Biblia Compluten sis.
Tom. 2 et 3
A Josue usq.
ad Ecclesiastic

U_13_183

C
nu 1

U
8773

USOZ
5888

U_13_183

B — 1

[illegible]

Haec tibi pentadecas tetragonon respicit illud
Hospitium petri ⁊ pauli ter quinq; dierum.
Namq; instrumẽtum vetus hebdoas innuit: octo
Lex nova signatur. ter quinq; receptat vtrunq;.

Secũda pars Veteris testamenti Hebraico Grecoq; idiomate nunc primum impressa: adiuncta vtriq; sua latina interpretatione.

Ad sanctissimum ac clemētissimum dominum nostrum. D. Leonem Decimum diuina prouidentia Pontificem Maximum Reuerendissimi in Christo patris ac dñi. D. F. Francisci Simenii de Cisneros Sacrosanctæ Romanæ ecclesiæ tituli. S. Balbinæ Presbyteri Cardinalis Hispaniæ Archiepiscopiq; Toletani ac regnorum Castellæ Archicancellarii &c. In libros veteris ac noui testamēti multiplici lingua impressos.

Prologus.

Multa sunt beatissime Pater: quæ ad excudendas impressoriis formis originales sacræ scripturæ linguas nos incitarūt. Atq; hæc imprimis. Quũ cum vniuscuiusq; idiomatis suæ sint verborum proprietates: quarum totam vim non possit quamtumlibet absoluta traductio prorsus exprimere: tum id maxime in ea lingua accidit: per quam os domini locutum est. Cuius littera q̄uis ex se mortua sit & velut caro: quæ non prodest quicq̄ (Nam spiritus est qui viuificat) quia tamen Christus verborum figuris velatus intra eius vterum manet inclusus: nō dubium: quin tam admiranda sit fœcunditate repleta: tam exuberāti mysteriorū copia cumulata: vt cum plena semper sit & redundās: flumina de ventre eius fluāt aquæ viuæ: vnde hi quibus datum est reuelata facie gloriā dñi speculari: vt in eādem imaginē trāsformentur: possint assidue haurire mira diuinitatis eius arcana. Quippe cum nulla dictio nulla litterarum connexio esse possit: ex qua non emergant & veluti pullulent reconditissimi cœlestis sapientiæ sensus. Ex quibus cum non possit eruditissimus quisq; interpres nisi vnicum explicare: necesse est vt post interpretationē maneat adhuc scriptura grauida: variisq; ac sublimibus intelligentiis plena: quæ nequeant aliunde q̄ ex ipso archetypæ linguæ fonte cognosci. Accedit: q vbicūq; latinorum codicum varietas est: aut deprauatæ lectionis suspitio (id quod librariorū imperitia simul & negligentia frequentissime accidere videmus) ad primam scripturæ originem recurrēdum est: sicut beatus Hieronymus & Augustinus ac cæteri ecclesiastici tractatores admonent: ita vt librorū Veteris testamēti synceritas ex Hebraica veritate: Noui autem ex Græcis exemplaribus examinetur. Vt ipsa igitur originalia in promptu haberet quicūq; diuinarū litterarū studiosus: possetq; non solis riuulis esse contētus: sed ex ipso fonte salientis aquæ in vitam æternā sitim pectoris extinguere: iussimus archetypas sacræ scripturæ linguas cum adiunctis variarū linguarū translationibus impressioni mādari Sanctitatis tuæ nomini dedicādas. Atq; imprimis Nouū testamentum Græco Latinoq; sermone excudendum curauimus simul cum Lexico Græcarum omnium dictionum: quæ possunt in eo legentibus occurrere: vt his quoq; qui nō integram linguæ cognitionem adepti sunt pro viribus consuleremus. Deinde vero anteq̄ Vetus testamentum aggrederemur: Dictionarium præmisimus Hebraicorum Chaldaicorumq; totius veteris instrumēti vocabulorū. Vbi non tantū multiplex significatio cuiusq; dictionis exprimitur: sed (quod studiosis vtilissimū fore credimus) locus scripturæ in cuiusq; significati testimoniū citatur. Rursus: cum nō solus litteræ occidentis cortex sed introrsus latitans spiritus viuificātis nucleus maxime sit a studioso diuinæ scripturæ requirendus: atq; huius præcipua pars ex propriorū nominū interpretatione depēdeat: quorū ab æterno præuisa impositio incredibilē opē affert ad prepalādos spirituales abstrusosq; sensus & detegēda arcana mysteria: quæ sub ipso litteralis textus vmbraculo spiritus sanctus velauit. Idcirco interpretationes propriorū nominum a viris linguarū peritia præcellētibus maxima diligētia iussimus elucubrari: & secūdum Alphabeticā seriē dispositas Dictionario adiungi. Quibus succedit legendori Hebræorū characterū instructio & eiusdē idiomatis Grāmatica ex pluribus receptæ fidei Hebræis autoribus collecta & ad latini artificii normā reducta. Quibus omnibus veluti p præludio ita peractis: ad excussionem diuersarum veteris testamēti linguarum nos conuertimus: adiicientes etiam singulis earum suam latinam translationē. Qua in re id aperte Beatitudini tuæ testari possumus Pater sanctissime: maximam laboris nostri partē in eo præcipue fuisse versatā: vt & virorū in linguarum cognitione eminentissimorum opera vteremur: & castigatissima omni ex parte vetustissimaq; exemplaria pro archetypis haberemus: quorū quidē tā Hebræorū q̄ Græcorū ac latinorū multiplicē copiā variis ex locis nō sine summo labore conquisiuimus. Atq; ex ipsis quidē Græca Sanctitati tuæ debemus: qui ex ista apostolica Bibliotheca antiquissimos tum Veteris tum Noui testamēti codices perq; humane ad nos misisti: qui nobis in hoc negocio maximo fuerunt adiumento. Consumata itaq; excussione Noui testamenti Græce Latineq; impressi cum suo Lexico. Impresso etiā Hebraico Chaldaicoq; dictionario: cui adiuncta est Grammatica cum nominum propriorum interpretationibus. Absolutis præterea annotationib9 differentiarum Veteris testamenti: quas cum Nicolaus de Lyra non omnino absolutas edidisset: eas nos per viros linguarum peritissimos multis in locis addi fecimus. Tādem diuino auxilio Vetus testamentum multiplici lingua excudi fecimus. Quæ omnia nūc ad Sanctitatē tuam mittimus. Nā cui potius vniuersæ vigiliæ nostræ dicandæ sunt: q̄ Apostolicæ isti sedi: cui omnia debemus? Aut quis libētius sacros Christianæ religionis libros suscipere & amplecti debet: q̄ sacer Christi vicarius? Accipiat igitur Sanctitas tua læta fronte munusculum: quod in domini gazophylatium offerimus: vt incipiant diuinarum litterarum studia hactenus intermortua nunc tandem reuiuiscere. Obsecramus autē Beatitudinē tuam enixissime: vt libros hosce: qui nunc se sacris istis vestigiis supplices aduoluūt: examines: & ad seuerissimi iuditii tui cēsuram reuoces: vt si Christianæ reip. vtiles fore videbuntur: editionis beneficium a Sanctitate tua recipiant. Nā eos nos hucusq; continuimus: sacrum istū Apostolici fastigii oraculum consulturi. Sed iam hæc ad Beatitudinem tuam satis. Nūc ad instruendum de operis artificio lectorem conuertimur.

BIBLIOTECA NACIO

IOSVE.
ΙΗΣΟΥΕ.

Et factū eſt poſt mortē moy
A Καὶ ἐγένετο μετὰ τὴν τελευτὴν μωυ-
ſi ſerui dñi: ꝛ locutꝰ eſt dñs
x σῆ δούλου κυρίου, καὶ εἶπε κύριος τῷ
ioſue filio nun miniſtro moyſi
ἰησοῦ υἱῷ ναυῆ τῷ ὑπουργῷ μωυσῆ
dicēs: moyſes ſeruus meus mortuꝰ eſt: nunc igr̄ ſur
λέγων, μωυσῆς ὁ θεράπων μου τετελεύτηκε, νῦν οὖν ἀνα-
gēs tranſi iordanē tu ꝛ oīs pplꝰ hic in
στὰς διάβηθι τὸν ἰορδάνην σὺ καὶ πᾶς ὁ λαὸς οὗτος εἰς τὴν
Deut. terrā: quā ego do eis. oīs locus ad quē ābulaueritis
.11.c. γῆν, ἣν ἐγὼ δίδωμι αὐτοῖς. πᾶς ὁ τόπος ἐφ' ὃν ἂν ἐπιβῆτε
veſtigia pedū veſtrorū: vobis dabo eū: ſicut lo
ἴχνει τῶν ποδῶν ὑμῶν, ὑμῖν δώσω αὐτόν, ὃν τρόπον εἰ-
cutꝰ ſum moyſi. deſertū ꝛ antilibanū vſqꝫ ad
ρηκα τῷ μωυσῆ. τὴν ἔρημον καὶ τὸν ἀντιλίβανον ἕως τοῦ
fluuiū magnū fluuiū euphratē: oēm terrā
ποταμοῦ τοῦ μεγάλου ποταμοῦ εὐφράτου, πᾶσαν γῆν
etheorū ꝛ vſqꝫ ad mare magnū: a ſolis oc
χετταίων καὶ ἕως τῆς θαλάσσης τῆς μεγάλης, ἀφ' ἡλίου δυ-
caſu erūt termini vr̄i. nō reſiſtet hō co-
σμῶν ἔσται τὰ ὅρια ὑμῶν. οὐκ ἀντιστήσεται ἄνθρωπος κα-
ram vobis cūctis dieb' vite tue. ꝛ
τενώπιον ὑμῶν πάσας τὰς ἡμέρας τῆς ζωῆς σου. καὶ
ſicut fui cum moyſe: ita ero ꝛ tecum:
ὥσπερ ἤμην μετὰ μωυσῆ, οὕτως ἔσομαι καὶ μετὰ σοῦ,
Infra. ꝛ nō derelinquā te: neqꝫ deſpiciam te: cōfortare ꝛ
c.b. καὶ οὐκ ἐγκαταλείψω σε, οὐδὲ ὑπερόψομαί σε, ἴσχυε καὶ
Heb.13 eſto robuſtus. tu enī diuides pplo huic terrā:
a. B ἀνδρίζου. σὺ γὰρ ἀποδιελεῖς τῷ λαῷ τούτῳ τὴν γῆν,
quā iuraui prībus eorū vt traderē eis. cōfortare
ἣν ὤμοσα τοῖς πατράσιν αὐτῶν δοῦναι αὐτοῖς. ἴσχυε
Infra igitꝰ ꝛ eſto robuſtus: vt cuſtodias ꝛ facias ſicut pre
eo. οὖν καὶ ἀνδρίζου, φυλάσσεσθαι καὶ ποιεῖν καθότι ἐνε-
Deut. 31.b. cepit tibi moyſes ſeruus meus. ꝛ nō declinabis
3.Re.2 τείλατό σοι μωυσῆς ὁ παῖς μου. καὶ οὐκ ἐκκλινεῖς
ab eis ad dexterā vel ad ſiniſtrā: vt intelligas in cūctis
ἀπ' αὐτῶν εἰς δεξιὰ ἢ εἰς ἀριστερά, ἵνα συνῇς ἐν πᾶσιν
que feceris. ꝛ nō recedet liber
οἷς ἐὰν πράξῃς. καὶ οὐκ ἀποστήσεται ἡ βίβλος τοῦ
legis huius de ore tuo: ꝛ medita
νόμου τούτου ἐκ τοῦ στόματός σου, καὶ μελετή-
beris in eo die ac nocte: vt intelligas facere
σεις ἐν αὐτῷ ἡμέρας καὶ νυκτός, ἵνα συνῇς ποιεῖν
oīa q̄ ſcripta ſunt in eo. tūc proſperabis
πάντα τὰ γεγραμμένα ἐν αὐτῷ. τότε εὐοδώσεις
vias tuas: ꝛ tūc intelliges. ecce preci
τὰς ὁδούς σου, καὶ τότε συνήσεις. ἰδοὺ ἐντέταλ-
ēco. pio tibi: cōfortare ꝛ eſto robuſtus: nō timeas ne
μαί σοι, ἴσχυε καὶ ἀνδρίζου, μὴ δειλιάσῃς μη-
C qꝫ terrearis: quā tecum dñs deus tuus in
δὲ φοβηθῇς, ὅτι μετὰ σοῦ κύριος ὁ θεός σου εἰς
oēm locum quo pgreeris. ꝛ precepit io
πάντα τόπον οὗ ἐὰν πορεύῃ. καὶ ἐνετείλατο ἰη-
ſue ſcribis ppli dicēs: tran
σοῦς τοῖς γραμματεῦσι τοῦ λαοῦ λέγων, εἰσέλ-
ſite per mediū caſtrorū ppli: ꝛ
θετε κατὰ μέσον τῆς παρεμβολῆς τοῦ λαοῦ, καὶ
imperate pplo dicētes: eſtote parati in ci
ἐντείλασθε τῷ λαῷ λέγοντες, ἑτοιμάζεσθε ἐπισι-
barijs: quā adhuc tres dies: ꝛ vos tran
τισμόν, ὅτι ἔτι τρεῖς ἡμέραι, καὶ ὑμεῖς διαβαί-
ſitis iordanē hunc: intrantes ad poſſidēdā
νετε τὸν ἰορδάνην τοῦτον, εἰσελθόντες κατασχεῖν
terrā: quā dñs deus patrū vr̄orū
τὴν γῆν, ἣν κύριος ὁ θεὸς τῶν πατέρων ὑμῶν δί-
dat vobis. ꝛ ruben ꝛ gad ꝛ dimidie
δωσιν ὑμῖν. καὶ τῷ ῥουβὴν καὶ τῷ γὰδ καὶ τῷ ἡμίσει
Nu.32. tribui manaſſe ait ioſue: memētote ſermonis dñi: quē
b. infra 4.c. φυλῆς μανασσῆ εἶπεν ἰησοῦς, μνήσθητε τὸ ῥῆμα κυρίου, ὃ

Incipit liber ioſue.
Cap. 1.

Et factū ē poſt mortē moyſi ſerui dñi vt loqueretur dñs ad ioſue filium nun miniſtrum moyſi: & diceret ei. Moyſes ſeruus meus mortuus ē. Surge & trāſi iordanem iſtum: tu & oīs ppl's tecū: ī terram quam ego dabo filijs iſrael. Omnem locū quē calcauerit veſtigiū pedis veſtri: vobis tradā: ſicut locutus ſum moyſi. A deſerto & libano vſqꝫ ad fluuiū magnū euphratē omnis terra etheorū vſqꝫ ad mare magnū cōtra ſolis occaſum erit terminus veſter. Nullus poterit vobis reſiſtere cunctis diebus vite tue. Sicut fui cum moyſe: ita ero tecū non dimittam nec derelinquā te. Confortare & eſto robuſtus. Tu enim ſorte diuides populo huic terrā, pro qua iuraui patribus ſuis vt traderem eam illis. Cōfortare igitur & eſto robuſtus valde vt cuſtodias & facias oēm legē quā p̄cepit tibi moyſes ſeruus meus. Ne declines ab ea ad dexterā vel ad ſiniſtrā: vt intelligas cuncta q̄ agis. Non recedat volumē legis huius ab ore tuo: ſed meditaberis i eo diebus ac noctibꝰ: vt cuſtodias & facias oia que ſcripta ſunt ī eo. Tunc diriges viā tuā & intelliges eā. Ecce p̄cipio tibi: cōfortare & eſto robuſtus. Noli metuere & noli timere: qm̄ tecū ē dñs deus tuꝰ in oibus ad q̄cūqꝫ prexeris. Precepitqꝫ ioſue principibus ppl'i dicēs. Tranſite p mediū caſtrorū: & impate pplo ac dicite. Preparate vobis cibaria: qm̄ poſt diem tertiū tranſibitis iordanem: & intrabitis ad poſſidēdā terrā quā dñs deus veſter daturus eſt vobis. Rubenitis quoqꝫ & gadditis & dimidie tribui manaſſe ait. Mementote ſermonis quem

ויהי אחרי מות משה עבד יהוה היה
ויאמר יהוה אל יהושע בן נון
משרת משה לאמר: משה עבדי שרת
מת ועתה קום עבר את הירדן הזה מות
אתה וכל העם הזה אל הארץ אשר
אנכי נתן להם לבני ישראל: כל
מקום אשר תדרך כף רגלכם בו קום
לכם נתתיו כאשר דברתי אל נתן
משה: מהמדבר והלבנון הזה ועד דבר
הנהר הגדול נהר פרת כל ארץ גדל
החתים ועד הים הגדול מבוא השמש בוא
יהיה גבולכם: לא יתיצב איש היה גבל
לפניך כל ימי חייך כאשר הייתי יצב פנה
עם משה אהיה עמך לא ארפך יום חיה
ולא אעזבך: חזק ואמץ כי אתה רפה
תנחיל את העם הזה את הארץ עזב
אשר נשבעתי לאבותם לתת להם: נחל
רק חזק ואמץ מאד לשמר לעשות שבע נתן
ככל התורה אשר צוך משה עבדי עשה
אל תסור ממנו ימין ושמאל למען היה צוה
תשכיל בכל אשר תלך: לא ימוש סור ימן
ספר התורה הזה מפיך והגית בו שמאל שכל
יומם ולילה למען תשמר לעשות הלך מוש
ככל הכתוב בו כי אז תצליח את פה הגה
דרכך ואז תשכיל: הלא צויתיך חזק שמר כתב
ואמץ אל תערץ ואל תחת כי עמך צלח
יהוה אלהיך בכל אשר תלך: ויצו ערץ חתת
יהושע את שטרי העם לאמר: עברו צוה
בקרב המחנה וצוו את העם לאמר חנה
הכינו לכם צידה כי בעוד שלשת כון צוד
ימים אתם עברים את הירדן הזה לבוא יום בוא
לרשת את הארץ אשר יהוה אלהיכם ירש
נתן לכם לרשתה: ולראובני ולגדי
ולחצי שבט המנשה אמר יהושע חצה
לאמר: זכור את הדבר אשר זכר

צוה אתכם משה עבד יהוה לאמר
נוח יהוה אלהיכם מניח לכם ונתן לכם
נשה את הארץ הזאת: נשיכם טפכם
קנה ומקניכם ישבו בארץ אשר נתן
לכם משה בעבר הירדן ואתם
עבר פנה תעברו חמשים לפני אחיכם כל
גברי החיל ועזרתם אתם: עד אשר
יניח יהוה לאחיכם ככם וירשו גם
המה את הארץ אשר יהוה אלהיכם
שוב נתן להם ושבתם לארץ ירשתכם
את וירשתם אותה אשר נתן לכם
זרח משה עבד יהוה בעבר הירדן מזרח
ענה השמש: ויענו את יהושע לאמר כל
צוה עשה אשר צויתנו נעשה ואל כל אשר
שלח הלך תשלחנו נלך: ככל אשר שמענו
שמע אל משה כן נשמע אליך רק יהיה
יהוה אלהיך עמך כאשר היה
מרה עם משה: כל איש אשר ימרה את
פה שמע פיך ולא ישמע את דבריך לכל
אשר תצונו יומת רק חזק ואמץ:
Cap.ij. וישלח יהושע בן נון
שנה רגל מן השטים שנים אנשים מרגלים
ילך ראה חרש לאמר לכו ראו את הארץ
בוא איש ואת יריחו וילכו ויבאו בית אשה
זנה שכב זונה ושמה רחב וישכבו שמה:
אמר ויאמר למלך יריחו לאמר הנה
בוא אנשים באו הנה הלילה מבני
ישראל לחפר את הארץ: וישלח
מלך יריחו אל רחב לאמר
יצא בוא הוציאי האנשים הבאים אליך
אשר באו לביתך כי לחפר את כל
לקח הארץ באו: ותקח האשה את שני
צפן האנשים ותצפנו ותאמר כן באו
אלי האנשים ולא ידעתי מאין
היה סגר המה: ויהי השער לסגור בחשך
והאנשים יצאו לא ידעתי אנה הלכו

precepit vobis moyses famulus dñi dicens. Dñs deus vester dedit vobis requiem & omnem terram. Vxores vestre & filii vestri ac iumenta manebũt in terra quam tradidit vobis moyses trans iordanem. Vos autem transite armati ante fratres vestros omnes fortes manu & pugnate pro eis. Donec det dñs requiẽ fratrib⁹ vestris sicut & vobis dedit: & possideant ipsi quoq; terram quã dñs deus vr̃ daturus est eis: & sic reuertemini in terrã possessiõis vr̃e: & habitabitis in ea quam vobis dedit moyses famulus domini trans iordanem cõtra solis ortũ. Rñderuntq; ad iosue: atq; dixerunt. Oĩa q̃ p̃cepisti nobis faciemus: & quocunq; miseris ibimus. Sicut obediuimus in cunctis moysi: ita obediemus & tibi: tantum sit dominus deus tecum sicut fuit cum moyse. Qui cõtra dixerit ori tuo & non obedierit cunctis sermonibus quos preceperis ei moriatur. Tu tantum confortare & viriliter age. 2.

Misit igitur iosue filius nun de sethim duos viros exploratores in abscondito. Et dixit eis. Ite & considerate terrã vrbẽq; hiericho. Qui pergẽtes ingressi sunt domũ mulieris meretricis noĩe raab: & quieuerũt apud eã. Nũciatũq; ẽ regi hiericho: & dictũ. Ecce viri ingressi sunt huc p noctem de filiis israel: vt explorent terram. Misitq; rex hiericho ad raab dicens. Educ viros qui venerũt ad te: & ingressi sunt domũ tuã. Exploratores quippe sũt & oẽm terrã cõsiderare venerunt. Tollensq; mulier viros abscondit & ait. Fateor venerunt ad me: sed nesciebam vnde essent. Cũq; porta clauderetur in tenebris & illi pariter exierũt: nescio quo abierunt.

precepit vobis moyses famulus dñi: dicẽs: dñs
ἐνετείλατο ὑμῖν μωυσῆς ὁ παῖς κυρίου λέγων, κύριος ὁ
deus vr̃ dedit requiẽ vobis: ⁊ dedit vobis terrã hãc.
θεὸς ὑμῶν κατέπαυσεν ὑμᾶς, καὶ ἔδωκεν ὑμῖν τὴν γῆν ταύ-
vxores vr̃e ⁊ filij vr̃i ⁊ iumẽta
την. αἱ γυναῖκες ὑμῶν καὶ τὰ παιδία ὑμῶν καὶ τὰ κτήνη
vr̃a habitent in terra: q̃ dedit vobis moyses trãs
ὑμῶν κατοικείτωσαν ἐν τῇ γῇ, ᾗ ἔδωκεν ὑμῖν μωυσῆς πέ-
iordanẽ. vos aũt trãsibitis accincti priores
ραν τοῦ ἰορδάνου. ὑμεῖς δὲ διαβήσεσθε εὔζωνοι πρότεροι
fratribus vr̃is oĩs fortis. ⁊ auxiliabimini e-
τῶν ἀδελφῶν ὑμῶν πᾶς ὁ ἰσχύων. καὶ συμμαχήσετε αὐ-
is: quoad det requiẽ dñs deus vr̃ fratribus
τοῖς, ἕως ἂν καταπαύσῃ κς̃ ὁ θεὸς ὑμῶν τοὺς ἀδελφοὺς
vr̃is: sicut ⁊ vobis: ⁊ possideant etiã isti
ὑμῶν, ὥσπερ καὶ ὑμᾶς, καὶ κληρονομήσωσιν καὶ οὗτοι τὴν
terrã: q̃ dñs deus vr̃ dat eis. ⁊ reuerte-
γῆν, ἣν κύριος ὁ θεὸς ὑμῶν δίδωσιν αὐτοῖς. καὶ ἀπελεύ-
mini q̃libet in possessionẽ suã: quã dedit vobis
σεσθε ἕκαστος εἰς τὴν κληρονομίαν ἑαυτοῦ, ἣν ἔδωκεν ὑμῖν
moyses trans iordanẽ ab ortu solis.
μωυσῆς ἐν τῷ πέραν τοῦ ἰορδάνου ἀπ' ἀνατολῶν ἡλίου.
⁊ respõdentes iosue dixerũt: oĩa q̃cũq; pre
καὶ ἀποκριθέντες τῷ ἰησοῦ εἶπαν, ἅπαντα ὅσα ἂν ἐν-
ceperis nobis faciemus: ⁊ in oẽm locũ: quo mi
τείλῃ ἡμῖν ποιήσομεν, καὶ εἰς πάντα τόπον, οὗ ἐὰν ἀπο-
seris nos: ibimus. iuxta oĩa q̃cũq; obediui
στείλῃς ἡμᾶς, πορευσόμεθα. κατὰ πάντα ὅσα ἠκούσα- 1.Mac 2.c.
mus moysi: obediemus tibi. ceterũ sit dñs deus no
μεν μωυσῆ, ἀκουσόμεθά σου. πλὴν ἔστω κύριος ὁ θεὸς ἡ-
ster tecum: sicut fuit cũ moyse. at ho
μῶν μετὰ σοῦ, ὃν τρόπον ἦν μετὰ μωυσῆ. ὁ δὲ ἄνθρω-
mo q̃ cõtra dixerit tibi: ⁊ qui nõ obedierit
πος ὃς ἂν ἀπειθήσῃ σοι, καὶ ὃς ἂν μὴ ἀκούσῃ τῶν
sermõib⁹ tuis sicut preceperis ei: moriatur.
ῥημάτων σου καθότι ἂν ἐντείλῃ αὐτῷ, ἀποθανέτω.
sed cõfortare ⁊ viriliter age.
ἀλλὰ ἴσχυε καὶ ἀνδρίζου. Ca. 2.

Et misit iosue filius num de sethim duos
Καὶ ἀπέστειλεν ἰησοῦς υἱὸς ναυῆ ἐκ σαττὶν δύο
viros vt explorarent. dicẽs: ascẽdite ⁊ vide
ἄνδρας κατασκοπεῦσαι. λέγων, ἀνάβητε καὶ ἴδε-
te terrã ⁊ hiericho. ⁊ pergentes ingressi
τε τὴν γῆν καὶ τὴν ἰεριχώ. καὶ πορευθέντες εἰσῆλ-
sunt in domũ mulieris meretricis: cui nomẽ raab. ⁊
θον εἰς οἰκίαν γυναικὸς πόρνης, ᾗ ὄνομα ῥαάβ. καὶ
quieuerũt illic: ⁊ nunciatũ ẽ regi hieri
κατέλυσαν ἐκεῖ, καὶ ἀπηγγέλη τῷ βασιλεῖ ἰερι- Iaco. 2.d.
cho: dicẽtes: ecce viri ingressi sunt huc de
χώ, λέγοντες, ἰδοὺ ἄνδρες εἰσπεπόρευνται ὧδε τῶν Ephe. 11.f.
filijs israel vt explorent terrã. ⁊ mi-
υἱῶν ἰσραὴλ κατασκοπεῦσαι τὴν γῆν. καὶ ἀπέστει-
sit rex hiericho ⁊ ait ad raab dicẽs:
λεν ὁ βασιλεὺς ἰεριχὼ καὶ εἶπε πρὸς ῥαὰβ λέγων,
educ viros qui ingressi sunt in
ἐξάγαγε τοὺς ἄνδρας τοὺς εἰσπεπορευμένους εἰς τὴν
domũ tuã nocte: vt explorent eñi
οἰκίαν σου τὴν νύκτα, κατασκοπεῦσαι γὰρ τὴν
terrã venerũt. ⁊ tollẽs mulier duos viros
γῆν ἥκασιν. καὶ λαβοῦσα ἡ γυνὴ τοὺς δύο ἄνδρας
absondidit eos. ⁊ ait eis dicẽs: in-
ἔκρυψεν αὐτούς. καὶ εἶπεν αὐτοῖς λέγουσα, εἰ-
gressi sunt ad me viri: ⁊ nõ scio vn
σελήλυθασι πρός με οἱ ἄνδρες, καὶ οὐκ οἶδα πό-
de erãt. postq̃ aũt ianua claudebatur i tenebris:
θεν εἰσίν. ὡς δὲ ἡ πύλη ἐκλείετο ἐν τῷ σκότει,
⁊ viri exierũt: nõ scio quo abie
καὶ οἱ ἄνδρες ἐξῆλθον, οὐκ ἐπίσταμαι ποῦ πεπορεύ-
runt.
ρευνται.

persequimini post eos & cōprehēdetis eos.
καταδιώξατε ὀπίσω αὐτῶν καὶ καταλήψεσθε αὐτούς.
ipsa aūt ascēdere fecit eos in solariū: & occultauit e-
αὐτὴ δὲ ἀνεβίβασεν αὐτοὺς ἐπὶ τὸ δῶμα, καὶ ἔκρυψεν αὐ-
B os in stipula lini cōstipata sibi in so-
τοὺς ἐν τῇ λινοκαλάμῃ τῇ ἐστοιβασμένῃ αὐτῇ ἐπὶ τοῦ δώ-
lario. & viri persecuti sunt post eos viam
ματος. καὶ οἱ ἄνδρες κατεδίωξαν ὀπίσω αὐτῶν ὁδὸν
D que ad iordanē ad trāsitiões: & porta
τὴν ἐπὶ τοῦ ἰορδάνου ἐπὶ τὰς διαβάσεις, καὶ ἡ πύλη
clausa est. & factū est vt exierūt persequentes post
ἐκλείσθη. καὶ ἐγένετο ὡς ἐξήλθοσαν οἱ καταδιώκοντες ὀπίσω
eos: & priusq̄ dormirēt ipsi: & illa ascēdit ad
αὐτῶν, καὶ πρὶν ἢ κοιμηθῆναι αὐτούς, καὶ αὐτὴ ἀνέβη ἐπὶ τὸ
solariū ad eos. & ait ad eos: noui
δῶμα πρὸς αὐτούς. καὶ εἶπεν πρὸς αὐτούς, ἐπίσταμαι
qđ tradidit dñs deus vr̄ vobis terrā: ir-
ὅτι παρέδωκε κύριος ὁ θεὸς ὑμῶν ὑμῖν τὴν γῆν, ἐπιπέ-
ruit enī timor vr̄ in nos & elāguerūt oēs
πτωκε γὰρ ὁ φόβος ὑμῶν ἐφ᾽ ἡμᾶς καὶ κατέπτηκασι πάντες
habitātes terrā a vobis. audiuimus enī qđ sic-
οἱ κατοικοῦντες τὴν γῆν ἀφ᾽ ὑμῶν. ἀκηκόαμεν γὰρ ὅτι κατε-
Exo. 14.c. cauit dñs deus mare rubrū a facie
ξήρανε κύριος ὁ θεὸς τὴν θάλασσαν τὴν ἐρυθρὰν ἀπὸ προσώπου
vr̄a: qñ egressi estis ex egypto. & q̄cunq̄ fecistis
ὑμῶν, ὅτε ἐξεπορεύεσθε ἐξ αἰγύπτου. καὶ ὅσα ἐποιήσατε
duobus regibus amorreoꝝ: qui erāt trans
τοῖς δυσὶ βασιλεῦσι τῶν ἀμορραίων, οἳ ἦσαν πέραν τοῦ
iordanē: seon & og: quos interfecistis eos.
ἰορδάνου, τῷ σηὼν καὶ τῷ ὤγ, οὓς ἐξωλοθρεύσατε αὐτούς.
& audiētes nos obstupuimus in corde nr̄o: & nō
καὶ ἀκούσαντες ἡμεῖς ἐξέστημεν τῇ καρδίᾳ ἡμῶν, καὶ οὐκ
fuit vltra spūs in vllo a facie vr̄a: qm̄
ἔστη ἔτι πνεῦμα ἐν οὐδενὶ ἀπὸ προσώπου ὑμῶν ὅτι
dñs deus nr̄ deus in celo supra & in t'ra
κύριος ὁ θεὸς ὑμῶν θεὸς ἐν οὐρανῷ ἄνω καὶ ἐπὶ τῆς γῆς
deorsum. & nunc iurate mihi p dñm deū vr̄m: qm̄
κάτω. καὶ νῦν ὀμόσατέ μοι κύριον τὸν θεὸν ὑμῶν, ὅτι
facio vobis miam: & facietis & vos miam in
ποιῶ ὑμῖν ἔλεος, καὶ ποιήσετε καὶ ὑμεῖς ἔλεος ἐν
domo pr̄is mei: & dabitis mihi signū
τῷ οἴκῳ τοῦ πατρός μου, καὶ δώσετέ μοι σημεῖον
verū. viuere pmittetis domū pr̄is mei: &
ἀληθινόν. ζωγρήσετε τὸν οἶκον τοῦ πατρός μου, καὶ τὴν
mr̄em meā: & fratres meos: & soro-
μητέρα μου, καὶ τοὺς ἀδελφούς μου, καὶ τὰς ἀδελ-
res meas: & oēm domū eoꝝ: & oia
φάς μου, καὶ πάντα τὸν οἶκον αὐτῶν, καὶ πάντα
quecūq̄ sunt illis. & eruetis aīam nr̄aꝫ de
ὅσα ἐστὶν αὐτοῖς. καὶ ἐξελεῖσθε τὴν ψυχὴν ἡμῶν ἐκ
morte. & dixerūt ei viri: aīa nr̄a pro
θανάτου. καὶ εἶπαν αὐτῇ οἱ ἄνδρες, ἡ ψυχὴ ἡμῶν ἀντὶ
vobis in mortē. & ipsa dixit: cū tradiderit
ὑμῶν εἰς θάνατον. καὶ αὐτὴ εἶπεν, ὡς ἂν παραδῷ
dñs vobis vrbē: facietis in me miam &
κύριος ὑμῖν τὴν πόλιν, ποιήσετε εἰς ἐμὲ ἔλεος καὶ
veritatē. & demisit eos per fenestrā: qm̄
ἀλήθειαν. καὶ κατεχάλασεν αὐτοὺς διὰ τῆς θυρίδος, ὅτι
domus illi' in muro: & in muro ipsa
ὁ οἶκος αὐτῆς ἐν τῷ τείχει, καὶ ἐν τῷ τείχει αὐτὴ
habitabat. & dixit eis ad mōtana abite
κατῴκει. καὶ εἶπεν αὐτοῖς εἰς τὴν ὀρεινὴν ἀπέλθετε
ne occurrāt vobis persequentes. & lati-
μὴ συναντήσωσιν ὑμῖν οἱ καταδιώκοντες. καὶ κρυ-
tabitis illic trib' diebus: donec redeant
βήσεσθε ἐκεῖ τρεῖς ἡμέρας, ἕως ἂν ἐπιστρέψωσιν οἱ
persequētes post vos: & post hec
καταδιώκοντες ὀπίσω ὑμῶν, καὶ μετὰ ταῦτα
ibitis in viam vr̄am.
ἀπελεύσεσθε εἰς τὴν ὁδὸν ὑμῶν.

Persequimini cito &
cōprehendetis eos. Ipsa
aūt fecit ascēdere viros i
solariū domus sue: operuit
q; eos stipula lini q̄ ibi e-
rat. Hi aūt q missi fuerant
secuti sunt
eos p viā q̄ ducit ad va-
dum iordanis.
Illisq; egressis stati por-
ta clausa est.
Necdum
obdormierāt qui latebāt
& ecce mulier ascēdit ad
eos: & ait. Noui
q dñs tradiderit vobis
terram. Etenim
irruit in nos terror ve-
ster: & elanguerunt
omnes habitatores ter-
re. Audiuimus
q siccauerit dñs aquas
maris
rubri ad vestrū introitū
qñ egressi estis ex egyp-
to: & que feceritis duo-
bus ammorreorū regib'
qui erant trans iordanē:
seon & og
quos interfecistis. Et
hec audientes ptimuimus
& elāguit cor nr̄m: nec
remansit in nobis spūs
ad introitum vestrū. Do
minus enim deus vester
ipse est deus in celo sur-
sum & in
terra deorsum. Nunc er-
go iurate
mihi per dñm: vt quō e-
go misericordiā feci vo-
biscū: ita & vos faciatis
cum domo patris mei:
detisq; mihi verum si-
gnum: vt saluetis
patrem meū & matrē:
fratres ac
sorores meas & oīa q̄ il-
lorum sūt: & eruatis ani-
mas nr̄as a morte. Qui
responderunt ei.
Anima nostra sit pro vo
bis in mortem:
si tamen non prodide-
ris nos.
Cumq; tradiderit nobis
dominus terrā: faciem'
in te miam & veritatem.
Demisit ergo eos p funē
de fenestra. Domus eni
eius herebat muro.
Dixitq; ad eos.
Ad mōtana cōscendite:
ne forte occurrāt vobis
reuertētes: ibiq; latitate
tribus diebus: donec
redeant: & sic ibitis per
viam vestram.

האנשים רדפו מהר אחריהם כי
תשיגום׃ והיא העלתם הגגה — נשג עלה
ותטמנם בפשתי העץ הערוכות — טמן ערך
לה על הגג׃ והאנשים רדפו
אחריהם דרך הירדן על המעברות — עבר
והשער סגרו אחרי כאשר יצאו
הרדפים אחריהם׃ והמה טרם
ישכבון והיא עלתה עליהם על — שכב עלה
הגג׃ ותאמר אל האנשים ידעתי — אמר
כי נתן יהוה לכם את הארץ וכי
נפלה אימתכם עלינו וכי נמגו — מוג
כל ישבי הארץ מפניכם׃ כי שמענו — פנה
את אשר הוביש יהוה את מי ים — יבש
סוף מפניכם בצאתכם ממצרים — פנה יצא
ואשר עשיתם לשני מלכי האמרי — עשה שנה
אשר בעבר הירדן לסיחון ולעוג
אשר החרמתם אתם׃ ונשמע — חרם שמע
וימס לבבנו ולא קמה עוד רוח — מסס קום
באיש מפניכם כי יהוה אלהיכם — פנה
הוא אלהים בשמים ממעל ועל — עלה
הארץ מתחת׃ ועתה השבעו נא — שבע
לי ביהוה כי עשיתי עמכם חסד — עשה
ועשיתם גם אתם עם בית אבי
חסד ונתתם לי אות אמת׃ והחיתם — נתן חיה
את אבי ואת אמי ואת אחי ואת
אחיותי ואת כל אשר להם והצלתם — אח נצל
את נפשתינו ממות׃ ויאמרו לה — אמר
האנשים נפשנו תחתיכם למות
אם לא תגידו את דברנו זה והיה — נגד
בתת יהוה לנו את הארץ ועשינו — נתן עשה
עמך חסד ואמת׃ ותורדם בחבל בעד — ירד
החלון כי ביתה בקיר החומה — חלל חמה
ובחומה היא יושבת׃ ותאמר להם — ישב
ההרה לכו פן יפגעו בכם הרדפים — הלך פגע
ונחבתם שמה שלשת ימים עד — חבא
שוב הרדפים ואחר תלכו לדרככם׃

ויאמרו אליה האנשים נקים נקה
אנחנו משבעתך הזה אשר
השבעתנו: הנה אנחנו באים בארץ שבע בוא
את תקות חוט השני הזה תקשרי קוה שנה
בחלון אשר הורדתנו בו ואת אביך קשר ירד
ואת אמך ואת אחיך ואת כל בית
אביך תאספי אליך הביתה: והיה אסף
כל אשר יצא מדלתי ביתך החוצה
דמו בראשו ואנחנו נקים וכל
אשר יהיה אתך בבית דמו בראשנו היה
אם יד תהיה בו: ואם תגידי את נגד
דברנו זה והיינו נקים משבעתך
אשר השבעתנו: ותאמר כדבריכם
כן הוא ותשלחם וילכו ותקשר את שלח
תקות השני בחלון: וילכו ויבאו
ההרה וישבו שם שלשת ימים עד
שבו הרדפים ויבקשו הרדפים שוב בקש
בכל הדרך ולא מצאו: וישבו שני שנה
האנשים וירדו מההר ויעברו ויבאו עבר בוא
אל יהושע בן נון ויספרו לו את כל ספר
המצאות אותם: ויאמרו אל יהושע
כי נתן יהוה בידנו את כל הארץ
וגם נמגו כל ישבי הארץ מפנינו: מוג פנה

Cap.iii.

וישכם יהושע בבקר ויסעו
מהשטים ויבאו עד הירדן הוא שכם נסע
וכל בני ישראל וילנו שם טרם לון
יעברו: ויהי מקצה שלשת ימים היה יום
ויעברו השטרים בקרב המחנה: ויצוו חנה צוה
את העם לאמר כראתכם את ראה
ארון ברית יהוה אלהיכם והכהנים ארן ברת
הלוים נשאים אתו ואתם תסעו
ממקומכם והלכתם אחריו: אך קום
רחוק יהיה ביניכם וביניו כאלפים רחק
אמה במדה אל תקרבו אליו למען מדד קרב
אשר תדעו את הדרך אשר ידע
תלכו בה כי לא עברתם בדרך ילך

Qui dixerunt ad eā. Innoxii erimus a iuramento hoc: quo adiurasti nos: si ingrediētibus nobis terrā signū non fuerit funiculus iste coccineus: & ligaueris eū in fenestra per quam demisisti nos & patrē tuum ac matrem fratresq; & omnem cognationem tuā congregaueris in domum tuam. Qui ostium domus tue egressus fuerit: sanguis ipsius erit in caput eius: & nos erimus alieni. Cūctorū āt sāguis qui tecū i domo fuerit: redundabit in caput nostrum: si eos aliquis tetigerit. q si nos pdere volueris & sermonē istū pferre in medium: erimus mūdi ab hoc iuramento quo adiurasti nos. Et illa rñdit. Sicut locuti estis ita fiat. Dimittensq; eos vt pgerēt: appēdit funiculū coccineū i fenestra. Illi vero ābulātes puenerūt ad mōtana: & mānserunt ibi tres dies donec reuerterentur qui fuerāt psecuti. Querētes ei per oēm viā nō repererunt eos. Quibus vrbem igressis: reuersi sūt & descēderūt exploratores de monte & trāsmisso iordāe venerūt ad iosue filiū nun. narraueruntq; ei oia q acciderāt sibi: atq; dixerūt. Tradidit dñs omnē terrā hāc i māus nr̄as: & timore pstrati sunt cuncti habitatores eius. 5.

IGitur iosue de nocte cōsurgēs mouit castra: egredietesq; de sethi venerūt ad iordanē: ipe & oēs filii israel: & morati sunt ibi p tres dies. Quibus euolutis transierunt precōes p castrorū mediū: & clamare ceperunt. Quando videritis arcā federis dñi dei vestri: & sacerdotes stirpis leuitice portātes eā: vos quoq; consurgite & sequimini precedētes. sitq; inter vos & arcam spacium cubitorū duo milium: vt procul magis videre possitis: & nosse p quam viam ingrediamini: quia prius nō ābulastis per eam. & cauete ne appropinquetis ad arcā.

ɀ dixerūt viri ad eā: innoxii sum iuramēto tuo
καὶ εἶπαν οἱ ἄνδρες πρὸς αὐτήν, ἀθῶοι ἐσμὲν τῷ ὅρκῳ σου
hoc. ecce nos intramus in partē ciuitatis:
τούτῳ. ἰδοὺ ἡμεῖς εἰσπορευόμεθα εἰς μέρος τῆς πόλεως,
ɀ pones signū: funiculū coccineū hunc li
καὶ θήσεις τὸ σημεῖον, τὸ σπαρτίον τὸ κόκκινον τοῦτο ἐκδή-
gabis ad fenestrā p quā demisisti nos per eā. ɀ
σεις εἰς τὴν θυρίδα δι᾽ ἧς κατεβίβασας ἡμᾶς δι᾽ αὐτῆς. καὶ
pr̄em tuū ɀ mr̄em tuā ɀ fr̄es
τὸν πατέρα σου καὶ τὴν μητέρα σου καὶ τοὺς ἀδελφούς
tuos: ɀ oēm domū pr̄is tui cōgregabis apd
σου, καὶ πάντα τὸν οἶκον τοῦ πατρός σου συνάξεις πρὸς
teipām in domū tuā ɀ erit ois qui egressus fuerit
σεαυτὴν εἰς τὴν οἰκίαν σου. καὶ ἔσται πᾶς ὃς ἂν ἐξέλθῃ
portam domus tue extra: reus sibi ipsi erit: nos
τὴν θύραν τῆς οἰκίας σου ἔξω, ἔνοχος ἑαυτῷ ἔσται, ἡμεῖς
aūt innocētes iuramēto tuo hoc. ɀ qcūq; fuerit tecum
δὲ ἀθῶοι τῷ ὅρκῳ σου τούτῳ. καὶ ὅσοι ἂν γένωνται μετὰ σοῦ
in domo tua: nos rei erimus: si manꝰ tetigerit eum.
ἐν τῇ οἰκίᾳ σου, ἡμεῖς ἔνοχοι ἐσόμεθα, ἐὰν χεὶρ ἅψηται αὐ-
τῶν. si āt quis nos iniuria affecerit: ɀ reuelauerit sermones nr̄os hos: erimus inocētes a iuramēto tuo hoc:
τῶν. ἐὰν δέ τις ἡμᾶς ἀδικήσῃ, καὶ ἀποκαλύψῃ τοὺς λό-
γους ἡμῶν τούτους, ἐσόμεθα ἀθῶοι τῷ ὅρκῳ σου τούτῳ,
quo adiurasti nos. ɀ dixit fm̄ v̄bū v̄r̄z: sic sit.
ὃ ὥρκισας ἡμᾶς. καὶ εἶπεν κατὰ τὸ ῥῆμα ὑμῶν, οὕτως ἔστω.
ɀ dimisit eos: ɀ iuerunt. ɀ ligauit si
καὶ ἐξαπέστειλεν αὐτούς, καὶ ἐπορεύθησαν. καὶ ἔδησε τὸ ση-
gnū coccineū in fenestra. ɀ iuerunt ɀ puenerūt ad mōtana: ɀ māserūt ibi tres dies donec
μεῖον τὸ κόκκινον ἐν τῇ θυρίδι. καὶ ἐπορεύθησαν καὶ ἦλθο-
σαν εἰς τὴν ὀρεινήν, καὶ κατέμειναν ἐκεῖ τρεῖς ἡμέρας ἕως
reuersi sunt psequētes. ɀ quesierūt persequē-
ἐπέστρεψαν οἱ διώκοντες. καὶ ἐξεζήτησαν οἱ καταδιώκον-
tes oēs vias ɀ nō repererūt. ɀ reuersi sunt
τες πάσας τὰς ὁδοὺς καὶ οὐχ εὗρον. καὶ ἀπέστρεψαν οἱ
duo iuuenes ɀ descenderūt de mōte: ɀ trāsierūt:
δύο νεανίσκοι καὶ κατέβησαν ἐκ τοῦ ὄρους, καὶ διέβησαν.
ɀ venerūt ad iosue filiū num. ɀ narrauerūt ei
καὶ ἤλθοσαν πρὸς τὸν Ἰησοῦν υἱὸν ναυῆ. καὶ διηγήσαντο αὐ-
oia que acciderāt sibi: ɀ dixerūt ad iosue:
τῷ πάντα τὰ συμβεβηκότα αὐτοῖς, καὶ εἶπαν πρὸς Ἰη-
q tradidit dñs in manū nr̄a oēm terrā: ɀ
σοῦν, ὅτι παρέδωκε κς ἐν χερσὶν ἡμῶν πᾶσαν τὴν γῆν, καὶ
timore pstratꝰ ē ois habitās terrā illā a nobis.
κατέπτηκε πᾶς ὁ κατοικῶν τὴν γῆν ἐκείνην ἀφ᾽ ἡμῶν. Ca. 3

ET manicauit iosue mane ɀ pfecti sunt de sethin:
Καὶ ὤρθρισεν Ἰησοῦς τὸ πρωῒ καὶ ἀπῆραν ἐκ σαττίν,
ɀ venerūt vsq; ad iordanē ipe ɀ oēs filii israel.
καὶ ἦλθον ἕως τοῦ Ἰορδάνου αὐτὸς καὶ πάντες οἱ υἱοὶ Ἰσραήλ.
ɀ morati sunt ibi anteq̄ trāsirēt. ɀ factū est post
καὶ κατέλυσαν ἐκεῖ πρὸ τοῦ διαβῆναι. καὶ ἐγένετο μετὰ
tres dies ɀ trāsierūt scribe per media
τρεῖς ἡμέρας καὶ διῆλθον οἱ γραμματεῖς διὰ μέσης τῆς
castra: ɀ preceperūt pplo: dicētes: qñ
παρεμβολῆς, καὶ ἐνετείλαντο τῷ λαῷ, λέγοντες, ὅταν
videritis arcā federis dñi dei nostri: ɀ sacerdotes ɀ leuitas portātes eam: ɀ vos cōsurgetis a locis v̄ris:
ἴδητε τὴν κιβωτὸν τῆς διαθήκης κυρίου τοῦ θεοῦ ἡ-
μῶν, καὶ τοὺς ἱερεῖς καὶ τοὺς λευίτας αἴροντας αὐ-
τήν, καὶ ὑμεῖς ἀπαρεῖτε ἀπὸ τῶν τόπων ὑμῶν,
ɀ ite post eā. sed lōge sit inter vos ɀ illam: quātū duo milia cubitoꝝ stabitis. ne appropinq̄tis ad eā: vt sciatis
καὶ πορεύεσθε ὀπίσω αὐτῆς. ἀλλὰ μακρὰν ἔστω ἀνα-
μέσον ὑμῶν καὶ ἐκείνης, ὅσον δισχιλίους πήχεις στή-
σεσθε. μὴ προσεγγίσητε αὐτῇ, ἵνα ἐπίστησθε τὴν
viam: quam ingrediamini i ea. nō eñi ambulastis viam
ὁδόν, ἣν πορεύεσθε ἐν αὐτῇ. οὐ γὰρ πεπόρευσθε
τὴν ὁδὸν

ab heri ⁊ tertio die. ⁊ dixit iosue
ἀπ᾽ ἐχθὲς καὶ τρίτης ἡμέρας. καὶ εἶπεν ἰησοῦς τῷ
pplo: sctificamini in crastinū: qm̄ cras faciet do
λαῷ, ἁγιάσασθε εἰς τὴν αὔριον, ὅτι αὔριον ποιήσει κύ
minus inter vos mirabilia. ⁊ ait iosue sacerdotib⁹:
ριος ἐν ὑμῖν θαυμάσια. καὶ εἶπεν ἰησοῦς τοῖς ἱερεῦσι,
B dicēs: tollite arcā federis: ⁊ prece
λέγων, ἄρατε τὴν κιβωτὸν τῆς διαθήκης, καὶ προπορεύ
dite ante pplm. ⁊ tulerūt sacerdotes arcā
Leui. 10. b. εσθε ἔμπροσθεν τοῦ λαοῦ. καὶ ἦραν οἱ ἱερεῖς τὴν κιβωτὸν τῆς
Nu. 11. d. federis dn̄i: ⁊ ambulauerūt ante pplm.
διαθήκης κυρίου, καὶ ἐπορεύοντο ἔμπροσθεν τοῦ λαοῦ.
1. Re. 16. b. ⁊ dixit dn̄s ad iosue: in die hac inci
καὶ εἶπεν κύριος πρὸς ἰησοῦν, ἐν τῇ ἡμέρᾳ ταύτῃ ἄρχο
pio exaltare te coram oībus filijs is
μαι τοῦ ὑψῶσαί σε κατενώπιον πάντων τῶν υἱῶν ἰσ
3. R. a. rael: vt sciant ꝙ sicut fui cum moyse: sic
ραὴλ, ἵνα γνῶσιν καθότι ἤμην μετὰ μωυσῆ, οὕτως
ero ⁊ tecum. ⁊ nūc precipe sacerdotib⁹
ἔσομαι καὶ μετὰ σοῦ. καὶ νῦν ἔντειλαι τοῖς ἱερεῦσι
qui portāt arcā federis: dicēs: cū ingres
τοῖς αἴρουσι τὴν κιβωτὸν τῆς διαθήκης, λέγων, ὡς ἂν εἰ
si fueritis in partē aque iordanis: ⁊ in
σέλθητε ἐπὶ μέρους τοῦ ὕδατος τοῦ ἰορδάνου, καὶ ἐν
iordane stabitis. ⁊ dixit iosue filijs isra
τῷ ἰορδάνῃ στήσεσθε. καὶ εἶπεν ἰησοῦς τοῖς υἱοῖς ἰσρα
C el: accedite huc: ⁊ audite vbū dn̄i
ὴλ, προσαγάγετε ὧδε, καὶ ἀκούσατε τὸ ῥῆμα κυρίου τοῦ
dei nr̄i. ⁊ dixit iosue: in hoc scietis: ꝙ
θεοῦ ἡμῶν. καὶ εἶπεν ἰησοῦς, ἐν τούτῳ γνώσεσθε, ὅτι
deus viuēs in vobis: ⁊ disperdēs disperdet a fa
θεὸς ζῶν ἐν ὑμῖν, καὶ ὀλοθρεύων ὀλοθρεύσει ἀπὸ προσώ
cie nr̄a chananeū ⁊ etheum ⁊ eue
που ἡμῶν τὸν χαναναῖον καὶ τὸν χετταῖον καὶ τὸν εὐ
um ⁊ pherezeū ⁊ amorreū ⁊ gerge
αῖον καὶ τὸν φερεζαῖον καὶ τὸν ἀμορραῖον καὶ τὸν γεργε
seum ⁊ iebuseum. ecce arca fede
σαῖον καὶ τὸν ἰεβουσαῖον. ἰδοὺ ἡ κιβωτὸς τῆς διαθή
ris dn̄i oīs tre trāsit ante vos
κης κυρίου πάσης τῆς γῆς διαβαίνει ἔμπροσθεν ὑμῶν
iordanē. ⁊ nūc parate vobis duodecim viros
τὸν ἰορδάνην. καὶ νῦν προχειρίσασθε ὑμῖν δώδεκα ἄνδρας
de filijs israel: virū vnū a singula tribu. ⁊ erit
ἀπὸ τῶν υἱῶν ἰσραὴλ, ἄνδρα ἕνα ἀφ᾽ ἑκάστης φυλῆς. καὶ ἔσται
cū quieuerint pedes sacerdotū qui portant
ὡς ἂν καταπαύσωσιν οἱ πόδες τῶν ἱερέων τῶν αἰρόντων
arcā federis dn̄i oīs terre in aqua
τὴν κιβωτὸν τῆς διαθήκης κυ πάσης τῆς γῆς ἐν τῷ ὕδατι τοῦ
iordanis aqua iordanis deficiet: at aqua de
ἰορδάνου, τὸ ὕδωρ τοῦ ἰορδάνου ἐκλείψει, τὸ δὲ ὕδωρ τὸ κα
scēdēs stabit supra vt cumul⁹. ⁊ factū ē postq̄ egressus ē
ταβαῖνον στήσεται ἄνωθεν ὡς σωρός. καὶ ἐγένετο ὡς ἀπῆρεν
pplus de tabnaculis suis vt trāsirēt iordanē:
ὁ λαὸς ἐκ τῶν σκηνωμάτων αὐτῶν διαβῆναι τὸν ἰορδάνην,
at sacerdotes tulerūt arcā federis dn̄i ante
οἱ δὲ ἱερεῖς ἦραν τὴν κιβωτὸν τῆς διαθήκης κυρίου πρότεροι τοῦ
pplm. cū āt ingressi sunt sacerdotes portātes ar
λαοῦ. ὡς δὲ εἰσεπορεύοντο οἱ ἱερεῖς οἱ αἴροντες τὴν κιβω
cā federis in iordanē: ⁊ pedes sacerdotū
τὸν τῆς διαθήκης ἐπὶ τὸν ἰορδάνην, καὶ οἱ πόδες τῶν ἱερέων
portātiū arcā tincti sunt in parte a
D τῶν αἰρόντων τὴν κιβωτὸν διεβάφησαν εἰς τὸ μέρος τοῦ ὕδα
que iordanis: at iordanis implebatur fm totā
Eccle. 24. c. τος τοῦ ἰορδάνου, ὁ δὲ ἰορδάνης ἐπληροῦτο καθ᾽ ὅλην τὴν
ripam suā vt in diebus messis. ⁊ steterūt
κρηπῖδα αὐτοῦ ὡς ἐν ἡμέραις θερισμοῦ. καὶ ἔστησαν τὰ
aque descēdētes desup: stetit ɔgelatio vna recedēs
ὕδατα καταβαίνοντα ἄνωθεν, ἔστη πῆγμα ἓν ἀφεστηκὸς
procul valde vehemēter ab adami vrbe vsq ad
μακρὰν σφόδρα σφοδρῶς ἀπὸ ἀδαμὶ τῆς πόλεως ἕως
partē sartham. at defluens descēdit in
μέρους καριαθιαρίμ. τὸ δὲ καταβαῖνον κατέβη εἰς

Dixitq̄ iosue ad populum. Sanctificamini: cras enim faciet dominus inter vos mirabilia. Et ait ad sacerdotes. Tollite arcam federis & precedite populum. Qui iussa cōplentes tulerūt & ambulauerunt ante eos. Dixitq̄ dominus ad iosue. Hodie incipiam exaltare te coram omni israel: vt sciant ꝙ sicut cum moyse fui: ita & tecū sim. Tu autem precipe sacerdotibus qui portāt arcam federis & dic eis. Cū ingressi fueritis ptē aq̄ iordanis: state in ea. Dixitq̄ iosue ad filios israel. Accedite huc & audite verbum domini dei vr̄i. Et rursum: In hoc inquit scietis ꝙ dn̄s deus viuens in medio vestri est: & disperdet in cōspectu vr̄o chananeum & etheum: eueū & pherezeū: gergeseum quoq̄ & iebuseum & ammorreum. Ecce arca federis domini omnis terre antecedet vos per iordanem. Parate duodecim viros de duodecim tribub⁹ isrl̄: singulos per singulas tribus. Et cū posuerit vestigia pedū suoꝝ sacerdotes q portāt arcā federis dn̄i dī vniuerse terre in aqs iordanis: aq̄ q̄ inferiores sūt decurrēt atq̄ deficiēt. q̄ āt desup veniunt in vna mole cōsistēt. Igitur egressus ē ppl̄s de tabernaculis suis vt transirent iordanē: & sacerdotes q portabant arcam federis pergebant ante eum. Ingressisq̄ eis iordanem & pedibus eorum in pte aq̄ tinctis: iordāis āt ripas aluei sui tpe messis ipleuerat: steterunt aque descendētes in loco vno & ad instar montis intumescentes apparebant procul ab vrbe que vocatur edom vsq̄ ad latus sarthan: que autem inferiores erant in

מתמול שלשום ׃ ויאמר יהושע   תמל
אל העם התקדשו כי מחר יעשה   קדש עשה
יהוה בקרבכם נפלאות ׃ ויאמר   פלא אמר
יהושע אל הכהנים לאמר שאו   נשא
את ארון הברית ועברו לפני העם
וישאו את ארון הברית וילכו לפני
העם ׃ ויאמר יהוה אל יהושע היום
הזה אחל גדלך בעיני כל ישראל   חלל
אשר ידעון כי כאשר הייתי עם   היה
משה אהיה עמך ׃ ואתה תצוה את   צוה
הכהנים נשאי ארון הברית לאמר
כבאכם עד קצה מי הירדן בירדן   בוא
תעמדו ׃ ויאמר יהושע אל בני   עמד
ישראל גשו הנה ושמעו את דברי   נגש
יהוה אלהיכם ׃ ויאמר יהושע
בזאת תדעון כי אל חי בקרבכם   ידע חיה
והורש יוריש מפניכם את הכנעני   ירש פנה
ואת החתי ואת החוי ואת הפרזי
ואת הגרגשי והאמרי והיבוסי ׃
הנה ארון הברית אדון כל הארץ   ארן ברת
עבר לפניכם בירדן ׃ ועתה קחו   אדן לקח
לכם שני עשר איש משבטי ישראל   שנה
איש אחד איש אחד לשבט ׃ והיה
כנוח כפות רגלי הכהנים נשאי ארון
יהוה אדון כל הארץ במי הירדן
מי הירדן יכרתון המים הירדים   כרת
מלמעלה ויעמדו נד אחד ׃ ויהי   עלה עמד
בנסע העם מאהליהם לעבר את   היה
הירדן והכהנים נשאי הארון
הברית לפני העם ׃ וכבוא נשאי הארון   פנה בוא
עד הירדן ורגלי הכהנים נשאי
הארון נטבלו בקצה המים והירדן   טבל
מלא על כל גדותיו כל ימי קציר ׃   גדה יום
ויעמדו המים הירדים מלמעלה   קצר עמד
קמו נד אחד הרחק מאד באדם   קום רחק
העיר אשר מצד צרתן והירדים על   צדד

Pritiua.he. Tex.heb.Josue.ca.iiij. | Trāſla.B.Hie. | Trāſ.Gre. lxx.cū interp̄.latina.

יָם הָעֲרָבָה יָם הַמֶּלַח תַּמּוּ נִכְרָתוּ   תָּמַם כָּרַת
וְהָעָם עָבְרוּ נֶגֶד יְרִיחוֹ׃ וַיַּעַמְדוּ
הַכֹּהֲנִים נֹשְׂאֵי אֲרוֹן בְּרִית יְהוָה
בֶּחָרָבָה בְּתוֹךְ הַיַּרְדֵּן הָכֵן וְכָל   כון
יִשְׂרָאֵל עֹבְרִים בֶּחָרָבָה עַד אֲשֶׁר
תַּמּוּ כָּל הַגּוֹי לַעֲבֹר אֶת הַיַּרְדֵּן׃

Cap.iiij. וַיְהִי כַּאֲשֶׁר תַּמּוּ כָּל הַגּוֹי   הָיָה
לַעֲבוֹר אֶת הַיַּרְדֵּן וַיֹּאמֶר יְהוָה   אָמַר
אֶל יְהוֹשֻׁעַ לֵאמֹר׃ קְחוּ לָכֶם מִן   לָקַח
הָעָם שְׁנֵים עָשָׂר אֲנָשִׁים אִישׁ   שָׁנָה
אֶחָד אִישׁ אֶחָד מִשָּׁבֶט׃ וְצַוּוּ אוֹתָם   צָוָה אֵת
לֵאמֹר שְׂאוּ לָכֶם מִזֶּה מִתּוֹךְ הַיַּרְדֵּן   נָשָׂא
מִמַּצַּב רַגְלֵי הַכֹּהֲנִים הָכִין שְׁתֵּים   יָצַב כון
עֶשְׂרֵה אֲבָנִים וְהַעֲבַרְתֶּם אוֹתָם   עָבַר
עִמָּכֶם וְהִנַּחְתֶּם אוֹתָם בַּמָּלוֹן אֲשֶׁר   נוּחַ לון
תָּלִינוּ בוֹ הַלָּיְלָה׃ וַיִּקְרָא יְהוֹשֻׁעַ אֶל   לון קָרָא
שְׁנֵים הֶעָשָׂר אִישׁ אֲשֶׁר הֵכִין מִבְּנֵי
יִשְׂרָאֵל אִישׁ אֶחָד אִישׁ אֶחָד
מִשָּׁבֶט׃ וַיֹּאמֶר לָהֶם יְהוֹשֻׁעַ עִבְרוּ   אָמַר
לִפְנֵי אֲרוֹן יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם אֶל תּוֹךְ   פָּנָה אָרַן
הַיַּרְדֵּן וְהָרִימוּ לָכֶם אִישׁ אֶבֶן אַחַת   רום
עַל שִׁכְמוֹ לְמִסְפַּר שִׁבְטֵי בְנֵי יִשְׂרָאֵל׃   סָפַר
לְמַעַן תִּהְיֶה זֹאת אוֹת בְּקִרְבְּכֶם כִּי   הָיָה
יִשְׁאָלוּן בְּנֵיכֶם מָחָר לֵאמֹר מָה   שָׁאַל
הָאֲבָנִים הָאֵלֶּה לָכֶם׃ וַאֲמַרְתֶּם לָהֶם
אֲשֶׁר נִכְרְתוּ מֵימֵי הַיַּרְדֵּן מִפְּנֵי אֲרוֹן   כָּרַת פָּנָה
בְּרִית יְהוָה בְּעָבְרוֹ בַּיַּרְדֵּן נִכְרְתוּ מֵי   בָּרִת
הַיַּרְדֵּן וְהָיוּ הָאֲבָנִים הָאֵלֶּה לְזִכָּרוֹן   הָיָה
לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל עַד עוֹלָם׃ וַיַּעֲשׂוּ כֵן בְּנֵי   עָלַם עָשָׂה
יִשְׂרָאֵל כַּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוֹשֻׁעַ וַיִּשְׂאוּ   נָשָׂא
שְׁתֵּי עֶשְׂרֵה אֲבָנִים מִתּוֹךְ הַיַּרְדֵּן
כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר יְהוָה אֶל יְהוֹשֻׁעַ לְמִסְפַּר
שִׁבְטֵי בְנֵי יִשְׂרָאֵל וַיַּעֲבִרוּם עִמָּם   עָבַר
אֶל הַמָּלוֹן וַיַּנִּחוּם שָׁם׃ וּשְׁתֵּים
עֶשְׂרֵה אֲבָנִים הֵקִים יְהוֹשֻׁעַ בְּתוֹךְ   קום
הַיַּרְדֵּן תַּחַת מַצַּב רַגְלֵי הַכֹּהֲנִים   יָצַב

---

mare solitudinis qđ nūc vocatur mortuū deſcēderunt vſq̄ quo oīno deficerent. Populus aūt incedebat cōtra hiericho: & ſacerdotes qui portabant arcā federis dn̄i ſtabant ſup ſiccā humū in medio iordanis accīcti: omniſq̄ populus p arentem alueum pertranſibat. 4.

Quibus tranſgreſſis dixit dominus ad ioſue. Elige duodecim viros ſingulos per ſingulas tribus: & p̄cipe eis vt tollant de medio iordanis alueo vbi ſteterūt pedes ſacerdotū: duodecim duriſſimos lapides: quos ponetis in loco caſtrorū vbi fixeritis hac nocte tētoria. Vocauitq̄ ioſue duodecim viros quos elegerat de filiis iſrael ſingulos de ſingulis tribub': & ait ad eos. Ite ante arcam domini dei veſtri ad iordanis mediū & portate inde ſinguli ſingulos lapides in humeris veſtris iuxta numerum filiorū iſrael: vt ſit ſignum inter vos. Et quando interrogauerit vos filii veſtri cras dicētes. quid ſibi volunt iſti lapides? reſpōdebitis eis. Defecerunt aque iordanis ante arcam federis domini cum trāſiret eū. idcirco poſiti ſunt lapides iſti in monumentum filiorum iſrael vſq̄ in eternum. Fecerunt ergo filii iſrael ſicut precepit eis ioſue: portantes de medio iordanis alueo duodecim lapides vt dominus ei imperarat iuxta numerum filiorum iſrael vſq̄ in locū i quo caſtrametati ſūt: ibiq̄ poſuerūt eos. Alios quoq̄ duodecī lapides poſuit ioſue in medio iordanis alueo vbi ſteterunt ſacerdotes

---

mare araba mare ſalis: vſq̄ ad finē
τὴν θάλασσαν ἀραβὰ θάλασσαν τῶν ἁλῶν, ἕως εἰς τὸ τέλος
defecit. ⁊ pp̄ls ſtetit cōtra hiericho. ſtete-
ἐξέλιπεν. καὶ ὁ λαὸς εἱστήκει ἀπέναντι ἱεριχώ. καὶ ἔστη-
rūt ſacerdotes portātes arcā federis do-
σαν οἱ ἱερεῖς οἱ αἴροντες τὴν κιβωτὸν τῆς διαθήκης κυ-
mini in ſicco in medio iordanis p̄ōpte. ⁊
ρίου ἐπὶ ξηρᾶς ἐν μέσῳ τοῦ ἰορδάνου ἑτοίμως. καὶ
oēs filii iſrael trāſierūt per aridā vſq̄ quo per
πάντες οἱ υἱοὶ ἰσραὴλ διέβησαν διὰ ξηρᾶς ἕως οὗ συ-
fecit cūctus pp̄ls trāſire iordanē.
νετέλεσεν πᾶς ὁ λαὸς διαβαίνων τὸν ἰορδάνην. Ca.4.

Et poſtq̄ perfecit oīs pp̄ls trāſire
Καὶ ἐπεὶ συνετέλεσεν πᾶς ὁ λαὸς διαβαίνων τὸν A
iordanē: ⁊ ait dn̄s ad ioſue: dicēs: aſſu
ἰορδάνην, καὶ εἶπεν κύριος πρὸς ἰησοῦν, λέγων, παραλα-
mens duodecim viros de pp̄lo virū vnū de ſin
βὼν δώδεκα ἄνδρας ἀπὸ τοῦ λαοῦ ἄνδρα ἕνα ἀφ' ἑ-
gula tribu: p̄cipe eis: dicēs: tollite vo
κάστης φυλῆς, σύνταξον αὐτοῖς, λέγων, ἀνέλεσθε αὐ-
bis hinc de medio iordanis de ſtatiōe pe
τοῖς ἐντεῦθεν ἐκ μέσου τοῦ ἰορδάνου ἀπὸ στάσεως πο-
dū ſacerdotū paratos duodecim lapides: ⁊ hos
δῶν τῶν ἱερέων ἑτοίμους δώδεκα λίθους, καὶ τούτους
cōportātes ſimul vobiſcū ⁊ ipſis: ponite eos in
διακομίσαντες ἅμα ὑμῖν καὶ αὐτοῖς, θέτε αὐτοὺς ἐν
exercitu vr̄o: vbi caſtrametati fueritis illic
τῇ στρατοπεδείᾳ ὑμῶν, οὗ ἐὰν παρεμβάλητε ἐκεῖ τὴν
nocte. ⁊ vocans ioſue duodecim viros:
νύκτα. καὶ ἀνακαλεσάμενος ἰησοῦς δώδεκα ἄνδρας,
ex honoratis de filiis iſrael virū vnū de ſin
τῶν ἐνδόξων ἀπὸ τῶν υἱῶν ἰσραὴλ ἄνδρα ἕνα ἀφ' ἑκά-
gula tribu: dixit eis ioſue: accedite ante fa
στης φυλῆς, εἶπεν αὐτοῖς ἰησοῦς, προσαγάγετε πρὸ προ-
ciem dn̄i dei vr̄i in mediū iordanis: ⁊
σώπου κυρίου τοῦ θεοῦ ὑμῶν εἰς μέσον τοῦ ἰορδάνου, καὶ
colligēs tollat illinc quilibet lapidē vnū in
ἀνελόμενος ἀράτω ἐκεῖθεν ἕκαστος λίθον ἕνα ἐπὶ τῶν
humeris ſuis iuxta numerū tribuū iſrael:
ὤμων αὐτοῦ κατὰ τὸν ἀριθμὸν τῶν φυλῶν τοῦ ἰσραὴλ,
vt ſint vobis hi in ſignū poſiti in
ἵνα ὑπάρχωσιν ὑμῖν οὗτοι εἰς σημεῖον κείμενοι δια-
ſempiternū. vt cū interrogauerit te cras filius tuus: di
παντός. ἵνα ὅταν ἐρωτᾷ σε αὔριον ὁ υἱός σου, λέ-
cēs: qđ ſunt lapides iſti vobis? ⁊ tu declarabis
γων, τί εἰσὶν οἱ λίθοι οὗτοι ὑμῖν; καὶ σὺ δηλώσεις τῷ
filio tuo: dicēs: q̄m defecit iordanis fluuius a
υἱῷ σου, λέγων, ὅτι ἐξέλιπεν ὁ ἰορδάνης ποταμὸς ἀπὸ
facie arce federis dn̄i oīs
προσώπου τῆς κιβωτοῦ τῆς διαθήκης κυρίου πάσης τῆς
terre: cū trāſiret ipm̄ iordanē ⁊ defecit
γῆς, ὡς διέβαινεν αὐτὸν τὸν ἰορδάνην καὶ ἐξέλιπεν τὸ
aqua iordanis: ⁊ erunt lapides hi vobis
ὕδωρ τοῦ ἰορδάνου, καὶ ἔσονται οἱ λίθοι οὗτοι ὑμῖν,
memoriale filiis iſrael vſq̄ in eternū. ⁊ fece
μνημόσυνον τοῖς υἱοῖς ἰσραὴλ ἕως τοῦ αἰῶνος. καὶ ἐποίη-
rūt ſic filii iſrael: ſicut p̄cepit dn̄s
σαν οὕτως οἱ υἱοὶ ἰσραὴλ, καθότι ἐνετείλατο κύριος Deut.
ioſue. ⁊ accipiētes duodecim lapides de medio 17.a.
τῷ ἰησοῦ. καὶ λαβόντες δώδεκα λίθους ἐκ μέσου τοῦ B
iordanis: ſicut imperarat dn̄s ioſue in
ἰορδάνου, καθάπερ συνέταξεν κύριος τῷ ἰησοῦ ἐν τῇ
fine tranſitus filiorū iſrael: ⁊ cōpor-
συντελείᾳ τῆς διαβάσεως τῶν υἱῶν ἰσραὴλ, καὶ διεκό-
tauerūt ſimul ſecū ad caſtra: ⁊ poſue
μισαν ἅμα ἑαυτοῖς εἰς τὴν παρεμβολήν, καὶ ἀπέθη-
rūt eos ibi. ſtatuit aūt ioſue ⁊ alios duo
καν αὐτοὺς ἐκεῖ. ἔστησεν δὲ ἰησοῦς καὶ ἄλλους δώ-
decim lapides in ipſo iordane in facto
δεκα λίθους ἐν αὐτῷ τῷ ἰορδάνῃ ἐν τῷ γενομένῳ
loco ſub pedes ſacerdotum
τόπῳ ὑπὸ τοὺς πόδας τῶν ἱερέων τῶν

qui portabāt arcā federis dñi. & sunt
αἴροντων τὴν κιβωτὸν τῆς διαθήκης κυρίου. καὶ εἰσὶν
ibi vsq; ad hodiernū diē. steterūt āt sacer-
ἐκεῖ ἕως τῆς σήμερον ἡμέρας. εἱστήκεισαν δὲ οἱ ἱε-
dotes qui portabāt arcā in medio iordane: donec
ρεῖς οἱ αἴροντες τὴν κιβωτὸν ἐν μέσῳ τοῦ ἰορδάνου, ἕως
perfecit oīa verba: que preceperat
οὗ συνετέλεσεν πάντα τὰ ῥήματα, ἃ ἐνετείλατο
dñs iosue vt nūciaret ppło: iuxta oīa que
κύριος τῷ ἰησοῦ ἀναγγεῖλαι τῷ λαῷ, κατὰ πάντα ὅσα
precepit moyses iosue. & festinauit ppłs: &
ἐνετείλατο μωυσῆς τῷ ἰησοῦ. καὶ ἔσπευσεν ὁ λαός, καὶ
trāsierūt. & factū est postq̄ cōsumauit oīs ppłs trā
διέβησαν. καὶ ἐγένετο ὡς συνετέλεσεν πᾶς ὁ λαὸς δια
C sire: & trāsiuit arca federis dñi: &
βῆναι, καὶ διέβη ἡ κιβωτὸς τῆς διαθήκης κυρίου, καὶ
sacerdotes priores eis. & trāsierūt filij rubē
οἱ ἱερεῖς πρότεροι αὐτῶν. καὶ διέβησαν οἱ υἱοὶ ῥουβὴν
& filij gad & dimidiū tribus manasse arma
nu.32.f καὶ οἱ υἱοὶ γὰδ καὶ οἱ ἡμίσεις φυλῆς μανασσῆ διεσκευα
ti ante filios israel: sicut prece
σμένοι ἔμπροσθεν τῶν υἱῶν ἰσραήλ, καθάπερ ἐνετείλα
pit moyses eis: quadragita milia accincti in pugnā
το μωυσῆς αὐτοῖς, τετρακισμύριοι εὔζωνοι εἰς μάχην
trāsierūt corā dño in bellū ad hiericho vr
διέβησαν ἔναντι κυρίου εἰς πόλεμον πρὸς τὴν ἱεριχὼ πό
bē. in illo die magnificauit dñs iosue corā
λιν. ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ ηὔξησεν κύριος τὸν ἰησοῦν ἐναντίον
omni israel. & timebāt eum sicut timebāt
παντὸς τοῦ ἰσραήλ. καὶ ἐφοβοῦντο αὐτὸν ὥσπερ ἐφοβοῦντο
moysen: quāto tpe vixit. & ait dñs io
τὸν μωυσῆν, ὅσον χρόνον ἔζη. καὶ εἶπεν κύριος τῷ ἰη
sue: dicēs: precipe sacerdotibus q̄ portant
σοῦ, λέγων, ἔντειλαι τοῖς ἱερεῦσι τοῖς αἴρουσι τὴν
arcā federis testimonij: vt ascēdāt de
κιβωτὸν τῆς διαθήκης τοῦ μαρτυρίου, ἐκβῆναι ἐκ τοῦ
iordane. & precepit iosue sacerdotibus: di
ἰορδάνου. καὶ ἐνετείλατο ἰησοῦς τοῖς ἱερεῦσι, λέ
cēs: ascēdite de iordane. & factū est postq̄ ascēderēt
γων, ἔκβητε ἐκ τοῦ ἰορδάνου. καὶ ἐγένετο ὡς ἐξέβησαν
sacerdotes portātes arcā federis dñi de
οἱ ἱερεῖς οἱ αἴροντες τὴν κιβωτὸν τῆς διαθήκης κυρίου ἐκ
medio iordanis: & posuerūt pedes sa
μέσου τοῦ ἰορδάνου, καὶ ἔθηκαν τοὺς πόδας οἱ ἱε
cerdotes in sicco: & reuersa est aqua iordanis
ρεῖς ἐπὶ τῆς ξηρᾶς, καὶ ὥρμησε τὸ ὕδωρ τοῦ ἰορδάνου
ad locū suū: & ibat sicut & heri & nu
κατὰ χώραν, καὶ ἐπορεύετο καθὰ καὶ ἐχθὲς καὶ τρί
dius tertius per totā ripā suā. & ppłs
την ἡμέραν δι᾽ ὅλης τῆς κρηπῖδος αὐτοῦ. καὶ ὁ λαὸς
ascēdit de iordane decima mēsis primi.
ἀνέβη ἐκ τοῦ ἰορδάνου δεκάτῃ τοῦ μηνὸς τοῦ πρώτου.
& castrametati sunt filij israel in galgalis
καὶ κατεστρατοπέδευσαν οἱ υἱοὶ ἰσραὴλ ἐν γαλγάλοις
D cōtra partē q̄ est ad solis ortum ab hieri
κατὰ μέρος τὸ πρὸς ἡλίου ἀνατολῶν ἀπὸ τῆς ἱερι-
cho. & duodecī lapides hos: quos sūpserat de
χώ. καὶ τοὺς δώδεκα λίθους τούτους, οὓς ἔλαβεν ἐκ
iordane: statuit iosue in galgalis. & ait ad
τοῦ ἰορδάνου, ἔστησεν ἰησοῦς ἐν γαλγάλοις. καὶ εἶπεν πρὸς
filios israel: dicēs: qñ īterrogauerit filij vřī cras
τοὺς υἱοὺς ἰσραήλ, λέγων, ὅταν ἐρωτῶσιν οἱ υἱοὶ ὑμῶν αὔ
vos: dicētes: qd sunt lapides hi? annūciabi-
ριον ὑμᾶς, λέγοντες, τί εἰσὶν οἱ λίθοι οὗτοι; ἀναγγείλα-
tis filijs vřis: dicētes: qm p aridā trāsiuit israel
τε τοῖς υἱοῖς ὑμῶν, λέγοντες, ὅτι ἐπὶ ξηρᾶς διέβη ἰσραὴλ
iordanē hunc: siccante dño deo nřo
τὸν ἰορδάνην τοῦτον, ἀποξηράναντος κυρίου τοῦ θεοῦ ἡμῶν
aquā iordanis in cōspectu ipsoꝝ: donec
Exo.14 g. τὸ ὕδωρ τοῦ ἰορδάνου ἐκ τοῦ ἔμπροσθεν αὐτῶν, μέχρι
trāsierūt. sicut fecit dñs deus
οὗ διέβησαν. καθάπερ ἐποίησε κύριος ὁ θεὸς ꝏꝏ

qui portabant arcā federis dñi: & sunt ibi vsq; in p̄sentē diē. Sacerdotes aūt qui portabant arcā stabāt ī iordāis medio: donec oīa cōplerentur: que iosue vt loqueretur ad populū p̄cepat dñs & dixerat ei moyses. ꝏ Festinauitq; popul9 & transiit. ꝏ Cumq; transissent oms transiuit & ꝏ arca domini: sacerdotes quoq; pgebāt añ pplm. Filii quoq; ruben & gad & dimidia tribus ꝏ manasse armati p̄cedebant frēs suos filios israel sicut eis p̄cepat moyses: & quadraginta ꝏ pugnatorū milia p turmas & cuneos incedebāt p plana atq; cāpestria vrbis hiericho. In die ꝏ illo magnificauit dñs iosue coram ꝏ omni israel: vt timerent eum sicut timuerant ꝏ moysen dum adhuc viueret. Dixitq; ꝏ ad eum. Precipe sacerdotibus ꝏ qui portāt arcam federis dñi: vt ascendant de iordane. Qui precepit eis ꝏ dicens. Ascēdite de iordane. Cumq; ascendissent portantes arcam federis domini: & ꝏ siccā humū calcare cepissent: reuerse sunt aque ꝏ in alueū suū: & fluebant sicut ante consueuerant. Populus autem ascendit de iordane ꝏ decimo die mēsis primi: & castrametati sunt ī galgalis cōtra orīētalē plagā vrbis hiericho. Duodecī quoq; lapides quos de iordanis alueo sūpserāt: posuit iosue in galgalis. & dixit ꝏ ad filios israel. Quando ꝏ iterrogauerint filii vestri cras patres suos & dixerint eis. quid sibi volunt lapides isti? docebitis ꝏ eos atq; dicetis. Per arētem alueū transiuit israel iordanem istum: siccante domino ꝏ deo nostro aquas eius in conspectu nostro donec transiremus: sicut fecerat prius ꝏ

נשאי ארון הברית ויהיו שם עד
היום הזה׃ והכהנים נשאי הארון
עמדים בתוך הירדן עד תם כל הדבר תמם
אשר צוה יהוה את יהושע לדבר
אל העם ככל אשר צוה משה את
יהושע וימהרו העם ויעברו׃ ויהי מהר עבר
כאשר תם כל העם לעבור ויעבר
ארון יהוה והכהנים לפני העם׃ פנה
ויעברו בני ראובן ובני גד וחצי שבט חצה
המנשה חמשים לפני בני ישראל
כאשר דבר אליהם משה׃ כארבעים רבע
אלף חלוצי הצבא עברו לפני יהוה חלץ
למלחמה אל ערבות יריחו׃ ביום לחם
ההוא גדל יהוה את יהושע בעיני
כל ישראל וייראו אתו כאשר יראו
את משה כל ימי חייו׃ ויאמר יהוה יום חיה
אל יהושע לאמר׃ צוה את הכהנים אמר
נשאי ארון העדות ויעלו מן עוד עלה
הירדן׃ ויצו יהושע את הכהנים צוה
לאמר עלו מן הירדן׃ ויהי בעלות היה
הכהנים נשאי ארון ברית יהוה
מתוך הירדן נתקו כפות רגלי
הכהנים אל החרבה וישבו מי הירדן שוב
למקומם וילכו כתמול שלשום על קום
כל גדותיו׃ והעם עלו מן הירדן גדה
בעשור לחדש הראשון ויחנו בגלגל מנה
בקצה מזרח יריחו׃ ואת שתים זרח
עשרה האבנים האלה אשר לקחו
מן הירדן הקים יהושע בגלגל׃ ויאמר קום
אל בני ישראל לאמר אשר
ישאלון בניכם מחר את אבותם לאמר שאל
מה האבנים האלה׃ והודעתם את ידע
בניכם לאמר ביבשה עבר ישראל
את הירדן הזה׃ אשר הוביש יהוה יבש
אלהיכם את מי הירדן מפניכם עד
עברכם כאשר עשה יהוה אלהיכם

לְיַם־סוּף אֲשֶׁר־הוֹבִישׁ מִפָּנֵינוּ עַד־ פנה
עָבְרֵנוּ׃ לְמַעַן דַּעַת כָּל־עַמֵּי הָאָרֶץ ידע
אֶת־יַד יְהוָה כִּי חֲזָקָה הִיא לְמַעַן
יְרָאתֶם אֶת־יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם כָּל־ יום
Cap. v. הַיָּמִים׃ וַיְהִי כִשְׁמֹעַ כָּל־
מַלְכֵי הָאֱמֹרִי אֲשֶׁר בְּעֵבֶר הַיַּרְדֵּן יָמָּה היה
וְכָל־מַלְכֵי הַכְּנַעֲנִי אֲשֶׁר עַל־הַיָּם אֵת
אֲשֶׁר־הוֹבִישׁ יְהוָה אֶת־מֵי הַיַּרְדֵּן
מִפְּנֵי בְנֵי־יִשְׂרָאֵל עַד־עָבְרָם וַיִּמַּס מסס
לְבָבָם וְלֹא־הָיָה בָם עוֹד רוּחַ מִפְּנֵי
בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל׃ בָּעֵת הַהִיא אָמַר יְהוָה
אֶל־יְהוֹשֻׁעַ עֲשֵׂה לְךָ חַרְבוֹת צֻרִים
וְשׁוּב מֹל אֶת־בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל שֵׁנִית׃ שנה
וַיַּעַשׂ־לוֹ יְהוֹשֻׁעַ חַרְבוֹת צֻרִים עשה
וַיָּמָל אֶת־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֶל־גִּבְעַת מול
הָעֲרָלוֹת׃ וְזֶה הַדָּבָר אֲשֶׁר־מָל
יְהוֹשֻׁעַ כָּל־הָעָם הַיֹּצֵא מִמִּצְרַיִם
הַזְּכָרִים כֹּל אַנְשֵׁי הַמִּלְחָמָה מֵתוּ לחם מות
בַמִּדְבָּר בַּדֶּרֶךְ בְּצֵאתָם מִמִּצְרָיִם׃ דבר יצא
כִּי־מֻלִים הָיוּ כָּל־הָעָם הַיֹּצְאִים וְכָל־ היה
הָעָם הַיִּלֹּדִים בַּמִּדְבָּר בַּדֶּרֶךְ בְּצֵאתָם
מִמִּצְרַיִם לֹא־מָלוּ׃ כִּי אַרְבָּעִים שָׁנָה רבע
הָלְכוּ בְנֵי־יִשְׂרָאֵל בַּמִּדְבָּר עַד־תֹּם תמם
כָּל־הַגּוֹי אַנְשֵׁי הַמִּלְחָמָה הַיֹּצְאִים
מִמִּצְרַיִם אֲשֶׁר לֹא־שָׁמְעוּ בְּקוֹל
יְהוָה אֲשֶׁר נִשְׁבַּע יְהוָה לָהֶם שבע
לְבִלְתִּי הַרְאוֹתָם אֶת־הָאָרֶץ אֲשֶׁר ראה
נִשְׁבַּע יְהוָה לַאֲבוֹתָם לָתֶת לָנוּ נתן
אֶרֶץ זָבַת חָלָב וּדְבָשׁ׃ וְאֶת־בְּנֵיהֶם זוב
הֵקִים תַּחְתָּם אֹתָם מָל יְהוֹשֻׁעַ קום
כִּי־עֲרֵלִים הָיוּ כִּי לֹא־מָלוּ היה
אוֹתָם בַּדָּרֶךְ׃ וַיְהִי כַּאֲשֶׁר־תַּמּוּ כָל־ תמם
הַגּוֹי לְהִמּוֹל וַיֵּשְׁבוּ תַחְתָּם בַּמַּחֲנֶה חנה
עַד חֲיוֹתָם׃ וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־ חיה
יְהוֹשֻׁעַ הַיּוֹם גַּלּוֹתִי אֶת־חֶרְפַּת גלל
מִצְרַיִם מֵעֲלֵיכֶם וַיִּקְרָא שֵׁם קרא

in mari rubro: quod siccauit donec transiremus: vt discāt omnes terrarum populi fortissimam domini manum: vt & vos timeatis dominum deum vestrum omni tempore. 5.

Postq̄ ergo audierūt omnes reges amorreorū qui habitabāt trās iordanē ad occidētalē plagā: & cūcti reges chanaan qui ꝑpinqua possidebāt magni maris loca: q̄ siccasset dñs fluenta iordanis corā filiis israel donec trāsirēt: dissolutū est cor eorū: & nō remansit in eis spūs timētiū itroitū filiorū israel. Eo tpe ait dñs ad iosue. Fac tibi cultros lapideos: & circuncide secūdo filios israel. Fecitq; quod iusserat dominus & circumcidit filios israel in colle preputiorum. Hec autē causa est scḋe circūcisionis. Omnis populus q egressus est de egypto generis masculini vniuersi bellatores viri mortui sunt in deserto per lōgissimos vie circuitus: qui omnes circuncisi erant. Populus autem qui natus est in deserto per quadraginta annos itineris latissime solitudinis incircuncisus fuit: donec cōsumerētur qui non audierunt vocē domini: & quibus ante iurauerat vt nō ostēderet eis terrā lacte & melle manantē. Horum filii in locū successerūt patꝝ: & circūcisi sunt a iosue: qui sicut nati fuerant in ꝑputio erant: nec eos in via aliquis circumciderat. Postq̄ āt omnes circūcisi sunt: manserunt in eodem castrorū loco donec sanarētur. Dixit q; dominus ad iosue. Hodie abstuli opprobrium egypti a vobis. Vocatū q; est nomen

nr̄ mare rubrū: qđ siccauit dñs deus co
ἡμῶν τὴν θάλασσαν τὴν ἐρυθράν, ἣν ἀπεξήρανε κύριος ὁ θεὸς ἔμπρο
rā nobis: donec trāsiuimus. vt discāt oēs gētes
σθεν ἡμῶν, ἕως παρήλθομεν· ὅπως γνῶσι πάντα τὰ ἔθνη τῆς
terre: φ potestas dñi fortis est: τ vt vos cola
γῆς, ὅτι ἡ δύναμις τοῦ κυρίου ἰσχυρά ἐστι, καὶ ἵνα ὑμεῖς σέβη
tis dñm deū nr̄m in omī tpe.
σθε κύριον τὸν θεὸν ἡμῶν ἐν παντὶ χρόνῳ. Ca. 5.
Et factū est postq̄ audierūt oēs reges
Καὶ ἐγένετο ὡς ἤκουσαν πάντες οἱ βασιλεῖς τῶν A
amorreoꝝ: qui erant trans iordanē prope ma
ἀμορραίων, οἳ ἦσαν πέραν τοῦ ἰορδάνου παρὰ τὴν θά
re: τ cuncti reges phoenicie q̄ prope
λασσαν, καὶ πάντες οἱ βασιλεῖς τῆς φοινίκης οἱ παρὰ
mare: φ siccauit dñs deus iordanē
τὴν θάλασσαν, ὅτι ἀπεξήρανε κύριος ὁ θεὸς τὸν ἰορδάνην
fluuiū coram filijs israel: donec trā
ποταμὸν ἐκ τοῦ ἔμπροσθεν τῶν υἱῶν ἰσραήλ, ἐν τῷ δια
sirēt ipsi: τ dissolute sūt mentes eoꝝ: τ
βῆναι αὐτούς, καὶ κατετάκησαν αἱ διάνοιαι αὐτῶν, καὶ
percussi sunt: τ nō fuit in ipsis intellectus vllus
κατεπλάγησαν, καὶ οὐκ ἦν ἐν αὐτοῖς φρόνησις οὐδεμία
a facie filioꝝ israel. sub āt hoc
ἀπὸ προσώπου τῶν υἱῶν ἰσραήλ. ὑπὸ δὲ τοῦτον τὸν
tēpus ait dñs iosue: fac tibi cul
καιρὸν εἶπε κύριος τῷ ἰησοῦ, ποίησον σεαυτῷ μαχαί
tros lapideos: τ sedēs circūcide filios israel
ρας πετρίνας, καὶ καθίσας περίτεμε τοὺς υἱοὺς ἰσραὴλ
secūdo. τ fecit sibi iosue cultros la
ἐκ δευτέρου. καὶ ἐποίησεν ἑαυτῷ ἰησοῦς μαχαίρας πε
pideos acutos: τ circūcidit filios israel
τρίνας ἀκροτόμους, καὶ περιέτεμε τοὺς υἱοὺς ἰσραὴλ
in vocato loco collis preputioꝝ. τ hic
ἐπὶ τοῦ καλουμένου τόπου βουνὸς ἀκροβυστιῶν. καὶ οὗτος
sermo quo circūcidit iosue. ōis ppls egres B
ὁ λόγος ὃν περιέτεμεν ὁ ἰησοῦς. πᾶς ὁ λαὸς οἱ ἐκπορευό
si ex egypto masculi: vniuersi viri belli
μενοι ἐξ αἰγύπτου τὸ ἀρσενικόν, πάντες ἄνδρες πολέμου
qui mortui sūt in deserto in via: egressis ipsis de
οἱ ἀπέθανον ἐν τῇ ἐρήμῳ ἐν τῇ ὁδῷ, ἐξελθόντων αὐτῶν ἐκ
terra egypti: qꝛ circūcisi erāt ōis ppls q̄ exi
γῆς αἰγύπτου, ὅτι περιτετμημένοι ἦσαν πᾶς ὁ λαὸς ὁ ἐξ
uit. τ ōis ppls nati in deserto in via
ελθών. καὶ πᾶς ὁ λαὸς οἱ γεννηθέντες ἐν τῇ ἐρήμῳ ἐν τῇ ὁδῷ
egressis eis de terra egypti nō circūcisi sūt.
ἐξελθόντων αὐτῶν ἐκ γῆς αἰγύπτου οὐ περιετμήθησαν.
quadraginta enī annis versatus est israel in deserto.
τεσσαράκοντα γὰρ ἔτη ἀνέστραπται ἰσραὴλ ἐν τῇ ἐρήμῳ.
qua ppter icircūcisi erant plurimi ipsoꝝ bellatoꝝ
διὸ ἀπερίτμητοι ἦσαν οἱ πλεῖστοι αὐτῶν τῶν μαχίμων τῶν
qui egressi sunt de tra egypti: q̄ nō obedierūt mā
ἐξεληλυθότων ἐκ γῆς αἰγύπτου, οἱ ἀπειθήσαντες τῶν ἐν
datis dñi dei. qbꝰ τ determinauit dñs eis nō videre e Nu.14 d.
τολῶν κυρίου τοῦ θεοῦ· οἷς καὶ διώρισε κύριος αὐτοῖς μὴ ἰδεῖν αὐ
os terrā: φ iurauit dñs pr̄ibus nr̄is vt daret nob:
τοὺς τὴν γῆν, ἣν ὤμοσε κύριος τοῖς πατράσιν ἡμῶν δοῦναι ἡμῖν,
terrā manātē lacte τ melle. filios eoꝝ subsi
γῆν ῥέουσαν γάλα καὶ μέλι. τοὺς υἱοὺς αὐτῶν ἀντικατέστη
tuit loco istoꝝ: quos circūcidit iosue: qm̄ preputiosi
σεν ἀντὶ τούτων, οὓς περιέτεμεν ἰησοῦς, ὅτι ἀκρόβυστοι
fuerūt: eo quod ipsi nati erant in via incircūci
ἦσαν, διὰ τὸ αὐτοὺς γεγεννῆσθαι κατὰ τὴν ὁδὸν ἀπεριτμή
si. circūcisi āt tota gens quietē habuerūt: i
τους. περιτμηθέντες δὲ πᾶν τὸ ἔθνος ἡσυχίαν εἶχον, αὐ
bi sedentes in castris: donec sanati sunt. τ di
τόθι καθήμενοι ἐν τῇ παρεμβολῇ, ἕως ὑγιάσθησαν. καὶ εἶ
xit dñs iosue: in hodierno die abstuli C
πεν κύριος τῷ ἰησοῦ, ἐν τῇ σήμερον ἡμέρᾳ ἀφεῖλον τὸν
opprobriū egypti a vobis. τ vocauit nomē
ὀνειδισμὸν αἰγύπτου ἀφ' ὑμῶν. καὶ ἐκάλεσε τὸ ὄνομα

loci illius galgala vſq; in diem hanc. ⁊
τοῦ τόπου ἐκείνου γάλγαλα ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης. καὶ
caſtrametati ſunt filij iſrael in galgalis. ⁊ fecerūt
παρενέβαλον οἱ υἱοὶ ἰσραὴλ ἐν γαλγάλοις. καὶ ἐποίησαν
paſcha quarta decima die mēſis a
τὸ πάσχα τῇ τεσσαρεσκαιδεκάτῃ ἡμέρᾳ τοῦ μηνὸς ἀφ' ἑ-
veſpera in occaſum hiericho in cāpo. ⁊ comederūt de
σπέρας ἐπὶ δυσμῶν ἰεριχὼ ἐν τῷ πεδίῳ. καὶ ἔφαγον ἀπὸ
B frugibus terre poſtridie paſche azymos ⁊ nouos. in
τοῦ σίτου τῆς γῆς τῇ ἐπαύριον τοῦ πάσχα ἄζυμα καὶ νέα. ἐν τῇ
die hac defecit manna ſequēti die poſtq̄ co-
ἡμέρᾳ ταύτῃ ἐξέλιπε τὸ μάννα τῇ ἐπαύριον μετὰ τὸ βε-
mederūt ipſi de frugibus ṫre: ⁊ nō vltra fu
βρωκέναι αὐτοὺς ἐκ τοῦ σίτου τῆς γῆς, καὶ οὐκ ἔτι ὑπῆρ-
it filijs iſrael manna. comederūt āt fruges de re
D χε τοῖς υἱοῖς ἰσραὴλ μάννα. ἐκαρπώσαντο δὲ τὴν χώ-
giōe phenicū in anno illo. ⁊ factū eſt poſtq̄ fuit io
ραν τῶν φοινίκων ἐν τῷ ἐνιαυτῷ ἐκείνῳ. καὶ ἐγένετο ὡς ἦν ἰη-
ſue in hiericho: ⁊ aſpiciēs oculis ſuis:
σοῦς ἐν ἰεριχώ, καὶ ἀναβλέψας τοῖς ὀφθαλμοῖς αὐτοῦ,
vidit q̄ apparuit hoīem ſtātē cōtra ſe. ⁊
εἶδεν φανέντα ἄνθρωπον ἑστηκότα ἐναντίον αὐτοῦ. καὶ ἡ
gladius eius eductus in manu eius. ⁊ acce
ῥομφαία αὐτοῦ ἐσπασμένη ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ. καὶ προσελ-
dens ioſue: dixit ei: noſter es vel aduerſariō
θὼν ὁ ἰησοῦς, εἶπεν αὐτῷ, ἡμέτερος εἶ ἢ τῶν ὑπεναντί-
rū noſtrō? ille āt dixit ei: q̄ ego pⁱceps exer-
ων ἡμῶν; ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ, ὅτι ἐγὼ ἀρχιστράτηγος δυνά-
citus dñi: nunc veni. ⁊ ioſue cecidit in
μεως κυρίου, νυνὶ παραγέγονα. καὶ ἰησοῦς ἔπεσεν ἐπὶ
faciem ſuam in terrā: ⁊ adorauit: ⁊ di
πρόσωπον αὐτοῦ ἐπὶ τὴν γῆν, καὶ προσεκύνησεν, καὶ εἶ-
xit ei: dñe mi quid iubes tuo ſeruo?
πεν αὐτῷ, δέσποτά μου τί προστάσσεις τῷ σῷ οἰκέτῃ;
Exo. 3. b. ⁊ dicit princeps militie dñi ad ioſue: ſolue calcia
καὶ λέγει ὁ ἀρχιστράτηγος κῡ πρὸς ἰησοῦν, λῦσαι τὸ ὑπόδη-
Actuū. 7. d. mētū tuū de pedibus tuis: nā locus in quo tu ſtas
μά σου ἐκ τῶν ποδῶν σου, ὁ γὰρ τόπος ἐφ' ᾧ σὺ ἕστηκας
in ipſo: ſctūs eſt. ⁊ fecit ioſue ſic.
ἐπ' αὐτῷ, ἅγιός ἐστι. καὶ ἐποίησεν ἰησοῦς οὕτως. Ca. 6.

Et hiericho clauſa atq; munita a
A Καὶ ἰεριχὼ συγκεκλεισμένη καὶ ὠχυρωμένη ἀπὸ
facie filiorū iſrael. ⁊ nullus egrediebat de ea:
προσώπου υἱῶν ἰσραήλ. καὶ οὐδεὶς ἐξεπορεύετο ἐξ αὐτῆς,
⁊ nullus ingrediebatur. ⁊ dixit dñs ad ioſue: ecce
καὶ οὐδεὶς εἰσεπορεύετο. καὶ εἶπεν κς̄ πρὸς ἰησοῦν, ἰδοὺ
trado tibi ſubiectā tibi hiericho: ⁊ re-
παραδίδωμί σοι ὑποχειρίαν σοι τὴν ἰεριχώ, καὶ τὸν βα-
gem eius q̄ eſt in ea ⁊ potētes fortitudine. ⁊ cir
σιλέα αὐτῆς τὸν ἐν αὐτῇ καὶ τοὺς δυνατοὺς ἰσχύϊ. καὶ κυ-
C cūdate ciuitatē oēs viri belli in circuitu
κλώσατε τὴν πόλιν πάντες ἄνδρες πολέμου κύκλῳ τῆς
vrbis: ſemel ſic facietis ſex diebꝰ. ⁊ ſeptē ſacerdotes
πόλεως, ἅπαξ οὕτω ποιήσετε ἓξ ἡμέρας. καὶ ἑπτὰ ἱερεῖς
accipiēt ſeptē buccinas iobel corā arca.
λήψονται ἑπτὰ κερατίνας τοῦ ἰωβὴλ ἐνώπιον τῆς κιβωτοῦ.
⁊ die ſeptima circundate vrbē ſepties: ⁊
καὶ τῇ ἡμέρᾳ τῇ ἑβδόμῃ κυκλώσατε τὴν πόλιν ἑπτάκις, καὶ
ſacerdotes clangent buccinis. ⁊ erit vt
οἱ ἱερεῖς σαλπιοῦσι ταῖς κερατίναις. καὶ ἔσται ὡς ἂν
clanguerint tuba iobel cū audierit
σαλπίσητε τῇ σάλπιγγι τοῦ ἰωβὴλ ἐν τῷ ἀκοῦσαι
vos vocē buccine cōclamēt oīs po
ὑμᾶς τὴν φωνὴν τῆς κερατίνης, ἀνακραγέτωσαν πᾶς ὁ λα-
pulus: ⁊ clamātibus eis corruent ſua ſponte mu
ός, καὶ ἀνακραγόντων αὐτῶν πεσεῖται αὐτόματα τὰ τεί-
ri ciuitatis ſub ipſis. ⁊ ingredietur oīs
χη τῆς πόλεως ὑποκάτω αὐτῶν. καὶ εἰσελεύσεται πᾶς ὁ
pplͣs ipetū faciēs q̄libꝫ e regione in vrbē. ⁊
λαὸς ὁρμήσας ἕκαστος κατὰ πρόσωπον εἰς τὴν πόλιν. καὶ
intrauit ioſue filius nun ad ſacerdotes: ⁊ dixit ad eos:
εἰσῆλθεν ἰησοῦς υἱὸς ναυὴ πρὸς τοὺς ἱερεῖς, καὶ εἶπεν πρὸς αὐ-

loci illius galgala vſq; i preſentem diem.
Manſeruntq; filij iſrael i galgalis: & fecerunt phaſe quartadecima die menſis ad veſperū in cāpeſtribꝰ hiericho: & comederunt de frugibus terre die altero: & azymos panes & polentam eiuſdem anni.
Defecit manna poſtq̄ comederunt de frugibꝰ terre: nec vſi ſūt vltra cibo illo filij iſrael: ſed comederūt de frugibus preſentis anni terre chanaan. Cum autē eſſet ioſue in agro vrbis hiericho: leuauit oculos & vidit virum ſtantem contra ſe euaginatū tenentē gladiū. perrexitq; ad eū: & ait. Noſter es: an aduerſariorū. Qui rñdit. Nequaq̄: ſed ſū princeps exercitus domini: & nūc venio. Cecidit ioſue pnus in terram: & adorans ait. Quid dominus meus loquitur ad ſeruū ſuū?
Solue inqt calciamētū tuū de pedibus tuis. Locus enim in quo ſtas ſanctus eſt. Fecitq; ioſue vt ſibi fuerat imperatum. 6.

Hiericho āt clauſa erat atq; munita timore filiorū iſrael: & nullus egredi audebat aut igredi. dixitq; dñs ad ioſue. Ecce dedi in manus tuas hiericho & regē eius: oēſq; fortes viros. Circuite vrbē cuncti bellatores ſemel per diem. Sic facietis ſex diebus. Septimo āt die ſacerdotes tollent ſeptē buccinas quarū vſus eſt i iubileo: & pcedēt arcam federis. Septieſq; circuibitis ciuitatem: & ſacerdotes clāgēt buccinis. Cumq; inſonuerit vox tube lōgior atq; cōciſior: & in auribus vrīs increpuerit: cōclamabit oīs populus vociferatōe maxima: & muri funditus corruēt ciuitatis: igredienturq; ſinguli p locū cōtra quē ſteterint. Vocauit ergo ioſue filius nun ſacerdotes: & dixit ad eos. Tollite arcā federis.

המקום ההוא גלגל עד היום הזה:
ויחנו בני ישראל בגלגל ויעשו את
הפסח בארבעה עשר יום לחדש
בערב בערבות יריחו: ויאכלו מעבור
הארץ ממחרת הפסח מצות וקלוי
בעצם היום הזה: וישבת המן ממחרת
באכלם מעבור הארץ ולא היה עוד
לבני ישראל מן ויאכלו מתבואת
ארץ כנען בשנה ההיא: ויהי בהיות
יהושע ביריחו וישא עיניו וירא
והנה איש עמד לנגדו וחרבו שלופה
בידו וילך יהושע אליו ויאמר לו
הלנו אתה אם לצרינו: ויאמר לא
כי אני שר צבא יהוה עתה באתי
ויפל יהושע על פניו ארצה וישתחו
ויאמר לו מה אדני מדבר אל עבדו:
ויאמר שר צבא יהוה אל יהושע
של נעלך מעל רגלך כי המקום
אשר אתה עמד עליו קדש הוא
ויעש יהושע כן: ויריחו Cap.
סגרת ומסגרת מפני בני ישראל
אין יוצא ואין בא: ויאמר יהוה אל
יהושע ראה נתתי בידך את יריחו
ואת מלכה גבורי החיל: וסבתם את
העיר כל אנשי המלחמה הקיף את
העיר פעם אחת כה תעשה ששת
ימים: ושבעה כהנים ישאו שבעה
שופרות היובלים לפני הארון
וביום השביעי תסבו את העיר שבע
פעמים והכהנים יתקעו בשופרות:
והיה במשך בקרן היובל בשמעכם
את קול השופר יריעו כל העם
תרועה גדולה ונפלה חומת העיר
תחתיה ועלו העם איש נגדו: ויקרא
יהושע בן נון אל הכהנים ויאמר
אלהם שאו את ארון הברית

יום
עשה
רבע
עבר
קלה
שבת מנה
ראה
נשא ראה
שלף
צור
שור בוא
נפל פנה
שחה דבר
נשל קום
בוא
נתן
סבב
שש
יום נשא
עבר פנה
ארן שבע
תקע שפר
רוע
גדל
חמה עלה
קרא
אמר
נשא ברת

וְשִׁבְעָה כֹהֲנִים יִשְׂאוּ שִׁבְעָה שׁוֹפְרוֹת
יוֹבְלִים לִפְנֵי אֲרוֹן יְהוָה׃ וַיֹּאמֶר אֶל
הָעָם עִבְרוּ וְסֹבּוּ אֶת הָעִיר וְהֶחָלוּץ סָבַב חָלַץ
יַעֲבֹר לִפְנֵי אֲרוֹן יְהוָה׃ וַיְהִי כֶּאֱמֹר עָבַר הָיָה
יְהוֹשֻׁעַ אֶל הָעָם וְשִׁבְעָה הַכֹּהֲנִים
נֹשְׂאִים שִׁבְעָה שׁוֹפְרוֹת הַיּוֹבְלִים
לִפְנֵי יְהוָה עָבְרוּ וְתָקְעוּ בַּשּׁוֹפָרוֹת
וַאֲרוֹן בְּרִית יְהוָה הֹלֵךְ אַחֲרֵיהֶם׃ הָלַךְ
וְהֶחָלוּץ הֹלֵךְ לִפְנֵי הַכֹּהֲנִים תֹּקְעֵי
הַשּׁוֹפָרֹת וְהַמְאַסֵּף הֹלֵךְ אַחֲרֵי אָסַף
הָאָרוֹן הָלוֹךְ וְתָקוֹעַ בַּשּׁוֹפָרוֹת׃ וְאֶת תָּקַע
הָעָם צִוָּה יְהוֹשֻׁעַ לֵאמֹר לֹא תָרִיעוּ רוּעַ
וְלֹא תַשְׁמִיעוּ אֶת קוֹלְכֶם וְלֹא יֵצֵא שָׁמַע
מִפִּיכֶם דָּבָר עַד יוֹם אָמְרִי אֲלֵיכֶם פֶּה
הָרִיעוּ וַהֲרִיעֹתֶם׃ וַיַּסֵּב אֲרוֹן יְהוָה סָבַב
אֶת הָעִיר הַקֵּף פַּעַם אֶחָת וַיָּבֹאוּ נָקַף בּוֹא
הַמַּחֲנֶה וַיָּלִינוּ בַּמַּחֲנֶה׃ וַיַּשְׁכֵּם יְהוֹשֻׁעַ חָנָה לוּן
בַּבֹּקֶר וַיִּשְׂאוּ הַכֹּהֲנִים אֶת אֲרוֹן שָׁכַם נָשָׂא
יְהוָה׃ וְשִׁבְעָה הַכֹּהֲנִים נֹשְׂאִים שִׁבְעָה אָרַן
שׁוֹפְרוֹת הַיֹּבְלִים לִפְנֵי אֲרוֹן יְהוָה פָּנָה
הֹלְכִים הָלוֹךְ וְתָקְעוּ בַּשּׁוֹפָרוֹת וְהֶחָלוּץ חָלַץ
הֹלֵךְ לִפְנֵיהֶם וְהַמְאַסֵּף הֹלֵךְ אַחֲרֵי אָסַף
אֲרוֹן יְהוָה הָלוֹךְ וְתָקוֹעַ בַּשּׁוֹפָרוֹת׃
וַיָּסֹבּוּ אֶת הָעִיר בַּיּוֹם הַשֵּׁנִי פַּעַם שָׁנָה
אַחַת וַיָּשֻׁבוּ הַמַּחֲנֶה כֹּה עָשׂוּ שֵׁשֶׁת שׁוּב עָשָׂה
יָמִים׃ וַיְהִי בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי וַיַּשְׁכִּמוּ יוֹם הָיָה
כַּעֲלוֹת הַשַּׁחַר וַיָּסֹבּוּ אֶת הָעִיר כַּמִּשְׁפָּט שָׁבַע שָׁכַם
הַזֶּה שֶׁבַע פְּעָמִים רַק בַּיּוֹם הַהוּא עָלָה שָׁפַט
סָבְבוּ אֶת הָעִיר שֶׁבַע פְּעָמִים׃ וַיְהִי
בַּפַּעַם הַשְּׁבִיעִית תָּקְעוּ הַכֹּהֲנִים הָיָה
בַּשּׁוֹפָרוֹת וַיֹּאמֶר יְהוֹשֻׁעַ אֶל הָעָם
הָרִיעוּ כִּי נָתַן יְהוָה לָכֶם אֶת הָעִיר׃ רוּעַ
וְהָיְתָה הָעִיר חֵרֶם הִיא וְכָל אֲשֶׁר בָּהּ הָיָה
לַיהוָה רַק רָחָב הַזּוֹנָה תִּחְיֶה הִיא וְכָל זָנָה חָיָה
אֲשֶׁר אִתָּהּ בַּבַּיִת כִּי הֶחְבְּאַתָה אֶת חָבָא
הַמַּלְאָכִים אֲשֶׁר שָׁלָחְנוּ׃ וְרַק אַתֶּם לָאַךְ

Et septem alii sacerdotes tollant septem iubileorum buccinas: & incedant ante arcā dñi. Ad pplm quoqȝ ait. Ite & circuite ciuitatē armati p̄cedētes arcā dñi. Cumqȝ iosue verba finisset: & septē sacerdotes septem buccinis clangerent ante arcā federis domini: omnisqȝ populus precederet armati exercitus: reliquū vulgus arcam seq̄batur: ac buccinis omnia concrepabant. Precepat āt iosue populo dicēs. Nō clamabitis nec audietur vox vestra: neqȝ vllus sermo ex ore vr̄o egredietur: donec veniat dies in quo dicā vobis. Clamate & vociferamini. Circuiuit ergo arca dñi ciuitatē semel p die: & reuersa in castra mansit ibi. Igitur iosue de nocte cōsurgente tulerunt sacerdotes arcā domini: & septem ex eis septem buccinas quarū in iubileo vsus est: p̄cedebātqȝ arcā dñi ambulātes atqȝ clangentes. & armatus populus ibat ante eos: vulgus autem reliquum sequebatur arcam & buccinis p̄sonabat. Circuieruntqȝ ciuitatē secundo die semel: & reuersi sunt in castra. sic fecerunt sex diebus. Die autem septimo diluculo cōsurgētes: circuierunt vrbem sicut dispositum erat septies. Cumqȝ septimo circuitu clangerent buccinis sacerdotes: dixit iosue ad omnem israel. Vociferamini. Tradidit enim vobis dñs ciuitatem. Sitqȝ ciuitas hec anathema: & oīa q̄ in ea sunt dño. Sola raab meretrix viuat cū vniuersis q̄ cū ea in domo sunt. Abscondit enim nuncios quos direximus. Vos autem

tollite arcam federis: & septē sacerdotes tol
τοὺς, λάβετε τὴν κιβωτὸν τῆς διαθήκης, καὶ ἑπτὰ ἱερεῖς λή
lent septē buccinas iobel ante faciem ar
ψονται ἑπτὰ κερατίνας τοῦ ἰωβὴλ κατὰ πρόσωπον τῆς κι
ce dñi. & locutus est eis: dicēs: nunciate
βωτοῦ κυρίου. καὶ εἶπεν αὐτοῖς, λέγων, παραγγείλατε
pplo vt circueāt: & circuite ciuitatē: & bel
τῷ λαῷ περιελθεῖν, καὶ κυκλώσατε τὴν πόλιν, καὶ οἱ μά
latores prope vadant armati corā ar
χιμοι παραπορευέσθωσαν ἐνωπλισμένοι ἐναντίον τῆς κι B
ce dñi. & factū est vt dixit iosue ad
βωτοῦ τοῦ κυρίου. καὶ ἐγένετο ὡς εἶπεν ἰησοῦς πρὸς τὸν
pplm: & septē sacerdotes habētes septē tubas sacras:
λαόν, καὶ ἑπτὰ ἱερεῖς ἔχοντες ἑπτὰ σάλπιγγας ἱεράς,
& pretereant eodē modo corā dño in
καὶ παρελθέτωσαν ὡσαύτως ἐναντίον τοῦ κυ παραπο
cedant & signū dent assidue. & arca
ρευέσθωσαν καὶ σημαινέτωσαν εὐτόνως. καὶ ἡ κιβωτὸς τῆς
testamēti dñi sequatur eos. at bellatores in
διαθήκης κυρίου ἐπακολουθείτω αὐτοῖς. οἱ δὲ μάχιμοι πα
cedant ante: & sacerdotes clāgentes
ραπορευέσθωσαν ἔμπροσθεν, καὶ οἱ ἱερεῖς σαλπίζοντες
buccinis: & reliquū vulgus omne post ar
ταῖς κερατίναις, καὶ ὁ λοιπὸς ὄχλος ἅπας ὀπίσω τῆς κιβω
cam federis dñi euntes & clangentes
τοῦ τῆς διαθήκης κυρίου πορευόμενοι καὶ σαλπίζοντες ταῖς
buccinis. at pplo precepit iosue: dicēs: ne cla
κερατίναις. τῷ δὲ λαῷ ἐνετείλατο ἰησοῦς, λέγων, μὴ βοᾶ
metis neqȝ audiat vllus vocē vr̄am: nō egredie
τε μηδὲ ἀκουσάτω μηδεὶς τὴν φωνὴν ὑμῶν, ἐν διελεύσε D
tur de ore vr̄o sermo: donec nunciet ipse diē
ται ἐκ στόματος ὑμῶν λόγος, ἕως ἂν διαγγείλῃ αὐτὸς ἡμέραν
vt clametis: & clamate tunc. & circuiens ar
ἀναβοῆσαι, καὶ ἀναβοήσατε τότε. καὶ περιελθοῦσα ἡ κι
ca federis dei vrbē incircuitu: statim reuer
βωτὸς τῆς διαθήκης τοῦ θεοῦ τὴν πόλιν κύκλῳ, εὐθέως ἀπῆλ
sa est in castra: & mansit ibi: & die
θεν εἰς τὴν παρεμβολήν, καὶ ἐκοιμήθη ἐκεῖ, καὶ ἡμέρᾳ τῇ
secunda surrexit iosue mane: & tulerūt sacerdotes arcam
δευτέρᾳ ἀνέστη ἰησοῦς τοπρωΐ, καὶ ἦραν οἱ ἱερεῖς τὴν κιβωτὸν
dñi: & septē sacerdotes ferētes septē tubas
κυρίου, καὶ οἱ ἑπτὰ ἱερεῖς οἱ φέροντες τὰς ἑπτὰ σάλπιγγας
sacras corā arca dñi precedebāt. & sacerdotes
τὰς ἱερὰς ἐναντίον κιβωτοῦ κυ προεπορεύοντο. καὶ οἱ ἱερεῖς
clāxerūt tubis. & post hec ambulabāt
ἐσάλπισαν ταῖς σάλπιγξι. καὶ μετὰ ταῦτα εἰσεπορεύοντο
bellatores: & reliquū vulgus omne post ar
οἱ μάχιμοι, καὶ ὁ λοιπὸς ὄχλος ἅπας ὄπισθεν τῆς κι
cā federis dñi euntes & clangētes
βωτοῦ τῆς διαθήκης κυ πορευόμενοι καὶ σαλπίζοντες ταῖς
buccinis: & circuierunt vrbē in die C
κερατίναις, καὶ περιεκύκλωσαν τὴν πόλιν ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ
secundo semel de prope: & reuersi sunt rursus in castra
δευτέρᾳ ἅπαξ ἐγγύθεν, καὶ ἀπῆλθον πάλιν εἰς τὴν παρεμβολήν.
sic faciebat in sex diebus. & factū est die septimo surre
οὕτως ἐποίει ἐφ᾽ ἓξ ἡμέρας. καὶ ἐγένετο τῇ ἡμέρᾳ τῇ ἑβδόμῃ ἀνέστη
xerūt in ascēsione diluculi: & circuierūt vrbē sex
σαν ἐν τῇ ἀναβάσει τοῦ ὄρθρου, καὶ περιῆλθοσαν τὴν πόλιν κατὰ τὸ
iudiciū hoc septies. nisi q̄ in die illa circuierūt vr
κρίμα τοῦτο ἑπτάκις. πλὴν ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἐκύκλωσαν τὴν πό
bem septies. & factū est in periodo septima clanxerūt sacer
λιν ἑπτάκις. καὶ ἐγένετο ἐν τῇ περιόδῳ τῇ ἑβδόμῃ ἐσάλπισαν οἱ ἱ
dotes tubis. & dixit iosue filiis isrl: vociferamini:
ερεῖς ταῖς σάλπιγξι. καὶ εἶπεν ἰησοῦς τοῖς υἱοῖς ἰηλ, κεκράξατε.
tradidit enī dñs ciuitatē vobis. & erit ciuitas anathema il
παρέδωκεν γὰρ κς τὴν πόλιν ὑμῖν. καὶ ἔσται ἡ πόλις ἀνάθεμα αὐ
la & oīa quecūqȝ sunt in ea dño virtutū. verūtā ra
τὴ καὶ πάντα ὅσα ἐστὶν ἐν αὐτῇ τῷ κυρίῳ τῶν δυνάμεων. πλὴν ῥα
ab meretricē protegite illā: & oīa q̄ sunt eius in
ὰβ τὴν πόρνην περιποιήσασθε αὐτήν, καὶ πάντα ὅσα ἐστὶν αὐτῆς ἐν
domo. q̄m abscōdit nuncios: quos misimus. sed vos
τῷ οἴκῳ. ὅτι ἔκρυψε τοὺς ἀγγέλους, οὓς ἀπεστείλαμεν. ἀλλὰ ὑμεῖς

caueте ab anathemate: ne forte cogitātes
vos accipiatis de anathemate: & faciatis ca
stra filiorū israel anathema: & affligatis nos.
& oē argētū & aurum & oē es & ferrū
sctm erit dño: in thesaurū dñi inferetur. & vo
ciferat' ē pplo: & clanxerūt tubis sacerdotes.
postq̄ āt audiuit pplo vocē tubarū: vocife
rati sunt oēs pplo vociferatiōe magna & forti. & ceci
Heb. 11. c. dit murus in circuitu: & ascēdit pplo in vrbem qui
libet e regione sua. & ceperūt ciuitatē: & ana
thematizauerūt eā: & q̄cūq; fuerūt in vrbe: ab hoīe &
vsq; ad mulierē: a iuuene & vsq; ad seniorē: &
vsq; ad vitulū & ouem & subiugale in ore gla
dii. & duobus iuuenibus qui explorauerūt
D terrā: dixit iosue: ingredimini ī domū mulieris
meretricis: & pducite illinc eā: & oia q̄cūq;
sunt ei: vt iurastis ei. & ingressi sunt duo iuuenes
qui explorauerūt vrbem in domū mulie
ris: & eduxerūt raab meretricē: & prem eius:
& mrēs eius: & fratres eius: & cun
cta que fuerunt ei: & oēm cognationē illius. & po
suerunt eā extra castra israel. & vrbs
cōbusta est in igne cū oībus que in ipsa. preter argētū
& aurum & oē es & ferrū dederūt in
Heb. 11. f. thesaurū vt offerretur dño. & raab meretricē: & om
nē domū paternā eius: & oia q̄ illi⁹ viue
re fecit iosue: & habitare fecit in israel vsq; ad diē ho
diernū: q̄a abscōderit exploratores: quos misit io
sue vt explorarēt hiericho. & iprecat⁹ ē iosue in die
illa dicēs: maledictus hō corā dño: q̄ suscitabit vel edi
ficabit ciuitatē illā hiericho: in pmogenito suo funda
bit eam: & in nouissimo suo imponet portas eius. & fuit
dñs cum iosue: & fuit nomē eius per oēm terram.

Ca. 7.

Et deliquerunt filii israel delictū: & vsur
pauerūt de anathemate. & accepit acham filius charmi filii zab
di filii zare de tribu iuda ab anathemate. & iratus est

φυλάξασθε ἀπὸ τοῦ ἀναθέματος, μή ποτε ἐνθυμηθέντες ὑμεῖς λάβητε ἀπὸ τοῦ ἀναθέματος, καὶ ποιήσητε τὴν παρεμβολὴν τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ ἀνάθεμα, καὶ ἐκτρίψητε ἡμᾶς. καὶ πᾶν ἀργύριον καὶ χρυσίον καὶ πᾶς χαλκὸς καὶ σίδηρος ἅγιον ἔσται τῷ κυρίῳ, εἰς θησαυρὸν κυρίου εἰσενεχθήσεται. καὶ ἠλάλαξεν ὁ λαός, καὶ ἐσάλπισαν ταῖς σάλπιγξιν οἱ ἱερεῖς. ὡς δὲ ἤκουσεν ὁ λαὸς τὴν φωνὴν τῶν σαλπίγγων, ἠλάλαξεν πᾶς ὁ λαὸς ἀλαλαγμῷ μεγάλῳ καὶ ἰσχυρῷ. καὶ ἔπεσεν τὸ τεῖχος κύκλῳ, καὶ ἀνέβη ὁ λαὸς εἰς τὴν πόλιν ἕκαστος ἐξ ἐναντίας αὐτοῦ. καὶ κατελάβοντο τὴν πόλιν, καὶ ἀνεθεμάτισαν αὐτήν, καὶ ὅσα ἦν ἐν τῇ πόλει, ἀπὸ ἀνδρὸς καὶ ἕως γυναικός, ἀπὸ νεανίσκου καὶ ἕως πρεσβυτέρου, καὶ ἕως μόσχου καὶ προβάτου καὶ ὑποζυγίου ἐν στόματι ῥομφαίας. καὶ τοῖς δύο νεανίσκοις τοῖς κατασκοπεύσασι τὴν γῆν, εἶπεν Ἰησοῦς, εἰσέλθατε εἰς τὴν οἰκίαν τῆς γυναικὸς τῆς πόρνης, καὶ ἐξαγάγετε ἐκεῖθεν αὐτήν, καὶ πάντα ὅσα ἐστὶν αὐτῇ, ὡς ὠμόσατε αὐτῇ. καὶ εἰσῆλθον οἱ δύο νεανίσκοι οἱ κατασκοπεύσαντες τὴν πόλιν εἰς τὴν οἰκίαν τῆς γυναικός, καὶ ἐξήγαγον Ῥαὰβ τὴν πόρνην, καὶ τὸν πατέρα αὐτῆς, καὶ τὴν μητέρα αὐτῆς, καὶ τοὺς ἀδελφοὺς αὐτῆς, καὶ πάντα ὅσα ἦν αὐτῇ, καὶ πᾶσαν τὴν συγγένειαν αὐτῆς. καὶ κατέστησαν αὐτὴν ἔξω τῆς παρεμβολῆς Ἰσραήλ. καὶ ἡ πόλις ἐνεπρήσθη ἐν πυρὶ σὺν πᾶσι τοῖς ἐν αὐτῇ, πλὴν ἀργυρίου καὶ χρυσίου καὶ παντὸς χαλκοῦ καὶ σιδήρου ἔδωκαν εἰς θησαυρὸν εἰσενεχθῆναι κυρίου. καὶ Ῥαὰβ τὴν πόρνην, καὶ πάντα τὸν οἶκον τὸν πατρικὸν αὐτῆς, καὶ πάντα τὰ αὐτῆς ἐζώγρησεν Ἰησοῦς, καὶ κατῴκισεν ἐν τῷ Ἰσραὴλ ἕως τῆς ἡμέρας τῆς σήμερον, ὅτι ἔκρυψε τοὺς κατασκοπεύσαντας, οὓς ἀπέστειλεν Ἰησοῦς κατασκοπεῦσαι τὴν Ἱεριχώ. καὶ ὥρκισεν Ἰησοῦς ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ λέγων, ἐπικατάρατος ὁ ἄνθρωπος ἐναντίον κυρίου, ὃς ἀναστήσει καὶ οἰκοδομήσει τὴν πόλιν ἐκείνην τὴν Ἱεριχώ· ἐν τῷ πρωτοτόκῳ αὐτοῦ θεμελιώσει αὐτήν, καὶ ἐν τῷ ἐλαχίστῳ αὐτοῦ ἐπιστήσει τὰς πύλας αὐτῆς. καὶ ἦν κύριος μετὰ Ἰησοῦ, καὶ ἦν τὸ ὄνομα αὐτοῦ κατὰ πᾶσαν τὴν γῆν.

Καὶ ἐπλημμέλησαν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ πλημμέλειαν, καὶ ἐνοσφίσαντο ἀπὸ τοῦ ἀναθέματος· καὶ ἔλαβεν Ἄχαρ υἱὸς Χαρμὶ υἱοῦ Ζαβδὶ υἱοῦ Ζαρὰ ἐκ τῆς φυλῆς Ἰούδα ἀπὸ τοῦ ἀναθέματος· καὶ ἐθυμώθη

---

cauete ne de his que pre
cepta sunt vobis quippiā
cōtingatis & sitis preua
ricatiōis rei: & oia castra is
rael sub peccato sint at
q; turbētur. Quicquid āt
auri & argēti fuerit & va
sorum eneorū ac ferri do
mino cōsecretur reposi
tū in thesauris eius. Igi
oi ppl'o vociferāte & clan
gentibus tubis postq̄ in
aures multitudinis vox
sonitusq; increpuit:
muri ilico corruerūt &
ascendit
vnusquisq; p locū qui con
tra se erat. Ceperūtq; ci
uitatē: & interfecerūt oia
que erant in ea a viro
vsq; ad mulierē: ab īfan
te vsq; ad senem. Boues
quoq; & oues & asinos i
ore gladii percusserunt.
Duobus āt viris q explo
ratores missi fuerant: di
xit iosue. Ingredimī do
mū mulieris meretricis
& producite eam & om
nia
q̄ illius sunt: sicut illi iu
ramēto firmastis: Ingres
siq; iuuenes eduxerūt ra
ab
& parentes eius: fratres
quoq;
& cunctam supellecti
lem ac cognationē illius:
& extra castra israel ma
nere fecerunt.
Vrbē āt & oia q̄ inuenta
sunt in ea succēderūt: abs
q; auro & argēto & va
sis eneis ac ferro: que in
erarium domini conse
crarunt. Raab vero
meretricē & domū pris
eius: & omnia que
hēbat fecit iosue viuere.
& habitauerunt i medio
israel vsq; in p̄ntē diem
eo q abscōderit
nuncios quos miserat
vt explorarēt hiericho.
In tpe illo impcat⁹ ē io
sue: dicēs. Maledict⁹ vir
corā dño q suscitauerit
& edificauerit ciuitatem
hiericho. In primogeni
to suo fundamēta illi⁹ ia
ciat. & ī nouissimo libero
rū pōat portas eius. Fuit
ergo dñs cū iosue: & no
men eius vulgatum est in
omni terra.
7.
Filii āt isrl' p̄uaricati sūt
mādatū: & vsurpaue
rūt de anathemate. Nam
achā filius charmi: filii
zabdi filii zare de tribu
iuda tulit aliqd de ana
themate. Iratusq; est

שמרו מן החרם פן תחרימו ולקחתם
מן החרם ושמתם את מחנה ישראל
לחרם ועכרתם אתו: וכל כסף וזהב
וכלי נחשת וברזל קדש הוא ליהוה
אוצר יהוה יבוא: וירע העם ויתקעו
בשפרות ויהי כשמע העם את קול
השופר ויריעו העם תרועה גדולה
ותפל החומה תחתיה ויעל העם
העירה איש נגדו וילכדו את העיר:
ויחרימו את כל אשר בעיר מאיש
ועד אשה מנער ועד זקן ועד שור
ושה וחמור לפי חרב: ולשנים
האנשים המרגלים את הארץ אמר
יהושע באו בית האשה הזונה
והוציאו משם את האשה ואת כל
אשר לה כאשר נשבעתם לה: ויבאו
הנערים המרגלים ויציאו את רחב
ואת אביה ואת אמה ואת אחיה
ואת כל אשר לה ואת כל משפחותיה
הציאו ויניחום מחוץ למחנה ישראל:
והעיר שרפו באש וכל אשר בה רק
הכסף והזהב וכלי הנחשת והברזל
נתנו אוצר בית יהוה: ואת רחב
הזונה ואת בית אביה ואת כל אשר
לה החיה יהושע ותשב בקרב
ישראל עד היום הזה כי החביאה
את המלאכים אשר שלח יהושע
לרגל את יריחו: וישבע יהושע בעת
ההיא לאמר ארור האיש לפני
יהוה אשר יקום ובנה את העיר
הזאת את יריחו בבכרו ייסדנה
ובצעירו יציב דלתיה: ויהי יהוה את
יהושע ויהי שמעו בכל הארץ:
וימעלו בני ישראל מעל
בחרם ויקח עכן בן כרמי בן זבדי בן
זרח למטה יהודה מן החרם ויחר

חרם
שום חנה
כלה
אצר בוא
רוע תקע
היה
שפר רוע
נפל חמה
עלה לכד
איש
חמר פה
שנה רגל
בוא זנה
יצא
שבע בוא
יצא
שפחה
יצא נוח
חנה
חיה ישב
חבא
לאך
שבע
אבר פנה
קום
יסד
צער יצב
היה
Cap. vij.
מעל לקח
נטה חרה

שלח אף יהוה בבני ישראל: וישלח יהושע
אנשים מיריחו העי אשר עם בית
אמר און מקדם לבית אל ויאמר אליהם
עלה לאמר עלו ורגלו את הארץ ויעלו
רגל שוב האנשים וירגלו את העי: וישבו אל
יהושע ויאמרו אליו אל יעל כל
העם כאלפים איש או כשלשת
נכה יגע אלפים איש יעלו ויכו את העי אל
תיגע שמה את כל העם כי מעט המה:
ויעלו מן העם שמה כשלשת אלפים
נוס פנה איש וינסו לפני אנשי העי: ויכו
מהם אנשי העי כשלשים וששה
רדף איש וירדפום לפני השער עד
נכה ירד השברים ויכום במורד וימס לבב
מסס היה העם ויהי למים: ויקרע יהושע
קרע נפל שמלתיו ויפל על פניו ארצה לפני
ארון ארון יהוה עד הערב הוא וזקני
ישראל ויעלו עפר על ראשם:
ויאמר יהושע אהה אדני יהוה למה
עבר העברת העביר את העם הזה את
נתן הירדן לתת אתנו ביד האמרי
אבד יאל להאבידנו ולו הואלנו ונשב בעבר
ישב הירדן: בי אדני מה אמר אחרי אשר
שמע הפך ישראל ערף לפני איביו: וישמעו
סבב הכנעני וכל ישבי הארץ ונסבו עלינו
כרת והכריתו את שמנו מן הארץ ומה
עשה גדל תעשה לשמך הגדול: ויאמר יהוה
אמר קום אל יהושע קם לך למה זה אתה
נפל פנה נפל על פניך: חטא ישראל וגם
כרת צוה עברו את בריתי אשר צויתי אותם
וגם לקחו מן החרם וגם גנבו וגם
שום כלה כחשו וגם שמו בכליהם: ולא יכלו
בני ישראל לקום לפני איביהם ערף
פנה היה יפנו לפני איביהם כי היו לחרם לא
יסף היה אוסיף להיות עמכם אם לא תשמידו
שמד החרם מקרבכם: קם קדש את העם

dñs contra filios israel. Cūq; mitteret iosue de hiericho viros cōtra hay: que est iuxta bethauē ad oriētalē plagam oppidi bethel: dixit eis. Ascēdite & explorate terram. Qui p̄cepta complētes explorauerūt hay. Et reuersi dixerūt ei. Non ascendat oīs populus: sed duo vel tria milia virorū pgāt & deleāt ciuitatē. Quare oīs ppłs frustra vexabitur cōtra hostes paucissimos? Ascenderunt ergo tria milia pugnatorum. Qui statim terga vertentes pcussi sunt a viris vrbis hay & corruerūt ex eis triginta & sex hoies. Persecutiq; sunt eos aduersarii de porta vsq; ad sabarī: & ceciderūt p pna fugiētes. Pertimuitq; cor populi & ad instar aq̄ liq̄factū est. Iosue vero scidit vestimēta sua: & pronus cecidit in terrā corā arca domini vsq; ad vesperā: tā ip̄e q̄ oēs senes israel. Miserūtq; puluerē sup capita sua & dixit iosue. Heu dñe deus. Quid voluisti traducere populum istū iordanē fluuiū: vt traderes nos in manus amorrei & pderes? Vtinā vt cepimus mālissemus trans iordanē. Mi dñe de⁹ qd dicā: vidēs israelē hostibus suis terga vertētem? Audient chananei & oēs hitatores terre: & pariter cōglobati circūdabūt nos atq; delebunt nomē nrm de terra. Et qd facies magno noi tuo? dixitq; dñs ad iosue. Surge: cur iaces pronus in terra? Peccauit israel & preuaricatus est pactum meum. tulerūtq; de anathemate & furati sunt atq; mētiti: & abscōderūt inter vasa sua. Nec poterit israel stare ante hostes suos: eosq; fugiet: quia pollutus est anathemate. Non ero vltra vobiscum: donec conteratis eū q hui⁹ sceleris reus ē. Surge sctifica populum

ira dñs in filios israel. ⁊ misit iosue viros ab hiericho in gai: q̄ est iuxta bethauē ad oriē tem bethel. ⁊ locutus ē ad eos dicēs: ascēdentes explorate terrā. ⁊ ascēderūt viri: ⁊ explorauerūt gai ⁊ reuersi sunt ad iosue: ⁊ dixerūt ad eum: nō ascēdat oīs ppłs: sz circiter duo milia vel tria milia virorū ascēdant: ⁊ obsideant ciuitatē. ne adducas illuc oēs ppłm: pauci eīn sunt. ⁊ ascēderūt de ppło illuc q̄si tria milia viroꝝ. ⁊ fugierūt a facie viroꝝ gai: ⁊ occiderūt ab eis viri gai q̄si triginta ⁊ sex viros: ⁊ psecuti sunt eos a porta q̄ad cōtriuerūt eos. ⁊ percusserūt eos per pro nuūm. ⁊ ptimuit cor ppłi: ⁊ factū est quasi aqua. ⁊ scidit iosue vestimēta sua: ⁊ cecidit in faciem suā sup trā corā arca dñi vsq; ad vesperā: ipse ⁊ seniores israel. ⁊ piecerūt puluerē sup caput suū. ⁊ dixit iosue: oro dñe dñe vt qd traducēs traduxit famulus tuus ppłm hunc iordanē: vt traderet eū amorreorū pderet nos? ⁊ vtinā mālissemus ⁊ habitauissemus apud iordanē: in me dñe. ⁊ qd dicā qm̄ auertit israel ceruicē a facie inimici sui? ⁊ audiēs chananeus ⁊ oēs habitantes trā circūdabūt nos: ⁊ delebūt nos de trā. ⁊ qd facies noī tuo magno? ⁊ dixit dñs ad iosue: surge: cur tu hoc cecidisti in faciē tuā? peccauit ppłs: ⁊ pūaricat⁹ ē pactū meū: q̄ pepigi ad eum. ⁊ tulerūt de anathemate: ⁊ furati mētiti sunt: ⁊ posuerūt in vasa sua. ⁊ nō poterunt filii israel sustinere ante faciē hostiū suoꝝ. ceruicē conuertent corā inimicis suis: qm̄ facti sunt anathema: nō adda vltra esse vobiscū: nisi abstuleritis anathema de vobis ipsis. surgens sctifica ppłm:

ὀργῇ κύριος τοῖς υἱοῖς ἰσραήλ. καὶ ἀπέστειλεν ἰησοῦς ἄνδρας ἀπὸ ἱεριχὼ εἰς γαΐ, ἥ ἐστι κατὰ βαιθαὺν κατὰ ἀνατολὰς βαιθὴλ. καὶ εἶπεν αὐτοῖς λέγων, ἀναβάντες κατασκέψασθε τὴν γῆν. καὶ ἀνέβησαν οἱ ἄνδρες, καὶ κατεσκέψαντο τὴν γαΐ. καὶ ἀνέστρεψαν πρὸς ἰησοῦν, καὶ εἶπαν πρὸς αὐτόν, μὴ ἀναβάτω πᾶς ὁ λαός, ἀλλ᾽ ὡσεὶ δισχίλιοι ἢ τρισχίλιοι ἄνδρες ἀναβήτωσαν, καὶ ἐκπολιορκησάτωσαν τὴν πόλιν. μὴ ἀναγάγης ἐκεῖ πάντα τὸν λαόν, ὀλίγοι γάρ εἰσι. καὶ ἀνέβησαν ἀπὸ τοῦ λαοῦ ἐκεῖ ὡσεὶ τρισχίλιοι ἄνδρες. καὶ ἔφυγεν ἀπὸ προσώπου ἀνδρῶν γαΐ, καὶ ἀπέκτειναν ἀπ᾽ αὐτῶν ἄνδρες γαΐ ὡς τριάκοντα καὶ ἓξ ἄνδρας, καὶ κατεδίωξαν αὐτοὺς ἀπὸ τῆς πύλης ἕως συνέτριψαν αὐτούς. καὶ ἔπληξαν αὐτοὺς ἐπὶ τοῦ καταφερούς. καὶ ἐπτοήθη ἡ καρδία τοῦ λαοῦ, καὶ ἐγένετο ὥσπερ ὕδωρ. καὶ διέρρηξεν ἰησοῦς τὰ ἱμάτια αὐτοῦ, καὶ ἔπεσεν ἐπὶ πρόσωπον αὐτοῦ ἐπὶ τὴν γῆν ἐναντίον κιβωτοῦ κυρίου ἕως ἑσπέρας, αὐτὸς καὶ οἱ πρεσβύτεροι ἰσραήλ. καὶ ἐπεβάλοντο χοῦν ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐτῶν. καὶ εἶπεν ἰησοῦς, δέομαι κύριε κύριε, ἵνα τί διαβιβάζων διεβίβασεν ὁ παῖς σου τὸν λαὸν τοῦτον τὸν ἰορδάνην, παραδοῦναι αὐτὸν τῷ ἀμορραίῳ, ἀπολέσαι ἡμᾶς; καὶ εἰ κατεμείναμεν καὶ κατῳκίσθημεν παρὰ τὸν ἰορδάνην, ἐν ἐμοὶ κύριε. καὶ τί ἐρῶ ἐπεὶ μετέβαλεν ἰσραὴλ αὐχένα ἀπέναντι τοῦ ἐχθροῦ αὐτοῦ; καὶ ἀκούσας ὁ χαναναῖος καὶ πάντες οἱ κατοικοῦντες τὴν γῆν περικυκλώσουσιν ἡμᾶς, καὶ ἐκτρίψουσιν ἡμᾶς ἀπὸ τῆς γῆς. καὶ τί ποιήσεις τὸ ὄνομά σου τὸ μέγα; καὶ εἶπε κύριος πρὸς ἰησοῦν, ἀνάστηθι, ἵνα τί σὺ τοῦτο πέπτωκας ἐπὶ πρόσωπόν σου; ἡμάρτηκεν ὁ λαός, καὶ παρέβη τὴν διαθήκην μου, ἣν διεθέμην πρὸς αὐτούς. καί γε ἔλαβον ἀπὸ τοῦ ἀναθέματος, καὶ κλέψαντες ἐψεύσαντο, καὶ ἔβαλον εἰς τὰ σκεύη αὐτῶν. καὶ οὐ μὴ δύνωνται οἱ υἱοὶ ἰσραὴλ ὑποστῆναι κατὰ πρόσωπον τῶν ἐχθρῶν αὐτοῦ. αὐχένα ἐπιστρέψουσιν ἐναντίον τῶν ἐχθρῶν αὐτῶν, ὅτι ἐγενήθησαν ἀνάθεμα, οὐ προσθήσω ἔτι εἶναι μεθ᾽ ὑμῶν, ἐὰν μὴ ἐξάρητε τὸ ἀνάθεμα ἐξ ὑμῶν αὐτῶν. ἀναστὰς ἁγίασον τὸν λαόν,

B

C

Prologus.

Ad lectorem. De his que ad lectionem Veteris testamenti diuersis linguis nunc primum impressi: sunt prænotanda.

VT intelligas studiose Lector modū & ordinem: quē in hac veteris testamēti impressione seruauim⁹: ac inde possis hoc libro facile vti: nōnullorum te admonitū prius esse oportet. Imprimis igitur id est præmittendū: ꝙ cū Vetus testamentū a sacris doctoribus trifariā diuidatur: hoc est in legē: quā Pentateuchum appellant: & in libros deinde Agiographos: ac demum in eos qui dicūtur Prophetales: in his oībus nō est idē numerus linguarū. Sed Pētateuchus quidē triplicē linguam habet: Hebraicā videlicet Chaldaicā & Græcā: quas imprimēdas iussimus cū aliis tribus latinis interpretationibus iuxta correspondentibus: ita vt Hebraicæ veritati respōdeat latina beati Hieronymi trāslatio: Chaldaicæ vero alia latina fere de verbo ad verbū a viris eius linguæ peritissimis elaborata: Græcæ aūt septuaginta interpretum editioni interlinearis latina traductio. Agiographi deinde libri simul & Prophetales duplici lingua excuduntur: hoc est Hebræa & Græca cū aliis duabus latinis trāslationibus illis correspondentibus. Nā Chaldaica in cæteris libris prætēꝗ in Pētateucho corrupta est aliquib⁹ in locis: & fabulis merisꝗ Thalmudistarū nugis cōspersa: indigna prorsus quæ sacris codicibus inseratur. Verum quia quibusdam in locis vbi integra est littera & incorrupta: mirū in modum fauet Christianæ religioni. Idcirco reliquos libros totius Veteris testamēti e Chaldaica lingua in latinā verti fecimus: & diligētissime cū sua latina traductione cōscriptos in publica Cōplutensis nostræ Vniuersitatis Bibliotheca reponi. At vero libri extra canonē: quos Ecclesia potius ad ædificationē populi: ꝙ̄ ad autoritatē ecclesiasticorum dogmatū confirmandā recipit: Græcā tm̄ habēt scripturā sed cū duplici latina interpretatione: altera beati Hieronymi: altera interlineari de verbo ad verbū: eo modo quo in cæteris. Hæc autem de numero linguarum huius libri oportuit in vniuersum prælibasse. Nunc de modo quo linguas in libro ipso disposuimus: breuibus agendam est. Primum itaꝗ aperto codice duæ se tibi chartarum facies hinc & inde offerent: quarum vnaquæꝗ tres columnas habet. Ex quibus ea quæ ad marginem exteriorem sita est: Hebraicā cōtinet veritatē. Quæ vero interiori margini adhæret. Græca est septuaginta interpretū editio: cui superponitur latina interlinearis traductio de verbo ad verbum. Mediā aūt inter has latinā beati Hieronymi trāslationē velut inter Synagogā & Oriētalē Ecclesiam posuimus: tanꝗ duos hinc & inde latrones medium autē Iesum hoc est Romanā siue latinā Ecclesiā collocātes. Hæc em̄ sola supra firmā petrā ædificata (reliquis a recta Scripturæ intelligētia qnꝗ deuiantibus) immobilis semper in veritate permansit. Disponuntur vero colūnæ ipsæ hoc modo: vt singulis lineis Hebraicis correspondeant binæ lineæ latinæ e regione: hoc tamē semper obseruato: vt omnes colūnæ tam in principio ꝙ̄ in fine cōsentiant: nisi vbi loci angustia nō patitur: quod rarissime deprehēdes.

Deinde quia institutū nostrum est: nō solū his cōsulere: qui absolutā linguarum peritiā sunt assecuti: sed his etiam opem ferre qui parum in eis profecerunt: vtrisꝗ enim debitores sumus: neminēꝗ esse cupimus: quē peregrinorū idiomatum difficultas absterreat a diuinorum librorum penetralibus adeūdis. Idcirco vt Hebraicas dictiones facile possit quicūꝗ distinguere: & suā latinā interpretationē cuiꝗ assignare: inter singulas dictiones Hebraicas superponuntur minutæ litterulæ latinæ Alphabetico ordine procedētes: quibus cōsimiles aliæ in latina proxima colūna correspōdent: vt per similitudinem litterulæ cognoscatur: quæ dictio latina ad quā Hebraicā sit referenda. Quādo vero interpres per circūlocutionem pluribus dictionibus vnicam interpretatur: aut e diuerso vnica dictione plures amplectitur: tunc vnica litterula toti circūlocutioni vel etiā cōpendio deseruiet. Ex his præterea litterulis nōnullas reperies: quibus tenue punctū subscribitur hoc modo. Quod quidē punctū designat: vel dictionē Hebraicā subiacentem multiplicē esse & æquiuocā: ac proinde reconditum aliquod secretæ intelligētiæ mysteriū claudere: quod possit facile cōsulto Dictionario a perspicacibus mentibus inuestigari: vel denotat saltē: ipsam eius significationē in latina colūna positā potius translatitiam esse & soli sensui subseruientem: ꝙ̄ propriam omnino & litteralē. Rursus quia inuenire primitiua siue radices dictionum Hebraicarum & Chaldaicarum a prima origine deuiantium res est perquā necessaria ad reperiēda in Dictionario vocabula: sed tātæ difficultatis: vt homines eius linguæ peritissimi frequēter in ea titubent: ac nonnunꝗ etiā labantur: artificium excogitauimus ꝙ̄ vtilissimum: quo possit quispiam vel primis dūtaxat Hebraicis rudimentis imbutus radicē cuiusꝗ dictionis in promptu habere: vt iam his adminiculis adiuti: Hebræorum (vt ait beatus Hieronymus) nauseam & ructum fastidiētes: præceptores eorum consulere nō egeamus. Aduertendū itaꝗ est: ꝙ cū dictioni Hebraicæ siue Chaldaicæ correspondet alia in margine (quod dignosces ex simili litterula vtriꝗ dictioni imposita) Tūc dictio ipsa sicut est in margine notata: quærēda est in vocabulario. Illæ em̄ sunt primæ litteræ substantiales primitiui. Reliquæ vero dictiones Hebraici textus: quib⁹ nulla dictio primitiua respōdet in margine: ex primis earum tribus aut quādoꝗ etiā solis duabus litteris sunt in dictionario requirendæ. Preterꝗ vbi precesserit aliqua ex his quinꝗ litteris beth: he: caph: lamed: mem: quocunꝗ apice subiecto: dūmodo sit apice desuper notata hoc modo. ב ה כ ל מ Tunc enim talis littera pro articulo seu præpositione sumitur: ac proinde cum non sit littera substantialis auferenda est: & proximæ tres vel quandoꝗ etiā solæ duæ litteræ sequentes erunt primæ litteræ primitiui: ex quibus dictio ipsa in vocabulario reperietur. Quod eodē modo intelligendū est de ו vau littera etiam si nunꝗ tali signo notetur. Vbicunꝗ em̄ alicui dictioni præponitur: semper pro coniunctione copulatiua vsurpatur: quare tollere eā oportebit. Atꝗ hæc quidē succincte dicta sunt: vt legentibus Hebraicam litterā statim absꝗ arte seu consideratione vlla pateat dictionis primitiuum. Quod si curiosus lector non solo vsu contentus artē reperiendarū radicum nosse desiderat: legat vltimum capitulū nostræ Hebraicæ Grammaticæ in fine Hebraici dictionarii: quod tamen vt absꝗ librorum reuolutione facile occurreret: in principio Pētateuchi duximus apponendū. Illud est etiā considerandū: ꝙ in hebraicis characterib⁹ sciēter omisimus apices illos:

quibus nunc vtūtur Hebræi pro accentibus. Nam hi cum ad nullā vel significati vel pronunciationis differentiam pertineant: sed ad solā cantus ipsorū modulationē: merito a veteribus Hebræis reiecti sunt: quos in hoc imitari maluimus. Verū ne locus accētus cuiusqꝫ dictionis ignoraretur: hoc modo prouidimus: vt quoniā dictiones Hebraicæ vt plurimū in vltima habēt accentū: oēs huiusmodi dictiones nullo prorsus apice notarētur: reliquæ vero nō habentes accentū in vltima (quæ rarissime occurrunt) super syllabam vbi prædominatur accentus: apice signarentur hoc modo ארץ. Cæterum in distinctione clausularum colo etiā vtuntur Hebræi & cōmate: sed ita: vt colum sit duplex punctum: sicut cōma apud latinos: hoc modo: Cōma vero tale signū ‸. Quod autē ad Græcam scripturā attinet: illud te nō latere volumus: nō vulgaria seu temere oblata exēplaria fuisse huic nostræ impressioni archetypa: sed vetustissima simul & emēdatissima: quæ sanctissim⁹ Dñs noster Leo Decimus Pontifex maximus cœptis nostris aspirans ex ipsa apostolica Bibliotheca ad nos misit: tantæ integritatis: vt nisi eis plena fides adhibeatur: reliqui nulli esse videantur: quibus merito sit adhibenda. Quibus etiā adiūximus alia nō pauca: quorum partē ex Bessarionis castigatissimo codice summa diligentia transcriptā Illustris Venetorū Senatus ad nos misit: partē ipsi magnis laboribus & expēsis vndiqꝫ cōquisiuimus: vt copia emendatorū codicū abunde superesset. Latinā itidē beati Hieronymi translationē cōtulimus cū q̄plurimis exēplaribus venerādæ vetustatis: sed his maxime: quæ in publica Cōplutēsi nostræ vniuersitatis Bibliotheca reconduntur: quæ supra octingētesimū abhinc annū litteris Gotthicis conscripta: ea sunt synceritate: vt nec apicis lapsus possit in eis deprehendi. Aliqua tamen nomina propria vitio scriptorū aliter scripta q̄ in originalibus vtriusqꝫ testamēti habentur: intacta dimisimus: atqꝫ id quidem cōsulto. Nā si nūc in eis litterā aliquā mutassemus: nequaq̄ possent reperiri in tractatu interpretationū: quē iuxta vulgatā horū nominum scripturā alphabetico ordine pridē cōfeceramus. Adnotauimus tamē in ipsis interpretationib⁹ eadē nomina propria nō solū ponētes ea sicut cōmuniter scribūtur: sed etiā prout habētur ad litterā in suis originalibus. Demū in libro psalmorum illud est admonendū: cōmunē translationem latinam: qua vtimur: positam esse pro interlineari supra græcam septuaginta interpretum editionem: quia ei de verbo ad verbum fere correspōdet. Eā autem quā beatus Hieronymus iuxta hebraicā trāstulit veritatem in medio duarum columnarum fuisse locatam. Vale.

Incipit Prologus beati Hieronymi presbyteri in librum Iosue.

Andē finito Pentateucho Moysi velut grandi fœnore liberati ad Iesum filiū naue manū mittimus quem Hebræi Iosue bēnun id est Iosue filium nun vocant: & ad Iudicum librum quem Sophtim appellant: ad Ruth quoqꝫ & Hester quos iisdem nominibus efferunt. Monemusqꝫ lectorem vt siluam hebraicorum nominū & distinctiones per mēbra diuisas diligēs scriptura cōseruet: ne & noster labor & illius studiū pereat. Et vt imprimis (quod sepe testatus sum) sciat me nō in reprehēsionem veterū noua cudere: sicut amici mei criminātur: sed pro virili portione offerre linguæ meæ hominibus: quos tamen nostra delectāt: vt pro Græcorū hexaplis: quæ & sumptu & labore maximo indigent: editionem nostram habeant. Et sicubi in antiquorū voluminū lectione dubitarint: hæc illis conferentes inueniant quod requirūt. Maxime cū apud latinos tot sint exēplaria: quot codices: & vnusquisqꝫ ꝑ arbitrio suo vel addiderit vel subtraxerit quod ei visum est: & vtiqꝫ non possit verum esse quod dissonat. Vnde cesset arcuato vulnere contra nos insurgere scorpius: & sanctū opus venenata carpere lingua desistat: vel suscipiens si placet: vel contemnēs si displicet. Memineritqꝫ illorū versuū. Os tuum abundauit malitia: & lingua tua cōcinnabat dolos. Sedēs aduersus fratrē tuū loquebaris: & aduersus filium matris tuæ ponebas scandalum. Hæc fecisti: & tacui. Existimasti inique ꝙ ero tui similis. Arguā te & statuam illa contra faciem tuam. Quæ enim audientis vel legentis vtilitas est: nos laborādo sudare: & alios detrahēdo laborare: dolere iudæos ꝙ calūniandi eis & irridendi christianos sit ablata occasio: & ecclesiæ homines id despicere immo lacerare: vnde aduersarii torqueātur? Quod si vetus eis tantū interpretatio placet: quæ & mihi nō displicet: & nil extra recipiēdum putant: cur ea quæ sub asteriscis & obelis vel addita sunt vel amputata legunt & negligunt? Quare Danielem iuxta Theodotionis traditionē Ecclesiæ susceperūt? Cur Originē mirantur & Eusebium Pamphili: cunctas editiones similiter differentes? Aut quæ fuit stulticia: postq̄ vera dixerint: ꝓferre quæ falsa sunt? Vnde autē in nouo testamēto probare poterunt assumpta testimonia: quæ in libris veteribus nō habētur? Hæc dicimus: ne oino calumniātibus tacere videamur. Cæterum post sanctæ Paulæ dormitionē: cuius vita virtutis exemplum est: & hos libros quos Eustochio virgini Christi negare non potui: decreuimus dū spiritus hos regit artus: prophetarū explanationi incūbere: & omissum iam diu opus quasi quodā postliminio repetere: præsertim cū & admirabilis sanctusqꝫ vir Pammachius hoc idem litteris flagitet: & nos ad patriam festinantes mortiferos syrenarum cantus surda debeamus aure transire.

Explicit Prologus.

Incipit Argumentum.

Esus filius naue: typum dñi nō solū in gestis verūetiam in nomine gerēs: trāsit iordanem: hostiū regna subuertit: diuidit terrā victori populo: & per singulas vrbes: viculos: montes: flumina: torrentes atqꝫ confinia ecclesiæ cœlestisqꝫ Hierusalē spiritalia regna describit.

Explicit Argumentum.

Jo.3.b. Leui. 10.b. Nu.11. 1.Re. 6.b.

⁊ dic sanctificari in crastinū: qm̄ hec dicit dn̄s deus if
καὶ εἰπὸν ἁγιάσθητε εἰς αὔριον, ὅτι τάδε λέγει κύριος ὁ θεὸς ἰσ-
rael: anathema est in vobis israel: nō poteritis resi
ραήλ, τὸ ἀνάθεμά ἐστιν ἐν ὑμῖν ἰσραήλ, οὐ δυνήσεσθε ἀντι-
stere corā hostibus vr̄is: donec tollatur ana
στῆναι ἀπέναντι τῶν ἐχθρῶν ὑμῶν, ἕως ἂν ἐξάρητε τὸ ἀνά-
thema de vobis. ⁊ cōgregabimini oēs mane per
θεμα ἐξ ὑμῶν. καὶ συναχθήσεσθε πάντες τοπρωὶ κατὰ
tribus vr̄as. ⁊ erit tribus: q̄ demōstrauerit dn̄s: ⁊ addu
φυλὰς ὑμῶν. καὶ ἔσται ἡ φυλή, ἣν ἂν δείξῃ κύριος, καὶ προ-
cetis per ppl̄os. ⁊ ppl̄m: quē ostēderit dn̄s addu
σάξετε κατὰ δήμους. καὶ δῆμον, ὃν ἂν δείξῃ κύριος, προ-
cetis per domū. ⁊ domū: quā demōstrauerit dn̄s: p
σάξετε κατὰ οἴκον. καὶ τὸν οἶκον, ὃν ἂν δείξῃ κύριος, κατὰ
hoīes adducetis. ⁊ qui demōstrat⁹ fuerit in anathemate:
ἄνδρα προσάξετε. καὶ ὃς ἂν ἐνδειχθῇ ἐν τῷ ἀναθέματι,
cōburetur in igne ipse: ⁊ oīa q̄cūq; sunt ipsi:
κατακαυθήσεται ἐν τῷ πυρὶ αὐτός, καὶ πάντα ὅσα ἐστὶν αὐτῷ,
qm̄ p̄uaricat⁹ est pactū dn̄i: ⁊ qm̄ fecit nephas
ὅτι παρέβη τὴν διαθήκην κυρίου, καὶ ὅτι ἐποίησεν ἀνόμημα
in israel. ⁊ surrexit iosue mane: ⁊ adduxit
A ἐν ἰσραήλ. καὶ ὤρθρισεν ἰησοῦς τοπρωί, καὶ προσήγαγεν τὸν
ppl̄m per tribus suas. ⁊ ostēsa est tribus iuda: ⁊
λαὸν κατὰ φυλὰς αὐτοῦ. καὶ ἀνεδείχθη ἡ φυλὴ ἰούδα, καὶ
ostēsus est ppl̄s zarai: ⁊ adduct⁹ ē ppl̄s zarai per
ἀνεδείχθη δῆμος ὁ ζαραΐ, καὶ προσήχθη δῆμος ὁ ζαραΐ κατὰ
virū: ⁊ ostēsus est zabdi. ⁊ adducta ē dom⁹ eius
ἄνδρα, καὶ ἀνεδείχθη ζαβδί. καὶ προσήχθη ὁ οἶκος αὐτοῦ
per virū: ⁊ ostēsus est achan filius charmi filij zabdi fi
κατὰ ἄνδρα, καὶ ἀνεδείχθη ἄχαρ υἱὸς χαρμὶ υἱοῦ ζαβδὶ υἱ-
lij zare tribus iuda. ⁊ ait iosue achan: fili
οῦ ζαρὰ τῆς φυλῆς ἰούδα. καὶ εἶπεν ἰησοῦς τῷ ἄχαρ, υἱέ
mi hodie da tu gloriā dn̄o deo israel: ⁊ da ei
Joan. 9.c. μου σήμερον δὸς δὴ δόξαν τῷ κυρίῳ θεῷ ἰσραήλ, καὶ δὸς αὐ-
cōfessionē: ⁊ indica mihi q̄d feceris:
τῷ τὴν ἐξομολόγησιν, καὶ ἀνάγγειλόν μοι τί ἐποίησας,
⁊ ne abscōdas a me. ⁊ respōdit achan iosue:
καὶ μὴ κρύψῃς ἀπ' ἐμοῦ. καὶ ἀπεκρίθη ἄχαρ τῷ ἰησοῦ,
⁊ dixit: vere ego peccaui corā dn̄o deo if
καὶ εἶπεν, ἀληθῶς ἐγὼ ἥμαρτον ἐναντίον κυρίου θεοῦ ἰσ-
rael: sic ⁊ sic feci. vidi in spolio
ραήλ, οὕτως καὶ οὕτως πεποίηκα. εἶδον ἐν τῇ προνομῇ
D palliū variū vnū bonū: ⁊ ducētas didrachmas ar
ψιλὴν ποικίλην μίαν καλήν, καὶ διακόσια δίδραχμα ἀρ-
gēti: ⁊ linguā auream vnā quinquagita didrach-
γυρίου, καὶ γλῶσσαν χρυσῆν μίαν πεντήκοντα διδράχ-
mar pōdus eius. ⁊ cōcupiui illa ⁊ accepi. ⁊
μων ὁλκὴ αὐτῆς. καὶ ἐνθυμηθεὶς αὐτῶν ἔλαβον. καὶ
ecce hec abscōdita sūt in terra in tabnaculo meo: ⁊
ἰδοὺ ταῦτα κέκρυπται ἐν τῇ γῇ ἐν τῇ σκηνῇ μου, καὶ τὸ
argētū occultatū ē sub eis. ⁊ misit io-
ἀργύριον κέκρυπται ὑποκάτω αὐτῶν. καὶ ἀπέστειλεν ἰη-
sue nūcios: ⁊ cucurrerūt ad tabernaculū ad ca
σοῦς ἀγγέλους, καὶ ἔδραμον εἰς τὴν σκηνὴν εἰς τὴν παρεμ-
stra. ⁊ hec erāt abscōdita in tabnaculo eius:
βολήν. καὶ ταῦτα ἦν κεκρυμμένα εἰς τὴν σκηνὴν αὐτοῦ,
⁊ argētū sub eis. ⁊ eduxerūt ea de
καὶ τὸ ἀργύριον ὑποκάτω αὐτῶν. καὶ ἐξήνεγκαν αὐτὰ ἐκ τῆς
tabnaculo: ⁊ tulerūt ea ad iosue ⁊ ad om
σκηνῆς, καὶ ἤνεγκαν αὐτὰ πρὸς ἰησοῦν καὶ πρὸς πάν-
nes seniores israel: ⁊ posuerūt ea an
τας πρεσβυτέρους ἰσραήλ. καὶ ἔθηκαν αὐτὰ ἔναν-
te dn̄m. ⁊ accepit iosue achā filiū zare:
τι κυρίου. καὶ ἔλαβεν ἰησοῦς τὸν ἄχαρ υἱὸν ζαρά,
⁊ argentū ⁊ palliū ⁊ linguā
καὶ τὸ ἀργύριον καὶ τὴν ψιλὴν καὶ τὴν γλῶσσαν
aureā: ⁊ filios eius ⁊ fili
τὴν χρυσῆν, καὶ τοὺς υἱοὺς αὐτοῦ καὶ τὰς θυγατέ-
as eius ⁊
ρας αὐτοῦ καὶ τοὺς ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞

& dic eis. Sanctificami
ni in crastinū: hec eī di
cit dn̄s deus israel. A-
nathema in medio tui ē
israel. Nō poteris sta-
re coram hostibus tuis
donec deleatur ex te q
hoc cōtaminatus ē scele
re. Accedetisq; mãe sin
guli p trib⁹ vr̄as: & quā
cūq; tribū sors inuene
rit: accedet p cognatio
nes suas: & cognatio
∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
per domos: domusq;
∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
p viros. & quicunq; il-
le in hoc facinore fuerit
dep̄hensus comburetur
igni cum omni ∞∞
substātia sua: qm̄ p̄ua
ricatus est pactū dn̄i: &
fecit nephas in israel.
Surgens itaq; iosue ∞
mane: applicuit israel
per tribus suas. ∞∞∞
& inuenta est tribus iu
da. Que cum iuxta ∞
familias suas esset obla
ta: inuenta est familia
zare. Illā quoq; p do-
mos offerēs ∞∞∞∞∞
repperit zabdi. Cuius
domum ∞∞∞∞∞∞∞
in singulos diuidens vi
ros: inuenit achan filiū
charmi filii zabdi: filii
zare de tribu iuda. Et
ait Iosue ad achan. Fi-
li mi: da gloriā dn̄o d̄o
israel & confitere: atq;
indica mihi quid ∞∞∞
feceris: ne abscondas.
Responditq; achan ∞
iosue: & dixit ei. Vere
ego peccaui ∞∞∞∞∞
domino deo israel: &
sic & sic ∞∞∞∞∞∞∞
feci. Vidi enī inter spo
lia palliū coccineū val-
de bonū & ducentos
siclos argenti: ∞∞∞∞
regulāq; aureā quinq̄-
ginta siclorū: ∞∞∞∞
& concupiscens abstuli
& abscondi ∞∞∞∞∞
i terra cōtra mediū ta-
bernaculi mei: argētūq;
fossa humo operui. Mi
sit ergo iosue ministros
q currētes ad tabernacu
lū illius repererūt cun-
cta abscōdita in eodē lo
co & argētū sil. Auferē
tesq; de tētorio tulerūt
ea ad iosue & ad oēs fi
lios isrl̄: p̄iecerūtq; ant
dominū. Tollens itaq;
Iosue achan filiū za-
re argentumq; & palli
um & auream regulam:
filios quoq; & filias ei⁹

ואמרת התקדשו למחר כי כה אמר — קדש
יהוה אלהי ישראל חרם בקרבך
ישראל לא תוכל לקום לפני איביך — יכל פנה
עד הסירכם החרם מקרבכם: ונקרבתם — סור קרב
בבקר לשבטיכם והיה השבט אשר
ילכדנו יהוה יקרב למשפחות — לכד
והמשפחה אשר ילכדנה יהוה — שפח
תקרב לבתים והבית אשר ילכדנו — בית
יהוה יקרב לגברים: והיה הנלכד
בחרם ישרף באש אתו ואת כל — שרף
אשר לו כי עבר את ברית יהוה וכי — ברית
עשה נבלה בישראל: וישכם יהושע — שכם
בבקר ויקרב את ישראל לשבטיו — קרב
וילכד שבט יהודה: ויקרב את
משפחת יהודה וילכד את משפחת
הזרחי ויקרב את משפחת הזרחי
לגברים וילכד זבדי: ויקרב את ביתו
לגברים וילכד עכן בן כרמי בן זבדי
בן זרח למטה יהודה: ויאמר יהושע — נטה אמר
אל עכן בני שים נא כבוד ליהוה אלהי — שום כבד
ישראל ותן לו תודה והגד נא לי מה — נתן ידה
עשית אל תכחד ממני: ויען עכן את — נגד עשה
יהושע ויאמר אמנה אנכי חטאתי — כחד ענה
ליהוה אלהי ישראל וכזאת וכזאת
עשיתי: ואראה בשלל אדרת שנער — ראה
אחת טובה ומאתים שקלים כסף — מאה
ולשון זהב אחד חמשים שקלים — לשן
משקלו ואחמדם ואקחם והנם טמנים — שקל חמד
בארץ בתוך האהלי והכסף תחתיה: — לקח
וישלח יהושע מלאכים וירצו — שלח לאך
האהלה והנה טמונה באהלו והכסף — רוץ טמן
תחתיה: ויקחום מתוך האהל ויביאם — לקח בוא
אל יהושע ואל כל בני ישראל ויצקום
לפני יהוה: ויקח יהושע את עכן בן — פנה
זרח ואת הכסף ואת האדרת ואת
לשון הזהב ואת בניו ואת בנתיו

ואת שורו ואת חמרו ואת צאנו ואת
אהלו ואת כל אשר לו וכל ישראל
עמו ויעלו אתם עמק עכור: ויאמר   עלה אמר
יהושע מה עכרתנו יעכרך יהוה   עכר
ביום הזה וירגמו אתו כל ישראל   רגם
אבן וישרפו אתם באש ויסקלו   שרף סקל
אתם באבנים: ויקימו עליו גל אבנים   קום גלל
גדול עד היום הזה וישב יהוה מחרון   גדל שוב
אפו על כן קרא שם המקום ההוא   חרה קום
עמק עכור עד היום הזה:

Cap. viij.

ויאמר יהוה אל יהושע אל תירא   ירא חתת
ואל תחת קח עמך את כל עם   לקח
המלחמה וקום עלה העי ראה נתתי   לחם נתן
בידך את מלך העי ואת עמו ואת
עירו ואת ארצו: ועשית לעי ולמלכה   עשה
כאשר עשית ליריחו ולמלכה רק
שללה ובהמתה תבזו לכם שים לך   בזז שום
ארב לעיר מאחריה: ויקם   קום
יהושע וכל עם המלחמה לעלות   לחם עלה
העי ויבחר יהושע שלשים אלף   בחר
איש גבורי החיל וישלחם לילה: גבר שלח
ויצו אתם לאמר ראו אתם ארבים   צוה ראה
לעיר מאחרי העיר אל תרחיקו   רחק
מן העיר מאד והייתם כלכם   היה
נכנים: ואני וכל העם אשר אתי   כון
נקרב אל העיר והיה כי יצאו   קרב
לקראתנו כאשר בראשנה ונסנו   נוס
לפניהם: ויצאו אחרינו עד התיקנו   פנה נתק
אתם מן העיר כי יאמרו נסים לפנינו   אמר
כאשר בראשנה ונסנו לפניהם:
ואתם תקמו מהאורב והורשתם   קום ירש
את העיר ונתנה יהוה אלהיכם
בידכם: והיה כתפשכם את העיר
תציתו את העיר באש כדבר יהוה   צית
תעשו ראו צויתי אתכם: וישלחם   עשה ראה
יהושע וילכו אל המארב וישבו בין   צוה שלח
ארב

boues et asios & oues
ipmq; tabernaculū & cūctā ſupellectilem & oīs iſrael cū eo: duxerūt eos ad vallem achor vbi dixit ioſue. Quia turbaſti nos: exturbet te dñs in die hac. Lapidauitq; eum oīs iſrael: & cūcta que illius erant igne conſumpta ſunt. Cōgregaueruntq; ſup eū aceruū magnū lapidū: qui pmanet vſq; in pñtem diē. Et auerſus eſt furor dñi ab eis. Vocatūq; eſt nomen loci illius vallis achor vſq; hodie.

8.

Dixit āt dñs ad ioſue. Ne timeas neq; formides. Tolle tecum omnem multitudinem pugnatorū & cōſurgens aſcende ī oppidū hay. Ecce tradidi in manū tuā regem eius: & pplm vrbemq; & terrā. Facieſq; vrbi hay & regi eius: ſicut feciſti hiericho & regi illius. Predam vero & oīa aīantia diripietis vobis. Pone iſidias vrbi poſt eā. Surrexitq; ioſue & oīs exercitus bellatorū cū eo: vt aſcēderent in hay. Et electa triginta milia virorum fortiū miſit nocte: precepitq; eis: dicens. Ponite inſidias poſt ciuitatem. Nec lōgius recedatis: & eritis omnes parati. Ego āt & reliq̄ multitudo q̄ mecū eſt: accedemus ex aduerſo cōtra vrbem. Cūq; exierint contra nos: ſicut ante fecimus fugiemus & terga vertemus: dōec pſequentes ab vrbe lōgius ptrahātur. Putabūt enim nos fugere ſicut prius. Nobis ergo fugientibus & illis pſequentibus cōſurgetis de inſidiis & vaſtabitis ciuitatem. tradetq; eam dñs deus veſter in manus veſtras. Cūq; ceperitis ſuccendite eam: & ſic omnia facietis vt iuſſi. Dimiſitq; eos & prexerūt ad locū iſidiarū: ſederuntq; inter

vitulos eius: ⁊ ſubiugalia eius: ⁊ oues eius:
μόσχους αὐτοῦ, καὶ τὰ ὑποζύγια αὐτοῦ, καὶ τὰ πρόβατα αὐτοῦ,
⁊ tabnaculū eius: ⁊ cūctā ſupellectilē eius. ⁊
καὶ τὴν σκηνὴν αὐτοῦ, καὶ πάντα τὰ ὑπάρχοντα αὐτοῦ. καὶ
oīs iſrael cū eo. ⁊ duxerūt eos ad vallē achor.
πᾶς Ἰσραὴλ μετ᾽ αὐτοῦ. καὶ ἀνήγαγον αὐτοὺς εἰς ἐμεκαχώρ.
⁊ dixit ioſue cur turbaſti nos? exturbet te dñs:
καὶ εἶπεν Ἰησοῦς τί ὠλόθρευσας ἡμᾶς; ἐξολοθρεύσαι σε κύριος,
ſicut ⁊ hodie: ⁊ lapidauerūt eū oīs iſrael la-
καθὰ καὶ σήμερον, καὶ ἐλιθοβόλησαν αὐτὸν πᾶς Ἰσραὴλ λί-
pidib⁹: ⁊ cōbuſſerūt ea in igne. ⁊ lapidauerūt
θοις, καὶ κατέκαυσαν αὐτὰ ἐν πυρί. καὶ ἐλιθοβόλησαν
illos in lapidib⁹. ⁊ ꝯgregauerūt ſup eū aceruū lapidū magnū   1.Re.
αὐτοὺς ἐν λίθοις. καὶ ἐπέστησαν αὐτῷ σωρὸν λίθων μέγαν   18.d.
vſq; ad diē hanc. ⁊ ceſſauit dñs ab ira   Iudi.
ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης. καὶ ἐπαύσατο κύριος τοῦ θυμοῦ τῆς   2.a.
furoris ſui. ob hoc cognominauit illud vallis archo
ὀργῆς αὐτοῦ. διὰ τοῦτο ἐπωνόμασεν αὐτὸ ἐμεκαχὼρ
vſq; in diē hanc.
ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης.

Ca. 8.

Et dixit dñs ad ioſue: ne timeas: neq; for-
Καὶ εἶπε κύριος πρὸς Ἰησοῦν, μὴ φοβηθῇς, μηδὲ δει-   A
mides: tolle tecum oēs viros
λιάσῃς, λάβε μετὰ σεαυτοῦ πάντας τοὺς ἄνδρας τοὺς
bellatores: ⁊ ſurgēs aſcēde in gai. ecce tradi
πολεμοῦντας, καὶ ἀναστὰς ἀνάβηθι εἰς γαί. ἰδοὺ δέδω-
di in manus tuas regem gai: ⁊ pplm
κα εἰς τὰς χεῖράς σου τὸν βασιλέα γαί, καὶ τὸν λαὸν
eius: ⁊ vrbē eius: ⁊ terrā eius. ⁊ fa
αὐτοῦ, καὶ τὴν πόλιν αὐτοῦ, καὶ τὴν γῆν αὐτοῦ. καὶ ποιή-
cies gai ⁊ regi ei⁹: ſicut feciſti
σεις γαὶ καὶ τῷ βασιλεῖ αὐτῆς, ὃν τρόπον ἐποίησας τῇ
hiericho ⁊ regi illius. ⁊ predā eius
Ἱεριχὼ καὶ τῷ βασιλεῖ αὐτῆς. καὶ τὴν προνομὴν αὐτῆς
⁊ iumēta eius diripies tibi. po
καὶ τῶν κτηνῶν αὐτῆς προνομεύσεις σεαυτῷ. κατάστη-
ne āt tibi ipſi inſidias vrbi poſt eā.
σον δὲ σεαυτῷ ἔνεδρα τῇ πόλει εἰς τὰ ὀπίσω αὐτῆς.
⁊ ſurrexit ioſue ⁊ oīs pplꝯ bellator vt aſcēde
καὶ ἀνέστη Ἰησοῦς καὶ πᾶς ὁ λαὸς ὁ πολεμιστὴς ὥστε ἀναβῆ-
rēt in gai. elegit āt ioſue triginta milia vi-
ναι εἰς γαί. ἐπέλεξεν δὲ Ἰησοῦς τριάκοντα χιλιάδας ἀν-
rorū potētes in viribus: ⁊ miſit eos nocte.
δρῶν δυνατοὺς ἐν ἰσχύϊ, καὶ ἀπέστειλεν αὐτοὺς νυκτός.
⁊ precepit eis dicēs: videte ꝙ vos inſidiamini
καὶ ἐνετείλατο αὐτοῖς λέγων, ἴδετε ὅτι ὑμεῖς ἐνεδρεύετε τὴν
vrbi poſt ciuitatē valde: ⁊ eritis oēs para
πόλιν ὀπίσω τῆς πόλεως σφόδρα, καὶ ἔσεσθε πάντες ἕτοι-
ti: ⁊ ego ⁊ oēs q̄ mecū accedem⁹ cōtra vr
μοι, καὶ ἐγὼ καὶ πάντες οἱ μετ᾽ ἐμοῦ προσάξομεν πρὸς τὴν πό-
bē. ⁊ erit cū exierit habitātes gai in occur
λιν. καὶ ἔσται ὡς ἂν ἐξέλθωσιν οἱ κατοικοῦντες γαὶ εἰς συνάντη-
ſum nobis ſicut ⁊ ante: ⁊ fugiemus a facie
σιν ἡμῖν, καθάπερ καὶ πρώην, καὶ φευξόμεθα ἀπὸ προσώπου
illoꝝ: ⁊ cū exierit poſt nos abducamus
αὐτῶν, καὶ ὡς ἂν ἐξέλθωσιν ὀπίσω ἡμῶν ἀποσπάσωμεν
eos ab vrbe. ⁊ dicēt: fugiūt ipſi a   B
αὐτοὺς ἀπὸ τῆς πόλεως. καὶ ἐροῦσι, φεύγουσιν οὗτοι ἀπὸ   8.7.a.
facie nřa ſicut prius: ⁊ fugiemus ab
προσώπου ἡμῶν ὃν τρόπον ἔμπροσθεν, καὶ φευξόμεθα ἀπ᾽ αὐ-
eis. vos āt exurgetis de inſidiis ⁊ ibitis
τῶν. ὑμεῖς δὲ ἐξαναστήσεσθε ἐκ τῆς ἐνέδρας καὶ πορεύσεσθε
in vrbē ⁊ vaſtate ciuitatē. ⁊ tradet eam dñs
εἰς τὴν πόλιν καὶ ἐκτρίψατε τὴν πόλιν. καὶ δώσει αὐτὴν κύριος
deus nř in manibus nřis. ⁊ erit vt ceperitis
ὁ θεὸς ἡμῶν ἐν χερσὶν ἡμῶν. καὶ ἔσται ὡς ἂν συλλάβητε τὴν
vrbē ſuccēdite eam in igne: iuxta vbū hoc facie-
πόλιν ἐμπρήσατε αὐτὴν ἐν πυρί, κατὰ τὸ ῥῆμα τοῦτο ποιή-
tes: ecce precepi vobis. ⁊ dimiſit eos ioſue:
σατε, ἰδοὺ ἐντέταλμαι ὑμῖν. καὶ ἀπέστειλεν αὐτοὺς Ἰησοῦς,
⁊ perrexerūt ad inſidias: ⁊ ſederūt inter
καὶ ἐπορεύθησαν εἰς τὴν ἐνέδραν, καὶ ἐνεκάθισαν ἀναμέσον

bethel ⁊ inter gai a mari gai. ⁊ mãsit
βαιθὴλ καὶ ἀναμέσον γαὶ ἀπὸ θαλάσσης τῆς γαί. καὶ ηὐλίσθη
iosue nocte illa in medio ppli. ⁊ manicãs
ἰησοῦς τὴν νύκτα ἐκείνην ἐν μέσῳ τοῦ λαοῦ. καὶ ὀρθρίσας
iosue diluculo: recẽsuit pplm. ⁊ ascẽderũt ipse
ἰησοῦς τὸ πρωΐ, ἐπεσκέψατο τὸν λαόν. καὶ ἀνέβησαν αὐτὸς
⁊ seniores israel in fronte ppli ad
καὶ οἱ πρεσβύτεροι ἰσραὴλ κατὰ πρόσωπον τοῦ λαοῦ ἐπὶ
gai. ⁊ ois pplˀs bellator q̃ cũ eo ascẽderũt: ⁊
γαί. καὶ πᾶς ὁ λαὸς ὁ πολεμιστὴς ὁ μετ' αὐτοῦ ἀνέβησαν, καὶ
cuncti venerũt ex aduerso ciuitatis ab oriente:
πορευόμενοι ἦλθον ἐξ ἐναντίας τῆς πόλεως ἀπὸ ἀνατολῶν,
⁊ insidie vrbis a mari. ⁊ castrameta
καὶ τὰ ἔνεδρα τῆς πόλεως ἀπὸ θαλάσσης. καὶ παρενέβα-
C ti sũt a septẽtriõe gai. ⁊ vallis inter eum ⁊
λον ἀπὸ βορρᾶ τῆς γαί. καὶ ἡ κοιλὰς ἀναμέσον αὐτοῦ καὶ τῆς
gai. ⁊ cepit q̃si quinq̧ milia virorũ: ⁊ posuit eos
γαί. καὶ ἔλαβεν ὡς πέντε χιλιάδας ἀνδρῶν, καὶ ἔθετο αὐτοὺς
insidias inter bethauẽ ⁊ gai mare gai.
ἔνεδρον ἀναμέσον τῆς βαιθαῦ καὶ τῆς γαὶ θάλασσαν τῆς γαί.
⁊ ordinauit pplˀs oẽm aciem: q̃ erat a septẽtriõe
καὶ ἔταξεν ὁ λαὸς πᾶσαν τὴν παρεμβολὴν, ἣν ἀπὸ βορρᾶ
A vrbi: ⁊ nouissima illius mare vrbis. ⁊ abi-
τῇ πόλει, καὶ τὰ ἔσχατα αὐτῆς θάλασσαν τῆς πόλεως. καὶ ἐπο-
it iosue nocte illa in medio vallis. ⁊ fa-
ρεύθη ἰησοῦς τὴν νύκτα ἐκείνην ἐν μέσῳ τῆς κοιλάδος. καὶ ἐγέ-
ctũ est vt vidit rex gai ⁊ festinauit ⁊ manicauit:
νετο ὡς ἴδεν ὁ βασιλεὺς τῆς γαὶ καὶ ἔσπευσεν καὶ ὤρθρισεν,
⁊ egressi sũt viri vrbis in occursum eis e di
καὶ ἐξῆλθον οἱ ἄνδρες τῆς πόλεως εἰς συνάντησιν αὐτοῖς ἐπ'
recto in preliũ: ipse ⁊ ois pplˀs eius in
εὐθείας εἰς τὸν πόλεμον, αὐτὸς καὶ πᾶς ὁ λαὸς αὐτοῦ εἰς τὸν
tẽpus: s̃m cõspectũ araba. ⁊ ipse ignorabat q̧
καιρόν, κατὰ πρόσωπον τῆς ἀραβά. καὶ αὐτὸς οὐκ ᾔδει ὅτι
insidie eorũ sunt a tergo vrbis. ⁊ vidit ⁊ reces-
ἔνεδρα αὐτῷ ἐστὶν ὀπίσω τῆς πόλεως. καὶ ἴδεν καὶ ἀνεχώρη-
sit iosue ⁊ ois israel a facie eorũ: ⁊ fu-
σεν ἰησοῦς καὶ πᾶς ἰσραὴλ ἀπὸ προσώπου αὐτῶν, καὶ ἔφυ-
git ꝑ viã solitudinis. ⁊ inualuit ois pplˀs gai vt ꝑ-
γεν ὁδὸν τῆς ἐρήμου. καὶ ἐνίσχυσεν πᾶς ὁ λαὸς τῆς γαὶ τοῦ κα-
seq̃retur post ipsos filios israel. ⁊ ipsi recesserũt
ταδιῶξαι ὀπίσω αὐτῶν τῶν υἱῶν ἰσλ'. καὶ αὐτοὶ ἀπέστησαν
ab vrbe nõ remãsit neq̧ vnus in gai ⁊ in be-
ἀπὸ τῆς πόλεως οὐ κατελείφθη οὐδὲ εἷς ἐν τῇ γαὶ καὶ ἐν βαι-
D thel: q̃ nõ persecutus est post israel. ⁊ reliquerũt ciuita-
θὴλ, ὃς οὐ κατεδίωξεν ὀπίσω ἰσραήλ. καὶ κατέλιπον τὴν πό-
tẽ apertã: ⁊ persecuti sunt post israel. ⁊ dixit
λιν ἀνεῳγμένην, καὶ κατεδίωξαν ὀπίσω ἰσραήλ. καὶ εἶπεν
dñs ad iosue: extende manũ tuã clypeo q̃ est
κύριος πρὸς ἰησοῦν, ἔκτεινον τὴν χεῖρά σου τῷ γαισῷ τῷ
in manu tua cõtra vrbẽ. in manus enĩ tuas tra-
ἐν τῇ χειρί σου ἐπὶ τὴν πόλιν. εἰς γὰρ τὰς χεῖράς σου ἔδω-
didi eã. ⁊ insidie exurgent cũ festinatiõe de loco
κα αὐτήν. καὶ τὰ ἔνεδρα ἐξαναστήσονται ἐν τάχει ἐκ τοῦ τόπου
eorũ. ⁊ extẽdit iosue clypeũ ⁊ manũ suã
αὐτῶν. καὶ ἐξέτεινεν ὁ ἰησοῦς τὸν γαισὸν καὶ τὴν χεῖρα αὐτοῦ
B in vrbẽ: ⁊ insidie exurrexerũt cõfestim de lo-
ἐπὶ τὴν πόλιν, καὶ τὰ ἔνεδρα ἐξανέστησαν ἐν τάχει ἐκ τοῦ τό-
co suo: ⁊ exierũt q̃n extẽdit manũ. ⁊ intra-
που αὐτῶν, καὶ ἐξήλθοσαν ὅτε ἐξέτεινεν τὴν χεῖρα. καὶ εἰσῆλ-
uerũt in vrbẽ: ⁊ ceperũt eã: ⁊ festinãtes
θον εἰς τὴν πόλιν, καὶ κατελάβοντο αὐτήν, καὶ σπεύσαντες
succẽderũt ciuitatẽ in igne. ⁊ respiciẽtes habi-
ἐνέπρησαν τὴν πόλιν ἐν πυρί. καὶ περιβλεψάμενοι οἱ κάτοι-
tatores gai ad tergũ suũ: ⁊ viderũt fumũ vr-
κοι γαὶ εἰς τὰ ὀπίσω αὐτῶν, καὶ ἑώρων τὸν καπνὸν τῆς πόλε-
bis cõscẽdẽtẽ in celũ: ⁊ nõ vltra poterant quo
ως ἀναβαίνοντα εἰς τὸν οὐρανόν, καὶ οὐκ ἔτι οὐκ εἶχον ποῦ
fugere huc vel huc. ⁊ pplˀs fugiẽs in solitudinẽ cõuersi
φυγεῖν ὧδε ἢ ὧδε. καὶ ὁ λαὸς ὁ φεύγων εἰς τὴν ἔρημον ἐστράφη-
sunt cõtra persequẽtes. ⁊ iosue ⁊ ois israel
σαν ἐπὶ τοὺς διώκοντας. καὶ ἰησοῦς καὶ πᾶς ἰσραὴλ

---

bethel & hay ad occidẽtalẽ plagã vrbis hay. Iosue aũt nocte illa in medio mãsit populi. Surgẽsq̧ diluculo recẽsuit socios: & ascẽdit cũ senioribus ĩ frõte exercitus vallatꝰ auxilio pugnatorum. Cũq̧ venisset & ascendissent ex aduerso ciuitatis: steterit ad septentrionalẽ vrbis plagã: inter quã & eos vallis erat media. Quinq̧ aũt milia viros elegerat & posuerat ĩ insidiis inter bethauẽ & hay ex occidẽtali pte eiusdẽ ciuitatis. Ois vero reliquus exercitus ad aquilonẽ aciem dirigebat: ita vt nouissimi multitudinis occidẽtalem plagã vrbis attingerẽt. Abiit ergo iosue nocte illa: & stetit ĩ vallis medio. Quod cũ vidisset rex hay festinauit mane: & egressus ẽ cũ oi exercitu ciuitatis: direxitq̧ aciẽ cõtra desertũ: ignorãs q̧ post tergũ laterẽt isidie. Iosue vero & ois isrl cesserũt loco: simulãtes metũ & fugiẽtes ꝑ solitudinis viã. At illi vociferãtes pariter & se mutuo cohortãtes ꝑsecuti sũt eos. Cũq̧ recessissẽt a ciuitate: & ne vnus quidẽ ĩ vrbe Hay & bethel remãsisset qui non ꝑsequeretur isrl: sicut erupẽrãt aperta oppida relinquẽtes: dixit dominus ad iosue. Leua clypeũ qui ĩ manu tua ẽ cõtra vrbẽ hay q̃m tibi tradã eã. Cumq̧ eleuasset clypeum ex aduerso ciuitatis: insidie q̃ latebãt: surrexerunt confestim & ꝑgentes ad ciuitatẽ ceperunt & succenderunt eam. Viri aũt ciuitatis qui ꝑseq̃bãtur iosue: respiciẽtes & vidẽtes fumũ vrbis ad celum vsq̧ cõscẽdere nõ potuerunt vltra huc illucq̧ diffugere: p̃sertĩ cũ hi q̃ simulauerãt fugã: & tẽdebãt ad solitudinẽ cõtra ꝑseq̃ntes fortissime restitissẽt. Vidẽsq̧ Iosue & ois israel

---

ביתאל ובין העי מים לעי וילן   לון
יהושע בלילה ההוא בתוך העם:
וישכם יהושע בבקר ויפקד את   שכם פקד
העם ויעל הוא וזקני ישראל לפני   עלה
העם העי: וכל העם המלחמה אשר   לחם
אתו עלו ויגשו ויבאו נגד העיר   נגש בוא
ויחנו מצפון לעי והגי ביניו ובין העי: חנה צפן
ויקח כחמשת אלפים איש וישם   לקח שום
אתם ארב בין בית אל ובין העי מים
לעיר: וישימו העם את כל המחנה   חנה
אשר מצפון לעיר ואת עקבו מים
לעיר וילך יהושע בלילה ההוא
בתוך העמק: ויהי כראות מלך העי   היה ראה
וימהרו וישכימו ויצאו אנשי העיר   מהר
לקראת ישראל למלחמה הוא וכל
עמו למועד לפני הערבה והוא לא   יעד פנה
ידע כי ארב לו מאחרי העיר: וינגעו   נגע
יהושע וכל ישראל לפניהם וינסו   נוס
דרך המדבר: ויזעקו כל העם אשר   דבר זעק
בעי לרדף אחריהם וירדפו אחרי   רדף
יהושע וינתקו מן העיר: ולא נשאר   נתק שאר
איש בעי וביתאל אשר לא
יצאו אחרי ישראל ויעזבו את   עזב
העיר פתוחה וירדפו אחרי   פתח רדף
ישראל: ויאמר יהוה אל יהושע
נטה בכידון אשר בידך אל העי
כי בידך אתננה ויט יהושע   נתן נטה
בכידון אשר בידו אל העיר:
והארב קם מהרה ממקומו וירוצו   קום קום
כנטות ידו ויבאו העיר וילכדוה   רוץ נטה
וימהרו ויציתו את העיר באש: בוא לכד
ויפנו אנשי העי אחריהם ויראו   מהר צית
והנה עלה עשן העיר השמימה   פנה ראה
ולא היה בהם ידים לנוס הנה   שם
והנה והעם הנס המדבר נהפך   נוס הפך
אל הרודף: ויהושע וכל ישראל

רָאוּ כִּי לָכַד הָאֹרֵב אֶת הָעִיר וְכִי
שוב נכה עָלָה עֲשַׁן הָעִיר וַיָּשֻׁבוּ וַיַּכּוּ אֶת אַנְשֵׁי
הָעָי׃ וְאֵלֶּה יָצְאוּ מִן הָעִיר לִקְרָאתָם
היה וַיִּהְיוּ לְיִשְׂרָאֵל בַּתָּוֶךְ אֵלֶּה מִזֶּה
וְאֵלֶּה מִזֶּה וַיַּכּוּ אוֹתָם עַד בִּלְתִּי
שאר שרד הִשְׁאִיר לוֹ שָׂרִיד וּפָלִיט׃ וְאֶת מֶלֶךְ
תפש קרב הָעַי תָּפְשׂוּ חָי וַיַּקְרִבוּ אֹתוֹ אֶל
היה כלה יְהוֹשֻׁעַ׃ וַיְהִי כְּכַלּוֹת יִשְׂרָאֵל לַהֲרֹג
דבר אֶת כָּל יֹשְׁבֵי הָעַי בַּשָּׂדֶה בַּמִּדְבָּר
נפל פה אֲשֶׁר רְדָפוּם בּוֹ וַיִּפְּלוּ כֻלָּם לְפִי
חֶרֶב עַד תֻּמָּם וַיָּשֻׁבוּ כָל יִשְׂרָאֵל
נכה הָעַי וַיַּכּוּ אֹתָהּ לְפִי חָרֶב׃ וַיְהִי כָל
איש הַנֹּפְלִים בַּיּוֹם הַהוּא מֵאִישׁ וְעַד אִשָּׁה
שְׁנֵים עָשָׂר אָלֶף כֹּל אַנְשֵׁי הָעָי׃
שוב וִיהוֹשֻׁעַ לֹא הֵשִׁיב יָדוֹ אֲשֶׁר נָטָה
חרם בַּכִּידוֹן עַד אֲשֶׁר הֶחֱרִים אֵת כָּל
יֹשְׁבֵי הָעָי׃ רַק הַבְּהֵמָה וּשְׁלַל הָעִיר
הַהִיא בָּזְזוּ לָהֶם יִשְׂרָאֵל כִּדְבַר
שרף יְהוָה אֲשֶׁר צִוָּה אֶת יְהוֹשֻׁעַ׃ וַיִּשְׂרֹף
שום תלל יְהוֹשֻׁעַ אֶת הָעָי וַיְשִׂימֶהָ תֵּל עוֹלָם
עלם שְׁמָמָה עַד הַיּוֹם הַזֶּה׃ וְאֶת מֶלֶךְ
הָעַי תָּלָה עַל הָעֵץ עַד עֵת הָעָרֶב
בוא ירד וּכְבוֹא הַשֶּׁמֶשׁ צִוָּה יְהוֹשֻׁעַ וַיּוֹרִידוּ
שלך את אֶת נִבְלָתוֹ מִן הָעֵץ וַיַּשְׁלִיכוּ אוֹתָהּ
קום אֶל פֶּתַח שַׁעַר הָעִיר וַיָּקִימוּ עָלָיו
גלל גַּל אֲבָנִים גָּדוֹל עַד הַיּוֹם הַזֶּה׃ אָז
בנה זבח יִבְנֶה יְהוֹשֻׁעַ מִזְבֵּחַ לַיהוָה אֱלֹהֵי
יִשְׂרָאֵל בְּהַר עֵיבָל׃ כַּאֲשֶׁר צִוָּה מֹשֶׁה
כתב עֶבֶד יְהוָה אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל כַּכָּתוּב
ירה בְּסֵפֶר תּוֹרַת מֹשֶׁה מִזְבַּח אֲבָנִים שְׁלֵמוֹת
נוף עלה אֲשֶׁר לֹא הֵנִיף עֲלֵיהֶם בַּרְזֶל וַיַּעֲלוּ
זבח עָלָיו עֹלוֹת לַיהוָה וַיִּזְבְּחוּ שְׁלָמִים׃ וַיִּכְתָּב
שנה שָׁם עַל הָאֲבָנִים אֵת מִשְׁנֵה תּוֹרַת
פנה מֹשֶׁה אֲשֶׁר כָּתַב לִפְנֵי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל׃
וְכָל יִשְׂרָאֵל וּזְקֵנָיו וְשֹׁטְרִים וְשֹׁפְטָיו
ארן עֹמְדִים מִזֶּה וּמִזֶּה לָאָרוֹן נֶגֶד הַכֹּהֲנִים

q capta esset ciuitas & fumus vrbis ascēderet: reuersus pcussit viros hay. Siquidē & illi qui cepant & succēderāt ciuitatē: egressi ex vrbe cōtra suos: medios hostiū ferire ceperunt. Cū ergo ex vtraq; pte aduersarii cederētur: ita vt nullus de tanta multitudine saluaretur: regē quoq; vrbis hay apprehenderūt viuentē & obtulerūt Iosue. Igitur oibus interfectis qui israelē ad deserta tendentē fuerāt psecuti: & in eodē loco gladio corruētibus: reuersi filii israel pcusserūt ciuitatē. Erāt autem qui i eodē die conciderāt a viro vsq; ad mulierē: duodeci milia hoim omnes vrbis hay. Iosue vero nō cōtraxit manū quam in sublime porrexerat tenēs clypeum: donec iterficerētur oēs habitatores hay. Iumēta aūt & pdā ciuitatis diuiserunt sibi filii israel: sicut pceperat dominus iosue. Qui succendit vrbē: & fecit eā tumulū sepiternum. Regem quoq; eius suspendit in patibulo vsq; ad vesperam & solis occasū: pcepitq; iosue & deposuerunt cadauer ei9 de cruce: piecerūtq; in ipso introitu citatis congesto super eo magno aceruo lapidū qui pmanet vsq; in pñtē diē. Tūc edificauit iosue altare dño deo israel in mōte hebal: sicut pceperat moyses famulus dñi filiis israel & scriptū est i volumie legis moysi: altare de lapidibus impolitis quos ferrū non tetigit: & obtulit sup eo holocaustū dño imolauitq; pacificas victimas: et scripsit super lapides deuteronomiū legis moysi qd ille digesserat corā filiis isrl. Ois āt ppls & oēs maiores natu ducesq; ac iudices stabāt ex vtraq; pte arce i9spectu sacidotū

viderūt: q ceperūt insidie vrbē: & q ascēdit fu-
εἶδον, ὅτι ἔλαβον τὰ ἔνεδρα τὴν πόλιν, καὶ ὅτι ἀνέβη ὁ κα-
mus vrbis in celū: & reuersi
πνὸς τῆς πόλεως εἰς τὸν οὐρανόν, καὶ μεταβαλλόμενοι
percusserūt viros gai. & hi exierūt de
ἐπάταξαν τοὺς ἄνδρας τῆς γαΐ. καὶ οὗτοι ἐξῆλθον ἐκ τῆς E
vrbe in occursū eoꝝ. & facti sunt exerci
πόλεως εἰς συνάντησιν αὐτῶν· καὶ ἐγενήθησαν τῆς παρεμ
tus in medio: hi hinc: & hi hinc. & per
βολῆς ἀναμέσον, οὗτοι ἐντεῦθεν, καὶ οὗτοι ἐντεῦθεν. καὶ ἐπά
cusserūt eos ita vt nō relinqueretur ex illis vi
ταξαν αὐτοὺς ἕως τοῦ μὴ καταλειφθῆναι αὐτῶν σεσωσμέ
uus & fugiens. & regem gai apprehēderūt
νον καὶ διαφεύγοντα. καὶ τὸν βασιλέα τῆς γαΐ συνέλαβον
viuētē: & adduxerūt eū ad iosue. & factū est vt
ζῶντα, καὶ προσήγαγον αὐτὸν πρὸς ἰησοῦν. καὶ ἐγένετο ὡς
cessauerūt filii isrl occidere oēs qui
ἐπαύσαντο οἱ υἱοὶ ἰσραὴλ ἀποκτείνοντες σύμπαντας τοὺς
in gai: & in cāpis & in mōte descē
ἐν τῇ γαΐ, καὶ ἐν τοῖς πεδίοις καὶ ἐν τῷ ὄρει τῆς καταβάσε
sus: vbi persecuti sūt eos: & occiderūt oēs in ore
ως, οὗ κατεδίωξαν αὐτούς, καὶ ἔπεσον πάντες ἐν στόμα
gladii ab ea vsq; ad finē. & reuersus est iosue in
τι ῥομφαίας ἀπ᾽ αὐτῆς εἰς τέλος. καὶ ἐπέστρεψεν ἰησοῦς εἰς
gai: & percussit eā in ore gladii. & facti
γαΐ, καὶ ἐπάταξεν αὐτὴν ἐν στόματι ῥομφαίας. καὶ ἐγενήθη
sunt oēs q ceciderūt die illa a viro &
σαν πάντες οἱ πεσόντες τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἀπὸ ἀνδρὸς καὶ
vsq; ad mulierē duodecim milia: oēs habi
ἕως γυναικὸς δώδεκα χιλιάδες, πάντας τοὺς κατοι
tātes gai. & iosue nō cōtraxit manū suā: q̄
κοῦντας γαΐ. καὶ ἰησοῦς οὐκ ἐπέστρεψε τὴν χεῖρα αὐτοῦ, ἣν
extendit in scuto: donec anathematizauit oēs
ἐξέτεινεν ἐν τῷ γαισῷ, ἕως ἀνεθεμάτισε σύμπαντας
habitātes gai. verūtamē iumēta & spolia
τοὺς κατοικοῦντας γαΐ. πλὴν τῶν κτηνῶν καὶ τῶν σκύλων
que in vrbe illa: diuiserūt sibi filii isra-
τῶν ἐν τῇ πόλει ἐκείνῃ, ἐπρονόμευσαν ἑαυτοῖς οἱ υἱοὶ ἰσρα
el sm preceptū dñi: sicut precepit dñs iosue.
ὴλ κατὰ πρόσταγμα κυρίου, ὃν τρόπον συνέταξε κύριος τῷ ἰησοῦ. F
& succendit iosue vrbē in igne: & posuit eā
καὶ ἐνεπύρισεν ἰησοῦς τὴν πόλιν ἐν πυρί, καὶ ἔθηκεν αὐτὴν
tumulū in sēpiternū inhabitabile vsq; in diē hanc. &
χῶμα εἰς τὸν αἰῶνα ἀοίκητον ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης. καὶ
regem gai suspēdit in ligno gemino. &
τὸν βασιλέα τῆς γαῒ ἐκρέμασεν ἐπὶ ξύλου διδύμου. καὶ
fuit in ligno vsq; ad tps vespertinū. & occidēte
ἦν ἐπὶ τοῦ ξύλου ἕως καιροῦ τῆς ἑσπέρας. καὶ ἐπιδύνοντος
sole precepit iosue: & deposuerūt corpus eius de
τοῦ ἡλίου συνέταξεν ἰησοῦς, καὶ καθεῖλον τὸ σῶμα αὐτοῦ ἀπὸ
ligno: & piecerūt eū in foueā ad portā
τοῦ ξύλου, καὶ ἔρριψαν αὐτὸν εἰς τὸν βόθρον πρὸς τὴν πύλην
ciuitatis: & supposuerūt ei aceruū lapidū magnū vsq; in
τῆς πόλεως, καὶ ἐπέστησαν αὐτῷ σωρὸν λίθων μέγαν ἕως
diem hanc. tunc edificauit iosue altare Exo. 20.d.
τῆς ἡμέρας ταύτης. τότε ᾠκοδόμησεν ἰησοῦς θυσιαστήριον Deut.
dño deo israel in mōte gebal: sicut preceperat moy 27.a.
κυρίῳ τῷ θεῷ ἰσραὴλ ἐν ὄρει γεβάλ, καθότι ἐνετείλατο μωυ
ses famulus dñi filiis israel: sicut scriptū est in G
σῆς ὁ θεράπων κυρίου τοῖς υἱοῖς ἰσραήλ, καθὰ γέγραπται ἐν
lege moysi: altare lapidū integrū: in quos nō pro
τῷ νόμῳ μωυσῆ, θυσιαστήριον λίθων ὁλοκλήρων, ἐφ᾽ οὓς οὐκ ἐπε
iectū ē in eos ferrū. & obtulit illic holocausta
βλήθη ἐπ᾽ αὐτοὺς σίδηρος. καὶ ἀνεβίβασεν ἐκεῖ ὁλοκαυτώματα τῷ
dño: & sacrificiū salutare. & scripsit iosue sup lapides deute
κυρίῳ, καὶ θυσίαν σωτηρίου. καὶ ἔγραψεν ἰησοῦς ἐπὶ τῶν λίθων τὸ δευτε
ronomiū legē moysi q scripsit corā filiis isrl. & ois isrl
ρονόμιον νόμον μωυσῆ, ὃν ἔγραψεν ἐνώπιον υἱῶν ἰσραήλ. καὶ πᾶς ἰσραὴλ
& seniores eoꝝ & scribe eoꝝ & iudices
καὶ οἱ πρεσβύτεροι αὐτῶν καὶ οἱ γραμματεῖς αὐτῶν καὶ οἱ δικασταὶ
ibant hinc & inde arce corā: & sacerdotes
παρεπορεύοντο ἔνθεν καὶ ἔνθεν τῆς κιβωτοῦ ἀπέναντι, καὶ οἱ ἱερεῖς οἱ

leuite tulerūt arcā federis dñi: ⁊ adue
λευῖται ἦραν τὴν κιβωτὸν τῆς διαθήκης κῦ, καὶ ὁ προσήλυ-
na ⁊ indigena fuerūt media pars eoꝝ iuxta
τος καὶ ὁ αὐτόχθων ἦσαν οἱ ἡμίσεις αὐτῶν ἐπὶ πλησίον
mōtē garizin: ⁊ media eoꝝ iuxta mōtē he
ὄρους γαριζίν, καὶ οἱ ἡμίσεις αὐτῶν ἐπὶ πλησίον ὄρους γαι
bal: ſicut preceperat moyſes famulus dñi ad bñdicēdū
βάλ, καθὰ ἐνετείλατο μωυσῆς ὁ θεράπων κῦ εὐλογῆσαι
ppl'o iſrl' in primis. ⁊ poſt hec legit om
τὸν λαὸν ἰηλ ἐν πρώτοις. καὶ μετὰ ταῦτα ἀνέγνω σύμπαν
nia verba legis huius bñdictiões ⁊ ma-
τα τὰ ῥήματα τοῦ νόμου τούτου, τὰς εὐλογίας καὶ τὰς κα-
ledictiões iuxta oīa ſcripta in lege moyſi.
τάρας κατὰ πάντα τὰ γεγραμμένα ἐν τῷ νόμῳ μωυσῆ.
nō fuit verbū ab oībus que iuſſerat moyſes io-
οὐκ ἦν ῥῆμα ἀπὸ πάντων ὧν ἐνετείλατο μωυσῆς τῷ ἰη-
ſue qd' nō legit ioſue in aures totiꝰ multitudinis iſrl':
σοῦ, ὃ οὐκ ἀνέγνω ἰησοῦς εἰς τὰ ὦτα πάσης ἐκκλησίας ἰηλ,
viris ⁊ mulieribus ⁊ filijs ⁊
τοῖς ἀνδράσι καὶ ταῖς γυναιξὶ καὶ τοῖς παιδίοις καὶ
aduenis q̄ acceſſerant ad iſrael.
τοῖς προσηλύτοις τοῖς προσπορευομένοις τῷ ἰηλ. Ca. 9.

A Poſtq̄ aūt audierūt cūcti reges amorreoꝝ
Ὡς δὲ ἤκουσαν πάντες οἱ βασιλεῖς τῶν ἀμορραίων
trans iordanē: q̄ in mōtana: ⁊ q̄ in planicie:
ἐν τῷ πέραν τοῦ ἰορδάνου, οἱ ἐν τῇ ὀρεινῇ, καὶ οἱ ἐν τῇ πεδινῇ,
⁊ q̄ in omi ora maris magni: ⁊ q̄
καὶ οἱ ἐν πάσῃ παραλίᾳ τῆς θαλάσσης τῆς μεγάλης, καὶ οἱ
iuxta antilibanū: ⁊ ethei: ⁊ amorrei: ⁊
πρὸς τῷ ἀντιλιβάνῳ, καὶ οἱ χετταῖοι, καὶ οἱ ἀμορραῖοι, καὶ
gergeſei: ⁊ chananei: ⁊ pherezei: ⁊ euei
οἱ γεργεσαῖοι, καὶ οἱ χαναναῖοι, καὶ οἱ φερεζαῖοι, καὶ οἱ εὐαῖ-
⁊ iebuſei: ⁊ cōgregati ſunt inſimul ad pugnā
οι, καὶ οἱ ἰεβουσαῖοι, καὶ συνῆλθον εἰς τὸ αὐτὸ ἐπὶ τὸ πολε-
dum ꝯ ioſue ⁊ iſrael ſimul oēs. ⁊ q̄ habita
μῆσαι ἰησοῦν καὶ ἰσραὴλ ἅμα πάντες. καὶ οἱ κατοικοῦν-
bāt gabaon audierūt oīa que fecit ioſue hieri
τες γαβαὼν ἤκουσαν πάντα ὅσα ἐποίησεν ὁ ἰησοῦς τῇ ἱερι-
cho ⁊ gai. ⁊ fecerūt ⁊ ipſi cū fallā
χὼ καὶ τῇ γαί. καὶ ἐποίησαν καί γε αὐτοὶ μετὰ πανουργί-
cia. ⁊ venientes inſtituerūt: ⁊ parauerūt ſe. ⁊ acci
ας. καὶ ἐλθόντες ἐπεσιτίσαντο, καὶ ἡτοιμάσαντο. καὶ λα-
B piētes ſaccos veteres in humeris ſuis ⁊ u-
βόντες σάκκους παλαιοὺς ἐπὶ τῶν ὤμων αὐτῶν καὶ ἀσ-
tres vini antiquos ⁊ ſciſſos ligatos: ⁊
κοὺς οἴνου παλαιοὺς καὶ κατερρωγότας ἀποδεδεμένους, καὶ τὰ
cōcauitates calciamētoꝝ ſuoꝝ: ⁊ calciamēta ſua antiqua
κοῖλα τῶν ὑποδημάτων αὐτῶν, καὶ τὰ σανδάλια αὐτῶν παλαιὰ
⁊ pitacijs cōſuta in pedibꝰ ſuis: ⁊ veſtes ſu-
καὶ καταπεπελματωμένα ἐν τοῖς ποσὶν αὐτῶν, καὶ τὰ ἱμάτια αὐ-
as inueteratas in ſeipſis: ⁊ panes cibi ſui
τῶν πεπαλαιωμένα ἐπ᾽ αὐτῶν, καὶ οἱ ἄρτοι τοῦ ἐπισιτισμοῦ αὐ-
duri facti ſūt: ⁊ comeſti. ⁊ perrexerūt ad ioſue in
τῶν ξηροὶ ἐγένοντο, καὶ βεβρωμένοι. καὶ ἤλθοσαν πρὸς ἰησοῦν εἰς τὴν
caſtra iſrael in galgala: ⁊ dixerūt ad ioſue ⁊ ad om-
παρεμβολὴν ἰηλ εἰς γαλγαλά, καὶ εἶπαν πρὸς ἰησοῦν καὶ πρὸς πάν-
nes iſrael: e terra lōginqua venimꝰ: ⁊ nūc inite nobiſcū fedꝰ.
τα ἰσραήλ, ἐκ γῆς μακρόθεν ἥκαμεν, καὶ νῦν διάθεσθε ἡμῖν διαθήκην.
⁊ dixerūt filij iſrael ad eueum: vide ne in me tu habites:
καὶ εἶπαν οἱ υἱοὶ ἰσραὴλ πρὸς τὸν εὐαῖον, ὅρα μὴ ἐν ἐμοὶ σὺ κατοικῇς,
⁊ quō ineamus tecū pactū. ⁊ dixerūt ad ioſue: ſerui tui
καὶ πῶς διαθῶμεν σοι διαθήκην. καὶ εἶπαν πρὸς ἰησοῦν, οἰκέται σου
ſumus. ⁊ dixit ad eos ioſue: vnde eſtis ⁊ vnde veni
ἐσμέν. καὶ εἶπεν πρὸς αὐτοὺς ἰησοῦς, πόθεν ἐστὲ καὶ πόθεν παραγεγό-
ſtis. ⁊ dixerūt ad eū: de terra lōginq̄ valde venerūt ſer
νατε. καὶ εἶπαν πρὸς αὐτόν, ἐκ γῆς μακρόθεν σφόδρα ἥκασιν οἱ παῖ-
ui tui in noīe dñi dei tui. audiuimus enī nomē eius: ⁊
δές σου ἐν ὀνόματι κῦ τοῦ θεοῦ σου. ἀκηκόαμεν γὰρ τὸ ὄνομα αὐτοῦ, καὶ
cūcta que fecit in egypto: ⁊ oīa que fecit duo
πάντα ὅσα ἐποίησεν ἐν αἰγύπτῳ, καὶ πάντα ὅσα ἐποίησε τοῖς δυ-
bus regibus amorreoꝝ: q̄ fuerūt trans iordanē: ſeon
σὶν βασιλεῦσι τῶν ἀμορραίων, οἳ ἦσαν πέραν τοῦ ἰορδάνου, τῷ σηὼν

qui portabāt arcā federis
domini: vt aduena
ita & idigena. Media ps
eorū iuxta mōtē garizi:
& media iuxta montem
hebal: ſicut
pcepat moyſes famulus
dñi. Et primū quidē bñ
dixit populo iſrael. Poſt
hec legit
oia verba bñdictionis
& maledictiōis: &
cūcta q̄ ſcripta fuerāt in
legis volumie. Nihil
ex his q̄ moyſes iuſſe-
rat reliquit itactū. ſed vni-
uerſa replicauit corā oī
multitudie iſrl': mulieri-
bus ac puulis & aducīs q
iter eos morabātur. 9.

Quibus auditis cūcti
reges
trans iordanē qui verſa-
bantur in montanis & cā
peſtribus ī maritimis ac
littore magni maris. Hi
quoq; q hītabant iuxta li
banū etheus & āmorreꝰ:
chananeus: pherezeus
& eueus & iebuſeus con-
gregati ſūt pariter vt pu
gnarēt cōtra ioſue & iſra
el vno aīo eadēq; ſnia. At
hi q hītabāt ī gabaō audi
entes cūcta q̄ fecerat io-
ſue hiericho & hay calli-
de cogitātes tulerunt ſibi
cibaria: ſaccos veteres
aſinis īponētes & vtres
vinarios ſciſſos
atq; cōſutos: calciamēta
q; pantiq̄ q̄ ad indiciū ve
tuſtatis pitaciis cōſuta e-
rant: iduti veteribus veſti
mētis. pāes quoq; quos
portabāt ob viaticū duri
erant & in fruſtra cōmi-
nuti. Perrexerūtq; ad io
ſue q tūc morabatur ī ca-
ſtris galgale: & dixerunt
ei atq; ſīl oī iſraeli. De ter-
ra lōginq̄ venimus: pacē
vobiſcū facere cupientes.
Rñderūtq; filii iſrl' ad e-
os: atq; dixerūt. Ne forte
ī terra q̄ nobis ſorte debe
tur hitetis: & nō poſſimꝰ
fedus inire vobiſcū. At
illi ad ioſue: ſerui inqui
unt tui ſumꝰ. Quibꝰ io
ſue ait. Qui nā eſtis vos:
aut vñ veniſtis? Rñderūt.
De terra lōginq̄ valde ve
nerūt ſerui tui in nomie
dñi dei tui. Audiuimus
ei famā potentie eius
cuncta que fecit in egy
pto
& duobus regibus
ammorreorū qui fuerūt
trans iordanem ſeon

הַלְוִיִּם נֹשְׂאֵי אֲרוֹן בְּרִית יְהוָה כַּגֵּר
כָּאֶזְרָח חֶצְיוֹ אֶל מוּל הַר גְּרִזִים
וְהַחֶצְיוֹ אֶל מוּל הַר עֵיבָל כַּאֲשֶׁר
צִוָּה מֹשֶׁה עֶבֶד יְהוָה לְבָרֵךְ אֶת הָעָם
יִשְׂרָאֵל בָּרִאשֹׁנָה ׃ וְאַחֲרֵי כֵן קָרָא
אֶת כָּל דִּבְרֵי הַתּוֹרָה הַבְּרָכָה וְהַקְּלָלָה
כְּכָל הַכָּתוּב בְּסֵפֶר הַתּוֹרָה ׃ לֹא הָיָה
דָבָר מִכֹּל אֲשֶׁר צִוָּה מֹשֶׁה אֲשֶׁר לֹא
קָרָא יְהוֹשֻׁעַ נֶגֶד כָּל קְהַל יִשְׂרָאֵל
וְהַנָּשִׁים וְהַטַּף וְהַגֵּר הַהֹלֵךְ בְּקִרְבָּם ׃
Cap. ix.
וַיְהִי כִשְׁמֹעַ כָּל הַמְּלָכִים אֲשֶׁר
בְּעֵבֶר הַיַּרְדֵּן בָּהָר וּבַשְּׁפֵלָה וּבְכֹל חוֹף
הַיָּם הַגָּדוֹל אֶל מוּל הַלְּבָנוֹן הַחִתִּי
וְהָאֱמֹרִי הַכְּנַעֲנִי הַפְּרִזִּי הַחִוִּי וְהַיְבוּסִי ׃
וַיִּתְקַבְּצוּ יַחְדָּו לְהִלָּחֵם עִם יְהוֹשֻׁעַ
וְעִם יִשְׂרָאֵל פֶּה אֶחָד ׃ וְיֹשְׁבֵי גִבְעוֹן
שָׁמְעוּ אֵת אֲשֶׁר עָשָׂה יְהוֹשֻׁעַ
לִירִיחוֹ וְלָעָי ׃ וַיַּעֲשׂוּ גַם הֵמָּה בְּעָרְמָה
וַיֵּלְכוּ וַיִּצְטַיָּרוּ וַיִּקְחוּ שַׂקִּים בָּלִים
לַחֲמוֹרֵיהֶם וְנֹאדוֹת יַיִן בָּלִים וּמְבֻקָּעִים
וּמְצֹרָרִים ׃ וּנְעָלוֹת בָּלוֹת וּמְטֻלָּאוֹת
בְּרַגְלֵיהֶם וּשְׂלָמוֹת בָּלוֹת עֲלֵיהֶם
וְכֹל לֶחֶם צֵידָם יָבֵשׁ הָיָה נִקֻּדִים ׃
וַיֵּלְכוּ אֶל יְהוֹשֻׁעַ אֶל הַמַּחֲנֶה הַגִּלְגָּל
וַיֹּאמְרוּ אֵלָיו וְאֶל אִישׁ יִשְׂרָאֵל מֵאֶרֶץ
רְחוֹקָה בָּאנוּ וְעַתָּה כִּרְתוּ לָנוּ בְרִית ׃
וַיֹּאמְרוּ אִישׁ יִשְׂרָאֵל אֶל הַחִוִּי
אוּלַי בְּקִרְבִּי אַתָּה יוֹשֵׁב וְאֵיךְ
אֶכְרָות לְךָ בְרִית ׃ וַיֹּאמְרוּ אֶל יְהוֹשֻׁעַ
עֲבָדֶיךָ אֲנָחְנוּ וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם יְהוֹשֻׁעַ
מִי אַתֶּם וּמֵאַיִן תָּבֹאוּ ׃ וַיֹּאמְרוּ אֵלָיו
מֵאֶרֶץ רְחוֹקָה מְאֹד בָּאוּ עֲבָדֶיךָ לְשֵׁם
יְהוָה אֱלֹהֶיךָ כִּי שָׁמַעְנוּ שָׁמְעוֹ
וְאֵת כָּל אֲשֶׁר עָשָׂה בְּמִצְרָיִם ׃
וְאֵת כָּל אֲשֶׁר עָשָׂה לִשְׁנֵי מַלְכֵי
הָאֱמֹרִי אֲשֶׁר בְּעֵבֶר הַיַּרְדֵּן לְסִיחוֹן

גור · זרח חצה · יבה · כתב · נשה · היה · גדל · קבץ לחם · עשה · צור לקח · בלה נוד · בקע צרר · טלא · צוד נקד · חנה · אמר · בוא כרת · ישב · כרת · בוא · רחק · שנה

מֶלֶךְ חֶשְׁבּוֹן וּלְעוֹג מֶלֶךְ הַבָּשָׁן אֲשֶׁר
בְּעַשְׁתָּרוֹת׃ וַיֹּאמְרוּ אֵלֵינוּ זְקֵנֵינוּ וְכָל
יֹשְׁבֵי אַרְצֵנוּ לֵאמֹר קְחוּ בְיֶדְכֶם צֵדָה לָקַח
לַדֶּרֶךְ וּלְכוּ לִקְרָאתָם וַאֲמַרְתֶּם אֲלֵיהֶם יָלַךְ
עַבְדֵיכֶם אֲנַחְנוּ וְעַתָּה כִּרְתוּ לָנוּ בְרִית׃
זֶה לַחְמֵנוּ חָם הִצְטַיַּדְנוּ אֹתוֹ מִבָּתֵּינוּ יָחַם צוּד
בְּיוֹם צֵאתֵנוּ לָלֶכֶת אֲלֵיכֶם וְעַתָּה הִנֵּה בַּיִת יָצָא
יָבֵשׁ וְהָיָה נִקּוּדִים׃ וְאֵלֶּה נֹאדוֹת הַיַּיִן יָלַךְ
אֲשֶׁר מִלֵּאנוּ חֲדָשִׁים וְהִנֵּה הִתְבַּקָּעוּ נָקַד בָּקַע
וְאֵלֶּה שַׂלְמוֹתֵינוּ וּנְעָלֵינוּ בָּלוּ מֵרֹב בָּלָה רָבַב
הַדֶּרֶךְ מְאֹד׃ וַיִּקְחוּ הָאֲנָשִׁים מִצֵּידָם לָקַח צוּד
וְאֶת פִּי יְהוָה לֹא שָׁאָלוּ׃ וַיַּעַשׂ לָהֶם פֶּה עָשָׂה
יְהוֹשֻׁעַ שָׁלוֹם וַיִּכְרֹת לָהֶם בְּרִית שָׁלַם כָּרַת
לְחַיּוֹתָם וַיִּשָּׁבְעוּ לָהֶם נְשִׂיאֵי הָעֵדָה׃ חָיָה שָׁבַע
וַיְהִי מִקְצֵה שְׁלֹשֶׁת יָמִים אַחֲרֵי אֲשֶׁר נָשָׂא יָעַד
כָּרְתוּ לָהֶם בְּרִית וַיִּשְׁמְעוּ כִּי קְרֹבִים הָיָה יוֹם
הֵם אֵלָיו וּבְקִרְבּוֹ הֵם יֹשְׁבִים׃ וַיִּסְעוּ שָׁמַע
בְנֵי יִשְׂרָאֵל וַיָּבֹאוּ אֶל עָרֵיהֶם בַּיּוֹם נָסַע בּוֹא עִיר
הַשְּׁלִישִׁי וְעָרֵיהֶם גִּבְעוֹן וְהַכְּפִירָה שָׁלַשׁ
וּבְאֵרוֹת וְקִרְיַת יְעָרִים׃ וְלֹא הִכּוּם נָכָה
בְּנֵי יִשְׂרָאֵל כִּי נִשְׁבְּעוּ לָהֶם נְשִׂיאֵי שָׁבַע
הָעֵדָה בַּיהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל וַיִּלֹּנוּ לוּן
כָל הָעֵדָה עַל הַנְּשִׂיאִים׃ וַיֹּאמְרוּ כָל
הַנְּשִׂיאִים אֶל כָּל הָעֵדָה אֲנַחְנוּ נִשְׁבַּעְנוּ
לָהֶם בַּיהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל וְעַתָּה לֹא
נוּכַל לִנְגֹּעַ בָּהֶם׃ זֹאת נַעֲשֶׂה לָהֶם יָכֹל עָשָׂה
וְהַחֲיֵה אוֹתָם וְלֹא יִהְיֶה עָלֵינוּ קֶצֶף חָיָה אֵת
עַל הַשְּׁבוּעָה אֲשֶׁר נִשְׁבַּעְנוּ לָהֶם׃ הָיָה
וַיֹּאמְרוּ אֲלֵיהֶם הַנְּשִׂיאִים יִחְיוּ וַיִּהְיוּ אָמַר
חֹטְבֵי עֵצִים וְשֹׁאֲבֵי מַיִם לְכָל הָעֵדָה
כַּאֲשֶׁר דִּבְּרוּ לָהֶם הַנְּשִׂיאִים׃ וַיִּקְרָא קָרָא
לָהֶם יְהוֹשֻׁעַ וַיְדַבֵּר אֲלֵיהֶם לֵאמֹר דָּבַר
לָמָּה רִמִּיתֶם אֹתָנוּ לֵאמֹר רְחוֹקִים רָמָה
אֲנַחְנוּ מִכֶּם מְאֹד וְאַתֶּם בְּקִרְבֵּנוּ
יֹשְׁבִים׃ וְעַתָּה אֲרוּרִים אַתֶּם וְלֹא אָרַר
יִכָּרֵת מִכֶּם עֶבֶד וְחֹטְבֵי עֵצִים וְשֹׁאֲבֵי כָּרַת

regi esebon: & og regi
basan qui erat
i astaroth: dixerūtq; no
bis seniores & omnes
habitatores terre nostre.
Tollite in manibus vr̄is ci
baria ob lōgissimā viā: &
occurrite eis & dicite.
Serui vr̄i sumus: fedus
inite nobiscum.
En panes qn̄ egressi su
mus de domibus nostris:
vt veniremus ad vos cali
dos sumpsimus: nūc sic
ci facti sūt & vetustate ni
mia cōminuti. Vtres vini
nouos impleuimus: nunc
rupti sunt & soluti.
Vestes & calciamēta qui
bus induimur: & q̄ habemus
in pedibus ob lōgitudinē
lōgioris vie trita sūt & pe
ne cōsūpta. Susceperunt
igitur de cibariis eorū: &
os dn̄i nō interrogauerūt
Fecitq; iosue cū eis pacē
& inito federe pollicitus
ē vt nō occiderētur. Prin
cipes quoq; multitudīs iu
rauerūt eis. Post dies aūt
tres initi federis: audie
rūt q̄ in vicino
habitarēt & inter eos futu
ri ēēnt. Mouerūtq; ca
stra filii israel: & venerunt
in ciuitates eorū die ter
tio: q̄rū hec vocabula sūt:
gabaon & caphira
& beroth & cariathiarim
Et nō percusserūt eos eo q̄
iurassent eis principes
multitudinis in noīe dn̄i
dei israel. Murmurauit
itaq;
omē vulgus cōtra princi
pes israel. Qui rn̄derunt
eis. Iurauimus
eis in noīe dn̄i dei israel
& idcirco non
possumus eos cōtigere.
Sed hoc faciemus eis.
Reseruētur quidē vt viuāt
ne cōtra nos ira dn̄i cō
citetur si peierauerimus:
sed sic viuāt vt
in vsus vniuerse multitudi
nis ligna cedāt: aquasq;
cōportēt. Quibus hec lo
quētibus vocauit gabao
nitas iosue: & dixit eis.
Cur nos decipere fraude
voluistis: vt diceretis: p̄
cul valde habitamus a vo
bis: cū in medio nostri
sitis. Itaq; sub maledictio
ne eritis: & non deficiet
de stirpe vestra ligna ce
dēs: aquasq; cōportans

regi esebon: et og regi basan: qui
βασιλεῖ ἐσεβὼν, καὶ τῷ ὢγ βασιλεῖ τῆς βασὰν, ὃς
habitabat in astaroth et in adrain. et dixerunt ad nos
κατῴκει ἐν ἀσταρὼθ καὶ ἐν ἀδραΐν. καὶ εἶπαν πρὸς ἡμᾶς
seniores nostri: et omnes habitantes terram
οἱ πρεσβύτεροι ἡμῶν, καὶ πάντες οἱ κατοικοῦντες τὴν γῆν
nostram dicentes: tollite vobis cibaria ad
ἡμῶν λέγοντες, λάβετε ἑαυτοῖς ἐπισιτισμὸν εἰς τὴν
viam: et ite in occursum eorum. et dicetis
ὁδὸν. καὶ πορεύθητε εἰς συνάντησιν αὐτῶν. καὶ ἐρεῖτε
ad eos: servi vestri sumus: et nunc inite nobiscum fe
πρὸς αὐτούς, οἰκέται ὑμῶν ἐσμέν, καὶ νῦν διάθεσθε ἡμῖν δια
dus. hi panes nostri: calidos sumpsimus ad iter eos
θήκην. οὗτοι οἱ ἄρτοι ἡμῶν, θερμοὺς ἐφωδιάσθημεν αὐτοὺς C
a domibus nostris in die: qua exivimus advenire
ἀπὸ οἴκων ἡμῶν ἐν τῇ ἡμέρᾳ, ᾗ ἐξήλθομεν παραγενέσθαι
ad vos. nunc autem ecce sicci facti sunt et facti sunt co
πρὸς ὑμᾶς. νῦν δὲ ἰδοὺ ἐξηράνθησαν καὶ γεγόνασι βε
mesti. et hi utres vini: quos implevimus
βρωμένοι. καὶ οὗτοι οἱ ἀσκοὶ τοῦ οἴνου, οὓς ἐπλήσαμεν
novos: et hi rupti sunt. et he vestes no
καινούς, καὶ οὗτοι ἐρρώγασι. καὶ ταῦτα τὰ ἱμάτια ἡ
stre inveterate sunt ex multo itinere valde. et
μῶν πεπαλαίωται ἀπὸ τῆς πολλῆς ὁδοῦ σφόδρα. καὶ
susceperunt principes cibaria eorum: et
ἔλαβον οἱ ἄρχοντες τοὺς ἐπισιτισμοὺς αὐτῶν, καὶ τὸ
os domini non interrogaverunt. et fecit cum e
στόμα κυρίου οὐκ ἐπηρώτησαν. καὶ ἐποίησε πρὸς αὐ 2.Re. 21.a.
is iosue pacem: et iniit cum eis fedus:
τοὺς ἰησοῦς εἰρήνην, καὶ διέθετο πρὸς αὐτοὺς διαθήκην,
et iuraverunt eis principes congregationis. et
καὶ ὤμοσαν αὐτοῖς οἱ ἄρχοντες τῆς συναγωγῆς. καὶ
factum est post tres dies postquam inierunt cum e
ἐγένετο μετὰ τρεῖς ἡμέρας μετὰ τὸ διαθέσθαι πρὸς αὐ
is fedus: audierunt quod in vicino sunt ipsorum: et quod
τοὺς διαθήκην, ἤκουσαν, ὅτι ἐγγύθεν εἰσὶν αὐτῶν, καὶ ὅτι
in ipsis habitant. et profecti sunt filii israel et
ἐν αὐτοῖς κατοικοῦσιν. καὶ ἀπῆραν οἱ υἱοὶ ἰσραὴλ καὶ
exierunt in civitates eorum die tertio.
ἐξῆλθον εἰς τὰς πόλεις αὐτῶν τῇ ἡμέρᾳ τῇ τρίτῃ. αἱ
at urbes ipsorum gabaon et caphira et beroth: et ur
δὲ πόλεις αὐτῶν γαβαὼν καὶ καφιρὰ καὶ βηρὼθ, καὶ πό
bes iarim. et non pugnaverunt cum eis filii israel:
λεις ἰαρίμ. καὶ οὐκ ἐπολέμησαν αὐτοῖς οἱ υἱοὶ ἰσραὴλ,
quia iuraverunt eis omnes principes congregationis
ὅτι ὤμοσαν αὐτοῖς πάντες οἱ ἄρχοντες τῆς συναγωγῆς
per dominum deum israel. et murmuravit omnis congre
κύριον τὸν θεὸν ἰσραήλ. καὶ διεγόγγυσαν πᾶσα ἡ συνα
gatio contra principes. et dixerunt omnes prin
γωγὴ ἐπὶ τοῖς ἄρχουσι. καὶ εἶπαν πάντες οἱ ἄρχον
cipes omni congregationi: nos iuravimus eis per domi
τες πάσῃ τῇ συναγωγῇ, ἡμεῖς ὠμόσαμεν αὐτοῖς κύρι D
num deum israel: et nunc non poterimus contingere illos:
ον τὸν θεὸν ἰσραήλ, καὶ νῦν οὐ δυνησόμεθα ἅψασθαι αὐτῶν,
hoc faciamus eis vivere permittere illos et possidea
τοῦτο ποιήσωμεν αὐτοῖς ζωγρῆσαι αὐτοὺς καὶ περιποιη
mus eos: et non erit contra nos ira propter iuramentum:
σόμεθα αὐτούς, καὶ οὐκ ἔσται καθ' ἡμῶν ὀργὴ διὰ τὸν ὅρκον,
quod iuravimus eis. et dixerunt eis principes: vi
ὃν ὠμόσαμεν αὐτοῖς. καὶ εἶπαν αὐτοῖς οἱ ἄρχοντες ζήσον
vent et erunt ligna cedentes et aquam portantes omni congrega
ται καὶ ἔσονται ξυλοκόποι καὶ ὑδροφόροι πάσῃ τῇ συναγω
tioni: sicut dixerunt eis principes. et convocavit
γῇ, καθάπερ εἶπαν αὐτοῖς οἱ ἄρχοντες. καὶ συνεκάλεσεν
illos iosue: et locutus est eis dicens: cur decepi
αὐτοὺς ἰησοῦς, καὶ εἶπεν αὐτοῖς λέγων, διατί παρελογίσα
stis me dicentes: de longe sumus a te valde: vos
σθέ με λέγοντες, μακρὰν ἐσμὲν ἀπὸ σοῦ σφόδρα, ὑμεῖς
autem de regione estis habitantium inter nos: et nunc maledi
δὲ ἐγχώριοί ἐστε τῶν κατοικούντων ἐν ἡμῖν; καὶ νῦν ἐπικατά
cti estis: non deerit ex vobis servus neque ligna cedens
ρατοί ἐστε, οὐ μὴ ἐκλίπῃ ἐξ ὑμῶν δοῦλος οὐδὲ ξυλοκόπος

neq; aquā portās mihi & deo meo. & respōderūt
ὑδροφόρους ἐμοὶ καὶ τῷ θεῷ μου. καὶ ἀπεκρίθησαν τῷ
iosue dicētes: q nūciū nūciatū ē nobis: quāta pro
ἰησοῦ λέγοντες, ὅτι ἀγγελίᾳ ἀνηγγέλη ἡμῖν, ὅσα συνέ
misit dñs deus tuus moysi seruo suo: vt trade
ταξεν κύριος ὁ θεός σου μωυσῇ τῷ παιδὶ αὐτοῦ, δοῦ
ret vobis hanc terrā: & disperderet nos & om
ναι ὑμῖν ταύτην τὴν γῆν, καὶ ἐξολοθρεῦσαι ἡμᾶς καὶ πάν
nes habitātes in illa a facie vra.
τας τοὺς κατοικοῦντας ἐπ᾽ αὐτῆς ἀπὸ προσώπου ὑμῶν.
& timuimus valde pro aīabus nrīs a fa
καὶ ἐφοβήθημεν σφόδρα περὶ τῶν ψυχῶν ἡμῶν ἀπὸ προ
cie vra: & fecimus rem hāc: & nūc
σώπου ὑμῶν, καὶ ἐποιήσαμεν τὸ πρᾶγμα τοῦτο, καὶ νῦν
ecce nos subditi vobis: vt placet vobis & vt videt
ἰδοὺ ἡμεῖς ὑποχείριοι ὑμῖν, ὡς ἀρέσκει ὑμῖν καὶ ὡς δοκεῖ
facere nobis: facite. & fecerūt eis sic:
ποιῆσαι ἡμῖν, ποιήσατε. καὶ ἐποίησαν αὐτοῖς οὕτως,
& liberauit eos iosue in die illa de mani
καὶ ἐξείλατο αὐτοὺς ἰησοῦς ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἐκ χει
bus filioꝝ isrl: & nō occiderūt eos & statuit eos
ρῶν υἱῶν ἰσλ᾽, καὶ οὐκ ἀνεῖλον αὐτούς καὶ κατέστησεν αὐτοὺς
iosue in die illo ligna cedētes & aquā cōportātes cū
ἰησοῦς ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ξυλοκόπους καὶ ὑδροφόρους πά
cte cōgregatiōi & altari dei vsq; ad diē
σῃ τῇ συναγωγῇ καὶ τῷ θυσιαστηρίῳ τοῦ θεοῦ ἕως τῆς ἡμέρας
hodiernū & ad locū quē elegisset.
τῆς σήμερον καὶ εἰς τὸν τόπον ὃν ἂν ἐκλέξηται. Ca.10.
A Posteaq̄ āt audiuit adonisedech rex hierusalē:
Ὡς δὲ ἤκουσεν ἀδωνισεδὲκ βασιλεὺς ἱερουσαλήμ,
q cepit iosue gai: & subuertit eā si
ὅτι ἔλαβεν ἰησοῦς τὴν γαί, καὶ ἐξωλόθρευσεν αὐτήν ὃν τρό
cut fecit hiericho & regi eius: sic
πον ἐποίησεν τὴν ἱεριχὼ καὶ τὸν βασιλέα αὐτῆς, οὕτω
fecit & gai: & regi illi⁹. & q
ἐποίησεν καὶ τὴν γαί, καὶ τὸν βασιλέα αὐτῆς. καὶ ὅτι
trāffugerūt habitantes gabaon ad iosue &
αὐτομόλησαν οἱ κατοικοῦντες γαβαὼν πρὸς ἰησοῦν καὶ
ad israel: & erant in medio eoꝝ & timuerūt
πρὸς ἰσραήλ, καὶ ἐγένοντο ἐν μέσῳ αὐτῶν καὶ ἐφοβήθησαν
in ipsis valde. sciebat enī q vrbs magna gabaon
ἐν αὐτοῖς σφόδρα. ᾔδει γὰρ ὅτι ἡ πόλις ἡ μεγάλη γαβαών
quasi & vna mitropolis regū: quā ipa ma
ὡσεὶ καὶ μία τῶν μητροπόλεων τῶν βασιλέων, ὅτι αὐτὴ με
gna super gai: & oēs viri eius fortes. &
γάλη ὑπὲρ τὴν γαί, καὶ πάντες οἱ ἄνδρες αὐτῆς ἰσχυροί. καὶ
misit adonisedech rex hierusalē ad elam
ἀπέστειλεν ἀδωνισεδὲκ βασιλεὺς ἱερουσαλὴμ πρὸς ἐλὰμ
regem hebron: & ad pharā regem hierimoth: &
βασιλέα χεβρών, καὶ πρὸς φιρὰμ βασιλέα ἱεριμούθ, καὶ
ad iaphie regem lachis: & ad dabir regē e
πρὸς ἰαφὶ βασιλέα λαχίς, καὶ πρὸς δαβὶρ βασιλέα ὀδο
glon dicēs: venite ascēdite ad me & ferte psidiū mihi &
λὰμ λέγων, δεῦτε ἀνάβητε πρός με καὶ βοηθήσατέ μοι καὶ
expugnemus gabaō. trāffugit enī ad io
ἐκπολεμήσωμεν τὴν γαβαών. αὐτομόλησεν γὰρ πρὸς ἰη
sue & ad filios isrl. & cōgregati sūt & ascēderūt
σοῦν καὶ πρὸς τοὺς υἱοὺς ἰσλ᾽. καὶ συνήχθησαν καὶ ἀνέβησαν
quinq; reges amorreoꝝ: rex hierusalē: &
οἱ πέντε βασιλεῖς τῶν ἀμορραίων, βασιλεὺς ἱλημ᾽, καὶ βα
rex hebrō & rex hierimoth: & rex la
σιλεὺς χεβρὼν καὶ βασιλεὺς ἱεριμούθ, καὶ βασιλεὺς λα
chis & rex eglon: ipsi & ois pplus eoꝝ: &
χὶς καὶ βασιλεὺς ὀδολλάμ, αὐτοὶ καὶ πᾶς ὁ λαὸς αὐτῶν, καὶ
obsederūt gabaon: & oppugnabāt eā. &
B περιεκάθισαν τὴν γαβαών, καὶ ἐξεπολιόρκουν αὐτήν. καὶ
miserūt habitātes gabaō ad iosue in ca
ἀπέστειλαν οἱ κατοικοῦντες γαβαὼν πρὸς ἰησοῦν εἰς τὴν πα
stra israel in galgala dicētes: ne retrahas ma
ρεμβολὴν ἰσλ᾽ εἰς γάλγαλα λέγοντες, μὴ ἐκλύσῃς τὰς χεῖ
nus tuas a seruis tuis: ascēde ad nos cito
ράς σου ἀπὸ τῶν παίδων σου, ἀνάβηθι πρὸς ἡμᾶς τὸ τάχος

in domum dei mei. Qui responderunt. Nūciatum est nobis seruis tuis q promisisset dñs deus tuus moysi seruo suo: vt traderet vobis omnem terram: & disperderet cunctos habitatores eius. Timuimus igitur valde: & prouidimus aīabus nrīs: vrō terrore cōpulsi: & hoc cōsiliū iniuimus. Nūc aūt in manu tua sumus: qd tibi bonū & rectū videtur: fac nobis. Fecit ergo iosue vt dixerat & liberauit eos de māu filiorū israel: vt non occiderētur. Decreuitq; in illo die eos esse in ministerio cūcti populi & altaris dñi: cedentes ligna & aquas cōportātes vsq; in pñs tpˢ in loco quē dñs elegisset. 10.
Quē cum audisset adonisedech rex ierusalē q.s. cepisset iosue hay & subuertisset eam: sicut enim fecerat hiericho & regi eius: sic fecit hay & regi illius: & q transfugissent gabaonite ad israel & essent federati eorum: timuit valde. Vrbs enim magna erat gabaon: & vna ciuitatū regalium: & maior oppido hay: oēsq; bellatores eius fortissimi. Misit ergo adonisedech rex ierusalē ad oham regem hebron & ad pharan regem hierimoth ad iaphie quoq; regem lachis & ad dabir regem eglon: dicēs. ad me ascēdite & ferte psidiū: vt expugnemus gabaō: qre transfugerit ad iosue & ad filios israel. Cōgregati igitur ascenderunt quinq; reges amorreoꝝ. Rex ierusalē: rex hebron: rex hierimoth: rex lachis: rex eglō: simul cū exercitibus suis: & castrametati sunt circa gabaon oppugnātes eā. Habitatores āt gabaon vrbis obsesse miserūt ad iosue: q tunc morabatur in castris apd galgalā & dixerūt ei. Ne retrahas manus tuas ab auxilio seruorū tuorum: Ascende cito & libera

ענה מים לבית אלהי: ויענו את יהושע
ויאמרו כי הגד הגד לעבדיך את
אשר צוה יהוה אלהיך את משה
נתן עבדו לתת לכם את כל הארץ
שמד ולהשמיד את כל ישבי הארץ
פנה ירא מפניכם ונירא מאד לנפשתינו
עשה מפניכם ונעשה את הדבר הזה:
ועתה הננו בידך כטוב וכישר
בעיניך לעשות לנו עשה: ויעש להם
נצל כן ויצל אותם מיד בני ישראל ולא
נתן הרגום: ויתנם יהושע ביום ההוא
חטב חטבי עצים ושאבי מים לעדה
זבח ולמזבח יהוה עד היום הזה אל
קום בחר המקום אשר יבחר:
Cap. x. ויהי כשמע אדני צדק מלך
היה ירושלם כי לכד יהושע את
חרם העי ויחרימה כאשר עשה
ליריחו ולמלכה כן עשה לעי
שלם ולמלכה וכי השלימו ישבי גבעון את
ירא ישראל ויהיו בקרבם: וייראו מאד
עיר כי עיר גדולה גבעון כאחת ערי
מלך גדל הממלכה וכי היא גדולה מן העי
שלח וכל אנשיה גברים: וישלח אדני צדק
מלך ירושלם אל הוהם מלך חברון
ואל פראם מלך ירמות ואל יפיע
מלך לכיש ואל דביר מלך עגלון
עלה לאמר: עלו אלי ועזרני ונכה את
גבעון כי השלימה את יהושע ואת
אסף בני ישראל: ויאספו ויעלו חמשת
מלכי האמרי מלך ירושלם מלך
חברון מלך ירמות מלך לכיש
חנה חנה מלך עגלון הם וכל מחניהם ויחנו
לחם על גבעון וילחמו עליה: וישלחו אנשי
גבעון אל יהושע אל המחנה
רפה הגלגלה לאמר אל תרף ידיך מעבדיך
ישע עלה אלינו מהרה והושיעה

לנו ועזרנו כי נקבצו אלינו כל
מלכי האמרי ישבי ההר: ויעל
יהושע מן הגלגל הוא וכל עם
המלחמה עמו וכל גבורי החיל:
ויאמר יהוה אל יהושע אל תירא
מהם כי בידך נתתים לא יעמד
איש מהם בפניך: ויבא אליהם
יהושע פתאם כל הלילה עלה מן
הגלגל: ויהמם יהוה לפני ישראל
ויכם מכה גדולה בגבעון וירדפם
דרך מעלה בית חורון ויכם עד עזקה
ועד מקדה: ויהי בנסם מפני ישראל
הם במורד בית חורון ויהוה השליך
עליהם אבנים גדלות מן השמים
עד עזקה וימתו רבים אשר מתו
באבני הברד מאשר הרגו בני
ישראל בחרב: אז ידבר יהושע
ליהוה ביום תת יהוה את האמרי
לפני בני ישראל ויאמר לעיני
ישראל שמש בגבעון דום וירח
בעמק אילון: וידם השמש וירח
עמד עד יקם גוי איביו הלא היא
כתובה על ספר הישר ויעמד השמש
בחצי השמים ולא אץ לבוא כיום
תמים: ולא היה כיום ההוא לפניו
ואחריו לשמע יהוה בקול איש כי
יהוה נלחם לישראל: וישב יהושע
וכל ישראל עמו אל המחנה הגלגלה:
וינסו חמשת המלכים האלה ויחבאו
במערה במקדה: ויגד ליהושע לאמר
נמצאו חמשת המלכים נחבאים
במערה במקדה: ויאמר יהושע גלו
אבנים גדלות אל פי המערה והפקידו
עליה אנשים לשמרם: ואתם אל
תעמדו רדפו אחרי איביכם וזנבתם
אתם אל תתנום לבוא אל עריהם

nos ferq̄ presidiū. Conuenerūt enī aduersū nos oēs reges ammorreoꝝ qui habitant ī mōtānis. Ascēditq̄ iosue de galgalis: & omnis exercitus bellatorum cum eo viri fortissimi. dixitq̄ dn̄s ad iosue. ne timeas eos. In manus enī tuas tradidi illos. Nullus eni ex eis tibi resistere poterit. Irruit itaq̄ iosue sup eos repente: tota nocte ascendens de galgalis. Et conturbauit eos dn̄s a facie israel: cōtriuitq̄ plaga magna in gabaon: ac psecutus ē eos p viā ascensus bethoron & pcussit vsq̄ azecha & maceda. Cūq̄ fugerent filios israel: & essent in descensu bethoron: dominus misit super eos lapides magnos de celo vsq̄ ad azecha. Et mortui sunt multo plures lapidibus grādinis quā quos gladio pcusserāt filii israel. Tunc locutus ē iosue domino in die qua tradidit ammorreum in conspectu filiorū israel. Dixitq̄ coram eis. Sol contra gabaon ne mouearis: & luna contra vallem haylon. Steteruntq̄ sol & luna dōec vlcisceretur se gēs de inimicis suis. Nonne scriptū est hoc in libro iustorū? Stetit itaq̄ sol in medio celi: & nō festinauit occūbere spacio vnius diei. Non fuit antea & postea tā lōga dies: obediente dn̄o voci hoīs: & pugnāte pro israel. Reuersusq̄ est iosue cum omni israel ī castra galgale. Fugerāt enim quinq̄ reges & se absconderant in spelunca vrbis maceda. Nunciatūq̄ est iosue q̄ inuenti essent quinq̄ reges latentes in spelūca vrbis maceda. Qui precepit sociis & ait. Voluite saxa ingētia ad os spelunce: & ponite viros idustrios qui clausos custodiāt. Vos āt nolite stare: sed psequimini hostes: & extremos quosq̄ fugientiū cedite. Ne dimittatis eos vrbiū suaꝝ i

⁊ libera nos: ⁊ fer presidiū nobis: qm̄ cōgregati sūt
καὶ ἐξελοῦ ἡμᾶς, καὶ βοήθησον ἡμῖν, ὅτι συνηγμένοι εἰσὶν
cōtra nos oēs reges amorreoꝝ: q̄ habitāt
ἐφ᾽ ἡμᾶς πάντες οἱ βασιλεῖς τῶν ἀμορραίων, οἱ κατοικοῦν
mōtana. ⁊ ascēdit iosue de galgalis ipse ⁊
τες τὴν ὀρινήν. καὶ ἀνέβη ἰησοῦς ἐκ γαλγάλων αὐτὸς καὶ
oīs bellator cū eo oīs potens in viribus. ⁊ di-
πᾶς ὁ πολεμιστὴς μετ᾽ αὐτοῦ πᾶς δυνατὸς ἐν ἰσχύει. καὶ εἶ-
xit dn̄s ad iosue: ne timeas eos: in manus
πεν κύριος πρὸς ἰησοῦν μὴ φοβηθῇς αὐτούς, εἰς γὰρ τὰς χεῖ-
em tuas tradidi ipsos: nō resistet neq̄ vn⁹ ex
ράς σου παρέδωκα αὐτούς, οὐχ ὑποστήσεται οὐδὲ εἷς ἐξ
illis corā vobis. ⁊ postq̄ venit sup eos io-
αὐτῶν ἐνώπιον ὑμῶν. καὶ ἐπεὶ παρεγένετο ἐπ᾽ αὐτοὺς ἰη-
sue repēte: tota nocte ascēdit de galgalis
σοῦς ἄφνω, ὅλην τὴν νύκτα εἰσεπορεύθη ἐκ γαλγάλων
⁊ cōturbauit eos dn̄s a facie israel: ⁊ cō
καὶ ἐξέστησεν αὐτοὺς κύριος ἀπὸ προσώπου ἰσραήλ, καὶ συ
triuit eos dn̄s plaga magna de gabaon:
νέτριψεν αὐτοὺς κύριος σύντριψιν μεγάλην ἐκ γαβαών,
⁊ psecuti sunt eos p viā ascēsus bethorō: ⁊ per
καὶ κατεδίωξαν αὐτοὺς ὁδὸν ἀναβάσεως βηθωρών, καὶ κα
cusserūt eos vsq̄ ad azecha ⁊ vsq̄ ad maceda. cū āt fu-
τέκοπτον αὐτοὺς ἕως ἀζηκὰ καὶ ἕως μακηδά. ἐν τῷ δὲ φεύ
gerēt ipsi a facie filioꝝ israel in descē
γειν αὐτοὺς ἀπὸ προσώπου υἱῶν ἰσραὴλ ἐπὶ τῆς καταβά
sione bethorō: ⁊ dn̄s proiecit in eos lapides gran
σεως βηθωρών, καὶ κύριος ἐπέρριψεν αὐτοῖς λίθους χαλά-
dinis de celo vsq̄ ad azecha. ⁊ fuerūt plures q̄ mortui
ζης ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἕως ἀζηκά. καὶ ἐγένοντο πλείους οἱ ἀποθα-
sunt ob lapides grādinis: q̄ quos occiderūt
νόντες διὰ τοὺς λίθους τῆς χαλάζης, ἢ οὓς ἀπέκτειναν οἱ
filii israel gladio in bello: tunc locut⁹ est io-
υἱοὶ ἰσραὴλ μαχαίρᾳ ἐν τῷ πολέμῳ, τότε ἐλάλησεν ἰη-
sue ad dn̄m: qua die tradidit deus amorreum
σοῦς πρὸς κύριον, ᾗ ἡμέρα παρέδωκεν ὁ θεὸς τὸν ἀμορραῖον
subditū filioꝝ israel: ⁊ dixit iosue: sol cōtra
ὑποχείριον υἱῶν ἰσραήλ, καὶ εἶπεν ὁ ἰησοῦς, ὁ ἥλιος κατὰ
gabaon stet ⁊ luna cōtra valles haylon. ⁊ stetit
γαβαὼν στήτω καὶ ἡ σελήνη κατὰ φάραγγας ἐλώμ. καὶ ἔστη
sol ⁊ luna in statiōe: donec vltus est deus ini
ὁ ἥλιος καὶ ἡ σελήνη ἐν στάσει, ἕως ἠμύνατο ὁ θεὸς τοὺς ἐχ
micos eoꝝ. nōne hoc scriptum in libro
θροὺς αὐτῶν. οὐχὶ τοῦτο γεγραμμένον ἐπὶ βιβλίου τοῦ
iusti? ⁊ stetit sol in medio celi: nō pro
εὐθοῦς; καὶ ἔστη ὁ ἥλιος κατὰ μέσον τοῦ οὐρανοῦ, οὐ προ
cedebat ad occidētē in finē diei vni⁹. ⁊ nō fu-
επορεύετο εἰς δυσμὰς εἰς τέλος ἡμέρας μιᾶς. καὶ οὐκ ἐγέ
it dies talis neq̄ antea neq̄ postea ita vt
νετο ἡμέρα τοιαύτη οὐδὲ τὸ πρότερον οὐδὲ τὸ ἔσχατον ὥστε
audiret deus vocē hoīs: qm̄ dn̄s pugna
ἐπακοῦσαι θεὸν φωνῆς ἀνθρώπου, ὅτι κύριος συνεπολέ-
uit p israel: ⁊ reuersus est iosue ⁊ oīs israel
μησεν τῷ ἰσραήλ, καὶ ἐπέστρεψεν ἰησοῦς καὶ πᾶς ἰσραὴλ
cū illo in castra in galgala. ⁊ fuge
μετ᾽ αὐτοῦ εἰς τὴν παρεμβολὴν εἰς γάλγαλα. καὶ ἔφυ-
rūt quinq̄ reges hi ⁊ se abscondcrūt in
γον οἱ πέντε βασιλεῖς οὗτοι καὶ κατεκρύβησαν εἰς τὸ
spelunca q̄ in maceda. ⁊ nūciatū est iosue dicētes:
σπήλαιον τὸ ἐν μακηδά. καὶ ἀπηγγέλη τῷ ἰησοῦ λέγοντες,
inuēti sunt quinq̄ reges latentes in spelūca
εὕρηνται οἱ πέντε βασιλεῖς κεκρυμμένοι ἐν τῷ σπηλαίῳ
que in maceda. ⁊ dixit iosue: voluite saxa in
τῷ ἐν μακηδά. καὶ εἶπεν ἰησοῦς, κυλίσατε λίθους με
gētia ad os spelūce: ⁊ ponite
γάλους ἐπὶ τὸ στόμα τοῦ σπηλαίου, καὶ καταστήσατε
sup eos viros vt custodiāt sup eos. vos āt nolite stare
ἐπ᾽ αὐτοὺς ἄνδρας τοῦ φυλάσσειν ἐπ᾽ αὐτούς. ὑμεῖς δὲ μὴ στήκετε
persequētes post inimicos vr̃os: ⁊ cōprehēdite extre
καταδιώκοντες ὀπίσω τῶν ἐχθρῶν ὑμῶν, καὶ καταλάβετε τὴν οὐ
mitatē eoꝝ: ⁊ nō sinatis eos intrare in vrbes suas.
ραγίαν αὐτῶν, καὶ μὴ ἀφῆτε αὐτοὺς εἰσελθεῖν εἰς τὰς πόλεις αὐτῶν.

C

D

tradidit enim eos dñs deus nr̃ in manus nr̃as.
παρέδωκεν γὰρ αὐτοὺς κύριος ὁ θεὸς ἡμῶν εἰς τὰς χεῖρας ἡμῶν.
& factū est vt cessauit iosue: & filij israel ce
καὶ ἐγένετο ὡς κατέπαυσεν ἰησοῦς, καὶ οἱ υἱοὶ ἰσραὴλ κό-
dere eos plaga magna valde vsq̃ in internitionē:&
πτοντες αὐτοὺς κοπὴν μεγάλην σφόδρα ἕως εἰς τέλος, καὶ
liberati saluati sūt ab ipsis: & intrauerūt in
οἱ διασωζόμενοι διεσώθησαν ἀπ' αὐτῶν, καὶ εἰσῆλθον εἰς
ciuitates munitas. & reuersus est oīs pplš ad io-
τὰς πόλεις τὰς ὀχυράς. καὶ ἀπεστράφη πᾶς ὁ λαὸς πρὸς ἰη-
sue in maceda in castra sani: & nō mutiuit
σοῦν εἰς μακηδὰ εἰς τὴν παρεμβολὴν ὑγιεῖς, καὶ οὐκ ἔγρυξεν
filiorū isrl̃ neq̃ vn⁹ lingua sua. & dixit iosue: ape
τῶν υἱῶν ἰσλ̃ οὐδεὶς τῇ γλώσσῃ αὐτοῦ. καὶ εἶπεν ἰησοῦς, ἀνοί-
rite speluncā & producite ad me quinq̃ re
ξατε τὸ σπήλαιον καὶ ἐξαγάγετε πρός με τοὺς πέντε βασι-
ges hos de spelunca. & fecerūt sic: & adduxe
λεῖς τούτους ἐκ τοῦ σπηλαίου. καὶ ἐποίησαν οὕτως, καὶ ἐξήγαγο-
rūt ad eū quinq̃ reges hos de spelunca:
ν πρὸς αὐτὸν τοὺς πέντε βασιλεῖς τούτους ἐκ τοῦ σπηλαίου,
regē hierusalē: & regē hebrō: &
τὸν βασιλέα ἱερουσαλήμ, καὶ τὸν βασιλέα χεβρών, καὶ τὸν
regem hierimoth:& regem lachis:& regem
βασιλέα ἱεριμούθ, καὶ τὸν βασιλέα λαχίς, καὶ τὸν βασιλέα
eglom. & postq̃ eduxerūt eos ad iosue: & cōuo
ὀδολλάμ. καὶ ἐπεὶ ἐξήγαγον αὐτοὺς πρὸς ἰησοῦν, καὶ συνε-
cauit iosue oēm virū israel dicēs eis: &
κάλεσεν ἰησοῦς πάντα ἄνδρα ἰσραὴλ λέγων αὐτοῖς, καὶ τοὺς
principes belli qui ibant cū eo
ἐναρχομένους τοῦ πολέμου τοὺς συμπορευομένους αὐτῷ
dicēs eis: ite & supponite pedes vros
λέγων αὐτοῖς, προπορεύεσθε καὶ ἐπίθετε τοὺς πόδας ὑμῶν
sup colla eorū. & accedētes supposuerūt
ἐπὶ τοὺς τραχήλους αὐτῶν. καὶ προσελθόντες ἐπέθηκαν τοὺς
pedes suos sup colla eorū: & dixit ad
C πόδας αὐτῶν ἐπὶ τοὺς τραχήλους αὐτῶν, καὶ εἶπεν πρὸς
eos iosue: nolite timere eos neq̃ paueatis: cōfor-
αὐτοὺς ἰησοῦς, μὴ φοβηθῆτε αὐτοὺς μηδὲ δειλιάσητε, ἀνδρί-
tamini & estote robusti: qm̃ sic faciet dñs cūctis hos-
ζεσθε καὶ ἰσχύετε, ὅτι οὕτως ποιήσει κύριος πᾶσι τοῖς ἐχ-
tibus vr̃is: quos vos oppugnaueritis eos. & occidit
θροῖς ὑμῶν, οὓς ὑμεῖς καταπολεμεῖτε αὐτούς. καὶ ἀπέκτεινεν
eos iosue post hoc: & interfecit eos: & suspē-
αὐτοὺς ἰησοῦς μετὰ τοῦτο, καὶ ἐθανάτωσεν αὐτούς, καὶ ἐκρέ-
dit eos sup quinq̃ ligna. & fuerūt suspēsi in
μασεν αὐτοὺς ἐπὶ πέντε ξύλων. καὶ ἦσαν κρεμάμενοι ἐπὶ
lignis vsq̃ ad vesperū. & fuit ad occasum solis: &
τῶν ξύλων ἕως ἑσπέρας. καὶ ἐγενήθη πρὸς δυσμὰς ἡλίου, καὶ
precepit iosue: & dimiserūt eos de lignis. &
ἐνετείλατο ἰησοῦς, καὶ καθείλοσαν αὐτοὺς ἀπὸ τῶν ξύλων. καὶ
proiecerūt eos in speluncā: in quā fugerūt illuc. &
ἔρριψαν αὐτοὺς εἰς τὸ σπήλαιον, εἰς ὃ κατεφύγοσαν ἐκεῖ. καὶ
Deut. aduoluerūt saxa ingētia ad speluncā vsq̃ in diē
21.d. ἐπεκύλισαν λίθους μεγάλους ἐπὶ τὸ σπήλαιον ἕως τῆς ἡμέ-
hodiernū.& maceda cepit iosue in die illa
ρας τῆς σήμερον. καὶ τὴν μακηδὰ ἔλαβεν ἰησοῦς ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ
& occidit eā in ore gladij: & regem illi⁹. & de
καὶ ἐφόνευσεν αὐτὴν ἐν στόματι ξίφους, καὶ τὸν βασιλέα αὐτῆς. καὶ ἐξω-
struxit eos & oīe respirās qđ erat in ea.& nō relictus est in
λόθρευσεν αὐτοὺς καὶ πᾶν ἐμπνέον ὃ ἦν ἐν αὐτῇ. καὶ οὐκ ἐγκατελείφθη ἐν
ea vllus viuus. & fecerūt regi maceda: si-
αὐτῇ οὐδεὶς διασεσωσμένος. καὶ ἐποίησαν τῷ βασιλεῖ μακηδά, ὃν τρό-
cut fecerāt regi hiericho. & trāsiuit iosue & ois isrl̃
D πον ἐποίησαν τῷ βασιλεῖ ἱεριχώ. καὶ ἀπῆλθεν ἰησοῦς καὶ πᾶς ἰσλ̃
cū illo de maceda in lebna. & pugnabat cōtra lebna.& tradi
μετ' αὐτοῦ ἐκ μακηδὰ εἰς λεβνά. καὶ ἐπολιόρκει ἐπὶ λεβνά. καὶ παρέδω-
dit dñs & illā in manu isrl̃ & ceperūt eā: & regē eius:
κεν κς̃ καὶ αὐτὴν ἐν χειρὶ ἰσλ̃ καὶ ἔλαβεν αὐτήν, καὶ τὸν βασιλέα αὐτῆς,
& occiderūt eā in ore gladij & oīe spirās: qđ erat i ea. nō
καὶ ἐφόνευσαν αὐτὴν ἐν στόματι ξίφους καὶ πᾶν ἐμπνέον, ὃ ἦν ἐν αὐτῇ. οὐ
relictus est in ea neq̃ vnus viuus & qui fugerit &
κατελείφθη ἐν αὐτῇ οὐδὲ εἷς διασεσωσμένος καὶ διαπεφευγὼς καὶ

trare p̄sidia quos tradi-
dit dñs de⁹ i man⁹ vras.
Cesis ergo aduersariis
plaga magna: et vsq̃
ad iternitionē pene cō
sūptis hi q isrl̃ effugere
potuerūt: igressi sūt ci-
uitates munitas. Reuer
susq̃ est oīs exercitus
ad
iosue i maceda vbi tūc
erāt castra: sani & inte-
gro numero. Nullusq̃
cōtra filios israel muti-
re aus⁹ ē. Precepitq̃ io-
sue: dicēs. apite os spe-
lunce: & pducite ad me
quinq̃ reges
q i ea latitāt. Fecerūtq̃
ministri vt sibi fuerat im
peratū: & adduxerunt
ad eū quiq̃ reges de
spelunca: regem hieru
salem: regem
hebron: regem hieri-
moth: regē lachis:
regem eglō. Cūq̃ ad-
ducti essent
ad eum vocauit
oēs viros israel: & ait
ad pricipes exercitus
qui
secū erāt. Ite & ponite
pedes super
colla regū istorū. Qui
cum perrexissent
et subiectorū colla pe-
dibus calcarent
rursum ait ad eos. No
lite timere:
nec paueatis: confor-
tamini & estote robusti.
Sic eñi faciet dñs cun
ctis hostibus vestris
aduersū quos dimica-
bitis: Percussitq̃ Iosue
& interfecit eos atq̃ su-
spēdit sup quinq̃ stipites
fuerūtq̃ suspēsi vsq̃ ad
vesperum.
Cūq̃ occumberet sol:
precepit sociis
vt deponerēt eos de pa
tibulis: q depositos pie-
cerūt i speluncā in qua
latuerant:
& posuerūt sup os ei⁹
saxa ingētia: q pmanēt
vsq̃ i p̄ns. Eodem die
macedam quoq̃
cepit iosue
& pcussit in ore gladii:
regēq̃ illius interfecit:
& oēs habitatores ei⁹.
Nō dimisit i ea saltē par
uas reliquias. Fecitq̃ re
gi

כִּי נְתָנָם יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם בְּיֶדְכֶם׃
וַיְהִי כְּכַלּוֹת יְהוֹשֻׁעַ וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל — הָיָה כָּלָה
לְהַכּוֹתָם מַכָּה גְדוֹלָה מְאֹד עַד — נָכָה גָּדַל
תֻּמָּם וְהַשְּׂרִידִים שָׂרְדוּ מֵהֶם — שָׂרַד
וַיָּבֹאוּ אֶל עָרֵי הַמִּבְצָר׃ וַיָּשֻׁבוּ — בּוֹא בָּצַר
כָל הָעָם אֶל הַמַּחֲנֶה אֶל — שׁוּב חָנָה
יְהוֹשֻׁעַ מַקֵּדָה בְּשָׁלוֹם לֹא חָרַץ — שָׁלַם
לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל לְאִישׁ אֶת לְשֹׁנוֹ׃
וַיֹּאמֶר יְהוֹשֻׁעַ פִּתְחוּ אֶת פִּי הַמְּעָרָה — אָמַר פָּה
וְהוֹצִיאוּ אֵלַי אֶת חֲמֵשֶׁת הַמְּלָכִים — יָצָא
הָאֵלֶּה מִן הַמְּעָרָה׃ וַיַּעֲשׂוּ כֵן וַיּוֹצִיאוּ
אֵלָיו אֶת חֲמֵשֶׁת הַמְּלָכִים הָאֵלֶּה מִן
הַמְּעָרָה אֶת מֶלֶךְ יְרוּשָׁלַםִ אֶת מֶלֶךְ
חֶבְרוֹן אֶת מֶלֶךְ יַרְמוּת אֶת מֶלֶךְ לָכִישׁ
אֶת מֶלֶךְ עֶגְלוֹן׃ וַיְהִי כְּהוֹצִיאָם אֶת — הָיָה
הַמְּלָכִים הָאֵלֶּה אֶל יְהוֹשֻׁעַ וַיִּקְרָא — קָרָא
יְהוֹשֻׁעַ אֶל כָּל אִישׁ יִשְׂרָאֵל וַיֹּאמֶר
אֶל קְצִינֵי אַנְשֵׁי הַמִּלְחָמָה הֶהָלְכוּא — קָצַן לָחַם
אִתּוֹ קִרְבוּ שִׂימוּ אֶת רַגְלֵיכֶם עַל — שׂוּם
צַוְּארֵי הַמְּלָכִים הָאֵלֶּה וַיִּקְרְבוּ — צוּר קָרַב
וַיָּשִׂימוּ אֶת רַגְלֵיהֶם עַל צַוְּארֵיהֶם׃
וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם יְהוֹשֻׁעַ אַל תִּירְאוּ — יָרֵא
וְאַל תֵּחָתּוּ חִזְקוּ וְאִמְצוּ כִּי כָכָה — חָתַת
יַעֲשֶׂה יְהוָה לְכָל אֹיְבֵיכֶם אֲשֶׁר אַתֶּם — עָשָׂה
נִלְחָמִים אוֹתָם׃ וַיַּכֵּם יְהוֹשֻׁעַ אַחֲרֵי — לָחַם אֵת
כֵן וַיְמִיתֵם וַיִּתְלֵם עַל חֲמִשָּׁה עֵצִים — נָכָה מוּת
וַיִּהְיוּ תְּלוּיִם עַל הָעֵצִים עַד הָעָרֶב׃ — תָּלָה
וַיְהִי לְעֵת בּוֹא הַשֶּׁמֶשׁ צִוָּה יְהוֹשֻׁעַ — הָיָה בּוֹא
וַיֹּרִידוּם מֵעַל הָעֵצִים וַיַּשְׁלִיכוּם — יָרַד שָׁלַךְ
אֶל הַמְּעָרָה אֲשֶׁר נֶחְבְּאוּ שָׁם — חָבָא
וַיָּשִׂמוּ אֲבָנִים גְּדֹלוֹת עַל פִּי — שׂוּם פֶּה
הַמְּעָרָה עַד עֶצֶם הַיּוֹם הַזֶּה׃ וְאֶת
מַקֵּדָה לָכַד יְהוֹשֻׁעַ בַּיּוֹם הַהוּא
וַיַּכֶּהָ לְפִי חֶרֶב וְאֶת מַלְכָּהּ הֶחֱרִים — נָכָה חָרַם
אֹתָם וְאֶת כָּל הַנֶּפֶשׁ אֲשֶׁר בָּהּ
לֹא הִשְׁאִיר שָׂרִיד וַיַּעַשׂ לְמֶלֶךְ — שָׁאַר שָׂרַד
עָשָׂה

מקדה כאשר עשה למלך יריחו׃ ויעבר עבר
יהושע וכל ישראל עמו ממקדה
לבנה וילחם עם לבנה׃ ויתן יהוה גם לחם נתן
אותה ביד ישראל ואת מלכה ויכה את
לפי חרב ואת כל הנפש אשר בה נכה
לא השאיר בה שריד ויעש למלכה
כאשר עשה למלך יריחו׃ ויעבר
יהושע וכל ישראל עמו מלבנה
לכישה ויחן עליה וילחם בה׃ ויתן חנה
יהוה את לכיש ביד ישראל וילכדה לכד
ביום השני ויכה לפי חרב ואת כל שנת
הנפש אשר בה ככל אשר עשה
ללבנה׃ אז עלה הרם מלך גזר לעזר
את לכיש ויכהו יהושע ואת עמו
עד בלתי השאיר לו שריד׃ ויעבר
יהושע וכל ישראל עמו מלכיש
עגלונה ויחנו עליה וילחמו עליה׃
וילכדה ביום ההוא ויכוה לפי חרב פה
ואת כל הנפש אשר בה ביום ההוא
החרים ככל אשר עשה ללכיש׃ חרם
ויעל יהושע וכל ישראל עמו עלה
מעגלונה חברונה וילחמו עליה׃ לחם
וילכדוה ויכוה לפי חרב ואת מלכה
ואת כל עריה ואת כל הנפש אשר עיר
בה לא השאיר שריד ככל אשר שאר
עשה לעגלון ויחרם אתה ואת כל
הנפש אשר בה׃ וישב יהושע וכל שוב
ישראל עמו דברה וילחם עליה׃
וילכדה ואת מלכה ואת כל עריה
ויכום לפי חרב ויחרימו את כל נפש נכה חרם
אשר בה לא השאיר שריד כאשר
עשה לחברון כן עשה לדברה ולמלכה
וכאשר עשה ללבנה ולמלכה׃ ויכה
יהושע את כל הארץ ההר והנגב
והשפלה והאשדות ואת כל מלכיהם
לא השאיר שריד ואת כל הנשמה

maceda sicut fecerat regi hiericho. Trāsiuit aūt cum omni israel de maceda in lebna: et pugnabat cōtra eā. quā tradidit domin9 cum rege suo i manus isrl. Percusseruntqȝ vrbem in ore gladii & omnes habitatores eius. Non dimiserūt i ea vllas reliquias. fecerūtqȝ regi lebna sicut fecerant regi hiericho. De lebna trāsiuit i lachis cū omni isrl: et exercitu p gyrū disposito oppugnabat eam: tradiditqȝ dñs lachis i man9 filiorū isrl & cepit eā die altero: atqȝ pcussit i ore gladii oēm aiam que fuerat i ea: sicut fecerat lebna. Eo tpe ascendit hyrā rex gazer vt auxiliaretur lachis: quē pcussit iosue cū omi populo eius vsqȝ ad internitionē. Transiuitqȝ de lachis in eglō: & circundedit atqȝ expugnauit eā in eadē die: pcussitqȝ in ore gladii omnes aias que erant in ea iuxta omia que fecerat lachis. Ascendit quoqȝ cū omi israel de eglō in hebrō & pugnauit contra eam: cepitqȝ & pcussit i ore gladii: regē quoqȝ eius & oia oppida regionis illius vniuersasqȝ aias q̄ i ea fuerāt commorate. Nō reliquit i ea vllas reliquias. Sicut fecerat eglō: sic fecit & hebrō: cūcta q̄ in ea reperit cōsumens gladio. Inde reuersus in dabir cepit eam atqȝ vastauit: regē quoqȝ eius atqȝ p circuitum oppida percussit in ore gladii. Nō dimisit i ea vllas reliquias. Sicut fecerat hebron & lebna & regibus earū: sic fecit dabir & regi illius. Percussit itaqȝ iosue oēm terrā montanā & meridianam atqȝ campestrem & aseroth cū regibus suis. Nō dimisit i ea vllas reliquias: sed omē qd spirare poterat

fecit regi eius sicut fecit
ἐποίησε τῷ βασιλεῖ αὐτῆς ὃν τρόπον ἐποίησε τῷ
regi hiericho. & transiuit iosue & ois israel
βασιλεῖ ἱεριχώ. καὶ ἀπῆλθεν ἰησοῦς καὶ πᾶς ἰσραὴλ
cū eo de lebna in lachis: & circūdedit eam
μετ᾽ αὐτοῦ ἐκ λεβνὰ εἰς λαχίς, καὶ περιεκάθισεν αὐ-
am & oppugnabat eam. & tradidit dñs
τὴν καὶ ἐπολιόρκει αὐτήν. καὶ παρέδωκε κύριος τὴν
lachis in manus israel. & cepit eā secū-
λαχὶς εἰς τὰς χεῖρας ἰσραήλ. καὶ ἔλαβεν αὐτὴν τῇ δευ-
da die: & occidit eam in ore gladii: &
τέρα ἡμέρα, καὶ ἐφόνευσεν αὐτὴν ἐν στόματι ξίφους, καὶ A
euertit illā sicut fecit lebna: tūc
ἐξωλόθρευσεν αὐτὴν ὃν τρόπον ἐποίησε τὴν λεβνά. τότε
ascēdit elā rex gazer vt auxiliaretur lachis: &
ἀνέβη ἐλὰμ βασιλεὺς γαζὴρ βοηθῆσαι τὴν λαχίς, καὶ
percussit eū iosue in ore gladii: & popu-
ἐπάταξεν αὐτὸν ἰησοῦς ἐν στόματι ξίφους, καὶ τὸν λα-
lū eius: itavt nō relict9 esset ex eis sal-
ὸν αὐτοῦ, ἕως τοῦ μὴ καταλειφθῆναι αὐτῶν σεσωσμέ-
uus & qui fugerit. & trāsiuit iosue & ois isra-
νον καὶ διαπεφευγότα. καὶ ἀπῆλθεν ἰησοῦς καὶ πᾶς ἰσρα-
el cū illo de lachis in eglon: & circūdedit
ὴλ μετ᾽ αὐτοῦ ἐκ λαχὶς εἰς ἐγλὼμ, καὶ περιεκάθισεν
eam & expugnauit eam: & tradidit e-
αὐτὴν καὶ ἐξεπολιόρκησεν αὐτήν. καὶ παρέδωκεν αὐ-
am dñs in manu israel. & cepit eā in
τὴν κύριος ἐν χειρὶ ἰσραήλ. καὶ ἔλαβεν αὐτὴν ἐν τῇ ἡ-
die illa: & occiderūt eam in ore gladii
μέρα ἐκείνη, καὶ ἐφόνευσαν αὐτὴν ἐν στόματι ξίφους
& omē spirās in ea. in die illa occiderūt
καὶ πᾶν ἔμπνεον ἐν αὐτῇ. ἐν τῇ ἡμέρα ἐκείνη ἐφόνευσαν
sicut fecerūt lachis. & profect9 est iosue
ὃν τρόπον ἐποίησαν τὴν λαχίς. καὶ ἀπῆλθεν ἰησοῦς
& ois israel cū eo de eglon in hebron. &
καὶ πᾶς ἰσραὴλ μετ᾽ αὐτοῦ ἀπὸ ἐγλὼμ εἰς χεβρών. καὶ
obsederūt eā: & ceperūt eam: &
περιεκάθισαν αὐτήν, καὶ κατελάβοντο αὐτήν, καὶ
percusserūt eam in ore gladii: & regem
ἐπάταξαν αὐτὴν ἐν στόματι ξίφους, καὶ τὸν βασιλέα
eius: & oia oppida eius: & oia
αὐτῆς, καὶ τὰς πάσας κώμας αὐτῆς, καὶ πάντα τὰ
spirātia: quecūqȝ fuerūt in ea: nō fuit saluus
ἐμπνέοντα, ὅσα ἦν ἐν αὐτῇ, οὐκ ἦν διασεσωσμένος ὃν
sicut fecerūt eglon. & destruxerūt eam
τρόπον ἐποίησαν τὴν ἐγλώμ. καὶ ἐξωλόθρευσαν αὐτὴν B
& omē spirās: quecūqȝ in illa. & reuersus est iosue
καὶ πᾶν ἔμπνεον, ὅσα ἐν αὐτῇ. καὶ ἀπέστρεψεν ἰησοῦς
& ois israel cū eo in dabir: & obsede-
καὶ πᾶς ἰσραὴλ μετ᾽ αὐτοῦ εἰς δαβείρ, καὶ περιεκάθι-
rūt illā: & ceperūt eā: & regē eius:
σαν αὐτήν, καὶ ἔλαβον αὐτήν, καὶ τὸν βασιλέα αὐτῆς, G
& oia oppida eius: & percusserūt eā in
καὶ πάσας τὰς κώμας αὐτῆς, καὶ ἐπάταξαν αὐτὴν ἐν
ore gladii. & euerterūt eam: & omē spi-
στόματι ξίφους. καὶ ἐξωλόθρευσαν αὐτήν, καὶ πᾶν ἔμ-
rans in ea. & nō reliquerūt vllum saluū.
πνεον ἐν αὐτῇ. καὶ οὐ κατέλιπον οὐδένα διασεσωσμένον.
sicut fecerūt hebron: sic fecerūt da-
ὃν τρόπον ἐποίησαν τὴν χεβρών, οὕτως ἐποίησαν τὴν δα-
bir: & regi eius: sicut fecit le-
βείρ, καὶ τῷ βασιλεῖ αὐτῆς, καθάπερ ἐποίησε τὴν λε-
bna & regi eius. & percussit iosue
βνὰ καὶ τῷ βασιλεῖ αὐτῆς. καὶ ἐπάταξεν ἰησοῦς
oēm terrā mōtanā: & nageb: &
τὴν πᾶσαν γῆν τῆς ὀρεινῆς, καὶ τὴν ναγέβ, καὶ τὴν
cāpestrē: & aseroth: & oēs re-
πεδινὴν, καὶ τὴν ἀσηδώθ, καὶ τοὺς πάντας βα-
ges eius: nō reliquerūt in ipsa saluum:
σιλεῖς αὐτῆς, οὐ κατέλιπον ἐν αὐτῇ σεσωσμένον,
& omē spirans
καὶ πᾶν ἔμπνεον

vite destruxerunt: sicut preceperat dominus deus israel.
ζωῆς ἐξωλόθρευσαν, ὃν τρόπον ἐνετείλατο κύριος ὁ θεὸς ἰσραήλ.
⁊ occidit eos iosue de cades barne usque gazam:
καὶ ἀπέκτεινεν αὐτοὺς ἰησοῦς ἀπὸ κάδης βαρνὴ ἕως γάζης,
⁊ omnem terram gosen usque gabaon: ⁊ universos
καὶ πᾶσαν τὴν γῆν γοσὸν ἕως τῆς γαβαών, καὶ πάντας τοὺς
reges hos. ⁊ terram eorum cepit iosue uno im-
βασιλεῖς τούτους. καὶ τὴν γῆν αὐτῶν ἔλαβεν ἰησοῦς εἰσά-
petu: quia dominus deus israel pugnabat pro israel. ⁊ rever-
παξ, ὅτι κύριος ὁ θεὸς ἰσραὴλ συνεπολέμει τῷ ἰσραήλ. καὶ ἀνέ-
sus est iosue in galgala.
στρεψεν ἰησοῦς εἰς γάλγαλα.

Ca. 11.

A Cum autem audisset iabin rex asor: misit ad
Ὡς δὲ ἤκουσεν ἰαβὶν βασιλεὺς ἀσώρ, ἀπέστειλε πρὸς
iobab regem madan: ⁊ ad regem semeron: ⁊
ἰωβὰβ βασιλέα μαδών, καὶ πρὸς βασιλέα συμοών, καὶ
ad regem achasaph: ⁊ ad reges qui in
πρὸς βασιλέα χασάφ, καὶ πρὸς τοὺς βασιλεῖς τοὺς κατὰ
sidone magna: qui in montanis ⁊ in araba ere-
σιδῶνα τὴν μεγάλην, οἱ εἰς τὴν ὀρεινὴν καὶ εἰς τὴν ἄραβα ἀπέ-
gione ceneroth ⁊ campestribus ⁊ in naphethdor: ⁊ in
ναντι χενερὼθ καὶ τὸ πεδίον καὶ εἰς ναφεδδώρ, καὶ εἰς τοὺς
maritimos chananeos ab oriente ⁊ in mari
παραλίους χαναναίους ἀπ' ἀνατολῶν καὶ εἰς τοὺς παρα-
timos amorreos: ⁊ hetheos ⁊ pherezeos: ⁊
λίους ἀμορραίους, καὶ τοὺς χετταίους καὶ φερεζαίους, καὶ
iebuseos qui in monte ⁊ eueos sub hermon
ἰεβουσαίους τοὺς ἐν τῷ ὄρει καὶ τοὺς εὑαίους ὑπὸ τὴν ἀερμὼν
in terram maspha. ⁊ egressi sunt ipsi ⁊ reges eorum
εἰς γῆν μασσηφά. καὶ ἐξῆλθον αὐτοὶ καὶ οἱ βασιλεῖς αὐτῶν
cum ipsis: populus multus sicut arena que in labio
μετ' αὐτῶν, λαὸς πολὺς ὥσπερ ἡ ἄμμος ἡ ἐπὶ τὸ χεῖλος
maris multitudine: ⁊ equi ⁊ currus multi
τῆς θαλάσσης τῷ πλήθει, καὶ ἵπποι καὶ ἅρματα πολλὰ
valde. ⁊ convenerunt omnes reges isti: ⁊
σφόδρα. καὶ συνέβαλον πάντες οἱ βασιλεῖς οὗτοι, καὶ
venerunt ⁊ castrametati sunt in idipsum ad a-
παρεγένοντο καὶ παρενέβαλον ἐπὶ τὸ αὐτὸ ἐπὶ τοῦ ὕδα-
quam merom ut pugnarent contra israel. ⁊ dixit dominus ad io-
τος μερρὼμ πολεμῆσαι τὸν ἰσραήλ. καὶ εἶπε κύριος πρὸς ἰη-
sue: ne timeas a facie eorum: quia cras hora
σοῦν, μὴ φοβηθῇς ἀπὸ προσώπου αὐτῶν, ὅτι αὔριον τὴν ὥραν
hac ego trado omnes ipsos vulnera-
ταύτην ἐγὼ παραδίδωμι πάντας αὐτοὺς τετροπωμέ-
tos coram filiis israel. equos eorum sub-
νους ἐναντίον υἱῶν ἰσραήλ. τοὺς ἵππους αὐτῶν νευροκο-
B nervabis: ⁊ currus eorum combures igne. ⁊
πήσεις, καὶ τὰ ἅρματα αὐτῶν κατακαύσεις πυρί. καὶ
venit iosue ⁊ omnis populus bellator cum eo adversus
ἦλθεν ἰησοῦς καὶ πᾶς ὁ λαὸς ὁ πολεμιστὴς μετ' αὐτοῦ ἐπ' αὐ-
C illos ad aquam merom subito. ⁊ irruerunt in eos in
τοὺς ἐπὶ τὸ ὕδωρ μερρὼμ ἐξάπινα. καὶ ἐπέπεσαν αὐτοῖς ἐν τῇ
montanis. ⁊ tradidit illos dominus subditos israel.
ὀρεινῇ. καὶ παρέδωκεν αὐτοὺς κύριος ὑποχειρίους ἰσραήλ.
⁊ percutientes eos persecuti sunt eos usque ad sidonem
καὶ κόπτοντες αὐτοὺς κατεδίωκον αὐτοὺς ἕως σιδῶνος τῆς
magnam ⁊ usque masserephoth aquas: ⁊ usque campos mas-
μεγάλης καὶ ἕως μασρεφὼθ μαΐν, καὶ ἕως τῶν πεδίων μα-
phe ad orientem. ⁊ percusserunt eos ut non
σηφὰ κατ' ἀνατολάς. καὶ κατέκοψαν αὐτοὺς ἕως τοῦ μὴ
relictus esset ex eis salvus. ⁊ fecit eis
καταλειφθῆναι αὐτῶν διασεσωσμένον. καὶ ἐποίησεν αὐτοῖς
iosue sicut preceperat ei dominus. equos
ὁ ἰησοῦς καθότι ἐνετείλατο αὐτῷ κύριος. τοὺς ἵππους
eorum subnervavit: ⁊ currus eorum combussit
αὐτῶν ἐνευροκόπησεν, καὶ τὰ ἅρματα αὐτῶν ἐνέπρησεν
in igne. ⁊ reversus est iosue in tempore illo: ⁊ ce-
ἐν πυρί. καὶ ἀπέστρεψεν ἰησοῦς ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ, καὶ κα-
pit asor: ⁊ regem eius occi-
τελάβετο τὴν ἀσώρ, καὶ τὸν βασιλέα αὐτῆς ἀπέκτει-
dit in gladio. fuit autem asor antiquitus
νεν ἐν ῥομφαίᾳ. ἦν δὲ ἀσὼρ τὸ πρότερον

---

interfecit: sicut precepe-
rat ei dominus deus
israel: a cadesbarne
usque gazam. Omnem ter-
ram gosen usque
gabaon: universosque re-
ges &
regiones eorum uno impe-
tu cepit atque vastavit.
Dominus enim deus israel
pugnavit pro eo.
Reversusque est cum omni
israel ad locum
castrorum in galgala.

Que cum audisset iabin II.
rex asor misit ad
iobab regem madan & ad
regem semeron atque ad
regem achsaph: ad re-
gesquoque aquilonis qui hi-
tabant in montanis et in pla-
nitie contra meridiem cene-
roth: in campestribus quoque
& regionibus dor iuxta
mare: chananeum quoque
ab oriente et occiden-
te: & ammorreum atque
etheum ac pherezeum:
& iebuseum in mon-
tanis: eueum quoque qui
habitabat ad radices
hermon in terra ma-
spha. Egressique sunt
omnes cum turmis
suis. populus multus nimis
sicut arena que est in lit-
tore maris. equi quoque &
currus immense multitudinis.
Conveneruntque omnes re-
ges isti in unum ad aquas
merom ut pugnarent con-
tra israel. Dixitque dominus ad
iosue. Ne timeas eos.
Cras enim hac eadem hora
ego tradam omnes istos
vulnerandos in conspectu
israel. Equos eorum subner-
vabis: & currus igne com-
bures. Venitque iosue &
omnis exercitus eius cum
eo adversus illos ad aquas
merom subito: & irrue-
runt super eos. tradiditque
illos dominus in manus israel.
Qui percusserunt eos & per-
secuti sunt usque ad sido-
nem magnam & aquas mas-
serephot: campumque mas-
phe qui est ad orientalem
illius partem. Itaque percus-
sit omnes ut nullas dimit-
teret ex eis reliquias. Fe-
citque sicut preceperat ei do-
minus. Equos eorum sub-
nervavit: currusque com-
bussit igni. Reversusque
statim cepit asor: & re-
gem eius
percussit gladio. Asor
enim antiquitus inter

ההרים כאשר צוה יהוה אלהי
ישראל: ויכם יהושע מקדש ברנע
ועד עזה ואת כל ארץ גשן ועד
גבעון: ואת כל המלכים האלה ואת
ארצם לכד יהושע פעם אחת כי
יהוה אלהי ישראל נלחם לישראל: — לחם
וישב יהושע וכל ישראל עמו אל — שוב
המחנה הגלגלה: ויהי — חנה

Cap. xi.

כשמע יבין מלך חצור וישלח אל — היה שלח
יובב מלך מדון ואל מלך שמרון ואל
מלך אכשף: ואל המלכים אשר
מצפון בהר ובערבה נגב כנרות — צפן
ובשפלה ובנפות דור מים: הכנעני
ממזרח ומים האמרי והחתי והפרזי — זרח
והיבוסי בהר והחוי תחת חרמון
בארץ המצפה: ויצאו הם וכל — צפה
מחניהם עמם עם רב כחול אשר על — רבב חול
שפת הים לרב וסוס ורכב רב מאד: — שפה
ויועדו כל המלכים האלה ויבאו — יעד בוא
ויחנו יחדו אל מי מרום להלחם עם — חנה לחם
ישראל: ויאמר יהוה אל יהושע אל — אמר
תירא מפניהם כי מחר כעת הזאת — ירא פנה
אנכי נתן את כלם חללים לפני
ישראל את סוסיהם תעקר ואת — עקר
מרכבתיהם תשרף באש: ויבא — רכב שרף
יהושע וכל עם המלחמה עמו עליהם — לחם
על מי מרום פתאם ויפלו בהם: — נפל
ויתנם יהוה ביד ישראל ויכום — נתן נכה
וירדפום עד צידון רבה ועד משרפות — רדף
מים ועד בקעת מצפה מזרחה ויכם — זרח
עד בלתי השאיר להם שריד: — שאר שרד
ויעש להם יהושע כאשר אמר לו — עשה
יהוה את סוסיהם עקר ואת
מרכבתיהם שרף באש: וישב יהושע — שוב
בעת ההיא וילכד את חצור ואת — לכד
מלכה הכה לפי חרב כי חצור לפנים — נכה פנה

היא ראש כל הממלכות האלה: ויכו   נכה
את כל הנפש אשר בה לפי חרב   פה
החרם לא נותר כל נשמה ואת   חרם יתר
חצור שרף באש: ואת כל ערי   עיר
המלכים האלה ואת כל מלכיהם
לכד יהושע ויכם לפי חרב החרים
אותם כאשר צוה משה עבד יהוה:
רק כל הערים העמדות על תלם לא   תלל
שרפם ישראל זולתי את חצור   זלת
לבדה שרף יהושע: וכל שלל הערים   בדד
האלה והבהמה בזזו להם בני ישראל
רק את כל האדם הכו לפי חרב עד
השמדם אתם לא השאירו כל   שמד שאר
נשמה: כאשר צוה יהוה את משה
עבדו כן צוה משה את יהושע וכן
עשה יהושע לא הסיר דבר מכל   סור
אשר צוה יהוה את משה: ויקח   לקח
יהושע את כל הארץ הזאת ההר
ואת כל הנגב ואת כל ארץ הגשן
ואת השפלה ואת הערבה ואת הר
ישראל ושפלתה: מן ההר החלק
העלה שעיר ועד בעל גד בבקעת
הלבנון תחת הר חרמון ואת כל
מלכיהם לכד ויכם וימיתם: ימים   נכה מות
רבים עשה יהושע את כל המלכים   יום רבב
האלה מלחמה: לא היתה עיר אשר   לחם היה
השלימה את בני ישראל בלתי   שלם
החוי ישבי גבעון את הכל לקחו
במלחמה: כי מאת יהוה היתה לחזק
את לבם לקראת המלחמה את
ישראל למען החרימם לבלתי היות   חרם היה
להם תחנה כי למען השמידם   חנן
כאשר צוה יהוה את משה: ויבא   בוא
יהושע בעת ההיא ויכרת את   כרת
הענקים מן ההר מן חברון מן דבר
מן ענב ומכל הר יהודה ומכל הר

oĩa regna hec pricipatũ tenebat. Percussitq; oẽs aĩas q̃ ibidẽ morabantur. Nõ dimisit ĩ ea vllas reliquias: sed vsq; ad internitionẽ vniuersa vastauit: ipsamq; vrbẽ pemit incẽdio & oẽs p circuitũ ciuitates. Reges quoq; earũ cepit pcussit atq; deleuit: sicut pceperat ei moyses famulus dñi. Absq; vrbibus q̃ erant ĩ collib⁹ & ĩ tumulis site: ceteras succẽdit isrl: vnã tm̃ asor munitissimã flãma consũpsit. Omnẽq; pdã istarũ vrbium ac iumẽta diuiserunt sibi filii israel cunctis hominibus interfectis. Sicut preceperat dominus moysi seruo suo: ita precepit moyses iosue: & ille vniuersa cõpleuit. Nõ preteriit de vniuersis mãdatis: nec vnũ qdẽ verbũ qd iusserat dñs moysi. Cepit itaq; iosue omnẽ terrã mõtanã et meridianam: terrãq; gesen & planitiẽ & occidentalẽ plagã: mõtemq; isrl & cãpestria eius: & partem mõtis q̃ ascendit seyr vsq; baalgath p planitiẽ libani subter montẽ hermon: oẽs reges eorum cepit: pcussit & occidit. Multo tpe pugnauit iosue contra reges istos. Non fuit ciuitas que se non traderet filiis israel: pter eueum qui habitabat in gabaon. Oẽs enim bellãdo cepit. Dñi enĩ sñia fuerat ut indurarentur corda eorum & pugnarent contra isrl & caderent & non mererẽtur vllã clementiã ac perirent: sicut preceperat dñs moysi. In tpe illo vẽit iosue & interfecit enachim de montanis hebron & dabir et anab: & de omni monte iuda &

princeps oium regnorum horum. ⁊ occi
ἄρχουσα πασῶν τῶν βασιλειῶν τούτων. καὶ ἀπέκτειν-
dit oẽ spirãs in ea in ore gladii: ⁊ dele
αν πᾶν ἐμπνέον ἐν αὐτῇ ἐν στόματι ξίφους, καὶ ἐξωλέ-
uit oẽs: ⁊ nõ relictũ ẽ in ea spirans. ⁊
θρευσαν πάντας, καὶ οὐ κατελείφθη ἐν αὐτῇ ἐμπνέον. καὶ
asor cõbusserũt in igne: ⁊ oẽs vrbes
τὴν ἀσὼρ ἐνέπρησαν ἐν πυρί, καὶ πάσας τὰς πόλεις
regnorum horum: ⁊ oẽs reges eo-
τῶν βασιλειῶν τούτων, καὶ πάντας τοὺς βασιλεῖς αὐ-
rũ cepit iosue: ⁊ occidit eos in ore gla-
τῶν ἔλαβεν ἰησοῦς, καὶ ἀνεῖλεν αὐτοὺς ἐν στόματι ξί-
dii. ⁊ deleuit eos quẽadmodũ precepit moy-
φους. καὶ ἐξωλόθρευσεν αὐτοὺς ὃν τρόπον συνέταξεν μω-
ses famul⁹ dñi. sed oẽs vrbes ĩ colli-
σῆς ὁ παῖς κυρίου. ἀλλὰ πάσας τὰς πόλεις τὰς κεχω-
bus sitas eorũ nõ succẽdit israel. verũtñ asor
ματισμένας αὐτῶν οὐκ ἐνέπρησεν ἰσραήλ. πλὴν τὴν ἀσὼρ
solã cõbussit illã iosue: ⁊ oẽm predã e-
μόνην ἐνέπρησεν αὐτὴν ἰησοῦς, καὶ πάντα τὰ σκῦλα αὐ-
ius ⁊ iumẽta diuiserũt sibi filii israel.
τῆς καὶ τὰ κτήνη ἐπρονόμευσαν αὐτοῖς οἱ υἱοὶ ἰσραήλ.
eos aũt cũctos interemit in ore gladii: ⁊ per
αὐτοὺς δὲ πάντας ἐξωλόθρευσεν ἐν στόματι ξίφους, καὶ ἀπώ-
didit illos: nõ reliquerũt eorũ quicq̃ spirãs. si
λεσεν αὐτούς, οὐ κατέλιπον αὐτῶν οὐδὲν ἐμπνέον. ὃν τρό-
cut preceperat dñs moysi seruo suo:
πον συνέταξεν κύριος τῷ μωσῇ τῷ παιδὶ αὐτοῦ, ὡ-
ita precepit moyses iosue: ⁊ sic fe
σαύτως ἐνετείλατο μωσῆς τῷ ἰησοῦ, καὶ οὕτως ἐποί-
cit iosue: nõ preteriit q̃cq̃ ab oĩbus que iusserat
ησεν ἰησοῦς, οὐ παρέβη οὐδὲν ἀπὸ πάντων ὧν συνέταξεν
ei moyses. ⁊ cepit iosue oẽm terrã hãc
αὐτῷ μωσῆς. καὶ ἔλαβεν ἰησοῦς τὴν πᾶσαν γῆν ταύτην
mõtanã ⁊ oẽm terrã negeb: ⁊ oẽm terrã
τὴν ὀρεινὴν καὶ τὴν πᾶσαν γῆν ναγέβ, καὶ πᾶσαν τὴν γῆν
gosen: ⁊ planitiẽ: ⁊ q̃ est ad occidẽtẽ: ⁊
γοσόμ, καὶ τὴν πεδινήν, καὶ τὴν πρὸς δυσμαῖς, καὶ τὸ
mõtẽ israel: ⁊ cãpestria q̃ ad mõtẽ a mõ-
ὄρος ἰσραήλ, καὶ τὰ ταπεινὰ τὰ πρὸς τῷ ὄρει ἀπὸ ὄ-
te aalac: ⁊ qḋ ascẽdit ad seir: ⁊ vsq; ad ba-
ρους ἀχαλάκ, καὶ ὃ προσαναβαίνει εἰς σηείρ, καὶ ἕως βα-
algath: ⁊ planitiẽ libani subter mõtẽ
αλγάδ, καὶ τὸ πεδίον τοῦ λιβάνου ὑπὸ τὸ ὄρος τὸ
aermõ. ⁊ oẽs reges eorũ cepit: ⁊
ἀερμών. καὶ πάντας τοὺς βασιλεῖς αὐτῶν ἔλαβεν, καὶ
occidit eos ⁊ interemit eos. ⁊ dieb⁹ plu
ἀνεῖλεν αὐτοὺς καὶ ἀπέκτεινεν αὐτούς. καὶ ἡμέρας πλεί-
ribus fecit iosue cõtra oẽs reges
ους ἐποίησεν ἰησοῦς πρὸς πάντας τοὺς βασιλεῖς
istos bellũ: ⁊ nõ fuit ciuitas quã nõ tra
τούτους τὸν πόλεμον, καὶ οὐκ ἦν πόλις ἣν οὐ πα-
didit filiis israel. preterq̃ eueus habi
ρέδωκεν τοῖς υἱοῖς ἰσραήλ. πλὴν ὁ εὐαῖος ὁ κατοι-
tans in gabaõ. oẽs cepit in bello: qm̃
κῶν ἐν γαβαών. πάντας ἔλαβεν ἐν πολέμῳ, ὅτι
per dñm factũ ẽ vt indurarẽtur corda illorũ
διὰ κυρίου ἐγένετο κατισχῦσαι τὴν καρδίαν αὐτῶν
vt occurrerẽt in bellũ cõtra israel: vt interfice
συναντᾶν εἰς πόλεμον πρὸς ἰσραήλ, ἵνα ἐξολοθρευ-
rentur: et nõ daretur eis mĩa: sed vt pe
θῶσιν, ὅπως μὴ δοθῇ αὐτοῖς ἔλεος, ἀλλ' ἵνα ἐξολο-
rirent: sicut dixit dñs ad moysen. ⁊
θρευθῶσιν, ὃν τρόπον εἶπεν κύριος πρὸς μωσῆν. καὶ
venit iosue in tpe illo: ⁊ interfecit
ἦλθεν ἰησοῦς ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ, καὶ ἐξωλόθρευσεν
enachim de mõtana ex hebron ⁊ ex dabir:
τοὺς ἐνακὶμ ἐκ τῆς ὀρεινῆς ἐκ χεβρὼν καὶ ἐκ δαβίρ,
⁊ ex anab: ⁊ de oĩ mõte iuda: ⁊ de
καὶ ἐξ ἀνώβ, καὶ ἐκ παντὸς ὄρους ἰούδα, καὶ ἐκ
omni monte
παντὸς ὄρους

israel cum vrbibus eorum. et deleuit
ἰσραὴλ σὺν ταῖς πόλεσιν αὐτῶν. καὶ ἐξωλέθρευσεν
eos iosue: nō relictus est ex enachim a
αὐτοὺς ἰησοῦς, οὐ κατελείφθη τῶν ἐνακὶμ ἀπὸ τῶν
filiis israel: nisi in gaza et in geth et in a-
υἱῶν ἰσραὴλ, ἀλλὰ πλὴν ἐν γάζῃ καὶ ἐν γὲθ καὶ ἐν ἀσ
zoto relictus est. et cepit iosue oēm trā
σιδὼθ κατελείφθη. καὶ ἔλαβεν ἰησοῦς πᾶσαν τὴν γῆν
sicut precepit dñs moysi. et tradidit eos
καθότι ἐνετείλατο κύριος τῷ μωυσῇ. καὶ ἔδωκεν αὐτοὺς
iosue in possessionē israel in diuisiōe eorum per tri
ἰησοῦς ἐν κληρονομίᾳ ἰσραὴλ ἐν μερισμῷ αὐτῶν κατὰ φυ
bus eorum: et terra quieuit a prelio
λὰς αὐτῶν, καὶ ἡ γῆ κατέπαυσεν πολεμουμένη. Ca. 12.

A ET hi reges terre quos occiderūt filii is
Καὶ οὗτοι οἱ βασιλεῖς τῆς γῆς οὓς ἀνεῖλον υἱοὶ ἰσ
rael: et possederūt terrā eorum trans
ραὴλ, καὶ κατεκληρονόμησαν τὴν γῆν αὐτῶν πέραν τοῦ
iordanē ab ortu solis a valle arnō
ἰορδάνου ἀπὸ ἀνατολῶν ἡλίου ἀπὸ φάραγγος ἀρνῶν
vsq; ad mōtē hermon: et oēm araba ab
ἕως τοῦ ὄρους ἀερμών, καὶ πᾶσαν τὴν ἀραβὰ ἀπὸ
oriente. seō regē amorreorum: qui
ἀνατολῶν. τὸν σηὼν τὸν βασιλέα τῶν ἀμορραίων, ὃς
habitabat in esebon: dominās ab aroer q̄ est in
κατῴκει ἐν ἐσεβών, κυριεύων ἀπὸ ἀροὴρ ἥ ἐστιν ἐπὶ τοῦ
labio in valle arnon in medio val
χείλους ἐν τῇ φάραγγι ἀρνῶν κατὰ μέσον τῆς φάραγ
lis: et dimidiū galaad vsq; ad ieboc tor-
γος, καὶ τὸ ἥμισυ τῆς γαλαὰδ ἕως ἰαβὸκ τοῦ χει
rentis: termini filiorum āmon. araba vsq; ad mare
μάρρου, ὅρια υἱῶν ἀμμάν. καὶ ἡ ἀραβὰ ἕως τῆς θαλάσσης
ceneroth cōtra orientē: et vsq; ad mare araba
χενερὲθ κατ᾽ ἀνατολάς, καὶ ἕως τῆς θαλάσσης ἀραβὰ
mare salis ab oriēte in viam q̄ ad
θαλάσσης τῶν ἁλῶν ἀπὸ ἀνατολῶν εἰς ὁδὸν τὴν κατὰ
bethsimoth et de themā q̄ sub asedoth phasga.
βαισιμώθ, καὶ ἀπὸ θαιμὰν τὴν ὑπὸ ἀσηδὼθ φασγά.
et termini og regis basan: qui relictus est de
καὶ ὅρια ὢγ βασιλέως βασὰν, ὃς ὑπελείφθη ἐκ τῶν
B gigantibus: habitās in astaroth et in edrai do
γιγάντων, ὁ κατοικῶν ἐν ἀσταρὼθ καὶ ἐν ἐδραΐ ἄρ
minās a mōte hermon et a salecha et om
χων ἀπὸ ὄρους ἀερμὼν καὶ ἀπὸ σελχὰς καὶ πᾶ
nem basan vsq; ad terminos gessuri et macha
σαν τὴν βασὰν ἕως ὁρίων γεσουρὶ καὶ τὴν μαχα
ti: et dimidiū galaad vsq; ad terminos seon regis
θί, καὶ τὸ ἥμισυ γαλαὰδ ἕως ὁρίων σηὼν βασιλέως
esebon. moyses famulus dñi et filii israel
ἐσεβών. μωυσῆς ὁ παῖς κυρίου καὶ οἱ υἱοὶ ἰσραὴλ
percusserūt eos: et tradidit eā moyses famulus
ἐπάταξαν αὐτούς, καὶ ἔδωκεν αὐτὴν μωυσῆς ὁ παῖς
dñi in possessionē ruben et gad et dimidie tribui ma
κυρίου ἐν κληρονομίᾳ ῥουβὴν καὶ γὰδ καὶ τῷ ἡμίσει φυλῆς μα
nasse. et hi reges amorreorum quos occidit io
νασσῆ. καὶ οὗτοι οἱ βασιλεῖς τῶν ἀμορραίων οὓς ἀνεῖλεν ἰη
sue: et filii israel trans iordanē apud ma
σοῦς, καὶ οἱ υἱοὶ ἰσραὴλ ἐν τῷ πέραν τοῦ ἰορδάνου παρὰ θάλασ
re baalgad in cāpo libani et vsq; ad mōtē
σαν βααλγὰδ ἐν τῷ πεδίῳ τοῦ λιβάνου καὶ ἕως τοῦ ὄρους
aloch ascēdētiū in seir. et tradidit eā ios
τοῦ ἁλὸκ ἀναβαινόντων εἰς σηεῖρ. καὶ ἔδωκεν αὐτὴν ἰη
sue tribubus isrl̄ in possessionē sm̄ sortē eorum
σοῦς ταῖς φυλαῖς ἰσραὴλ κληρονομίαν κατὰ κλῆρον αὐτῶν
C in mōte et in cāpo et in araba et in asedoth et
ἐν τῷ ὄρει καὶ ἐν τῷ πεδίῳ καὶ ἐν ἀραβὰ καὶ ἐν ἀσηδὼθ καὶ
in eremo et in meridie: etheū et amor-
ἐν τῇ ἐρήμῳ καὶ ἐν ναγέβ, τὸν χετταῖον καὶ τὸν ἀμορ
reum et chananeū et phereseū et
ραῖον καὶ τὸν χαναναῖον καὶ τὸν φερεζαῖον καὶ τὸν
eueum et iebuseum.
εὐαῖον καὶ τὸν ἰεβουσαῖον. ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞

israel: vrbesq; eorū de
leuit. Nō reliquit vllum
de stirpe enachim in terra
filiorū isrl̄ absq; cita
tibus gaza et geth et a
zoto: in quibus solū reli
cti sunt. Cepit ergo io
sue oēm terrā sicut ∞∞
locutus est dñs ad mo
ysen: et tradidit eam ∞∞
in possessionē filiis israel
sm̄ ptes et tribus suas:
quieuitq; terra a pre
liis. 12.

HI sunt reges quos ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
percusserūt filii isrl̄ et
possederūt ∞∞∞∞∞∞∞∞∞
terrā eorum trans ior
danem ad solis ortum
a torrente Arnon vsq;
ad montē hermon: et
oēm orietalē plagā q̄ re
spicit solitudinē. Seon
rex amorreorum ꝙ hita
bat in esebō: dominatus
est ab aroer q̄ sita ē sup
ripā torrentis armon:
et medie ptis in valle di
midieq; galaad vsq; ad
torrentē ieboc q est ter
minus filiorū ammō: et
a solitudine vsq; ad ma
re ceneroth cōtra orien
tem: et vsq; ad mare de
serti qd est mare salsissi
mū: ad orientalē plagā
per viā q̄ ducit bethsimo
th: et ab australi parte q̄
subiacet aseroth vsq;
phasga. terminus og re
gis basā de reliquiis ra
phaim ꝙ hitauit in asta
roth et in edrai: et domi
natus est in mōte hermō
et in salecha atq; vniuer
sa basā vsq; ad termios
gessuri et machati et di
midie partis galaad ad
termios seō regis ese
bō. Moyses famulus do
mini et filii isrl̄ pcusse
rūt eos: tradiditq; terrā
eorū moyses in possessio
nē rubēitis et gadditis:
et dimidie tribui ma
nasse. Hi sūt reges tre
quos pcussit Iosue et
filii isrl̄ trās iordanē ad
occidētalē plagā a baal
gad in cāpo libāi vsq; ad
mōtē libāi cuius pars
ascendit in seyr. Tradi
ditq; eā iosue in ∞∞∞∞
possessionem tribubus
isrl̄: singulis ptes suas: tā
in mōtanis q; in plāis at
q; campestribus. In ase
roth et in solitudie ac in
meridie: etheus fuit et
ammorreus: chananē
us et pherezeus: eue
us et iebuseus ∞∞∞∞∞∞

ישראל עם עריהם החרימם יהושע — עיר
לא נותר ענקים בארץ בני ישראל — יתר
רק בעזה בגת ובאשדוד נשארו: — שאר
ויקח יהושע את כל הארץ ככל — לקח
אשר דבר יהוה אל משה ויתנה — נתן
יהושע לנחלה לישראל במחלקתם — חלק
לשבטיהם והארץ שקטה ממלחמה:
ואלה מלכי הארץ — Cap. xij.
אשר הכו בני ישראל וירשו את — נכה
ארצם בעבר הירדן מזרחה השמש — זרח
מנחל ארנון עד הר חרמון וכל
הערבה מזרחה: סיחון מלך האמרי
היושב בחשבון מושל מערער אשר — משל
על שפת נחל ארנון ותוך הנחל — שפה
וחצי הגלעד ועד יבק הנחל גבול — חצה גבל
בני עמון: והערבה ועד ים
כנרות מזרחה ועד ים הערבה ים
המלח מזרחה דרך בית הישימות
ומתימן תחת אשדות הפסגה: — ימן
וגבול עוג מלך הבשן מיתר
הרפאים היושב בעשתרות
ובאדרעי: ומשל בהר חרמון
ובסלכה ובכל הבשן עד גבול הגשורי
והמעכתי וחצי הגלעד גבול סיחון
מלך חשבון: משה עבד יהוה ובני
ישראל הכום ויתנה משה עבד — נתן
יהוה ירשה לראובני ולגדי ולחצי — ירש
שבט המנשה: ואלה מלכי הארץ
אשר הכה יהושע ובני ישראל
בעבר הירדן ימה מבעל גד
בבקעת הלבנון ועד ההר החלק
העלה שעירה ויתנה יהושע
לשבטי ישראל ירשה במחלקתם: — חלק
בהר ובשפלה ובערבה ובאשדות
ובמדבר ובנגב החתי האמרי — דבר
והכנעני הפרזי החוי והיבוסי:

מֶלֶךְ יְרִיחוֹ אֶחָד
צָדַד מֶלֶךְ הָעַי אֲשֶׁר מִצַּד בֵּית אֵל אֶחָד׃
מֶלֶךְ יְרוּשָׁלַםִ אֶחָד
מֶלֶךְ חֶבְרוֹן אֶחָד׃ מֶלֶךְ יַרְמוּת אֶחָד
מֶלֶךְ לָכִישׁ אֶחָד׃ מֶלֶךְ עֶגְלוֹן אֶחָד
מֶלֶךְ גֶּזֶר אֶחָד׃ מֶלֶךְ דְּבִיר אֶחָד
מֶלֶךְ גֶּדֶר אֶחָד׃ מֶלֶךְ חָרְמָה אֶחָד
מֶלֶךְ עֲרָד אֶחָד׃ מֶלֶךְ לִבְנָה אֶחָד
מֶלֶךְ עֲדֻלָּם אֶחָד׃ מֶלֶךְ מַקֵּדָה אֶחָד
מֶלֶךְ בֵּית אֵל אֶחָד׃ מֶלֶךְ תַּפּוּחַ אֶחָד
מֶלֶךְ חֵפֶר אֶחָד׃ מֶלֶךְ אֲפֵק אֶחָד
מֶלֶךְ לַשָּׁרוֹן אֶחָד׃ מֶלֶךְ מָרוֹן אֶחָד
מֶלֶךְ חָצוֹר אֶחָד׃
מֶלֶךְ שִׁמְרוֹן מְראוֹן אֶחָד
מֶלֶךְ אַכְשָׁף אֶחָד׃ מֶלֶךְ תַּעְנַךְ אֶחָד
מֶלֶךְ מְגִדּוֹ אֶחָד׃ מֶלֶךְ קֶדֶשׁ אֶחָד
מֶלֶךְ יָקְנְעָם לַכַּרְמֶל אֶחָד׃
מֶלֶךְ דּוֹר לְנָפַת דּוֹר אֶחָד
מֶלֶךְ גּוֹיִם לְגִלְגָּל אֶחָד׃
מֶלֶךְ תִּרְצָה אֶחָד כָּל מְלָכִים
שְׁלֹשִׁים וְאֶחָד׃

Cap. xiii.

בוא יום וִיהוֹשֻׁעַ זָקֵן בָּא בַּיָּמִים וַיֹּאמֶר
אָמַר יְהוָה אֵלָיו אַתָּה זָקַנְתָּה בָּאתָ בַיָּמִים
שָׁאַר וְהָאָרֶץ נִשְׁאֲרָה הַרְבֵּה מְאֹד
לְרִשְׁתָּהּ׃ זֹאת הָאָרֶץ הַנִּשְׁאֶרֶת כָּל
גָּלַל גְּלִילוֹת הַפְּלִשְׁתִּים וְכָל הַגְּשׁוּרִי׃
שָׁחַר פָּנָה מִן הַשִּׁיחוֹר אֲשֶׁר עַל פְּנֵי מִצְרַיִם
גָּבַל וְעַד גְּבוּל עֶקְרוֹן צָפֹנָה לַכְּנַעֲנִי
חָשַׁב תֵּחָשֵׁב חֲמֵשֶׁת סַרְנֵי פְּלִשְׁתִּים
הָעַזָּתִי וְהָאַשְׁדּוֹדִי הָאֶשְׁקְלוֹנִי הַגִּתִּי
יָמַן וְהָעֶקְרוֹנִי וְהָעַוִּים׃ מִתֵּימָן כָּל אֶרֶץ
הַכְּנַעֲנִי וּמְעָרָה אֲשֶׁר לַצִּידֹנִים
עַד אֲפֵקָה עַד גְּבוּל הָאֱמֹרִי׃ וְהָאָרֶץ
זָרַח הַגִּבְלִי וְכָל הַלְּבָנוֹן מִזְרַח הַשֶּׁמֶשׁ
בוא מִבַּעַל גָּד תַּחַת הַר חֶרְמוֹן עַד לְבוֹא
חֲמָת׃ כָּל יֹשְׁבֵי הָהָר מִן הַלְּבָנוֹן עַד

Rex hiericho vnus
rex hay q̄ est ex latere
bethel vnus
Rex hierusalem vnus
Rex hebrō vnus. Rex
hierimoth vnus.
Rex lachis vn9. Rex e
glon vnus.
Rex gazer vnus. Rex
dabir vnus.
Rex gader vnus. Rex
herma vnus.
Rex hereth vn9. Rex
lebna vnus.
Rex adollā vnus. Rex
maceda vnus.
Rex bethel vn9. Rex
taphua vnus.
Rex ofer vnus. Rex af
fec vnus.
Rex saron vnus. Rex
madan vnus.
Rex asor vnus.
Rex samerō vnus:
Rex acsaph vnus. Rex
thenac vnus.
Rex mageddo vnus.
Rex cedes vnus.
Rex iachanem carmeli
vnus.
Rex dor & prouincie
dor vnus.
Rex gentium galgal
vnus.
Rex thersa vnus. Oēs
reges
triginta vnus. 15.

IOsue senex prouectęq; etatis erat: & dixit dn̄s ad eū. Senuisti & longeuus es: terraq; latissima derelicta ē q̄ nec dū sorte diuisa est: omnis videlicet
galilea philistiim & vniuersa gessuri:
a fluuio turbido qui irrigat egyptum
vsq; ad termios accarō
cōtra aquilonem terra
chanaā q̄ in quinq; regulos philistiim diuiditur: gazeos & azotios:
ascalonitas: getheos
& accaronitas. Ad meridiē vero sūt euei oiso
terra chanaā: & maara
sidoniorum
vsq; afeca: et terminos
ammorrei eiusq;
cōfinia: libān quoq; regio cōtra orientem
a baalgad sub monte
hermō donec igrediaris emath. Omniū qui
habitabant in monte a
libano vsq; ad aquas

regem hiericho vnū: & regem gai:
τὸν βασιλέα ἱεριχὼ ἕνα, καὶ τὸν βασιλέα τῆς γαΐ,
q̄ est prope bethel vnū. regē hierusalē vnū:
ἥ ἐστιν πλησίον βαιθὴλ ἕνα. βασιλέα ἱερουσαλὴμ ἕνα,
regem hebrō vnū: regem hierimoth vnū: re B
βασιλέα χεβρὼν ἕνα, βασιλέα ἱεριμοὺθ ἕνα, βασι-
gem lachis vnū: regē eglō vnū: regem
λέα λαχὶς ἕνα, βασιλέα ἐγλὼμ ἕνα, βασιλέα
gazer vnū: regē dabir vnū: regem gader
γαζὲρ ἕνα, βασιλέα δαβὶρ ἕνα, βασιλέα γαδὲρ
vnū: regem herma vnū: regē ared vnū: re
ἕνα, βασιλέα ἑρμὰ ἕνα, βασιλέα ἀρὲδ ἕνα, βα- D
gem lebna vnū: regem odollam vnū: re
σιλέα λεβνὰ ἕνα, βασιλέα ὀδολλὰμ ἕνα, βασι-
gem maceda vnū: regem bethel vnū: regem
λέα μακηδὰ ἕνα, βασιλέα βαιθὴλ ἕνα, βασιλέα
taphua vnū: regē epher vnū: regem aphec
ταπφοῦ ἕνα, βασιλέα ἐφὲρ ἕνα, βασιλέα ἀφὲκ
vnū: regem lesaron vnū: regē madan vnū:
ἕνα, βασιλέα λισαρὼν ἕνα, βασιλέα μαδὼν ἕνα,
regem assor vnū: regem amerō vnū: re
βασιλέα ἀσὼρ ἕνα, βασιλέα ἀμαρὼν ἕνα, βασι-
gem acsaph vnū: regem thenach vnū: regem ma
λέα ἀχασὰφ ἕνα, βασιλέα θαναὰχ ἕνα, βασιλέα μα-
geddo vnū: regem cedes vnū: regem iacha
γεδδὼ ἕνα, βασιλέα κεδὲς ἕνα, βασιλέα ἰεκο-
nam carmeli vnū: regem dor naphathdor
νὰμ τοῦ χερμὲλ ἕνα, βασιλέα δὼρ τοῦ ναφαθδὼρ
vnū: regem gētiū galgal vnū: regem
ἕνα, βασιλέα γωεὶμ τῆς γελγὲλ ἕνα, βασιλέα
thersa vnū. oēs hi reges triginta
θερσὰ ἕνα, πάντες οὗτοι οἱ βασιλεῖς τριάκοντα
& vnus.
καὶ εἷς. Ca. 13.

ET iosue senex prouectus die
Καὶ ἰησοῦς πρεσβύτερος προβεβηκὼς τῶν ἡμε-
bus. & dixit dn̄s ad iosue: tu senuisti pro
ρῶν. καὶ εἶπεν κύριος πρὸς ἰησοῦν, σὺ γεγήρακας προ-
uectus diebus: & terra relicta est mul
βεβηκὼς τῶν ἡμερῶν, καὶ ἡ γῆ ὑπολέλειπται πολ-
ta valde in possessionē: & hec terra reli
λὴ σφόδρα εἰς κληρονομίαν, καὶ αὕτη ἡ γῆ ἡ κατα-
cta oēs termini phylistijm: & vniuersa ges
λελειμμένη πάντα ὅρια φυλιστιείμ, καὶ πᾶς ὁ γε-
suri & chananeus a terra inhabitata que ē re
σουρὶ καὶ ὁ χαναναῖος ἀπὸ γῆς ἀοικήτου τῆς κα-
gione egypti vsq; ad terminos accaron a si
τὰ πρόσωπον αἰγύπτου ἕως τῶν ὁρίων ἀκκαρὼν ἐξ εὐω-
nistris chananeorum: cōputatur quin C
νύμων τῶν χαναναίων, προσλογίζεται ταῖς πέν-
q; satrapijs phylistijm: gazeo &
τε σατραπείαις τῶν φυλιστιείμ, τῷ γαζαίῳ καὶ τῷ
azotio & ascalonite & getheo: &
ἀζωτίῳ καὶ τῷ ἀσκαλωνίτῃ καὶ τῷ γεθθαίῳ, καὶ τῷ
accaronite: & euео. ex themā & omni
ἀκκαρωνίτῃ, καὶ τῷ εὐαίῳ. ἐκ θαιμὰν καὶ πάσῃ τῇ
terre chanaā a gaza: & sidonij vsq; ad afeca
γῇ χαναὰν ἀπὸ γάζης, καὶ οἱ σιδώνιοι ἕως ἀφεκὰ
vsq; ad terminos amorreorum. & oēm terrā
ἕως τῶν ὁρίων τῶν ἀμορραίων. καὶ πᾶσαν τὴν γῆν
gabe phylistijm iuxta oēm libanū ab ori
γαβαὶ φυλιστιεὶμ κατὰ πάντα τὸν λίβανον ἀπὸ ἀνα-
ente solis ab baalgad sub mōte her
τολῶν ἡλίου ἀπὸ βαλγὰδ ὑπὸ τὸ ὄρος τὸ ἀερ-
mon vsq; ad introitū emath oīs habitā
μὼν ἕως τῆς εἰσόδου ἐμαθ. πᾶς ὁ κατοικῶν τὴν
mōtana a libano vsq; ad
ὀρεινὴν ἀπὸ τοῦ λιβάνου ἕως

masserephoth aquā. vniuersos sidonios ego euer
μασερεφὼθ μαΐμ. πάντας τοὺς σιδωνίους ἐγὼ ἐξολο-
tam eos a facie filiorū israel. sed tra-
θρεύσω αὐτοὺς ἀπὸ προσώπου υἱῶν ἰσραήλ. ἀλλὰ διά-
B de eam israel in sorte: sicut precepi
δος αὐτὴν τῷ ἰσραὴλ ἐν κλήρῳ, ὃν τρόπον ἐνετειλάμην
tibi. et nūc diuide terrā hanc in possessionē nouē
σοι. καὶ νῦν μέρισον τὴν γῆν ταύτην ἐν κληρονομίᾳ ταῖς ἐννέα
tribubus et dimidie tribui manasse qui cū eo
φυλαῖς καὶ τῷ ἡμίσει φυλῆς μανασσῆ τοῖς μετ' αὐτοῦ
ruben et gad acceperūt possessionē eorū: quā tra
τῷ ῥουβὴν καὶ τῷ γὰδ ἔλαβοσαν κληρονομίαν αὐτῶν, ἣν ἔ-
D didit eis moyses trans iordanē: ad
δωκεν αὐτοῖς μωυσῆς ἐν τῷ πέραν τοῦ ἰορδάνου, κατ' ἀ-
ortum solis dedit eis moyses famulus dñi: ab
νατολὰς ἡλίου δέδωκεν αὐτοῖς μωυσῆς ὁ παῖς κυ, ἀπὸ
aroer q̄ est in labio torrētis arnon: et vr-
ἀροὴρ ἥ ἐστιν ἐπὶ τοῦ χείλους χειμάρρου ἀρνών, καὶ τὴν πό-
bē que in medio vallis: et oēm misor a
λιν τὴν ἐν μέσῳ τῆς φάραγγος, καὶ πᾶσαν τὴν μισὼρ ἀπὸ
medaba vsq; ad dibon: et cūctas ciuitates seon re
μεδαβὰ ἕως διβών, καὶ πάσας τὰς πόλεις σηὼν βασι-
gis amorreorū: qui regnauit in esebon vsq; ad terminos
λέως ἀμορραίων, ὃς ἐβασίλευσεν ἐν ἐσεβὼν ἕως τῶν ὁρίων
filiorū ammō. et galaad et terminos gessuri et
υἱῶν ἀμμών. καὶ τὴν γαλααδῖτιν καὶ τὰ ὅρια γισουρὶ καὶ τοῦ
machati oēm mōtē hermon: et vniuersā basan
μαχατὶ πᾶν ὄρος ἀερμών, καὶ πᾶσαν τὴν βασανῖτιν
vsq; ad selcha: omne regnū og in ba
ἕως σελχά, πᾶσαν τὴν βασιλείαν ὢγ ἐν τῇ βασανί-
san: qui regnauit in astaroth et in edrai. ipse relic-
τιδι, ὃς ἐβασίλευσεν ἐν ἀσταρὼθ καὶ ἐν ἐδραΐ. οὗτος κατε-
tus est de reliquiis gigantū: et percus-
λείφθη ἀπὸ τοῦ λείμματος τῶν γιγάντων, καὶ ἐπάτα-
A sit eū moyses: et deleuit eum. et nō dele
ξεν αὐτὸν μωυσῆς, καὶ ἐξωλόθρευσεν αὐτόν. καὶ οὐκ ἐξω-
uerunt filii israel gessuri et macha
λόθρευσαν οἱ υἱοὶ ἰσραὴλ τὸν γισουρὶ καὶ τὸν μαχα-
ti. et habitabat rex gessuri et machati in
τί. καὶ κατῴκει βασιλεὺς γισουρὶ καὶ ὁ μαχατὶ ἐν
ter filios israel vsq; ad diem hanc verūtā
τοῖς υἱοῖς ἰσραὴλ ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης. πλὴν τῆς
tribui leui nō dedit possessionē: dñs deus
φυλῆς λευὶ οὐκ ἔδωκεν κληρονομίαν, κύριος ὁ θεὸς
israel hic possessio eorū: sicut dixit eis
ἰσραὴλ οὗτος κληρονομία αὐτῶν, καθὰ εἶπεν αὐτοῖς
dñs. et dedit moyses tribui filiorū ruben per
C κύριος. καὶ ἔδωκεν μωυσῆς τῇ φυλῇ υἱῶν ῥουβὴν κα-
populos eorū. et fuerūt eorū termini ab aro
τὰ δήμους αὐτῶν. καὶ ἐγενήθη αὐτῶν τὰ ὅρια ἀπὸ ἀρο-
er que est cōtra faciē vallis arnō: et ciui
ὴρ ἥ ἐστιν κατὰ πρόσωπον φάραγγος ἀρνών, καὶ ἡ πό-
tas que in valle. et vniuersā misor et me
λις ἡ ἐν τῇ φάραγγι. καὶ πᾶσαν τὴν μισὼρ καὶ με-
daba vsq; ad esebon: et cūctas vrbes eorū
δαβὰ ἕως ἐσεβών, καὶ πάσας τὰς πόλεις αὐτῶν
existentes in misor et dibō et bamoth baal:
τὰς οὔσας ἐν τῇ μισὼρ καὶ δεβὼν καὶ βαμὼθ βαάλ,
et domus baalmeō et iessa et cedimoth et me-
καὶ οἴκους βεελμεὼν καὶ ἰεσσὰ καὶ καδημὼθ καὶ μαι-
phet et cariathaim: sabama et sarath et asar in
φὰθ καὶ καριαθαΐμ, καὶ σεβαμὰ καὶ σαρὼθ καὶ σιὼρ ἐν τῷ
mōte emach. et bethphogor et asedoth phasga et
ὄρει ἐμέκ. καὶ βαιθφογὼρ καὶ ἀσηδὼθ φασγὰ καὶ
bethaisimoth: et oēs vrbes misor et
βαισιμούθ, καὶ πάσας τὰς πόλεις τοῦ μισοὺρ καὶ
vniuersum regnū seon regis amor
πᾶσαν τὴν βασιλείαν τοῦ σηὼν βασιλέως τῶν ἀμορ-
reorū: qui regnauit in esebō: quē percussit moy
ραίων, ὃς ἐβασίλευσεν ἐν ἐσεβών, ὃν ἐπάταξεν μωυ-
ses ipsum et principes madian: et
σῆς αὐτὸν καὶ τοὺς ἡγουμένους μαδιάμ, καὶ

masserephot. vniuersi
q; sidonii. Ego sū qui
delebo eos a facie filio
rū israel. Veniat ergo
in partē hereditatis is
rael sicut precepi tibi.
Et nūc diuide terram
in possessionem
nouem tribubus & di
midie tribui
manasse cū qua ruben
& gad possederunt
terrā quam tradidit eis
moyses famulus dñi
trās flucta iordāis ad
orientalem plagam:
ab aroer q̄ sita est in ri
pa
torrentis arnon & in
vallis medio :
vniuersaq; campestria
medaba: vsq; dibō: &
cūctas ciuitates seon re
gis ammorrei: q regna
uit in esebō vsq; ad ter
minos filiorū āmō: &
galaad ac terminū ges
suri & machati & omnē
mōtē hermō & vniuer
sam basan vsq; ad sale
cha: oē regnū og i ba
san qui regnauit i asta
roth & edrai. ipse fuit
de reliquiis raphai: per
cussitq; eos moyses at
q; deleuit. Noluerūtq;
dispdere filii isrl gessu
ri & machati:
& habitauerunt in me
dio israel
vsq; in p̄ntē diē. Tri
bui at̄ leui non dedit
possessionem: sed sacri
ficia & victime dñi dei
isrl: ip̄a ē ei⁹ hereditas
sicut locutus ē illi. De
dit ergo moyses posses
sionē tribui filiorū ru
bē iuxta cognatiōes su
as. Fuitq; termin⁹ eo
rū ab aroer q̄ sita ē i ri
pa torrētis arnon & in
valle eiusdē torrentis
media vniuersā planiti
em q̄ ducit medaba & e
sebō cūctosq; viculos
earū qui sunt in cāpestri
bus: dibon quoq; &
bamothbaal & oppidū
baalmaō: & gessa & ce
dimoth & mephet & ca
riathaim & sabama & sa
rathasar: in mōte cōual
lis bethphogor & ase
roth phasga & bethaisi
moth oēs vrbes cāpe
stres vniuersaq; regna
seon regis ammorrei
qui regnauit in esebō:
quem percussit
moyses cum principi
bus madian

משרפת מים כל צידנים אנכי שרף
אורישם מפני בני ישראל רק הפלה ירש פנה
לישראל בנחלה כאשר צויתיך: נפל צוה
ועתה חלק את הארץ הזאת בנחלה
לתשעת השבטים וחצי השבט חצה
המנשה: עמו הראובני והגדי לקחו
נחלתם אשר נתן להם משה בעבר
הירדן מזרחה כאשר נתן להם משה
עבד יהוה: מערוער אשר על שפת שפה
נחל ארנון והעיר אשר בתוך הנחל
וכל המישור מידבא עד דיבן: וכל ישר
ערי סיחון מלך האמרי אשר מלך עיר
בחשבון עד גבול בני עמון: והגלעד גבל
וגבול הגשורי והמעכתי וכל הר חרמון
וכל הבשן עד סלכה: כל ממלכות עוג מלך
בבשן אשר מלך בעשתרות ובאדרעי
הוא נשאר מיתר הרפאים ויכם שאר נכה
משה וירשם: ולא הורישו בני
ישראל את הגשורי ואת המעכתי
וישב גשור ומעכת בקרב ישראל
עד היום הזה: רק לשבט הלוי לא
נתן נחלה אשי יהוה אלהי ישראל
הוא נחלתו כאשר דבר לו: ויתן
משה למטה בני ראובן למשפחתם: נתן שפחה
ויהי להם הגבול מערוער אשר על היה
שפת נחל ארנון והעיר אשר בתוך
הנחל וכל המישר על מידבא:
חשבון וכל עריה אשר במישור
דיבון ובמות בעל ובית בעל מעון:
ויהצה וקדמת ומיפעת: וקריתים נפה
ושבמה וצרת השחר בהר העמק:
ובית פעור ואשדות הפסגה ובית
הישימות: וכל ערי המישר וכל
ממלכות סיחון מלך האמרי
אשר מלך בחשבון אשר הכה נכה
משה אתו ואת נשיאי מדין את נשא

אוי ואת רקם ואת צור ואת חור
ואת רבע נסיכי סיחון ישבי הארץ: נסך
ואת בלעם בן בעור הקוסם הרגו בני קסם
ישראל בחרב אל חלליהם: ויהי היה
גבול בני ראובן הירדן וגבול זאת גבל
נחלת בני ראובן למשפחתם הערים
וחצריהן: ויתן משה למטה גד לבני נתן נטה
גד למשפחתם: ויהי להם הגבול
יעזר וכל ערי הגלעד וחצי ארץ חצה
בני עמון עד ערוער אשר על פני פנה
רבה: ומחשבון עד רמת המצפה
ובטנים וממחנים עד גבול לדבר:
ובעמק בית הרם ובית נמרה וסכות
וצפון יתר ממלכות סיחון מלך חשבון מלך
הירדן וגבל עד קצה ים כנרת עבר
הירדן מזרחה: זאת נחלת בני גד זרח
למשפחתם הערים וחצריהם: ויתן נתן
משה לחצי שבט מנשה ויהי היה
לחצי מטה בני מנשה למשפחותם:
ויהי גבולם ממחנים כל הבשן כל
ממלכות עוג מלך הבשן וכל חות
יאיר אשר בבשן ששים עיר: וחצי ששה
הגלעד ועשתרות ואדרעי ערי ממלכות עיר מלך
עוג בבשן לבני מכיר בן מנשה לחצי
בני מכיר למשפחתם: אלה אשר שפח
נחל משה בערבות מואב מעבר לירדן
יריחו מזרחה: ולשבט הלוי לא נתן
משה נחלה יהוה אלהי ישראל הוא
נחלתם כאשר דבר להם: **Cap. xiiij.** ואלה
אשר נחלו בני ישראל בארץ כנען
אשר נחלו אתם אלעזר הכהן ויהושע
בן נון וראשי אבות המטות לבני נטה
ישראל: בגורל נחלתם כאשר גרל
צוה יהוה ביד משה לתשעת
המטות וחצי המטה: כי נתן משה חצה
נחלת שני המטות וחצי המטה שנה

eueū & recen & sur & vr & rebec duces seō hitatores terre: & balaā filiū beor ariolū occiderūt filii israel gladio cū ceteris iterfectis: factusq; est terminus filiorū rubē iordāis fluuius. Hec ē possessio rubenitarum p cognatiões suas vrbiū & viculorū. Deditq; moyses tribui gad & filiis eius p cognatiões suas possessionē: cui⁹ hec diuisio est. Terminus iazer & oēs cītates galaad et dimidiā ptem terre filiorū ammon vsq; ad aroer q̄ ē cōtra rabba: & ab esebō vsq; ramoth: masphe & bethanī: & a maanaī vsq; ad t'minos dabir. In valle quoq; betharā & bethnēra soccoth et saphō reliquā ptē regni seon regis esebō huius quoq; finis iordāis ē vsq; ad extremā ptē maris cenereth trās iordanē ad orientalē plagā. Hec est possessio filiorum gad p familias suas: & ciuitates et ville earū. Dedit & dimidie tribui manasse filiisq; eius iuxta cognatiões suas possessionem cuius hoc pricipiū est. A manaim vniuersā basā & cuncta regna og regis basā: omnesq; vicos iahir q sūt in basā sexaginta oppida & dimidiā partem galaad: & astaroth & edrai vrbes regni og in basā filiis machir filii manasse dimidie parti filiorū machir iuxta cognationes suas. Hāc possessionem diuisit moyses ī cāpestribus moab trans iordanē cōtra hiericho ad orientalem plagam. Tribui aūt leui nō dedit possessionē: qm̄ dn̄s deus isrł: ipē est possessio ei⁹ ut locutus ē illi.

Hoc est qd possederūt filii isrł 14. i terra chanaā quā dederūt eis eleazar sacerdos & iosue filius nun & pricipes familiarū p tribus isrł: sorte oīa diuidentes: sicut p̄cepat dn̄s i manu moysi nouē tribub⁹ & dimidie tribui manasse. Duabus enim tribubus et dimidie dederat moyses

euēum ⁊ recen ⁊ sur ⁊ vr ⁊
τὸν εὐεὶ καὶ τὸν ῥοκὸμ καὶ τὸν σοὺρ καὶ τὸν οὔρ καὶ τὸν
rebec: duces seon habitātes terrā. ⁊
ῥοβὲ, ἄρχοντας σηὼν τοὺς κατοικοῦντας τὴν γῆν. καὶ
balaā filiū beor ariolū occiderūt filij isrł
τὸν βαλαὰμ υἱὸν βεὼρ τὸν μάντιν ἀπέκτειναν οἱ υἱοὶ ἰσλ̄
in gladio in fuga. fuerūt aūt termini filioꝝ rubē
ἐν ῥομφαίᾳ ἐν τῇ τροπῇ. ἐγένετο δὲ τὰ ὅρια υἱῶν ῥουβὴν
iordanis terminus. hec possessio filioꝝ rubē per
ὁ ἰορδάνης ὅριον. αὕτη ἡ κληρονομία υἱῶν ῥουβὴν κατὰ
ppłos eoꝝ vrbes ⁊ suburbana eoꝝ de
δήμους αὐτῶν αἱ πόλεις καὶ αἱ ἐπαύλεις αὐτῶν. ἔδω-
dit aūt moyses filijs gad per ppłos eoꝝ. ⁊
κεν δὲ μωυσῆς τοῖς υἱοῖς γὰδ κατὰ δήμους αὐτῶν. καὶ
fuerūt eoꝝ termini iazir oēs ciuitates galaad ⁊ di-
ἐγένετο αὐτῶν τὰ ὅρια ἰαζὴρ πᾶσαι πόλεις γαλαὰδ καὶ ἥ-
midia pte tre filioꝝ ammō vsq; ad aroer: q̄ est contra
μισυ γῆς υἱῶν ἀμμὼν ἕως ἀροήρ, ἥ ἐστιν κατὰ πρόσωπον
rabba. ⁊ ab esebon vsq; ad ramoth: cōtra maspha
ῥαββά. καὶ ἀπὸ ἐσεβὼν ἕως ῥαμώθ, κατὰ τὴν μασφὰ
bethanim ⁊ maanaim vsq; ad terminos dabir. ⁊ ene- B
βοτανὶμ καὶ μααναὶμ ἕως τῶν ὁρίων δεβίρ. καὶ ἐνε-
mec betharam ⁊ bethnamra ⁊ socoth ⁊ saphon ⁊
μὲκ βαιθαρὰμ καὶ βηθαναμρὰ καὶ σοκχὼθ καὶ σαφὼν καὶ
reliquū regnū seon regis esebon. iordanis
τὴν λοιπὴν βασιλείαν σηὼν βασιλέως ἐσεβών. ὁ ἰορδάνης
disterminabit vsq; ad ptē maris cenereth trans ior-
ὁριεῖ ἕως μέρους τῆς θαλάσσης χενερὲθ πέραν τοῦ ἰορ-
danē ab oriente. hec possessio filioꝝ gad per
δάνου ἀπ' ἀνατολῶν. αὕτη ἡ κληρονομία υἱῶν γὰδ κατὰ
ppłos eoꝝ ⁊ per vrbes eoꝝ: ⁊ suburbana
δήμους αὐτῶν καὶ κατὰ πόλεις αὐτῶν, καὶ ἐπαύλεις
eoꝝ. ⁊ dedit moyses dimidie tribui manasse:
αὐτῶν. καὶ ἔδωκεν μωυσῆς τῷ ἡμίσει φυλῆς μανασσῆ,
⁊ fuit dimidie pti tribus filioꝝ manasse per po- C
καὶ ἐγένετο τοῖς ἡμίσεσι φυλῆς υἱῶν μανασσῆ κατὰ δή-
pulos eoꝝ. ⁊ fuerūt termini eoꝝ a maanaim
μους αὐτῶν. καὶ ἐγένετο τὰ ὅρια αὐτῶν ἀπὸ μααναὶμ
⁊ oīe regnū basan ⁊ oīe regnū og re-
καὶ πᾶσα βασιλεία βασὰν καὶ πᾶσα βασιλεία ὢγ βα-
gis basan ⁊ oēs vicos iahir: q̄ sunt
σιλέως βασὰν καὶ πάσας τὰς κώμας ἰαΐρ, αἵ εἰσιν
in tra basan: sexaginta oppida ⁊ dimidia pte
ἐν τῇ βασανίτιδι, ἑξήκοντα πόλεις καὶ τὸ ἥμισυ τῆς
galaad. ⁊ in astaroth ⁊ in edrai vrbes regni
γαλαάδ. καὶ ἐν ἀσταρὼθ καὶ ἐν ἐδραῒ πόλεις βασιλείας
og in basan. filijs machir filij manasse: ⁊
ὢγ ἐν βασανίτιδι. τοῖς υἱοῖς μαχὶρ υἱοῦ μανασσῆ, καὶ
dimidie pti filioꝝ machir filij manasse per ppłos
τοῖς ἡμίσεσιν υἱῶν μαχὶρ υἱοῦ μανασσῆ κατὰ δήμους
eoꝝ. hi q̄b⁹ possessionē dedit moyses in araboth
αὐτῶν. οὗτοι οὓς κατεκληρονόμησεν μωυσῆς ἐν ἀραβὼθ
moab in trans iordanē cōtra hiericho ab
μωὰβ ἐν τῷ πέραν τοῦ ἰορδάνου κατὰ ἱεριχὼ ἀπ' ἀνα-
oriēte: ⁊ tribui leui nō dedit moyses posses-
τολῶν. καὶ τῇ φυλῇ λευὶ οὐκ ἔδωκεν μωυσῆς κληρονο-
sionē. dn̄s deus israel ipse possessio illoꝝ:
μίαν. κύριος ὁ θεὸς ἰσραὴλ αὐτὸς κληρονομία αὐτῶν,
quemadmodū locutus est eis.
ὃν τρόπον ἐλάλησεν αὐτοῖς. Ca. 14.

Et hi qui possederūt ex filiis israel in
Καὶ οὗτοι οἱ κατακληρονομήσαντες υἱῶν ἰσραὴλ ἐν
terra chanaā: q̄bus dedit possessionē eis eleazar sacerdos D
γῇ χανάαν, οἷς κατεκληρονόμησεν αὐτοῖς ἐλεάζαρ ὁ ἱερεὺς
⁊ iosue fili⁹ nun ⁊ principes familiaꝝ tribuū fi-
καὶ ἰησοῦς ὁ τοῦ ναυῆ καὶ οἱ ἄρχοντες πατριῶν φυλῶν τῶν υἱ-
lioꝝ isrł. per sortes possederūt: sicut preceperat do-
ῶν ἰσλ̄. κατὰ κλήρους ἐκληρονόμησαν, ὃν τρόπον ἐνετείλατο κύ-
in manu moysi nouem tribubus ⁊ dimidie tribui. dedit
ἐν χειρὶ μωυσῆ ταῖς ἐννέα φυλαῖς καὶ τῷ ἡμίσει φυλῆς. ἔδωκεν
enī moyses possessionē duabus tribubus ⁊ dimidie tribui
γὰρ μωυσῆς κληρονομίαν ταῖς δύο φυλαῖς καὶ τῷ ἡμίσει φυλῆς

trans iordanē. ꝛ leuitis nō de
ἀπὸ τοῦ πέραν τοῦ ἰορδάνου. καὶ τοῖς λευίταις οὐκ ἔ-
dit sorte in ipsis: q2 fuerūt filii ioseph due tri
δωκεν κλῆρον ἐν αὐτοῖς, ὅτι ἦσαν υἱοὶ ἰωσὴφ δύο φυ-
bus manasse ꝛ ephraim. ꝛ nō data est pars leui
λαὶ μανασσῆ καὶ ἐφραίμ. καὶ οὐκ ἐδόθη μερὶς τοῖς λευί-
tis in tra: nisi vrbes ad habitādū ꝛ suburbana
ταις ἐν τῇ γῇ, ἀλλ᾽ ἢ πόλεις κατοικεῖν καὶ τὰ ἀφωρισμένα
eaꝝ iumētis suis: ꝛ iumēta eaꝝ. si-
αὐτῶν τοῖς κτήνεσιν αὐτῶν, καὶ τὰ κτήνη αὐτῶν. ὃν
cut preceperat dñs moysi ita fece
τρόπον ἐνετείλατο κύριος τῷ μωυσῇ οὕτως ἐποίη-
rūt filii israel: ꝛ diuiserūt terrā. ꝛ ac-
σαν οἱ υἱοὶ ἰσραήλ, καὶ ἐμερίσαντο τὴν γῆν. καὶ προ-
cesserūt filii iuda ad iosue in galgala. ꝛ lo-
σήλθοσαν υἱοὶ ἰούδα πρὸς ἰησοῦν ἐν γαλγάλοις. καὶ εἶ-
cutus est ad eū chaleb filius iephone cenezeus: tu no-
πεν πρὸς αὐτὸν χαλὲβ ὁ τοῦ ἰεφωνὴ ὁ κενεζαῖος, σὺ ἐ-
B sti verbū qđ locutus est dñs ad moysen homi-
Nu.14 d. πίστῃ τὸ ῥῆμα ὃ ἐλάλησεν κύριος πρὸς μωυσῆν ἄνθρω-
nem dei de me ꝛ te in cades barne.
πον τοῦ θεοῦ περὶ ἐμοῦ καὶ σοῦ ἐν κάδης βαρνή.
quadraginta eī annoꝝ erā qñ misit me moy-
τεσσαράκοντα γὰρ ἐτῶν ἤμην ὅτι ἀπέστειλέν με μωυ-
ses famulus dei de cades barne vt cōsidera-
σῆς ὁ παῖς τοῦ θεοῦ ἐκ κάδης βαρνὴ κατασκοπεῦ-
rem terrā. ꝛ respōderūt ei sermonē iuxta
σαι τὴν γῆν. καὶ ἀπεκρίθησαν αὐτῷ λόγον κατὰ τὸν
mētē eius. at fratres mei q̄ ascēderāt mecum
νοῦν αὐτοῦ. οἱ δὲ ἀδελφοί μου οἱ ἀναβάντες μετ᾽ ἐμοῦ
dissoluerūt mentē ppli. ego āt decre-
μετέστησαν τὴν διάνοιαν τοῦ λαοῦ. ἐγὼ δὲ προσετέ-
ui sequi dñz deū meū. ꝛ iurauit moy-
θην ἐπακολουθῆσαι κυρίῳ τῷ θεῷ μου. καὶ ὤμοσεν μωυ-
C ses in die illa dicēs: q̄ terra ad q̄ ascē-
σῆς ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ λέγων, ὅτι ἡ γῆ ἐφ᾽ ἣν ἐπέ-
disti in ipsa: tibi erit in possessione ꝛ filiis
βης ἐν αὐτῇ, σοὶ ἔσται ἐν κλήρῳ καὶ τοῖς τέκνοις
tuis in eternū: q2 institui sequi
σου εἰς τὸν αἰῶνα, ὅτι προσετέθης ἐπακολουθῆσαι
post dñm deū meū. ꝛ nunc ecce cōser-
ὀπίσω κυρίου τοῦ θεοῦ μου. καὶ νῦν ἰδοὺ διέθρε-
uauit mihi dñs sicut dixit. hic quadrage-
ψέν με κύριος ὃν τρόπον εἶπεν. τοῦτο τεσσαρακο-
simus ꝛ quintus annus: ex quo locut⁹ est dñs ver-
στὸν καὶ πέμπτον ἔτος, ἀφ᾽ οὗ ἐλάλησεν κύριος τὸ ῥῆ-
bū istud ad moysen: ꝛ ambulauit israel in
μα τοῦτο πρὸς μωυσῆν, καὶ ἐπορεύθη ἰσραὴλ ἐν τῇ
deserto. ꝛ nunc ecce ego sum hodie filius octo-
ἐρήμῳ. καὶ νῦν ἰδοὺ ἐγώ εἰμι σήμερον υἱὸς ὀγδοή-
ginta ꝛ quinq3 annoꝝ. adhuc sum hodie valēs vt
κοντα καὶ πέντε ἐτῶν. ἔτι εἰμὶ σήμερον ἰσχύων ὡς
qñ misit me moyses: eodēmō valeo nunc ad
ὅτε ἀπέστειλέν με μωυσῆς ὡσαύτως ἰσχύω νῦν εἰς
bellū egredi ꝛ ingredi. ꝛ nunc pe-
τὸν πόλεμον ἐξελθεῖν καὶ εἰσελθεῖν. καὶ νῦν αἰτοῦ-
to a te mōtē istū: sicut dixit dñs in die
μαί σε τὸ ὄρος τοῦτο, καθὰ εἶπεν κύριος ἐν τῇ ἡμέ-
illa: qm̄ tu audiuisti v̄bū hoc in die
ρᾳ ἐκείνῃ, ὅτι σὺ ἀκήκοας τὸ ῥῆμα τοῦτο ἐν τῇ ἡμέ-
illo. nunc āt enachim illic sunt vrbes magne
ρᾳ ἐκείνῃ. νῦν δὲ οἱ ἐνακὶμ ἐκεῖ εἰσὶ πόλεις μεγάλαι
D atq3 munite. si igitur dñs mecum fuerit delebo
καὶ ὀχυραί. ἐὰν οὖν κύριος μετ᾽ ἐμοῦ ᾖ, ἐξολεθρεύσω
eos: sicut dixit mihi dñs. ꝛ benedi-
αὐτούς, ὃν τρόπον εἶπέν μοι κύριος. καὶ εὐλόγη-
xit ei iosue: ꝛ tradidit hebron cha-
σεν αὐτὸν ἰησοῦς, καὶ ἔδωκεν τὴν χεβρὼν τῷ χα-
leb filio iephone in possessionē: propter hoc fuit hebron
λὲβ υἱῷ ἰεφωνὴ ἐν κλήρῳ, διὰ τοῦτο ἐγενήθη χεβρὼν

trās iordanē possessionē absq3 leuitis q nihil tre acceperūt iter fratres suos: sed i eorū successerāt locū filii ioseph i duas diuisi trib⁹ manasse & effraim: nec acceperunt leuite aliā in terra ptē nisi vrbes ad habitādū & suburbana earū ad alēda iumenta & pecora sua. Sic pcepat domin⁹ moysi: ita fecerūt filii isrl & diuiserūt terrā. Accesserūt itaq3 filii iuda ad iosue i galgala locutusq3 est ad eū caleph filius iephone ceneze⁹. Nosti qđ locut⁹ sit dñs ad moysē hominem dei de me & te i cadesbarne. Quadraginta annorū eram quando misit me moyses famulus dñi de cadesbarne vt considerarē terrā: nūciauiq3 ei qđ mihi verum videbatur. Fres aūt mei qui ascēderāt mecū dissoluerūt cor ppli & nihilominus ego secutus sum dñm deū meū. Iurauitq3 moyses i die illo: dicens. Terra quā calcauit pes tuus erit possessio tua & filiorū tuorū i eternum: qa secutus es dñm deū meum. Concessit ergo dñs vitam mihi sicut pollicitus est vsq3 in presentem diem. Quadraginta & quinq3 anni sūt ex quo locutus est dñs verbū istud ad moysen qñ ambulabat isrl p solitudinem hodie octoginta quinq3 annorū sū: sic valens: vt eo valebam tempore qñ ad explorādum missus sū: illius i me tpis fortitudo vsq3 hodie pseuerat tā ad bellandū q3 ad gradiēdū: da ergo mihi mōtem istum quem pollicitus est dominus te quoq3 audiente: in quo enachim sūt: & vrbes magne atq3 munite: si forte sit dñs mecum & potuero delere eos sicut pmisit mihi. Bñdixitq3 ei Iosue: & tradidit ei hebron in possessiōem: atq3 ex eo fuit hebron

מֵעֵבֶר לַיַּרְדֵּן וְלַלְוִיִּם לֹא נָתַן נַחֲלָה
בְּתוֹכָם׃ כִּי הָיוּ בְנֵי יוֹסֵף שְׁנֵי מַטּוֹת הָיָה
מְנַשֶּׁה וְאֶפְרָיִם וְלֹא נָתְנוּ חֵלֶק לַלְוִיִּם עִיר
בָּאָרֶץ כִּי אִם עָרִים לָשֶׁבֶת וּמִגְרְשֵׁיהֶם יָשַׁב גָּרַשׁ
לְמִקְנֵיהֶם וּלְקִנְיָנָם׃ כַּאֲשֶׁר צִוָּה קָנָה קָנָה
יְהוָה אֶת מֹשֶׁה כֵּן עָשׂוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל עָשָׂה
וַיַּחְלְקוּ אֶת הָאָרֶץ׃ וַיִּגְּשׁוּ בְנֵי יְהוּדָה חָלַק נָגַשׁ
אֶל יְהוֹשֻׁעַ בַּגִּלְגָּל וַיֹּאמֶר אֵלָיו כָּלֵב
בֶּן יְפֻנֶּה הַקְּנִזִּי אַתָּה יָדַעְתָּ אֶת הַדָּבָר
אֲשֶׁר דִּבֶּר יְהוָה אֶל מֹשֶׁה אִישׁ
הָאֱלֹהִים עַל אֹדוֹתַי וְעַל אֹדוֹתֶיךָ אוד
בְּקָדֵשׁ בַּרְנֵעַ׃ בֶּן אַרְבָּעִים שָׁנָה אָנֹכִי רָגַע
בִּשְׁלֹחַ מֹשֶׁה עֶבֶד יְהוָה אֹתִי מִקָּדֵשׁ
בַּרְנֵעַ לְרַגֵּל אֶת הָאָרֶץ וָאָשֵׁב אֹתוֹ שׁוּב
דָּבָר כַּאֲשֶׁר עִם לְבָבִי׃ וְאַחַי אֲשֶׁר
עָלוּ עִמִּי הִמְסִיו אֶת לֵב הָעָם וְאָנֹכִי עָלָה מָסָה
מִלֵּאתִי אַחֲרֵי יְהוָה אֱלֹהָי׃ וַיִּשָּׁבַע שָׁבַע
מֹשֶׁה בַּיּוֹם הַהוּא לֵאמֹר אִם לֹא
הָאָרֶץ אֲשֶׁר דָּרְכָה רַגְלְךָ בָּהּ לְךָ
תִהְיֶה לְנַחֲלָה וּלְבָנֶיךָ עַד עוֹלָם כִּי הָיָה עָלַם
מִלֵּאתָ אַחֲרֵי יְהוָה אֱלֹהָי׃ וְעַתָּה
הִנֵּה הֶחֱיָה יְהוָה אוֹתִי כַּאֲשֶׁר דִּבֵּר חָיָה אֵת
זֶה אַרְבָּעִים וְחָמֵשׁ שָׁנָה מֵאָז
דִּבֶּר יְהוָה אֶת הַדָּבָר הַזֶּה אֶל מֹשֶׁה
אֲשֶׁר הָלַךְ יִשְׂרָאֵל בַּמִּדְבָּר וְעַתָּה דָּבַר
הִנֵּה אָנֹכִי הַיּוֹם בֶּן חָמֵשׁ וּשְׁמוֹנִים
שָׁנָה׃ עוֹדֶנִּי הַיּוֹם חָזָק כַּאֲשֶׁר בְּיוֹם
שְׁלֹחַ אֹתִי מֹשֶׁה כְּכֹחִי אָז וּכְכֹחִי שָׁלַח כֹּחַ
עָתָּה לַמִּלְחָמָה וְלָצֵאת וְלָבוֹא׃ וְעַתָּה לָחַם יָצָא
תְּנָה לִּי אֶת הָהָר הַזֶּה אֲשֶׁר דִּבֶּר בּוֹא נָתַן
יְהוָה בַּיּוֹם הַהוּא כִּי אַתָּה שָׁמַעְתָּ
בַיּוֹם הַהוּא כִּי עֲנָקִים שָׁם וְעָרִים עִיר
גְּדֹלוֹת בְּצֻרוֹת אוּלַי יְהוָה אוֹתִי בָּצַר
וְהוֹרַשְׁתִּים כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר יְהוָה׃ וַיְבָרְכֵהוּ יָרַשׁ בָּרַךְ
יְהוֹשֻׁעַ וַיִּתֵּן אֶת חֶבְרוֹן לְכָלֵב בֶּן
יְפֻנֶּה לְנַחֲלָה׃ עַל כֵּן הָיְתָה חֶבְרוֹן הָיָה

לכלב בן יפנה הקנזי לנחלה עד
היום הזה יען אשר מלא אחרי
יהוה אלהי ישראל: ושם חברון
פנה גדל לפנים קרית ארבע האדם הגדול
בענקים הוא. והארץ שקטה
Cap. xv. ממלחמה: ויהי הגורל
גרל נטה למטה בני יהודה למשפחתם אל
שפחה
גבל דבר גבול אדום מדבר צן נגבה מקצה
ימן היה תימן: ויהי להם גבול נגב מקצה ים
המלח מן הלשון הפנה נגבה: ויצא
לשן אל מנגב למעלה עקרבים ועבר צנה
עלה ועלה מנגב לקדש ברנע ועבר חצרון
ועלה אדרה ונסב הקרקעה: ועבר
סבב עצמונה ויצא נחל מצרים והיה
יצא היה תצאות הגבול ימה זה יהיה לכם
גבול נגב: וגבול קדמה ים המלח עד
פאה צפן קצה הירדן וגבול לפאת צפונה
מלשון הים מקצה הירדן: ועלה הגבול
בית חגלה ועבר מצפון לבית הערבה
ועלה הגבול אבן בהן בן ראובן: ועלה
הגבול דברה מעמק עכור וצפונה
פנה אל הגלגל אשר נכח למעלה
אדמים אשר מנגב לנחל ועבר
הגבול אל מי עין שמש והיו תצאתיו
אל עין רגל: ועלה הגבול גיא בן
הנם אל כתף היבוסי מנגב היא
ירושלם ועלה הגבול אל ראש ההר
פנה גיא אשר על פני גיא הנם ימה אשר בקצה
עמק רפאים צפונה: ותאר הגבול
[illegible] מראש ההר אל מעין מי נפתוח
עיר ויצא אל ערי הר עפרון ותאר
הגבול בעלה היא קרית יערים: ונסב
הגבול מבעלה ימה אל הר שעיר ועבר
אל כתף הר יערים מצפונה היא
כסלון וירד בית שמש ועבר תמנה:
גבל ויצא הגבול אל כתף עקרון

caleph filio iephone
cenezeo vsq in pñtē
diem: quia secutus est
dñm deum israel. No-
men hebron ante voca
batur cariatharbe. Adā
maximus ibi inter ena-
chim situs est. & terra
cessauit a preliis. 15.
IGitur sors filiorum
iude p cognationes
suas ista fuit: a termino
edom vsq ad desertū
sin: contra meridiē &
vsq ad extremā ptē au
stralis plage. Initiū eius
a sūmitate maris salsissi
mi: & a lingua eius que
respicit meridiē. egredi
eturq cōtra ascēsū scor
piōis & ptrāsibit in sina
ascēditq in cadesbar-
ne: & puenit in esrom:
ascēdēs addarā & circū
iens cariathaa: atq inde
ptrāsiēs in asemōa & p-
ueniēs ad torrētē egy-
pti. erūtq termini eius
mare magnū. Hic erit
finis meridiane plage.
Ab oriēte vero erit ini
tiū mare salsissimū vs-
q ad extrema iordānis:
& ea q̄ respiciūt ad aq-
lonē a ligua maris vsq
ad eundē iordānis fluuiū.
ascēditq terminus in be
thagla. Et transit ab aq
lōe in betharaba: ascē-
dens ad lapidē boem fi
lii rubē: & tendens vsq
ad terminos debera de
valle achor cōtra aqui-
lonē: respiciens galgalā
q̄ est ex aduerso ascen-
sionis adommin ab au
strali pte torrētis. tran-
sitq aq̄s q̄ vocātur fons
solis: & erūt exitus ei9
ad fontē rogel: ascēdit
q p cōuallē filii ennom
ex latere iebusei ad me
ridiē: hec est irlem: &
inde se erigēs ad verti-
cē mōtis qui est contra
gehēnō ad occidētem i
sūmitate vallis raphai
cōtra aquilonem: ptrā
sitq a vertice mōtis vsq
ad fōtem aq̄ nepthoa:
& puēit vsq ad vicos
mōtis ephrō: inclina-
turq i bala qui est caria
thiarim. i. vrbs siluarum:
& circuit de bala con-
tra occidentem vsq ad
mōtem seir: transitq
iuxta latus montis ia
rim ad aquilōem i ches
lon. & descendit i beth-
sames trāsitq i thamna:
& puenit cōtra aquilo
nem partis accaron

caleb filio iephone cenezei in possessionē vsq ad hodier
τῷ χαλὲβ τῷ τοῦ ἰεφωνὴ τοῦ κενεζαίου ἐν κλήρῳ ἕως τῆς σήμε
nū diē: eo q ipse secutus est ius
ρον ἡμέρας, διὰ τὸ αὐτὸν ἐπακολουθῆσαι τῷ προστάγμα-
sum dñi dei israel. at nomē hebrō prius
τι κυρίου τοῦ θεοῦ ἰσραήλ. τὸ δὲ ὄνομα χεβρὼν τὸ πρότερον
vrbs arbe metropolis ciuitatū enachim hec. τ terra ces
πόλις ἀρβαὶ μητρόπολις τῶν ἐνακὶμ αὕτη. καὶ ἡ γῆ ἐκό
sauit a bello.
πασεν τοῦ πολέμου. Ca. 15.
Et fuerūt termini tribus filioꝝ iuda per pplos su
Καὶ ἐγένετο τὰ ὅρια φυλῆς υἱῶν ἰούδα κατὰ δήμους αὐ
os a terminis idumee ab eremo sin cōtra
τῶν ἀπὸ τῶν ὁρίων τῆς ἰδουμαίας ἀπὸ τῆς ἐρήμου σὶν πρὸς
meridiē vsq ad cades. τ fuerūt eoꝝ termini ab austro vsq ad
λίβα ἕως κάδης. καὶ ἐγενήθη αὐτῶν τὰ ὅρια ἀπὸ λιβὸς ἕως
partē maris salsi a sūmitate que fert
μέρους θαλάσσης τῆς ἁλυκῆς ἀπὸ τῆς λοφιᾶς τῆς φερούσης
ad meridiē. τ egreditur cōtra ascēsum scor
ἐπὶ λίβα. καὶ διαπορεύεται ἀπέναντι τῆς προσαναβάσεως ἀ
pionū. τ pertransit in sina: τ ascēdit a meridie
κραβίν. καὶ ἐκπορεύεται σινά, καὶ ἀναβαίνει ἀπὸ λιβὸς
ad cades barne: τ peruenit in esron τ ascē
ἐπὶ κάδης βαρνή, καὶ ἐκπορεύεται ἐσρὼν καὶ προσαναβαί
dit in addaram: τ circuit q̄ est ad occidētē ca
νει εἰς ἀδδαρά, καὶ ἐκπεριπορεύεται τὴν κατὰ δυσμὰς κά
des: τ pertransit in asemona τ peruenit vsq ad torren
δης, καὶ πορεύεται ἐπὶ ἀσεμωνὰ καὶ διεκβαλεῖ ἕως χειμάρ
tem egypti. τ erit exitus eius terminoꝝ ad ma
ρου αἰγύπτου. καὶ ἔσται ἡ διέξοδος αὐτοῦ τῶν ὁρίων ἐπὶ τὴν θά
re. hoc est eoꝝ termini a meridie. τ termini ab
λασσαν. τοῦτό ἐστιν αὐτῶν ὅρια ἀπὸ λιβός. καὶ τὰ ὅρια ἀπὸ
oriente omne mare salsū vsq ad partē iordanis:
ἀνατολῶν πᾶσα ἡ θάλασσα ἡ ἁλυκὴ ἕως μέρους τοῦ ἰορδάνου,
τ termini eoꝝ ad aquilonē τ a sūmitate ma
καὶ τὰ ὅρια αὐτῶν ἐπὶ βορρᾶν καὶ ἀπὸ τῆς λοφιᾶς τῆς θαλάσ
ris τ a parte iordanis descēdūt termini in be
σης καὶ ἀπὸ τοῦ μέρους τοῦ ἰορδάνου ἐπιβαίνει τὰ ὅρια ἐπὶ βαι
thagla: τ transeūt ab aqlone in betharaba: τ as
θαγλά, καὶ παραπορεύεται ἀπὸ βορρᾶ ἐπὶ βαιθαραβά, καὶ προ
cendūt termini ad lapidē boen filij ruben. τ ascen
σαναβαίνει τὰ ὅρια ἐπὶ λίθον βαιὼν υἱοῦ ῥουβήν. καὶ προσανα
dūt termini ad debera vallis achor: τ aqui
βαίνει τὰ ὅρια ἐπὶ τὸ δαβὴρ τῆς φάραγγος ἀχώρ, καὶ κατὰ
lonē versus descēdūt in galgala: q̄ est ex aduerso ascē
βορρᾶν καταβαίνει ἐπὶ γαλγάλ, ὅ ἐστιν ἀπέναντι προσβάσε
sionis adōmim: q̄ est cōtra austrū valli. τ trāsibit termi
ως ἀδαμμίμ, ἥ ἐστι κατὰ λίβα τῇ φάραγγι. καὶ διεκβαλεῖ τὸ ὅ
nus ad aquā fontis solis. τ erit exitus eius fons
ριον ἐπὶ τὸ ὕδωρ πηγῆς ἡλίου. καὶ ἔσται ἡ διέξοδος αὐτοῦ πηγὴ
rogel. τ ascendūt termini in cōualle filij ennom in dor
ῥωγήλ, καὶ ἀναβαίνει τὰ ὅρια εἰς φάραγγα υἱοῦ ἐννὸμ ἐπὶ νώ
so iebusei a meridie hec est hierusalē. τ perten
του τοῦ ἰεβουσαίου ἀπὸ λιβὸς αὕτη ἐστὶν ἱερουσαλήμ. καὶ διεκβάλ
dūt termini ad verticē mōtis q̄ est cōtra val
λει τὰ ὅρια ἐπὶ κορυφὴν ὄρους ἥ ἐστι κατὰ πρόσωπον φάραγ
lē ennom ad mare qđ est ex parte terre raphaim ad aqlonē.
γος ἐννὸμ πρὸς θαλάσσῃ ἥ ἐστιν ἐκ μέρους γῆς ῥαφαὶμ ἐπὶ βορρᾶ.
τ pertransit terminus a vertice mōtis ad fontē a
καὶ διεκβάλλει τὸ ὅριον ἀπὸ κορυφῆς τοῦ ὄρους ἐπὶ πηγὴν ὕδα
que nepthoa: peruenient in vicos mōtis ephrō: τ ducet terminū
τος ναφθώ, καὶ διεκβαλεῖ ἐπὶ κώμας ὄρους ἐφρών, καὶ ἄξει τὸ ὅριον
in baal: hec est vrbs iarim. τ perueniet terminus a
εἰς βαάλ, αὕτη ἐστὶν πόλις ἰαρίμ. καὶ περιελεύσεται ὅριον ἀπὸ
baal ad mare: τ preteribit ad mōtē seir: τ trā
βαὰλ ἐπὶ θάλασσαν, καὶ παρελεύσεται εἰς ὄρος σηείρ, καὶ πα
sibit per dorsū vrbem iarim ab aqlone: hec est che
ρελεύσεται ἐπὶ νώτου πόλιν ἰαρὶμ ἀπὸ βορρᾶ, αὕτη ἐστὶν χα
slon: τ descēdet in vrbē solis: τ transi
σαλών, καὶ καταβήσεται ἐπὶ πόλιν ἡλίου, καὶ παρελεύσε
bit ad austrū. τ perueniet terminus cōtra dorsum accaron
ται ἐπὶ λίβα. καὶ διεκβαλεῖ τὸ ὅριον κατὰ νώτου ἀκκαρὼν

D
Iudi 1.b.

E

ad aquilonē: & mittet terminos in secrona: & per
ἐπὶ βοῤῥᾶν, καὶ διεκβαλεῖ τὰ ὅρια εἰς σαχρωνά, καὶ παρε-
trāsibit mōtē terre baala: & pueniet in iebneel: &
λεύσεται ὄρος γῆς βααλάν, καὶ διεκβαλεῖ ἐπὶ ἰαμνήλ, καὶ
erit exitus terminoꝝ in mare. & termini ipsoꝝ
ἔσται ἡ διέξοδος τῶν ὁρίων ἐπὶ θάλασσαν. καὶ τὰ ὅρια αὐτῶν
a mari mare magnū cōcludet. hi termini
ἀπὸ θαλάσσης ἡ θάλασσα ἡ μεγάλη ὁριεῖ. ταῦτα τὰ ὅρια
filioꝝ iuda in circuitu per pplos suos. & caleb filio
υἱῶν ἰούδα κύκλῳ κατὰ δήμους αὐτῶν. καὶ τῷ χαλὲβ υἱῷ
iephone dedit partē in medio filioꝝ iuda per ius
ἰεφωνὴ ἔδωκεν μερίδα ἐν μέσῳ υἱῶν ἰούδα διὰ προστάγμα-
sum dei. & dedit ei iosue vrbē arbe
τος τοῦ θεοῦ. καὶ ἔδωκεν αὐτῷ ἰησοῦς τὴν πόλιν ἀρβὲ
metropolim enach: ipa est hebron: & deleuit il
μητρόπολιν ἐνάκ, αὕτη ἐστὶ χεβρών, καὶ ἐξωλόθρευσεν ἐκεῖ-
linc caleph filius iephone tres filios enach sessai &
θεν χαλὲβ υἱὸς ἰεφωνὴ τοὺς τρεῖς υἱοὺς ἐνὰκ τὸν σουσὶ καὶ
haymā & tholmai stirpes enach. &
τὸν ἀχιμὰν καὶ τὸν θαλβαὶ γεννήματα τοῦ ἐνάκ. καὶ
ascēdit illinc caleb ad habitatores dabir:
ἀνέβη ἐκεῖθεν χαλὲβ ἐπὶ τοὺς κατοικοῦντας δαβίρ. τὸ
at nomē dabir prius vrbs litteraꝝ. & di
D δὲ ὄνομα δαβὶρ τὸ πρότερον πόλις γραμμάτων. καὶ εἶ-
Iudi. i.b. xit caleb quicūq; cepit vrbē litteraꝝ & do
πε χαλὲβ, ὃς ἐὰν λάβῃ τὴν πόλιν τῶν γραμμάτων καὶ κυ-
minatꝰ fuerit eius: dabo ei axā filiā meā in v
ριεύσῃ αὐτῆς, δώσω αὐτῷ τὴν ἀχσὰν θυγατέρα μου εἰς γυ-
xorem. & cepit eā othoniel filius cenez frater cha
ναῖκα. καὶ ἔλαβεν αὐτὴν γοθονιὴλ υἱὸς κενὲζ ἀδελφὸς χα-
leb iunior. & dedit ei axam filiā suā
λὲβ ὁ νεώτερος. καὶ ἔδωκεν αὐτῷ ἀχσὰν θυγατέρα αὐτοῦ
ei vxorem. & factū est cū pergeret ipsa. &
αὐτῷ γυναῖκα. καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ἐκπορεύεσθαι αὐτήν, καὶ
cōsuluit ei dicēs: petā a pa
συνεβουλεύσατο αὐτῷ λέγουσα, αἰτήσομαι τὸν πατέ-
tre meo agrū: & exclamauit ab asino. & dixit cha
ρα μου ἀγρόν. καὶ ἐβόησεν ἐκ τοῦ ὄνου. καὶ εἶπεν χα-
leb: qd est tibi? & dixit ei: da mihi bñdictionē: qm in
λέβ, τί ἐστί σοι; καὶ εἶπεν αὐτῷ, δός μοι εὐλογίαν, ὅτι εἰς
terrā nageb dedisti me. da mihi fontē aquaꝝ. & dedit
γῆν ναγὲβ δέδωκάς με. δός μοι τὴν γωλαθμάιμ. καὶ ἔδωκεν
ei caleb fontē aquaꝝ que supra & fontē q̄ in
αὐτῇ χαλὲβ τὴν γωλαθμάιμ τὴν ἄνω καὶ τὴν γωλὰθ τὴν κά-
fra. hec possessio tribus filioꝝ iuda per pplos suos.
τω. αὕτη ἡ κληρονομία φυλῆς υἱῶν ἰούδα κατὰ δήμους αὐτῶν.
fuerūt āt vrbes eoꝝ vrbes ad tribū filioꝝ
ἐγενήθησαν δὲ πόλεις αὐτῶν πόλεις πρὸς τῇ φυλῇ υἱῶν
iuda in terminis edom in deserto cabseel & eder &
ἰούδα ἐφ᾽ ὁρίων ἐδὼμ ἐπὶ τῆς ἐρήμου καβσεὴλ καὶ ἔδερ καὶ
iagur: & cina & dimona & adada: & cedes & asor
ἰαγούρ, καὶ κινὰ καὶ διμωνὰ καὶ ἀδαδά, καὶ κεδὲς καὶ ἀσὼρ
& iethan: ziph & thelem & baloth: asor noua &
καὶ ἰεθνάν, ζὶφ καὶ τελὲμ καὶ βαλώθ, ἀσὼρ τὴν καινὴν καὶ
vrbes esrom: hec est assor: amā & sama & me
αἱ πόλεις ἐσρών, αὕτη ἐστὶν ἀσώρ, ἀμὰμ καὶ σαμὰ καὶ μω-
loda: & asarsuar & asergadda & asemoth & beth
λαδά, καὶ ἀσαρσουὰρ καὶ ἀσεργαδδὰ καὶ ἀσεμὼθ καὶ βαι-
E phaleth & bersabee & baziothia: & baala & hyim &
φαλὲθ καὶ βηρσαβεὲ καὶ βιζιωθία, καὶ βαλλὰ καὶ αὐὶμ καὶ
asem: & beltolad & exul & harma: & siceleth & me
ἀσέμ, καὶ ἐλθωλὰδ καὶ χσὶλ καὶ ἑρμά, καὶ σικελὲθ καὶ με-
demena & sensenna: & labaoth & selim & ahem &
δεμηνὰ καὶ σανσαννά, καὶ λαβαὼθ καὶ σελεὶμ καὶ αἲν καὶ
remon: oēs ciuitates viginti & noue. & ville
ῥεμμών, πᾶσαι αἱ πόλεις εἴκοσι καὶ ἐννέα. καὶ αἱ κῶμαι
eaꝝ in cāpestri estaol & sarea & asena: & azo
αὐτῶν ἐν τῇ πεδινῇ ἀσθαὼλ καὶ σαραὰ καὶ ἀσνά, καὶ ζα-
ne & enganim taphua & enaim: & hierimoth &
νὼ καὶ ἠγαννὶμ ταφφουὰ καὶ τὴν ἠναΐμ, καὶ ἱεριμοὺθ καὶ
adulam
ὀδολλάμ

ex latere: inclinaturq;
secrona & transit
montē balaa: puenitq;
in iebneel:
& magni maris con-
tra occidentem fine cō-
cluditur. Hi sunt ter-
mini filiorum iuda per
circuitū ī cognationib9
suis. Caleph vero filio ie
phone dedit ptē ī me-
dio filiorum iuda: sicut
precepat ei dñs: cariat
tharbe patris
enach: ipsa est hebrō.
deleuitq; ex ea caleph
tres filios enach: sesai
& haymā: & tholmai
de stirpe enach
atq; inde cōscendēs ve
nit ad hitatores dabir
q̄ prius vocabatur ca-
riathsepher .i. ciuitas līa-
rum. Dixitq; caleph.
Qui pcusserit cariath-
sepher & cepit eam: da
bo ei axā filiā meā vxo-
rē. Cepitq; eā othoniel
filiꝰ cenez frat caleph
iunior: deditq; ei axā fi
liā suā vxorē. Qui cū p
gerēt sil: suasa est a viro
suo: vt peteret a patre
suo agrū: suspirauitq; vt
sedebat ī asino. Cui ca
leph quid habes? iquit.
At illa rñdit. Da mihi
bñdictionē. Terrā au-
stralē & arētē dedisti mi
hi: iūge & irriguā. De
dit itaq; ei caleph irri-
guū supius & inferius.
Hec ē possessio tribus
filiorū iuda p cognatio
nes suas. erātq; citates
ab extremis ptib9 filio
rū iuda iuxta terminos
edō a meridie: cabseel
et eder & iagur et cina
& dimōa & adada et ce
des et asor et ietham zi
ph: telē et baloth asor
noua & carioth: iesrō
hec ē assor: amam sa
me & meloda
et asergadda: et esse-
moth et bethfeleth et a
sersual et bersabee et
baziothia et baala
et humesē et heltholad
et exul et sarma
et siccelech et mede
ma et sesenna lebaoth
& seli et ahērēmō: oēs
ciuitates viginti
noue & ville earum. In
cāpestrib9 vero estaol &
sarea et asena et azone
et enganim et
taphua & enaym et hie
rimoth et adulam

צפונה ותאר הגבול שכרונה ועבר
הר הבעלה ויצא יבנאל והיו תצאות היה יצא
הגבול ימה: וגבול ים הימה הגדול
וגבול זה גבול בני יהודה סביב סבב
למשפחתם: ולכלב בן יפנה נתן יפה
חלק בתוך בני יהודה אל פי יהוה פה
ליהושע את קרית ארבע אבי
הענק היא חברון: וירש משם כלב
את שלושה בני הענק את ששי
ואת אחימן ואת תלמי ילידי הענק:
ויעל משם אל ישבי דבר ושם דבר עלה
לפנים קרית ספר: ויאמר כלב אשר פנה
יכה את קרית ספר ולכדה ונתתי אמר נכה
לו את עכסה בתי לאשה: וילכדה
עתניאל בן קנז אחי כלב ויתן לו את איש לכד
עכסה בתו לאשה: ויהי בבואה נתן
ותסיתהו לשאול מאת אביה שדה היה בוא
ותצנח מעל החמור ויאמר לה כלב סות
מה לך: ותאמר תנה לי ברכה כי ארץ צנח חמר
הנגב נתתני ונתתה לי גלת מים נתן
ויתן לה את גלת עליות ואת גלת
תחתיות: זאת נחלת מטה בני יהודה גלל
למשפחתם: ויהיו הערים מקצה נטה
למטה בני יהודה אל גבול אדום בנגבה היה עיר
קבצאל ועדר ויגור: וקינה ודימונה
ועדעדה: וקדש וחצור ויתנן: זיף
וטלם ובעלות: וחצור חדתה וקריות
חצרון היא חצור: אמם ושמע ומלדה:
וחצר גדה וחשמון ובית פלט: וחצר
שועל ובית שבע ובזיותיה: בעלה
ועיים ועצם: ואלתולד וכסיל וחרמה:
וצקלג ומדמנה וסנסנה: ולבאות
ושלחים ועין ורמון כל ערים עשרים
ותשע וחצריהן: בשפלה אשתאול
וצרעה ואשנה: וזנוח ועין
גנים תפוח והעינם: ירמות ועדלם

שוכה ועזקה׃ ושערים ועדיתים
והגדרה וגדרתים ערים ארבע רבע
עשרה וחצריהן׃ צנן וחדשה ומגדל
גד׃ ודלען והמצפה ויקתאל׃ לכיש
ובצקת ועגלון׃ וכבון ולחמס וכתליש׃
וגדרות בית דגון ונעמה ומקדה
ערים שש עשרה וחצריהן׃ לבנה
ועתר ועשן׃ ויפתח ואשנה ונציב׃
וקעילה ואכזיב ומראשה ערים
תשע וחצריהן׃ עקרון ובנתיה
וחצריה׃ מעקרון וימה כל אשר על
יד אשדוד וחצריהן׃ אשדוד בנתיה בנה
וחצריה עזה בנתיה וחצריה עד
נחל מצרים והים הגדול וגבול׃ נצל
ובהר שמיר ויתיר ושוכה׃ ודנה וקרית
סנה היא דבר׃ וענב ואשתמה
וענים׃ וגשן וחלן וגלה ערים עור
אחת עשרה וחצריהן׃ ארב ורומה
ואשען׃ וינום ובית תפוח ואפקה׃
וחמטה וקרית ארבע היא חברון
וציער ערים תשע וחצריהן׃ מעון
כרמל וזיף ויוטה׃ ויזרעאל ויקדעם
וזנוח׃ הקין גבעה ותמנה ערים
עשר וחצריהן׃ חלחול בית צור
וגדור׃ ומערת ובית ענות ואלתקן
ערים שש וחצריהן׃ קרית בעל
היא קרית יערים והרבה ערים
שתים וחצריהן׃ במדבר בית דבר
הערבה מדין וסככה׃ והנבשן ועיר
המלח ועין גדי ערים שש וחצריהן׃
ואת היבוסי יושבי ירושלם לא ישב
יכלו בני יהודה להורישם וישב ירש
היבוסי את בני יהודה בירושלם
Cap. xvj. עד היום הזה׃ ויצא
הגורל לבני יוסף מירדן יריחו גרל
למי יריחו מזרחה המדבר עלה זרח

socho & azecha et sari et adythaym et gedera et giderothaim: vrbes q̄tuordecim et ville earū. Sanā & adasa et magdalgad deleā et masepha et iectel lachis & baschat et eglō tebbō et leemes et cethis et gideroth et bethdagō et neama et maceda civitates sedeci et ville earū. Labana et ether & asā iepta et esna et nesib et ceyla et achzib et maresa: civitates nouē et ville earū. Accarō cum vicis et villulis suis. Ab accarō vsq; ad mare oīa que vergūt ad azotū et viculos ei⁹. Azot⁹ cū vicis et villulis suis. Gaza cū vicis et villulis suis vsq; ad torrentē egypti: et mare magnū terminus ei⁹: et i mōte samir et iether et socho et edēna cariatsenna: hec est dabir: anab et histemo et anym goson et olō et gylo: ciuitates vndeci et ville earū. Arab et roma et esaan et ianū et bethafua & afeca athmatha et cariatharbe: hec est hebron et sior ciuitates nouem et ville earū. maon & charmel et ziph et iothe iezrael et iucadam et zanoe accaym gabaa et thāna: ciuitates decē et ville earū. Alul et bethsor et gedor mareth et bethanoth et helthecen ciuitates sex et ville earum. Cariathbaal: hec ē cariathiarī vrbs siluarū et arebba: ciuitates due et ville earū. In deserto betharaba meddin et sacha & nebsan ciuitas salis: & engaddi: ciuitates sex & ville earum. Iebuseum aūt habitatorem hierl'em non potuerūt filii iuda delere: habitauitq; iebuseus cū filiis iuda in hierusalem vsq; in presentem diē.

Cecidit quoq; .16. sors filiorū ioseph a biordane cōtra hiericho et ad aquas ei⁹ ab oriēte solitudo q̄ ascēdit

τ socho τ azecha: τ sarim τ adithaim τ
καὶ σωχὼ καὶ ἀζηκά, καὶ σεβαρὶμ καὶ ἀγιθαΐμ καὶ
gedera: τ suburbana eius: vrbes quattuordecim:
γαδηρά, καὶ ἐπαύλεις αὐτῆς, πόλεις τεσσαρεσκαίδεκα,
τ ville eaꝝ. sanam τ adasa τ
καὶ αἱ κῶμαι αὐτῶν. σινὰμ καὶ ἀδασὰ καὶ
magdalgad: τ delean τ masepha τ iectel τ
μαγδαλγὰδ, καὶ δαλλὰν καὶ μασφὰ καὶ ἰεχθαὴλ καὶ
lachis τ baschar τ eglon: τ tebbon τ lee
λαχὶς καὶ βασχὰθ καὶ ἀγλὼν, καὶ χαββὼ καὶ λαμ
meo τ chethlis: τ gaderoth τ bethdagon τ nea
μὰς καὶ καθλὶς, καὶ γαδηρὼθ καὶ βηθδαγὼν καὶ νω
ma τ maceda: ciuitates sedecim: τ ville ea
μὰ καὶ μακηδά, πόλεις δεκαέξ, καὶ αἱ κῶμαι αὐ
rū. labana τ ather τ asan τ iephta τ asna
τῶν. λεβνὰ καὶ ἀθὲρ καὶ ἀσὰν, καὶ ἰεφθὰ καὶ ἀσεννὰ
τ nesib: τ ceila τ achzib τ maresa: ciui
καὶ νεσίβ, καὶ κεϊλὰ καὶ ἀχζὶβ καὶ μαρησά, πό
tates nouem: τ ville eaꝝ. accaron τ ville e
λεις ἐννέα, καὶ αἱ κῶμαι αὐτῶν. ἀκκαρὼν καὶ αἱ κῶμαι αὐ
ius τ suburbana eius. ab accaron τ vsq; ad ma
τῆς καὶ ἐπαύλεις αὐτῆς. ἀπὸ ἀκκαρὼν καὶ εἰς θά
re iemnath: τ oēs q̄cūq; sunt prope es
λασσαν ἰεμνάθ, καὶ πᾶσαι ὅσαι εἰσὶν πλησίον ἀσ
dod τ vici eaꝝ. esdoth τ vici eius
δὼδ καὶ αἱ κῶμαι αὐτῶν. ἐσδὼθ καὶ αἱ κῶμαι αὐτῆς
τ suburbana eius. gaza: τ ville eius τ
καὶ αἱ ἐπαύλεις αὐτῆς. γάζη, καὶ αἱ κῶμαι αὐτῆς καὶ
suburbana eius vsq; ad torrētē egypti: τ
αἱ ἐπαύλεις αὐτῆς ἕως τοῦ χειμάῤῥου αἰγύπτου, καὶ
mare magnū terminat. τ in mōtana samir
ἡ θάλασσα ἡ μεγάλη διορίζει. καὶ ἐν τῇ ὀρεινῇ σαμὶρ
τ iether τ socho: τ edenna τ vrbs litterarū.
καὶ ἰεθὲρ καὶ σωχώ, καὶ ῥεννὰ καὶ πόλις γραμμάτων.
hec est dabir τ anab τ histemo τ anim: τ
αὕτη ἐστὶν δαβὶρ καὶ ἀνὰβ καὶ ἀσθεμὼ καὶ αἰσὶμ, καὶ
gosen τ olon τ gilo: ciuitates vndecim: τ
γοσὸμ καὶ χιλοὺν καὶ γηλώ, πόλεις ἕνδεκα, καὶ αἱ
ville eaꝝ. arab τ roma τ esan: τ ianum
κῶμαι αὐτῶν. ἐρὲβ καὶ ῥουμὰ καὶ ἐσάν, καὶ ἰανοὺμ
bethafua τ afeca τ amatha: τ vrbes ar
βηθφουὲ καὶ ἀφακὰ καὶ ἀμματά, καὶ πόλεις ἀρ
be. hec est ebron τ sior: ciuitates nouem τ
βαί. αὕτη ἐστὶν χεβρὼν καὶ σιὼρ πόλεις ἐννέα καὶ
suburbana eaꝝ. maon τ charmel τ ziph τ io
αἱ ἐπαύλεις αὐτῶν. μαὼν καὶ χερμὲλ καὶ ζὶφ καὶ ἰετ
the: τ iezrael τ iedaā τ zanoe acain τ
τά, καὶ ἰεζραὴλ καὶ ἰεκδαὰμ καὶ ζανουὰ ἀκὶν καὶ
gabaa τ thamna: vrbes decem τ ville eaꝝ.
γαβαὰ καὶ θαμνά, πόλεις δέκα καὶ αἱ κῶμαι αὐτῶν.
alul τ bethsor τ gedor: mareth τ bethanoth τ bel
ἀλουὰ καὶ βηθσοὺρ καὶ γεδώρ, μαγαρὼθ καὶ βηθανὼθ καὶ ἐλ
thecen: ciuitates sex τ ville eaꝝ. cariabaal hec
θεκέν, πόλεις ἓξ καὶ αἱ κῶμαι αὐτῶν. καριαθβαὰλ αὕτη
vrbs iarim τ arebba: vrbes due τ ville
πόλις ἰαρὶμ καὶ ἀρεμβά, πόλεις δύο καὶ αἱ ἐπαύλεις
eaꝝ. in deserto betharaba. meddin sacha τ neb
αὐτῶν. ἐν τῇ ἐρήμῳ βαδδαργὶς. μαδδὶν χαχὰ καὶ νεβ
san: τ ciuitates salis τ engaddi: vrbes sex
σάν, καὶ αἱ πόλεις τῶν ἁλῶν καὶ ἐγγαδδί, πόλεις ἓξ
τ ville eaꝝ. τ iebuseus habitabat in hieru
καὶ αἱ κῶμαι αὐτῶν. καὶ ὁ ἰεβουσαῖος κατῴκει ἐν ἱερου
salem: τ nō potuerūt filii iuda delere
σαλὴμ, καὶ οὐκ ἐδυνήθησαν οἱ υἱοὶ ἰούδα ἀπολέσαι
eos: τ habitauit iebuseus cum filiis iu
αὐτούς, καὶ κατῴκησεν ὁ ἰεβουσαῖος μετὰ τῶν υἱῶν ἰού
da in hierusalem vsq; ad diē hanc.
δα ἐν ἱερουσαλὴμ ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης. Ca. 16.

Et fuerūt termini filioꝝ ioseph ab iordane
Καὶ ἐγένετο τὰ ὅρια υἱῶν ἰωσὴφ ἀπὸ τοῦ ἰορδάνου
cōtra hiericho ab oriēte desertū: τ ascēdēt
κατὰ ἱεριχὼ ἀπὸ ἀνατολῶν τὴν ἔρημον, καὶ ἀναβήσεται

de hiericho in montana in bethel. ⁊ egredietur de
ἀπὸ ἱεριχὼ εἰς τὴν ὀρεινὴν εἰς βαιθήλ. καὶ ἐξελεύσεται ἀπὸ
bethel in luzam: ⁊ transibunt ad terminos archiatha
βαιθὴλ εἰς λουζά, καὶ παρελεύσεται ἐπὶ τὰ ὅρια τοῦ ἀρχιατα
roth. ⁊ peruenient vsq; ad mare in terminos iepheleti
ρώθ. καὶ διελεύσεται ἐπὶ τὴν θάλασσαν ἐπὶ τὰ ὅρια τοῦ ἰεφλη
B leti vsq; ad terminos bethoron que infra ⁊ vsq; ad gazer: ⁊ erit
τὶ ἕως τῶν ὁρίων βαιθωρὼν τὴν κάτω καὶ ἕως γαζέρ, καὶ ἔσται
exitus eorum in mare. ⁊ possederunt filii
ἡ διέξοδος αὐτῶν ἐπὶ τὴν θάλασσαν. καὶ ἐκληρονόμησαν οἱ υἱοὶ
ioseph manasses ⁊ ephraim. ⁊ fuerunt termini filiorum ephraim
ἰωσὴφ μανασσῆς καὶ ἐφραίμ. καὶ ἐγενήθη ὅρια υἱῶν ἐφραὶμ
per populos suos: ⁊ fuerunt termini possessionis eorum
κατὰ δήμους αὐτῶν, καὶ ἐγενήθη τὰ ὅρια τῆς κληρονομίας αὐτῶν
ab oriente atarothaddar vsq; bethoron que supra. ⁊
ἀπὸ ἀνατολῶν ἀταρὼθ ἀδδὰρ ἕως βαιθωρὼν τὴν ἄνω. καὶ
peruenient termini ad mare in machmetath ab aquilone: ⁊
C διελεύσεται τὰ ὅρια ἐπὶ τὴν θάλασσαν εἰς μαχθὼθ ἀπὸ βορρᾶ,
preteribit terminus ad orientem in thanathselo:
καὶ περιελεύσεται τὰ ὅρια ἐπ᾽ ἀνατολὰς εἰς θηναθσηλώ,
⁊ pertransibit ipse ab oriente in ianocha. ⁊ descendet
καὶ παρελεύσεται αὐτὸ ἀπὸ ἀνατολῶν εἰς ἰανωχά. καὶ κατα
ab ianocha in atharoth ⁊ ville eorum: ⁊ in
βήσεται ἀπὸ ἰανωχὰ εἰς ἀταρὼθ καὶ αἱ κῶμαι αὐτῶν, καὶ εἰς
naaratha: ⁊ perueniet ad hiericho: ⁊ egredietur ad iordanem.
ναραθά, καὶ ἐλεύσεται ἐπὶ ἱεριχώ, καὶ διεκβαλεῖ ἐπὶ τὸν ἰορδάνην.
⁊ a thaphua pertransibunt termini vsq; ad mare ad
καὶ ἀπὸ ταπφοὺ πορεύσεται τὰ ὅρια ἐπὶ θάλασσαν ἐπὶ
torrentem cana: ⁊ erit exitus eius ad mare.
χειμάρρουν κανά, καὶ ἔσται ἡ διέξοδος αὐτοῦ ἐπὶ θάλασσαν.
D hec possessio tribus filiorum ephraim per populos suos.
αὕτη ἡ κληρονομία φυλῆς υἱῶν ἐφραὶμ κατὰ δήμους αὐτῶν.
⁊ vrbes separate filiis ephraim in medio
καὶ αἱ πόλεις αἱ ἀφορισθεῖσαι τοῖς υἱοῖς ἐφραὶμ ἀναμέσον
possessionis filiorum manasse: omnes vrbes ⁊ ville
τῆς κληρονομίας υἱῶν μανασσῆ, πᾶσαι αἱ πόλεις καὶ αἱ κῶ
earum. ⁊ non deleuit ephraim chananeum
μαι αὐτῶν. καὶ οὐκ ἀπώλεσεν ἐφραὶμ τὸν χαναναῖον τὸν
habitantem gazer: ⁊ habitabat chananeus in ephraim
κατοικοῦντα γαζέρ, καὶ κατῴκει ὁ χαναναῖος ἐν ἐφραὶμ
vsq; ad diem hanc: ⁊ fuerunt tributarii serui.
ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης, καὶ ἐγένετο ὑπόφοροι δοῦλοι. Ca. 17

Et fuerunt termini tribus manasse: quoniam hic primogenitus
A Καὶ ἐγένετο τὰ ὅρια φυλῆς μανασσῆ, ὅτι οὗτος πρω
ioseph: machir primogenito manasse
τότοκος τῷ ἰωσήφ, τῷ μαχὶρ πρωτοτόκῳ μανασσῆ
patri galaad. ipse enim vir pugnator in galaad
πατρὶ γαλαάδ. ἀνὴρ γὰρ πολεμιστὴς ἦν ἐν τῇ γαλα
⁊ in basan. ⁊ fuit filiis ma
αδίτιδι καὶ ἐν τῇ βασανίτιδι. καὶ ἐγενήθη τοῖς υἱοῖς μα
Nu. 27. a. nasse reliquis per populos suos filiis abiezer
νασσῆ τοῖς λοιποῖς κατὰ δήμους αὐτῶν τοῖς υἱοῖς ἀβιέζερ
⁊ filiis helech ⁊ filiis hesriel ⁊ filiis sy
καὶ τοῖς υἱοῖς ἐλὲκ καὶ τοῖς υἱοῖς ἐσριὴλ καὶ τοῖς υἱοῖς συ
chem ⁊ filiis epher ⁊ filiis semida. hi sunt
χὲμ καὶ τοῖς υἱοῖς ἐφὲρ καὶ τοῖς υἱοῖς σιμιδαί. οὗτοι εἰ
manasse filii ioseph mares per populos suos. ⁊
οἱ μανασσῆ υἱοῦ ἰωσὴφ οἱ ἄρσενες κατὰ δήμους αὐτῶν. καὶ
salphaad filio epher filii galaad filii machir filii ma
τῷ σαλπαὰδ υἱῷ ἐφὲρ υἱοῦ γαλαὰδ υἱοῦ μαχὶρ υἱοῦ μα
nasse non erant ei filii sed filie. ⁊ hec
νασσῆ οὐκ ἦσαν αὐτῷ υἱοὶ ἀλλὰ θυγατέρες. καὶ ταῦτα τὰ
nomina filiarum salphaad maala ⁊ noa ⁊
ὀνόματα τῶν θυγατέρων σαλπαὰδ μααλὰ καὶ νουὰ καὶ
egla ⁊ melcha ⁊ thersa. ⁊ steterunt coram elea
ἐγλὰ καὶ μελχὰ καὶ θερσά. καὶ ἔστησαν ἐναντίον ἐλεά
zar sacerdote ⁊ coram iosue filio nun ⁊ coram
ζαρ τοῦ ἱερέως καὶ ἐναντίον ἰησοῦ υἱοῦ ναυῆ καὶ ἐναντίον
principibus dicentes: deus precepit per manum
τῶν ἀρχόντων λέγουσαι, ὁ θεὸς ἐνετείλατο διὰ χει
moysi vt det nobis possessionem in medio
ρὸς μωυσῆ δοῦναι ἡμῖν κληρονομίαν ἐν μέσῳ τῶν

de hiericho ad montem bethel et egreditur de bethel luzam: transitq; terminum archiatharoth et descendit ad occidentem iuxta terminum iefleti vsq; ad terminos bethoron inferioris et gazer: finiunturq; regiones eius mari magno: possederuntq; filii ioseph manasses et effraim. Et factus est terminus filiorum effraim per cognationes suas: et possessio earum contra orientem astaroth addar vsq; bethoron superiorem: egrediunturq; confinia in mare. Machmetath vero aquilonem respicit et circuit terminos contra orientem in thanathselo: et pertransit ab oriente ianoe: descenditq; de ianoe in atharoth et noaratha et peruenit in hiericho: egrediturq; ad iordanem: de taphua pertransit contra mare in vallem arundineti: suntq; egressus eius in mare salsissimum. Hec est possessio tribus filiorum effraim per familias suas. vrbesque separate sunt filiis effraim in medio possessionis filiorum manasse et ville earum. Et non interfecerunt filii effrai chananeum qui habitabat in gazer: habitauitq; cananeus in medio effrai vsq; in diem hanc tributarius. 17.

Cecidit autem sors tribui manasse: ipse enim est primogenitus ioseph: machir primogenito manasse patri galaad qui fuit vir pugnator: habuitq; possessionem galaad et basan et reliquis filiorum manasse iuxta familias suas filiis abiezer et filiis helech et filiis hesrihel et filiis sichem et filiis epher et filiis semida. Isti sunt filii manasse filii ioseph: mares per cognationes suas. Salphaad vero filio epher filii galaad filii machir filii manasse non erant filii sed sole filie: quarum ista sunt nomina maala et noa et egla et melcha et thersa. Veneruntq; in conspectu eleazari sacerdotis et iosue filii nun et principum dicentes. Dominus precepit per manum moysi vt daretur nobis possessio in medio

מיריחו בהר בית אל ויצא מבית אל
לוזה ועבר אל גבול הארכי עטרות: גבל
וירד ימה אל גבול היפלטי עד
גבול בית חרון תחתון ועד גזר והיו היה
תצאתו ימה: וינחלו בני יוסף מנשה יצא נחל
ואפרים: ויהי גבול בני אפרים
למשפחתם ויהי גבול נחלתם שפחה
מזרחה עטרות אדר עד בית חורון
עליון: ויצא הגבול הימה המכמתת עלה
מצפון ונסב הגבול מזרחה תאנת סבב
שילה ועבר אתו ממזרח ינוחה:
וירד מינוחה עטרות ונערתה ופגע
ביריחו ויצא הירדן: מתפוח ילך
הגבול ימה נחל קנה והיו תוצאתיו
הימה זאת נחלת מטה בני אפרים נטה
למשפחתם: והערים המבדלות לבני עיר בדל
אפרים בתוך נחלת בני מנשה כל
הערים וחצריהן: ולא הורישו את ירש
הכנעני היושב בגזר וישב הכנעני
בקרב אפרים עד היום הזה ויהי
למס עבד: ויהי הגורל Cap. xvij
למטה מנשה כי הוא בכור יוסף גרל בכר
למכיר בכור מנשה אבי הגלעד כי
הוא היה איש מלחמה ויהי לו הגלעד לחם
והבשן: ויהי לבני מנשה הנותרים יתר
למשפחתם לבני אביעזר ולבני
חלק ולבני אשריאל ולבני שכם
ולבני חפר ולבני שמידע אלה בני
מנשה בן יוסף הזכרים למשפחתם:
ולצלפחד בן חפר בן גלעד בן מכיר
בן מנשה לא היו לו בנים כי אם היה
בנות ואלה שמות בנתיו מחלה ונעה בנה
חגלה מלכה ותרצה: ותקרבנה קרב
לפני אלעזר הכהן ולפני יהושע בן פנה
נון ולפני הנשיאים לאמר יהוה צוה נשא
את משה לתת לנו נחלה בתוך תוך

אחינו ויתן להם אל פי יהוה נחלה פה
בתוך אחי אביהן׃ ויפלו חבלי מנשה נפל
עשרה לבד מארץ הגלעד והבשן בדד
אשר מעבר לירדן׃ כי בנות מנשה
נחלו נחלה בתוך בניו וארץ הגלעד
היתה לבני מנשה הנותרים׃ ויהי היה יתר
גבול מנשה מאשר המכמתת אשר היה גבל
על פני שכם והלך הגבול אל הימין פנה ימן
אל ישבי עין תפוח׃ למנשה היתה
ארץ תפוח ותפוח אל גבול מנשה
לבני אפרים׃ וירד הגבול נחל קנה
נגבה לנחל ערים האלה לאפרים עיר
בתוך ערי מנשה וגבול מנשה מצפון צפן
לנחל ויהי תצאתיו הימה׃ נגבה
לאפרים וצפונה למנשה ויהי הים
גבולו ובאשר יפגעון מצפון וביששכר פגע
ממזרח׃ ויהי למנשה ביששכר זרח
ובאשר בית שאן ובנותיה ויבלעם בנה
ובנותיה ואת ישבי דאר ובנותיה
וישבי עין דר ובנותיה וישבי תענך
ובנתיה וישבי מגדו ובנותיה שלשת
הנפת׃ ולא יכלו בני מנשה להוריש נוף ירש
את הערים האלה ויואל הכנעני
לשבת בארץ הזאת׃ ויהי כי חזקו ישב
בני ישראל ויתנו את הכנעני למס נתן
והורש לא הורישו׃ וידברו בני דבר
יוסף את יהושע לאמר מדוע ידע
נתתה לי נחלה גורל אחד וחבל אחד נתן גרל
ואני עם רב עד אשר עד כה ברכני רבב
יהוה׃ ויאמר אליהם יהושע אם עם
רב אתה עלה לך היערה ובראת לך
שם בארץ הפרזי והרפאים כי
אץ לך הר אפרים׃ ויאמרו אוץ אמר
בני יוסף לא ימצא לנו ההר ורכב מצא
ברזל בכל הכנעני הישב בארץ
העמק לאשר בבית שאן ובנותיה

fratrū nrorū. Deditq;
iuxta impiū dn̄i poſſeſ
ſionē i medio terrarum
p̄ris earū: & ceciderūt
funiculi manaſſe decē:
abſq; terra galaad &
baſā trās iordanē. Filie
enim manaſſe poſſede
rūt hereditatē in medio
filiorū ei9. Terra autē
galaad cecidit i ſortē fi
liorū manaſſe q reliqui
erāt. Fuitq; terminus
manaſſe ab aſer mach
mata q̄ reſpicit ſichē et
egreditur ad dexteram
iuxta hitatores fontis
taphue. Etenī in ſorte
manaſſe ceciderat terra
taphue q̄ ē iuxta ter-
mios manaſſe filioꝝ ef-
frai. Deſcēditq; termi-
nus vallis harūdineti in
meridie torrētis citatū
effrai: q̄ i medio ſūt vr-
biū manaſſe. Terminus
manaſſe ab aqlone tor
rētis & exit9 eius pgit
ad mare: ita vt poſſeſſio
effrai ſit ab auſtro & ab
aquilōe manaſſe: vt vtrā
q; claudat mare: & con
iūgātur ſibi i tribu aſer
ab aquilōe: & in tribu
yſachar ab oriēte. Fuit
q; hereditas manaſſe in
yſachar & i aſer: betſan
& viculi ei9 & iebblaā
cū viculis ſuis: & hita-
tores dor cū oppidis ſu
is hitatores quoq; ēdor
cūviculis ſuis: ſimiliter
q; hitatores thenac cū
viculis ſuis & habitato-
res mageddo cū viculis
ſuis: & tertia pars vrbis
nophech. Nec potue-
rūt filii manaſſe has ci
uitates ſubuertere: ſed
cepit chananeus hitare
i terra ſua. Poſtq̄ autē
cōualuerunt filii iſrael
ſubiecerūt chananeos
& fecerūt ſibi tributari-
os nec interfecerūt eos.
Locutiq; ſunt filii io-
ſeph ad ioſue: & dixe-
rūt. Quare dediſti mi-
hi terrā i poſſeſſionē ſor
tis et funiculi vnius: cū
ſim tāte multitudinis &
benedixerit mihi dn̄s.
Ad quos ioſue ait. Si
ppl's mltus es: aſcēde
in ſyluā: & ſuccide tibi
ſpacia in terra pherezei
& raphaim: quia angu
ſta ē tibi poſſeſſio mō-
tis effraim. Cui rn̄derūt
filii ioſeph. Nō poteri
mus ad mōtana cōſcen
dere cū ferreis curribꝰ
vtātur chananei qui ha

fratrū nroꝝ. ⁊ data eſt eis poſſeſſio per pcece
ἀδελφῶν ἡμῶν. καὶ ἐδόθη αὐταῖς κληρονομία διὰ προστάγ-
ptū dn̄i: poſſeſſio inter fratres patris eaꝝ.
ματος κυρίου, κλῆρος ἐν τοῖς ἀδελφοῖς τοῦ πατρὸς αὐτῶν.
⁊ cecidit funiculus manaſſe capus labed de tra
καὶ ἔπεσεν ὁ σχοινισμὸς μανασσῆ ἀπὸ ἰωλαβὲδ ἐκ τῆς γῆς
galaad ⁊ baſan: que eſt trans iordanē: qm̄
γαλαὰδ καὶ τῆς βασὰν, ἥ ἐστι πέραν τοῦ ἰορδάνου, ὅτι
filie filioꝝ manaſſe poſſederūt poſſeſſionē i medio
θυγατέρες υἱῶν μανασσῆ ἐκληρονόμησαν κλῆρον ἐν μέσῳ
fratrū eaꝝ. at tra galaad fuit filiis
τῶν ἀδελφῶν αὐτῶν. ἡ δὲ γῆ γαλαὰδ ἐγενήθη τοῖς υἱοῖς
manaſſe relictis. ⁊ fuerūt termini manaſ
μανασσῆ τοῖς καταλελειμμένοις. καὶ ἐγενήθη ὅρια μανασ-
ſe ab aſer machmatath: q̄ eſt contra ſichem: ⁊
σῆ ἀπὸ ἀσὴρ μαχθὼθ, ἥ ἐστι κατὰ πρόσωπον σιχέμ, καὶ A
vadit ad terminos vſq; iamin in iaſeb: ⁊ in
πορεύεται ἐπὶ τὰ ὅρια ἐπὶ ἰαμὶν καὶ εἰς ἰασσὴβ, καὶ ἐπὶ
fontē taphue: in terminis manaſſe filiis ephraiʒ.
πηγὴν θαφθώθ, ἐπὶ τῶν ὁρίων μανασσῆ τοῖς υἱοῖς ἐφραίμ.
⁊ deſcēdēt termini in vallē ad meridiē iuxta
καὶ καταβήσεται τὰ ὅρια ἐπὶ φάραγγα ἐπὶ λίβα κατὰ
vallem iair terebinthus ephraim in medio vrbis
φάραγγα ἰαιὴρ τερέμινθος τῷ ἐφραὶμ ἀναμέσον πόλεως
manaſſe. ⁊ termini manaſſe ad aquilonē in torren
μανασσῆ. καὶ ὅρια μανασσῆ ἐπὶ βορρᾶν εἰς τὸν χειμάῤ-
tem: ⁊ erit exitus eius mare. ab auſtro
ῥουν, καὶ ἔσται ἡ διέξοδος αὐτοῦ θάλασσα. ἀπὸ λιβὸς τῷ
ephraiʒ ⁊ ad aquilonē manaſſe: ⁊ erit mare termini
ἐφραὶμ καὶ ἐπὶ βορρᾶν μανασσῆ, καὶ ἔσται ἡ θάλασσα ὅρια
eis: ⁊ in aſer cōiungētur ad aquilonē: ⁊ iſ-
αὐτοῖς, καὶ ἐπὶ ἀσὴρ συνάψουσιν ἐπὶ βορρᾶν, καὶ τῷ ἰσ-
ſachar ab oriēte. ⁊ erit manaſſe in iſſachar ⁊
σάχαρ ἀπὸ ἀνατολῶν. καὶ ἔσται μανασσῆ ἐν ἰσσάχαρ καὶ
in aſer beſath ⁊ ville eoꝝ. ⁊ ieblaam ⁊
ἐν ἀσὴρ βαιθσὰν καὶ αἱ κῶμαι αὐτῶν. καὶ ἰαβλαὰμ καὶ αἱ
filie eius: ⁊ in habitātes dor ⁊
θυγατέρες αὐτῆς, καὶ ἐπὶ τοὺς κατοικοῦντας δὼρ καὶ
vicos eius: ⁊ in habitātes endor ⁊
τὰς κώμας αὐτῆς, καὶ ἐπὶ τοὺς κατοικοῦντας ἐνδὼρ καὶ
vicos eius: ⁊ in habitātes tenach ⁊
τὰς κώμας αὐτῆς, καὶ ἐπὶ τοὺς κατοικοῦντας ταναὰχ καὶ
vicos eius: ⁊ habitātes maggedo
τὰς κώμας αὐτῆς, καὶ τοὺς κατοικοῦντας μαγγεδὼ
⁊ vicos eius: ⁊ tertia pars nopheth ⁊ vi
καὶ τὰς κώμας αὐτῆς, καὶ τὸ τρίτον τῆς ναφὲθ καὶ τὰς κώ-
cos eius. ⁊ nō potuerūt filii manaſſe ſu
μας αὐτῆς. καὶ οὐκ ἐδυνήθησαν οἱ υἱοὶ μανασσῆ ἐξο-
buertere ciuitates has. ⁊ cepit chananeus
λοθρεῦσαι τὰς πόλεις ταύτας. καὶ ἤρξατο ὁ χαναναῖος
habitare in tra hac. ⁊ fuit poſtq̄ preualuerūt
κατοικεῖν ἐν τῇ γῇ ταύτῃ. καὶ ἐγενήθη ἐπεὶ κατίσχυσαν οἱ
filii iſrael: fecerūt chananeos ſubiectos: ⁊ dele
υἱοὶ ἰσραὴλ, καὶ ἐποίησαν τοὺς χαναναίους ὑπηκόους, καὶ ἐξολε-
tione nō deleuerūt eos. cōtradixerūt āt filii ioſeph
θρεύσει οὐκ ἐξωλόθρευσαν αὐτούς. ἀντεῖπαν δὲ οἱ υἱοὶ ἰωσὴφ
ioſue dicētes: cur i poſſeſſiōe dediſti nobi poſſeſſionē vnā
τῷ ἰησοῦ λέγοντες, διατί ἐκληρονόμησας ἡμᾶς κλῆρον ἕνα
⁊ funiculū vnū: ego āt pplſ multus: ⁊ bn̄dixit mihi B
καὶ σχοίνισμα ἕν; ἐγὼ δὲ λαὸς πολύς, καὶ εὐλόγησέν με ὁ
deus: ⁊ dixit eis ioſue: ſi pplſ multus es tu: aſcē
θεός. καὶ εἶπεν αὐτοῖς ἰησοῦς, εἰ λαὸς πολὺς εἶ σύ, ἀνάβη-
de in ſyluā ⁊ ſuccide tibi illic in tra phe
θι εἰς τὸν δρυμὸν καὶ ἐκκάθαρον σεαυτῷ ἐκεῖ ἐν τῇ γῇ τοῦ φε-
rezei ⁊ raphaiʒ: ſi anguſtus fuerit mōs ephraim. ⁊
ρεζαίου καὶ τοῦ ῥαφαΐμ, εἰ στενοχωρεῖ σε τὸ ὄρος ἐφραίμ. καὶ
dixerūt filii ioſeph nō ſatis erit nobis mōs ephraiʒ:
εἶπαν οἱ υἱοὶ ἰωσὴφ οὐκ ἀρκέσει ἡμῖν τὸ ὄρος τὸ ἐφραίμ,
⁊ equus electus ⁊ ferrū ei chananeo
καὶ ἵππος ἐπίλεκτος καὶ σίδηρος παντὶ τῷ χαναναίῳ
habitāti in tra vallis in bethſan ⁊ in
τῷ κατοικοῦντι ἐν τῇ γῇ ἐμὲκ ἐν βαισὰν καὶ ἐν ταῖς

villis eius: et in valle iezrael. et ait iosue
κώμαις αὐτῆς, καὶ ἐν τῇ κοιλάδι ἰσραέλ. καὶ εἶπεν ἰησοῦς
filiis ioseph ephraim et manasse dicens: si
τοῖς υἱοῖς ἰωσὴφ τῷ ἐφραὶμ καὶ τῷ μανασσῇ λέγων, εἰ
pp̃ls es multus et vires magnas habes: nõ erit tibi pos
λαὸς εἶ πολὺς καὶ ἰσχὺν μεγάλην ἔχεις, οὐκ ἔσται σοι κλῆ
sessio vna: nã silua erit tibi qm̃ silua est: et suc
ρος εἷς, ὁ γὰρ δρυμὸς ἔσται σοι ὅτι δρυμός ἐστι, καὶ ἐκκα-
cides eam. et erit tibi exitus eius qñ dele
θαριεῖς αὐτόν. καὶ ἔσται σοι ἡ ἐξοδία αὐτοῦ ὅταν ἐξολο
ueris chananeũ: qm̃ equus electus est ei:
θρεύσῃς τὸν χαναναῖον, ὅτι ἵππος ἐπίλεκτός ἐστιν αὐτῷ,
qm̃ fortis est: tu eñi p̃ualeo eo.
ὅτι ἰσχυρός ἐστι, σὺ γὰρ ὑπερισχύεις αὐτοῦ. Ca. 18.

Et cõgregata est oĩs multitudo filiorũ israel in
Καὶ ἐξεκκλησιάσθη πᾶσα συναγωγὴ υἱῶν ἰσραὴλ εἰς
sylo: et fixerũt illic tabnaculũ testimonii: et
σηλώ, καὶ ἔπηξαν ἐκεῖ τὴν σκηνὴν τοῦ μαρτυρίου, καὶ
terra subiugata est ab eis. et remãserũt filii isra
ἡ γῆ ἐκρατήθη ὑπ᾽ αὐτῶν. καὶ κατελείφθησαν οἱ υἱοὶ ἰσρα
el: qui nõ possederunt possessionẽ eorũ
ήλ, οἳ οὐ κατεκληρονόμησαν τὴν κληρονομίαν αὐτῶν
septẽ tribus. et dixit iosue filiis israel: vsq;
ἑπτὰ φυλαί. καὶ εἶπεν ἰησοῦς τοῖς υἱοῖς ἰσραήλ, ἕως
quo vos pigri eritis ad intrãdũ vt possideatis terrã:
τίνος ὑμεῖς ἐκλυθήσεσθε εἰσελθεῖν κληρονομῆσαι τὴν γῆν,
quã dedit nobis dñs deus patrũ nr̃orũ. date
ἣν ἔδωκεν ἡμῖν κύριος ὁ θεὸς τῶν πατέρων ἡμῶν. δότε
ex vobis tres viros de tribu: et mittã eos:
ἐξ ὑμῶν τρεῖς ἄνδρας ἐκ φυλῆς, καὶ ἀποστελῶ αὐτούς,
et surgẽtes perambulẽt terrã: et descri
καὶ ἀναστάντες διελθέτωσαν τὴν γῆν, καὶ διαγραψάτω
bant eam coram me: sicut oportebit diuidere eã. et
σαν αὐτὴν ἐναντίον μου, καθὰ δεήσει διελεῖν αὐτήν. καὶ
venerũt ad eũ: et diuisit eis septẽ p̃tes.
ἦλθον πρὸς αὐτόν, καὶ διεῖλεν αὐτοῖς ἑπτὰ μερίδας.
iuda erigetur terminus a meridie eis: et filii ioseph
ἰούδας στήσεται ὅριον ἀπὸ λιβὸς αὐτοῖς, καὶ οἱ υἱοὶ ἰωσὴφ
erunt in terminũ eorũ ab aquilone. vos ãt di
στήσονται ἐπὶ τὸ ὅριον αὐτῶν ἀπὸ βορρᾶ. ὑμεῖς δὲ με-
uidite terrã in septẽ p̃tes: et afferte ad me
ρίσατε τὴν γῆν ἑπτὰ μερίδας, καὶ ἐνέγκατε πρός με
huc: et efferam vobis sortẽ hic coram dño deo
ὧδε, καὶ ἐξοίσω ὑμῖν κλῆρον ὧδε ἔναντι κυρίου τοῦ θεοῦ
vr̃o: nõ eñi est pars filiis leui in vobis. sacerdotiũ
ὑμῶν, οὐ γάρ ἐστι μερὶς τοῖς υἱοῖς λευὶ ἐν ὑμῖν. ἱερατεία
eñi dñi p̃s eius. et gad et ruben et dimi
γὰρ κυρίου μερὶς αὐτοῦ. καὶ γὰδ καὶ ῥουβὴν καὶ τὸ ἥμι-
dia p̃s trib9 manasse accepãt possessionẽ suã trans
συ φυλῆς μανασσῆ ἔλαβον τὴν κληρονομίαν αὐτῶν πέραν
iordanẽ ad orientẽ: quã dedit eis moyses
τοῦ ἰορδάνου ἐπ᾽ ἀνατολάς, ἣν ἔδωκεν αὐτοῖς μωυσῆς
famulus dñi. et surgẽtes viri perrexerũt.
ὁ παῖς κυρίου. καὶ ἀναστάντες οἱ ἄνδρες ἐπορεύθησαν.
et precepit iosue viris eunti
καὶ ἐνετείλατο ὁ ἰησοῦς τοῖς ἀνδράσι τοῖς πορευο-
bus vt p̃scriberẽt terrã dicẽs: circuite et cal-
μένοις χωροβατῆσαι τὴν γῆν λέγων, διέλθετε καὶ πο-
cate terrã: et describite eam: ac re
ρεύθητε τὴν γῆν, καὶ χωροβατήσατε αὐτήν, καὶ πα-
uertimini ad me: et emittã vobis hic sortem co
ραγένεσθε πρός με, καὶ ἐξοίσω ὑμῖν ὧδε κλῆρον ἔναν-
rã dño in sylo. et perrexerũt viri et ambu
τι κυρίου ἐν σηλώ. καὶ ἐπορεύθησαν οἱ ἄνδρες καὶ διῆλ-
lauerũt in terra: et lustrauerũt eam. et viderũt
θον ἐν τῇ γῇ, καὶ ἐχωροβάτησαν αὐτήν. καὶ εἴδοσαν
eam: et descripserũt eã per vrbes eius septẽ
αὐτήν, καὶ ἔγραψαν αὐτὴν κατὰ πόλεις αὐτῆς ἑπτὰ
p̃tes in volumine: et tulerunt ad iosue in
μερίδας εἰς βιβλίον, καὶ ἤνεγκαν πρὸς ἰησοῦν εἰς
castra in sylo. et
τὴν παρεμβολὴν ἐν σηλώ. καὶ ∞∞∞∞∞∞∞∞

bitãt i terra cãpestri: in q̃ site sũt bersã cum viculis suis: & iezrael mediam possidẽs vallẽ. Dixitq; iosue ad domum ioseph & effraim & manasse. Pplš multus es & magne fortitudis: nõ habebis sortem vnã sed trãsibis ad montẽ: & succides ∞∞∞∞∞ tibi atq; purgabis ad hitandũ spacia & poteris vltra p̃cedere cũ subuerteris chananeũque dicis ferreos hẽe curr9 et eẽ fortissimũ. 18.

Congregatiq; sunt oẽs filii isrl̃ i sylo: ibiq; fixerũt tabernaculũ testimonii: & fuit eis terra subiecta. Remãserãt aũt filiorũ isrl̃ septẽ trib9: q̃ necdum accepãt possessiões suas. Ad quos iosue ait. Vsq; quo marcetis ignauia: & non intratis ad possidendam terram quam dominus deus p̃rm vr̃oꝝ dedit vobis. Eligite de singulis tribubus ternos viros vt mittã eos: & pergant atq; circumeant terrã: & describãt eam iuxta nũerꝝ vniuscuiusq; multitudinis referãtq; ad me qđ descripserint. Diuidite vobis terrã i septẽ partes. Iudas sit i terminis suis ab australi plaga & domus ioseph ab aquilõe. mediã inter hos terrã i septem p̃tes describite: et huc vẽietis ad me: vt corã dño deo vr̃o mittã vobis hic sortẽ: qa nõ ẽ inter vos p̃s leuitaꝝ: sed sacerdotiũ domini est eorũ hereditas. Gad ãt & rubẽ & dimidia trib9 manasse iã accepãt possessiones suas trans iordanẽ ad orientalem plagã: q̃s dedit eis moyses famulus dñi. Cũq; surrexissẽt viri vt p̃gerẽt ad describẽdã terrã precepit eis iosue: dicens. Circuite terrã & describite eã: ac reuertimini ad me: vt hic corã dño deo vr̃o in sylo mittã vobis sortẽ. Itaq; p̃rexerũt & lustrãtes eã i septem p̃tes diuiserũt scribẽtes i volumĩe reuersiq; sũt ad Iosue in castra sylo. Qui ∞∞∞

ולאשר בעמק יזרעאל׃ ויאמר
יהושע אל בית יוסף לאפרים
ולמנשה לאמר עם רב אתה וכח — כח
גדול לך לא יהיה לך גורל אחד׃ — גדל היה
כי הר יהיה לך כי יער הוא ובראתו
והיה לך תצאתיו כי תוריש את — יצא ירש
הכנעני כי רכב ברזל לו כי חזק הוא׃
ויקהלו כל עדת בני — cap. xviij. קהל יעד
ישראל שילה וישכינו שם את — שכן
אהל מועד והארץ נכבשה לפניהם׃ — יעד כבש
ויותרו בבני ישראל אשר לא חלקו — פנה יתר
את נחלתם שבעה שבטים׃ ויאמר
יהושע אל בני ישראל עד אנה
אתם מתרפים לבוא לרשת את — רפה ירש
הארץ אשר נתן לכם יהוה אלהי
אבתיכם׃ הבו לכם שלשה אנשים — יהב
לשבט ואשלחם ויקומו ויתהלכו — שלח קום
בארץ ויכתבו אתה לפי נחלתם — הלך כתב
ויבאו אלי׃ והתחלקו אתה לשבעה — פה בוא
חלקים יהודה יעמד על גבולו מנגב — חלק את
ובית יוסף יעמדו על גבולם מצפון׃ — עמד גבל
ואתם תכתבו את הארץ שבעה חלקים — צפן
והבאתם אלי הנה וירתי לכם גורל — בוא ירה
פה לפני יהוה אלהינו׃ כי אין חלק — גרל
ללוים בקרבכם כי כהנת יהוה
נחלתו וגד וראובן וחצי שבט — חצה
המנשה לקחו נחלתם מעבר לירדן
מזרחה אשר נתן להם משה עבד — זרח
יהוה׃ ויקמו האנשים וילכו ויצו — צוה
יהושע את ההלכים לכתב את הארץ
לאמר לכו והתהלכו בארץ וכתבו — ילך
אתה ושובו אלי ופה אשליך לכם — שלך
גורל לפני יהוה בשלה׃ וילכו
האנשים ויעברו בארץ ויכתבוה — עבר
לערים לשבעה חלקים על ספר — עיר
ויבאו אל יהושע אל המחנה שלה׃ — בוא חנה

וַיַּשְׁלֵךְ לָהֶם יְהוֹשֻׁעַ גּוֹרָל בְּשִׁלֹה
לִפְנֵי יְהוָה וַיְחַלֶּק שָׁם יְהוֹשֻׁעַ אֶת חָלַק
הָאָרֶץ לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל כְּמַחְלְקֹתָם׃
וַיַּעַל גּוֹרַל מַטֵּה בְנֵי בִנְיָמִן לְמִשְׁפְּחֹתָם עָלָה שָׁפַח
וַיֵּצֵא גְּבוּל גּוֹרָלָם בֵּין בְּנֵי יְהוּדָה וּבֵין גָּבַל
בְּנֵי יוֹסֵף׃ וַיְהִי לָהֶם הַגְּבוּל לִפְאַת הָיָה פָּאָה
צָפוֹנָה מִן הַיַּרְדֵּן וְעָלָה הַגְּבוּל אֶל
כֶּתֶף יְרִיחוֹ מִצָּפוֹן וְעָלָה בָהָר יָמָּה
וְהָיָה תֹּצְאוֹתָיו מִדְבָּרָה בֵּית אָוֶן׃ יָצָא דָּבַר
וְעָבַר מִשָּׁם הַגְּבוּל לוּזָה אֶל כֶּתֶף
לוּזָה נֶגְבָּה הִיא בֵּית אֵל וְיָרַד הַגְּבוּל
עַטְרוֹת אַדָּר עַל הָהָר אֲשֶׁר מִנֶּגֶב
לְבֵית חוֹרֹן תַּחְתּוֹן׃ וְתָאַר הַגְּבוּל וְנָסַב סָבַב
לִפְאַת יָם נֶגְבָּה מִן הָהָר אֲשֶׁר עַל
פְּנֵי בֵית חוֹרוֹן נֶגְבָּה וְהָיוּ תֹּצְאֹתָיו פָּנָה
אֶל קִרְיַת בַּעַל הִיא קִרְיַת יְעָרִים
עִיר בְּנֵי יְהוּדָה זֹאת פְּאַת יָם׃ וּפְאַת
נֶגְבָּה מִקְצֵה קִרְיַת יְעָרִים וְיָצָא
הַגְּבוּל יָמָּה וְיָצָא אֶל מַעְיַן מֵי נֶפְתּוֹחַ׃ עָיַן
וְיָרַד הַגְּבוּל אֶל קְצֵה הָהָר אֲשֶׁר
עַל פְּנֵי גֵּי בֶן הִנֹּם אֲשֶׁר בְּעֵמֶק גָּיָא
רְפָאִים צָפוֹנָה׃ וְיָרַד גֵּי הִנֹּם אֶל כֶּתֶף
הַיְבוּסִי נֶגְבָּה וְיָרַד עֵין רֹגֵל׃ וְתָאַר
מִצָּפוֹן וְיָצָא עֵין שֶׁמֶשׁ וְיָצָא אֶל צָפַן
גְּלִילוֹת אֲשֶׁר נֹכַח מַעֲלֵה אֲדֻמִּים גָּלַל עָלָה
וְיָרַד אֶבֶן בֹּהַן בֶּן רְאוּבֵן׃ וְעָבַר אֶל
כֶּתֶף מוּל הָעֲרָבָה צָפוֹנָה וְיָרַד
הָעֲרָבָתָה׃ וְעָבַר הַגְּבוּל אֶל כֶּתֶף בֵּית
חָגְלָה צָפוֹנָה וְהָיָה תֹּצְאוֹת הַגְּבוּל אֶל
לְשׁוֹן יָם הַמֶּלַח צָפוֹנָה אֶל קְצֵה לָשַׁן
הַיַּרְדֵּן נֶגְבָּה זֶה גְּבוּל נֶגֶב׃ וְהַיַּרְדֵּן
יִגְבֹּל אֹתוֹ לִפְאַת קֵדְמָה זֹאת נַחֲלַת גָּבַל פָּאָה
בְּנֵי בִנְיָמִן לִגְבוּלֹתֶיהָ סָבִיב לְמִשְׁפְּחֹתָם׃ סָבַב שָׁפַח
וְהָיוּ הֶעָרִים לְמַטֵּה בְּנֵי בִנְיָמִן הָיָה עִיר
לְמִשְׁפְּחוֹתֵיהֶם יְרִיחוֹ וּבֵית חָגְלָה נָטָה
וְעֵמֶק קְצִיץ׃ וּבֵית הָעֲרָבָה וּצְמָרַיִם

misit sortes corā dño in sylo diuisitq; terram filiis isrł in septem partes. Et ascendit sors prima filiorum beniamin p familias suas: vt possiderēt terrā iter filios iuda et filios ioseph. Fuitq; terminus eorū contra aquilonē a iordāe pergens iuxta latus hiericho septentrionalis plage. & inde cōtra occidētē ad mōtana cōscēdēs & pueniēs ad solitudinē bethauen atq; ptrāsiēs iuxta luzā ad meridiē: ipa est bethel: descēditq; in astaroth addar i mōtē qui est ad meridiem bethorō inferioris: & iclinatur circuens cōtra mare ad meridiē montis qui respicit bethorō cōtra africum. Sūtq; exitus eius in cariathbaal: que vocatur & cariathiarim vrbē filiorū iuda. Hec est plaga cōtra mare ad occidētē. A meridie aūt ex pte carathiarī egreditur terminus cōtra mare: et pueit vsq; ad fōtē aqrū nepthoa. Descēditq; i partē mōtis qui respicit vallē filiorum ennō: et est cōtra septētrionalē plagā in extrema parte vallis raphaim. Descēditq; i gehennō id est vallis ennom iuxta latus iebusei ad austrū & puenit ad fōtem rogel transiens ad aquilonem: & egrediens ad ensemes id est fontem solis et ptrāsit vsq; ad tumulos qui sūt e regiōe ascēsus adōmi: descenditq; habenboen id est lapidem boē filii ruben et ptrāsit ex latere aquilonis ad cāpestria: descenditq; i planitiē: & ptergreditur cōtra aquilonē bethagla: sūtq; exitus eius cōtra linguā maris salsissimi ab aqlōe in fine iordāis ad australē plagā q est terminus illius ab oriente. Hec est possessio filiorū beniami p termios suos i circuitu & familias suas. Fueritq; citates eius hiericho et bethagla et vallis casis betharaba et sa

iniecit eis iosue sortem in sylo corā dño: ⁊
ἐνέβαλεν αὐτοῖς ἰησοῦς κλῆρον ἐν σηλὼ ἔναντι κυρίου, καὶ
diuisit illic iosue terrā filijs israel per parti-
ἐμέρισεν ἐκεῖ ἰησοῦς τὴν γῆν τοῖς υἱοῖς ἰσραὴλ κατὰ μερι-
tiões eorū: ⁊ ascēdit sors tribus filiorū beniamī
σμοὺς αὐτῶν, καὶ ἐξῆλθεν ὁ κλῆρος φυλῆς υἱῶν βενιαμὶν
prima per ppłos suos. ⁊ exierūt termini sortis
πρῶτος κατὰ δήμους αὐτῶν. καὶ ἐξῆλθεν ὅρια τοῦ κλήρου
eorū inter filios iuda ⁊ inter filios ioseph. ⁊
αὐτῶν ἀναμέσον υἱῶν ἰούδα καὶ ἀναμέσον υἱῶν ἰωσήφ. καὶ
fuerūt eorū termini ab aquilone ab iordane: as
ἐγενήθη αὐτῶν τὰ ὅρια ἀπὸ βορρᾶ ἀπὸ τοῦ ἰορδάνου, προ-
cendent termini iuxta dorsū hiericho ad boreā: ⁊
σαναβήσεται τὰ ὅρια κατὰ νώτου ἱεριχὼ ἐπὶ βορρᾶν, καὶ
ascēdet ad mōtē in mare: ⁊ erit exi
ἀναβήσεται ἐπὶ τὸ ὄρος ἐπὶ τὴν θάλασσαν, καὶ ἔσται ἡ διέξο-
tus eius solitudo bethauē. ⁊ ptrāsibūt il
δος αὐτοῦ ἡ μαδβαρῖτις βαιθαυν. καὶ διελεύσεται ἐκεῖ-
linc termini luza ab austro: hec est bethel. ⁊ des
θεν τὰ ὅρια λουζὰ ἀπὸ λιβός, αὕτη ἐστὶν βαιθήλ. καὶ κατα-
cendēt termini ataroth addar in mōtanā q̄ est ad
βήσεται τὰ ὅρια ἀταρὼθ ἐδδὰρ ἐπὶ τὴν ὀρεινὴν ἥ ἐστι πρὸς
austrū bethorō inferior. ⁊ pertrāsibūt termini ⁊ cir
λίβα βαιθωρὼν ἡ κάτω. καὶ διελεύσεται τὰ ὅρια καὶ περι-
cuibūt in partē aspicientē qđ ad mare
ελεύσεται ἐπὶ τὸ μέρος τὸ βλέπον τὸ παρὰ θάλασσαν
ab austro a mōte in faciē bethorō meridiē.
ἀπὸ λιβὸς ἀπὸ τοῦ ὄρους ἐπὶ πρόσωπον βαιθωρὼν λίβα.
⁊ erit exitus eius in cariath baal: hec est ca C
καὶ ἔσται ἡ διέξοδος αὐτοῦ εἰς καριὰθ βαὰλ, αὕτη ἐστὶ κα-
riathiarim: vrbs filiorū iuda: hec est pars que
ριαθιαρίμ, πόλις υἱῶν ἰούδα, τοῦτό ἐστι τὸ μέρος τὸ
ad mare: ⁊ pars q̄ ad austrū a parte ca
πρὸς θάλασσαν, καὶ μέρος τὸ πρὸς λίβα ἀπὸ μέρους κα-
riathbaal. ⁊ ptransibūt in gasen: ⁊ egredientur in
ριαθβαάλ. καὶ διελεύσεται εἰς γασίν, καὶ ἐξελεύσεται ἐπὶ
fontē aque nepthoa. ⁊ descēdēt termini i par
πηγὴν ὕδατος ναφθώ. καὶ καταβήσεται τὰ ὅρια ἐπὶ μέ-
te mōtis qđ est e regione silue filij ennō qđ
ρους τοῦ ὄρους ὅ ἐστι κατὰ πρόσωπον νάπης υἱοῦ ἐννὸμ ὅ
est ex parte vallis raphaim a septētriōe: ⁊ descēdēt
ἐστιν ἐκ μέρους ἐμεκραφαὶμ ἀπὸ βορρᾶ, καὶ καταβήσεται
in gehennon in dorsum iebus ab austro. ⁊ perue
ἐπὶ γαιεννὰμ ἐπὶ νῶτον ἰεβοῦς ἀπὸ λιβός. καὶ καταβή-
niēt ad fontem rogel: ⁊ ptrāsibūt in aquilonē: ⁊ per
σεται ἐπὶ πηγὴν ῥογήλ, καὶ διεκβαλεῖ ἐπὶ βορρᾶν, καὶ διε-
trāsibūt ad fontem sames: ⁊ pertrāsibūt ad gali
λεύσεται ἐπὶ πηγὴν σαμές, καὶ παρελεύσεται ἐπὶ γαλι-
loth: q̄ est e regione ad ascensum adōmim. ⁊ des
λώθ, ἥ ἐστιν ἀπέναντι πρὸς ἀνάβασιν ἐδωμίμ. καὶ κα-
cendēt ad lapidē boen filiorū rubē. ⁊ pertrāsibūt
ταβήσεται ἐπὶ λίθον βαὼν υἱῶν ῥουβήν. καὶ διελεύσεται
per dorsū betharaba ab aquilone: ⁊ descendēt
κατὰ νώτου βαιθαραβὰ ἀπὸ βορρᾶ, καὶ καταβήσεται
in araba. ⁊ pertrāsibūt ad terminos in dorsum be
ἐπὶ ἀραβά. καὶ παρελεύσεται ἐπὶ τὰ ὅρια ἐπὶ νῶτον βαι-
thagla ab aquilone: ⁊ erit exitus terminorū in col
θαγλὰ ἀπὸ βορρᾶ, καὶ ἔσται ἡ διέξοδος τῶν ὁρίων ἐπὶ λο-
lem maris salis ab aquilone in partē
φιὰν τῆς θαλάσσης τῶν ἁλῶν ἀπὸ βορρᾶ εἰς μέρος τοῦ
iordanis ab austro. hi termini sunt ab austro: ⁊
ἰορδάνου ἀπὸ λιβός. ταῦτα τὰ ὅριά ἐστιν ἀπὸ λιβός. καὶ
iordanis distermiabit illā a pte ab oriente. hec pos D
ὁ ἰορδάνης ὁριεῖ αὐτὸ ἀπὸ μέρους ἀπ᾽ ἀνατολῶν. αὕτη ἡ κλη-
sessio filiorū beniamin termini eius in circuitu per po
ρονομία υἱῶν βενιαμὶν τὰ ὅρια αὐτῆς κύκλῳ κατὰ δή-
pulos suos. ⁊ fuerunt vrbes tribus filiorū
μους αὐτῶν. καὶ ἐγενήθησαν αἱ πόλεις τῆς φυλῆς τῶν υἱῶν
beniamin per ppłos suos hiericho ⁊ bethagla ⁊
βενιαμὶν κατὰ δήμους αὐτῶν ἱεριχὼ καὶ βαιθαγλὰ καὶ
vallis casis ⁊ betharaba ⁊ samarim
μεκκασίς καὶ βαιθαραβὰ καὶ σαμαρίμ

τ bethel: τ auim τ aphra τ aphara: τ capharammona
καὶ βαιθήλ, καὶ αὐίμ καὶ ἀφρὰ καὶ ἀφαρὰ, καὶ καφαραμμωνὰ
τ aphni τ gabaa: ciuitates duodecim τ ville eaꝝ.
καὶ τὴν ἀφνὶ καὶ γαβαά, πόλεις δώδεκα καὶ αἱ κῶμαι αὐτῶν.
gabaon τ rama τ beroth: τ maſſepha τ cephira τ maſ
γαβαὼν καὶ ῥαμὰ καὶ βηρώθ, καὶ μασσηφὰ καὶ κεφιρὰ καὶ μασ
ſa: τ recen τ ierphel τ therala: τ ſelaelaph τ iebus:
σά, καὶ ῥεκὲν καὶ ἰερφαὴλ καὶ θαραλά, καὶ σηλαελὰφ καὶ ἰεβοῦς,
hec eſt hieruſalem: τ gabaoth τ vrbs iarim: tre
αὕτη ἐστὶν ἱερουσαλὴμ, καὶ γαβαὼθ καὶ πόλις ἰαρίμ, τρεῖς
decim τ ville eaꝝ. hec poſſeſſio filioꝝ benia
καίδεκα καὶ αἱ κῶμαι αὐτῶν. αὕτη ἡ κληρονομία υἱῶν βενια
min per populos ſuos.
μὶν κατὰ δήμους αὐτῶν. Ca. 19.

ET egreſſa ē ſors ſcda ſymeon
Καὶ ἐξῆλθεν ὁ κλῆρος ὁ δεύτερος τῷ συμεὼν τῇ
tribui filioꝝ ſymeon per populos ſuos: τ fuit
φυλῇ υἱῶν συμεὼν κατὰ δήμους αὐτῶν, καὶ ἐγενήθη ἡ
hereditas eoꝝ in medio poſſeſſionū filioꝝ iuda. τ fu
κληρονομία αὐτῶν ἀναμέσον κλήρων υἱῶν ἰούδα. καὶ ἐγε
it eis poſſeſſio berſabee τ ſabe τ mola
νήθη αὐτοῖς ὁ κλῆρος βηρσαβεὲ καὶ σαβὲ καὶ μωλα
da: τ aſerſual τ bola τ iaſom τ eltho
δά, καὶ ἀσερσουὰλ καὶ βωλὰ καὶ ἰασὸμ καὶ ἐλθου
lad τ bathul τ erma: τ ſiceleg τ bethamar
λὰδ καὶ βαθοὺλ καὶ ἑρμά, καὶ σικελὰγ καὶ βαιθαμαρ
chaboth τ aſerſuſim τ bethlebaoth: τ agri
χαβὼθ καὶ ἀσερσουσὶμ καὶ βαιθλεβαώθ, καὶ οἱ ἀγροὶ
eoꝝ vrbes tredecim: τ ville eaꝝ. aim
αὐτῶν πόλεις τρεισκαίδεκα καὶ αἱ κῶμαι αὐτῶν. αἲν
τ remmon. τ ether τ aſan ciuitates quattuor τ vil
καὶ ῥεμμὼν. καὶ ἐθὲρ καὶ ἀσὰν πόλεις τέσσαρες καὶ αἱ κῶ
le eaꝝ. τ oēs vicuſi per circuitū vrbi
μαι αὐτῶν. καὶ πᾶσαι αἱ ἐπαύλεις περικύκλῳ τῶν πόλε
um iſtaꝝ vſq ad baalath berrathmoth euntiū cōtra au
ων τούτων ἕως βααλὰθ βηρραμὼθ πορευομένων κατὰ λί
ſtrū. hec hereditas tribus filioꝝ ſymeon per populos
βα. αὕτη ἡ κληρονομία φυλῆς υἱῶν συμεὼν κατὰ δήμους
ſuos. a poſſeſſione iuda poſſeſſio tribus
αὐτῶν. ἀπὸ τοῦ κλήρου τοῦ ἰούδα ἡ κληρονομία φυλῆς
filioꝝ ſymeon: qm̄ fuit pars filioꝝ iuda maior q̄
υἱῶν συμεών, ὅτι ἐγενήθη ἡ μερὶς υἱῶν ἰούδα μείζων τῆς
eoꝝ: τ poſſederūt filij ſymeon in medio
αὐτῶν, καὶ ἐκληρονόμησαν οἱ υἱοὶ συμεὼν ἐν μέσῳ τοῦ
hereditatis eoꝝ. τ exiuit ſors tertia za
κλήρου αὐτῶν. καὶ ἐξῆλθεν ὁ κλῆρος ὁ τρίτος τῷ ζα
bulon per populos ſuos: erūt termini poſſe
βουλὼν κατὰ δήμους αὐτῶν, ἔσται τὰ ὅρια τῆς κλη
ſſionis eoꝝ vſq ad ſarid. τ aſcēdunt
ρονομίας αὐτῶν ἕως σαρίδ. καὶ προσαναβαίνει τὰ
termini eoꝝ in mare τ marala: τ cōgregabūtur ī
ὅρια αὐτῶν εἰς θάλασσαν καὶ μαραλά, καὶ συνάξει ἐπὶ
dabaſthe: τ occurrent in vallē que eſt
δαβασθέ, καὶ ἀπαντήσει εἰς τὴν φάραγγα ἥ ἐστι
contra iecnam. τ reuerterūt de ſarid
κατὰ πρόσωπον ἰεκνάμ. καὶ ἀνέστρεψαν ἀπὸ σαρίδ
e regione ab oriente ſames in terminos cha
ἐξ ἐναντίας ἀπ' ἀνατολῶν σαμὲς ἐπὶ τὰ ὅρια χα
ſellaththabor: τ pertrāſibūt vſq dabrath: τ aſ
σελλαθθαβώρ, καὶ διελεύσεται ἐπὶ δαβρὼθ, καὶ προσ
cendent cōtra iaphphie. τ illinc circuibūt
αναβήσεται ἐπὶ ἰαφφιέ. καὶ ἐκεῖθεν περιελεύσεται
e regione ad orientē in gethaepher τ ſin: τ
ἐξ ἐναντίας ἐπ' ἀνατολὰς ἐπὶ γεθαιφὲρ καὶ σίν, καὶ
egredietur in remmona amathar anoa. τ cir
διελεύσεται ἐπὶ ῥεμμωνὰ ἀμαθὰρ ἀνουά. καὶ περιε
cuibunt termini ad aquilonē ad anathon: τ erit
λεύσεται ὅρια ἐπὶ βορρᾶν ἐπὶ ἀναθών, καὶ ἔσται ἡ
egreſſus eoꝝ in gai iephthael.
διέξοδος αὐτῶν ἐπὶ γαὶ ἰεφθαήλ.

marim & bethel et auim et affara et offera villa hemona et ofni et gabee ciuitates duodecim & ville earū. Gabaō et rama et beroth & meſphe ca phara et amoſa et recē iarpheel et tharela et ſela heleph et iebus que eſt hieruſalē gabaad et cariath ciuitates quattuordecim et ville earꝝ. Hec eſt poſſeſſio filioꝝ bēiamī iuxta familias ſuas. 19.

ET egreſſa ē ſors ſecunda filiorum ſymeon p cognatiōes ſuas: fuitq hereditas eoꝝ in medio poſſeſſiōis filiorū iuda: berſabee et ſabee et molada et aſerſual baala et aſē et heltholad bethularma et ſiccelech et bethmarchaboth et aſetſua et bethlebaoth et ſarohē: ciuitates tredecim et ville earꝝ. Aym et rēmon et athar et aſā ciuitates quattuor et ville earū. Oēs viculi p circuitum vrbiū iſtarū vſq ad baalad bercameth contra auſtralē plagā. Hec ē hereditas filioꝝ ſymeon iuxta cognatiōes ſuas ī poſſeſſione et funiculo filioꝝ iuda quia maior erat. Et idcirco filii ſymeō poſſederunt ī medio hereditatis eiꝰ. Ceciditq ſors tertia filiorū zabulon p cōgnatiōes ſuas: & factꝰ ē terminꝰ poſſeſſionis filioꝝ zabulon vſq ſarith. Aſcēditq d mari & medalaa: & puenit i debbaſeth vſq ad torrentē q ē cōtra iecnā: et reuertitur de ſarith cōtra orientē ī finē ceſeleth thabor: & egreditur ad dabereth: aſcēditq cōtra iafie: & ide ptrāſit vſq ad orietalē plagā gethefer & thacaſi: & egreditur in rēmon amphar & noa: & circuit ad aquilonem & nathan. Sūtq egreſſus eiꝰ vallis ieptahel

וּבֵית־אֵל׃ וְהָעַוִּים וְהַפָּרָה וְעָפְרָה׃
וּכְפַר הָעַמֹּנָה וְהָעָפְנִי וָגָבַע עָרִים
שְׁתֵּים עֶשְׂרֵה וְחַצְרֵיהֶן׃ גִּבְעוֹן וְהָרָמָה
וּבְאֵרוֹת׃ וְהַמִּצְפֶּה וְהַכְּפִירָה וְהַמֹּצָה׃
וְרֶקֶם וְיִרְפְּאֵל וְתַרְאֲלָה׃ וְצֵלַע הָאֶלֶף
וְהַיְבוּסִי הִיא יְרוּשָׁלִַם גִּבְעַת קִרְיַת
עָרִים אַרְבַּע עֶשְׂרֵה וְחַצְרֵיהֶן זֹאת — רבע
נַחֲלַת בְּנֵי בִנְיָמִן לְמִשְׁפְּחֹתָם׃
Cap. xix. — וַיֵּצֵא הַגּוֹרָל הַשֵּׁנִי — גרל שנה
לְשִׁמְעוֹן לְמַטֵּה בְנֵי שִׁמְעוֹן
לְמִשְׁפְּחוֹתָם וַיְהִי נַחֲלָתָם בְּתוֹךְ — היה
נַחֲלַת בְּנֵי יְהוּדָה׃ וַיְהִי לָהֶם
בְּנַחֲלָתָם בְּאֵר שֶׁבַע וְשֶׁבַע וּמוֹלָדָה׃
וַחֲצַר שׁוּעָל וּבָלָה וָעָצֶם׃ וְאֶלְתּוֹלַד
וּבְתוּל וְחָרְמָה׃ וְצִקְלַג וּבֵית
הַמַּרְכָּבוֹת וַחֲצַר סוּסָה׃ וּבֵית לְבָאוֹת
וְשָׁרוּחֶן עָרִים שְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה — עיר
וְחַצְרֵיהֶן׃ עַיִן רִמּוֹן וָעֶתֶר וְעָשָׁן עָרִים
אַרְבַּע וְחַצְרֵיהֶן׃ וְכָל הַחֲצֵרִים אֲשֶׁר — רבע
סְבִיבוֹת הֶעָרִים הָאֵלֶּה עַד בַּעֲלַת — סבב
בְּאֵר רָאמַת נֶגֶב זֹאת נַחֲלַת מַטֵּה — נטה
בְנֵי שִׁמְעוֹן לְמִשְׁפְּחֹתָם׃ מֵחֶבֶל בְּנֵי — שפחה
יְהוּדָה נַחֲלַת בְּנֵי שִׁמְעוֹן כִּי הָיָה
חֵלֶק בְּנֵי יְהוּדָה רַב מֵהֶם וַיִּנְחֲלוּ — רבב נחל
בְנֵי שִׁמְעוֹן בְּתוֹךְ נַחֲלָתָם׃ וַיַּעַל — עלה
הַגּוֹרָל הַשְּׁלִישִׁי לִבְנֵי זְבוּלֻן — גרל שלש
לְמִשְׁפְּחֹתָם וַיְהִי גְּבוּל נַחֲלָתָם עַד — היה
שָׂרִיד׃ וְעָלָה גְבוּלָם לַיָּמָּה וּמַרְעֲלָה — גבל
וּפָגַע בְּדַבָּשֶׁת וּפָגַע אֶל הַנַּחַל אֲשֶׁר
עַל פְּנֵי יָקְנְעָם׃ וְשָׁב מִשָּׂרִיד קֵדְמָה — פנה שוב
מִזְרַח הַשֶּׁמֶשׁ עַל גְּבוּל כִּסְלֹת תָּבֹר — זרח
וְיָצָא אֶל הַדָּבְרַת וְעָלָה יָפִיעַ׃
וּמִשָּׁם עָבַר קֵדְמָה מִזְרָחָה גִּתָּה
חֵפֶר עִתָּה קָצִין וְיָצָא רִמּוֹן הַמְּתֹאָר
הַנֵּעָה׃ וְנָסַב אֹתוֹ הַגְּבוּל מִצְּפוֹן — סבב
חַנָּתֹן וְהָיוּ תֹּצְאֹתָיו גֵּי יִפְתַּח אֵל׃ — צפן היה יצא

וְקַטָּת וְנַהֲלָל וְשִׁמְרוֹן וְיִדְאֲלָה וּבֵית
לָחֶם עָרִים שְׁתֵּים עֶשְׂרֵה וְחַצְרֵיהֶן׃
זֹאת נַחֲלַת בְּנֵי זְבוּלֻן לְמִשְׁפְּחוֹתָם
הֶעָרִים הָאֵלֶּה וְחַצְרֵיהֶן׃ לְיִשָּׂשכָר
רָבַע יָצָא הַגּוֹרָל הָרְבִיעִי לִבְנֵי יִשָּׂשכָר
לְמִשְׁפְּחוֹתָם׃ וַיְהִי גְּבוּלָם יִזְרְעֶאלָה
וְהַכְּסוּלֹת וְשׁוּנֵם׃ וַחֲפָרַיִם וְשִׁיאֹן
וַאֲנָחֲרַת׃ וְהָרַבִּית וְקִשְׁיוֹן וָאֶבֶץ׃
וְרֶמֶת וְעֵין גַּנִּים וְעֵין חַדָּה וּבֵית
פַּצֵּץ׃ וּפָגַע הַגְּבוּל בְּתָבוֹר וְשַׁחֲצִימָה
וּבֵית שֶׁמֶשׁ וְהָיוּ תֹּצְאוֹת גְּבוּלָם
הַיַּרְדֵּן עָרִים שֵׁשׁ עֶשְׂרֵה וְחַצְרֵיהֶן׃
נָטָה זֹאת נַחֲלַת מַטֵּה בְנֵי יִשָּׂשכָר
שָׁפַח לְמִשְׁפְּחוֹתָם הֶעָרִים וְחַצְרֵיהֶן׃ וַיֵּצֵא
גָּרַל הַגּוֹרָל הַחֲמִישִׁי לְמַטֵּה בְנֵי אָשֵׁר
הָיָה לְמִשְׁפְּחוֹתָם׃ וַיְהִי גְּבוּלָם חֶלְקַת
וַחֲלִי וָבֶטֶן וְאַכְשָׁף׃ וְאַלַּמֶּלֶךְ וְעַמְעָד
וּמִשְׁאָל וּפָגַע בְּכַרְמֶל הַיָּמָּה וּבְשִׁיחוֹר
שׁוּב זָרַח לִבְנָת׃ וְשָׁב מִזְרַח הַשֶּׁמֶשׁ בֵּית דָּגֹן
צָפַן וּפָגַע בִּזְבֻלוּן וּבְגֵי יִפְתַּחאֵל צָפוֹנָה
בֵּית הָעֵמֶק וּנְעִיאֵל וְיָצָא אֶל כָּבוּל
שָׂמַל מִשְּׂמֹאל׃ וְעֶבְרֹן וּרְחֹב וְחַמּוֹן וְקָנָה
עַד צִידוֹן רַבָּה׃ וְשָׁב הַגְּבוּל הָרָמָה
בָּצַר וְעַד עִיר מִבְצַר צֹר וְשָׁב הַגְּבוּל
הָיָה יָצָא חֹסָה וְהָיוּ תֹּצְאֹתָיו הַיָּמָּה מֵחֶבֶל
עִיר אַכְזִיבָה׃ וְעֻמָה וַאֲפֵק וּרְחֹב עָרִים
עֶשְׂרִים וּשְׁתַּיִם וְחַצְרֵיהֶן׃ זֹאת נַחֲלַת
מַטֵּה בְנֵי אָשֵׁר לְמִשְׁפְּחֹתָם הֶעָרִים
הָאֵלֶּה וְחַצְרֵיהֶן׃ לִבְנֵי נַפְתָּלִי יָצָא
גָּרַל הַגּוֹרָל הַשִּׁשִּׁי לִבְנֵי נַפְתָּלִי לְמִשְׁפְּחֹתָם׃
וַיְהִי גְבוּלָם מֵחֵלֶף מֵאֵלוֹן בְּצַעֲנַנִּים
וַאֲדָמִי הַנֶּקֶב וְיַבְנְאֵל עַד לַקּוּם
גָּבַל וַיְהִי תֹצְאֹתָיו הַיַּרְדֵּן׃ וְשָׁב הַגְּבוּל
יָמָּה אַזְנוֹת תָּבוֹר וְיָצָא מִשָּׁם
חֻקֹּקָה וּפָגַע בִּזְבֻלוּן מִנֶּגֶב וּבְאָשֵׁר
פָּגַע מִיָּם וּבִיהוּדָה הַיַּרְדֵּן מִזְרַח

& cathethet & naalol & semron & iedaba & bethleē: ciuitates duodecim & ville earum. Hec est hereditas tribus filiorum zabulō p cognationes suas: vrbes & viculi earum. Isachar egressa est sors q̄rta p cognationes suas: fuitq; eius hereditas iezrahel & casaloth & sunem & effraim & senon & naaroth & raboth & cesien haemes & rameth & engānī & henadda & bethseses: & peruenit terminus eius vsq; thabor & sesenna & bethsemes. eruntq; exitus eius iordanis: ciuitates sedecim & ville earum. Hec est possessio filiorum isachar p cognatiões suas: vrbes & viculi earū. Ceciditq; sors quīta tribui filiorum aser p cognatiões suas. fuitq; terminus eorū alchat & cali & bethē & axab & elmelech & amaad & messal: & puenit vsq; ad carmelū maris & sior & labanath: ac reuertitur cōtra orientem bethdagon: & pertransit vsq; zabulō & vallē iepthahel cōtra aquilonem in bethemech & neiel. egredieturq; ad leuam cabul & acrā & roob & amō & chana vsq; ad sidonē magnā. reuertiturq; in horma vsq; ad ciuitatē munitissimā tyrū & vsq; osam: eruntq; exitus eius in mare de funiculo acziba & amma & afeg & roob: ciuitates viginti due & ville earū. Hec ē possessio filiorū aser p cognatiões suas: vrbesq; & viculi earū. Filiorū neptalim sexta sors cecidit p familias suas: & cepit terminus de beleb & helō sannanim: & adami q̄ est neceb & iebnahel vsq; lecun: & egressus eorū vsq; ad iordanē: reuertiturq; terminus contra occidētē & azauoth thabor: atq; inde egreditur in vcuca & ptrāsit in zabulō cōtra meridiē & in aser cōtra occidētē & in iuda ad iordanem cōtra ortum

& cottath & naalol & semron & iedala & be
καὶ κοττὰθ καὶ ναααλὼλ καὶ σιμρὼν καὶ ἰεδαλὰ καὶ βαι- B
thleem: ciuitates duodecim & ville eaꝝ. hec he
θλεέμ, πόλεις δώδεκα καὶ αἱ κῶμαι αὐτῶν. αὕτη ἡ κλη
reditas tribus filioꝝ zabulon per ppłos suos:
ρονομία φυλῆς υἱῶν ζαβουλὼν κατὰ δήμους αὐτῶν, αἱ
vrbes he & ville eaꝝ. & issachar e-
πόλεις αὗται καὶ αἱ κῶμαι αὐτῶν. καὶ τῷ ἰσσάχαρ ἐξ-
gressa est sors quarta filijs issachar per co
ῆλθεν ὁ κλῆρος ὁ τέταρτος τοῖς υἱοῖς ἰσσάχαρ κατὰ συγ
gnationē suaꝝ. & fuerūt termini eoꝝ iezrahel & cha-
γενείας αὐτῶν. καὶ ἐγενήθη τὰ ὅρια αὐτῶν ἰεζραὴλ καὶ χα
seloth & sunem & epharem & seon & anereth: &
σελὼθ καὶ σουνὴμ καὶ ἀφαρὶμ καὶ σιὼν καὶ ἀνερὲθ, καὶ
raboth & cesion & abebes & ramoth & engannim:
ῥαβὼθ καὶ κισιὼν καὶ ἀεβὴς καὶ ῥαμὼθ καὶ ἐγγαννίμ,
& annada & bethphases: & applicabūt termini in ta
καὶ ἀνναδὰ καὶ βηθφασὴς. καὶ συνάψει τὰ ὅρια ἐπὶ τα-
bor: & in sasima & bethsamis: & erit exitus
βὼρ καὶ ἐπὶ σασιμὰ καὶ βαιθσαμὶς, καὶ ἔσται ἡ διέξοδος
terminoꝝ eoꝝ iordanis: vrbes sedecim & vil
τῶν ὁρίων αὐτῶν ὁ ἰορδάνης, πόλεις ἑκκαίδεκα καὶ αἱ κῶ
le eaꝝ: hec possessio tribus filioꝝ issachar per
μαι αὐτῶν. αὕτη ἡ κληρονομία φυλῆς υἱῶν ἰσσάχαρ κατὰ
populos: & vrbes & ville eaꝝ.
δήμους, καὶ αἱ πόλεις καὶ αἱ ἐπαύλεις αὐτῶν.
& exiuit sors quinta tribui filioꝝ aser
καὶ ἐξῆλθεν ὁ κλῆρος πέμπτος τῇ φυλῇ υἱῶν ἀσὴρ
per populos suos: & fuerūt termini eoꝝ elcath &
κατὰ δήμους αὐτῶν, καὶ ἐγενήθη τὰ ὅρια αὐτῶν ἐλκὰθ καὶ
ali & bethen & achasaph: & elmelech & amaad &
ἀλὶ καὶ βαιθὲν καὶ ἀχασὰφ, καὶ ἐλμέλεχ καὶ ἀμαὰδ καὶ
masal: & peruenient ad carmelū per mare &
μασάλ, καὶ συνάψει τῷ καρμήλῳ κατὰ θάλασσαν καὶ τῷ
sior & labanath. reuertētur ab oriente solis &
σιὼρ καὶ λαβανάθ. ἐπιστρέψει ἀπ' ἀνατολῶν ἡλίου καὶ
bethdagon: & peruenient ad zabulon & in guephthael
βαιθδαγὼν, καὶ συνάψει τῷ ζαβουλὼν καὶ ἐν γαιφθαὴλ
contra aquilonē bethaemec & nael: & egredietur ad
κατὰ βορρᾶν βαιθαιμὲκ καὶ ναιὴλ, καὶ ἐλεύσεται εἰς
chobol a sinistris: & achran & roob & amon &
χοβὼλ ἀπὸ ἀριστερῶν, καὶ ἀχρὰν καὶ ῥοὼβ καὶ ἀμὼν καὶ
cane vsq; ad sidonē magnā. & conuertent termini in
κανὰ ἕως σιδῶνος τῆς μεγάλης. καὶ ἀναστρέψει τὰ ὅρια εἰς
rama & vsq; ad ciuitatē munitionis tyrioꝝ: & con
ῥαμὰ καὶ ἕως πόλεως ὀχυρώματος τῶν τυρίων, καὶ ἀναστρέ
uertēt termini in osa: & erit exitus eius ma
ψει τὰ ὅρια ἐπὶ ὡσὰ, καὶ ἔσται ἡ διέξοδος αὐτοῦ ἡ θάλασ
re: & erit a funiculo achazib & amma & C
σα, καὶ ἔσται ἀπὸ τοῦ σχοινίσματος ἀχαζὶβ καὶ ἀμμὰ καὶ
aphec & roob: ciuitates viginti due & ville eaꝝ.
ἀφὲκ καὶ ῥαὼβ, πόλεις εἰκοσιδύο καὶ αἱ κῶμαι αὐτῶν.
hec possessio tribus filioꝝ aser per populos suos:
αὕτη ἡ κληρονομία φυλῆς υἱῶν ἀσὴρ κατὰ δήμους αὐτῶν,
vrbes eoꝝ & ville eaꝝ. & exiuit
αἱ πόλεις αὐτῶν καὶ αἱ κῶμαι αὐτῶν. καὶ ἐξῆλθε τῷ
nephtali sors sexta filijs nephtali per po
νεφθαλὶ ὁ κλῆρος ὁ ἕκτος τοῖς υἱοῖς νεφθαλὶ κατὰ δή-
pulos suos. & fuerūt termini eoꝝ meeleph & olan
μους αὐτῶν. καὶ ἐγενήθη τὰ ὅρια αὐτῶν μεελὲφ καὶ ὠλὰν
scenanim & ademmi anneceb & iabniel vsq; ad lacum:
σεενανὶμ καὶ ἀδεμμὶ ἀννεκὲβ καὶ ἰαβνιὴλ ἕως λακούμ,
& fuerūt exitus eoꝝ iordanis. & cōuertētur
καὶ ἐγενήθησαν αἱ διέξοδοι αὐτῶν ὁ ἰορδάνης. καὶ ἐπιστρέψει
termini in mare aznoth thabor: & egredietur il
τὰ ὅρια εἰς θάλασσαν ἀζανὼθ θαβὼρ, καὶ διελεύσεται ἐκεῖ-
linc in icoc: & applicabūt zabulon a me
θεν εἰς ἰκώκ, καὶ συνάψει τῷ ζαβουλὼν ἀπὸ νό-
ridie: & asser peruenīet ad mare: & in
του, καὶ ἀσὴρ συνάψει κατὰ θάλασσαν, καὶ ἰού-
da iordanis ab oriente
δα ὁ ἰορδάνης ἀπ' ἀνατολῶν

solis: τ vrbes munite tyriorū. tyrus τ am
ἡλίου; καὶ αἱ πόλεις τειχήρεις τῶν τυρίων. τύρος καὶ ἀμ-
math τ rechath τ chenereth: τ adami τ rama τ asor τ
μὰθ καὶ ῥεκκὰθ καὶ χενερέθ, καὶ ἀδαμὶ καὶ ῥαμὰ καὶ ἀσὼρ καὶ
cedes τ edrai τ fons asor τ ieron. τ magdaliel:
κεδὲς καὶ ἀδραῒ καὶ πηγὴ ἀσὼρ καὶ ἰερών. καὶ μαγδαλιὴλ,
horem τ bethanath τ bethsames vrbes decē τ nouē τ
ὡρὰμ καὶ βαιθαναθ καὶ βαιθσαμὶς πόλεις δέκα καὶ ἐννέα καὶ
ville earū. hec possessio trib9 filiorū nephtali
αἱ ἐπαύλεις αὐτῶν. αὕτη ἡ κληρονομία φυλῆς υἱῶν νεφθαλὶ
per cognationē suā: τ vrbes τ ville ea-
κατὰ συγγενείας αὐτῶν, καὶ αἱ πόλεις καὶ αἱ ἐπαύλεις αὐ-
rū. τ tribui filiorū dan per ppl'os suos egressa ē
τῶν. καὶ τῇ φυλῇ υἱῶν δὰν κατὰ δήμους αὐτῶν ἐξῆλθεν ὁ
sors septima: τ fuerūt termini possessionis eorū
κλῆρος ὁ ἕβδομος, καὶ ἐγενήθη τὰ ὅρια κληρονομίας αὐτῶν
saraa τ esthaol vrbs sames τ selebin τ elon
σαραὰ καὶ ἐσθαὸλ πόλις σαμὶς καὶ σαλαβὶν καὶ ἐλὼν
τ iethla τ ialon: τ themna τ accaron: τ eltheco
καὶ ἰεθλὰ καὶ ἰαλών, καὶ θαμνὰ καὶ ἀκκαρών, καὶ ἐλθεκὼ
τ gabathon τ baaloth: τ iud τ banebarac τ
καὶ γαβαθὼν καὶ βααλὼθ, καὶ ἰοὺδ καὶ βανηβαρὰκ καὶ
gethremmon: τ a mari hieracon τ hereccō finis
γεθρεμμών, καὶ ἀπὸ θαλάσσης ἱερακὼν καὶ ἠρεκκὼν ὅριον
prope ioppem. τ exiuit terminus filiorū dan. τ ince-
πλησίον ἰόππης. καὶ ἐξῆλθεν τὸ ὅριον υἱῶν δάν. καὶ ἐπο-
runt filii dan τ pugnauerūt cōtra lesen: τ accepe-
ρεύθησαν οἱ υἱοὶ δὰν καὶ ἐπολέμησαν τὴν λεσέν, καὶ κατελά-
D runt eam: τ percusserūt eam in ore gladii:
βοντο αὐτήν, καὶ ἐπάταξαν αὐτὴν ἐν στόματι μαχαίρας,
τ possederunt illā: τ habitauerūt illā: τ
καὶ κατεκληρονόμησαν αὐτήν, καὶ κατῴκησαν αὐτήν, καὶ
vocauerūt nomē lesen dan: iuxta nomē dan
ἐκάλεσαν τὸ ὄνομα τῆς λεσὲν δάν, κατὰ τὸ ὄνομα δὰν τοῦ
patris sui. hec possessio tribus filiorū dan per
πατρὸς αὐτῶν. αὕτη ἡ κληρονομία φυλῆς υἱῶν δὰν κατὰ
cognationē suā: vrbes he τ ville earū.
συγγενείας αὐτῶν, αἱ πόλεις αὗται καὶ αἱ ἐπαύλεις αὐτῶν.
τ perfecerūt diuidere sorte terrā in terminos
καὶ συνετέλεσαν τοῦ κληροδοτῆσαι τὴν γῆν εἰς τὰ ὅρια αὐ-
eius: τ dederūt filii israel possessionē iosue filio nun
τῆς, καὶ ἔδωκαν οἱ υἱοὶ ἰσραὴλ κλῆρον τῷ ἰησοῦ υἱῷ ναυῆ
in ipsis per preceptū dñi. τ dederūt ei
ἐν αὐτοῖς διὰ προστάγματος κυρίου. καὶ ἔδωκαν αὐτῷ τὴν
vrbem: quā postulauit thamnathsara q̄ est in mōte ephraim.
πόλιν, ἣν ᾐτήσατο θαμναθσαραχ ἥ ἐστιν ἐν τῷ ὄρει ἐφραΐμ.
τ edificauit ciuitatē τ hitauit in ea. he diuisio-
καὶ ᾠκοδόμησεν τὴν πόλιν καὶ ᾤκει ἐν αὐτῇ. αὗται αἱ διαιρέ-
nes quas sorte distribuit eleazar sacerdos τ iosue filius
σεις ἃς κατεκληροδότησεν ἐλεάζαρ ὁ ἱερεὺς καὶ ἰησοῦς ὁ
nun: τ principes familiarū in tribub9
τοῦ ναυῆ, καὶ οἱ ἄρχοντες τῶν πατριῶν ἐν ταῖς φυλαῖς
israel per sortes in sylo: corā dño apud
τῶν ἰσραὴλ κατὰ κλήρους ἐν σηλῶ, ἔναντι κυρίου παρὰ
ostia tabnaculi testimonii. τ abierunt
τὰς θύρας τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου. καὶ ἐπορεύθησαν
vt ascēderēt terram.
ἐμβατεῦσαι τὴν γῆν. Ca. 20.

A ET locutus est dñs iosue dicēs: loquere
Καὶ ἐλάλησε κύριος τῷ ἰησοῦ λέγων, λάλησον
filiis israel dicēs: separate vobis vrbes
τοῖς υἱοῖς ἰσραὴλ λέγων, δότε ὑμῖν τὰς πόλεις τῶν
cōfugiorū: quas dixi ad vos per moysen. cō
φυγαδευτηρίων, ἃς εἶπα πρὸς ὑμᾶς διὰ μωυσῆ. φυγα-
fugium homicide q̄ percussit aiam inuite
δευτήριον τῷ φονευτῇ τῷ πατάξαντι ψυχὴν ἀκουσίως
sine prouidētia. τ erūt vobis vrbes cōfugium
ἄνευ προνοίας. καὶ ἔσονται ὑμῖν αἱ πόλεις φυγαδευτήριον
τ nō morietur occisor a propinquo
καὶ οὐκ ἀποθανεῖται ὁ φονευτὴς ὑπὸ τοῦ ἀγχιστεύοντος
sanguine τ fugiet in vnā
τὸ αἷμα καὶ φεύξεται εἰς μίαν oooooooooooooooooo

solis ciuitates munitissime assedim ser oooooo & ammad & rechath & cenereth & edema & asrama asor & cedes & edrai nasor oooooooooooo & ierō & magdihel horrē & bethanath oooo oooo & bethsames: ciuitates decem & oooooooooooooo nouē & ville earū. Hec est possessio tribus filiorū neptali p cognatiões suas vrbes & viculi earū Tribui filiorū dā p familias suas egressa est sors septima: & fuit terminus possessiōis ei9 saraa & hestaol & hayr semes id ē citas solis: selebin & ahialon & iethela & themna oooooooooooo achron helchetē gebton & baaladiud ooo & bane & barach & iethrēmon atq; hiercō oo & arechō: cū termio q respicit ioppen: & ipso fine cōcluditur. Ascenderuntq; filii dan ooooo & pugnauerūt contra lesem: ceperūtq; eam & pcusserunt eā in ore gladii: & possederūt oo & hitauerūt i ea vocātes nomē eius lesē dan ex nomie dā patris sui Hec ē possessio trib9 filiorū dā p cognationes suas vrbes & viculi earū Cūq; cōplesset sorte diuidere terrā singulis per tribus suas: dederūt filii isrl possessionem iosue filio nū i medio sui iuxta pceptū dñi vrbē quā postulauit tānathsaraa in monte effraim ooo oo Et edificauit ciuitatem habitauitq; i ea. He sūt possessiões quas sorte diuiserūt eleazar sacerdos & iosue filius nun & principes familiarū ac tribuū filiorum israel i sylo: corā dño ad ostium tabernaculi testimōii: ptitiq; sūt terrā.

ET locutus ē 20.
dominus ad iosue dicens. Loquere oooooo ooooooooooooooooooo ooooo filiis israel: & dic eis. Separate oooooooooooooo oooooo vrbes fugitiuorū de qbus locutus sū ad vos oo p manū moysi: vt confugiat ad eas quicūq; aiam pcusserit nescius & possit euadere irā pximi q vltor ē sāguis: cū ad vnā harū cōfugerit

השמש: וערי מבצר הצדים צר
וחמת רקת וכנרת: ואדמה והרמה
וחצור: וקדש ואדרעי ועין חצור:
ויראון ומגדל אל חרם ובית ענת
ובית שמש ערים תשע עשרה
וחצריהן: זאת נחלת מטה בני נפתלי — נטה
למשפחתם הערים וחצריהן: למטה — שפחה
בני דן למשפחתם יצא הגורל — גרל
השביעי: ויהי גבול נחלתם צרעה — שבע היה
ואשתאול ועיר שמש: ושעלבין
ואילון ויתלה: ואילון ותמנתה
ועקרון: ואלתקה וגבתון ובעלת:
ויהד ובני ברק וגת רמון: ומי הירקון
והרקון עם הגבול מול יפו: ויצא
גבול בני דן מהם ויעלו בני דן — עלה
וילחמו עם לשם וילכדו אותה ויכו — לחם לכד
אותה לפי חרב וירשו אותה וישבו — נכה פה
בה ויקראו ללשם דן כשם דן אביהם: — את קרא
זאת נחלת מטה בני דן למשפחתם
הערים האלה וחצריהן: ויכלו לנחל — עיר כלה
את הארץ לגבולתיה ויתנו בני — נתן
ישראל נחלה ליהושע בן נון בתוכם:
על פי יהוה נתנו לו את העיר אשר
שאל את תמנת סרח בהר אפרים
ויבנה את העיר וישב בה: אלה — בנה
הנחלת אשר נחלו אלעזר הכהן
ויהושע בן נון וראשי האבות
למטות בני ישראל בגורל בשילה — נטה גרל
לפני יהוה פתח אהל מועד ויכלו — פנה יעד
מחלק את הארץ: וידבר — Cap. xx.
יהוה אל יהושע לאמר: דבר אל — דבר
בני ישראל לאמר תנו לכם את — נתן
ערי המקלט אשר דברתי אליכם — קלט
ביד משה: לנוס שמה רוצח מכה — רצח נכה
נפש בשגגה בבלי דעת והיו לכם — בל ידע
למקלט מגאל הדם: ונס אל אחת — היה
נוס

מהערים האלה ועמד פתח שער
העיר ודבר באזני זקני העיר ההיא
את דבריו ואספו אתו העירה אליהם
קום נתן — ונתנו לו מקום וישב עמם: וכי ירדף
סגר — גאל הדם אחריו ולא יסגרו את
נכה — הרצח בידו כי בבלי דעת הכה את
תמל — רעהו ולא שנא הוא לו מתמול
שלשום: וישב בעיר ההיא עד עמדו
פנה יעד — לפני העדה למשפט עד מות הכהן
שפט גדל — הגדול אשר יהיה בימים ההם אז
היה יום — ישוב הרוצח ובא אל עירו ואל ביתו
שוב בוא — אל העיר אשר נס משם: ויקדשו
קדש — את קדש בגליל בהר נפתלי ואת
שכם בהר אפרים ואת קרית ארבע
היא חברון בהר יהודה: ומעבר
זרח — לירדן יריחו מזרחה נתנו את בצר
דבר ישר — במדבר במישר ממטה ראובן ואת
נטה — ראמת בגלעד ממטה גד ואת גולן
היה עיר — בבשן ממטה מנשה: אלה היו ערי
יעד גור — המועדה לכל בני ישראל ולגר הגר
נכה — בתוכם לנוס שמה כל מכה נפש
מות — בשגגה ולא ימות ביד גאל הדם
עד עמדו לפני העדה:

Cap. xxi. ויגשו ראשי אבות הלוים
נגש — אל אלעזר הכהן ואל יהושע בן נון
נטה — ואל ראשי אבות המטות לבני
דבר — ישראל: וידברו אליהם בשלה
בארץ כנען לאמר יהוה צוה ביד משה
נתן עיר — לתת לנו ערים לשבת ומגרשיהן
ישב גרש — לבהמתנו: ויתנו בני ישראל ללוים
נתן — מנחלתם אל פי יהוה את הערים
פה — האלה ואת מגרשיהן: ויצא הגורל
גרל — למשפחת הקהתי ויהי לבני אהרן
שפחה — הכהן מן הלוים ממטה יהודה וממטה
השמעני וממטה בנימן בגורל
ערים שלש עשרה: ולבני קהת

ciuitatum: stabitq; ante portam ciuitatis: & loquetur senioribus vrbis illius ea que se comprobent innocentẽ: sicq; suscipient eum: & dabunt ei locum ad habitãdũ. Cumq; vltor sanguinis eum fuerit persecutus: nõ tradẽt in manus eius: quia ignorãs percussit proximum eius: nec ante biduum vel triduũ eius probatur inimicus. Et habitabit in ciuitate illa donec stet ante iudiciũ causã reddẽs facti sui: & moriatur sacerdos magnus qui fuerit in illo tẽpore. Tũc reuertetur homicida: & ingredietur ciuitatẽ & domũ suam de qua fugerat. Decreuerunt q; cedes in galilea montis neptalim & sychem in mõte effraim & cariatharbe: ipsa est hebrõ in mõte iuda: & trãs iordanẽ cõtra oriẽtalẽ plagam hierico statuerũt bosor que sita est in campestri solitudine de tribu rubẽ: et ramoth in galaad de tribu gad & gaulon in basan de tribu manasse. He ciuitates constitute sunt cũctis filiis israel & aduenis qui habitabant inter eos: vt fugeret ad eas qui animã nescius percussisset: & nõ moreretur in manu proximi effusum sanguinẽ vindicare cupientis: donec staret ante populũ expositurus causã suã.

ACcesseruntq; 21. principes familiarũ leui ad eleazarum sacerdotẽ & iosue filium nun: & ad duces cognationũ per singulas tribus filiorum israel: locutiq; sũt ad eos in sylo terre chanaã atq; dixerunt. Dñs precepit per manum moysi vt darentur nobis vrbes ad habitãdũ & suburbana earũ ad alenda iumẽta. Dederũtq; filii israel de possessionibus suis iuxta imperiũ dñi ciuitates & suburbana earũ. Egressaq; est sors in familiã caath filiorũ aaron sacerdotis de tribu iuda & symeõ & beniamin ciuitates tredecim. & reliquis filiorum caath: id est leuitis

ciuitatũ harũ: et stabit ad fores porte
τῶν πόλεων τούτων, καὶ στήσεται ἐπὶ τὴν θύραν τῆς πύλης
ciuitatis: et loquetur in auribus seniorum
τῆς πόλεως, καὶ λαλήσει ἐν τοῖς ὠσὶ τῶν πρεσβυτέρων
vrbis illius sermones suos. et remittent
τῆς πόλεως ἐκείνης τοὺς λόγους αὐτοῦ. καὶ ἐπιστρέψουσιν
eum concilium ad eos: et dabunt ei locũ
αὐτὸν ἡ συναγωγὴ πρὸς αὐτούς, καὶ δώσουσιν αὐτῷ τόπον
et habitabit cũ eis. et quia persecutus fuerit propinquus B
καὶ κατοικήσει μετ᾽ αὐτῶν. καὶ ὅτι διώξῃ ὁ ἀγχιστεύων τὸ
sanguine post eum et nõ concludent occisorẽ
αἷμα ὀπίσω αὐτοῦ καὶ οὐ συγκλείσουσιν τὸν φονεύσαντα
in manu illius: quia ignorans percussit proximũ eius
ἐν χειρὶ αὐτοῦ, ὅτι οὐκ εἰδὼς ἐπάταξε τὸν πλησίον αὐτοῦ
et nõ odio habens ipse eum ab heri et tertio. et
καὶ οὐ μισῶν αὐτὸς αὐτὸν ἀπ᾽ ἐχθὲς καὶ τρίτης. καὶ
habitabit in ciuitate illa donec stet coram
κατοικήσει ἐν τῇ πόλει ἐκείνῃ ἕως στῇ κατὰ πρόσωπον τῆς
congregatione in iudiciũ donec moriatur sacerdos magnus: qui erit
συναγωγῆς εἰς κρίσιν ἕως ἀποθάνῃ ὁ ἱερεὺς ὁ μέγας, ὃς ἔσται
in diebus illis. tunc reuertetur homicida et
ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις. τότε ἐπιστρέψει ὁ φονεὺς καὶ C
veniet ad portã suã et ad domũ suã
ἐλεύσεται πρὸς τὴν πόλιν αὐτοῦ καὶ πρὸς τὸν οἶκον αὐτοῦ
et ad ciuitatẽ vnde fugerat illinc. et diuisit
καὶ πρὸς τὴν πόλιν ὅθεν ἔφυγεν ἐκεῖθεν. καὶ διέστειλε τὴν
cedes in terra galilea in mõte nephtalim: et sychem
κεδὲς ἐν γῇ γαλιλαίᾳ ἐν τῷ ὄρει τῷ νεφθαλίμ, καὶ συχὲμ
in mõte ephraim et vrbẽ arbe: hec est hebron in
ἐν τῷ ἐφραὶμ καὶ τὴν πόλιν ἀρβόκ, αὕτη ἐστὶ χεβρὼν ἐν τῷ
mõte iuda et trans iordanẽ hiericho. ab
ὄρει τῷ ἰούδα καὶ ἐν τῷ πέραν τοῦ ἰορδάνου ἱεριχώ. ἀπ᾽ ἀ-
oriente dedit bosor in solitudine in cãpo de
νατολῶν ἔδωκε τὴν βοσὸρ ἐν ἐρήμῳ ἐν τῷ πεδίῳ ἀπὸ τῆς
tribu ruben: et ramoth in galaad de tribu gad:
φυλῆς ῥουβὴν, καὶ τὴν ῥαμὼθ ἐν τῇ γαλαὰδ ἐκ τῆς φυλῆς γὰδ, D
et golan in basan de tribu manasse. he
καὶ τὴν γαυλὼν ἐν τῇ βασανίτιδι ἐκ τῆς φυλῆς μανασσῆ. αὗ-
fuerunt ciuitates celebres omnibus filiis israel
ται ἦσαν αἱ πόλεις αἱ ἐπίκλητοι τοῖς πᾶσιν υἱοῖς ἰσραὴλ
et aduene qui habitabat in eis vt fugeret
καὶ τῷ προσηλύτῳ τῷ προσκειμένῳ ἐν αὐτοῖς καταφυγεῖν
illuc omni percutienti aĩam inuite: vt nõ moria-
ἐκεῖ παντὶ παίοντι ψυχὴν ἀκουσίως, ἵνα μὴ ἀποθάνῃ-
tur in manu propinqui sanguis donec staret an-
ἐν χειρὶ τοῦ ἀγχιστεύοντος τὸ αἷμα ἕως ἂν καταστῇ ἐναν-
te congregationẽ in iudicio.
τίον τῆς συναγωγῆς ἐν κρίσει. Ca. 21.

Et accesserũt principes familiarũ filiorũ leui ad
ΘΚαὶ προσῆλθον οἱ ἀρχιπατριῶται τῶν υἱῶν λευὶ πρὸς A
eleazarũ sacerdotẽ et ad iosue filium nun et ad
ἐλεάζαρ τὸν ἱερέα καὶ πρὸς ἰησοῦν τὸν τοῦ ναυῆ καὶ πρὸς τοὺς
principes tribuũ familiarũ ex tribubus filiorũ israel: et
ἀρχιφύλους πατριῶν ἐκ τῶν φυλῶν τῶν υἱῶν ἰσραήλ, καὶ
locuti sũt ad eos in sylo in terra chanaã dicẽtes: dñs
εἶπαν πρὸς αὐτοὺς ἐν σηλὼ ἐν γῇ χαναὰν λέγοντες, κύριος
precepit in manu moysi vt daret nobis vrbes ad habitãdũ
ἐνετείλατο ἐν χειρὶ μωυσῆ δοῦναι ἡμῖν πόλεις κατοικεῖν
et suburbana earũ iumẽtis nr̃is. et dederũt
καὶ τὰ περισπόρια αὐτῶν τοῖς κτήνεσιν ἡμῶν. καὶ ἔδωκαν οἱ
filii israel leuitis vt possiderent ipsi
υἱοὶ ἰσραὴλ τοῖς λευίταις ἐν τῷ κατακληρονομεῖν αὐτοὺς
per preceptũ dñi ciuitates has et subur-
διὰ προστάγματος κυρίου τὰς πόλεις ταύτας καὶ τὰ περι-
bana earũ. et egressa ẽ sors pro caath: et fu-
σπόρια αὐτῶν. καὶ ἐξῆλθεν ὁ κλῆρος τῷ δήμῳ καὰθ, καὶ ἐγένε-
it filiis aaron sacerdotibus leuitis a tribu
το τοῖς υἱοῖς ἀαρὼν τοῖς ἱερεῦσιν τοῖς λευίταις ἀπὸ φυλῆς
iuda et a tribu symeon et a tribu bẽiamin
ἰούδα καὶ ἀπὸ φυλῆς συμεὼν καὶ ἀπὸ φυλῆς βενιαμὶν
per sortẽ ciuitates tredecim. et filiis caath
κληρωτὶ πόλεις τρισκαίδεκα. καὶ τοῖς υἱοῖς καὰθ

relictis ex cognatione tribus ephraim
τοῖς καταλελειμμένοις ἐκ τῆς συγγενείας φυλῆς ἐφραΐμ
⁊ de tribu dan ⁊ de dimidia tribu manaſſe
καὶ ἐκ τῆς φυλῆς δὰν καὶ ἀπὸ ἡμίσους φυλῆς μανασσῆ
1.Pa. 6.c. per ſortē ciuitates decē. ⁊ filijs gerſon de co
κληρωτὶ πόλεις δέκα. καὶ τοῖς υἱοῖς γερσὼν ἀπὸ τῆς συγ
gnatione tribus iſſachar ⁊ de tribu aſer ⁊ de
γενείας φυλῆς ἰσσάχαρ καὶ ἀπὸ τῆς φυλῆς ἀσὴρ καὶ ἀπὸ τῆς
tribu nephtalim ⁊ de dimidia tribu manaſſe in
φυλῆς νεφθαλὶμ καὶ ἀπὸ τοῦ ἡμίσους φυλῆς μανασσῆ ἐν τῷ
baſan p̄ ſortem ciuitates tredecim. ⁊ filijs merari
βασὰν κληρωτὶ πόλεις τρεισκαίδεκα. καὶ τοῖς υἱοῖς μεραρὶ
per ppl̄os ſuos de tribu ruben ⁊ de tribu gad
κατὰ δήμους αὐτῶν ἀπὸ φυλῆς ῥουβὴν καὶ ἀπὸ φυλῆς γὰδ
⁊ de tribu zabulon per ſortem vrbes duodecim. ⁊
καὶ ἀπὸ τῆς φυλῆς ζαβουλὼν κληρωτὶ πόλεις δώδεκα. καὶ
B dederūt filij iſrael leuitis ciuitates has
ἔδωκαν οἱ υἱοὶ ἰσραὴλ τοῖς λευίταις τὰς πόλεις ταύτας
⁊ ſuburbana eaꝝ ſicut p̄cepit dn̄s
καὶ τὰ περισπόρια αὐτῶν ὃν τρόπον ἐνετείλατο κύριος τῷ
moyſi p̄ ſortem. ⁊ dedit tribus filioꝝ iuda ⁊ tri
μωυσῇ κληρωτί. καὶ ἔδωκεν ἡ φυλὴ υἱῶν ἰούδα καὶ ἡ φυ
bus ſymeon ciuitates has: ⁊ vocate ſunt in no
λὴ συμεὼν τὰς πόλεις ταύτας, καὶ ἐπεκλήθησαν ἐν ὀνό
mine. ⁊ fuerūt filijs aaron de pplo ca
ματι. καὶ ἐγένετο τοῖς υἱοῖς ἀαρὼν ἀπὸ τοῦ δήμου τοῦ κα
ath filioꝝ leui: q̄a his fuit ſors prima. ⁊
ὰθ τῶν υἱῶν λευί, ὅτι τούτοις ἐγενήθη ὁ κλῆρος πρῶτος. καὶ
dederūt eis cariatharbe metropolim enach:
ἔδωκεν αὐτοῖς τὴν καριαθαρβὸκ μητρόπολιν τῶν ἐνάκ,
hec eſt hebron in mōte iuda. at ſuburbana e
αὕτη ἐστὶ χεβρὼν ἐν τῷ ὄρει ἰούδα. τὰ δὲ περισπόρια αὐ
ius i circuitu eius ⁊ agros vrbis ⁊ villas
τῆς κύκλῳ αὐτῆς, καὶ τοὺς ἀγροὺς τῆς πόλεως καὶ τὰς κώμας
eius dederat ioſue chaleb filio iephone in poſſeſſio
αὐτῆς ἔδωκεν ἰησοῦς τῷ χαλὲβ υἱῷ ἰεφωνὴ ἐν κατασχέ
ne eius. ⁊ filijs aaron ſacerdotis dedit
σει αὐτοῦ. καὶ τοῖς υἱοῖς ἀαρὼν τοῦ ἱερέως ἔδωκε τὴν
ciuitatē confugioꝝ homicide hebron ⁊
πόλιν φυγαδευτηρίων τῷ φονεύσαντι τὴν χεβρὼν καὶ
ſuburbana cum ea: ⁊ lebnā ⁊ ſubur
τὰ ἀφωρισμένα σὺν αὐτῇ, καὶ τὴν λεβνὰ καὶ τὰ ἀφωρισ
bana que circa eā: ⁊ iether ⁊ ſuburbana que
μένα τὰ πρὸς αὐτῇ, καὶ τὴν ἰέθερ καὶ τὰ ἀφωρισμένα τὰ
circa eam: ⁊ iſtimō ⁊ ſuburbana que circa eam:
πρὸς αὐτῇ, καὶ τὴν ἐσθιμὰ καὶ τὰ ἀφωρισμένα τὰ πρὸς αὐτῇ,
⁊ helon ⁊ ſuburbana que circa eam: ⁊
καὶ τὴν ἑλλὼν καὶ τὰ ἀφωρισμένα τὰ πρὸς αὐτῇ, καὶ τὴν
dabir ⁊ ſuburbana que circa eam: ⁊ ain ⁊
δαβὶρ καὶ τὰ ἀφωρισμένα τὰ πρὸς αὐτῇ, καὶ τὴν ἀὶν καὶ
ſuburbana que circa eam: ⁊ iethan ⁊ ſubur
τὰ ἀφωρισμένα τὰ πρὸς αὐτῇ, καὶ τὴν ἰεττὰ καὶ τὰ ἀφωρισ
bana que circa eam. ⁊ bethſames ⁊ ſuburbana
μένα τὰ πρὸς αὐτῇ. καὶ βεθσαμὺς καὶ τὰ ἀφωρισμένα
que circa eam: ciuitates nouem de duab⁹ tribub⁹
τὰ πρὸς αὐτῇ, πόλεις ἐννέα παρὰ τῶν δύο φυλῶν
his. ⁊ a tribu beniamin gabaon ⁊
τούτων. καὶ παρὰ τῆς φυλῆς βενιαμὶν τὴν γαβαὼν καὶ
ſuburbana que circa eam: ⁊ gabee ⁊ ſubur
τὰ ἀφωρισμένα τὰ πρὸς αὐτῇ, καὶ γαβὲ καὶ τὰ ἀφω
bana q̄ circa eā: ⁊ anathoth ⁊ ſubur
ρισμένα τὰ πρὸς αὐτῇ, καὶ ἀναθὼθ καὶ τὰ ἀφωρι
bana que circa eam: ⁊ almon ⁊ ſuburba
σμένα τὰ πρὸς αὐτῇ, καὶ τὴν ἐλμὼν καὶ τὰ ἀφωρισμέ
na q̄ circa eam: ciuitates quattuor. oēs ciuitates filioꝝ
να τὰ πρὸς αὐτῇ, πόλεις τέσσαρες. πᾶσαι αἱ πόλεις υἱῶν
aaron ſacerdotū tredecim ciuitates ⁊ ſu
ἀαρὼν τῶν ἱερέων τρεισκαίδεκα πόλεις καὶ τὰ περι
burbana eaꝝ. ⁊ pplis filioꝝ caath leui
σπόρια αὐτῶν. καὶ τοῖς δήμοις υἱῶν καὰθ τοῖς λευί
tis relictis
ταις καταλελειμμένοις

qui ſupfuerāt de tribu
bus effraim
& dan & dimidie trib⁹
manaſſe: ciuitates
decē. Porro filijs ger
ſon egreſſa ē ſors vt acci
perent de tribub⁹ yſa
char & aſer &
neptali dimidiaq; tri
bu manaſſe in baſan:
ciuitates numero tre
decim. Et filijs
merari p̄ cognationes
ſuas de tribubus ruben
& gad & zabulon: vr
bes
duodecim. Dederūtq;
filij iſrael
leuitis ciuitates et
ſuburbana eaꝝ ſicut p̄
cepit dn̄s per manum
moyſi ſingulis ſorte tri
buētes. De tribub⁹ filio
rū iuda & ſymeō dedit
ioſue ciuitates:
quarum iſta ſunt nomi
na
filijs aaron per famili
as caath
leuitici generis. Prima
enim ſors illis egreſſa ē
cariatharbe
patris enach que voca
tur hebron in mōte iu
da & ſuburbana eius p̄
circuitum. Agros vero
& villas eius dederat
caleph filio
iephōe ad poſſidendū.
Dedit ergo filijs aaron
ſacerdotis hebron cō
fugij ciuitatem ac
ſuburbana ei⁹: & lob
nam cū ſuburbanis ſu
is. & iether &
iſtimon & helon
& dabir
& ain
& iethā & bethſames
cū ſuburbāis ſuis: ciui
tates nouem de
tribubus vt dictum eſt
duabus. De tribu aūt fi
liorū beniamin gabaon
& gabae
& anathot
& almon cum ſubur
banis ſuis: ciuitates
quattuor: omnes ſi
mul ciuitates filiorum a
aron ſacerdotis trede
cim cum ſuburbanis ſu
is. Reliquis vero per fa
milias

הַנּוֹתָרִים מִמִּשְׁפְּחֹת מַטֵּה אֶפְרַיִם — יתר
וּמִמַּטֵּה דָן וּמֵחֲצִי מַטֵּה מְנַשֶּׁה בַּגּוֹרָל — חצה
עָרִים עָשֶׂר׃ וְלִבְנֵי גֵרְשׁוֹן מִמִּשְׁפְּחוֹת
מַטֵּה יִשָּׂשכָר וּמִמַּטֵּה אָשֵׁר וּמִמַּטֵּה
נַפְתָּלִי וּמֵחֲצִי מַטֵּה מְנַשֶּׁה בַּבָּשָׁן
בַּגּוֹרָל עָרִים שְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה׃ לִבְנֵי
מְרָרִי לְמִשְׁפְּחֹתָם מִמַּטֵּה רְאוּבֵן
וּמִמַּטֵּה גָד וּמִמַּטֵּה זְבוּלֻן עָרִים
שְׁתֵּים עֶשְׂרֵה׃ וַיִּתְּנוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל
לַלְוִיִּם אֶת הֶעָרִים הָאֵלֶּה וְאֶת
מִגְרְשֵׁיהֶן כַּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה בְּיַד — גרש
מֹשֶׁה בַּגּוֹרָל׃ וַיִּתְּנוּ מִמַּטֵּה בְּנֵי
יְהוּדָה וּמִמַּטֵּה בְּנֵי שִׁמְעוֹן אֵת הֶעָרִים
הָאֵלֶּה אֲשֶׁר יִקְרָא אֶתְהֶן בְּשֵׁם׃ — קרא
וַיְהִי לִבְנֵי אַהֲרֹן מִמִּשְׁפְּחוֹת הַקְּהָתִי — היה
מִבְּנֵי לֵוִי כִּי לָהֶם הָיָה הַגּוֹרָל
רִאשׁוֹנָה׃ וַיִּתְּנוּ לָהֶם אֶת קִרְיַת אַרְבַּע — נתן
אֲבִי הָעֲנוֹק הִיא חֶבְרוֹן בְּהַר יְהוּדָה
וְאֶת מִגְרָשֶׁהָ סְבִיבֹתֶיהָ׃ וְאֶת שְׂדֵה — סבב
הָעִיר וְאֶת חֲצֵרֶיהָ נָתְנוּ לְכָלֵב בֶּן
יְפֻנֶּה בַּאֲחֻזָּתוֹ׃ וְלִבְנֵי אַהֲרֹן הַכֹּהֵן נָתְנוּ
אֶת עִיר מִקְלַט הָרֹצֵחַ אֶת חֶבְרוֹן וְאֶת — קלט
מִגְרָשֶׁהָ וְאֶת לִבְנָה וְאֶת מִגְרָשֶׁהָ׃
וְאֶת יַתִּר וְאֶת מִגְרָשֶׁהָ וְאֶת
אֶשְׁתְּמֹעַ וְאֶת מִגְרָשֶׁהָ׃ וְאֶת חֹלֹן
וְאֶת מִגְרָשֶׁהָ וְאֶת דְּבִר וְאֶת
מִגְרָשֶׁהָ׃ וְאֶת עַיִן וְאֶת מִגְרָשֶׁהָ
וְאֶת יֻטָּה וְאֶת מִגְרָשֶׁהָ אֶת בֵּית
שֶׁמֶשׁ וְאֶת מִגְרָשֶׁהָ עָרִים תֵּשַׁע מֵאֵת — עיר
שְׁנֵי הַשְּׁבָטִים הָאֵלֶּה׃ וּמִמַּטֵּה בִנְיָמִן — שנה נטה
אֶת גִּבְעוֹן וְאֶת מִגְרָשֶׁהָ אֶת גֶּבַע וְאֶת
מִגְרָשֶׁהָ׃ אֶת עֲנָתוֹת וְאֶת מִגְרָשֶׁהָ
וְאֶת עַלְמוֹן וְאֶת מִגְרָשֶׁהָ עָרִים
אַרְבַּע׃ כָּל עָרֵי בְנֵי אַהֲרֹן הַכֹּהֲנִים — רבע
שְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה עָרִים וּמִגְרְשֵׁיהֶן׃
וּלְמִשְׁפְּחוֹת בְּנֵי קְהָת הַלְוִיִּם הַנּוֹתָרִים — שפחה יתר

מִבְּנֵי קְהָת וַיְהִי עָרֵי גוֹרָלָם מִמַּטֵּה הָיָה גָּרַל
אֶפְרָיִם׃ וַיִּתְּנוּ לָהֶם אֶת עִיר מִקְלַט נָתַן קָלַט
הָרֹצֵחַ אֶת שְׁכֶם וְאֶת מִגְרָשֶׁיהָ בְּהַר
אֶפְרָיִם וְאֶת גֶּזֶר וְאֶת מִגְרָשֶׁיהָ׃
וְאֶת קִבְצַיִם וְאֶת מִגְרָשֶׁיהָ וְאֶת בֵּית
חוֹרֹן וְאֶת מִגְרָשֶׁיהָ עָרִים אַרְבַּע׃
וּמִמַּטֵּה דָן אֶת אֶלְתְּקֵא וְאֶת
מִגְרָשֶׁיהָ אֶת גִּבְּתוֹן וְאֶת מִגְרָשֶׁיהָ׃
אֶת אַיָּלוֹן וְאֶת מִגְרָשֶׁיהָ אֶת גַּת
רִמּוֹן וְאֶת מִגְרָשֶׁיהָ עָרִים אַרְבַּע׃
וּמִמַּחֲצִית מַטֵּה מְנַשֶּׁה אֶת תַּעְנַךְ חָצָה
וְאֶת מִגְרָשֶׁיהָ וְאֶת גַּת רִמּוֹן וְאֶת נָגַשׁ
מִגְרָשֶׁיהָ עָרִים שְׁתָּיִם׃ כָּל עָרִים
עֶשֶׂר וּמִגְרְשֵׁיהֶן לְמִשְׁפְּחוֹת בְּנֵי
קְהָת הַנּוֹתָרִים׃ וְלִבְנֵי גֵרְשׁוֹן
מִמִּשְׁפְּחֹת הַלְוִיִּם מֵחֲצִי מַטֵּה מְנַשֶּׁה
אֶת עִיר מִקְלַט הָרֹצֵחַ אֶת גּוֹלָן בַּבָּשָׁן
וְאֶת מִגְרָשֶׁיהָ וְאֶת בְּעֶשְׁתְּרָה וְאֶת
מִגְרָשֶׁיהָ עָרִים שְׁתָּיִם׃ וּמִמַּטֵּה
יִשָּׂשכָר אֶת קִשְׁיוֹן וְאֶת מִגְרָשֶׁיהָ
אֶת דָּבְרַת וְאֶת מִגְרָשֶׁיהָ׃ אֶת יַרְמוּת
וְאֶת מִגְרָשֶׁיהָ אֶת עֵין גַּנִּים וְאֶת
מִגְרָשֶׁיהָ עָרִים אַרְבַּע׃ וּמִמַּטֵּה אָשֵׁר עִיר רָבַע
אֶת מִשְׁאָל וְאֶת מִגְרָשֶׁיהָ אֶת עַבְדּוֹן נָטָה
וְאֶת מִגְרָשֶׁיהָ׃ אֶת חֶלְקַת וְאֶת מִגְרָשֶׁיהָ
וְאֶת רְחֹב וְאֶת מִגְרָשֶׁיהָ עָרִים אַרְבַּע׃
וּמִמַּטֵּה נַפְתָּלִי אֶת עִיר מִקְלַט הָרֹצֵחַ
אֶת קֶדֶשׁ בַּגָּלִיל וְאֶת מִגְרָשֶׁיהָ וְאֶת
חַמֹּת דֹּאר וְאֶת מִגְרָשֶׁיהָ וְאֶת קַרְתָּן
וְאֶת מִגְרָשֶׁיהָ עָרִים שָׁלֹשׁ׃ כָּל
עָרֵי הַגֵּרְשֻׁנִּי לְמִשְׁפְּחֹתָם שְׁלֹשׁ שָׁפַח
עֶשְׂרֵה עִיר וּמִגְרְשֵׁיהֶן׃ וּלְמִשְׁפְּחוֹת
בְּנֵי מְרָרִי הַלְוִיִּם הַנּוֹתָרִים מֵאֵת יָתַר
מַטֵּה זְבוּלֻן אֶת יָקְנְעָם וְאֶת מִגְרָשֶׁהָ נָגַשׁ
אֶת קַרְתָּה וְאֶת מִגְרָשֶׁהָ׃ אֶת
דִּמְנָה וְאֶת מִגְרָשֶׁהָ אֶת נַהֲלָל

filiorũ caath leuitici ge
neris hec est data possef
sio. De tribu effraim vr
bes confugii
sychem cum suburba
nis suis in monte
effraim & gazer
& iebsã & bethoron
cum suburbanis suis ci
uitates quattuor.
De tribu quoq̃ dã hel
teco
& gabathon
& haialon & iethremõ
cum suburbãis suis: ci
uitates quattuor:
Porro de dimidia tribu
manasse tenach
& gethremmõ cum
suburbãis suis: cĩtates
due: omnes ciuitates
decẽ & suburbana ea
rum: date sunt filiis
caath inferioris gradus.
filiis quoq̃ gerson
leuitici gñris dedit de
dimidia tribu manasse
cõfugii ciuitates: gau
lon in basan
& bosram cum
suburbãis suis: cĩtates
duas: Porro de tribu
ysachar: cesion
& dabereth & iaram
oth
& engannim cum
suburbãis suis: cĩtates
q̃ttuor. De tribu ãt aser
masã & abdon
& elrath
& roob cum suburba
nis suis: ciuitates q̃ttu
or. De tribu quoq̃ ne
ptalim ciuitates cõfugii
cedes in galilea &
amothdor & carthari
cum suburbãis suis: ci
uitates tres. Omnes
vrbes familiarum ger
son tredecim
cũ suburbanis suis.
Filiis aũt merari leui
tis iferioris grad⁹ p fami
lias suas: data est de tri
bu zabulon: iecnal
& cartha &
danna et naalol

de filiis caath. ⁊ fuit ciuitas terminoꝝ eoꝝ a
ἀπὸ τῶν υἱῶν καάθ. καὶ ἐγενήθη ἡ πόλις τῶν ὁρίων αὐτῶν ἀπὸ
tribu ephraim: ⁊ dederũt eis ciuitatẽ cõfu
φυλῆς ἐφραΐμ, καὶ ἔδωκαν αὐτοῖς τὴν πόλιν τοῦ φυγαδευτη
gii q̃ homicide: sychem ⁊ suburbana q̃ circa
ρίου τὴν τοῦ φονεύσαντος, τὴν συχὲμ καὶ τὰ ἀφωρισμένα τὰ πρὸς
eam in mõte ephraim: ⁊ gazer ⁊ suburbana que
αὐτῇ ἐν τῷ ὄρει ἐφραΐμ, καὶ γαζερὰ καὶ τὰ ἀφωρισμένα τὰ
circa ipsam: ⁊ cabsam ⁊ suburbana que circa ipsaꝫ:
πρὸς αὐτῇ, καὶ τὴν καβσεὶμ καὶ τὰ ἀφωρισμένα τὰ πρὸς αὐτῇ,
⁊ bethoron ⁊ suburbana que circa ipsaꝫ: ciuitates q̃t-
καὶ βαιθωρὼν καὶ τὰ ἀφωρισμένα τὰ πρὸς αὐτῇ, πόλεις τέσσα
tuor. ⁊ de tribu dan eltheca ⁊ suburbana que
ρες. καὶ ἐκ τῆς φυλῆς δὰν τὴν ἐλθεκὰ καὶ τὰ ἀφωρισμένα τὰ
circa ipsam: ⁊ gabathõ ⁊ suburbana que circa ipsã:
πρὸς αὐτῇ, καὶ τὴν γεβεθὼν καὶ τὰ ἀφωρισμένα τὰ πρὸς αὐτῇ,
⁊ hailon ⁊ suburbana q̃ circa ipsaꝫ: ⁊ geth-
καὶ τὴν αἰλὼν καὶ τὰ ἀφωρισμένα τὰ πρὸς αὐτῇ, καὶ τὴν γεθ
remon ⁊ suburbana que circa ipsaꝫ: ciuitates q̃tuor.
ρεμμὼν καὶ τὰ ἀφωρισμένα τὰ πρὸς αὐτῇ, πόλεις τέσσαρες.
⁊ de dimidia tribu manasse thenach ⁊
καὶ ἀπὸ τοῦ ἡμίσους φυλῆς μανασσῆ τὴν θενὰχ καὶ τὰ
suburbana que circa ipsam: ⁊ gethremon ⁊ subur-
ἀφωρισμένα τὰ πρὸς αὐτῇ, καὶ τὴν γεθρεμμὼν καὶ τὰ ἀφωρισ
bana que circa ipsaꝫ: ciuitates due. oẽs ciuitates decẽ ⁊
μένα τὰ πρὸς αὐτῇ, πόλεις δύο. πᾶσαι πόλεις δέκα καὶ τὰ
suburbana que circa ipsas pplis filioꝝ caath reli
ἀφωρισμένα τὰ πρὸς αὐταῖς τοῖς δήμοις υἱῶν καὰθ τοῖς ὑπο
ctis. ⁊ filiis gerson cognatis
λελειμμένοις. καὶ τοῖς υἱοῖς γεδσὼν τοῖς συγγενέσιν τοῖς
leuitis ex dimidia tribu manasse ciuitates
λευίταις ἐκ τοῦ ἡμίσους φυλῆς μανασσῆ τὰς πόλεις τὰς
cõstitutas homicidis. golan in basan
ἀφωρισμένας τοῖς φονεύσασιν, τὴν γωλὰν ἐν τῇ βασανί-
⁊ suburbana que circa ipsaꝫ: ⁊ beesthera ⁊
τιδι καὶ τὰ ἀφωρισμένα τὰ πρὸς αὐτῇ, καὶ τὴν βεεσθερὰ καὶ
suburbana que circa ipsaꝫ. ciuitates due. ⁊ de tribu
τὰ ἀφωρισμένα τὰ πρὸς αὐτῇ, πόλεις δύο. καὶ ἐκ τῆς φυλῆς
issachar cesion ⁊ suburbana q̃ circa ipsaꝫ:
ἰσσάχαρ τὴν κισιὼν καὶ τὰ ἀφωρισμένα τὰ πρὸς αὐτῇ, τὴν
dabareth ⁊ suburbana que circa ipsaꝫ: ⁊ hiermoth ⁊
δαβερὼθ καὶ τὰ ἀφωρισμένα τὰ πρὸς αὐτῇ, καὶ τὴν ἱερμὼθ καὶ
suburbana que circa ipsaꝫ: ⁊ fontẽ litteraꝝ ⁊
τὰ ἀφωρισμένα τὰ πρὸς αὐτῇ, καὶ πηγὴν γραμμάτων καὶ τὰ
suburbana q̃ circa ipsam: ciuitates quattuor. ⁊ de tri
ἀφωρισμένα τὰ πρὸς αὐτῇ, πόλεις τέσσαρες. καὶ ἐκ τῆς φυ
bu aser misal ⁊ suburbana que circa ipsam: ⁊
λῆς ἀσὴρ τὴν μισαλὰ καὶ τὰ ἀφωρισμένα τὰ πρὸς αὐτῇ, καὶ
abdon ⁊ suburbana que circa ipsaꝫ: ⁊ chalcath ⁊
ἀβδὼν καὶ τὰ ἀφωρισμένα τὰ πρὸς αὐτῇ, καὶ χαλκὰθ καὶ τὰ
suburbana que circa ipsaꝫ: ⁊ roob ⁊ suburbana que
ἀφωρισμένα τὰ πρὸς αὐτῇ, καὶ ῥοὼβ καὶ τὰ ἀφωρισμένα τὰ
circa ipsam: ciuitates q̃ttuor. ⁊ de tribu nephtali
πρὸς αὐτῇ, πόλεις τέσσαρες. καὶ ἐκ τῆς φυλῆς νεφθαλὶ τὰς
ciuitates cõstitutas homicide ⁊ cedes in
πόλεις τὰς ἀφωρισμένας τῷ φονεύσαντι καὶ τὴν κεδὲς ἐν
galilea ⁊ suburbana que circa ipsaꝫ: ⁊ amath
τῇ γαλιλαίᾳ καὶ τὰ ἀφωρισμένα τὰ πρὸς αὐτῇ, καὶ τὴν ἀμμαθ
dor ⁊ suburbana que circa ipsaꝫ: ⁊ carthan ⁊
δὼρ καὶ τὰ ἀφωρισμένα τὰ πρὸς αὐτῇ, καὶ τὴν καρθὰν καὶ τὰ
suburbana que circa ipsam: ciuitates tres. oẽs ciuitates
ἀφωρισμένα τὰ πρὸς αὐτῇ, πόλεις τρεῖς. πᾶσαι αἱ πόλεις
gerson per pplos eaꝝ tredecim ciuitates ⁊
τοῦ γεδσὼν κατὰ δήμους αὐτῶν τρεισκαίδεκα πόλεις καὶ τὰ
suburbana que circa ipsas. ⁊ pplis filioꝝ merari
ἀφωρισμένα τὰ πρὸς αὐταῖς. καὶ τῷ δήμῳ υἱῶν μεραρὶ τοῖς
leuitis reliquis de tribu filioꝝ zabulon iecnam
λευίταις τοῖς λοιποῖς ἐκ τῆς φυλῆς υἱῶν ζαβουλὼν τὴν ἰεκνὰμ
⁊ suburbana eius: ⁊ cartha ⁊ suburbana
καὶ τὰ περισπόρια αὐτῆς, καὶ τὴν καριθὰ καὶ τὰ περισπόρια
eius: ⁊ damna ⁊ suburbana eius: ⁊ naalol
αὐτῆς, καὶ τὴν δαμνὰ καὶ τὰ περισπόρια αὐτῆς, καὶ τὴν νααλὼλ

τ ſuburbana eius: ciuitates quattuor. τ ciuitates
καὶ τὰ περισπόρια αὐτῆς, πόλεις τέσσαρες. καὶ πόλεις τοῦ
iordanis hiericho de tribu ruben: vrbem cōfu
D ἰορδάνου τὴν ἱεριχὼ ἐκ τῆς φυλῆς ῥουβὴν, τὴν πόλιν τὸ φυ-
gium homicide boſor τ ſubur
γαδευτήριον τοῦ φονεύσαντος τὴν βοσὸρ καὶ τὰ περισπό-
bana eius: τ iazer τ ſuburbana eius: τ ceth
ρια αὐτῆς, καὶ τὴν ἰαζὴρ καὶ τὰ περισπόρια αὐτῆς, καὶ τὴν κεδ-
ſon τ ſuburbana eius: τ mapha τ ſuburba-
σὼν καὶ τὰ περισπόρια αὐτῆς, καὶ τὴν μαφὰ καὶ τὰ περισπό-
na eius: quattuor ciuitates. τ de tribu gad ciui
ρια αὐτῆς, τέσσαρες πόλεις. καὶ ἀπὸ τῆς φυλῆς γὰδ τὴν πό-
tatē cōfugij homicide romoth in
λιν τοῦ φυγαδευτηρίου τοῦ φονεύσαντος τὴν ῥαμὼθ ἐν τῇ
galaad τ ſuburbana eius: τ manaim τ
γαλαὰδ καὶ τὰ περισπόρια αὐτῆς, καὶ τὴν μαναΐμ καὶ τὰ
ſuburbana eius τ eſebon τ ſuburbana eius:
περισπόρια αὐτῆς καὶ τὴν ἐσεβὼν καὶ τὰ περισπόρια αὐτῆς,
τ iazer τ ſuburbana eius: oēs ciuitates
καὶ τὴν ἰαζὴρ καὶ τὰ περισπόρια αὐτῆς, πᾶσαι αἱ πόλεις
quattuor. oēs ciuitates filijs merari per pp̄los eo
τέσσαρες. πᾶσαι πόλεις τοῖς υἱοῖς μεραρὶ κατὰ δήμους αὐ-
rum relictoꝝ a tribu leui. τ fue
τῶν τῶν καταλελειμμένων ἀπὸ τῆς φυλῆς τῆς λευί. καὶ ἐγέ-
runt termini coꝝ ciuitates duodecim. oēs vrbes leuita
νετο τὰ ὅρια αὐτῶν πόλεις δώδεκα. πᾶσαι αἱ πόλεις τῶν λευι-
rum in medio poſſeſſionis filioꝝ iſrael ciuitates quadragin-
τῶν ἐν μέσῳ κατασχέσεως υἱῶν ἰσραὴλ πόλεις τεσσαράκον-
taocto τ ſuburbana eaꝝ. ī circuitu vrbiū ha-
ταοκτὼ καὶ τὰ περισπόρια αὐτῶν. κύκλῳ τῶν πόλεων τού-
rum ciuitates τ vrbes τ ſuburbana eaꝝ ī circuitu
των πόλεις καὶ πόλεις καὶ τὰ περισπόρια αὐτῶν κύκλῳ
vrbium. ſic oībus vrbibus his. τ de
τῶν πόλεων. οὕτως πάσαις ταῖς πόλεσι ταύταις. καὶ ἔδω-
dit dn̄s iſrael oēm trā quā iurauit tradituꝝ ſe
κεν κύριος τῷ ἰσραὴλ πᾶσαν τὴν γῆν ἣν ὤμοσεν δοῦναι τοῖς
patribus coꝝ: τ poſſederūt eā: τ habi
πατράσιν αὐτῶν, καὶ κατεκληρονόμησαν αὐτὴν, καὶ κατῴ-
tauerūt in ea: τ requieſcere fecit eos dn̄s in circuitu ſi-
κησαν ἐν αὐτῇ, καὶ κατέπαυσεν αὐτοὺς κύριος κυκλόθεν κα-
cut iurauit prībus coꝝ. nō ſurrexit vllus co-
θότι ὤμοσεν τοῖς πατράσιν αὐτῶν. οὐκ ἀνέστη οὐδεὶς κατέ-
ram eis ab oībus inimicis coꝝ: oēs
ναντι αὐτῶν ἀπὸ πάντων τῶν ἐχθρῶν αὐτῶν, πάντας τοὺς
inimicos coꝝ tradidit dn̄s in manus coꝝ. nō
ἐχθροὺς αὐτῶν παρέδωκε κύριος εἰς τὰς χεῖρας αὐτῶν. οὐ
cecidit v̄bū de oībus verbis bonis que
διέπεσεν ῥῆμα ἀπὸ πάντων τῶν ῥημάτων τῶν καλῶν ὧν
locutus ē dn̄s filijs iſrl̄ oīa expleta ſunt.
ἐλάλησεν κύριος τοῖς υἱοῖς ἰσλ̄ πάντα παρεγένετο. Ca.22.

Tunc conuocauit ioſue filios ruben τ
A Τότε συνεκάλεσεν ἰησοῦς τοὺς υἱοὺς ῥουβὴν καὶ τοὺς
filios gad τ dimidiā tribuꝝ manaſſe: τ dixit eis: vos
υἱοὺς γὰδ καὶ τὸ ἥμισυ φυλῆς μανασσῆ, καὶ εἶπεν αὐτοῖς, ὑμεῖς
audiuiſtis omnia que precepit vobis moyſes famul⁹
nu.13.f ἀκηκόατε σύμπαντα ὅσα ἐνετείλατο ὑμῖν μωυσῆς ὁ παῖς
dn̄i: τ audiuiſtis vocē meā iuxta oīa q̄cūq; p̄-
κυρίου, καὶ ἐπηκούσατε τῆς φωνῆς μου κατὰ πάντα ὅσα ἐνε-
cepi vobis: τ nō reliquiſtis fr̄es
τειλάμην ὑμῖν, καὶ οὐκ ἐγκαταλελοίπατε τοὺς ἀδελφοὺς
v̄ros his diebus τ pluribus vſq; ad diē hodier
ὑμῶν ταύτας τὰς ἡμέρας καὶ πλείους ἕως ἡμέρας τῆς σήμε-
nā cuſtodiuiſtis p̄ceptū dn̄i dei nr̄i. nūc āt re
ρον ἐφυλάξασθε τὴν ἐντολὴν κῡ τοῦ θεοῦ ἡμῶν. νῦν δὲ κατέ-
quiē dedit dn̄s deus nr̄ fratribus nr̄is queadmodū dixit
παυσεν κς̄ ὁ θεὸς ἡμῶν τοὺς ἀδελφοὺς ἡμῶν ὃν τρόπον εἶπεν
eis. nūc igit̄ reuerſi abite in domos
αὐτοῖς. νῦν οὖν ἀποστραφέντες ἀπέλθετε εἰς τοὺς οἴκους
v̄ras τ in trā poſſeſſionis v̄re: quā tradidit vobi
ὑμῶν καὶ εἰς τὴν γῆν τῆς κατασχέσεως ὑμῶν, ἣν ἔδωκεν ὑμῖν

civitates quattuor cū ſuburbanis ſuis. De tribu gad ciuitates confugii ramoth in galaad & manaim et eſebō et iazer: ciuitates quattuor cum ſuburbanis ſuis. De tribu ruben ciuitates refugii: boſor in ſolitudine miſor & iazer et ietſon & maſpha: ciuitates quattuor cum ſuburbanis ſuis. Omnes vrbes filiorū merari per familias & cognationes ſuas duodecim. Itaq; ciuitates vniuerſe leuitarū in medio poſſeſſionis filiorum iſrael fuerunt quadraginta octo cum ſuburbanis ſuis: ſingule per familias diſtribute. Deditq; dominus deus iſraeli omnem terram quam traditurū ſe prībus eorū iurauerat: & poſſederūt illā atq; habitauerūt in ea. Dataq; eſt ab eo pax in oēs p circuitum natiōes: nulluſq; eis hoſtium reſiſtere auſus eſt: ſed cuncti in eorū ditionē redacti ſunt. Ne vnum quidem verbū quod illis preſtiturum ſe eſſe promiſerat irritū fuit: ſed rebus expleta ſunt omnia. 22.

Eodem tēpore vocauit ioſue rubenitas & gadditas & dimidiam tribum manaſſe. Dixitq; ad eos. Feciſtis omnia que precepit vobis moyſes famulus domini: mihi quoq; in oībus obediſtis: nec reliquiſtis fratres v̄ros longo tempore vſq; in preſentem diem. cuſtodientes imperiū dn̄i dei veſtri. Quia igitur dedit dn̄s deus v̄r fribus veſtris quietē & pacem ſicut pollicitus eſt: reuertimini & ite ī tabernacula v̄ra: & in terrā poſſeſſiōis quā tradidit vobis

ואת מגרשיה ערים ארבע וממטה
ראובן את בצר ואת מגרשיה ואת
יהצה ואת מגרשיה: ואת קדמות
ואת מגרשיה ואת מיפעת ואת
מגרשיה ערים ארבע: וממטה גד
את עיר מקלט הרצח את רמות
בגלעד ואת מגרשיה ואת מחנים
ואת מגרשיה: את חשבון ואת
מגרשיה את יעזר ואת מגרשיה כל
ערים ארבע: כל הערים לבני מררי
למשפחתם הנותרים ממשפחות יתר
הלוים ויהי גורלם ערים שתים היה גרל
עשרה: כל ערי הלוים בתוך אחזת
בני ישראל ערים ארבעים ושמנה רבע
ומגרשיהן: תהיינה הערים האלה היה
עיר עיר ומגרשיה סביבתיה כן סבב
לכל הערים האלה: ויתן יהוה נתן
לישראל את כל הארץ אשר נשבע שבע
לתת לאבתם וירשוה וישבו בה:
וינח יהוה להם מסביב ככל אשר נוח
נשבע לאבותם ולא עמד איש
בפניהם מכל איביהם את כל פנה
איביהם נתן יהוה בידם: לא נפל
דבר מכל הדבר הטוב אשר דבר
יהוה אל בית ישראל הכל בא: בוא
אז יקרא יהושע לראובני Cap.xxij.
ולגדי ולחצי שבט מנשה: ויאמר קרא
אליהם אתם שמרתם את כל אשר חצה אמר
צוה אתכם משה עבד יהוה ותשמעו שמע
בקלי לכל אשר צויתי אתכם: לא קול צוה
עזבתם את אחיכם זה ימים רבים יום רבב
עד היום הזה ושמרתם את משמרת שמר
מצות יהוה אלהיכם: ועתה הניח צוה נוח
יהוה אלהיכם לאחיכם כאשר דבר
להם ועתה פנו ולכו לכם לאהליכם פנה הלך
אל ארץ אחזתכם אשר נתן לכם

משה עבד יהוה בעבר הירדן: רק
שמרו מאד לעשות את המצוה ואת — עשה
התורה אשר צוה אתכם משה עבד — ירה
יהוה לאהבה את יהוה אלהיכם
וללכת בכל דרכיו ולשמר מצותיו — הלך
ולדבקה בו ולעבדו בכל לבבכם
ובכל נפשכם: ויברכם יהושע — ברך
וישלחם וילכו אל אהליהם: — שלח
ולחצי שבט המנשה נתן משה — חצה
בבשן ולחציו נתן יהושע עם
אחיהם בעבר הירדן ימה וגם כי
שלחם יהושע אל אהליהם ויברכם:
ויאמר אליהם לאמר בנכסים
רבים שובו אל אהליכם ובמקנה — רבב קנה
רב מאד בכסף ובזהב ובנחשת
ובברזל ובשלמות הרבה מאד חלקו — בנה
שלל איביכם עם אחיכם: וישבו — שוב
וילכו בני ראובן ובני גד וחצי שבט
המנשה מאת בני ישראל משלה
אשר בארץ כנען ללכת אל ארץ
הגלעד אל ארץ אחזתם אשר
נאחזו בה על פי יהוה ביד משה: — אחז פה
ויבאו אל גלילות הירדן אשר בארץ — בוא גלל
כנען ויבנו בני ראובן ובני גד וחצי — בנה
שבט המנשה שם מזבח על הירדן — זבח
מזבח גדול למראה: וישמעו בני — גדל ראה
ישראל לאמר הנה בנו בני ראובן — שמע
ובני גד וחצי שבט המנשה את — בנה
המזבח אל מול ארץ כנען אל גלילות
הירדן אל עבר בני ישראל: וישמעו
בני ישראל ויקהלו כל עדת בני — קהל יעד
ישראל שלה לעלות עליהם לצבא: — עלה
וישלחו בני ישראל אל בני ראובן — שלח
ואל בני גד ואל חצי שבט מנשה אל — חצה
ארץ הגלעד את פינחס בן אלעזר
הכהן: ועשרה נשיאם עמו נשיא — נשא

moyses famulus dñi trãs iordanẽ: ita dumtaxat: vt custodiatis attẽte & ope cõpleatis mãdatũ & legẽ quã p̃cepit vobis moyses famulus dñi: vt diligatis dñm deũ vr̃m: et ambuletis in omĩbus viis eius: & obseruetis mãdata illius adhereatisqꝫ ei ac suiatis i omni corde & in omĩ aĩa vr̃a. Benedixitqꝫ ei iosue & dimisit eos. Qui reuersi sũt i tabernacula sua. Dimidie aũt tribui manasse possessionem moyses dederat i basã & idcirco medie q̃ sup fuit dedit iosue sortẽ inter ceteros fratres suos trãs iordanẽ ad occidẽtalẽ ei9 plagã. Cũqꝫ dimitteret eos i tabernacula sua & bñdixisset eis dixit ad eos: In multa substãtia atqꝫ diuitiis reuertimini ad sedes vr̃as cũ argẽto & auro: ere ac ferro & veste multiplici. Diuidite predã hostiũ cũ frib9 vr̃is. Reuersiqꝫ sunt & abierũt filii rubẽ & filii gad & dimidia trib9 manasse a filiis isrl̃ de sylo q̃ sita est in chanaã: vt intrarent galaad terrã possessionis sue quã obtinuerãt iuxta imperiũ dñi i manu moysi. Cũqꝫ vẽissent ad tumulos iordãis in terram chanaan: edificauerũt iuxta iordanem altare ifinite magnitudinis. Qđ cũ audissent filii isrl̃ & ad eos certi nũcii detulissent edificasse filios rubẽ & gad & dimidia tribus manasse altare i terra chanaan sup iordãis tumulos contra filios israel: conuenerunt oẽs in sylo vt ascẽderẽt et dimicarent cõtra eos. Et interim miserũt ad illos in terram galaad phinees filium eleazari sacerdotis: & decẽ pricipes cum eo

moyses famulus dñi trans iordanẽ: sed
μωυσῆς ὁ δοῦλος κυρίου ἐν τῷ πέραν τοῦ ἰορδάνου, ἀλλὰ
custodite valde vt faciatis precepta et legẽ quã
φυλάξασθε σφόδρα ποιεῖν τὰς ἐντολὰς καὶ τὸν νόμον ὃν
precepit vobis moyses famulus dñi: vt diligatis dñm
ἐνετείλατο ὑμῖν μωυσῆς ὁ παῖς κυρίου, ἀγαπᾶν κύριον τὸν
deũ vr̃m: et ambuletis in oibus viis eius:
θεὸν ὑμῶν καὶ πορεύεσθαι ἐν πάσαις ταῖς ὁδοῖς αὐτοῦ,
vt obseruetis mãdata eius: et adhereatis ei: et
φυλάσσεσθαι τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ, καὶ προσκεῖσθαι αὐτῷ, καὶ
seruiatis ei ex omni mente vr̃a et ex omni
λατρεύειν αὐτῷ ἐξ ὅλης τῆς διανοίας ὑμῶν καὶ ἐξ ὅλης τῆς
anima vr̃a. et bñdixit eis iosue: et dimi
ψυχῆς ὑμῶν. καὶ εὐλόγησεν αὐτοὺς ἰησοῦς, καὶ ἐξαπέστει-
sit eos: et reuersi sunt in domos eorum. et
λεν αὐτοὺς, καὶ ἐπορεύθησαν εἰς τοὺς οἴκους αὐτῶν. καὶ
dimidie tribui manasse dederat moyses in ba-
τοῖς ἡμίσεσι φυλῆς μανασσῆ ἔδωκεν μωυσῆς ἐν τῇ βα-
san: et dimidie parti dedit iosue cum
σανίτιδι, καὶ τοῖς ἡμίσεσιν ἔδωκεν ἰησοῦς μετὰ τῶν
fratribus eorum trans iordanẽ iuxta mare. et
ἀδελφῶν αὐτῶν πέραν τοῦ ἰορδάνου κατὰ θάλασσαν. καὶ
cum dimitteret eos iosue in domos eorum: et
ἡνίκα ἐξαπέστειλεν αὐτοὺς ἰησοῦς εἰς τοὺς οἴκους αὐτῶν, καὶ
benedixit eis dicẽs: in suba multa reuersi sunt
εὐλόγησεν αὐτοὺς λέγων, ἐν χρήμασι πολλοῖς ἀπήλθοσαν
in domos eorum: et iumẽta multa valde et argẽ
εἰς τοὺς οἴκους αὐτῶν, καὶ κτήνη πολλὰ σφόδρα καὶ ἀργύ-
tum et aurũ et es et ferrũ et vestẽ mul
ριον καὶ χρυσίον καὶ χαλκὸν καὶ σίδηρον καὶ ἱματισμὸν πο-
tam valde diuiserũt spolia inimicorum eorum cum
λὺν σφόδρα διείλαντο τὴν προνομὴν τῶν ἐχθρῶν αὐτῶν μετὰ
fratribus eorum. et reuersi sũt et iuerunt
τῶν ἀδελφῶν αὐτῶν. καὶ ἀπέστρεψαν καὶ ἐπορεύθησαν οἱ
filii ruben et filii gad et dimidia tribus manasse a
υἱοὶ ῥουβὴν καὶ υἱοὶ γὰδ καὶ τὸ ἥμισυ φυλῆς μανασσῆ ἀπὸ τῶν
filiis israel de sylo in terra chanaã vt irent in terrã ga
υἱῶν ἰσραὴλ ἐκ σηλὼ ἐν γῇ χανάαν ἀπελθεῖν εἰς τὴν γῆν γα-
laad in terrã possessionis eorum: quã possederũt eã
λαὰδ εἰς γῆν κατασχέσεως αὐτῶν, ἣν ἐκληρονόμησαν αὐτὴν
per imperium dñi in manu moysi. et venerũt in
διὰ προστάγματος κυρίου ἐν χειρὶ μωυσῆ. καὶ ἦλθοσαν εἰς
galeloth iordanis que est in terra chanaã: et edificauerũt
γαλγαλὰ τοῦ ἰορδάνου ἥ ἐστιν ἐν γῇ χανάαν, καὶ ᾠκοδόμησαν
filii ruben et filii gad et dimidia tribus manas
οἱ υἱοὶ ῥουβὴν καὶ οἱ υἱοὶ γὰδ καὶ τὸ ἥμισυ φυλῆς μανασ-
se illic altare iuxta iordanẽ altare magnũ
σῆ ἐκεῖ βωμὸν ἐπὶ τοῦ ἰορδάνου βωμὸν μέγαν τοῦ
visu. et audierũt filii israel dicẽtes: ecce edi-
ἰδεῖν. καὶ ἤκουσαν οἱ υἱοὶ ἰσραὴλ λεγόντων, ἰδοὺ ᾠ-
ficauerunt filii ruben et filii gad et
κοδόμησαν οἱ υἱοὶ ῥουβὴν καὶ οἱ υἱοὶ γὰδ καὶ τὸ
dimidia tribus manasse altare i terminis terre chanaam
ἥμισυ φυλῆς μανασσῆ βωμὸν ἐφ' ὁρίων γῆς χαναὰν
in galaad iordanis cõtra filios isra
ἐπὶ τοῦ γαλαὰδ ἰορδάνου ἐν τῷ πέραν υἱῶν ἰσρα-
el. et audierũt filii israel et cõuenerũt om
ήλ. καὶ ἤκουσαν οἱ υἱοὶ ἰσραὴλ καὶ συνηθροίσθησαν πάν-
nes filii israel in sylo vt ascendẽtes eos
τες οἱ υἱοὶ ἰσραὴλ εἰς σηλὼ ὥστε ἀναβάντας αὐτοὺς
oppugnarent. et miserunt filii israel ad
ἐκπολεμῆσαι. καὶ ἀπέστειλαν οἱ υἱοὶ ἰσραὴλ πρὸς
filios ruben et ad filios gad et ad
τοὺς υἱοὺς ῥουβὴν καὶ πρὸς τοὺς υἱοὺς γὰδ καὶ πρὸς
dimidiã tribũ manasse in terrã galaad et
τὸ ἥμισυ φυλῆς μανασσῆ εἰς τὴν γῆν γαλαὰδ τόν τε
phinees filiũ eleazar filii aron sacerdotis: et de
φινεὲς υἱὸν ἐλεάζαρ υἱοῦ ἀαρὼν τοῦ ἱερέως, καὶ δέ-
cẽ ex principibus qui cum eo: principes
κα τῶν ἀρχόντων τῶν μετ' αὐτοῦ, ἄρχων

ennus de domo familie de oībus tribubus iſ
εἷς ἀπὸ οἴκου πατριᾶς ἀπὸ πασῶν τῶν φυλῶν Ἰσ-
rael viri principes domoꝝ familiaꝝ ſunt tribuni iſ
ραὴλ ἄνδρες ἄρχοντες οἴκων πατριῶν εἰσὶν χιλίαρχοι Ἰσ-
rael: ⁊ venerūt ad filios ruben ⁊ ad
ραήλ. καὶ παρεγένοντο πρὸς τοὺς υἱοὺς Ῥουβὴν καὶ πρὸς τοὺς
filios gad ⁊ ad dimidiā tribū manaſſe in terrā ga
υἱοὺς Γὰδ καὶ πρὸς τοὺς ἥμισυ φυλῆς Μανασσῆ εἰς γῆν Γα-
laad: ⁊ locuti ſunt ad eos dicētes: hec dicit
λαάδ, καὶ ἐλάλησαν πρὸς αὐτοὺς λέγοντες. Τάδε λέγει
oīs cōgregatio dñi: quod delictū hoc: qđ delic-
πᾶσα ἡ συναγωγὴ κυρίου, τίς ἡ πλημμέλεια αὕτη, ἣν ἐπλημ-
ſtis corā deo iſrael vt relinquatis hodie re
D μελήσατε ἔναντι θεοῦ Ἰσραὴλ ἀποστραφῆναι σήμερον ἀπὸ
tro dñm edificātes vobis altare: rebel
ὄπισθεν κυρίου οἰκοδομήσαντες ἑαυτοῖς βωμόν, ἀποστά-
les vt ſitis vos hodie a dño? nō parū vobis
τας γενέσθαι ὑμᾶς σήμερον ἀπὸ κυρίου; μὴ μικρὸν ὑμῖν τὸ
pctm phegor: q nō purgati ſumus ab illo vſq; ad
nu. 25. a. ἁμάρτημα Φογώρ, ὅτι οὐκ ἐκαθαρίσθημεν ἀπ' αὐτοῦ ἕως τῆς
diem hanc: ⁊ fuit plaga in ſynagoga do
ἡμέρας ταύτης, καὶ ἐγενήθη ἡ πληγὴ ἐν τῇ συναγωγῇ κυ-
mini. ⁊ vos auerſi eſtis hodie a dño: ⁊
ρίου. καὶ ὑμεῖς ἀποστραφῆτε σήμερον ἀπὸ κυρίου, καὶ αὔ-
cras in oēm iſrael erit ira. ⁊ nūc ſi parua terra
ριον ἐπὶ πάντα Ἰσραὴλ ἔσται ὀργή. καὶ νῦν εἰ μικρὰ ἡ γῆ τῆς
poſſeſſionis vr̃e: trāſite in terrā poſſeſſionis do-
κατασχέσεως ὑμῶν, διάβητε εἰς τὴν γῆν τῆς κατασχέσεως κυ-
mini: vbi habitat illic tabnaculū dñi: ⁊ poſſi
ρίου, ὅπου κατασκηνοῖ ἐκεῖ ἡ σκηνὴ κυρίου. καὶ κατακληρο-
dete inter nos ⁊ a dño ne rebelles ſitis:
νομήσατε ἐν ἡμῖν, καὶ ἀπὸ κυρίου μὴ ἀποστάται γενήθητε;
⁊ a nobis ne recedatis eo q edificaſtis vos altare
καὶ ἀπὸ ἡμῶν μὴ ἀποστῆτε διὰ τὸ οἰκοδομῆσαι ὑμᾶς βωμὸν
extra altare dñi dei nr̃i. nōne achan
i. 7. a. ἔξω τοῦ θυσιαστηρίου κυρίου τοῦ θεοῦ ἡμῶν. οὐκ ἰδοὺ Ἄχαρ
filius zare delictū deliquit ab anathema
ὁ τοῦ Ζαρὰ πλημμέλειαν ἐπλημμέλησεν ἀπὸ τοῦ ἀναθέμα-
te: ⁊ in oēm cetum fuit ira? ⁊ hic
τος, καὶ ἐπὶ πᾶσαν τὴν συναγωγὴν ἐγενήθη ὀργή; καὶ οὗ-
vnus ſolus: nō hic ſolus mortuus ē in pctō
τος εἷς μόνος, μὴ οὗτος μόνος ἀπέθανεν ἐν τῇ ἁμαρτίᾳ
ſuo. ⁊ reſpōderūt filii ruben ⁊ filii gad ⁊
E αὐτοῦ. καὶ ἀπεκρίθησαν οἱ υἱοὶ Ῥουβὴν καὶ οἱ υἱοὶ Γὰδ καὶ τὸ
dimidia tribus manaſſe: ⁊ locuti ſunt tribunis iſ
C ἥμισυ φυλῆς Μανασσῆ, καὶ ἐλάλησαν τοῖς χιλιάρχοις Ἰσ-
rael dicētes: deus deus dñs eſt: ⁊ deus deus do
ραὴλ λέγοντες, ὁ θεὸς ὁ θεὸς κύριός ἐστι, καὶ ὁ θεὸς ὁ θεὸς κύ-
minus ipſe nouit: ⁊ iſrael ipſe ſciet ſi in rebel
ριος αὐτὸς οἶδεν, καὶ Ἰσραὴλ αὐτὸς γνώσεται εἰ ἐν ἀποστα-
lione deliquim9 corā dño: nō liberabit nos in
σίᾳ ἐπλημμελήσαμεν ἔναντι κυρίου, μὴ ῥύσαιτο ἡμᾶς ἐν
p̄ die hac: ⁊ ſi edificauimus nobis ipſis aram
τῇ ἡμέρᾳ ταύτῃ, καὶ εἰ ᾠκοδομήσαμεν αὐτοῖς βωμὸν
vt rebellaremus a dño: vel vt imponerem9 ſup
ὥστε ἀποστῆναι ἀπὸ κυρίου, ἢ ὥστε ἀναβιβάσαι ἐπ' αὐ-
eam ſacrificiū holocauſtoꝝ: vel vt faceremus ſup
τὸν θυσίαν ὁλοκαυτωμάτων, ἢ ὥστε ποιῆσαι ἐπ' αὐ-
eam ſacrificiū ſalutationis: dñs ipſe exquirat. ſed
τοῦ θυσίαν σωτηρίου, κύριος αὐτὸς ἐκζητήσει. ἀλλ'
pp̄ter cultationē verbi fecimus hoc dicētes
ἕνεκεν εὐλαβείας ῥήματος ἐποιήσαμεν τοῦτο λέγοντες,
vt ne cras loquantur filii vr̃i filiis nr̃is
ἵνα μὴ αὔριον εἴπωσιν τὰ τέκνα ὑμῶν τοῖς τέκνοις ἡμῶν
dicētes: qđ vobis ⁊ dño deo iſrael? ⁊
λέγοντες, τί ὑμῖν καὶ κυρίῳ τῷ θεῷ Ἰσραήλ; καὶ
terminos poſuit dñs inter nos
ὅρια ἔθηκεν κύριος ἀναμέσον ἡμῶν

ſingulos de ſingulis tri
bubus. Qui
venerunt ad filios
ruben & gad & dimi-
die tribus
manaſſe in terram ga
laad: dixeruntq; ad eos
Hec mādat omnis po
pulus domini. Que eſt
iſta tranſgreſſio? Cur
reliquiſtis dñm deum
iſrael edificātes altare
ſacrilegū: & a cultu illi9
recedentes?
An parum vobis eſt q
peccaſtis in beel phe
gor? & vſq; in pñtem
diē macula hui9
ſceleris in vobis pmanet
multiq; de pplo corrue
runt. Et vos hodie reli-
quiſtis dominū:
& cras in
vniuerſum iſrael ira ei9
deſeuiet. q ſi putatis
immundam eſſe terrā
poſſeſſionis vr̃e: tranſi
te ad terram in qua
tabernaculum dñi eſt
& hītate iter nos tm̃ vt
a dño & a noſtro conſor
tio non recedatis:
edificato altari preter
altare
domini dei noſtri. Nō
ne achan filius zare p̄-
teriit mandatū dñi: & ſu
per omnem populū iſ-
rael ira eius icubuit? Et
ille erat vn9 homo atq;
vtinā ſolus piſſet in ſce
lere ſuo. Rñderūtq; filii
ruben & gad & dimi-
die trib9 manaſſe prin-
cipibus legationis iſra-
el. Fortiſſimus
dñs de9: fortiſſim9 de
us dñs ipſe nouit: & iſ-
rael ſimul itelliget: ſi p̄-
uaricationis aīo hoc al-
tare conſtruximus:
nō cuſtodiat nos ſed pu
niat nos in pñti. Et ſi ea
mente fecimus vt holo
cauſta & ſacrificium &
pacificas victimas ſup
eo imponeremus
ipe querat & iudicet: &
nō ea magis cogitatio
ne atq; tractatu: vt dice
remus: cras dicent
filii vr̃i filiis nr̃is. Quid
vobis & dño deo iſra-
el? Terminū poſuit do
minus inter nos

Tex. heb.	P̄itiua. heb.
אחד נשיא אחד לבית אב לכל מטות	נטה
ישראל ואיש ראש בית אבותם	
המה לאלפי ישראל׃ ויבאו אל בני	בוא
ראובן ואל בני גד ואל חצי שבט	
מנשה אל ארץ הגלעד וידברו אתם	דבר
לאמר׃ כה אמרו כל עדת יהוה מה	
המעל הזה אשר מעלתם באלהי	
ישראל לשוב היום מאחרי יהוה	
בבנותכם לכם מזבח למרדכם היום	בנה זבח
ביהוה׃ המעט לנו את עון פעור	עוה
אשר לא הטהרנו ממנו עד היום	טהר
הזה ויהי הנגף בעדת יהוה׃ ואתם	היה
תשובו היום מאחרי יהוה והיה	שוב
אתם תמרדו היום ביהוה ומחר אל	מרד
כל עדת ישראל יקצף׃ ואך אם	קצף
טמאה ארץ אחזתכם עברו לכם את	
ארץ אחזת יהוה אשר שכן שם	
משכן יהוה והאחזו בתוכנו וביהוה	שכן אחז
אל תמרדו ואתנו אל תמרדו	מרד
בבנתכם לכם מזבח מבלעדי מזבח	
יהוה אלהינו׃ הלא עכן בן זרח מעל	
מעל בחרם ועל כל עדת ישראל	יעד
היה קצף והוא איש אחד לא גוע	
בעונו׃ ויענו בני ראובן ובני גד וחצי	ענה חצה
שבט המנשה וידברו אל ראשי	דבר
אלפי ישראל׃ אל אלהים יהוה אל	
אלהים יהוה הוא ידע וישראל הוא	
ידע אם במרד ואם במעל ביהוה	
אל תושיענו היום הזה׃ לבנות	ישע בנה
לנו מזבח לשוב מאחרי יהוה ואם	
להעלות עליו עלה ומנחה ואם	עלה
לעשות עליו זבחי שלמים יהוה	עשה
הוא יבקש׃ ואם לא מדאגה מדבר	בקש
עשינו את זאת לאמר מחר יאמרו	עשה אמר
בניכם לבנינו לאמר מה לכם וליהוה	
אלהי ישראל׃ וגבול נתן יהוה בינינו	גבל

ובינינכם בני ראובן ובני גד את
הירדן אין לכם חלק ביהוה והשביתו שבת
בניכם את בנינו לבלתי ירא את
יהוה׃ ונאמר נעשה נא לנו לבנות אמר עשה
את המזבח לא לעלה ולא לזבח׃ כי זבח
עד הוא בינינו וביניכם ובין דורותינו עוד דור
אחרינו לעבד את עבדת יהוה לפניו פנה
בעלותינו ובזבחינו ובשלמינו ולא עלה
יאמרו בניכם מחר לבנינו אין לכם
חלק ביהוה׃ ונאמר והיה כי יאמרו
אלינו ואל דרתינו מחר ואמרנו
ראו את תבנית מזבח יהוה אשר ראה בנה
עשו אבותינו לא לעולה ולא לזבח עשה
כי עד הוא בינינו וביניכם׃ חלילה חלל
לנו ממנו למרד ביהוה ולשוב היום
מאחרי יהוה לבנות מזבח לעלה בנה
למנחה ולזבח מלבד מזבח יהוה בדד
אלהינו אשר לפני משכנו׃ וישמע פנה שכן
פינחס הכהן ונשיאי העדה וראשי שמע נשא
אלפי ישראל אשר אתו את הדברים
אשר דברו בני ראובן ובני גד ובני
מנשה וייטב בעיניהם׃ ויאמר יטב אמר
פינחס בן אלעזר הכהן אל בני ראובן
ואל בני גד ואל בני מנשה היום
ידענו כי בתוכנו יהוה אשר לא
מעלתם ביהוה המעל הזה אז הצלתם נצל
את בני ישראל מיד יהוה׃ וישב שוב
פינחס בן אלעזר הכהן והנשיאים
מאת בני ראובן ומאת בני גד מארץ
הגלעד אל ארץ כנען אל בני
ישראל וישבו אותם דבר׃ וייטב את
הדבר בעיני בני ישראל ויברכו ברך
אלהים בני ישראל ולא אמרו
לעלות עליהם לצבא לשחת את עלה
הארץ אשר בני ראובן ובני גד
ישבים בה׃ ויקראו בני ראובן ובני קרא

Et vos o filii ruben et filii gad iordanē fluuiū: & idcirco partē nō hētis in domino: & p hāc occasionē auerterēt filii vrī filios nr̄os a timore domini. Putauimus itaq; melius: & diximꝰ. Extruamus nobis altare non in holocausta, neq; ad victimas offerēdas: sed in testimoniū iter nos & vos: & sobolem nr̄am vtrāq; pgeniem: vt seruiamus dn̄o: & iuris nr̄i sit offerre & holocausta & victimas & pacificas hostias: & neq̄q̄ dicāt cras filii vr̄i filiis nostris: nō ē vobis pars in dn̄o. Qd si voluerit dicere: respondebūt eis. Ecce altere dn̄i quod fecerūt p̄res nr̄i: nō in holocausta neq; in sacrificiū: sed in testimoniū nostrū acvr̄m. Absit a nobis hoc scelus vt recedamus a dn̄o: & eius vestigia reliq̄mꝰ: extructo altari ad holocausta & sacrificia & victīas offerēdas: p̄ter altare dn̄i dei nr̄i qd extructū est añ tabernaculum eius. Quibus auditis phinees sacerdos & principes legatiōis isr̄l q erāt cū eo placati sūt: & verba filiorū rubē & gad & dimidie tribus manasse libētissime susceperūt. Dixitq; phinees filiꝰ elezari sacerdos ad eos. Nunc scimus q nobiscum sit dn̄s: qm̄ alieni estis a preuaricatione hac: & liberastis filios isr̄l de manu dn̄i. Reuersusq; est cum principibus a filiis ruben & gad de terra galaad in trā chanaan ad filios israel: & retulit eis. Placuitq; sermo cunctis audientibus. Et laudauerunt deū filii isr̄l: & nequaq̄ vltra dixerūt vt ascēderēt cōtra eos atq; pugnarēt: & delerēt trā possessiōis eorū. Vocauerūtq; filii rubē & filii

τ vos filij ruben τ filij gad iordanē: τ nō
καὶ ὑμῶν οἱ υἱοὶ ῥουβὴν καὶ οἱ υἱοὶ γὰδ τὸν ἰορδάνην, καὶ οὐκ
est vobis pars dn̄i: τ abalienabūt filij vr̄i
ἔστιν ὑμῖν μερὶς κυρίου, καὶ ἀπαλλοτριώσουσιν οἱ υἱοὶ ὑμῶν
filios nr̄os: vt nō venerētur dn̄m. τ diximus face
τοὺς υἱοὺς ἡμῶν, ἵνα μὴ σέβωνται κύριον. καὶ εἴπαμεν ποιῆ
re sic vt extruamus altare hoc nō causa
σαι οὕτως τοῦ οἰκοδομῆσαι τὸν βωμὸν τοῦτον οὐχ ἕνεκεν
sacrificioꝝ neq; causa victimaꝝ: sed vt sit testimoniū hoc
καρπωμάτων οὐδ᾽ ἕνεκεν θυσιῶν, ἀλλ᾽ ἵνα ᾖ μαρτύριον τοῦ
inter nos τ inter vos τ inter gnatio
το ἀναμέσον ἡμῶν καὶ ἀναμέσον ὑμῶν καὶ ἀναμέσον τῶν γενε
nes nr̄as post nos vt seruiamus seruitutē dn̄i co
ῶν ἡμῶν μεθ᾽ ἡμᾶς τοῦ λατρεύειν τὴν λατρείαν κυρίου ἐναν
ram eo in holocaustis nr̄is τ in victimis
τίον αὐτοῦ ἐν τοῖς καρπώμασιν ἡμῶν καὶ ἐν ταῖς θυσίαις
nr̄is τ in victimis saluationū nr̄aꝝ. τ nō di
ἡμῶν καὶ ἐν ταῖς θυσίαις τῶν σωτηρίων ἡμῶν. καὶ οὐκ ἐροῦ
cent filij vr̄i cras filijs nr̄is: nō est vobis
σιν τὰ τέκνα ὑμῶν αὔριον τοῖς τέκνοις ἡμῶν, οὐκ ἔστιν ὑμῖν
pars dn̄i. τ diximus si fuerit vnquā τ loquen
μερὶς κυρίου. καὶ εἴπαμεν ἐὰν γένηταί ποτε καὶ λαλήσου
tur ad nos vel gnatiōib' nr̄is cras: τ dicemus: ec
σιν πρὸς ἡμᾶς ἢ ταῖς γενεαῖς ἡμῶν αὔριον, καὶ ἐροῦμεν, ἴδε
ce similitudo altaris dn̄i: qd fecerunt p̄res
τὸ ὁμοίωμα τοῦ θυσιαστηρίου κυρίου, ὃ ἐποίησαν οἱ πατέρες
nr̄i nō causa holocaustoꝝ neq; causa victimaꝝ: sed testi
ἡμῶν οὐχ ἕνεκεν καρπωμάτων οὐδ᾽ ἕνεκεν θυσιῶν, ἀλλὰ μαρ
moniū est inter vos τ inter nos τ inter
τύριόν ἐστιν ἀναμέσον ὑμῶν καὶ ἀναμέσον ἡμῶν καὶ ἀναμέσον
filios nr̄os. nō sit igit nos vt recedamꝰ a dn̄o ita vt
τῶν υἱῶν ἡμῶν. μὴ γένοιτο οὖν ἡμᾶς ἀποστῆναι ἀπὸ κυρίου ὥστε
auertamur in hodiernis diebus a dn̄o: ita vt edifi
ἀποστραφῆναι ἐν ταῖς σήμερον ἡμέραις ἀπὸ κῦ, ὥστε οἰκοδο
cemus nos altare holocaustis τ victimis
μῆσαι ἡμᾶς θυσιαστήριον τοῖς καρπώμασιν καὶ ταῖς θυσίαις
τ sacrificio saluationis: p̄eter altare do
καὶ τῇ θυσίᾳ τοῦ σωτηρίου, πλὴν τοῦ θυσιαστηρίου τοῦ κυ
mini dei nr̄i: qd est corā tabernaculo eius. τ au
ρίου τοῦ θεοῦ ἡμῶν, ὅ ἐστιν ἐναντίον τῆς σκηνῆς αὐτοῦ. καὶ ἀκού
diuit phinees sacerdos τ oēs principes cōcilij
σας φινεὲς ὁ ἱερεὺς καὶ πάντες οἱ ἄρχοντες τῆς συναγωγῆς
τ tribuni israel q fuerūt cū eo: sermōes
καὶ οἱ χιλίαρχοι ἰσραὴλ οἳ ἦσαν μετ᾽ αὐτοῦ, τοὺς λόγους
quos locuti sunt filij ruben τ filij gad τ filij ma
οὓς ἐλάλησαν οἱ υἱοὶ ῥουβὴν καὶ οἱ υἱοὶ γὰδ καὶ οἱ υἱοὶ μανασ
nasse: τ placuit eis. τ dixit phinees filius eleazar sacerdos
σῆ, καὶ ἤρεσεν αὐτοῖς. καὶ εἶπεν φινεὲς υἱὸς ἐλεάζαρ ὁ ἱερεὺς
filijs ruben τ filijs gad τ filijs manasse:
τοῖς υἱοῖς ῥουβὴν καὶ τοῖς υἱοῖς γὰδ καὶ τοῖς υἱοῖς μανασσῆ,
hodie scimus q nobiscū dn̄s qm̄ nō deliqui
σήμερον ἐγνώκαμεν ὅτι μεθ᾽ ἡμῶν κς, διότι οὐκ ἐπλημμελήσα
stis corā dn̄o delictū hoc: τ qm̄ libe
τε ἐναντίον κυρίου πλημμέλειαν ταύτην, καὶ ὅτι ἐῤῥύ
rastis filios israel de manu dn̄i. τ reuersus
σασθε τοὺς υἱοὺς ἰσραὴλ ἐκ χειρὸς κυρίου. καὶ ἀπέστρε
est phinees filius eleazar sacerdos τ principes de
ψεν φινεὲς υἱὸς ἐλεάζαρ ὁ ἱερεὺς καὶ οἱ ἄρχοντες ἀπὸ τῶν
filijs ruben τ de filijs gad de galaad
υἱῶν ῥουβὴν καὶ ἀπὸ τῶν υἱῶν γὰδ ἐκ τῆς γαλαὰδ
in terrā chanaā ad filios israel: τ responderunt
εἰς γῆν χαναὰν πρὸς τοὺς υἱοὺς ἰσραὴλ, καὶ ἀπεκρίθησαν
eis sermones: τ placuit sermo filijs israel.
αὐτοῖς τοὺς λόγους, καὶ ἤρεσεν ὁ λόγος τοῖς υἱοῖς ἰσραὴλ.
τ bn̄dixerūt deo filioꝝ israel τ nō vltra dixerūt
καὶ εὐλόγησαν τὸν θεὸν υἱῶν ἰσραὴλ καὶ οὐκ ἔτι εἶπαν
vt ascēderēt ad eos in bellū vt delerēt terrā
ἀναβῆναι πρὸς αὐτοὺς εἰς πόλεμον ἐξολοθρεῦσαι τὴν γῆν
filioꝝ ruben τ filioꝝ gad quā habitauerūt in
τῶν υἱῶν ῥουβὴν καὶ τῶν υἱῶν γὰδ ἣν κατῴκησαν ἐπ᾽
ea. τ vocauerunt ruben
αὐτῆς. καὶ ἐπωνόμασαν τῷ ῥουβὴν

et gad altare: et dixerūt q testimoniū est in
καὶ τῶν γαδ τὸν βωμόν, καὶ εἶπαν ὅτι μαρτύριόν ἐστιν ἀναμέ-
ter eos: qm̄ dñs ipſe deus eoꝝ est.
σον αὐτῶν, ὅτι κύριος αὐτὸς ὁ θεὸς αὐτῶν ἐστίν. Ca. 23.
Et factū ē post dies plures postq̄ requieſce
Καὶ ἐγένετο μεθ' ἡμέρας πλείους μετὰ τὸ καταπαῦ-
A re fecit dñs deus iſrael ab oībus inimicis eius
σαι κύριον τὸν θεὸν ἰσραὴλ ἀπὸ πάντων τῶν ἐχθρῶν αὐτοῦ
in circuitu. et ioſue ſenior prouectus die
κυκλόθεν. καὶ ἰησοῦς πρεσβύτερος προβεβηκὼς ταῖς ἡμέ-
bus: et conuocauit ioſue oēs filios iſrael et
ραις, καὶ συνεκάλεσεν ἰησοῦς πάντας υἱοὺς ἰσραὴλ καὶ τὴν
ſenatū eoꝝ et principes eoꝝ et iu
γερουσίαν αὐτῶν καὶ τοὺς ἄρχοντας αὐτῶν καὶ τοὺς δι-
dices eoꝝ et magros eoꝝ: et dixit ad
καστὰς αὐτῶν καὶ τοὺς γραμματεῖς αὐτῶν, καὶ εἶπεν πρὸς
eos: ego ſenui et ꝓgreſſioris etatis ſū diebus: vos
αὐτούς, ἐγὼ γεγήρακα καὶ προβέβηκα ταῖς ἡμέραις, ὑμεῖς
aūt vidiſtis oīa que fecit dñs deus nr̄
δὲ ἑωράκατε σύμπαντα ὅσα ἐποίησεν κύριος ὁ θεὸς ἡμῶν
oībus gentibus his a facie vr̄a: qm̄ do
πᾶσι τοῖς ἔθνεσι τούτοις ἀπὸ προσώπου ὑμῶν, ὅτι κύ-
minus deus nr̄ ipſe q̄ pugnabat ꝑ vobis: videte quod di
ριος ὁ θεὸς ἡμῶν αὐτὸς ὁ ἐκπολεμήσας ὑμῖν, ἴδετε ὅπερ ἐ-
xi: proieci vobis gētes relictas vobis has
πέρριφα ὑμῖν τὰ ἔθνη τὰ καταλελειμμένα ὑμῖν ταῦτα
in ſortibus in tribus vr̄as a iordane: om
ἐν τοῖς κλήροις εἰς τὰς φυλὰς ὑμῶν ἀπὸ τοῦ ἰορδάνου, πάν-
nes gētes deleui. et a mari ma
τα τὰ ἔθνη ἐξωλόθρευσα. καὶ ἀπὸ τῆς θαλάσσης τῆς μεγά-
gno terminabit ad occidētē ſolis. dñs aūt deus vr̄ hic
λης ὁριεῖ ἐπὶ δυσμὰς ἡλίου. κύριος δὲ ὁ θεὸς ὑμῶν οὗτος
diſperdet eos a facie vr̄a: et dele
ἐξολοθρεύσει αὐτοὺς ἀπὸ προσώπου ὑμῶν, καὶ ἐξολοθρεύ-
bit eos a facie tua: et poſſidebitis
σει αὐτοὺς ἀπὸ προσώπου σου, καὶ κατακληρονομήσετε
B terrā eoꝝ: ſicut locutus eſt dñs deus vr̄ vobis. cō
τὴν γῆν αὐτῶν, καθὰ ἐλάλησεν κύριος ὁ θεὸς ὑμῶν ὑμῖν. κα-
fortamini igitur valde vt cuſtodiatis et faciatis cuncta
τισχύσατε οὖν σφόδρα φυλάσσειν καὶ ποιεῖν σύμπαντα
que ſcripta ſunt in volumine legis moyſi: vt nō de
τὰ γεγραμμένα ἐν τῷ βιβλίῳ τοῦ νόμου μωυσῆ, ἵνα μὴ ἐκ-
clinetis ab eo in dexterā vel in ſiniſtrā: vt nō ingre
κλίνητε ἀπ' αὐτοῦ εἰς δεξιὰ ἢ εἰς εὐώνυμα, ὅπως μὴ εἰσέλ-
diamini in gētes relictas has vobiſcū: et
θητε εἰς τὰ ἔθνη τὰ καταλελειμμένα ταῦτα μεθ' ὑμῶν, καὶ
noīa deoꝝ ipſoꝝ nō nominabūtur in vobis.
τὰ ὀνόματα τῶν θεῶν αὐτῶν οὐκ ὀνομασθήσεται ἐν ὑμῖν.
et nō iuretis neq̄ ſeruiatis: neq̄ adore
καὶ οὐκ ὀμεῖτε οὐδὲ μὴ λατρεύσητε, οὐδὲ μὴ προσκυνή-
tis illos: ſed dño deo vr̄o adhe
σητε αὐτούς, ἀλλὰ κυρίῳ τῷ θεῷ ὑμῶν προσκολ-
rebitis: ſicut feciſtis vſq̄ ad diē hāc.
ληθήσεσθε, καθάπερ ἐποιήσατε ἕως τῆς ἡμέρας ταύ-
et delebit eos dñs a facie
της. καὶ ἐξολοθρεύσει αὐτοὺς κύριος ἀπὸ προσώπου
nr̄a gentes magnas et fortes: et vobis nullus reſtitit
ἡμῶν ἔθνη μεγάλα καὶ ἰσχυρά, καὶ ὑμῖν οὐδεὶς ἀντέστη
coram vobis vſq̄ ad diem hāc: vir vnus
C κατενώπιον ὑμῶν ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης, ἀνὴρ εἷς
vr̄m pſecutꝰ eſt mille: qm̄ dñs deus nr̄ ipſe pro
ὑμῶν ἐδίωξεν χιλίους, ὅτι κύριος ὁ θεὸς ἡμῶν αὐτὸς ἐξε-
pugnabat ꝑ vobis: ſicut dixit vobis. et cauebitis
πολέμει ὑμῖν, καθάπερ εἶπεν ὑμῖν. καὶ φυλάξε-
valde aīabus vr̄is vt diligatis dñm
σθε σφόδρα ταῖς ψυχαῖς ὑμῶν τοῦ ἀγαπᾶν κύριον τὸν
deū vr̄m. ſi eīm auerſi fueritis et cōſenſeritis
θεὸν ὑμῶν. ἐὰν γὰρ ἀποστραφῆτε καὶ προσθῆτε τοῖς
relictis gētibus his vobiſcū et cōnu
ὑπολειφθεῖσιν ἔθνεσι τούτοις μεθ' ὑμῶν καὶ ἐπιγα-
bia feceritis
μίας ποιήσητε

gad altare qđ extruxe-
rāt: teſtimoniū nr̄m q̄
dñs ipſe ſit deus. 23.
Voluto aūt multo
tempore poſtq̄
pacem dederat dominus
iſraeli ſubiectis in gyro
natiōibus vniuerſis
& ioſue iā lōgeuo & ꝓ
ſenilis etatis: vocauit
ioſue oēm iſraelē: ma-
ioreſq̄ natu & pricipes
ac iudices ac magiſtros
dixitq̄ ad eos.
Ego ſenui & ꝓgreſſio
ris etatis ſū: voſq̄ cerni
tis omnia q̄ fecerit do
minus
deus vr̄ cūctis ꝑ circui
tū natiōibꝰ: quō ꝓ vo-
bis ipſe pugnauerit. Et
nūc quia
vobis ſorte diuiſi om-
nem terram:
ab oriētali parte iorda
nis vſq̄ ad
mare magnū: multeq̄
adhuc ſupſūt natiōes:
dñs deus veſter diſper
det eas
& auferet a facie vr̄a &
poſſidebitis
terrā ſicut vobis polli
citus eſt. Tantum
cōfortami & eſtote ſol-
liciti vt cuſtodiatis
cūcta que ſcripta ſūt in
volumine legis
moyſi: & nō declinetis
ab eis neq̄ ad dexterā
neq̄ ad ſiniſtrā: ne poſt
q̄ intraueritis ad gētes
q̄ iter vos future ſt: iu
retis in noīe deorū earū
& ſeruiatis eis
& adoretis illos: ſed
adhereatis domino
deo veſtro: quod feci-
ſtis vſq̄ in
diē hāc. Et tūc auferet
dñs deus i cōſpectu vr̄o
gētes magnas & robu
ſtiſſimas: & nullus vo-
bis reſiſtere poterit.
Vnus e vobis pſeque-
tur hoſtium mille viros:
quia dñs deus vr̄ ꝓ vo
bis ipſe pugnabit ſicut
pollicitꝰ ē: hoc tantū di
ligētiſſime precauete
vt diligatis dominum
deum veſtrum. Quod
ſi volueritis
gentium harum
q̄ inter vos habitāt er
roribꝰ adherere &

זבח עד גד למזבח כי עד הוא בינתינו כי
Cap. xxiij יהוה האלהים: ויהי מימים
היה יום רבים אחרי אשר הניח יהוה
רבב נוח לישראל מכל איביהם מסביב
סבב ויהושע זקן בא בימים: ויקרא
בוא יום יהושע לכל ישראל לזקניו ולראשיו
ולשפטיו ולשטריו ויאמר אליהם
בוא אני זקנתי באתי בימים: ואתם
ראה ראיתם את כל אשר עשה יהוה
פנה אלהיכם לכל הגוים האלה מפניכם
לחם כי יהוה אלהיכם הוא הנלחם לכם:
ראה נפל ראו הפלתי לכם את הגוים
שאר הנשארים האלה בנחלה לשבטיכם
כרת מן הירדן וכל הגוים אשר הכרתי
בוא והים הגדול מבוא השמש: ויהוה
הדף אלהיכם הוא יהדפם מפניכם
ירש את והוריש אותם מלפניכם וירשתם
את ארצם כאשר דבר יהוה
אלהיכם לכם: וחזקתם מאד לשמר
עשה כתב ולעשות את כל הכתוב בספר תורת
ירה ימן משה לבלתי סור ממנו ימין ושמאול:
שמל בוא לבלתי בא בגוים האלה הנשארים
שאר האלה אתכם ובשם אלהיהם לא
זכר שבע תזכירו ולא תשביעו ולא תעבדום
עבד שחה ולא תשתחוו להם: כי אם ביהוה
דבק אלהיכם תדבקו כאשר עשיתם עד
ירש פנה היום הזה: ויורש יהוה מפניכם גוים
עצם גדלים ועצומים ואתם לא עמד
איש בפניכם עד היום הזה: איש
רדף אחד מכם ירדף אלף כי יהוה
לחם אלהיכם הוא הנלחם לכם כאשר
שמר דבר לכם: ונשמרתם מאד
לנפשתיכם לאהבה את יהוה
שוב אלהיכם: כי אם שוב תשובו
ודבקתם ביתר הגוים האלה
נתן הנשארים האלה אתכם והתחתנתם

בהם ובאתם בהם והם בכם: ידע בוא
תדעו כי לא יוסיף יהוה אלהיכם יסף
להוריש את הגוים האלה מלפניכם ירש פנה
והיו לכם לפח ולמוקש ולשטט היה פחח
בצדיכם ולצננים בעיניכם עד יקש שוט
אבדכם מעל האדמה הטובה הזאת צדד צנן
אשר נתן לכם יהוה אלהיכם: והנה
אנכי הולך היום בדרך כל הארץ הלך
וידעתם בכל לבבכם ובכל נפשכם
כי לא נפל דבר אחד מכל הדברים
הטובים אשר דבר יהוה אלהיכם
עליכם הכל באו לכם לא נפל בוא
ממנו דבר אחד: והיה כאשר בא
עליכם כל הדבר הטוב אשר דבר
יהוה אלהיכם אליכם כן יביא יהוה בוא
עליכם את כל הדבר הרע עד רוע
השמידו אותכם מעל האדמה הטובה שמד
הזאת אשר נתן לכם יהוה אלהיכם:
בעברכם את ברית יהוה אלהיכם ברת
אשר צוה אתכם והלכתם ועבדתם
אלהים אחרים והשתחויתם להם שחה
וחרה אף יהוה בכם ואבדתם מהרה
מעל הארץ הטובה אשר נתן לכם:
ויאסף יהושע את כל cap.xxiiii.
שבטי ישראל שכמה ויקרא לזקני אסף קרא
ישראל ולראשיו ולשפטיו ו
ולשטריו ויתיצבו לפני האלהים: יצב פנה
ויאמר יהושע אל כל העם כה אמר אמר
יהוה אלהי ישראל בעבר הנהר
ישבו אבותיכם מעולם תרח אבי אב
אברהם ואבי נחור ויעבדו אלהים עבד
אחרים: ואקח את אביכם את לקח
אברהם מעבר הנהר ואולך אתו הלך
בכל ארץ כנען וארבה את זרעו רבה
ואתן לו את יצחק: ואתן ליצחק נתן
את יעקב ואת עשו ואתן לעשו

cum eis miscere cõnubia atq; amicitias copulare: iã tũc scitote q dominus deus vester non eas deleat ante faciem vestram: sed erũt vobis i foueã ac laqueũ & offẽdiculũ ex latere vr̃o: & sudes in oc̃lis vestris donec vos auferat atq; disp̃dat de terra hac optima quam tradidit vobis. En ego hodie igredior viam vniuerse terre: & toto animo cognoscetis q de omnibus verbis que se dominus prestiturum vobis esse pollicit9 est: vnũ non p̃terierit i cassum. Sicut ergo impleuit opere qd̃ promisit: & prospa cũcta venerunt: sic adducet sup vos qcquid malorũ cõminat9 est: donec vos auferat atq; disperdat de t̃ra hac optima quam tradidit vobis: eo q preterieritis pactũ domini dei vestri quod pepigit vobiscũ & seruieritis diis alienis & adoraueritis eos. Cito atq; velociter cõsurget i vos furor dñi: & auferemini ab hac terra optĩa quã tradidit vobis. 24.

Congregauitq; iosue omnes tribus isr̃l in sychẽ: & vocauit maiores natu ac principes & iudices & magistros: steteritq; in conspectu dei: & ad populũ sic locut9 est. Hec dicit dñs deus israel. Trans fluuium habitauerũt p̃res vr̃i ab initio: thare pater abraã & nachor: seruierũtq; diis alienis. Tuli ergo patrem vestrum abraã de messopotamie finibus: & adduxi eũ in terrã chanaan: multiplicauiq; semẽ eius & dedi ei isaac: illiq; rursum dedi iacob & esau. E quibus Esau dedi

ad eos ꝛ cõmixti fueritis eis: ꝛ ipsi vobis:
πρὸς αὐτοὺς καὶ συγκαταμιγῆτε αὐτοῖς, καὶ αὐτοὶ ὑμῖν,
cognitiõe scitote q nõ apponet dñs deus vr̃
γνώσει γινώσκετε ὅτι οὐ μὴ προσθῇ κύριος ὁ θεὸς ὑμῶν
delere gentes has a facie vr̃a. ꝛ
ἐξολοθρεῦσαι τὰ ἔθνη ταῦτα ἀπὸ προσώπου ὑμῶν. καὶ
erunt vobis in laqueos ꝛ in scandala ꝛ in clauos
ἔσονται ὑμῖν εἰς παγίδας καὶ εἰς σκάνδαλα καὶ εἰς ἥλους
in calcaneis vr̃is ꝛ in sudes in oculis
ἐν ταῖς πτέρναις ὑμῶν καὶ εἰς βολίδας ἐν τοῖς ὀφθαλμοῖς
vr̃is quo ad pereatis a terra bona hac: quã
ὑμῶν ἕως ἂν ἀπόλησθε ἀπὸ τῆς γῆς τῆς ἀγαθῆς ταύτης, ἧς
tradidit vobis dñs deus vr̃. ego aũt recurro ho 3.Re. 2.a.
ἔδωκεν ὑμῖν κύριος ὁ θεὸς ὑμῶν. ἐγὼ δὲ ἀποτρέχω σήμε
die viã sicut ꝛ oẽs qui in terra. ꝛ scietis in
ρον τὴν ὁδὸν καθὰ καὶ πάντες οἱ ἐπὶ τῆς γῆς. καὶ γνώσεσθε ἐν B
toto corde vr̃o ꝛ in tota aĩa vr̃a q nõ ce
ὅλῃ τῇ καρδίᾳ ὑμῶν καὶ ἐν ὅλῃ τῇ ψυχῇ ὑμῶν διότι οὐ διέ
cidit sermo vnus de oĩbus sermonibus bonis
πεσεν λόγος εἷς ἀπὸ πάντων τῶν λόγων τῶν ἀγαθῶν
quos dixit dñs deus nr̃ ad vos: oĩa ptinẽ
ὧν εἶπεν κύριος ὁ θεὸς ἡμῶν πρὸς ἡμᾶς, πάντα τὰ ἀνήκον
tia vobis. nõ dissonuit ex eis v̄bũ vnũ. ꝛ erit si
τα ὑμῖν. οὐ διεφώνησεν ἐξ αὐτῶν ῥῆμα ἕν. καὶ ἔσται ὃν τρό
cut venerũt sup vos cuncta verba bona que locu
πον ἥκει ἐφ᾽ ὑμᾶς πάντα τὰ ῥήματα τὰ καλὰ ἃ ἐλά
tus est dñs deus vr̃ sup vos: sic adducet dñs
λησεν κύριος ὁ θεὸς ὑμῶν ἐφ᾽ ὑμᾶς, οὕτως ἐπάξει κύριος
sup vos vniuersa verba mala: quousq; disperdat
ἐφ᾽ ὑμᾶς πάντα τὰ ῥήματα τὰ πονηρά, ἕως ἐξολοθρεύσῃ
vos a terra bona hac: quã tradidit vobis
ὑμᾶς ἀπὸ τῆς γῆς τῆς ἀγαθῆς ταύτης, ἧς ἔδωκεν ὑμῖν
dñs deus vr̃: eo q̃ pretericritis vos pactũ
κύριος ὁ θεὸς ὑμῶν, ἐν τῷ παραβῆναι ὑμᾶς τὴν διαθήκην
dñi dei vr̃i quod precepit vobis: ꝛ cum
κυρίου τοῦ θεοῦ ὑμῶν ἣν ἐνετείλατο ὑμῖν, καὶ πορευ
teis seruietis dijs alienis ꝛ adorabitis e
θέντες λατρεύσετε θεοῖς ἑτέροις καὶ προσκυνήσετε αὐ
os. ꝛ irascetur furore dñs in vos ꝛ peribi C
τοῖς, καὶ ὀργισθήσεται θυμῷ κύριος ἐν ὑμῖν καὶ ἀπολεῖ
tis cito a terra bona: quã tradidit
σθε τοτάχος ἀπὸ τῆς γῆς τῆς ἀγαθῆς, ἧς ἔδωκεν
vobis dñs.
ὑμῖν κύριος.

Ca.24. A

Et cõgregauit iosue oẽs tribus israel
Καὶ συνήγαγεν ἰησοῦς πάσας τὰς φυλὰς ἰσραὴλ
in sychem: ꝛ conuocauit maiores natu isra
εἰς συχὲμ, καὶ συνεκάλεσεν τοὺς πρεσβυτέρους ἰσρα
el ꝛ principes eorũ ꝛ iudices co
ὴλ καὶ τοὺς ἄρχοντας αὐτῶν καὶ τοὺς δικαστὰς αὐ
rum ꝛ magros eoꝝ: ꝛ steterũt in cõ
τῶν καὶ τοὺς γραμματεῖς αὐτῶν, καὶ ἔστησαν ἀπέ
spectu dei. ꝛ dixit iosue ad vniuersũ
ναντι τοῦ θεοῦ. καὶ εἶπεν ἰησοῦς πρὸς πάντα τὸν
ppl̃m: hec dicit dñs deus israel: trans
λαόν, τάδε λέγει κύριος ὁ θεὸς ἰσραήλ, πέραν τοῦ Gen.
fluuium habitauerũt p̃res vr̃i ab initio: 11.d.
ποταμοῦ κατῴκησαν οἱ πατέρες ὑμῶν τοπαρχῆς,
thara pr̃ abraam ꝛ pr̃ nachor: ꝛ ser
θάρα ὁ πατὴρ ἀβραὰμ καὶ ὁ πατὴρ ναχώρ, καὶ ἐλά
uierũt dijs alienis: ꝛ tuli p̃rem vr̃m
τρευσαν θεοῖς ἑτέροις, καὶ ἔλαβον τὸν πατέρα ὑμῶν
abraam ex trãs fluuium: ꝛ duxi
τὸν ἀβραὰμ ἐκ τοῦ πέραν τοῦ ποταμοῦ, καὶ ὥδη
sui eius in oĩ terra chanaã: ꝛ multiplicaui D
γησα αὐτὸν ἐν πάσῃ τῇ γῇ χαναάν, καὶ ἐπλήθυνα τὸ Gen. 21.a.
semen eius: ꝛ dedi ei isaac. ꝛ dedi Gen.
σπέρμα αὐτοῦ, καὶ ἔδωκα αὐτῷ τὸν ἰσαάκ. καὶ ἔδωκα 25.c.
isaac iacob ꝛ esau. ꝛ dedi esau
τῷ ἰσαὰκ τὸν ἰακὼβ καὶ τὸν ἠσαῦ. καὶ ἔδωκα τῷ ἠσαῦ

mōtē ſeir poſſeſſionē ei: τ iacob τ
τὸ ὄρος τὸ σηεὶρ κληρονομίαν αὐτῷ, καὶ ἰακὼβ καὶ οἱ
filii eius deſcēderūt in egyptū τ miſi moy
υἱοὶ αὐτοῦ κατέβησαν εἰς αἴγυπτον. καὶ ἀπέστειλα μωϋ-
ſen τ aarō τ percuſſit egyptū in q̃bus fecit
σῆν καὶ ἀαρὼν καὶ ἐπάταξεν τὴν αἴγυπτον ἐν οἷς ἐποίησεν
Exo. 14.b. in ipſis. τ poſt hec eduxit vos: τ eduxit
ἐν αὐτοῖς. καὶ μετὰ ταῦτα ἐξήγαγεν ὑμᾶς, καὶ ἐξήγαγεν
p̄res vros de egypto. τ veniſtis ad
τοὺς πατέρας ὑμῶν ἐξ αἰγύπτου. καὶ εἰσήλθετε εἰς τὴν
mare: τ perſecuti ſunt egyptii poſt pa
θάλασσαν, καὶ κατεδίωξαν οἱ αἰγύπτιοι ὀπίσω τῶν πα-
tres vros in currib' τ in equis in mare
B τέρων ὑμῶν ἐν ἅρμασι καὶ ἐν ἵπποις εἰς τὴν θάλασσαν τὴν
rubrā. τ clamauimus ad dñm: τ dedit nubē τ obſcu
ἐρυθράν. καὶ ἐβοήσαμεν πρὸς κν̄, καὶ ἔδωκεν νεφέλην καὶ γνό-
ritatē inter vos τ inter egyptios: τ addu-
φον ἀναμέσον ὑμῶν καὶ ἀναμέσον τῶν αἰγυπτίων, καὶ ἐπήγα-
xit ſup eos mare τ operuit eos. τ vide-
γεν ἐπ᾽ αὐτοὺς τὴν θάλασσαν καὶ ἐκάλυψεν αὐτούς. καὶ εἴδο-
rant oculi vri que fecit dñs in tra egypti. τ
σαν οἱ ὀφθαλμοὶ ὑμῶν ὅσα ἐποίησε κς̄ ἐν γῇ αἰγύπτου. καὶ
fuiſtis in ſolitudine dies plures. τ duxit vos in trā
ἦτε ἐν τῇ ἐρήμῳ ἡμέρας πλείους. καὶ ἤγαγεν ὑμᾶς εἰς γῆν
amorreoꝝ qui habitabāt trās iordanē τ pu
ἀμορραίων τῶν κατοικούντων πέραν τοῦ ἰορδάνου. καὶ πα-
gnarūt cōtra vos: τ tradidit eos dñs in manus
ρετάξαντο ὑμῖν, καὶ παρέδωκεν αὐτοὺς κς̄ εἰς τὰς χεῖρας
vras. τ poſſediſtis terrā eoꝝ: τ dele-
ὑμῶν. καὶ κατεκληρονομήσατε τὴν γῆν αὐτῶν, καὶ ἐξωλο-
uiſtis eos a facie vra. τ ſurrexit balac fili'
θρεύσατε αὐτοὺς ἀπὸ προσώπου ὑμῶν. καὶ ἀνέστη βαλὰκ ὁ τοῦ
Nu. 22. b. ſepphor rex moab τ pugnauit cōtra iſrael:
σεπφὼρ βασιλεὺς μωὰβ καὶ παρετάξατο τῷ ἰσραήλ,
τ mittens vocauit balaā filiū beor vt malediceret
καὶ ἀποστείλας ἐκάλεσεν τὸν βαλαὰμ υἱὸν βεὼρ ἀρᾶσθαι
vobis. τ nō voluit dns deus tuus delere te: τ bñ-
ὑμῖν. καὶ οὐκ ἠθέλησε κς̄ ὁ θεός σου ἀπολέσαι σε, καὶ εὐλο-
C dictiōibus bñdixit vobis: τ liberauit vos de manib' eoꝝ:
γίαις εὐλόγησεν ὑμᾶς, καὶ ἐξείλατο ὑμᾶς ἐκ χειρῶν αὐτῶν,
τ trāſiſtis iordanē τ veniſtis ad hiericho: τ
καὶ διέβητε τὸν ἰορδάνην καὶ παρεγίνετε εἰς ἱεριχώ, καὶ
pugnauerūt cōtra vos habitātes hiericho amorre
ἐπολέμησαν πρὸς ὑμᾶς οἱ κατοικοῦντες ἱεριχὼ ὁ ἀμορραῖ-
us τ pherezeus τ chananeus τ etheus τ gerge-
ος καὶ φερεζαῖος καὶ ὁ χαναναῖος καὶ ὁ χετταῖος καὶ ὁ γεργε-
ſeus τ eueus τ iebuſeus τ tradidit illos in
σαῖος καὶ ὁ εὐαῖος καὶ ὁ ἰεβουσαῖος καὶ παρέδωκεν αὐτοὺς εἰς
manus vras. τ miſit ante vos ſca
τὰς χεῖρας ὑμῶν. καὶ ἐξαπέστειλεν προτέραν ὑμῶν τὴν σφη-
brones: τ eiecit eos a facie nra duos re-
κίαν, καὶ ἐξέβαλεν αὐτοὺς ἀπὸ προσώπου ὑμῶν δύο βα-
ges amorreoꝝ nō in gladio tuo neq; in ar
σιλεῖς τῶν ἀμορραίων οὐκ ἐν τῇ ῥομφαίᾳ σου οὐδὲ ἐν τῷ τό-
cu tuo. τ dedit vobis trā in quā nō laboraſtis in
ξῳ σου. καὶ ἔδωκεν ὑμῖν γῆν ἐφ᾽ ἣν οὐκ ἐκοπιάσατε ἐπ᾽ αὐ-
ea: τ vrbes quas nō edificaſtis: τ habitaſtis
τῇ, καὶ πόλεις ἃς οὐκ ᾠκοδομήσατε, καὶ κατῳκίσθητε
in eis: τ vineas τ oliueta q̃ nō plan-
ἐν αὐταῖς, καὶ ἀμπελῶνας καὶ ἐλαιῶνας οὓς οὐκ κατεφυ-
1. Re. 7.a. taſtis vos comeditis. τ nunc timete dñm: τ
τεύσατε ὑμεῖς ἔδεσθε. καὶ νῦν φοβήθητε τὸν κύριον, καὶ
ſeruite ei in rectitudine τ in iuſticia: τ au
D λατρεύσατε αὐτῷ ἐν εὐθύτητι καὶ ἐν δικαιοσύνῃ, καὶ περιέ-
ferte deos alienos quib' ſeruierūt pa-
λεσθε τοὺς θεοὺς τοὺς ἀλλοτρίους οἷς ἐλάτρευσαν οἱ πα-
tres vri trans fluuiū τ in egypto: τ
τέρες ὑμῶν ἐν τῷ πέραν τοῦ ποταμοῦ καὶ ἐν αἰγύπτῳ, καὶ
ſeruite dño. ſi aūt nō placet vobis ſeruire do-
λατρεύσατε τῷ κυρίῳ. εἰ δὲ μὴ ἀρέσκει ὑμῖν λατρεύειν τῷ κυ-
mino: eligite vobi ipſis hodie cui ſeruiatis: ſiue diis
ρίῳ, ἕλεσθε ὑμῖν αὐτοῖς σήμερον τίνι λατρεύσητε, εἴτε τοῖς θεοῖς

montē ſeyr ad poſſidē
dum: iacob vero
& filii ei' deſcēderūt in
egyptū. Miſiq; moyſē
& aarō: & pcuſſi egy-
ptum multis ſignis atq;
portentis: eduxiq; vos
& p̄res vros de egypto
& veniſtis ad mare: pſe
cutiq; ſūt egyptii
p̄res vros cū curribus
& eqtatu vſq; ad mare
rubrū. Clamauerunt
aūt ad dñm filii iſrael q
poſuit tenebras inter
vos & egyptios. Et ad
duxit ſup eos mare & o
puit eos. Viderūt oculi
vri cūcta q̃ i egypto fe
cerim: & habitaſtis
in ſolitudie multo tp̄e:
& introduxi vos
in terrā amorrei q ha-
bitabat trās iordanē.
Cūq; pugnarēt contra
vos: tradidi eos i man'
vras: & poſſediſtis ter-
rā eoꝝ atq; interfeciſtis
eos. Surrexit aūt bala-
ch filius ſephor rex
moab & pugnauit con
tra iſrl̃. Miſitq; & voca
uit balaā filiū beor vt
malediceret vobis: & e-
go nolui audire eū: ſed
ecōtrario p illū bñdixi
vobis & liberaui vos d
manu ei'. Trāſiſtiſq;
iordanē & veniſtis ad
hiericho: pugnauerūtq;
cōtra vos viri citatis e-
ius amorre' & phereze'
& chananeus & etheus
& gergeſeus & eueus
& iebuſe': & tradidi il
los i māus vras. Miſiq;
ante vos ſcabrones: &
eieci eos de locis ſuis
duos reges ammorreo
rum: non
in gladio & i arcu tuo:
dediq; vobis terrā
in q̃ non laboraſtis: &
vrbes quas non
edificaſtis vt habitare-
tis i eis: vineas & oliue
ta que non plātaſtis.
Nūc ergo timete dñm
& ſuite ei pfecto corde
atq; veriſſimo: & aufer
te deos
quibus ſeruierūt p̄res
vri in meſopotamia
& i egypto ac ſuite dño.
Sin autē malū vobis vi
detur vt dño ſuiatis: o
ptio vobis datur. Eligi-
te hodie quod placet cui
ſeruire potiſſimum
de beatis: vtrum diis

אֶת־הַר שֵׂעִיר לָרֶשֶׁת אֹתוֹ וְיַעֲקֹב — יָרַשׁ
וּבָנָיו יָרְדוּ מִצְרָיִם׃ וָאֶשְׁלַח אֶת־מֹשֶׁה — שָׁלַח
וְאֶת־אַהֲרֹן וָאֶגֹּף אֶת־מִצְרַיִם כַּאֲשֶׁר — נָגַף
עָשִׂיתִי בְּקִרְבּוֹ וְאַחַר הוֹצֵאתִי אֶתְכֶם׃ — עָשָׂה יָצָא
וָאוֹצִיא אֶת־אֲבֹתֵיכֶם מִמִּצְרַיִם
וַתָּבֹאוּ הַיָּמָּה וַיִּרְדְּפוּ מִצְרַיִם אַחֲרֵי — בּוֹא רָדַף
אֲבֹתֵיכֶם בְּרֶכֶב וּבְפָרָשִׁים יַם־סוּף׃
וַיִּצְעֲקוּ אֶל־יְהוָה וַיָּשֶׂם מַאֲפֵל — צָעַק שׂוּם
בֵּינֵיכֶם וּבֵין הַמִּצְרִים וַיָּבֵא עָלָיו אֶת־ — אָפַל בּוֹא
הַיָּם וַיְכַסֵּהוּ וַתִּרְאֶינָה עֵינֵיכֶם אֵת — כָּסָה רָאָה
אֲשֶׁר עָשִׂיתִי בְּמִצְרָיִם וַתֵּשְׁבוּ — יָשַׁב
בַמִּדְבָּר יָמִים רַבִּים׃ וָאָבִיאָה אֶתְכֶם — דָּבַר יוֹם
אֶל־אֶרֶץ הָאֱמֹרִי הַיּוֹשֵׁב בְּעֵבֶר הַיַּרְדֵּן — רָבַב בּוֹא
וַיִּלָּחֲמוּ אִתְּכֶם וָאֶתֵּן אוֹתָם בְּיֶדְכֶם — לָחַם נָתַן
וַתִּירְשׁוּ אֶת־אַרְצָם וָאַשְׁמִידֵם — יָרַשׁ שָׁמַד
מִפְּנֵיכֶם׃ וַיָּקָם בָּלָק בֶּן־צִפּוֹר מֶלֶךְ — פָּנָה קוּם
מוֹאָב וַיִּלָּחֶם בְּיִשְׂרָאֵל וַיִּשְׁלַח וַיִּקְרָא — שָׁלַח קָרָא
לְבִלְעָם בֶּן־בְּעוֹר לְקַלֵּל אֶתְכֶם׃ וְלֹא
אָבִיתִי לִשְׁמֹעַ לְבִלְעָם וַיְבָרֶךְ בָּרוֹךְ — אָבָה בָּרַךְ
אֶתְכֶם וָאַצִּל אֶתְכֶם מִיָּדוֹ׃ וַתַּעַבְרוּ — נָצַל עָבַר
אֶת־הַיַּרְדֵּן וַתָּבֹאוּ אֶל־יְרִיחוֹ וַיִּלָּחֲמוּ — בּוֹא
בָכֶם בַּעֲלֵי־יְרִיחוֹ הָאֱמֹרִי וְהַפְּרִזִּי
וְהַכְּנַעֲנִי וְהַחִתִּי וְהַגִּרְגָּשִׁי הַחִוִּי
וְהַיְבוּסִי וָאֶתֵּן אוֹתָם בְּיֶדְכֶם׃ וָאֶשְׁלַח — אֵת
לִפְנֵיכֶם אֶת־הַצִּרְעָה וַתְּגָרֶשׁ אוֹתָם — גָּרַשׁ
מִפְּנֵיכֶם שְׁנֵי מַלְכֵי הָאֱמֹרִי לֹא — שָׁנָה
בְחַרְבְּךָ וְלֹא בְקַשְׁתֶּךָ׃ וָאֶתֵּן לָכֶם אֶרֶץ
אֲשֶׁר לֹא־יָגַעְתָּ בָּהּ וְעָרִים אֲשֶׁר לֹא־ — עִיר
בְנִיתֶם וַתֵּשְׁבוּ בָּהֶם כְּרָמִים וְזֵיתִים — בָּנָה יָשַׁב
אֲשֶׁר לֹא־נְטַעְתֶּם אַתֶּם אֹכְלִים׃
וְעַתָּה יְראוּ אֶת־יְהוָה וְעִבְדוּ אֹתוֹ
בְּתָמִים וּבֶאֱמֶת וְהָסִירוּ אֶת־אֱלֹהִים — תָּמַם סוּר
אֲשֶׁר עָבְדוּ אֲבוֹתֵיכֶם בְּעֵבֶר הַנָּהָר
וּבְמִצְרַיִם וְעִבְדוּ אֶת־יְהוָה׃ וְאִם רַע — רָעַע
בְּעֵינֵיכֶם לַעֲבֹד אֶת־יְהוָה בַּחֲרוּ לָכֶם
הַיּוֹם אֶת־מִי תַעֲבֹדוּן אִם אֶת־אֱלֹהִים — עָבַד

אשר עבדו אבותיכם אשר בעבר
הנהר ואם את אלהי האמרי אשר
אתם ישבים בארצם ואנכי וביתי
נעבד את יהוה׃ ויען העם ויאמר ענה אמר
חלילה לנו מעזב את יהוה לעבד חלל
אלהים אחרים׃ כי יהוה אלהינו
הוא המעלה אתנו ואת אבתינו עלה
מארץ מצרים מבית עבדים
ואשר עשה לעינינו את האתת אות
הגדלת האלה וישמרנו בכל הדרך שמר
אשר הלכנו בה ובכל העמים אשר
עברנו בקרבם׃ ויגרש יהוה את כל גרש
העמים ואת האמרי ישב הארץ
מפנינו גם אנחנו נעבד את יהוה כי פנה
הוא אלהינו׃ ויאמר יהושע אל
העם לא תוכלו לעבד את יהוה כי יכל
אלהים קדשים הוא אל קנוא הוא
לא ישא לפשעכם ולחטאותיכם׃ כי נשא
תעזבו את יהוה ועבדתם אלהי נכר עזב
ושב והרע לכם וכלה אתכם אחרי שוב רוע
אשר היטיב לכם׃ ויאמר העם אל יטב
יהושע לא כי את יהוה נעבד׃ ויאמר אמר
יהושע אל העם עדים אתם בכם כי עוד
אתם בחרתם לכם את יהוה לעבד
אתו ויאמרו עדים׃ ועתה הסירו את סור
אלהי הנכר אשר בקרבכם והטו נטה
את לבבכם אל יהוה אלהי ישראל׃
ויאמרו העם אל יהושע את יהוה
אלהינו נעבד ובקלו נשמע׃ ויכרת קול שמע
יהושע ברית לעם ביום ההוא וישם כרת שום
לו חק ומשפט בשכם׃ ויכתב יהושע שפט כתב
את הדברים האלה בספר תורת ירה
אלהים ויקח אבן גדלה ויקימה לקח קום
שם תחת האלה אשר במקדש יהוה׃ קדש
ויאמר יהושע אל כל העם הנה
האבן הזאת תהיה בנו לעדה היה עוד

quibus seruierunt patres vri i mesopotamia: an diis amorreorum i quorũ terra habitatis. Ego autẽ & domus mea seruiemus dño. Respõditq; populus: & ait. Absit a nobis vt relinquam⁹ dñm & seruiam⁹ diis alienis. Dñs deus noster ipe eduxit nos & patres nostros de terra egypti & de domo seruitutis: fecitq; vidẽtib⁹ nobis signa ingentia & custodiuit nos i omni via p quã ãbulauim⁹: & in cunctis populis p quos transiuimus: & eiecit vniuersas gentes ammorreũ habitatorẽ terre quã nos intrauimus. Seruiemus igitur domino: quia ipse est deus noster. Dixitq; Iosue ad populũ. Non poteritis seruire dño: de⁹ enim sãctus & fortis emulator est: nec ignoscet sceleribus vestris atq; pctis. Si dimiseritis dñm & seruieritis diis alienis: conuertet se & affliget vos atq; subuertet: postq̃ vobis prestiterit bona. Dixitq; populus ad iosue. Nequaq̃ ita vt loq̃ris erit: sed dño seruiemus. Et iosue ad populũ: testes inqt vos estis quia ipi elegeritis vobis dñm vt seruiatis ei. Respõderuntq;. Testes. Nũc ergo ait: auferte deos alienos de medio vestri: & inclinate corda vra ad dominũ deũ israel. Dixitq; populus ad iosue. Domino deo nro seruiemus: & obediẽtes erimus p̄ceptis eius. Percussit ergo iosue i die illo fedus & p̄posuit pplo p̄cepta atq; iudicia i sychẽ. Scripsit quoq; omnia verba hec i volumie legis dñi et tulit lapidẽ pgrandẽ posuitq; eum subter quercũ q̃ erat i sanctuario dñi & dixit ad omnem populũ: En lapis iste erit vobis in testimonium

patrũ vrorũ qui trans fluuiũ: siue
τῶν πατέρων ὑμῶν τοῖς ἐν τῷ πέραν τοῦ ποταμοῦ, εἴτε
diis amorreorũ in quib⁹ vos habitatis in
τοῖς θεοῖς τῶν ἀμορραίων ἐν οἷς ὑμεῖς κατοικεῖτε ἐπὶ
terra eorũ. ego aũt & dom⁹ mea seruiamus
τῆς γῆς αὐτῶν. ἐγὼ δὲ καὶ ὁ οἶκός μου λατρεύσωμεν G
dño. & rñdẽs pplus dixit: nõ fiat no
τῷ κυρίῳ. καὶ ἀποκριθεὶς ὁ λαὸς εἶπεν, μὴ γένοιτο ἡ-
bis vt reliquam⁹ dñm vt seruiamus diis aliis.
μῖν καταλιπεῖν τὸν κύριον ὥστε λατρεύειν θεοῖς ἑτέροις.
dñs deus nr ipse eduxit nos & pa
κύριος ὁ θεὸς ἡμῶν αὐτὸς ἀνήγαγεν ἡμᾶς καὶ τοὺς πατέ-
tres nros de terra egypti de domo seruitutis: & q̃
ρας ἡμῶν ἐκ γῆς αἰγύπτου ἐξ οἴκου δουλείας, καὶ ὅσα
fecit nobis signa ingẽtia hec: & cu
ἐποίησεν ἡμῖν τὰ σημεῖα τὰ μεγάλα ταῦτα, καὶ δια-
stodiuit nos in omni via qua ambulauim⁹ in ipsa:
φυλάξεν ἡμᾶς ἐν πάσῃ τῇ ὁδῷ ᾗ ἐπορεύθημεν ἐν αὐτῇ,
& in cũctis gẽtib⁹ quas trãsiuimus per ipsos. &
καὶ ἐν πᾶσι τοῖς ἔθνεσιν οὓς παρήλθομεν δι' αὐτῶν. καὶ
eiecit dñs vniuersas gẽtes & amorreũ
ἐξέβαλεν κύριος σύμπαντα τὰ ἔθνη καὶ τὸν ἀμορραῖον τὸν
habitantẽ terrã a facie nra. sed &
κατοικοῦντα τὴν γῆν ἀπὸ προσώπου ἡμῶν. ἀλλὰ καὶ
nos seruiamus dño: hic enĩ est deus
ἡμεῖς λατρεύσωμεν τῷ κυρίῳ, οὗτος γάρ ἐστιν ὁ θεὸς
noster. & dixit iosue ad oẽm pplz: nõ pote-
ἡμῶν. καὶ εἶπεν ὁ ἰησοῦς πρὸς πάντα τὸν λαόν, οὐ μὴ δύνη-
ritis seruire dño: q̃ sctũs est & deus emu
σθε λατρεύειν τῷ κυρίῳ, ὅτι ἅγιός ἐστιν καὶ θεὸς ζηλω-
lator est: hic nõ dimittet iniq̃tates vras &
τής ἐστιν, οὗτος οὐκ ἀνήσει τὰ ἀνομήματα ὑμῶν καὶ
peccata vra. q̃n dimiseritis do-
τὰ ἁμαρτήματα ὑμῶν. ἡνίκα ἂν ἐγκαταλίπητε κύ-
minũ & seruieritis diis alienis: & cõuertẽs se
ριον καὶ λατρεύσητε θεοῖς ἀλλοτρίοις, καὶ ἐπελθὼν
affliget vos & subuertet vos p q̃bus bene fe
κακώσει ὑμᾶς καὶ ἐξαναλώσει ὑμᾶς ἀνθ' ὧν εὖ ἐποίη-
cit vobis. & dixit pplus ad iosue: nequaq̃: sed
σεν ὑμῖν. καὶ εἶπεν ὁ λαὸς πρὸς ἰησοῦν, οὐχί, ἀλ- A
dño seruiamus. & dixit iosue ad
λὰ κυρίῳ λατρεύσωμεν. καὶ εἶπεν ἰησοῦς πρὸς τὸν
pplm: testes vos cõtra vos: q̃a elegistis
λαόν, μάρτυρες ὑμεῖς καθ' ὑμῶν, ὅτι ἐξελέξασθε ὑ-
vos vobis dñm vt seruiatis ei. & di
μεῖς ἑαυτοῖς τὸν κύριον λατρεύειν αὐτῷ. καὶ εἴ-
xerũt: testes: & nunc auferte deos
παν, μάρτυρες. καὶ νῦν περιέλεσθε τοὺς θεοὺς τοὺς
alienos qui in vobis: & dirigite cor
ἀλλοτρίους τοὺς ἐν ὑμῖν, καὶ εὐθύνατε τὴν καρδί-
ad dñm deũ israel. & dixit pplus ad io
αν πρὸς κύριον θεὸν ἰσραήλ. καὶ εἶπεν ὁ λαὸς πρὸς ἰη-
sue: dño deo nro seruiamus &
σοῦν, κυρίῳ τῷ θεῷ ἡμῶν λατρεύσωμεν καὶ τῆς
vocẽ eius audiamus. & pcussit iosue fe
φωνῆς αὐτοῦ ἀκουσόμεθα. καὶ διέθετο ἰησοῦς δια-
dus cũ pplo in die illa: & de
θήκην πρὸς τὸν λαὸν ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ, καὶ ἔδω-
dit ei legem & iudiciũ in sychem. & scripsit
κεν αὐτῷ νόμον καὶ κρίσιν ἐν συχέμ. καὶ ἔγραψεν
iosue verba hec in librum legẽ
ἰησοῦς τὰ ῥήματα ταῦτα εἰς βιβλίον νόμου τοῦ
dei. & tulit lapidẽ pgrãdẽ: & statuit eũ io
θεοῦ, καὶ ἔλαβεν λίθον μέγαν, καὶ ἔστησεν αὐτὸν ἰη-
sue illic subter terebinthũ que erat corã dño.
σοῦς ἐκεῖ ὑπὸ τὴν τερέβινθον τὴν ἀπέναντι κυρίου.
& dixit iosue ad oẽm pplm: ecce la
καὶ εἶπεν ἰησοῦς πρὸς πάντα τὸν λαόν, ἰδοὺ ὁ λί-
pis iste erit vobis in testimoniũ:
θος οὗτος ἔσται ὑμῖν εἰς μαρτύριον, B

q ipſe audiuit oīa dicta a dn̄o que
ὅτι αὐτὸς ἀκήκοε σύμπαντα τὰ λεχθέντα ὑπὸ κῡ ὅσα
locutus eſt ad vos hodie. τ erit iſte in vobis in
ἐλάλησεν πρὸς ὑμᾶς σήμερον. καὶ ἔσαι οὗτος ἐν ὑμῖν εἰς
teſtimoniū in nouiſſimis diebus: qn̄ mētiti fueritis do
μαρτύριον ἐπ᾽ ἐσχάτων τῶν ἡμερῶν, ἡνίκα ἂν ψεύσησθε κυ
mino deo vr̄o. τ dimiſit ioſue ppl̄m ſingulos i
ρίῳ τῷ θεῷ ὑμῶν. καὶ ἀπέστειλεν ἰησοῦς τὸν λαὸν ἕκαστον εἰς
locū ſuū. τ factū eſt poſt hec mortu⁹ eſt ioſue fi
τὸν τόπον αὐτοῦ. καὶ ἐγένετο μετ᾽ ἐκεῖνα ἀπέθανεν ἰησοῦς υἱ
lius nū ſeruus dn̄i filius cētū decez annoꝝ. τ ſepelierūt
ὸς ναυὴ δοῦλος κυρίου υἱὸς ἑκατὸν δέκα ἐτῶν. καὶ ἔθαψαν
eum circa terminos poſſeſſionis ſue i thānathaſa-
αὐτὸν πρὸς τοῖς ὁρίοις τῆς κληρονομίας αὐτοῦ ἐν θαμναθσα
rachin mōte ephraim a ſeptētrione mōtis gaas. τ ſer-
ραχ ἐν τῷ ὄρει τοῦ ἐφραὶμ ἀπὸ βορρᾶ τοῦ ὄρους γαάς. καὶ ἐλά
uiuit iſrael dn̄o cūctis diebus ioſue τ cū-
τρευσεν ἰηλ̄ τῷ κυρίῳ πάσας τὰς ἡμέρας ἰησοῦ καὶ πά
ctis diebus ſeniorum qui duxerūt
σας τὰς ἡμέρας τῶν πρεσβυτέρων ὅσοι ἐφείλκυσαν τὸν
tēpus poſt ioſue: τ qui viderūt oīa opa
χρόνον μετὰ ἰησοῦ, καὶ ὅσοι ἴδοσαν σύμπαντα τὰ ἔργα
dn̄i que fecerat iſrael. τ oſſa ioſeph duxerūt
κῡ ὅσα ἐποίησεν τῷ ἰσραήλ. καὶ τὰ ὀστᾶ ἰωσὴφ ἀνήγαγον
filij iſrael de egypto: τ ſepelierūt in ſycimis in
οἱ υἱοὶ ἰσραὴλ ἐξ αἰγύπτου, καὶ κατώρυξαν ἐν σικίμοις ἐν τῇ
parte agri quem emit iacob ab amorreis
μερίδι τοῦ ἀγροῦ οὗ ἐκτήσατο ἰακὼβ παρὰ τῶν ἀμορραίων
habitātibus in ſycimis cētū nouellis ouib⁹: τ de
τῶν κατοικούντων ἐν σικίμοις ἑκατὸν ἀμνάδων, καὶ ἔδω
dit eā ioſeph in parte. τ eleazar filius aaron
κεν αὐτὴν τῷ ἰωσὴφ ἐν μερίδι. καὶ ἐλεάζαρ ὁ υἱὸς ἀαρὼν ὁ
pontifex mortuus eſt: τ ſepult⁹ eſt in gabaath phinee fi
ἀρχιερεὺς ἐτελεύτησεν, καὶ ἐτάφη ἐν γαβαὰθ φινεὲς τοῦ υἱ
lij eius: quā dedit ei in mōte ephraim.
οῦ αὐτοῦ, ἣν ἔδωκεν αὐτῷ ἐν τῷ ὄρει τῷ ἐφραίμ.

IVDICES.

ΚΡΙΤΑΙ. Ca. i.

Et factū eſt poſt mortem ioſue τ
Καὶ ἐγένετο μετὰ τὴν τελευτὴν ἰησοῦ καὶ
cōſuluerūt filij iſrael in dn̄o dicē-
ἐπηρώτων οἱ υἱοὶ ἰσραὴλ ἐν κυρίῳ λέγον
tes: quis aſcēdet nobis cōtra chana
τες, τίς ἀναβήσεται ἡμῖν πρὸς τὸν χανα
neum dux belli in ipſos: τ dixit dn̄s:
ναῖον ἀφηγούμενος τοῦ πολεμῆσαι ἐν αὐτῷ; καὶ εἶπεν κς̄,
iudas aſcēdet: ecce tradidi trā in manu eius. τ
ἰούδας ἀναβήσεται, ἰδοὺ δέδωκα τὴν γῆν ἐν χειρὶ αὐτοῦ. καὶ
dixit iudas ad ſymeon fratrē ſuū: aſcēde
εἶπεν ἰούδας πρὸς συμεὼν τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, ἀνάβηθι
mecum in ſortē meā τ pugnabimus in chana-
μετ᾽ ἐμοῦ ἐν τῷ κλήρῳ μου καὶ πολεμήσομεν ἐν τῷ χανα
neū. τ pergam τ ego tecum in ſortē tuā.
ναίῳ, καὶ πορεύσομαι καὶ ἐγὼ μετὰ σοῦ ἐν τῷ κλήρῳ σου.
τ abijt cū eo ſymeō: τ aſcēdit iudas. τ tra
καὶ ἐπορεύθη μετ᾽ αὐτοῦ συμεών, καὶ ἀνέβη ἰούδας. καὶ ἔδω
didit dn̄s chananeū τ pherezeū in manu illius: τ
κεν κύριος τὸν χαναναῖον καὶ τὸν φερεζαῖον ἐν χειρὶ αὐτοῦ, καὶ
percuſſit eos in bezec decē milia viroꝝ. τ inue
ἐπάταξεν αὐτοὺς ἐν βεζὲκ δέκα χιλιάδας ἀνδρῶν. καὶ εὕ
nerūt adonibezec in bezec τ pugnauerūt cōtra eū: τ
ρον τὸν ἀδωνιβεζὲκ ἐν βεζὲκ καὶ ἐπολέμησαν ἐν αὐτῷ, καὶ
percuſſerūt chananeū τ pherezeū. τ fugit a-
ἐπάταξαν τὸν χαναναῖον καὶ τὸν φερεζαῖον. καὶ ἔφυγεν ἀ
donibezec: τ perſecuti ſūt poſt eū τ cōpꝛehēderūt e-
δωνιβεζέκ, καὶ κατεδίωξαν ὀπίσω αὐτοῦ καὶ ἐλάβοσαν αὐ
um τ abſciderūt ſūmitates pedū eius τ manuū
τὸν καὶ ἀπέκοψαν τὰ ἄκρα τῶν ποδῶν αὐτοῦ καὶ τῶν χειρῶν
eius. τ dixit adonibezec: ſeptuaginta reges ſūmitates
αὐτοῦ. καὶ εἶπεν ἀδωνιβεζέκ, ἑβδομήκοντα βασιλεῖς τὰ ἄκρα
pedū eoꝝ τ manuū eoꝝ abſciſi
τῶν ποδῶν αὐτῶν καὶ τῶν χειρῶν αὐτῶν ἀποκεκομμένοι

q audierit omnia verba domini q̄ locutus eſt vobis: ne forte poſtea negare velitis & mētiri dn̄o deo vr̄o. Dimiſitq; ppl̄m ſingulos in poſſeſſionē ſuā. Et poſt hec mortuus ē ioſue filius nun ſeruus dn̄i: centum decem annorū: ſepelieruntq; eū in finibus poſſeſſionis ſue in thānathiare q̄ eſt ſita in mōte effraim a ſeptētrionali pte montis gaas. Seruiuitq; iſrl̄ dn̄o cūctis diebus ioſue & ſeniorum qui lōgo vixerāt tēpore poſt ioſue et qui nouerāt omnia opera domini q̄ fecerat in iſrl̄. Oſſa quoq; ioſeph q̄ tulerāt filij iſrl̄ de egypto: ſepelierunt i ſyche i pte agri quē emerat iacob a filijs emmor pr̄is ſychē centum nouellis ouibus: & fuit in poſſeſſionē filiorū ioſeph. Eleazar quoq; filius aarō mortuus ē: & ſepelierūt eū in gabaath phinees filij eius que data eſt ei in monte effraim.

Explicit liber Ioſue. Incipit liber ſophtī quem nos Iudicū appellamus.

POſt mortē Ioſue cōſuluerūt filij iſrael dn̄m dicentes. Quis aſcendet an̄ nos cōtra chananeū & erit dux belli? Dixitq; dn̄s Iudas aſcendet: ecce tradidi terram in manu eius. Et ait iudas ſymeoni fratri ſuo. Aſcende mecū in ſortē meā: & pugna contra chananeū: vt & ego pgā tecū in ſortem tuam. Et abijt cū eo ſymeon. Aſcenditq; iudas & tradidit dn̄s chananeū ac pherezeū i man⁹ eorū & pcuſſerunt i bezech decē milia viroꝝ. Inueneruntq; adonibezech i bezech: & pugnauerūt contra eū ac pcuſſerūt chananeū & pherezeū. Fugit aūt adonibezech: quē pſecuti cōprehenderūt ceſis ſummitatibus manuū eius ac pedū. Dixitq; adonibezech. Septuaginta reges āputatis manuū ac pedū ſummitatibus

כי היא שמעה את כל אמרי יהוה
אשר דבר עמנו והיתה בכם לעדה — היה
פן תכחשון באלהיכם: וישלח — כחש שלח
יהושע את העם איש לנחלתו: ויהי — היה
אחרי הדברים האלה וימת יהושע — מות
בן נון עבד יהוה בן מאה ועשר
שנים: ויקברו אתו בגבול נחלתו — קבר גבל
בתמנת סרח אשר בהר אפרים
מצפון להר געש: ויעבד ישראל את — צפן עבד
יהוה כל ימי יהושע וכל ימי הזקנים — יום
אשר האריכו ימים אחרי יהושע — ארך
ואשר ידעו את כל מעשה יהוה — עשה
אשר עשה לישראל: ואת עצמות
יוסף אשר העלו בני ישראל — עלה
ממצרים קברו בשכם בחלקת
השדה אשר קנה יעקב מאת בני
חמור אבי שכם במאה קשיטה — קשט
ויהיו לבני יוסף לנחלה: ואלעזר בן — היה
אהרן מת ויקברו אתו בגבעת פינחס — מות קבר
בנו אשר נתן לו בהר אפרים:

ויהי אחרי מות יהושע וישאלו בני — Cap. i. — היה שאל
ישראל ביהוה לאמר מי יעלה לנו אל — עלה
הכנעני בתחלה להלחם בו: ויאמר — חלל לחם
יהוה יהודה יעלה הנה נתתי את הארץ — אמר נתן
בידו: ויאמר יהודה לשמעון אחיו עלה — אח
אתי בגורלי ונלחמה בכנעני והלכתי — לחם
גם אני אתך בגורלך וילך אתו שמעון: — גרל
ויעל יהודה ויתן יהוה את הכנעני — נתן
והפרזי בידם ויכום בבזק עשרת — נכה
אלפים איש: וימצאו את אדני בזק — מצא
בבזק וילחמו בו ויכו את הכנעני ואת
הפרזי: וינס אדני בזק וירדפו אחריו — נוס רדף
ויאחזו אתו ויקצצו את בהנות ידיו — אחז קצץ
ורגליו: ויאמר אדני בזק שבעים
מלכים בהנות ידיהם ורגליהם מקצצים

היו מלקטים תחת שלחני כאשר — לקט
עשיתי כן שלם לי אלהים ויביאהו — עשה בוא
ירושלם וימת שם: וילחמו בני — מות לחם
יהודה בירושלם וילכדו אותה — לכד
ויכוה לפי חרב ואת העיר שלחו — נכה
באש: ואחר ירדו בני יהודה להלחם
בכנעני יושב ההר והנגב והשפלה: — ישב
וילך יהודה אל הכנעני היושב בחברון
ושם חברון לפנים קרית ארבע ויכו — פנה
את ששי ואת אחימן ואת תלמי: — נכה
וילך משם אל יושבי דביר ושם
דביר לפנים קרית ספר: ויאמר כלב — אמר
אשר יכה את קרית ספר ולכדה
ונתתי לו את עכסה בתי לאשה: — נתן איש
וילכדה עתניאל בן קנז אחי כלב
הקטן ממנו ויתן לו את עכסה בתו — נתן
לאשה: ויהי בבואה ותסיתהו לשאל — היה בוא
מאת אביה השדה ותצנח מעל — סית צנח
החמור ויאמר לה כלב מה לך: — חמר
ותאמר לו הבה לי ברכה כי ארץ הנגב — יהב
נתתני ונתתה לי גלת מים ויתן לה — נתן
כלב את גלת עלית ואת גלת תחתית:
ובני קיני חתן משה עלו מעיר התמרים — עלה
את בני יהודה מדבר יהודה אשר — דבר
בנגב ערד וילך וישב את העם: וילך
יהודה את שמעון אחיו ויכו את
הכנעני יושב צפת ויחרימו אותה — ישב חרם
ויקרא את שם העיר חרמה: וילכד — את קרא
יהודה את עזה ואת גבולה ואת — לכד גבל
אשקלון ואת גבולה ואת עקרון ואת
גבולה: ויהי יהוה את יהודה ויורש — ירש
את ההר כי לא להוריש את יושבי
העמק כי רכב ברזל להם: ויתנו
לכלב את חברון כאשר דבר משה
ויורש משם את שלשה בני הענק:
ואת היבוסי יושב ירושלם לא

colligebant sub mensa
mea ciborū reliqas sicut
feci: ita reddidit mihi
deus. Adduxerūtq; eū
in hierl'm: & ibi mor
tuus est. Oppugnātes
ergo filii iuda hierusalē
ceperunt eam: ∞∞∞∞
& pcusserūt in ore gla
dii tradentes cunctam
incēdio citatē. Et post
ea descēdētes pugnaue
rūt cōtra chananeū q
habitabat i mōtanis &
ad meridiē i cāpestribus
Pergēsq; iudas contra
chananeū q hitabat in
hebrō cuius nomē fuit
antiquitꝰ cariatharbe
pcussit sesai & hayman
& tholmai: atq; inde
pfectꝰ abiit ad hitato-
res dabir: cuius nomē
vetꝰ erat cariatsepher. i.
citas lraꝝ. Dixitq; ca-
leph. Qui pcusserit ca-
riathsepher & vastaue-
rit eā: dabo ei axā filiā
meā vxorē. Cūq; cepis-
set eā othoniel filius ce
nez frater caleph mior
dedit ei axā filiam suā
cōiugē. Quā pgentem
in itinere mōuit vir suꝰ
vt peteret a pre suo a-
grū. Que cū suspiras-
set sedēs in asino: dixit
ei caleph Quid habes?
At illa rn̄dit. Da mihi
bn̄dictionē: quia terrā
arentē dedisti mihi: da
& irriguā aqs. Dedit
ergo ei caleph irriguū
supiꝰ & irriguū iferiꝰ.
Filii aūt cinei cognati
moysi ascēderūt de ci-
uitate palmaꝝ cū filiis
iuda in desertum sortis
eius: qd ē ad meridiem
arath & hitauerunt cū
eo. Abiit aūt iudas cū
symeone fratre suo: &
pcusserūt sil' chananeū
q hitabat i sephat & in
terfecerūt eū. Vocatū
q; est nomē vrbis hor-
ma. i. anathema. Cepit
q; iudas gazā cū fini-
bus suis & ascalonē at-
q; accharō cū terminis
suis. Fuitq; dn̄s cum iu
da: & ∞∞∞∞∞∞∞
mōtana possedit: nec
potuit delere hitatores
vallis: quia falcatis cu
ribus abūdabāt. Dede-
rūtq; caleph hebron si
cut dixerat moyses: qui
deleuit ex ea tres filios
enach. ∞∞∞∞∞∞
Iebuseū aūt habitato
rem hierusalem non ∞

fuerūt colligētes q̄ sub mensa mea. sicut
ἦσαν συλλέγοντες τὰ ὑποκάτω τῆς τραπέζης μου. καθὼς
ergo feci: sic reddidit mihi deus. ⁊ adduxerūt
οὖν ἐποίησα, οὕτως ἀνταπέδωκέν μοι ὁ θεός. καὶ ἤγαγον
eum in hierusalem: ⁊ mortuus est ibi. ⁊ pugnauerūt
αὐτὸν εἰς ἱερουσαλὴμ, καὶ ἀπέθανεν ἐκεῖ. καὶ ἐπολέμησαν
filij iuda cōtra ierusalem ⁊ ceperunt eā ⁊
οἱ υἱοὶ ἰούδα ἐν ἱερουσαλὴμ καὶ κατελάβοντο αὐτὴν καὶ
percusserūt eā in ore gladij: ⁊ vrbem cō-
ἐπάταξαν αὐτὴν ἐν στόματι ῥομφαίας, καὶ τὴν πόλιν ἐνέ-
busserūt in igne. ⁊ postea descēderūt filij iu-
πρησαν ἐν πυρί. καὶ μετὰ ταῦτα κατέβησαν οἱ υἱοὶ ἰού-
da ad pugnādū cōtra chananeū qui habitabat mōtana
δα πολεμῆσαι τῷ χαναναίῳ τῷ κατοικοῦντι τὴν ὀρεινὴν
⁊ meridiē ⁊ cāpestria. ⁊ abijt iudas cōtra
καὶ τὸν νότον καὶ τὴν πεδινήν. καὶ ἐπορεύθη ἰούδας πρὸς τὸν
chananeū qui habitabat in chebron: at nomē chebron
χαναναῖον τὸν κατοικοῦντα ἐν χεβρών, τὸ δὲ ὄνομα χεβρὼν
fuit prius cariatharboch. ⁊ percusserūt sesi ⁊
ἦν ἔμπροσθεν καριαθαρβώκ. καὶ ἐπάταξαν τὸν σεσὶ καὶ
achiman ⁊ tholmi germina enac. ⁊ profe-
τὸν ἀχιμὰν καὶ τὸν θολμὶ γεννήματα τοῦ ἐνάκ. καὶ ἐπορεύ-
cti sunt illinc ad habitantes dabir: ⁊ nomē Iosue 15.b.
θησαν ἐκεῖθεν πρὸς τοὺς κατοικοῦντας δαβίρ, καὶ τὸ ὄνομα
dabir prius ciuitas litterarū. ⁊ dixit chaleb: qui
δαβὶρ ἔμπροσθεν πόλις γραμμάτων. καὶ εἶπεν χαλέβ, ὃς
percusserit ciuitatē litterarū ⁊ primus ceperit
ἂν πατάξῃ τὴν πόλιν τῶν γραμμάτων καὶ προκαταλάβηται
eam: dabo ei axam filiā meā in vxorē. ⁊
αὐτήν, δώσω αὐτῷ τὴν ἀχσὰν θυγατέρα μου εἰς γυναῖκα. καὶ
prior cepit eam gothoniel filiꝰ cenez frater chaleb
προκατελάβετο αὐτὴν γοθονιὴλ υἱὸς κενὲζ ἀδελφὸς χαλὲβ
minor magis eo. ⁊ dedit ei axan fi-
ὁ νεώτερος ὑπὲρ αὐτόν. καὶ ἔδωκεν αὐτῷ τὴν ἀχσὰν θυγα-
liam eius in cōiugē. ⁊ factū est cū abiret il-
τέρα αὐτοῦ εἰς γυναῖκα. καὶ ἐγένετο ἐν τῷ εἰσπορεύεσθαι αὐ-
la: ⁊ persuasit illi petere a patre suo
τήν, καὶ ἔπεισεν αὐτὴν αἰτῆσαι παρὰ τοῦ πατρὸς αὐτῆς τὸν
agrum. ⁊ murmurabat super asinū. ⁊ dixit ei cha-
ἀγρόν. καὶ ἐγόγγυζεν ἐπάνω τοῦ ὑποζυγίου. καὶ εἶπεν αὐτῇ χα-
leb quid est tibi? ⁊ dixit ei axā: da iā mihi bn̄dictiōes:
λέβ τί ἐστί σοι; καὶ εἶπεν αὐτῷ ἀχσάν, δός δή μοι εὐλογίαν,
quia in terrā austri tradidisti me: ⁊ dos mihi redēptionē aque.
ὅτι εἰς γῆν νότου ἐκδέδοσαί με, καὶ δώσεις μοι λύτρωσιν ὕδατος
⁊ dedit ei chaleb redēptionē sublimiū ⁊ redēptionē hu-
καὶ ἔδωκεν αὐτῇ χαλὲβ λύτρωσιν μετεώρων καὶ λύτρωσιν ταπει-
miliū. ⁊ filij iothor cinei generi moysi ascēderūt de ci-
νῶν. καὶ οἱ υἱοὶ ἰωθὼρ τοῦ κιναίου πενθεροῦ μωυσῆ ἀνέβησαν ἐκ τῆς πό-
uitate palmarū ad filios iuda in desertū iuda quod est
λεως τῶν φοινίκων πρὸς τοὺς υἱοὺς ἰούδα εἰς τὴν ἔρημον ἰούδα τὴν οὖσαν
in meridie ad descēsum arad ⁊ abijt: ⁊ habitauit
ἐν τῷ νότῳ ἐπὶ καταβάσεως ἀράδ καὶ ἐπορεύθη, καὶ κατῴκησε
cum pp̄lo. ⁊ abijt iudas cum symeon fratre suo
μετὰ τοῦ λαοῦ. καὶ ἐπορεύθη ἰούδας μετὰ συμεὼν τοῦ ἀδελφοῦ αὐ-
⁊ percusserūt chananeū qui habitabat sepheth. ⁊ anathe-
τοῦ καὶ ἐπάταξαν τὸν χαναναῖον τὸν κατοικοῦντα σεφέθ. καὶ ἀνε-
matizauerūt eā ⁊ euerterūt eam: ⁊ vocauerūt nomē
μάτισαν αὐτὴν καὶ ἐξωλόθρευσαν αὐτήν, καὶ ἐκάλεσαν τὸ ὄνομα τῆς
vrbis destructio. ⁊ possedit iudas gazan ⁊
πόλεως ἐξολόθρευσις. καὶ ἐκληρονόμησεν ἰούδας τὴν γάζαν καὶ τὸ
terminū eius: ⁊ accaron: ⁊ terminū eius: ⁊ azoton ⁊
ὅριον αὐτῆς, καὶ τὴν ἀκκαρών, καὶ τὸ ὅριον αὐτῆς. καὶ τὴν ἄζωτον καὶ
suburbana eius. ⁊ fuit dn̄s cum iuda: ⁊ possedit
τὰ περισπόρια αὐτῆς. καὶ ἦν κύριος μετὰ ἰούδα, καὶ ἐκληρονόμησε
mōtē: quia nō potuit possidere habitantes val-
τὸ ὄρος, ὅτι οὐκ ἐδύνατο κληρονομῆσαι τοὺς κατοικοῦντας τὴν κοι-
lem q: prohibuit eos: ⁊ currus ferrei eis: ⁊ dede-
λάδα ὅτι διεστείλατο αὐτοῖς, καὶ ἅρματα σιδηρᾶ αὐτοῖς, καὶ ἔδω-
runt chaleb chebron sicut locutus est moyses. ⁊ deleuit illi-
καν τῷ χαλὲβ τὴν χεβρὼν καθὰ ἐλάλησε μωυσῆς. καὶ ἐξῆρεν ἐκεῖ-
tres filios enac. ⁊ iebuseum habitantē hierusalem
θεν τοὺς τρεῖς υἱοὺς ἐνάκ. καὶ τὸν ἰεβουσαῖον τὸν κατοικοῦντα ἰλῆμ οὐκ

deleuerūt filij beniamin. & habitauit iebuseus cū
ἐξῆραν οἱ υἱοὶ Βενιαμίν. καὶ κατῴκησεν ὁ Ἰεβουσαῖος μετὰ
filijs beniamin in hierusalem vsq; ad diē hāc.
τῶν υἱῶν Βενιαμὶν ἐν Ἱερουσαλὴμ ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης.
E & ascēderūt filij ioseph & ipsi in bethel: & dñs
καὶ ἀνέβησαν οἱ υἱοὶ Ἰωσὴφ καί γε αὐτοὶ εἰς Βαιθήλ, καὶ κύριος
cū eis. & castrametati sūt dom⁹ israel cōtra bethel.
μετ᾽ αὐτῶν. καὶ παρενέβαλον οἶκος Ἰσραὴλ κατὰ Βαιθήλ.
at nomē vrbis fuit prius luza. & viderūt cu
τὸ δὲ ὄνομα τῆς πόλεως ἦν ἔμπροσθεν Λουζά. καὶ εἶδον οἱ φυ
stodiētes virū egredientē de ciuitate: & cepe
λάσσοντες ἄνδρα ἐκπορευόμενον ἐκ τῆς πόλεως, καὶ ἔλα
runt eū & dixerūt ei: ostēde nobis introitū ciui
βον αὐτὸν καὶ εἶπον αὐτῷ, δεῖξον ἡμῖν τὴν εἴσοδον τῆς πό
tatis: & faciemus tecum miam. & ostēdit eis
λεως, καὶ ποιήσομεν μετὰ σοῦ ἔλεος. καὶ ἔδειξεν αὐτοῖς
ingressum vrbis: & pcusserūt vrbē in o
τὴν εἴσοδον τῆς πόλεως, καὶ ἐπάταξαν τὴν πόλιν ἐν στό
re gladij: at virū & cognationē eius
ματι ῥομφαίας, τὸν δὲ ἄνδρα καὶ τὴν συγγένειαν αὐτοῦ
dimiserūt. & abijt vir in trā chettim: & edifica
ἐξαπέστειλαν. καὶ ἀπῆλθεν ὁ ἀνὴρ εἰς γῆν Χεττιίν, καὶ ᾠκοδό
uit illic vrbē: & vocauit nomē illius luza: hoc
μησεν ἐκεῖ πόλιν, καὶ ἐκάλεσε τὸ ὄνομα αὐτῆς Λουζά, τοῦ
nomē eius vsq; ad diē hanc. & nō pos
το ὄνομα αὐτῆς ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης. καὶ οὐκ ἐκληρονό
sedit manasses bethsan neq; filias eius: neq;
μησε Μανασσῆς τὴν Βαιθσὰν οὐδὲ τὰς θυγατέρας αὐτῆς, οὐδὲ
F thanaach & filias eius: neq; habi
τὴν Θαανὰχ καὶ τὰς θυγατέρας αὐτῆς, οὐδὲ τοὺς κατοι
tantes dor & filias eius: neq; habi
κοῦντας Δὼρ καὶ τὰς θυγατέρας αὐτῆς, οὐδὲ τοὺς κατοι
tātes mageddon & filias eius: neq;
κοῦντας Μαγεδδὼν καὶ τὰς θυγατέρας αὐτῆς, οὐδὲ τοὺς
habitantes ieblam neq; filias eius. &
κατοικοῦντας Ἰεβλαὰμ οὐδὲ τὰς θυγατέρας αὐτῆς. καὶ
incepit chananeus habitare in terra hac. & factū
ἤρξατο ὁ Χαναναῖος κατοικεῖν ἐν τῇ γῇ ταύτῃ. καὶ ἐγένε
est cū cōfortat⁹ est israel & posuit chananeū in tri
το ὅτε ἐνίσχυσεν Ἰσραήλ, καὶ ἔθετο τὸν Χαναναῖον εἰς φό
butū & delens nō deleuit illū. & ephraim nō deleuit
ρον καὶ ἐξαίρων οὐκ ἐξῆρεν αὐτόν. καὶ Ἐφραὶμ οὐκ ἐξῆρε τὸν
chananeū qui habitabat in gazer: & habitabat chana
Χαναναῖον τὸν κατοικοῦντα ἐν Γαζέρ, καὶ κατῴκει ὁ Χανα
neus in medio eius in gazer. & zabulon nō deleuit
ναῖος ἐν μέσῳ αὐτοῦ ἐν Γαζέρ. καὶ Ζαβουλὼν οὐκ ἐξῆρε τοὺς
habitantes cetron & habitantes naalol. & ha
κατοικοῦντας Κετρὼν καὶ τοὺς κατοικοῦντας Ναλλώλ. καὶ κα
bitauit chananeus in medio eius: & fact⁹ est i tributū.
τῴκησεν ὁ Χαναναῖος ἐν μέσῳ αὐτοῦ, καὶ ἐγένετο εἰς φόρον.
& aser nō deleuit habitātes accho &
καὶ Ἀσὴρ οὐκ ἐξῆρε τοὺς κατοικοῦντας Ἀκχὼ καὶ τοὺς
G habitātes sidona & habitātes achlab &
κατοικοῦντας Σιδῶνα καὶ τοὺς κατοικοῦντας Ἀχλὰβ καὶ
aschazib & elba & aphec & roob. &
τὴν Ἀχαζὶβ καὶ τὴν Ἐλβὰ καὶ τὴν Ἀφὶκ καὶ τὴν Ῥοώβ. καὶ
habitauit aser in medio chananei habitan
κατῴκησεν ὁ Ἀσὴρ ἐν μέσῳ τοῦ Χαναναίου τοῦ κατοικοῦν
tis trā: qm̄ nō potuit delere eū. & nephtalim nō
τος τὴν γῆν, ὅτι οὐκ ἐδυνήθη ἐξᾶραι αὐτόν. καὶ Νεφθαλὶμ οὐκ
deleuit habitantes bethsames: & habitātes
ἐξῆρε τοὺς κατοικοῦντας Βαιθσαμύς, καὶ τοὺς κατοικοῦντας
bethanach: & habitauit israel in medio chananei habitan
Βαιθανάχ. καὶ κατῴκησεν Ἰσραὴλ ἐν μέσῳ τοῦ Χαναναίου τοῦ κατοικοῦν
tis trā. at habitantes bethsames & betheneth fue
τος τὴν γῆν. οἱ δὲ κατοικοῦντες Βαιθσαμὺς καὶ τὴν Βαιθενὲθ ἐγενήθη
runt eis in tributū. & afflixit amorreus filios dan in
σαν αὐτοῖς εἰς φόρον. καὶ ἐξέθλιψεν ὁ Ἀμορραῖος τοὺς υἱοὺς Δὰν εἰς τὸ
mōte: qm̄ nō dimisit eum descēdere in vallem. & incepit
ὄρος ὅτι οὐκ ἀφῆκεν αὐτὸν καταβῆναι εἰς τὴν κοιλάδα. καὶ ἤρξατο ὁ
amorreus habitare in mōte harco vbi vrse & vulpes.
Ἀμορραῖος κατοικεῖν ἐν τῷ ὄρει τῷ [illegible] ἐν ᾧ αἱ ἄρκοι καὶ αἱ ἀλώπεκες.

deleuerūt filii beniami
hitauitq; iebuseus cū
filiis beniamī ī hierl̄m
vsq; in presentem diē.
Domus quoq; ioseph
ascēdit in bethel: fuitq;
dñs cū eis. Nam cū ob
siderent
vrbem q̄ prius luza vo
cabatur
viderūt hoiem egrediē
tem de ciuitate
dixerūtq; ad eū. Ostē
de nobis introitū ciui
tatis: & faciem⁹ tecum
miam. Qui cū ostendis
set eis: pcusserunt vrbē
in ore gladii: hoiem au
tē illum & oēm cogna
tionē ei⁹ dimiserūt. Qui
dimissus abiit in terrā
ethim: & edificauit sibi
citatē vocauitq; eā lu
zā: q̄ ita appellatur vsq;
in p̄ntem diē. Manas
ses quoq; nō deleuit be
thsan et canath cū vi
culis suis:
& hitatores dor
& ieblaam &
mageddo cū viculis su
is: cepitq; chananeus
habitare cū eis. Postq̄
autē confortatus est
israel fecit eos tributa
rios
& delere noluit. Effrai
etiam non
interfecit chananeū q
hitabat i gazer: sed ha
bitauit cū eo. zabulō
non
deleuit habitatores te
thron &
naalol: sed habitauit
chananeus ī medio ei⁹
factusq; est ei tributari
us. Aser quoq; nō dele
uit hitatores accho &
sidonis alab
& achacib & amma &
aphech
& roob: habitauitq; ī
medio chananei habi
tatoris illius terre: nec
interfecit eum. Neptalī
quoq; non deleuit
hitatores bethsemes
& bethanath: & habita
uit inter chananeū ha
bitatorem
terre. fueruntq; ei be
thsemite & bethanite
tributarii. Arctauitq;
ammorreus
filios dan in mōte: nec
dedit eis locum
vt ad planiora descēde
rent: habitauitq; in mō
te hares: qd interp̄tatur
testatio i haylō & salabi

הורישו בני בנימן וישב היבוסי את
בני בנימין בירושלם עד היום הזה׃
ויעלו בית יוסף גם הם ביתאל
ויהוה עמם׃ ויתירו בית יוסף [תור]
בביתאל ושם העיר לפנים לוז׃ [פנה]
ויראו השמרים איש יוצא מן העיר [ראה יצא]
ויאמרו לו הראנו נא את מבוא העיר [אמר ראה]
ועשינו עמך חסד׃ ויראם את מבוא [בוא עשה]
העיר ויכו את העיר לפי חרב ואת [נכה פה]
האיש ואת כל משפחתו שלחו׃ וילך [שפחה]
האיש ארץ החתים ויבן עיר ויקרא [הלך קרא]
שמה לוז הוא שמה עד היום הזה׃
ולא הוריש מנשה את בית שאן [ירש]
ואת בנתיה ואת תענך ואת בנתיה [בנה]
ואת ישבי דור ואת בנתיה
ואת ישבי יבלעם ואת בנתיה ואת
ישבי מגדו ואת בנתיה ויואל הכנעני
לשבת בארץ הזאת׃ ויהי כי חזק [ישב]
ישראל וישם את הכנעני למס [שום]
והוריש לא הורישו׃ ואפרים לא
הוריש את הכנעני היושב בגזר וישב
הכנעני בקרבו בגזר׃ זבולן לא
הוריש את ישבי קטרון ואת ישבי [היה]
נהלל וישב הכנעני בקרבו ויהיו
למס׃ אשר לא הוריש את ישבי
עכו ואת ישבי צידון ואת אחלב ואת
אכזיב ואת חלבה ואת אפיק ואת רחב׃
וישב האשרי בקרב הכנעני ישבי
הארץ כי לא הורישו׃ נפתלי לא
הוריש את ישבי בית שמש ואת
ישבי בית ענת וישב בקרב הכנעני
ישבי הארץ וישבי בית שמש ובית
ענת היו להם למס׃ וילחצו האמרי [לחץ]
את בני דן ההרה כי לא נתנו
לרדת לעמק׃ ויואל האמרי לשבת [ירד יאל]
בהר חרס באילון ובשעלבים

ותכבד יד בית יוסף ויהיו למס׃ וגבול   כבד היה
האמרי ממעלה עקרבים מהסלע   גבל עלה
ומעלה׃ ויעל מלאך יהוה מן   Cap.ij.
הגלגל אל הבכים ויאמר אעלה   עלה לאך
אתכם ממצרים ואביא אתכם אל   בוא
הארץ אשר נשבעתי לאבתיכם   שבע
ואמר לא אפר בריתי אתכם לעולם׃   פור ברת
ואתם לא תכרתו ברית ליושבי   עלם כרת
הארץ הזאת מזבחותיהם תתצון ולא   זבח נתץ
שמעתם בקולי מה זאת עשיתם׃   עשה
וגם אמרתי לא אגרש אותם   גרש את
מפניכם והיו לכם לצדים ואלהיהם   פנה היה
יהיו לכם למוקש׃ ויהי כדבר מלאך   צדד
יהוה את הדברים האלה אל כל בני   היה
ישראל וישאו העם את קולם ויבכו׃   נשא בכה
ויקראו שם המקום ההוא בכים   קרא קום
ויזבחו שם ליהוה׃ וישלח יהושע   זבח שלח
את העם וילכו בני ישראל איש
לנחלתו לרשת את הארץ׃ ויעבדו   ירש עבד
העם את יהוה כל ימי יהושע וכל ימי   יום
הזקנים אשר האריכו ימים אחרי   ארך
יהושוע אשר ראו את כל מעשה   עשה
יהוה הגדול אשר עשה לישראל׃   גדל
וימת יהושע בן נון עבד יהוה בן   מות
מאה ועשר שנים׃ ויקברו אתו   שנה קבר
בגבול נחלתו בתמנת חרס בהר
אפרים מצפון להר געש׃ וגם כל   צפן
הדור ההוא נאספו אל אבתיו ויקם   אסף קום
דור אחר אחריהם אשר לא ידעו
את יהוה וגם את המעשה אשר עשה
לישראל׃ ויעשו בני ישראל את
הרע בעיני יהוה ויעבדו את הבעלים׃   רעע
ויעזבו את יהוה אלהי אבותם   עזב אב
המוציא אתם מארץ מצרים וילכו   יצא
אחרי אלהים אחרים מאלהי העמים
אשר סביבתיהם וישתחוו להם   סבב שחה

Et aggrauata ē manus dom⁹ ioſeph: factuſq; ē ei tributarius. Fuit āt terminus āmorrei ab aſcenſu ſcorpionis petra & ſuperiora loca.

Cap. 2.

Aſcenditq; angelus dñi de galgalis ad locū fletiū: & ait. Eduxi vos de egypto & introduxi in terrā p qͣ iuraui patribus veſtris: & pollicitus ſum vt nō facerē irritū pactū meum vobiſcū in ſempiternū: ita dūtaxat vt nō feriretis fedus cū hītatoribus terre huius & aras eorū ſubuerteretis. & noluiſtis audire vocem meā. Cur hoc feciſtis? Quãobrē nolui delere eos a facie veſtra: vt habeatis hoſtes: & dii eoꝝ ſint vobis i ruinā. Cūq; loqueretur angelus domini hec verba ad omnes filios iſrael: eleuauerunt vocem ſuam & fleuerunt. Et vocatū ē nomē loci illius locus flentium ſiue lachrymaꝝ. imolaueruntq; ibi hoſtias dño. Dimiſit ergo ioſue populū: & abierūt filii iſrael vnuſqſq; in poſſeſſionē ſuā: vt obtinerēt eā: ſeruierūtq; dño cūctis diebus eius & ſeniorum: qui longo poſt eum vixerūt tēpore: & nouerant omnia opera domini que fecerat cū iſrael. Mortuus eſt aūt ioſue filius nun famulus dñi centum & decē annorum: & ſepelierunt eū in finibus poſſeſſionis ſue in thānathſare i mōte effrai a ſeptētrionali plaga mōtis gaas. Oīſq; illa gñatio cōgregata eſt ad patres ſuos: & ſurrexerūt alii qui nō nouerunt dominum: & opera q̄ fecerat cum iſrael. Feceruntq; filii iſrael malū in conſpectu domini: & ſeruierūt baalim: ac dimiſerunt dominum deū patrū ſuoꝝ q eduxerat eos de terra egypti: & ſecuti ſunt deos alienos: deos quoq; populorum qui habitabant in circuitu eoꝝ: & adorauerunt eos:

τ aggrauata eſt man⁹ dom⁹ ioſeph ſup amorreū: τ facta
καὶ ἐβαρύνθη χεὶρ οἴκου ἰωσὴφ ἐπὶ τὸν ἀμορραῖον, καὶ ἐγέ-
eſt in tributū. τ terminus amorrei ſup acrabin
νετο εἰς φόρον. καὶ τὸ ὅριον τοῦ ἀμορραίου ἐπάνω ἀκραβὶν
a petra τ ſupra.
ἀπὸ τῆς πέτρας καὶ ἐπάνω.

Ca. 2.

Et aſcēdit angelus dñi de galgal ad
Καὶ ἀνέβη ἄγγελος κυρίου ἀπὸ γαλγὰλ ἐπὶ τὸν
locū flentiū. τ dixit ad eos: dñs eduxit
κλαυθμῶνα. καὶ εἶπεν πρὸς αὐτούς, κύριος ἀνεβίβασεν
vos de egypto τ introduxit vos in terrā q̄ iurauit
ὑμᾶς ἐξ αἰγύπτου καὶ εἰσήγαγεν ὑμᾶς εἰς τὴν γῆν ἣν ὤμοσεν
prib⁹ vr̄is vt daret vobis. τ dixit nō irritū
τοῖς πατράσιν ὑμῶν τοῦ δοῦναι ὑμῖν. καὶ εἶπεν οὐ διασκεδάσω
faciā pactū meū vobiſcū in ſempiternū. τ vos
τὴν διαθήκην μου μεθ' ὑμῶν εἰς τὸν αἰῶνα. καὶ ὑμεῖς
nō ferietis fedus cū habitātibus in fra hac:
οὐ διαθήσεσθε διαθήκην τοῖς ἐγκαθημένοις εἰς τὴν γῆν ταύ-
neq; deos eoꝝ nequaq̄ adorabitis: ſed
την, οὐδὲ τοῖς θεοῖς αὐτῶν οὐ μὴ προσκυνήσετε, ἀλλὰ τὰ
ſculptilia eoꝝ cōfringite τ aras eoꝝ euertite:
γλυπτὰ αὐτῶν συντρίψατε καὶ τὰ θυσιαστήρια αὐτῶν κα-
τ nō audiuiſtis vocē meā: neq;
τασκάψατε, καὶ οὐκ εἰσηκούσατε τῆς φωνῆς μου, ὅτι
hec feciſtis. τ ego dixi nō addam vt migrare faciā
ταῦτα ἐποιήσατε. καὶ ἐγὼ εἶπα οὐ προσθήσω τοῦ μετοικῆσαι
pplm quē dixi vt expellerē eos a facie vr̄a:
τὸν λαὸν ὃν εἶπα τοῦ ἐξῶσαι αὐτοὺς ἐκ προσώπου ὑμῶν,
τ erunt vobis in anguſtias: τ dii eoꝝ
καὶ ἔσονται ὑμῖν εἰς συνοχάς, καὶ οἱ θεοὶ αὐτῶν
erunt vobis in ſcandalū. τ factū eſt poſtq; locut⁹ ē angelus dñi
ἔσονται ὑμῖν εἰς σκάνδαλον. καὶ ἐγένετο ὡς ἐλάλησεν ὁ ἄγγελος κυρίου
ſermones hos ad oēs filios iſrael:
τοὺς λόγους τούτους πρὸς πάντας υἱοὺς ἰσραήλ,
τ eleuauerūt ppl's vocē ſuā τ fleuerunt.
καὶ ἐπῆρεν ὁ λαὸς τὴν φωνὴν αὐτῶν καὶ ἔκλαυσαν.
pp hoc vocatū ē nomē loci illius locus flet⁹:
διὰ τοῦτο ἐκλήθη τὸ ὄνομα τοῦ τόπου ἐκείνου κλαυθμών,
τ imolauerūt ibi dño. τ dimiſit ioſue
καὶ ἔθυσαν ἐκεῖ τῷ κυρίῳ. καὶ ἐξαπέστειλεν ὁ ἰησοῦς τὸν
ppl'm: τ abierūt filii iſrael vnuſquiſq; in domū ſuam
λαόν, καὶ ἀπῆλθον οἱ υἱοὶ ἰσραὴλ ἕκαστος εἰς τὸν οἶκον αὐ-
τ in poſſeſſionē ſuā ad poſſidēdū terrā.
τοῦ καὶ εἰς τὴν κληρονομίαν αὐτοῦ κατακληρονομῆσαι τὴν γῆν.
τ ſeruiuit ppl's dño cūctis diebus
καὶ ἐδούλευσεν ὁ λαὸς τῷ κυρίῳ πάσας τὰς ἡμέρας
ioſue τ cūctis diebus ſeniorū: qui longeui fuerūt
ἰησοῦ καὶ πάσας τὰς ἡμέρας τῶν πρεσβυτέρων, ὅσοι ἐμακροημέρευσαν
poſt ioſue: qui nouerāt oīe opus dñi magnū
μετὰ ἰησοῦν, ὅσοι ἔγνωσαν πᾶν τὸ ἔργον κυρίου τὸ μέγα
q̄d fecit iſrael. τ mortuus eſt ioſue
ὃ ἐποίησεν τῷ ἰσραήλ. καὶ ἐτελεύτησεν ὁ ἰησοῦς
fili⁹ nun famulus dñi filius cētū decē ānoꝝ. τ ſepelierūt eum
υἱὸς ναυὴ δοῦλος κυρίου υἱὸς ἑκατὸν δέκα ἐτῶν. καὶ ἔθαψαν αὐ-
in termino poſſeſſionis ſue i thānathareſ i mōte
τὸν ἐν ὁρίῳ τῆς κληρονομίας αὐτοῦ ἐν θαμναθαρὲς ἐν ὄρει
ephraim a ſeptētrione mōtis gaas. τ oīs gñatio illa
ἐφραὶμ ἀπὸ βορρᾶ τοῦ ὄρους γαάς. καὶ πᾶσα ἡ γενεὰ ἐκεί-
congregata eſt ad p̄res ſuos. τ ſurrexit generatio
νη προσετέθησαν πρὸς τοὺς πατέρας αὐτῶν. καὶ ἀνέστη γε-
altera poſt eos: q̄ nō nouerāt dñm: τ opus q̄d
νεὰ ἑτέρα μετ' αὐτούς, οἳ οὐκ ἔγνωσαν τὸν κύριον, καὶ τὸ ἔργον ὃ
fecerat iſrael. τ fecerūt filii iſrl' malū
ἐποίησεν τῷ ἰσραήλ. καὶ ἐποίησαν οἱ υἱοὶ ἰσραὴλ τὸ πονηρὸν   Infra 3.a.4.a.6.a.
in cōſpectu dñi: τ ſeruierūt baalim: τ reliquerūt
ἐναντίον κυρίου, καὶ ἐλάτρευον τοῖς βααλίμ, καὶ ἐγκατέλιπον
dñm deū patrū eoꝝ: qui eduxerat illos de terra egypti:
κύριον τὸν θεὸν τῶν πατέρων αὐτῶν, τὸν ἐξαγαγόντα αὐτοὺς ἐκ γῆς αἰγύπτου,
τ ſecuti ſunt deos alienos a diis
καὶ ἐπορεύθησαν ὀπίσω θεῶν ἑτέρων ἀπὸ
ppl'oꝝ qui in circuitu eoꝝ: τ adorauerunt
τῶν θεῶν τῶν λαῶν τῶν περικύκλῳ αὐτῶν, καὶ προσεκύνησαν

runt eos: ⁊ irritauerūt dñm: ⁊ dimiserunt
σαν αὐτοῖς, καὶ παρώργισαν τὸν κύριον, καὶ ἐγκατέλιπον
C dñm: ⁊ seruierūt baal ⁊ astaroth.
τὸν κύριον, καὶ ἐλάτρευσαν τῷ βαὰλ καὶ ταῖς ἀστάρταις.
⁊ irat⁹ est furore dñs cōtra israel: ⁊ tradidit il
καὶ ὠργίσθη θυμῷ κύριος τῷ ἰσραὴλ, καὶ παρέδωκεν αὐ
A los in manu diripientiū: ⁊ captiuauerūt il
τοὺς ἐν χειρὶ προνομευόντων, καὶ κατεπρονόμευσαν αὐ
los. ⁊ tradidit illos in manu inimicoꝝ suoꝝ in
τούς. καὶ ἀπέδοτο αὐτοὺς ἐν χειρὶ τῶν ἐχθρῶν αὐτῶν κυ
circuitu. ⁊ nō potuerūt resistere in facie
κλόθεν. καὶ οὐκ ἠδυνήθησαν ἀντιστῆναι κατὰ πρόσωπον
inimicoꝝ suoꝝ in oib⁹ qb⁹ fornicati sūt. ⁊ man⁹ dñi fuit
τῶν ἐχθρῶν αὐτῶν ἐν πᾶσιν οἷς ἐπόρνευον. καὶ χεὶρ κυρίου ἦν
in illis in mala: sicut locutus est dñs ⁊ sicut iu
ἐν αὐτοῖς εἰς κακὰ, καθὼς ἐλάλησεν κύριος καὶ καθὼς ὤμο
rauit dñs eis: ⁊ afflixit eos vehemēter. ⁊ sus
σεν κύριος αὐτοῖς, καὶ ἐξέθλιψεν αὐτοὺς σφόδρα. καὶ ἤγει
citauit dñs eis iudices: ⁊ liberauit eos dñs de
ρεν κύριος αὐτοῖς κριτὰς, καὶ ἔσωσεν αὐτοὺς κύριος ἐκ
manu vastātiū illos. ⁊ iudices su
χειρὸς τῶν προνομευόντων αὐτούς. καὶ τῶν κριτῶν αὐ
os nō audierūt: qm̄ fornicati sūt post deos alie
τῶν οὐκ ἐπήκουσαν, ὅτι ἐξεπόρνευσαν ὀπίσω θεῶν ἑτέ
nos: ⁊ adorauerūt eos: ⁊ irritauerūt domi
ρων, καὶ προσεκύνησαν αὐτοῖς, καὶ παρώργισαν τὸν κύρι
nū: ⁊ declinauerūt cito ex via quā ingressi fuerāt pa
ον, καὶ ἐξέκλιναν ταχὺ ἐκ τῆς ὁδοῦ ἧς ἐπορεύθησαν οἱ πα
tres eoꝝ vt audirēt mādata dñi: nō fece
D τέρες αὐτῶν τοῦ εἰσακούειν τὰς ἐντολὰς κυρίου, οὐκ ἐποίη
runt sic. ⁊ cum suscitauit dñs illis iudices: ⁊ fuit
σαν οὕτως. καὶ ὅτι ἤγειρεν κύριος αὐτοῖς κριτὰς, καὶ ἦν
dñs cum iudice: ⁊ liberauit illos de manu ini
κύριος μετὰ τοῦ κριτοῦ, καὶ ἔσωσεν αὐτοὺς ἐκ χειρὸς ἐχ
micoꝝ eoꝝ oibus diebus iudicis: qm̄ cōsolat⁹ est dñs
θρῶν αὐτῶν πάσας τὰς ἡμέρας τοῦ κριτοῦ, ὅτι παρεκλήθη κς
a gemitu eoꝝ a facie obsidētiū
ἀπὸ τοῦ στεναγμοῦ αὐτῶν ἀπὸ προσώπου τῶν πολιορκούν
illos ⁊ affligentiū illos. ⁊ factū est postq̄ mortu⁹ eēt
των αὐτοὺς καὶ κακούντων αὐτούς. καὶ ἐγένετο ὡς ἀπέθνησκεν ὁ
iudex ⁊ reuertebātur ⁊ iterū corruperāt sup pa
κριτὴς καὶ ἀπέστρεφον καὶ πάλιν διέφθειραν ὑπὲρ τοὺς πα
tres suos vt sequerentur deos alienos: ⁊ serui
τέρας αὐτῶν πορευθῆναι ὀπίσω θεῶν ἑτέρων, καὶ λατρεύ
B rēt illis: ⁊ adorarēt illos. nō dimiserūt ad
ειν αὐτοῖς, καὶ προσκυνεῖν αὐτοῖς. οὐκ ἀπέρριψαν τὰ ἐπι
inuētiones suas: ⁊ a via sua dura.
τηδεύματα αὐτῶν, καὶ ἀπὸ τῆς ὁδοῦ αὐτῶν τῆς σκληρᾶς.
⁊ iratus est furore dñs in israel. ⁊ ait: quia
καὶ ὠργίσθη θυμῷ κς ἐν τῷ ἰσραήλ. καὶ εἶπεν, ἀνθ' ὧν ὅσα
reliquit gens ista pactū meū qđ p̄cece
ἐγκατέλιπεν τὸ ἔθνος τοῦτο τὴν διαθήκην μου ἣν ἐνετειλά
pi pr̄ibus eoꝝ: ⁊ nō audierūt vocē
μην τοῖς πατράσιν αὐτῶν, καὶ οὐκ ἐπήκουσαν τῆς φωνῆς
meā: ⁊ ego nō addam vt delēā virū a facie
μου, καὶ ἐγὼ οὐ προσθήσω τοῦ ἐξᾶραι ἄνδρα ἐκ προσώπου
eoꝝ de gētibus quas reliquit iosue: ⁊ dimisit
αὐτῶν ἀπὸ τῶν ἐθνῶν ὧν ἐγκατέλιπεν ἰησοῦς, καὶ ἀφῆκεν
vt experiar in illo israel sī custodiāt illi viā
τοῦ πειράσαι ἐν αὐτῷ τὸν ἰσλ εἰ φυλάσσονται αὐτοὶ τὴν ὁδὸν
dñi vt ambulēt in eā sicut custodierūt pr̄es
κυ πορεύεσθαι ἐν αὐτῇ ὃν τρόπον ἐφύλαξαν οἱ πατέρες
eoꝝ an nō. ⁊ dimisit dñs gētes has vt nō deleret illas
αὐτῶν ἢ οὔ. καὶ ἀφῆκεν κς τὰ ἔθνη ταῦτα τοῦ μὴ ἐξᾶραι αὐτὰ
cito ⁊ nō tradidit illas ī manū iosue.
τὸ τάχος καὶ οὐ παρέδωκεν αὐτὰ ἐν χειρὶ ἰησοῦ. Ca. 3.
A Et has gētes dereliquit iosue vt tēta
Καὶ ταῦτα τὰ ἔθνη κατέλιπεν ἰησοῦς ὥστε πειρά
ret in illis israel oēs qui nō nouerant
σαι ἐν αὐτοῖς τὸν ἰσραὴλ πάντας τοὺς μὴ ἐγνωκότας
omnia bella chanaā: verū ppter gñatiões
πάντας τοὺς πολέμους χαναάν, πλὴν διὰ τὰς γενεὰς

& ad iracundiā concitauerunt dñm: dimittētes eū & seruiētes baal & astaroth. Iratusq; dñs cōtra israel tradidit eos in manus diripientiū. q ceperūt eos & vēdiderūt hostibus q habitabāt p gyrū: nec potuerunt resistere aduersariis suis. sz quocūq; pgere voluissent: manus domini sup eos erat: sicut locutus est & iurauit eis: & vehementer afflicti sunt. Suscitauitq; dominus iudices qui liberarēt eos de vastantiū manibus: sed nec eos audire voluerūt: fornicantes cum diis alienis & adorantes eos. Cito deseruerunt viā p quā ingressi fuerāt pr̄es eorum: & audiētes mandata dñi oīa fecere cōtraria. Cūq; dominus iudices suscitaret: in diebus eorū flectebatur mia & audiebat afflictorū gemitus: & liberabat eos d cede vastātiū. Postq̄ āt mortu⁹ eēt iudex reuertebātur & m̄lto faciebāt peiora q̄ fecerāt pr̄es eorū sequētes deos aliēos seruientes eis: & adorantes illos. Nō dimiserūt adinuētiones suas & viā durissimā p quā ābulare consueuerāt. Iratusq; ē furor dñi in israel & ait. Quia irritū fecit gens ista pactū meū qđ pepigerā cū pr̄ibus eorū & vocē meā audire cōtēpsit: & ego nō delebo gētes q̄s dimisit iosue: & mortuus est: vt in ipsis experiar israel vtrum custodiāt viam domini: & ambulēt in ea: sicut custodierūt pr̄es eorū: an non. Dimisit ergo dñs omnes nationes has: & cito subuertere noluit. nec tradidit in manus iosue. 3.
Hę sunt gentes quas dñs dereliqt vt erudiret in eis israelem & omnes qui non nouerant bella chananeoꝝ: & postea discerent

כָּעַס וַיַּכְעִסוּ אֶת יְהוָה׃ וַיַּעַזְבוּ אֶת יְהוָה
עָבַד חָרָה וַיַּעַבְדוּ לַבַּעַל וְלָעַשְׁתָּרוֹת׃ וַיִּחַר אַף
נָתַן שָׁסָה יְהוָה בְּיִשְׂרָאֵל וַיִּתְּנֵם בְּיַד שֹׁסִים
מָכַר וַיָּשֹׁסּוּ אֹתָם וַיִּמְכְּרֵם בְּיַד אוֹיְבֵיהֶם
סָבַב פָּנָה מִסָּבִיב וְלֹא יָכְלוּ עוֹד לַעֲמֹד לִפְנֵי
אֵיבֵיהֶם׃ בְּכֹל אֲשֶׁר יָצְאוּ יַד יְהוָה
הָיָה הָיְתָה בָּם לְרָעָה כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר יְהוָה
שָׁבַע צוּר וְכַאֲשֶׁר נִשְׁבַּע יְהוָה לָהֶם וַיֵּצֶר
קוּם לָהֶם מְאֹד׃ וַיָּקֶם יְהוָה שֹׁפְטִים
יָשַׁע וַיּוֹשִׁיעוּם מִיַּד שֹׁסֵיהֶם׃ וְגַם אֶל
זָנָה שֹׁפְטֵיהֶם לֹא שָׁמֵעוּ כִּי זָנוּ אַחֲרֵי
סוּר אֱלֹהִים אֲחֵרִים וַיִּשְׁתַּחֲווּ לָהֶם סָרוּ
מַהֵר מִן הַדֶּרֶךְ אֲשֶׁר הָלְכוּ אֲבוֹתָם
צָוָה עָשָׂה לִשְׁמֹעַ מִצְוֹת יְהוָה לֹא עָשׂוּ כֵן׃ וְכִי
קוּם הֵקִים יְהוָה לָהֶם שֹׁפְטִים וְהָיָה יְהוָה
עִם הַשֹּׁפֵט וְהוֹשִׁיעָם מִיַּד אֹיְבֵיהֶם
יוֹם נָחַם כֹּל יְמֵי הַשּׁוֹפֵט כִּי יִנָּחֵם יְהוָה
פָּנָה מִנַּאֲקָתָם מִפְּנֵי לֹחֲצֵיהֶם וְדֹחֲקֵיהֶם׃
שׁוּב שָׁחַת וְהָיָה בְּמוֹת הַשּׁוֹפֵט יָשֻׁבוּ וְהִשְׁחִיתוּ
הָלַךְ מֵאֲבוֹתָם לָלֶכֶת אַחֲרֵי אֱלֹהִים אֲחֵרִים
שָׁחָה נָפַל לְעָבְדָם וּלְהִשְׁתַּחֲוֹת לָהֶם לֹא הִפִּילוּ
עָלַל מִמַּעַלְלֵיהֶם וּמִדַּרְכָּם הַקָּשָׁה׃ וַיִּחַר
אַף יְהוָה בְּיִשְׂרָאֵל וַיֹּאמֶר יַעַן אֲשֶׁר
בָּרַת עָבְרוּ הַגּוֹי הַזֶּה אֶת בְּרִיתִי אֲשֶׁר
צָוָה צִוִּיתִי אֶת אֲבוֹתָם וְלֹא שָׁמְעוּ
יָסַף יָרַשׁ לְקוֹלִי׃ גַּם אֲנִי לֹא אוֹסִיף לְהוֹרִישׁ
אִישׁ מִפְּנֵיהֶם מִן הַגּוֹיִם אֲשֶׁר עָזַב
מוּת נָסָה יְהוֹשֻׁעַ וַיָּמֹת׃ לְמַעַן נַסּוֹת בָּם אֶת
יִשְׂרָאֵל הֲשֹׁמְרִים הֵם אֶת דֶּרֶךְ יְהוָה
הָלַךְ לָלֶכֶת בָּם כַּאֲשֶׁר שָׁמְרוּ אֲבוֹתָם אִם
לֹא׃ וַיַּנַּח יְהוָה אֶת הַגּוֹיִם הָאֵלֶּה
יָרַשׁ לְבִלְתִּי הוֹרִישָׁם מַהֵר וְלֹא נְתָנָם
Cap. iij. בְּיַד יְהוֹשֻׁעַ׃ וְאֵלֶּה הַגּוֹיִם
נוּחַ אֲשֶׁר הִנִּיחַ יְהוָה לְנַסּוֹת בָּם אֶת
יִשְׂרָאֵל אֵת כָּל אֲשֶׁר לֹא יָדְעוּ אֵת
לָחַם יָדַע כָּל מִלְחֲמוֹת כְּנָעַן׃ רַק לְמַעַן דַּעַת

Pritiua.he. Tex.heb. Judi.cap.iii.

דרות בני ישראל ללמדם מלחמה רק דור
אשר לפנים לא ידעום: חמשת סרני פנה
פלשתים וכל הכנעני והצידני והחוי
ישב הר הלבנון מהר בעל חרמון עד
לבא חמת: ויהיו לנסות בם את בוא היה
ישראל לדעת הישמעו את מצות יהוה ידע שמע
אשר צוה את אבותם ביד משה: ובני צוה
ישראל ישבו בקרב הכנעני החתי
והאמרי והפרזי והחוי והיבוסי: ויקחו לקח
את בנתיהם להם לנשים ואת בנתיהם נשה בנה
נתנו לבניהם ויעבדו את אלהיהם: עבד
ויעשו בני ישראל את הרע בעיני עשה רוע
יהוה וישכחו את יהוה אלהיהם שכח
ויעבדו את הבעלים ואת האשרות: ויחר עבד
אף יהוה בישראל וימכרם ביד כושן מכר
רשעתים מלך ארם נהרים ויעבדו
בני ישראל את כושן רשעתים שמנה
שנים: ויזעקו בני ישראל אל יהוה זעק
ויקם יהוה מושיע לבני ישראל קום ישע
ויושיעם את עתניאל בן קנז אחי כלב
הקטן ממנו: ותהי עליו רוח יהוה קטן
וישפט את ישראל ויצא למלחמה שפט לחם
ויתן יהוה בידו את כושן רשעתים מלך נתן
ארם ותעז ידו על כושן רשעתים: עזז
ותשקט הארץ ארבעים שנה וימת שקט
עתניאל בן קנז: ויספו בני ישראל יסף
לעשות הרע בעיני יהוה ויחזק יהוה רוע חזק
את עגלון מלך מואב על ישראל
על כי עשו את הרע בעיני יהוה: עשה
ויאסף אליו את בני עמון ועמלק אסף
וילך ויך את ישראל ויירשו את נכה
עיר התמרים: ויעבדו בני ישראל את
עגלון מלך מואב שמנה עשרה
שנה: ויזעקו בני ישראל אל יהוה
ויקם יהוה להם מושיע את אהוד בן קום ישע
גרא בן הימיני איש אטר יד ימינו ימן

Trāsla.B.Hie.

filii eorū certare cū hostibus: & hēre cōsuetudinē preliādi. quiq; satrapas philistinorum: oēmq; chananeū & sidonium atq; eueū q habitabat ī mōte libano de monte baal hermō vsq; ad introitū emath. Dimisitq; eos vt ī ipsis experiretur israelē vtrū audirent mādata dñi q̄ pcepat pātibus eorū p manum moysi: an nō. Itaq; filii isrl habitauerūt in medio chananei & ethei & amorrei & pherezei & euei & iebusei: & duxerūt vxores filias eorum ipsiq; filias suas filiis eorū tradiderunt & seruierūt diis eorū. Feceruntq; malū in cōspectu domini: & obliti sunt dei sui seruiētes baalim & astaroth. Iratusq; contra isrl dñs: tradidit eos in manus chusā rasathaim regis mesopotamie: seruierūtq; ei octo annis. Et clamauerunt ad dominum: qui suscitauit eis saluatorem: & liberauit eos othoniel videlicet filiū cenez frm caleph miorē. fuitq; in eo spiritus dñi & iudicauit isrl. Egressusq; est ad pugnā & tradidit dñs ī manus eius chusanrasathaim regē syrie: & oppressit eum. Quieuitq; terra q̄draginta ānis: et mortuus est othoniel filius cenez. Addiderūt aūt filii isrl facere malum in cōspectu dñi: qui confortauit aduersum eos eglon regem moab: quia fecerūt malū ī cōspectu eius. Et copulauit ei filios ammon & amalech: abiitq; & pcussit israel atq; possedit vrbē palmarū. Seruierūtq; filii israel eglon regi moab decē & octo annis: & postea clamauerūt ad dominum. Qui suscitauit eis saluatorē vocabulo aioth filium gera filii gemini qui vtraq; manu p dextera

Trās.Gre.lxx.cū interp.latina

filiox israel vt doceret eos bellū: verū qui
τῶν υἱῶν ἰσραὴλ τοῦ διδάξαι αὐτοὺς πόλεμον, πλὴν οἱ
ante ipsos nō cognouerūt ea: quinq; satra
ἔμπροσθεν αὐτῶν οὐκ ἔγνωσαν αὐτά, τὰς πέντε σατρα-
pas alienigenarū ꝛ oēm chananeū ꝛ si-
πίας τῶν ἀλλοφύλων καὶ πάντα τὸν χαναναῖον καὶ τὸν σι-
doniū ꝛ eueum q̄ habitat libanū de
δώνιον καὶ τὸν εὐαῖον τὸν κατοικοῦντα τὸν λίβανον ἀπὸ τοῦ
mōte baal ermon vsq; ad itroitū hemath. ꝛ factū ē vt ex
ὄρους τοῦ βαὰλ ἑρμὼν ἕως λαβὼ ἡμάθ. καὶ ἐγένετο ὥστε πει-
pertret ī ipsis israel ad sciēdū si audient man
ράσαι ἐν αὐτοῖς τὸν ἰσραὴλ γνῶναι εἰ ἀκούσονται τὰς ἐντο-
data dñi: q̄ preceperat pātibus eox in manu
λὰς κυρίου, ἃς ἐνετείλατο τοῖς πατράσιν αὐτῶν ἐν χειρὶ
moysi. ꝛ filii israel habitauerūt in medio chana
μωυσῆ. καὶ οἱ υἱοὶ ἰσραὴλ κατῴκησαν ἐν μέσῳ τοῦ χανα-
nei ꝛ hettei ꝛ amorrei ꝛ phere-
ναίου καὶ τοῦ χετταίου καὶ τοῦ ἀμορραίου καὶ τοῦ φερεζαί-
zei ꝛ euei ꝛ iebusei. ꝛ acceperunt fi
ου καὶ τοῦ εὐαίου καὶ τοῦ ἰεβουσαίου. καὶ ἔλαβον τὰς θυγα-
lias eox sibi ipsis in vxores: ꝛ filias su
τέρας αὐτῶν ἑαυτοῖς εἰς γυναῖκας, καὶ τὰς θυγατέρας αὐ-
as tradiderūt filiis illox: ꝛ seruierūt diis
τῶν ἔδωκαν τοῖς υἱοῖς αὐτῶν, καὶ ἐλάτρευσαν τοῖς θεοῖς 3.r.b.
eox ꝛ fecerūt filii israel malū in cōspectu dñi ꝛ 1.lib.
αὐτῶν καὶ ἐποίησαν οἱ υἱοὶ ἰσραὴλ τὸ πονηρὸν ἐναντίον κυρίου καὶ 4.a.c. 10.b.
obliti sunt dñi dei sui: ꝛ seruierūt baa
ἐπελάθοντο κυρίου τοῦ θεοῦ αὐτῶν, καὶ ἐλάτρευσαν τῇ βαα-
lim ꝛ lucis. ꝛ irat⁹ est furore dñs contra isra
λεὶμ καὶ τοῖς ἄλσεσιν. καὶ ὠργίσθη θυμῷ κύριος ἐν τῷ ἰσρα-
el: ꝛ tradidit eos in manus chusāresathaim B
ήλ, καὶ ἀπέδοτο αὐτοὺς εἰς χεῖρας χουσαρσαθαίμ
regis syrie mesopotamie: ꝛ seruierunt
βασιλέως συρίας μεσοποταμίας, καὶ ἐδούλευσαν
filii israel ei octo annis. ꝛ clamauerūt filii israel
οἱ υἱοὶ ἰσραὴλ αὐτῷ ὀκτὼ ἔτη. καὶ ἐκέκραξαν οἱ υἱοὶ ἰσραὴλ
ad dñm: ꝛ suscitauit dñs saluatorē israel: ꝛ li
πρὸς κύριον, καὶ ἤγειρε κύριος σωτῆρα τῷ ἰσραήλ, καὶ ἔ-
berauit eos gothoniel filiū cenez fratris chaleb
σωσεν αὐτοὺς τὸν γοθονιὴλ υἱὸν κενὲζ ἀδελφοῦ χαλὲβ
iunior eo. ꝛ fuit in eo sp̄us dñi
ὁ νεώτερος αὐτοῦ. καὶ ἐγένετο ἐπ᾽ αὐτὸν πνεῦμα κυρίου
ꝛ iudicauit israel. ꝛ egressus est in pugnā: ꝛ
καὶ ἔκρινε τὸν ἰσραήλ. καὶ ἐξῆλθεν ἐπὶ τὸν πόλεμον, καὶ
tradidit dñs in manu eius chusāresathaim re-
παρέδωκε κύριος ἐν χειρὶ αὐτοῦ τὸν χουσαρσαθαὶμ βασι-
gē syrie. ꝛ fortificata est man⁹ eius in chu
λέα τῆς συρίας. καὶ ἐκραταιώθη ἡ χεὶρ αὐτοῦ ἐπὶ τὸν χου-
sanresathaim. ꝛ quieuit terra quadraginta ānis. ꝛ
σαρσαθαίμ. καὶ ἡσύχασεν ἡ γῆ τεσσαράκοντα ἔτη. καὶ
mortuus est gothoniel fili⁹ cenez. ꝛ addiderūt filii isra
ἀπέθανε γοθονιὴλ υἱὸς κενέζ. καὶ προσέθετο οἱ υἱοὶ ἰσρα-
el facere malū in cōspectu dñi: ꝛ cōfortauit dominus
ὴλ ποιῆσαι τὸ πονηρὸν ἐναντίον κυρίου, καὶ ἐνίσχυσε κύ-
eglon regē moab aduersus isrl: quia fece
ριος τὸν ἐγλὼμ βασιλέα μωὰβ ἐπὶ τὸν ἰσραήλ, διὰ τὸ πεποιη-
runt ipsi malū in cōspectu dñi. ꝛ copulauit
κέναι αὐτοὺς τὸ πονηρὸν ἐναντίον κυρίου. καὶ προσήγαγεν
contra eos oēs filios ammon ꝛ amalec: ꝛ
πρὸς αὐτοὺς πάντας τοὺς υἱοὺς ἀμμὼν καὶ ἀμαλήκ, καὶ
abiit ꝛ pcussit israel: ꝛ possedit vrbē
ἐπορεύθη καὶ ἐπάταξε τὸν ἰσραήλ, καὶ ἐκληρονόμησε πόλιν
palmarū. ꝛ seruierūt filii israel eglon re-
τῶν φοινίκων. καὶ ἐδούλευσαν οἱ υἱοὶ ἰσραὴλ τῷ ἐγλὼμ βα-
gi moab decē ꝛ octo ānis. ꝛ clamauerūt filii isra
σιλεῖ μωὰβ δεκαοκτὼ ἔτη. καὶ ἐκέκραξαν οἱ υἱοὶ ἰσρα-
el ad dñm: ꝛ suscitauit dñs eis saluatorē
ὴλ πρὸς κύριον, καὶ ἤγειρε κύριος αὐτοῖς σωτῆρα τὸν
aod filiū gera filii iemini virū ambidexterū
ἀὼδ υἱὸν γηρὰ υἱοῦ τοῦ ἰεμινὶ ἄνδρα ἀμφοτεροδέξιον.

τ miserunt filij isrl munera ĩ manu eius eglon re
καὶ ἀπέστειλαν οἱ υἱοὶ ἰσλ̄ δῶρα ἐν χειρὶ αὐτοῦ τῷ ἐγλὼμ βα
gi moab. τ fecit sibi aod gladiũ ancipitẽ
σιλεῖ μωάβ. καὶ ἐποίησεν ἑαυτῷ ἀὼδ μάχαιραν δίστομον
palmi lõgitudo eius: τ accinctus est eo subter
σπιθαμῆς τὸ μῆκος αὐτῆς, καὶ περιεζώσατο αὐτὴν ὑπὸ τὸν
sagum sub femore dextro suo. τ obtulit
μανδύαν ὑπὸ τὸν μηρὸν τὸν δεξιὸν αὐτοῦ. καὶ προσήνεγκεν
C munera eglon regi moab. τ eglon vir vrban9
τὰ δῶρα τῷ ἐγλὼμ βασιλεῖ μωάβ. καὶ ἐγλὼμ ἀνὴρ ἀστεῖος
nimis. τ factũ est postq̃ perfecit aod offerre
σφόδρα. καὶ ἐγένετο ὡς συνετέλεσεν ἀὼδ προσφέρων τὰ
munera: τ misit eos q̃ attulerãt munera: τ reuer
δῶρα, καὶ ἐξαπέστειλεν τοὺς αἴροντας τὰ δῶρα, καὶ ὑπέστρε
sus est ab sculptilib9 apd galgal. τ dixit aod:
ψεν ἀπὸ τῶν γλυπτῶν μετὰ τῆς γαλγάλ. καὶ εἶπεν ἀώδ,
sermo mihi secretus ad te rex. τ dixit eglon ad
λόγος μοι κρύφιος πρὸς σὲ βασιλεῦ. καὶ εἶπεν ἐγλὼμ πρὸς
eum tace: τ egressi sunt ab eo oẽs qui astite
αὐτὸν σιώπα, καὶ ἐξῆλθον ἀπ᾽ αὐτοῦ πάντες οἱ παρεστηκό
rant illi. τ aod ingressus est ad eũ: τ ipse sedebat
τες αὐτῷ. καὶ ἀὼδ εἰσῆλθεν πρὸς αὐτόν, καὶ αὐτὸς ἐκάθητο
in cenaculo estiuo suo solissimus. τ dixit aod:
ἐν τῷ ὑπερῴῳ τῷ θερινῷ αὐτοῦ μονώτατος. καὶ εἶπεν ἀώδ,
sermo dei mihi ad te rex: τ surrexit ex throno
λόγος θεοῦ μοι πρὸς σὲ βασιλεῦ, καὶ ἐξανέστη ἐκ τοῦ θρόνου
eglon prope eum. τ factũ est simul ac surgeret: τ exten
ἐγλὼμ ἐγγὺς αὐτοῦ. καὶ ἐγένετο ἅμα τῷ ἀναστῆναι, καὶ ἐξέτει
dit aod manũ sinistrã suã: τ cepit si
νεν ἀὼδ τὴν χεῖρα τὴν ἀριστερὰν αὐτοῦ, καὶ ἔλαβεν τὴν μάχαι
B cam a femore dextero: τ infixit eam in vẽ
ραν ἀπὸ τοῦ μηροῦ τοῦ δεξιοῦ, καὶ ἐνέπηξεν αὐτὴν εἰς τὴν κοι
trẽ eglon. τ intromisit etiam capulũ post
λίαν ἐγλώμ. καὶ ἐπεισήνεγκεν καί γε τὴν λαβὴν ὀπίσω τῆς
flãmã: τ occludit adipẽ in flãmã: qm̃ nõ
φλογός, καὶ ἀπέκλεισεν τὸ στέαρ κατὰ τῆς φλογός, ὅτι οὐκ
eduxit gladiũ ex vẽtre eius. τ exiuit in
ἐξέσπασεν τὴν μάχαιραν ἐκ τῆς κοιλίας αὐτοῦ. καὶ ἐξῆλθεν εἰς
porticũ: τ preteriit aod satellites τ
τὴν προστάδα, καὶ ἐξῆλθεν ἀὼδ τοὺς διατεταγμένους καὶ
clausit portas cenaculi sup eum: τ obfirma
ἀπέκλεισεν τὰς θύρας τοῦ ὑπερῴου ἐπ᾽ αὐτόν, καὶ ἐσφήνω
uit sera. τ ipse egressus ẽ: τ serui eius ingressi sũt: τ
σεν. καὶ αὐτὸς ἐξῆλθεν, καὶ οἱ παῖδες αὐτοῦ εἰσῆλθον, καὶ
ecce fores cenaculi clause. τ dixerũt:
ἰδοὺ αἱ θύραι τοῦ ὑπερῴου ἀποκεκλεισμέναι. καὶ εἶπαν,
forsitã in sedibus sedet in secessu cubicu
D μήποτε πρὸς δίφρους κάθηται ἐν τῇ ἀποχωρήσει τοῦ κοιτῶ
li: τ expectauerũt erubescẽtes. τ ecce nõ erat q̃ apiret
νος, καὶ προσέμειναν αἰσχυνόμενοι. καὶ ἰδοὺ οὐκ ἦν ὁ ἀνοίγων τὰς
portas cenaculi. τ acceperunt clauẽ τ apuerũt.
θύρας τοῦ ὑπερῴου. καὶ ἔλαβον τὴν κλεῖδα καὶ ἤνοιξαν.
τ ecce dñs suus iacens in terra mortuus. τ
καὶ ἰδοὺ ὁ κς̄ αὐτῶν πεπτωκὼς ἐπὶ τὴν γῆν τεθνηκώς. καὶ
aod liberat9 ẽ dum turbabãtur. τ nõ erat q̃ attẽderet illis:
ἀὼδ διεσώθη ἕως ἐθορυβοῦντο. καὶ οὐκ ἦν ὁ προσνοῶν αὐτοῖς,
τ ipse ptrãsiit sculptilia: τ liberat9 ẽ in siro
καὶ αὐτὸς παρῆλθεν τὰ γλυπτά, καὶ διεσώθη εἰς σεϊρω
tha: τ factũ est qñ venit τ clãxerũt tuba cornea in mõte
θά. καὶ ἐγένετο ἡνίκα ἦλθεν καὶ ἐσάλπισαν κερατίνῃ ἐν ὄρει
ephraim: τ descẽderũt cum eo filij israel a mõte:
ἐφραίμ, καὶ κατέβησαν σὺν αὐτῷ οἱ υἱοὶ ἰσλ̄ ἀπὸ τοῦ ὄρους,
τ ipse ante eos. τ dixit ad eos: descẽdi
καὶ αὐτὸς ἔμπροσθεν αὐτῶν. καὶ εἶπεν πρὸς αὐτούς, κατάβη
te post me: qm̃ tradidit dñs deus inimicos nr̃os
τε ὀπίσω μου, ὅτι παρέδωκεν κς̄ ὁ θεὸς τοὺς ἐχθροὺς ἡμῶν
moab in manu nr̃a. τ descẽderũt post eũ τ pre
τὴν μωὰβ ἐν χειρὶ ἡμῶν. καὶ κατέβησαν ὀπίσω αὐτοῦ καὶ προ
occupauerũt vada iordanis moab.. τ
κατελάβοντο τὰς διαβάσεις τοῦ ἰορδάνου τῆς μωάβ. καὶ
nõ dimiserũt virũ transire. τ pcusserũt
οὐκ ἀφῆκαν ἄνδρα διαβῆναι. καὶ ἐπάταξαν oooooooo

(Margin: φλὲξ ferrum ensis micans vt apd heb.)

vtebatur. Miserũtq; filij israel p illũ munera oo eglõ regi moab. Qui fecit sibi oooooooooooooo gladiũ ancipitẽ hñtem ĩ medio capulũ longitudinis palme man9 & accictus ẽ eo subter sagũ ĩ dextro femore. Obtulitq; munera eglõ regi moab: erat aũt eglon crassus nimis. Cumq; obtulisset ei munera ꝑsecutus ẽ socios qui cum eo venerãt: & reuersus ooooooooooooooooooooooo de galgalis vbi erant idola: dixit ad regẽ. oooo Verbũ secretũ habeo ad te o rex. Et ille imperauit silẽtium. Egressisq; oibus qui circa eum erãt: ingressus ẽ aioth ad eũ. Sedebat autẽ in estiuo cenaculo solus: dixitq;. oooooooooooooo Verbum dei hẽo ad te Qui statim surrexit de throno. Extenditq; aioth sinistram manũ: ooo & tulit sicã de dextero femore suo oooooooo infixitq; eã in ventrem eius tã valide vt capulus sequeretur ferrũ in vulnere: ac pinguissimo adipe stringeretur. Nec eduxit gladiũ: sed ita vt percusserat reliquit ĩ corpe. statimq; p secreta nature alui stercora pruperunt. Aioth aũt clausis diligẽtissime ostiis cenaculi & obfirmatis sera per posticũ egressus ẽ. Seruiq; regis ingressi viderunt clausas fores cenaculi: atq; dixerũt. Forsitã purgat aluũ in estiuo cenaculo. Expectantesq; diu donec erubesceret: & vidẽtes q nullus apiret: tulerunt clauẽ & apiẽtes inuenerũt dñm suũ in terra iacentẽ mortuũ. Aioth autẽ dũ illi turbarẽtur effugit & ptrãsiit locũ idolorũ vnde reuersus fuerat. Venitq; in seyrath: & stati insonuit buccina ĩ mõte effrai: descenderũtq; cũ eo filij israel ipo ĩ frõte gradiẽte. Qui dixit ad eos. Sequimini me. Tradidit enĩ dñs inimicos nr̃os moabitas in man9 nr̃as. Descẽderũtq; post eũ & occupauerũt vada iordãis q trãsmittũt ĩ moab & nõ dimiserũt trãsire quẽq;

Tex. heb.	P̃ritiua. heb.
וַיִּשְׁלְחוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל בְּיָדוֹ מִנְחָה	שָׁלַח
לְעֶגְלוֹן מֶלֶךְ מוֹאָב: וַיַּעַשׂ לוֹ אֵהוּד	
חֶרֶב וְלָהּ שְׁנֵי פֵיוֹת גֹּמֶד אָרְכָּהּ וַיַּחְגֹּר	שָׁנָה פֶּה
אוֹתָהּ מִתַּחַת לְמַדָּיו עַל יֶרֶךְ יְמִינוֹ:	חָגַר אֵת
וַיַּקְרֵב אֶת הַמִּנְחָה לְעֶגְלוֹן מֶלֶךְ מוֹאָב	מָד קָרַב
וְעֶגְלוֹן אִישׁ בָּרִיא מְאֹד: וַיְהִי כַּאֲשֶׁר	בָּרָא הָיָה
כִּלָּה לְהַקְרִיב אֶת הַמִּנְחָה וַיְשַׁלַּח אֶת	קָרַב שָׁלַח
הָעָם נֹשְׂאֵי הַמִּנְחָה: וְהוּא שָׁב מִן	שׁוּב
הַפְּסִילִים אֲשֶׁר אֶת הַגִּלְגָּל וַיֹּאמֶר	פָּסַל אָמַר
דְּבַר סֵתֶר לִי אֵלֶיךָ הַמֶּלֶךְ וַיֹּאמֶר	
הָס וַיֵּצְאוּ מֵעָלָיו כָּל הָעֹמְדִים עָלָיו:	
וְאֵהוּד בָּא אֵלָיו וְהוּא יֹשֵׁב בַּעֲלִיַּת	בּוֹא עָלָה
הַמְּקֵרָה אֲשֶׁר לוֹ לְבַדּוֹ וַיֹּאמֶר אֵהוּד	קָרַר בָּדַד
דְּבַר אֱלֹהִים לִי אֵלֶיךָ וַיָּקָם מֵעַל	קוּם
הַכִּסֵּא: וַיִּשְׁלַח אֵהוּד אֶת יַד שְׂמֹאלוֹ	שָׁלַח
וַיִּקַּח אֶת הַחֶרֶב מֵעַל יֶרֶךְ יְמִינוֹ	לָקַח יָמַן
וַיִּתְקָעֶהָ בְּבִטְנוֹ: וַיָּבֹא גַם הַנִּצָּב אַחַר	תָּקַע
הַלַּהַב וַיִּסְגֹּר הַחֵלֶב בְּעַד הַלַּהַב כִּי	סָגַר
לֹא שָׁלַף הַחֶרֶב מִבִּטְנוֹ וַיֵּצֵא	
הַפַּרְשְׁדֹנָה: וַיֵּצֵא אֵהוּד הַמִּסְדְּרוֹנָה	סָדַר
וַיִּסְגֹּר דַּלְתוֹת הָעֲלִיָּה בַּעֲדוֹ וְנָעָל:	
וְהוּא יָצָא וַעֲבָדָיו בָּאוּ וַיִּרְאוּ וְהִנֵּה	רָאָה
דַּלְתוֹת הָעֲלִיָּה נְעֻלוֹת וַיֹּאמְרוּ אַךְ	נָעַל אָמַר
מֵסִיךְ הוּא אֶת רַגְלָיו בַּחֲדַר הַמְּקֵרָה:	סוּךְ
וַיָּחִילוּ עַד בּוֹשׁ וְהִנֵּה אֵינֶנּוּ פֹתֵחַ	פָּתַח
דַּלְתוֹת הָעֲלִיָּה וַיִּקְחוּ אֶת הַמַּפְתֵּחַ	לָקַח
וַיִּפְתָּחוּ וְהִנֵּה אֲדֹנֵיהֶם נֹפֵל אַרְצָה	
מֵת: וְאֵהוּד נִמְלַט עַד הִתְמַהְמְהָם	מוּת מָלַט
וְהוּא עָבַר אֶת הַפְּסִילִים וַיִּמָּלֵט	מָהַהּ
הַשְּׂעִירָתָה: וַיְהִי בְּבוֹאוֹ וַיִּתְקַע בַּשּׁוֹפָר	הָיָה בּוֹא
בְּהַר אֶפְרָיִם וַיֵּרְדוּ עִמּוֹ בְנֵי יִשְׂרָאֵל	תָּקַע שָׁפַר
מִן הָהָר וְהוּא לִפְנֵיהֶם: וַיֹּאמֶר	פָּנָה
אֲלֵהֶם רִדְפוּ אַחֲרַי כִּי נָתַן יְהוָה אֶת	
אֹיְבֵיכֶם אֶת מוֹאָב בְּיֶדְכֶם וַיֵּרְדוּ	
אַחֲרָיו וַיִּלְכְּדוּ אֶת מַעְבְּרוֹת הַיַּרְדֵּן	לָכַד עָבַר
לְמוֹאָב וְלֹא נָתְנוּ אִישׁ לַעֲבֹר: וַיַּכּוּ	נָכָה

אֶת מוֹאָב בָּעֵת הַהִיא כַּעֲשֶׂרֶת אֲלָפִים
אִישׁ כָּל שָׁמֵן וְכָל אִישׁ חָיִל וְלֹא
נִמְלַט אִישׁ׃ וַתִּכָּנַע מוֹאָב בַּיּוֹם הַהוּא כָּנַע
תַּחַת יַד יִשְׂרָאֵל וַתִּשְׁקֹט הָאָרֶץ שָׁקַט
שְׁמוֹנִים שָׁנָה׃ וְאַחֲרָיו הָיָה שַׁמְגַּר בֶּן
עֲנָת וַיַּךְ אֶת פְּלִשְׁתִּים שֵׁשׁ מֵאוֹת שֵׁשׁ הַמֵּאָה
אִישׁ בְּמַלְמַד הַבָּקָר וַיּוֹשַׁע גַּם הוּא לָמַד יָשַׁע
Cap. iiij. אֶת יִשְׂרָאֵל׃ וַיֹּסִפוּ בְּנֵי יָסַף
יִשְׂרָאֵל לַעֲשׂוֹת הָרַע בְּעֵינֵי יְהוָה עָשָׂה רָעַע
וְאֵהוּד מֵת׃ וַיִּמְכְּרֵם יְהוָה בְּיַד יָבִין מוּת מָכַר
מֶלֶךְ כְּנַעַן אֲשֶׁר מָלַךְ בְּחָצוֹר וְשַׂר שׂוּר
צְבָאוֹ סִיסְרָא וְהוּא יוֹשֵׁב בַּחֲרֹשֶׁת יָשַׁב
הַגּוֹיִם׃ וַיִּצְעֲקוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל אֶל יְהוָה צָעַק
כִּי תְּשַׁע מֵאוֹת רֶכֶב בַּרְזֶל לוֹ וְהוּא
לָחַץ אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּחָזְקָה עֶשְׂרִים
שָׁנָה׃ וּדְבוֹרָה אִשָּׁה נְבִיאָה אֵשֶׁת אִישׁ נָבָא
לַפִּידוֹת הִיא שֹׁפְטָה אֶת יִשְׂרָאֵל
בָּעֵת הַהִיא׃ וְהִיא יוֹשֶׁבֶת תַּחַת תֹּמֶר
דְּבוֹרָה בֵּין הָרָמָה וּבֵין בֵּית אֵל בְּהַר
אֶפְרָיִם וַיַּעֲלוּ אֵלֶיהָ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל עָלָה
לַמִּשְׁפָּט׃ וַתִּשְׁלַח וַתִּקְרָא לְבָרָק בֶּן שָׁפַט שָׁלַח
אֲבִינֹעַם מִקֶּדֶשׁ נַפְתָּלִי וַתֹּאמֶר קָרָא אָמַר
אֵלָיו הֲלֹא צִוָּה יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל
לֵךְ וּמָשַׁכְתָּ בְּהַר תָּבוֹר וְלָקַחְתָּ עִמְּךָ יָלַךְ
עֲשֶׂרֶת אֲלָפִים אִישׁ מִבְּנֵי נַפְתָּלִי
וּמִבְּנֵי זְבֻלוּן׃ וּמָשַׁכְתִּי אֵלֶיךָ אֶל
נַחַל קִישׁוֹן אֶת סִיסְרָא שַׂר צְבָא
יָבִין וְאֶת רִכְבּוֹ וְאֶת הֲמוֹנוֹ וּנְתַתִּיהוּ הָמַן נָתַן
בְּיָדֶךָ׃ וַיֹּאמֶר אֵלֶיהָ בָּרָק אִם תֵּלְכִי אָמַר יָלַךְ
עִמִּי וְהָלָכְתִּי וְאִם לֹא תֵלְכִי עִמִּי
לֹא אֵלֵךְ׃ וַתֹּאמֶר הָלֹךְ אֵלֵךְ עִמָּךְ אֶפֶס
כִּי לֹא תִהְיֶה תִּפְאַרְתְּךָ עַל הַדֶּרֶךְ הָיָה פָּאַר
אֲשֶׁר אַתָּה הוֹלֵךְ כִּי בְיַד אִשָּׁה יִמְכֹּר הָלַךְ מָכַר
יְהוָה אֶת סִיסְרָא וַתָּקָם דְּבוֹרָה וַתֵּלֶךְ קוּם
עִם בָּרָק קֶדְשָׁה׃ וַיַּזְעֵק בָּרָק אֶת זָעַק
זְבֻלוּן וְאֶת נַפְתָּלִי קֶדְשָׁה וַיַּעַל עָלָה

sed pcusserunt moabitas in tpe illo circiter decẽ milia oẽs robustos & fortes viros. Null9 eorum euadere potuit. Humiliatusq; ẽ moab in die illo sub manu israel: & quieuit terra octoginta ãnis a pliis. Post hũc fuit sãgar filius anath q̃ pcussit de philistiim sexcẽtos viros vomere. Et ipse quoq; defẽdit isrl. 4.

Addiderũtq; filii israel facere malum in cõspectu domini post mortẽ aioth & tradidit illos dñs i manus iabin regis chanaã q regnauit in asor: habuitq; ducẽ exercitus sui nomine Sysarã. Ipe aũt habitabat in aroseth gẽtium. Clamauerũtq; filii isrl ad dñm. Nõgẽtos eñi habebat falcatos currus: & per vigĩti annos vehementer oppresserat eos. Erat autẽ delbora prophetes vxor lapidoth q̃ iudicabat populum in illo tpe: & sedebat sub palma q̃ noĩe illius vocabatur: inter rama & bethel in mõte effraim: ascẽdebantq; ad eam filii israel i omñe iudiciũ. Que misit & vocauit barach filiũ abinoẽ de cades neptalim: dixitq; ad eum Precepit tibi dñs deus isrl. Vade & duc exercitũ i montẽ thabor: tollesq; tecum decem milia pugnatorũ de filiis neptalim & de filiis zabulõ. Ego aũt adducã ad te in loco torrentis cyson sysarã principẽ exercitus iabin & currus eius atq; omnẽ multitudinem & tradã eos i manu tua. dixitq; ad eam barach Si vẽis mecũ: vadã: si nolueris venire mecũ non pergã. Que dixit ad eũ: ibo quidẽ tecum sed in hac vice victoria non reputabitur tibi: quia i manu mulieris tradetur sysara. Surrexit itaq; delbora & perrexit cũ barach i cades. Qui accersitis zabulõ & neptalim ascendit

moab in tpe illo circiter decẽ milia viroꝝ
τὴν μωὰβ ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ ὡσεὶ δέκα χιλιάδας ἀνδρῶν
oẽs bellatores τ oẽm virũ potẽtie: τ
πάντας τοὺς μαχητὰς καὶ πάντα ἄνδρα δυνάμεως, καὶ
nõ euasit vir. τ subiect9 est moab in die illo sub
οὐ διεσώθη ἀνήρ. καὶ ἐνετράπη μωὰβ ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ὑπὸ
manu israel: τ quieuit terra octoginta ãnis. τ
τὴν χεῖρα ἰσραήλ, καὶ ἡσύχασεν ἡ γῆ ὀγδοήκοντα ἔτη. καὶ
post hunc surrexit sangar filius anath τ percussit
μετὰ τοῦτον ἀνέστη σαμεγὰρ υἱὸς ἀνὰθ καὶ ἐπάταξεν τοὺς
allophylos ad sexcẽtos viros vomere boum:
ἀλλοφύλους εἰς ἑξακοσίους ἄνδρας ἀροτρόποδι τῶν βοῶν,
τ liberauit ipse israel.
καὶ ἔσωσεν αὐτὸς τὸν ἰσραήλ. Ca. 4.
ET addiderũt filij israel facere malum
Καὶ προσέθεντο οἱ υἱοὶ ἰσραὴλ ποιῆσαι τὸ πονηρὸν A
in cõspectu dñi: τ aod mortuus est τ tradidit illos
ἐναντίον κυρίου, καὶ ἀὼδ ἀπέθανεν καὶ ἀπέδοτο αὐτοὺς
dñs in manu iabin regis chanaan: qui regnauit
κύριος ἐν χειρὶ ἰαβὶν βασιλέως χαναάν, ὃς ἐβασίλευσεν
in asor. τ princeps exercitus illius sisara. τ il
ἐν ἀσώρ. καὶ ὁ ἄρχων τῆς δυνάμεως αὐτοῦ σισάρα. καὶ αὐ
le habitabat in arisoth gẽtiũ. τ clamauerũt filij is
τὸς κατῴκει ἐν ἀρισὼθ τῶν ἐθνῶν. καὶ ἐκέκραξαν οἱ υἱοὶ ἰσ
rael ad dñm qm nõgenti currus ferrei fuerũt illi.
ραὴλ πρὸς κύριον ὅτι ἐννακόσια ἅρματα σιδηρᾶ ἦν αὐτῷ. C
τ ipse oppresserat israel vehementer viginti ãnis. τ
καὶ αὐτὸς ἔθλιψεν τὸν ἰσραὴλ κατακράτος εἴκοσι ἔτη. καὶ
debbora mulier prophetis vxor laphidoth ipsa iudicauit
δεββώρα γυνὴ προφῆτις γυνὴ λαφιδὼθ αὐτὴ ἔκρινεν τὸν
israel in tpe illo. τ ipsa sedebat sub palma
ἰσραὴλ ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ. καὶ αὐτὴ ἐκάθητο ὑπὸ φοίνικα
debbora inter rama τ inter bethel i mõte
δεββώρα ἀναμέσον τῆς ῥαμὰ καὶ ἀναμέσον βαιθὴλ ἐν ὄρει
ephraim: τ ascẽdebãt ad eã filij israel illuc vt
ἐφραίμ, καὶ ἀνέβαινον πρὸς αὐτὴν οἱ υἱοὶ ἰσραὴλ ἐκεῖ τοῦ
iudicarẽtur. τ misit debbora τ vocauit ba
κρίνεσθαι. καὶ ἀπέστειλεν δεββώρα καὶ ἐκάλεσεν τὸν βα
rac filiũ abineem de cades nephthali. τ dixit ad e
ρὰκ υἱὸν ἀβινεὲμ ἐκ κάδης νεφθαλί. καὶ εἶπεν πρὸς αὐ
um: nõne precepit dñs deus tibi: τ ibis in
τόν, οὐχὶ ἐνετείλατο κύριος ὁ θεός σοι, καὶ ἀπελεύσῃ εἰς
mõtẽ thabor: τ tolles tecum decẽ milia
ὄρος θαβώρ, καὶ λήψῃ μετὰ σεαυτοῦ δέκα χιλιάδας
viroꝝ de filijs nephthali τ de filijs za
ἀνδρῶν ἀπὸ τῶν υἱῶν νεφθαλὶ καὶ ἀπὸ τῶν υἱῶν ζα
bulon. τ adducã ad te in torrẽtẽ cison
βουλών. καὶ ἐπάξω πρὸς σὲ εἰς τὸν χείμαρρουν κισὼν
sisara principẽ exercitus iabin: τ cur
τὸν σισάρα ἄρχοντα τῆς δυνάμεως ἰαβίν, καὶ τὰ ἅρ
rus eius τ multitudinẽ eius: τ tradam
ματα αὐτοῦ καὶ τὸ πλῆθος αὐτοῦ, καὶ παραδώσω
eum in manu tua. τ dixit ad eã barac
αὐτὸν ἐν τῇ χειρί σου. καὶ εἶπεν πρὸς αὐτὴν βαράκ,
si veneris mecum: vadam. τ si nõ vene
ἐὰν πορευθῇς μετ᾽ ἐμοῦ, πορεύσομαι. καὶ ἐὰν μὴ πορευ
ris: nõ pergam. τ dixit ad eũ debbora:
θῇς, οὐ πορεύσομαι. καὶ εἶπεν πρὸς αὐτὸν δεββώρα, B
vadens ibo tecum. verũ scito qđ
πορευομένη πορεύσομαι μετὰ σοῦ. πλὴν γίνωσκε ὅτι
nõ erit victoria tua in via qua tu vadis:
οὐκ ἔσται τὸ προτέρημά σου εἰς τὴν ὁδὸν ἣν σὺ πορεύῃ,
qm in manu mulieris tradet dñs sisa
ὅτι ἐν χειρὶ γυναικὸς ἀποδώσεται κύριος τὸν σισά D
ra. τ surrexit debbora τ perrexit cũ ba
ρα. καὶ ἀνέστη δεββώρα καὶ ἐπορεύθη μετὰ τοῦ βα
rac ex cades. τ nunciauit barac zabulon
ρὰκ ἐκ κάδης. καὶ παρήγγειλεν βαρὰκ τῷ ζαβουλὼν
τ nephthali in cedes: τ ascẽderũt
καὶ τῷ νεφθαλὶ εἰς κέδες, καὶ ἀνέβησαν

post ipsum decē milia viroꝝ: ⁊ ascēdit cū
κατὰ πόδας αὐτοῦ δέκα χιλιάδες ἀνδρῶν, καὶ ἀνέβη μετ'
eo debbora. ⁊ q̄ ꝓpe erāt cinei recesse
αὐτοῦ δεββωρά. καὶ οἱ πλησίον τοῦ κιναίου ἐχωρίσθη-
rant a cenai a filijs obab cognati moysi. ⁊
σαν ἀπὸ κινὰ ἀπὸ τῶν υἱῶν ὀβὰβ γαμβροῦ μωυσῆ. καὶ
fixit tabnaculū suū vsq; ad quercū quiescentiū: q̄ est
ἔπηξεν τὴν σκηνὴν αὐτοῦ ἕως δρυὸς ἀναπαυομένων, ἥ ἐστιν
cōtigua cedes. ⁊ nūciauerūt sisara: q̄ ascēdit
ἐχόμενα κεδές. καὶ ἀνήγγειλαν τῷ σισάρᾳ, ὅτι ἀνέβη
barac filius abineem in mōte thabor. ⁊ vocauit sisa
βαρὰκ υἱὸς ἀβινεὲμ ἐπ' ὄρους θαβώρ. καὶ ἐκάλεσεν σισά-
ra oēs currus suos nōgentos currus ferreos:
ρα πάντα τὰ ἅρματα αὐτοῦ ἐννακόσια ἅρματα σιδηρᾶ,
A ⁊ oēm ppl'm qui cū eo de arisoth gētiū
καὶ πάντα τὸν λαὸν τὸν μετ' αὐτοῦ ἀπὸ ἀρισὼθ τῶν ἐθνῶν
in torrētē cison. ⁊ dixit debbora ad barac:
εἰς τὸν χειμάρρουν κισών. καὶ εἶπεν δεββωρὰ πρὸς βαράκ,
surge: qm̄ hec dies in qua tradidit dn̄s sisara
ἀνάστηθι, ὅτι αὕτη ἡ ἡμέρα ἐν ᾗ παρέδωκεν κς τὸν σισάρα
in manu tua. nōne dn̄s ibit ante te: ⁊
ἐν χειρί σου. οὐκ ἰδοὺ κύριος ἐλεύσεται ἔμπροσθέν σου; καὶ
descēdit barac a mōte thabor ⁊ decē milia vi-
κατέβη βαρὰκ ἀπὸ τοῦ ὄρους θαβὼρ καὶ δέκα χιλιάδες ἀν-
ror post eum. ⁊ perterruit dn̄s sisara ⁊ omnes
C δρῶν ὀπίσω αὐτοῦ. καὶ ἐξέστησε κς τὸν σισάρα καὶ πάντα τὰ
currus eius ⁊ vniuersa castra eius in ore
ἅρματα αὐτοῦ καὶ πᾶσαν τὴν παρεμβολὴν αὐτοῦ ἐν στόματι
gladij ad cōspectū barac. ⁊ desiliit sisara de cur-
ῥομφαίας ἐνώπιον βαράκ. καὶ κατέβη σισάρα ἀπὸ τοῦ ἅρμα-
ru ⁊ fugit pedibus suis. ⁊ barac psequēs post
τος καὶ ἔφυγεν τοῖς ποσὶν αὐτοῦ. καὶ βαρὰκ διώκων ὀπίσω
currus ⁊ post castra vsq; ad syluā
τῶν ἁρμάτων καὶ ὀπίσω τῆς παρεμβολῆς ἕως δρυμοῦ
gētiū: ⁊ ceciderūt oīa castra sisare in ore
τῶν ἐθνῶν, καὶ ἔπεσεν πᾶσα ἡ παρεμβολὴ σισάρας ἐν στό-
gladij: nō relictus est vsq; ad vnū. ⁊ sisara per-
ματι ῥομφαίας, οὐ κατελείφθη ἕως ἑνός. καὶ σισάρα ἀνε-
uenit pedibus suis in tabnaculū iael vxoris cha
χώρησεν τοῖς ποσὶν αὐτοῦ εἰς σκηνὴν ἰαὴλ γυναικὸς χα-
ber cinei: qm̄ pax inter iabin regē
βὲρ τοῦ κιναίου, ὅτι εἰρήνη ἀναμέσον ἰαβὶν βασιλέως
asor ⁊ inter domū chaber cinei. ⁊ egressa ē ia
ἀσὼρ καὶ ἀναμέσον τοῦ οἴκου χαβὲρ τοῦ κιναίου. καὶ ἐξῆλθεν ἰα-
el in occursū sisara: ⁊ dixit ad eum: intra
ὴλ εἰς ἀπάντησιν σισάρα, καὶ εἶπεν πρὸς αὐτόν, ἔκκλινον
dne mi intra ad me ne timeas. ⁊ intrauit ad
κύριέ μου ἔκκλινον πρός με μὴ φοβοῦ. καὶ ἐξέκλινεν πρὸς
eam in tabnaculū: ⁊ cooperuit eum in pallio suo.
αὐτὴν εἰς τὴν σκηνήν, καὶ συνεκάλυψεν αὐτὸν ἐν τῇ δέρρει αὐ-
⁊ dixit sisara ad eā: pota tāmē paululo
τῆς. καὶ εἶπεν σισάρα πρὸς αὐτήν, πότισον δή με μικρὸν
aque: qm̄ sitio. ⁊ apuit vtrē lactis ⁊
ὕδωρ, ὅτι ἐδίψησα. καὶ ἤνοιξεν τὸν ἀσκὸν τοῦ γάλακτος καὶ
potauit illū: ⁊ cooperuit faciē illi'. ⁊
ἐπότισεν αὐτόν, καὶ συνεκάλυψεν τὸ πρόσωπον αὐτοῦ. καὶ
B dixit ad illā: sta in porta tabnaculi. ⁊ erit si quis
εἶπεν πρὸς αὐτήν, στῆθι ἐν τῇ θύρᾳ τῆς σκηνῆς. καὶ ἔσται ἐάν τις
venerit ad te ⁊ interrogauerit te ⁊ dixerit tibi: est hic
ἔλθῃ πρὸς σὲ καὶ ἐρωτήσῃ σε καὶ εἴπῃ σοι, ἔστιν ἐνταῦθα
vir: ⁊ dices nō est. ⁊ accepit iael vxor chaber
ἀνήρ; καὶ ἐρεῖς οὐκ ἔστιν. καὶ ἔλαβεν ἰαὴλ γυνὴ χαβὲρ τὸν
D palum tabnaculi ⁊ posuit malleū in manu
πάσσαλον τῆς σκηνῆς καὶ ἔθηκεν τὴν σφῦραν ἐν τῇ χειρὶ
sua: ⁊ intrauit ad eum tacite: ⁊ infixit
αὐτῆς, καὶ εἰσῆλθεν πρὸς αὐτὸν ἡσυχῆ, καὶ ἐνέκρουσεν τὸν
palum in tpe eius ⁊ impulit in trā. ⁊ ip-
πάσσαλον ἐν τῷ γνάθῳ αὐτοῦ καὶ διήλασεν ἐν τῇ γῇ. καὶ αὐ-
se cecidit palpitās inter pedes eius. ⁊ expira
τὸς ἀπεσκάρισεν ἀναμέσον τῶν ποδῶν αὐτῆς. καὶ ἐξέψυ-
uit ⁊ mortuus est. ⁊ ecce barac persequens
ξεν καὶ ἀπέθανεν. καὶ ἰδοὺ βαρὰκ διώκων

cū decem milibus pu-
gnatorū hn̄s delboram
in comitatu suo. Aber
autē cineus recesserat
quondā a ceteris cineis
fribus suis filiis obab
cognati moysi: & tetē
derat tabernacula vsq;
ad vallē q̄ vocat' seni: &
erat iuxta cedes. Nūcia
tū ē sysare q' ascēdisset
barach filius abinoem
in mōte thabor: et con
gregauit nōgentos fal-
catos currus: et oēm e
xercitū de aroseth
gentiū ad torrentem
cyson. Dixitq; delbo-
ra ad barach: surge:
hec est eni dies in qua
tradidit dn̄s sysarā in
manus tuas. En ipse du
ctor est tuus. Descēdit
itaq; barach de monte
thabor et decem milia
pugnatoꝝ cum eo.
Perterruitq; dn̄s sysa-
rā & oēs currus eius:
vniuersāq; multitudinē
in ore gladii ad cōspec
tum barach: intantū vt
sysara de curru desili-
ens pedib' fugeret: &
barach psequeretur fugiē-
tes currus & exercitum
vsq; ad aroseth gentiū
& ois hostiū multitudo
vsq; ad internitionē ca-
deret. Sysara aūt fugiēs
puenit ad
tentoriū iahel vxoris
aber cinei. Erat autem
pax inter iabin regem
asor & domum
aber cinei. Egressa igi
tur iahel in ocursum
sysare dixit ad eū. In-
tra ad me domine mi: ne
timeas. Qui ingressus
tabernaculū eius & o-
pertus ab ea pallio dixit
ad eam: Da mihi obse
cro paululū aque quia
sitio valde. Que ape-
ruit vtrem lactis:
& dedit ei bibere: & o-
peruit illū. Dixitq; sysa-
ra ad eā. Sta aū hostiū
tabernaculi & cū vene
rit aliquis interrogās te
et dicēs: nunqd hic est
aliquis? rn̄debis. Nul
lus est. Tulit itaq; iahel
vxor aber clauū taber
naculi: assumēs pīter &
malleū: & ingressa ab
scōdite & cū silētio: po-
suit sup̄ tp̄s capitis eius
clauū: pcussumq; malleo
defixit i cerebrum vsq;
ad terram: q' soporem
morti socias defecit &
mortuus ē. Et ecce ba-

בְּרַגְלָיו עֲשֶׂרֶת אַלְפֵי אִישׁ וַתַּעַל
עִמּוֹ דְּבוֹרָה׃ וְחֶבֶר הַקֵּינִי נִפְרָד מִקַּיִן פָּרַד
מִבְּנֵי חֹבָב חֹתֵן מֹשֶׁה וַיֵּט אָהֳלוֹ עַד נָטָה
אֵלוֹן בְּצַעֲנַנִּים אֲשֶׁר אֶת קֶדֶשׁ׃
וַיַּגִּדוּ לְסִיסְרָא כִּי עָלָה בָּרָק בֶּן נָגַד
אֲבִינֹעַם הַר תָּבוֹר׃ וַיַּזְעֵק סִיסְרָא זָעַק
אֶת כָּל רִכְבּוֹ תְּשַׁע מֵאוֹת רֶכֶב בַּרְזֶל מֵאָה
וְאֶת כָּל הָעָם אֲשֶׁר אִתּוֹ מֵחֲרֹשֶׁת
הַגּוֹיִם אֶל נַחַל קִישׁוֹן׃ וַתֹּאמֶר אָמַר
דְּבֹרָה אֶל בָּרָק קוּם כִּי זֶה הַיּוֹם אֲשֶׁר
נָתַן יְהוָה אֶת סִיסְרָא בְּיָדֶךָ הֲלֹא
יְהוָה יָצָא לְפָנֶיךָ וַיֵּרֶד בָּרָק מֵהַר פָּנָה
תָּבוֹר וַעֲשֶׂרֶת אֲלָפִים אִישׁ אַחֲרָיו׃
וַיָּהָם יְהוָה אֶת סִיסְרָא וְאֶת כָּל הָרֶכֶב הָמַם
וְאֶת כָּל הַמַּחֲנֶה לְפִי חֶרֶב לִפְנֵי בָרָק חָנָה פֶּה
וַיֵּרֶד סִיסְרָא מֵעַל הַמֶּרְכָּבָה וַיָּנָס רָכַב
בְּרַגְלָיו׃ וּבָרָק רָדַף אַחֲרֵי הָרֶכֶב נוּס
וְאַחֲרֵי הַמַּחֲנֶה עַד חֲרֹשֶׁת הַגּוֹיִם וַיִּפֹּל נָפַל
כָּל מַחֲנֵה סִיסְרָא לְפִי חֶרֶב לֹא נִשְׁאַר שָׁאַר
עַד אֶחָד׃ וְסִיסְרָא נָס בְּרַגְלָיו אֶל
אֹהֶל יָעֵל אֵשֶׁת חֶבֶר הַקֵּינִי כִּי אִישׁ
שָׁלוֹם בֵּין יָבִין מֶלֶךְ חָצוֹר וּבֵין בֵּית שָׁלַם
חֶבֶר הַקֵּינִי׃ וַתֵּצֵא יָעֵל לִקְרַאת יָצָא
סִיסְרָא וַתֹּאמֶר אֵלָיו סוּרָה אֲדֹנִי
סוּרָה אֵלַי אַל תִּירָא וַיָּסַר אֵלֶיהָ יָרֵא סוּר
הָאֹהֱלָה וַתְּכַסֵּהוּ בַּשְּׂמִיכָה׃ וַיֹּאמֶר כִּסָּה
אֵלֶיהָ הַשְׁקִינִי נָא מְעַט מַיִם כִּי שָׁקָה
צָמֵאתִי וַתִּפְתַּח אֶת נֹאוד הֶחָלָב פָּתַח נוּד
וַתַּשְׁקֵהוּ וַתְּכַסֵּהוּ׃ וַיֹּאמֶר אֵלֶיהָ עֲמֹד
פֶּתַח הָאֹהֶל וְהָיָה אִם אִישׁ יָבֹא בּוֹא
וּשְׁאֵלֵךְ וְאָמַר הֲיֵשׁ פֹּה אִישׁ וְאָמַרְתְּ
אָיִן׃ וַתִּקַּח יָעֵל אֵשֶׁת חֶבֶר אֶת יְתַד לָקַח אִישׁ
הָאֹהֶל וַתָּשֶׂם אֶת הַמַּקֶּבֶת בְּיָדָהּ שׂוּם נָקַב
וַתָּבוֹא אֵלָיו בַּלָּאט וַתִּתְקַע אֶת בּוֹא אַט
הַיָּתֵד בְּרַקָּתוֹ וַתִּצְנַח בָּאָרֶץ וְהוּא תָּקַע רָקַק צָנַח
נִרְדָּם וַיָּעַף וַיָּמֹת׃ וְהִנֵּה בָרָק רֹדֵף רָדַם מוּת

את סיסרא ותצא יעל לקראתו יצא
ותאמר לו לך ואראך את האיש הלך ראה
אשר אתה מבקש ויבא אליה והנה בקש בוא
סיסרא נפל מת והיתד ברקתו׃
ויכנע אלהים ביום ההוא את יבין כנע
מלך כנען לפני בני ישראל׃ ותלך פנה הלך
יד בני ישראל הלוך וקשה על יבין
מלך כנען עד אשר הכריתו את יבין כרת
מלך כנען׃

Cap. v.

ותשר דבורה וברק בן אבינעם ביום
ההוא לאמר׃ בפרע פרעות בישראל שור
בהתנדב עם ברכו יהוה׃ שמעו נדב
מלכים האזינו רזנים אנכי ליהוה אזן
אנכי אשירה אזמר ליהוה אלהי שור זמר
ישראל׃ יהוה בצאתך משעיר יצא
בצעדך משדה אדום ארץ רעשה
גם שמים נטפו גם עבים נטפו
מים׃ הרים נזלו מפני יהוה זה פנה
סיני מפני יהוה אלהי ישראל׃ בימי
שמגר בן ענת בימי יעל חדלו יום
ארחות והלכי נתיבות ילכו ארחות נתב
עקלקלות׃ חדלו פרזון בישראל
חדלו עד שקמתי דבורה שקמתי קום
אם בישראל׃ יבחר אלהים חדשים בחר
אז לחם שערים מגן אם יראה ראה
ורמח בארבעים אלף בישראל׃ לבי רבע
לחוקקי ישראל המתנדבים בעם
ברכו יהוה׃ רכבי אתנות צחרות ישבי
על מדין והלכי על דרך שיחו׃ מקול דין שוח
מחצצים בין משאבים שם יתנו חצץ שאב
צדקות יהוה צדקת פרזונו תנה
בישראל אז ירדו לשערים עם
יהוה׃ עורי עורי דבורה עורי עורי
דברי שיר קום ברק ושבה שביך שור שבה
בן אבינעם׃ אז ירד שריד לאדירים שרד אדר
עם יהוה ירד לי בגבורים׃ מני גבר

rach sequens sysarā veniebat: egressaq; iahel in occursū ei⁹: dixit ei Veni & ostēdā tibi virū quem q̄ris. Qui cū intrasset ad eam: vidit sysarā iacentē mortuū & clauū infixū i tpe ei⁹. Hūiliauit ergo deus in die illo iabin regem chanaā corā filiis israel q crescebāt quotidie & forti manu opprimebant iabin regem chanaā: donec delerent eum. 5.

Ecinerūtq; delbora & barach filius abinoē i illo die: dicētes. Qui sponte obtulistis de isrl' aīas vras ad picłm: bñdicite domino. Audite reges: auribus pcipite princi pes. Ego sū ego sū q̄ domino canā: psallā dño deo isrl'. Dñe cum exires de seyr: & trāsires p regiões edō terra mota est: celiq; ac nubes distillauerunt aquis. Montes fluxerunt a facie domini & synai a facie dñi dei israel. In diebus samgar filii anath i diebus iahel quieuerūt semite: & qui igrediebātur p eas ābulauerunt p calles deuios. Cessauerūt fortes in israel: & quieuerunt donec surgeret delbora: surgeret mater in israel. Noua bella elegit dens & portas hostium ipe subuertit. Clypeus & hasta si apparuerūt i q̄dragita milibus israel. Cor meum diligit principes isrl' qui ppria volūtate obtulistis vos discrimi benedicite dño. qui ascenditis sup nitētes asinos & sedetis supra i iudicio & ābulatis i via loquimini. Vbi collisi sūt currus & hostiū suffocatus ē exercit⁹: ibi narrētur iusticie dñi: & clementia i fortes isrl'. Tūc descēdit ppls dñi ad portas: & obtinuit principatū. Surge surge delbora: surge surge & loq̄re canticu. Surge barach & apprehēde captiuos tuos fili abinoē. Saluate sūt reliquie ppli. Dñs i fortib⁹ dimicauit. Ex

sisara: et egressa ē iael in occursū eius: et
τὸν σισάραν, καὶ ἐξῆλθεν ἰαὴλ εἰς ἀπάντησιν αὐτῷ, καὶ
dixit ei: veni et ostēdā tibi virū quē tu que-
εἶπεν αὐτῷ, δεῦρο καὶ δείξω σοι τὸν ἄνδρα ὃν σὺ ζη-
ris. et intrauit ad eam: et ecce sisara ia
τεῖς. καὶ εἰσῆλθε πρὸς αὐτήν, καὶ ἰδοὺ σισάρα πε-
cens mortuus: et clauus in tēpore eius. et
πτωκὼς νεκρός, καὶ ὁ πάσσαλος ἐν τῷ γνάθῳ αὐτοῦ. καὶ
humiliauit dns deus in die illa iabin re
ἐταπείνωσεν κύριος ὁ θεὸς ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ τὸν ἰαβὶν βα-
gem chanaan corā filiis israel et ibat
σιλέα χαναὰν ἐνώπιον υἱῶν ἰσραήλ. καὶ ἐπορεύετο
man⁹ filiorū israel vadēs et indurata cōtra ia-
χεὶρ υἱῶν ἰσραὴλ πορευομένη καὶ σκληρυνομένη ἐπὶ ἰα-
bin regem chanaan q̄ad delerent illum.
βὶν βασιλέα χαναὰν ἕως ἐξωλόθρευσαν αὐτόν. Ca. 5.

Et cecinit debbora et barac fili⁹ abinoem in
Καὶ ᾖσεν δεββώρα καὶ βαρὰκ υἱὸς ἀβινοὲμ ἐν τῇ
die illo. et dixit cū incepissis duces in is
ἡμέρᾳ ἐκείνῃ. καὶ εἶπεν ἐν τῷ ἄρξασθαι ἀρχηγοὺς ἐν ἰσ-
rael in electiōe ppli bñdicite dño. audi
ραὴλ ἐν προαιρέσει λαοῦ εὐλογεῖτε κύριον. ἀκούσα-
te reges aurib⁹ pcipite satrape: ego dño can
τε βασιλεῖς ἐνωτίζεσθε σατράπαι, ἐγὼ τῷ κυρίῳ ᾄσο-
tabo et psallā deo israel. dñe in exitu tuo
μαι καὶ ψαλῶ τῷ θεῷ ἰσραήλ. κύριε ἐν τῇ ἐξόδῳ σου
de seir cū transires tu ex agro edom: terra mota est
ἐκ σηείρ ἐν τῷ ἐπαίρειν σε ἐξ ἀγροῦ ἐδώμ, γῆ ἐσείσθη
et celū turbatū est: et nubes distillauerūt aquā.
καί γε ὁ οὐρανὸς ἐταράχθη, καὶ αἱ νεφέλαι ἔσταξαν ὕδωρ.
mōtes cōmoti sunt a facie dñi: hic sina
ὄρη ἐσαλεύθησαν ἀπὸ προσώπου κυρίου, τοῦτο σινὰ
a facie dñi dei israel. in dieb⁹ san
ἀπὸ προσώπου κυρίου θεοῦ ἰσραήλ. ἐν ἡμέραις σαμε-
gar filii anath, in dieb⁹ iael reliq̄rūt vias et am-
γὰρ υἱοῦ ἀνὰθ ἐν ἡμέραις ἰαὴλ ἐξέλιπον ὁδοὺς καὶ ἐπο-
bulauerūt semitas. ambulauerūt itinera peruersa.
ρεύθησαν τρίβους. ἐπορεύθησαν ὁδοὺς διεστραμμένας.
defecerūt habitantes in israel defecerūt donec
ἐξέλιπον οἱ κατοικοῦντες ἐν τῷ ἰσραὴλ ἐξέλιπον ἕως οὗ
surgeret debbora: q̄m surrexit mater in israel. ele
ἀνέστη δεββώρα, ὅτι ἀνέστη μήτηρ ἐν τῷ ἰσραήλ. ᾑρέ-
gerūt deos nouos tūc pugnauerūt ciuitates prīci
τισαν θεοὺς καινοὺς τότε ἐπολέμησαν πόλεις ἀρχόν-
pum: clype⁹ si puellarū cū lanceis apparuit. et pugna
των, σκέπη νεανίδων σιρομαστῶν ἀνῆφθη. καὶ σιρομά-
uit quadraginta milibus in israel. cor
στης τεσσαράκοντα χιλιάσιν ἐν τῷ ἰσραήλ. ἡ καρδία
meū sup cōstituta israel. potētes
μου ἐπὶ τὰ διατεταγμένα τῷ ἰσραήλ. οἱ δυνάσται τοῦ
ppli bñdicite dño. qui ascēdistis sup asi
λαοῦ εὐλογεῖτε τὸν κύριον. ἐπιβεβηκότες ἐπὶ ὑποζυ-
nos nitentes sedētes in iudicio: et am
γίων ἐπιλαμπουσῶν καθήμενοι ἐπὶ κριτηρίου, καὶ πο-
bulātes in via: loquimini vocē pulsantium in
ρευόμενοι ἐφ᾽ ὁδῶν, φθέγξασθε φωνὴν ἀνακρουομένων ἀναμέ-
ter letantes. illic dabūt iustitiā dño.
σον εὐφραινομένων. ἐκεῖ δώσουσι δικαιοσύνην κυρίῳ.
iusti cōfortati sūt in israel. tūc descēdit in
δίκαιοι ἐνίσχυσαν ἐν τῷ ἰσραήλ. τότε κατέβη εἰς τὰς
vrbes eius ppls dñi. surge surge deb
πόλεις αὐτοῦ ὁ λαὸς κυρίου. ἐξεγείρου ἐξεγείρου δεβ-
bora: surge surge loq̄re cū cātu. surge
βώρα, ἐξεγείρου ἐξεγείρου λάλει μετ᾽ ᾠδῆς. ἐξανάστα
barac et captiua captiuitatē tuā filius abino
βαρὰκ καὶ αἰχμαλώτιζε αἰχμαλωσίαν σου υἱὸς ἀβινο-
em: tūc magnificata est fortitudo eius. dñe humi
έμ, τότε ἐμεγαλύνθη ἡ ἰσχὺς αὐτοῦ. κύριε ταπείνω-
lia mihi fortiores me. ppls
σόν μοι τοὺς ἰσχυροτέρους μου. λαὸς

ephraim vlti sunt eos in valle. frater tuus
ἐφραὶμ ἐτιμωρήσατο αὐτοὺς ἐν κοιλάδι. ἀδελφός σου
beniamin in ppl̃is tuis. ex me machir descẽderũt scrutã-
βενιαμὶν ἐν λαοῖς σου. ἐξ ἐμοῦ μαχεὶρ κατέβησαν ἐξερευ-
tes: et de zabulon potentes in sceptro scri-
νῶντες, καὶ ἐκ ζαβουλὼν ἐνισχύοντες ἐν σκήπτρῳ γραμματέ-
be. et principes in issachar cũ debbora et issachar
ως. καὶ ἄρχοντες ἐν ἰσσάχαρ μετὰ δεββώρας καὶ ἰσσάχαρ
sic barac in valle: misit pedites suos in divi-
οὕτω βαρὰκ ἐν τῇ κοιλάδι, ἐξαπέστειλε πεζοὺς αὐτοῦ ἐν διαι-
sionibus rubem. magne indagationes cordis: vt quid mihi
ρέσεσι ῥουβήμ. μεγάλοι ἀκριβασμοὶ καρδίας, ἵνα τί μοι
sedetis inter terminos et audiatis sibi-
κάθησθε ἀναμέσον τῶν μοσφαθαὶμ τοῦ εἰσακούειν συρισ-
los excitantiũ ad trãseundũ in res rubem. ma-
μοὺς ἐξεγειρόντων τοῦ διελθεῖν εἰς τὰ τοῦ ῥουβήμ. μεγά-
gne vestigationes cordis galaad: trãs iorda-
λοι ἐξιχνιασμοὶ καρδίας γαλαάδ, ἐν τῷ πέραν τοῦ ἰορδά-
nẽ habitauit. et dan vt quid habitas nauibus? aser
νου κατεσκήνωσεν. καὶ δὰν ἵνα τί παροικεῖς πλοίοις; ἀσὴρ
habitauit apud littus maris: et in preru-
παρῴκησε παρ' αἰγιαλὸν θαλασσῶν, καὶ ἐπὶ τὰς διακο-
ptis eius habitauit. zabulon ppl̃s cõtemnẽs ani-
πὰς αὐτοῦ κατεσκήνωσεν. ζαβουλὼν λαὸς ὀνειδίσας ψυ-
mã suã in morte et neptali in sylua agri. venerũt
χὴν αὐτοῦ εἰς θάνατον καὶ νεφθαλὶ ἐπὶ ὕλην ἀγροῦ. ἦλθον
reges et pugnauerũt: tunc pugnauerũt reges
βασιλεῖς καὶ παρετάξαντο, τότε ἐπολέμησαν βασιλεῖς
chanaã in tennach in aqua mageddo: abũdã-
χαναὰν ἐν τεννὰχ ἐπὶ τοῦ ὕδατος μαγεδδώ, πλεονεξί-
tiã argẽti nõ acceperũt. de celo expugnati sũt:
αν ἀργυρίου οὐκ ἔλαβον. ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἐπολεμήθησαν, οἱ ἀ-
stelle ab ordine suo pugnauerũt cũ sisara.
στέρες ἐκ τῆς τάξεως αὐτῶν ἐπολέμησαν μετὰ σισάρα.
torrens cisson eiecit illos: torrẽs cademim:
χειμάρρους κισὼν ἐξέβαλεν αὐτούς, χειμάρρους καδημίμ,
torrens cisson: cõculcabit eos aĩa mea po-
χειμάρρους κισών, καταπατήσει αὐτοὺς ψυχή μου δυ-
tens. tunc abscisa sunt crura equorũ insitibus potẽ-
νατή. τότε ἀπεκόπησαν πτέρναι ἵππων μαδαρὼθ δυνα-
tium illius: maledicite meroz. dixit angelus dñi: maledi-
στῶν αὐτοῦ. καταράσασθε μηρώζ. εἶπεν ὁ ἄγγελος κυρίου, καταρά-
ctione maledicite habitatores eius qui nõ venerũt in
σει καταράσασθε τοὺς ἐνοίκους αὐτῆς ὅτι οὐκ ἦλθον εἰς τὴν
auxiliũ. dñs auxiliator nr̃ dñs i pugnatoribus potẽs. benedica-
βοήθειαν. κύριος βοηθὸς ἡμῶν κύριος ἐν μαχηταῖς δυνατός. εὐλογη-
tur ex mulieribus iael vxor aber cinei. ex mulieribus i
θείη ἐκ γυναικῶν ἰαὴλ γυνὴ χάβερ τοῦ κιναίου. ἐκ γυναικῶν ἐν
tabernaculo bñdicatur. aquã petijt ab ea: et lac dedit illi
σκηνῇ εὐλογηθείη. ὕδωρ ᾔτησεν αὐτήν, καὶ γάλα ἔδωκεν αὐτῷ
in phiala: fortiũ obtulit butyrũ: manũ suã
ἐν λακάνῃ, ἰσχυρῶν προσήγγισε βούτυρον, τὴν χεῖρα αὐτῆς
in palũ extẽdit: dexterã suã in abscisiones in-
εἰς πάσσαλον ἐξέτεινε, τὴν δεξιὰν αὐτῆς εἰς ἀποτομὰς κα-
cidentium: et abscidit sisara: cõtriuit
ταπονούντων, καὶ ἀπέτεμε σισάρα, ἀπέτριψε τὴν
caput eius et cõfregit et perforauit tempus e-
κεφαλὴν αὐτοῦ καὶ συνέθλασε καὶ διήλασε τὴν γνάθον αὐ-
ius. inter pedes eius incuruatus cecidit:
τοῦ. ἀναμέσον τῶν ποδῶν αὐτῆς συγκύψας ἔπεσεν,
dormiuit inter pedes eius: flexit cecidit: in quo
ἐκοιμήθη μεταξὺ ποδῶν αὐτῆς, ἔκαμψεν ἔπεσεν, ἐν ᾧ
flexit illic cecidit miserabiliter: per fenestrã res-
ἔκαμψεν ἐκεῖ ἔπεσε ταλαιπώρως. διὰ τῆς θυρίδος δι-
piciebat et intuebatur mater sisara per cenacu-
έκυπτε καὶ κατεμάνθανεν ἡ μήτηρ σισάρα διὰ τῆς δικτυω-
lũ quare moratus est currus eius aduenire:
τῆς διατί ᾐσχύνθη τὸ ἅρμα αὐτοῦ παραγενέσθαι,
quare tardauerũt vestigia curruũ eius. sapiẽtes princi-
διατί ἐχρόνισαν ἴχνη ἁρμάτων αὐτοῦ. σοφαὶ ἀρχουσ-
pum illius
σῶν αὐτῆς

effraim deleuit eos in amalech: et post eũ ex beniamin in ppl̃os tuos o amalech. De machir principes descenderũt et de zabulõ q exercitũ ducerẽt ad bellãdum. Duces ysachar fuere cũ delbora: et barach vestigia sũt secuti; q qsi i p̃ceps ac barathrũ se discrimi dedit: diuiso contra se ruben: magnanimorũ repta ẽ cõtẽtio. Quare habitas iter duos tminos vt audias sibilos gregũ diuiso cõtra se ruben: magnanimorũ repta est cõtẽtio. Gallaad trãs iordanẽ qescebat et dã vacabat nauib9. Aser hitabat in littore maris et in portub9 morabatur. zabulõ vero et neptali obtulerũt aĩas suas morti i regione merome. Venerunt reges et pugnauerũt: pugnauerũt reges chanaã in thane iuxta aquas mageddo: et tñ nihil tulere pdãtes. De celo dimicatũ ẽ cõtra eos: stelle manẽtes in ordine et cursu suo aduersus sysarã pugnauerũt. Torrẽs cyson traxit cadauera eorum: torrẽs cadumi: torrẽs cysõ. Conculca anima mea robustos. Vngule equorũ ceciderũt: fugiẽtibus impetu et p p̃ceps ruentib9 fortissimis hostium. Maledicite terre meroz: dixit angelus dñi: maledicite hitatorib9 eius: quia nõ venerũt ad auxiliũ dñi: i adiutoriũ fortissimorũ ei9. Bñdicta inter mulieres iahel vxor aber cinei: et bñdicatur in tabernaculo suo. Aquã petenti lac dedit: et i phiala principũ obtulit butyrũ. Sinistrã manum misit ad clauũ et dextrã ad fabrorũ malleos pcussitq sysarã qrẽs i capite vulneri locũ: et tp̃s valide pforãs. Inter pedes ei9 ruit: defecit et mortu9 ẽ. Voluebatur añ pedes eius: et iacebat exanimis et miserabilis. Per fenestram respiciẽs vlulabat mater ei9: et de cenaculo loqbatur: Cur moratur regredi currus eius qre tardauerũt pedes qdrigarũ ill9. Vna sapiẽtior ceteris vxoribus eius

אֶפְרַיִם שָׁרְשָׁם בַּעֲמָלֵק אַחֲרֶיךָ
בִנְיָמִין בַּעֲמָמֶיךָ מִנִּי מָכִיר יָרְדוּ
מְחֹקְקִים וּמִזְּבוּלֻן מֹשְׁכִים בְּשֵׁבֶט חקק
סֹפֵר׃ וְשָׂרַי בְּיִשָּׂשכָר עִם דְּבֹרָה ספר שור
וְיִשָּׂשכָר כֵּן בָּרָק בָּעֵמֶק שֻׁלַּח בְּרַגְלָיו
בִּפְלַגּוֹת רְאוּבֵן גְּדֹלִים חִקְקֵי לֵב׃ לָמָּה
יָשַׁבְתָּ בֵּין הַמִּשְׁפְּתַיִם לִשְׁמֹעַ שְׁרִקוֹת שפת שרק
עֲדָרִים לִפְלַגּוֹת רְאוּבֵן גְּדוֹלִים חִקְרֵי
לֵב׃ גִּלְעָד בְּעֵבֶר הַיַּרְדֵּן שָׁכֵן וְדָן לָמָּה
יָגוּר אֳנִיּוֹת אָשֵׁר יָשַׁב לְחוֹף יַמִּים גור אנה
וְעַל מִפְרָצָיו יִשְׁכּוֹן׃ זְבֻלוּן עַם חֵרֵף פרץ שכן
נַפְשׁוֹ לָמוּת וְנַפְתָּלִי עַל מְרוֹמֵי רום
שָׂדֶה׃ בָּאוּ מְלָכִים נִלְחָמוּ אָז בוא לחם
נִלְחֲמוּ מַלְכֵי כְנַעַן בְּתַעְנַךְ עַל מֵי
מְגִדּוֹ בֶּצַע כֶּסֶף לֹא לָקָחוּ׃ מִן שָׁמַיִם
נִלְחָמוּ הַכּוֹכָבִים מִמְּסִלּוֹתָם נִלְחֲמוּ סלל
עִם סִיסְרָא׃ נַחַל קִישׁוֹן גְּרָפָם נַחַל
קְדוּמִים נַחַל קִישׁוֹן תִּדְרְכִי נַפְשִׁי דרך
עֹז׃ אָז הָלְמוּ עִקְּבֵי סוּס מִדַּהֲרוֹת עזז
דַּהֲרוֹת אַבִּירָיו׃ אוֹרוּ מֵרוֹז אָמַר אמר אבר
מַלְאַךְ יְהוָה אֹרוּ אָרוֹר יֹשְׁבֶיהָ כִּי
לֹא בָאוּ לְעֶזְרַת יְהוָה לְעֶזְרַת יְהוָה
בַּגִּבּוֹרִים׃ תְּבֹרַךְ מִנָּשִׁים יָעֵל אֵשֶׁת ברך נשה
חֶבֶר הַקֵּינִי מִנָּשִׁים בָּאֹהֶל איש
תְּבֹרָךְ׃ מַיִם שָׁאַל חָלָב נָתָנָה
בְּסֵפֶל אַדִּירִים הִקְרִיבָה קרב
חֶמְאָה׃ יָדָהּ לַיָּתֵד תִּשְׁלַחְנָה שלח
וִימִינָהּ לְהַלְמוּת עֲמֵלִים וְהָלְמָה ימן
סִיסְרָא מָחֲקָה רֹאשׁוֹ וּמָחֲצָה
וְחָלְפָה רַקָּתוֹ׃ בֵּין רַגְלֶיהָ רקק
כָּרַע נָפַל שָׁכָב בֵּין רַגְלֶיהָ כָּרַע
נָפָל בַּאֲשֶׁר כָּרַע שָׁם נָפַל
שָׁדוּד׃ בְּעַד הַחַלּוֹן נִשְׁקְפָה שדד חלל
וַתְּיַבֵּב אֵם סִיסְרָא בְּעַד הָאֶשְׁנָב שקף יבב
מַדּוּעַ בֹּשֵׁשׁ רִכְבּוֹ לָבוֹא מַדּוּעַ אֶחֱרוּ שנב מדע בוש
פַּעֲמֵי מַרְכְּבוֹתָיו׃ חַכְמוֹת שָׂרוֹתֶיהָ רכב שור

תענינה אף היא תשיב אמריה לה: הלא ענה שוב
ימצאו יחלקו שלל רחם רחמתים מצא חלק
לראש גבר שלל צבעים לסיסרא
שלל צבעים רקמה צבע רקמתים
לצוארי שלל: כן יאבדו כל איביך צור אבד
יהוה ואהביו כצאת השמש בגברתו יצא
ותשקט הארץ ארבעים שנה: שקט רבע

Cap. vi.

ויעשו בני ישראל הרע בעיני יהוה
ויתנם יהוה ביד מדין שבע שנים: עשה רוע
ותעז יד מדין על ישראל מפני מדין נתן שנה עזז פנה
עשו להם בני ישראל את המנהרות נהר
אשר בהרים ואת המערות ואת
המצדות: והיה אם זרע ישראל ועלה צוד
מדין ועמלק ובני קדם ועלו עליו: עלה
ויחנו עליהם וישחיתו את יבול חנה שחת
הארץ עד בואך עזה ולא ישאירו בול בוא
מחיה בישראל ושה ושור וחמור: שאר חיה חמר קנה
כי הם ומקניהם יעלו ואהליהם ובאו עלה בוא
כדי ארבה לרב ולהם ולגמליהם אין רבה רבב
מספר ויבאו בארץ לשחתה: וידל ספר בוא
ישראל מאד מפני מדין ויזעקו בני דלל פנה
ישראל אל יהוה: ויהי כי זעקו בני זעק היה
ישראל אל יהוה על אדות מדין: אוד
וישלח יהוה איש נביא אל בני שלח נבא
ישראל ויאמר להם כה אמר יהוה אמר
אלהי ישראל אנכי העליתי אתכם עלה
ממצרים ואוציא אתכם מבית עבדים: יצא
ואציל אתכם מיד מצרים ומיד כל נצל
לחציכם ואגרש אותם מפניכם גרש פנה
ואתנה לכם את ארצם: ואמרה לכם נתן
אני יהוה אלהיכם לא תיראו את אלהי ירא
האמרי אשר אתם יושבים בארצם
ולא שמעתם בקולי: ויבא מלאך בוא
יהוה וישב תחת האלה אשר
בעפרה אשר ליואש אבי העזרי
וגדעון בנו חבט חטים בגת להניס חבט נוס

hec socrui verba respō-
dit. Forsitā nūc diuidit
spolia et pulcherrima fe
minarum eligitur ei. Ve
stes diuersorū colorum
sysare tradūtur in p̄dā
& supellex varia ad or-
nāda colla congeritur.
Sic pereāt oēs inimi
ci tui dñe: qui autē dili-
gūt te: sicut sol in ortu
suo splēdet: ita rutilent.
Quieuitq; terra p q̄-
draginta annos: 6.
FEcerūt aūt filii isrl
malū in conspectu
dñi: qui tradidit illos ī
manu madiā septē ānis
& oppressi sunt valde
ab eis. oooooooooooooooo
Fecerūtq; sibi antra oo
oooooooooooooooooooooo
& speluncas in monti-
bus: & ooooooooooooooo
mūitissima ad repugnā
dū loca. Cūq; seuisset
isrl: ascēdebat madian
& amalech ceteriq; oriē
taliū nationū: & apud
eos figētes tētoria sicut
erāt ī herbis cūcta vasta
bāt vsq; ad introitū ga-
ze: nihilq; oīno ad vitā
ptinēs relinq̄bāt ī israel:
nō oues: nō boues: nō
asīos. Ipi eī & vniuer
si greges eorū veniebāt
cū tabernaculis suis: &
īstar locustarū vniuersa
cōplebāt: inumera mul
titudo hoim & camelorū
quicquid tetigerant de-
uastātes. Hūiliatusq; est
isrl valde in conspectu
madiā. Et clamauit ad
dñm postulās auxilium
cōtra madianitas. Qui
misit ad eos virū pphe
tā: & locutus est. Hec
dicit dominus ooooooooo
deus isrl: Ego vos feci
conscendere oooooooooo
de egyptio: & eduxi
vos de domo fuitutis
& liberaui de manu e-
gyptiorū: & omnium
inimicorum qui affige
bāt vos. Eieciq; eos ad
introitū vrm: & tradidi
vobis terrā eorū & dixi
Ego dñs deus vr. Ne
timeatis dos amorreo
rum in quorum terra
hitatis. Et noluistis au
dire vocē meā. Venit
aūt angelus dñi & sedit
sub qrcu q̄ erat ī effra
& ptinebat ad ioas pa-
tre familie ezri. Cūq; ge
deō filius ei⁹ excuteret
atq; purgaret frumenta
in torculari vt fugeret

respōderūt ad illā. & illa āt respōdit
ἀνταπεκρίναντο πρὸς αὐτήν. καὶ αὐτὴ δὲ ἀνταπεκρίνατο
in verbis suis: nonne inueniēt eū diuidētes spo
ἐν ῥήμασιν αὐτῆς, οὐχὶ εὑρήσουσιν αὐτὸν διαμερίζοντα σκῦ
lia: amicus amicis in caput potētis spolia tinctu
λα; φιλιάζων φίλοις εἰς κεφαλὴν δυνατοῦ σκῦλα βαμμά
rarū sisare: spolia tincturarū variegationis tictura. tin
των τῷ σισάρα, σκῦλα βαμμάτων ποικιλίας βαφῆ. βαμ
ctura variegatorū collo eius spolia. sic pereant
μα ποικιλτῶν τῷ τραχήλῳ αὐτοῦ σκῦλα. οὕτως ἀπόλοιν
oēs inimici tui dñe. & qui amant eū si
το πάντες οἱ ἐχθροί σου κύριε. καὶ οἱ ἀγαπῶντες αὐτὸν κα
cut oriens solis in potētatibus suis. & quieuit
θὼς ἡ ἀνατολὴ ἡλίου ἐν δυναστείαις αὐτοῦ. καὶ ἡσύχασεν ἡ
terra quadraginta annos.
γῆ τεσσαράκοντα ἔτη.

Ca. 6.

Et fecerūt filij israel malū corā dño:
Καὶ ἐποίησαν οἱ υἱοὶ ἰσραὴλ τὸ πονηρὸν ἐναντίον κυρίου,
& tradidit eos dño in manu madiā septē annis.
καὶ παρέδωκεν αὐτοὺς κύριος ἐν χειρὶ μαδιὰμ ἑπτὰ ἔτη.
& fortificata ē man⁹ madiā sup israel. a facie
καὶ κατίσχυσεν χεὶρ μαδιὰμ ἐπὶ ἰσραήλ. ἀπὸ προσώπου
madiā fecerūt sibi ipsis filij israel antra in
μαδιὰμ ἐποίησαν ἑαυτοῖς οἱ υἱοὶ ἰσραὴλ μάνδρας ἐν τοῖς
mōtibus & speluncis & munitissimis locis & factū
ὄρεσιν καὶ τοῖς σπηλαίοις καὶ τοῖς ὀχυρώμασιν. καὶ ἐγένε
est qū seminauit vir isrl & ascēdebat madiā & amalec
το ὅτε ἔσπειρεν ἀνὴρ ἰσλ, καὶ ἀνέβαινεν μαδιὰμ καὶ ἀμαλὴκ
filij orientis & ascēdebāt cōtra eū: & castrametabāt
καὶ οἱ υἱοὶ ἀνατολῶν καὶ ἀνέβαινον ἐπ' αὐτόν, καὶ παρενέβαλ
cōtra eos: & vastabāt cōfinia terre q̄ ad veniret in
λον ἐπ' αὐτῆς, καὶ διέφθειραν τὰ ἐφόρια τῆς γῆς ἕως τοῦ ἐλθεῖν εἰς
gazā: & nō reliquerūt substētationē vite in israel
γάζαν, καὶ οὐχ ὑπελίποντο ὑπόστασιν ζωῆς ἐν ἰσραήλ
& ouem & vitulū & asinū: qm ipsi & iumēta eo
καὶ ποίμνιον καὶ μόσχον καὶ ὄνον, ὅτι αὐτοὶ καὶ τὰ κτήνη αὐ
rū ascēdebāt & tabernacula eorū afferebāt: & ve
τῶν ἀνέβαινον καὶ τὰς σκηνὰς αὐτῶν παρέφερον, καὶ πα
niebāt tāq̄ locuste in multitudinē: & eorū & ca
ρεγίνοντο ὡς ἀκρίδες εἰς πλῆθος, καὶ αὐτοῖς καὶ ταῖς κα
melorū suorū nō erat numerus: & veniebāt in terrā is
μήλοις αὐτῶν οὐκ ἦν ἀριθμός, καὶ παρεγίνοντο ἐν τῇ γῇ ἰσ
rael vt vastarēt illā: & humiliatus est israel valde
ραὴλ τοῦ διαφθεῖραι αὐτήν. καὶ ἐπτώχευσεν ἰσραὴλ σφόδρα
a facie madiā: & clamauerūt filij israel ad
ἀπὸ προσώπου μαδιάμ, καὶ ἐκέκραξαν οἱ υἱοὶ ἰσραὴλ πρὸς
dñm. & factū ē postq̄ clamauerūt filij israel ad dñm
κύριον. καὶ ἐγένετο ἐπεὶ ἐκέκραξαν οἱ υἱοὶ ἰσραὴλ πρὸς κύριον
ppter madiā: misit dño virū prophetā ad
διὰ μαδιάμ, ἐξαπέστειλεν κύριος ἄνδρα προφήτην πρὸς
filios israel. & dixit illis: hec dicit
τοὺς υἱοὺς ἰσραήλ. καὶ εἶπεν αὐτοῖς, τάδε λέγει
dño deus israel: ego sum q̄ eduxi vos de e
κύριος ὁ θεὸς ἰσραήλ, ἐγώ εἰμι ὁ ἀναβιβάσας ὑμᾶς ἐξ αἰ
gypto & eduxi vos de domo seruitutis: & liberaui
γύπτου, καὶ ἐξήγαγον ὑμᾶς ἐξ οἴκου δουλείας, καὶ ἐξειλάμην
vos de manu egypti & de manu oīum affligē
ὑμᾶς ἐκ χειρὸς αἰγύπτου καὶ ἐκ χειρὸς πάντων τῶν θλιβόν
tiū vos: & eieci eos a facie vrā: & tradi
των ὑμᾶς, καὶ ἐξέβαλον αὐτοὺς ἐκ προσώπου ὑμῶν, καὶ ἔδω
di vobis terrā illorū. & dixi vobis ego sum dño deus vr:
κα ὑμῖν τὴν γῆν αὐτῶν. καὶ εἶπα ὑμῖν ἐγώ εἰμι κς ὁ θεὸς ὑμῶν,
nō timebitis deos amorrei inter q̄s vos ha
οὐ φοβηθήσεσθε τοὺς θεοὺς τοῦ ἀμορραίου ἐν οἷς ὑμεῖς κα
bitatis in terra eorū: & nō audiuistis vo
τοικεῖτε ἐν τῇ γῇ αὐτῶν, καὶ οὐκ εἰσηκούσατε τῆς φω
cē meā. & venit angelus dñi & sedit sub
νῆς μου. καὶ ἦλθεν ἄγγελος κυρίου καὶ ἐκάθισεν ὑπὸ τὴν
quercu que erat in ephra q̄ erat ioas pris esri. &
δρῦν τὴν οὖσαν ἐν ἐφραθὰ τὴν τοῦ ἰωὰς πατρὸς ἐζρί. καὶ
gedeon filius eius excutiebat frumēta in torculari vt fugeret
γεδεὼν ὁ υἱὸς αὐτοῦ ἐρράβδιζεν πυροὺς ἐν ληνῷ τοῦ ἐκφυγεῖν

a facie madiã: ⁊ apparuit ei angelus dñi: ⁊ di-
ἐκ προσώπου μαδιάμ, καὶ ὤφθη αὐτῷ ἄγγελος κυρίου καὶ εἶ-
xit ad eum: dñs tecum potẽs fortitudie. ⁊
πεν πρὸς αὐτόν, κύριος μετὰ σοῦ δυνατὸς τῇ ἰσχύϊ. καὶ
dixit ad eum gedeon: in me dñe mi: ⁊ si est do
εἶπεν πρὸς αὐτὸν γεδεών, ἐν ἐμοὶ κύριέ μου, καὶ εἰ ἔστιν κύ-
minus nobiscũ: ⁊ vt qd inuenerũt nos oia mala hec:
ριος μεθ᾽ ἡμῶν; καὶ ἵνα τί εὗρεν ἡμᾶς πάντα τὰ κακὰ ταῦτα;
⁊ vbi sunt oia mirabilia eius: que narraue-
καὶ ποῦ ἐστιν πάντα τὰ θαυμάσια αὐτοῦ, ὅσα διηγήσαν-
rũt nobis pñs nři dicẽtes: nonne ex egypto edu
το ἡμῖν οἱ πατέρες ἡμῶν λέγοντες, οὐχὶ ἐξ αἰγύπτου ἀνή-
xit nos dñs: ⁊ nunc repulit nos dñs ⁊ tra-
γαγεν ἡμᾶς κύριος; καὶ νῦν ἀπώσατο ἡμᾶς κύριος καὶ πα-
didit nos in manu madiã. ⁊ respexit ad eum
ρέδωκεν ἡμᾶς ἐν χειρὶ μαδιάμ. καὶ ἐπέβλεψεν πρὸς αὐτὸν ὁ
angelus dñi: ⁊ dixit ei: ambula in fortitudine hac:
ἄγγελος κυρίου, καὶ εἶπεν αὐτῷ, πορεύου ἐν τῇ ἰσχύϊ σου ταύ-
⁊ saluabis israel: ecce misi te. ⁊ dixit
τῃ, καὶ σώσεις τὸν ἰσραήλ, ἰδοὺ ἐξαπέστειλά σε. καὶ εἶπεν
ad eũ gedeon: in me dñe mi in quo liberabo isra
πρὸς αὐτὸν γεδεών, ἐν ἐμοὶ κύριέ μου ἐν τίνι σώσω τὸν ἰσρα-
el: ecce familia mea humilior in manasse: ⁊ ego
ήλ; ἰδοὺ ἡ χιλιάς μου ταπεινοτέρα ἐν μανασσῆ, καὶ ἐγώ
sum paruus in domo pris mei. ⁊ dixit ad
εἰμι μικρὸς ἐν τῷ οἴκῳ τοῦ πατρός μου. καὶ εἶπεν πρὸς
eum dñs: qȝ ero tecum: ⁊ pcuties ma
αὐτὸν κύριος, ὅτι ἔσομαι μετὰ σοῦ, καὶ πατάξεις τὴν μα-
diam sicut virũ vnũ. ⁊ dixit ad eum gedeon: ⁊ si
διὰμ ὡσεὶ ἄνδρα ἕνα. καὶ εἶπεν πρὸς αὐτὸν γεδεών, καὶ εἰ
inueni grãm in oculis tuis: ⁊ facias mihi signum
εὗρον χάριν ἐν ὀφθαλμοῖς σου, καὶ ποιήσεις μοι σημεῖον
qȝ tu loq̃ris mecum: nõ mouearis hinc quo ad veniã
ὅτι σὺ λαλεῖς μετ᾽ ἐμοῦ, μὴ κινηθῇς ἐντεῦθεν ἕως ἐλθεῖν
ego ad te: ⁊ ferã sacrificiũ meũ: ⁊ sacrificabo corã
με πρὸς σέ, καὶ οἴσω τὴν θυσίαν μου, καὶ θύσω ἐνώπιόν
te. ⁊ dixit: ego sedebo donec reuertaris tu.
σου. καὶ εἶπεν, ἐγὼ καθήσομαι ἕως τοῦ ἐπιστρέψαι σε.
⁊ gedeon ingressus est ⁊ fecit hedũ caprarũ ⁊ modiũ
καὶ γεδεὼν εἰσῆλθεν καὶ ἐποίησεν ἔριφον αἰγῶν καὶ οἰφὶ
farine azyma ⁊ carnes imposuit in canistro ⁊
ἀλεύρου ἄζυμα καὶ τὰ κρέα ἐπέθηκεν ἐπὶ τὸ κανοῦν καὶ
ius effudit in ollam: ⁊ obtulit ad eum
τὸν ζωμὸν ἐξέχεεν εἰς χύτραν, καὶ ἐξήνεγκεν πρὸς αὐτὸν
sub quercu ⁊ adorauit. ⁊ dixit ad eũ
ὑπὸ τὴν δρῦν καὶ προσεκύνησεν. καὶ εἶπεν πρὸς αὐτὸν ὁ
angelus dñi: tolle carnes ⁊ azymos: ⁊
ἄγγελος κυρίου, λάβε τὰ κρέα καὶ τοὺς ἀζύμους, καὶ
pone ad petrã illam: ⁊ ius effunde. ⁊
θὲς πρὸς τὴν πέτραν ἐκείνην, καὶ τὸν ζωμὸν ἔκχεον. καὶ
fecit gedeon sic. ⁊ extẽdit angel⁹ dñi
ἐποίησεν γεδεὼν οὕτως. καὶ ἐξέτεινεν ὁ ἄγγελος κυρίου
sũmitatẽ virge q̃ erat in manu illius: ⁊ tetigit
τὸ ἄκρον τῆς ῥάβδου τῆς ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ, καὶ ἥψατο
carnes ⁊ azymos: ⁊ accẽsus ẽ ignis de pe
τῶν κρεῶν καὶ τῶν ἀζύμων, καὶ ἀνῆψεν πῦρ ἐκ τῆς πέ-
tra ⁊ cõsumpsit carnes ⁊ azymos. ⁊
τρας καὶ κατέφαγεν τὰ κρέα καὶ τοὺς ἀζύμους. καὶ ὁ
angelus dñi recessit ex oculis eius. ⁊ vidit
ἄγγελος κυρίου ἀπῆλθεν ἐξ ὀφθαλμῶν αὐτοῦ. καὶ εἶδεν
gedeon qȝ angelus dñi est. dixit gedeõ: hei mihi
γεδεὼν ὅτι ἄγγελος κυρίου ἐστίν. καὶ εἶπεν γεδεών, οἴμοι
dñe dñe quia ad hoc vidi angelũ dñi
κύριε κύριε ὅτι ἐπὶ τοῦτο εἶδον τὸν ἄγγελον κυρίου
facie ad faciẽ. ⁊ dixit ei dñs
πρόσωπον πρὸς πρόσωπον. καὶ εἶπεν αὐτῷ κύριος
pax tibi: ne timeas nõ morieris. ⁊ edifica
εἰρήνη σοι, μὴ φοβοῦ οὐ μὴ ἀποθάνῃς. καὶ ᾠκοδόμη-
uit illic gedeon altare dño: ⁊ vocauit illud
σεν ἐκεῖ γεδεὼν θυσιαστήριον τῷ κυρίῳ, καὶ ἐκάλεσεν αὐτὸ
dñi pax vsqȝ ad diẽ hanc adhuc illo existẽte i ephratha
κυρίου εἰρήνη ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης ἔτι αὐτοῦ ὄντος ἐν ἐφραθὰ

madiã: apparuit ei angelus domini & ait. Dñs tecũ virorũ fortissime. Dixitqȝ ei gedeõ. Obsecro mi dñe si dñs nobiscũ est: cur ergo apphenderũt nos hec oia? Vbi sũt mirabilia eius q̃ narrauerũt pr̃es nři atqȝ dixerũt de egypto eduxit nos domin⁹? Nũc aũt dereliquit nos dñs & tradidit i manu madiã. Respexitqȝ ad eũ dñs & ait. Vade in hac fortitudine tua & liberabis israel de manu madiã. Scito q̃ miserim te. Qui rñdens ait. Obsecro mi dñe i quo liberabo isrl̃. Ecce familia mea infima est i manasse: & ego minimus in domo pr̃is mei. Dixitqȝ ei dñs. Ego ero tecum & pcuties madiã quasi vnũ virũ. Et ille. Si inueni inquit gratiã coram te: da mihi signũ q̃ tu sis qui loq̃ris ad me. Nec recedas hinc donec reuertar ad te portans sacrificiũ & offerens tibi. Qui respõdit. Ego prestolabor aduentũ tuum. Ingressus est itaqȝ gedeõ & coxit hedum: & de farine modio azymos panes: carnesqȝ ponens i cãistro: & ius carniũ mittens i ollã: tulit oia sub quercu et obtulit ei. Cui dixit ãgelus dei. Tolle carnes & azymos panes: & põe supra petrã illã: & ius desuper funde. Cũqȝ fecisset ita: extendit angelus dñi sũmitatem virge quã tenebat i manu & tetigit carnes & pães azymos: ascenditqȝ ignis de petra & carnes azymosqȝ pães cõsũpsit. Angelus autem domini euanuit ex ocul' eius. Vidensqȝ gedeõ q̃ esset angelus dñi ait. Heu mi domine deus: quia vidi ãgelũ dñi facie ad faciẽ. Dixitqȝ ei dominus. Pax tecum: Ne timeas: non morieris. Edificauit ergo ibi gedeon altare dño: vocauitqȝ illud: dñi pax vsqȝ in pñtem diem. Cumqȝ adhuc esset in effra

מפני מדין: וירא אליו מלאך יהוה	פנה ראה
ויאמר אליו יהוה עמך גבור החיל:	לצר גבר
ויאמר אליו גדעון בי אדני ויש יהוה	
עמנו ולמה מצאתנו כל זאת ואיה	
כל נפלאתיו אשר ספרו לנו אבותינו	פלא
לאמר הלא ממצרים העלנו יהוה	עלה
ועתה נטשנו יהוה ויתננו בכף מדין:	נתן
ויפן אליו יהוה ויאמר לך בכחך זה	פנה ילך
והושעת את ישראל מכף מדין הלא	כח ישע
שלחתיך: ויאמר אליו בי אדני במה	
אושיע את ישראל הנה אלפי הדל	
במנשה ואנכי הצעיר בבית אבי:	צער
ויאמר אליו יהוה כי אהיה עמך	היה
והכית את מדין כאיש אחד: ויאמר	נכה אמר
אליו אם נא מצאתי חן בעיניך	
ועשית לי אות שאתה מדבר עמי:	עשה את
אל נא תמוש מזה עד באי אליך	דבר מוש
והוצאתי את מנחתי והנחתי לפניך	בוא יצא
ויאמר אנכי אשב עד שובך: וגדעון	נוח פנה ישב
בא ויעש גדי עזים ואיפת קמח מצות	בוא עשה
הבשר שם בסל והמרק שם בפרור	מין שום
ויוצא אליו אל תחת האלה ויגש:	פרר נגש
ויאמר אליו מלאך האלהים קח את	לאך לקח
הבשר ואת המצות והנח אל הסלע	נוח
הלז ואת המרק שפך ויעש כן: וישלח	שפך
מלאך יהוה את קצה המשענת אשר	שלח שען
בידו ויגע בבשר ובמצות ותעל	נגע
האש מן הצור ותאכל את הבשר	עלה אכל
ואת המצות ומלאך יהוה הלך	
מעיניו: וירא גדעון כי מלאך יהוה	ראה
הוא ויאמר גדעון אהה אדני יהוה	אמר
כי על כן ראיתי מלאך יהוה פנים	ראה לאך
אל פנים: ויאמר לו יהוה שלום	פנה שלם
לך אל תירא לא תמות: ויבן שם	ירא מות
גדעון מזבח ליהוה ויקרא לו יהוה	בנה
שלום עד היום הזה עודנו בעפרת	זבח קרא

אבי העזרי׃ ויהי בלילה ההוא
ויאמר לו יהוה קח את פר השור לקח
אשר לאביך ופר השני שבע שנים שנה שנה
והרסת את מזבח הבעל אשר לאביך
ואת האשרה אשר עליו תכרת׃ כרת
ובנית מזבח ליהוה אלהיך על ראש בנה
המעוז הזה במערכה ולקחת את הפר עזז ערך
השני והעלית עולה בעצי האשרה שנה עלה
אשר תכרת׃ ויקח גדעון עשרה
אנשים מעבדיו ויעש כאשר דבר עשה
אליו יהוה ויהי כאשר ירא את בית היה
אביו ואת אנשי העיר מעשות יומם
ויעש לילה׃ וישכימו אנשי העיר שכם
בבקר והנה נתץ מזבח הבעל נתץ
והאשרה אשר עליו כרתה ואת הפר
השני העלה על המזבח הבנוי׃ בנה
ויאמרו איש אל רעהו מי עשה
הדבר הזה וידרשו ויבקשו ויאמרו דרש בקש
גדעון בן יואש עשה הדבר הזה׃
ויאמרו אנשי העיר אל יואש הוצא יצא
את בנך וימת כי נתץ את מזבח הבעל מות
וכי כרת האשרה אשר עליו׃ ויאמר
יואש לכל אשר עמדו עליו האתם
תריבון לבעל אם אתם תושיעון אתו רוב ישע
אשר יריב לו יומת עד הבקר אם
אלהים הוא ירב לו כי נתץ את מזבחו׃
ויקרא לו ביום ההוא ירבעל לאמר קרא
ירב בו הבעל כי נתץ את מזבחו׃
וכל מדין ועמלק ובני קדם נאספו אסף
יחדו ויעברו ויחנו בעמק יזרעאל׃ עבר חנה
ורוח יהוה לבשה את גדעון ויתקע תקע
בשופר ויזעק אביעזר אחריו׃ זעק
ומלאכים שלח בכל מנשה ויזעק זעק
גם הוא אחריו ומלאכים שלח באשר
ובזבולן ובנפתלי ויעלו לקראתם׃ עלה
ויאמר גדעון אל האלהים אם ישך אמר יש

que est familie ezri: nocte illa dixit dominus ad eū. Tolle taurū patris tui: & alterū taurum annorum septem. destruesq; aram baal que est patris tui: & nemus quod circa aram est succide: & edificabis altare domino deo tuo in summitate petre huius: super quā añ sacrificiū posuisti: tollesq; taurū secūdū & offeres holocaustum sup struē lignorū q̄ de nemore succideris. Assūptis ergo gedeon decē viris de seruis suis: fecit sicut p̄ceperat ei dñs. Timēs aūt domū patris sui & hoīes illius ciuitatis p diem noluit facere: sed oia nocte cōpleuit. Cūq; surrexissent viri oppidi eius mane: viderūt destructā arā baal lucūq; succisum & taurum alterū īpositū sup altare qđ tūc edificatū erat. Dixeruntq; adinuicē. Quis hoc fecit? Cūq; pquirerēt auctorem facti: dictum est. Gedeon filius ioas fecit hec omnia. Et dixerunt ad ioas. Produc filiū tuū huc: vt moriatur: quia destruxit arā baal & succidit nemus. quibus ille respondit. Nunquid vltores estis baal: vt pugnetis pro eo? Qui aduersarius ē eius moriatur añq; lux crastina veniat. Si deus ē vindicet se de eo qui suffodit arā ei⁹. Ex illo die vocatus ē gedeō hierobaal: eo q dixisset ioas: vlciscatur se de eo baal: qui suffodit aram eius. Igr ois madiā & amalech & oriētales ppli cōgregati sunt sil transeūtes iordanē: & castrametati sūt ī valle iezrael. Spūs āt dñi induit gedeō: qui clāgēs buccia cōuocauit domū abiezer vt seq̄retur se. Misitq; nūcios in vniuersū manassen: qui & ipe secutus ē eū. Et alios nuncios in aser & zabulon & neptalim qui occurrerunt ei. Dixitq; gedeon ad deum. Si

patris ezri. & factū est nocte illa: & dixit ei
πατρὸς τοῦ ἐζρί. καὶ ἐγενήθη τῇ νυκτὶ ἐκείνῃ, καὶ εἶπεν αὐ-
dñs: tolle vitulū saginatū pris tui
τῷ κύριος, λάβε τὸν μόσχον τὸν σιτευτὸν τοῦ πατρός σου
& vitulū scdm septē annoꝝ: & destrues a-
καὶ τὸν μόσχον τὸν δεύτερον τὸν ἑπταετῆ, καὶ καθελεῖς τὸ θυ-
ram baal que est pris tui: & nemus
σιαστήριον τοῦ βαὰλ ὅ ἐστιν τοῦ πατρός σου, καὶ τὸ ἄλσος
qđ in illa succides: & edificabis altare do-
τὸ ἐπ᾽ αὐτὸ ἐκκόψεις, καὶ οἰκοδομήσεις τὸ θυσιαστήριον κυ-
mino deo tuo qui apparuit tibi in sūmitate mōtis
ρίῳ τῷ θεῷ σου τῷ ὀφθέντι σοι ἐπὶ τῆς κορυφῆς τοῦ ὄρους
maoz huius in acie: & accipies cū vitulo
μαὼζ τούτου ἐν τῇ παρατάξει, καὶ λήψῃ σὺν τῷ μόσχῳ τῷ
secūdo: & offeres holocaustū in lignis ne-
δευτέρῳ, καὶ ἀνοίσεις ὁλοκαύτωμα ἐν τοῖς ξύλοις τοῦ ἄλ-
moris quē succides. & assūpsit gedeon decē viros de
σους οὗ ἐκκόψεις. καὶ ἔλαβε γεδεὼν δέκα ἄνδρας ἀπὸ
seruis suis: & fecit sicut locutus est ad e-
τῶν δούλων αὐτοῦ, καὶ ἐποίησεν καθὰ ἐλάλησεν πρὸς αὐ-
um dñs. & factū est postq̄ timuit domū pris su-
τὸν κύριος. καὶ ἐγένετο ὡς ἐφοβήθη τὸν οἶκον τοῦ πατρὸς αὐ-
& viros ciuitatis vt nō faceret die: &
τοῦ καὶ τοὺς ἄνδρας τῆς πόλεως τοῦ μὴ ποιῆσαι ἡμέρας, καὶ
fecit nocte. & mane surrexerūt viri oppidi dil-
ἐποίησεν νυκτός. καὶ ὤρθρισαν οἱ ἄνδρες τῆς πόλεως τὸ
culo: & ecce destructa ara baal:
πρωΐ, καὶ ἰδοὺ κατεσκαμμένον τὸ θυσιαστήριον τοῦ βαάλ,
& lucus q in ipsa succisus: & vitulus sagina-
καὶ τὸ ἄλσος τὸ ἐπ᾽ αὐτῷ ἐκκεκομμένον, καὶ ὁ μόσχος ὁ σιτευ-
tus oblatus in holocaustū sup altare edi-
τὸς ἀνενεχθεὶς εἰς ὁλοκαύτωμα ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον τὸ ᾠκο-
ficatū. & dixit vir ad sociū suū: quis
δομημένον. καὶ εἶπεν ἀνὴρ πρὸς τὸν πλησίον αὐτοῦ, τίς
fecit rem hanc? & pquirebāt & iterrogabāt.
ἐποίησεν τὸ πρᾶγμα τοῦτο; καὶ ἀνέταζον καὶ ἐξήτουν.
& dixerūt: gedeon filius ioas fecit hoc. & dixerūt
καὶ εἶπαν, γεδεὼν υἱὸς ἰωὰς ἐποίησεν τοῦτο. καὶ εἶπαν
viri vrbis ad ioas: produc filiū tuū:
οἱ ἄνδρες τῆς πόλεως πρὸς ἰωάς, ἐξάγαγε τὸν υἱόν σου,
& moriatur: quia destruxit arā ba-
καὶ ἀποθανέτω, ὅτι κατέσκαψεν τὸ θυσιαστήριον τοῦ βα-
al: & quia succidit nemus qđ in illa. & dixit ioas
άλ, καὶ ὅτι ἔκοψεν τὸ ἄλσος τὸ ἐπ᾽ αὐτῷ. καὶ εἶπεν ἰωὰς
ad viros qui surrexerūt cōtra se: nūqđ vos
πρὸς τοὺς ἄνδρας τοὺς ἐπανισταμένους ἐπ᾽ αὐτόν, μὴ ὑμεῖς
nunc vltores estis pro baal? vel vos liberatis eū? qui ad-
νῦν δικάζετε περὶ τοῦ βαάλ; ἢ ὑμεῖς σώζετε αὐτόν; ὃς ἂν
uersari est ei moriatur vsq; ad mane. si deus ipse est:
ἀντιδικήσει αὐτῷ ἀποθανέτω ἕως πρωΐ. εἰ θεός αὐτός ἐστιν,
vindicabit se ipsum: quia suffodit aram eius.
ἐκδικήσει ἑαυτόν, ὅτι κατέσκαψεν τὸ θυσιαστήριον αὐτοῦ.
& vocauit illū in die illa hieroboal dicēs:
καὶ ἐκάλεσεν αὐτὸν ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἱεροβαὰλ λέγων, δικα-
iudiciale baal: quia suffodit aram eius. &
στήριον τοῦ βαάλ, ὅτι κατέσκαψε τὸ θυσιαστήριον αὐτοῦ. καὶ
ois madiā & amalec & filii orientis cōgregati sūt
πᾶσα μαδιὰμ καὶ ἀμαλὴκ καὶ οἱ υἱοὶ ἀνατολῶν συνήχθησαν
simul: & trāsierūt & castrametati sunt in val-
ἐπὶ τὸ αὐτό, καὶ διέβησαν καὶ παρενέβαλοσαν ἐν τῇ κοιλά-
le iezrael. & spūs dei fortificauit gedeon: &
δι ἰεζραέλ. καὶ πνεῦμα θεοῦ ἐνεδυνάμωσεν τὸν γεδεών, καὶ
clamauit in buccina: & clamauit abiezer post eum.
ἐσάλπισεν ἐν κερατίνῃ, καὶ ἐβόησεν ἀβιέζερ ὀπίσω αὐτοῦ.
& nuncios misit in oi manasse: & clamauit
καὶ ἀγγέλους ἐξαπέστειλεν ἐν παντὶ μανασσῆ, καὶ ἐβόησεν
& ipse post eū. & nuncios misit in aser
καὶ αὐτὸς ὀπίσω αὐτοῦ. καὶ ἀγγέλους ἐξαπέστειλεν ἐν ἀσὴρ
& in zabulon & in nephtali. & ascēderūt in occur-
καὶ ἐν ζαβουλὼν καὶ ἐν νεφθαλί. καὶ ἀνέβησαν εἰς ἀπάν-
sum eius. & dixit gedeon ad deū: si
τησιν αὐτοῦ. καὶ εἶπεν γεδεὼν πρὸς τὸν θεόν, εἰ

salvū facis in manu mea israel quemadmodū locutus es:
σώζεις ἐν τῇ χειρί μου τὸν ἰσραὴλ ὃν τρόπον ἐλάλησας,
ecce ego pono vellus lane in
ἰδοὺ ἐγὼ ἀπερείδομαι τὸν πόκον τῶν ἐρίων ἐν τῷ
area. ⁊ si ros fuerit sup vellus solū ⁊ sup
ἅλωνι. καὶ ἐὰν δρόσος γένηται ἐπὶ τὸν πόκον μόνον καὶ ἐπὶ
oēm trā siccitas: ⁊ sciam ꝙ liberabis in ma
πᾶσαν τὴν γῆν ξηρασία, καὶ γνώσομαι ὅτι σώσεις ἐν χει
nu mea israel sicut locutus es. ⁊ factū est i
ρί μου τὸν ἰσραὴλ ὃν τρόπον ἐλάλησας. καὶ ἐγένετο οὕ
ta. ⁊ mane surrexit gedeō postridie ⁊ expressit vel
τως. καὶ ὤρθρισεν γεδεὼν τῇ ἐπαύριον καὶ ἀπεπίασεν τὸν πό
lus ⁊ destuxit ros ex vellere plena concha a
κον καὶ ἀπέσταξε δρόσος ἐκ τοῦ πόκου πλήρης λεκάνη ὕ
qua. ⁊ dixit gedeon ad deū: ne irascatur
δατος. καὶ εἶπεν γεδεὼν πρὸς τὸν θεόν, μὴ ὀργισθήτω ὁ
furor tuus in me: ⁊ loquar adhuc semel ⁊ tentabo
θυμός σου ἐν ἐμοί, καὶ λαλήσω ἔτι ἅπαξ καὶ πειράσω
adhuc semel in vellere: ⁊ fiat vltra siccitas sup
ἔτι ἅπαξ ἐν τῷ πόκῳ, καὶ γενηθήτω ἔτι ξηρασία ἐπὶ τὸν
vellus solū: sup āt oēm trā fiat ros. ⁊
πόκον μόνον, ἐπὶ δὲ πᾶσαν τὴν γῆν γενηθήτω δρόσος. καὶ
fecit deus sic in nocte illa: ⁊ facta est sic
ἐποίησεν ὁ θεὸς οὕτως ἐν τῇ νυκτὶ ἐκείνῃ, καὶ ἐγένετο ξηρα
citas sup vellus solū: sup āt oēm trā fu
σία ἐπὶ τὸν πόκον μόνον, ἐπὶ δὲ πᾶσαν τὴν γῆν ἐγέ
it ros.
νετο δρόσος.

Ca. 7.

Et mane cōsurrexit hierobaal ipse est gedeon ⁊ ois
Καὶ ὤρθρισεν ἱεροβάαλ αὐτός ἐστι γεδεὼν καὶ πᾶς
ppls q̄ cū ipso: ⁊ castrametati sūt sup fontē arod:
ὁ λαὸς ὁ μετ' αὐτοῦ, καὶ παρενέβαλον ἐπὶ πηγὴν ἀρώδ,
⁊ castra madiā erāt illi a septētriōe a col
καὶ παρεμβολὴ μαδιὰμ ἦν αὐτῷ ἀπὸ βορρᾶ ἀπὸ βου
le abor in valle. ⁊ dixit dn̄s ad ge
νοῦ τοῦ ἀβὼρ ἐν τῇ κοιλάδι. καὶ εἶπεν κύριος πρὸς τὸν γε
deon: multus ppls q̄ tecum itaqꝫ nō tradā ego
δεών, πολὺς ὁ λαὸς ὁ μετὰ σοῦ ὥστε μὴ παραδοῦναί με
madiā in manu illoꝝ: ne forte glorietur israel
τὴν μαδιὰμ ἐν χειρὶ αὐτῶν, μή ποτε καυχήσηται ἰσραὴλ
cōtra me dicēs: manus mea liberauit me. ⁊ dixit dn̄s ad
ἐπ' ἐμὲ λέγων, ἡ χείρ μου ἔσωσέν με. καὶ εἶπεν κύριος πρὸς
eum: loquere in aures ppli dicēs: qui formido
αὐτόν, λάλησον εἰς τὰ ὦτα τοῦ λαοῦ λέγων, τίς ὁ φοβού
losus ⁊ timidus: reuertatur. ⁊ recesserūt de
μενος καὶ δειλός, ἀποστραφήτω. καὶ ἐξώρμησαν ἀπὸ τοῦ
mōte galaad ⁊ reuersi sunt de pplo vigi
ὄρους τοῦ γαλαάδ καὶ ἀπεστράφησαν ἀπὸ τοῦ λαοῦ εἴκο
ti ⁊ duo milia: ⁊ decē milia remāserūt.
σι καὶ δύο χιλιάδες, καὶ δέκα χιλιάδες ὑπελείφθησαν.
⁊ dixit dn̄s ad gedeō: adhuc ppls multus: de
καὶ εἶπεν κύριος πρὸς γεδεών, ἔτι ὁ λαὸς πολύς, κατάγα
duc eos ad aquā: ⁊ pbabo illos tibi ibi. ⁊
γε αὐτοὺς εἰς τὸ ὕδωρ, καὶ δοκιμῶ αὐτούς σοι ἐκεῖ. καὶ
erit quem dixero ad te: hic ibit tecum: ip
ἔσται ὃν ἂν εἴπω πρός σε, οὗτος πορεύσεται μετὰ σοῦ, αὐ
se ibit tecum. ⁊ oēm quem dixero ꝙ non
τὸς πορεύσεται μετὰ σοῦ. καὶ πάντα ὃν ἂν εἴπω ὅτι οὐ
ibit tecum: ⁊ ipse nō ibit. ⁊ de
πορεύσεται μετὰ σοῦ, καὶ αὐτὸς οὐ πορεύσεται. καὶ κατεβί
duxit pplm in aquā. ⁊ dixit dn̄s ad gede
βασεν τὸν λαὸν εἰς τὸ ὕδωρ. καὶ εἶπεν κύριος πρὸς γεδε
on: ois qui lābuerit lingua sua ex aqua sic
ών, πᾶς ὃς ἂν λάψῃ τῇ γλώσσῃ αὐτοῦ ἐκ τοῦ ὕδατος ὡς
lābuerit canis: statues eū seorsum. ⁊ ois q̄
ἂν λάψῃ ὁ κύων, στήσεις αὐτὸν κατὰ μόνας. καὶ πᾶς ὃς
flexerit in genua sua vt bibat: separabis
ἂν κάμψῃ ἐπὶ τὰ γόνατα αὐτοῦ τοῦ πιεῖν, μεταστήσεις
eum seorsum. ⁊ fuit numerus oīs eoꝝ q̄ lābuerūt
αὐτὸν καθ' αὑτόν. καὶ ἐγένετο ἀριθμὸς πᾶς τῶν λαψάντων
in lingua sua trecēti
ἐν τῇ γλώσσῃ αὐτῶν τριακόσιοι

saluū facis per manum meā populū israel sicut locutus es: ponam hoc vellus lane in area. Si ros in solo vellere fuerit: & in omni terra siccitas: sciā ꝙ p manū meā sicut locutus es liberabis israel. Factūqꝫ ē ita. Et de nocte cōsurgēs expresso vellere cōchā rore impleuit. Dixitqꝫ rursus ad deū. Ne irascatur furor tuꝰ contra me: si adhuc semel tentauero signū q̄rēs i vellere. Oro vt solū vellꝰ siccū sit: & omnis terra rore madēs. Fecitqꝫ deus nocte illa vt postulauerat: & fuit siccitas in solo vellere: et ros i oī terra.

7. Igitur hierobaal qui & gedeō de nocte cōsurgēs & ois ppls cū eo venit ad fontē q vocatur arad. Erāt aūt castra madiā i valle ad septentrionalē plagā collis excelsi. Dixitqꝫ dn̄s ad gedeō. Multus tecum est ppls nec tradetur madiā in māus eius: ne glorietur cōtra me isrł: & dicat meis viribus liberatus sū. Loquere ad populū & cūctis audiētibus p̄dica. Qui formidolosus & timidus ē reuertatur. Recesserūtqꝫ de mōte galaad: & reuersi sūt ex pplo viginti duo milia viroꝝ: & tm̄ decē milia remāserūt. Dixitqꝫ dominus ad gedeon. Adhuc ppls m̄tus ē. Duc eos ad aquas: & ibi pbabo illos: & de quo dixero tibi vt tecū vadat: ipse pergat. quē ire prohibuero: reuertatur. Cumqꝫ descendisset populus ad aquas: dixit dominus ad gedeō. Qui manu & lingua lambuerint aquas sicut solēt canes lambere separabis eos seorsū: qui āt curuatis genibus biberint: i altera pte erūt. Fuit itaqꝫ numerus eoꝝ qui māu ad os pīciēte aqs lambuerant trecenti

מושיע בידי את ישראל כאשר — ישע
דברת: הנה אנכי מציג את גזת הצמר — יצג גזז
בגרן אם טל יהיה על הגזה לבדה — היה בדד
ועל כל הארץ חרב וידעתי כי
תושיע בידי את ישראל כאשר
דברת: ויהי כן וישכם ממחרת ויזר — היה שכם
את הגזה וימץ טל מן הגזה מלא — זור מצץ
הספל מים: ויאמר גדעון אל האלהים
אל יחר אפך בי ואדברה אך הפעם — חרה דבר
אנסה נא רק הפעם בגזה יהי נא — נסה
חרב אל הגזה לבדה ועל כל הארץ — בדד
יהיה טל: ויעש אלהים כן בלילה — עשה
ההוא ויהי חרב אל הגזה לבדה ועל
כל הארץ היה טל: וישכם — Cap. vij.
ירבעל הוא גדעון וכל העם אשר
אתו ויחנו על עין חרד ומחנה מדין — חנה חנה
היה לו מצפון מגבעת המורה בעמק: — צפן ירה
ויאמר יהוה אל גדעון רב העם אשר
אתך מתתי את מדין בידם פן — נתן
יתפאר עלי ישראל לאמר ידי — פאר
הושיעה לי: ועתה קרא נא באזני — ישע
העם לאמר מי ירא וחרד ישב — שוב
ויצפר מהר הגלעד וישב מן העם — צפר
עשרים ושנים אלף ועשרת — שנה
אלפים נשארו: ויאמר יהוה אל — שאר אמר
גדעון עוד העם רב הורד אותם — ירד את
אל המים ואצרפנו לך שם והיה — צרף
אשר אמר אליך זה ילך אתך הוא
ילך אתך וכל אשר אמר אליך זה
לא ילך עמך הוא לא ילך: ויורד
את העם אל המים ויאמר יהוה אל
גדעון כל אשר ילק בלשונו מן — לקק
המים כאשר ילק הכלב תציג — יצג בדד
אותו לבד וכל אשר יכרע על ברכיו — כרע שתה
לשתות: ויהי מספר המלקקים — היה ספר
בידם אל פיהם שלש מאות — כפה

איש וכל יתר העם כרעו על ברכיהם
לשתות מים: ויאמר יהוה אל גדעון אמר
בשלש מאות האיש המלקקים
אושיע אתכם ונתתי את מדין ישע נתן
בידך וכל העם ילכו איש למקמו: קום
ויקחו את צדה העם בידם ואת לקח צוד
שופרתיהם ואת כל איש ישראל
שלח איש לאהליו ובשלש מאות
האיש החזיק ומחנה מדין היה לו חזק חנה
מתחת בעמק: ויהי בלילה ההוא היה
ויאמר אליו יהוה קום רד במחנה ירד
כי נתתיו בידך: ואם ירא אתה נתן
לרדת רד אתה ופורה נערך אל
המחנה: ושמעת מה ידברו ואחר דבר
תחזקנה ידיך וירדת במחנה וירד חזק
הוא ופורה נערו אל קצה החמשים
אשר במחנה: ומדין ועמלק וכל בני
קדם נפלים בעמק כארבה לרב רבה
ולגמליהם אין מספר כחול שעל ספר על
שפת הים לרב: ויבא גדעון והנה שפה בוא
איש מספר לרעהו חלום ויאמר ספר חלם
הנה חלום חלמתי והנה צלול לחם צלה
שערים מתהפך במחנה מדין הפך
ויבא עד האהל ויכהו ויפל ויהפכהו נכה
למעלה ונפל האהל: ויען רעהו נפל עלה
ויאמר אין זאת בלתי אם חרב ענה אמר
גדעון בן יואש איש ישראל נתן
האלהים בידו את מדין ואת כל
המחנה: ויהי כשמע גדעון את מספר חנה היה
החלום ואת שברו וישתחו וישב ספר חלם
אל מחנה ישראל ויאמר קומו כי שחה שוב
נתן יהוה בידכם את מחנה מדין:
ויחץ את שלש מאות האיש שלשה חצה מאה
ראשים ויתן שופרות ביד כלם נתן
וכדים רקים ולפדים בתוך הכדים: כד לפד
ויאמר אליהם ממני תראו וכן ראה

viri: ois aũt reliq̃ multitudo flexo poplite biberat. Et ait dñs ad gedeõ. In trecẽtis viris q lãbuerunt aq̃s liberabo vos & tradã ĩ mãu tua madiã: ois aũt reliqua mltitudo reuertatur in locũ suũ. Sũptis itaq; p numero cibariis & tubis: oẽm reliquã multitudinẽ abire pcepit ad tabernacl̃a sua: et ip̃e cũ trecẽtis viris se certamini dedit. Castra aũt madiã erãt subter in valle. Eadẽ nocte dixit dñs ad eũ. Surge & descende in castra: quia tradidi eos in manu tua. Sin aũt solus ire formidas descẽdat tecum phara puer tu9. Et cum audieris qd loquãtur: tũc cõfortabũtur manus tue: & securior ad hostiũ castra descẽdes. Descẽdit ergo ip̃e & phara puer eius in partẽ castrorũ: vbi erãt armatorũ vigilie. Madian aũt & amalech & oẽs oriẽtales populi fusi iacebãt in valle vt locustarũ multitudo. Cameli aũt innumerabiles erãt: sicut arena q̃ iacet ĩ littore maris. Cũq; venisset gedeõ narrabat aliqs somniũ pximo suo: & in hũc modũ referebat qđ viderat. Vidi somniũ & videbatur mihi quasi subcinericius panis ex ordeo volui: & in castra madian descendere: cunq; peruenisset ad tabernaculum percussit illud: atq; subuertit: & terre funditus coequauit. Respõdit is cui loquebatur. Non est hoc aliud nisi gladius gedeonis filii ioas viri israelite. Tradidit enim dominus in manus eius madian & omnia castra eius. Cunq; audisset gedeõ somnium & interpretationem eius adorauit & reuersus est ad castra israel: & ait. Surgite tradidit enim dñs in manus nr̃as castra madian. Diuisitq; trecentos viros in tres partes & dedit tubas in manibus eorum: lagenasq; vacuas ac lãpades in medio lagenarũ. Et dixit ad eos. Quod me facere videritis: hoc ccccc

viri: & ois reliquus pplo flexi sunt in ge
ἄνδρες, καὶ πᾶς ὁ ἐπίλοιπος τοῦ λαοῦ ἔκαμψαν ἐπὶ τὰ γό
nua sua vt biberẽt aquã. & dixit dñs ad gedeon:
νατα αὐτῶν τοῦ πιεῖν ὕδωρ. καὶ εἶπε κύριος πρὸς γεδεών,
in trecentis viris q̃ lãbuerũt liberabo vos:
ἐν τοῖς τριακοσίοις ἀνδράσι τοῖς λάψασι σώσω ὑμᾶς,
& tradã madiã in manu tua. & ois pplo reuer
καὶ δώσω τὴν μαδιὰμ ἐν χειρί σου. καὶ πᾶς ὁ λαὸς ἀποσ
tatur vir in locũ suũ. & sumpsit cibaria
τρεχέτω ἀνὴρ εἰς τὸν τόπον αὐτοῦ. καὶ ἔλαβεν τὸν ἐπισι
ria ppli in manu illoꝝ & buccinas coꝝ:
τισμὸν τοῦ λαοῦ ἐν τῇ χειρὶ αὐτῶν καὶ τὰς κερατίνας αὐτῶν,
& oẽm virũ israel misit in tabnaculũ suũ.
καὶ πάντα ἄνδρα ἰσραὴλ ἐξαπέστειλεν εἰς τὸ σκήνωμα αὐτοῦ.
at trecentos viros sumpsit. at castra ma
τῶν δὲ τριακοσίων ἀνδρῶν ἐκράτησεν. ἡ δὲ παρεμβολὴ μα
diam erãt ibi subtus in valle. & factũ est in no
διὰμ ἦν αὐτοῦ ὑποκάτωθεν ἐν τῇ κοιλάδι. καὶ ἐγενήθη ἐν τῇ νυ
cte illa & dixit ad eũ dñs: surge descẽde in
κτὶ ἐκείνῃ καὶ εἶπε πρὸς αὐτὸν κύριος, ἀνάστα κατάβηθι εἰς τὴν
castra: q2 tradidi ea in manu tua. si aũt for
παρεμβολήν, ὅτι παρέδωκα αὐτὴν ἐν τῇ χειρί σου. εἰ δὲ φο
midas tu descẽdere: descẽde tu & phara puer tuus
βῇ σὺ καταβῆναι, κατάβηθι σὺ καὶ φαρὰ τὸ παιδάριόν σου
in castra: & audies qđ loquãtur. & post hec
εἰς τὴν παρεμβολήν, καὶ ἀκούσῃ τί λαλοῦσι. καὶ μετὰ ταῦ
cõfortabũtur manus tue: & descẽdes in castra.
τα ἐνισχύσουσιν αἱ χεῖρές σου, καὶ καταβήσῃ ἐν τῇ παρεμ
stra. & descẽdit ipse & phara puer eius ĩ par
βολῇ. καὶ κατέβη αὐτὸς καὶ φαρὰ τὸ παιδάριον αὐτοῦ εἰς μέ
tem quinquaginta q̃ in castris. & madiã &
ρος τῶν πεντήκοντα τῶν ἐν τῇ παρεμβολῇ. καὶ μαδιὰμ καὶ
amalec & oẽs filij orientis castrametati sũt
ἀμαλὴκ καὶ πάντες οἱ υἱοὶ ἀνατολῶν παρεμβεβλήκεισαν
in valle vt locusta in multitudinẽ: & camelo꞉ illoꝝ
ἐν τῇ κοιλάδι ὡς ἀκρὶς εἰς πλῆθος, καὶ ταῖς καμήλοις αὐτῶν
nõ est numerus: sed erãt sicut arena q̃ est sup labiũ
οὐκ ἔστιν ἀριθμός, ἀλλ' ἦσαν ὥσπερ ἡ ἄμμος ἡ ἐπὶ τὸ χεῖλος
maris in multitudinẽ. & intrauit gedeon: & ecce vir
τῆς θαλάσσης εἰς πλῆθος. καὶ εἰσῆλθεν γεδεών, καὶ ἰδοὺ ἀνὴρ
narrabat proximo suo somniũ. & dicebat: ecce
ἐξηγεῖτο τῷ πλησίον αὐτοῦ τὸ ἐνύπνιον. καὶ εἶπεν, ἰδοὺ τὸ
somniũ qđ somniaui. & ecce subcinericius panis ordeaceus q̃
ἐνύπνιον ὃ ἐνυπνιάσθην. καὶ ἰδοὺ μαγὶς ἄρτου κριθίνου κυ
voluebatur in castris madiã: & venit vsq; ad taber
λιομένη ἐν τῇ παρεμβολῇ μαδιάμ, καὶ ἦλθεν ἕως τῆς σκη
naculũ madiã: & percussit illud: atq; subuertit illud:
νῆς μαδιάμ, καὶ ἐπάταξεν αὐτήν, καὶ κατέστρεψεν αὐτήν,
& cecidit tabernaculũ. & respõdit proximus illius &
καὶ ἔπεσεν ἡ σκηνή. καὶ ἀπεκρίθη ὁ πλησίον αὐτοῦ καὶ
dixit: nõ est hic sed gladius gedeõis filij ioas
εἶπεν, οὐκ ἔστιν αὕτη ἀλλ' ἢ ῥομφαία γεδεὼν υἱοῦ ἰωὰς
viri israel. tradidit deus in manu illius ma
ἀνδρὸς ἰσραήλ. παρέδωκεν ὁ θεὸς ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ τὴν μα
diam & oia castra. & factũ est postq̃ audi
διὰμ καὶ πᾶσαν τὴν παρεμβολήν. καὶ ἐγένετο ὡς ἤκου
uit gedeon narrationẽ somnij & interpretationẽ e
σεν γεδεὼν τὴν διήγησιν τοῦ ἐνυπνίου καὶ τὴν σύγκρισιν αὐ
ius: & adorauit dñm: & reuersus est in ca
τοῦ, καὶ προσεκύνησεν κυρίῳ, καὶ ὑπέστρεψεν εἰς τὴν πα
stra israel. & dixit: surgite q̃m tradidit
ρεμβολὴν ἰσραήλ. καὶ εἶπεν, ἀνάστητε ὅτι παρέδωκεν
dñs in manus vr̃as castra madiã: & diui
κύριος ἐν χερσὶν ὑμῶν τὴν παρεμβολὴν μαδιάμ, καὶ διεῖ
sit trecentos viros in tres pricipat꞉: & de
λεν τοὺς τριακοσίους ἄνδρας εἰς τρεῖς ἀρχάς, καὶ ἔδω
dit buccinas in manu oium & lagenas vacuas & lam
κεν κερατίνας ἐν χειρὶ πάντων καὶ ὑδρίας κενὰς καὶ λαμ
pades in medio lagenarũ. & dixit ad eos:
πάδας ἐν μέσῳ τῶν ὑδριῶν. καὶ εἶπεν πρὸς αὐτούς,
a me videbitis: & sic
ἀπ' ἐμοῦ ὄψεσθε, καὶ οὕτως ccccccccccccccccccccc

facietis. & ego ecce ingredior in medio ca-
ποιήσετε. καὶ ἐγὼ ἰδοὺ εἰσπορεύομαι ἐν μέσῳ τῆς παρ
strorum: & erit sicut fecero sic facietis. & per-
εμβολῆς, καὶ ἔσται ὡς ἂν ποιήσω οὕτως ποιήσετε. καὶ σαλ
sonabo buccina ego & oes qui meum: & clan-
πίσω τῇ κερατίνῃ ἐγὼ καὶ πάντες οἱ μετ' ἐμοῦ, καὶ σαλ
getis buccinis & vos in circuitu oium ca-
πιεῖτε ταῖς κερατίναις καὶ ὑμεῖς κύκλῳ ὅλης τῆς παρεμ
strorum: & dicetis dño & gedeoni. & ingressus ẽ
βολῆς, καὶ ἐρεῖτε τῷ κυρίῳ καὶ τῷ γεδεών. καὶ εἰσῆλθεν
gedeon & cẽtum viri qui cũ eo in parte castro-
γεδεὼν καὶ ἑκατὸν ἄνδρες οἱ μετ' αὐτοῦ ἐν μέρει τῆς παρεμ
rum incipiẽte custodia media: verũ susci-
βολῆς ἀρχομένης τῆς φυλακῆς τῆς μεσούσης, πλὴν ἐγείρ
tatione suscitauerũt seruantes. & clãxerũt bucci-
οντες ἤγειραν τοὺς φυλάσσοντας. καὶ ἐσάλπισαν ταῖς κερατί
nis & cõploserũt lagenas q̃ in manib⁹ eo℞:
ναις καὶ ἐξετίναξαν τὰς ὑδρίας τὰς ἐν ταῖς χερσὶν αὐτῶν,
& clanxerũt tres pricipat⁹ buccinis: & cõ-
καὶ ἐσάλπισαν αἱ τρεῖς ἀρχαὶ ταῖς κερατίναις, καὶ συ
fregerũt hydrias: & ceperũt in manu sinistra
νέτριψαν τὰς ὑδρίας, καὶ ἐλάβοντο ἐν τῇ χειρὶ τῇ ἀριστερᾷ
sua lampadas: & in dextra eo℞ bucci-
αὐτῶν τῶν λαμπάδων, καὶ ἐν τῇ δεξιᾷ αὐτῶν αἱ κερατί
ne ad clangendũ. & exclamauerũt gladius dño &
ναι τοῦ σαλπίζειν. καὶ ἀνέκραξαν ῥομφαία τῷ κυρίῳ καὶ
gedeoni. & steterũt singulus in loco suo in circuitu ca-
τῷ γεδεών. καὶ ἔστησαν ἕκαστος καθ' ἑαυτὸν κύκλῳ τῆς παρ
stro℞. & cucurrerũt oia castra & significauerũt:
εμβολῆς καὶ ἔδραμον πᾶσα ἡ παρεμβολὴ καὶ ἐσήμαναν,
& fugerũt. & clanxerũt trecente buccine. &
καὶ ἔφυγον. καὶ ἐσάλπισαν αἱ τριακόσιαι κερατίναι. καὶ
posuit dñs gladiũ viri in proximo suo & in
ἔθηκε κύριος μάχαιραν ἀνδρὸς ἐν τῷ πλησίον αὐτοῦ καὶ ἐν
oibus castris. & fugerũt castra. vsq; ad
ὅλῃ τῇ παρεμβολῇ. καὶ ἔφυγεν ἡ παρεμβολή. ἕως τῆς
bethasetta. & fuerũt cõgregata vsq; ad crepidinẽ abelmeula
βαιθασεττά. καὶ ἦν συνηγμένη ἕως χείλους ἀβελμεουλὰ
& in tabath. & clamauit vir israel de nephthalim
καὶ ἐπὶ ταβάθ. καὶ ἐβόησεν ἀνὴρ ἰσραὴλ ἐκ νεφθαλὶμ
& ex aser & de oĩni manasse: & persecuti sũt post
καὶ ἐξ ἀσὴρ καὶ ἐκ παντὸς μανασσῆ, καὶ κατεδίωξαν ὀπί
madiã. & nũcios misit gedeon in oĩni mõte
σω μαδιάμ. καὶ ἀγγέλους ἐξαπέστειλε γεδεὼν ἐν παντὶ ὄρει
ephraim dicẽs: descẽdite in occursum madiã: & oc-
ἐφραὶμ λέγων, καταβῆτε εἰς συνάντησιν μαδιάμ, καὶ κα
cupate vobis aquã vsq; ad bethbera: & iordanẽ.
ταλάβετε ἑαυτοῖς τὸ ὕδωρ ἕως βαιθβηρὰ καὶ τὸν ἰορδάνην.
& clamauit oĩs vir ephraim & preoccupauerũt si-
καὶ ἐβόησε πᾶς ἀνὴρ ἐφραὶμ καὶ προκατελάβοντο ἑαυ
bi aquã vsq; ad bethbera & iordanẽ. & cõprehẽderũt
τοῖς ὕδωρ ἕως βαιθβηρὰ καὶ τὸν ἰορδάνην. καὶ συνέλαβον
duos pricipes madiã oreb & zeb: & inter-
τοὺς δύο ἄρχοντας μαδιὰμ τὸν ὠρὴβ καὶ τὸν ζήβ, καὶ ἀπέ
fecerũt oreb in sur oreb: & zeb interfecerũt in
κτειναν τὸν ὠρὴβ ἐν σοὺρ ὠρήβ, καὶ τὸν ζὴβ ἀπέκτειναν ἐν
torculari zeb. & persecuti sũt madiam: & ca-
ἰακεβ ζήβ. καὶ κατεδίωξαν τὴν μαδιάμ, καὶ τὴν κε
put oreb & zeb portauerũt ad gedeon ex trans
φαλὴν ὠρὴβ καὶ ζὴβ ἤνεγκαν πρὸς γεδεὼν ἐκ τοῦ πέ
iordanẽ.
ραν τοῦ ἰορδάνου.

Ca. 1.

Et dixit ad eũ vir ephraim: qđ ver-
Καὶ εἶπεν πρὸς αὐτὸν ἀνὴρ ἐφραίμ, τί τὸ ῥῆ
bũ hoc qđ fecisti nobis vt nõ vocares nos cum p-
μα τοῦτο ὃ ἐποίησας ἡμῖν τοῦ μὴ καλέσαι ἡμᾶς ὅτε ἐξε
gereς ad pugnãdũ contra madiam? & obiurgabãtur cum
πορεύου πολεμῆσαι ἐν τῇ μαδιάμ; καὶ ἐκρίνοντο μετ'
eo fortiter.
αὐτοῦ κραταιῶς.

facite. Ingrediar ptem
castrorum
& quod fecero sectami
ni.
Quãdo personuerit tu
ba in manu mea:
vos quoq;
per castrorum
circuitum clangite &
conclamate domino
& gedeõi. Ingressusq;
est gedeõ & trecẽti viri
q erãt cũ eo ĩ ptem ca-
strorũ incipiẽtibus
vigiliis noctis medie:
& custodib⁹ suscitatis
ceperunt buccinis clan
gere:
& cõplodere inter se la
genas. Cũq; p gyrũ ca
strorũ in tribus psona
rent locis &
hydrias cõfregissẽt te-
nuerũt sinistris
mãibus lãpades et de
xtris sonãtes tubas
clamaueruntq; gladius
dñi & gedeonis:
stãtes singuli ĩ loco suo
p circuitũ castro℞ ho-
stilium. Oia itaq; castra
turbata sũt & vociferã-
tes vlulãtesq; fugerunt.
Et nihilominus insiste-
bãt trecenti viri bucci-
nis psonãtes. Immisitq;
dñs gladiũ ĩ omnibus
castris & mutua se cede
trũcabãt fugientes vsq;
ad bethseca & crepidem
abelmeula ĩ thebbath.
Cõclamãtes aũt viri is
rael de neptali & aser
& oĩni manasse perse-
q̃bãtur madiã. Misitq;
gedeõ nũcios in omnẽ
montẽ effraĩ dicẽs. De
scẽdite ĩ occursũ madiã:
& occupate aq̃s vsq;
bethbera: atq; iorda-
nẽ. Clamauitq; oĩs ef-
fraim & preoccupauit
aquas atq; iordanẽ vs-
q; bethbera.
Apprehensosq; duos
viros madian
oreb & zeb: interfecit
oreb in petra
oreb: zeb vero in tor-
culari zeb.
Et psecuti sũt madian:
capita oreb & zeb por
tantes ad gedeon tran
fluẽta iordanis. 8.
Dixeruntq; ad eum
viri.
effraim. Quid est hoc
qđ facẽ voluisti vt nos
nõ vocares cũ ad pu-
gnam
pgeres contra madian?
iurgãtes fortiter & pro

תעשו והנה אנכי בא בקצה המחנה | עשה בוא
והיה כאשר אעשה כן תעשון׃
ותקעתי בשופר אנכי וכל אשר | שפר
אתי ותקעתם בשופרות גם אתם
סביבות כל המחנה ואמרתם ליהוה | סבב
ולגדעון׃ ויבא גדעון ומאה איש | בוא
אשר אתו בקצה המחנה ראש
האשמרת התיכנה אך הקם הקימו | שמר תוך
את השמרים ויתקעו בשופרות | קום תקע
ונפוץ הכדים אשר בידם׃ ויתקעו | נפץ
שלשת הראשים בשופרות וישברו | שבר
הכדים ויחזיקו ביד שמאלם | חזק שמאל
בלפידים וביד ימינם השופרות | ימן
לתקוע ויקראו חרב ליהוה ולגדעון׃ | קרא
ויעמדו איש תחתיו סביב למחנה | עמד סבב
וירץ כל המחנה ויריעו וינוסו׃ ויתקעו | רוץ נוס
רוע
שלש מאות השופרות וישם יהוה | מאה שום
את חרב איש ברעהו ובכל המחנה
וינס המחנה עד בית השטה צררתה
עד שפת אבל מחולה על טבת׃ ויצעק | שפה צעק
איש ישראל מן נפתלי ומן אשר
ומן כל מנשה וירדפו אחרי מדין׃ | רדף
ומלאכים שלח גדעון בכל הר אפרים | לאך
לאמר רדו לקראת מדין ולכדו | ירד
להם את המים עד בית ברה ואת
הירדן ויצעק כל איש אפרים
וילכדו את המים עד בית ברה ואת | לכד
הירדן׃ וילכדו שני שרי מדין את | שנה שור
ערב ואת זאב ויהרגו את ערב בצור | הרג
ערב ואת זאב הרגו ביקב זאב
וירדפו אל מדין וראש ערב וזאב | רדף
הביאו אל גדעון מעבר לירדן׃ | בוא

Cap. viij.

ויאמרו אליו איש | אמר
אפרים מה הדבר הזה עשית לנו | עשה
לבלתי קראות לנו כי הלכת להלחם | לחם
במדין ויריבון אתו בחזקה׃ | ריב

ויאמר אליהם מה עשיתי עתה ככם
הלא טוב עללות אפרים מבציר | בצר
אביעזר: בידכם נתן אלהים את
שרי מדין את ערב ואת זאב ומה
יכלתי עשות ככם אז רפתה רוחם | רפה
מעליו בדברו הדבר הזה: ויבא גדעון | בוא
הירדנה עבר הוא ושלש מאות | מאה
האיש אשר אתו עיפים ורדפים:
ויאמר לאנשי סכות תנו נא ככרות | נתן
לחם לעם אשר ברגלי כי עיפים
הם ואנכי רדף אחרי זבח וצלמנע
מלכי מדין: ויאמר שרי סכות הכף
זבח וצלמנע עתה בידך כי נתן
לצבאך לחם: ויאמר גדעון לכן
בתת יהוה את זבח ואת צלמנע בידי | נתן
ודשתי את בשרכם את קוצי המדבר | דוש תר
ואת הברקנים: ויעל משם פנואל | עלה
וידבר אליהם כזאת ויענו אתו | דבר ענה
אנשי פנואל כאשר ענו אנשי
סכות: ויאמר גם לאנשי פנואל | אמר
לאמר בשובי בשלום אתץ את | שלם נתץ
המגדל הזה: וזבח וצלמנע בקרקר | גדל קבר
ומחניהם עמם כחמשת עשר אלף | חנה
כל הנותרים מכל מחנה בני קדם | יתר
והנפלים מאה ועשרים אלף איש
שלף חרב: ויעל גדעון דרך השכוני | עלה שכן
באהלים מקדם לנבח ויגבהה ויך | נכה
את המחנה והמחנה היה בטח: וינסו | נוס
זבח וצלמנע וירדף אחריהם וילכד | רדף לכד
את שני מלכי מדין את זבח ואת | שנה
צלמנע וכל המחנה החריד: וישב | חרד שוב
גדעון בן יואש מן המלחמה מלמעלה | לחם עלה
החרס: וילכד נער מאנשי סכות
וישאלהו ויכתב אליו את שרי | שאל כתב
סכות ואת זקניה שבעים ושבעה | שור בוא
איש: ויבא אל אנשי סכות ויאמר

pe vim īferētes. Quibus
ille rñdit. Quid ei tale
facere potui q̄le vos fe-
cistis. Nonne melior ē
racemus effrai vinde-
miis abiezer. In man⁹
vr̄as de⁹ tradidit prīci
pes madiā: oreb & zeb
Quid tale facere potui
q̄le vos fecistis: Q̄d cū
locut⁹ eēt reqeuit spiri-
tus eor̄ quo tumebāt cō
tra eū. Cūq; venisset ge
deō ad iordanē trāsiuit
eū cū trecētis viris q̄ se
cū erāt: & p̄ lassitudine
fugiētes p̄sequi non po
terāt. Dixitq; ad viros
soccoth: date obsecro
panes pp̄lo qui mecū
ē: quia valde defecerūt
vt possim⁹ p̄sequi ze-
bee & salmāa reges ma
diā. Rñderūt principes
soccoth: Forsitā palme
manuū zebee & salmāa
in manu tua sūt: & idcir
co postulas vt dem⁹ ex
ercitui tuo pāes. Quib⁹
ille ait. Cū ergo tradi-
derit dñs zebee & sal-
māa ī man⁹ meas: cōte
rā carnes vr̄as cū spinis
tribulisq; deserti. Et i-
de cōscendēs vēit ī pha
nuel: locutusq; ē ad vi-
ros loci illius silia. Cui
& illi rñderūt sicut res-
ponderāt viri soccoth.
dixit itaq; eis. oooooooooo
Cum reuersus fuero vi
ctor ī pace destruam ooo
turrim hāc. zebee autē
& salmāa requiescebāt
cum om̄i exercitu suo.
Quindeci em̄ milia vi-
ri remāserant ex oībus
turmis orietaliū pp̄lo
rū cesis centū vigīti mi
libus bellatorum & oooo
educētiū gladiū. Ascē
densq; gedeō p̄ viā eorū
qui ī tabernaculis mo-
rabātur ad orietalē par
tē nobe & iecbaa: pcus
sit castra hostium qui se
curi erāt & nihil aduersi
suspicabātur: fugerūtq;
zebee & salmana quos
p̄sequēs gedeō cōpre-
hendit turbato oī exer
citu eorū. Reuertēsq; oo
de bello ante ooo ooooo
oooooooooooooooooooooooo
solis ortū apprehēdit
puer̄ de viris soccoth
interrogauitq; eū noīa
principū & seniorum
soccoth. & descripsit se
ptuaginta septem ooooo
viros. Venitq; ad soc
coth & dixit eis. oooooooo

τ dixit ad eos: q̄d feci nūc sicut vos: nō
καὶ εἶπεν πρὸς αὐτούς, τί ἐποίησα νῦν καθὼς ὑμεῖς, οὐ-
ne melior racemus ephraim q̄ vindemia abiezer. in ma
χὶ κρεῖττον ἐπιφύλλιον ἐφραὶμ ἢ τρυγητὸς ἀβιέζερ. ἐν χει-
nū vr̄am tradidit dñs principes madiā o
ρὶ ὑμῶν παρέδωκεν κύριος τοὺς ἄρχοντας μαδιὰμ τὸν ὠ-
reb τ zeb. τ q̄d potui facere sicut vos:
ρὴβ καὶ τὸν ζὴβ. καὶ τί ἠδυνήθην ποιῆσαι καθὼς ὑμεῖς;
tunc requieuit sp̄ūs eor̄ ab eo cū loq̄retur
τότε ἀνῆκεν τὸ πνεῦμα αὐτῶν ἀπ' αὐτοῦ ἐν τῷ λαλῆσαι
ille cū eis sermonē hunc. τ venit gedeon ad
αὐτὸν μετ' αὐτῶν τὸν λόγον τοῦτον. καὶ ἦλθεν γεδεὼν ἐπὶ
iordanē: τ trāsiuit ipse τ trecēti viri q̄
τὸν ἰορδάνην, καὶ διέβη αὐτὸς καὶ οἱ τριακόσιοι ἄνδρες οἱ
cū eo alis deficiētes τ famescētes. τ dixit
μετ' αὐτοῦ ὀλιγοψυχοῦντες καὶ πεινῶντες. καὶ εἶπεν τοῖς
viris socchoth: date tā panes in nutrimētū po
ἀνδράσιν σοκχώθ, δότε δὴ ἄρτους εἰς τὴν τροφὴν τῷ λα-
pulo qui est mecū q̄m famescūt. ego aūt p̄sequor post zebee τ
ῷ τῷ μετ' ἐμοῦ ὅτι πεινῶσιν. ἐγὼ δὲ διώκω ὀπίσω ζεβεὲ καὶ
salmana reges madiā. τ dixerūt principes so
σαλμανὰ βασιλέων μαδιάμ. καὶ εἶπον οἱ ἄρχοντες σο-
choth: nūq̄d man⁹ zebee τ salmana nunc in manu tua:
κχώθ, μὴ χεὶρ ζεβεὲ καὶ σαλμανὰ νῦν ἐν τῇ χειρί σου,
vt demus exercitui tuo panes: τ dixit gedeon:
ὅτι δώσωμεν τῇ στρατιᾷ σου ἄρτους; καὶ εἶπεν γεδεών,
nō sic cū dederit dñs zebee τ salma
οὐχ οὕτως ἐν τῷ δοῦναι κύριον τὸν ζεβεὲ καὶ τὸν σαλμα-
na in manū meā: τ cōteram carnes vr̄as in
νὰ ἐν τῇ χειρί μου, καὶ καταξανῶ τὰς σάρκας ὑμῶν ἐν ταῖς
spinis deserti τ in tribulis. τ ascēdit il
ἀκάνθαις τῆς ἐρήμου καὶ ἐν ταῖς τριβόλοις. καὶ ἀνέβη ἐκεῖ-
linc in phanuel: τ locutus est ad eos iuxta hec.
θεν εἰς φανουήλ, καὶ ἐλάλησεν πρὸς αὐτοὺς κατὰ ταῦτα.
τ respōderūt ei viri phanuel quēadmodū respō
καὶ ἀπεκρίθησαν αὐτῷ ἄνδρες φανουὴλ ὃν τρόπον ἀπεκρί-
derūt ei viri socchoth. τ locutus est viris pha
θησαν αὐτῷ οἱ ἄνδρες σοκχώθ. καὶ εἶπεν τοῖς ἀνδράσι φα-
nuel dicēs: cū reuersus fuero ego cū pace destru-
νουὴλ λέγων, ἐν τῷ ἐπιστρέφειν με μετ' εἰρήνης κατασκά-
am turrim hanc. τ zebee τ salmana in carca
ψω τὸν πύργον τοῦτον. καὶ ζεβεὲ καὶ σαλμανὰ ἐν καρκὰρ
τ castra eor̄ cum eis vt quinq; τ dec
καὶ ἡ παρεμβολὴ αὐτῶν μετ' αὐτῶν ὡς πέντε καὶ δέκα
milia oēs qui remāserant in oībus ca
χιλιάδες πάντες οἱ καταλειφθέντες ἐν πάσῃ τῇ παρεμ-
stris filior̄ orientis. τ q̄ ceciderūt fuerūt cētū τ vi
βολῇ υἱῶν ἀνατολῶν. καὶ οἱ πεπτωκότες ἦσαν ἑκατὸν καὶ εἴ-
ginti milia viror̄ educētiū gladiū. τ ascēdit
κοσι χιλιάδες ἀνδρῶν ἐσπασμένων ῥομφαίαν. καὶ ἀνέβη
gedeon viam eor̄ q̄ morabātur in tabnaculis ab oriente
γεδεὼν ὁδὸν τῶν κατοικούντων ἐν σκηναῖς ἀπὸ ἀνατολῶν
nabai τ e regione nabe: τ percussit ca
τῆς ναβαὶ καὶ ἐξεναντίας ναβέ, καὶ ἐπάταξεν τὴν παρεμ-
stra. at castra fuerūt cōfidētia. τ fugit zebee
βολήν. ἡ δὲ παρεμβολὴ ἦν πεποιθυῖα. καὶ ἔφυγεν ζεβεὲ
τ salmana: τ p̄secut⁹ est post eos: τ cōprehēdit
καὶ σαλμανά, καὶ ἐδίωξεν ὀπίσω αὐτῶν, καὶ ἐκράτησεν
duos reges madiā zebee τ salmana τ om
τοὺς δύο βασιλεῖς μαδιὰμ ζεβεὲ καὶ τὸν σαλμανὰ καὶ πᾶ-
nia castra eor̄ euertit. τ reuersus ē gede
σαν τὴν παρεμβολὴν αὐτῶν ἐξέστρεψεν. καὶ ἀνέστρεψεν γεδε-
on filius ioas ex bello ab ascensiōe ares: τ cōprehēdit
ὼν υἱὸς ἰωὰς ἐκ τοῦ πολέμου ἀπὸ ἀναβάσεως ἀρές, καὶ συνέλα-
puerū ex viris socchoth: τ interrogauit e
βεν παιδάριον ἐκ τῶν ἀνδρῶν σοκχώθ, καὶ ἐπηρώτησεν αὐ-
um: τ descripsit apud se principes socchoth
τόν, καὶ ἀπεγράψατο πρὸς αὐτὸν τοὺς ἄρχοντας σοκχὼθ
τ seniores eius septuaginta τ septē vi
καὶ τοὺς πρεσβυτέρους αὐτῆς ἑβδομήκοντα καὶ ἑπτὰ ἄν-
ros. τ venit ad principes socchoth: τ dixit
δρας. καὶ παρεγένετο πρὸς τοὺς ἄρχοντας σοκχώθ, καὶ εἶπεν

eis: ecce zebee ꝛ salmana pp̄ q̄s exprobrastis mihi dicē
αὐτοῖς, ἰδοὺ ζεβεὲ καὶ σαλμανὰ δι' οὓς ὠνειδίσατέ με λέ
tes: nūquid man⁹ zebee ꝛ salmana nunc in manu tua: vt
γοντες, μὴ χεὶρ ζεβεὲ καὶ σαλμανὰ νῦν ἐν τῇ χειρί σου, ὅτι
demus viris tuis lassis panes?
δώσομεν τοῖς ἀνδράσι σου τοῖς ἐκλυομένοις ἄρτους;
ꝛ accepit principes ꝛ seniores
καὶ ἔλαβε τοὺς ἄρχοντας καὶ τοὺς πρεσβυτέρους τῆς
ciuitatis: ꝛ persecutus est eos in spinis de-
πόλεως καὶ κατεδίωξεν αὐτοὺς ἐν ταῖς ἀκάνθαις τῆς ἐρή
serti: ꝛ tribulos: ꝛ comminuit in ipsis viros soc
μου, καὶ ταῖς βαρακηνίμ, καὶ κατέξανεν ἐν αὐτοῖς ἄνδρας σοκ
choth. ꝛ turrim phanuel subuertit: ꝛ occidit
χώθ. καὶ τὸν πύργον φανουὴλ κατέσκαψε, καὶ ἀπέκτεινε
viros ciuitatis. ꝛ dixit ad zebee ꝛ sal
τοὺς ἄνδρας τῆς πόλεως. καὶ εἶπε πρὸς ζεβεὲ καὶ σαλ-
mana: vbi viri quos occidistis in thabor? ꝛ di
μανά, ποῦ οἱ ἄνδρες οὓς ἀπεκτείνατε ἐν θαβώρ; καὶ εἶ
xerūt: vt tu et illi similis tibi similis eis vt spēs filiorum
πον, ὡς σὺ ὡσαύτου ὅμοιος σοὶ ὅμοιος αὐτοῖς ὡς εἶδος υἱῶν
regum. ꝛ dixit gedeon: fratres mei filij matris
βασιλέων. καὶ εἶπε γεδεών, ἀδελφοί μου υἱοὶ τῆς μητρός
mee sunt. viuit dn̄s si seruassetis eos nō occide
μου εἰσί. ζῇ κύριος εἰ ἐζωογονήσατε αὐτούς, οὐκ ἂν ἀπέκτει
rem vos. ꝛ dixit iether primogenito suo: sur-
να ὑμᾶς. καὶ εἶπε τῷ ἰεθὲρ τῷ πρωτοτόκῳ αὐτοῦ, ἀνα-
gens interfice eos: ꝛ nō eduxit puer
στὰς ἀπόκτεινον αὐτούς. καὶ οὐκ ἔσπασε τὸ παιδάριον
gladiū suū: qm̄ timuit qm̄ erat iunior. ꝛ
τὴν μάχαιραν αὐτοῦ, ὅτι ἐφοβεῖτο ὅτι ἦν νεώτερος. καὶ
dixit zebee ꝛ salmana: surge iā tu ꝛ occur-
εἶπε ζεβεὲ καὶ σαλμανά, ἀνάστα δὴ σὺ καὶ ἀπάντη-
re nobis: qm̄ sicut vir ꝛ potētia eius. ꝛ surrexit ge
σον ἡμῖν, ὅτι ὡς ἀνὴρ καὶ ἡ δύναμις αὐτοῦ. καὶ ἀνέστη γε
deon: ꝛ interfecit zebee ꝛ salmana. ꝛ tulit
δεών, καὶ ἀπέκτεινε τὸν ζεβεὲ καὶ τὸν σαλμανά. καὶ ἔλαβε
torques q̄ in collis camelorum eo
τοὺς μηνίσκους τοὺς ἐν τοῖς τραχήλοις τῶν καμήλων αὐ
rū. ꝛ dixit vir israel ad gedeon: dn̄are in nobis
τῶν. καὶ εἶπεν ἀνὴρ ἰσραὴλ πρὸς γεδεών, ἄρξε ἐν ἡμῖν
tu filius tuus ꝛ filius filij tui: qm̄ salua
σὺ καὶ ὁ υἱός σου καὶ ὁ υἱὸς τοῦ υἱοῦ σου, ὅτι σέσω-
sti nos de manu madiā. ꝛ dixit ad eos ge
κας ἡμᾶς ἐκ χειρὸς μαδιάμ. καὶ εἶπε πρὸς αὐτοὺς γε
deon: nō dn̄abor ego vr̄i: ꝛ nō dn̄abitur filius me⁹ in vob:
δεών, οὐκ ἄρξω ἐγὼ ὑμῶν, καὶ οὐκ ἄρξει ὁ υἱός μου ἐν ὑμῖν,
dn̄s dn̄abitur vr̄i. ꝛ dixit ad eos gedeon: postu
κύριος ἄρξει ὑμῶν. καὶ εἶπε πρὸς αὐτοὺς γεδεών, αἰτήσο
labo a vobis petitionē: ꝛ date mihi vir inaurē
μαι παρ' ὑμῶν αἴτησιν, καὶ δότε μοι ἀνὴρ ἐνώτιον τῶν
prede sue: qm̄ inaures auree fuerūt illis: qm̄ ismae
σκύλων αὐτοῦ, ὅτι ἐνώτια χρυσᾶ ἦν αὐτοῖς, ὅτι ἰσμαη
lite fuerūt. ꝛ dixerūt dātes dabimus. ꝛ expan
λῖται ἦσαν. καὶ εἶπαν διδόντες δώσομεν. καὶ ἀνέπτυ-
dit vestē suā: ꝛ proiecit illuc vir inaurē aure
ξε τὸ ἱμάτιον αὐτοῦ, καὶ ἔρριψεν ἐκεῖ ἀνὴρ ἐνώτιον χρυ
am spoliorum suorum. ꝛ fuit pōdus inau-
σοῦν τῶν σκύλων αὐτοῦ. καὶ ἐγενήθη ὁ σταθμὸς τῶν ἐνω-
riū aurearū quas petiit: sicli mille ꝛ septin
τίων τῶν χρυσῶν ὧν ᾐτήσατο, σίκλοι χίλιοι καὶ ἑπτα-
genti aurei: absq̄ ornamētis monilium
κόσιοι χρυσοῦ, πλὴν τῶν σιρώνων τῶν ὁρμίσκων
ꝛ amictuū purpureorum qui in regi
καὶ τῶν περιβολαίων τῶν πορφυρῶν τῶν ἐπὶ τοῖς βα
bus madiā: ꝛ preter torques qui in
σιλεῦσι μαδιάμ, καὶ πλὴν τῶν κλοιῶν τῶν ἐν τοῖς
collis camelorum eorum. ꝛ fecit et
τραχήλοις τῶν καμήλων αὐτῶν. καὶ ἐποίησεν αὐτὸ
gedeon in ephod: ꝛ posuit illud in ciuitate sua
γεδεὼν εἰς ἐφούδ, καὶ ἔστησεν αὐτὸ ἐν τῇ πόλει αὐ-
in ephra. ꝛ fornicatus est ois israel
τοῦ ἐν ἐφρά. καὶ ἐξεπόρνευσε πᾶς ἰσραὴλ oooooo

En zebee & salmāa su-
per quibus exprobrastis
mihi dicētes. forsitan
man⁹ zebee & salmana
i manibus tuis sūt: & id
circo postulas vt dem⁹
viris qui lassi sūt & de
fecerūt panes? Tulit er-
go seniores ciuitatis &
spinas deserti ac tribu-
los: & cōtriuit cū eis at
q̄ comminuit viros so-
coth: Turri quoq̄ pha
nuel subuertit: occisis
hītatoribus ciuitatis. Di
xitq̄ ad zebee & salma
na. Quales fuerūt viri
quos occidistis in tha-
bor? Qui rn̄derunt. Si-
miles tui: & vnus ex eis
q̄si filius regis. Quib⁹
ille respondit: frēs mei
fuerūt filii matris mee.
Viuit dn̄s: qa si seruas-
setis eos nō vos occide
rē: dixitq̄ iether pri-
mogēito suo. Surge & i
terfice eos: qui nō edu
xit gladiū. Timebat ei
quia adhuc puer erat.
dixerūtq̄ zebee & sal-
mana. Tu surge & irrue
i nos: quia iuxta etatē
robur ē hominis. Surre-
xit gedeō & iterfecit ze
bee & salmana: et tulit
ornamēta ac bullas qb⁹
colla regalium camelo
rū decorari solēt. Dixe
rūtq̄ oēs viri isrl' ad ge
deō. Dn̄are nr̄i tu & fi
lius tuus & filius filii tui
qa liberasti nos de ma-
nu madian. Quibus ille
ait. nō dominabor ve
stri: nec ooooooooooooo
dn̄abitur i vos fili⁹ me⁹
sed dn̄abitur vobis dn̄s
Dixitq̄ ad eos. Vnam
petitionē postulo a vo
bis. Date mihi inaures
ex preda vestra. ooooooo
Inaures ei aureas his
maelite hēe cōsueuerāt:
q rn̄derūt. Libētissime
dabimus. Expādētesq̄
sup terrā pallium proiece
rūt in eo inaures de oooo
preda: & fuit pōd⁹ po
stulatarum inaurium ooooo
mille septingēti auri si
cli absq̄ oooooooooooooo
ornamentis & monili
bus & veste purpurea
quibus reges madian
vti soliti erant: & preter
torques aureas camelo
rum. oooooooooooooooooo
Fecitq̄ ex eo gedeon
ephod & posuit illud
in citate sua ephra. For
nicatusq̄ est ois israel oo

הִנֵּה זֶבַח וְצַלְמֻנָּע אֲשֶׁר חֵרַפְתֶּם
אוֹתִי לֵאמֹר הֲכַף זֶבַח וְצַלְמֻנָּע עַתָּה
בְּיָדֶךָ כִּי נִתֵּן לַאֲנָשֶׁיךָ הַיְּעֵפִים
לָחֶם׃ וַיִּקַּח אֶת זִקְנֵי הָעִיר וְאֶת   לָקַח
קוֹצֵי הַמִּדְבָּר וְאֶת הַבַּרְקֳנִים וַיֹּדַע   דבר
בָּהֶם אֵת אַנְשֵׁי סֻכּוֹת׃ וְאֶת מִגְדַּל   גָּדַל
פְּנוּאֵל נָתָץ וַיַּהֲרֹג אֶת אַנְשֵׁי   הָרַג
הָעִיר׃ וַיֹּאמֶר אֶל זֶבַח וְאֶל צַלְמֻנָּע
אֵיפֹה הָאֲנָשִׁים אֲשֶׁר הֲרַגְתֶּם בְּתָבוֹר
וַיֹּאמְרוּ כָּמוֹךָ כְמוֹהֶם אֶחָד כְּתֹאַר   אָמַר
בְּנֵי הַמֶּלֶךְ׃ וַיֹּאמַר אַחַי בְּנֵי אִמִּי הֵם
חַי יְהוָה לוּ הַחֲיִתֶם אוֹתָם לֹא הָרַגְתִּי   חָיָה אֵת
אֶתְכֶם׃ וַיֹּאמֶר לְיֶתֶר בְּכוֹרוֹ קוּם הֲרֹג
אוֹתָם וְלֹא שָׁלַף הַנַּעַר חַרְבּוֹ כִּי
יָרֵא כִּי עוֹדֶנּוּ נָעַר׃ וַיֹּאמֶר זֶבַח
וְצַלְמֻנָּע קוּם אַתָּה וּפְגַע בָּנוּ כִּי כָאִישׁ
גְּבוּרָתוֹ וַיָּקָם גִּדְעוֹן וַיַּהֲרֹג אֶת זֶבַח   גָּבַר קוּם
וְאֶת צַלְמֻנָּע וַיִּקַּח אֶת הַשַּׂהֲרֹנִים   לָקַח
אֲשֶׁר בְּצַוְּארֵי גְמַלֵּיהֶם׃ וַיֹּאמְרוּ   צוּר אָמַר
אִישׁ יִשְׂרָאֵל אֶל גִּדְעוֹן מְשָׁל בָּנוּ
גַּם אַתָּה גַּם בִּנְךָ גַּם בֶּן בְּנֶךָ כִּי
הוֹשַׁעְתָּנוּ מִיַּד מִדְיָן׃ וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם   יָשַׁע
גִּדְעוֹן לֹא אֶמְשֹׁל אֲנִי בָּכֶם וְלֹא   מָשַׁל
יִמְשֹׁל בְּנִי בָּכֶם יְהוָה יִמְשֹׁל בָּכֶם׃
וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם גִּדְעוֹן אֶשְׁאֲלָה מִכֶּם   שָׁאַל
שְׁאֵלָה וּתְנוּ לִי אִישׁ נֶזֶם שְׁלָלוֹ
כִּי נִזְמֵי זָהָב לָהֶם כִּי יִשְׁמְעֵאלִים
הֵם׃ וַיֹּאמְרוּ נָתוֹן נִתֵּן וַיִּפְרְשׂוּ אֶת   פָּרַשׂ
הַשִּׂמְלָה וַיַּשְׁלִיכוּ שָׁמָּה אִישׁ נֶזֶם   שָׁלַךְ
שְׁלָלוֹ׃ וַיְהִי מִשְׁקַל נִזְמֵי הַזָּהָב אֲשֶׁר   הָיָה שָׁקַל
שָׁאָל אֶלֶף וּשְׁבַע מֵאוֹת זָהָב לְבַד   מֵאָה בָּדַד
מִן הַשַּׂהֲרֹנִים וְהַנְּטִפוֹת וּבִגְדֵי   נָטַף
הָאַרְגָּמָן שֶׁעַל מַלְכֵי מִדְיָן וּלְבַד מִן   עָל
הָעֲנָקוֹת אֲשֶׁר בְּצַוְּארֵי גְמַלֵּיהֶם׃
וַיַּעַשׂ אוֹתוֹ גִדְעוֹן לְאֵפוֹד וַיַּצֵּג אוֹתוֹ   עָשָׂה
בְעִירוֹ בְּעָפְרָה וַיִּזְנוּ כָל יִשְׂרָאֵל   זָנָה

אחריו שם ויהי לגדעון ולביתו היה
למוקש: ויכנע מדין לפני בני ישראל יקש כנע
ולא יספו לשאת ראשם ותשקוט פנה נשא
הארץ ארבעים שנה בימי גדעון: שקט
וילך ירבעל בן יואש וישב בביתו: רבע יום
ולגדעון היו שבעים בנים יצאי
ירכו כי נשים רבות היו לו: נשה רבב
ופילגשו אשר בשכם ילדה לו גם
היא בן וישם את שמו אבימלך: וימת שום מות
גדעון בן יואש בשיבה טובה ויקבר שוב קבר
בקבר יואש אביו בעפרה אבי העזרי:
ויהי כאשר מת גדעון וישובו בני
ישראל ויזנו אחרי הבעלים וישימו זנה
להם בעל ברית לאלהים: ולא ברת
זכרו בני ישראל את יהוה אלהיהם
המציל אותם מיד כל איביהם נצל את
מסביב: ולא עשו חסד עם בית סבב עשה
ירבעל גדעון ככל הטובה אשר עשה
Cap. ix. עם ישראל: וילך אבימלך
בן ירבעל שכמה אל אחי אמו
וידבר אליהם ואל כל משפחת בית דבר שפחה
אבי אמו לאמר: דברו נא באזני
כל בעלי שכם מה טוב לכם המשל
בכם שבעים איש כל בני ירבעל
אם משל בכם איש אחד וזכרתם
כי עצמכם ובשרכם אני: וידברו
אחי אמו עליו באזני כל בעלי שכם
את כל הדברים האלה ויט לבם נטה
אחרי אבימלך כי אמרו אחינו הוא: אח
ויתנו לו שבעים כסף מבית בעל נתן
ברית וישכר בהם אבימלך אנשים שכר
ריקים ופחזים וילכו אחריו: ויבא בוא
בית אביו עפרתה ויהרג את אחיו הרג
בני ירבעל שבעים איש על אבן
אחת ויותר יותם בן ירבעל הקטן כי יתר
נחבא: ויאספו כל בעלי שכם וכל חבא אסף

in eo: & factū ē gedeoni & omni domui eius in ruinā. Hūiliatus est autē madian corā filiis isrl: nec potuerunt vltra ceruices eleuare: sꝫ quieuit terra p' q̄dragīta ānos quib9 gedeō p̄fuit. Abiit itaqꝫ hierobaal filius ioas & hitauit i domo sua hūitqꝫ septuagita filios q egressi sunt de femore ei9: eo q' plures hrēt vxores. cōcubina aūt illius quā habebat in sychē gēuit ei filiū nomine abimelech. Mortuusqꝫ est gedeō filius ioas in senectute bona: & sepultus est in sepulchro ioas patris sui i ephra de familia ezri. Postq̄ aūt mortuus ē gedeō: auersi sūt filii isrl: & fornicati sūt ī baalim. Percusseruntqꝫ cū baal fedus vt esset eis i deū: nec recordati sunt domini dei sui qui eruit eos de manib9 inimicorū suoꝝ oīm p circuitū: nec fecerūt miā cū domo hierobaal gedeon iuxta omnia bōa que fecerat isrl̄i.

Abiit aūt 9.
abimelech filius hierobaal i sychē ad frēs matris sue & locut9 ē ad eos & ad oēm cognationē dom9 pr̄is mrisqꝫ sue dicēs. Loquimini ad oēs viros sychē. Quid vobis ē meli9: vt dominētur vrī septuaginta viri oēs filii hierobaal: an vt dn̄etur vobis vnus vir. Simulqꝫ cōsiderate: quia os vrm & caro vrā sū. Locutiqꝫ sūt frēs mr̄is eius de eo ad oēs viros sychem vniuersos s̄mōes istos & inclinauerūt cor eoꝝ post abimelech dicentes. Frater noster est. Dederūtqꝫ illi septuaginta pōdera argēti de fano baal berith. Qui cōduxit sibi ex eo viros inopes & vagos secutiqꝫ sūt eū. Et venit in domū pr̄is sui i ephra & occidit fratres suos filios hierobaal septuaginta viros sup' lapidē vnū. Remāsitqꝫ ioathā fili9 hierobaal minimus & abscōditus ē. Cōgregati sūt āt oēs viri sychē

post illud illic. et fuit gedeō et domui il-
ὀπίσω αὐτοῦ ἐκεῖ. καὶ ἐγένετο τῷ γεδεὼν καὶ τῷ οἴκῳ αὐ-
lius in scādalū. et humiliat9 ē madiā corā filijs
τοῦ εἰς σκάνδαλον. καὶ ἐνετράπη μαδιὰμ ἐνώπιον τῶν υἱῶν
israel: et nō addiderūt vltra eleuare caput suū: et
ἰσραήλ, καὶ οὐ προσέθεντο ἔτι ἆραι κεφαλὴν αὐτῶν, καὶ
quieuit terra quadraginta ānos in diebus gedeon.
ἡσύχασεν ἡ γῆ τεσσαράκοντα ἔτη ἐν ἡμέραις γεδεών. καὶ
et abijt hierobaal fili9 ioas et habitauit in domo
ἐπορεύθη ἱεροβάαλ υἱὸς ἰωὰς καὶ κατῴκησεν ἐν τῷ οἴκῳ αὐ-
sua. et gedeon fuerūt septuaginta filij egressi
τοῦ. καὶ τῷ γεδεὼν ἦσαν ἑβδομήκοντα υἱοὶ ἐκπεπορευμένοι
ex femorib9 ei9: qm̄ vxores multe fuerūt illi. et cō
ἐκ μηρῶν αὐτοῦ, ὅτι γυναῖκες πολλαὶ ἦσαν αὐτῷ. καὶ ἡ πα-
bina eius in sichem peperit ei et ipsa filiū: et im
λλακὴ αὐτοῦ ἐν σικίμοις ἔτεκεν αὐτῷ καί γε αὐτὴ υἱόν, καὶ ἐ-
posuit nomē eius abimelech. et mortu9 est gedeon fili9
πέθηκεν τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἀβιμέλεχ. καὶ ἀπέθανε γεδεὼν υἱὸς
ioas in canicie bona: et sepult9 ē in sepultura ioas pa
ἰωὰς ἐν πολιᾷ ἀγαθῇ, καὶ ἐτάφη ἐν τῷ τάφῳ ἰωὰς τοῦ πα-
tris sui in ephra patris ezri et factū est vt mortu9 est ge
τρὸς αὐτοῦ ἐν ἐφραθὰ πατρὸς ἐζρί. καὶ ἐγένετο ὡς ἀπέθανε γε-
deon: et auersi sunt filij israel: et fornicati sūt post
δεών, καὶ ἀπεστράφησαν οἱ υἱοὶ ἰσλ, καὶ ἐξεπόρνευσαν ὀπί-
baalim: et posuerūt sibi baal berith in fe
σω τῶν βααλίμ, καὶ ἔθεντο αὐτοῖς τὸν βαὰλ βερὶθ εἰς διαθή-
dus vt esset eis ipse in deū: et nō recordati sūt
κην τοῦ εἶναι αὐτοῖς αὐτὸν εἰς θεόν, καὶ οὐκ ἐμνήσθησαν οἱ
filij israel dn̄i dei sui q̄ liberauit eos
υἱοὶ ἰσραὴλ κυρίου τοῦ θεοῦ αὐτῶν τοῦ ῥυσαμένου αὐτοὺς
de manu oium inimicoꝝ eoꝝ per circuitū: et nō
ἐκ χειρὸς πάντων τῶν ἐχθρῶν αὐτῶν κυκλόθεν, καὶ οὐκ
fecerūt miam cum domo hierobaal gedeon scdm om
ἐποίησαν ἔλεος μετὰ τοῦ οἴκου ἱεροβάαλ γεδεὼν κατὰ πᾶ-
nē bonitatē quā fecit cū israel.
σαν τὴν ἀγαθωσύνην ἣν ἐποίησε μετὰ ἰσραήλ. Ca. 9.
Et abijt abimelech fili9 hierobaal in sichem
Καὶ ἐπορεύθη ἀβιμέλεχ ὁ υἱὸς ἱεροβάαλ εἰς σίκιμα
ad fratres mris sue: et locutus est ad
πρὸς τοὺς ἀδελφοὺς τῆς μητρὸς αὐτοῦ, καὶ ἐλάλησε πρὸς
ipsos et ad oēm cognationē dom9 ma
αὐτοὺς καὶ πρὸς πᾶσαν τὴν συγγένειαν τοῦ οἴκου τῆς μη-
tris sue dicēs: loquimini iā in aurib9 oium
τρὸς αὐτοῦ λέγων, λαλήσατε δὴ ἐν ὠσὶ πάντων τῶν
viroꝝ sichem: quid melius vobis vt dominētur vrī septua
ἀνδρῶν σικίμων, ποῖον βέλτιον ὑμῖν τὸ ἄρχειν ὑμῶν ἑβδο-
ginta viri oēs filij hierobaal: an vt dn̄etur vobis
μήκοντα ἄνδρας πάντας υἱοὺς ἱεροβάαλ, ἢ κυριεύειν ὑμῶν
vir vnus? et recordamini q̄ os vrm et caro vrā sū
ἄνδρα ἕνα; καὶ μνήσθητε ὅτι ὀστοῦν ὑμῶν καὶ σὰρξ ὑμῶν εἰ-
ego. et locuti sunt fratres mris eius de eo in
μὶ ἐγώ. καὶ ἐλάλησαν οἱ ἀδελφοὶ τῆς μητρὸς αὐτοῦ περὶ αὐτοῦ ἐν
auribus oium viroꝝ sichem vniuersos sermōes
τοῖς ὠσὶν πάντων τῶν ἀνδρῶν σικίμων πάντας τοὺς λόγους
istos. et inclinauit cor eoꝝ post abimelech: qm̄
τούτους. καὶ ἔκλινεν ἡ καρδία αὐτῶν ὀπίσω ἀβιμέλεχ· ὅτι
dixerūt frater nr̄ est. et dederūt ei septuaginta
εἶπαν ἀδελφὸς ἡμῶν ἐστιν. καὶ ἔδωκαν αὐτῷ ἑβδομήκοντα
argēti ex domo baalberith pacti. et cōduxit
ἀργυρίου ἐκ τοῦ οἴκου βαὰλ βερὶθ διαθήκης. καὶ ἐμισθώσατο
in illis abimelech viros vacuos et stolidos et
ἐν αὐτοῖς ἀβιμέλεχ ἄνδρας κενοὺς καὶ θαμβουμένους καὶ
secuti sunt eum: et intrauerūt in domū pa
ἐπορεύθησαν ὀπίσω αὐτοῦ, καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὸν οἶκον τοῦ πα-
tris eius in ephrata: et occidit fratres suos fi
τρὸς αὐτοῦ εἰς ἐφραθά, καὶ ἀπέκτεινε τοὺς ἀδελφοὺς αὐτοῦ υἱ-
lios hierobaal septuaginta viros sup lapidē vnū. et remā
οὺς ἱεροβάαλ ἑβδομήκοντα ἄνδρας ἐπὶ λίθον ἕνα. καὶ ὑπε-
sit ioatham filius hierobaal iunior: qm̄ abscōdit9 ē. et
λείφθη ἰωθὰμ υἱὸς ἱεροβάαλ ὁ νεώτερος, ὅτι ἐκρύβη. καὶ
cōgregati sūt oēs viri sichem: et oīs
συνήχθησαν πάντες οἱ ἄνδρες σικίμων, καὶ πᾶς

domus maalo: ⁊ abierūt ⁊ regē fecerūt a-
ὁ οἶκος μααλώ, καὶ ἐπορεύθησαν καὶ ἐβασίλευσαν τὸν ἀ-
bimelech regē iuxta quercū stationis q̄ in si-
βιμέλεχ βασιλέα πρὸς τῇ βαλάνῳ τῆς στάσεως τῆς ἐν σι-
chem. ⁊ renūciauerūt iotham: ⁊ abijt: ⁊
κίμοις. καὶ ἀπήγγειλαν τῷ ἰωάθαμ, καὶ ἐπορεύθη, καὶ
stetit in vertice mōtis garizim: ⁊ eleuauit
ἔστη ἐν τῇ κορυφῇ τοῦ ὄρους γαριζίν, καὶ ἐπῆρεν τὴν
vocē suā ⁊ vocauit ⁊ dixit illis: audi
φωνὴν αὐτοῦ καὶ ἐκάλεσεν καὶ εἶπεν αὐτοῖς, ἀκούσα
te me viri sichem: ⁊ audiat vos deus: e-
τέ μου ἄνδρες σικήμων, καὶ ἀκούσαι ὑμῶν θεός, πο-
untia iuerunt ligna vt vngerēt sup se
ρευόμενα ἐπορεύθησαν τὰ ξύλα τοῦ χρῖσαι ἐφ' αὐτῶν
regem. ⁊ dixerūt oliue regna sup nos. ⁊
βασιλέα. καὶ εἶπαν τῇ ἐλαίᾳ βασίλευσον ἐφ' ἡμῶν. καὶ
dixit eis oliua: deserēs pinguedinē meā quā i
εἶπεν αὐτοῖς ἡ ἐλαία, ἀφεῖσα τὴν πιότητά μου ἣν ἐν
me glorificauit deus ⁊ hoīes: abibo vt dominer
ἐμοὶ ἐδόξασεν ὁ θεὸς καὶ οἱ ἄνθρωποι, πορευθῶ ἄρχειν
inter ligna? ⁊ dixerūt ligna ficui: veni re
τῶν ξύλων; καὶ εἶπαν τὰ ξύλα τῇ συκῇ, δεῦρο βασί-
gna sup nos. ⁊ ait eis ficus: deserens
λευσον ἐφ' ἡμῶν. καὶ εἶπεν αὐτοῖς ἡ συκῆ, ἀφεῖσα τὴν
dulcedinē meā ⁊ fructus meos bonū: abi-
γλυκύτητά μου καὶ τὰ γεννήματά μου τὸ ἀγαθόν, πορευ-
bo vt imperē lignis? ⁊ dixerūt ligna viti:
θῶ ἄρχειν τῶν ξύλων; καὶ εἶπαν τὰ ξύλα τῇ ἀμπέλῳ,
veni regna tu super nos: ⁊ dixit eis vi-
δεῦρο βασίλευσον σὺ ἐφ' ἡμῶν, καὶ εἶπεν αὐτοῖς ἡ ἄμπε-
tis deserens domū meā letitiam dei ⁊
λος ἀφεῖσα τὸν οἶνόν μου τὴν εὐφροσύνην τοῦ θεοῦ καὶ
hoīum: abibo vt imperē in lignis? ⁊ dixe
τῶν ἀνθρώπων, πορευθῶ ἄρχειν ἐπὶ τῶν ξύλων; καὶ εἶ-
rūt oīa ligna ad rhānū: veni tu re-
πον πάντα τὰ ξύλα πρὸς τὴν ῥάμνον, δεῦρο σὺ βασί-
gna super nos: ⁊ dixit rhānus ad ligna: si in ve
λευσον ἐφ' ἡμῶν. καὶ εἶπεν ἡ ῥάμνος πρὸς τὰ ξύλα, εἰ ἐν ἀλη-
ritate vos vngitis me vt regnē sup vos: venite cō-
θείᾳ ὑμεῖς χρίετέ με τοῦ βασιλεύειν ἐφ' ὑμᾶς, δεῦτε πε-
fidite in vmbra mea: ⁊ si nō: egrediat ignis ex rhā-
ποίθατε ἐν τῇ σκέπῃ μου, καὶ εἰ μή, ἐξέλθοι πῦρ ἐκ τῆς ῥάμ-
no ⁊ deuoret cedros libani. ⁊ nunc si
νου καὶ καταφάγοι τὰς κέδρους τοῦ λιβάνου. καὶ νῦν εἰ
in veritate ⁊ in perfectione fecistis ⁊ regē cōstitui
ἐν ἀληθείᾳ καὶ ἐν τελειότητι ἐποιήσατε καὶ ἐβασιλεύσα-
stis abimelech: ⁊ si bene egistis cū hierobaal
τε τὸν ἀβιμέλεχ, καὶ εἰ καλῶς ἐποιήσατε μετὰ ἱεροβάαλ
⁊ cū domo eius: ⁊ si scđm retributio
καὶ μετὰ τοῦ οἴκου αὐτοῦ, καὶ εἰ κατὰ τὸ ἀνταπόδο-
nem manus eius fecistis ei: sicut pugnauit
μα τῆς χειρὸς αὐτοῦ ἐποιήσατε αὐτῷ, ὡς ἐπολέμησεν
pater meus p̄o vobis: ⁊ proiecit aīam suā e
ὁ πατήρ μου ὑπὲρ ὑμῶν, καὶ ἔρριψεν ψυχὴν αὐτοῦ ἐξ
regione: ⁊ eruit vos de manu madiā: ⁊ vos
εναντίας, καὶ ἐξείλατο ὑμᾶς ἐκ χειρὸς μαδιάμ, καὶ ὑμεῖς
insurrexistis cōtra domū p̄ris mei hodie: ⁊
ἐπανέστητε ἐπὶ τὸν οἶκον τοῦ πατρός μου σήμερον, καὶ
interfecistis filios eius septuaginta viros
ἀπεκτείνατε τοὺς υἱοὺς αὐτοῦ ἑβδομήκοντα ἄνδρας
sup lapidē vnū: ⁊ regē fecistis abimelech filiū
ἐπὶ λίθον ἕνα, καὶ ἐβασιλεύσατε τὸν ἀβιμέλεχ υἱὸν τῆς
ancille eius sup viros sichem: q̄ꝛ fra
παιδίσκης αὐτοῦ ἐπὶ τοὺς ἄνδρας σικήμων, ὅτι ἀδελ-
ter vr̄ est. ⁊ si in veritate ⁊ perfectione feci-
φὸς ὑμῶν ἐστίν. καὶ εἰ ἐν ἀληθείᾳ καὶ τελειότητι ἐποι-
stis cū hierobaal ⁊ domo eius die hac:
ήσατε μετὰ ἱεροβάαλ καὶ τοῦ οἴκου αὐτοῦ τῇ ἡμέρᾳ ταύ-
⁊ letemini in abimelech ⁊ letetur ⁊ ip
τῃ, καὶ εὐφρανθείητε ἐν ἀβιμέλεχ καὶ εὐφρανθείη καὶ αὐ-
se in vobis. si nō: egrediatur
τὸς ἐν ὑμῖν. εἰ μή, ἐξέλθοι oooooooooooooooooooo

& vniuerse familie vr-
bis mello: abierūtq; &
cōstituerūt regem abi-
melech iuxta quercum
q̄ stabat in sychē. Q̄d
cū nūciatū eēt ionathā
iuit & stetit in vertice
mōtis garizim. eleuata
q; voce clamauit & di-
xit. Audite me viri sy-
chē ita vt audiat vos d̄-
us. Ierunt ligna oooooo
vt vngerent sup se re-
gē. Dixeruntq; oliue.
Impera nobis. Que re
spondit. oooooooooooo
Nūquid possū deserere
piguedinē meā q̄ & dii
vtūtur & hoīes: & ve-
nire vt inter ligna pro
mouear? Dixeruntq; li
gna ad arborē ficū. Vēi
& sup nos regnum acci
pe. Que respondit eis.
Nūquid possū deserere
dulcedinē meā fructusq;
suauissimos & ire vt
inter cetera ligna p̄mo
uear? Locutaq; sunt li-
gna ad vitē. Veni & im
pera nobis: que r̄ndit e
is. Nūquid possum dese
rere vinū meū quod le-
tificat deum & homies
& inter ligna cetera p̄
moueri? Dixeruntq; ooo
omnia ligna ad rhan
num. Veni & impera
super nos. Que respō-
dit eis. ooooooooooooo
Si vere me regem vo
bis constituitis: oooooo
venite & sub vmbra oo
mea reqescite. Si āt nō:
egrediatur ignis de oo
rhāno & deuoret ce-
dros libani. Nūc igitur
si recte & absq; peccato
constituistis sup vos re
gē abimelech: & oooooo
bene egistis cum hie-
robaal: & cū domo eius
& reddidistis vicē bñfi
ciis eius qui oooooooo
pugnauit p̄ vobis & a
nimā suā dedit piculis
vt erueret vos de mānu
madian: qui nunc oooo
surrexistis contra do-
mū p̄ris mei: & iterfeci-
stis filios eius septuagi
ta viros sup vnum lapi
dē & cōstituistis regem
abimelech filiū ācille e
ius sup habitatores sy-
chem: eo q̄ frī vr̄ sit.
Si ergo recte & abs-
q; vitio egistis cū hiero
baal & domo eius ho-
die: letamī ī abimelech:
& ille letetur in vobis.
Sin āt puerse: egredia

בית מלוא וילכו וימליכו את אבימלך — מלך
למלך עם אלון מצב אשר בשכם׃
ויגדו ליותם וילך ויעמד בראש — נגד עמד
הר גרזים וישא קלו ויקרא ויאמר — נשא קול
להם שמעו אלי בעלי שכם וישמע — קרא שמע
אליכם אלהים׃ הלוך הלכו העצים — הלך
למשח עליהם מלך ויאמרו לזית — אמר
מלוכה עלינו׃ ויאמר להם הזית
החדלתי את דשני אשר בי יכבדו — חדל כבד
אלהים ואנשים והלכתי לנוע על
העצים׃ ויאמרו העצים לתאנה לכי — הלך
את מלכי עלינו׃ ותאמר להם התאנה — אמר
החדלתי את מתקי ואת תנובתי — נוב
הטובה והלכתי לנוע על העצים׃
ויאמרו העצים לגפן לכי את מלכי
עלינו׃ ותאמר להם הגפן החדלתי
את תירושי המשמח אלהים ואנשים — ירש שמח
והלכתי לנוע על העצים׃ ויאמרו
כל העצים אל האטד לך אתה מלך — הלך
עלינו׃ ויאמר האטד אל העצים
אם באמת אתם משחים אתי למלך
עליכם באו חסו בצלי ואם אין — בוא חסה
תצא אש מן האטד ותאכל את ארזי — צלל יצא
הלבנון׃ ועתה אם באמת ובתמים — אכל תמם
עשיתם ותמליכו את אבימלך ואם — עשה מלך
טובה עשיתם עם ירבעל ועם ביתו
ואם כגמול ידיו עשיתם לו׃ אשר — גמל
נלחם אבי עליכם וישלך את נפשו — לחם שלך
מנגד ויצל אתכם מיד מדין׃ ואתם — נצל
קמתם על בית אבי היום ותהרגו — קום הרג
את בניו שבעים איש על אבן אחת
ותמליכו את אבימלך בן אמתו על — אמה
בעלי שכם כי אחיכם הוא׃ ואם
באמת ובתמים עשיתם עם ירבעל
ועם ביתו היום הזה שמחו באבימלך
וישמח גם הוא בכם׃ ואם אין תצא — שמח

אש מאבימלך ותאכל את בעלי
שכם ואת בית מלוא ותצא אש
מבעלי שכם ומבית מלוא ותאכל את
אבימלך: וינס יותם ויברח וילך | נוס ברח
בארה וישב שם מפני אבימלך | פנה
אחיו: וישר אבימלך על ישראל | שור
שלש שנים: וישלח אלהים רוח | שנה שלח
רעה בין אבימלך ובין בעלי שכם | רוע
ויבגדו בעלי שכם באבימלך: לבוא | בגד
חמס שבעים בני ירבעל ודמם
לשום על אבימלך אחיהם אשר
הרג אתם ועל בעלי שכם אשר
חזקו את ידיו להרג את אחיו:
וישימו לו בעלי שכם מארבים על | שום ארב
ראשי ההרים ויגזלו את כל אשר
יעבר עליהם בדרך ויגד לאבימלך: | עבר נגד
ויבא געל בן עבד ואחיו ויעברו
בשכם ויבטחו בו בעלי שכם: ויצאו | בטח
השדה ויבצרו את כרמיהם | בצר
וידרכו ויעשו הלולים ויבאו בית | דרך עשה
אלהיהם ויאכלו וישתו ויקללו את | הלל בוא
אבימלך: ויאמר געל בן עבד מי | אכל שתה
אבימלך ומי שכם כי נעבדנו הלא | קלל עבד
בן ירבעל וזבול פקידו עבדו את | פקד
אנשי חמור אבי שכם ומדוע | חמר ידע
נעבדנו אנחנו: ומי יתן את העם | נתן
הזה בידי ואסירה את אבימלך | סור
ויאמר לאבימלך רבה צבאך וצאה: | יצא
וישמע זבל שר העיר את דברי געל | שמע שור
בן עבד ויחר אפו: וישלח מלאכים | חרה שלח
אל אבימלך בתרמה לאמר הנה | לאך רמה
געל בן עבד ואחיו באים שכמה והנם | בוא הנה
צרים את העיר עליך: ועתה קום | צור
לילה אתה והעם אשר אתך וארב
בשדה: והיה בבקר כזרח השמש
תשכים ופשטת על העיר והנה | שכם

tur ignis ex eo: & con
sumat habitatores
sychem & oppidū mel
lo: egrediaturq; ignis
de viris sichē & de op
pido mello: & deuoret
abimelech. Que cū di-
xisset: fugit & abiit i be
ra: habitauitq; ibi ob
metum abimelech
fris sui. Regnauit itaq;
abimelech super israel
tribus annis. Misitq;
deus spiritum
pessimū inter abime-
lech & hitatores sychē
qui ceperunt eum dete
stari: &
scelus iterfectiōis sep-
tuagita filiorū hieroba
al & effusionē sanguis
eorū cōferre in abime
lech fratrem suum: & i
ter ceteros sychimorū
principes qui eum ad-
iuuerant.
Posueruntq; insidias
aduersum eum in
sūmitate mōtiū: & dū il
lius pstolabātur aduētū:
exercebant latrocinia
agētes p̄das de p̄tereūti
bus. Nūciatūq; est abi
melech. Venit āt gaal fi
lius obed cū fribus suis:
& trāsiuit in sychimā.
Ad cuius aduētū erecti
hitatores sychē egressi
sunt i agros vastātes vi
neas vuasq; calcātes: &
fctis cātātiū choris: in
gressi sunt fanū dei sui
& iter epulas & pocula
maledicebāt abimelech
clamante gaal filio o
bed. Quis ē iste abime
lech: & q̄ ē sychē vt ser
uiamꝰ ei? Nūqd nō ē ipe
filius hierobaal: & con
stituit pricipē zebul ser
uū suū sup viros emor
p̄ris sychē. Cur ergo
seruiemꝰ ei? Vtinā daret
aliqs pplm istū sub ma
nu mea vt auferrē d me
dio abimelech. Dictūq;
ē abimelech. Cōgrega
exercitus multitudinē
& veni. zebul enī prin
ceps citatis auditis ser-
monibꝰ gaal filii obed
iratus est valde: et misit
clā ad abimelech nun
cios dicēs. Ecce gaal fi
lius obed venit i sychi-
mā cū fribus suis & op-
pugnat aduersū te cita-
tatē. Surge itaq; nocte
cū pplo q tecū ē & la
tita i agro & primo ma
ne oriēte sole irrue sup
ciuitatē. Illo autem

ignis ex abimelech τ deuoret viros sichem
πῦρ ἐξ ἀβιμέλεχ καὶ καταφάγοι τοὺς ἄνδρας σικίμων
τ domū mello: τ exeat ignis de viris si E
καὶ τὸν οἶκον μαλώ, καὶ ἐξέλθοι πῦρ ἐκ τῶν ἀνδρῶν σικί-
chem τ de domo mello τ deuoret abime
μων καὶ ἐκ τοῦ οἴκου μαλὼ καὶ καταφάγοι τὸν ἀβιμέ-
lech. τ recessit iotham τ fugit τ abijt in be-
λεχ. καὶ ἀπέδρα ἰωθὰμ καὶ ἔφυγεν καὶ ἐπορεύθη εἰς βα-
ra: τ habitauit illic a facie abimelech
ρά, καὶ κατῴκησεν ἐκεῖ ἀπὸ προσώπου ἀβιμέλεχ τοῦ
fratris sui. τ regnauit abimelech sup israel
ἀδελφοῦ αὐτοῦ. καὶ ἦρξεν ἀβιμέλεχ ἐπὶ τῷ ἰσραὴλ
tres annos: τ misit deus spūm malū in
τρία ἔτη, καὶ ἐξαπέστειλεν ὁ θεὸς πνεῦμα πονηρὸν ἀναμέ-
ter abimelech τ inter viros sichem: τ dete-
σον ἀβιμέλεχ καὶ ἀναμέσον τῶν ἀνδρῶν σικίμων, καὶ ἠθέτη-
stati sūt viri sichem in domo abimelech vt induce
σαν οἱ ἄνδρες σικίμων ἐν τῷ οἴκῳ ἀβιμέλεχ τοῦ ἐπαγα-
rent scelus septuaginta filiorū hierobaal: τ san
γεῖν τὴν ἀδικίαν τῶν ἑβδομήκοντα υἱῶν ἱεροβάαλ, καὶ τὸ αἷ-
guinē illorū imponeret sup abimelech fratrē suum
μα αὐτῶν ἐπιθεῖναι ἐπὶ ἀβιμέλεχ τὸν ἀδελφὸν αὐτῶν τὸν
qui interfecerat illos: τ sup viros sichem qui
ἀποκτείναντα αὐτούς, καὶ ἐπὶ τοὺς ἄνδρας σικίμων τοὺς
fortificauerūt manus eorū: vt interficerēt
κατισχύσαντας τὰς χεῖρας αὐτῶν, ὥστε ἀποκτεῖναι τοὺς
fratres illius. τ posuerūt ei viri sichem insidias
ἀδελφοὺς αὐτοῦ. καὶ ἔθεντο αὐτῷ οἱ ἄνδρες σικίμων ἔνεδρα
sup capita mōtiū: τ rapiebāt oēs
ἐπὶ τὰς κεφαλὰς τῶν ὀρέων, καὶ ἀνήρπαζον πάντας τοὺς
pretereuntes per illos in via. τ nūciatū est
διαπορευομένους ἐπ᾽ αὐτῶν ἐν τῇ ὁδῷ. καὶ ἀπηγγέλη τῷ
abimelech τ venit gaal filius abed τ fratres eius:
ἀβιμέλεχ καὶ ἦλθεν γαὰλ υἱὸς ἀβὲδ καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ,
τ trāsierūt in sichem τ cōfisi sunt in illo viri
καὶ παρῆλθον εἰς σίκημα καὶ ἐπεποίθησαν ἐν αὐτῷ ἄνδρες
sichem. τ venerūt in agrū τ vindemiauerūt vine
σικίμων. καὶ ἦλθον εἰς ἀγρὸν καὶ ἐτρύγησαν τοὺς ἀμπε-
as illorū τ calcauerūt: τ faciebāt choreas. τ ingres
λῶνας αὐτῶν καὶ ἐπάτουν, καὶ ἐποίουν χορούς. καὶ εἰσῆλ-
si sūt in domū dei sui: τ comederūt τ biberūt: τ male F
θον εἰς οἶκον θεοῦ αὐτῶν, καὶ ἔφαγον καὶ ἔπιον, καὶ κα-
dicebāt abimelech. τ dixit gaal filius abed qd
τηρῶντο τὸν ἀβιμέλεχ. καὶ εἶπεν γαὰλ υἱὸς ἀβὲδ τί
est abimelech: τ quis est filius sychem: q̄ seruie-
ἐστιν ἀβιμέλεχ, καὶ τίς ἐστιν υἱὸς συχέμ, ὅτι δουλεύσο-
mus illi? nō hic filius hierobaal τ zebul epūs prin-
μεν αὐτῷ; οὐχ οὗτος υἱὸς ἱεροβάαλ καὶ ζεβοὺλ ὁ ὢν ἐπί-
ceps eius: seruus eius cum viris emmor
σκοπος αὐτοῦ, δοῦλος αὐτοῦ σὺν τοῖς ἀνδράσιν ἐμμὼρ
patris sichem? τ cur seruiamus illi nos?
πατρὸς συχέμ; καὶ τί ὅτι δουλεύσωμεν αὐτῷ ἡμεῖς;
τ quis det ppl̄m hunc in manu mea? τ aufer
καὶ τίς δῴη τὸν λαὸν τοῦτον ἐν τῇ χειρί μου; καὶ μετα-
ram de medio abimelech: τ dicā abimelech: cōgrega
στήσω τὸν ἀβιμέλεχ, καὶ ἐρῶ τῷ ἀβιμέλεχ, πλήθυνον τὴν
exercitū tuū τ exi. τ audiuit zebul princeps
δύναμίν σου καὶ ἔξελθε. καὶ ἤκουσεν ζεβοὺλ ὁ ἄρχων τῆς
ciuitatis sermōes gaal filij abed: τ iratus est ira.
πόλεως τοὺς λόγους γαὰλ υἱοῦ ἀβέδ, καὶ ἐθυμώθη ὀργῇ.
τ misit nuncios ad abimelech cū donis di
καὶ ἀπέστειλεν ἀγγέλους πρὸς ἀβιμέλεχ μετὰ δώρων λέ-
cens: ecce gaal filius abed τ fratres eius ve
γων, ἰδοὺ γαὰλ υἱὸς ἀβὲδ καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ παρα-
nerūt in sichem τ hi obsident ciuitatē cōtra
γεγόνασιν εἰς σίκημα καὶ οἵδε πολιορκοῦσι τὴν πόλιν ἐπὶ
te. τ nunc surge nocte tu τ pplūs qui est tecum τ
σέ. καὶ νῦν ἀνάστηθι νυκτὸς σὺ καὶ ὁ λαὸς ὁ μετὰ σοῦ καὶ
insidiare agro. τ erit mane simul cū ortu
ἐνέδρευε τῷ ἀγρῷ. καὶ ἔσται τὸ πρωῒ ἅμα τῷ ἀνατεῖλαι
solis τ surges diluculo τ tēdes cōtra ciuitatē. τ ecce
τὸν ἥλιον καὶ ὀρθρίσεις καὶ ἐκτενεῖς ἐπὶ τὴν πόλιν. καὶ ἰδοὺ

ipse et populus qui cū eo egredit̃ aduersum te: et
αὐτὸς καὶ ὁ λαὸς ὁ μετ' αὐτοῦ ἐκπορεύονται πρός σέ, καὶ
facies ei sicut inuenerit manus tua. et surrexit
E ποιήσεις αὐτῷ καθάπερ ἂν εὕρῃ ἡ χείρ σου. καὶ ἀνέστη
abimelech et oēs populus qui cum illo nocte et insi-
ἀβιμέλεχ καὶ πᾶς ὁ λαὸς ὁ μετ' αὐτοῦ νυκτὸς καὶ ἐνή-
diati sunt cōtra sichem quattuor ordines. et fuit mane
δρευσαν ἐπὶ σίκημα τέσσαρες ἀρχαί. καὶ ἐγένετο πρωῒ
et egressus ē gaal filius abed: et stetit ad fores por
καὶ ἐξῆλθεν γαὰλ υἱὸς ἀβέδ, καὶ ἔστη πρὸς τὴν θύραν τῆς πύ
te ciuitatis: et surrexit abimelech et oēs populus q̃
λης τῆς πόλεως, καὶ ἀνέστη ἀβιμέλεχ καὶ πᾶς ὁ λαὸς ὁ
cum eo ex insidijs. et vidit gaal filius abed
μετ' αὐτοῦ ἐκ τῶν ἐνέδρων. καὶ εἶδεν γαὰλ υἱὸς ἀβέδ
populū et dixit ad zebul: ecce populus descen
τὸν λαὸν καὶ εἶπεν πρὸς ζεβούλ, ἰδοὺ λαὸς καταβαί-
dens de verticibus mōtiū. et dixit ad eū
νων ἀπὸ τῶν κορυφῶν τῶν ὀρέων. καὶ εἶπεν πρὸς αὐτὸν
zebul: vmbrā mōtiū tu vides quasi viros. et ad-
ζεβούλ, τὴν σκιὰν τῶν ὀρέων σὺ ὁρᾷς ὡς ἄνδρας. καὶ προ-
didit vltra gaal loqui. et dixit: ecce populus des
σέθετο ἔτι γαὰλ τοῦ λαλῆσαι. καὶ εἶπεν, ἰδοὺ λαὸς κα-
cendens iuxta mare a contiguo vm-
ταβαίνων κατὰ θάλασσαν ἀπὸ τοῦ ἐχόμενα τοῦ ὀμ-
bilico terre: et cuneus vnus venit a via
φαλοῦ τῆς γῆς, καὶ ἀρχὴ μία παραγίνεται ἀπὸ ὁδοῦ
quercus aspiciētiū. et dixit ad eum zebul:
δρυὸς ἀποβλεπόντων. καὶ εἶπεν πρὸς αὐτὸν ζεβούλ,
vbi est os tuū quod loquebatur quid est abimelech: quia
ποῦ ἐστιν τὸ στόμα σου τὸ λέγον τί ἐστιν ἀβιμέλεχ, ὅτι
seruiemus ei? nonne hic est populus quē des
δουλεύσομεν αὐτῷ; οὐχ ἰδοὺ οὗτός ἐστιν ὁ λαὸς ὃν ἐξου-
piciebas in ipso? egredere nunc et pugna cōtra e-
δένωσας ἐν αὐτῷ; ἔξελθε δὴ νῦν καὶ πολέμει πρὸς αὐ-
um. et egressus est gaal a facie viroꝝ si-
τόν. καὶ ἐξῆλθεν γαὰλ ἀπὸ προσώπου τῶν ἀνδρῶν σι-
chem: et pugnauit cōtra abimelech. et perse-
κίμων, καὶ ἐπολέμησεν πρὸς ἀβιμέλεχ. καὶ κατε-
cutus est eū abimelech: et fugerūt a facie e-
δίωξεν αὐτὸν ἀβιμέλεχ, καὶ ἔφυγεν ἀπὸ προσώπου αὐ-
ius: et ceciderūt vulnerati multi vsq; ad portas ciuita-
τοῦ, καὶ ἔπεσον τραυματίαι πολλοὶ ἕως θυρῶν τῆς πόλε-
tis. et sedit abimelech in ruma. et expulit
F ως. καὶ ἐκάθισεν ἀβιμέλεχ ἐν ἀριμά, καὶ ἐξέβαλεν
zebul gaal et fratres eius vt nō ha-
ζεβοὺλ τὸν γαὰλ καὶ τοὺς ἀδελφοὺς αὐτοῦ τοῦ μὴ οἰ-
bitarēt in sichem. et factū est sequenti die: et egressus ē po
κεῖν ἐν σικήμοις. καὶ ἐγένετο τῇ ἐπαύριον, καὶ ἐξῆλθεν ὁ λα-
pulus in cāpū: et nūciatū est abimelech et tu
ὸς εἰς τὸ πεδίον, καὶ ἀπηγγέλη τῷ ἀβιμέλεχ καὶ πα-
lit populū et diuisit illū in tres turmas: et
ρέλαβεν τὸν λαὸν καὶ διεῖλεν αὐτὸν εἰς τρεῖς ἀρχάς, καὶ
tetēdit insidias in agro. et vidit: et ecce populus egres
ἐνήδρευσεν ἐν ἀγρῷ. καὶ εἶδεν, καὶ ἰδοὺ λαὸς ἐξῆλ-
sus ē de ciuitate et insurrexit in eos et per
θεν ἐκ τῆς πόλεως καὶ ἐπανέστη ἐπ' αὐτοὺς καὶ ἐπά-
cussit eos. et abimelech et turme q̃ erāt cū illo extēde
ταξεν αὐτούς. καὶ ἀβιμέλεχ καὶ ἀρχαὶ αἱ μετ' αὐτοῦ ἐξέτει-
rūt: et steterūt prope fores porte ciuitatis.
ναν, καὶ ἔστησαν παρὰ τὰς θύρας τῆς πύλης τῆς πόλεως.
et due turme effuse sunt cōtra oēs qui erāt in a-
καὶ αἱ δύο ἀρχαὶ ἐξεχύθησαν ἐπὶ πάντας τοὺς ἐν τῷ ἀ-
gro et percussit eos. et abimelech pugnauit in
γρῷ καὶ ἐπάταξεν αὐτούς. καὶ ἀβιμέλεχ ἐπολέμει ἐν
vrbe totā die illam. et ceperunt
τῇ πόλει ὅλην τὴν ἡμέραν ἐκείνην. καὶ κατελάβοντο
vrbem: et populū qui in ipsa occiderūt:
τὴν πόλιν, καὶ τὸν λαὸν τὸν ἐν αὐτῇ ἀπέκτειναν,
et destruxit vrbē
καὶ καθεῖλεν τὴν πόλιν

egrediente aduersum
te cum populo suo
fac ei quod potueris.
Surrexit itaq; abime-
lech cum omi exercitu
suo nocte: & tetendit
insidias iuxta
sychimā in quattuor lo
cis. Egressusq; est gaal
filius obed: & stetit in
introitu porte ciuitatis
Surrexit autem abime
lech & ois exercit9 cum
eo de īsidiaꝝ loco. Cū-
q; vidisset populum
gaal: dixit ad zebul ec
ce de mōtib9 multitudo
descendit. Cui ille re-
spondit
Vmbras mōtiū vides
q̄si capita hoim: & hoc
errore decipis. Rursūq;
gaal ait. Ecce populus
de vmbilico
terre descēdit: & vn9
cuneus venit p viā que
respicit quercū. Cui di
xit zebul.
Vbi est nunc os tuum
quo loq̄baris: quis ē a
bimelech vt seruiam9
ei? Nonne hic
popl's est quē despicie-
bas? Egredere & pugna
cōtra eū. Abiit ergo ga
al expectante
sychimoꝝ pplo: & pu
gnauit contra abime-
lech. qui psecutus est eū
fugiētē: & in vrbē com
pulit. Cecideruntq; ex
pte eius plurimi vsq; ad
portā citatis: & abime
lech sedit i ruma. zebul
aūt gaal & socios ei9 ex
pulit de vrbe: nec i ea
passus ē cōmorari. Se-
q̄nti ergo die egressus ē
popl's i cāpum: qd cum
nūciatū esset abimelech
tulit exercitū suū: & di
uisit in tres turmas
tendēs insidias i agris.
Vidēsq; q egrederetur
popl's de ciuitate surre
xit & irruit in eo
cum cuneo
suo oppugnans & ob-
sidens
ciuitatem: due aūt tur
me palātes
p cāpū aduersarios pse
quebātur
Porro abimelech omī
die
illo oppugnabat vrbē:
quā cepit
interfectis hitatoribus
ei9 ipa quoq; destructa:

הוּא וְהָעָם אֲשֶׁר אִתּוֹ יֹצְאִים
אֵלֶיךָ וְעָשִׂיתָ לּוֹ כַּאֲשֶׁר תִּמְצָא   עָשָׂה מָצָא
יָדֶךָ: וַיָּקָם אֲבִימֶלֶךְ וְכָל הָעָם   קוּם
אֲשֶׁר עִמּוֹ לָיְלָה, וַיֶּאֶרְבוּ עַל   אָרַב
שְׁכֶם אַרְבָּעָה רָאשִׁים: וַיֵּצֵא גַּעַל   רָבַע
בֶּן עֶבֶד וַיַּעֲמֹד פֶּתַח שַׁעַר הָעִיר,   עָמַד
וַיָּקָם אֲבִימֶלֶךְ וְהָעָם אֲשֶׁר אִתּוֹ
מִן הַמַּאְרָב: וַיַּרְא גַּעַל אֶת הָעָם,   אָרַב רָאָה
וַיֹּאמֶר אֶל זְבֻל הִנֵּה עָם יוֹרֵד   יָרַד
מֵרָאשֵׁי הֶהָרִים, וַיֹּאמֶר אֵלָיו
זְבֻל, אֵת צֵל הֶהָרִים אַתָּה רֹאֶה
כָּאֲנָשִׁים: וַיֹּסֶף עוֹד גַּעַל לְדַבֵּר,   יָסַף
וַיֹּאמֶר הִנֵּה עָם יוֹרְדִים מֵעִם טַבּוּר   סָבַר
הָאָרֶץ, וְרֹאשׁ אֶחָד בָּא מִדֶּרֶךְ
אֵלוֹן מְעוֹנְנִים: וַיֹּאמֶר אֵלָיו זְבֻל,   אִלוֹן עוֹן
אַיֵּה אֵיפֹה פִיךָ אֲשֶׁר תֹּאמַר מִי   פֶּה אָמַר
אֲבִימֶלֶךְ כִּי נַעַבְדֶנּוּ, הֲלֹא זֶה   עָבַד
הָעָם אֲשֶׁר מָאַסְתָּה בּוֹ צֵא נָא עַתָּה   יָצָא
וְהִלָּחֶם בּוֹ: וַיֵּצֵא גַעַל לִפְנֵי בַּעֲלֵי   לָחַם פָּנָה
שְׁכֶם, וַיִּלָּחֶם בַּאֲבִימֶלֶךְ: וַיִּרְדְּפֵהוּ   נוּס
אֲבִימֶלֶךְ וַיָּנָס מִפָּנָיו, וַיִּפְּלוּ   נָפַל רָדַף
חֲלָלִים רַבִּים עַד פֶּתַח הַשָּׁעַר: רָבַב
וַיֵּשֶׁב אֲבִימֶלֶךְ בָּארוּמָה, וַיְגָרֶשׁ   גָּרַשׁ
זְבֻל אֶת גַּעַל וְאֶת אֶחָיו מִשֶּׁבֶת   יָשַׁב
בִּשְׁכֶם: וַיְהִי מִמָּחֳרָת וַיֵּצֵא הָעָם   הָיָה
הַשָּׂדֶה, וַיַּגִּדוּ לַאֲבִימֶלֶךְ: וַיִּקַּח   נָגַד לָקַח
אֶת הָעָם וַיֶּחֱצֵם לִשְׁלֹשָׁה רָאשִׁים   חָצָה
וַיֶּאֱרֹב בַּשָּׂדֶה, וַיַּרְא וְהִנֵּה הָעָם   אָרַב רָאָה
יֹצֵא מִן הָעִיר וַיָּקָם עֲלֵיהֶם   קוּם נָכָה
וַיַּכֵּם: וַאֲבִימֶלֶךְ וְהָרָאשִׁים אֲשֶׁר
עִמּוֹ פָּשְׁטוּ וַיַּעַמְדוּ פֶּתַח שַׁעַר   עָמַד
הָעִיר, וּשְׁנֵי הָרָאשִׁים פָּשְׁטוּ
עַל כָּל אֲשֶׁר בַּשָּׂדֶה וַיַּכּוּם: נָכָה
וַאֲבִימֶלֶךְ נִלְחַם בָּעִיר כֹּל הַיּוֹם   לָחַם
הַהוּא, וַיִּלְכֹּד אֶת הָעִיר וְאֶת הָעָם   לָכַד
אֲשֶׁר בָּהּ הָרָג, וַיִּתֹּץ אֶת הָעִיר   נָתַץ

ויזרעה מלח: וישמעו כל בעלי — זרע שמע
מגדל שכם ויבאו אל צריח בית — בוא צרח
אל ברית: ויגד לאבימלך כי — ברית נגד
התקבצו כל בעלי מגדל שכם: — קבץ
ויעל אבימלך הר צלמון הוא וכל — עלה
העם אשר אתו ויקח אבימלך — לקח
את הקרדמות בידו ויכרת שוכת — כרת שוך
עצים וישאה וישם על שכמו — נשא שום
ויאמר אל העם אשר עמו מה
ראיתם עשיתי מהרו עשו כמוני: — ראה עשה
ויכרתו גם כל העם איש שוכה
וילכו אחרי אבימלך וישימו על
הצריח ויציתו עליהם את — יצת
הצריח באש וימתו גם כל אנשי — מות
מגדל שכם כאלף איש ואשה: — איש
וילך אבימלך אל תבץ ויחן — חנה
בתבץ וילכדה: ומגדל עז היה — לכד גדל
בתוך העיר וינסו שמה כל האנשים — עזז נוס
והנשים וכל בעלי העיר ויסגרו — נשה סגר
בעדם ויעלו על גג המגדל: ויבא — עלה בוא
אבימלך עד המגדל וילחם בו — לחם
ויגש עד פתח המגדל לשרפו — נגש
באש: ותשלך אשה אחת פלח — שלך
רכב על ראש אבימלך ותרץ — רוץ
את גלגלתו: ויקרא מהרה אל — גלל קרא
הנער נשא כליו ויאמר לו — כלה
שלף חרבך ומותתני פן יאמרו — מות אמר
לי אשה הרגתהו וידקרהו נערו — דקר
וימת: ויראו איש ישראל כי — ראה
מת אבימלך וילכו איש למקומו: — קום
וישב אלהים את רעת אבימלך — שוב רעע
אשר עשה לאביו להרג את
שבעים אחיו: ואת כל רעת אנשי
שכם השיב אלהים בראשם
ותבא אליהם קללת יותם בן — בוא
Cap.x. ירבעל: ויקם אחרי אבימלך — קום

ita vt sal ī ea disp̄geret. Q̄d cū audissent q hītabāt in turre sychimorū: ingressi sūt fanum dei sui berith: vbi fed9 cū eo pepigerāt: & ex eo locus nomē acceperat: qui erat munit9 valde. Abimelech quoqȝ audiēs viros turris sichimorū pariter cōglobatos: ascēdit in mōtē selmō cū omni pp̄lo suo: & arrepta securi p̄scidit arboris ramū: impositūqȝ ferens humero: dixit ad socios. Quod me vidistis facere cito facite. Igitur certatim ramos de arboribus precidētes: sequebātur ducē. Qui circūdantes presidiū succēderūt. atqȝ ita factū est vt fumo & igne mille hominū necarentur viri pariter & mulieres hītatorū turris sychē. Abimelech aūt inde p̄ficiscens vēit ad oppidū thebes: qd̄ circundās obsidebat exercitu. Erat aūt turris excelsa in media cītate: ad quā confugerant siml' viri ac mulieres & oēs pricipes ciuitatis clausa firmissime ianua & super turris tectū stātes p propugnacula. Accedensqȝ abimelech iuxta turrim pugnabat fortit': & appropinquās ostio ignē supponere nitebatur. Et ecce vna mulier fragmē mole desup iaciēs illisit capiti abimelech. & cōfregit cerebrū ei9. Qui vocauit cito armigerū suū & ait ad eum. Euagina gladiū tuum & percute me: ne forte dicatur q a femīa interfectus sim. Qui iussa perficiens interfecit eum. Illo quoqȝ mortuo omnes qui cū eo erāt de isr̄l reuersi sūt ī sedes suas. & reddidit deus malū qd̄ fecerat abimelech cōtra prēm suū interfectis septuagīta fratrib9 suis. Sychimitis quoqȝ qd̄ operati erāt retributū ē: & vēit sup eos maledictio ioathā filij hierobaal.

Post abimelech 10. surrexit dux

τ seminauit eam sale. τ audierūt oēs vi-
καὶ ἔσπειρεν αὐτὴν ἅλας. καὶ ἤκουσαν πάντες οἱ ἄν-
ri turris sichem: τ ingressi sūt in ar-
δρες τοῦ πύργου σικήμων, καὶ εἰσῆλθον εἰς τὸ ὀχύ-
cem domus bethel federis. τ annūciatū est abi
ρωμα οἴκου τοῦ βαιθὴλ βερίθ. καὶ ἀπηγγέλη τῷ ἀβι-
melech: q cōgregati sunt oēs viri tur
μέλεχ, ὅτι συνήχθησαν πάντες οἱ ἄνδρες τοῦ πύρ-
ris sichem. τ ascēdit abimelech in mōtē selmon
γου σικήμων. καὶ ἀνέβη ἀβιμέλεχ εἰς ὄρος σελμὼν
ipse τ oīs pp̄ls q secum. τ cepit abi
αὐτὸς καὶ πᾶς ὁ λαὸς ὁ μετ᾽ αὐτοῦ. καὶ ἔλαβεν ἀβι-
melech securim in manu sua: τ excidit o-
μέλεχ τὴν ἀξίνην ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ, καὶ ἔκοψεν φορ-
nus lignorū: τ accepit illud: τ imposuit sup hu
τίον ξύλων, καὶ ἔλαβεν αὐτὸ, καὶ ἐπέθηκεν ἐπὶ τοὺς ὤ-
meros suos. τ dixit ad pp̄lm q erat cum illo: qd
μους αὐτοῦ. καὶ εἶπεν πρὸς τὸν λαὸν τὸν μετ᾽ αὐτοῦ, τί ā.74.
vidistis me facientē: cito facite: vt τ ego. D
εἴδετέ με ποιοῦντα, ταχέως ποιήσατε, ὡς καὶ ἐγώ.
τ exciderūt τ oēs ipsi quilibꝫ onus: τ
καὶ ἔκοψαν καί γε πάντες αὐτοὶ ἕκαστος φορτίον, καὶ
tulerūt: τ iuerūt post abimelech: τ imposue
ἦραν, καὶ ἐπορεύθησαν ὀπίσω ἀβιμέλεχ, καὶ ἐπέθη-
runt sup arcem: τ cōbusserūt sup illos
καν ἐπὶ τὸ ὀχύρωμα, καὶ ἐνέπρησαν ἐπ᾽ αὐτοὺς B
arcem in igne: τ oēs mortui sūt vi-
τὸ ὀχύρωμα ἐν πυρί, καὶ πάντες ἀπέθανον οἱ ἄν-
ri turris sichem q̄si mille virorū τ mulierū.
δρες πύργου σικήμων ὡσεὶ χίλιοι ἄνδρες καὶ γυναῖκες.
τ abijt abimelech in thebes: τ obsedit il
καὶ ἐπορεύθη ἀβιμέλεχ εἰς θεβὲς, καὶ περιεκάθισεν αὐ-
lā: τ cepit illā. τ turris erat fortis
τὴν, καὶ προκατελάβετο αὐτήν. καὶ πύργος ἦν ὀχυρὸς A
in medio vrbis. τ cōfugerūt illuc oēs viri
ἐν μέσῳ τῆς πόλεως. καὶ ἔφυγον ἐκεῖ πάντες οἱ ἄνδρες
τ mulieres τ oēs principes ciuitatis.
καὶ αἱ γυναῖκες καὶ πάντες οἱ ἡγούμενοι τῆς πόλεως.
τ clauserūt sup seipsos: τ ascēderūt ad te
καὶ ἀπέκλεισαν ἐφ᾽ ἑαυτοὺς, καὶ ἀνέβησαν ἐπὶ τὸ δῶ-
ctum turris. τ accessit abimelech vsqȝ ad turrim:
μα τοῦ πύργου. καὶ ἦλθεν ἀβιμέλεχ ἕως τοῦ πύργου,
τ expugnauerūt illā. τ appropinquauit abimelech vsqȝ ad
καὶ ἐξεπολέμησαν αὐτόν. καὶ ἤγγισεν ἀβιμέλεχ ἕως
portam turris vt cōbureret illam in igne. τ pro
τῆς θύρας τοῦ πύργου ἐμπρῆσαι αὐτὸν ἐν πυρί. καὶ ἔρ-
iecit mulier vna fragmē mole sup caput abi 2.Re.
ριψεν γυνὴ μία κλάσμα μύλου ἐπὶ τὴν κεφαλὴν ἀβι- 11.c.
melech: τ cōfregit caluariā eius. τ clamauit
μέλεχ, καὶ συνέκλασεν τὸ κρανίον αὐτοῦ. καὶ ἐβόησεν
cito ad puerū portātē instrumēta ei9. τ
τὸ τάχος πρὸς τὸ παιδάριον τὸ αἶρον τὰ σκεύη αὐτοῦ. καὶ
dixit ei: euagina gladiū tuū τ occide me: 1.Re.
εἶπεν αὐτῷ, σπάσαι τὴν μάχαιράν σου καὶ θανάτωσόν με, 31.d.
ne forte dicāt q mulier occidit eū. τ trāsfo 1.Pa.
μήποτε εἴπωσιν ὅτι γυνὴ ἀπέκτεινεν αὐτόν. καὶ ἐξεκέντη- 10.a.
dit eū puer suus: τ mortuus est abimelech.
σεν αὐτὸν τὸ παιδάριον αὐτοῦ, καὶ ἀπέθανεν ἀβιμέλεχ.
τ vidit vir israel q mortuus est abimelech. τ reuer-
καὶ εἶδεν ἀνὴρ ἰσραὴλ ὅτι ἀπέθανεν ἀβιμέλεχ. καὶ ἀπῆλ-
si sūt vir in locū suū: τ reddidit deus ma
θεν ἀνὴρ εἰς τὸν τόπον αὐτοῦ, καὶ ἐπέστρεψεν ὁ θεὸς τὴν κα-
lum abimelech qd fecit p̄ri suo: vt occide
κίαν ἀβιμέλεχ ἣν ἐποίησεν τῷ πατρὶ αὐτοῦ, ἀποκτεῖ-
ret septuaginta frēs suos. τ oēm ini
ναι τοὺς ἑβδομήκοντα ἀδελφοὺς αὐτοῦ. καὶ πᾶσαν τὴν κα-
quitatē virorū sichem conuertit deus in caput eo-
κίαν ἀνδρῶν σικήμων ἐπέστρεψεν ὁ θεὸς εἰς τὴν κεφαλὴν αὐ-
rum. τ venit sup eos maledictio ioathā filij hierobaal.
τῶν. καὶ ἐπῆλθεν ἐπ᾽ αὐτοὺς ἡ κατάρα ἰωαθὰμ τοῦ υἱοῦ ἱεροβάαλ.

ET surrexit post abimelech Ca.10.
Καὶ ἀνέστη μετὰ ἀβιμέλεχ A

et liberaret israel thola filius phua filius
τοῦ σῶσαι τὸν ἰσραὴλ θωλὰ υἱὸς φουὰ υἱὸς
patrui eius: vir de issachar: ⁊ ipse
πατραδέλφου αὐτοῦ, ἀνὴρ ἰσσάχαρ, καὶ αὐτὸς
habitabat in samir in mõte ephraim. ⁊ iudicauit is
κατῴκει ἐν σαμὶρ ἐν ὄρει ἐφραίμ. καὶ ἔκρινεν τὸν ἰσ
rael viginti ⁊ tres annos: ⁊ mortuꝰ est ⁊ sepultꝰ est in
ραὴλ εἴκοσι καὶ τρία ἔτη, καὶ ἀπέθανεν καὶ ἐτάφη ἐν
samir. ⁊ surrexit post eũ iair galaadites: ⁊
σαμίρ. καὶ ἀνέστη μετ᾽ αὐτὸν ἰαὶρ ὁ γαλααδίτης, καὶ
iudicauit israel viginti ⁊ duos ãnos. ⁊ fuerũt
ἔκρινεν τὸν ἰσραὴλ εἴκοσι καὶ δύο ἔτη. καὶ ἐγένοντο
ei triginta filij ascendẽtes sup triginta
αὐτῷ τριάκοντα υἱοὶ ἐπιβιβῶντες ἐπὶ τριάκοντα
pullos. ⁊ triginta ciuitates illis. ⁊ e-
πώλους. καὶ τριάκοντα πόλεις αὐτοῖς. καὶ αὐ-
as vocauit oppida iair vsq; ad diẽ hanc:
τὰς ἐκάλεσεν ἐπαύλεις ἰαὶρ ἕως τῆς ἡμέρας ταύ-
que sunt in terrã galaad. ⁊ mortuus est iair
της, αἵ εἰσιν ἐν τῇ γῇ γαλαάδ. καὶ ἀπέθανεν ἰαὶρ
⁊ sepultus est in camon. ⁊ addiderũt filij israel
καὶ ἐτάφη ἐν καμών. καὶ προσέθεντο οἱ υἱοὶ ἰσραὴλ
facere malũ corã dño: ⁊ seruie
B ποιῆσαι τὸ πονηρὸν ἔναντι κυρίου, καὶ ἐλάτρευ-
runt baalim ⁊ astaroth ⁊ diis
σαν τοῖς βααλλὶμ καὶ ταῖς ἀσταρὼθ καὶ τοῖς θεοῖς
syrie ⁊ diis sidonis ⁊ diis mo
συρίας καὶ τοῖς θεοῖς σιδῶνος καὶ τοῖς θεοῖς μω-
ab ⁊ diis filiorũ ammon ⁊ diis
ὰβ καὶ τοῖς θεοῖς υἱῶν ἀμμὼν καὶ τοῖς θεοῖς τῶν
allophylorũ: ⁊ dimiserũt dñm ⁊ nõ
ἀλλοφύλων, καὶ ἐγκατέλιπον τὸν κύριον καὶ οὐκ
seruierũt ei. ⁊ iratus est furore dñs in
ἐδούλευσαν αὐτῷ. καὶ ἐθυμώθη ὀργῇ κύριος ἐν τῷ
israel: ⁊ tradidit eos in manũ allophylorũ
ἰσραήλ, καὶ ἀπέδοτο αὐτοὺς ἐν χειρὶ ἀλλοφύλων
⁊ in manũ filiorũ ammon. ⁊ corruperũt ⁊ cõfre
καὶ ἐν χειρὶ υἱῶν ἀμμών. καὶ ἐσαίρωσαν καὶ ἔθλα
gerũt filios israel in anno illo: de-
σαν τοὺς υἱοὺς ἰσραὴλ ἐν τῷ ἐνιαυτῷ ἐκείνῳ, ὀκ-
cem ⁊ octo annos oẽs filios israel q erant
τωκαίδεκα ἔτη πάντας τοὺς υἱοὺς ἰσραὴλ τοὺς ἐν
trans iordanẽ in terra amorrei in
τῷ πέραν τοῦ ἰορδάνου ἐν γῇ τοῦ ἀμορραίου ἐν
terra galaad. ⁊ trãsierũt filij ammon ior
τῇ γαλααδίτιδι. καὶ διέβησαν οἱ υἱοὶ ἀμμὼν τὸν ἰορ
danẽ vt expugnarẽt: ⁊ in iuda ⁊ benia
δάνην ἐκπολεμῆσαι, καὶ ἐν τῷ ἰούδᾳ καὶ βενια
min ⁊ in domo ephraim: ⁊ afflicti sũt filij
μὶν καὶ ἐν τῷ οἴκῳ ἐφραίμ, καὶ ἐθλίβησαν οἱ υἱοὶ
israel valde. ⁊ clamauerũt filij israel ad do
ἰσραὴλ σφόδρα. καὶ ἔκραξαν οἱ υἱοὶ ἰσραὴλ πρὸς κύ
minũ dicẽtes: peccauimus tibi qm̃ reliquimus
ριον λέγοντες, ἡμάρτομέν σοι ὅτι ἐγκατελίπομεν
deũ nr̃m ⁊ seruiuimus baalim. ⁊
τὸν θεὸν ἡμῶν καὶ ἐλατρεύσαμεν τοῖς βααλλίμ. καὶ
dixit dñs ad filios israel: nonne egy
εἶπεν κύριος πρὸς τοὺς υἱοὺς ἰσραήλ, οὐχὶ οἱ αἰγύ
ptij ⁊ amorrei ⁊ filij ammon ⁊ moab ⁊
πτιοι καὶ οἱ ἀμορραῖοι καὶ οἱ υἱοὶ ἀμμὼν καὶ μωὰβ καὶ
allophyli ⁊ sidonij ⁊ amalec ⁊ chanaan
ἀλλόφυλοι καὶ σιδώνιοι καὶ ἀμαλὴκ καὶ χαναὰν
afflixerũt vos: ⁊ clamastis ad me: ⁊ e-
ἐξέθλιψαν ὑμᾶς, καὶ ἐκεκράξατε πρός με, καὶ ἔ-
rui vos de manu eorũ? ⁊ vos reli
σωσα ὑμᾶς ἐκ χειρὸς αὐτῶν; καὶ ὑμεῖς ἐγκατε
quistis me: ⁊ coluistis deos
λίπετέ με, καὶ ἐλατρεύσατε θεοῖς
A

in israel thola filius
phua patrui abimelech
vir de ysachar qui
habitauit in samir mõ
tis effraim
& iudicauit israel vigin
ti
& tribus ãnis: mortu
usq; est ac sepultus in sa
mir. Huic successit iair
galaadites qui
iudicauit israel per vi
ginti
& duos annos: habẽs
triginta
filios sedẽtes super tri
ginta pullos asinarũ
et principes triginta ci
uitatũ q̃ ex noĩe eius sũt
appellate auoth iair .i.
oppida iair vsq; in p̃sentẽ
diem in terra galaad.
mortuꝰ q; ẽ iair
ac sepultus i loco cui ẽ
vocabulũ camon. Filii
aũt israel peccatis veteri-
bus iungẽtes noua: fece
rũt malũ in conspectu
dñi: et seruierũt idolis
baalim & astaroth &
diis syrie ac sydonis
& moab & filiorum
ammõ & philistiim:
dimiseruntq; dñm &
non coluerũt eũ. Cõtra
quos dñs iratꝰ tradidit
eos in manus
philisthiim & filiorũ am-
mon: afflictiq; sunt
& vehemẽter oppressi
per annos decem & oc-
to omnes
qui habitabãt trãs ior
danem
i terra ammorrei que
est in galaad: in tantũ vt
filii ãmon iordane trã
smisso vastarent
iudam & beniamin &
effraim.
Afflictusq; est israel ni
mis. Et clamantes
ad dominũ dixerunt.
Peccauimus tibi
quia dereliquimꝰ de
um nr̃m: & seruiuimus
baalim. Quibus locu
tus est dominus:
Nũquid nõ egyptii &
ammorrei
filiiq; ammõ & phili-
stiim sydonii quoq;
& amalech & chanaan
opp̃sserunt vos & cla-
mastis ad me: & erui
vos de manu eorum?
Et tamẽ reliquistis me
& coluistis

להושיע את ישראל תולע בן — ישע
פואה בן דודו איש יששכר והוא — דוד
ישב בשמיר בהר אפרים׃
וישפט את ישראל עשרים — שפט
ושלש שנה וימת ויקבר בשמיר׃ — מות
ויקם אחריו יאיר הגלעדי — קבר
וישפט את ישראל עשרים
ושתים שנה׃ ויהי לו שלשים
בנים רכבים על שלשים עירים
ושלשים עירים להם להם
יקראו חות יאיר עד היום הזה — קרא חיה
אשר בארץ הגלעד׃ וימת יאיר
ויקבר בקמון׃ ויסיפו בני ישראל — יסף
לעשות הרע בעיני יהוה ויעבדו — עשה רעע
את הבעלים ואת העשתרות ואת — עבד
אלהי ארם ואת אלהי צידון
ואת אלהי מואב ואת אלהי בני
עמון ואת אלהי פלשתים
ויעזבו את יהוה ולא עבדוהו׃ ויחר — עזב חרה
אף יהוה בישראל וימכרם ביד — מכר
פלשתים וביד בני עמון׃ וירעצו — רעץ
וירצצו את בני ישראל בשנה — רצץ
ההיא שמנה עשרה שנה את כל
בני ישראל אשר בעבר הירדן
בארץ האמרי אשר בגלעד׃ ויעברו — עבר
בני עמון את הירדן להלחם גם — לחם
ביהודה ובבנימן ובבית אפרים
ותצר לישראל מאד׃ ויזעקו בני — צור זעק
ישראל אל יהוה לאמר חטאנו לך
וכי עזבנו את אלהינו ונעבד את — עבד
הבעלים׃ ויאמר יהוה אל בני — אמר
ישראל הלא ממצרים ומן האמרי
ומן בני עמון ומן פלשתים׃ וצידונים
ועמלק ומעון לחצו אתכם ותצעקו — צעק
אלי ואושיעה אתכם מידם׃ — ישע
ואתם עזבתם אותי ותעבדו — עבד

אֱלֹהִים אֲחֵרִים לָכֵן לֹא אוֹסִיף יָסַף
לְהוֹשִׁיעַ אֶתְכֶם: לְכוּ וְזַעֲקוּ אֶל יָלַךְ
הָאֱלֹהִים אֲשֶׁר בְּחַרְתֶּם בָּם הֵמָּה
יוֹשִׁיעוּ לָכֶם בְּעֵת צָרַתְכֶם: צוּר
וַיֹּאמְרוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל אֶל יְהוָה אָמַר
חָטָאנוּ עֲשֵׂה אַתָּה לָנוּ כְּכָל הַטּוֹב
בְּעֵינֶיךָ אַךְ הַצִּילֵנוּ נָא הַיּוֹם נָצַל
הַזֶּה: וַיָּסִירוּ אֶת אֱלֹהֵי הַנֵּכָר סוּר
מִקִּרְבָּם וַיַּעַבְדוּ אֶת יְהוָה וַתִּקְצַר עָבַד קָצַר
נַפְשׁוֹ בַּעֲמַל יִשְׂרָאֵל: וַיִּצָּעֲקוּ בְּנֵי צָעַק
עַמּוֹן וַיַּחֲנוּ בַּגִּלְעָד וַיֵּאָסְפוּ בְּנֵי חָנָה אָסַף
יִשְׂרָאֵל וַיַּחֲנוּ בַּמִּצְפָּה: וַיֹּאמְרוּ
הָעָם שָׂרֵי גִלְעָד אִישׁ אֶל רֵעֵהוּ שׁוּר
מִי הָאִישׁ אֲשֶׁר יָחֵל לְהִלָּחֵם בִּבְנֵי חָלַל לָחַם
עַמּוֹן יִהְיֶה לְרֹאשׁ לְכֹל יֹשְׁבֵי הָיָה
גִלְעָד: וְיִפְתָּח הַגִּלְעָדִי הָיָה Cap. xi.
גִּבּוֹר חַיִל וְהוּא בֶּן אִשָּׁה זוֹנָה גָּבַר אִישׁ
וַיּוֹלֶד גִּלְעָד אֶת יִפְתָּח: וַתֵּלֶד אֵשֶׁת זָנָה יָלַד
גִּלְעָד לוֹ בָּנִים וַיִּגְדְּלוּ בְנֵי הָאִשָּׁה אִישׁ גָּדַל
וַיְגָרְשׁוּ אֶת יִפְתָּח וַיֹּאמְרוּ לוֹ גָּרַשׁ אָמַר
לֹא תִנְחַל בְּבֵית אָבִינוּ כִּי בֶן אִשָּׁה נָחַל
אַחֶרֶת אָתָּה: וַיִּבְרַח יִפְתָּח מִפְּנֵי בָּרַח פָּנָה
אֶחָיו וַיֵּשֶׁב בְּאֶרֶץ טוֹב וַיִּתְלַקְּטוּ לָקַט
אֶל יִפְתָּח אֲנָשִׁים רֵיקִים וַיֵּצְאוּ
עִמּוֹ: וַיְהִי מִיָּמִים וַיִּלָּחֲמוּ בְנֵי עַמּוֹן הָיָה יוֹם
עִם יִשְׂרָאֵל: וַיְהִי כַּאֲשֶׁר נִלְחֲמוּ לָחַם
בְנֵי עַמּוֹן עִם יִשְׂרָאֵל וַיֵּלְכוּ זִקְנֵי
גִלְעָד לָקַחַת אֶת יִפְתָּח מֵאֶרֶץ טוֹב: לָקַח
וַיֹּאמְרוּ לְיִפְתָּח לְכָה וְהָיִיתָה לָּנוּ יָלַךְ הָיָה
לְקָצִין וְנִלָּחֲמָה בִּבְנֵי עַמּוֹן: וַיֹּאמֶר קָצַן
יִפְתָּח לְזִקְנֵי גִלְעָד הֲלֹא אַתֶּם
שְׂנֵאתֶם אוֹתִי וַתְּגָרְשׁוּנִי מִבֵּית אָבִי גָּרַשׁ
וּמַדּוּעַ בָּאתֶם אֵלַי עַתָּה כַּאֲשֶׁר יָדַע בּוֹא
צַר לָכֶם: וַיֹּאמְרוּ זִקְנֵי גִלְעָד אֶל צוּר
יִפְתָּח לָכֵן עַתָּה שַׁבְנוּ אֵלֶיךָ וְהָלַכְתָּ שׁוּב
עִמָּנוּ וְנִלְחַמְתָּ בִּבְנֵי עַמּוֹן וְהָיִיתָ לָחַם הָיָה

deos alienos. Idcirco
non addam
vt vltra vos liberem.
Ite & inuocate
dños quos elegistis: ip
si
vos liberent in tempo
re angustie.
Dixeruntq́ filii israel
ad dominum.
Peccauimus: redde tu
nobis quicquid tibi pla
cet: tm̄ nūc libera nos.
Que dicentes omnia
de finibus suis alienoꝝ
deorū idola proiecerūt:
& seruierunt dño deo:
qui doluit
super miseriis eorum.
Itaq́ filii ammō cōcla
mātes in galaad fixere
tētoria: cōtra quos con
gregati filii israel i mas
pha castrametati sunt.
Dixerūtq́ principes ga
laad singuli ad proxi
mos suos. Qui primus
ex nobis contra filios
ammon cepit dimica
re: erit dux ppl̄i gala
ad. xi.

Fuit itaq́ illo tpe ie
pthe galaadites vir for
tissimus atq́ pugnator
filius mulieris meretri
cis: q natus ē de galaad.
Habuit aūt galaad vxorē
de q̄ suscepit filios: qui
postq̄ creuerāt eiecerūt
iepthe: dicentes.
Heres in domo patris
nostri eē nō poteris: qa
de altera matre natus
es. Quos ille fugiens
atq́ deuitās hitauit in t
ra thob. Congregatiq́
sunt ad eū viri inopes
& latrocināntes & quasi
pricipē seq̄bātur. In illis
diebus pugnabāt filii ā
mō cōtra isrl̄: quibus a
criter instātibus
prexerūt maiores na
tu de
galaad: vt tollerēt i au
xiliū sui iepthe de terra
thob. Dixerūtq́ ad e
um. Veni & esto prin
ceps nr̄: & pugna cōtra
filios āmō. Quibus ille
respondit. Nōne vos
estis qui
odistis me & eiecistis
de domo patris mei:
& nunc venistis ad me
necessitate compulsi?
Dixerūtq́ principes ga
laad ad iepthe. Ob hāc
igitur cām nūc ad te ve
nimus: vt pficiscaris no
biscum & pugnes con
tra filios ammon: & sisq́

alienos: idcirco nō addam vt liberē vos:
ἑτέροις, διὰ τοῦτο οὐ προσθήσω τοῦ σῶσαι ὑμᾶς. βα-
te τ clamate ad deos quos elegistis vo
δίζετε καὶ βοᾶτε πρὸς τοὺς θεοὺς οὓς ἐξελέξασθε ἑαυ-
bis: τ ipsi liberēt vos in tpe angustie
τοῖς, καὶ αὐτοὶ σωσάτωσαν ὑμᾶς ἐν καιρῷ θλίψεως
vr̄e. τ dixerūt filij israel ad dnm: peccaui
ὑμῶν. καὶ εἶπαν οἱ υἱοὶ ἰσραὴλ πρὸς κύριον, ἡμάρτο-
mus: fac tu nobis iuxta oia q̄ placuerit co
μεν, ποίησον σὺ ἡμῖν κατὰ πάντα ὅσα ἂν ἀρέσκῃ ἐνώ-
ram te: verū dñe libera nos in die hac.
πιόν σου, πλὴν κύριε ἐξελοῦ ἡμᾶς ἐν τῇ ἡμέρᾳ ταύ-
τ proiecerūt deos alienos de
τῃ. καὶ μετέστησαν τοὺς θεοὺς τοὺς ἀλλοτρίους ἐκ
medio eoꝝ τ seruierūt dño: τ doluit
μέσου αὐτῶν καὶ ἐλάτρευσαν τῷ κυρίῳ, καὶ ὀλιγοψύ-
in labore israel. τ ascēderūt filij am-
χησεν ἐν τῷ κόπῳ ἰσραήλ. καὶ ἀνέβησαν οἱ υἱοὶ ἀμ-
mon τ fixere tētoria in galaad. τ exierūt filij is
μὼν καὶ παρενέβαλον ἐν γαλαάδ. καὶ ἐξῆλθον οἱ υἱοὶ ἰσ-
rael τ castrametati sūt in specula. τ dixerūt C
ραὴλ καὶ παρενέβαλον ἐν τῇ ἀμασσηφά. καὶ εἶπον
populi principes galaad: vir ad proxi
οἱ τοῦ λαοῦ ἄρχοντες γαλαάδ, ἀνὴρ πρὸς τὸν πλη-
mū suū: quis vir qui incipiet pugnare contra
σίον αὐτοῦ, τίς ἀνὴρ ὃς ἄρξεται πολεμῆσαι ἐν τοῖς
filios ammon τ erit in caput oibus habi
υἱοῖς ἀμμὼν καὶ ἔσται εἰς κεφαλὴν πᾶσι τοῖς κατοι-
tātibus in galaad?
κοῦσιν ἐν γαλαάδ;
Ca. xi.

Et iephthae galaadites fuit potēs i fortitudie
Καὶ ἰεφθάε ὁ γαλααδίτης ἦν δυνατὸς ἐν ἰσχύϊ
τ ipse filius mulieris meretricis. τ peperit gala
καὶ αὐτὸς υἱὸς γυναικὸς πόρνης. καὶ ἔτεκεν τῷ γαλα-
ad iephthae. τ peperit vxor galaad ei fi
ὰδ τὸν ἰεφθάε. καὶ ἔτεκεν ἡ γυνὴ γαλαὰδ αὐτῷ υἱ-
lios: τ creuerūt filij mulieris. τ eiece-
ούς. καὶ ἡδρύνθησαν οἱ υἱοὶ τῆς γυναικός. καὶ ἐξέβα-
runt iephthae. τ dixerūt ei: nō eris heres in
λον τὸν ἰεφθάε. καὶ εἶπον αὐτῷ, οὐ κληρονομήσεις ἐν
domo pr̄is nr̄i: qm̄ filius mulieris mere
τῷ οἴκῳ τοῦ πατρὸς ἡμῶν, ὅτι υἱὸς γυναικὸς ἑταί-
tricis tu es. τ aufugit iephthae a facie fra
ρας σὺ εἶ. καὶ ἀπέδρα ἰεφθάε ἐκ προσώπου τῶν ἀδελ-
trū suoꝝ: τ habitauit in t̄ra tob. τ cōgregati sūt
φῶν αὐτοῦ, καὶ κατῴκησεν ἐν γῇ τώβ. καὶ συνελέγ-
ad iephthae viri inopes: τ simul ibant
οντο πρὸς τὸν ἰεφθάε ἄνδρες λιτοί, καὶ συνεξεπορεύοντο
cū illo. τ factū est post dies τ pugnauerūt
μετ' αὐτοῦ. καὶ ἐγένετο μεθ' ἡμέρας καὶ ἐπολέμησαν οἱ
filij ammon cū israel. τ factū est qn̄ pugnaue
υἱοὶ ἀμμὼν μετὰ ἰσραήλ. καὶ ἐγενήθη ἡνίκα ἐπολέμη-
rūt filij ammon cū israel: τ perrexerūt maio
σαν υἱοὶ ἀμμὼν μετὰ ἰσραήλ, καὶ ἐπορεύθησαν οἱ πρεσ-
res natu galaad vt tollerēt iephthae in t̄ra tob.
βύτεροι γαλαὰδ παραλαβεῖν τὸν ἰεφθάε ἐν γῇ τώβ.
τ dixerūt ad iephthae: veni τ eris nobis in prīci
καὶ εἶπον πρὸς ἰεφθάε, δεῦρο καὶ ἔσῃ ἡμῖν εἰς ἡγού-
pem: τ pugnabimus cōtra filios ammon. τ dixit ieph
μενον, καὶ πολεμήσομεν τοῖς υἱοῖς ἀμμών. καὶ εἶπεν ἰεφ-
thae senioribus galaad: nōne vos odi
θάε τοῖς πρεσβυτέροις γαλαάδ, οὐχ ὑμεῖς ἐμισήσα-
stis me τ eiecistis me de domo pr̄is mei Heb. 11.f D ca.xi.
τέ με καὶ ἐξεβάλετέ με ἐκ τοῦ οἴκου τοῦ πατρός μου
τ abiecistis me a vobis? τ quid venistis ad
καὶ ἐξαπεστείλατέ με ἀφ' ὑμῶν; καὶ τί ὅτι ἤλθετε πρός
me nūc qn̄ afflicti estis? τ dixerūt seniores galaad
με νῦν ἡνίκα ἐθλίβητε; καὶ εἶπαν οἱ πρεσβύτεροι γαλαὰδ
ad iephthae: nōne sic nunc cōuenimus ad te τ profi-
πρὸς ἰεφθάε, οὐχ οὕτως νῦν συνήλθομεν πρὸς σέ· καὶ συμ-
ciscerīs nobiscū τ pugnabimus cōtra filios ammon: τ eris
πορεύσῃ ἡμῖν καὶ πολεμήσομεν ἐν τοῖς υἱοῖς ἀμμών, καὶ ἔσῃ

nobis in caput oībus habitātibus galaad. ⁊
ἡμῖν εἰς κεφαλὴν πᾶσι τοῖς κατοικοῦσι γαλαάδ. καὶ
dixit iephthae ad seniores galaad: si cōuer
εἶπεν ἰεφθάε πρὸς τοὺς πρεσβυτέρους γαλαάδ, εἰ ἐπι-
titis me vos vt pugnē cōtra filios ammō: ⁊
στρέφετέ με ὑμεῖς πολεμῆσαι ἐν τοῖς υἱοῖς ἀμμών, καὶ
tradiderit dñs eos corā me: ego ero vo-
παραδῷ κύριος αὐτοὺς ἐνώπιον ἐμοῦ, ἐγὼ ἔσομαι ὑ-
bis in caput. ⁊ dixerūt seniores galaad
μῖν εἰς κεφαλήν. καὶ εἶπαν οἱ πρεσβύτεροι γαλαάδ
ad iephthae: dñs erit audiēs inter nos: si
πρὸς ἰεφθάε, κύριος ἔσται ὁ ἀκούων ἀναμέσον ἡμῶν, εἰ
non scdm verbū tuū sic faciemus. ⁊ a-
μὴ κατὰ τὸ ῥῆμά σου οὕτως ποιήσομεν. καὶ ἐπορεύ-
bijt iephthae cū senioribus galaad: ⁊ cōsti-
θη ἰεφθάε μετὰ τῶν πρεσβυτέρων γαλαάδ, καὶ κατέ-
tuerūt ppls eū super se in caput ⁊ in prin
στησεν ὁ λαὸς αὐτὸν ἐπ᾽ αὐτῶν εἰς κεφαλὴν καὶ εἰς ἡγού-
cipē. ⁊ locutus ē iephthae oēs sermones su
μενον. καὶ ἐλάλησεν ἰεφθάε πάντας τοὺς λόγους αὐ-
os corā dño in massepha. ⁊ misit iephthae
τοῦ ἐνώπιον κυρίου ἐν μασσηφά. καὶ ἀπέστειλεν ἰεφθάε
nūcios ad regem filiorū ammon dicēs: qd mihi ⁊
ἀγγέλους πρὸς βασιλέα υἱῶν ἀμμὼν λέγων, τί ἐμοὶ καὶ
tibi: qm venis ad me tu vt pugnes cōtra me i trā meā?
σοί, ὅτι ἥκεις πρός με σὺ πολεμῆσαί με ἐν τῇ γῇ μου;
C ⁊ dixit rex ammon ad nūcios ieph
καὶ εἶπεν βασιλεὺς ἀμμὼν πρὸς τοὺς ἀγγέλους ἰεφ-
thae: qm accepit israel terrā meā in ascen
θάε, διότι ἔλαβεν ἰσραὴλ τὴν γῆν μου ἐν τῇ ἀναβά-
su eius de egypto ab arnon vsq ad ieboc ⁊ vsq ad
σει αὐτοῦ ἐξ αἰγύπτου ἀπὸ ἀρνὼν ἕως ἰαβὼκ καὶ ἕως
iordanem: ⁊ nunc redde illas cū pace.
τοῦ ἰορδάνου, καὶ νῦν ἐπίστρεψον αὐτὰς μετ᾽ εἰρήνης.
⁊ addidit adhuc iephthae ⁊ misit nuncios ad
καὶ προσέθετο ἔτι ἰεφθάε καὶ ἀπέστειλεν ἀγγέλους πρὸς
regem filiorū ammon: ⁊ dixerūt ei: hec di
τὸν βασιλέα υἱῶν ἀμμών, καὶ εἶπαν αὐτῷ, τάδε λέ-
cit iephthae: nō accepit israel terrā moab ⁊
γει ἰεφθάε, οὐκ ἔλαβεν ἰσραὴλ τὴν γῆν μωὰβ καὶ τὴν
terrā filiorū ammō in ascensu eorū de egypto: sed
γῆν υἱῶν ἀμμὼν ἐν τῇ ἀναβάσει αὐτῶν ἐξ αἰγύπτου, ἀλ-
ambulauit israel in solitudine vsq ad mare rubrū:
λ᾽ ἐπορεύθη ἰσραὴλ ἐν τῇ ἐρήμῳ ἕως θαλάσσης ἐρυθρᾶς,
⁊ venit vsq ad cades. ⁊ misit israel nuncios
καὶ ἦλθεν ἕως κάδης. καὶ ἐξαπέστειλεν ἰσραὴλ ἀγγέλους
ad regem edom dicēs: transibo per
πρὸς βασιλέα ἐδὼμ λέγων, παρελεύσομαι διὰ τῆς
terrā tuā: ⁊ nō audiuit rex edom. ⁊ ad re
γῆς σου, καὶ οὐκ ἤκουσεν βασιλεὺς ἐδώμ. καὶ πρὸς βα-
gem moab misit: ⁊ nō voluit. ⁊ sedit
σιλέα μωὰβ ἀπέστειλεν, καὶ οὐκ ἠθέλησεν. καὶ ἐκάθισεν
israel in cades: ⁊ pertransiuit per desertū: ⁊ circui
ἰσραὴλ ἐν κάδης, καὶ διῆλθεν ἐν τῇ ἐρήμῳ, καὶ ἐκύκλω-
uit terrā edom ⁊ terrā moab. ⁊ venit ad
σε τὴν γῆν ἐδὼμ καὶ τὴν γῆν μωάβ. καὶ παρεγένετο κα-
orientem solis tre moab: ⁊ castrametati sūt
τ᾽ ἀνατολὰς ἡλίου τῆς γῆς μωάβ, καὶ παρενέβαλον ἐν τῷ
trans arnon: ⁊ nō intrauerūt in terminū moab: qm
πέραν ἀρνών, καὶ οὐκ εἰσῆλθον εἰς τὸ ὅριον μωάβ, ὅτι
arnon erat termin⁹ moab: ⁊ misit nūcios is
D ἀρνὼν ἦν ὅριον μωάβ. καὶ ἀπέστειλεν ἀγγέλους ἰσ-
rael ad seon regem amorreorū regem ese-
Nu.21.c ραὴλ πρὸς σηὼν βασιλέα τῶν ἀμορραίων βασιλέα ἐσε-
bon: ⁊ dixit ei israel: transibo per
βών, καὶ εἶπεν αὐτῷ ἰσραήλ, παρελεύσομαι διὰ
terrā tuā vsq ad
τῆς γῆς σου ἕως τοῦ

dux omnium qui habitāt in galaad. Iepthe quoqȝ dixit eis Si vere venistis ad me vt pugnē pro vobis cōtra filios ammon: tradiderit qȝ eos dñs in man⁹ meas ego ero vester princeps. Qui rñderunt ei. Dñs qui hec audit ipe mediator ac testis est q nostra promissa faciemus. Abiit itaqȝ iepthe cū pricipib⁹ galaad: fecitqȝ eum omnis populus pricipem sui. Locutusqȝ est iepthe omnes sermones suos coram domino in maspha. Et misit nuncios ad regē filiorum ammō qui ex psōa sua dicerēt. Quid mihi & tibi ē: quia venisti contra me vt vastares terrā meā? Quib⁹ ille respondit. quia tulit israel terrā meam quando ascendit de egypto: a finibus arnon vsqȝ ieboc atqȝ iordanem. Nunc ergo cū pace redde mihi eā. Per quos rursum mādauit iepthe: & iperauit eis vt dicerent regi āmō. Hec dicit iepthe. Nō tulit israel terram moab nec terram filiorum ammon: sed quando de egypto cōscēderūt: ambulauit p solitudinē vsqȝ mare rubrū: & venit i cades. Misitqȝ nūcios ad regem edō dicens. Dimitte vt trāseam terram tuam. Qui noluit acqescere pcibus eius. Misit quoqȝ ad regē moab: qui & ipse trāsitū pbere contēpsit. Mansit itaqȝ in cades & circuiuit ex latere terram edō & terrā moab. Venitqȝ ad orietalē plagā tre moab & castrametatus est trans arnon: nec voluit intrare terminos moab. Arnon quippe cōfiniū est terre moab. Misit itaqȝ israel nūcios ad seon regem ammorreorū qui habitabat in esebō: & dixerit ei. Dimitte vt transeā p terram tuam vsqȝ ad

לנו לראש לכל ישבי גלעד׃
ויאמר יפתח אל זקני גלעד אם
משיבים אתם אתי להלחם בבני שוב
עמון ונתן יהוה אתם לפני אנכי
אהיה לכם לראש׃ ויאמרו זקני היה
גלעד אל יפתח יהוה יהיה שמע
בינותינו אם לא כדברך כן
נעשה׃ וילך יפתח עם זקני גלעד עשה
וישימו העם אותו עליהם לראש שום
ולקצין וידבר יפתח את כל קצן דבר
דבריו לפני יהוה במצפה׃ וישלח שלח
יפתח מלאכים אל מלך בני עמון לאך
לאמר מה לי ולך כי באת אלי בוא
להלחם בארצי׃ ויאמר מלך בני לחם
עמון אל מלאכי יפתח
כי לקח ישראל את ארצי בעלותו עלה
ממצרים מארנון ועד היבק ועד
הירדן ועתה השיבה אתהן שוב
בשלום׃ ויוסף עוד יפתח וישלח שלם יסף
מלאכים אל מלך בני עמון׃ ויאמר
לו כה אמר יפתח לא לקח ישראל
את ארץ מואב ואת ארץ בני עמון׃
כי בעלותם ממצרים וילך ישראל
במדבר עד ים סוף ויבא קדשה׃ דבר בוא
וישלח ישראל מלאכים אל מלך
אדום לאמר אעברה נא בארצך עבר
ולא שמע מלך אדום וגם אל מלך
מואב שלח ולא אבה וישב ישראל
בקדש׃ וילך במדבר ויסב את סבב
ארץ אדום ואת ארץ מואב ויבא בוא
ממזרח שמש לארץ מואב ויחנון זרח חנה
בעבר ארנון ולא באו בגבול בוא גבל
מואב כי ארנון גבול מואב׃ וישלח שלח
ישראל מלאכים אל סיחון מלך לאך
האמרי מלך חשבון ויאמר לו אמר
ישראל נעברה נא בארצך עד עבר

מקומי׃ ולא האמין סיחון את — קום אמן
ישראל עבר בגבלו ויאסף סיחון — אסף
את כל עמו ויחנו ביהצה וילחם — לחם
עם ישראל׃ ויתן יהוה אלהי — נתן
ישראל את סיחון ואת כל עמו
ביד ישראל ויכום ויירש ישראל — נכה ירש
את כל ארץ האמרי יושב הארץ
ההיא׃ ויירשו את כל גבול
האמרי מארנון ועד היבק ומן
המדבר ועד הירדן׃ ועתה יהוה
אלהי ישראל הוריש את האמרי
מפני עמו ישראל ואתה תירשנו׃ — פנה
הלא את אשר יורישך כמוש
אלהיך אותו תירש ואת כל אשר
הוריש יהוה אלהינו מפנינו אותו
נירש׃ ועתה הטוב טוב אתה מבלק
בן צפור מלך מואב הרב רב עם — רוב
ישראל אם נלחם נלחם בם׃ בשבת — לחם ישב
ישראל בחשבון ובבנותיה ובערער
ובבנותיה ובכל הערים אשר על — עיר
ידי ארנון שלש מאות שנה — מאה
ומדוע לא הצלתם בעת ההיא׃ — מדע נצל
ואנכי לא חטאתי לך ואתה עשה
אתי רעה להלחם בי ישפט — רוע לחם
יהוה השפט היום בין בני ישראל — שפט
ובין בני עמון׃ ולא שמע מלך בני
עמון אל דברי יפתח אשר שלח
אליו׃ ותהי על יפתח רוח יהוה — היה
ויעבר את הגלעד ואת מנשה — עבר
ויעבר את מצפה גלעד וממצפה
גלעד עבר בני עמון׃ וידר יפתח — נדר
נדר ליהוה ויאמר אם נתון תתן את — נתן
בני עמון בידי׃ והיה היוצא אשר
יצא מדלתי ביתי לקראתי
בשובי בשלום מבני עמון והיה — שלם
ליהוה והעליתיהו עולה׃ ויעבר — עלה

fluuiū: qui & ipſe iſrł ver
ba deſpiciēs nō dimiſit
eū trāſire p termiōs ſu
os: ſed īfinita multitudīe
cōgregata egreſſus eſt
cōtra eū ī iaſa: & fortiter
reſiſtebat. Tradiditq̧
eum dominus
in manu iſrael cum oī
exercitu ſuo:
& percuſſit eum & po
ſſedit
oēm terrā ammorrei
habitatoris regionis
illius & vniuerſos fi
nes
eius de arnon vſq̧ ie
boc: & de
ſolitudine vſq̧ ad ior
danē. Dominus
ergo deus iſrł ſubuer
tit āmorreū: pugnante
cōtra illū pplo ſuo iſrł:
et tu nūc vis poſſidere
terrā eius? Nonne ea q̄
poſſedit chamos
deus tu tibi iure debē
tur: Que aūt dñs deus
noſter victor obtinuit:
in nrām cedēt poſſeſſio
nē. Niſi forte melior es
balac filio ſephor rege
moab: aut docere potes
q̧ iurgat ſit cōtra iſrł:
& pugnauerit cōtra eū
quādo hītauit in eſebō
& viculis eius: iaroer: &
vilł illius: vel in cūctis
ciuitatibus iuxta
arnon per trecentos
annos.
Quare tanto tpe nihil
ſup hac repetitione tē
ptaſti. Igitur non ego
pecco ī te: ſed tu
cōtra me male agis in
dicēs mihi bella nō iu
ſta. Iudicet dñs arbiter
huius diei īter iſrael
& filios ammō. Noluit
q̧ acqeſcere rex filiorū
āmō verbis iepthe q̄ p
nūcios mandauerat.
Factuſ eſt ergo ſup ie
pthe ſpiritus domini
& circuiens galaad
& manaſſe:
maſpha quoq̧ galaad:
& inde
tranſiens ad filios āmō
votū vouit
domino dicens. Si tra
dideris
filios āmō ī manus me
as qcūq̧ prim fuerit e
greſſus de forib dom
mee: mihiq̧ occurrerit
reuertenti cū pace a fi
liis ammon
eum holocauſtū offe
ram dño. Trāſiuitq̧

locum meū. ꝛ noluit ſeon iſrael tranſire per
τόπου μου. καὶ οὐκ ἐνεπίστευσε σηὼν τὸν ἰσραὴλ διελθεῖν διὰ
terminos ſuos. ꝛ cōgregauit ſeon oēm pplm̄ ſu
τῶν ὁρίων αὐτοῦ. καὶ συνήγαγε σηὼν πάντα τὸν λαὸν αὐ
um: ꝛ caſtrametat' eſt in iaſſa: ꝛ pugnauit cū iſ
τοῦ, καὶ παρενέβαλεν εἰς ἰασσά, καὶ ἐπολέμησε μετὰ ἰσ
rael. ꝛ tradidit dñs deus iſrael ſeon ꝛ
ραήλ. καὶ παρέδωκε κύριος ὁ θεὸς ἰσραὴλ τὸν σηὼν καὶ
omnem pplm̄ eius in manu iſrael: ꝛ percuſ
σύμπαντα τὸν λαὸν αὐτοῦ ἐν χειρὶ ἰσραήλ, καὶ ἐπάταξεν
ſit eos ꝛ poſſedit iſrael oēm terrā ip
αὐτοὺς καὶ ἐκληρονόμησεν ἰσραὴλ πᾶσαν τὴν γῆν αὐ
ſius amorrei habitātis in terra illa. ꝛ
τοῦ τ ἀμορραίου τοῦ κατοικοῦντος ἐν τῇ γῇ ἐκείνῃ. καὶ
poſſedit vniuerſos terminos amorrei ab arnon ꝛ
ἐκληρονόμησεν πᾶν τὸ ὅριον τοῦ ἀμορραίου ἀπὸ ἀρνὼν καὶ
vſq̧ ad iaboc ꝛ a ſolitudine ꝛ vſq̧ ad iordanē.
ἕως τοῦ ἰαβὸκ καὶ ἀπὸ τῆς ἐρήμου καὶ ἕως τ ἰορδάνου.
ꝛ nunc dñs deus iſrael ſubuertit amorreū a fa
καὶ νῦν κύριος ὁ θεὸς ἰσραὴλ ἐξῆρε τὸν ἀμορραῖον ἐκ προσώ
cie ppl̄i ſui iſrael: ꝛ tu poſſidebis eū:
που λαοῦ αὐτοῦ ἰσραήλ, καὶ σὺ κληρονομήσεις αὐτόν;
nonne que poſſedit tibi chamos deus tuus ea
οὐχὶ ὅσα κατεκληρονόμησέν σοι χαμὼς ὁ θεός σου αὐτὰ
poſſidebis? ꝛ oīa q̄cūq̧ poſſedit
κατακληρονομήσεις; καὶ πάντα ὅσα κατεκληρονόμησεν
dñs deus nr̄ a facie vr̄a ea poſſidebimus.
κύριος ὁ θεὸς ἡμῶν ἐκ προσώπου ὑμῶν αὐτὰ κληρονομήσομεν.
ꝛ nūc nūqd melior es tu balac filio ſephor rege
καὶ νῦν μὴ κρείσσων εἶ σὺ βαλὰκ υἱοῦ σεφὼρ βασιλέως
moab? nūqd pugna pugnauit cum iſrael vel bello
μωάβ; μὴ μάχῃ ἐμαχέσατο μετὰ ἰσραὴλ ἢ πολέμῳ
pugnauit cōtra eos? cū habitaret iſrael in eſebon ꝛ
ἐπολέμησεν αὐτοῖς; ἐν τῷ οἰκῆσαι ἰσραὴλ ἐν ἐσεβὼν καὶ
in filiabus eius: ꝛ in aroer ꝛ in filia
ἐν ταῖς θυγατράσιν αὐτῆς, καὶ ἐν ἀροὴρ καὶ ἐν ταῖς θυγα
bus eius: ꝛ in cūctis ciuitatib' que iuxta
τράσιν αὐτῆς, καὶ ἐν πάσαις ταῖς πόλεσι ταῖς παρὰ
iordanē trecētos ānos. quare nō liberauerūt eos
τὸν ἰορδάνην τριακόσια ἔτη. τί ὅτι οὐκ ἐρρύσαντο αὐτὰς
in tpe illo? et ego nō peccaui tibi: ꝛ tu fa
ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ; κἀγὼ οὐχ ἥμαρτόν σοι, καὶ σὺ ποι
cis mecum malū vt pugnes cōtra me. iudi
εῖς μετ' ἐμοῦ πονηρίαν τοῦ πολεμῆσαι ἐν ἐμοί. κρί
cet dñs qui iudicat hodie inter filios iſrael ꝛ
ναι κύριος ὁ κρίνων σήμερον ἀναμέσον υἱῶν ἰσραὴλ καὶ
inter filios ammō. ꝛ nō audiuit rex fi
ἀναμέσον υἱῶν ἀμμών. καὶ οὐκ εἰσήκουσε βασιλεὺς υἱ
liorū ammon ſermones iephthae quos miſit ad eum.
ῶν ἀμμὼν τῶν λόγων ἰεφθάε ὧν ἀπέστειλε πρὸς αὐτόν.
ꝛ factus eſt ſup iephthae ſpūs dñi: ꝛ trāſiuit
καὶ ἐγενήθη ἐπὶ ἰεφθάε πνεῦμα κυρίου, καὶ διέβη τὴν
galaad ꝛ manaſſe: ꝛ trāſiuit ſpeculā
γαλαὰδ καὶ τὴν μανασσῆ, καὶ διέβη τὴν σκοπιὰν
galaad: ꝛ a ſpecula galaad trans
γαλαάδ, καὶ ἀπὸ σκοπιᾶς γαλαὰδ εἰς τὸ πέραν
filios ammon. ꝛ vouit iephthae votū dño: ꝛ di
υἱῶν ἀμμών. καὶ ηὔξατο ἰεφθάε εὐχὴν τῷ κυρίῳ, καὶ εἶ
xit: ſi tradēs tradideris filios ammon in
πεν, ἐὰν παραδόσει παραδῷς τοὺς υἱοὺς ἀμμὼν ἐν
manū meā: ꝛ erit egrediens qui egrediat
χειρί μου, καὶ ἔσται ὁ ἐκπορευόμενος ὃς ἂν ἐξέλθοι
de portis domus mee in occurſum meū cū
ἐκ τῶν θυρῶν τοῦ οἴκου μου εἰς ἀπάντησίν μου ἐν
reuertero ego in pace a filijs ammon:
τῷ ἐπιστρέψαι με ἐν εἰρήνῃ ἀπὸ τῶν υἱῶν ἀμμών,
ꝛ erit dño: ꝛ offerā eum holocau
καὶ ἔσται τῷ κυρίῳ, καὶ ἀνοίσω αὐτὸν ὁλοκαύτω
ſtum. ꝛ tranſiuit
μα. καὶ διέβη

G
E
Ba.: a.
A

iephthae ad filios ammon vt pugnaret cōtra e-
Ἰεφθάε πρὸς τοὺς υἱοὺς ἀμμὼν τοῦ πολεμῆσαι πρὸς αὐ-
os. ꝛ tradidit illos dñs in manū eius: ꝛ
τούς. καὶ παρέδωκεν αὐτοὺς κύριος ἐν χειρὶ αὐτοῦ, καὶ
percuſſit eos ab aroer ꝛ vſq; quo veniat menith vi
ἐπάταξεν αὐτοὺς ἀπὸ ἀροὴρ καὶ ἕως τοῦ ἐλθεῖν μανιθ εἴκο
ginti ciuitates vſq; abel vinearū plaga magna valde.
σι πόλεις ἕως ἀβὲλ ἀμπελώνων πληγὴν μεγάλην σφόδρα.
ꝛ humiliati ſunt filij ammon a facie filioꝝ iſrl. ꝛ
καὶ ἐνετράπησαν οἱ υἱοὶ ἀμμὼν ἀπὸ προσώπου υἱῶν ἰσλ. καὶ
venit iephthae in maſſipha in domū ſuā: ꝛ ecce
ἦλθεν ἰεφθάε εἰς μασσηφὰ εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ, καὶ ἰδοὺ ἡ
filia ſua exibat in occurſum ſuū in tym-
θυγάτηρ αὐτοῦ ἐξεπορεύετο εἰς ἀπάντησιν αὐτοῦ ἐν τυμ
panis ꝛ choris: ꝛ ipſa vnigenita illi. ꝛ nō eſt
πάνοις καὶ χοροῖς, καὶ αὕτη μονογενὴς αὐτῷ. καὶ οὐκ ἔστιν
illi preter illā filiꝰ vel filia. ꝛ factū ē qñ vidit
αὐτῷ πλὴν αὐτῆς υἱὸς ἢ θυγάτηρ. καὶ ἐγενήθη ἡνίκα εἶδεν
illā ꝛ ſcidit veſtes ſuas ꝛ dixit: heu mihi
αὐτὴν καὶ διέρρηξεν τὰ ἱμάτια αὐτοῦ καὶ εἶπεν, οἴμοι
filia mea decepiſti me i īpedimētū facta es i
θύγατέρ μου ἐμποδοστάτην ἐποίησάς με εἰς σκῶλον ἐγένου ἐν
oculis meis. ego aūt aperui os meū pro te
G ὀφθαλμοῖς μου. ἐγὼ δὲ ἤνοιξα τὸ στόμα μου περὶ σοῦ
ad dñm: ꝛ nō potero vt reuertar. ꝛ di-
πρὸς κύριον, καὶ οὐ δυνήσομαι τοῦ ἀποστρέψαι. καὶ εἶ-
xit ad eum: ſi in me aperuiſti os tuū ad
πεν πρὸς αὐτόν, εἰ ἐν ἐμοὶ ἤνοιξας τὸ στόμα σου πρὸς τὸν
dñm: fac mihi quemadmodū exiuit ex ore
κύριον, ποίησόν μοι ὃν τρόπον ἐξῆλθεν ἐκ τοῦ στόματός
tuo quia fecit tibi dñs vltiones de ini-
σου ἀνθ' ὧν ἐποίησέν σοι κύριος ἐκδικήσεις ἐκ τῶν ἐχ-
micis tuis de filijs ammon. ꝛ dixit ad pa
θρῶν σου ἐκ τῶν υἱῶν ἀμμών. καὶ εἶπεν πρὸς τὸν πα-
trem ſuū: ꝛ fac mihi verbū hoc: ſine me
τέρα αὐτῆς, καὶ ποίησόν μοι τὸ ῥῆμα τοῦτο, ἔασόν με
duos mēſes: ꝛ ibo ꝛ deſcēdā ad
δύο μῆνας, καὶ πορεύσομαι καὶ καταβήσομαι ἐπὶ τὰ
mōtes: ꝛ plorabo in virginitatē meā ego ꝛ
ὄρη, καὶ κλαύσομαι ἐπὶ τὰ παρθένιά μου ἐγὼ καὶ αἱ
ſodales mee. ꝛ dixit vade. ꝛ dimiſit il
συνεταιρίδες μου. καὶ εἶπεν πορεύου, καὶ ἐξαπέστειλεν αὐ
lam duos mēſes. ꝛ abijt ipſa ꝛ ſodales
τὴν δύο μῆνας. καὶ ἐπορεύθη αὐτὴ καὶ αἱ συνεταιρίδες
illius: ꝛ plorauit in virginitatē ſuā in mōtibꝰ.
αὐτῆς, καὶ ἔκλαυσεν ἐπὶ τὰ παρθένια αὐτῆς ἐπὶ τὰ ὄρη.
ꝛ factū eſt poſt finē duoꝝ mēſiū ꝛ rediit ad
καὶ ἐγένετο μετὰ τέλος δύο μηνῶν καὶ ἀνέκαμψεν πρὸς
patrē ſuū: ꝛ pfecit iephthae votū
τὸν πατέρα αὐτῆς, καὶ ἐπετέλεσεν ἰεφθάε τὴν εὐχὴν
ſuū qđ vouit: ꝛ hec nō cognouit virū. ꝛ facta
αὐτοῦ ἣν ηὔξατο, καὶ αὐτὴ οὐκ ἔγνω ἄνδρα. καὶ ἐγε
eſt in preceptū iſrael: de diebus in dies cōgrega
νήθη εἰς πρόσταγμα ἰσραήλ, ἐξ ἡμερῶν εἰς ἡμέρας συνεπο
bātur filie iſrael ad plorādū filiam
ρεύοντο αἱ θυγατέρες ἰσραὴλ θρηνεῖν τὴν θυγατέρα
iephthae galaadite quattuor dies in
ἰεφθάε τοῦ γαλααδίτου τέσσαρας ἡμέρας ἐν τῷ
anno.
ἐνιαυτῷ.

Ca. 12.

A ET cōgregati ſūt filij ephraim ꝛ venerūt in ſe
Καὶ συνηχήθησαν οἱ υἱοὶ ἐφραὶμ καὶ ἦλθον εἰς σε-
phena: ꝛ dixerūt ad iephthae: quare iuiſti ad
φηνά, καὶ εἶπον πρὸς ἰεφθάε, τί ὅτι ἐπορεύθης πο-
pugnādū cōtra filios ammon: ꝛ nos nō voca
λεμῆσαι πρὸς τοὺς υἱοὺς ἀμμών, καὶ ἡμᾶς οὐ κέκλη-
ſti vt pergeremꝰ tecum. domū tuā icēdemus
κας πορευθῆναι μετὰ σοῦ. τὸν οἶκόν σου ἐμπρήσομεν
ſup te in igne. ꝛ dixit iephthae ad illos:
ἐπὶ σὲ ἐν πυρί. καὶ εἶπεν ἰεφθάε πρὸς αὐτούς,
vir litigās fui ego
ἀνὴρ ἀντιδικῶν ἤμην ἐγώ

Iepthe ad filios ammō vt pugnaret cōtra eos quos tradidit dñs ī manus eius: pcuſſitq; ab aroer vſq; dū vēias ī mēnith vigīti citates & vſq; ad abel q̄ ē vineis cōſita plaga magna nimis: humiliatiq; ſūt filii āmō a filiis iſrl. Reuertēti aūt iepthe ī maſpha domum ſuam: occurrit ei vnigēita filia ſua cū tympanis & choris. Non enim habebat alios liberos. Qua viſa ſcidit veſtimēta ſua: & ait. Heu me filia mi: decepiſti me: & ipſa decepta es. Aperui eñi os meum ad dñm: & aliud facere nō potero. Cui illa rñdit. Pater mi: ſi aperuiſti os tuum ad dñm: fac mihi quodcunq; pollicitus es cōceſſa tibi vltione atq; victoria de hoſtibꝰ tuis. Dixitq; ad patrē. Hoc ſolū mihi pſta qđ depcor. Dimitte me vt duobus menſibus circueam montes: & plangam virginitatē meā cū ſodalibus meis. Cui ille rñdit. Vade: & dimiſit eā duobꝰ menſibꝰ. Cūq; abiiſſet cū ſociis ac ſodalibꝰ ſuis: flebat virginitatem ſuā in mōtibꝰ. Expletiſq; duobus mēſibus reuerſa eſt ad prem ſuū: & fecit ei ſicut vouerat. Que ignorabat virum. Exide mos increuit in iſrl: & cōſuetudo ſeruata eſt: vt poſt anni circulū cōueniāt i vnū filie iſrl & plāgant filiā iepthe galaadite diebus quatuor.

12.

ECce aūt in effraim orta eſt ſeditio: Nā trāſeuntes cōtra aqlonē: dixerūt ad iepthe Quare vadens ad pugnā cōtra filios ammō vocar nos noluiſti: vt pgeremus tecū? Igitur incēdemus domū tuā. Quibus ille rñdit. Diſceptatio erat mihi

יפתח אל בני עמון להלחם בם | לחם
ויתנם יהוה בידו׃ ויכם מערער | נתן נכה
ועד באך מנית עשרים עיר ועד | בוא
אבל כרמים מכה גדולה מאד | נכה גדל
ויכנעו בני עמון מפני בני ישראל׃ | כנע פנה
ויבא יפתח המצפה אל ביתו | בוא
והנה בתו יצאת לקראתו בתפים | תפף
ובמחלות ורק היא יחידה אין | חלל יחד
לו ממנו בן או בת׃ ויהי כראותו | היה ראה
אותה ויקרע את בגדיו ויאמר | את קרע
אהה בתי הכרע הכרעתני ואת | אמר כרע
היית בעכרי ואנכי פציתי פי | היה פצה
אל יהוה ולא אוכל לשוב׃ ותאמר | פה יכל
אליו אבי פציתה את פיך אל יהוה
עשה לי כאשר יצא מפיך אחרי
אשר עשה לך יהוה נקמות
מאיביך מבני עמון׃ ותאמר אל
אביה יעשה לי הדבר הזה הרפה | עשה רפה
ממני שנים חדשים ואלכה | שנה ילך
וירדתי על ההרים ואבכה על | בכה
בתולי אנכי ורעתי׃ ויאמר לכי | בתל רעה
וישלח אותה שני חדשים ותלך | ילך שלח
היא ורעותיה ותבך על בתוליה
על ההרים׃ ויהי מקץ שנים
חדשים ותשב אל אביה ויעש | שוב עשה
לה את נדרו אשר נדר והיא
לא ידעה איש ותהי חק | היה
בישראל׃ מימים ימימה תלכנה | יום ילך
בנות ישראל לתנות לבת יפתח | בנה תנה
הגלעדי ארבעת ימים בשנה׃ | רבע יום

Cap. xij.

ויצעק איש אפרים
ויעבר צפונה ויאמרו ליפתח | צעק עבר אמר
מדוע עברת להלחם בבני עמון | מדע לחם
ולנו לא קראת ללכת עמך ביתך
נשרף עליך באש׃ ויאמר יפתח | שרף
אליהם איש ריב הייתי אני | רוב היה

ועמי ובני עמון מאד ואזעק צעק
אתכם ולא הושעתם אותי ישע
מידם: ואראה כי אינך מושיע ראה
ואשימה נפשי בכפי ואעברה שום עבר
אל בני עמון ויתנם יהוה בידי נתן
ולמה עליתם אלי היום הזה עלה
להלחם בי: ויקבץ יפתח את כל לחם קבץ
אנשי גלעד וילחם את אפרים
ויכו אנשי גלעד את אפרים כי נכה
אמרו פליטי אפרים אתם גלעד פלט
בתוך אפרים בתוך מנשה: וילכד לכד
גלעד את מעברות הירדן עבר
לאפרים והיה כי יאמרו פליטי אמר
אפרים אעברה ויאמרו לו אנשי
גלעד האפרתי אתה ויאמר לא:
ויאמרו לו אמר נא שבלת ויאמר
סבלת ולא יכין לדבר כן ויאחזו כון אחז
אתו וישחטוהו אל מעברות הירדן שחט
ויפל בעת ההיא מאפרים נפל
ארבעים ושנים אלף: וישפט רבע שנה
יפתח את ישראל שש שנים שפט שנה
וימת יפתח הגלעדי ויקבר בערי מות קבר
גלעד: וישפט אחריו את ישראל עיר
אבצן מבית לחם: ויהי לו
שלשים בנים ושלשים בנות
שלח החוצה ושלשים בנות
הביא לבניו מן החוץ וישפט את בוא
ישראל שבע שנים: וימת אבצן
ויקבר בבית לחם: וישפט אחריו
את ישראל אילון הזבולני
וישפט את ישראל עשר שנים:
וימת אילון הזבולני ויקבר מות
באילון בארץ זבולן: וישפט
אחריו את ישראל עבדון בן
הלל הפרעתני: ויהי לו ארבעים היה
בנים ושלשים בני בנים רכבים

& populo meo cōtra fi
lios āmō vehemēs: vo
cauiq; vos vt p̄beretis
mihi auxiliū & facere
noluistis. Q̄d cernens
ooooooooooo oooo oooooooo
posui aīam meā ī ma-
nibus meis transiuiq;
ad filios āmon: & tra-
didit eos dñs in manus
meas. Quid commerui
vt aduersū me cōsurga-
tis in preliū? Vocatis
itaq; ad se cunctis oooooo
viris de galaad pugna
bat contra effraim. oooo
Percusserūtq; viri ga-
laad effraim: quia ooooo
dixerat fugitiuus ē ga
laad de effraim: & habi-
tat in medio effraim &
manasse. Occupauerūt
q; galaadite vada ior-
danis per que oooooooo
effraim reuersurus erat.
Cūq; venisset ad ea de
effraim nūero fugiens
atq; dixisset obsecro vt
me trāsire pmittas: di-
cebant ei galaadite. Nū
quid effrateus es? Quo
dicēte nō sū: iterroga
bāt eū. Dic ergo sebo
leth: qd̄ iterp̄tatur spica.
Qui rñdebat ceboleth
eadē lrā spicā exprime-
re nō valēs: statiq; app̄
hensū iugulabāt in ipso
iordanis trāsitu. Et ce
ciderunt in illo tpe de
effraim q̄draginta duo
milia. Iudicauit itaq;
iepthe galaadites isra-
el sex ānis: & mortuus
est ac sepultus in citate
sua galaad. Post hūc iu
dicauit israel abessā de
bethleem: qui habuit
triginta filios & totidē
filias. Quas oooooooooo
emittens foras maritis
dedit: & eiusdē numeri
filiis suis accepit vxo-
res: ītroducēs in domū
suā. Qui septē annis iu
dicauit israel: mortuus-
q; est ac sepultus ī beth
leem.ooooooooooooooooo
Cui successit ahialon
zabulonites: oooooooooo
& iudicauit israel decē
annis.ooooooooooooooooo
mortuusq; est ac sepul
tus oooooooooooooooooooo
in zabulon. Post hunc
iudicauit oooooooooooo
israel abdon filius oooo
oooooooooooooooooooooooo
hellel pharatonites q
habuit quadraginta
filios & triginta ex eis
nepotes ascendentes

ꝛ pplꝰ meus: ꝛ filij ammon humiliabāt me val
καὶ ὁ λαός μου, καὶ οἱ υἱοὶ ἀμμὼν ἐταπείνουν με σφό-
de: ꝛ clamaui ad vos: ꝛ nō liberastis me
δρα, καὶ ἐβόησα πρὸς ὑμᾶς, καὶ οὐκ ἐσώσατέ με
de manu eoꝝ. ꝛ vidēs q nō erat q liberaret: ꝛ po
ἐκ χειρὸς αὐτῶν, καὶ ἰδὼν ὅτι οὐκ ἦν ὁ σώζων, καὶ ἔθη-
sui aīam meā in manu mea: ꝛ trāsiui ad
κα τὴν ψυχήν μου ἐν τῇ χειρί μου, καὶ διέβην πρὸς
filios ammon: ꝛ tradidit illos dñs in
τοὺς υἱοὺς ἀμμών, καὶ παρέδωκεν αὐτοὺς κύριος ἐν
manū meā. ꝛ vt qd ascēdistis ad me die hac
χειρί μου. καὶ ἱνατί ἀνέβητε πρός με τῇ ἡμέρᾳ ταύ-
vt pugnaretis cōtra me? ꝛ cōgregauit iephthae oēs
τῃ πολεμεῖν ἐν ἐμοί; καὶ συνήθροισεν ἰεφθάε πάντας
viros galaad: ꝛ pugnabat cōtra ephraim. ꝛ
τοὺς ἄνδρας γαλαάδ, καὶ ἐπολέμει τὸν ἐφραΐμ. καὶ
percusserūt viri galaad ephraim: q: dixerūt
ἐπάταξαν ἄνδρες γαλαὰδ τὸν ἐφραΐμ, ὅτι εἶπαν οἱ
liberati ephraim: vos galaad in medio
διασεσωσμένοι τοῦ ἐφραΐμ, ὑμεῖς γαλαὰδ ἐν μέσῳ
ephraim ꝛ in medio manasse. ꝛ occu
τοῦ ἐφραΐμ καὶ ἐν μέσῳ τοῦ μανασσῆ. καὶ προκα-
pauit galaad trāsitus iordanis
τελάβετο γαλαὰδ τὰς διαβάσεις τοῦ ἰορδάνου τοῦ
ephraim. ꝛ factū ē qn̄ dixerūt liberati
ἐφραΐμ. καὶ ἐγενήθη ὅτι εἶπαν οἱ διασεσωσμένοι
ephraim: trāseamus iā: ꝛ dixerūt ei vi-
τοῦ ἐφραΐμ, διαβῶμεν δή, καὶ εἶπον αὐτῷ οἱ ἄν-
ri galaad: nūqd de ephraim vos? ꝛ dixit
δρες γαλαάδ, μὴ ἐκ τοῦ ἐφραΐμ ὑμεῖς; καὶ εἶπεν
nō sumus. ꝛ dixerūt eis: dicite iā spica
οὐκ ἐσμέν. καὶ εἶπον αὐτοῖς, εἴπατε δὴ στάχυς
cōpositio. ꝛ dixerūt ꝛ nō dirigebāt vt loq
σύνθημα. καὶ εἶπον καὶ οὐ κατηύθυναν τοῦ λαλῆ-
rētur sic. ꝛ accipiebāt eos: ꝛ iugulabāt
σαι οὕτως. καὶ ἐπελάβοντο αὐτούς, καὶ ἔσφαξαν
eos ad trāsitus iordanis. ꝛ ceci
αὐτοὺς ἐπὶ τὰς διαβάσεις τοῦ ἰορδάνου. καὶ ἔπε-
derūt de ephraim in tpe illo quadraginta
σαν ἐξ ἐφραΐμ ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ τεσσαράκοντα
ꝛ duo milia. ꝛ iudicauit iephthae israel
καὶ δύο χιλιάδες. καὶ ἔκρινεν ἰεφθάε τὸν ἰσραὴλ
sex ānis: ꝛ mortuꝰ est iephthae galaadites ꝛ sepul
ἓξ ἔτη, καὶ ἀπέθανεν ἰεφθάε ὁ γαλααδίτης καὶ ἐτά-
tus ē in ciuitate sua galaad. ꝛ iudicauit post
φη ἐν τῇ πόλει αὐτοῦ γαλαάδ. καὶ ἔκρινε μετ' αὐ-
eū israel ebesan de bethleem. ꝛ fuerūt il
τὸν τὸν ἰσραὴλ ἐβεσὰν ἐκ βηθλεέμ. καὶ ἐγένοντο αὐ-
li triginta filij ꝛ triginta filie q̄ misse
τῷ τριάκοντα υἱοὶ καὶ τριάκοντα θυγατέρες αἱ ἐξαπε-
erant foras: ꝛ triginta vxores induxit
σταλμέναι ἔξω, καὶ τριάκοντα γυναῖκας εἰσήγαγεν
filijs suis ab extra. ꝛ iudicauit isra
τοῖς υἱοῖς αὐτοῦ ἀπὸ ἔξωθεν. καὶ ἔκρινε τὸν ἰσρα-
el septē ānis: ꝛ mortuꝰ est ebesan: ꝛ sepultꝰ ē in
ὴλ ἑπτὰ ἔτη, καὶ ἀπέθανεν ἐβεσάν, καὶ ἐτάφη ἐν
bethleem. ꝛ iudicauit post eū israel elom
βηθλεέμ. καὶ ἔκρινε μετ' αὐτὸν τὸν ἰσραὴλ αἰλὼμ ὁ
zabulonites: ꝛ iudicauit israel decē ānis. ꝛ mor
ζαβουλωνίτης, καὶ ἔκρινε τὸν ἰσραὴλ δέκα ἔτη. καὶ ἀπέ-
tuus ē elom zabulonites ꝛ sepelierūt eū in e-
θανεν αἰλὼμ ὁ ζαβουλωνίτης καὶ ἔθαψαν αὐτὸν ἐν αἰ-
lim in terra zabulon. ꝛ iudicauit post eū is
λὶμ ἐν γῇ ζαβουλών. καὶ ἔκρινε μετ' αὐτὸν τὸν ἰσ-
rael abdom filiꝰ hellel epharathonites. ꝛ fuerūt
ραὴλ ἀβδὼμ υἱὸς ἑλλὴλ ὁ ἐφραθωνίτης. καὶ ἐγένοντο
ei quadraginta filij ꝛ triginta filij
τῷ αὐτῷ τεσσαράκοντα υἱοὶ καὶ τριάκοντα υἱοὶ τῶν
filioꝝ eius ascēdētes
υἱῶν αὐτοῦ ἐπιβαίνοντες oooooooooooooooooooooooo

sup septuaginta pullos. et iudicauit israel
ἐπὶ ἑβδομήκοντα πώλους. καὶ ἔκρινε τὸν ἰσραὴλ
octo annis. et mortuus est abdon filius hellel pharatho
ὀκτὼ ἔτη. καὶ ἀπέθανεν ἀβδὼν υἱὸς ἐλλὴλ ὁ φαραθω-
nites: et sepultus est in pharathon in terra ephraim in mōte
νίτης, καὶ ἐτάφη ἐν φαραθὼν ἐν γῇ ἐφραὶμ ἐν ὄρει
lanac.
λανάκ.

Ca. 13.

A Et addiderunt filii israel facere ma
Καὶ προσέθεντο οἱ υἱοὶ ἰσραὴλ ποιῆσαι τὸ πονη-
3.10.b lū in cōspectu dñi: et tradidit eos dñs in ma
ρὸν ἔναντι κυρίου, καὶ παρέδωκεν αὐτοὺς κύριος ἐν χει-
nu allophylorum quadraginta annis. et fuit vir
ρὶ ἀλλοφύλων τεσσαράκοντα ἔτη. καὶ ἐγένετο ἀνὴρ
vnus de araa de tribu dan: et nomē ei ma
εἷς ἐξ ἀραὰ ἐκ τῆς φυλῆς τοῦ δάν, καὶ ὄνομα αὐτῷ μα-
noe: et vxor eius sterilis: et nō pariebat. et ap-
νωέ, καὶ ἡ γυνὴ αὐτοῦ στεῖρα, καὶ οὐκ ἔτικτεν. καὶ ὤφ-
paruit angelus dñi ad vxorē: et dixit ad e-
θη ἄγγελος κυρίου πρὸς τὴν γυναῖκα, καὶ εἶπεν πρὸς αὐ-
am: ecce iam tu sterilis et nō peperisti: et in vtero
τήν, ἰδοὺ δὴ σὺ στεῖρα καὶ οὐ τέτοκας, καὶ ἐν γαστρὶ
habebis et paries filiū: et nunc caue et ne bibas vi-
ἕξεις καὶ τέξῃ υἱόν, καὶ νῦν φύλαξαι καὶ μὴ πίῃς οἶ-
nū et siceră: et ne comedas oē immūdū: qr ecce
νον καὶ σίκερα, καὶ μὴ φάγῃς πᾶν ἀκάθαρτον, ὅτι ἰδοὺ
tu in vtero habebis et paries filiū. et ferrū nō as-
σὺ ἐν γαστρὶ ἕξεις καὶ τέξῃ υἱόν. καὶ σίδηρος οὐκ ἀνα-
cēdet sup caput eius: qm nazareus deo
βήσεται ἐπὶ τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ, ὅτι ναζηραῖον τῷ θεῷ
erit puer ab vtero: et ipse incipiet li-
ἔσται τὸ παιδάριον ἐκ τῆς γαστρός, καὶ αὐτὸς ἄρξεται σώ-
berare israel de manu philisthinorum. et venit vxor
ζειν τὸν ἰσραὴλ ἐκ χειρὸς ἀλλοφύλων. καὶ ἦλθεν ἡ γυνὴ
C et locuta est viro suo dicēs: qr hō
1.Reg b. καὶ εἶπεν τῷ ἀνδρὶ αὐτῆς λέγουσα, ὅτι ἄνθρωπος τοῦ
dei venit ad me: et vultus eius vt vultus an-
Infra eo. θεοῦ ἦλθεν πρός με, καὶ ἡ ὅρασις αὐτοῦ ὡς ὅρασις ἀγ-
B geli dei splēdēs valde: et interrogabā eū
γέλου τοῦ θεοῦ ἐπιφανὴς σφόδρα, καὶ ἠρώτων αὐτὸν
vnde est: et nomē eius nō renūciauit mihi.
πόθεν ἐστίν, καὶ τὸ ὄνομα αὐτοῦ οὐκ ἀπήγγειλέν μοι.
et dixit ad me: ecce tu in vtero habebis et pa-
καὶ εἶπεν πρός με, ἰδοὺ σὺ ἐν γαστρὶ ἕξεις καὶ τέ-
ries filiū. et nunc ne bibas vinū et siceră: et ne
ξῃ υἱόν. καὶ νῦν μὴ πίῃς οἶνον καὶ σίκερα, καὶ μὴ
comedas oēm immūditiā: qm nazareus dei erit
φάγῃς πᾶσαν ἀκαθαρσίαν, ὅτι ναζηραῖον θεοῦ ἔσται
puer ab vtero vsq ad diē mortis
τὸ παιδάριον ἀπὸ τῆς γαστρὸς ἕως ἡμέρας θανάτου
sue. et orauit manoe dñm. et ait in me
αὐτοῦ. καὶ ἐδεήθη μανωὲ τοῦ κυρίου. καὶ εἶπεν ἐν ἐμοί
dñe: homo dei quē misisti ad nos
κύριε, ἄνθρωπος τοῦ θεοῦ ὃν ἀπέστειλας πρὸς ἡμᾶς
D veniat iā iterū ad nos: et illuminet nos
ἐλθέτω δὴ ἔτι πρὸς ἡμᾶς, καὶ φωτισάτω ἡμᾶς
quid faciamus puero q natus fuerit. et
τί ποιήσωμεν τῷ παιδαρίῳ τῷ τικτομένῳ. καὶ
exaudiuit deus vocē manoe: et venit
ἐπήκουσεν ὁ θεὸς τῆς φωνῆς μανωέ, καὶ παρεγένετο
angelus dei iterū ad vxorē eius
ὁ ἄγγελος τοῦ θεοῦ ἔτι πρὸς τὴν γυναῖκα αὐτοῦ
sedentē in agro: et manoe maritus eius nō
καθημένης ἐν τῷ ἀγρῷ, καὶ μανωὲ ὁ ἀνὴρ αὐτῆς οὐκ
erat cū ea. et festinauit mulier et cucurrit
ἦν μετ' αὐτῆς. καὶ ἐτάχυνεν ἡ γυνὴ καὶ ἐξέδραμεν

sup septuagita pullos asinarū: & iudicauit israel octo ānis: mortuusq est ac sepultus in pharaton terre effraim in monte amalech.

13.

Rursumq filii israel fecerūt malū in cōspectu dñi: qui tradidit eos in manus philistinorum quadraginta annis. Erat autem quidam vir de saraa & de stirpe dā nomine manue habens vxorē sterilem: cui apparuit angelus domini: & dixit ad eā. Sterilis es & absq liberis: sed cōcipies & paries filium. Caue ergo ne bibas vinum ac siceram: nec immūdū quicquam comedas quia concipies & paries filium: cuius non tanget caput nouacula. Erit ei nazareus dei ab īfantia sua & ex matris vtero: & ipse incipiet liberare israel de manu philistim orū. Que cū venisset ad maritū suū dixit ei. Vir dei venit ad me hñs vultū angelicum terribilis nimis. Quē cū interrogassem quis esset & vnde venisset: & quo noie vocaretur noluit mihi dicere: sed hoc rñdit. Ecce cōcipies & pies filiū. Caue ne vinū bibas nec sicerā: ne aliquo vescaris imundo. Erit ei puer nazareus dei ab īfātia sua & ex vtero matris sue vsq ad diē mortis sue. Orauit itaq manue dñm: & ait. Obsecro domine vt vir dei quē misisti veniat iterū & doceat nos qd debeamus facere d pue ro qui nasciturus ē. Exaudiuitq deus depcātē manue & apparuit rursum angelus dei vxori eius sedenti in agro. Manue autem maritus eius nō erat cū ea. Que cū vidisset angelū

על שבעים עירים וישפט את
ישראל שמנה שנים: וימת
עבדון בן הלל הפרעתני ויקבר
בפרעתון בארץ אפרים בהר
העמלקי: ויסיפו בני
ישראל לעשות הרע בעיני יהוה
ויתנם יהוה ביד פלשתים
ארבעים שנה: ויהי איש אחד
מצרעה ממשפחת הדני ושמו
מנוח ואשתו עקרה ולא ילדה:
וירא מלאך יהוה אל האשה
ויאמר אליה הנה נא את עקרה
ולא ילדת והרית וילדת בן:
ועתה השמרי נא ואל תשתי יין
ושכר ואל תאכלי כל טמא: כי
הנך הרה וילדת בן ומורה לא
יעלה על ראשו כי נזיר אלהים
יהיה הנער מן הבטן והוא יחל
להושיע את ישראל מיד
פלשתים: ותבא האשה ותאמר
לאישה לאמר איש האלהים
בא אלי ומראהו כמראה מלאך
האלהים נורא מאד ולא
שאלתיהו אי מזה הוא ואת
שמו לא הגיד לי: ויאמר לי הנך
הרה וילדת בן ועתה אל תשתי
יין ושכר ואל תאכלי כל טמאה
כי נזיר אלהים יהיה הנער מן
הבטן עד יום מותו: ויעתר מנוח
אל יהוה ויאמר בי אדוני איש
האלהים אשר שלחת יבא נא
עוד אלינו ויורנו מה נעשה לנער
היולד: וישמע האלהים בקול
מנוח ויבא מלאך האלהים עוד
אל האשה והיא יושבת בשדה
ומנוח אישה אין עמה: ותמהר

Cap. xiiii.
יסף
עשה רעע
נתן
היה
שפחה
ראה לאך
איש
הרה
שמר שתה
אכל
הנה הרה
עלה נזר
היה חלל
ישע
בוא אמר
בוא
ירא
נגד
עתר
בוא
ירה עשה
ילד שמע
בוא
איש
מהר

האשה ותרץ ותגד לאישה רוץ נגד
ותאמר אליו הנה נראה אלי ראה
האיש אשר בא ביום אלי: ויקם בוא קום
וילך מנוח אחרי אשתו ויבא אל
האיש ויאמר לו האתה האיש
אשר דברת אל האשה ויאמר
אני: ויאמר מנוח עתה יבא
דברך מה יהיה משפט הנער היה שפט
ומעשהו: ויאמר מלאך יהוה אל עשה אמר
מנוח מכל אשר אמרתי אל לאך
האשה תשמר: מכל אשר יצא שמר
מגפן היין לא תאכל ויין ושכר אכל
אל תשת וכל טמאה אל תאכל שתה
כל אשר צויתיה תשמר: ויאמר צוה
מנוח אל מלאך יהוה נעצרה עצר
נא אותך ונעשה לפניך גדי את עשה
עזים: ויאמר מלאך יהוה אל פנה
מנוח אם תעצרני לא אכל
בלחמך ואם תעשה עלה ליהוה
תעלנה כי לא ידע מנוח כי עלה
מלאך יהוה הוא: ויאמר מנוח
אל מלאך יהוה מי שמך כי יבא בוא
דבריך וכבדנוך: ויאמר לו מלאך
יהוה למה זה תשאל לשמי והוא שאל
פלאי: ויקח מנוח את גדי העזים לקח
ואת המנחה ויעל על הצור ליהוה עלה
ומפליא לעשות ומנוח ואשתו פלא עשה
ראים: ויהי בעלות הלהב מעל איש ראה היה
המזבח השמימה ויעל מלאך יהוה זבח
בלהב המזבח ומנוח ואשתו
ראים ויפלו על פניהם ארצה: נפל פנה
ולא יסף עוד מלאך יהוה להראה ראה
אל מנוח ואל אשתו אז ידע
מנוח כי מלאך יהוה הוא: ויאמר
מנוח אל אשתו מות נמות כי
אלהים ראינו: ותאמר לו אשתו אמר

festinauit & cucurrit ad virū suum: nunciauitqz ei dicens. Ecce apparuit mihi vir quem ante viderā. Qui surrexit & secutus ē vxorē suā: veniensqz ad virum dixit ei. Tu es qui locutus es mulieri? Et ille respondit. Ego sum. Cui manue: qñ inqt sermo tuꝰ fuerit expletus: quidvis vt faciat puer: aut a quo se obseruare debebit. Dixitqz angelus dñi ad manue. Ab oibus q̄ locutus sum vxori tue abstineat se: & quicquid ex vinea nascitur non cōmedat: vinū & siceram nō bibat: nullo vescatur immundo: & quod ei precepi ipleat atqz custodiat. Dixit itaqz manue ad āgelū domini Obsecro te vt acqescas precibus meis: & faciamus tibi hedum de capris. Cui rñdit angelꝰ Si me cogis nō comedam panes tuos: si autē vis holocaustum facere offer illud dño. Et nesciebat manue qđ angelus domini esset. Dixitqz ad eū. Qđ est tibi nomē? vt si sermo tuus fuerit expletus honoremꝰ te. Cui ille rñdit Cur queris nomē meum quod est mirabile: Tulit itaqz manue hedū de capris & libamēta: & posuit sup petrā offerēs dño q facit mirabilia. Ipse aūt & vxor eius intuebantur. Cumqz ascenderet flamma altaris in celū angelus dñi pariter in flāma ascendit. Qđ cū vidisset manue & vxor eius proni ceciderūt in terram: & vltra eis non apparuit angelus dñi. Statimqz intellexit manue angelū dñi esse: & dixit ad vxorē suā. Morte moriemur quia vidimus deū. Cui rñdit mulier.

et nunciauit viro suo et dixit ad eū:
καὶ ἀπήγγειλεν τῷ ἀνδρὶ αὐτῆς καὶ εἶπεν πρὸς αὐτόν,
ecce apparuit mihi vir qui venit die illa ad me.
ἰδοὺ ὦπταί μοι ὁ ἀνὴρ ὁ ἐλθὼν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ πρός με.
et surrexit et abijt manoe post vxorē su
καὶ ἀνέστη καὶ ἐπορεύθη μανωὲ ὀπίσω τῆς γυναικὸς αὐ
am et venit ad virū: et dixit ei: si tu es
τοῦ καὶ ἦλθεν πρὸς τὸν ἄνδρα, καὶ εἶπεν αὐτῷ, εἰ σὺ εἶ
vir qui locutus es ad vxorē? et dixit ange
ὁ ἀνὴρ ὁ λαλήσας πρὸς τὴν γυναῖκα; καὶ εἶπεν ὁ ἄγγε
lus ego. et dixit manoe: nunc expleto ver
λος ἐγώ. καὶ εἶπεν μανωέ, νῦν ἐλθόντος τοῦ ῥήμα
bo tuo qđ erit iudiciū pueri et C
τός σου τί ἔσται τὸ σύγκριμα τοῦ παιδαρίου καὶ τὰ
opa eius? et dixit angelus dñi ad manoe:
ἔργα αὐτοῦ; καὶ εἶπεν ὁ ἄγγελος κυρίου πρὸς μανωέ,
ab oibus que dixi ad vxorē caueat: A
ἀπὸ πάντων ὧν εἶπα πρὸς τὴν γυναῖκα φυλαξάσθω,
ab oibus que exeunt de vinea nō come
ἀπὸ πάντων ὅσα ἐκπορεύεται ἐξ ἀμπέλου οὐ φάγε
det: et vinū et siceram nō bibat: et oēm im
ται, καὶ οἶνον καὶ σίκερα μὴ πιέτω, καὶ πᾶν ἀκά
mūdū nō comedat: oīa quecūqz precepi ei
θαρτον μὴ φαγέτω, πάντα ὅσα ἐνετειλάμην αὐτῇ
custodiat. et dixit manoe ad angelū do
φυλαξάσθω. καὶ εἶπεν μανωὲ πρὸς τὸν ἄγγελον κυ
mini: cogemus tū te et faciemus coram te
ρίου, βιασόμεθα δή σε καὶ ποιήσομεν ἐνώπιόν σου
hedū caprarū. et dixit angelus dñi ad ma
ἔριφον αἰγῶν. καὶ εἶπεν ὁ ἄγγελος κυρίου πρὸς μα
noe: si cogeris me nō comedā panē tuū. et
νωέ, ἐὰν βιάσῃ με οὐ φάγομαι τὸν ἄρτον σου. καὶ
si feceris holocausta dño offeres ea:
ἐὰν ποιήσῃς ὁλοκαυτώματα τῷ κυρίῳ ἀνοίσεις αὐ
quia nō cognouit manoe qđ angelus dñi est. et di
τά, ὅτι οὐκ ἔγνω μανωὲ ὅτι ἄγγελος κυρίου ἐστί. καὶ εἶ
xit manoe ad angelū dñi: qđ nomē tibi?
πεν μανωὲ πρὸς τὸν ἄγγελον κυρίου, τί ὄνομά σοι;
vt cū venerit verbū tuū glorificemus te. et di
ἵνα ὅταν ἔλθῃ τὸ ῥῆμά σου δοξάσωμέν σε. καὶ εἶ
xit ei angelus dñi: cur hoc interrogas Ge. 32.b
πεν αὐτῷ ὁ ἄγγελος κυρίου, ἵνα τί τοῦτο ἐρωτᾷς τὸ B
nomē meū? et id est mirabile. et accepit ma
ὄνομά μου; καὶ αὐτό ἐστι θαυμαστόν. καὶ ἔλαβε μα D
noe hedū caprarū et libamētū: et obtu
νωὲ τὸν ἔριφον τῶν αἰγῶν καὶ τὴν θυσίαν, καὶ ἀνήνεγ
lit super petrā dño qui mirabilia fa
κεν ἐπὶ τὴν πέτραν τῷ κυρίῳ τῷ θαυμαστὰ ποιοῦν
cit: et manoe et vxor eius intuebātur. et factū e
τι, καὶ μανωὲ καὶ ἡ γυνὴ αὐτοῦ ἐθεώρουν. καὶ ἐγένετο
cum ascēderet flāma super alta
ἐν τῷ ἀναβῆναι τὴν φλόγα ἐπάνωθεν τοῦ θυσιαστηρί
re in celū: et ascēdit angelus dñi in
ου εἰς τὸν οὐρανόν, καὶ ἀνέβη ὁ ἄγγελος κυρίου ἐν τῇ
flāma altaris. et manoe et vxor eius
φλογὶ τοῦ θυσιαστηρίου. καὶ μανωὲ καὶ ἡ γυνὴ αὐτοῦ
aspiciebāt: et ceciderūt in faciē sup terrā. et
ἐθεώρουν, καὶ ἔπεσον ἐπὶ πρόσωπον ἐπὶ τὴν γῆν. καὶ
nō addidit vltra angelus dñi apparere ad ma
οὐ προσέθηκεν ἔτι ὁ ἄγγελος κυρίου ὀφθῆναι πρὸς μα
noe et ad vxorē eius. tunc cognouit manoe qđ
νωὲ καὶ πρὸς τὴν γυναῖκα αὐτοῦ. τότε ἔγνω μανωὲ ὅτι
angelus dñi est. et dixit manoe ad vxorē
ἄγγελος κυρίου ἐστί. καὶ εἶπεν μανωὲ πρὸς τὴν γυναῖκα
suam: morte moriemur quia deū vidimus. et
αὐτοῦ, θανάτῳ ἀποθανούμεθα ὅτι θεὸν ἑωράκαμεν. καὶ
dixit ei vxor eius: si voluisset dñs
εἶπεν αὐτῷ ἡ γυνὴ αὐτοῦ, εἰ ἐβούλετο κύριος

occidere nos: nō ſuſcepiſſet de manu nr̄a holo
ἀποκτεῖναι ἡμᾶς, οὐκ ἂν ἐδέξατο ἐκ τῆς χειρὸς ἡμῶν ὁλο
cauſtū ⁊ libamēta: ⁊ nō reuelaſſet nobis om
καύτωμα καὶ θυσίαν, καὶ οὐκ ἂν ἐφώτισεν ἡμᾶς πάν
nia hec: ⁊ ſicut tp̄s ⁊ nō audibilia feciſſet
τα ταῦτα, καὶ καθὼς ὁ καιρὸς καὶ οὐκ ἂν ἀκουστὰ ἐποίησεν
nobis hec. ⁊ peperit vxor filiū: ⁊ vocauit no
ἡμῖν ταῦτα. καὶ ἔτεκεν ἡ γυνὴ υἱόν, καὶ ἐκάλεσεν τὸ ὄνο
mē illius ſamſon. ⁊ creuit puer ⁊ bene
μα αὐτοῦ σαμψών, καὶ ηὐξήθη τὸ παιδάριον καὶ εὐλόγη
dixit ei dn̄s. ⁊ cepit ſpūs dn̄i ſimul
σεν αὐτὸν κύριος. καὶ ἤρξατο πνεῦμα κυρίου συμπορεύε
ire cū eo in caſtris dan inter ſaraa ⁊ in
σθαι αὐτῷ ἐν παρεμβολῇ δὰν ἀναμέσον σαραὰ καὶ ἀνα
ter eſthaol.
μέσον ἐσθαόλ.

Ca. 14.

A Et deſcēdit ſamſon in thamnatha: ⁊ vidit mu
Καὶ κατέβη σαμψὼν εἰς θαμναθά, καὶ εἶδε γυ
lierē in thamnatha de filiabus philiſtinoꝝ.
ναῖκα ἐν θαμναθὰ ἐκ τῶν θυγατέρων τῶν ἀλλοφύλων.
⁊ aſcendit ⁊ nunciauit pr̄i ſuo ⁊ ma
καὶ ἀνέβη καὶ ἀπήγγειλε τῷ πατρὶ αὐτοῦ καὶ τῇ μη
tri ſue ⁊ dixit: mulierē vidi in thamnatha de
τρὶ αὐτοῦ καὶ εἶπεν, γυναῖκα ἑώρακα ἐν θαμναθὰ ἀπὸ
filiabus philiſtinoꝝ: ⁊ nūc accipite eā mihi
τῶν θυγατέρων τῶν ἀλλοφύλων, καὶ νῦν λάβετε αὐτήν μοι
vxorē. ⁊ dixerūt ei pater ſuus ⁊ mr̄ ſua:
γυναῖκα. καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ πατὴρ αὐτοῦ καὶ ἡ μήτηρ αὐ
nūquid nō eſt de filiabus fratrū tuoꝝ:
τοῦ, μὴ οὐκ ἔστιν ἀπὸ τῶν θυγατέρων τῶν ἀδελφῶν σου,
⁊ in omi pp̄lo meo mulier: q2 tu ibis ad acci
καὶ ἐν παντὶ τῷ λαῷ μου γυνή, ὅτι σὺ πορεύσῃ λα
piēdū vxorē de philiſtijm incircūciſis? ⁊
βεῖν γυναῖκα ἐκ τῶν ἀλλοφύλων τῶν ἀπεριτμήτων; καὶ
dixit ſamſon ad pr̄em ſuum: hanc accipe
εἶπεν σαμψὼν πρὸς τὸν πατέρα αὐτοῦ, ταύτην λάβε
mihi: qm̄ hec placuit in oculis meis. ⁊ pr̄
μοι, ὅτι αὐτὴ ἤρεσεν ἐν ὀφθαλμοῖς μου. καὶ ὁ πατὴρ
eius ⁊ mr̄ eius nō ſciebāt ꝙ a domi
αὐτοῦ καὶ ἡ μήτηρ αὐτοῦ οὐκ ἔγνωσαν ὅτι παρὰ κυρί
no eſſet: qm̄ retributionē ipſe exq̄rit de phi
ου ἐστίν, ὅτι ἀνταπόδομα αὐτὸς ἐκζητεῖ ἐκ τῶν ἀλλο
B liſtijm. ⁊ in tp̄e illo philiſtijm dn̄abātur
φύλων. καὶ ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ ἀλλόφυλοι ἐκυρίευον τῶν
filioꝝ iſrael. ⁊ deſcēdit ſamſon ⁊ pater eius ⁊
υἱῶν ἰσραήλ. καὶ κατέβη σαμψὼν καὶ ὁ πατὴρ αὐτοῦ καὶ ἡ
mater eius in thamnatha: ⁊ declinauit in vineas
μήτηρ αὐτοῦ εἰς θαμναθά, καὶ ἐξέκλινεν εἰς ἀμπελῶνας
thamnatha: ⁊ ecce catulus leonis rugiens in occur
θαμναθά, καὶ ἰδοὺ σκύμνος λέοντος ὠρυόμενος εἰς ἀπάν
ſum eius: ⁊ irruit ſup eū ſpūs dn̄i
τησιν αὐτοῦ, καὶ κατεύθυνεν ἐπ' αὐτὸν πνεῦμα κυρίου
⁊ dilacerauit illū q̄ſi hedū capraꝝ: ⁊ nihil fuit in ma
καὶ διέσπασεν αὐτὸν ὡσεὶ ἔριφον αἰγῶν, καὶ οὐδὲν ἦν ἐν τῇ χει
nu eius. ⁊ nō indicauit pr̄i ſuo ⁊ ma
ρὶ αὐτοῦ. καὶ οὐκ ἀπήγγειλε τῷ πατρὶ αὐτοῦ καὶ τῇ μη
tri ſue que fecerat. ⁊ deſcenderūt ⁊ locuti ſunt
τρὶ αὐτοῦ ἃ ἐποίησεν. καὶ κατέβησαν καὶ ἐλάλησαν τῇ
mulieri: ⁊ placuit coram ſamſon. ⁊ redijt poſt
γυναικί, καὶ ἤρεσεν ἐνώπιον σαμψών. καὶ ἐπέστρεψεν μεθ' ἡ
dies vt acciperet eam: ⁊ declinauit vt videret cadauer leo
μέρας λαβεῖν αὐτήν, καὶ ἐξέκλινεν ἰδεῖν τὸ πτῶμα τοῦ λέ
nis: ⁊ ecce examē apum in ore leonis
οντος, καὶ ἰδοὺ συστροφὴ μελισσῶν ἐν τῷ στόματι τοῦ λέοντος
⁊ mel. ⁊ ſumpſit illud in os ſuū: ⁊ ambulabat
καὶ μέλι. καὶ ἐξεῖλεν αὐτὸ εἰς τὸ στόμα αὐτοῦ, καὶ ἐπορεύθη
ambulans ⁊ comedēs: ⁊ abijt ad patrem ſu
πορευόμενος καὶ ἔσθων, καὶ ἐπορεύθη πρὸς τὸν πατέρα αὐ
um ⁊ matrē ſuam: ⁊ dedit eis ⁊ comedeſt:
τοῦ καὶ τὴν μητέρα αὐτοῦ, καὶ ἔδωκεν αὐτοῖς καὶ ἔφαγον,
⁊ nō indicauit eis: ꝙ de corpore leonis
καὶ οὐκ ἀπήγγειλεν αὐτοῖς, ὅτι ἐκ τῆς ἕξεως τοῦ λέοντος

Si dn̄s nos vellet occi
dere: de manibus nr̄is
holocauſtū & libamen
ta non ſuſcepiſſet: nec
oſtendiſſet nobis hec oia
neq; ea q̄ ſūt vētura di
xiſſet. Peperit itaq; fili
um: & vocauit
nomē eius ſamſō. Cre
uitq; puer:
& bn̄dixit ei dn̄s: cepit
q; ſpiritus domini
eſſe cū eo in caſtris dan
inter ſaraa &
eſtaol.

Deſcendit ergo ſam
ſon ī thānatha: vi
denſq; ibi mulierem de
filiabus philiſtiim: aſcē
dit & nūciauit patri ſuo
& mr̄i ſue dicēs. Vidi
mulierem
ī thānatha de filiabus
philiſtinorum:
quā queſo vt mihi ac
cipiatis vxorē. Cui di
xerunt pr̄ & mater ſua.
Nūquid nō eſt muler
in filiabus frm̄ tuorum
& iomi pp̄lo tuo: quia
vis accipe vxorem de
philiſtiim qui incircum
ciſi ſūt? Dixitq; ſamſon
ad prēm ſuū. Hanc
mihi accipe quia pla
cuit oculis meis.
Parentes autē eius ne
ſciebāt ꝙ res a domio
fieret: & quereret occa
ſiones
cōtra philiſtiim. Eo ei
tempore philiſtiim
dominabantur iſraeli.
Deſcendit itaq; ſamſō
cū pr̄e ſuo & mr̄e ī thā
natha. Cūq; veniſſet ad
vineas oppidi apparuit
catulus leonis ſeuus &
rugiens & occurrit ei.
Irruit autem ſpūs
dn̄i in ſāſon & dilacera
uit leonē q̄ſi hedū i fru
ſtra decerpet nihil oīno
hn̄s ī manu: & hoc pr̄i
& matri noluit indica
re.
Deſcēditq; & locut⁹ ē
mulieri que placuerat
oculis eius. Et poſt ali
quot dies reuertens
vt acciperet eā: decli
uit vt videret
cadauer leonis. Et ec
ce examē apum
in ore leōis erat: ac fa
uus mellis. Quem cum
ſumpſiſſet in manibus
comedebat ī via. veni
enſq; ad patrem ſuum
& mr̄em dedit eis ptē:
qui & ipi comederūt:
nec tn̄ eis voluit indica
re ꝙ mel de corpe leōis

לוּ חָפֵץ יְהוָה לַהֲמִיתֵנוּ לֹא לָקַח
מִיָּדֵנוּ עֹלָה וּמִנְחָה וְלֹא הֶרְאָנוּ
אֶת כָּל אֵלֶּה וְכָעֵת לֹא הִשְׁמִיעָנוּ
כָּזֹאת׃ וַתֵּלֶד הָאִשָּׁה בֵּן וַתִּקְרָא
אֶת שְׁמוֹ שִׁמְשׁוֹן וַיִּגְדַּל הַנַּעַר
וַיְבָרְכֵהוּ יְהוָה׃ וַתָּחֶל רוּחַ יְהוָה
לְפַעֲמוֹ בְּמַחֲנֵה דָן בֵּין צָרְעָה וּבֵין
אֶשְׁתָּאֹל׃ וַיֵּרֶד שִׁמְשׁוֹן
תִּמְנָתָה וַיַּרְא אִשָּׁה בְּתִמְנָתָה
מִבְּנוֹת פְּלִשְׁתִּים׃ וַיַּעַל וַיַּגֵּד לְאָבִיו
וּלְאִמּוֹ וַיֹּאמֶר אִשָּׁה רָאִיתִי
בְּתִמְנָתָה מִבְּנוֹת פְּלִשְׁתִּים וְעַתָּה
קְחוּ אוֹתָהּ לִי לְאִשָּׁה׃ וַיֹּאמֶר לוֹ
אָבִיו וְאִמּוֹ הַאֵין בִּבְנוֹת אַחֶיךָ
וּבְכָל עַמִּי אִשָּׁה כִּי אַתָּה הוֹלֵךְ
לָקַחַת אִשָּׁה מִפְּלִשְׁתִּים הָעֲרֵלִים
וַיֹּאמֶר שִׁמְשׁוֹן אֶל אָבִיו אוֹתָהּ
קַח לִי כִּי הִיא יָשְׁרָה בְעֵינָי׃
וְאָבִיו וְאִמּוֹ לֹא יָדְעוּ כִּי מֵיְהוָה
הוּא כִּי תֹאֲנָה הוּא מְבַקֵּשׁ
מִפְּלִשְׁתִּים וּבָעֵת הַהִיא פְּלִשְׁתִּים
מֹשְׁלִים בְּיִשְׂרָאֵל׃ וַיֵּרֶד שִׁמְשׁוֹן
וְאָבִיו וְאִמּוֹ תִּמְנָתָה וַיָּבֹאוּ עַד
כַּרְמֵי תִמְנָתָה וְהִנֵּה כְּפִיר אֲרָיוֹת
שֹׁאֵג לִקְרָאתוֹ׃ וַתִּצְלַח עָלָיו רוּחַ
יְהוָה וַיְשַׁסְּעֵהוּ כְּשַׁסַּע הַגְּדִי
וּמְאוּמָה אֵין בְּיָדוֹ וְלֹא הִגִּיד
לְאָבִיו וּלְאִמּוֹ אֵת אֲשֶׁר עָשָׂה׃
וַיֵּרֶד וַיְדַבֵּר לָאִשָּׁה וַתִּישַׁר
בְּעֵינֵי שִׁמְשׁוֹן׃ וַיָּשָׁב מִיָּמִים
לְקַחְתָּהּ וַיָּסַר לִרְאוֹת אֵת
מַפֶּלֶת הָאַרְיֵה וְהִנֵּה עֲדַת דְּבוֹרִים
בִּגְוִיַּת הָאַרְיֵה וּדְבָשׁ׃ וַיִּרְדֵּהוּ אֶל
כַּפָּיו וַיֵּלֶךְ הָלוֹךְ וְאָכֹל וַיֵּלֶךְ אֶל
אָבִיו וְאֶל אִמּוֹ וַיִּתֵּן לָהֶם וַיֹּאכֵלוּ
וְלֹא הִגִּיד לָהֶם כִּי מִגְּוִיַּת הָאַרְיֵה

מוּת
רָאָה
שָׁמַע
יָלַד אִישׁ
קָרָא גָּדַל
בָּרַךְ חָלַל
תָּה
Cap. xiiij.
רָאָה
עָלָה
נָגַד
לָקַח
הָלַךְ
אָנָה בָּקַשׁ
בּוֹא כָּפַר
אָרָה
צָלַח
שָׁסַע
מְאוּם נָגַד
דָּבַר אִישׁ
יָשַׁר שׁוּב
יוֹם לָקַח
סוּר רָאָה
נָפַל אָרָה
יָעַד
רָדָה הָלַךְ
אָכַל נָתַן

רָדָה הַדְּבָשׁ׃ וַיֵּרֶד אָבִיהוּ אֶל
הָאִשָּׁה וַיַּעַשׂ שָׁם שִׁמְשׁוֹן מִשְׁתֶּה — עשה שתה
כִּי כֵּן יַעֲשׂוּ הַבַּחוּרִים׃ וַיְהִי — בחר היה
כִּרְאוֹתָם אֹתוֹ וַיִּקְחוּ שְׁלֹשִׁים — ראה לקח
מֵרֵעִים וַיִּהְיוּ אִתּוֹ׃ וַיֹּאמֶר לָהֶם — רעה אמר
שִׁמְשׁוֹן אָחוּדָה נָּא לָכֶם חִידָה — חוד
אִם הַגֵּד תַּגִּידוּ אוֹתָהּ לִי שִׁבְעַת — נגד
יְמֵי הַמִּשְׁתֶּה וּמְצָאתֶם וְנָתַתִּי — יום נתן
לָכֶם שְׁלֹשִׁים סְדִינִים וּשְׁלֹשִׁים — סדן
חֲלִפֹת בְּגָדִים׃ וְאִם לֹא תוּכְלוּ — חלף יכל
לְהַגִּיד לִי וּנְתַתֶּם אַתֶּם לִי
שְׁלֹשִׁים סְדִינִים וּשְׁלֹשִׁים
חֲלִיפוֹת בְּגָדִים וַיֹּאמְרוּ לוֹ חוּדָה
חִידָתְךָ וְנִשְׁמָעֶנָּה׃ וַיֹּאמֶר לָהֶם — שמע
מֵהָאֹכֵל יָצָא מַאֲכָל וּמֵעַז יָצָא — אכל עזז
מָתוֹק וְלֹא יָכְלוּ לְהַגִּיד הַחִידָה — מתק
שְׁלֹשֶׁת יָמִים׃ וַיְהִי בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי — שבע
וַיֹּאמְרוּ לְאֵשֶׁת שִׁמְשׁוֹן פַּתִּי אֶת — איש פתה
אִישֵׁךְ וְיַגֶּד לָנוּ אֶת הַחִידָה פֶּן — נגד
נִשְׂרֹף אוֹתָךְ וְאֶת בֵּית אָבִיךְ — שרף את
בָּאֵשׁ הַלְיָרְשֵׁנוּ קְרָאתֶם לָנוּ
הֲלֹא׃ וַתֵּבְךְּ אֵשֶׁת שִׁמְשׁוֹן עָלָיו — בכה
וַתֹּאמֶר רַק שְׂנֵאתַנִי וְלֹא — אמר
אֲהַבְתָּנִי הַחִידָה חַדְתָּה לִבְנֵי עַמִּי
וְלִי לֹא הִגַּדְתָּה וַיֹּאמֶר לָהּ הִנֵּה
לְאָבִי וּלְאִמִּי לֹא הִגַּדְתִּי וְלָךְ
אַגִּיד׃ וַתֵּבְךְּ עָלָיו שִׁבְעַת הַיָּמִים — יום
אֲשֶׁר הָיָה לָהֶם הַמִּשְׁתֶּה וַיְהִי — שתה
בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי וַיַּגֶּד לָהּ כִּי
הֱצִיקַתְהוּ וַתַּגֵּד הַחִידָה לִבְנֵי — צוק
עַמָּהּ׃ וַיֹּאמְרוּ לוֹ אַנְשֵׁי הָעִיר
בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי בְּטֶרֶם יָבֹא — בוא
הַחַרְסָה מַה מָּתוֹק מִדְּבַשׁ וּמֶה
עַז מֵאֲרִי וַיֹּאמֶר לָהֶם לוּלֵא
חֲרַשְׁתֶּם בְּעֶגְלָתִי לֹא מְצָאתֶם
חִידָתִי׃ וַתִּצְלַח עָלָיו רוּחַ יְהוָה — צלח

assũpserat. Descendit
itaqꝫ pater eius ad
mulierem & fecit filio
suo samson cõuiuium
Sic enim iuuenes face
re cõsueuerant.
Cũ ergo ciues loci illiꝰ
vidissent eũ: dederũt ei
sodales trigita q essent
cũ eo. Quibus locutꝰ
est samson. Proponam
vobis problema:
qd si solueritis mihi in
tra septem
dies cõuiuii: dabo
vobis triginta syndo-
nes & totidẽ
tunicas. Si autẽ nõ po
tueritis
soluere: vos dabitis
mihi
triginta syndones
& eiusdẽ numeri
tunicas. Qui rñderunt
ei. Propone
ꝓblema vt audiamus.
Dixitqꝫ eis.
De comedẽte exiuit ci
bus: & de forti egressa ẽ
dulcedo. Nec potue-
rũt per tres dies ꝓpositio
nẽ soluere. Cumqꝫ ades
set dies septimus:
dixerũt ad vxorẽ sam
son. Blãdire
viro tuo: & suade ei vt
indicet tibi quid signi-
ficet problema. Qd si
facere nolueris incende
mꝰ te & domũ patris
tui. An idcirco voca-
stis nos ad nuptias vt
spoliaretis? q̃ fũdebat a
pud sãsõ lachrymas &
q̃rebatur dicens. Odis
me & nõ diligis: idcirco
ꝓblema qd ꝓposuisti
filiis ppli mei non vis
mihi exponere: at ille
rñdit. Pri meo & matri
nolui dicere: & tibi in-
dicare potero? Septem
igitur diebus
cõuiuii flebat ãte eũ.
tandemqꝫ
die septimo cum ei eẽt
molesta exposuit: q̃ sta-
tim indicauit ciuibus
suis.
Et illi dixerũt ei die
septimo ante solis oc-
cubitum
quid dulcius melle: &
quid
fortius leone. Qui ait
ad eos. Si non
arassetis in vitula mea:
nõ inuenissetis
ꝓpositionẽ meã. Irruit
itaqꝫ in eũ spũs domini:

assumpserat mel. ⁊ descẽdit pr eius ad mu
ἐξεῖλεν τὸ μέλι. καὶ κατέβη ὁ πατὴρ αὐτοῦ πρὸς τὴν γυ
lierẽ: ⁊ fecit illic samson cõuiuiũ septẽ dies:
ναῖκα, καὶ ἐποίησεν ἐκεῖ σαμψὼν πότον ἑπτὰ ἡμέρας,
qm sic faciebãt iuuenes. ⁊ factũ est cũ ti
ὅτι οὕτως ἐποίουν οἱ νεανίσκοι. καὶ ἐγένετο ἐν τῷ φο-
merent illi eum. ⁊ addiderũt ei tri
βεῖσθαι αὐτοὺς αὐτόν. καὶ προσκατέστησαν αὐτῷ τριά
ginta socios: ⁊ erant cum illo. ⁊ dixit illis
κοντα ἑταίρους, καὶ ἦσαν μετ᾽ αὐτοῦ. καὶ εἶπεν αὐτοῖς
samson: proponã iã vobis problema: ⁊ si sol
σαμψών, προβαλῶ δὴ ὑμῖν πρόβλημα, καὶ ἐὰν ἀπαγ
uentes solueritis mihi problema in septẽ
γέλλοντες ἀπαγγελεῖτέ μοι τὸ πρόβλημα ἐν ταῖς ἑπτὰ
diebus cõuiuii ⁊ inueneritis: dabo vobis trigin- A
ἡμέραις τοῦ πότου καὶ εὕρητε, δώσω ὑμῖν τριάκον
ta sindones ⁊ triginta tunicas vestiũ: ⁊ si
τα σινδόνας καὶ τριάκοντα στολὰς ἱματίων. καὶ ἐὰν
nõ potueritis soluere mihi: ⁊ dabitis vos mihi
μὴ δύνησθε ἀπαγγεῖλαί μοι, καὶ δώσετε ὑμεῖς ἐμοὶ
triginta sindones ⁊ triginta tunicas vestiũ.
τριάκοντα σινδόνας καὶ τριάκοντα στολὰς ἱματίων.
⁊ dixerũt ei propone problema tuũ: ⁊ audie
καὶ εἶπον αὐτῷ προβαλοῦ τὸ πρόβλημά σου, καὶ ἀκου
mus illud. ⁊ dixit illis: de comedẽte exi-
σόμεθα αὐτοῦ. καὶ εἶπεν αὐτοῖς, ἐκ τοῦ ἐσθίοντος ἐξῆλ
uit cibus ⁊ de forti egressum ẽ dulce. ⁊ nõ po
θεν βρῶσις καὶ ἐξ ἰσχυροῦ ἐξῆλθεν γλυκύ, καὶ οὐκ ἠδυ-
tuerũt soluere problema per tres dies.
νήθησαν ἀπαγγεῖλαι τὸ πρόβλημα ἐπὶ τρεῖς ἡμέρας.
⁊ factũ est in die septimo: ⁊ dixerũt vxo
καὶ ἐγένετο ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ ἑβδόμῃ, καὶ εἶπον τῇ γυναι
ri samson: decipe iã virũ tuũ: ⁊ decla
κὶ σαμψών, ἀπάτησον δὴ τὸν ἄνδρα σου, καὶ ἀπαγ-
ret tibi problema: ne forte incendamus te
γειλάτω σοι τὸ πρόβλημα, μήποτε ἐμπυρίσωμέν σε
⁊ domũ patris tui in igne: an vt paupeꝛes faciatis
καὶ τὸν οἶκον τοῦ πατρός σου ἐν πυρί, ἢ πτωχεῦσαι
vocastis nos? ⁊ plorauit vxor samson apud
ἐκαλέσατε ἡμᾶς; καὶ ἔκλαυσεν ἡ γυνὴ σαμψὼν πρὸς
eum: ⁊ dixit ei: odisti me ⁊ nõ B
αὐτόν, καὶ εἶπεν αὐτῷ, μεμίσηκάς με καὶ οὐκ
dilexisti me: qm problema qd proposuisti filiis
ἠγάπησάς με, ὅτι τὸ πρόβλημα ὃ προεβάλου τοῖς υἱοῖς
ppli mei ⁊ mihi nõ declarasti illud. ⁊ di
τοῦ λαοῦ μου καὶ ἐμοὶ οὐκ ἀπήγγειλας αὐτό. καὶ εἶ
xit ei samson: ecce patri meo ⁊ matri
πεν αὐτῇ σαμψών, ἰδοὺ τῷ πατρί μου καὶ τῇ μητρί
mee nõ declaraui illud ⁊ tibi indicabo? ⁊ plora-
μου οὐκ ἀπήγγειλα αὐτὸ καὶ σοὶ ἀπαγγελῶ; καὶ ἔκλαυ
uit ante eum per septẽ dies in qbus fuit in ipsis
σεν ἐπ᾽ αὐτὸν ἐπὶ τὰς ἑπτὰ ἡμέρας ἐν αἷς ἦν ἐν αὐταῖς
cõuiuiũ. ⁊ factũ est in die septimo expo
ὁ πότος. καὶ ἐγένετο ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ ἑβδόμῃ ἀπήγγει
suit ei quia molesta erat illi. ⁊ ipsa indica
λεν αὐτῇ ὅτι παρηνώχλησεν αὐτόν. καὶ αὐτὴ ἀπήγγει
uit filiis populi sui. ⁊ dixerũt ei vi
λεν τοῖς υἱοῖς τοῦ λαοῦ αὐτῆς. καὶ εἶπον αὐτῷ οἱ ἄν
ri vrbis in die septimo antequam occideret
δρες τῆς πόλεως ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ ἑβδόμῃ πρὶν δῦναι
sol: qd dulcius melle ⁊ quid for
τὸν ἥλιον, τί γλυκύτερον μέλιτος καὶ τί ἰσχυρότε-
tius leone. ⁊ dixit illis samson si nõ domuis
ρον λέοντος. καὶ εἶπεν αὐτοῖς σαμψών, εἰ μὴ κατεδα
setis vitulam meã nõ inuenissetis proble-
μάσατε τὴν δάμαλίν μου οὐκ ἂν εὕρετε τὸ πρόβλη
ma meũ. ⁊ irruit in eum spũs dñi: C
μά μου, καὶ κατεύθυνεν ἐπ᾽ αὐτὸν τὸ πνεῦμα κυρίου,

ⁿ descendit in ascalonē: ⁊ percussit ibi trigin-
καὶ κατέβη εἰς ἀσκάλωνα, καὶ ἔπαισεν ἐκεῖθεν τριάκον
ta viros: ⁊ cepit tunicas eorū: ⁊ dedit
τα ἄνδρας, καὶ ἔλαβεν τὰς στολὰς αὐτῶν, καὶ ἔδωκεν τοῖς
qui soluerāt problema. ⁊ irat⁹ est ira samson:
ἀπαγγείλασι τὸ πρόβλημα. καὶ ἐθυμώθη ὀργῇ σαμψών,
⁊ ascēdit in domū patris sui. ⁊ cohabi
καὶ ἀνέβη εἰς τὸν οἶκον τοῦ πατρὸς αὐτοῦ. καὶ συνῴκη
tauit vxor samson pronubo suo: qui fuit so
σεν ἡ γυνὴ σαμψὼν τῷ νυμφαγωγῷ αὐτοῦ, ὃς ἦν ἑταῖ
cius illius.
ρος αὐτοῦ.

Ca.15.

A Et factū est post dies in diebus messis tritici:
Καὶ ἐγένετο μεθ' ἡμέρας ἐν ἡμέραις θερισμοῦ πυρῶν,
⁊ visitauit samson vxorē suam ferens he
καὶ ἐπεσκέψατο σαμψὼν τὴν γυναῖκα αὐτοῦ φέρων ἔρι
dum caprarū: ⁊ dixit intrabo ad vxorem meā
φον αἰγῶν, καὶ εἶπεν εἰσελεύσομαι πρὸς τὴν γυναῖκά μου
in cubiculū: ⁊ nō dimisit eum pr̄ eius intra-
εἰς τὸν κοιτῶνα, καὶ οὐκ ἀφῆκεν αὐτὸν ὁ πατὴρ αὐτῆς εἰσελ
re. ⁊ dixit pr̄ eius dicens dixi ꝙ odiens
θεῖν. καὶ εἶπεν ὁ πατὴρ αὐτῆς εἴπας εἶπα ὅτι μισῶν
odisti eam: ⁊ tradidi eam amico tuo.
ἐμίσησας αὐτήν, καὶ ἔδωκα αὐτὴν τῷ συνεταίρῳ σου.
nō ecce soror eius iunior melior ea est:
οὐκ ἰδοὺ ἡ ἀδελφὴ αὐτῆς ἡ νεωτέρα κρείσσων αὐτῆς ἐστίν,
sit tibi pro ea. ⁊ dixit ei samson innocēs sum
ἔστω σοι ἀντ' αὐτῆς. καὶ εἶπεν αὐτῷ σαμψὼν ἀθῷός εἰμι
semel a philisteis: qm̄ facio ego vobiscū
τὸ ἅπαξ ἀπὸ τῶν ἀλλοφύλων, ὅτι ποιῶ ἐγὼ μεθ' ὑμῶν
mala. ⁊ abijt samson ⁊ cepit trecentas
κακά. καὶ ἐπορεύθη σαμψὼν καὶ συνέλαβεν τριακοσίους
vulpes: ⁊ accepit faces ⁊ ligauit cau
ἀλώπεκας, καὶ ἔλαβεν λαμπάδας καὶ συνέδησεν κέρ
dam ad caudā ⁊ posuit facē vnā inter
κον πρὸς κέρκον καὶ ἔθηκεν λαμπάδα μίαν ἀναμέσον
duas caudas in medio: ⁊ accēdit ignē in
τῶν δύο κέρκων ἐν τῷ μέσῳ, καὶ ἐξῆψεν πῦρ ἐν ταῖς
B facibus ⁊ misit in manipulos phi
λαμπάσι καὶ ἐξαπέστειλεν εἰς τὰ δράγματα τῶν ἀλ
listinorū ⁊ cōbussit spicas: ⁊ ante
λοφύλων καὶ ἐνεπύρισεν τοὺς στάχυας, καὶ τὰ προτε
messa ab herba ⁊ vsq; ad stans ⁊ vsq; ad vi
θερισμένα ἀπὸ στοιβῆς καὶ ἕως ἑστῶτος καὶ ἕως ἀμ-
neta ⁊ oliueta. ⁊ dixerūt: philisthijm: quis fe
ā.c.b. πελῶνος καὶ ἐλαίας. καὶ εἶπαν, οἱ ἀλλόφυλοι, τίς ἐ
cit hec? ⁊ dixerūt samson gener
ποίησεν ταῦτα; καὶ εἶπαν, σαμψὼν ὁ γαμβρὸς τοῦ
thannathei: qm̄ tulit vxorem eius ⁊ tradi
θαμναθαίου, ὅτι ἔλαβεν τὴν γυναῖκα αὐτοῦ καὶ ἔδω
dit eam amico eius. ⁊ ascēderūt phi-
κεν αὐτὴν τῷ συνεταίρῳ αὐτοῦ. καὶ ἀνέβησαν οἱ ἀλλό
listhijm ⁊ cōbusserūt eam ⁊ domum pris
φυλοι καὶ ἐνεπύρισαν αὐτὴν καὶ τὴν οἰκίαν τοῦ πατρὸς
eius in igne. ⁊ dixit eis samson: si feceritis
αὐτῆς ἐν πυρί. καὶ εἶπεν αὐτοῖς σαμψών, ἐὰν ποιήσητε
sic nō acquiescam: sed vltionem meā ab vno quo
οὕτως οὐκ εὐδοκήσω, ἀλλὰ τὴν ἐκδίκησίν μου ἐξ ἑνὸς ἑκά
que vrm̄ faciam. ⁊ percussit eos in tibia circa femur
στου ὑμῶν ποιήσομαι. καὶ ἐπάταξεν αὐτοὺς κνήμην ἐπὶ μηρὸν
plagā magnā. ⁊ descēdit ⁊ sedit in spelūca
πληγὴν μεγάλην. καὶ κατέβη καὶ ἐκάθισεν ἐν τρυμαλιᾷ τῆς
petre etam. ⁊ ascēderūt philisthijm ⁊ castrameta
πέτρας ἠτάμ. καὶ ἀνέβησαν οἱ ἀλλόφυλοι καὶ παρενέβα
ti sūt in iuda ⁊ dispersi sunt in lechi. ⁊ dixerūt
λον ἐπὶ τὸν ἰούδαν καὶ ἐξερρίφησαν ἐν λεχί. καὶ εἶπον
eis ois vir iuda: cur ascēdistis aduersus nos? ⁊ di
C αὐτοῖς πᾶς ἀνὴρ ἰούδα, ἱνατί ἀνέβητε ἐφ' ἡμᾶς; καὶ εἶ
xerūt philisthijm: vt ligemus samson ascēdimus: ⁊ facia
πον οἱ ἀλλόφυλοι, δῆσαι τὸν σαμψὼν ἀνέβημεν, καὶ ποιῆ
mus ei quemadmodū fecit nobis. ⁊ descēderūt
σαι αὐτῷ ὃν τρόπον ἐποίησεν ἡμῖν. καὶ κατέβησαν

Descēditq; ascalonem: & pcussit ibi triginta viros: quorum ablatas vestes dedit his q̄ pblema soluerant. Iratusq; nimis ascendit in domū patris sui. Vxor autē eius accepit maritū vnū de amicis ei⁹ & pnubis. 15.

Post aliquantulū tēporis cū dies tritici messis instarent venit samson inuisere volens vxorē suā: & attulit ei hedū de capris. Cūq; cubiculū eius solito vellet intrare: phibuit illū pater illius dicēs. Putaui ꝙ odisses eam. & ideo tradidi illam amico tuo. Sed habet sororē q̄ iunior & pulchrior illa ē. sit tibi pro ea vxor. Cui sāson rn̄dit. Ab hac die nō erit culpa in me contra philisteos. Faciā enī vobis mala. Perrexitq; & cepit trecentas vulpes: caudasq; earū iūxit ad caudas: & faces ligauit in medio. q̄s igne succēdēs dimisit vt huc illucq; discurrerēt. Que stati prexerunt in segetes philistinorū. Quibus succēsis & cōportate iā fruges & adhuc stātes i stipula concremate sūt: in tm̄ vt vineas quoq; & olíueta flāma cōsumeret. Dixerūtq; philistij. qs fecit hāc rē? Quibus dictū est. Samsō gener thānathei: q̄ tulit vxorē eius & alteri tradidit: hec operatus est. Ascēderuntq; philistiim & cōbusserūt tā mulierē q̄ prēm ei⁹. Quib⁹ ait sāsō. Licet hec feceritis: tn̄ adhuc ex vobis expetā vltionē & tūc qescā. Percussitq; eos ingēti plaga: ita vt stupētes surā femori īpōeret. Et descēdēs hītauit i spelūca petre ethā. Igr̄ ascēdētes philistiim in terrā iuda: castrametati in loco q̄ postea vocat ē lechi.i.maxilla: vbi eorū fusus est exercitus. Dixerūtq; ad eos de tribu iuda. Cur ascēdistis aduersū nos? qui rn̄derūt. Vt ligem⁹ samsō vēimus: & reddamus ei que in nos operatus ē. Descēderūt ergo

וַיֵּרֶד אַשְׁקְלוֹן וַיַּךְ מֵהֶם שְׁלֹשִׁים אִישׁ וַיִּקַּח אֶת חֲלִיצוֹתָם וַיִּתֵּן הַחֲלִיפוֹת לְמַגִּידֵי הַחִידָה וַיִּחַר אַפּוֹ וַיַּעַל בֵּית אָבִיהוּ׃ וַתְּהִי אֵשֶׁת שִׁמְשׁוֹן לְמֵרֵעֵהוּ אֲשֶׁר רֵעָה לוֹ׃

Cap.xv.

וַיְהִי מִיָּמִים בִּימֵי קְצִיר חִטִּים וַיִּפְקֹד שִׁמְשׁוֹן אֶת אִשְׁתּוֹ בִּגְדִי עִזִּים וַיֹּאמֶר אָבֹאָה אֶל אִשְׁתִּי הֶחָדְרָה וְלֹא נְתָנוֹ אָבִיהָ לָבוֹא׃ וַיֹּאמֶר אָבִיהָ אָמֹר אָמַרְתִּי כִּי שָׂנֹא שְׂנֵאתָהּ וָאֶתְּנֶנָּה לְמֵרֵעֶךָ הֲלֹא אֲחוֹתָהּ הַקְּטַנָּה טוֹבָה מִמֶּנָּה תְּהִי נָא לְךָ תַּחְתֶּיהָ׃ וַיֹּאמֶר לָהֶם שִׁמְשׁוֹן נִקֵּיתִי הַפַּעַם מִפְּלִשְׁתִּים כִּי עֹשֶׂה אֲנִי עִמָּם רָעָה׃ וַיֵּלֶךְ שִׁמְשׁוֹן וַיִּלְכֹּד שְׁלֹשׁ מֵאוֹת שׁוּעָלִים וַיִּקַּח לַפִּדִים וַיֶּפֶן זָנָב אֶל זָנָב וַיָּשֶׂם לַפִּיד אֶחָד בֵּין שְׁנֵי הַזְּנָבוֹת בַּתָּוֶךְ׃ וַיַּבְעֶר אֵשׁ בַּלַּפִּידִים וַיְשַׁלַּח בְּקָמוֹת פְּלִשְׁתִּים וַיַּבְעֵר מִגָּדִישׁ וְעַד קָמָה וְעַד כֶּרֶם זָיִת׃ וַיֹּאמְרוּ פְלִשְׁתִּים מִי עָשָׂה זֹאת וַיֹּאמְרוּ שִׁמְשׁוֹן חֲתַן הַתִּמְנִי כִּי לָקַח אֶת אִשְׁתּוֹ וַיִּתְּנָהּ לְמֵרֵעֵהוּ וַיַּעֲלוּ פְלִשְׁתִּים וַיִּשְׂרְפוּ אוֹתָהּ וְאֶת אָבִיהָ בָּאֵשׁ׃ וַיֹּאמֶר לָהֶם שִׁמְשׁוֹן אִם תַּעֲשׂוּן כָּזֹאת כִּי אִם נִקַּמְתִּי בָכֶם וְאַחַר אֶחְדָּל׃ וַיַּךְ אוֹתָם שׁוֹק עַל יָרֵךְ מַכָּה גְדוֹלָה וַיֵּלֶךְ וַיֵּשֶׁב בִּסְעִיף סֶלַע עֵיטָם׃ וַיַּעֲלוּ פְלִשְׁתִּים וַיַּחֲנוּ בִּיהוּדָה וַיִּנָּטְשׁוּ בַּלֶּחִי׃ וַיֹּאמְרוּ אִישׁ יְהוּדָה לָמָה עֲלִיתֶם עָלֵינוּ וַיֹּאמְרוּ לֶאֱסוֹר אֶת שִׁמְשׁוֹן עָלִינוּ לַעֲשׂוֹת לוֹ כַּאֲשֶׁר עָשָׂה לָנוּ׃ וַיֵּרְדוּ

נָכָה
לָקַח חָלַץ
נָתַן חָלַף
נָגַד חָרָה
עָלָה הָיָה
אִישׁ רָעָה
Cap.xv.
יוֹם קָצַר
חָטָה פָּקַד
בּוֹא
נָתַן
אָח
נָקָה
רוּעַ
לָכַד מֵאָה
שָׁעַל לַפִּד
פָּנָה שׂוּם
שָׁנָה בָּעַר
שָׁלַח קוּם
גָּדַשׁ
אָמַר
רָעָה עָלָה
שָׂרַף אֵת
עָשָׂה
חָדַל נָכָה
נָכָה
סָעַף
חָנָה
נָטַשׁ אָמַר

שלשת אלפים איש מיהודה אל
סעיף סלע עיטם ויאמרו
לשמשון הלא ידעת כי משלים
בנו פלשתים ומה זאת עשית — עשה
לנו ויאמר להם כאשר עשו לי
כן עשיתי להם: ויאמרו לו
לאסרך ירדנו לתתך ביד — נתן
פלשתים ויאמר להם שמשון
השבעו לי פן תפגעון בי אתם: — שבע פגע
ויאמרו לו לאמר לא כי אסר
נאסרך ונתנוך בידם והמת לא — אסר מות
נמיתך ויאסרהו בשנים עבתים — שנה
חדשים ויעלוהו מן הסלע: הוא — עלה
בא עד לחי ופלשתים הריעו — בוא רוע
לקראתו ותצלח עליו רוח יהוה — צלח
ותהיינה העבתים אשר על — היה
זרעתיו כפשתים אשר בערו
באש וימסו אסוריו מעל ידיו: — מסס
וימצא לחי חמור טריה וישלח ידו — מצא טרה
ויקחה ויך בה אלף איש: ויאמר — שלח לקח נכה
שמשון בלחי החמור חמור — חמר
חמרתים בלחי החמור הכיתי — נכה היה
אלף איש: ויהי ככלתו לדבר — כלה שלך
וישלך הלחי מידו ויקרא למקום — קרא קום
ההוא רמת לחי: ויצמא מאד — צמא
ויקרא אל יהוה ויאמר אתה נתת — נתן
ביד עבדך את התשועה הגדלה — ישע
הזאת ועתה אמות בצמא ונפלתי — מות
ביד הערלים: ויבקע אלהים את — בקע
המכתש אשר בלחי ויצאו — כתש
ממנו מים וישת ותשב רוחו — שתה שוב
ויחי על כן קרא שמה עין — חיה
הקורא אשר בלחי עד היום הזה: — קרא
וישפט את ישראל בימי — שפט יום
פלשתים עשרים שנה:

cap. xvj.

וילך שמשון עזתה וירא — ראה

tria milia virorum de iuda ad specum silicis etham. Dixeruntq ad samson. Nescis q philistiim imperent nobis. Quare hoc facere voluisti? Quibus ille ait. Sicut fecerunt mihi: sic feci eis. Ligare inquiunt te venimus: & tradere in manus philistinorum. Quibus samson. iurate ait & spondete mihi q nō occidatis me. Dixerunt. Nō te occidemus: sed vinctum trademus. Ligaueruntq eū duobus nouis funibus & tulerūt eū de petra etham. Qui cum venisset ad locū maxille: & philistiim vociferātes occurrissent ei: irruit spirit⁹ domini in eū: & sicut solent ad ardorem ignis lina consumi: ita vincula quibus ligatus erat dissipata sunt & soluta. Inuētāq maxillā.i. mādibulam asini q̄ iacebat arripiens: interfecit in ea mille viros: & ait. In maxilla asini in mādibula pulli asinarū deleui eos & percussi mille viros. Cumq hec verba canens complesset, proiecit mādibulā de manu: & vocauit nomē loci illius ramathlechi qđ interp̄tatur eleuatio maxille. Sitiensq valde clamauit ad dn̄m & ait. Tu dedisti in manu serui tui salutē hāc maximā atq victoriā: & en siti morior: incidamq in manus incircūcisorū. Aperuit itaq deus molarē dentē in maxilla asini: & egresse sunt ex eo aq̄. Quibus haustis refocillauit spiritū & vires recepit. Idcirco appellatū est nomē loci illius: fons inuocātis de maxilla vsq in presentem diem. Iudicauitq israel in diebus philistiim viginti annis.

16.

HAbiit quoq in gazam: & vidit

tria milia virorū de iuda ad specum silicis e-
τρισχίλιοι ἄνδρες ἐξ Ἰούδα ἐπὶ τρυμαλιὰν πέτρας Ἠ-
tam. et dixerūt ad samson nō scis q̄ impe-
ταμ. καὶ εἶπον πρὸς σαμψὼν οὐκ οἶδας ὅτι ἄρχου-
rant nobis philisthijm: et quare hec feci-
σιν ἡμῶν οἱ ἀλλόφυλοι, καὶ ἱνατί ταῦτα ἐποίη-
sti nobis? et ait eis samson: sicut fece-
σας ἡμῖν; καὶ εἶπεν αὐτοῖς σαμψὼν, καθὼς ἐποίη-
rūt nobis sic feci illis. et dixerūt ei vt
σαν ἡμῖν οὕτως ἐποίησα αὐτοῖς. καὶ εἶπον αὐτῷ τοῦ
ligarem⁹ te descendimus et tradamus te in ma-
δῆσαί σε κατέβημεν καὶ παραδοῦναί σε εἰς χεῖ-
nus philistinorū. et dixit eis samson iura-
ρας ἀλλοφύλων. καὶ εἶπεν αὐτοῖς σαμψὼν ὀμόσα-
te mihi vt nō occidatis me vos: et ne forte oc-
τέ μοι μὴ ἀποκτεῖναί με ὑμεῖς, καὶ μήποτε συ-
curratis mihi vos. et iurauerūt ei dicētes
ναντήσητέ μοι ὑμεῖς. καὶ ὤμοσαν αὐτῷ λέγοντες
non: sed vinculis ligabim⁹ te et trademus
οὐχί, ἀλλὰ δεσμῷ δήσομέν σε καὶ παραδώσομέν
te in manus eorū: morte aūt nō occidemus te.
σε εἰς χεῖρας αὐτῶν, θανάτῳ δὲ οὐ θανατώσομέν σε.
et ligauerūt eū duobus funibus nouis et tule-
καὶ ἔδησαν αὐτὸν δυσὶ καλωδίοις καινοῖς καὶ ἀνήγα-
rūt eū de petra: et ipse venit vsq ad ma-
γον αὐτὸν ἐκ τῆς πέτρας, καὶ αὐτὸς ἦλθεν ἕως σια-
xillā. et philisthijm vociferati sūt: et cucurrerūt in oc-
γόνος. καὶ οἱ ἀλλόφυλοι ἠλάλαξαν, καὶ ἔδραμον εἰς συ-
cursum eius. et irruit sup eum sp̄us
νάντησιν αὐτοῦ. καὶ κατεύθυνεν ἐπ᾽ αὐτὸν πνεῦμα a.14. b.
dn̄i: et facti sūt funes q̄ erāt in brachi-
κυρίου, καὶ ἐγένετο τὰ καλώδια τὰ ἐν τοῖς βραχίο-
is eius sicut stuppa: quādo olfecerit i-
σιν αὐτοῦ ὡσεὶ στυππίον, ἡνίκα ἂν ὀσφρανθῇ πυ-
gnē: et soluta sunt vincula a brachijs
ρός, καὶ διελύθησαν οἱ δεσμοὶ ἀπὸ τῶν βραχιόνων
eius. et inuenit maxillā asini proiectam: et exten-
αὐτοῦ. καὶ εὗρε σιαγόνα ὄνου ἐρριμμένην, καὶ ἐξέτει-
dit manū suam et cepit eā: et percus-
νε τὴν χεῖρα αὐτοῦ καὶ ἔλαβεν αὐτήν, καὶ ἐπάτα-
sit in ea mille viros. et ait samson in
ξεν ἐν αὐτῇ χιλίους ἄνδρας. καὶ εἶπε σαμψὼν ἐν
maxilla asini delens deleui eos. qm̄ in ma-
σιαγόνι ὄνου ἐξαλείφων ἐξήλειψα αὐτούς, ὅτι ἐν σια-
xilla asini percussi mille viros. et factū est qñ
γόνι ὄνου ἐπάταξα χιλίους ἄνδρας. καὶ ἐγένετο ἡνίκα
perfecit loqui et proiecit maxillā de
συνετέλεσε λαλῶν καὶ ἔρριψε τὴν σιαγόνα ἀπὸ
manu sua: et vocauit locū illū
τῆς χειρὸς αὐτοῦ, καὶ ἐκάλεσε τὸν τόπον ἐκεῖνον
eleuatio maxille. et sitiuit valde et cla-
ἀναίρεσις σιαγόνος. καὶ ἐδίψησε σφόδρα καὶ ἐβό-
mauit ad dn̄m et ait: tu dedisti in manu
ησε πρὸς κύριον καὶ εἶπε, σὺ ἔδωκας ἐν χειρὶ τοῦ
serui tui salutē magnā: hāc et nunc mo-
δούλου σου τὴν σωτηρίαν τὴν μεγάλην ταύτην, καὶ νῦν ἀπο-
riar in siti et incidam in manū
θανοῦμαι ἐν δίψει καὶ ἐμπεσοῦμαι ἐν χειρὶ τῶν
incircūcisorū? et aperuit deus vulnus maxil-
ἀπεριτμήτων; καὶ ἤνοιξεν ὁ θεὸς τὸ τραῦμα τῆς σιαγό-
le: et egresse sūt de eo aque et bibit: et reuer-
νος, καὶ ἐξῆλθεν ἐξ αὐτοῦ ὕδατα καὶ ἔπιεν, καὶ ἐπέ-
sus est sp̄us eius et vixit. idcirco appel-
στρεψε τὸ πνεῦμα αὐτοῦ καὶ ἔζησε. διὰ τοῦτο ἐκλή-
latū ē nomē illius fons inuocātis que est in
θη τὸ ὄνομα αὐτῆς πηγὴ ἐπικαλουμένου ἥ ἐστιν ἐν
maxilla vsq ad diem hanc. et iudicauit is-
σιαγόνι ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης. καὶ ἔκρινε τὸν Ἰσ-
rael in diebus philistinorū viginti ānis.
ραὴλ ἐν ἡμέραις ἀλλοφύλων εἴκοσι ἔτη. Ca. 16. A
ET abijt samson illinc in gazam: et vidit
Καὶ ἐπορεύθη σαμψὼν ἐκεῖθεν εἰς γάζαν, καὶ εἶδεν

illic mulierē meretricē: ⁊ ingreſſus ē ad eā: ⁊ nūcia=
ἐκεῖ γυναῖκα πόρνην, καὶ εἰσῆλθε πρὸς αὐτήν, καὶ ἀπηγ-
tū eſt gazeis dicētes: venit ſamſon huc
γέλη τοῖς γαζαίοις λέγοντες, ἥκει σαμψὼν ἐνταῦθα
⁊ circūdederūt ⁊ inſidiati ſunt ei tota no=
καὶ κατεκύκλωσαν καὶ ἐνήδρευσαν αὐτὸν ὅλην τὴν νύ-
cte dicentes: vſq; ad lucē mane expectem⁹ ⁊ occida
κτα λέγοντες, ἕως φωτὸς πρωῒ μείνωμεν καὶ ἀποκτεί-
mus eum. ⁊ dormiuit ſamſon vſq; ad mediā no=
νωμεν αὐτόν. καὶ ἐκοιμήθη σαμψὼν ἕως τοῦ μεσονυκτί-
ctē: ⁊ ſurrexit circa mediā noctē ⁊ apphēdit fo=
ου, καὶ ἀνέστη περὶ τὸ μεσονύκτιον καὶ ἐπελάβετο τῶν θυ-
res porte vrbis ⁊ duos poſtes: ⁊
ρῶν τῆς πύλης τῆς πόλεως καὶ τῶν δύο σταθμῶν, καὶ
ſuſtulit eas cū ſera ⁊ impoſuit ſup
ἀνεβάστασεν αὐτὰς σὺν τῷ μοχλῷ καὶ ἐπέθηκεν ἐπὶ τῶν
humerū ſuū ⁊ portauit ea ad verticē mō
ὤμων αὐτοῦ καὶ ἀνήνεγκεν αὐτὰ ἐπὶ τὴν κορυφὴν τοῦ ὄ-
tis qui eſt in cōſpectu hebrō. ⁊ factū eſt poſt
ρους ὅ ἐστιν ἐπὶ πρόσωπον χεβρών. καὶ ἐγένετο μετὰ
hec ⁊ amauit mulierē in torrente ſo=
ταῦτα καὶ ἠγάπησεν γυναῖκα ἐπὶ τοῦ χειμάρρου σω-
rec: ⁊ nomē ei dalila. ⁊ aſcēderūt ad e=
ρήκ, καὶ ὄνομα αὐτῇ δαλιλά. καὶ ἀνέβησαν πρὸς αὐ-
am principes philiſtinoꝝ. ⁊ dixerūt ei de
τὴν οἱ σατράπαι τῶν ἀλλοφύλων. καὶ εἶπον αὐτῇ ἀπά-
cipe eū: ⁊ vide in quo fortitudo illi⁹ eſt ma
τησον αὐτόν, καὶ ἴδε ἐν τίνι ἡ ἰσχὺς αὐτοῦ ἐστὶν ἡ με-
gna ⁊ in quo poterimus cōtra eū. ⁊ ligabim⁹
γάλη καὶ ἐν τίνι δυνησόμεθα πρὸς αὐτόν. καὶ δήσομεν
eum ita vt humiliemus eū. ⁊ nos dabimus tibi vir
αὐτὸν ὥστε ταπεινῶσαι αὐτόν. καὶ ἡμεῖς δώσομέν σοι ἀνὴρ
mille ⁊ centū argēteos ſiclos. ⁊ dixit da=
χιλίους καὶ ἑκατὸν ἀργυρίου σίκλους. καὶ εἶπεν δα-
lila ad ſamſon: nuncia mihi in quo vis tua
λιλὰ πρὸς σαμψών, ἀπάγγειλόν μοι ἐν τίνι ἡ ἰσχύς σου
B magna ⁊ in quo ligaberis vt humilieris tu. ⁊
ἡ μεγάλη καὶ ἐν τίνι δεθήσῃ τοῦ ταπεινωθῆναί σε. καὶ
dixit ad eam ſamſon: ſi ligauerint me in ſeptē
εἶπεν πρὸς αὐτὴν σαμψών, ἐὰν δήσωσί με ἐν ἑπτὰ
funib⁹ humidis nō corruptis: ⁊ infirm⁹ ero ⁊ e=
νευρίαις ὑγραῖς μὴ διεφθαρμέναις καὶ ἀσθενήσω καὶ ἔσο-
ro vt vnus hoīum. ⁊ attulerūt ei ſatra
μαι ὡς εἷς τῶν ἀνθρώπων. καὶ ἀνήνεγκαν αὐτῇ οἱ σατρά-
pe philiſtinoꝝ ſeptē funes humidos nō corru
παι τῶν ἀλλοφύλων ἑπτὰ νευρίας ὑγρὰς μὴ διεφθαρ-
ptos: ⁊ ligauit illū in eis: ⁊ inſidie ſede
μένας, καὶ ἔδησεν αὐτὸν ἐν αὐταῖς, καὶ τὸ ἔνεδρον ἐκά-
bant illic in cubiculo. ⁊ dixit ad eum: phi
θητο αὐτοῦ ἐν τῷ ταμιείῳ. καὶ εἶπεν πρὸς αὐτόν, ἀλ-
liſtiim ſup te ſamſon: ⁊ rupit funes que
λόφυλοι ἐπὶ σὲ σαμψών, καὶ διέρρηξε τὰς νευρὰς ὃν
madmodū dirrūpitur filū ſtupe cum olfece
τρόπον διασπᾶται κλῶσμα στιππύου ἐν τῷ ὀσφρανθῆ-
rit ea ignē: ⁊ nō cognita eſt vis eius.
ναι αὐτὸ πυρός, καὶ οὐκ ἐγνώσθη ἡ ἰσχὺς αὐτοῦ.
⁊ dixit dalila ad ſamſon: ecce illuſiſti
καὶ εἶπεν δαλιλὰ πρὸς σαμψών, ἰδοὺ παρελογίσω
mihi ⁊ locutus es ad me mēdacia. nūc igit̄ nun
με καὶ ἐλάλησας πρός με ψευδῆ. νῦν οὖν ἀπάγγει-
cia mihi in quo ligaberis. ⁊ dixit ad eam: ſi vin
λόν μοι ἐν τίνι δεθήσῃ. καὶ εἶπεν πρὸς αὐτήν, ἐὰν δε-
culis ligauerint me in funib⁹ nouis in qbus nō fa
C σμῷ δήσωσί με ἐν καλωδίοις καινοῖς ἐν οἷς οὐκ ἐγε-
ctū eſt opus: ⁊ infirm⁹ ero ⁊ ero ſicut vn⁹ homi
νήθη ἔργον, καὶ ἀσθενήσω καὶ ἔσομαι ὡς εἷς τῶν ἀνθρώ-
num. ⁊ cepit illi funes
πων. καὶ ἔλαβεν αὐτῷ καλώδια

ibi mulierē meretricē: ingreſſuſq; eſt ad eam. Qđ cū audiſſent philiſtiim & ꝑcrebuiſſet apud eos intraſſe vrbē ſamſon: circūdederunt eū. poſitis in porta ciuitatis cuſtodibus: & ibi tota nocte cū ſilētio ꝑſtolātes: vt facto mane exeuntē occiderēt. Dormiuit āt ſamſon vſq; ad mediū noctis. & inde cōſurgēs apprehēdit ābas porte fores cū poſtibus ſuis & ſera: īpoſitaſq; humeris ſuis portauit ad verticē montis qui reſpicit hebrō. Poſt hec amauit mulierē q̄ habitauit in valle ſoreth: & vocabatur dalila. Veneruntq; ad eam pricipes philiſtinorū atq; dixerunt. Decipe eū & diſce ab illo in quo habeat tantā fortitudinē. & quō eū ſupare valeamus & vinctū affligere. Qđ ſi feceris dabimus tibi ſinguli mille cētū argēteos. Locuta eſt ergo dalila ad ſamſon. Dic mihi obſecro in quo ſit tua maxima fortitudo: & quid ſit quo ligatus erumpere nequeas. Cui rñdit ſamſon. Si ſeptem neruiceis funibus necdum ſiccis & adhuc humentibus ligatus fuero: īfirmus ero vt ceteri homines. Attulerūtq; ad eā ſatrape philiſtinorum ſeptē funes vt dixerat: quibus vinxit eū: latentibus apud ſe inſidiis & in cubiculo finē rei expectantib⁹. Clamauitq; ad eū philiſtiī ſup te ſāſon. Qui rupit vincula quō ſi rūpat qs filum de ſtupa tortū īputamine cū odorē ignis accepit: & nō eſt cognitū in quo eēt fortitudo eius. dixitq; ad eū dalila. Ecce illuſiſti mihi: & falſū locutus es. Saltē nūc indica mihi quo ligari debeas. Cui ille rñdit. Si ligatus fuero nouis funibus qui nūq̄ fuerunt in opere: infirmus ero: & aliorum hominū ſimilis. Quibus rurſum dalila

שם אשה זונה ויבא אליה: — איש זנה
לעזתים לאמר בא שמשון הנה — בוא
ויסבו ויארבו לו כל הלילה בשער — סבב ארב
העיר ויתחרשו כל הלילה לאמר — חרש
עד אור הבקר והרגנוהו: וישכב — שכב
שמשון עד חצי הלילה ויקם — חצה קום
בחצי הלילה ויאחז בדלתות שער — אחז
העיר ובשתי המזוזות ויסעם עם — זוז נסע
הבריח וישם על כתפיו ויעלם — ברח שום
אל ראש ההר אשר על פני — עלה פנה
חברון: ויהי אחרי כן ויאהב אשה — היה אהב
בנחל שרק ושמה דלילה: ויעלו
אליה סרני פלשתים ויאמרו
לה פתי אותו וראי במה כחו — פתה ראה
גדול ובמה נוכל לו ואסרנוהו — כוח גדל יכל
לענותו ואנחנו נתן לך איש — ענה
אלף ומאה כסף: ותאמר דלילה — אסר
אל שמשון הגידה נא לי במה — נגד
כחך גדול ובמה תאסר לענותך: — אסר
ויאמר אליה שמשון אם יאסרני
בשבעה יתרים לחים אשר לא — לוח
חרבו וחליתי והייתי כאחד האדם: — חלה היה
ויעלו לה סרני פלשתים שבעה
יתרים לחים אשר לא חרבו
ותאסרהו בהם: והארב ישב לה
בחדר ותאמר אליו פלשתים
עליך שמשון וינתק את היתרים — נתק
כאשר ינתק פתיל הנערת בהריחו — פתל ריח
אש ולא נודע כחו: ותאמר — ידע
דלילה אל שמשון הנה התלת
בי ותדבר אלי כזבים ועתה הגידה — דבר נגד
נא לי במה תאסר: ויאמר אליה
אם אסור יאסרוני בעבתים
חדשים אשר לא נעשה בהם — עשה לאך
מלאכה וחליתי והייתי כאחד
האדם: ותקח דלילה עבתים — לקח

חדשים ותאסרהו בהם ותאמר אסר
אליו פלשתים עליך שמשון
והארב ישב בחדר וינתקם
מעל זרעתיו כחוט ׃ ותאמר
דלילה אל שמשון עד הנה
התלת בי ותדבר אלי כזבים
הגידה לי במה תאסר ויאמר
אליה אם תארגי את שבע מחלפות ארג חלף
ראשי עם המסכת ׃ ותתקע ביתד נסך תקע
ותאמר אליו פלשתים עליך
שמשון ויקץ משנתו ויסע את ישן נסע
היתד הארג ואת המסכת ׃ ותאמר
אליו איך תאמרי אהבתיך ולבך
אין אתי זה שלש פעמים התלת
בי ולא הגדת לי במה כחך גדול ׃ נגד כוח
ויהי כי הציקה לו בדבריה כל גדל היה
הימים ותאלצהו ותקצר נפשו צוק יום
למות ׃ ויגד לה את כל לבו ויאמר אלץ קצר
לה מורה לא עלה על ראשי כי נגד
נזיר אלהים אני מבטן אמי אם סבה
גלחתי וסר ממני כחי וחליתי והייתי נזר
ככל האדם ׃ ותרא דלילה כי סור חלה
הגיד לה את כל לבו ותשלח היה ראה
ותקרא לסרני פלשתים לאמר עלו נגד שלח
הפעם כי הגיד לי את כל לבו ועלו קרא עלה
אליה סרני פלשתים ויעלו
הכסף בידם ׃ ותישנהו על ברכיה ישן
ותקרא לאיש ותגלח את שבע גלח
מחלפות ראשו ותחל לענותו חלף חלל
ויסר כחו מעליו ׃ ותאמר פלשתים ענה סור
עליך שמשון ויקץ משנתו כוח ישן
ויאמר אצא כפעם בפעם אמר יצא
ואנער והוא לא ידע כי יהוה נער
סר מעליו ׃ ויאחזוהו פלשתים אחז
וינקרו את עיניו ויורידו אותו עזתה נקר ירד
ויאסרוהו בנחשתים ויהי טוחן אסר היה
טחן

vinxit eū: & clamauit
philistiim super te sam
son:
in cubiculo īsidiis pre
pararis. Qui ita rupit
vincula: q̄si fila telarū.
dixitq;
dalila rursum ad eum.
Vsq; quo
decipis me & falsum
loqueris.
Onde quo vinciri de
beas? Cui respōdit sam
sō. Si inqt septē cries
capitis mei cū licio ple
xueris: & clauū his cir
cumligatū terre fixeris:
īfirmus ero. Q̄d cū fecis
set dalila: dixit ad eum
Philistiim sup te sāsō
Qui cōsurgēs de sōno
extraxit clauū cū crini
b⁹ & licio. dixitq; ad
eū dalila. Quō dicis q̄
amas me? cū anim⁹ tu
us nō sit mecū. Per tres
vices mētitus es mihi:
& noluisti dicere i quo
sit maxima fortitudo
tua. Cumq; molesta es
set ei & p multos dies
iugiter adhereret: spaciū
ad qetē nō tribuēs: defe
cit aīa ei⁹: & ad mortem
vsq; lassata ē. Tūc aperi
ens veritatē rei dixit ad
eā. Ferrū nūq̄ ascendit
sup caput meum: quia
nazareus .i. consecratus
deo sū de vtero matris
mee. Si rasum fuerit ca
put meum recedet a me
fortitudo mea & defici
ā: eroq; sicut ceteri ho
mies. Vidēsq; illa q̄ cō
fessus ei eēt oēm aīum
suū: misit ad principes
philistinorū ac mādauit.
Ascēdite adhuc semel:
qa nūc mihi apuit cor
suū. Qui ascēderūt: as
sūpta pecūia q̄ pmise
rant. At illa dormire eū
fecit sup genua sua: & i
sinu suo reclinare caput
Vocauitq; tōsorē & ra
sit septē crines eius: &
cepit abigere eū & a se
repellere. Stati eñ ab eo
fortitudo discessit dixit
q;. Philistiī sup te sam
sō: qui d̄ sōno cōsurgēs
dixit i aīo suo. Egredi
ar sicut aā feci: & me ex
cutiā: nesciēs q̄ recessis
set ab eo dñs. Quē cū
apprehēdisset philisti
im: stati eruerūt oculos
eius & duxerūt gazam
vinctum catenis: &
clausum in carcere mo
lere fecerunt.

nouos et ligauit illū in ipsis. et dixit ad eū: phi
καινὰ καὶ ἔδησεν αὐτὸν ἐν αὐτοῖς. καὶ εἶπεν πρὸς αὐτόν, ἀλλό
listhijm sup te samson: et insidie erant in cu
λόφυλοι ἐπὶ σὲ σαμψών, καὶ τὸ ἔνεδρον ἐκάθητο ἐν τῷ τα F
biculo. et disrupit ea a brachijs suis q̄si fi
μιείῳ. καὶ διέσπασεν αὐτὰ ἀπὸ τῶν βραχιόνων αὐτοῦ ὡς ῥάμ
la. et dixit dalila ad samson: vsq; nūc decepi
μα. καὶ εἶπεν δαλιλὰ πρὸς σαμψών, ἕως νῦν παρελογί
sti me et locutus es ad me mēdacia. annūcia tā mihi in
σω με καὶ ἐλάλησας πρός με ψευδῆ. ἀνάγγειλον δή μοι ἐν
quo ligaberis. et dixit ad illā: si texueris septē ca
τίνι δεθήσῃ. καὶ εἶπεν πρὸς αὐτήν, ἐὰν ὑφάνῃς τὰς ἑπτὰ σει
tenas capitis mei cum licio et affixeris
ρὰς τῆς κεφαλῆς μου μετὰ τοῦ διάσματος καὶ ἐγκρούσῃς
cum clauo in parietē: et ero infirm⁹. et
ἐν τῷ πασσάλῳ εἰς τὸν τοῖχον, καὶ ἔσομαι ἀσθενής. καὶ
fecit ei dalila sic: et texuit septē
ἐποίησεν αὐτῷ δαλιλὰ οὕτως, καὶ ἐδιάσατο τοὺς ἑπτὰ
cincinnos capitis eius cum extasi et in
βοστρύχους τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ μετὰ τῆς ἐκτάσεως καὶ κα
fixit eā clauis in parietē. et dixit
τέκρουσεν ἐν τοῖς πασσάλοις εἰς τὸν τοῖχον. καὶ εἶπεν
ad eū: philisthijm sup te samson. et surrexit de
πρὸς αὐτόν, ἀλλόφυλοι ἐπὶ σὲ σαμψών. καὶ ἐξηγέρθη ἐκ
somno suo et extraxit palos in li
τοῦ ὕπνου αὐτοῦ καὶ ἐξέσπασεν τοὺς πασσάλους ἐν τῷ ὑφά
cio ex pariete et tramā: et nō cognita fuit
σματι ἐκ τοῦ τοίχου καὶ τὸ διάσμα, καὶ οὐκ ἐγνώσθη D
vis eius. et dixit ad eū dalila. quomō dices
ἡ ἰσχὺς αὐτοῦ. καὶ εἶπεν πρὸς αὐτὸν δαλιλά. πῶς ἐρεῖς
amaui te et cor tuū nō est mecum: hac
ἠγάπηκά σε καὶ ἡ καρδία σου οὐκ ἔστιν μετ' ἐμοῦ, τοῦτο
tertia vice decepisti me et nō dixisti mihi in quo
τρίτον παρελογίσω με καὶ οὐκ ἀπήγγειλάς μοι ἐν τίνι
vis tua est magna. et factū est q̄n vexauit il
ἡ ἰσχύς σου ἐστὶν ἡ μεγάλη. καὶ ἐγένετο ὅτι κατειργάσατο αὐ
lū sermonib⁹ suis totā noctē et molesta fuit illi et ai
τὸν τοῖς λόγοις αὐτῆς ὅλην τὴν νύκτα καὶ παρηνώχλησεν αὐτὸν καὶ ὠλι
mo defecit vsq; ad mortē: et retulit ei oia q̄ i
γοψύχησεν ἕως εἰς θάνατον, καὶ ἀπήγγειλεν αὐτῇ πάντα τὰ ἐκ
corde suo: et dixit illi: nouacula nō ascendet sup capu
καρδίας αὐτοῦ, καὶ εἶπεν αὐτῇ, ξυρὸν οὐκ ἀναβήσεται ἐπὶ τὴν κεφαλή
meū: q̄m nazareus dei ego ex vtero matris mee: et si rasus fue G
μου, ὅτι ναζηραῖος θεοῦ ἐγὼ ἐκ κοιλίας μητρός μου, καὶ ἐὰν ξυρήσω
ro recedet a me fortitudo mea: et ero īfirmus: et ero si
μαι ἀποστήσεται ἀπ' ἐμοῦ ἡ ἰσχύς μου, καὶ ἀσθενήσω, καὶ ἔσομαι
cut oēs hoies. et vidit dalila q̄m nunciauit ei oīa
ὡς πάντες οἱ ἄνθρωποι. καὶ εἶδεν δαλιλὰ ὅτι ἀπήγγειλεν αὐτῇ πάντα
q̄ a corde suo. et misit et vocauit principes
τὰ ἐκ καρδίας αὐτοῦ. καὶ ἀπέστειλεν καὶ ἐκάλεσεν τοὺς σατράπας
philisthijm dicēs: ascēdite semel: q̄m retulit mihi om
τῶν ἀλλοφύλων λέγουσα, ἀνάβητε τὸ ἅπαξ, ὅτι ἀπήγγειλέν μοι πᾶ
ne cor suū. et ascēderūt ad eā oēs princi
σαν τὴν καρδίαν αὐτοῦ. καὶ ἀνέβησαν πρὸς αὐτὴν πᾶσαι αἱ σατρα
pes philisthijm et attulerūt argētū in manib⁹ su
πεῖαι τῶν ἀλλοφύλων καὶ ἀνήνεγκαν τὸ ἀργύριον ἐν ταῖς χερσὶν αὐ
is. et dormire fecit eū in medio genuum suorū. et voca
τῶν. καὶ ἐκοίμισεν αὐτὸν ἀναμέσον τῶν γονάτων αὐτῆς. καὶ ἐκάλε
uit tonsorē et totōdit septē crines capitis eius
σεν τὸν κουρέα καὶ ἐξύρισεν τοὺς ἑπτὰ βοστρύχους τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ.
et cepit humiliari et discessit vis eius ab eo. et dixit
καὶ ἤρξατο ταπεινοῦσθαι καὶ ἀπέστη ἡ ἰσχὺς αὐτοῦ ἀπ' αὐτοῦ. καὶ εἶπεν
ei dalila: philisthijm sup te samson. et excitat⁹ est de somno
αὐτῷ δαλιλά, ἀλλόφυλοι ἐπὶ σὲ σαμψών. καὶ ἐξηγέρθη ἐκ τοῦ ὕπνου
suo: et dixit exibo et faciā sicut semp et excu
αὐτοῦ, καὶ εἶπεν ἐξελεύσομαι καὶ ποιήσω καθὼς ἀεὶ καὶ ἀποτινάξο
tiam: et ipse nō sciebat q̄ dñs recessit ab eo. et apphēderūt e
μαι, καὶ αὐτὸς οὐκ ἔγνω ὅτι κύριος ἀπέστη ἀπ' αὐτοῦ. καὶ ἐπελάβοντο αὐτοῦ
um philisthijm et eruerūt oculos eius: et deduxerūt e
οἱ ἀλλόφυλοι καὶ ἐξώρυξαν τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ, καὶ κατήγαγον αὐτὸ
um in gazan: et ligauerūt eum in cōpedib⁹ ferreis: et erat mo
ν εἰς γάζαν, καὶ ἔδησαν αὐτὸν ἐν πέδαις χαλκαῖς, καὶ ἦν ἀλή

in domo custodie. & cepit crinis capitis e-
ἐν οἴκῳ τῆς φυλακῆς. καὶ ἤρξατο ἡ θρὶξ τῆς κεφαλῆς αὐ-
ius crescere quã rasus est. & principes phi-
F τοῦ ἀνατέλλειν ἡνίκα ἐξυρήθη. καὶ οἱ σατράπαι τῶν ἀλ-
listijm cõgregati sunt vt immolarẽt sacrificiũ magnũ da-
λοφύλων συνήχθησαν τοῦ θῦσαι θυσίαν μεγάλην δα-
gon deo suo & vt letarentur. & dixerũt
γὼν τῷ θεῷ αὐτῶν καὶ τοῦ εὐφρανθῆναι. καὶ εἶπαν
tradidit deus nr̃ in manũ nr̃as samson ini-
παρέδωκεν ὁ θεὸς ἡμῶν ἐν χειρὶ ἡμῶν σαμψὼν τὸν ἐχ-
micũ nr̃m. & vidit eũ pp̃ls & laudauerũt de-
θρὸν ἡμῶν. καὶ εἶδεν αὐτὸν ὁ λαὸς καὶ ᾔνεσαν τοὺς θε-
os suos: q̃m dixerũt tradidit deus nr̃ in ma-
οὺς αὐτῶν, ὅτι εἶπαν παρέδωκεν ὁ θεὸς ἡμῶν ἐν χει-
nũ nr̃am inimicũ nr̃m & desolãtẽ terras
ρὶ ἡμῶν τὸν ἐχθρὸν ἡμῶν καὶ τὸν ἐξερημοῦντα τὴν γῆν ἡ-
nr̃am: qui multiplicauit vulneratos nr̃os. & fa-
μῶν, ὅστις ἐπλήθυνε τοὺς τραυματίας ἡμῶν. καὶ ἐγέ-
ctũ est qñ letatũ est cor eoꝝ: & dixerũt: vo-
νετο ὅτι ἠγαθύνθη ἡ καρδία αὐτῶν, καὶ εἶπαν, καλέ-
cate samson de domo custodie & lu-
σατε τὸν σαμψὼν ἐξ οἴκου τῆς φυλακῆς καὶ παιξά-
dat ante nos. & vocauerũt samson de domo
τω ἐνώπιον ἡμῶν. καὶ ἐκάλεσαν τὸν σαμψὼν ἐξ οἴκου
custodie: & alludebãt ei: & statuerũt eũ
τῆς φυλακῆς, καὶ ἐνέπαιζον αὐτῷ, καὶ ἔστησαν αὐτὸν
in medio duaꝝ colũnaꝝ. & dixit samson ad
ἀναμέσον τῶν δύο στύλων. καὶ εἶπεν σαμψὼν πρὸς τὸ
puerũ qui manu ducebat eũ: dimitte
παιδάριον τὸν χειραγωγοῦντα αὐτόν, ἐπανάπαυσόν
me iã & fac tangere me colũnas in qb⁹
με δὴ καὶ ποίησον ψηλαφῆσαί με τοὺς στύλους ἐφ' ὧν
domus firmata est sup illis: & reclina me sup
ὁ οἶκος ἐπεστήρικτο ἐπ' αὐτῶν, καὶ ἐπιστηρίσω με ἐπ' αὐ-
eas. ipsa ãt dom⁹ erat plena viroꝝ & mulierũ: &
τούς. ὁ δὲ οἶκος ἦν πλήρης ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν, καὶ
illic oẽs principes philistinoꝝ. & sup
ἐκεῖ πάντες οἱ σατράπαι τῶν ἀλλοφύλων. καὶ ἐπὶ
solario qsi tria milia viroꝝ & mulierũ as-
τοῦ δώματος ὡσεὶ τρισχίλιοι ἄνδρες καὶ γυναῖκες ἐμ-
picientiũ illusum samson. & clamauit sam-
βλέποντες ἐμπαιζόμενον τὸν σαμψών. καὶ ἐβόησεν σαμ-
son ad dñm & dixit: dñe dñe recordare mei & for-
G ψὼν πρὸς κύριον καὶ εἶπεν, κύριε κύριε μνήσθητί μου καὶ ἐνί-
tifica me in duplo & semel hoc de⁹: & vlcis-
σχυσόν με διπλῆν καὶ τὸ ἅπαξ τοῦτο ὁ θεός, καὶ ἐκδική-
car vltionem vnã pro oculis meis de phili-
σω ἐκδίκησιν μίαν ἀντὶ τῶν ὀφθαλμῶν μου ἐκ τῶν ἀλλο-
stijm. & apprehẽdit samson duas colũnas
φύλων. καὶ περιέλαβεν σαμψὼν τοὺς δύο στύλους
medias in quib⁹ domus innitebatur sup ipsis: &
τοὺς μέσους ἐφ' ὧν ὁ οἶκος ἐπεστήρικτο ἐπ' αὐτῶν, καὶ
innix⁹ est in illis vnã in dextera sua & vnã in
ἐπεστηρίξατο ἐπ' αὐτοὺς ἕνα ἐν τῇ δεξιᾷ αὐτοῦ καὶ ἕνα ἐν τῇ
sinistra sua. & dixit samson: moriatur aĩa
ἀριστερᾷ αὐτοῦ. καὶ εἶπεν σαμψών, ἀποθανέτω ἡ ψυχὴ
mea cum philistijm: & inclinauit i fortitudie & cecidit
μου μετὰ τῶν ἀλλοφύλων, καὶ ἔκλινεν ἐν ἰσχύϊ, καὶ ἔπεσεν
domus sup principes & sup oẽm pp̃lm q erat i
ὁ οἶκος ἐπὶ τοὺς σατράπας καὶ ἐπὶ πάντα τὸν λαὸν τὸν ἐν
illa. & fuerũt mortui quos occiderat sam-
αὐτῷ. καὶ ἐγένοντο οἱ τεθνηκότες οὓς ἐθανάτωσεν σαμ-
son in morte sua plures quã occiderat in
ψὼν ἐν τῷ θανάτῳ αὐτοῦ πλείους ἢ οὓς ἐθανάτωσεν ἐν τῇ
vita sua. & descenderũt fratres eius & vniuersa do-
ζωῇ αὐτοῦ. καὶ κατέβησαν οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ καὶ πᾶς ὁ οἶ-
mus patris eius: & acceperũt eum & ascẽderũt
κος τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, καὶ ἔλαβον αὐτὸν καὶ ἀνέβησαν
& sepelierũt eũ inter saraa & inter esthaol
καὶ ἔθαψαν αὐτὸν ἀναμέσον σαραὰ καὶ ἀναμέσον ἐσθαὸλ
in sepulchro manue patris eius. & ipse iudicauit
ἐν τῷ τάφῳ μανωὲ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ. καὶ αὐτὸς ἔκρινεν

Iamq; capilli eius renasci ceperãt: & principes philistinorũ conuenerunt in vnũ vt immolarẽt hostias magnificas dagon deo suo & epularentur dicẽtes. Tradidit deus noster inimicũ nr̃m samson in manus nostras. Quod etiã pp̃ls videns laudabat deũ suũ eademq; dicebat. Tradidit deus noster aduersariũ nr̃m in manus nr̃as qui deleuit terrã nr̃am & occidit plurimos. Letãtesq; p conuiuia sũptis iã epulis preceperũt vt vocaretur samson: & ante eos luderet. Qui adductus de carcere ludebat ante eos: fecerũtq; eum stare inter duas columnas. Qui dixit puero regenti gressus suos. Dimitte me vt tangã colũnas quibus omnis imminet dom⁹: & recliner sup eas & paululũ reqescã. Dom⁹ aũt erat plẽa viroꝝ ac mulieꝝ: & erãt ibi oẽs principes philistinorũ: ac de tecto & solario circiter tria milia vtriusq; sexus spectãtes ludẽtem samson. At ille inuocato domino ait. Dñe de⁹ me⁹ memento mei: & redde mihi nũc fortitudinẽ pristinam deus meus vt vlciscar me de hostibus meis: & p amissione duorũ luminũ vnã vltionẽ recipiã. Et apprehendens ambas colũnas quib⁹ innitebatur dom⁹: alteramq; earum dextera & alterã leua tenens: ait. Moriatur aĩa mea cũ philistiim. Concussisq; fortiter colũnis: cecidit dom⁹ super oẽs principes & ceterã multitudinẽ q ibi erat. Multoq; plꝛes interfecit moriens: q̃ ani viuus occiderat. Descẽdẽtes aũt fratres eius & vniuersa cognatio: tulerũt corpus eius & sepelierũt iter saraa & esthaol in sepulchro patris sui manue: iudicauitq;

בבית האסורים׃ ויחל שער
ראשו לצמח כאשר גלח׃ וסרני
פלשתים נאספו לזבח זבח גדול
לדגון אלהיהם ולשמחה ויאמרו
נתן אלהינו בידנו את שמשון
איבינו׃ ויראו אתו העם ויהללו
את אלהיהם כי אמרו נתן אלהינו
בידנו את איבינו ואת מחריב
ארצנו ואשר הרבה את חללינו׃
ויהי כטוב לבם ויאמרו קראו
לשמשון וישחק לנו ויקראו
לשמשון מבית האסורים ויצחק
לפניהם ויעמידו אתו בין
העמודים׃ ויאמר שמשון אל
הנער המחזיק בידו הניחה אתי
והמשני את העמודים אשר
הבית נכון עליהם ואשען עליהם׃
והבית מלא האנשים והנשים
ושמה כל סרני פלשתים ועל
הגג כשלשת אלפים איש ואשה
הראים בשחק שמשון׃
ויקרא שמשון אל יהוה
ויאמר אדני יהוה זכרני נא
וחזקני נא אך הפעם הזה
האלהים ואנקמה נקם אחת משתי
עיני מפלשתים׃ וילפת שמשון
את שני עמודי התוך אשר הבית
נכון עליהם ויסמך עליהם אחד
בימינו ואחד בשמאלו׃ ויאמר
שמשון תמות נפשי עם פלשתים
ויט בכח ויפל הבית על הסרנים
ועל כל העם אשר בו ויהיו
המתים אשר המית במותו רבים
מאשר המית בחייו׃ וירדו אחיו
וכל בית אביהו וישאו אתו ויעלו
ויקברו אתו בין צרעה ובין אשתאול
בקבר מנוח אביו והוא שפט

אסף זבח
ראה הלל
חרב
רבה
שחק קרא
אסר צחק
עמד
עמד
חזק ינח
מוש
כון שען
נשה
איש
ראה שחק
נקם
לפת
שנה
סמך
ימן שמאל
אמר מות
נטה כח
נפל היה
רבב
חיה
נשא עלה
קבר

אֶת יִשְׂרָאֵל עֶשְׂרִים שָׁנָה׃
Cap. xvij וַיְהִי אִישׁ מֵהַר אֶפְרָיִם וּשְׁמוֹ
מִיכָיְהוּ׃ וַיֹּאמֶר לְאִמּוֹ אֶלֶף וּמֵאָה
הַכֶּסֶף אֲשֶׁר לֻקַּח לָךְ וְאַתְּ אָלִית אָלָה
וְגַם אָמַרְתְּ בְּאָזְנַי הִנֵּה הַכֶּסֶף
אִתִּי אֲנִי לְקַחְתִּיו וַתֹּאמֶר אִמּוֹ
בָּרוּךְ בְּנִי לַיהוָה׃ וַיָּשֶׁב אֶת אֶלֶף בָּרַךְ שׁוּב
וּמֵאָה הַכֶּסֶף לְאִמּוֹ וַתֹּאמֶר אִמּוֹ
הַקְדֵּשׁ הִקְדַּשְׁתִּי אֶת הַכֶּסֶף לַיהוָה קָדַשׁ
מִיָּדִי לִבְנִי לַעֲשׂוֹת פֶּסֶל וּמַסֵּכָה עָשָׂה נָסַךְ
וְעַתָּה אֲשִׁיבֶנּוּ לָךְ׃ וַיָּשֶׁב הַכֶּסֶף שׁוּב
לְאִמּוֹ וַתִּקַּח אִמּוֹ מָאתַיִם כֶּסֶף לָקַח מֵאָה
וַתִּתְּנֵהוּ לַצּוֹרֵף וַיַּעֲשֵׂהוּ פֶּסֶל נָתַן
וּמַסֵּכָה וַיְהִי בְּבֵית מִיכָיְהוּ׃ וְהָאִישׁ הָיָה
מִיכָה לוֹ בֵּית אֱלֹהִים וַיַּעַשׂ אֵפוֹד אָפַד
וּתְרָפִים וַיְמַלֵּא אֶת יַד אַחַד מָלֵא
מִבָּנָיו וַיְהִי לוֹ לְכֹהֵן׃ בַּיָּמִים יוֹם
הָהֵם אֵין מֶלֶךְ בְּיִשְׂרָאֵל אִישׁ
הַיָּשָׁר בְּעֵינָיו יַעֲשֶׂה׃ וַיְהִי נַעַר
מִבֵּית לֶחֶם יְהוּדָה מִמִּשְׁפַּחַת שָׁפַח
יְהוּדָה וְהוּא לֵוִי וְהוּא גָר שָׁם׃ גּוּר
וַיֵּלֶךְ הָאִישׁ מֵהָעִיר מִבֵּית לֶחֶם
יְהוּדָה לָגוּר בַּאֲשֶׁר יִמְצָא וַיָּבֹא מָצָא בּוֹא
הַר אֶפְרַיִם עַד בֵּית מִיכָה לַעֲשׂוֹת
דַּרְכּוֹ׃ וַיֹּאמֶר לוֹ מִיכָה מֵאַיִן אָמַר
תָּבוֹא וַיֹּאמֶר אֵלָיו לֵוִי אָנֹכִי
מִבֵּית לֶחֶם יְהוּדָה וְאָנֹכִי הֹלֵךְ הָלַךְ
לָגוּר בַּאֲשֶׁר אֶמְצָא׃ וַיֹּאמֶר לוֹ
מִיכָה שְׁבָה עִמָּדִי וֶהְיֵה לִי לְאָב יָשַׁב
וּלְכֹהֵן וְאָנֹכִי אֶתֶּן לְךָ עֲשֶׂרֶת נָתַן
כֶּסֶף לַיָּמִים וְעֵרֶךְ בְּגָדִים
וּמִחְיָתֶךָ וַיֵּלֶךְ הַלֵּוִי׃ וַיּוֹאֶל הַלֵּוִי חָיָה יָאַל
לָשֶׁבֶת אֶת הָאִישׁ וַיְהִי הַנַּעַר לוֹ יָשַׁב הָיָה
כְּאַחַד מִבָּנָיו׃ וַיְמַלֵּא מִיכָה אֶת
יַד הַלֵּוִי וַיְהִי לוֹ הַנַּעַר לְכֹהֵן וַיְהִי
בְּבֵית מִיכָה׃ וַיֹּאמֶר מִיכָה עַתָּה

isrl' viginti annis. 17.

Fuit eo tempore vir quidam de monte effraim nomine michas: q dixit matri sue. Mille centum argenteos quos separaueras: et super quib' me audiēte iuraueras: ecce ego habeo: & apud me sūt. Cui illa respondit. Benedictus filius meus dño. Reddidit ergo eos matri sue: q dixerat ei. Cōsecraui & voui hoc argentū dño: vt de manu mea suscipiat fili' me' et faciat sculptile atq; cōflatile: & nūc trado illud tibi. Reddidit igitur eos matri sue: q tulit ducētos argēteos: & dedit eos argētario vt faceret ex eis sculptile atq; cōflatile qd fuit i domo miche. Qui ediculā quoq; i ea deo sepauit: & fecit ephot & theraphi.i.vestē sacerdotalē & idola. Impleuitq; vnius filiorū suorū manū: & fact' est ei sacerdos. In dieb' illis non erat rex in isrl': sed vnusquisq; qd sibi rectū videbatur hoc faciebat. Fuit quoq; i tpe illo alter adolescēs de bethleē iuda ex cognatione eius: eratq; ipe leuites & habitabat ibi. Egressusq; de ciuitate bethleē: pegrinari voluit vbicūq; sibi cōmodū repisset. Cumq; venisset in montē effraim iter faciēs: & declinasset parūp i domo miche: iterrogatus ē ab eo vñ venisset. Qui respōdit Leuita sum de bethleē iuda: & vado vt habitem vbi potuero & vtile mihi eē pspexero. Dixitq; micha. Mane apd me inqt & esto mihi parēs ac sacerdos: daboq; tibi p annos singulos decē argenteos ac vestem duplicē: & q ad victū sunt necessaria. Acquieuit & mansit apud hoiem: fuitq; illi qsi vn' de filiis. Impleuitq; micha manum eius: & habuit puerum sacerdotem apud se: nunc

israel viginti annis.
τὸν ἰσραὴλ εἴκοσι ἔτη. Ca.17.
Et fuit vir de mōte ephraim ⁊ nomē eius
Καὶ ἐγένετο ἀνὴρ ἐξ ὄρους ἐφραὶμ καὶ ὄνομα αὐτοῦ
michas: ⁊ dixit matri sue: mille ⁊ cētū
μιχά, καὶ εἶπεν τῇ μητρὶ αὐτοῦ, χιλίους καὶ ἑκατὸν
argēteos sublatos tibi: ⁊ adiurasti ⁊ di
ἀργυρίου τοὺς συλληφθέντας σοι, καὶ ἐξώρκισας καὶ εἶ
xisti in auribꝰ meis: ecce argētū apud me:
πας ἐν τοῖς ὠσίν μου, ἰδοὺ τὸ ἀργύριον παρ' ἐμοί,
ego accepi illud. ⁊ dixit mř eius: benedi
ἐγὼ ἔλαβον αὐτό. καὶ εἶπεν ἡ μήτηρ αὐτοῦ, εὐλογη-
ctus filius meus in dño: ⁊ reddidit
μένος ὁ υἱός μου ἐν τῷ κυρίῳ, καὶ ἀπέδωκεν τοὺς
mille ⁊ centū argēteos matri sue. ⁊ dixit
χιλίους καὶ ἑκατὸν ἀργυρίου τῇ μητρὶ αὐτοῦ. καὶ εἶπεν ἡ
mater sua: sctificationē sctificaui argētū dño
μήτηρ αὐτοῦ, ἁγιασμὸν ἡγίασα τὸ ἀργύριον τῷ κυρίῳ
de manu mea seorsum ad faciendū sculptile
ἐκ τῆς χειρός μου καταμόνας τοῦ ποιῆσαι γλυπτὸν
⁊ cōflatile: ⁊ nunc reddā illud tibi. ⁊ red-
καὶ χωνευτόν, καὶ νῦν ἀποδώσω αὐτό σοι. καὶ ἀπέ
didit argentum matri sue: ⁊ accepit ma
δωκεν τὸ ἀργύριον τῇ μητρὶ αὐτοῦ, καὶ ἔλαβεν ἡ μή
ter eius ducētos ex argento: ⁊ dedit id
τηρ αὐτοῦ διακοσίους τοῦ ἀργυρίου, καὶ ἔδωκεν αὐ
illi q cōflat ⁊ fecit illud sculptile ⁊ con-
τὸ τῷ χωνευτῇ καὶ ἐποίησεν αὐτὸ γλυπτὸν καὶ χω-
flatile. ⁊ fuit in domo micha: ⁊ domꝰ mi
νευτόν. καὶ ἐγένετο ἐν τῷ οἴκῳ μιχά, καὶ ὁ οἶκος μι
cha illi domus dei. ⁊ fecit ephod ⁊ theraphi.
χὰ αὐτῷ οἶκος θεοῦ. καὶ ἐποίησεν ἐφοὺδ καὶ θεραφίν.
⁊ impleuit manū vnius filioꝝ suoꝝ: ⁊
καὶ ἐνέπλησε τὴν χεῖρα ἑνὸς τῶν υἱῶν αὐτοῦ, καὶ
factꝰ est ei in sacerdotē. I diebus illis nō
ἐγένετο αὐτῷ εἰς ἱερέα. ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις οὐκ
erat rex in israel: vir rectū in oculis
ἦν βασιλεὺς ἐν ἰσραήλ, ἀνὴρ τὸ εὐθὲς ἐν ὀφθαλμοῖς
suis faciebat. ⁊ fuit puer de bethleem iu
αὐτοῦ ἐποίει. καὶ ἐγένετο παιδάριον ἐκ βηθλεὲμ ἰού
da de cognatione iuda ⁊ ipse leuites: ⁊
δα ἐκ τῆς συγγενείας ἰούδα καὶ αὐτὸς λευίτης, καὶ
ipse habitabat ibi. ⁊ egressus est vir de ciui-
αὐτὸς παρῴκει ἐκεῖ. καὶ ἐπορεύθη ὁ ἀνὴρ ἐκ τῆς πό-
tate bethleem iuda vt habitet vbi inueniret. ⁊ ve-
λεως βηθλεὲμ ἰούδα παροικεῖν οὗ ἂν εὕρῃ. καὶ πα
nit in mōtē ephraim vsq; ad domū micha vt fa
ρεγένετο εἰς ὄρος ἐφραῒμ ἕως οἴκου μιχὰ τοῦ ποιῆ
ceret iter suum. ⁊ dixit ei micha: vnde
σαι τὴν ὁδὸν αὐτοῦ. καὶ εἶπεν αὐτῷ μιχά, πόθεν
venis? ⁊ dixit ad eū: leuites ego sum de
ἔρχῃ; καὶ εἶπεν πρὸς αὐτόν, λευίτης ἐγώ εἰμι ἐκ
bethleem iuda: ⁊ ego vado vt habitē vbi
βηθλεὲμ ἰούδα, καὶ ἐγὼ πορεύομαι παροικεῖν οὗ ἂν
inuenero. ⁊ dixit ei micha: sede mecū: ⁊
εὕρω. καὶ εἶπεν αὐτῷ μιχά, κάθου μετ' ἐμοῦ, καὶ
sis mihi in patrē ⁊ in sacerdotē: ⁊ ego dabo
γίνου μοι εἰς πατέρα καὶ εἰς ἱερέα, καὶ ἐγὼ δώσω
tibi decē argēteos in dies ⁊ par vestiū
σοι δέκα ἀργυρίου εἰς ἡμέρας καὶ ζεῦγος ἱματίων
⁊ que ad victū tuū. ⁊ abijt leuites ⁊
καὶ τὰ πρὸς τὸ ζῆν σου. καὶ ἐπορεύθη ὁ λευίτης καὶ
incepit habitare apud virū. ⁊ fuit il
ἤρξατο παροικεῖν παρὰ τῷ ἀνδρί. καὶ ἐγενήθη αὐ-
li puer vt vnus filioꝝ eius. ⁊ imple
τῷ τὸ παιδάριον ὡς εἷς τῶν υἱῶν αὐτοῦ. καὶ ἐνέπλη-
uit micha manū leuite: ⁊ fuit ei
σεν μιχὰ τὴν χεῖρα τοῦ λευίτου, καὶ ἐγενήθη αὐ-
puer in sacerdotē: ⁊ fuit in domo mi
τῷ τὸ παιδάριον εἰς ἱερέα, καὶ ἦν ἐν τῷ οἴκῳ μι
cha. ⁊ dixit micha: nunc
χά. καὶ εἶπεν μιχά, νῦν

cognoui q benefecit mihi dñs: qm̄ fact̄ eſt mihi
ἔγνων ὅτι ἠγαθοποίησέν μοι κύριος, ὅτι ἐγενήθη μοι
leuites in ſacerdotem.
ὁ λευΐτης εἰς ἱερέα.

Ca. 18.

A
I 18 diebus illis nõ erat rex in iſ
Ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις οὐκ ἦν βασιλεὺς ἐν ἰσ
A
s.17.c. Supra 21.d. rael. ⁊ in diebus illis tribus dan q̄
ραήλ. καὶ ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις ἡ φυλὴ τοῦ δὰν ἐζή
rebat ſibi poſſeſſionē ad habitādū: qm̄ nõ ceci
τει ἑαυτῇ κληρονομίαν τοῦ κατοικεῖν, ὅτι οὐκ ἐνέπε
dit illi vſq ad dies illas in medio tribuū iſra
σεν αὐτῇ ἕως τῶν ἡμερῶν ἐκείνων ἐν μέσῳ φυλῶν ἰσρα
el poſſeſſio. ⁊ miſerūt filij dan de cogna
ὴλ κληρονομία. καὶ ἐξαπέστειλαν οἱ υἱοὶ δὰν ἐκ τῶν συγ
tiõib⁹ ſuis quinq viros de parte ſua viros filios
γενειῶν αὐτῶν πέντε ἄνδρας ἀπὸ μέρους αὐτῶν ἄνδρας υἱοὺς
potētie de ſaraa ⁊ eſthaol vt explorarēt
δυνάμεως ἐκ σαραὰ καὶ ἐσθαόλ τοῦ κατασκέψασθαι
B
terram ⁊ diligēter inſpicerēt eā. ⁊ dixerūt ad e
τὴν γῆν καὶ ἐξιχνιάσαι αὐτήν. καὶ εἶπαν πρὸς αὐ
os: ite ⁊ cõſiderate terrā: ⁊ ve
τούς, πορεύεσθε καὶ ἐξερευνήσατε τὴν γῆν, καὶ πα
nerunt in mõtē ephraim vſq ad domū micha ⁊ requi
ρεγένοντο εἰς ὄρος ἐφραὶμ ἕως οἴκου μιχὰ καὶ κατέ
eueruñt ibi: eis extātib⁹ apud domū micha.
παυσαν ἐκεῖ, αὐτῶν ὄντων παρὰ τῷ οἴκῳ μιχά.
⁊ illi cognouerūt vocem pueri leui
καὶ αὐτοὶ ἔγνωσαν τὴν φωνὴν τοῦ παιδαρίου τοῦ λευΐ
te ⁊ declinauerūt illic. ⁊ dixerūt ei: quis te ad
του καὶ ἐξέκλιναν ἐκεῖ. καὶ εἶπαν αὐτῷ, τίς σε ἤ
xit huc? ⁊ quid tu agis hic: ⁊ quid
γαγεν ὧδε; καὶ τί σὺ ποιεῖς ἐνταῦθα; καὶ τί
tibi eſt hic? ⁊ dixit ad eos: ſic ⁊ ſic
σοί ἐστιν ὧδε; καὶ εἶπεν πρὸς αὐτούς, οὕτω καὶ οὕτως
C
fecit mihi micha: ⁊ mercede cõduxit me ⁊ factus ſū
ἐποίησέν μοι μιχά, καὶ ἐμισθώσατό με καὶ ἐγενήθην
ei in ſacerdotē. ⁊ dixerūt ei: interroga iam
αὐτῷ εἰς ἱερέα. καὶ εἶπον αὐτῷ, ἐπερώτησον δὴ
B
in deo: ⁊ cognoſcemus ſi proſperatur iter nrm̄
ἐν τῷ θεῷ, καὶ γνωσόμεθα εἰ κατευοδοῖ ἡ ὁδὸς ἡμῶν
quod nos imus per illud. ⁊ dixit eis
ἣν ἡμεῖς πορευόμεθα ἐπ᾽ αὐτήν. καὶ εἶπεν αὐτοῖς ὁ
ſacerdos: ambulate in pace: corā dño via
ἱερεύς, πορεύεσθε εἰς εἰρήνην, ἐνώπιον κυρίου ἡ ὁδὸς
vra per quā ambulatis in ipſa. ⁊ abierūt
ὑμῶν καθ᾽ ἣν πορεύεσθε ἐν αὐτῇ. καὶ ἐπορεύθησαν οἱ
quinq viri ⁊ venerūt in laiſa: ⁊ vi
πέντε ἄνδρες καὶ παρεγένοντο εἰς λαισά, καὶ εἶ
derūt ppl'm q in ea: habitantē in ſpe ſe
δον τὸν λαὸν τὸν ἐν αὐτῇ, κατοικοῦντα ἐν ἐλπίδι κα
cūdū cõſuetudinē ſidonior quietos in ſpe:
τὰ τὴν σύγκρισιν τῶν σιδωνίων ἡσυχάζοντας ἐν ἐλ
⁊ nõ potētes loqui xbū in terra. poſ
πίδι, καὶ μὴ δυναμένους λαλῆσαι ῥῆμα ἐν τῇ γῇ. κλη
ſeſſor theſauri: qm̄ longe ſunt a ſidone:
ρονόμος θησαυροῦ, ὅτι μακράν εἰσιν ἀπὸ σιδῶνος,
⁊ ſermo non erat illis cum ſyria. ⁊ ve
καὶ λόγος οὐκ ἦν αὐτοῖς μετὰ συρίας. καὶ παρεγέ
D
nerūt quinq viri ad fratres ſu
νοντο οἱ πέντε ἄνδρες πρὸς τοὺς ἀδελφοὺς αὐ
os in ſaraa ⁊ in eſthaol: ⁊ dixerūt eis
τῶν εἰς σαραὰ καὶ εἰς ἐσθαόλ, καὶ ἔλεγον αὐτοῖς οἱ
C
fratres eor: quid vos ſedetis? ⁊ dixerūt ſur
ἀδελφοὶ αὐτῶν, τί ὑμεῖς κάθησθε; καὶ εἶπαν ἀνά
gite ⁊ aſcēdamus ad eos: qm̄ vidimus
στητε καὶ ἀναβῶμεν ἐπ᾽ αὐτούς, ὅτι ἑωράκαμεν τὴν
terrā: ⁊ ecce bona valde. ⁊ vos tacete:
γῆν, καὶ ἰδοὺ ἀγαθὴ σφόδρα. καὶ ὑμεῖς σιωπᾶτε,
ne tardetis ad eundum ⁊ intrandū
μὴ ὀκνήσητε τοῦ πορευθῆναι καὶ εἰσελθεῖν

ſcio dicens q benefaciet mihi dominus habenti leuitici generis ſacerdotem.

18.

IN diebus illis non erat rex in iſrael: & tribus dā querebat poſſeſſionē ſibi vt habitaret in ea. Vſq ad illū enim diē inter ceteras tribus ſortem nõ accepat. Miſerūt ergo filii dan ſtirpis & familie ſue quinq viros fortiſſimos de ſaraa & eſthaol vt explorarent terrā & diligēter inſpicerēt. Dixerūtq eis. Ite & cõſiderate terrā. Qui cū pgētes veiſſet in monte effraí & itraſſent domū miche: reqeuerūt ibi: & agnoſcentes vocē adoleſcētis leuite vtēteſq illi9 diuerſorio: dixerunt ad eū. Quis te huc adduxit? Quid hic agis? Quā obcām huc vēire voluiſti? Qui reſpondit eis. Hec & hec preſtitit mihi michas: & me mercede conduxit vt ſim ei ſacerdos. Rogauerūt aūt eū vt conſuleret deum & ſcire poſſēt an pſpero itinere pergerent: & res haberet effectum. Qui rñdit eis. Ite cum pace. Dominus reſpicit viam veſtrā & iter quo pergitis. Eūtes igitur quinq viri venerūt lais: viderūtq populū habitantē in ea abſq vllo timore iuxta cõſuetudinē ſidoniorū ſecurū & quietū: nullo eis penitus reſiſtente magnarūq opum: & procul a ſidone atq a cunctis homibus ſeparatū. Reuerſiq ad fratres ſuos in ſara & eſthaol: & qd egiſſent ſciſcitātibus reſpōderūt. Surgite & eamus ad eos. Vidimus enim terrā valde opulentam & vberem. Nolite negligere: nolite ceſſare. Eam &

יטב ידעתי כי ייטיב יהוה לי כי
היה לי הלוי לכהן׃
cap. xviij. בימים ההם אין מלך בישראל
בקש ובימים ההם שבט הדני מבקש
ישב לו נחלה לשבת כי לא נפלה לו
עד היום ההוא בתוך שבטי
שלח ישראל בנחלה׃ וישלחו בני דן
שפח ממשפחתם חמשה אנשים
קצה מקצותם אנשים בני חיל
מצרעה ומאשתאל לרגל את
אמר הארץ ולחקרה ויאמרו אליהם
ילך בוא לכו חקרו את הארץ ויבאו הר
לון אפרים עד בית מיכה וילינו שם׃
נכר המה עם בית מיכה והמה הכירו
סור את קול הנער הלוי ויסורו שם
בוא הלם ויאמרו לו מי הביאך הלום ומה
אתה עשה בזה ומה לך פה׃
ויאמר אלהם כזה וכזה עשה לי
שכר היה מיכה וישכרני ואהי לו לכהן׃
ויאמרו לו שאל נא באלהים
ידע צלח ונדעה התצליח דרכנו אשר
אנחנו הלכים עליה׃ ויאמר
שלם להם הכהן לכו לשלום נכח
יהוה דרככם אשר תלכו בה׃
בוא וילכו חמשת האנשים ויבאו
ראה לישה ויראו את העם אשר
שפט בקרבה יושבת לבטח כמשפט
כלם צידנים שקט ובטח ואין מכלים
ירש דבר בארץ יורש עצר ורחקים
המה מצידנים ודבר אין להם
עם אדם׃ ויבאו אל אחיהם
צרעה ואשתאל ויאמרו להם
אחיהם מה אתם׃ ויאמרו קומו
עלה ראה ונעלה עליהם כי ראינו את
חשה עצל הארץ והנה טובה מאד ואתם
ילך בוא מחשים אל תעצלו ללכת לבא

לרשת את הארץ: כבאכם תבאו ירש בוא
אל עם בטח והארץ רחבת ידים
כי נתנה אלהים בידכם מקום קום
אשר אין שם מחסור כל דבר חסר
אשר בארץ: ויסעו משם נסע
ממשפחת הדני מצרעה שפח
ומאשתאול שש מאות איש מאה
חגור כלי מלחמה: ויעלו ויחנו חגר כלה
בקרית יערים ביהודה על כן לחם עלה חנה
קראו למקום ההוא מחנה דן חנה
עד היום הזה הנה אחרי קרית
יערים: ויעברו משם הר אפרים עבר
ויבאו עד בית מיכה: ויענו חמשת בוא ענה
האנשים ההלכים לרגל את
הארץ ליש ויאמרו אל אחיהם
הידעתם כי יש בבתים האלה בית
אפוד ותרפים ופסל ומסכה אפד נסך
ועתה דעו מה תעשו: ויסורו ידע עשה
שמה ויבאו אל בית הנער הלוי סור בוא
בית מיכה וישאלו לו לשלום: שאל שלם
ושש מאות איש חגורים כלי
מלחמתם נצבים פתח השער
אשר מבני דן: ויעלו חמשת
האנשים ההלכים לרגל את
הארץ באו שמה לקחו את הפסל
ואת האפוד ואת התרפים ואת
המסכה והכהן נצב פתח השער
ושש מאות האיש החגור כלי
המלחמה: ואלה באו בית מיכה בוא
ויקחו את פסל האפד ואת לקח
התרפים ואת המסכה ויאמר אמר
אליהם הכהן מה אתם עשים: עשה
ויאמרו לו החרש שים ידך על חרש שום
פיך ולך עמנו והיה לנו לאב פה הלך
ולכהן הטוב היותך כהן לבית היה
איש אחד או היותך כהן

possideamus eã: nullus
erit labor. Intrabimus
ad securos in regionẽ
latissimã:
tradetq; nobis deus
locum
in quo nullius rei ẽ pe
nuria eorum
q̃ gignuntur in terra.
Profecti igitur sunt
de cognatione dan de
saraa
& esthaol sexcenti viri
accincti armis bellicis:
ascẽdentesq; mãserunt
in cariathiarim iude:
qui locus ex eo tp̃e ca
strorũ dan nomen acce-
pit: & est post tergũ ca-
riathiarim.
Inde transierũt in mõ
tẽ effraim
Cunq; venissent ad do
mũ miche: dixerũt qui
q̃ viri q prius missi fue
rant ad considerandam
terrã lais ceteris fratri-
bus suis.
nostis q̃ in domibus i
stis sit
ephot & theraphim &
sculptile atq; conflatile.
Videte qd vobis place-
at. Et cũ paululũ decli
nassent: ingressi sũt do
mũ adolescentis leuite
q erat in domo miche
salutauerũtq; eũ verbis
pacificis: sexcenti autẽ
viri ita vt erãt armati
stabant ante hostium.
At illi qui
ingressi fuerant domũ
iuuenis
sculptile
& ephot & theraphim
atq;
cõflatile tollere nitebã
tur: & sacẽdos stabat añ
hostiũ: sexcentis viris
fortissimis haud p̃cul ex
pectãtib'. Tulerunt igi
tur q intrauerant
sculptile ephot &
idola atq; conflatile.
Quibus dixit
sacerdos. Quid faci-
tis?
Cui rñderunt. Tace &
pone digitum super
os tuum: veniq; nobis
cum vt habeamus te pa
trem ac sacerdotem.
Quid tibi meli' ẽ vt sis
sacerdos in domo vni
us viri: an

vt possideatis terrã. qñ intraueritis
τοῦ κατακληρονομῆσαι τὴν γῆν. ἡνίκα ἂν εἰσέλθητε
venietis ad ppl'm fiducie: ⁊ terra lata ma
ἥξετε πρὸς λαὸν πεποιθότα, καὶ ἡ γῆ εὐρύχωρος χερ
nibus. qñ tradidit illam deus in manũ vr̃as: lo
σίν. ὅτι παρέδωκεν αὐτὴν ὁ θεὸς ἐν χειρὶ ὑμῶν, τό
cus nõ est illic penuria vllius verbi quecũq; in
πος οὐκ ἔστιν ἐκεῖ ὑστέρημα παντὸς ῥήματος ὅσα ἐν
terra. ⁊ profecti sũt illinc ex cognatione dan
τῇ γῇ. καὶ ἀπῆραν ἐκεῖθεν ἐκ συγγενείας τοῦ δὰν
ex saraa ⁊ ex esthaol sexcenti viri accin
ἐκ σαραὰ καὶ ἐκ ἐσθαὸλ ἑξακόσιοι ἄνδρες περιεζωσ-
cti armis bellicis. ⁊ ascenderũt ⁊ castrame-
μένοι σκεύη πολεμικά. καὶ ἀνέβησαν καὶ παρενέ-
tati sũt in cariathiarim in iuda. propterea nomẽ fuit
βαλον ἐν καριαθιαρὶμ ἐν ἰούδα. διὰ τοῦτο ἐκλήθη τῷ
loco illi castra dan vsq; ad diem hãc
τόπῳ ἐκείνῳ παρεμβολὴ δὰν ἕως τῆς ἡμέρας ταύ
ecce post cariathiarim ⁊ trãsierũt il
της. ἰδοὺ κατόπισθεν καριαθιαρὶμ καὶ παρῆλθον ἐκεῖ
linc vsq; ad montẽ ephraim: ⁊ venerũt vsq; ad domũ micha.
θεν ἕως τοῦ ὄρους ἐφραίμ, καὶ ἦλθον ἕως οἴκου μιχά.
⁊ respõderũt quinq; viri q̃ iuerãt ad
καὶ ἀπεκρίθησαν οἱ πέντε ἄνδρες οἱ πορευθέντες κα
considerãdum terrã laisa. ⁊ dixerũt ad
τασκέψασθαι τὴν γῆν λαισά. καὶ εἶπον πρὸς τοὺς
fratres suos. si nostis q̃ est in do
ἀδελφοὺς αὐτῶν. εἰ οἴδατε ὅτι ἔστιν ἐν τοῖς οἴ-
mibus istis ephud ⁊ theraphim ⁊ sculptile ⁊
κοις τούτοις ἐφοὺδ καὶ θεραφὶμ καὶ γλυπτὸν καὶ
cõflatile. ⁊ nunc scite quid facietis: ⁊ declina
χωνευτόν. καὶ νῦν γνῶτε τί ποιήσετε, καὶ ἐξέκλι-
uerũt illuc: ⁊ ingressi sũt in domũ adolescẽtis
ναν ἐκεῖ, καὶ εἰσῆλθον εἰς τὸν οἶκον τοῦ παιδαρίου
leuite domũ micha: ⁊ interrogauerũt illũ in pa
τοῦ λευίτου οἶκον μιχά, καὶ ἠρώτησαν αὐτὸν εἰς εἰ
ce: ⁊ sexcenti viri accincti armis bel
ρήνην, καὶ οἱ ἑξακόσιοι ἄνδρες περιεζωσμένοι σκεύη πο
licis suis firmati apud hostiũ ve
λεμικὰ αὐτῶν ἐστηλωμένοι παρὰ τὴν θύραν τοῦ πυ
stibuli q̃ ex filiis dan. ⁊ ascẽderũt quinq;
λῶνος οἱ ἐκ τῶν υἱῶν δάν. καὶ ἀνέβησαν οἱ πέντε
viri qui ibant ad cõsiderãdũ terrã:
ἄνδρες οἱ παραπορευόμενοι κατασκέψασθαι τὴν γῆν,
⁊ venientes illuc ceperũt sculptile ⁊ ephud
καὶ ἐπελθόντες ἐκεῖ ἔλαβον τὸ γλυπτὸν καὶ τὸ ἐφούδ
⁊ theraphim ⁊ cõflatile. ⁊ sacerdos astãs
καὶ τὸ θεραφὶμ καὶ τὸ χωνευτόν. καὶ ὁ ἱερεὺς ἐστηλω
ante hostiũ vestibuli: ⁊ sexcẽ
μένος παρὰ τὴν θύραν τοῦ πυλῶνος, καὶ οἱ ἑξακό
ti viri accincti armis bellicis: ⁊
σιοι ἄνδρες οἱ περιεζωσμένοι σκεύη πολεμικά, καὶ
hi ingressi sũt in domũ micha: ⁊ ceperũt sculptile
οὗτοι εἰσῆλθον εἰς οἶκον μιχά, καὶ ἔλαβον τὸ γλυπτὸν
⁊ ephud ⁊ theraphim ⁊ conflatile. ⁊ di-
καὶ τὸ ἐφοὺδ καὶ τὸ θεραφὶμ καὶ τὸ χωνευτόν. καὶ εἶ-
xit ad illos sacerdos: quid vos facitis? ⁊ di-
πεν πρὸς αὐτοὺς ὁ ἱερεύς, τί ὑμεῖς ποιεῖτε; καὶ εἶ
xerũt ad illũ: tace impone manũ tuã
πον πρὸς αὐτόν, κώφευσον ἐπίθες τὴν χεῖρά σου
super os tuũ ⁊ veni nobiscũ: ⁊ eris nobi
ἐπὶ τὸ στόμα σου καὶ ἐλθὲ μεθ' ἡμῶν, καὶ ἔσῃ ἡμῖν
in patrẽ ⁊ in sacerdotẽ. nũquid melius esse te sa
εἰς πατέρα καὶ εἰς ἱερέα. μὴ βέλτιον εἶναί σε ἱε-
cerdotẽ dom' viri vnius q̃ esse te sacerdotẽ
ρέα οἴκου ἀνδρὸς ἑνὸς ἢ γενέσθαι σε ἱερέα

tribus ⁊ cognationis in iſrael. ⁊ letatū eſt cor
φυλῆς καὶ συγγενείας ἐν ἰσραήλ. καὶ ἠγαθύνθη ἡ καρδία
ſacerdotis. ⁊ tulit ephud ⁊ theraphim ⁊
τοῦ ἱερέως. καὶ ἔλαβεν τὸ ἐφοὺδ καὶ τὸ θεραφὶμ καὶ
ſculptile ⁊ conflatile: ⁊ intrauit in medio
τὸ γλυπτὸν καὶ τὸ χωνευτόν, καὶ εἰσῆλθεν ἐν μέσῳ τοῦ
ppli: ⁊ reuerſi ſunt ⁊ abierūt ⁊ poſuerūt habi
λαοῦ, καὶ ἐπέστρεψαν καὶ ἀπῆλθον καὶ ἔθηκαν τὴν πα
tationē ⁊ poſſeſſionē illoꝝ precioſam ante ſe.
νοικίαν καὶ τὴν κτῆσιν αὐτῶν τὴν ἔνδοξον ἔμπροσθεν αὐ
ipſi āt procul erant a domo micha. ⁊ ecce mi
τῶν. αὐτοὶ δὲ ἐμάκρυναν ἀπὸ οἴκου μιχά. καὶ ἰδοὺ μι
cha ⁊ viri exiſtēs in domibus cum do
χὰ καὶ οἱ ἄνδρες οἱ ὄντες ἐν ταῖς οἰκίαις μετὰ τοῦ οἴ
mo micha: clamauerūt ⁊ ceperūt filios dan: ⁊
κου μιχά, ἔκραξον καὶ κατέλαβον τοὺς υἱοὺς δάν, καὶ
clamauerūt ad filios dan. ⁊ cōuerterūt filij dan
ἐβόησαν πρὸς υἱοὺς δάν. καὶ ἐπέστρεψαν οἱ υἱοὶ δὰν τὰ
ora ſua: ⁊ dixerūt ad micha: qd eſt tibi
πρόσωπα αὐτῶν, καὶ εἶπον πρὸς μιχά, τί ἐστιν σοι
q̄ clamaſti: ⁊ dixit: deos quos feci tu
ὅτι ἔκραξας; καὶ εἶπεν, τοὺς θεοὺς οὓς ἐποίησα ἐλά
liſtis: ⁊ ſacerdotē: ⁊ abiſtis. ⁊ qd mihi vltra:
βετε, καὶ τὸν ἱερέα, καὶ ἀπήλθετε. καὶ τί μοι ἔτι,
⁊ quid hoc mihi dicitis: quid hoc clamas. ⁊ dixeſt
καὶ τί τοῦτό μοι λέγετε, τί τοῦτο κράζεις. καὶ εἶπον
ad eū filij dan: nō audiatur vox tua no
πρὸς αὐτὸν οἱ υἱοὶ δάν, μὴ ἀκουσθήτω ἡ φωνή σου μεθ'
biſcū: ne forte occurrant vobis viri ama
ἡμῶν, μή ποτε ἀπαντήσωσιν ὑμῖν ἄνδρες κατώδυ
ri aio: ⁊ apponeas aiaꝫ tuā ⁊ ani
νοι ψυχῇ, καὶ προσθήσεις τὴν ψυχήν σου καὶ τὴν ψυ
mam domꝰ tue. ⁊ perrexerūt filij dan in viā
χὴν τοῦ οἴκου σου. καὶ ἐπορεύθησαν οἱ υἱοὶ δὰν εἰς τὴν ὁδὸν
ſuam. ⁊ vidit micha: q̄ fortiores ſe ſunt: ⁊
αὐτῶν. καὶ εἶδεν μιχὰ ὅτι ἰσχυρότεροι αὐτοῦ εἰσίν, καὶ
annuit ⁊ reuerſus eſt in domū ſuam. ⁊ illi
ἐξένευσεν καὶ ἀνέστρεψεν εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ. καὶ αὐτοὶ
ceperūt q̄cūq̄ fecit micha: ⁊ ſacerdotē q̄ erat ei:
ἔλαβον ὅσα ἐποίησεν μιχά, καὶ τὸν ἱερέα ὃς ἦν αὐτῷ,
⁊ venerūt ad lais ad ppl̄m quieſcētem ⁊ confi
καὶ ἦλθον ἐπὶ λαισὰ ἐπὶ λαὸν ἡσυχάζοντα καὶ πεποι
dentē. ⁊ percuſſerūt eos in ore gladij: ⁊
θότα. καὶ ἐπάταξαν αὐτοὺς ἐν στόματι ῥομφαίας, καὶ
vrbē cōbuſſerūt igne. ⁊ nō eſt qui li
τὴν πόλιν ἐνέπρησαν πυρί. καὶ οὐκ ἔστιν ὁ ἐξαιρούμε
beret: q̄ſi longe eſt a ſidone: ⁊ ſermo nō eſt
νος, ὅτι μακράν ἐστιν ἀπὸ σιδῶνος, καὶ λόγος οὐκ ἔστιν
eis cum hoie. ⁊ hec in valle que eſt
αὐτοῖς μετὰ ἀνθρώπου. καὶ αὐτὴ ἐν κοιλάδι ἥ ἐστιν τοῦ
domus roab. ⁊ edificauerūt ciuitatē ⁊ habitaue
οἴκου ῥαάβ. καὶ ᾠκοδόμησαν τὴν πόλιν καὶ κατῴκη
runt in ea: ⁊ vocauerūt nomē ciuitatis
σαν ἐν αὐτῇ, καὶ ἐκάλεσαν τὸ ὄνομα τῆς πόλεως
dan iuxta nomē dan pris ſui: qui geni
δὰν κατὰ τὸ ὄνομα δὰν τοῦ πατρὸς αὐτῶν, ὃς ἐγεν
tus eſt iſrael: ⁊ fuit lais nomē ciuitati pri
νήθη τῷ ἰσραήλ. καὶ ἦν λαῒς ὄνομα τῇ πόλει τοπρό
us. ⁊ erexerūt ſibi filij dan ſculptile. ⁊
τερον. καὶ ἀνέστησαν ἑαυτοῖς υἱοὶ δὰν τὸ γλυπτόν. καὶ
ionathan filius gerſon filij manaſſe ipſe ⁊ filij
ἰωνάθαν υἱὸς γηρσὼν υἱοῦ μανασσῆ αὐτὸς καὶ οἱ υἱοὶ
eius fuerūt ſacerdotes tribui dan vſq̄ ad diē
αὐτοῦ ἦσαν ἱερεῖς τῇ φυλῇ δὰν ἕως τῆς ἡμέρας τῆς
trāſmigrationis terre. ⁊ poſuerūt ſibi ſcul
μετοικεσίας τῆς γῆς. καὶ ἔταξαν ἑαυτοῖς τὸ γλυ
ptile micha q̄d fecit oibus dieb⁹
πτὸν μιχὰ ὃ ἐποίησεν πάσας τὰς ἡμέρας

in vna tribu & familia in iſrael. Qd cū audiſſet acquieuit ſermonibꝰ eoꝝ: & tulit ephot & idola ac ſculptile: & pfectus eſt cū eis. Qui cū pgerent et añ ſe ire feciſſet par uulos ac iumenta: & oē qd erat precioſum: iāq̄ a domo miche eſſet p cul: viri q hītabant in edibꝰ miche cōclamātes ſecuti ſūt: & poſt tergū clamare ceperūt. Qui cū reſpexiſſēt: dixerūt ad michā. qd tibi vis? Cur clamas: qui rn̄dit. Deos meos quos mihi feci tuliſtis: & ſacerdotē & oia que habeo: & dicitis quid tibi eſt? Dixerūtq̄ ei filii dan. Caue ne vltra loq̄ris ad nos: & veniāt ad te viri animo cōcitati: & ipſe cū omni domo tua pereas. Et ſic cepto itinere prexerunt. Vidēs autē micha q̄ fortiores ſe eſſent: reuerſus ē in domum ſuam. Sexcēti autem viri tulerunt ſacerdotem: & que ſupra diximus: veneruntq̄ in lais ad populū qui eſcentē atq̄ ſecuꝛe: & pcuſſerūt eos in ore gladii: vrbēq̄ incendio tradiderūt: nullo penitus ferente preſidium: eo q̄ pcul habitarent a ſidone: & cū nullo hoim hr̄ent quicq̄ ſocietatis ac negocii. Erat aūt ciuitas ſita in regione roob: quā rurſū extruētes habitauerūt in ea: vocato noīe ciuitatis dā iuxta vocabulū patris ſui quē genuerat iſrael: q̄ prius lais dicebatur. Poſueruntq̄ ſibi ſculptile: & ionathan filiū gerſan filii moyſi ac filios eius ſacerdotes in tribu dā vſq̄ ad diem captiuitatis ſue. Manſitq̄ apud eos idolum miche omni tẽpore quo

לְשֵׁבֶט וּלְמִשְׁפָּחָה בְּיִשְׂרָאֵל׃
וַיִּיטַב לֵב הַכֹּהֵן וַיִּקַּח אֶת הָאֵפוֹד
וְאֶת הַתְּרָפִים וְאֶת הַפָּסֶל וַיָּבֹא
בְּקֶרֶב הָעָם׃ וַיִּפְנוּ וַיֵּלֵכוּ וַיָּשִׂימוּ
אֶת הַטַּף וְאֶת הַמִּקְנֶה וְאֶת הַכְּבוּדָּה
לִפְנֵיהֶם׃ הֵמָּה הִרְחִיקוּ מִבֵּית
מִיכָה וְהָאֲנָשִׁים אֲשֶׁר בַּבָּתִּים
אֲשֶׁר עִם בֵּית מִיכָה נִזְעֲקוּ
וַיַּדְבִּיקוּ אֶת בְּנֵי דָן׃ וַיִּקְרְאוּ אֶל
בְּנֵי דָן וַיַּסֵּבּוּ פְּנֵיהֶם וַיֹּאמְרוּ
לְמִיכָה מַה לְּךָ כִּי נִזְעָקְתָּ׃ וַיֹּאמֶר
אֶת אֱלֹהַי אֲשֶׁר עָשִׂיתִי לְקַחְתֶּם
וְאֶת הַכֹּהֵן וַתֵּלְכוּ וּמַה לִּי עוֹד
וּמַה זֶּה תֹּאמְרוּ אֵלַי מַה לָּךְ׃
וַיֹּאמְרוּ אֵלָיו בְּנֵי דָן אַל תַּשְׁמַע
קוֹלְךָ עִמָּנוּ פֶּן יִפְגְּעוּ בָכֶם
אֲנָשִׁים מָרֵי נֶפֶשׁ וְאָסַפְתָּה
נַפְשְׁךָ וְנֶפֶשׁ בֵּיתֶךָ׃ וַיֵּלְכוּ בְנֵי דָן
לְדַרְכָּם וַיַּרְא מִיכָה כִּי חֲזָקִים
הֵמָּה מִמֶּנּוּ וַיִּפֶן וַיָּשָׁב אֶל בֵּיתוֹ׃
וְהֵמָּה לָקְחוּ אֵת אֲשֶׁר עָשָׂה מִיכָה
וְאֶת הַכֹּהֵן אֲשֶׁר הָיָה לוֹ וַיָּבֹאוּ
עַל לַיִשׁ עַל עַם שֹׁקֵט וּבֹטֵחַ וַיַּכּוּ
אוֹתָם לְפִי חָרֶב וְאֶת הָעִיר שָׂרְפוּ
בָאֵשׁ׃ וְאֵין מַצִּיל כִּי רְחוֹקָה הִיא
מִצִּידוֹן וְדָבָר אֵין לָהֶם עִם אָדָם
וְהִיא בָּעֵמֶק אֲשֶׁר לְבֵית רְחוֹב
וַיִּבְנוּ אֶת הָעִיר וַיֵּשְׁבוּ בָהּ׃ וַיִּקְרְאוּ
שֵׁם הָעִיר דָּן בְּשֵׁם דָּן אֲבִיהֶם
אֲשֶׁר יוּלַּד לְיִשְׂרָאֵל וְאוּלָם
לַיִשׁ שֵׁם הָעִיר לָרִאשֹׁנָה׃ וַיָּקִימוּ
לָהֶם בְּנֵי דָן אֶת הַפָּסֶל וִיהוֹנָתָן
בֶּן גֵּרְשֹׁם בֶּן מְנַשֶּׁה הוּא וּבָנָיו
הָיוּ כֹהֲנִים לְשֵׁבֶט הַדָּנִי עַד יוֹם
גְּלוֹת הָאָרֶץ׃ וַיָּשִׂימוּ לָהֶם אֶת
פֶּסֶל מִיכָה אֲשֶׁר עָשָׂה כָּל יְמֵי

שָׁפַח
יָטַב לָקַח
אָפַד
בּוֹא
פָּנָה שׂוּם
קָנָה כָּבַד
פָּנָה רָחַק
בַּיִת
זָעַק
דָּבַק קָרָא
סָבַב
עָשָׂה
הָלַךְ
אָמַר
שָׁמַע
פָּגַע
מָרַר
רָאָה
פָּנָה שׁוּב
בּוֹא
נָכָה
אֵת פֶּה
נָצַל
בָּנָה קָרָא
יָלַד אֻלָּם
קוּם
הָיָה
גָּלָה שׂוּם
יוֹם

היות בית האלהים בשלה: ויהי
בימים ההם ומלך אין בישראל
Cap. xix. ויהי איש לוי גר בירכתי
גור הר אפרים ויקח לו אשה פילגש
לקח איש מבית לחם יהודה: ותזנה עליו
זנה פילגשו ותלך מאתו אל בית
הלך אביה אל בית לחם יהודה ותהי
היה שם ימים ארבעה חדשים:
יום רבע ויקם אישה וילך אחריה לדבר
קום על לבה להשיבה ונערו עמו
שוב וצמד חמורים ותביאהו בית
חמר בוא אביה ויראהו אבי הנערה
ראה וישמח לקראתו: ויחזק בו חתנו
שמח חזק אבי הנערה וישב אתו שלשת
ימים ויאכלו וישתו וילינו שם:
אכל שתה ויהי ביום הרביעי וישכימו
לון בבקר ויקם ללכת ויאמר אבי
היה רבע שכם קום הנערה אל חתנו סעד לבך פת
ילך פתת לחם ואחר תלכו: וישבו ויאכלו
שתה שניהם יחדו וישתו ויאמר
יאל אבי הנערה אל האיש הואל
יטב נא ולין וייטב לבך: ויקם האיש
פצר שוב ללכת ויפצר בו חתנו וישב
וילן שם: וישכם בבקר ביום
חמש אמר החמישי ללכת ויאמר אבי
הנערה סעד נא לבבך
מהה נטה והתמהמהו עד נטות היום
ויאכלו שניהם: ויקם האיש
קום ילך ללכת הוא ופילגשו ונערו
ויאמר לו חתנו אבי הנערה
ערב לון הנה נא רפה היום לערוב לינו
חנה נא הנה חנות היום לין פה
יטב וייטב לבבך והשכמתם מחר
לדרככם והלכת לאהלך: ולא
קום אבה האיש ללון ויקם וילך
בוא ויבא עד נכח יבוס היא

fuit domus dei i ſylo
oooooooooooooooooooooooo
In diebus illis nō erat
rex in iſrael. 19.
FVit quidā vir leui-
tes hitans in latere
montis effraim: qui ac
cepit vxorē ooooooooo
de bethleem iuda. oooo
Que reliquit eum: oo
& reuerſa eſt in domū
oooooooooooooooooooooooo
pr̄is ſui i bethleē: mā
ſitq; apud eum oooooooo
quattuor menſibus. ooo
oooooooooooooooooooooooo
Secutuſq; ē eā vir ſuus
volens recōciliari ei atq;
blādiri & ſecū reduce
re: hñs i comitatu puerū
& duos aſinos. Que ſu
ſcepit eū & introduxit i
domū pr̄is ſui. Quod
cū audiſſet ſocer eius oo
eūq; vidiſſet occurrit
ei let⁹: & amplexatus ē
hominē. Māſitq; gener
i domo ſoceri trib⁹ die
bus comedēs cū eo &
bibens familiariter: oooo
Die autē quarto de no
cte oooooooooooooooooooo
cōſurgens pficiſci vo-
luit. Quē tenuit ſocer:
& ait ad eū. Guſta prius
puſillum oooooooooooooo
panis & conforta ſto-
machū. & ſic pficiſce-
ris. Sederūtq; ſimul ac
comederūt & biberunt
Dixitq; pater puelle
ad generū ſuū. Queſo
te vt hodie hic mane-
as piterq; letemur. At
ille cōſurgēs cepit velle
pficiſci. Et nihilomin⁹
obnixe eū ſocer tenuit
& apud ſe fecit manere
Mane aūt facto pabat
leuites iter. cui ſocer rur
ſum. Obſecro iquit vt
paululum cibi capias: &
aſſūptis viribus donec
increſcat dies: poſtea p
ficiſcaris. Comederūt er
go ſimł: ſurrexitq; ado
leſcens cū vxore ſua &
puero. oooooooooooooo
Cui rurſum locutus ē
ſocer. oooooooooooooooo
Cōſidera q̄ dies ad oc
caſū declinior ſit: & ppī
quat ad veſperū. Mane
apud me ēt hodie oooooo
& duc letū diē & cras
oooooooooooooooooooooooo
pficiſceris vt vadas i do
mū tuā. Noluit gener ac
quieſcere ſmonib⁹ ei⁹:
ſed ſtatim perrexit oooo
& venit cōtra iebus q̄
altero nomine vocatur

quibus fuit domus dei in ſylo. ꝛ factū ē in die
ὅσαις ἦν ὁ οἶκος τοῦ θεοῦ ἐν σηλώ. καὶ ἐγένετο ἐν ταῖς ἡ
bus illis ꝛ rex nō erat in iſrael.
μέραις ἐκείναις καὶ βασιλεὺς οὐκ ἦν ἐν ἰσραήλ. Ca. 19.
ET fuit vir leuita habitās in femore mō
Καὶ ἐγένετο ἀνὴρ λευίτης παροικῶν ἐν μηροῖς ὄ
tis ephraim: ꝛ accepit ſibi vir vxorē mere-
ρους ἐφραίμ, καὶ ἔλαβεν ἑαυτῷ ὁ ἀνὴρ γυναῖκα παλ-
tricē de bethleem iuda. ꝛ irata eſt illi cōcubi
λακὴν ἐκ βηθλεὲμ ἰούδα. καὶ ὠργίσθη αὐτῷ ἡ παλλα
na eius. ꝛ abijt ab eo in domū pa
κὴ αὐτοῦ. καὶ ἀπῆλθεν ἀπ᾽ αὐτοῦ εἰς τὸν οἶκον τοῦ πα
tris ſui in bethleem iuda: ꝛ māſit illic dies quat
τρὸς αὐτῆς εἰς βηθλεὲμ ἰούδα, καὶ ἐγένετο ἐκεῖ ἡμέρας τε
tuor mēſiū. ꝛ ſurrexit vir eius ꝛ abijt poſt
τράμηνον. καὶ ἀνέστη ὁ ἀνὴρ αὐτῆς καὶ ἐπορεύθη κατόπι
eam vt loqueret ad cor eius vt
σθεν αὐτῆς τοῦ λαλῆσαι ἐπὶ τὴν καρδίαν αὐτῆς τοῦ
recōciliaret ei: ꝛ puer ſuus cum illo ꝛ
διαλλάξαι αὐτήν, καὶ τὸ παιδάριον αὐτοῦ μετ᾽ αὐτοῦ καὶ
par aſinoꝝ. ꝛ abijt vſq; ad domū pr̄is eius.
ζεῦγος ὑποζυγίων. καὶ ἐπορεύθη ἕως οἴκου πατρὸς αὐτῆς.
ꝛ vidit eū pater puelle: ꝛ affuit in occur
καὶ εἶδεν αὐτὸν ὁ πατὴρ τῆς νεάνιδος, καὶ παρῆν εἰς ἀπάν
ſum eius: ꝛ introduxit eū ſocer eius pa-
τησιν αὐτοῦ, καὶ εἰσήγαγεν αὐτὸν ὁ γαμβρὸς αὐτοῦ ὁ πα
ter puelle: ꝛ ſedit cum illo tres dies
τὴρ τῆς νεάνιδος, καὶ ἐκάθισεν μετ᾽ αὐτοῦ τρεῖς ἡμέρας
ꝛ comederūt ꝛ biberūt ꝛ dormierūt illic. ꝛ factū ē
καὶ ἔφαγον καὶ ἔπιον καὶ ὕπνωσαν ἐκεῖ. καὶ ἐγενήθη
die quarto ꝛ mane ſurrexerūt diluculo: ꝛ ſurrexit vt
τῇ ἡμέρᾳ τῇ τετάρτῃ καὶ ὤρθρισαν τοπρωΐ, καὶ ἀνέστη τοῦ
recederet. ꝛ dixit pater puelle ad
ἀπελθεῖν. καὶ εἶπεν ὁ πατὴρ τῆς νεάνιδος πρὸς τὸν
generū ſuum: cōfirma cor tuū fruſto pa
γαμβρὸν αὐτοῦ, στήρισον τὴν καρδίαν σου κλάσματι ἄρ
nis ꝛ poſt hoc proficiſcemini. ꝛ ſederūt ꝛ co
του καὶ μετὰ τοῦτο πορεύσεσθε. καὶ ἐκάθισαν καὶ ἔ
mederūt vterq; in id ipſum ꝛ biberūt. ꝛ dixit
φαγον ἀμφότεροι ἐπὶ τὸ αὐτὸ καὶ ἔπιον. καὶ εἶπεν
pater puelle ad virum: incipiens ma
ὁ πατὴρ τῆς νεάνιδος πρὸς τὸν ἄνδρα, ἀρξάμενος αὐλί
ne ꝛ letetur cor tuū. ꝛ ſurrexit vir
σθητι καὶ ἀγαθυνθήτω ἡ καρδία σου. καὶ ἀνέστη ὁ ἀνὴρ
vt abiret. ꝛ vim fecit illi ſocer eius: ꝛ
ἀπελθεῖν. καὶ ἐβιάσατο αὐτὸν ὁ γαμβρὸς αὐτοῦ, καὶ
ſedit ꝛ māſit illic ꝛ ſurrexit mane die
ἐκάθισεν καὶ ηὐλίσθη ἐκεῖ καὶ ὤρθρισεν τοπρωῒ τῇ ἡμέ
quinto vt abiret. ꝛ dixit pr̄
ρᾳ τῇ πέμπτῃ τοῦ ἀπελθεῖν. καὶ εἶπεν ὁ πατὴρ τῆς
puelle cōfirma iā cor tuū pane ꝛ pꝛepa
νεάνιδος στήρισον δὴ τὴν καρδίαν σου ἄρτῳ καὶ στρατεύ
ra donec increſcat dies. ꝛ comederūt ꝛ biberūt v-
θητι ἕως κλίνῃ ἡ ἡμέρα. καὶ ἔφαγεν καὶ ἔπιεν ἀμ-
terq;. ꝛ ſurrexit vir vt pgeret ipſe ꝛ
φότεροι. καὶ ἀνέστη ὁ ἀνὴρ τοῦ ἀπελθεῖν αὐτὸς καὶ ἡ
cōcubina ſua ꝛ puer ſuus. ꝛ di-
παλλακὴ αὐτοῦ καὶ τὸ παιδάριον αὐτοῦ. καὶ εἶ
xit ei ſocer eius pr̄ puelle: ecce
πεν αὐτῷ ὁ γαμβρὸς αὐτοῦ ὁ πατὴρ τῆς νεάνιδος, ἰδοὺ
iam declinauit dies in veſperā: mane iam hic
δὴ κέκλικεν ἡ ἡμέρα εἰς ἑσπέραν, καταλύσατε δὴ ὧδε
adhuc hodie ꝛ manete hic: ꝛ letetur cor
ἔτι σήμερον καὶ μείνατε ὧδε, καὶ ἀγαθυνθήτω ἡ καρ
tuū: ꝛ manicabitis cras ad viā vr̄aȝ: ꝛ
δία σου, καὶ ὀρθριεῖτε αὔριον εἰς τὴν ὁδὸν ὑμῶν, καὶ
abibis in tabernaculū tuū. ꝛ nō voluit
ἀπελεύσῃ εἰς τὸ σκήνωμά σου. καὶ οὐκ ἠθέλησεν ὁ
vir manere. ꝛ ſurrexit ꝛ abijt ꝛ venit
ἀνὴρ αὐλισθῆναι. καὶ ἀνέστη καὶ ἀπῆλθεν καὶ παρεγένετο
vſq; ad cōtra iebus: hec eſt
ἕως κατέναντι ἰεβοῦς, αὕτη ἐστὶν oooooooooooo

hierusalem: et cum eo par asinoꝝ onusto-
ἱερουσαλήμ, καὶ μετ' αὐτοῦ ζεῦγος ὑποζυγίων ἐπισεσαγ-
rum: et cōcubina eius cum eo: ipsi circa
μένων, καὶ ἡ παλλακὴ αὐτοῦ μετ' αὐτοῦ, αὐτοὶ κατὰ
iebus: et dies declinauerat valde. et dixit
ἰεβοῦς, καὶ ἡ ἡμέρα κεκλικυῖα σφόδρα. καὶ εἶπεν τὸ
puer ad dn̄m suum: veni iam et decli-
παιδάριον πρὸς τὸν κύριον αὐτοῦ, δεῦρο δὴ καὶ ἐκκλί-
nemus in vrbē iebusei hanc: et ma-
νωμεν εἰς τὴν πόλιν τοῦ ἰεβουσαίου ταύτην, καὶ αὐλι-
neamus in ea. et dixit ad eū dn̄s eius:
σθῶμεν ἐν αὐτῇ. καὶ εἶπεν πρὸς αὐτὸν ὁ κύριος αὐτοῦ,
non declinabimus in vrbē gētis aliene que nō est de
οὐ μὴ ἐκκλινοῦμεν εἰς πόλιν ἀλλοτρίου ἣ οὐκ ἔστιν ἐκ
filiis israel: et trāsibimus vsq; ad gabaa.
τῶν υἱῶν ἰσραήλ, καὶ πορευσόμεθα ἕως γαβαά.
D et dixit puero suo: veni et appropin
καὶ εἶπεν τῷ παιδαρίῳ αὐτοῦ, δεῦρο καὶ ἐγγίσω-
quem9 vni locoꝝ: et maneamus in gabaa vel in
μεν ἑνὶ τῶν τόπων, καὶ αὐλισθῶμεν ἐν γαβαὰ ἢ ἐν
rama. et trāsierūt: et occubuit eis sol iux
ῥαμᾶ. καὶ παρῆλθον, καὶ ἔδυ αὐτοῖς ὁ ἥλιος ἐχόμε-
ta gabaa que est beniamin. et diuerterūt
να τῆς γαβαὰ ἥ ἐστιν τοῦ βενιαμίν. καὶ ἐξέκλιναν
illuc vt intrarēt et manerēt in gabaa. et in
ἐκεῖ τοῦ εἰσελθεῖν καὶ καταλῦσαι ἐν γαβαά. καὶ εἰσ-
trauit et sedit in platea ciuitatis: et
ῆλθεν καὶ ἐκάθισεν ἐν τῇ πλατείᾳ τῆς πόλεως, καὶ
non est vir cōgregās eos in domū vt hospi
οὐκ ἔστιν ἀνὴρ ὁ συνάγων αὐτοὺς εἰς τὸν οἶκον τοῦ κα-
tio fruerētur. et ecce vir senex intrauit ab
ταλῦσαι. καὶ ἰδοὺ ἀνὴρ πρεσβύτης εἰσῆλθεν ἀπὸ τῶν
opibus suis ex agro vespere: et vir de mō
ἔργων αὐτοῦ ἐκ τοῦ ἀγροῦ ἑσπέρας, καὶ ὁ ἀνὴρ ἐξ ὄ-
te ephraim: et ipse pegrin9 hitabat i gabaa: et vi
ρους ἐφραίμ, καὶ αὐτὸς παρῴκει ἐν γαβαά, καὶ οἱ ἄν-
ri loci filii beniamin. et aspiciēs
δρες τοῦ τόπου υἱοὶ βενιαμίν. καὶ ἀναβλέψας τοῖς
oculis suis vidit virum viatorem in
ὀφθαλμοῖς αὐτοῦ εἶδεν τὸν ἄνδρα τὸν ὁδοιπόρον ἐν τῇ
E platea ciuitatis. et dixit vir se
πλατείᾳ τῆς πόλεως. καὶ εἶπεν ὁ ἀνὴρ ὁ πρεσβύ-
nex: quo vadis: et vnde venis? et dixit ad
της, ποῦ πορεύῃ, καὶ πόθεν ἔρχῃ; καὶ εἶπεν πρὸς
eum: transimus nos de bethleem iuda vsq; ad se
αὐτόν, διαβαίνομεν ἡμεῖς ἐκ βηθλεὲμ ἰούδα ἕως μη-
mermōtis ephraim. illinc āt ego sum: et abii
ρῶν ὄρους τοῦ ἐφραίμ. ἐκεῖθεν δὲ ἐγώ εἰμι, καὶ ἐπο-
vsq; ad bethleem iuda: et in domum meā ego
ρεύθην ἕως βηθλεὲμ ἰούδα, καὶ εἰς τὸν οἶκόν μου ἐγὼ
vado: et nō est vir qui ducat me in domum. et
ἀποτρέχω, καὶ οὐκ ἔστιν ἀνὴρ συνάγων με εἰς οἰκίαν. καί
palee et fena sunt asinis nr̄is:
γε ἄχυρα καὶ χορτάσματα ὑπάρχει τοῖς ὄνοις ἡμῶν,
et panis et vinum est mihi et ancille tue
καί γε ἄρτος καὶ οἶνος ὑπάρχει μοι καὶ τῇ δούλῃ σου
et puero seruis tuis: nō est defectus
καὶ τῷ παιδαρίῳ τοῖς δούλοις σου, οὐκ ἔστιν ὑστέρημα
vllius rei. et dixit vir senex:
παντὸς πράγματος. καὶ εἶπεν ὁ ἀνὴρ ὁ πρεσβύτης,
pax tibi: verum omnis defectus tuus super me: sed
εἰρήνη σοι, πλὴν πᾶν τὸ ὑστέρημά σου ἐπ' ἐμέ, πλὴν
in platea nō diuertas. et introduxit eum in
ἐν τῇ πλατείᾳ μὴ καταλύσῃς. καὶ εἰσήγαγεν αὐτὸν εἰς
domū suam et prebuit asinis
τὴν οἰκίαν αὐτοῦ καὶ παρέβαλεν τοῖς ὑποζυγίοις
eius: et lauerunt pedes suos et comederūt
αὐτοῦ, καὶ ἔνιψαν τοὺς πόδας αὐτῶν καὶ ἔφαγον
et biberunt. ipsis āt refocillatis corde suo:
καὶ ἔπιον. αὐτῶν δὲ ἀγαθυνθέντων τῇ καρδίᾳ αὐτῶν,
F et ecce viri ciuitatis viri filii
καὶ ἰδοὺ οἱ ἄνδρες τῆς πόλεως ἄνδρες υἱοὶ ooooooo

hierusalem ducens secū
duos asinos oooooooooooo
onustos & concubinā.
Iamq; aderant iuxta oo
iebus & dies mutaba-
tur in noctem. Dixitq;
puer ad dominū suū.
Veni obsecro decline-
mus ad vrbē iebuseoꝝ
& maneamus in ea. ooo
Cui respōdit domin9.
Nō ingrediar oppidū
gētis aliene que non
est de filiis israel: sed
transibo vsq; gabaa:
oooooooooooooooooooooo
& cum illuc peruenero
oooooooooooooooooooooo
manebimus in ea: aut
certe in vrbe rama. oooo
Trāsierūt ergo ieb9: &
ceptū carpebāt iter: oc
cubuitq; eis sol iuxta
gabaa q̄ est i tribu ben
iamin: diuerterūtq; ad
eam vt manerent ibi. oo
Quo cū intrassent sede
bāt in platea ciuitatis:
& null9 eos recipere vo
luit hospitio. Et ecce ap
paruit homo senex re
uertens de agro & de
opere suo vesperi:
qui & ipse de mōte erat
effraim: & peregrinus
hītabat in gabaa. Ho-
mines āt regiōis illius e
rāt filii gemini. Eleuatis
q; oculis vidit senex se-
dētē hoiem cū sarcinu-
lis suis in platea cītatis:
& dixit ad eū. Vn̄ veis
& quo vadis? Qui rn̄
dit ei. Profecti ooooooo
sumus de bethleem iu
da & pgimus ad locū no
strum qui est in latere
montis effrai vnde ooo
ieramus in bethleem.
Et nunc ooooooooooooo
vadim9 ad domū dn̄i
nullusq; sub tectum suū
nos vult recipere: ha-
bentes paleas oooooooo
& fenū i asinoꝝ pabulū
& panē ac vinū in me
os & ācille tue vs9 & pu
eri q mecū est. Nulla re
idigemus nisi hospitio.
Cui respondit senex.
Pax tecū sit: ego p̄be-
bo oia q̄ necessaria sūt:
q̄so ne i platea māeas.
Introduxitq; eū in do
mū suā & pabulū asinis
p̄buit: ac postq̄ lauerāt
pedes suos recepit eos
in cōuiuiū. Illis epulā-
tibus: & post laborē iti-
neris cibo & potu resi-
cientibus corpora vene
runt viri cītatis illius fi

יְרוּשָׁלָ͏ִם וְעִמּוֹ צֶמֶד חֲמוֹרִים | חָמַר
חֲבוּשִׁים וּפִילַגְשׁוֹ עִמּוֹ׃ הֵם עִם | חָבַשׁ
יְבוּס וְהַיּוֹם רַד מְאֹד וַיֹּאמֶר | יָרַד
הַנַּעַר אֶל אֲדֹנָיו לְכָה נָּא וְנָסוּרָה | הָלַךְ סוּר
אֶל עִיר הַיְבוּסִי הַזֹּאת וְנָלִין בָּהּ׃ | לוּן
וַיֹּאמֶר אֵלָיו אֲדֹנָיו לֹא נָסוּר אֶל
עִיר נָכְרִי אֲשֶׁר לֹא מִבְּנֵי יִשְׂרָאֵל
הֵנָּה וְעָבַרְנוּ עַד גִּבְעָה׃ וַיֹּאמֶר
לְנַעֲרוֹ לְךָ וְנִקְרְבָה בְּאַחַת | הָלַךְ קָרַב
הַמְּקֹמוֹת וְלַנּוּ בַגִּבְעָה אוֹ בָרָמָה׃ | קוּם לוּן
וַיַּעַבְרוּ וַיֵּלֵכוּ וַתָּבֹא לָהֶם הַשֶּׁמֶשׁ | עָבַר בּוֹא
אֵצֶל הַגִּבְעָה אֲשֶׁר לְבִנְיָמִן׃ וַיָּסֻרוּ
שָׁם לָבוֹא לָלוּן בַּגִּבְעָה וַיָּבֹא וַיֵּשֶׁב
בִּרְחוֹב הָעִיר וְאֵין אִישׁ מְאַסֵּף | רָחַב אָסַף
אֹתָם הַבַּיְתָה לָלוּן׃ וְהִנֵּה אִישׁ
זָקֵן בָּא מִן מַעֲשֵׂהוּ מִן הַשָּׂדֶה | בּוֹא עָשָׂה
בָּעֶרֶב וְהָאִישׁ מֵהַר אֶפְרַיִם
וְהוּא גָר בַּגִּבְעָה וְאַנְשֵׁי הַמָּקוֹם | גּוּר
בְּנֵי יְמִינִי׃ וַיִּשָּׂא עֵינָיו וַיַּרְא | נָשָׂא רָאָה
אֶת הָאִישׁ הָאֹרֵחַ בִּרְחֹב הָעִיר
וַיֹּאמֶר הָאִישׁ הַזָּקֵן אָנָה תֵלֵךְ | הָלַךְ
וּמֵאַיִן תָּבוֹא׃ וַיֹּאמֶר אֵלָיו עֹבְרִים | בּוֹא אָמַר
אֲנַחְנוּ מִבֵּית לֶחֶם יְהוּדָה עַד
יַרְכְּתֵי הַר אֶפְרַיִם מִשָּׁם אָנֹכִי
וָאֵלֵךְ עַד בֵּית לֶחֶם יְהוּדָה וְאֶת
בֵּית יְהוָה אֲנִי הֹלֵךְ וְאֵין אִישׁ | הָלַךְ
מְאַסֵּף אוֹתִי הַבָּיְתָה׃ וְגַם תֶּבֶן
גַּם מִסְפּוֹא יֵשׁ לַחֲמוֹרֵינוּ וְגַם | סָפָא חָמַר
לֶחֶם וָיַיִן יֶשׁ לִי וְלַאֲמָתֶךָ וְלַנַּעַר | אָמָה
עִם עֲבָדֶיךָ אֵין מַחְסוֹר כָּל דָּבָר׃ | חָסַר
וַיֹּאמֶר הָאִישׁ הַזָּקֵן שָׁלוֹם לָךְ
רַק כָּל מַחְסֹרְךָ עָלָי רַק בָּרְחוֹב | רָחַב
אַל תָּלַן׃ וַיְבִיאֵהוּ לְבֵיתוֹ וַיָּבָל | לוּן בּוֹא
לַחֲמוֹרִים וַיִּרְחֲצוּ רַגְלֵיהֶם וַיֹּאכְלוּ | בָּלַל רָחַץ
וַיִּשְׁתּוּ׃ הֵמָּה מֵיטִיבִים אֶת לִבָּם | אָכַל שָׁתָה
וְהִנֵּה אַנְשֵׁי הָעִיר אַנְשֵׁי בְּנֵי | יָטַב

בְּלִיַּעַל נָסַבּוּ אֶת הַבַּיִת מִתְדַּפְּקִים — בָּלַל סָבַב
עַל הַדָּלֶת וַיֹּאמְרוּ אֶל הָאִישׁ — דָּפַק
בַּעַל הַבַּיִת הַזָּקֵן לֵאמֹר הוֹצֵא אֶת — יָצָא
הָאִישׁ אֲשֶׁר בָּא אֶל בֵּיתְךָ — בּוֹא
וְנֵדָעֶנּוּ׃ וַיֵּצֵא אֲלֵיהֶם הָאִישׁ בַּעַל — יָדַע
הַבַּיִת וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם אַל אַחַי
אַל תָּרֵעוּ נָא אַחֲרֵי אֲשֶׁר בָּא — רוּעַ
הָאִישׁ הַזֶּה אֶל בֵּיתִי אַל תַּעֲשׂוּ — עָשָׂה
אֶת הַנְּבָלָה הַזֹּאת׃ הִנֵּה בִתִּי
הַבְּתוּלָה וּפִילַגְשֵׁהוּ אוֹצִיאָה נָּא — בָּתַל יָצָא
אוֹתָם וְעַנּוּ אוֹתָם וַעֲשׂוּ לָהֶם — אֵת עָנָה
הַטּוֹב בְּעֵינֵיכֶם וְלָאִישׁ הַזֶּה לֹא
תַעֲשׂוּ דְּבַר הַנְּבָלָה הַזֹּאת׃ וְלֹא
אָבוּ הָאֲנָשִׁים לִשְׁמֹעַ לוֹ וַיַּחֲזֵק — אָבָה חָזַק
הָאִישׁ בְּפִילַגְשׁוֹ וַיֹּצֵא אֲלֵיהֶם
הַחוּץ וַיֵּדְעוּ אוֹתָהּ וַיִּתְעַלְּלוּ בָהּ — עָלַל
כָּל הַלַּיְלָה עַד הַבֹּקֶר וַיְשַׁלְּחוּהָ — שָׁלַח
בַּעֲלוֹת הַשָּׁחַר׃ וַתָּבֹא הָאִשָּׁה — עָלָה בּוֹא
לִפְנוֹת הַבֹּקֶר וַתִּפֹּל פֶּתַח בֵּית — פָּנָה נָפַל
הָאִישׁ אֲשֶׁר אֲדוֹנֶיהָ שָּׁם עַד
הָאוֹר׃ וַיָּקָם אֲדֹנֶיהָ בַּבֹּקֶר וַיִּפְתַּח — קוּם פָּתַח
אֶת דַּלְתוֹת הַבַּיִת וַיֵּצֵא לָלֶכֶת — יָלַךְ
לְדַרְכּוֹ וְהִנֵּה הָאִשָּׁה פִילַגְשׁוֹ — אִישׁ
נֹפֶלֶת פֶּתַח הַבַּיִת וְיָדֶיהָ עַל הַסַּף׃
וַיֹּאמֶר אֵלֶיהָ קוּמִי וְנֵלֵכָה וְאֵין — יָלַךְ
עֹנֶה וַיִּקָּחֶהָ עַל הַחֲמוֹר וַיָּקָם — עָנָה לָקַח
הָאִישׁ וַיֵּלֶךְ לִמְקֹמוֹ׃ וַיָּבֹא אֶל — חָמַר קוּם
בֵּיתוֹ וַיִּקַּח אֶת הַמַּאֲכֶלֶת וַיַּחֲזֵק — קוּם בּוֹא
בְּפִילַגְשׁוֹ וַיְנַתְּחֶהָ לַעֲצָמֶיהָ — לָקַח אָכַל / חָזַק נָתַח
לִשְׁנַיִם עָשָׂר נְתָחִים וַיְשַׁלְּחֶהָ — שָׁנָה שָׁלַח
בְּכֹל גְּבוּל יִשְׂרָאֵל׃ וְהָיָה כָל הָרֹאֶה — גָּבַל
וְאָמַר לֹא נִהְיְתָה וְלֹא נִרְאֲתָה — הָיָה רָאָה
כָּזֹאת לְמִיּוֹם עֲלוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל — עָלָה
מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם עַד הַיּוֹם הַזֶּה
שִׂימוּ לָכֶם עָלֶיהָ עֻצוּ וְדַבֵּרוּ׃ — שׂוּם עוּץ

Cap. xx.

וַיֵּצְאוּ כָּל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל

lii belial.i.absq; iugo & circūdātes domū senis: fores pulsare ceperunt clamantes ad dominum domus atq; dicentes. Educ virum qui ingressus ē domum tuam vt abutamur eo. Egressusq; est ad eos senex & ait. Nolite fratres nolite facere malum hoc: quia ingressus est homo hospitium meū: & cessate ab hac stulticia. Habeo filiam virginem & hic hō habet cōcubinā: educam eas ad vos vt hūilietis eas & vr̄am libidinē cōpleatis: tantum obsecro ne scelus hoc cōtra naturam operemini in virum. Nolebāt acqescere sermonibus illius. Qđ cernēs homo eduxit ad eos concubinam suam & eis tradidit illudendam. Qua cum tota nocte abusi essēt: dimiserunt eam mane. At mulier recedentibus tenebris venit ad ostium domus vbi manebat dominus suus: & ibi corruit. Mane facto surrexit homo & aperuit ostium vt ceptam expleret viam: & ecce concubina eius iacebat ante ostiū sparsis in limine manibus. Cui ille putans eā quiescere loq̄batur. Surge vt ābulemus. Qua nihil rn̄dēte intelligēs q̄ erat mortua: tulit eā & imposuit asino. reuersusq; est in domū suā. Quam cū eēt igressus arripuit gladiū: & cadauer vxoris cum ossibus suis in duodecim partes ac frusta concidens misit in oēs terminos israel. Quod cū vidissent singuli cōclamabant. Nūq; res talis facta est in israel ex eo die quo ascēderunt patres nostri de egypto vsq; in presens tps. ferte sententiā & in cōe decernite quid facto opus sit. 20.

Egressi itaq; sunt omnes filii israel:

iniquorum circūdederūt domū ꝛ pulsauerūt ad
παρανόμων περιεκύκλωσαν τὴν οἰκίαν καὶ ἔκρουσαν ἐπὶ
hostiū: ꝛ dixerūt ad virum dn̄m domus
τὴν θύραν, καὶ εἶπον πρὸς τὸν ἄνδρα τὸν κύριον τῆς οἰκίας
senem dicētes: educ virum qui intra
τὸν πρεσβύτην λέγοντες, ἐξάγαγε τὸν ἄνδρα τὸν εἰσελθόν-
uit in domū tuā: vt cognoscamꝰ eū. ꝛ egressus ē ad e-
τα εἰς τὴν οἰκίαν σου, ἵνα γνῶμεν αὐτόν. καὶ ἐξῆλθεν πρὸς αὐ-
os vir dn̄s domus: ꝛ dixit ad eos:
τοὺς ὁ ἀνὴρ ὁ κύριος τῆς οἰκίας, καὶ εἶπεν πρὸς αὐτούς,
nequaq̄ fratres mei ne malū faciatis postq̄ intra
μηδαμῶς ἀδελφοί μου μὴ πονηρεύσησθε, μετὰ τὸ εἰσελ-
uit vir hic in domū meā: ne faciatis
θεῖν τὸν ἄνδρα τοῦτον εἰς τὴν οἰκίαν μου, μὴ ποιήσητε
stulticiā hāc. ecce filia mea virgo ꝛ
τὴν ἀφροσύνην ταύτην. ἰδοὺ θυγάτηρ μου ἡ παρθένος καὶ
concubina: educā iā eas: ꝛ humiliate illas:
ἡ παλλακή, ἐξάξω δὴ αὐτάς, καὶ ταπεινώσατε αὐτάς,
ꝛ facite eis bonū in oculis vr̄is: ꝛ
καὶ ποιήσατε αὐταῖς τὸ ἀγαθὸν ἐν ὀφθαλμοῖς ὑμῶν, καὶ
viro huic ne faciatis verbū insipiētie
τῷ ἀνδρὶ τούτῳ μὴ ποιήσητε τὸ ῥῆμα τῆς ἀφροσύνης
huius. ꝛ nō voluerūt viri audire eum:
ταύτης. καὶ οὐκ ἠθέλησαν οἱ ἄνδρες ἀκοῦσαι αὐτοῦ,
ꝛ apprehendit vir cōcubinā ꝛ eduxit e-
καὶ ἐπελάβετο ὁ ἀνὴρ τῆς παλλακῆς καὶ ἐξήγαγεν αὐ-
am ad illos extra. ꝛ cognouerūt eam: ꝛ illuse-
τὴν πρὸς αὐτοὺς ἔξω. καὶ ἔγνωσαν αὐτήν, καὶ ἐνέπαι-
runt ei totam noctē vsq; ad mane. ꝛ dimise-
ξαν αὐτῇ ὅλην τὴν νύκτα ἕως τὸ πρωΐ. καὶ ἐξαπέστει-
runt eam simul cū ascensu auroꝛe. ꝛ venit mulier
λαν αὐτὴν ἅμα τῷ ἀναβῆναι τὸν ὄρθρον. καὶ ἦλθεν ἡ γυνὴ
mane ꝛ corruit ad hostiū portici
τὸ πρωῒ καὶ ἔπεσεν παρὰ τὴν θύραν τοῦ πυλῶνος τοῦ
domus viri vbi erat dn̄s suus ibi vsq; quo dilucu-
οἴκου τοῦ ἀνδρὸς οὗ ἦν ὁ κύριος αὐτῆς ἐκεῖ ἕως οὗ διέφαυ-
lū fuit. ꝛ surrexit dn̄s eius mane ꝛ aperuit
σεν. καὶ ἀνέστη ὁ κύριος αὐτῆς τὸ πρωῒ καὶ ἤνοιξεν τὰς
foꝛes domus: ꝛ exiuit vt discederet in
θύρας τοῦ οἴκου, καὶ ἐξῆλθεν τοῦ ἀπελθεῖν εἰς τὴν
viā suam. ꝛ ecce mulier concubina eius ia-
ὁδὸν αὐτοῦ. καὶ ἰδοὺ ἡ γυνὴ ἡ παλλακὴ αὐτοῦ πε-
cens apud poꝛtam: ꝛ manus eius ad
πτωκυῖα παρὰ τὴν θύραν, καὶ αἱ χεῖρες αὐτῆς ἐπὶ
limen. ꝛ dixit ad eam: surge ꝛ a-
τὸ πρόθυρον. καὶ εἶπεν πρὸς αὐτήν, ἀνάστηθι καὶ ἀπ-
beamus. ꝛ non respōdit ei sed mortua erat.
έλθωμεν. καὶ οὐκ ἀπεκρίθη αὐτῷ ἀλλὰ ἐτεθνήκει.
ꝛ tulit eam sup asinum: ꝛ surrexit
καὶ ἀνέλαβεν αὐτὴν ἐπὶ τὸ ὑποζύγιον, καὶ ἀνέστη ὁ
vir ꝛ reuersus est in locū suū. ꝛ ingres-
ἀνὴρ καὶ ἀπῆλθεν εἰς τὸν τόπον αὐτοῦ. καὶ εἰσῆλ-
sus ē in domū suam ꝛ arripuit gladium ꝛ
θεν εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ καὶ ἔλαβεν μάχαιραν καὶ
cepit cōcubinā suā: ꝛ mēbratim diuisit eā
ἐπελάβετο τῆς παλλακῆς αὐτοῦ, καὶ ἐμέλισεν αὐτὴν
per ossa eius in duodecim partes: ꝛ misit
κατὰ τὰ ὀστᾶ αὐτῆς εἰς δώδεκα μερίδας, καὶ ἐξαπέστειλεν
ea in oēs tribus israel. ꝛ factū est oīs
αὐτὰ εἰς πάσας φυλὰς Ἰσραήλ. καὶ ἐγένετο πᾶς ὁ
vidēs dicebat: neq; factū est neq; visū est sic a
ὁρῶν ἔλεγεν, οὔτε ἐγενήθη οὔτε ὤφθη οὕτως ἀπὸ τῆς
die ascensionis filioꝝ israel de terra egypti vsq; ad
ἡμέρας ἀναβάσεως υἱῶν Ἰσραὴλ ἐκ γῆς Αἰγύπτου ἕως
diem hanc. ferte iā vobis pꝛo ipsa
τῆς ἡμέρας ταύτης. θέσθε δὴ ἑαυτοῖς περὶ αὐτῆς
sententiā ꝛ loquimini.
βουλὴν καὶ λαλήσατε.

Ca.20.

Et egressi sūt omnes filii israel
Καὶ ἐξῆλθον πάντες οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ

& congregata eſt ſynagoga vt vir vnus de dan &
καὶ ἐξεκκλησιάσθη ἡ συναγωγὴ ὡς ἀνὴρ εἷς ἀπὸ δὰν καὶ
vſq; berſabee & terra galaad ad dn̄m in maſ
ἕως βηρσαβεὲ καὶ γῆς γαλαὰδ πρὸς κύριον εἰς μασ
ſepha: & ſtetit regio omnis populi omnes
σηφά, καὶ ἔστη τὸ κλίμα παντὸς τοῦ λαοῦ πᾶσαι
tribus iſrael in congregatione populi dei
αἱ φυλαὶ ἰσραὴλ ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ τοῦ λαοῦ τοῦ θεοῦ
quadringenta milia virorū peditū educentiū gla
τετρακόσιαι χιλιάδες ἀνδρῶν πεζῶν σπωμένων ῥομ
dium. & audierunt filij beniamin: q̄ aſcenderunt
φαίαν. καὶ ἤκουσαν οἱ υἱοὶ βενιαμὶν, ὅτι ἀνέβησαν οἱ
filij iſrael in maſſepha: & dixerūt filij iſrael
υἱοὶ ἰσραὴλ εἰς μασσηφά, καὶ εἶπαν οἱ υἱοὶ ἰσραὴλ
loquimini vbi factū ē malum hoc? & reſpondit
λαλήσατε ποῦ ἐγένετο ἡ κακία αὕτη; καὶ ἀπεκρίθη
vir leuita vir mulieris interfecte
ὁ ἀνὴρ ὁ λευίτης ὁ ἀνὴρ τῆς γυναικὸς τῆς πεφονευμένης,
& dixit: in gabaa beniamin veni ego & con
καὶ εἶπεν, εἰς γαβαὰ τῆς βενιαμὶν ἦλθον ἐγὼ καὶ ἡ
cubina mea vt diuertam: & inſurrexerūt ꝯ me
παλλακή μου τοῦ καταλῦσαι, καὶ ἀνέστησαν ἐπ' ἐμὲ
viri q̄ gabaa: & circūdederūt cōtra me
οἱ ἄνδρες οἱ τῆς γαβαά, καὶ περιεκύκλωσαν ἐπ' ἐμὲ
domum nocte: & me voluerūt occidere: &
τὴν οἰκίαν νυκτός, καὶ ἐμὲ ἠθέλησαν ἀποκτεῖναι, καὶ
concubinā meā humiliauerūt & illuſerūt ei:
τὴν παλλακήν μου ἐταπείνωσαν καὶ ἐνέπαιξαν αὐ
& mortua eſt. & accepi cōcubinā
τῇ, καὶ ἀπέθανεν. καὶ ἐπελαβόμην τῆς παλλακῆς
meā: & infruſta cōcidi eā & miſi in oēm
μου, καὶ ἐμέλισα αὐτὴν καὶ ἐξαπέστειλα ἐν παντὶ
terminū poſſeſſionis iſrael: qm̄ fecerūt nefas
ὁρίῳ κληρονομίας ἰσραήλ, ὅτι ἐποίησαν ἀφροσύνην
in iſrael. ecce oēs vos filij iſrael date vo
ἐν ἰσραήλ. ἰδοὺ πάντες ὑμεῖς οἱ υἱοὶ ἰσραὴλ δότε ἑαυ
bis ſermonē & cōſiliū hic. & ſurrexit oīs pp̄ſs
τοῖς λόγον καὶ βουλὴν ὧδε. καὶ ἀνέστη πᾶς ὁ λαὸς
vt vir vn⁹ dicēs: non ingrediemur vir in
ὡς ἀνὴρ εἷς λέγων, οὐκ εἰσελευσόμεθα ἀνὴρ εἰς τὸ
tabernaculū ſuū & non declinabim⁹ vir in domū
σκήνωμα αὐτοῦ καὶ οὐκ ἐκκλινοῦμεν ἀνὴρ εἰς τὸν οἶκον
ſuam. & nunc verbū hoc qđ faciemus gabaa:
B αὐτοῦ· καὶ νῦν τὸ ῥῆμα τοῦτο ὃ ποιήσομεν τῇ γαβαά,
aſcendemus cōtra eā in ſorte. & accipiamus de
ἀναβησόμεθα ἐπ' αὐτὴν ἐν κλήρῳ. καὶ ληψόμεθα δέ
cem viros centum ex oīb⁹ tribubus
κα ἄνδρας τοῖς ἑκατὸν ταῖς πάσαις φυλαῖς τοῦ
iſrael: & centū de mille: & mille
ἰσραήλ, καὶ ἑκατὸν τοῖς χιλίοις, καὶ χιλίους τοῖς
de decē milibus ad accipiēdū cibaria pp̄ſo ad pficiēdū
μυρίοις λαβεῖν ἐπισιτισμὸν τῷ λαῷ ἐπιτελέσαι τοῖς
intrantibus gabaa beniamin iuxta om
εἰσπορευομένοις τῇ γαβαὰ τοῦ βενιαμὶν κατὰ πᾶ-
ne ſcelus qđ fecit in iſrael. & ꝯgre
σαν τὴν ἀφροσύνην ἣν ἐποίησεν ἐν ἰσραήλ. καὶ συ
gat⁹ eſt oīs vir ad ciuitatē q̄ſi vir vnus euntes.
νήχθη πᾶς ἀνὴρ εἰς τὴν πόλιν ὡς ἀνὴρ εἷς ἐρχόμενοι.
& miſerunt tribus iſrael viros in oēm
καὶ ἐξαπέστειλαν αἱ φυλαὶ ἰσραὴλ ἄνδρας ἐν πάσῃ
tribū beniamin dicētes: quod ſcelus hoc fa-
φυλῇ βενιαμὶν λέγοντες, τίς ἡ κακία αὕτη ἡ γενο-
ctum in vobis? & nūc tradite viros im
μένη ἐν ὑμῖν, καὶ νῦν δότε τοὺς ἄνδρας τοὺς ἀσε-
pios qui in gabaa: & occidemus eos: & au
βεῖς τοὺς ἐν γαβαά, καὶ θανατώσομεν αὐτούς, καὶ ἐξα
feremus malū de iſrael. & non
ροῦμεν κακίαν ἐξ ἰσραήλ. καὶ οὐκ

&pariter cōgregati q̄ſi vir vnus de dan vſq; Berſabee: & terra galaad ad dn̄m in maſpha: omnes quoq; anguli populorū & cuncte tribus iſrael in eccleſiam populi dei cōuenerūt quadringenta milia peditum pugnatorum. Nec latuit filios beniamin q̄ aſcēdiſſent filii iſrael in maſpha. Interrogatuſq; leuita maritus mulieris interfecte quō tm̄ ſcelus perpetratum eſſet. reſpondit. Veni in gabaa beniamin cum vxore mea: illucq; diuerti. Et ecce hoīes ciuitatis illius circundederunt nocte domū in q̄ manebam volentes me occidere: & vxorē meā incredibili furore libidinis vexātes dēiq; mortua eſt. Quā arreptā i fruſta cōcidi: miſiq; partes in oēs termios poſſeſſiōis veſtre: quia nunq̄ tm̄ nephas & tā grāde piaculū factū ē in iſrael. Adeſtis oēs filii iſrael decernite qđ facere debeatis. Stāſq; oīs populus & q̄ſi vnius hoīs ſermōe rn̄dit. Nō recedemus in tabernacula nr̄a: nec ſuā q̄ſq̄ītrabit domum: ſed hoc cōtra gabaa in cōe faciemus. Decem viri eligantur e centum ex omnibus tribubus iſrael: & cētū de mille & mille de decem milibus: vt cōportēt exercitui cibaria & poſſimus pugnare contra gabaa beniamin & reddere ei p ſcelere qđ meretur. Conueniteq; vniuerſus iſrael ad ciuitatē quaſi hō vnus eadē mēte vnoq; conſilio: & miſerunt nūcios ad omnē tribū beniamin qui dicerent. Cur tantum nephas i vobis repertum eſt? Tradite homines de gabaa q hoc flagitium ppetrarūt vt moriātur: & auferatur malū de iſrael. Qui noluerūt

קהל נצר | ותקהל העדה כאיש אחד למדן
ועד באר שבע וארץ הגלעד
נצב פנה | אל יהוה המצפה: ויתיצבו פנות
כל העם כל שבטי ישראל בקהל
רבע | עם האלהים ארבע מאות אלף
שמע | איש רגלי שלף חרב: וישמעו
עלה | בני בנימן כי עלו בני ישראל
אמר | המצפה ויאמרו בני ישראל
רוע | דברו איכה נהיתה הרעה הזאת:
איש | ויען האיש הלוי איש האשה
רצח | הנרצחה ויאמר הגבעתה אשר
בוא | לבנימן באתי אני ופילגשי ללון:
קום סבב | ויקמו עלי בעלי הגבעה ויסבו
דמה | עלי את הבית לילה אתי דמו
ענה מות | להרג ואת פילגשי ענו ותמת:
נתח שלח | ואחז בפילגשי ואנתחה ואשלחה
עשה | בכל שדה נחלת ישראל כי עשו
זמם | זמה ונבלה בישראל: הנה כלכם
יהב יעץ | בני ישראל הבו לכם דבר ועצה
הלם | הלום: ויקם כל העם כאיש אחד
הלך | לאמר לא נלך איש לאהלו
סור | ולא נסור איש לביתו: ועתה זה
עשה | הדבר אשר נעשה לגבעה עליה
גרל | בגורל: ולקחנו עשרה אנשים
למאה לכל שבטי ישראל ומאה
לקח | לאלף ואלף לרבבה לקחת
צור עשה | צדה לעם לעשות לבואם לגבע
בנימן ככל הנבלה אשר עשה
אסף | בישראל: ויאסף כל איש
ישראל אל העיר כאיש אחד
שלח | חברים: וישלחו שבטי ישראל
אנשים בכל שבטי בנימן לאמר
רוע היה | מה הרעה הזאת אשר נהיתה
נתן | בכם: ועתה תנו את האנשים בני
בל סות | בליעל אשר בגבעה ונמיתם
בער רוע | ונבערה רעה מישראל ולא

אבו בני בנימן לשמע בקול   אבה
אחיהם בני ישראל: ויאספו בני   אסף
בנימן מן הערים הגבעתה לצאת   עיר יצא
למלחמה עם בני ישראל: לחם
ויתפקדו בני בנימן ביום ההוא   פקד
מהערים עשרים וששה אלף
איש שלף חרב לבד מישבי
הגבעה התפקדו שבע מאות איש   מאה
בחור: מכל העם הזה שבע מאות   בחר
איש בחור אטר יד ימינו כל   ימן
זה קלע באבן אל השערה ולא
יחטא: ואיש ישראל התפקדו   חטא
לבד מבנימן ארבע מאות אלף   בדד, בלע
איש שלף חרב כל זה איש
מלחמה: ויקמו ויעלו בית אל   קום עלה
וישאלו באלהים ויאמרו בני   שאל
ישראל מי יעלה לנו בתחלה   חלל
למלחמה עם בני בנימן ויאמר
יהוה יהודה בתחלה: ויקומו בני
ישראל בבקר ויחנו על הגבעה: חנה
ויצא איש ישראל למלחמה עם
בנימן ויערכו אתם איש ישראל   ערך
מלחמה אל הגבעה: ויצאו בני
בנימן מן הגבעה וישחיתו   שחת
בישראל ביום ההוא שנים   שנה
ועשרים אלף איש ארצה: ויתחזק   חזק
העם איש ישראל ויספו לערך
מלחמה במקום אשר ערכו שם   קום
ביום הראשון: ויעלו בני
ישראל ויבכו לפני יהוה עד   בכה
הערב וישאלו ביהוה לאמר
האוסיף לגשת למלחמה עם בני   יסף נגש
בנימן אחי ויאמר יהוה עלו אליו:
ויקרבו בני ישראל אל בני   קרב
בנימן ביום השני: ויצא בנימן   שנה
לקראתם מן הגבעה ביום השני

fratrum suorum filiorum israel audire mandatum: sed ex cūctis vrbibus q̄ sortis sue erāt cōuenerunt in gabaa: vt illis ferrēt auxiliū & cōtra vniuersū pplm̄ isrl̄ dimicarēt. Inuētiq; sunt viginti quinq; milia de beniamin educentiū gladiū. preter habitatores gabaa. qui septingēti erant viri fortissimi ita sinistra vt dextra preliantes: & sic fundis lapides ad certū iacientes: vt capillū quoq; possent pcutere: & nequaq̄ in alterā ptē ictus lapidis deferretur. Viroꝝ quoq; israel absq; filiis bēiami inuenta sūt q̄dringēta milia educētiū gladios & paratorū ad pugnā: q surgentes venerūt in domū dei: hoc est in sylo: cōsuluerūtq; deū atq; dixerūt. Quis erit in exercitu nr̄o princeps certamīs cōtra filios beniamin? Quibus rn̄dit dn̄s: iudas sit dux vr̄: statimq; filii israel surgētes mane castrametati sūt iuxta gabaa: & inde pcedentes ad pugnam contra beniamin: vrbem oppugnare ceperunt. Egressiq; filii beniamī de gabaa occiderunt de filiis israel die illo viginti duo milia viroꝝ. Rursum filii israel & fortitudine & numero confidentes: in eodē loco ī quo prius certauerūt aciem direxerunt: ita tamen vt prius ascenderent & flerent corā dn̄o vsq; ad noctē cōsulerentq; eū & dicerēt. Debemus vltra procedere ad dimicādū contra filios beniamin frēs nostros: an nō? Quibus ille rn̄dit. Ascēdite ad eos & inite certamē. Cūq; filii isrl̄ altera die cōtra filios beniamī ad p̄liū processissent: eruperūt filii beniamin de portis gabaa: & occurrentes eis

voluerūt beniamin audire vocem fra
ἠθέλησαν βενιαμὶν εἰσακοῦσαι τῆς φωνῆς τῶν ἀδελ-
trum filioꝝ israel. & conuenerunt filii benia
φῶν τῶν υἱῶν ἰσραήλ. καὶ συνήχθησαν οἱ υἱοὶ βενια
min de vrbibus eoꝝ in gabaa egredi vt
μὶν ἐκ τῶν πόλεων αὐτῶν εἰς γαβαὰ ἐξελθεῖν τοῦ
pugnent cum filiis israel. & recēsiti sunt
πολεμῆσαι μετὰ υἱῶν ἰσραήλ. καὶ ἐπεσκέπησαν οἱ
filii beniamin in die illo de ciuitatib9: vigin
υἱοὶ βενιαμὶν ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἐκ τῶν πόλεων, εἴκο
ti & quinq; milia viroꝝ educentiū gladiū
σι καὶ πέντε χιλιάδες ἀνδρῶν σπωμένων ῥομφαίαν
preter eos qui habitant gabaa. hi qui re
χωρὶς τῶν κατοικούντων τὴν γαβαά. οὗτοι δὲ ἐπε-
censiti sunt septigenti viri iuuenes electi ex
σκέπησαν ἑπτακόσιοι ἄνδρες νεανίσκοι ἐκλεκτοὶ ἐκ
vniuerso populo ambidexteri: omnes hi
πάσης τοῦ λαοῦ ἀμφοτεροδέξιοι, πάντες οὗτοι
fundatores iaculantes lapides ad capillum & nō
σφενδονῆται βάλλοντες λίθους πρὸς τὴν τρίχα καὶ οὐ
aberrantes. & omnis vir israel recensiti
διαμαρτάνοντες. καὶ πᾶς ἀνὴρ ἰσραὴλ ἐπεσκέπη-
sunt absq; filiis beniamin quadringenta milia
σαν χωρὶς τῶν υἱῶν βενιαμὶν τετρακόσιαι χιλιάδες
viroꝝ educentium gladium omnes hi viri
ἀνδρῶν σπωμένων ῥομφαίαν πάντες οὗτοι ἄνδρες
bellicosi. & surrexerūt & ascenderūt in bethel
πολεμισταί. καὶ ἀνέστησαν καὶ ἀνέβησαν εἰς βαιθὴλ
& interrogauerūt in deo. & dixerūt filii isra
καὶ ἐπηρώτησαν ἐν τῷ θεῷ. καὶ εἶπαν υἱοὶ ἰσρα
el: quis ascendet nobis dux ad pugnādū cū
ήλ, τίς ἀναβήσεται ἡμῖν ἀφηγούμενος πολεμῆσαι με
filiis beniamin? & dixit dn̄s: iudas ascen
τὰ υἱῶν βενιαμίν; καὶ εἶπεν κύριος, ἰούδας ἀναβήσε
det dux. & surrexerūt filii israel ma
ται ἀφηγούμενος. καὶ ἀνέστησαν οἱ υἱοὶ ἰσραὴλ τὸ
ne: & castrametati sūt in gabaa. & egressi sūt
πρωΐ, καὶ παρενέβαλον ἐπὶ τὴν γαβαά. καὶ ἐξῆλθον
vir israel in bellum cum beniamin. & castra-
ἀνὴρ ἰσραὴλ εἰς πόλεμον μετὰ βενιαμίν. καὶ παρε-
metati sunt cum ipsis vir israel in bellum cōtra
τάξαντο μετ' αὐτῶν ἀνὴρ ἰσραὴλ εἰς πόλεμον πρὸς
gabaa. & exierūt filii beniamin de vrbe:
τὴν γαβαά. καὶ ἐξῆλθον οἱ υἱοὶ βενιαμὶν ἐκ τῆς πόλεως,
& occiderūt in israel in die illa duo &
καὶ διέφθειραν ἐν ἰσραὴλ ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ δύο καὶ
viginti milia viroꝝ sup terrā. & cōfortati sunt
εἴκοσι χιλιάδας ἀνδρῶν ἐπὶ τὴν γῆν. καὶ ἐνίσχυσαν ὁ
pplus vir israel & adiecerunt ordinare bel
λαὸς ἀνὴρ ἰσραὴλ καὶ προσέθεντο παρατάξασθαι πό
lum in loco quo ordinauerant illic in die
λεμον ἐν τῷ τόπῳ ᾧ παρετάξαντο ἐκεῖ ἐν τῇ ἡμέ-
prima. & ascenderūt filii israel & plorauc
ρᾳ τῇ πρώτῃ. καὶ ἀνέβησαν οἱ υἱοὶ ἰσραὴλ καὶ ἔκλαυ
runt coram dn̄o vsq; ad vesperā. & interrogauerūt
σαν ἐνώπιον κυρίου ἕως ἑσπέρας. καὶ ἐπηρώτησαν
in dn̄o dicētes: si addam appropinquare in bel
ἐν κυρίῳ λέγοντες, εἰ προσθῶ προσεγγίσαι εἰς πό-
lum cū filiis beniamin fratris mei? &
λεμον μετὰ υἱῶν βενιαμὶν τοῦ ἀδελφοῦ μου; καὶ
dixit dn̄s: ascendite ad eum. & accesserunt
εἶπεν κύριος, ἀνάβητε πρὸς αὐτόν. καὶ προσήλθοσαν
filii israel cōtra filios beniamin in die
οἱ υἱοὶ ἰσραὴλ πρὸς υἱοὺς βενιαμὶν ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ
secunda. & exiuit beniamin in occursum eo-
δευτέρᾳ. καὶ ἐξῆλθεν βενιαμὶν εἰς ἀπάντησιν αὐ-
rum de gabaa in die secunda:
τῶν ἐκ τῆς γαβαὰ ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ δευτέρᾳ,

τ occiderūt adhuc de pp̄lo octo τ decem mi
καὶ διέφθειραν ἔτι ἐκ τοῦ λαοῦ ὀκτωκαίδεκα χιλιά-
lia virorū sup terrā: oēs hi educētes
δας ἀνδρῶν ἐπὶ τὴν γῆν, πάντες οὗτοι ἐσπασμένοι
gladium. τ ascenderūt oēs filij israel
ῥομφαίαν. καὶ ἀνέβησαν πάντες οἱ υἱοὶ ἰσραὴλ
τ ois pp̄lo: τ venerūt in bethel τ plorauerunt
καὶ πᾶς ὁ λαός, καὶ ἦλθοσαν εἰς βαιθὴλ καὶ ἔκλαυ-
runt: τ sederūt illic corā dño. τ ieiuna-
σαν, καὶ ἐκάθησαν ἐκεῖ ἔναντι κυρίου. καὶ ἐνήστευ-
D
uerūt in die illo vsq ad vesperā: τ obtulerūt
σαν ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἕως ἑσπέρας, καὶ ἀνήνεγκαν
holocaustum salutatiōis corā dño. τ interrogauerūt
ὁλοκαύτωμα σωτηρίου ἔναντι κυρίου. καὶ ἐπηρώτησαν
filij israel in dño τ illic arca testamēti
οἱ υἱοὶ ἰσραὴλ ἐν κυρίῳ καὶ ἐκεῖ ἡ κιβωτὸς διαθήκης
dñi in diebus illis: τ phinees fili⁹ elea
κυρίου ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις, καὶ φινεὲς υἱὸς ἐλεά-
zar filij aaron astās corā ea in
ζαρ υἱοῦ ἀαρὼν παρεστηκὼς ἐνώπιον αὐτῆς ἐν ταῖς ἡ-
diebus illis dicēs: si addam vltra exire in
μέραις ἐκείναις λέγων, εἰ προσθήσω ἔτι ἐξελθεῖν εἰς
bellum cū filijs beniamin fratris mei an
πόλεμον μετὰ υἱῶν βενιαμὶν τοῦ ἀδελφοῦ μου ἢ
C
cessabo? τ dixit dñs ascēdite τ cras tra
κοπάσω; καὶ εἶπεν κύριος ἀνάβητε καὶ αὔριον παρα-
dam eū in manū tuā. τ posuerūt filij isra-
δώσω αὐτὸν ἐν τῇ χειρί σου. καὶ ἔθηκαν οἱ υἱοὶ ἰσρα-
el insidias in gabaa in circuitu: τ ascenderūt filij
ὴλ ἔνεδρα ἐν τῇ γαβαὰ κύκλῳ, καὶ ἀνέβησαν οἱ υἱοὶ
israel cōtra beniamin in die tertio: τ
ἰσραὴλ πρὸς τὸν βενιαμὶν ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ τρίτῃ, καὶ
exercitū eduxerūt cōtra gabaa sicut semel τ semel.
παρετάξαντο πρὸς τὴν γαβαὰ καθὼς ἅπαξ καὶ ἅπαξ.
τ exierūt filij beniamin in occursum populi τ
καὶ ἐξῆλθον οἱ υἱοὶ βενιαμὶν εἰς ἀπάντησιν τοῦ λαοῦ καὶ
attracti sunt de ciuitate. τ ceperūt pcutere
ἐξειλκύσθησαν ἐκ τῆς πόλεως. καὶ ἤρξαντο τύπτειν
de pp̄lo vulneratos sicut semel τ semel in
ἐκ τοῦ λαοῦ τραυματίας καθὼς ἅπαξ καὶ ἅπαξ ἐν
vijs: quaꝝ est vna ascendens in bethel τ
ταῖς ὁδοῖς, ὧν ἐστὶ μία ἀναβαίνουσα εἰς βαιθὴλ καὶ
vna ascendens in gabaa: quasi triginta viros
μία ἀναβαίνουσα εἰς γαβαά, ὡσεὶ τριάκοντα ἄνδρας
in israel. τ dixerūt filij beniamin interficiū-
ἐν τῷ ἰσραήλ. καὶ εἶπαν οἱ υἱοὶ βενιαμὶν προσκόπτου-
tur ipsi coram nobis sicut prius. τ fi-
σιν αὐτοὶ ἐνώπιον ἡμῶν καθὼς ἔμπροσθεν. καὶ οἱ υἱ-
lij israel dixerūt: fugiamus τ educamus eos
οὶ ἰσραὴλ εἶπαν, φύγωμεν καὶ ἐκσπάσωμεν αὐτοὺς
de vrbe in vias. τ ois vir isra-
ἐκ τῆς πόλεως εἰς τὰς ὁδούς. καὶ πᾶς ἀνὴρ ἰσρα-
el surrexit de loco suo τ eduxerūt aciē in
ὴλ ἀνέστη ἐκ τοῦ τόπου αὐτοῦ καὶ παρετάξαντο ἐν
baalthamar: τ insidie israel pugnabāt de
βααλθαμάρ, καὶ τὸ ἔνεδρον ἰσραὴλ ἐπάλαιεν ἐκ τοῦ
loco suo ab occidēte gabaa. τ vene-
τόπου αὐτοῦ ἀπὸ δυσμῶν τῆς γαβαά. καὶ παρε-
runt e regione gabaa decē milia virorū
γένοντο ἐξ ἐναντίας γαβαὰ δέκα χιλιάδες ἀνδρῶν
electoꝝ ex oīmi israel. τ bellum grauatū ē:
ἐκλεκτῶν ἐκ παντὸς ἰσραήλ. καὶ ὁ πόλεμος ἐβαρύνθη,
τ illi nō cognouerūt qm̄ instabat cōtra eos ma-
καὶ αὐτοὶ οὐκ ἔγνωσαν ὅτι ἀφῆπται ἐπ' αὐτοὺς ἡ κα-
lum. τ confudit dñs beniamin in conspe-
κία. καὶ ἐτρόπωσεν κύριος τὸν βενιαμὶν κατὰ πρό-
ctu israel. τ occiderūt
σωπον ἰσραήλ. καὶ διέφθειραν ooooooooooooooooooo

oooooooooooooooooooooooooooooooooooooooo oo oooo

tanta illos cede bachati sunt: vt decem & octo milia virorū educētiū gladiū prosternerēt. Quamobrem omnes filii israel venerunt in domū dei: & sedentes flebant corā dño. Ieiunaueruntq; die illo vsq; ad vesperam & obtulerūt ei holocausta atq; pacificas victimas & sup statu suo interrogauerūt. Eo tp̄e ibi erat arca federis dei & phinees filius eleazari filii aarō ppositus domus. Consuluerunt igitur dominū atq; dixerūt. exire vltra debemus ad pugnā contra filios beniamin fratres nr̄os an quiescere? Quibus ait dñs. Ascendite. Cras enim tradā eos in manꝰ vr̄as. Posuerūtq; filii israel insidias p circuitū vrbis gabaa: & tertia vice sicut semel & bis cōtra beniamin exercitū pduxerūt. Sed & filii beniami audacter erūperūt de ciuitate & fugientes aduersarios longius persecuti sunt: ita vt vulnerarent ex eis sicut primo die & secundo & cederent per duas semitas vertentes terga quarum vna ferebatur in bethel: & altera in gabaa: atq; prosternerent triginta circiter viros. Putauerunt enī solito eos more cedere. Qui fugam arte simulantes inierunt consilium vt abstraherent eos de ciuitate & quasi fugientes ad supradictas semitas perducerent. Omnes itaq; filii israel surgentes de sedibus suis: tetenderunt aciem in loco qui vocatur baalthamar: insidie quoq; que circa vrbem erant paulatim se aperire ceperunt & ab occidentali vrbis parte procedere. Sed & alia decem milia virorum de vniuerso israel habitatores vrbis ad certamina prouocabant: ingrauatumq; est bellum contra filios beniamin: & non intellexerūt q ex omni parte illis instaret interitus. Percussitq; eos dñs in cōspectu filiorū isrl: & iterfecerūt

וישחיתו בבני ישראל עוד — שחת
שמנת עשר אלף איש ארצה
כל אלה שלפי חרב: ויעלו כל
בני ישראל וכל העם ויבאו בית — בוא
אל ויבכו וישבו שם לפני יהוה — בכה פנה
ויצמו ביום ההוא עד הערב — צום
ויעלו עלות ושלמים לפני
יהוה: וישאלו בני ישראל ביהוה — שאל
ושם ארון ברית האלהים בימים — ארן ברת
ההם: ופינחס בן אלעזר בן אהרן — יום
עמד לפניו בימים ההם לאמר
האוסף עוד לצאת למלחמה — יסף יצא
עם בני בנימן אחי אם אחדל — לחם חדל
ויאמר יהוה עלו כי מחר — עלה
אתננו בידך: וישם ישראל — נתן שום
ארבים אל הגבעה סביב: ויעלו — סבב
בני ישראל אל בני בנימן ביום
השלישי ויערכו אל הגבעה — שלש ערך
כפעם בפעם: ויצאו בני בנימן
לקראת העם הנתקו מן העיר — נתק
ויחלו להכות מהעם חללים — חלל נכה
כפעם בפעם במסלות אשר — סלל
אחת עלה בית אל ואחת
גבעתה בשדה כשלשים איש
בישראל: ויאמרו בני בנימן — אמר
נגפים הם לפנינו כבראשנה — פנה
ובני ישראל אמרו ננוסה ונתקנוהו — נוס
מן העיר אל המסלות: וכל איש
ישראל קמו ממקומו ויערכו — קום קום
בבעל תמר וארב ישראל מגיח — ערך נוח
ממקמו ממערה גבע: ויבאו — בוא
מנגד לגבעה עשרת אלפים איש
בחור מכל ישראל והמלחמה — בחר לחם
כבדה והם לא ידעו כי נגעת
עליהם הרעה: ויגף יהוה את — רעע נגף
בנימן לפני ישראל וישחיתו — שחת

בני ישראל בבנימן ביום ההוא
עשרים וחמשה אלף ומאה איש
כל אלה שלף חרב׃ ויראו בני ראה
בנימן כי נגפו ויתנו איש ישראל נתן
מקום לבנימן כי בטחו אל
הארב אשר שמו על הגבעה׃ שום
והארב החישו ויפשטו על חוש פשט
הגבעה וימשך הארב ויך את כל משך נכה
העיר לפי חרב׃ והמועד היה פה יעד
לאיש ישראל עם הארב הרב רבה
להעלותם משאת העשן מן עלה נשא
העיר׃ ויהפך איש ישראל הפך
במלחמה ובנימן החל להכות חלל נכה
חללים באיש ישראל כשלשים
איש כי אמרו אך נגוף נגף הוא נגף
לפנינו כמלחמה הראשנה׃ פנה
והמשאת החלה לעלות מן
העיר עמוד עשן ויפן בנימן עמד פנה
אחריו והנה עלה כליל העיר כלל
השמימה׃ ואיש ישראל הפך
ויבהל איש בנימן כי ראה בהל
כי נגעה עליו הרעה׃ ויפנו רוע
לפני איש ישראל אל דרך המדבר דבר
והמלחמה הדביקתהו ואשר לחם דבק
מהערים משחיתים אותו בתוכו׃ עיר שחת
כתרו את בנימן הרדיפהו מנוחה רדף נוח
הדריכהו עד נכח הגבעה דרך
ממזרח שמש׃ ויפלו מבנימן זרח נפל
שמנה עשר אלף איש את
כל אלה אנשי חיל׃ ויפנו
וינסו המדברה אל סלע נוס
הרמון ויעללהו במסלות עלל סלל
חמשת אלפים איש וידביקו דבק
אחריו עד גדעם ויכו ממנו אלפים נכה
איש׃ ויהי כל הנפלים מבנימן היה
עשרים וחמשה אלף איש

ex eis in illo die ooooo oooooo:oooooooooooooooooo viginti quinq̄ milia & centum viros: oooooooo oēs bellatores & educentes gladiū. Filii aūt beniamī cū se iferiores esse vidissent ceperūt fugere. Q̄d cernentes filii israel dederūt eis ad fugiēdū locū vt ad p̄paratas insidias deuenirent quas iuxta vrbē posuerāt. Qui cū repēte de latibulis surrexisset: & bēiamin terga cedētib⁹ daret: igressi sunt ciuitatē & pcusserunt eā in ore gladii. Signū āt dederant filii israel his quos in isidiis collocauerant vt postq̄ vrbē cepisset: igne accēderēt vt ascendēte in altū fumo captā vrbē demōstrarēt. Q̄d cū cernerēt filii israel in ipso certamine positi: putauerūt ei filii beniamin eos fugere & instātius psēq̄bātur cesis de exercitu eorum triginta viris: vt viderūt quasi colūnā fumi de ciuitate conscēdere: beniamī quoq̄ respiciens retro cū captā cernerēt ciuitatē & flāmas i sublime ferri q prius simulauerāt fugā: versa facie fortius resistebāt. Q̄d cum vidissent filii bēiamī: in fugā versi sunt: & ad viā deserti ire ceperūt: illuc quoq̄ eos aduersariis psēq̄ntib⁹. Sed & hi q vrbē succēderāt occurrerūt eis. atq̄ ita factū ē vt ex vtraq̄ pte ab hostib⁹ cederētur: nec erat vlla reqes moriētiū. Ceciderūt atq̄ pstrati sunt ad oriētalē plagā vrbis gabaa. Fuerūt āt q i eo de loco interfecti sūt decē & octo milia virorū: oēs robustissimi pugnatores. Q̄d cū vidissēt q remāserant de beniamī fugerūt in solitudinē: & pgebant ad petrā cuius vocabulū est rēmō. In illa quoq̄ fuga palantes & i diuersa tēdentes occiderūt quiq̄ milia viros. Et cū vltra tēderēt psecuti sūt eos: & interfecerit ēt alia duo milia. Et sic factum est vt oēs qui ceciderant de beniamin in diuersis locis essent viginti quinq̄ milia pugnatores oo

filii israel in beniamin in die illo vigi
οἱ υἱοὶ ἰσραὴλ ἐν τῷ βενιαμὶν ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ εἰκο
tiquinq̄ milia ꝛ centū viros: omnes hi
σιπέντε χιλιάδας καὶ ἑκατὸν ἄνδρας, πάντες οὗ
educentes gladium. ꝛ viderūt filii beniamin q
τοι σπασάμενοι ῥομφαίαν. καὶ εἶδον οἱ υἱοὶ βενιαμὶν ὅτι
fugati sunt: ꝛ dedit vir israel locū ben
τετρόπωνται, καὶ ἔδωκεν ἀνὴρ ἰσραὴλ τόπον τῷ βε
iamin: qm̄ sperauerūt in insidiis q̄s ꝑparauerāt iuxta
νιαμὶν, ὅτι ἤλπισαν ἐπὶ τὸ ἔνεδρον ὃ ἔταξαν πρὸς
gabaa. ꝛ insidie eruperūt ꝛ effuse sunt
τὴν γαβαά. καὶ τὸ ἔνεδρον ὥρμησεν καὶ ἐξεχύθησαν
contra gabaa: ꝛ abierūt insidie ꝛ per
πρὸς τὴν γαβαά. καὶ ἐπορεύθη τὸ ἔνεδρον καὶ ἐπά
cusserūt totā vrbē in ore gladii. ꝛ si
ταξαν ὅλην τὴν πόλιν ἐν στόματι ῥομφαίας. καὶ ἡ συ
gnum erat viro israel ad insidias: gladius:
ταγὴ ἦν ἀνδρὶ ἰσραὴλ πρὸς τὸ ἔνεδρον, μάχαιρα,
vt eleuarēt ipsi flāmā fumi ab
τοῦ ἀνενέγκαι αὐτοὺς πυρσὸν τοῦ καπνοῦ ἀπὸ τῆς A
vrbe. ꝛ reuersi sunt vir israel in bel
πόλεως. καὶ ἀπέστρεψαν ἀνὴρ ἰσραὴλ ἐν τῷ πολέ
lo. ꝛ beniamin cepit ferire vulnera
μῳ. καὶ βενιαμὶν ἤρξατο τοῦ τύπτειν τραυματί
tos in viro israel q̄si triginta viros qm̄
ας ἐν τῷ ἀνδρὶ ἰσραὴλ ὡς τριάκοντα ἄνδρας, ὅτι
dixerūt verū fugatus fugatur ipse co
εἶπαν πλὴν τροπούμενος τροποῦται αὐτὸς ἐναντί
rā nobis sicut bellū prius. ꝛ flā
ον ἡμῶν καθὼς ὁ πόλεμος ὁ ἔμπροσθεν. καὶ ὁ πυρ
ma incepit ascendere de vrbe colūna fu
σὸς ἤρξατο ἀναβαίνειν ἐκ τῆς πόλεως στῦλος καπ
mi. ꝛ respexit beniamin post se: ꝛ
νοῦ. καὶ ἐπέβλεψεν βενιαμὶν ὀπίσω αὐτοῦ, καὶ
ecce ascēdit cōsumatio vrbis in celū.
ἰδοὺ ἀνέβη συντέλεια τῆς πόλεως εἰς τὸν οὐρανόν.
ꝛ vir israel reuersus est. ꝛ festinauit vir ben
καὶ ἀνὴρ ἰσραὴλ ἀπέστρεψεν. καὶ ἔσπευσεν ἀνὴρ βε
iamin: ꝛ vidit q tetigit se malū. ꝛ
νιαμίν, καὶ εἶδεν ὅτι ἧπται αὐτοῦ ἡ κακία. καὶ
declinauit corā viro israel in viā de
ἔκλινεν ἐνώπιον ἀνδρὸς ἰσραὴλ εἰς τὴν ὁδὸν τῆς ἐρή
serti: ꝛ bellū peruenit eum: ꝛ qui a
μου, καὶ ὁ πόλεμος κατέφθασεν αὐτόν, καὶ οἱ ἀπὸ τῶν
ciuitatib⁹ interfecerūt eum in medio eoꝝ: ꝛ percus
πόλεων διέφθειραν αὐτὸν ἐν μέσῳ αὐτῶν, καὶ κατέ
serunt beniamin. ꝛ psecuti sūt eum post
κοψαν τὸν βενιαμίν. καὶ ἐδίωξαν αὐτὸν καταπαύσας
eum: ꝛ calcauerūt eum vsq̄ ad e regione B
αὐτ. καὶ κατεπάτησαν αὐτὸν ἕως ἐξ ἐναντίας τῆς
gabaa ab oriente solis. ꝛ ceciderūt de
γαβαὰ ἀπὸ ἀνατολῶν ἡλίου. καὶ ἔπεσαν ἐκ τοῦ
beniamin octo ꝛ decē milia viroꝝ. om
βενιαμὶν ὀκτωκαίδεκα χιλιάδες ἀνδρῶν. σύμπαν
nes hi viri potētes. ꝛ declinauerūt ꝛ fuge
τες οὗτοι ἄνδρες δυνατοί. καὶ ἐξέκλιναν καὶ ἔφυ
runt in desertū ad petram remmon.
γον εἰς τὴν ἔρημον πρὸς τὴν πέτραν τὴν ῥεμμών.
ꝛ dispdiderūt eū in viis quinq̄ mi
καὶ ἐκαλαμήσαντο αὐτὸν ἐν ταῖς ὁδοῖς πέντε χιλιά
lia viroꝝ. ꝛ adheserūt post eū vsq̄ ad
δας ἀνδρῶν. καὶ προσεκολλήθησαν ὀπίσω αὐτοῦ ἕως
gadaam: ꝛ percusserūt ex eo duo milia viroꝝ.
γαδαάμ, καὶ ἐπάταξαν ἐξ αὐτοῦ δισχιλίους ἄνδρας.
ꝛ fuerūt omnes qui ceciderūt in beniamin vi
καὶ ἐγένοντο πάντες οἱ πεπτωκότες ἐν τῷ βενιαμὶν εἴ
giti ꝛ quinq̄ milia viroꝝ
κοσι καὶ πέντε χιλιάδες ἀνδρῶν oooooooooooooo C

oooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooo oo

educentiū gladiū in die illo: oēs
σπωμένων ῥομφαίαν ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ, οἱ πάντες
isti viri potētes. ⁊ declinauerūt ⁊ fugerūt in
οὗτοι ἄνδρες δυνατοί. καὶ ἐξέκλιναν καὶ ἔφυγον εἰς
desertū ad petrā remmon sexcēti
τὴν ἔρημον πρὸς τὴν πέτραν τὴν ῥεμμὼν ἑξακόσιοι
viri: ⁊ sederūt in petra remmon quattuor mē
ἄνδρες, καὶ ἐκάθισαν ἐν τῇ πέτρᾳ ῥεμμὼν τετράμη
sib⁹. ⁊ vir israel reuersus est cōtra filios benia
νον. καὶ ἀνὴρ ἰσραὴλ ἀπέστρεψεν εἰς τοὺς υἱοὺς βενια
min: ⁊ percussit eos in ore gladij de
μὶν, καὶ ἐπάταξεν αὐτοὺς ἐν στόματι ῥομφαίας ἀπὸ
vrbe cōsecutiue vsqꝫ ad iumētū vsqꝫ ad oē inuentū in
πόλεως ἑξῆς ἕως κτήνους ἕως παντὸς τοῦ εὑρεθέντος εἰς
omnibus ciuitatibus: ⁊ ciuitates inuen
πάσας τὰς πόλεις, καὶ τὰς πόλεις τὰς εὑρεθεί-
tas miserunt in ignē.
σας ἐξαπέστειλαν ἐν πυρί. Ca. 21.

A Et vir israel iurauit in massepha dicētes:
Καὶ ἀνὴρ ἰσραὴλ ὤμοσεν ἐν μασσηφὰ λέγοντες,
vir ex nobis nō dabit filiam suam ben-
ἀνὴρ ἐξ ἡμῶν οὐ δώσει τὴν θυγατέρα αὐτοῦ τῷ βενι
iamin in vxorē. ⁊ venerūt ppl's in be
αμὶν εἰς γυναῖκα. καὶ παρεγένοντο ὁ λαὸς εἰς βαι-
thel: ⁊ sederūt illic vsqꝫ ad vesperā coram deo
θὴλ, καὶ ἐκάθισαν ἐκεῖ ἕως ἑσπέρας ἐνώπιον τοῦ θε
⁊ leuauerūt vocē suā: ⁊ plorauerūt
οῦ. καὶ ἐπῆραν τὴν φωνὴν αὐτῶν, καὶ ἔκλαυσαν
fletū magnū: ⁊ dixerūt: quare dñe deus israel
κλαυθμὸν μέγαν, καὶ εἶπαν, ἱνατί κύριε ὁ θεὸς ἰσραὴλ
factū est hoc in israel vt recenseretur ho
ἐγενήθη τοῦτο ἐν τῷ ἰσραὴλ τοῦ ἐπισκεπῆναι σήμε
die in israel tribus vna. ⁊ factū est die crasti
ρον ἐν τῷ ἰσραὴλ φυλὴν μίαν. καὶ ἐγένετο τῇ ἐπαύ
na: ⁊ mane surrexerūt ppl's ⁊ extruxerūt illic al
ριον, καὶ ὤρθρισαν ὁ λαὸς καὶ ᾠκοδόμησαν ἐκεῖ θυσι
tare: ⁊ obtulerūt holocausta salutationis.
αστήριον, καὶ ἀνήνεγκαν ὁλοκαυτώματα σωτηρίου.
⁊ dixerūt filij israel quis est qui non ascendit in ec
καὶ εἶπον οἱ υἱοὶ ἰσραὴλ, τίς ὁ μὴ ἀναβὰς ἐν τῇ ἐκ
clesiam de omnibus tribubus israel ad dñm? quia
κλησίᾳ ἐκ πασῶν φυλῶν ἰσραὴλ πρὸς κύριον; ὅτι
iuramētū magnū erat nō ascendēti ad dñm in mas
ὅρκος μέγας ἦν τῷ μὴ ἀναβάντι πρὸς κύριον εἰς μασ
sepha dicētes: morte morietur. ⁊ consola
σηφὰ λέγοντες, θανάτῳ ἀποθανεῖται. καὶ παρεκλή

B ti sunt filij israel de beniamin fratre suo.
θησαν οἱ υἱοὶ ἰσραὴλ περὶ βενιαμὶν τοῦ ἀδελφοῦ αὐ
⁊ dixerūt: ablata est hodie tribus vna de is
τῶν. καὶ εἶπον, ἀφῄρηται σήμερον φυλὴ μία ἐξ ἰσ
rael: quid faciamus ipsis relictis in
ραὴλ, τί ποιήσωμεν αὐτοῖς τοῖς ὑπολειφθεῖσιν εἰς
vxores? ⁊ nos iurauimus dño vt nō
γυναῖκας; καὶ ἡμεῖς ὠμόσαμεν τῷ κυρίῳ τοῦ μὴ
daremus eis de filiabus nr̄is in vxo
δοῦναι αὐτοῖς ἀπὸ τῶν θυγατέρων ἡμῶν εἰς γυναῖ-
res. ⁊ dixerūt que vna tribuū israel: que
κας. καὶ εἶπον τίς μία τῶν φυλῶν ἰσραὴλ, ἥτις
non ascendit ad dñm in massepha? ⁊ ecce non
οὐκ ἀνέβη πρὸς κύριον εἰς μασσηφά; καὶ ἰδοὺ οὐκ
venerāt vir in castra de iabis galaad
ἦλθεν ἀνὴρ εἰς τὴν παρεμβολὴν ἀπὸ ἰαβὶς γαλαὰδ
in contionē. ⁊ recensit' est ppl's: ⁊ ecce
εἰς τὴν ἐκκλησίαν. καὶ ἐπεσκέπη ὁ λαός, καὶ ἰδοὺ
non est illic vir de habitātibus iabis ga
οὐκ ἔστιν ἐκεῖ ἀνὴρ ἀπὸ τῶν κατοικούντων ἰαβὶς γα-
laad. ⁊ miserūt illuc cōgregatio duodecim mi
λαάδ. καὶ ἀπέστειλαν ἐκεῖ ἡ συναγωγὴ δώδεκα χι

C lia viros de filijs exercitus. ⁊ pre
λιάδας ἀνδρῶν ἀπὸ τῶν υἱῶν τῆς δυνάμεως. καὶ ἐνε-
ceperunt eis
τείλαντο αὐτοῖς cccccccccccccccccccccccccccc

ad bella prōptissimi. Remanserūt itaqꝫ de oī numero beniami qui euadere potuerant & fugere in solitudinem sexcenti viri: sederūtqꝫ i petra remmon mensibus quattuor: regressi autem filii israel omnes reliquias ciuitatis a viris vsqꝫ ad iumenta gladio pcusserūt: cūctasqꝫ vrbes: & viculos beniamin vorax flamma cōsūpsit.

21.
Iurauerant quoqꝫ filii israel in maspha & dixerunt. Nullus nr̄m dabit filiis beniami de filiab⁹ suis vxorem. Veneruntqꝫ oēs ad domū dei in sylo: & in cōspectu ei⁹ sedentes vsqꝫ ad vesperā leuauerūt vocem: & magno vlulatu ceperūt flere: dicentes. Quare dñe deus israel factū est hoc malū i pplo tuo? vt hodie vna trib⁹ auferetur ex nobis. Altera autem die diluculo consurgentes extruxerūt altare: obtuleruntqꝫ ibi holocausta & pacificas victimas & dixerunt. Quis nō ascēdit i exercitum dñi de vniuersis tribubus israel? Grādi ei iuramento se cōstrinxerāt cū essent in maspha: interfici eos qui defuissent. ductiqꝫ pnia filii israel sup fratre suo beniami: ceperūt dicere. Ablata est trib⁹ vna de isrl̄. Vn̄ vxores accipiēt? Oēs ei in cōmune iurauimus nō daturos nos his filias nostras. Idcirco dixerunt. Quis est de vniuersis tribubus isrl̄ qui non ascendit ad dominum in maspha? Et ecce inuenti sunt habitatores iabes galaad i illo exercitu nō fuisse. Eo quoqꝫ tpe cū essent in sylo nullus ex eis ibi repertus est. Miserunt itaqꝫ decem milia viros robustissimos: & preceperūt eis.

שלף חרב ביום ההוא את כל אלה
אנשי חיל: ויפנו וינסו המדברה
אל סלע הרמון שש מאות איש
וישבו בסלע רמון ארבעה חדשים:
ואיש ישראל שבו אל בני בנימן
ויכום לפי חרב מעיר מתם עד
בהמה עד כל הנמצא גם כל
הערים הנמצאות שלחו באש:
Cap. xxi.
ואיש ישראל נשבע
במצפה לאמר איש ממנו לא יתן
בתו לבנימן לאשה: ויבא העם
בית אל וישבו שם עד הערב לפני
האלהים וישאו קולם ויבכו בכי
גדול: ויאמרו למה יהוה אלהי
ישראל היתה זאת בישראל
להפקד היום מישראל שבט
אחד: ויהי ממחרת וישכימו העם
ויבנו שם מזבח ויעלו עלות
ושלמים: ויאמרו בני ישראל
מי אשר לא עלה בקהל מכל
שבטי ישראל אל יהוה
כי השבועה הגדולה היתה
לאשר לא עלה אל יהוה
המצפה לאמר מות יומת: וינחמו
בני ישראל אל בנימן אחיו
ויאמרו נגדע היום שבט אחד
מישראל: מה נעשה להם לנותרים
לנשים ואנחנו נשבענו ביהוה
לבלתי תת להם מבנותינו לנשים:
ויאמרו מי אחד משבטי ישראל
אשר לא עלה אל יהוה המצפה
והנה לא בא איש אל המחנה מיבש
גלעד אל הקהל: ויתפקד העם
והנה אין שם איש מיושבי יבש
גלעד: וישלחו שם העדה שנים עשר
אלף איש מבני החיל ויצוו אותם

מאה
שוב
נכה פה
מצא
עיר
שבע
נתן
איש בוא
בנה
נשא בכה
גדל אמר
היה
פקד
היה שכם
בנה זבח
עלה
שבע
נחם
גדע
עשה יתר
נשה
נתן בנה
בוא חנה
פקד
שלח יעד
שנה צוה
את

לאמר לכו והכיתם את יושבי יבש — ילך נכה
גלעד לפי חרב והנשים והטף: וזה — פה נשה
הדבר אשר תעשו כל זכר וכל — עשה
אשה ידעת משכב זכר תחרימו: — איש שכב
וימצאו מיושבי יביש גלעד ארבע — חרם מצא
מאות נערה בתולה אשר לא ידעה — רבע מאה בתל
איש למשכב זכר ויבאו אתם אל — בוא
המחנה שלה אשר בארץ כנען: — תנה
וישלחו כל העדה וידברו אל בני — שלח יעד
בנימן אשר בסלע רמון ויקראו להם — דבר קרא
שלום: וישב בנימן בעת ההיא — שלם שוב
ויתנו להם הנשים אשר חיו מנשי — נתן חיה
יבש גלעד ולא מצאו להם כן:
והעם נחם לבנימן כי עשה יהוה
פרץ בשבטי ישראל: ויאמרו זקני — אמר
העדה מה נעשה לנותרים לנשים — עשה יתר
כי נשמדה מבנימן אשה: ויאמרו — שמד
ירשת פליטה לבנימן ולא ימחה — ירש פלט
שבט מישראל: ואנחנו לא נוכל — מחה יכל
לתת להם נשים מבנותינו כי נשבעו — נתן בנה שבע
בני ישראל לאמר ארור נתן אשה — ארר
לבנימין: ויאמרו הנה חג יהוה
בשלו מימים ימימה אשר מצפונה — יום צפן
לבית אל מזרחה השמש למסלה — זרח סלל
העלה מבית אל שכמה ומנגב
ללבונה: ויצוו את בני בנימן — צוה
לאמר לכו וארבתם בכרמים: — ילך
וראיתם והנה אם יצאו בנות — ראה
שילו לחול במחלות ויצאתם מן — חלל
הכרמים וחטפתם לכם איש אשתו — איש
מבנות שילו והלכתם ארץ בנימן:
והיה כי יבאו אבותם או אחיהם — בוא
לרוב אלינו ואמרנו אליהם חנונו — רוב חנן
אתם כי לא לקחנו איש אשתו
במלחמה כי לא אתם נתתם להם — לקח נתן
כעת תאשמו: ויעשו כן בני בנימן — אשם עשה

Ite & percutite habitatores iabes galaad in ore gladii: tã vxores q̃ꝫ puulos corũ. & hoc erit qd̃ obseruare debetis. Omne gñis masculini & mulieres q̃ cognouerũt viros interficite: virgines ãt reseruate. Inuẽteq́ꝫ sũt de iabes galaad quadringẽte virgines q̃ nescierunt viri torum: & adduxerũt eas ad castra in sylo in terram chanaan. Miseruntq́ꝫ nuncios ad filios beniamin qui erãt in petra rẽmon: & p̃ceperũt eis vt eas susciperẽt in pace. Venerũtq́ꝫ filii beniamin in illo tpe: & date sunt eis vxores de filiabus iabes galaad: alias aũt nõ reperunt q̃s simili mõ traderẽt. Vniuersusq́ꝫ israel valde doluit & egit pniam sup interfectiõe vnius tribus ex israel: dixerũtq́ꝫ maiores natu. Quid faciemus reliqs qui nõ acceperũt vxores. Oẽs in bẽiamin femie cõciderũt & magna nobis cura igẽtiq́ꝫ studio puidẽdũ est: ne vna tribus deleatur ex israel. Filias eĩ nr̃as eis dare nõ possumus constricti iuramento & maledictiõe q̃ diximus: maledict⁹ q dederit de filiabus suis vxorẽ beniamin. Ceperũtq́ꝫ cõsiliũ atq́ꝫ dixerũt. Ecce solẽnitas dñi ẽ in sylo anniuersaria q̃ sita ẽ ad septẽtrionẽ vrbis bethel: ad oriẽtalẽ plagã vie q̃ de bethel tẽdit ad sychimã: & ad meridiẽ oppidi lebona. Preceperũtq́ꝫ filiis beniami atq́ꝫ dixerunt. Ite & latitate in vineis. Cumq́ꝫ videritis filias sylo ad ducẽdos choros ex more pcedere: exite repente de vineis & rapite ex eis singuli vxores singulas & pgite in terrã beniami. Cũq́ꝫ venerint p̃res earũ ac f̃res & aduersum vos q̃ri cepint atq́ꝫ iurgari dicemus eis. Misereminii eorũ. Nõ eĩ rapuerũt eas iure bellãtiũ atq́ꝫ victorꝫ: sed rogantibus vt accipent nõ dedistis: & a vr̃a pte pctm̃ ẽ. Fecerũtq́ꝫ filii bẽiamĩ: vt sibi fuerat impatũ:

dicentes ite τ percutite oẽs habi-
λέγοντες πορεύθητε καὶ πατάξατε πάντας τοὺς κατοι-
tantes iabis galaad in ore gladij: τ mu
κοῦντας ἰαβὶς γαλαὰδ ἐν στόματι ῥομφαίας, καὶ τὰς γυ-
lieres τ ppl̃m. τ hic sermo quẽ facietis: omne
ναῖκας καὶ τὸν λαόν. καὶ οὗτος ὁ λόγος ὃν ποιήσετε, πᾶν
masculinũ τ omnẽ mulierẽ cognoscentẽ lectum mascu
ἀρσενικὸν καὶ πᾶσαν γυναῖκα γινώσκουσαν κοίτην ἄρσε-
li anathematizabitis. τ inuenerũt de habitantibus ia
νος ἀναθεματιεῖτε. καὶ εὗρον ἀπὸ τῶν κατοικούντων ἰα-
bis galaad quadringẽtas puellas virgines: que non
βὶς γαλαὰδ τετρακοσίας νεάνιδας παρθένους, αἳ οὐκ
cognouerũt virũ in toro masculi. τ duxerũt eas in
ἔγνωσαν ἄνδρα εἰς κοίτην ἄρσενος. καὶ ἤγαγον αὐτὰς εἰς
castra in sylo que est in t̃ra chanaã. τ mise-
τὴν παρεμβολὴν εἰς συλὼ ἥ ἐστιν ἐν γῇ χαναάν. καὶ ἀπέ-
runt oĩs cõgregatio: τ locuti sunt ad filios
στειλαν πᾶσα ἡ συναγωγή, καὶ ἐλάλησαν πρὸς τοὺς υἱοὺς
beniamin qui in petra remmon: τ vocauerũt eos
βενιαμὶν τοὺς ἐν τῇ πέτρᾳ ῥεμμών, καὶ ἐκάλεσαν αὐτοὺς
in pace. τ reuersus ẽ beniamin ad filios israel
ἐν εἰρήνῃ. καὶ ἀπέστρεψεν βενιαμὶν πρὸς τοὺς υἱοὺς ἰσραὴλ
in tpe illo: τ dederũt eis mulieres: que
ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ, καὶ ἔδωκαν αὐτοῖς τὰς γυναῖκας, ἃς
erant de mulierib⁹ iabis galaad. τ placuit e-
ἐζωοποίησαν ἐκ τῶν γυναικῶν ἰαβὶς γαλαάδ. καὶ ἤρεσεν αὐ-
is sic: τ pp̃ls cõsolatus est beniamin: qm̃ fe-
τοῖς οὕτως, καὶ ὁ λαὸς παρεκλήθη τῷ βενιαμίν, ὅτι ἐποίη-
cit dñs diuisionẽ in tribub⁹ israel. τ dixerũt
σεν ὁ κύριος διακοπὴν ἐν ταῖς φυλαῖς ἰσραήλ. καὶ εἶπον οἱ
maiores natu cõgregationis: qd faciemus reli
πρεσβύτεροι τῆς συναγωγῆς, τί ποιήσομεν τοῖς ἐπιλοί-
quis in mulieres: qm̃ deleta ẽ de beniamin fe-
ποις εἰς τὰς γυναῖκας; ὅτι ἠφάνισται ἐκ τοῦ βενιαμὶν γυ-
mina. τ dixit possessio salua beniamin τ
νή. καὶ εἶπεν κληρονομία διασεσωσμένη τῷ βενιαμὶν καὶ
non deleatur tribus de israel. τ nos nõ poterimus
οὐ μὴ ἐξαλειφθῇ φυλὴ ἐξ ἰσραήλ. καὶ ἡμεῖς οὐ δυνησόμεθα
dare eis vxores de filiabus nr̃is: qm̃
δοῦναι αὐτοῖς γυναῖκας ἀπὸ τῶν θυγατέρων ἡμῶν, ὅτι
iurauimus filij israel dicẽtes: maledictus
ὠμόσαμεν οἱ υἱοὶ ἰσραὴλ λέγοντες, ἐπικατάρατος
qui dat mulierẽ beniamin. τ dixerũt ecce festus
ὁ διδοὺς γυναῖκα τῷ βενιαμίν. καὶ εἶπαν ἰδοὺ ἑορτὴ
dñs in sylo a diebus in dies q̃ est a septẽtriõe
τῷ κυρίῳ ἐν συλὼ ἀφ' ἡμερῶν εἰς ἡμέρας ἥ ἐστιν ἀπὸ βορρᾶ
bethel ad orientẽ solis in trãsitu qui ascen
τῆς βαιθὴλ κατ' ἀνατολὰς ἡλίου ἐν τῇ διόδῳ τῇ ἀναβαινού-
dit de bethel in sichima τ a meridie libani
σῃ ἐκ βαιθὴλ εἰς σίκιμα καὶ ἀπὸ νότου τοῦ λιβάνου τῆς
lebona. τ preceperũt filijs beniamin dicẽtes: a-
λεβωνά. καὶ ἐνετείλατο τοῖς υἱοῖς βενιαμὶν λέγοντες, ἀ-
bite τ latitate in vineis: τ videbitis:
πέλθατε καὶ ἐνεδρεύσατε ἐν τοῖς ἀμπελῶσι, καὶ ὄψεσθε,
τ ecce vt exierint filie habitan
καὶ ἰδοὺ ὡς ἂν ἐξέλθωσιν αἱ θυγατέρες τῶν κατοικούν-
tium sylo tripudiãtes in choris: τ exibitis a
των συλὼ χορεύουσαι ἐν χοροῖς, καὶ ἐξελεύσεσθε ἀπὸ τῶν
vineis τ rapite vobis vir vxorẽ sibi a
ἀμπελώνων καὶ ἁρπάσατε ὑμῖν ἀνὴρ γυναῖκα ἑαυτῷ ἀπὸ
filiabus sylo: τ abibitis in t̃rã benia-
τῶν θυγατέρων συλώ, καὶ ἀπελεύσεσθε εἰς τὴν γῆν βενια-
min. τ erit qñ venerint patres eoꝝ vel fratres
μίν. καὶ ἔσται ὅταν ἔλθωσιν οἱ πατέρες αὐτῶν ἢ οἱ ἀδελφοὶ
eoꝝ ad iudicãdũ ad nos: τ dicemus ad eos: misere
αὐτῶν κρίνεσθαι πρὸς ἡμᾶς, καὶ ἐροῦμεν πρὸς αὐτούς, ἐλεήσα-
mini eoꝝ: qm̃ nõ cepit vir sibi vxorẽ in bel
τε αὐτούς, ὅτι οὐκ ἔλαβεν ἀνὴρ ἑαυτῷ γυναῖκα ἐν τῷ πολέ-
lo: qm̃ non vos dedistis eis scd̃m temp⁹ quo
μῳ, ὅτι οὐχ ὑμεῖς δεδώκατε αὐτοῖς κατὰ τὸν καιρὸν ἐν
peccastis. τ fecerunt sic filij beniami
ἐπλημμελήσατε. καὶ ἐποίησαν οὕτως οἱ υἱοὶ βενιαμίν

τ ceperūt vxores iuxta numerū ſuū a
καὶ ἔλαβον γυναῖκας κατὰ τὸν ἀριθμὸν αὐτῶν ἀπὸ τῶν
tripudiātibus: quas rapuerūt: τ abierūt: τ reuer
χορευουσῶν, ἃς διήρπασαν, καὶ ἀπῆλθον, καὶ ἐπέ-
ſi ſūt in poſſeſſionē ſuam. τ edificauerūt ſi
στρεψαν ἐπὶ τὴν κληρονομίαν αὐτῶν. καὶ ᾠκοδόμησαν ἑαυ-
bi vrbes τ habitauerūt in eis. τ calcaue
τοῖς πόλεις καὶ κατῴκησαν ἐν αὐταῖς. καὶ περιεπάτη-
runt illinc filij iſrael in tpe illo vir in
σαν ἐκεῖθεν οἱ υἱοὶ ἰσραὴλ ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ ἀνὴρ εἰς τὴν
tribū ſuam τ in cognationē ſuam: τ abijt
φυλὴν αὐτοῦ καὶ εἰς τὴν συγγένειαν αὐτοῦ, καὶ ἐξῆλ-
illinc vir in poſſeſſionē ſuam. in die-
θεν ἐκεῖθεν ἀνὴρ εἰς τὴν κληρονομίαν αὐτοῦ. ἐν ταῖς ἡμέ-
bus illis nō erat rex in iſrael. vir rectū
ραις ἐκείναις οὐκ ἦν βασιλεὺς ἐν ἰσραήλ. ἀνὴρ τὸ εὐθὲς
in oculis ſuis faciebat.
ἐν τοῖς ὀφθαλμοῖς αὐτοῦ ἐποίει.

RVTH.
ΡΟΥΘ. Ca.i.

A Et factū eſt in diebus cū iudicarēt
Καὶ ἐγένετο ἐν ταῖς ἡμέραις ἐν τῷ κρίνειν
iudices τ fuit fames in tra:
τοὺς κριτὰς καὶ ἐγένετο λιμὸς ἐν τῇ γῇ,
τ abijt vir de bethleem iu-
καὶ ἐπορεύθη ἀνὴρ ἀπὸ βηθλεὲμ τῆς ἰου-
da vt peregrinaretur in agro moab ipſe τ vxor
δαίας τοῦ παροικῆσαι ἐν ἀγρῷ μωὰβ αὐτὸς καὶ ἡ γυνὴ
eius τ duo filij eius. τ nomē viro eli
αὐτοῦ καὶ οἱ δύο υἱοὶ αὐτοῦ. καὶ ὄνομα τῷ ἀνδρὶ ἐλι-
melech: τ nomē vxori eius noomi. τ nomē
μέλεχ, καὶ ὄνομα τῇ γυναικὶ αὐτοῦ νωεμί. καὶ ὄνομα
duobus filijs eius maalon τ cheleon: ephrathei
τοῖς δυσὶν υἱοῖς αὐτοῦ μααλὼν καὶ χελαιών, ἐφραθαῖοι
de terra iuda. τ venerūt in agrū moab: τ fuerūt il
ἐκ γῆς ἰούδα. καὶ ἦλθοσαν εἰς ἀγρὸν μωάβ, καὶ ἦσαν ἐ-
lic. τ mortuus eſt elimelech vir noomi: τ remā
κεῖ. καὶ ἀπέθανεν ἐλιμέλεχ ὁ ἀνὴρ τῆς νωεμί, καὶ κατε-
ſit mulier ipſa τ duo filij eius. τ acceperūt
λείφθη ἡ γυνὴ αὐτὴ καὶ οἱ δύο υἱοὶ αὐτῆς. καὶ ἐλάβοσαν
ſibi vxores moabitidas: nomē vni orpha τ
ἑαυτοῖς γυναῖκας μωαβίτιδας, ὄνομα τῇ μιᾷ ὀρφὰ καὶ
nomē ſcde ruth. τ habitauerūt ibi q̄ſi decē
ὄνομα τῇ δευτέρᾳ ῥούθ. καὶ κατῴκησαν ἐκεῖ ὡς δέκα
annis. τ mortui ſunt τ ambo maalon τ chele
ἔτη. καὶ ἀπέθανον καί γε ἀμφότεροι μααλὼν καὶ χελαι-
on. τ remāſit mulier a duob' filijs ſuis τ
ών. καὶ κατελείφθη ἡ γυνὴ ἀπὸ τῶν δύο υἱῶν αὐτῆς καὶ
a viro ſuo. τ ſurrexit ipſa τ due nu
ἀπὸ τοῦ ἀνδρὸς αὐτῆς. καὶ ἀνέστη αὐτὴ καὶ αἱ δύο νύμ-
rus eius τ reuerſe ſūt de agro moab: q̄ꝛ audie
φαι αὐτῆς καὶ ἀπέστρεψαν ἐξ ἀγροῦ μωάβ, ὅτι ἤκου-
B runt in agro moab ꝙ viſitauit dñs pplm ſu
σαν ἐν ἀγρῷ μωὰβ ὅτι ἐπέσκεπται κύριος τὸν λαὸν αὐ-
um vt daret eis panes. τ egreſſa eſt de loco
τοῦ τοῦ δοῦναι αὐτοῖς ἄρτους. καὶ ἐξῆλθεν ἐκ τοῦ τόπου
vbi erat illic τ due nurus eius cum ipſa: τ abie
οὗ ἦν ἐκεῖ καὶ αἱ δύο νύμφαι αὐτῆς μετ' αὐτῆς, καὶ ἐπο-
runt in via vt reuerterētur in terrā iuda. τ di
ρεύοντο ἐν τῇ ὁδῷ τοῦ ἐπιστρέψαι εἰς γῆν ἰούδα. καὶ εἶ-
xit noomi duabus nuribus ſuis: ite iam
πεν νωεμὶ ταῖς δυσὶ νύμφαις αὐτῆς, πορεύεσθε δὴ
reuertimini vnaqꝫ in domū matris ſue. faciat do-
ἀποστράφητε ἑκάστη εἰς οἶκον μητρὸς αὐτῆς. ποιήσαι κύ-
minus vobiſcū miām: ſicut feciſtis cū mor-
ριος μεθ' ὑμῶν ἔλεος, καθὼς ἐποιήσατε μετὰ τῶν τεθνη-
tuis τ mecum. det dñs vobis τ inueniatis
κότων καὶ μετ' ἐμοῦ. δῴη κύριος ὑμῖν καὶ εὕροιτε

&iuxta numerū ſuum rapuerunt ſibi de his que ducebant choros vxores ſingulas: abieruntqꝫ in poſſeſſionē ſuā edificantes vrbes: & habitantes in eis. Filii quoqꝫ iſrael reuerſi ſunt per tribus & familias in tabernacula ſua. In diebus illis nō erat rex in iſrael: ſed vnuſquiſqꝫ quod ſibi rectum videbatur hoc faciebat.

Explicit liber Iudicum.

Incipit liber Ruth. i.

IN diebus vnius iudicis qñ iudices preerant: fctā eſt fames in tra. Abiitqꝫ hō de bethleem iuda vt pegrinaretur in regiōe moabitide cum vxore ſua ac duobus liberis. Ipſe vocabatur elimelech: & vxor eius noemi. & duo filii alter maalon & alter chelion: effratei de bethleem iuda. Ingreſſiqꝫ regionē moabitidē morabātur ibi. Et mortuus eſt elimelech maritus noemi: remāſitqꝫ ipſa cum filiis. Qui acceperunt vxores moabitidas: q̄rum vna vocabatur orpha: alteraqꝫ ruth. Manſeruntqꝫ ibi decem annis: & ābo mortui ſunt: maalō videlicet & chelion: remanſitqꝫ mulier orbata duobus liberis ac marito. Et ſurrexit vt in patriā pgeret cū vtraqꝫ nuru ſua de regione moabitide. Audierat enim ꝙ reſpexiſſet dñs pplm ſuū & dediſſet eis eſcas. Egreſſa eſt itaqꝫ de loco pegrinationis ſue cū vtraqꝫ nuru: & iam in via reuertēdi poſita in terram iuda: dixit ad eas. Ite in domum matris ſue. Faciat vobiſcū dñs miſericordiā: ſicut feciſtis cum mortuis & mecū. Det vobis in uenire

וישאו נשים למספרם מן המחללות אשר גזלו וילכו וישובו אל נחלתם ויבנו את הערים וישבו בהם׃ ויתהלכו משם בני ישראל בעת ההיא איש לשבטו ולמשפחתו ויצאו משם איש לנחלתו׃ בימים ההם אין מלך בישראל איש הישר בעיניו יעשה׃

Cap.i.

ויהי בימי שפט השפטים ויהי רעב בארץ וילך איש מבית לחם יהודה לגור בשדי מואב הוא ואשתו ושני בניו׃ ושם האיש אלימלך ושם אשתו נעמי ושם שני בניו מחלון וכליון אפרתים מבית לחם יהודה ויבאו שדי מואב ויהיו שם׃ וימת אלימלך איש נעמי ותשאר היא ושני בניה׃ וישאו להם נשים מאביות שם האחת ערפה ושם השנית רות וישבו שם כעשר שנים׃ וימתו גם שניהם מחלון וכליון ותשאר האשה משני ילדיה ומאישה׃ ותקם היא וכלתיה ותשב משדי מואב כי שמעה בשדי מואב כי פקד יהוה את עמו לתת להם לחם׃ ותצא מן המקום אשר היתה שמה ושתי כלתיה עמה ותלכנה בדרך לשוב אל ארץ יהודה׃ ותאמר נעמי לשתי כלתיה לכנה שבנה אשה לבית אמה יעשה יהוה עמכם חסד כאשר עשיתם עם המתים ועמדי׃ יתן יהוה לכם ומצאן

נשא נשה · ספר חלל · שוב בנה · עיר הלך · שפחה · יום
היה יום · שדה · איש שנה · בוא · מות · שאר נשא · נשה · שנה · שנה · איש · קום כלל · שוב · נתן · יצא קום · היה · הלך · אמר · שוב · עשה · מות · נתן

נוח איש מְנוּחָה אִשָּׁה בֵּית אִישָׁהּ וַתִּשַּׁק
נשק נשא לָהֶן וַתִּשֶּׂאנָה קוֹלָן וַתִּבְכֶּינָה׃
בכה וַתֹּאמַרְנָה לָּהּ כִּי אִתָּךְ נָשׁוּב
שוב לְעַמֵּךְ׃ וַתֹּאמֶר נָעֳמִי שֹׁבְנָה בְנֹתַי
הלך לָמָּה תֵלַכְנָה עִמִּי הַעוֹד לִי בָנִים
מעה היה בְּמֵעַי וְהָיוּ לָכֶם לַאֲנָשִׁים׃ שֹׁבְנָה
זקן הלך בְנֹתַי לֵכְןָ כִּי זָקַנְתִּי מִהְיוֹת לְאִישׁ
קוה כִּי אָמַרְתִּי יֶשׁ לִי תִקְוָה גַּם הָיִיתִי
הַלַּיְלָה לְאִישׁ וְגַם יָלַדְתִּי בָנִים׃
שבר גדל הֲלָהֵן תְּשַׂבֵּרְנָה עַד אֲשֶׁר יִגְדָּלוּ
עגן היה הֲלָהֵן תֵּעָגֵנָה לְבִלְתִּי הֱיוֹת לְאִישׁ
מרר אַל בְּנֹתַי כִּי מַר לִי מְאֹד מִכֶּם כִּי
נשא יָצְאָה בִי יַד יְהוָה׃ וַתִּשֶּׂנָה קוֹלָן
בכה וַתִּבְכֶּינָה עוֹד וַתִּשַּׁק עָרְפָּה
חמה אמר לַחֲמוֹתָהּ וְרוּת דָּבְקָה בָּהּ׃ וַתֹּאמֶר
שוב הִנֵּה שָׁבָה יְבִמְתֵּךְ אֶל עַמָּהּ וְאֶל
אֱלֹהֶיהָ שׁוּבִי אַחֲרֵי יְבִמְתֵּךְ׃
פגע וַתֹּאמֶר רוּת אַל תִּפְגְּעִי בִי לְעָזְבֵךְ
הלך לָשׁוּב מֵאַחֲרָיִךְ כִּי אֶל אֲשֶׁר
לון תֵּלְכִי אֵלֵךְ וּבַאֲשֶׁר תָּלִינִי אָלִין
עַמֵּךְ עַמִּי וֵאלֹהַיִךְ אֱלֹהָי׃ בַּאֲשֶׁר
מות קבר תָּמוּתִי אָמוּת וְשָׁם אֶקָּבֵר כֹּה
עשה יסף יַעֲשֶׂה יְהוָה לִי וְכֹה יֹסִיף כִּי הַמָּוֶת
פרד ראה יַפְרִיד בֵּינִי וּבֵינֵךְ׃ וַתֵּרֶא כִּי
אמץ הלך מִתְאַמֶּצֶת הִיא לָלֶכֶת אִתָּהּ
חדל וַתֶּחְדַּל לְדַבֵּר אֵלֶיהָ׃ וַתֵּלַכְנָה
בוא שְׁתֵּיהֶם עַד בֹּאָנָה בֵּית לָחֶם
היה וַיְהִי כְּבֹאָנָה בֵּית לֶחֶם וַתֵּהֹם כָּל
הום אמר הָעִיר עֲלֵיהֶן וַתֹּאמַרְנָה הֲזֹאת
קרא נָעֳמִי׃ וַתֹּאמֶר אֲלֵיהֶן אַל תִּקְרֶאנָה
מרר לִי נָעֳמִי קְרֶאןָ לִי מָרָא כִּי הֵמַר
שַׁדַּי לִי מְאֹד׃ אֲנִי מְלֵאָה הָלַכְתִּי
שוב וְרֵיקָם הֱשִׁיבַנִי יְהוָה לָמָּה
תִקְרֶאנָה לִי נָעֳמִי וַיהוָה עָנָה
רעע שוב בִי וְשַׁדַּי הֵרַע לִי׃ וַתָּשָׁב נָעֳמִי
וְרוּת הַמּוֹאֲבִיָּה כַלָּתָהּ עִמָּהּ הַשָּׁבָה

requiē in domibus virorum quos ſortiture eſtis. Et oſculata eſt eas. Que eleuata voce flere ceperunt: & dicere. Tecum pergemus ad populū tuū. qbus illa rñdit. Reuertimini filie mi. Cur venitis mecū. Nū vltra hēbo filios in vtero meo: vt viros ex me ſpare poſſitis? Reuertimini filie mi & abite. Iā eī ſenectute cōfecta ſum: nec apta vinculo cōiugali. Etiā ſi poſſē hac nocte concipere & parere filios ſi eos expectare velitis donec creſcāt & annos pubertatis ipleāt: añ eritis vetule quam nubatis. Nolite q̄ſo filie mi facere hoc: quia vr̄a anguſtia magis me p̄mit: & egreſſa eſt manꝰ dñi cōtra me. Eleuata igitur voce rurſum flere ceperunt. Orpha oſculata ē ſocrū ac reuerſa ē. ruth adheſit ſocrui ſue. Cui dixit noemi. En reuerſa ē cognata tua ad populū ſuū & ad deos ſuoſ vade cū ea. Que rñdit. Ne aduerſeris mihi vt reliquā te & abeā. Quocūq; enim perrexeris: pgā: & vbi morata fueris: & ego pĩter morabor. Populus tuꝰ pp̄ls meus & deus tuus deus meus. Que te terra ſuſcepit morientem: in ea moriar ibiq; locū accipiā ſepulture. Hec mihi faciat dñs: & hec addat ſi nō ſola mors me & te ſepauerit. Videns ergo noemi ꝙ obſtiato ruth aīo decreuiſſet ſecū pgere: aduerſari noluit nec ad ſuos vltra reditū pſuadere. Profecteq; ſunt ſil̄ & venerūt in bethleem. Quibꝰ vrbē īgreſſis velox apud cunctos fama pcrebuit: dicebātq; mulieres. Hec eſt illa Noemi? Quibꝰ ait. Ne vocetis me noemi .i. pulchrā: ſʒ vocate me mara .i. amarā: q2 amaritudine valde repleuit me oīp̄s. Egreſſa ſum plēa: & vacuā reduxit me dñs. Cur ergo vocatis me noemi quā dñs hūiliauit: & afflixit oīpotēs. Venit ergo noemi cum ruth moabitide nuru ſua

requiem quelibet in domo viri ſui. ⁊ oſculata
ἀνάπαυσιν ἑκάστη ἐν οἴκῳ ἀνδρὸς αὐτῆς. καὶ κατεφίλη-
ta eſt eas ⁊ eleuauerūt vocē ſuā ⁊ plorauerūt
σεν αὐτάς· καὶ ἐπῆραν τὴν φωνὴν αὐτῶν καὶ ἔκλαυσαν.
⁊ dixerūt ei: tecum reuertemur ad ppl̄m
καὶ εἶπον αὐτῇ, μετὰ σοῦ ἐπιστρέψομεν εἰς τὸν λαόν
tuū. ⁊ dixit noomi reuertimini iā filie mee:
σου. καὶ εἶπεν νωεμὶ ἐπιστράφητε δὴ θυγατέρες μου,
cur venitis mecū: nū vltra mihi filij in vtero
ἱνατί πορεύεσθε μετ᾽ ἐμοῦ, μὴ ἔτι μοι υἱοὶ ἐν τῇ κοιλίᾳ
meo: ⁊ erunt vobis in viros? reuertimini filie
μου, καὶ ἔσονται ὑμῖν εἰς ἄνδρας; ἐπιστράφητε θυγατέρες
mee abite iā qm̄ conſenui vt non ſim viro:
μου πορεύεσθε δὴ ὅτι γεγήρακα τοῦ μὴ εἶναι ἀνδρί,
quia dixi eſt mihi ſubſtātia vt ſim ego viro ⁊
διότι εἶπα ἔστι μοι ὑπόστασις τοῦ γενηθῆναί με ἀνδρὶ καὶ
pariam filios: nū ipſos expectabitis vſq; quo viri
τέξομαι υἱούς, μὴ αὐτοὺς προσδέξεσθε ἕως οὗ ἀδρυν-
fiant: vel ipſis tolerabitis vt non ſitis viro?
θῶσιν; ἢ αὐτοῖς κατασχεθήσεσθε τοῦ μὴ γενέσθαι ἀνδρί;
neq̄q̄ filie mee: qm̄ afflictio eſt mihi valde ſup
μὴ θυγατέρες μου, ὅτι ἐπικράνθη μοι σφόδρα ὑπὲρ
vos: qm̄ egreſſa eſt in me manus dn̄i. ⁊ eleuauerūt
ὑμᾶς, ὅτι ἐξῆλθεν ἐν ἐμοὶ χεὶρ κυρίου. καὶ ἐπῆραν τὴν
vocem ſuam ⁊ plorauerūt rurſū. ⁊ oſculata eſt orpha
φωνὴν αὐτῶν καὶ ἔκλαυσαν ἔτι. καὶ κατεφίλησεν ὀρφὰ
ſocrum ſuam: ⁊ reuerſa eſt in ppl̄m ſuū: ruth
τὴν πενθερὰν αὐτῆς, καὶ ἀπέστρεψεν εἰς τὸν λαὸν αὐτῆς, ῥοὺθ
aūt ſecuta eſt illā. ⁊ dixit noomi ad ruth: ecce re-
δὲ ἠκολούθησεν αὐτῇ. καὶ εἶπεν νωεμὶ πρὸς ῥούθ, ἰδοὺ ἀνέ-
uerſa eſt connurus tua ad ppl̄m ſuū ⁊ ad
στρεψεν ἡ σύνυμφός σου πρὸς τὸν λαὸν αὐτῆς καὶ πρὸς τοὺς
deos ſuos: reuertere iam ⁊ tu poſt connu-
θεοὺς αὐτῆς, ἐπιστράφητι δὴ καὶ σὺ ὀπίσω τῆς συνύμ-
rum tuā. dixit āt ruth: nō occurrat mihi vt relin-
φης σου. εἶπεν δὲ ῥούθ, μὴ ἀπαντήσαι μοι τοῦ κατα-
quam te vel diſcedā a tergo tuo: qm̄ tu quocūq; ie-
λιπεῖν σε ἢ ἀποστρέψαι ὄπισθέν σου, ὅτι σὺ οὗ ἐὰν πο-
ris ibo: ⁊ vbi morata fueris morabor: 2.Re. 15.a
ρευθῇς πορεύσομαι, καὶ οὗ ἐὰν αὐλισθῇς αὐλισθήσομαι,
ppl̄s tuus ppl̄s meus ⁊ deus tuꝰ deus meus. ⁊ vbi
ὁ λαός σου λαός μου καὶ ὁ θεός σου θεός μου. καὶ οὗ ἐὰν
mortua fueris moriar: ⁊ illic ſepeliar. hec fa-
ἀποθάνῃς ἀποθανοῦμαι, κἀκεῖ ταφήσομαι. τάδε ποι-
ciat dn̄s mihi: ⁊ hec addat: qm̄ mors ſepa-
ήσαι κύριός μοι, καὶ τάδε προσθείη, ὅτι θάνατος διαστε-
rabit inter me ⁊ te. videns āt noomi qm̄ per-
λεῖ ἀναμέσον ἐμοῦ καὶ σοῦ. ἰδοῦσα δὲ νωεμὶ ὅτι κρα-
ſeuerat ipſa vt iret ſecum: ceſſauit
ταιοῦται αὐτὴ τοῦ πορεύεσθαι μετ᾽ αὐτῆς, ἐκόπασεν τοῦ
loqui ad ipſaʒ vltra. profecte ſunt āt ambe
λαλῆσαι πρὸς αὐτὴν ἔτι. ἐπορεύθησαν δὲ ἀμφότεραι
vſq; quo venerūt ipſe in bethleem. ⁊ factū ē
ἕως τοῦ παραγενέσθαι αὐτὰς εἰς βηθλεέμ. καὶ ἐγένε-
cum venirēt ipſe in bethleem ⁊ pcrebuit oīs
το ἐν τῷ ἐλθεῖν αὐτὰς εἰς βηθλεὲμ καὶ ἤχησεν πᾶσα
vrbs de illis. ⁊ dixerūt ſi hec eſt noomi? ⁊ di-
ἡ πόλις ἐπ᾽ αὐταῖς. καὶ εἶπαν εἰ αὕτη ἐστὶν νωεμί; καὶ εἶ-
xit ad eas: ne iā vocetis me noomi: vocate me
πεν πρὸς αὐτάς, μὴ δὴ καλεῖτέ με νωεμί, καλέσατέ με
amarā: q2 amaritudine repletꝰ ē in me oīp̄s valde. ego
πικράν, ὅτι ἐπικράνθη ἐν ἐμοὶ ὁ ἱκανὸς σφόδρα. ἐγὼ
egreſſa ſum plena: ⁊ vacuā reduxit me dn̄s: ⁊ cur
ἐπορεύθην πλήρης, καὶ κενὴν ἀπέστρεψέ με κύριος, καὶ ἵνα-
vocatis me noomi ⁊ dn̄s humiliauit me: ⁊ omni-
τί καλεῖτέ με νωεμί, καὶ κύριος ἐταπείνωσέν με, καὶ ὁ ἱκα-
potēs afflixit me. ⁊ redijt noomi ⁊ ruth moa-
νὸς ἐκάκωσέ με. καὶ ἐπέστρεψε νωεμὶ καὶ ῥοὺθ ἡ μωα-
bites nurus ſua ſecum redeūtes
βῖτις ἡ νύμφη αὐτῆς μετ᾽ αὐτῆς ἐπιστρέφουσαι

de agro moab. hę aūt venerūt in bethleem
ἐξ ἀγροῦ μωάβ. αὗται δὲ παρεγενήθησαν εἰς βηθλεέμ
in principio messis ordei.
ἐν ἀρχῇ θερισμοῦ κριθῶν.

Ca. 2.

Et noomi vir notus marito eius:
A Καὶ τῇ νωεμὶ ἀνὴρ γνώριμος τῷ ἀνδρὶ αὐτῆς,
at vir potens robore de cognatione elimelech:
ὁ δὲ ἀνὴρ δυνατὸς ἰσχύϊ ἐκ τῆς συγγενείας ἐλιμέλεχ,
et nomē ei boos. et dixit ruth moabitis ad
καὶ ὄνομα αὐτῷ βοόζ. καὶ εἶπεν ῥοὺθ ἡ μωαβῖτις πρὸς
noomi: ibo iā in agrū et cōgregabo in
νωεμί, πορευθῶ δὴ εἰς ἀγρὸν καὶ συνάξω ἐν τοῖς
spicis post vbi inuenero grām in oculis
στάχυσιν κατόπισθεν οὗ ἂν εὕρω χάριν ἐν ὀφθαλμοῖς
ipsius. dixit āt ei: vade filia. et abi
αὐτοῦ. εἶπε δὲ αὐτῇ, πορεύου θύγατερ. καὶ ἐπορεύ-
it. et cū venisset collegit in agro post ter
θη. καὶ ἐλθοῦσα συνέλεξεν ἐν τῷ ἀγρῷ κατόπι-
ga metentiū. et accidit casu
σθεν τῶν θεριζόντων. καὶ περιέπεσεν περιπτώματι
C in parte agri boos de cognatione abimelech.
τῇ μερίδι τοῦ ἀγροῦ βοόζ ἐκ συγγενείας ἀβιμέλεχ.
et ecce boos venit de bethleem. et dixit me
καὶ ἰδοὺ βοόζ ἦλθεν ἐκ βηθλεέμ. καὶ εἶπε τοῖς θε-
tentibus: dñs vobiscū. et dixerūt ei: benedicat
ρίζουσι, κύριος μεθ᾽ ὑμῶν. καὶ εἶπον αὐτῷ, εὐλογήσαι
tibi dñs. et dixit boos puero suo q
σε κύριος. καὶ εἶπε βοόζ τῷ παιδαρίῳ αὐτοῦ τῷ
preerat sup metētes: cuius puella hec?
ἐφεστῶτι ἐπὶ τοὺς θερίζοντας, τίνος ἡ νεᾶνις αὕτη;
et respōdit puer q p̄erat sup mes
καὶ ἀπεκρίθη τὸ παιδάριον τὸ ἐφεστὸς ἐπὶ τοὺς θε-
sores et dixit: puella moabitis est que re
ρίζοντας καὶ εἶπεν, ἡ παῖς ἡ μωαβῖτίς ἐστιν ἡ ἀποστρα-
dijt cum noomi de agro moab. et dixit col
φεῖσα μετὰ νωεμὶ ἐξ ἀγροῦ μωάβ. καὶ εἶπε συλλέ-
ligā iam et cōgregabo in manipulis post
ξω δὴ καὶ συνάξω ἐν τοῖς δράγμασιν ὄπισθεν τῶν
messores. et venit et stetit a mane et vsq ad
θεριζόντων. καὶ ἦλθε καὶ ἔστη ἀπὸ πρωῒ καὶ ἕως
vesperā nō requieuit in agro paululū. et di
ἑσπέρας οὐκ ἀνέπαυσεν ἐν τῷ ἀγρῷ μικρόν. καὶ εἶ-
xit boos ad ruth: nō audiuisti filia: ne va
πεν βοόζ πρὸς ῥούθ, οὐκ ἤκουσας θύγατερ, μὴ πο-
das ad colligēdū in agro altero: et tu nō rece
ρευθῇς συλλέξαι ἐν ἀγρῷ ἑτέρῳ, καὶ σὺ οὐ πορεύ-
des hinc: hic iungere cū puellis meis:
σῃ ἐντεῦθεν, ὧδε κολλήθητι μετὰ τῶν κορασίων μου,
et oculi tui in agrū vbi messuerint:
καὶ οἱ ὀφθαλμοί σου εἰς τὸν ἀγρὸν οὗ ἂν θερίζωσι,
et ibis post ipsos: ecce mādaui
καὶ πορεύσῃ κατόπισθεν αὐτῶν, ἰδοὺ ἐνετειλάμην
pueris vt nō tāgant te. et quādo
τοῖς παιδαρίοις τοῦ μὴ ἅψασθαί σου. καὶ ὅτι δι-
sitieris et ibis in vasa et bibes ex
ψήσεις καὶ πορεύσῃ εἰς τὰ σκεύη καὶ πίεσαι ὅθεν
aquātur pueri. et cecidit in faciē
ὑδρεύονται τὰ παιδάρια. καὶ ἔπεσεν ἐπὶ πρόσωπον
suam et adorauit sup terrā: et dixit ad
αὐτῆς καὶ προσεκύνησεν ἐπὶ τὴν γῆν, καὶ εἶπε πρὸς
eum: qd q inueni grām in oculis tuis vt co
αὐτόν, τί ὅτι εὗρον χάριν ἐν ὀφθαλμοῖς σου τοῦ ἐπι-
gnosceres me et ego sū pegrina? et respōdit boos et dixit
γνῶναί με καὶ ἐγώ εἰμι ξένη; καὶ ἀπεκρίθη βοόζ καὶ εἶπεν
C ei: renūciatione renūciata sūt mihi oīa q fe
αὐτῇ, ἀπαγγελίᾳ ἀπηγγέλη μοι πάντα ὅσα πε-
cisti cum socru tua
ποίηκας μετὰ τῆς πενθερᾶς σου ooooooooooooo

oooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooo

de t̄ra pegrinatiōis sue:
ac reuersa est in bethle
em quando primū hor
dea metebantur. 2.
Erat aūt viro elime
lech cōsanguineus
hō potens & magn arū
opum nomine oooooooo
booz. Dixitq ruth
moabitis oooooooooooooo
ad socrum suā. Si iubes
vadam in agrum ooooo
& colligā spicas q̄ fuge
rint manus metētiū vbi
cūq clemētis in me p̄ris
familias reppero grati
am. Cui illa r̄ndit. Va
de filia mi. abiit itaq oo
& colligebat spicas post
terga metētiū. Accidit
āt vt ager ille hr̄et dñm
nomine booz qui erat
de cognatione elime
lech. Et ecce ipse oooooo
veniebat de bethleem:
dixitq messoribus. ooo
Dñs vobiscū. Qui r̄ñ
derunt ei. Bñdicat tibi
dominus. Dixitq bo
oz iuueni qui oooooooo
messoribus preerat. cu
ius est hec puella? Cui oo
respondit. Hec oooooooo
oooooooooooooooooooooooo
est moabitis oooooooooo
oooooooooooooooooooooooo
que venit cum noemi
de regione moabitide:
& rogauit vt spicas col
ligeret remanentes: oooo
sequens messorum ve
stigia oooooooooooooooooo
& de mane vsq nunc
stat in agro: & nec ad oo
momentum quidē do
mū reuersa est. Et ait
booz ad ruth. Audi
filia. oooooooooooooooooo
Ne vadas in alterū a
grum ad colligendum:
nec recedas ab hoc lo
co: sed iungere oooooo
puellis meis: & vbi ooo
oooooooooooooooooooooooo
messuerint sequere. oo
oooooooooooooooooooooooo
Mandaui ei pueris me
is vt nemo molestus sit
tibi: sed ēt si sitieris va
de ad sarcinulas & bibe
aq̄s de qb9 & pueri mei
bibunt. Que cadens oo
in faciē suā: & adorās
sup terram dixit oooooo
ad eū. Vñ mihi hoc vt
iuenirē grām ān oculos
tuos: & nosse me digna
reris peregrinā mulierē
Cui ille r̄ndit. Nūcia
ta sunt mihi oooooooooo
omnia que feceris so
crui tue: ooooooooooooo

משדי מואב והמה באו בית לחם — בוא
בתחלת קציר שערים׃ — חלל קצר
Cap. ij.
ולנעמי מודע לאישה איש גבור
חיל ממשפחת אלימלך ושמו — ידע גבר
בעז׃ ותאמר רות המואביה — שפחה
אל נעמי אלכה נא השדה — הלך
ואלקטה בשבלים אחר אשר — לקט
אמצא חן בעיניו ותאמר לה — מצא
לכי בתי׃ ותלך ותבוא ותלקט — הלך בנה
בשדה אחרי הקצרים ויקר — קרה
מקרה חלקת השדה לבעז אשר
ממשפחת אלימלך׃ והנה בעז
בא מבית לחם ויאמר לקוצרים — בוא אמר
יהוה עמכם ויאמרו לו יברכך — קצר ברך
יהוה׃ ויאמר בעז לנערו הנצב — יצב
על הקוצרים למי הנערה הזאת׃
ויען הנער הנצב על הקוצרים — ענה
ויאמר נערה מואביה היא
השבה עם נעמי משדי מואב׃ — שוב
ותאמר אלקטה נא ואספתי
בעמרים אחרי הקוצרים ותבוא
ותעמד מאז הבקר ועד עתה — עמד
זה שבתה הבית מעט׃ ויאמר — ישב
בעז אל רות הלא שמעת בתי
אל תלכי ללקט בשדה אחר
וגם לא תעבורי מזה וכה תדבקין — עבר דבק
עם נערתי׃ עיניך בשדה אשר
יקצרון והלכת אחריהן הלוא — קצר
צויתי את הנערים לבלתי נגעך — צוה
וצמת והלכת אל הכלים ושתית — צמא כלה
מאשר ישאבון הנערים׃ ותפל — שתה שאב
על פניה ותשתחו ארצה ותאמר — נפל פנה
אליו מדוע מצאתי חן בעיניך — שחה ידע
להכירני ואנכי נכריה׃ ויען — נכר ענה
בעז ויאמר לה הגד הגד לי — נגד
כל אשר עשית את חמותך — עשה חמה

אחרי מות אישך ותעזבי אביך   עזב
ואמך וארץ מולדתך ותלכי אל   ילד הלך
עם אשר לא ידעת תמול   תמל
שלשום: ישלם יהוה פעלך   שלם
ותהי משכרתך שלמה מעם יהוה   היה שכר
אלהי ישראל אשר באת   בוא
לחסות תחת כנפיו: ותאמר   חסה אמר
אמצא חן בעיניך אדני כי   מצא
נחמתני וכי דברת על לב
שפחתך ואנכי לא אהיה כאחת   היה
שפחתיך: ויאמר לה בעז לעת
האכל גשי הלום ואכלת מן   נגש
הלחם וטבלת פתך בחמץ ותשב   פתת ישב
מצד הקצרים ויצבט לה קלי   צדד צבט
ותאכל ותשבע ותתר: ותקם   קלה אכל
ללקט ויצו בעז את נעריו לאמר   שבע יתר
גם בין העמרים תלקט ולא   קום צוה
תכלימוה: וגם של תשלו לה   לקט
מן הצבתים ועזבתם ולקטה   כלם שלל
ולא תגערו בה: ותלקט בשדה   גער
עד הערב ותחבט את אשר   חבט
לקטה ויהי כאיפה שערים: היה
ותשא ותבוא העיר ותרא   נשא בוא
חמותה את אשר לקטה ותוצא   ראה חמה
ותתן לה את אשר הותרה   יצא נתן
משבעה: ותאמר לה חמותה   יתר
איפה לקטת היום ואנה עשית   עשה
יהי מכירך ברוך ותגד לחמותה   נכר ברך
את אשר עשתה עמו ותאמר   נגד אמר
שם האיש אשר עשיתי עמו
היום בעז: ותאמר נעמי לכלתה   כלל
ברוך הוא ליהוה אשר לא
עזב חסדו את החיים ואת
המתים ותאמר לה נעמי   מות
קרוב לנו האיש מגאלנו   קרב
הוא: ותאמר רות המואביה

post mortē viri tui: & ꝙ reliqris parētes tuos & terrā in qua nata es & veneris ad populum quem antea nesciebas. Reddat tibi dominus pro opere tuo: & plenā mercedē recipias a domino deo israel ad quem venisti: & sub cuius cōfugisti alas. Que ait. Inueni grām apud oculos tuos dñe mi: qui consolatus es me: & locutus es ad cor ancille tue: que nō sū similis vnius puellaꝝ tuarū. Dixitꝙ ad eā booz. Qñ hora vescēdi fuerit veni huc & comede panē: & intinge buccellā tuā in aceto. Sedit itaꝙ ad messorū latus & cōgessit polētā sibi: comeditꝙ & saturata ē: & tulit reliqas. Atꝙ i de surrexit vt spicas ex more colligeret. Precepit āt booz pueris suis dicēs. Etiā si vobiscum meterē voluerit ne ꝓhibeatis eam. & de vestris quoꝙ manipulis proiicite de idustria: & remanere pmittite vt absꝙ rubore colligat: & colligentē nemo corripiat. Collegit ergo in agro vsꝙ ad vesperam: & q̄ collegerat virga cedens & excutiens: iuenit hordei q̄si ephi mēsuram .i. tres modios: quos portās reuersa est i ciuitatem & ōndit socrui sue. Insup ꝓtulit & dedit ei de reliquiis cibi sui: quo saturata fuerat. Dixitꝙ ei socrus sua. Vbi hodie collegisti: & vbi fecisti opus? Sit bñdictus qui misertus est tui. Indicauitꝙ ei apud quem esset opata: & nomen dixit viri ꝙ booz vocaretur. Cui respondit noemi. Benedictus sit a domino quoniam eandem gratiam quam prebuerat viuis: seruauit & mortuis. Rursumꝙ ait Propinquus noster est homo. Et ruth hoc quoꝙ inquit

postꝙ mortuus est vir tuus. & quomō reliqui
μετὰ τὸ ἀποθανεῖν τὸν ἄνδρα σου· καὶ πῶς κατέλι-
sti patrem tuū & matrē tuā & terram
πες τὸν πατέρα σου καὶ τὴν μητέρα σου καὶ τὴν γῆν
gñationis tue & abijsti ad ppl̃m quē nō sciebas
γενέσεώς σου καὶ ἐπορεύθης πρὸς λαὸν ὃν οὐκ ᾔδεις
heri & nudiusterti⁹. reddat dñs opus tuum &
χθὲς καὶ τρίτης. ἀποτίσαι κύριος τὴν ἐργασίαν σου καὶ
sit merces tua plena a dño deo
γένοιτο ὁ μισθός σου πλήρης παρὰ κυρίου τοῦ θε-
israel: ad quē venisti vt confidas sub alas
οῦ Ἰσραήλ, πρὸς ὃν ἦλθες πεποιθέναι ὑπὸ τὰς πτέρυ-
illius. illa āt dixit inueniā grām in oculis
γας αὐτοῦ. ἡ δὲ εἶπεν· εὕροιμι χάριν ἐν ὀφθαλμοῖς
tuis dñe mi: qm̃ consolatus es me & qm̃ locutus
σου κύριέ μου· ὅτι παρεκάλεσάς με καὶ ὅτι ἐλάλη-
es in cor ancille tue: & ecce ego nō
σας ἐπὶ καρδίαν τῆς δούλης σου, καὶ ἰδοὺ ἐγὼ οὐκ
ero vt vna puellarum tuaꝝ. & dixit il
ἔσομαι ὡς μία τῶν παιδισκῶν σου. καὶ εἶπεν αὐ-
li booz: hora vescendi accede huc & co
τῇ Βόοζ, τῇ ὥρᾳ τοῦ φαγεῖν πρόσελθε ὧδε καὶ φά-
medes panē & tinges buccellā tuā in aceto.
γεσαι τὸν ἄρτον καὶ βάψεις τὸν ψωμόν σου ἐν τῷ ὄξει.
& sedit ruth ex obliquo metentium & por-
καὶ ἐκάθισε Ῥοὺθ ἐκ πλαγίων τῶν θεριζόντων, καὶ ἐβού-
rexit ei boos polentam: & comedit & saturata est
νισεν αὐτῇ Βόοζ ἄλφιτον, καὶ ἔφαγεν καὶ ἐνεπλήσθη
& reliquit: & surrexit vt colligeret. & pre-
καὶ κατέλιπεν, καὶ ἀνέστη τοῦ συλλέγειν. καὶ ἐνε-
cepit boos pueris eius dicēs: &
τείλατο Βόοζ τοῖς παιδαρίοις αὐτοῦ λέγων, καὶ
inter manipulos colligat: & non cō-
γε ἀναμέσον τῶν δραγμάτων συλλεγέτω, καὶ μὴ κα-
fundatis eam. & exhibentes exhibe-
ταισχύνητε αὐτήν. καί γε παραβάλλοντες παραβα-
bitis ei de congregatis & sinite eam:
λεῖτε αὐτῇ ἐκ τῶν βεβουνισμένων καὶ ἄφετε αὐτήν,
& colliget: & non corripietis eam. & colle-
καὶ συλλέξει, καὶ οὐκ ἐπιτιμήσετε αὐτῇ. καὶ συνέ-
git in agro vsꝙ ad vesperā & virga cedit que col-
λεξεν ἐν τῷ ἀγρῷ ἕως ἑσπέρας καὶ ἐρράβδισεν ἃ συ-
legit. & facta est q̄si oephi ordei. & portauit & in-
νέλεξεν, καὶ ἐγενήθη ὡς οἰφὶ κριθῶν. καὶ ἦρεν καὶ εἰσ-
gressa est in ciuitatem. & vidit socrus eius que
ῆλθεν εἰς τὴν πόλιν. καὶ εἶδεν ἡ πενθερὰ αὐτῆς ἃ
collegerat: & offerens ruth dedit ei que reli-
συνέλεξεν, καὶ ἐξενέγκασα Ῥοὺθ ἔδωκεν αὐτῇ ἃ κατέ-
querat ex q̄bus saturata fuit. & dixit ei socrus
λιπεν ἐξ ὧν ἐνεπλήσθη. καὶ εἶπεν αὐτῇ ἡ πενθερὰ
sua: vbi collegisti hodie & vbi fecisti:
αὐτῆς, ποῦ συνέλεξας σήμερον καὶ ποῦ ἐποίησας,
sit qui nouit te bñs. & indicauit ruth
εἴη ὁ ἐπιγνούς σε εὐλογημένος. καὶ ἀπήγγειλεν Ῥοὺθ τῇ
socrui sue vbi fecit. & dixit nomē
πενθερᾷ αὐτῆς ποῦ ἐποίησεν. καὶ εἶπεν τὸ ὄνομα τοῦ
viri cum quo feci cum eo hodie boos. &
ἀνδρὸς μεθ' οὗ ἐποίησα μετ' αὐτοῦ σήμερον Βόοζ. καὶ
dixit noomi nurui sue: bñdictus est
εἶπεν Νωεμὶν τῇ νύμφῃ αὐτῆς, εὐλογητός ἐστι τῷ
dño: qm̃ non reliquit miam suā cum
κυρίῳ, ὅτι οὐκ ἐγκατέλιπεν τὸ ἔλεος αὐτοῦ μετὰ
viuis & cū mortuis. & dixit
τῶν ζώντων καὶ μετὰ τῶν τεθνηκότων. καὶ εἶπεν
ei noomi: ꝓpinqu⁹ ē nobis vir de sanguine tāctis
αὐτῇ Νωεμί, ἐγγίζει ἡμῖν ὁ ἀνὴρ ἐκ τῶν ἀγχιστευόντων
nobis est. & dixit ruth ad socrum eius:
ἡμῖν ἐστιν. καὶ εἶπεν Ῥοὺθ πρὸς τὴν πενθερὰν αὐτῆς,

⁊ q̄m dixit ad me cum pueris
καί γε ὅτι εἶπεν πρός με μετὰ τῶν παιδαρίων τῶν
meis iungere donec perficiant totam messē
ἐμῶν προσκολλήθητι ἕως ἂν τελέσωσιν ὅλον τὸν ἀμητὸν
que est mihi. ⁊ dixit noomi ad ruth nu
ὃς ὑπάρχει μοι. καὶ εἶπεν νοομὶ πρὸς ῥοὺθ τὴν νύμ-
rum suā: bonum filia q̄m egressa es cū puel
φην αὐτῆς, ἀγαθὸν θύγατερ ὅτι ἐξῆλθες μετὰ τῶν κο
lis eius: ⁊ non obuiabunt tibi in agro
ρασίων αὐτοῦ, καὶ οὐκ ἀπαντήσονταί σοι ἐν ἀγρῷ
alieno. ⁊ iuncta est ruth puellis booz
ἑτέρῳ. καὶ προσεκολλήθη ῥοὺθ τοῖς κορασίοις βόοζ
ad colligēdū q̄d ad perfecit messem ordei
συλλέγειν ἕως συνετέλεσεν τὸν θερισμὸν τῶν κριθῶν
⁊ messem tritici.
καὶ τὸν θερισμὸν τῶν πυρῶν. Ca. 3.
Et sedit cum socru sua: ⁊ di-
A Καὶ ἐκάθισεν μετὰ τῆς πενθερᾶς αὐτῆς, καὶ εἶ-
xit ei noomi socrus eius: filia non que
πεν αὐτῇ νοομὶ ἡ πενθερὰ αὐτῆς, θύγατερ οὐ μὴ ζη-
ram tibi requiem vt bene sit tibi. ⁊ nunc
τήσω σοι ἀνάπαυσιν ἵνα εὖ γένηταί σοι. καὶ νῦν
nōne booz notus nobis cuiꝰ fuisti cū puel
οὐχὶ βόοζ γνώριμος ἡμῖν οὗ ἦς μετὰ τῶν κορασί-
lis eius? ecce ipse ventilat aream ordei
ων αὐτοῦ; ἰδοὺ αὐτὸς λικμᾷ τὸν ἅλωνα τῶν κριθῶν
hac nocte. tu āt lauaberis ⁊ vngeris ⁊ impo
ταύτῃ τῇ νυκτί. σὺ δὲ λούσῃ καὶ ἀλείψῃ καὶ περιθή-
nes vestem tuā sup te: ⁊ ascende
σεις τὸν ἱματισμόν σου ἐπὶ σεαυτῇ, καὶ ἀναβήσῃ
sup areā. ne cognoscaris viro vsq̧ quo per
ἐπὶ τὴν ἅλω. μὴ γνωρισθῇς τῷ ἀνδρὶ ἕως τοῦ συν
ficiat ille comedere ⁊ bibere. ⁊ erit cū
τελέσαι αὐτὸν τοῦ φαγεῖν καὶ πιεῖν. καὶ ἔσται ἐν
dormierit ipse: ⁊ nosces locū vbi dor
τῷ κοιμηθῆναι αὐτόν, καὶ γνώσῃ τὸν τόπον οὗ κοι
mit illic: ⁊ ibis ⁊ discooperies que ad
μᾶται ἐκεῖ, καὶ ἐλεύσῃ καὶ ἀποκαλύψεις τὰ πρὸς
pedes eius ⁊ dormies. ⁊ ipse nunciabit
ποδῶν αὐτοῦ καὶ κοιμηθήσῃ. καὶ αὐτὸς ἀπαγγελεῖ
tibi que facies. dixit āt ruth ad eam: omnia
σοι ἃ ποιήσεις. εἶπεν δὲ ῥοὺθ πρὸς αὐτήν, πάντα
que dixeris mihi ad me faciam. ⁊ descēdit in
B ὅσα ἂν εἴπῃς μοι πρός με ποιήσω. καὶ κατέβη εἰς
aream: ⁊ fecit iuxta omnia que impera
τὴν ἅλω, καὶ ἐποίησεν κατὰ πάντα ὅσα ἐνετεί-
uerat ei socrus sua. ⁊ comedit booz ⁊ bi-
λατο αὐτῇ ἡ πενθερὰ αὐτῆς. καὶ ἔφαγεν βόοζ καὶ ἔ-
bit ⁊ letatū est cor eius: ⁊ venit ad
πιεν καὶ ἠγαθύνθη ἡ καρδία αὐτοῦ, καὶ ἦλθεν τοῦ
dormiēdū in parte cōgeriei herbaꝝ. illa āt venit secreto ⁊
κοιμηθῆναι ἐν μερίδι τῆς στοιβῆς. ἡ δὲ ἦλθεν κρυφῇ καὶ
discooperuit que ad pedes eius ⁊ dormiuit.
ἀπεκάλυψεν τὰ πρὸς ποδῶν αὐτοῦ καὶ ἐκάθευδεν.
factū est āt in media nocte ⁊ surrexit vir ⁊ tur
ἐγένετο δὲ ἐν τῷ μεσονυκτίῳ καὶ ἐξέστη ὁ ἀνὴρ καὶ ἐ-
batus est: ⁊ ecce mulier dormiebat ad pedes su
ταράχθη, καὶ ἰδοὺ γυνὴ ἐκοιμᾶτο πρὸς ποδῶν αὐ-
os. dixit āt q̄ es tu? illa āt dixit ego sum ruth ancilla
τοῦ. εἶπεν δὲ τίς εἶ σύ; ἡ δὲ εἶπεν ἐγώ εἰμι ῥοὺθ ἡ δούλη
tua: ⁊ expandes alam tuam sup famu
σου, καὶ περιβαλεῖς τὸ πτερύγιόν σου ἐπὶ τὴν δού-
lam tuam: q̄m propinquus es tu. ⁊ dixit booz: benedicta
λην σου, ὅτι ἀγχιστεὺς εἶ σύ. καὶ εἶπεν βόοζ, εὐλογημένη
tu dño filia: q̄m letificasti miam tuā
σὺ τῷ κυρίῳ θύγατερ, ὅτι ἠγάθυνας τὸ ἔλεός σου τὸ
vltimā magis q̄ primam vt non ires tu post
ἔσχατον ὑπὲρ τὸ πρῶτον τοῦ μὴ πορευθῆναί σε ὀπί-
iuuenes siue pauper siue diues. ⁊ nunc fi-
C σω νεανιῶν ἤτοι πτωχὸς ἤτοι πλούσιος. καὶ νῦν θύ-
lia ne timeas.
γατερ μὴ φοβοῦ.

precepit mihi vt tādiu messoribus eius iungerer donec omnes segetes meterētur. Cui dixit socrus. Melius est filia mi vt cum puellis eius exeas ad metēdū: ne in alieno agro q̄spiā resistat tibi. Iūcta est itaq̧ puellis booz: & tādiu cum eis messuit donec ordea & triticū in horreis conderentur. 5.

Postq̄ āt reuersa ē ad socrū suā audiuit ab ea. Filia mi q̄rā tibi requiē & prouidebo vt bñ sit tibi. Booz iste cuius puellis in agro iūcta es ppinquus nr̄ est: & hac nocte aream ordei ventilat. Lauare igitur & vngere: & induere cultioribꝰ vestimētis & descende in areā. Non te videat hō donec esum potūq̧ finierit. Qñ aūt ierit ad dormiendū: nota locum in quo dormiat. Veni esq̧ & discoopies palliū quo opitur a pte pedū: & pſicies te & ibi iacebis. Ipse aūt dicet tibi qd agere debeas. Que rñdit. Quicquid preceperis faciā. Descenditq̧ in aream & fecit omnia q̄ sibi impauerat socrꝰ. Cunq̧ comedisset booz & bibisset: & factus eēt hilarior: īssetq̧ ad dormiendū iuxta aceruū manipulorū: venit abscōdite: & discoopto a pedibus eius pallio se proiecit. Et ecce nocte iam media expauit hō & cōturbatus est: viditq̧ mulierē iacentem ad pedes suos: & ait illi. Que es. Illaq̧ rñdit. Ego sū ruth ācilla tua. Expande palliū tuū sup famulā tuā: quia ppinquus es. Et ille. Benedicta inquit es a domino filia: & priorē miam posteriore supasti. quia non es secuta iuuenes paupes siue diuites. Noli ergo

גַּם כִּי אָמַר אֵלַי עִם הַנְּעָרִים
אֲשֶׁר לִי תִּדְבָּקִין עַד אִם כִּלּוּ אֵת
כָּל הַקָּצִיר אֲשֶׁר לִי׃ וַתֹּאמֶר
נָעֳמִי אֶל רוּת כַּלָּתָהּ טוֹב בִּתִּי
כִּי תֵצְאִי עִם נַעֲרוֹתָיו וְלֹא יִפְגְּעוּ
בָךְ בְּשָׂדֶה אַחֵר׃ וַתִּדְבַּק בְּנַעֲרוֹת
בֹּעַז לְלַקֵּט עַד כְּלוֹת קְצִיר
הַשְּׂעֹרִים וּקְצִיר הַחִטִּים
וַתֵּשֶׁב אֶת חֲמוֹתָהּ׃

Cap. iij.

וַתֹּאמֶר לָהּ נָעֳמִי חֲמוֹתָהּ בִּתִּי
הֲלֹא אֲבַקֶּשׁ לָךְ מָנוֹחַ אֲשֶׁר
יִיטַב לָךְ׃ וְעַתָּה הֲלֹא בֹעַז מֹדַעְתָּנוּ
אֲשֶׁר הָיִית עִם נַעֲרוֹתָיו הִנֵּה הוּא
זֹרֶה אֶת גֹּרֶן הַשְּׂעֹרִים הַלָּיְלָה׃
וְרָחַצְתְּ וָסַכְתְּ וְשַׂמְתְּ שִׂמְלֹתַיִךְ
עָלַיִךְ וְיָרַדְתִּי הַגֹּרֶן אַל תִּוָּדְעִי
לָאִישׁ עַד כַּלֹּתוֹ לֶאֱכֹל וְלִשְׁתּוֹת׃
וִיהִי בְשָׁכְבוֹ וְיָדַעַתְּ אֶת הַמָּקוֹם
אֲשֶׁר יִשְׁכַּב שָׁם וּבָאת וְגִלִּית
מַרְגְּלֹתָיו וְשָׁכָבְתִּי וְהוּא יַגִּיד
לָךְ אֵת אֲשֶׁר תַּעֲשִׂין׃ וַתֹּאמֶר
אֵלֶיהָ כֹּל אֲשֶׁר תֹּאמְרִי אֵלַי
אֶעֱשֶׂה׃ וַתֵּרֶד הַגֹּרֶן וַתַּעַשׂ כְּכֹל
אֲשֶׁר צִוַּתָּה חֲמוֹתָהּ׃ וַיֹּאכַל בֹּעַז
וַיֵּשְׁתְּ וַיִּיטַב לִבּוֹ וַיָּבֹא לִשְׁכַּב
בִּקְצֵה הָעֲרֵמָה וַתָּבֹא בַלָּט וַתְּגַל
מַרְגְּלֹתָיו וַתִּשְׁכָּב׃ וַיְהִי בַּחֲצִי
הַלַּיְלָה וַיֶּחֱרַד הָאִישׁ וַיִּלָּפֵת
וְהִנֵּה אִשָּׁה שֹׁכֶבֶת מַרְגְּלֹתָיו׃
וַיֹּאמֶר מִי אָתְּ וַתֹּאמֶר אָנֹכִי
רוּת אֲמָתֶךָ וּפָרַשְׂתָּ כְנָפֶךָ עַל
אֲמָתְךָ כִּי גֹאֵל אָתָּה׃ וַיֹּאמֶר
בְּרוּכָה אַתְּ לַיהוָה בִּתִּי הֵיטַבְתְּ
חַסְדֵּךְ הָאַחֲרוֹן מִן הָרִאשׁוֹן לְבִלְתִּי
לֶכֶת אַחֲרֵי הַבַּחוּרִים אִם דַּל
וְאִם עָשִׁיר׃ וְעַתָּה בִּתִּי אַל

דָּבַק כָּלָה
קָצַר אָמַר
כָּלַל
יָצָא פָּגַע
חָטַט
יָשַׁב חָמָה
אָמַר בָּקַשׁ
נוּחַ
יָטַב יָדַע
הָיָה
סוּךְ שׂוּם
יָדַע
כָּלָה אָכַל
שָׁתָה הָיָה
קוּם שָׁכַב
בּוֹא גָּלָה
רֶגֶל נָגַד
עָשָׂה אָמַר
יָרַד
צָוָה חָמָה
אָכַל שָׁתָה
יָטַב בּוֹא
אַט גָּלָה
חָצָה
לָפַת
אִישׁ
אָמָה
בָּרַךְ
יָטַב
יָלַךְ בָּחַר
עָשַׁר

ירא אמר עשה | תיראי כל אשר תאמרי אעשה
ידע | לך כי יודע כל שער עמי כי
איש | אשת חיל את: ועתה כי אמנם
קרב | כי גאל אנכי וגם יש גאל קרוב
לין | ממני: ליני הלילה והיה בבקר
גאל | אם יגאלך טוב יגאל ואם לא
חפץ | יחפץ לגאלך וגאלתיך אנכי חי
שכב | יהוה שכבי עד הבקר: ותשכב
רגל קום | מרגלתיו עד הבקר ותקם בטרום
נכר | יכיר איש את רעהו ויאמר אל
ידע בוא | יודע כי באה האשה הגרן:
יהב טפח | ויאמר הבי המטפחת אשר עליך
אחז מדד | ואחזי בה ותאחז בה וימד שש
שית בוא | שערים וישת עליה ויבא העיר:
חמה | ותבוא אל חמותה ותאמר מי את
נגד | בתי ותגד לה את כל אשר
אמר | עשה לה האיש: ותאמר שש
השערים האלה נתן לי כי אמר
בוא | אלי אל תבואי ריקם אל
ישב | חמותך: ותאמר שבי בתי עד
ידע נפל | אשר תדעין איך יפל דבר כי לא
שקט | ישקט האיש כי אם כלה הדבר
Cap. iiii. | היום: ובעז עלה השער
וישב שם והנה הגאל עבר אשר
סור ישב | דבר בעז ויאמר סורה שבה
סור | פה פלני אלמני ויסר וישב:
לקח | ויקח עשרה אנשים מזקני העיר
ויאמר שבו פה וישבו: ויאמר
לגאל חלקת השדה אשר
לאחינו לאלימלך מכרה נעמי
שוב | השבה משדה מואב: ואני
גלה | אמרתי אגלה אזנך לאמר קנה
נגד הישבים ונגד זקני עמי אם
גאל נגד | תגאל גאל ואם לא יגאל הגידה
ידע | לי ואדעה כי אין זולתך לגאול
ואנכי אחריך ויאמר אנכי אגאל:

metuere: sed quicquid dixeris mihi faciā tibi. Scit enī omnis populus qui hitat intra portas vrbis mee mulierē te esse virtutis. Nec abnuo me propinquū: sed est alius me propinquior. Quiesce hac nocte: & facto mane si te voluerit ppinquitatis iure retinere bene res acta est: sin aūt ille noluerit: ego te absq3 vlla dubitatiōe suscipiā: viuit dn̄s. Dormi vsq3 mane. Dormiuit itaq3 ad pedes ei9 vsq3 ad noctis abscessū. Surrexit itaq3 anteq̄ homines se cognoscerent mutuo: & dixit booz. Caue ne qs nouerit q̄ huc veneris. Et rursum expāde inqt palliū tuū quo operiris & tene vtraq3 manu. Qua extendente & tenēte: mensus est sex modios ordei: & posuit sup eā. Que portās ingressa est ciuitatē & venit ad socrum suā. Que dixit ei. Quid egisti filia? Narrauitq3 ei omnia que sibi fecisset homo. Et ait. Ecce sex modios ordei dedit mihi: & ait. nolo vacuam te reuerti ad socrū tuam. Dixitq3 Noemi. Expecta filia dōec videamus quē res exitum habeat: neq3 enī cessabit hō: nisi cōpleuerit quod locutus est. 4.

Ascendit ergo booz ad portam ∞∞∞ & sedit ibi. Cumq3 vidisset ppiquū pterire d quo prius sermo hītus est dixit ad eū. Declina paulisp & sede hic vocās eū noīe suo. Qui diuertit & sedit. Tollēs aūt booz decē viros de senioribus ciuitatis: dixit ad eos. Sedete hic. Quibus residētibus locutus est ad ppinquū. Partē agri fratris nostri elimelech vendet noemi q̄ reuersa est de regiōe moabitide. quod audire te volui & tibi dicere corā cūctis sedentibus & maioribus natu de pplo meo. Si vis possidere iure ppinqtatis eme & posside. Si aūt displicet tibi: hoc ipsū idica mihi vt sciā quid facere debeā. Nullus eī ē ppinquus excepto te qui prior es: & me quise

oīa que dixeris ad me faciā
πάντα ὅσα ἂν εἴπῃς πρός με ποιήσω
tibi. scit enī oīs tribus populi mei qm̄
σοι. οἶδεν γὰρ πᾶσα φυλὴ λαοῦ μου ὅτι
mulier virtutis es tu: ⁊ nūc vere cogna
γυνὴ δυνάμεως εἶ σύ, καὶ νῦν ἀληθῶς ἀγχι-
tus sum ego ⁊ est cognatus infra exhis magis q̄
στεύς εἰμι ἐγὼ καί γε ἔστιν ἀγχιστεὺς ἐγγίων ὑπὲρ
ego. quiesce nocte ⁊ erit mane si
ἐμέ. αὐλίσθητι τὴν νύκτα καὶ ἔσται τὸ πρωΐ ἐὰν
duxerit te: bonū ducat. si aūt nō ve
ἀγχιστεύσῃ σε, ἀγαθόν, ἀγχιστευέτω. ἐὰν δὲ μὴ βού-
lit ducere te ducam te ego. viuit do-
ληται ἀγχιστεῦσαί σε, ἀγχιστεύσω σε ἐγώ. ζῇ κύ-
minus: dormi vsq3 ad mane. ⁊ dormiuit ad pe
ριος, κοιμήθητι ἕως πρωΐ. καὶ ἐκοιμήθη πρὸς πο-
des eius vsq3 ad māe. illa aūt surrexit anteq̄ cognosceret
δῶν αὐτοῦ ἕως πρωΐ. ἡ δὲ ἀνέστη πρὸ τοῦ ἐπιγνῶναι
vir proximū suum: ⁊ dixit booz: ne cogno
ἄνδρα τὸν πλησίον αὐτοῦ. καὶ εἶπεν βόοζ, μὴ γνω-
scatur qr̄ venit mulier in aream. ⁊ dixit
σθήτω ὅτι ἐλήλυθε γυνὴ εἰς τὴν ἅλω. καὶ εἶπεν
ei: fer cingulū qđ super te: ⁊ te
αὐτῇ, φέρε τὸ περίζωμα τὸ ἐπάνω σου, καὶ κρά- D
ne illud. illa aūt tenuit illud ⁊ mēsus est sex
τησον αὐτό. ἡ δὲ ἐκράτησεν αὐτὸ καὶ ἐμέτρησεν ἓξ
ordei ⁊ imposuit sup eam: ⁊ ingressa est in
κριθῶν καὶ ἐπέθηκεν ἐπ' αὐτήν, καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὴν
ciuitatē. ⁊ ruth intrauit ad socrum suam.
πόλιν. καὶ ῥοὺθ εἰσῆλθεν πρὸς τὴν πενθερὰν αὐτῆς.
illa aūt dixit qđ tu filia? ⁊ narrauit ei om
ἡ δὲ εἶπεν τί σὺ θύγατερ; καὶ ἀπήγγειλεν αὐτῇ σύμ-
nia que fecit illi vir. ⁊ ait sex
παντα ὅσα ἐποίησεν αὐτῇ ὁ ἀνήρ. καὶ εἶπεν τὰ ἓξ τῶν
ordei hec dedit mihi: qm̄ dixit ad me: nō
κριθῶν ταῦτα ἔδωκέν μοι, ὅτι εἶπεν πρός με, μὴ
eas vacua ad socrum tuā. illa aūt dixit sede fi
εἰσέλθῃς κενὴ πρὸς τὴν πενθεράν σου. ἡ δὲ εἶπεν κάθου θύ- C
lia quoad cognoscas tu quomō nō cadet verbū. nō .n.
γατερ ἕως τοῦ ἐπιγνῶναί σε πῶς οὐ πεσεῖται ῥῆμα. οὐ γὰρ
cessabit vir quoad cōpleuerit verbum hodie.
μὴ ἡσυχάσει ὁ ἀνὴρ ἕως ἂν τελέσῃ τὸ ῥῆμα σήμερον. Ca. 4
Et booz ascēdit ad portā ⁊ se A
Καὶ βόοζ ἀνέβη ἐπὶ τὴν πύλην καὶ ἐκάθι-
dit ibi: ⁊ ecce propinquus preteribat quē di
σεν ἐκεῖ, καὶ ἰδοὺ ὁ ἀγχιστεὺς παρεπορεύετο ὃν ἐλά-
xit booz: ⁊ dixit ad eum booz: declinās
λησε βόοζ, καὶ εἶπεν πρὸς αὐτὸν βόοζ, ἐκκλίνας
sede hic abscōdite. ⁊ diuertit ⁊ sedit:
κάθισον ὧδε κρύφιε. καὶ ἐξέκλινε καὶ ἐκάθισεν,
⁊ tollit booz decē viros de seniori
καὶ ἔλαβεν βόοζ δέκα ἄνδρας ἀπὸ τῶν πρεσβυ-
bus ciuitatis: ⁊ dixit: sedete hic. ⁊
τέρων τῆς πόλεως, καὶ εἶπεν, καθίσατε ὧδε. καὶ
sederūt. ⁊ dixit booz propinquo: par
ἐκάθισαν. καὶ εἶπεν βόοζ τῷ ἀγχιστεῖ, τὴν με-
tem agri q̄ est fratris nr̄i
ρίδα τοῦ ἀγροῦ ἥ ἐστιν τοῦ ἀδελφοῦ ἡμῶν τοῦ
elimelech: quē vendit noomi q̄ reuersa est de agro
ἐλιμέλεχ, ὃν ἀπέδοτο νοομὶ ἡ ἐπιστρέψασα ἐξ ἀγροῦ
moab. ⁊ ego dixi discooperiam aurem tuā di
μωάβ. κἀγὼ εἶπα ἀποκαλύψω τὸ οὖς σου λέ-
cens: posside coram sedentibus ⁊ coram
γων, κτῆσαι ἐναντίον τῶν καθημένων καὶ ἐναντίον
maioribus ppl̄i mei. si ppiqu' es
τῶν πρεσβυτέρων τοῦ λαοῦ μου. εἰ ἀγχιστεύεις
duc: si aūt non ducis nuncia mihi ⁊
ἀγχίστευε, εἰ δὲ μὴ ἀγχιστεύεις ἀνάγγειλόν μοι καὶ
sciam: qm̄ nō est preter te vt ducat: ⁊
γνώσομαι, ὅτι οὐκ ἔστιν πάρεξ σοῦ τοῦ ἀγχιστεῦσαι, κἀ-
ego sum post te. ille aūt dixit: ego sum: ducam. B
γώ εἰμι μετὰ σέ. ὁ δὲ εἶπεν, ἐγώ εἰμι, ἀγχιστεύσω.

τ dixit boozin die qua poſſidebis tu agruz
καὶ εἶπεν βόοζ ἐν ἡμέρᾳ τοῦ κτήσασθαί σε τὸν ἀγρὸν
de manu noomi τ a ruth moabitide vxo
ἐκ χειρὸς νοομὶ καὶ παρὰ ῥοὺθ τῆς μωαβίτιδος γυ=
re mortui: τ eam poſſidere te opz
ναικὸς τοῦ τεθνηκότος, καὶ αὐτὴν κτήσασθαί σε δεῖ
vt ſuſcites nomē mortui in hereditate
ὥστε ἀναστῆσαι τὸ ὄνομα τοῦ τεθνηκότος ἐπὶ τῆς κληρονομίας
ſua. τ dixit ꝓpinquus booz: nō pote
αὐτοῦ. καὶ εἶπεν ὁ ἀγχιστεὺς τῷ βόοζ, οὐ δυνήσο=
ro ducere mihi: ne forte corrumpā poſſe
μαι ἀγχιστεῦσαι ἐμαυτῷ, μήποτε διαφθείρω τὴν κλη
ſſionē meā. duc tibi tu propinq̄tatē
ρονομίαν μου. ἀγχίστευσον σεαυτῷ σὺ τὴν ἀγχιστείαν
meā q̄m nō potero ducere. τ hic
μου ὅτι οὐ δυνήσομαι ἀγχιστεῦσαι. καὶ τοῦτο τὸ δι=
mos priꝰ in iſrael ad ꝓpinquitatē
καίωμα ἔμπροσθεν ἐν τῷ ἰσραὴλ ἐπὶ τὴν ἀγχιστείαν
τ in cōmutatione ad cōſtituēdū oē verbū.
καὶ ἐπὶ τὸ ἀντάλλαγμα τοῦ στῆσαι πάντα λόγον.
ſoluebat vir calciamētū ſuum τ dabat
ὑπελύετο ὁ ἀνὴρ τὸ ὑπόδημα αὐτοῦ καὶ ἐδίδου τῷ
propinquo ſuo qui ducebat ꝓpinquitatē e=
πλησίον αὐτοῦ τῷ ἀγχιστεύοντι τὴν ἀγχιστείαν αὐ=
ius. τ hoc erat teſtimoniū in iſrael. τ dixit
τοῦ. καὶ τοῦτο ἦν μαρτύριον ἐν ἰσραήλ. καὶ εἶπεν

D

propinquus booz: poſſide tibi propin=
ὁ ἀγχιστεὺς τῷ βόοζ, κτῆσαι σεαυτῷ τὴν ἀγχι=
quitatē meā: τ ſoluit calciamētū ſuum τ
στείαν μου, καὶ ὑπελύσατο τὸ ὑπόδημα αὐτοῦ καὶ
dedit ei. τ dixit booz maioribus natu τ
ἔδωκεν αὐτῷ. καὶ εἶπεν βόοζ τοῖς πρεσβυτέροις καὶ
omni ꝑplo: teſtes vos hodie: q̄m poſ
παντὶ τῷ λαῷ, μάρτυρες ὑμεῖς σήμερον, ὅτι κέ=
ſedi omnia que abimelech τ omnia que
κτημαι πάντα τὰ τοῦ ἀβιμέλεχ καὶ πάντα ὅσα
ſunt chelion τ maalon de manu noo
ὑπάρχει τῷ χελαιὼν καὶ τῷ μααλὼν ἐκ χειρὸς νοο

C

mi. τ ruth moabitidem vxorem maalon
μί. καί γε ῥοὺθ τὴν μωαβῖτιν τὴν γυναῖκα μααλὼν
poſſedi mihi in vxorem: vt ſuſcitem
κέκτημαι ἐμαυτῷ εἰς γυναῖκα, τοῦ ἀναστῆσαι τὸ
nomē mortui in hereditate ſua:
ὄνομα τοῦ τεθνηκότος ἐπὶ τῆς κληρονομίας αὐτοῦ,

Ca.4 A

τ non delebitur nomē mortui de
καὶ οὐκ ἐξολοθρευθήσεται τὸ ὄνομα τοῦ τεθνηκότος ἐκ τῶν
fratribus ſuis τ de porta loci ſui:
ἀδελφῶν αὐτοῦ καὶ ἐκ τῆς πύλης τοῦ τόπου αὐ
teſtes vos hodie. τ dixerūt oīs
τοῦ, μάρτυρες ὑμεῖς σήμερον. καὶ εἶπον πᾶς ὁ
ꝑplꝰ qui in porta: teſtes. τ maiores
λαὸς οἱ ἐν τῇ πύλῃ, μάρτυρες. καὶ οἱ πρεσβύ=
natu dixerūt det dn̄s vxorem tuā que in
τεροι εἶπον δῴη κύριος τὴν γυναῖκά σου τὴν εἰ=
greditur in domū tuā ſicut rachel τ ſicut
σπορευομένην εἰς τὸν οἶκόν σου ὡς ῥαχὴλ καὶ ὡς
liā que edificauerūt vtraq̄ domū iſrael.
λίαν αἳ ᾠκοδόμησαν ἀμφότεραι τὸν οἶκον ἰσραήλ.
τ faciat virtutē in ephratha: τ erit nomē in
καὶ ποιῆσαι δύναμιν ἐν ἐφραθά, καὶ ἔσται ὄνομα ἐν
bethleem. τ fiat domus tua vt domꝰ phares:
βηθλεέμ. καὶ γένοιτο ὁ οἶκός σου ὡς οἶκος φαρές,
quē peperit thamar iuda. de ſemine tuo
ὃν ἔτεκε θάμαρ τῷ ἰούδα. ἐκ τοῦ σπέρματός σου
det tibi dn̄s de puella hac fi
δῴη σοι κύριος ἐκ τῆς παιδίσκης ταύτης τέκ=
lios. τ cepit booz ruth ſibi vxorem τ in=
να. καὶ ἔλαβε βόοζ τὴν ῥοὺθ ἑαυτῷ γυναῖκα καὶ εἰσ=
greſſus eſt ad eam. τ dedit dn̄s ei cōceptiōez:
ῆλθεν πρὸς αὐτήν. καὶ ἔδωκε κύριος αὐτῇ κύησιν,

B

τ peperit ei filiū. τ dixerūt
καὶ ἔτεκεν αὐτῷ υἱόν. καὶ εἶπον αἱ ooooooooooo

cundus ſum. At ille rn̄=
dit ego agrū emā. Cui
dixit booz. Q̄n̄ emeris agrū de manu mulie
ris. Ruth quoq̄ moabi
tidem: q̄ vxor defuncti
fuit debes accipe vt ſu=
ſcites nomē ꝓpinq tui i
hereditate ſua. Qui rn̄
dit. Cedo iuri ꝓpinqta=
tis. Neq̄ ei poſteritatē
familie mee delere de=
beo. Tu meo vtere pri=
uilegio: quo me libenter
carere ꝓfiteor. Hic aūt
erat mos antiquitus in
iſrael inter propiquos:
vt ſi q̄n alter alteri ſuo iu
ri cedebat vt eſſet firma
conceſſio ſoluebat hō
calciamētū ſuum & da=
bat propiquo ſuo. Hoc
erat teſtimoniū ceſſiōis
in iſrael. Dixit ergo ꝓ
piquo ſuo booz. Tolle
calciamentum. Q̄d ſta=
tim ſoluit de pede ſuo.
At ille maioribus natu
& vniuerſo populo: te
ſtes vos inq̄t eſtis hodie
q̄ poſſederī oīa q̄ fue=
rūt elimelech & ooooooo
chelion & maalon tra
dente noemi: oooooooooo
& ruth moabitidem v
xorem ooooooooooooooo
maalō in cōiugiū ſum
pſerim oooooooooooooooo
vt ſuſcitem nomē de=
functi in hereditate ſua
ne vocabulū eiꝰ de fa=
milia ſua ac fribus & po
pulo deleatur. Vos in=
quā huiꝰ rei teſtes eſtis.
Reſpondit omnis po
pulus qui erat oooooooo
i porta & maiores natu
Nos teſtes ſumus. Faci=
at dn̄s hanc mulierem
que ingreditur oooooooo
domum tuam ſicut ra=
chel & liam q̄ edificaue
runt domum iſrael: vt
ſit exemplum oooooooooo
virtutis in effrata & ha
beat celebre nomen ooo
in bethleē. Fiatq̄ do=
mus tua ſicut domus oo
phares quem thamar
peperit iude: oooooooooo
de ſemine quod ti=
bi dederit dominus ooo
ex hac puella. tulit ita
q̄ oooooooooooooooooooooo
booz ruth: & accepit
ooooooooooooooo oooooooooo
vxorē: ingreſſuſq̄ eſt
ad eā: & dedit illi dn̄s
vt concipet & peret fili
um. Dixeruntq̄ oooooo

וַיֹּאמֶר בֹּעַז בְּיוֹם קְנוֹתְךָ הַשָּׂדֶה — קָנָה
מִיַּד נָעֳמִי וּמֵאֵת רוּת הַמּוֹאֲבִיָּה
אֵשֶׁת הַמֵּת קָנִיתִי לְהָקִים — אִישׁ מוּת
שֵׁם הַמֵּת עַל נַחֲלָתוֹ׃ וַיֹּאמֶר — קוּם
הַגֹּאֵל לֹא אוּכַל לִגְאָל לִי פֶּן — יָכֹל
אַשְׁחִית אֶת נַחֲלָתִי גְּאַל לְךָ — שָׁחַת
אַתָּה אֶת גְּאֻלָּתִי כִּי לֹא אוּכַל
לִגְאֹל׃ וְזֹאת לְפָנִים בְּיִשְׂרָאֵל — פָּנָה
עַל הַגְּאוּלָּה וְעַל הַתְּמוּרָה — מוּר
לְקַיֵּם כָּל דָּבָר שָׁלַף אִישׁ — קוּם
נַעֲלוֹ וְנָתַן לְרֵעֵהוּ וְזֹאת
הַתְּעוּדָה בְּיִשְׂרָאֵל׃ וַיֹּאמֶר הַגֹּאֵל — עוּד
לְבֹעַז קְנֵה לָךְ וַיִּשְׁלֹף נַעֲלוֹ׃ — שָׁלַף
וַיֹּאמֶר בֹּעַז לַזְּקֵנִים וְכָל הָעָם
עֵדִים אַתֶּם הַיּוֹם כִּי קָנִיתִי אֶת — עוּד
כָּל אֲשֶׁר לֶאֱלִימֶלֶךְ וְאֵת כָּל
אֲשֶׁר לְכִלְיוֹן וּמַחְלוֹן מִיַּד נָעֳמִי׃
וְגַם אֶת רוּת הַמֹּאֲבִיָּה אֵשֶׁת
מַחְלוֹן קָנִיתִי לִי לְאִשָּׁה — אִישׁ
לְהָקִים שֵׁם הַמֵּת עַל נַחֲלָתוֹ — קוּם מוּת
וְלֹא יִכָּרֵת שֵׁם הַמֵּת מֵעִם אֶחָיו — כָּרַת
וּמִשַּׁעַר מְקוֹמוֹ עֵדִים אַתֶּם — קוּם
הַיּוֹם׃ וַיֹּאמְרוּ כָּל הָעָם אֲשֶׁר
בַּשַּׁעַר וְהַזְּקֵנִים עֵדִים יִתֵּן — נָתַן
יְהוָה אֶת הָאִשָּׁה הַבָּאָה אֶל — בּוֹא
בֵּיתֶךָ כְּרָחֵל וּכְלֵאָה אֲשֶׁר בָּנוּ — בָּנָה
שְׁתֵּיהֶם אֶת בֵּית יִשְׂרָאֵל וַעֲשֵׂה
חַיִל בְּאֶפְרָתָה וּקְרָא שֵׁם
בְּבֵית לָחֶם׃ וִיהִי בֵיתְךָ כְּבֵית — הָיָה
פֶּרֶץ אֲשֶׁר יָלְדָה תָמָר לִיהוּדָה
מִן הַזֶּרַע אֲשֶׁר יִתֵּן יְהוָה
לְךָ מִן הַנַּעֲרָה הַזֹּאת׃ וַיִּקַּח — לָקַח
בֹּעַז אֶת רוּת וַתְּהִי לוֹ — הָיָה
לְאִשָּׁה וַיָּבֹא אֵלֶיהָ וַיִּתֵּן יְהוָה — בּוֹא
לָהּ הֵרָיוֹן וַתֵּלֶד בֵּן׃ וַתֹּאמַרְנָה

הַנָּשִׁים אֶל נָעֳמִי בָּרוּךְ יְהוָה נשה ברך
אֲשֶׁר לֹא הִשְׁבִּית לָךְ גֹּאֵל הַיּוֹם שבת
וְיִקָּרֵא שְׁמוֹ בְּיִשְׂרָאֵל׃ וְהָיָה לָךְ קרא
לְמֵשִׁיב נֶפֶשׁ וּלְכַלְכֵּל אֶת שוב
שֵׂיבָתֵךְ כִּי כַלָּתֵךְ אֲשֶׁר אֲהֵבַתֶךְ שוב כלל
יְלָדַתּוּ אֲשֶׁר הִיא טוֹבָה לָךְ
מִשִּׁבְעָה בָּנִים׃ וַתִּקַּח נָעֳמִי
אֶת הַיֶּלֶד וַתְּשִׁתֵהוּ בְחֵיקָהּ שות
וַתְּהִי לוֹ לְאֹמֶנֶת׃ וַתִּקְרֶאנָה
לוֹ הַשְּׁכֵנוֹת שֵׁם לֵאמֹר יֻלַּד בֵּן
לְנָעֳמִי וַתִּקְרֶאנָה שְׁמוֹ עוֹבֵד
הוּא אֲבִי יִשַׁי אֲבִי דָוִד׃ וְאֵלֶּה
תּוֹלְדוֹת פָּרֶץ פֶּרֶץ הוֹלִיד אֶת ילד
חֶצְרוֹן׃ וְחֶצְרוֹן הוֹלִיד אֶת רָם
וְרָם הוֹלִיד אֶת עַמִּינָדָב׃
וְעַמִּינָדָב הוֹלִיד אֶת נַחְשׁוֹן
וְנַחְשׁוֹן הוֹלִיד אֶת שַׂלְמָה׃
וְשַׂלְמוֹן הוֹלִיד אֶת בֹּעַז וּבֹעַז
הוֹלִיד אֶת עוֹבֵד׃ וְעֹבֵד הוֹלִיד
אֶת יִשָׁי וְיִשַׁי הוֹלִיד אֶת דָּוִד׃

mulieres ad noemi. Benedictus dominus qui nō ē paſſus vt deficeret ſucceſſor familie tue & vocaretur nomē eius in iſrael: & habeas qui conſoletur animā tuā & enutriat ſenectutē. De nuru enī tua natus ē qui te diliget & multo tibi melior ē quā ſi ſeptē haberes filios. Suſceptūq; noemi puerum poſuit in ſinu ſuo & nutricis ac gerule fungebatur officio. Vicine aūt mulieres cōgratulātes ei & dicētes: natus eſt filius noemi: vocauerunt nomē eius obed. Hic eſt pater iſai patris dauid. He ſūt generationes phares. Phares genuit eſron: eſron genuit aram. Aram genuit aminadab: aminadab genuit naaſon. Naaſon genuit ſalmō. Salmon genuit booz: booz gēuit obed. Obed genuit iſai. Iſai gēuit dauid.

mulieres ad noomi: benedictus dñs: qui nō defice-
γυναῖκες πρὸς νοομί, εὐλογητὸς κύριος, ὃς οὐ κατέλυ-
re fecit tibi hodie propinquū: & vocet
σέ σοι σήμερον τὸν ἀγχιστεύοντα, καὶ καλέσαι τὸ
nomē tuū in iſrael: & erit tibi in conſulen- D
ὄνομά σου ἐν ἰσραήλ, καὶ ἔσται σοι εἰς ἐπιστρέφον-
tem animā & vt enutriat ſenectutē tuā: quia
τα ψυχὴν καὶ τοῦ διαθρέψαι τὴν πολιάν σου, ὅτι
nurus tua q̄ diligit te peperit eum q̄ eſt
ἡ νύμφη σου ἡ ἀγαπήσασά σε ἔτικεν αὐτὸν ἥ ἐστιν
bona tibi magis q̄ ſeptē filii. & ſuſcepit noomi
ἀγαθή σοι ὑπὲρ ἑπτὰ υἱούς. καὶ ἔλαβε νοομὶ τὸ
puerum & poſuit eum in ſinum ſuum: &
παιδάριον καὶ ἔθηκεν αὐτὸ εἰς τὸν κόλπον αὐτῆς, καὶ
fuit ei in nutricē. & vocauerūt ei vici-
ἐγενήθη αὐτῷ εἰς τιθηνόν. καὶ ἐκάλεσαν αὐτῷ αἱ γείτο-
ne nomē dicētes: natus eſt filius noomi & vocaue-
νες ὄνομα λέγουσαι, ἐτέχθη υἱὸς τῇ νοομὶ, καὶ ἐκάλε-
runt nomē illius obed. hic pater ieſſe pa-
σαν τὸ ὄνομα αὐτοῦ ὠβήδ. οὗτος πατὴρ ἰεσσαὶ πα-
tris dauid. & he gñatiōes phares. phares
τρὸς δαυίδ. καὶ αὗται αἱ γενέσεις φαρές. φαρὲς
genuit eſron: & eſron genuit aram: & 1.Pa.2.b. Mat.1.a.
ἐγέννησε τὸν ἐσρώμ, καὶ ἐσρὼμ ἐγέννησε τὸν ἀράμ, καὶ
aram genuit aminadab: & aminadab genu-
ἀρὰμ ἐγέννησε τὸν ἀμιναδάβ, καὶ ἀμιναδὰβ ἐγέννη-
it naaſſon: & naaſſon genuit ſalmon:
σε τὸν ναασσών, καὶ ναασσὼν ἐγέννησε τὸν σαλμών,
& ſalmon genuit booz: & booz genuit
καὶ σαλμὼν ἐγέννησε τὸν βοόζ, καὶ βοὸζ ἐγέννησε
obed: & obed genuit ieſſe: & ieſſe
τὸν ὠβήδ, καὶ ὠβὴδ ἐγέννησε τὸν ἰεσσαί, καὶ ἰεσσαὶ
genuit dauid.
ἐγέννησε τὸν δαυίδ.

Explicit liber ruth.

Incipit prologus ſancti hieronymi preſbyteri i libros Regum.

Viginti & duas litteras eſſe apud hebreos ſyrorum quoq; lingua & chaldeorum teſtatur: que hebree magna ex parte confinis eſt. Nam & ipſi vigintiduo elementa habent eodem ſono: ſed diuerſis characteribus. Samaritani etiã pentateuchum moyſi totidem litteris ſcriptitant: figuris tantum & apicibus diſcrepãtes. Certumq; eſt eſdrã ſcribam legiſq; doctorem poſt captam hieroſolymam & inſtaurationem templi ſub zorobabel alias litteras repperiſſe quibus nunc vtimur: cum ad illud vſq; tempus iidem ſamaritanorum & hebreorum characteres fuerint. In libro quoq; numerorum hec eadem ſupputatio ſub leuitarum ac ſacerdotũ ſenſu myſtice oſtenditur. Et nomen domini tetragrammaton in quibuſdam grecis voluminibus vſq; hodie antiquis expreſſum litteris inuenimus. Sed & pſalmi triceſimuſſextus: & centeſimuſdecimus & centeſimuſundecimus & centeſimuſdecimuſoctauus: & centeſimuſquadrageſimuſquartus: q̃q̃ diuerſo ſcribãtur metro: tamen eiuſdem numeri texũtur alphabeto. Et hieremie lamentationes & oratio eius: ſalomõis quoq; in fine prouerbia: ab eo loco in quo ait. Mulierem fortẽ quis inueniet: eiſdem alphabetis vel inciſionibus ſupputantur. Porro quinq; littere duplices apud hebreos ſunt: caph: mem: nun: phe: ſadich. Aliter enim ſcribuntur per has principia medietateſq; verborum: aliter fines: vnde & a pleriſq; libri duplices eſtimantur: ſamuel malachim: dabreiamin: eſdras: hieremias: cum cynoth ideſt lamentationibus ſuis. Quomodo igitur vigintiduo elementa ſunt per que ſcribimus hebraice omne quod loquimur: & eorum initiis vox humana comprehenditur: ita vigintiduo volumina ſupputantur: quibus quaſi litteris & exordiis in dei doctrina tenera adhuc & lactens viri iuſti eruditur infantia. Primus apud eos liber vocatur breſith: quem nos geneſim dicimus. ſecundus elleſmoth qui exodus appellatur: tertius vaiecra: ideſt leuiticus: quartus vaiedaber: quem numerum uocamus: quintus elleaddebarim: qui deuteronomium prenotatur. Hi ſunt quinq; libri moyſi: quos ꝓprie thorath: ideſt legem appellant. Secũdum prophetarum ordinem faciunt: & incipiunt ab ieſu filio naue: qui apud illos ioſue bennum dicitur. Deinde ſubtexunt ſopthim ideſt iudicum librum & in eundem compungunt ruth: quia in diebus iudicum facta eius narratur hiſtoria. Tertius ſequitur ſamuel: quem nos regnorum primum & ſecundum dicimus: quartus malachim: ideſt regum: qui tertio & quarto regnorum uolumine cõtinetur. Meliuſq; multo eſt malachim: ideſt regum q̃ malachoth: ideſt regnorum dicere. Nõ enim multarũ gentium deſcribit regna: ſed unius iſraelitici populi q tribubus duodecim cõtinetur. Quintus eſt eſaias: ſextus hieremias: ſeptimus ezechiel: octauus liber duodecim prophetarum: qui apud illos uocatur thereaſar. Tertius ordo: agiographa poſſidet. Et primus liber incipit ab iob: ſecundus a dauid quem quinq; inciſionibus & uno pſalmorum uolumine comprehendunt. tertius eſt ſalomon: tres libros habens: prouerbia: que illi parabolas ideſt maſloth appellãt: quartus eccleſiaſtẽ: ideſt coheleth: quintus eſt cãticum canticorum: quem titulo ſiraſirim prenotant: ſextus eſt daniel: ſeptimus dabreiamin ideſt uerba dierum: quod ſignificantius chronicon totius diuine hiſtorie poſſumus appellare: qui liber apud nos paralipomenon primus & ſecũdus inſcribitur. octauus eſdras: qui & ipſe ſimiliter apud grecos & latinos in duos libros diuiſus eſt. nonus heſter. Atq; ita fiunt pariter ueteris legis libri uigintiduo ideſt moyſi quinq;: & prophetarum octo: agiographorum nouem. Quamquam nõnulli ruth & cinoth inter agiographa ſcriptitent: & hos libros in ſuo putent numero ſupputandos: ac per hoc eſſe priſce legis libros uigintiquattuor: quos ſub numero uiginti quattuor ſeniorum apocalypſis ioannis inducit: adorantes agnum & coronas ſuas proſtratis uultibus offerentes: ſtantibus coram quattuor animalibus oculatis ante & retro ideſt in preteritum & in futurum reſpicientibus: & indefeſſa uoce clamantibus: ſanctus ſanctus ſanctus dominus deus omnipotens qui erat & qui eſt & qui uẽturus eſt. Hic prologus ſcripturarum: quaſi galeatum principium omnibus libris quos de hebreo uertimus in latinum conuenire poteſt: ut ſcire ualeamus quicquid extra hos eſt inter apocripha eẽ ponẽdum. Igitur ſapientia que uulgo ſalomõis inſcribitur: & ieſu filii ſyrach liber: & iudith: & thobias: & paſtor nõ ſunt in canõe. Machabeorum primum librum hebraicum repperi. Secundus grecus eſt: quod ex ipſa phraſi probari poteſt. Que cum ita ſe habeant: obſecro te lector ne laborem meum reprehenſionem eſtimes antiquorum. In templo dei offert unuſquiſq; quod poteſt. Alii aurum & argentum & lapides precioſos: alii byſſum & purpuram & coccum offerunt & hyacinthũ. Nobiſcum bene agitur ſi obtulerimus pelles & caprarum pilos. Et tamen apoſtolus contemptibiliora noſtra magis neceſſaria iudicat. Vnde & tota illa tabernaculi pulchritudo & per ſingulas ſpecies eccleſie preſentis futureq; diſtinctio pellibus tegitur & cilitiis: ardorẽq; ſolis & iniuriam imbrium ea que uiliora ſunt prohibent. Lege ergo primum ſamuel & malachim meum: Meum inquam meum. Quicquid enim crebrius uertendo & emendando ſollicitius & didicimꝰ & tenemus noſtrum eſt. Et cum intellexeris quod antea neſciebas uel interpretem me eſtimato ſi gratus es: uel paraphraſten ſi ingratus. quamquam mihi omnino conſcius nõ ſim mutaſſe me quippiam de hebraica ueritate. Certe ſi incredulus es: lege grecos codices & latinos & cõfer cum his opuſculis que nuper emendauimus: & ubicunq; diſcrepare inter ſe uideris: inter roga quemlibet hebreorum cui magis accommodare debeas fidem. Et ſi noſtra firmauerit: puto ꝙ eum nõ eſtimes coniectorẽ ut in eodem loco mecum ſimiliter diuinauerit. Sed & uos famulas chriſti rogo que domini diſcumbentis ꝓcioſiſſima fidei myrrha ungitis caput: que nequaquam ſaluatorem queritis in ſepulchro quibus ad patrem chriſtus aſcendit: ut contra latrantes canes qui aduerſum me rabido ore deſeuiunt: & circueunt ciuitatem atq; in eo ſe doctos arbitrantur: ſi aliis detrahant orationum ueſtrarum clypeos opponatis. Ego ſciens humilitatem meam illius ſemper ſententie recordabor. Dixi cuſtodiam uias meas: ut non delinquam in ligua mea. Poſui ori meo cuſtodiam: cum conſiſteret peccator aduerſum me. Obmutui & humiliatus ſum & ſilui a bonis.

Explicit prologus.

וַיְהִי אִישׁ אֶחָד מִן הָרָמָתַיִם צוֹפִים הָיָה
מֵהַר אֶפְרָיִם וּשְׁמוֹ אֶלְקָנָה בֶּן
יְרֹחָם בֶּן אֱלִיהוּא בֶּן תֹּחוּ בֶן צוּף
אֶפְרָתִי׃ וְלוֹ שְׁתֵּי נָשִׁים שֵׁם אַחַת נָשָׂה
חַנָּה וְשֵׁם הַשֵּׁנִית פְּנִנָּה וַיְהִי שָׁנָה
לִפְנִנָּה יְלָדִים וּלְחַנָּה אֵין יְלָדִים׃
וְעָלָה הָאִישׁ הַהוּא מֵעִירוֹ מִיָּמִים יוֹם
יָמִימָה לְהִשְׁתַּחֲוֹת וְלִזְבֹּחַ לַיהוָה שָׁחָה
צְבָאוֹת בְּשִׁלֹה וְשָׁם שְׁנֵי בְנֵי
עֵלִי חָפְנִי וּפִנְחָס כֹּהֲנִים לַיהוָה׃
וַיְהִי הַיּוֹם וַיִּזְבַּח אֶלְקָנָה וְנָתַן זָבַח
לִפְנִנָּה אִשְׁתּוֹ וּלְכָל בָּנֶיהָ אִישׁ
וּבְנוֹתֶיהָ מָנוֹת׃ וּלְחַנָּה יִתֵּן מָנָה בָּנָה מָנָה
אַחַת אַפָּיִם כִּי אֶת חַנָּה אָהֵב נָתַן
וַיהוָה סָגַר רַחְמָהּ׃ וְכִעֲסַתָּה צָרָתָהּ צוּר
גַּם כַּעַס בַּעֲבוּר הַרְּעִמָהּ כִּי סָגַר עָבַר כָּעַס
יְהוָה בְּעַד רַחְמָהּ׃ וְכֵן יַעֲשֶׂה שָׁנָה עָשָׂה
בְשָׁנָה מִדֵּי עֲלֹתָהּ בְּבֵית יְהוָה כֵּן עָלָה
תַּכְעִסֶנָּה וַתִּבְכֶּה וְלֹא תֹאכַל׃ כָּעַס בָּכָה
וַיֹּאמֶר לָהּ אֶלְקָנָה אִישָׁהּ חַנָּה לָמֶה אָכַל אָמַר
תִבְכִּי וְלָמֶה לֹא תֹאכְלִי וְלָמֶה יֵרַע רָעַע
לְבָבֵךְ הֲלוֹא אָנֹכִי טוֹב לָךְ מֵעֲשָׂרָה
בָּנִים׃ וַתָּקָם חַנָּה אַחֲרֵי אָכְלָה בְשִׁלֹה קוּם
וְאַחֲרֵי שָׁתֹה וְעֵלִי הַכֹּהֵן יֹשֵׁב עַל
הַכִּסֵּא עַל מְזוּזַת הֵיכַל יְהוָה׃ וְהִיא זוּז הֵיכַל
מָרַת נָפֶשׁ וַתִּתְפַּלֵּל עַל יְהוָה וּבָכֹה מָרַר פָּלַל
תִבְכֶּה׃ וַתִּדֹּר נֶדֶר וַתֹּאמַר יְהוָה נָדַר
צְבָאוֹת אִם רָאֹה תִרְאֶה בָּעֳנִי רָאָה עָנָה
אֲמָתֶךָ וּזְכַרְתַּנִי וְלֹא תִשְׁכַּח אֶת אָמָה שָׁכַח
אֲמָתֶךָ וְנָתַתָּה לַאֲמָתְךָ זֶרַע אֲנָשִׁים נָתַן
וּנְתַתִּיו לַיהוָה כָּל יְמֵי חַיָּיו וּמוֹרָה יוֹם חָיָה
לֹא יַעֲלֶה עַל רֹאשׁוֹ׃ וְהָיָה כִּי מָרָה עָלָה
הִרְבְּתָה לְהִתְפַּלֵּל לִפְנֵי יְהוָה רָבָה פָּנָה
וְעֵלִי שֹׁמֵר אֶת פִּיהָ׃ וְחַנָּה הִיא פֶּה
מְדַבֶּרֶת עַל לִבָּהּ רַק שְׂפָתֶיהָ דָּבַר שָׂפָה

Incipit liber Samue
lis primus. 1.
FVit vir vnus de ra
mathaim sophim
de mõte effraim: & no
men eius helchana fili9
hieroboã: filii heliu:
filii thau: filii suph
effrateus. & habuit du
as vxores: nomen vni
anna: & nomẽ scđe fe
nẽna. Fueruntq;
fenenne filii: anne aũt
non erant liberi.
Et ascẽdebat vir ille đ
ciuitate sua statutis die
bus vt adoraret & sacri
ficaret domino
exercituũ in sylo. Erãt
autem ibi duo filii
heli: ofni & phinees
sacerdotes domini.
Venit ergo dies & im
molauit helchana: de
ditq; fenenne vxori sue
& cunctis filiis eius
& filiabus partes. An
ne autem dedit partem
vnam tristis: quia an
nã diligebat.
Dñs aũt cõcluserat vul
uã eius. Affligebat quo
q; eã emula eius: & ve
hemẽter angebat: in tm̃
vt exprobraret q' dñs
cõclusisset vuluã eius.
Sicq; faciebat p sing'los
ãnos cũ redeũte tpe a
scẽderẽt ad tẽplũ dñi: &
sic puocabat eã. Porro
illa flebat & nõ capie
bat cibũ. Dixit ergo ei
helchana vir suus: ãna
cur fles: & quare non
comedis & quã obrẽ af
fligitur cor tuũ. Nũqd
nõ ego melior tibi sum
q̃ decẽ filii? Surrexit ãt
ãna postq̃ comederat
& biberat in sylo. Et
heli sacerdote sedẽte su
p sellã añ postes dom
dñi cũ eẽt ãna amaro
aĩo: orauit ad dñm flẽs
largiter: & votum vo
uit dicens. Domine
exercituũ si respiciens
videris afflictionem
famule tue & recorda
tus mei fueris: nec obli
tus ãcille tue: dederisq;
serue tue sexum virile:
dabo eũ dño oĩbus die
bus vite eius: & noua
cula nõ ascẽdet sup ca
put eius. Factũ est ãt cũ
illa multiplicaret p̃ces
coram domino
vt heli obseruaret os
eius. Porro anna
loquebatur in corde
suo tantũq; labia eius

REGNORVM. I.
ΒΑΣΙΛΕΙΩΝ. α. Ca. 1.
Et fuit homo vnus de arama-
Καὶ ἐγένετο ἄνθρωπος εἷς ἐξ ἀραμα- A
thaim sophiz: de mõte ephraim: & no-
θαὶμ σοφίμ, ἐξ ὄρους ἐφραίμ, καὶ ὄνο-
men ei elcana filius hieroã filij heliu
μα αὐτῷ ἐλκανὰ υἱὸς ἱεροὰμ υἱοῦ ἠλιοῦ
filij thoce filij soph de mõte ephraim. & huic due vxo-
υἱοῦ θωκὶ υἱοῦ σοὺφ ἐξ ὄρους ἐφραίμ. καὶ τούτῳ δύο γυ-
res nomẽ vni anna: & nomẽ scđe phẽnana.
ναῖκες ὄνομα τῇ μιᾷ ἄννα, καὶ ὄνομα τῇ δευτέρᾳ φεννάνα.
& fuerũt phennane filij: at anne nõ erat filius. &
καὶ ἦν τῇ φεννάνᾳ παιδία, τῇ δὲ ἄννῃ οὐκ ἦν παιδίον. καὶ
ascendebat homo ille ex diebus in diem de ciuitate
ἀνέβαινεν ὁ ἄνθρωπος ἐκεῖνος ἐξ ἡμερῶν εἰς ἡμέρας ἐκ πόλεως
sua de aramathai ad adorãdũ & sacrificãdũ dño sabaoth in
αὐτοῦ ἐξ ἀραμαθαὶμ προσκυνεῖν καὶ θύειν τῷ κυρίῳ σαβαὼθ ἐν
sylo: & ibi erat heli & duo filij eius ophni & phinees sa-
σηλῶ, καὶ ἐκεῖ ἦν ἠλὶ καὶ οἱ δύο υἱοὶ αὐτοῦ ὀφνὶ καὶ φινεὲς ἱε-
cerdotes dei. & facta est dies: & imolauit elcana: & de-
ρεῖς τοῦ θεοῦ. καὶ ἐγένετο ἡμέρα, καὶ ἔθυσεν ἐλκανά, καὶ ἔδω-
dit phennane vxori sue & cũctis filijs eius: &
κε τῇ φεννάνᾳ γυναικὶ αὐτοῦ καὶ πᾶσι τοῖς υἱοῖς αὐτῆς, καὶ
filiabus partes. at anne dedit partẽ vnã
ταῖς θυγατράσιν μερίδας. τῇ δὲ ἄννῃ ἔδωκε μερίδα μίαν
secũdũ faciẽ: q: non erat ei filius: verũ q:
κατὰ πρόσωπον, ὅτι οὐκ ἦν αὐτῇ παιδίον, πλὴν ὅτι
diligebat elcana annan magis q̃ phennanã. & dñs
ἠγάπα ὁ ἐλκανὰ τὴν ἄνναν ὑπὲρ τὴν φεννάναν. καὶ κύριος
conclusit vuluam eius: & affligebat
ἀπέκλεισε τὰ περὶ τὴν μήτραν αὐτῆς, καὶ παρώργιζεν
eam emula eius: & irritatione eo q' sper-
αὐτὴν ἡ ἀντίζηλος αὐτῆς, καί γε παροργισμῷ διὰ τὸ ἐξου-
neret ipsam: q: conclusit dñs vul-
θενεῖν αὐτήν, ὅτι συνέκλεισε κύριος τὰ περὶ τὴν μή-
uam eius: vt nõ daret ei filiũ. sic faciebat
τραν αὐτῆς, τοῦ μὴ δοῦναι αὐτῇ παιδίον. οὕτως ἐποίει
singulis annis: cũ ascenderet ipsa ad domũ
ἐνιαυτὸν κατ᾽ ἐνιαυτόν, ἐν τῷ ἀναβαίνειν αὐτὴν εἰς οἶκον B
dñi & tristabat: & flebat & nõ comedebat. & di-
κυρίου καὶ ἠθύμει καὶ ἔκλαιε καὶ οὐκ ἤσθιεν. καὶ εἶ-
xit ei elcana vir eius: anna qđ est tibi q' fles?
πεν αὐτῇ ἐλκανὰ ὁ ἀνὴρ αὐτῆς, ἄννα τί ἐστί σοι ὅτι κλαί-
& quare non comedis? & quare affligit te cor
εις; καὶ ἱνατί οὐκ ἐσθίεις; καὶ ἱνατί τύπτει σε ἡ καρ-
tuũ? non bonus ego tibi magis q̃ decẽ filij? &
δία σου; οὐκ ἀγαθός ἐγώ σοι ὑπὲρ δέκα τέκνα; καὶ
surrexit anna postq̃ comederũt ipsi in sylo & post
ἀνέστη ἄννα μετὰ τὸ φαγεῖν αὐτοὺς ἐν σηλῶ καὶ με-
quã biberũt. & heli sacerdos sedebat sup sellam: in
τὰ τὸ πιεῖν. καὶ ἠλὶ ὁ ἱερεὺς ἐκάθητο ἐπὶ δίφρου, ἐπὶ
liminib' tẽpli dñi. & ipsa amaro aĩo: &
τῶν φλιῶν ναοῦ κυρίου. καὶ αὐτὴ κατώδυνος ψυχῇ, καὶ
orauit anna ad dñm: & flens fleuit. &
προσηύξατο ἄννα πρὸς κύριον, καὶ κλαίουσα ἔκλαυσε. καὶ
vouit votum dicẽs: dñe sabaoth si respiciens
ηὔξατο εὐχὴν λέγουσα, κύριε σαβαὼθ ἐὰν ἐπιβλέπων
videris in humilitatẽ famule tue: & recor-
ἐπιβλέψῃς ἐπὶ τὴν ταπείνωσιν τῆς δούλης σου, καὶ μνη-
dat' fueris mei & nõ oblit' fueris ãcille tue: & dederis sue
σθῇς μου καὶ μὴ ἐπιλάθῃ τῆς δούλης σου, καὶ δῷς τῇ δούλῃ
tue semen viri: & dabo eum coram te datũ vsq; ad
σου σπέρμα ἀνδρῶν, καὶ δώσω αὐτὸν ἐνώπιόν σου δοτὸν ἕως
dies mortis eius. & ferrum non ascẽdet sup
ἡμέρας θανάτου αὐτοῦ. καὶ σίδηρος οὐκ ἀναβήσεται ἐπὶ τὴν
caput eius. & factũ ẽ qñ multiplicabat orans co-
κεφαλὴν αὐτοῦ. καὶ ἐγένετο ὅτ᾽ ἐπλήθυνε προσευχομένη ἐνώ- C
rã dño: & heli sacerdos obseruabat os eius. &
πιον κυρίου, καὶ ἠλὶ ὁ ἱερεὺς ἐφύλαξε τὸ στόμα αὐτῆς. καὶ
ipsa loquebat' in corde suo: at labia eius
αὐτὴ ἐλάλει ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτῆς, τὰ δὲ χείλη αὐτῆς

moueba[n]tur ⁊ vox eius non audiebatur. ⁊ estimauit
ἐσαλεύετο· καὶ φωνὴ αὐτῆς οὐκ ἠκούετο. καὶ ἐλογίσατο
eam heli temulentam. ⁊ dixit ei heli: vsq; quo
αὐτὴν ἠλὶ εἰς μεθύουσαν. καὶ εἶπεν αὐτῇ ἠλί, ἕως πό
ebria eris? aufer vinũ a te. ⁊ res
τε μεθυσθήσῃ; περιελοῦ τὸν οἶνον ἀπὸ σοῦ. καὶ ἀπε
põdit anna ⁊ dixit: nequaq̃ dñe. mulier in dura die
κρίθη ἄννα καὶ εἶπεν, οὐχὶ κύριε. γυνὴ ἐν σκληρᾷ ἡμέ
ego sum: ⁊ vinũ ⁊ qđ inebriare põt nõ bibi: ⁊
ρᾳ ἐγώ εἰμι, καὶ οἶνον καὶ μέθυσμα οὐ πέπωκα, καὶ
effundã aiam meã in cõspectu dñi: ne des
ἐκχέω τὴν ψυχήν μου ἐνώπιον κυρίου, μὴ δῷς τὴν
ancillam tuã in faciem in filiam pestilẽtẽ. q̃z ex
δούλην σου εἰς πρόσωπον εἰς θυγατέρα λοιμήν. ὅτι ἐκ
multitudine meditatiõis mee ⁊ ex multitudĩe tristicie mee:
πλείους ἀδολεσχίας μου καὶ ἐκ πλείους ἀθυμίας μου,
cõsumpta sũ vsq; nunc. ⁊ respondit heli ⁊ dixit ad
ἐκτέτακα ἕως τοῦ νῦν. καὶ ἀπεκρίθη ἠλὶ καὶ εἶπεν πρὸς
eam: vade in pace: dñs deus israel det tibi
αὐτήν, πορεύου εἰς εἰρήνην, κύριος ὁ θεὸς ἰσραὴλ δώη σοι
oẽm petitionẽ tuã: q̃ petisti ab eo. illa aũt dixit: in
πᾶν αἴτημά σου, ὃ ᾐτήσω παρ' αὐτοῦ. ἡ δὲ εἶπεν, εὗ
ueniat ancilla tua grãm in oculis tuis. ⁊ abijt
ρεν ἡ δούλη σου χάριν ἐν ὀφθαλμοῖς σου. καὶ ἐπορεύθη
mulier viam suam. ⁊ comedit cum viro suo
ἡ γυνὴ τὴν ὁδὸν αὐτῆς. καὶ ἔφαγε μετὰ τοῦ ἀνδρὸς αὐ
⁊ bibit: ⁊ vultus eius non cõcidit
τῆς καὶ ἔπιεν, καὶ τὸ πρόσωπον αὐτῆς οὐ συνέπεσεν
ampli⁹. surgẽtes aũt mane adorauerũt dñm:
ἔτι. ὀρθρίσαντες δὲ τὸ πρωὶ προσεκύνησαν τῷ κυρίῳ,
⁊ abierunt viam suam. ⁊ ingressus ẽ elca
καὶ ἐπορεύθησαν τὴν ὁδὸν αὐτῶν. καὶ εἰσῆλθεν ἐλκα
na in domũ suam in aramathaim: ⁊ cognouit annaz
νὰ εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ εἰς ἀρμαθαίμ, καὶ ἔγνω ἄνναν τὴν
vxorem suam: ⁊ recordat⁹ ẽ eius dñs ⁊ conce
γυναῖκα αὐτοῦ, καὶ ἐμνήσθη αὐτῆς κύριος καὶ συνέ
pit. factũ est aũt in tpe dierum: ⁊ pepit an
λαβεν. ἐγένετο δὲ ἐν τῷ καιρῷ τῶν ἡμερῶν, καὶ ἔτεκεν ἄν
na filiũ: ⁊ vocauit nomẽ eius samuel di
να υἱόν, καὶ ἐκάλεσε τὸ ὄνομα αὐτοῦ σαμουὴλ λέγου
cẽs: a dño omnipotente postulaui eum. ⁊
σα, παρὰ κυρίου παντοκράτορος ᾐτησάμην αὐτόν. καὶ
ascẽdit homo elcana ⁊ oĩs dom⁹ ei⁹ ad imolãdũ
ἀνέβη ὁ ἄνθρωπος ἐλκανὰ καὶ πᾶς ὁ οἶκος αὐτοῦ θῦσαι
in sylo hostiã dierum ⁊ vota sua. ⁊
ἐν σηλὼ τὴν θυσίαν τῶν ἡμερῶν καὶ τὰς εὐχὰς αὐτοῦ. καὶ
anna non ascẽdit cum eo. q̃z dixit viro suo:
ἄννα οὐκ ἀνέβη μετ' αὐτοῦ, ὅτι εἶπε τῷ ἀνδρὶ αὐτῆς,
non ascendam donec ascendat puer me
οὐκ ἀναβήσομαι ἕως τοῦ ἀναβῆναι τὸ παιδάριον μετ' ἐ
cum. q̃n aũt ablactauero eum: ⁊ apparebit
μοῦ. ὅταν δὲ ἀπογαλακτίσω αὐτό, καὶ ὀφθήσεται τῷ
faciei dñi: ⁊ sedebit ibi vsq; in seculũ. ⁊
προσώπῳ κυρίου, καὶ καθήσεται ἐκεῖ ἕως αἰῶνος. καὶ
dixit ei elcana vir suus: fac placitũ co
εἶπεν αὐτῇ ἐλκανὰ ὁ ἀνὴρ αὐτῆς, ποίει τὸ ἀρεστὸν ἐνώ
ram te: sede donec ablactes eum: verũ
πιόν σου, κάθου ἕως ἂν ἀπογαλακτίσῃς αὐτό, πλὴν
statuat dñs oĩe exiẽs ex ore tuo. ⁊
στήσαι κύριος πᾶν τὸ ἐξελθὸν ἐκ τοῦ στόματός σου. καὶ
sedit mulier ⁊ lactauit filiũ suum: donec abla
ἐκάθισεν ἡ γυνὴ καὶ ἐθήλασε τὸν υἱὸν αὐτῆς, ἕως οὗ ἀπογα
ctauit eum. ⁊ ascẽdit cum eo in sylo in vitulo
λάκτισεν αὐτόν. καὶ ἀνέβη μετ' αὐτοῦ εἰς σηλὼ ἐν μόσχῳ
trimo ⁊ oephi siliginis ⁊ amphora vini. ⁊ in
τριετίζοντι καὶ οἰφὶ σεμιδάλεως καὶ νέβελ οἴνου. καὶ εἰ
gressi sũt in domũ dñi in sylo: ⁊ puer cũ ipsis. ⁊ ad
σῆλθον εἰς τὸν οἶκον κυρίου ἐν σηλὼ, καὶ τὸ παιδάριον μετ' αὐτῶν. καὶ προ
duxerũt puerum: ⁊ immolauerũt vitulũ. ⁊ venit anna
σήγαγον τὸ παιδάριον, καὶ ἔσφαξαν τὸν μόσχον. καὶ προσῆλθεν ἄννα
mater pueri ad heli ⁊ dixit ei: in me dñe viuit
μήτηρ τοῦ παιδαρίου πρὸς ἠλὶ καὶ εἶπεν αὐτῷ, ἐν ἐμοὶ κύριε ζῇ

moueba[n]tur: & vox penitus nõ audiebatur. Esti
mauit ergo eam heli te
mulentã. dixitq; ei. Vs
q; quo ebria eris? Dige
re paulisper ooooooooooo
vinũ quo mades. Res
pondens anna: nequa
q̃ inq̃t dñe mi. Nã mľr
infelix nimis ego sum:
vinũq; & oẽ qđ inebria
re põt nõ bibi: sed effudi
aiam meã in conspectu
domini. Ne reputes
ancillã tuã quasi vnam
de filiabus belial: quia
ex multitudĩe doloris
& meroris mei locuta
sũ vsq; in pñs. Tũc heli
ait ei. Vade ooooooooooo
in pace: & deus israel
det tibi ooooooooooooooo
petitionem tuam quã
rogasti eum. oooooooo
At illa dixit. Vtinã iue
niat ancilla tua grãm i
oculis tuis: & abijt mu
lier i viã suã & comedit:
vultusq; illius nõ sunt
ãplius in diuersa muta
ti. Et surrexerũt mane
& adorauerũt corã do
mino: reuersiq; sunt &
venerũt i domũ suã i ra
matha. Cognouit autẽ
helchana annã vxorẽ
suã: & recordatus ẽ ei⁹
dñs: & factũ ẽ post cir
culũ dierũ: cõcepit ãna
& pepit filiũ: vocauit
q; nomen eius samuel:
eo q̃ a dño postulasset
eũ. Ascendit aũt vir eius
helchana & oĩs dom⁹
eius vt immolaret dño
hostiã solẽnẽ & votum
suũ. & ãna non ascẽdit.
Dixit ei viro suo: nõ va
dã donec ablactetur in
fans: & ducã eũ vt appe
at ante conspectũ dñi:
& maneat ibi ooooooo
iugiter. Et ait ei hel
chana vir suus. oooooooo
Fac quod bonũ tibi vi
detur: & mane dõec a
blactes eũ: p̃corq; vt i
pleat dñs verbum suũ.
Mãsit ergo mulier &
lactauit filiũ suũ donec
amoueret eum a lacte.
Et adduxit eũ secum
postq̃ ablactauerat in
vitulis tribus: & tribus
modiis farie & ampho
ra vini: & adduxit eum
ad domum dñi in sylo.
Puer aũt erat adhuc infã
tulus. Et imolauerũt vi
tulũ & obtulerũt puerũ
heli. Et ait anna. Ob
secro mi dñe: viuit ooo

נוע שׁמע — נָעוֹת וְקוֹלָהּ לֹא יִשָּׁמֵעַ וַיַּחְשְׁבֶהָ
חשׁב אמר — עֵלִי לְשִׁכֹּרָה׃ וַיֹּאמֶר אֵלֶיהָ עֵלִי
שׁכר סור — עַד מָתַי תִּשְׁתַּכָּרִין הָסִירִי אֶת
ענה — יֵינֵךְ מֵעָלָיִךְ׃ וַתַּעַן חַנָּה וַתֹּאמֶר
אישׁ קשׁה — לֹא אֲדֹנִי אִשָּׁה קְשַׁת רוּחַ אָנֹכִי
שׁתה שׁכר — וְיַיִן וְשֵׁכָר לֹא שָׁתִיתִי וָאֶשְׁפֹּךְ
נתן — אֶת נַפְשִׁי לִפְנֵי יְהוָה׃ אַל תִּתֵּן
כל — אֶת אֲמָתְךָ לִפְנֵי בַּת בְּלִיָּעַל כִּי
רבב שׂוח — מֵרֹב שִׂיחִי וְכַעְסִי דִּבַּרְתִּי עַד
הלך — הֵנָּה׃ וַיַּעַן עֵלִי וַיֹּאמֶר לְכִי
שׁלם — לְשָׁלוֹם וֵאלֹהֵי יִשְׂרָאֵל יִתֵּן אֶת
שׁאל — שֵׁלָתֵךְ אֲשֶׁר שָׁאַלְתְּ מֵעִמּוֹ׃
מצא — וַתֹּאמֶר תִּמְצָא שִׁפְחָתְךָ חֵן בְּעֵינֶיךָ
הלך אישׁ — וַתֵּלֶךְ הָאִשָּׁה לְדַרְכָּהּ וַתֹּאכַל
אכל פנה — וּפָנֶיהָ לֹא הָיוּ לָהּ עוֹד׃ וַיַּשְׁכִּמוּ
היה שׁכם — בַבֹּקֶר וַיִּשְׁתַּחֲווּ לִפְנֵי יְהוָה וַיָּשֻׁבוּ
שׁחה שׁוב — וַיָּבֹאוּ אֶל בֵּיתָם הָרָמָתָה וַיֵּדַע
בוא — אֶלְקָנָה אֶת חַנָּה אִשְׁתּוֹ וַיִּזְכְּרֶהָ
זכר — יְהוָה׃ וַיְהִי לִתְקֻפוֹת הַיָּמִים וַתַּהַר
קוף יום — חַנָּה וַתֵּלֶד בֵּן וַתִּקְרָא אֶת שְׁמוֹ
הרה ילד — שְׁמוּאֵל כִּי מֵיְהוָה שְׁאִלְתִּיו׃ וַיַּעַל
קרא עלה — הָאִישׁ אֶלְקָנָה וְכָל בֵּיתוֹ לִזְבֹּחַ
לַיהוָה אֶת זֶבַח הַיָּמִים וְאֶת נִדְרוֹ׃
וְחַנָּה לֹא עָלָתָה כִּי אָמְרָה לְאִישָׁהּ
גמל בוא — עַד יִגָּמֵל הַנַּעַר וַהֲבִאֹתִיו וְנִרְאָה
ראה — אֶת פְּנֵי יְהוָה וְיָשַׁב שָׁם עַד
עלם — עוֹלָם׃ וַיֹּאמֶר לָהּ אֶלְקָנָה אִישָׁהּ
עשׂה ישׁב — עֲשִׂי הַטּוֹב בְּעֵינַיִךְ שְׁבִי עַד גָּמְלֵךְ
קום — אֹתוֹ אַךְ יָקֵם יְהוָה אֶת דְּבָרוֹ
ישׁב ינק — וַתֵּשֶׁב הָאִשָּׁה וַתֵּינֶק אֶת בְּנָהּ עַד
עלה — גָּמְלָהּ אֹתוֹ׃ וַתַּעֲלֵהוּ עִמָּהּ כַּאֲשֶׁר
גְּמָלַתּוּ בְּפָרִים שְׁלֹשָׁה וְאֵיפָה
בוא — אַחַת קֶמַח וְנֵבֶל יַיִן וַתְּבִאֵהוּ בֵּית
שׁחט — יְהוָה שִׁלוֹ וְהַנַּעַר נָעַר׃ וַיִּשְׁחֲטוּ
אֶת הַפָּר וַיָּבִיאוּ אֶת הַנַּעַר
אמר חיה — אֶל עֵלִי׃ וַתֹּאמֶר בִּי אֲדֹנִי חֵי

כנפשך אדני אני האשה הנצבת | איש
עמכה בזה להתפלל אל יהוה: | פלל
אל הנער הזה התפללתי ויתן | נתן
יהוה לי את שאלתי אשר
שאלתי מעמו: וגם אנכי
השאלתיהו ליהוה כל הימים | שאל יום
אשר היה הוא שאול ליהוה
וישתחו שם ליהוה: ותתפלל | שחה פלל
Cap.ij. חנה ותאמר עלץ לבי
ביהוה רמה קרני ביהוה רחב פי | פה
על אויבי כי שמחתי בישועתך: | איב ישע
אין קדוש כיהוה כי אין בלתך | קדש
ואין צור כאלהינו: אל תרבו | רבה
תדברו גבהה גבהה יצא עתק | דבר
מפיכם כי אל דעות יהוה ולו | פה ידע
נתכנו עלילות: קשת גברים חתים | תכן עלל
ונכשלים אזרו חיל: שבעים בלחם | חתת כשל
נשכרו ורעבים חדלו עד עקרה | שכר
ילדה שבעה ורבת בנים אמללה: | רבב
יהוה ממית ומחיה מוריד שאול | מות חיה
ויעל: יהוה מוריש ומעשיר | ירד שאל
משפיל אף מרומם: מקים מעפר דל | עלה ירש
מאשפת ירים אביון להושיב עם | עשר שפל רום קום
נדיבים וכסא כבוד ינחלם כי ליהוה | אבה ישב
מצקי ארץ וישת עליהם תבל: | נדב כבד
רגלי חסידיו ישמר ורשעים | נחל צוק
בחשך ידמו כי לא בכח יגבר איש: | שות חסד
יהוה יחתו מריביו עליו בשמים | שמר דמם כח גבר
ירעם יהוה ידין אפסי ארץ ויתן | חתת רוב
עז למלכו וירם קרן משיחו: וילך | רעה דון
אלקנה הרמתה על ביתו והנער | נתן עזז
היה משרת את יהוה את פני | רום משח שרת
עלי הכהן: ובני עלי בני בליעל לא | בל
ידעו את יהוה: ומשפט הכהנים | שפט
את העם כל איש זבח זבח ובא | בוא
נער הכהן כבשל הבשר והמזלג | זלג

anima tua. Ego sum il
la mulier q̄ steti corā te
hic orans dñm pro
puero isto. Oraui &
dedit mihi dñs petitio
nem meam quam po-
stulaui eum. Idcirco &
ego commodaui eum
dño cunctis dieb9 qui
bus fuerit accōmoda-
tus dño. Et adoraue-
runt ibi dominum. Et
orauit anna & ait. 2.
Exultauit cor meū i
domino: & exalta-
tū est cornu meum in
deo meo. Dilatatum est
os meum super inimi-
cos meos: quia leuata
sum in salutari tuo. Nō
est sctūs vt est dñs neqʒ
enim est alius extra te:
& nō est fortis sicut de
us noster. Nolite multi
plicare loqui sublimia
gloriātes. Recedāt ve-
tera de ore vestro: quia
deus sciarum domin9
est & ipi preparātur co
gitationes. Arcus for-
tiū supatus est: & infir-
mi accicti sunt robore.
Repleti prius pro pani
bus se locauerūt: & fa-
melici saturati sūt. Do-
nec sterilis peperit plu-
rimos: & que multos ha
bebat filios ifirmata ē.
Dñs mortificat & viui
ficat: deducit ad inferos
& reducit. Dñs paupe
rē facit & ditat: humili-
at & subleuat. Suscitat
de puluere egenū: & d
stercore eleuat paupe-
rē: vt sedeat cū principi
bus & soliū glorie te-
neat. Dñi ei sunt cardi
nes terre: & posuit sup
eos orbem. Pedes san-
ctorū suorū seruabit: &
impii in tenebris conti
cescēt: quia nō in forti-
tudine sua roborabitur
vir. Dñm formidabūt
aduersarii eius: & sup
ipsos in celis tonabit.
dñs iudicabit fines ter
re: & dabit iperiū regi
suo & sublimabit cornu
xp̄i sui. Et abiit helcha
na in ramatha in domū
suā. Puer āt erat mīster
i cōspectu dñi añ fa
ciē heli sacerdotis. Por
ro filii heli: filii belial
nescientes dominum
neqʒ officiū sacerdotū
ad pp̄l'm: sed quicunqʒ
immolasset victimam
veniebat puer sacerdo
tis dū coq̄rētur carnes
& habebat fuscinulam

anima tua: ego mulier que steti coram te
ἡ ψυχή σου, ἐγὼ ἡ γυνὴ ἡ καταστᾶσα ἐνώπιόν σου
in hoc vt orarem ad dñm: pro pue-
ἐν τούτῳ προσεύξασθαι πρὸς κύριον, ὑπὲρ τοῦ παι-
ro isto oraui ad dñm. & dedit
δαρίου τούτου προσηυξάμην πρὸς κύριον. καὶ ἔδωκέ
mihi dño petitionē meā q̄ petiui ab eo. &
μοι κύριος τὸ αἴτημά μου ὃ ᾐτησάμην παρ' αὐτοῦ. καὶ
ego cōmodo eum dño cunctis dieb9 q̄s vixerit
ἐγὼ κιχρῶ αὐτὸν τῷ κυρίῳ πάσας τὰς ἡμέρας ἃς ζῇ
ipse vsum dño.
αὐτὸς χρῆσιν τῷ κυρίῳ.
Ca.2.
Et orauit anna & dixit: firmatū ē
Καὶ προσηύξατο ἄννα καὶ εἶπεν, ἐστερεώθη ἡ
cor meū in dño: exaltatū est cornu meū i deo meo:
καρδία μου ἐν κυρίῳ, ὑψώθη κέρας μου ἐν θεῷ μου
dilatatū est os meū sup inimicos meos: q̄m letata
ἐπλατύνθη στόμα μου ἐπὶ ἐχθρούς μου, ὅτι εὐφράν-
sū in salutari tuo: q: non est sctūs vt dñs
θην ἐν σωτηρίᾳ σου, ὅτι οὐκ ἔστιν ἅγιος ὡς ὁ κύριος
& non est iustus vt deus nr̄: & nō est sctūs
καὶ οὐκ ἔστιν δίκαιος ὡς ὁ θεὸς ἡμῶν, καὶ οὐκ ἔστιν ἅγιος
extra te. nō gloriemini & nō loquamini sublimia i
πλὴν σοῦ. μὴ καυχᾶσθε καὶ μὴ λαλεῖτε ὑψηλὰ εἰς
excelsum. & nō egrediatur magniloquētia ex
ὑπεροχήν. καὶ μὴ ἐξελθέτω μεγαλορρημοσύνη ἐκ τοῦ
ore vr̄o: q: deus sciarū dño: & de9 pre
στόματος ὑμῶν, ὅτι θεὸς γνώσεων κύριος, καὶ θεὸς ἑτοι-
parans adinuētiones suas. arcus potentiū ifirma
μάζων ἐπιτηδεύματα αὐτοῦ. τόξον δυνατῶν ἠσθέ-
uit: & infirmi accincti sunt robore. pleni
νησε, καὶ ἀσθενοῦντες περιεζώσαντο δύναμιν. πλήρεις
panibus diminuti sunt: & famelici preterierūt trā:
ἄρτων ἠλαττώθησαν, καὶ οἱ πεινῶντες παρῆκαν γῆν,
quia sterilis peperit septē: & multa in filiis infirma
ὅτι στεῖρα ἔτεκεν ἑπτά, καὶ ἡ πολλὴ ἐν τέκνοις ἠσθέ-
ta est. dñs mortificat & viuificat: deducit ad ifernū
νησε. κύριος θανατοῖ καὶ ζωογονεῖ, κατάγει εἰς ᾅδου
& reducit. dñs mēdicū facit & ditat: humiliat
καὶ ἀνάγει. κύριος πτωχίζει καὶ πλουτίζει, ταπεινοῖ
& subleuat: suscitat de terra pauperē & de stercore
καὶ ἀνυψοῖ, ἀνιστᾷ ἀπὸ γῆς πένητα καὶ ἀπὸ κοπρίας
eleuat mendicū: vt faciat sedere eū cum principib9 po-
ἐγείρει πτωχόν, τοῦ καθίσαι αὐτὸν μετὰ δυναστῶν λα-
puli: & solium glorie in hereditatē p̄bēs ipsis: prebēs
ῶν, καὶ θρόνον δόξης κατακληρονομῶν αὐτοῖς, διδοὺς
votum oranti. & benedixit ānos iusti: q: non
εὐχὴν τῷ εὐχομένῳ. καὶ εὐλόγησεν ἔτη δικαίου, ὅτι οὐκ
in fortitudine vir potēs in fortitudine sua. dñs infirmū
ἐν ἰσχύϊ δυνατὸς ἀνήρ. κύριος ἀσθενῆ
facit aduersariū suū: dñs sctūs. dñs ascē
ποιήσει ἀντίδικον αὐτοῦ, κύριος ἅγιος. κύριος ἀνέ-
dit in celos & tonuit. ipse iudicabit fines ter
βη εἰς οὐρανοὺς καὶ ἐβρόντησεν. αὐτὸς κρινεῖ ἄκρα γῆς
iustus exn̄s: & dabit fortitudinē regibus nr̄is
δίκαιος ὤν, καὶ δώσει ἰσχὺν τοῖς βασιλεῦσιν ἡμῶν
& sublimabit cornu christi sui. & reliquerūt ip
καὶ ὑψώσει κέρας χριστοῦ αὐτοῦ. καὶ κατέλιπεν αὐ-
sum coram dño ibi & adorauerunt dño:
τὸν ἐνώπιον κυρίου ἐκεῖ καὶ προσεκύνησαν τῷ κυρίῳ,
& recesserūt in aramathaim in domū suā. &
καὶ ἀπῆλθον εἰς ἀρμαθαὶμ εἰς τὸν οἶκον αὐτῶν. καὶ τὸ
puer samuel erat ministrās dño ante fa
παιδάριον σαμουὴλ ἦν λειτουργῶν τῷ κυρίῳ πρὸ προ-
ciem heli sacerdotis. & filii heli sacerdotis filii pesti
σώπου ἠλὶ τοῦ ἱερέως. καὶ οἱ υἱοὶ ἠλὶ τοῦ ἱερέως υἱοὶ λοι-
lētes: & nō sciētes dñm. & iustificatio
μοί, καὶ οὐκ εἰδότες τὸν κύριον. καὶ τὸ δικαίωμα τοῦ ἱε-
sacerdotis ab oīm pp̄lo imolanti. & veniebat pu
ρέως παρὰ παντὸς τοῦ λαοῦ τοῦ θύοντος. καὶ ἤρχετο τὸ παι-
er sacerdotis dū coq̄retur caro: & fuscinula
δάριον τοῦ ἱερέως ὡς ἂν ἡψήθη τὸ κρέας, καὶ κρεάγρα

C
A
D
Deu. 32.f. Thob. 13.a. Sapi.16.b.
B
E

Trās. Grec. lxx. cū interpre. latina.

tridens in manu sua. & mittebat eam in
τριόδους ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ. καὶ καθίει αὐτὴν εἰς
lebetē vel in ollā vel in caldariam:
τῷ λουτῆρι ἢ εἰς τὴν χύτραν ἢ εἰς τὸ χαλκεῖον,
C & oē qd̄ ascendebat in fuscinula accipie
καὶ πᾶν ὃ ἂν ἀνέβαινεν ἐν τῇ κρεάγρᾳ ἐλάμβα-
bat sibi sacerdos. secūdū hec faciebāt vniuerso
νεν ἑαυτῷ ὁ ἱερεύς. κατὰ τάδε ἐποίουν παντὶ
israel in sylo venientibus ad imolādū dño.
ἰσραὴλ ἐν σηλῶ τοῖς ἐρχομένοις θῦσαι τῷ κυρίῳ.
& antequā adoleretur adeps coram dño: venie
καὶ πρὶν θυμιαθῆναι τὸ στέαρ ἐνώπιον κυρίου, ἤρχε-
bat puer sacerdotis: & dicebat vi-
το τὸ παιδάριον τοῦ ἱερέως, καὶ ἔλεγε τῷ ἀν-
ro immolāti: da carnē vt assem sacerdoti &
δρὶ τῷ θύοντι, δὸς κρέας ὀπτῆσαι τῷ ἱερεῖ καὶ
non accipiā carnē a te coctā ex le
οὐ μὴ λάβω κρέας παρὰ σοῦ ἑφθὸν ἐκ τοῦ λέ-
bete. & dicebat vir imolās: incēdatur pri
βητος. καὶ ἔλεγεν ὁ ἀνὴρ ὁ θύων, θυμιαθήτω πρῶ-
us adeps vt decet: & tunc accipies ti
τον τὸ στέαρ ὡς καθήκει, καὶ τότε λάβε σεαυ-
bi ex oībus que desiderat aīa tua. & dice
τῷ ἐκ πάντων ὧν ἐπιθυμεῖ ἡ ψυχή σου. καὶ ἔλε-
bat nequaquā: sed nunc dabis: si aūt non: acci
γεν οὐχί, ἀλλ' ἢ νῦν δώσεις, εἰ δὲ μή, λήψο-
piam vi. & erat peccatum puerorum
μαι κραταιῶς. καὶ ἦν ἡ ἁμαρτία τῶν παιδαρίων
grande coram dño nimis: quia detrahebāt
μεγάλη ἐνώπιον κυρίου σφόδρα, ὅτι ἠθέτουν τὴν
sacrificio dñi. & samuel erat ministrans ante
θυσίαν κυρίου. καὶ σαμουὴλ ἦν λειτουργῶν ἐνώ-
faciē dñi puer accinctus ephod: &
πιον κυρίου παιδάριον περιεζωσμένον ἐφούδ, καὶ
tunicam paruam fecit ei mater sua:
διπλοΐδα μικρὰν ἐποίησεν αὐτῷ ἡ μήτηρ αὐτοῦ,
& afferebat ipsi ex diebus in dies cū ascē
D καὶ ἀνέφερεν αὐτῷ ἐξ ἡμερῶν εἰς ἡμέρας ἐν τῷ ἀνα-
deret ipsa cum viro suo: vt imolaret
βαίνειν αὐτὴν μετὰ τοῦ ἀνδρὸς αὐτῆς, θῦσαι τὴν
hostiam dierum. & benedixit heli elca
θυσίαν τῶν ἡμερῶν. καὶ εὐλόγησεν ἠλὶ τὸν ἐλκα-
na & vxori eius dicēs: reddat
νὰ καὶ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ λέγων, ἀνταποδώσαι
dño semen aliud ex muliere hac pro
κύριος σπέρμα ἕτερον ἐκ τῆς γυναικὸς ταύτης ἀν-
fenore qd̄ cōmodasti dño. & abi
τὶ τοῦ χρέους οὗ ἔχρησας τῷ κυρίῳ. καὶ ἀπῆλ-
& homo in locū suum. & visi
θεν ὁ ἄνθρωπος εἰς τὸν τόπον αὐτοῦ. καὶ ἐπεσκέ-
tauit dñs annā: & concepit adhuc: &
ψατο κύριος τὴν ἄνναν, καὶ συνέλαβεν ἔτι, καὶ
peperit tres filios & duas filias. & magni
ἔτικε τρεῖς υἱοὺς καὶ δύο θυγατέρας. καὶ ἐμεγα-
ficatus est puer samuel corā dño. & heli
λύνθη τὸ παιδάριον σαμουὴλ ἐνώπιον κυρίου. καὶ ἠλὶ
senex valde. & audiuit que faciebāt filij
πρεσβύτης σφόδρα. καὶ ἤκουσεν ἃ ἐποίουν οἱ υἱοὶ
sui filijs israel oīa: & qr dormie
αὐτοῦ τοῖς υἱοῖς ἰσραὴλ πάντα, καὶ ὅτι συνεκοιμῶν-
bāt filij sui cum mulieribus que ade
το οἱ υἱοὶ αὐτοῦ μετὰ τῶν γυναικῶν τῶν παρεστη-
rant ad hostia tabernaculi testimonij.
κυιῶν παρὰ τὰς θύρας τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου.
E & dixit ipsis: quare facitis fm ver-
καὶ εἶπεν αὐτοῖς, ἱνατί ποιεῖτε κατὰ τὰ ῥήμα-
ba hec: que ego audio dicta cōtra vos
τα ταῦτα, ἃ ἐγὼ ἀκούω καταλαλούμενα καθ' ὑμῶν
ex ore populi dñi? nō filij nō: qr non
ἐκ στόματος τοῦ λαοῦ κυρίου; μὴ τέκνα μή, ὅτι οὐκ
bona fuit auditio quā ego
ἀγαθὴ ἦν, ἡ ἀκοὴ ἣν ἐγὼ cccccccccccccccccccc

Trāsla. B. Hie.

tridentē in manu sua:
& mittebat eā in lebetē
vel in caldariā: aut in
ollam siue in cacabum.
& oē qd̄ leuabat fusci
nula tollebat sacerdos
sibi. sic faciebant vni-
uerso israeli cccccccccc
venientium in sylo. E
tiā antequā cccccccccccc
adolerent adipem: ve-
niebat puer cccccccccc
sacerdotis & dicebat
immolanti. Da mihi
carnē vt coquā sacerdo
ti. Non enim accipiam
a te carnem coctā sed
crudam. cccccccccccc
Dicebatq; illi imolans.
Incendatur primum cc
iuxta morem hodie a-
deps & tolle tibi quātū
cūq; desiderat aīa tua.
Qui rñdēs aiebat ei. Ne
quaquā: nūc ei dabis: a
lioquin tollam vi. cccc
Erat ergo pctm̄ pue-
rorum grande nimis
corā domino quia de-
trahebant homines ccc
sacrificio dñi. Samuel
aūt ministrabat cccccc
ante faciem domini
puer accinctus ephot
lineo. Et tunicā paruā
faciebat ei mater sua
quam afferebat statutis
diebus cccccccccccccc
ascendens cū viro suo:
vt immolarent ccccccc
hostiā solēnē. Et bñdi
xit heli helchane cccccc
& vxori ei?. dixitq; ei.
Reddat tibi dominus
semen de muliere hac
pro cccccccccccccccccc
fenore quod commo-
dasti domino. cccccccc
Et abierūt in locū suū.
Visitauit ergo domin?
annā & cōcepit: & pe-
perit tres filios cccccc
& duas filias. Et ma-
gnificatus est puer sa-
muel apd̄ dñm. Heli aūt
erat senex valde: & au
diuit omnia que facie
bant filii sui vniuerso
israeli: & quō dormie
bant cum cccccccccccc
mulieribus que obser-
uabant ad ostiū taber-
naculi & dixit eis. Qua
re facitis cccccccccccccc
res huiuscemodi: quas
ego cccccccccccccccccc
audio: res pessimas
ab cccccccccccccccccccc
oī populo. Nolite filii
mei. Non enim est ccc
bona fama quam ego
cccccccccccccccccccccccc

Tex. heb. i. Regū. ij. — Primitiua. heb.

Tex. heb.	Primitiua
שְׁלֹשׁ הַשִּׁנַּיִם בְּיָדוֹ׃ וְהִכָּה בַכִּיּוֹר	שֵׁן נָכָה
אוֹ בַדּוּד אוֹ בַקַּלַּחַת אוֹ בַפָּרוּר	כִּיר פָּרַר
כֹּל אֲשֶׁר יַעֲלֶה הַמַּזְלֵג יִקַּח הַכֹּהֵן	עָלָה לָקַח
בּוֹ כָּכָה יַעֲשׂוּ לְכָל יִשְׂרָאֵל	עָשָׂה
הַבָּאִים שָׁם בְּשִׁלֹה׃ גַּם בְּטֶרֶם	בּוֹא
יַקְטִרוּן אֶת הַחֵלֶב וּבָא נַעַר	קָטַר בּוֹא
הַכֹּהֵן וְאָמַר לָאִישׁ הַזֹּבֵחַ תְּנָה	נָתַן
בָשָׂר לִצְלוֹת לַכֹּהֵן וְלֹא יִקַּח	צָלָה
מִמְּךָ בָּשָׂר מְבֻשָּׁל כִּי אִם חָי׃	מִן בָּשַׁל
וַיֹּאמֶר אֵלָיו הָאִישׁ קַטֵּר יַקְטִירוּן	
כַּיּוֹם הַחֵלֶב וְקַח לְךָ כַּאֲשֶׁר	לָקַח
תְּאַוֶּה נַפְשֶׁךָ וְאָמַר לֹא כִּי עַתָּה	אָוָה
תִתֵּן וְאִם לֹא לָקַחְתִּי בְחָזְקָה׃	נָתַן
וַתְּהִי חַטַּאת הַנְּעָרִים גְּדוֹלָה מְאֹד	הָיָה גָּדַל
אֶת פְּנֵי יְהוָה כִּי נִאֲצוּ הָאֲנָשִׁים	פָּנָה
אֵת מִנְחַת יְהוָה׃ וּשְׁמוּאֵל מְשָׁרֵת	שָׁרַת
אֶת פְּנֵי יְהוָה נַעַר חָגוּר אֵפוֹד	חָגַר אָפַד
בָּד׃ וּמְעִיל קָטֹן תַּעֲשֶׂה לוֹ אִמּוֹ	מָעַל עָשָׂה
וְהַעַלְתָה לוֹ מִיָּמִים יָמִימָה	עָלָה יוֹם
בַּעֲלוֹתָהּ אֶת אִישָׁהּ לִזְבֹּחַ אֶת	
זֶבַח הַיָּמִים׃ וּבֵרַךְ עֵלִי אֶת אֶלְקָנָה	
וְאֶת אִשְׁתּוֹ וְאָמַר יָשֵׂם יְהוָה לְךָ	אִישׁ שׂוּם
זֶרַע מִן הָאִשָּׁה הַזֹּאת תַּחַת	
הַשְּׁאֵלָה אֲשֶׁר שָׁאַל לַיהוָה	
וְהָלְכוּ לִמְקוֹמוֹ׃ כִּי פָקַד יְהוָה אֶת	קוּם
חַנָּה וַתַּהַר וַתֵּלֶד שְׁלֹשָׁה בָנִים	הָרָה יָלַד
וּשְׁתֵּי בָנוֹת וַיִּגְדַּל הַנַּעַר שְׁמוּאֵל	גָּדַל
עִם יְהוָה׃ וְעֵלִי זָקֵן מְאֹד וְשָׁמַע	
אֵת כָּל אֲשֶׁר יַעֲשׂוּן בָּנָיו לְכָל	עָשָׂה בָּנָה
יִשְׂרָאֵל וְאֵת אֲשֶׁר יִשְׁכְּבוּן אֶת	שָׁכַב
הַנָּשִׁים הַצֹּבְאוֹת פֶּתַח אֹהֶל	נָשָׁה
מוֹעֵד׃ וַיֹּאמֶר לָהֶם לָמָּה תַעֲשׂוּן	יָעַד אָמַר
כַּדְּבָרִים הָאֵלֶּה אֲשֶׁר אָנֹכִי	
שֹׁמֵעַ אֶת דִּבְרֵיכֶם רָעִים מֵאֵת	רָעַע
כָּל הָעָם אֵלֶּה׃ אַל בָּנָי כִּי לוֹא	
טוֹבָה הַשְּׁמֻעָה אֲשֶׁר אָנֹכִי	שָׁמַע

שֹׁמֵעַ מַעֲבִרִים עַם יְהוָה׃ אִם עבר
יֶחֱטָא אִישׁ לְאִישׁ וּפִלְלוֹ חטא
אֱלֹהִים וְאִם לַיהוָה יֶחֱטָא אִישׁ
מִי יִתְפַּלֶּל לוֹ וְלֹא יִשְׁמְעוּ לְקוֹל פלל
אֲבִיהֶם כִּי חָפֵץ יְהוָה לַהֲמִיתָם׃ מות
וְהַנַּעַר שְׁמוּאֵל הֹלֵךְ וְגָדֵל וָטוֹב
גַּם עִם יְהוָה וְגַם עִם אֲנָשִׁים׃
וַיָּבֹא אִישׁ אֱלֹהִים אֶל עֵלִי בוא
וַיֹּאמֶר אֵלָיו כֹּה אָמַר יְהוָה הֲנִגְלֹה אמר גלה
נִגְלֵיתִי אֶל בֵּית אָבִיךָ בִּהְיוֹתָם היה
בְּמִצְרַיִם לְבֵית פַּרְעֹה׃ וּבָחֹר
אֹתוֹ מִכָּל שִׁבְטֵי יִשְׂרָאֵל לִי לְכֹהֵן
לַעֲלוֹת עַל מִזְבְּחִי לְהַקְטִיר קְטֹרֶת עלה זבח
לָשֵׂאת אֵפוֹד לְפָנָי וָאֶתְּנָה לְבֵית קטר נשא
אָבִיךָ אֶת כָּל אִשֵּׁי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל׃ פנה נתן
לָמָּה תִבְעֲטוּ בְּזִבְחִי וּבְמִנְחָתִי אש בעט
אֲשֶׁר צִוִּיתִי מָעוֹן וַתְּכַבֵּד אֶת צוה עון
בָּנֶיךָ מִמֶּנִּי לְהַבְרִיאֲכֶם מֵרֵאשִׁית כבד ברא
כָּל מִנְחַת יִשְׂרָאֵל לְעַמִּי׃ לָכֵן
נְאֻם יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל אָמוֹר אמר
אָמַרְתִּי בֵּיתְךָ וּבֵית אָבִיךָ יִתְהַלְּכוּ הלך
לְפָנַי עַד עוֹלָם וְעַתָּה נְאֻם יְהוָה עלם
חָלִילָה לִּי כִּי מְכַבְּדַי אֲכַבֵּד וּבֹזַי חלל כבד
יֵקָלּוּ׃ הִנֵּה יָמִים בָּאִים וְגָדַעְתִּי בזה קלל
אֶת זְרֹעֲךָ וְאֶת זְרֹעַ בֵּית אָבִיךָ יום בוא
מִהְיוֹת זָקֵן בְּבֵיתֶךָ׃ וְהִבַּטְתָּ צַר היה נבט
מָעוֹן בְּכֹל אֲשֶׁר יֵיטִיב אֶת יִשְׂרָאֵל צור יטב
וְלֹא יִהְיֶה זָקֵן בְּבֵיתְךָ כָּל הַיָּמִים׃ היה
וְאִישׁ לֹא אַכְרִית לְךָ מֵעִם מִזְבְּחִי כרת זבח
לְכַלּוֹת אֶת עֵינֶיךָ וְלַאֲדִיב אֶת כלה אדב
נַפְשֶׁךָ וְכָל מַרְבִּית בֵּיתְךָ יָמוּתוּ רבה מות
אֲנָשִׁים׃ וְזֶה לְּךָ הָאוֹת אֲשֶׁר
יָבֹא אֶל שְׁנֵי בָנֶיךָ אֶל חָפְנִי בוא שנה
וּפִינְחָס בְּיוֹם אֶחָד יָמוּתוּ שְׁנֵיהֶם׃
וַהֲקִימֹתִי לִי כֹּהֵן נֶאֱמָן כַּאֲשֶׁר קום אמן
בִּלְבָבִי וּבְנַפְשִׁי יַעֲשֶׂה וּבָנִיתִי לוֹ עשה בנה

audio: vt transgredi fa-
ciatis populum domi-
ni. Si peccauerit vir in
virum placari ei potest
deus: si aūt in dñm pec
cauerit vir
qs orabit p eo? Et nō
audierunt vocē
patris sui: quia voluit
dñs occidere eos.
Puer aūt samuel pficie-
bat atq; crescebat: &
placebat tā dño q̄ ho
minibus.
Venit autem vir dei ad
heli
& ait ad eum. hec dicit
dñs. Nunqd nō aperte
reuelatus sum domui
pris tui cū esset in egy
pto in domo pharaōis?
Et elegi eum ex omni-
bus tribubus israel
mihi in sacerdotē vt a-
scenderet ad altare me-
um: & adoleret mihi in
censum: & portaret e-
phot coram me: & dedi
domui patris tui
omnia de sacrificiis fi-
liorum israel. Quare
calce abiecistis victimā
meā: & munera mea q̄
p̄cepi vt offerrētur i tē
plo: & magis honorasti
filios tuos q̄ me: vt co
mederetis primitias oīs
sacrificii isrl' ppli mei.
Propterea ait dñs de
israel. Loquēs locutus
sum vt domus tua & do
mus patris tui mīstraret
in cōspectu meo vsq; i
sēpitnū. Nūc aūt dicit
dñs. Absit hoc a me.
Sed qcūq; honorifica-
uerit me glificabo eū:
qui aūt cōtēnūt me erūt
ignobiles. Ecce dies ve
niūt & p̄cidā brachium
tuū: & brachiū domus
pris tui: vt nō sit senex
in domo tua. Et vide-
bis emulū tuū in tēplo
in vniuersis psp'is isra
el: & nō erit senex i do
mo tua oībus dieb'. Ve
rūtn̄ nō auferā penitus
virum ex te ab altari
meo: sed vt deficiāt ocu
li tui & tabescat aīa tua:
& ps magna dom' tue
morietur cū ad virilem
etatē venerit. Hoc aūt e-
rit tibi signū qd̄ vētu-
rū est duobus filiis tuis
ofni & phinees. In die
vno morientur ambo.
Et suscitabo mihi sa-
cerdotē fidelē qui iux
ta cor meū & aīam meā
faciet: & edificabo ei

audio vt faciatis ppl'm non seruire dño.
ἀκούω τοῦ ποιεῖν τὸν λαὸν μὴ λατρεύειν τῷ κυρίῳ.
si peccans peccauerit vir in virū: & orabunt
ἐὰν ἁμαρτάνων ἁμάρτῃ ἀνὴρ εἰς ἄνδρα, καὶ προσεύξονται
pro ipso ad dñm. si aūt dño peccauerit vir:
περὶ αὐτοῦ πρὸς κύριον. ἐὰν δὲ τῷ κυρίῳ ἁμάρτῃ ἀνὴρ,
quis orabit pro eo? & non audierūt vo
τίς προσεύξεται ὑπὲρ αὐτοῦ; καὶ οὐκ ἤκουον τῆς φω-
cem patris sui. volens eñi voluit
νῆς τοῦ πατρὸς αὐτῶν. βουλόμενος γὰρ ἐβούλετο
dñs occidere eos. & puer samu
κύριος διαφθεῖραι αὐτούς. καὶ τὸ παιδάριον σαμου-
el proficiebat & magnificabatur: & erat bonus cum
ὴλ ἐπορεύετο καὶ ἐμεγαλύνετο, καὶ ἦν ἀγαθὸν μετὰ
deo & hoībus. & venit hō dei
κυρίου καὶ ἀνθρώπων. καὶ ἦλθεν ἄνθρωπος θεοῦ
ad heli: & dixit ei: hec dicit dñs: reue
πρὸς ἠλί, καὶ εἶπεν αὐτῷ, τάδε λέγει κύριος, ἀπο-
latus reuelatus sum ad domū patris
καλυφθεὶς ἀπεκαλύφθην πρὸς τὸν οἶκον τοῦ πατρός
tui cum essent ipsi in terra egypti serui domui
σου ὄντων αὐτῶν ἐν γῇ αἰγύπτου δούλων τῷ οἴκῳ
pharaonis: & elegi domum patris tui ex
φαραώ, καὶ ἐξελεξάμην τὸν οἶκον τοῦ πατρός σου ἐκ
oībus tribubus israel fungi sacerdotio mihi: vt ascē
πασῶν τῶν φυλῶν τοῦ ἰσραὴλ ἱερατεύειν ἐμοί, τοῦ ἀνα-
deret ad altare meū: & adoleret incēsum: &
βαίνειν ἐπὶ τὸ θυσιαστήριόν μου, καὶ θυμιᾶν θυμίαμα, καὶ
portaret ephud corā me. & dedi domui patris tui
αἴρειν ἐφοὺδ ἐνώπιόν μου. καὶ ἔδωκα τῷ οἴκῳ τοῦ πατρός σου
omnia q̄ ignis sacrificiorū filiorū israel in cibus.
πάντα τὰ τοῦ πυρὸς τῶν θυσιῶν τῶν υἱῶν ἰσραὴλ εἰς βρῶσιν.
& quare despexisti in victimam meā & in
καὶ ἱνατί ἐπέβλεψας ἐπὶ τὸ θυμίαμά μου καὶ ἐπὶ τὴν
sacrificiū meū ipudēti oculo? & honorasti filios
θυσίαν μου ἀναιδεῖ ὀφθαλμῷ; καὶ ἐδόξασας τοὺς υἱούς
tuos magis q̄ me vt bñdiceretur primitias oīs sacrificij
σου ὑπὲρ ἐμὲ ἐνευλογεῖσθαι ἀπαρχῆς πάσης θυσίας
israel ante me? ppter hoc hec ait dñs deus israe 3.Re.
ἰσραὴλ ἔμπροσθέν μου; διὰ τοῦτο τάδε λέγει κύριος ὁ θεὸς ἰσρα- 2.c.
el: dixi: domus tua & domus patris tui ve
ήλ, εἶπον, ὁ οἶκός σου καὶ ὁ οἶκος τοῦ πατρός σου διελεύ-
nient coram me vsq̄ i sempiternū. & nūc dicit dñs neq̄
σονται ἐνώπιον ἐμοῦ ἕως αἰῶνος. καὶ νῦν φησὶ κύριος μηδαμῶς
quā mihi: qm̄ glorificātes me glorificabo. & q̄ cōtē-
ἐμοί, ὅτι τοὺς δοξάζοντάς με δοξάσω. καὶ ὁ ἐξουδε-
nunt me cōtemnentur. ecce dies veniunt &
νοῦντές με ἐξουδενωθήσονται. ἰδοὺ ἡμέραι ἔρχονται καὶ
disperdam semen tuū & semen domus pa
ἐξολοθρεύσω τὸ σπέρμα σου καὶ τὸ σπέρμα τοῦ οἴκου τοῦ πα-
tris tui. & aspiciet firmamētum tēplorū in om
τρός σου. καὶ ἐπιβλέψει κραταίωμα ναῶν ἐπὶ πᾶ- G
nib' qb' bñfaciet israel. & non erit senex in
σιν οἷς ἀγαθυνεῖ τὸν ἰσραήλ. καὶ οὐκ ἔσται πρεσβύτης ἐν τῷ
domo tua: & nō erit tibi senex in domo mea oī-
οἴκῳ σου, καὶ οὐκ ἔσται σοι πρεσβύτης ἐν τῷ οἴκῳ μου πά-
bus diebus. & virū quē non disperdā tibi ab
σας τὰς ἡμέρας. καὶ ἄνδρα ὃν οὐκ ἐξολοθρεύσω σοι ἀπὸ
altari meo: faciā deficere oculos e-
τοῦ θυσιαστηρίου μου, ποιήσω ἐκλείπειν τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐ-
ius: & defluere aīam ipsius: & oē abūdans
τοῦ, καὶ καταρρεῖν τὴν ψυχὴν αὐτοῦ, καὶ πᾶν τὸ περισσεῦον
dom' tue cadet in framea virorū. & hoc tibi
τοῦ οἴκου σου πεσοῦνται ἐν ῥομφαίᾳ ἀνδρῶν. καὶ τοῦτό σοι
signū qd̄ vēturū ē sup duos filios tuos istos: ophni & phi Infra
τὸ σημεῖον ὃ ἥξει ἐπὶ τοὺς δύο υἱούς σου τούτους, ὀφνὶ καὶ φι- 4.c.
nees: in die vno morientur ambo. & suscitabo
νεές, ἐν ἡμέρᾳ μιᾷ ἀποθανοῦνται ἀμφότεροι. καὶ ἀναστήσω
mihi ipsi sacerdotē fidelē: q̄ oīa q̄ in corde meo & Infra
ἐμαυτῷ ἱερέα πιστόν, ὃς πάντα τὰ ἐν τῇ καρδίᾳ μου καὶ 10.b.
que in aīa mea faciet. & edificabo ei Esa.9
τὰ ἐν τῇ ψυχῇ μου ποιήσει. καὶ οἰκοδομήσω αὐτῷ

domū fidelē ⁊ ambulabit coram christis meis cun
οἶκον πιστὸν καὶ διελεύσεται ἐνώπιον τῶν χριστῶν μου πά
ctis diebus. ⁊ erit oīs qui remanſit in
σας τὰς ἡμέρας. καὶ ἔσται πᾶς ὁ ὑπολελειμμένος ἐν τῷ
domo tua veniet ad adorādum eū in obolo argenti
οἴκῳ σου ἥξει προσκυνῆσαι αὐτῷ ἐν ὀβολῷ ἀργυρίου
⁊ in pane vno dicens: dimitte me ad vnū
καὶ ἐν ἄρτῳ ἑνὶ λέγων, παράῤῥιψόν με ἐπὶ μίαν τῶν
sacerdotiorū tuorū vt comedā panem.
ἱερατειῶν σου τοῦ φαγεῖν ἄρτον. Ca. 3.
A Et puer ſamuel erat miniſtrans
Καὶ τὸ παιδάριον σαμουὴλ ἦν λειτουργῶν τῷ
dño coram heli ſacerdote: ⁊ ſermo dñi erat pre
κυρίῳ ἐνώπιον ἠλὶ τοῦ ἱερέως, καὶ ῥῆμα κυρίου ἦν τί
cioſus in diebus illis: nō erat viſio diſtin
μιον ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις, οὐκ ἦν ὅρασις διαστέλ
guens. ⁊ factū eſt in die illa. ⁊ heli dormie
λουσα. καὶ ἐγένετο ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ. καὶ ἠλὶ ἐκάθευ
bat in loco ſuo: ⁊ oculi eius ince
δεν ἐν τῷ τόπῳ αὐτοῦ, καὶ οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτοῦ ἤρ
perunt caligare: ⁊ non poterat videre. ⁊
ξαντο ἀμαυροῦσθαι, καὶ οὐκ ἐδύνατο βλέπειν. καὶ
lucerna dei antē extingueretur: ⁊ ſamuel
ὁ λύχνος τοῦ θεοῦ πρὶν ἢ κατασβεσθῆναι, καὶ σαμουὴλ
dormiebat in tēplo dñi: vbi erat arca dei. ⁊
ἐκάθευδεν ἐν τῷ ναῷ κυρίου, οὗ ἦν ἡ κιβωτὸς τοῦ θεοῦ. καὶ
vocauit dñs ſamuel ſamuel. ⁊ dixit ecce ego: ⁊
ἐκάλεσε κύριος σαμουὴλ σαμουήλ. καὶ εἶπεν ἰδοὺ ἐγώ, καὶ
cucurrit ad heli ⁊ dixit: ecce ego qm̄ vocaſti me.
ἔδραμε πρὸς ἠλὶ καὶ εἶπεν, ἰδοὺ ἐγὼ ὅτι κέκληκάς με.
⁊ ille ait dixit: nō vocaui te: reuertere ⁊ dormi. ⁊
ὁ δὲ εἶπεν, οὐ κέκληκά σε, ἀνάστρεφε καὶ κάθευδε. καὶ
reuerſus eſt ⁊ dormiuit. ⁊ adiecit dñs rurſum vo
ἀνέστρεψε καὶ ἐκάθευδε. καὶ προσέθετο κύριος ἔτι καλέ
care ſamuel. ⁊ abijt ad heli ſcđo
σαι τὸν σαμουήλ. καὶ ἐπορεύθη πρὸς ἠλὶ τὸ δεύτερον
⁊ dixit: ecce ego q: vocaſti me. ⁊ dixit nō vo
καὶ εἶπεν, ἰδοὺ ἐγὼ ὅτι κέκληκάς με. καὶ εἶπεν οὐ κέ
caui te fili: reuertere ⁊ dormi. ⁊ ſamu
κληκά σε τέκνον, ἀνάστρεφε καὶ κάθευδε. καὶ σαμου
el antē cognoſceret deū: ⁊ antē reuelatus
ὴλ πρὶν ἢ γνῶναι τὸν θεόν, καὶ πρὶν ἢ ἀποκαλυφθῆ
eſſet ſermo dñi ad eum: ⁊ adiecit dñs
ναι ῥῆμα κυρίου πρὸς αὐτόν, καὶ προσέθετο κύριος
vocare ſamuel in tercio. ⁊ cōſurrexit ſamuel
καλέσαι σαμουὴλ ἐν τρίτῳ. καὶ ἀνέστη σαμουὴλ
B ⁊ abijt ad heli: ⁊ dixit: ecce ego q: vo
καὶ ἐπορεύθη πρὸς ἠλί, καὶ εἶπεν, ἰδοὺ ἐγὼ ὅτι κέ
caſti me. ⁊ intellexit heli q: dñs vocauit
κληκάς με. καὶ συνῆκεν ἠλὶ ὅτι κύριος κέκληκε τὸ
puerum. ⁊ dixit heli ſamuel: reuertere
παιδάριον. καὶ εἶπεν ἠλὶ τῷ σαμουήλ, ἀνάστρεφε
⁊ dormi fili. ⁊ erit ſi vocauerit te:
καὶ κάθευδε τέκνον. καὶ ἔσται ἐὰν καλέσῃ σε,
⁊ dices loquere dñe: q: audit ſeruus tuus.
καὶ ἐρεῖς λάλει κύριε, ὅτι ἀκούει ὁ δοῦλός σου.
⁊ abijt ſamuel ⁊ dormiuit in loco
καὶ ἐπορεύθη σαμουὴλ καὶ ἐκοιμήθη ἐν τῷ τόπῳ
ſuo. ⁊ venit dñs ⁊ ſtetit ⁊ vocauit
αὐτοῦ. καὶ ἦλθε κύριος καὶ κατέστη καὶ ἐκάλεσεν
eum ſicut ſemel ⁊ ſemel: ſamuel ſamuel. ⁊
αὐτὸν ὡς ἅπαξ καὶ ἅπαξ, σαμουὴλ σαμουήλ. καὶ
dixit ſamuel loquere dñe: q: audit ſeruus tuus.
εἶπε σαμουὴλ λάλει κύριε, ὅτι ἀκούει ὁ δοῦλός σου.
⁊ dixit dñs ad ſamuel: ecce ego facio
καὶ εἶπε κύριος πρὸς σαμουήλ, ἰδοὺ ἐγὼ ποιῶ τὰ
verba in iſrael: vt quicūq audierit hec:
ῥήματα ἐν ἰσραήλ, ὥστε παντὸς ἀκούοντος αὐτά,
tinient ambe aures eius
ἠχήσει ἀμφότερα τὰ ὦτα αὐτοῦ ooooooooooooo

ooooooooooooooooooooooooooooooooooooo oo oo

domū fidelē & ambulabit corā christo meo cūctis diebus. Futurū eſt aūt vt quicūq; remanſerit in domo tua: veniat vt oretur p eo: & offerat nūmū argēteū & tortā panis: dicatq;. Dimitte me obſecro ad vnā ptē ſacerdotalem vt comedam buccellam panis. 3.

Puer aūt ſamuel miniſtrabat dño corā heli: & ſermo dñi erat p̄cioſus. In diebus illis nō erat viſio māifeſta. Factū eſt ergo in die q̄dā heli iacebat in lectulo ſuo & oculi eius caligauerāt nec poterat videre lucernā dei anteq̄ extingueretur. Samuel aūt dormiebat in templo domini vbi erat arca dei. oooooooooooooooo Et vocauit dñs ſamuel. qui reſpondens ait. Ecce ego. Et cucurrit ad heli & dixit. Ecce ego. Vocaſti ei me. Qui dixit. Nō vocaui te fili. Reuertere & dormi. Et abiit & dormiuit. Et adiecit dñs rurſum vocare ſamuel. Cōſurgenſq; ſamuel abiit ad heli & dixit. oooooooooo Ecce ego: quia vocaſti me. Qui rñdit. Non vocaui te fili mi. Reuertere & dormi. Porro ſamuel necdum ſciebat dñm: nec reuelat fuerat ei ſermo dñi. Et adiecit dominus: & oooo vocauit adhuc ſamuel tertio. Qui cōſurgens abiit ad heli & ait. Ecce ego quia ooooooooooo vocaſti me. Intellexit ergo heli: quia dñs vocaret puerū: & ait ad ſamuel. Vade oooooooooo & dormi: & ſi deiceps vocauerit te: ooooooooo dices. Loq̄re domie: quia audit ſeruus tu. Abiit ergo ſamuel & dormiuit in loco ſuo. Et venit dominus & ſtetit & vocauit ſicut vocauerat ſecundo: ſamuel ſamuel. Et ait oooooooo ſamuel. Loquere dñe: quia audit ſeruus tuus. Et dixit dominus ad ſamuel. Ecce oooooo Ego facio verbū in iſrael quod oooooooooooo quicunq; audierit tinnient ambe aures eius.

בית נאמן והתהלך לפני משיחי | הלך בנה
כל הימים: והיה כל הנותר בביתך | משח יתר
יבא להשתחות לו לאגורת כסף | בוא שחה
וככר לחם ואמר ספחני נא אל
אחת הכהנות לאכל פת לחם: | פתת
והנער שמואל משרת את | Cap. iij.
יהוה לפני עלי ודבר יהוה היה | שרת
יקר בימים ההם אין חזון נפרץ: | יום חזה
ויהי ביום ההוא ועלי שכב | פרץ היה
במקומו ועיניו החלו כהות לא | קום חלל
יוכל לראות: ונר אלהים טרם | כהה יכל
יכבה ושמואל שכב בהיכל | ראה נור
יהוה אשר שם ארון אלהים: | כבה היכל
| ארן
ויקרא יהוה אל שמואל ויאמר | קרא אמר
הנני: וירץ אל עלי ויאמר הנני | רוץ
כי קראת לי ויאמר לא קראתי
שוב שכב וילך וישכב: ויסף | שכב
יהוה קרא עוד שמואל ויקם | קום
שמואל וילך אל עלי ויאמר
הנני כי קראת לי ויאמר לא
קראתי בני שוב שכב: ושמואל
טרם ידע את יהוה וטרם יגלה | גלה
אליו דבר יהוה: ויסף יהוה
קרא שמואל בשלישית ויקם
וילך אל עלי ויאמר הנני כי
קראת לי ויבן עלי כי יהוה קרא | בין
לנער: ויאמר עלי לשמואל לך | ילך
שכב והיה אם יקרא אליך
ואמרת דבר יהוה כי שמע עבדך
וילך שמואל וישכב במקומו: | שכב קום
ויבא יהוה ויתיצב ויקרא כפעם | בוא יצב
בפעם שמואל שמואל ויאמר
שמואל דבר כי שמע עבדך:
ויאמר יהוה אל שמואל הנה
אנכי עשה דבר בישראל אשר
כל שמעו תצילנה שתי אזניו: | צלל

ביום ההוא אקים אל עלי את קום
כל אשר דברתי אל ביתו החל חלל
וכלה: והגדתי לו כי שפט אני נגד
את ביתו עד עולם בעון אשר עלם
ידע כי מקללים להם בניו ולא קלל
כהה בם: ולכן נשבעתי לבית שבע
עלי אם יתכפר עון בית עלי כפר
בזבח ובמנחה עד עולם: וישכב שכב
שמואל עד הבקר ויפתח את פתח
דלתות בית יהוה ושמואל ירא
מהגיד את המראה אל עלי: נגד ראה
ויקרא עלי את שמואל ויאמר קרא
שמואל בני ויאמר הנני: ויאמר
מה הדבר אשר דבר אליך אל
נא תכחד ממני כה יעשה לך כחד עשה
אלהים וכה יוסיף אם תכחד יסף
ממני דבר מכל הדבר אשר דבר
אליך: ויגד לו שמואל את כל נגד
הדברים ולא כחד ממנו ויאמר
יהוה הוא הטוב בעיניו יעשה:
ויגדל שמואל ויהוה היה עמו גדל
ולא הפיל מכל דבריו ארצה: נפל
וידע כל ישראל מדן ועד באר
שבע כי נאמן שמואל לנביא אמן נבא
ליהוה: ויסף יהוה להראה בשלה ראה
כי נגלה יהוה אל שמואל בשלו גלה
בדבר יהוה: ויהי דבר שמואל היה
לכל ישראל

Cap.iiij. ויצא ישראל לקראת פלשתים
למלחמה ויחנו על האבן העזר לחם חנה
ופלשתים חנו באפק: ויערכו ערך
פלשתים לקראת ישראל ותטש נטש
המלחמה וינגף ישראל לפני נגף פנה
פלשתים ויכו במערכה בשדה נכה
כארבעת אלפים איש: ויבא רבע בוא
העם אל המחנה ויאמרו זקני חנה אמר

In die illa suscitabo adversum heli omnia que locutus sum super domū eius. Incipiam & complebo. Predixi enim ei q̄ iudicaturus essem domū eius in eternū ꝓpter iniquitatē: eo q̄ nouerat indigne agere filios suos: & non corripuerit eos. Idcirco iuraui domui heli q̄ non expietur iniquitas domus eius victimis & mūeribus vsq̄ in eternum. Dormiuit autem samuel vsq̄ mane: aperuitq̄ ostia domus domini. Et samuel timebat indicare visionem heli. Vocauit ergo heli samuelem: & dixit. Samuel fili mi. Qui rn̄dens ait. Presto sū. Et interrogauit eum. Quis est sermo quē locutus ē dn̄s ad te? Oro te ne celaueris me. Hec faciat tibi deus & hec addat si absconderis a me sermonē ex oibus verbis que dicta sunt tibi. Indicauit itaq̄ ei samuel vniuersos sermões: & nō abscondit ab eo. Et ille rn̄dit. Dn̄s est. Qđ bonū ē ī oculis suis faciat. Creuit āt samuel: & dominus erat cum eo: & non cecidit ex omnibus verbis eius in terrā. Et cognouit vniuersus israel a dan vsq̄ bersabee q̄ fidelis samuel propheta esset dn̄i. Et addidit dominus vt apperet in sylo: qm̄ reuelatus fuerat dn̄s samueli in sylo iuxta verbum domini. Et euēit sermo samuelis vniuerso israeli. 4.

Egressus est nanq̄ israel obuiā philistiim in preliū & castrametatus est iuxta lapidem adiutorii. Porro philistiim venerūt in afec: & instruxerunt aciē contra israel. Inito āt certamine terga vertit israel philisteis: & cesa sunt in illo certamine passim ꝑ agros q̄si quattuor milia virorū. Et reuersus ē ppl's ad castra. Dixerūt q̄ maiores natu

in die illa suscitabo aduersū heli oia q̄cūq̄ locutus sū cōtra domū eius incipiā ꝛ complebo. ꝛ
ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἐπεγερῶ ἐπὶ ἠλὶ πάντα ὅσα ἐλάλησα εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ· ἄρξομαι καὶ ἐπιτελέσω. καὶ
nunciaui ei q̄ vlciscar ego domū eius vsq̄
ἀνήγγελκα αὐτῷ ὅτι ἐκδικῶ ἐγὼ τὸν οἶκον αὐτοῦ ἕως
in eternū in iniq̄tatibus filiorū eius q̄bus nouerat q̄ maledicentes deo filij eius: ꝛ non admonebat eos.
αἰῶνος ἐν ἀδικίαις υἱῶν αὐτοῦ, αἷς ἔγνω ὅτι κακολογοῦντες θεὸν οἱ υἱοὶ αὐτοῦ, καὶ οὐκ ἐνουθέτει αὐτούς.
ꝛ non sic iuraui domui heli: si placabitur
καὶ οὐχ οὕτως ὤμοσα τῷ οἴκῳ ἠλί, εἰ ἐξιλασθήσεται
iniquitas domus heli in incenso vel in victimis vsq̄ in eternū. ꝛ dormit samuel vsq̄ mane: ꝛ surrexit
ἡ ἀδικία οἴκου ἠλὶ ἐν θυμιάματι ἢ ἐν θυσίαις ἕως τοῦ αἰῶνος. καὶ κοιμᾶται σαμουὴλ ἕως πρωΐ, καὶ ὤρθρισε
mane ꝛ aperuit hostia domus dn̄i. ꝛ
τὸ πρωῒ καὶ ἤνοιξε τὰς θύρας τοῦ οἴκου κυρίου. καὶ
samuel timuit indicare visionē heli. ꝛ
σαμουὴλ ἐφοβεῖτο ἀπαγγεῖλαι τὴν ὅρασιν τῷ ἠλί. καὶ
dixit heli ad samuel: fili. ꝛ dixit: ecce
εἶπεν ἠλὶ πρὸς σαμουήλ, τέκνον. καὶ εἶπεν, ἰδοὺ
ego. ꝛ dixit quis sermo qui dictus est ad te fili: ne tam celaueris a me ex oibus verbis
ἐγώ. καὶ εἶπε τί τὸ ῥῆμα τὸ λαληθὲν πρὸς σὲ τέκνον, μὴ δὴ κρύψῃς ἀπ᾽ ἐμοῦ ἐκ πάντων τῶν λόγων
dictis in auribus tuis. hec faciat
τῶν λαληθέντων ἐν τοῖς ὠσί σου. τάδε ποιήσαι
tibi deus ꝛ hec addat si abscōderis a me sermonē. ꝛ indicauit ei samuel vniuersos sermones
σοι ὁ θεὸς καὶ τάδε προσθείη ἐὰν κρύψῃς ἀπ᾽ ἐμοῦ ῥῆμα. καὶ ἀπήγγειλεν αὐτῷ σαμουὴλ πάντας τοὺς λόγους
ꝛ non abscōdit ab eo verbū. ꝛ dixit heli:
καὶ οὐκ ἔκρυψεν ἀπ᾽ αὐτοῦ ῥῆμα. καὶ εἶπεν ἠλί,
dn̄s ipse placitū corā eo faciat. ꝛ
κύριος αὐτὸς τὸ ἀρεστὸν ἐνώπιον αὐτοῦ ποιήσει. καὶ
magnificatus est samuel: ꝛ erat dn̄s cum eo.
ἐμεγαλύνθη σαμουήλ, καὶ ἦν ὁ κύριος μετ᾽ αὐτοῦ.
ꝛ non cecidit ex oibus verbis eius in terrā: ꝛ cognouerūt vniuersus israel a dan
καὶ οὐκ ἔπεσεν ἀπὸ πάντων τῶν λόγων αὐτοῦ ἐπὶ τὴν γῆν, καὶ ἔγνωσαν πᾶς ἰσραὴλ ἀπὸ δὰν
ꝛ vsq̄ bersabee q̄ fidelis samuel in prophetā.
καὶ ἕως βηρσαβεὲ ὅτι πιστὸς σαμουὴλ εἰς προφήτην.
ꝛ addidit dn̄s vt appareret ei in sylo: ꝛ reuelatus fuerat dn̄s ad samuel: in sylo iuxta verbū dn̄i.
καὶ προσέθετο κύριος τοῦ δηλωθῆναι αὐτῷ ἐν σηλῶ, καὶ ἀπεκαλύφθη κύριος πρὸς σαμουήλ, ἐν σηλῶ κατὰ ῥῆμα κυρίου.

Ca.4.

Et factū est verbū samuel ad oēm israel: ꝛ conuenerūt philistiim in pugnam
Καὶ ἐγένετο ῥῆμα σαμουὴλ πρὸς πάντα ἰσραήλ, καὶ συναθροίζονται οἱ ἀλλόφυλοι εἰς πόλεμον
cōtra israel. ꝛ egressus est israel obuiam eis
ἐπὶ ἰσραήλ. καὶ ἐξῆλθεν ἰσραὴλ εἰς ἀπάντησιν αὐτοῖς
in prelium. ꝛ castrametātur iuxta lapidē adiutorij.
εἰς πόλεμον. καὶ παρεμβάλλουσιν ἐπὶ ἀβενέζερ.
ꝛ castrametantur philistijm in aphec: ꝛ
καὶ παρεμβάλλουσιν οἱ ἀλλόφυλοι ἐν ἀφέκ, καὶ
instruxerūt aciē philistijm in preliū cōtra
παρατάσσονται οἱ ἀλλόφυλοι εἰς πόλεμον ἐπὶ
israel. ꝛ declinauit bellū: ꝛ cecidit vir israel corā philistijm in acie in
ἰσραήλ. καὶ ἔκλινεν ὁ πόλεμος, καὶ ἔπεσεν ἀνὴρ ἰσραὴλ ἐνώπιον τῶν ἀλλοφύλων ἐν τῇ παρατάξει ἐν
campo quattuor milia virorum. ꝛ reuersus ē
τῷ πεδίῳ τέσσαρες χιλιάδες ἀνδρῶν. καὶ ἦλθεν
ppl's ad castra. ꝛ dixerūt maiores natu
ὁ λαὸς εἰς τὴν παρεμβολήν. καὶ εἶπον οἱ πρεσβύτεροι

Sei. 37.a. Lxx. 11.a.

israel: quare igit quassauit nos dns hodie co-
ἰσραὴλ, διατί ἄρα ἔθραυσεν ἡμᾶς κύριος σήμερον ἐνώ-
ram philisthijs? accipiamus ad nos ar
πιον τῶν ἀλλοφύλων; λάβωμεν πρὸς ἡμᾶς τὴν κιβω-
cam federis dñi nri de sylo: & egrediatur in
τὸν τῆς διαθήκης κυρίου ἡμῶν ἐκ σηλώ, καὶ ἐξελθέτω ἐν
medio nri & saluabit nos de manu inimicoꝝ nroꝝ.
μέσῳ ἡμῶν καὶ σώσει ἡμᾶς ἐκ χειρὸς τῶν ἐχθρῶν ἡμῶν.
& misit pplꝰ in sylo: & tulerũt inde ar
καὶ ἀπέστειλεν ὁ λαὸς ἐν σηλώ, καὶ ἦραν ἐκεῖθεν τὴν κιβω-
cam federis dñi exercituũ: vbi sederũt che
B τὸν διαθήκης κυρίου τῶν δυνάμεων, οὗ ἐπικάθηντο τὰ χε-
rubin. & ambo filij heli cum arca
ρουβίν. καὶ ἀμφότεροι οἱ υἱοὶ ἠλὶ μετὰ τῆς κιβωτοῦ τῆς
federis dei ophni & phinees. & factũ est vt venit ar
διαθήκης τοῦ θεοῦ ὀφνὶ καὶ φινεές. καὶ ἐγένετο ὡς ἦλθεν ἡ κι-
ca federis dñi in castra: &
βωτὸς τῆς διαθήκης τοῦ κυρίου εἰς τὴν παρεμβολήν, καὶ
vociferat' ē oīs israel clamore grādi: & psonuit tra.
ἀνέκραξε πᾶς ἰσραὴλ φωνῇ μεγάλῃ, καὶ ἤχησεν ἡ γῆ.
& audierũt philisthijm vocem clamoris & di-
καὶ ἤκουσαν οἱ ἀλλόφυλοι τὴν φωνὴν τῆς κραυγῆς καὶ εἶ-
xerũt: q̃ vox clamoris huius magna
πον, τίς ἡ φωνὴ τοῦ ἀλαλάγματος τούτου ἡ μεγάλη
hec in castris hebreoꝝ? & cognouerũt q̃
αὕτη ἐν τῇ παρεμβολῇ τῶν ἑβραίων; καὶ ἔγνωσαν ὅτι ἡ
Gei. 37.a. Libr. 22.a. D arca dñi venit in castra. & timue-
κιβωτὸς τοῦ κυρίου ἥκει εἰς τὴν παρεμβολήν. καὶ ἐφοβή-
runt philisthij valde & dixerũt: iste deus eo
θησαν οἱ ἀλλόφυλοι σφόδρα καὶ εἶπον, οὗτος ὁ θεὸς αὐ-
rum venit ad eos in castra. ve nobis:
τῶν ἥκει πρὸς αὐτοὺς εἰς τὴν παρεμβολήν. οὐαὶ ἡμῖν,
libera nos dñe hodie: q: nō factũ est sic heri
ἐξελοῦ ἡμᾶς κύριε σήμερον, ὅτι οὐ γέγονεν οὕτως ἐχθὲς
& nudi' terti'. ve nobis: quis liberabit nos de manu
καὶ τρίτης. οὐαὶ ἡμῖν, τίς ἐξελεῖται ἡμᾶς ἐκ χειρὸς τῶν
deoꝝ solidoꝝ istoꝝ? hi sunt dij q̃ percus
θεῶν τῶν στερεωτέρων τούτων; οὗτοί εἰσιν οἱ θεοὶ οἱ πατά-
serũt egyptum in omni plaga & in deserto. con
ξαντες τὴν αἴγυπτον ἐν πάσῃ πληγῇ καὶ ἐν τῇ ἐρήμῳ. κρα-
fortamini & estote in viros philisthij: vt nō ser
ταιοῦσθε καὶ γίνεσθε εἰς ἄνδρας ἀλλόφυλοι, ὅπως μὴ δου-
uiatis hebreis: sicut seruierunt nobis: &
λεύσητε τοῖς ἑβραίοις, καθὼς ἐδούλευσαν ἡμῖν, καὶ
estote in viros & debellate eos. & pu
ἔσεσθε εἰς ἄνδρας καὶ πολεμήσατε αὐτούς. καὶ ἐπο-
gnauerũt philisthijs cōtra eos: & cesus est vir is
λέμησαν οἱ ἀλλόφυλοι πρὸς αὐτούς, καὶ πταίει ἀνὴρ ἰσ-
rael coram philisthijs: & fugit vnusq̃sq; in
ραὴλ ἐνώπιον τῶν ἀλλοφύλων, καὶ ἔφυγεν ἕκαστος εἰς
A tabernaculũ suũ. & facta est plaga magna nimis:
τὸ σκήνωμα αὐτοῦ. καὶ ἐγένετο πληγὴ μεγάλη σφόδρα,
& ceciderũt de israel triginta milia ordinũ.
καὶ ἔπεσαν ἐξ ἰσραὴλ τριάκοντα χιλιάδες ταγμάτων.
& arca dei capta est. & ambo filij
καὶ ἡ κιβωτὸς τοῦ θεοῦ ἐλήφθη. καὶ ἀμφότεροι οἱ υἱοὶ
heli ophni & phinees mortui sũt. & cucurrit vir iemi
ἠλὶ ὀφνὶ καὶ φινεὲς ἀπέθανον. καὶ ἔδραμεν ἀνὴρ ἰεμι-
neus ex acie & venit in sylo in
ναῖος ἐκ τῆς παρατάξεως καὶ ἦλθεν εἰς σηλὼ ἐν τῇ
2.R c 1.a. die illa: & vestes eius rupte: &
ἡμέρᾳ ἐκείνῃ, καὶ τὰ ἱμάτια αὐτοῦ διερρηγμένα, καὶ
terra sup caput eius. & qñ venit: ecce
γῆ ἐπὶ τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ. καὶ ὅτε ἦλθεν, ἰδοὺ
C heli sedebat sup sellam suam ad por
ἠλὶ ἐκάθητο ἐπὶ τοῦ δίφρου αὐτοῦ παρὰ τὴν πύ-
tam speculans viam: q: erat cor eius pa
λην σκοπεύων τὴν ὁδόν, ὅτι ἦν ἡ καρδία αὐτοῦ ἐξε-
uens pro arca dei. & hō
στηκυῖα περὶ τῆς κιβωτοῦ τοῦ θεοῦ. καὶ ἄνθρωπος
ingressus est ad nũciandũ in ciuitatē.
εἰσῆλθεν ἀπαγγεῖλαι εἰς τὴν πόλιν.

de israel. quare percus-
sit nos dominus hodie
coram philistiim? Affe
ramus ad nos
de sylo arcā federis do
mini: & veniat
in mediū nři: vt saluet
nos de manu inimico-
rū nroꝝ. Misit ergo po
pulus in sylo: & tulerũt
inde arcā federis dñi
exercituum
sedentis super cheru-
bin. Erantq; duo filii
heli cum arca federis
dei
ofni & phinees. Cum-
q; venisset arca
federis dñi in castra
vociferatus est omnis
israel clamore grandi
& personuit
terra! Et audierũt phi-
listiim
vocem clamoris: dixe
runtq;. Que nam ē hec
vox clamoris magni
in castris
hebreorũ? Et cognoue
runt q̃ arca dñi venis-
set in castra. Timuerũt
q; philistiim
dicentes. Venit deus
in castra.
Et ingemuerũt dicen-
tes. Ve nobis. Non ei
fuit tāta exultatio he-
ri & nudiustertius. Ve
nobis. Quis nos sal-
uabit de māu deoꝝ su-
blimium istorum? Hi
sunt dii qui percusserit
egyptum omni plaga
in deserto.
Confortamini & esto-
te viri philistiim
ne seruiatis hebreis si
cut & illi seruierunt
vobis. Confortamini
& bellate.
Pugnauerunt ergo phi
listiim: & cesus est israel
& fugit vnusquisq; in ta
bernaculū suū. Et facta
ē plaga magna nimis
& ceciderunt de israel
triginta milia peditū:
& arca dei
capta est. Duo quoq;
filii heli mortui sunt of
ni & phinees. Currēs āt
vir de beniamin
ex acie venit in sylo in
die illa:
scissa veste & consper-
sus puluere caput.
cumq; ille venisset: he
li sedebat super sellam
cōtra viā expectās. E-
rat aūt cor eius pauens
pro arca dei. Vir āt il-
le postq; ingressus est

ישראל למה נגפנו יהוה היום	
לפני פלשתים נקחה אלינו	לקח
משלה את ארון ברית יהוה ויבא	ארן ברת
בקרבנו וישענו מכף איבינו:	בוא איב
וישלח העם שלה וישאו משם	
את ארון ברית יהוה צבאות	שלח נשא
ישב הכרבים ושם שני בני	שנה
עלי עם ארון ברית האלהים	
חפני ופינחס: ויהי כבוא ארון	היה
ברית יהוה אל המחנה וירעו כל	רוע
ישראל תרועה גדולה ותהם	הים
הארץ: וישמעו פלשתים את	שמע
קול התרועה ויאמרו מה קול	
התרועה הגדולה הזאת במחנה	רוע גדל
העברים וידעו כי ארון יהוה בא	חנה ארן
אל המחנה: ויראו הפלשתים כי	בוא
אמרו בא אלהים אל המחנה	
ויאמרו אוי לנו כי לא היתה	אמר היה
כזאת אתמול שלשם: אוי לנו	תמל
מי יצילנו מיד האלהים האדירים	נצל אדר
האלה אלה הם האלהים המכים	נכה
את מצרים בכל מכה במדבר:	דבר
התחזקו והיו לאנשים פלשתים	חזק היה
פן תעבדו לעברים כאשר עבדו	עבד
לכם והייתם לאנשים ונלחמתם:	היה לחם
וילחמו פלשתים וינגף ישראל	נגף
וינסו איש לאהליו ותהי המכה	נוס היה
גדולה מאד ויפל מישראל	גדל
שלשים אלף רגלי: וארון אלהים	נפל ארן
נלקח ושני בני עלי מתו חפני	לקח מות
ופינחס: וירץ איש בנימן	רוץ
מהמערכה ויבא שלה ביום ההוא	ערך בוא
ומדיו קרעים ואדמה על ראשו:	מד
ויבא והנה עלי ישב על הכסא	
יד דרך מצפה כי היה לבו חרד	צפה
על ארון האלהים והאיש בא	

לְהַגִּיד בָּעִיר וַתִּזְעַק כָּל הָעִיר׃ נָגַד זָעַק
וַיִּשְׁמַע עֵלִי אֶת קוֹל הַצְּעָקָה שָׁמַע
וַיֹּאמֶר מֶה קוֹל הֶהָמוֹן הַזֶּה וְהָאִישׁ הָמַן
מִהַר וַיָּבֹא וַיַּגֵּד לְעֵלִי׃ וְעֵלִי בֶּן
תִּשְׁעִים וּשְׁמֹנֶה שָׁנָה וְעֵינָיו
קָמָה וְלֹא יָכוֹל לִרְאוֹת׃ וַיֹּאמֶר קוּם יָכֹל
הָאִישׁ אֶל עֵלִי אָנֹכִי הַבָּא מִן רָאָה אָמַר
הַמַּעֲרָכָה וַאֲנִי מִן הַמַּעֲרָכָה נַסְתִּי נוּס
הַיּוֹם וַיֹּאמֶר מֶה הָיָה הַדָּבָר בְּנִי׃
וַיַּעַן הַמְבַשֵּׂר וַיֹּאמֶר נָס יִשְׂרָאֵל עָנָה בָּשַׂר
לִפְנֵי פְלִשְׁתִּים וְגַם מַגֵּפָה גְדוֹלָה פָּנָה נָגַף
הָיְתָה בָעָם וְגַם שְׁנֵי בָנֶיךָ מֵתוּ גָּדַל הָיָה
חָפְנִי וּפִינְחָס וַאֲרוֹן הָאֱלֹהִים שָׁנָה מוּת
נִלְקָחָה׃ וַיְהִי כְּהַזְכִּירוֹ אֶת אֲרוֹן הָיָה זָכַר
הָאֱלֹהִים וַיִּפֹּל מֵעַל הַכִּסֵּא נָפַל
אֲחֹרַנִּית בְּעַד יַד הַשַּׁעַר וַתִּשָּׁבֵר שָׁבַר
מַפְרַקְתּוֹ וַיָּמֹת כִּי זָקֵן הָאִישׁ פָּרַק מוּת
וְכָבֵד וְהוּא שָׁפַט אֶת יִשְׂרָאֵל
אַרְבָּעִים שָׁנָה׃ וְכַלָּתוֹ אֵשֶׁת פִּינְחָס רָבַע כָּלַל
הָרָה לָלַת וַתִּשְׁמַע אֶת הַשְּׁמוּעָה אִישׁ יָלַל
אֶל הִלָּקַח אֲרוֹן הָאֱלֹהִים וּמֵת שָׁמַע לָקַח
חָמִיהָ וְאִישָׁהּ וַתִּכְרַע וַתֵּלֶד כִּי אָרַן חָמָה
נֶהֶפְכוּ עָלֶיהָ צִרֶיהָ׃ וּכְעֵת מוּתָהּ כָּרַע יָלַד
וַתְּדַבֵּרְנָה הַנִּצָּבוֹת עָלֶיהָ אַל הָפַךְ צוּר
תִּירְאִי כִּי בֵן יָלָדְתְּ וְלֹא עָנְתָה דָּבַר נָצַב
וְלֹא שָׁתָה לִבָּהּ׃ וַתִּקְרָא לַנַּעַר יָרֵא עָנָה
אִיכָבוֹד לֵאמֹר גָּלָה כָבוֹד שׁוּת קָרָא
מִיִּשְׂרָאֵל אֶל הִלָּקַח אֲרוֹן הָאֱלֹהִים כָּבַד
וְאֶל חָמִיהָ וְאִישָׁהּ׃ וַתֹּאמֶר גָּלָה
כָבוֹד מִיִּשְׂרָאֵל כִּי נִלְקַח אֲרוֹן אָמַר
Cap.v. הָאֱלֹהִים׃ וּפְלִשְׁתִּים
לָקְחוּ אֵת אֲרוֹן הָאֱלֹהִים וַיְבִאֻהוּ בּוֹא
מֵאֶבֶן הָעֶזֶר אַשְׁדּוֹדָה׃ וַיִּקְחוּ
פְלִשְׁתִּים אֶת אֲרוֹן הָאֱלֹהִים
וַיָּבִיאוּ אֹתוֹ בֵּית דָּגוֹן וַיַּצִּיגוּ אֹתוֹ יָצַג
אֵצֶל דָּגוֹן׃ וַיַּשְׁכִּמוּ אַשְׁדּוֹדִים שָׁכַם

nunciauit vrbi. & vlu
lauit omnis ciuitas.
Et audiuit heli sonitū
clamoris:
dixitq;. Quis ē hic so
nitus tumultus huius?
At ille festinauit & ve
nit: & nunciauit heli.
Heli āt erat nonagita
& octo annorū: & ocu
li eius caligauerāt & vi
dere nō poterat. Et di
xit ad heli. Ego sum q
veni de
prelio & ego qui de a
cie fugi
hodie. Cui ille ait.
Quid actū est fili mi?
Rńdēs āt ille q nuncia
bat: fugit inquit israel
corā philistiim: & rui
na magna
facta est in populo. In
sup & duo filii tui mor
tui sunt ofni & phine
es: & arca dei
capta ē. Cumq; ille no
minasset arcam
dei: cecidit de sella
retrorsum iuxta ostiū:
& fractis
ceruicibus mortuus ē.
Senex eni erat vir &
grandeuus & ipse iudi
cauit israel
q̄dragita ānis. Nurus
āt eius vxor phinees
pregnans erat vicinaq;
partui: & audito nun
cio q̄ capta esset arca
dei: & mortuus esset
socer suus & vir suus:
incuruauit se & pepit.
Irruerant ei in eā dolo
res subiti. In ipso āt mo
mēto mortis eius dixe
rūt ei qui stabāt circa e
am. Ne timeas qa filiū
pepisti: q̄ non rńdit eis
neq; animaduertit. Et
vocauit puerum
icaboth: dicens. Tran
slata est gloria
de israel: quia capta ē
arca dei.
Et p socero suo & pro
viro suo ait. Trāslata est
gloria ab israel: eo q̄
capta esset arca
dei. 5.
Philistiim autem
tulerunt arcam dei &
asportauerunt eam
a lapide adiutorii in a
zotum. Tuleruntq;
philistiim arcā dei
& itulerūt eā in tēplū
dagon: & statuerūt eā
iuxta dagō. Cūq; sur
rexisset diluculo azotii

⁊ vlulauit tota ciuitas. ⁊ audiuit heli vo
καὶ ἀνεβόησεν ὅλη ἡ πόλις. καὶ ἤκουσεν ἠλὶ τὴν φω
cem clamoris ⁊ dixit: que vox clamoris huius?
νὴν τῆς βοῆς καὶ εἶπεν, τίς ἡ φωνὴ τῆς βοῆς ταύτης;
⁊ homo festinās ingressus est: ⁊ nunciauit
καὶ ὁ ἄνθρωπος σπεύσας εἰσῆλθε, καὶ ἀπήγγειλε τῷ
heli: ⁊ erat heli filius nonaginta ⁊ octo annoꝝ: ⁊
ἠλί, καὶ ἦν ἠλὶ υἱὸς ἐνενήκοντα καὶ ὀκτὼ ἐτῶν, καὶ
oculi eius grauati fuerāt ⁊ non videbat. ⁊
οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτοῦ ἐβαρύνθησαν καὶ οὐκ ἔβλεπε. καὶ
dixit heli viris qui aderant ei:
εἶπεν ἠλὶ τοῖς ἀνδράσι τοῖς παρεστηκόσιν αὐτῷ,
que vox sonit huius? ⁊ respondit vir
τίς ἡ φωνὴ τοῦ ἤχου τούτου; καὶ ἀπεκρίθη ὁ ἀνὴρ
qui venit: ⁊ dixit: ego sum qui veni de ca
ὁ ἐληλυθώς, καὶ εἶπεν, ἐγώ εἰμι ὁ ἥκων ἐκ τῆς πα
stris: ego fugi de acie ho
ρεμβολῆς, ἐγὼ πέφευγα ἐκ τῆς παρατάξεως σήμε
die. ⁊ dixit ei heli: qđ factū est verbū fili? ⁊
ρον. καὶ εἶπεν αὐτῷ ἠλί, τί τὸ γεγονὸς ῥῆμα τέκνον; καὶ
respondit puer: ⁊ dixit: fugit vir
ἀπεκρίθη τὸ παιδάριον, καὶ εἶπεν, πέφευγεν ἀνὴρ
israel a facie philisthijm: ⁊ plaga
ἰσραὴλ ἀπὸ προσώπου τῶν ἀλλοφύλων, καὶ πληγὴ
magna facta est in ppl'o: ⁊ ambo filij tui
μεγάλη γέγονεν ἐν τῷ λαῷ, καὶ ἀμφότεροι οἱ υἱοί σου
mortui sunt: ⁊ arca dei capta est. ⁊ factū est vt me
τεθνήκασι, καὶ ἡ κιβωτὸς τοῦ θεοῦ ἐλήφθη. καὶ ἐγένετο ὡς ἐμ
minit arce dei: ⁊ cecidit a sel
νήσθη τῆς κιβωτοῦ τοῦ θεοῦ, καὶ ἔπεσεν ἀπὸ τοῦ δί
la in retro adherētis porte: ⁊ fra
φρου εἰς τὰ ὀπίσω ἐχόμενα τῆς πύλης, καὶ συνε
cta ē scapula eius ⁊ mortuus est: quia senex
τρίβη ὁ νῶτος αὐτοῦ καὶ ἀπέθανεν, ὅτι πρεσβύτης
erat homo ⁊ grauis: ⁊ ipse iudicauit israel
ἦν ὁ ἄνθρωπος καὶ βαρύς, καὶ αὐτὸς ἔκρινε τὸν ἰσραὴλ
quadraginta annis. ⁊ nurus eius vxor phinees q̄ con
τεσσαράκοντα ἔτη. καὶ ἡ νύμφη αὐτοῦ γυνὴ φινεὲς συνει
cepit vt pareret: ⁊ audiuit nuncium q̄
λήφυια τοῦ τεκεῖν, καὶ ἤκουσε τὴν ἀγγελίαν ὅτι
capta esset arca dei: ⁊ q̄ mortuus esset so
ἐλήφθη ἡ κιβωτὸς τοῦ θεοῦ, καὶ ὅτι τέθνηκεν ὁ πεν
cer suus ⁊ vir suus: ⁊ angustiata ē ⁊ pe
θερὸς αὐτῆς καὶ ὁ ἀνὴρ αὐτῆς, καὶ ἐστέναξε καὶ ἔτε
perit: quia versi fuerunt in eam dolores eius: ⁊
κεν, ὅτι ἐστράφησαν ἐπ᾽ αὐτῆς αἱ ὠδῖνες αὐτῆς, καὶ
in tpe suo moritur. ⁊ dixerūt ei mulieres
ἐν τῷ καιρῷ αὐτῆς ἀποθνήσκει. καὶ εἶπον αὐτῇ αἱ γυναῖκες
que astabant ei: ne timeas quia filiū peperisti.
αἱ παρεστηκυῖαι αὐτῇ, μὴ φοβοῦ ὅτι υἱὸν τέτοκας.
⁊ non rńdit: ⁊ non aīaduertit cor suū.
καὶ οὐκ ἀπεκρίθη, καὶ οὐκ ἐνόησεν ἡ καρδία αὐτῆς.
⁊ vocauit nomē puero glorie pro
καὶ ἐκάλεσεν ὄνομα τῷ παιδαρίῳ ἰχαβὼθ ὑπὲρ τῆς
arca dei ⁊ pro socero suo ⁊ pro
κιβωτοῦ τοῦ θεοῦ καὶ ὑπὲρ τοῦ πενθεροῦ αὐτῆς καὶ ὑπὲρ
viro suo: quia mortui sūt. ⁊ dixit: translata ē
τοῦ ἀνδρὸς αὐτῆς, ὅτι ἀπέθανον. καὶ εἶπεν, ἀπῴκισται
gloria ab israel eo q̄ capta est arca dei.
δόξα ἀπὸ ἰσραὴλ διότι ἐλήφθη ἡ κιβωτὸς τοῦ θεοῦ. Ca.5.
Et philisthijm tulerūt arcam dei:
Καὶ οἱ ἀλλόφυλοι ἔλαβον τὴν κιβωτὸν τοῦ θεοῦ,
⁊ asportauerūt eam ex lapide adiutorij in azotū. ⁊ tule
καὶ εἰσήνεγκαν αὐτὴν ἐξ ἀβενεζὲρ εἰς ἄζωτον. καὶ ἔλα
runt philisthijm arcam dei ⁊ intu
βον οἱ ἀλλόφυλοι τὴν κιβωτὸν τοῦ θεοῦ καὶ εἰσή
lerunt eam in domū dagon: ⁊ statue
νεγκαν αὐτὴν εἰς τὸν οἶκον δαγών, καὶ παρέστη
runt eam iuxta dagon. ⁊ surrexerūt mane azotij:
σαν αὐτὴν παρὰ δαγών. καὶ ὤρθρισαν οἱ ἀζώτιοι,
⁊ ingressi sunt in domum dagon
καὶ εἰσῆλθον εἰς τὸν οἶκον δαγών

altera die. ⁊ viderūt: ⁊ ecce dagon cecidit in
τῇ ἐπαύριον. καὶ εἶδον, καὶ ἰδοὺ δαγὼν πεπτωκὼς ἐπὶ
faciem ſuam in terrā ante arcam dei.
πρόσωπον αὐτοῦ ἐπὶ τὴν γῆν ἐνώπιον τῆς κιβωτοῦ τοῦ θεοῦ.
⁊ eleuauerūt dagon: ⁊ reſtituerunt eum in
καὶ ἤγειραν τὸν δαγὼν, καὶ κατέστησαν αὐτὸν ἐπὶ τὸν
locum ſuum. ⁊ factū eſt vt ſurrexerunt altera die
τόπον αὐτοῦ. καὶ ἐγένετο ὡς ὤρθρισαν τῇ ἐπαύριον τὸ
mane azotij: ⁊ ecce dagon cecidit in fa
πρωῒ οἱ ἀζώτιοι, καὶ ἰδοὺ δαγὼν πεπτωκὼς ἐπὶ πρόσ-
ciem ſuam coram arca dei. ⁊ ca
ωπον αὐτοῦ ἐνώπιον τῆς κιβωτοῦ τοῦ θεοῦ. καὶ ἡ κε-
put dagon ⁊ ambo veſtigia pedū e
B φαλὴ δαγὼν καὶ ἀμφότερα τὰ ἴχνη τῶν ποδῶν αὐ-
ius abſciſſa ſup anteriora liminum: ⁊ am
τοῦ ἀφῃρημένα ἐπὶ τὰ ἐμπρόσθια τῶν ςαθμῶν, καὶ ἀμ-
be iūcture manuū eius iacentes ſup
φότεροι οἱ καρποὶ τῶν χειρῶν αὐτοῦ πεπτωκότες ἐπὶ
limen. verum ſcapula dagon relicta eſt. pp̄ hoc
τὸ πρόθυρον. πλὴν ἡ ῥάχις δαγὼν ὑπελείφθη. διὰ τοῦτο
non aſcendunt ſacerdotes dagō: ⁊ omnis q̄ ingredi
οὐκ ἐπιβαίνουσιν οἱ ἱερεῖς δαγὼν, καὶ πᾶς ὁ εἰσπορευόμε-
tur in domū dagon ſup limen domus dagon in azoto
νος εἰς οἶκον δαγὼν ἐπὶ τὸν ςαθμὸν οἴκου δαγὼν ἐν ἀζώτῳ
vſq₃ in diem hunc: ſed tranſilientes trāſi
ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης, ἀλλ' ὑπερβαίνοντες ὑπερβαί-
liunt. ⁊ aggrauata ē man⁹ dñi ſup azotios: ⁊ tor-
νουσι. καὶ ἐβαρύνθη ἡ χεὶρ κυρίου ἐπὶ ἀζωτίους, καὶ ἐβα-
ſit azotios: ⁊ percuſſit eos in
Ps.77. σάνισε τοὺς ἀζωτίους, καὶ ἐπάταξεν αὐτοὺς εἰς τὰς
natibus eoꝝ azotum ⁊ terios eius. ⁊ viderūt
ἕδρας αὐτῶν τὴν ἄζωτον καὶ τὰ ὅρια αὐτῆς. καὶ εἶδον
viri azoti ꝙ ſic factū eſt ipſis: ⁊ dicunt
C οἱ ἄνδρες ἀζώτου ὅτι οὕτως γέγονεν αὐτοῖς, καὶ λέγουσιν
non ſedebit arca dei iſrael nobiſcum: q̄m dura
οὐ καθίσεται ἡ κιβωτὸς τοῦ θεοῦ ἰσραὴλ μεθ' ἡμῶν, ὅτι σκληρὰ
manus eius ſup nos ⁊ ſuper dagon deū nr̄m. ⁊ mit
ἡ χεὶρ αὐτοῦ ἐφ' ἡμᾶς καὶ ἐπὶ δαγὼν τὸν θεὸν ἡμῶν. καὶ ἀποσ-
tunt ⁊ cōgregant ſatrapas philiſtinorum
Infra. 6.a. τέλλουσι καὶ συνάγουσι τοὺς σατράπας τῶν ἀλλοφύλων οἱ
azotij ad ſeipſos. ⁊ dicunt azotij quid fa
ἀζώτιοι πρὸς ἑαυτούς. καὶ λέγουσιν οἱ ἀζώτιοι τί ποιή-
ciemus arce dei iſrael? ⁊ dicunt gethei
σωμεν τῇ κιβωτῷ τοῦ θεοῦ ἰσραήλ; καὶ λέγουσιν οἱ γεθαῖοι
tranſeat iam arca dei. ⁊ trāſiit ar
μετελθέτω δὴ ἡ κιβωτὸς τοῦ θεοῦ. καὶ μετῆλθεν ἡ κι-
ca dei iſrael in geth. ⁊ factū eſt cū trāſi
βωτὸς τοῦ θεοῦ ἰσραὴλ εἰς γέθ. καὶ ἐγένετο ἐν τῷ μετελ-
bat arca ad getheos: ⁊ fit man⁹
θεῖν τὴν κιβωτὸν πρὸς τοὺς γεθαίους, καὶ γίνεται χεὶρ
D dñi in ciuitate: turba magna valde: ⁊ per-
κυρίου ἐν τῇ πόλει, τάραχος μέγας σφόδρα, καὶ ἐπά-
cuſſit viros ciuitatis a paruo vſq₃ ad magnū in na
ταξε τοὺς ἄνδρας τῆς πόλεως ἀπὸ μικροῦ ἕως μεγάλου εἰς τὰς ἕ-
tibus. ⁊ mittunt gethei arcam dei in acaro-
δρας. καὶ ἐξαποστέλλουσιν οἱ γεθαῖοι τὴν κιβωτὸν τοῦ θεοῦ εἰς ἀκκάρω-
na. ⁊ factū eſt vt venit arca dei in acarona: ⁊ exclama
να. καὶ ἐγενήθη ὡς εἰσῆλθεν ἡ κιβωτὸς τοῦ θεοῦ εἰς ἀκκάρωνα, καὶ ἀνεβόη-
uerūt acaronite dicentes: quid miſiſtis arcam dei
σαν οἱ ἀκκαρωνῖται λέγοντες, τί ἀπεστρέψατε τὴν κιβωτὸν τοῦ θεοῦ
iſrael ad nos vt īterficiat nos ⁊ populū nr̄m: ⁊ mit-
ἰσραὴλ πρὸς ἡμᾶς θανατῶσαι ἡμᾶς καὶ τὸν λαὸν ἡμῶν; καὶ ἀποστέλ-
tunt ⁊ congregant omnes ſatrapas philiſtinorum. ⁊
λουσι καὶ συνάγουσι πάντας τοὺς σατράπας τῶν ἀλλοφύλων. καὶ
dixerūt: mittite arcam dei iſr̄l: ⁊ reuertatur
εἶπαν, ἐξαποστείλατε τὴν κιβωτὸν τοῦ θεοῦ ἰσραὴλ, καὶ ἀποκαταστήτω
in locum ſuum: ⁊ nō interficiat nos ⁊ ppl̄m nr̄m.
εἰς τὸν τόπον αὐτῆς, καὶ οὐ μὴ θανατώσῃ ἡμᾶς καὶ τὸν λαὸν ἡμῶν.
q̄ñ fiebat confuſio mortis in vniuerſa ciuitate grauis valde:
ὅτι ἐγένετο σύγχυσις θανάτου ἐν ὅλῃ τῇ πόλει βαρεῖα σφόδρα,
vt ingreſſa eſt arca dei iſr̄l. ⁊ viui ⁊ qui moriebātur
ὡς εἰσῆλθεν ἡ κιβωτὸς τοῦ θεοῦ ἰσραήλ. καὶ οἱ ζῶντες καὶ οἱ ἀποθνήσκοντες

altera die: ecce dagon iacebat pronus in terra ante arcam domini. Et tulerunt dagon & reſtituerunt eum in locum ſuum. Rurſuſq₃ mane die altera conſurgētes inuenerunt dagon iacentem ſuper faciē ſuā in terra coram arca domini. Caput autem dagon & due palme manuū eius abſciſſe erant ſup limen: porro dagon ſolus trunc⁹ remanſerat in loco ſuo. Propter hāc cām non calcant ſacerdotes dagon & oēs q ingrediūtur templū eius ſup limē dagon in azoto vſq₃ in hodiernū diē. Aggrauata eſt autem manus dñi ſup azotios: & demolitus eſt eos. Et pcuſſit in ſecretiori parte natiū azotū & fines ei⁹. Vidētes aūt viri azotii huiuſcemodi plagā dixerunt. Nō maneat arca dei iſrael apud nos: qm̄ dura eſt manus ei⁹ ſup nos & ſup dagon deū noſtrū. Et mittentes cōgregauerūt oēs ſatrapas philiſtinorum ad ſe & dixerūt. Quid faciemus de arca dei iſrael? Rñderuntq₃ gethei. Circūducatur arca dei iſrael: & circūduxerunt arcā dei iſrael. Illis āt circūducentibus eam fiebat manus dñi p ſingulas ciuitates interfectionis magne nimis: & pcutiebat viros vniuſcuiuſq₃ vrbis a paruo vſq₃ ad maiorē: & cōputreſcebant pminētes extales eorum. Miſerunt ergo arcam dei in accharon. Cumq₃ veniſſet arca dei i accharon: exclamauerūt accharonite dicentes. Adduxerunt ad nos arcam dei iſrael vt interficiat nos & populū noſtrum. Miſerunt itaq₃ & congregauerunt omnes ſatrapas philiſtinorum. Qui dixerunt. Dimitte arcā dei iſrael: & reuertatur in locum ſuum vt nō interficiat nos cum populo noſtro. Fiebat enim pauor mortis in ſingulis vrbibus & grauiſſima valde manus dei. Viri quoq₃ qui mortui non fuerant

מִמָּחֳרָת וְהִנֵּה דָגוֹן נֹפֵל לְפָנָיו	
אַרְצָה לִפְנֵי אֲרוֹן יְהוָה וַיִּקְחוּ	פָּנָה
אֶת דָּגוֹן וַיָּשִׁבוּ אֹתוֹ לִמְקוֹמוֹ׃	שוב קום
וַיַּשְׁכִּמוּ בַבֹּקֶר מִמָּחֳרָת וְהִנֵּה דָגוֹן	
נֹפֵל לְפָנָיו אַרְצָה לִפְנֵי אֲרוֹן	
יְהוָה וְרֹאשׁ דָּגוֹן וּשְׁתֵּי כַּפּוֹת יָדָיו	כָּפַף
כְּרֻתוֹת אֶל הַמִּפְתָּן רַק דָּגוֹן	פָּתַן
נִשְׁאַר עָלָיו׃ עַל כֵּן לֹא יִדְרְכוּ	שָׁאַר דָּרַךְ
כֹהֲנֵי דָגוֹן וְכָל הַבָּאִים בֵּית דָּגוֹן	בוא
עַל מִפְתַּן דָּגוֹן בְּאַשְׁדּוֹד עַד	
הַיּוֹם הַזֶּה׃ וַתִּכְבַּד יַד יְהוָה אֶל	כָּבַד
הָאַשְׁדּוֹדִים וַיְשִׁמֵּם וַיַּךְ אֹתָם	שָׁמַם נָכָה
בַּעְפָלִים אֶת אַשְׁדּוֹד וְאֶת	
גְּבוּלֶיהָ׃ וַיִּרְאוּ אַנְשֵׁי אַשְׁדּוֹד כִּי	גָּבַל רָאָה
כֵן וְאָמְרוּ לֹא יֵשֵׁב אֲרוֹן אֱלֹהֵי	
יִשְׂרָאֵל עִמָּנוּ כִּי קָשְׁתָה יָדוֹ	קָשָׁה
עָלֵינוּ וְעַל דָּגוֹן אֱלֹהֵינוּ׃ וַיִּשְׁלְחוּ	שָׁלַח
וַיַּאַסְפוּ אֶת כָּל סַרְנֵי פְלִשְׁתִּים	אָסַף
אֲלֵיהֶם וַיֹּאמְרוּ מַה נַּעֲשֶׂה לַאֲרוֹן	עָשָׂה אָרַן
אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל וַיֹּאמְרוּ גַּת יִסֹּב	אָמַר סָבַב
אֲרוֹן אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל וַיַּסֵּבּוּ אֶת	
אֲרוֹן אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל׃ וַיְהִי אַחֲרֵי	הָיָה
הֵסַבּוּ אֹתוֹ וַתְּהִי יַד יְהוָה בָּעִיר	
מְהוּמָה גְּדוֹלָה מְאֹד וַיַּךְ אֶת	הום
אַנְשֵׁי הָעִיר מִקָּטֹן וְעַד גָּדוֹל	גָּדַל
וַיִּשָּׂתְרוּ לָהֶם עְפָלִים׃ וַיְשַׁלְּחוּ אֶת	סָתַר
אֲרוֹן הָאֱלֹהִים עֶקְרוֹן וַיְהִי כְּבוֹא	
אֲרוֹן הָאֱלֹהִים עֶקְרוֹן וַיִּזְעֲקוּ	זָעַק
הָעֶקְרֹנִים לֵאמֹר הֵסַבּוּ אֵלַי אֶת	
אֲרוֹן אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל לַהֲמִיתֵנִי	מות
וְאֶת עַמִּי׃ וַיִּשְׁלְחוּ וַיַּאַסְפוּ אֶת	
כָּל סַרְנֵי פְלִשְׁתִּים וַיֹּאמְרוּ	
שַׁלְּחוּ אֶת אֲרוֹן אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל	
וְיָשֹׁב לִמְקֹמוֹ וְלֹא יָמִית אֹתִי	שוב קום
וְאֶת עַמִּי כִּי הָיְתָה מְהוּמַת מָוֶת	הָיָה
בְּכָל הָעִיר כָּבְדָה מְאֹד יַד הָאֱלֹהִים	
שָׁם׃ וְהָאֲנָשִׁים אֲשֶׁר לֹא מֵתוּ	מות

הֻכּוּ בַּעְפֹלִים וַתַּעַל שַׁוְעַת הָעִיר נכה עלה
הַשָּׁמָיִם: וַיְהִי אֲרוֹן Cap. vi. היה
יְהוָה בִּשְׂדֵה פְלִשְׁתִּים שִׁבְעָה
חֳדָשִׁים: וַיִּקְרְאוּ פְלִשְׁתִּים קרא
לַכֹּהֲנִים וְלַקֹּסְמִים לֵאמֹר מַה
נַּעֲשֶׂה לַאֲרוֹן יְהוָה הוֹדִעֻנוּ בַּמֶּה עשה ידע
נְשַׁלְּחֶנּוּ לִמְקוֹמוֹ: וַיֹּאמְרוּ אִם שלח קום
מְשַׁלְּחִים אֶת אֲרוֹן אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל אמר
אַל תְּשַׁלְּחוּ אֹתוֹ רֵיקָם כִּי הָשֵׁב שוב
תָּשִׁיבוּ לוֹ אָשָׁם אָז תֵּרָפְאוּ רפא
וְנוֹדַע לָכֶם לָמָּה לֹא תָסוּר יָדוֹ ידע סור
מִכֶּם: וַיֹּאמְרוּ מָה הָאָשָׁם אֲשֶׁר
נָשִׁיב לוֹ וַיֹּאמְרוּ מִסְפַּר סַרְנֵי ספר
פְלִשְׁתִּים חֲמִשָּׁה עְפֹלֵי זָהָב
וַחֲמִשָּׁה עַכְבְּרֵי זָהָב כִּי מַגֵּפָה נגף
אַחַת לְכֻלָּם וּלְסַרְנֵיכֶם: וַעֲשִׂיתֶם עשה
צַלְמֵי עְפֹלֵיכֶם וְצַלְמֵי עַכְבְּרֵיכֶם
הַמַּשְׁחִיתִם אֶת הָאָרֶץ וּנְתַתֶּם שחת נתן
לֵאלֹהֵי יִשְׂרָאֵל כָּבוֹד אוּלַי יָקֵל כבד קלל
אֶת יָדוֹ מֵעֲלֵיכֶם וּמֵעַל אֱלֹהֵיכֶם
וּמֵעַל אַרְצְכֶם: וְלָמָּה תְכַבְּדוּ אֶת
לְבַבְכֶם כַּאֲשֶׁר כִּבְּדוּ מִצְרַיִם
וּפַרְעֹה אֶת לִבָּם הֲלוֹא כַּאֲשֶׁר
הִתְעַלֵּל בָּהֶם וַיְשַׁלְּחוּם וַיֵּלֵכוּ: עלל שלח
וְעַתָּה קְחוּ וַעֲשׂוּ עֲגָלָה חֲדָשָׁה לקח
אֶחָת וּשְׁתֵּי פָרוֹת עָלוֹת אֲשֶׁר פרר עלה
לֹא עָלָה עֲלֵיהֶם עֹל וַאֲסַרְתֶּם אֶת
הַפָּרוֹת בָּעֲגָלָה וַהֲשֵׁיבֹתֶם בְּנֵיהֶם שוב
מֵאַחֲרֵיהֶם הַבָּיְתָה: וּלְקַחְתֶּם אֶת
אֲרוֹן יְהוָה וּנְתַתֶּם אֹתוֹ אֶל ארן
הָעֲגָלָה וְאֵת כְּלֵי הַזָּהָב אֲשֶׁר כלה
הֲשֵׁבֹתֶם לוֹ אָשָׁם תָּשִׂימוּ בָאַרְגַּז שום
מִצִּדּוֹ וְשִׁלַּחְתֶּם אֹתוֹ וְהָלָךְ: צדד
וּרְאִיתֶם אִם דֶּרֶךְ גְּבוּלוֹ יַעֲלֶה בֵּית ראה גבל
שֶׁמֶשׁ הוּא עָשָׂה לָנוּ אֶת הָרָעָה עלה רוע
הַגְּדוֹלָה הַזֹּאת וְאִם לֹא וְיָדַעְנוּ

pcutiebātur in secretio
ri pte natiū: & ascende-
bat vlulatus vniuscuius-
qꝫ ciuitatis in celum. 6.
Fuit ergo arca dñi i
regione philistino-
rum septē mēsibus. Et
post hec vocauerūt phi
listiim sacerdotes & di-
uinos dicētes. Quid
faciemus de arca dñi?
Indicate nobis quō oo
remittamus eā in locū
suū. Qui dixerunt. Si
remittitis arcam dei is-
rael: oooooooooooooooooo
nolite dimittere eā va-
cuā: sed ooooooooooooooo
qđ debetis ei reddite
p pctō: & tunc curabi-
mini: & scietis qre non
recedat manus eius ooo
a vobis. Qui dixerūt.
Quid est qđ p delicto
reddere debeamus ei?
Respōderūtqꝫ illi. Iux-
ta numerū puintiarum
philistinorū quinqꝫ a-
nos aureos facietis &
qnqꝫ mures aureos: qa
plaga vna fuit oīb vo
bis & satrapis vrīs. Faci
etisqꝫ silitudines anorū
vestrorꝫ: & similitudies
muriū q demoliti sunt
terram: & dabitis oooo
dō israel gloriā: si for
te releuet ooo:ooooooooo
manum suam a vobis:
& a diis vestris oooooo
& a terra vestra. Qua-
re grauatis oooooooooooo
corda vestra sicut ag-
grauauit egyptus ooooo
& pharao cor suū? Nō
ne postqꝫ ooooooooooooooo
percussus est tūc dimi
sit eos & abierūt? ooo:oo
Nūc ergo arripite & fa
cite plaustrum nouum
vnum: & duas vaccas
fetas quibus oooooooo
non est ipositum iugū
iungite oooooooooooooo
in plaustro & recludite
vitulos earum ooooooo
domi. Tolletisqꝫ oooooo
oooooooo ooooooooooooo
arcam domini & pone
tis in ooooooooooooooooo
plaustro: & vasa aurea
que ooooooooooooooooo
exoluistis ei p delicto
ponetis in capsellam
ad latus eius: & dimit-
tite eam vt vadat: ooooo
& aspicietis. Et siquidē
per viā finiū suorū ascē
derit contra bethsames
ipse fecit nobis hoc oo
malū grande: sinautē
minime: sciemus ooooo

percussi fuerūt in natibus. & ascendit vlulatus ciui
ἐπλήγησαν εἰς τὰς ἕδρας. καὶ ἀνέβη ἡ κραυγὴ τῆς πό
tatis vsqꝫ ad celum.
λεως ἕως τοῦ οὐρανοῦ. Ca. 6.
Et fuit arca dñi in agro phili
Καὶ ἦν ἡ κιβωτὸς τοῦ κυρίου ἐν ἀγρῷ τῶν ἀλλο A
stinorū mēsibus septē. & vocant philisthijm
φύλων μῆνας ἑπτά. καὶ καλοῦσιν οἱ ἀλλόφυλοι τοὺς
sacerdotes & pphas & incantatores suos: C
ἱερεῖς καὶ τοὺς μάντεις καὶ τοὺς ἐπαοιδοὺς αὐτῶν,
& dicunt eis: quid faciemus arce
καὶ λέγουσιν αὐτοῖς, τί ποιήσωμεν τῇ κιβωτῷ τοῦ
dñi? indicate nobis in quo mittamus eam
κυρίου; γνωρίσατε ἡμῖν ἐν τίνι ἐξαποστείλωμεν αὐτὴν
in locum suum. & dixerūt si remittitis vos
εἰς τὸν τόπον αὐτῆς. καὶ εἶπον εἰ ἐξαποστέλλετε ὑμεῖς
arcam federis dñi dei israel: non
τὴν κιβωτὸν διαθήκης κυρίου τοῦ θεοῦ Ἰσραήλ, μὴ
mittatis eam vacuam: sed reddentes reddi
ἐξαποστείλητε αὐτὴν κενήν, ἀλλὰ ἀποδιδόντες ἀπόδο
te ei pro delicto dona: & tunc cura
τε αὐτῇ ὑπὲρ τῆς βασάνου δῶρα, καὶ τότε ἰαθή
bimini: & placabitur vobis: ne non recedat manus
σεσθε, καὶ ἐξιλασθήσεται ὑμῖν, μὴ οὐκ ἀποστῇ ἡ χεὶρ
eius a vobis. & dicunt quid pro deli
αὐτοῦ ἀφ' ὑμῶν. καὶ λέγουσι τί τὸ ὑπὲρ τῆς βασά
cto quod reddemus ei? & dixerunt: iuxta numerū
νου ὃ ἀποδώσομεν αὐτῇ; καὶ εἶπον, κατὰ ἀριθμὸν
prouinciarum philistinorum quinqꝫ anos au
τῶν σατραπειῶν τῶν ἀλλοφύλων πέντε ἕδρας χρυ
reos: qm error in vobis & principibus vris
σᾶς, ὅτι πταῖσμα ἐν ὑμῖν καὶ τοῖς ἄρχουσιν ὑμῶν
& populo: & quinqꝫ mures aureos similitudinē
καὶ τῷ λαῷ, καὶ πέντε μύας χρυσοῦς ὁμοίωμα τῶν
murium corrumpentium terram vram. & dabitis
μυῶν τῶν διαφθειρόντων τὴν γῆν ὑμῶν. καὶ δώσετε
dño deo israel gloriam: vt releuet manum su
τῷ κυρίῳ θεῷ Ἰσραὴλ δόξαν, ὅπως κουφίσῃ τὴν χεῖρα αὐ
am a vobis & a dijs vestris & a
τοῦ ἀφ' ὑμῶν καὶ ἀπὸ τῶν θεῶν ὑμῶν καὶ ἀπὸ τῆς
terra vestra. & quare grauatis corda vestra: vt
γῆς ὑμῶν. καὶ ἵνα τί βαρύνετε τὰς καρδίας ὑμῶν, ὡς
aggrauauit egypt⁹ & pharao cor suum? nōs
ἐβάρυνεν Αἴγυπτος καὶ Φαραὼ τὴν καρδίαν αὐτῶν; οὐ
ne quādo illuserunt eis: miserunt eos &
χὶ ὅτε ἐνέπαιξαν αὐτοῖς, ἐξαπέστειλαν αὐτοὺς καὶ ἀ
abierunt. & nunc accipite & facite plaustrum no
πῆλθον. καὶ νῦν λάβετε καὶ ποιήσατε ἅμαξαν και
uum vnum: & accipite duas vaccas primo enitas
νὴν μίαν, καὶ λάβετε δύο βόας πρωτοτοκούσας
sine filijs: sup quas nō impositū ē iugum. & iungi D
ἄνευ τῶν τέκνων, ἐφ' ἃς οὐκ ἐπετέθη ζυγός. καὶ ζεύξα
te vaccas in plaustro: & filios eaꝝ du
τε τὰς βόας ἐν τῇ ἁμάξῃ, καὶ τὰ τέκνα αὐτῶν ἀπα
cite a tergo earum in domum. & accipietis
γάγετε ἀπὸ ὄπισθεν αὐτῶν εἰς οἶκον. καὶ λήψεσθε τὴν
arcam dñi: & pōetis eam super plaustrum:
κιβωτὸν κυρίου, καὶ θήσετε αὐτὴν ἐπὶ τὴν ἅμαξαν,
& vasa aurea reddite ei pro pec
καὶ τὰ σκεύη τὰ χρυσᾶ ἀπόδοτε αὐτῇ ὑπὲρ τῆς βα
cato: & ponetis in capsella ex latere partis e
σάνου, καὶ θήσετε ἐν θέματι ἐκ πλαγίων μέρους αὐ
ius: & mittetis eam. & recedet: & vide
τῆς, καὶ ἐξαποστελεῖτε αὐτήν. καὶ ἀπελεύσεται καὶ ὄψε
bitis si in viā finis sui ibit contra bethsames:
σθε εἰ εἰς ὁδὸν ὁρίου αὐτῆς πορεύσεται κατὰ Βαιθσαμύς,
ipse fecit nobis malum grande hoc.
αὐτὸς πεποίηκεν ἡμῖν τὴν κακίαν τὴν μεγάλην ταύ
& si nō: & cognoscemus
την. καὶ ἐὰν μή, καὶ γνωσόμεθα oooooooo

oooooooooooooooooooooooooooooooo oooooooooooo

q nequaquā manus eius tetigit nos: sed ca
ὅτι οὐχὶ ἡ χεὶρ αὐτοῦ ἧπται ἡμῶν, ἀλλὰ σύμπτω-
ſus hic factus eſt nobis. ⁊ fecerunt phili
μα τοῦτο γέγονεν ἡμῖν. καὶ ἐποίησαν οἱ ἀλλόφυ-
ſthijm ſic: ⁊ acceperūt duas vaccas primo parientes:
λοι οὕτως, καὶ ἔλαβον δύο βόας πρωτοτοκούσας,
⁊ iunxerunt eas in plauſtro: ⁊ filios earum
καὶ ἔζευξαν αὐτὰς ἐν τῇ ἁμάξῃ, καὶ τὰ τέκνα αὐτῶν
C concluſerunt in domo. ⁊ poſuerūt arcam dñi
ἀπέκλεισαν εἰς οἶκον. καὶ ἔθετο τὴν κιβωτὸν κυρίου
ſuper plauſtrū ⁊ capſellam ⁊ mures
ἐπὶ τὴν ἅμαξαν καὶ τὸ θέμα καὶ τοὺς μύας τοὺς
aureos: ⁊ ſimilitudines anorum eoꝝ. ⁊
χρυσοῦς, καὶ τὰς εἰκόνας τῶν ἑδρῶν αὐτῶν. καὶ
direxerunt vacce in via in viam bethſa-
κατεύθυναν αἱ βόες ἐν τῇ ὁδῷ εἰς τὴν ὁδὸν βαιθσα-
mes in ſemita in qua ibant laborabant: ⁊ non
μὺς ἐν τρίβῳ ἐν ᾗ ἐπορεύοντο ἐκοπίων, καὶ οὐκ
declinabāt ad dexterā neq ad ſiniſtrā: in itinere vno gradie
ἐξέκλιναν δεξιὰν οὐδὲ ἀριστεράν, ἐν ὁδῷ μιᾷ ἐπορεύ-
bātur pergentes ⁊ mugientes. ⁊ ſatrape
οντο πορευόμεναι καὶ βοῶσαι. καὶ οἱ σατράπαι
philiſthijm ibant poſt ipſos vſq ad ter-
τῶν ἀλλοφύλων ἐπορεύοντο ὀπίσω αὐτῶν ἕως ὁρί-
minos bethſames. ⁊ qui in bethſames metebant meſ
ων βαιθσαμύς. καὶ οἱ ἐν βαιθσαμὺς ἐθέριζον θερισ-
ſem tritici in valle. ⁊ eleuauerūt ocu
μὸν πυρῶν ἐν τῇ κοιλάδι. καὶ ἦραν τοὺς ὀφθαλ-
los ſuos ⁊ viderūt arcam dñi: ⁊ gaui
μοὺς αὐτῶν καὶ εἶδον τὴν κιβωτὸν κυρίου, καὶ ἐχά-
ſi ſunt in obuiationē eius. ⁊ plauſtrū venit
ρησαν εἰς ἀπάντησιν αὐτῆς. καὶ ἡ ἅμαξα εἰσῆλθεν
in agrum ioſue qui de bethſames: ⁊ ſtetit ibi
εἰς ἀγρὸν ὡσηὲ τοῦ ἐκ βαιθσαμύς, καὶ ἔστη ἐκεῖ
iuxta lapidē magnum ⁊ cōciderunt ligna plau-
παρὰ λίθον μέγαν καὶ ἔσχισαν τὰ ξύλα τῆς ἁμά-
ſtri: ⁊ vaccas obtulerūt holocauſtum do
ξης, καὶ τὰς βόας ἀνήνεγκαν ὁλοκαύτωσιν τῷ κυ-
mino. ⁊ leuite obtulerunt arcam do
ρίῳ. καὶ οἱ λευῖται ἀνήνεγκαν τὴν κιβωτὸν τοῦ κυ-
mini: ⁊ capſellā que cum ea ⁊ vaſa
ρίου, καὶ τὸ θέμα τὸ μετ᾽ αὐτῆς καὶ τὰ σκεύη τὰ
aurea: ⁊ poſuerūt ſuper lapidem magnum.
χρυσᾶ, καὶ ἔθεντο ἐπὶ τῷ λίθῳ τῷ μεγάλῳ.
⁊ viri bethſames obtulerunt holocauſta:
καὶ οἱ ἄνδρες οἱ βαιθσαμὺς ἀνήνεγκαν ὁλοκαυτώσεις,
⁊ imolauerūt victimas dño in die illa.
καὶ ἔθυσαν θυσίας τῷ κυρίῳ ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ.
⁊ quinq ſatrape philiſtinorum viderunt ⁊
καὶ οἱ πέντε σατράπαι τῶν ἀλλοφύλων ἑώρων καὶ
D reuerſi ſunt in acaron in die illa. ⁊ hi
ἀνέστρεψαν εἰς ἀκαρὼν ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ. καὶ αὗται
ani aurei: quos reddiderūt philiſthijm
αἱ ἕδραι αἱ χρυσαῖ, ἃς ἀπέδωκαν οἱ ἀλλόφυλοι
pro peccato dño: azoti vnum: ⁊
ὑπὲρ τῆς βασάνου τῷ κυρίῳ, τῆς ἀζώτου μίαν, καὶ
geth vnum: ⁊ gazeo vnum: ⁊ aſcalonis v-
τῆς γὲθ μίαν, καὶ τῆς γάζης μίαν, καὶ ἀσκάλωνος μί-
num: ⁊ acaron vnum. ⁊ mures aurei ſm nu
αν, καὶ ἀκαρὼν μίαν. καὶ μῦς χρυσοῖ κατὰ ἀριθ-
merum omniū vrbium philiſthijm quin
μὸν πασῶν τῶν πόλεων τῶν ἀλλοφύλων τῶν πέν-
q prouintiarū: ab vrbe murata ⁊ vſq ad
τε σατραπειῶν, ἐκ πόλεως ἐστερεωμένης καὶ ἕως
villam pherezei: ⁊ vſq ad lapidē magnum:
κώμης τοῦ φερεζαίου, καὶ ἕως λίθου τοῦ μεγάλου,
vbi poſuerunt ſuper ipſum arcam federis
οὗ ἐπέθηκαν ἐπ᾽ αὐτοῦ τὴν κιβωτὸν τῆς διαθήκης
dñi vſq ad
κυρίου ἕως

quia nequaq manus eius tetigit nos: ſed caſu accidit. Fecerūt ergo illi hoc modo. & tollētes duas vaccas q lactabāt vitulos iūxerūt ad plauſtrū: vituloſq earum concluſerunt domi. Et poſuerunt arcā domini ſuper plauſtrum & capſellā que habebat mures aureos & ſimilitudinē anorum. Ibāt aūt in directū vacce per viam que ducit bethſames: & itinere vno gradiebantur pgētes & mugiētes & nō declinabant neq ad dexteram neq ad ſiniſtrā. Sed & ſatrape philiſthim ſequebātur vſq ad terminos bethſames. Porro bethſamite metebant triticum in valle. Et eleuātes oculos viderunt arcam & gauiſi ſunt cum vidiſſent. Et plauſtrum venit in agrum ioſue bethſamite: & ſtetit ibi. Erat aūt ibi lapis magnus: & conciderunt ligna plauſtri: vaccaſq impoſuerunt ſup eas holocauſtū dño. Leuite aūt depoſuerūt arcam domini & capſellā q erat iuxta eam: in qua erant vaſa aurea & poſuerūt ſuper lapidem grandē. Viri aūt bethſamite obtulerunt holocauſta: & imolarūt victimas in die illa dño. Et qnq ſatrape philiſtinorum viderūt & reuerſi ſunt in acharon in die illa. Hi ſunt autem ani aurei quos reddiderunt philiſthim pro delicto domino. Azotus vnum: gaza vnum: aſchalon vnum: geth vnum: accharō vnū: & mures aureos ſecūdum numerum vrbium philiſthim quinq puīciarū ab vrbe murata vſq ad villam q erat abſq muro: & vſq ad abel magnum ſup quē poſuerūt arcā dñi que erat vſq in

כי לא ידו נגעה בנו מקרה הוא — קרה
היה לנו: ויעשו האנשים כן — עשה
ויקחו שתי פרות עלות ויאסרום — לקח אסר
בעגלה ואת בניהם כלו בבית: — כלה
וישמו את ארון יהוה אל — שום
העגלה ואת הארגז ואת עכברי
הזהב ואת צלמי טחריהם:
וישרנה הפרות בדרך על דרך
בית שמש במסלה אחת הלכו — הלך
הלך וגעו ולא סרו ימין — געה סור
ושמאל וסרני פלשתים הלכים — ימן שמאל
אחריהם עד גבול בית שמש:
ובית שמש קצרים קציר חטים — קצר חטה
בעמק וישאו את עיניהם — נשא
ויראו את הארון וישמחו — ראה ארן
לראות: והעגלה באה אל — שמח בוא
שדה יהושע בית השמשי
ותעמד שם ושם אבן גדולה — עמד גדל
ויבקעו את עצי העגלה ואת — בקע
הפרות העלו עלה ליהוה: — פר עלה
והלוים הורידו את ארון יהוה — ירד
ואת הארגז אשר אתו אשר בו
כלי זהב וישימו על האבן — כלה שום
הגדולה ואנשי בית שמש העלו
עלות ויזבחו זבחים ביום ההוא — זבח
ליהוה: וחמשה סרני פלשתים
ראו וישבו עקרון ביום ההוא: — שוב
ואלה טחורי הזהב אשר — טחר
השיבו פלשתים אשם ליהוה — שוב
לאשדוד אחד לעזה אחד
לאשקלון אחד לגת אחד
לעקרון אחד: ועכברי הזהב מספר — ספר
כל ערי פלשתים לחמשת — עיר
הסרנים מעיר מבצר ועד כפר
הפרזי ועד אבל הגדולה אשר
הניחו עליה את ארון יהוה עד — נוח ארן

הַיּוֹם הַזֶּה בִּשְׂדֵה יְהוֹשֻׁעַ בֵּית
הַשִּׁמְשִׁי׃ וַיַּךְ בְּאַנְשֵׁי בֵית שֶׁמֶשׁ נָכָה
כִּי רָאוּ בַּאֲרוֹן יְהוָה וַיַּךְ בָּעָם רָאָה
שִׁבְעִים אִישׁ חֲמִשִּׁים אֶלֶף אִישׁ
וַיִּתְאַבְּלוּ הָעָם כִּי הִכָּה יְהוָה בָּעָם אָבַל נָכָה
מַכָּה גְדוֹלָה׃ וַיֹּאמְרוּ אַנְשֵׁי בֵית אָמַר
שֶׁמֶשׁ מִי יוּכַל לַעֲמֹד לִפְנֵי יְהוָה יָכֹל פָּנָה
הָאֱלֹהִים הַקָּדוֹשׁ הַזֶּה וְאֶל מִי קָדַשׁ
יַעֲלֶה מֵעָלֵינוּ׃ וַיִּשְׁלְחוּ מַלְאָכִים עָלָה שָׁלַח
אֶל יוֹשְׁבֵי קִרְיַת יְעָרִים לֵאמֹר לָאַר
הֵשִׁבוּ פְלִשְׁתִּים אֶת אֲרוֹן יְהוָה שׁוּב
רְדוּ הַעֲלוּ אֹתוֹ אֲלֵיכֶם׃ יָרַד

Cap. vij.
וַיָּבֹאוּ אַנְשֵׁי קִרְיַת יְעָרִים וַיַּעֲלוּ בּוֹא
אֶת אֲרוֹן יְהוָה וַיָּבִאוּ אֹתוֹ אֶל
בֵּית אֲבִינָדָב אֲשֶׁר בַּגִּבְעָה וְאֶת
אֶלְעָזָר בְּנוֹ קִדְּשׁוּ לִשְׁמֹר אֶת
אֲרוֹן יְהוָה׃ וַיְהִי מִיּוֹם שֶׁבֶת הָיָה יָשַׁב
הָאָרוֹן בְּקִרְיַת יְעָרִים וַיִּרְבּוּ רָבָה
הַיָּמִים וַיִּהְיוּ עֶשְׂרִים שָׁנָה וַיִּנָּהוּ יוֹם הָיָה
כָּל בֵּית יִשְׂרָאֵל אַחֲרֵי יְהוָה׃ נָהָה
וַיֹּאמֶר שְׁמוּאֵל אֶל כָּל בֵּית
יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר אִם בְּכָל לְבַבְכֶם
אַתֶּם שָׁבִים אֶל יְהוָה הָסִירוּ שׁוּב סוּר
אֶת אֱלֹהֵי הַנֵּכָר מִתּוֹכְכֶם
וְהָעַשְׁתָּרוֹת וְהָכִינוּ לְבַבְכֶם אֶל כּוּן
יְהוָה וְעִבְדֻהוּ לְבַדּוֹ וְיַצֵּל אֶתְכֶם בָּדַד נָצַל
מִיַּד פְּלִשְׁתִּים׃ וַיָּסִירוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל סוּר
אֶת הַבְּעָלִים וְאֶת הָעַשְׁתָּרוֹת
וַיַּעַבְדוּ אֶת יְהוָה לְבַדּוֹ׃ וַיֹּאמֶר עָבַד אָמַר
שְׁמוּאֵל קִבְצוּ אֶת כָּל יִשְׂרָאֵל
הַמִּצְפָּתָה וְאֶתְפַּלֵּל בַּעַדְכֶם אֶל פָּלַל
יְהוָה׃ וַיִּקָּבְצוּ הַמִּצְפָּתָה וַיִּשְׁאֲבוּ קָבַץ שָׁאַב
מַיִם וַיִּשְׁפְּכוּ לִפְנֵי יְהוָה שָׁפַךְ פָּנָה
וַיָּצוּמוּ בַּיּוֹם הַהוּא וַיֹּאמְרוּ צוּם
שָׁם חָטָאנוּ לַיהוָה וַיִּשְׁפֹּט שָׁפַט
שְׁמוּאֵל אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בַּמִּצְפָּה׃

illa die in agro iosue bethsamitis. Percussit aũt dñs de viris bethsamitibus eo q vidissent arcã domini: & percussit de populo septuaginta viros & quiquagita milia plebis. Luxitq; populus eo q dñs pcussisset plebẽ plaga magna. Et dixerunt viri bethsamitę. Quis poterit stare i conspectu domini dei sancti huius? Et ad quem ascendet a nobis? Miseruntq; nuncios ad habitatores cariathiarim dicentes. Reduxerunt philisthiim arcam domini: descendite & reducite eam ad vos.

7.

Venerunt ergo viri cariathiarim & reduxerũt arcã dñi: & intulerunt eam in domum aminadab in gabaa: Eleazarũ aũt filiũ ei9 sãctificauerunt vt custodiret arcã dñi. Et factũ ẽ ex qua die mansit arca dñi in cariathiarĩ multiplicati sunt dies. Erat q̃ppe iã annus vicesimus. Et requieuit omnis domus israel post dominum. Ait autem samuel ad vniuersam domum israel dicens. Si in toto corde vestro reuertimini ad dominum: auferte deos alienos de medio vestri baalim & astaroth: & p̃parate corda vestra domino & seruite ei soli: & eruet vos de manu philisthiim. Abstulerũt ergo filii israel baalim & astaroth & seruierunt dño soli. Dixit autem samuel. Congregate vniuersum israel in masphat vt orẽ pro vobis dñm. Et conuenerunt in masphat. Hauseritq; aquam & effuderunt i conspectu domini: & ieiunauerunt in die illa atq; dixerunt ibi. peccauimus dño. Iudicauitq; samuel filios israel in masphat.

diem hunc in agro iosue bethsamees.
τῆς ἡμέρας ταύτης ἐν ἀγρῷ ἰωσὴ τοῦ βαιθσαμύς.
⁊ percussit viros bethsamees: quia viderũt ar
καὶ ἐπάταξεν ἄνδρας βαιθσαμύς, ὅτι εἶδον τὴν κιβω
cam dñi. ⁊ percussit in eis septuagin
τὸν τοῦ κυρίου. καὶ ἐπάταξεν ἐν αὐτοῖς ἑβδομήκον
ta viros: ⁊ quinquaginta milia virorum ex
τα ἄνδρας, καὶ πεντήκοντα χιλιάδας ἀνδρῶν ἐκ τοῦ
populo. ⁊ luxit populus: quia percussit dñs in
λαοῦ. καὶ ἐπένθησεν ὁ λαός, ὅτι ἐπάταξε κύριος ἐν
populo plaga magna valde. ⁊ dixerũt viri
τῷ λαῷ πληγὴν μεγάλην σφόδρα. καὶ εἶπον οἱ ἄνδρες
qui in bethsamees: quis poterit stare in cõspectu
οἱ ἐν βαιθσαμύς, τίς δυνήσεται παραστῆναι ἐνώπιον
dñi sancti huius? ⁊ ad quẽ ascendet
κυρίου τοῦ ἁγίου τούτου; καὶ πρὸς τίνα ἀναβήσεται
arca dñi a nobis? ⁊ mittunt
ἡ κιβωτὸς τοῦ κυρίου ἀφ᾽ ἡμῶν; καὶ ἀποστέλλουσιν
nuncios ad habitatores cariathiarim di
ἀγγέλους πρὸς τοὺς κατοικοῦντας καριαθιαρὶμ λέ
centes. reduxerunt philisthijm arcam
γοντες, ἀπεστρόφασιν οἱ ἀλλόφυλοι τὴν κιβωτὸν τοῦ
dñi: ⁊ descendite ⁊ reducite eam ad
κυρίου, καὶ κατάβητε καὶ ἀναγάγετε αὐτὴν πρὸς
vos.
ὑμᾶς.

C

Ca. 7.

Et veniunt viri cariathiarim ⁊ redu
Καὶ ἔρχονται οἱ ἄνδρες καριαθιαρὶμ καὶ ἀνάγου
cunt arcam federis dñi. ⁊ adduxerũt e
σιν τὴν κιβωτὸν διαθήκης κυρίου. καὶ εἰσάγουσιν αὐ
am in domum abinadab que in colle. ⁊ elea
τὴν εἰς οἶκον ἀβιναδὰβ τὸν ἐν τῷ βουνῷ. καὶ ἐλεά
zar filiũ eius sctificauit vt custodiret arcam
ζαρ τὸν υἱὸν αὐτοῦ ἡγίασε φυλάσσειν τὴν κιβωτὸν
federis dñi. ⁊ factũ est ex qua die fuit ar
διαθήκης κυρίου. καὶ ἐγένετο ἀφ᾽ ἧς ἡμέρας ἦν ἡ κιβω
ca in cariathiarim: multiplicati sunt dies. ⁊ fue
τὸς ἐν καριαθιαρὶμ, ἐπληθύνθησαν αἱ ἡμέραι. καὶ ἐγέ
runt viginti anni: ⁊ reuersa est ois domus isra
νοντο εἴκοσι ἔτη, καὶ ἐπέστρεψε πᾶς ὁ οἶκος ἰσρα
el post dñs. ⁊ dixit samuel ad vniuersã
ὴλ ὀπίσω κυρίου. καὶ εἶπε σαμουὴλ πρὸς πάντα
domũ israel dicens: si in toto corde vro vos Jos. 24.c
οἶκον ἰσραὴλ λέγων, εἰ ἐν ὅλῃ καρδίᾳ ὑμῶν ὑμεῖς
reuersi estis ad dñm: auferte deos
ἐπιστρέφετε πρὸς κύριον, περιέλετε τοὺς θεοὺς τοὺς
alienos de medio vrũ ⁊ lucos: ⁊ prepa
ἀλλοτρίους ἐκ μέσου ὑμῶν καὶ τὰ ἄλση, καὶ ἑτοιμά
rate corda vra ad dñm ⁊ serui
σατε τὰς καρδίας ὑμῶν πρὸς κύριον καὶ δουλεύσα
te ei soli: ⁊ eruet vos de manu
τε αὐτῷ μόνῳ, καὶ ἐξελεῖται ὑμᾶς ἐκ χειρὸς τῶν
philisthijm. ⁊ abstulerũt filij israel baalim ⁊
ἀλλοφύλων. καὶ ἐξῆραν οἱ υἱοὶ ἰσραὴλ τὰ βααλὶμ καὶ
lucos astaroth: ⁊ seruierunt dño soli. ⁊
τὰ ἄλση ἀσταρώθ, καὶ ἐδούλευσαν τῷ κυρίῳ μόνῳ. καὶ

D

dixit samuel: congregate vniuersum israel in
εἶπε σαμουὴλ, συναθροίσατε πάντα ἰσραὴλ εἰς
masepha: ⁊ orabo ad dñm pro vobis.
μασσηφά, καὶ προσεύξομαι πρὸς κύριον ὑπὲρ ὑμῶν.
⁊ cõuenit pp̃ls in masepha ⁊ hauserũt aquã:
καὶ συνήχθη ὁ λαὸς εἰς μασσηφὰ καὶ ὑδρεύοντο ὕδωρ,
⁊ effundunt in cõspectu dñi super terrã. ⁊ ieiu
καὶ ἐξέχεον ἐνώπιον κυρίου ἐπὶ τὴν γῆν. καὶ ἐνή
nauerunt in die illa ⁊ dixerunt: peccauimus
στευσαν ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ καὶ εἶπον, ἡμαρτήκαμεν τῷ
dño. ⁊ iudicauit samuel filios israel in
κυρίῳ. καὶ ἐδίκασε σαμουὴλ τοὺς υἱοὺς ἰσραὴλ εἰς
masepha.
μασσηφά.

τ audierūt philisthijm: q congregati erāt filij is
καὶ ἤκουσαν οἱ ἀλλόφυλοι, ὅτι συνήχθησαν οἱ υἱοὶ Ἰσ
rael in masepha omnes. τ ascenderunt satra
ραὴλ εἰς μασσηφὰ πάντες. καὶ ἀνέβησαν οἱ σατρά-
pe philisthinorum ad israel. τ audierunt
παι τῶν ἀλλοφύλων ἐπὶ Ἰσραήλ. καὶ ἤκουσαν οἱ
filij israel: τ timuerunt a facie phi
υἱοὶ Ἰσραήλ, καὶ ἐφοβήθησαν ἀπὸ προσώπου τῶν ἀλ
listinorum. τ dixerūt filij israel ad samuel:
λοφύλων. καὶ εἶπον οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ πρὸς σαμουήλ,
ne cesses a nobis clamare ad dñm
μὴ παρασιωπήσῃς ἀφ' ἡμῶν τοῦ βοᾷν πρὸς κύριον
deū tuū: τ saluabit nos de manu phili
τὸν θεόν σου, καὶ σώσει ἡμᾶς ἐκ χειρὸς ἀλλοφύ-
stinos. τ tulit samuel agnum lactantē vnum: τ
λων. καὶ ἔλαβε σαμουὴλ ἄρνα γαλαθηνὸν ἕνα, καὶ
C obtulit eū holocaustum dño cum vniuerso
ἀνήνεγκεν αὐτὸν ὁλοκαύτωσιν τῷ κυρίῳ σὺν παντὶ
populo. τ clamauit samuel ad dñm pro
τῷ λαῷ. καὶ ἐβόησε σαμουὴλ πρὸς κύριον ὑπὲρ τοῦ
israel: τ exaudiuit eum dñs. τ erat sa-
Ἰσραήλ, καὶ ἐπήκουσεν αὐτοῦ ὁ κύριος. καὶ ἦν σα
muel offerens holocaustum. τ phili
μουὴλ ἀναφέρων τὴν ὁλοκαύτωσιν. καὶ οἱ ἀλλόφυ-
sthijm inierunt bellum cōtra israel. τ into
λοι προσῆγον εἰς πόλεμον ἐπὶ Ἰσραήλ. καὶ ἐβρόν-
nuit dñs in fragore magno in die illa sup
τησε κύριος ἐν φωνῇ μεγάλῃ ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἐπὶ
philisthijm: τ confusi sunt τ ceciderūt
τοὺς ἀλλοφύλους, καὶ συνεχύθησαν καὶ ἔπεσαν
in cōspectu israel. τ egressi sunt viri israel ex ma
ἐνώπιον Ἰσραήλ. καὶ ἐξῆλθον ἄνδρες Ἰσραὴλ ἐκ μα-
sepha τ persecuti sunt philisteos: τ per
σηφὰ καὶ κατεδίωξαν τοὺς ἀλλοφύλους, καὶ ἐπά-
cusserunt eos vsq; ad infra bethchor. τ tulit
ταξαν αὐτοὺς ἕως ὑποκάτω βαιθχόρ. καὶ ἔλαβε
samuel lapidē vnū τ statuit eum inter ma-
σαμουὴλ λίθον ἕνα καὶ ἔστησεν αὐτὸν ἀναμέσον μα-
sepha τ inter antiquā. τ vocauit no-
σηφὰ καὶ ἀναμέσον τῆς παλαιᾶς. καὶ ἐκάλεσε τὸ ὄνο-
men eius abennezer: qđ significat lapis adiutorij. τ
μα αὐτοῦ ἀβενεζέρ, ὃ σημαίνει λίθος τοῦ βοηθοῦ. καὶ
Iosu. 24. c dixit huc vsq; auxiliatus est nobis dñs. τ
εἶπεν ἕως ἐνταῦθα ἐβοήθησεν ἡμῖν ὁ κύριος. καὶ
humiliauit dñs philisthijm: τ nō appo
D ἐταπείνωσε κύριος τοὺς ἀλλοφύλους, καὶ οὐ προσ-
suerunt vltra vt venirent in terminū israel. τ fa
έθεντο ἔτι τοῦ ἐπελθεῖν εἰς ὅριον Ἰσραήλ. καὶ ἐγέ-
cta est manus dñi super philisteos cunctis
νετο χεὶρ κυρίου ἐπὶ τοὺς ἀλλοφύλους πάσας τὰς
diebus samuel. τ reddite sunt vrbes q̄s
ἡμέρας τοῦ σαμουήλ. καὶ ἀπεδόθησαν αἱ πόλεις ἃς
tulerant philisthijm a filijs israel: ab
ἔλαβον οἱ ἀλλόφυλοι παρὰ τῶν υἱῶν Ἰσραήλ, ἀπὸ
acaron vsq; geth: τ finiū liberauerūt israel de ma
ἀκκαρὼν ἕως γέθ, καὶ τὸ ὅριον ἀφείλαντο Ἰσραὴλ ἐκ χει-
nu philistinorum. τ erat pax inter israel
ρὸς τῶν ἀλλοφύλων. καὶ ἦν εἰρήνη ἀναμέσον Ἰσραὴλ
B τ inter amorreum. τ iudicauit samuel
καὶ ἀναμέσον τοῦ ἀμορραίου. καὶ ἔκρινε σαμουὴλ τὸν
israel cunctis diebus vite sue. τ i-
Ἰσραὴλ πάσας τὰς ἡμέρας τῆς ζωῆς αὐτοῦ. καὶ ἐπο-
bat per singulos annos τ circuibat bethel τ
ρεύετο κατ' ἐνιαυτὸν καὶ ἐκύκλου βαιθὴλ καὶ τὴν
galgal τ masepha. τ iudicabat israel
γαλγὰλ καὶ τὴν μασσηφᾶ. καὶ ἐδίκαζε τὸν Ἰσραὴλ
in oībus locis istis. at reuersio eius erat in
ἐν πᾶσι τοῖς τόποις τούτοις. ἡ δὲ ἀποστροφὴ αὐτοῦ ἦν εἰς
armathaim: qm̄ ibi erat domus eius: τ
ἀρμαθαίμ, ὅτι ἐκεῖ ἦν ὁ οἶκος αὐτοῦ, καὶ

Et audierūt philistiim q congregati eēnt filii israel in masphat. & ascēderūt satrape philistinorū ad israel. Quod cum audissent filii israel timuerūt a facie philistinorū. Dixeruntq; ad samuelem. Ne cesses pro nobis clamare ad dominum deum nostrū vt saluet nos de manu philistiorū. Tulit āt samuel agnum lactantem vnum & obtulit illum holocaustū integrū dño. Et clamauit samuel ad dominum pro israel: & exaudiuit eū dñs. Factū ē āt cū samuel offerret holocaustum dño: philistiim inire pliū contra israel. Intonuit āt dñs fragore magno in die illa sup philistii: & exterruit eos & cesi sunt a filiis israel. Egressiq; filii israel de masphat persecuti sunt philisteos & pcusserūt eos vsq; ad locū q erat subter bethchar. Tulit āt samuel lapidē vnū & posuit eū inter masphat & inter sen. & vocauit nomē loci illius lapis adiutorii. Dixitq;. Hucusq; auxiliatus est nobis dñs. Et hūiliati sunt philistiim: nec apposuerunt vltra vt venirent in terminos israel. Facta ē itaq; manus domini sup philisteos cunctis diebus samuelis: & reddite sunt vrbes quas tulerant philistiim ab israel: israeli: ab accharon vsq; geth & terminos suos. Liberauitq; israel de manu philistinorū: eratq; pax inter israel & ammorreum. Iudicabat quoq; samuel israel cunctis diebus vite sue. & ibat per singulos annos circuiens bethel & galgala & masphat: & iudicabat israelem in supradictis locis. Reuertebaturq; in ramatha. ibi enī erat domus eius: & ibi

וישמעו פלשתים כי התקבצו בני שמע קבץ
ישראל המצפתה ויעלו סרני עלה
פלשתים אל ישראל וישמעו
בני ישראל ויראו מפני פלשתים: ירא פנה
ויאמרו בני ישראל אל שמואל אמר
אל תחרש ממנו מזעק אל יהוה חרש
אלהינו וישענו מיד פלשתים: ישע
ויקח שמואל טלה חלב אחד לקח
ויעלהו עולה כליל ליהוה ויזעק עלה כלל
שמואל אל יהוה בעד ישראל זעק
ויענהו יהוה: ויהי שמואל מעלה ענה היה
העולה ופלשתים נגשו למלחמה לחם
בישראל וירעם יהוה בקול גדול רעם גדל
ביום ההוא על פלשתים ויהמם המם
וינגפו לפני ישראל: ויצאו אנשי נגף פנה
ישראל מן המצפה וירדפו את רדף
פלשתים ויכום עד מתחת נכה
לבית כר: ויקח שמואל אבן אחת
וישם בין המצפה ובין השן שום
ויקרא את שמה אבן העזר קרא
ויאמר עד הנה עזרנו יהוה:
ויכנעו הפלשתים ולא יספו כנע
עוד לבוא בגבול ישראל גבל
ותהי יד יהוה בפלשתים כל היה
ימי שמואל: ותשבנה הערים יום שוב
אשר לקחו פלשתים מאת עיר
ישראל לישראל מעקרון ועד
גת ואת גבולן הציל ישראל נצל
מיד פלשתים ויהי שלום שלם
בין ישראל ובין האמרי:
וישפט שמואל את ישראל כל שפט
ימי חייו: והלך מדי שנה חיה
בשנה וסבב ביתאל והגלגל
והמצפה ושפט את ישראל את
כל המקומות האלה: ותשבתו קום שוב
הרמתה כי שם ביתו ושם

שָׁפַט אֶת יִשְׂרָאֵל וַיִּבֶן שָׁם מִזְבֵּחַ בָּנָה זָבַח
Cap.viij. לַיהוָה׃ וַיְהִי כַּאֲשֶׁר זָקֵן
שְׁמוּאֵל וַיָּשֶׂם אֶת בָּנָיו שֹׁפְטִים שׂוּם
לְיִשְׂרָאֵל׃ וַיְהִי שֵׁם בְּנוֹ הַבְּכוֹר
יוֹאֵל וְשֵׁם מִשְׁנֵהוּ אֲבִיָּה שֹׁפְטִים שָׁנָה
בִּבְאֵר שָׁבַע׃ וְלֹא הָלְכוּ בָנָיו
בִּדְרָכָיו וַיִּטּוּ אַחֲרֵי הַבָּצַע וַיִּקְחוּ נָטָה לָקַח
שֹׁחַד וַיַּטּוּ מִשְׁפָּט׃ וַיִּתְקַבְּצוּ כֹּל שָׁפַט קָבַץ
זִקְנֵי יִשְׂרָאֵל וַיָּבֹאוּ אֶל שְׁמוּאֵל בּוֹא
הָרָמָתָה׃ וַיֹּאמְרוּ אֵלָיו הִנֵּה אַתָּה
זָקַנְתָּ וּבָנֶיךָ לֹא הָלְכוּ בִּדְרָכֶיךָ
עַתָּה שִׂימָה לָּנוּ מֶלֶךְ לְשָׁפְטֵנוּ שׂוּם
כְּכָל הַגּוֹיִם׃ וַיֵּרַע הַדָּבָר בְּעֵינֵי רוּעַ
שְׁמוּאֵל כַּאֲשֶׁר אָמְרוּ תְּנָה נָתַן
לָּנוּ מֶלֶךְ לְשָׁפְטֵנוּ וַיִּתְפַּלֵּל פָּלַל
שְׁמוּאֵל אֶל יְהוָה׃ וַיֹּאמֶר יְהוָה אָמַר
אֶל שְׁמוּאֵל שְׁמַע בְּקוֹל הָעָם
לְכֹל אֲשֶׁר יֹאמְרוּ אֵלֶיךָ כִּי
לֹא אֹתְךָ מָאָסוּ כִּי אֹתִי מָאֲסוּ אֵת
מִמְּלֹךְ עֲלֵיהֶם׃ כְּכָל הַמַּעֲשִׂים עָשָׂה
אֲשֶׁר עָשׂוּ מִיּוֹם הַעֲלֹתִי אֹתָם
מִמִּצְרַיִם וְעַד הַיּוֹם הַזֶּה וַיַּעַזְבֻנִי עָזַב
וַיַּעַבְדוּ אֱלֹהִים אֲחֵרִים כֵּן הֵמָּה עָבַד
עֹשִׂים גַּם לָךְ׃ וְעַתָּה שְׁמַע
בְּקוֹלָם אַךְ כִּי הָעֵד תָּעִיד בָּהֶם עוּד
וְהִגַּדְתָּ לָהֶם מִשְׁפַּט הַמֶּלֶךְ אֲשֶׁר נָגַד
יִמְלֹךְ עֲלֵיהֶם׃ וַיֹּאמֶר שְׁמוּאֵל מָלַךְ
אֵת כָּל דִּבְרֵי יְהוָה אֶל הָעָם
הַשֹּׁאֲלִים מֵאִתּוֹ מֶלֶךְ׃ וַיֹּאמַר
זֶה יִהְיֶה מִשְׁפַּט הַמֶּלֶךְ אֲשֶׁר הָיָה
יִמְלֹךְ עֲלֵיכֶם אֶת בְּנֵיכֶם
יִקָּח וְשָׂם לוֹ בְּמֶרְכַּבְתּוֹ וּבְפָרָשָׁיו לָקַח שׂוּם
וְרָצוּ לִפְנֵי מֶרְכַּבְתּוֹ׃ וְלָשׂוּם לוֹ רָכַב רוּץ
שָׂרֵי אֲלָפִים וְשָׂרֵי חֲמִשִּׁים פָּנָה שׂוּר
וְלַחֲרֹשׁ חֲרִישׁוֹ וְלִקְצֹר קְצִירוֹ חָרַשׁ קָצַר
וְלַעֲשׂוֹת כְּלֵי מִלְחַמְתּוֹ וּכְלֵי עָשָׂה כָּלָה לָחַם

iudicabat israelẽ. Edificauit etiam ibi altare domino. 8.
Factum est aũt cũ senuisset samuel: posuit filios suos iudices in israel. Fuitq̃ nomẽ filii eius primogeniti iohel: & nomen secũdi abia iudicum in bersabee. Et nõ ambulauerunt filii illius in viis eius: sed declinauerunt post auaritiã: acceperũtq̃ mũera & peruerterũt iudiciũ. Cõgregati ergo vniuersi maiores natu israel: venerũt ad samuelem in ramatha: dixeruntq̃ ei. Ecce tu senuisti & filii tui non ambulant in viis tuis. constitue nobis regem vt iudicet nos sicut & vniuerse hñt nationes. Displicuitq̃ sermo in oculis samuelis eo q̃ dixissent. da nobis regem vt iudicet nos. Et orauit samuel ad dominum. Dixit autem dominus ad samuelẽ. Audi vocem populi in omnibus que loquũtur tibi. Non enim te abiecerunt sed me: ne regnẽ sup eos. Iuxta omnia opera sua que fecerunt a die qua eduxi eos de egypto vsq̃ ad diẽ hãc: sicut dereliquerũt me & seruierunt diis alienis: sic faciunt etiam tibi. Nunc ergo vocem eorũ audi. Verũtamen contestare eos: & predic eis ius regis qui regnaturus est sup eos. Dixit itaq̃ samuel omnia verba domini ad populum qui petierat a se regem & ait. Hoc erit ius regis qui imperaturus est vobis. Filios vestros tollet & ponet in curribus suis: facietq̃ sibi equites & p̃cursores q̃drigarũ suarũ: & cõstituet sibi tribunos & cẽturiones: & aratores agrorũ suorum: & messores segetum: & fabros armorũ &

iudicabat ibi israel: & edificauit ibi altare dño.
ἐδίκαζεν ἐκεῖ τὸν ἰσραήλ, καὶ ᾠκοδόμησεν ἐκεῖ θυσιαστήριον τῷ κυρίῳ.

Ca. 8.

Et factũ est vt senuit samuel: & cõstituit filios suos iudices israel. & hec nomina filiorũ eius. primogenitus ioel: & nomẽ secundi abia iudices in bersabee. & non ambulauerũt filii eius in via eius. & declinauerũt post vtilitatẽ: & acceperunt munera: & puerterũt iudicia. & congregantur vniuersi viri israel: & veniunt ad samuel in ramatham. & dicunt ei: ecce tu senuisti: & filii tui nõ ambulant in via tua. & nunc cõstitue super nos regem vt iudicet nos sicut vniuerse gẽtes. & fuit prauus sermo in oculis samuel: vt dixerũt: da nobis regem vt iudicet nos. & orauit samuel ad dñm. & dixit dñs ad samuel: audi vocem pp̃li: secũdũ oia que loquũtur ad te: qiã non te cõtempserunt: sed me contempserũt ne regnem super eos sm oia opera sua que fecerũt mihi a qua die eduxi eos de egypto & vsq̃ in diem hanc: & dereliquerũt me & seruierũt diis alienis: sic ipsi faciunt & tibi. & nunc audi vocem eorũ verũtamen testificans testificaris eis & nunciabis eis ius regis qui regnabit sup eos. & dixit samuel oia verba dñi ad vniuersum pp̃lm petentes ab eo regem. & ait: hoc erit ius regis regnantis super vos. filios vros tollet & ponet eos in curribus suis & in equitibus suis: & precursores curruum suorũ. & ponet eos sibi ipsi tribunos & centuriones: & arare agriculturam suã. & metere messem suam: & vindemiare vindemiã suam: & facere instrumẽta sua bellica & instrumẽta

Καὶ ἐγένετο ὡς ἐγήρασε σαμουήλ, καὶ κατέστησε τοὺς υἱοὺς αὐτοῦ δικαστὰς τῷ ἰσραήλ. καὶ ταῦτα τὰ ὀνόματα τῶν υἱῶν αὐτοῦ. ὁ πρωτότοκος ἰωήλ, καὶ ὄνομα τοῦ δευτέρου ἀβιὰ δικασταὶ ἐν βηρσαβεαί. καὶ οὐκ ἐπορεύθησαν οἱ υἱοὶ αὐτοῦ ἐν τῇ ὁδῷ αὐτοῦ. καὶ ἐξέκλιναν ὀπίσω τῆς συντελείας, καὶ ἐλάμβανον δῶρα, καὶ ἐξέκλινον δικαιώματα. καὶ συναθροίζονται πάντες ἄνδρες ἰσραήλ, καὶ παραγίνονται πρὸς σαμουὴλ εἰς ἀρμαθαίμ. καὶ λέγουσιν αὐτῷ, ἰδοὺ σὺ γεγήρακας, καὶ οἱ υἱοί σου οὐ πορεύονται ἐν τῇ ὁδῷ σου. καὶ νῦν κατάστησον ἐφ᾽ ἡμᾶς βασιλέα δικάζειν ἡμᾶς καθὼς πάντα τὰ ἔθνη. καὶ ἦν πονηρὸν τὸ ῥῆμα ἐν ὀφθαλμοῖς σαμουήλ, ὡς εἶπον, δὸς ἡμῖν βασιλέα τοῦ δικάζειν ἡμᾶς. καὶ προσεύξατο σαμουὴλ πρὸς κύριον. καὶ εἶπε κύριος πρὸς σαμουήλ, ἄκουε τῆς φωνῆς τοῦ λαοῦ, κατὰ πάντα ὅσα ἂν λαλήσωσι πρὸς σέ, διότι οὐ σὲ ἐξουδενώκασιν, ἀλλ᾽ ἢ ἐμὲ ἐξουδενώκασι τοῦ μὴ βασιλεύειν ἐπ᾽ αὐτῶν κατὰ πάντα τὰ ἔργα αὐτῶν ἃ ἐποίησάν μοι ἀφ᾽ ἧς ἡμέρας ἐξήγαγον αὐτοὺς ἐξ αἰγύπτου καὶ ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης, καὶ ἐγκατέλιπόν με καὶ ἐδούλευσαν θεοῖς ἑτέροις, οὕτως αὐτοὶ ποιοῦσι καὶ σοί. καὶ νῦν ἄκουε τῆς φωνῆς αὐτῶν πλὴν ὅτι διαμαρτυρόμενος διαμαρτύρῃ αὐτοῖς καὶ ἀπαγγελεῖς αὐτοῖς τὸ δικαίωμα τοῦ βασιλέως ὃς βασιλεύσει ἐπ᾽ αὐτούς. καὶ εἶπε σαμουὴλ πάντας τοὺς λόγους κυρίου πρὸς πάντα τὸν λαὸν τοὺς αἰτοῦντας παρ᾽ αὐτοῦ βασιλέα. καὶ εἶπεν, τοῦτο ἔσται τὸ δικαίωμα τοῦ βασιλέως τοῦ βασιλεύοντος ἐφ᾽ ὑμᾶς. τοὺς υἱοὺς ὑμῶν λήψεται καὶ θήσεται αὐτοὺς ἐν ἅρμασιν αὐτοῦ καὶ ἐν ἱππεῦσιν αὐτοῦ, καὶ προτρέχοντας τῶν ἁρμάτων αὐτοῦ. καὶ θήσει αὐτοὺς ἑαυτῷ χιλιάρχους καὶ ἑκατοντάρχους, καὶ ἀροτριᾷν τὴν ἀροτρίασιν αὐτοῦ. καὶ θερίζειν θερισμὸν αὐτοῦ, καὶ τρυγᾶν τρυγητὸν αὐτοῦ, καὶ ποιεῖν σκεύη αὐτοῦ πολεμικὰ καὶ σκεύη

Dee. 15.c. Esd. 15.c.

D

B

A 1. R. 8. c.

C

curruum ſuoꝝ. ⁊ filias vr̃as accipiet in
ἁρμάτων αὐτοῦ. καὶ τὰς θυγατέρας ὑμῶν λήψεται εἰς
vnguentarias: ⁊ focarias ⁊ in panificas ⁊
μυρεψοὺς, καὶ μαγειρίσσας καὶ εἰς πεσσούσας. καὶ τοὺς
agros vr̃os ⁊ vineas vr̃as: ⁊ oli
ἀγροὺς ὑμῶν καὶ τοὺς ἀμπελῶνας ὑμῶν, καὶ τοὺς ἐλαι
ueta vr̃a bona tollet ⁊ dabit ſer
ῶνας ὑμῶν τοὺς ἀγαθοὺς λήψεται καὶ δώσει τοῖς δού
uis ſuis. ⁊ ſemina vr̃a addecimabit
λοις αὐτοῦ. καὶ τὰ σπέρματα ὑμῶν ἀποδεκατώσει
⁊ vineas vr̃as: ⁊ dabit eunuchis
καὶ τοὺς ἀμπελῶνας ὑμῶν, καὶ δώσει τοῖς εὐνούχοις
ſuis. ⁊ ſeruis ſuis. ⁊ ſeruos
αὐτοῦ. καὶ τοῖς δούλοις αὐτοῦ. καὶ τοὺς δούλους
vr̃os ⁊ ancillas vr̃as: ⁊ armenta boũ vr̃a
ὑμῶν καὶ τὰς δούλας ὑμῶν, καὶ τὰ βουκόλια ὑμῶν
bona ⁊ aſinos vr̃os accipiet: ⁊ addeci
τὰ ἀγαθὰ καὶ τοὺς ὄνους ὑμῶν λήψεται, καὶ ἀποδε
mabit ad opera ſua. ⁊ greges vr̃os
κατώσει εἰς τὰ ἔργα αὐτοῦ. καὶ τὰ ποίμνια ὑμῶν
addecimabit: ⁊ vos eritis ei in ſeruos.
ἀποδεκατώσει, καὶ ὑμεῖς ἔσεσθε αὐτῷ εἰς δούλους.
⁊ clamabitis in die illa a facie re
D καὶ βοήσετε ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἐκ προσώπου τοῦ βα
gis vr̃i quẽ elegiſtis vobis: ⁊ non exau
σιλέως ὑμῶν ὃν ἐξελέξασθε ἑαυτοῖς, καὶ οὐκ ἐπακού
diet vos dñs in dieb᷑ illis. ⁊ nõ
σεται ὑμῶν κύριος ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις. καὶ οὐκ
voluit pp̃ls audire vocẽ ſamuel. ⁊
ἐβούλετο ὁ λαὸς ἀκοῦσαι τῆς φωνῆς τοῦ σαμουὴλ. καὶ
dixerũt ei: nequaꝗ̃ ſed rex erit ſup nos: ⁊
εἶπον αὐτῷ, οὐχὶ ἀλλ᾽ ἢ ὅτι βασιλεὺς ἔσται ἐφ᾽ ἡμᾶς, καὶ
B erimus ⁊ nos ſicut oẽs gẽtes. ⁊ iudicabit
ἐσόμεθα καὶ ἡμεῖς κατὰ πάντα τὰ ἔθνη. καὶ δικάσει
nos rex nr̃ ⁊ egredietur ante nos.
ἡμᾶς ὁ βασιλεὺς ἡμῶν καὶ ἐξελεύσεται ἔμπροσθεν ἡμῶν.
⁊ pugnabit bella nr̃a. ⁊ audiuit ſamu
καὶ πολεμήσει τὸν πόλεμον ἡμῶν. καὶ ἤκουσε σαμου
el oĩa verba pp̃li ⁊ locutus eſt
ὴλ πάντας τοὺς λόγους τοῦ λαοῦ καὶ ἐλάλησεν
ea in aures dñi. ⁊ dixit dñs ad ſa
αὐτοὺς εἰς τὰ ὦτα κυρίου. καὶ εἶπε κύριος πρὸς σα
muel: audi vocem eoꝝ ⁊ fac regnare e
μουὴλ, ἄκουσον τῆς φωνῆς αὐτῶν καὶ βασίλευσον αὐ
is regem. ⁊ dixit ſamuel ad viros iſrael:
τοῖς βασιλέα. καὶ εἶπε σαμουὴλ πρὸς ἄνδρας ἰσραὴλ,
recurrite vnuſquiſꝗ̃ in ciuitatẽ ſuam.
ἀποτρεχέτω ἕκαστος εἰς τὴν πόλιν αὐτοῦ. Ca. 9.
A Et erat vir de filijs beniamin: ⁊ nomẽ ei
1. Par. 8. c. Καὶ ἦν ἀνὴρ ἐκ τῶν υἱῶν βενιαμὶν, καὶ ὄνομα αὐ
cis: filius abiel filij ſarar filij bechorath filij aphec
τῷ κίς, υἱὸς ἀβιὴλ υἱοῦ σαρὰρ υἱοῦ βεχωρὰθ υἱοῦ ἀφὲκ
filij viri iemini: vir potens robore. ⁊ huic
υἱοῦ ἀνδρὸς ἰεμιναίου, ἀνὴρ δυνατὸς ἰσχύϊ. καὶ τούτῳ
filius: ⁊ nomẽ ipſi ſaul: ingens vir bonus:
υἱὸς, καὶ ὄνομα αὐτῷ σαοὺλ, εὐμεγέθης ἀνὴρ ἀγαθὸς,
⁊ non erat in filijs iſrael bonus magis ꝗ̃ ille: hu
καὶ οὐκ ἦν ἐν υἱοῖς ἰσραὴλ ἀγαθὸς ὑπὲρ αὐτὸν, ὑπὲ
C mero ⁊ ſurſum excelſus ſuper omnẽ
ρωμίαν καὶ ἐπάνω ὑψηλὸς ὑπὲρ πᾶσαν τὴν
terrã. ⁊ perierant aſine cis patris ſaul. ⁊
γῆν. καὶ ἀπώλοντο αἱ ὄνοι κὶς τοῦ πατρὸς σαοὺλ. καὶ
dixit cis ad ſaul filiũ ſuum: tolle te
εἶπε κὶς πρὸς σαοὺλ τὸν υἱὸν αὐτοῦ, λάβε μετὰ σε
cum vnum puerorum: ⁊ cõſurgite ⁊ vadite
αὐτοῦ ἓν τῶν παιδαρίων, καὶ ἀνάστητε καὶ πορεύθη
⁊ querite aſinas. ⁊ trãſierũt per mõtẽ
τε καὶ ζητήσατε τὰς ὄνους. καὶ διῆλθον δι᾽ ὄρους
ephraim: ⁊ trãſierũt per terrã ſaliſa: ⁊ non inue
ἐφραὶμ, καὶ διῆλθον διὰ τῆς γῆς σαλισά, καὶ οὐχ εὗ
nerũt. ⁊ trãſierũt
ρον. καὶ διῆλθον

currũ ſuorum. Filias quoꝗ̃ veſtras faciet ſibi vnguẽtarias & focarias & panificas. Agros quoꝗ̃ vr̃os & vineas & oliueta optima tollet & dabit ſeruis ſuis. Sed & ſegetes veſtras & vinearũ redditus addecimabit vt det eunuchis & famulis ſuis. Seruos etiam veſtros & ancillas & iuuenes optimos & aſinos auferet: & ponet in opere ſuo. Greges quoꝗ̃ vr̃os addecimabit: voſꝗ̃ eritis ei ſerui. Et clamabitis in die illa a facie regis vr̃i quẽ elegiſtis vobis: & non exaudiet vos dominus in die illa. Noluit autẽ populus audire vocem ſamuelis ſed dixerũt. Nequaꝗ̃. Rex enim erit ſuper nos: & erimus nos quoꝗ̃ ſicut omnes gentes: & iudicabit nos rex noſter: & egredietur ante nos: & pugnabit bella noſtra pro nobis. Et audiuit ſamuel omnia verba populi: & locutus eſt ea in auribus domini. Dixit aũt dominus ad ſamuelẽ. Audi vocẽ eorũ & cõſtitue ſuper eos regem. Et ait ſamuel ad viros iſrael. Vadat vnuſquiſꝗ̃ in ciuitatẽ ſuã. 9.

Et erat vir de beniamin nomine Cis filius abiel filii ſeor: filii bechor: filii aphia: filii viri gemini fortis robore. Et erat ei filius vocabulo ſaul electus & bonus: & non erat vir de filiis iſrael melior illo. Ab humero & ſurſum emiebat ſuper oẽm populũ. Perierant autem aſine cis patris ſaul. Et dixit cis ad ſaul filium ſuum. Tolle tecum vnum de pueris & conſurgens vade & quere aſinas. Qui cum tranſiſſent per montem effraim & per terram ſaliſa & nõ inueniſſet: tranſierunt etiam

רכבו: ואת בנותיכם יקח לרקחות — בנה לקח
ולטבחות ולאפות: ואת שדותיכם — אפה שדה
ואת כרמיכם וזיתיכם הטובים
יקח ונתן לעבדיו: וזרעיכם
וכרמיכם יעשר ונתן לסריסיו — עשר סרס
ולעבדיו: ואת עבדיכם ואת
שפחותיכם ואת בחוריכם הטובים — שפחה טוב
ואת חמוריכם יקח ועשה
למלאכתו: צאנכם יעשר ואתם — לאך
תהיו לו לעבדים: וזעקתם ביום — היה
ההוא מלפני מלככם אשר
בחרתם לכם ולא יענה יהוה — ענה
אתכם ביום ההוא: וימאנו העם — מאן
לשמע בקול שמואל ויאמרו לא — אמר
כי אם מלך יהיה עלינו: והיינו
גם אנחנו ככל הגוים ושפטנו
מלכנו ויצא לפנינו ונלחם את — בנה לחם
מלחמתינו: וישמע שמואל את — שמע
כל דברי העם וידברם באזני — דבר
יהוה: ויאמר יהוה אל שמואל
שמע בקולם והמלכת להם מלך — מלך
ויאמר שמואל אל אנשי ישראל
לכו איש לעירו: — ילך

Cap. ix.

ויהי איש מבנימין ושמו
קיש בן אביאל בן צרור בן — היה
בכורת בן אפיח בן איש ימיני
גבור חיל: ולו היה בן ושמו — גבר
שאול בחור וטוב ואין איש — בחר
מבני ישראל טוב ממנו משכמו
ומעלה גבה מכל העם: ותאבדנה — עלה גבה
האתנות לקיש אבי שאול — אבד
ויאמר קיש אל שאול בנו קח — לקח
נא אתך את אחד מהנערים וקום
לך בקש את האתנות: ויעבר — ילך
בהר אפרים ויעבר בארץ — עבר
שלשה ולא מצאו ויעברו

בְּאֶרֶץ שַׁעֲלִים וָאַיִן וַיַּעֲבֹר בְּאֶרֶץ
יְמִינִי וְלֹא מָצָאוּ׃ הֵמָּה בָּאוּ בוא
בְּאֶרֶץ צוּף וְשָׁאוּל אָמַר לְנַעֲרוֹ
אֲשֶׁר עִמּוֹ לְכָה וְנָשׁוּבָה פֶּן יֶחְדַּל יָלַךְ שׁוב
אָבִי מִן הָאֲתֹנוֹת וְדָאַג לָנוּ׃ וַיֹּאמֶר חָדַל אָמַר
לוֹ הִנֵּה נָא אִישׁ אֱלֹהִים בָּעִיר
הַזֹּאת וְהָאִישׁ נִכְבָּד כֹּל אֲשֶׁר כָּבַד
יְדַבֵּר בּוֹא יָבוֹא עַתָּה נֵלְכָה שָּׁם דָּבַר בוא
אוּלַי יַגִּיד לָנוּ אֶת דַּרְכֵּנוּ אֲשֶׁר יָלַךְ נָגַד
הָלַכְנוּ עָלֶיהָ׃ וַיֹּאמֶר שָׁאוּל
לְנַעֲרוֹ וְהִנֵּה נֵלֵךְ וּמַה נָּבִיא לָאִישׁ בוא
כִּי הַלֶּחֶם אָזַל מִכֵּלֵינוּ וּתְשׁוּרָה כָּלָה שׁור
אֵין לְהָבִיא לְאִישׁ הָאֱלֹהִים מָה בוא
אִתָּנוּ׃ וַיֹּסֶף הַנַּעַר לַעֲנוֹת אֶת עָנָה
שָׁאוּל וַיֹּאמֶר הִנֵּה נִמְצָא בְיָדִי מָצָא
רֶבַע שֶׁקֶל כָּסֶף וְנָתַתִּי לְאִישׁ נָתַן
הָאֱלֹהִים וְהִגִּיד לָנוּ אֶת דַּרְכֵּנוּ׃
לְפָנִים בְּיִשְׂרָאֵל כֹּה אָמַר הָאִישׁ פָּנָה
בְּלֶכְתּוֹ לִדְרוֹשׁ אֱלֹהִים לְכוּ יָלַךְ דָּרַשׁ
וְנֵלְכָה עַד הָרֹאֶה כִּי לַנָּבִיא הַיּוֹם נָבָא
יִקָּרֵא לְפָנִים הָרֹאֶה׃ וַיֹּאמֶר קָרָא אָמַר
שָׁאוּל לְנַעֲרוֹ טוֹב דְּבָרְךָ לְכָה
נֵלֵכָה וַיֵּלְכוּ אֶל הָעִיר אֲשֶׁר שָׁם
אִישׁ הָאֱלֹהִים׃ הֵמָּה עֹלִים עָלָה
בְּמַעֲלֵה הָעִיר וְהֵמָּה מָצְאוּ נְעָרוֹת
יֹצְאוֹת לִשְׁאֹב מָיִם וַיֹּאמְרוּ לָהֶן
הֲיֵשׁ בָּזֶה הָרֹאֶה׃ וַתַּעֲנֶינָה אוֹתָם עָנָה
וַתֹּאמַרְנָה יֵשׁ הִנֵּה לְפָנֶיךָ מַהֵר פָּנָה
עַתָּה כִּי הַיּוֹם בָּא לָעִיר כִּי זֶבַח בוא
הַיּוֹם לָעָם בַּבָּמָה׃ כְּבֹאֲכֶם הָעִיר
כֵּן תִּמְצְאוּן אֹתוֹ בְּטֶרֶם יַעֲלֶה מָצָא
הַבָּמָתָה לֶאֱכֹל כִּי לֹא יֹאכַל הָעָם בָּמָה אָכַל
עַד בֹּאוֹ כִּי הוּא יְבָרֵךְ הַזֶּבַח בוא בָּרַךְ
אַחֲרֵי כֵן יֹאכְלוּ הַקְּרֻאִים וְעַתָּה
עֲלוּ כִּי אֹתוֹ כְהַיּוֹם תִּמְצְאוּן אֹתוֹ׃ עָלָה
וַיַּעֲלוּ הָעִיר הֵמָּה בָּאִים בְּתוֹךְ בוא

per terrā salim: & non erant: sed & per terram gemini: & minime reppererūt. Cū āt venissent in terram suph: dixit saul ad puerum q erat cū eo. Veni & reuertamur ne forte dimiserit pr̄ meus asinas & sollicit⁹ sit p nobis. Qui ait ei. Ecce vir dei est in ciuitate hac: vir nobilis: omne quod loquitur sine ābiguitate venit. Nunc ergo eamus illuc si forte indicet nobis de via nostra propter quam venim⁹. Dixitq̃ saul ad puer͛ suū. Ecce ibimus. Quid ferem⁹ ad virū dei? Panis deficit in sitartiis nr̄is: & sportulā nō habemus vt demus hoi dei: nec quicq̃ aliud. Rursum puer respondit sauli & ait. Ecce inuēta est in manu mea quarta pars stateris argenti: demus homini dei: vt indicet nobis viam nostram. Olim in israel sic loq̄batur vnusquisq̃ vadens consulere deū. Venite & eamus ad videntem. Qui enim ppheta dicitur hodie: vocabatur olī videns. Et dixit saul ad puerū suum. Optimus sermo tuus. Veni eam⁹. Et ierūt i ciuitatē in qua erat vir dei. Cumq̃ ascēderent cliuum ciuitatis inuenerunt puellas egredictes ad hauriendā aquā: & dixerūt eis. Num hic est videns? Que respondentes dixerunt illis. Hic est. Ecce ante te. Festina nūc. Hodie ei venit i ciuitatē: quia sacrificiū est hodie populi in excelso. Ingredientes vrbē stati inuenietis eum anteq̃ ascendat excelsū ad vescendum. Neq̃ ei comessurus ē populus donec ille veniat: qa ipē bn̄dicet hostie: & deinceps comedēt qui vocati sūt. Nūc ergo conscendite: quia hodie repietis eū. Et ascēderūt in ciuitatē. Cūq̃ āmbularent in medio

per terram saalim: et non erat: et trāsierūt per terrā
διὰ τῆς γῆς σααλίμ, καὶ οὐκ ἦν, καὶ διῆλθον διὰ τῆς γῆς
iemineί: et minime repperierūt. ipsis āt venientib⁹ in
ἰεμιναίου, καὶ οὐχ εὗρον. αὐτῶν δὲ ἐλθόντων εἰς τὴν
trā siph: et dixit saul puero suo C
γῆν σίφ, καὶ εἶπε σαοὺλ τῷ παιδαρίῳ αὐ-
qui cum eo: veni et reuertamur: ne
τοῦ τῷ μετ᾽ αὐτοῦ, δεῦρο καὶ ἀναστρέψωμεν, μὴ
dimittens pr̄ meus que circa asinas cu-
ἀνεὶς ὁ πατήρ μου τὰ περὶ τὰς ὄνους φροντί-
ras curet de nobis. et dixit ei puer:
δας φροντίζει περὶ ἡμῶν. καὶ εἶπεν αὐτῷ τὸ παιδάριον,
ecce homo dei in ciuitate hac et hō glorio-
ἰδοὺ δὴ ἄνθρωπος θεοῦ ἐν τῇ πόλει ταύτῃ καὶ αὐτὸς ἔνδο-
sus omne qđ loquatur veniens aderit. et nunc
ξος πᾶν ὃ ἂν λαλήσῃ παραγινόμενον παρέσται. καὶ νῦν
eamus illuc ad eum: vt indicet nobis
πορευθῶμεν ἐκεῖ πρὸς αὐτόν, ὅπως ἀπαγγείλῃ ἡμῖν τὴν
viam nr̄am p̄p q̄ vadamus per eam. et dixit saul
ὁδὸν ἡμῶν ἐφ᾽ ἣν πορευθῶμεν ἐπ᾽ αὐτήν. καὶ εἶπε σαοὺλ τῷ
puero qui cum eo: et ecce ibimus. et qđ fe- B
παιδαρίῳ τῷ μετ᾽ αὐτοῦ, καὶ ἰδοὺ πορευσόμεθα. καὶ τί οἴ-
remus homini dei: quia panes defecerunt
σομεν τῷ ἀνθρώπῳ τοῦ θεοῦ, ὅτι ἄρτοι ἐκλελοίπασιν
de vasis nr̄is: et plus non est nobiscum vt fe-
ἐκ τῶν ἀγγείων ἡμῶν, καὶ πλεῖον οὐκ ἔστι μεθ᾽ ἡμῶν τοῦ εἰ-
ramus hoī dei: an hoc qđ super est nobis? et
σενεγκεῖν τῷ ἀνθρώπῳ τοῦ θεοῦ, ἢ τοῦτο τὸ ὑπάρχον ἡμῖν; καὶ
apposuit puer respōdere saul. et di-
προσέθετο τὸ παιδάριον ἀποκριθῆναι τῷ σαούλ. καὶ εἶ-
xit: ecce inuēta est in manu mea quarta pars sicli argē-
πεν, ἰδοὺ εὕρηται ἐν τῇ χειρί μου τέταρτον σίκλου ἀργυ-
ti: et dabis homini dei: et indicabit nobis
ρίου, καὶ δώσεις τῷ ἀνθρώπῳ τοῦ θεοῦ, καὶ ἀπαγγελεῖ ἡμῖν
viam nr̄am. et ante in israel hec loq̄bāt vnus
τὴν ὁδὸν ἡμῶν. καὶ ἔμπροσθεν ἐν ἰσραὴλ τάδε ἔλεγεν ἕκα-
quisq̃ vir: cum iret ad interrogādū deū. venite et
στος ἀνήρ, ἐν τῷ πορεύεσθαι ἐπερωτᾶν τὸν θεόν. δεῦτε καὶ
eamus ad videntē: q: prophetam vo-
πορευθῶμεν πρὸς τὸν βλέποντα, ὅτι τὸν προφήτην ἐκά-
cabat pp̄ls olim videns. et dixit saul ad
λει ὁ λαὸς ἔμπροσθεν ὁ βλέπων. καὶ εἶπε σαοὺλ πρὸς τὸ
puerum suū: bonus sermo tuus: veni et ea-
παιδάριον αὐτοῦ, ἀγαθὸν τὸ ῥῆμά σου, δεῦρο καὶ πορευ- 2.Re.
mus. et ierūt in ciuitatē vbi erat ho- 2.f.c
θῶμεν. καὶ ἐπορεύθησαν εἰς τὴν πόλιν οὗ ἦν ὁ ἄνθρω- 184.
mo dei ibi. cū ipsi āt ascenderent in
πος τοῦ θεοῦ ἐκεῖ. αὐτῶν δὲ ἀναβαινόντων εἰς τὴν
ascensum ciuitatis: et ipsi inueniunt puellas D
ἀνάβασιν τῆς πόλεως, καὶ αὐτοὶ εὑρίσκουσι κοράσια
egredientes ad hauriendā aquam. et dicunt eis:
ἐξεληλυθότα ὑδρεύσασθαι ὕδωρ. καὶ λέγουσιν αὐταῖς,
num est hic videns? et responderūt eis
μὴ ἔστιν ἐνταῦθα ὁ βλέπων; καὶ ἀπεκρίθη αὐτοῖς τὰ
puelle et dixerūt: est: ecce ante faciem vr̄am.
κοράσια καὶ εἶπον, ἔστιν, ἰδοὺ πρὸ προσώπου ὑμῶν.
festinate quia nunc venit in ciuitatē p̄p diem: quia
ταχύνατε ὅτι νῦν ἥκει εἰς τὴν πόλιν διὰ τὴν ἡμέραν, ὅτι
sacrificiū hodie populo in excelso. vt ingressi fueritis
θυσία σήμερον τῷ λαῷ ἐν βαμᾷ. ὡς ἂν εἰσέλθητε
in ciuitatē: sic inuenietis eum in ciuitate: anteq̃
εἰς τὴν πόλιν, οὕτως εὑρήσετε αὐτὸν ἐν τῇ πόλει, πρὶν
ascendat ipse in excelsū ad vescendū: q: nō comedet popu-
ἀναβῆναι αὐτὸν εἰς βαμὰ τοῦ φαγεῖν, ὅτι οὐ μὴ φάγῃ ὁ λα-
lus donec veniat ipse: quoniā ipse benedicit
ὸς ἕως τοῦ παραγενέσθαι αὐτόν, ἐπειδὴ αὐτὸς εὐλογεῖ τὴν
hostias: et post hec comedūt pegrini. et nūc ascēdi-
θυσίαν, καὶ μετὰ ταῦτα ἐσθίουσιν οἱ ξένοι. καὶ νῦν ἀνάβη-
te: q: p̄p diem inuenietis eum in ciuitate. et ascē-
τε, ὅτι διὰ τὴν ἡμέραν εὑρήσετε αὐτὸν ἐν τῇ πόλει. καὶ ἀνα-
dunt in ciuitatem. illis āt ingredientibus in mediū
βαίνουσιν εἰς τὴν πόλιν. αὐτῶν δὲ εἰσπορευομένων εἰς μέσον

ciuitatē: ⁊ ecce samuel egressus ē in occursum eo
τὴν πόλιν, καὶ ἰδοὺ σαμουὴλ ἐξῆλθεν εἰς ἀπάντησιν αὐ-
rum: vt ascenderet in excelsū. ⁊ dñs reuelauerat
τῶν, τοῦ ἀναβῆναι εἰς βαμά. καὶ κύριος ἀπεκάλυψεν
C auriculam samuelis diem vnam antequam veniret
τὸ ὠτίον σαμουὴλ ἡμέραν μίαν ἔμπροσθεν τοῦ ἐλθεῖν
ad eum saul dicens: sicut tp̄s hoc cras mit
πρὸς αὐτὸν τὸν σαοὺλ λέγων, ὡς ὁ καιρὸς οὗτος αὔριον ἀποστε-
tam ad te virum in terra beniamin. ⁊ vnges eum
λῶ πρὸς σὲ ἄνδρα ἐν γῇ βενιαμίν. καὶ χρίσεις αὐτὸν
in principem super populū meū israel: ⁊ saluabit
εἰς ἄρχοντα ἐπὶ τὸν λαόν μου ἰσραήλ, καὶ σώσει τὸν
ppl̃m meū de manu philistinorum: quia respexit sup
λαόν μου ἐκ χειρὸς ἀλλοφύλων, ὅτι ἐπέβλεψα ἐπὶ
humilitatem populi mei: quoniā venit clamor eo
τὴν ταπείνωσιν τοῦ λαοῦ μου, διότι ἦλθεν ἡ βοὴ αὐ-
rum ad me. ⁊ samuel aspexit saulem: ⁊ dñs
τῶν πρός με. καὶ σαμουὴλ εἶδε τὸν σαούλ, καὶ κύριος
respondit ei: ecce homo quē dixi tibi: iste
ἀπεκρίθη αὐτῷ, ἰδοὺ ὁ ἄνθρωπος ὃν εἶπά σοι, οὗτος
B dñabitur super ppl̃m meū. ⁊ accessit saul ad
κατάρξει ἐπὶ τὸν λαόν μου. καὶ προσῆλθε σαοὺλ πρὸς
samuelem in medio ciuitatis: ⁊ dixit: indi-
σαμουὴλ εἰς μέσον τῆς πόλεως, καὶ εἶπεν, ἀπάγγει-
ca iā mihi: que domus videntis. ⁊ respon
λον δή μοι, ποῖος ὁ οἶκος τοῦ βλέποντος. καὶ ἀπεκρί-
dit samuel sauli ⁊ dixit: ego sum: ascende an
θη σαμουὴλ τῷ σαοὺλ καὶ εἶπεν, ἐγώ εἰμι, ἀνάβηθι ἔμ-
te me in excelsum: ⁊ comede mecum hodie: ⁊
προσθέν μου εἰς βαμά, καὶ φάγε μετ᾽ ἐμοῦ σήμερον, καὶ
mittam te mane ⁊ oīa q̄ in corde tuo indi
ἐξαποστελῶ σε πρωῒ καὶ πάντα τὰ ἐν καρδίᾳ σου ἀπαγ-
cabo tibi: ⁊ de asinis perditis tibi nudi
γελῶ σοι, καὶ περὶ τῶν ὄνων τῶν ἀπολωλυιῶν σοι σήμερον
us tercius: ne ponas cor tuū in eis: quoniā
τριταίων, μὴ θῇς τὴν καρδίαν σου ἐν αὐταῖς, ὅτι
inuēte sunt: ⁊ cui pulchra israel: nonne tibi:
εὕρηνται, καὶ τίνι τὰ ὡραῖα τοῦ ἰσραήλ, οὐχὶ σοί,
⁊ omni domui patris tui: ⁊ respon
καὶ παντὶ τῷ οἴκῳ τοῦ πατρός σου; καὶ ἀπεκρί-
dit saul ⁊ dixit: nonne filius viri iemini ego
θη σαοὺλ καὶ εἶπεν, οὐχὶ υἱὸς ἀνδρὸς ἰεμιναίου ἐγώ
sum minimi sceptri ex tribubus is
εἰμι τοῦ μικροτέρου σκήπτρου ἐκ τῶν φυλῶν τοῦ ἰσ-
rael: ⁊ cognatio mea paucissima inter oēs
ραήλ; καὶ ἡ πατριά μου ὀλιγοστὴ παρὰ πάσας τὰς
cognationes beniamin. ⁊ quare locutus es ad me
πατριὰς τοῦ βενιαμίν. καὶ ἵνα τί ἐλάλησας πρός με
scdm̄ sermonē hunc? ⁊ assumpsit samuel sa
κατὰ τὸ ῥῆμα τοῦτο; καὶ ἔλαβε σαμουὴλ τὸν σα-
D ul ⁊ puerum eius ⁊ introduxit eos
οὺλ καὶ τὸ παιδάριον αὐτοῦ καὶ εἰσήγαγεν αὐτοὺς
in diuersorium: ⁊ ordinauit eis locum in pri
εἰς τὸ κατάλυμα, καὶ ἔταξεν αὐτοῖς τόπον ἐν πρώ-
mis vocatorum quasi triginta virorū. ⁊
τοις τῶν κεκλημένων ὡσεὶ τριάκοντα ἀνδρῶν. καὶ
dixit samuel coquo: da mihi partem quā
εἶπε σαμουὴλ τῷ μαγείρῳ, δός μοι τὴν μερίδα ἣν
dedi tibi: quā dixi tibi vt poneres eam apud te. ⁊
ἔδωκά σοι, ἣν εἶπά σοι θεῖναι αὐτὴν παρὰ σοί. καὶ
leuauit coquus armum ⁊ qđ in ea: ⁊
ἧψεν ὁ μάγειρος τὴν κωλέαν καὶ τὸ ἐπ᾽ αὐτῆς, καὶ
apposuit eam coram saul. ⁊ dixit samu
παρέθηκεν αὐτὴν ἐνώπιον σαούλ. καὶ εἶπε σαμου-
el saul: ecce qđ remansit appone ipsum
ὴλ τῷ σαούλ, ἰδοὺ τὸ ὑπόλειμμα παράθες αὐτὸ
ante te ⁊ comede: quoniā
ἐνώπιόν σου καὶ φάγε, ὅτι oooooooooooooooooo

oooooooooooooooooooo oo oooooooooooooooooooooooooo

oooooooooooooooooooooo ooooo oooooooooooooooooo

vrbis apparuit samuel
egrediens ooooooooooo
obuiā eis vt ascenderet
in excelsū. Dominus āt
reuelauerat auriculam
samuelis añ vnā diē q̄
veniret saul dicēs. Hac
ipsa hora que nunc est
cras mittam virum
ad te de terra oooooooo
beniamin: & vnges eū
ducem super populū
meū israel. Et saluabit
populū meū de manu
philistinoꝝ: quia respe
xi populū meū. Vēit ei
clamor eorum ad me.
Cūq; aspexisset samu-
el saulē: dñs dixit ei.
Ecce ooooooooooooooo
vir quem dixeram ti-
bi. Iste ooooooooooooo
dominabitur populo
meo. Accessit āt saul ad
samuelem i medio por
te: & ait. ooooooooooo
Indica oro mihi: vbi
est domus videntis.
Et respōdit samuel sau
li dicens. oooooooooooo
Ego sū vidēs. Ascēde
añ me in excelsum oooo
vt comedatis mecū ho
die: & dimittam te oooo
mane: & oīa q̄ sunt in
corde tuo indicabo oooo
tibi. Et de asinis quas
nudiustertius perdidisti
ne sollicitus sis: oooooo
ooooooooooooooooooooo
quia iuēte sūt. Et cui
erunt optima queq; ooo
israel: nōne tibi & oī
oooooooooooo ooooooooo
domui patris tui? Rñ-
dens autem saul ait. ooo
Nunqđ nō filius gemi
ni ego sum de minima
tribu israel: & cogna-
tio mea nouissima inter
oēs familias de tribu bē
iamin? Quare ergo oooo
locut⁹ es mihi sermo
nē istum? Assumēs ita-
q; samuel saulē & pue
rum eius: oooooooooooo
introduxit eos in tricli
niū: & dedit eis locum
in capite eorū q fuerāt
inuitati. Erant enim q̄si
triginta viri. Dixitq; sa
muel coquo. Da oooooo
partem quam dedi ti-
bi ooooooooooooooooooo
& precepi vt repone-
res seorsum apud te. ooo
Leuauit aute coquus
armum ooooooooooooooo
& posuit añ saul. Dixit
q; samuel. Ecce ooooooo
qđ remāsit pone añ te
& comede: quia de idu

הָעִיר וְהִנֵּה שְׁמוּאֵל יֹצֵא
לִקְרָאתָם לַעֲלוֹת הַבָּמָה׃ וַיהוָה
גָּלָה אֶת אֹזֶן שְׁמוּאֵל יוֹם אֶחָד
לִפְנֵי בוֹא שָׁאוּל לֵאמֹר׃ כָּעֵת ‖ פָּנָה
מָחָר אֶשְׁלַח אֵלֶיךָ אִישׁ מֵאֶרֶץ ‖ שָׁלַח
בִּנְיָמִן וּמְשַׁחְתּוֹ לְנָגִיד עַל עַמִּי ‖ נָגַד
יִשְׂרָאֵל וְהוֹשִׁיעַ אֶת עַמִּי מִיַּד ‖ יָשַׁע
פְּלִשְׁתִּים כִּי רָאִיתִי אֶת עַמִּי כִּי ‖ רָאָה
בָּאָה צַעֲקָתוֹ אֵלָי׃ וּשְׁמוּאֵל רָאָה ‖ בּוֹא
אֶת שָׁאוּל וַיהוָה עָנָהוּ הִנֵּה
הָאִישׁ אֲשֶׁר אָמַרְתִּי אֵלֶיךָ זֶה
יַעְצֹר בְּעַמִּי׃ וַיִּגַּשׁ שָׁאוּל אֶת ‖ עָצַר נָגַשׁ
שְׁמוּאֵל בְּתוֹךְ הַשָּׁעַר וַיֹּאמֶר
הַגִּידָה נָּא לִי אֵי זֶה בֵּית הָרֹאֶה׃ ‖ נָגַד
וַיַּעַן שְׁמוּאֵל אֶת שָׁאוּל וַיֹּאמֶר ‖ עָנָה
אָנֹכִי הָרֹאֶה עֲלֵה לִפְנֵי הַבָּמָה
וַאֲכַלְתֶּם עִמִּי הַיּוֹם וְשִׁלַּחְתִּיךָ
בַבֹּקֶר וְכֹל אֲשֶׁר בִּלְבָבְךָ אַגִּיד
לָךְ׃ וְלָאֲתֹנוֹת הָאֹבְדוֹת לְךָ הַיּוֹם
שְׁלֹשֶׁת הַיָּמִים אַל תָּשֶׂם אֶת ‖ יוֹם שׂוּם
לִבְּךָ לָהֶם כִּי נִמְצָאוּ וּלְמִי כָּל ‖ מָצָא
חֶמְדַּת יִשְׂרָאֵל הֲלוֹא לְךָ וּלְכֹל
בֵּית אָבִיךָ׃ וַיַּעַן שָׁאוּל וַיֹּאמֶר
הֲלוֹא בֶן יְמִינִי אָנֹכִי מִקַּטַנֵּי שִׁבְטֵי
יִשְׂרָאֵל וּמִשְׁפַּחְתִּי הַצְּעִרָה מִכֹּל ‖ שִׁפְחָה
מִשְׁפְּחוֹת שִׁבְטֵי בִנְיָמִן וְלָמָּה
דִּבַּרְתָּ אֵלַי כַּדָּבָר הַזֶּה׃ וַיִּקַּח ‖ לָקַח
שְׁמוּאֵל אֶת שָׁאוּל וְאֶת נַעֲרוֹ
וַיְבִיאֵם לִשְׁכָּתָה וַיִּתֵּן לָהֶם מָקוֹם ‖ בּוֹא נָתַן
בְּרֹאשׁ הַקְּרוּאִים וְהֵמָּה כִּשְׁלֹשִׁים ‖ קוּם
אִישׁ׃ וַיֹּאמֶר שְׁמוּאֵל לַטַּבָּח תְּנָה ‖ נָתַן
אֶת הַמָּנָה אֲשֶׁר נָתַתִּי לָךְ אֲשֶׁר
אָמַרְתִּי אֵלֶיךָ שִׂים אֹתָהּ עִמָּךְ׃ ‖ שׂוּם
וַיָּרֶם הַטַּבָּח אֶת הַשּׁוֹק וְהֶעָלֶיהָ ‖ רוּם עָלָה
וַיָּשֶׂם לִפְנֵי שָׁאוּל וַיֹּאמֶר הִנֵּה ‖ פָּנָה
הַנִּשְׁאָר שִׂים לְפָנֶיךָ אֱכֹל כִּי ‖ שָׁאַר

לַמּוֹעֵד שָׁמוּר לְךָ לֵאמֹר הָעָם — נגד שמר
קָרָאתִי וַיֹּאכַל שָׁאוּל עִם שְׁמוּאֵל — אכל
בַּיּוֹם הַהוּא: וַיֵּרְדוּ מֵהַבָּמָה הָעִיר
וַיְדַבֵּר עִם שָׁאוּל עַל הַגָּג: וַיַּשְׁכִּמוּ — דבר שכם
וַיְהִי כַּעֲלוֹת הַשַּׁחַר וַיִּקְרָא — היה עלה
שְׁמוּאֵל אֶל שָׁאוּל הַגָּגָה לֵאמֹר — קרא
קוּמָה וַאֲשַׁלְּחֶךָּ וַיָּקָם שָׁאוּל — שלח קום
וַיֵּצְאוּ שְׁנֵיהֶם הוּא וּשְׁמוּאֵל — שנה
הַחוּצָה: הֵמָּה יוֹרְדִים בִּקְצֵה הָעִיר
וּשְׁמוּאֵל אָמַר אֶל שָׁאוּל אֱמֹר
לַנַּעַר וְיַעֲבֹר לְפָנֵינוּ וַיַּעֲבֹר וְאַתָּה — עבר פנה
עֲמֹד כַּיּוֹם וְאַשְׁמִיעֲךָ אֶת דְּבַר — עמד שמע
Cap.x. אֱלֹהִים: וַיִּקַּח שְׁמוּאֵל — לקח
אֶת פַּךְ הַשֶּׁמֶן וַיִּצֹק עַל רֹאשׁוֹ — פכה
וַיִּשָּׁקֵהוּ וַיֹּאמֶר הֲלוֹא כִּי מְשָׁחֲךָ — נשק אמר
יְהוָה עַל נַחֲלָתוֹ לְנָגִיד: בְּלֶכְתְּךָ — נגד ילך
הַיּוֹם מֵעִמָּדִי וּמָצָאתָ שְׁנֵי — שנה
אֲנָשִׁים עִם קְבֻרַת רָחֵל בִּגְבוּל — גבל
בִּנְיָמִן בְּצֶלְצַח וְאָמְרוּ אֵלֶיךָ
נִמְצְאוּ הָאֲתֹנוֹת אֲשֶׁר הָלַכְתָּ — מצא
לְבַקֵּשׁ וְהִנֵּה נָטַשׁ אָבִיךָ אֶת
דִּבְרֵי הָאֲתֹנוֹת וְדָאַג לָכֶם לֵאמֹר
מָה אֶעֱשֶׂה לִבְנִי: וְחָלַפְתָּ מִשָּׁם — עשה
וָהָלְאָה וּבָאתָ עַד אֵלוֹן תָּבוֹר — בוא
וּמְצָאוּךָ שָּׁם שְׁלֹשָׁה אֲנָשִׁים
עֹלִים אֶל הָאֱלֹהִים בֵּית אֵל — עלה
אֶחָד נֹשֵׂא שְׁלֹשָׁה גְדָיִים וְאֶחָד
נֹשֵׂא שְׁלֹשֶׁת כִּכְּרוֹת לֶחֶם וְאֶחָד
נֹשֵׂא נֵבֶל יָיִן: וְשָׁאֲלוּ לְךָ
לְשָׁלוֹם וְנָתְנוּ לְךָ שְׁתֵּי לֶחֶם — שלם
וְלָקַחְתָּ מִיָּדָם: אַחַר כֵּן תָּבוֹא — בוא
גִּבְעַת הָאֱלֹהִים אֲשֶׁר שָׁם נְצִבֵי — יצב
פְלִשְׁתִּים וִיהִי כְבֹאֲךָ שָׁם הָעִיר — היה
וּפָגַעְתָּ חֶבֶל נְבִאִים יֹרְדִים מֵהַבָּמָה — פגע חבל
וְלִפְנֵיהֶם נֵבֶל וְתֹף וְחָלִיל וְכִנּוֹר — כנר
וְהֵמָּה מִתְנַבְּאִים: וְצָלְחָה עָלֶיךָ — נבא

stria seruatum est tibi qñ populum vocaui. Et comedit saul cum samuele i die illa: & descēderūt de excelso in oppidū: & locutus est cum saule in solario: Cūq mane surrexissēt & iā dies lucesceret: vocauit samuel saulē i solario dicens. Surge & dimittā te. Et surrexit saul. Egressi sunt ambo: ipse videlicet & samuel. Cūq descēderēt in extrema parte ciuitatis samuel dixit ad saul. Dic puero vt añcedat nos & transeat. Tu autem subsiste paulisper vt indicem tibi verbum dei. 10.

Tulit autem samuel lenticulam olei & effudit super caput eius & deosculatus est eum: & ait. Ecce vnxit te dñs sup hereditatē suam in principem: Cūq abieris hodie a me: inuenies duos viros iuxta sepulchrū rachel in finibus beniamin in meridie: dicentq tibi. Inuente sunt asine ad quas ieras perquirendas: & intermissis pater tuus asinis solicitus est pro vobis: & dicit. Quid faciam de filio meo. Cunq abieris inde & vltra trāsieris & veneris ad quercū thabor: inuenient te tres viri ascendentes ad deum in bethel: vnus portans tres hedos: & alius tres tortas panis: & alius portās lagenam vini. Cunq te salutauerint dabunt tibi duos pāes & accipies de mãu eorū. Post hec venies in collem dei vbi ē statio philistinorū. Et cū ingressus fueris ibi vrbē: obuiū hēbis gregē pphetarū descēdentiū de excelso: & añ eos psalterīū & tympanū & tibiam & citharā: ipsosq pphetātes: & insiliet i te

in testimonium positū est tibi a populo: car
εἰς μαρτύριον τέθειταί σοι παρὰ τοῦ λαοῦ, ἀπόκεις
pe. & comedit saul cum samuele in die il
ρε. καὶ ἔφαγε σαοὺλ μετὰ σαμουὴλ ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκεί
la. & descendit ex excelso in ciuitatem. & strave
νῃ. καὶ κατέβη ἐκ τῆς βαμὰ εἰς τὴν πόλιν. καὶ ἔστρω
runt sauli in solario: & dormiuit. &
σαν τῷ σαοὺλ ἐπὶ τῷ δώματι, καὶ ἐκοιμήθη. καὶ
factū est vt ascendit crepusculū & locutus est samuel
ἐγένετο ὡς ἀνέβαινεν ὁ ὄρθρος καὶ ἐλάλησε σαμουὴλ τῷ
saul in solario dicens: surge & dimittam
σαοὺλ ἐπὶ τῷ δώματι λέγων, ἀνάστα καὶ ἐξαποστελῶ
te. & surrexit saul & egressus est ipse & samuel
σε. καὶ ἀνέστη σαοὺλ καὶ ἐξῆλθεν αὐτὸς καὶ σαμουὴλ
vsq extra. ipsis descendētibus in extremā pte ciuitatis.
ἕως ἔξω. αὐτῶν καταβαινόντων εἰς ἄκρον τῆς πόλεως.
& samuel dixit sauli: dic puero: &
καὶ σαμουὴλ εἶπε τῷ σαοὺλ, εἰπὸν τῷ παιδαρίῳ, καὶ
transeat ante nos. tu aūt subsiste hic hodie: &
διελθέτω ἔμπροσθεν ἡμῶν. σὺ δὲ στῆθι ὧδε σήμερον, καὶ
audi verbum dei.
ἄκουσον ῥῆμα θεοῦ. Ca. 10.

Et tulit samuel lēticulū olei & ef
Καὶ ἔλαβε σαμουὴλ τὸν φακὸν τοῦ ἐλαίου καὶ κα
fudit super caput eius: & deosculatus est eum. &
τέχεεν ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ, καὶ ἐφίλησεν αὐτόν. καὶ
dixit ei: nonne vnxit te dñs in principē
εἶπεν αὐτῷ, οὐχὶ ὅτι κέχρικέ σε κύριος εἰς ἄρχοντα
super hereditatem suam vt abieris hodie a
ἐπὶ τὴν κληρονομίαν αὐτοῦ ὡς ἂν ἀπέλθῃς σήμερον ἀπ'
me: & inuenies duos viros iuxta sepulchra
ἐμοῦ, καὶ εὑρήσεις δύο ἄνδρας πρὸς τοῖς τάφοις
rachel in finibus beniamin in meridie saltantes
ῥαχὴλ ἐν τοῖς ὁρίοις βενιαμὶν μεσημβρίας ἁλλομένους
grande. & dicent tibi: inuēte sunt asine quas ieratis per
μεγάλα. καὶ ἐροῦσί σοι, εὕρηνται αἱ ὄνοι ἃς ἐπορεύθητε ζη
quirere. & ecce pater tuus dimisit cu
τεῖν. καὶ ἰδοὺ ὁ πατήρ σου ἀποτετίνακται τὴν φρο
ram asinarū: & solicitus est pro vobis dicens: quid fa
τίδα τῶν ὄνων, καὶ μεριμνᾷ περὶ ὑμῶν λέγων, τί ποι
ciam de filio meo? & abibis inde &
ήσω περὶ τοῦ υἱοῦ μου; καὶ ἀπελεύσῃ ἐκεῖθεν καὶ
vlterius: & venies vsq ad quercum thabor: & in
ἐπέκεινα, καὶ ἥξεις ἕως τῆς δρυὸς τῆς θαβώρ, καὶ εὑ
uenies ibi tres viros ascendentes ad deū
ρήσεις ἐκεῖ τρεῖς ἄνδρας ἀναβαίνοντας πρὸς τὸν θεὸν
in bethel: vnum tollētem tres hedos: & vnum tollē
εἰς βαιθήλ, ἕνα αἴροντα τρεῖς ἐρίφους, καὶ ἕνα αἴρον
tem tria vasa panum & vnum tollētem vtrem vini:
τα τρία ἀγγεῖα ἄρτων, καὶ ἕνα αἴροντα ἀσκὸν οἴνου,
& interrogabunt te ea que in pace: & dabunt tibi
καὶ ἐρωτήσουσί σε τὰ εἰς εἰρήνην, καὶ δώσουσί σοι
duas primitias panum. & accipies de manu eo
δύο ἀπαρχὰς ἄρτων. καὶ λήψῃ ἐκ τῆς χειρὸς αὐ
rum. & post hec ingredieris in collem
τῶν. καὶ μετὰ ταῦτα εἰσελεύσῃ εἰς τὸν βουνὸν τοῦ
dei: vbi est ibi statio philistinorum. & erit
θεοῦ, οὗ ἐστὶν ἐκεῖ τὸ ἀνάστημα τῶν ἀλλοφύλων. καὶ ἔσται
vt ingrediaris ibi in ciuitatē: & obuiabis
ὡς ἂν εἰσέλθῃς ἐκεῖ εἰς τὴν πόλιν. καὶ ἀπαντήσεις
choro prophetarum descendentium de excelso: &
χορῷ προφητῶν καταβαινόντων ἐκ τῆς βαμά, καὶ
ante ipsos naula & tympana & tibia &
ἔμπροσθεν αὐτῶν ναῦλαι καὶ τύμπανα καὶ αὐλὸς καὶ
cithara: & ipsi prophetantes: & insiliet in te
κινύρα, καὶ αὐτοὶ προφητεύοντες, καὶ ἐφαλεῖται ἐπὶ σὲ

A

C

B

spiritus dñi: et prophetabis cum eis: et
πνεῦμα κυρίου, καὶ προφητεύσεις μετ' αὐτῶν, καὶ
mutaberis in virum alium. et erit quādo venerit si
στραφήσῃ εἰς ἄνδρα ἄλλον. καὶ ἔσται ὅταν ἔλθῃ τὰ ση
gna hec in te: fac omnia quecūq inuenerit
μεῖα ταῦτα ἐπὶ σέ, ποίει πάντα ὅσα ἂν εὕρῃ ἡ
manus tua: quia deus tecum. et descēdes ante
χείρ σου, ὅτι ὁ θεὸς μετὰ σοῦ. καὶ καταβήσῃ ἔμπροσθέν
me in galgala: et ecce ego descendo ad te:
μου εἰς γάλγαλα, καὶ ἰδοὺ ἐγὼ καταβαίνω πρὸς σέ,
vt offeras holocaustum: et imoles pacificas victi-
τοῦ ἀνενεγκεῖν ὁλοκαύτωσιν, καὶ θῦσαι εἰρηνικὰς θυσί-
Infra. 13.b. mas: septē diebus cessabis. donec veniam ego ad
ας, ἑπτὰ ἡμέρας διαλείψεις, ἕως τοῦ ἐλθεῖν με πρὸς
te: et ostēdam tibi que facies. et factū est vt
σέ, καὶ γνωρίσαι σοι ἃ ποιήσεις. καὶ ἐγένετο ὥστε
auertisset humeros suos vt abiret a samue-
ἐπιστραφῆναι τῷ ὤμῳ αὐτοῦ ἀπελθεῖν ἀπὸ σαμου-
le: et immutauit ei deus cor aliud.
ήλ, καὶ μετέστρεψεν αὐτῷ ὁ θεὸς καρδίαν ἄλλην.
et venerūt omnia signa hec in die
καὶ ἦλθε πάντα τὰ σημεῖα ταῦτα ἐν τῇ ἡμέρᾳ
illa: et venit inde ad collem. et ecce cho-
ἐκείνῃ, καὶ ἔρχεται ἐκεῖθεν εἰς τὸν βουνόν. καὶ ἰδοὺ χο-
A
rus prophetarū obuius ei: et insiluit sup
Infra. 11.b. ρὸς προφητῶν ἐξ ἐναντίας αὐτοῦ, καὶ ἥλατο ἐπ'
eum spiritus dei et prophetauit in medio eo-
αὐτὸν πνεῦμα τοῦ θεοῦ καὶ προεφήτευσεν ἐν μέσῳ αὐ-
rum. et factū est vt viderunt eum omnes videntes eum
τῶν. καὶ ἐγένετο ὡς εἶδον αὐτὸν πάντες εἰδότες αὐτὸν
heri et nudiusterti⁹: et ecce et ipse erat in medio
χθὲς καὶ τρίτης, καὶ ἰδοὺ καὶ αὐτὸς ἦν ἐν μέσῳ τῶν
prophetarum prophetans: et dixerūt pplus vnusquisq ad
προφητῶν προφητεύων, καὶ εἶπεν ὁ λαὸς ἕκαστος πρὸς
proximum suum: quid hoc qđ factū est filio cis? nū et
τὸν πλησίον αὐτοῦ, τί τοῦτο τὸ γεγονὸς τῷ υἱῷ κίς; ἢ καὶ
saul inter prophās? et respōdit quidā ex eis: et di-
σαοὺλ ἐν προφήταις; καὶ ἀπεκρίθη τις ἐξ αὐτῶν, καὶ εἶ-
xit: et quis pater eius? pp hoc factū est in
C
πεν, καὶ τίς ὁ πατὴρ αὐτοῦ; διὰ τοῦτο ἐγένετο εἰς
prouerbium: num et saul inter prophās? et com-
Infra. 19.c. παραβολήν, ἦ καὶ σαοὺλ ἐν προφήταις; καὶ συνε-
pleuit prophetare: et venit in excelsum. et
τέλεσεν προφητεύων, καὶ ἔρχεται εἰς τὸν βαμά. καὶ
dixit ei patruus suus et puero
εἶπεν αὐτῷ ὁ πατράδελφος αὐτοῦ καὶ τῷ παιδαρίῳ
eius: quo abijstis? et dixit: querere asinas:
αὐτοῦ, ποῦ ἐπορεύθητε; καὶ εἶπεν, ζητεῖν τὰς ὄνους,
et vidimus φ non erant: et ingressi sumus ad samue-
καὶ εἴδομεν ὅτι οὐκ εἰσί, καὶ εἰσήλθομεν πρὸς σαμου-
lem: et dixit patruus saulis: indi-
ήλ, καὶ εἶπεν ὁ πατράδελφος τοῦ σαούλ, ἀπάγ-
ca iam mihi qđ dixit tibi samuel. et ait sa-
γειλον δή μοι τί εἶπέν σοι σαμουήλ. καὶ εἶπεν σα-
ul ad cognatū suum: indicans indicauit
οὺλ πρὸς τὸν οἰκεῖον αὐτοῦ, ἀπαγγέλλων ἀπήγγειλέ
mihi: quia inuēte essent asine. at sermonē regni
μοι, ὅτι εὕρηνται αἱ ὄνοι. τὸ δὲ ῥῆμα τῆς βασιλείας
B
non indicauit ei quē dixit samuel. et cōgrega-
οὐκ ἀπήγγειλεν αὐτῷ ὃ εἶπεν σαμουήλ. καὶ συνήγα-
uit samuel vniuersum populū ad dñm in masē-
γε σαμουὴλ πάντα τὸν λαὸν πρὸς κύριον εἰς μασση-
pha. et dixit ad filios israel: hec ait dñs
φά. καὶ εἶπεν πρὸς τοὺς υἱοὺς ἰσραήλ, τάδε εἶπεν κύριος
israel dicens: ego eduxi israel de
ἰσραὴλ λέγων, ἐγὼ ἀνήγαγον τὸν ἰσραὴλ ἐξ

spūs dñi & pphetabis cū eis: & mutaberis in virum alium. Quādo ergo euenerint signa hec omnia tibi: fac quecunq inuenerit manus tua: quia deus tecum est. Et descendes añ me in galgala. Ego quippe descendā ad te vt offeras oblationē: & immoles victimas pacificas. Septē diebus expectabis donec veniam ad te & ostendam tibi que facias. Itaq cum auertisset humerū suū vt abiret a samuele: immutauit ei deus cor aliud: & venerūt omnia signa hec in die illa. Venerūtq ad pdictum collem: & ecce cuneus prophetarum obuius ei. Et insiluit super eum spiritus dei: & pphetauit in medio eorū. Vidētes autē oēs q nouerāt eū heri & nudiustertius q eēt cū pphetis & pphetaret: dixerunt ad inuicem. Que nam res accidit filio cis? Num & saul inter prophetas? Rñditq alius ad alterū dicens. Et quis pater eorum? Propterea versum est in puerbiū. Nū & saul iter prophetas? Cessauit āt pphetare & venit ad excelsū. Dixitq patruus saul ad eū & ad puerū eius. Quo abistis? Qui rñderunt. Querere asinas. Quas cū nō repissemus: venimus ad samuelem. Et dixit ei patruus su⁹. Indica mihi quid dixerit tibi samuel. Et ait saul ad patruum suum. Indicauit nobis: quia inuēte essent asine. De sermōe āt regni nō indicauit ei que locut⁹ fuerat ei samuel. Et conuocauit samuel populum ad dominum in masphat: & ait ad filios israel. Hec dicit dominus deus israel. Ego eduxi israel

רוּחַ יְהוָה וְהִתְנַבִּיתָ עִמָּם וְנֶהְפַּכְתָּ | נבא הפך
לְאִישׁ אַחֵר׃ וְהָיָה כִּי תָבֹאינָה | בוא
הָאֹתוֹת הָאֵלֶּה לָךְ עֲשֵׂה לְךָ אֲשֶׁר | אות
תִּמְצָא יָדֶךָ כִּי הָאֱלֹהִים עִמָּךְ׃ | מצא
וְיָרַדְתָּ לְפָנַי הַגִּלְגָּל וְהִנֵּה אָנֹכִי
יֹרֵד אֵלֶיךָ לְהַעֲלוֹת עֹלוֹת לִזְבֹּחַ | עלה
זִבְחֵי שְׁלָמִים שִׁבְעַת יָמִים תּוֹחֵל | יום יחל
עַד בּוֹאִי אֵלֶיךָ וְהוֹדַעְתִּי לְךָ אֵת | בוא ידע
אֲשֶׁר תַּעֲשֶׂה׃ וְהָיָה כְּהַפְנֹתוֹ | עשה פנה
שִׁכְמוֹ לָלֶכֶת מֵעִם שְׁמוּאֵל וַיַּהֲפָךְ | הלך הפך
לוֹ אֱלֹהִים לֵב אַחֵר וַיָּבֹאוּ כָּל | בוא
הָאֹתוֹת הָאֵלֶּה בַּיּוֹם הַהוּא׃ וַיָּבֹאוּ | אות
שָׁם הַגִּבְעָתָה וְהִנֵּה חֶבֶל נְבִאִים
לִקְרָאתוֹ וַתִּצְלַח עָלָיו רוּחַ | צלח
אֱלֹהִים וַיִּתְנַבֵּא בְּתוֹכָם׃ וַיְהִי | נבא היה
כָּל יוֹדְעוֹ מֵאִתְמוֹל שִׁלְשֹׁם וַיִּרְאוּ | תמל ראה
וְהִנֵּה עִם נְבִאִים נִבָּא וַיֹּאמֶר
הָעָם אִישׁ אֶל רֵעֵהוּ מַה זֶּה הָיָה
לְבֶן קִישׁ הֲגַם שָׁאוּל בַּנְּבִיאִים׃
וַיַּעַן אִישׁ מִשָּׁם וַיֹּאמֶר וּמִי | ענה אמר
אֲבִיהֶם עַל כֵּן הָיְתָה לְמָשָׁל הֲגַם | היה
שָׁאוּל בַּנְּבִאִים׃ וַיְכַל מֵהִתְנַבּוֹת | כלה
וַיָּבֹא הַבָּמָה׃ וַיֹּאמֶר דּוֹד שָׁאוּל
אֵלָיו וְאֶל נַעֲרוֹ אָן הֲלַכְתֶּם
וַיֹּאמֶר לְבַקֵּשׁ אֶת הָאֲתֹנוֹת
וַנִּרְאֶה כִּי אַיִן וַנָּבוֹא אֶל שְׁמוּאֵל׃ | ראה בוא
וַיֹּאמֶר דּוֹד שָׁאוּל הַגִּידָה נָּא | אמר נגד
לִי מָה אָמַר לָכֶם שְׁמוּאֵל׃
וַיֹּאמֶר שָׁאוּל אֶל דּוֹדוֹ הַגֵּד הִגִּיד
לָנוּ כִּי נִמְצְאוּ הָאֲתֹנוֹת וְאֶת | מצא
דְּבַר הַמְּלוּכָה לֹא הִגִּיד לוֹ | מלך
אֲשֶׁר אָמַר שְׁמוּאֵל׃ וַיַּצְעֵק | צעק
שְׁמוּאֵל אֶת הָעָם אֶל יְהוָה
הַמִּצְפָּה׃ וַיֹּאמֶר אֶל בְּנֵי
יִשְׂרָאֵל כֹּה אָמַר יְהוָה אֱלֹהֵי
יִשְׂרָאֵל אָנֹכִי הֶעֱלֵיתִי אֶתְכֶם | עלה

ממצרים ואציל אתכם מיד   נצל
מצרים ומיד כל הממלכות
הלחצים אתכם: ואתם היום
מאסתם את אלהיכם אשר הוא
מושיע לכם מכל רעתיכם   ישע רוע
וצרתיכם ותאמרו לא כי מלך   צור אמר
תשים עלינו ועתה התיצבו לפני   שום יצב
יהוה לשבטיכם ולאלפיכם: פנה
ויקרב שמואל את כל שבטי   קרב
ישראל וילכד שבט בנימן: לכד
ויקרב את שבט בנימן
למשפחתיו ותלכד משפחת   שפחה לכד
המטרי וילכד שאול בן קיש
ויבקשהו ולא נמצא: וישאלו   בקש מצא
עוד ביהוה הבא עוד הלם איש   שאל בוא
ויאמר יהוה הנה הוא נחבא אל   חבא
הכלים: וירצו ויקחהו משם   כלה רוץ
ויתיצב בתוך העם ויגבה מכל   לקח יצב
העם משכמו ומעלה: ויאמר   גבה עלה
שמואל אל כל העם הראיתם   ראה
אשר בחר בו יהוה כי אין כמהו   כמו
בכל העם וירעו כל העם ויאמרו   רוע אמר
יחי המלך: וידבר שמואל אל   חיה דבר
העם את משפט המלוכה ויכתב   שפט מלך
בספר וינח לפני יהוה וישלח   כתב נוח
שמואל את כל העם איש לביתו: שלח
וגם שאול הלך לביתו גבעתה
וילכו עמו החיל אשר נגע אלהים
בלבם: ובני בליעל אמרו מה   כל
ישענו זה ויבזהו ולא הביאו   ישע בזה
לו מנחה ויהי כמחריש: בוא היה
חרש
Cap. xi. ויעל נחש העמוני ויחן על יביש
גלעד ויאמרו כל אנשי יביש   עלה חנה
אל נחש כרת לנו ברית ונעבדך: אמר
ויאמר אליהם נחש העמוני   כרת עבד
בזאת אכרת לכם בנקור לכם כל   כרת נקר

de egypto: & erui vos de manu egyptiorum & de manu omnium regum qui affligebant vos. Vos autem hodie proiecistis deum vestrum qui solus saluauit vos de vniuersis malis & tribulationibus vestris: & dixistis. Nequaquam: sed regem constitue super nos. Nunc ergo state coram domino per tribus vestras & per familias. Et applicuit samuel omnes tribus israel: & cecidit sors super tribum beniamin. Et applicuit tribum beniamin & cognationes eius: & cecidit sors super cognationem methri: & peruenit vsque ad saul filium cis. Quesierunt ergo eum & non est inuentus illic. Et consuluerunt post hec dominum vtrum nam venturus esset illuc. Responditque dominus. Ecce absconditus est domi. Cucurrerunt itaque & tulerunt eum inde: stetitque in medio populi: & altior fuit vniuerso populo ab humero & sursum. Et ait samuel ad omnem populum. Certe videtis quem elegit dominus: quoniam non sit similis illi in omni populo. Et clamauit omnis populus & ait. Viuat rex. Locutus est autem samuel ad populum legem regni & scripsit in libro: & reposuit coram domino. Et dimisit samuel omnem populum singulos in domum suam. Sed & saul abiit in domum suam in gabaa. Et abiit cum eo pars exercitus quorum tetigerat deus corda. Filii vero belial dixerunt. Num saluare nos poterit iste? Et despexerunt eum & non attulerunt ei munera. Ille vero dissimulabat se audire.

Et ascendit naas ammonites & pugnare cepit aduersum iabes galaad: dixeruntque omnes viri iabes ad naas. Habeto nos federatos & seruiemus tibi. Et respondit ad eos naas ammonites. In hoc feriam vobiscum fedus vt eruam omnium ve

egypto: & erui vos de manu pharaonis re
ἀιγύπτου, καὶ ἐξειλόμην ὑμᾶς ἐκ χειρὸς φαραὼ βασι
gis egypti: & de manu omnium regnorum
λέως ἀιγύπτου, καὶ ἐκ χειρὸς πασῶν τῶν βασιλειῶν
affligentium vos. & vos hodie contempsi
τῶν ἐκθλιβουσῶν ὑμᾶς. καὶ ὑμεῖς σήμερον ἐξουδενώσα
stis deum vestrum: qui ipse est vester saluator de vniuer
τε τὸν θεὸν ὑμῶν, ὃς αὐτός ἐστιν ὑμῶν σωτὴρ ἐκ πάν
sis malis vestris & tribulationibus vestris. & dixi
των τῶν κακῶν ὑμῶν καὶ τῶν θλίψεων ὑμῶν. καὶ εἴπα
stis nequaquam: sed regem constitues super nos. & nunc
τε οὐχί, ἀλλ' ἢ βασιλέα καταστήσεις ἐφ' ἡμῶν. καὶ νῦν
state coram domino per tribus vestras & per
κατάστητε ἐνώπιον κυρίου κατὰ φυλὰς ὑμῶν καὶ κατὰ
tribunatus vestros. & applicuit samuel omnes
χιλιάδας ὑμῶν. καὶ προσήγαγε σαμουὴλ πάσας τὰς
tribus israel: & sors cecidit tribui benia
φυλὰς τοῦ ἰσραήλ, καὶ κατακληροῦται φυλὴ βενια
min. & applicuit tribum beniamin per fami
μίν. καὶ προσήγαγε τὴν φυλὴν βενιαμὶν κατὰ πατρι
liam: & sors cecidit familie amattari in viros: & sors
ὰς, καὶ κατακληροῦται πατριὰ ἀματταρὶ εἰς ἄνδρας, καὶ κα
cecidit saul filio cis. & querebat eum: &
τακληροῦται σαοὺλ υἱὸς κίς. καὶ ἐζήτει αὐτόν, καὶ
non inueniebatur. & interrogauit adhuc samuel in do
οὐχ εὑρίσκετο. καὶ ἐπηρώτησεν ἔτι σαμουὴλ ἐν κυ
mino: si venit adhuc huc vir. & dixit dominus:
ρίῳ, εἰ ἔρχεται ἔτι ἐνταῦθα ὁ ἀνήρ. καὶ εἶπεν κύριος,
ecce ipse absconditus est in vasis. & cucurrit
ἰδοὺ αὐτὸς κέκρυπται ἐν τοῖς σκεύεσιν. καὶ ἔδραμε
& accepit eum inde: & stetit saul in medio
καὶ ἔλαβεν αὐτὸν ἐκεῖθεν, καὶ κατέστη σαοὺλ ἐν μέσῳ
populi: & exaltatus est super vniuersum populum ab hume
τοῦ λαοῦ, καὶ ὑψώθη ὑπὲρ πάντα τὸν λαὸν ὑπωμί
ro & sursum. & dixit samuel ad omnem po
ας καὶ ἐπάνω. καὶ εἶπεν σαμουὴλ πρὸς πάντα τὸν λα
pulum: vidistis quem elegit sibi ipsi dominus: quia non
όν, ἑωράκατε ὃν ἐκλέλεκται ἑαυτῷ ὁ κύριος, ὅτι οὐκ
est similis ipsi in omnibus vobis? & cognouit vniuersus populus
ἔστιν ὅμοιος αὐτῷ ἐν πᾶσιν ὑμῖν; καὶ ἔγνω πᾶς ὁ λαὸς
& dixit: viuat rex. & locutus est samuel
καὶ εἶπεν, ζήτω ὁ βασιλεύς. καὶ ἐλάλησε σαμουὴλ
ad populum legem regni. & scrip
πρὸς τὸν λαὸν τὸ δικαίωμα τῆς βασιλείας. καὶ ἔγρα
sit in libro: & reposuit coram domino. & di
ψεν εἰς βιβλίον, καὶ ἔθηκεν ἐνώπιον κυρίου. καὶ ἐξα
misit samuel omnem populum & abierunt qui
πέστειλε σαμουὴλ πάντα τὸν λαὸν καὶ ἀπῆλθεν ἕκα
libet in locum suum. & samuel abiit in
στος εἰς τὸν τόπον αὐτοῦ. καὶ σαμουὴλ ἀπῆλθεν εἰς τὸν
domum suam in gabaa. & abierunt filii exer
οἶκον αὐτοῦ εἰς γαβαά. καὶ ἐπορεύθησαν οἱ υἱοὶ δυ
cituum: quorum tetigit dominus corda eorum cum sa
νάμεων, ὧν ἥψατο κύριος καρδίας αὐτῶν μετὰ σα
ul. & filii pestilentes dixerunt: quis saluabit nos iste?
ούλ. καὶ οἱ υἱοὶ λοιμοὶ εἶπαν, τίς σώσει ἡμᾶς οὗτος;
& despexerunt eum & non attulerunt ei munera: &
καὶ ἠτίμωσαν αὐτὸν καὶ οὐκ ἤνεγκαν αὐτῷ δῶρα, καὶ
factus est obmutescens.
ἐγενήθη κωφεύων.

Ca. xi.

Et ascendit naas ammonites: & castrametatus est
Καὶ ἀνέβη ναὰς ὁ ἀμμανίτης, καὶ παρεμβάλλει
contra iabes galaad. & dixerunt omnes viri ia
ἐπὶ ἰαβὶς γαλαάδ. καὶ εἶπον πάντες οἱ ἄνδρες ἰα
bes ad naas ammonitem: pange nobiscum fedus &
βὶς πρὸς ναὰς τὸν ἀμμανίτην, διάθου ἡμῖν διαθήκην καὶ
seruiemus tibi. & dixit ad eos naas am
δουλεύσομέν σοι. καὶ εἶπεν πρὸς αὐτοὺς ναὰς ὁ ἀμ
monites: in hoc pangam vobiscum fedus vt
μανίτης, ἐν τούτῳ διαθήσομαι ὑμῖν διαθήκην ἐν τῷ
eruam vestrum omnem
ἐξορύξαι ὑμῶν πάντα

B
D
C
A

oculum dextrū: ꝛ ponam eum in opprobriū in vni
ὀφθαλμὸν δεξιόν, καὶ θήσομαι αὐτὴν εἰς ὄνειδος ἐπὶ πάν-
uerso israel. ꝛ dicunt ei viri iabes: remitte
τα ἰσραήλ. καὶ λέγουσιν αὐτῷ οἱ ἄνδρες ἰαβίς, ἄνες
nos septē dies ꝛ mittemus nuncios i vniuersū
ἡμᾶς ἑπτὰ ἡμέρας καὶ ἀποστελοῦμεν ἀγγέλους εἰς πᾶν
terminū isrl. ꝛ si nō fuerit saluās nos ꝛ egre
ὅριον ἰσραήλ. καὶ ἐὰν μὴ ᾖ ὁ σώζων ἡμᾶς καὶ ἐξελευ-
diemur ad vos. ꝛ venerūt nuncij in col
σόμεθα πρὸς ὑμᾶς. καὶ ἦλθον οἱ ἄγγελοι εἰς τὸν βου-
lem ad saulem: ꝛ locuti sunt verba hec
νὸν πρὸς σαούλ, καὶ ἐλάλησαν τοὺς λόγους τούτους
in aures ppl̄i: ꝛ leuauerūt ois pplſ vo-
εἰς τὰ ὦτα τοῦ λαοῦ, καὶ ἦραν πᾶς ὁ λαὸς τὴν φω-
cem suam: ꝛ fleuerūt. ꝛ ecce saul veniebat
νὴν αὐτῶν, καὶ ἔκλαυσαν. καὶ ἰδοὺ σαοὺλ ἤρχετο
B
post boues de agro: ꝛ dixit saul:
κατόπισθεν τῶν βοῶν ἐξ ἀγροῦ, καὶ εἶπεν σαούλ,
quid est ppl̄o ꝙ plorant: ꝛ narrauerunt ei
τί ἐστιν τῷ λαῷ ὅτι κλαίουσιν; καὶ διηγήσαντο αὐ-
verba virorum iabes: ꝛ insiluit
τῷ τὰ ῥήματα τῶν ἀνδρῶν ἰαβίς, καὶ ἐφήλατο
spiritus dn̄i sup saul vt audiuit verba
s.10. πνεῦμα κυρίου ἐπὶ σαοὺλ ὡς ἤκουσε τὰ ῥήματα
hec: ꝛ iratus est cōtra eos furore suo valde.
ταῦτα, καὶ ἐθυμώθη ἐπ' αὐτοὺς ὀργὴ αὐτοῦ σφόδρα.
ꝛ accepit duas vaccas ꝛ imēbra ɔcidit eas: ꝛ mi-
καὶ ἔλαβε δύο βόας καὶ ἐμέλισεν αὐτάς, καὶ ἀπέ-
D
sit in oēm terminū israel in manu nunciorꝫ
στειλεν εἰς πᾶν ὅριον ἰσραὴλ ἐν χειρὶ τῶν ἀγγέλων
dicens: qui non erit exiens post saulem
λέγων, ὃς οὐκ ἔσται ἐκπορευόμενος ὀπίσω σαοὺλ
ꝛ post samuelem. sm̄ hec facient
καὶ ὀπίσω σαμουήλ, κατὰ τάδε ποιήσουσι ταῖς
bobus eius. ꝛ cecidit extasis dn̄i sup
βουσὶν αὐτοῦ. καὶ ἐπῆλθεν ἔκστασις κυρίου ἐπὶ τὸν
ppl̄m: ꝛ clamauerūt q̄si vir vnus. ꝛ recenset e-
λαόν, καὶ ἐβόησαν ὡς ἀνὴρ εἷς. καὶ ἐπισκέπτεται αὐ-
os saul in bazec omnē virū israel tre-
τοὺς σαοὺλ ἐν βεζὲκ πάντα ἄνδρα ἰσραὴλ τρια-
centa milia: ꝛ viros iuda triginta mi-
κοσίας χιλιάδας, καὶ ἄνδρας ἰούδα τριάκοντα χι-
lia. ꝛ dixit saul nuncijs qui ve-
λιάδας. καὶ εἶπε σαοὺλ τοῖς ἀγγέλοις τοῖς ἐλθοῦ-
nerūt: hec dicetis viris iabes galaad: cras
σι, τάδε ἐρεῖτε τοῖς ἀνδράσιν ἰαβὶς γαλαάδ, αὔ-
C
vobi erit salus cum incaluerit sol.
ριον ὑμῖν ἔσται ἡ σωτηρία διαθερμάναντος τοῦ ἡλίου.
ꝛ venerūt nuncij in ciuitatē ꝛ nunciauerūt
καὶ ἦλθον οἱ ἄγγελοι εἰς τὴν πόλιν καὶ ἀπήγγειλαν τοῖς
viris iabes: ꝛ letati sunt. ꝛ dixerūt viri
ἀνδράσιν ἰαβίς, καὶ εὐφράνθησαν. καὶ εἶπον οἱ ἄνδρες
iabes ad naas ammanitē cras exibimus
ἰαβὶς πρὸς ναὰς τὸν ἀμμανίτην, αὔριον ἐξελευσόμεθα
ad vos: ꝛ facietis nobis oē qđ placuerit corā
πρὸς ὑμᾶς, καὶ ποιήσετε ἡμῖν πᾶν τὸ ἀρεστὸν ἐνώπιον
vobis: ꝛ factū est post cras ꝛ cōstituit saul
ὑμῶν. καὶ ἐγένετο μετὰ τὴν αὔριον καὶ διέταξε σαοὺλ
A
ppl̄m in tres acies: ꝛ ingressi sunt in mediū
τὸν λαὸν εἰς τρεῖς ἀρχάς, καὶ εἰσεπορεύοντο εἰς μέσον
castrorum in matutina custodia: ꝛ percussit filios
τῆς παρεμβολῆς ἐν τῇ πρωϊνῇ φυλακῇ, καὶ ἔπλαξε τοὺς υἱοὺς
ammon vsꝙ q̄ incalesceret dies. ꝛ factū est qui
ἀμμὼν ἕως οὗ διεθερμάνθη ἡ ἡμέρα. καὶ ἐγένοντο οἱ
relicti erant ꝯ dispersi sunt: ꝛ non relicti sunt
ὑπολελειμμένοι διεσπάρησαν, καὶ οὐχ ὑπελείφθησαν
in eis duo in idipsum: ꝛ dixit ppl̄s ad
ἐν αὐτοῖς δύο ἐπὶ τὸ αὐτό. καὶ εἶπεν ὁ λαὸς πρὸς
samuel: quis ē q̄ dixit saul nō regnabit
σαμουήλ, τίς ὁ εἰπὼν σαοὺλ οὐ βασιλεύσει

strū oculos dextros: ponāqꝫ vos opprobriū i vniuerso israel. Et dixerūt ad eū seniores iabes. Cōcede nobis septem dies vt mittamus nuncios ad vniuersos terminos israel: & si non fuerit qui defēdat nos: egrediemur ad te. Venerunt ergo nuncij in gabaa saulis: & locuti sūt verba hec audiente populo. Et leuauit ois populus vocem suam & fleuit. Et ecce saul veniebat sequens boues de agro: & ait. Quid habet populus ꝙ plorat: Et narrauerunt ei verba virorū iabes. Et insiluit spiritus dei in saul cū audisset hec verba: & iratus est furor eius nimis. Et assumens vtrūqꝫ bouē concidit i frusta: misitqꝫ in oēs terminos israel p manum nunciorum dicēs. Quicūqꝫ nō exierit & secutus fuerit saul & samuel: sic fiet bobus eius. Inuasit ergo timor domini ppl̄m & egressi sunt q̄si vir vnus: & recēsuit eos in bezech. Fuerūtqꝫ filiorum israel trecēta milia: virorum autem iuda triginta milia. Et dixerūt nunciis qui venerant. Sic dicetis viris q sunt in iabes galaad. Cras erit vobis salus cum incaluerit sol. Venerūt ergo nūcij & nūciauerunt viris iabes. Qui letati sunt: & dixerunt. Mane exibimꝰ ad vos & facietis nobis omne quod placuerit nobis. Et factū ē cum dies crastinus uenisset: cōstituit saul ppl̄m in tres ptes. Et ingressus est media castra in uigilia matutina & pcussit āmon usqꝫ dū incalesceret dies. Reliqui autē dispsi sūt ita ut non relinq̄rentur ex eis duo pariter. Et ait populus ad samuelē. Quis est iste qui dixit saul non regnabit

עין ימין ושמתיה חרפה על כל
ישראל: ויאמרו אליו זקני יביש
הרף לנו שבעת ימים ונשלחה
מלאכים בכל גבול ישראל ואם
אין מושיע אתנו ויצאנו אליך:
ויבאו המלאכים גבעת שאול
וידברו הדברים באזני העם
וישאו כל העם את קולם ויבכו:
והנה שאול בא אחרי הבקר מן
השדה ויאמר שאול מה לעם
כי יבכו ויספרו לו את דברי
אנשי יביש: ותצלח רוח אלהים
על שאול בשמעו את הדברים
האלה ויחר אפו מאד: ויקח
צמד בקר וינתחהו וישלח בכל
גבול ישראל ביד המלאכים
לאמר אשר איננו יצא אחרי
שאול ואחר שמואל כה יעשה
לבקרו ויפל פחד יהוה על
העם ויצאו כאיש אחד: ויפקדם
בבזק ויהיו בני ישראל שלש
מאות אלף ואיש יהודה שלשים
אלף: ויאמרו למלאכים הבאים
כה תאמרון לאיש יביש גלעד
מחר תהיה לכם תשועה בחום
השמש ויבאו המלאכים ויגידו
לאנשי יביש וישמחו: ויאמרו
אנשי יביש מחר נצא אליכם
ועשיתם לנו ככל הטוב בעיניכם:
ויהי ממחרת וישם שאול
את העם שלשה ראשים ויבאו
בתוך המחנה באשמרת הבקר
ויכו את עמון עד חם היום
ויהי הנשארים ויפצו ולא נשארו
בם שנים יחד: ויאמר העם אל
שמואל מי האמר שאול ימלך

שום
רפה
יום שלח
לאך גבל
ישע
בוא
דבר
נשא בכה
ספר
צלח
חרה לקח
נתח
יצא
עשה
נפל
פקד
היה
מאה
אמר לאך
בוא
היה ישע
חמם בוא
נגד שמח
יצא
שום
חנה שמר
נכה
שאר פוץ
שנה
מלך

עלינו תנו האנשים ונמיתם׃ נתן מות
ויאמר שאול לא יומת איש
ביום הזה כי היום עשה יהוה
תשועה בישראל׃ ויאמר שמואל ישע
אל העם לכו ונלכה הגלגל ונחדש ילך חדש
שם המלוכה׃ וילכו כל העם
הגלגל וימלכו שם את שאול
לפני יהוה בגלגל ויזבחו שם פנה זבח
זבחים שלמים לפני יהוה
וישמח שם שאול וכל אנשי שמח
ישראל עד מאד׃ ויאמר Cap. xij.
שמואל אל כל ישראל הנה
שמעתי בקלכם לכל אשר אמרתם קול
לי ואמליך עליכם מלך׃ ועתה מלך
הנה המלך מתהלך לפניכם הלך פנה
ואני זקנתי ושבתי ובני הנם שוב הנה
אתכם ואני התהלכתי לפניכם
מנערי עד היום הזה׃ הנני ענו בי ענה
נגד יהוה ונגד משיחו את שור מי משח
לקחתי וחמור מי לקחתי ואת מי חמר
עשקתי ואת מי רצותי ומיד מי רצץ
לקחתי כפר ואעלים עיני בו ואשיב עלם שוב
לכם׃ ויאמרו לא עשקתנו ולא אמר
רצותנו ולא לקחת מיד איש
מאומה׃ ויאמר אליהם עד יהוה מאם עוד
בכם ועד משיחו היום הזה כי לא משח
מצאתם בידי מאומה ויאמר עד׃
ויאמר שמואל אל העם יהוה אשר
עשה את משה ואת אהרן ואשר
העלה את אבותיכם מארץ עלה
מצרים׃ ועתה התיצבו ואשפטה יצב שפט
אתכם לפני יהוה את כל פנה
צדקות יהוה אשר עשה אתכם
ואת אבותיכם׃ כאשר בא יעקב בוא
מצרים ויזעקו אבותיכם אל יהוה זעק
וישלח יהוה את משה ואת שלח

super nos. Date viros
& interficiemus eos.
Et ait saul. Non occi-
detur quisq̄
in die hac: quia hodie
fecit dominus
salutem in israel. Di-
xit aūt samuel
ad populū. Venite & ea
mus in galgala: & inno
uemus ibi regnū. Et p-
rexit ois populus in
galgala: & fecerunt ibi
regem saul
coram dño in galgala:
Et imolauerūt ibi
victimas pacificas co-
ram domino.
Et letatus ē ibi saul &
cūcti viri
israel nimis. 12.
Dixit autem
samuel ad vniuersum
israel. Ecce
audiui vocē vestrā iux
ta oīa que locuti estis
ad me: & cōstitui sup
vos regem. Et nunc
rex graditur ante vos.
Ego aūt senui & īcanui.
Porro filii mei
vobiscū sūt. Itaq̧ con-
uersatus coram vobis
ab adolescētia mea vs
q̧ ad hāc diē: ecce p̄sto
sum. Loqmini de me
corā dño & corā xp̄o
eius: vtrū bouē cuiusq̄
tulerī aut asinū: si que
q̄ calūniatꝰ sum: si op
p̄ssi aliquē: si d̄ mau cu
iusq̄ munus accepi: &
cōtenā illud hodie resti
tuāq̧ vobis. Et dixerūt.
Nō es calūniatus nos:
neq̧ opp̄ssisti: neq̧ tu
listi de manu alicuius
q̄ppiā. Dixitq̧ ad eos.
Testis est dominus
aduersum vos & testis
xp̄s eius in die hac:
quia nō inueneritis in
manu mea q̄ppiā. Et di
xerūt. Testis. Et ait sa-
muel ad pplm. Dñs q
fecit moysen & aaron
&
eduxit patres nostros
de terra
egypti adest. Nunc er-
go state vt iudicio cōtē
dā aduersū vos corā do
mino de oībus miseri-
cordiis domini quas fe
cit dominus vobiscum
& cum patribus vestris
quomodo iacob igres
sus est in egyptū: & cla
mauerunt patres vestri
ad dominum: & misit
dominus moysen &

super nos. da viros ꝛ interficiemus eos.
ἐφ' ἡμᾶς. παράδος τοὺς ἄνδρας καὶ θανατώσομεν αὐτούς.
ꝛ dixit saul non occidetur q̄sq̄ in die i-
καὶ εἶπεν σαοὺλ οὐκ ἀποθανεῖται οὐδεὶς ἐν τῇ ἡμέρᾳ ταύ-
sta: quia hodie fecit dñs salutem in israel. ꝛ Iudi. 11.c.
τῃ, ὅτι σήμερον ἐποίησεν κύριος σωτηρίαν ἐν ἰσραήλ. καὶ
ait samuel ad populū dicens: venite ea
εἶπεν σαμουὴλ πρὸς τὸν λαὸν λέγων, δεῦτε πορευθῶ-
mus in galgala: ꝛ innouemus ibi re-
μεν εἰς γάλγαλα, καὶ ἐγκαινίσωμεν ἐκεῖ τὴν βασιλεί-
gnū. ꝛ perrexit ois pplꝰ in galgala ꝛ vn-
αν. καὶ ἐπορεύθη πᾶς ὁ λαὸς εἰς γάλγαλα καὶ ἔχρι-
xit ibi samuel saulem in regem coram do-
σεν ἐκεῖ σαμουὴλ τὸν σαοὺλ εἰς βασιλέα ἐνώπιον κυ-
mino in galgalis. ꝛ imolauerūt ibi victimas pacificas co-
ρίου ἐν γαλγάλοις. καὶ ἔθυσαν ἐκεῖ θυσίας εἰρηνικὰς ἐνώ-
ram dño. ꝛ letatus est ibi saul ꝛ cūcti viri
πιον κυρίου. καὶ εὐφράνθη ἐκεῖ σαοὺλ καὶ πάντες ἄνδρες
israel nimis.
ἰσραὴλ σφόδρα. Ca.12.
Et dixit samuel ad vniuersum virū israel: ec
Καὶ εἶπε σαμουὴλ πρὸς πάντα ἄνδρα ἰσραήλ, ἰ- b Iudi. 6.c.
ce audiui vocem vr̄az ꝛ oia q̄cūq̧ locuti estis mihi:
δοὺ ἤκουσα τῆς φωνῆς ὑμῶν καὶ πάντα ὅσα εἴπατέ μοι,
ꝛ regnare feci sup vos regem. ꝛ nunc ecce
καὶ ἐβασίλευσα ἐφ' ὑμᾶς βασιλέα. καὶ νῦν ἰδοὺ ὁ βα-
rex gradietur ante vos. ꝛ ego senui
σιλεὺς διαπορεύσεται ἐνώπιον ὑμῶν. καὶ ἐγὼ γεγήρακα
ꝛ incanui: ꝛ ecce filij mei in vobis sunt.
καὶ πεπολίωμαι, καὶ ἰδοὺ οἱ υἱοί μου ἐν ὑμῖν εἰσί.
ꝛ ego ecce cōuersatꝰ sum coram vobis ab adolescētia
καὶ ἐγὼ ἰδοὺ ἀνέστραμμαι ἐνώπιον ὑμῶν ἐκ νεότητός
mea ꝛ vsq̧ ad diē hanc ecce ego: respondete
μου καὶ ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης ἰδοὺ ἐγώ, ἀποκρίθητε
cōtra me coram dño ꝛ coram xp̄o eius:
κατ' ἐμοῦ ἐνώπιον κυρίου καὶ ἐνώπιον τοῦ χριστοῦ αὐτοῦ,
si bouem cuius vr̄m accepi [vel asinū cuius accepi: vel
εἰ μόσχον τίνος ὑμῶν εἴληφα ἢ ὄνον τίνος εἴληφα, ἢ
cui vr̄m vim intuli: vel quem] oppressi ve
τίνα ὑμῶν κατεδυνάστευσα, ἢ τίνα ἐξεπίεσα ὑ-
strū: vel de manu cuius vr̄m accepi munus: vel calcia
μῶν, ἢ ἐκ χειρὸς τίνος ὑμῶν εἴληφα ἐξίλασμα, ἢ ὑπό-
mētum? dicite cōtra me ꝛ restituam vobis: ꝛ dixerūt
δημα; εἴπατε κατ' ἐμοῦ καὶ ἀποδώσω ὑμῖν; καὶ εἶπον
ad samuelē nō iniuria affecisti nos ꝛ nō vim intulisti
πρὸς σαμουὴλ οὐκ ἠδίκησας ἡμᾶς καὶ οὐ κατεδυνάστευσας
nobis: nō accepisti de manu nr̄a q̄ppiā. ꝛ dixit samuel
ἡμᾶς, οὐκ εἴληφας ἐκ χειρὸς ἡμῶν οὐδέν. καὶ εἶπε σαμουὴλ
ad pplm: testis dñs in vobis: ꝛ testis chri Eccle. 46.
πρὸς τὸν λαόν, μάρτυς κύριος ἐν ὑμῖν, καὶ μάρτυς ὁ χρι-
stus eius in die hac: quia nō inuenistis in ma-
στὸς αὐτοῦ ἐν τῇ ἡμέρᾳ ταύτῃ, ὅτι οὐχ εὑρήκατε ἐν τῇ χει-
nu mea q̄ppiā. ꝛ dixit pplꝰ: testis. ꝛ ait samuel
ρί μου οὐδέν. καὶ εἶπεν ὁ λαός, μάρτυς. καὶ εἶπε σαμουὴλ B
ad pplm dicens: testis dñs q̄ fecit moysen
πρὸς τὸν λαὸν λέγων, μάρτυς κύριος ὁ ποιήσας τὸν μωυσῆν
ꝛ aaron: ꝛ qui eduxit patres nr̄os et
καὶ τὸν ἀαρών, καὶ ὁ ἀναγαγὼν τοὺς πατέρας ἡμῶν ἐξ
egypto: ꝛ nūc state: ꝛ iudicabo vos coram
αἰγύπτου, καὶ νῦν κατάστητε, καὶ δικάσω ὑμᾶς ἐνώπιον
dño: ꝛ nunciabo vobis omnem iustitiam
κυρίου, καὶ ἀπαγγελῶ ὑμῖν πᾶσαν τὴν δικαιοσύνην
dñi: quā fecit nobis ꝛ patribus nr̄is:
κυρίου, ἣν ἐποίησεν ἡμῖν καὶ τοῖς πατράσιν ἡμῶν,
quō ingressus ē iacob ꝛ filij eius in egyptum: ꝛ hu-
ὡς εἰσῆλθεν ἰακὼβ καὶ οἱ υἱοὶ αὐτοῦ εἰς αἴγυπτον, καὶ ἐ- Gen. 46.a.
miliauit eos egyptus. ꝛ clamauerūt p̄res
ταπείνωσεν αὐτοὺς αἴγυπτος. καὶ ἐβόησαν οἱ πατέρες Exo. 1.d.
nr̄i ad dñm: ꝛ misit dñs moysen ꝛ
ἡμῶν πρὸς κύριον, καὶ ἀπέστειλε κύριος τὸν μωυσῆν καὶ

aaron: ⁊ eduxit patres nros de egy
τὸν ἀαρών, καὶ ἐξήγαγε τοὺς πατέρας ἡμῶν ἐξ αἰγύ-
pto: ⁊ collocauit eos in loco hoc.
πτου, καὶ κατῴκισεν αὐτοὺς ἐν τῷ τόπῳ τούτῳ.
Iudi. 4.a. ⁊ obliti sūt dñi dei eorū: ⁊ tradidit e-
καὶ ἐπελάθοντο κυρίου τοῦ θεοῦ αὐτῶν, καὶ ἀπέδοτο αὐ-
os in manus sisara magistri militie iabin re
τοὺς εἰς χεῖρας σισάρα ἀρχιστρατήγου ἰαβὶν βασι-
gis asor: ⁊ in manus philistinorū: ⁊ in
λέως ἀσώρ, καὶ εἰς χεῖρας ἀλλοφύλων. καὶ εἰς
manus regis moab ⁊ pugnauerūt in eis. ⁊ cla
χεῖρας βασιλέως μωὰβ καὶ ἐπολέμησαν ἐν αὐτοῖς. καὶ ἐβό-
mauerūt ad dñm ⁊ dixerūt: peccauimus quia dereliqui
ησαν πρὸς κύριον καὶ ἔλεγον, ἡμάρτομεν ὅτι ἐγκατελίπο-
mus dñm ⁊ seruiuimus baalim ⁊
μεν τὸν κύριον καὶ ἐδουλεύσαμεν τοῖς βααλὶμ καὶ τοῖς
lucis. ⁊ nunc erue nos de manu inimicorū nrorū
ἄλσεσι. καὶ νῦν ἐξελοῦ ἡμᾶς ἐκ χειρὸς τῶν ἐχθρῶν ἡμῶν
⁊ seruiemus tibi. ⁊ misit dñs hierobaal
Iudi. 6.c. καὶ δουλεύσομέν σοι. καὶ ἐξαπέστειλε κύριος τὸν ἱεροβάαλ
⁊ barac ⁊ iephthae ⁊ samuel: ⁊
καὶ τὸν βαρὰκ καὶ τὸν ἰεφθάε καὶ τὸν σαμουήλ, καὶ
eruit vos p circuitū de manu inimicorū vrorū:
C ἐξείλετο ὑμᾶς κυκλόθεν ἐκ χειρὸς τῶν ἐχθρῶν ὑμῶν.
⁊ habitastis cōfidēter. ⁊ vidistis φ naas
καὶ κατῳκήκατε πεποιθότες. καὶ εἴδετε ὅτι ναὰς
rex filiorū ammon venit aduersū vos: ⁊ dixistis:
βασιλεὺς υἱῶν ἀμμὼν ἦλθεν ἐφ' ὑμᾶς καὶ εἴπατε,
nequaquā: rex regnabit in nobis. ⁊ do
οὐχὶ ὅτι, βασιλεὺς βασιλεύσει ἐφ' ἡμῶν. καὶ κύ-
minus deus nr rex vester. ⁊ nunc ecce
ριος ὁ θεὸς ἡμῶν βασιλεὺς ὑμῶν. καὶ νῦν ἰδοὺ ὁ βα-
rex quē elegistis ⁊ quē petistis. ⁊ ecce de
σιλεὺς ὃν ἐξελέξασθε καὶ ὃν ᾐτήσασθε. καὶ ἰδοὺ δέ-
dit dñs sup vos regem: vt timeatis
δωκε κύριος ἐφ' ὑμᾶς βασιλέα, ὅπως ἂν φοβῆσθε τὸν
dñm ⁊ seruiatis ei ⁊ audiatis vocē
κύριον καὶ δουλεύσητε αὐτῷ καὶ ἀκούσητε τῆς φωνῆς
eius ⁊ nō obiurgetis ori dñi: ⁊ fueritis
αὐτοῦ καὶ μὴ ἐρίζητε τῷ στόματι κυρίου, καὶ ἔσε-
⁊ vos ⁊ rex regnās sup vos cum
σθε καὶ ὑμεῖς καὶ ὁ βασιλεὺς ὁ βασιλεύων ἐφ' ὑμᾶς πο-
tes post dñm deum vrm: ⁊ liberabit
ρευόμενοι ὀπίσω κυρίου θεοῦ ὑμῶν, καὶ ἐξελεῖται
vos. si aūt nō audieritis vocem dñi: ⁊ ob
ὑμᾶς. ἐὰν δὲ μὴ ἀκούσητε τῆς φωνῆς κυρίου, καὶ ἐρί-
iurgaueritis ori eius: ⁊ erit manus dñi sup vos ⁊
σητε τῷ στόματι αὐτοῦ, καὶ ἔσται χεὶρ κυρίου ἐφ' ὑμᾶς καὶ
Eccle. 26. super regem vestrū. ⁊ nunc ēt state ⁊
ἐπὶ τὸν βασιλέα ὑμῶν. καὶ νῦν ἔτι κατάστητε καὶ
videte verbū magnū hoc qd faciet dñs in
ἴδετε τὸ ῥῆμα τὸ μέγα τοῦτο ὃ ποιήσει κύριος ἐν
oculis vestris. nūquid nō messis tritici hodie?
ὀφθαλμοῖς ὑμῶν. οὐχὶ θερισμὸς πυρῶν σήμερον;
inuocabo dñm ⁊ dabit voces ⁊ pluuiā.
ἐπικαλέσομαι κύριον καὶ δώσει φωνὰς καὶ ὑετόν.
⁊ cognoscite ⁊ videte: quia magna malitia vra φ
καὶ γνῶτε καὶ ἴδετε, ὅτι μεγάλη ἡ κακία ὑμῶν ἣν
fecistis in cōspectu dñi. petentes vobis ipsis re
ἐποιήσατε ἐνώπιον κυρίου, αἰτήσαντες ἑαυτοῖς βα-
gem. ⁊ vocauit samuel dñm: ⁊
σιλέα. καὶ ἐπεκαλέσατο σαμουὴλ τὸν κύριον, καὶ
Eccl. 46.b. dedit dñs voces ⁊ pluuiā in die illa.
ἔδωκε κύριος φωνὰς καὶ ὑετὸν ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ.
⁊ timuit ois pplus dñm nimis ⁊
καὶ ἐφοβήθη πᾶς ὁ λαὸς τὸν κύριον σφόδρα καὶ

aaron: & eduxit patres vestros de egypto & collocauit eos in hoc loco. Qui obliti sunt domini dei sui: & tradidit eos in manus sysare magistri militie asor: & in manu philistinorū & in manu regis moab & pugnauerūt aduersū eos. Postea aūt clamauerūt ad dñm: Et dixerūt. Peccauimus: qa dereliquimus dñm & seruiuimus baalim & astaroth. Nunc ergo erue nos de manu inimicorū nrorū & seruiemus tibi. Et misit dominus hierobaal & badā & iepte & samuel: & eruit vos de manu inimicorū vrorū p circuitum: & hitastis cōfidēter. Vidētes aūt φ naas rex filiorū ammō venisset aduersum vos: dixistis mihi. Neq̄ q̄: sed rex imperabit nobis cū dñs deus vr regnaret in vobis. Nunc ergo p̄sto est rex vester quem elegistis & petistis. Ecce dedit vobis dominus regem. Si timueritis dominum & seruietis ei: & audieritis vocem eius & nō exasperaueritis os domini: eritis & vos & rex qui īpat vobis sequētes dominum deū vrm. Si āt nō audieritis vocem dñi: sed exaspaueritis sermones eius: erit manus dñi sup vos & sup patres vros. Sed & nunc state & videte rē istā grandem quam facturus est dominus in conspectu vestro. Nunquid non messis tritici est hodie? Inuocabo dominum & dabit voces & pluuias: & scietis & videbitis: quia grande malū feceritis vobis ī cōspectu dñi petētes sup vos regem. Et clamauit samuel ad dominū & dedit dominus voces & pluuias in die illa. Et timuit omnis populus nimis dominum &

אהרן ויוציאו את אבתיכם — יצא
ממצרים וישבום במקום הזה׃ — קום
וישכחו את יהוה אלהיהם וימכר — שכח מכר
אתם ביד סיסרא שר צבא חצור — שור
וביד פלשתים וביד מלך מואב
וילחמו בם׃ ויזעקו אל יהוה — לחם
ויאמרו חטאנו כי עזבנו את
יהוה ונעבד את הבעלים ואת — עבד
העשתרות ועתה הצילנו מיד — נצל
איבינו ונעבדך׃ וישלח יהוה את — שלח
ירבעל ואת בדן ואת יפתח ואת
שמואל ויצל אתכם מיד איביכם
מסביב ותשבו בטח׃ ותראו כי — סבב ישב
נחש מלך בני עמון בא עליכם — ראה בוא
ותאמרו לי לא כי מלך ימלך — אמר
עלינו ויהוה אלהיכם מלככם׃
ועתה הנה המלך אשר בחרתם
אשר שאלתם והנה נתן יהוה
עליכם מלך׃ אם תיראו את — ירא
יהוה ועבדתם אתו ושמעתם
בקולו ולא תמרו את פי יהוה — מרה פה
והייתם גם אתם וגם המלך — היה
אשר מלך עליכם אחר יהוה
אלהיכם׃ ואם לא תשמעו בקול — שמע
יהוה ומריתם את פי יהוה והיתה
יד יהוה בכם ובאבתיכם׃ גם
עתה התיצבו וראו את הדבר — יצב ראה
הגדול הזה אשר יהוה — גדל
עשה לעיניכם׃ הלוא קציר — קצר
חטים היום אקרא אל יהוה — חטה קרא
ויתן קלות ומטר ודעו וראו כי — נתן קול
רעתכם רבה אשר עשיתם בעיני — ידע רוע
יהוה לשאול לכם מלך׃ ויקרא — רבב עשה
שמואל אל יהוה ויתן יהוה
קלת ומטר ביום ההוא וייראו
כל העם מאד את יהוה ואת — ירא

שְׁמוּאֵל׃ וַיֹּאמְרוּ כָל הָעָם אֶל אָמַר
שְׁמוּאֵל הִתְפַּלֵּל בְּעַד עֲבָדֶיךָ אֶל פָּלַל
יְהוָה אֱלֹהֶיךָ וְאַל נָמוּת כִּי יָסַפְנוּ מוּת
עַל כָּל חַטֹּאתֵינוּ רָעָה לִשְׁאֹל
לָנוּ מֶלֶךְ׃ וַיֹּאמֶר שְׁמוּאֵל אֶל
הָעָם אַל תִּירָאוּ אַתֶּם עֲשִׂיתֶם
אֵת כָּל הָרָעָה הַזֹּאת אַךְ אַל
תָּסוּרוּ מֵאַחֲרֵי יְהוָה וַעֲבַדְתֶּם סוּר
אֶת יְהוָה בְּכָל לְבַבְכֶם׃ וְלֹא
תָּסוּרוּ כִּי אַחֲרֵי הַתֹּהוּ אֲשֶׁר לֹא תֹּהָה
יוֹעִילוּ וְלֹא יַצִּילוּ כִּי תֹהוּ הֵמָּה׃ יָעַל נָצַל
כִּי לֹא יִטֹּשׁ יְהוָה אֶת עַמּוֹ בַּעֲבוּר נָטַשׁ
שְׁמוֹ הַגָּדוֹל כִּי הוֹאִיל יְהוָה גָּדַל יָאַל
לַעֲשׂוֹת אֶתְכֶם לוֹ לְעָם׃ גַּם אָנֹכִי עָשָׂה
חָלִילָה לִּי מֵחֲטֹא לַיהוָה מֵחֲדֹל חָלַל
לְהִתְפַּלֵּל בַּעַדְכֶם וְהוֹרֵיתִי אֶתְכֶם פָּלַל יָרָה
בְּדֶרֶךְ הַטּוֹבָה וְהַיְשָׁרָה׃ אַךְ יְראוּ
אֶת יְהוָה וַעֲבַדְתֶּם אֹתוֹ בֶּאֱמֶת בְּכָל
לְבַבְכֶם כִּי רְאוּ אֵת אֲשֶׁר הִגְדִּל רָאָה גָּדַל
עִמָּכֶם׃ וְאִם הָרֵעַ תָּרֵעוּ גַּם אַתֶּם רוּעַ סָפָה
גַּם מַלְכְּכֶם תִּסָּפוּ׃ בֶּן שָׁנָה Cap. xiij.
שָׁאוּל בְּמָלְכוֹ וּשְׁתֵּי שָׁנִים מָלַךְ שָׁנָה
עַל יִשְׂרָאֵל׃ וַיִּבְחַר לוֹ שָׁאוּל בָּחַר
שְׁלֹשֶׁת אֲלָפִים מִיִּשְׂרָאֵל וַיִּהְיוּ הָיָה
עִם שָׁאוּל אַלְפַּיִם בְּמִכְמָשׂ וּבְהַר
בֵּית אֵל וְאֶלֶף הָיוּ עִם יוֹנָתָן בְּגִבְעַת
בִּנְיָמִין וְיֶתֶר הָעָם שִׁלַּח אִישׁ
לְאֹהָלָיו׃ וַיַּךְ יוֹנָתָן אֵת נְצִיב נָכָה יָצַב
פְּלִשְׁתִּים אֲשֶׁר בְּגֶבַע וַיִּשְׁמְעוּ שָׁמַע
פְּלִשְׁתִּים וְשָׁאוּל תָּקַע בַּשּׁוֹפָר בְּכָל
הָאָרֶץ לֵאמֹר יִשְׁמְעוּ הָעִבְרִים׃ וְכָל
יִשְׂרָאֵל שָׁמְעוּ לֵאמֹר הִכָּה נָכָה
שָׁאוּל אֶת נְצִיב פְּלִשְׁתִּים וְגַם
נִבְאַשׁ יִשְׂרָאֵל בַּפְּלִשְׁתִּים בָּאַשׁ
וַיִּצָּעֲקוּ הָעָם אַחֲרֵי שָׁאוּל הַגִּלְגָּל׃ צָעַק
וּפְלִשְׁתִּים נֶאֶסְפוּ לְהִלָּחֵם עִם אָסַף לָחַם

samuelē. Et dixit vniuersus populus ad samuelem. Ora pro seruis tuis ad dñm deum tuū vt non moriamur. Addidimus ei vniuersis pctis nr̄is malum vt peteremus nobis regem. Dixit āt samuel ad populum. Nolite timere. Vos fecistis vniuersum malū hoc. Verumtamen nolite recedere a tergo domini: sed seruite dño in oī corde vr̄o: & nolite declinare post vana q̄ non proderūt vobis: neq; eruēt vos: quia vana sūt: & nō dereliquet dñs populum suū propter nomē suum magnū: quia iurauit dominus facere vos sibi populum. Absit āt a me hoc peccatum in dño vt cessem orare pro vobis: & docebo vos viam bonam & rectā. Igitur timete dominum & seruite ei in veritate & ex toto corde vr̄o. Vidistis eni magnifica q̄ ī vobis gesserit dñs: q̄p si pseuerauerītis in malicia: & vos & rex vester pariter pibitis. 13.

Filius vnius anni erat saul cū regnare cepisset: duobus āt ānis regnauit sup israel. Et elegit sibi saul tria milia de israel. Et erant cum saul duo milia in machmas & in monte bethel: mille autem cum ionatha in gabaa bēiami. Porro ceterum ppl̄m remisit vnūquēq; ī tabernacula sua. Et pcussit ionathas stationē philistinorū q̄ erat ī gabaa. Qđ cū audisset philistī: saul cecīit buccina in omni terra dicens. Audiant hebrei. Et vniuersus israel audiuit huiuscemodi famam: percussit saul stationem philistinorum. Et erexit se israel aduersus philistiim. Clamauit ergo ppl̄s post saul in galgala: & philistiim congregati sūt ad preliandum contra

samuelem. & dixit oīs ppl̄s ad samuelem ora
τὸν σαμουήλ. καὶ εἶπε πᾶς ὁ λαὸς πρὸς σαμουὴλ, εὖξαι
pro seruis tuis ad dñm deū tuū: vt non
ὑπὲρ τῶν δούλων σου πρὸς κύριον τὸν θεόν σου, ἵνα μὴ
moriamur: quia addidimus sup vniuersa pec
ἀποθάνωμεν, ὅτι προστεθείκαμεν ἐπὶ πάσας τὰς ἁμαρ-
cata & malicias nr̄as: petentes nobis ipsis regem.
τίας καὶ κακίας ἡμῶν, αἰτήσαντες ἑαυτοῖς βασιλέα.
& dixit samuel ad ppl̄m: non timeatis: vos B
καὶ εἶπε σαμουὴλ πρὸς τὸν λαόν, μὴ φοβεῖσθε, ὑμεῖς
fecistis vniuersum malū hoc verūtū ne de-
πεποιήκατε πᾶσαν τὴν κακίαν ταύτην· πλὴν μὴ ἐκ-
clinetis a tergo dñi: & seruite do
κλίνητε ἀπὸ ὄπισθεν τοῦ κυρίου, καὶ δουλεύσατε τῷ κυ-
mino in toto corde vr̄o: & non declinetis post eos q
ρίῳ ἐν ὅλῃ τῇ καρδίᾳ ὑμῶν, καὶ μὴ ἐκκλίνητε ὀπίσω τῶν
nihil sunt qui perficient nihil: & qui non eruent:
μηδὲν ὄντων οἳ περανοῦσιν οὐδέν, καὶ οἳ οὐκ ἐξελοῦνται,
q̄a nihil sunt: quoniā nō proiiciet dñs ppl̄m suū
ὅτι οὐδέν εἰσιν, διότι οὐκ ἀπώσεται κύριος τὸν λαὸν αὐτοῦ
propter nomē suū magnū: quia accepit dñs vos
διὰ τὸ ὄνομα αὐτοῦ τὸ μέγα, ὅτι προσελάβετο κύριος ὑμᾶς
vt faceret in ppl̄m sibi. mihi āt non fiat peccare
ποιῆσαι εἰς λαὸν ἑαυτῷ. ἐμοὶ δὲ μὴ γένοιτο ἁμαρτεῖν τῷ
dño vt cessem orare pro vobis do-
κυρίῳ τοῦ διαλείπειν προσευχόμενον ὑπὲρ ὑμῶν τῷ κυ-
mino: & manifestabo vobis viam bonam & re
ρίῳ, καὶ δουλεύσω ὑμῖν τὴν ὁδὸν τὴν ἀγαθὴν καὶ τὴν εὐθεῖ-
ctam. verūtū timete dñm & seruite ei in
αν. πλὴν φοβεῖσθε τὸν κύριον καὶ δουλεύσατε αὐτῷ ἐν
veritate & in toto corde vr̄o: quia vidistis q̄cūq; ma
ἀληθείᾳ καὶ ἐν ὅλῃ καρδίᾳ ὑμῶν, ὅτι εἴδετε ὅσα ἐμε-
gnificauit dñs vobiscum. & si malefacientes malefece-
γάλυνε κύριος μεθ' ὑμῶν. καὶ ἐὰν κακοποιοῦντες κακοποιή-
ritis: & vos & rex vester peribitis.
σητε, καὶ ὑμεῖς καὶ ὁ βασιλεὺς ὑμῶν ἀπολεῖσθε. Ca. 13. C

Filius anni saul cum regnaret ipse: &
Υἱὸς ἐνιαυτοῦ σαοὺλ ἐν τῷ βασιλεύειν αὐτόν, καὶ
duob; ānis regnauit in israel. & elegit sibi sa
δύο ἔτη ἐβασίλευσεν ἐν ἰσραήλ. καὶ ἐξελέξατο ἑαυτῷ σα-
ul tria milia viroꝝ de filiis israel. & e-
οὺλ τρεῖς χιλιάδας ἀνδρῶν ἐκ τῶν υἱῶν ἰσραήλ. καὶ ἦ-
rant cum saule duo milia in machmas in mōte bethel:
σαν μετὰ σαοὺλ δισχίλιοι ἐν μαχμὰς ἐν τῷ ὄρει βαιθήλ,
& mille erant cum ionathan in gabaa beniamin.
καὶ χίλιοι ἦσαν μετὰ ἰωνάθαν ἐν γαβαὰ τοῦ βενιαμίν.
& reliquum ppl̄i remisit vnūquēq;
καὶ τὸ κατάλοιπον τοῦ λαοῦ ἐξαπέστειλεν ἕκαστον
in tabernaculū suū. & percussit ionathan sta
εἰς τὸ σκήνωμα αὐτοῦ. καὶ ἐπάταξεν ἰωνάθαν τὸ ὑπό-
tionē philistinoꝝ q̄ in colle. & audierūt
στημα τῶν ἀλλοφύλων τὸ ἐν τῷ βουνῷ. καὶ ἤκουσαν
philisthiim: & saul cecinit tuba in om-
οἱ ἀλλόφυλοι, καὶ σαοὺλ ἐσάλπισε σάλπιγγι εἰς πᾶ-
ni terra dicens: inobediētes fuerūt serui. & vniuersus
σαν τὴν γῆν λέγων, ἠθετήκασιν οἱ δοῦλοι. καὶ πᾶς
israel audiuerūt dicentes: q̄ percussit saul
ἰσραὴλ ἤκουσαν λεγόντων, ὅτι ἔκοψε σαοὺλ τὸ
stationem philistinoꝝ: & cōtēpsit israel
ὑπόστημα τῶν ἀλλοφύλων, καὶ ἐξουδενώκασιν ἰσραὴλ
philisthiim. & ascendit ppl̄s post saulem
τοὺς ἀλλοφύλους. καὶ ἀνέβη ὁ λαὸς ὀπίσω σαοὺλ
in galgala: & philisthiim congregātur in prelium
εἰς γάλγαλα, καὶ οἱ ἀλλόφυλοι συνάγονται εἰς πόλεμον
ad israel. & ascendunt contra
πρὸς τὸν ἰσραήλ. καὶ ἀναβαίνουσιν ἐπὶ τὸν

D

israel in bellum triginta milia curruũ ⁊ sex mi
ἰσραὴλ εἰς πόλεμον τριάκοντα χιλιάδες ἁρμάτων καὶ ἓξ χι
lia equitum: ⁊ ppl'ꝰ vt arena q̃ est in labio
λιάδες ἱππέων, καὶ λαὸς ὡσεὶ ἄμμος ἡ παρὰ τὸ χεῖλος τῆς
mariis multitudine. ⁊ ascendunt ⁊ castrametan
θαλάσσης τῷ πλήθει. καὶ ἀναβαίνουσι καὶ παρεμβάλλου
tur in machmas e regione per dorsum bethaben. ⁊
σιν ἐν μαχμὰς ἐξεναντίας κατὰ νότου βαιθαβέν. καὶ
vir israel vidit q̄ affliguntur: ⁊ recessit pp'lꝰ:
ἀνὴρ ἰσραὴλ εἶδεν ὅτι ἐκθλίβονται, καὶ ἀνεχώρησεν ὁ λαός,
B ⁊ abscõdit' ẽ in speluncis ⁊ in abditis ⁊ in
καὶ ἐκρύβησαν ἐν τοῖς σπηλαίοις καὶ ἐν ταῖς μάνδραις καὶ ἐν
petris ⁊ in foueis ⁊ in cisternis.
ταῖς πέτραις καὶ ἐν τοῖς βόθροις καὶ ἐν τοῖς λάκκοις.
⁊ transeuntes trãsierunt iordanem in terrã gad ⁊
καὶ οἱ διαβαίνοντες διέβησαν τὸν ἰορδάνην εἰς γῆν γὰδ καὶ
galaad. ⁊ saul adhuc erat in galgalis: ⁊ vniuersus pp'lꝰ p
γαλαάδ. καὶ σαοὺλ ἔτι ἦν ἐν γαλγάλοις, καὶ πᾶς ὁ λαὸς ἐξέ
territi sũt post eum. ⁊ distulit septẽ dies testi
στησαν ὀπίσω αὐτοῦ. καὶ διέλειπεν ἑπτὰ ἡμέρας τῷ μαρτυ
monio vt dixit samuel. ⁊ non venit samuel in
ρίῳ ὡς εἶπεν σαμουήλ. καὶ οὐ παρεγένετο σαμουὴλ εἰς
galgala. ⁊ dixit saul nõ venit samuel in galga
γάλγαλα. καὶ εἶπε σαοὺλ οὐκ ἦλθεν σαμουὴλ εἰς γάλγα
la ⁊ dispersus ẽ pp'lꝰ eius ab eo. ⁊ ait saul:
λα καὶ διεσπάρη ὁ λαὸς αὐτοῦ ἀπ' αὐτοῦ. καὶ εἶπεν σαούλ,
afferte vt faciam holocaustum ⁊ pacifica.
προσαγάγετε ὅπως ποιήσω ὁλοκαύτωσιν καὶ εἰρηνικάς.
⁊ obtulit holocaustum. ⁊ factũ ẽ vt comple
καὶ ἀνήνεγκε τὴν ὁλοκαύτωσιν. καὶ ἐγένετο ὡς συνετέλε
uit offerens holocaustum: ⁊ ecce samuel ve
σεν ἀναφέρων τὴν ὁλοκαύτωσιν, καὶ ἰδοὺ σαμουὴλ παρε
niebat. ⁊ egressus ẽ saul in occursum samueli
γένετο. καὶ ἐξῆλθε σαοὺλ εἰς ἀπάντησιν τῷ σαμουὴλ τοῦ
vt benediceret ei. ⁊ dixit samuel: quid fecisti? ⁊ di
εὐλογῆσαι αὐτόν, καὶ εἶπε σαμουήλ, τί πεποίηκας; καὶ εἶ
xit saul: quia vidi q̄ dilaberetur pp'lꝰ a me: ⁊ tu
C πε σαούλ, διότι εἶδον ὅτι διεσπάρη ὁ λαὸς ἀπ' ἐμοῦ, καὶ σὺ
non veneras in testimonio dierũ vt cõstituisti.
οὐ παρεγένου ἐν τῷ μαρτυρίῳ τῶν ἡμερῶν ὡς διέταξας.
⁊ philisthijm cõgregati fuerãt in machmas. ⁊ dixi: nũc
καὶ οἱ ἀλλόφυλοι συνήχθησαν εἰς μαχμάς. καὶ εἶπον, νῦν
descẽdent philisthijm ad me in galgala: ⁊
καταβήσονται οἱ ἀλλόφυλοι πρός με εἰς γάλγαλα, καὶ τοῦ
faciem dñi non deprecatꝰ sũ: ⁊ confortatus sum ⁊
προσώπου κυρίου οὐκ ἐδεήθην, καὶ ἐνεκρατευσάμην καὶ
obtuli holocaustum. ⁊ dixit samuel ad saulem:
1. Pa. ἀνήνεγκα τὴν ὁλοκαύτωσιν. καὶ εἶπε σαμουὴλ πρὸς σαούλ,
16. c. stulte actũ est a te quia nõ custodisti mandatũ meũ: quod p̃
μεματαίωταί σοι ὅτι οὐκ ἐφύλαξας τὴν ἐντολήν μου, ἣν ἐνε
cepit tibi dñs: vt preparasset re
τείλατό σοι κύριος, ὡς ἡτοίμασεν ἂν τὴν βασιλεί
gnũ tuũ sup israel vsq; in seculũ. ⁊ nunc regnum tuuz
αν σου ἐπὶ ἰσραὴλ ἕως αἰῶνος. καὶ νῦν ἡ βασιλεία σου
non stabit. ⁊ queret dñs sibi ipsi hominẽ iuxta
οὐ στήσεται. καὶ ζητήσει κύριος ἑαυτῷ ἄνθρωπον κατὰ τὴν
cor suum. ⁊ precipiet ei dñs in du
καρδίαν αὐτοῦ. καὶ ἐντελεῖται αὐτῷ κύριος εἰς ἄρχοντα
cem super ppl'm suum: quia non seruasti que prece
ἐπὶ τὸν λαὸν αὐτοῦ, ὅτι οὐκ ἐφύλαξας ὅσα ἐνετεί
pit tibi dñs. ⁊ surrexit samuel: ⁊ recessit de
λατό σοι ὁ κύριος. καὶ ἀνέστη σαμουήλ, καὶ ἀπῆλθεν ἐκ
galgalis in collem beniamin. ⁊ recensuit saul
γαλγάλων εἰς βουνὸν βενιαμίν. καὶ ἐπεσκέψατο σαοὺλ
populum inuentum cum eo q̄si sexcentos viros.
τὸν λαὸν τὸν εὑρεθέντα μετ' αὐτοῦ ὡς ἑξακοσίους ἄνδρας.
⁊ saul ⁊ ionathan filius eius: ⁊ ppl'ꝰ q̄ inuẽti fue
καὶ σαοὺλ καὶ ἰωνάθαν υἱὸς αὐτοῦ, καὶ ὁ λαὸς οἱ εὑρεθέν
rũt cum eis sederunt in gabaa beniamin ⁊ phi
τες μετ' αὐτῶν ἐκάθισαν ἐν γαβαὰ βενιαμὶν καὶ οἱ ἀλ
D listijm castrametati sunt in machmas.
λόφυλοι παρεμβεβλήκεισαν ἐν μαχμάς.

israel: triginta milia curruũ: & sex milia equitũ & reliquum vulgus sicut arena que est in littore maris plurima. Et ascẽdẽtes castrametati sũt in machmas ad oriẽtẽ bethauẽ. Quod cũ vidissent viri israel se i arcto positos: afflictus enĩ erat populus: absconderunt se in speluncis: & in abditis: in petris quoq; & in antris: & i cisternis. Hebrei aũt trãsierũt iordanẽ in terrã gad & galaad. Cunq; adhuc esset saul in galgala: vniuersus pp'ls pterritus ẽ qui se q̄batur eũ. Et expectauit septem diebus iuxta placitum samuelis: & non venit samuel in galgala. Dilapsusq; est populus ab eo. Ait ergo saul. Afferte mihi holocaustũ & pacifica. Et obtulit holocaustũ. Cũq; cõplesset offerẽs holocaustũ ecce samuel veniebat. Et egressꝰ ẽ saul obuiã ei vt salutaret eũ. Locutusq; est ad eũ samuel. Quid fecisti? Rñdit saul. Quia vidi q̄ populus dilaberetur a me: & tu non veneras iuxta placitos dies. Porro philistiim congregati fuerant in machmas: dixi. Nũc descẽdẽt philistiim ad me in galgala: & faciẽ dñi nõ placaui. Necessitate cõpulsus obtuli holocaustũ. Dixitq; samuel ad saul. Stulte egisti: nec custodisti mãdata dñi dei tui que precepi tibi. Quod si nõ fecisses iã nũc p̃parasset dñs regnũ tuũ sup israel in sempiternum. Sed nequaq̃ regnum tuũ vltra cõsurget. que siuit dñs sibi virũ iuxta cor suũ: & p̃cepit ei dominus vt eẽt dux sup populũ suũ: eo q̄ nõ s̃uaueris q̄ p̃cepit dñs. Surrexit aũt samuel & ascẽdit de galgalis in gabaa beniamin. Et recẽsuit saul populũ qui inuenti fuerant cum eo quasi sexcentos viros: & saul & ionathas filius eius: populusq; qui inuẽtus fuerat cũ eis erat in gabaa beniamin. Porro philistiĩ cõsederant in machma s

יִשְׂרָאֵל שְׁלֹשִׁים אֶלֶף רֶכֶב וְשֵׁשֶׁת (שֵׁשׁ)
אֲלָפִים פָּרָשִׁים וְעָם כַּחוֹל אֲשֶׁר
עַל שְׂפַת הַיָּם לָרֹב וַיַּעֲלוּ וַיַּחֲנוּ (שָׂפָה עָלָה)
בְמִכְמָשׂ קִדְמַת בֵּית אָוֶן׃ וְאִישׁ (חָנָה)
יִשְׂרָאֵל רָאוּ כִּי צַר לוֹ כִּי נִגַּשׂ (רָאָה צוּר)
הָעָם וַיִּתְחַבְּאוּ הָעָם בַּמְּעָרוֹת (חָבָא)
וּבַחֲוָחִים וּבַסְּלָעִים וּבַצְּרִחִים
וּבַבֹּרוֹת׃ וְעִבְרִים עָבְרוּ אֶת הַיַּרְדֵּן (עבר)
אֶרֶץ גָּד וְגִלְעָד וְשָׁאוּל עוֹדֶנּוּ
בַגִּלְגָּל וְכָל הָעָם חָרְדוּ אַחֲרָיו׃
וַיּוֹחֶל שִׁבְעַת יָמִים לַמּוֹעֵד אֲשֶׁר (יָחַל יוֹם)
שְׁמוּאֵל וְלֹא בָא שְׁמוּאֵל הַגִּלְגָּל (יָעַד בּוֹא)
וַיָּפֶץ הָעָם מֵעָלָיו׃ וַיֹּאמֶר שָׁאוּל (פּוּץ)
הַגִּשׁוּ אֵלַי הָעֹלָה וְהַשְּׁלָמִים וַיַּעַל (נָגַשׁ עָלָה)
הָעֹלָה׃ וַיְהִי כְּכַלֹּתוֹ לְהַעֲלוֹת הָעֹלָה (הָיָה כָּלָה)
וְהִנֵּה שְׁמוּאֵל בָּא וַיֵּצֵא שָׁאוּל
לִקְרָאתוֹ לְבָרְכוֹ׃ וַיֹּאמֶר שְׁמוּאֵל
מֶה עָשִׂיתָ וַיֹּאמֶר שָׁאוּל כִּי רָאִיתִי (עָשָׂה אָמַר)
כִי נָפַץ הָעָם מֵעָלַי וְאַתָּה לֹא (רָאָה)
בָאתָ לְמוֹעֵד הַיָּמִים וּפְלִשְׁתִּים (בּוֹא)
נֶאֱסָפִים מִכְמָשׂ׃ וָאֹמַר עַתָּה יֵרְדוּ (אָסַף)
פְלִשְׁתִּים אֵלַי הַגִּלְגָּל וּפְנֵי יְהוָה לֹא (פָּנָה)
חִלִּיתִי וָאֶתְאַפַּק וָאַעֲלֶה הָעֹלָה׃ (חָלָה אָפַק)
וַיֹּאמֶר שְׁמוּאֵל אֶל שָׁאוּל נִסְכָּלְתָּ (עָלָה סָכַל)
לֹא שָׁמַרְתָּ אֶת מִצְוַת יְהוָה אֱלֹהֶיךָ (צָוָה)
אֲשֶׁר צִוָּךְ כִּי עַתָּה הֵכִין יְהוָה אֶת (כּוּן)
מַמְלַכְתְּךָ אֶל יִשְׂרָאֵל עַד עוֹלָם׃ (מָלַךְ עָלַם)
וְעַתָּה מַמְלַכְתְּךָ לֹא תָקוּם בִּקֵּשׁ (קוּם)
יְהוָה לוֹ אִישׁ כִּלְבָבוֹ וַיְצַוֵּהוּ יְהוָה
לְנָגִיד עַל עַמּוֹ כִּי לֹא שָׁמַרְתָּ אֵת (נָגַד)
אֲשֶׁר צִוְּךָ יְהוָה׃ וַיָּקָם שְׁמוּאֵל וַיַּעַל
מִן הַגִּלְגָּל גִּבְעַת בִּנְיָמִן וַיִּפְקֹד (פָּקַד)
שָׁאוּל אֶת הָעָם הַנִּמְצְאִים עִמּוֹ (מָצָא)
כְּשֵׁשׁ מֵאוֹת אִישׁ׃ וְשָׁאוּל וְיוֹנָתָן (מֵאָה)
בְּנוֹ וְהָעָם הַנִּמְצָא עִמָּם יֹשְׁבִים
בְּגֶבַע בִּנְיָמִן וּפְלִשְׁתִּים חָנוּ בְמִכְמָשׂ׃ (חָנָה)

שחת חנה ויצא המשחית ממחנה פלשתים
שלשה ראשים הראש אחד
פנה יפנה אל דרך עפרה אל ארץ
שועל׃ והראש אחד יפנה דרך
בית חרון והראש אחד יפנה דרך
גבל שקף הגבול הנשקף על גי הצבעים
גיא דבר המדברה׃ וחרש לא ימצא בכל
מצא ארץ ישראל כי אמרו פלשתים
עשה חנה פן יעשו העברים חרב או חנית׃
וירדו כל ישראל הפלשתים
לטש חרש ללטוש איש את מחרשתו ואת
את אתו ואת קרדמו ואת מחרשתו׃
היה פצר והיתה הפצירה פים למחרשות
פה שלש ולאתים ולשלש קלשון
נצב ולהקרדמים ולהציב הדרבן׃
לחם מצא והיה ביום מלחמת ולא נמצא חרב
וחנית ביד כל העם אשר את
שאול ואת יונתן ותמצא לשאול
נצב עבר וליונתן בנו׃ ויצא מצב פלשתים
Cap. xiiii אל מעבר מכמש׃ ויהי היום
היה ויאמר יונתן בן שאול אל הנער
כלה ילך נשא כליו לכה ונעברה אל מצב
עבר פלשתים אשר מעבר הלז ולאביו
נגד לא הגיד׃ ושאול יושב בקצה
רמן הגבעה תחת הרמון אשר במגרון
מאה והעם אשר עמו כשש מאות
איש׃ ואחיה בן אחיטוב אחי
איכבוד בן פינחס בן עלי כהן
אפד יהוה בשלו נשא אפוד והעם לא
עבר ידע כי הלך יונתן׃ ובין המעברות
אשר בקש יונתן לעבר על מצב
פלשתים שן הסלע מהעבר
מזה ושן הסלע מהעבר מזה
ושם האחד בוצץ ושם האחד
צוק סנה׃ השן האחד מצוק מצפון מול
מכמש והאחד מנגב מול גבע׃

Et egressi sunt ad p̄liandũ de castris philistinorũ tres cunei. Vnus cuneus pergebat contra viam effraim ad terram saul. Porro alius igrediebatur per viam bethorõ. Tertius ãt verterat se ad iter termini imminentis vallis seboim contra desertũ. Porro faber ferrarius nõ inueniebatur in oĩ terra israel. Cauerant enĩ philistiĩ ne forte facerẽt hebrei gladium aut lanceam. Descẽdebat ergo oĩs israel ad philistiĩm vt acueret vnusquisq; vomerem suum & ligonem & securim & sarculum. Retuse itaq; erant acies vomerum & ligonum & tridentium & securiũ vsq; ad stimulum corrigendum. Cũq; venisset dies prelii non est inuẽtus ensis & lancea in manu totius populi q erat cum saul & iõatha: excepto saul & ionatha filio ei?. Egressa ẽ ãt statio philistiĩ: vt trãscenderet in machmas. 14.

Et accidit in q̃dã die vt diceret ionathas filius saul ad adolescẽtẽ armigerũ suũ. Veni & trãseam ad stationẽ philistinorũ q̃ ẽ trãs locũ illũ. Patri aũt suo hoc ipsum nõ idicauit. Porro saul morabatur i extrema parte gabaa sub malogranato q̃ erat i agro gabaa. Et erat pp̃ls cũ eo q̃si sexcẽtorũ virorũ. Et achias filius achitob fris ichabod filii phinees q ort? fuerat ex heli sacerdote dñi in sylo: portabat ephot. Sed & pp̃ls ignorabat quo iisset ionathas. Erant aũt inter ascensus p quos nitebatur ionathas transire ad stationẽ philistinorum eminẽtes petre ex vtraq; p̃te: & quasi in modũ dentiũ scopuli hinc & inde prerupti. Nomẽ vni boses: & nomen alteri sene. Vn? scopulus p̃minẽs ad aquilonẽ ex aduerso machmas: & alt ad meridiẽ ꝯtra gabaa

τ egressus est vt p̃deret ex agro philistinorum in tribus cuneis. cuneus vnus aspiciens viam gophera ad
καὶ ἐξῆλθε διαφθεῖραι ἐξ ἀγροῦ ἀλλοφύλων ἐν τρισὶν ἀρχαῖς. ἡ ἀρχὴ ἡ μία ἐπιβλέπουσα ὁδὸν γοφερὰ ἐπὶ τὴν
terrã sogal. τ cuneus vnus aspiciens viam bethoron: τ cuneus vnus aspiciens viam termini
γῆν σωγάλ. καὶ ἀρχὴ ἡ μία ἐπιβλέπουσα ὁδὸν βαιθωρὼν, καὶ ἡ ἀρχὴ ἡ μία ἐπιβλέπουσα ὁδὸν γαβαὰ
que vergit in vallem sabaim: desertũ. τ
τὴν ἐκκύπτουσαν ἐπὶ γαὶ τὴν σαβαὶν τὴν ἔρημον. καὶ
faber ferri nõ inueniebatur in omni terra israel. quia dixerunt philisthĩm: ne forte faciant
τέκτων σιδήρου οὐχ εὑρίσκετο ἐν πάσῃ τῇ γῇ ἰσραήλ. ὅτι εἶπον οἱ ἀλλόφυλοι, μή ποτε ποιήσωσιν οἱ
hebrei gladium τ lanceam. τ descendebat oĩs israel in terrã philisthĩm vt fabricaret quilibet falcem suam τ instrumẽtũ suum: τ vnusquisq; securim suã τ falcem suam. τ erat vindemia parata ad metẽdũ. in instrumenta ãt erãt tres sicli in dentem τ securi τ falci: τ ad corrigendũ stimulũ boum substãtia erat eadem.
ἑβραῖοι ῥομφαίαν καὶ δόρυ. καὶ κατέβαινε πᾶς ἰσραὴλ εἰς γῆν ἀλλοφύλων χαλκεύειν ἕκαστος τὸ θέριστρον αὐτοῦ καὶ τὸ σκεῦος αὐτοῦ, καὶ ἕκαστος τὴν ἀξίνην αὐτοῦ καὶ τὸ δρέπανον αὐτοῦ. καὶ ἦν ὁ τρυγητὸς ἕτοιμος τοῦ θερίζειν. εἰς δὲ τὰ σκεύη ἦσαν τρεῖς σίκλοι εἰς τὸν ὀδόντα καὶ τῇ ἀξίνῃ καὶ τῷ δρεπάνῳ, καὶ τοῦ κατορθῶσαι τὸ βούκεντρον ὑπόστασις ἦν ἡ αὐτή.
τ factũ ẽ in diebus belli τ non est inuẽtus ensis τ lancea in manu totius populi qui erat cum saul τ ionathan. τ inuẽt est saul τ ionathan filio eius.
καὶ ἐγένετο ἐν ταῖς ἡμέραις τοῦ πολέμου καὶ οὐχ εὑρέθη ῥομφαία καὶ δόρυ ἐν χειρὶ παντὸς τοῦ λαοῦ τοῦ μετὰ σαοὺλ καὶ ἰωναθάν. καὶ εὑρέθη τῷ σαοὺλ καὶ τῷ ἰωναθὰν τῷ υἱῷ αὐτοῦ.
τ egressus ẽ de statione philisthĩm trans bachmas.
καὶ ἐξῆλθεν ἐξ ὑποστάσεως τῶν ἀλλοφύλων ἐν τῷ πέραν βαχμάς.

Ca. 14.

Et fit dies: τ dicit ionathan filius saulis puero ferenti arma eius: veni τ trãseamus in stationem philisthinorum qui sunt trãs locũ illum: τ patri suo non dixit. τ saul sedebat super collem: sub malogranato q̃ in magdon. τ pp̃ls qui cum eo quasi sexcẽti viri τ achias filius achitob fratris iochabed filij phinees filij heli sacerdos dñi in sylo portãs ephod. τ pp̃ls non sciuit: q abiisset ionathan. τ in medio transitus vbi querebat ionathan trãsire in stationem philisthinorũ eminẽs pars lapidis hinc: τ eminẽs pars lapidis hic: nomẽ vni boses τ nomen alteri sena. scopulus q̃ ab aquilone adherens machmas: τ scopulus alter a meridie adherens gabaa.
Καὶ γίνεται ἡμέρα, καὶ λέγει ἰωναθὰν υἱὸς σαοὺλ τῷ παιδαρίῳ τῷ αἴροντι τὰ σκεύη αὐτοῦ, δεῦρο καὶ διαβῶμεν εἰς τὴν ὑπόστασιν τῶν ἀλλοφύλων τῶν ἐν τῷ πέραν ἐκείνῳ, καὶ τῷ πατρὶ αὐτοῦ οὐκ εἶπε. καὶ σαοὺλ ἐκάθητο ἐπάνω τοῦ βουνοῦ, ὑπὸ τὴν ῥοὰν τὴν ἐν μαγδών. καὶ ὁ λαὸς ὁ μετ᾽ αὐτοῦ ὡς ἑξακόσιοι ἄνδρες καὶ ἀχιὰ υἱὸς ἐχιτὼβ ἀδελφοῦ ἰωχαβὴδ υἱοῦ φινεὲς υἱοῦ ἠλὶ ἱερεὺς τοῦ κυρίου ἐν σηλῶ αἴρων ἐφούδ. καὶ ὁ λαὸς οὐκ ᾔδει, ὅτι πεπόρευται ἰωναθάν. καὶ ἀναμέσον τῆς διαβάσεως οὗ ἐζήτει ἰωναθὰν διαβῆναι εἰς τὴν ὑπόστασιν τῶν ἀλλοφύλων ἀκρωτήριον πέτρας ἐντεῦθεν, καὶ ἀκρωτήριον πέτρας ἐντεῦθεν, ὄνομα τῷ ἑνὶ βοσὲς καὶ ὄνομα τῷ ἄλλῳ σεννά. τὸ ἀκρωτήριον τὸ ἀπὸ βορρᾶ ἐχόμενον τῆς μαχμάς, καὶ τὸ ἀκρωτήριον τὸ ἄλλο ἀπὸ νότου ἐχόμενον τῆς γαβαά.

B

C

et dixit ionathan ad puerum gerentem
καὶ εἶπεν ἰωνάθαν πρὸς τὸ παιδάριον τὸ αἶρον τὰ
arma eius: veni et transeamus ad stationem
σκεύη αὐτοῦ, δεῦρο καὶ διαβῶμεν εἰς τὴν ὑπόστασιν τῶν
incircuncisorum horum si forte faciet aliquid dominus
ἀπεριτμήτων τούτων εἴ πως ποιήσει τί κύριος
nobis: quia non est domino continentia saluare in
ἡμῖν, ὅτι οὐκ ἔστι τῷ κυρίῳ συνεχόμενον σώζειν ἐν
multis vel in paucis. et dixit ei gerens arma
πολλοῖς ἢ ἐν ὀλίγοις. καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ αἴρων τὰ σκεύη
eius: fac omne quod cor tuum voluerit: in
αὐτοῦ, ποίει πᾶν ὃ ἂν ἡ καρδία σου θελήσῃ, ἔγ
B clina te ipsum: ecce ego tecum sum. sicut cor
κλινε σεαυτόν, ἰδοὺ ἐγὼ μετὰ σοῦ εἰμί. ὡς ἡ καρ-
tuum cor meum. et dixit ionathan: ecce nos
δία σου ἡ καρδία μου. καὶ εἶπεν ἰωνάθαν, ἰδοὺ ἡμεῖς
transimus ad viros et volue
διαβαίνομεν πρὸς τοὺς ἄνδρας καὶ κατακυλισθησόμε-
mur ad eos. si hec locuti fuerint ad nos: state
θα πρὸς αὐτούς. ἐὰν τάδε εἴπωσι πρὸς ἡμᾶς, στῆτε
ibi donec appropinquemus vobis. et stemus apud nos met
ἐκεῖ ἕως ἂν ἐγγίσωμεν ὑμῖν. καὶ στησόμεθα ἐφ' ἑαυ-
ipsos et non ascendamus ad eos. et si hec di
τοῖς καὶ οὐ μὴ ἀναβῶμεν ἐπ' αὐτούς. καὶ ἐὰν τάδε εἴ-
xerint ad nos: ascendite ad nos: et ascenda
πωσι πρὸς ἡμᾶς, ἀνάβητε πρὸς ἡμᾶς, καὶ ἀναβησόμε-
mus: quia tradidit eos dominus in manibus nostris. hoc
θα, ὅτι παραδέδωκεν αὐτοὺς κς εἰς τὰς χεῖρας ἡμῶν. τοῦ-
nobis signum. et ingressi sunt ambo in
το ἡμῖν τὸ σημεῖον. καὶ εἰσῆλθον ἀμφότεροι εἰς τὴν
stationem philistinorum. et dixerunt philistiim:
ὑπόστασιν τῶν ἀλλοφύλων. καὶ εἶπον οἱ ἀλλόφυλοι,
ecce egrediuntur hebrei de cavernis ubi abscon
ἰδοὺ ἐκπορεύονται οἱ ἑβραῖοι ἐκ τῶν τρωγλῶν οὗ ἐκρύ-
diti fuerant ibi. et responderunt viri statio
βησαν ἐκεῖ. καὶ ἀπεκρίναντο οἱ ἄνδρες τῆς ὑποστά-
nis philistinorum ad ionathan et ad gerentem
σεως τῶν ἀλλοφύλων πρὸς ἰωνάθαν καὶ πρὸς τὸν αἴροντα
arma eius et dicunt: ascendite ad nos: et
τὰ σκεύη αὐτοῦ καὶ λέγουσιν, ἀνάβητε πρὸς ἡμᾶς, καὶ
ostendemus vobis verbum. et ait ionathan ad ge
γνωριοῦμεν ὑμῖν ῥῆμα. καὶ εἶπεν ἰωνάθαν πρὸς τὸν αἴ-
rentem arma eius: ascende post me: quia tra
ροντα τὰ σκεύη αὐτοῦ, ἀνάβαινε ὀπίσω μου, ὅτι παρα-
didit eos dominus in manus israel. et ascen
δέδωκεν αὐτοὺς κύριος εἰς τὰς χεῖρας ἰσραήλ. καὶ ἀνέ-
dit ionathan per manus suas et per pe
βη ἰωνάθαν ἐπὶ τὰς χεῖρας αὐτοῦ καὶ ἐπὶ τοὺς πό-
des suos: et gerens arma eius post eum. et vide-
δας αὐτοῦ καὶ ὁ αἴρων τὰ σκεύη αὐτοῦ ὀπίσω αὐτοῦ. καὶ ἐβλε-
runt philistiim contra faciem ionathan: et percus
ψαν οἱ ἀλλόφυλοι κατὰ πρόσωπον ἰωνάθαν, καὶ ἐπάτα-
sit eos: et gerens arma eius porrigebat post e
ξεν αὐτούς, καὶ ὁ αἴρων τὰ σκεύη αὐτοῦ ἐπεδίδου ὀπίσω αὐ-
um. et facta est plaga prima quam percussit ionathan et
τοῦ. καὶ ἐγένετο πληγὴ ἡ πρώτη ἣν ἐπάταξεν ἰωνάθαν καὶ ὁ
gerens arma eius quasi viginti viros in iaculis et in lapidum
αἴρων τὰ σκεύη αὐτοῦ ὡς εἴκοσι ἄνδρας ἐν βολίσι καὶ ἐν πετρο-
iaculationibus et silicibus campi. et factus est stupor in
βόλοις καὶ ἐν κόχλαξι τοῦ πεδίου. καὶ ἐγένετο ἔκστασις ἐν τῇ
castris et in campo. et omnis populus qui in sta
C παρεμβολῇ καὶ ἐν τῷ πεδίῳ. καὶ πᾶς ὁ λαὸς ὁ ἐν τῇ ὑπο-
tione: et qui occidunt obstupuerunt et ipsi. et obstu
στάσει, καὶ οἱ διαφθείροντες ἐξέστησαν καὶ αὐτοί. καὶ ἐθαμβή-
puit terra. et factus est stupor a domino. et viderunt speculatores
θη ἡ γῆ. καὶ ἐγένετο ἔκστασις παρὰ κυρίου. καὶ εἶδον οἱ σκοποὶ
saulis in gabaa beniamin: et ecce castra con
τοῦ σαοὺλ ἐν γαβαὰ βενιαμίν, καὶ ἰδοὺ ἡ παρεμβολὴ τεταρα-
turbata hinc et hinc. et ait saul populo qui cum
γμένη ἔνθεν καὶ ἔνθεν. καὶ εἶπε σαοὺλ τῷ λαῷ τῷ μετ' αὐ-
eo: requirite iam et videte quis abiit ex nobis.
τοῦ, ἐπισκέψασθε δὴ καὶ ἴδετε τίς πεπόρευται ἐξ ἡμῶν.

Dixit aũt ionathas ad
adolescentẽ armigerũ
suũ. Veni transeamus
ad stationem
incircuncisorum horũ
si forte faciat
dñs pro nobis: qa nõ
est domino difficile
saluare vel in multis vl
in paucis. Dixitq;
ei armiger suus. Fac
omnia que placent
animo tuo. Perge quo
cupis & ero tecũ vbicũ-
q; volueris. Et ait iona
thas. Ecce nos trãsim9
ad viros istos. Cumq;
apparuerimus eis:
si taliter locuti fuerint
ad nos: manete donec
veniamus ad vos: ste-
mus in loco nostro:
nec ascẽdamus ad eos.
Si autem
dixerint ascendite ad
nos: ascẽdamus ad eos:
quia tradidit eos dñs
in manibus nr̃is. Hoc
erit nobis signũ. Ap-
paruit igr̃ vterq; stationi
philistinorũ. Dixerunt
q; philistiim. En hebrei
egrediuntur de cauer-
nis in quibus abscondi
ti fuerãt. Et locuti sunt
viri de statione ad
ionathã & ad armige-
rũ eius. Dixeruntq;.
Ascẽdite ad nos & ostẽ
demus vobis rem.
Et ait ionathas ad ar
migerum suũ. Ascẽda-
mus. Seq̃re me. Tradi
dit ei dñs eos in man9
israel. Ascẽdit ãt iona
thas manibus &
pedibus reptans: & ar
miger eius post eũ. Ita-
q; alii cadebãt ante io-
nathan: alios armiger e
ius iterficiebat seq̃ns eũ
Et fctã est plaga prima
quã pcussit ionathas
& armiger eius
q̃si viginti virorum: i
media pte iugeris: quã
par boũ in die arare cõ-
sueuit. Et factũ ẽ mira-
culũ i castris & p agros.
Sed & ois ppls stationis
corũ q ierãt ad predan-
dũ obstupuit: & cõtur-
bata st̃ castra. Et accidit
q̃si miraculũ a deo. Et
respexerũt speculatores
saul q erãt in gabaa bẽ
iamin: & ecce multitudo
pstrata: & huc illucq;
diffugiens. Et ait saul
pplo q erat cũ eo. Re-
quirite & videte quis a-
bierit ex nobis. Cũq;

וַיֹּאמֶר יְהוֹנָתָן אֶל הַנַּעַר נֹשֵׂא — אמר
כֵלָיו לְכָה וְנַעְבְּרָה אֶל מַצַּב — ילך עבר
הָעֲרֵלִים הָאֵלֶּה אוּלַי יַעֲשֶׂה — אלי עשה
יְהוָה לָנוּ כִּי אֵין לַיהוָה מַעְצוֹר — עצר
לְהוֹשִׁיעַ בְּרַב אוֹ בִמְעָט׃ וַיֹּאמֶר — ישע
לוֹ נֹשֵׂא כֵלָיו עֲשֵׂה כָּל אֲשֶׁר
בִּלְבָבֶךָ נְטֵה לָךְ הִנְנִי עִמְּךָ כִּלְבָבֶךָ׃
וַיֹּאמֶר יְהוֹנָתָן הִנֵּה אֲנַחְנוּ עֹבְרִים
אֶל הָאֲנָשִׁים וְנִגְלִינוּ אֲלֵיהֶם׃ — גלה
אִם כֹּה יֹאמְרוּ אֵלֵינוּ דֹּמּוּ עַד — דמם
הַגִּיעֵנוּ אֲלֵיכֶם וְעָמַדְנוּ תַחְתֵּינוּ — נגע
וְלֹא נַעֲלֶה אֲלֵיהֶם׃ וְאִם כֹּה — עלה
יֹאמְרוּ עֲלוּ עָלֵינוּ וְעָלִינוּ כִּי
נְתָנָם יְהוָה בְּיָדֵנוּ וְזֶה לָּנוּ הָאוֹת׃
וַיִּגָּלוּ שְׁנֵיהֶם אֶל מַצַּב פְּלִשְׁתִּים — יצב
וַיֹּאמְרוּ פְלִשְׁתִּים הִנֵּה עִבְרִים
יֹצְאִים מִן הַחֹרִים אֲשֶׁר הִתְחַבְּאוּ — חור חבא
שָׁם׃ וַיַּעֲנוּ אַנְשֵׁי הַמַּצָּבָה אֶת — ענה
יוֹנָתָן וְאֶת נֹשֵׂא כֵלָיו וַיֹּאמְרוּ — כלה
עֲלוּ אֵלֵינוּ וְנוֹדִיעָה אֶתְכֶם דָּבָר — עלה ידע
וַיֹּאמֶר יוֹנָתָן אֶל נֹשֵׂא כֵלָיו עֲלֵה
אַחֲרַי כִּי נְתָנָם יְהוָה בְּיַד
יִשְׂרָאֵל׃ וַיַּעַל יוֹנָתָן עַל יָדָיו וְעַל
רַגְלָיו וְנֹשֵׂא כֵלָיו אַחֲרָיו וַיִּפְּלוּ — נפל
לִפְנֵי יוֹנָתָן וְנֹשֵׂא כֵלָיו מְמוֹתֵת — פנה מות
אַחֲרָיו׃ וַתְּהִי הַמַּכָּה הָרִאשֹׁנָה — היה נכה
אֲשֶׁר הִכָּה יוֹנָתָן וְנֹשֵׂא כֵלָיו
כְּעֶשְׂרִים אִישׁ כְּבַחֲצִי מַעֲנָה — חצה ענה
צֶמֶד שָׂדֶה׃ וַתְּהִי חֲרָדָה בַמַּחֲנֶה — חנה
בַשָּׂדֶה וּבְכָל הָעָם הַמַּצָּב וְהַמַּשְׁחִית — שחת
חָרְדוּ גַּם הֵמָּה וַתִּרְגַּז הָאָרֶץ וַתְּהִי — רגז
לְחֶרְדַּת אֱלֹהִים׃ וַיִּרְאוּ הַצֹּפִים — ראה
לְשָׁאוּל בְּגִבְעַת בִּנְיָמִן וְהִנֵּה
הֶהָמוֹן נָמוֹג וַיֵּלֶךְ וַהֲלֹם׃ וַיֹּאמֶר — המן מוג
שָׁאוּל לָעָם אֲשֶׁר אִתּוֹ פִּקְדוּ נָא — אמר
וּרְאוּ מִי הָלַךְ מֵעִמָּנוּ וַיִּפְקְדוּ — ראה פקד

והנה אין יונתן ונשא כליו: ויאמר
שאול לאחיה הגישה ארון   נגש ארן
האלהים כי היה ארון האלהים
ביום ההוא ובני ישראל: ויהי עד
דבר שאול אל הכהן והמון
אשר במחנה פלשתים וילך
הלוך ורב ויאמר שאול אל   הלך
הכהן אסף ידך: ויזעק שאול   זעק
וכל העם אשר אתו ויבאו עד   בוא
המלחמה והנה היתה חרב איש   לחם היה
ברעהו מהומה גדלה מאד: הום
והעברים היו לפלשתים כאתמול   תמל
שלשום אשר עלו עמם במחנה   עלה חנה
סביב וגם המה להיות עם ישראל   סבב היה
אשר עם שאול ויונתן: וכל
איש ישראל המתחבאים בהר   חבא
אפרים שמעו כי נסו פלשתים   נוס דבק
וידבקו גם המה אחריהם
במלחמה: ויושע יהוה ביום ההוא   לחם ישע
את ישראל והמלחמה עברה את
בית און ואיש ישראל נגש
ביום ההוא ויאל שאול את   יאל
העם לאמר ארור האיש אשר   ארר
יאכל לחם עד הערב ונקמתי   אכל
מאיבי ולא טעם כל העם לחם:
וכל הארץ באו ביער ויהי דבש   בוא
על פני השדה: ויבא העם אל   פנה
היער והנה הלך דבש ואין משיג   נשג
ידו אל פיו כי ירא העם את   פה
השבעה: ויונתן לא שמע
בהשביע אביו את העם וישלח   שבע שלח
את קצה המטה אשר בידו
ויטבל אתה ביערת הדבש   טבל
וישב ידו אל פיו ותראנה עיניו: שוב אור
ויען איש מהעם ויאמר השבע   ענה
השביע אביך את העם לאמר

requisissent: repertũ est non adesse ionathan & armigerũ eius. Et ait saul ad achiam. Applica arcã dei. Erat enĩ ibi arca dei in die illa cum filiis israel. Cunq̃ loqueretur saul ad sacerdotẽ: tumultus magnꝰ exortꝰ est in castris philistinorum. Crescebatq̃ paulatim & clarius resonabat. Et ait saul ad sacerdotem. Contrahe manũ tuã. Cõclamauit ergo saul & oĩs populꝰ q erat cũ eo & venerũt vsq̃ ad locũ certaminis. Et ecce versus fuerat gladius vniuscuiusq̃ ad proximũ suum: & cedes magna nimis. Sed & hebrei qui fuerãt cũ philistiim heri & nudiustertius ascẽderantq̃ cũ eis ĩ castris reuersi sunt vt essent cũ israel: & his qui erãt cũ saul & ionatha. Oĩs quoq̃ israelite qui se abscõderãt ĩ mõte effraim audientes q̃ fugissent philistei: sociauerunt se cũ suis in prelio. & saluauit dominus israel ĩ die illa. Pugna ãt peruenit vsq̃ ad bethauẽ. Et viri israel sociati sunt sibi in die illa. Adiurauit ãt saul populum dicens. Maledictus vir qui comederit panem vsq̃ ad vesperũ: dõec vlciscar de inimicis meis. Et nõ mãducauit vniuersus ppl's panẽ. Oĩsq̃ terre vulgus venit in saltũ: ĩ quo erat mel sup faciẽ agri. Ingressꝰ ẽ itaq̃ ppl's saltũ & apparuit fluens mel: nullusq̃ applicuit manũ ad os suum. Timebat enĩ ppl's iuramẽtũ. Porro ionathas non audierat cũ adiuraret pater eiꝰ populum. Extenditq̃ sũmitatẽ virge quã habebat in manu & intinxit in fauum mellis. Et cõuertit manũ suã ad os suũ & illuminati sũt oculi eius. Rñdẽsq̃ vnus d̃ populo ait. Iureiurãdo cõstrixit pr̃ tuus populum dicens.

τ requirerunt: τ ecce non reptus fuit ionathan τ
καὶ ἐπεσκέψαντο, καὶ ἰδοὺ οὐχ εὑρίσκετο ἰωναθὰν καὶ
gerens arma eius. τ dixit saul achia: ap
ὁ αἴρων τὰ σκεύη αὐτοῦ. καὶ εἶπε σαοὺλ τῷ ἀχιᾶ, προ
plica ephud: qm̃ erat arca dei in die
σάγαγε τὸ ἐφούδ, ὅτι ἦν ἡ κιβωτὸς τοῦ θεοῦ ἐν τῇ ἡμέ
illa coram israel. τ factũ est vt locutꝰ est saul
ρα ἐκείνη ἐνώπιον ἰσραήλ. καὶ ἐγένετο ὡς ἐλάλησε σαοὺλ
ad sacerdotẽ: τ tumultꝰ in castris philisti
πρὸς τὸν ἱερέα, καὶ ὁ ἦχος ἐν τῇ παρεμβολῇ τῶν ἀλλοφύ
norũ vadens ibat τ multiplicabat. τ dixit sa
λων πορευόμενος ἐπορεύετο καὶ ἐπληθύνετο. καὶ εἶπε σα
ul ad sacerdotẽ: contrahe manus tuas. τ ascẽdit
οὺλ πρὸς τὸν ἱερέα, συνάγαγε τὰς χεῖράς σου. καὶ ἀνέβη
saul τ ois pp̃ls q̃ cum eo: τ veniunt vsq̃ ad
σαοὺλ καὶ πᾶς ὁ λαὸς ὁ μετ᾽ αὐτοῦ, καὶ ἔρχονται ἕως τοῦ
bellum. τ ecce fuerat gladius viri ad proxi
πολέμου. καὶ ἰδοὺ ἐγένετο ῥομφαία ἀνδρὸς ἐπὶ τὸν πλη
mum suum: τ confusio magna nimis. τ ser
σίον αὐτοῦ, καὶ σύγχυσις μεγάλη σφόδρα. καὶ οἱ δοῦ
ui exĩtes heri τ nudiustertiꝰ cum philisthijm qui as
λοι οἱ ὄντες χθὲς καὶ τρίτης μετὰ τῶν ἀλλοφύλων οἱ ἀνα
cenderũt in castra: reuersi sunt τ ipsi
βάντες εἰς τὴν παρεμβολήν, ἐπεστράφησαν καὶ αὐτοὶ
vt essent cum israel q̃ erãt cum saul τ ionathan. τ
εἶναι μετὰ ἰσραὴλ τῶν μετὰ σαοὺλ καὶ ἰωναθάν. καὶ
ois vir israel absconditi in mõte ephraim audi
πᾶς ἀνὴρ ἰσραὴλ οἱ κρυπτόμενοι ἐν τῷ ὄρει ἐφραὶμ ἤκου
eruntq̃ fugierunt philistei. τ cõiunguntur τ
σαν ὅτι πεφεύγασιν οἱ ἀλλόφυλοι. καὶ συνάπτουσι καὶ
ipsi post eos in prelio: τ saluauit dñs
αὐτοὶ ὀπίσω αὐτῶν εἰς πόλεμον, καὶ ἔσωσε κύριος τὸν
israel in die illa. τ pugna ꝑuenit bethauẽ.
ἰσραὴλ ἐν τῇ ἡμέρα ἐκείνη. καὶ ὁ πόλεμος διῆλθε βαιθών.
τ israel erat cum saul quasi decem milia virorũ.
καὶ ἰσραὴλ ἦν μετὰ σαοὺλ ὡσεὶ δέκα χιλιάδες ἀνδρῶν.
τ fuit bellum sparsum in tota ciuitate in
καὶ ἦν ὁ πόλεμος διεσπαρμένος εἰς ὅλην τὴν πόλιν ἐν τῷ
mõte ephraim. τ saul ignorauit ignorãtiã magnam D
ὄρει ἐφραίμ. καὶ σαοὺλ ἠγνόησεν ἄγνοιαν μεγάλην
in die illa: τ maledicit pp̃lo dicens: ma
ἐν τῇ ἡμέρα ἐκείνη, καὶ ἀρᾶται τῷ λαῷ λέγων, ἐπι
ledictus homo qui comederit panẽ vsq̃ ad vespe
κατάρατος ὁ ἄνθρωπος ὃς φάγεται ἄρτον ἕως ἑσπέ
ram. τ vlciscar de inimico meo. τ non gusta
ρας. καὶ ἐκδικήσω εἰς τὸν ἐχθρόν μου. καὶ οὐκ ἐγεύ
uit vniuersus pp̃ls panem: τ omnis terra venit in sal
σατο πᾶς ὁ λαὸς ἄρτου, καὶ πᾶσα ἡ γῆ ἦλθεν εἰς δρυ
tum. τ saltus erat apiarũ super faciem
μόν. καὶ ὁ δρυμὸς ἦν μελισσῶνος κατὰ πρόσωπον τοῦ
agri: τ ingressus est pp̃ls in apiarium: τ ecce
ἀγροῦ, καὶ εἰσῆλθεν ὁ λαὸς εἰς τὸν μελισσῶνα, καὶ ἰδοὺ
fluebat mel. τ non fuit cõuertens manũ
διεπορεύετο μέλι. καὶ οὐκ ἦν ὁ ἐπιστρέφων τὴν χεῖρα
in os suum: quia timuit pp̃ls iuramẽtũ dñi.
εἰς τὸ στόμα αὐτοῦ, ὅτι ἐφοβήθη ὁ λαὸς τὸν ὅρκον κυρίου.
τ ionathan nõ audierat cum adiuraret pater eius
καὶ ἰωναθὰν οὐκ ἀκηκόει ἐν τῷ ὁρκίζειν τὸν πατέρα αὐτοῦ
populum. τ extẽdit sũmitatẽ sceptri sui
τὸν λαόν. καὶ ἐξέτεινε τὸ ἄκρον τοῦ σκήπτρου αὐτοῦ
qui erat in manu eius τ tinxit ipsum in fa
τοῦ ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ καὶ ἔβαψεν αὐτὸ εἰς τὸ κη
uum mellis: τ conuertit manũ suam
ρίον τοῦ μέλιτος, καὶ ἐπέστρεψε τὴν χεῖρα αὐτοῦ
in os suum: τ viderunt oculi e
εἰς τὸ στόμα αὐτοῦ, καὶ ἐνέβλεψαν οἱ ὀφθαλμοὶ αὐ
ius. τ respondit vnꝰ de pp̃lo τ ait: adiu
τοῦ. καὶ ἀπεκρίθη εἷς ἐκ τοῦ λαοῦ καὶ εἶπεν, ὁρκί
rans adiurauit pr̃ tuus pp̃lm dicens:
σας ὥρκισεν ὁ πατήρ σου τὸν λαὸν λέγων,

maledictus homo qui comederit panē hodie:
Sco. ἐπικατάρατος ὁ ἄνθρωπος ὃς φάγεται ἄρτον σήμερον,
& defecit pplūs. & cognouit ionathan & dixit: contur
καὶ ἐξελύθη ὁ λαός. καὶ ἔγνω ἰωνάθαν καὶ εἶπεν, ἀπή-
bauit pater meus terrā: vide quia gustaui
λλαχεν ὁ πατήρ μου τὴν γῆν, ἴδε δι᾽ ὅτι ἐγευσάμην
paululū qđ mellis huius: viderūt oculi
βραχύ τι τοῦ μέλιτος τούτου, εἶδον οἱ ὀφθαλμοί
mei: quāto magis si & comedisset pplūs hodie vescens de
μου, ἀλλ᾽ ὅτι εἰ καὶ ἔφαγεν ὁ λαὸς σήμερον ἐσθίων τῶν
spoliis inimicorū suorū que reppit: nūc maior facta
σκύλων τῶν ἐχθρῶν αὐτοῦ ὧν εὗρε, νῦν ἂν μείζων ἐγε-
E fuisset plaga in philisthijm & percussit
γόνει ἡ πληγὴ ἐν τοῖς ἀλλοφύλοις. καὶ ἐπάταξεν ἂν
in die illa ex philisthijm plures quā i mach-
ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ τῶν ἀλλοφύλων πλείους ἢ ἐν μαχ
mas. defatigat' est pplūs nimis: & irruit
μάς. καὶ ἐκοπίασεν ὁ λαὸς σφόδρα, καὶ ὥρμησεν ὁ
populus sup spolia. & accepit pplūs ouilia &
λαὸς ἐπὶ τὰ σκῦλα. καὶ ἔλαβεν ὁ λαὸς ποίμνια καὶ
armēta boū & filios boum: & mactauerūt in terra:
βουκόλια καὶ τέκνα βοῶν, καὶ ἔσφαξαν ἐπὶ τὴν γῆν,
& comedit pplūs cum sanguine. & nunciauerunt
καὶ ἔσθιεν ὁ λαὸς σὺν τῷ αἵματι. καὶ ἀπήγγειλαν τῷ
saul dicentes: peccauit populus dño in co
σαοὺλ λέγοντες, ἡμάρτηκεν ὁ λαὸς τῷ κυρίῳ τοῦ φα-
medēdo in sanguine. & dixit saul peccauistis. vo
γεῖν ἐν τῷ αἵματι. καὶ εἶπε σαοὺλ ἡμαρτήκατε. κυ-
luite iā mihi hic saxum grande. & dixit sa
λίσατέ μοι ἐνταῦθα λίθον μέγαν. καὶ εἶπε σα-
ul dispergamini in pplō & dicite eis: ad
οὺλ διασπάρητε ἐν τῷ λαῷ καὶ εἴπατε αὐτοῖς, προ
ducite huc vnusquisq vitulū suum: & vnus
σαγάγετε ἐνταῦθα ἕκαστος τὸν μόσχον αὐτοῦ, καὶ ἕκα
quisq ouem suam: & occidite sup lapidem
στος τὸ πρόβατον αὐτοῦ, καὶ σφάξατε ἐπὶ τοῦ λίθου
D hunc & comedite: & non peccetis dño
τούτου καὶ φάγετε, καὶ οὐ μὴ ἁμάρτητε τῷ κυρίῳ τοῦ
comedētes cum sanguine. & adduxit oīs popul'
ἐσθίειν σὺν τῷ αἵματι. καὶ προσήγαγε πᾶς ὁ λαὸς
vnusquisq qđ in manu sua nocte: & occi-
ἕκαστος τὸ ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ τὴν νύκτα, καὶ ἔσφα
debāt ibi. & edificauit saul dño altare:
ζον ἐκεῖ. καὶ ᾠκοδόμησε σαοὺλ τῷ κυρίῳ θυσιαστήριον,
hoc incepit saulij edificare altare do
τοῦτο ἤρξατο σαοὺλ οἰκοδομῆσαι θυσιαστήριον τῷ κυ-
mino: & dixit saul: descēdamus post phi
ρίῳ. καὶ εἶπε σαούλ, καταβῶμεν ὀπίσω τῶν ἀλ
listhijm nocte: & diripiam' eos vsq dū
λοφύλων τὴν νύκτα, καὶ διαρπάσωμεν αὐτοὺς ἕως
F illucescat mane: & non relinquamus in eis
διαφωτίσῃ τὸ πρωΐ, καὶ μὴ ὑπολείπωμεν ἐν αὐτοῖς
virum. & dixerūt oīe qđ placuerit i cōspectu tuo fac.
ἄνδρα. καὶ εἶπον πᾶν τὸ ἀρεστὸν ἐνώπιόν σου ποίει.
& dixit sacerdos: accedamus huc ad
καὶ εἶπεν ὁ ἱερεύς, προσέλθωμεν ἐνταῦθα πρὸς τὸν
deū. & interrogauit saul deū: si descēderi
θεόν. καὶ ἐπηρώτησε σαοὺλ τὸν θεόν, εἰ καταβῶ
post philisthijm: & si trades e-
ὀπίσω τῶν ἀλλοφύλων, καὶ εἰ παραδώσεις αὐ-
os in manus israel: & nō respondit ei in
τοὺς εἰς χεῖρας ἰσραήλ; καὶ οὐκ ἀπεκρίθη αὐτῷ ἐν τῇ
die illa dñs. & dixit saul: applicate
ἡμέρᾳ ἐκείνῃ κύριος. καὶ εἶπε σαούλ, προσαγάγετε ἐν
huc vniuersos angulos populi: & cognoscite
ταῦθα πάσας τὰς γωνίας τοῦ λαοῦ, καὶ γνῶτε
& videte in quo factū est peccatū hoc hodie.
καὶ ἴδετε ἐν τίνι γέγονεν ἡ ἁμαρτία αὕτη σήμερον.
quia viuit dñs qui saluauit israel: quia si
ὅτι ζῇ κύριος ὁ σώσας τὸν ἰσραήλ, ὅτι ἐὰν

Maledictus vir qui comederit panem hodie. Defecerat autē populus. Dixitq ionathas. Turbauit pr̄ meus terram. Vidistis ipsi qa illūinati sūt oculi mei: eo q gustaueri paululū de melle isto: quanto magis si comedisset populus de pda inimicorū suorū quam repperit. Nōne maior plaga facta fuisset in philistiim? Percusserunt ergo in die illa philisteos a machmis vsq in hailon. Defatigatus est aūt populus nimis: & versus ad predam tulit oues & boues & vitulos & mactauerūt in terra. Comeditq populus cū sanguine. Nunciauerūt āt sauli dicentes q populus peccasset domino: comedens cū sanguine. Qui ait puaricati estis. Voluite ad me iam nūc saxū grande. Et dixit saul. Dispergamini in vulgus: & dicite eis: vt adducat ad me vnusqsq bouē suū & arietē: & occidite sup istud & vescimini & nō peccabitis domino comedentes cū sanguine. Adduxit itaq ois populus vnusqsq bouē in manu sua vsq ad noctē: & occiderunt ibi. Edificauit āt saul altare dño. Tūcq primū cepit edificare altare domino. Et dixit saul. Irruamus sup philisteos nocte: & vastemus eos vsq dum illucescat mane: nec relinquamus ex eis virum. Dixitq pplus. Oē qđ bonum videtur in oculis tuis fac. Et ait sacerdos. Accedamus huc ad deū. Et cōsuluit saul deū dicens. Num persequar philistiim? Si trades eos in manu israel? Et non rñdit ei in die illa. Dixitq saul. Applicate huc vniuersos angulos populi: & scitote & videte p quē acciderit hoc pctm̄ hodie. Viuit dominus saluator israel: quia si

אָרוּר הָאִישׁ אֲשֶׁר יֹאכַל לֶחֶם
הַיּוֹם וַיָּעַף הָעָם׃ וַיֹּאמֶר יוֹנָתָן
עָכַר אָבִי אֶת הָאָרֶץ רְאוּ נָא כִּי — רָאָה
אֹרוּ עֵינַי כִּי טָעַמְתִּי מְעַט דְּבַשׁ
הַזֶּה׃ אַף כִּי לוּא אָכֹל אָכַל
הַיּוֹם הָעָם מִשְּׁלַל אֹיְבָיו אֲשֶׁר
מָצָא כִּי עַתָּה לֹא רָבְתָה מַכָּה — רָבָה נָכָה
בַּפְּלִשְׁתִּים׃ וַיַּכּוּ בַּיּוֹם הַהוּא
בַּפְּלִשְׁתִּים מִמִּכְמָשׂ אַיָּלֹנָה וַיָּעַף
הָעָם מְאֹד׃ וַיַּעַט הָעָם אֶל — עָטָה
הַשָּׁלָל וַיִּקְחוּ צֹאן וּבָקָר וּבְנֵי — לָקַח
בָקָר וַיִּשְׁחֲטוּ אָרְצָה וַיֹּאכַל הָעָם — שָׁחַט אָכַל
עַל הַדָּם׃ וַיַּגִּידוּ לְשָׁאוּל לֵאמֹר — נָגַד
הִנֵּה הָעָם חֹטְאִים לַיהוָה לֶאֱכֹל
עַל הַדָּם וַיֹּאמֶר בְּגַדְתֶּם גֹּלּוּ — גָּלַל
אֵלַי הַיּוֹם אֶבֶן גְּדוֹלָה׃ וַיֹּאמֶר — גָּדַל אָמַר
שָׁאוּל פֻּצוּ בָעָם וַאֲמַרְתֶּם לָהֶם — פּוּץ
הַגִּישׁוּ אֵלַי אִישׁ שׁוֹרוֹ וְאִישׁ — נָגַשׁ
שֵׂיֵהוּ וּשְׁחַטְתֶּם בָּזֶה וַאֲכַלְתֶּם — שֶׂה
וְלֹא תֶחֶטְאוּ לַיהוָה לֶאֱכֹל אֶל — חָטָא
הַדָּם וַיַּגִּשׁוּ כָל הָעָם אִישׁ שׁוֹרוֹ
בְיָדוֹ הַלַּיְלָה וַיִּשְׁחֲטוּ שָׁם׃ וַיִּבֶן — בָּנָה
שָׁאוּל מִזְבֵּחַ לַיהוָה אֹתוֹ הֵחֵל — זָבַח חָלַל
לִבְנוֹת מִזְבֵּחַ לַיהוָה׃ וַיֹּאמֶר — אָמַר
שָׁאוּל נֵרְדָה אַחֲרֵי פְלִשְׁתִּים — יָרַד
לַיְלָה וְנָבֹזָּה בָהֶם עַד אוֹר — בָּזַז
הַבֹּקֶר וְלֹא נַשְׁאֵר בָּהֶם אִישׁ — שָׁאַר
וַיֹּאמְרוּ כָּל הַטּוֹב בְּעֵינֶיךָ עֲשֵׂה
וַיֹּאמֶר הַכֹּהֵן נִקְרְבָה הֲלֹם אֶל — קָרַב
הָאֱלֹהִים׃ וַיִּשְׁאַל שָׁאוּל בֵּאלֹהִים — שָׁאַל
הַאֵרֵד אַחֲרֵי פְלִשְׁתִּים הֲתִתְּנֵם — נָתַן
בְּיַד יִשְׂרָאֵל וְלֹא עָנָהוּ בַּיּוֹם — עָנָה
הַהוּא׃ וַיֹּאמֶר שָׁאוּל גֹּשׁוּ הֲלֹם כֹּל — נָגַשׁ
פִּנּוֹת הָעָם וּדְעוּ וּרְאוּ בַּמָּה הָיְתָה — פָּנָה יָדַע
הַחַטָּאת הַזֹּאת הַיּוֹם׃ כִּי חַי יְהוָה — רָאָה הָיָה
הַמּוֹשִׁיעַ אֶת יִשְׂרָאֵל כִּי אִם — יָשַׁע

ישנו ביונתן בני כי מות ימות יש
ואין ענהו מכל העם ויאמר אל
כל ישראל אתם תהיו לעבר היה
אחד ואני ויונתן בני נהיה לעבר
אחד ויאמרו העם אל שאול
הטוב בעיניך עשה ויאמר
שאול אל יהוה אלהי ישראל
הבה תמים וילכד יונתן ושאול יהב תמם
והעם יצאו ויאמר שאול הפילו לכד נפל
ביני ובין יונתן בני וילכד יונתן
ויאמר שאול אל יונתן הגידה נגד
לי מה עשית ויגד לו יונתן ויאמר עשה
טעם טעמתי בקצה המטה אשר
בידי מעט דבש הנני אמות מות
ויאמר שאול כה יעשה אלהים אמר
וכה יוסף כי מות תמות יונתן יסף
ויאמר העם אל שאול היונתן
ימות אשר עשה הישועה ישע
הגדולה הזאת בישראל חלילה גדל חלל
חי יהוה אם יפל משערת ראשו נפל
ארצה כי עם אלהים עשה היום
הזה ויפדו העם את יונתן ולא פדה
מת ויעל שאול מאחרי פלשתים עלה
ופלשתים הלכו למקומם ושאול קום
לכד המלוכה על ישראל מלך
וילחם סביב בכל איביו לחם סבב
במואב ובבני עמון ובאדום
ובמלכי צובה ובפלשתים
ובכל אשר יפנה ירשיע ויעש פנה רשע
חיל ויך את עמלק ויצל עשה נכה
את ישראל מיד שסהו ויהיו נצל היה
בני שאול יונתן וישוי ומלכי
שוע ושם שתי בנתיו שם בנה
הבכירה מרב ושם הקטנה מיכל בכר
ושם אשת שאול אחינעם בת איש
אחימעץ ושם שר צבאו אבינר בן שור

p ionathā filiū meū fa-
ctū ē absq; retractione
morietur. Ad qd nullꝰ
cōtradixit ei de oī po
pulo. Et ait ad vniuer-
sū israel. Separamini vos
in ptē vnā: & ego cum
ionatha filio meo ero ī
pte altera. Rñditq; po-
pulus ad saul.
Quod bonum videtur
in oculis tuis fac. Et di
xit ad dñm deū israel.
Dñe deus israel
da iudiciū. Et dephen
sus est ionathas & saul:
populus āt exiuit. Et a
it saul. Mittite sortem
iter me & iter ionathā
filiū meū: & captꝰ ē io-
nathas. Dixit autē saul
ad ionathan. Indica
mihi qd feceris. Et in
dicauit ei ionathas: & a
it. Gustās gustaui in sū-
mitate virge que erat
in manu mea paululum
mellis: & ecce ego mo-
rior & ait saul. Hec faci
at mihi deus
& hec addat qa mor-
te morieris ionatha.
Dixitq; populꝰ ad sa
ul. Ergo ne ionathas
morietur quia fecit sa
lutem
hanc magnā in israel?
Hoc nephas est.
Viuit dñs: si ceciderit
capillus de capite eius
ī terra: quia cū deo o
peratus est hodie.
Liberauit ergo populꝰ
ionathan vt non
moreretur. Recessitq;
saul: nec psecutꝰ ē phi
listiim. Porro philistiim
abierūt in loca sua. Et
saul confirmato regno
super israel
pugnabat p circuitum
aduersū oēs inimicos e
ius cōtra moab & filios
ammō & edom
& reges soba & phili-
steos:
& quocūq; se verterat
supabat. Congregato-
q; exercitu pcussit ama
lech: & eruit
israel de manu vastato
rū eius. Fuerunt autem
filii saul: ionathas & ie
sui & melchisua:
& nomina duarum fi-
liarum eius: nomen
primogenite merob &
nomen minoris michol
& nomē vxoris saul a
chinoē filia achimaas.
Et nomen pricipis mi
litie eius abner filius

responderit cōtra ionathan filiū meū: morte mo
ἀποκριθῇ κατὰ ἰωναθὰν τοῦ υἱοῦ μου, θανάτῳ ἀπο
rietur. & non fuit respondens ex omni
θανεῖται. καὶ οὐκ ἦν ὁ ἀποκρινόμενος ἐκ παντὸς τοῦ
populo. & ait vniuerso viro israel: vos eritis
λαοῦ. καὶ εἶπε παντὶ ἀνδρὶ ἰσραὴλ, ὑμεῖς ἔσεσθε
in vnā partē & ego & ionathan filius meꝰ erimus in
εἰς ἓν μέρος καὶ ἐγὼ καὶ ἰωναθὰν ὁ υἱός μου ἐσόμεθα εἰς
vnā partē. & dixit populꝰ ad saulem: qđ placuerit in
ἓν μέρος. καὶ εἶπεν ὁ λαὸς πρὸς σαοὺλ, τὸ ἀρεστὸν ἐνώ
cōspectu tuo fac. & dixit saul: dñe deus israel
πιόν σου ποίει. καὶ εἶπε σαοὺλ, κύριε ὁ θεὸς ἰσραὴλ
da manifestatiōes. & sorte cōprehēdit saul & ionathan: &
δὸς δήλους. καὶ κατακληροῦται σαοὺλ καὶ ἰωναθὰν, καὶ
exiuit populus. & dixit saul: mitte sortem inter me
ἐξῆλθεν ὁ λαός. καὶ εἶπε σαοὺλ, βάλε κλήρους ἀναμέσον ἐμοῦ
& inter ionathan filiū meū. & quē sorte cōp
καὶ ἀναμέσον ἰωναθὰν τοῦ υἱοῦ μου. καὶ ὃν ἂν κατακλη
henderit dñs moriatur. & mittunt sortes in
ρώσηται κύριος ἀποθανέτω. καὶ βάλλουσι κλήρους ἀνα
ter eum & inter ionathan: & sorte cōprehēdit
μέσον αὐτοῦ καὶ ἀναμέσον ἰωναθὰν, καὶ κατακληροῦται
ionathan. & dixit saul ad ionathan: indica mihi
ἰωναθάν. καὶ εἶπε σαοὺλ πρὸς ἰωναθὰν, ἀπάγγειλόν μοι
quid fecisti. & indicauit ei ionathan dicens: gu
τί πεποίηκας. καὶ ἀπήγγειλεν αὐτῷ ἰωναθὰν λέγων, γευσά
stans gustaui in sūmitate sceptri qđ in manu mea paululū
μενος ἐγευσάμην ἐν ἄκρῳ τοῦ σκήπτρου τοῦ ἐν τῇ χειρί μου μικρὸν
mellis: & ecce ego morior. & ait ei saul:
μέλιτος, καὶ ἰδοὺ ἐγὼ ἀποθνήσκω. καὶ εἶπεν αὐτῷ σαοὺλ,
hec faciat mihi deus & hec addat: quia morte
τάδε ποιήσαι μοι ὁ θεὸς καὶ τάδε προσθείη, ὅτι θανάτῳ
morietur hodie ionathan. & dixit pplꝰ ad sau
ἀποθανεῖται σήμερον ἰωναθάν. καὶ εἶπεν ὁ λαὸς πρὸς σα
lem: si hodie morte morietur qui fecit salu
οὺλ, εἰ σήμερον θανάτῳ ἀποθανεῖται ὁ ποιήσας τὴν σω
tem magnam hanc in israel: ppitiꝰ: viuit dñs si
τηρίαν τὴν μεγάλην ταύτην ἐν τῷ ἰσραὴλ, ἵλεως, ζῇ κύριος εἰ
ceciderit de capillo capitis eius in terrā: qa
πεσεῖται τῆς τριχὸς τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ ἐπὶ τὴν γῆν, ὅτι ἔ
miam dei fecit in die hac. & orauit po
λεος θεοῦ ἐποίησεν ἐν τῇ ἡμέρᾳ ταύτῃ. καὶ προσηύξατο ὁ λα
pulus p ionathan in die illa: & non est mortuus. &
ὸς περὶ ἰωναθὰν ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ, καὶ οὐκ ἀπέθανε. καὶ
ascendit saul a tergo philisthijm. &
ἀνέβη σαοὺλ ἀπὸ ὄπισθεν τῶν ἀλλοφύλων. καὶ οἱ
philisthijm recesserūt in locū suū. & saul sor
ἀλλόφυλοι ἀπῆλθον εἰς τὸν τόπον αὐτῶν. καὶ σαοὺλ κατα
titus est vt regnaret sup israel. & oppugnabat i circuitu
κληροῦται τοῦ βασιλεύειν ἐπὶ ἰσραήλ. καὶ ἐπολέμει κύκλῳ
omnes inimicos eius ꝯ moab & cōtra filios am
πάντας τοὺς ἐχθροὺς αὐτοῦ εἰς τὴν μωὰβ καὶ εἰς τοὺς υἱοὺς ἀμ
mon: & cōtra filios edom & cōtra reges
μὼν, καὶ εἰς τοὺς υἱοὺς ἐδὼμ καὶ εἰς τοὺς βασιλεῖς
suba & cōtra philisthijm. quocūq; aspiciebat
σουβὰ καὶ εἰς τοὺς ἀλλοφύλους. οὗ ἂν ἐπέβλεψεν
saluabatur. & fecit exercitū: & percussit ama
ἐσώζετο. καὶ ἐποίησε δύναμιν, καὶ ἐπάταξε τὸν ἀμα
lec: & eruit israel de manu concul
λὴκ, καὶ ἐξείλετο τὸν ἰσραὴλ ἐκ χειρὸς τῶν καταπα
cantium ipsum. & fuerūt filij saulis ionathan & ie
τούντων αὐτόν. καὶ ἦσαν οἱ υἱοὶ σαοὺλ ἰωναθὰν καὶ ἰε
sui. & melchisue. & noīa duarū fili
σουί. καὶ μελχισουέ. καὶ ὀνόματα τῶν δύο θυγα
arum suarū: nomē primogenite merob: &
τέρων αὐτοῦ, ὄνομα τῇ πρωτοτόκῳ μερὸβ, καὶ
nomē secunde mechol. & nomē vxori sa
ὄνομα τῇ δευτέρᾳ μελχόλ. καὶ ὄνομα τῇ γυναικὶ σα
ul achinaam filia achimaas. & nomē princi
οὺλ ἀχινάαμ θυγάτηρ ἀχιμαάς. καὶ ὄνομα τῷ ἀρχι
pi militie eius abener filius
στρατηγῷ αὐτοῦ ἀβεννὴρ υἱὸς

A
G
Joh. 7.c.
B
C

3.9.a. 1.Pa. 9.a.
ner cognati saul. τ cis pater saul τ ner pa
νὴρ δικαίου σαοὺλ. καὶ κὶς πατὴρ σαοὺλ καὶ νὴρ πα
ter abener filij abiel. τ erat bellum potens nimis
τὴρ ἀβεννὴρ υἱοῦ ἀβιὴλ. καὶ ἦν ὁ πόλεμος κραταιὸς σφόδρα
contra philisteos oibus diebus saul. τ
ἐπὶ τοὺς ἀλλοφύλους πάσας τὰς ἡμέρας σαοὺλ. καὶ
videns saul quēcūq; virū fortē: τ quēcūq;
ἰδὼν σαοὺλ ἅπαντα ἄνδρα δυνατὸν, καὶ πάντα
virum filiū virtutis: τ congregauit eos ad
ἄνδρα υἱὸν δυνάμεως, καὶ συνηθροίσεν αὐτοὺς πρὸς
seipsum.
ἑαυτόν.

Ca. 15.

A
Et dixit samuel ad saulē me misit
Καὶ εἶπε σαμουὴλ πρὸς σαοὺλ ἐμὲ ἀπέσταλκεν ὁ
dñs vt vngerē te in regem sup israel po
κύριος τοῦ χρῖσαί σε εἰς βασιλέα ἐπὶ ἰσραὴλ τὸν λα
pulū eius. τ nūc audi vocē verbi do
ὸν αὐτοῦ. καὶ νῦν ἄκουε τῆς φωνῆς τοῦ ῥήματος κυ
mini. hec dixit dñs exercituū: nūc ego vlciscar que fe
ρίου. τάδε εἶπε κύριος σαβαὼθ, νῦν ἐγὼ ἐκδικήσω ἃ ἐποί
Exo.17.d.
cit amalec israel quō obuiauit ei in via
ησεν ἀμαλὴκ τῷ ἰσραὴλ ὡς ἀπήντησεν αὐτῷ ἐν τῇ ὁδῷ
ascendenti ex egypto. τ nūc vade τ percuties
ἀναβαίνοντι ἐξ αἰγύπτου. καὶ νῦν πορεύου καὶ πατάξεις
amalec: τ disperdes eum τ omnia e
τὸν ἀμαλὴκ, καὶ ἐξολοθρεύσεις αὐτὸν καὶ πάντα τὰ αὐ
ius. τ detestaberis eum τ oia eius: τ nō
τοῦ. καὶ ἀναθεματιεῖς αὐτὸν καὶ πάντα τὰ αὐτοῦ, καὶ οὐ
parces ei. τ interficies a viro τ vsq; ad
μὴ φείσῃ αὐτοῦ. καὶ ἀποκτενεῖς ἀπὸ ἀνδρὸς καὶ ἕως
mulierem: τ a paruulo τ vsq; ad lanctantem. τ
γυναικός, καὶ ἀπὸ νηπίου καὶ ἕως θηλάζοντος. καὶ
a vitulo τ vsq; ad ouem: τ a camelo
ἀπὸ μόσχου καὶ ἕως προβάτου, καὶ ἀπὸ καμήλου
τ vsq; ad asinū. τ nunciauit saul pp̄lo τ recē
καὶ ἕως ὄνου. καὶ παρήγγειλε σαοὺλ τῷ λαῷ καὶ ἐπι
suit eos in galgalis ducenta milia
σκέπτεται αὐτοὺς ἐν γαλγάλοις διακοσίας χιλιάδας
pugnatorū: τ decem milia virorū iude.
ταγμάτων, καὶ δέκα χιλιάδας τῶν ἀνδρῶν τοῦ ἰούδα.

B
τ venit saul vsq; ad ciuitatem amalec τ tetēdit insidias
καὶ ἦλθε σαοὺλ ἕως τῆς πόλεως ἀμαλὴκ καὶ ἐνήδρευσεν
in torrente. τ dixit saul ad cineum: a
ἐν τῷ χειμάῤῥῳ. καὶ εἶπε σαοὺλ πρὸς τὸν κιναῖον, ἄπελ
bi τ decline de medio amalec: τ nō addā te cū
θε καὶ ἔκκλινον ἐκ μέσου τοῦ ἀμαλὴκ, καὶ οὐ προσθῶ σε μετ'
eo: τ tu fecisti miam cum filijs israel:
αὐτοῦ, καὶ σὺ ἐποίησας ἔλεος μετὰ τῶν υἱῶν ἰσραὴλ,
cum ascēderēt ipsi de egypto. τ re
ἐν τῷ ἀναβαίνειν αὐτοὺς ἐξ αἰγύπτου. καὶ ἐξέ
cessit cineus de medio amalec. τ percus
κλινεν ὁ κιναῖος ἐκ μέσου τοῦ ἀμαλὴκ. καὶ ἐπάτα
sit saul amalec ab euilat vsq; ad sur quē ē
ξε σαοὺλ τὸν ἀμαλὴκ ἀπὸ εὐιλὰτ ἕως σοὺρ τῆς
eregione egypti. τ apprehendit agag re
ἐπὶ προσώπου αἰγύπτου. καὶ συνέλαβε τὸν ἀγὰγ βα
gem amalec viuum: τ omnem pp̄lm e
σιλέα τοῦ ἀμαλὴκ ζῶντα, καὶ πάντα τὸν λαὸν αὐ
ius disperdidit in ore gladij. τ pe
τοῦ ἐξωλόθρευσεν ἐν στόματι ῥομφαίας. καὶ περιε
percit saul τ pp̄ls agag τ bonas
ποιήσατο σαοὺλ καὶ ὁ λαὸς τὸν ἀγὰγ καὶ τὰ ἀγαθὰ
greges ouiū τ armēta boū τ ferculo
τῶν ποιμνίων καὶ τῶν βουκολίων καὶ τῶν ἐδεσμά
rum τ vineta τ omnia bona: τ
των καὶ τῶν ἀμπελώνων καὶ πάντων τῶν ἀγαθῶν, καὶ
non voluerūt ea disperdere. oē aūt opus vi

C
οὐκ ἐβούλοντο αὐτὰ ἐξολοθρεῦσαι. πᾶν δὲ ἔργον ἠτι
le τ reprobum id disperdiderūt. τ
μωμένον καὶ ἀπεγνωσμένον αὐτὸ ἐξωλόθρευσαν. καὶ
factū ē verbū dñi
ἐγένετο ῥῆμα κυρίου

ner patruelis saul. Porro cis fuit pater saul: & ner pater abner filius abiel. Erat autem bellum potens aduersum philisteos oībus diebus saul. Nā quēcunq; viderat saul virum fortē & aptū ad prelium: sociabat eum sibi.

15.

Et dixit samuel ad saul. Me misit dñs vt vngerem te in regē super populum eius israel. Nunc ergo audi vocem domini. Hec dicit dominus exercituum. Recensui quecunq; fecit amalech israeli: quō restitit ei ī via cū ascēderet ď egypto. Nūc ergo vade & percute amalech & demolire vniuersa eius. Nō parcas ei: sed interfice a viro vsq; ad mulierē: & paruulum atq; lactentē: bouē & ouē camelum & asinum. Precepit itaq; saul populo & recensuit eos quasi agnos ducenta milia peditum: & decem milia virorum iuda. Cūq; venisset saul vsq; ad ciuitatem amalech: tetēdit insidias in torrente. Dixitq; saul cyneo. Abite: recedite: atq; discedite ab amalech: ne forte inuoluā te cū eo. Tu enim fecisti miam cum oībus filiis israel: cū ascēderēt ď egypto. Et recessit cyneus ď medio amalech. Percussitq; saul amalech ab euila: dōec venias ad sur que est e regione egypti. Et apprehendit agag regē amalech viuū. Oē autem vulgus interfecit ī ore gladii. Et pepercit saul & pp̄ls agag & optimis gregibus ouium & armentorū: vestibus & arietibus & vniuersis q̄ pulchra erant: nec voluerūt disperdere ea. Quicqd ergo vile fuit & repbū hoc demoliti sunt. Fctm̄ est autem verbum domini

דוד שאול וקיש אבי שאול	
ונר אבי אבנר בן אביאל ותהי	היה
המלחמה חזקה על פלשתים	לחם
כל ימי שאול וראה שאול כל	יום
איש גבור וכל בן חיל ויאספהו	גבר אסף
אליו ויאמר שמואל	Cap. xv.
אל שאול אתי שלח יהוה	
למשחך למלך על עמו על	
ישראל ועתה שמע לקול דברי	
יהוה כה אמר יהוה צבאות	
פקדתי את אשר עשה עמלק	
לישראל אשר שם לו בדרך	שום
בעלתו ממצרים עתה לך והכית	עלה ילך
את עמלק והחרמתם את כל	נכה חרם
אשר לו ולא תחמל עליו והמתה	חמל מות
מאיש ועד אשה מעלל ועד	איש עלל
יונק משור ועד שה מגמל ועד	ינק
חמור וישמע שאול את העם	חמר שמע
ויפקדם בטלאים מאתים אלף	פקד מאה
רגלי ועשרת אלפים את איש	
יהודה ויבא שאול עד עיר	בוא
עמלק וירב בנחל ויאמר שאול	ריב
אל הקיני לכו סרו רדו מתוך	ילך סור
עמלקי פן אספך עמו ואתה	ירד
עשיתה חסד עם כל בני ישראל	עשה
בעלותם ממצרים ויסר קיני	
מתוך עמלק ויך שאול את	נכה
עמלק מחוילה באך שור אשר	בוא
על פני מצרים ויתפש את	פנה תפש
אגג מלך עמלק חי ואת כל העם	
החרים לפי חרב ויחמל שאול	חרם פה
והעם על אגג ועל מיטב הצאן	חמל יטב
והבקר והמשנים ועל הכרים	שנה כר
ועל כל הטוב ולא אבו החרימם	אבה
וכל המלאכה נמבזה ונמס אתה	לאו בזה
החרימו ויהי דבר יהוה	מסס היה

אל שמואל לאמר: נחמתי כי
המלכתי את שאול למלך כי שב מלך שוב
מאחרי ואת דברי לא הקים קום
ויחר לשמואל ויזעק אל יהוה חרה זעק
כל הלילה: וישכם שמואל שכם
לקראת שאול בבקר ויגד נגד
לשמואל לאמר בא שאול בוא
הכרמלה והנה מציב לו יד ויסב יצב סבב
ויעבר וירד הגלגל: ויבא שמואל עבר
אל שאול ויאמר לו שאול אמר
ברוך אתה ליהוה הקימתי את ברך קום
דבר יהוה: ויאמר שמואל ומה
קול הצאן הזה באזני וקול
הבקר אשר אנכי שמע: ויאמר
שאול מעמלקי הביאום אשר בוא
חמל העם על מיטב הצאן והבקר יטב
למען זבח ליהוה אלהיך ואת
היותר החרמנו: ויאמר שמואל יתר חרם
אל שאול הרף ואגידה לך את רפה נגד
אשר דבר יהוה אלי הלילה
ויאמר לו דבר: ויאמר שמואל
הלוא אם קטן אתה בעיניך קטן
ראש שבטי ישראל אתה
וימשחך יהוה למלך על ישראל: משח
וישלחך יהוה בדרך ויאמר לך שלח ילך
והחרמתה את החטאים את עמלק חרם
ונלחמת בו עד כלותם אתם: לחם כלה
ולמה לא שמעת בקול יהוה
ותעט את השלל ותעש הרע עטה עשה
בעיני יהוה: ויאמר שאול אל רוע
שמואל אשר שמעתי בקול
יהוה ואלך בדרך אשר שלחני
יהוה ואביא את אגג מלך בוא
עמלק ואת עמלק החרמתי:
ויקח העם מהשלל צאן ובקר לקח
ראשית החרם לזבח ליהוה

ad samuel dicēs. Peni-
tet me q̄
cōstituerim saul regē:
quia dereliquit
me & verba mea ope-
re non impleuit.
Cōtristatusq̧ ē samuel
& clamauit ad dn̄m
tota nocte. Cumq̧ de
nocte surrexisset samu-
el vt iret ad saul mane:
nunciatum est
samueli eo q̄ venisset
saul
i carmelū: & erexisset
sibi fornicē triūphalē:
& reuersus trāsisset d
scēdissetq̧ in galgala.
Venit ergo samuel ad
saul. Et dixit ei saul.
Benedictus tu domi-
no. Impleui
verbū domini. Dixit-
q̧ samuel. Et que est
hec vox gregū q̄ resōat
in auribus meis &
armentorū quam ego
audio? Et ait
saul. De amalech addu
xerunt ea.
Pepcit eni popul⁹ me
lioribus ouib⁹ & armē
tis vt immolarētur do-
mino deo tuo:
reliqua vero occidim⁹.
Ait autem samuel
ad saul. Sine me & in-
dicabo tibi
que locutus sit domi-
nus ad me nocte.
Dixitq̧ ei. Loq̄re. Et
ait samuel.
Nonne cum paruulus
esses in oculis tuis:
caput in tribubus isra
el factus es?
Vnxitq̧ te dominus i
regem super israel
& misit te dn̄s in viam
& ait. Vade
& interfice peccatores
amalech
& pugnabis cōtra eos
vsq̧ ad internitionē eo
rum. Quare ergo non
audisti vocem domini
sed versus ad predā es:
& fecisti malum
i oculis domini? Et ait
saul ad
samuelem. Immo au-
diui vocem
dn̄i: & ambulaui in via
per quam misit me
dominus: & adduxi a-
gag regem
amalech: & amalech i
terfeci.
Tulit aūt de p̄da popu
lus oues & boues
primitias earū q̄ cesa sūt
vt immolet domino

ad samuelem dicens: penitet me q: consti
πρὸς σαμουὴλ λέγων, μεταμεμέλημαι ὅτι ἐβασίλευ-
tui saul in regem: q: auersus est a ter
σα τὸν σαοὺλ εἰς βασιλέα, διότι ἀπέστρεψεν ἐξόπισ-
go meo: ꝛ non cōfirmauit verba mea. ꝛ contri
θέν μου, καὶ οὐκ ἔστησε τοὺς λόγους μου. καὶ ἠθύμη-
status est samuel: ꝛ clamauit ad dn̄m tota nocte. ꝛ
σε σαμουὴλ, καὶ ἐβόησεν πρὸς κύριον ὅλην τὴν νύκτα. καὶ
surrexit samuel ꝛ abijt obuiam isrl' mane.
ὤρθρισε σαμουὴλ καὶ ἐπορεύθη εἰς ἀπάντησιν τῷ ἰσλ' πρωΐ.
ꝛ nūciauerūt samueli dicentes: venit saul in
καὶ ἀπήγγειλαν τῷ σαμουὴλ λέγοντες, ἥκει σαοὺλ εἰς τὸν
carmelū: ꝛ ecce erexit sibi manū. ꝛ ver
κάρμηλον, καὶ ἰδοὺ ἀνέστακεν ἑαυτῷ χεῖρα. καὶ ἀπέστρε-
tit currū suū: ꝛ descēdit in galgala. ꝛ ve
ψε τὸ ἅρμα αὐτοῦ, καὶ κατέβη εἰς γάλγαλα. καὶ παρεγέ-
nit samuel ad saul: ꝛ dixit ei saul: be
νετο σαμουὴλ πρὸς σαούλ, καὶ εἶπεν αὐτῷ σαούλ, εὐ-
nedictus tu dn̄o: impleui omnia que locut⁹ est
λογημένος σὺ τῷ κυρίῳ, ἔστησα ἅπαντα ὅσα ἐλάλησε
dn̄s. ꝛ dixit samuel: ꝛ que vox hec
κύριος. καὶ εἶπε σαμουὴλ, καὶ τίς ἡ φωνὴ αὕτη τοῦ D
gregis huius in aurib⁹ meis: ꝛ vox bo
ποιμνίου τούτου ἐν τοῖς ὠσί μου, καὶ ἡ φωνὴ τῶν βο-
um quā ego audio? ꝛ dixit saul: ex amalec adduxi
ῶν ὧν ἐγὼ ἀκούω; καὶ εἶπε σαούλ, ἐξ ἀμαλὴκ ἤνεγκα
ea q̄ vendicauit ppl's optima oui
αὐτά, ἃ περιεποιήσατο ὁ λαὸς τὰ κράτιστα τῶν ποι-
gregis ꝛ boū armētoꝝ: vt sacrificet dn̄o deo
μνίων καὶ τῶν βουκολίων, ὅπως τυθῇ κυρίῳ τῷ θεῷ
tuo: at reliqua destruxi. ꝛ dixit samuel
σου, τὰ δὲ λοιπὰ ἐξωλόθρευσα. καὶ εἶπε σαμουὴλ
ad saul: sine ꝛ indicabo tibi q̄cūq̧ locut⁹ est
πρὸς σαούλ, ἄνες καὶ ἀπαγγελῶ σοι ὅσα ἐλάλησε
dn̄s ad me nocte. ꝛ dixit ei: loque
κύριος πρός με τὴν νύκτα. καὶ εἶπεν αὐτῷ, λάλη-
re. ꝛ dixit samuel ad saul: nonne paruus tu
σον. καὶ εἶπεν σαμουὴλ πρὸς σαούλ, οὐχὶ μικρὸς σὺ
coram te in ducē sceptri tribuū isra
ἐνώπιον σεαυτοῦ εἰς ἡγούμενον σκήπτρου φυλῶν ἰσρα-
el? ꝛ vnxit te dn̄s in regē sup isra
ήλ, καὶ ἔχρισέ σε κύριος εἰς βασιλέα ἐπὶ ἰσρα-
el: ꝛ misit te in via dn̄s. ꝛ dixit tibi:
ήλ. καὶ ἀπέστειλέ σε ἐν ὁδῷ κύριος. καὶ εἶπέ σοι,
abi ꝛ destrue amalec eos qui pec
πορεύθητι καὶ ἐξολόθρευσον τὸν ἀμαλὴκ τοὺς ἁμαρτη-
cauerūt in me: ꝛ debellabis eos donec fi
κότας εἰς ἐμέ, καὶ πολεμήσεις αὐτοὺς ἕως ἂν συν-
nias eos. ꝛ quare non audisti vocem do
τελέσῃς αὐτούς. καὶ ἱνατί οὐκ ἤκουσας τῆς φωνῆς κυ-
mini sed versus es ad spolia: ꝛ fecisti
ρίου ἀλλὰ ὥρμησας ἐπὶ τὰ σκῦλα, καὶ ἐποίησας τὸ
malum coram dn̄o? ꝛ dixit saul ad sa
πονηρὸν ἐνώπιον κυρίου; καὶ εἶπεν σαοὺλ πρὸς σα-
muel: q: audiui ego vocem ppl'i ꝛ
μουὴλ, διὰ τὸ ἀκοῦσαί με τῆς φωνῆς τοῦ λαοῦ καὶ E
ambulaui in via in qua misit me dn̄s: ꝛ
ἐπορεύθην ἐν τῇ ὁδῷ ἐν ᾗ ἀπέστειλέ με κύριος, καὶ
adduxi agag regem amalec: ꝛ amalec
ἤγαγον τὸν ἀγὰγ βασιλέα ἀμαλήκ, καὶ τὸν ἀμαλὴκ
vastaui. ꝛ accepit ppl's de spolijs oui
ἐξωλόθρευσα. καὶ ἔλαβεν ὁ λαὸς τῶν σκύλων ποί-
greges ꝛ armēta boū primitias anathemati
μνια καὶ βουκόλια τὰς ἀπαρχὰς τοῦ ἀναθέματος
vt immolet coram dn̄o
τοῦ θῦσαι ἐνώπιον κυρίου τῷ

deo nr̃o in galgalis. et dixit samuel ad saul:
θεοῦ ἡμῶν ἐν γαλγάλοις. καὶ εἶπε σαμουὴλ πρὸς σαούλ,
si volūtas est dño holocausta et victimas vt
εἰ θελητὸν τῷ κυρίῳ ὁλοκαυτώματα καὶ θυσίας ὡς τὸ
Eccle. 4.d. audire vocē ei⁹? ecce em̄ auscultatio bona magis q̄ sa
ἀκοῦσαι τῆς φωνῆς αὐτοῦ; ἰδοὺ γὰρ ἀκοὴ ἀγαθὴ ὑπὲρ θυ
crificiū: et obediētia magis q̄ adeps arietū: q̄m peccatū ario
σίαν, καὶ ἀκρόασις ὑπὲρ στέαρ κριῶν, ὅτι ἁμαρτία οἰ
latio est irritatio: iniusticia et theraphi dolo
ώνισμά ἐστι παραπικρασμός, ἀδικία καὶ θεραφὶν ὀδύ
rem et labores inducūt. eo q̄ contēpsisti verbū
νην καὶ πόνους ἐπάγουσιν. ἀνθ' ὧν ἐξουδένωσας τὸ ῥῆμα
dñi: contēnet te dñs ne regnes sup
κυρίου, ἐξουδενώσει σε κύριος τοῦ μὴ βασιλεύειν ἐπὶ
israel. et dixit saul ad samuelē: peccaui: q̄
ἰσραήλ. καὶ εἶπε σαοὺλ πρὸς σαμουήλ, ἡμάρτηκα, ὅτι
F preuaricat⁹ sū verbū dñi et verbū tuū: q̄ ti
παρέβην τὸ ῥῆμα κυρίου καὶ τὸ ῥῆμά σου, ὅτι ἐφοβή
mui ppl'm: et obediui voci eorū. et nūc porta
θην τὸν λαόν, καὶ ἤκουσα τῆς φωνῆς αὐτῶν. καὶ νῦν ἆρον
iā peccm̄ meū: et reuertere mecū: et ado
δὴ τὸ ἁμάρτημά μου, καὶ ἀνάστρεψον μετ' ἐμοῦ, καὶ προ
rabo dñm deū tuū. et ait samuel ad sa
σκυνήσω κυρίῳ τῷ θεῷ σου. καὶ εἶπε σαμουὴλ πρὸς σα
ul: non reuertar tecum: q̄ contēpsisti
ούλ, οὐκ ἀναστρέψω μετὰ σοῦ, ὅτι ἐξουδένωσας τὸ
verbū dñi: et cōtemnet te dñs ne sis
ῥῆμα κυρίου, καὶ ἐξουδενώσει σε κύριος τοῦ μὴ εἶ
rex sup israel. et reuersus ē samuel
ναι βασιλέα ἐπὶ ἰσραήλ. καὶ ἀπέστρεψε σαμουὴλ τὸ
faciem suā vt abiret: et apphēdit sa
πρόσωπον αὐτοῦ τοῦ ἀπελθεῖν, καὶ ἐπελάβετο σα
ul pinnaculū diploidis eius: et sci
οὺλ τοῦ πτερυγίου τῆς διπλοΐδος αὐτοῦ, καὶ διέῤῥη
dit illud. et dixit ad eum samuel scidit do
Infra. 28.d. ξεν αὐτό. καὶ εἶπε πρὸς αὐτὸν σαμουὴλ διέῤῥηξε κύ
minus regnū tuū ab israel de manu tua
ριος τὴν βασιλείαν σου ἀπὸ ἰσραὴλ ἐκ χειρός σου
hodie: et dabit illud proximo tuo bo
σήμερον, καὶ δώσει αὐτὴν τῷ πλησίον σου τῷ ἀγα
no magis q̄ tu. et scindetur israel in duo: et nō
θῷ ὑπὲρ σέ. καὶ διαιρεθήσεται ἰσραὴλ εἰς δύο, καὶ οὐκ
reuertetur neq̃ pñiam aget sctūs israel: quia
ἀποστρέψει οὐδὲ μετανοήσει ὁ ἅγιος τοῦ ἰσραήλ, ὅτι
non vt homo est vt agat pñiam. et ait sa
οὐχ ὡς ἄνθρωπός ἐστι τοῦ μετανοῆσαι. καὶ εἶπε σα
ul: peccaui: sed honora me corā senio
ούλ, ἡμάρτηκα, ἀλλὰ δόξασόν με ἐνώπιον τῶν πρεσ
ribus ppl'i mei et corā isrl. et
βυτέρων τοῦ λαοῦ μου καὶ ἐνώπιον τοῦ ἰσραήλ. καὶ
reuertere mecū et adorabo dñm deū tuū.
ἀνάστρεψον μετ' ἐμοῦ καὶ προσκυνήσω κυρίῳ τῷ θεῷ σου.
E et reuersus ē samuel post saul: et adorauit
καὶ ἀνέστρεψε σαμουὴλ ὀπίσω σαούλ, καὶ προσεκύνησε τῷ
dño. et dixit samuel adducite mihi agag
G κυρίῳ. καὶ εἶπε σαμουὴλ προσαγάγετέ μοι τὸν ἀγὰγ
regem amalec. et accessit ad eū agag tre
βασιλέα ἀμαλήκ. καὶ προσῆλθε πρὸς αὐτὸν ἀγὰγ τρέ
mēs. et dixit agag: si sic amara mors. et
μων. καὶ εἶπεν ὁ ἀγάγ, εἰ οὕτω πικρὸς ὁ θάνατος. καὶ
ait samuel ad agag: sicut fecit absq̃ liberis mulieres
εἶπε σαμουὴλ πρὸς ἀγάγ, καθὼς ἠτέκνωσε γυναῖκας
gladius tuus: sic absq̃ liberis erit de mulieribus ma
ἡ ῥομφαία σου, οὕτως ἀτεκνωθήσεται ἐκ γυναικῶν ἡ μή
ter tua. et trucidauit samuel agag corā do
τηρ σου. καὶ ἔσφαξε σαμουὴλ τὸν ἀγὰγ ἐνώπιον κυ
mino in galgalis. et abijt samuel in armathē.
ρίου ἐν γαλγάλοις. καὶ ἀπῆλθε σαμουὴλ εἰς ἀρμαθαίμ.
et saul ascēdit in domū suā in collē.
καὶ σαοὺλ ἀνέβη εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ εἰς τὸν βουνόν.
et nō addidit samuel
καὶ οὐ προσέθετο σαμουὴλ ooooooooo ooo oooooooo

deo tuo in galgalis. Et ait samuel. ooo:oooooooo Nunquid vult dominus holocausta & victimas & non potius vt obediatur voci domini? Melior est enim obedientia q̄ victime: & auscultare magis q̄ offerre adipem arietum: quoniā quasi peccatum ariolandi est repugnare: & quasi scel' idololatrie nolle acquiescere. Pro eo ergo q̄ abiecisti sermonē domini: abiecit te dominus ne sis rex. Dixitq̃ saul ad samuelē. Peccaui: quia preuaricatus sum sermonem domini & verba tua: timens popolum & obediens voci eorum. Sed nunc porta queso peccatū meum & reuertere mecum vt adorem dominū. Et ait samuel ad saul. Non reuertar tecū: quia proiecisti sermonem domini: & proiecit te dñs ne sis rex super israel. Et cōuersus est samuel vt abiret. Ille aūt apprehendit summitatem pallii eius que & scissa est. Et ait ad eum samuel. Scidit dñs regnum israel a te hodie: & tradidit illud proximo tuo meliori te. Porro triumphator in israel nō parcet & penitudine non flectetur. Neq̃ enim hō est vt agat penitentiā. At ille ait. Peccaui. Sed nūc honora me coram senioribus populi mei & corā israel: & reuertere mecum vt adorē dñm deum tuum. Reuersus ergo samuel secutus ē saulem. Et adorauit saul dñm. Dixitq̃ samuel. Adducite ad me agag regem amalech. Et oblatus est ei agag pinguissimus tremens. Et dixit agag. Siccine separat amara mors? Et ait samuel. Sicut fecit absq̃ liberis mulieres gladius tuus: sic absq̃ liberis erit inter mulieres mater tua. Et ī frusta concidit eū samuel corā dño in galgalis. Abiit aūt samuel in ramatha: saul vero ascēdit i domū suā in gabaa. Et non vidit samuel vltra

אֱלֹהֶיךָ בַּגִּלְגָּל׃ וַיֹּאמֶר שְׁמוּאֵל
הַחֵפֶץ לַיהוָה בְּעֹלוֹת וּזְבָחִים עָלָה
כִּשְׁמֹעַ בְּקוֹל יְהוָה הִנֵּה שְׁמֹעַ
מִזֶּבַח טוֹב לְהַקְשִׁיב מֵחֵלֶב אֵילִים׃ קָשַׁב אַיִל
כִּי חַטַּאת קֶסֶם מֶרִי וְאָוֶן וּתְרָפִים מָרָה
הַפְצַר יַעַן מָאַסְתָּ אֶת דְּבַר יְהוָה פָּצַר
וַיִּמְאָסְךָ מִמֶּלֶךְ׃ וַיֹּאמֶר שָׁאוּל מָאַס
אֶל שְׁמוּאֵל חָטָאתִי כִּי עָבַרְתִּי
אֶת פִּי יְהוָה וְאֶת דְּבָרֶיךָ כִּי פֶּה
יָרֵאתִי אֶת הָעָם וָאֶשְׁמַע בְּקוֹלָם׃ שָׁמַע
וְעַתָּה שָׂא נָא אֶת חַטָּאתִי וְשׁוּב נָשָׂא
עִמִּי וְאֶשְׁתַּחֲוֶה לַיהוָה׃ וַיֹּאמֶר שָׁחָה אָמַר
שְׁמוּאֵל אֶל שָׁאוּל לֹא אָשׁוּב שׁוּב
עִמָּךְ כִּי מָאַסְתָּה אֶת דְּבַר יְהוָה
וַיִּמְאָסְךָ יְהוָה מִהְיוֹת מֶלֶךְ עַל
יִשְׂרָאֵל׃ וַיִּסֹּב שְׁמוּאֵל לָלֶכֶת סָבַב יָלַךְ
וַיַּחֲזֵק בִּכְנַף מְעִילוֹ וַיִּקָּרַע׃ וַיֹּאמֶר חָזַק מָעַל
אֵלָיו שְׁמוּאֵל קָרַע יְהוָה אֶת קָרַע
מַמְלְכוּת יִשְׂרָאֵל מֵעָלֶיךָ הַיּוֹם מָלַךְ
וּנְתָנָהּ לְרֵעֲךָ הַטּוֹב מִמֶּךָּ׃ וְגַם רָעָה מִן
נֵצַח יִשְׂרָאֵל לֹא יְשַׁקֵּר וְלֹא יִנָּחֵם שָׁקַר נָחַם
כִּי לֹא אָדָם הוּא לְהִנָּחֵם׃ וַיֹּאמֶר
חָטָאתִי עַתָּה כַּבְּדֵנִי נָא נֶגֶד זִקְנֵי
עַמִּי וְנֶגֶד יִשְׂרָאֵל וְשׁוּב עִמִּי
וְהִשְׁתַּחֲוֵיתִי לַיהוָה אֱלֹהֶיךָ׃ וַיָּשָׁב
שְׁמוּאֵל אַחֲרֵי שָׁאוּל וַיִּשְׁתַּחוּ
שָׁאוּל לַיהוָה׃ וַיֹּאמֶר שְׁמוּאֵל
הַגִּישׁוּ אֵלַי אֶת אֲגַג מֶלֶךְ עֲמָלֵק נָגַשׁ
וַיֵּלֶךְ אֵלָיו אֲגַג מַעֲדַנֹּת וַיֹּאמֶר עָדַן
אֲגַג אָכֵן סָר מַר הַמָּוֶת׃ וַיֹּאמֶר סוּר מָרַר
שְׁמוּאֵל כַּאֲשֶׁר שִׁכְּלָה נָשִׁים נָשָׁה
חַרְבֶּךָ כֵּן תִּשְׁכַּל מִנָּשִׁים אִמֶּךָ שָׁכַל
וַיְשַׁסֵּף שְׁמוּאֵל אֶת אֲגַג לִפְנֵי שָׁסַף פָּנָה
יְהוָה בַּגִּלְגָּל׃ וַיֵּלֶךְ שְׁמוּאֵל
הָרָמָתָה וְשָׁאוּל עָלָה אֶל בֵּיתוֹ
גִּבְעַת שָׁאוּל׃ וְלֹא יָסַף שְׁמוּאֵל

לִרְאוֹת אֶת שָׁאוּל עַד יוֹם מוֹתוֹ רָאָה
כִּי הִתְאַבֵּל שְׁמוּאֵל אֶל שָׁאוּל אָבַל
וַיהוָה נִחָם כִּי הִמְלִיךְ אֶת שָׁאוּל מָלַךְ
Cap. xvi. עַל יִשְׂרָאֵל׃ וַיֹּאמֶר יְהוָה אָמַר
אֶל שְׁמוּאֵל עַד מָתַי אַתָּה מִתְאַבֵּל
אֶל שָׁאוּל וַאֲנִי מְאַסְתִּיו מִמְּלֹךְ
עַל יִשְׂרָאֵל מַלֵּא קַרְנְךָ שֶׁמֶן
וְלֵךְ אֶשְׁלָחֲךָ אֶל יִשַׁי בֵּית הַלַּחְמִי הָלַךְ שָׁלַח
כִּי רָאִיתִי בְּבָנָיו לִי מֶלֶךְ׃ וַיֹּאמֶר רָאָה
שְׁמוּאֵל אֵיךְ אֵלֵךְ וְשָׁמַע שָׁאוּל הָלַךְ
וַהֲרָגָנִי וַיֹּאמֶר יְהוָה עֶגְלַת בָּקָר
תִּקַּח בְּיָדֶךָ וְאָמַרְתָּ לִזְבֹּחַ לַיהוָה לָקַח
בָּאתִי׃ וְקָרָאתָ לְיִשַׁי בַּזָּבַח וְאָנֹכִי בּוֹא
אוֹדִיעֲךָ אֵת אֲשֶׁר תַּעֲשֶׂה יָדַע עָשָׂה
וּמָשַׁחְתָּ לִי אֵת אֲשֶׁר אֹמַר אֵלֶיךָ׃
וַיַּעַשׂ שְׁמוּאֵל אֵת אֲשֶׁר דִּבֶּר
יְהוָה וַיָּבֹא בֵּית לָחֶם וַיֶּחֶרְדוּ בּוֹא חָרַד
זִקְנֵי הָעִיר לִקְרָאתוֹ וַיֹּאמֶר
שָׁלֹם בּוֹאֶךָ׃ וַיֹּאמֶר שָׁלוֹם לִזְבֹּחַ בּוֹא
לַיהוָה בָּאתִי הִתְקַדְּשׁוּ וּבָאתֶם קָדַשׁ
אִתִּי בַּזָּבַח וַיְקַדֵּשׁ אֶת יִשַׁי וְאֶת
בָּנָיו וַיִּקְרָא לָהֶם לַזָּבַח׃ וַיְהִי קָרָא הָיָה
בְּבוֹאָם וַיַּרְא אֶת אֱלִיאָב וַיֹּאמֶר רָאָה
אַךְ נֶגֶד יְהוָה מְשִׁיחוֹ׃ וַיֹּאמֶר יְהוָה מָשַׁח
אֶל שְׁמוּאֵל אַל תַּבֵּט אֶל מַרְאֵהוּ נָבַט רָאָה
וְאֶל גְּבֹהַּ קוֹמָתוֹ כִּי מְאַסְתִּיהוּ כִּי
לֹא אֲשֶׁר יִרְאֶה הָאָדָם כִּי הָאָדָם
יִרְאֶה לַעֵינַיִם וַיהוָה יִרְאֶה לַלֵּבָב׃
וַיִּקְרָא יִשַׁי אֶל אֲבִינָדָב וַיַּעֲבִרֵהוּ קָרָא עָבַר
לִפְנֵי שְׁמוּאֵל וַיֹּאמֶר גַּם בָּזֶה
לֹא בָחַר יְהוָה׃ וַיַּעֲבֵר יִשַׁי
שַׁמָּה וַיֹּאמֶר גַּם בָּזֶה לֹא בָחַר
יְהוָה׃ וַיַּעֲבֵר יִשַׁי שִׁבְעַת בָּנָיו
לִפְנֵי שְׁמוּאֵל וַיֹּאמֶר שְׁמוּאֵל פָּנָה
אֶל יִשַׁי לֹא בָחַר יְהוָה בָּאֵלֶּה׃
וַיֹּאמֶר שְׁמוּאֵל אֶל יִשַׁי הֲתַמּוּ תָּמַם

saul vsq; in diē mortis
sue.
Verūtñ lugebat samu
el saul: quoniam
dominū penitebat φ
constituisset regē saul
super israel. 16.
Dixitq; dominus
ad samuelē. Vsq; quo
tu luges
saul: cum ego proiece-
rim eum ne regnet
sup israel? Imple cor
nu tuum oleo:
& veni vt mittā te ad
isai bethleemitem.
Prouidi ei in filiis eius
mihi regem. Et ait
samuel. Quomodo va
dam? Audiet enim saul:
& iterficiet me. Et ait
dñs. Vitulū de armēto
tolles in manu tua & dí
ces. Ad imolādum dño
vēi. Et vocabis isai ad
victimam: & ego
ostendam tibi qd faci-
as:
& vnges quēcūq; mō
strauero tibi.
Fecit ergo samuel si-
cut locutus est ei
dñs. Venitq; in beth-
leem. Et admirati sunt
seniores ciuitatis: oc-
currētes ei. Dixerūtq;.
Pacificus ne ē ingressus
tu⁹? Et ait. Pacific⁹: ad
imolandū dño vēi. Sā
ctificamini & venite
mecū vt imolē. Sāctifi
cauit ergo isai &
filios eius: & vocauit
eos ad sacrificium.
Cūq; ingressi eēnt vi-
dit heliab & ait.
Nū corā dño est xp̄s e
ius? Dixit dominus
ad samuelē. Ne respi-
cias vultum eius
neq; altitudinē stature
eius: quoniam abieci e
um: nec iuxta ītuitum
hois ego iudico. Hō ei
videt ea q̄ parēt: dñs āt
intuetur cor.
Et vocauit isai amina
dab & adduxit eum
coram samuel. Qui di
xit. Nec hunc
elegit dominus. Addu
xit autem isai
samma de quo ait. Eti
am hunc non elegit
dñs. Adduxit itaq; i-
sai septem filios suos
coram samuel. Et ait
samuel
ad isai. Non elegit do
minus ex istis. Dixitq;
samuel ad isai. Num-
quid iam completi sunt

videre saul vsq; in diē mortis sue: q2 luge-
ἰδεῖν τὸν σαοὺλ ἕως ἡμέρας θανάτου αὐτοῦ, ὅτι ἐπέν-
bat samuel sup saul: ⁊ dñm penituit φ
θει σαμουὴλ ἐπὶ σαούλ, καὶ κύριος μετεμελήθη ὅτι
regnare fecit saul sup israel.
ἐβασίλευσε τὸν σαοὺλ ἐπὶ ἰσραήλ. Ca.16.
Et dixit dñs ad samuelē: vsque quo
Καὶ εἶπε κύριος πρὸς σαμουήλ, ἕως πότε
lugeo tu sup saul: ⁊ ego proieci eū vt
πενθεῖς σὺ ἐπὶ σαούλ, κἀγὼ ἀπῶσμαι αὐτὸν τοῦ
nō regnet sup israel? imple cornu tuū
μὴ βασιλεύειν ἐπὶ ἰσραήλ; πλῆσον τὸ κέρας σου
oleo ⁊ veni mittā te vsq; ad bethleē ad ies
ἐλαίου καὶ δεῦρο ἀποστελῶ σε ἕως βηθλεὲμ πρὸς ἰεσ-
se: qm̄ vidi in filijs eius mihi in re-
σαί, ὅτι ἑώρακα ἐν τοῖς υἱοῖς αὐτοῦ ἐμοὶ εἰς βα-
gem. ⁊ dixit samuel quō vadā? ⁊ au-
σιλέα. καὶ εἶπε σαμουήλ, πῶς πορευθῶ; καὶ ἀκού-
diet saul ⁊ interficiet me. ⁊ dixit dñs:
σεται σαοὺλ καὶ ἀποκτενεῖ με. καὶ εἶπε κύριος,
accipe in manu tua iuuēcā boū ⁊ dices:
λάβε εἰς τὴν χεῖρά σου δάμαλιν βοῶν καὶ ἐρεῖς,
ad imolādū dño venio: ⁊ vocabis iesse ⁊
θῦσαι τῷ κυρίῳ ἥκω. καὶ καλέσεις τὸν ἰεσσαὶ καὶ
filios eius ad victimā: ⁊ ostēdā tibi
τοὺς υἱοὺς αὐτοῦ εἰς τὴν θυσίαν, καὶ γνωριῶ σοι
que facies. ⁊ vnges mihi quē dixero ad te.
ἃ ποιήσεις. καὶ χρίσεις μοι ὃν ἂν εἴπω πρὸς σέ.
⁊ fecit samuel oīa q̄ locutus est dñs.
καὶ ἐποίησε σαμουὴλ πάντα ὅσα ἐλάλησε κύριος.
⁊ venit in bethleem: ⁊ admirati sūt seniores
καὶ ἦλθεν εἰς βηθλεέμ, καὶ ἐξέστησαν οἱ πρεσβύτεροι
ciuitatis occursu eius. ⁊ dixerūt: pax
τῆς πόλεως τῇ ἀπαντήσει αὐτοῦ. καὶ εἶπον, εἰρήνη
ingressus tuus? ⁊ dixit pax: ad imolādū dño
ἡ εἴσοδός σου; καὶ εἶπεν εἰρήνη, θῦσαι τῷ κυρίῳ 3.Re. 2.c.
venio: sctificamini ⁊ discūbite mecū hodie
ἥκω, ἁγιάσθητε καὶ ἀνακλίθητε μετ᾽ ἐμοῦ σήμερον Leui. 20.d.
in sacrificiū. ⁊ sctificauit iesse ⁊ filios
εἰς τὴν θυσίαν. καὶ ἡγίασε τὸν ἰεσσαὶ καὶ τοὺς υἱοὺς Iosu. 3.a.
eius: ⁊ vocauit eos in sacrificiū. ⁊
αὐτοῦ, καὶ ἐκάλεσεν αὐτοὺς εἰς τὴν θυσίαν. καὶ
factū est cū venirēt ipsi: ⁊ vidit eliab: ⁊ di-
ἐγένετο ἐν τῷ εἰσιέναι αὐτούς, καὶ εἶδε τὸν ἐλιάβ, καὶ εἶ-
xit: vtiq; corā dño xp̄o eius: ⁊ di-
πεν, ἀλλ᾽ ἢ ἐνώπιον κυρίου ὁ χριστὸς αὐτοῦ, καὶ εἶ-
xit dñs ad samuel: ne attēdas in vultū
πε κύριος πρὸς σαμουήλ, μὴ προσέχῃς εἰς τὴν ὄψιν
eius neq; in habitū magnitudinis ei⁹: qm̄
αὐτοῦ μηδὲ εἰς τὴν ἕξιν τοῦ μεγέθους αὐτοῦ, ὅτι
contēpsi eū: qm̄ non sic viderit hō:
ἐξουδένωκα αὐτόν, ὅτι οὐχ ὡς ἂν ἴδῃ ἄνθρωπος,
sic videbit deus. qm̄ homo videbit in fa-
οὕτως ὄψεται ὁ θεός. ὅτι ὁ ἄνθρωπος ὄψεται εἰς πρό-
ciem: deus aūt in cor. ⁊ vocauit iesse
σωπον, ὁ θεὸς δὲ εἰς καρδίαν. καὶ ἐκάλεσεν ἰεσσαὶ
aminadab: ⁊ trāsijt iuxta faciē samue
τὸν ἀμιναδάβ, καὶ παρῆλθε κατὰ πρόσωπον σαμου-
lis. ⁊ dixit: neq; hunc elegit dñs. ⁊
ήλ. καὶ εἶπεν, οὐδὲ τοῦτον ἐξελέξατο ὁ κύριος. καὶ
adduxit iesse samma. ⁊ dixit: neq; in hoc
παρήγαγεν ἰεσσαὶ τὸν σαμαά. καὶ εἶπεν, οὐδὲ ἐν τού-
elegit dñs. ⁊ adduxit iesse
τῳ ἐξελέξατο ὁ κύριος. καὶ παρήγαγεν ἰεσσαὶ τοὺς
septē filios suos corā samuel. ⁊ ait sa-
ἑπτὰ υἱοὺς αὐτοῦ ἐνώπιον σαμουήλ. καὶ εἶπε σα-
muel ad iesse: non elegit dñs in istis.
μουὴλ πρὸς ἰεσσαί, οὐκ ἐξελέξατο κύριος ἐν τούτοις.
⁊ dixit samuel ad iesse: nūqd defecerūt
καὶ εἶπε σαμουὴλ πρὸς ἰεσσαί, μὴ ἐκλελοίπασι

filij tui? & dixit iesse: adhuc est minor:
τὰ παιδάριά σου; καὶ εἶπεν ἰεσσαί, ἔτι ἐστὶν ὁ μικρότερος·
& ecce pascit oues in ouile. & dixit samuel ad
καὶ ἰδοὺ ποιμαίνει ἐν τῷ ποιμνίῳ. καὶ εἶπε σαμουὴλ πρὸς
iesse: mitte & accipe eū: quia non discūbemus
ἰεσσαί, ἀπόστειλον καὶ λάβε αὐτόν, ὅτι οὐ μὴ κατακλιθῶμεν
donec veniat ipse huc. & misit & adduxit eum
ἕως τοῦ ἐλθεῖν αὐτὸν ἐνταῦθα. καὶ ἀπέστειλε καὶ εἰσήγαγεν αὐτὸν
corā samuel. & ipse erat ruffus cū pulchritudine
ἐνώπιον σαμουήλ. καὶ αὐτὸς ἦν πυῤῥάκης μετὰ κάλλους
Gen. 39.b. oculorū: & bonus aspectu. & dixit dñs ad
2.Re. 7.b. ὀφθαλμῶν, καὶ ἀγαθὸς τῇ ὁράσει. καὶ εἶπε κύριος πρὸς
samuel: surge vnge eū: quia ipse est. & ac
C σαμουήλ, ἀνάστα χρῖσον αὐτόν, ὅτι οὗτός ἐστι. καὶ ἔλα
E.10. cepit samuel cornu olei: & vnxit eū in me
Ps. 77. βε σαμουὴλ τὸ κέρας τοῦ ἐλαίου, καὶ ἔχρισεν αὐτὸν ἐν μέ-
Actuū 13.d. dio fratrū eius. & insiluit spūs dñi
σῳ τῶν ἀδελφῶν αὐτοῦ. καὶ ἐφήλατο πνεῦμα κυρίου
sup dauid a die illa & deinceps. & sur
ἐπὶ δαυὶδ ἀπὸ τῆς ἡμέρας ἐκείνης καὶ ἐπέκεινα. καὶ ἀνέ-
rexit samuel & abijt in armathē. & spūs dñi
στη σαμουὴλ καὶ ἀπῆλθεν εἰς ἀρμαθαίμ. καὶ πνεῦμα κυρίου
recessit a saul: & suffocabat eū spūs nequā
ἀπέστη ἀπὸ σαούλ, καὶ ἔπνιγεν αὐτὸν πνεῦμα πονηρὸν
a dño. & dixerūt pueri saul ad eū:
παρὰ κυρίου. καὶ εἶπον οἱ παῖδες σαοὺλ πρὸς αὐτόν,
ecce spūs malus a dño suffocat te: di
ἰδοὺ πνεῦμα πονηρὸν παρὰ κυρίου πνίγει σε, εἰπάτω
cat iā dñe serui tui corā te: & quæ
δὴ ὁ κύριος οἱ δοῦλοί σου ἐνώπιόν σου, καὶ ζητησά-
rant dño nro virū sciētē psallere in ci
τωσαν τῷ κυρίῳ ἡμῶν ἄνδρα εἰδότα ψάλλειν ἐν κι-
thara. & erit cū sit in te spūs malus a
θάρᾳ. καὶ ἔσται ἐν τῷ εἶναι ἐπὶ σοὶ πνεῦμα πονηρὸν παρὰ
deo: & psallet in cithara sua: & bonū tibi erit.
θεοῦ, καὶ ψαλεῖ ἐν τῇ κινύρᾳ αὐτοῦ, καὶ ἀγαθόν σοι ἔσται.
& dixit saul ad seruos suos: videte iā
καὶ εἶπε σαοὺλ πρὸς τοὺς παῖδας αὐτοῦ, ἴδετε δή
mihi virū bñ psallentē: & adducite eū
μοι ἄνδρα ἀγαθῶς ψάλλοντα, καὶ εἰσαγάγετε αὐτὸν
ad me. & rñdit vnus de pueris eius & ait:
πρός με. καὶ ἀπεκρίθη εἷς τῶν παίδων αὐτοῦ καὶ εἶπεν,
ecce vidi filiū iesse in bethleem sciētē
ἰδοὺ ἑώρακα υἱὸν τοῦ ἰεσσαὶ ἐν τῇ βηθλεὲμ ἐπιστάμενον
psallere: & vir prudēs: & homo belli
ψάλλειν, καὶ ὁ ἀνὴρ συνετός, καὶ ὁ ἄνθρωπος πολε-
D cosus potēs robore: & sapiēs in verbo: & bonus
μιστὴς δυνατὸς ἰσχύϊ, καὶ σοφὸς ἐν λόγῳ, καὶ ἀγαθὸς
forma: & dñs cū eo. & misit sa
τῷ εἴδει, καὶ κύριος μετ᾽ αὐτοῦ. καὶ ἀπέστειλε σα-
ul nuncios ad iesse dicēs: mitte ad
οὺλ ἀγγέλους πρὸς ἰεσσαὶ λέγων, ἐξαπόστειλον πρός
me dauid filiū tuū q̄ est in ouile. & tu
με δαυὶδ τὸν υἱόν σου τὸν ἐν τῷ ποιμνίῳ. καὶ ἔλα-
lit iesse asinū: & imposuit ei gomor panū &
βεν ἰεσσαὶ ὄνον, καὶ ἐπέθηκεν αὐτῷ γόμορ ἄρτων καὶ
vtrē vini & hedū caprarū vnū: & misit in
ἀσκὸν οἴνου καὶ ἔριφον αἰγῶν ἕνα, καὶ ἐξαπέστειλεν ἐν
manu dauid filij sui ad saul. & in
χειρὶ δαυὶδ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ πρὸς σαούλ. καὶ εἰσ-
gressus ē dauid ad saul & stetit corā eo:
ῆλθε δαυὶδ πρὸς σαοὺλ καὶ ἔστη ἐνώπιον αὐτοῦ,
& amauit eū saul valde. & factū est ei
καὶ ἠγάπησεν αὐτὸν σαοὺλ σφόδρα. καὶ ἐγένετο αὐ-
dauid gerēs arma eius. & misit saul
τῷ αἴρων τὰ σκεύη αὐτοῦ. καὶ ἀπέστειλε σαοὺλ
ad iesse dicēs: adsit iā dauid i ɔſpectu meo:
πρὸς ἰεσσαὶ λέγων, παριστάσθω δὴ δαυὶδ ἐνώπιόν μου,
quia inuenit grām in oculis meis. & factū est cū es
ὅτι εὗρε χάριν ἐν ὀφθαλμοῖς μου. καὶ ἐγένετο ἐν τῷ εἶ-
set a deo malus spūs sup saul: & accipiebat
ναι παρὰ θεοῦ πονηρὸν πνεῦμα ἐπὶ σαούλ, καὶ ἐλάμβανε

filij? Qui rñdit. Adhuc
reliquus est paruulus
& pascit oues. Et ait
samuel
ad isai. Mitte & adduc
eum. Nec enim
discumbemus priusq̄
huc ille veniat. Misit er
go & adduxit eū. Erat
aūt ruffus & pulcher aspe
ctu decoraq̄ facie. & a
it dominus. Surge &
vnge eum: ipse est ei.
Tulit ergo samuel
cornu olei & vnxit eū
in medio fratrū ei9. Et
directus est spūs dñi
a die illa in dauid & d
inceps.
Surgensq̄ samuel abi
it in ramatha. Spūs aūt
domini recessit a saul
& exagitabat eum
spiritus neq̄ a domio.
Dixeruntq̄
serui saul ad eum. Ecce
spiritus
dei malus exagitat te.
Iubeat
dñs nr̄ rex & serui tui
qui corā te sunt q̄rēt ho
minē sciētē psallere ci
thara vt cū arripuerit
te spūs dei malus psal
lat manu sua
& leuius feras. Et ait
saul ad
seruos suos. Prouidete
ergo mihi aliquē bene
psallētē: & adducite eū
ad me. Et rñdens vn9
de pueris ait. Ecce vi
di filium
isai bethleemitē sciētē
psallere & fortissimum
robore: & virū bellico
sum & prudentē in ver
bis & virū pulchrū: &
dominus est cū eo. Mi
sit ergo saul nūcios ad
isai dicens.
Mitte ad me dauid fili
um tuum qui est
i pascuis. Tulit itaq̄ i
sai asinū plenū panibus
& lagenam vini & he
dū de capris vnū & mi
sit per manum dauid fi
lii sui sauli. & venit
dauid ad saul & stetit
coram eo.
At ille dilexit eum ni
mis: & factus est ei ar
miger. Misitq̄ saul ad
isai dicens.
Stet dauid in cōspectu
meo. Inuenit enim
gratiā in oculis meis.
Igitur quandocunq̄
spiritus dei malus arri
piebat saul:

הנערים ויאמר עוד שאר הקטן
והנה רעה בצאן ויאמר שמואל
אל ישי שלחה וקחנו כי לא | לקח
נסב עד באו פה וישלח ויביאהו | סבב בוא
והוא אדמוני עם יפה עינים | שלח בוא
וטוב ראי ויאמר יהוה קום | ראה
משחהו כי זה הוא ויקח שמואל
את קרן השמן וימשח אתו | משח
בקרב אחיו ותצלח רוח יהוה | צלח
אל דוד מהיום ההוא ומעלה | עלה
ויקם שמואל וילך הרמתה ורוח | קום
יהוה סרה מעם שאול ובעתתו | סור
רוח רעה מאת יהוה ויאמרו | רוע
עבדי שאול אליו הנה נא רוח
אלהים רעה מבעתך יאמר נא | בעת אמר
אדנינו עבדיך לפניך יבקשו איש | פנה בקש
ידע מנגן בכנור והיה בהיות | נגן כנר
עליך רוח אלהים רעה ונגן בידו | היה
וטוב לך ויאמר שאול אל
עבדיו ראו נא לי איש מיטיב לנגן | ראה יטב
והביאותם אלי ויען אחד | בוא ענה
מהנערים ויאמר הנה ראיתי בן
לישי בית הלחמי ידע נגן וגבור | גבר
חיל ואיש מלחמה ונבון דבר | לחם בין
ואיש תאר ויהוה עמו וישלח
שאול מלאכים אל ישי ויאמר | תאר
שלחה אלי את דוד בנך אשר
בצאן ויקח ישי חמור לחם | לקח חמר
ונאד יין וגדי עזים אחד וישלח | שלח
ביד דוד בנו אל שאול ויבא | בוא
דוד אל שאול ויעמד לפניו | עמד
ויאהבהו מאד ויהי לו נשא | אהב היה
כלים וישלח שאול אל ישי | כלה
לאמר יעמד נא דוד לפני כי | פנה
מצא חן בעיני והיה בהיות | היה
רוח אלהים אל שאול ולקח

דָּוִד אֶת הַכִּנּוֹר וְנִגֵּן בְּיָדוֹ וְרָוַח
לְשָׁאוּל וְטוֹב לוֹ וְסָרָה מֵעָלָיו סור
רוּחַ הָרָעָה׃ רוע
Cap. xvij וַיַּאַסְפוּ פְלִשְׁתִּים אֶת
מַחֲנֵיהֶם לַמִּלְחָמָה וַיֵּאָסְפוּ אסף חנה
שֹׂכֹה אֲשֶׁר לִיהוּדָה וַיַּחֲנוּ בֵּין חנה
שׂוֹכֹה וּבֵין עֲזֵקָה בְּאֶפֶס דַּמִּים׃
וְשָׁאוּל וְאִישׁ יִשְׂרָאֵל נֶאֶסְפוּ
וַיַּחֲנוּ בְּעֵמֶק הָאֵלָה וַיַּעַרְכוּ ערך
מִלְחָמָה לִקְרַאת פְּלִשְׁתִּים׃ לחם
וּפְלִשְׁתִּים עֹמְדִים אֶל הָהָר מִזֶּה
וְיִשְׂרָאֵל עֹמְדִים אֶל הָהָר מִזֶּה
וְהַגַּיְא בֵּינֵיהֶם׃ וַיֵּצֵא אִישׁ הַבֵּנַיִם בין
מִמַּחֲנוֹת פְּלִשְׁתִּים גָּלְיָת שְׁמוֹ מִגַּת
גָּבְהוֹ שֵׁשׁ אַמּוֹת וָזָרֶת׃ וְכוֹבַע נְחֹשֶׁת אמה גבע
עַל רֹאשׁוֹ וְשִׁרְיוֹן קַשְׂקַשִּׂים הוּא שרה
לָבוּשׁ וּמִשְׁקַל הַשִּׁרְיוֹן חֲמֵשֶׁת אֲלָפִים לבש שקל
שְׁקָלִים נְחֹשֶׁת׃ וּמִצְחַת נְחֹשֶׁת עַל
רַגְלָיו וְכִידוֹן נְחֹשֶׁת בֵּין כְּתֵפָיו׃
וְחֵץ חֲנִיתוֹ כִּמְנוֹר אֹרְגִים וְלַהֶבֶת חנה מנר
חֲנִיתוֹ שֵׁשׁ מֵאוֹת שְׁקָלִים בַּרְזֶל מאה
וְנֹשֵׂא הַצִּנָּה הֹלֵךְ לְפָנָיו׃ וַיַּעֲמֹד צנן פנה
וַיִּקְרָא אֶל מַעַרְכֹת יִשְׂרָאֵל וַיֹּאמֶר עמד קרא
לָהֶם לָמָּה תֵצְאוּ לַעֲרֹךְ מִלְחָמָה ערך יצא
הֲלוֹא אָנֹכִי הַפְּלִשְׁתִּי וְאַתֶּם עֲבָדִים
לְשָׁאוּל בְּרוּ לָכֶם אִישׁ וְיֵרֵד ברה
אֵלָי׃ אִם יוּכַל לְהִלָּחֵם אִתִּי וְהִכָּנִי יכל לחם
וְהָיִינוּ לָכֶם לַעֲבָדִים וְאִם אֲנִי נכה היה
אוּכַל לוֹ וְהִכִּיתִיו וִהְיִיתֶם לָנוּ
לַעֲבָדִים וַעֲבַדְתֶּם אֹתָנוּ׃ וַיֹּאמֶר
הַפְּלִשְׁתִּי אֲנִי חֵרַפְתִּי אֶת מַעַרְכוֹת
יִשְׂרָאֵל הַיּוֹם הַזֶּה תְּנוּ לִי אִישׁ נתן
וְנִלָּחֲמָה יָחַד׃ וַיִּשְׁמַע שָׁאוּל וְכָל לחם שמע
יִשְׂרָאֵל אֶת דִּבְרֵי הַפְּלִשְׁתִּי
הָאֵלֶּה וַיֵּחַתּוּ וַיִּרְאוּ מְאֹד׃ וְדָוִד חתת
בֶּן אִישׁ אֶפְרָתִי הַזֶּה מִבֵּית לֶחֶם

dauid tollebat citharã & percutiebat mãu sua: & refocillabatur saul & leuius habebat. Recedebat enim ab eo spiritus malus. 17.

Congregantes autẽ philistiim agmina sua in prelium conuenerunt in sochot iude & castrametati sunt inter sochot & azecha in finibus domim. Porro saul & filii israel congregati venerũt in valle therebinthi: & direxerũt aciem ad pugnandũ cõtra philistiim. Et philistiim stabãt super mõtem ex pte hac: & israel stabat supra montem ex altera pte: vallisq; erat iter eos. & egressus ẽ vir spurius de castris philistinorũ noĩe goliath de geth: altitudis sex cubitorũ & palmo: & cassis erea super caput eius: & lorica hamata induebatur. Porro põdus lorice eius quinq; milia siclorũ eris erat: & ocreas ereas habebat in cruribus: & clypeus ereus tegebat hũeros eius. Hastile ãt haste eius erat quasi liciatoriũ texẽtiũ. Ipsũ ãt ferrũ haste eius sexcẽtos siclos hẽbat ferri. Et armiger eius antecedebat eum. Stãsq; clamabat aduersum phalãgas israel: & dicebat eis. Quare venistis parati ad preliũ? Nunquid ego nõ sum philisteus & vos serui saul: Eligite ex vobis virum & descendat ad singulare certamen. Si quiuerit pugnare mecũ & pcusserit me: erimus vobis serui. Si autem ego pualuero & percussero eũ: vos serui eritis & seruietis nobis. Et aiebat philisteus. Ego exprobraui agminibus israel hodie. Date mihi virũ & ineat mecũ singulare certamẽ. Audiens aũt saul & omnes israelite sermones philistei huiuscemodi: stupebãt & metuebant nimis. Dauid ãt erat filius viri effratei: de quo supra dictũ ẽ: de bethleẽ

dauid citharã: & canebat in manu sua: &
δαυὶδ τὴν κινύραν, καὶ ἔψαλλεν ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ, καὶ
refocillabat saul: & bonũ erat ei: & recedebat ab
ἀνέψυχε σαοὺλ, καὶ ἀγαθὸν ἦν αὐτῷ, καὶ ἀφίστατο ἀπ'
eo spiritus malus.
αὐτοῦ τὸ πνεῦμα τὸ πονηρόν. Ca.17.
Et cõgregant philisthijm castra
Καὶ συνάγουσιν οἱ ἀλλόφυλοι τὰς παρεμβολὰς
sua in preliũ: & cõueniũt in socho in
αὐτῶν εἰς πόλεμον, καὶ συνάγονται εἰς σοχὼ τῆς ἰουδαί
de. & castrametãtur inter socho & in
ας. καὶ παρεμβάλλουσιν ἀναμέσον σοχὼ καὶ ἀναμέσ
ter azeca in aphesdomin. & saul & viri israel
ον ἀζηκὰ ἐν ἀφεσδομίν. καὶ σαοὺλ καὶ οἱ ἄνδρες ἰσραὴλ
cõgregati sũt: & castrametati sũt in valle quercus
συνήχθησαν, καὶ παρενέβαλον ἐν τῇ κοιλάδι τῆς δρυὸς
isti & isti: & direxerũt aciẽ in bellũ con
οὗτοι καὶ οὗτοι, καὶ παρατάσσονται εἰς πόλεμον ἐξεναν
tra philisthijm. & philisthijm stabat sup
τίας τῶν ἀλλοφύλων. καὶ οἱ ἀλλόφυλοι ἵστανται ἐπὶ τοῦ
mõtẽ hinc. & israel stabat de mõte hinc:
ὄρους ἐντεῦθεν. καὶ ἰσραὴλ ἵσταται ἐκ τοῦ ὄρους ἐντεῦ
& vallis inter eos. & egressus ẽ vir po
θεν, καὶ ὁ αὐλὼν ἀναμέσον αὐτῶν. καὶ ἐξῆλθεν ἀνὴρ δυνα
tẽs de acie philisthijm: goliath erat no
τὸς ἐκ τῆς παρατάξεως τῶν ἀλλοφύλων, γολιὰθ ὄνο
mẽ ei de geth. altitudo ei quattuor cubitorũ &
μα αὐτῷ ἐκ γέθ. ὕψος αὐτῷ τεσσάρων πηχέων καὶ
palmi: & cassis erea sup caput
σπιθαμῆς, καὶ περικεφαλαία χαλκῆ ἐπὶ τῆς κεφαλῆς
eius: & thoracẽ hamatũ ipse indut⁹. & erat
αὐτοῦ, καὶ θώρακα ἁλυσιδωτὸν αὐτὸς ἐνδεδυκώς. καὶ ἦν
põdus thoracis eius quinq; milia siclorũ
ὁ σταθμὸς τοῦ θώρακος αὐτοῦ πέντε χιλιάδες σίκλων
eris & ferri. & ocree eius eree
χαλκοῦ καὶ σιδήρου. καὶ αἱ κνημίδες αὐτοῦ χαλκαῖ
que sup crura eius. & clypeus ereus in medio
αἱ ἐπὶ τῶν σκελῶν αὐτοῦ. καὶ ἀσπὶς χαλκῆ ἀναμέσον
humerorũ eius & hastile haste eius vt liciatoriũ
τῶν ὤμων αὐτοῦ καὶ ὁ κοντὸς τοῦ δόρατος αὐτοῦ ὡσεὶ μεσάντιον
texẽciũ: & lãcea q sup eũ sexcẽtorũ siclorũ fer
ὑφαινόντων, καὶ λόγχη ἡ ἐπ' αὐτῷ ἑξακοσίων σίκλων σιδή
ri. & gerẽs arma eius antecedebat eũ an
ρου. καὶ ὁ αἴρων τὰ ὅπλα αὐτοῦ προεπορεύετο αὐτοῦ ἔμ 1.Pa. 11.c
te. & stetit & clamauit aduersũ aciẽ is
προσθεν. καὶ ἔστη καὶ ἐβόησεν εἰς τὴν παράταξιν ἰσ
rael. & dixit eis: quare venitis vtpa
ραὴλ. καὶ εἶπεν αὐτοῖς, ἵνα τί ἐκπορεύεσθε παρα
retis aciẽ ad bellũ aduersum nos: nõne ego sum
τάξασθαι εἰς πόλεμον ἐξ ἐναντίας ἡμῶν, οὐκ ἐγώ εἰμι
philisteus: & vos hebrei saul? eligite
ἀλλόφυλος, καὶ ὑμεῖς ἑβραῖοι τοῦ σαοὺλ; ἐκλέξασθε
vobis virũ & descẽdat ad me. & si qui
ἑαυτοῖς ἄνδρα καὶ καταβήτω πρός με. καὶ ἐὰν δυνη
uerit pugnare mecũ & pcusserit me: erimus vobis
θῇ πολεμῆσαι μετ' ἐμοῦ καὶ πατάξῃ με, ἐσόμεθα ὑμῖν
in seruos. si ãt ego oppressero eum & per
εἰς δούλους. ἐὰν δὲ ἐγὼ καταδυναστεύσω αὐτοῦ καὶ πα
cussero eũ: eritis nobis in seruos & seruietis
τάξω αὐτόν, ἔσεσθε ἡμῖν εἰς δούλους καὶ δουλεύσετε
nobis. & dixit philisteus: ecce ego exprobraui
ἡμῖν. καὶ εἶπεν ὁ ἀλλόφυλος, ἰδοὺ ἐγὼ ὠνείδισα τὴν
aciem israel in die hac. date ergo mihi
παράταξιν ἰσραὴλ ἐν τῇ ἡμέρᾳ ταύτῃ. δότε οὖν μοι
virũ & singulariter certabim⁹ ambo. & audiuit
ἄνδρα καὶ μονομαχήσομεν ἀμφότεροι. καὶ ἤκουσε
saul & ois israel verba philistei
σαοὺλ καὶ πᾶς ἰσραὴλ τὰ ῥήματα τοῦ ἀλλοφύλου
hec: & stupebãt & metuebãt nimis. & dauid
ταῦτα, καὶ ἐξέστησαν καὶ ἐφοβήθησαν σφόδρα. καὶ δαυὶδ
filius viri ephrathei iste de bethleem
υἱὸς ἀνδρὸς ἐφραθαίου οὗτος ἐκ βηθλεὲμ

iudee: ⁊ nomen ei iesse: ⁊ ei octo filij. ⁊ vir senex in diebus saul qui venit in annis.
ἰούδα, καὶ ὄνομα αὐτῷ ἰεσσαί, καὶ αὐτῷ ὀκτὼ υἱοί. καὶ ὁ ἀνὴρ πρεσβύτερος ἐν ἡμέραις σαοὺλ ἐληλυθὼς ἐν ἔτεσι.

⁊ abierūt tres filij iesse maiores post saul in bellum. ⁊ nomen filiorum eius qui perrexerunt ad bellum: eliab primogenitus eius: ⁊ secundus aminadab: ⁊ tertius samma: ⁊ dauid ipse iunior.
καὶ ἐπορεύθησαν οἱ τρεῖς υἱοὶ ἰεσσαὶ οἱ μείζονες ὀπίσω σαοὺλ εἰς τὸν πόλεμον. καὶ ὄνομα τῶν υἱῶν αὐτοῦ τῶν πορευθέντων εἰς τὸν πόλεμον, ἐλιὰβ ὁ πρωτότοκος αὐτοῦ, καὶ ὁ δεύτερος ἀμιναδάβ, καὶ ὁ τρίτος σαμά, καὶ δαυὶδ αὐτὸς ὁ νεώτερος.

⁊ tres maiores abierunt post saul. ⁊ dauid abiit ⁊ reuersus est a saul vt pasceret oues patris sui in bethleem.
καὶ οἱ τρεῖς οἱ μείζονες ἐπορεύθησαν ὀπίσω σαούλ. καὶ δαυὶδ ἀπῆλθε καὶ ἀνέστρεψεν ἀπὸ σαοὺλ ποιμαίνειν τὰ πρόβατα τοῦ πατρὸς αὐτοῦ ἐν βαιθλεέμ.

⁊ procedebat philisteus mane surgēs ⁊ vespere: ⁊ firmat⁹ erat aduersum israel quadraginta diebus.
καὶ προσήγγιζεν ὁ ἀλλόφυλος ὀρθρίζων καὶ ὀψίζων, καὶ ἐστηλώθη ἐναντίον ἰσραὴλ τεσσαράκοντα ἡμέρας.

⁊ dixit iesse dauid filio suo: accipe iā fratribus tuis ephi farine huius ⁊ decē panes istos: ⁊ curre in castra ad fratres tuos.
καὶ εἶπεν ἰεσσαὶ δαυὶδ τῷ υἱῷ αὐτοῦ, λάβε δὴ τοῖς ἀδελφοῖς σου τὸ οἰφὶ τοῦ ἀλφίτου τούτου καὶ τοὺς δέκα ἄρτους τούτους, καὶ δράμε εἰς τὴν παρεμβολὴν πρὸς τοὺς ἀδελφούς σου.

⁊ decem formellas lactis has deferes tribuno: ⁊ fratres tuos visitabis in pacem: ⁊ quibuscūqȝ indigeant cognosces.
καὶ τὰς δέκα τρυφαλίδας τοῦ γάλακτος ταύτας εἰσοίσεις τῷ χιλιάρχῳ, καὶ τοὺς ἀδελφούς σου ἐπισκέψῃ εἰς εἰρήνην, καὶ ὅσα ἂν χρῄζωσι γνώσῃ.

⁊ saul ⁊ ipsi ⁊ ois vir israel in valle quercus pugnantes cum philisthiim.
καὶ σαοὺλ καὶ αὐτοὶ καὶ πᾶς ἀνὴρ ἰσραὴλ ἐν τῇ κοιλάδι τῆς δρυὸς πολεμοῦντες μετὰ τῶν ἀλλοφύλων.

⁊ surrexit dauid mane ⁊ dimisit oues in custodia: ⁊ accepit ⁊ abiit sicut pceperat ei iesse.
καὶ ὤρθρισε δαυὶδ τὸ πρωὶ καὶ ἀφῆκε τὰ πρόβατα ἐπὶ φυλακῇ, καὶ ἔλαβε καὶ ἀπῆλθε καθὼς ἐνετείλατο αὐτῷ ἰεσσαί.

C

⁊ venit in rotūditatē ⁊ exercitū egrediēs in pugnam. ⁊ vociferauerūt in bello ⁊ direxerūt aciē israel: ⁊ philisthiim direxerūt aciē ex cōtraria acie.
καὶ ἦλθεν εἰς τὴν στρογγύλωσιν καὶ τὴν δύναμιν τὴν ἐκπορευομένην εἰς τὴν παράταξιν. καὶ ἠλάλαξαν ἐπὶ τῷ πολέμῳ καὶ παρετάξαντο ἰσραήλ, καὶ ἀλλόφυλοι παρετάξαν ἐκ τῆς ἐναντίας παρατάξεως.

⁊ dereliqt dauid vasa sua a se ipso in manu custodis ad sarcinas: ⁊ cucurrit in aciem: ⁊ venit ⁊ interrogauit fratres suos que ad pacem.
καὶ ἀφῆκε δαυὶδ τὰ σκεύη αὐτοῦ ἀφ' ἑαυτοῦ ἐπὶ χεῖρα τοῦ σκευοφύλακος, καὶ ἔδραμεν εἰς τὴν παράταξιν, καὶ ἦλθε καὶ ἠρώτησε τοὺς ἀδελφοὺς αὐτοῦ τὰ εἰς εἰρήνην.

⁊ eo loqnte cum eis: ⁊ ecce vir medius ascēdebat: nomen ei goliath philisteus de geth de acie philisthiim: ⁊ locutus est sm verba hec.
καὶ αὐτοῦ λαλοῦντος μετ' αὐτῶν, καὶ ἰδοὺ ἀνὴρ ὁ μεσαῖος ἀνέβαινεν, ὄνομα αὐτῷ γολιὰθ ὁ φιλισταῖος ἐκ γὲθ ἐκ τῆς παρατάξεως τῶν ἀλλοφύλων, καὶ ἐλάλησε κατὰ τὰ ῥήματα ταῦτα.

⁊ audiuit dauid ⁊ ois vir israel cū vidissent ipsi virum timuerunt nimis. ⁊ fugerūt a facie eius.
καὶ ἤκουσε δαυὶδ καὶ πᾶς ἀνὴρ ἰσραὴλ ἐν τῷ ἰδεῖν αὐτοὺς τὸν ἄνδρα ἐφοβήθησαν σφόδρα. καὶ ἔφυγον ἐκ προσώπου αὐτοῦ.

1.Re. 21.c

iuda: cui nomē erat isai: qui habebat octo filios: & erat vir in dieb⁹ saul senex & grādeuus inter viros. Abierūt āt tres filij eius maiores post saul in preliū. Et noīa triū filiorū eius qui perrexerunt ad bellū: heliab primogenitus & secūdus aminadab: tertius quoqȝ samma. Dauid āt erat minim⁹. Tribus ergo maioribus secutis saulem: abijt dauid & reuersus est a saul vt pasceret gregē pris sui in bethleem. Procedebat vero philisteus mane & vespere & stabat quadragīta dieb⁹. Dixit autem isai ad dauid filium suū. Accipe fratribus tuis ephi polēte & decem panes istos & curre in castra ad fratres tuos: & decem formellas casei has deferes ad tribunum. Et fratres tuos visitabis si recte agant: & cū quibus ordinati sūt disce. Saul autem & illi & oēs filij israel in valle therebinthi pugnabant aduersum philistiim. Surrexit itaqȝ dauid mane & cōmēdauit gregem custodi: & onustus abiit sicut p̄cepat ei isai. Et venit ad locū magala & ad exercitū q egressus ad pugnā vociferat⁹ erat in certamine. Direxerat enim aciem israel: sed & philistiim ex aduerso fuerant preparati. Derelinquēs ergo dauid vasa q̄ attulerat sub manu custodis ad sarcinas: cucurrit ad locū certaminis: & interrogabat si oīa recte agerētur erga frēs suos. Cūqȝ adhuc ille loq̄retur eis apparuit vir ille spuri⁹ ascendens goliath nomine philisteus de geth ē castris philistinorum. Et loquēte eo hec eadē verba audiuit dauid. Omnes autē israelite cum vidissent virū fugerunt a facie eius

יהודה ושמו ישי ולו שמנה בנים
והאיש בימי שאול זקן בא — יום בוא
באנשים׃ וילכו שלשת בני
ישי הגדלים הלכו אחרי שאול
למלחמה ושם שלשת בניו אשר — לחם
הלכו במלחמה אליאב הבכור — בכר
ומשנהו אבינדב והשלשי שמה׃ — שנה
ודוד הוא הקטן ושלשה הגדלים
הלכו אחרי שאול׃ ודוד הולך — הלך
ושב מעל שאול לרעות את — שוב רעה
צאן אביו בית לחם׃ ויגש — נגש
הפלשתי השכם והערב ויתיצב — שכם ערב
ארבעים יום׃ ויאמר ישי לדוד — יצב רבע
בנו קח נא לאחיך איפת הקליא — אמר לקח קלה
הזה ועשרה לחם הזה והרץ — רוץ
המחנה לאחיך׃ ואת עשרת חריצי — חנה חרץ
החלב האלה תביא לשר האלף — בוא שור
ואת אחיך תפקד לשלום ואת — פקד שלם
ערבתם תקח׃ ושאול והמה וכל
איש ישראל בעמק האלה
נלחמים עם פלשתים׃ וישכם — לחם
דוד בבקר ויטש את הצאן — נטש
על שמר וישא וילך כאשר — נשא
צוהו ישי ויבא המעגלה והחיל — בוא עגל
היצא אל המערכה והרעו — עבר רוע
במלחמה׃ ותערך ישראל — לחם
ופלשתים מערכה לקראת
מערכה׃ ויטש דוד את הכלים — כלה
מעליו על יד שומר הכלים וירץ — רוץ
המערכה ויבא וישאל לאחיו — בוא שאל
לשלום׃ והוא מדבר עמם — דבר
והנה איש הבנים עלה גלית — בין
הפלשתי שמו מגת ממערכות
פלשתים וידבר כדברים האלה
וישמע דוד׃ וכל איש ישראל — שמע ראה
בראותם את האיש וינסו מפניו — נס פנה

ויראו מאד: ויאמר איש ירא
ישראל הראיתם האיש העלה
הזה כי לחרף את ישראל עלה
והיה האיש אשר יכנו יעשרנו נכה עשר
המלך עשר גדול ואת בתו יתן גדל נתן
לו ואת בית אביו יעשה חפשי עשה
בישראל: ויאמר דוד אל
האנשים העמדים עמו לאמר
מה יעשה לאיש אשר יכה את נכה
הפלשתי הלז והסיר חרפה מעל סור
ישראל כי מי הפלשתי הערל
הזה כי חרף מערכות אלהים
חיים: ויאמר לו העם כדבר הזה אמר
לאמר כה יעשה לאיש אשר יכנו:
וישמע אליאב אחיו הגדול בדברו שמע גדל
אל האנשים ויחר אף אליאב חרה
בדוד ויאמר למה זה ירדת ועל
מי נטשת מעט הצאן ההנה
במדבר אני ידעתי את זדנך ואת דבר זוד
רע לבבך כי למען ראות רעע ראה
המלחמה ירדת: ויאמר דוד מה לחם
עשיתי עתה הלוא דבר הוא: עשה
ויסב מאצלו אל מול אחר ויאמר סבב
כדבר הזה וישבהו העם דבר שוב
כדבר הראשון: וישמעו הדברים
אשר דבר דוד ויגדו לפני נגד פנה
שאול ויקחהו: ויאמר דוד אל לקח
שאול אל יפל לב אדם עליו נפל
עבדך ילך ונלחם עם הפלשתי
הזה: ויאמר שאול אל דוד לא
תוכל ללכת אל הפלשתי הזה יכל הלך
להלחם עמו כי נער אתה והוא
איש מלחמה מנעריו: ויאמר
דוד אל שאול רעה היה עבדך
לאביו בצאן ובא הארי ואת הדוב בוא ארה
ונשא שה מהעדר: ויצאתי

timētes eū valde. Et dixit vnuſquiſpiam de iſrael. Nū vidiſtis virū hunc qui aſcendit? Ad exprobrādū enim iſrael aſcendit. Virum ergo qui pcuſſerit eum ditabit rex diuitiis magnis: & filiam ſuam dabit ei: & domum patris eius faciet abſq; tributo in iſrael. Et ait dauid ad viros qui ſtabant ſecū dicens. Quid dabitur viro q pcuſſerit philiſteū hūc & tulerit opprobriū de iſrael? Quis eſt enī hic philiſteus incircūciſus qui exprobrauit aciē dei viuētis? Referebat aūt ei populus eūdē ſermonē dicēs. Hec dabūtur viro qui percuſſerit eū. Qđ cū audiſſet heliab frater eius maior loqn̄te eo cum aliis iratus eſt cōtra dauid & ait. quare veniſti: & quare dereliquiſti pauculas oues illas in deſerto? Ego noui ſuperbiam tuam & nequitiam cordis tui: quia vt videres preliū deſcendiſti. Et dixit dauid. Quid feci? Nunquid non verbum eſt? Et declinauit paululū ab eo ad aliū. Dixitq; eundē ſermonem. Et rn̄dit ei populus verbū ſicut prius. Audita ſūt autem verba que locutus eſt dauid: & annunciata in cōſpectu ſaul. Ad quē cū fuiſſet adductus locutus eſt ei. Non concidat cor cuiuſq̄ in eo. Ego ſeruus tuus vadam & pugnabo aduerſus philiſteum. Et ait ſaul ad dauid. Non vales reſiſtere philiſteo iſti: nec pugnare aduerſus eum quia puer es. Hic autē vir bellator eſt ab adoleſcentia ſua. Dixitq; dauid ad ſaul. Paſcebat ſeruus tuus patris ſui gregē: & veniebat leo vel vrſus & tollebat arietē đ medio gregis: & perſeq̄bar

ꝛ dixit vir de iſrael: ſi vidiſtis virū
καὶ εἶπεν ἀνὴρ ἐξ ἰσραήλ, εἰ ἑωράκατε τὸν ἄνδρα τὸν
aſcendentem hunc: qm̄ ad exprobrādū iſrael aſcēdit:
ἀναβαίνοντα τοῦτον, ὅτι ὀνειδίσαι τὸν ἰσραὴλ ἀνέβη,
ꝛ erit vir qui pcuſſerit eum ditabit eum
καὶ ἔσται ἀνὴρ ὃς ἂν πατάξῃ αὐτὸν πλουτιεῖ αὐτὸν ὁ βα
rex diuitijs magnis: ꝛ filiam ſuam da
σιλεὺς πλούτῳ μεγάλῳ, καὶ τὴν θυγατέρα αὐτοῦ δώ
bit ei: ꝛ domū patris eius faciet
σει αὐτῷ, καὶ τὸν οἶκον τοῦ πατρὸς αὐτοῦ ποιήσει
liberam in iſrael. ꝛ dixit dauid ad vi
ἐλεύθερον ἐν ἰσραήλ. καὶ εἶπε δαυὶδ πρὸς τοὺς ἄν
ros qui aſtabant ſecum dicens: quid fiet
δρας τοὺς συνεστηκότας αὐτῷ λέγων, τί ποιηθήσεται
viro qui percuſſerit philiſteum illum: ꝛ
τῷ ἀνδρὶ ὃς ἂν πατάξῃ τὸν ἀλλόφυλον ἐκεῖνον, καὶ
abſtulerit opꝓbriū ab iſrael? qm̄ quis eſt philiſteus
ἀφέλῃ ὄνειδος ἀπὸ ἰσραήλ; ὅτι τίς ἐστιν ὁ ἀλλόφυλος
incircūciſus iſte qui exꝓbrauit aciem dei viuē
ὁ ἀπερίτμητος οὗτος ὃς ὠνείδισε παράταξιν θεοῦ ζῶν
tis? ꝛ dixit ei ppl's ſm̄ verbū hoc di
τος; καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ λαὸς κατὰ τὸ ῥῆμα τοῦτο λέ
cens: ſic fiet viro qui percuſſerit e
γων, οὕτως ποιηθήσεται τῷ ἀνδρὶ ὃς ἂν πατάξῃ αὐ
um. ꝛ audiuit eliab frater eius maior cū
τόν. καὶ ἤκουσεν ἐλιὰβ ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ ὁ μείζων ἐν
loq̄retur ipſe ad viros: ꝛ irat' eſt furore
τῷ λαλεῖν αὐτὸν πρὸς τοὺς ἄνδρας, καὶ ὠργίσθη θυμῷ
eliab ꝯ dauid ꝛ dixit: quare deſcendiſti: ꝛ
ἐλιὰβ ἐν τῷ δαυὶδ καὶ εἶπεν, ἱνατί τοῦτο κατέβης, καὶ
ad quē dereliq̄ſti paruas oues illas in deſerto.
ἐπὶ τίνα ἀφῆκας τὰ μικρὰ πρόβατα ἐκεῖνα ἐν τῇ ἐρήμῳ.
ego noui ſuperbiam tuam ꝛ nequitiā cor
ἐγὼ οἶδα τὴν ὑπερηφανίαν σου καὶ τὴν κακίαν τῆς καρ
dis tui: qm̄ cauſa vidēdi praelium deſcēdiſti.
δίας σου, ὅτι ἕνεκεν τοῦ ἰδεῖν τὸν πόλεμον κατέβης.
ꝛ dixit dauid: quid feci nūc: nūqd nō xbū eſt?
καὶ εἶπε δαυὶδ, τί ἐποίησα νῦν, οὐχὶ ῥῆμά ἐστιν;
ꝛ reuerſus eſt ab eo in partē alteram: ꝛ dixit
καὶ ἀπέστρεψεν ἀπ' αὐτοῦ εἰς μέρος ἕτερον, καὶ εἶπεν
ſic. ꝛ reſponderunt ei ſm̄ ſermonē pri
οὕτως. καὶ ἀπεκρίθησαν αὐτῷ κατὰ τὸ ῥῆμα τὸ πρό
orem. ꝛ audita ſunt verba dauid que locut' eſt. ꝛ
τερον. καὶ ἠκούσθησαν οἱ λόγοι δαυὶδ οὓς ἐλάλησε. καὶ
annūciata ſūt coram ſaul. ꝛ dixit dauid ad
ἀπηγγέλησαν ἐνώπιον σαούλ. καὶ εἶπε δαυὶδ πρὸς
ſaul: nō concidat cor dn̄i mei ſup
σαούλ, μὴ συμπεσέτω ἡ καρδία τοῦ κυρίου μου ἐπ'
eum: qm̄ ſeruus tuus vadet ꝛ pugnabit cū
αὐτόν, ὅτι δοῦλός σου πορεύσεται καὶ πολεμήσει μετὰ
philiſteo iſto. ꝛ ait ſaul ad
τοῦ ἀλλοφύλου τούτου. καὶ εἶπε σαοὺλ πρὸς
dauid: non poteris ire cōtra philiſteum
δαυὶδ, οὐ μὴ δυνήσῃ πορευθῆναι πρὸς τὸν ἀλλόφυλον
iſtum vt pugnes aduerſus eū: qm̄ tu pu
τοῦτον τοῦ πολεμῆσαι πρὸς αὐτόν, ὅτι σὺ παιδάρι
er es: ipſe aūt vir eſt bellator ab adoleſcētia ſua.
ον εἶ, αὐτὸς δὲ ἀνὴρ ἐστι πολεμιστὴς ἐκ νεότητος αὐτοῦ.
ꝛ dixit dauid ad ſaul: paſcens erat ſer
καὶ εἶπε δαυὶδ πρὸς σαούλ, ποιμαίνων ἦν ὁ δοῦ
uus tuus in grege patri ſuo. ꝛ qñ
λός σου ἐν τῷ ποιμνίῳ τῷ πατρὶ αὐτοῦ. καὶ ὅταν
veniebat leo vel vrſus ꝛ accipiebat ouem de
ἤρχετο λέων ἢ ἄρκτος καὶ ἐλάμβανε πρόβατον ἐκ
grege: ꝛ egrediebar
τῆς ἀγέλης, καὶ ἐξηρχόμην

post eum et percutiebã eum et eruebam de
κατόπισθεν αὐτοῦ καὶ ἐπάταξα αὐτὸν καὶ ἐξέσπασα ἐκ τοῦ
ore eius: et si insurgebat aduersũ me apphẽdebã gut
στόματος αὐτοῦ, καὶ εἰ ἐπανίστατο ἐπ' ἐμὲ ἐκράτουν τοῦ φά-
tur eius et percutiebam eum et interficiebã eum:
ρυγγος αὐτοῦ καὶ ἐπάταξα αὐτὸν καὶ ἐθανάτουν αὐτόν,
et leonem et vrsum percutiebat seruus tuus. et
καὶ τὸν λέοντα καὶ τὴν ἄρκτον ἔτυπτεν ὁ δοῦλός σου. καὶ
erit philisteus iste incircũcisus vt vn⁹ horum.
ἔσται ὁ ἀλλόφυλος οὗτος ὁ ἀπερίτμητος ὡς ἓν τούτων.
qui improperauit aciem dei viuẽtis. et ait dauid:
E ὃς ὠνείδισε παράταξιν θεοῦ ζῶντος. καὶ εἶπε δαυίδ,
dñs deus eripuit me de ore leonis et de
κύριος ὁ θεὸς ἐξείλετό με ἐκ στόματος τοῦ λέοντος καὶ ἐκ
manu vrsi: ipse liberabit me de manu phi
χειρὸς τῆς ἄρκτου, αὐτὸς ἐξελεῖταί με ἐκ χειρὸς τοῦ ἀλ-
listei incircumcisi huius. et dixit saul ad
λοφύλου τοῦ ἀπεριτμήτου τούτου. καὶ εἶπε σαοὺλ πρὸς
dauid: vade et erit dñs tecum. et induit
δαυίδ, πορεύου καὶ ἔσται ὁ κύριος μετὰ σοῦ. καὶ ἐνέδυσε
saul dauid vestimẽto suo: et galeam
σαοὺλ τὸν δαυίδ τὸν μανδύαν αὐτοῦ, καὶ περικεφαλαίαν
eream imposuit sup caput eius: et vestiuit
χαλκῆν ἐπέθηκεν ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ, καὶ ἐνέδυσεν
D eum loricas: et accinct⁹ ẽ dauid gladio ei⁹ su
αὐτὸν θώρακα, καὶ ἐζώσατο δαυίδ τὴν μάχαιραν αὐτοῦ ἐπά-
per thoracem suum. et laborauit circũambulãs dauid
νω τοῦ θώρακος αὐτοῦ. καὶ ἐκοπίασε περιπατήσας δαυὶδ
cũ ambularet in eis: qm̃ inexptus erat. et dixit dd̃
ἐν τῷ βαδίζειν ἐν αὐτοῖς, ὅτι ἄπειρος ἦν. καὶ εἶπε δαυὶδ
ad saul: non possum incedere in istis: qm̃ nõ
πρὸς σαούλ, οὐ μὴ δύνωμαι πορευθῆναι ἐν τούτοις, ὅτι οὐ
expertus sum: et deposuit ea a seipso. et acce
πεπείραμαι, καὶ περιείλετο αὐτὰ ἀπ' αὐτοῦ. καὶ ἔλα-
pit dauid baculum suum in manu sua: et ele
βε δαυὶδ τὴν ῥάβδον αὐτοῦ ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ, καὶ ἐξέ-
git sibi quinqꝫ lapides lipidos de torrente.
λεξατο ἑαυτῷ πέντε λίθους λείους ἐκ τοῦ χειμάρρου.
et posuit eos in pera pastorali que erat
καὶ ἔθετο αὐτοὺς ἐν τῷ καδίῳ τῷ ποιμενικῷ τῷ ὄντι
ei ad collectionẽ. et funda sua in manu
αὐτῷ εἰς συλλογήν. καὶ ἡ σφενδόνη αὐτοῦ ἐν τῇ χειρὶ
sua: et processit aduersum virum philisteum.
αὐτοῦ, καὶ προσῆλθε πρὸς τὸν ἄνδρα τὸν ἀλλόφυλον.
et iuit philisteus icedẽs et appꝓpinquãs aduersũ
καὶ ἐπορεύετο ὁ ἀλλόφυλος πορευόμενος καὶ ἐγγίζων πρὸς
dauid. et vir gerens scutũ ante eum.
δαυίδ. καὶ ὁ ἀνὴρ ὁ αἴρων τὸν θυρεὸν ἔμπροσθεν αὐτοῦ.
et inspexit philisteus et vidit dauid: et
καὶ ἐπέβλεψεν ὁ ἀλλόφυλος καὶ εἶδε τὸν δαυίδ, καὶ
despexit eum: qm̃ erat puer: et ipse ruf
ἐξουδένωσεν αὐτόν, ὅτι ἦν παιδάριον, καὶ αὐτὸς πυρά-
fus cũ pulchritudine oculorum. et dixit philiste
κης μετὰ κάλλους ὀφθαλμῶν. καὶ εἶπεν ὁ ἀλλόφυ-
us ad dauid: nũquid canis ego sum qꝛ egressus es i
λος πρὸς δαυίδ, μὴ κύων ἐγώ εἰμι ὅτι ἐξῆλθες ἐν
baculo et lapidib⁹ cõtra me? et maledixit phili
ῥάβδῳ καὶ λίθοις ἐπ' ἐμέ; καὶ κατηράσατο ὁ ἀλλόφυ-
steus dauid in dijs suis: et dixit phili
λος τὸν δαυὶδ ἐν τοῖς θεοῖς αὐτοῦ, καὶ εἶπεν ὁ ἀλλόφυ-
steus ad dauid: veni ad me et dabo
λος πρὸς δαυίδ, δεῦρο πρός με καὶ δώσω τὰς
carnes tuas volatilibus celi et
σάρκας σου τοῖς πετεινοῖς τοῦ οὐρανοῦ καὶ τοῖς
bestijs terre. et dixit dauid ad phili
θηρίοις τῆς γῆς. καὶ εἶπε δαυὶδ πρὸς τὸν ἀλλόφυ-
steum: tu venis ad me in gladio et in hasta et
λον, σὺ ἔρχῃ πρός με ἐν ῥομφαίᾳ καὶ ἐν δόρατι καὶ
in clypeo: ego aũt venio ad te in noĩe domi
C ἐν ἀσπίδι, ἐγὼ δὲ ἔρχομαι πρὸς σὲ ἐν ὀνόματι κυρί-
ni exercituũ dei aciei israel cui exꝓbrasti
ου σαβαὼθ θεοῦ παρατάξεως ἰσραήλ, ἣν ὠνείδισας

eos & percutiebã: erue
bãqꝫ de ore eorum.
Et illi cõsurgebãt ad
uersum me: & apphẽde
bã mẽtũ eorũ & suffo-
cabã: interficiebãqꝫ eos.
Nã & leonẽ & vrsum
interfeci ego seru⁹ tu⁹.
Erit igitur & philisteus
hic incircũcisus q̃si vn⁹
ex eis: qui ausus est ma
ledicere exercitui dei
viuẽtis. Et ait dauid.
Dominus qui eripuit
me de manu leonis &
de manu vrsi: ipse me li
berabit de manu phili-
stei huius. Dixit aũt saul
ad dauid. Vade: & do-
minus tecum sit.
Et induit saul dauid
vestimentis suis:
& imposuit galeam e-
ream super caput eius:
& vestiuit eum lorica.
Accinctus ergo dauid
gladio eius sup veste su
am cepit temptare si ar
matus posset incedere.
Nõ enim hẽbat cõsue
tudinẽ. Dixitqꝫ dauid
ad saul. Nõ possum sic
incedere: qa nõ vsum
habeo. Et deposuit eã.
Et tulit baculũ suũ quẽ
sp hẽbat in manib⁹: &
elegit sibi quinqꝫ lipidis
simos lapides de torren
te & misit eos in perã
pastoralem quam
habebat secum: & fun-
dã manu tulit: & proces
sit aduersum philisteũ.
Ibat autem philisteus
icedẽs & appꝓpinquãs
aduersũ dauid: & armi
ger eius ante eũ. Cũqꝫ
inspexisset eũ philisteus
& vidisset dauid: despe
xit eum. Erat autem
adolescens ruffus: &
pulcher aspectu.
Et dixit philisteus ad
dauid. Nunquid
ego canis sum qꝛ tu ve
nis ad me cum baculo?
Et maledixit philisteus
dauid
in dijs suis. Dixitqꝫ ad
dauid: Veni ad me &
dabo carnes tuas
volatilibus celi & besti
is terre.
Dixit aũt dauid ad phi-
listeum. Tu venis
ad me cũ gladio & ha-
sta & clypeo: ego autẽ
venio ad te ĩ noĩe dñi
exercituũ dei
agminum israel: quib⁹
exprobrasti

אַחֲרָיו וְהִכִּתִיו וְהִצַּלְתִּי מִפִּיו — נָכָה נָצַל
וַיָּקָם עָלַי וְהֶחֱזַקְתִּי בִּזְקָנוֹ — פָּה קוּם
וְהִכִּתִיו וַהֲמִתִּיו׃ גַּם אֶת הָאֲרִי — חָזַק מוּת
גַּם הַדֹּב הִכָּה עַבְדֶּךָ וְהָיָה — דוב
הַפְּלִשְׁתִּי הֶעָרֵל הַזֶּה כְּאַחַד מֵהֶם
כִּי חֵרֵף מַעַרְכֹת אֱלֹהִים חַיִּים׃ — עָרַךְ
וַיֹּאמֶר דָּוִד יְהוָה אֲשֶׁר הִצִּלַנִי — אָמַר
מִיַּד הָאֲרִי וּמִיַּד הַדֹּב הוּא יַצִּילֵנִי
מִיַּד הַפְּלִשְׁתִּי הַזֶּה וַיֹּאמֶר שָׁאוּל
אֶל דָּוִד לֵךְ וַיהוָה יִהְיֶה עִמָּךְ׃ — יָלַךְ הָיָה
וַיַּלְבֵּשׁ שָׁאוּל אֶת דָּוִד מַדָּיו — לָבַשׁ מַד
וְנָתַן קוֹבַע נְחֹשֶׁת עַל רֹאשׁוֹ — קָבַע
וַיַּלְבֵּשׁ אֹתוֹ שִׁרְיוֹן׃ וַיַּחְגֹּר דָּוִד — שָׁבָה חָגַר
אֶת חַרְבּוֹ מֵעַל לְמַדָּיו וַיֹּאֶל
לָלֶכֶת כִּי לֹא נִסָּה וַיֹּאמֶר דָּוִד
אֶל שָׁאוּל לֹא אוּכַל לָלֶכֶת בָּאֵלֶּה — יָכֹל יָלַךְ
כִּי לֹא נִסִּיתִי וַיְסִרֵם דָּוִד מֵעָלָיו׃ — נָסָה סוּר
וַיִּקַּח מַקְלוֹ בְּיָדוֹ וַיִּבְחַר לוֹ — לָקַח בָּחַר
חֲמִשָּׁה חַלֻּקֵי אֲבָנִים מִן הַנַּחַל
וַיָּשֶׂם אֹתָם בִּכְלִי הָרֹעִים אֲשֶׁר — שׂוּם כָּלָה
לוֹ וּבַיַּלְקוּט וְקַלְעוֹ בְיָדוֹ וַיִּגַּשׁ — רָעָה לָקַט
אֶל הַפְּלִשְׁתִּי׃ וַיֵּלֶךְ הַפְּלִשְׁתִּי — נָגַשׁ
הֹלֵךְ וְקָרֵב אֶל דָּוִד וְהָאִישׁ נֹשֵׂא — הָלַךְ
הַצִּנָּה לְפָנָיו׃ וַיַּבֵּט הַפְּלִשְׁתִּי — צָנַן פָּנָה
וַיִּרְאֶה אֶת דָּוִד וַיִּבְזֵהוּ כִּי הָיָה — נָבַט רָאָה
נַעַר וְאַדְמֹנִי עִם יְפֵה מַרְאֶה׃ — בָּזָה
וַיֹּאמֶר הַפְּלִשְׁתִּי אֶל דָּוִד הֲכֶלֶב — רָאָה
אָנֹכִי כִּי אַתָּה בָא אֵלַי בַּמַּקְלוֹת — בוא
וַיְקַלֵּל הַפְּלִשְׁתִּי אֶת דָּוִד — קָלַל
בֵּאלֹהָיו׃ וַיֹּאמֶר הַפְּלִשְׁתִּי אֶל — אָמַר
דָּוִד לְכָה אֵלַי וְאֶתְּנָה אֶת בְּשָׂרְךָ — הָלַךְ נָתַן
לְעוֹף הַשָּׁמַיִם וּלְבֶהֱמַת הַשָּׂדֶה׃
וַיֹּאמֶר דָּוִד אֶל הַפְּלִשְׁתִּי אַתָּה בָּא — בוא
אֵלַי בְּחֶרֶב וּבַחֲנִית וּבְכִידוֹן וְאָנֹכִי — חָנָה
בָא אֵלֶיךָ בְּשֵׁם יְהוָה צְבָאוֹת אֱלֹהֵי
מַעַרְכוֹת יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר חֵרַפְתָּ׃ — עָרַךְ

היום הזה : יסגרך יהוה בידי סגר
והכיתיך והסרתי את ראשך נכה סור
מעליך ונתתי פגר מחנה נתן תנה
פלשתים היום הזה לעוף
השמים ולחית הארץ וידעו כל
הארץ כי יש אלהים לישראל:
וידעו כל הקהל הזה כי לא בחרב
ובחנית יהושיע יהוה כי ליהוה ישע
המלחמה ונתן אתכם בידנו: לחם
והיה כי קם הפלשתי וילך ויקרב קום קרב
לקראת דוד וימהר דוד וירץ מהר רוץ
המערכה לקראת הפלשתי:
וישלח דוד את ידו אל הכלי שלח כלה
ויקח משם אבן ויקלע ויך אל לקח קלע
הפלשתי אל מצחו ותטבע האבן נכה טבע
במצחו ויפל על פניו ארצה: נפל פנה
ויחזק דוד מן הפלשתי בקלע חזק
ובאבן ויך את הפלשתי וימיתהו מות
וחרב אין ביד דוד : וירץ דוד
ויעמד אל הפלשתי ויקח את עמד
חרבו וישלפה מתערה וימתתהו שלף
ויכרת בה את ראשו ויראו כרת ראה
הפלשתים כי מת גבורם וינסו: גבר נוס
ויקמו אנשי ישראל ויהודה קום
וירעו וירדפו את הפלשתים עד רוע רדף
באך גיא ועד שערי עקרון בוא
ויפלו חללי פלשתים בדרך
שערים ועד גת ועד עקרון:
וישבו בני ישראל מדלק אחרי שוב
פלשתים וישסו את מחניהם: שסס חנה
ויקח דוד את ראש הפלשתי
ויבאהו ירושלם ואת כליו בוא כלה
שם באהלו : וכראות שאול שום ראה
את דוד יצא לקראת הפלשתי
אמר אל אבנר שר הצבא שור
בן מי זה הנער אבנר ויאמר

hodie: & dabit te dñs in manu mea: & percutiam te & auferam caput tuum a te. Et dabo cadauera castrorum philistiim hodie volatilibus celi & bestiis terre: vt sciat omnis terra: quia est deus in israel: & nouerit vniuersa ecclesia hec: quia non in gladio nec in hasta saluat dominus. Ipsius enim est bellum & tradet vos in manus nostras. Cum ergo surrexisset philisteus & veniret & appropinqret cōtra dauid: festinauit dauid & occurrit ad pugnam ex aduerso philistei. Et misit manum suam in peram: tulitq; vnū lapidē & fūda iecit: & circūducēs pcussit eū in fronte. Et infixus est lapis in frōte eius: & cecidit in faciē suam sup terrā. Preualuitq; dauid aduersum philisteū in funda & lapide: pcussumq; philisteum interfecit. Cūq; gladiū nō hēret in manu dauid: cucurrit & stetit sup philisteum & tulit gladiū eius: & eduxit eum de vagina sua: & iterfecit eū: pciditq; caput eius. Videntes autē philistiim q mortuus eēt fortissimus eorū: fugerūt. Et cōsurgētes viri israel & iuda vociferati sūt: & psecuti sunt philisteos vsq; dū venirēt in vallē & vsq; ad portas accharon. Cecideruntq; vulnerati de philistiim in via sarim & vsq; ad geth & vsq; ad accharon. Et reuertētes filii israel postq̄ psecuti sunt philisteos inuaserūt castra eorum. Assumēs autem dauid caput philistei: attulit illud in hierusalem: arma vero eius posuit in tabernaculo suo. Eo āt tpe quo viderat saul dauid egredientem contra philisteum ait ad abner principē militie sue. De qua stirpe descēdit hic adolescens. Dixitq;

hodie. & claudet te dñs hodie in manus
σήμερον. καὶ συγκλείσει σε κύριος σήμερον εἰς τὰς χεῖράς 1.Pa. 4.4.
meas: & interficiā te & auferā caput tuū a
μου, καὶ ἀποκτενῶ σε καὶ ἀφελῶ τὴν κεφαλήν σου ἀπὸ
te: & dabo cadauera tua & cadauera castro₂
σοῦ, καὶ δώσω τὰ κῶλά σου καὶ τὰ κῶλα τῆς παρεμβολῆς
philistijm in die hac volatilibus
τῶν ἀλλοφύλων ἐν τῇ ἡμέρᾳ ταύτῃ τοῖς πετεινοῖς τοῦ
celi & bestijs fre. & cognoscet ois
οὐρανοῦ καὶ τοῖς θηρίοις τῆς γῆς. καὶ γνώσεται πᾶσα ἡ
terra q erit deus in israel: & nouerit vniuersa eccle-
γῆ ὅτι ἔσαι θεὸς ἐν Ἰσραήλ, καὶ γνώσεται πᾶσα ἐκκλη-
sia hec: q nō in hasta neq; in gladio saluat
σία αὕτη, ὅτι οὐκ ἐν δόρατι οὐδὲ ἐν μαχαίρᾳ σώζει
dñs: qm dñi bellū: & tradet vos
κύριος, ὅτι τοῦ κυρίου ὁ πόλεμος, καὶ παραδώσει ὑμᾶς
in manus nrās. & surrexit philisteus & iuit
εἰς τὰς χεῖρας ἡμῶν. καὶ ἀνέστη ὁ ἀλλόφυλος καὶ ἐπορεύ-
& appropinquit in cōgressum dauid: & dauid festi
θη καὶ ἤγγισεν εἰς συνάντησιν τῷ δαυίδ, καὶ δαυίδ ἐτά-
nauit & egressus ē & ipse in pugnā in occur
χυνε καὶ ἐξῆλθε καὶ αὐτὸς εἰς τὴν παράταξιν εἰς συνάν-
sum philistei. & extēdit dauid manū
τησιν τοῦ ἀλλοφύλου. καὶ ἐξέτεινε δαυίδ τὴν χεῖρα
suam in perā: & accepit inde lapidē vnū: &
αὐτοῦ εἰς τὸ κάδιον, καὶ ἔλαβεν ἐκεῖθεν λίθον ἕνα, καὶ
funda iecit & pcussit philisteū in fron-
ἐσφενδόνησε καὶ ἐπάταξε τὸν ἀλλόφυλον εἰς τὸ μέτω-
te sua: & ifixus ē lapis in frōte eius:
πον αὐτοῦ, καὶ διέδυ ὁ λίθος ἐπὶ τὸ μέτωπον αὐτοῦ,
& cecidit in faciē suā sup trā. & pre
καὶ ἔπεσεν ἐπὶ πρόσωπον αὐτοῦ ἐπὶ τὴν γῆν. καὶ ἐκρά- Eccle. 47.4
ualuit dauid sup philisteū funda & 1.Pa.
τησε δαυίδ ὑπὲρ τὸν ἀλλόφυλον τῇ σφενδόνῃ καὶ τῷ 4.4.
lapide in die illa. & pcussit phili
λίθῳ ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ. καὶ ἐπάταξε τὸν ἀλλόφυ-
steū & interfecit eū: & gladius nō erat in
λον καὶ ἐθανάτωσεν αὐτόν, καὶ ῥομφαία οὐκ ἦν ἐν
manu dauid. & cucurrit dauid & stetit sup
τῇ χειρὶ δαυίδ. καὶ ἔδραμε δαυίδ καὶ ἐπέστη ἐπ᾽ Infra. 19.d.
eum & tulit gladiū eius & eduxit e-
αὐτὸν καὶ ἔλαβε τὴν ῥομφαίαν αὐτοῦ καὶ ἐξέσπασεν αὐ-
um de vagina sua & interfecit eū: & abstu
τὴν ἐκ τοῦ κουλεοῦ αὐτῆς καὶ ἐθανάτωσεν αὐτόν, καὶ ἀφεῖ- B
lit in eo caput eius. & viderūt philistijm
λεν ἐν αὐτῇ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ. καὶ εἶδον οἱ ἀλλόφυλοι
q mortuus eēt fortis eorū: & fugerūt. & surrexerūt G
ὅτι τέθνηκεν ὁ δυνατὸς αὐτῶν, καὶ ἔφυγον. καὶ ἀνέστησαν
viri israel & iuda & vociferati sūt & psecuti
ἄνδρες Ἰσραὴλ καὶ Ἰούδα καὶ ἠλάλαξαν καὶ κατεδίω-
sunt post philisteos vsq; ad ingressū geth &
ξαν ὀπίσω τῶν ἀλλοφύλων ἕως τῆς εἰσόδου γεθ καὶ
vsq; ad portā accaron. & ceciderūt vulnerati
ἕως τῆς πύλης ἀκκαρών. καὶ ἔπεσον τραυματίαι τῶν
philistijm in via portaꝝ & vsq; ad geth & vsq; ad ac
ἀλλοφύλων ἐν τῇ ὁδῷ τῶν πυλῶν καὶ ἕως γεθ καὶ ἕως ἀκκα-
carō. & reuersi sūt viri israel declinātes post
ρών. καὶ ἀνέστρεψαν ἄνδρες Ἰσραὴλ ἐκκλίνοντες ὀπίσω τῶν
philistijm: & predati sūt castra eoꝝ.
ἀλλοφύλων, καὶ κατενέμησαν τὰς παρεμβολὰς αὐτῶν.
& accepit dauid caput philistei & attu
καὶ ἔλαβε δαυίδ τὴν κεφαλὴν τοῦ ἀλλοφύλου καὶ ἤνεγ-
lit illud in hierusalē. & arma eius posuit in
κεν αὐτὴν εἰς Ἱερουσαλήμ. καὶ τὰ σκεύη αὐτοῦ ἔθετο ἐν τῷ C
tabernaculo suo. & vt vidit saul dauid exe
σκηνώματι αὐτοῦ. καὶ ὡς εἶδε σαοὺλ τὸν δαυίδ ἐκπο-
untem in occursū philistei: ait ad
ρευόμενον εἰς ἀπάντησιν τοῦ ἀλλοφύλου, εἶπε πρὸς
abener principē exercitus: filius cuius ado
ἀβεννὴρ τὸν ἄρχοντα τῆς δυνάμεως, υἱὸς τίνος ὁ νεα-
lescēs iste abener? & rñdit abener & dixit:
νίσκος οὗτος ἀβεννήρ; καὶ ἀπεκρίθη ἀβεννὴρ καὶ εἶπε,

viuit aia tua dñe mi rex nō noui. ꝛ dixit
ζῆ ἡ ψυχή σου κύριέ μου βασιλεῦ οὐκ οἶδα. καὶ εἶπεν
rex: interroga tu filius cuius adolescēs iste:
βασιλεύς, ἐπερώτησον σὺ υἱὸς τίνος ὁ νεανίας οὗτος,
ꝛ vt reuersus ē dauid cū pcussit philisteū:
καὶ ὡς ἐπέστρεψε δαυίδ πατάξας τὸν ἀλλόφυλον,
apprehēdit eū abener ꝛ introduxit eū corā
παρέλαβεν αὐτὸν ἀβεννὴρ καὶ εἰσήγαγεν αὐτὸν ἐνώπιον
saul. ꝛ caput philistei in manu e-
σαοὺλ. καὶ ἡ κεφαλὴ τοῦ ἀλλοφύλου ἐν τῇ χειρὶ αὐ-
ius. ꝛ ait ad eū saul: filius cuius es ado-
τοῦ. καὶ εἶπεν πρὸς αὐτὸν σαούλ, υἱὸς τίνος εἶ νεα-
lescēs? dixit dauid: filius serui tui iesse
νίσκε; καὶ εἶπε δαυίδ, υἱὸς τοῦ δούλου σου ἰεσσαὶ
bethleemite.
τοῦ βηθλεεμίτου. Ca.18.

Et factū est vt cōpleuit loqui ad sa-
Καὶ ἐγένετο ὡς συνετέλεσεν λαλῶν πρὸς σα-
ul: ꝛ aia ionathan cōglutinata ē aie
ούλ, καὶ ἡ ψυχὴ ἰωνάθαν συνεδέθη τῇ ψυχῇ
dauid: ꝛ dilexit eū ionathā sm aiam
δαυίδ, καὶ ἠγάπησεν αὐτὸν ἰωνάθαν κατὰ τὴν ψυχὴν
suā. ꝛ accepit eū saul in die illa
αὐτοῦ. καὶ ἔλαβεν αὐτὸν σαοὺλ ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ
ꝛ non dimisit eū reuerti in domū
καὶ οὐκ ἀφῆκεν αὐτὸν ἐπιστρέψαι εἰς τὸν οἶκον τοῦ
Infra. 19.a. pris sui. ꝛ iniit ionathan ꝛ dauid fe-
πατρὸς αὐτοῦ. καὶ διέθετο ἰωνάθαν καὶ δαυίδ δια-
dus: qm dilexit eū sm aiam suā.
θήκην, ὅτι ἠγάπησεν αὐτὸν κατὰ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ.
ꝛ expoliauit ionathā tunicā q̄ sup eū:
καὶ ἐξεδύσατο ἰωνάθαν τὸν ἐπενδύτην τὸν ἐπάνω αὐτοῦ,
ꝛ dedit eā dauid: ꝛ vestimētū suū
καὶ ἔδωκεν αὐτὸν τῷ δαυίδ, καὶ τὸν μανδύαν αὐτοῦ
ꝛ vsqꝫ ad gladiū suū ꝛ arcū ꝛ
καὶ ἕως τῆς ῥομφαίας αὐτοῦ καὶ τοῦ τόξου καὶ τῆς
balteū suū. ꝛ egrediebatur dauid intelligēs in cū-
ζώνης αὐτοῦ. καὶ ἐξεπορεύετο δαυίδ συνιῶν ἐν πᾶ-
B ctis q̄b⁹ misisset eū saul. ꝛ cōstituit e-
σιν οἷς ἂν ἀπέστειλεν αὐτὸν σαούλ. καὶ κατέστησεν αὐ-
um saul sup viros belli. ꝛ ac-
τὸν σαοὺλ ἐπὶ τοὺς ἄνδρας τοῦ πολέμου. καὶ ἤ-
cept⁹ erat i oculis vniuersi ppli: ꝛ in
ρεσεν ἐν ὀφθαλμοῖς παντὸς τοῦ λαοῦ, καί γε καὶ ἐν
oculis famulorꝫ saul. ꝛ factū est cū in-
ὀφθαλμοῖς τῶν δούλων σαούλ. καὶ ἐγένετο ἐν τῷ εἰ-
grederetur ipsi: quū reuersus est dauid vt pcussit
σπορεύεσθαι αὐτούς, ὅτε ἐπέστρεψε δαυίδ πατάξας
philisteū: ꝛ egresse sunt choros ducētes ꝛ can-
τὸν ἀλλόφυλον, καὶ ἐξῆλθον αἱ χορεύουσαι καὶ ἄδου-
tātes in occursum saul regis de vniuersis
σαι εἰς ἀπάντησιν σαοὺλ τοῦ βασιλέως ἐκ πασῶν
vrbibus israel in tympanis ꝛ in leti-
τῶν πόλεων ἰσραὴλ ἐν τυμπάνοις καὶ ἐν χαρμοσύ-
tia ꝛ in cymbalis. ꝛ egrediebātur mulieres
ναις καὶ ἐν κυμβάλοις. καὶ ἐξήρχοντο αἱ γυναῖκες αἱ
ludētes ꝛ dicebāt: pcussit saul in mili-
παίζουσαι καὶ ἔλεγον, ἐπάταξε σαοὺλ ἐν χιλιά-
bus suis: ꝛ dauid in decē milib⁹ suis. ꝛ ira-
σιν αὐτοῦ, καὶ δαυίδ ἐν μυριάσιν αὐτοῦ. καὶ ὀρ-
tus est saul ꝛ apparuit prauū verbū nimis in
γίσθη σαοὺλ καὶ ἐφάνη πονηρὸν τὸ ῥῆμα σφόδρα ἐνώ-
C cōspectu saul de verbo isto. ꝛ dixit: dederūt
πιον σαοὺλ περὶ τοῦ λόγου τούτου. καὶ εἶπεν, ἔδωκαν τῷ
dauid decē milia: ꝛ mihi dederūt mille. ꝛ qd
δαυίδ τὰς μυριάδας, καὶ ἐμοὶ ἔδωκαν τὰς χιλιάδας. καὶ τί
ei pter regnū? ꝛ erat saul intuens
αὐτῷ πλὴν ἡ βασιλεία; καὶ ἦν σαοὺλ ὑποβλεπόμενος τὸν
dauid a die illa ꝛ deinceps. ꝛ factū ē a
δαυίδ ἀπὸ τῆς ἡμέρας ἐκείνης καὶ ἐπέκεινα. καὶ ἐγένετο ἀπὸ
crastino die: ꝛ cecidit spūs a deo malus sup
τῆς ἐπαύριον, καὶ ἔπεσε πνεῦμα παρὰ θεοῦ πονηρὸν ἐπὶ

abner. Viuit anīa tua rex: si noui. Et ait rex. Interroga tu cuius filius sit iste puer. Cūqꝫ regressus esset dauid percusso philisteo: tulit eum abner & introduxit corā saule: caput philistei hn̄tē in manu sua. Et ait ad eum saul. De q̄ pgēie es o adolescēs? Dixitqꝫ dd. Fili⁹ serui tui isai bethleemite ego sum. 18.

Et factum est cum complesset loqui ad saul: anima ionathe conglutinata est anime dauid: & dilexit eum ionathas quasi aiam suam. Tulitqꝫ eum saul in die illa: & nō cōcessit ei vt reuerteretur in domum pr̄is sui. Inierūt āt dauid & ionathas fedus. Diligebat eī eū q̄si animam suā. Nā expoliauit se ionathas tunica qua erat indutus & dedit eā dauid & reliqua vestimenta sua vsqꝫ ad gladiū & arcū suū & vsqꝫ ad balteum. Egrediebatur quoqꝫ dauid ad omnia quecunqꝫ misisset eū saul: & prudenter se agebat. Posuitqꝫ eū saul sup viros belli: & accept⁹ erat i oculis vniuersi populi: maximeqꝫ in cōspectu famulorū saul. Porro cū reuerteretur percusso philisteo dauid: egresse sunt mulieres de vniuersis vrbibus israel cātātes chorosqꝫ ducētes in occursum saul regis: in tympanis leticie & in sistris & precinebant mulieres ludentes atqꝫ dicentes. Percussit saul mille: & dauid decem milia. Iratus est autem saul nimis & displicuit in oculis eius iste sermo. Dixitqꝫ. Dederunt dd̄ decē milia: & mihi mille dederunt. Quid ei supest nisi solū regnū? Nō rectis ergo oculis saul aspiciebat dauid a die illa & deinceps: post diem autem alteram inuasit spiritus dei malus

אַבְנֵר חֵי נַפְשְׁךָ הַמֶּלֶךְ אִם יָדַעְתִּי׃
וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ שְׁאַל אַתָּה בֶּן מִי
זֶה הָעָלֶם׃ וּבְשׁוּב דָּוִד מֵהַכּוֹת אֶת | נכה
הַפְּלִשְׁתִּי וַיִּקַּח אֹתוֹ אַבְנֵר | לקח
וַיְבִאֵהוּ לִפְנֵי שָׁאוּל וְרֹאשׁ | בוא פנה
הַפְּלִשְׁתִּי בְּיָדוֹ׃ וַיֹּאמֶר אֵלָיו
שָׁאוּל בֶּן מִי אַתָּה הַנָּעַר וַיֹּאמֶר
דָּוִד בֶּן עַבְדְּךָ יִשַׁי בֵּית הַלַּחְמִי׃
וַיְהִי כְּכַלֹּתוֹ לְדַבֵּר | Cap.xviij
אֶל שָׁאוּל וְנֶפֶשׁ יְהוֹנָתָן נִקְשְׁרָה | היה כלה
בְּנֶפֶשׁ דָּוִד וַיֶּאֱהָבֵהוּ יְהוֹנָתָן | קשר אהב
כְּנַפְשׁוֹ׃ וַיִּקָּחֵהוּ שָׁאוּל בַּיּוֹם
הַהוּא וְלֹא נְתָנוֹ לָשׁוּב בֵּית
אָבִיו׃ וַיִּכְרֹת יְהוֹנָתָן וְדָוִד בְּרִית | כרת ברת
בְּאַהֲבָתוֹ אֹתוֹ כְּנַפְשׁוֹ׃ וַיִּתְפַּשֵּׁט | פשט
יְהוֹנָתָן אֶת הַמְּעִיל אֲשֶׁר עָלָיו | מעל נתן
וַיִּתְּנֵהוּ לְדָוִד וּמַדָּיו וְעַד חַרְבּוֹ | מד
וְעַד קַשְׁתּוֹ וְעַד חֲגֹרוֹ׃ וַיֵּצֵא דָוִד
בְּכֹל אֲשֶׁר יִשְׁלָחֶנּוּ שָׁאוּל | שלח
יַשְׂכִּיל וַיְשִׂמֵהוּ שָׁאוּל עַל | שכל שום
אַנְשֵׁי הַמִּלְחָמָה וַיִּיטַב בְּעֵינֵי כָל | לחם יטב
הָעָם וְגַם בְּעֵינֵי עַבְדֵי שָׁאוּל׃
וַיְהִי בְּבוֹאָם בְּשׁוּב דָּוִד מֵהַכּוֹת | היה בוא
אֶת הַפְּלִשְׁתִּי וַתֵּצֶאנָה הַנָּשִׁים | נכה יצא
מִכָּל עָרֵי יִשְׂרָאֵל לָשִׁיר וְהַמְּחֹלוֹת | נשה שיר
לִקְרַאת שָׁאוּל הַמֶּלֶךְ בְּתֻפִּים | חלל תפף
בְּשִׂמְחָה וּבְשָׁלִשִׁים׃ וַתַּעֲנֶינָה | שלש ענה
הַנָּשִׁים הַמְשַׂחֲקוֹת וַתֹּאמַרְןָ | שחק אמר
הִכָּה שָׁאוּל בַּאֲלָפָיו וְדָוִד
בְּרִבְבֹתָיו׃ וַיִּחַר לְשָׁאוּל מְאֹד | חרה
וַיֵּרַע בְּעֵינָיו הַדָּבָר הַזֶּה וַיֹּאמֶר | רעע
נָתְנוּ לְדָוִד רְבָבוֹת וְלִי נָתְנוּ
הָאֲלָפִים וְעוֹד לוֹ אַךְ הַמְּלוּכָה׃ | מלך
וַיְהִי שָׁאוּל עוֹיֵן אֶת דָּוִד מֵהַיּוֹם | עין
הַהוּא וָהָלְאָה׃ וַיְהִי מִמָּחֳרָת
וַתִּצְלַח רוּחַ אֱלֹהִים רָעָה אֶל | צלח רוח

שאול ויתנבא בתוך הבית ודוד נבא
מנגן בידו כיום ביום והחנית ביד נגן חנה
שאול ויטל שאול את החנית טול
ויאמר אכה בדוד ובקיר ויסב נכה סבב
דוד מפניו פעמים ויירא שאול
מלפני דוד כי היה יהוה עמו
ומעם שאול סר ויסרהו שאול סור
מעמו וישמהו לו שר אלף ויצא שום שור
ויבא לפני העם ויהי דוד לכל בוא פנה
דרכו משכיל ויהוה עמו וירא שכל ראה
שאול אשר הוא משכיל מאד
ויגר מפניו וכל ישראל ויהודה גור
אהב את דוד כי הוא יוצא ובא יצא בוא
לפניהם ויאמר שאול אל דוד אמר
הנה בתי הגדולה מרב אתה אתן נתן
לך לאשה אך היה לי לבן חיל איש
והלחם מלחמות יהוה ושאול לחם
אמר אל תהי ידי בו ותהי בו היה
יד פלשתים ויאמר דוד אל
שאול מי אנכי ומי חיי משפחת חיה שפחה
אבי בישראל כי אהיה חתן למלך
ויהי בעת תת את מרב בת שאול נתן
לדוד והיא נתנה לעדריאל
המחלתי לאשה ותאהב מיכל אהב
בת שאול את דוד ויגדו לשאול נגד
ויישר הדבר בעיניו ויאמר
שאול אתננה לו ותהי לו למוקש נתן היה
ותהי בו יד פלשתים ויאמר יקש
שאול אל דוד בשתים תתחתן חתן
בי היום ויצו שאול את עבדיו צוה
דברו אל דוד בלט לאמר הנה לאט
חפץ בך המלך וכל עבדיו אהבוך
ועתה התחתן במלך וידברו עבדי דבר
שאול באזני דוד את הדברים
האלה ויאמר דוד הנקלה קלל
בעיניכם התחתן במלך ואנכי

saul: & pphetabat in
medio domꝰ sue. Dauid
aũt psallebat manu sua
sicut p singulos dies. Te
nebatq; saul lãceam &
misit eam:
putãs q̃ configere pos-
set dauid cũ pariete. Et
declinauit dauid a facie
eius scdo. Et timuit
saul dauid eo q̃ domi
nus esset cũ eo
& a se recessisset. Amo
uit ergo eum saul
a se & fecit eũ tribunũ
sup mille viros. Et egre
diebatur & intrabat in
cõspectu ppli. In oĩbus
quoq; viis suis dauid
prudenter agebat: &
dñs erat cũ eo. Vidit ita
q; saul q̃ prudẽs eẽt ni
mis: & cepit cauere eũ.
Oĩs ãt israel & iuda di
ligebat dauid. Ipse aũt
ingrediebatur & egre-
diebatur añ eos. Dixit
q; saul ad dauid.
Ecce filia mea maior
merob: ipsam dabo
tibi vxorem: tantũmõ
esto vir fortis
& preliare bella domi-
ni. Saul autem
reputabat dicẽs. Non
sit manus mea in eo:
sed sit sup eũ manus
philistinorum. Ait aũt
dauid ad saul. Quis e
go sum aut q̃ ẽ vita mea
aut cognatio pr̃is mei i
israel vt fiã gener regis
Factũ ẽ ãt tp̃s cũ debe
ret dari merob filia sa-
ul dauid: data est hadrie
li
molathite vxor. Dile-
xit autẽ dauid michol
filiã saul alterã. Et nũ-
ciatum est saul
& placuit ei. Dixitq;
saul. Dabo eam illi vt
fiat ei in scandalum:
& sit super eũ manus
philistinorum. Dixitq;
saul ad daui d. In dua-
bus gener
meus eris hodie. Et
mandauit saul seruis su-
is. Loqmini ad dauid
clam me dicẽtes. Ecce
places regi: & omnes
serui eius diligunt te.
Nũc ergo esto gener
regis. Et locuti sunt
serui saul in auribꝰ da-
uid omnia verba
hec: & ait dauid. Nũ
parum
videtur vobis generũ
esse regis? Ego ãt sum

saul: & pphetabat in medio domꝰ sue. &
σαούλ, καὶ προεφήτευσεν ἐν μέσῳ τοῦ οἴκου αὐτοῦ. καὶ
dauid psallebat in manu sua sic p singulos dies
δαυὶδ ἔψαλλεν ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ ὡς καθ᾽ ἑκάστην ἡμέρας
& lãcea in manu saul: & sustulit saul lãceã & di
καὶ τὸ δόρυ ἐν τῇ χειρὶ σαούλ, καὶ ἦρε σαοὺλ τὸ δόρυ καὶ εἶ
xit pcutiã in dauid & in parietẽ. & declinauit dd
πε πατάξω ἐν δαυὶδ καὶ ἐν τῷ τοίχῳ. καὶ ἐξέκλινε δαδ
a facie eius bis. & timuit saul a fa
ἀπὸ προσώπου αὐτοῦ δίς. καὶ ἐφοβήθη σαοὺλ ἀπὸ προ
cie dauid: qm̃ erat dñs cũ eo & a saul
σώπου δαυὶδ, ὅτι ἦν κύριος μετ᾽ αὐτοῦ καὶ ἀπὸ σαοὺλ
recessit. & amouit eũ saul a se: & cõsti
ἀπέστη. καὶ ἀπέστησεν αὐτὸν σαοὺλ ἀφ᾽ ἑαυτοῦ, καὶ κατέστη
tuit eũ tribunũ sibi. & egrediebatur & ingredie
σεν αὐτὸν χιλίαρχον ἑαυτῷ. καὶ ἐξεπορεύετο καὶ εἰσεπορεύ D
batur corã pplo. & erat dd intelligẽs in oĩbꝰ
ετο ἔμπροσθεν τοῦ λαοῦ. καὶ ἦν δαδ συνιῶν ἐν πάσαις ταῖς
viis eius: & dñs cũ eo. & vidit saul q̃ ipse
ὁδοῖς αὐτοῦ, καὶ κύριος μετ᾽ αὐτοῦ. καὶ εἶδε σαοὺλ ὡς αὐτὸς
intelligit nimis: & cauebat a facie eius. G
συνιεῖ σφόδρα, καὶ εὐλαβεῖτο ἀπὸ προσώπου αὐτοῦ.
& oĩs israel & iuda diligebat dauid: qm̃ ip
καὶ πᾶς ἰσραὴλ καὶ ἰούδας ἠγάπα τὸν δαυίδ, ὅτι αὐ
se egrediebatur & ingrediebatur añ faciẽ ppli.
τὸς ἐξεπορεύετο καὶ εἰσεπορεύετο πρὸ προσώπου τοῦ λαοῦ.
& dixit saul ad dauid: ecce filia mea ma
καὶ εἶπε σαοὺλ πρὸς δαυίδ, ἰδοὺ ἡ θυγάτηρ μου ἡ μεί
ior merob dabo tibi ipsam in vxorẽ: cetera fias mihi 1.Re. 3.c.
ζων μερὼβ δώσω σοι αὐτὴν εἰς γυναῖκα, πλὴν γίνου μοι
in filiũ fortitudinis: & preliare bella dñi.
εἰς υἱὸν δυνάμεως, καὶ πολέμει τοὺς πολέμους κυρίου.
& saul dixit: nõ sit manus mea in eo: sed sit
καὶ σαοὺλ εἶπε, μὴ ἔστω ἡ χείρ μου ἐπ᾽ αὐτῷ, ἀλλ᾽ ἔστω
in eo manus philistinorũ. & dixit dauid
ἐν αὐτῷ ἡ χεὶρ τῶν ἀλλοφύλων. καὶ εἶπε δαυίδ
ad saul quis sum ego: & que vita cogna-
πρὸς σαοὺλ τίς εἰμι ἐγώ, καὶ τίς ἡ ζωὴ τῆς συγγε 1.Re.
tiõis pr̃is mei in israel q̃ ero gener 9.d.
νείας τοῦ πατρός μου ἐν ἰσραὴλ ὅτι ἔσομαι γαμβρὸς
regis? & factũ est in tp̃e cũ daretur
τοῦ βασιλέως; καὶ ἐγένετο ἐν τῷ καιρῷ τοῦ δοθῆναι τὴν
merob filia saul dauid: & ipsa data est
μερὼβ θυγατέρα σαοὺλ τῷ δαυίδ, καὶ αὐτὴ ἐδόθη τῷ
edrieli maulathite in vxorẽ. & dilexit me-
ἐδριὴλ τῷ μαουλαθίτῃ εἰς γυναῖκα. καὶ ἠγάπησεν μι
chol filia saul dauid. & nũciatũ est E
χὸλ ἡ θυγάτηρ σαοὺλ τὸν δαυίδ. καὶ ἀπηγγέλη
saul: & placuit in oculis eius verbũ. A
τῷ σαούλ, καὶ ἤρεσεν ἐν ὀφθαλμοῖς αὐτοῦ τὸ ῥῆμα.
& dixit saul dabo eam illi: & erit ei
καὶ εἶπε σαοὺλ δώσω αὐτὴν αὐτῷ, καὶ ἔσται αὐ 8.15.a
in scandalũ: & erit sup eũ manus philisti-
τῷ εἰς σκάνδαλον, καὶ ἔσται ἐπ᾽ αὐτῷ χεὶρ ἀλλοφύ
norũ. & dixit saul ad dauid: in duabus
λων. καὶ εἶπε σαοὺλ πρὸς δαυίδ, ἐν ταῖς δυσὶν
eris gener mihi hodie. & mãdauit sa
ἐπιγαμβρεύσεις μοι σήμερον. καὶ ἐνετείλατο σα
ul seruis suis dicẽs: loquimini vos clã
οὺλ τοῖς παισὶν αὐτοῦ λέγων, λαλήσατε ὑμεῖς λά
dauid dicẽtes: ecce rex vult in
θρα τῷ δαυὶδ λέγοντες, ἰδοὺ ὁ βασιλεὺς θέλει ἐν
te & oẽs serui eius diligũt te: &
σοὶ καὶ πάντες οἱ παῖδες αὐτοῦ ἀγαπῶσί σε, καὶ
tu gener esto regi. & locuti sunt
σὺ ἐπιγάμβρευσον τῷ βασιλεῖ. καὶ ἐλάλησαν οἱ
serui saul verba hec in auribꝰ dd.
παῖδες σαοὺλ τὰ ῥήματα ταῦτα εἰς τὰ ὦτα δαδ.
& dixit dauid: nũ leue est in oculis vr̃is ge
καὶ εἶπε δαυίδ, ἦ κοῦφόν ἐστιν ἐν ὀφθαλμοῖς ὑμῶν ἐπι
nerũ esse regi? ego ãt B
γαμβρεῦσαι τῷ βασιλεῖ; ἐγὼ δὲ

F vir humilis et nō honorabilis. et renūciauerūt sa-
ἀνὴρ ταπεινὸς καὶ οὐκ ἔντιμος. καὶ ἀπήγγειλαν τῷ σα-
ul serui eius fm oia verba q̄ locut⁹
οὺλ οἱ παῖδες αὐτοῦ κατὰ πάντα τὰ ῥήματα ἃ ἐλάλη-
est dauid. et dixit saul: dicite dauid: nō
σε δαυίδ. καὶ εἶπεν σαούλ, εἴπατε τῷ δαυίδ, οὐ βού-
vult rex spōſalia: sed cētū ꝓputia phili
λεται ὁ βασιλεὺς ἕδνα, ἀλλ' ἢ ἑκατὸν ἀκροβυστίας ἀλλο-
stinoꝝ: vt fiat vltio in inimicos regis. et sa
φύλων, ἐκδικῆσαι εἰς ἐχθροὺς τοῦ βασιλέως. καὶ σα-
ul cogitauit inijcere dauid in manus
οὺλ ἐλογίσατο ἐμβαλεῖν τὸν δαυίδ εἰς τὰς χεῖρας τῶν
philistinorū. et renūciauerūt serui saul
ἀλλοφύλων. καὶ ἀπήγγειλαν οἱ παῖδες σαοὺλ τῷ
dauid verba hec. et direct⁹ fuit sermo in
δαυίδ τὰ ῥήματα ταῦτα. καὶ εὐθύνθη ὁ λόγος ἐν
D oculis dauid vt fieret gener regi. et nō
ὀφθαλμοῖς δαυίδ ἐπιγαμβρεῦσαι τῷ βασιλεῖ. καὶ οὐκ
implete fuerūt dies: et surrexit dauid et abijt
ἐπληρώθησαν αἱ ἡμέραι, καὶ ἀνέστη δαυίδ καὶ ἐπορεύθη
G ipse et viri eius: et pcussit in phi
αὐτὸς καὶ οἱ ἄνδρες αὐτοῦ, καὶ ἐπάταξεν ἐν τοῖς ἀλλο-
listeis ducētos viros. et attulit pꝛeputia
φύλοις διακοσίους ἄνδρας. καὶ ἤνεγκε τὰς ἀκροβυστίας
eoꝝ: et impleuit eas regi et gener
αὐτῶν, καὶ ἐπλήρωσεν αὐτὰς τῷ βασιλεῖ καὶ ἐπιγαμ-
fit regi. et dat ei saul me
βρεύει τῷ βασιλεῖ. καὶ δίδωσιν αὐτῷ ὁ σαοὺλ τὴν μι-
1.Re. 3.c. chol filiā suā in vxorē. et vidit saul et
χὸλ θυγατέρα αὐτοῦ εἰς γυναῖκα. καὶ εἶδε σαοὺλ καὶ
cognouit q̄ dn̄s cū dauid. et mechol filia e-
ἔγνω ὅτι κύριος μετὰ δαυίδ. καὶ μιχὸλ ἡ θυγάτηρ αὐ-
ius et ois israel diligebat eū. et addidit sa
τοῦ καὶ πᾶς ἰσραὴλ ἠγάπα αὐτόν. καὶ προσέθετο σα-
ul timere a facie dauid adhuc. et factus ē
οὺλ φοβεῖσθαι ἀπὸ προσώπου δαυίδ ἔτι. καὶ ἐγένετο
2.Re. 9.a. saul inimicus dauid oibus diebus. et e-
σαοὺλ ἐχθραίνων τῷ δαυίδ πάσας τὰς ἡμέρας. καὶ ἐξ-
gressi sūt pꝛicipes philistinoꝝ: et factū est a suffi
ῆλθον οἱ ἄρχοντες τῶν ἀλλοφύλων, καὶ ἐγένετο ἀφ' ἱκα-
cienti egressione eoꝝ: et dauid itelligebat magis q̄ om
νοῦ τῆς ἐξόδου αὐτῶν, καὶ δαυίδ συνῆκε παρὰ πάν-
nes serui saul. et honoratū est nomē e-
τας τοὺς δούλους σαούλ. καὶ ἐτιμήθη τὸ ὄνομα αὐ-
E ius nimis.
τοῦ σφόδρα.

Ca. 19.

A Et locutus est saul ad ionathan filiū suū
Καὶ ἐλάλησε σαοὺλ πρὸς ἰωνάθαν τὸν υἱὸν αὐτοῦ
et ad oēs seruos suos: vt occi
καὶ πρὸς πάντας τοὺς παῖδας αὐτοῦ, τοῦ θανατῶ-
deret dauid. et ionathan filius saul diligebat
8.18.a σαι τὸν δαυίδ. καὶ ἰωνάθαν ὁ υἱὸς σαοὺλ ἠγάπα τὸν
dauid valde. et indicauit ionathan dauid di
δαυίδ σφόδρα. καὶ ἀπήγγειλεν ἰωνάθαν τῷ δαυίδ λέ-
cens: saul pr̄ meus q̄rit occidere te: et nūc
γων, σαοὺλ ὁ πατήρ μου ζητεῖ θανατῶσαί σε, καὶ νῦν
obserua te cras mane: et abscōdere et mane clam:
φύλαξαι αὔριον πρωΐ, καὶ κρύβηθι καὶ κάθισον κρυφῇ,
et ego egrediar et stabo inherēs pa
καὶ ἐγὼ ἐξελεύσομαι καὶ στήσομαι ἐχόμενος τοῦ πα-
tri meo in agro vbi fueris tu ibi. et ego loquar
τρός μου ἐν ἀγρῷ οὗ ἂν ᾖς σὺ ἐκεῖ. καὶ ἐγὼ λαλήσω
de te ad patrē meū: et videbo qd̄ cūq3
περὶ σοῦ πρὸς τὸν πατέρα μου, καὶ ὄψομαι ὅτι ἂν
fuerit: et nunciabo tibi. et locutus est ionathan de
ᾖ, καὶ ἀπαγγελῶ σοι. καὶ ἐλάλησεν ἰωνάθαν περὶ
dauid bona ad saul patrē suū: et dixit
δαυίδ ἀγαθὰ πρὸς σαοὺλ τὸν πατέρα αὐτοῦ, καὶ εἶπε
ad eum: ne sꝫ peccet rex in ser
πρὸς αὐτόν, μὴ δὴ ἁμαρτησάτω ὁ βασιλεὺς εἰς τὸν δοῦ-
B uum suū dauid: quia nō peccauit in te:
λον αὐτοῦ τὸν δαυίδ, ὅτι οὐχ ἥμαρτεν εἰς σέ,

vir pauper & tenuis. Et renūciauerunt serui saul dicentes. Huiuſcemodi verba locutus est dauid. Dixit autem saul: Sic loquimini ad dauid. Nō habet rex ſpōſalia neceſſe: niſi tantum centū preputia philiſtinorū: vt fiat vltio de inimicis regis. Porro saul cogitabat dauid tradere in manus philiſtinorū. Cumq3 renunciaſſent serui ei dauid verba q̄ dixerat saul placuit sermo in oculis dauid vt fieret gener regis. Et post paucos dies surgens dauid abiit cū viris q sub eo erant: & pcuſſit ex philiſtiim ducētos viros: & attulit eorū preputia & annumerauit ea regi: vt eſſet gener eius. Dedit itaq3 saul ei michol filiam suam vxorē. Et vidit saul & intellexit q dn̄s eſſet cum dauid. Michol aūt filia saul diligebat eum: & saul magis cepit timere dauid. Factuſq3 est saul inimicus dauid cunctis diebus. Et egreſſi sunt pꝛicipes philiſtinorū. A principio aūt egreſſionis eorū: prudētius ſe gerebat dauid q̄ oēs viri saul: & celebre factū ē nomē eius nimis. 19.

Locutus est aūt saul ad ionathā filiū suū & ad oēs seruos suos vt occiderēt dd̄. Porro ionathas filius saul diligebat dauid valde. Et idicauit ionathas dauid dicens. Querit saul pr̄ meus occidere te: q̄ propter obserua te queſo mane: & mãebis clā & absconderis. Ego aūt egrediēs stabo iuxta patrem meū in agro vbicunq3 fuerit: & ego loquar de te ad pr̄em meū: & qd̄cūq3 videro nunciabo tibi. Locutus est ergo ionathas de dauid bona ad saul patrem suum. Dixitq3 ad eum. Ne pecces rex in seruū tuū dauid: qa non peccauit tibi.

איש רש ונקלה: ויגדו עבדי — רוש קלה
שאול לו לאמר כדברים האלה
דבר דוד: ויאמר שאול כה — אמר
תאמרו לדוד אין חפץ למלך
במהר כי במאה ערלות פלשתים
להנקם באיבי המלך ושאול — נקם
חשב להפיל את דוד ביד — נפל
פלשתים: ויגדו עבדיו לדוד את
הדברים האלה וישר הדבר
בעיני דוד להתחתן במלך ולא
מלאו הימים: ויקם דוד וילך הוא — יום קום
ואנשיו ויך בפלשתים מאתים — נכה מאה
איש ויבא דוד את ערלתיהם — בוא
וימלאום למלך להתחתן במלך — מלא
ויתן לו שאול את מיכל בתו — נתן
לאשה: וירא שאול וידע כי יהוה — איש ראה
עם דוד ומיכל בת שאול
אהבתהו: ויאסף שאול לרא — יסף ירא
מפני דוד עוד ויהי שאול איב — פנה היה
את דוד כל הימים: ויצאו שרי — יום שרר
פלשתים ויהי מדי צאתם שכל — יצא
דוד מכל עבדי שאול ויקר שמו
מאד: וידבר שאול — Cap. xix.
אל יונתן בנו ואל כל עבדיו — דבר
להמית את דוד ויהונתן בן — מות
שאול חפץ בדוד מאד: ויגד — נגד
יהונתן לדוד לאמר מבקש שאול — בקש
אבי להמיתך ועתה השמר נא — שמר
בבקר וישבת בסתר ונחבאת: — חבא
ואני אצא ועמדתי ליד אבי
בשדה אשר אתה שם ואני
אדבר בך אל אבי וראיתי מה — ראה
והגדתי לך: וידבר יהונתן
בדוד טוב אל שאול אביו
ויאמר אליו אל יחטא המלך — חטא
בעבדו בדוד כי לא חטא לך

וְכִי מַעֲשָׂיו טוֹב לְךָ מְאֹד׃ וַיָּשֶׂם עָשָׂה שׂוּם
אֶת נַפְשׁוֹ בְכַפּוֹ וַיַּךְ אֶת הַפְּלִשְׁתִּי נָכָה
וַיַּעַשׂ יְהוָה תְּשׁוּעָה גְדוֹלָה לְכָל יָשַׁע גָּדַל
יִשְׂרָאֵל רָאִיתָ וַתִּשְׂמָח וְלָמָּה שָׂמַח
תֶחֱטָא בְּדָם נָקִי לְהָמִית אֶת דָּוִד נָקָה מוּת
חִנָּם׃ וַיִּשְׁמַע שָׁאוּל בְּקוֹל יְהוֹנָתָן שָׁמַע
וַיִּשָּׁבַע שָׁאוּל חַי יְהוָה אִם יוּמָת׃ שָׁבַע
וַיִּקְרָא יְהוֹנָתָן לְדָוִד וַיַּגֶּד לוֹ קָרָא נָגַד
יְהוֹנָתָן אֵת כָּל הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה
וַיָּבֵא יְהוֹנָתָן אֶת דָּוִד אֶל שָׁאוּל בּוֹא
וַיְהִי לְפָנָיו כְּאֶתְמוֹל שִׁלְשׁוֹם׃ הָיָה פָּנָה
וַתּוֹסֶף הַמִּלְחָמָה לִהְיוֹת וַיֵּצֵא דָוִד תָּמוֹל יָסַף
וַיִּלָּחֶם בַּפְּלִשְׁתִּים וַיַּךְ בָּהֶם מַכָּה לָחַם
גְדוֹלָה וַיָּנֻסוּ מִפָּנָיו׃ וַתְּהִי רוּחַ נוּס
יְהוָה רָעָה אֶל שָׁאוּל וְהוּא רוּעַ
בְּבֵיתוֹ יוֹשֵׁב וַחֲנִיתוֹ בְּיָדוֹ וְדָוִד חָנָה
מְנַגֵּן בְּיָד׃ וַיְבַקֵּשׁ שָׁאוּל לְהַכּוֹת נָגַן בָּקַשׁ
בַּחֲנִית בְּדָוִד וּבַקִּיר וַיִּפְטַר מִפְּנֵי נָכָה פָּטַר
שָׁאוּל וַיַּךְ אֶת הַחֲנִית בַּקִּיר פָּנָה
וְדָוִד נָס וַיִּמָּלֵט בַּלַּיְלָה הוּא׃ מָלַט
וַיִּשְׁלַח שָׁאוּל מַלְאָכִים אֶל בֵּית שָׁלַח לָאַךְ
דָּוִד לְשָׁמְרוֹ וְלַהֲמִיתוֹ בַּבֹּקֶר וַתַּגֵּד מוּת נָגַד
לְדָוִד מִיכַל אִשְׁתּוֹ לֵאמֹר אִם אִישׁ
אֵינְךָ מְמַלֵּט אֶת נַפְשְׁךָ הַלַּיְלָה
מָחָר אַתָּה מוּמָת׃ וַתֹּרֶד מִיכַל אֶת יָרַד
דָּוִד בְּעַד הַחַלּוֹן וַיֵּלֶךְ וַיִּבְרַח חָלַל בָּרַח
וַיִּמָּלֵט׃ וַתִּקַּח מִיכַל אֶת הַתְּרָפִים לָקַח
וַתָּשֶׂם אֶל הַמִּטָּה וְאֵת כְּבִיר שׂוּם כָּבַר
הָעִזִּים שָׂמָה מְרַאֲשֹׁתָיו וַתְּכַס עֵז כָּסָה
בַּבָּגֶד׃ וַיִּשְׁלַח שָׁאוּל מַלְאָכִים
לָקַחַת אֶת דָּוִד וַתֹּאמֶר חֹלֶה לָקַח אָמַר
הוּא׃ וַיִּשְׁלַח שָׁאוּל אֶת הַמַּלְאָכִים
לִרְאוֹת אֶת דָּוִד לֵאמֹר הַעֲלוּ רָאָה עָלָה
אֹתוֹ בַמִּטָּה אֵלַי לַהֲמִתוֹ׃ וַיָּבֹאוּ בּוֹא
הַמַּלְאָכִים וְהִנֵּה הַתְּרָפִים אֶל
הַמִּטָּה וּכְבִיר הָעִזִּים מְרַאֲשֹׁתָיו׃

& opera eius bona sũt tibi valde: & posuit aĩam suam ĩ manu sua: & percussit philisteũ: & fecit dominus salutẽ magnam vniuerso israeli. Vidisti & letat9 es. Quare ergo peccas in sanguĩe innoxio interficiẽs dd qui ẽ absq culpa? Qđ cũ audisset saul: placatus voce ionathe iurauit. Viuit dñs: quia nõ occidetur. Vocauit itaq ionathas dauid: & indicauit ei oĩa verba hec. Et introduxit iõathas dauid ad saul: & fuit añ eũ sicut erat heri & nudiustertius. Motũ ẽ ãt rursum bellum: & egressus dauid pugnauit aduersũ philistĩ: pcussitq eos plaga magna: & fugerunt a facie eius. Et factus ẽ spũs dñi malus in saul. Sedebat autẽ in domo sua & tenebat lãceam. Porro dauid psallebat in manu sua. Nisusq ẽ saul cõfigere dauid lãcea in pariete. Et declinauit dauid a facie saul. Lãcea ãt casso vulnere plata ẽ ĩ pariete: & dauid fugit & saluatus est nocte illa. Misit ergo saul satellites suos nocte in domũ dauid vt custodirẽt eũ & interficeretur mane. Quod cũ annunciasset dauid michol vxor sua dicẽs. Nisi saluaueris te nocte hac: cras morieris: deposuit eum per fenestram. Porro ille abiit & aufugit: atq saluatus est. Tulit autem michol statuam: & posuit eam super lectum: & pellem pilosã caprarum posuit ad caput eius: & operuit eam vestimẽtis. Misit autẽ saul apparitores qui raperent dauid: & rñsum ẽ q egrotaret. Rursumq misit saul nuncios vt viderẽt dauid dicẽs. Afferte eum ad me in lecto vt occidatur. Cũq veĩssẽt nuncii inuentum ẽ simulacrum super lectum & pellis caprarum ad caput eius.

& opera eius bona valde: & posuit ani-
καὶ τὰ ἔργα αὐτοῦ καλὰ σφόδρα, καὶ ἔθετο τὴν ψυ-
mam suã in manibus suis: & pcussit
χὴν αὐτοῦ ἐν ταῖς χερσὶν αὐτοῦ, καὶ ἐπάταξε τὸν
philisteũ. & fecit dñs salutẽ magnã.
ἀλλόφυλον. καὶ ἐποίησε κύριος σωτηρίαν μεγάλην.
& ois israel vidit & letati sunt. & quare
καὶ πᾶς ἰσραὴλ εἶδε καὶ ἐχάρησαν. καὶ ἱνατί
peccas in sãguinẽ inoxiũ vt interficias dauid absq
ἁμαρτάνεις εἰς αἷμα ἀθῷον θανατῶσαι τὸν δαυὶδ δω-
culpa? & audiuit saul vocẽ ionathan: & iura-
ρεάν; καὶ ἤκουσε σαοὺλ τῆς φωνῆς ἰωνάθαν, καὶ ὤμο-
uit saul dicens: viuit dñs si morietur? & vo-
σε σαοὺλ λέγων, ζῇ κύριος εἰ ἀποθανεῖται; καὶ ἐκά-
cauit ionathan dauid: & indicauit ei om-
λεσεν ἰωνάθαν τὸν δαυὶδ, καὶ ἀπήγγειλεν αὐτῷ πάν-
nia verba hec. & introduxit ionathan
τα τὰ ῥήματα ταῦτα. καὶ εἰσήγαγεν ἰωνάθαν τὸν
dauid ad saul: & erat corã eo sicut
δαυὶδ πρὸς σαοὺλ, καὶ ἦν ἐνώπιον αὐτοῦ καθὼς
heri & nudiustertius. & processit fieri
ἐχθὲς καὶ τρίτην ἡμέραν. καὶ προσετέθη γενέσθαι
bellum: & preualuit dauid & debellauit
πόλεμος, καὶ κατίσχυσε δαυὶδ καὶ ἐπολέμησε τοὺς
philisthijm: & pcussit eos plaga nimis
ἀλλοφύλους, καὶ ἐπάταξεν αὐτοὺς πληγὴν σφόδρα
magna. & fugerũt a facie eius. & fact9 est
μεγάλην. καὶ ἔφυγον ἐκ προσώπου αὐτοῦ. καὶ ἐγένετο
spũs malus sup saul a dño: & ip-
πνεῦμα πονηρὸν ἐπὶ σαοὺλ παρὰ κυρίου, καὶ αὐ-
se in domo sua sedebat & lãcea in manu
τὸς ἐν τῷ οἴκῳ αὐτοῦ ἐκάθητο καὶ δόρυ ἐν τῇ χειρὶ
eius. & dauid psallebat in manibus suis. &
αὐτοῦ. καὶ δαυὶδ ἔψαλλεν ἐν ταῖς χερσὶν αὐτοῦ. καὶ
querebat saul pcutere in lãcea dauid. & re-
ἐζήτει σαοὺλ πατάξαι ἐν δόρατι τὸν δαυίδ. καὶ ἀ-
cessit dauid a facie saul: & cõfixit
πέστη δαυὶδ ἐκ προσώπου σαοὺλ, καὶ ἐπάταξε τὸ
lãceã in pariete. & dauid secessit & saluat9
δόρυ εἰς τὸν τοῖχον. καὶ δαυὶδ ἀνεχώρησε καὶ διεσώ-
est in nocte illa. & misit saul nũcios in
θη ἐν νυκτὶ ἐκείνῃ. καὶ ἀπέστειλε σαοὺλ ἀγγέλους εἰς
domũ dauid vt custodirẽt eũ vt interficeret e-
τὸν οἶκον δαυὶδ φυλάξαι αὐτὸν τοῦ θανατῶσαι αὐ-
um mane. & nunciauit mechol vxor eius
τὸν τοπρωΐ. καὶ ἀπήγγειλε μελχὸλ ἡ γυνὴ αὐτοῦ τῷ
dauid dicẽs: nisi tu saluaueris aĩam tuam
δαυὶδ λέγουσα, ἐὰν μὴ σὺ σώσῃς τὴν ψυχήν σου
nocte ista: cras tu interficieris. & de-
τὴν νύκτα ταύτην, αὔριον σὺ θανατωθήσῃ. καὶ κα-
ducit mechol dauid per fenestrã. & abi-
τάγει μελχὸλ τὸν δαυὶδ διὰ τῆς θυρίδος. καὶ ἀπῆλ-
it & aufugit & saluatur. & accepit mechol si-
θε καὶ ἔφυγε καὶ σώζεται. καὶ ἔλαβε μελχὸλ τὰ κε-
mulacra vana: & posuit sup lectũ: & straga-
νοτάφια, καὶ ἔθηκεν ἐπὶ τὴν κλίνην, καὶ στρογγύλω-
lum pilosũ caprarũ posuit ad caput eius: &
μα τριχῶν αἰγῶν ἔθηκε πρὸς κεφαλῆς αὐτοῦ, καὶ
operuit ea vestimẽto. & misit saul nun-
ἐκάλυψεν αὐτὰ ἱματίῳ. καὶ ἀπέστειλε σαοὺλ ἀγγέ-
cios vt acciperẽt dauid. & dixit mechol infirmatũ eẽ.
λους λαβεῖν τὸν δαυίδ. καὶ εἶπε μελχὸλ ἐνοχλεῖσθαι
eum. & misit saul nũcios vt viderẽt dauid
αὐτόν. καὶ ἀποστέλλει σαοὺλ ἀγγέλους ἰδεῖν τὸν δαυὶδ
dicens: ducite eum in lecto ad me vt oc-
λέγων, ἀγάγετε αὐτὸν ἐπὶ τῆς κλίνης πρός με τοῦ θανα-
cidam eũ. & venerũt nũcij: & ecce
τῶσαι αὐτόν. καὶ ἔρχονται οἱ ἄγγελοι, καὶ ἰδοὺ τὰ
simulacra vana sup lectũ & stragulũ pi-
κενοτάφια ἐπὶ τῆς κλίνης καὶ στρογγύλωμα τῶν τρι-
losũ caprarũ ad caput eius.
χῶν τῶν αἰγῶν πρὸς κεφαλῆς αὐτοῦ.

τ dixit saul mechol quare sic illusi
καὶ εἶπε σαοὺλ τῇ μελχὸλ ἱνατί οὕτως παρελογί-
sti mihi: τ dimisisti inimicū meū τ saluatꝰ ē? τ
σω με καὶ ἐξαπέστειλας τὸν ἐχθρόν μου καὶ διεσώθη; καὶ
dixit mechol ad saul: ipse dixit ad me: di
εἶπε μελχὸλ πρὸς σαοὺλ, αὐτὸς εἶπεν πρός με, ἐξα-
mitte me: si ãt nō interficiā te. τ dauid fu
πέστειλόν με, εἰ δὲ μὴ θανατώσω σε. καὶ δαυὶδ ἔφυ-
git τ saluatꝰ est: τ venit ad samuel in arma
γε καὶ διεσώθη, καὶ παραγίνεται πρὸς σαμουὴλ εἰς ἀρμα-
thaim: τ nunciat ei omnia que fecit ei
θαίμ, καὶ ἀπαγγέλει αὐτῷ πάντα ὅσα ἐποίησεν αὐ-
saul. τ abierunt samuel τ dauid τ
τῷ σαούλ. καὶ ἐπορεύθησαν σαμουὴλ καὶ δαυὶδ καὶ
sederūt in nabath in rama. τ nūciatū est saul a di
ἐκάθισαν ἐν ναβὰθ ἐν ῥαμᾷ. καὶ ἀπηγγέλη τῷ σαοὺλ λε-
cētibus: ecce dauid in nabath in rama: τ misit sa
γόντων, ἰδοὺ δαυὶδ ἐν ναβὰθ ἐν ῥαμᾷ, καὶ ἀπέστειλε σα-
ul nūcios vt caperēt dauid. τ veniētes viderūt
οὺλ ἀγγέλους λαβεῖν τὸν δαυίδ. καὶ ἐλθόντες εἶδον τὴν
cetum pphāꝝ vaticinātiū: τ sa-
D ἐκκλησίαν τῶν προφητῶν τῶν προφητευόντων, καὶ σα-
muel stetit stans super eos. τ factꝰ ē sup
μουὴλ εἱστήκει καθεστηκὼς ἐπ' αὐτῶν. καὶ ἐγένετο ἐπὶ τοὺς
nuncios saul spūs dei: τ prophetarūt τ
ἀγγέλους σαοὺλ πνεῦμα θεοῦ, καὶ προεφήτευσαν καὶ
ipsi. τ nūciatū est saul: τ misit nun-
αὐτοί. καὶ ἀπηγγέλη τῷ σαούλ, καὶ ἀπέστειλεν ἀγγέ-
cios alios: τ pphāuerūt τ ipsi. τ ad-
λους ἑτέρους, καὶ προεφήτευσαν καὶ αὐτοί. καὶ προ-
didit saul mittere nūcios tertios: τ pro-
σέθετο σαοὺλ ἀποστεῖλαι ἀγγέλους τρίτους, καὶ προε-
phetauerūt τ ipsi. τ iratus est saul furore. τ abi-
φήτευσαν καὶ αὐτοί. καὶ ἐθυμώθη σαοὺλ ὀργῇ. καὶ ἐπο-
it τ ipse in armathaim: τ venit vsq͂ in cister-
ρεύθη καὶ αὐτὸς εἰς ἀρμαθαίμ, καὶ ἔρχεται ἕως φρέα-
nam aree que in sechi: τ interrogauit τ dixit: vbi
τος τῆς ἅλω τῆς ἐν σεχί, καὶ ἠρώτησε καὶ εἶπε, ποῦ
samuel τ dauid? τ dixerūt: ecce in nabath en ra-
σαμουὴλ καὶ δαυίδ; καὶ εἶπον, ἰδοὺ ἐν ναβὰθ ἐν ῥα-
ma. τ abit inde in nabath in rama. τ factꝰ
μᾷ. καὶ ἐπορεύθη ἐκεῖθεν εἰς ναβὰθ εἰς ῥαμᾶ. καὶ ἐγένε-
est sup eū spūs dei. τ abiit ambulans
το ἐπ' αὐτὸν πνεῦμα θεοῦ. καὶ ἐπορεύθη πορευόμενος
C τ prophetauit vsq͂ dū veniret ipse in nabath in
καὶ προεφήτευσεν ἕως τοῦ ἐλθεῖν αὐτὸν εἰς ναβὰθ εἰς
rama. τ spoliauit vestimēta sua τ ppheta-
ῥαμᾶ. καὶ ἐξεδύσατο τὰ ἱμάτια αὐτοῦ καὶ προεφήτευ-
uit corā samuel. τ cecidit nudus tota die
σεν ἐνώπιον σαμουήλ. καὶ ἔπεσε γυμνὸς ὅλην τὴν ἡμέ-
illa τ tota nocte illa. pp hoc dice-
ραν ἐκείνην καὶ ὅλην τὴν νύκτα ἐκείνην. διὰ τοῦτο ἔλε-
bāt: nū τ saul inter pphetas?
γον, εἰ καὶ σαοὺλ ἐν προφήταις;

Ca.20.

Et fugit dauid de nabath de rama: τ ve-
A Καὶ ἀπέδρα δαυὶδ ἐξ ναβὰθ ἐκ ῥαμᾶ, καὶ ἔρ-
nit ad faciē ionathan. τ dixit q̃d fe-
χεται εἰς πρόσωπον ἰωνάθαν. καὶ λέγει τί πε-
ci: vel q̃ iniquitas mea: vel q̃d peccaui corā
ποίηκα, ἢ τί τὸ ἀδίκημά μου, ἢ τί ἥμαρτον ἐνώπιον
patre tuo q̃m q̃rebat aīam meā? τ dixit
τοῦ πατρός σου ὅτι ζητεῖ τὴν ψυχήν μου; καὶ εἶπεν
ei ionathan: nequaq̃ tibi: nō morieris. ecce eni
αὐτῷ ἰωνάθαν, μηδαμῶς σοι, μὴ ἀποθάνῃς. ἰδοὺ ἐὰν
non faciet pater meus grāde v̄bū vel paruū q̃d nō
οὐ μὴ ποιήσει ὁ πατήρ μου μέγα ῥῆμα ἢ μικρὸν ὃ οὐκ
reuelet auriculā meā. τ cur abscōdet
ἀποκαλύψει τὸ ὠτίον μου. καὶ τί ὅτι ἀποκρύψει ὁ
pater meus
πατήρ μου

Dixitq͂ saul ad michol. Quare sic illusisti mihi & dimisisti inimicū meū vt fugeret? Et r̄ndit michol ad saul. Quia ipse locutꝰ ē mihi dicēs. Dimitte me: alioquin interficiam te. Dauid autem fugiens saluatus est. Et vēit ad samuel in ramatha: & nunciauit ei omnia q̄ fecerat sibi saul. Et abierūt ipse & samuel & morati sunt in naioth. Nunciatum est autem sauli a dicentibus. Ecce dauid in naioth in ramatha. Misit ergo saul lictores vt rapent dd̄. Qui cum vidissent cuneum prophetarum vaticinantium: & samuelem stantem super eos: factus est etiam spiritus dei in illis: & pphetare ceperunt etiam ipsi. Qd' cū nunciatū esset sauli: misit & alios nūcios. Prophetauerūt āt & illi. Et rursum misit saul tertios nuncios q & ipsi pphetauerūt. Abiit etiam ipse in ramatha & venit vsq͂ ad cisternam magnam que est in sochoth: & interrogauit & dixit. In quo loco sunt samuel & dauid? Dictūq͂ est ei. Ecce in naioth sunt in ramatha. Et abiit in naioth in ramatha. Et factus est etiam super eū spiritus dei: & ambulauit ingrediens & prophetabat vsq͂ dum veniret in naioth in ramatha. Et expoliauit etiam ipse se vestimentis suis & prophetauit cū ceteris coram samuel: & cecidit nudus tota die illa & nocte. Vnde & exiuit prouerbium. Nun & saul inter prophetas.

20.

Fugit autem dauid de naioth que est in ramatha: veniensq͂ locutus est coram ionatha. Quid feci? Que ē iniquitas mea: & quod peccatum meū in patrem tuum: quia querit animam meam? Qui dixit ei. Absit a te: nō morieris. Neq͂ enim faciet pater meus quicq͂ grāde vel paruū: nisi prius indicauerit mihi. Hunc ergo celauit

וַיֹּאמֶר שָׁאוּל אֶל מִיכַל לָמָּה כָּכָה
רִמִּיתִנִי וַתְּשַׁלְּחִי אֶת אֹיְבִי וַיִּמָּלֵט רָמָה שָׁלַח
וַתֹּאמֶר מִיכַל אֶל שָׁאוּל הוּא מָלַט
אָמַר אֵלַי שַׁלְּחֵנִי לָמָה אֲמִיתֵךְ׃ מוּת
וְדָוִד בָּרַח וַיִּמָּלֵט וַיָּבֹא אֶל בּוֹא
שְׁמוּאֵל הָרָמָתָה וַיַּגֶּד לוֹ אֵת כָּל נָגַד
אֲשֶׁר עָשָׂה לוֹ שָׁאוּל וַיֵּלֶךְ הוּא
וּשְׁמוּאֵל וַיֵּשְׁבוּ בְּנָוֹית׃ וַיֻּגַּד
לְשָׁאוּל לֵאמֹר הִנֵּה דָוִד בְּנָיוֹת
בָּרָמָה׃ וַיִּשְׁלַח שָׁאוּל מַלְאָכִים לָאַךְ
לָקַחַת אֶת דָּוִד וַיַּרְא אֶת לַהֲקַת רָאָה
הַנְּבִיאִים נִבְּאִים וּשְׁמוּאֵל עֹמֵד נָבָא
נִצָּב עֲלֵיהֶם וַתְּהִי עַל מַלְאֲכֵי הָיָה
שָׁאוּל רוּחַ אֱלֹהִים וַיִּתְנַבְּאוּ גַּם
הֵמָּה׃ וַיַּגִּדוּ לְשָׁאוּל וַיִּשְׁלַח
מַלְאָכִים אֲחֵרִים וַיִּתְנַבְּאוּ גַּם
הֵמָּה וַיֹּסֶף שָׁאוּל וַיִּשְׁלַח מַלְאָכִים
שְׁלִשִׁים וַיִּתְנַבְּאוּ גַּם הֵמָּה׃ וַיֵּלֶךְ
גַּם הוּא הָרָמָתָה וַיָּבֹא עַד בּוֹר הַגָּדוֹל בּוֹא גָּדַל
אֲשֶׁר בַּשֶּׂכוּ וַיִּשְׁאַל וַיֹּאמֶר אֵיפֹה שָׁאַל
שְׁמוּאֵל וְדָוִד וַיֹּאמֶר הִנֵּה בְּנָיוֹת
בָּרָמָה׃ וַיֵּלֶךְ שָׁם אֶל נָיוֹת בָּרָמָה
וַתְּהִי עָלָיו גַּם הוּא רוּחַ אֱלֹהִים הָיָה
וַיֵּלֶךְ הָלוֹךְ וַיִּתְנַבֵּא עַד בֹּאוֹ הָלַךְ נָבָא
בְּנָיוֹת בָּרָמָה׃ וַיִּפְשַׁט גַּם הוּא אֶת פָּשַׁט
בְּגָדָיו וַיִּתְנַבֵּא גַם הוּא לִפְנֵי פָּנָה
שְׁמוּאֵל וַיִּפֹּל עָרֹם כָּל הַיּוֹם נָפַל
הַהוּא וְכָל הַלָּיְלָה עַל כֵּן יֹאמְרוּ אָמַר
הֲגַם שָׁאוּל בַּנְּבִיאִים׃

Cap. xx.

וַיִּבְרַח דָּוִד מִנָּוֹית בָּרָמָה וַיָּבֹא
וַיֹּאמֶר לִפְנֵי יְהוֹנָתָן מֶה עָשִׂיתִי מֶה עָשָׂה
עֲוֺנִי וּמֶה חַטָּאתִי לִפְנֵי אָבִיךָ כִּי
מְבַקֵּשׁ אֶת נַפְשִׁי׃ וַיֹּאמֶר לוֹ חָלִילָה בָּקַשׁ חָלַל
לֹא תָמוּת הִנֵּה לֹא יַעֲשֶׂה אָבִי מוּת
דָּבָר גָּדוֹל אוֹ דָּבָר קָטֹן וְלֹא
יִגְלֶה אֶת אָזְנִי וּמַדּוּעַ יַסְתִּיר אָבִי גָּלָה
סָתַר

מפני את הדבר הזה אין זאת:
וישבע עוד דוד ויאמר ידע ידע שבע
אביך כי מצאתי חן בעיניך
ויאמר אל ידע זאת יהונתן פן
יעצב ואולם חי יהוה וחי נפשך עצב אלם
כי כפשע ביני ובין המות: ויאמר
יהונתן אל דוד מה תאמר נפשך
ואעשה לך: ויאמר דוד אל יהונתן
הנה חדש מחר ואנכי ישב אשב ישב
עם המלך לאכל ושלחתני
ונסתרתי בשדה עד הערב סתר
השלשית: אם פקד יפקדני שלש פקד
אביך ואמרת נשאל נשאל שאל
ממני דוד לרוץ בית לחם עירו
כי זבח הימים שם לכל המשפחה: יום שפח
אם כה יאמר טוב שלום אמר שלם
לעבדך ואם חרה יחרה לו דע חרה ידע
כי כלתה הרעה מעמו: ועשית כלה רעע
חסד על עבדך כי בברית יהוה עשה ברת
הבאת את עבדך עמך ואם יש בוא
בי עון המיתני אתה ועד אביך מות
למה זה תביאני: ויאמר יהונתן אמר
חלילה לך כי אם ידע אדע כי כלתה חלל ידע
הרעה מעם אבי לבוא עליך ולא
אתה אגיד לך: ויאמר דוד אל נגד
יהונתן מי יגיד לי או מה יענך ענה
אביך קשה: ויאמר יהונתן אל
דוד לכה ונצא השדה ויצאו ילך יצא
שניהם השדה: ויאמר יהונתן אל
דוד יהוה אלהי ישראל כי אחקר חקר
את אבי כעת מחר השלשית שלש
והנה טוב אל דוד ולא אז
אשלח אליך וגליתי את אזנך: כה שלח גלה
יעשה יהוה ליהונתן וכה יסיף כי יסף
ייטב אל אבי את הרעה עליך יטב
וגליתי את אזנך ושלחתיך

a me pater meus sermonem tantūmō? Nequaq̄ ei erit istud. Et iurauit rursum dauid. Et ille ait. Scit pfecto pater tuus ꝙ inueni gratiam in oculis tuis & dicet. Nesciat hoc ionathas: ne forte tristetur. Quinimmo viuit dñs & viuit aīa tua: qa vno tm̄: vt ita dicā: gradu ego morsq; diuidimur. Et ait ionathas ad dauid. Quodcūq; dixerit mihi aīa tua faciā tibi. Dixit āt dauid ad ionathan. Ecce calēde sūt crastino: & ego ex more sedere soleo iuxta regē ad vescēdū. Dimitte ergo me vt abscondar in agro vsq; ad vesperam diei tertie. Si respiciens requisierit me pater tuus: rñdebis ei. Rogauit me dauid vt iret celeriter in bethleē ciuitatē suā: quia victime solennes ibi sūt vniuersis contribulibus suis. Si dixerit bene: pax erit seruo tuo. Si āt fuerit iratus: scito quia cōpleta est malicia eius. Fac ergo misericordiam in seruū tuū: quia fedus dñi me famulū tuū tecum inire fecisti. Si āt est iniquitas aliq̄ in me: tu me interfice & ad patrem tuum ne introducas me. Et ait ionathas. Absit hoc a te. Neq; enim fieri potest vt si certe cognouero cōpletā eē patris mei maliciā cōtra te nō annūciē tibi. Rñdit dauid ad ionathan. Quis renūciabit mihi: si quid forte rñderit tibi pater tuus dure de me. Et ait ionathas ad dauid. Veni & egrediamur foras in agrum. Cumq; exissent ambo in agrum ait ionathas ad dauid. Domine deus israel si inuestigauero sententiam patris mei crastino vel perendie & aliquid boni fuerit super dauid & non statim misero ad te & notum tibi fecero: hec faciat dñs ionathe & hec augeat. Si autem perseuerauerit patris mei malicia aduersum te: reuelabo aurem tuam & dimittam te

a me verbū hoc? nō est hoc. ⁊ rñdit dd
ἀπ' ἐμοῦ τὸ ῥῆμα τοῦτο; οὐκ ἔστι τοῦτο. καὶ ἀπεκρίθη δαυὶδ
ionathan: ⁊ dixit: cognoscēs scit pater tuus: ꝙ
τῷ ἰωνάθαν, καὶ εἶπεν, γινώσκων οἶδεν ὁ πατήρ σου, ὅτι
inueni grām in oculis tuis. ⁊ dixit: nō sci
εὕρηκα χάριν ἐν ὀφθαλμοῖς σου. καὶ εἶπεν, μὴ γνώ
at hec ionathā: vt nō nūciet dd.
τω ταῦτα ἰωνάθαν, ὅπως μὴ ἀναγγείλῃ τῷ δαυίδ.
verū viuit dñs ⁊ viuit aīa tua: qm̄ sicut di
πλὴν ζῇ κύριος καὶ ζῇ ἡ ψυχή σου, ὅτι καθὼς εἶ
xi impletū est inter me ⁊ inter
πον πεπλήρωται ἀναμέσον ἐμοῦ καὶ ἀναμέσον τοῦ
patrē tuū vsq; ad mortē. ⁊ dixit ionathan ad
πατρός σου ἕως θανάτου. καὶ εἶπεν ἰωνάθαν πρὸς
dauid: qd desiderat aīa tua: ⁊ faciā tibi
δαυίδ, τί ἐπιθυμεῖ ἡ ψυχή σου, καὶ ποιήσω σοι;
⁊ dixit dauid ad ionathan: ecce iā calēde cra
καὶ εἶπε δαυὶδ πρὸς ἰωνάθαν, ἰδοὺ δὴ νουμηνία αὔ
stino: ⁊ ego sedens sedebo cū re
ριον, καὶ ἐγὼ καθίσας καθίσομαι μετὰ τοῦ βασι
ge ad vescēdū. ⁊ dimittes me ⁊ abscōdar
λέως φαγεῖν. καὶ ἐξαποστελεῖς με καὶ κρυβήσομαι
in agro vsq; ad vesperā. si requirēs re
ἐν τῷ πεδίῳ ἕως δείλης. ἐὰν ἐπισκεπτόμενος ἐπι
quisierit me pr̄ tuus: dices rogans ro B D
σκέψηταί με ὁ πατήρ σου, ἐρεῖς παραιτούμενος πα
gauit a me dauid vt curreret vsq; i bethleem
ρῄτηται παρ' ἐμοῦ δαυὶδ δραμεῖν ἕως βηθλεὲμ τῆς
ciuitatē suā: qm̄ sacrificiū dierū ibi vniuerse
πόλεως αὐτοῦ, ὅτι θυσία τῶν ἡμερῶν ἐκεῖ ὅλῃ τῇ
tribui. ⁊ si dixerit pater tuus: bene pax
φυλῇ. καὶ ἐὰν εἴπῃ ὁ πατήρ σου, ἀγαθῶς εἰρήνη τῷ
seruo tuo. si āt dura rñderit tibi: scito qr
δούλῳ σου. ἐὰν δὲ σκληρὰ ἀποκριθῇ σοι, γνῶθι ὅτι
cōpleta est malicia ab eo. ⁊ facies mise
συντετέλεσται ἡ κακία παρ' αὐτοῦ. καὶ ποιήσεις ἔλε
cordiā cū seruo tuo: quia in fedus dñi
ος μετὰ τοῦ δούλου σου, ὅτι εἰς διαθήκην κυρίου
induxisti seruū tuū tecum. ⁊ si est
εἰσήγαγες τὸν δοῦλόν σου μετὰ σεαυτοῦ. καὶ εἰ ἔστιν
iniqtas in seruo tuo: interfice me tu. ⁊ vsq; ad
ἀδικία ἐν τῷ δούλῳ σου, θανάτωσόν με σύ. καὶ ἕως
prēm tuū cur introducas me? ⁊ dixit ionathā:
τοῦ πατρός σου ἵνα τί τοῦτο εἰσαγάγῃς με; καὶ εἶπεν ἰωνάθαν,
nequaq̄ tibi: qm̄ si cognoscēs cognouero ꝙ cōpleta est
μηδαμῶς σοι, ὅτι ἐὰν γινώσκων γνῶ ὅτι συντετέλεσται ἡ
malicia a patre meo vt veniat cōtra te:
κακία παρὰ τοῦ πατρός μου τοῦ ἐλθεῖν ἐπὶ σέ,
⁊ nō nunciabo tibi? ⁊ dixit dauid ad iona
καὶ μὴ ἀπαγγελῶ σοι; καὶ εἶπε δαυὶδ πρὸς ἰωνά
than: qs nūciabit mihi: si rñderit pater tu
θαν, τίς ἀπαγγελεῖ μοι, ἐὰν ἀποκριθῇ ὁ πατήρ σου
dura. ⁊ dixit ionathā ad dauid: vade
σκληρά. καὶ εἶπεν ἰωνάθαν πρὸς δαυίδ, πορεύου
⁊ exeamus in agrū. ⁊ exeunt am
καὶ ἐξέλθωμεν εἰς ἀγρόν. καὶ ἐκπορεύονται ἀμφότε
bo in agrū. ⁊ dixit ionathan ad dauid: dñs
ροι εἰς ἀγρόν. καὶ εἶπεν ἰωνάθαν πρὸς δαυίδ, κύριος
deus israel nouit: ꝙ si interrogauero prēm
ὁ θεὸς ἰσραὴλ οἶδεν, ὅτι ἐὰν ἀνακρίνω τὸν πατέρα
meū ad tēpus trib⁹ vicib⁹: ⁊ ecce bonū fuerit sup C E
μου κατὰ καιρὸν τρισσῶς, καὶ ἰδοὺ ἀγαθὸν ᾖ ὑπὲρ
dauid: ⁊ nonne mittā ad te in agrū? hec
δαυίδ, καὶ οὐ μὴ ἀποστελῶ πρὸς σὲ εἰς τὸ πεδίον; τάδε
faciat deus ionathā ⁊ hec augeat: si nō
ποιήσαι θεὸς τῷ ἰωνάθαν καὶ τάδε προσθείη, ἐὰν μὴ
deferā mala ad te ⁊ reuelabo auriculā
ἀνοίσω τὰ κακὰ ἐπὶ σὲ καὶ ἀποκαλύψω τὸ ὠτίον
tuā: ⁊ mittā te
σου, καὶ ἀποστελῶ σε

ꝛ vades in pace. ꝛ erit dn̄s tecum
καὶ ἀπελεύσῃ εἰς εἰρήνην. καὶ ἔσται κύριος μετὰ σοῦ
ſicut fuit cum patre meo. ꝛ ſi ēt me viuē
καθὼς ἦν μετὰ τοῦ πατρός μου. καὶ ἐὰν ἔτι ἐμοῦ ζῶν
te facies mecū miam dn̄i: ꝛ ſi morte
τος ποιήσεις μετ' ἐμοῦ ἔλεος κυρίου, καὶ ἐὰν θανάτω
mortuꝰ fuero nō auferes miam tuā a domo mea
ἀποθάνω οὐκ ἐξαρεῖς ἔλεός σου ἀπὸ τοῦ οἴκου μου
vſq in ſeculū. ꝛ nō: cū euerterit dn̄s ini-
ἕως αἰῶνος. καὶ μή, ἐν τῷ ἐξαίρειν κύριον τοὺς ἐχ-
micos dauid vnūquēq a facie terre: au
θροὺς δαυὶδ ἕκαστον ἀπὸ προσώπου τῆς γῆς, ἐξαρθῆ-
ferꝫ ionathan a domo dauid: ꝛ requirat
ναι τῷ ἰωνάθαν ἀπὸ τοῦ οἴκου δαυίδ, καὶ ἐκζητήσαι
dn̄s de manibus inimicoꝝ dauid. ꝛ addidit io-
κύριος ἐκ χειρῶν ἐχθρῶν δαυίδ. καὶ προσέθετο ἰω-
nathan deierare dauid eo ꝙ diligeret eum: qm̄
νάθαν ὀμόσαι τῷ δαυὶδ διὰ τὸ ἀγαπᾶν αὐτόν, ὅτι
amauit aīam amantis eū. ꝛ dixit ei
ἠγάπησεν ψυχὴν ἀγαπῶντος αὐτόν. καὶ εἶπεν αὐτῷ
ionathan: cras calēde: ꝛ viſitatiōe requi
ἰωνάθαν, αὔριον νουμηνία, καὶ ἐπισκοπῇ ἐπισκεφθή-
retur ſeſſio tua. ꝛ tres dies manebis ꝛ requireris
σεται ἡ καθέδρα σου. καὶ τρισσεύσεις καὶ ἐπισκέψῃ
D ꝛ venies in locū vbi abſcōditꝰ es ibi die
καὶ ἥξεις εἰς τὸν τόπον οὗ ἐκρύβης ἐκεῖ τῇ ἡμέρᾳ τῆς
q̄ operari licebat: ꝛ ſedebis iuxta lapidē illū. ꝛ ego ter
ἐργασίας, καὶ καθίσῃ παρὰ τῷ λίθῳ ἐκείνῳ. καὶ ἐγὼ τρισ-
ſagittabo in ſagittis iacullās: ꝛ mittens
σεύσω ἐν ταῖς σχίζαις ἀκοντίζων, καὶ ἐκπέμπων
in ſcopon. ꝛ ecce mittā puerū
εἰς τὴν ἀματταρί. καὶ ἰδοὺ ἀποστελῶ τὸ παιδάριον
dicēs: veni inueni mihi ſagittā. ſi dixero pu
λέγων, δεῦρο εὑρέ μοι τὴν σχίζαν. ἐὰν εἴπω τῷ παι-
ero ſic ſagitta a te ꝛ hic: tolle eam:
δαρίῳ ὧδε ἡ σχίζα ἀπὸ σοῦ καὶ ὧδε, λάβε αὐτήν,
veni: ꝙ pax tibi ꝛ nō eſt ſermo malus:
παραγίνου, ὅτι εἰρήνη σοι καὶ οὐκ ἔστι λόγος πονηρός,
viuit dn̄s. ſi āt hec dixero adoleſcēti: ibi ſagitta
ζῇ κύριος. ἐὰν δὲ τάδε εἴπω τῷ νεανίᾳ, ἐκεῖ ἡ σχίζα
a te ꝛ vltra: vade qm̄ dimiſit
ἀπὸ σοῦ καὶ ἐπέκεινα, πορεύου ὅτι ἐξαπέσταλκέ
te dn̄s. ꝛ de verbo qḋ locuti ſumus
σε κύριος. καὶ περὶ τοῦ ῥήματος οὗ λελαλήκαμεν
ego ꝛ tu: ecce dn̄s teſtis inter me ꝛ
ἐγὼ καὶ σύ, ἰδοὺ κύριος μάρτυς ἀναμέσον ἐμοῦ καὶ
te vſq in ſēpiternū. ꝛ abſcōditꝰ eſt dauid in agro.
σοῦ ἕως αἰῶνος. καὶ κέκρυπται δαυὶδ ἐν τῷ πεδίῳ.
ꝛ venerūt calēde: ꝛ venit rex ad
καὶ ἐγένετο νουμηνία, καὶ ἔρχεται ὁ βασιλεὺς ἐπὶ τὴν
menſam ad comedēdū: ꝛ ſedit rex ſup
τράπεζαν τοῦ φαγεῖν, καὶ ἐκάθισεν ὁ βασιλεὺς ἐπὶ
cathedram ſuā ſicut cōſueuerat iuxta parietē.
τὴν καθέδραν αὐτοῦ καθὼς ἅπαξ παρὰ τὸν τοῖχον.
ꝛ preuenit eum ionathan. ꝛ ſedit abener
καὶ προέφθασεν αὐτὸν ἰωνάθαν. καὶ ἐκάθισεν ἀβεννὴρ
ex latere ſaul. cōſiderabat locus
ἐκ πλαγίων τοῦ σαούλ. καὶ ἐπεσκέπη ὁ τόπος
dauid. ꝛ nō locutus ē ſaul quicꝙ in
τοῦ δαυίδ. καὶ οὐκ ἐλάλησεν σαοὺλ οὐδὲν ἐν τῇ
die illa: qm̄ dixit caſus qdā apparet: vt nō
E ἡμέρᾳ ἐκείνῃ, ὅτι εἶπεν σύμπτωμά τι φαίνεται, μὴ
mūdus ſit: quia nō purificatꝰ ē. ꝛ factꝰ eſt
καθαρὸς εἶναι, διότι οὐ κεκαθάρισται. καὶ ἐγένετο τῇ
die craſtina menſis die ſcōa ꝛ reqſi
ἐπαύριον τοῦ μηνὸς τῇ ἡμέρᾳ τῇ δευτέρᾳ καὶ ἐπε-
tus fuit locus
σκέπη ὁ τόπος

vt vadas in pace: & ſit dominus tecum ſicut fuit cum patre meo. Et ſi vixero facias mihi miſericordiam dn̄i: ſi vero mortuus fuero: non auferes miam a domo mea vſq in ſempiternum: quādo eradicauerit dominus inimicos dauid vnumquēq de terra: Pepigit ergo ionathas fedus cū domo dauid. Et requiſiuit dn̄s de manu inimicorū dd. Et addidit ionathas deierare dauid eo ꝙ diligeret illum. Sicut eī aīam ſuā: ita diligebat eū. Dixitq ad eum iōathas: Cras calēde ſūt: & reqreris. Reqretur enī ſeſſio tua vſq perendie. Deſcendes ergo feſtinus & venies in locum vbi celandus es in die qn̄ operari licet: & ſedebis iuxta lapidē cui nomē ē ezel. Et ego tres ſagittas mittā iuxta eum: & iaciā q̄ſi exercēs me ad ſignū. Mittā quoq & puerū dicēs ei. Vade & affer mihi ſagittas. Si dixero puero. Ecce ſagitte intra te ſunt: tolle eas: tu veni ad me: quia pax eſt & nihil eſt mali: viuit dn̄s. Si autem ſic locutus fuero puero: ecce ſagitte vltra te ſſ: vade in pace: quia dimiſit te dn̄s. De verbo āt qḋ locuti ſuimꝰ ego & tu: ſit dominus inter me & te vſq i ſēpiternum. Abſcōdit ē ergo dauid in agro: & venerunt calēde & ſedit rex ad comedendum panem. Cunq ſediſſet rex ſup cathedrā ſuā ſm cōſuetudinē q̄ erat iuxta parietē: ſurrexit iōathas & ſedit abner ex latere ſaul: vacuuſq apparuit locus dauid. Et non eſt locutus ſaul quicꝙ in die illa. Cogitabat eī ꝙ forte eueniſſet ei vt nō eēt mūdus nec purificatꝰ. Cūq illuxiſſet dies ſecūda poſt calendas: rurſus apparuit vacuus locus

והלכת לשלום ויהי יהוה עמך — שלם היה
כאשר היה עם אבי: ולא אם
עודני חי ולא תעשה עמדי חסד — עשה
יהוה ולא אמות: ולא תכרית את — מות כרת
חסדך מעם ביתי עד עולם — עלם
ולא בהכרית יהוה את איבי דוד
איש מעל פני האדמה: ויכרת — פנה
יהונתן עם בית דוד ובקש יהוה
מיד איבי דוד: ויוסף יהונתן — יסף
להשביע את דוד באהבתו אתו — שבע
כי אהבת נפשו אהבו: ויאמר לו — אמר
יהונתן מחר חדש ונפקדת כי — פקד
יפקד מושבך: ושלשת תרד — ישב ירד
מאד ובאת אל המקום אשר — בוא קום
נסתרת שם ביום המעשה — סתר
וישבת אצל האבן האזל: ואני
שלשת החצים צדה ארה — צדד ירה
לשלח לי למטרה: והנה אשלח — נטר שלח
את הנער לך מצא את החצים — ילך
אם אמר אמר לנער הנה החצים
ממך והנה קחנו ובאה כי שלום — מן לקח
לך ואין דבר חי יהוה: ואם כה — בוא שלם
אמר לעלם הנה החצים ממך
והלאה לך כי שלחך יהוה: והדבר
אשר דברנו אני ואתה הנה
יהוה ביני ובינך עד עולם:
ויסתר דוד בשדה ויהי החדש — סתר היה
וישב המלך אל הלחם לאכל:
וישב המלך על מושבו כפעם — ישב
בפעם אל מושב הקיר ויקם — קום
יהונתן וישב אבנר מצד שאול — צדד
ויפקד מקום דוד: ולא דבר — פקד קום
שאול מאומה ביום ההוא — מאם
כי אמר מקרה הוא בלתי טהור — קרה טהר
הוא כי לא טהור: ויהי ממחרת
החדש השני ויפקד מקום — שנה פקד

דָּוִד׃ וַיֹּאמֶר שָׁאוּל אֶל יְהוֹנָתָן
בְּנוֹ מַדּוּעַ לֹא בָא בֶן יִשַׁי גַּם תְּמוֹל יָדַע בּוֹא
גַּם הַיּוֹם אֶל הַלָּחֶם׃ וַיַּעַן יְהוֹנָתָן תְּמוֹל עָנָה
אֶת שָׁאוּל נִשְׁאֹל נִשְׁאַל דָּוִד שָׁאַל
מֵעִמָּדִי עַד בֵּית לָחֶם׃ וַיֹּאמֶר אָמַר
שַׁלְּחֵנִי נָא כִּי זֶבַח מִשְׁפָּחָה לָנוּ שפחה
בָּעִיר וְהוּא צִוָּה לִי אָחִי וְעַתָּה
אִם מָצָאתִי חֵן בְּעֵינֶיךָ אִמָּלְטָה מָלַט
נָּא וְאֶרְאֶה אֶת אֶחָי עַל כֵּן לֹא רָאָה
בָא אֶל שֻׁלְחַן הַמֶּלֶךְ׃ וַיִּחַר אַף חָרָה
שָׁאוּל בִּיהוֹנָתָן וַיֹּאמֶר לוֹ בֶּן
נַעֲוַת הַמַּרְדּוּת הֲלוֹא יָדַעְתִּי כִּי עָוַת
בֹחֵר אַתָּה לְבֶן יִשַׁי לְבָשְׁתְּךָ בּוֹשׁ
וּלְבֹשֶׁת עֶרְוַת אִמֶּךָ׃ כִּי כָל הַיָּמִים עָרָה יוֹם
אֲשֶׁר בֶּן יִשַׁי חַי עַל הָאֲדָמָה לֹא
תִכּוֹן אַתָּה וּמַלְכוּתֶךָ וְעַתָּה שְׁלַח כּוּן
וְקַח אֹתוֹ אֵלַי כִּי בֶן מָוֶת הוּא׃ לָקַח
וַיַּעַן יְהוֹנָתָן אֶת שָׁאוּל אָבִיו וַיֹּאמֶר עָנָה
אֵלָיו לָמָּה יוּמַת מֶה עָשָׂה׃ וַיָּטֶל מוּת טִיל
שָׁאוּל אֶת הַחֲנִית עָלָיו לְהַכֹּתוֹ חָנָה נָכָה
וַיֵּדַע יְהוֹנָתָן כִּי כָלָה הִיא מֵעִם
אָבִיו לְהָמִית אֶת דָּוִד׃ וַיָּקָם יְהוֹנָתָן קוּם
מֵעִם הַשֻּׁלְחָן בָּחֳרִי אָף וְלֹא אָכַל חָרָה
בְּיוֹם הַחֹדֶשׁ הַשֵּׁנִי לֶחֶם כִּי נֶעְצַב שָׁנָה עָצַב
אֶל דָּוִד כִּי הִכְלִמוֹ אָבִיו׃ וַיְהִי כָּלַם הָיָה
בַבֹּקֶר וַיֵּצֵא יְהוֹנָתָן הַשָּׂדֶה לְמוֹעֵד יָצָא
דָּוִד וְנַעַר קָטֹן עִמּוֹ׃ וַיֹּאמֶר לְנַעֲרוֹ
רֻץ מְצָא נָא אֶת הַחִצִּים אֲשֶׁר רוּץ
אָנֹכִי מוֹרֶה הַנַּעַר רָץ וְהוּא יָרָה
יָרָה הַחֵצִי לְהַעֲבִרוֹ׃ וַיָּבֹא הַנַּעַר עָבַר בּוֹא
עַד מְקוֹם הַחֵצִי אֲשֶׁר יָרָה קוּם
יְהוֹנָתָן וַיִּקְרָא יְהוֹנָתָן אַחֲרֵי קָרָא
הַנַּעַר וַיֹּאמֶר הֲלוֹא הַחֵצִי
מִמְּךָ וָהָלְאָה׃ וַיִּקְרָא יְהוֹנָתָן מִן
אַחֲרֵי הַנַּעַר מְהֵרָה חוּשָׁה אַל
תַּעֲמֹד וַיְלַקֵּט נַעַר יְהוֹנָתָן לָקַט

dauid. Dixitq; saul ad
ionathan ooo:ooo.oo:ooo
filiū suū. Cur nō venit
filius isai nec heri oo:oo
nec hodie ad vescēdū?
Rñditq; ionathas oooo
sauli. Rogauit ooooooo
ooo:ooo:ooo:oo ooo:ooo:ooo
me obnixe vt iret in
bethleem: & ait. oooooo
Dimitte me: quoniam
sacrificium solenne est
in ciuitate mea. vnus de
fribus meis accersiuit
me. Nūc ergo si inueni
grām in oculis tuis va-
dā cito & videbo frēs
meos. Ob hāc cām nō
venit ad mēsam regis.
Iratus autem ooo.ooo:oo
saul aduersū ionathan
dixit ei. Fili mulieris vl
tro virum rapientis: nū
quid ignoro quia oooo
diligis filium isai in cō
fusionem tuam: ooo:oooo
& i cōfusionē ignomi-
niose matris tue? Oīb⁹
eī dieb⁹ qbus fili⁹ isai
vixerit sup terram: nō
stabilieris tu neq; re-
gnū tuū. Itaq; iā nunc
mitte & adduc eum ad
me: quia filius mortis
est. Rñdēs āt ionathas
sauli patri suo ait? oooo
Quare morietur? oooo
Quid fecit? Et arripuit
saul lanceam vt percu-
teret eum. ooo:ooo:ooo:ooo
Et intellexit ionathas
q diffinitū esset a oooo
patre suo vt īterficere-
tur dauid. Surrexit er-
go ionathas a mēsa in
ira furoris: & nō come
dit in die calēdarū scđa
panem. Cōtristatus ē
eni sup dauid eo q cō
fudisset eū pr̄ suus. Cū
q; illuxisset mane venit
ionathas in agrū iux-
ta placitū dauid: & pu-
er puulus cū eo. Et ait
ad puerū suū. Vade &
affer mihi sagittas q̄s
ego iacio. Cūq; puer
cucurrisset ooo:oooooo
iecit aliā sagittā trans
puerū. Venit itaq; pu-
er ad locū iaculi quod
miserat ooo:ooo.ooo.oooo
ionathas. Et clamauit
ionathas post tergum
pueri & ait. Ecce ibi est
sagitta. Porro ooo:oooo
vltra te. Clamauit ite-
rum ionathas ooo:ooo:ooo
post tergū pueri dicēs.
Festina velociter ne
steteris. Collegit autē
puer ionathe oooooooo

dauid. ⁊ dixit saul ad ionathan filiū suum:
δαυίδ. καὶ εἶπε σαοὺλ πρὸς ἰωναθὰν τὸν υἱὸν αὐτοῦ,
cur nō venit filius iesse ⁊ heri ⁊ ho-
τί ὅτι οὐ παραγέγονεν υἱὸς ἰεσσαὶ καὶ ἐχθὲς καὶ σή-
die ad mēsam? ⁊ rñdit ionathan sa-
μερον ἐπὶ τὴν τράπεζαν; καὶ ἀπεκρίθη ἰωναθὰν τῷ σα-
ul ⁊ dixit petijt a me dauid vt curreret
οὺλ καὶ εἶπε, παρήτησε παρ' ἐμοῦ δαυὶδ δραμεῖν,
vsq; in bethleē ciuitatē suā: ⁊ dixit mihi dimit-
ἕως βηθλεὲμ τῆς πόλεως αὐτοῦ, καὶ εἶπέ μοι ἐξαπό-
te iā me: q2 sacrificiū tribus nobis in ciuitate:
στειλον δή με, ὅτι θυσία τῆς φυλῆς ἡμῖν ἐν τῇ πόλει,
⁊ mādauerūt ad me fratres mei. ⁊ nunc si
καὶ ἐνετείλατο πρός με οἱ ἀδελφοί μου. καὶ νῦν εἰ
inueni grām in oculis tuis: vadam iā ⁊
εὗρον χάριν ἐν ὀφθαλμοῖς σου, ἀπελεύσομαι δὴ καὶ
videbo fratres meos: ꝑp hoc nō ve-
ὄψομαι τοὺς ἀδελφούς μου, διὰ τοῦτο οὐ παραγέ-
nit ad mēsam regis. ⁊ iratus ē
γονεν ἐπὶ τὴν τράπεζαν τοῦ βασιλέως. καὶ ἐθυμώθη
saul ꝯ ionathan valde: ⁊ dixit ei: fili puel-
σαοὺλ ἐπὶ ἰωναθὰν σφόδρα, καὶ εἶπεν αὐτῷ, υἱὲ κο-
larum spōte venientiū nūqd nō scio q tu particeps
ρασίων αὐτομολούντων οὐ γὰρ οἶδα ὅτι σὺ μέτοχος
es filio iesse in cōfusionē tuā: ⁊ in cōfusionē re-
εἶ τῷ υἱῷ ἰεσσαὶ εἰς αἰσχύνην σου, καὶ εἰς αἰσχύνην ἀπο-
uelationis matris tue? qm̄ oībus diebus F
καλύψεως μητρός σου; διότι πάσας τὰς ἡμέρας ἃς
filius iesse vixerit sup terrā: non eris paratus tu ne-
υἱὸς ἰεσσαὶ ζῇ ἐπὶ τῆς γῆς, οὐχ ἑτοιμασθήσῃ σὺ οὐ-
q regnū tuū. nūc igit mitte ⁊ accipe
δὲ ἡ βασιλεία σου. νῦν οὖν ἀπόστειλον καὶ λάβε τὸν
adolescētē: qm̄ filius mortis est. ⁊ rñdit iona- A
νεανίαν, ὅτι υἱὸς θανάτου ἐστί. καὶ ἀπεκρίθη ἰωνα-
than sauli patri suo ⁊ ait: quare moritur?
θὰν τῷ σαοὺλ πατρὶ αὐτοῦ καὶ εἶπεν, ἱνατί ἀποθνήσκει;
quid fecit? ⁊ sustulit saul lācea cōtra ionathā
τί πεποίηκε; καὶ ἐπῆρε σαοὺλ τὸ δόρυ ἐπὶ ἰωναθὰν
vt occideret eū. ⁊ nouit ionathan q diffinita
τοῦ θανατῶσαι αὐτόν. καὶ ἔγνω ἰωναθὰν ὅτι συντετέ-
esset malicia hec a patre suo
λεσται ἡ κακία αὕτη παρὰ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ τοῦ
vt interficeret dauid. ⁊ salijt ionathan a
θανατῶσαι δαυίδ. καὶ ἀνεπήδησεν ἰωναθὰν ἀπὸ τῆς
mēsa in ira furoris. ⁊ nō comedit panē in se-
τραπέζης ἐν ὀργῇ θυμοῦ. καὶ οὐκ ἔφαγεν ἄρτον ἐν τῇ δευ-
cūda die mēsis: q cōtristat⁹ est sup dauid: q2
τέρᾳ ἡμέρᾳ τοῦ μηνός. ὅτι ἐθραύσθη ἐπὶ τὸν δαυίδ, ὅτι
deliberauit pater suus finire eū. ⁊
ἐβουλεύσατο ὁ πατὴρ αὐτοῦ συντελέσαι αὐτόν. καὶ
factū ē mane ⁊ exijt ionathan in agrū: in
ἐγένετο πρωῒ καὶ ἐξῆλθεν ἰωναθὰν εἰς τὸ πεδίον, εἰς τὸ
testimoniū vt ordinauit dauid: ⁊ puer
μαρτύριον καθὼς ἐτάξατο τῷ δαυίδ, καὶ παιδάριον
paruus cū eo. ⁊ ait pueros: curre ⁊
μικρὸν μετ' αὐτοῦ. καὶ εἶπεν τῷ παιδαρίῳ, δράμε καὶ
inueni mihi sagittas quas ego iaculor. ⁊ pu-
εὑρέ μοι τὰς σχίζας ἃς ἐγὼ ἀκοντίζω. καὶ τὸ παι-
er cucurrit ⁊ ipse iaculatus est iacula: ⁊ trā- B
δάριον ἔδραμε καὶ αὐτὸς ἠκόντισε τὴν βίλην, καὶ πα-
sire fecit hec. ⁊ abijt puer vsq; ad locū
ρήγαγεν αὐτά. καὶ ἦλθε τὸ παιδάριον ἕως τοῦ τόπου
iaculorū q̄ iaculat⁹ fuerat ionathan. ⁊ clamauit iona- G
τῶν βελῶν ὧν ἠκόντισεν ἰωναθάν. καὶ ἀνεβόησεν ἰωνα-
than post puerū: ⁊ ait: ibi sagitta a
θὰν ὀπίσω τοῦ παιδαρίου, καὶ εἶπεν, ἐκεῖ ἡ σχίζα ἀπὸ
te ⁊ vlterius. ⁊ clamauit ionathan post
σοῦ καὶ ἐπέκεινα. καὶ ἀνεβόησε ἰωναθὰν ὀπίσω τοῦ
puerū suū dicēs: velociter festina ⁊ non
παιδαρίου αὐτοῦ λέγων, ταχύνας σπεῦσον καὶ μὴ
stes. ⁊ collegit puer ionathā-
στῇς. καὶ ἀνέλεξε τὸ παιδάριον ἰωναθὰν ooooooooo

sagittas: ⁊ attulit ad dn̄m suū. ⁊
τὰς χίδας, καὶ ἤνεγκε πρὸς τὸν κύριον αὐτοῦ. καὶ τὸ
puer nonnouit quicq̄: tm̄mō ionathan ⁊ dauid no
παιδάριον οὐκ ἔγνω οὐδέν, πλὴν ἰωνάθαν καὶ δαυὶδ ἐ-
uerant verbū. ⁊ imposuit arma sua sup
γίνωσκον τὸ ῥῆμα. καὶ ἐπέθηκεν τὰ σκεύη αὐτοῦ ἐπὶ
puerū suū: ⁊ dixit ei: vade in
τὸ παιδάριον αὐτοῦ, καὶ εἶπεν αὐτῷ, πορεύου εἰς τὴν
ciuitatē. ⁊ ingressus est puer in ciuitatē. ⁊
πόλιν. καὶ εἰσῆλθε τὸ παιδάριον εἰς τὴν πόλιν. καὶ
dauid surrexit a austro: ⁊ cecidit sup fa-
δαυὶδ ἀνέστη ἀπὸ τοῦ νεγέβ, καὶ ἔπεσεν ἐπὶ πρό-
ciem suā sup terrā: ⁊ adorauit eū ter
σωπον αὐτοῦ ἐπὶ τὴν γῆν, καὶ προσεκύνησεν αὐτῷ τρίς
⁊ deosculatus est vnusq̄sq̄ proximū suū: ⁊ fle-
καὶ κατεφίλησεν ἕκαστος τὸν πλησίον αὐτοῦ, καὶ ἔ-
uit vnusq̄sq̄ sup proximū suū: vsq̄ ad cōsu-
κλαυσεν ἕκαστος ἐπὶ τὸν πλησίον αὐτοῦ, ἕως συντε-
mationē magnā dauid superauit. ⁊ dixit iona-
λείας μεγάλης δαυὶδ ὑπερέβαλεν. καὶ εἶπεν ἰωνα-
than ad dauid: vade in pace. ⁊ vt iurau-
θὰν πρὸς δαυὶδ, πορεύου εἰς εἰρήνην. καὶ ὡς ὀμωμό-
imus nos ambo in noīe dn̄i dicētes:
καμεν ἡμεῖς ἀμφότεροι ἐν ὀνόματι κυρίου λέγοντες,
dn̄s erit testis inter me ⁊ te ⁊ in-
κύριος ἔσται μάρτυς ἀναμέσον ἐμοῦ καὶ σοῦ καὶ ἀνα-
ter semen meū ⁊ semen tuū
μέσον τοῦ σπέρματός μου καὶ τοῦ σπέρματός σου
vsq̄ in sempiternū. ⁊ surrexit dauid ⁊ abijt. ⁊ io-
ἕως αἰῶνος. καὶ ἀνέστη δαυὶδ καὶ ἀπῆλθε. καὶ ἰω-
nathan ingressus ē in ciuitatē.
νάθαν εἰσῆλθεν εἰς τὴν πόλιν.

Ca.21.

A Et venit dauid in noba ad achimelech
Καὶ ἔρχεται δαυὶδ εἰς νοβὰ πρὸς ἀχιμέλεχ
sacerdotē. ⁊ obstupuit achimelech occursu dauid.
τὸν ἱερέα. καὶ ἐξέστη ὁ ἀχιμέλεχ τῇ ἀπαντήσει δαδ.
⁊ dixit: cur solus tu ⁊ nemo tecum? ⁊
καὶ εἶπε, τί ὅτι μόνος σὺ καὶ οὐδεὶς μετὰ σοῦ; καὶ
dixit dauid sacerdoti achimelech: rex precē-
εἶπε δαυὶδ τῷ ἱερεῖ ἀχιμέλεχ, ὁ βασιλεὺς ἐντέταλ-
pit mihi hodie sermonē: ⁊ dixit ad me: nemo
ταί μοι σήμερον ῥῆμα, καὶ εἶπε πρός με, μηδεὶς
cognoscat q̄ppiā de verbo ppter qđ ego mi-
γνώτω μηδὲν περὶ τοῦ ῥήματος ὑπὲρ οὗ ἐγὼ ἐξαποστέλ-
si te ⁊ de quo precepi tibi. ⁊ pue-
λω σε καὶ περὶ οὗ ἐντέταλμαί σοι. καὶ τοῖς παιδα-
ris testatus sum in loco dicto phelāni
ρίοις διαμεμαρτύρημαι ἐν τόπῳ λεγομένῳ φελανὶ
alōni. ⁊ nūc si sunt ad manū tuā quinq̄ pa-
ἀλμωνί. καὶ νῦν εἰ εἰσὶν ὑπὸ τὴν χεῖρά σου πέντε ἄρ-
nes: da in manū meā: vel q̄ð inueneris. ⁊ respō-
τοι, δὸς εἰς τὴν χεῖρά μου, ὃ ἂν εὕρῃς. καὶ ἀπεκρί-
dit sacerdos dauid ⁊ dixit: nō sunt panes propha-
θη ὁ ἱερεὺς τῷ δαυὶδ καὶ εἶπεν, οὐκ εἰσὶν ἄρτοι βέβη-
ni sub manu mea nisi pānis scti. si sūt pueri
λοι ὑπὸ τὴν χεῖρά μου ἀλλ᾽ ἢ ἄρτος ὁ ἅγιος. εἰ ἐστι παιδάρια
custoditi a muliere ⁊ comedāt. ⁊ respō-
πεφυλαγμένα ἀπὸ γυναικὸς καὶ φάγωνται. καὶ ἀπεκρί-
B dit dauid sacerdoti ⁊ dixit ei: sed ⁊ a mu-
θη δαυὶδ τῷ ἱερεῖ καὶ εἶπεν αὐτῷ, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ γυ-
liere abstinuimus ab heri ⁊ nudiustertius.
ναικὸς ἀπεσχήμεθα ἀπὸ τῆς ἐχθὲς καὶ τρίτης ἡμέρας.
quādo eñ egrediebar ego in viā fuerunt oēs pue-
ἐν τῷ πρὸ ἐξελθεῖν με εἰς τὴν ὁδὸν γέγονε πάντα τὰ παι-
ri purificati: ⁊ hec via impura: q̄ñ ho-
δάρια ἡγνισμένα, καὶ αὐτὴ ἡ ὁδὸς βέβηλος, διότι σήμε-
die sctificabitur ppter vasa mea. ⁊ dedit ei
ρον ἁγιασθήσεται διὰ τὰ σκεύη μου. καὶ ἔδωκεν αὐτῷ
Math. 12.a. achimelech sacerdos panes propositiōis: quia nō erat ibi
ἀχιμέλεχ ὁ ἱερεὺς ἄρτους προθέσεως, ὅτι οὐκ ἦν ἐκεῖ
panis alius: nisi panes
ἄρτος ἕτερος, ἀλλ᾽ ἢ οἱ ἄρτοι oooooooooooooooo

sagittas: & attulit ad dominum suum: & ooo quid ageretur, penitus ignorabat. Tantūmodo enim ionathas & dauid rē nouerant. Dedit ergo ionathas arma sua puero: & dixit oooooooo ei. Vade & defer in ciuitatē. Cūq̄ abiisset puer surrexit dauid de loco qui vergebat ad austrū: & cadens pnus in terram adorauit tertio. Et osculantes se alterutrum: oooooooooooooooooo fleuerūt pariter: dauid autem oooooooooooooooooo āplius. Dixit ergo ionathas ad dauid. Vade in pace. Quecūq̄ iurauimus ambo ooooooo in nomine domini dicentes: dominus oooooo sit inter me & te: & inter semen tuum & semē meū vsq̄ i sempiternū. Et surrexit dauid & abiit: sed & ionathas ingressus est ciuitatē. 21.

Venit autem dauid in nobe ad achimelech sacerdotem. Et obstupuit achimelech eo q̄ venisset dauid & dixit ei. Quare tu solus & nullus ē tecum. Et ait dauid ad achimelech sacerdotem. Rex precepit mihi sermōem & dixit. Nemo sciat rem propter quam missus es a me: & cuiusmodi precepta tibi dederim. Nam & pueris meis cōdixi in illum & illum locū. Nunc ergo si quid habes ad manum vel quinq̄ panes da mihi aut quicquid inueneris. Et respondens sacerdos ad dauid: ait illi. Nō habeo laicos panes ad manū: sed tantum panem sanctum. Si mundi sunt pueri: maxime a mulieribus. Et respōdit dauid sacerdoti & dixit ei. Et quidem si de mulieribus agitur continuimus nos ab heri & nudiustertius ooo quādo egrediebamur: & fuerunt vasa puerorum sancta. Porro via hec polluta est: sed & ipsa hodie sctificabitur i vasis. Dedit ergo ei sacerdos sanctificatū panem. Neq̄ enī erat ibi panis nisi tantū panes

אֶת הַחִצִּים וַיָּבֹא אֶל אֲדֹנָיו: וְהַנַּעַר
לֹא יָדַע מְאוּמָה אַךְ יְהוֹנָתָן וְדָוִד
יָדְעוּ אֶת הַדָּבָר: וַיִּתֵּן יְהוֹנָתָן אֶת
כֵּלָיו אֶל הַנַּעַר אֲשֶׁר לוֹ וַיֹּאמֶר
לוֹ לֵךְ הָבֵיא הָעִיר: הַנַּעַר בָּא
וְדָוִד קָם מֵאֵצֶל הַנֶּגֶב וַיִּפֹּל
לְאַפָּיו אַרְצָה וַיִּשְׁתַּחוּ שָׁלֹשׁ
פְּעָמִים וַיִּשְּׁקוּ אִישׁ אֶת רֵעֵהוּ
וַיִּבְכּוּ אִישׁ אֶת רֵעֵהוּ עַד דָּוִד
הִגְדִּיל: וַיֹּאמֶר יְהוֹנָתָן לְדָוִד לֵךְ
לְשָׁלוֹם אֲשֶׁר נִשְׁבַּעְנוּ שְׁנֵינוּ
אֲנַחְנוּ בְּשֵׁם יְהוָה לֵאמֹר יְהוָה
יִהְיֶה בֵּינִי וּבֵינֶךָ וּבֵין זַרְעִי וּבֵין
זַרְעֲךָ עַד עוֹלָם: וַיָּקָם וַיֵּלַךְ
וִיהוֹנָתָן בָּא הָעִיר:

Cap. xxi.

וַיָּבֹא דָוִד נֹבֶה אֶל אֲחִימֶלֶךְ הַכֹּהֵן
וַיֶּחֱרַד אֲחִימֶלֶךְ לִקְרַאת דָּוִד
וַיֹּאמֶר לוֹ מַדּוּעַ אַתָּה לְבַדֶּךָ
וְאִישׁ אֵין אִתָּךְ: וַיֹּאמֶר דָּוִד
לַאֲחִימֶלֶךְ הַכֹּהֵן הַמֶּלֶךְ צִוַּנִי דָבָר
וַיֹּאמֶר אֵלַי אִישׁ אַל יֵדַע
מְאוּמָה אֶת הַדָּבָר אֲשֶׁר אָנֹכִי
שֹׁלֵחֲךָ וַאֲשֶׁר צִוִּיתִךָ וְאֶת
הַנְּעָרִים יוֹדַעְתִּי אֶל מְקוֹם פְּלֹנִי
אַלְמוֹנִי: וְעַתָּה מַה יֵּשׁ תַּחַת
יָדְךָ חֲמִשָּׁה לֶחֶם תְּנָה בְיָדִי אוֹ
הַנִּמְצָא: וַיַּעַן הַכֹּהֵן אֶת דָּוִד וַיֹּאמֶר
אֵין לֶחֶם חֹל אֶל תַּחַת יָדִי כִּי
אִם לֶחֶם קֹדֶשׁ יֵשׁ אִם נִשְׁמְרוּ
הַנְּעָרִים אַךְ מֵאִשָּׁה: וַיַּעַן דָּוִד
אֶת הַכֹּהֵן וַיֹּאמֶר לוֹ כִּי אִם
אִשָּׁה עֲצֻרָה לָנוּ כִּתְמוֹל שִׁלְשֹׁם
בְּצֵאתִי וַיִּהְיוּ כְלֵי הַנְּעָרִים קֹדֶשׁ
וְהוּא דֶּרֶךְ חֹל וְאַף כִּי הַיּוֹם
יִקְדַּשׁ בַּכֶּלִי: וַיִּתֶּן לוֹ הַכֹּהֵן קֹדֶשׁ
כִּי לֹא הָיָה שָׁם לֶחֶם כִּי אִם לֶחֶם

בוא
מאם
נתן
כלה
הלך בוא
בוא קום
נפל שחה
נשק
בכה
גדל
שלם שבע
שנה
עלם קום
Cap. xxi.
בוא
חרד
אמר ידע
בדד
צוה
קום
נתן
מצא ענה
חלל
שמר
איש
יצא היה
קדש כלה
נתן

הפנים המוסרים מלפני יהוה פנה סור
לשום לחם חם ביום הלקחו׃ חמם לקח
ושם איש מעבדי שאול ביום
ההוא נעצר לפני יהוה ושמו עצר
דאג האדמי אביר הרעים אשר אבר רעה
לשאול׃ ויאמר דוד לאחימלך אמר
ואין יש פה תחת ידך חנית או חנה
חרב כי גם חרבי וגם כלי לא כלה
לקחתי בידי כי היה דבר המלך
נחוץ׃ ויאמר הכהן חרב גלית נחץ
הפלשתי אשר הכית בעמק נכה
האלה הנה היא לוטה בשמלה
אחרי האפוד אם אתה תקח לך לקח
קח כי אין אחרת זולתה בזה זלת
ויאמר דוד אין כמוה תנה לי׃ נתן
ויקם דוד ויברח ביום ההוא קום ברח
מפני שאול ויבא אל אכיש בוא
מלך גת׃ ויאמרו עבדי אכיש
אליו הלוא זה דוד מלך הארץ
הלוא לזה יענו במחלות לאמר ענה חלל
הכה שאול באלפו ודוד ברבבתו׃ נכה
וישם דוד את הדברים שום
האלה בלבבו וירא מאד ירא
מפני אכיש מלך גת׃ וישנו את פנה שנה
טעמו בעיניהם ויתהלל בידם הלל
ויתו על דלתות השער ויורד תוה
רירו אל זקנו׃ ויאמר אכיש
אל עבדיו הנה תראו איש ראה
משתגע למה תביאו אתו אלי׃ שגע
חסר משגעים אני כי הבאתם בוא
את זה להשתגע עלי הזה
Cap.xxii. יבוא אל ביתי׃ וילך דוד
משם וימלט אל מערת עדלם מלט
וישמעו אחיו וכל בית אביו שמע
וירדו אליו שמה׃ ויתקבצו אליו קבץ
כל איש מצוק וכל איש צוק

propositionis qui sublati fuerant a facie dñi vt ponerentur panes calidi. Erat autem ibi vir quidam de servis saul in die illa intus in tabernaculo dñi: & nomen eius doech idumeus potentissimus pastorum saul. Dixit autem david ad achimelech. Si habes hic ad manū hastam aut gladiū: da mihi: quia gladiū meum & arma mea nō tuli mecū. Sermo enim regis vrgebat. Et dixit sacerdos. Ecce hic gladius goliath philistei quem percussisti in valle therebinthi: est involutus pallio post ephot. Si istū vis tollere: tolle. Neq; enim hic ē alius absq; eo. Et ait david. Nō est huic alter similis. Da mihi eū. Surrexit itaq; david: & fugit in die illa a facie saul & venit ad achis regē geth. Dixerūtq; servi achis cū vidissent david. Nūquid nō iste est david rex terre? Nōne huic cantabant per choros dicentes: percussit saul mille: & david decem milia? Posuit autē david sermones istos in corde suo: & extimuit valde a facie achis regis geth. Et mutavit os suū coram achis: & collabebatur inter manus eorū: & impingebat in ostia porte: defluebantq; salive eius in barbam. Et ait achis ad servos suos. Vidistis hominem insanum: quare adduxistis eum ad me? An desūt nobis furiosi? quia introduxistis istū vt fureret me presente. Dimittite illū hic ne ingrediatur domū meā. zz.

Abiit ergo david inde & fugit in speluncā odollam. Quod cū audissent fratres eius & omnis domus patris eius: descēderūt ad eū illuc. Et cōvenerūt ad eū omnes qui erāt in angustia constituti: &

facie sublevati a facie dñi: vt
τοῦ προσώπου οἱ ἀφῃρημένοι ἐκ προσώπου κυρίου, τοῦ Mar. 2. Lu. 6.
ponerētur panes calidi in die qua accepit e-
παρατεθῆναι ἄρτους θερμοὺς ἐν ἡμέρᾳ ᾗ ἔλαβεν αὐ-
os. & erat quidā ibi servorū saul in die Infra 22.a.
τούς. καὶ ἦν τις ἐκεῖ τῶν δούλων σαοὺλ ἐν τῇ ἡμέ-
illa retentus corā dño: nomē ei
ρᾳ ἐκείνῃ συνεχόμενος ἐνώπιον κυρίου, ὄνομα αὐτῷ
doec idumeus pascēs mulas saul. & di
δωὴκ ὁ ἰδουμαῖος νέμων τὰς ἡμιόνους σαούλ. καὶ εἶ- C
xit david ad achimelech: vide si est hic sub
πε δαυὶδ πρὸς ἀχιμέλεχ, ἴδε εἰ ἔστιν ἐνταῦθα ὑπὸ
manu tua hasta aut gladius: quia gladiū
τὴν χεῖρά σου δόρυ ἢ μάχαιρα, ὅτι τὴν μάχαιράν
meū & arma mea nō accepi in manu mea:
μου καὶ τὰ σκεύη μου οὐκ εἴληφα ἐν τῇ χειρί μου,
quia verbū regis vrgebat. &
διότι τὸ ῥῆμα τοῦ βασιλέως ἦν κατὰ σπουδήν. καὶ
dixit sacerdos: ecce gladius goliath philistei
εἶπεν ὁ ἱερεύς, ἰδοὺ ἡ ῥομφαία γολιὰθ τοῦ ἀλλοφύλου
quē percussisti in valle quercus. & hic involutus
ὃν ἐπάταξας ἐν τῇ κοιλάδι ἠλά. καὶ αὐτὴ ἐνειλημένη
in pallio post superhumerale. si hunc accipies Infra 22.d.
ἐν ἱματίῳ ὀπίσω τῆς ἐπωμίδος. εἰ ταύτην λήψῃ
tibi accipe eā: quia nō est alius preter
σεαυτῷ λάβε δὴ αὐτήν, ὅτι οὐκ ἔστιν ἑτέρα παρὲξ
eum hic. & dixit david: nō est sicut hic:
αὐτῆς ὧδε. καὶ εἶπε δαυὶδ, οὐκ ἔστιν ὥσπερ αὕτη,
da mihi hunc. & dedit eum ei. surrexit
δός μοι αὐτήν. καὶ ἔδωκεν αὐτὴν αὐτῷ. καὶ ἀνέστη
david & fugit in die illa a facie
δαυὶδ καὶ ἔφυγεν ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἐκ προσώπου
saul. & abiit david ad acchis regē geth.
σαούλ. καὶ ἀπῆλθε δαυὶδ πρὸς ἀγχὶς βασιλέα γέθ. B
& dixerūt servi acchis ad eū: nōne iste
καὶ εἶπον οἱ παῖδες ἀγχὶς πρὸς αὐτόν, οὐχ οὗτος
est david rex terre? nōne huic cana
ἐστὶ δαυὶδ ὁ βασιλεὺς τῆς γῆς; οὐχὶ τούτῳ ἐξῆρ- D
bāt choros ducētes dicētes: percussit saul in
χοντο αἱ χορεύουσαι λέγουσαι, ἐπάταξε σαοὺλ ἐν Supra
mille suis: & david in decē milib' suis. & po 18.b.
χιλιάσιν αὐτοῦ, καὶ δαυὶδ ἐν μυριάσιν αὐτοῦ. καὶ ἔθε- 29.d.
suit david sermones istos in corde suo.
το δαυὶδ τὰ ῥήματα ταῦτα ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ.
& timuit valde a facie acchis re
καὶ ἐφοβήθη σφόδρα ἀπὸ προσώπου ἀγχὶς βασι- Eccli.
gis geth. & mutavit os suum corā 47.d.
λέως γέθ. καὶ ἠλλοίωσε τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ἐνώπι-
eis. & collabebatur in manibus suis:
ον αὐτῶν. καὶ παρεφέρετο ἐν ταῖς χερσὶν αὐτοῦ,
& cadebat in ianuis porte. & sa
καὶ ἐτυμπάνιζεν ἐπὶ ταῖς θύραις τῆς πύλης. καὶ τὰ σία-
live eius defluebāt in barbam eius. & di
λα αὐτοῦ κατέῤῥει ἐπὶ τὸν πώγωνα αὐτοῦ. καὶ εἶ-
xit acchis ad servos suos: ecce vidistis
πεν ἀγχὶς πρὸς τοὺς παῖδας αὐτοῦ, ἰδοὺ ἴδετε
virū insanū: & quare adduxistis eū ad me? an
ἄνδρα ἐπίληπτον, καὶ ἱνατί εἰσηγάγετε αὐτὸν πρός με; ἢ
egeo furiosis ego: quia introduxistis eum vt fu-
προσδέομαι ἐπιλήπτων ἐγώ, ὅτι εἰσενηνόχατε αὐτὸν ἐπιλη-
reret in me. si iste ingredietur in domū meā?
πτεύεσθαι ἐπ' ἐμέ. οὗτος εἰσελεύσεται εἰς τὴν οἰκίαν μου; C. 22 A
Et abiit david inde & salvat' est: & ve
Καὶ ἀπῆλθε δαυὶδ ἐκεῖθεν καὶ διεσώθη, καὶ ἔρ-
nit in speluncā odollam: & audiūt fra
χεται εἰς τὸ σπήλαιον τὸ ὀδολλάμ, καὶ ἀκούουσιν οἱ ἀδελ-
tres eius & ois domus patris eius: & des
φοὶ αὐτοῦ καὶ πᾶς ὁ οἶκος τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, καὶ κα-
cendunt ad eū illuc. & cōvenerūt ad eū C
ταβαίνουσι πρὸς αὐτὸν ἐκεῖ. καὶ συνήγοντο πρὸς αὐ-
tum quicūq; in necessitate erāt: & ois
τὸν πᾶς ἐν ἀνάγκῃ ὤν, καὶ πᾶς

debitor: et ois amaro aio: et erat sup
ὑπόχρεως, καὶ πᾶς κατώδυνος ψυχῇ, καὶ ἦν ἐπ' αὐ-
eos dux. et erãt cũ eo quasi quadrin
τῶν ἡγούμενος. καὶ ἦσαν μετ' αὐτοῦ ὡσεὶ τετρακό-
gẽti viri: et profect⁹ est inde in massepha mo
σιοι ἄνδρες, καὶ ἀπῆλθεν ἐκεῖθεν εἰς μασσηφὰ τῆς μω-
ab. et dixit dauid ad regẽ moab: sint
άβ. καὶ εἶπε δαυὶδ πρὸς τὸν βασιλέα μωάβ, γινέσθω-
iam pater meus et mater mea apud te do
σαν δὴ ὁ πατήρ μου καὶ ἡ μήτηρ μου παρὰ σοὶ ἕως ὅ-
nec sciã: qd faciet mihi deus. et orauit
του γνῶ, τί ποιήσει μοι ὁ θεός. καὶ παρεκάλεσε τὸ
faciem regis moab: et habitauerũt cũ eo
πρόσωπον τοῦ βασιλέως μωάβ, καὶ κατῴκουν μετ' αὐ-
omnibus diebus: existẽte dauid in presidio.
τοῦ πάσας τὰς ἡμέρας, ὄντος τοῦ δαυὶδ ἐν τῇ περιοχῇ.
et dixit gad ppha ad dauid: non maneas in p
καὶ εἶπε γὰδ ὁ προφήτης πρὸς δαυὶδ, μὴ κάθου ἐν τῇ πε-
sidio: pficiscere et venies in terrã iuda. et pfectu⁹ ẽ
ριοχῇ, πορεύου καὶ ἥξεις εἰς γῆν ἰούδα. καὶ ἐπορεύθη
dauid et venit et habitabat in ciuitate chareth. et audi
Mar. 2.d. δαυὶδ καὶ ἦλθε καὶ κατῴκει ἐν πόλει χαρίθ. καὶ ἤκου-
Luce. 6.a. uit saul q cognitus ẽ dauid: et viri qui cum
σε σαοὺλ ὅτι ἔγνωσται δαυίδ, καὶ οἱ ἄνδρες οἱ μετ' αὐ-
eo. et saul manebat in colle sub aruo qui
τοῦ. καὶ σαοὺλ ἐκάθητο ἐν τῷ βουνῷ ὑπὸ τὴν ἄρουραν τὴν
in rhama: et hasta in manu sua: et oẽs
ἐν ῥαμᾷ, καὶ τὸ δόρυ ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ, καὶ πάντες οἱ
serui eius assistebãt ei. et ait saul
παῖδες αὐτοῦ παρειστήκεισαν αὐτῷ. καὶ εἶπεν σαοὺλ
ad seruos suos qui assistebãt ei:
πρὸς τοὺς παῖδας αὐτοῦ τοὺς παρεστηκότας αὐτῷ,
audite iã filij beniamin: si vere oibus vobis da-
ἀκούσατε δὴ οἱ υἱοὶ βενιαμίν, εἰ ἀληθῶς πᾶσιν ὑμῖν δώ-
B bit filius iesse agros et vineas: aut oẽs vos
σει ὁ υἱὸς ἰεσσαὶ ἀγροὺς καὶ ἀμπελῶνας, ἢ πάντας ὑμᾶς
cõstituet tribunos et centuriones? qm cõiurastis
τάξει χιλιάρχους καὶ ἑκατοντάρχους; ὅτι σύγκεισθε
oẽs vos aduersũ me: et non est qui reuelet
πάντες ὑμεῖς ἐπ' ἐμέ, καὶ οὐκ ἔστιν ὁ ἀποκαλύπτων τὸ
auriculã meã: cũ pepigerit filius meus fedus cũ
ὠτίον μου, ἐν τῷ διατίθεσθαι τὸν υἱόν μου διαθήκην με-
filio iesse. et nõ est q doleat de me
τὰ τοῦ υἱοῦ ἰεσσαί. καὶ οὐκ ἔστιν ὁ πονῶν περὶ ἐμοῦ
ex vobis et qui reuelet auriculã meã. qm suscita
ἐξ ὑμῶν καὶ ἀποκαλύπτων τὸ ὠτίον μου. ὅτι ἐπήγει-
4.Re. 5.c. uit filius meus seruũ meũ aduersũ me in inimicũ sicut
ρεν ὁ υἱός μου τὸν δοῦλόν μου ἐπ' ἐμὲ εἰς ἐχθρὸν ὡς ἡ
dies hec: et rñdit doeg idumeus: q as
ἡμέρα αὕτη. καὶ ἀπεκρίνατο δωὴκ ὁ ἰδουμαῖος, ὁ κα-
sistebat sup mulas saul: et dixit: vidi
θεστηκὼς ἐπὶ τὰς ἡμιόνους σαούλ. καὶ λέγει, ἑώρακα
filiũ iesse venientem in noba apud achime
τὸν υἱὸν ἰεσσαὶ παραγινόμενον εἰς νοβὰ πρὸς ἀχιμέ-
Ri.11.b. lech filiũ achitob sacerdotẽ. et cõsulebat ei per
λεχ υἱὸν ἀχιτὼβ τὸν ἱερέα. καὶ ἐπηρώτα αὐτῷ διὰ
deũ: et cibaria dedit ei: et
τοῦ θεοῦ, καὶ ἐπισιτισμὸν ἔδωκεν αὐτῷ, καὶ τὴν
gladium goliath philistei dedit ei. et
ῥομφαίαν γολιὰθ τοῦ ἀλλοφύλου ἔδωκεν αὐτῷ. καὶ
misit rex ad accersendũ achimelech filiũ
ἀπέστειλεν ὁ βασιλεὺς καλέσαι τὸν ἀχιμέλεχ υἱὸν
achitob sacerdotẽ et oẽs filios pa-
ἀχιτὼβ τὸν ἱερέα καὶ πάντας τοὺς υἱοὺς τοῦ πα-
tris eius sacerdotes qui in nobe. et vene
τρὸς αὐτοῦ τοὺς ἱερεῖς τοὺς ἐν νοβᾷ. καὶ παρεγέ-
runt vniuersi in regẽ. et ait saul:
νοντο πάντες εἰς τὸν βασιλέα. καὶ εἶπε σαούλ,
C audi iã fili achitob. et dixit: ecce ego loqre
Gen. 27.c. & 3. ἄκουε δὴ υἱὲ ἀχιτώβ. καὶ εἶπεν, ἰδοὺ ἐγὼ λάλει
dñe. et dixit
κύριε. καὶ εἶπεν

oppressi ere alieno & amaro animo: Et fctũs est eorũ princeps. Fueruntq̃ cũ eo quasi quadringenti viri. Et profectus est dauid inde in masphat: q̃ ẽ moab. Et dixit ad regẽ moab. Maneat oro pater meus & mater mea vobiscum dõec sciam quid faciat mihi deus. Et reliquit eos ante faciem regis moab. Mãserũtq̃ apd eũ cũctis diebus quib⁹ dauid fuit in presidio. Dixitq̃ gad ppheta ad dd. Noli manere i presidio: proficiscere & vade in terram iuda. Et profectus est dauid & venit in saltũ areth. Et audiuit saul q̃ apparuisset dauid & viri qui erant cũ eo. Saul aũt cũ maneret in gabaa & esset i nemore qd est i rama: hastã manu tenẽs: cunctiq̃ serui eius circũstarent eum: ait ad seruos suos q assistebant ei. Audite me nũc filii gemini. Nũqd oibus vobis dabit filius isai agros & vineas: & vniuersos vos faciet tribunos & cẽturiões quoniam cõiurastis oẽs aduersũ me: & non est qui mihi renũciet: maxime cum & filius meus fedus iunxerit cũ filio isai. Nõ ẽ q vicẽ meã doleat exvobis: nec q annũciet mihi: eo q̃ suscitauerit filius meus seruũ meũ aduersũ me isidiantẽ mihi vsq̃ hodie. Rñdẽs aũt doech idume⁹ q assistebat & erat prim⁹ iter suos saul. Vidi inqt filium isai in nobe apud achimelech filium achitob sacerdotẽ. Qui cõsuluit p eo dñm & cibaria dedit ei. Sed & gladium goliath philistei dedit illi. Misit ergo rex ad accersiendum achimelech sacerdotẽ filium achitob: & oẽm domum pr̃is eius sacerdotum qui erant in nobe. Qui vniuersi venerũt ad regẽ. Et ait saul ad achimelech. Audi fili achitob. Qui rñdit. Presto sum domine. Dixitq̃

אֲשֶׁר לוֹ נֹשֶׁא וְכָל אִישׁ מַר נֶפֶשׁ נָשָׁה מָרַר
וַיְהִי עֲלֵיהֶם לְשָׂר וַיִּהְיוּ עִמּוֹ הָיָה שׂוּר
כְּאַרְבַּע מֵאוֹת אִישׁ׃ וַיֵּלֶךְ דָּוִד רָבַע מֵאָה
מִשָּׁם מִצְפֵּה מוֹאָב וַיֹּאמֶר אֶל
מֶלֶךְ מוֹאָב יֵצֵא נָא אָבִי וְאִמִּי
אִתְּכֶם עַד אֲשֶׁר אֵדַע מַה יַּעֲשֶׂה יָדַע עָשָׂה
לִּי אֱלֹהִים׃ וַיַּנְחֵם אֶת פְּנֵי מֶלֶךְ נָחָה
מוֹאָב וַיֵּשְׁבוּ עִמּוֹ כָּל יְמֵי הֱיוֹת יוֹם הָיָה
דָּוִד בַּמְּצוּדָה׃ וַיֹּאמֶר גָּד הַנָּבִיא צוּד נָבָא
אֶל דָּוִד לֹא תֵשֵׁב בַּמְּצוּדָה לֵךְ יָשַׁב יָלַךְ
וּבָאתָ לְּךָ אֶרֶץ יְהוּדָה וַיֵּלֶךְ דָּוִד בּוֹא
וַיָּבֹא יַעַר חָרֶת׃ וַיִּשְׁמַע שָׁאוּל
כִּי נוֹדַע דָּוִד וַאֲנָשִׁים אֲשֶׁר
אִתּוֹ וְשָׁאוּל יוֹשֵׁב בַּגִּבְעָה תַּחַת יָשַׁב
הָאֶשֶׁל בָּרָמָה וַחֲנִיתוֹ בְּיָדוֹ וְכָל חָנָה
עֲבָדָיו נִצָּבִים עָלָיו׃ וַיֹּאמֶר שָׁאוּל
לַעֲבָדָיו הַנִּצָּבִים עָלָיו שִׁמְעוּ נָא
בְּנֵי יְמִינִי גַּם לְכֻלְּכֶם יִתֵּן בֶּן יִשַׁי יָמַן נָתַן
שָׂדוֹת וּכְרָמִים לְכֻלְּכֶם יָשִׂים שָׂדֶה שׂוּם
שָׂרֵי אֲלָפִים וְשָׂרֵי מֵאוֹת׃ כִּי שׂוּר מֵאָה
קְשַׁרְתֶּם כֻּלְּכֶם עָלַי וְאֵין גֹּלֶה
אֶת אָזְנִי בִּכְרָת בְּנִי עִם בֶּן יִשַׁי
וְאֵין חֹלֶה מִכֶּם עָלַי וְגֹלֶה אֶת
אָזְנִי כִּי הֵקִים בְּנִי אֶת עַבְדִּי קוּם
עָלַי לְאֹרֵב כַּיּוֹם הַזֶּה׃ וַיַּעַן דֹּאֵג עָנָה
הָאֲדֹמִי וְהוּא נִצָּב עַל עַבְדֵי
שָׁאוּל וַיֹּאמַר רָאִיתִי אֶת בֶּן אָמַר
יִשַׁי בָּא נֹבֶה אֶל אֲחִימֶלֶךְ בֶּן בּוֹא
אֲחִיטוּב׃ וַיִּשְׁאַל לוֹ בַּיהוָה וְצֵידָה שָׁאַל צוּד
נָתַן לוֹ וְאֵת חֶרֶב גָּלְיָת הַפְּלִשְׁתִּי
נָתַן לוֹ׃ וַיִּשְׁלַח הַמֶּלֶךְ לִקְרֹא אֶת שָׁלַח
אֲחִימֶלֶךְ בֶּן אֲחִיטוּב הַכֹּהֵן וְאֵת
כָּל בֵּית אָבִיו הַכֹּהֲנִים אֲשֶׁר
בְּנֹב וַיָּבֹאוּ כֻלָּם אֶל הַמֶּלֶךְ׃ וַיֹּאמֶר בּוֹא
שָׁאוּל שְׁמַע נָא בֶּן אֲחִיטוּב
וַיֹּאמֶר הִנְנִי אֲדֹנִי׃ וַיֹּאמֶר

אֵלָיו שָׁאוּל לָמָּה קְשַׁרְתֶּם עָלַי
אַתָּה וּבֶן יִשָׁי בְּתִתְּךָ לוֹ לֶחֶם נתן
וְחֶרֶב וְשָׁאוֹל לוֹ בֵּאלֹהִים לָקוּם
אֵלַי לְאֹרֵב כַּיּוֹם הַזֶּה׃ וַיַּעַן ענה
אֲחִימֶלֶךְ אֶת הַמֶּלֶךְ וַיֹּאמַר וּמִי
בְכָל עֲבָדֶיךָ כְּדָוִד נֶאֱמָן וַחֲתַן אמן
הַמֶּלֶךְ וְסָר אֶל מִשְׁמַעְתֶּךָ וְנִכְבָּד סור שמע
בְּבֵיתֶךָ׃ הַיּוֹם הַחִלֹּתִי לִשְׁאָל לוֹ חלל
בֵּאלֹהִים חָלִילָה לִּי אַל יָשֵׂם שום
הַמֶּלֶךְ בְּעַבְדּוֹ דָבָר בְּכָל בֵּית אָבִי
כִּי לֹא יָדַע עַבְדְּךָ בְּכָל זֹאת דָּבָר
קָטֹן אוֹ גָדוֹל׃ וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ מוֹת גדל
תָּמוּת אֲחִימֶלֶךְ אַתָּה וְכָל בֵּית
אָבִיךָ׃ וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ לָרָצִים רוץ
הַנִּצָּבִים עָלָיו סֹבּוּ וְהָמִיתוּ כֹּהֲנֵי סבב
יְהוָה כִּי גַם יָדָם עִם דָּוִד וְכִי יָדְעוּ
כִּי בֹרֵחַ הוּא וְלֹא גָלוּ אֶת אָזְנִי גלה
וְלֹא אָבוּ עַבְדֵי הַמֶּלֶךְ לִשְׁלֹחַ אֶת אבה
יָדָם לִפְגֹּעַ בְּכֹהֲנֵי יְהוָה׃ וַיֹּאמֶר
הַמֶּלֶךְ לְדוֹיֵג סֹב אַתָּה וּפְגַע סבב
בַּכֹּהֲנִים וַיִּסֹּב דּוֹיֵג הָאֲדֹמִי וַיִּפְגַּע פגע
הוּא בַּכֹּהֲנִים וַיָּמֶת בַּיּוֹם הַהוּא
שְׁמֹנִים וַחֲמִשָּׁה אִישׁ נֹשֵׂא אֵפוֹד
בָּד׃ וְאֵת נֹב עִיר הַכֹּהֲנִים הִכָּה נכה
לְפִי חֶרֶב מֵאִישׁ וְעַד אִשָּׁה פה איש
מֵעוֹלֵל וְעַד יוֹנֵק וְשׁוֹר וַחֲמוֹר עלל ינק
וָשֶׂה לְפִי חָרֶב׃ וַיִּמָּלֵט בֵּן אֶחָד חמר מלט
לַאֲחִימֶלֶךְ בֶּן אֲחִיטוּב וּשְׁמוֹ
אֶבְיָתָר וַיִּבְרַח אַחֲרֵי דָוִד׃ וַיַּגֵּד ברח נגד
אֶבְיָתָר לְדָוִד כִּי הָרַג שָׁאוּל אֵת
כֹּהֲנֵי יְהוָה׃ וַיֹּאמֶר דָּוִד לְאֶבְיָתָר אמר
יָדַעְתִּי בַּיּוֹם הַהוּא כִּי שָׁם דּוֹיֵג
הָאֲדֹמִי כִּי הַגֵּד יַגִּיד לְשָׁאוּל אָנֹכִי
סַבֹּתִי בְּכָל נֶפֶשׁ בֵּית אָבִיךָ׃ שְׁבָה סבב ישב
אִתִּי אַל תִּירָא כִּי אֲשֶׁר יְבַקֵּשׁ ירא בקש
אֶת נַפְשִׁי יְבַקֵּשׁ אֶת נַפְשֶׁךָ כִּי

ad eū saul. Quare cōiurastis aduersum me tu & filius isai: & dedisti eis panes & gladium & cōsuluisti pro eo deū vt cōsurgeret aduersum me insidiator vsqꝫ hodie pmanēs? Respondensqꝫ achimelech regi ait. Et quis in oibus seruis tuis sicut dd' fidelis & gener regis: & pgens ad ipe rium tuum: & gloriosꝰ in domo tua? Num hodie cepi pro eo cōsulere deū? Absit hoc a me. Ne suspicetur rex aduersum seruum suū rē huiuscemodi in vniuersa domo patris mei. Nō ei sciuit seruꝰ tuus qcq̄ sup hoc negocio vel modicū vl' grāde. Dixitqꝫ rex. Morte morieris achimelech tu & oīs domꝰ patris tui. & ait rex emissariis qui circūstabāt eū. Cōuertimini & interficite sacerdotes dñi. Nam manus eoꝝ cū dauid ē: scientes q' fugisset: & non indicauerūt mihi. Noluerūt autem serui regis extendere manus suas in sacerdotes domini. Et ait rex ad doech. Conuertere tu & irrue in sacerdotes dñi. Cōuersusqꝫ doech idumeꝰ irruit in sacerdotes & trucidauit in die illa octoginta quinqꝫ viros vestitos ephot lineo: nobe aūt ciuitatē sacerdotū percussit in ore gladii viros & mulieres & paruulos & lactentes: bouemqꝫ & asinum & ouē in ore gladii. Euadens autem vnus filius achimelech filii achitob cuius nomen erat abiathar: fugit ad dauid: & annunciauit ei q' occidisset saul sacerdotes dñi. Et ait dauid ad abiathar. Sciebam enī in die illa q' cū ibi esset doech idumeus: proculdubio annūciaret sauli. Ego sum reus oīum aīarum patris tui. Mane mecū: ne timeas. Si quis quesierit animam meam quęret & animam tuam:

ei saul: quare cōiurasti aduersū me tu ꝛ filius iesse
αὐτῷ σαούλ, ἵνατί συνέθου κατ᾽ ἐμοῦ σὺ καὶ ὁ υἱὸς ἰεσσαί
vt dares tu ei panē ꝛ gladiū: ꝛ cōsuleres tu ei
τὸ δοῦναί σε αὐτῷ ἄρτον καὶ ῥομφαίαν, καὶ ἐρωτᾶν σε αὐτῷ
per deū vt poneres eū aduersū me in inimicū: sicut di
διὰ τοῦ θεοῦ τοῦ θέσθαι αὐτὸν ἐπ᾽ ἐμὲ εἰς ἐχθρόν, ὡς ἡ ἡμέ
es hec? ꝛ rñdit achimelech regi ꝛ dixit:
ρα αὕτη; καὶ ἀπεκρίθη ἀχιμέλεχ τῷ βασιλεῖ καὶ εἶπεν,
ꝛ quis in oibus seruis tuis fidelis sicut dauid? ꝛ
καὶ τίς ἐν πᾶσι τοῖς δούλοις σου πιστὸς ὡς δαυίδ; καὶ
gener regis ꝛ cōplēs oēne impe
γαμβρὸς τοῦ βασιλέως καὶ ἄρχων παντὸς παραγ
rium tuū: ꝛ gl'iosus in domo tua? an hodie in
γέλματός σου, καὶ ἔνδοξος ἐν τῷ οἴκῳ σου; ἢ σήμερον ἦρ
cepi cōsulere ei per deū? nequaq̄ ne det
γμαι ἐρωτᾶν αὐτῷ διὰ τοῦ θεοῦ; μηδαμῶς μὴ δότω
rex aduersū seruū tuū verbū ꝛ in totā
ὁ βασιλεὺς κατὰ τοῦ δούλου σου λόγον καὶ ἐφ᾽ ὅλον τὸν
domū patris mei: q2 nō sciuit seruus tuus in
οἶκον τοῦ πατρός μου, ὅτι οὐκ ᾔδει ὁ δοῦλός σου ἐν
oibus istis verbū paruū vel grāde. ꝛ dixit rex
πᾶσι τούτοις ῥῆμα μικρὸν ἢ μέγα. καὶ εἶπεν ὁ βασι
saul: morte morieris achimelech tu ꝛ ois
λεὺς σαούλ, θανάτῳ ἀποθανῇ ἀχιμέλεχ σὺ καὶ πᾶς
domus patris tui. ꝛ dixit rex
ὁ οἶκος τοῦ πατρός σου. καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς τοῖς
emissarijs qui circūstabāt apud eū: addu
παρατρέχουσι τοῖς ἐφεστηκόσιν ἐπ᾽ αὐτόν, προσαγά
cite ꝛ interficite sacerdotes dñi: qm̄ manꝰ eo
γετε καὶ θανατώσατε τοὺς ἱερεῖς κυρίου, ὅτι ἡ χεὶρ αὐ
rum cū dauid: qm̄ cognouerūt q' fugit ipse: ꝛ non
τῶν μετὰ δαυίδ, διότι ἔγνωσαν ὅτι φεύγει αὐτός, καὶ οὐκ
reuelauerūt auriculā meā. ꝛ non voluerūt ser
ἀπεκάλυψαν τὸ ὠτίον μου. καὶ οὐκ ἠβουλήθησαν οἱ παῖ
ui regis inferre manus eoꝝ irrue
δες τοῦ βασιλέως ἐπενεγκεῖν τὰς χεῖρας αὐτῶν ἀπαν
re in sacerdotes dñi. ꝛ dixit rex
τῆσαι εἰς τοὺς ἱερεῖς κυρίου. καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς τῷ
doec: reuertere tu: ꝛ irrue in sacerdotes. ꝛ
δωὴκ, ἐπίστρεφε σύ, καὶ ἀπάντα εἰς τοὺς ἱερεῖς. καὶ
reuersus est doec idumeus ꝛ interfecit ipse
ἐπέστρεψε δωὴκ ὁ ἰδουμαῖος καὶ ἐθανάτωσεν αὐτὸς
sacerdotes dñi. ꝛ interfecit in die illa
τοὺς ἱερεῖς τοῦ κυρίου. καὶ ἀπέκτεινεν ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ
octoginta quinqꝫ viros: oēs gerētes ephud. ꝛ
ὀγδοήκοντα πέντε ἄνδρας, πάντας αἴροντας ἐφούδ. καὶ τὴν
noba ciuitatē sacerdotū pcussit in ore gladij
νοβὰ τὴν πόλιν τῶν ἱερέων ἐπάταξεν ἐν στόματι ῥομφαίας
a viro vsqꝫ ad mulierē a paruulo ꝛ vsqꝫ ad lactētem:
ἀπὸ ἀνδρὸς ἕως γυναικὸς ἀπὸ νηπίου καὶ ἕως θηλάζοντος,
ꝛ a vitulo ꝛ asino ꝛ oue pcussit in ore
καὶ ἀπὸ μόσχου καὶ ὄνου καὶ προβάτου ἐπάταξεν ἐν στόμα
gladij. ꝛ saluatur filius vnꝰ achimelech fi
τι ῥομφαίας. καὶ διασώζεται υἱὸς εἷς τοῦ ἀχιμέλεχ υἱ
lij achitob: nomē ei abiathar: ꝛ fugit post
οῦ ἀχιτώβ, ὄνομα αὐτῷ ἀβιάθαρ, καὶ ἔφυγεν ὀπίσω
dauid. ꝛ nunciauit abiathar dauid: q'
δαυίδ. καὶ ἀπήγγειλεν ἀβιάθαρ τῷ δαυίδ, ὅτι
occidit saul oēs sacerdotes. ꝛ dixit
ἐθανάτωσε σαοὺλ πάντας τοὺς ἱερεῖς. καὶ εἶπεν
dauid abiathar: sciui q' in die illa ibi erat
δαυίδ τῷ ἀβιάθαρ, ᾔδειν ὅτι ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἐκεῖ ἦν
doec idumeus: ꝛ nūciās nunciabit saul.
δωὴκ ὁ ἰδουμαῖος, καὶ ἀπαγγέλλων ἀπαγγελεῖ τῷ σαούλ
ego sum causa aiaꝝ vniuerse domus
ἐγώ εἰμι ὁ αἴτιος τῶν ψυχῶν ὅλου τοῦ οἴκου τοῦ
patris tui. maneas mecū ꝛ ne timeas: qm̄
πατρός σου. κάθισον μετ᾽ ἐμοῦ καὶ μὴ φοβοῦ, ὅτι
vbi quesiero aie mee querā ꝛ aie
οὗ ἐὰν ζητῶ τῇ ψυχῇ μου ζητήσω καὶ τῇ ψυχῇ
tue locum:
σου τόπον,

D

quã seruatus es tu apud me.
ὅτι πεφύλαξαι σὺ παρ' ἐμοί. Ca.23.
Et annũciauerũt dauid dicentes: ecce
Καὶ ἀπήγγειλαν τῷ δαυὶδ λέγοντες, ἰδοὺ οἱ
A philistei pugnãt in ceila: & ipsi diri
ἀλλόφυλοι πολεμοῦσιν ἐν τῇ κεϊλά, καὶ αὐτοὶ διαρπά
piunt areas & cõsuluit dauid per dñm di
ζουσι τὰς ἅλω καὶ ἐπηρώτησε δαυὶδ διὰ τοῦ κυρίου λέ
cens: si vadam & percutiã philisteos istos?
γων, εἰ πορευθῶ καὶ πατάξω τοὺς ἀλλοφύλους τούτους;
& dixit dñs ad dauid: vade & percuties
καὶ εἶπε κύριος πρὸς δαυίδ, πορεύου καὶ πατάξεις τοὺς
philisteos: & saluabis ceila. & dixerũt viri
ἀλλοφύλους, καὶ σώσεις τὴν κεϊλά. καὶ εἶπον οἱ ἄνδρες
dauid ad eũ: ecce nos hic existẽtes i
τοῦ δαυὶδ πρὸς αὐτόν, ἰδοὺ ἡμεῖς ἐνταῦθα ὄντες ἐν
iudea timemus: & quõ erit si abierimus in
τῇ ἰουδαίᾳ φοβούμεθα, καὶ πῶς ἔσται ἐὰν πορευθῶμεν εἰς
ceila aduersus valles philistinorũ. & ad
τὴν κεϊλὰ εἰς τὰς κοιλάδας τῶν ἀλλοφύλων. καὶ προσ
iecit rursum dauid cõsulere per dñm. & res
έθετο ἔτι δαυὶδ ἐπερωτῆσαι διὰ τοῦ κυρίου. καὶ ἀπε
põdit ei dñs: & dixit ad eum: surge & des
κρίθη αὐτῷ κύριος, καὶ εἶπε πρὸς αὐτόν, ἀνάστηθι καὶ κατά
cẽde in ceila: quia ego trado phili
βηθι εἰς κεϊλά, ὅτι ἐγὼ παραδίδωμι τοὺς ἀλλοφύ
steos in manus tuas. & abijt dauid & vi
λους εἰς τὰς χεῖράς σου. καὶ ἐπορεύθη δαυὶδ καὶ οἱ ἄν
ri qui cum eo in ceila: & debellauit
δρες οἱ μετ' αὐτοῦ εἰς τὴν κεϊλά, καὶ ἐπολέμησε τοὺς
philisteos. & fugerũt a facie eius: & per
ἀλλοφύλους. καὶ ἔφυγον ἐκ προσώπου αὐτοῦ, καὶ ἐπά
cussit eos plaga magna nimis. & abegit
ταξεν αὐτοὺς πληγὴν μεγάλην σφόδρα. καὶ ἀπήλασε
iumẽta eorũ & saluauit dauid habitatores
τὰ κτήνη αὐτῶν καὶ ἔσωσε δαυὶδ τοὺς κατοικοῦντας
ceila. & factũ ẽ cũ fugeret abiathar filius achi
κεϊλά. καὶ ἐγένετο ἐν τῷ φεύγειν ἀβιάθαρ τὸν υἱὸν ἀχι
melech ad dauid in ceila: descẽderat hñs ephud in
μέλεχ πρὸς δαυὶδ εἰς κεϊλά, κατέβη ἔχων ἐφοὺδ ἐν τῇ
manu sua. & nũciauerũt saul dicentes:
D χειρὶ αὐτοῦ. καὶ ἀπήγγειλαν τῷ σαοὺλ λέγοντες,
B q̃ venit dauid in ceila. & dixit saul: tradi
ὅτι ἥκει δαυὶδ εἰς κεϊλά. καὶ εἶπε σαούλ, πέπρα
dit eũ deus in manus meas: quia cõclusus
κεν αὐτὸν ὁ θεὸς εἰς τὰς χεῖράς μου, ὅτι ἀποκέκλει
est introgressus in vrbẽ portarũ & serarum. & pre
σται εἰσελθὼν εἰς πόλιν θυρῶν καὶ μοχλῶν. καὶ παρ
cipit saul oĩ pp̃lo in pugnã des
ήγγειλε σαοὺλ παντὶ τῷ λαῷ εἰς πόλεμον κα
cendere in ceila vt obsideret dauid &
ταβαίνειν ἐπὶ κεϊλά τοῦ συνέχειν τὸν δαυὶδ καὶ
viros q̃ cum eo. & cognouit dauid: q̃
τοὺς ἄνδρας τοὺς μετ' αὐτοῦ. καὶ ἔγνω δαυίδ, ὅτι
saul tacebat de eo malũ. & dixit
σαοὺλ παρασιωπᾷ περὶ αὐτοῦ τὴν κακίαν. καὶ εἶπε
Infra. 30.b. dauid ad abiathar sacerdotẽ: adduc ephud.
δαυὶδ πρὸς ἀβιάθαρ τὸν ἱερέα προσάγαγε τὸ ἐφούδ.
& dixit dauid: dñe deus israel audiẽs audi
καὶ εἶπε δαυίδ, κύριε ὁ θεὸς ἰσραὴλ ἀκούων ἀκή
uit seruus tuus: q̃ querit saul venire cõtra me
κοεν ὁ δοῦλός σου, ὅτι ζητεῖ σαοὺλ ἐλθεῖν ἐπ' ἐμὲ
in ceila vt euertat vrbem pp̃ me si exclu
εἰς κεϊλὰ διαφθεῖραι τὴν πόλιν δι' ἐμέ. εἰ ἀποκλει
detur. & nunc si descendet saul sicut audi
σθήσεται καὶ νῦν εἰ καταβήσεται σαοὺλ καθὼς ἤκου
uit seruus tuus dñe deus israel indica
σεν ὁ δοῦλός σου κύριε ὁ θεὸς ἰσραὴλ ἀπάγγειλον
seruo tuo. & dixit dñs
τῷ δούλῳ σου. καὶ εἶπε κύριος

mecumq; seruaberis.
23.
Et annunciauerunt
dauid dicentes.
Ecce philistiim oppu
gnant ceilam &
diripiunt areas. cõsul
uit ergo dauid
dominum dicens. Nũ
vadam & percutiam
philisteos istos. Et ait
dominus
ad dauid. Vade & per
cuties philisteos
& saluabis ceilam: & di
xerunt
viri qui erant cũ dauid
ad eum. Ecce nos hic
i iudea cõsistẽtes time
mus: quãtomagis si ieri
mus in ceilã aduersum
agmina philistinorum.
Rursum ergo dauid cõ
suluit dñm. Qui
respondens ait ei. Sur
ge & vade in
ceilam. Ego enim tra
dam philisteos
in manu tua. Abiit er
go dauid & viri eius in
ceilam & pugnauit ad
uersum philisteos. Et a
begit iumẽta eorũ: & p
cussit eos plaga magna
& saluauit dauid habi
tatores ceile. Porro eo
tpe quo fugiebat abia
thar filius achimelech
ad dauid in ceilam e
phod secũ hñs descẽde
rat. Nũciatũ est aũt sauli
q̃ venisset dd̃ in ceilã.
Et ait saul. Tradidit e
um deus
i man9 meas cõclusus
q; est itrogressus vrbẽ i
qua porte & sere sunt.
Et precepit saul
oĩ pp̃lo vt ad pugnam
descenderet in
ceilam & obsideret da
uid &
viros eius. Qđ cũ dd̃
rescisset: quia p̃paret
ei saul clam malum.
Dixit ad
abiathar sacerdotem.
Applica ephod.
Et ait dauid. Domine
deus israel:
audiuit famam seruus
tuus q̃ disponat
saul venire in ceilã vt
euertat
vrbẽ propter me. Si
tradent me viri
ceile in manus eius: &
si descẽdet saul sicut
audiuit seruus tu9 dñe
deus israel
indica seruo tuo. Et a
it dominus.

משמרת אתה עמדי׃ — שמר
Cap. xxiij — ויגדו לדוד לאמר הנה
פלשתים נלחמים בקעילה והמה — לחם
שסים את הגרנות׃ וישאל דוד — שסה שאל
ביהוה לאמר האלך והכיתי — הלך נכה
בפלשתים האלה ויאמר יהוה
אל דוד לך והכית בפלשתים
והושעת את קעילה׃ ויאמרו — ישע
אנשי דוד אליו הנה אנחנו פה
ביהודה יראים ואף כי נלך
קעילה אל מערכות פלשתים׃ — ערך
ויסף עוד דוד לשאל ביהוה
ויענהו יהוה ויאמר קום רד — ענה ירד
קעילה כי אני נתן את פלשתים
בידך׃ וילך דוד ואנשיו קעילה
וילחם בפלשתים וינהג את — נהג
מקניהם ויך בהם מכה גדולה — קנה נכה גדל
וישע דוד את ישבי קעילה׃
ויהי בברח אביתר בן אחימלך — היה
אל דוד קעילה אפד ירד בידו׃
ויגד לשאול כי בא דוד קעילה — בוא
ויאמר שאול נכר אתו אלהים — אמר
בידי כי נסגר לבוא בעיר — סגר
דלתים ובריח׃ וישמע שאול — ברח שמע
את כל העם למלחמה לרדת — לחם ירד
קעילה לצור אל דוד ואל
אנשיו׃ וידע דוד כי עליו שאול
מחריש הרעה ויאמר אל — חרש רוע
אביתר הכהן הגישה האפוד׃ — נגש
ויאמר דוד יהוה אלהי ישראל
שמע שמע עבדך כי מבקש — בקש
שאול לבוא אל קעילה לשחת — בוא
לעיר בעבורי׃ היסגרני בעלי — עבר
קעילה בידו הירד שאול כאשר
שמע עבדך יהוה אלהי ישראל
הגד נא לעבדך ויאמר יהוה — נגד

ירד: ויאמר דוד היסגרו בעלי סגר
קעילה אתי ואת אנשי ביד
שאול ויאמר יהוה יסגירו:
ויקם דוד ואנשיו כשש מאות קום שש
איש ויצאו מקעילה ויתהלכו הלך
באשר יתהלכו ולשאול הגד כי נגד
נמלט דוד מקעילה ויחדל לצאת: מלט חדל
וישב דוד במדבר במצדות וישב יצא ישב
בהר במדבר זיף ויבקשהו שאול צוד בקש
כל הימים ולא נתנו אלהים יום
בידו: וירא דוד כי יצא שאול ראה
לבקש את נפשו ודוד במדבר
זיף בחרשה: ויקם יהונתן בן קום
שאול וילך אל דוד חרשה ויחזק חזק
את ידו באלהים: ויאמר אליו
אל תירא כי לא תמצאך יד ירא מצא
שאול אבי ואתה תמלך על מלך
ישראל ואנכי אהיה לך למשנה היה שנה
וגם שאול אבי ידע כן: ויכרתו כרת
שניהם ברית לפני יהוה וישב שנה ברת
דוד בחרשה ויהונתן הלך לביתו: פנה
ויעלו זפים אל שאול הגבעתה עלה
לאמר הלוא דוד מסתתר עמנו סתר
במצדות בחרשה בגבעת החכילה צוד
אשר מימין הישימון: ועתה לכל ימן
אות נפשך המלך לרדת רד ולנו אוה ירד
הסגירו ביד המלך: ויאמר שאול סגר
ברוכים אתם ליהוה כי חמלתם ברך
עלי: לכו נא הכינו עוד ודעו ילך כון
וראו את מקומו אשר תהיה ידע ראה
רגלו מי ראהו שם כי אמר אלי
ערום יערם הוא: וראו ודעו מכל ערם
המחבאים אשר יתחבא שם חבא
ושבתם אלי אל נכון והלכתי כון
אתכם והיה אם ישנו בארץ יש
וחפשתי אתו בכל אלפי יהודה:

Descēdet. Dixitq̧ rursum dauid. Si tradent me viri ceile & viros qui sunt mecū in manus saul. Et dixit dominus. Tradent. Surrexit ergo dauid & viri eius quasi sexcenti & egressi de ceila huc atq̧ illuc vagabantur incerti. Nūciatūq̧ ē saul q̄ fugisset dd de ceila & saluat' eēt: quābrē dissimulauit exire. Morabatur āt dauid ī deserto in locis firmissimis: mā̄sitq̧ in monte solitudinis ziph. Querebat eū tn̄ saul cūctis diebus: & nō tradidit eū deus in manus eius. Et vidit dauid q̄ egressus eēt saul vt q̄reret aiam ei'. Porro dd erat in deserto ziph ī silua. Et surrexit iōathas filius saul & abiit ad dauid in siluā: & cōfortauit man' eius ī deo: dixitq̧ ei. Ne timeas. Neq̧ enī inueniet te man' saul patris mei. Et tu regnabis super israel: & ego ero tibi secundus. Sed & saul pr̄ me' scit hoc. Percussit ergo vterq̧ fedus corā domino. Mansitq̧ dauid in silua: iōathas āt reuersus est in domū suā. Ascēderūt autē ziphei ad saul in gabaa dicētes. Nōne ecce dauid latitat apud nos in locis tutissimis silue in colle achile q̄ est ad dextrā deserti. Nunc ergo sicut desiderauit aīa tua vt dsceēderes: descēde: nostrū aūt erit vt tradam' eū in manus regis. Dixitq̧ saul. Bn̄dicti vos a dn̄o: quia doluistis vicē meā. Abite ergo oro & diligētius p̄parate & curiosius agite: & cōsiderate locū vbi sit pes eius: vel quis viderit eū ibi vbi dixistis. Recogitat enī de me q̄ callide insidier ei. Cōsiderate & videte oīa latibula eius in quib' absconditur: & reuertimini ad me ad rē certā vt vadā vobiscū. Q̄d si āt in terrā se obstruxerit: perscrutabor eū ī incūctis milibus iuda.

descendet. ꝛ dixit dauid: si tradent qui de ceila me ꝛ viros meos in manus saul? ꝛ dixit dn̄s tradent. ꝛ surrexit dauid ꝛ viri sui q̄si sexcenti: ꝛ egressi sūt de ceila ꝛ ibant quocūq̧ ibant. ꝛ nūciatū est saul q̄ saluatus esset dauid de ceila: ꝛ dimisit exire. ꝛ mā̄sit dauid in deserto in angustiis. ꝛ sedebat in mōte in deserto ziph. ꝛ q̄rebat saul cunctis diebus dauid. ꝛ non tradidit eum dn̄s in manus eius. ꝛ vidit dauid q̄ egredere saul vt q̄reret eum. ꝛ dauid erat in deserto ziph in noua. ꝛ surrexit ionathan filius saul ꝛ abijt ad dauid in nouā: ꝛ cōfortauit manus eius in dn̄o. ꝛ dixit ad eū: ne timeas q̄ nō te inueniet manus saul patris mei. ꝛ tu regnabis sup israel: ꝛ ego ero tibi in secūdū. ꝛ saul pater meus sciuit sic. ꝛ percusserūt ambo fedus corā dn̄o. ꝛ mā̄sit dauid in noua: ꝛ ionathan abijt in domū suā. ꝛ ascēderūt ziphei ad saul ad collē dicētes: nōne ecce dauid absconditꝰ ē apud nos in angustiis in noua in colle achile q̄ est a dextris iessemū. ꝛ nunc oīs q̄d iuxta aiam regis in descensum: descendat ad nos: cōclusi enī sunt in manibꝰ regis. ꝛ dixit eis saul benedicti vos dn̄o: q̄ doluistis de me. abite iā ꝛ p̄parate adhuc ꝛ cognoscite ꝛ videte locū eius vbi est pes eius velociter ibi vbi dixistis: q̄ dixit saul ne forte callide agens hic callide agat. ꝛ videte ꝛ cōsiderate de oībus locis vbi ipse abscōditur ibi: ꝛ reuertimini ad me in p̄paratū: ꝛ vadam vobiscū. ꝛ erit si est sup terrā: p̄scrutabor eū in cūctis milibus iuda.

καταβήσεται. καὶ εἶπε δαυὶδ, εἰ παραδώσουσιν οἱ ἐκ τῆς κεϊλὰ ἐμὲ καὶ τοὺς ἄνδρας μου εἰς χεῖρας σαούλ; καὶ εἶπε κύριος παραδώσουσιν. καὶ ἀνέστη δαυὶδ καὶ οἱ ἄνδρες αὐτοῦ ὡς ἑξακόσιοι, καὶ ἐξῆλθον ἐκ κεϊλὰ καὶ ἐπορεύοντο οὗ ἂν ἐπορεύοντο. καὶ ἀπηγγέλη τῷ σαοὺλ ὅτι διασέσωσται δαυὶδ ἐκ κεϊλά, καὶ ἀνῆκε τοῦ ἐξελθεῖν. καὶ ἐκάθισε δαυὶδ ἐν τῇ ἐρήμῳ ἐν τοῖς στενοῖς. καὶ ἐκάθητο ἐν τῷ ὄρει ἐν τῇ ἐρήμῳ ζίφ. καὶ ἐζήτει σαοὺλ πάσας τὰς ἡμέρας τὸν δαυίδ. καὶ οὐ παρέδωκεν αὐτὸν κύριος εἰς τὰς χεῖρας αὐτοῦ. καὶ εἶδε δαυὶδ ὅτι ἐξέρχεται σαοὺλ τοῦ ζητεῖν αὐτόν. καὶ δαυὶδ ἦν ἐν τῇ ἐρήμῳ ζίφ ἐν τῇ καινῇ. καὶ ἀνέστη ἰωνάθαν υἱὸς σαοὺλ καὶ ἐπορεύθη πρὸς δαυὶδ εἰς τὴν καινήν, καὶ ἐκραταίωσε τὰς χεῖρας αὐτοῦ ἐν τῷ κυρίῳ. καὶ εἶπε πρὸς αὐτόν, μὴ φοβοῦ ὅτι οὐ μή σε εὕρῃ ἡ χεὶρ σαοὺλ τοῦ πατρός μου. καὶ σὺ βασιλεύσεις ἐπὶ τὸν ἰσραήλ, καὶ ἐγὼ ἔσομαί σοι εἰς δεύτερον. καὶ σαοὺλ ὁ πατήρ μου ἔγνω οὕτως. καὶ διέθεντο ἀμφότεροι διαθήκην ἐνώπιον κυρίου. καὶ ἐκάθητο δαυὶδ ἐν τῇ καινῇ, καὶ ἰωνάθαν ἀπῆλθεν εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ. καὶ ἀνέβησαν οἱ ζιφαῖοι πρὸς σαοὺλ ἐπὶ τὸν βουνὸν λέγοντες, οὐκ ἰδοὺ δαυὶδ κέκρυπται παρ' ἡμῖν ἐν τοῖς στενοῖς ἐν τῇ καινῇ ἐν τῷ βουνῷ τοῦ ἐχελᾶ τοῦ ἐκ δεξιῶν τοῦ ἰεσσιμοῦν. καὶ νῦν πᾶν τὸ πρὸς τὴν ψυχὴν τοῦ βασιλέως εἰς κατάβασιν, καταβαινέτω πρὸς ἡμᾶς, κατακεκλεισμένοι γάρ εἰσιν ἐν ταῖς χερσὶ τοῦ βασιλέως. καὶ εἶπεν αὐτοῖς σαοὺλ εὐλογημένοι ὑμεῖς τῷ κυρίῳ, ὅτι ἐπονέσατε περὶ ἐμοῦ. πορεύθητε δὴ καὶ ἑτοιμάσατε ἔτι καὶ γνῶτε καὶ ἴδετε τὸν τόπον αὐτοῦ οὗ ἐστιν ὁ ποὺς αὐτοῦ ἐν τάχει ἐκεῖ οὗ εἴπατε, ὅτι εἶπεν ὁ σαοὺλ μήποτε πανουργεύσηται οὗτος πανουργεύσηται. καὶ ἴδετε καὶ γνῶτε ἐκ πάντων τῶν τόπων ὅπου αὐτὸς κρύπτεται ἐκεῖ, καὶ ἐπιστρέψατε πρὸς με εἰς ἕτοιμον, καὶ πορεύσομαι μεθ' ὑμῶν. καὶ ἔσται εἰ ἔστιν ἐπὶ τῆς γῆς, ἐξερευνήσω αὐτὸν ἐν πάσαις χιλιάσιν ἰούδα.

A

D

B

et surrexerūt ziphei et abierūt ante sa-
καὶ ἀνέστησαν οἱ ζιφαῖοι καὶ ἐπορεύθησαν ἔμπροσθεν σαου-
ul: et dauid et viri eius in deserto ma-
λ, καὶ δαυὶδ καὶ οἱ ἄνδρες αὐτοῦ ἐν τῇ ἐρήμῳ τῇ μα-
on in vespere a dextris iesemū. et iuit
ὼν καθ' ἑσπέραν ἐκ δεξιῶν τοῦ ἰεσσημοῦν. καὶ ἐπορεύθη
saul et viri eius ad q̄rēdū dauid. et nūcia-
σαοὺλ καὶ οἱ ἄνδρες αὐτοῦ ζητεῖν τὸν δαυίδ. καὶ ἀπηγ-
tū est dauid: et descēdit ad petrā in
γέλη τῷ δαυίδ, καὶ κατέβη εἰς τὴν πέτραν ἐν τῇ
deserto maon. et audiuit saul et p̄secutus est in
ἐρήμῳ τῇ μαών. καὶ ἤκουσεν σαοὺλ καὶ κατεδίωξεν εἰς
deserto maon post dauid. et it sa-
τὴν ἔρημον τὴν μαὼν ὀπίσω δαυίδ. καὶ πορεύεται σα-
ul et viri eius ex parte mōtis huius.
οὺλ καὶ οἱ ἄνδρες αὐτοῦ ἐκ μέρους τοῦ ὄρους τούτου.
et dauid et viri eius ex parte mōtis
καὶ δαυὶδ καὶ οἱ ἄνδρες αὐτοῦ ἐκ μέρους τοῦ ὄρους τοῦ
altera. et dauid erat tectus vt iret a
ἑτέρου. καὶ δαυὶδ ἦν σκεπαζόμενος πορεύεσθαι ἀπὸ
facie saul. et saul et viri eius ap-
προσώπου σαούλ. καὶ σαοὺλ καὶ οἱ ἄνδρες αὐτοῦ πα-
propinquabāt sup dauid et viros eius vt
ρενέβαλον ἐπὶ δαυὶδ καὶ τοὺς ἄνδρας αὐτοῦ τοῦ
caperēt eos. et nūcius venit ad sa-
συλλαβεῖν αὐτούς. καὶ ἄγγελος παρεγένετο πρὸς σα-
ul dicēs: festina et veni q2 infuderūt phili-
οὺλ λέγων, σπεῦδε καὶ ἧκε ὅτι ἐχύθησαν οἱ ἀλλόφυ-
sthiim sup terrā. et reuersus est saul vt nō per-
λοι ἐπὶ τὴν γῆν. καὶ ἀνέστρεψε σαοὺλ τοῦ μὴ κα-
sequeret post dauid: et perrexit in occur-
ταδιώκειν ὀπίσω δαυίδ, καὶ ἐπορεύθη εἰς συνάντη-
sum philistinorū. pp hoc vocat' est locus il-
σιν τῶν ἀλλοφύλων. διὰ τοῦτο ἐκλήθη ὁ τόπος ἐκεῖ-
le petra diuisa.
νος πέτρα ἡ μερισθεῖσα. Ca.24.

Et ascendit dauid inde et sedit in
A Καὶ ἀνέβη δαυὶδ ἐκεῖθεν καὶ ἐκάθισεν ἐν τοῖς
angustiis in gaddi. et factū est vt reuersus ē saul a
στενοῖς ἐν γαδδί. καὶ ἐγένετο ὡς ἀνέστρεψε σαοὺλ ἀπὸ
tergo philistinorū: et nūciauerūt ei di-
ὄπισθεν τῶν ἀλλοφύλων, καὶ ἀπήγγειλαν αὐτῷ λέ-
cētes: ecce dauid in deserto in gaddi. et acce-
γοντες, ἰδοὺ δαυὶδ ἐν τῇ ἐρήμῳ ἐν γαδδί. καὶ ἔλα-
pit secum tria milia virorū electorū ex
βε μεθ' ἑαυτοῦ τρεῖς χιλιάδας ἀνδρῶν ἐκλεκτῶν ἐκ
omni israel: et perrexit ad inuestigādū dauid
παντὸς τοῦ ἰσραήλ, καὶ ἐπορεύθη ζητεῖν τὸν δαυίδ
et viros eius p anteriorē partē venationis
καὶ τοὺς ἄνδρας αὐτοῦ κατὰ πρόσωπον τῆς θήρας
ceruorū. et venit ad armēta gre-
τῶν ἐλάφων. καὶ ἦλθεν ἐπὶ τὰς ἀγέλας τῶν ποι-
gum que in via. et erat ibi spelūca: et
μνίων τῶν ἐπὶ τῆς ὁδοῦ. καὶ ἦν ἐκεῖ σπήλαιον, καὶ
ingressus ē saul vt prepararetur. et dauid et
εἰσῆλθε σαοὺλ παρασκευάσασθαι. καὶ δαυὶδ καὶ οἱ
viri eius in spelūca interius sedebāt in
ἄνδρες αὐτοῦ ἐν τῷ σπηλαίῳ ἐσώτερον ἐκάθηντο ἐν
ea. et dixerūt viri dauid ad eum: ecce
αὐτῷ. καὶ εἶπον οἱ ἄνδρες δαυὶδ πρὸς αὐτόν, ἰδοὺ
dies hec: quā dixit dn̄s ad te: ecce ego tra-
ἡ ἡμέρα αὕτη, ἣν εἶπε κύριος πρὸς σέ, ἰδοὺ ἐγὼ δί-
do inimicū tuū in manus tuas: et fa-
D δωμι τὸν ἐχθρόν σου εἰς τὰς χεῖράς σου, καὶ ποιή-
cies ei qđ placuerit in oculis tuis. et sur-
σεις αὐτῷ τὸ ἀρεστὸν ἐν τοῖς ὀφθαλμοῖς σου. καὶ ἀνέ-
rexit dauid et abstulit alam diploidis sa-
στη δαυὶδ καὶ ἀφεῖλε τὸ πτερύγιον τῆς διπλοΐδος σα-
B ul latēter. et factū est post hec: et percus-
οὺλ λαθραίως. καὶ ἐγένετο μετὰ ταῦτα, καὶ ἐπάτα-
sit dauid cor suū: q̄m abstulit
ξεν τὴν δαυὶδ ἡ καρδία αὐτοῦ, ὅτι ἀφεῖλετο

At illi surgētes abierūt in ziph ante saul. Dauid aūt & viri ei' erāt i deserto maō in cāpestribus ad dexterā iesimuth. Iuit ergo saul & socii eius ad querendū eū. Et nunciatū est dd̄: statiq; descendit ad petrā: & versabatur in deserto maon. Qđ cū audisset saul p̄secutus ē dauid in deserto maō. Et ibat saul & viri eius ad latus mōtis ex pte vna: dd̄ aūt & viri ei' erāt in latere mōtis ex pte altera. Porro dauid desꝑabat se posse euadere a facie saul. Itaq; saul & viri eius in modum corone cingebāt dd̄ & viros eius vt capent eos. Et nūcius venit ad saul dicens. Festina & veni q̄m infuderunt se philistiim sup terram. Reuersus est ergo saul desistens p̄sequi dauid: & perrexit in occursū philistinorum. ꝓpter hoc vocauerūt locum illum petram diuidentem. 24.

Ascendit ergo dd̄ inde & habitauit in locis tutissimis ēgaddi. Cunq; reuersus eēt saul postq̄ p̄secutus ē philisteos: nūciauerunt ei dicentes. Ecce dauid in deserto ē engaddi. Assumēs ergo saul tria milia electoꝝ virorum ex omni israel p̄rexit ad inuestigandum dauid & viros eius ēt sup abruptissimas petras q̄ solis ibicibus puie sūt. Et venit ad caulas ouiū q̄ se offerebāt viāti: eratq; ibi spelūca quā igress' est saul vt purgaret ventrē. Porro dauid & viri eius in interiore pte spelūce latebāt. Et dixerūt serui dauid ad eū. Ecce dies de qua locutus est dominus ad te: ego tradam tibi inimicum tuū vt facias ei sicut placuerit i oculis tuis. Surrexit ergo dd̄ & p̄scidit orā chlamidis saul silenter. Post hec percussit cor suum dauid eo q' abscidisset

ויקומו וילכו זיפה לפני שאול   קום
ודוד ואנשיו במדבר מעון בערבה   דבר עון
אל ימין הישימון: וילך שאול
ואנשיו לבקש ויגדו לדוד   נגד
וירד הסלע וישב במדבר מעון
וישמע שאול וירדף אחרי דוד   שמע רדף
מדבר מעון: וילך שאול מצד   צדד
ההר מזה ודוד ואנשיו מצד
ההר מזה ויהי דוד נחפז ללכת   היה חפז
מפני שאול ושאול ואנשיו   ילך פנה
עטרים אל דוד ואל אנשיו
לתפשם: ומלאך בא אל שאול   לאך בוא
לאמר מהרה ולכה כי פשטו   ילך
פלשתים על הארץ: וישב שאול
מרדף אחרי דוד וילך לקראת
פלשתים על כן קראו למקום   קום
ההוא סלע המחלקות: חלק

ויעל דוד משם וישב   cap.xxiiij.
במצדות עין גדי: ויהי כאשר   עלה היה
שב שאול מאחרי פלשתים   שוב
ויגדו לו לאמר הנה דוד   נגד
במדבר עין גדי: ויקח שאול   לקח
שלשת אלפים איש בחור מכל   בחר
ישראל וילך לבקש את דוד
ואנשיו על פני צורי היעלים: פנה
ויבא אל גדרות הצאן על   בוא
הדרך ושם מערה ויבא שאול
להסך את רגליו ודוד ואנשיו   סוך
בירכתי המערה ישבים: ויאמרו   אמר
אנשי דוד אליו הנה היום אשר
אמר יהוה אליך הנה אנכי נתן
את איביך בידך ועשית לו   עשה
כאשר יטב בעיניך ויקם דוד   קום
ויכרת את כנף המעיל אשר   כרת מעל
לשאול בלט: ויהי אחרי כן ויך   אט היה
לב דוד אתו על אשר כרת את   נכה

כנף אשר לשאול: ויאמר
לאנשיו חלילה לי מיהוה אם חלל
אעשה את הדבר הזה לאדני
למשיח יהוה לשלח ידי בו כי משח
משיח יהוה הוא: וישסע דוד את שסע
אנשיו בדברים ולא נתנם לקום
אל שאול ושאול קם מהמערה קום
וילך בדרך: ויקם דוד אחרי כן
ויצא מן המערה ויקרא אחרי
שאול לאמר אדני המלך ויבט נבט
שאול אחריו ויקד דוד אפים קדד
ארצה וישתחו: ויאמר דוד שחה
לשאול למה תשמע את דברי שמע
אדם לאמר הנה דוד מבקש בקש
רעתך: הנה היום הזה ראו עיניך רוע ראה
את אשר נתנך יהוה היום בידי
במערה ואמר להרגך ותחס עליך חוס
ואמר לא אשלח ידי באדני כי שלח
משיח יהוה הוא: ואבי ראה גם ראה
את כנף מעילך בידי כי בכרתי סצל
את כנף מעילך ולא הרגתיך דע ידע
וראה כי אין בידי רעה ופשע רוע
ולא חטאתי לך ואתה צדה את צוד
נפשי לקחתה: ישפט יהוה ביני לקח שפט
ובינך ונקמני יהוה ממך וידי נקם
לא תהיה בך: כאשר יאמר משל היה אמר
הקדמני מרשעים יצא רשע
וידי לא תהיה בך: אחרי מי יצא
מלך ישראל אחרי מי אתה
רדף אחרי כלב מת אחרי פרעש מות
אחד: והיה יהוה לדין ושפט דין
ביני ובינך וירא וירב את ריבי ריב
וישפטני מידך: ויהי ככלות שפט היה
דוד לדבר את הדברים האלה כלה
אל שאול ויאמר שאול הקלך קול
זה בני דוד וישא שאול קלו נשא

oram chlamidis saul. Dixitq; ad viros suos. Propiti⁹ sit mihi dominus ne faciam hanc rem domino meo christo dñi: vt mittam manū meā in eū: quia xp̄s dñi est. Et confregit dauid viros suos sermōibus i stis: & nō pmisit eos vt cōsurgerēt in saul. Porro saul exurgēs de spelūca pgebat cepto itinere. Surrexit āt dd post eū & egressus de spelūca clamauit post tergū saul dicens. Domie mi rex. Et respexit saul post se: & iclinās se dauid pronus in terram adorauit. Dixitq; ad saul. Quare audis verba hominum loquentiū: dauid querit malū aduersū te. Ecce hodie viderūt ocli tui q̄ tradiderit te dñs in manu mea in spelūca: & cogitaui vt occiderē te: sed pepcit tibi oculus me⁹. Dixi ei. Nō extēdā manū meā in dñm meū: quia xp̄s dñi est. Quinpotius pēmi vide & cognosce orā chlamidis tue i manu mea: quō cū p̄sciderē sūmitatē chlamidis tue: nolui extēdere manū meā in te. Aiaduerte & vide qm̄ nō est i māu mea malū: neq; iniqtas: neq; peccaui i te. Tu āt isidiaris aie mee vt auferas eā. Iudicet dñs inter me & te: & vlciscatur me dñs ex te: man⁹ āt mea nō sit in te: sicut & i pūerbio antiquo dicitur. Ab ipiis egredietur impietas. Manus ergo mea non sit in te. Quē psēqris rex israel? quē psēqris? Canē mortuū psēqris & pulicem vnū? Sit dñs iudex & iudicet inter me & te: & videat & iudicet cām meā: & eruat me de māu tua. Cum autem cōplesset dauid loquens sermones huiuscemodi ad saul: dixit saul. Nū quid vox hec tua est fili mi dauid? Et leuauit saul vocem suam

alam diploidis eius. τ dixit dauid ad
τὸ πτερύγιον τῆς διπλοΐδος αὐτοῦ. καὶ εἶπε δαυὶδ πρὸς
viros suos: nequaq̄ mihi a dño: si
τοὺς ἄνδρας αὐτοῦ, μηδαμῶς ἐμοὶ παρὰ κυρίου, εἰ
faciam verbū hoc dño meo xp̄o dñi vt
ποιήσω τὸ ῥῆμα τοῦτο τῷ κυρίῳ μου τῷ χριστῷ κυρίου ἐπε-
inferā manū meā in eum: qm̄ xp̄o dñi hic
νεγκεῖν χεῖρά μου ἐπ᾿ αὐτόν, ὅτι χριστὸς κυρίου οὗτός
est. τ persuasit dauid viris suis in ser
ἐστιν. καὶ ἔπεισε δαυὶδ τοὺς ἄνδρας αὐτοῦ ἐν λό-
mōib⁹: τ nō pmisit eis vt cōsurgerēt τ interficerēt
γοις, καὶ οὐκ ἔδωκεν αὐτοῖς ἀναστᾶναι καὶ θανατῶσαι
saul. τ surrexit saul τ egressus ē in viam
τὸν σαοὺλ. καὶ ἀνέστη σαοὺλ καὶ ἐξῆλθεν εἰς τὴν ὁδὸν
de spelūca. τ egressus ē dauid post saul
ἐκ τοῦ σπηλαίου. καὶ ἐξῆλθεν δαυὶδ ὀπίσω σαοὺλ
de spelūca. τ clamauit dauid post saul di
ἐκ τοῦ σπηλαίου. καὶ ἐβόησε δαυὶδ ὀπίσω σαοὺλ λέ-
cens: dñe rex. τ respexit saul post se.
γων, κύριε βασιλεῦ. καὶ ἐπέβλεψε σαοὺλ ὀπίσω αὐ-
τ inclinauit dauid sup faciē suā sup
τοῦ. καὶ ἔκυψε δαυὶδ ἐπὶ πρόσωπον αὐτοῦ ἐπὶ τὴν
terrā: τ adorauit eū. τ dixit dauid ad saul:
γῆν, καὶ προσεκύνησεν αὐτῷ. καὶ εἶπε δαυὶδ πρὸς σαοὺλ,
quare audis verba ppl̄i dicētiū: ecce
ἵνατί ἀκούεις τῶν λόγων τοῦ λαοῦ λεγόντων, ἰδοὺ
dauid querit aiam tuā. τ in die ista
δαυὶδ ζητεῖ τὴν ψυχήν σου. καί γε ἐν τῇ ἡμέρᾳ ταύ-
viderūt oculi tui q̄ tradidit te do
τῃ ἑωράκασιν οἱ ὀφθαλμοί σου ὡς παρέδωκέ σε κύ-
minus hodie in manus meas in spelūca: τ
ριος σήμερον εἰς τὰς χεῖράς μου ἐν τῷ σπηλαίῳ, καὶ
nō volui occidere te: τ peperci tibi. τ
οὐκ ἐβουλήθην ἀποκτεῖναί σε, καὶ ἐφεισάμην σου. καὶ
dixi nō inferā manū meā in dñm meū: qm̄
εἶπα οὐκ ἐποίσω χεῖρά μου ἐπὶ τὸν κύριόν μου, ὅτι
christus dñi iste est τ pater meus. τ ecce
χριστὸς κυρίου οὗτός ἐστι καὶ πατήρ μου. καὶ ἰδοὺ τὸ
ala diploidis in manu mea. ego abstu
πτερύγιον τῆς διπλοΐδος ἐν τῇ χειρί μου. ἐγὼ ἀφῄ-
li alam diploidis τ nō interfeci
ρηκα τὸ πτερύγιον τῆς διπλοΐδος καὶ οὐκ ἀπέκτεινά
te. τ cognosce τ vide hodie q̄ nō est in
σε. καὶ γνῶθι καὶ ἴδε σήμερον ὅτι οὐκ ἔστιν ἐν τῇ
manu mea malū neq; iniq̄tas neq; impietas: τ nō
χειρί μου κακία οὐδὲ ἀθέτησις οὐδὲ ἀσέβεια, καὶ οὐχ
peccaui in te. τ tu insidiaris aie mee vt
ἡμάρτηκα εἰς σέ. καὶ σὺ δεσμεύεις τὴν ψυχήν μου τοῦ
auferas eā. iudicet dñs inter me τ in
λαβεῖν αὐτήν. κρίναι κύριος ἀναμέσον ἐμοῦ καὶ ἀνα-
ter te: τ vlciscatur me dñs ex te. at
μέσον σου, καὶ ἐκδικήσαι με κύριος ἐκ σοῦ. ἡ δὲ
man⁹ mea nō erit in te sicut dicitur in prouer
χείρ μου οὐκ ἔσται ἐπὶ σὲ καθὼς λέγεται ἐν παραβο-
bio antiquo. ab impijs egredietur delictū. τ
λῇ ἀρχαίᾳ. ἐξ ἀνόμων ἐξελεύσεται πλημμέλεια. καὶ
man⁹ mea nō erit in te. τ nunc post quem
ἡ χείρ μου οὐκ ἔσται ἐπὶ σέ. καὶ νῦν ὀπίσω τίνος
persequeris rex israel post quē egre
καταδιώκεις βασιλεῦ τοῦ ἰσραὴλ ὀπίσω τίνος ἐκ-
deris? post canē mortuū τ post pulicē
πορεύῃ; ὀπίσω κυνὸς τεθνηκότος καὶ ὀπίσω ψύλλου
vnū? sit dñs in iudicē τ cēsorē inter me τ
ἑνός; γένοιτο κύριος εἰς κριτὴν καὶ δικαστὴν ἀναμέσον ἐμοῦ καὶ
te: τ videat dñs τ iudicet causā meā τ vlciscatur me
σοῦ, καὶ ἴδοι κύριος καὶ κρίναι τὴν δίκην μου καὶ δικάσαι μοι
de manu tua. τ factū ē vt cōpleuit dauid loqui
ἐκ χειρός σου. καὶ ἐγένετο ὡς συνετέλεσε δαυὶδ λαλῶν
sermōes istos ad saul: τ dixit saul: vox
τὰ ῥήματα ταῦτα πρὸς σαοὺλ, καὶ εἶπε σαοὺλ, ἡ φωνὴ
tua hec fili dauid? τ eleuauit saul vocē suā
σου αὕτη τέκνον δαυίδ; καὶ ἐπῆρε σαοὺλ τὴν φωνὴν αὐτοῦ

⁊ fleuit. ⁊ dixit ad dauid: iuſtus tu ma
καὶ ἔκλαυσε. καὶ εἶπε πρὸς δαυίδ, δίκαιος σὺ ὑπ
gis ꝙ ego: quia tu quidē tribuiſti mihi bona: ego
ὲρ ἐμέ, ὅτι σὺ μὲν ἀνταπέδωκάς μοι ἀγαθά, ἐγὼ
autē reddidi tibi mala. ⁊ tu nunciaſti
δὲ ἀνταπέδωκά σοι κακά. καὶ σὺ ἀπήγγελκας
hodie que feciſti mihi bona: quō incluſit me
σήμερον ἃ ἐποίησάς μοι ἀγαθά, ὡς ἀπέκλεισέ με
dñs hodie in manus tuas: ⁊ non interfeci
κύριος σήμερον εἰς τὰς χεῖράς σου, καὶ οὐκ ἀπέκτει
ſti me. ⁊ quia ſi inuenerit aliq̄s inimicū ſuū in an
νάς με. καὶ ὅτι εἰ εὕροι τις τὸν ἐχθρὸν αὐτοῦ ἐν θλί
guſtia: ⁊ miſerit eū in via bona: ⁊ dñs
ψει, καὶ ἐκπέμψοι αὐτὸν ἐν ὁδῷ ἀγαθῇ, καὶ κύριος
reddet ei bona: ſicut feciſti tu ho
ἀνταποδώσει αὐτῷ ἀγαθά, καθὼς πεποίηκας σὺ σή
die. ⁊ nūc ecce ego cognoſco: q̄m regnās re
μερον. καὶ νῦν ἰδοὺ ἐγὼ γινώσκω, ὅτι βασιλεύων βα
gnabis: ⁊ cōſtituet regnū iſrael in manu
σιλεύσεις, καὶ στήσεται ἡ βασιλεία ἰσραὴλ ἐν χειρί
tua. ⁊ nūc iura mihi in dño: vt nō diſ
σου. καὶ νῦν ὄμοσόν μοι κατὰ τοῦ κυρίου, ἵνα μὴ ἐξο
perdas ſemen meū poſt me: ⁊ nō de
λοθρεύσῃς τὸ σπέρμα μου ὀπίσω μου, καὶ μὴ ἀφα
leas nomē meū de domo patris mei.
νίσῃς τὸ ὄνομά μου ἐκ τοῦ οἴκου τοῦ πατρός μου.
⁊ iurauit dauid ſaul. ⁊ abijt ſaul in
καὶ ὤμοσε δαυὶδ τῷ σαούλ. καὶ ἀπῆλθε σαοὺλ εἰς
domū ſuā. ⁊ dauid ⁊ viri ſui aſcē
τὸν οἶκον αὐτοῦ. καὶ δαυὶδ καὶ οἱ ἄνδρες αὐτοῦ ἀνέ
derūt in munitionē arctā.
βησαν εἰς μεσσαρὰ τὴν στενήν.

Ca. 25.

A Et ſamuel mortu' eſt: ⁊ cōgregatur vniuerſus
Καὶ σαμουὴλ ἀπέθανε, καὶ συναθροίζονται πᾶς
iſrael ⁊ plāxūt eū ⁊ ſepeliūt eū in
Infra. 28.a. ἰσραὴλ καὶ κόπτονται αὐτόν, καὶ θάπτουσιν αὐτὸν ἐν τῷ
domo ſua in armathaim. ⁊ ſurrexit dauid deſcēdit
οἴκῳ αὐτοῦ ἐν ἀρμαθαΐμ. καὶ ἀνέστη δαυὶδ καὶ κατέβη
in deſertū pharā. ⁊ erat homo in ſoli
εἰς τὴν ἔρημον φαράν. καὶ ἦν ἄνθρωπος ἐν τῇ ἐρή
tudine: ⁊ poſſeſſio eius in carmelo: ⁊
μῳ, καὶ ἡ ἐργασία αὐτοῦ ἐν τῷ καρμήλῳ, καὶ ὁ
homo magnus nimis. ⁊ huic oues tria
ἄνθρωπος μέγας σφόδρα. καὶ τούτῳ πρόβατα τρισ
milia: ⁊ capre mille. ⁊ factū eſt cū tōderēt
χίλια, καὶ αἶγες χίλιαι. καὶ ἐγένετο ἐν τῷ κείρειν
ipſū oues eius in carmelo: ⁊ nomē
αὐτὸν τὰ ποίμνια αὐτοῦ ἐν τῷ καρμήλῳ, καὶ ὄνομα
homini nabal: ⁊ vxori nomē abygail.
τῷ ἀνθρώπῳ ναβάλ, καὶ τῇ γυναικὶ ὄνομα ἀβιγαίλ.
⁊ erat mulier bona prudētia ⁊ pulchra forma nimis.
καὶ ἦν ἡ γυνὴ ἀγαθὴ συνέσει καὶ καλὴ τῷ εἴδει σφόδρα.
⁊ homo durus ⁊ malicioſus in exercitijs:
καὶ ὁ ἄνθρωπος σκληρὸς καὶ πονηρὸς ἐν ἐπιτηδεύμασι,
⁊ homo caninus. ⁊ audiuit dauid in deſerto
καὶ ὁ ἄνθρωπος κυνικός. καὶ ἤκουσε δαυὶδ ἐν τῇ ἐρήμῳ
ꝙ tōdit nabal carmelius greges ſuos. ⁊
ὅτι κείρει ναβὰλ ὁ καρμήλιος τὰ ποίμνια αὐτοῦ. καὶ
miſit dauid decē pueros. ⁊ dixit ad
ἀπέστειλε δαυὶδ δέκα παιδάρια. καὶ εἶπε πρὸς τὰ
pueros: aſcendite in carmelū: ⁊ venite ad
παιδάρια, ἀνάβητε εἰς τὸν κάρμηλον, καὶ ἥκετε πρὸς
nabal: ⁊ ſalutate eū in noīe meo
ναβάλ. καὶ ἀσπάσασθε αὐτὸν ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου
in pace: ⁊ dicetis ei hec: ad tēps ⁊ tu ſal
εἰς εἰρήνην, καὶ ἐρεῖτε αὐτῷ τάδε, εἰς ὥρας καὶ σὺ ὑγι
uus ⁊ omnia ſalua ⁊ dom' tua.
αίνων καὶ πάντα τὰ ὑγιαίνοντα καὶ ὁ οἶκός σου.
⁊ nūc ecce audiui ꝙ tōdent tibi nunc paſtores
καὶ νῦν ἰδοὺ ἀκήκοα ὅτι κείρουσί σοι νῦν οἱ ποιμένες

Et fleuit: dixitq; ad dauid. Iuſtior tu es quā ego. Tu enim tribuiſti mihi bona: ego autem reddidi tibi mala. Et tu indicaſti mihi hodie que feceris mihi bona: quomodo tradiderit me dñs in manu tua & non occideris me. Quis enim cū inuenerit inimicum ſuū dimittet eum in via bona?

Sed dominus reddat tibi viciſſitudinem hanc: pro eo ꝙ hodie operatus es in me. Et nunc quia ſcio ꝙ certiſſime regnaturus ſis: & habiturus ī manu tua regnū iſrael: iura mihi in domino ne deleas ſemen meum poſt me: neq; auferas nomen meum de domo patris mei. Et iurauit dauid ſauli. Abijt ergo ſaul in domum ſuam: & dauid & viri eius aſcenderūt ad tutiora loca.

25.

Mortuus eſt autē ſamuel & cōgregat' eſt vniuerſus iſrael & planxerunt eum nimis & ſepelierūt eum in domo ſua in ramatha. Cōſurgenſq; dauid deſcēdit in deſertum pharā. Erat autem vir quiſpiam in ſolitudine maō: & poſſeſſio eius in carmelo: & homo ille magnus nimis. Erantq; ei oues tria milia: & mille capre. Et accidit vt tonderetur grex eius in carmelo. Nomen autem viri illius erat nabal: & nomen vxoris eius abigail. Eratq; mulier illa prudentiſſima & ſpecioſa. Porro vir eius durus & peſſimus & malicioſus. Erat autem de genere caleph. Cum autem audiſſet dauid in deſerto ꝙ tonderet nabal gregem ſuum: miſit decem iuuenes & dixit eis. Aſcendite in carmelum & venietis ad nabal: & ſalutabitis eum ex nomine meo pacifice: & ſic dicetis. Sit fratribus meis & tibi pax: & domui tue pax: & omnibus q̄cumq; habes ſit pax. Audiui ꝙ tonderēt paſtores tui greges

וַיֵּבְךְּ׃ וַיֹּאמֶר אֶל דָּוִד צַדִּיק אַתָּה	בכה אמר
מִמֶּנִּי כִּי אַתָּה גְּמַלְתַּנִי הַטּוֹבָה	צדק
וַאֲנִי גְּמַלְתִּיךָ הָרָעָה׃ וְאַתָּה הִגַּדְתָּ	רוע נגד
הַיּוֹם אֵת אֲשֶׁר עָשִׂיתָה אִתִּי	עשה
טוֹבָה אֵת אֲשֶׁר סִגְּרַנִי יְהוָה בְּיָדְךָ	
וְלֹא הֲרַגְתָּנִי׃ וְכִי יִמְצָא אִישׁ אֶת	מצא
אֹיְבוֹ וְשִׁלְּחוֹ בְּדֶרֶךְ טוֹבָה	
וַיהוָה יְשַׁלֶּמְךָ טוֹבָה תַּחַת הַיּוֹם	שלם
הַזֶּה אֲשֶׁר עָשִׂיתָה לִי׃ וְעַתָּה	
הִנֵּה יָדַעְתִּי כִּי מָלֹךְ תִּמְלוֹךְ	מלך
וְקָמָה בְּיָדְךָ מַמְלֶכֶת יִשְׂרָאֵל׃	קום
וְעַתָּה הִשָּׁבְעָה לִּי בַּיהוָה אִם	שבע
תַּכְרִית אֶת זַרְעִי אַחֲרָי וְאִם	כרת
תַּשְׁמִיד אֶת שְׁמִי מִבֵּית אָבִי׃	שמד
וַיִּשָּׁבַע דָּוִד לְשָׁאוּל וַיֵּלֶךְ	
שָׁאוּל אֶל בֵּיתוֹ וְדָוִד וַאֲנָשָׁיו	
עָלוּ עַל הַמְּצוּדָה׃	עלה צוד
וַיָּמָת שְׁמוּאֵל וַיִּקָּבְצוּ	Cap. xxv.
כָל יִשְׂרָאֵל וַיִּסְפְּדוּ לוֹ וַיִּקְבְּרֻהוּ	מות קבץ
בְּבֵיתוֹ בָּרָמָה וַיָּקָם דָּוִד וַיֵּרֶד	ספד קבר
	קום
אֶל מִדְבַּר פָּארָן׃ וְאִישׁ בְּמָעוֹן	דבר
וּמַעֲשֵׂהוּ בַכַּרְמֶל וְהָאִישׁ גָּדוֹל	עשה גדל
מְאֹד וְלוֹ צֹאן שְׁלֹשֶׁת אֲלָפִים	
וְאֶלֶף עִזִּים וַיְהִי בִּגְזֹז אֶת צֹאנוֹ	היה
בַּכַּרְמֶל׃ וְשֵׁם הָאִישׁ נָבָל וְשֵׁם	
אִשְׁתּוֹ אֲבִגָיִל וְהָאִשָּׁה טוֹבַת	איש
שֶׂכֶל וִיפַת תֹּאַר וְהָאִישׁ קָשֶׁה	יפה
וְרַע מַעֲלָלִים וְהוּא כָלִבִּי׃ וַיִּשְׁמַע	רוע עלל
דָּוִד בַּמִּדְבָּר כִּי גֹזֵז נָבָל אֶת צֹאנוֹ׃	שמע
וַיִּשְׁלַח דָּוִד עֲשָׂרָה נְעָרִים	שלח
וַיֹּאמֶר דָּוִד לַנְּעָרִים עֲלוּ כַרְמֶלָה	אמר עלה
וּבָאתֶם אֶל נָבָל וּשְׁאֶלְתֶּם לוֹ בִשְׁמִי	בוא
לְשָׁלוֹם׃ וַאֲמַרְתֶּם כֹּה לֶחָי וְאַתָּה	שלם
שָׁלוֹם וּבֵיתְךָ שָׁלוֹם וְכֹל אֲשֶׁר	
לְךָ שָׁלוֹם׃ וְעַתָּה שָׁמַעְתִּי כִּי	
גֹזְזִים לָךְ עַתָּה הָרֹעִים אֲשֶׁר	כפה

לך היו עמנו לא הכלמנום ולא — תמה כלם
נפקד להם מאומה כל ימי — פקד מאם
היותם בכרמל: שאל את נעריך — יום היה
ויגידו לך וימצאו הנערים חן — נגד מצא
בעיניך כי על יום טוב באנו — בוא
תנה נא את אשר תמצא ידך — נתן
לעבדיך ולבנך לדוד: ויבאו נערי — בוא
דוד וידברו אל נבל ככל הדברים — דבר
האלה בשם דוד וינוחו: ויען — נוח
נבל את עבדי דוד ויאמר מי דוד — אמר
ומי בן ישי היום רבו עבדים — רבה
המתפרצים איש מפני אדניו: — פרץ פנה
ולקחתי את לחמי ואת מימי
ואת טבחתי אשר טבחתי לגזזי
ונתתי לאנשים אשר לא ידעתי — נתן
אי מזה המה: ויהפכו נערי דוד — הפך
לדרכם וישבו ויבאו ויגדו לו — שוב נגד
ככל הדברים האלה: ויאמר דוד
לאנשיו חגרו איש את חרבו
ויחגרו איש את חרבו ויחגר — חגר
גם דוד את חרבו ויעלו אחרי — עלה
דוד כארבע מאות איש ומאתים — רבע מאה
ישבו על הכלים: ולאביגיל אשת — כלה איש
נבל הגיד נער אחד מהנערים
לאמר הנה שלח דוד מלאכים — לאך
מהמדבר לברך את אדנינו — דבר
ויעט בהם: והאנשים טבים לנו — עטה טוב
מאד ולא הכלמנו ולא פקדנו — כלם פקד
מאומה כל ימי התהלכנו אתם — יום הלך
בהיותנו בשדה: חומה היו — היה חמה
עלינו גם לילה גם יומם כל
ימי היותנו עמם רעים הצאן: — רעה
ועתה דעי וראי מה תעשי כי — ידע ראה
כלתה הרעה אל אדנינו ועל כל — עשה כלה
ביתו והוא בן בליעל מדבר — דבר
אליו: ותמהר אביגיל ותקח — מהר לקח

tuos q̄ erāt nobiſcū ī deſto. Nūq̄ eis moleſti fuimꝰ nec aliqͥ̄ defuit q̄cq̄ eis de grege oī tēpore quo fuerūt nobiſcū in carmelo. Interroga pueros tuos & indicabunt tibi. Nūc ergo īueniāt pueri gratiā ī oculis tuis. In die enī bōa venimus. Quodcunq̄ inuenerit manus tua da ſeruis tuis & filio tuo dd. Cūq̄ veniſſet pueri dauid: locuti ſunt ad nabal omnia verba hec ex noīe dauid & ſiluerunt. Rñdens autem nabal pueris dauid ait. Quis eſt dauid & q̄s eſt filius iſai? Hodie increuerunt ſerui qui fugiunt dominos ſuos. Tollā ergo pāes meos & aquas meas & carnes pecorū q̄ occidi tōſoribus meis: & dabo viris quos neſcio vnde ſint? Regreſſi ſūt itaq̄ pueri dauid ꝑ viā ſuā: & reuerſi venerūt & annūciauerunt ei oīa verba q̄ dixerat nabal. Tūc ait dauid pueris ſuis. Accigatur vnuſquiſq̄ gladio ſuo. Et accicti ſunt ſinguli gladiis ſuis. Accictuſq̄ eſt & dauid enſe ſuo: & ſecuti ſunt dauid q̄ſi q̄dringēti viri. Porro ducenti remāſerūt ad ſarcinas. Abigail autem vxori nabal nunciauit vnꝰ de pueris ſuis: dicens. Ecce dauid miſit nuncios de deſerto vt bñdicerēt dño noſtro: & auerſatus ē eos. Homīes iſti boni ſatis fuerūt nobis & non moleſti: nec quicq̄ aliqñ periit oī tpe quo fuimus conuerſati cum eis in deſerto. Pro muro erant nobis tam in nocte q̄ in die omnibus diebus quibus pauimꝰ apud eos greges. Quāobrē cōſidera & recogita quid facias: qm̄ cōpleta ē malicia aduerſū virū tuū & aduerſū domū tuā: & ipſe eſt filius belial: ita vt nemo poſſit ei loqui. Feſtinauit igitur abigail & tulit

tui qui fuerūt nobiſcū in deſerto: & nō prohibuimus eos: & nō mādauimus eis quippiā oībus
σου οἱ ὄντες μεθ᾽ ἡμῶν ἐν τῇ ἐρήμῳ, καὶ οὐκ ἀπεκωλύσαμεν αὐτούς, καὶ οὐκ ἐνετειλάμεθα αὐτοῖς οὐδὲν πάσας
diebus: exñtib' eis in carmelo. interroga
τὰς ἡμέρας, ὄντων αὐτῶν ἐν τῷ καρμήλῳ. ἐρώτησον
pueros tuos: & annūciabūt tibi. & inueniāt
τὰ παιδάριά σου, καὶ ἀπαγγελοῦσί σοι. καὶ εὑρέτω
pueri tui grām in oculis tuis: qm̄ in die
τὰ παιδάριά σου χάριν ἐν ὀφθαλμοῖς σου, ὅτι ἐφ᾽ ἡμέραν
bona venimus. da id qđ inuenerit manꝰ tua: ſeruis tuis & filio tuo dauid. & venerūt pueri
ἀγαθὴν ἥκομεν. δὸς δὴ ὃ ἂν εὕρῃ ἡ χείρ σου, τοῖς παισί σου καὶ τῷ υἱῷ σου δαυίδ. καὶ ἔρχεται τὰ παιδάρια
dauid: & loquūtur ad nabal ſcdm oīa
δαυίδ, καὶ λαλοῦσι πρὸς ναβὰλ κατὰ πάντα
verba hec in noīe dauid. & exiliit
τὰ ῥήματα ταῦτα ἐπὶ τῷ ὀνόματι δαυίδ. καὶ ἀνεπήδησε
nabal: & reſpōdit pueris dauid & dixit: quis dauid & quis filius ieſſe? hodie multiplicati ſunt ſerui q̄ fugiunt vnuſq̄ſq̄ a
ναβάλ, καὶ ἀπεκρίθη τοῖς παισὶ δαυίδ, καὶ εἶπε, τίς δαυίδ καὶ τίς υἱὸς ἰεσσαί; σήμερον πεπληθυμμένοι εἰσὶν οἱ δοῦλοι οἱ ἀναχωροῦντες ἕκαστος ἐκ
facie dñi ſui. & tollā panes
προσώπου τοῦ κυρίου αὐτοῦ. καὶ λήψομαι τοὺς ἄρτους
meos & vinū meū & pecora meaq̄ occidi tōdētibus mihi oues: & dabo ea viris: q̄s nō ſcio vnde ſunt: & reuerſi ſunt
μου καὶ τὸν οἶνόν μου καὶ τὰ θύματά μου ἃ τέθυκα τοῖς κείρουσί μοι τὰ πρόβατα, καὶ δώσω αὐτὰ ἀνδράσιν, οἷς οὐκ οἶδα πόθεν εἰσίν; καὶ ἀπεστράφησαν
pueri dauid in viā ſuam: & reuerſi
τὰ παιδάρια δαυίδ εἰς τὴν ὁδὸν αὐτῶν, καὶ ἀνέστρεψαν
ſunt & venerūt: & nūciauerūt dauid ſcdm
καὶ ἦλθον, καὶ ἀπήγγειλαν τῷ δαυίδ κατὰ
omnia verba hec. & dixit dauid
πάντα τὰ ῥήματα ταῦτα. καὶ εἶπε δαυίδ τοῖς
viris ſuis: accingimini vnuſq̄ſq̄ gladio ſuo.
ἀνδράσιν αὐτοῦ, ζώσασθε ἕκαστος τὴν μάχαιραν αὐτοῦ.
& accincti ſunt gladiis ſuis: & dauid
καὶ περιεζώσαντο τὰς μαχαίρας αὐτοῦ, καὶ δαυίδ
& ipſe accinctꝰ eſt enſe ſuo: & aſcēderūt
καὶ αὐτὸς ἐζώσατο τὴν μάχαιραν αὐτοῦ, καὶ ἀνέβησαν
poſt dauid quadringēti viri: & ducēti ſederunt ad ſarcinas. & abygail vxori nabal
ὀπίσω δαυίδ τετρακόσιοι ἄνδρες, καὶ διακόσιοι ἐκάθισαν ἐπὶ τῶν σκευῶν. καὶ τῇ ἀβιγαίλ γυναικὶ ναβὰλ
nunciauit vnus de pueris dicēs: ecce miſit dauid nuncios de deſerto vt bñdiceret
ἀπήγγειλεν εἷς ἐκ τῶν παιδαρίων λέγων, ἰδοὺ ἀπέστειλε δαυίδ ἀγγέλους ἐκ τῆς ἐρήμου εὐλογῆσαι τὸν
dño nro: & declinauit ab eis. & viri
κύριον ἡμῶν, καὶ ἐξέκλινεν ἀπ᾽ αὐτῶν. καὶ οἱ ἄνδρες
boni nobis nimis & nō prohibuerūt nos: neq̄
ἀγαθοὶ ἡμῖν σφόδρα καὶ οὐκ ἀπεκώλυσαν ἡμᾶς, οὐδὲ
preceperūt nobis quicq̄ oībus diebus q̄bꝰ fuimꝰ apd
ἐνετείλαντο ἡμῖν οὐδὲν πάσας τὰς ἡμέρας ἃς ἦμεν παρ᾽
eos cū eramꝰ nos in agro: quaſi murus fuerūt circa
αὐτοῖς ἐν τῷ εἶναι ἡμᾶς ἐν ἀγρῷ, ὡσεὶ τεῖχος ἦσαν περὶ
nos & die & nocte oībus diebus
ἡμᾶς καὶ τὴν ἡμέραν καὶ τὴν νύκτα πάσας τὰς ἡμέρας
exñtibꝰ nobis cum eis & paſcētibus greges.
ὄντων ἡμῶν μετ᾽ αὐτῶν καὶ ποιμαινόντων τὰ ποίμνια.
& nūc cōſidera & vide qđ facias: qm̄ cōpleta eſt
καὶ νῦν γνῶθι καὶ ἴδε τί ποιήσαις, ὅτι συντετέλεσται
malicia aduerſū dñm nrm̄ & aduerſū domū ſuā: &
ἡ κακία ἐπὶ τὸν κύριον ἡμῶν καὶ ἐπὶ τὸν οἶκον αὐτοῦ, καὶ
ipſe filius peſtilēs: & nō eſt loqui ad eū.
αὐτὸς υἱὸς λοιμός, καὶ οὐκ ἔστι λαλῆσαι πρὸς αὐτόν.
& feſtinauit abygail & tulit
καὶ ἔσπευσεν ἀβιγαίλ καὶ ἔλαβε

D

C

E

Deſ
33.b

ducētos panes ꝛ duo vasa vini: ꝛ quinq;
διακοσίους ἄρτους καὶ δύο ἀγγεῖα οἴνου, καὶ πέντε
oues factas: ꝛ quinq; oephi farinaꝝ: ꝛ
πρόβατα πεποιημένα, καὶ πέντε οἰφὶ ἀλφίτων, καὶ
gomor vnū vue passe: ꝛ ducētas massas caricaꝝ: ꝛ
γόμορ ἓν σταφίδων, καὶ διακοσίας παλάθας, καὶ
posuit sup asinos. ꝛ dixit pueris suis:
ἔθετο ἐπὶ τοὺς ὄνους. καὶ εἶπε τοῖς παιδαρίοις αὐτῆς,
abite ante me: ꝛ ecce ego post vos
πορεύεσθε ἔμπροσθέν μου, καὶ ἰδοὺ ἐγὼ ὀπίσω ὑμῶν
venio: at viro suo nabal nō nuncia
παραγίνομαι, τῷ δὲ ἀνδρὶ αὐτῆς νάβαλ οὐκ ἀπήγγει
uit. ꝛ factū est cū ipsa ascendisset sup asinā: ꝛ
λεν. καὶ ἐγένετο αὐτῆς ἐπιβεβηκυίας ἐπὶ τὴν ὄνον, καὶ
descenderet in tegmine mōtis. ꝛ ecce dauid
καταβαινούσης ἐν σκέπῃ τοῦ ὄρους. καὶ ἰδοὺ δαυίδ
ꝛ viri eius descēdebāt in occursum eius:
καὶ οἱ ἄνδρες αὐτοῦ κατέβαινον εἰς συνάντησιν αὐτῆς,
ꝛ occurrit eis. ꝛ dauid dixit: forte ad ma
D καὶ ὑπήντησεν αὐτοῖς. καὶ δαυὶδ εἶπεν, ἴσως εἰς ἄδι
lū seruaui oīa nabal in deserto.
κον ἐφύλαξα πάντα τὰ τοῦ νάβαλ ἐν τῇ ἐρήμῳ.
ꝛ nō perij vt caperē ex oibus eius q̄c
καὶ οὐκ ἐνετειλάμην λαβεῖν ἐκ πάντων τῶν αὐτοῦ οὐ
quā. ꝛ reddidit mihi mala pro bonis. hec
δέν. καὶ ἀνταπέδωκέ μοι πονηρὰ ἀντὶ ἀγαθῶν. τάδε
faciat deus inimicis dauid: ꝛ hec ad
ποιήσαι ὁ θεὸς τοῖς ἐχθροῖς δαυίδ, καὶ τάδε προσ
dat: si reliquero de oibus nabal vsq; ad
θείη, εἰ ὑπολείψομαι ἐκ πάντων τῶν νάβαλ ἕως
mane mejētē ad parietē. ꝛ vidit abygail
πρωὶ οὐροῦντα πρὸς τοῖχον. καὶ εἶδεν ἀβιγαὶλ τὸν
dauid: ꝛ festināns descendit ab asina ꝛ
δαυίδ, καὶ σπεύσασα κατέβη ἀπὸ τῆς ὄνου, καὶ
cecidit corā dauid sup faciem suā: ꝛ
ἔπεσεν ἐνώπιον δαυὶδ ἐπὶ πρόσωπον αὐτῆς, καὶ
adorauit eū sup terrā: ꝛ sup pe
προσεκύνησεν αὐτῷ ἐπὶ τὴν γῆν, καὶ ἐπὶ τοὺς πό
des eius cecidit: ꝛ dixit in me dñe mi ini
δας αὐτοῦ ἔπεσε, καὶ εἶπεν ἐν ἐμοὶ κύριέ μου ἡ ἀδι
quitas: loquatur iā ancilla tua in aures tuas:
κία, λαλησάτω δὴ ἡ δούλη σου εἰς τὰ ὦτά σου,
ꝛ audi verba famule tue: ne iā ponat
καὶ ἄκουσον τὸν λόγον τῆς δούλης σου, μὴ δὴ θέσθω
dñs meus cor sup virū iniquū
ὁ κύριός μου τὴν καρδίαν ἐπὶ τὸν ἄνδρα τὸν λοιμὸν
istū sup nabal. qm̄ fm nomē suū sic
τοῦτον ἐπὶ νάβαλ. ὅτι κατὰ τὸ ὄνομα αὐτοῦ οὕτως
est ipse nabal nomē eius: ꝛ stultitia cū
ἐστὶν αὐτός νάβαλ ὄνομα αὐτοῦ, καὶ ἀφροσύνη μετ' αὐ
eo. ꝛ ego famula tua nō vidi pueros
τοῦ. καὶ ἐγὼ ἡ δούλη σου οὐκ εἶδον τὰ παιδάρια
dñi mei q̄s misisti. ꝛ nūc dñe mi viuit do
τοῦ κυρίου μου ἃ ἀπέστειλας. καὶ νῦν κύριέ μου ζῇ κύ
minus ꝛ viuit aīa tua: sicut prohibuit te dñs
ριος καὶ ζῇ ἡ ψυχή σου, καθὼς ἐκώλυσέ σε κύριος
ne venires in sāguinē inocētē: ꝛ saluare manū tuā
τοῦ μὴ ἐλθεῖν εἰς αἷμα ἀθῷον, καὶ σώζειν τὴν χεῖρά σου
tibi. ꝛ nūc fiat vt nabal inimici tui ꝛ q̄
σοι. καὶ νῦν γένοιντο ὡς νάβαλ οἱ ἐχθροί σου καὶ οἱ
querūt dño meo mala. ꝛ nūc accipe be
ζητοῦντες τῷ κυρίῳ μου κακά. καὶ νῦν λάβε τὴν εὐ
E nedictionē hāc: quā attulit ancilla tua dño
Seß. λογίαν ταύτην, ἣν εἰσήνεγκεν ἡ δούλη σου τῷ κυρίῳ
33.b. meo: ꝛ dabis pueris qui asti
μου, καὶ δώσεις τοῖς παιδαρίοις τοῖς παρεστηκό
tāt dño meo. aufer iā iniquitatē famule
σι τῷ κυρίῳ μου. ἆρον δὴ τὸ ἀνόμημα τῆς δούλης
tue: qr faciēs faciet dñs dño meo do
σου, ὅτι ποιῶν ποιήσει ὁ κύριος τῷ κυρίῳ μου οἶ
mū fidelē: qr
κον πιστόν, ὅτι ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞

ducentos panes & duos vtres vini: & quinq; arietes coctos: & quinq; sata polente: & centum ligaturas vue passe: & ducentas massas caricarū: & posuit super asinos: dixitq; pueris suis. Precedite me & ecce ego post tergum sequar vos. Viro autem suo nabal non indicauit. Cū ergo ascendisset asinum & descenderet ad radicem montis: dauid & viri eius descēdebant in occursum ei9. Quibus & illa occurrit. Et ait dauid. Vere frustra seruaui omnia que huius erant in deserto & nō perijt quicq̄ de cunctis que ad cū pertinebant: & reddidit mihi malum pro bono. Hec faciat deus inimicis dauid & hec addat: si reliquero de omnibus que ad ipsum pertinēt vsq; mane mingentem ad parietem. Cum aūt vidisset abigail dauid: festinauit & descendit de asino: & procidit coram dauid super faciem suam & adorauit super terram & cecidit ad pedes eius & dixit. In me sit domine mi hec iniquitas. Loquatur obsecro ancilla tua in aurib9 tuis: & audi verba famule tue. Ne ponat oro dominus meus rex cor suum super virum istum iniquum nabal: quoniam secundum nomen suū stultus est: & est stultitia cum eo. Ego autem ancilla tua nō vidi pueros tuos domine mi quos misisti. Nūc ergo domine mi viuit dominus & viuit anima tua qui prohibuit te ne venires in sanguinem: & saluauit manum tuam tibi. Et nunc fiāt sicut nabal inimici tui: & qui querunt domino meo malum. Quapropter suscipe benedictionem hanc quam attulit ancilla tua tibi dño meo: & da pueris qui sequūtur te dominū meum. Aufer iniquitatē famule tue. Faciens enim faciet dominus tibi dño meo domum fidelē: qa

מאתים לחם ושנים נבלי יין	מאה שנה
וחמש צאן עשויות וחמש סאים	עשה סאה
קלי ומאה צמקים ומאתים	קלה
דבלים ותשם על החמרים:	שום
ותאמר לנעריה עברו לפני הנני	אמר פנה
אחריכם באה ולאישה נבל לא	בוא
הגידה: והיה היא רכבת על	נגד
החמור וירדת בסתר ההר והנה	חמר
דוד ואנשיו ירדים לקראתה	
ותפגש אתם: ודוד אמר אך	פגש
לשקר שמרתי את כל אשר לזה	
במדבר ולא נפקד מכל אשר	דבר פקד
לו מאומה וישב לי רעה תחת	שוב רוע
טובה: כה יעשה אלהים לאיבי	עשה
דוד וכה יסיף אם אשאיר מכל	יסף שאר
אשר לו עד הבקר משתין בקיר:	שתן
ותרא אביגיל את דוד ותמהר	ראה
ותרד מעל החמור ותפל לאפי	ירד נפל
דוד על פניה ותשתחו ארץ: ותפל	פנה
על רגליו ותאמר בי אני אדני	שחה
העון ותדבר נא אמתך באזניך	דבר אמה
ושמע את דברי אמתך: אל נא	
ישים אדני את לבו אל איש	שום
הבליעל הזה על נבל כי כשמו כן	גל
הוא נבל שמו ונבלה עמו ואני	
אמתך לא ראיתי את נערי אדני	ראה
אשר שלחת: ועתה אדני חי יהוה	
וחי נפשך אשר מנעך יהוה	
מבוא בדמים והושע ידך לך	בוא ישע
ועתה יהיו כנבל איביך	היה
והמבקשים אל אדני רעה: ועתה	בקש רוע
הברכה הזאת אשר הביא	בוא
שפחתך לאדני ונתנה לנערים	
המתהלכים ברגלי אדני: שא	הלך נשא
נא לפשע אמתך כי עשה יעשה	עשה
יהוה לאדני בית נאמן כי	אמן

מלחמות יהוה אדני נלחם ורעה לחם
לא תמצא בך מימיך: ויקם אדם מצא יום
לרדפך ולבקש את נפשך והיתה קום היה
נפש אדני צרורה בצרור החיים צרר
את יהוה אלהיך ואת נפש
איביך יקלענה בתוך כף הקלע: קלע
והיה כי יעשה יהוה לאדני ככל עשה
אשר דבר את הטובה עליך
וצוך לנגיד על ישראל: ולא צוה נגד
תהיה זאת לך לפוקה ולמכשול היה כשל
לב לאדני ולשפך דם חנם
ולהושיע אדני לו והיטב יהוה ישע יטב
לאדני וזכרת את אמתך: ויאמר אמה אמר
דוד לאביגל ברוך יהוה אלהי ברך
ישראל אשר שלחך היום
הזה לקראתי: וברוך טעמך
וברוכה את אשר כלתני היום כלה
הזה מבוא בדמים והשע ישע
ידי לי: ואולם חי יהוה אלהי אלם
ישראל אשר מנעני מהרע רעע
אתך כי לולי מהרת
ותבאתי לקראתי כי אם בוא
נותר לנבל עד אור הבקר יתר
משתין בקיר: ויקח דוד מידה שתן לקח
את אשר הביאה לו ולה אמר בוא
עלי לשלום לביתך ראי שמעתי עלה ראה
בקולך ואשא פניך: ותבא נשא פנה
אביגיל אל נבל והנה לו
משתה בביתו כמשתה המלך שתה
ולב נבל טוב עליו והוא שכר
עד מאד ולא הגידה לו דבר נגד
קטן וגדול עד אור הבקר:
ויהי בבקר בצאת היין מנבל היה יצא
ותגד לו אשתו את הדברים נגד איש
האלה וימת לבו בקרבו והוא מות
היה לאבן: ויהי כעשרת הימים יום

prelia dñi dñe mi tu p
liaris. Malicia ergo
nõ iueniatur in te oi-
bus diebus vite tue. Si
ei surrexerit aliqñ hõ p
sequẽs te vel q̃rẽs aiam
tuã: erit aia dñi mei cu
stodita q̃si i fasciculo vi
uentium apud dominũ
deum tuum. Porro ini
micorũ tuorũ aia rota
bitur quasi in impetu &
circulo fũde. Cũ ergo
fecerit tibi dñs domio
meo oia hec q̃ locutus
ẽ bona de te:
& constituerit te ducẽ
super israel: non
erit tibi hoc in singul-
tum & in scrupulum
cordis dño meo q̃ effu
deris sanguinẽ inoxiũ:
aut ipse te vltus fueris
Et cũ benefecerit dñs
domino meo: recorda
beris ancille tue. Et ait
dauid ad abigail. Bñdi
ctus dominus deus
israel qui misit te ho-
die
in occursũ meũ: & bñ-
dictũ eloquium tuum:
& benedicta tu que p
hibuisti me hodie
ne irem ad sanguinẽ:
& vlciscerer
me manu mea. Alioqñ
viuit dominus deus
israel qui phibuit me
ne malum facerem
tibi: nisi cito

venisses in occursum
mihi: non
remansisset nabal vsq̃
ad lucem matutinam
mingens ad parietem.
Suscepit ergo dd' d' ma
nu eius oia que attule-
rat ei. Dixitq̃ ei.
Vade pacifice i domũ
tuam. Ecce audiui
vocem tuã & honoraui
faciem tuam. Venit ãt
abigail ad nabal. Et
ecce erat ei
conuiuiũ in domo ei9
quasi cõuiuiũ regis:
& cor nabal iocundũ.
Erat enim ebrius
nimis: & non indica-
uit ei verbum
pusillum aut grãde vs-
q̃ mane.
Diluculo aũt cũ diges-
sisset vinum nabal:
indicauit ei vxor sua
verba
hec. Et emortuum est
cor eius intrinsecus: &
fctũs ẽ quasi lapis. Cũ
q̃ pertrãsisset decẽ dies

preliũ dñi dño meus preliabitur. ⁊ malicia
πόλεμον κυρίου ὁ κύριός μου πολεμήσει. καὶ κακία
nõ inuenietur in te vnquã. ⁊ si surrexerit ho
οὐχ εὑρεθήσεται ἐν σοὶ πώποτε. καὶ ἐὰν ἀναστῇ ἄνθρω
mo persequẽs te ⁊ querẽs aiam tuã: ⁊
πος καταδιώκων σε καὶ ζητῶν τὴν ψυχήν σου, καὶ
erit aia dñi mei ligata in vinculo
ἔσται ἡ ψυχὴ τοῦ κυρίου μου ἐνδεδεμένη ἐν δεσμῷ
vite a dño deo: ⁊ aiam
τῆς ζωῆς παρὰ κυρίου τοῦ θεοῦ, καὶ τὴν ψυχὴν τῶν
inimicoꝝ tuoꝝ funda iaculaberis in medio funde.
ἐχθρῶν σου σφενδονήσεις ἐν μέσῳ τῆς σφενδόνης.
⁊ erit qñ fecerit dño dño meo fm
καὶ ἔσται ὅταν ποιήσει κύριος τῷ κυρίῳ μου κατὰ
omnia que locutus est bona de te: ⁊ cõstituerit
πάντα ἃ ἐλάλησεν ἀγαθὰ ἐπὶ σέ, καὶ ἐντελεῖταί
te dño in ducẽ sup israel: ⁊ nõ erit
σοι κύριος εἰς ἡγούμενον ἐπὶ Ἰσραήλ, καὶ οὐκ ἔσται
tibi hoc abominatio ⁊ scandalũ cordis
σοι τοῦτο βδελυγμὸς καὶ σκάνδαλον καρδίας τῷ
dño meo effũdere sãguinẽ inocẽtẽ gratis: ⁊ saluare
κυρίῳ μου ἐκχέαι αἷμα ἀθῷον δωρεάν, καὶ σῶσαι
manũ dñi mei sibi. ⁊ bñfaciet dño do
χεῖρα κυρίου μου ἑαυτῷ. καὶ ἀγαθυνεῖ κύριος τῷ κυ
mino meo ⁊ recordaberis ancille tue: vt bñ
ρίῳ μου καὶ μνησθήσῃ τῆς δούλης σου, τοῦ καλῶς
facias ei. ⁊ ait dauid abygail: bñdictus
ποιῆσαι αὐτῇ. καὶ εἶπε Δαυὶδ τῇ Ἀβιγαίλ, εὐλογητὸς
dñs deus israel: q̃ misit te hodie in
κύριος ὁ θεὸς Ἰσραήλ, ὃς ἀπέστειλέ σε σήμερον ἐν
hac in occursũ mihi ⁊ benedictus mos
ταύτῃ εἰς ἀπάντησίν μοι, καὶ εὐλογητὸς ὁ τρόπος
tuus: ⁊ benedicta tu que prohibuisti me hodie in
σου, καὶ εὐλογημένη σὺ ἡ ἀποκωλύσασά με σήμερον ἐν
hac ne irem in sanguinẽ: ⁊ saluarẽ manũ meã
ταύτῃ μὴ ἐλθεῖν εἰς αἵματα, καὶ σῶσαι χεῖρά μου
mihi. verũ viuit dñs deus israel qui prohibuit me
ἐμοί. πλὴν ζῇ κύριος ὁ θεὸς Ἰσραὴλ ὃς ἀπεκώλυσέ με
hodie malũ facere tibi. q: nisi festinasses ⁊
σήμερον τοῦ κακοποιῆσαί σε. ὅτι εἰμὴ ἔσπευσας καὶ
venisses in occursũ mihi: nõ relictus esset
παρεγένου εἰς ἀπάντησίν μου, οὐκ ἂν ὑπελείφθη τῷ
nabal vsq̃ ad lucẽ matutinã meiẽs ad parietẽ. ⁊ A
Ναβὰλ ἕως φωτὸς τοῦ πρωῒ οὐρῶν πρὸς τοῖχον. καὶ
accepit dauid oia de manu eius q̃ attu
ἔλαβε Δαυὶδ πάντα τὰ ἐκ τῆς χειρὸς αὐτῆς ἃ ἤνεγ
lit ei. ⁊ dixit ei dauid: ascẽde in pace
κεν αὐτῷ. καὶ εἶπεν αὐτῇ Δαυίδ, ἀνάβηθι εἰς εἰρήνην
in domũ tuã. aspice iã q̃ñ audiui vocẽ
εἰς τὸν οἶκόν σου. βλέπε δὴ ὅτι ἤκουσα τῆς φωνῆς
tuã: ⁊ reuerit' sum faciẽ tuã. ⁊ venit
σου, καὶ ᾐρέτισα τὸ πρόσωπόν σου. καὶ παρεγένετο
abygail ad nabal. ⁊ ecce erat ei cõuiuiũ q̃si
Ἀβιγαὶλ πρὸς Ναβάλ. καὶ ἰδοὺ ἦν αὐτῷ πότος ὡς ὁ
cõuiuiũ regum in domo eius. ⁊ cor
πότος τῶν βασιλέων ἐν τῷ οἴκῳ αὐτοῦ. καὶ ἡ καρ
nabal iocũdũ in eo: ⁊ ipse ebrius nimis.
δία Ναβὰλ ἀγαθὴ ἐπ' αὐτῷ, καὶ αὐτὸς μεθύων σφόδρα.
⁊ nõ nunciauit abygail nabal verbũ grãde vl
καὶ οὐκ ἀπήγγειλεν Ἀβιγαὶλ τῷ Ναβὰλ ῥῆμα μέγα ἢ
pusillũ vsq̃ ad lumẽ matutinũ: ⁊ factũ ẽ mane ⁊ vt
μικρὸν ἕως φωτὸς τοῦ πρωΐ, καὶ ἐγένετο πρωΐ, καὶ ὡς
resipuit a vino nabal: nũciauit ei
ἐξένηψεν ἀπὸ τοῦ οἴνου Ναβάλ, ἀπήγγειλεν αὐτῷ
vxor eius oia verba hec. ⁊ imor
ἡ γυνὴ αὐτοῦ πάντα τὰ ῥήματα ταῦτα. καὶ ἀπε
tuũ est ei cor eius: ⁊ ipse fit vt
νέκρωσεν αὐτῷ ἡ καρδία αὐτοῦ, καὶ αὐτὸς γίνεται ὡς G
lapis. ⁊ facte sunt quasi decẽ dies:
λίθος. καὶ ἐγένετο ὡσεὶ δέκα ἡμέραι,

τ percussit dn̄s nabal τ mortuus est. τ
καὶ ἐπάταξε κύριος τὸν ναβὰλ καὶ ἀπέθανεν. καὶ
audiuit dauid q mortuus eēt nabal τ dixit: bene
ἤκουσε δαυὶδ ὅτι ἀπέθανε ναβὰλ καὶ εἶπεν, εὐλο
dictus dn̄s deus qui iudicauit iudiciū obpro-
γητὸς κύριος ὁ θεὸς ὃς ἔκρινε τὴν κρίσιν τοῦ ὀνειδισ
brij mei de manu nabal: τ seruū suū
μοῦ μου ἐκ χειρὸς ναβὰλ, καὶ τὸν δοῦλον αὐτοῦ
custodiuit de manu malorū. τ maliciā na
περιεποιήσατο ἐκ χειρὸς κακῶν. καὶ τὴν κακίαν να
bal cōuertit dn̄s in caput eius. τ
βὰλ ἐπέστρεψε κύριος εἰς τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ. καὶ
misit dauid τ locutus est de abigail: vt
ἀπέστειλε δαυὶδ καὶ ἐλάλησε περὶ ἀβιγαίλ, λα-
sumeret eā sibi in vxorē. τ venerūt pue-
βεῖν αὐτὴν ἑαυτῷ εἰς γυναῖκα. καὶ ἦλθον οἱ παῖ
ri dauid ad abigail in carmelū. τ locu
δες δαυὶδ πρὸς ἀβιγαίλ εἰς τὸν κάρμηλον. καὶ ἐλά
ti sunt ei dicētes: dauid misit nos ad
λησαν αὐτῇ λέγοντες, δαυὶδ ἀπέσταλκεν ἡμᾶς πρὸς
te vt accipiat sibi in vxorē. τ cōsurgēs ado
σὲ λαβεῖν σε αὐτῷ εἰς γυναῖκα. καὶ ἀναστᾶσα προ
rauit sup faciē sup terrā. τ ait:
σεκύνησεν ἐπὶ πρόσωπον ἐπὶ τὴν γῆν. καὶ εἶπεν,
ecce famula tua in ancillā vt lauet pe
ἰδοὺ ἡ δούλη σου εἰς παιδίσκην νίψαι τοὺς πό-
F des seruorū dn̄i mei. τ festinauit τ
δας τῶν παίδων τοῦ κυρίου μου. καὶ ἐτάχυνε καὶ
surrexit abigail τ ascēdit sup asinū: τ quinqȝ
ἀνέστη ἀβιγαίλ καὶ ἐπέβη ἐπὶ τὸν ὄνον, καὶ πέντε
puelle eius secute sunt eā. τ abijt post
κοράσια αὐτῆς ἠκολούθησαν αὐτῇ. καὶ ἐπορεύθη ὀπί
nuncios dauid: τ fit illi in vxorē.
σω τῶν ἀγγέλων δαυὶδ, καὶ γίνεται αὐτῷ εἰς γυναῖκα.
τ achinaam accepit sibi dauid ex izrael:
καὶ τὴν ἀχιναὰμ ἔλαβεν ἑαυτῷ δαυὶδ ἐξ ἰζραέλ,
τ fuerūt ei ambe in vxores. τ saul dedit
καὶ ἦσαν αὐτῷ ἀμφότεραι εἰς γυναῖκας. καὶ σαοὺλ ἔδωκε
mechol filiā suā vxorē dauid
μελχὸλ τὴν θυγατέρα αὐτοῦ τὴν γυναῖκα δαυὶδ
phalti filio lais qui de galim.
τῷ φαλτὶ υἱῷ λαῒς τῷ ἐκ γαλίμ. Ca.26.
A ET venerūt ziphei in collem ad saul
Καὶ ἔρχονται οἱ ζιφαῖοι εἰς τὸν βουνὸν πρὸς σαοὺλ
dicētes: ecce dauid abscōditus est apud nos in
λέγοντες, ἰδοὺ δαυὶδ κέκρυπται παρ' ἡμῖν ἐν
colle echela q̄ est ex aduerso iesse
τῷ βουνῷ τῷ ἐχελὰ τὸ κατὰ πρόσωπον τοῦ ἰεσσε
mō. τ surrexit saul τ descēdit in desertū ziph.
μοῦ. καὶ ἀνέστη σαοὺλ καὶ κατέβη εἰς τὴν ἔρημον ζίφ.
τ cum eo tria milia virorū electorū de
καὶ μετ' αὐτοῦ τρεῖς χιλιάδες ἀνδρῶν ἐκλεκτῶν ἐξ
israel vt quererēt dauid in deserto ziph. τ
ἰσραὴλ τοῦ ζητεῖν τὸν δαυὶδ ἐν τῇ ἐρήμῳ ζίφ. καὶ
castrametatus est saul in colle echela ex
παρενέβαλε σαοὺλ ἐν τῷ βουνῷ τῷ ἐχελὰ ἐπὶ
aduerso iessemū q̄ est in via. τ
πρόσωπον ἰεσσεμοῦν τοῦ ἐπὶ τῆς ὁδοῦ. καὶ ὁ
dauid sedebat in deserto. τ vidit dauid q
δαυὶδ ἐκάθητο ἐν τῇ ἐρήμῳ. καὶ εἶδε δαυὶδ ὅτι
venisset saul post se in desertū. τ mi-
ἥκει σαοὺλ ὀπίσω αὐτοῦ εἰς τὴν ἔρημον. καὶ ἀπέ
sit dauid exploratores: τ cognouit q venisset sa
στειλε δαυὶδ κατασκόπους, καὶ ἔγνω ὅτι ἥκει σα
G ul paratus illuc. τ surrexit dauid clam τ a-
οὺλ ἕτοιμος ἐκεῖ. καὶ ἀνέστη δαυὶδ λάθρα καὶ ἐπο
bijt in locū vbi dormiebat illic saul. τ vi
ρεύθη εἰς τὸν τόπον οὗ ἐκάθευδεν ἐκεῖ σαούλ. καὶ εἶ
dit dd locum vbi dormiuit ibi saul: τ
δε δαυὶδ τὸν τόπον οὗ ἐκοιμᾶτο ἐκεῖ σαούλ, καὶ
abener
ἀβενὴρ

pcussit dn̄s nabal: &
mortuus est. Q d cū au-
disset dauid mortuum
nabal: ait. Benedictus
dn̄s qui iudicauit cām
obprobrii mei
de manu nabal: & ser-
uū suū custodiuit a ma-
lo: & maliciam nabal
reddidit dominus
in caput eius. Misit er-
go dauid & locutus est
ad abigail vt sumeret
eam sibi in vxorem.
Et venerunt pueri da-
uid ad abigail
in carmelū: & locuti sūt
ad eam dicentes.
Dauid misit nos ad te
vt accipiat te sibi
in vxorē. Que consur-
gens adorauit prona
in terram: & ait. Ecce
famula tua sit
in ancillā: vt lauet pe-
des seruorū dn̄i mei.
Et festinauit & surrexit
abigail & ascēdit super
asinum: & quinqȝ pu-
elle ierunt
cū ea pedisseque eius:
& secuta est nūcios dd̄:
& fctā est illi vxor. Sed
& achinoē
accepit dd̄ de iezrael:
& fuit
vtraqȝ vxor eius. Saul
autem dedit
michol filiā suam vxo-
rē dauid phalti filio
lais qui erat de gallim.
ET venerunt 26.
ziphei ad saul in
gabaa dicentes.
Ecce dauid abscōditus
est in colle achile que ē
ex aduerso solitudinis
Et surrexit saul
& descēdit in desertum
ziph & cum eo tria
milia virorū de electis
israel:
vt quereret dauid i de-
serto ziph.
Et castrametatus est sa-
ul in gabaa achile
que erat ex aduerso
solitudinis in via.
Dauid aūt hītabat in de-
serto. Vidēs aūt q venis-
set saul post se in deser-
tum:
misit exploratores: &
didicit q illuc venisset
certissime. Et surrexit
dauid & venit
ad locum vbi erat
saul. Cumqȝ vidisset lo-
cum
in quo dormiebat saul
& abner

וַיִּגֹּף יְהוָה אֶת נָבָל וַיָּמֹת׃ וַיִּשְׁמַע — נגף שמע
דָּוִד כִּי מֵת נָבָל וַיֹּאמֶר בָּרוּךְ — מות אמר
יְהוָה אֲשֶׁר רָב אֶת רִיב חֶרְפָּתִי — ריב
מִיַּד נָבָל וְאֶת עַבְדּוֹ חָשַׂךְ מֵרָעָה — רעע
וְאֶת רָעַת נָבָל הֵשִׁיב יְהוָה — שוב
בְּרֹאשׁוֹ וַיִּשְׁלַח דָּוִד וַיְדַבֵּר — שלח דבר
בַּאֲבִיגַיִל לְקַחְתָּהּ לוֹ לְאִשָּׁה׃ — לקח איש
וַיָּבֹאוּ עַבְדֵי דָוִד אֶל אֲבִיגַיִל — בוא
הַכַּרְמֶלָה וַיְדַבְּרוּ אֵלֶיהָ לֵאמֹר
דָּוִד שְׁלָחָנוּ אֵלַיִךְ לְקַחְתֵּךְ לוֹ
לְאִשָּׁה׃ וַתָּקָם וַתִּשְׁתַּחוּ אַפַּיִם — קום שחה
אָרְצָה וַתֹּאמֶר הִנֵּה אֲמָתְךָ — אמה
לְשִׁפְחָה לִרְחֹץ רַגְלֵי עַבְדֵי אֲדֹנִי׃
וַתְּמַהֵר וַתָּקָם אֲבִיגַיִל וַתִּרְכַּב עַל — מהר קום
הַחֲמוֹר וְחָמֵשׁ נַעֲרֹתֶיהָ הַהֹלְכוֹת — רכב חמר
לְרַגְלָהּ וַתֵּלֶךְ אַחֲרֵי מַלְאֲכֵי דָוִד — הלך לאך
וַתְּהִי לוֹ לְאִשָּׁה׃ וְאֶת אֲחִינֹעַם — היה
לָקַח דָּוִד מִיִּזְרְעֶאל וַתִּהְיֶיןָ גַּם
שְׁתֵּיהֶן לוֹ לְנָשִׁים׃ וְשָׁאוּל נָתַן אֶת — נשה
מִיכַל בִּתּוֹ אֵשֶׁת דָּוִד לְפַלְטִי בֶן — איש
לַיִשׁ אֲשֶׁר מִגַּלִּים׃ וַיָּבֹאוּ — Cap. xxvi
הַזִּפִים אֶל שָׁאוּל הַגִּבְעָתָה לֵאמֹר
הֲלוֹא דָוִד מִסְתַּתֵּר בְּגִבְעַת הַחֲכִילָה — סתר
עַל פְּנֵי הַיְשִׁימֹן׃ וַיָּקָם שָׁאוּל — פנה קום
וַיֵּרֶד אֶל מִדְבַּר זִיף וְאִתּוֹ שְׁלֹשֶׁת — דבר
אֲלָפִים אִישׁ בְּחוּרֵי יִשְׂרָאֵל — בחר
לְבַקֵּשׁ אֶת דָּוִד בְּמִדְבַּר זִיף׃
וַיִּחַן שָׁאוּל בְּגִבְעַת הַחֲכִילָה — חנה
אֲשֶׁר עַל פְּנֵי הַיְשִׁימֹן עַל הַדָּרֶךְ
וְדָוִד יֹשֵׁב בַּמִּדְבָּר וַיַּרְא כִּי בָא — ראה בוא
שָׁאוּל אַחֲרָיו הַמִּדְבָּרָה׃
וַיִּשְׁלַח דָּוִד מְרַגְּלִים וַיֵּדַע כִּי בָא — שלח רגל
שָׁאוּל אֶל נָכוֹן׃ וַיָּקָם דָּוִד וַיָּבֹא — בוא קום
אֶל הַמָּקוֹם אֲשֶׁר חָנָה שָׁם — קום
שָׁאוּל וַיַּרְא דָּוִד אֶת הַמָּקוֹם
אֲשֶׁר שָׁכַב שָׁם שָׁאוּל וְאַבְנֵר

בן נר שר צבאו ושאול שכב — שכב
במעגל והעם חנים סביבתיו׃ ויען — עגל חנה
דוד ויאמר אל אחימלך החתי — סבב ענה
ואל אבישי בן צרויה אחי יואב
לאמר מי ירד אתי אל שאול
אל המחנה ויאמר אבישי אני — חנה אמר
ארד עמך׃ ויבא דוד ואבישי אל — ירד
העם לילה והנה שאול שכב
ישן במעגל וחניתו מעוכה בארץ — חנה
מראשתיו ואבנר והעם שכבים
סביבתיו׃ ויאמר אבישי אל
דוד סגר אלהים היום את איבך
בידך ועתה אכנו נא בחנית — נכה
ובארץ פעם אחת ולא אשנה — שנה
לו׃ ויאמר דוד אל אבישי אל
תשחיתהו כי מי שלח ידו — שחת
במשיח יהוה ונקה׃ ויאמר דוד — משח
חי יהוה כי אם יהוה יגפנו או — נגף
יומו יבא ומת או במלחמה ירד — בוא לחם
ונספה׃ חלילה לי מיהוה משלח — ספה חלל
ידי במשיח יהוה ועתה קח נא את — לקח
החנית אשר מראשתו ואת צפחת — חנה
המים ונלכה לנו׃ ויקח דוד את — ילך
החנית ואת צפחת המים מראשתי
שאול וילכו להם ואין ראה ואין
יודע ואין מקיץ כי כלם ישנים כי — ידע קוץ
תרדמת יהוה נפלה עליהם׃ — רדם
ויעבר דוד העבר ויעמד על ראש — עבר עמד
ההר מרחוק רב המקום ביניהם׃ — רחק קום
ויקרא דוד אל העם ואל אבנר — קרא
בן נר לאמר הלא תענה אבנר — ענה
ויען אבנר ויאמר מי אתה
קראת אל המלך׃ ויאמר דוד
אל אבנר הלוא איש אתה ומי
כמוך בישראל ולמה לא שמרת
אל אדניך המלך כי בא אחד — בוא

filius ner priceps milicie eius & saulē dormiētē in tētorio & reliquū vulgus p circuitū eius: ait dauid ad achimelech ethеum: & abiſai filium ſaruie fratrem ioab dicēs. Quis deſcendet mecum ad ſaul in caſtra? Dixitq̧ abiſai. Ego deſcendā tecū. Venerūt ergo dauid & abiſai ad populū nocte: & inuenerunt ſaul iacentē & dormientē in tentorio: & haſtam fixā in terra ad caput eius. Abner aūt & populum dormiētes in circuitu eius. Dixitq̧ abiſai ad dauid. Cōcluſit de9 inimicū tuū hodie in manus tuas. Nūc ergo perfodiam eū lācea in terra ſemel: & ſecūdo opus non erit. & dixit dd̄ ad abiſai. Ne interficias eū. Quis ei extendet manum ſuā in xp̄m dn̄i & innocēs erit? Et dixit dauid. Viuit dn̄s: qa niſi dn̄s percuſſerit eum: aut dies ei9 venerit vt moriatur: aut in p̄liū deſcēdens perierit: propitius mihi ſit dn̄s ne extēdā manū meā in xp̄m dn̄i. Nūc igitur tolle haſtam que ē ad caput eius & ciphum aque & abeamus. Tulit igitur dauid haſtam & ciphū aq̄ q erat ad caput eius: & abierūt. Et nō erat quiſq̧ qui videret & itelligeret & euigilaret ſed oēs dormiebāt: qa ſopor domini irruerat ſup eos. Cūq̧ trāſiſſet dd̄ ex aduerſo & ſtetiſſet in vertice mōtis de lōge: & eſſet grāde interuallū inter eos: clamauit dauid ad pplm & ad abner filiū ner dicens. Nōne rn̄debis abner? Et rn̄dēs abner ait. Quis es tu qui clamas & inqetas regē? Et ait dauid ad abner. Nūquid nō vir tu es? Et quis alius ſimis tui in iſrael? Quare ergo non cuſtodiſti dn̄m tuum regē? Ingreſſus eſt enim vnus

filius ner princeps militie eius ibi: et saul dormiebat
υἱὸς νὴρ ἀρχιστράτηγος αὐτοῦ ἐκεῖ, καὶ σαοὺλ ἐκάθευδεν
in curru. et populus castrametatus erat p circuitū eius.
ἐν λαμπήνῃ. καὶ ὁ λαὸς παρεμβεβληκὼς κύκλῳ αὐτοῦ.
et rn̄dit dauid et dixit ad achimelech
καὶ ἀπεκρίθη δαυὶδ καὶ εἶπε πρὸς ἀχιμέλεχ τὸν
chetteū: et ad abessai filiū saruie fratrē io
χετταῖον καὶ πρὸς ἀβεσσαὶ υἱὸν σαρουίας ἀδελφὸν ἰω
ab dicēs: quis ingredietur mecū in ca
ὰβ λέγων, τίς εἰσελεύσεται μετ' ἐμοῦ εἰς τὴν παρεμ-
stra ad saul? et dixit abessa: ego in
βολὴν πρὸς σαούλ; καὶ εἶπεν ἀβεσσά, ἐγὼ εἰσ-
grediar tecum. et abeunt dauid et
ελεύσομαι μετὰ σοῦ. καὶ εἰσπορεύονται δαυὶδ καὶ B
abessai in pplm nocte. et ecce saul dor
ἀβεσσαὶ εἰς τὸν λαὸν τὴν νύκτα. καὶ ἰδοὺ σαοὺλ κα-
miēs dormiuit in curru: et hasta fixa
θεύδων ὕπνῳ ἐν λαμπήνῃ, καὶ τὸ δόρυ ἐμπεπηγὸς
in terra ad caput eius. et abener et po
εἰς τὴν γῆν πρὸς κεφαλῆς αὐτοῦ. καὶ ἀβεννὴρ καὶ ὁ λα-
pul9 dormiebat i circuitu ei9. et dixit abessai ad
ὸς ἐκάθευδεν κύκλῳ αὐτοῦ. καὶ εἶπεν ἀβεσσαὶ πρὸς
dauid: cōclusit dn̄s inimicū tuū hodie in
δαυὶδ, ἀπέκλεισε κύριος τὸν ἐχθρόν σου σήμερον εἰς
manus tuas. et nūc percutiā iā eū lancea
χεῖράς σου. καὶ νῦν πατάξω δὴ αὐτὸν τῷ δόρατι
semel in terra et nō scd̄o percutiā eū. et dixit
ἅπαξ εἰς τὴν γῆν καὶ οὐ δευτερώσω αὐτῷ. καὶ εἶπε
dauid ad abessai: ne interficias eū: qm̄ quis
δαυὶδ πρὸς ἀβεσσαί, μὴ διαφθείρῃς αὐτόν, ὅτι τίς
inferet manus suas in xp̄m dn̄i et inno-
ἐποίσει χεῖρας αὐτοῦ εἰς τὸν χριστὸν κυρίου καὶ ἀθω-
cēs erit? et dixit dauid viuit dn̄s: q̄ nisi dn̄s
ωθήσεται; καὶ εἶπε δαυὶδ ζῇ κύριος, ὅτι ἐὰν μὴ κύριος D
percusserit eū: aut dies eius venerit et moriatur: vel in
παίσῃ αὐτόν, ἢ ἡ ἡμέρα αὐτοῦ ἔλθῃ καὶ ἀποθάνῃ, ἢ εἰς
pugnā descēdat et apponatur: mihi aūt nō fiat a
πόλεμον καταβῇ καὶ προστεθῇ, ἐμοὶ δὲ μὴ γένοιτο παρὰ
dn̄o inferre manū meā in xp̄m dn̄i. et
κυρίου ἐπενεγκεῖν χεῖρά μου ἐπὶ χριστὸν κυρίου. καὶ
nūc accipe iā hastā q̄ ad caput eius et lē-
νῦν λάβε δὴ τὸ δόρυ τὸ πρὸς κεφαλῆς αὐτοῦ καὶ τὸν φα-
ticulā aque a capite eius: et abea
κὸν τοῦ ὕδατος τὸν πρὸς κεφαλῆς αὐτοῦ, καὶ ἀπέλθω-
mus nos. et tulit dd̄ hastā et lēticulā
μεν ἡμεῖς. καὶ ἔλαβε δαυὶδ τὸ δόρυ καὶ τὸν φακὸν
aque a capite ei9: et abierūt
τοῦ ὕδατος ἀπὸ πρὸς κεφαλῆς αὐτοῦ, καὶ ἀπῆλθον
ipsi. et non erat q̄ videret et nō erat q̄ itelligeret
αὐτοί. καὶ οὐκ ἦν ὁ βλέπων καὶ οὐκ ἦν ὁ γινώσκων
et nō erat q̄ surgeret: oēs dormiētes: quia
καὶ οὐκ ἦν ὁ ἐξεγειρόμενος, πάντες ὑπνοῦντες, ὅτι
stupor dn̄i irruerat super eos. et trāsijt dauid
θάμβος κυρίου ἐπέπεσεν ἐπ' αὐτούς. καὶ διέβη δαυὶδ
in vlteriorē ptē: et stetit in v'tice mōtis
εἰς τὸ πέραν, καὶ ἔστη ἐπὶ τῆς κορυφῆς τοῦ ὄρους
de lōge: et multa via inter eos: et vo
μακρόθεν, καὶ πολλὴ ἡ ὁδὸς ἀναμέσον αὐτῶν, καὶ προσ-
cauit dauid pplm: et abener filio ner
εκαλέσατο δαυὶδ τὸν λαόν, καὶ τῷ ἀβεννὴρ υἱῷ νὴρ
locut9 est dicēs: nō rn̄debis abener? et rn̄-
ἐλάλησε λέγων, οὐκ ἀποκριθήσῃ ἀβεννήρ; καὶ ἀπεκρί-
dit abener et dixit: quis es q̄ vocas me: quis es tu?
θη ἀβεννὴρ καὶ εἶπεν, τίς εἶ ὁ καλῶν με, τίς εἶ σύ;
et dixit dauid ad abener: nūqd nō vir tu? et q̄s
καὶ εἶπε δαυὶδ πρὸς ἀβεννήρ, οὐχὶ ἀνὴρ σύ; καὶ τίς C
in israel sicut tu? et quare nō custodis dn̄m
ἐν ἰσραὴλ ὡς σύ; καὶ ἵνα τί οὐ φυλάσσεις τὸν κύριόν
tuū regem? qm̄ ingressus ē vnus
σου τὸν βασιλέα; ὅτι εἰσῆλθεν εἷς

de pplo vt interficeret dñm tuũ regẽ:
ἐκ τοῦ λαοῦ διαφθεῖραι τὸν κύριόν σου τὸν βασιλέα,
non bonũ verbũ hoc qđ fecisti. viuit dñs: qm
οὐκ ἀγαθὸν τὸ ῥῆμα τοῦτο ὃ πεποίηκας. ζῇ κύριος, ὅτι
filij mortis vos q nõ custoditis dñm vrm
υἱοὶ θανάτου ὑμεῖς οἱ μὴ φυλάσσοντες τὸν κύριον ὑμῶν
regem xp̃m dñi. ꝛ nũc vide vbi est
τὸν βασιλέα τὸν χριστὸν κυρίου. καὶ νῦν ἴδε ποῦ ἐστι
hasta regis: ꝛ lẽticula aque q
τὸ δόρυ τοῦ βασιλέως, καὶ ὁ φακὸς τοῦ ὕδατος τὰ
ad caput eius. ꝛ cognouit saul vocẽ
πρὸς κεφαλῆς αὐτοῦ. καὶ ἐπέγνω σαοὺλ τὴν φωνὴν
B dauid: ꝛ dixit vox tua hec fili dd:
δαυίδ, καὶ εἶπεν ἡ φωνή σου αὕτη τέκνον δαυίδ;
ꝛ dixit dauid: vox mea dñe mi seruus tuus do
καὶ εἶπε δαυίδ, φωνή μου κύριέ μου δοῦλος σὸς κύ
mine rex. ꝛ dixit quare persequitur do-
ριε βασιλεῦ. καὶ εἶπεν ἱνατί τοῦτο καταδιώκει ὁ κύ
min⁹ meus post seruũ suũ: qm qđ peccaui:
ριός μου ὀπίσω τοῦ δούλου αὐτοῦ; ὅτι τί ἥμαρτον;
R.10.A vel qđ in me malũ inuẽtũ est: ꝛ nũc audiat tũ do
ἤ τίς ἐν ἐμοὶ κακία εὑρέθη; καὶ νῦν ἀκουσάτω δὴ ὁ κύ
min⁹ meus rex verba serui sui:
ριός μου ὁ βασιλεὺς τὰ ῥήματα τοῦ δούλου αὐτοῦ,
si deus ĩcitauit te aduersũ me: odoretur sacrificiũ tuũ.
εἰ ὁ θεὸς ἐπισείει σε ἐπ' ἐμέ, ὀσφρανθείη ἡ θυσία σου.
si aũt filij hoĩuꝫ: maledicti isti corã do
εἰ δὲ υἱοὶ ἀνθρώπων, ἐπικατάρατοι οὗτοι ἐνώπιον κυ
minoꝝ qa eiecerũt me hodie, vt nõ firmer in here-
ρίου, ὅτι ἐξέβαλόν με σήμερον μὴ στηριχθῆναι ἐν κληρο
ditate dñi: dicẽtes vade serui diis alijs.
νομίᾳ κυρίου, λέγοντες πορεύου δούλευε θεοῖς ἑτέροις.
ꝛ nũc nõ cadat sanguis me⁹ sup terrã ex aduerso
D καὶ νῦν μὴ πέσοι τὸ αἷμά μου ἐπὶ τὴν γῆν ἐξ ἐναντίας
faciei dñi. qꝛ egressus est rex israel
προσώπου κυρίου. ὅτι ἐξελήλυθεν ὁ βασιλεὺς ἰσραὴλ
vt qrat pulicẽ vnũ: sicut psequitur nycticorax in
ζητεῖν ψύλλον ἕνα, καθὼς καταδιώκει ὁ νυκτικόραξ ἐν
mõtibus. ꝛ dixit saul peccaui: reuertere fi
τοῖς ὄρεσι. καὶ εἶπε σαοὺλ ἥμαρτον, ἐπίστρεφε τέκ
li dauid: qꝛ nõ malefaciã tibi rursũ eo ꝙ preciosa
νον δαυίδ, ὅτι οὐ κακοποιήσω σε ἔτι ἀνθ' ὧν ἔντιμος
fuerit aĩa mea in oculis tuis in die
ἐγενήθη ἡ ψυχή μου ἐν ὀφθαλμοῖς σου ἐν τῇ ἡμέρᾳ
hac: stulte egi: ꝛ ignoraui multa nimis.
ταύτῃ, μεματαίωμαι, καὶ ἠγνόηκα πολλὰ σφόδρα.
ꝛ ridit dauid ꝛ dixit: ecce hasta re-
καὶ ἀπεκρίθη δαυὶδ καὶ εἶπεν, ἰδοὺ τὸ δόρυ τοῦ βασιλέ
gis: trãseat tũ vnus puerorũ ꝛ accipiat eã. ꝛ
ως, διελθέτω δὴ εἷς τῶν παιδαρίων καὶ λαβέτω αὐτό. καὶ
dñs retribuet vnicuiqꝫ iusticias suas ꝛ
κύριος ἐπιστρέψει ἑκάστῳ τὰς δικαιοσύνας αὐτοῦ καὶ τὴν
fidẽ suã. vt tradidit te dñs hodie in
πίστιν αὐτοῦ. ὡς παρέδωκέ σε κύριος σήμερον εἰς
manus meas: ꝛ nõ volui inferre manũ meã
χεῖράς μου, καὶ οὐκ ἠθέλησα ἐπενεγκεῖν χεῖρά μου
in xp̃m dñi. ꝛ ecce sicut magnificata ẽ in
ἐπὶ χριστὸν κυρίου. καὶ ἰδοὺ καθὼς ἐμεγαλύνθη ἐν τῇ
die hac aĩa tua in oculis meis: sic ma
ἡμέρᾳ ταύτῃ ἡ ψυχή σου ἐν ὀφθαλμοῖς μου, οὕτως με
gnificetur aĩa mea in cõspectu dñi: ꝛ eruat
γαλυνθείη ἡ ψυχή μου ἐναντίον κυρίου, καὶ σκεπάσαι
me ꝛ liberet me ex oĩ angustia. ꝛ dixit
με καὶ ἐξέλοιτό με ἐκ πάσης θλίψεως. καὶ εἶπε
saul ad dauid: benedictus tu
C σαοὺλ πρὸς δαυίδ, εὐλογημένος σύ ꝏꝏꝏꝏꝏꝏ

ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ

ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ

ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ

de turba vt interficeret
regem ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ
dominum tuum. Non
est bonum hoc quod
fecisti. Viuit dñs: qm
filii mortis estis vos:
quia non custodistis
dominum vestrum ꝏꝏ
christum dñi. Nũc er-
go vide vbi sit ꝏꝏꝏꝏ
hasta regis & vbi sit
ciphus aque ꝏꝏꝏꝏꝏ
qui erat ad caput eius.
Cognouit autem saul
vocem dauid: & dixit.
Nunquid vox hec tua
fili mi dauid? Et ait da
uid. Vox mea dñe mi
rex. Et ait. Quãobcau
sam dominus me⁹ pseq
tur seruũ suum? Quid
feci: aut quod est ꝏꝏꝏ
malum in manu mea?
Nunc ergo audi oro
domine mi rex verba
serui tui. Si ꝏꝏꝏꝏꝏꝏ
dñs incitat te aduersũ
me: odoretur sacrificiũ
Si ãt filii hoĩm: maledi
cti sunt in conspectu ꝏ
dñi qui eiecerunt me
hodie vt nõ habitem
in hereditate dñi dicẽ
tes. vade serui ꝏꝏꝏꝏ
diis alienis. Et nunc
non effundatur ꝏꝏꝏꝏ
sanguis meus in terra
coram domino: quia
egressus est rex israel
vt querat ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ
pulicem vnum sicut
persequitur perdix ꝏꝏ
in montibus: Et ait sa
ul. Peccaui ꝏꝏꝏꝏꝏꝏ
Reuertere fili mi dauid
Nequaꝗ̃ ei vltra tibi
malefaciã eo ꝙ p̃ciosa
fuerit anima mea ꝏꝏꝏ
in oculis tuis hodie. Ap
paret ei ꝙ stulte egerim
& ignorauerim multa
nimis. Et rñdens dd̃
ait. Ecce hasta regis:
transeat ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ
vnus de pueris regis &
tollat eam. Dominus ãt
retribuet vnicuiqꝫ fm
iusticiam suam ꝏꝏꝏꝏ
& fidẽ. Tradidit enim
te dominus ꝏꝏꝏꝏꝏꝏ
hodie i manũ meã: &
nolui extendere ꝏꝏꝏꝏ
manũ meã in xp̃m do
mini. Et sicut ꝏꝏꝏꝏꝏ
magnificata est aĩa tua
hodie in oculis meis:
sic magnificetur aĩa
mea in oculis domini
& liberet me de omni
angustia. Ait ergo ꝏꝏ
saul ad dauid. Benedi
ctus tu ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ

הָעָם לְהַשְׁחִית אֶת הַמֶּלֶךְ : שחת
אֲדֹנֶיךָ: לֹא טוֹב הַדָּבָר הַזֶּה אֲשֶׁר
עָשִׂיתָ חַי יְהוָה כִּי בְנֵי מָוֶת אַתֶּם : עשה
אֲשֶׁר לֹא שְׁמַרְתֶּם עַל אֲדֹנֵיכֶם
עַל מְשִׁיחַ יְהוָה וְעַתָּה רְאֵה אֵי : משח
חֲנִית הַמֶּלֶךְ וְאֶת צַפַּחַת הַמַּיִם : חנה
אֲשֶׁר מְרַאֲשֹׁתָיו: וַיַּכֵּר שָׁאוּל : נכר
אֶת קוֹל דָּוִד וַיֹּאמֶר הֲקוֹלְךָ זֶה : אמר
בְּנִי דָוִד וַיֹּאמֶר דָּוִד קוֹלִי אֲדֹנִי
הַמֶּלֶךְ: וַיֹּאמֶר לָמָּה זֶּה אֲדֹנִי רֹדֵף
אַחֲרֵי עַבְדּוֹ כִּי מֶה עָשִׂיתִי וּמַה
בְּיָדִי רָעָה: וְעַתָּה יִשְׁמַע נָא : רוע שמע
אֲדֹנִי הַמֶּלֶךְ אֵת דִּבְרֵי עַבְדּוֹ אִם
יְהוָה הֱסִיתְךָ בִי יָרַח מִנְחָה וְאִם : סות ריח
בְּנֵי הָאָדָם אֲרוּרִים הֵם לִפְנֵי : ארר פנה
יְהוָה כִּי גֵרְשׁוּנִי הַיּוֹם מֵהִסְתַּפֵּחַ : ספח
בְּנַחֲלַת יְהוָה לֵאמֹר לֵךְ עֲבֹד : הלך
אֱלֹהִים אֲחֵרִים: וְעַתָּה אַל יִפֹּל : נפל
דָּמִי אַרְצָה מִנֶּגֶד פְּנֵי יְהוָה כִּי
יָצָא מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל לְבַקֵּשׁ אֶת
פַּרְעֹשׁ אֶחָד כַּאֲשֶׁר יִרְדֹּף הַקֹּרֵא : רדף
בֶּהָרִים: וַיֹּאמֶר שָׁאוּל חָטָאתִי : אמר
שׁוּב בְּנִי דָוִד כִּי לֹא אָרַע לְךָ : רוע
עוֹד תַּחַת אֲשֶׁר יָקְרָה נַפְשִׁי
בְּעֵינֶיךָ הַיּוֹם הַזֶּה הִנֵּה הִסְכַּלְתִּי : סכל
וָאֶשְׁגֶּה הַרְבֵּה מְאֹד: וַיַּעַן דָּוִד : שגה רבה
וַיֹּאמֶר הִנֵּה חֲנִית הַמֶּלֶךְ וְיַעֲבֹר : ענה חנה
אֶחָד מֵהַנְּעָרִים וְיִקָּחֶהָ: וַיהוָה : עבר לקח
יָשִׁיב לָאִישׁ אֶת צִדְקָתוֹ : שוב
וְאֶת אֱמֻנָתוֹ אֲשֶׁר נְתָנְךָ יְהוָה
הַיּוֹם בְּיָד וְלֹא אָבִיתִי לִשְׁלֹחַ : אבה
יָדִי בִּמְשִׁיחַ יְהוָה: וְהִנֵּה כַּאֲשֶׁר : משח
גָּדְלָה נַפְשְׁךָ הַיּוֹם הַזֶּה בְּעֵינָי
כֵּן תִּגְדַּל נַפְשִׁי בְּעֵינֵי יְהוָה : גדל
וְיַצִּלֵנִי מִכָּל צָרָה: וַיֹּאמֶר : נצל צור
שָׁאוּל אֶל דָּוִד בָּרוּךְ אַתָּה : ברך

בְּנִי דָוִד גַּם עָשֹׂה תַעֲשֶׂה וְגַם
יָכוֹל תּוּכָל וַיֵּלֶךְ דָּוִד לְדַרְכּוֹ יכל
וְשָׁאוּל שָׁב לִמְקוֹמוֹ׃ שוב קום
cap. xxvij וַיֹּאמֶר דָּוִד אֶל לִבּוֹ עַתָּה אֶסָּפֶה
יוֹם אֶחָד בְּיַד שָׁאוּל אֵין לִי טוֹב ספה
כִּי הִמָּלֵט אִמָּלֵט אֶל אֶרֶץ מלט
פְּלִשְׁתִּים וְנוֹאַשׁ מִמֶּנִּי שָׁאוּל יאש
לְבַקְשֵׁנִי עוֹד בְּכָל גְּבוּל יִשְׂרָאֵל גבל
וְנִמְלַטְתִּי מִיָּדוֹ׃ וַיָּקָם דָּוִד וַיַּעֲבֹר מלט קום
הוּא וְשֵׁשׁ מֵאוֹת אִישׁ אֲשֶׁר עבר מאה
עִמּוֹ אֶל אָכִישׁ בֶּן מָעוֹךְ מֶלֶךְ
גַּת׃ וַיֵּשֶׁב דָּוִד עִם אָכִישׁ בְּגַת
הוּא וַאֲנָשָׁיו אִישׁ וּבֵיתוֹ דָּוִד
וּשְׁתֵּי נָשָׁיו אֲחִינֹעַם הַיִּזְרְעֵאלִית נשה
וַאֲבִיגַיִל אֵשֶׁת נָבָל הַכַּרְמְלִית׃ איש
וַיֻּגַּד לְשָׁאוּל כִּי בָרַח דָּוִד גַּת נגד
וְלֹא יָסַף עוֹד לְבַקְשׁוֹ׃ וַיֹּאמֶר דָּוִד אמר
אֶל אָכִישׁ אִם נָא מָצָאתִי חֵן
בְּעֵינֶיךָ יִתְּנוּ לִי מָקוֹם בְּאַחַת נתן קום
עָרֵי הַשָּׂדֶה וְאֵשְׁבָה שָּׁם וְלָמָּה עיר ישב
יֵשֵׁב עַבְדְּךָ בְּעִיר הַמַּמְלָכָה עִמָּךְ׃ מלך
וַיִּתֶּן לוֹ אָכִישׁ בַּיּוֹם הַהוּא אֶת נתן
צִקְלָג לָכֵן הָיְתָה צִקְלַג לְמַלְכֵי היה
יְהוּדָה עַד הַיּוֹם הַזֶּה׃ וַיְהִי מִסְפַּר ספר
הַיָּמִים אֲשֶׁר יָשַׁב דָּוִד בִּשְׂדֵה
פְּלִשְׁתִּים יָמִים וְאַרְבָּעָה חֳדָשִׁים׃ יום רבע
וַיַּעַל דָּוִד וַאֲנָשָׁיו וַיִּפְשְׁטוּ אֶל עלה פשט
הַגְּשׁוּרִי וְהַגִּרְזִי וְהָעֲמָלֵקִי כִּי
הֵנָּה יֹשְׁבוֹת הָאָרֶץ אֲשֶׁר מֵעוֹלָם עלם
בּוֹאֲךָ שׁוּרָה וְעַד אֶרֶץ מִצְרָיִם׃ בוא
וְהִכָּה דָוִד אֶת הָאָרֶץ וְלֹא יְחַיֶּה נכה חיה
אִישׁ וְאִשָּׁה וְלָקַח צֹאן וּבָקָר איש
וַחֲמֹרִים וּגְמַלִּים וּבְגָדִים וַיָּשָׁב שוב
וַיָּבֹא אֶל אָכִישׁ׃ וַיֹּאמֶר אָכִישׁ בוא
אַל פְּשַׁטְתֶּם הַיּוֹם וַיֹּאמֶר
דָּוִד עַל נֶגֶב יְהוּדָה וְעַל נֶגֶב

fili mi david. Et quidē faciens facies: & ooooo potens poteris. Abiit autē david in viam suam: & saul reuersus est ī locum suum. 27.

Et ait david in corde suo. Aliqñ incidā vna die in manº saul. Nonne melius est vt fugiam: & saluer in terra oooooooooooooooo philistinorum: vt dispe ret saul: cesset q3 ooooooo me querere in cunctis finibus israel. ooooooo Fugiā ergo manus eiº. Et surrexit david & abiit ipse & sexcenti viri oooooooooooooo ooooooo cum eo ad achis filiū maoch regem ooooooo geth. Et habitauit dd̄ cum achis in geth: oooo ipse & viri eius: vir & domus eius oooooooooo & due vxores eius: achinoem iezraelites oo & abigail vxor nabal carmeli. ooooooooooooooo Et nūciatum est saul qꝫ fugisset david in geth: & nō addidit vltra q̄rere eū. Dixit autem dd̄ ad achis. Si inuēi gratiam ooooooooooooooooooo ī oculis tuis detur mihi locus in vna oooooo vrbiū regiōis huius vt habitem ibi. Cur enim manet seruº tuus in ciuitate regis tecum. oooo Dedit itaq3 ei achis in die illa ooooooooooooooo sicelech. Propter quā cām fctā est sicelech regū iuda vsq3 in diē hāc. Fuit autem numerus dierū quibº habitauit david in regione ooooo philistinorum quattuor mensium. oooooooooo Et ascēdit dd̄ & viri eiº & agebant predas de gessuri & de gezre & de amalechitis. Hi enī pagi hitabant in terra antiquitus oooooooooo eūtibus sur vsq3 ad terram egypti. ooooooooo Et pcutiebat dd̄ omnē terrā illorū: nec relinq̄bat viuētē virū & mulierē: tollensq3 boues & oues & asinos & camelos & vestes reuertebatur & vēiebat ad achis. Dicebat aūt ei achis. In quē irruisti hodie? Rñdebat david. Contra meridiem iude & contra meridiem ooooo

fili david: & faciēs facies & potēs po
τέκνον δαυίδ, καὶ ποιῶν ποιήσεις καὶ δυνάμενος δυ
teris. & abiit david in viā suam: & sa
νήσῃ. καὶ ἀπῆλθε δαυίδ εἰς τὴν ὁδὸν αὐτοῦ, καὶ σα
ul reuersus est in locū suū.
οὺλ ἐπέστρεψεν εἰς τὸν τόπον αὐτοῦ. Ca. 27.

Et ait david in corde suo dicēs: nūc
Καὶ εἶπε δαυίδ ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ λέγων, νῦν
apponar in die vna in manus saul: & nō
προστεθήσομαι ἐν ἡμέρᾳ μιᾷ εἰς χεῖρας σαούλ, καὶ οὐκ
erit mihi bonū nisi saluer in terra philistinorū: &
ἔσται μοι ἀγαθὸν ἐὰν μὴ διασωθῶ εἰς γῆν ἀλλοφύλων καὶ A
cesset a me saul vt querat me in cūctis finibº israel:
ἀνῇ ἀπ᾽ ἐμοῦ σαούλ τοῦ ζητεῖν με εἰς πᾶν ὅριον ἰσραήλ,
& saluabor de manu eius. & surrexit david
καὶ σωθήσομαι ἐκ χειρὸς αὐτοῦ. καὶ ἀνέστη δαυίδ
& trāsiit ipse & sexcenti viri q̄ cū eo:
καὶ διέβη αὐτὸς καὶ οἱ ἑξακόσιοι ἄνδρες οἱ μετ᾽ αὐτοῦ,
& abiit ad achis filiū maoch regē geth. &
καὶ ἐπορεύθη πρὸς ἀγχοὺς υἱὸν μαὼχ βασιλέα γέθ. καὶ
sedit david ad achis regē in geth ipse &
ἐκάθισε δαυίδ πρὸς ἀγχοὺς βασιλέα ἐν γέθ αὐτὸς καὶ
viri q̄ cum eo vnusq̄sq3 & domus eius: &
οἱ ἄνδρες οἱ μετ᾽ αὐτοῦ ἕκαστος καὶ ὁ οἶκος αὐτοῦ, καὶ
david & ambe vxores eius achinaam israelites & abigail vxor nabal carmeli. &
δαυίδ καὶ ἀμφότεραι αἱ γυναῖκες αὐτοῦ ἀχιναὰμ ἰσραηλῖτις καὶ ἀβιγαὶλ ἡ γυνὴ ναβὰλ τοῦ καρμηλίου. καὶ B
nūciatū est sauli qꝫ fugit david in geth:
ἀπηγγέλη τῷ σαούλ ὅτι πέφευγε δαυίδ εἰς γέθ,
& nō addidit vltra querere eū. & dixit david
καὶ οὐ προσέθετο ἔτι ζητεῖν αὐτόν. καὶ εἶπε δαυίδ
ad achis: si iā inuenit grām seruus tuus in oculis tuis dent iā mihi locum in vna vrbiū que in agro & habitabo ibi. & quare manet seruus tuus in ciuitate regali tecum?
πρὸς ἀγχοὺς, εἰ δὴ εὕρηκε χάριν ὁ δοῦλός σου ἐν ὀφθαλμοῖς σου δότωσαν δή μοι τόπον ἐν μιᾷ τῶν πόλεων τῶν κατ᾽ ἀγρὸν καὶ καθήσομαι ἐκεῖ. καὶ ἱνατί κάθηται ὁ δοῦλός σου ἐν πόλει βασιλευομένῃ μετὰ σοῦ;
& dedit ei achis in die illa secelag. pp̄ hoc facta est secelag regi iudee vsq3 in diē hanc. & fuit numerº
καὶ ἔδωκεν αὐτῷ ἀγχοὺς ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ τὴν σικελάγ. διὰ τοῦτο ἐγένετο ἡ σικελὰγ τῷ βασιλεῖ τῆς ἰουδαίας ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης. καὶ ἐγένετο ὁ ἀριθμὸς
dierū q̄bº mā̄sit david in agro philistinorū mēses quattuor. & ascēdebat david & viri eius & irruebant in gessurēi &
τῶν ἡμερῶν ὧν ἐκάθισε δαυίδ ἐν ἀγρῷ τῶν ἀλλοφύλων μῆνες τέσσαρες. καὶ ἀνέβαινε δαυίδ καὶ οἱ ἄνδρες αὐτοῦ καὶ ἐπετίθεντο ἐπὶ τὸν γεσουραῖον καὶ C
iezreū & in amalecitē: q̄m habitabatur terra q̄ a gessur & vsq3 ad trā egypti: & percuciebat trā: & nō reliq̄bat viuētē virū & mulierē:
τὸν ἰεζραῖον καὶ ἐπὶ τὸν ἀμαληκίτην, ὅτι κατῳκεῖτο ἡ γῆ ἡ ἀπὸ γεσοὺρ καὶ ἕως γῆς αἰγύπτου, καὶ ἔτυπτε τὴν γῆν, καὶ οὐκ ἐζωογόνει ἄνδρα καὶ γυναῖκα,
& capiebāt greges ouiū & boū armēta & asinos &
καὶ ἐλάμβανον ποίμνια καὶ βουκόλια καὶ ὄνους καὶ
camelos & vestē. & reuertebātur & veniebāt ad achis. & dixit achis ad david: in
καμήλους καὶ ἱματισμόν. καὶ ἀνέστρεφον καὶ ἤρχοντο πρὸς ἀγχοὺς. καὶ εἶπεν ἀγχοὺς πρὸς δαυίδ, ἐπὶ
quē irruistis hodie? & dixit david ad achis:
τίνα ἐπέθεσθε σήμερον; καὶ εἶπε δαυίδ πρὸς ἀγχοὺς,
cōtra meridiē iude & cōtra meridiē
κατὰ νότον τῆς ἰουδαίας καὶ κατὰ νότον oooooo D

oooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooo

ieramiel: et cōtra meridiē cenezi. et oēm virū
ἰερεμεὴλ καὶ κατὰ νότον τοῦ κενεζί. καὶ πάντα ἄνδρα
et mulierē nō viuificabat dauid vt adduceret in
καὶ γυναῖκα οὐκ ἐζωογόνει δαυὶδ τοῦ εἰσαγαγεῖν εἰς
geth: dicēs ne forte annūciēt cōtra nos dicen
γέθ, λέγων μή ποτε ἀπαγγείλωσι καθ᾽ ἡμῶν λέγον-
tes: hec facit dauid. et hec iuſtificatio e-
τες, τάδε ποιεῖ δαυίδ. καὶ τοῦτο τὸ δικαίωμα αὐ-
ius oībus diebus qb' māſit dauid in agro
τοῦ πάσας τὰς ἡμέρας ἃς ἐκάθητο δαυὶδ ἐν ἀγρῷ
philiſtinorū. et credidit achis in dauid
τῶν ἀλλοφύλων. καὶ ἐπιστεύθη ἀγχὶς ἐν δαυίδ
dicēs: cōfūdebat cōfuſus in pplo ſuo in
λέγων, ἤσχυνται αἰσχυνόμενος ἐν τῷ λαῷ αὐτοῦ ἐν τῷ
iſrael: et erit me' ſeruus in ſeculū.
ἰσραήλ, καὶ ἔσται μου δοῦλος εἰς τὸν αἰῶνα. Ca. 28.

A Et factū eſt in diebus illis et cōgre
Καὶ ἐγένετο ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις καὶ συνα-
gant philiſthijm caſtra ſua
θροίζουσιν οἱ ἀλλόφυλοι τὰς παρεμβολὰς αὐτῶν τοῦ
vt egrederētur in bellū cōtra iſrael. et dixit achis
ἐξελθεῖν εἰς πόλεμον ἐπὶ τὸν ἰσραήλ. καὶ εἶπεν ἀγχὶς
ad dauid: ſciens cognoſces qm̄ mecū egre
πρὸς τὸν δαυίδ, γινώσκων γνώσει ὅτι μετ᾽ ἐμοῦ ἐξε-
dieris in bellū tu et viri tui. et
λεύσῃ εἰς τὸν πόλεμον σὺ καὶ οἱ ἄνδρες σου. καὶ
B dixit dauid ad achis: ſic nunc ſcies que fa
εἶπε δαυὶδ πρὸς ἀγχίς, οὕτως νῦν γνώσῃ ἃ ποιή-
ciet ſeruus tuus. et dixit achis ad dauid: ſic
σει ὁ δοῦλός σου. καὶ εἶπεν ἀγχὶς πρὸς δαυίδ, οὕ-
corporis cuſtodē ponā te oibus
τως ἀρχισωματοφύλακα θήσομαί σε πάσας τὰς
Su.25.a. diebus. et ſamuel mortu' eſt: et planxerūt eum
ἡμέρας. καὶ σαμουὴλ ἀπέθανε, καὶ ἐκόψατο αὐτὸν
ois iſrael: et ſepeliūt eū in armathaim in
πᾶς ἰσραήλ, καὶ θάπτουσιν αὐτὸν ἐν ἀρμαθαὶμ ἐν τῇ
vrbe ſua. et ſaul abſtulit ventriloquos
πόλει αὐτοῦ. καὶ σαοὺλ ἐξῆρε τοὺς ἐγγαστριμύθους
et diuinatores a terra. et congregātur
καὶ τοὺς γνώστας ἀπὸ τῆς γῆς. καὶ συναθροίζονται οἱ
philiſthim et veniūt et caſtrametātur in ſu
ἀλλόφυλοι καὶ ἔρχονται καὶ παρεμβάλλουσιν εἰς σου-
nam. et cōgregat ſaul vniuerſū virū iſrael:
νάμ. καὶ συναθροίζει σαοὺλ πάντα ἄνδρα ἰσραήλ,
et caſtrametātur in gelbue. et vidit ſaul
καὶ παρεμβάλλουσιν εἰς γελβουέ. καὶ εἶδε σαοὺλ
C caſtra philiſthijm: et timuit et
τὴν παρεμβολὴν τῶν ἀλλοφύλων, καὶ ἐφοβήθη καὶ
expauit cor eius nimis. et cōſuluit ſa-
ἐξέστη ἡ καρδία αὐτοῦ σφόδρα. καὶ ἐπηρώτησε σα-
ul p dnm. et nō rńdit ei dns
οὺλ διὰ τοῦ κυρίου. καὶ οὐκ ἀπεκρίθη αὐτῷ κύριος
S.14.f. et in inſomnijs et in manifeſtis et in
καὶ ἐν τοῖς ἐνυπνίοις καὶ ἐν τοῖς δήλοις καὶ ἐν τοῖς
pphetis. et dixit ſaul ſeruis ſuis: que
προφήταις. καὶ εἶπε σαοὺλ τοῖς παισὶν αὐτοῦ, ζη-
rite mihi mulierē vētriloquā et vadam
Leui. 16.f. τήσατέ μοι γυναῖκα ἐγγαστρίμυθον καὶ πορεύσομαι
ad eam et ſciſcitabor per eā. et dixerūt ſer
πρὸς αὐτὴν καὶ ζητήσω ἐν αὐτῇ. καὶ εἶπαν οἱ παῖ-
ui eius ad eum: ecce mulier ventriloqua in
B δες αὐτοῦ πρὸς αὐτόν, ἰδοὺ γυνὴ ἐγγαστρίμυθος ἐν
endor. et mutat' eſt ſaul et veſtitus eſt veſtimētis
ἀενδώρ. καὶ ἠλλοιώθη σαοὺλ καὶ περιεβάλετο ἱμάτια
aliis: et vadit ipſe et duo viri cum
ἕτερα, καὶ πορεύεται αὐτὸς καὶ δύο ἄνδρες μετ᾽
D eo: et venerūt ad mulierē nocte: et di-
αὐτοῦ, καὶ ἔρχονται πρὸς τὴν γυναῖκα νυκτός, καὶ εἶ-
xit ei ſaul: diuina tū mihi in ven-
πεν αὐτῇ σαούλ, μάντευσαι δή μοι ἐν τῷ ἐγγα-
triloquio:
στριμύθῳ,

hieramel: & cōtra meridiem ceni. Virum & mulierē nō viuificabat dauid: nec adducebat in geth: dicens. Ne forte loquātur aduerſū nos. Hec fecit dd. Et hoc erat decretū illi oībus diebus quibus habitauit in regione philiſtinorū. Credidit ergo Achis Dauid: dicēs. Multa mala opatus ē cōtra pplm ſuū iſrael. Erit igitur mihi ſeruus ſempiternus. 28.

Factum eſt āt in diebus illis. Cōgregauerūt philiſtiim agmina ſua vt prepararentur ad bellū contra iſrael. Dixitq̧ achis ad dauid. Sciēs nūc ſcito qm̄ mecum egredieris in caſtris tu & viri tui. Dixitq̧ dauid ad achis. Nunc ſcies q̄ facturus eſt ſeruus tuus. Et ait achis ad dauid. Et ego cuſtodem capitis mei ponā te cūctis diebus. Samuel autem mortuus eſt: plāxitq̧ eum omnis iſrael: & ſepelierūt eū in ramatha vrbe ſua. Et ſaul abſtulit magos & ariolos de terra: Congregatiq̧ ſunt philiſtiim & venerunt & caſtrametati ſunt in ſunam. Congregauit autem & ſaul vniuerſū iſrl: & venit in gelboe. Et vidit ſaul caſtra philiſtiim & timuit & expauit cor eius nimis. Cōſuluitq̧ dominum & nō rńdit ei: neq̧ per ſomnia neq̧ p ſacerdotes: neq̧ per prophetas. Dixitq̧ ſaul ſeruis ſuis. Querite mihi mulierem habentem phitonē & vadam ad eam & ſciſcitabor p illā. Et dixerunt ſerui eius ad eū. Eſt mulier phitonem hn̄s in endor. Mutauit ergo habitum ſuum: veſtituſq̧ eſt aliis veſtimentis: & abiit ipſe & duo viri cum eo. venerūtq̧ ad mulierem nocte: & ait illi. Diuina mihi in phitone:

הַיְּרַחְמְאֵלִי וְאֶל נֶגֶב הַקֵּינִי׃ וְאִישׁ
וְאִשָּׁה לֹא יְחַיֶּה דָוִד לְהָבִיא גַת בוא
לֵאמֹר פֶּן יַגִּדוּ עָלֵינוּ לֵאמֹר נגד
כֹּה עָשָׂה דָוִד וְכֹה מִשְׁפָּטוֹ כָּל שפט
הַיָּמִים אֲשֶׁר יָשַׁב בִּשְׂדֵה יום
פְלִשְׁתִּים׃ וַיַּאֲמֵן אָכִישׁ בְּדָוִד אמן
לֵאמֹר הַבְאֵשׁ הִבְאִישׁ בְּעַמּוֹ באש
בְּיִשְׂרָאֵל וְהָיָה לִי לְעֶבֶד עוֹלָם׃
וַיְהִי בַּיָּמִים הָהֵם וַיִּקְבְּצוּ cap. xxviij
פְלִשְׁתִּים אֶת מַחֲנֵיהֶם לַצָּבָא היה קבץ
לְהִלָּחֵם בְּיִשְׂרָאֵל וַיֹּאמֶר אָכִישׁ חנה
אֶל דָּוִד יָדֹעַ תֵּדַע כִּי אִתִּי תֵּצֵא לחם אמר
בַמַּחֲנֶה אַתָּה וַאֲנָשֶׁיךָ׃ וַיֹּאמֶר דָּוִד ידע יצא
אֶל אָכִישׁ לָכֵן אַתָּה תֵדַע אֵת
אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה עַבְדֶּךָ וַיֹּאמֶר אָכִישׁ עשה
אֶל דָּוִד לָכֵן שֹׁמֵר לְרֹאשִׁי
אֲשִׂימְךָ כָּל הַיָּמִים׃ וּשְׁמוּאֵל שום
מֵת וַיִּסְפְּדוּ לוֹ כָּל יִשְׂרָאֵל מות ספד
וַיִּקְבְּרֻהוּ בָרָמָה וּבְעִירוֹ וְשָׁאוּל קבר
הֵסִיר אֶת הָאֹבוֹת וְאֶת הַיִּדְּעֹנִים סור אוב
מֵהָאָרֶץ׃ וַיִּקָּבְצוּ פְלִשְׁתִּים קבץ
וַיָּבֹאוּ וַיַּחֲנוּ בְשׁוּנֵם וַיִּקְבֹּץ בוא חנה
שָׁאוּל אֶת כָּל יִשְׂרָאֵל וַיַּחֲנוּ
בַּגִּלְבֹּעַ׃ וַיַּרְא שָׁאוּל אֶת מַחֲנֵה ראה
פְלִשְׁתִּים וַיִּרָא וַיֶּחֱרַד לִבּוֹ חרד
מְאֹד׃ וַיִּשְׁאַל שָׁאוּל בַּיהוָה שאל
וְלֹא עָנָהוּ יְהוָה גַּם בַּחֲלֹמוֹת גַּם
בָּאוּרִים גַּם בַּנְּבִיאִם׃ וַיֹּאמֶר נבא
שָׁאוּל לַעֲבָדָיו בַּקְּשׁוּ לִי אֵשֶׁת איש
בַּעֲלַת אוֹב וְאֵלְכָה אֵלֶיהָ הלך
וְאֶדְרְשָׁה בָּהּ וַיֹּאמְרוּ עֲבָדָיו אֵלָיו דרש
הִנֵּה אֵשֶׁת בַּעֲלַת אוֹב בְּעֵין דּוֹר׃
וַיִּתְחַפֵּשׂ שָׁאוּל וַיִּלְבַּשׁ בְּגָדִים חפש לבש
אֲחֵרִים וַיֵּלֶךְ הוּא וּשְׁנֵי אֲנָשִׁים שנה
עִמּוֹ וַיָּבֹאוּ אֶל הָאִשָּׁה לָיְלָה
וַיֹּאמֶר קָסֳמִי נָא לִי בָּאוֹב קסם

והעלי לי את אשר אמר אליך׃ — עלה
ותאמר האשה אליו הנה אתה — אמר
ידעת את אשר עשה שאול
אשר הכרית את האבות ואת — כרת
הידעני מן הארץ ולמה אתה
מתנקש בנפשי להמיתני׃ וישבע — נקש מות
לה שאול ביהוה לאמר חי יהוה — שבע
אם יקרך עון בדבר הזה׃ ותאמר — קרה אמר
האשה את מי אעלה לך ויאמר — איש
את שמואל העלי לי׃ ותרא — ראה
האשה את שמואל ותזעק בקול — זעק
גדול ותאמר האשה אל שאול — גדל
לאמר למה רמיתני ואתה שאול׃ — רמה
ויאמר לה המלך אל תיראי כי — אמר ירא
מה ראית ותאמר האשה אל — ראה
שאול אלהים ראיתי עלים מן — עלה
הארץ׃ ויאמר לה מה תארו
ותאמר איש זקן עלה והוא עטה
מעיל וידע שאול כי שמואל — מעל
הוא ויקד אפים ארצה וישתחו׃ — קדד שחה
ויאמר שמואל אל שאול למה
הרגזתני להעלות אתי ויאמר — רגז עלה
שאול צר לי מאד ופלשתים — צור
נלחמים בי ואלהים סר מעלי — לחם סור
ולא ענני עוד גם ביד הנביאים — ענה נבא
גם בחלמות ואקראה לך — קרא
להודיעני מה אעשה׃ ויאמר — ידע עשה
שמואל ולמה תשאלני ויהוה — שאל
סר מעליך ויהי ערך׃ ויעש יהוה — סור היה
לו כאשר דבר בידי ויקרע — עור קרע
יהוה את הממלכה מידך ויתנה — מלך נתן
לרעך לדוד׃ כאשר לא שמעת — רעה
בקול יהוה ולא עשית חרון — חרה
אפו בעמלק על כן הדבר הזה
עשה לך יהוה היום הזה׃
ויתן יהוה גם את ישראל עמך

& suscita mihi quem dixero tibi. Et ait mulier ad eum. Ecce tu nosti quanta fecerit saul: & quomodo eraserit magos & ariolos de terra. Quare ergo insidiaris aie mee vt occidar? Et iurauit ei saul in domino dicens. Viuit dominus: quia nō eueniet tibi quicq̄ mali pp hāc rē. Dixitq̧ ei mulier. Quem suscitabo tibi? Qui ait. Samuelē mihi suscita. Cum autem vidisset mulier samuelem: exclamauit voce magna: & dixit ad saul. Quare imposuisti mihi? Tu es enim saul. Dixitq̧ ei rex. Noli timere. Quid vidisti? Et ait mulier ad saul. Deos vidi ascendentes de terra. Dixitq̧ ei. Qualis est forma eius. Que ait. Vir senex ascēdit & ipse amictus est pallio. Et intellexit saul q̧ samuel esset: & inclinauit se sup faciē suā in terra: & adorauit. Dixit āt samuel ad saul. Quare inquietasti me vt suscitarer? Et ait saul. Coarctor nimis. Siquidem philistiim pugnāt aduersum me: & deus recessit a me: & exaudire me noluit: neq̧ in manu pphetarum: neq̧ per somnia. Vocaui ergo te vt ostenderes mihi qd faciam. Et ait samuel. Quid interrogas me cum dominus recesserit a te: & trāsierit ad emulū tuū? Faciet enim tibi dñs sicut locutus ē in manu mea: & scidet regnum tuum de māu tua: & dabit illud pximo tuo dauid: quia non obedisti voci domini: neq̧ fecisti iram furoris eius in amalech. Idcirco qd pateris fecit tibi dominus hodie: & dabit dominus etiā israel tecum

τ suscita mihi quem dixero tibi. τ ait mulier ei:
καὶ ἀνάγαγέ μοι ὃν ἂν εἴπω σοι. καὶ εἶπεν ἡ γυνὴ αὐ-
ecce tu nosti q̄ fecit saul: quō disperde-
τῷ, ἰδοὺ σὺ οἶδας ἃ ἐποίησε σαούλ, ὡς ἐξωλόθρευ-
rit vētriloquos τ diuinatores a terra:
σε τοὺς ἐγγαστριμύθους καὶ τοὺς γνώστας ἀπὸ τῆς γῆς.
τ quare tu illaquearis aīe mee vt occidas
καὶ ἱνατί σὺ παγιδεύεις τὴν ψυχήν μου θανατῶσαι
me? τ iurauit ei saul per deū dicēs: viuit
με; καὶ ὤμοσεν αὐτῇ σαοὺλ κατὰ τοῦ θεοῦ λέγων, ζῇ
dñs: si obuiabit tibi malū in sermone hoc.
κύριος, εἰ ἀπαντήσει σοι ἀδικία ἐν τῷ λόγῳ τούτῳ.
τ dixit mulier saul: quem suscitabo tibi? τ
καὶ εἶπεν ἡ γυνὴ τῷ σαούλ, τίνα ἀναγάγω σοι; καὶ
dixit: samuelē suscita mihi. τ dixit mulier:
εἶπε, τὸν σαμουὴλ ἀνάγαγέ μοι. καὶ εἶπεν ἡ γυνή, τὸν
samuelē? τ clamauit mulier voce magna. τ dixit
σαμουήλ; καὶ ἐβόησεν ἡ γυνὴ φωνῇ μεγάλῃ. καὶ εἶπεν
mulier ad saulē: quare imposuisti mihi? τ tu es
ἡ γυνὴ πρὸς σαούλ, ἱνατί παρελογίσω με; καὶ σὺ εἶ
saul. τ dixit ei rex: ne timeas: quem
σαούλ. καὶ εἶπεν αὐτῇ ὁ βασιλεύς, μὴ φοβοῦ, τίνα
vidisti dic? τ dixit mulier ad saul: deos
ἑώρακας εἰπέ; καὶ εἶπεν ἡ γυνὴ πρὸς σαούλ, θεοὺς
vidi ego ascēdentes de terra. τ dixit ei:
εἶδον ἐγὼ ἀναβαίνοντας ἐκ τῆς γῆς. καὶ εἶπεν αὐτῇ,
quid cognouisti? τ ait ei: senem ascendētē
τί ἔγνως; καὶ εἶπεν αὐτῷ, γέροντα ἀναβαίνοντα
amictum pallio. τ cognouit saul q̧ sa-
ἀναβεβλημένον διπλοΐδα. καὶ ἔγνω σαοὺλ ὅτι σα-
muel est hic. τ inclinauit sup faciē in
μουὴλ ἐστὶν οὗτος. καὶ ἔκυψεν ἐπὶ πρόσωπον ἐπὶ τὴν
terra τ adorauit eū. τ ait samuel: qua-
γῆν καὶ προσεκύνησεν αὐτῷ. καὶ εἶπε σαμουήλ, ἱνα-
re inquietasti me vt ascēderē ego? τ ait sa-
τί παρηνώχλησάς μοι τοῦ ἀναβῆναί με; καὶ εἶπε σα-
ul: coarctor nimis: τ philistiim pugnāt
ούλ, θλίβομαι σφόδρα, καὶ οἱ ἀλλόφυλοι πολεμοῦσιν
in me: τ deus recessit a me: τ nō exaudi-
ἐν ἐμοί, καὶ ὁ θεὸς ἀφέστηκεν ἀπ᾽ ἐμοῦ, καὶ οὐκ ἐπακή-
uit me adhuc neq̧ in manu prophetarum neq̧ in
κοέ μου ἔτι οὔτε ἐν χειρὶ τῶν προφητῶν οὔτε ἐν
insomnijs. τ nūc vocaui te vt ostēderes mihi
τοῖς ἐνυπνίοις. καὶ νῦν κέκληκά σε τοῦ γνωρίσαι μοι
quid faciā. τ dixit samuel: quare interrogas me
τί ποιήσω. καὶ εἶπε σαμουήλ, ἱνατί ἐπερωτᾷς με
τ dñs recessit a te τ factus est cū pro-
καὶ κύριος ἀφέστηκεν ἀπὸ σοῦ καὶ γέγονε μετὰ τοῦ πλη-
ximo tuo: τ fecit ei sicut locutus ē in
σίον σου, καὶ ἐποίησεν αὐτῷ καθὼς ἐλάλησεν ἐν
manu mea. τ scindet dñs regnum de
χειρί μου. καὶ διαρρήξει κύριος τὴν βασιλείαν ἐκ
manu tua: τ dabit illud proximo tuo
χειρός σου, καὶ δώσει αὐτὴν τῷ πλησίον σου τῷ
dauid: quia nō obedisti voci dñi:
δαυίδ, διότι οὐχ ὑπήκουσας τῆς φωνῆς κυρίου,
τ non implesti irā furoris eius in amalec.
καὶ οὐκ ἔπλησας θυμὸν ὀργῆς αὐτοῦ ἐν τῷ ἀμαλήκ.
pp verbū hoc fecit tibi dñs sic
διὰ τὸ ῥῆμα τοῦτο ἐποίησέ σοι κύριος οὕτως τῇ
die hac. τ tradet dñs israel
ἡμέρᾳ ταύτῃ. καὶ παραδώσει κύριος τὸν ἰσραὴλ
tecum
μετὰ σοῦ

Gen. 15.a.

in manus philiſtijm: ⁊ cras tu ⁊ filij tui
εἰς χεῖρας ἀλλοφύλων, καὶ αὔριον σὺ καὶ οἱ υἱοί σου
mecum. ⁊ caſtra iſrael ⁊ te tradet
μετ᾿ ἐμοῦ. καὶ τὴν παρεμβολὴν ἰσραὴλ καὶ σὲ δώσει
dn̄s in manus philiſtijm. ⁊ feſtinauit ſaul ⁊ cecī
κύριος εἰς χεῖρας ἀλλοφύλων. καὶ ἔσπευσε σαοὺλ καὶ ἔπε
dit a ſtatione ſua ſup terrā ⁊ timuit ni
σεν ἀπὸ στάσεως αὐτοῦ ἐπὶ τὴν γῆν καὶ ἐφοβήθη σφό
D mis a verbis ſamuelis ⁊ nō erat in eo āplīꝰ
δρα ἀπὸ τῶν λόγων σαμουὴλ. καὶ οὐκ ἦν ἐν αὐτῷ ἔτι
robur: quia nō comedit panē tota die illa
ἰσχύς, ὅτι οὐκ ἔφαγεν ἄρτον ὅλην τὴν ἡμέραν ἐκείνην
⁊ tota nocte. ⁊ ingreſſa eſt mulier ad ſaul: ⁊ vi
καὶ ὅλην τὴν νύκτα. καὶ εἰσῆλθεν ἡ γυνὴ πρὸς σαοὺλ, καὶ εἶ
dit q̄ turbatꝰ erat ſaul valde. ⁊ dixit ad e
δεν ὅτι ἔσπευσεν σαοὺλ σφόδρα. καὶ εἶπε πρὸς αὐ
um: ecce obediuit ancilla tua voci tue: ⁊ po
τόν, ἰδοὺ ἤκουσεν ἡ δούλη σου τῆς φωνῆς σου, καὶ ἐθέ
ſui aiam meā in manu mea: ⁊ audiui
μην τὴν ψυχήν μου ἐν τῇ χειρί μου, καὶ ἤκουσα τοὺς
ſermōes tuos quos locutus es mihi. ⁊ nūc audi ⁊
λόγους σου οὓς ἐλάλησάς μοι. καὶ νῦν ἄκουσον καὶ
vocem ancille tue: ⁊ ponā corā
τῆς φωνῆς τῆς δούλης σου, καὶ παραθήσω ἐνώπιόν
te buccellā panis ⁊ comede: ⁊ erit in te robur
Sed. 15.a. σου ψωμὸν ἄρτου καὶ φάγε, καὶ ἔσται ἐν σοὶ ἰσχὺς
quia vadis in via. ⁊ renuit ⁊ nō voluit
ὅτι πορεύῃ ἐν ὁδῷ. καὶ ἠπείθησε καὶ οὐκ ἐβούλετο
comedere. ⁊ coegerūt eū ſerui eius
φαγεῖν. καὶ παρεβιάσαντο αὐτὸν οἱ παῖδες αὐτοῦ
⁊ mulier: ⁊ audiuit vocē eoꝝ: ⁊ ſurrexit
καὶ ἡ γυνή, καὶ ἤκουσε τῆς φωνῆς αὐτῶν, καὶ ἀνέστη
C de terra ⁊ ſedit ſup ſellam. at mu
ἀπὸ τῆς γῆς καὶ ἐκάθισεν ἐπὶ τὸν δίφρον. τῇ δὲ γυ
lieri erat vitulus lactās in domo: ⁊ feſtinauit
ναικὶ ἦν μοσχάριον γαλαθηνὸν ἐν τῇ οἰκίᾳ, καὶ ἔσπευσε
⁊ immolauit eum. ⁊ accepit farinas ⁊ miſcuit
καὶ ἔθυσεν αὐτό. καὶ ἔλαβεν ἄλευρα καὶ ἐφύρασε
⁊ coxit azyma: ⁊ attulit corā ſaul ⁊
καὶ ἔπεψεν ἄζυμα, καὶ προσήνεγκεν ἐνώπιον σαοὺλ καὶ
corā ſeruis eius: ⁊ comederūt. ⁊ ſurgen
ἐνώπιον τῶν παίδων αὐτοῦ, καὶ ἔφαγον. καὶ ἀναστάν
tes abierūt nocte illa.
τες ἀπῆλθον τὴν νύκτα ἐκείνην. Ca.29.

A Et congregant philiſtijm vniuerſa
Καὶ συναθροίζουσιν οἱ ἀλλόφυλοι πάσας τὰς
agmina eoꝝ in aphec. ⁊ iſrael caſtrametatꝰ
παρεμβολὰς αὐτῶν εἰς ἀφέκ. καὶ ἰσραὴλ παρενέβα
eſt in nain q̄ erat in izrael. ⁊ ſatrape phi
λεν ἐν ναὶν τῇ ἐν ἰεζραήλ. καὶ οἱ σατράπαι τῶν ἀλ
liſtijm incedebāt in centurijs ⁊ mi
λοφύλων παρεπορεύοντο εἰς ἑκατοντάδας καὶ χι
libus. ⁊ dauid ⁊ viri eiꝰ incede
λιάδας. καὶ δαυὶδ καὶ οἱ ἄνδρες αὐτοῦ παρεπο
bant in nouiſſimis cum acchis. ⁊ dixerūt ſa
ρεύοντο ἐπ᾿ ἐσχάτων μετὰ ἀχίς. καὶ εἶπον οἱ σα
trape philiſtijm: qui ſūt incedunt
τράπαι τῶν ἀλλοφύλων, τίνες οἱ παραπορευόμενοι
iſti: ⁊ dixit acchis ad ſatrapas
οὗτοι; καὶ εἶπεν ἀχὶς πρὸς τοὺς σατράπας τῶν
philiſtinoꝝ: nōne iſte eſt dauid ſeruꝰ ſaul
ἀλλοφύλων, οὐχ οὗτός ἐστι δαυὶδ ὁ δοῦλος σαοὺλ
regis iſrael: qui factꝰ eſt mecum iam
τοῦ βασιλέως ἰσραήλ; ὃς γέγονε μετ᾿ ἐμοῦ ἤδη
ſecundus annus hodie. ⁊ non inueni in eo q̄c
δεύτερον ἔτος σήμερον. καὶ οὐχ εὗρον ἐν αὐτῷ οὐ
quā a qua die venit ad me vſq̄ ad diem
θὲν ἀφ᾿ ἧς ἡμέρας εἰσῆλθε πρός με ἕως τῆς ἡμέρας
hanc. ⁊ irati ſunt aduerſus eū ſatrape
ταύτης. καὶ ἐθυμώθησαν ἐπ᾿ αὐτῷ οἱ σατράπαι

in manu philiſtiim. Cras autē tu & filii tui mecum eritis: ſed & caſtra iſrael tradet dominus in manus philiſtiim. Statimq́ȝ ſaul cecidit porrectus in terram. Extimuerat enim verba ſamuelis: & robur non erat in eo: quia nō comederat panem tota die illa. Ingreſſa eſt itaq́ȝ mulier illa ad ſaul. Cōturbatus enim erat valde. Dixitq́ȝ ad eum. Ecce obediuit ancilla tua voci tue: & poſui aiam meā in māu mea: & audiui ſermones tuos quos locutus es ad me. Nunc igitur audi & tu vocē ancille tue: & ponā corā te buccellam panis vt comedens conualeſcas: & poſſis iter agere. Qui renuit & ait. Non comedam. Coegerunt autem eum ſerui ſui & mulier: & tandem audita voce eorū ſurrexit de terra: & ſedit ſuper lectū. Mulier āt illa hēbat vitulum paſcualē i domo & feſtinauit & occidit eum. Tollēſq́ȝ farinā miſcuit eā: & coxit azyma: & poſuit ante ſaul & ante ſeruos eiꝰ. Qui cū comediſſet ſurrexerūt & ābulauerūt p totā nocte illam. 29.

Congregata ſūt ergo philiſtiim vniuerſa agmina in aphec. Sed & iſrael caſtrametatus ē ſup fontē q erat i iezrael. Et ſatrape q̄dē philiſtiim incedebāt i centuriis & milibus. Dauid autē & viri eius erant in nouiſſimo agmine cum achis. Dixeruntq́ȝ pricipes philiſtiim ad achis. Quid ſibi volunt hebrei i iſti? Et ait achiſ ad principes philiſtiim. Nūqd ignoratis dauid q fuit ſeruꝰ ſaul regis iſrael: & eſt apud me multis diebꝰ & annis? Et non inueni in eo quicq̄ ex die qua trāſfugit ad me vſq̄ ad diē hāc. Irati ſunt autem aduerſus eū principes

ביד־פלשתים ומחר אתה ובניך
תנה עמי גם את־מחנה ישראל יתן
מהר יהוה ביד־פלשתים׃ וימהר
נפל שאול ויפל מלא־קומתו ארצה
ויירא מאד מדברי שמואל גם
כוח כח לא־היה בו כי לא אכל לחם
בוא כל־היום וכל־הלילה׃ ותבוא
אשה ראה האשה אל־שאול ותרא כי
בהל אמר נבהל מאד ותאמר אליו הנה
שים שמעה שפחתך בקולך ואשים
שמע נפשי בכפי ואשמע את־דבריך
אשר דברת אלי׃ ועתה שמע
נא גם־אתה בקול שפחתך
פנה פתת ואשמה לפניך פת־לחם ואכול
היה הלך ויהי בך כח כי תלך בדרך׃ וימאן
מאן ויאמר לא אכל ויפרצו־בו
פרץ איש עבדיו וגם־האשה וישמע
שמע קום לקלם ויקם מהארץ וישב אל־
רבק המטה׃ ולאשה עגל־מרבק בבית
זבח לקח ותמהר ותזבחהו ותקח־קמח
לוש אפה ותלש ותפהו מצות׃ ותגש לפני
מצץ נגש שאול ולפני עבדיו ויאכלו
אכל קום ויקמו וילכו בלילה ההוא׃

Cap. xxix

קבץ ויקבצו פלשתים את־כל־
חנה מחניהם אפקה וישראל חנים
בעין אשר ביזרעאל׃ וסרני
מאה פלשתים עברים למאות
ולאלפים ודוד ואנשיו עברים
באחרנה עם־אכיש׃ ויאמרו
שור שרי פלשתים מה העברים
האלה ויאמר אכיש אל־שרי
פלשתים הלוא־זה דוד עבד
שאול מלך־ישראל אשר היה
יום שנה אתי זה ימים או־זה שנים ולא־
מאם מצאתי בו מאומה מיום נפלו
קצף עד־היום הזה׃ ויקצפו עליו שרי

פְּלִשְׁתִּים וַיֹּאמְרוּ לוֹ שָׂרֵי אמר
פְּלִשְׁתִּים הָשֵׁב אֶת הָאִישׁ וְיָשֹׁב שוב
אֶל מְקוֹמוֹ אֲשֶׁר הִפְקַדְתּוֹ שָׁם קום פקד
וְלֹא יֵרֵד עִמָּנוּ בַּמִּלְחָמָה וְלֹא יִהְיֶה לחם היה
לָּנוּ לְשָׂטָן בַּמִּלְחָמָה וּבַמֶּה
יִתְרַצֶּה זֶה אֶל אֲדֹנָיו הֲלוֹא רצה
בְּרָאשֵׁי הָאֲנָשִׁים הָהֵם׃ הֲלוֹא
זֶה דָוִד אֲשֶׁר יַעֲנוּ לוֹ בַּמְּחֹלוֹת ענה חלל
לֵאמֹר הִכָּה שָׁאוּל בַּאֲלָפָיו וְדָוִד נכה
בְּרִבְבֹתָו׃ וַיִּקְרָא אָכִישׁ אֶל דָּוִד קרא
וַיֹּאמֶר אֵלָיו חַי יְהוָה כִּי יָשָׁר
אַתָּה וְטוֹב בְּעֵינַי צֵאתְךָ וּבֹאֲךָ יצא בוא
אִתִּי בַּמַּחֲנֶה כִּי לֹא מָצָאתִי בְךָ חנה
רָעָה מִיּוֹם בֹּאֲךָ אֵלַי עַד הַיּוֹם רוע
הַזֶּה וּבְעֵינֵי הַסְּרָנִים לֹא טוֹב
אָתָּה׃ וְעַתָּה שׁוּב וְלֵךְ בְּשָׁלוֹם ילך שלם
וְלֹא תַעֲשֶׂה רָע בְּעֵינֵי סַרְנֵי עשה
פְלִשְׁתִּים׃ וַיֹּאמֶר דָּוִד אֶל אָכִישׁ
כִּי מֶה עָשִׂיתִי וּמַה מָּצָאתָ בְעַבְדְּךָ
מִיּוֹם אֲשֶׁר הָיִיתִי לְפָנֶיךָ עַד היה פנה
הַיּוֹם הַזֶּה כִּי לֹא אָבוֹא וְנִלְחַמְתִּי בוא לחם
בְּאֹיְבֵי אֲדֹנִי הַמֶּלֶךְ׃ וַיַּעַן אָכִישׁ ענה
וַיֹּאמֶר אֶל דָּוִד יָדַעְתִּי כִּי טוֹב
אַתָּה בְּעֵינַי כְּמַלְאַךְ אֱלֹהִים אַךְ לאך
שָׂרֵי פְלִשְׁתִּים אָמְרוּ לֹא יַעֲלֶה שור עלה
עִמָּנוּ בַּמִּלְחָמָה׃ וְעַתָּה הַשְׁכֵּם לחם שכם
בַּבֹּקֶר וְעַבְדֵי אֲדֹנֶיךָ אֲשֶׁר בָּאוּ בוא
אִתָּךְ וְהִשְׁכַּמְתֶּם בַּבֹּקֶר וְאוֹר
לָכֶם וָלֵכוּ׃ וַיַּשְׁכֵּם דָּוִד הוּא ילך
וַאֲנָשָׁיו לָלֶכֶת בַּבֹּקֶר לָשׁוּב אֶל
אֶרֶץ פְּלִשְׁתִּים וּפְלִשְׁתִּים עָלוּ
Cap. xxx. יִזְרְעֶאל׃ וַיְהִי בְּבֹא דָוִד היה בוא
וַאֲנָשָׁיו צִקְלַג בַּיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי שלש
וַעֲמָלֵקִי פָּשְׁטוּ אֶל נֶגֶב וְאֶל
צִקְלַג וַיַּכּוּ אֶת צִקְלַג וַיִּשְׂרְפוּ נכה שרף
אֹתָהּ בָּאֵשׁ׃ וַיִּשְׁבּוּ אֶת הַנָּשִׁים שבה נשה

philisthiim: & dixerunt
ei:
reuertatur vir: & sede
at
in loco suo in quo cō
stituisti eum:
& non descendat nobis
cum in prelium: ne fiat
nobis aduersarius cū
preliari cepimus: quō
enim aliter poterit pla
care dominū suum nisi
in capitibus nostris?
Nonne
iste est dauid cui canta
bant in choris:
dicētes: pcussit saul in
milibus suis: & dauid
in decē milib⁹ suis? Vo
cauit ergo achis dauid
& ait ei. Viuit domin⁹
quia rectus
es & bonus i cōspectu
meo: & exitus tuus & i
troitus tuus mecū est i
castris. Et nō inueni i te
quicq̄ mali ex die qua
venisti ad me vsq; i di
em hanc: sed satrapis
non places.
Reuertere ergo & va
de in pace:
& nō offendas oculos
satraparum
philisthiim. Dixitq; da
uid ad achis.
Quid ei feci & quid i
uenisti in me seruo tuo
a die qua fui in conspe
ctu tuo vsq; in
diem hanc: vt nō veni
am & pugnē
contra inimicos domi
ni mei regis? Respon
dēs āt achis locutus est
ad dd. Scio quia bo
nus es tu in oculis meis
sicut angelus dei: sed
principes philistinorū
dixerūt. Nō ascendat
nobiscum in preliū. I
gitur consurge
mane tu & serui domi
ni tui qui venerūt
tecū: & cum de nocte
surrexeritis & cepit dilu
cescere: pgite. Surrexit
itaq; de nocte dauid ip
se & viri eius vt profici
scerētur mane: & reuer
terentur ad terram phi
listiim: philistiim āt ascē
derunt in iezrael. 30.
Qunq; venissent dd
& viri eius in sice
lech die tertia:
amalechite impetū fe
cerant ex pte australi i
sicelech: & pcusserāt si
celech & succēderāt
eam igni. Et captiuas
duxerant mulieres

philisthijm: ꝛ dicunt ei: auerte vi
τῶν ἀλλοφύλων, καὶ λέγουσιν αὐτῷ, ἀπόστρεψον τὸν ἄν
rū: ꝛ reuertatur in locū suū: vbi cōstitui
δρα, καὶ ἀποστραφήτω εἰς τὸν τόπον αὐτοῦ, οὗ κατέστη
sti eum ibi: ꝛ nō veniat nobiscū in prelium: ꝛ
σας αὐτὸν ἐκεῖ, καὶ μὴ ἐρχέσθω μεθ᾽ ἡμῶν εἰς τὸν πόλεμον, καὶ
nō fiat insidiator castris. ꝛ in quo con
μὴ γινέσθω ἐπίβουλος τῆς παρεμβολῆς· καὶ ἐν τίνι διαλ
cilliabitur iste dn̄o suo nisi in ca
λαγήσεται οὗτος τῷ κυρίῳ αὐτοῦ ἢ οὐχὶ ἐν ταῖς κε
pitibus virorū illoꝝ: nōne iste est dauid cui
φαλαῖς τῶν ἀνδρῶν ἐκείνων; οὐχ οὗτος ἐστὶ δαυὶδ ᾧ
cātabāt choros ducētes dicētes: pcussit saul in
ἐξῆρχον ἐν χορεύουσαι λέγουσαι, ἐπάταξε σαοὺλ ἐν
milibus suis: ꝛ dauid in decē milib⁹ suis! ꝛ
χιλιάσιν αὐτοῦ, καὶ δαυὶδ ἐν μυριάσιν αὐτοῦ; καὶ
vocauit acchis dauid ꝛ dixit ei: viuit do
ἐκάλεσεν ἀγχοὺς τὸν δαυὶδ καὶ εἶπεν αὐτῷ, ζῇ κύ
minus qꝛ rectus tu ꝛ bonus in oculis meis: ꝛ
ριος ὅτι εὐθὺς σὺ καὶ ἀγαθὸς ἐν ὀφθαλμοῖς μου, καὶ
exitus tuus ꝛ introitus tuus mecum in ca
ἡ ἔξοδός σου καὶ ἡ εἴσοδός σου μετ᾽ ἐμοῦ ἐν τῇ παρεμ
stris: qꝛ nō inueni cōtra te malū a qua die
βολῇ, ὅτι οὐχ εὗρον κατὰ σοῦ κακίαν ἀφ᾽ ἧς ἡμέ
venisti ad me vsq; in diem hanc: ꝛ in
ρας ἥκεις πρός με ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης, καὶ ἐν
oculis satraparū nō bonus tu. ꝛ nūc
ὀφθαλμοῖς τῶν σατραπῶν οὐκ ἀγαθὸς σύ. καὶ νῦν
reuertere ꝛ vade in pace: ꝛ non facias
ἀνάστρεφε καὶ πορεύου εἰς εἰρήνην, καὶ οὐ μὴ ποιήσῃς
malū in oculis satraparū phili
κακίαν ἐν ὀφθαλμοῖς τῶν σατραπῶν τῶν ἀλλοφύ
sthijm. ꝛ dixit dauid ad acchis: qd feci tibi
λων. καὶ εἶπε δαυὶδ πρὸς ἀγχοὺς, τί ἐποίησά σοι
vel qd inuenisti in seruo tuo a qua die fui
ἢ τί εὗρες ἐν τῷ δούλῳ σου ἀφ᾽ ἧς ἡμέρας ἤμην
corā te ꝛ vsq; in diē hunc: qm̄ non ve
ἐνώπιόν σου καὶ ἕως ἡμέρας ταύτης, ὅτι οὐ μὴ ἔλ
neris ad debellādū inimicos dn̄i mei
θω πολεμῆσαι τοὺς ἐχθροὺς τοῦ κυρίου μου τοῦ
regis? ꝛ rn̄dit acchis ꝛ dixit ad dauid:
βασιλέως; καὶ ἀπεκρίθη ἀγχοὺς καὶ εἶπε πρὸς δαυὶδ,
scio qꝙ bonus tu in oculis meis sicut angelus
οἶδα ὅτι ἀγαθὸς σὺ ἐν ὀφθαλμοῖς μου καθὼς ἄγγελος
dei: sed pricipes militie philisthinorū dicunt: non
θεοῦ, ἀλλ᾽ οἱ στρατηγοὶ τῶν ἀλλοφύλων λέγουσιν, οὐχ
veniet nobiscū in preliū. ꝛ nūc cōsurge mane
ἥξει μεθ᾽ ἡμῶν εἰς πόλεμον. καὶ νῦν ὄρθρισον τοπρωὶ
tu ꝛ serui dn̄i tui q̄ venerūt te
σὺ καὶ οἱ παῖδες τοῦ κυρίου σου οἱ ἥκοντες μετὰ
cum: ꝛ vadite in locū vbi constitui vos ibi.
σοῦ, καὶ πορεύεσθε εἰς τὸν τόπον οὗ κατέστησα ὑμᾶς ἐκεῖ.
ꝛ surgite in via ꝛ dilucescat vobis ꝛ per
καὶ ὀρθρίσατε ἐν τῇ ὁδῷ καὶ φωτισάτω ὑμῖν καὶ πο
gite. ꝛ surrexit dauid ipse ꝛ viri e
ρεύεσθε. καὶ ὤρθρισε δαυὶδ αὐτὸς καὶ οἱ ἄνδρες αὐ
ius vt proficiscerētur mane ꝛ custodirēt terrā
τοῦ τοῦ ἀπελθεῖν τοπρωὶ καὶ φυλάσσειν τὴν γῆν
philisthijm. ꝛ philisthijm ascēderūt in ys
τῶν ἀλλοφύλων. καὶ οἱ ἀλλόφυλοι ἀνέβησαν ἐπὶ ἰσ
rael ad pugnādū.
ραὴλ πολεμεῖν.

Ca. 30.

Et factū est cū venissent dauid ꝛ
Καὶ ἐγενήθη ἐν τῷ παραγενέσθαι δαυὶδ καὶ
viri eius in siceleg die tertia:
τοὺς ἄνδρας αὐτοῦ εἰς σικελὰγ τῇ ἡμέρᾳ τῇ τρίτῃ,
ꝛ amalec impetū fecit in austrū ꝛ in siceleg.
καὶ ἀμαλὴκ ἐπέθετο ἐπὶ τὸν νότον καὶ ἐπὶ σικελάγ·
ꝛ percusserāt siceleg ꝛ succēderāt eam in
καὶ ἐπάταξαν τὴν σικελὰγ καὶ ἐνεπύρισαν αὐτὴν ἐν
igne. ꝛ mulieres ꝛ oēs
πυρί. καὶ τὰς γυναῖκας καὶ πάντας

qui in ea a paruo vsq ad magnū nō interfece-
τοὺς ἐν αὐτῇ ἀπὸ μικροῦ ἕως μεγάλου οὐκ ἐθανάτωσαν
rant virū neq mulierē: sed captiuauerūt: et
ἄνδρα οὐδὲ γυναῖκα, ἀλλ' ᾐχμαλώτευσαν, καὶ
abierūt in viā suā. et venit dauid et
ἀπῆλθον εἰς τὴν ὁδὸν αὐτῶν. καὶ ἦλθε δαυὶδ καὶ οἱ
viri eius ad ciuitatē: et ecce succēsa est in igne.
ἄνδρες αὐτοῦ εἰς τὴν πόλιν, καὶ ἰδοὺ ἐνεπύριστο ἐν πυρί.
at mulieres eorū et filie eorū et
αἱ δὲ γυναῖκες αὐτῶν καὶ αἱ θυγατέρες αὐτῶν καὶ οἱ
filii eorū captiui ducti sunt. et leuauit dauid et
υἱοὶ αὐτῶν ᾐχμαλωτευμένοι. καὶ ἐπῆρε δαυὶδ καὶ
viri eius vocē suā: et plāxerūt:
οἱ ἄνδρες αὐτοῦ τὴν φωνὴν αὐτῶν, καὶ ἔκλαυσαν,
donec nō erat robur in eis vt flerēt amplius. et
ἕως ὅτου οὐκ ἦν ἰσχὺς ἐν αὐτοῖς τοῦ κλαίειν ἔτι. καὶ
ambe vxores dauid captiue ducte fuerāt achi
5.27.a ἀμφότεραι αἱ γυναῖκες δαυὶδ ᾐχμαλωτεύθησαν ἀχι-
naam israelites et abygail vxor nabal car
ναὰμ ἡ ἰσραηλῖτις καὶ ἀβιγαὶλ ἡ γυνὴ ναβὰλ τοῦ καρ-
meli. et cōtristatus ē dauid valde: quia dixit popu
μηλίου. καὶ ἐθλίβη δαυὶδ σφόδρα, ὅτι εἶπεν ὁ λαὸς
B lus lapidare eū: quia amara aīa totius
λιθοβολῆσαι αὐτόν, διότι κατώδυνος ψυχὴ παντὸς
ppl'i vniuscuiusq sup filiis suis et sup
τοῦ λαοῦ ἑκάστου ἐπὶ τοῖς υἱοῖς αὐτοῦ καὶ ἐπὶ ταῖς
filiabus suis. et cōfortatus ē dauid in dño
θυγατράσιν αὐτοῦ. καὶ ἐκραταιώθη δαυὶδ ἐν κυρίῳ
deo suo. et dixit dd ad abiathar sacerdotē filiū achi
5.23.b. θεῷ αὐτοῦ. καὶ εἶπε δαυὶδ πρὸς ἀβιάθαρ τὸν ἱερέα υἱὸν ἀχι-
melech: applica ephud. et applicuit abiathar
μέλεχ, προσάγαγε τὸ ἐφούδ. καὶ προσήγαγεν ἀβιάθαρ
ephud ad dauid et cōsuluit dauid per
τὸ ἐφοὺδ πρὸς δαυίδ. καὶ ἐπηρώτησε δαυὶδ διὰ τοῦ
dñm dicēs: si persequar post exerci-
κυρίου λέγων, εἰ καταδιώξω ὀπίσω τοῦ στρατεύματος
tum hunc: et si cōprehendā eos? et dixit
τούτου, καὶ εἰ καταλήψομαι αὐτούς; καὶ εἶπεν
ei dñs: persequere: quia cōprehēdēs cōm-
αὐτῷ κύριος, καταδίωκε, ὅτι καταλαμβάνων κατα-
prehēdes eos: et recuperās recuperabis. et abi
λήψῃ αὐτούς, καὶ ἐξαιρούμενος ἐξελεῖ. καὶ ἐπορεύ-
it dauid ipse et sexcēti viri q cum eo:
θη δαυὶδ αὐτὸς καὶ οἱ ἑξακόσιοι ἄνδρες οἱ μετ' αὐτοῦ,
C et venerūt vsq in torrentē besor. et di
καὶ ἔρχονται ἕως τοῦ χειμάρρου τοῦ βοσόρ. καὶ κατα-
misit ibi ducētos viros: et persecutus est in
λείπει ἐκεῖ διακοσίους ἄνδρας, καὶ κατεδίωξεν ἐν
quadringētis viris. substiterūt autē ducēti vi
τετρακοσίοις ἀνδράσι. ὑπέστησαν δὲ οἱ διακόσιοι ἄν-
ri: qui sederūt trans torrētē bo
δρες, οἵτινες ἐκάθισαν πέραν τοῦ χειμάρρου τοῦ βο-
sor. et inuenerūt virū egyptiū in agro: et ca
σόρ. καὶ εὑρίσκουσιν ἄνδρα αἰγύπτιον ἐν ἀγρῷ, καὶ λαμ-
piunt eum: et duxerūt ad dauid eū. et dede
βάνουσιν αὐτόν, καὶ ἄγουσιν πρὸς δαυὶδ αὐτόν. καὶ δεδώκα-
rūt ei panē et comedit: et aqua potauerūt eum.
σιν αὐτῷ ἄρτον καὶ ἔφαγε, καὶ ὕδωρ ἐπότισαν αὐτόν.
et dederūt ei fragmentū masse caricarū et duas vuas passas et
καὶ δεδώκασιν αὐτῷ κλάσμα παλάθης καὶ δύο σταφίδας καὶ
comedit: et reuersus est spūs eius in eo: quia nō come-
ἔφαγε, καὶ κατέστη τὸ πνεῦμα αὐτοῦ ἐν αὐτῷ, διότι οὐ βεβρώ-
derat panē et nō biberat aquā tribus diebus et tribus
D κει ἄρτον καὶ οὐ πεπώκει ὕδωρ τρισὶν ἡμέραις καὶ τρισὶ
noctibus. et dixit ei dauid: vnde es et cuius es tu? et di
νυξί. καὶ εἶπεν αὐτῷ δαυίδ, πόθεν εἶ καὶ τίνος εἶ σύ; καὶ εἶ-
xit puer egyptius: seruus sum ego viri amale-
πε τὸ παιδάριον τὸ αἰγύπτιον, δοῦλός εἰμι ἐγὼ ἀνδρὸς ἀμαλη-
cite: et dereliquit me dñs meus: quia egrotaui ego nu-
κίτου, καὶ ἐγκατέλειπέ με ὁ κύριός μου, ὅτι ἠνωχλήθην ἐγὼ σήμερον
diustertius. nos autē irruimus in austrū chorethi:
τριταῖος. ἡμεῖς δὲ ἐπεθέμεθα ἐπὶ νότον τοῦ χορεθί,

ex ea a minimo vsq ad magnū & non interfecerāt quenq̄: sed secum duxerant: & pergebāt itinere suo. Cū ergo venisset dauid & viri eius ad ciuitatem: & iuenissent eā succēsam igni: & vxores suas & filios suos & filias ductas esse captiuas. Leuauerūt dd & populus q erat cum eo voces suas: & plāxerunt: dōec deficerēt in eis lachryme. Siquidem & due vxores dd captiue ducte fuerāt achinoem iezraelites & abigail vxor nabal carmeli. & contristatus ē dauid valde. Volebat eni eū populus lapidare: quia amara erat aīa vniuscuiusq viri super filiis suis & filiabus. Cōfortatus ē aūt dauid i domino deo suo: & ait ad abiathar sacerdotē filium achimelech. Applica ad me ephot. Et applicuit abiathar ephot ad dauid & consuluit dauid dominum dicens. Persequar latrunculos hos & cōprehendā eos: an nō? Dixitq ei dñs. Persequere: absq dubio eī cōprehēdes eos: & excuties p̄dam. Abiit ergo dd ipse & sexcēti viri qui erāt cū eo: & venerūt vsq ad torrentē besor: & lassi quidā substiterunt. Persecutus ē aūt dd ipe & q̄dringēti viri cū eo. Substiterāt eī ducēti q lassi trāsire nō poterant torrētē besor. Et inuenerunt virū egyptiū in agro & adduxerūt eum ad dauid. Dederuntq ei panē vt comederet & biberet aquā: sed & fragmē masse caricarū & duas ligaturas vue passe. Qui cū comedisset reuersus ē spūs eius: & refocillatus est. Nō eī comederat panē neq biberat aquā tribus diebus & tribus noctibus. Dixit itaq ei dauid. Cuius es tu: vel vnde? Qui ait. Puer egyptius ego sū: seruus viri amalechite. Dereliquit aūt me dñs meus: quia egrotare cepi nudiustertius. Siqdē nos erupimus ad australē plagā cerethi

אשר בה מקטן ועד גדול לא
המיתו איש וינהגו וילכו לדרכם׃
ויבא דוד ואנשיו אל העיר
והנה שרופה באש ונשיהם
ובניהם ובנתיהם נשבו׃ וישא
דוד והעם אשר אתו את קולם
ויבכו עד אשר אין בהם כח
לבכות׃ ושתי נשי דוד נשבו
אחינעם היזרעאלית ואביגיל
אשת נבל הכרמלי׃ ותצר לדוד
מאד כי אמרו העם לסקלו כי
מרה נפש כל העם איש על בנו
ועל בנתיו ויתחזק דוד ביהוה
אלהיו׃ ויאמר דוד אל אביתר
הכהן בן אחימלך הגישה נא לי
האפוד ויגש אביתר את האפוד
אל דוד׃ וישאל דוד ביהוה
לאמר ארדף אחרי הגדוד הזה
האשגנו ויאמר לו רדף כי השג
תשיג והצל תציל׃ וילך דוד הוא
ושש מאות איש אשר אתו
ויבאו עד נחל הבשור והנותרים
עמדו׃ וירדף דוד הוא וארבע
מאות איש ויעמדו מאתים איש
אשר פגרו מעבר את נחל
הבשור׃ וימצאו איש מצרי בשדה
ויקחו אתו אל דוד ויתנו לו לחם
ויאכל וישקהו מים׃ ויתנו לו
פלח דבלה ושני צמקים ויאכל
ותשב רוחו אליו כי לא אכל לחם
ולא שתה מים שלשה ימים
ושלשה לילות׃ ויאמר לו דוד
למי אתה ואי מזה אתה ויאמר
נער מצרי אנכי עבד לאיש
עמלקי ויעזבני אדני כי חליתי היום
שלשה׃ אנחנו פשטנו נגב הכרתי

גדל
מות נהג
שרף
בנה נשא
בכה כוח
איש צור
מרר
בנה חזק
נגש
אפד
שאל
רדף נדד
נשג
נצל
מאה
בוא יתר
רדף רבע
עמד מאה
מצא
לקח נתן
אכל שקה
שנה
שוב
יום
אמר
עזב חלה

על אשר ליהודה ועל נגב כלב
ואת צקלג שרפנו באש: ויאמר
אליו דוד התורדני אל הגדוד — ירד נגד
הזה, ויאמר השבעה לי באלהים — שבע
אם תמיתני, ואם תסגרני ביד — מות סגר
אדני, ואורדך אל הגדוד הזה: — ירד
וירדהו והנה נטשים על פני — פנה
כל הארץ, אכלים ושתים — שתה
וחגגים בכל השלל הגדול אשר — גדל
לקחו מארץ פלשתים ומארץ
יהודה: ויכם דוד מהנשף ועד — נכה
הערב למחרתם, ולא נמלט מהם — מלט
איש, כי אם ארבע מאות איש — רבע מאה
נער אשר רכבו על הגמלים
וינסו: ויצל דוד את כל אשר — נוס נצל
לקחו עמלק, ואת שתי נשיו — נשה
הציל דוד: ולא נעדר להם מן — עדר
הקטן ועד הגדול ועד בנים
ובנות ומשלל ועד כל אשר
לקחו להם, הכל השיב דוד: ויקח — שוב לקח
דוד את כל הצאן והבקר נהגו
לפני המקנה ההוא, ויאמרו זה — פנה קנה
שלל דוד: ויבא דוד אל מאתים — אמר בוא
האנשים אשר פגרו מלכת — ילך
אחרי דוד וישיבם בנחל — ישב
הבשור, ויצאו לקראת דוד
ולקראת העם אשר אתו ויגש דוד — נגש
את העם וישאל להם לשלום: — שאל שלם
ויען כל איש רע ובליעל — ענה רוע
מהאנשים אשר הלכו עם דוד, — כל
ויאמרו יען אשר לא הלכו עמי
לא נתן להם מהשלל אשר
הצלנו, כי אם איש את אשתו — נצל איש
ואת בניו וינהגו וילכו: ויאמר — נהג
דוד לא תעשו כן אחי, את אשר — עשה
נתן יהוה לנו וישמר אתנו, — שמר

& contra iudam: & ad meridiem caleph: & sicelech succendimus igni. Dixitque ei dauid. Potes me ducere ad istum cuneum? Qui ait. Iura mihi per deum quod nō occidas me & nō tradas me in manus domini mei: & ego ducam te ad cuneũ istum. Qui cũ duxisset eũ: ecce illi discũbebāt sup faciem vniuerse terre: comedentes & bibentes: & quasi festũ celebrātes diem, pro cũcta preda & spoliis quē ceperāt de terra philistiim & de terra iuda. Et percussit eos dauid a vespere vsque ad vesperam alterius diei: & non euasit ex eis quisquam nisi tantũ quadringenti viri adolescētes qui ascenderant camelos & fugerant. Eruit ergo dauid omnia que tulerāt amalechite: & duas vxores suas eruit. Nec defuit quisquam a paruo vsque ad magnũ tam de filiis quam de filiabus & de spoliis: & quecunque rapuerant omnia reduxit dauid: & tulit vniuersos greges & armenta & minauit ante faciem suam. Dixeruntque. Hec est preda dauid. Venit autem dauid ad ducentos viros qui lassi substiterant: nec sequi poterāt dauid: & residere eos iusserat in torrente besor. Qui egressi sũt obuiam dauid & populo qui erat cũ eo. Accedēs autē dauid ad populum: salutauit eos pacifice. Respondensque omnis vir pessimus & iniquus de viris qui ierant cũ dauid dixit. Quia nō venerunt nobiscum non dabimus eis quicquam de preda quam eruimus: sed sufficiat vnicuique vxor sua & filii quos cũ acceperit recedant. Dixit autē dauid. Nō sic facietis fratres mei de his que tradidit nobis dominus: & custodiuit nos:

τ cōtra iudee ptes: τ cōtra austrū
καὶ ἐπὶ τὰ τῆς ἰουδαίας μέρη, καὶ ἐπὶ νότον τῆς
chileb: τ sicelag succēdimus in igne. τ
χελέβ, καὶ τὴν σικελὰγ ἐνεπρήσαμεν ἐν πυρί. καὶ
dixit ad eum dauid: si deduces me ad exer
εἶπε πρὸς αὐτὸν δαυίδ, εἰ κατάξεις με ἐπὶ τὸ στρά
citū hunc? τ dixit: iura iā mihi per deū
τευμα τοῦτο; καὶ εἶπεν, ὄμοσον δή μοι κατὰ τοῦ θεοῦ
q̄ nō occidas me: τ nō tradas me in ma
μὴ θανατῶσαί με, καὶ μὴ παραδοῦναί με εἰς χεῖ
nus dñi mei: τ ducā te ad exercitū hūc.
ρας τοῦ κυρίου μου, καὶ κατάξω σε ἐπὶ τὸ σύστρεμμα τοῦτο.
τ iurauit ei: τ duxit eū. τ ecce ip
καὶ ὤμοσεν αὐτῷ, καὶ κατήγαγεν αὐτόν. καὶ ἰδοὺ αὐ
si diffusi sup faciem vniuerse terre come
τοὶ διακεχυμένοι ἐπὶ πρόσωπον πάσης τῆς γῆς ἐσθίον
dētes τ bibētes τ festū celebrātes sup oībus spo
τες καὶ πίνοντες καὶ ἑορτάζοντες ἐπὶ πᾶσι τοῖς σκύ
liis magnis que ceperūt de terra philisthim: τ
λοις τοῖς μεγάλοις οἷς ἔλαβον ἐκ γῆς ἀλλοφύλων, καὶ
de terra iuda. τ venit cōtra eos dauid: τ percus
ἐκ γῆς ἰούδα. καὶ ἦλθεν ἐπ᾿ αὐτοὺς δαυίδ, καὶ ἐπάτα
sit eos ab hora matutina τ vsque ad vesperā τ
ξεν αὐτοὺς ἀπὸ ἑωσφόρου καὶ ἕως ἑσπέρας καὶ τῆς
crastinū diē. τ nō saluatus ē ex eis vir: sed quadri
ἐπαύριον. καὶ οὐ διεσώθη ἐξ αὐτῶν ἀνήρ, ἀλλ᾿ ἢ τετρα
genti pueri qui ascēderūt sup camelos: τ fugerūt.
κόσια παιδάρια ἃ ἐπέβη ἐπὶ καμήλων, καὶ ἔφυγεν.
τ eruit dauid oīa que cepit amalec:
καὶ ἀφείλετο δαυίδ πάντα ὅσα ἔλαβεν ὁ ἀμαλήκ,
τ ambas vxores suas liberauit. τ nō
καὶ ἀμφοτέρας τὰς γυναῖκας αὐτοῦ ἐξείλετο. καὶ οὐ
defuit illis a paruo τ vsque ad magnū: τ
διεφώνησεν αὐτοῖς ἀπὸ μικροῦ καὶ ἕως μεγάλου, καὶ
vsque ad filios τ filias: τ a spoliis τ vsque ad
ἕως υἱῶν καὶ θυγατέρων, καὶ ἀπὸ τῶν σκύλων καὶ ἕως
omnia que ceperūt eorum oīa reduxit dauid.
πάντων ὧν ἔλαβον αὐτῶν τὰ πάντα ἀπέστρεψε δαυίδ.
τ tulit dauid vniuersos greges eorum τ
καὶ ἔλαβε δαυίδ πάντα τὰ ποίμνια αὐτῶν καὶ τὰ
armēta: τ abegit ante spolia. τ
βουκόλια, καὶ ἀπήγαγεν ἔμπροσθεν τῶν σκύλων. καὶ
spoliis illis dicebatur: hec spolia dauid.
τοῖς σκύλοις ἐκείνοις ἐλέγετο, ταῦτα σκῦλα δαυίδ.
τ venit dauid ad ducētos viros
καὶ παραγίνεται δαυίδ πρὸς τοὺς διακοσίους ἄνδρας
relictos vt irent post dauid:
τοὺς ἀπολειφθέντας τοῦ πορεύεσθαι ὀπίσω δαυίδ,
quos collocauit in torrēte bosor. τ egressi sunt in
οὓς ἐκάθισεν ἐν τῷ χειμάρρῳ βοσόρ. καὶ ἐξῆλθον εἰς
occursum dauid τ in occursū ppli qui
ἀπάντησιν δαυίδ καὶ εἰς ἀπάντησιν τοῦ λαοῦ τοῦ
cum eo. τ accessit dauid vsque ad pplm: τ
μετ᾿ αὐτοῦ. καὶ προσῆλθε δαυίδ ἕως τοῦ λαοῦ, καὶ
interrogauit eos q̄ ad pacē. τ rñdit oīs vir
ἠρώτησεν αὐτοὺς τὰ εἰς εἰρήνην. καὶ ἀπεκρίθη πᾶς ἀνὴρ
malus τ pestifer de viris bellatoribus qui
πονηρὸς καὶ λοιμὸς τῶν ἀνδρῶν τῶν πολεμιστῶν τῶν
fuerant cū dauid τ dixerūt: quia nō psecu
πορευθέντων μετὰ δαυίδ καὶ εἶπον, διότι οὐ κατε
ti fuerūt nobiscū: nō dabimus eis de spoliis
δίωξαν μεθ᾿ ἡμῶν, οὐ δώσομεν αὐτοῖς ἐκ τῶν σκύλων
que eruimus: sed vnusquisque vxorē suā τ
ὧν ἐξειλόμεθα, ἀλλ᾿ ἢ ἕκαστος τὴν γυναῖκα αὐτοῦ καὶ
filios suos reducant: τ reuer
τὰ τέκνα αὐτοῦ ἀπαγαγέτωσαν, καὶ ἀποστρεφέ
tantur. τ dixit dauid: nō facietis fratres mei
τωσαν. καὶ εἶπε δαυίδ, οὐ ποιήσετε ἀδελφοί μου
sic postque tradidit dñs nobis aduersa
οὕτως μετὰ τὸ παραδοῦναι κύριον ἡμῖν τοὺς ὑπεναν
rios: τ custodiuit nos
τίους, καὶ φυλάξαι ἡμᾶς

τ tradidit exercitū qđ eruperat ɔtra nos
καὶ παραδέδωκε τὸ σύστρεμμα τὸ ἐπελθὸν ἐφ᾽ ἡμᾶς
in manus nr̄as. τ quis audiet sermões vr̄os
εἰς χεῖρας ἡμῶν. καὶ τίς ἀκούσεται τῶν λόγων ὑμῶν
istos? qđ nō minores nobis sunt: pp̄ hoc s̄m
τούτων; ὅτι οὐχ ἥττους ἡμῶν εἰσί, διὰ τοῦτο κατὰ
partē descēdētis ad preliū: sic
τὴν μερίδα τοῦ καταβάντος εἰς τὸν πόλεμον, οὕ
erit pars remanētis ad sarcinas: τ
τως ἔσται ἡ μερὶς τοῦ καθημένου ἐπὶ τὰ σκεύη, καὶ
diuident s̄m idē. τ factū est ex die
μεριοῦνται κατὰ τὸ αὐτό. καὶ ἐγένετο ἀπὸ τῆς ἡμέ
illa τ deinceps τ fuit in preceptū τ
ρας ἐκείνης καὶ ἐπέκεινα καὶ ἐγένετο εἰς πρόσταγμα καὶ

G in cōstitutū israel vsq; in diē hanc.
εἰς δικαίωμα τῷ Ἰσραὴλ ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης.
τ venit dauid in sicelag: τ misit
καὶ ἦλθε Δαυὶδ εἰς Σικελὰγ, καὶ ἀπέστειλε τοῖς
senioribus iuda τ proximis suis de
πρεσβυτέροις Ἰούδα καὶ τοῖς πλησίον αὐτοῦ τῶν
spolijs dicēs: ecce bñdictio vobis de spolijs
σκύλων λέγων, ἰδοὺ εὐλογία ὑμῖν ἐκ τῶν σκύλων
inimicoꝝ dñi. τ his q̄ erāt in bethel: τ q̄
τῶν ἐχθρῶν κυρίου. καὶ τοῖς ἐν Βαιθὴλ, καὶ τοῖς
in rama austri: τ q̄ iather τ qui in aroer
ἐν Ῥαμὰ νότου, καὶ τοῖς Ἰεθὲρ καὶ τοῖς ἐν Ἀροὴρ
τ q̄ in siphamoth: τ qui in esthemoa: τ qui
καὶ τοῖς ἐν Σιφαμὼθ, καὶ τοῖς ἐν Ἐσθημοά, καὶ τοῖς
in rachal: τ qui in vrbibus ieramiel:
ἐν Ῥαχάλ, καὶ τοῖς ἐν ταῖς πόλεσι Ἱεραμηλ,
τ qui in vrbibus ceni τ qui in
καὶ τοῖς ἐν ταῖς πόλεσι τοῦ Κενὶ καὶ τοῖς ἐν
erma: τ qui in lacu asan: τ qui in athach:
Ἑρμᾶ, καὶ τοῖς ἐν Βὴρ ἀσάν, καὶ τοῖς ἐν Ἀθάχ,
τ qui in chebron: τ in oēs locos
καὶ τοῖς ἐν Χεβρών, καὶ εἰς πάντας τοὺς τόπους
quos ptrāsijt dauid ibi ipse τ viri eius.
οὓς διῆλθε Δαυὶδ ἐκεῖ αὐτὸς καὶ οἱ ἄνδρες αὐτοῦ. Ca.31.

A Et philisthijm pugnabāt aduersū israel: τ fuge
1.Pa. Καὶ ἀλλόφυλοι ἐπολέμουν ἐν Ἰσραὴλ, καὶ ἔφυ
10.a. rūt viri israel de facie philisthijm: τ
γον ἄνδρες Ἰσραὴλ ἐκ προσώπου τῶν ἀλλοφύλων, καὶ
cadunt interfecti in mōte gelboe. τ cōmi
πίπτουσι τραυματίαι ἐν τῷ ὄρει Γελβουέ. καὶ συνά
serūt pugnā philisthijm cū saul τ filijs eius:
πτουσιν οἱ ἀλλόφυλοι τῷ Σαοὺλ καὶ τοῖς υἱοῖς αὐτοῦ,
τ pcutiunt philisthijm ionathan τ abi
καὶ τύπτουσιν οἱ ἀλλόφυλοι τὸν Ἰωνάθαν καὶ τὸν Ἀβι
nadab τ melchisue filios saul. τ grauatur
ναδὰβ καὶ τὸν Μελχισουὲ υἱοὺς Σαούλ. καὶ βαρύνεται
pliū in saul. τ inueniūt eum iacu
ὁ πόλεμος ἐπὶ Σαούλ. καὶ εὑρίσκουσιν αὐτὸν οἱ ἀκον
latores viri sagittarij: τ vulnerauerūt eum in
τισταὶ ἄνδρες τοξόται, καὶ ἐτραυμάτισαν αὐτὸν εἰς τὰ
ilibus. τ dixit saul ad gerētē arma
Iud. 9.g. ὑποχόνδρια. καὶ εἶπε Σαοὺλ πρὸς τὸν αἴροντα τὰ σκεύη
1.Pa. sua: euagina gladiū tuū τ trāsfige me
10.a. αὐτοῦ, σπάσαι τὴν μάχαιράν σου καὶ ἐκκέντησόν με
in eo: ne forte veniant incircūcisi isti τ
ἐν αὐτῇ, μήποτε ἔλθωσιν οἱ ἀπερίτμητοι οὗτοι καὶ
interficiant me τ illudant in me. τ nō voluit
B ἐκκεντήσωσί με καὶ ἐμπαίξωσιν ἐν ἐμοί. καὶ οὐκ ἐβούλε
gerēs arma eius: quia timuit nimis.
το ὁ αἴρων τὰ σκεύη αὐτοῦ, διότι ἐφοβεῖτο σφόδρα.
τ cepit saul gladiū suū: τ cecidit
καὶ ἔλαβε Σαοὺλ τὴν μάχαιραν αὐτοῦ, καὶ ἔπεσεν
sup eū. τ vidit gerēs arma eius φ mor
ἐπ᾽ αὐτήν. καὶ εἶδεν ὁ αἴρων τὰ σκεύη αὐτοῦ ὅτι τέθ
tuus eēt saul: τ cecidit τ ipse sup gladiū
νηκε Σαούλ, καὶ ἔπεσε καὶ αὐτὸς ἐπὶ τὴν μάχαιραν
τ mortuus est cū eo. τ mortuus est
καὶ ἀπέθανε μετ᾽ αὐτοῦ. καὶ ἀπέθανε

& dedit latrunculos qui eruperant aduersū nos in manus nr̄as: nec audiet vos quisq; sup sermone hoc. Equa enim ps erit descēdētis ad preliū & remanentis ad sarcinas & similiter diuidēt. Et factū est hoc ex die illa & deinceps constitutū & p̄finitū: & q̄si lex in israel vsq; in diem hanc. Venit ergo dd̄ in siceleg: & misit dona de preda senioribus iuda proximis suis dicens. Accipite benedictionem de preda hostium domini. His qui erant in bethel & qui in ramoth ad meridiem: & qui in iether: & qui in aroer: & qui in sephamoth: & qui in esthama: & qui in rachal: & qui in vrbibus hierameli: & qui in vrbibus ceni: & qui in rama: & qui in lacu asan: & qui in atach: & qui in hebrō: & reliqs qui erant in his locis in qbus cōmoratus fuerat dauid & viri eius. 31.

Philistiim autem pugnabant aduersum israel. Et fugerunt viri israel ante faciē philistiim: & ceciderunt interfecti in monte gelboe. Irrueruntq; philistiim in saul & in filios eius. & pcusserunt ionathan: & abinadab & melchisue filios saul: totumq; pondus prelii versum est in saul. Et cōsecuti sunt eū viri sagittarii & vulneratus est vehementer a sagittariis. Dixitq; saul ad armigerum suum. Euagina gladiū tuū & pcute me: ne forte veniāt incircuncisi isti & interficiant me illudētes mihi. Et noluit armiger eius: fuerat enim nimio terrore pterritus. Arripuit itaq; saul gladiū suum & irruit sup eū. Qđ cū vidisset armiger ei⁹ videlicet φ mortuus eēt saul irruit etiam ipse sup gladiū suū: & mortuus est cum eo. Mortuus est ergo

ויתן את הגדוד הבא עלינו בידנו׃
ומי ישמע לכם לדבר הזה כי
כחלק הירד במלחמה וכחלק
היושב על הכלים יחדו יחלקו׃
ויהי מהיום ההוא ומעלה וישמה
לחק ולמשפט לישראל עד היום
הזה׃ ויבא דוד אל צקלג וישלח
מהשלל לזקני יהודה לרעהו
לאמר הנה לכם ברכה משלל
איבי יהוה׃ לאשר בבית אל
ולאשר ברמות נגב ולאשר
ביתיר׃ ולאשר בערער ולאשר
בשפמות ולאשר באשתמע׃
ולאשר ברכל ולאשר בערי
הירחמאלי ולאשר בערי הקיני׃
ולאשר בחרמה ולאשר בבור
עשן ולאשר בעתך׃ ולאשר
בחברון ולכל המקומות אשר
התהלך שם דוד הוא ואנשיו׃
ופלשתים נלחמים
בישראל וינסו אנשי ישראל
מפני פלשתים ויפלו חללים
בהר הגלבע׃ וידבקו פלשתים
את שאול ואת בניו ויכו פלשתים
את יהונתן ואת אבינדב ואת מלכי
שוע בני שאול׃ ותכבד המלחמה
אל שאול וימצאהו המורים
אנשים בקשת ויחל מאד
מהמורים׃ ויאמר שאול לנשא
כליו שלף חרבך ודקרני בה פן
יבואו הערלים האלה ודקרני
והתעללו בי ולא אבה נשא כליו
כי ירא מאד ויקח שאול את
החרב ויפל עליה׃ וירא נשא
כליו כי מת שאול ויפל גם
הוא על חרבו וימת עמו׃ וימת

נתן גדד
בוא שמע
לחם
כלה חלק
היה עלה
שום שפט
בוא שלח
עיר
קום
הלך
Cap. xxxj
לחם נוס
פנה נפל
דבק
נכה
כבד
מצא ירה
חול
כלה
עלל
לקח
נפל ראה
מות

שאול ושלשת בניו ונשא כליו
גם כל אנשיו ביום ההוא יחדו׃
ויראו אנשי ישראל אשר
בעבר העמק ואשר בעבר הירדן
כי נסו אנשי ישראל וכי נוס
מתו שאול ובניו ויעזבו את עזב
הערים וינסו ויבאו פלשתים עיר בוא
וישבו בהן׃ ויהי ממחרת ויבאו היה
פלשתים לפשט את החללים
וימצאו את שאול ואת שלשת מצא
בניו נפלים בהר הגלבע׃ ויכרתו כרת
את ראשו ויפשטו את כליו פשט
וישלחו בארץ פלשתים סביב שלח סבב
לבשר בית עצביהם ואת העם׃
וישימו את כליו בית עשתרות שום כלה
ואת גויתו תקעו בחומת בית שן׃ תקע
וישמעו אליו ישבי יביש גלעד שמע
את אשר עשו פלשתים עשה
לשאול׃ ויקומו כל איש חיל קום
וילכו כל הלילה ויקחו את לקח
גוית שאול ואת גוית בניו
מחומת בית שן ויבאו יבשה
וישרפו אתם שם׃ ויקחו את שרף
עצמתיהם ויקברו תחת קבר
האשל ביבשה ויצמו שבעת צום
ימים׃ יום

Cap. i.
ויהי אחרי מות שאול היה
ודוד שב מהכות את העמלק שוב נכה
וישב דוד בצקלג ימים שנים׃ שנה
ויהי ביום השלישי והנה איש שלש
בא מן המחנה מעם שאול בוא חנה
ובגדיו קרעים ואדמה על
ראשו ויהי בבאו אל דוד
ויפל ארצה וישתחו׃ ויאמר נפל שחה
לו דוד אי מזה תבוא ויאמר אמר

saul & tres filii eius:
& armiger illius:
& vniuersi viri eius in
die illa pariter.
Videntes autem viri if-
rael qui erant
trans vallem & trans
iordanem
quod fugissent viri israeli-
te: & quod
mortuus esset saul &
tres filii eius: reliq̃runt
ciuitates suas & fugerũt.
Veneruntq; philisthiim
& habitauerũt ibi. Fa-
cta aũt die altera vene-
runt philisthiim vt expo
liarent interfectos:
& inuenerunt saul &
tres
filios eius iacentes in
monte gelboe. Et p̃ci-
derũt caput saul & ex-
poliauerunt eũ armis:
& miserũt in terrã phi-
listinorum per circuitũ
vt annũciaretur in tẽ-
plis idolorũ & in pp̃lis.
Et posuerũt arma eius
in templo astaroth.
corpus vero eius suspẽ-
derunt in muro beth-
san. Quod cum audis-
sent habitatores iabes
galaad quecunq; fece-
rant philisthiim
saul: surrexerunt om-
nes viri fortissimi:
& ambulauerunt tota
nocte: & tulerunt
cadauer saul & cada-
uera filiorum eius
de muro bethsan. Ve-
neruntq; viri iabes ga-
laad & combusserũt ea
igni: & tulerunt
ossa eorum & sepelierũt
in
nemore iabes: & ieiu-
nauerunt semptem
diebus.

Explicit primus liber regum.

Incipit secũdus liber regum. 1.

Factũ ẽ ãt postquã mortuꝰ ẽ saul: vt
dd̃ reuerteretur a cede
amalech & maneret i
sicelech duos dies.
In die autẽ tertia ap-
paruit homo
veniens de castris saul
veste cõscissa & pulue-
re conspersus
caput. Et vt venit ad
dauid
cecidit sup faciẽ suã &
adorauit. Dixitq;
ad eum dauid. Vnde
venis? Qui ait

saul & tres filii eius & gerẽs arma
σαοὺλ καὶ οἱ τρεῖς υἱοὶ αὐτοῦ καὶ ὁ αἴρων τὰ σκεύη
eius: & vniuersi viri eius in die illa
αὐτοῦ, καὶ πάντες οἱ ἄνδρες αὐτοῦ ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκεί-
pariter. & viderũt viri israel q
νῃ κατὰ τὸ αὐτό. καὶ εἶδον ἄνδρες ἰσραὴλ οἱ ἐν
trans vallẽ & q trans ior
τῷ πέραν τῆς κοιλάδος καὶ οἱ ἐν τῷ πέραν τοῦ ἰορ-
danẽ: q fugissẽt viri israel: & q mortuꝰ est
δάνου, ὅτι ἔφυγον ἄνδρες ἰσραὴλ, καὶ ὅτι τέθνηκε
saul & filii eius: & relinquunt ciui
σαοὺλ καὶ οἱ υἱοὶ αὐτοῦ, καὶ καταλείπουσι τὰς πό-
tates suas & fugiũt. & veniũt philisthiim
λεις αὐτῶν καὶ φεύγουσι. καὶ ἔρχονται οἱ ἀλλόφυλοι
& habitant in eis. & factũ est crastina
καὶ κατοικοῦσιν ἐν αὐταῖς. καὶ ἐγένετο τῇ ἐπαύριον
& veniunt philisthiim vt expoliarẽt interfe
καὶ ἔρχονται οἱ ἀλλόφυλοι ἐκδύσαι τοὺς τραυμα-
ctos: & inueniunt saul & tres fi
τίας, καὶ εὑρίσκουσι τὸν σαοὺλ καὶ τοὺς τρεῖς υἱ-
lios eius iacẽtes in mõte gelboe. &
οὺς αὐτοῦ πεπτωκότας ἐν τῷ ὄρει γελβουέ. καὶ
precindunt caput eius & expoliant eũ
ἀποκεφαλίζουσιν αὐτὸν καὶ ἐκδιδύσκουσιν αὐτὸν τὰ
armis eius: & mittũt in terrã philistinoꝝ
σκεύη αὐτοῦ, καὶ ἀποστέλλουσιν εἰς γῆν ἀλλοφύλων
per circuitũ annũciãtes idolis eoꝝ &
κύκλῳ εὐαγγελιζόμενοι τοῖς εἰδώλοις αὐτῶν καὶ τῷ
pp̃lo eoꝝ: & posuerũt arma saul in
λαῷ αὐτῶν, καὶ ἀνέθηκαν τὰ σκεύη τοῦ σαοὺλ εἰς
astarot: & corpus eius infixerũt in
τὸ ἀσταρτεῖον, καὶ τὸ σῶμα αὐτοῦ κατέπηξαν ἐν
muro bethsan. & audiunt de eo
τῷ τείχει βαιθσάν. καὶ ἀκούουσι περὶ αὐτοῦ οἱ
habitatores iabes galaad q̃cũq; fece
κατοικοῦντες ἰαβὶς τῆς γαλααδίτιδος ὅσα ἐποίη-
rũt philisthiim saul: & surrexerũt oẽs
σαν οἱ ἀλλόφυλοι τῷ σαούλ, καὶ ἀνέστησαν πάντες οἱ
viri fortitudinis: & ambulauerũt tota nocte
ἄνδρες δυνάμεως, καὶ ἐπορεύθησαν ὅλην τὴν νύκτα
& ceperũt corpus saul & corpꝰ filioꝝ eiꝰ
καὶ ἔλαβον τὸ σῶμα σαοὺλ καὶ τὸ σῶμα τῶν υἱῶν αὐτοῦ
a muro bethsan: & tulerũt eos in ia :Re. 1.a.
ἀπὸ τοῦ τείχους βαιθσάν, καὶ ἤνεγκαν αὐτοὺς εἰς ἰα-
bes. & cõbusserũt eos ibi: & ceperũt
βὶς. καὶ κατέκαυσαν αὐτοὺς ἐκεῖ, καὶ ἔλαβον τὰ
ossa eorũ & sepelierũt sub aruo in iabes
ὀστᾶ αὐτῶν καὶ ἔθαψαν ὑπὸ τὴν ἄρουραν ἐν ἰαβὶς
& ieiunauerũt septẽ diebus.
καὶ ἐνήστευσαν ἑπτὰ ἡμέρας.

Regnorum.ij.

Βασιλειῶν. β´. Ca.i.

Et factũ est postq̃ mortuus est saul:
K Αἰ ἐγένετο μετὰ τὸ ἀποθανεῖν σαούλ,
& dauid reuersus est p̃cutiẽs ama-
καὶ δαυὶδ ἀνέστρεψε τύπτων τὸν ἀμα-
lec. & mãsit dauid in secelag dies duos.
λήκ. καὶ ἐκάθισε δαυὶδ ἐν σεκελὰγ ἡμέρας δύο.
& factũ est in die tertia & ecce vir ve
καὶ ἐγένετο ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ τρίτῃ καὶ ἰδοὺ ἀνὴρ ἐλ-
nit de castris pp̃li qui cum sa-
ήλυθεν ἐκ τῆς παρεμβολῆς τοῦ λαοῦ τοῦ μετὰ σα-
ul: & vestes eius cõscisse & terra sup ca-
ούλ, καὶ τὰ ἱμάτια αὐτοῦ διερρωγότα καὶ γῆ ἐπὶ τῆς κεφα-
put eius. factũ est aũt cũ ingrederetur ipse ad dauid:
λῆς αὐτοῦ. ἐγένετο δὲ ἐν τῷ εἰσελθεῖν αὐτὸν πρὸς δαυίδ,
& cecidit sup terrã & adorauit eum. &
καὶ ἔπεσεν ἐπὶ τὴν γῆν καὶ προσεκύνησεν αὐτῷ. καὶ
dixit ad eum dauid: vnde venisti? & dixit 1.Re. 9.c.
εἶπεν πρὸς αὐτὸν δαυίδ, πόθεν παραγίνῃ; καὶ εἶπε

ad eũ: de castris israel saluatus sum.
πρὸς αὐτόν, ἐκ τῆς παρεμβολῆς ἰσραὴλ διασέσωσμαι.
et dixit dauid ad eũ: quod verbũ hoc: nun
καὶ εἶπε δαυὶδ πρὸς αὐτόν, τίς ὁ λόγος οὗτος, ἀπάγ
cia mihi? et ait: fugit pplus de pre
γειλόν μοι; καὶ εἶπε, πέφευγεν ὁ λαὸς ἐκ τοῦ πολέ
lio: et corruerũt multi de pplo: et saul et
μου, καὶ πεπτώκασι πολλοὶ ἐκ τοῦ λαοῦ, καὶ σαοὺλ καὶ
ionathan filius eius mortui sunt. et dixit dauid
ἰωνάθαν ὁ υἱὸς αὐτοῦ τεθνήκασιν. καὶ εἶπε δαυὶδ τῷ
C
puero qui nunciabat ei: quõ scis q
παιδαρίῳ τῷ ἀπαγγέλλοντι αὐτῷ, πῶς οἶδας ὅτι
mortuus est saul et ionathan filius eius? et dixit
τέθνηκε σαοὺλ καὶ ἰωνάθαν υἱὸς αὐτοῦ; καὶ εἶπε τὸ
adolescens qui nunciabat ei: casu inci
B
παιδάριον τὸ ἀπαγγέλλον αὐτῷ, περιπτώματι περιέ
di in mõtẽ gelboe: et ecce saul firma
πεσον ἐν τῷ ὄρει γελβουέ, καὶ ἰδοὺ σαοὺλ ἐπεστή
tus erat sup hastã suã: et ecce currus et equi
ριστο ἐπὶ τὸ δόρυ αὐτοῦ, καὶ ἰδοὺ τὰ ἅρματα καὶ οἱ ἵπ
tũ principes cõiũcti erãt ei. et respexit post se
παρχοι συνῆψαν αὐτῷ. καὶ ἐπέβλεψεν ὀπίσω αὐτοῦ
et vidit me et vocauit me. et dixi: ecce ego. et
καὶ εἶδέ με καὶ ἐκάλεσέ με. καὶ εἶπα, ἰδοὺ ἐγώ. καὶ
dixit mihi: quis es tu? et dixi ad eũ: amaleci
εἶπέ μοι, τίς εἶ σύ; καὶ εἶπον πρὸς αὐτόν, ἀμαληκί
tes ego sum. et dixit ad me: sta iã sup me
της ἐγώ εἰμι. καὶ εἶπε πρός με, ἐπίστηθι δὴ ἐπ' ἐμὲ
D
et interfice me: qm detinent me tenebre graues
καὶ θανάτωσόν με, ὅτι κατέχει με σκότος δεινὸν
et adhuc aĩa mea est in me. et steti sup
καὶ ἔτι ἡ ψυχή μου ἐστὶν ἐν ἐμοί. καὶ ἐπέστησα ἐπ'
eum et interfeci eũ: qz vidi q non vi
αὐτὸν καὶ ἐθανάτωσα αὐτόν, ὅτι ᾔδειν ὅτι οὐ ζή
ueret postq̃ cecidit ipse. et accepi diade
σεται μετὰ τὸ πεσεῖν αὐτόν. καὶ ἔλαβον τὸ διάδη
ma qđ in capite eius et armillã que
μα τὸ ἐπὶ τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ καὶ τὸν χλιδῶνα τὸν
in brachio illius: et attuli eam do
ἐπὶ τοῦ βραχίονος αὐτοῦ, καὶ ἐνήνοχα αὐτὰ τῷ κυ
mino meo huc. et apphendit dauid vestimẽta sua
Infra. ρίῳ μου ὧδε. καὶ ἐκράτησε δαυὶδ τῶν ἱματίων αὐ
5.f. et scidit ea: et omnes viri qui cũ eo: et
Ultra. τοῦ καὶ διέρρηξεν αὐτά, καὶ πάντες οἱ ἄνδρες οἱ μετ' αὐτοῦ, καὶ
13.f. planxerũt et fleuerũt et ieiunauerũt vsq ad crepusculũ
ἐκόψαντο καὶ ἔκλαυσαν καὶ ἐνήστευσαν ἕως δείλης
sup saul et sup ionathan filiũ eius et sup
ἐπὶ σαοὺλ καὶ ἐπὶ ἰωνάθαν τὸν υἱὸν αὐτοῦ καὶ ἐπὶ
pplm iuda et sup domũ israel: qm percus
τὸν λαὸν ἰούδα καὶ ἐπὶ τὸν οἶκον ἰσραήλ, ὅτι ἐπλή
si fuerũt in gladio. et dixit dauid iuueni
γησαν ἐν ῥομφαίᾳ. καὶ εἶπε δαυὶδ τῷ παιδαρίῳ
A
qui nũciauerat ei: vnde es tu? et dixit
τῷ ἀπαγγείλαντι αὐτῷ, πόθεν εἶ σύ; καὶ εἶπεν
filius viri aduene amalecite ego sum. et di
υἱὸς ἀνδρὸς παροίκου ἀμαληκίτου ἐγώ εἰμι. καὶ εἶ
xit ei dauid: quõ nõ timuisti inferre
C
πεν αὐτῷ δαυίδ, πῶς οὐκ ἐφοβήθης ἐπενεγκεῖν
manũ tuã vt occideres xpm dñi? et
τὴν χεῖρά σου διαφθεῖραι τὸν χριστὸν κυρίου; καὶ
vocauit dauid vnũ de pueris suis et di
ἐκάλεσε δαυὶδ ἓν τῶν παιδαρίων αὐτοῦ καὶ εἶ
xit: accedẽs obuia ei: et percussit e
πε, προσελθὼν ἀπάντησον αὐτῷ, καὶ ἐπάταξεν αὐ
um et mortuus ẽ. et ait dauid ad eũ: san
τὸν καὶ ἀπέθανεν. καὶ εἶπε δαυὶδ πρὸς αὐτόν, τὸ αἷ
guis tuus sup caput tuũ: qz os tuũ
μά σου ἐπὶ τὴν κεφαλήν σου, ὅτι τὸ στόμα σου
respondit cõtra te dicẽs: ego interfeci
ἀπεκρίθη κατὰ σοῦ λέγων, ἐγὼ τεθανάτωκα oooo

ad eum. De castris israel fugi. oooooooooooooo Et dixit ad eum dauid. Quod est verbũ quod factum est? Indica mihi. Qui ait. Fugit ooooo populus ex prelio & multi corruentes ooooo e populo mortui sunt: sed & saul oooooooooooo & ionathas filius eius interierunt. Dixitq́ dauid ad adolescentẽ qui nunciabat ei. Vnde scis quia mortuus est saul & ionathas filius eius? Ait adolescens qui nunciabat ei. Casu veni in montẽ gelboe: & saul incumbebat super hastã suam. Porro currus & equites appropinquabãt ei: & cõuersus post tergum suum: vidensq́ me vocauit. Cui cũ respõdissem: adsum. Dixit mihi. Quisnam es tu? Et aio ad eum. Amalechites ego sum. Et locutus est mihi. Sta super me & interfice me: quoniam tenent me angustie: & adhuc tota anima mea in me est. Stansq́ super eum: occidi illum. Sciebã enim q viuere non poterat post ruinã. Et tuli diadema qđ erat in capite eius: & armillam de brachio illius: & attuli ad te dominum meum huc. Apprehendens autẽ dauid vestimenta sua scidit: omnesq́ viri qui erãt cũ eo: & planxerũt & fleuerunt & ieiunauerunt vsq́ ad vesperam super saul & super ionathan filium eius: & super populum dñi: & super domũ israel: eo q corruissẽt gladio: dixitq́ dauid ad iuuenẽ qui nunciauerat ei: vnde es tu? qui respondit. Filius hominis aduene amalechite ego sum. Et ait ad eũ dd. Quare non timuisti mittere manũ tuam vt occideres christũ dñi? Vocansq́ dauid vnum de pueris suis ait. Accedẽs irrue in eũ. Qui percussit illum & mortuus est. Et ait ad eum dauid. Sanguis tuus super caput tuũ. Os enim tuũ locutũ est aduersum te dicens: ego interfeci

אליו ממחנה ישראל נמלטתי׃ — מלט
ויאמר אליו דוד מה היה הדבר
הגד נא לי ויאמר אשר נס — נגד נוס
העם מן המלחמה וגם הרבה נפל — לחם רבה
מן העם וימתו וגם שאול — מות
ויהונתן בנו מתו׃ ויאמר דוד אל
הנער המגיד לו איך ידעת — נגד
כי מת שאול ויהונתן בנו׃ ויאמר
הנער המגיד לו נקרא נקריתי — קרא
בהר הגלבע והנה שאול נשען — שען
על חניתו והנה הרכב ובעלי — חנה
הפרשים הדביקהו׃ ויפן אחריו — דבק פנה
ויראני ויקרא אלי ואמר הנני׃ — ראה
ויאמר לי מי אתה ואמר אליו
עמלקי אנכי׃ ויאמר אלי עמד
נא עלי ומתתני כי אחזני — מות
השבץ כי כל עוד נפשי בי׃
ואעמד עליו ואמתתהו כי ידעתי — עמד
כי לא יחיה אחרי נפלו ואקח — חיה לקח
הנזר אשר על ראשו ואצעדה — צעד
אשר על זרעו ואביאם אל — בוא
אדני הנה׃ ויחזק דוד בבגדו — חזק
ויקרעם וגם כל האנשים אשר — קרע
אתו׃ ויספדו ויבכו ויצמו עד — ספד בכה
הערב על שאול ועל יהונתן בנו — צום
ועל עם יהוה ועל בית ישראל
כי נפלו בחרב׃ ויאמר דוד אל
הנער המגיד לו אי מזה אתה
ויאמר בן איש גר עמלקי אנכי׃ — גור
ויאמר אליו דוד איך לא יראת
לשלח ידך לשחת את משיח — משח
יהוה׃ ויקרא דוד לאחד — קרא
מהנערים ויאמר גש פגע — נגש
בו ויכהו וימת׃ ויאמר אליו — נכה מות
דוד דמיך על ראשך כי פיך
ענה בך לאמר אנכי מתתי את — פה

משיח יהוה: ויקונן דוד את הקינה — קון
הזאת על שאול ועל יהונתן בנו:
ויאמר ללמד בני יהודה קשת
הנה כתובה על ספר הישר: הצבי — כתב צבה
ישראל על במותיך חלל איך — במה
נפלו גבורים: אל תגידו בגת — גבר נגד
אל תבשרו בחוצת אשקלון פן — בשר
תשמחנה בנות פלשתים פן — שמח
תעלזנה בנות הערלים: הרי — עלז
בגלבע אל טל ואל מטר עליכם
ושדי תרומת כי שם נגעל מגן — שדה רום
גבורים מגן שאול בלי משיח — געל גל
בשמן: מדם חללים מחלב גבורים
קשת יהונתן לא נשוג אחור — סוג
וחרב שאול לא תשוב ריקם: — שוב
שאול ויהונתן הנאהבים — אהב
והנעימים בחייהם ובמותם לא — נעם חיה
נפרדו מנשרים קלו מאריות — פרד קלל
גברו: בנות ישראל אל שאול — גבר
בכינה המלבשכם שני עם — בכה לבש
עדנים המעלה עדי זהב על — שנה עלה
לבושכן: איך נפלו גבורים בתוך — עדה
המלחמה יהונתן על במותיך חלל: — לחם במה
צר לי עליך אחי יהונתן נעמת — צור
לי מאד נפלאתה אהבתך לי — פלא
מאהבת נשים: איך נפלו גבורים — נשה
ויאבדו כלי מלחמה: — אבד כלה

Cap. ij.

ויהי אחרי כן וישאל דוד ביהוה — היה שאל
לאמר האעלה באחת ערי יהודה — עיר
ויאמר יהוה אליו עלה ויאמר
דוד אנה אעלה ויאמר חברנה:
ויעל שם דוד וגם שתי נשיו
אחינעם היזרעאלית ואביגיל
אשת נבל הכרמלי: ואנשיו — איש
אשר עמו העלה דוד איש — עלה
וביתו וישבו בערי חברון:

christum dñi. Planxit aũt dauid planctum huiuscemodi super saul & sup ionathan filium ei⁹: & p̃cepit vt docerent filios iuda arcũ: sicut scriptũ ẽ in libro iustorum. Incliti israel super mõtes tuos interfecti sunt. Quõ ceciderũt fortes. Nolite annunciare in geth: neq̃ annũcietis in cõpitis ascalonis: ne forte letẽtur filie philistiim: ne exultent filie incircumcisorum. Montes gelboe nec ros nec pluuia veniant sup vos. Neq̃ sint agri primitiarũ: quia ibi abiectus ẽ clypeus fortiũ: clype⁹ saul quasi nõ eẽt vnct⁹ oleo: a sanguine interfectorũ ab adipe fortiũ. Sagitta ionathe nunq̃ rediit retrorsum: & gladius saul non est reuersus inanis. Saul & ionathas amabiles & decori valde in vita sua: in morte quoq̃ nõ sunt diuisi. Aquilis velociores: leonibus fortiores. Filie israel super saul flete: qui vestiebat vos coccino in delitiis: q p̃bebat ornamenta aurea cultui vestro. Quõ ceciderunt fortes in prelio. Ionathas in excelsis tuis occisus es. Doleo super te frater mi ionatha decore nimis & amabilis sup amorẽ mulierum. Quõ ceciderũt robusti & perierunt arma bellica. z.

IGitur post hec consuluit dauid dñm dicẽs. Num ascendã in vnã de ciuitatibus iuda? Et ait dñs ad eũ. Ascende. Dixitq̃ dd. Quo ascẽdam? Et respondit ei. In hebrõ. Ascẽdit ergo dauid & due vxores eius achinoẽ iezraelites & abigail vxor nabal carmeli: sed & viros qui erant cum eo duxit dauid singulos cũ domo sua: & mansrũt in oppidis hebron.

xp̃m dñi. ⁊ planxit dauid planctũ hũc
τὸν χριστὸν κυρίου. καὶ ἐθρήνησε δαυὶδ τὸν θρῆνον τοῦ-
sup saul ⁊ sup ionathan filium eius. ⁊
τον ἐπὶ σαοὺλ καὶ ἐπὶ ἰωνάθαν τὸν υἱὸν αὐτοῦ. καὶ
dixit vt docerẽt filios iuda. ecce scriptũ est
εἶπε τοῦ διδάξαι τοὺς υἱοὺς ἰούδα. ἰδοὺ γέγραπται
in libro iusti. ⁊ dixit: cõsidera is-
ἐπὶ βιβλίου τοῦ εὐθοῦς. καὶ εἶπεν, ἀκρίβασαι ἰσ-
rael super mortuis tuis vulneratis quõ — B
ραὴλ ὑπὲρ τῶν τεθνηκότων σου τραυματιῶν πῶς
ceciderũt fortes. ne annũcietis in geth: neq̃ an-
ἔπεσον δυνατοί. μὴ ἀπαγγείλητε εἰς γὲθ, μηδὲ εὐαγ-
nuncietis in viis ascalonis: vt nõ leten-
γελίσησθε ἐν ταῖς ὁδοῖς ἀσκάλωνος, ὅπως μὴ εὐφραν-
tur filie philistijm neq̃ exultent fi-
θῶσι θυγατέρες ἀλλοφύλων μηδὲ γαυριάσωσι θυγατέ-
lie incircũcisorũ. mõtes q̃ in gelboe nõ cadat sup
ρες ἀπεριτμήτων. ὄρη τὰ ἐν γελβουὲ μὴ πέσοι ἐφ'
vos neq̃ ros neq̃ pluuia. ⁊ agri primitiarũ qz
ὑμᾶς μήτε δρόσος μήτε ὑετός. καὶ ἀγροὶ ἀπαρχῶν ὅτι
abiectus est clypeus fortiũ ⁊ clypeus saul non
προσωχθίσθη θυρεὸς δυνατῶν καὶ θυρεὸς σαοὺλ οὐκ
vnctus ẽ i oleo a sanguine interfectorũ ⁊ ab adipe
ἐχρίσθη ἐν ἐλαίῳ ἀφ' αἵματος τραυματιῶν καὶ ἀπὸ στέατος
fortiũ. arc⁹ ionathan nõ reuersus est vacu⁹ retrorsũ.
δυνατῶν. τόξον ἰωνάθαν οὐκ ἀπεστράφη κενὸν εἰς τὰ ὀπίσω.
⁊ gladius saul nõ reuersus ẽ inanis. saul ⁊ io-
καὶ ῥομφαία σαοὺλ οὐκ ἀνέστρεψε κενή. σαοὺλ καὶ ἰω-
nathan amati ⁊ pulchri nõ diuisi in
νάθαν οἱ ἠγαπημένοι καὶ ὡραῖοι οὐ διακεχωρισμένοι ἐν
vita sua: ⁊ in morte sua nõ diuisi sũt
τῇ ζωῇ αὐτῶν, καὶ ἐν τῷ θανάτῳ αὐτῶν οὐ διεχωρί-
runt: magis q̃ aquile veloces magis q̃ leones for-
σθησαν, ὑπὲρ ἀετοὺς κοῦφοι ὑπὲρ λέοντας δυνα-
tes. filie israel flete sup saul qui
τοί. θυγατέρες ἰσραὴλ κλαύσατε ἐπὶ σαοὺλ τὸν ἐν-
vestiebat vos coccino cũ ornamẽto vr̃o: qui
διδύσκοντα ὑμᾶς κόκκινα μετὰ κόσμου ὑμῶν, τὸν ἀνα-
referebat ornamẽtũ aureũ sup vestimẽtũ vr̃m.
φέροντα κόσμον χρυσοῦν ἐπὶ τὸν ἱματισμὸν ὑμῶν.
quõ ceciderũt fortes in medio prelioꝝ: ionathã
πῶς ἔπεσον δυνατοὶ ἐν μέσῳ πολέμου, ἰωνάθαν
in excelsis tuis occisus es. doleo sup te iona- — C
εἰς τὰ ὕψη σου ἐτραυματίσθης. ἀλγῶ ἐπὶ σοὶ ἰωνά-
than frater mi: speciosus fuisti mihi nimis: admirabilis
θαν ἀδελφέ μου, ὡραιώθης μοι σφόδρα, ἐθαυμαστώ-
fuit amor tuus mihi super amorẽ mulierũ:
θη ἡ ἀγάπησίς σου ἐμοὶ ὑπὲρ ἀγάπησιν γυναικῶν.
quõ ceciderũt fortes ⁊ perierũt arma bellica.
πῶς ἔπεσον δυνατοὶ καὶ ἀπώλοντο σκεύη πολεμικά.
ET factũ est post hec ⁊ consuluit dauid — Ca. ij. A
Καὶ ἐγένετο μετὰ ταῦτα καὶ ἐπηρώτησε δαυὶδ
in dño dicẽs: si ascẽdã in vnã de ciuitatibus
ἐν κυρίῳ λέγων, εἰ ἀναβῶ εἰς μίαν τῶν πόλεων τῆς
iuda? ⁊ ait dñs ad eum: ascẽde.
ἰουδαίας; καὶ εἶπε κύριος πρὸς αὐτόν, ἀνάβηθι.
⁊ dixit dauid: quo ascendã? ⁊ dixit: i chebron.
καὶ εἶπε δαυίδ, ποῦ ἀναβῶ; καὶ εἶπεν, εἰς χεβρών.
⁊ ascẽdit illuc dauid: ⁊ ambe vxores
καὶ ἀνέβη ἐκεῖ δαυίδ, καὶ ἀμφότεραι αἱ γυναῖκες
eius achinoem iezraelites ⁊ abigail vxor na-
αὐτοῦ ἀχινοὰμ ἡ ἰεζραηλῖτις καὶ ἀβιγαὶλ ἡ γυνὴ να-
bal carmeli: ⁊ viri eius q̃ cum
βὰλ τοῦ καρμηλίτου, καὶ οἱ ἄνδρες αὐτοῦ οἱ μετ'
eo vnusquisq̃: ⁊ domus sua. ⁊ habitãt
αὐτοῦ ἕκαστος, καὶ ὁ οἶκος αὐτοῦ. καὶ κατῴκουν
in ciuitatib⁹ chebron.
ἐν ταῖς πόλεσι χεβρών.

⁊ venerunt viri iuda ⁊ vngunt
καὶ ἔρχονται οἱ ἄνδρες τῆς ἰουδαίας καὶ χρίουσι τὸν
dauid ibi vt regnaret sup domū iuda.
δαυίδ ἐκεῖ τοῦ βασιλεύειν ἐπὶ τὸν οἶκον ἰούδα·
⁊ annūciauerūt dauid dicentes: viri ia
καὶ ἀπήγγειλαν τῷ δαυίδ λέγοντες, οἱ ἄνδρες ἰα
bis galaad ipsi sepelierūt saul.
βὶς τῆς γαλααδίτιδος αὐτοὶ ἔθαψαν τὸν σαούλ·
B ⁊ misit dauid nuncios ad duces iabis
καὶ ἀπέστειλε δαυίδ ἀγγέλους πρὸς ἡγεμόνας ἰαβὶς
galaad: ⁊ dixit ad eos: bene
τῆς γαλααδίτιδος, καὶ εἶπεν πρὸς αὐτούς, εὐλο-
dicti vos a dño: quia fecistis miam
γημένοι ὑμεῖς τῷ κυρίῳ, ὅτι πεποιήκατε ἔλεος
sup dñm vrm sup saul ⁊ sepelistis
ἐπὶ τὸν κύριον ὑμῶν ἐπὶ τὸν σαούλ καὶ ἐθάψατε
eum. ⁊ nūc faciat dñs vobiscū miam ⁊ veri
αὐτόν. καὶ νῦν ποιήσαι κύριος μεθ' ὑμῶν ἔλεος καὶ ἀλή-
tatē: ⁊ ego āt faciā vobiscū bona hec:
θειαν, καὶ ἐγὼ δὲ ποιήσω μεθ' ὑμῶν τὰ ἀγαθὰ ταῦ-
quia fecistis verbū istud. ⁊ nūc con
τα, ὅτι ἐποιήσατε τὸ ῥῆμα τοῦτο. καὶ νῦν κρα-
fortentur manus vr̄e ⁊ estote in filios
ταιούσθωσαν αἱ χεῖρες ὑμῶν καὶ γίνεσθε εἰς υἱοὺς
fortes: qm̄ mortu⁹ est saul dñs vester: ⁊
δυνατούς, ὅτι τέθνηκε σαούλ ὁ κύριος ὑμῶν, καὶ
quia me vnxit domus iuda sup se in re
ὅτι ἐμὲ κέχρικεν ὁ οἶκος ἰούδα ἐφ' ἑαυτοὺς εἰς βα-
gem. ⁊ abener filius ner pr̄iceps exercit⁹ saul tu
σιλέα. καὶ ἀβεννὴρ υἱὸς νὴρ ἀρχιστράτηγος σαούλ ἔ-
lit isboseth filiū saul: ⁊ traduxit
λαβε τὸν ἰσβόσεθ υἱὸν τοῦ σαούλ, καὶ διεβίβασεν
eum de castris: ⁊ regē cōstituit eū
αὐτὸν ἐκ τῆς παρεμβολῆς, καὶ ἐβασίλευσεν αὐτὸν
sup galaad: ⁊ sup aseri: ⁊ sup
ἐπὶ τὴν γαλααδίτιν, καὶ ἐπὶ τὸν ἀσερί, καὶ ἐπὶ
israel: ⁊ sup ephraim: ⁊ sup benia
τὸν ἰεζραέλ, καὶ ἐπὶ τὸν ἐφραίμ, καὶ ἐπὶ βενια-
min: ⁊ sup vniuersū israel. fili⁹ quadraginta
μίν, καὶ ἐπὶ πάντα ἰσραήλ. υἱὸς τεσσαράκοντα
annoꝝ erat isboseth filius saul qn̄ regnauit sup
ἐτῶν ἦν ἰσβόσεθ υἱὸς σαούλ ὅτε ἐβασίλευσεν ἐπὶ
C israel: ⁊ duob⁹ annis regnauit: preter do
ἰσραήλ, καὶ δύο ἔτη ἐβασίλευσεν, πλὴν τοῦ οἴ-
mū iuda: qui fuerūt post dauid. ⁊ fuit nu
κου ἰούδα, οἳ ἦσαν ὀπίσω δαυίδ. καὶ ἐγένετο ἀρι-
merus dierū qb⁹ regnauit dauid in chebron
θμὸς τῶν ἡμερῶν ὧν ἐβασίλευσε δαυίδ ἐν χεβρὼν
sup domū iuda septē anni ⁊ mēses sex: ⁊
ἐπὶ τὸν οἶκον ἰούδα ἑπτὰ ἔτη καὶ μῆνες ἕξ, καὶ
egressus ē abener fili⁹ ner ⁊ pueri isboseth filij
ἐξῆλθεν ἀβεννὴρ υἱὸς νὴρ καὶ οἱ παῖδες ἰσβόσεθ υἱοῦ
saul de castris collis. ⁊ ioab filius sa
σαούλ ἐκ παρεμβολῆς βουνοῦ. καὶ ἰωὰβ υἱὸς σα-
ruie egressus est de chebron: ⁊ pueri dauid:
ρουίας ἐξῆλθεν ἐκ χεβρών, καὶ οἱ παῖδες δαυίδ,
⁊ occurrerūt ad inuicē sup fontē gabaon.
καὶ συναντῶσιν ἀλλήλοις ἐπὶ τὴν κρήνην γαβαών.
⁊ sederūt isti ex vna pte: ⁊ isti ex alte
καὶ ἐκάθισαν οὗτοι ἐντεῦθεν, καὶ οὗτοι ἐντεῦ-
ra pte iuxta fontē. ⁊ dixit abener ad ioab:
θεν ἐπὶ τὴν κρήνην. καὶ εἶπεν ἀβεννὴρ πρὸς ἰωάβ,
surgant iā pueri ⁊ ludant co
ἀναστήτωσαν δὴ τὰ παιδάρια καὶ παιξάτωσαν ἐνώ-
ram nobis.
πιον ἡμῶν.

Veneruntq; viri iuda: & vnxerunt ibi dauid vt regnaret sup domū iuda: Et nūciatum est dauid q viri iabes galaad sepelissent saul. Misit ergo dauid nuncios ad viros iabes galaad. Dixitq; ad eos. Benedicti vos a domino qui fecistis misericordiam hāc cū domino vestro saul: & sepelistis eum. Et nunc retribuet vobis qdē dñs miam & veritatem: & ego reddam gratiam eo q fecistis verbum istud. Cōfortētur man⁹ vr̄e: & estote filii fortitudinis: licet ei mortuus sit dñs vester saul: tñ me vnxit domus iuda in regem sibi. Abner āt filius ner princeps exercitus saul tulit isboseth filium saul: & circūduxit eū p castra: regemq; constituit sup galaad: & sup gessuri: & super iezrael: & super effraim: & super beniamin: & sup israel vniuersū. Quadraginta annorū erat isboseth filius saul cum regnare cepisset super israel: & duobus annis regnauit. Sola autem domus iuda sequebatur dauid. Et fuit numerus dierum quos commoratus est dauid impans in hebron sup domū iuda septem annorum & sex mensium. Egressusq; est abner fili⁹ ner & pueri isboseth filii saul de castris in gabaon. Porro ioab filius saruie & pueri dd̄ egressi sunt: & occurrerūt eis iuxta piscinā gabaō. Et cū in vnū cōuenissent e regiōe sederunt hi in vna pte piscine: & illi ex altera. Dixitq; abner ad ioab. Surgant pueri: & ludant corā nobis.

ויבאו אנשי יהודה וימשחו שם | בוא משח
את דוד למלך על בית יהודה
ויגדו לדוד לאמר אנשי יביש | נגד
גלעד אשר קברו את שאול:
וישלח דוד מלאכים אל אנשי | שלח לאך
יביש גלעד ויאמר אליהם ברכים
אתם ליהוה אשר עשיתם | עשה
החסד הזה עם אדניכם עם
שאול ותקברו אתו: ועתה יעש | קבר
יהוה עמכם חסד ואמת וגם
אנכי אעשה אתכם הטובה הזאת
אשר עשיתם הדבר הזה: ועתה
תחזקנה ידיכם והיו לבני חיל | חזק היה
כי מת אדניכם שאול וגם אתי | מות
משחו בית יהודה למלך עליהם:
ואבנר בן נר שר צבא אשר | שור
לשאול לקח את איש בשת בן
שאול ויעברהו מחנים: וימליכהו | עבר מלך
אל הגלעד ואל האשורי ואל
יזרעאל ועל אפרים ועל בנימן
ועל ישראל כלה: בן ארבעים | רבע
שנה איש בשת בן שאול
במלכו על ישראל ושתים
שנים מלך אך בית יהודה | שנה
היו אחרי דוד: ויהי מספר | היה ספר
הימים אשר היה דוד מלך | יום
בחברון על בית יהודה שבע
שנים וששה חדשים: ויצא
אבנר בן נר ועבדי איש
בשת בן שאול ממחנים
גבענה: ויואב בן צרויה ועבדי
דוד יצאו ויפגשום על ברכת | פגש
גבעון יחדו וישבו אלה על הברכה
מזה ואלה על הברכה מזה:
ויאמר אבנר אל יואב יקומו | קום
נא הנערים וישחקו לפנינו | שחק פנה

ויאמר יואב יקמו: ויקמו ויעברו עבר
במספר שנים עשר לבנימן
ולאיש בשת בן שאול ושנים
עשר מעבדי דוד: ויחזקו איש חזק
בראש רעהו וחרבו בצד רעהו צדד
ויפלו יחדו ויקרא למקום ההוא נפל קרא
חלקת הצרים אשר בגבעון: ותהי היה
המלחמה קשה עד מאד ביום לחם
ההוא וינגף אבנר ואנשי נגף
ישראל לפני עבדי דוד: ויהיו פנה
שם שלשה בני צרויה יואב
ואבישי ועשהאל ועשהאל קל קלל
ברגליו כאחד הצבים אשר צבה
בשדה: וירדף עשהאל אחרי רדף
אבנר ולא נטה ללכת על הימין הלך ימן
ועל השמאל מאחרי אבנר: ויפן שמאל פנה
אבנר אחריו ויאמר האתה זה
עשהאל ויאמר אנכי: ויאמר
לו אבנר נטה לך על ימינך או
על שמאלך ואחז לך אחד
מהנערים וקח לך את חלצתו לקח
ולא אבה עשהאל לסור מאחריו:
ויסף עוד אבנר לאמר אל
עשהאל סור לך מאחרי למה
אככה ארצה ואיך אשא פני נכה נשא
אל יואב אחיך: וימאן לסור פנה מאן
ויכהו אבנר באחרי החנית אל חנה
החמש ותצא החנית מאחריו יצא
ויפל שם וימת תחתו ויהי כל נפל מות
הבא אל המקום אשר נפל שם היה בוא
עשהאל וימת ויעמדו: וירדפו קום עמד רדף
יואב ואבישי אחרי אבנר
והשמש באה והמה באו עד
גבעת אמה אשר על פני גיח
דרך מדבר גבעון: ויתקבצו דבר קבץ
בני בנימן אחרי אבנר ויהיו

Et rn̄dit ioab. Surgāt. Surrexerūt ergo & trāsierunt numero duodecim de beniamin ex parte isboseth filii saul: & duodecim de pueris dauid. Apprehensoq; vnusquisq; capite cōparis sui defixit gladium in latus cōtrarii: & ceciderūt simul. Vocatūq; est nomē loci illius ager robustorū in gabaon. Et ortū est bellum durum satis in die illa: fugatusq; est abner & viri israel a pueris dauid. Erant autem ibi tres filii saruie: ioab & abisai & asahel. Porro asahel cursor velocissimus fuit quasi vnus de capreis qui morantur in siluis. Persequebatur autem asahel abner: & non declinauit ad dextrā siue ad sinistram omittens persequi abner. Respexit itaq; abner post tergū suum & ait. Tu ne es asahel? Qui rn̄dit. Ego sū. Dixitq; ei abner. Vade ad dexterā siue ad sinistram: & apprehende vnum de adolescētibus & tolle tibi spolia eius: Noluit aūt asahel omittere quin vrgeret eum: Rursumq; locutus ē abner ad asahel. Recede & noli me sequi: ne forte compellar cōfodere te in terram: & leuare nō potero faciē meam ad ioab fratrē tuū. Qui audire cōtēpsit: & noluit declinare. Percussit ergo eū abner auersa hasta in inguine: & transfodit: & mortuus est in eodē loco. Omnes qui trāsibāt per locū illum in quo ceciderat asahel & mortu⁹ erat: subsistebāt. Persequētibus autem ioab & abisai fugientem abner sol occubuit. Et venerunt vsq; ad collē aqueductus: qui est ex aduerso vallis & itineris deserti in gabaon. Congregatiq; sunt filii bēiamin ad abner & conglobati

τ dixit ioab: surgant. τ surrexerūt τ transie-
καὶ εἶπεν ἰωάβ, ἀναστήτωσαν. καὶ ἀνέστησαν καὶ παρῆλ-
rūt in numero duodecim de filiis beniamin isboseth
θον ἐν ἀριθμῷ δώδεκα τῶν υἱῶν βενιαμὶν τοῦ ἰσβόσεθ
filii saul: τ duodecim de pueris dauid. τ apprehēde- D
υἱοῦ σαοὺλ, καὶ δώδεκα τῶν παίδων δαυίδ. καὶ ἐκράτη-
rūt vnusquisq; manu caput proximi sui: τ
σαν ἕκαστος τῇ χειρὶ τῆς κεφαλῆς τοῦ πλησίον αὐτοῦ, καὶ
gladius eius in latus proximi sui: τ
ἡ μάχαιρα αὐτοῦ εἰς τὴν πλευρὰν τοῦ πλησίον αὐτοῦ, καὶ
cadūt pariter. τ nomē positū est loco il-
πίπτουσι κατὰ τὸ αὐτό. καὶ ἐπεκλήθη τῷ τόπῳ ἐκεί-
li paro insidiatorū que est in gabaon. τ factū
νῳ μερὶς τῶν ἐπιβούλων ἥ ἐστιν ἐν γαβαώ. καὶ ἐγένε-
est bellū durū valde in die illa.
το ὁ πόλεμος σκληρὸς ὥστε λίαν ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ.
τ cecidit abener τ viri israel corā
καὶ ἔπταισεν ἀβεννὴρ καὶ οἱ ἄνδρες ἰσραὴλ ἐνώπιον
pueris dauid. τ erāt ibi tres filij saruie
τῶν παίδων δαυίδ. καὶ ἐγένοντο ἐκεῖ τρεῖς υἱοὶ σαρουία
ioab τ abessa τ assael. τ assael le-
ἰωὰβ καὶ ἀβεσσὰ καὶ ἀσαήλ. καὶ ἀσαὴλ κοῦ-
uis pedibus suis quasi vna caprea que in agro.
φος τοῖς ποσὶν αὐτοῦ ὡσεὶ μία δορκὰς τῶν ἐν ἀγρῷ.
τ persecutus est assael post abener: τ nō de-
καὶ κατεδίωξεν ὁ ἀσαὴλ ὀπίσω ἀβεννὴρ, καὶ οὐκ ἐξέ-
clinauit vt ambularet ad dexterā neq; ad sinistrā
κλινε τοῦ πορεύεσθαι εἰς τὰ δεξιὰ οὐδὲ εἰς τὰ ἀριστερὰ
a tergo abener. τ respexit abener post
ἀπὸ ὄπισθεν ἀβεννήρ. καὶ ἐπέβλεψεν ἀβεννὴρ ὀπίσω
se τ ait: tu es ipse assael? τ dixit ego
αὐτοῦ καὶ εἶπε, σὺ εἶ αὐτὸς ἀσαήλ; καὶ εἶπεν ἐγώ
sum. τ dixit ipsi abener: declina tu ad
εἰμι. καὶ εἶπεν αὐτῷ ἀβεννὴρ, ἔκκλινον σὺ εἰς τὰ F
dexterā vel ad sinistrā τ apprehēde tibi vnū
δεξιὰ ἢ εἰς τὰ ἀριστερὰ καὶ κατάσχε σεαυτῷ ἓν τῶν
de adolescētib⁹ τ tolle tibi armaturā eius.
παιδαρίων καὶ λάβε σεαυτῷ τὴν πανοπλίαν αὐτοῦ.
τ non voluit assael declinare ab his qui post
καὶ οὐκ ἠθέλησεν ἀσαὴλ ἐκκλῖναι ἀπὸ τῶν ὄπισθεν
eum. τ addidit abener rursū dicere assael:
αὐτοῦ. καὶ προσέθετο ἀβεννὴρ ἔτι εἰπεῖν τῷ ἀσαήλ,
recede tu a me: vt nō percutiā te in terrā. τ
ἀπόστηθι σὺ ἀπ᾽ ἐμοῦ, ἵνα μὴ πατάξω σε εἰς τὴν γῆν. καὶ
quō leuabo faciē meā ad ioab fratrē
πῶς ἀρῶ τὸ πρόσωπόν μου πρὸς ἰωὰβ τὸν ἀδελφόν
tuū? τ nō voluit assael recedere. τ pcussit
σου; καὶ οὐκ ἐβούλετο ἀσαὴλ ἀποστῆναι. καὶ τύπτει
eum abener posteriori parte haste in ingui-
αὐτὸν ὁ ἀβεννὴρ ἐν τῷ ὀπίσω τοῦ δόρατος ἐπὶ τὴν ψό-
ne: τ transijt lācea de posterioribus ei⁹: τ
αν, καὶ διεξῆλθε τὸ δόρυ ἐκ τῶν ὀπίσω αὐτοῦ, καὶ
cadit ibi τ moritur sub eum. τ factū
πίπτει ἐκεῖ καὶ ἀποθνήσκει ὑποκάτω αὐτοῦ. καὶ ἐγένε-
est ois q veniebat vsq; ad locū vbi cecidit as-
το πᾶς ὁ ἐρχόμενος ἕως τοῦ τόπου οὗ ἔπεσεν ἀσ- F
sael τ mortu⁹ est τ subsistebat. τ persecut⁹ est io- Iosue. 10.d.
σαὴλ καὶ ἀπέθανε καὶ ἀφίστατο. καὶ κατεδίωξεν ἰω-
ab τ abessa post abener: τ sol occubuit.
ὰβ καὶ ἀβεσσὰ ὀπίσω ἀβεννήρ, καὶ ὁ ἥλιος ἔδυνε.
τ ipsi venerūt vsq; ad collē amma qui ex ad-
καὶ αὐτοὶ εἰσῆλθον ἕως τοῦ βουνοῦ ἀμμὰ τοῦ κατα-
uerso gie iter desertū gabaon. τ cōgregā-
πρόσωπον γαὶ ὁδὸν ἔρημον γαβαών. καὶ συναθροί-
tur filij beniamin post abener: τ facti sūt
ζονται οἱ υἱοὶ βενιαμὶν ὀπίσω ἀβεννήρ, καὶ ἐγένοντο

in cōgregationē vnā: τ ſteterūt in ſūmitate collis
εἰς συναγωγὴν μίαν, καὶ ἔστησαν ἐπὶ κεφαλὴν βουνοῦ
vnius. τ vocauit abener ioab τ dixit: nū vſq; i
ἑνός. καὶ ἐκάλεσεν ἀβεννὴρ τὸν ἰωὰβ καὶ εἶπε, μὴ εἰς
victoriā deuoꝛabit mucro? nōne ſcis φ acer
νῖκος καταφάγεται ἡ ῥομφαία; οὐκ οἶδας ὅτι πι-
Nu.17 4. ba erit in vltimis? τ vſq; quo non dicis
κρὰ ἔσται εἰς τὰ ἔσχατα; καὶ ἕως πότε οὐ μὴ εἴπῃς
ppl'o vt reuertatur a tergo fratrū ſuo
τῷ λαῷ ἀποστρέφειν ἀπὸ ὄπισθεν τῶν ἀδελφῶν αὐ-
rum. τ dixit ioab: viuit dñs: qm̄ niſi locut' fuiſſes:
G τῶν. καὶ εἶπεν ἰωὰβ, ζῇ κύριος, ὅτι εἰ μὴ ἐλάλησας,
qm̄ tunc de mane aſcēdiſſet ppl'o mane vnuſ
διότι τότε ἐκ πρωΐθεν ἀνέβη ἂν ὁ λαὸς πρωΐθεν ἕκα-
quiſq; poſt fratrē ſuum. τ buccina
στος κατόπισθεν τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ. καὶ ἐσάλπι-
Infra. 10.c. uit ioab buccina: τ receſſit oīs ppl'o τ
σεν ἰωὰβ τῇ σάλπιγγι, καὶ ἀπέστησε πᾶς ὁ λαὸς καὶ
nō perſecut' eſt amplius poſt iſrael: τ
οὐ κατεδίωκεν οὐκέτι κατόπισθεν τοῦ ἰσραὴλ, καὶ
nō additus eſt vltra pugnare. τ abener τ vi
οὐ προσέθετο ἔτι πολεμεῖν. καὶ ἀβεννὴρ καὶ οἱ ἄν-
ri eius abierūt in occaſū tota nocte
δρες αὐτοῦ ἀπῆλθον εἰς δυσμὰς ὅλην τὴν νύκτα
illa. τ tranſierūt ioꝛdanē: τ tranſierunt
ἐκείνην. καὶ διέβησαν τὸν ἰορδάνην, καὶ ἐπορεύθησαν
totā planiciē: τ venerūt in ca
ὅλην τὴν παρατείνουσαν, καὶ ἔρχονται εἰς παρεμβο-
ſtra. τ ioab reuerſus eſt ab abener: τ cōgre
λάς. καὶ ἰωὰβ ἀνέστρεψεν ἀπὸ τοῦ ἀβεννὴρ, καὶ συνή-
gauit oēm ppl'm. τ recenſiti ſunt de pue
θροισε πάντα τὸν λαόν. καὶ ἐπεσκέπησαν τῶν παι-
ris dauid q̄ ceciderūt nouē τ decē viri:
δων δαυὶδ οἱ πεπτωκότες ἐννέα καὶ δέκα ἄνδρες,
τ aſael τ pueri dauid percuſſerūt de filijs
καὶ ἀσαὴλ καὶ οἱ παῖδες δαυὶδ ἐπάταξαν τῶν υἱῶν
beniamin de viris abener trecentos τ ſexa
βενιαμὶν τῶν ἀνδρῶν ἀβεννὴρ τριακοσίους καὶ ἑξήκον-
ginta viros. τ tollūt aſael τ ſepeliūt e-
τα ἄνδρας. καὶ αἴρουσι τὸν ἀσαὴλ καὶ θάπτουσιν αὐ-
um in ſepulchꝛo patris ſui in beth
τὸν ἐν τῷ τάφῳ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ τοῦ ἐν βηθλε-
leē. τ ambulauerūt tota nocte ioab τ vi-
έμ. καὶ ἐπορεύθησαν ὅλην τὴν νύκτα ἰωὰβ καὶ οἱ ἄν-
ri eius: τ lux oꝛta eſt ipſis in chebꝛon.
δρες αὐτοῦ, καὶ διεφώτισεν αὐτοῖς ἐν χεβρών. Ca.3.
A ET facta eſt cōcertatio multū inter
Καὶ ἐγένετο πόλεμος ἐπιπολὺ ἀναμέσον τοῦ
domū ſaul τ inter domū dauid: τ do
οἴκου σαοὺλ καὶ ἀναμέσον τοῦ οἴκου δαυὶδ, καὶ ὁ οἶ-
mus dauid procedebat τ foꝛtificabatur. τ dom'
κος δαυὶδ ἐπορεύετο καὶ ἐκραταιοῦτο. καὶ ὁ οἶκος
ſaul procedebat τ debilis fiebat. τ nati ſunt
σαοὺλ ἐπορεύετο καὶ ἠσθένει. καὶ ἐτέχθησαν τῷ
dauid in chebꝛon filij ſex: τ erat pꝛimogenitus
δαυὶδ ἐν χεβρὼν υἱοὶ ἕξ, καὶ ἦν ὁ πρωτότοκος
eius amnō achinaā izraelite. τ
αὐτοῦ ἀμνὼν τῆς ἀχινάαμ τῆς ἰζραηλίτιδος. καὶ ὁ
ſecūdus eius celeab abygail carme-
δεύτερος αὐτοῦ κελεὰβ τῆς ἀβιγαὶλ τῆς καρμη-
li. τ tertius abeſalon filius maacha fi
λίας. καὶ ὁ τρίτος ἀβεσσαλὼμ υἱὸς μααχὰ θυγα-
lie thalmi regis geſſer. τ quartus
τρὸς θαλμὶ βασιλέως γεσσούρ. καὶ ὁ τέταρτος ἀ-
adonia filius aggith. τ quintus ſaphatias
δωνίας υἱὸς ἀγγίθ. καὶ ὁ πέμπτος σαφατίας τῆς
abitaal. τ ſextus iethꝛaā egal vxoꝛis
ἀβιτάλ. καὶ ὁ ἕκτος ἰεθραὰμ τῆς αἰγὰλ γυναικὸς
dauid. iſti nati ſunt ipſi dauid in che
δαυίδ. οὗτοι ἐτέχθησαν αὐτῷ τῷ δαυὶδ ἐν χε-
bꝛon. τ factū eſt
βρών. καὶ ἐγένετο

in vnum cuneum: ſte-
terunt in ſummitate
tumuli vnius. Et ex-
clamauit abner ad
ioab & ait. Nū vſq; ad
internitionem tu' mu-
cro deſeuiet? An igno-
ras φ piculoſa ſit deſpa
tio? Vſq;quo non dicis
populo vt omittat p-
ſequi fratres ſuos?
Et ait ioab. Viuit de-
us: ſi
locut' fuiſſes mane: re
ceſſiſſet
populus pſequēs fratrē
ſuū. Inſonuit ergo io-
ab buccina: & ſtetit oīs
exercitus:
nec perſecuti ſunt vl-
tra iſrael:
neq; iniere certamen.
Abner autem
& viri eius abierūt p cā
peſtria tota nocte
illa: & trāſierūt ioꝛda-
nem: & luſtrata
oī bethoron venerūt
ad caſtra. Porro ioab
reuerſ' omiſſo abner
congregauit omnem
populū: & defuerūt de
pueris dauid decē & no
uē viri excepto aſahele.
Serui autem dauid
pcuſſerūt de beniamin
& de viris q erāt cū ab-
ner trecētos ſexagita:
qui & moꝛtui ſūt. Tule
rūtq; aſahel & ſepelierūt
eū in ſepulchꝛo pꝛis ſui
in bethleē: & ambula-
uerunt tota nocte
ioab & viri q erāt cū eo:
& in ipō crepuſculo pue
nerunt in hebꝛon. 3.
FActa eſt ergo lōga
cōcertatio iter do
mum dauid & iter do-
mū ſaulis: dd' pficiens
& ſp ſeipſo robuſtioꝛ:
dom' āt ſaul decreſcēs
quotidie. Natiq; ſūt fi-
lij dd' in hebꝛō. Fuitq;
pꝛimogenitus ei' āmō
de achinoē iezraelite:
& poſt eum
cheleab de abigail vxo
re nabal
carmeli. Porro tertius
abſalom filius
maacha filie tholomai
regis geſſur.
Quartus āt adonias fi
lius agith. Et quintus
ſaphatias filius abithal
Sextus quoq;
hietraā de egla vxore
dauid. Hi nati ſunt
dauid in hebꝛon. Cū
ergo eſſet

לַאֲגֻדָּה אֶחָת וַיַּעַמְדוּ עַל רֹאשׁ
גִּבְעָה אֶחָת׃ וַיִּקְרָא אַבְנֵר אֶל — קָרָא
יוֹאָב וַיֹּאמֶר הֲלָנֶצַח תֹּאכַל חֶרֶב — אָמַר אָכַל
הֲלוֹא יָדַעְתָּה כִּי מָרָה תִהְיֶה — מָרַר
בָּאַחֲרוֹנָה וְעַד מָתַי לֹא תֹאמַר
לָעָם לָשׁוּב מֵאַחֲרֵי אֲחֵיהֶם׃
וַיֹּאמֶר יוֹאָב חַי הָאֱלֹהִים כִּי
לוּלֵא דִבַּרְתָּ כִּי אָז מֵהַבֹּקֶר נַעֲלָה — עָלָה
הָעָם אִישׁ מֵאַחֲרֵי אָחִיו׃ וַיִּתְקַע
יוֹאָב בַּשּׁוֹפָר וַיַּעַמְדוּ כָּל הָעָם — תָּקַע שָׁפַר
וְלֹא יִרְדְּפוּ עוֹד אַחֲרֵי יִשְׂרָאֵל — רָדַף
וְלֹא יָסְפוּ עוֹד לְהִלָּחֵם׃ וְאַבְנֵר — לָחַם
וַאֲנָשָׁיו הָלְכוּ בָּעֲרָבָה כֹּל הַלַּיְלָה
הַהוּא וַיַּעַבְרוּ אֶת הַיַּרְדֵּן וַיֵּלְכוּ — עָבַר
כָּל הַבִּתְרוֹן וַיָּבֹאוּ מַחֲנָיִם׃ וְיוֹאָב
שָׁב מֵאַחֲרֵי אַבְנֵר וַיִּקְבֹּץ אֶת כָּל — שׁוּב קָבַץ
הָעָם וַיִּפָּקְדוּ מֵעַבְדֵי דָוִד תְּשַׁעָה — פָּקַד
עָשָׂר אִישׁ וַעֲשָׂהאֵל׃ וְעַבְדֵי דָוִד
הִכּוּ מִבִּנְיָמִן וּבְאַנְשֵׁי אַבְנֵר שְׁלֹשׁ — נָכָה
מֵאוֹת וְשִׁשִּׁים אִישׁ מֵתוּ׃ וַיִּשְׂאוּ — מֵאָה שִׁשָּׁה
אֶת עֲשָׂהאֵל וַיִּקְבְּרֻהוּ בְּקֶבֶר אָבִיו — נָשָׂא קָבַר
אֲשֶׁר בֵּית לָחֶם וַיֵּלְכוּ כָל הַלַּיְלָה
יוֹאָב וַאֲנָשָׁיו וַיֵּאֹר לָהֶם — אוֹר
בְּחֶבְרוֹן׃ וַתְּהִי הַמִּלְחָמָה — Cap.iij. הָיָה לָחַם
אֲרֻכָּה בֵּין בֵּית שָׁאוּל וּבֵין בֵּית
דָּוִד וְדָוִד הֹלֵךְ וְחָזֵק וּבֵית שָׁאוּל — הָלַךְ
הֹלְכִים וְדַלִּים׃ וַיִּוָּלְדוּ לְדָוִד — דָּלַל יָלַד
בָּנִים בְּחֶבְרוֹן וַיְהִי בְכוֹרוֹ אַמְנוֹן — הָיָה בָּכַר
לַאֲחִינֹעַם הַיִּזְרְעֵאלִית׃ וּמִשְׁנֵהוּ — שָׁנָה
כִלְאָב לַאֲבִיגַיִל אֵשֶׁת נָבָל — אִישׁ
הַכַּרְמְלִי וְהַשְּׁלִשִׁי אַבְשָׁלוֹם בֶּן
מַעֲכָה בַּת תַּלְמַי מֶלֶךְ גְּשׁוּר׃
וְהָרְבִיעִי אֲדֹנִיָּה בֶן חַגִּית וְהַחֲמִישִׁי — רָבַע חָמַשׁ
שְׁפַטְיָה בֶן אֲבִיטָל׃ וְהַשִּׁשִּׁי — שִׁשָּׁה
יִתְרְעָם לְעֶגְלָה אֵשֶׁת דָּוִד אֵלֶּה
יֻלְּדוּ לְדָוִד בְּחֶבְרוֹן׃ וַיְהִי בִּהְיוֹת

הַמִּלְחָמָה בֵּין בֵּית שָׁאוּל וּבֵין לָחַם
בֵּית דָּוִד וְאַבְנֵר הָיָה מִתְחַזֵּק חָזַק
בְּבֵית שָׁאוּל׃ וּלְשָׁאוּל פִּלֶגֶשׁ
וּשְׁמָהּ רִצְפָּה בַת אַיָּה וַיֹּאמֶר אֶל אָמַר
אַבְנֵר מַדּוּעַ בָּאתָה אֶל פִּילֶגֶשׁ יָדַע בּוֹא
אָבִי׃ וַיִּחַר לְאַבְנֵר מְאֹד עַל דִּבְרֵי חָרָה
אִישׁ בֹּשֶׁת וַיֹּאמֶר הֲרֹאשׁ כֶּלֶב
אָנֹכִי אֲשֶׁר לִיהוּדָה הַיּוֹם אֶעֱשֶׂה עָשָׂה
חֶסֶד עִם בֵּית שָׁאוּל אָבִיךָ אֶל
אֶחָיו וְאֶל מֵרֵעֵהוּ וְלֹא הִמְצִיתִךָ רָעָה מָצָא
בְּיַד דָּוִד וַתִּפְקֹד עָלַי עֲוֹן הָאִשָּׁה פָּקַד אִישׁ
הַיּוֹם׃ כֹּה יַעֲשֶׂה אֱלֹהִים לְאַבְנֵר
וְכֹה יֹסִיף לוֹ כִּי כַּאֲשֶׁר נִשְׁבַּע יָסַף שָׁבַע
יְהוָה לְדָוִד כִּי כֵן אֶעֱשֶׂה לוֹ׃
לְהַעֲבִיר הַמַּמְלָכָה מִבֵּית שָׁאוּל מָלַךְ
וּלְהָקִים אֶת כִּסֵּא דָוִד עַל יִשְׂרָאֵל קוּם
וְעַל יְהוּדָה מִדָּן וְעַד בְּאֵר שָׁבַע׃
וְלֹא יָכֹל עוֹד לְהָשִׁיב אֶת אַבְנֵר שׁוּב
דָּבָר מִיִּרְאָתוֹ אֹתוֹ׃ וַיִּשְׁלַח אַבְנֵר שָׁלַח
מַלְאָכִים אֶל דָּוִד תַּחְתָּיו לֵאמֹר לָאַךְ
לְמִי אָרֶץ לֵאמֹר כָּרְתָה בְרִיתְךָ כָּרַת
אִתִּי וְהִנֵּה יָדִי עִמָּךְ לְהָסֵב אֵלֶיךָ סָבַב
אֶת כָּל יִשְׂרָאֵל׃ וַיֹּאמֶר טוֹב
אֲנִי אֶכְרֹת אִתְּךָ בְּרִית אַךְ דָּבָר כָּרַת
אֶחָד אָנֹכִי שֹׁאֵל מֵאִתְּךָ לֵאמֹר
לֹא תִרְאֶה אֶת פָּנַי כִּי אִם לִפְנֵי רָאָה פָּנָה
הֱבִיאֲךָ אֵת מִיכַל בַּת שָׁאוּל בּוֹא
בְּבֹאֲךָ לִרְאוֹת אֶת פָּנָי׃ וַיִּשְׁלַח בּוֹא
דָּוִד מַלְאָכִים אֶל אִישׁ בֹּשֶׁת בֶּן
שָׁאוּל לֵאמֹר תְּנָה אֶת אִשְׁתִּי נָתַן אִישׁ
אֶת מִיכַל אֲשֶׁר אֵרַשְׂתִּי לִי
בְּמֵאָה עָרְלוֹת פְּלִשְׁתִּים׃ וַיִּשְׁלַח
אִישׁ בֹּשֶׁת וַיִּקָּחֶהָ מֵעִם אִישׁ לָקַח
מֵעִם פַּלְטִיאֵל בֶּן לָיִשׁ׃ וַיֵּלֶךְ אִתָּהּ
אִישָׁהּ הָלוֹךְ וּבָכֹה אַחֲרֶיהָ עַד
בַּחֻרִים וַיֹּאמֶר אֵלָיו אַבְנֵר לֵךְ אָמַר יָלַךְ

prelium inter domū
saul &
domū dauid: abner fi
lius ner regebat
domum saul. Fuerat āt
sauli concubina
noie respha filia achia
Dixitq; isboseth ad ab
ner. Quare ingressꝰ es
ad concubinam
patris mei? Qui iratus
nimis propter verba
isboseth: ait. Nūqd ca
put canis
ego sum aduersum iu-
dam hodie qui fecerim
miam sup domū saul
patris tui: & super
fratres & proximos e
ius: & non tradidi te
in manꝰ dd: & tu reqsi
sti me q̄ argueres pro
muliere hodie? Hec fa
ciat deus abner
& hec addat ei: nisi
quomodo iurauit
dominus dauid sic fa-
ciam cum eo
vt trāsferatur regnum
de domo saul:
& eleuetur thronus da
uid super israel
& super iudā a dan vs-
q; bersabee.
Et non potuit respon
dere ei
qcq̄: quia metuebat il
lum. Misit ergo abner
nuncios ad dauid pro
se dicentes.
Cuius est terra? Et vt
loq̄rētur. Fac mecū a-
micitias. & erit manus
mea tecum: & reducam
ad te vniuersū israel.
Qui ait. Optime.
Ego faciam tecum a-
micitias: sed
vnā rem peto a te di-
cens.
Non videbis faciē meā
anteq̄
adduxeris mihi michol:
filiam saul: & sic
venies & videbis me.
Misit autem dauid
nuncios ad isboseth fi
lium
saul dicens. Redde v-
xorem meam
michol quam despon
di mihi
centum preputiis phi
listiim. Misit ergo
isboseth & tulit eam a
viro suo
phaltiel filio lais. Seq̄-
baturq; eam
vir suus plorans vsq;
bahurim. Et dixit ad e
um abner. Vade &

cū esset prelīū inter domū saul
ἐν τῷ εἶναι τὸν πόλεμον ἀναμέσον τοῦ οἴκου σαοὺλ
& inter domū dauid: & abener erat re
καὶ ἀναμέσον τοῦ οἴκου δαυίδ, καὶ ἀβεννὴρ ἦν κρα-
gens domū saul. & saul erat cōcubina:
τῶν τοῦ οἴκου σαοὺλ. καὶ τῷ σαοὺλ ἦν παλλακή,
& nomē ei respha filia aia. & dixit isbo-
καὶ ὄνομα αὐτῇ ῥισφὰ θυγάτηρ αἰά. καὶ εἶπεν ἰσβό- B
seth filius saul ad abener: quare ingressus es ad
σεθ υἱὸς σαοὺλ πρὸς ἀβεννήρ, τί ὅτι εἰσῆλθες πρὸς
cōcubinā patris mei. & iratus ē abe-
τὴν παλλακὴν τοῦ πατρός μου. καὶ ἐθυμώθη ἀβεν-
ner nimis de verbo hoc isboseth.
νὴρ σφόδρα περὶ τοῦ λόγου τούτου τῷ ἰσβόσεθ.
& dixit ei abener: nūqd caput canis sum? &
καὶ εἶπεν αὐτῷ ἀβεννήρ, μὴ κεφαλὴ κυνός εἰμι; καὶ D
feci miam cum domo saul patris
ἐποίησα ἔλεος μετὰ τοῦ οἴκου σαοὺλ τοῦ πατρός
tui & de fratribus & de proximis eius:
σου καὶ περὶ ἀδελφῶν καὶ περὶ γνωρίμων αὐτοῦ,
& nō transfugi in domū dauid: & requi-
καὶ οὐκ ηὐτομόλησα εἰς τὸν οἶκον δαυίδ, καὶ ἐπιζη-
ris in me de iniuria mulieris hodie? hec
τεῖς ἐπ' ἐμὲ περὶ ἀδικίας γυναικὸς σήμερον; τάδε
faciat mihi deus & hec addat: q̄ sicut iu-
ποιήσαι μοι ὁ θεὸς καὶ τάδε προσθείη, ὅτι καθὼς ὤ-
rauit dns dauid sic faciā ei in Joh. ro.
μοσε κύριος τῷ δαυίδ οὕτως ποιήσω αὐτῷ ἐν τῇ
die hac: vt auferat regnum a do
ἡμέρᾳ ταύτῃ, περιελεῖν τὴν βασιλείαν ἀπὸ τοῦ οἴ-
mo saul & eleuet thronū dauid sup
κου σαοὺλ καὶ ἀναστῆσαι τὸν θρόνον δαυίδ ἐπὶ τὸν
israel & sup iudā a dan vsq; ad bersa
ἰσραὴλ καὶ ἐπὶ τὸν ἰούδαν ἀπὸ δὰν ἕως βηρσα-
bee. & nō potuit rursū isboseth rñdere
βεέ. καὶ οὐκ ἠδυνήθη ἔτι ἰσβόσεθ ἀποκριθῆναι
abener verbū eo q̄ metuebat illū. &
τῷ ἀβεννὴρ ῥῆμα ἀπὸ τοῦ φοβεῖσθαι αὐτόν. καὶ
misit abener nuncios ad dauid in chebron
ἀπέστειλεν ἀβεννὴρ ἀγγέλους πρὸς δαυίδ εἰς χεβρὼν
dicēs: pāge fedus tuū mecum: & ecce
λέγων, διάθου διαθήκην σου μετ' ἐμοῦ, καὶ ἰδοὺ ἡ C
manus mea tecum vt reducā ad te om
χείρ μου μετὰ σοῦ τοῦ ἐπιστρέψαι πρὸς σὲ πάν-
nem israel. & dixit dauid: bene ego pā
τα τὸν ἰσραήλ. καὶ εἶπε δαυίδ, καλῶς ἐγὼ διαθή-
gam ad te fedus: ceterū verbū vnū ego peto
σομαι πρὸς σὲ διαθήκην, πλὴν λόγον ἕνα ἐγὼ αἰτοῦ-
a te dicēs: non videas faciē meā ni
μαι παρὰ σοῦ λέγων, οὐ μὴ ἴδῃς τὸ πρόσωπόν μου ἐὰν
si adduxeris mechol filiā saul venie
μὴ ἀγάγῃς τὴν μιχὸλ θυγατέρα σαοὺλ παραγινομέ-
te te ad vidēdū faciē meā. & misit
νου σου ἰδεῖν τὸ πρόσωπόν μου. καὶ ἐξαπέστειλε
dauid nuncios ad isboseth filiū saul dicēs:
δαυίδ ἀγγέλους πρὸς ἰσβόσεθ υἱὸν σαοὺλ λέγων,
redde mihi vxorē meā mechol: quā acce-
ἀπόδος μοι τὴν γυναῖκά μου τὴν μιχόλ, ἣν ἔλα- 1.Re. 18.b.
pi in cētū preputijs philistijm. & mi
βον ἐν ἑκατὸν ἀκροβυστίαις ἀλλοφύλων. καὶ ἀπέ-
sit isboseth & accepit eam a vi
στειλεν ἰσβόσεθ καὶ ἔλαβεν αὐτὴν παρὰ τοῦ ἀν-
ro suo phaltiel filio lais: & ibat post
δρὸς αὐτῆς φαλτιὴλ υἱοῦ λαΐς, καὶ ἐπορεύετο μετ'
eā vir eius pergens & plorās post
αὐτῆς ὁ ἀνὴρ αὐτῆς πορευόμενος καὶ κλαίων ὀπί-
eam vsq; ad bachurim. & dixit abener ad
σω αὐτῆς ἕως βαχουρίμ. καὶ εἶπεν ἀβεννὴρ πρὸς
eum:
αὐτόν.

vade ꝛ reuertere. ꝛ reuerſus eſt. ꝛ ſermo abe
πορεύου καὶ ἀνάστρεφε. καὶ ἀνέστρεψε. καὶ λόγος ἀβε
ner fact⁹ eſt ad ſeniores iſrael: ꝛ dixit:
νὲρ ἐγένετο πρὸς τοὺς πρεσβυτέρους Ἰσραήλ, καὶ εἶπεν,
B heri ꝛ nudi⁹ tertius q̄rēres fuiſtis dauid vt regnaret
χθὲς καὶ τρίτης ζητοῦντες ἦτε δαυὶδ βασιλεῦσαι
ſup vos. ꝛ nūc facite: quia dn̄s locutus ē de
ἐφ᾽ ὑμᾶς. καὶ νῦν ποιήσατε, ὅτι κύριος ἐλάλησε περὶ
dauid dicēs: in manu ſerui tui dauid ſal-
δαυὶδ λέγων, ἐν χειρὶ τοῦ δούλου μου δαυὶδ σώ
uabo ppl̄m meū iſrael de manu philiſtijm
σω τὸν λαόν μου Ἰσραὴλ ἐκ χειρὸς τῶν ἀλλοφύλων
ꝛ de manu oīum inimicoꝝ eius. ꝛ locutus
καὶ ἐκ χειρὸς πάντων τῶν ἐχθρῶν αὐτοῦ. καὶ ἐλάλη
eſt abener ꝛ in aures filioꝝ beniamin: ꝛ
D σεν ἀβεννὴρ καὶ εἰς τὰ ὦτα τῶν υἱῶν βενιαμίν, καὶ
abijt abener vt loq̄retur in aures dauid in
ἐπορεύθη ἀβεννὴρ τοῦ λαλῆσαι εἰς τὰ ὦτα δαυὶδ εἰς
chebron oīa que placebāt in oculis filioꝝ iſra
χεβρὼν πάντα ὅσα ἤρεσκεν ἐν ὀφθαλμοῖς υἱῶν Ἰσρα
el: ꝛ in oculis vniuerſe domus bēiamin. ꝛ venit
ήλ, καὶ ἐν ὀφθαλμοῖς παντὸς οἴκου βενιαμίν. καὶ ἦλθεν
abener ad dauid in chebron ꝛ cum eo viginti
ἀβεννὴρ πρὸς δαυὶδ εἰς χεβρὼν καὶ μετ᾽ αὐτοῦ εἴκοσι
viri. ꝛ fecit dauid abener ꝛ vi
ἄνδρες. καὶ ἐποίησε δαυὶδ τῷ ἀβεννὴρ καὶ τοῖς ἀν
ris qui cum eo cōuiuiū. ꝛ dixit abener ad
δράσι τοῖς μετ᾽ αὐτοῦ πότον. καὶ εἶπεν ἀβεννὴρ πρὸς
dauid: ſurgam iā ꝛ ibo ꝛ cōgrega-
δαυίδ, ἀναστήσομαι δὴ καὶ πορεύσομαι καὶ συναθροί
bo ad dn̄m meū regē oēm popu
σω πρὸς τὸν κύριόν μου τὸν βασιλέα πάντα τὸν λα
lū iſrael: ꝛ pangā tecum fedus ꝛ re-
ὸν Ἰσραήλ, καὶ διαθήσομαι μετὰ σοῦ διαθήκην καὶ βα
gnabis in oībus q̄ deſiderat aīa tua. ꝛ mi
σιλεύσεις ἐν πᾶσιν οἷς ἐπιθυμεῖ ἡ ψυχή σου. καὶ ἐξα
ſit dauid abener ꝛ iuit in pace. ꝛ
πέστειλε δαυὶδ τὸν ἀβεννὴρ καὶ ἐπορεύθη ἐν εἰρήνῃ. καὶ
ecce pueri dauid ꝛ ioab venerūt ab
ἰδοὺ οἱ παῖδες δαυὶδ καὶ ἰωὰβ παρεγίνοντο ἀπὸ
C exitu: ꝛ ſpolia afferebāt ſecum ꝛ abe
τῆς ἐξοδίας, καὶ σκῦλα ἔφερον μεθ᾽ ἑαυτῶν καὶ ἀβε
ner nō erat cū dauid in chebron: q2 miſerat eū:
νὴρ οὐκ ἦν μετὰ δαυὶδ ἐν χεβρών, ὅτι ἀπεστάλκει αὐτόν,
ꝛ pfect⁹ fuit in pace. ꝛ ioab ꝛ oīs exercit⁹
καὶ ἐπορεύθη ἐν εἰρήνῃ. καὶ ἰωὰβ καὶ πᾶσα ἡ στρατιὰ
qui cū eo audierūt: ꝛ nūciauerūt ioab di
ἡ μετ᾽ αὐτοῦ ἤκουσαν, καὶ ἀπήγγειλαν τῷ ἰωὰβ λέ
cētes: venit abener filius ner ad dauid: ꝛ mi
γοντες, ἥκει ἀβεννὴρ υἱὸς νὴρ πρὸς δαυίδ, καὶ ἀπέ
ſit eū ꝛ abijt in pace. ꝛ ingreſſus ē ioab
E σταλκεν αὐτὸν καὶ ἀπῆλθεν ἐν εἰρήνῃ. καὶ εἰσῆλθεν ἰωὰβ
ad regem: ꝛ dixit ei: q̄d hoc feci
πρὸς τὸν βασιλέα, καὶ εἶπεν αὐτῷ, τί τοῦτο ἐποίη
ſti? ecce venit abener ad te: ꝛ quare hoc
σας; ἰδοὺ ἦλθεν ἀβεννὴρ πρὸς σέ, καὶ ἱνατί τοῦτο
dimiſiſti eū ꝛ abijt in pace? vel nō
ἐξαπέστειλας αὐτὸν καὶ ἀπελήλυθεν ἐν εἰρήνῃ; ἢ οὐκ
noſti maliciā abener filij ner: q̄m ad decipiēdū
οἶδας τὴν κακίαν ἀβεννὴρ υἱοῦ νήρ, ὅτι ἀπατῆσαί
te venit ꝛ ad ſciēdū ingreſſum tuū ꝛ
σε παρεγίνετο καὶ γνῶναι τὴν εἴσοδόν σου καὶ τὴν
egreſſū tuū ꝛ ad ſciendū oīa q̄ tu agis.
ἔξοδόν σου καὶ γνῶναι ἅπαντα ὅσα σὺ ποιεῖς.
ꝛ egreſſus ē ioab a dauid ꝛ miſit nū-
καὶ ἐξῆλθεν ἰωὰβ ἀπὸ δαυὶδ καὶ ἀπέστειλεν ἀγ
tios poſt abener: ꝛ reducunt eū a
γέλους ὀπίσω ἀβεννήρ, καὶ ἐπιστρέφουσιν αὐτὸν ἀπὸ
3.Re. ciſterna ſira: ꝛ dauid nō ſciuit.
1.c. τοῦ φρέατος σεειρᾶ, καὶ δαυὶδ οὐκ ᾔδει. oooo

oooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooo oo

reuertere. Qui reuerſus eſt. Sermonē quoq̄ intulit abner ad ſeniores iſrael dicens. Tā heri q̄ nudiuſtertius querebatis oooooooooooooooo dauid vt regnaret ſup vos. Nunc ergo facite: q̄m dn̄s locutus eſt ad dauid dicēs. In manu ſerui mei dauid ſaluabo populū meū oooooo iſrael de manu philiſtijm & oīm oooooooooooo inimicorū ei⁹. Locutus eſt autem abner etiā ad beniamin. Et abijt vt loqueretur ad ooooooooo dauid in hebron oīa q̄ oooooooooooooooooooooooo placuerant iſraeli & vniuerſo oooooooooooooooo beniamin: venitq̄ ad dauid in oooooooooooooo hebron cum vigiti viris. oooooooooooooooooooo Et fecit dd̄ abner & viris eius oooooooooooooooo qui venerant cū eo cōuiuiū. Et dixit abner oo ad dauid. Surgam vt congregem oooooooooo ad te dominū meū regem omnem iſrael oooo & ineant tecum fed⁹: & imperes omnibus ſicut deſiderat aīa tua. Cū ergo deduxiſſet dauid abner & ille iſſet in pace: ſtatim ooooooooo pueri dauid & ioab venerūt ceſis latronibus cum preda magna nimis. Abner autem oooo non erat cum dauid i hebrō: q̄a iā dimiſerat eū: & pfectus fuerat in pace: & ioab & omnis exercitus q erāt cū eo poſtea venerāt. Nūciatū eſt itaq̄ ioab a narrātibus. Venit abner filius ner ad regē: & dimiſit eū: & abijt i pace. Et ingreſſus ē ioab ad regem & ait. Quid oooooo feciſti? Ecce venit abner ad te. ooooooooooooo Quare dimiſiſti eū: & abijt & receſſit? Ignoras abner filiū ner: q̄m ad hoc venit ad te vt d̄cipet te: & ſciret exitū tuum & introitum tuū: & noſſet oīa que agis. oooooooooooooooooo oooooo Egreſſus itaq̄ ioab a dauid miſit ooooooooooo nuncios poſt abner: & reduxit oooooooooooooooo cum a ciſterna ſyra: ignorante dauid. oooooo

שׁוּב וַיָּשֹׁב׃ וּדְבַר אַבְנֵר הָיָה עִם | שׁוב
זִקְנֵי יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר גַּם תְּמֹל
גַּם שִׁלְשֹׁם הֱיִיתֶם מְבַקְשִׁים אֶת | היה בקשׁ
דָּוִד לְמֶלֶךְ עֲלֵיכֶם׃ וְעַתָּה עֲשׂוּ כִּי | עשׂה
יְהוָה אָמַר אֶל דָּוִד לֵאמֹר בְּיַד
דָּוִד עַבְדִּי הוֹשִׁיעַ אֶת עַמִּי | ישׁע
יִשְׂרָאֵל מִיַּד פְּלִשְׁתִּים וּמִיַּד כָּל
אֹיְבֵיהֶם׃ וַיְדַבֵּר גַּם אַבְנֵר בְּאָזְנֵי | דבר
בִנְיָמִין וַיֵּלֶךְ גַּם אַבְנֵר לְדַבֵּר
בְּאָזְנֵי דָוִד בְּחֶבְרוֹן אֵת כָּל אֲשֶׁר
טוֹב בְּעֵינֵי יִשְׂרָאֵל וּבְעֵינֵי כָּל
בֵּית בִּנְיָמִן׃ וַיָּבֹא אַבְנֵר אֶל דָּוִד | בוא
חֶבְרוֹן וְאִתּוֹ עֶשְׂרִים אֲנָשִׁים
וַיַּעַשׂ דָּוִד לְאַבְנֵר וְלַאֲנָשִׁים
אֲשֶׁר אִתּוֹ מִשְׁתֶּה׃ וַיֹּאמֶר אַבְנֵר | שׁתה
אֶל דָּוִד אָקוּמָה וְאֵלֵכָה וְאֶקְבְּצָה | קום הלך
אֶל אֲדֹנִי הַמֶּלֶךְ אֶת כָּל יִשְׂרָאֵל | קבץ
וְיִכְרְתוּ אִתְּךָ בְּרִית וּמָלַכְתָּ בְּכֹל | כרת ברת
אֲשֶׁר תְּאַוֶּה נַפְשֶׁךָ וַיְשַׁלַּח דָּוִד | אוה שׁלח
אֶת אַבְנֵר וַיֵּלֶךְ בְּשָׁלוֹם׃ וְהִנֵּה | שׁלם
עַבְדֵי דָוִד וְיוֹאָב בָּא מֵהַגְּדוּד | בוא גדד
וְשָׁלָל רָב עִמָּם הֵבִיאוּ וְאַבְנֵר | בוא
אֵינֶנּוּ עִם דָּוִד בְּחֶבְרוֹן כִּי שִׁלְּחוֹ
וַיֵּלֶךְ בְּשָׁלוֹם׃ וְיוֹאָב וְכָל הַצָּבָא
אֲשֶׁר אִתּוֹ בָּאוּ וַיַּגִּדוּ לְיוֹאָב | נגד
לֵאמֹר בָּא אַבְנֵר בֶּן נֵר אֶל הַמֶּלֶךְ
וַיְשַׁלְּחֵהוּ וַיֵּלֶךְ בְּשָׁלוֹם׃ וַיָּבֹא
יוֹאָב אֶל הַמֶּלֶךְ וַיֹּאמֶר מָה | אמר
עָשִׂיתָה הִנֵּה בָא אַבְנֵר אֵלֶיךָ | עשׂה בוא
לָמָּה זֶּה שִׁלַּחְתּוֹ וַיֵּלֶךְ הָלוֹךְ׃ יָדַעְתָּ
אֶת אַבְנֵר בֶּן נֵר כִּי לְפַתֹּתְךָ בָּא | פתה
וְלָדַעַת אֶת מוֹצָאֲךָ וְאֶת מְבוֹאֶךָ | ידע יצא
וְלָדַעַת אֵת כָּל אֲשֶׁר אַתָּה עֹשֶׂה׃ | בוא
וַיֵּצֵא יוֹאָב מֵעִם דָּוִד וַיִּשְׁלַח
מַלְאָכִים אַחֲרֵי אַבְנֵר וַיָּשִׁבוּ | לאך שׁוב
אֹתוֹ מִבּוֹר הַסִּרָה וְדָוִד לֹא יָדָע׃

וַיָּשָׁב אַבְנֵר חֶבְרוֹן וַיַּטֵּהוּ יוֹאָב	נָטָה
אֶל תּוֹךְ הַשַּׁעַר לְדַבֵּר אִתּוֹ בַּשֶּׁלִי	שָׁלָה
וַיַּכֵּהוּ שָׁם הַחֹמֶשׁ וַיָּמָת בְּדַם	נָכָה מות
עֲשָׂהאֵל אָחִיו׃ וַיִּשְׁמַע דָּוִד	שָׁמַע
מֵאַחֲרֵי כֵן וַיֹּאמֶר נָקִי אָנֹכִי	אָמַר נָקָה
וּמַמְלַכְתִּי מֵעִם יְהוָה עַד	עָבַר
עוֹלָם מִדְּמֵי אַבְנֵר בֶּן נֵר׃ יָחֻלוּ	עָלַם חול
עַל רֹאשׁ יוֹאָב וְאֶל כָּל בֵּית	
אָבִיו וְאַל יִכָּרֵת מִבֵּית יוֹאָב זָב	כָּרַת זוב
וּמְצֹרָע וּמַחֲזִיק בַּפֶּלֶךְ וְנֹפֵל	צָרַע חָזַק
בַּחֶרֶב וַחֲסַר לָחֶם׃ וְיוֹאָב וַאֲבִישַׁי	
אָחִיו הָרְגוּ לְאַבְנֵר עַל אֲשֶׁר	
הֵמִית אֶת עֲשָׂהאֵל אֲחִיהֶם	מות
בְּגִבְעוֹן בַּמִּלְחָמָה׃ וַיֹּאמֶר דָּוִד	לָחַם
אֶל יוֹאָב וְאֶל כָּל הָעָם אֲשֶׁר	
אִתּוֹ קִרְעוּ בִגְדֵיכֶם וְחִגְרוּ שַׂקִּים	
וְסִפְדוּ לִפְנֵי אַבְנֵר וְהַמֶּלֶךְ דָּוִד	פָּנָה
הֹלֵךְ אַחֲרֵי הַמִּטָּה׃ וַיִּקְבְּרוּ אֶת	קָבַר
אַבְנֵר בְּחֶבְרוֹן וַיִּשָּׂא הַמֶּלֶךְ אֶת	נָשָׂא
קוֹלוֹ וַיֵּבְךְּ אֶל קֶבֶר אַבְנֵר וַיִּבְכּוּ	בָּכָה
כָּל הָעָם׃ וַיְקֹנֵן הַמֶּלֶךְ אֶל אַבְנֵר	קִין
וַיֹּאמַר הַכְּמוֹת נָבָל יָמוּת אַבְנֵר׃	
יָדֶיךָ לֹא אֲסֻרוֹת וְרַגְלֶיךָ לֹא	
לִנְחֻשְׁתַּיִם הֻגָּשׁוּ כִּנְפוֹל לִפְנֵי בְנֵי	נָגַשׁ
עַוְלָה נָפָלְתָּ וַיֹּסִפוּ כָל הָעָם	יָסַף
לִבְכּוֹת עָלָיו׃ וַיָּבֹא כָל הָעָם	בּוֹא
לְהַבְרוֹת אֶת דָּוִד לֶחֶם בְּעוֹד	בָּרָה
הַיּוֹם וַיִּשָּׁבַע דָּוִד לֵאמֹר כֹּה יַעֲשֶׂה	שָׁבַע עָשָׂה
לִּי אֱלֹהִים וְכֹה יֹסִיף כִּי אִם	
לִפְנֵי בוֹא הַשֶּׁמֶשׁ אֶטְעַם לֶחֶם	טָעַם
אוֹ כָל מְאוּמָה׃ וְכָל הָעָם הִכִּירוּ	מְאֹם נָכַר
וַיִּיטַב בְּעֵינֵיהֶם כְּכֹל אֲשֶׁר עָשָׂה	יָטַב
הַמֶּלֶךְ בְּעֵינֵי כָּל הָעָם טוֹב׃	
וַיֵּדְעוּ כָל הָעָם וְכָל יִשְׂרָאֵל בַּיּוֹם	
הַהוּא כִּי לֹא הָיְתָה מֵהַמֶּלֶךְ לְהָמִית	הָיָה מות
אֶת אַבְנֵר בֶּן נֵר׃ וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ אֶל	אָמַר

Cūq; rediſſet abner in
hebrō: ſeorſū adduxit
eum ioab ad medium
porte: vt loq̄retur ei i
dolo: & pcuſſit illū ibi i
inguine & mortuus eſt
in vltionē ſanguinis a
ſahel fr̄is ei⁹. Q̄d cū au
diſſet dauid rē iam ge
ſtā ait. Mūdus ego ſū
& regnum meum apd
dominum vſq; in ooooo
ſempiternum a ſangui
ne abner filii ner: & ve
niat ſup caput ioab &
ſuper omnem domū
patris ei⁹: nec deficiat
de domo ioab fluxum
ſeminis ſuſtinēs & lepro
ſus & tenēs fuſū: & ca
dēs gladio & indigens
pane. Igitur ioab & a
biſai frater eius interfe
cerunt abner: eo q̄ oooo
occidiſſet aſahel fratrē
eorum oooooooooooooo
in gabaon in p̄lio. Di
xit autem dauid oooooo
ad ioab & ad omnem
populum qui erat oooo
cū eo. Scindite veſti
mēta vr̄a & accingimini
ſaccis: & plangite ante
exequias abner. Porro
rex dauid ſeq̄batur fe
retrū. Cūq; ſepeliſſent
abner in hebron: leua
uit rex dauid ooooooooo
vocē ſuā & fleuit ſuper
tumulū abner. Fleuit
aūt & oīs ppl's. Plāgenſ
q; rex & lugens abner
ait. Nequaq̄ vt mori
ſolēt ignaui: mortuus
es abner. Manus tue li
gate nō ſunt: & pedes
tui nō ſunt cōpedibus
aggrauati: ſed ſicut ſo
lēt cadere corā filiis ini
qtatis ſic corruiſti. Con
gemināſq; oīs populus
fleuit ſup eū. Cūq; ve
niſſet vniuerſa multitu
do cibū cape cū dauid
clara adhuc die: iurauit
dauid dicens. Hec faci
at mihi deus: & hec ad
dat: ſi oooooooooooooo
ante occaſum ſolis gu
ſtauero panem oooooooo
vel aliud quicq̄. Oīſq;
populus audiuit: ooooo
& placuerūt eis cuncta
que fecit oooooooooooo
rex in cōſpectu omnis
populi. oooooooooooooo
Et cognouit oē vulg⁹
& vniuerſus iſrael i die
illa: q̄m nō actum fu
iſſet a rege vt occidere
tur abner filius ner. Di
xit quoq; rex ad oooooo

⁊ reuerſus eſt abener ad chebron ⁊ declinare fecit eū io
καὶ ἐπέστρεψεν ἀβεννὴρ εἰς χεβρὼν καὶ ἐξέκλινεν αὐτὸν ἰω
ab a latere porte: et loq̄retur ad eū in do
ὰβ ἐκ πλαγίων τῆς πύλης, λαλῆσαι πρὸς αὐτὸν ἐν πα
lo. ⁊ percuſſit eum ibi in inguine
ραλογισμῷ. καὶ ἐπάταξεν αὐτὸν ἐκεῖ ἐπὶ τὴν ψόαν
⁊ mortuus eſt in ſanguine aſſael fratris eius.
καὶ ἀπέθανεν ἐν τῷ αἵματι ἀσαὴλ τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ.
⁊ audiuit dauid poſt hec: ⁊ dixit: inocēs ſum
καὶ ἤκουσε δαυὶδ μετὰ ταῦτα, καὶ εἶπεν, ἀθῶός εἰμι
ego ⁊ regnum meū a dn̄o ⁊ vſq; in ſeculū a
ἐγὼ καὶ ἡ βασιλεία μου ἀπὸ κυρίου καὶ ἕως αἰῶνος ἀπὸ
ſanguinib⁹ abener filii ner: veniant ſup
τῶν αἱμάτων ἀβεννὴρ υἱοῦ νήρ, καταντησάτωσαν ἐπὶ
caput ioab ⁊ ſup oēm domū patris
κεφαλὴν ἰωὰβ καὶ ἐπὶ πάντα τὸν οἶκον τοῦ πατρὸς
ei⁹: ⁊ nō deficiat de domo ioab fluxū ſeminis ſuſtinēs ⁊
αὐτοῦ, καὶ μὴ ἐκλίποι ἐκ τοῦ οἴκου ἰωὰβ γονοῤῥυὴς καὶ
leproſus ⁊ tenēs ſcuticā: ⁊ cadēs in gladio ⁊
λεπρὸς καὶ κρατῶν σκυτάλης, καὶ πίπτων ἐν ῥομφαίᾳ καὶ
indigēs panibus. ioab aūt ⁊ abeſſai fra
ἐλαττούμενος ἄρτοις. ἰωὰβ δὲ καὶ ἀβεσσαὶ ὁ ἀδελ
ter eius obſeruabāt abener eo q̄ occi
φὸς αὐτοῦ διετηροῦντο τὸν ἀβεννὴρ ἀνθ᾽ ὧν ἐθανάτω
dit aſſael fratrē eoꝝ in gabaon in
σεν τὸν ἀσαὴλ τὸν ἀδελφὸν αὐτῶν ἐν γαβαὼν ἐν τῷ
prelio. ⁊ dixit dauid ad ioab ⁊ ad oēm
πολέμῳ. καὶ εἶπε δαυὶδ πρὸς ἰωὰβ καὶ πρὸς πάντα
ppl'm q̄ cum eo: ſcindite veſtimēta vr̄a
τὸν λαὸν τὸν μετ᾽ αὐτοῦ, διαῤῥήξατε τὰ ἱμάτια ὑμῶν
⁊ accingimini ſaccis ⁊ plāgite ante abe
καὶ περιζώσασθε σάκκους καὶ κόπτεσθε ἔμπροσθεν ἀβεν
ner. ⁊ rex dauid ibat ante
νήρ. καὶ ὁ βασιλεὺς δαυὶδ ἐπορεύετο ἔμπροσθεν τῆς
feretrū. ⁊ ſepeliūt abener in chebron. ⁊ leuauit
κλίνης. καὶ θάπτουσι τὸν ἀβεννὴρ ἐν χεβρών. καὶ ἐπῆρεν
rex vocē ſuā ⁊ fleuit ſup
ὁ βασιλεὺς τὴν φωνὴν αὐτοῦ καὶ ἔκλαυσεν ἐπὶ τῷ
tumulū abener: ⁊ fleuit oīs ppl's: ⁊ luxit
τάφῳ ἀβεννήρ, καὶ ἔκλαυσε πᾶς ὁ λαός. καὶ ἐθρήνησεν
rex ſup abener ⁊ dixit: ſi ſm̄ mortē na
ὁ βασιλεὺς ἐπὶ ἀβεννὴρ καὶ εἶπεν, εἰ κατὰ θάνατον να
bal morietur abener? manus tue nō ligate ſunt:
βὰλ ἀποθανεῖται ἀβεννήρ; αἱ χεῖρές σου οὐκ ἐδέθησαν,
neq; pedes tui in cōpedib⁹: nō adduxiſti vt na
οὐδὲ οἱ πόδες σου ἐν πέδαις, οὐ προσήγαγες ὡς να
bal: corā filio iniq̄tatis corruiſti. ⁊ cōgregat⁹ ē oīs
βάλ, ἐνώπιον υἱοῦ ἀδικίας ἔπεσες. καὶ συνήχθη πᾶς
ppl's vt flerent eū. ⁊ venit vniuerſus ppl's vt
ὁ λαὸς τοῦ κλαῦσαι αὐτόν. καὶ ἦλθε πᾶς ὁ λαὸς πε
cenā darēt dauid panib⁹ adhuc exiſte die. ⁊
ριδειπνίσαι τὸν δαυὶδ ἄρτοις ἔτι οὔσης ἡμέρας. καὶ
iurauit dauid dicēs: hec faciat mihi de⁹
ὤμοσε δαυὶδ λέγων, τάδε ποιήσαι μοι ὁ θεὸς
hec addat: q̄m niſi occiderit ſol nō gu
τάδε προσθείη, ὅτι ἐὰν μὴ δύῃ ὁ ἥλιος οὐ μὴ γεύ
ſtabo panē neq; omne q̄cq̄. ⁊ oīs po
σομαι ἄρτου οὐδὲ παντός τινος. καὶ πᾶς ὁ λα
pul⁹ ſciuit: ⁊ placuerūt i cōſpectu eoꝝ cuncta que
ὸς ἐπέγνω, καὶ ἤρεσεν ἐνώπιον αὐτῶν πάντα ὅσα
fecit rex in cōſpectu oīs ppl'i.
ἐποίησεν ὁ βασιλεὺς ἐνώπιον παντὸς τοῦ λαοῦ.
⁊ cognouerūt oīs ppl's ⁊ oīs iſrael in
καὶ ἐπέγνωσαν πᾶς ὁ λαὸς καὶ πᾶς ἰσραὴλ ἐν
die illa: q̄m nō actū eſt a re
τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ, ὅτι οὐκ ἐγένετο παρὰ τοῦ βασι
ge vt occideret abener filiū ner. ⁊ di
λέως τοῦ θανατῶσαι τὸν ἀβεννὴρ υἱὸν νήρ. καὶ εἶ
xit rex ad
πεν ὁ βασιλεὺς πρὸς oooooooooooooooooooooo

oooooooooooooooooooooooooooooooooooo

seruos suos: nōne scitis q princeps ⁊
τοὺς παῖδας αὐτοῦ, οὐκ οἴδατε ὅτι ἡγούμενος καὶ
magnus cecidit in die hac in israel? ⁊
μέγας πέπτωκεν ἐν τῇ ἡμέρᾳ ταύτῃ ἐν τῷ ἰσραήλ; καὶ
q ego hodie ꝓpinquus cōstitutus in regem?
ὅτι ἐγὼ σήμερον συγγενὴς καθεσταμένος εἰς βασιλέα;
⁊ viri isti filij saruia duriores me
καὶ οἱ ἄνδρες οὗτοι οἱ υἱοὶ σαρουίας σκληρότεροί μου εἰ
sunt. retribuat dñs facienti mala iuxta
σίν. ἀνταποδῴη κύριος τῷ ποιοῦντι τὰ πονηρὰ κατὰ
malicīā suam.
τὴν κακίαν αὐτοῦ.

Ca.4.

A Et audiuit isboseth filius saul: q mortu⁹ eēt
Καὶ ἤκουσεν ἰσβόσθε υἱὸς σαούλ, ὅτι τέθνηκεν
abener in chebron: ⁊ dissolute sunt manus eius:
ἀβεννὴρ ἐν χεβρών, καὶ ἐξελύθησαν αἱ χεῖρες αὐτοῦ,
⁊ oēs viri israel turbati sunt: ⁊ duo
καὶ πάντες οἱ ἄνδρες ἰσραὴλ ἐταράχθησαν, καὶ δύο
viri principes turmarū isboseth filio saul.
ἄνδρες ἡγούμενοι συστρεμμάτων τῷ ἰσβόσθε υἱῷ σαούλ.
nomē vni baana: ⁊ secūdo nomē rechab
ὄνομα τῷ ἑνὶ βαανά, καὶ τῷ δευτέρῳ ὄνομα ῥηχάβ
filij remmō berothei de filijs beniami:
υἱοὶ ῥεμμὼν τοῦ βηρωθαίου ἐκ τῶν υἱῶν βενιαμίν,
quia ⁊ beroth reputata est filijs beniamin. ⁊ fu
ὅτι καὶ βηρὼθ ἐλογίζετο τοῖς υἱοῖς βενιαμίν. καὶ ἀπέδ
gerunt berothite in gethaim: ⁊ fuerūt ibi aduene
ρασαν οἱ βηρωθαῖοι εἰς γεθαΐμ, καὶ ἦσαν ἐκεῖ παροικοῦν
vsq in diē hunc. ⁊ ionathan filio sa
τες ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης. καὶ τῷ ἰωνάθαν υἱῷ σα
ul filius percussus pedes filius ānoꝝ quinq
οὺλ υἱὸς πεπληγὼς τοὺς πόδας υἱὸς ἐτῶν πέντε.

B ⁊ iste cū venit nuncius saul ⁊ iona
καὶ οὗτος ἐν τῷ ἐλθεῖν τὴν ἀγγελίαν σαοὺλ καὶ ἰωνα
than filij eius de israel: ⁊ substulit eū nu
θὰν τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ ἐξ ἰεζραήλ, καὶ ἦρεν αὐτὸν ἡ τιθη
trix sua: ⁊ fugit. ⁊ factū est cū festinaret ip
νὸς αὐτοῦ, καὶ ἔφυγε. καὶ ἐγένετο ἐν τῷ σπεύδειν αὐ
sa ⁊ secederet: cecidit ⁊ claud⁹ effect⁹ ē. ⁊ nomē
τὴν καὶ ἀναχωρεῖν, ἔπεσε καὶ ἐχωλάνθη. καὶ ὄνομα
ei mephiboseth. ⁊ abierūt filij remmō be
αὐτῷ μεμφιβόσθε. καὶ ἐπορεύθησαν οἱ υἱοὶ ῥεμμὼν τοῦ βη
rothite rechab ⁊ baana: ⁊ ingressi sūt in fer
ρωθαίου ῥηχὰβ καὶ βαανά, καὶ εἰσῆλθον ἐν τῷ καύ
uore diei in domū isboseth: ⁊ ipse dor
ματι τῆς ἡμέρας εἰς τὸν οἶκον ἰσβόσθε, καὶ αὐτὸς ἐκά
miebat in lecto meridiei: ⁊ ecce hostiaria
θευδεν ἐν τῇ κοίτῃ τῆς μεσημβρίας, καὶ ἰδοὺ ἡ θυρωρὸς

C domus purgabat triticū: ⁊ dormitauit ⁊ dormiuit.
τοῦ οἴκου ἐκάθαιρε πυρούς, καὶ ἐνύσταξε καὶ ἐκάθευδεν.
⁊ rechab ⁊ baana frater eius latuerūt ⁊ in
καὶ ῥηχὰβ καὶ βαανὰ ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ διέλαθον καὶ εἰσε
gressi sunt in domū. ⁊ isboseth dormiebat sup
πορεύθησαν εἰς τὸν οἶκον. καὶ ἰσβόσθε ἐκάθευδεν ἐπὶ
lectū suū in cubiculo suo. ⁊ percutiūt
τῆς κλίνης αὐτοῦ ἐν τῷ κοιτῶνι αὐτοῦ. καὶ τύπτουσιν
eum ⁊ interficiūt: ⁊ auferūt caput eius.
αὐτὸν καὶ θανατοῦσιν, καὶ ἀφαιροῦσι τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ.
⁊ ceperūt caput eius ⁊ abierūt viā q̄ ad
καὶ ἔλαβον τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ καὶ ἀπῆλθον τὴν ὁδὸν τὴν κα
occasum tota nocte. ⁊ attulerūt caput is
τὰ δυσμὰς ὅλην τὴν νύκτα. καὶ ἤνεγκαν τὴν κεφαλὴν ἰσ
boseth dauid in chebron. ⁊ dixerūt ad regem:
βόσθε τῷ δαυὶδ εἰς χεβρών. καὶ εἶπεν πρὸς τὸν βασιλέα,
ecce caput isboseth filij saul inimici tui: q q̄re
ἰδοὺ ἡ κεφαλὴ ἰσβόσθε υἱοῦ σαοὺλ τοῦ ἐχθροῦ σου, ὃς ἐζή
bat aīam tuā: ⁊ dedit dñs dño nr̄o regi vltio
τει τὴν ψυχήν σου, καὶ ἔδωκε κύριος τῷ κυρίῳ ἡμῶν τῷ βασιλεῖ ἐκδίκη
nem inimicorū suoꝝ vt dies hec de saul inimico tuo ⁊ de
σιν τῶν ἐχθρῶν αὐτοῦ ὡς ἡ ἡμέρα αὕτη ἐκ σαοὺλ τοῦ ἐχθροῦ σου καὶ ἐκ
semine eius. ⁊ rñdit dauid rechab ⁊ baana
τοῦ σπέρματος αὐτοῦ. καὶ ἀπεκρίθη δαυὶδ τῷ ῥηχὰβ καὶ τῷ βαανὰ

seruos suos. Nū ignoratis q̄m princeps & maximus cecidit hodie in israel? Ego autē adhuc delicat⁹ & vnct⁹ rex. Porro viri isti filii saruie duri sūt mihi. Retribuat dñs facienti malū iuxta maliciā suā.

Audiuit aūt filius saul q cecidisset abner in hebrō: & dissolute sunt manus eius: oisq israel pturbat⁹ ē. — 4.
Duo autem viri principes latronū erāt filio saul: nomen vni banaa: & nomē alteri rechab filii remō berothite: de filiis bēiamin. Siqdē & beroth reputata est in beniamin. Et fugerunt berothite in gethaim: fueruntq ibi aduene vsq ad tps illud. Erat autem ionathe filio saul filius debilis pedibus. Quinquēnis enim fuit quādo venit nūci⁹ de saul & ionatha ex iezrael. Tollens itaq eum nutrix sua fugit. Cūq festinaret vt fugeret: cecidit: & claud⁹ effect⁹ est: habuitq vocabulū miphiboseth. Venientes igitur filii rēmō berothite rechab & banaa: ingressi sūt feruente die domū isboseth. Qui dormiebat super stratū suū meridie. Ingressi sūt āt domū latenter assumētes spicas tritici: & pcusserūt eū in inguine rechab & banaa frēr eius & fugerunt. Cū āt igressi fuissent domū ille dormiebat sup lectū suū in cōclaui: & pcutientes iterfecerūt eū. Sublatoq capite eius: abierunt per viam deserti tota nocte & attulerunt caput isboseth ad dauid in hebrō. Dixeruntq ad regem. Ecce caput isboseth filii saul inimici tui qui querebat animam tuam: & dedit dñs dño meo regi vltionem hodie de saul & de semine eius. Rñdens autem dauid rechab & banaa

עֲבָדָיו הֲלֹא תֵדְעוּ כִּי שַׂר וְגָדוֹל — ידע שור / גדל
נָפַל הַיּוֹם הַזֶּה בְּיִשְׂרָאֵל׃ וְאָנֹכִי
הַיּוֹם רַךְ וּמָשׁוּחַ מֶלֶךְ וְהָאֲנָשִׁים — רכך משח
הָאֵלֶּה בְּנֵי צְרוּיָה קָשִׁים מִמֶּנִּי — קשה
יְשַׁלֵּם יְהוָה לְעֹשֵׂה הָרָעָה כְּרָעָתוֹ׃ — שלם רעע
וַיִּשְׁמַע בֶּן שָׁאוּל כִּי מֵת — Cap. iiij.
אַבְנֵר בְּחֶבְרוֹן וַיִּרְפּוּ יָדָיו וְכָל — שמע / רפה
יִשְׂרָאֵל נִבְהָלוּ׃ וּשְׁנֵי אֲנָשִׁים — בהל שנה
שָׂרֵי גְדוּדִים הָיוּ בֶן שָׁאוּל שֵׁם — שור גדד
הָאֶחָד בַּעֲנָה וְשֵׁם הַשֵּׁנִי רֵכָב — היה
בְּנֵי רִמּוֹן הַבְּאֵרֹתִי מִבְּנֵי בִנְיָמִן כִּי
גַּם בְּאֵרוֹת תֵּחָשֵׁב עַל בִּנְיָמִן׃ — חשב
וַיִּבְרְחוּ הַבְּאֵרֹתִים גִּתָּיְמָה וַיִּהְיוּ — ברח
שָׁם גָּרִים עַד הַיּוֹם הַזֶּה׃ — גור
וְלִיהוֹנָתָן בֶּן שָׁאוּל בֵּן נְכֵה רַגְלָיִם
בֶּן חָמֵשׁ שָׁנִים הָיָה בְּבֹא שְׁמֻעַת — שנה בוא
שָׁאוּל וִיהוֹנָתָן מִיִּזְרְעֶאל
וַתִּשָּׂאֵהוּ אֹמַנְתּוֹ וַתָּנֹס וַיְהִי — נשא נוס
בְּחָפְזָהּ לָנוּס וַיִּפֹּל וַיִּפָּסֵחַ וּשְׁמוֹ — היה נפל / פסח
מְפִיבֹשֶׁת׃ וַיֵּלְכוּ בְּנֵי רִמּוֹן הַבְּאֵרֹתִי
רֵכָב וּבַעֲנָה וַיָּבֹאוּ כְּחֹם הַיּוֹם אֶל — בוא חמם
בֵּית אִישׁ בֹּשֶׁת וְהוּא שֹׁכֵב אֵת
מִשְׁכַּב הַצָּהֳרָיִם׃ וְהֵנָּה בָּאוּ עַד — שכב
תּוֹךְ הַבַּיִת לֹקְחֵי חִטִּים וַיַּכֻּהוּ אֶל — חטה נכה
הַחֹמֶשׁ וְרֵכָב וּבַעֲנָה אָחִיו נִמְלָטוּ׃
וַיָּבֹאוּ הַבַּיִת וְהוּא שֹׁכֵב עַל מִטָּתוֹ — נטה
בַּחֲדַר מִשְׁכָּבוֹ וַיַּכֻּהוּ וַיְמִתֻהוּ — שכב מות
וַיָּסִירוּ אֶת רֹאשׁוֹ וַיִּקְחוּ אֶת — סור לקח
רֹאשׁוֹ וַיֵּלְכוּ דֶּרֶךְ הָעֲרָבָה כָּל הַלָּיְלָה
וַיָּבִאוּ אֶת רֹאשׁ אִישׁ בֹּשֶׁת אֶל — בוא
דָּוִד חֶבְרוֹן וַיֹּאמְרוּ אֶל הַמֶּלֶךְ
הִנֵּה רֹאשׁ אִישׁ בֹּשֶׁת בֶּן שָׁאוּל
אֹיִבְךָ אֲשֶׁר בִּקֵּשׁ אֶת נַפְשֶׁךָ
וַיִּתֵּן יְהוָה לַאדֹנִי הַמֶּלֶךְ נְקָמוֹת — נתן
הַיּוֹם הַזֶּה מִשָּׁאוּל וּמִזַּרְעוֹ׃
וַיַּעַן דָּוִד אֶת רֵכָב וְאֶת בַּעֲנָה — ענה

אחיו בני רמון הבארתי ויאמר אמר
להם חי יהוה אשר פדה את
נפשי מכל צרה: כי המגיד לי צור נגד
לאמר הנה מת שאול והוא היה מות
כמבשר בעיניו ואחזה בו בשר
ואהרגהו בצקלג אשר לתתי לו הרג נתן
בשרה: אף כי אנשים רשעים
הרגו את איש צדיק בביתו על צדק
משכבו ועתה הלא אבקש את שכב בקש
דמו מידכם ובערתי אתכם מן
הארץ: ויצו דוד את הנערים צוה
ויהרגום ויקצצו את ידיהם קצץ
ואת רגליהם ויתלו על הברכה תלה
בחברון ואת ראש איש בשת לקחו
ויקברו בקבר אבנר בחברון: קבר

Cap. v.

ויבאו כל שבטי ישראל בוא
אל דוד חברונה ויאמרו לאמר אמר
הננו עצמך ובשרך אנחנו: גם
אתמול גם שלשום בהיות תמל היה
שאול מלך עלינו אתה היית
המוציא והמביא את ישראל יצא בוא
ויאמר יהוה לך אתה תרעה את רעה
עמי את ישראל ואתה תהיה היה
לנגיד על ישראל: ויבאו כל זקני נגד
ישראל אל המלך חברונה ויכרת כרת
להם המלך דוד ברית בחברון ברת
לפני יהוה וימשחו את דוד פנה משח
למלך על ישראל: בן שלשים
שנה דוד במלכו ארבעים שנה רבע
מלך: בחברון מלך על יהודה
שבע שנים וששה חדשים
ובירושלם מלך שלשים ושלש
שנה על כל ישראל ויהודה:
וילך המלך ואנשיו ירושלם
אל היבסי יושב הארץ ישב
ויאמר לדוד לאמר לא תבוא בוא

fratri eius filiis remmō berothite: dixit ad eos. Viuit dominus qui eruit aiam meā de oī angustia: qm eū q annunciauerat mihi & dixerat: mortuus est saul: q putabat se prospera nūciare: tenui & occidi eū in sicelech: cui oportebat me mercedē dare pro nuncio. Quanto magis nūc cū hoīes impii interfecerīt virū innoxiū in domo sua super lectum suum non queram sanguinē eius de mãu vestra: & auferā vos de terra? Precepit itaqꝫ dauid pueris suis: & interfecerūt eos: pscidētesqꝫ manus & pedes eorū: suspenderūt eos super piscinā in hebron. Caput autem isboseth tulerunt: & sepelierunt in sepulchro abner in hebrō. 5.

Et venerunt vniuerse tribus israel ad dauid in hebron dicentes. Ecce nos os tuū & caro tua sumus. Sed & heri & nudiustertius cum esset saul rex super nos: tu eras educens & reducens israel. Dixit autem dominus ad te. Tu pasces populum meum israel: & tu eris dux super israel. Venerūt quoqꝫ & seniores israel ad regem in hebron: & pcussit cū eis rex dauid fedus in hebron coram domino: vnxeruntqꝫ dauid in regem super israel. Filius triginta annorum erat dd cū regnare cepisset: & quadraginta annis regnauit. In hebrō regnauit sup iudā septē annis & sex mensibus. In ierusalem aūt regnauit triginta tribus annis super omnē israel & iudam. Et abiit rex & oēs viri qui erāt cū eo in ierusalem ad iebuseum habitatorem terre. Dictūqꝫ est dauid ab eis. Non ingredieris

fratris eius filiis remon berothei: et dixit
ἀδελφοῦ αὐτοῦ υἱοῖς ῥεμμὰν τοῦ βηρωθαίου, καὶ εἶπεν
eis: viuit dñs qui eruit aiaꝫ meā de
αὐτοῖς, ζῇ κύριος ὃς ἐλυτρώσατο τὴν ψυχήν μου ἐκ
omni angustia: q quannūciauerat mihi dicēs q
πάσης θλίψεως, ὅτι ὁ ἀπαγγείλας μοι λέγων ὅτι
mortuus eēt saul et ionathan: licet ipse erat q̄si prospera
τέθνηκε σαοὺλ καὶ ἰωνάθαν, κἀκεῖνος ἦν ὡς εὐαγγε-
nūcians corā me: et detinui eū et occi
λιζόμενος ἐνώπιόν μου, καὶ κατέσχον αὐτὸν καὶ ἀπέ-
di eū in secelag: cui oportebat me dare premia
κτεινα αὐτὸν ἐν σικελάγ, ᾧ ἔδει με δοῦναι εὐαγγέ-
nūciationis: sꝫ et nūc viri mali interfecerūt virū
λια. ἀλλὰ καὶ νῦν ἄνδρες πονηροὶ ἀπεκτείνασιν ἄνδρα
iustū sup lectū suū in domo sua.
δίκαιον ἐπὶ τῆς κοίτης αὐτοῦ ἐν τῷ οἴκῳ αὐτοῦ.
et nūc querā sāguinē eius de manu vra
καὶ νῦν ἐκζητήσω τὸ αἷμα αὐτοῦ ἐκ τῆς χειρὸς ὑμῶν
et delebo vos de terra. et precepit
καὶ ἐξολοθρεύσω ὑμᾶς ἐκ τῆς γῆς. καὶ ἐνετείλατο
dauid pueris suis: et interfecerūt eos
δαυὶδ τοῖς παιδαρίοις αὐτοῦ, καὶ ἀπέκτειναν αὐτοὺς
et pciderūt manꝰ eorū et pe
καὶ ἐκολόβωσαν τὰς χεῖρας αὐτῶν καὶ τοὺς πό-
des eorū: et suspēderūt eos sup fontē
δας αὐτῶν, καὶ ἐκρέμασαν αὐτοὺς ἐπὶ τῆς κρήνης
in chebron: et caput isboseth sepelierūt in
ἐν χεβρών, καὶ τὴν κεφαλὴν ἰσβόσθε ἔθαψαν ἐν τῷ
sepulchro abener filij ner in chebron.
τάφῳ ἀβεννὴρ υἱοῦ νὴρ ἐν χεβρών. Ca.5.

Et veniūt vniuerse tribus israel
Καὶ παραγίνονται πᾶσαι αἱ φυλαὶ ἰσραὴλ
ad dauid in chebron: et dicūt: ecce nos
πρὸς δαυὶδ ἐν χεβρών, καὶ λέγουσιν, ἰδοὺ ἡμεῖς
ossa tua et carnes tue: et heri et nudiꝰ tertiꝰ cū
ὀστᾶ σου καὶ σάρκες σου, καὶ χθὲς καὶ τρίτης ὄν-
esset saul rex sup nos: tu eras educens et
τος σαοὺλ βασιλέως ἐφ᾽ ἡμῖν, σὺ ἦσθα ἐξάγων καὶ
inducens israel. et dixit dñs ad te tu
εἰσάγων τὸν ἰσραήλ. καὶ εἶπεν ὁ κύριος πρὸς σέ, σὺ
pasces ppl̄m meū israel: et tu eris in
ποιμανεῖς τὸν λαόν μου τὸν ἰσραήλ, καὶ σὺ ἔσῃ εἰς
ducē sup israel. et veniūt oēs
ἡγούμενον ἐπὶ τὸν ἰσραήλ. καὶ ἔρχονται πάντες οἱ
seniores israel in chebron ad regē.
πρεσβύτεροι ἰσραὴλ εἰς χεβρὼν πρὸς τὸν βασιλέα.
et pepigit rex dauid fedus in chebron
καὶ διέθετο ὁ βασιλεὺς δαυὶδ διαθήκην ἐν χεβρὼν
corā dño. et vngunt dauid in re
ἐνώπιον κυρίου. καὶ χρίουσι τὸν δαυὶδ εἰς βασι-
gem sup vniuersū israel. filius triginta annos
λέα ἐπὶ πάντα τὸν ἰσραήλ. υἱὸς τριάκοντα ἐτῶν
erat dauid cū regnaret ipse. et quadragin
ἦν δαυὶδ ἐν τῷ βασιλεῦσαι αὐτόν. καὶ τεσσαράκον-
ta ānis regnauit. et regnauit in chebron sup
τα ἔτη ἐβασίλευσεν. καὶ ἐβασίλευσεν ἐν χεβρὼν ἐπὶ
iuda ānis septē et mēsibꝰ sex. et in hierusalē
ἰούδα ἔτη ἑπτὰ καὶ μῆνας ἕξ. καὶ ἐν ἱερουσαλὴμ
regnauit trigīta et duobꝰ ānis sup oēm
ἐβασίλευσε τριάκοντα καὶ τρία ἔτη ἐπὶ πάντα
israel et iudā. et abijt rex et
ἰσραὴλ καὶ ἰούδαν. καὶ ἀπῆλθεν ὁ βασιλεὺς καὶ
omnes viri eius in hierusalē ad ie
πάντες οἱ ἄνδρες αὐτοῦ εἰς ἱερουσαλὴμ πρὸς τὸν ἰε-
busseum habitatorem terre. et dictū est
βουσαῖον τὸν κατοικοῦντα τὴν γῆν. καὶ ἐρρέθη τῷ
dauid: non ingredieris
δαυὶδ, οὐκ εἰσελεύσῃ

Deu. 24.d. 1.Pa. 14.a. 1.Pa. 11.a. A C D B

huc quia insurrexerūt claudi ⁊ ceci dicen
ὧδε, διότι ἀντέστησαν οἱ χωλοὶ καὶ οἱ τυφλοὶ λέγον-
tes: nō ingredietur dauid huc. ⁊ cepit
τες, οὐκ εἰσελεύσεται δαυὶδ ὧδε. καὶ κατελάβετο
dauid arcē sion: hec ciuitas dauid. ⁊ ḋ
δαυὶδ τὴν περιοχὴν σιών, αὕτη ἡ πόλις δαυίδ. καὶ
dixit dauid in die illa: qcūqꝫ pcutiēs iebuseū
εἶπε δαυὶδ ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ, πᾶς τύπτων ἰεβουσαῖ-
tāgat in gladio ⁊ claudos ⁊ ce
ον, ἁπτέσθω ἐν παραξιφίδι καὶ τοὺς χωλοὺς καὶ τυφ-
cos odiētes aīaȝ dauid. idcirco di
λοὺς τοὺς μισοῦντας τὴν ψυχὴν δαυίδ. διὰ τοῦτο ἐροῦ-
cēt: cecus ⁊ claudus nō ingredietur in domū dñi.
Deut. σι, τυφλὸς καὶ χωλὸς οὐκ εἰσελεύσονται εἰς οἶκον κυρίου.
g.d. ⁊ habitauit dauid in arce: ⁊ vocata ē hec ci-
καὶ ἐκάθισε δαυὶδ ἐν τῇ περιοχῇ, καὶ ἐκλήθη αὕτη ἡ πό-
uitas dauid. ⁊ edificauit dauid ciuitatē p gyrū
λις δαυίδ. καὶ ᾠκοδόμησε δαυὶδ τὴν πόλιν κύκλῳ
ab extremitate: ⁊ domū suā. ⁊ ibat
ἀπὸ τῆς ἄκρας, καὶ τὸν οἶκον αὐτοῦ. καὶ ἐπορεύετο
dauid proficiēs magnificatus: ⁊ dñs omni
δαυὶδ πορευόμενος μεγαλυνόμενος, καὶ κύριος παντο-
1.Pa. potēs cū eo. ⁊ misit chirā rex ty
14.a. κράτωρ μετ' αὐτοῦ. καὶ ἀπέστειλε χειρὰμ βασιλεὺς τύ-
ri nūcios ad dauid ⁊ ligna cedrina ⁊ artifices
ρου ἀγγέλους πρὸς δαυὶδ καὶ ξύλα κέδρινα καὶ τέκτονας
lignorū ⁊ artifices parietis lapidū: ⁊ edificauerūt do
ξύλων καὶ τέκτονας τοίχου λίθων, καὶ ᾠκοδόμησαν οἶ-
mū dauid. ⁊ cognouit dauid: qm̄ parasset eū
κον τῷ δαυίδ. καὶ ἔγνω δαυίδ, ὅτι ἡτοίμασεν αὐτὸν
dñs in regē sup israel: ⁊ qm̄ exaltatū esset re
κύριος εἰς βασιλέα ἐπὶ ἰσραήλ, καὶ ὅτι ἐπήρθη ἡ βα-
gnū ei⁹ pp̄ ppl̄m suū israel. ⁊ acce
σιλεία αὐτοῦ διὰ τὸν λαὸν αὐτοῦ ἰσραήλ. καὶ ἔλα-
pit dauid adhuc vxores ⁊ cōcubinas de hierusa
βε δαυὶδ ἔτι γυναῖκας καὶ παλλακὰς ἐξ ἱερουσα-
C lem postq̄ venerat ipse de chebron. ⁊ fuerunt
λὴμ μετὰ τὸ ἐλθεῖν αὐτὸν ἐκ χεβρών. καὶ ἐγένοντο
dauid adhuc filij ⁊ filie. ⁊ hec
τῷ δαυὶδ ἔτι υἱοὶ καὶ θυγατέρες. καὶ ταῦτα τὰ
noīa eoꝝ qui nati sunt ei in hierusalem. sa
ὀνόματα τῶν γεννηθέντων αὐτῷ ἐν ἱερουσαλήμ. σα-
mas ⁊ sobab ⁊ nathan ⁊ salomon ⁊ iebaar
μαὰ καὶ σωβὰβ καὶ ναθὰν καὶ σαλομὼν καὶ ἰεβαὰρ
⁊ naphec ⁊ iaphie ⁊ elisama ⁊ elieda ⁊ eliphalet
καὶ ναφὲκ καὶ ἰαφιὲ καὶ ἐλισαμὰ καὶ ἐλιαδὰ καὶ ἐλιφαλὲτ
⁊ elisua. ⁊ audierūt philisthijm ꝙ vnct⁹ est dauid
καὶ ἐλισουέ. καὶ ἤκουσαν οἱ ἀλλόφυλοι ὅτι κέχρισται δαυὶδ
rex israel: ⁊ ascenderūt philisthijm vt q̄rerēt
βασιλεὺς ἰσραήλ, καὶ ἀνέβησαν οἱ ἀλλόφυλοι ζητεῖν τὸν
dauid. ⁊ audiuit dauid: ⁊ descēdit in locū
δαυίδ. καὶ ἤκουσε δαυίδ, καὶ κατέβη εἰς τὴν περιο-
munitū. ⁊ philisthijm venerūt ⁊ cōciderūt in
χήν. καὶ οἱ ἀλλόφυλοι παραγίνονται καὶ συνέπεσον εἰς
vallem gigātū. ⁊ cōsuluit dauid
τὴν κοιλάδα τῶν τιτάνων. καὶ ἠρώτησε δαυὶδ τὸν
dñm dicēs: si ascēdā ad philisthijm ⁊
κύριον λέγων, εἰ ἀναβῶ πρὸς τοὺς ἀλλοφύλους καὶ
si trades eos in manibus meis? ⁊ di
εἰ παραδώσεις αὐτοὺς εἰς τὰς χεῖράς μου; καὶ εἶ-
xit dñs ad dauid: ascende: qm̄ tradēs
πε κύριος πρὸς δαυίδ, ἀνάβαινε, ὅτι παραδιδοὺς
dabo eos in manib⁹ tuis. ⁊ venit
D παραδώσω αὐτοὺς εἰς τὰς χεῖράς σου. καὶ ἦλθε
dauid de superiorib⁹ incisionib⁹: ⁊ pcussit eos
δαυὶδ ἐκ τῶν ἐπάνω διακοπῶν, καὶ ἔκοψεν αὐτοὺς
dauid ibi. ⁊ dixit dauid: intercidit dñs
δαυὶδ ἐκεῖ. καὶ εἶπε δαυίδ, διέκοψε κύριος τοὺς
inimicos meos corā me
ἐχθρούς μου ἐνώπιόν μου

huc nisi abstuleris cecos & claudos: dicētes. Nō ingredietur dauid huc. Cepit autem dauid arcem syon: hec ē ciuitas dd. Proposuerat eni dauid ī die illa pmiū qui percussisset iebuseum & tetigisset doma tū fistulas & abstulisset cecos & claudos odiētes aiam dd. Idcirco dicitur in puerbio. Cecus & claudus non intrabūt in tēplū. Hitauit āt dauid in arce syon: & vocauit eā ciuitatē dauid. Et edificauit p gyrū a mello & itrīsecus. Et igrediebatur pficiēs atqꝫ succrescēs: & dñs deus exercituū erat cū eo. Misit quoqꝫ hirā rex tiri nuncios ad dd & ligna cedrina & artifices lignorū: artificesqꝫ lapidū ad parietes: & edificauerūt domū dd. Et cognouit dauid qm̄ cōfirmasset eū dñs regē sup israel: & qm̄ exaltasset regnū ei⁹ sup populū suū israel. Accepit ergo dauid adhuc concubinas & vxores de ierusalē postq̄ venerat de hebrō. Natiqꝫ sunt dauid & alij filij & filie: & hec noīa eorū qui nati sunt ei in ierusalē. Samua & sobab & nathan & salomon & iabaar & helisua & nepheg & iaphia & helisama & helida & helifeleth. Audierūt ergo philistiim ꝙ vnxissent dauid in regem super israel: & ascēderūt vniuersi vt q̄rerēt dd. Qd cum audisset dd descendit in presidium. Philistiim autem venientes diffusi sunt in valle raphaim. Et consuluit dauid dominū dicens. Si ascendam ad philistiim: & si dabis eos in manu mea? Et dixit dñs ad dd. Ascēde quia tradens dabo philistiim in māu tua. Venit ergo dauid in baalpharasim: & pcussit eos ibi: & dixit. Diuisit dñs inimicos meos coram me

הנה כי אם הסירך העורים	סור
והפסחים לאמר לא יבוא דוד	
הנה: וילכד דוד את מצדת ציון	לכד
היא עיר דוד: ויאמר דוד ביום	
ההוא כל מכה יבסי ויגע בצנור	נכה נגע
ואת הפסחים ואת העורים	צנר
שנאי נפש דוד על כן יאמרו	
עור ופסח לא יבוא אל הבית:	
וישב דוד במצדה ויקרא לה עיר	קרא
דוד ויבן דוד סביב מן המלוא	בנה סבב
וביתה: וילך דוד הלוך וגדל ויהוה	מלא הלך
אלהי צבאות עמו: וישלח חירם	שלח
מלך צר מלאכים אל דוד ועצי	לאך
ארזים וחרשי עץ וחרשי אבן	
קיר ויבנו בית לדוד: וידע דוד	
כי הכינו יהוה למלך על ישראל	כון
וכי נשא ממלכתו בעבור עמו	מלך עבר
ישראל: ויקח דוד עוד פלגשים	לקח
ונשים מירושלם אחרי באו	נשה בוא
מחברון ויולדו עוד לדוד בנים	ילד
ובנות: ואלה שמות הילדים לו	בנה
בירושלם שמוע ושובב ונתן	
ושלמה: ויבחר ואלישוע ונפג	
ויפיע: ואלישמע ואלידע	
ואליפלט: וישמעו פלשתים כי	שמע
משחו את דוד למלך על	
ישראל ויעלו כל פלשתים	עלה
לבקש את דוד וישמע דוד וירד	
אל המצודה: ופלשתים באו	מצד בוא
וינטשו בעמק רפאים: וישאל	נטש שאל
דוד ביהוה לאמר האעלה אל	
פלשתים התתנם בידי ויאמר	נתן אמר
יהוה אל דוד עלה כי נתן אתן	
את הפלשתים בידך: ויבא דוד	
בבעל פרצים ויכם שם דוד	נכה
ויאמר פרץ יהוה את איבי לפני	פנה

כִּפְרֶץ מָיִם עַל כֵּן קָרָא שֵׁם
הַמָּקוֹם הַהוּא בַּעַל פְּרָצִים׃ וַיַּעַזְבוּ — קום עזב
שָׁם אֶת עֲצַבֵּיהֶם וַיִּשָּׂאֵם דָּוִד — נשא
וַאֲנָשָׁיו׃ וַיֹּסִפוּ עוֹד פְּלִשְׁתִּים — יסף
לַעֲלוֹת וַיִּנָּטְשׁוּ בְּעֵמֶק רְפָאִים׃ — עלה
וַיִּשְׁאַל דָּוִד בַּיהוָה וַיֹּאמֶר לֹא — שאל
תַעֲלֶה הָסֵב אֶל אַחֲרֵיהֶם וּבָאתָ — סבב
לָהֶם מִמּוּל בְּכָאִים׃ וִיהִי בְּשָׁמְעֲךָ — היה
אֶת קוֹל צְעָדָה בְּרָאשֵׁי הַבְּכָאִים
אָז תֶּחֱרָץ כִּי אָז יָצָא יְהוָה — חרץ
לְפָנֶיךָ לְהַכּוֹת בְּמַחֲנֵה פְלִשְׁתִּים׃ — נכה חנה
וַיַּעַשׂ דָּוִד כֵּן כַּאֲשֶׁר צִוָּהוּ יְהוָה — עשה
וַיַּךְ אֶת פְּלִשְׁתִּים מִגֶּבַע עַד בֹּאֲךָ — נכה בוא
גָזֶר׃ וַיֹּסֶף עוֹד דָּוִד אֶת כָּל — Cap. vj.
בָּחוּר בְּיִשְׂרָאֵל שְׁלֹשִׁים אָלֶף׃ — בחר
וַיָּקָם וַיֵּלֶךְ דָּוִד וְכָל הָעָם אֲשֶׁר — קום
אִתּוֹ מִבַּעֲלֵי יְהוּדָה לְהַעֲלוֹת מִשָּׁם
אֵת אֲרוֹן הָאֱלֹהִים אֲשֶׁר נִקְרָא — ארן קרא
שֵׁם שֵׁם יְהוָה צְבָאוֹת יֹשֵׁב
הַכְּרֻבִים עָלָיו׃ וַיַּרְכִּבוּ אֶת אֲרוֹן — רכב
הָאֱלֹהִים אֶל עֲגָלָה חֲדָשָׁה וַיִּשָּׂאֻהוּ — נשא
מִבֵּית אֲבִינָדָב אֲשֶׁר בַּגִּבְעָה וְעֻזָּא
וְאַחְיוֹ בְּנֵי אֲבִינָדָב נֹהֲגִים אֶת
הָעֲגָלָה חֲדָשָׁה׃ וַיִּשָּׂאֻהוּ מִבֵּית
אֲבִינָדָב אֲשֶׁר בַּגִּבְעָה עִם אֲרוֹן
הָאֱלֹהִים וְאַחְיוֹ הֹלֵךְ לִפְנֵי הָאָרוֹן׃ — פנה
וְדָוִד וְכָל בֵּית יִשְׂרָאֵל מְשַׂחֲקִים — שחק
לִפְנֵי יְהוָה בְּכֹל עֲצֵי בְרוֹשִׁים — ברש
וּבְכִנֹּרוֹת וּבִנְבָלִים וּבְתֻפִּים — תפף
וּבִמְנַעַנְעִים וּבְצֶלְצֶלִים׃ וַיָּבֹאוּ — נוע צלל
עַד גֹּרֶן נָכוֹן וַיִּשְׁלַח עֻזָּא אֶל אֲרוֹן — בוא כון
הָאֱלֹהִים וַיֹּאחֶז בּוֹ כִּי שָׁמְטוּ — שלח אחז
הַבָּקָר׃ וַיִּחַר אַף יְהוָה בְּעֻזָּה וַיַּכֵּהוּ — חרה נכה
שָׁם הָאֱלֹהִים עַל הַשַּׁל וַיָּמָת — שלה מות
שָׁם עִם אֲרוֹן הָאֱלֹהִים׃ וַיִּחַר
לְדָוִד עַל אֲשֶׁר פָּרַץ יְהוָה פֶּרֶץ

sicut diuiduntur aque. Propterea vocatū ē nomen loci illius baalpharasim. Et reliquerunt ibi sculptilia sua: q̃ tulit dauid & viri eius. Et addiderūt adhuc philistiim vt ascēderet: & diffusi sunt in valle raphaim. Consuluit aūt dd̄ dominum. Qui respondit. Nō ascēdas contra eos sed gyra post tergū eorū: & vēies ad eos ex aduerso pirorū. Et cū audieris sonitū clamoris gradiētis in cacumine pirorū: tūc inibis p̄liū: qa tūc egredietur dn̄s ante faciē tuā: vt pcutiat castra philistiim. Fecit itaq̃ dauid sicut preceperat ei dominꝰ. & pcussit philistiim de gabaa vsq̃ dum venias gezer.

6.

Congregauit āt rursum dd̄ oēs electos ex israel trigīta milia. Surrexitq̃ dd̄ & abiit: & vniuersus pp̄ls q erat cū eo de viris iuda: vt adducerent arcam dei: super quā inuocatum est nomen domini exercituum sedentis in cherubin sup eam. Et imposuerunt arcam dei super plaustrū nouum. Tuleruntq̃ eam de domo aminadab q erat in gabaa. Oza aūt & haio filii aminadab minabant plaustrū nouū. Cumq̃ tulissent eā de domo aminadab qui erat in gabaa custodiens arcā dei: haio precedebat arcam dei: dauid autem & oīs israel ludebant coram domino in omnibus lignis fabrefactis & citharis & lyris & tympanis & systris & cymbalis. Postq̃ āt venerunt ad aream nachor extendit oza manū ad arcā dei & tenuit eā: quoniam calcitrabant boues. Iratusq̃ est indignatiōe dn̄s cōtra ozan & pcussit eum sup temeritate: qui mortuus est ibi iuxta arcam dei. Contristatus ē aūt dauid eo q̃ pcussisset dominus

sicut intercidūtur aque. pp hoc vocatū est no
ὡς διακόπτεται τὰ ὕδατα. διὰ τοῦτο ἐκλήθη τὸ ὄνο
mē loci illius sup incisiones. & relin
μα τοῦ τόπου ἐκείνου ἐπάνω διακοπῶν. καὶ καταλεί — D
quunt ibi philistijm deos suos: & capi
πουσιν ἐκεῖ οἱ ἀλλόφυλοι τοὺς θεοὺς αὐτῶν, καὶ λαμβά
unt eos dauid & viri eius. & addi
νουσιν αὐτοὺς δαυὶδ καὶ οἱ ἄνδρες αὐτοῦ. καὶ προσέ
derūt adhuc philistijm vt ascēderēt: & diffusi sunt
θεντο ἔτι οἱ ἀλλόφυλοι τοῦ ἀναβῆναι, καὶ συνέπεσον
sup valle titanorū. & cōsuluit dauid
ἐπὶ τὴν κοιλάδα τῶν τιτάνων. καὶ ἐπηρώτησε δαυὶδ
per dn̄m. & dixit ei dn̄s: nō ascen
διὰ κυρίου. καὶ εἶπεν αὐτῷ κύριος, οὐκ ἀναβήσ
des in occursū eorū: reuertere ab eis: &
σῃ εἰς συνάντησιν αὐτῶν, ἀποστρέφου ἀπ᾽ αὐτῶν, καὶ
aderis eis prope flectū. & erit
παρέσῃ αὐτοῖς πλησίον τοῦ κλαυθμῶνος. καὶ ἔσται
cum audieris tu vocē cōcussionis ne
ἐν τῷ ἀκοῦσαί σε τὴν φωνὴν τοῦ συσσεισμοῦ τῶν ἀλ
morū flectus: tunc descēdes in pre
σῶν τοῦ κλαυθμῶνος, τότε καταβήσῃ εἰς τὸν πόλε
liū. qm̄ tūc egredietur dn̄s ante te vt
μον. ὅτι τότε ἐξελεύσεται κύριος ἔμπροσθέν σου τύ — C
percutiat in bello philistijm. & fecit
πτειν ἐν τῷ πολέμῳ τῶν ἀλλοφύλων. καὶ ἐποίησε
dauid sic sicut preceperat ei dn̄s: & per
δαυὶδ οὕτως καθὼς ἐνετείλατο αὐτῷ κύριος, καὶ ἐπά
cussit philistijm a gabaon vsq̃ gezer.
ταξε τοὺς ἀλλοφύλους ἀπὸ γαβαὼν ἕως γαζηρά. Ca. 6.

Et cōgregauit rursū dauid oēm adolescētē de is — A
Καὶ συνήγαγεν ἔτι δαυὶδ πάντα νεανίαν ἐξ ἰσ — 1. Pa. 13. A.
rael triginta milia. & surrexit & abijt dauid
ραὴλ τριάκοντα χιλιάδας. καὶ ἀνέστη καὶ ἐπορεύθη δαυὶδ
& vniuersus pp̄ls q̄ cū eo de principibꝰ iuda:
καὶ πᾶς ὁ λαὸς ὁ μετ᾽ αὐτοῦ ἀπὸ τῶν ἀρχόντων ἰούδα,
vt reducerēt inde arcā dei sup q̄ in
τοῦ ἀναγαγεῖν ἐκεῖθεν τὴν κιβωτὸν τοῦ θεοῦ ἐφ᾽ ἣν ἐπε
uocatū est nomē dn̄i exercituū sedētis in cheru
κλήθη τὸ ὄνομα κυρίου σαβαὼθ καθημένου ἐπὶ τῶν χερου
bin sup eā. & imposuerūt arcā dei sup
βὶν ἐπ᾽ αὐτῆς. καὶ ἐπεβίβασαν τὴν κιβωτὸν τοῦ θεοῦ ἐπὶ
plaustrū nouū & tulerūt eā de domo abinadab q̄ in
ἅμαξαν καινὴν καὶ ἦραν αὐτὴν ἐξ οἴκου ἀβιναδὰβ τοῦ ἐν τῷ
colle. & oza & fratres eius filij abinadab duce
βουνῷ. καὶ ὀζὰ καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ υἱοὶ ἀβιναδὰβ ἦγον
bāt plaustrū cū arca: & fratres eius in
τὴν ἅμαξαν σὺν τῇ κιβωτῷ, καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ ἐπο
bant ante arcā: & dauid & oēs
ρεύοντο ἔμπροσθεν τῆς κιβωτοῦ, καὶ δαυὶδ καὶ πάντες
filij israel ludētes corā dn̄o in organis cōci
υἱοὶ ἰσραὴλ παίζοντες ἐνώπιον κυρίου ἐν ὀργάνοις ἡρμοσμέ
nis: & in cātibus & in citharis & in naulis & in
νοις, καὶ ἐν ᾠδαῖς καὶ ἐν κινύραις καὶ ἐν νάβλαις καὶ ἐν
tympanis & in cymbalis: & in tibijs. & veniunt
τυμπάνοις καὶ ἐν κυμβάλοις, καὶ ἐν αὐλοῖς. καὶ παραγίνον
vsq̃ ad arcā nachō: & extēdit oza manū suā
ται ἕως τῆς ἅλω ναχών, καὶ ἐξέτεινεν ὀζὰ τὴν χεῖρα αὐτοῦ
ad arcā dei vt teneret eā: &
πρὸς τὴν κιβωτὸν τοῦ θεοῦ κατασχεῖν αὐτήν, καὶ
tenuit eā: qm̄ circūflectebat eā vitulus.
ἐκράτησεν αὐτήν, ὅτι περιέσπασεν αὐτὴν ὁ μόσχος.
& iratus est indignatiōe dn̄s cōtra ozā: & percussit
καὶ ἐθυμώθη ὀργῇ κύριος ἐν τῷ ὀζᾷ, καὶ ἐπάταξεν — B
eum ibi deꝰ sup temeritate: & mortuꝰ est
αὐτὸν ἐκεῖ ὁ θεὸς ἐπὶ τῇ προπετείᾳ, καὶ ἀπέθανεν
ibi iuxta arcā dn̄i corā
ἐκεῖ παρὰ τὴν κιβωτὸν τοῦ κυρίου ἐνώπιον τοῦ
deo. cōtristatꝰ est dauid eo q̄ pcussit dn̄s pcussionē
θεοῦ. καὶ ἠθύμησε δαυὶδ ὑπὲρ οὗ διέκοψε κύριος διακοπὴν

in oza. et vocatus est locus ille percussio oza
ἐν τῷ ὀζᾶ. καὶ ἐκλήθη ὁ τόπος ἐκεῖνος διακοπὴ ὀζᾶ
vsq in die hunc. et extimuit dauid do=
ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης. καὶ ἐφοβήθη δαυίδ τὸν κύ
minū in die illa dicēs: quō ingredietur
ριον ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ λέγων, πῶς εἰσελεύσεται
ad me arca dei? et nō voluit dauid
πρός με ἡ κιβωτὸς τοῦ θεοῦ; καὶ οὐκ ἐβούλετο δαυίδ
diuertere ad se arcā federis dñi
τοῦ ἐκκλῖναι πρὸς αὐτὸν τὴν κιβωτὸν διαθήκης κυρίου
in ciuitatē dauid: et diuertit eā dd in
εἰς τὴν πόλιν δαυίδ, καὶ ἐξέκλινεν αὐτὴν δαυίδ εἰς
domū obed edom gethei mēses treo. et bene=
οἶκον ὀβδὰδ ἐδὼμ τοῦ γεθαίου μῆνας τρεῖς. καὶ εὐλό=
dixit dñs domui obed edom et oib⁹ e=
γησε κύριος τὸν οἶκον ὀβδὰδ ἐδὼμ καὶ πάντα τὰ αὐ
ius. et nūciauerūt regi dauid dicētes:
τοῦ. καὶ ἀπήγγειλαν τῷ βασιλεῖ δαυίδ λέγοντες,
benedixit dñs domui obed edom et oib⁹
εὐλόγησε κύριος τὸν οἶκον ὀβδὰδ ἐδὼμ καὶ πάντα τὰ
eius pp arcā dei. et abijt
αὐτοῦ ἕνεκεν τῆς κιβωτοῦ τοῦ θεοῦ. καὶ ἐπορεύθη
dauid et reduxit arcā dñi de
δαυίδ καὶ ἀνήγαγε τὴν κιβωτὸν τοῦ κυρίου ἐκ τοῦ
C domo obed edom in ciuitatē dauid cū gaudio.
οἴκου ὀβδὰδ ἐδὼμ εἰς πόλιν δαυίδ ἐν εὐφροσύνῃ.
et erāt cum eo portātes arcā do=
καὶ ἦσαν μετ' αὐτοῦ οἱ αἴροντες τὴν κιβωτὸν τοῦ κυ
mini septē chori: et victima vituli et agni. et dauid
ρίου ἑπτὰ χοροί, καὶ θῦμα μόσχου καὶ ἀρνός. καὶ δαυίδ
pulsabat in organis concinēs corā dño et
ἀνεκρούετο ἐν ὀργάνοις ἡρμοσμένοις ἐνώπιον κυρίου καὶ
ipse indutus stola admirabili. et dauid et
αὐτὸς ἐνδεδυμένος στολὴν ἔξαλλον. καὶ δαυίδ καὶ
ois israel reducebāt arcā dñi cum
πᾶς ἰσραὴλ ἀνήγαγον τὴν κιβωτὸν τοῦ κυρίου μετὰ
L. Pa. li. d. iubileo et clāgore buccine. et factū ē ar
κραυγῆς καὶ φωνῆς σάλπιγγος. καὶ ἐγένετο τῆς κιβω
ca dñi veniēte vsq in ciuitatē dauid:
τοῦ κυρίου παραγινομένης ἕως τῆς πόλεως δαυίδ,
et mechol filiā saul pspexit p fenestrā:
καὶ μιχὸλ θυγάτηρ σαοὺλ διέκυπτε διὰ τῆς θυρίδος,
et vidit regē dd ludētē et saltan
καὶ εἶδε τὸν βασιλέα δαυίδ παίζοντα καὶ ὀρχούμε
tem et pulsantē corā dño: et despe=
νον καὶ ἀνακρουόμενον ἐνώπιον κυρίου, καὶ ἐξουδένω=
xit eum in corde suo. et introduxerūt ar
σεν αὐτὸν ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτῆς. καὶ εἰσφέρουσι τὴν κι
cam dñi et imposuerūt eā in loco suo
βωτὸν τοῦ κυρίου καὶ ἀπέθηκαν αὐτὴν εἰς τὸν τόπον αὐτῆς
in medio tabnaculi qð infixerat ei dauid. et ob
ἐν μέσῳ τῆς σκηνῆς ἧς ἔπηξεν αὐτῇ δαυίδ. καὶ ἀνή=
tulit dauid holocausta corā dño et pa=
νεγκε δαυίδ ὁλοκαυτώματα ἐνώπιον κυρίου καὶ εἰρη=
cifica. et cōpleuit dauid offerēs holocau
νικάς. καὶ συνετέλεσε δαυίδ ἀναφέρων τὰς ὁλοκαυ=
sta et pacifica: et benedixit pplo in
τώσεις καὶ τὰς εἰρηνικάς, καὶ εὐλόγησε τὸν λαὸν ἐν
nomine dñi exercituū. et partit⁹ est vniuerso
ὀνόματι κυρίου τῶν δυνάμεων. καὶ ἐμέρισε παντὶ τῷ
pplo in oēm exercitū israel a vi
λαῷ εἰς πᾶσαν τὴν δύναμιν τοῦ ἰσραὴλ ἀπὸ ἀν=
D ro vsq ad mulierē vnicuiq collyridā panis et pla
δρὸς ἕως γυναικὸς ἑκάστῳ κολλυρίδα ἄρτου καὶ ἐσχα
centā et laganū de sartagine. et abijt ois
ρίτην καὶ λάγανον ἀπὸ τηγάνου. καὶ ἀπῆλθε πᾶς
populus vnusqsq.
ὁ λαὸς ἕκαστος.

ozā: Et vocatū ē nomē loci illius percussio oze vsq in diē hanc. Et extimuit dauid dominum in die illa dicens. Quomodo ingredietur ad me arca domini? Et noluit diuertere ad se arcam domini in ciuitatē dauid sed diuertit eā in domū obededom gethei. Et habitauit arca domini in domo obededom gethei tribus mēsibus: & bñdixit dominus obededom & oēm domum eius. Nunciatumq est regi dauid q benedixisset dominus obededom & omnia eius propter arcā dei. Abiit ergo dauid & adduxit arcā dei de domo obededom in ciuitatē dauid cum gaudio. Cūq trāscēdissent qui portabant arcam dñi sex passus imolabant bouem & arietem. & dd saltabat totis viribus ante dominum. Porro dd erat accinct⁹ ephoth lineo. & dd & ois domus israel ducebant arcam testamenti dñi in iubilo & in clangore buccine. Cūq itrasset arca dñi in ciuitatem dauid: michol filia saul prospiciēs per fenestrā vidit regē dd subsilientē atq saltantem coram domino: & despexit eū i corde suo. Et introduxerunt arcā dñi & iposuerūt eam i loco suo in medio tabernaculi qd tetēderat ei dauid. Et obtulit dd holocausta coram dño & pacifica. Cūq complesset offerens holocausta & pacifica: bñdixit populo in noīe dñi exercituū. Et partitus est vniuerse multitudini israel tam viro q mulieri singulis collyridam panis vnā & assaturā bubale carnis vnā & similā frixā oleo. & abiit omnis populus vnusquisq

קרא קום בעזה ויקרא למקום ההוא פרץ
עזה עד היום הזה׃ וירא דוד את
יהוה ביום ההוא ויאמר איך
בוא יבוא אלי ארון יהוה׃ ולא אבה
סור דוד להסיר אליו את ארון יהוה
נטה על עיר דוד ויטהו דוד בית עבד
אדם הגתי׃ וישב ארון יהוה
בית עבד אדם הגתי שלשה
ברך חדשים ויברך יהוה את עבד
נגד אדם ואת כל ביתו׃ ויגד למלך
דוד לאמר ברך יהוה את בית
עבד אדם ואת כל אשר לו
עבר בעבור ארון האלהים וילך דוד
עלה ויעל את ארון האלהים מבית
עבד אדם עיר דוד בשמחה׃
היה ויהי כי צעדו נשאי ארון יהוה
זבח מרא ששה צעדים ויזבח שור ומריא׃
כרכר עזז ודוד מכרכר בכל עז לפני יהוה
פנה חגר ודוד חגור אפוד בד׃ ודוד וכל
אפד עלה בית ישראל מעלים את ארון
ארן רוע יהוה בתרועה ובקול שופר׃
שפר והיה ארון יהוה בא עיר דוד
בוא ומיכל בת שאול נשקפה בעד
שקף החלון ותרא את המלך דוד
חלל ראה מפזז ומכרכר לפני יהוה ותבז
פזז פנה לו בלבה׃ ויביאו את ארון יהוה
בזה בוא ויצגו אתו במקומו בתוך האהל
יצג קום אשר נטה לו דוד ויעל דוד
עלה עלות לפני יהוה ושלמים׃
כלה ויכל דוד מהעלות העלה
ברך והשלמים ויברך את העם
חלק בשם יהוה צבאות׃ ויחלק לכל
המן איש העם לכל המון ישראל למאיש
חל ועד אשה לאיש חלת לחם
שפר אשש אחת ואשפר אחד ואשישה
אחת וילך כל העם איש

לְבֵיתוֹ׃ וַיָּשָׁב דָּוִד לְבָרֵךְ אֶת בֵּיתוֹ — שוב
וַתֵּצֵא מִיכַל בַּת שָׁאוּל לִקְרַאת — יצא
דָּוִד וַתֹּאמֶר מַה נִּכְבַּד הַיּוֹם מֶלֶךְ — אמר כבד
יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר נִגְלָה הַיּוֹם לְעֵינֵי — גלה
אַמְהוֹת עֲבָדָיו כְּהִגָּלוֹת נִגְלוֹת אַחַד
הָרֵקִים׃ וַיֹּאמֶר דָּוִד אֶל מִיכַל — ריק
לִפְנֵי יְהוָה אֲשֶׁר בָּחַר בִּי מֵאָבִיךְ — פנה
וּמִכָּל בֵּיתוֹ לְצַוֹּת אֹתִי נָגִיד עַל — צוה נגד
עַם יְהוָה עַל יִשְׂרָאֵל וְשִׂחַקְתִּי
לִפְנֵי יְהוָה׃ וּנְקַלֹּתִי עוֹד מִזֹּאת — קלל
וְהָיִיתִי שָׁפָל בְּעֵינָי וְעִם הָאֲמָהוֹת
אֲשֶׁר אָמַרְתְּ עִמָּם אִכָּבֵדָה׃
וּלְמִיכַל בַּת שָׁאוּל לֹא הָיָה לָהּ
Cap. vij. יָלֶד עַד יוֹם מוֹתָהּ׃ וַיְהִי כִּי
יָשַׁב הַמֶּלֶךְ בְּבֵיתוֹ וַיהוָה הֵנִיחַ — היה נוח
לוֹ מִסָּבִיב מִכָּל אֹיְבָיו׃ וַיֹּאמֶר — סבב
הַמֶּלֶךְ אֶל נָתָן הַנָּבִיא רְאֵה נָא
אָנֹכִי יוֹשֵׁב בְּבֵית אֲרָזִים וַאֲרוֹן — ישב
הָאֱלֹהִים יֹשֵׁב בְּתוֹךְ הַיְרִיעָה׃ — ירע
וַיֹּאמֶר נָתָן אֶל הַמֶּלֶךְ כֹּל אֲשֶׁר
בִּלְבָבְךָ לֵךְ עֲשֵׂה כִּי יְהוָה עִמָּךְ׃ — הלך
וַיְהִי בַּלַּיְלָה הַהוּא וַיְהִי דְּבַר
יְהוָה אֶל נָתָן לֵאמֹר׃ לֵךְ וְאָמַרְתָּ
אֶל עַבְדִּי אֶל דָּוִד כֹּה אָמַר יְהוָה
הַאַתָּה תִּבְנֶה לִּי בַיִת לְשִׁבְתִּי׃ — בנה ישב
כִּי לֹא יָשַׁבְתִּי בְּבַיִת לְמִיּוֹם
הַעֲלֹתִי אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם — עלה
וְעַד הַיּוֹם הַזֶּה וָאֶהְיֶה מִתְהַלֵּךְ — הלך
בְּאֹהֶל וּבְמִשְׁכָּן׃ בְּכֹל אֲשֶׁר — שכן
הִתְהַלַּכְתִּי בְּכָל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
הֲדָבָר דִּבַּרְתִּי אֶת אַחַד
שִׁבְטֵי יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר צִוִּיתִי — צוה
לִרְעוֹת אֶת עַמִּי אֶת יִשְׂרָאֵל — רעה
לֵאמֹר לָמָּה לֹא בְנִיתֶם לִי בֵּית — בנה
אֲרָזִים׃ וְעַתָּה כֹּה תֹאמַר לְעַבְדִּי — אמר
לְדָוִד כֹּה אָמַר יְהוָה צְבָאוֹת

in domũ suã. Reuersusq; ẽ dd̃ vt bñdiceret domui sue: & egressa michol filia saul in occursum dauid ait. Quam gloriosꝰ fuit hodie rex israel discooperiens se ante ancillas seruoꝝ suorũ: & nudatus ẽ quasi si nudetur vnus de scurris. Dixitq; dauid ad michol. Añ dñm q elegit me potius q̃ patrẽ tuũ & q̃ oẽm domũ eius: & p̃cepit mihi vt essem dux sup populũ dñi i israel: et ludã & vilior fiam plusq̃ factus sum: & ero hũilis in oculis meis: & cũ ancillis de quibus locuta es gloriosior apparebo. Igitur michol filie saul non est natus filius vsq; in diẽ mortis sue.

7.

Factũ ẽ aũt cũ sedisset rex i domo sua: & dñs dedisset ei requiem vndiq; ab vniuersis inimicis suis: dixit ad nathan pphetam. Vides ne q ego habitẽ in domo cedrina: & arca dei posita sit in medio pellium? Dixitq; nathan ad regem. Omne quod est in corde tuo vade fac: quia dñs tecum est. Factũ est autem in illa nocte: & ecce sermo dñi ad nathan dicens. Vade & loquere ad seruum meũ dauid. Hec dicit dominus. Nũquid tu edificabis mihi domũ ad habitãdum? Neq; eñi hitaui i domo ex die illa qua eduxi israel de terra egypti vsq; in diem hanc: sed ambulabam in tabernaculo & in tentorio per cuncta loca q̃ transiui cum oibus filiis israel. Nunquid loquens locutus sum ad vnam de tribubus israel cui precepi vt pasceret populũ meum israel dicens: quare non edificasti mihi domum cedrinam? Et nũc hec dices seruo meo dauid. Hec dicit dominus exercituum.

in domũ suã: & reuersus est dauid vt benedi-
εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ. καὶ ἐπέστρεψεν δαυὶδ τοῦ εὐλο-
ceret domui sue: & egressa est mechol filia
γῆσαι τὸν οἶκον αὐτοῦ, καὶ ἐξῆλθε μιχὸλ ἡ θυγάτηρ
saul in occursũ dauid: & ait: quare gloriosus
σαοὺλ εἰς ἀπάντησιν δαυὶδ, καὶ εἶπεν, τί δεδόξα-
fuit hodie rex israel: qui discoopertus ẽ ho-
σαι σήμερον ὁ βασιλεὺς τοῦ ἰσραήλ; ὃς ἀπεκαλύφθη σή-
die in oculis ancillaꝝ seruoꝝ suoꝝ sicut
μερον ἐν ὀφθαλμοῖς παιδισκῶν τῶν δούλων αὐτοῦ καθὼς
discooperitur vnus saltãtiũ nudatus.
ἀποκαλύπτεται εἷς τῶν ὀρχουμένων ἀποκαλυφθείς.
& dixit dauid ad mechol: coram dño sal-
καὶ εἶπε δαυὶδ πρὸς μιχὸλ, ἐνώπιον κυρίου ὀρχήσο-
tabo: qui elegit me potiusq̃ patrem tuũ & quã
μαι, ὃς ἐξελέξατό με ὑπὲρ τὸν πατέρα σου καὶ ὑπὲρ
omnẽ domũ eius vt cõstitueret me in
πάντα τὸν οἶκον αὐτοῦ τοῦ καταστῆσαί με εἰς ἡ-
ducem sup pplm eius israel: & lu-
γούμενον ἐπὶ τὸν λαὸν αὐτοῦ τὸν ἰσραήλ, καὶ παίξο-
dam & tripudiabo corã dño & nuda-
μαι καὶ ὀρχήσομαι ἐνώπιον κυρίου καὶ ἀποκαλυφθήσο-
bor adhuc sic: & ero inutilis in oculis
μαι ἔτι οὕτως, καὶ ἔσομαι ἀχρεῖος ἐν ὀφθαλμοῖς
tuis & cum ancillis de qb' locut' ẽ mihi gloria-
σου καὶ μετὰ τῶν παιδισκῶν ὧν εἶπάς με δοξασθῆ-
ri. & mechol filie saul nõ fuit fi-
ναι. καὶ τῇ μιχὸλ θυγατρὶ σαοὺλ οὐκ ἐγένετο παι-
lius vsq; in diẽ in qua mortua est ipsa.
δίον ἕως τῆς ἡμέρας τοῦ ἀποθανεῖν αὐτήν. Ca.7.

Et factũ est cũ sedisset rex dauid in
Καὶ ἐγένετο ὅτι ἐκάθισεν ὁ βασιλεὺς δαυὶδ ἐν τῷ
domo sua & dñs dedisset requiẽ ei vndiq; ab
οἴκῳ αὐτοῦ καὶ κύριος κατέπαυσεν αὐτὸν κυκλόθεν ἀπὸ
vniuersis inimicis suis. & dixit rex
πάντων τῶν ἐχθρῶν αὐτοῦ. καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς
ad nathan prophetã: ecce ego habito in domo
πρὸς ναθὰν τὸν προφήτην, ἰδοὺ ἐγὼ κατοικῶ ἐν οἴκῳ
cedrina: & arca dei posita est in medio
κεδρίνῳ, καὶ ἡ κιβωτὸς τοῦ θεοῦ κάθηται ἐν μέσῳ
tabnaculi. & dixit nathan ad regem: oĩa
σκηνῆς. καὶ εἶπεν ναθὰν πρὸς τὸν βασιλέα, πάντα
que si fuerit in corde tuo: vade & fac: qm̃ do-
ὅσα ἂν ᾖ ἐν τῇ καρδίᾳ σου, βάδιζε καὶ ποίει, ὅτι ὁ κύ-
minus tecum. & factũ est in nocte illa: & fact'
ριος μετὰ σοῦ. καὶ ἐγένετο ἐν τῇ νυκτὶ ἐκείνῃ, καὶ ἐγένε-
est sermo dñi ad nathã dicens: vade &
το ῥῆμα κυρίου πρὸς ναθὰν λέγων, πορεύθητι καὶ
loq̃re ad seruũ meũ dauid: hec dicit do-
εἰπὲ πρὸς τὸν δοῦλόν μου δαυίδ, τάδε λέγει κύ-
min': nõ tu edificabis mihi domũ vt habitẽ
ριος, οὐ σὺ οἰκοδομήσεις μοι οἶκον τοῦ κατοικῆσαί
ego: qm̃ nõ habitaui in domo ex q̃ die edu-
με, ὅτι οὐ κατῴκηκα ἐν οἴκῳ ἀφ᾽ ἧς ἡμέρας ἀνήγα-
xi filios israel de egypto & vsq; in di-
γον τοὺς υἱοὺς ἰσραὴλ ἐξ αἰγύπτου καὶ ἕως τῆς ἡμέ-
em hanc. & fui deambulãs in tabernacu-
ρας ταύτης. καὶ ἤμην ἐμπεριπατῶν ἐν καταλύμα-
lo in tẽtorio in cũctis que trãsiui cũ omni is-
τι ἐν σκηνῇ ἐν πᾶσιν οἷς διῆλθον ἐν παντὶ τῷ ἰσ-
rael. si loquẽs locut' sũ ad vnã tribũ is-
ραήλ. εἰ λαλῶν ἐλάλησα πρὸς μίαν φυλὴν τοῦ ἰσ-
rael: cui precepi vt pasceret pplm meũ is-
ραήλ, ᾧ ἐνετειλάμην ποιμαίνειν τὸν λαόν μου ἰσ-
rael dicẽs: quare nõ edificastis mihi domũ ce-
ραὴλ λέγων, τί ὅτι οὐκ ᾠκοδομήκατέ μοι οἶκον κέ-
drinã? & nũc hec dices seruo meo dauid:
δρινον; καὶ νῦν τάδε ἐρεῖς τῷ δούλῳ μου δαυίδ,
hec dicit dñs oĩpñs
τάδε λέγει κύριος παντοκράτωρ,

1.Re. 16.b. tuli te de pascuis ex vna ouium vt
ἔλαβόν σε ἐκ τῆς μάνδρας ἐξ ἑνὸς τῶν προβάτων τοῦ
esses tu in ducẽ sup pplm meũ israel:
εἶναί σε εἰς ἡγούμενον ἐπὶ τὸν λαόν μου τὸν ἰσραὴλ,
& fui tecum in oibus qb⁹ ambulasti: & de
καὶ ἤμην μετὰ σοῦ ἐν πᾶσιν οἷς ἐπορεύου, καὶ ἐξω-
strui vniuersos inimicos tuos a facie
λόθρευσα πάντας τοὺς ἐχθρούς σου ἀπὸ προσώπου
tua: & feci tibi nomẽ grãde iuxta nomẽ
σου, καὶ ἐποίησά σοι ὄνομα μέγα κατὰ τὸ ὄνομα τῶν
magnorũ qui sũt in terra. & ponã locũ pplo
μεγάλων τῶν ἐπὶ τῆς γῆς. καὶ θήσομαι τόπον τῷ λαῷ
meo israel: & plãtabo eũ: & habita-
μου ἰσραὴλ, καὶ καταφυτεύσω αὐτόν, καὶ κατασκηνώ-
bit s̄m seipsum: & nõ erit sollicitus amplius. & nõ
σει καθ' ἑαυτόν, καὶ οὐ μεριμνήσει οὐκ ἔτι. καὶ οὐ
addet filius iniqtatis vt humiliet eum: sicut
προσθήσει υἱὸς ἀδικίας τοῦ ταπεινῶσαι αὐτόν, καθὼς
ab initio & ex diebus qb⁹ cõstitui iudices sup
ἀπ' ἀρχῆς καὶ ἀπὸ τῶν ἡμερῶν ὧν ἔταξα κριτὰς ἐπὶ
pplm meũ israel. & requiẽ dabo tibi ab oib⁹
τὸν λαόν μου τὸν ἰσραήλ. καὶ ἀναπαύσω σε ἀπὸ πάν-
inimicis tuis. & nunciabit tibi dñs q
των τῶν ἐχθρῶν σου. καὶ ἀπαγγελεῖ σοι κύριος ὅτι
domũ edificabit tibi. & erit si cõpleti fuerũt di-
οἶκον οἰκοδομήσει σοι. καὶ ἔσται ἐὰν πληρωθῶσιν αἱ ἡμέ-
4.Re. es tui: & dormieris cũ pr̄ibus tuis: &
8.c. ραι σου, καὶ κοιμηθήσῃ μετὰ τῶν πατέρων σου, καὶ
suscitabo semẽ tuũ post te: q̄ erit de v-
ἀναστήσω τὸ σπέρμα σου μετὰ σέ, ὃς ἔσται ἐκ τῆς κοι-
tero tuo: & preparabo regnũ eius. hic
λίας σου, καὶ ἑτοιμάσω τὴν βασιλείαν αὐτοῦ. οὗ-
edificabit mihi domũ noi meo. & eri-
1.Pa. τος οἰκοδομήσει μοι οἶκον τῷ ὀνόματί μου. καὶ ἀνορ-
22.c. gam thronũ eius vsq in sẽpiternũ: & ego ero
Heb.1. θώσω τὸν θρόνον αὐτοῦ ἕως εἰς τὸν αἰῶνα, καὶ ἐγὼ ἔσο-
b. ei in p̄rem: & ipse erit mihi in filiũ.
C μαι αὐτῷ εἰς πατέρα, καὶ αὐτὸς ἔσται μοι εἰς υἱόν.
& si venerit iniqtas eius: & arguã eũ in vir-
καὶ ἐὰν ἔλθῃ ἡ ἀδικία αὐτοῦ, καὶ ἐλέγξω αὐτὸν ἐν ῥάβ-
ga virorũ & in plagis filiorũ hoium. at miseri-
δῳ ἀνδρῶν καὶ ἐν ἁφαῖς υἱῶν ἀνθρώπων. τὸ δὲ ἔλε-
cordiã meã nõ auferã ab eo sicut abstuli a
ός μου οὐκ ἀποστήσω ἀπ' αὐτοῦ καθὼς ἀπέστησα ἀπὸ
saul: quẽ amoui a facie tua. & fide-
σαούλ, ὃν ἀπέστησα ἀπὸ προσώπου σου. καὶ πιστω-
lis erit dom⁹ tua & regnũ tuũ vsq in eternũ co-
θήσεται ὁ οἶκός σου καὶ ἡ βασιλεία σου ἕως αἰῶνος ἐνώ-
ram me. & thronus tuus erit erectus in
πιόν μου. καὶ ὁ θρόνος σου ἔσται ἀνωρθωμένος εἰς τὸν
seculũ s̄m oia verba hec & s̄m
αἰῶνα κατὰ πάντας τοὺς λόγους τούτους καὶ κατὰ
vniuersam visionẽ istã. sic locutus est nathan ad
πᾶσαν τὴν ὅρασιν ταύτην. οὕτως ἐλάλησε νάθαν πρὸς
dauid. & ingressus est rex dauid & sedit
δαυίδ. καὶ εἰσῆλθεν ὁ βασιλεὺς δαυὶδ καὶ ἐκάθισεν
coram dño & dixit: quis sum ego dñe mi do-
ἐνώπιον κυρίου καὶ εἶπεν, τίς εἰμι ἐγὼ κύριέ μου κύ-
mine. & que domus mea q amasti me vsq ad hec?
ριε. καὶ τίς ὁ οἶκός μου ὅτι ἠγάπησάς με ἕως τούτων;
& parua visa sunt parua hec in cõspectu tuo dñe
καὶ κατεσμικρύνθη τὰ μικρὰ ταῦτα ἐνώπιόν σου κύριέ
mi dñe: & locutus es de domo serui
μου κύριε, καὶ ἐλάλησας ὑπὲρ τοῦ οἴκου τοῦ δούλου
tui in lõgiquũ. ista ãt lex hois dñe
σου εἰς μακράν. οὗτος δὲ ὁ νόμος τοῦ ἀνθρώπου κύριέ
mi dñe. & qd addet dauid adhuc vt loqua-
μου κύριε. καὶ τί προσθήσει δαυὶδ ἔτι τοῦ λαλῆ-
tur ad te? & nũc tu seruũ tuũ scis
σαι πρὸς σέ; καὶ νῦν σὺ δοῦλόν σου οἶδας

Ego tuli te de pascuis sequentem greges vt esses dux super populum meum israel: & fui tecum in omnibus vbicunq ambulasti: & interfeci vniuersos inimicos tuos a facie tua: feciq tibi nomen grande iuxta nomẽ magnorũ qui sunt in terra. Et ponam locum populo meo israel: & plãtabo eum: & hitabit sub eo: & nõ turbabitur ãplius: nec addet filii iniqtatis vt affligãt eũ sicut prius: ex die qua cõstitui iudices super populum meum isrl. Et requiẽ dabo tibi ab oĩbus inimicis tuis: predicitq tibi dñs q domum faciat tibi dñs. Cũq cõpleti fuerint dies tui: & dormieris cũ patrib⁹ tuis: suscitabo semen tuum post te: quod egredietur de vtero tuo: & firmabo regnũ eius. Ipse edificabit domum nomini meo: & stabiliam thronum regni eius vsq in sempiternũ. Ego ero ei in patrẽ: & ipse erit mihi in filiũ. Qui si inique aliqd gesserit: arguã eum in virga virorũ & in plagis filiorũ hoim. Miam ãt meam non auferam ab eo sicut abstuli a saul quem amoui a facie tua. Et fidelis erit domus tua & regnũ tuũ vsq in eternum ãte faciẽ tuã: & thronus tuus erit firmus iugiter. Scdm oia verba hec & iuxta vniuersã visionẽ istam: sic locutus ẽ nathã ad dđ. Ingressus ẽ ãt rex dđ & sedit coram domino & dixit. Quis ego sũ domine deus: & que domus mea: qa adduxisti me hucusq. Sed & hoc parũ visũ est in cõspectu tuo domine deus: nisi loqreris etiam de domo serui tui in longinquũ. Ista est enim lex adam domine deus. Quid ergo addere poterit adhuc dauid vt loquatur ad te: Tu enim scis seruũ tuũ

אני לקחתיך מן הנוה מאחר
הצאן להיות נגיד על עמי — היה נגד
ישראל: ואהיה עמך בכל אשר
הלכת ואכרתה את כל איביך — כרת
מפניך ועשתי לך שם גדול — פנה עשה
כשם הגדולים אשר בארץ: — גדל
ושמתי מקום לעמי לישראל — שום קום
ונטעתיו ושכן תחתיו ולא ירגז — רגז
עוד ולא יסיפו בני עולה לענותו — יסף ענה
כאשר בראשונה: ולמן היום
אשר צויתי שפטים על עמי
ישראל והנחתי לך מכל איביך — נוח
והגיד לך יהוה כי בית יעשה — נגד
לך יהוה: כי ימלאו ימיך ושכבת — מלא יום
את אבתיך והקימתי את זרעך — קום
אחריך אשר יצא ממעיך — מעה כון
והכנתי את ממלכתו: הוא יבנה — מלך בנה
בית לשמי וכננתי את כסא
ממלכתו עד עולם: אני אהיה — עלם היה
לו לאב והוא יהיה לי לבן אשר
בהעותו והכחתיו בשבט אנשים — עוה יכח
ובנגעי בני אדם: וחסדי לא
יסור ממנו כאשר הסרתי מעם — סור
שאול אשר הסרתי מלפניך: — פנה
ונאמן ביתך וממלכתך עד עולם — אמן
לפניך כסאך יהיה נכון עד — כון
עולם: ככל הדברים האלה וככל
החזיון הזה כן דבר נתן אל דוד: — חזה
ויבא המלך דוד וישב לפני יהוה — בוא
ויאמר מי אנכי אדני יהוה ומי
ביתי כי הביאתני עד הלם: — בוא
ותקטן עוד זאת בעיניך אדני — קטן
יהוה ותדבר גם אל בית עבדך — דבר
למרחוק וזאת תורת האדם אדני — רחק ירה
יהוה: ומה יוסיף דוד עוד לדבר — יסף
אליך ואתה ידעת את עבדך

אדני יהוה׃ בעבור דברך וכלבך עבר
עשית את כל הגדולה הזאת עשה גדל
להודיע את עבדך׃ על כן גדלת ידע
יהוה אלהים כי אין כמוך ואין
אלהים זולתך בכל אשר שמענו זלת
באזנינו׃ ומי כעמך כישראל גוי
אחד בארץ אשר הלכו אלהים
לפדות לו לעם ולשום לו שם פדה
ולעשות לכם הגדולה ונראות עשה ירא
לארצך מפני עמך אשר פדית פנה
לך ממצרים גוים ואלהיו׃ ותכונן כון
לך את עמך ישראל לך לעם
עד עולם ואתה יהוה היית להם עלם היה
לאלהים׃ ועתה יהוה אלהים
הדבר אשר דברת על עבדך
ועל ביתו הקם עד עולם ועשה קום
כאשר דברת׃ ויגדל שמך עד גדל
עולם לאמר יהוה צבאות אלהים
על ישראל ובית עבדך דוד יהיה
נכון לפניך׃ כי אתה יהוה צבאות כון
אלהי ישראל גליתה את אזן גלה
עבדך לאמר בית אבנה לך על כן בנה
מצא עבדך את לבו להתפלל אליך פלל
את התפלה הזאת׃ ועתה אדני
יהוה אתה הוא האלהים ודבריך
יהיו אמת ותדבר אל עבדך את היה דבר
הטובה הזאת׃ ועתה הואל וברך יאל
את בית עבדך להיות לעולם
לפניך כי אתה אדני יהוה דברת פנה
ומברכתך יברך בית עבדך ברך
לעולם׃ ויהי אחרי כן
Cap.viij.
ויך דוד את פלשתים ויכניעם נכה כנע
ויקח דוד את מתג האמה מיד לקח
פלשתים׃ ויך את מואב
וימדדם בחבל השכב אותם מדד שכב
ארצה וימדד שני חבלים את שנה

dñe deus. Propter ver
bum tuū & fm cor tuū
fecisti omnia magnalia
hec: ita vt ooooooooooo
notū faceres seruo tuo.
Idcirco magnificatus
es dñe deus: quia nō ē
similis tui: neqꝫ est oooo
deus extra te in omni-
bus que audiuimus ooo
auribus nostris. Que ē
aūt vt populus tuus isrl
gens in terra propter
quam iuit deus oooooo
vt redimeret eā sibi in
populū & poneret sibi
nomen: faceretqꝫ eis
magnalia & horribilia
sup terrā a facie populi
tui quem redemisti oooo
tibi ex egypto gentem
& deū eius. Firmasti ei
tibi populum tuum is
rael in populum oooooo
sempiternū: & tu dñe
deus factus es eis ooooo
in deū. Nunc ergo do
mine deus oooooooooooooo
verbum quod locutus
es super seruum tuum
& sup domū eius susci-
ta in sempiternū: & fac
sicut locutus es vt ma
gnificetur nomē tuū vs
qꝫ in sempiternum: atqꝫ
dicatur. Dñs de⁹ exer
cituū deus sup israel.
Et domus serui tui dd
erit stabilita corā dño:
quia tu dñe exercituū
de⁹ israel reuelasti au
riculam ooooooooooooooo
serui tui dicens: domū
edificabo tibi: ppter-
ea inuenit seruus tuus
cor suum vt oraret oooo
te oratione hac. Nūc
ergo domine oooooooooo
deus tu es de⁹: & ver
ba tua ooooooooooooooo
erunt vera. Locut⁹ es
enim ad seruum tuum
bōa hec. Incipe ergo
& benedic oooooooooooo
domui serui tui vt sit i
sempiternum oooooooooo
corā te: quia tu dñe d
us locutus es: oooooooooo
bñdictiōe tua benedi-
cetur domus serui tui
in sempiternum. 8.
FActū ē aūt post hec
pcussit dauid phi-
listiim & humiliauit eos
& tulit dauid frenū tri
buti de manu oooooooooo
philistiim: & percussit
moab: oooooooooooooooo
& mensus est eos funi-
culo coequans ooooooo
terre. Mensus est autē
duos funiculos: vnum

dñe mi dñe. ppter verbū tuū & ppter seruū
κύριέ μου κύριε. διὰ τὸν λόγον σου καὶ διὰ τὸν δοῦλόν
tuū fecisti & fm cor tuū feci
σου πεποίηκας καὶ κατὰ τὴν καρδίαν σου πεποίη
sti oīa magnalia tua hec: vt notā
κας πᾶσαν τὴν μεγαλωσύνην σου ταύτην, γνωρί
faceres seruo tuo: idcirco magnificat⁹ es tu do
σαι τῷ δούλῳ σου, ἕνεκεν τοῦ μεγαλυνθῆναι σε κύ
mine mi dñe: quia nō est sicut tu: & nō est deus
ριέ μου κύριε, ὅτι οὐκ ἔστιν ὡς σύ, καὶ οὐκ ἔστι θεὸς
extra te in oībus q̄b⁹ audiuimus in aurib⁹ no
πλὴν σου ἐν πᾶσιν οἷς ἠκούσαμεν ἐν τοῖς ὠσὶν ἡ
stris. & quis vt pplꝰ tuus israel gens alia in
μῶν. καὶ τίς ὡς ὁ λαός σου ἰσραὴλ ἔθνος ἄλλο ἐν τῇ D
terra: vt in viā duxit eū deus vt redimeres ti
γῇ; ὡς ὡδήγησεν αὐτὸν ὁ θεὸς τοῦ λυτρώσασθαι σε
bi pplm: vt poneres tu nomē vt faceres ma B
αυτῷ λαόν, τοῦ θέσθαι σε ὄνομα τοῦ ποιῆσαι μεγα
gnalia & illustria vt eijcias tu a fa
λοσύνην καὶ ἐπιφάνειαν τοῦ ἐκβαλεῖν σε ἐκ προσώ
cie ppl'i tui: quos redemisti tibi ex e
που τοῦ λαοῦ σου, οὓς ἐλυτρώσω σεαυτῷ ἐξ αἰ
gypto gētes & tabernacula. & preparasti tibi
γύπτου ἔθνη καὶ σκηνώματα. καὶ ἡτοίμασας σεαυτῷ
pplm tuū israel in pplm vsqꝫ in sēpiternū. & tu
τὸν λαόν σου ἰσραὴλ εἰς λαὸν ἕως αἰῶνος. καὶ σὺ
dñe fact⁹ es eis in deū. & nūc dñe mi dñe
κύριε ἐγένου αὐτοῖς εἰς θεόν. καὶ νῦν κύριέ μου κύριε τὸ
verbū qđ locutus es sup seruū tuū & sup
ῥῆμα ὃ ἐλάλησας ὑπὲρ τοῦ δούλου σου καὶ ὑπὲρ
domū eius cōfirmetur vsqꝫ in sēpiternū: & sicut
τοῦ οἴκου αὐτοῦ πιστωθήτω ἕως αἰῶνος, καὶ καθὼς
locutus es fac. & nūc magnificetur nomē
ἐλάλησας ποίησον. καὶ νῦν μεγαλυνθείη τὸ ὄνομά
tuū vsqꝫ in sēpiternū dicēs: dñs oīpo de⁹
σου ἕως αἰῶνος λέγων, κύριος παντοκράτωρ ὁ θεὸς
sup israel. & domus serui tui dd
ἐπὶ τὸν ἰσραήλ. καὶ ὁ οἶκος τοῦ δούλου σου δαδ
erit erecta corā te: quia tu dñe omni C
ἔσται ἀνορθωμένος ἐνώπιόν σου, ὅτι σὺ κύριος παντο
potens deus israel reuelasti auriculā
κράτωρ ὁ θεὸς τοῦ ἰσραὴλ ἀπεκάλυψας τὸ ὠτίον
serui tui dicēs: domū edificabo tibi. ppter
τοῦ δούλου σου λέγων, οἶκον οἰκοδομήσω σοι. διὰ
hoc inuenit seruus tuus cor suū vt
τοῦτο εὗρεν ὁ δοῦλός σου τὴν καρδίαν ἑαυτοῦ τοῦ
oraret ad te orōnem hanc. &
προσεύξασθαι πρὸς σὲ τὴν προσευχὴν ταύτην. καὶ
nūc dñe mi dñe tu es deus: & verba tua
νῦν κύριέ μου κύριε σὺ εἶ ὁ θεός, καὶ οἱ λόγοι σου
erunt vera: & locutus es de seruo tuo
ἔσονται ἀληθινοί, καὶ ἐλάλησας ὑπὲρ τοῦ δούλου σου
bona hec. & nūc incipe & benedic
τὰ ἀγαθὰ ταῦτα. καὶ νῦν ἄρξαι καὶ εὐλόγησον τὸν
domum serui tui vt sit in sēpiternū corā
οἶκον τοῦ δούλου σου τοῦ εἶναι εἰς τὸν αἰῶνα ἐνώπιόν
te: q: tu dñe mi dñe locutus es: & a
σου, ὅτι σὺ κύριέ μου κύριε ἐλάλησας, καὶ ἀπὸ τῆς
bñdictione tua bñdicetur domus serui tui
εὐλογίας σου εὐλογηθήσεται ὁ οἶκος τοῦ δούλου σου
in sempiternū.
εἰς τὸν αἰῶνα. Ca. 8. A
ET factū est post hec percussit dauid
Καὶ ἐγένετο μετὰ ταῦτα ἐπάταξε δαυὶδ τοὺς 1.Pa. 19.a. D
philisthijm & in fugā vertit eos: & tulit dauid
ἀλλοφύλους καὶ ἐτροπώσατο αὐτούς, καὶ ἔλαβε δαδ
segregatā de manu philisthijm. & percus
τὴν ἀφωρισμένην ἐκ χειρὸς τῶν ἀλλοφύλων. καὶ ἐπάτα
sit dauid moab: & mēsus est eos funiculo: ster
ξε δαυὶδ τὴν μωάβ, καὶ διεμέτρησεν αὐτοὺς σχοινίῳ, κα
nens eos sup terrā: & facti sunt duo funiculi
θίσας αὐτοὺς ἐπὶ τὴν γῆν, καὶ ἐγένετο τὰ δύο σχοινίσματα

ad occidendū: et supplemētū tertij funi
τοῦ θανατῶσαι, καὶ τὸ πλήρωμα τοῦ τρίτου σχοινί-
culi viuificauit. et fact⁹ est moab dauid in
σματος ἐζώγρησεν. καὶ ἐγένετο μωὰβ τῷ δαυὶδ εἰς
seruos ferētes tributa. et percussit dauid adra
δούλους φέροντας ξένια. καὶ ἐπάταξε δαυὶδ τὸν ἀδρα-
ezer filiū raaph regē suba: proficiscēte ipso
ζὲρ υἱὸν ῥαὰφ βασιλέα σουβᾶ, πορευομένου αὐτοῦ
vt imponeret manū suā sup euphratē fluuium.
ἐπιστῆσαι τὴν χεῖρα αὐτοῦ ἐπὶ τὸν εὐφράτην ποταμόν.
et cepit dauid de reb⁹ eius mille curr⁹ et
καὶ προκατελάβετο δαυὶδ τῶν αὐτοῦ χίλια ἅρματα καὶ
septē milia equitū: et viginti milia viroꝝ pe
ἑπτακισχιλίους ἱππεῖς, καὶ εἴκοσι χιλιάδας ἀνδρῶν πε-
ditū. et dissoluit dauid oēs currus: et
ζῶν. καὶ παρέλυσε δαυὶδ πάντα τὰ ἅρματα, καὶ
B relicti fuerūt sibi de eis cētū currus. et ve
ὑπελίπετο ἑαυτῷ ἐξ αὐτῶν ἑκατὸν ἅρματα. καὶ παρ-
nit syria de damasco vt p̄sidiū ferret adrae-
αγίνεται ἡ συρία ἐκ δαμασκοῦ βοηθῆσαι τῷ ἀδρα-
zer regi suba. et percussit dauid in sy-
ζὲρ βασιλεῖ σουβᾶ. καὶ ἐπάταξε δαυὶδ ἐν τῷ σύ-
ro viginti et duo milia viroꝝ. et posuit dd
ρῳ εἴκοσι καὶ δύο χιλιάδας ἀνδρῶν. καὶ ἔθετο δαδ
custodiā in syria que in damasco. et facti sunt
φρουρὰν ἐν τῇ συρίᾳ τῇ κατὰ δαμασκόν. καὶ ἐγένοντο οἱ
syri dauid in seruos ferētes tributa. et sal
σύροι τῷ δαυὶδ εἰς δούλους φέροντας ξένια. καὶ ἔσ-
uauit dās dauid in oīb⁹ ad que pfect⁹ est. et
ωσε κύριος τὸν δαυὶδ ἐν πᾶσιν οἷς ἐπορεύετο. καὶ
cepit dauid armillas aureas que fuerāt
ἔλαβε δαυὶδ τοὺς χλιδῶνας τοὺς χρυσοῦς οἳ ἦσαν
in famulis adraezer regis suba:
ἐπὶ τῶν παίδων ἀδραζὲρ τοῦ βασιλέως σουβᾶ,
et tulit ea in hierusalē. et de ba
καὶ ἤνεγκεν αὐτὰ εἰς ἱερουσαλήμ. καὶ ἐκ τῆς βα-
tac et de electis ciuitatib⁹ adraezer
τὰκ καὶ ἐκ τῶν ἐκλεκτῶν πόλεων τοῦ ἀδραζὲρ
cepit rex dauid es multū nimis.
C ἔλαβεν ὁ βασιλεὺς δαυὶδ χαλκὸν πολὺν σφόδρα.
et audiuit thou rex emath: q̄ percussit
καὶ ἤκουσε θοοὺ βασιλεὺς ἡμὰθ, ὅτι ἐπάταξε
dauid oē robur adraezer: et misit
δαυὶδ πᾶσαν τὴν δύναμιν τοῦ ἀδραζὲρ, καὶ ἀπέστει-
thou filiū suū ad regem dauid vt in
λε θοοὺ τὸν υἱὸν αὐτοῦ πρὸς τὸν βασιλέα δαυὶδ ἐρω-
terrogaret eū q̄ ad pacē: et bndiceret ei pro eo
τῆσαι αὐτὸν τὰ εἰς εἰρήνην, καὶ εὐλογῆσαι αὐτὸν ὑπὲρ
q̄d expugnasset adraezer: et pcussisset eū: qm̄
οὗ ἐπολέμησε τὸν ἀδραζὲρ, καὶ ἐπάταξεν αὐτόν, ὅτι
vir aduersarius erat adraezer. et in ma-
ἀνὴρ ἀντικείμενος ἦν τῷ ἀδραζὲρ. καὶ ἐν ταῖς χερ-
nib⁹ eius erāt vasa argētea et vasa aurea et vasa e-
σὶν αὐτοῦ ἦν σκεύη ἀργυρᾶ καὶ σκεύη χρυσᾶ καὶ σκεύη χαλ-
rea. et hec sctificauit rex dauid dn̄o cum
κᾶ. καὶ ταῦτα ἡγίασεν ὁ βασιλεὺς δαυὶδ τῷ κυρίῳ, με-
argēto et auro qd̄ sctificauit de vniuersis
τὰ τοῦ ἀργυρίου καὶ τοῦ χρυσίου οὗ ἡγίασεν ἐκ πασῶν τῶν
ciuitatib⁹ quo subegerat: et de idumea: et de
πόλεων ὧν κατεδυνάστευσεν, καὶ ἐκ τῆς ἰδουμαίας, καὶ ἐκ
moab: et de filijs ammon: et de philistijm:
μωὰβ, καὶ ἐκ τῶν υἱῶν ἀμμών, καὶ ἐκ τῶν ἀλλοφύλων,
et de amalec: et de manubijs adraezer filij raaph
καὶ ἐξ ἀμαλὴκ, καὶ ἐκ τῶν σκύλων ἀδραζὲρ υἱοῦ ῥαὰφ
D regis suba. et fecit dauid nomē: et cū
βασιλέως σουβᾶ. καὶ ἐποίησε δαυὶδ ὄνομα, καὶ ἐν τῷ
reuerteretur ipse percussit idumeā in valle sa-
ἀνακάμπτειν αὐτὸν ἐπάταξε τὴν ἰδουμαίαν ἐν γεμε-
linarū ad decē et octo milia: et posuit dauid
λὲχ εἰς ὀκτωκαίδεκα χιλιάδας, καὶ ἔθετο δαυὶδ
in idumea custodiā: in omni
ἐν τῇ ἰδουμαίᾳ φρουρὰν, ἐν πάσῃ

ad occidendum & vnū
ad viuificandum:
Factusq̧ est moab dd̄
seruiens sub tributo.
Et percussit dauid ada
dezer filium
roob regem soba: qn̄
pfectus est vt dn̄aretur
sup flumē eufratē. Et
captis dauid ex pte eius
mille septingētis equi
tibus:
& viginti milibus pe-
ditum: subneruauit
oēs iugales curruum.
Dereliquit autē ex eis
centū currus. Venit
quoq̧ syria damasci
vt p̄sidiū ferret adade-
zer regi soba. Et pcus-
sit dauid de syria vigin-
ti duo milia
virorū: & posuit dauid
presidium in syria
damasci: factaq̧ est sy-
ria dauid seruiēs sub tri
buto. Seruauitq̧ domi
nus dauid
in oībus ad quecunq̧
profectus ē. Et tulit dd̄
arma aurea que ha-
bebant serui
adadezer: & detulit ea
in ierusalem.
Et de bethe & d̄ beroth
ciuitatibus adadezer
tulit rex dauid es mul
tum
nimis. Audiuit āt thou
rex emath q̄
pcussisset dauid omne
robur adadezer.
Et misit thou ioran fi-
lium suum ad
regem dauid vt saluta
ret eum congratulans
& gratias ageret: eo q̄
expugnasset adadezer
& pcussisset eū. Hostis
quippe erat thou
adadezer. Et in manu
eius erant vasa aurea
& vasa argentea & va-
sa erea: que & ipsa
sanctificauit rex dauid
domino cum
argento & auro que
sanctificauerat
de vniuersis gentibus
quas subegerat d̄ syria
& moab & filiis ammō
& philisthiim
& amalech & de manu
biis adadezer filii
roob regis soba. Fecit
quoq̧ sibi dauid
nomen cum reuertere
tur capta syria
in valle salinarū cesis
decem octo milibus:
& posuit in idumea cu
stodes:

לְהָמִית וּמְלֹא הַחֶבֶל לְהַחֲיוֹת — מוּת חָיָה
וַתְּהִי מוֹאָב לְדָוִד לַעֲבָדִים נֹשְׂאֵי — הָיָה
מִנְחָה׃ וַיַּךְ דָּוִד אֶת הֲדַדְעֶזֶר בֶּן
רְחֹב מֶלֶךְ צוֹבָה בְּלֶכְתּוֹ לְהָשִׁיב — הָלַךְ שׁוּב
יָדוֹ בִּנְהַר פְּרָת׃ וַיִּלְכֹּד דָּוִד מִמֶּנּוּ — לָכַד
אֶלֶף וּשְׁבַע מֵאוֹת פָּרָשִׁים — מֵאָה
וְעֶשְׂרִים אֶלֶף אִישׁ רַגְלִי וַיְעַקֵּר — עָקַר
דָּוִד אֶת כָּל הָרֶכֶב וַיּוֹתֵר מִמֶּנּוּ — יָתַר
מֵאָה רָכֶב׃ וַתָּבֹא אֲרַם דַּמֶּשֶׂק — בּוֹא
לַעְזֹר לַהֲדַדְעֶזֶר מֶלֶךְ צוֹבָה וַיַּךְ — נָכָה
דָּוִד בַּאֲרָם עֶשְׂרִים וּשְׁנַיִם אֶלֶף — שָׁנָה
אִישׁ׃ וַיָּשֶׂם דָּוִד נְצִבִים בַּאֲרַם — שׂוּם
דַּמֶּשֶׂק וַתְּהִי אֲרָם לְדָוִד לַעֲבָדִים
נוֹשְׂאֵי מִנְחָה וַיּוֹשַׁע יְהוָה אֶת דָּוִד
בְּכֹל אֲשֶׁר הָלָךְ׃ וַיִּקַּח דָּוִד אֵת — לָקַח
שִׁלְטֵי הַזָּהָב אֲשֶׁר הָיוּ אֶל עַבְדֵי — הָיָה
הֲדַדְעָזֶר וַיְבִיאֵם יְרוּשָׁלִָם׃ — בּוֹא
וּמִבֶּטַח וּמִבֵּרֹתַי עָרֵי הֲדַדְעָזֶר — עִיר
לָקַח הַמֶּלֶךְ דָּוִד נְחֹשֶׁת הַרְבֵּה — רָבָה
מְאֹד׃ וַיִּשְׁמַע תֹּעִי מֶלֶךְ חֲמָת כִּי — שָׁמַע
הִכָּה דָוִד אֵת כָּל חֵיל הֲדַדְעָזֶר׃ — נָכָה
וַיִּשְׁלַח תֹּעִי אֶת יוֹרָם בְּנוֹ אֶל — שָׁלַח
הַמֶּלֶךְ דָּוִד לִשְׁאָל לוֹ לְשָׁלוֹם — שָׁלַם
וּלְבָרְכוֹ עַל אֲשֶׁר נִלְחַם בַּהֲדַדְעֶזֶר — לָחַם
וַיַּכֵּהוּ כִּי אִישׁ מִלְחֲמוֹת תֹּעִי
הָיָה הֲדַדְעָזֶר וּבְיָדוֹ הָיוּ כְּלֵי כֶסֶף — כָּלָה
וּכְלֵי זָהָב וּכְלֵי נְחֹשֶׁת׃ גַּם אֹתָם
הִקְדִּישׁ הַמֶּלֶךְ דָּוִד לַיהוָה עִם — קָדַשׁ
הַכֶּסֶף וְהַזָּהָב אֲשֶׁר הִקְדִּישׁ
מִכָּל הַגּוֹיִם אֲשֶׁר כִּבֵּשׁ׃ מֵאֲרָם
וּמִמּוֹאָב וּמִבְּנֵי עַמּוֹן וּמִפְּלִשְׁתִּים
וּמֵעֲמָלֵק וּמִשְּׁלַל הֲדַדְעֶזֶר בֶּן
רְחֹב מֶלֶךְ צוֹבָה׃ וַיַּעַשׂ דָּוִד — עָשָׂה
שֵׁם בְּשֻׁבוֹ מֵהַכּוֹתוֹ אֶת אֲרָם — שׁוּב נָכָה
בְּגֵיא מֶלַח שְׁמוֹנָה עָשָׂר אָלֶף׃
וַיָּשֶׂם בֶּאֱדוֹם נְצִבִים בְּכָל

אֱדוֹם שָׂם נְצִבִים וַיְהִי כָל אֱדוֹם הָיָה
עֲבָדִים לְדָוִד וַיּוֹשַׁע יְהוָה אֶת יָשַׁע
דָּוִד בְּכֹל אֲשֶׁר הָלָךְ׃ וַיִּמְלֹךְ דָּוִד מָלַךְ
עַל כָּל יִשְׂרָאֵל וַיְהִי דָוִד עֹשֶׂה עשה
מִשְׁפָּט וּצְדָקָה לְכָל עַמּוֹ׃ וְיוֹאָב
בֶּן צְרוּיָה עַל הַצָּבָא וִיהוֹשָׁפָט
בֶּן אֲחִילוּד מַזְכִּיר׃ וְצָדוֹק בֶּן זָכַר
אֲחִיטוּב וַאֲחִימֶלֶךְ בֶּן אֶבְיָתָר
כֹּהֲנִים וּשְׂרָיָה סוֹפֵר׃ וּבְנָיָהוּ בֶּן סָפַר
יְהוֹיָדָע וְהַכְּרֵתִי וְהַפְּלֵתִי וּבְנֵי הָיָה
Cap.ix. דָוִד כֹּהֲנִים הָיוּ׃ וַיֹּאמֶר
אָמַר יָתַר דָּוִד הֲכִי יֶשׁ עוֹד אֲשֶׁר נוֹתַר
עָשָׂה לְבֵית שָׁאוּל וְאֶעֱשֶׂה עִמּוֹ חֶסֶד
עָבַר בַּעֲבוּר יְהוֹנָתָן׃ וּלְבֵית שָׁאוּל
קָרָא עֶבֶד וּשְׁמוֹ צִיבָא וַיִּקְרְאוּ לוֹ אֶל
דָּוִד וַיֹּאמֶר אֵלָיו הַאַתָּה צִיבָא
וַיֹּאמֶר עַבְדֶּךָ׃ וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ הַאֶפֶס
עוֹד אִישׁ לְבֵית שָׁאוּל וְאֶעֱשֶׂה
עִמּוֹ חֶסֶד אֱלֹהִים וַיֹּאמֶר צִיבָא
אֶל הַמֶּלֶךְ עוֹד בֵּן לִיהוֹנָתָן נְכֵה
רַגְלָיִם׃ וַיֹּאמֶר לוֹ הַמֶּלֶךְ אֵיפֹה
הוּא וַיֹּאמֶר צִיבָא אֶל הַמֶּלֶךְ
הִנֵּה הוּא בֵּית מָכִיר בֶּן עַמִּיאֵל
שָׁלַח בְּלוֹ דְבָר׃ וַיִּשְׁלַח הַמֶּלֶךְ דָּוִד
לָקַח וַיִּקָּחֵהוּ מִבֵּית מָכִיר בֶּן עַמִּיאֵל
בּוֹא מִלּוֹ דְבָר׃ וַיָּבֹא מְפִיבֹשֶׁת בֶּן
נָפַל יְהוֹנָתָן בֶּן שָׁאוּל אֶל דָּוִד וַיִּפֹּל
פָּנָה שָׁחָה עַל פָּנָיו וַיִּשְׁתָּחוּ וַיֹּאמֶר דָּוִד
מְפִיבֹשֶׁת וַיֹּאמֶר הִנֵּה עַבְדֶּךָ׃
יָרֵא וַיֹּאמֶר לוֹ דָוִד אַל תִּירָא כִּי עָשֹׂה
עָשָׂה עָבַר אֶעֱשֶׂה עִמְּךָ חֶסֶד בַּעֲבוּר
שׁוּב יְהוֹנָתָן אָבִיךָ וַהֲשִׁבֹתִי לְךָ אֶת
כָּל שְׂדֵה שָׁאוּל אָבִיךָ וְאַתָּה
אָכַל תָּמַד תֹּאכַל לֶחֶם עַל שֻׁלְחָנִי תָּמִיד׃
וַיִּשְׁתַּחוּ וַיֹּאמֶר מָה עַבְדֶּךָ כִּי
פָּנָה מוּת פָנִיתָ אֶל הַכֶּלֶב הַמֵּת אֲשֶׁר

statuitq; p̄sidiũ. Et facta est vniuersa idumea seruiens dauid: & seruauit dominus dd̃ in oĩbus ad q̄cũq; p̄fectus ẽ. Et regnauit dauid super oẽm israel: faciebat quoq; dauid iudiciũ & iustitiam omni populo suo. Ioabãt filius saruie erat super exercitũ. Porro iosaphat filius achilud erat a cõmẽtariis & sadoch filius achitob & achimelech filius abiathar erãt sacerdotes: & saraias scriba. Banaias ãt filius ioiade sup cerethi & felethi. Filii autem dd̃ sacerdotes erãt. .9.

ET dixit dauid. Putas ne ẽ aliquis qui remanserit de domo saul vt faciã cum eo misericordiam pp̃ ionathan? Erat autem de domo saul seruus noĩe syba. Quẽ cum vocasset rex ad se: dixit ei. Tu ne es syba? & ille rñdit. Ego sũ seruus tuus. Et ait rex. Nunqd̃ supest aliquis de domo saul: vt faciam cũ eo miam dĩ? Dixitq; syba regi. Superest filius ionathe debilis pedibus. Vbi inquit ẽ? Et syba ad regem. Ecce ait in domo est machir filii amihel in lodabar. Misit ergo rex dauid & tulit eũ de domo machir filii amihel de lodabar. Cũ ãt venisset miphiboseth filius iõathe filii saul ad dauid: corruit in faciem suam & adorauit. Dixitq; dauid. Miphiboseth. Qui rñdit. Adsum seruus tu⁹. Et ait ei dauid. Ne timeas: quia faciens faciam in te misericordiam propter ionathan patrem tuũ: & restituã tibi omnes agros saul patris tui: & tu comedes panẽ in mẽsa mea semper. Qui adorãs eũ dixit. Quis ego sum seruus tu⁹: q̄m respexisti super canẽ mortuum

idumea posuit p̄sidẽtes: ⁊ factisũt vniuersi
τῇ ἰδουμαίᾳ ἔθηκεν ἐστηλωμένους, καὶ ἐγένοντο πάντες
qui in idumea serui dauid. ⁊ saluauit dñs
οἱ ἐν τῇ ἰδουμαίᾳ δοῦλοι τῷ δαυίδ. καὶ ἔσωσε κύριος
dauid in oĩbus adq̃ p̄fectus est. ⁊ regnauit
τὸν δαυίδ ἐν πᾶσιν οἷς ἐπορεύετο. καὶ ἐβασίλευσε
dauid sup israel. ⁊ erat dauid faciẽs iudiciũ ⁊ iu
δαυίδ ἐπὶ ἰσραήλ. καὶ ἦν δαυίδ ποιῶν κρίμα καὶ δι
stitiam in oĩa ppl̃o suo. ⁊ ioab filius
καιοσύνην ἐπὶ πάντα τὸν λαὸν αὐτοῦ. καὶ ἰωὰβ υἱὸς
saruie sup exercitũ. ⁊ iosaphat filius achilud Infra. 20.d.
σαρουίας ἐπὶ τῆς στρατιᾶς. καὶ ἰωσαφὰτ υἱὸς ἀχιλοὺδ
in cõmẽtariis. ⁊ saduc filius achitob ⁊
ἐπὶ τῶν ὑπομνημάτων. καὶ σαδοὺκ υἱὸς ἀχιτὼβ καὶ
achimelech filius abiathar sacerdotes. ⁊ sareas scri-
ἀχιμέλεχ υἱὸς ἀβιαθὰρ ἱερεῖς. καὶ σαραίας γραμμα-
ba. ⁊ banaias filius ioiada cõsiliarius. ⁊ phelti
τεύς. καὶ βαναίας υἱὸς ἰωαδὰ σύμβουλος. καὶ ὁ φελτὶ
⁊ cherethi ⁊ filii dauid aule p̄cipes fuerũt.
καὶ ὁ χερεθὶ καὶ οἱ υἱοὶ δα̅δ̅ αὐλάρχαι ἦσαν. Ca.9.

ET dixit dauid: si est aliquis adhuc qui remãserit
Καὶ εἶπε δαυίδ, εἰ ἔστι τις ἔτι ὑπολελειμμένος A
domui saul: ⁊ faciã cum eo miam pp̃ io
τῷ οἴκῳ σαούλ, καὶ ποιήσω μετ' αὐτοῦ ἔλεος ἕνεκεν ἰω
nathan. ⁊ de domo saul erat seruus: ⁊ nomẽ ei
νάθαν. καὶ ἐκ τοῦ οἴκου σαοὺλ ἦν παῖς, καὶ ὄνομα αὐ-
siba. ⁊ vocant eũ ad dauid. ⁊ dicit
τῷ σιβά. καὶ καλοῦσιν αὐτὸν πρὸς δαυίδ. καὶ λέγει
rex ad eũ: tu es siba? ⁊ dixit seruus
ὁ βασιλεὺς πρὸς αὐτόν, σὺ εἶ σιβά; καὶ εἶπε, δοῦλος
tuus. ⁊ ait rex: si supest adhuc vir de
σός. καὶ εἶπεν ὁ βασιλεύς, εἰ ὑπολέλειπται ἔτι ἀνὴρ ἐκ
domo saul: ⁊ faciã cum eo miam dei?
τοῦ οἴκου σαούλ, καὶ ποιήσω μετ' αὐτοῦ ἔλεος θεοῦ;
⁊ dixit siba ad regem: est adhuc filius
καὶ εἶπε σιβὰ πρὸς τὸν βασιλέα, ἔστιν ἔτι υἱὸς
ionathã percussus pedib⁹. ⁊ dixit ei
τῷ ἰωνάθαν πεπληγὼς τοὺς πόδας. καὶ εἶπεν αὐ-
rex: vbi iste? ⁊ dixit siba ad
τῷ ὁ βασιλεύς, ποῦ οὗτος; καὶ εἶπε σιβὰ πρὸς
regẽ: ecce in domo machir filii amiel de
τὸν βασιλέα, ἰδοὺ ἐν οἴκῳ μαχὶρ υἱοῦ ἀμιὴλ ἐκ τῆς B
lodabar. ⁊ misit rex dauid ⁊ tu
λοδαβάρ. καὶ ἀπέστειλεν ὁ βασιλεὺς δαυὶδ καὶ ἔλα
lit eũ de domo machir filii amiel de loda
βεν αὐτὸν ἐξ οἴκου μαχὶρ υἱοῦ ἀμιὴλ ἐκ τῆς λοδα-
bar. ⁊ venit mephiboseth filius ionathã filii sa
βάρ. καὶ παραγίνεται μιφιβόσθ υἱὸς ἰωνάθαν υἱοῦ σα
ul ad regẽ dauid: ⁊ corruit sup fa
οὺλ πρὸς τὸν βασιλέα δαυίδ, καὶ ἔπεσεν ἐπὶ πρό
ciem suã: ⁊ adorauit eũ. ⁊ dixit
σωπον αὐτοῦ, καὶ προσεκύνησεν αὐτῷ. καὶ εἶπεν
ei dauid: mephiboseth. ⁊ dixit: ecce ser-
αὐτῷ δαυίδ, μεφιβόσθ. καὶ εἶπεν, ἰδοὺ ὁ δοῦ
uus tuus. ⁊ ait ei dauid: ne timeas: quia
λός σου. καὶ εἶπεν αὐτῷ δαυίδ, μὴ φοβοῦ, ὅτι
faciẽs faciã miam tecum pp̃ ionathan Infra. 19.c.
ποιῶν ποιήσω ἔλεος μετὰ σοῦ ἕνεκεν ἰωνάθαν τοῦ
patrẽ tuũ: ⁊ restituam tibi oẽs
πατρός σου, καὶ ἀποδώσω σοι πάντας τοὺς
agros saul p̄ris tui. ⁊ tu comedes pa
ἀγροὺς σαοὺλ τοῦ πατρός σου. καὶ σὺ φαγῇ ἄρ C
nẽ in mensa mea semper. ⁊ adora-
τον ἐπὶ τῆς τραπέζης μου διαπαντός. καὶ προσε-
uit eũ ⁊ dixit: quis sum seruus tuus:
κύνησεν αὐτῷ καὶ εἶπε, τίς εἰμι ὁ δοῦλός σου,
q̄ respexisti sup canẽ mortuum 1.Re. 18.d.
ὅτι ἐπέβλεψας ἐπὶ τὸν κύνα τὸν τεθνηκότα

ſimilē mei? ⁊ vocauit rex dauid
τὸν ὅμοιον ἐμοί; καὶ ἐκάλεσεν ὁ βασιλεὺς δαυὶδ τὸν
ſibā puerū ſaul ⁊ dixit ad eum: oīa
σιβὰ τὸν παῖδα σαοὺλ καὶ εἶπε πρὸς αὐτόν, πάντα
quecūq̧ erāt ſaul ⁊ oēm domū eius
ὅσα ὑπῆρχε τῷ σαοὺλ καὶ πάντα τὸν οἶκον αὐτοῦ
dedi filio dn̄i tui: ⁊ opare ei
δέδωκα τῷ υἱῷ τοῦ κυρίου σου, καὶ ἐργᾷ αὐτῷ τὴν
terrā tu ⁊ filij tui ⁊ ſerui tui: ⁊ inferes
γῆν σὺ καὶ οἱ υἱοί σου καὶ οἱ δοῦλοί σου, καὶ εἰσοίσεις
filio dn̄i tui panes ⁊ comedēt. ⁊ mephi
τῷ υἱῷ τοῦ κυρίου σου ἄρτους καὶ φάγονται. καὶ μεφι-
boſeth filius dn̄i tui comedet ſemper panes
D βόσθε υἱὸς τοῦ κυρίου σου φάγεται διαπαντὸς ἄρτους
ſup mēſam meā. ⁊ ſiba erāt quinde
ἐπὶ τῆς τραπέζης μου. καὶ τῷ σιβὰ ἦσαν πεντεκαί-
cim filij ⁊ viginti ſerui. ⁊ dixit ſiba ad
δεκα υἱοὶ καὶ εἴκοσι δοῦλοι. καὶ εἶπε σιβὰ πρὸς τὸν
regem: oīa q̄cūq̧ precepit dn̄s meus
βασιλέα, πάντα ὅσα ἐντέταλται ὁ κύριός μου
rex ſeruo ſuo: ſic faciet ſer
ὁ βασιλεὺς τῷ δούλῳ αὐτοῦ, οὕτως ποιήσει ὁ δοῦ-
uus tuus. ⁊ mephiboſeth comedebat ſup mēſam
λός σου. καὶ μεφιβόσθε ἤσθιεν ἐπὶ τῆς τραπέζης τοῦ
regis ſicut vnus de filijs regis. ⁊
βασιλέως καθὼς εἷς τῶν υἱῶν τοῦ βασιλέως. καὶ τῷ
mephiboſeth erat filius puus: ⁊ nomē ei micha. ⁊
μεφιβόσθε ἦν υἱὸς μικρός, καὶ ὄνομα αὐτῷ μιχά. καὶ
oīs cognatio domus ſiba ſerui mephi
πᾶσα ἡ κατοίκησις τοῦ οἴκου σιβὰ δοῦλοι τῷ μεφι-
boſeth: ⁊ mephiboſeth habitabat in hieruſalem: quia
βόσθε. καὶ μεφιβόσθε κατῴκει ἐν ἱερουσαλήμ, ὅ-
ſup mēſam regis veſcebatur iugiter.
τι ἐπὶ τῆς τραπέζης τοῦ βασιλέως ἤσθιε διαπαντός.
⁊ ipſe erat claudus vtriſq̧ pedib⁹ ſuis.
καὶ αὐτὸς ἦν χωλὸς ἀμφοτέρους τοὺς πόδας αὐτοῦ. Ca.10

Et factū eſt poſt hec ⁊ mortuus eſt
A Καὶ ἐγένετο μετὰ ταῦτα καὶ ἀπέθανεν ὁ βα-
1.Pa.19.a. rex filioꝝ ammō: ⁊ regnauit p̄o eo
σιλεὺς υἱῶν ἀμμάν, καὶ ἐβασίλευσεν ἀντ' αὐτοῦ
annon filius eius. ⁊ dixit dauid faciā miam cum
ἀνὰν υἱὸς αὐτοῦ. καὶ εἶπε δαυὶδ ποιήσω ἔλεος μετὰ
annon filio naas: ſicut fecit pater eius
τοῦ ἀνὰν υἱοῦ ναάς, καθὼς ἐποίησεν ὁ πατὴρ αὐτοῦ
miam mecū. ⁊ miſit dauid adconſolādū
ἔλεος μετ' ἐμοῦ. καὶ ἀπέστειλε δαυὶδ παρακαλέσαι
eum in manu ſeruoꝝ ſuoꝝ de pře
αὐτὸν ἐν χειρὶ τῶν δούλων αὐτοῦ περὶ τοῦ πατρὸς
eius. ⁊ venerūt ſerui dauid in terrā
αὐτοῦ. καὶ παρεγένοντο οἱ δοῦλοι δαυὶδ εἰς γῆν
filioꝝ ammō. ⁊ dixerūt p̄ncipes filioꝝ ammon ad annō
υἱῶν ἀμμάν. καὶ εἶπον οἱ ἄρχοντες υἱῶν ἀμμὰν πρὸς ἀνὰν
dn̄m ſuū: nūqd honorās dauid p̄rem
τὸν κύριον αὐτῶν, οὐχὶ δοξάζων δαυὶδ τὸν πατέρα
tuū corā te miſit tibi conſolatores: ſʒ
σου ἐνώπιόν σου ἀπέσταλκέ σοι παρακαλοῦντας, ἀλ-
vt inueſtigarēt ciuitatē tuā ⁊ explora
λ' ὅπως ἐξερευνήσωσι τὴν πόλιν σου καὶ κατασκοπή-
rent eam: q: vt explorarēt eam mi
σωσιν αὐτήν, ὅτι κατασκέψασθαι αὐτὴν ἀπέσταλ-
ſit dauid ſeruos ſuos ad te. ⁊ tulit
κε δαυὶδ τοὺς δούλους αὐτοῦ πρὸς σέ. καὶ ἔλαβεν
annon ſeruos dauid ⁊ raſit bar-
ἀνὰν τοὺς δούλους δαυὶδ καὶ ἐξύρησε τοὺς πώγω-
baꝝ eoꝝ dimidiā pte: ⁊ p̄ſcidit de veſtibus eoꝝ
νας αὐτῶν τὸ ἥμισυ, καὶ ἀπέκοψε τῶν μανδύων αὐτῶν
mediā pte vſq̧ ad nates eoꝝ: ⁊ dimiſit eos.
τὸ ἥμισυ ἕως τῶν ἰσχίων αὐτῶν, καὶ ἐξαπέστειλεν αὐτούς.
B ⁊ nūciatū eſt dauid de viris: ⁊ mi
καὶ ἀπήγγειλαν τῷ δαυὶδ περὶ τῶν ἀνδρῶν, καὶ ἐξαπέ-
ſit in occurſum eoꝝ: q̄m erant viri
στειλεν εἰς ἀπάντησιν αὐτῶν, ὅτι ἦσαν οἱ ἄνδρες

ſimilem mei. Vocauit
itaq̧ rex ſybam
puerū ſaul: & dixit ei.
Omnia
q̄cūq̧ fuerūt ſaul & v-
niuerſam domum eius
dedi filio dn̄i tui. Ope
rare igitur ei
terram tu & filii tui &
ſerui tui
& inferes filio domini
tui cibos
vt alatur. Miphiboſeth
aūt filius dn̄i tui come
det ſp̄ panē ſup menſā
meā. Erāt autem ſybe
quindecim filii & vigi
ti
ſerui. Dixitq̧ ſyba ad
regem.
Sicut iuſſiſti domine mi
rex
ſeruo tuo: ſic faciet ſer
uus tuus. Et miphibo-
ſeth comedet ſup men
ſam meā q̄ſi vnus de fili
is regis. Hēbat āt mi-
phiboſeth filiū paruulū
noie micha. Oīs vero
cognatio domus ſybe
ſeruiebat miphiboſeth
Porro miphiboſeth
habitabat in ieruſalē:
quia de menſa
regis iugiter veſceba-
tur: & erat claudus
vtroq̧ pede. 10.
Factum eſt aūt poſt
hec vt moreretur
rex filiorū ammon: &
regnauit anon filius ei⁹
p̄ eo. Dixitq̧ dauid.
Faciā miam cū anō fi
lio naas: ſicut
fecit pater eius mecum
miam. Miſit ergo
dauid cōſolans eū per
ſeruos ſuos ſup patris
interitu. Cū āt veniſſet
ſerui dauid in terrā fi-
liorū āmō: dixerūt pri-
cipes filiorum ammon
ad anon dn̄m ſuum.
Putas q̧ propter hono-
rem patris tui
miſerit dd̄ ad te cōſo-
latores? & nō ideo vt te
inueſtigaret & explo-
raret ciuitatē & euerte-
ret eā miſit dauid ſer-
uos ſuos ad te.
Tulit itaq̧ anon ſeruos
dauid: raſitq̧
dimidiam partem bar-
be eorum: & preſcidit
veſtes eorum medias
vſq̧ ad nates:
& dimiſit eos. Q̄d cū
nunciatū eēt dd̄: miſit
in occurſum eorū. E-
rant enim viri

כמוני׃ ויקרא המלך אל ציבא — קרא
נער שאול ויאמר אליו כל
אשר היה לשאול ולכל ביתו
נתתי לבן אדניך׃ ועבדת לו את — נתן
האדמה אתה ובניך ועבדיך
והבאת והיה לבן אדניך לחם — בוא
ואכלו ומפיבשת בן אדניך יאכל
תמיד לחם על שלחני ולציבא
חמשה עשר בנים ועשרים
עבדים׃ ויאמר ציבא אל המלך
ככל אשר יצוה אדני המלך את — צוה
עבדו כן יעשה עבדך ומפיבשת — עשה
אכל על שלחני כאחד מבני
המלך׃ ולמפיבשת בן קטן
ושמו מיכא וכל מושב בית ציבא — ישב
עבדים למפיבשת׃ ומפיבשת
יושב בירושלם כי על שלחן
המלך תמיד הוא אכל והוא פסח
שתי רגליו׃ ויהי אחרי — Cap.x. — היה מות
כן וימת מלך בני עמון וימלך חנון — מלך אמר
בנו תחתיו׃ ויאמר דוד אעשה
חסד עם חנון בן נחש כאשר
עשה אביו עמדי חסד וישלח — שלח
דוד לנחמו ביד עבדיו אל אביו׃
ויבאו עבדי דוד ארץ בני — בוא
עמון׃ ויאמרו שרי בני עמון — שור
אל חנון אדניהם המכבד — כבד
דוד את אביך בעיניך כי
שלח לך מנחמים הלוא בעבור — נחם עבר
חקר את העיר ולרגלה ולהפכה
שלח דוד את עבדיו אליך׃
ויקח חנון את עבדי דוד ויגלח — לקח גלח
את חצי זקנם ויכרת את — חצה כרת
מדויהם בחצי עד שתותיהם — היה שתה
וישלחם׃ ויגדו לדוד וישלח — שלח נגד
לקראתם כי היו האנשים — היה

נִכְלָמִים מְאֹד וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ שְׁבוּ   כלם ישב
בִירֵחוֹ עַד יְצַמַּח זְקַנְכֶם וְשַׁבְתֶּם׃   צמח שוב
וַיִּרְאוּ בְּנֵי עַמּוֹן כִּי נִבְאֲשׁוּ בְּדָוִד   ראה באש
וַיִּשְׁלְחוּ בְנֵי עַמּוֹן וַיִּשְׂכְּרוּ אֶת   שלח שכר
אֲרַם בֵּית רְחוֹב וְאֶת אֲרַם צוֹבָא
עֶשְׂרִים אֶלֶף רַגְלִי וְאֶת מֶלֶךְ
מַעֲכָה אֶלֶף אִישׁ וְאִישׁ טוֹב
שְׁנֵים עָשָׂר אֶלֶף אִישׁ׃ וַיִּשְׁמַע   שמע
דָּוִד וַיִּשְׁלַח אֶת יוֹאָב וְאֵת כָּל
הַצָּבָא הַגִּבֹּרִים׃ וַיֵּצְאוּ בְּנֵי עַמּוֹן
וַיַּעַרְכוּ מִלְחָמָה פֶּתַח הַשָּׁעַר   ערך לחם
וַאֲרַם צוֹבָא וּרְחוֹב וְאִישׁ טוֹב
וּמַעֲכָה לְבַדָּם בַּשָּׂדֶה׃ וַיַּרְא יוֹאָב   בדד ראה
כִּי הָיְתָה אֵלָיו פְּנֵי הַמִּלְחָמָה   היה פנה
מִפָּנִים וּמֵאָחוֹר וַיִּבְחַר מִכֹּל   אחר בחר
בְּחוּרֵי יִשְׂרָאֵל וַיַּעֲרֹךְ לִקְרַאת   ערך
אֲרָם׃ וְאֵת יֶתֶר הָעָם נָתַן בְּיַד
אַבְשַׁי אָחִיו וַיַּעֲרֹךְ לִקְרַאת בְּנֵי
עַמּוֹן׃ וַיֹּאמֶר אִם תֶּחֱזַק אֲרָם   אמר חזק
מִמֶּנִּי וְהָיִתָה לִּי לִישׁוּעָה וְאִם   ישע
בְּנֵי עַמּוֹן יֶחֶזְקוּ מִמְּךָ וְהָלַכְתִּי   חזק הלך
לְהוֹשִׁיעַ לָךְ׃ חֲזַק וְנִתְחַזַּק בְּעַד
עַמֵּנוּ וּבְעַד עָרֵי אֱלֹהֵינוּ וַיהוָה   עיר
יַעֲשֶׂה הַטּוֹב בְּעֵינָיו׃ וַיִּגַּשׁ יוֹאָב   עשה נגש
וְהָעָם אֲשֶׁר עִמּוֹ לַמִּלְחָמָה בַּאֲרָם
וַיָּנֻסוּ מִפָּנָיו׃ וּבְנֵי עַמּוֹן רָאוּ כִּי   נוס
נָס אֲרָם וַיָּנֻסוּ מִפְּנֵי אֲבִישַׁי   ראה
וַיָּבֹאוּ הָעִיר וַיָּשָׁב יוֹאָב מֵעַל   בוא שוב
בְּנֵי עַמּוֹן וַיָּבֹא יְרוּשָׁלִָם׃ וַיַּרְא
אֲרָם כִּי נִגַּף לִפְנֵי יִשְׂרָאֵל וַיֵּאָסְפוּ   אסף
יָחַד׃ וַיִּשְׁלַח הֲדַדְעֶזֶר וַיֹּצֵא   שלח
אֶת אֲרָם אֲשֶׁר מֵעֵבֶר הַנָּהָר
וַיָּבֹאוּ חֵילָם וְשׁוֹבַךְ שַׂר צְבָא   שור
הֲדַדְעֶזֶר לִפְנֵיהֶם׃ וַיֻּגַּד לְדָוִד   נגד
וַיֶּאֱסֹף אֶת כָּל יִשְׂרָאֵל וַיַּעֲבֹר   עבר
אֶת הַיַּרְדֵּן וַיָּבֹא חֵלָאמָה

cōfusi turpiter valde.
Et mādauit eis dd. Ma
nete in hiericho donec
crescat barba vestra: &
tūc reuertimini. Viden
tes āt filii ammō ꝙ iniu
riā fecissent dauid: mi
serūt & cōduxerūt mer
cede syrum roob & sy
rum soba ooooooooooooooo
viginti milia peditum:
& a rege ooooooooooooooo
maacha mille viros: &
ab histob ooooooooooooooo
duodecim milia viro
rum. Quod cū audisset
dd misit ioab & oēm
ooooooooooooooooooooooo
exercitū bellatorū. E
gressi sunt ergo filii am
mon & direxerunt aciē
ante ipsum itroitū por
te. Syrus aūt soba & ro
ob & histob oooooooooo
& maacha seorsū erāt
in campo. Vidēs ergo
ioab ꝙ ꝑpatū eēt ad
uersum se prelium: & oo
ex aduerso & post ter
gum elegit sibi ex oib⁹
electis israel: & instru
xit aciem contra oooooo
syrū: reliquā āt partē
populi tradidit oooooo
abisai fratri suo. Qui
direxit aciē aduersus
filios ammon. Et ait
ioab. Si ꝑualuerint oooo
aduersū me syri: eris
mihi in adiutoriū: si āt
filii ammon preualue
rint aduersum te: oooooo
auxiliabor tibi. Esto
vir fortis & pugnemus
ꝓ ppło nostro & ciui
tate dei nostri. Dňs aūt
faciet qđ bonū est i cō
spectu suo. Iniit itaq; io
ab & populus qui erat
cum eo certamē cōtra
syros: q statī fugerunt a
facie ei⁹. Filii āt ammon
vidētes qa fugisset sy
ri: fugerūt & ipsi a facie
abisai: & igressi sūt ci
uitatē. Reuersusq; ē io
ab a filiis ammō: & ve
nit i ierusalē. Videntes
igitur syri qm̄ corruis
sent coram israel cōgre
gati sunt ꝑiter. Misitq;
adadezer & eduxit ooo
syros qui erant trans
fluuium ooooooooooooo
& adduxit eoꝝ exerci
tū. Sobach āt magister
militie adadezer erat
princeps eorū. Qđ cū
nūciatū eēt dauid: con
traxit oēm israelem: &
transiuit iordanē: ve
nitq; in helam. oooooooo

inhonorati valde. ⁊ dixit rex: manete
ἠτιμωμένοι σφόδρα. καὶ εἶπεν ὁ βασιλεύς, καθίσατε
in hiericho donec oriatur barbe vře ⁊
ἐν ἱεριχὼ ἕως τοῦ ἀνατεῖλαι τοὺς πώγωνας ὑμῶν καὶ
reuertimini. ⁊ viderūt filii ammō ꝙ cōfusi sunt
ἐπιστραφήσεσθε. καὶ εἶδον οἱ υἱοὶ ἀμμὼν ὅτι ᾐσχύνθησαν
serui dauid: ⁊ miserūt filii ammō: ⁊ cō
οἱ δοῦλοι δαυίδ, καὶ ἀπέστειλαν οἱ υἱοὶ ἀμμών, καὶ ἐμι
duxerūt mercede syrū bethraab: ⁊ syrū syba:
σθώσαντο τὸν σύρον βαιθραάβ, καὶ τὸν σύρον σουβᾶ,
viginti milia peditū: ⁊ regem maacha mi
εἴκοσι χιλιάδας πεζῶν, καὶ τὸν βασιλέα μααχὰ χι
le viros: ⁊ istob duodecim milia virorū.
λίους ἄνδρας, καὶ τὸν ἰστὼβ δώδεκα χιλιάδας ἀνδρῶν.
⁊ audiuit dauid ⁊ misit ioab ⁊ oēm
καὶ ἤκουσε δαυίδ καὶ ἀπέστειλε τὸν ἰωὰβ καὶ πᾶσαν
exercitū bellatorū. ⁊ egressi sūt filii ammō ⁊
τὴν στρατιὰν τῶν δυνατῶν. καὶ ἐξῆλθον υἱοὶ ἀμμὼν καὶ
direxerūt aciem ante portā
παρετάξαντο τὸν πόλεμον παρὰ τὴν πυλῶνα τῆς
ciuitatis. ⁊ syrus syba ⁊ roob ⁊ istob ⁊
πόλεως. καὶ ὁ σύρος σουβᾶ καὶ ῥοὼβ καὶ ἰστὼβ καὶ
maacha seorsum in cāpo: ⁊ vidit ioab ꝙ
μααχὰ καθ' ἑαυτοὺς ἐν τῷ πεδίῳ, καὶ εἶδεν ἰωὰβ ὅτι
facti essent e regione belli cōtra eum ex
γεγόνασιν ἀντιπρόσωποι τοῦ πολέμου πρὸς αὐτὸν ἐξ
aduerso ⁊ post tergū. ⁊ elegit de oibus iuueni
ἐναντίας καὶ ὄπισθεν. καὶ ἐξελέξατο ἐκ πάντων νεανί
bus filioꝝ israel: ⁊ instruxit aciē aduersum
σκων υἱῶν ἰσραήλ, καὶ παρετάξατο ἐξεναντίας τοῦ
syrū. at reliquā partē ppli tradidit in
σύρου. τὸ δὲ κατάλειπον τοῦ λαοῦ ἔδωκεν εἰς τὴν
manū abessa fratris sui. ⁊ direxit aciē
χεῖρα ἀβεσσᾶ τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ. καὶ παρετάξατο
aduersus filios ammō. ⁊ dixit ad abessa: si
ἐξεναντίας τῶν υἱῶν ἀμμών. καὶ εἶπεν πρὸς ἀβεσσᾶ, ἐὰν
preualuerit syrus sup me: ⁊ eris mihi in salutē.
κρατήσῃ σύρος ὑπὲρ ἐμέ, καὶ ἔσῃ μοι εἰς σωτηρίαν.
⁊ si filii ammon preualuerint sup te. ⁊
καὶ ἐὰν οἱ υἱοὶ ἀμμὼν κρατήσωσιν ὑπὲρ σέ, καὶ πο
ibo vt saluē te. esto vir fortis: ⁊ cōfortemur
ρεύσομαι τοῦ σῶσαί σε. ἀνδρίζου, καὶ κραταιωθῶμεν
pro pplo nřo: ⁊ pro ciuitatib⁹ dei
ὑπὲρ τοῦ λαοῦ ἡμῶν, καὶ ὑπὲρ τῶν πόλεων τοῦ θεοῦ
nostri. ⁊ dňs faciet bonū in oculis su
ἡμῶν. καὶ ὁ κύριος ποιήσει τὸ ἀγαθὸν ἐν ὀφθαλμοῖς αὐ
is. ⁊ accessit ioab ⁊ ppls q̄ cū eo. in
τοῦ. καὶ προσῆλθεν ἰωὰβ καὶ ὁ λαὸς ὁ μετ' αὐτοῦ, εἰς
bellū cōtra syrū. ⁊ fugit syrus a fa
πόλεμον ἐπὶ τὸν σύρον. καὶ ἔφυγεν ὁ σύρος ἐκ προσώ
cie eius. ⁊ filii ammō viderūt ꝙ fugerit
που αὐτοῦ. καὶ οἱ υἱοὶ ἀμμὼν εἶδον, ὅτι πέφευγεν ὁ
syrus: ⁊ fugerūt a facie abessa: ⁊ ingressi sūt
σύρος, καὶ ἔφυγον ἐκ προσώπου ἀβεσσά, καὶ εἰσῆλθον
in ciuitatē. ⁊ reuersus est ioab a filiis am
εἰς τὴν πόλιν. καὶ ἀνέστρεψεν ἰωὰβ ἀπὸ τῶν υἱῶν ἀμ
mon in hierusalē. ⁊ vidit syrus ꝙ corruit
μὼν εἰς ἱερουσαλήμ. καὶ εἶδεν ὁ σύρος ὅτι ἔπεσεν
corā filiis israel. ⁊ cōgregati sunt pari
ἐνώπιον τῶν υἱῶν ἰσραήλ. καὶ συνήχθησαν κατὰ τὸ
ter: ⁊ misit adraezer: ⁊ eduxit sy
αὐτό, καὶ ἀπέστειλεν ἀδρααζάρ, καὶ ἐξήγαγεν τὸν σύ
rum q̄ erat trans fluuiū ⁊ vene
ρον τὸν ἐν τῷ πέραν τοῦ ποταμοῦ καὶ παρεγένον
rūt in elam. ⁊ sobach pīceps militie adraezer
το εἰς ἐλάμ. καὶ σωβὰχ ὁ ἀρχιστράτηγος τοῦ ἀδρααζὰρ
ante eos. ⁊ nūciatū est dauid ⁊ cōtra
ἔμπροσθεν αὐτῶν. καὶ ἀπηγγέλη τῷ δαυίδ καὶ συνή
xit omnē israel: ⁊ trāsijt iordanē: ⁊
γαγε πάντα ἰσραήλ, καὶ διέβη τὸν ἰορδάνην, καὶ
venit in chalaama.
παρεγένετο εἰς χαλααμᾶ. ooooooooooooooooooooo

A

C

B

D

ꝛ direxit aciē syrus ex aduerso dauid: ꝛ
καὶ παρετάξατο ὁ σύρος ἐξεναντίας δαυίδ, καὶ
pugnauit cum eo. ꝛ fugit syrus a fa
ἐπολέμησεν μετ' αὐτοῦ. καὶ ἔφυγεν ὁ σύρος ἐκ προσώ
cie israel. ꝛ occidit dauid de syris
που ἰσραήλ. καὶ ἀπέκτεινε δαυὶδ ἐκ τῶν σύρων
septingētos currus ꝛ quadraginta milia equi
ἑπτακόσια ἅρματα καὶ τεσσαράκοντα χιλιάδας ἱπ-
tum: ꝛ sobach pricipē militie eius percussit: ꝛ
πέων, καὶ τὸν σωβὰχ ἀρχιστράτηγον αὐτοῦ ἐπάταξεν, καὶ
mortuus est ibi. ꝛ viderūt vniuersi reges serui
ἀπέθανεν ἐκεῖ. καὶ εἶδον πάντες οἱ βασιλεῖς οἱ δοῦλοι
adrazar qm̄ corruerūt corā israel: ꝛ pepi-
ἀδραζὰρ ὅτι ἔπταισαν ἐνώπιον ἰσραήλ, καὶ διέθεν-
gerūt fedus cū israel: ꝛ seruierūt israel.
το διαθήκην μετὰ ἰσραήλ, καὶ ἐδούλευον τῷ ἰσραήλ.
ꝛ timuerūt syri vt saluēt filios
καὶ ἐφοβήθησαν σύροι τοῦ σῶσαι τοὺς υἱοὺς
ammō rursum.
ἀμμὼν ἔτι.

Ca. 11.

ET factū est vertente anno in
A ΚΑὶ ἐγένετο ἐπιστρέψαντος τοῦ ἐνιαυτοῦ εἰς τὸν
1. Pa. tpe egressus regū: ꝛ misit
20. d. καιρὸν τῆς ἐξοδίας τῶν βασιλέων, καὶ ἐξαπέστειλε
dauid ioab ꝛ seruos suos cū
δαυὶδ τὸν ἰωὰβ καὶ τοὺς παῖδας αὐτοῦ μετ' αὐ-
eo ꝛ vniuersū israel: ꝛ vastauit fi
τοῦ καὶ πάντα τὸν ἰσραήλ, καὶ διέφθειρε τοὺς υἱ-
lios ammō. ꝛ obsederūt cōtra rabath. ꝛ dauid
οὺς ἀμμών. καὶ περιεκάθισαν ἐπὶ ῥαββάθ. καὶ δαυὶδ
habitabat in hierusalē. factū est āt in tpe post me-
C κατώκει ἐν ἱερουσαλήμ. ἐγένετο δὲ ἐν καιρῷ τῆς δει-
ridie: ꝛ surrexit dauid a lecto suo ꝛ de-
λης, καὶ ἀνέστη δαυὶδ ἀπὸ τῆς κοίτης αὐτοῦ καὶ πε-
ambulabat in solario domus re
ριεπάτει ἐπὶ τοῦ δώματος τοῦ οἴκου τοῦ βασιλέ-
gis. ꝛ vidit a solario mulierē lauātē se:
ως. καὶ εἶδεν ἀπὸ τοῦ δώματος γυναῖκα λουομένην,
ꝛ mulier pulchra aspectu valde. ꝛ misit
καὶ ἡ γυνὴ καλὴ τῇ ὄψει σφόδρα. καὶ ἀπέστειλε
dauid ꝛ reqsiuit mulierē. ꝛ dixerūt: nōne hec
δαυὶδ καὶ ἐζήτησε τὴν γυναῖκα. καὶ εἶπον, οὐχὶ αὕ-
est bersabee filia eliā vxor vrie chet
τη ἐστὶ βηρσαβεὲ θυγάτηρ ἐλιὰμ γυνὴ οὐρίου τοῦ χετταί-
tei: ꝛ misit dauid nūcios: ꝛ tulit eā:
ου; καὶ ἀπέστειλε δαυὶδ ἀγγέλους, καὶ ἔλαβεν αὐτήν,
ꝛ ingressus est ad eā ꝛ dormiuit cū ea. ꝛ hec
καὶ εἰσῆλθε πρὸς αὐτὴν καὶ ἐκοιμήθη μετ' αὐτῆς. καὶ αὕ-
erat sctificata ab immūditia sua. ꝛ reuersa
τη ἦν ἁγιαζομένη ἀπὸ ἀκαθαρσίας αὐτῆς. καὶ ἀπέστρε-
est in domū suā: ꝛ cōcepit mulier.
ψεν εἰς τὸν οἶκον αὐτῆς, καὶ συνέλαβεν ἡ γυνή.
ꝛ misit ꝛ nunciauit dauid ꝛ dixit: cō
καὶ ἀπέστειλε καὶ ἀπήγγειλε δαυὶδ καὶ εἶπεν, συ-
B cepi ego. ꝛ misit dauid ad ioab ꝛ
νείληφα ἐγώ. καὶ ἀπέστειλε δαυὶδ πρὸς ἰωὰβ καὶ
dixit: mitte mihi vriā chetteū. ꝛ
εἶπεν, ἀπόστειλόν μοι τὸν οὐρίαν τὸν χετταῖον. καὶ
misit ioab vriā ad eū. ꝛ ve
ἀπέστειλεν ἰωὰβ τὸν οὐρίαν πρὸς αὐτόν. καὶ πα-
nit vrias ad dauid. ꝛ interrogauit eū
ραγίνεται οὐρίας πρὸς δαυίδ. καὶ ἐπηρώτησεν αὐτὸν
dauid: si valeret ioab: ꝛ si valeret ppl's: ꝛ si
D δαυίδ, εἰ ὑγιαίνει ἰωάβ, καὶ εἰ ὑγιαίνει ὁ λαός, καὶ εἰ
valeret bellū. ꝛ dixit dauid vrie: des
ὑγιαίνει ὁ πόλεμος. καὶ εἶπε δαυὶδ τῷ οὐρίᾳ, κα-
cende in domū tuā: ꝛ laua pedes tuos. ꝛ egres
τάβηθι εἰς τὸν οἶκόν σου, καὶ νίψαι τοὺς πόδας σου. καὶ ἐξῆλ-
sus est vrias a facie regis: ꝛ egressa est post
θεν οὐρίας ἐκ προσώπου τοῦ βασιλέως, καὶ ἐξῆλθεν ὀπίσω
eum portio regis. ꝛ dormiuit vrias in vestibulo
αὐτοῦ ἄρσις τοῦ βασιλέως. καὶ ἐκοιμήθη οὐρίας ἐν τῷ πυλῶνι

Et direxerunt aciē syri ex aduerso dauid & pugnauerūt cōtra israel. Fugeruntq̧ syri a facie israel: & occidit dauid de syris septigentos currus & quadraginta milia equitum: & sobach principem militie percussit: & stati mortuus est. Vidētes āt vniuersi reges q erant in p̄sidio adadezer se victos esse ab israel: fecerunt pacem cum israel & seruierunt eis: timueruntq̧ syri auxiliū p̄bere filiis ammon. 11.

FActum est autem vertente anno eo tempore quo solent reges ad bella procedere: misit dauid ioab & seruos suos cum eo: & vniuersum israel & vastauerunt filios ammon & obsederūt rabba. Dauid autem remā sit in ierusalem. Dum hec agerentur accidit quadam die vt surgeret dauid d' stratu suo post meridiem: & deambularet in solario domus regie: viditq̧ mulierē se lauantem ex aduerso super solarium suum. Erat autem mulier pulchra valde. Misit ergo rex & requisiuit que esset mulier. Nunciatumq̧ est ei q̧ ipsa esset bersabee filia heliam vxor vrie ethei. Missis itaq̧ dauid nunciis tulit eam. Que cū ingressa esset ad illum: dormiuit cum ea. Statimq̧ sanctificata est ab immundicia sua: & reuersa est domum suam concepto fetu. Mittensq̧ nunciauit dauid & ait. Concepi. Misit autem dauid ad ioab dicens. Mitte ad me vriam etheum. Misitq̧ ioab vriam ad dauid. Et venit vrias ad dauid. Quesiuitq̧ dauid q̄ recte ageret ioab & populus: & quomodo amministraretur bellū. Et dixit dauid ad vriam. Vade in domū tuam: & laua pedes tuos. Et egressus est urias d' domo regis: secutusq̧ est eum cibus regius. Dormiuit autem vrias ante portam

ויערכו ארם לקראת דוד — ערך
וילחמו עמו: וינס ארם מפני
ישראל ויהרג דוד מארם שבע — הרג
מאות רכב וארבעים אלף — מאה רבע
פרשים ואת שובך שר צבאו
הכה וימת שם: ויראו כל המלכים — נכה מות
עבדי הדרעזר כי נגפו לפני — ראה פנה
ישראל וישלמו את ישראל — שלם
ויעבדום ויראו ארם להושיע — עבד ישע
עוד את בני עמון: ויהי — Cap. xi.
לתשובת השנה לעת צאת — היה שוב
המלכים וישלח דוד את יואב — יצא שלח
ואת עבדיו עמו ואת כל ישראל
וישחתו את בני עמון ויצרו על — שחת צור
רבה ודוד ישב בירושלם: ויהי
לעת הערב ויקם דוד מעל — קום
משכבו ויתהלך על גג בית המלך — שכב הלך
וירא אשה רחצת מעל הגג — ראה איש
והאשה טובת מראה מאד: וישלח — ראה
דוד וידרש לאשה ויאמר הלא — דרש אמר
זאת בת שבע בת אליעם אשת — איש
אוריה החתי: וישלח דוד
מלאכים ויקחה ותבא אליו וישכב — לאך לקח
עמה והיא מתקדשת מטמאתה — בוא קדש
ותשב אל ביתה: ותהר האשה — שוב הרה
ותשלח ותגד לדוד ותאמר — שלח נגד
הרה אנכי: וישלח דוד אל יואב
שלח אלי את אוריה החתי
וישלח יואב את אוריה אל דוד:
ויבא אוריה אליו וישאל — שאל
דוד לשלום יואב ולשלום — שלם
העם ולשלום המלחמה: ויאמר — לחם
דוד לאוריה רד לביתך ורחץ — ירד
רגליך ויצא אוריה מבית
המלך ותצא אחריו משאת — יצא נשא
המלך: וישכב אוריה פתח — שכב

בית המלך את כל עבדי אדניו
ולא ירד אל ביתו: ויגדו
לדוד לאמר לא ירד אוריה
אל ביתו ויאמר דוד אל
אוריה הלוא מדרך אתה בא — בוא
מדוע לא ירדת אל ביתך: — ידע
ויאמר אוריה אל דוד — אמר
הארון וישראל ויהודה ישבים — ארן
בסכות ואדני יואב ועבדי אדני — סכך
על פני השדה חנים ואני אבוא — פנה חנה
אל ביתי לאכל ולשתות ולשכב — בוא שתה
עם אשתי חיך וחי נפשך אם — איש חיה
אעשה את הדבר הזה: ויאמר — עשה
דוד אל אוריה שב בזה גם היום — ישב
ומחר אשלחך וישב אוריה — שלח
בירושלם ביום ההוא וממחרת:
ויקרא לו דוד ויאכל לפניו — קרא אכל
וישת וישכרהו ויצא בערב — פנה שתה
לשכב במשכבו עם עבדי אדניו — שכר שכב
ואל ביתו לא ירד: ויהי בבקר — היה
ויכתב דוד ספר אל יואב וישלח — כתב
ביד אוריה: ויכתב בספר לאמר
הבו את אוריה אל מול פני — יהב
המלחמה החזקה ושבתם — לחם שוב
מאחריו ונכה ומת: ויהי בשמור — מות
יואב אל העיר ויתן את אוריה אל — שמר נתן
המקום אשר ידע כי אנשי חיל — קום
שם: ויצאו אנשי העיר וילחמו
את יואב ויפל מן העם מעבדי דוד — נפל
וימת גם אוריה החתי: וישלח — שלח
יואב ויגד לדוד את כל דברי — נגד
המלחמה: ויצו את המלאך — צוה לאך
לאמר כבלותך את כל דברי — כלה
המלחמה לדבר אל המלך:
והיה אם תעלה חמת המלך — עלה יחם
ואמר לך מדוע נגשתם אל — נגש

domus regie cum aliis seruis domini sui: & nō descendit ad domum suam. Nūciatūq; est dauid a dicentibus. Non iuit vrias in domum suam. Et ait dauid ad vriam. Nunquid nō de via venisti? Quare nō descendisti in domum tuam? Et ait vrias ad dauid. Arca dei & israel & iuda habitant in papilionibus: & dn̄s meus ioab & serui dn̄i mei sup faciē terre manēt: & ego igrediar domū meā vt comedā & bibā & dormiam cū vxore mea? Per salutē tuam & p salutē aīe tue non faciam rē hāc. Ait ergo dauid ad vriā. Mane hic etiam hodie: & cras dimittā te. Mā sit vrias in ierusalem in die illa & altera: & vocauit eū dauid vt comederet coram se & biberet: & iebriauit eū. Qui egressus vespe dormiuit in stratu suo cū seruis domini sui. & in domū suā nō descēdit. Factū ē ergo mane: & scripsit dauid epistolam ad ioab: misitq; per manum vrie: scribens in epistola. Ponite vriam ex aduerso belli vbi fortissimū est prelium: & derelinqte eū vt pcussus intereat. Igitur cū ioab obsideret vrbem posuit vriā in loco vbi sciebat viros esse fortissimos: egressiq; viri de ciuitate bellabant aduersum ioab: & ceciderunt de populo seruorū dauid: & mortuus ē ēt urias etheus. Misit itaq; ioab & nūciauit dauid omnia uerba prelii: p̄cepitq; nūcio dicens. Cū cōpleueris uniuersos sermones belli ad regem: si eum uideris indignari & dixerit: quare accessistis ad

του οικου του βασιλεως μετα παντων των παιδων του κυριου αυτου. και ου κατεβη εις τον οικον αυτου. και απηγγειλαν τω δαυιδ λεγοντες, οτι ου κατεβη ουριας εις τον οικον αυτου. και ειπε δαυιδ προς τον ουριαν. ουχι εξ οδου παραγεγονας συ; τι ου κατεβης εις τον οικον σου; και ειπεν ουριας προς δαυιδ, η κιβωτος και ισραηλ και ιουδας κατοικουσιν εν σκηναις, και ο κυριος μου ιωαβ και οι παιδες του κυριου μου επι προσωπου του πεδιου παρεμβεβληκοτες, και πως εγω εισελευσομαι εις τον οικον μου φαγειν και πιειν και κοιμηθηναι μετα της γυναικος μου; μα την ζωην σου και μα την ζωην της ψυχης σου ου μη ποιησω το ρημα τουτο. και ειπε δαυιδ προς τον ουριαν, καθισον ωδε και σημερον, και αυριον σε εξαποστελω, και εκαθισεν ουριας εν ιερουσαλημ εν τη ημερα εκεινη και τη επαυριον, και εκαλεσεν αυτον δαυιδ και εφαγεν ενωπιον αυτου και επιεν και εμεθυσθη, και εξηλθεν εσπερας και εκοιμηθη ο ουριας εν τη κοιτη μετα των παιδων του κυριου αυτου, εις δε τον οικον αυτου ου κατεβη. και εγενετο πρωι, και εγραψε δαυιδ βιβλιον προς ιωαβ, και απεστειλεν εν χειρι ουριου. και εγραψε δε εν τω βιβλιω λεγων, παραδοτε τον ουριαν εις τον πολεμον τον κραταιον, και αποστραφησεσθε απο οπισθεν αυτου, και πληγησεται και αποθανειται. και εγενετο εν τω πολιορκειν τον ιωαβ επι την πολιν και εδωκε τον ουριαν επι τον τοπον ου ηδει οτι ανδρες δυναμεως ησαν εκει. και εξηλθον οι ανδρες της πολεως και επολεμουν προς ιωαβ. και επεσον εκ του λαου εκ των δουλων δαυιδ, και απεθανεν ουριας ο χετταιος. και απεστειλεν ιωαβ και απηγγειλε τω δαυιδ παντα τα ρηματα του πολεμου. και ενετειλατο ιωαβ τω αγγελω λεγων, εν τω συντελεσαι σε παντα τα ρηματα του πολεμου λαλουντα προς τον βασιλεα, και εσται εαν αναβη ο θυμος του βασιλεως, και ειπη σοι, τι οτι ηγγισατε προς

domus regis cū oībus seruis dn̄i sui. & nō descēdit ad domū suā. & nūciauerūt dauid dicētes: q̄ nō descēdit vrias in domū suā. & ait dauid ad vriā: nōne de via venisti tu? quare nō descēdisti in domū tuā? & ait vrias ad dauid: arca & israel & iudas habitant in papiliōib⁹: & dn̄s meus ioab & serui dn̄i mei sup faciē campi castrametati: & quō ego ingrediar in domū meā vt comedā & bibā & dormiā cum vxore mea? per vitā tuā & per vitā aīe tue non faciā rem hanc. & dixit dauid ad vriā: mane hic & hodie: & cras te dimittā: & mā sit vrias in hierusalē in die illa & crastina: & vocauit eū dauid & comedit coram se & bibit & inebriat⁹ ē: & egressus ē vespere & dormiuit vrias in cubili cū seruis dn̄i sui: in dō domū suā nō descēdit. & factū est mane: & scripsit dauid epistolā ad ioab: & misit in manu vrie. scripsit āt in ep̄la dicēs: trade vriā in prelīū forte: & reuertimini a tergo eius: & percuciet & morietur. & factū est cū obsideret ioab in vrbē & dedit vriā in locū vbi sciebat q̄m viri fortitudinis erant ibi. & egressi sūt viri ciuitatis & bellabant aduersū ioab. & ceciderūt de pp̄lo de seruis dauid: & mortu⁹ est vrias chetteus. & misit ioab & nunciauit dauid oīa verba belli. & precepit ioab nūcio dicēs: cū cōpleueris tu vniuersos sermones belli loquens ad regē: & erit si ascēderit ira regis: & dixerit tibi: quare accessistis ad

D
Gall. 4.d.
Joha. 14.c.
C
A

vrbē vt p̄liaremini? nōne sciebatis q̄ percutiemini de
τὴν πόλιν πολεμῆσαι; οὐκ ᾔδειτε ὅτι πληγήσεσθε ἀπὸ
muro? quis percussit abimelech filiū hie
D τοῦ τείχους; τίς ἐπάταξε τὸν ἀβιμέλεχ τὸν υἱὸν ἱε
Iudi. 9 roboal? nōne mulier proiecit sup eū fragmē mole
ροβάαλ; οὐχὶ γυνὴ ἔρριψεν ἐπ᾽ αὐτὸν κλάσμα μύλου
de muro ⁊ mortuus est in thabes? quare ac
ἀπὸ τοῦ τείχους καὶ ἀπέθανεν ἐν θαβαίς; ἱνατί προσ
cessistis ad murū? ⁊ dices ⁊ seruus
ηγάγετε πρὸς τὸ τεῖχος; καὶ ἐρεῖς καί γε ὁ δοῦλός
tuus vrias chetteus mortuus ē. ⁊ venit nun
σου οὐρίας ὁ χετταῖος τέθνηκε. καὶ παρεγένετο ὁ ἄγγε
cius ioab ad regē in hierusalem ⁊ nūcia
λος ἰωὰβ πρὸς τὸν βασιλέα εἰς ἱερουσαλὴμ καὶ ἀπήγ
uit dauid oīa que locutus est ioab. ⁊ di
γειλε τῷ δαυὶδ πάντα ὅσα ἐλάλησεν ἰωάβ. καὶ εἶ
xit nūcius ad dauid: q̄ preualuerūt viri
πεν ὁ ἄγγελος πρὸς δαυίδ, ὅτι κατεκράτουν οἱ ἄνδρες
aduersū nos ⁊ egressi sūt viri ad nos in agrū:
ἐφ᾽ ἡμᾶς καὶ ἐξῆλθον οἱ ἄνδρες ἐφ᾽ ἡμᾶς εἰς τὸ πεδίον,
⁊ venimus cōtra eos vsq̄ ad portas vestibuli:
καὶ ἐγενήθημεν ἐπ᾽ αὐτοὺς ἕως τῶν θυρῶν τοῦ πυλῶνος,
⁊ sagittauerūt sagittarij ad seruos tuos
καὶ ἐτόξευσαν οἱ τοξεύοντες ἐπὶ τοὺς δούλους σου
ex muro: ⁊ mortui sunt de seruis
ἀπὸ τοῦ τείχους, καὶ ἀπέθανον ἀπὸ τῶν δούλων τοῦ
regis ⁊ seruus tuus vrias chetteus mor
βασιλέως καί γε ὁ δοῦλός σου οὐρίας ὁ χετταῖος τέθνη
tuus est. ⁊ dixit dauid ad nūciū: hec dices
κε. καὶ εἶπε δαυὶδ πρὸς τὸν ἄγγελον, τάδε ἐρεῖς
ad ioab: nō malū sit in oculis tuis de
πρὸς ἰωάβ, μὴ πονηρὸν ἔστω ἐν ὀφθαλμοῖς σου περὶ τοῦ
verbo hoc: qm̄ q̄ndoq̄ qdē sic q̄ndoq̄ aūt sic
ῥήματος τούτου, ὅτι ποτὲ μὲν οὕτως ποτὲ δὲ οὕ
consumet gladius. conforta bel
τως καταφάγεται ἡ ῥομφαία. κραταίωσον τὸν πόλε
lum tuū aduersus vrbē: ⁊ destruas eam: ⁊
μόν σου ἐπὶ τὴν πόλιν, καὶ κατάσκαψον αὐτήν, καὶ
fortifica eā. ⁊ audiuit vxor vrie q̄ mor
κραταίωσον αὐτήν. καὶ ἤκουσεν ἡ γυνὴ οὐρίου ὅτι τέ
tuus est vir suus vrias: ⁊ plāxit sup virū
θνηκεν ὁ ἀνὴρ αὐτῆς οὐρίας, καὶ ἐκόψατο ἐπὶ τὸν ἄνδρα
suū. ⁊ trāsijt luctus: ⁊ misit dauid
αὐτῆς. καὶ διῆλθε τὸ πένθος, καὶ ἀπέστειλε δαυὶδ
C ⁊ accepit bersabee in domū suā: ⁊
καὶ ἔλαβε τὴν βηρσαβεαὶ εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ, καὶ
facta est ei in vxorē: ⁊ parit ei filiū.
ἐγένετο αὐτῷ εἰς γυναῖκα, καὶ τίκτει αὐτῷ υἱόν. Ca.12.
ET visa est mala res quā fecit dauid
Καὶ ἐφάνη πονηρὸν τὸ πρᾶγμα ὃ ἐποίησε δαυὶδ
A corā dn̄o: ⁊ misit dn̄s nathan prophe
ἐνώπιον κυρίου, καὶ ἀπέστειλε κύριος νάθαν τὸν προφή
tam ad dauid. ⁊ ingressus ē nathā ad dauid: ⁊
την πρὸς τὸν δαυίδ. καὶ εἰσῆλθε νάθαν πρὸς δαυίδ, καὶ
dixit ei: indica tā mihi iudiciū hoc.
εἶπεν αὐτῷ, ἀπάγγειλον δή μοι τὴν κρίσιν ταύτην.
duo viri erāt in vna ciuitate: vnus diues ⁊
δύο ἄνδρες ἦσαν ἐν μιᾷ πόλει, εἷς πλούσιος καὶ
vnus pauper: ⁊ erāt diuiti greges ouiū ⁊ armē
εἷς πένης, καὶ ἦν τῷ πλουσίῳ ποίμνια καὶ βου
tabolā multa valde: ⁊ pauperi nō erat q̄ppiā aliō
κόλια πολλὰ σφόδρα, καὶ τῷ πένητι οὐκ ἦν οὐδὲν ἀλλ᾽
quā agna vna parua quā possedit ⁊ fouit
ἢ ἀμνὰς μία μικρὰ ἣν ἐκτήσατο καὶ περιεποιήσατο
⁊ nutriuit eā ⁊ nutrita fuit cū eo ⁊ cū
καὶ ἐξέθρεψεν αὐτὴν καὶ συνετράφη μετ᾽ αὐτοῦ καὶ με
filijs eius pariter: de pane
τὰ τῶν τέκνων αὐτοῦ κατὰ τὸ αὐτό, ἀπὸ τοῦ ἄρτου
eius comedebat ⁊ de calice bibebat: ⁊ in
αὐτοῦ ἤσθιεν καὶ ἐκ τοῦ ποτηρίου ἔπινε, καὶ ἐν τῷ
sinu eius
κόλπῳ αὐτοῦ

murū vt preliaremini:
an ignorabatis
q̄ multa desup ex mu
ro tela mittantur? qs p
cussit abimelech filium
hieroboal? nonne
mulier misit super eū
fragmen mole
de muro: & interfecit
eū in thebes? quare
iuxta murū accessistis?
dices. Etiam
seruus tuus vrias ethe
us occubuit. Abiit er
go nuncius & venit &
narrauit dauid omnia
que ei preceperat ioab:
& dixit
nūcius ad dd̄. Preua
luerunt aduersum nos
viri: & egressi sunt ad
nos in agrū. Nos autem
fctō ipetu psecuti eos
sumus vsq̄ ad portā ci
uitatis: & direxerūt ia
cula sagittarii ad seruos
tuos ex muro desuper:
mortuiq̄ sunt de suis
regis. Quinetiā seru
tuus vrias etheus mor
tuus est. Et dixit dauid
ad nuncium. Hec
dices ioab. Nō te fran
gat
ista res. Varius eni euen
tus est belli: & nunc hūc
& nunc illum consu
mit gladius. Conforta
bellatores tuos aduer
sus vrbem vt dstruas eā
& exhortare eos. Au
diuit autem vxor vrie
q̄ mortuus esset vrias
vir suus: & planxit
eum. Trāsactoq̄ luctu
misit
dauid & itroduxit eā i
domū suam: & fctā est
ei vxor: peperitq̄ ei
filium. Et displicuit
verbum hoc quod fe
cerat dauid coram
domino. 12.
MIsit ergo
dominus nathan ad da
uid. Qui cum venisset
ad eum: dixit ei. Duo
viri
erant in ciuitate vna:
vnus diues
& alter pauper. Diues
habebat
oues & boues pluri
mos valde: pauper aūt
nihil hēbat oīno p̄ter
ouem vnam
puulā quā emerat &
nutrierat & q̄ creuerat
apud eū cū filiis eius:
simul de pane illius
comedēs & de calice e
ius bibēs: & in sinu illi9

העיר להלחם הלוא ידעתם את
אשר ירו מעל החומה: מי הכה
את אבימלך בן ירבשת הלוא
אשה השליכה עליו פלח רכב
מעל החומה וימת בתבץ למה
נגשתם אל החומה ואמרת גם
עבדך אוריה החתי מת: וילך
המלאך ויבא ויגד לדוד את כל
אשר שלחו יואב: ויאמר
המלאך אל דוד כי גברו עלינו
האנשים ויצאו אלינו השדה
ונהיה עליהם עד פתח השער:
ויראו המוראים אל עבדיך מעל
החומה וימותו מעבדי המלך
וגם עבדך אוריה החתי מת:
ויאמר דוד אל המלאך כה
תאמר אל יואב אל ירע
בעיניך את הדבר הזה כי כזה
וכזה תאכל החרב החזק
מלחמתך אל העיר והרסה
וחזקהו: ותשמע אשת אוריה
כי מת אוריה אישה ותספד
על בעלה: ויעבר האבל וישלח
דוד ויאספה אל ביתו ותהי לו
לאשה ותלד לו בן וירע
הדבר אשר עשה דוד בעיני
יהוה: וישלח
Cap.xij.
יהוה את נתן אל דוד ויבא
אליו ויאמר לו שני אנשים
היו בעיר אחת אחד עשיר
ואחד ראש: לעשיר היה
צאן ובקר הרבה מאד: ולרש
אין כל כי אם כבשה אחת
קטנה אשר קנה ויחיה ותגדל
עמו ועם בניו יחדו מפתו
תאכל ומכסו תשתה ובחיקו

ירה חמה
נכה
איש שלך
מות
בוא
היה
ירה
אמר לאך
רוע
אכל חזק
לחם
שמע
מות ספד
עבר שלח
אסף היה
ילד רוע
בוא
שנה
עשר
רוש
רבה
חיה גדל
פתת אכל
כוס שתה

תִּשְׁכָּב וַתְּהִי לוֹ כְּבַת׃ וַיָּבֹא הֵלֶךְ — שָׁכַב
לְאִישׁ הֶעָשִׁיר וַיַּחְמֹל לָקַחַת — חָמַל
מִצֹּאנוֹ וּמִבְּקָרוֹ לַעֲשׂוֹת לָאֹרֵחַ — עָשָׂה
הַבָּא לוֹ וַיִּקַּח אֶת כִּבְשַׂת הָאִישׁ — בּוֹא לָקַח
הָרָאשׁ וַיַּעֲשֶׂהָ לָאִישׁ הַבָּא אֵלָיו׃
וַיִּחַר אַף דָּוִד בָּאִישׁ מְאֹד וַיֹּאמֶר — חָרָה
אֶל נָתָן חַי יְהוָה כִּי בֶן מָוֶת
הָאִישׁ הָעֹשֶׂה זֹאת׃ וְאֶת
הַכִּבְשָׂה יְשַׁלֵּם אַרְבַּעְתָּיִם — שָׁלַם רָבַע
עֵקֶב אֲשֶׁר עָשָׂה אֶת הַדָּבָר הַזֶּה
וְעַל אֲשֶׁר לֹא חָמָל׃ וַיֹּאמֶר נָתָן
אֶל דָּוִד אַתָּה הָאִישׁ כֹּה אָמַר
יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל אָנֹכִי
מְשַׁחְתִּיךָ לְמֶלֶךְ עַל יִשְׂרָאֵל
וְאָנֹכִי הִצַּלְתִּיךָ מִיַּד שָׁאוּל׃ — נָצַל
וָאֶתְּנָה לְךָ אֶת בֵּית אֲדֹנֶיךָ וְאֶת — נָתַן
נְשֵׁי אֲדֹנֶיךָ בְּחֵיקֶךָ וָאֶתְּנָה — נָשָׁה
לְךָ אֶת בֵּית יִשְׂרָאֵל וִיהוּדָה
וְאִם מְעָט וְאֹסִפָה לְּךָ כָּהֵנָּה — יָסַף
וְכָהֵנָּה׃ מַדּוּעַ בָּזִיתָ אֶת דְּבַר — מָדַע בָּזָה
יְהוָה לַעֲשׂוֹת הָרַע בְּעֵינָו אֵת — עָשָׂה
אוּרִיָּה הַחִתִּי הִכִּיתָ בַחֶרֶב וְאֶת — נָכָה
אִשְׁתּוֹ לָקַחְתָּ לְּךָ לְאִשָּׁה — אִישׁ
וְאֹתוֹ הָרַגְתָּ בְּחֶרֶב בְּנֵי עַמּוֹן׃
וְעַתָּה לֹא תָסוּר חֶרֶב מִבֵּיתְךָ — סוּר
עַד עוֹלָם עֵקֶב כִּי בְזִתָנִי וַתִּקַּח — עָלַם לָקַח
אֶת אֵשֶׁת אוּרִיָּה הַחִתִּי לִהְיוֹת — הָיָה
לְךָ לְאִשָּׁה׃ כֹּה אָמַר יְהוָה
הִנְנִי מֵקִים עָלֶיךָ רָעָה מִבֵּיתֶךָ — קוּם רָעַע
וְלָקַחְתִּי אֶת נָשֶׁיךָ לְעֵינֶיךָ — נָשָׁה
וְנָתַתִּי לְרֵעֶיךָ וְשָׁכַב עִם נָשֶׁיךָ — נָתַן רָעָה
לְעֵינֵי הַשֶּׁמֶשׁ הַזֹּאת׃ כִּי
אַתָּה עָשִׂיתָ בַסָּתֶר וַאֲנִי אֶעֱשֶׂה
אֶת הַדָּבָר הַזֶּה נֶגֶד כָּל
יִשְׂרָאֵל וְנֶגֶד הַשָּׁמֶשׁ׃ וַיֹּאמֶר — אָמַר
דָּוִד אֶל נָתָן חָטָאתִי לַיהוָה

dormiẽs: eratq; illi sicut filia. Cũ aũt peregrinus quidã venisset ad diuitem: parcẽs ille sumere de ouibus & de bobus suis: vt exhiberet conuiuium peregrino illi q venerat ad se: tulit ouẽ viri paupis & p̃parauit cibos hoĩ qui venerat ad se. Iratus aũt indignatione dd aduersus hoiem illum nimis: dixit ad nathã. Viuit dñs: qm̃ filius mortis est vir q fecit hoc. Ouem reddet in quadruplum: eo q̃ fecerit verbum istud & non pepercerit. Dixit autem nathan ad dd. Tu es ille vir. Hec dicit dñs deus israel. Ego vnxi te in regẽ sup israel: & ego erui te de manu saul: & dedi tibi domũ dñi tui: & vxores dñi tui in sinu tuo: dediq; tibi domũ israel & iuda: & si parua sũt ista adiiciã tibi multo maiora. Quare ergo contempsisti verbum dñi vt faceres malũ in conspectu meo? Vriam etheum p̃cussisti gladio: & vxorem illius accepisti in vxorem tibi: & interfecisti eum gladio filiorũ ammõ. Quã obrẽ non recedet gladius de domo tua vsq; in sempiternũ: eo q̃ despexeris me: & tuleris vxorẽ vrie ethei vt esset vxor tua. Itaq; hec dicit dominus. Ecce ego suscitabo super te malum de domo tua: & tollam vxores tuas in oculis tuis: & dabo p̃ximo tuo: & dormiet cum vxoribus tuis in oculis solis huius. Tu enim fecisti abscondite: ego autem faciam verbum istud in cõspectu omnis israel: & in conspectu solis. Et dixit dauid ad nathã. Peccaui domino.

dormiebat: ⁊ erat ei sicut filia sua. venit aũt
ἐκάθευδεν, καὶ ἦν αὐτῷ ὡς θυγάτηρ αὐτοῦ. ἦλθε δὲ
viator ad virũ diuitẽ: ⁊ pe-
ὁδοιπόρος πρὸς τὸν ἄνδρα τὸν πλούσιον, καὶ ἐφεί-
percit vt sumeret de grege ouiũ sua ⁊ de
σατο τοῦ λαβεῖν ἐκ τοῦ ποιμνίου αὐτοῦ καὶ ἐκ τοῦ
armẽto boũ suo et faceret viro peregrino
βουκολίου αὐτοῦ τοῦ ποιῆσαι τῷ ἀνδρὶ τῷ ξένῳ τῷ
venienti ad se: ⁊ tulit agnã
ἥκοντι πρὸς αὐτόν, καὶ ἔλαβε τὴν ἀμνάδα τοῦ
viri pauperis: ⁊ imolauit eã ⁊ fe-
ἀνδρὸς τοῦ πένητος, καὶ ἔθυσεν αὐτὴν καὶ ἐποίη-
cit eã viro qui venerat ad se. ⁊ B
σεν αὐτὴν τῷ ἀνδρὶ τῷ ἥκοντι πρὸς αὐτόν. καὶ
iratus est dauid nimis idignatiõe aduersũ virũ. ⁊ dixit
ἐθυμώθη δαυὶδ σφόδρα ὀργῇ ἐπὶ τὸν ἄνδρα. καὶ εἶπεν
ad nathan: viuit dñs qm̃ filius mortis vir q̃ fecit
πρὸς ναθάν, ζῇ κύριος ὅτι υἱὸς θανάτου ὁ ἀνὴρ ὁ ποιήσας
hoc. ⁊ agnam reddet in quadruplũ eo q̃
τοῦτο. καὶ τὴν ἀμνάδα ἀποτίσει τετραπλάσιον ἀνθ᾽ ὧν
fecit rem hanc: ⁊ eo q̃ nõ pepercit.
ἐποίησε τὸ πρᾶγμα τοῦτο, καὶ ὑπὲρ οὗ οὐκ ἐφείσατο.
⁊ dixit nathan ad dauid: tu es vir q̃ fecisti
καὶ εἶπε ναθὰν πρὸς δαυίδ, σὺ εἶ ὁ ἀνὴρ ὁ ποιήσας
hoc. hec dicit dñs deus israel: ego vnxi
τοῦτο. τάδε λέγει κύριος ὁ θεὸς ἰσραήλ, ἐγὼ ἔχρισά
te in regẽ sup israel: ⁊ ego elegi te
σε εἰς βασιλέα ἐπὶ τὸν ἰσραήλ, καὶ ἐγὼ ἐξειλεξάμην σε
de manu saul: ⁊ dedi tibi domũ domi-
ἐκ χειρὸς σαούλ, καὶ ἔδωκά σοι τὸν οἶκον τοῦ κυρί-
ni tui: ⁊ vxores eius in sinu
ου σου, καὶ τὰς γυναῖκας αὐτοῦ εἰς τὸν κόλπον
tuo: ⁊ dedi tibi domũ israel ⁊ iu-
σου, καὶ ἔδωκά σοι τὸν οἶκον ἰσραὴλ καὶ ἰού-
da. ⁊ si pauca tibi sũt addam tibi sicut
δα. καὶ εἰ ὀλίγα σοί ἐστι προσθήσω σοι κατὰ
hec. ⁊ quare contẽpsisti verbũ dñi vt
ταῦτα. καὶ τί ὅτι ἐξουδένωσας τὸν λόγον κυρίου τοῦ
faceres malũ corã eo? vriam chet-
ποιῆσαι τὸ πονηρὸν ἐνώπιον αὐτοῦ; τὸν οὐρίαν τὸν χετ-
teum percussisti in gladio: ⁊ vxorẽ illi-
ταῖον ἐπάταξας ἐν ῥομφαίᾳ, καὶ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ
accepisti tibi ipsi in vxorẽ: ⁊ eum interfecisti
ἔλαβες σεαυτῷ εἰς γυναῖκα, καὶ αὐτὸν ἀπέκτεινας
in gladio filiorũ ammõ. ⁊ nũc nõ auferetur gla- C
ἐν ῥομφαίᾳ υἱῶν ἀμμών. καὶ νῦν οὐκ ἐξαρθήσεται ῥομ-
dius de domo tua in sẽpiternũ causa huius:
φαία ἐκ τοῦ οἴκου σου εἰς τὸν αἰῶνα ἕνεκεν τούτου,
quia cõtẽpsisti me: ⁊ accepisti vxorẽ vrie
ὅτι ἐξουδένωσάς με, καὶ ἔλαβες τὴν γυναῖκα οὐρίου
chettei tibi ipsi vxorẽ. hec dicit dñs:
τοῦ χετταίου σεαυτῷ γυναῖκα. τάδε λέγει κύριος,
ecce ego suscitabo sup te mala de domo tua.
ἰδοὺ ἐγὼ ἐξεγείρω ἐπὶ σὲ κακὰ ἐκ τοῦ οἴκου σου,
⁊ tollã vxores tuas corã te: ⁊
καὶ λήψομαι τὰς γυναῖκάς σου ἐνώπιόν σου, καὶ
dabo eas proximo tuo: ⁊ dormiet cũ
δώσω αὐτὰς τῷ πλησίον σου, καὶ κοιμηθήσεται με-
vxoribus tuis corã sole hoc:
τὰ τῶν γυναικῶν σου ἐνώπιον τοῦ ἡλίου τούτου,
quia tu fecisti in abscõdito: ego aũt faciã ver-
ὅτι σὺ ἐποίησας ἐν κρυπτῷ, ἐγὼ δὲ ποιήσω τὸ ῥῆ-
bum istud in cõspectu oĩs israel ⁊ in cõspectu
μα τοῦτο ἐνώπιον παντὸς ἰσραὴλ καὶ ἐνώπιον τοῦ
solis huius. ⁊ dixit dauid ad nathan: pecca-
ἡλίου τούτου. καὶ εἶπε δαυὶδ πρὸς ναθάν, ἡμάρτη-
ui dño.
κα τῷ κυρίῳ. ooooooooooooooooooooooooooooooooo D
oooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooo
oooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooo

Eccle. 47.b. ⁊ dixit nathan ad dauid: ⁊ dñs abſtulit
καὶ εἶπε νάθαν πρὸς δαυίδ, καὶ κύριος ἀφείλετο τὸ
peccatū tuū: ⁊ tu nō morieris. verūtñ q: ir=
ἁμάρτημά σου, καὶ σὺ μὴ ἀποθάνῃς. πλὴν ὅτι πα=
ritans irritaſti in inimicis dñm in
ροργίζων παρώργισας ἐν τοῖς ὑπεναντίοις τὸν κύριον ἐν
verbo hoc: ⁊ filius tuus q natus eſt tibi mor
τῷ λόγῳ τούτῳ, καὶ ὁ υἱός σου ὁ τεχθείς σοι θανά
te morietur. ⁊ reuerſus ē nathan in domū ſuā.
τῳ ἀποθανεῖται. καὶ ἀπῆλθε νάθαν εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ.
⁊ percuſſit deus puerū quē peperit vxoꝛ vrie
καὶ ἐπάταξεν ὁ θεὸς τὸ παιδίον ὃ ἔτεκεν ἡ γυνὴ οὐρίου τῷ
dauid: ⁊ egrotabat. ⁊ deprecatus ē dauid dñm pro
δαυίδ, καὶ ἠρρώστει. καὶ ἠξίου δαυίδ τὸν κύριον ὑπὲρ
puero: ⁊ ieiunauit dauid ieiunio: ⁊ in
τοῦ παιδίου, καὶ ἐνήστευσε δαυίδ νηστείαν, καὶ εἰσ=
greſſus ē ⁊ manſit ſup terrā ⁊ ſurrexerūt ſenio
ῆλθε καὶ ηὐλίσθη ἐπὶ τὴν γῆν. καὶ ἀνέστησαν οἱ πρεσβύτε
res domus eius ad eū: vt eleuarēt eum de tra:
ροι τοῦ οἴκου αὐτοῦ πρὸς αὐτόν, τοῦ ἐγεῖραι αὐτὸν ἀπὸ τῆς γῆς,
⁊ nō voluit: neqꝫ cenauit panē cū eis.
καὶ οὐκ ἐβούλετο, οὐδὲ συνέφαγεν ἄρτον μετ' αὐτῶν.
factū eſt āt in die ſeptima ⁊ moꝛtuus eſt pu
ἐγένετο δὲ ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ ἑβδόμῃ καὶ ἀπέθανε τὸ παι
er: ⁊ timuerūt ſerui dauid nūciare
δίον, καὶ ἐφοβήθησαν οἱ δοῦλοι δαυίδ ἀπαγγεῖλαι
ei: ꝙ moꝛtuus eēt puer dicētes: ꝙ adhuc pue
αὐτῷ, ὅτι τέθνηκε τὸ παιδίον λέγοντες, ὅτι ἔτι τοῦ παι
ro viuēte loquebamur ad eū: ⁊ nō audiebat
δίου ζῶντος ἐλαλοῦμεν πρὸς αὐτόν, καὶ οὐκ ἤκουσε τῆς
vocē nram: ⁊ quō dicemus ad eū ꝙ moꝛtuus ē
E φωνῆς ἡμῶν, καὶ πῶς εἴπωμεν πρὸς αὐτὸν ὅτι τέθνηκε
puer? ⁊ faciet mala. ⁊ vidit dauid
τὸ παιδίον; καὶ ποιήσει κακά. καὶ εἶδε δαυίδ
ſeruos ſuos ꝙ muſſitārēt ⁊ ſenſit dd
τοὺς παῖδας αὐτοῦ ὅτι ψιθυρίζουσι, καὶ ἐνόησε δαυίδ
ꝙ moꝛtuus eſſet puer. ⁊ dixit dauid ad
ὅτι τέθνηκε τὸ παιδίον. καὶ εἶπε δαυίδ πρὸς τοὺς
ſeruos ſuos: ſi moꝛtuus eſt puer? ⁊ dixerūt: moꝛ
παῖδας αὐτοῦ, εἰ τέθνηκε τὸ παιδίον; καὶ εἶπον, τέ
tuus eſt. ⁊ ſurrexit dauid de tra: ⁊ lauit ſe
θνηκε. καὶ ἀνέστη δαυίδ ἀπὸ τῆς γῆς, καὶ ἐλούσατο
⁊ vnxit ſe: ⁊ mutauit veſtē ſuā: ⁊
καὶ ἐχρίσατο, καὶ ἤλλαξε τὸν ἱματισμὸν αὐτοῦ, καὶ
ingreſſus ē i domū dei ⁊ adoꝛauit eū: ⁊
εἰσῆλθεν εἰς τὸν οἶκον τοῦ θεοῦ καὶ προσεκύνησεν αὐτῷ, καὶ
ingreſſus eſt in domū ſuā: ⁊ petiuit panē vt comederet.
εἰσῆλθεν εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ, καὶ ᾔτησεν ἄρτον φαγεῖν.
⁊ dixerūt ei ſerui ſui: quis ſermo iſte quē
καὶ εἶπον αὐτῷ οἱ παῖδες αὐτοῦ, τίς ὁ λόγος οὗτος ὃν
feciſti? adhuc eni infante viuēte ieiunaſti ⁊
πεποίηκας; ἔτι γὰρ τοῦ παιδίου ζῶντος ἐνήστευες καὶ
flebas: ⁊ vt moꝛtuus eſt puer: ſurrexiſti ⁊ come
ἔκλαιες. καὶ ὡς ἀπέθανε τὸ παιδίον, ἀνέστης καὶ ἔφα=
F diſti panē ⁊ bibiſti vinū? ⁊ dixit dauid: adhuc
γες ἄρτον καὶ πέπωκας οἶνον; καὶ εἶπε δαυίδ, ἔτι
puero viuēte ieiunaui ⁊ fleui: qa dixi:
τοῦ παιδίου ζῶντος ἐνήστευον καὶ ἔκλαιον, ὅτι εἶπον,
quis nouit ſi miſerebit mei dñs: ⁊ viuet in
τίς οἶδεν εἰ ἐλεήσει με κύριος, καὶ ζήσεται τὸ παιδί
fans? nūc āt moꝛtuus eſt infans: quare igit ieiunabo
ον; νῦν δὲ τέθνηκε τὸ παιδάριον, ἵνα τί οὖν νηστεύω
ego? nūqd potero vt reducā eum? ego va
ἐγώ; μὴ δυνήσομαι τοῦ ἐπιστρέψαι αὐτό; ἐγὼ πο=
dam ad eū: ipſe āt nō reuertet ad
ρεύσομαι πρὸς αὐτόν, αὐτὸς δὲ οὐκ ἀναστρέψει πρός
me. ⁊ cōſolatus eſt dauid vxoꝛē ſuā ber
με. καὶ παρεκάλεσε δαυίδ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ βηρ
ſabee: ⁊ ingreſſus ad eam: ⁊ doꝛmiuit cū
σαβεαί, καὶ εἰσῆλθε πρὸς αὐτήν, καὶ ἐκοιμήθη μετ' αὐ
1.Par. 3.b. Math. 1.a. ea: ⁊ cōcepit ⁊ peperit
τῆς, καὶ συνέλαβε καὶ ἔτικεν

Dixitqꝫ nathan ad dauid. Dñs quoqꝫ tranſtulit peccatū tuū. Nō moꝛieris. Verūtñ qm̄ blaſphemare feciſti inimicos domini ꝑpter verbum hoc: filius qui natus eſt tibi moꝛte moꝛietur. Et reuerſus ē nathan in domum ſuam. Percuſſitqꝫ dñs paruulū quem peperit vxoꝛ vrie dauid: & deſperatus eſt. Deprecatuſqꝫ eſt dauid deū ꝓ paruulo & ieiunauit dd ieiūio: & ingreſſus ſeoꝛſum iacuit ſup terrā. Venerūt autem ſeniores domus eius cogentes eum vt ſurgeret de terra. Qui noluit: nec comedit cum eis cibum. Accidit aūt die ſeptima vt moꝛeretur īfans: timueruntqꝫ ſerui dauid nūciare ei ꝙ moꝛtuus eēt paruulus: dixerāt enī. Ecce cū paruulus adhuc viueret loqbamur ad eum: & nō audiebat vocē nrām: quātomagis ſi dixerimus moꝛtuꝰ ē puer ſe affliget. Cū ergo dd audiſſet ſeruos ſuos muſſitantes intellexit ꝙ moꝛtuus eſſet infantulus. Dixitqꝫ ad ſeruos ſuos. Nū moꝛtuus ē puer? Qui rñderūt ei. Moꝛtuꝰ ē. Surrexit ergo dd de terra: & lotꝰ vnctuſqꝫ ē. Cūqꝫ mutaſſet veſte: igreſſus eſt domū dñi & adoꝛauit & venit in domū ſuā: petiuitqꝫ vt ponerēt ei panem: & comedit. Dixerunt autē ei ſerui ſui. Quis eſt ſermo quem feciſti? Propter infantē cū adhuc viueret ieiunaſti & flebas: moꝛtuo aūt puero ſurrexiſti & comediſti panē? Qui ait. Propter īfantē dū adhuc viueret ieiunaui & fleui. Dicebā enī. Quis ſcit ſi foꝛte donet eū mihi dñs & viuat infās. Nūc āt quia moꝛtuus eſt q̄re ieiūo? Nūqd potero reuocare eū āplius? Ego vadā magis ad eum: ille vero nō reuertetur ad me. Et cōſolatꝰ eſt dd berſabee vxoꝛem ſuam: ingreſſuſqꝫ ad eā dormiuit cū ea. Que genuit

ויאמר נתן אל דוד גם יהוה
העביר חטאתך לא תמות: אפס   עבר מות
כי נאץ נאצת את איבי יהוה
בדבר הזה גם הבן הילוד לך מות   ילד
ימות: וילך נתן אל ביתו ויגף   נגף
יהוה את הילד אשר ילדה אשת   איש
אוריה לדוד ויאנש: ויבקש דוד   אנש בקש
את האלהים בעד הנער ויצם   צום
דוד צום ובא ולן ושכב ארצה: בוא לון
ויקמו זקני ביתו עליו להקימו   קום
מן הארץ ולא אבה ולא ברה
אתם לחם: ויהי ביום השביעי   היה שבע
וימת הילד ויראו עבדי דוד   מות ראה
להגיד לו כי מת הילד כי אמרו   נגד
הנה בהיות הילד חי דברנו אליו   היה
ולא שמע בקולנו ואיך נאמר   אמר
אליו מת הילד ועשה רעה: וירא   רוע ראה
דוד כי עבדיו מתלחשים ויבן   לחש בין
דוד כי מת הילד ויאמר דוד אל
עבדיו המת הילד ויאמרו מת:
ויקם דוד מהארץ וירחץ ויסך   קום רחץ
ויחלף שמלתו ויבא בית   סוך חלף
יהוה וישתחו ויבא אל ביתו   בוא שחה
וישאל וישימו לו לחם ויאכל: שאל שום
ויאמרו עבדיו אליו מה   אכל אמר
הדבר הזה אשר עשיתה   עשה עבר
בעבור הילד חי צמת ותבך   צום בכה
וכאשר מת הילד קמת   מות קום
ותאכל לחם: ויאמר בעוד
הילד חי צמתי ואבכה כי אמרתי
מי יודע וחנני יהוה וחי הילד: ידע
ועתה מת למה זה אני צם
האוכל להשיבו עוד אני הלך   יכל שוב
אליו והוא לא ישוב אלי: וינחם   נחם
דוד את בת שבע אשתו   איש
ויבא אליה וישכב עמה ותלד   שכב ילד

בן ותקרא את שמו שלמה ויהוה קרא
אהבו: וישלח ביד נתן הנביא שלח
ויקרא את שמו ידידיה בעבור עבר
יהוה: וילחם יואב ברבת בני לחם
עמון וילכד את עיר המלוכה: לכד מלך
וישלח יואב מלאכים אל דוד לאך
ויאמר נלחמתי ברבה גם לכדתי
את עיר המים: ועתה אסף את
יתר העם וחנה על העיר ולכדה
פן אלכד אני את העיר ונקרא
שמי עליה: ויאסף דוד את כל אסף
העם וילך רבתה וילחם בה
וילכדה: ויקח את עטרת מלכם לקח
מעל ראשו ומשקלה ככר זהב שקל
ואבן יקרה ותהי על ראש דוד היה
ושלל העיר הוציא הרבה מאד: יצא רבה
ואת העם אשר בה הוציא
וישם במגרה ובחרצי הברזל שום חרץ
ובמגזרת הברזל והעביר אותם גזר עבר
במלבן וכן יעשה לכל ערי בני את לבן
עמון וישב דוד וכל העם עשה עיר
ירושלם: ויהי אחרי שוב

Cap. xiij.

כן ולאבשלום בן דוד אחות יפה היה
ושמה תמר ויאהבה אמנון בן אהב
דוד: ויצר לאמנון להתחלות צור חלה
בעבור תמר אחתו כי בתולה היא עבר בתל
ויפלא בעיני אמנון לעשות לה פלא עשה
מאומה: ולאמנון רע ושמו יונדב מאם רעה
בן שמעה אחי דוד ויונדב
איש חכם מאד: ויאמר לו אמר
מדוע אתה ככה דל בן המלך דלל
בבקר בבקר הלוא תגיד לי ויאמר נגד
לו אמנון את תמר אחות
אבשלום אחי אני אהב: ויאמר
לו יהונדב שכב על משכבך שכב
והתחל ובא אביך לראותך בוא ראה

filiū: & vocauit nomen eius salomon: & dñs dilexit eum. Misitq; in manu nathan pphete: & vocauit nomen eius: amabilis dño: eo q diligeret eū dñs. Igitur pugnabat ioab cōtra rabaath filiorū āmon & expugnabat vrbē regiā. Misitq; ioab nuncios ad dauid dicēs. Dimicaui aduersum rabba: & capiēda ē vrbs aquarum. Nunc igitur congrega reliquā ptē ppli: & obside ciuitatē & cape eā: ne cū a me vastata fuerit vrbs noī meo ascribatur victoria. Congregauit itaq; dauid omnē pplm: & pfectus ē aduersum rabba. Cūq; dimicasset cepit eā. Et tulit dyadema regis eorū de capite eius pōdo auri talētum habēs gēmas pciosissimas: & impositū ē sup caput dauid. Sed & predā ciuitatis asportauit multam valde: pplm quoq; ei⁹ adducens serrauit: & circūegit sup eos ferrata carpenta. Diuisitq; cultris & traduxit in typo laterū. Sic fecit vniuersis ciuitatib⁹ filiorū āmon. Et reuersus est dauid & oīs exercitus in ierusalem. 13.

Factum est āt post hec vt absalō filii dd sororem speciosissimā vocabulo thamar adamaret amnon filius dauid: & depiret in eā valde: ita vt pp amorē eius egrotaret: quia cū esset virgo difficile ei videbatur: vt quippiā inhoneste ageret cū ea. Erat āt amnon amicus noīe ionadab filius semmaa fratris dauid: vir prudēs valde. Qui dixit ad eum. Quare sic attenuaris macie fili regis per singulos dies? Cur nō indicas mihi? Dixitq; ei amnon. Thamar sororem fratris mei absalom amo. Cui respondit ionadab. Cuba super lectū tuū & languorem simla. Cūq; venerit pater tuus vt visitet te

filiū: ⁊ vocauit nomē eius solomon.
υἱόν, καὶ ἐκάλεσε τὸ ὄνομα αὐτοῦ σολομών,
⁊ dñs dilexit eum. ⁊ misit in
καὶ κύριος ἠγάπησεν αὐτόν. καὶ ἀπέστειλεν ἐν
manu nathan pphe: ⁊ vocauit nomē eius
χειρὶ νάθαν τοῦ προφήτου, καὶ ἐκάλεσε τὸ ὄνομα αὐτοῦ
ieddidia in verbo dñi. ⁊ expugnauit ioab
ἰεδδεδία ἐν λόγῳ κυρίου. καὶ ἐπολέμησεν ἰωὰβ τὴν
rabbath filioꝝ ammō: ⁊ cepit vrbē re
ῥαββὰθ υἱῶν ἀμμών, καὶ προκατελάβετο τὴν πόλιν τῆς βα
gni. ⁊ misit ioab nūcios ad dauid di
σιλείας. καὶ ἀπέστειλεν ἰωὰβ ἀγγέλους πρὸς δαυὶδ λέ
cens: expugnaui rabbath ⁊ cepi
γων, πεπολέμηκα τὴν ῥαββὰθ καὶ κατειλαβόμην τὴν
vrbem aquaꝝ. ⁊ nūc cōgrega reliquā pte
πόλιν τῶν ὑδάτων. καὶ νῦν συνάγαγε τὸ κατάλοιπον
ppli: ⁊ castrametare cōtra ciuitatē. ⁊ ca
τοῦ λαοῦ, καὶ παρέμβαλε ἐπὶ τὴν πόλιν. καὶ προκα
pe eam tu: ne preoccupem eam
ταλαβοῦ αὐτὴν σύ, ὅπως μὴ προκαταλάβωμαι αὐτὴν
ego vrbē: ⁊ vocetur nomē meū sup eā. ⁊ cō
ἐγὼ τὴν πόλιν, καὶ κληθῇ τὸ ὄνομά μου ἐπ' αὐτήν. καὶ συ
gregauit dauid oēm pplm ⁊ pfect⁹ ē aduersū rabbath:
νήγαγε δαυὶδ πάντα τὸν λαὸν καὶ ἐπορεύθη εἰς ῥαββάθ,
⁊ expugnauit eam ⁊ cepit eā. ⁊ tu
καὶ ἐπολέμησεν αὐτὴν καὶ κατελάβετο αὐτήν. καὶ ἔλα
lit diadema regis eoꝝ de capite 1.Pa. 20.b.
βε τὸν στέφανον τοῦ βασιλέως αὐτῶν ἀπὸ τῆς κεφαλῆς
eius. ⁊ pōd⁹ eius talētū auri ⁊ la
αὐτοῦ. καὶ ὁ σταθμὸς αὐτοῦ τάλαντον χρυσίου καὶ λί
pidis pciosi: ⁊ erat sup caput dauid. ⁊ spolia
θου τιμίου, καὶ ἦν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς δαυίδ. καὶ τὰ σκῦλα
ciuitatis asportauit multa valde. ⁊ pplm q in
τῆς πόλεως ἐξήνεγκε πολλὰ σφόδρα. καὶ τὸν λαὸν τὸν ἐν
ea eduxit: ⁊ posuit in serra ⁊ in tribu
αὐτῇ ἐξήγαγε, καὶ ἔθηκεν ἐν τῷ πρίονι καὶ ἐν τοῖς τριβό
lis ferreis ⁊ ascijs ferreis: ⁊ circūegit
λοις τοῖς σιδηροῖς καὶ σκεπάρναις σιδηραῖς, καὶ περιήγαγεν
eos per aciem: ⁊ sic faciebat vniuersis
αὐτοὺς διὰ τοῦ πλινθίου, καὶ οὕτως ἐποίει πάσαις
ciuitatibus filioꝝ ammō. ⁊ reuersus est dauid ⁊
ταῖς πόλεσιν υἱῶν ἀμμών. καὶ ἀπέστρεψε δαυὶδ καὶ
ois ppls in hierusalem.
πᾶς ὁ λαὸς εἰς ἱερουσαλήμ. Ca.13.
Et factū ē post hec ⁊ erat absalom
Καὶ ἐγένετο μετὰ ταῦτα καὶ ἦν τῷ ἀβεσσα
filio dauid soror pulchra forma nimis:
λὼμ υἱῷ δαυὶδ ἀδελφὴ καλὴ τῷ εἴδει σφόδρα,
⁊ nomē ei thamar: ⁊ adamauit eam amnō
καὶ ὄνομα αὐτῇ θαμάρ, καὶ ἠγάπησεν αὐτὴν ἀμνὼν
filius dauid. ⁊ tribulabat egritudine amnō pp thamar
υἱὸς δαυίδ. καὶ ἐθλίβετο ἀρρωστίᾳ ἀμνὼν διὰ θαμὰρ
sororē suā: quia virgo erat ipsa: ⁊ nō pote
τὴν ἀδελφὴν αὐτοῦ, ὅτι παρθένος ἦν αὐτή, καὶ ἀδυνά
rat in oculis eius ammon vt faceret aliqd ei.
τει ἐν ὀφθαλμοῖς αὐτοῦ ἀμνὼν τοῦ ποιῆσαί τι αὐτῇ.
⁊ amnō amicus: ⁊ nomē ei ionadab fili⁹
καὶ τῷ ἀμνὼν ἑταῖρος, καὶ ὄνομα αὐτῷ ἰωναδὰβ υἱὸς
samaa fratris dauid. ⁊ ionadab erat pru
σαμαὰ τοῦ ἀδελφοῦ δαυίδ. καὶ ἰωναδὰβ ἦν φρό
dens nimis. ⁊ dixit amnō: qd tibi q sic
νιμος σφόδρα. καὶ εἶπε τῷ ἀμνών, τί σοι ὅτι οὕτως
cōtabuisti mane mane fili regis ⁊ nō
συντήκεις τοπρωὶ πρωὶ υἱὲ τοῦ βασιλέως καὶ οὐκ
nuncias mihi? ⁊ dixit ei amnō: thamar
ἀπαγγέλεις μοι; καὶ εἶπεν αὐτῷ ἀμνών, θαμὰρ τὴν
sororem fratris mei absalom ego amo. ⁊ di
ἀδελφὴν τοῦ ἀδελφοῦ μου ἀβεσσαλὼμ ἐγὼ ἀγαπῶ. καὶ εἶ
xit ei ionadab: cuba sup lectū tuū. ⁊
πεν αὐτῷ ἰωναδάβ, κατακλίθητι ἐπὶ τὴν κοίτην σου. καὶ
simula egrotare: ⁊ veniet pr tuus visitare te
προσποιοῦ ἐκχλιᾶσθαι, καὶ ἥξει ὁ πατήρ σου ἐπισκέψασθαί σε,

B
G
C
A
Ge. 34.c.

et dices ei: veniat iã thamar soror mea:
καὶ ἐρεῖς αὐτῷ, ἐλθέτω δὴ θαμὰρ ἡ ἀδελφή μου,
et det mihi duos cibũ mihi: et faciet co-
καὶ ψωμιζέτω με, καὶ ποιησάτω ἐνώ-
ram me pulmẽtũ vt videã et comedã de manu
πιόν μου βρῶμα ὅπως ἴδω καὶ φάγω ἐκ τῆς χειρὸς
eius. et dormiuit amnon: et ſimulauit egro
αὐτῆς. καὶ ἐκοιμήθη ἀμνών, καὶ προσεποιήσατο ἐνοχ-
tare. et venit rex ad viſitãdũ e-
λῆσθαι. καὶ παρεγένετο ὁ βασιλεὺς ἐπισκέψασθαι αὐ-
B um. et ait amnõ ad regem: veniat
τόν. καὶ εἶπεν ἀμνὼν πρὸς τὸν βασιλέα, παραγενηθή-
iã thamar ſoror mea ad me: et faciat collyri
τω δὴ θαμὰρ ἡ ἀδελφή μου πρὸς με, καὶ κολλυρισά-
das corã me duas collyridas et comedã de
τω ἐνώπιόν μου δύο κολλυρίδας καὶ φάγομαι ἐκ τῆς
manu eius. et miſit dauid in domũ ad
χειρὸς αὐτῆς. καὶ ἀπέστειλε δαυὶδ εἰς τὸν οἶκον πρὸς
thamar dicẽs: vade iã ad amnon fratrẽ
θαμὰρ λέγων, πορεύθητι δὴ πρὸς ἀμνὼν τὸν ἀδελφόν
tuũ et fac ei cenã. et iuit thamar
σου καὶ ποίησον αὐτῷ δεῖπνον. καὶ ἐπορεύθη θαμὰρ
in domũ amnon fratris ſui: et ipſe dor
εἰς τὸν οἶκον ἀμνὼν τοῦ ἀδελφοῦ αὐτῆς, καὶ αὐτὸς ἐκοι-
miebat. et accepit thamar farinã et cõmiſcuit et fecit
μᾶτο. καὶ ἔλαβε θαμὰρ τὸ στέαρ καὶ ἐφύρασε καὶ ἐκολ-
collyridas corã eo: et coxit collyridas.
λύρισεν ἐνώπιον αὐτοῦ, καὶ ἥψησε τὰς κολλυρίδας.
et tulit in qđ effundũt: et effudit corã
καὶ ἔλαβεν εἰς ὃ ἀποχέουσιν, καὶ ἐπέχεεν ἐνώπιον
eo: et nõ voluit comedere. et dixit amnõ: edu-
αὐτοῦ, καὶ οὐκ ἐβούλετο φαγεῖν. καὶ εἶπεν ἀμνών. ἐξα-
cite a me vniuerſos viros. et eduxerũt ab eo
γάγετε ἀπ' ἐμοῦ πάντα ἄνδρα. καὶ ἐξήγαγον ἀπ' αὐτοῦ
oẽs viros. et dixit amnõ ad thamar: infer
πάντα ἄνδρα. καὶ εἶπεν ἀμνὼν πρὸς θαμάρ, εἰσένεγκέ
mihi cibũ in cõclaue et comedã de ma
μοι τὸ βρῶμα εἰς τὸν κοιτῶνα καὶ φάγομαι ἐκ τῆς χει-
nu tua. et accepit thamar collyridas quas fecit
ρός σου. καὶ ἔλαβε θαμὰρ τὰς κολλυρίδας ἃς ἐποίησεν
et intulit amnõ fratri ſuo in cõclaue:
καὶ εἰσήνεγκεν ἀμνὼν τῷ ἀδελφῷ αὐτῆς εἰς τὸν κοιτῶνα,
C et obtulit ei vt comederet. et apphẽdit eã amnõ
καὶ προσήνεγκεν αὐτῷ φαγεῖν. καὶ ἐκράτησεν αὐτὴν ἀμνὼν
et dixit ei: ingredere dormi mecũ. et dixit ei:
καὶ εἶπεν αὐτῇ, εἴσελθε κοιμήθητι μετ' ἐμοῦ. καὶ εἶπεν αὐ-
nõ frater nõ humilies me: qm̃ nõ fiet
τῷ, μὴ ἀδελφέ μὴ ταπεινώσῃς με, ὅτι οὐ ποιηθήσε-
ſic in iſrael. ne facias ſtultitiã
ται οὕτως ἐν τῷ ἰσραήλ. μὴ ποιήσῃς τὴν ἀφροσύνην
hanc. et ego quo ferã opprobriũ meũ: et tu
ταύτην. καὶ ἐγὼ ποῦ ἀποίσω τὸ ὄνειδός μου, καὶ σὺ
eris q̃ſi vnus de inſipiẽtib⁹ in iſrael. et nũc loquere
ἔσῃ ὡς εἷς τῶν ἀφρόνων ἐν ἰσραήλ. καὶ νῦν λάλησον
iã ad regem: qm̃ non prohibebit me a
δὴ πρὸς τὸν βασιλέα, ὅτι οὐ μὴ ἀποκωλύσει με ἀπὸ
te. et nõ voluit amnon audire vocẽ e-
σοῦ. καὶ οὐκ ἐβούλετο ἀμνὼν ἀκοῦσαι τῆς φωνῆς αὐ-
ius. et preualuit magis q̃ ea et humiliauit
τῆς. καὶ ἐκράτησεν ὑπὲρ αὐτὴν καὶ ἐταπείνωσεν
eam et dormiuit cum ea. et exoſã habuit eã am
αὐτὴν καὶ ἐκοιμήθη μετ' αὐτῆς. καὶ ἐμίσησεν αὐτὴν ἀμ-
nõ odio magno nimis: q: magnũ odiũ q̃ ode
νὼν μῖσος μέγα σφόδρα, ὅτι μέγα τὸ μῖσος ὃ ἐμί-
rat eam magis q̃ amor quo dilexerat eam.
σησεν αὐτὴν ὑπὲρ τὴν ἀγάπην ἣν ἠγάπησεν αὐτήν.
et dixit ei amnon: ſurge et reuertere. et
καὶ εἶπεν αὐτῇ ἀμνών, ἀνάστηθι καὶ ἀπότρεχε. καὶ
dixit
εἶπεν

dic ei. Veniat oro thamar ſoror mea vt det mihi cibum: & faciat pulmentum vt comedam de mãu eius. Accubuit itaq; amnõ: & q̃ſi egrotare cepit. Cũq; veniſſet rex ad viſitandũ eũ ait amnon ad regem. Veniat obſecro thamar ſoror mea vt faciat in oculis meis duas ſorbitiũculas: & cibũ paratũ capiã de mãu ei⁹. Miſit ergo dđ ad thamar domũ dicẽs. Veni i domum amnon fris tui: & fac ei pulmẽtũ. Venitq; thamar in domũ amnon fris ſui. ille ãt iacebat. Que tollens farinã cõmiſcuit & liq̃faciens in oculis eius coxit ſorbitiunculas: tollenſq; qđ coxerat effudit & poſuit coram eo: & noluit comedere. Dixitq; amnõ. Eiicite vniuerſos a me. Cunq; eieciſſet omnes: dixit amnon ad thamar. Infer cibũ in conclaui vt veſcar de manu tua. Tulit ergo thamar ſorbitiunculas quas fecerat: & intulit ad amnon fratrẽ ſuũ in conclaui. Cunq; obtuliſſet ei cibum: apprehẽdit eã & ait. Veni cuba mecũ ſoror mea. Que rñdit ei. Noli frater mi: noli opprimere me: neq; enim hoc fas eſt in iſrael. Noli facere ſtulticiam hãc. Ego eni ferre non potero opprobriũ meũ. Et tu eris quaſi vn⁹ de inſipientibus in iſrael. quin potius loquere ad regem & non negabit me tibi. Noluit aũt amnõ acqeſcere p̃cibus eius: ſed p̃ualẽs virib⁹ oppreſſit eã & cubauit cũ ea. Et exoſam eã habuit odio magno nimis ita vt maius eſſet odiũ quo oderat eam: amore quo ante dilexerat. Dixitq; ei amnõ. Surge & vade. Que reſpondit.

וְאָמַרְתָּ אֵלָיו תָּבֹא נָא תָמָר
בָּרָה עָשָׂה אֲחוֹתִי וְתַבְרֵנִי לֶחֶם וְעָשְׂתָה
לְעֵינַי אֶת הַבִּרְיָה לְמַעַן אֲשֶׁר
אֶרְאֶה וְאָכַלְתִּי מִיָּדָהּ׃ וַיִּשְׁכַּב
אַמְנוֹן וַיִּתְחָל וַיָּבֹא הַמֶּלֶךְ
לִרְאוֹתוֹ וַיֹּאמֶר אַמְנוֹן אֶל הַמֶּלֶךְ
בּוֹא לָבַב תָּבוֹא נָא תָמָר אֲחֹתִי וּתְלַבֵּב
לְעֵינַי שְׁתֵּי לְבִבוֹת וְאֶבְרֶה מִיָּדָהּ׃
שָׁלַח וַיִּשְׁלַח דָּוִד אֶל תָּמָר הַבַּיְתָה
הָלַךְ לֵאמֹר לְכִי נָא בֵּית אַמְנוֹן אָחִיךְ
עָשָׂה וַעֲשִׂי לוֹ הַבִּרְיָה׃ וַתֵּלֶךְ תָּמָר בֵּית
לָקַח אַמְנוֹן אָחִיהָ וְהוּא שֹׁכֵב וַתִּקַּח
לוּשׁ אֶת הַבָּצֵק וַתָּלָשׁ וַתְּלַבֵּב לְעֵינָיו
בָּשַׁל וַתְּבַשֵּׁל אֶת הַלְּבִבוֹת׃ וַתִּקַּח אֶת
שָׁרַת יָצַק הַמַּשְׂרֵת וַתִּצֹק לְפָנָיו וַיְמָאֵן
פָּנָה מָאַן לֶאֱכוֹל וַיֹּאמֶר אַמְנוֹן הוֹצִיאוּ כָל
יָצָא אִישׁ מֵעָלָי וַיֵּצְאוּ כָל אִישׁ
מֵעָלָיו׃ וַיֹּאמֶר אַמְנוֹן אֶל תָּמָר
בּוֹא בָּרָה הָבִיאִי הַבִּרְיָה הַחֶדֶר וְאֶבְרֶה
מִיָּדֵךְ וַתִּקַּח תָּמָר אֶת הַלְּבִבוֹת
עָשָׂה בּוֹא אֲשֶׁר עָשָׂתָה וַתָּבֵא לְאַמְנוֹן
נָגַשׁ אָחִיהָ הֶחָדְרָה׃ וַתַּגֵּשׁ אֵלָיו לֶאֱכֹל
חָזַק וַיַּחֲזֶק בָּהּ וַיֹּאמֶר לָהּ בּוֹאִי שִׁכְבִי
אָמַר עִמִּי אֲחוֹתִי׃ וַתֹּאמֶר לוֹ אַל אָחִי
עָנָה אַל תְּעַנֵּנִי כִּי לֹא יֵעָשֶׂה כֵן
בְּיִשְׂרָאֵל אַל תַּעֲשֵׂה אֶת הַנְּבָלָה
הָלַךְ הַזֹּאת׃ וַאֲנִי אָנָה אוֹלִיךְ אֶת
הָיָה חֶרְפָּתִי וְאַתָּה תִּהְיֶה כְּאַחַד
הַנְּבָלִים בְּיִשְׂרָאֵל וְעַתָּה דַּבֶּר
מָנַע נָא אֶל הַמֶּלֶךְ כִּי לֹא יִמְנָעֵנִי
מִן מִמֶּךָּ׃ וְלֹא אָבָה לִשְׁמֹעַ בְּקוֹלָהּ
עָנָה שָׁכַב וַיֶּחֱזַק מִמֶּנָּה וַיְעַנֶּהָ וַיִּשְׁכַּב אֹתָהּ׃
אֵת שָׂנֵא וַיִּשְׂנָאֶהָ אַמְנוֹן שִׂנְאָה גְּדוֹלָה מְאֹד
גָּדַל כִּי גְדוֹלָה הַשִּׂנְאָה אֲשֶׁר שְׂנֵאָהּ
מֵאַהֲבָה אֲשֶׁר אֲהֵבָהּ וַיֹּאמֶר
הָלַךְ לָהּ אַמְנוֹן קוּמִי לֵכִי׃ וַתֹּאמֶר

לו אל אודת הרעה הגדולה הזאת — רוע
מאחרת אשר עשית עמי
לשלחני ולא אבה לשמע לה׃
ויקרא את נערו משרתו ויאמר — קרא שרת
שלחו נא את זאת מעלי החוצה
ונעל הדלת אחריה׃ ועליה
כתנת פסים כי כן תלבשן בנות — פסס לבש
המלך הבתולת מעילים ויצא — בתל מעל
אותה משרתו החוץ ונעל הדלת — את
אחריה׃ ותקח תמר אפר על — לקח
ראשה וכתנת הפסים אשר
עליה קרעה ותשם ידה על — שום
ראשה ותלך הלוך וזעקה׃ — ילך
ויאמר אליה אבשלום אחיה
האמינון אחיך היה עמך ועתה
אחותי החרישי אחיך הוא אל — חרש
תשיתי את לבך לדבר הזה — שות
ותשב תמר ושממה בית — ישב שמם
אבשלום אחיה׃ והמלך דוד
שמע את כל הדברים האלה
ויחר לו מאד׃ ולא דבר אבשלום — חרה
עם אמנון למרע ועד טוב כי — רוע
שנא אבשלום את אמנון על
דבר אשר ענה את תמר אחתו׃
ויהי לשנתים ימים ויהיו גזזים — היה שנה
לאבשלום בבעל חצור אשר — יום
עם אפרים ויקרא אבשלום — קרא
לכל בני המלך׃ ויבא אבשלום — בוא
אל המלך ויאמר הנה נא גזזים — אמר
לעבדך ילך נא המלך ועבדיו
עם עבדך׃ ויאמר המלך אל
אבשלום אל בני אל נא נלך — ילך
כלנו ולא נכבד עליך ויפרץ בו — כבד פרץ
ולא אבה ללכת ויברכהו׃ ויאמר — ברך
אבשלום ולא ילך נא אתנו
אמנון אחי ויאמר לו המלך

Maius eſt hoc malum quod nunc agis aduerſum me: quā quod añ feciſti: expellēs me. Et noluit audire eam ſed vocato puero qui miniſtrabat ei dixit. Eiice hanc a me foras & claude oſtiū po ſt eā. Que induta erat talari tunica: huiuſcemodi enim filie regis virgiēs veſtibus vtebantur. Eiecit itaqꝫ eā miniſter illius foras clauſitqꝫ fores poſt eam. Que aſpgēs cinerem capiti ſuo ſciſſa talari tunica: impoſitiſqꝫ manib⁹ ſuper caput ſuū: ibat ingrediens & clamans. Dixit autem ei abſalō frater ſuus. Nūqd āmon frater tu⁹ cōcubuit tecum? Sed nunc ſoror tace: frater tuus eſt. Neqꝫ affligas cor tuum pro hac re. Māſit itaqꝫ thamar cōtabeſcēs in domo abſalom fris ſui. Cū āt audiſſet rex dauid verba hec: contriſtatus eſt valde. Porro non eſt locutus abſalō ad amnon malū nec bonū. Oderat enim abſalom amnon eo ꝙ violaſſet thamar ſororem ſuam. Factum eſt aūt poſt tp̄s biennii vt tonderētur oues abſalom i balaſor que eſt iuxta effraim. Et vocauit abſalom omnes filios regis: venitqꝫ ad regem & ait ad eū. Ecce tondentur oues ſerui tui: veniat oro rex cum ſeruis ſuis ad ſeruum ſuum. Dixitqꝫ rex ad abſalom. Noli fili mi: noli rogare vt vēiam⁹ oēs & grauem⁹ te. Cum aūt cogeret eum & noluiſſet ire: benedixit ei. Et ait abſalō ad dd. Si nō vis venire: veniat obſecro nobiſcū ſaltē amnon fr meus. Dixitqꝫ ad eum

ei thamar: qm̄ magnū malū vltimū magis ꝙ pri
αὐτῷ θαμάρ, ὅτι μεγάλη κακία ἡ ἐσχάτη ὑπὲρ τὴν πρώ
mū qḋ feciſti mecū vt mittas me. ꝛ nō
την ἣν πεποίηκας μετ' ἐμοῦ ἐξαποστεῖλαί με. καὶ οὐκ
voluit amnō audire vocē eius: ꝛ voca
ἐβούλετο ἀμνὼν ἀκοῦσαι τῆς φωνῆς αὐτῆς, καὶ ἐκάλε
uit puerū ſuū aſſiſtētē in domo ei⁹
σε τὸν παῖδα αὐτοῦ τὸν προεστηκότα τοῦ οἴκου αὐτοῦ,
ꝛ dicit ei: emitte iā hāc a me foras:
καὶ λέγει αὐτῷ, ἐξαποστείλατε δὴ ταύτην ἀπ' ἐμοῦ ἔξω,
ꝛ claude hoſtiū poſt eam. ꝛ ſup eā erat
καὶ κλεῖσον τὴν θύραν ὀπίσω αὐτῆς. καὶ ἐπ' αὐτῆς ἦν
tunica talaris: qm̄ ſic induebātur
χιτὼν ἀστραγαλωτός, ὅτι οὕτως ἐνεδιδύσκοντο αἱ
filie regis virgines tunicis
θυγατέρες τοῦ βασιλέως αἱ παρθένοι τοὺς ἐπενδύ
cis ſuis. ꝛ eiecit eā miniſter am
τας αὐτῶν. καὶ ἐξήγαγεν αὐτὴν ὁ λειτουργὸς τοῦ ἀμ
non foras: ꝛ clauſit hoſtiū poſt eā. ꝛ
νὼν ἔξω, καὶ ἀπέκλεισε τὴν θύραν ὀπίσω αὐτῆς. καὶ
accepit thamar cinerē: ꝛ impoſuit ſup caput
ἔλαβε θαμὰρ σποδὸν, καὶ ἐπέθηκεν ἐπὶ τὴν κεφαλὴν
ſuū: ꝛ tunicā talarē que ſup eā
αὐτῆς, καὶ τὸν χιτῶνα τὸν ἀστραγαλωτὸν τὸν ἐπ' αὐτῆ
ſcidit: ꝛ poſuit manus ſuas ſup caput
διέῤῥηξεν, καὶ ἐπέθηκε τὰς χεῖρας αὐτῆς ἐπὶ τὴν κεφαλὴν
ſuū: ꝛ ibat vadēs ꝛ clamās. ꝛ di
αὐτῆς, καὶ ἐπορεύετο πορευομένη καὶ βοῶσα. καὶ εἶ
xit ei abeſalō frater eius: nūqḋ amnon
πεν αὐτῇ ἀβεσαλὼμ ὁ ἀδελφὸς αὐτῆς, μὴ ἀμνὼν ὁ
frater tuus fuit tecum? ꝛ nūc ſoror ta
ἀδελφός σου γέγονε μετὰ σοῦ; καὶ νῦν ἀδελφή σιώ
ce: qm̄ frater tuus ipſe. nō ponas cor
πησον, ὅτι ἀδελφός σου αὐτός. μὴ θῇς τὴν καρδίαν
tuū loqui aliqḋ. ꝛ ſedit thamar contabeſcēs in
σου λαλῆσαί τι. καὶ ἐκάθισε θαμὰρ ἐκψύχουσα ἐν τῷ
domo abeſalō fratris ſui. ꝛ rex
οἴκῳ ἀβεσαλὼμ τοῦ ἀδελφοῦ αὐτῆς. καὶ ὁ βασιλεὺς
dauid audiuit oīa verba hec: ꝛ
δαυὶδ ἤκουσε πάντας τοὺς λόγους τούτους, καὶ
cōtriſtat⁹ ē nimis. ꝛ nō locut⁹ eſt abeſalō am
ἠθύμησε σφόδρα. καὶ οὐκ ἐλάλησεν ἀβεσαλὼμ τῷ ἀμ
non a malo vſqꝫ ad bonū: qꝛ oderat abeſalom
νὼν ἀπὸ κακοῦ ἕως ἀγαθοῦ, ὅτι ἐμίσει ἀβεσαλὼμ
amnō eo ꝙ humiliauit thamar ſororē ſuā.
ἀμνὼν ἀνθ' ὧν ἐταπείνωσε θαμὰρ τὴν ἀδελφὴν αὐτοῦ.
ꝛ factū ē poſt duos annos dierū ꝛ fuerūt tōdentes
καὶ ἐγένετο μετὰ δύο ἔτη ἡμερῶν καὶ ἦσαν κείροντες
abeſalō in baalaſor ꝙ̄ apud ephraim.
τῷ ἀβεσαλὼμ ἐν βααλασὼρ τῇ παρὰ ἐφραίμ.
ꝛ vocauit abeſalom oēs filios
καὶ ἐκάλεσεν ἀβεσαλὼμ πάντας τοὺς υἱοὺς τοῦ
regis: ꝛ venit abeſalō ad regē
βασιλέως, καὶ ἦλθεν ἀβεσαλὼμ πρὸς τὸν βασιλέα
ꝛ dixit: ecce iā tondūt ſeruo tuo:
καὶ εἶπεν, ἰδοὺ δὴ κείρουσι τῷ δούλῳ σου, πο
eat iā rex ꝛ ſerui ſui cū
ρευέσθω δὴ ὁ βασιλεὺς καὶ οἱ παῖδες αὐτοῦ μετὰ
ſeruo ſuo. ꝛ dixit rex abe
τοῦ δούλου σου. καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς τῷ ἀβε
ſalom: nō fili: non veniam⁹ oēs nos:
σαλὼμ, μὴ τέκνον, οὐ μὴ ἔλθωμεν πάντες ἡμεῖς,
ne grauemur in te. ꝛ coegit e
ὅπως μὴ βαρυνθῶμεν ἐπὶ σέ. καὶ κατεβιάζετο αὐ
um abeſalom: ꝛ nō voluit rex
τὸν ἀβεσαλὼμ, καὶ οὐκ ἐβούλετο ὁ βασιλεὺς τοῦ
ire: ꝛ benedixit ei. ꝛ dixit abe
πορευθῆναι, καὶ εὐλόγησεν αὐτόν. καὶ εἶπεν ἀβε
ſalom: ſed veniat iā mecū amnon frater
σαλὼμ, ἀλλὰ πορευθήτω δὴ μετ' ἐμοῦ ἀμνὼν ὁ ἀδελφός
meus. ꝛ dixit rex:
μου. καὶ εἶπεν ὁ βασιλεύς,

D
F
G
E

quare ibit tecum? & coegit eum abesa
ἵνα τί πορευθῇ μετὰ σοῦ; καὶ κατεβιάσατο αὐτὸν ἀβεσ-
lom: & misit cū eo amnō: & om-
σαλώμ, καὶ ἐξαπέστειλε μετ' αὐτοῦ τὸν ἀμνών, καὶ πάν-
nes filios regis. & iussit abesalom
τας τοὺς υἱοὺς τοῦ βασιλέως. καὶ ἐνετείλατο ἀβεσσαλὼμ
pueris suis dicēs: ecce quū bñ habuerit cor
τοῖς παισὶν αὐτοῦ λέγων, ἴδετε ὅταν ἂν εὖ ἔχῃ ἡ καρ-
amnō in vino: & dicā ad vos: percutite
δία ἀμνὼν ἐν τῷ οἴνῳ, καὶ ἐρῶ πρὸς ὑμᾶς, πατάξατε

F amnon: & interficite eū: ne timeatis: qm̄ ego
τὸν ἀμνών, καὶ θανατώσατε αὐτόν, μὴ φοβηθῆτε, ὅτι ἐγώ
p̄cipio vobis. roboramini & estote in filios forti
ἐντέλλομαι ὑμῖν. κραταιοῦσθε καὶ γίνεσθε εἰς υἱοὺς δυνά-
tudinis. & fecerūt pueri abesalom amnō
μεως. καὶ ἐποίησαν οἱ παῖδες ἀβεσσαλὼμ τῷ ἀμνὼν
sicut p̄ceperat eis. & surrexerūt oēs filij
καθὼς ἐνετείλατο αὐτοῖς. καὶ ἀνέστησαν πάντες οἱ υἱοὶ
regis & ascenderūt vnusquisq; sup mulā su-
τοῦ βασιλέως καὶ ἐπέβησαν ἕκαστος ἐπὶ τὴν ἡμίονον αὐ-
am: & fugerūt. & factū est cū ipsi essent in via:
τοῦ, καὶ ἔφυγον. καὶ ἐγένετο ὡς αὐτοὶ ἦσαν ἐν τῇ ὁδῷ,
& nūciū venit ad dauid dicētiū: percussit
καὶ ἡ ἀγγελία ἦλθε πρὸς δαυὶδ λεγόντων, πέπαικεν
abesalom oēs filios regis. & non
ἀβεσσαλὼμ πάντας τοὺς υἱοὺς τοῦ βασιλέως. καὶ οὐχ
remāsit in eis vsq; ad vnū. & surrexit rex
ὑπελείφθη ἐν αὐτοῖς ἕως ἑνός. καὶ ἀνέστη ὁ βασιλεὺς

f.1.b. & scidit vestimēta sua: & sedit sup trā.
c.3.f. καὶ διέρρηξε τὰ ἱμάτια αὐτοῦ, καὶ ἐκάθισεν ἐπὶ τῆς γῆς.
& oēs serui eius assistebāt ei qui sci
καὶ πάντες οἱ παῖδες αὐτοῦ παρεστήκασιν αὐτῷ διερρω-
derūt vestimēta. & rñdit ionadab filius samaa
γότες τὰ ἱμάτια. καὶ ἀπεκρίθη ἰωναδὰβ υἱὸς σαμαὰ
fratris dauid dicēs: nō dicat dñs meus rex:
ἀδελφοῦ δαυὶδ λέγων, μὴ εἰπάτω ὁ κύριός μου ὁ βασι-
q oēs pueri filij regis mor
λεύς, ὅτι πάντα τὰ παιδάρια οἱ υἱοὶ τοῦ βασιλέως τεθνή-
tui sūt: sed amnon solus mortu⁹ est: qm̄ in ira erat ei
κασιν, ἀλλ' ἢ ἀμνὼν μόνος τέθνηκεν, ὅτι ἐν ὀργῇ ἦν αὐτῷ
abesalom ex qua die humiliauit amnō sororem
ἀβεσσαλὼμ ἀφ' ἧς ἡμέρας ἐταπείνωσεν ἀμνὼν τὴν ἀδελφὴν

G suā thamar. & nūc dñs me⁹ rex nō ponat in
αὐτοῦ θαμάρ. καὶ νῦν ὁ κύριός μου ὁ βασιλεὺς μὴ θέσθω ἐπὶ τὴν
corde suo verbū dicēs: qm̄ oēs filij
καρδίαν αὐτοῦ ῥῆμα λέγων, ὅτι πάντες οἱ υἱοὶ τοῦ
regis mortui sunt: sed amnon solus mortu⁹ est. &
βασιλέως τεθνήκασιν, ἀλλ' ἢ ἀμνὼν μόνος τέθνηκεν. καὶ
fugit abesalom. & ascēdit puer speculator:
ἀπέδρα ἀβεσσαλώμ. καὶ ἀνέβη τὸ παιδάριον ὁ σκοπός,
& eleuauit oculos suos & vidit: & ecce pp̄ls
καὶ ἦρε τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ καὶ εἶδε, καὶ ἰδοὺ λαὸς
mult⁹ veniens in via post eū ex late
πολὺς πορευόμενος ἐν τῇ ὁδῷ ὄπισθεν αὐτοῦ ἐκ πλευ-
re mōtis. & dixit ionadab ad regem: ecce
ρᾶς τοῦ ὄρους. καὶ εἶπεν ἰωναδὰβ πρὸς τὸν βασιλέα, ἰδοὺ οἱ
filij regis adsunt: s̄m verbū serui
υἱοὶ τοῦ βασιλέως παραγεγόνασιν, κατὰ τὸ ῥῆμα τοῦ δούλου
tui sic factū ē. & factū ē cū cōplesset ipse
σου οὕτως γέγονεν. καὶ ἐγένετο ἐν τῷ συντελέσαι αὐτὸν
loqui: & ecce filij regis vene
λαλοῦντα, καὶ ἰδοὺ οἱ υἱοὶ τοῦ βασιλέως παραγε-
runt. & leuauerūt vocē suā & fleuerūt: &
γόνασι. καὶ ἦραν τὴν φωνὴν αὐτῶν καὶ ἔκλαυσαν, καὶ
rex & oēs serui eius fleuerūt
ὁ βασιλεὺς καὶ πάντες οἱ παῖδες αὐτοῦ ἔκλαυσαν
ploratu magno nimis. & abesalom fugit &
κλαυθμὸν μέγαν σφόδρα. καὶ ἀβεσσαλὼμ ἀπέδρα καὶ
abijt ad tholmi filiū amiud regē gesser.
ἐπορεύθη πρὸς θολμὶ υἱὸν ἀμιούδ βασιλέα γεσσήρ.

rex. Nō est necesse vt vadat tecū. Coegit itaq; absalom eum & dimisit cum eo amnon & vniuersos filios regis. Precepat āt absalō pueris suis dicēs. Obseruate cū temulēt⁹ fuerit amnon vino: & dixero vobis: percutite eum & interficite: nolite timere. Ego enim sū qui precipio vobis. Roboramini & estote viri fortes. Fecerūt ergo pueri absalō aduersum amnon sicut p̄cepat eis absalom. Surgētesq; omnes filii regis ascenderunt singuli mulas suas & fugerunt. Cūq; adhuc p̄gerent in itinere: fama p̄uenit ad dauid dicens. Percussit absalō omnes filios regis: & non remāsit ex eis saltē vnus. Surrexit itaq; rex dauid: & scidit vestimēta sua: & cecidit sup terram: & oēs serui illius q assistebāt ei sciderūt vestimēta sua. Rñdēs autē ionadab filius semmaa fr̄is dd̄: dixit. Ne estimet dñs me⁹ rex q oēs pueri filii regis occisi sint. Amnō solus mortuus est: quoniā in ore absalom erat positus ex die qua oppressit thamar sororem eius. Nūc ergo ne ponat dñs meus rex sup cor suū verbū istud dicens: oēs filii regis occisi sūt: quoniam amnon solus mortuus ē. Fugit aūt absalō. Et eleuauit puer speculator oclos suos & aspexit: & ecce populus mult⁹ veniebat per iter deuiū ex latere mōtis. Dixit autem ionadab ad regem. Ecce filii regis adsunt: iuxta verbū serui tui sic factum est. Cūq; cessasset loqui: apparuerunt & filii regis. Et intrātes leuauerūt vocē suā & fleuerūt. Sed & rex & oēs serui eius fleuerunt: ploratu magno nimis. Porro absalō fugiēs abiit ad tholomai filiū ammiur regem gessur.

למה ילך עמך: ויפרץ בו	פרץ
אבשלום וישלח אתו את אמנון	שלח
ואת כל בני המלך: ויצו אבשלום	צוה
את נעריו לאמר ראו נא כטוב	ראה
לב אמנון ביין ואמרתי אליכם	
הכו את אמנון והמתם אתו אל	נכה מות
תיראו הלוא כי אנכי צויתי	ירא
אתכם חזקו והיו לבני חיל:	היה
ויעשו נערי אבשלום לאמנון	עשה
כאשר צוה אבשלום ויקמו כל	קום
בני המלך וירכבו איש על פרדו	רכב
וינסו: ויהי המה בדרך והשמעה	נוס
באה אל דוד לאמר הכה	בוא
אבשלום את כל בני המלך ולא	
נותר מהם אחד: ויקם המלך	יתר קום
ויקרע את בגדיו וישכב ארצה	קרע שכב
וכל עבדיו נצבים קרעי בגדים:	
ויען יונדב בן שמעה אחי דוד	ענה
ויאמר אל יאמר אדני את כל	אמר
הנערים בני המלך המיתו כי	מות
אמנון לבדו מת כי על פי	בדד פה
אבשלום היתה שומה מיום ענתו	היה שום
את תמר אחתו: ועתה אל ישם	ענה שום
אדני המלך אל לבו דבר לאמר	
כל בני המלך מתו כי אמנון	
לבדו מת: ויברח אבשלום וישא	ברח נשא
הנער הצפה את עיניו וירא	ראה
והנה עם רב הלכים מדרך	
אחריו מצד ההר: ויאמר יונדב	צדד
אל המלך הנה בני המלך באו	בוא
כדבר עבדך כן היה: ויהי	היה
ככלתו לדבר והנה בני המלך	כלה
באו וישאו קולם ויבכו וגם	בכה
המלך וכל עבדיו בכו בכי גדול	גדל
מאד: ואבשלום ברח וילך אל	
תלמי בן עמיהוד מלך גשור:	

ויתאבל על בנו כל הימים׃ — אבל יום
ואבשלום ברח וילך גשור ויהי
שם שלש שנים׃ ויתכל דוד — שנה כלה
המלך לצאת אל אבשלום כי — יצא
נחם על אמנון כי מת׃ — מות
Cap. xiiij
וידע יואב בן צריה כי לב המלך
על אבשלום׃ וישלח יואב — שלח
תקועה ויקח משם אשה חכמה — לקח איש
ויאמר אליה התאבלי נא ולבשי — אמר אבל
נא בגדי אבל ואל תסוכי שמן — סוך
והיית כאשה זה ימים רבים — היה
מתאבלת על מת׃ ובאת אל — בוא
המלך ודברת אליו כדבר הזה
וישם יואב את הדברים בפיה׃ — שום פה
ותאמר האשה התקעית אל
המלך ותפל על אפיה ארצה — נפל
ותשתחו ותאמר הושעה — שחה ישע
המלך׃ ויאמר לה המלך מה לך
ותאמר אבל אשה אלמנה אני
וימת אישי׃ ולשפחתך שני — מות שנה
בנים וינצו שניהם בשדה ואין — נצה
מציל ביניהם ויכו האחד את — נצל נכה
האחד וימת אתו׃ והנה קמה כל — קום
המשפחה על שפחתך ויאמרו — שפחה
תני את מכה אחיו ונמתהו בנפש — נתן
אחיו אשר הרג ונשמידה גם — שמד
את היורש וכבו את גחלתי — ירש כבה
אשר נשארה לבלתי שים
לאישי שם ושארית על פני — פנה
האדמה׃ ויאמר המלך אל האשה — איש
לכי לביתך ואני אצוה עליך׃ — הלך צוה
ותאמר האשה התקועית אל
המלך עלי אדני המלך העון
ועל בית אבי והמלך וכסאו נקי׃ — נקה
ויאמר המלך המדבר אליך — דבר
והבאתו אלי ולא יסיף עוד — בוא יסף

Luxit ergo dauid filiũ suũ amnon multis diebus. Absalon aũt cũ fugisset & venisset in gessur fuit ibi tribus ãnis: cessauitq; rex dauid persequi absalõ: eo q consolatus esset super amnon interitu. 14.

INtelligẽs ãt ioab filius saruie q cor regis versum esset ad absalom misit thecuã & tulit inde mulierem sapientem: dixitq; ad eã. Lugere te simula: & induere veste lugubri: & ne vngaris oleo: vt sis quasi mulier iam plurimo tempore lugens mortuũ. Et ingredieris ad regẽ & loq̃ris ad eum sermões huiuscemodi. Posuit ãt ioab verba in ore eius. Itaq; cũ igressa fuisset mulier thecuites ad regem cecidit corã eo super terram: & adorauit & dixit. Salua me rex. Et ait ad eã rex. Quid cause habes? que rñdit. Heu mulier vidua ego sum. Mortuus est ei vir meꝰ & ancille tue erant duo filii: q rixati sunt aduersum se in agro: nullusq; erat q eos phibere posset: & pcussit alter alterũ & interfecit eũ. Et ecce consurgẽs vniuersa cognatio aduersũ ancillam tuam: dicit. Trade eũ q pcussit fratrẽ suũ vt occidam9 eũ p aia fratris sui quẽ interfecit: & deleamus heredẽ: & q̃rũt extinguere scintillam meam que relicta est: vt non supersit viro meo nomen & reliquie super terram. Et ait rex ad mulierem. Vade in domum tuam & ego iubebo pro te. Dixitq; mulier thecuites ad regem. In me dñe mi rex sit iniquitas: & in domo pris mei: rex ãt & thronus eius sit inocens. Et ait rex. Qui cõtradixerit tibi: adduc eũ ad me: & vltra non addet

et luxit rex sup filiũ suũ oibꝰ
καὶ ἐπένθησεν ὁ βασιλεὺς ἐπὶ τὸν υἱὸν αὐτοῦ πάσας τὰς
diebus. et abesalom fugit et abijt in gessur:
ἡμέρας. καὶ ἀβεσσαλὼμ ἔφυγε καὶ ἀπῆλθεν εἰς γεσσούρ,
et fuit ibi ãnis tribus. et cessauit spũs
καὶ ἦν ἐκεῖ ἔτη τρία. καὶ ἐκόπασε τὸ πνεῦμα τοῦ
regis dauid vt egrederet cõtra abesalom: qm̃
βασιλέως δαυὶδ τοῦ ἐξελθεῖν ἐπὶ ἀβεσσαλώμ, ὅτι
cõsolatus est sup amnõ filio suo mortuo.
παρεκλήθη ὑπὲρ ἀμνὼν τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ τοῦ τεθνηκότος.
Et intellexit ioab filius saruia q̃ cor
Καὶ ἔγνω ἰωὰβ υἱὸς σαρουίας ὅτι ἡ καρδία τοῦ — C. 14 A
regis cõsolatũ ẽ ad abesalom: et misit
βασιλέως παρεκλήθη ἐπὶ ἀβεσσαλώμ, καὶ ἀπέστειλεν
ioab in thecue: et tulit inde mulierẽ sapiẽtẽ.
ἰωὰβ εἰς θεκουὲ, καὶ ἔλαβεν ἐκεῖθεν γυναῖκα φρονίμην.
et dixit ei: luge tũ et induere vestibus
καὶ εἶπεν αὐτῇ, πένθησον δὴ καὶ περιβαλοῦ ἱμάτια
lugubribus: et ne vngaris oleo. et sis q̃si mulier
πενθικὰ, καὶ μὴ χρίσῃ ἔλαιον. καὶ ἔσῃ ὡς γυνὴ
diebus multis lugẽs sup mortuũ. et venies ad
ἡμέρας πολλὰς πενθοῦσα ἐπὶ τεθνηκότι. καὶ ἥξεις πρὸς
regem et loqueris ad eum sm̃ sermõẽ
τὸν βασιλέα καὶ λαλήσεις πρὸς αὐτὸν κατὰ τὸ ῥῆμα
hunc. et posuit ioab verba in ore
τοῦτο. καὶ ἔθετο ἰωὰβ τοὺς λόγους ἐπὶ τῷ στόματι
eius. et venit mulier thecuites ad re
αὐτῆς. καὶ παρεγένετο ἡ γυνὴ ἡ θεκουῖτις πρὸς τὸν βα
gem: et cecidit sup faciẽ eiꝰ ad terrã:
σιλέα, καὶ ἔπεσεν ἐπὶ πρόσωπον αὐτῆς ἐπὶ τὴν γῆν,
et adorauit eũ. et dixit: salua rex
καὶ προσεκύνησεν αὐτῷ. καὶ εἶπε, σῶσον ὁ βασι
salua. et ait ad eam rex: q̃d
λεῦ σῶσον. καὶ εἶπεν πρὸς αὐτὴν ὁ βασιλεύς, τί — 4.Re. 6.f.
tibi est? et dixit mulier: vere mulier vidua ego sum:
σοι ἐστίν; καὶ εἶπεν ἡ γυνή, ὄντως γυνὴ χήρα ἐγώ εἰμι, — B
et mortuꝰ est vir meus: et ancille tue duo filij:
καὶ ἀπέθανεν ὁ ἀνήρ μου, καὶ τῇ δούλῃ σου δύο υἱοί,
et rixati sunt in agro ambo: et nõ
καὶ διεμάχοντο ἐν τῷ πεδίῳ ἀμφότεροι, καὶ οὐκ
fuit q̃ erueret inter eos. et percussit vnꝰ
ἦν ὁ ἐξαιρούμενος ἀναμέσον αὐτῶν. καὶ ἐπάταξεν ὁ εἷς
fratrẽ suũ et interfecit. eũ. et ecce
τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, καὶ ἐθανάτωσεν αὐτόν. καὶ ἰδοὺ
cõsurrexit vniuersa tribꝰ aduersũ ancillã tuã dicẽtes:
ἐξανέστη ὅλη ἡ φυλὴ ἐπὶ τὴν δούλην σου λέγοντες,
trade eũ qui percussit fratrẽ suũ: et
παράδος τὸν πατάξαντα τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, καὶ
occidemus pro aĩa fratris sui:
θανατώσομεν ἀντὶ τῆς ψυχῆς τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ,
quẽ interfecit: et delebimꝰ heredẽ. et extin
ὃν ἀπέκτεινε, καὶ ἐξαροῦμεν τὸν κληρονόμον. καὶ σβε
guetur scintilla q̃ relicta est mihi: vt nõ
σθήσεται ὁ ἄνθραξ ὁ ὑπολελειμμένος μοι, τοῦ μὴ
sit viro meo nomẽ et reliquie sup fa
ὑπάρξαι τῷ ἀνδρί μου ὄνομα καὶ λεῖμμα ἐπὶ πρό — C
ciem terre. et dixit rex ad mu
σωπον τῆς γῆς. καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς πρὸς τὴν γυ
lierẽ: vade in domũ tuã bñ valẽs: et ego iu
ναῖκα, πορεύου εἰς τὸν οἶκόν σου ὑγιαίνουσα, κἀγὼ ἐν
bebo pro te. et dixit mulier thecuites ad
τελοῦμαι περὶ σοῦ. καὶ εἶπεν ἡ γυνὴ ἡ θεκουῖτις πρὸς
regẽ: dñe mi rex in me ini
τὸν βασιλέα, κύριέ μου βασιλεῦ, ἐπ' ἐμὲ ἡ ἀδι
quitas et in domo pris mei. et
κία καὶ ἐπὶ τὸν οἶκον τοῦ πατρός μου. καὶ ὁ βασι
rex et thronus eius innocẽs. et ait rex:
λεὺς καὶ ὁ θρόνος αὐτοῦ ἀθῷος. καὶ εἶπεν ὁ βασι
quis locutꝰ fuerit cõtra te verbũ: adduc eũ ad
λεύς, τὸν λαλοῦντα πρός σε ῥῆμα, ἄγαγε αὐτὸν πρός
me: et non addet vltra
με, καὶ οὐ μὴ προσθήσῃ ἔτι

tangat te. ⁊ dixit mulier: recordetur iā
ἅψασθαί σου. καὶ εἶπεν ἡ γυνή, μνησθήτω δὴ ὁ βα-
rex dñi dei tui. q si multiplicauerit
σιλεὺς κυρίου τοῦ θεοῦ σου. ὅτι ἐὰν πληθύνωσιν οἱ
proximi sāguine vt interficiāt: ⁊ nō disꝑdāt
ἀγχιστεύοντες τὸ αἷμα τοῦ διαφθεῖραι, καὶ οὐκ ἐξάρωσι
filiū meū. ⁊ ait rex: viuit dñs: nō ca-
τὸν υἱόν μου. καὶ εἶπεν ὁ βασιλεύς, ζῇ κύριος, εἰ πε-
det de capillis filij tui sup terrā.
σεῖται ἀπὸ τῶν τριχῶν τοῦ υἱοῦ σου ἐπὶ τὴν γῆν.
⁊ dixit: mulier: loquatur iā ancilla tua ad
καὶ εἶπεν ἡ γυνή, λαλησάτω δὴ ἡ δούλη σου πρὸς τὸν
dñm meū regē verbū. ⁊ ait rex: lo-
D κύριόν μου τὸν βασιλέα ῥῆμα. καὶ εἶπεν ὁ βασιλεύς, λά-
quere. ⁊ dixit mulier: quare cogitatū fuit sic cōtra ꝑplm
λει. καὶ εἶπεν ἡ γυνή, ἱνατί ἐλογίσω οὕτως ἐπὶ λαὸν
dei: ⁊ vt loq̄tur rex verbū istud
θεοῦ; καὶ ἐκ τοῦ λαλεῖν τὸν βασιλέα τὸν λόγον τοῦτο
quasi delictū: vt nō reducat rex
ὡς πλημμέλεια, τοῦ μὴ ἐπιστρέψαι τὸν βασιλέα τὸν
eiectū a se: qm̄ morte moriemur: ⁊
ἐξωσμένον ἀπ' αὐτοῦ, ὅτι θανάτῳ ἀποθανούμεθα, καὶ
sicut aqua effusa sup terrā nō cōgre-
ὥσπερ τὸ ὕδωρ τὸ ἐκχυνόμενον ἐπὶ τὴν γῆν ὃ οὐ συναχ-
gabitur: ⁊ nō auferet deus aiam. ⁊ cogitauit
θήσεται, καὶ οὐ λήψεται ὁ θεὸς ψυχήν. καὶ ἐλογίσατο
cogitationē vt nō abijceret a se eiectū.
λογισμὸν τοῦ μὴ ἀπώσασθαι ἀπ' αὐτοῦ ἀπωσμένον.
⁊ nūc pro q̄ venio vt loquar ad regem
καὶ νῦν ὑπὲρ ὧν ἥκω λαλῆσαι πρὸς τὸν βασιλέα τὸν
dñm meū verbū hoc: qm̄ aspiciet me pplſ. ⁊ dicet
κύριόν μου τὸν λόγον τοῦτον, ὅτι ὄψεταί με ὁ λαός. καὶ ἐρεῖ
ancilla tua: loquatur iā ancilla tua ad do-
ἡ δούλη σου, λαλησάτω δὴ ἡ δούλη σου πρὸς τὸν κύ-
minū meū regem: si forte faciat rex
ριόν μου τὸν βασιλέα, εἴ πως ποιήσει ὁ βασιλεὺς τὸ
verbū ancille sue: qr audiet rex
ῥῆμα τῆς παιδίσκης αὐτοῦ, ὅτι ἀκούσεται ὁ βασι-
⁊ liberabit ancillā suā de manu
λεὺς καὶ ἐξελεῖται τὴν δούλην αὐτοῦ ἐκ χειρὸς τοῦ
viri querētis delere me ⁊ filiū meū
ἀνδρὸς τοῦ ζητοῦντος ἐξολοθρεῦσαί με καὶ τὸν υἱόν μου
simul de hereditate dñi. ⁊ dicet
κατὰ τὸ αὐτὸ ἐκ τῆς κληρονομίας κυρίου. καὶ ἐρεῖ ἡ
ancilla tua: fiat iā verbū dñi mei regis
δούλη σου, γενηθήτω δὴ ὁ λόγος τοῦ κυρίου μου τοῦ βασιλέως
in sacrificiū. qm̄ sicut angelus dei sic dñs me⁹
εἰς θυσίαν. ὅτι καθὼς ἄγγελος θεοῦ οὕτως ὁ κύριός μου
rex: vt audiat bonū ⁊ malū: ⁊
ὁ βασιλεύς, τοῦ εἰσακούειν τὸ καλὸν καὶ τὸ πονηρόν, καὶ
dñs deus tuus tecum sit. ⁊ rñdit rex
κύριος ὁ θεός σου μετὰ σοῦ ἔσω. καὶ ἀπεκρίθη ὁ βασι-
⁊ dixit mulieri: nō iā abscōdas a me
λεὺς καὶ εἶπε τῇ γυναικί, μὴ δὴ κρύψῃς ἀπ' ἐμοῦ τὸ
verbū qd̄ ego interrogabo te. ⁊ dixit muli-
ῥῆμα ὃ ἂν ἐγὼ ἐπερωτήσω σε. καὶ εἶπεν ἡ γυ-
er: loquatur iā dñs me⁹ rex.
E νή, λαλησάτω δὴ ὁ κύριός μου ὁ βασιλεύς.
⁊ dixit rex: si iā manus ioab te-
καὶ εἶπεν ὁ βασιλεύς, εἰ δὴ ἡ χεὶρ Ἰωὰβ με-
cum in oibus istis? ⁊ rñdit ⁊ ait mu-
τὰ σοῦ ἐν πᾶσι τούτοις; καὶ ἀπεκρίθη καὶ εἶπεν ἡ γυ-
lier regi: viuit aīa tua dñe mi rex
νὴ τῷ βασιλεῖ, ζῇ ἡ ψυχή σου κύριέ μου βασιλεῦ
si est ad dexterā aut ad sinistrā ex oib⁹ q̄ locutus est
εἰ ἔστιν εἰς τὰ δεξιὰ ἢ εἰς τὰ ἀριστερὰ ἐκ πάντων ὧν ἐλάλησεν
dñs meus rex: qm̄ seruus tuus ioab ipse
ὁ κύριός μου ὁ βασιλεύς, ὅτι ὁ δοῦλός σου Ἰωὰβ αὐτὸς
precepit mihi: ⁊ ipse
ἐνετείλατό μοι, καὶ αὐτὸς

vt tangat te. Que ait.
Recordetur rex
dñi dei sui vt nō multi
plicentur proximi
sanguinis ad vlciscen-
dū: & nequaq̄ interfici
ant filiū meū: Qui ait.
Viuit dñs: q̄a non ca-
det de capillis filij tui
sup terram. Dixit ergo
mulier. Loquatur an-
cilla tua ad
dñm meū regē verbū.
Et ait. Loquere.
Dixitq̄ mulier. Qua
re cogitasti
huiuscemodi rē contra
populum dei: & locu-
tus est rex verbū istud
vt peccet: & non
reducat eiectum suum?
Omnes
morimur & q̄si aq̄ dila
bimur in terram
q̄ nō reuertūtur. Nec
vult deus perire
animam: sed retractat
cogitans
ne penitus pereat qui
abiectus est. Nūc igitur
veni vt loquar ad dñm
meum regem
verbum hoc presente
populo. Et dixit ancil-
la tua. Loquar
ad regem: si quomo-
do faciat rex
verbum ancille sue. Et
audiuit rex
vt liberaret ancillā suā
de manu oim̄ q volebāt
de hereditate dei dele
re me & filiū meū simul.
Dicat ergo
ancilla tua vt fiat ver-
bum domini mei
regis sicut sacrificium.
Sicut enim angel⁹ dei:
sic ē dñs meus rex: vt
nec bñdictiōe nec male-
dictiōe moueatur. Vnde
& dñs deus tuus ē tecū
Et rñdēs rex dixit ad
mulierem. Ne
abscondas a me verbū
quod
te interrogo. Dixitq̄
ei mulier. Loquere
dñe mi rex. Et ait rex.
Nunquid manus
ioab tecum est in oi-
bus istis? Respondit
mulier & ait. Per salu-
tē aie tue domine mi
rex nec ad sinistrā nec
ad dextram est
ex oibus his q̄ locutus
est dominus meus rex.
Seru⁹ ei tuus ioab ipe
precepit mihi & ipse

לנגעת בך׃ ותאמר יזכר נא המלך — נגע גאל
את יהוה אלהיך מהרבית גואל — רבה
הדם לשחת ולא ישמידו את — שמד
בני ויאמר חי יהוה אם יפל — נפל
משערת בנך ארצה׃ ותאמר
האשה תדבר נא שפחתך אל — איש
אדני המלך דבר ויאמר דברי׃
ותאמר האשה ולמה חשבתה
כזאת על עם אלהים ומדבר
המלך הדבר הזה כאשם לבלתי
השיב המלך את נדחו׃ כי מות — שוב
נמות וכמים הנגרים ארצה — מות
אשר לא יאספו ולא ישא — אסף נשא
אלהים נפש וחשב מחשבות — חשב
לבלתי ידח ממנו נדח׃ ועתה — נדח
אשר באתי לדבר אל המלך — בוא
אדני את הדבר הזה כי יראני
העם ותאמר שפחתך אדברה — אמר דבר
נא אל המלך אולי יעשה המלך — עשה
את דבר אמתו׃ כי ישמע המלך — אמה שמע
להציל את אמתו מכף האיש — נצל
להשמיד אתי ואת בני יחד — שמד
מנחלת אלהים׃ ותאמר
שפחתך יהיה נא דבר אדני — היה
המלך למנוחה כי כמלאך האלהים — לאך
כן אדני המלך לשמע הטוב והרע — רוע
ויהוה אלהיך יהי עמך׃ ויען — ענה
המלך ויאמר אל האשה אל — איש
נא תכחדי ממני דבר אשר אנכי — כחד
שאל אתך ותאמר האשה ידבר
נא אדני המלך׃ ויאמר המלך היד
יואב אתך בכל זאת ותען — ענה
האשה ותאמר חי נפשך אדני — אמר
המלך אם אש להמין ולהשמיל — ימן שמל
מכל אשר דבר אדני המלך כי
עבדך יואב הוא צוני והוא — צוה

שָׂם בְּפִי שִׁפְחָתְךָ אֵת כָּל הַדְּבָרִים שׂוּם פֶּה
הָאֵלֶּה׃ לְבַעֲבוּר סַבֵּב אֶת פְּנֵי עָבַר פָּנָה
הַדָּבָר עָשָׂה עַבְדְּךָ יוֹאָב אֶת
הַדָּבָר הַזֶּה וַאדֹנִי חָכָם כְּחָכְמַת
מַלְאַךְ הָאֱלֹהִים לָדַעַת אֶת כָּל לאך יָדַע
אֲשֶׁר בָּאָרֶץ׃ וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ אֶל
יוֹאָב הִנֵּה נָא עָשִׂיתִי אֶת הַדָּבָר עָשָׂה
הַזֶּה וְלֵךְ הָשֵׁב אֶת הַנַּעַר אֶת הָלַךְ שׁוּב
אַבְשָׁלוֹם׃ וַיִּפֹּל יוֹאָב אֶל פָּנָיו נָפַל
אַרְצָה וַיִּשְׁתַּחוּ וַיְבָרֶךְ אֶת הַמֶּלֶךְ שָׁחָה בָּרַךְ
וַיֹּאמֶר יוֹאָב הַיּוֹם יָדַע עַבְדְּךָ כִּי
מָצָאתִי חֵן בְּעֵינֶיךָ אֲדֹנִי הַמֶּלֶךְ
אֲשֶׁר עָשָׂה הַמֶּלֶךְ אֶת דְּבַר
עַבְדְּךָ׃ וַיָּקָם יוֹאָב וַיֵּלֶךְ גְּשׁוּרָה קוּם
וַיָּבֵא אֶת אַבְשָׁלוֹם יְרוּשָׁלָםִ׃ בּוֹא
וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ יִסֹּב אֶל בֵּיתוֹ וּפָנַי אָמַר סָבַב
לֹא יִרְאֶה וַיִּסֹּב אַבְשָׁלוֹם אֶל רָאָה
בֵּיתוֹ וּפְנֵי הַמֶּלֶךְ לֹא רָאָה׃
וּכְאַבְשָׁלוֹם לֹא הָיָה אִישׁ יָפֶה
בְּכָל יִשְׂרָאֵל לְהַלֵּל מְאֹד מִכַּף
רַגְלוֹ וְעַד קָדְקֳדוֹ לֹא הָיָה בוֹ קָדַד
מוּם׃ וּבְגַלְּחוֹ אֶת רֹאשׁוֹ וְהָיָה
מִקֵּץ יָמִים לַיָּמִים אֲשֶׁר יְגַלֵּחַ כִּי יוֹם גָּלַח
כָבֵד עָלָיו וְגִלְּחוֹ וְשָׁקַל אֶת שְׂעַר
רֹאשׁוֹ מָאתַיִם שְׁקָלִים בְּאֶבֶן מֵאָה
הַמֶּלֶךְ׃ וַיִּוָּלְדוּ לְאַבְשָׁלוֹם שְׁלוֹשָׁה יָלַד שָׁלֹשׁ
בָנִים וּבַת אַחַת וּשְׁמָהּ תָּמָר
הִיא הָיְתָה אִשָּׁה יְפַת מַרְאֶה׃ הָיָה אִישׁ
וַיֵּשֶׁב אַבְשָׁלוֹם בִּירוּשָׁלַםִ יָפָה בָּאָה
שְׁנָתַיִם יָמִים וּפְנֵי הַמֶּלֶךְ לֹא שָׁנָה יוֹם
רָאָה׃ וַיִּשְׁלַח אַבְשָׁלוֹם אֶל יוֹאָב פָּנָה שָׁלַח
לִשְׁלֹחַ אֹתוֹ אֶל הַמֶּלֶךְ וְלֹא אָבָה
לָבוֹא אֵלָיו וַיִּשְׁלַח עוֹד שֵׁנִית שָׁנָה
וְלֹא אָבָה לָבוֹא׃ וַיֹּאמֶר אֶל
עֲבָדָיו רְאוּ חֶלְקַת יוֹאָב אֶל יָדִי רָאָה
וְלוֹ שָׁם שְׂעֹרִים לְכוּ וְהוֹצִתָהָ צית

posuit in os ancille tue omnia verba hec: vt verterẽ figurã sermonis huius. Seru⁹ eni tuus ioab precepit istud. Tu aũt dñe mi rex sapiẽs es sicut habet sapientiã angelus dei: vt intelligas omnia super terrã. Et ait rex ad ioab. Ecce placatus feci verbum tuum. Vade ergo & reuoca puerum absalom. Cadẽsq; ioab super faciem suam in terram adorauit: & benedixit regi. Et dixit ioab. Hodie intellexit seruus tuus: q̃a inueni gratiã in oculis tuis domine mi rex. Fecisti enim sermonẽ domine mi rex serui tui. Surrexit ergo ioab & abiit i gessur & adduxit absalõ in ierusalem. Dixit autem rex. Reuertatur in domũ suã: & faciẽ meã nõ videat. Reuersus est itaq; absalõ in domum suam: & faciẽ regis non vidit. Porro sicut absalõ vir nõ erat pulcher in oĩ israel: & decorus nimis. A vestigio pedis vsq; ad verticem nõ erat in eo vlla macula. Et qñ tõdebat capillum: semel autem in anno tõdebatur: q̃a grauabat eũ cesaries: ponderabat capillos capitis sui ducentis siclis pondere publico. Nati sunt autem absalõ filii tres: & filia vna nomĩe thamar elegantis forme. Mansitq; absalom in ierusalem duobus annis: & faciẽ regis non vidit. Misit itaq; ad ioab vt mitteret eũ ad regẽ. Qui noluit venire ad eum. Cumq; secundo misisset & ille noluisset venire ad eum: dixit seruis suis. Scitis agrũ ioab iuxta agrũ meum hñtem messem ordei. Ite igr̃ & succẽdite eũ

posuit in ore ancille tue oĩa ver
ἔθετο ἐν τῷ στόματι τῆς δούλης σου πάντας τοὺς λό-
ba hec: vt verteret figurã fmõis
γους τούτους, ὅπως κυκλώσῃ τὸ πρόσωπον τοῦ λόγου
huius: fecit seruus tuus ioab verbũ istud.
τούτου, ἐποίησεν ὁ δοῦλός σου ἰωὰβ τὸν λόγον τοῦτον.
⁊ dñs meus rex sapiẽs scdm sapiẽ
καὶ ὁ κύριός μου ὁ βασιλεὺς φρόνιμος κατὰ τὴν φρό-
tiam angeli dei vt intelligat omnia q̃ sũt sup
νησιν ἀγγέλου τοῦ θεοῦ τοῦ γνῶναι πάντα τὰ ἐπὶ
terrã. ⁊ dixit rex ad ioab: ecce fe
τῆς γῆς. καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς πρὸς ἰωάβ, ἰδοὺ πε-
ci tibi verbũ hoc. vade ⁊ reduc
ποίηκά σοι τὸ ῥῆμα τοῦτο. πορεύου καὶ ἐπίστρεψον
puerũ abesalom. ⁊ cecidit ioab sup
τὸ παιδάριον τὸν ἀβεσσαλώμ. καὶ ἔπεσεν ἰωὰβ ἐπὶ
faciem suã sup terrã. ⁊ adorauit: ⁊
πρόσωπον αὐτοῦ ἐπὶ τὴν γῆν, καὶ προσεκύνησε, καὶ
benedixit regi. ⁊ dixit ioab: hodie cogno
εὐλόγησε τὸν βασιλέα. καὶ εἶπεν ἰωάβ, σήμερον ἔγνω-
uit seruus tuus: q̃ inueni grãm in oculis tuis
κα ὁ δοῦλός σου, ὅτι εὕρηκα χάριν ἐν ὀφθαλμοῖς σου
dñe mi rex: quia fecit rex
κύριέ μου βασιλεῦ, καθότι ἐποίησεν ὁ βασιλεὺς τὸ
verbũ serui sui. ⁊ surrexit ioab ⁊ a-
ῥῆμα τοῦ δούλου αὐτοῦ. καὶ ἀνέστη ἰωὰβ καὶ ἐπο-
biit in gessur: ⁊ adduxit abesalom in hierusa
ρεύθη εἰς γεσσούρ, καὶ ἤγαγε τὸν ἀβεσσαλὼμ εἰς ἱερουσα-
lem. ⁊ dixit rex: reuertatur in do
λήμ. καὶ εἶπεν ὁ βασιλεύς, ἀποστραφήτω εἰς τὸν οἶ-
mũ suam: ⁊ faciẽ meã nõ videat. ⁊
κον αὐτοῦ, καὶ τὸ πρόσωπόν μου μὴ ἰδέτω. καὶ
reuersus est abesalõ in domũ suã: ⁊ fa-
ἀπέστρεψεν ὁ ἀβεσσαλὼμ εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ, καὶ τὸ πρό-
ciem regis nõ vidit. ⁊ sicut abesa
σωπον τοῦ βασιλέως οὐκ εἶδε. καὶ καθὼς ἀβεσσα-
lom nõ erat vir pulcher in omni israel laudabilis
λὼμ οὐκ ἦν ἀνὴρ καλὸς ἐν παντὶ τῷ ἰσραὴλ αἰνετὸς
nimis a vestigio pedis eius ⁊ vsq; ad verticẽ
σφόδρα ἀπὸ ἴχνους ποδὸς αὐτοῦ καὶ ἕως κορυφῆς
eius nõ erat in eo macula. ⁊ quãdo tõdebat ipse
αὐτοῦ οὐκ ἦν ἐν αὐτῷ μῶμος. καὶ ἐν τῷ κείρασθαι αὐτὸν
caput suũ: ⁊ erat a fine dierũ
τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ, καὶ ἐγίνετο ἀπὸ τέλους ἡμερῶν
in dies q̃n tõdebatur: q̃ grauabatur sup eũ ⁊
εἰς ἡμέρας ὅτ' ἀπεκείρετο, ὅτι κατεβαρύνετο ἐπ' αὐτόν, καὶ
tonsus põderabat capillũ capitis sui: ⁊ erat cẽ-
κειρόμενος ἵστα τὴν τρίχα τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ, καὶ ἑκα-
tũ siclos in põdere regali. ⁊ nati sunt
τὸν σίκλων ἐν τῷ σταθμῷ τῷ βασιλικῷ. καὶ ἐτέχθησαν τῷ
abesalom tres filij ⁊ filia vna: ⁊ nomẽ ei
ἀβεσσαλὼμ τρεῖς υἱοὶ καὶ θυγάτηρ μία, καὶ τὸ ὄνομα αὐτῆς
thamar: ⁊ hec mulier pulchra valde. ⁊ mãsit abe-
θαμάρ, καὶ αὕτη ἦν γυνὴ καλὴ σφόδρα. καὶ ἐκάθισεν ἀβεσ-
salom in hierusalem duob' ãnis dierũ. ⁊ fa-
σαλὼμ ἐν ἱερουσαλὴμ δύο ἔτη ἡμερῶν. καὶ τὸ πρόσω-
ciẽ regis nõ vidit. ⁊ misit abesa-
πον τοῦ βασιλέως οὐκ εἶδε. καὶ ἐξαπέστειλεν ἀβεσσα-
lom ad ioab vt mitteret eũ ad
λὼμ πρὸς ἰωὰβ τοῦ ἀποστεῖλαι αὐτὸν πρὸς τὸν
regem. ⁊ nõ voluit ioab venire ad
βασιλέα. καὶ οὐκ ἠθέλησεν ἰωὰβ παραγενέσθαι πρὸς
eum. ⁊ misit rursũ scdo ad eũ.
αὐτόν. καὶ ἀπέστειλεν ἔτι ἐκ δευτέρου πρὸς αὐτόν.
⁊ nõ voluit venire. ⁊ dixit abesalom
καὶ οὐκ ἠθέλησε παραγενέσθαι. καὶ εἶπεν ἀβεσσαλὼμ
ad seruos suos: videte pars in agro ioab
πρὸς τοὺς δούλους αὐτοῦ, ἴδετε ἡ μερὶς ἐν ἀγρῷ τοῦ
ioab iuxta meũ: ⁊ ipsi ibi ordea: ite
ἰωὰβ ἐχόμενά μου, καὶ αὐτῷ ἐκεῖ κριθαί, πορεύεσ-
tis ⁊ succendite ea in
θε καὶ ἐμπυρίσατε αὐτὰ ἐν

ignē. τ succēderūt ea serui abesalō in
πυρί. καὶ ἐνεπύρισαν αὐτὰς οἱ δοῦλοι ἀβεσσαλὼμ ἐν
igne parte ioab. τ surrexit ioab τ abijt
πυρὶ τὴν μερίδα ἰωάβ. καὶ ἀνέστη ἰωὰβ καὶ ἐπορεύθη
ad abesalom in domū: τ dixit ad eū: qua
πρὸς ἀβεσσαλὼμ εἰς τὸν οἶκον, καὶ εἶπεν πρὸς αὐτόν, ἵνα
re succēderūt serui tui agrū meū in igne?
τί ἐνεπύρισαν οἱ δοῦλοί σου τὴν ἀγρόν μου ἐν πυρί;
τ dixit abesalom ad ioab: ecce misi ad
καὶ εἶπεν ἀβεσσαλὼμ πρὸς ἰωάβ, ἰδοὺ ἀπέστειλα πρὸς
te dicēs: veni hūc: vt mittā te ad
σὲ λέγων, παραγενοῦ ὧδε, ὅπως ἀποστελῶ σε πρὸς τὸν
regem dicentē: quare veni de gessur?
βασιλέα λέγοντα, ἵνα τί παρεγενόμην ἐκ γεσσούρ;
bonū erat mihi vt essē ego ibi. τ nūc videbo fa
καλὸν ἦν μοι τοῦ εἶναί με ἐκεῖ. καὶ νῦν ὄψομαι δὴ
ciem regis: τ si est in me iniqtas
πρόσωπον τοῦ βασιλέως, καὶ εἰ ἔστιν ἐν ἐμοὶ ἀδικία
τ interficiar. τ abijt ioab ad re
καὶ θανατωθήσομαι. καὶ ἐπορεύθη ἰωὰβ πρὸς τὸν βασι
gem: τ nunciauit ei. τ vocauit abe
λέα, καὶ ἀπήγγειλεν αὐτῷ. καὶ ἐκάλεσεν τὸν ἀβεσ
salom: τ ingressus ē ad regē: τ adora
σαλώμ, καὶ εἰσῆλθε πρὸς τὸν βασιλέα, καὶ προσεκύ
uit eū τ cecidit sup faciē suā sup
νησεν αὐτῷ καὶ ἔπεσεν ἐπὶ πρόσωπον αὐτοῦ ἐπὶ τὴν
terrā corā rege. τ osculatus est
γῆν ἐνώπιον τοῦ βασιλέως. καὶ κατεφίλησεν ὁ βα
rex abesalom.
σιλεὺς τὸν ἀβεσσαλώμ. Ca. 15.

A Et factū est post hec τ fecit sibi
Καὶ ἐγένετο μετὰ ταῦτα καὶ ἐποίησεν ἑαυτῷ
abesalom currus τ equites: τ quinquaginta
ἀβεσσαλὼμ ἅρματα καὶ ἱππεῖς, καὶ πεντήκοντα
viros precurrētes an faciē suā. τ ma
ἄνδρας προτρέχοντας πρὸ προσώπου αὐτοῦ. καὶ ὤρ
ne surrexit abesalō τ stabat in via por
θρισεν ἀβεσσαλὼμ καὶ ἐφίστατο ἐπὶ τῆς ὁδοῦ τῆς πύ
te. τ erat oīs vir cui erat iudiciū: τ veniebat
λης. καὶ ἦν πᾶς ἀνὴρ ᾧ ἐγένετο κρίσις, καὶ ἤρχετο
ad regem in iudiciū: τ vocabat eū abe
πρὸς τὸν βασιλέα εἰς κρίσιν, καὶ ἐκάλει αὐτὸν ἀβεσ
salom τ dicebat ei: de qua ciuitate es tu? τ
σαλὼμ καὶ ἔλεγεν αὐτῷ, ἐκ ποίας πόλεως εἶ σύ; καὶ
dicebat: de vna tribuū israel seruus
ἔλεγεν, ἐκ μιᾶς τῶν φυλῶν τοῦ ἰσραὴλ ὁ δοῦλός
tuus. τ dicebat ad eū abesalom: ecce ser
σου. καὶ ἔλεγε πρὸς αὐτὸν ἀβεσσαλώμ, ἰδοὺ οἱ λό
mones tui boni τ recti: τ q̄ audiat
γοι σου καλοὶ καὶ κατευθύνοντες, καὶ ὁ ἀκουσόμενος
non est tibi a rege. τ dice
οὐχ ὑπάρχει σοι παρὰ τοῦ βασιλέως. καὶ ἔλε
bat abesalom: quis cōstituet me iudicē sup
γεν ἀβεσσαλώμ, τίς καταστήσει με κριτὴν ἐπὶ τῆς
terrā sup israel: τ ad me veniet oīs vir
γῆς ἐπὶ τὸν ἰσραήλ, καὶ ἐπ' ἐμὲ ἐλεύσεται πᾶς ἀνὴρ
cui sit lis τ iudiciū: τ iuste iudicabo eū?
ᾧ ἂν ᾖ ἀντιλογία καὶ κρίσις, καὶ δικαιώσω αὐτόν;
τ factū est cū accederet vir vt ado
καὶ ἐγίνετο ἐπὶ τὸ προσάγειν τὸν ἄνδρα τοῦ προσκυ
raret eū: τ extēdebat manū suam: τ appre
νεῖν αὐτῷ, καὶ ἐξέτεινε τὴν χεῖρα αὐτοῦ, καὶ ἐπε
hendebat eū τ osculabatur eū. τ faciebat
λαμβάνετο αὐτοῦ καὶ κατεφίλει αὐτόν. καὶ ἐποίει
abesalō sm̄ verbū hoc omni israel
ἀβεσσαλὼμ κατὰ τὸ ῥῆμα τοῦτο παντὶ ἰσραὴλ
venientibus in iudiciū ad regem
B τοῖς παραγινομένοις εἰς κρίσιν πρὸς τὸν βασιλέα
τ vendicabat
καὶ ἰδιοποιεῖτο

igni. Succenderunt ergo serui absalom segetē igni. Surrexitq; ioab & venit ad absalom in domum eius & dixit. Quare succenderunt serui tui segetem meam igni. Et respondit absalō ad ioab. Misi ad te obsecrans vt venires ad me & mitterem te ad regem: & diceres ei. Quare veni de gessur. Melius mihi erat ibi esse. Obsecro ergo vt videam faciē regis: q si memor ē iniqtatis mee: interficiat me. Ingressus itaq; ioab ad regē nunciauit ei oīa. Vocatusq; est absalom & intrauit ad regem: & adorauit super faciē terre coram eo. Osculatusq; est rex absalom. 15

Igitur post hec fecit sibi absalō currus & equites & quinquaginta viros qui precederent eum. Et mane consurgēs absalom stabat iuxta introitum porte ī via: & omnem virum qui habebat negociū vt veniret ad regis iudicium: vocabat absalom ad se & dicebat. De q̄ ciuitate es tu? Qui rn̄dens aiebat. Ex vna tribu israel ego sum seruus tuus. Respondebatq; ei absalom. Videtur mihi sermões tui boni & iusti: sed non est qui te audiat constitutus a rege. Dicebatq; absalom. Quis me constituat iudicem super terrā vt ad me veniant omnes qui habent negocium & iuste iudicem. Sed & cum accederet ad eum homo vt salutaret illū: extendebat manū suā & apphēdēs osculabatur eū. Faciebatq; hoc omni israel venienti ad iudiciū vt audiretur a rege: & sollicitabat

בָּאֵשׁ. וַיַּצִּתוּ עַבְדֵי אַבְשָׁלוֹם אֶת
הַחֶלְקָה בָּאֵשׁ: וַיָּקָם יוֹאָב וַיָּבֹא | קוּם בּוא
אֶל אַבְשָׁלוֹם הַבָּיְתָה וַיֹּאמֶר
אֵלָיו לָמָּה הִצִּיתוּ עֲבָדֶיךָ אֶת
הַחֶלְקָה אֲשֶׁר לִי בָּאֵשׁ: וַיֹּאמֶר
אַבְשָׁלוֹם אֶל יוֹאָב הִנֵּה שָׁלַחְתִּי
אֵלֶיךָ לֵאמֹר בֹּא הֵנָּה וְאֶשְׁלְחָה | שָׁלַח
אֹתְךָ אֶל הַמֶּלֶךְ לֵאמֹר לָמָּה בָּאתִי | בּוא
מִגְּשׁוּר טוֹב לִי עֹד אֲנִי שָׁם
וְעַתָּה אֶרְאֶה פְּנֵי הַמֶּלֶךְ וְאִם | רָאָה פָּנָה
יֶשׁ בִּי עָוֺן וֶהֱמִתָנִי: וַיָּבֹא יוֹאָב | עָוָה מוּת
אֶל הַמֶּלֶךְ וַיַּגֶּד לוֹ וַיִּקְרָא אֶל | נָגַד קָרָא
אַבְשָׁלוֹם וַיָּבֹא אֶל הַמֶּלֶךְ
וַיִּשְׁתַּחוּ לוֹ עַל אַפָּיו אַרְצָה לִפְנֵי | שָׁחָה
הַמֶּלֶךְ וַיִּשַּׁק הַמֶּלֶךְ לְאַבְשָׁלוֹם: | נָשַׁק
וַיְהִי מֵאַחֲרֵי כֵן וַיַּעַשׂ לוֹ | Cap. xv. הָיָה עָשָׂה
אַבְשָׁלוֹם מֶרְכָּבָה וְסֻסִים | רָכַב סוּס
וַחֲמִשִּׁים אִישׁ רָצִים לְפָנָיו: | רוּץ
וְהִשְׁכִּים אַבְשָׁלוֹם וְעָמַד עַל | שָׁכַם
יַד דֶּרֶךְ הַשָּׁעַר וַיְהִי כָּל הָאִישׁ
אֲשֶׁר יִהְיֶה לּוֹ רִיב לָבוֹא אֶל | רוּב
הַמֶּלֶךְ לַמִּשְׁפָּט וַיִּקְרָא אַבְשָׁלוֹם | שָׁפַט
אֵלָיו וַיֹּאמֶר אֵי מִזֶּה עִיר אַתָּה
וַיֹּאמֶר מֵאַחַד שִׁבְטֵי יִשְׂרָאֵל
עַבְדֶּךָ: וַיֹּאמֶר אֵלָיו אַבְשָׁלוֹם
רְאֵה דְבָרֶיךָ טוֹבִים וּנְכֹחִים
וְשֹׁמֵעַ אֵין לְךָ מֵאֵת הַמֶּלֶךְ:
וַיֹּאמֶר אַבְשָׁלוֹם מִי יְשִׂמֵנִי | שׂוּם
שֹׁפֵט בָּאָרֶץ וְעָלַי יָבוֹא כָּל | בּוא
אִישׁ אֲשֶׁר יִהְיֶה לּוֹ רִיב | הָיָה
וּמִשְׁפָּט וְהִצְדַּקְתִּיו: וְהָיָה | צָדַק
בִּקְרָב אִישׁ לְהִשְׁתַּחֲוֹת לוֹ | שָׁחָה
וְשָׁלַח אֶת יָדוֹ וְהֶחֱזִיק לוֹ וְנָשַׁק | חָזַק
לוֹ: וַיַּעַשׂ אַבְשָׁלוֹם כַּדָּבָר | עָשָׂה
הַזֶּה לְכָל יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר יָבֹאוּ | בּוא
לַמִּשְׁפָּט אֶל הַמֶּלֶךְ וַיְגַנֵּב | גָּנַב

אבשלום את לב אנשי ישראל׃
ויהי מקץ ארבעים שנה ויאמר היה רבע
אבשלום אל המלך אלכה אמר הלך
נא ואשלם את נדרי אשר שלם
נדרתי ליהוה בחברון׃ כי נדר
נדר עבדך בשבתי בגשור בארם ישב
לאמר אם ישוב ישיבני יהוה שוב
ירושלם ועבדתי את יהוה׃
ויאמר לו המלך לך בשלום הלך
ויקם וילך חברונה׃ וישלח קום שלח
אבשלום מרגלים בכל שבטי רגל
ישראל לאמר כשמעכם את
קול השופר ואמרתם מלך שפר
אבשלום בחברון׃ ואת אבשלום
הלכו מאתים איש מירושלם מאה
קראים והלכים לתמם ולא
ידעו כל דבר׃ וישלח אבשלום
את אחיתפל הגילני יועץ דוד יעץ
מעירו מגלה בזבחו את
הזבחים ויהי הקשר אמץ
והעם הולך ורב את אבשלום׃ הלך
ויבא המגיד אל דוד לאמר היה בוא נגד
לב איש ישראל אחרי אבשלום׃
ויאמר דוד לכל עבדיו אשר
אתו בירושלם קומו ונברחה כי ברח
לא תהיה לנו פליטה מפני היה פלט
אבשלום מהרו ללכת פן ימהר פנה הלך
והשגנו והדיח עלינו את מהר
הרעה והכה העיר לפי חרב׃ נשג נדח
ויאמרו עבדי המלך אל רוע נכה
המלך ככל אשר יבחר פה אמר
אדני המלך הנה עבדיך׃ ויצא בחר
המלך וכל ביתו ברגליו ויעזב
המלך את עשר נשים עזב
פלגשים לשמר הבית׃ ויצא נשה
המלך וכל העם ברגליו ויעמדו עמד

corda virorum israel.
Post quadraginta autē annos dixit absalom ad regem dauid. Vadam & reddam vota mea q̄ voui dño in hebron. Vouens enim vouit seruus tuus cum esset in gessur syrie dicēs. Si reduxerit me dominus in ierusalem: sacrificabo domino. Dixitq̧ ei rex dd. Vade in pace. Et surrexit & abiit in hebron. Misit autem absalom exploratores in vniuersas tribus israel dicēs. Stati vt audieritis clangorem buccine dicite. Regnabit absalom in hebrō. Porro cum absalom ierunt ducenti viri de ierusalem vocati: euntes simplici corde & causam penitus ignorantes. Accersiuit quoq̧ absalō achitofel gilonitem consiliariū dd de ciuitate sua gilo. Cunq̧ immolaret victimas facta est coniuratio valida: populusq̧ concurrens augebatur cū absalō. Venit igitur nūcius ad dauid dicens. Toto corde vniuersus israel sequitur absalom. Et ait dauid seruis suis qui erant cū eo in ierusalē. Surgite & fugiamꝰ: neq̧ enim erit nobis effugium a facie absalō. Festinate egredi: ne forte veniens occupet nos: & impellat super nos ruinā: & pcutiat ciuitatē in ore gladii. Dixeruntq̧ serui regis ad eum: Omnia quecunq̧ precepit dñs noster rex libenter exequimur serui tui. Egressus ē ergo rex & vniuersa domus eius pedibꝰ suis. Et reliqt rex decem mulieres cōcubinas ad custodiēdam domum. Egressusq̧ rex & oīs israel pedibus suis stetit

abesalom corda oium virorū
ἀβεσσαλὼμ τὰς καρδίας πάντων τῶν ἀνδρῶν τοῦ
israel. ꝛ factū est post quadraginta ānos: ꝛ ait
ἰσραήλ. καὶ ἐγένετο μετὰ τεσσαράκοντα ἔτη, καὶ εἶπεν
abesalom ad regē dicēs: vadam
ἀβεσσαλὼμ πρὸς τὸν βασιλέα λέγων, πορεύσομαι
iā ꝛ reddā vota mea q̄ voui
δὴ καὶ ἀποδώσω τὰς εὐχάς μου ἃς ηὐξάμην
dño in chebron. qm̄ votū vouit seruus tuꝰ
τῷ κυρίῳ ἐν χεβρών. ὅτι εὐχὴν ηὔξατο ὁ δοῦλός σου
qn̄ manebā in gessur in syria dicēs: si reducendo reduxerit me dño in hierusalē: ꝛ seruiam
ὅτε ἐκαθήμην ἐν γεσσοὺρ ἐν συρίᾳ λέγων, ἐὰν ἐπιστρέφων ἐπιστρέψῃ με ὁ κύριος εἰς ἱερουσαλήμ, καὶ λατρεύσω
dño. ꝛ dixit ei rex: vade in pace.
τῷ κυρίῳ. καὶ εἶπεν αὐτῷ βασιλεύς, πορεύου εἰς εἰρήνην.
ꝛ surrexit ꝛ abiit abesalom in chebron. ꝛ misit
καὶ ἀνέστη καὶ ᾤχετο ἀβεσσαλὼμ εἰς χεβρών. καὶ ἀπέστειλεν
abesalom exploratores in vniuersas tribus
ἀβεσσαλὼμ κατασκόπους εἰς πάσας τὰς φυλὰς τοῦ
israel dicēs: cū audieritis vos vocē buccine ꝛ dicetis: regnauit abesalom in chebron.
ἰσραὴλ λέγων, ἐν τῷ ἀκοῦσαι ὑμᾶς φωνὴν σάλπιγγος καὶ ἐρεῖτε, βεβασίλευκεν ἀβεσσαλὼμ ἐν χεβρών.
ꝛ ierunt cū abesalō ducenti viri
καὶ ἐπορεύθησαν μετὰ ἀβεσσαλὼμ διακόσιοι ἄνδρες
de hierusalem vocati: ꝛ ibant in simplicitate: ꝛ nō nouerūt aliqd verbū. ꝛ misit abesalom
ἐξ ἱερουσαλὴμ ἐπίκλητοι, καὶ ἐπορεύοντο ἁπλότητι, καὶ οὐκ ἔγνωσαν οὐδὲν ῥῆμα. καὶ ἀπέστειλεν ἀβεσσαλὼμ
ꝛ vocauit achitophel gelonēū cōsiliariū dauid de ciuitate sua gelo.
καὶ ἐκάλεσε τὸν ἀχιτόφελ τὸν γελωναῖον τὸν σύμβουλον δαυὶδ ἐκ τῆς πόλεως αὐτοῦ τῆς γελώ.
cū imolaret ipse victimas: ꝛ fuit cōiuratio
ἐν τῷ θύειν αὐτὸν τὰς θυσίας, καὶ ἦν τὸ σύστρεμμα
valida. ꝛ pplꝰ ibat ꝛ augebatur cū
ἰσχυρόν. καὶ ὁ λαὸς ἐπορεύετο καὶ ἐπληθύνετο μετὰ
abesalom. ꝛ venit nuncius ad
ἀβεσσαλώμ. καὶ παραγίνεται ὁ ἀπαγγέλλων πρὸς
dauid dicēs: factū est cor virorū israel post abesalom.
δαυὶδ λέγων, ἐγενήθη καρδία ἀνδρῶν ἰσραὴλ ὀπίσω ἀβεσσαλώμ.
ꝛ dixit dauid oibus seruis suis q cū eo in hierusalem: surgite
καὶ εἶπε δαυὶδ πᾶσι τοῖς δούλοις αὐτοῦ τοῖς μετ' αὐτοῦ εἰς ἱερουσαλήμ, ἀνάστητε
ꝛ fugiamus: qm̄ nō est nobis salus a facie abesalom. festinate recedere ne puenist
καὶ φύγωμεν, ὅτι οὐκ ἔστιν ἡμῖν σωτηρία ἀπὸ προσώπου ἀβεσσαλώμ. σπεύσατε ἀπελθεῖν μὴ φθάσῃ
ꝛ occupet nos: ꝛ impellat sup nos malitiā: ꝛ percutiat ciuitatē in ore gladii.
καὶ καταλάβῃ ἡμᾶς, καὶ ἐξώσῃ ἐφ' ἡμᾶς τὴν κακίαν, καὶ πατάξῃ τὴν πόλιν ἐν στόματι ῥομφαίας.
ꝛ dixerūt serui regis ad eum: in oibus que eligit dño nr̄ rex: ecce
καὶ εἶπον οἱ παῖδες τοῦ βασιλέως πρὸς αὐτόν, ἐν πᾶσιν οἷς αἱρεῖται κύριος ἡμῶν ὁ βασιλεύς, ἰδοὺ οἱ
serui tui. ꝛ egressus est rex ꝛ vniuersa domꝰ eius peditꝰ pedibus suis. ꝛ reliquit
παῖδές σου. καὶ ἐξῆλθεν ὁ βασιλεὺς καὶ πᾶς ὁ οἶκος αὐτοῦ πεζοὶ τοῖς ποσὶν αὐτοῦ. καὶ κατέλιπεν
rex decē mulieres de cōcubinis suis
ὁ βασιλεὺς δέκα γυναῖκας τῶν παλλακῶν αὐτοῦ
vt custodirēt domū suā. ꝛ egressus est rex
τοῦ φυλάσσειν τὸν οἶκον αὐτῶν. καὶ ἐξῆλθεν ὁ βασιλεὺς
ꝛ ois pplꝰ eius pedites. ꝛ steterūt
καὶ πᾶς ὁ λαὸς αὐτοῦ πεζοί. καὶ ἔστησαν

E

C

D

in domo longinqua: & vniuerſi ſerui eius p
ἐν οἴκῳ τῷ μακρὰν καὶ πάντες οἱ παῖδες αὐτοῦ ἀνὰ
manū eius p̄teribāt. & oēs cherethi & oēs
χεῖρα αὐτοῦ παρῆγον. καὶ πᾶς ὁ χερεθὶ καὶ πᾶς ὁ
phelethi: & oēs gethei ſexcēti viri q̄ venerūt
φελεθὶ καὶ πάντες οἱ γεθαῖοι ἑξακόσιοι ἄνδρες οἱ ἥκοντες
de geth pedites accedebāt añ faciē re
ἐκ γὲθ πεζοὶ παρεπορεύοντο κατὰ πρόσωπον τοῦ βα
gis. & dixit rex ad ethi getheū:
σιλέως. καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς πρὸς ἐθὶ τὸν γεθαῖον,
cur vadis & tu nobiſcū: reuertere & habita
ἱνατί πορεύῃ καὶ σὺ μεθ' ἡμῶν; ἐπίστρεφε καὶ οἴκει
cum rege: q̄ peregrinus tu & q̄ egreſ
μετὰ τοῦ βασιλέως, ὅτι ἀλλότριος σὺ καὶ ὅτι μετ
ſus es de loco tuo. ſi heri veniſti tu:
ῴκισας ἐκ τοῦ τόπου σου. εἰ ἐχθὲς παραγέγονας σύ,
& hodie cōpellā te vt ego nobiſcū? ego
καὶ σήμερον κινήσω σε τοῦ πορευθῆναι μεθ' ἡμῶν; ἐγὼ
aūt vadā quo vado. vade & re
δὲ πορεύσομαι οὗ ἂν πορεύομαι. πορεύου καὶ ἀπόστρε
duc fratres tuos tecum: & dñs faciet
E φε τοὺς ἀδελφούς σου μετὰ σοῦ, καὶ κύριος ποιήσει
tecum miam & veritatē. & rñdit ethi
μετὰ σοῦ ἔλεος καὶ ἀλήθειαν. καὶ ἀπεκρίθη ἐθὶ τῷ
regi & dixit: viuit dñs & viuit aīa tua do
βασιλεῖ καὶ εἶπεν, ζῇ κύριος καὶ ζῇ ἡ ψυχή σου κύ
mine mi rex: q̄m in loco vbi fuerit dñs
ριέ μου βασιλεῦ, ὅτι εἰς τὸν τόπον οὗ ἂν ᾖ ὁ κύριός
meus rex & ſi in mortē & ſi in vitā
μου ὁ βασιλεὺς καὶ ἐὰν εἰς θάνατον καὶ ἐὰν εἰς ζωὴν
q̄m ibi erit ſeruꝰ tuus. & dixit dauid ad ethi:
ὅτι ἐκεῖ ἔσται ὁ δοῦλός σου. καὶ εἶπεν δαυὶδ πρὸς ἐθί,
vade & trāſi mecū. & trāſiuit ethi ge
πορεύου καὶ δίελθε μετ' ἐμοῦ. καὶ παρῆλθεν ἐθὶ ὁ γε
theus & oēs viri q̄ cū eo & oēs
θαῖος καὶ πάντες οἱ ἄνδρες οἱ μετ' αὐτοῦ καὶ πάντες
ſerui eius & oīs terra voce magna flen
οἱ παῖδες αὐτοῦ καὶ πᾶσα ἡ γῆ φωνῇ μεγάλῃ κλαί
tes. & oīs ppl̄s trāſgrediebat in torrēte
οντες. καὶ πᾶς ὁ λαὸς διεπορεύετο ἐν τῷ χειμάρρῳ
cedron. & rex trāſiuit torrentē ce
τοῦ κεδρών. καὶ ὁ βασιλεὺς διέβη τὸν χείμαρρον κε
dron. & cūctus ppl̄s incedebat ante faci
δρών. καὶ πᾶς ὁ λαὸς παρεπορεύετο ἐπὶ πρόσω
em eius p deſertū. & ecce ſadoc & vniuer
πον αὐτοῦ τὴν ἔρημον. καὶ ἰδοὺ σαδὼκ καὶ πάν
ſi leuite cū eo portātes arcā
τες οἱ λευῖται μετὰ αὐτοῦ αἴροντες τὴν κιβωτὸν τῆς
federis dei. & depoſuerūt arcā dei.
διαθήκης τοῦ θεοῦ. καὶ ἔστησαν τὴν κιβωτὸν τοῦ θεοῦ.
& aſcēdit abiathar donec ceſſauit ppl̄s exire ex
καὶ ἀνέβη ἀβιαθὰρ ἕως ἐπαύσατο ὁ λαὸς διελθεῖν ἐκ
ciuitate. & dixit rex ad ſadoc:
τῆς πόλεως. καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς πρὸς σαδώκ,
reduc arcā dei in vrbē: ſi
F ἐπίστρεψον τὴν κιβωτὸν τοῦ θεοῦ εἰς τὴν πόλιν, ἐὰν
inuenero grām corā dño: & reducet me: &
εὕρω χάριν ἐνώπιον κυρίου, καὶ ἐπιστρέψει με, καὶ
oſtēdet eā & decorē eius. & ſi di
δείξει αὐτὴν καὶ τὴν εὐπρέπειαν αὐτῆς. καὶ ἐὰν εἴ
xerit mihi: neq; volui te: ecce ego: faciat mihi q̄d pla
πῃ μοι, οὐκ ἠθέληκά σε, ἰδοὺ ἐγώ, ποιείτω μοι τὸ ἀρε
cuerit corā ſe. & dixit rex ſa
στὸν ἐνώπιον αὐτοῦ. καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς τῷ σα
doc ſacerdoti: vide tu reuertere in ciuitatē in
δὼκ τῷ ἱερεῖ, βλέπε σὺ ἀνάστρεφε εἰς τὴν πόλιν ἐν
pace: & ecce achimaas filius tuꝰ & ionathan
εἰρήνῃ, καὶ ἰδοὺ ἀχιμαὰς ὁ υἱός σου καὶ ἰωναθὰν

procula domo: & vniuerſi ſerui eius ambulabāt iuxta eū: & legiōes cerethi & felethi & oēs gethei pugnatores validi ſexcenti viri qui ſecuti eū fuerāt de geth pedites p̄cedebāt regē. Dixit aūt rex ad ethai getheum. Cur venis nobiſcum? Reuertere & habita cū rege: quia pegrinus es & egreſſus es de loco tuo. Heri veniſti: & hodie cōpelleris nobiſcum egredi? Ego autē vadam quo iturus ſum. Reuertere & reduc tecum fr̄es tuos: & dñs faciet tecū miſericordiā & veritatem. Et rñdit ethai regi dicens. Viuit dñs & viuit dñs meus rex: qm̄ in quocunq; loco fueris dñe mi rex ſiue in morte ſiue in vita: ibi erit ſeruus tuus. Et ait dauid ethai. Veni & trāſi. Et tranſiuit ethai getheus & oms viri q cū eo erāt: & reliqua multitudo. Oēſq; flebant voce magna: & vniuerſ' populus tranſibat. Rex vero trāſgrediebatur torrentē cedrō: & cunctus ppl̄s incedebat cōtra viā q̄ reſpicit ad deſertū. Venit aūt ſadoch ſacerdos & vniuerſi leuite cum eo portantes arcam federis dei: & depoſuerunt arcam dei. Et aſcendit abiathar donec expletus eſſet oīs ppl̄s q egreſſus fuerat de ciuitate. Et dixit rex ad ſadoch. Reporta arcam dei in vrbē. Si inuenero gratiam in oculis dñi: reducet me & oſtendet mihi eā & tabernaculū ſuū. Si autem dixerit mihi: nō places: preſto ſum: faciat quod bonum eſt corā ſe. Et dixit rex ad ſadoch ſacerdotem. O videns reuertere in ciuitatem in pace: & achimaas filius tuus & ionathan

רָחַק — בֵּית הַמֶּרְחָק׃ וְכָל עֲבָדָיו עֹבְרִים
עַל יָדוֹ וְכָל הַכְּרֵתִי וְכָל הַפְּלֵתִי
מֵאָה — וְכָל הַגִּתִּים שֵׁשׁ מֵאוֹת אִישׁ
בּוֹא — אֲשֶׁר בָּאוּ בְרַגְלוֹ מִגַּת עֹבְרִים
פָּנָה אָמַר — עַל פְּנֵי הַמֶּלֶךְ׃ וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ אֶל
יָלַךְ — אִתַּי הַגִּתִּי לָמָּה תֵלֵךְ גַּם אַתָּה
יָשַׁב — אִתָּנוּ שׁוּב וְשֵׁב עִם הַמֶּלֶךְ כִּי
קוּם — נָכְרִי אַתָּה וְגַם גֹּלֶה אַתָּה לִמְקוֹמֶךָ׃
תְּמֹל נוּעַ — תְּמוֹל בּוֹאֶךָ וְהַיּוֹם אֲנִיעֲךָ עִמָּנוּ
יָלַךְ הָלַךְ — לָלֶכֶת וַאֲנִי הוֹלֵךְ עַל אֲשֶׁר אֲנִי
שׁוּב — הוֹלֵךְ שׁוּב וְהָשֵׁב אֶת אַחֶיךָ עִמָּךְ
עָנָה — חֶסֶד וֶאֱמֶת׃ וַיַּעַן אִתַּי אֶת הַמֶּלֶךְ
וַיֹּאמַר חַי יְהוָה וְחֵי אֲדֹנִי הַמֶּלֶךְ
הָיָה — כִּי אִם בִּמְקוֹם אֲשֶׁר יִהְיֶה שָּׁם
אֲדֹנִי הַמֶּלֶךְ אִם לְמָוֶת אִם לְחַיִּים
אָמַר — כִּי שָׁם יִהְיֶה עַבְדֶּךָ׃ וַיֹּאמֶר דָּוִד
יָלַךְ עָבַר — אֶל אִתַּי לֵךְ וַעֲבֹר וַיַּעֲבֹר אִתַּי
הַגִּתִּי וְכָל אֲנָשָׁיו וְכָל הַטַּף אֲשֶׁר
בָּכָה — אִתּוֹ׃ וְכָל הָאָרֶץ בּוֹכִים קוֹל
גָּדַל — גָּדוֹל וְכָל הָעָם עֹבְרִים וְהַמֶּלֶךְ
עֹבֵר בְּנַחַל קִדְרוֹן וְכָל הָעָם
פָּנָה דָּבַר — עֹבְרִים עַל פְּנֵי דֶרֶךְ אֶת הַמִּדְבָּר׃
וְהִנֵּה גַם צָדוֹק וְכָל הַלְוִיִּם אִתּוֹ
אָרַן בָּרַת — נֹשְׂאִים אֶת אֲרוֹן בְּרִית הָאֱלֹהִים
וַיַּצִּקוּ אֶת אֲרוֹן הָאֱלֹהִים
עָלָה תָּמַם — וַיַּעַל אֶבְיָתָר עַד תֹּם כָּל הָעָם
אָמַר — לַעֲבוֹר מִן הָעִיר׃ וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ
לְצָדוֹק הָשֵׁב אֶת אֲרוֹן
מָצָא — הָאֱלֹהִים הָעִיר אִם אֶמְצָא חֵן
שׁוּב רָאָה — בְּעֵינֵי יְהוָה וֶהֱשִׁבַנִי וְהִרְאַנִי
אֹתוֹ וְאֶת נָוֵהוּ׃ וְאִם כֹּה יֹאמַר
עָשָׂה — לֹא חָפַצְתִּי בָּךְ הִנְנִי יַעֲשֶׂה
לִי כַּאֲשֶׁר טוֹב בְּעֵינָיו׃
וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ אֶל צָדוֹק הַכֹּהֵן
רָאָה שׁוּב — הֲרוֹאֶה אַתָּה שֻׁבָה הָעִיר
בְּשָׁלוֹם וַאֲחִימַעַץ בִּנְךָ וִיהוֹנָתָן

בן אביתר שני בניכם אתכם׃ | שנה
ראו אנכי מתמהמה בערבות | מהמה
המדבר עד בוא דבר מעמכם
להגיד לי׃ וישב צדוק ואביתר | נגד
את ארון האלהים ירושלם | ארן
וישבו שם׃ ודוד עלה במעלה | עלה
הזיתים עלה ובוכה וראש לו | בכה
חפוי והוא הלך יחף וכל העם | חפה
אשר אתו חפו איש ראשו
ועלו עלה ובכה׃ ודוד הגיד
לאמר אחיתפל בקשרים עם
אבשלום ויאמר דוד סכל נא | אמר
את עצת אחיתפל יהוה׃ ויהי | יצא היה
דוד בא עד הראש אשר | בוא
ישתחוה שם לאלהים והנה | שחה
לקראתו חושי הארכי קרוע | קרע
כתנתו ואדמה על ראשו׃ ויאמר
לו דוד אם עברת אתי והית
עלי למשא׃ ואם העיר תשוב | נשא שוב
ואמרת לאבשלום עבדך אני
המלך אהיה עבד אביך ואני | היה
מאז ועתה ואני עבדך והפרתה | פור
לי את עצת אחיתפל׃ והלוא | יצץ
עמך שם צדוק ואביתר
הכהנים והיה כל הדבר אשר
תשמע מבית המלך תגיד לצדוק | שמע נגד
ולאביתר הכהנים׃ הנה שם
עמם שני בניהם אחימעץ | שנה
לצדוק ויהונתן לאביתר ושלחתם
בידם אלי כל דבר אשר
תשמעו׃ ויבא חושי רעה דוד | בוא
העיר ואבשלום יבוא ירושלם׃
ודוד עבר מעט מהראש
והנה ציבא נער מפיבשת
לקראתו וצמד חמרים חבשים
ועליהם מאתים לחם ומאה | מאה

filius abiathar duo fi-
lii vestri sint vobiscum.
Ecce ego abscondar i
cāpestribus
deserti: donec veniat
sermo a vobis
idicās mihi. Reporta-
uerunt ergo sadoch &
abiathar arcam dei in
ierusalem:
& manserunt ibi. Por
ro dauid ascēdebat cli-
uū oliuaꝝ scādēs & flēs
nudis pedibus incedēs
& opto capite. Sed &
omnis populus
qui erat cū eo operto
capite
ascēdebat plorās. Nū-
ciatū est aūt dauid ꝙ
achitofel esset in coniu
ratiōe cum
absalom. Dixitq; dd.
Infatua queso
dñe consiliū achitofel.
Cumq; ascenderet
dauid summitatē mō-
tis in quo
adoraturus erat deū:
ecce
occurrit ei chusi ara-
chites scissa
veste & terra pleno ca-
pite. Et dixit
ei dd. Si veneris me-
cum: eris
mihi oneri: si aūt i ci-
uitatem reuertaris
& dixeris absalom ser
uus tuus sum
rex: sicut fui seru⁹ pa-
tris tui: sic ero
seruus tuus: dissipabis
consiliū achitofel. Ha-
bes autem
tecum sadoch & abia
thar
sacerdotes: & oē ver
bum quodcunq;
audieris in domo re-
gis: indicabis sadoch
& abiathar sacerdoti-
bus. Sunt enim
cū eis duo filii eorū a-
chimaas filius
sadoch: & ionathan fili
us abiatar: & mittetis
per eos ad me oē ver-
bum quod
audieritis. Veniēte er-
go chusi amico dd in
ciuitatē: absalō quoq;
ingressus ē ierusalē. 16.
Vnq; dd trāsisset
paululū mōtis ver
ticē: appuit syba puer
miphiboseth
in occursū eius cū duo
bus asinis qui onerati
erāt ducētis pāibus: &
centum alligaturis vue

filius abiathar ambo filii vri vobiscū. ecce
υἱὸς ἀβιαθὰρ ἀμφότεροι υἱοὶ ὑμῶν μεθ᾽ ὑμῶν. ἰδοὺ
ego expecto vos in cāpestrib⁹ deserti: donec
ἐγὼ προσδέχομαι ὑμᾶς ἐν ἀραβὼθ τῆς ἐρήμου, ἕως τοῦ
veniat sermo a vobis vt nūcietur mihi. ꝛ re
ἐλθεῖν ὁ λόγος παρ᾽ ὑμῶν τοῦ ἀπαγγεῖλαί μοι. καὶ ἀπέ-
duxerūt sadoc ꝛ abiathar arcam dei
στρεψαν σαδὼκ καὶ ἀβιαθὰρ τὴν κιβωτὸν τοῦ θεοῦ
in hierusalem: ꝛ māserūt ibi. ꝛ dauid ascen
εἰς ἱερουσαλήμ, καὶ ἐκάθισαν ἐκεῖ. καὶ δαυὶδ ἀνέβαι-
debat sup ascēsum oliuarū ꝛ flebat: ꝛ
νεν ἐπὶ τὴν ἀνάβασιν τῶν ἐλαιῶν καὶ ἔκλαιεν· καὶ
caput eius opertū: ꝛ ipse i-
ἡ κεφαλὴ αὐτοῦ ἐπικεκαλυμμένη, καὶ αὐτὸς ἐπο-
bat nudis pedib⁹: ꝛ ois pp̄ls q̄ cum
ρεύετο ἀνυπόδετος, καὶ πᾶς ὁ λαὸς ὁ μετ᾽ αὐ-
eo operuit vnusq̄sq; caput suū. ꝛ
τοῦ ἐπεκάλυψεν ἕκαστος τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ. καὶ
ascendebāt ascendētes ꝛ flentes. ꝛ dauid
ἀνέβαινον ἀναβαίνοντες καὶ κλαίοντες. καὶ τῷ δαυὶδ
nunciauerūt dicentes: ꝛ achitophel in coniu
ἀπήγγειλαν λέγοντες, καὶ ἀχιτόφελ ἐν τοῖς συγ-
ratio cū abesalom. ꝛ dixit dauid: dñe
κεινθέοις μετὰ ἀβεσαλώμ. καὶ εἶπε δαυίδ, κύριε
deus me⁹ infatua iā cōsiliū achitophel. ꝛ
ὁ θεός μου ματαίωσον δὴ τὴν βουλὴν ἀχιτόφελ. καὶ
factū est dauid veniente vsq; ad cacumē vbi adorauit
ἐγένετο δαυὶδ παραγινομένου ἕως ῥῶς οὗ προσεκύνησεν
ibi deū: ꝛ ecce venit in occursum eius
ἐκεῖ τῷ θεῷ, καὶ ἰδοὺ ἥκει εἰς ἀπάντησιν αὐτῷ
chusi archi socius dauid scissa ve
χουσὶ ὁ ἀρχὶ ἑταῖρος δαυὶδ διερρηχὼς τὸν χιτῶ-
ste ꝛ terra sup caput eius. ꝛ dixit ei
να καὶ γῆ ἐπὶ τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ. καὶ εἶπεν αὐτῷ
dauid: si trāsieris mecū eris sup me onus.
δαυίδ, ἐὰν διέλθῃς μετ᾽ ἐμοῦ ἔσῃ ἐπ᾽ ἐμὲ φορτίον.
si in ciuitatē reuertaris: ꝛ dices abesa
ἐὰν εἰς τὴν πόλιν ἀναστρέψῃς, καὶ ἐρεῖς τῷ ἀβεσα-
lom: seruus tuus sum rex: sine me viuere.
λώμ, παῖς σου εἰμὶ βασιλεῦ, ἔασόν με ζῆσαι.
seruus patris tui fui tunc ꝛ nuper: ꝛ
παῖς τοῦ πατρός σου ἤμην τότε καὶ ἀρτίως, καὶ
nūc ego seruus tuus. ꝛ dissipa mihi con
νῦν ἐγὼ δοῦλός σου, καὶ διασκέδασόν μοι τὴν βου- Ioh̄s 17.
siliū achitophel. ꝛ ecce ibi tecum sadoc ꝛ
λὴν ἀχιτόφελ. καὶ ἰδοὺ ἐκεῖ μετὰ σοῦ σαδὼκ καὶ
abiathar sacerdotes. ꝛ erit oē verbū qḋ audieris
ἀβιαθὰρ οἱ ἱερεῖς. καὶ ἔσται πᾶν ῥῆμα ὃ ἂν ἀκούσῃς
a rege renūciabis sadoc ꝛ
παρὰ τοῦ βασιλέως ἀπαγγελεῖς τῷ σαδὼκ καὶ
abiathar sacerdotib⁹. ꝛ ecce ibi duo filii eo
τῷ ἀβιαθὰρ τοῖς ἱερεῦσι. καὶ ἰδοὺ ἐκεῖ δύο υἱοὶ αὐ-
rū cum eis achimaas filius sadoc ꝛ ionathan
τῶν μετ᾽ αὐτῶν ἀχιμάας ὁ υἱὸς σαδὼκ καὶ ἰωνάθαν
filius abiathar. ꝛ mittetis in manibus eo
υἱὸς ἀβιαθάρ. καὶ ἐξαποστελεῖτε ἐν ταῖς χερσὶν αὐ-
rū ad me oē verbū qḋ audieritis. ꝛ ingredi
τῶν πρός με πᾶν ῥῆμα ὃ ἂν ἀκούσητε. καὶ εἰσεπορεύε-
tur chusi amicus dauid in ciuitatē: ꝛ abe
ται χουσὶ ἑταῖρος δαυὶδ εἰς τὴν πόλιν, καὶ ἀβεσ-
salom nuper ingrediebat in hierusalem.
σαλὼμ ἄρτι εἰσεπορεύετο εἰς ἱερουσαλήμ. Ca. 16.
Et dauid trāsijt paululū a cacumine: ꝛ
Καὶ δαυὶδ διῆλθε μικρὸν ἀπὸ τῆς ῥῶς, καὶ
ecce siba puer mephiboseth veniebat in
ἰδοὺ σιβὰ τὸ παιδάριον μεμφιβόσθε ἤρχετο εἰς
occursum ei: ꝛ par asinorū qui onerati erāt: ꝛ
ἀπάντησιν αὐτῷ, καὶ ζεῦγος ὄνων ἐπισεσαγμένων, καὶ
sup eos ducēti panes: ꝛ oephi
ἐπ᾽ αὐτῶν διακόσιοι ἄρτοι, καὶ οἰφὶ

E

A

C

vue passe. et cẽtũ masse palatharũ. et vter vini. et di
σταφίδων. καὶ ἑκατὸν παλάθαι. καὶ νέβελ οἴνου. καὶ εἶ
xit rex ad siba: qđ hec tibi? et dixit
πεν ὁ βασιλεὺς πρὸς σιβά, τί ταῦτά σοι; καὶ εἶπε
siba: asini domui regis vt ascẽdant: et
σιβά, οἱ ὄνοι τῷ οἴκῳ τοῦ βασιλέως ἐπιβαίνειν, καὶ
panes et palathe et vue passe in cibũ
οἱ ἄρτοι καὶ αἱ παλάθαι καὶ σταφίδες εἰς βρῶσιν τοῖς
pueris: et vinũ vt bibat qui defecerit in
παιδαρίοις, καὶ ὁ οἶνος πιεῖν τῷ ἐκλελυμένῳ ἐν τῇ
deserto. et dixit rex: vbi est fili⁹ do
ἐρήμῳ. καὶ εἶπεν ὁ βασιλεύς, ποῦ ἐστιν ὁ υἱὸς τοῦ κυ
mini tui? et dixit siba ad regem: ecce ma
ρίου σου; καὶ εἶπε σιβὰ πρὸς τὸν βασιλέα, ἰδοὺ κά
net in hierusalẽ. et dicit: hodie reducẽt
θηται ἐν ἱερουσαλήμ. καὶ λέγει, σήμερον ἐπιστρέψουσί
mihi dom⁹ israel regnum patris mei.
μοι ὁ οἶκος ἰσραὴλ τὴν βασιλείαν τοῦ πατρός μου.
et ait rex ad siba: ecce tibi erũt om
καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς πρὸς σιβά, ἰδού σοι ἔσται πάν
nia q̃ erãt mephibosetħ. et dixit siba: adoro:
τα τὰ τοῦ μεμφιβόσθε. καὶ εἶπε σιβά, προσκυνῶ,
inueniã grãm in oculis tuis dñe mi rex. et
εὕροιμι χάριν ἐν ὀφθαλμοῖς σου κύριέ μου βασιλεῦ. καὶ
B venit rex dauid vsq; ad baurĩ. et ecce
5. Re. 2. b. παραγίνεται ὁ βασιλεὺς δαυὶδ ἕως βαουρίμ. καὶ ἰδοὺ
inde vir egrediebat de cognatiõe domus saul: et no
ἐκεῖθεν ἀνὴρ ἐξεπορεύετο ἐκ πατριᾶς οἴκου σαούλ, καὶ ὄνο
mẽ ei semei filius gera procedebat egrediẽs: et
μα αὐτῷ σεμεῒ υἱὸς γηρὰ ἐξεπορεύετο ἐκπορευόμενος, καὶ
maledicẽs et mittens lapides cõtra dauid et
καταρώμενος καὶ βάλλων λίθους ἐπὶ τὸν δαυὶδ καὶ
cõtra vniuersos seruos eius. et oĩs pplš
ἐπὶ πάντας τοὺς παῖδας αὐτοῦ. καὶ πᾶς ὁ λαὸς
et omnes bellatores a dextris et a sinistris
καὶ πάντες οἱ δυνατοὶ ἐκ δεξιῶν καὶ ἐξ ἀριστερῶν
regis. et ita dixit semei cũ ma
τοῦ βασιλέως. καὶ οὕτως εἶπε σεμεῒ ἐν τῷ κα
ledicerct ei: egredere egredere vir sanguinũ
ταρᾶσθαι αὐτόν, ἔξελθε ἔξελθε ἀνὴρ τῶν αἱμάτων
et vir iniquus: reduxit in te dñs vniuer
καὶ ἀνὴρ ὁ παράνομος, ἐπέστρεψεν ἐπὶ σὲ κύριος πάν
sum sanguinẽ domus saul: coq regna
τα τὰ αἵματα τοῦ οἴκου σαούλ, ἀνθ᾽ ὧν ἐβασίλευ
sti pro eo. et dedit dñs regnum in
σας ἀντ᾽ αὐτοῦ. καὶ ἔδωκε κύριος τὴν βασιλείαν εἰς
manus absalom filij tui. et indicauit tibi
χεῖρας ἀβεσσαλὼμ τοῦ υἱοῦ σου. καὶ ἔδειξέ σοι τὴν
maliciã tuã q̃m vir sãguinũ tu es. et dixit
κακίαν σου ὅτι ἀνὴρ αἱμάτων σὺ εἶ. καὶ εἶπεν
abessa filius saruie ad regem: quare ma
ἀβεσσὰ υἱὸς σαρουίας πρὸς τὸν βασιλέα, ἱνατί κα
ledicit canis mortuus iste dño meo
ταρᾶται ὁ κύων ὁ τεθνηκὼς οὗτος τὸν κύριόν μου
regi? vadã iã et auferã ca
τὸν βασιλέα; διελεύσομαι δὴ καὶ ἀφελῶ τὴν κεφα
put eius. et dixit rex ad abessa: qđ
λὴν αὐτοῦ. καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς πρὸς ἀβεσσά, τί
mihi et vobis filij saruia? et dimittite eũ: sic
ἐμοὶ καὶ ὑμῖν υἱοὶ σαρουίας; καὶ ἄφετε αὐτόν, διό
deo maledicit mihi: q2 dñs dixit ei vt male
τι καταρᾶσθαι μοι, ὅτι κύριος εἶπεν αὐτῷ καταρᾶσθαι
diceret dauid. et quis dicet ei quare fe
Infra. 19. d. τὸν δαυίδ. καὶ τίς ἐρεῖ αὐτῷ τί ὅτι πε
cisti sic? et dixit dauid ad abessa et
Eccle. 13. c. ποίηκας οὕτως; καὶ εἶπε δαυὶδ πρὸς ἀβεσσὰ καὶ
ad vniuersos seruos suos: ecce
πρὸς πάντας τοὺς παῖδας αὐτοῦ, ἰδοὺ

C

passe. & centum massis palatarum & vtre vini. Et dixit rex sybe. Quid sibi volunt hec? Rñditq; syba. Dñe mi rex: asini domesticis regis vt sedeãt: & panes & palate ad vescendũ pueris tuis: vinũ ãt vt bibat si quis defecerit ĩ deserto. Et ait rex. Vbi est filius domini tui? Respõditq; syba regi. Remansit in ierusalem dicens. Hodie restituet mihi domus israel regnum patris mei. Et ait rex sybe. Tua sint oĩa que fuerunt mephiboseth. Dixitq; syba. Oro vt inueniã gratiã apud te dñe mi rex. Vẽit ergo rex dauid vsq; bahurim. Et ecce egrediebatur inde vir de cognatione domus saul nomine semei filius gera: pcedebatq; egrediẽs & maledicebat: mittebatq; lapides cõtra dd & cõtra vniuersos seruos regis dauid. Oĩs ãt ppłs & vniuersi bellatores a dextro & a sinistro latere regis incedebãt. Ita aũt loq̃batur semei cũ malediceret regi. Egredere: egredere vir sanguinũ & vir belial. Reddidit tibi dñs vniuersũ sanguinẽ domus saul: q̃m inuasisti regnũ p eo: & dedit dominus regnum in manu absalõ filii tui: & ecce premunt te mala tua: q̃m vir sanguinũ es. Dixit autem abisai filius saruie regi. Quare maledicit canis hic moriturus domino meo regi? Vadam & amputabo caput ei⁹. Et ait rex. Quid mihi & vobis est filii saruie? Dimitte eũ vt maledicat. Dominus enĩ p̃cepit ei vt malediceret dd? Et qs est qui audeat dicere quare sic fecerit. Et ait rex abisai & vniuersis seruis suis. Ecce

צִמּוּקִים וּמֵאָה קַיִץ וְנֵבֶל יָיִן׃ | צמק קוץ
וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ אֶל צִיבָא מָה אֵלֶּה | אמר
לָּךְ וַיֹּאמֶר צִיבָא הַחֲמוֹרִים לְבֵית
הַמֶּלֶךְ לִרְכֹּב וְהַלֶּחֶם וְהַקַּיִץ לֶאֱכוֹל
הַנְּעָרִים וְהַיַּיִן לִשְׁתּוֹת הַיָּעֵף | שתה
בַּמִּדְבָּר׃ וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ וְאַיֵּה בֶּן | דבר
אֲדֹנֶיךָ וַיֹּאמֶר צִיבָא אֶל הַמֶּלֶךְ
הִנֵּה יוֹשֵׁב בִּירוּשָׁלַםִ כִּי אָמַר | ישב
הַיּוֹם יָשִׁיבוּ לִי בֵּית יִשְׂרָאֵל אֵת | שוב
מַמְלְכוּת אָבִי׃ וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ | מלך
לְצִבָא הִנֵּה לְךָ כֹּל אֲשֶׁר
לִמְפִיבֹשֶׁת וַיֹּאמֶר צִיבָא
הִשְׁתַּחֲוֵיתִי אֶמְצָא חֵן בְּעֵינֶיךָ | שחה מצא
אֲדֹנִי הַמֶּלֶךְ׃ וּבָא הַמֶּלֶךְ דָּוִד עַד | בוא
בַּחוּרִים וְהִנֵּה מִשָּׁם אִישׁ יוֹצֵא | יצא
מִמִּשְׁפַּחַת בֵּית שָׁאוּל וּשְׁמוֹ | שפחה
שִׁמְעִי בֶּן גֵּרָא יֹצֵא יָצוֹא וּמְקַלֵּל׃ | קלל
וַיְסַקֵּל בָּאֲבָנִים אֶת דָּוִד וְאֶת כָּל | סקל
עַבְדֵי הַמֶּלֶךְ דָּוִד וְכָל הָעָם וְכָל
הַגִּבֹּרִים מִימִינוֹ וּמִשְּׂמֹאלוֹ׃ וְכֹה | ימן שמל
אָמַר שִׁמְעִי בְּקַלְלוֹ צֵא צֵא | יצא
אִישׁ הַדָּמִים וְאִישׁ הַבְּלִיָּעַל׃ | בל
הֵשִׁיב עָלֶיךָ יְהוָה כֹּל דְּמֵי | שוב
בֵית שָׁאוּל אֲשֶׁר מָלַכְתָּ תַּחְתָּו
וַיִּתֵּן יְהוָה אֶת הַמְּלוּכָה בְּיַד | נתן
אַבְשָׁלוֹם בְּנֶךָ וְהִנְּךָ בְּרָעָתֶךָ | רוע
כִּי אִישׁ דָּמִים אָתָּה׃ וַיֹּאמֶר
אֲבִישַׁי בֶּן צְרוּיָה אֶל הַמֶּלֶךְ
לָמָּה יְקַלֵּל הַכֶּלֶב הַמֵּת הַזֶּה | מות
אֶת אֲדֹנִי הַמֶּלֶךְ אֶעְבְּרָה נָּא | עבר
וְאָסִירָה אֶת רֹאשׁוֹ׃ וַיֹּאמֶר | סור
הַמֶּלֶךְ מַה לִּי וְלָכֶם בְּנֵי צְרוּיָה
כִּי יְקַלֵּל כִּי יְהוָה אָמַר לוֹ
קַלֵּל אֶת דָּוִד וּמִי יֹאמַר | אמר
מַדּוּעַ עָשִׂיתָה כֵּן׃ וַיֹּאמֶר דָּוִד אֶל | מדע עשה
אֲבִישַׁי וְאֶל כָּל עֲבָדָיו הִנֵּה

בני אשר יצא ממעי מבקש את — מעה בקש
נפשי ואף כי עתה בן הימיני — ימן
הנחו לו ויקלל כי אמר לו יהוה — ינח קלל
אולי יראה יהוה בעיני והשיב — אלי ראה
יהוה לי טובה תחת קללתו היום — שוב
הזה: וילך דוד ואנשיו בדרך
ושמעי הלך בצלע ההר לעמתו
הלך ויקלל ויסקל באבנים — סקל
לעמתו ועפר בעפר: ויבא המלך — בוא
וכל העם אשר אתו עיפים
וינפש שם: ואבשלום וכל העם — נפש
איש ישראל באו ירושלם
ואחיתפל אתו: ויהי כאשר בא — היה
חושי הארכי רעה דוד אל
אבשלום ויאמר חושי אל — אמר
אבשלום יחי המלך יחי המלך: — חיה
ויאמר אבשלום אל חושי זה
חסדך את רעך למה לא הלכת — רעה
את רעך: ויאמר חושי אל
אבשלום לא כי אשר בחר
יהוה והעם הזה וכל איש ישראל
לו אהיה ואתו אשב: והשנית — ישב שנה
למי אני אעבד הלוא לפני — עבד פנה
בנו כאשר עבדתי לפני אביך
כן אהיה לפניך: ויאמר אבשלום
אל אחיתפל הבו לכם עצה — יהב יעץ
מה נעשה: ויאמר אחיתפל אל — עשה
אבשלם בוא אל פילגשי אביך
אשר הניח לשמור הבית ושמע כל — ינח שמר
ישראל כי נבאשת את אביך וחזקו — באש
ידי כל אשר אתך: ויטו לאבשלום — נטה
האהל על הגג ויבא אבשלום — בוא
אל פילגשי אביו לעיני כל
ישראל: ועצת אחיתפל אשר
יעץ בימים ההם כאשר ישאל — יום שאל
איש בדבר האלהים כן כל עצת
אחיתפל גם לדוד גם לאבשלום:

filius meus qui egreſſus eſt de vtero meo q̃rit animam meam: quãtomagis hic filius gemini: dimittite eum vt maledicat iuxta pceptũ dñi ſi forte rēſpiciat dominus afflictionē meã: & reddat mihi dominus bonũ p maledictione hac hodierna. Ambulabat itaq; dauid & ſocii eius per viã cũ eo. Semei autem per iugũ montis ex latere contra illum gradiebatur maledicens & mittens lapides aduerſum eũ: terramq; ſpargens. Venit itaq; rex dauid & vniuerſus populus cum eo laſſus: & refocillati ſunt ibi. Abſalom aũt & oĩs populus eius ingreſſi ſũt ieruſalē ſed & achitofel cum eo. Cum autē veniſſet chuſi arachites amicus dauid ad abſalom locutus eſt ad eum. Salue rex. ſalue rex. At quem abſalõ. Hec eſt inquit gratia tua ad amicum tuum? Quare nõ iuiſti cũ amico tuo? Responditq; chuſi ad abſalõ. Nequaq̃: quia illius ero quem elegit dñs: & oĩs hic popul9 & vniuerſus iſrael: & cum eo manebo. Sed vt & hoc inferam cui ego ſeruiturus ſum? Nonne filio regis? Sicut parui patri tuo: ita pebo & tibi. Dixit autem abſalom ad achitofel. Inite conſilium quid agere debeamus. Et ait achitofel ad abſalom. Ingredere ad concubinas patris tui quas dimiſit ad cuſtodiendã domum: vt cum audierit omnis iſrael q fedaueris patrem tuum: roborentur tecum manus eorum. Tetenderunt ergo abſalom tabernaculum in ſolario: igreſſuſq; eſt ad concubinas patris ſui coram vniuerſo iſrael. Conſilium autem achitofel qđ dabat in diebus illis: quaſi ſi quis conſuleret deum. Sic erat omne cõſilium achitofel: & cum eſſet cum dauid: & cũ eſſet cum abſalom. 17.

filius me9 q egreſſus ē de vtero meo querit aĩam
ὁ υἱός μου ὁ ἐξελθὼν ἐκ τῆς κοιλίας μου ζητεῖ τὴν ψυχήν
meã. ſtãt & nũc hic filius lemini: dimittite eũ
μου. εἰ δὲ καὶ νῦν οὗτος ὁ υἱὸς τοῦ ἰεμιναίου, ἄφετε αὐτὸν
& maledicat: q̃m dñs dixit ei: ſi forte reſpiciat
καὶ καταράσθω, ὅτι κύριος εἴρηκεν αὐτῷ, εἴ πως ἴδοι
humilitatē meã: & reddat mihi dñs bona
τὴν ταπείνωσίν μου, καὶ ἀνταποδώσῃ μοι κύριος ἀγαθὰ
pro maledictione ei9 in die iſta. et ambulabat dauid & oēs viri eius in via.
ἀντὶ τῆς κατάρας αὐτοῦ ἐν τῇ ἡμέρᾳ ταύτῃ. καὶ ἐπορεύετο δαυὶδ καὶ πάντες οἱ ἄνδρες αὐτοῦ ἐν τῇ ὁδῷ.
& ſemei ibat per latus mõtis: ad
καὶ σεμεῒ ἐπορεύετο κατὰ τὸ κλίτος τοῦ ὄρους, ἐχό-
herēs ei ibat & maledicebat: & mittebat lapides aduerſus eũ & puluere ſpargēs. & venit
μενα αὐτοῦ ἐπορεύετο καὶ κατηρᾶτο, καὶ ἔβαλλε λίθους ἐπ' αὐτὸν καὶ τῷ χοῒ πάσσων. καὶ παραγίνεται
rex & vniuerſus pplſ q cũ eo deficientes.
ὁ βασιλεὺς καὶ πᾶς ὁ λαὸς ὁ μετ' αὐτοῦ ἐκλελυμένοι.
& refocillati ſũt ibi. & abeſalom & oĩs pplſ viroꝝ iſrael ingreſſi ſũt in hieruſalē: & achitophel
καὶ ἀνέψυξαν ἐκεῖ. καὶ ἀβεσσαλὼμ καὶ πᾶς ὁ λαὸς ἀνδρῶν ἰσραὴλ εἰσῆλθον εἰς ἱερουσαλήμ, καὶ ἀχιτόφελ
cum eo. & factũ ē cũ venit chuſi archi amicus dauid ad abeſalom: & dixit chuſi abeſalom: viuat rex viuat rex. & dixit abeſalom
μετ' αὐτοῦ. καὶ ἐγένετο ὅτε ἦλθε χουσὶ ὁ ἀρχὶ ἑταῖρος δαυὶδ πρὸς ἀβεσσαλώμ, καὶ εἶπε χουσὶ τῷ ἀβεσσαλώμ, ζήτω ὁ βασιλεύς ζήτω ὁ βασιλεύς. καὶ εἶπεν ἀβεσσαλὼμ
chuſi: hec mia tua cũ amico tuo? quare nõ iuiſti cũ amico tuo? &
τῷ χουσί, τοῦτο τὸ ἔλεός σου μετὰ τοῦ ἑταίρου σου; ἵνα τί οὐκ ἐπορεύθης μετὰ τοῦ ἑταίρου σου; καὶ
dixit chuſi ad abeſalom: nequaq̃: ſed poſt
εἶπε χουσὶ πρὸς τὸν ἀβεσσαλώμ, οὐχί, ἀλλ' ἢ κατόπισθεν
quē elegit dñs & pplſ hic & vniuerſus vir iſrael: ei ero & cũ eo manebo. &
οὗ ἐξελέξατο κύριος καὶ ὁ λαὸς οὗτος καὶ πᾶς ἀνὴρ ἰσραήλ, αὐτῷ ἔσομαι καὶ μετ' αὐτοῦ καθίσομαι. καὶ τὸ
ſecundo cui ego ſeruiã: nõne corã filio eius? ſicut ſeruiui patri tuo ſic ero te
δεύτερον τίνι ἐγὼ δουλεύσω, οὐκ ἐνώπιον τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ; ὡς ἐδούλευσα τῷ πατρί σου οὕτως ἔσομαι ἐνώπιόν
cum. & dixit abeſalom ad achitophel: date nobis cõſiliũ q̃d agemus? & dixit achitophel
σου. καὶ εἶπεν ἀβεσσαλὼμ πρὸς ἀχιτόφελ, δότε ἑαυτοῖς βουλὴν τί ποιήσομεν; καὶ εἶπεν ἀχιτόφελ — 1.par. 17.b.
abeſalom: ingredere ad cõcubinas patris tui quas dimiſit ad cuſtodiēdũ domũ ſuã: &
πρὸς ἀβεσσαλώμ, εἴσελθε πρὸς παλλακὰς τοῦ πατρός σου ἃς κατέλιπε φυλάσσειν τὸν οἶκον αὐτοῦ, καὶ
audiet oĩs iſrael: q fedaueris patrē tuũ: & roborabũtur manus oĩum q̃ ſũt te
ἀκούσεται πᾶς ἰσραήλ, ὅτι κατῄσχυνας τὸν πατέρα σου, καὶ κρατήσουσιν αἱ χεῖρες πάντων τῶν μετὰ
cum. & fixerũt tabnaculũ abeſalom in ſolario: & ingreſſus eſt abeſalõ ad cõcubinas
σοῦ. καὶ ἔπηξαν σκηνὴν τῷ ἀβεσσαλὼμ ἐπὶ τὸ δῶμα, καὶ εἰσῆλθεν ἀβεσσαλὼμ πρὸς τὰς παλλακὰς
patris ſui in oculis vniuerſi iſrael. & cõſiliũ achitophel q̃d cõſulebat in
τοῦ πατρὸς αὐτοῦ ἐν ὀφθαλμοῖς παντὸς τοῦ ἰσραήλ. καὶ ἡ βουλὴ ἀχιτόφελ ἣν ἐβουλεύσατο ἐν ταῖς
diebus priorib9: ſicut cõſulit q̃s per deũ: ſic oē cõſiliũ achitophel &
ἡμέραις ταῖς πρώταις, καθὼς ἐρωτᾷ τις διὰ τοῦ θεοῦ, οὕτως πᾶσα ἡ βουλὴ ἀχιτόφελ καὶ τῷ
dauid & abeſalom.
δαυὶδ καὶ τῷ ἀβεσσαλώμ.

Ca. 17.

A Et dixit achitophel ad abesalō: eligam
Καὶ εἶπεν ἀχιτόφελ πρὸς ἀβεσσαλώμ, ἐκλέξομαι
mihi duodecim milia virorum: et surgēs per
ἐμαυτῷ δώδεκα χιλιάδας ἀνδρῶν, καὶ ἀναστὰς κα-
sequar post dauid nocte: et superirruam
ταδιώξω ὀπίσω δαυὶδ τὴν νύκτα, καὶ ἐπελεύσομαι ἐπ' αὐ-
eū. et ipse lassus et solutus manib⁹:
τόν. καὶ αὐτὸς κοπιῶν καὶ ἐκλελυμένος τὰς χεῖρας,
et terrebo eū: et fugiet ois pplus q cū
καὶ ἐκστήσω αὐτόν, καὶ ἐκφεύξεται πᾶς ὁ λαὸς ὁ μετ'
eo: et percutiā regē solū. et re
αὐτοῦ, καὶ πατάξω τὸν βασιλέα μονώτατον. καὶ ἐπι-
ducā vniuersū pplm ad te: sicut reuertetur
στρέψω πάντα τὸν λαὸν πρὸς σέ, καθὼς ἐπιστρέφει
sponsa ad virū suum. verū aiam viri vni⁹
ἡ νύμφη πρὸς τὸν ἄνδρα αὐτῆς. πλὴν ψυχὴν ἀνδρὸς ἑνὸς
queres: et omi pplo erit pax. et placuit
ἐκζητεῖς, καὶ παντὶ τῷ λαῷ ἔσται εἰρήνη. καὶ ἤρεσεν
sermo in oculis abesalom et in oculis om-
ὁ λόγος ἐν ὀφθαλμοῖς ἀβεσσαλὼμ καὶ ἐν ὀφθαλμοῖς πάν-
niū seniorum israel. et ait abesalom:
των τῶν πρεσβυτέρων ἰσραήλ. καὶ εἶπεν ἀβεσσαλώμ,
vocate iā chusi arachi: et audiemus qd
καλέσατε δὴ τὸν χουσὶ τὸν ἀραχί, καὶ ἀκουσόμεθα τί
in ore eius et ipsius. et venit chu
ἐν τῷ στόματι αὐτοῦ καί γε αὐτοῦ. καὶ εἰσῆλθε χου-
si ad abesalom. et ait abesalom ad eum di
σὶ πρὸς ἀβεσσαλώμ. καὶ εἶπεν ἀβεσσαλὼμ πρὸς αὐτὸν λέ-
cens: fm verbū hoc locutus est achitophel: si
γων, κατὰ τὸ ῥῆμα τοῦτο λελάληκεν ἀχιτόφελ, εἰ
faciemus fm verbū eius: si āt nō: tu loque
B ποιήσομεν κατὰ τὸ ῥῆμα αὐτοῦ, εἰ δὲ μή, σὺ λάλη-
re. et dixit chusi ad abesalom: nō bonū
σον. καὶ εἶπε χουσὶ πρὸς ἀβεσσαλώμ, οὐκ ἀγαθὴ ἡ
cōsiliū qd cōsuluit achitophel nūc istud. et di
βουλὴ ἣν ἐβουλεύσατο ἀχιτόφελ νῦν ταύτην. καὶ εἶ-
xit chusi: tu nosti patrē tuū et vi
πε χουσί, σὺ οἶδας τὸν πατέρα σου καὶ τοὺς ἄν-
ros qui cum eo: q fortes sūt nimis et
δρας τοὺς μετ' αὐτοῦ, ὅτι δυνατοί εἰσι σφόδρα καὶ
amari aio suo: et sunt veluti vrsa
κατάπικροι τῇ ψυχῇ αὐτῶν, καὶ εἰσὶν ὥσπερ ἄρκτος
filijs priuata in cāpo. et pater tuus vir bella-
ἠτεκνωμένη ἐν τῷ πεδίῳ. καὶ ὁ πατήρ σου ἀνὴρ πολε-
tor: et nō sedabit pplm. et ecce ip
μιστής, καὶ οὐ καταπαύσει τὸν λαόν. καὶ ἰδοὺ αὐ-
se absōdit⁹ est in vna valliū vel in vno locorū.
τὸς κέκρυπται ἐν ἑνὶ τῶν αὐλώνων ἢ ἐν ἑνὶ τῶν τόπων.
et erit cū caderēt ipsi in pricipio: et au
καὶ ἔσται ἐν τῷ ἐπιπεσεῖν αὐτοὺς ἐν ἀρχῇ, καὶ ἀκού-
diet audiēs et dicet: facta ē ruina in pplo q
σεται ὁ ἀκούων καὶ ἐρεῖ, γέγονε θραῦσις ἐν τῷ λαῷ τῷ
post abesalom. et erit fili⁹ pugnator: cui⁹
ὀπίσω ἀβεσσαλώμ. καὶ ἔσται ὁ υἱὸς ὁ μαχητής, οὗ
est cor q̄si cor leonis: fractū frā
ἐστιν ἡ καρδία ὡς καρδία λέοντος, θραυομένη θραυ-
getur: qm cognoscet ois israel: q fortis
σθήσεται, ὅτι γνώσεται πᾶς ἰσραήλ, ὅτι δυνατὸς
fuit pater tu⁹ et bellatores oēs qui cū
ἐστὶν ὁ πατήρ σου καὶ οἱ μαχηταὶ πάντες οἱ μετ'
eo. sic consulo ego: cōgregatus cō
αὐτοῦ. οὕτως συμβουλεύω ἐγώ, συναγόμενος συ-
C gregabitur ad te vniuersus isrl a dan et vsqz ad
ναχθήσεται πρὸς σὲ πᾶς ἰσραὴλ ἀπὸ δὰν καὶ ἕως
bersabee: q̄si arena q̄ ē in mari in mul
βηρσαβεέ, ὡς ἡ ἄμμος ἡ ἐπὶ τῆς θαλάσσης εἰς πλῆ-
titudinē. et facies tua ibit in medio eoꝝ:
θος. καὶ τὸ πρόσωπόν σου πορεύσεται εἰς μέσον αὐτῶν,

Dixit ergo achitofel ad absalom. Eligam mihi duodecim milia virorum: & cōsurgens persequar dauid hac nocte: & irruam sup eū: qppe q lassus est & solutis manibus: pcutiā eū. Cūqz fugerit ois pplus qui cum eo est: percutiā regem desolatum: & reducā vniuersū populum quomodo vnus hō reuerti solet. Vnū enim virum tu q̄ris: & omnis populus erit in pace. Placuitqz sermo eius absalom & cunctis maioribus natu israel. Ait autem absalom. Vocate chusi arachitē: & audiamus qd ēt ipe dicat. Cumqz venisset chusi ad absalō: ait absalō ad eum. Huiuscemodi sermonem locutus est achitofel. Facere debemus: an non quod das cōsiliū? Et dixit chusi ad absalom. Non ē bonum consilium quod dedit achitofel hac vice. Et rursum itulit chusi. Tu nosti patrē tuū & viros q cū eo sunt esse fortissimos & amaro animo veluti si vrsa raptis catulis in saltu seuiat. Sed & pr̄ tuus vir bellator est: nec morabitur cū populo. Forsitan nūc latitat in foueis aut in vno quo voluerit loco: & cū ceciderit vnus quilibet in pricipio: audiet quicunqz audierit: & dicet. Facta est plaga in populo qui sequebatur absalō. Et fortissim⁹ quisqz cui⁹ cor ē q̄si leōis: pauore soluetur. Scit enī ois populus israel fortem esse patrem tuum: & robustos oēs qui cū eo sunt. Sed hoc mihi videtur rectū eē cōsiliū. Cōgregetur ad te vniuersus ppls isrl a dā vsqz bersabee quasi arena maris inumerabilis: & tu eris in medio eorum

Cap. xvij

וַיֹּאמֶר אֲחִיתֹפֶל אֶל
אַבְשָׁלוֹם אֶבְחֲרָה נָּא שְׁנֵים
עָשָׂר אֶלֶף אִישׁ וְאָקוּמָה
וְאֶרְדְּפָה אַחֲרֵי דָוִד הַלָּיְלָה׃
וְאָבוֹא עָלָיו וְהוּא יָגֵעַ וּרְפֵה יָדַיִם
וְהַחֲרַדְתִּי אֹתוֹ וְנָס כָּל הָעָם אֲשֶׁר
אִתּוֹ וְהִכֵּיתִי אֶת הַמֶּלֶךְ לְבַדּוֹ׃
וְאָשִׁיבָה כָל הָעָם אֵלֶיךָ כְּשׁוּב
הַכֹּל הָאִישׁ אֲשֶׁר אַתָּה מְבַקֵּשׁ
כָּל הָעָם יִהְיֶה שָׁלוֹם׃ וַיִּישַׁר
הַדָּבָר בְּעֵינֵי אַבְשָׁלֹם וּבְעֵינֵי כָּל
זִקְנֵי יִשְׂרָאֵל׃ וַיֹּאמֶר אַבְשָׁלוֹם
קְרָא נָא גַּם לְחוּשַׁי הָאַרְכִּי
וְנִשְׁמְעָה מַה בְּפִיו גַּם הוּא׃ וַיָּבֹא
חוּשַׁי אֶל אַבְשָׁלוֹם וַיֹּאמֶר
אַבְשָׁלוֹם אֵלָיו לֵאמֹר כַּדָּבָר הַזֶּה
דִּבֶּר אֲחִיתֹפֶל הֲנַעֲשֶׂה אֶת דְּבָרוֹ
אִם אַיִן אַתָּה דַבֵּר׃ וַיֹּאמֶר חוּשַׁי
אֶל אַבְשָׁלוֹם לֹא טוֹבָה הָעֵצָה
אֲשֶׁר יָעַץ אֲחִיתֹפֶל בַּפַּעַם הַזֹּאת׃
וַיֹּאמֶר חוּשַׁי אַתָּה יָדַעְתָּ אֶת
אָבִיךָ וְאֶת אֲנָשָׁיו כִּי גִבֹּרִים
הֵמָּה וּמָרֵי נֶפֶשׁ הֵמָּה כְּדֹב שַׁכּוּל
בַּשָּׂדֶה וְאָבִיךָ אִישׁ מִלְחָמָה וְלֹא
יָלִין אֶת הָעָם׃ הִנֵּה עַתָּה הוּא
נֶחְבָּא בְּאַחַת הַפְּחָתִים אוֹ בְּאַחַת
הַמְּקוֹמֹת וְהָיָה כִּנְפֹל בָּהֶם
בַּתְּחִלָּה וְשָׁמַע הַשֹּׁמֵעַ וְאָמַר
הָיְתָה מַגֵּפָה בָּעָם אֲשֶׁר אַחֲרֵי
אַבְשָׁלֹם׃ וְהוּא גַם בֶּן חַיִל אֲשֶׁר
לִבּוֹ כְּלֵב הָאַרְיֵה הִמֵּס יִמָּס כִּי
יֹדֵעַ כָּל יִשְׂרָאֵל כִּי גִבּוֹר אָבִיךָ
וּבְנֵי חַיִל אֲשֶׁר אִתּוֹ׃ כִּי יָעַצְתִּי
הֵאָסֹף יֵאָסֵף עָלֶיךָ כָל יִשְׂרָאֵל
מִדָּן וְעַד בְּאֵר שֶׁבַע כַּחוֹל אֲשֶׁר
עַל הַיָּם לָרֹב וּפָנֶיךָ הֹלְכִים בַּקְרָב׃

בָּחַר
קוּם
רָדַף
בּוֹא
חָרַד
נָכָה בָּדַד
שׁוּב
בָּקַשׁ
הָיָה שָׁלַם
יָשַׁר
אָמַר
שָׁמַע פֶּה
עָשָׂה
יָעַץ
מָרַר דּוֹב
שָׁכַל לָחַם
לוּן
חָבָא
קוּם
חָלַל
הָיָה נָגַף
אָרָה מָסַס
גָּבַר
אָסַף
פָּנָה

ובאנו אליו באחת המקומות | בוא קום
אשר נמצא שם ונחנו עליו | מצא חנה
כאשר יפל הטל על האדמה | נפל
ולא נותר בו ובכל האנשים | יתר
אשר אתו גם אחד׃ ואם אל
עיר יאסף והשיאו כל ישראל | אסף נשא
אל העיר ההיא חבלים וסחבנו
אתו עד הנחל עד אשר לא
נמצא שם גם צרור׃ ויאמר | צרר
אבשלום וכל איש ישראל
טובה עצת חושי הארכי מעצת | יעץ
אחיתפל ויהוה צוה להפר את | פור
עצת אחיתפל הטובה לבעבור | עבר
הביא יהוה אל אבשלום את | בוא
הרעה׃ ויאמר חושי אל צדוק | רוע אמר
ואל אביתר הכהנים כזאת
וכזאת יעץ אחיתפל את
אבשלום ואת זקני ישראל
וכזאת וכזאת יעצתי אני׃
ועתה שלחו מהרה והגידו לדוד | נגד
לאמר אל תלן הלילה בערבות | לין
המדבר וגם עבור תעבור פן יבלע | דבר עבר
למלך ולכל העם אשר אתו׃ | בלע
ויהונתן ואחימעץ עמדים בעין
רגל והלכה השפחה והגידה
להם והם ילכו והגידו למלך דוד
כי לא יוכלו להראות לבוא | יכל ראה
העירה׃ וירא אתם נער ויגד
לאבשלום וילכו שניהם מהרה | שנה
ויבאו אל בית איש בבחורים | בוא
ולו באר בחצרו וירדו שם׃
ותקח האשה ותפרש את המסך | לקח איש
על פני הבאר ותשטח עליו | פרש נפש
הרפות ולא נודע דבר׃ ויבאו | פנה שטח רוף ידע
עבדי אבשלום אל האשה
הביתה ויאמרו איה אחימעץ | אמר

& irruemus super eum in quocunq̧ loco inuentus fuerit: & operiemus eum sicut cadere solet ros super terram: & non relinquemus de viris qui cũ eo sunt: nec vnũ quidem. Quod si vrbẽ aliquã fuerit ingressus: circũdabit oĩs israel ciuitati illi funes: & trahemus eam in torrentem vt non reperiatur nec calculus quidem ex ea. Dixitq̧ absalom & omnes viri israel. Melius est cõsiliũ chusi arachite consilio achitofel. Dñi autẽ nutu dissipatum est consilium achitofel vtile: vt induceret dominus sup absalom malum. Et ait chusi sadoch & abiathar sacerdotibus. Hoc & hoc modo consilium dedit achitofel absalõ & senioribus israel: & ego tale & tale dedi consilium. Nũc ergo mittite cito & nunciate dauid dicẽtes. Ne moreris nocte hac in cãpestribus deserti sed absq̧ dilatione trãsgredere: ne forte absorbeatur rex & oĩs populus qui cũ eo est. Ionathas ãt & achimaas stabant iuxta fontẽ rogel. Abiit ancilla & nunciauit eis: & illi pfecti sũt vt referrẽt ad regẽ dauid nũciũ. Nõ ei poterant videri aut introire ciuitatẽ. Vidit ãt eos quidam puer: & indicauit absalom. Illi vero concito gradu ingressi sunt domũ cuiusdam viri in bahurim qui hẽbat puteum in vestibulo suo: & descẽderũt in eũ. Tulit ãt mulier: & expandit velamen sup os putei quasi siccans ptisanas: & sic latuit res. Cumq̧ venissent serui absalõ in domũ ad mulierem dixerunt. Vbi est achimaas

⁊ irruemus sup eũ in vno locorũ vbi inue
καὶ ἥξομεν ἐπ᾽ αὐτὸν εἰς ἕνα τῶν τόπων οὗ ἂν εὕρω
nerimꝰ eũ ibi ⁊ castrametabimur aduersus eũ: sicut
μεν αὐτὸν ἐκεῖ καὶ παρεμβαλοῦμεν ἐπ᾽ αὐτόν, ὡσεὶ
cadit ros sup terrã: ⁊ nõ relinquemus
πίπτει δρόσος ἐπὶ τὴν γῆν, καὶ οὐχ ὑπολειψόμεθα
in eo ⁊ in oĩbus viris q̃ cũ eo vl
ἐν αὐτῷ καὶ πᾶσι τοῖς ἀνδράσι τοῖς μετ᾽ αὐτοῦ οὐ
lum. si ãt in vrbẽ cõducetur: ⁊ adducẽt ois
δένα. ἐὰν δὲ εἰς πόλιν συναχθῇ, καὶ προσάξουσι πᾶς
israel funes ad ciuitatẽ illã: ⁊ extra-
ἰσραὴλ σχοινία ἐπὶ τὴν πόλιν ἐκείνην, καὶ ἐπισπάσου
hent eã in torrẽtẽ: donec nõ derelinquat ibi
σιν αὐτὴν εἰς τὸν χειμάρρουν, ἕως μὴ καταλειφθῇ ἐκεῖ
neq̧ lapis. ⁊ dixit abesalõ ⁊ ois vir is
μηδὲ λίθος. καὶ εἶπεν ἀβεσσαλὼμ καὶ πᾶς ἀνὴρ ἰσ
rael: bonũ cõsiliũ chusi arachi magis q̃ con
ραήλ, ἀγαθὴ ἡ βουλὴ χουσὶ τοῦ ἀραχὶ ὑπὲρ τὴν βου
siliũ achitophel. ⁊ dñs precepit vt dissipa
λὴν ἀχιτόφελ. καὶ κύριος ἐνετείλατο τοῦ διασκεδά F
retur cõsiliũ achitophel bonũ: vt
σαι τὴν βουλὴν τοῦ ἀχιτόφελ τὴν ἀγαθήν, ὅπως ἂν
induceret dñs mala sup abesalom. ⁊ ait
ἐπαγάγῃ κύριος τὰ κακὰ ἐπὶ ἀβεσσαλώμ. καὶ εἶπε D
chusi ad sadoc ⁊ ad abiathar sacerdotes:
χουσὶ πρὸς σαδὼκ καὶ πρὸς ἀβιάθαρ τοὺς ἱερεῖς,
sic ⁊ sic consuluit achitophel abesa
οὕτω καὶ οὕτω βεβούλευται ἀχιτόφελ τῷ ἀβεσσα
lom ⁊ senioribus israel: ⁊ sic
λὼμ καὶ τοῖς πρεσβυτέροις ἰσραήλ, καὶ οὕτω
⁊ sic cõsului ego. ⁊ nunc mitti
καὶ οὕτω συμβεβούλευκα ἐγώ. καὶ νῦν ἀποστείλα
te cito ⁊ nũciate dauid dicẽtes:
τε ταχὺ καὶ ἀπαγγείλατε τῷ δαυὶδ λέγοντες,
ne moreris nocte in occidẽte deserti:
μὴ αὐλισθῇς τὴν νύκτα κατὰ δυσμὰς τῆς ἐρήμου,
sed transiẽs trãsgredere: vt nõ absorbeatur
ἀλλὰ διαβαίνων διάβηθι, ὅπως μὴ καταπίῃ ὁ βα
rex ⁊ ois ppls q̃ cũ eo. ⁊ ionathan
σιλεὺς καὶ πᾶς ὁ λαὸς ὁ μετ᾽ αὐτοῦ. καὶ ἰωνάθαν G
⁊ achimaas steterũt in fonte ro
καὶ ἀχιμαὰς εἱστήκεισαν ἐπὶ τῆς πηγῆς τοῦ ῥω
gel: ⁊ abijt ancilla: ⁊ nũciauit e-
γήλ, καὶ ἐπορεύθη ἡ παιδίσκη, καὶ ἀπήγγειλεν αὐ
is. ⁊ ipsi pfecti sũt. ⁊ nũciauerũt
τοῖς. καὶ αὐτοὶ ἐπορεύοντο καὶ ἀπήγγειλαν τῷ
regi dauid: quia nõ poterãt videri ⁊ in
βασιλεῖ δαυίδ, ὅτι οὐκ ἐδύναντο ὀφθῆναι καὶ εἰ
troire in ciuitatẽ. ⁊ vidit eos pu
σελθεῖν εἰς τὴν πόλιν. καὶ εἶδεν αὐτοὺς παιδάρι
er: ⁊ indicauit abesalom: ⁊ recesserũt fe
ον, καὶ ἀπήγγειλε τῷ ἀβεσσαλώμ, καὶ ἀπῆλθον τα
stinãter: ⁊ ingressi sunt in domũ viri in baurim.
χέως, καὶ εἰσῆλθον εἰς οἶκον ἀνδρὸς ἐν βαουρίμ.
⁊ hoi puteus in aula: ⁊ descendẽt
καὶ τῷ ἀνθρώπῳ λάκκος ἐν τῇ αὐλῇ, καὶ κατέβησαν
illuc. ⁊ tulit mulier ⁊ expãdit ve
ἐκεῖ. καὶ ἔλαβεν ἡ γυνὴ καὶ διεπέτασε τὸ ἐπι
lamẽ sup os putei ⁊ siccabat
κάλυμμα ἐπὶ τοῦ στόματος τοῦ λάκκου καὶ ἔψυχεν E
sup eũ palathas: ⁊ nõ cognitũ fuit verbũ. ⁊ in
ἐπ᾽ αὐτῷ παλάθας, καὶ οὐκ ἐγνώσθη τὸ ῥῆμα. καὶ εἰ
gressi sũt serui abesalom ad mulierẽ in
σῆλθον οἱ παῖδες ἀβεσσαλὼμ πρὸς τὴν γυναῖκα εἰς
domũ: ⁊ dixerũt: vbi est achimaas
τὸν οἶκον, καὶ εἶπον, ποῦ ἐστὶν ἀχιμαάς

τ ionathan? τ dixit ad viros mulier: trā
καὶ ἰωναθάν; καὶ εἶπε πρὸς τοὺς ἄνδρας ἡ γυνή, πα-
sierūt gustātes parū aque. τ quesierūt τ nō
ρῆλθον γευσάμενοι μικρὸν τοῦ ὕδατος. καὶ ἐζήτουν καὶ οὐχ
inuenerūt eos: τ reuertuntur in hierusalem. τ
εὕρισκον αὐτούς, καὶ ἀνεστρέφουσιν εἰς ἱερουσαλήμ. καὶ
factū est postq̄ abierūt ipsi: ascēderūt de
ἐγένετο μετὰ τὸ ἀπελθεῖν αὐτούς, ἀνέβησαν ἐκ τοῦ
puteo τ abierūt. τ nūciauerūt regi
λάκκου καὶ ἀπῆλθον. καὶ ἀπήγγειλαν τῷ βασιλεῖ
dauid: τ dicūt ei: surgite τ trāsite
δαυίδ, καὶ λέγουσιν αὐτῷ, ἀνάστητε καὶ διάβητε
cito aquas: qm̄ hec consuluit cōtra
ταχέως τὰ ὕδατα, ὅτι τάδε βεβούλευται καθ' ὑ-
vos achitophel. τ surrexit dauid τ ois pplⁱs q̄
μῶν ἀχιτόφελ. καὶ ἀνέστη δαυίδ καὶ πᾶς ὁ λαὸς ὁ
F cum eo τ trāsierūt iordanē vsq; ad lu
μετ' αὐτοῦ καὶ διέβησαν τὸν ἰορδάνην ἕως τοῦ φω-
cem matutinā: vsq; ad vnū nō latuit q̄ nō trāsiuit ior
τὸς τοῦ πρωΐ, ἕως ἑνὸς οὐκ ἔλαθεν ὃς οὐ διέβη τὸν ἰορ-
danē. τ achitophel vidit: q̄ nō factū fuit cōsiliū
δάνην. καὶ ἀχιτόφελ εἶδεν, ὅτι οὐ γέγονεν ἡ βουλὴ
suū: τ strauit asinū suū τ surrexit τ
αὐτοῦ, καὶ ἐπέσαξε τὸν ὄνον αὐτοῦ καὶ ἀνέστη καὶ
abijt in domū suā in ciuitatē suā.
ἀπῆλθεν εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ εἰς τὴν πόλιν αὐτοῦ.
τ precepit domui sue τ suffocauit se τ mor-
καὶ ἐνετείλατο τῷ οἴκῳ αὐτοῦ καὶ ἀπήγξατο καὶ ἀπέ-
tuus ē: τ sepult⁹ est in sepulchro patris sui.
θανε, καὶ ἐτάφη ἐν τῷ τάφῳ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ.
τ dauid venit in castra: τ abe-
καὶ δαυὶδ παρεγένετο εἰς παρεμβολάς, καὶ ἀβε-
salom trāsijt iordanē ipse τ ois vir isra
σαλὼμ διέβη τὸν ἰορδάνην αὐτὸς καὶ πᾶς ἀνὴρ ἰσρα-
el cū eo. τ amessa cōstituit abesalom
ὴλ μετ' αὐτοῦ. καὶ τὸν ἀμεσσὰ κατέστησεν ἀβεσαλὼμ
G pro ioab sup exercitū. at amessa erat filius vi-
ἀντὶ ἰωὰβ ἐπὶ τὴν στρατιάν. ὁ δὲ ἀμεσσὰ ἦν υἱὸς ἀν-
ri: τ nomē ei iether israelite: q̄ venit ad
δρός, καὶ ὄνομα αὐτῷ ἰεθὲρ τοῦ ἰσραηλίτου, ὃς ἦλθεν ἐπὶ
abigail filiā iesse sororē saruia ma-
τὴν ἀβιγαὶλ θυγατέρα ἰεσσαὶ ἀδελφὴν σαρουΐας μη-
tris ioab. τ castrametat⁹ est abesalom τ ois
τρὸς ἰωάβ. καὶ παρενέβαλεν ἀβεσαλὼμ καὶ πᾶς
vir israel in terra galaath. τ factū est qn̄ igressus ē
ἀνὴρ ἰσραὴλ εἰς γῆν γαλαάδ. καὶ ἐγένετο ὅτε εἰσῆλθε
dauid in castra τ sobi τ filius naas de ra
δαυὶδ εἰς παρεμβολάς, καὶ σοβὶ καὶ υἱὸς ναὰς ἐκ ρα-
bath filio℞ ammō: τ machir filius amiel de loda-
βὰθ υἱῶν ἀμμών, καὶ μαχὶρ υἱὸς ἀμιὴλ ὁ ἐκ λοδα-
bar: τ berzelai galaadites q̄ de rogelim tulerūt
βάρ, καὶ βερζελλαὶ ὁ γαλααδίτης ὁ ἐκ ῥογελλὶμ ἤνεγκαν
cubilia τ tapetes: τ lebetes τ vasa fi-
κοίτας καὶ ἀμφιτάπους, καὶ λέβητας καὶ σκεύη κε-
ctilia: τ frumētū τ ordeū τ farinā τ fabam
ράμου, καὶ πυροὺς καὶ κριθὰς καὶ ἄλευρα καὶ κύαμον
τ lētē τ similā τ mel τ butyrum τ
καὶ φακὸν καὶ ἄλφιτα καὶ μέλι καὶ βούτυρον καὶ
oues τ lactentes vitulos. τ attulerūt
πρόβατα καὶ γαλαθηνὰ μοσχάρια. καὶ προσήνεγκαν
dauid τ pplo q̄ cum eo ad vescēdū: qm̄ dicebāt
τῷ δαυὶδ καὶ τῷ λαῷ τῷ μετ' αὐτοῦ φαγεῖν, ὅτι ἔλεγον
pplm famescere τ deficere sitiētē in deserto.
C.18. τὸν λαὸν πεινῶντα καὶ ἐκλελυμένον καὶ διψῶντα ἐν τῇ ἐρήμῳ.
A ET recēsuit dauid oēm pplm q̄
Καὶ ἐπεσκέψατο δαυὶδ πάντα τὸν λαὸν τὸν
cum eo. τ cōstituit sup eos tribunos τ
μετ' αὐτοῦ. καὶ κατέστησεν ἐπ' αὐτοὺς χιλιάρχους καὶ
centuriones. τ misit dauid pplm:
ἑκατοντάρχους. καὶ ἀπέστειλε δαυὶδ τὸν λαόν, τὸ
tertiā ptē in manu ioab: τ tertiā ptē in manu
τρίτον ἐν χειρὶ ἰωάβ, καὶ τὸ τρίτον ἐν χειρὶ

& ionathas? Et rñdit
eis mulier.
Trāsierūt festināter gu
stata paululū aq̄. At hi q
q̄rebāt cū nō repperis-
sent: reuersi sunt in ieru
salem. Cunq; abiissent
ascēderūt illi de puteo:
& pgētes nūciauerunt
regi dd̄ & dixerūt.
Surgite & transite cito
fluuiū:
qm̄ huiuscemodi dedit
cōsiliū cōtra vos achi-
tofel. Surrexit ergo dd̄
& ois pplˢ q cū eo e-
rat: & trāsierūt iordanē
donec dilucesceret: &
nec vnus quidē residu
us fuit qui non
trāsiret fluuiū. Porro a
chitofel videns
q non fuisset factū cō
silium suum: strauit
asinū suū: surrexitq; &
abiit in domū suā & in
ciuitatē suā: & disposi-
ta domo sua: suspēdio i
teriit: & sepult⁹ ē in se-
pulchro pris sui. Dauid
āt vēit in castra: & absa
lom transiit iordanem:
ipse & omnes viri isra-
el cum eo.
Amasam vero cōstitu
it absalom pro ioab
sup exercitū. Amasa
āt erat filius viri qui vo
cabatur iethra de iezra
eli: qui igressus est ad
abigail filiā naas soro-
rem saruie q̄ fuit mater
ioab. Et castrametat⁹
est israel cū absalom in
terra galaad. Cūq; ve-
nisset dauid
in castra sobi filius na
as de rabbath
filiorū āmō & machir
filius amihel de loda-
bar: & berzellai gaala-
dites de rogeli obtulerūt
ei stratoria & tapetia &
vasa fictilia: frumentū
& ordeū & farinā &
polentam & fabam
& lentē & frixum oleo
cicer & mel & butyrum
oues & pingues vitu-
los: dederuntq; dauid
& populo qui cum eo
erat ad vescēdū. Suspi-
cati enim sunt populū
fame & siti fatigari
in deserto. 18.
IGitur cōsiderato da
uid populo suo: consti
tuit
sup eos tribunos & cē-
turiones:
& dedit populi tertiā
partem

ויהונתן ותאמר להם האשה
עברו מיכל המים ויבקשו ולא — בקש
מצאו וישבו ירושלם: ויהי — שוב היה
אחרי לכתם ויעלו מהבאר וילכו — הלך עלה
ויגדו למלך דוד ויאמרו אל — נגד
דוד קומו ועברו מהרה את המים
כי ככה יעץ עליכם אחיתפל:
ויקם דוד וכל העם אשר אתו — קום
ויעברו את הירדן עד אור הבקר — עבר
עד אחד לא נעדר אשר לא — עדר
עבר את הירדן: ואחיתפל ראה
כי לא נעשתה עצתו ויחבש את — עשה יעץ
החמור ויקם וילך אל ביתו אל — חבש חמר
עירו ויצו אל ביתו ויחנק וימת — צוה חנק
ויקבר בקבר אביו: ודוד בא — מות קבר
מחנימה ואבשלום עבר את הירדן — בוא
הוא וכל איש ישראל עמו: ואת
עמשא שם אבשלום תחת יואב — שום
על הצבא ועמשא בן איש ושמו
יתרא הישראלי אשר בא אל
אביגל בת נחש אחות צרויה אם — אח
יואב: ויחן ישראל ואבשלם — חנה
ארץ הגלעד: ויהי כבוא דוד — היה
מחנימה ושבי בן נחש מרבת
בני עמון ומכיר בן עמיאל מלו
דבר וברזלי הגלעדי מרגלים:
משכב וספות וכלי יוצר וחטים — שכב ספף
ושערים וקמח וקלי ופול — כלה יצר
ועדשים וקלי: ודבש וחמאה — חטה קלה
וצאן ושפות בקר הגישו לדוד — שפה נגש
ולעם אשר אתו לאכול כי — אכל
אמרו העם רעב ועיף וצמא
במדבר: — דבר
Cap. xviij.
ויפקד דוד
את העם אשר אתו וישם — פקד
עליהם שרי אלפים ושרי מאות: — שום שור
וישלח דוד את העם השלשית — שלח

ביד יואב והשלשית ביד אבישי
בן צרויה אחי יואב והשלשית
ביד אתי הגתי ויאמר המלך אמר
אל העם יצא אצא גם אני יצא
עמכם: ויאמר העם לא תצא כי
אם נס ננוס לא ישימו אלינו נוס שום
לב ואם ימתו חצינו לא ישימו מות חצה
אלינו לב כי עתה כמנו עשרה כמו
אלפים ועתה טוב כי תהיה לנו היה
מעיר לעזור: ויאמר אליהם עזר
המלך אשר ייטב בעיניכם יטב
אעשה ויעמד המלך אל יד עשה עמד
השער וכל העם יצאו למאות מאה
ולאלפים: ויצו המלך את יואב צוה
ואת אבישי ואת אתי לאמר
לאט לי לנער לאבשלום וכל אט
העם שמעו בצות המלך את כל
השרים על דבר אבשלום: ויצא שור
העם השדה לקראת ישראל
ותהי המלחמה ביער אפרים: היה לחם
וינגפו שם עם ישראל לפני נגף פנה
עבדי דוד ותהי שם המגפה
גדולה ביום ההוא עשרים אלף: גדל
ותהי שם המלחמה נפצת על
פני כל הארץ וירב היער לאכל רבה
בעם מאשר אכלה החרב ביום
ההוא: ויקרא אבשלום לפני קרא
עבדי דוד ואבשלום רכב על
הפרד ויבא הפרד תחת שובך בוא שבך
האלה הגדולה ויחזק ראשו גדל חזק
באלה ויתן בין השמים ובין נתן
הארץ והפרד אשר תחתיו
עבר: וירא איש אחד ויגד ראה
ליואב ויאמר הנה ראיתי את
אבשלום תלוי באלה: ויאמר תלה
יואב לאיש המגיד לו והנה נגד

sub manu ioab: & ter-
tiā ptē sub manu abisai
filii faruie fratris io-
ab: & tertiam partem
sub manu ethai q erat
de geth. Dixitq; rex
ad populum. Egredi
ar & ego
vobiscum. Et rñdit po
pulus. Nō exibis. Siue
enim fugerimus non
magnope ad eos de no
bis ptinebit: siue me-
dia ps ceciderit e nobis
nō satis curabūt: quia
tu vnus solus pro decē
milibus cōputaris. Me
lius est igitur vt sis no
bis in vrbe p̄sidio. Ad
quos rex ait.
Quod vobis videtur
rectum hoc
faciam. Stetit ergo rex
iuxta
portā. Egrediebatur-
q; ppl's p turmas suas
cēteni & milleni. Et p̄-
cepit rex ioab
& abisai & ethai dicēs
Seruate mihi puerū ab
salom. Et omnis
populus audiebat p̄ci-
pientē regem cunctis
principibus pro absa-
lom. Itaq; egressus est
populus in cāpū cōtra
israel:
& factum est preliū in
saltu effraim.
Et cesus est ibi populus
israel ab exercitu
dauid: factaq; est pla-
ga
magna in die illa vigi-
ti milium.
Fuit autem ibi preliū
dispersum super
faciē ois terre: & mul-
toplures erāt quos salt'
cōsūpserat de populo
q̄ hi quos vorauerat
gladius in die illa. Ac
cidit āt vt occurreret ab
salom seruis dd: sedēs
mulo. Cumq; igressus
fuisset mulus subter cō
densam quercū & ma-
gnā: adhesit caput eius
quercui & illo suspenso
inter celum &
terram mulus cui inse
derat
ptrāsiuit. Vidit āt hoc
quispiam: & nunciauit
ioab dicens. Vidi
absalom pendere de
quercu. Et ait
ioab viro qui nuncia-
uerat ei. Si

abessa fris ioab: & filii saruie: & ter
ἀβεσσὰ ἀδελφοῦ ἰωὰβ, καὶ υἱοῦ σαρουίας, καὶ τὸ τρί
tiā ptē i manu ethi gethei. & dixit rex
τον ἐν χειρὶ ἐθὶ τοῦ γεθαίου. καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς
ad ppl'm: egrediēs egrediar & ego
πρὸς τὸν λαόν, ἐκπορευόμενος ἐκπορεύσομαι καὶ ἐγὼ
vobiscum. & dixit ppl's nō exibis: qm si fu
μεθ᾽ ὑμῶν. καὶ εἶπεν ὁ λαὸς οὐκ ἐξελεύσῃ, ὅτι ἐὰν φυ
giētes fugerimus: nō ponetur in nos cor. & si
γόντες φύγωμεν, οὐ στήσουσιν ἐφ᾽ ἡμῖν καρδίαν. καὶ ἐὰν
mortui fuerim' media ps nrm nō ponent in nos
ἀποθάνωμεν τὸ ἥμισυ ἡμῶν οὐ θήσουσιν εἰς ἡμᾶς
cor: qz tu sicut nos decē milia. & nūc bo
καρδίαν, ὅτι σὺ ὡς ἡμεῖς δέκα χιλιάδες. καὶ νῦν κα
nū est nobis vt sis tu in vrbe in presidiū
λὸν ἐστιν ἡμῖν τοῦ εἶναί σε ἐν τῇ πόλει εἰς βοήθει
nrm. & dixit eis rex: qđ placuerit co
αν ἡμῶν. καὶ εἶπεν αὐτοῖς ὁ βασιλεύς, τὸ ἀρεστὸν ἐνώπι
rā vobis faciā. & stetit rex iuxta latus
ον ὑμῶν ποιήσω. καὶ ἔστη ὁ βασιλεὺς παρὰ τὸ κλίτος
porte: & ois ppl's egrediebatur in cētenis
τῆς πύλης, καὶ πᾶς ὁ λαὸς ἐξεπορεύετο εἰς ἑκατοντάσι
& in millenis. & precepit rex ioab
καὶ ἐν χιλιάσι. καὶ ἐνετείλατο ὁ βασιλεὺς τῷ ἰωὰβ
& abessa & ethi dicēs: parcite mihi
καὶ τῷ ἀβεσσὰ καὶ τῷ ἐθὶ λέγων, φείσασθέ μοι τοῦ
puero abesalom. & ois ppl's audiuit
παιδαρίου ἀβεσσαλώμ. καὶ πᾶς ὁ λαὸς ἤκουσεν ἐν
precipiētē regē oibus pricipib' pro
τελλομένου τοῦ βασιλέως πᾶσι τοῖς ἄρχουσιν ὑπὲρ
abesalom. & egressus ē ois ppl's in cāpū in
ἀβεσσαλώμ. καὶ ἐξῆλθε πᾶς ὁ λαὸς εἰς τὸ πεδίον εἰς
occursum israel. & factū est preliū in
ἀπάντησιν τῷ ἰσραήλ. καὶ ἐγένετο ὁ πόλεμος ἐν τῷ
saltu ephraim. & cesus est ibi ppl's israel co
δρυμῷ ἐφραίμ. καὶ ἔπταισεν ἐκεῖ ὁ λαὸς ἰσραὴλ ἐνώ
ram seruis dauid. & factū est plaga ma
πιον τῶν παίδων δαυίδ. καὶ ἐγένετο πληγὴ μεγά
gna in die illa: & cadunt viginti mi
λη ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ, καὶ πίπτουσιν εἴκοσι χιλιά
lia virorū. & fuit preliū dispersū sup
δες ἀνδρῶν. καὶ ἐγένετο ὁ πόλεμος διεσπαρμένος ἐπὶ
faciem totius silue. & supabūdauit sil
προσώπου ὅλου τοῦ δρυμοῦ. καὶ ἐπλεόνασεν ὁ δρυ
ua vt cōsumeret de ppl'o magis q̄ qs vora
μὸς τοῦ καταφαγεῖν ἐκ τοῦ λαοῦ ὑπὲρ οὓς κατέ
uerat gladius in die illa. & occurrit
φαγεν ἡ ῥομφαία ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ. καὶ συνήντησεν
abesalom corā seruis dauid: & abe
ἀβεσσαλὼμ ἐνώπιον τῶν παίδων δαυίδ, καὶ ἀβεσ
salom sedebat in mulo: & ingressus ē
σαλὼμ ἐπιβεβηκὼς ἐπὶ τοῦ ἡμιόνου, καὶ εἰσῆλθεν
mulus subter plātas arboris magnā: & implica
ὁ ἡμίονος ὑπὸ φυτὸν δένδρου μέγα, καὶ περιεπλά
tū est caput eius in arbore: & suspēsus est
κη ἡ κεφαλὴ αὐτοῦ ἐν τῷ δένδρῳ, καὶ ἀνεκρεμάσθη
in arbore inter trā & inter
ἐν τῷ δένδρῳ ἀναμέσον τῆς γῆς καὶ ἀναμέσον τοῦ
celū: & mulus q erat sub eo ptrāsiit.
οὐρανοῦ, καὶ ὁ ἡμίονος ὁ ὑποκάτω αὐτοῦ παρῆλθε.
& vidit vir vnus & nūciauit ioab. & di
καὶ εἶδεν ἀνὴρ εἷς καὶ ἀπήγγειλε τῷ ἰωάβ. καὶ εἶ
xit: ecce ego vidi abesalom suspēsum in
πεν, ἰδοὺ ἐγὼ ἑώρακα τὸν ἀβεσσαλὼμ κρεμάμενον ἐπὶ
arbore. & dixit ioab viro qui nūcia
τὸ δένδρον. καὶ εἶπεν ἰωὰβ τῷ ἀνδρὶ τῷ ἀπαγγέλ
uerat ei: & ecce
λοντι αὐτῷ, καὶ ἰδοὺ

vidisti: τ quare nō percussisti eū ibi sup
ἑώρακας, καὶ διατί οὐκ ἐπάταξας αὐτὸν ἐκεῖ ἐπὶ τὴν
terrā: τ dedissem tibi ego decē siclos argēti
γῆν; καὶ ἔδωκα ἄν σοι ἐγὼ δέκα σίκλους ἀργυρίου
τ balteū vnū. τ dixit vir ad ioab:
καὶ παραζώνην μίαν. καὶ εἶπεν ὁ ἀνὴρ πρὸς ἰωάβ,
τ si exhiberes tu in manib⁹ meis mille ar
καὶ ἐὰν παραστήσῃς σὺ ἐν ταῖς χερσί μου χιλίους ἀρ-
gēti siclos non inferrē manus meas in
γυρίου σίκλους οὐ μὴ ἐπιβάλω τὰς χεῖράς μου ἐπὶ τὸν
filiū regis, qm̄ in auribus nr̄is precē
υἱὸν τοῦ βασιλέως· ὅτι ἐν τοῖς ὠσὶν ἡμῶν ἐνετείλα-
Leu. pit rex tibi τ abessa τ ethi di
το ὁ βασιλεύς σοι καὶ τῷ ἀβεσσᾷ καὶ τῷ ἐθὶ λέ-
cēs: custodite mihi puerū abesalom. τ
γων, φυλάξατέ μοι τὸ παιδάριον τὸν ἀβεσσαλώμ. καὶ
quō faciā in aīa mea iniquū: τ oē ver
πῶς ποιήσω ἐν τῇ ψυχῇ μου ἄδικον, καὶ πᾶς ὁ λό-
bū nō abscōdetur a rege: τ tu sta
γος οὐ κρυβήσεται ἀπὸ τοῦ βασιλέως, καὶ σὺ στή-
D res ex aduerso. τ dixit ioab pp̄ hoc ego ag
σῃ ἐξ ἐναντίας. καὶ εἶπεν ἰωάβ διὰ τοῦτο ἐγὼ ἄρ-
grediar corā te. τ tulit ioab tria iacula
ξομαι ἐνώπιόν σου. καὶ ἔλαβεν ἰωάβ τρία βέλη
in manu sua: τ infixit ea in cor
ἐπὶ τῇ χειρὶ αὐτοῦ, καὶ ἐνέπηξεν αὐτὰ εἰς τὴν καρ-
de abesalom adhuc eo viuēte in corde
δίαν ἀβεσσαλὼμ ἔτι αὐτοῦ ζῶντος ἐν τῇ καρδίᾳ
arboris. τ circuierūt decē pueri de
τοῦ δένδρου. καὶ ἐκύκλωσεν δέκα παιδάρια τῶν
ferētibus arma ioab: τ percusserūt abesalom:
αἰρόντων τὰ σκεύη ἰωάβ, καὶ ἐπάταξαν τὸν ἀβεσσαλώμ,
τ interfecerūt eū. τ cecinit ioab in
καὶ ἐθανάτωσαν αὐτόν. καὶ ἐσάλπισεν ἰωάβ ἐν
buccina: τ reuersus est pp̄ls vt nō persequē
σάλπιγγι, καὶ ἐπέστρεψεν ὁ λαὸς τοῦ μὴ καταδιώ-
retur post israel: qm̄ pepercit ioab
κειν κατόπισθεν τοῦ ἰσραήλ, ὅτι ἐφείδετο ἰωάβ τοῦ
pp̄lo. τ tulit ioab abesalom: τ proiecit
λαοῦ. καὶ ἔλαβεν ἰωάβ τὸν ἀβεσσαλώμ, καὶ ἔρριψεν
Iosue. eum in foueā magnā in saltu in foueā
7.f. αὐτὸν εἰς χάσμα μέγα ἐν τῷ δρυμῷ εἰς τὸν βόθυνον τὸν
grandē: τ statuerūt sup eū aceruū lapidū magnū ni
μέγαν, καὶ ἔστησαν ἐπ' αὐτὸν σωρὸν λίθων μέγαν σφό-
mis. τ oīs israel fugerūt vnusq̄sq; in tabnacu
δρα. καὶ πᾶς ἰσραὴλ ἔφυγον ἕκαστος εἰς τὸ σκήνω-
lum suū. τ abesalom adhuc viuēs tulit τ ere
μα αὐτοῦ. καὶ ἀβεσσαλὼμ ἔτι ζῶν ἔλαβε καὶ ἔστη-
xit sibi titulū in valle regis: qm̄
σεν ἑαυτῷ στήλην ἐν τῇ κοιλάδι τοῦ βασιλέως, ὅτι
dixit nō est mihi filius: vt sit memoria nomi
ἔλεγεν οὐκ ἔστι μοι υἱός, ἵνα ἀναμιμνήσκηται τὸ ὄνο-
nis mei. τ vocauit titulū in noīe suo:
μά μου. καὶ ἐκάλεσε τὴν στήλην ἐπὶ τῷ ὀνόματι αὐ-
τ appellauerūt eū manus abesalom vsq; in
τοῦ, καὶ ἐπεκάλεσαν αὐτὴν χεὶρ ἀβεσσαλὼμ ἕως τῆς
diem hunc. τ achimaas filius sadoc ait ioab:
ἡμέρας ταύτης. καὶ ἀχιμαὰς υἱὸς σαδὼκ εἶπε τῷ ἰωάβ,
E currens iā nūciabo regi: q̄ iudiciū fecit
δραμὼν δὴ εὐαγγελιοῦμαι τῷ βασιλεῖ, ὅτι ἔκρινεν
ei dn̄s de manu inimicorū eius. τ dixit ei
αὐτῷ κύριος ἐκ χειρὸς τῶν ἐχθρῶν αὐτοῦ. καὶ εἶπεν αὐ-
ioab: nō vir nunciū es tu in die hac:
τῷ ἰωάβ, οὐκ ἀνὴρ εὐαγγελισμοῦ εἶ σὺ ἐν τῇ ἡμέρᾳ ταύτῃ,
τ tu nūciabis in die alia: in āt die
καὶ σὺ εὐαγγελιῇ ἐν ἡμέρᾳ ἄλλῃ, ἐν δὲ τῇ ἡμέρᾳ
hac nō nūciabis: qm̄ filius regis mortu⁹
ταύτῃ οὐκ εὐαγγελιῇ, ὅτι υἱὸς τοῦ βασιλέως τέθνη-
est. τ dixit ioab chusi: vade τ nun
κε. καὶ εἶπεν ἰωάβ τῷ χουσί, πορεύου καὶ ἀπάγγει-
cia regi que vidisti.
λον τῷ βασιλεῖ ἃ ἑώρακας.

vidisti: quare non cōfodisti eum
cū terra: & ego dedissē
tibi decē argēti siclos
& vnum baltheū? Qui
dixit ad
ioab. Si appēderes in
manibus meis
mille argēteos: nequa
q̄ mittere manū meā i
filiū regis. Audiētibus
enī nobis precepit rex
tibi & abisai & ethai
dicēs. Custodite mihi
puerū absalom. Sed &
si fecissem cōtra aīam
meam audacter:
nequaq̄ hoc regem la
tere potuisset: & tu
stares ex aduerso. Et a
it ioab. Non
sicut tu vis: sed aggredi
ar eū corā te. Tulit ergo
ioab tres lāceas in ma-
nu sua: & infixit eas in
corde absalom. Cumq;
adhuc palpitaret herēs
in quercu: cucurrerūt
decē iuuenes armigeri
ioab: & pcutiētes inter
fecerunt eum.
Cecinit aūt ioab bucci
na & retinuit populum
ne psequeretur fugiētē
israel: volēs pcere
multitudini. Et tulerūt
absalom & proiecerūt
eum in saltu in
foueā grādē: & cōpor
tauerūt sup eū aceruū
lapidū magnū nimis.
Omnis autem israel
fugit in tabernacula sua.
Porro absalom
erexerat sibi cū adhuc
viueret titulum
qui est in valle regis.
Dixerat enim. Non
habeo filiū: & hoc erit
monimentū nois mei.
vocauitq; titulū nomi
ne suo: & appellatur
manus absalō vsq; ad
hanc diem.
Achimaas aūt filius sa
doch ait. Curram
& nunciabo regi quia
iudiciū fecerit ei dn̄s d
manu inimicorum eius.
Ad quem ioab dixit.
Non eris nuncius in
hac die: sed nunciabis
in alia.
Hodie nolo te nuncia
re. Filius enim
regis est mortuus. Et
ait ioab chusi.
Vade & nuncia regi
que vidisti.

רָאִיתָ וּמַדּוּעַ לֹא הִכִּיתוֹ שָׁם מָדַע נָכָה
אַרְצָה וְעָלַי לָתֶת לְךָ עֲשָׂרָה כֶסֶף נָתַן
וַחֲגֹרָה אֶחָת׃ וַיֹּאמֶר הָאִישׁ אֶל אָמַר
יוֹאָב וְלֹא אָנֹכִי שֹׁקֵל עַל כַּפַּי
אֶלֶף כֶּסֶף לֹא אֶשְׁלַח יָדִי אֶל בֶּן שָׁלַח
הַמֶּלֶךְ כִּי בְאָזְנֵינוּ צִוָּה הַמֶּלֶךְ
אֹתְךָ וְאֶת אֲבִישַׁי וְאֶת אִתַּי
לֵאמֹר שִׁמְרוּ מִי בַּנַּעַר בְּאַבְשָׁלוֹם׃
אוֹ עָשִׂיתִי בְנַפְשׁוֹ שֶׁקֶר וְכָל עָשָׂה
דָּבָר לֹא יִכָּחֵד מִן הַמֶּלֶךְ וְאַתָּה כָּחַד
תִּתְיַצֵּב מִנֶּגֶד׃ וַיֹּאמֶר יוֹאָב לֹא יָצַב
כֵן אֹחִילָה לְפָנֶיךָ וַיִּקַּח שְׁלֹשָׁה יָחַל פָּנָה
שְׁבָטִים בְּכַפּוֹ וַיִּתְקָעֵם בְּלֵב לָקַח תָּקַע
אַבְשָׁלוֹם עוֹדֶנּוּ חַי בְּלֵב הָאֵלָה׃
וַיָּסֹבּוּ עֲשָׂרָה נְעָרִים נֹשְׂאֵי כְּלֵי סָבַב כָּלָה
יוֹאָב וַיַּכּוּ אֶת אַבְשָׁלוֹם וַיְמִתֻהוּ׃ נָכָה מוּת
וַיִּתְקַע יוֹאָב בַּשּׁוֹפָר וַיָּשָׁב הָעָם שָׁפַר שׁוּב
מִרְדֹף אַחֲרֵי יִשְׂרָאֵל כִּי חָשַׂךְ
יוֹאָב אֶת הָעָם׃ וַיִּקְחוּ אֶת
אַבְשָׁלוֹם וַיַּשְׁלִכוּ אֹתוֹ בַיַּעַר אֶל שָׁלַךְ
הַפַּחַת הַגָּדוֹל וַיַּצִּבוּ עָלָיו גַּל גָּבַל גָּלַל
אֲבָנִים גָּדוֹל מְאֹד וְכָל יִשְׂרָאֵל
נָסוּ אִישׁ לְאֹהָלָיו׃ וְאַבְשָׁלוֹם נוּס
לָקַח וַיַּצֶּב לוֹ בְחַיָּו אֶת מַצֶּבֶת חָיָה יָצַב
אֲשֶׁר בְּעֵמֶק הַמֶּלֶךְ כִּי אָמַר אֵין
לִי בֵן בַּעֲבוּר הַזְכִּיר שְׁמִי וַיִּקְרָא עָבַר זָכַר
לַמַּצֶּבֶת עַל שְׁמוֹ וַיִּקָּרֵא לָהּ קָרָא
יַד אַבְשָׁלוֹם עַד הַיּוֹם הַזֶּה׃
וַאֲחִימַעַץ בֶּן צָדוֹק אָמַר אָרוּצָה רוּץ
נָּא וַאֲבַשְּׂרָה אֶת הַמֶּלֶךְ כִּי בָּשַׂר
שְׁפָטוֹ יְהוָה מִיַּד אֹיְבָיו׃ וַיֹּאמֶר אָמַר
לוֹ יוֹאָב לֹא אִישׁ בְּשֹׂרָה אַתָּה
הַיּוֹם הַזֶּה וּבִשַּׂרְתָּ בְּיוֹם אַחֵר
וְהַיּוֹם הַזֶּה לֹא תְבַשֵּׂר כִּי עַל בֵּן
הַמֶּלֶךְ מֵת׃ וַיֹּאמֶר יוֹאָב לַכּוּשִׁי מוּת הָלַךְ
לֵךְ הַגֵּד לַמֶּלֶךְ אֲשֶׁר רָאִיתָה נָגַד רָאָה

וישתחו כושי ליואב וירץ: ויסף שחה רוץ
עוד אחימעץ בן צדוק ויאמר
אל יואב ויהי מה ארצה נא גם היה
אני אחרי הכושי ויאמר יואב
למה זה אתה רץ בני ולכה אין
בשרה מצאת: ויהי מה ארוץ
ויאמר לו רוץ וירץ אחימעץ
דרך הככר ויעבר את הכושי: עבר
ודוד יושב בין שני השערים ישב
וילך הצפה אל גג השער אל
החומה וישא את עיניו וירא חמה נשא
והנה איש רץ לבדו: ויקרא ראה רוץ
הצפה ויגד למלך ויאמר המלך נגד קרא
אם לבדו בשורה בפיו וילך הלוך בשר פה
וקרב: וירא הצפה איש אחר הלך
רץ ויקרא הצפה אל השער
ויאמר הנה איש רץ לבדו אמר
ויאמר המלך גם זה מבשר: ויאמר
הצפה אני ראה את מרוצת
הראשון כמרצת אחימעץ בן
צדוק ויאמר המלך איש טוב
זה ואל בשורה טובה יבוא: בוא
ויקרא אחימעץ ויאמר אל המלך
שלום וישתחו למלך לאפיו שלם
ארצה ויאמר ברוך יהוה אלהיך ברך
אשר סגר את האנשים אשר
נשאו את ידם באדני המלך:
ויאמר המלך שלום לנער
לאבשלום ויאמר אחימעץ
ראיתי ההמון הגדול לשלח את ראה המן
עבד המלך יואב ואת עבדך ולא גדל
ידעתי מה: ויאמר המלך סב סבב
התיצב כה ויסב ויעמד: והנה יצב עמד
הכושי בא ויאמר הכושי יתבשר בוא בשר
אדני המלך כי שפטך יהוה
היום מיד כל הקמים עליך: קום

Adorauit chusi ioab:
& cucurrit. Rursus aũt
achimaas filius sadoch
dixit
ad ioab. Quid ipedit
si etiam
ego curro post chusi?
Dixitq; ei ioab.
Quid vis currere fili
mi? Veni huc. Non eris
boni nũcii baiul9. Qui
rñdit. Quid eni si cucur
rero? Et ait ei. Curre.
Currẽs ergo achima-
as per viam compendii
transiuit chusi.
Dauid autem sedebat
inter duas portas.
Speculator vero q erat
in fastigio porte super
murum: eleuans ocu-
los vidit
hominem currentem
solum: & exclamans
indicauit regi. Dixit-
q; rex.
Si solus est: bõus ẽ nũ
cius in ore eius. Prope
rãte ãt illo & accedẽte ꝓ
pi9 vidit speculator ho
minẽ alterũ currentẽ:
& vociferãs in culmine
ait. Apparet mihi alter
homo currens solus.
Dixitq; rex. Et iste bo
nus est nuncius.
Speculator aũt contẽ-
plor ait cursum
prioris quasi cursum a
chimaas filii
sadoch. Et ait rex. Vir
bonus
est & nũcium portans
bonum venit.
Clamãs ãt achimaas di
xit ad regem.
Salue rex. Et adorans
regem corã eo pronus
in terrã ait. Bñdictus
dominus deus tuus
qui conclusit homines
qui
leuauerũt manus suas
cõtra dñm meũ regẽ.
Et ait rex. Est ne pax
puero
absalom? Dixitq; achi
maas.
Vidi tumultũ magnũ
cum mitteret
ioab seruus tuus o rex
me seruũ tuum: nescio
aliud. Ad quẽ rex: tran
si ait &
sta hic. Cumq; ille tran
sisset & staret: apparuit
chusi. Et veniẽs ait. Bo
nũ apporto nuncium
dñe mi rex. Indicauit
enim pro te dominus
hodie de manu oĩum
q surrexerunt cõtra te

⁊ adorauit chusi ioab: ⁊ cucurrit. ⁊
καὶ προσεκύνησε χουσὶ τῷ ἰωάβ, καὶ ἔδραμε. καὶ
addidit rursus achimaas filius sadoc: ⁊ dixit ioab:
προσέθετο ἔτι ἀχιμαὰς υἱὸς σαδὼκ, καὶ εἶπε τῷ ἰωάβ,
⁊ quid erit si cucurrero post chusi? ⁊ dixit
καὶ τί ἔσαι ἐὰν δράμω ὀπίσω τοῦ χουσί; καὶ εἶπεν
ioab: quare tu curris fili mi? ⁊ tibi nõ est
ἰωάβ, ἱνατί σὺ τρέχεις τέκνον μου; καὶ σοὶ οὐκ ἔστιν
bonũ nũciũ in vtilitatẽ eunti. ⁊ dixit achi-
εὐαγγελία εἰς ὠφέλειαν πορευομένῳ. καὶ εἶπεν ἀχι-
maas: ⁊ quid erit si cucurrero? ⁊ dixit ei ioab:
μαὰς, καὶ τί ἔσαι ἐὰν δράμω, καὶ εἶπεν αὐτῷ ἰωάβ,
curre. ⁊ cucurrit achimaas per viã pla-
δράμε. καὶ ἔδραμεν ἀχιμαὰς κατὰ τὴν ὁδὸν τοῦ κι-
niciei: ⁊ trãsiuit chusi. ⁊ dauid sedebat in-
χάρ, καὶ παρῆλθε τὸν χουσί. καὶ δαυὶδ ἐκάθητο ἀνα-
ter ambas portas. ⁊ abijt speculator
μέσον ἀμφοτέρων τῶν πυλῶν. καὶ ἐπορεύθη ὁ σκοπὸς
in fastigio porte sup murũ: ⁊
ἐπὶ τῷ δώματι τῆς πύλης ἐπὶ τοῦ τείχους, καὶ
eleuauit oculos suos ⁊ vidit: ⁊ ecce vir
ἐπῆρε τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ καὶ εἶδε, καὶ ἰδοὺ ἀνὴρ
currẽs solus corã eo. ⁊ exclamauit specu-
τρέχων μόνος ἐνώπιον αὐτοῦ. καὶ ἀνεβόησεν ὁ σκο-
lator: ⁊ nũciauit regi. ⁊ dixit
πὸς καὶ ἀπήγγειλε τῷ βασιλεῖ. καὶ εἶπεν ὁ βα-
rex: si solus currit: bonũ nũciũ in o-
σιλεύς, εἰ μόνος τρέχει, εὐαγγελισμὸς ἐν τῷ στό-
re eius. ⁊ ibat ambulãs ⁊ accedebat.
ματι αὐτοῦ. καὶ ἐπορεύετο πορευόμενος καὶ ἤγγιζε.
⁊ vidit speculator virũ alterũ currentẽ: ⁊ cla-
καὶ εἶδεν ὁ σκοπὸς ἄνδρα ἕτερον τρέχοντα, καὶ ἀνε-
mauit speculator sup portã ⁊ dixit: ecce
βόησεν ὁ σκοπὸς ἐπὶ τὴν πύλην καὶ εἶπεν, ἰδοὺ
vir alter solus currẽs. ⁊ dixit rex ⁊
ἀνὴρ ἕτερος μόνος τρέχων. καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς καὶ
hic bonũ nũcians est. ⁊ dixit speculator cõtẽpla-
οὗτος εὐαγγελιζόμενός ἐστι. καὶ εἶπεν ὁ σκοπὸς ἑώρα-
tus sum cursũ primi quasi cursum achimaas filij
κα τὸν δρόμον τοῦ πρώτου ὡς δρόμον ἀχιμαὰς υἱοῦ
sadoc. ⁊ dixit rex: vir bonus iste ⁊
σαδώκ. καὶ εἶπεν ὁ βασιλεύς, ἀνὴρ ἀγαθὸς οὗτος καί
ad nũciũ bonũ veniet. ⁊ clamauit achi-
γε εἰς εὐαγγελίαν ἀγαθὴν ἐλεύσεται. καὶ ἐβόησεν ἀχι-
maas ⁊ dixit regi: pax. ⁊ adora-
μαὰς καὶ εἶπε τῷ βασιλεῖ, εἰρήνη. καὶ προσεκύνη-
uit eum sup faciẽ sup terrã: ⁊ dixit: be-
σεν αὐτῷ ἐπὶ πρόσωπον ἐπὶ τὴν γῆν, καὶ εἶπεν, εὐ-
nedictus dñs deus tuus q conclusit viros
λογητὸς κύριος ὁ θεός σου ὃς συνέκλεισε τοὺς ἄνδρας
qui leuauerũt manus suas cõtra dñm
τοὺς ἐπαιρομένους τὰς χεῖρας αὐτῶν ἐπὶ τὸν κύριον
meũ regẽ. ⁊ ait rex: pax
μου τὸν βασιλέα. καὶ εἶπεν ὁ βασιλεύς, εἰρήνη τῷ
puero absalom? ⁊ dixit achimaas: vidi
παιδαρίῳ ἀβεσσαλώμ; καὶ εἶπεν ἀχιμαάς, εἶδον τὸ
tumultũ magnũ letum cũ mitteret ioab
πλῆθος μέγα εὐφραινόμενον ἐν τῷ ἀποστεῖλαι ἰωὰβ
seruum regis ⁊ me seruũ tuũ: ⁊
τὸν παῖδα τοῦ βασιλέως καί με τὸν δοῦλόν σου, καὶ
nõ noui quid ibi. ⁊ dixit rex: trãsi
οὐκ ἔγνων τί ἐκεῖ. καὶ εἶπεν ὁ βασιλεύς, πάρελθε
⁊ sta hic. ⁊ transijt ⁊ stetit post
καὶ παράστηθι ὧδε. καὶ παρῆλθε καὶ ἔστη ὀπίσω
eum. ⁊ ecce chusi venit: ⁊ dixit chusi
αὐτοῦ. καὶ ἰδοὺ χουσὶ παρεγένετο, καὶ εἶπεν ὁ χουσὶ
regi: bonũ nũciũ audiat dñs meus rex
τῷ βασιλεῖ, εὐαγγελισθήτω ὁ κύριός μου ὁ βασιλεύς
quia indicauit tibi dñs hodie de manu oĩum
ὅτι ἐδίκασέ σοι κύριος σήμερον ἐκ χειρὸς πάντων
qui surrexerũt tibi.
τῶν ἀνθεστηκότων σοι.

et dixit rex ad chuſi: valet pu
καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς πρὸς τὸν χουσί, ὑγιαίνει τὸ παιδά-
er abeſalom? et dixit chuſi: fiāt ſicut pu-
ριον ἀβεσσαλώμ; καὶ εἶπεν ὁ χουσί, γένοιτο ὡς τὸ παιδά-
er inimici dñi mei regis: et om-
ριον οἱ ἐχθροὶ τοῦ κυρίου μου τοῦ βασιλέως, καὶ πάν-
nes q̄ cōſurrexerūt tibi in mala. et plorauit rex
τες ὅσοι ἐπανέστησαν σοι εἰς κακά. καὶ ἐδάκρυσεν ὁ βασι-
et aſcēdit in cenaculū porte et fleuit:
λεὺς καὶ ἀνέβη εἰς τὸ ὑπερῷον τῆς πύλης καὶ ἔκλαυσεν,
et hec dixit cū lugeret ipſe: fili mi abe
καὶ τάδε εἶπεν ἐν τῷ κλαίειν αὐτόν, τέκνον ἐμὸν ἀβε-
ſalom: fili mi fili mi abeſalom fili. quis
σαλώμ, τέκνον ἐμὸν τέκνον ἐμὸν ἀβεσσαλὼμ τέκνον. τίς
dabit mihi mortē pro te abeſalom fili mi fili mi?
Ca. 19. δώσει μοι θάνατον ἀντὶ σοῦ ἀβεσσαλὼμ υἱέ μου υἱέ μου;

A Et nūciauerūt ioab dicētes: ecce
Καὶ ἀνήγγειλαν τῷ ἰωὰβ λέγοντες, ἰδοὺ ὁ βα-
rex flet et luget pro abeſalom. et facta ē
σιλεὺς κλαίει καὶ πενθεῖ ὑπὲρ ἀβεσσαλώμ. καὶ ἐγένετο ἡ
ſalus in die illa in luctū omni pp̄lo. quia
σωτηρία ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ εἰς πένθος παντὶ τῷ λαῷ. ὅτι
audiuit pp̄ls in die illa dicētes: quod dolet
ἤκουσεν ὁ λαὸς ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ λεγόντων, ὅτι λυπεῖ-
rex pro filio ſuo. et declinabat
ται ὁ βασιλεὺς περὶ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ. καὶ διεκλέπτετο
pp̄ls in die illa ingredi in ciuitatē:
ὁ λαὸς ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ τοῦ εἰσελθεῖν εἰς τὴν πόλιν,
ſicut declinat pp̄ls confuſi et fugiant
καθὼς διακλέπτεται ὁ λαὸς οἱ αἰσχυνόμενοι ἐν τῷ φεύγειν
ipſi in prelio. et rex operuit
αὐτοὺς ἐν τῷ πολέμῳ. καὶ ὁ βασιλεὺς περιεκάλυψε τὸ
faciem ſuā: et clamabat voce magna dicēs: fi
πρόσωπον αὐτοῦ, καὶ ἀνεβόα φωνῇ μεγάλῃ λέγων, τέκ-
li mi abeſalom abeſalom fili mi fili mi.
νον ἐμὸν ἀβεσσαλὼμ ἀβεσσαλὼμ τέκνον ἐμὸν τέκνον ἐμόν.
et ingreſſus eſt ioab ad regem in domū et
καὶ εἰσῆλθεν ὁ ἰωὰβ πρὸς τὸν βασιλέα εἰς τὸν οἶκον καὶ
dixit: cōfudiſti tu hodie vultus eius
ca. 19. b εἶπεν, κατῄσχυνας σὺ σήμερον τὰ πρόσωπα πάντων
ſeruorū tuorū q̄ ſaluā fecerūt aiam tuā
τῶν παίδων σου τῶν διασωσάντων τὴν ψυχήν σου
hodie: et aiam filiorū tuorū et filia
σήμερον, καὶ τὴν ψυχὴν τῶν υἱῶν σου καὶ τῶν θυγατέ-
rū tuarū: et aiam vxorū tuarū et aiam
ρων σου, καὶ τὴν ψυχὴν τῶν γυναικῶν σου καὶ τὴν ψυ-
cōcubinarū tuarū: quia diligis odientes te
χὴν τῶν παλλακῶν σου, τοῦ ἀγαπᾶν τοὺς μισοῦντάς σε
et odio habes diligētes te: quia oſtēdiſti hodie
καὶ μισεῖν τοὺς ἀγαπῶντάς σε, ὅτι ἀπήγγειλας σήμερον
quod nō ſunt tibi pricipes neq̄ ſerui: quia cognoui quod abe
ὅτι οὐκ εἰσί σοι ἄρχοντες οὐδὲ παῖδες, ὅτι ἔγνωκα ὅτι ἀβε-
ſalom ſi viueret hodie: et oēs nos mortui eſſemus:
σαλὼμ εἰ ἔζη σήμερον, καὶ πάντες ἂν ἡμεῖς ἀπεθάνομεν,
quia tūc placeret corā te. et nūc ſurge et lo
ὅτι τότε ἤρεσκεν ἐνώπιόν σου. καὶ νῦν ἀνάστηθι καὶ λά-
B quere ad cor ſeruorū tuorū: quia per
λησον ἐπὶ τὴν καρδίαν τῶν παίδων σου, ὅτι κατὰ τοῦ
dñm iurauerūt: quod ſi nō tu exieris: neq̄ manebit
κυρίου ὀμωμόκασιν, ὅτι εἰ μὴ σὺ ἐξελεύσῃ, οὐ μὴ μείνῃ
aliquis tecum nocte hac. et ſcias hoc
τις μετὰ σοῦ τὴν νύκτα ταύτην. καὶ ἐπίγνωθι τοῦτο
tibi ipſi: quia peius tibi erit hoc ex oībus malis
σεαυτῷ, ὅτι χεῖρόν σοι ἔσται τοῦτο ἐκ πάντων τῶν κακῶν
que venerūt ſup te ex adoleſcētia tua vſq̄ nūc.
τῶν ἐπελθόντων ἐπὶ σὲ ἐκ νεότητός σου ἕως τοῦ νῦν.
et ſurrexit rex et ſedit ſup portā: et nūciatū eſt
καὶ ἀνέστη ὁ βασιλεὺς καὶ ἐκάθισεν ἐπὶ τῆς πύλης, καὶ ἀπηγγέλη
omni pp̄lo dicētibus: ecce rex ſedet ſup portā:
παντὶ τῷ λαῷ λεγόντων, ἰδοὺ ὁ βασιλεὺς κάθηται ἐπὶ τὴν πύλην,
et venit oīs pp̄ls corā rege. at iſrael fugit
καὶ εἰσῆλθε πᾶς ὁ λαὸς εἰς ὄψιν τοῦ βασιλέως. ὁ δὲ ἰσραὴλ ἔφυγεν

Dixit autē rex ad chuſi. Eſt ne pax puero abſalom? Cui reſpondens chuſi: fiant inquit ſicut puer inimici dñi mei regis: et vniuerſi qui conſurgunt aduerſus eum in malū. Contriſtatus ita quod rex aſcēdit cenaculū porte et fleuit. Et ſic loq̄batur vadēs: Fili mi abſalō. abſalō fili mi. Quis mihi tribuat vt ego moriar p̄ te? Abſalō fili mi: fili mi abſalō.

Nunciatū eſt autē 19
ioab quod rex fleret et lugeret filium ſuum: et verſa eſt victoria in luctum in die illa omni populo. Audiuit enim populus in die illa dici: dolet rex ſuper filio ſuo. Et declinauit populus in die illa ingredi ciuitatem: quomodo declinare ſolet populus verſus et fugiens de prelio. Porro rex operuit caput ſuum: et clamabat voce magna. Fili mi abſalom: abſalō fili mi. Ingreſſus ergo ioab ad regem in domum dixit. Cōfudiſti hodie vultus omnium ſeruorū tuorum qui ſaluam fecerūt animam tuam: et aiam filiorū tuorū: et filiarū tuarū: et animā vxorū tuarū: et aiam cōcubinarū tuarū. Diligis odiētes te: et odio habes diligētes te. Et oſtēdiſti hodie quia nō curas de ducibus tuis et de ſuis tuis: et vere cognoui modo: quia ſi abſalō viueret et oēs nos occubuiſſemus: tūc placeret tibi. Nūc igitur ſurge et p̄cede: et alloquēs ſatiſfac ſeruis tuis. Iuro enim tibi p̄ dominum quod ſi nō exieris: ne vnus quidē remāſurus ſit tecū nocte hac: et peius erit hoc tibi quā oīa mala que venerūt ſup te ab adoleſcentia tua vſq̄ in p̄ſens. Surrexit ergo rex et ſedit in porta. Et omni populo nūciatum eſt quod rex ſederet in porta. Venitq̄ vniuerſa multitudo corā rege: iſrael autem fugit

ויאמר המלך אל הכושי השלום | אמר שלם
לנער לאבשלום ויאמר הכושי
יהיו כנער איבי אדני המלך וכל | היה
אשר קמו עליך לרעה׃ וירגז | קום רוע
המלך ויעל על עלית השער ויבך | רגז
וכה אמר בלכתו בני אבשלום בני | עלה בכה
בני אבשלום מי יתן מותי אני | הלך
תחתיך אבשלום בני בני׃ | נתן

Cap. xix.
ויגד ליואב הנה המלך בכה | נגד אבל
ויתאבל על אבשלום׃ ותהי | היה ישע
התשעה ביום ההוא לאבל לכל
העם כי שמע העם ביום ההוא
לאמר נעצב המלך על בנו׃ ויתגנב | עצב גנב
העם ביום ההוא לבוא העיר
כאשר יתגנב העם הנכלמים | כלם
בנסם במלחמה׃ והמלך לאט את | נוס לוט
פניו ויזעק המלך קול גדול בני | פנה זעק
אבשלום אבשלום בני בני׃ ויבא | גדל בוא
יואב אל המלך הבית ויאמר
הובשת היום את פני כל עבדיך | בוש
הממלטים את נפשך היום ואת | מלט
נפש בניך ובנתיך ונפש נשיך | בנה נשה
ונפש פלגשיך׃ לאהבה את שנאיך
ולשנא את אהביך כי הגדת היום | נגד
כי אין לך שרים ועבדים כי | שור
ידעתי היום כי לא אבשלום חי | לו
וכלנו היום מתים כי אז ישר | מות
בעיניך׃ ועתה קום צא ודבר על | יצא
לב עבדיך כי ביהוה נשבעתי | שבע
כי אינך יוצא אם ילין איש אתך | לון
הלילה ורעה לך זאת מכל הרעה | רוע
אשר באה עליך מנעריך עד | בוא נער
עתה׃ ויקם המלך וישב בשער | קום
ולכל העם הגידו לאמר הנה | נגד
המלך יושב בשער ויבא כל | ישב
העם לפני המלך וישראל נס | פנה נוס

איש לאהליו: ויהי כל העם נדון היה דין
בכל שבטי ישראל לאמר המלך
הצילנו מכף איבינו והוא נצל
מלטנו מכף פלשתים ועתה ברח
מן הארץ מעל אבשלום:
ואבשלום אשר משחנו עלינו
מת במלחמה ועתה למה אתם מות
מחרשים להשיב את המלך: והמלך חרש שוב
דוד שלח אל צדוק ואל אביתר
הכהנים לאמר דברו אל זקני
יהודה לאמר למה תהיו אחרנים היה
להשיב את המלך אל ביתו ודבר
כל ישראל בא אל המלך אל בוא
ביתו: אחי אתם עצמי ובשרי
אתם ולמה תהיו אחרנים
להשיב את המלך: ולעמשא
תמרו הלוא עצמי ובשרי אתה אמר
כה יעשה לי אלהים וכה יוסיף עשה יסף
אם לא שר צבא תהיה לפני שור
כל הימים תחת יואב: ויט את יום נטה
לבב כל איש יהודה כאיש אחד
וישלחו אל המלך שוב אתה שלח
וכל עבדיך: וישב המלך ויבא עד שוב בוא
הירדן ויהודה בא הגלגלה ללכת הלך
לקראת המלך להעביר את עבר
המלך את הירדן: וימהר שמעי מהר
בן גרא בן הימיני אשר
מבחורים וירד עם איש יהודה
לקראת המלך דוד: ואלף איש
עמו מבנימן וציבא נער בית
שאול וחמשת עשר בניו ועשרים
עבדיו אתו וצלחו הירדן לפני פנה
המלך: ועברה העברה להעביר את
בית המלך ולעשות הטוב בעיניו עשה
ושמעי בן גרא נפל לפני
המלך בעברו בירדן: ויאמר אמר

in tabernacula sua. Ois quoq populus certabat in cunctis tribubus israel dicens. Rex liberauit nos de manu inimicorum nostrorū: ipse saluauit nos de manu philistinorū: & nūc fugit de terra pp absalom. Absalō autem quem vnximus super nos: mortuus est in bello. Vsquequo siletis & non reducitis regem? Rex vero dauid misit ad sadoch & abiathar sacerdotes dicēs. Loquimini ad maiores natu iuda dicentes. Cur venitis nouissimi ad reducendū regē in domum suam. Sermo autem omnis israel puenerat ad regem in domo eius: qa dixerat rex. Hec dicetis ad populū. Fratres mei vos: os meum & caro mea vos. Quare nouissimi reducitis regē? Et amase dicite. Nōne os meū es & caro mea? Hec faciat mihi deus: & hec addat. Si non magister militie fueris coram me omni tempore pro ioab. Et inclinauit cor oīm virorum iuda quasi viri vnius. Miserūtq ad regē dicētes. Reuertere tu & oēs serui tui. Et reuersus est rex. Et venit vsq iordanē: & ois iuda venit vsq in galgala vt occurreret regi & traduceret eum iordanē. Festinauit aūt semei filius gera filii gemini de bahurim: & descendit cū viris iuda in occursum regis dauid cum mille viris de beniamin: & syba puer de domo saul: & quindecim filii eius ac viginti serui erāt cū eo: & irrūpentes iordanem ante regem trāsierunt vada vt traducerent domū regis & facerēt iuxta iussionem eius. Semei autem filius gera prostratus coram rege cum iam transisset iordanem: dixit

vnusquisq in tabernaculū suū. & erat ois ppls cer
ἕκαστος εἰς τὸ σκήνωμα αὐτοῦ. καὶ ἦν πᾶς ὁ λαὸς διακρι
tans in cunctis tribubus israel dicētes: rex
νόμενος ἐν πάσαις ταῖς φυλαῖς ἰσραὴλ λέγοντες, ὁ βα
dauid liberauit nos de manu oīum ini
σιλεὺς δαυὶδ ἐξείλατο ἡμᾶς ἐκ χειρὸς πάντων τῶν ἐχ
micoꝝ nroꝝ: & ipse saluauit nos de manu phi
θρῶν ἡμῶν, καὶ αὐτὸς ἐρρύσατο ἡμᾶς ἐκ χειρὸς τῶν ἀλ
listinorū. & nūc fugit de terra. & abe
λοφύλων. καὶ νῦν πέφευγεν ἀπὸ τῆς γῆς καὶ ἀβε
salom: quē vnxim⁹ sup nos: mortu⁹ est in bello.
σαλώμ, ὃν ἐχρίσαμεν ἐφ' ἡμῶν, τέθνηκεν ἐν τῷ πολέμῳ.
& nunc quare siletis vos vt reuertamini ad re
καὶ νῦν ἱνατί σιωπᾶτε ὑμεῖς ἐπιστρέψαι πρὸς τὸν βα
gem? & verbū oīs israel venit ad re
σιλέα; καὶ τὸ ῥῆμα παντὸς ἰσραὴλ ἦλθε πρὸς τὸν βα
gem. at rex dauid misit ad sadoc
σιλέα. ὁ δὲ βασιλεὺς δαυὶδ ἐξαπέστειλε πρὸς σαδὼκ
& ad abiathar sacerdotes dicēs: loquimini ad
καὶ πρὸς ἀβιάθαρ τοὺς ἱερεῖς λέγων, λαλήσατε πρὸς
maiores natu iuda dicētes: quare venitis
τοὺς πρεσβυτέρους ἰούδα λέγοντες, ἱνατί γίνεσθε
nouissimi vt reducatis regem in domū su C
ἔσχατοι τοῦ ἐπιστρέψαι τὸν βασιλέα εἰς τὸν οἶκον αὐ
am? & sermo oīs israel puenerat ad re
τοῦ; καὶ ὁ λόγος παντὸς ἰσραὴλ ἦλθε πρὸς τὸν βασι
gem. fratres mei vos estis: os meū & caro mea:
λέα. ἀδελφοί μου ὑμεῖς ἐστέ, ὀστοῦν μου καὶ σάρξ μου,
& quare venistis in nouissimos ad reducēdū
καὶ ἱνατί γίνεσθε εἰς τοὺς ἐσχάτους τοῦ ἐπιστρέψαι τὸν
regem in domū suā? & amessa dicetis: nōne
βασιλέα εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ; καὶ τῷ ἀμεσσᾷ ἐρεῖτε, οὐχὶ
os meū & caro mea es tu? & nūc hec faciat
ὀστοῦν μου καὶ σάρξ μου εἶ σύ; καὶ νῦν τάδε ποιήσαι
mihi deus & hec addat: si nō magr militie fueris
μοι ὁ θεὸς καὶ τάδε προσθείη, εἰ μὴ ἀρχιστράτηγος ἔσῃ
corā me oībus diebus pro ioab. & incli
ἐνώπιον ἐμοῦ πάσας τὰς ἡμέρας ἀντὶ ἰωάβ. καὶ ἔκλι
nauit cor oīs viri iuda vt viri vni⁹.
νε τὴν καρδίαν παντὸς ἀνδρὸς ἰούδα ὡς ἀνδρὸς ἑνός.
& miserūt ad regem dicētes: reuertere
καὶ ἀπέστειλαν πρὸς τὸν βασιλέα λέγοντες, ἐπίστρεψον
tu & oēs serui tui. & reuersus ē rex
σὺ καὶ πάντες οἱ παῖδές σου. καὶ ἐπέστρεψεν ὁ βασι
& venit vsq ad iordanē. & omnes vi
λεὺς καὶ ἔρχεται ἕως τοῦ ἰορδάνου. καὶ πάντες οἱ ἄν
ri iude venerūt vsq in galgala vt descēderēt
δρες ἰούδα παρεγένοντο ἕως εἰς γάλγαλα καταβῆναι
in occursum regi: vt traducerēt re
εἰς ἀπάντησιν τῷ βασιλεῖ, τοῦ διαβιβάσαι τὸν βα
gem iordanē. & festinauit semei filius gera filii 3.Re. 2.b
σιλέα τὸν ἰορδάνην. καὶ ἔσπευσε σεμεῒ υἱὸς γηρὰ υἱοῦ
iemeni de bachurin: & descendit cū viris
ἰεμενὶ ἐκ βαχουρίν, καὶ κατέβη μετὰ τῶν ἀνδρῶν
iude in occursum regi dauid: & mil
ἰούδα εἰς ἀπάντησιν τῷ βασιλεῖ δαυίδ, καὶ χί
le viri cū eo de beniamin: & siba
λιοι ἄνδρες μετ' αὐτοῦ ἐκ τοῦ βενιαμίν, καὶ σιβὰ
puer domus saul: & quindecim
τὸ παιδάριον τοῦ οἴκου σαούλ, καὶ πεντεκαίδεκα
filii eius: & viginti serui eius cū eo. &
υἱοὶ αὐτοῦ, καὶ εἴκοσι δοῦλοι αὐτοῦ μετ' αὐτοῦ. καὶ
direxerūt in iordanē ante regem.
κατεύθυναν ἐπὶ τὸν ἰορδάνην ἐνώπιον τοῦ βασιλέως.
& traiecerūt vadū vt traducerēt domū
καὶ διέβη ἡ διάβασις τοῦ διαβιβάσαι τὸν οἶκον τοῦ
regis in oculis eius. & semei filius ge
βασιλέως ἐν ὀφθαλμοῖς αὐτοῦ. καὶ σεμεῒ υἱὸς γη
ra cecidit sup faciē suā corā rege
ρὰ ἔπεσεν ἐπὶ πρόσωπον αὐτοῦ ἐνώπιον τοῦ βασιλέως
cū trāsiret ipse iordanē. & dixit
διαβαίνοντος αὐτοῦ τὸν ἰορδάνην. καὶ εἶπεν

D ad regem: ne iā putet dñs meus ini-
πρὸς τὸν βασιλέα, μὴ δὴ λογισάσθω ὁ κύριός μου ἀδι-
l.36.b quitatē: & nō meminerit qḋ iniuria affecit seruus tuus in
κίαν, καὶ μὴ μνησθήτω ὧν ἠδίκησεν ὁ δοῦλός σου ἐν τῇ
die qua egressus ē dñs meus rex de hierusalem:
ἡμέρᾳ ᾗ ἐξῆλθεν ὁ κύριός μου ὁ βασιλεὺς ἐξ ἱερουσαλήμ,
vt ponat rex in corde suo: qm
τοῦ θέσθαι τὸν βασιλέα ἐπὶ τὴν καρδίαν αὐτοῦ, ὅτι
cognoui ego seruus tu⁹ q peccaui: & ecce ve-
ἔγνων ἐγὼ ὁ δοῦλός σου ὅτι ἡμάρτηκα, καὶ ἰδοὺ πα-
ni hodie prim⁹ de omni domo ioseph vt
ραγέγονα σήμερον πρῶτος παντὸς τοῦ οἴκου ἰωσὴφ τοῦ
descendā ego in occursum dñi mei
καταβῆναί με εἰς τὴν ἀπάντησιν τοῦ κυρίου μου τοῦ
regis. & respōdit abessa filius saruia & dixit:
βασιλέως. καὶ ἀπεκρίθη ἀβεσσὰ υἱὸς σαρουίας καὶ εἶπεν,
pro hoc nō occidetur semei: qm maledixit
ἀντὶ τούτου οὐ θανατωθήσεται σεμεΐ, ὅτι κατηράσατο
christo dñi? & ait dauid: qd mihi & vobis
τὸν χριστὸν κυρίου; καὶ εἶπεν δαυίδ, τί ἐμοὶ καὶ ὑμῖν
filii saruia: q efficimini mihi hodie in insidiatorē? si
l.16.b υἱοὶ σαρουίας, ὅτι γίνεσθέ μοι σήμερον εἰς ἐπίβουλον; εἰ
hodie interficietur qs in israel? nō scio q
σήμερον θανατωθήσεταί τις ἐν ἰσραήλ; οὐκ οἶδα ὅτι
hodie regno ego sup israel? & ait
σήμερον βασιλεύω ἐγὼ ἐπὶ τὸν ἰσραήλ; καὶ εἶπεν ὁ
rex ad semei: nō morieris. & iurauit
βασιλεὺς πρὸς σεμεΐ, οὐ θανατωθήσῃ. καὶ ὤμοσεν
ei rex. & mephiboseth fili⁹ ionathā filii sa-
αὐτῷ ὁ βασιλεύς. καὶ μεμφιβόσθε υἱὸς ἰωνάθαν υἱοῦ σα-
ul descēdit in occursum regi: & nō
οὺλ κατέβη εἰς ἀπάντησιν τῷ βασιλεῖ, καὶ οὐκ
curauit pedes suos: neqȝ fecit bar-
ἐθεράπευσε τοὺς πόδας αὐτοῦ, οὐδὲ ἐποίησε τὸν μύ-
bam suā: & vestes suas nō lauit a
στακα αὐτοῦ, καὶ τὰ ἱμάτια αὐτοῦ οὐκ ἔπλυνεν ἀφ'
qua die egressus est rex vsqȝ ad diē qua
ἧς ἡμέρας ἐξεπορεύθη ὁ βασιλεὺς ἕως τῆς ἡμέρας ἧς
venit in pace in hierusalem. & factū est qñ
παρεγένετο ἐν εἰρήνῃ εἰς ἱερουσαλήμ. καὶ ἐγένετο ὅτε
venit in hierusalem in occursum re-
παρεγένετο εἰς ἱερουσαλὴμ εἰς ἀπάντησιν τῷ βασι-
gi: & dixit ei rex: quare nō iuisti
λεῖ, καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ βασιλεύς, τί ὅτι οὐκ ἐπορεύθης
mecum mephiboseth? & dixit ad eū mephibo-
μετ' ἐμοῦ μεμφιβόσθε; καὶ εἶπε πρὸς αὐτὸν μεμφιβόσ-
seth: dñe mi rex seruus meus decepit
θε, κύριέ μου βασιλεῦ ὁ δοῦλός μου παρελογίσατό
me: qm dixit seruus tuus ei: sterne mihi asinū &
E με, ὅτι εἶπεν ὁ δοῦλός σου αὐτῷ, ἐπίσαξόν μοι τὴν ὄνον καὶ
ascendā sup eū & ibo cū re-
ἐπιβήσομαι ἐπ' αὐτὴν καὶ πορεύσομαι μετὰ τοῦ βα-
ge: qm claudus seruus tuus: & accusauit
l.17.d σιλέως, ὅτι χωλὸς ὁ δοῦλός σου, καὶ κατηγόρηκε τοῦ
sei. seruū tuū ad dñm meū regē. at
q.b. δούλου σου πρὸς τὸν κύριόν μου τὸν βασιλέα. ὁ δὲ
bel.sf dñs meus rex vt angelus dei fecit bonū
l.6.d κύριός μου ὁ βασιλεὺς ὡς ἄγγελος θεοῦ ἐποίησεν καλὸν
in cōspectu dei: qm nō est vniuersa domus patris
ἐνώπιον θεοῦ, ὅτι οὐκ ἦν ὅλος ὁ οἶκος τοῦ πατρός
mei nisi viri mortis dño meo regi.
μου ἀλλ' ἢ ἄνδρες θανάτου τῷ κυρίῳ μου τῷ βασιλεῖ.
& cōstituisti seruū tuū inter comedētes in
καὶ κατέστησας τὸν δοῦλόν σου ἐν τοῖς ἐσθίουσιν ἐν τῇ
mēsa tua. & q̄ est mihi ampli⁹ iustificatio: & vt vo-
τραπέζῃ σου. καὶ τί ἐστί μοι ἔτι δικαίωμα, καὶ τοῦ κε-
ciferer vltra ad regem? & dixit ei
κραγέναι ἔτι πρὸς τὸν βασιλέα; καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ βα-
rex: quare loqris ampli⁹ verba tua? dixi:
σιλεύς, ἵνα τί λαλεῖς ἔτι τοὺς λόγους σου; εἴρηκα,
tu & siba
σὺ καὶ σιβὰ

C

ad eū. Ne reputes mi-
hi dñe mi iniquitatem:
neqȝ memineris iniuria-
rum serui tui
in die qua egressus es
dñe mi rex
de ierusalem: neqȝ pōas
rex in corde tuo.
Agnosco ei seruus tu-
us peccatum meum:
& idcirco hodie prim⁹
veni de omni
domo ioseph: descen-
diqȝ in occursum dñi
mei regis. Rñdēs vero
abisai filius saruie
dixit. Nūquid pro his
verbis non occidetur
semei qui maledixit
christo domini?
Et ait dauid. Quid mi-
hi & vobis filii
saruie? Cur efficimini
mihi hodie in sathan?
Ergo ne hodie interfi-
cietur vir in israel?
An ignoro hodie me
factum regem
super israel? Et ait rex
semei. Non morieris.
Iurauitqȝ ei.
Miphiboseth quoqȝ fi-
lius saul descendit
in occursum regis illo-
tis pedibus
& intonsa barba: ve-
stesqȝ suas
nō lauerat a die qua e-
gressus fuerat rex
vsqȝ ad diem reuersio-
nis eius in pace.
Cumqȝ occurrisset re-
gi:
dixit ei rex. Quare
non venisti
mecum miphiboseth?
Et rñdens ait. Dñe mi
rex seru⁹ me⁹ cōtēpsit
me. Dixiqȝ ei ego fa-
mulus tuus vt sterneret
mihi asinū: & ascēdens
abirē cū rege: claud⁹
ei sum seruus tuus. In-
sup & accusauit me ser-
uū tuū ad te dñm meū
regē. Tu āt dñe mi rex
sicut angelus dei es:
fac qđ placitū est tibi.
Neqȝ enim fuit
domus patris mei nisi
morti obnoxia
dño meo regi: tu āt po-
suisti me seruū tuū iter
conuiuas mense tue:
Quid ergo habeo
iuste q̄rele: aut qd pos-
sum vltra vociferari ad
regē? Ait ergo ei rex.
Quid vltra loqueris.
Fixum est qđ locutus
sum. tu & syba

אל המלך אל יחשב לי אדני עון — חשב עוה
ואל תזכר את אשר העוה עבדך — זכר עוה
ביום אשר יצא אדני המלך
מירושלם לשום המלך אל לבו:
כי ידע עבדך כי אני חטאתי
והנה באתי היום ראשון לכל — בוא
בית יוסף לרדת לקראת אדני — ירד
המלך: ויען אבישי בן צרויה — ענה
ויאמר התחת זאת לא יומת
שמעי כי קלל את משיח יהוה: — משח
ויאמר דוד מה לי ולכם בני
צרויה כי תהיו לי היום לשטן — היה
היום יומת איש בישראל כי — מות
הלוא ידעתי כי היום אני מלך
על ישראל: ויאמר המלך אל
שמעי לא תמות וישבע לו — שבע
המלך: ומפיבשת בן שאול ירד
לקראת המלך ולא עשה רגליו
ולא עשה שפמו ואת בגדיו
לא כבס למן היום לכת המלך — ילך
עד היום אשר בא בשלום: ויהי — בוא היה
כי בא ירושלם לקראת המלך
ויאמר לו המלך למה לא הלכת
עמי מפיבשת: ויאמר אדני המלך
עבדי רמני כי אמר עבדך — רמה
אחבשה לי החמור וארכב עליה — חבש חמר
ואלך את המלך כי פסח עבדך: — רכב ילך
וירגל בעבדך אל אדני המלך — רגל
ואדני המלך כמלאך האלהים — לאך
ועשה הטוב בעיניך: כי לא היה
כל בית אבי כי אם אנשי מות
לאדני המלך ותשת את עבדך — שית
באכלי שלחנך ומה יש לי עוד
צדקה ולזעק עוד אל המלך:
ויאמר לו המלך למה תדבר עוד — אמר דבר
דבריך אמרתי אתה וציבא

תחלקו את השדה׃ ויאמר מפיבשת חלק
אל המלך גם את הכל יקח אחרי לקח
אשר בא אדני המלך בשלום בוא שלם
אל ביתו׃ וברזלי הגלעדי ירד
מרגלים ויעבר את המלך הירדן עבר
לשלחו את הירדן׃ וברזלי זקן
מאד בן שמנים שנה והוא
כלכל את המלך בשיבתו במחנים ישב
כי איש גדול הוא מאד׃ ויאמר גדל אמר
המלך אל ברזלי אתה עבר אתי
וכלכלתי אתך עמדי בירושלם׃
ויאמר ברזלי אל המלך כמה
ימי שני חיי כי אעלה את יום שנה
המלך ירושלם׃ בן שמנים שנה חיה עלה
אנכי היום האדע בין טוב לרע ידע רוע
אם יטעם עבדך את אשר אכל טעם
ואת אשר אשתה אם אשמע שתה שמע
עוד בקול שרים ושרות ולמה שור
יהיה עבדך עוד למשא אל אדני היה נשא
המלך׃ כמעט יעבר עבדך את עבר
הירדן את המלך ולמה יגמלני גמל
המלך הגמולה הזאת׃ ישב נא שוב
עבדך ואמת בעירי עם קבר אבי מות
ואמי והנה עבדך כמהם יעבר
עם אדני המלך ועשה לו את
אשר טוב בעיניך׃ ויאמר
המלך אתי יעבר כמהם ואני
אעשה לו את הטוב בעיניך עשה
וכל אשר תבחר עלי אעשה בחר
לך׃ ויעבר כל העם את
הירדן והמלך עבר וישק המלך נשק
לברזלי ויברכהו וישב למקומו׃ ברך שוב
ויעבר המלך הגלגלה וכמהן קום
עבר עמו וכל עם יהודה
העבירו את המלך וגם חצי חצה
עם ישראל׃ והנה כל איש

diuidite possessiones. Responditq; miphiboseth regi. Etiam cũcta accipiat postq̃ reuersus est dñs meus rex pacifice in domũ suã. Berzellai quoq; galladites descẽdẽs de rogelim traduxit regem iordanem paratus et vltra fluuium psequi eũ. Erat aũt berzellai galaadites senex valde.i. octogenarius: & ipe pbuit alimẽta regi cũ moraretur in castris. Fuit quippe vir diues nimis. Dixit itaq; rex ad Berzellai. Veni mecum vt requiescas securus i ierusalem. Et ait berzellai ad regem. Quot sunt dies annorũ vite mee: vt ascendam cum rege in ierusalem. Octogenarius sũ hodie. Nũqd vigẽt sensus mei ad discernendũ suaue aut amarũ: aut delectare põt seruũ tuũ cibus aut potus: vel audire possum vltra vocẽ cantorũ atq; cãtatricũ. Quare seruus tuus sit oneri domino meo regi. Paululũ procedã famulus tuus ab iordane tecum. Non indigeo hac vicissitudĩe: sed obsecro vt reuertar seruus tuus & moriar i ciuitate mea: & sepeliar iuxta sepulcrũ pris mei & matris mee. Est autẽ seruus tuus chamaã: ipse vadat tecũ dñe mi rex & fac ei quicquid bonũ tibi videtur. Dixit itaq; ei rex. Mecum trãseat chamaã: & ego faciam ei quicquid tibi placuerit: & oẽ qđ petieris a me impetrabis. Cunq; transisset vniuersus populus & rex iordanem: osculatus est rex berzellai & bñdixit ei: & ille reuersus ẽ i locũ suũ. Trãsiuit ergo rex ad galgalam & chamaã cũ eo. Ois aũt populus iuda traduxerat regem: & media tantũ pars affuerat de populo israel. Itaq; omnes viri

diuidere agrũ. ⁊ dixit mephiboseth ad re
διαμερίσασθαι τὸν ἀγρόν. καὶ εἶπε μιφιβόσθε πρὸς τὸν βα
gem: ⁊ cũcta accipiat postq̃ reuersus
σιλέα, καὶ τὰ πάντα λαβέτω μετὰ τὸ παραγενέ
est dño meo rex in pace in do
σθαι τὸν κύριόν μου τὸν βασιλέα ἐν εἰρήνῃ εἰς τὸν οἶ
mũ suã. ⁊ berzelli galaadites descẽdit de
κον αὐτοῦ. καὶ βερζελλὶ ὁ γαλααδίτης κατέβη ἐκ 3.Re.2.b.
rogellim: ⁊ trãsijt cũ rege iorda
ῥωγελλὶμ, καὶ διέβη μετὰ τοῦ βασιλέως τὸν ἰορδά
nem vt premittat eũ ex iordane. ⁊ ber
νην τοῦ προπέμψαι αὐτὸν ἐκ τοῦ ἰορδάνου. καὶ ὁ βερ
zelli senex valde filius ãnorũ octoginta. ⁊
ζελλὶ πρεσβύτης σφόδρα υἱὸς ἐτῶν ὀγδοήκοντα. καὶ
ipse educauit regẽ cũ maneret ipse in
αὐτὸς διέθρεψε τὸν βασιλέα ἐν τῷ καθῆσθαι αὐτὸν ἐν
castris: qm̃ vir magnus erat valde. ⁊ dixit
παρεμβολαῖς, ὅτι ἀνὴρ μέγας ἦν σφόδρα. καὶ εἶπεν
rex ad berzelli: tu trãsibis mecum
ὁ βασιλεὺς πρὸς τὸν βερζελλί, σὺ διαβήσῃ μετ' ἐμοῦ
⁊ alam senectutẽ tuã mecum in hierusalem.
καὶ διαθρέψω τὸ γῆράς σου μετ' ἐμοῦ ἐν ἱερουσαλήμ.
⁊ dixit berzelli ad regẽ: quot dies erunt
καὶ εἶπε βερζελλὶ πρὸς τὸν βασιλέα, πόσαι αἱ ἡμέραι ἐτῶν
ãnorũ vite mee: vt ascẽdã cũ rege in hieru
ζωῆς μου, ἵνα ἀναβῶ μετὰ τοῦ βασιλέως εἰς ἱερου
salẽ? filius octoginta ãnorũ ego sum hodie. nũqd cogno
σαλήμ; υἱὸς ὀγδοήκοντα ἐτῶν ἐγώ εἰμι σήμερον. μὴ γνώσο
scã inter bonũ ⁊ inter malũ? si gustabit
μαι ἀναμέσον ἀγαθοῦ καὶ ἀναμέσον κακοῦ; εἰ γεύσεται
adhuc seruus tuus que comederit vel que potauerit: si au
ἔτι ὁ δοῦλός σου ὅσα ἂν ἐσθίῃ ἢ ὅσα ἂν πίνῃ; εἰ ἀκού
diã amplius vocẽ canẽtiũ ⁊ cãtatricũ? ⁊ quare A
σομαι ἔτι φωνὴν ᾀδόντων καὶ ᾀδουσῶν; καὶ ἱνατί
fit seruus tuus onus sup dñm meũ
γίνεται ὁ δοῦλός σου φορτίον ἐπὶ τὸν κύριόν μου τὸν
regem: qm̃ paululũ trãsibit seruus tuus ior
βασιλέα, ὅτι ὀλίγον διαβήσεται ὁ δοῦλός σου τὸν ἰορ
danẽ cũ rege? ⁊ quare dñs meus
δάνην μετὰ τοῦ βασιλέως; καὶ ἱνατί ὁ κύριός μου ὁ
rex reddit mihi hanc vicissitudinẽ?
βασιλεὺς ἀνταποδίδωσί μοι ταύτην ἀνταπόδομα;
reuertatur iã seruus tuus: ⁊ moriatur in
ἐπιστρεψάτω δὴ ὁ δοῦλός σου καὶ τελευτησάτω ἐν τῇ
ciuitate mea: ⁊ sepeliar in sepulchro patris
πόλει μου, καὶ ταφήσομαι ἐν τῷ τάφῳ τοῦ πατρός
mei ⁊ matris mee. ⁊ ecce seruus tuus chi
μου καὶ τῆς μητρός μου. καὶ ἰδοὺ ὁ δοῦλός σου χι
maan filius meus trãsibit cũ dño meo
μαὰν ὁ υἱός μου διελεύσεται μετὰ τοῦ κυρίου μου τοῦ
rege: ⁊ facies ei qđ placuerit corã te.
βασιλέως, καὶ ποιήσεις αὐτῷ τὸ ἀρεστὸν ἐνώπιόν σου.
⁊ dixit rex ad eum: trãseat mecum
καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς πρὸς αὐτόν, διελθέτω μετ' ἐμοῦ G
achimaan: ⁊ ego faciã ei qđ placuerit corã te:
ἀχιμαάν, καὶ ἐγὼ ποιήσω αὐτῷ τὸ ἀρεστὸν ἐνώπιόν σου,
⁊ quod iusseris mihi faciã tibi. ⁊ trãsijt vniuersus
καὶ ὃ ἂν ἐπιτάξῃς μοι ποιήσω σοι. καὶ διέβη πᾶς ὁ
pplus iordanẽ: ⁊ rex restitit: ⁊ oscula
λαὸς τὸν ἰορδάνην, καὶ ὁ βασιλεὺς ἑστήκει, καὶ κατε
tus est rex berzelli: ⁊ bñdixit ei:
φίλησεν ὁ βασιλεὺς τὸν βερζελλί, καὶ εὐλόγησεν αὐ
⁊ reuersus est in locũ suũ. ⁊ trãsiuit
τόν, καὶ ἀπέστρεψεν εἰς τὸν τόπον αὐτοῦ. καὶ διέβη ὁ
rex in galgala ⁊ achimaan trãsiuit cũ
βασιλεὺς εἰς γάλγαλα καὶ ἀχιμαὰν διέβη μετ'
eo: ⁊ ois pplus inde traduxerãt eum: ⁊
αὐτοῦ, καὶ πᾶς ὁ λαὸς ἰούδα διαβιβάσαντες αὐτόν, καὶ B
media pars ppli israel. ⁊ ecce ois vir
τὸ ἥμισυ τοῦ λαοῦ ἰσραήλ. καὶ ἰδοὺ πᾶς ἀνὴρ

israel venerũt ad regem. ⁊ dixerũt
Ἰσραὴλ παρεγίνοντο πρὸς τὸν βασιλέα. καὶ εἶπον
regi: quare furati sũt te fratres nři
τῷ βασιλεῖ, τί ὅτι ἔκλεψάν σε οἱ ἀδελφοὶ ἡμῶν
viri iuda: ⁊ traduxerũt regem ⁊
οἱ ἄνδρες Ἰούδα, καὶ διεβίβασαν τὸν βασιλέα καὶ
domũ eius iordanẽ: ⁊ oẽs vi
τὸν οἶκον αὐτοῦ τὸν Ἰορδάνην, καὶ πάντας τοὺς ἄν-
ros dauid cũ eo? ⁊ rñderũt viri
δρας Δαυὶδ μετ' αὐτοῦ; καὶ ἀπεκρίθησαν ἄνδρες
iuda viris israel ⁊ dixerũt: qr appꝓpi
Ἰούδα τοῖς ἀνδράσιν Ἰσραὴλ καὶ εἶπον, ὅτι ἐγγίζει
quat nobis rex. ⁊ quare iratus es de
πρὸς ἡμᾶς ὁ βασιλεύς. καὶ ἱνατί τοῦτο ἐθυμώθης περὶ τοῦ
sermõe hoc? nũqd comedẽtes comedimus aliquẽ cibũ
λόγου τούτου; μὴ ἐσθίοντες βεβρώκαμέν τι βρῶμα
ex rege: vel munꝰ dedit nobis: ⁊ rñ
παρὰ τοῦ βασιλέως, ἢ δόμα δέδωκεν ἡμῖν; καὶ ἀπε-
põderũt viri israel ad viros iuda
κρίθησαν οἱ ἄνδρες Ἰσραὴλ πρὸς τοὺς ἄνδρας Ἰούδα
⁊ dixerũt: decẽ mihi manus in rege: ⁊
καὶ εἶπον, δέκα μοι χεῖρες ἐν τῷ βασιλεῖ, καί
in dauid sum supra te. ⁊ cur iniuriã fecisti
γε ἐν τῷ Δαυὶδ εἰμὶ ὑπὲρ σέ. καὶ τί ὅτι ὕβρισάς
mihi: ⁊ nõ factũ est verbũ meũ prius vt re
με, καὶ οὐκ ἐγένετο τὸ ῥῆμά μου πρότερον τοῦ ἐπι-
ducerẽ regẽ meũ? ⁊ durũ visũ ẽ verbũ vi
στρέψαι τὸν βασιλέα μου; καὶ ἐσκληρύνθη τὸ ῥῆμα ἀν-
rorũ iuda magis ꝙ verbũ virorũ israel.
δρῶν Ἰούδα ὑπὲρ τὸ ῥῆμα ἀνδρῶν Ἰσραήλ. Ca. 20.

A Et ibi occurrit vir filius pestilẽs: ⁊ nomẽ
Καὶ ἐκεῖ ἀπάντα ἀνὴρ υἱὸς λοιμός, καὶ ὄνομα
ei sabee filius bochori vir iemini: ⁊ cecinit
αὐτῷ Σαβεὲ υἱὸς Βοχορὶ ἀνὴρ Ἰεμινί, καὶ ἐσάλπισε
buccina: ⁊ ait: nõ est nobis pars in dauid
σάλπιγγι, καὶ εἶπεν, οὐκ ἔστιν ἡμῖν μερὶς ἐν Δαυὶδ
neqȝ hereditas in filio iesse: eamus vnusqſqȝ
οὐδὲ κληρονομία ἐν υἱῷ Ἰεσσαί, πορευσώμεθα ἕκαστος
in tabernacula sua israel. ⁊ ascẽdit oĩs vir
εἰς τὰ σκηνώματα αὐτοῦ Ἰσραήλ. καὶ ἀνέβη πᾶς ἀνὴρ
israel a tergo dauid post sabee filiũ bo
Ἰσραὴλ ἀπὸ ὄπισθεν Δαυὶδ ὀπίσω Σαβεὲ υἱοῦ Βο-
chori. at viri iuda adheserũt ad
χορί. οἱ δὲ ἄνδρες Ἰούδα προσεκολλήθησαν πρὸς τὸν
regem suũ a iordane ⁊ vsqȝ ad hie
βασιλέα αὐτῶν ἀπὸ τοῦ Ἰορδάνου καὶ ἕως τῆς Ἱε-
rusalem: ⁊ ingressus est dauid in domũ suã in
ρουσαλήμ, καὶ εἰσῆλθε Δαυὶδ εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ εἰς
hierusalem: ⁊ tulit rex decẽ mu
Ἱερουσαλήμ, καὶ ἔλαβεν ὁ βασιλεὺς τὰς δέκα γυ-
lieres cõcubinas suas: quas dereliqrat ad custo
ναῖκας τὰς παλλακὰς αὐτοῦ, ἃς κατέλιπε φυλάσ-
G diẽdũ domũ suam: ⁊ tradidit eas in do
σειν τὸν οἶκον αὐτοῦ, καὶ ἔδωκεν αὐτὰς εἰς οἶ-
mũ custodie: ⁊ aluit eas: ⁊ ad eas
κον φυλακῆς, καὶ διέθρεψεν αὐτάς, καὶ πρὸς αὐτὰς
nõ est ingressus: ⁊ erãt conclusẽ vsqȝ ad diẽ mor
οὐκ εἰσῆλθε, καὶ ἦσαν συνεχόμεναι ἕως ἡμέρας θανά-
tis sue vidue viuẽtes. ⁊ dixit rex ad
του αὐτῶν χῆραι ζῶσαι. καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς πρὸς
amasa: cõuoca mihi viros iuda in tribus diebus:
Ἀμασά, βόησόν μοι ἄνδρας Ἰούδα ἐν τρισὶν ἡμέραις,
tu aũt hic sta. ⁊ abiit amasa vt nũcia
σὺ δὲ ἐνταῦθα στῆθι. καὶ ἐπορεύθη Ἀμασὰ τοῦ παραγ-
ret iuda: ⁊ moratꝰ est a tpe qd cõstitu
γεῖλαι τῷ Ἰούδα, καὶ ἐχρόνισεν ἀπὸ τοῦ καιροῦ οὗ ἐτά-
erat ei dauid. ⁊ ait dauid ad abessa:
B ξατο αὐτῷ Δαυίδ. καὶ εἶπε Δαυὶδ πρὸς Ἀβισσά,
nunc malefaciet nobis
νῦν κακοποιήσει ἡμᾶς

israel concurrentes ad regem dixerunt ei. Quare te furati sũt fratres nostri viri iuda & traduxerũt regem & domum eius iordanem: omnesqȝ viros dauid cũ eo. Et rñdit omnis vir iuda ad viros israel. Quia mihi propior est rex. Cur irasceris super hac re? Nũquid comedimus aliquid ex rege: aut mũera nobis data sũt. Et respondit vir israel ad viros iuda & ait. Decẽ ptibꝰ maior ego sum apud regẽ: magisqȝ ad me pertinet dauid qȝ ad te. Cur fecisti mihi iniuriam: & nõ mihi nũciatũ ẽ priori vt reducerem regẽ meũ? Durius ãt rñderunt viri iuda viris israel. 20.

Accidit quoqȝ vt ibi esset vir belial nomine syba filius bochri vir gemineus: & cecinit buccina & ait. Non est nobis pars in dauid: neqȝ hereditas in filio isai. Reuertere in tabernacula tua israel. Et separatus est omnis israel a dauid: secutusqȝ est syba filiũ bochri. Viri autem iuda adheserunt regi suo a iordane vsqȝ ierusalem. Cumqȝ venisset rex in domum suam in ierusalem: tulit decem mulieres concubinas quas dereliqrat ad custodiendã domũ: & tradidit eas in custodiã alimenta eis prebẽs. Et non est ingressus ad eas sed erant clause vsqȝ in diẽ mortis sue in viduitate viuentes. Dixit autem rex amase. Conuoca mihi omnes viros iuda i diẽ tertiũ: & tu adesto presens. Abiit ergo amasa vt conuocaret iudã: & moratus est extra placitũ qd ei cõstituerat rex. Ait autẽ dauid ad abisai. Nũc magis afflicturus est nos

ישראל באים אל המלך ויאמרו — בוא אמר
אל המלך מדוע גנבוך אחינו — גנב
איש יהודה ויעברו את המלך
ואת ביתו את הירדן וכל אנשי
דוד עמו׃ ויען כל איש יהודה על — ענה
איש ישראל כי קרוב המלך — קרב
אלי ולמה זה חרה לך על הדבר
הזה האכול אכלנו מן המלך אם — אכל
נשאת נשא לנו׃ ויען איש
ישראל את איש יהודה ויאמר
עשר ידות לי במלך וגם בדוד
אני ממך ומדוע הקלתני ולא — מן
היה דברי ראשון לי להשיב את — קלל שוב
מלכי ויקש דבר איש יהודה — קשה
מדבר איש ישראל׃

Cap. xx.
ושם נקרא איש בליעל — קרא בל
ושמו שבע בן בכרי איש ימיני — ימן
ויתקע בשופר ויאמר אין לנו — תקע שפר
חלק בדוד ולא נחלה לנו בבן
ישי איש לאהליו ישראל׃ ויעל — עלה
כל איש ישראל מאחרי דוד
אחרי שבע בן בכרי ואיש
יהודה דבקו במלכם מן הירדן
ועד ירושלם׃ ויבא דוד אל — בוא
ביתו ירושלם ויקח המלך את — לקח
עשר נשים פילגשים אשר — נשה
הניח לשמר הבית ויתנם בית — נוח נתן
משמרת ויכלכלם ואליהם לא — שמר כלכל
בא ותהיינה צררות עד יום — בוא היה
מתן אלמנות חיות׃ ויאמר — מות חיה
המלך אל עמשא הזעק לי — זעק
את איש יהודה שלשת ימים — יום
ואתה פה עמד׃ וילך עמשא
להזעיק את יהודה ויוחר מן — אחר
המועד אשר יעדו׃ ויאמר דוד — יעד אמר
אל אבישי עתה ירע לנו — רעע

BIBLIOTECA NACIONAL

שבע בן בכרי מן אבשלום אתה
קח את עבדי אדניך ורדף אחריו
פן מצא לו ערים בצרות והציל — צור נצל
עיננו: ויצאו אחריו אנשי יואב
והכרתי והפלתי וכל הגברים
ויצאו מירושלם לרדף אחרי
שבע בן בכרי: הם עם האבן
הגדולה אשר בגבעון ועמשא — גדל
בא לפניהם ויואב חגור מדו — בוא פנה
לבשו ועליו חגור חרב מצמדת — חגר צמד
על מתניו בתערה והוא יצא
ותפל: ויאמר יואב לעמשא — נפל
השלום אתה אחי ותחז יד ימין — אחז
יואב בזקן עמשא לנשק לו:
ועמשא לא נשמר בחרב אשר — שמר
ביד יואב ויכהו בה אל החמש — נכה
וישפך מעיו ארצה ולא שנה לו — שפך מעה
וימת ויואב ואבישי אחיו רדף — מות
אחרי שבע בן בכרי: ואיש עמד
עליו מנערי יואב ויאמר מי אשר
חפץ ביואב ומי אשר לדוד אחרי
יואב: ועמשא מתגלל בדם בתוך — גלל
המסלה וירא האיש כי עמד כל — סלל ראה
העם ויסב את עמשא מן המסלה — סבב
השדה וישלך עליו בגד כאשר — שלך
ראה כל הבא עליו ועמד: — בוא
כאשר הגה מן המסלה עבר כל
איש אחרי יואב לרדף אחרי
שבע בן בכרי: ויעבר בכל שבטי
ישראל אבלה ובית מעכה
וכל הברים ויקהלו ויבאו אף — קהל
אחריו: ויבאו ויצרו עליו באבלה — צור
בית המעכה וישפכו סללה
אל העיר ותעמד בחל וכל — עמד חיל
העם אשר את יואב משחיתם — שחת נפל
להפיל החומה: ותקרא — חמה קרא

syba filius bochri q̄ absalō. Tolle ergo seruos dñi tui & psequere eū: ne forte inueniat ciuitates munitas: & effugiat nos. Egressi sunt ergo cum eo viri ioab: cerethi quoq; & felethi: & omnes robusti exierunt de ierusalē ad psequendū syba filiū bochri. Cumq; illi essēt iuxta lapidem grandē qui est in gabaon: amasa veniens occurrit eis. Porro ioab vestitus erat tunica stricta ad mēsuram habitus sui: & desuper accinct⁹ gladio dependente vsq; ad ilia in vagina: qui fabricatus leui motu egredi poterat & percutere. Dixit itaq; ioab ad amasam. Salue mi frater. Et tenuit manū dextra mentum amase quasi osculans eum. Porro amasa non obseruauit gladium quem habebat ioab. Qui percussit eum in latere & effudit intestina eius in terrā. & mortu⁹ ē: nec secūdum vulnus apposuit. Ioab autem & abisai frater eius persecuti sunt siba filium bochri. Interea quidam viri cum stetissent iuxta cadauer amase de sociis ioab: dixerunt. Ecce qui esse voluit pro ioab comes dauid. Amasa autem conspersus sanguie iacebat in media via. Vidit hoc quidam vir q̄ subsisteret omnis populus ad videndum eum: & amouit amasam de via in agrum: operuitq; eum vestimento ne subsisterent transeuntes propter eum. Amoto ergo illo de via transibat omnis vir sequens ioab ad persequendum siba filium bochri. Porro ille transierat per omnes tribus israel vsq; in abelā & in bethmacha: omnesq; viri electi cōgregati fuerāt ad eum. Venerunt itaq; & oppugnabant eum in abela & in bethmacha & circumdederūt munitionibus ciuitatē & obsessa ē vrbs. Ois aūt turba q̄ erat cum ioab moliebatur destruere muros. Et exclamauit

sabee filiꝰ bochori magis q̄ abesalō. & nūc tolle
σαβεαὶ υἱὸς βοχορὶ ὑπὲρ ἀβεσαλώμ. καὶ νῦν λάβε
tecum seruos dñi tui: & per
μετὰ σεαυτοῦ τοὺς παῖδας τοῦ κυρίου σου, καὶ κατα-
sequere post eū: vt nō inueniat sibi ciuitates
δίωξε ὀπίσω αὐτοῦ, ὅπως μὴ εὕρῃ ἑαυτῷ πόλεις
munitas: & inumbret oculos nros. & egressi sūt
ὀχυράς, καὶ σκιάσῃ τοὺς ὀφθαλμοὺς ἡμῶν. καὶ ἐξῆλθον
post eum viri ioab: & cherethi & phele-
ὀπίσω αὐτοῦ ἄνδρες ἰωάβ, καὶ ὁ χερεθὶ καὶ ὁ φελε-
thi & oēs robusti ex hierusalem. & perse- F
θὶ καὶ πάντες οἱ δυνατοὶ ἐξ ἱερουσαλήμ. καὶ κατε-
cuti sūt post sabee filiū bochori. & illi erant
δίωξαν ὀπίσω σαβεαὶ υἱοῦ βοχορί. καὶ αὐτοὶ ἦσαν
iuxta lapidē grādē q̄ in gabaon. &
παρὰ τὸν λίθον τὸν μέγαν τὸν ἐπὶ γαβαών. καὶ C
amassa venit cōtra faciē eorū. & io-
ἀμεσσὰ παρεγένετο κατὰ πρόσωπον αὐτῶν. καὶ ἰω-
ab cinctus erat tunica: veste sua sup
ὰβ περιεζωσμένος μανδύαν, τὸ ἔνδυμα αὐτοῦ ἐπ᾽ αὐ-
se: & sup eā accinctus gladio ancipi-
τῷ, καὶ ἐπ᾽ αὐτῷ περιεζωσμένος μάχαιραν ἀμφή-
te sup ilia sua in vagina sua. &
κη ἐπὶ τῆς ὀσφύος αὐτοῦ ἐν τῷ κολεῷ αὐτῆς. καὶ ἡ
gladius egressus ē & cecidit. & dixit ioab amē-
μάχαιρα ἐξῆλθε καὶ ἔπεσε. καὶ εἶπεν ἰωὰβ τῷ ἀμεσ-
sa: si vales tu frater mi? & tenuit ioab ma-
σᾷ, εἰ ὑγιαίνεις σὺ ἀδελφέ μου; καὶ κατέσχεν ἰωὰβ τῇ χει-
nu dextera mentū amessa vt oscularetur e-
ρὶ τῇ δεξιᾷ τοῦ πώγωνος ἀμεσσὰ τοῦ φιλῆσαι αὐ-
um. & amessa nō custodiuit se a gladio G
τόν. καὶ ἀμεσσὰ οὐκ ἐφυλάξατο ἀπὸ τῆς μαχαίρας
qui erat in manu ioab. & percussit eū in eo ioab
τῆς ἐν τῇ χειρὶ ἰωάβ. καὶ ἐπάταξεν αὐτὸν ἐν αὐτῇ ἰωὰβ
sup inguine: & effudit intestina eius sup 3.Re.
ἐπὶ τὴν ψόαν, καὶ ἐξέχεεν τὰ ἔντερα αὐτοῦ ἐπὶ 2.a.
terrā: & nō secūdo pcussit eū: & mortuꝰ est. &
τὴν γῆν καὶ οὐκ ἐδευτέρωσεν αὐτῷ, καὶ ἀπέθανε. καὶ
ioab & abessa frater eius psecuti sunt post
ἰωὰβ καὶ ἀβεσσὰ ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ κατεδίωξαν ὀπί- 3.1.5
sabee filiū bochori. & vir stetit iuxta eū de pue- D
σω σαβεαὶ υἱοῦ βοχορί. καὶ ἀνὴρ ἐπέστη ἐπ᾽ αὐτὸν τῶν παι-
ris ioab. & dixit: q̄s est q̄ vult ioab: &
δαρίων ἰωάβ. καὶ εἶπε, τίς ὁ βουλόμενος ἰωάβ, καὶ
quis dauid? post ioab. & amessa mortuꝰ ē
τίς τῷ δαυίδ; ὀπίσω τοῦ ἰωάβ. καὶ ἀμεσσὰ τεθνηκὼς
& cōmixtus in sāguine suo in media via. 3.2.4
καὶ πεφυρμένος ἐν τῷ αἵματι αὐτοῦ ἐν μέσῳ τῆς ὁδοῦ.
& vidit vir q̄ subsisteret oīs pplus: & proie-
καὶ εἶδεν ἀνὴρ ὅτι εἱστήκει πᾶς ὁ λαός, καὶ ἀπέστρε-
cit amessa de via in agrū: & proiecit
ψε τὸν ἀμεσσὰ ἐκ τῆς τρίβου εἰς ἀγρόν, καὶ ἐπέρριψεν
sup eū vestimētū: q̄r vidit q̄ oīs q̄ veniebat subsistebat sup
ἐπ᾽ αὐτὸν ἱμάτιον, ὅτι εἶδεν ὅτι πᾶς ὁ ἐρχόμενος ἵστατο ἐπ᾽
eum. & factū ē qn̄ amouit amessa de via:
αὐτόν. καὶ ἐγένετο ὅτε μετέστησε τὸν ἀμεσσὰ ἀπὸ τῆς τρί-
transiit oīs pplus post ioab vt persequeretur post E A
βου, παρῆλθε πᾶς ὁ λαὸς ὀπίσω ἰωὰβ καταδιῶξαι ὀπί-
sabee filiū bochori. & trāsiit in oēs tribus
σω σαβεαὶ υἱοῦ βοχορί. καὶ διῆλθεν εἰς πάσας τὰς φυλὰς
israel: in abela & bethmaaca. & oēs ciui-
τοῦ ἰσραήλ, εἰς ἀβελὰ καὶ βαιθμαχά. καὶ πᾶσαι αἱ πό-
tates cōgregate sunt: & venerūt post eū. &
λεις ἐξεκκλησιάσθησαν, καὶ παραγίνονται ὀπίσω αὐτοῦ. καὶ
venerūt & obsederūt eum in abel & beth
παρεγένοντο καὶ περιεκάθισαν αὐτὸν ἐν τῇ ἀβὲλ καὶ βαιθ-
maaca. & iecerūt vallū cōtra ciuitatē: & stetit in
μαχά. καὶ ἔβαλον χάρακα ἐπὶ τὴν πόλιν, καὶ ἔστη ἐν
valle. & oīs pplus q̄ cū ioab cogi-
τῷ προτειχίσματι. καὶ πᾶς ὁ λαὸς ὁ μετὰ ἰωὰβ ἐνε-
tabāt destruere murū. & exclamauit
νόουν καταβαλεῖν τὸ τεῖχος. καὶ ἐβόησε

mulier ſapiēs de ciuitate ꝛ dixit: audite tā audi
γυνὴ σοφὴ ἐκ τῆς πόλεως καὶ εἶπεν, ἀκούετε δὴ ἀκούε-
te: dicite tā ioab vt appꝓpinquet huc vſque ꝛ lo
τε, εἴπατε δὴ τῷ ἰωὰβ ἐγγίσαι ὧδε καὶ λαλήσ-
quar ad eū. ꝛ acceſſit ioab ad eā: ꝛ a-
ω πρὸς αὐτόν. καὶ ἤγγισεν ἰωὰβ πρὸς αὐτήν. καὶ εἶπ-
it mulier: es tu ioab? ꝛ dixit: ego. ꝛ dixit:
εν ἡ γυνή, εἰ σὺ ἰωάβ; καὶ εἶπεν, ἐγώ. καὶ εἶπεν,
F audi tu verba ancille tue. ꝛ dixit: audio
ἄκουσον δὴ τοὺς λόγους τῆς δούλης σου. καὶ εἶπεν, ἀκούω
ego: dic. ꝛ dixit ſermo dicebatur in primis dicen
ἐγώ, λέγε. καὶ εἶπε λόγος ἐλαλήθη ἐν πρώτοις λεγόν-
tiū: interrogātes interrogabūt in abel: ꝛ ſic defi
των, ἐρωτῶντες ἐρωτήσουσιν ἐν ἀβέλ, καὶ οὕτως ἐξέ-
ciebāt: ego ſum pacifica firmamētorum iſrael: tu āt
λειπον, ἐγώ εἰμι εἰρηνικὰ στηριγμάτων ἰσραήλ, σὺ δὲ
queris occidere ciuitatē ꝛ metropolim in iſrael.
ζητεῖς θανατῶσαι πόλιν καὶ μητρόπολιν ἐν ἰσραήλ.
quid abſorbes hereditatē dñi? ꝛ rñdit ioab
τί καταπίνεις κληρονομίαν κυρίου; καὶ ἀπεκρίθη ἰωὰβ
ꝛ ait. nō mihi fiat vt abſorbeā. ꝛ ſi demo-
καὶ εἶπε. μήμοι γένοιτο εἰς καταπόμα. καὶ εἰ διαφ-
liē fuero: nō iſtud verbū: quia vir de mōte ephraim ſa-
θερῶ, οὐχ οὗτος ὁ λόγος, ὅτι ἀνὴρ ἐξ ὄρους ἐφραὶμ σα-
bee filius bochori leuauit manū ſuā cōtra
βεὲ υἱὸς βοχορὶ ἐπῆρε τὴν χεῖρα αὐτοῦ ἐπὶ τὸν
regem dauid. tradite mihi eū ſolū: ꝛ rece
βασιλέα δαυίδ. παράδοτέ μοι αὐτὸν μόνον, καὶ ἀπε-
dam a ciuitate. ꝛ dixit mulier ad io-
λεύσομαι ἀπὸ τῆς πόλεως. καὶ εἶπεν ἡ γυνὴ πρὸς ἰω-
G ab: ecce caput eius proiicietur a muro.
άβ, ἰδοὺ ἡ κεφαλὴ αὐτοῦ ῥιφήσεται ἀπὸ τοῦ τείχους.
ꝛ abijt mulier ad oēm ppłm: ꝛ locu-
καὶ εἰσῆλθεν ἡ γυνὴ πρὸς πάντα τὸν λαόν, καὶ ἐλά-
ta eſt ad oēm ciuitatē iuxta ſuam prudē-
λησε πρὸς πᾶσαν τὴν πόλιν κατὰ τὴν αὐτῆς φρόνη-
tiam. ꝛ auferūt caput ſabee filij bocho-
σιν. καὶ ἀφαιροῦσι τὴν κεφαλὴν σαβεὲ υἱοῦ βοχο-
3.4. ri: ꝛ proijciūt illud ad ioab. ꝛ cecinit ioab
ρί, καὶ ῥίπτουσιν αὐτὴν πρὸς ἰωάβ. καὶ ἐσάλπισεν ἰωὰβ
in buccina: ꝛ diſperſus fuit ppłs a ciuitate vnuſ
ἐν σάλπιγγι, καὶ διεσπάρη ὁ λαὸς ἐκ τῆς πόλεως ἕκα-
quiſque in tabernaculū ſuū. ꝛ ioab reuerſus eſt in
στος εἰς τὸ σκήνωμα αὐτοῦ. καὶ ἰωὰβ ἐπέστρεψεν εἰς
hieruſalem ad regem. at ioab fuit ſup
ἱερουσαλὴμ πρὸς τὸν βασιλέα. ὁ δὲ ἰωὰβ ἦν ἐπὶ
oēm exercitū iſrael. ꝛ baneas filius ioiade
3.4.d. πάσης τῆς στρατιᾶς ἰσραήλ. καὶ βαναίας υἱὸς ἰωαδὲ
ſup cherethi ꝛ phelethi. ꝛ adorā ſup
ἐπὶ τοῦ χερεθὶ καὶ τοῦ φελετί. καὶ ἀδωρὰμ ἐπὶ
tributa. ꝛ ioſaphat filius achilud a cōmētarijs.
τῶν φόρων. καὶ ἰωσαφὰτ υἱὸς ἀχιλοὺδ ὑπομιμνήσκων.
ꝛ ſuſa ſcriba. ꝛ ſadoc ꝛ abiathar ſa-
καὶ σουσὰ γραμματεύς. καὶ σαδὼκ καὶ ἀβιαθὰρ ἱε-
cerdotes. ꝛ iras filius iari erat ſacerdos dauid.
ρεῖς. καί γε ἴρας ὁ ἰαρὶ ἦν ἱερεὺς τοῦ δαυίδ. Ca. 21.
A Et facta eſt fames in diebus dauid trib'
Καὶ ἐγένετο λιμὸς ἐν ταῖς ἡμέραις δαυὶδ τρία
annis: anno adherēs anno. ꝛ querebat dauid
ἔτη, ἐνιαυτὸς ἐχόμενος ἐνιαυτοῦ. καὶ ἐζήτει δαυὶδ
faciem a dño. ꝛ dixit dñs: ſup
τὸ πρόσωπον παρὰ κυρίου. καὶ εἶπε κύριος, ἐπὶ
ſaul ꝛ ſup domū eius iniquitas: eo quod occi-
σαοὺλ καὶ ἐπὶ τὸν οἶκον αὐτοῦ ἡ ἀδικία, διὰ τὸ θανατῶ-
dit ipſe gabaonitas. ꝛ vocauit
σαι αὐτὸν τοὺς γαβαωνίτας. καὶ ἐκάλεσεν

mulier ſapiens de ciuitate. Audite audite: dicite ioab. Appropinqua huc & loquar tecum. Qui cum acceſſiſſet ad eam: ait illi. Tu es ioab? Et ille rñdit. Ego. Ad quē ſic locuta eſt. Audi ſermones ancille tue. Qui rñdit. Audio. Rurſumque illa. Sermo inquit dicebatur in veteri ꝓuerbio. Qui interrogant interrogēt in abela: & ſic ꝑficiebāt. Nonne ego ſum que rñdeo veritatē in iſrael? & tu queris ſubuertere ciuitatē & euertere mrem in iſrael. Quare p̄cipitas hereditatem dñi? Rñdenſque ioab ait. Abſit: abſit hoc a me: non p̄cipito neque demolior. Non ſe ſic habet res. Sed homo de mōte effraim ſyba filius bochri cognomine leuauit manū ſuā cōtra regē dd. Tradite illū ſolū: & recedemus a ciuitate. Et ait mulier ad ioab. Ecce caput eius mittetur ad te per murum. Ingreſſa eſt ergo ad oēm ppłm: & locuta eſt eis ſapiēter. Qui abſciſſum caput ſybe filii bochri ꝓiecerūt ad ioab. Et ille cecinit tuba: & receſſerūt ab vrbe: vnuſquiſque in tabernacula ſua. Ioab aūt reuerſus ē ieruſalem ad regē. Fuit ergo ioab ſup oēm exercitū iſrael. Banaias āt filius ioiade ſuper ceretheos & feletheos. aduram vero ſuper tributa. Porro ioſaphat filius ahilud a cōmētariis. Syba aūt ſcriba. Sadoch vero & abiathar ſacerdotes: hyram autem hyraites erat ſacerdos dauid. 21.

Facta eſt quoque fames in diebus dd tribus annis iugiter. Et cōſuluit dauid oraculū dñi. Dixitque dominus. Propter ſaul & domum eius ſanguinum: quia occidit gabaonitas. Vocatis ergo

אשה חכמה מן העיר שמעו — איש
שמעו אמרו נא אל יואב קרב
עד הנה ואדברה אליך׃ ויקרב — דבר קרב
אליה ותאמר האשה האתה יואב — אמר
ויאמר אני ותאמר לו שמע
דברי אמתך ויאמר שמע אנכי׃ — אמה
ותאמר לאמר דבר ידברו
בראשנה לאמר שאל ישאלו — שאל
באבל וכן התמו׃ אנכי שלמי
אמוני ישראל אתה מבקש — בקש
להמית עיר ואם בישראל למה — מות
תבלע נחלת יהוה׃ ויען יואב — בלע ענה
ויאמר חלילה חלילה לי אם — חלל
אבלע ואם אשחית׃ לא כן הדבר — שחת
כי איש מהר אפרים שבע בן
בכרי שמו נשא ידו במלך בדוד
תנו אתו לבדו ואלכה מעל העיר — נתן בדד
ותאמר האשה אל יואב הנה — ילך
ראשו משלך אליך בעד החומה׃ — שלך
ותבוא האשה אל כל העם — בוא
בחכמתה ויכרתו את ראש שבע — כרת
בן בכרי וישלכו אל יואב ויתקע
בשופר ויפצו מעל העיר איש — פוץ
לאהליו ויואב שב ירושלם אל — שוב
המלך׃ ויואב אל כל הצבא
ישראל ובניה בן יהוידע על
הכרתי ועל הפלתי׃ ואדרם על
המס ויהושפט בן אחילוד
המזכיר׃ ושיא ספר וצדוק — זכר
ואביתר כהנים׃ וגם עירא
היארי היה כהן לדוד׃
ויהי רעב בימי דוד שלש שנים — Cap. xxj.
שנה אחרי שנה ויבקש דוד — היה יום
את פני יהוה ויאמר יהוה אל — שנה בקש
שאול ואל בית הדמים על — פנה
אשר המית את הגבענים׃ ויקרא — מות קרא

המלך לגבענים ויאמר אליהם אמר
והגבענים לא מבני ישראל המה
כי אם מיתר האמרי ובני ישראל
נשבעו להם ויבקש שאול שבע
להכתם בקנאתו לבני ישראל נכה
ויהודה: ויאמר דוד אל הגבענים
מה אעשה לכם ובמה אכפר עשה כפר
וברכו את נחלת יהוה: ויאמרו
לו הגבענים אין לנו כסף וזהב
עם שאול ועם ביתו ואין לנו
איש להמית בישראל ויאמר מות
מה אתם אמרים אעשה לכם:
ויאמרו אל המלך האיש אשר
כלנו ואשר דמה לנו נשמדנו כלה שמד
מהתיצב בכל גבול ישראל: יצב גבל
יתן לנו שבעה אנשים מבניו נתן
והוקענום ליהוה בגבעת שאול יקע
בחיר יהוה ויאמר המלך אני בחר
אתן: ויחמל המלך על מפיבשת נתן חמל
בן יהונתן בן שאול על שבעת
יהוה אשר בינתם בין דוד ובין
יהונתן בן שאול: ויקח המלך את לקח
שני בני רצפה בת איה אשר שנה
ילדה לשאול את ארמני ואת
מפיבשת ואת חמשת בני מיכל
בת שאול אשר ילדה לעדריאל
בן ברזלי המחלתי: ויתנם ביד נתן
הגבענים ויקיעם בהר לפני יקע פנה
יהוה ויפלו שבעתים יחד והמה נפל
המתו בימי קציר בראשנים מות יום
בתחלת קציר שערים: ותקח קצר חלל
רצפה בת איה את השק ותטהו נטה
לה אל הצור מתחלת קציר עד
נתך מים עליהם מן השמים
ולא נתנה עוף השמים לנוח
עליהם יומם ואת חית השדה חיה

gabaonitis. rex dixit ad eos. Porro gabaonite non erant de filiis israel: sed reliquie amorreorum. Filii quippe israel iurauerant eis: & voluit saul percutere eos zelo quasi pro filiis israel & iuda. Dixit ergo dauid ad gabaonitas. Quid faciā vobis: & qd erit vestri piaculum vt bñdicatis hereditati domini. Dixeruntqꝫ ei gabaonite. Nō ē nobis super argento & auro questio: sed cōtra saul & cōtra domum eius: neqꝫ volumus vt interficiatur hō de israel. Ad quos rex ait. Quid ergo vultis vt faciam vobis? Qui dixerūt regi. Virum qui attriuit nos & oppssit iniq̄:ita delere debemus vt nec vnus qdē residuus sit de stirpe eius in cunctis finibus israel. Dentur nobis septē viri de filiis eius vt crucifigamus eos dño in gabaa saul quondā electi dño. Et ait rex. Ego dabo. Pepercitqꝫ rex miphiboseth filio ionathe filii saul propter iusiurandum domini quod fuit inter dauid & ionathan filiū saul. Tulit itaqꝫ rex duos filios respha filie ahia: quos peperit saul armoni & miphiboseth: & quinqꝫ filios michol filie saul quos genuerat hadrieli filio berzellai q fuit de molathi: & dedit eos in manus gabaonitarū: q crucifixerūt eos in monte corā dño. Et ceciderunt hi septem simul occisi in diebus messis prime incipiente messiōe ordei. Tollens autem respha filia ahia ciliciū substrauit sibi supra petram ab initio messis donec stillaret aqua super eos de celo: & non dimisit aues lacerare eos per diem neqꝫ bestias

rex gabaonitas: & dixit ad eos.
ὁ βασιλεὺς τοὺς γαβαωνίτας, καὶ εἶπε πρὸς αὐτούς.
& gabaonite nō erāt de filiis israel: qm
καὶ οἱ γαβαωνῖται οὐκ ἦσαν ἐκ τῶν υἱῶν ἰσραὴλ, ὅτι
a reliquiis ammorreorū erāt: & filii
ἀπὸ τῶν καταλοίπων ἀμορραίων ἦσαν, καὶ οἱ υἱοὶ
israel iurauerāt eis. & quesiuit saul percutere
ἰσραὴλ ὤμοσαν αὐτοῖς. καὶ ἐζήτησε σαοὺλ πατάξαι
eos cū zelaret ipse filios israel & iu
αὐτοὺς ἐν τῷ ζηλῶσαι αὐτὸν τοὺς υἱοὺς ἰσραὴλ καὶ ἰού
da. & dixit dauid ad gabaonitas: qd fa
δα. καὶ εἶπε δαυὶδ πρὸς τοὺς γαβαωνίτας, τί ποι
ciā vobis: & in quo placabo: & benedicetis
ήσω ὑμῖν, καὶ ἐν τίνι ἐξιλάσομαι, καὶ εὐλογήσετε
hereditati dñi: & dixerūt ei gabaoni
τὴν κληρονομίαν κυρίου; καὶ εἶπον αὐτῷ οἱ γαβαωνῖ
te: nō est nobis argētū neqꝫ aurū cū saul
ται, οὐκ ἔστιν ἡμῖν ἀργύριον οὐδὲ χρυσίον μετὰ σαοὺλ
& cū domo eius: & nō est nobis vt iter
καὶ μετὰ τοῦ οἴκου αὐτοῦ, καὶ οὐκ ἔστιν ἡμῖν θανατ
ficiamus virū de oñi israel. & dixit: qd vos
ῶσαι ἄνδρα ἐκ παντὸς ἰσραήλ. καὶ εἶπεν, τί ὑμεῖς
vultis: & faciā vobis: & dixerūt ad re
θέλετε, καὶ ποιήσω ὑμῖν; καὶ εἶπον πρὸς τὸν βασι
gem: vir q finiuit nos & q pseecut⁹ est nos
λέα, ὁ ἀνὴρ ὃς συνετέλεσεν ἡμᾶς καὶ ὃς ἐδίωξεν ἡμᾶς
& q cogitauit disperdere nos: delebimus
καὶ ὃς παρελογίσατο ἐξολοθρεῦσαι ἡμᾶς, ἀφανίσωμεν
eum: vt nō residuus sit in cūctis finib⁹ isra
αὐτόν, τοῦ μὴ ἀντικαθίστασθαι ἐν παντὶ ὁρίῳ ἰσρα
el. & dentur nobis septē viri de filiis e
ήλ. καὶ δοθήτωσαν ἡμῖν ἑπτὰ ἄνδρες ἐκ τῶν υἱῶν αὐ
ius: & placabimus in eis dñm in col
τοῦ, καὶ ἐξιλασόμεθα ἐν αὐτοῖς τῷ κυρίῳ ἐν τῷ βου
le saul electi dño. & ait rex:
νῷ τοῦ σαοὺλ ἐκλεκτοὺς τῷ κυρίῳ. καὶ εἶπεν ὁ βασι
ego dabo. & pepercit rex sup
λεύς, ἐγὼ δώσω. καὶ ἐφείσατο ὁ βασιλεὺς ἐπὶ τὸν
mephiboseth filiū ionathan filij saul pp iusiurādū
μεμφιβόσθε υἱὸν ἰωνάθαν υἱοῦ σαοὺλ διὰ τὸν ὅρκον
dñi qd iurauerūt inter eos: inter dauid
κυρίου ἐν ὤμοσαν ἀναμέσον αὐτῶν, ἀναμέσον δαυὶδ
& inter ionathā filiū saul. & tulit rex
καὶ ἀναμέσον ἰωνάθαν υἱοῦ σαούλ. καὶ ἔλαβεν ὁ βασι
duos filios respha filie aia quos pepe
λεὺς τοὺς δύο υἱοὺς ῥεσφὰ θυγατρὸς αἰὰ οὓς ἔτε
rit saul: armoni mephiboseth: &
κε τῷ σαούλ, τὸν ἀρμωνὶ καὶ μεμφιβόσθε, καὶ τοὺς
quinqꝫ filios mechol filie saul: q geni
πέντε υἱοὺς τῆς μιχὸλ θυγατρὸς σαούλ, τοὺς τεχ
ti sunt adriel berzelli moulathi: & de
θέντας τῷ ἀδριὴλ βερζελλὶ τῷ μοουλαθί, καὶ ἔδω
dit eos in manus gabaonitarū. & ppicia
κεν αὐτοὺς εἰς χεῖρας τῶν γαβαωνιτῶν. καὶ ἐξιλάσ
tionē fecerūt eos corā dño in mōte. & ceci
αντο αὐτοὺς ἔναντι τοῦ κυρίου ἐν τῷ ὄρει. καὶ ἔπε
derūt ibi septē simul. & ipsi occisi
σαν ἐκεῖ οἱ ἑπτὰ κατὰ τὸ αὐτό. καὶ αὐτοὶ ἐθανατώ
sunt in diebus messis in primis: i pricipio
θησαν ἐν ἡμέραις θερισμοῦ ἐν πρώτοις, ἐν ἀρχῇ
messiōis ordeoꝝ. & accepit respha filia aia
θερισμοῦ κριθῶν. καὶ ἔλαβε ῥεσφὰ θυγάτηρ αἰὰ τὸν
saccum & substrauit eū sibi supra petrā
σάκκον καὶ ἔστρωσεν αὐτὸν ἑαυτῇ ἐπὶ τὴν πέτραν
ab initio messis ordeoꝝ donec stillauerūt aque dei
ἀπ᾽ ἀρχῆς θερισμοῦ κριθῶν ἕως οὗ ἔσταξεν ὕδατα θεοῦ
de celo. & nō dimisit volatilia ce
ἐξ οὐρανοῦ. καὶ οὐκ ἀφῆκε τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρα
li sedere sup eos die: neqꝫ bestias
νοῦ καθίσαι ἐπ᾽ αὐτοὺς ἡμέρας, οὐδὲ τὰ θηρία τοῦ
agri
ἀγροῦ

B

1.Re. 17.a.

D

1.Re. 10.c

C

nocte. ⁊ nũciata sũt dauid omnia que fe
νυκτός. καὶ ἀπηγγέλη τῷ δαυὶδ πάντα ὅσα ἐποίη
cit respha filia aia concubina saul: ⁊ abi
σε ῥεσφὰ θυγάτηρ ἀϊὰ ἡ παλλακὴ σαοὺλ, καὶ ἐπορεύ
it dauid ⁊ tulit ossa saul ⁊ ossa iona
θη δαυὶδ καὶ ἔλαβε τὰ ὀστᾶ σαοὺλ καὶ τὰ ὀστᾶ ἰωνα
than filij eius a viris iabes galaad
θὰν τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ παρὰ τῶν ἀνδρῶν ἰαβὶς γαλαὰδ
qui furati fuerãt eos a muro bethsan
τῶν κλεψάντων αὐτοὺς ἀπὸ τοῦ τείχους βαισὰν
cũ suspẽdissent eos ibi philisthĩm in die
κρεμασάντων αὐτοὺς ἐκεῖ τῶν ἀλλοφύλων ἐν τῇ ἡμέρᾳ
qua pcusserũt philistĩm saul in gelboe. ⁊
ἧ ἐπάταξαν οἱ ἀλλόφυλοι τὸν σαοὺλ ἐν γελβουέ. καὶ
asportauit dauid inde ossa saul ⁊ ossa
ἀνήνεγκεν δαυὶδ ἐκεῖθεν τὰ ὀστᾶ σαοὺλ καὶ τὰ ὀστᾶ
ionathan filij ei⁹: ⁊ cõgregauit ossa propicia-
ἰωνάθαν τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ, καὶ συνήγαγε τὰ ὀστᾶ τῶν ἐξιλιασ-
torum. ⁊ sepeliuit ossa saul ⁊ ionathã filij
μένων. καὶ ἔθαψε τὰ ὀστᾶ σαοὺλ καὶ ἰωνάθαν τοῦ υἱοῦ
eius ⁊ ossa propiciatorũ in terra benia-
αὐτοῦ καὶ τὰ ὀστᾶ τῶν ἐξιλιασμένων ἐν τῇ γῇ βενια-
B min in latere sepulchri cis patris eius.
μὶν ἐν τῇ πλευρᾷ τοῦ τάφου κὶς τοῦ πατρὸς αὐτοῦ.
⁊ fecerũt sm oĩa que preceperat
καὶ ἐποίησαν κατὰ πάντα ὅσα ἐνετείλατο ὁ βα-
rex. ⁊ ppitiat⁹ est deus terre post hec.
σιλεύς. καὶ ἐξιλάσατο ὁ θεὸς τὴν γῆν μετὰ ταῦτα.
⁊ factũ est rursũ bellũ philisthĩm ad is
καὶ ἐγένετο ἔτι πόλεμος τοῖς ἀλλοφύλοις πρὸς ἰσ-
rael. ⁊ descẽdit dauid ⁊ serui eius cũ
ραήλ. καὶ κατέβη δαυὶδ καὶ οἱ παῖδες αὐτοῦ μετ᾽
eo: ⁊ pugnauerũt cũ philisthĩm: ⁊
αὐτοῦ, καὶ ἐπολέμησαν μετὰ τῶν ἀλλοφύλων, καὶ
defecit dauid. ⁊ iesbi de nob q̃ erat de gene
1.Re. 17.a. ἐξελύθη δαυίδ. καὶ ἰεσβὶ ἀπὸ νὼβ ὃς ἦν ἐκ τῶν ἀπογό-
re gigantũ: ⁊ põdus haste eius trecento-
νων τῶν γιγάντων, καὶ ὁ σταθμὸς τοῦ δόρατος αὐτοῦ τριακοσί-
rũ siclorũ eris. ⁊ iste accinctus balteo:
ων σίκλων χαλκοῦ. καὶ οὗτος περιεζωσμένος παραζώνην,
⁊ cogitabat vt percuteret dauid. ⁊ psidio fuit
καὶ διενοεῖτο τοῦ πατάξαι τὸν δαυίδ. καὶ ἐβοήθησεν
ei abesa filius saruie: ⁊ percussit philisteũ
αὐτῷ ἀβισαὶ υἱὸς σαρουΐα, καὶ ἐπάταξε τὸν ἀλλόφυλον
⁊ interfecit eum. tunc iurauerũt viri dauid
D καὶ ἐθανάτωσεν αὐτόν. τότε ὤμοσαν οἱ ἄνδρες δαυὶδ
dicẽtes: nõ egredieris nobiscũ rursũ in bellum:
λέγοντες, οὐκ ἐξελεύσῃ μεθ᾽ ἡμῶν ἔτι εἰς πόλεμον,
⁊ non extingues lucernã israel. ⁊ factũ est post
καὶ οὐ μὴ σβέσῃς τὸν λύχνον ἰσραήλ. καὶ ἐγένετο με-
hec bellũ rursũ cũ philisteis in
τὰ ταῦτα πόλεμος ἔτι μετὰ τῶν ἀλλοφύλων ἐν
1.Pa. nob. tunc percussit sobecchi asothi cõgre
10.c. νώβ. τότε ἐπάταξε σοβεχὶ ὁ ἀσωθὶ τοὺς ἐπισυ-
gatos de stirpe gigantũ. ⁊ factũ est
ναγομένους τῶν ἀπογόνων τῶν γιγάντων. καὶ ἐγένετο
rursũ bellũ cũ philisteis in nob. ⁊ per
ἔτι πόλεμος μετὰ τῶν ἀλλοφύλων ἐν νώβ. καὶ ἐπά-
cussit ellanan filius iare de texẽtibus bethleemi:
ταξεν ἐλλανὰν υἱὸς ἰαρὶ τῶν ὑφαινόντων βαιθλεεμί, τὸν
goliath gethẽu. ⁊ hastile haste e-
γολιὰθ τὸν γεθαῖον. καὶ τὸ ξύλον τοῦ δόρατος αὐ-
ius erat q̃si liciatoriũ texentiũ. ⁊ factũ est rursũ bel
τοῦ ἦν ὡς ἀντίον ὑφαινόντων. καὶ ἐγένετο ἔτι πό-
lum cũ philisteis in geth. ⁊ fuit vir
λεμος μετὰ τῶν ἀλλοφύλων ἐν γέθ. καὶ ἦν ἀνὴρ
ex madon:
ἐκ μαδών,
C

per noctem. Et nuncia
ta sunt dauid que
fecerat respha filia a-
hia concubina
saul. Et abiit dauid &
tulit ossa
saul & ossa ionathe fi-
lii eius
a viris iabes galaad: q
furati fuerant ea de pla
tea bethsan
in qua suspenderãt eos
philistiim: cum
interfecissent saul
in gelboe: & asporta-
uit inde ossa
saul & ossa ionathe fi-
lii eius:
& colligentes ossa eorũ
qui affixi fuerant:
sepelierunt ea cum ossi
bus saul
& ionathe filii eius in
terra beniamin i latere
in sepulchro cis patris
eius. Feceruntq; omnia
que pceperat rex: & re
propitiatus est deus
terre post hec. Factum
est aũt rursum prelium
philistinorum aduersũ
israel: & descendit
dauid & serui eius cum
eo: & pugnabãt contra
philistiim. Deficiente
ãt dauid iesbi de nob:
qui fuit de genere ara-
fa:
cuius ferrũ haste trecẽ-
tas vncias appẽdebat:
& accict⁹ erat ense no
uo nisus est percutere
dauid: presidioq; ei fu
it abisai filius
saruie: & percussũ phi
listeũ interfecit.
Tũc iurauerũt viri da
uid dicentes. Iam
non egredieris nobis-
cum in bellum
ne extiguas lucernã is
rael. Scdm quoq; fuit
bellũ in gob
cõtra philisteos. Tunc
pcussit sobochai de
vsathi saph de stirpe
arafa. Tertium quoq;
fuit bellum
in gob cõtra philisteos
in quo pcussit a deo da
tus filius saltus poly-
mitarius bethleemites
goliath getheũ: cuius
hastile haste erat
quasi liciatorium texẽ
tium. Quartũ bellũ fu
it in geth in quo vir fu
it excelsus, qui

לָיְלָה׃ וַיֻּגַּד לְדָוִד אֵת אֲשֶׁר	נגד
עָשְׂתָה רִצְפָּה בַת אַיָּה פִּלֶגֶשׁ	עשה
שָׁאוּל׃ וַיֵּלֶךְ דָּוִד וַיִּקַּח אֶת עַצְמוֹת	
שָׁאוּל וְאֶת עַצְמוֹת יְהוֹנָתָן בְּנוֹ	
מֵאֵת בַּעֲלֵי יָבֵשׁ גִּלְעָד אֲשֶׁר	
גָּנְבוּ אֹתָם מֵרְחֹב בֵּית שָׁן אֲשֶׁר	
תְּלָאוּם שָׁמָּה פְּלִשְׁתִּים בְּיוֹם	תלה
הַכּוֹת פְּלִשְׁתִּים אֶת שָׁאוּל	נכה
בַּגִּלְבֹּעַ׃ וַיַּעַל מִשָּׁם אֶת עַצְמוֹת	עלה
שָׁאוּל וְאֶת עַצְמוֹת יְהוֹנָתָן בְּנוֹ	
וַיַּאַסְפוּ אֶת עַצְמוֹת הַמּוּקָעִים׃	אסף יקע
וַיִּקְבְּרוּ אֶת עַצְמוֹת שָׁאוּל	קבר
וִיהוֹנָתָן בְּנוֹ בְּאֶרֶץ בִּנְיָמִן בְּצֵלָע	
בְּקֶבֶר קִישׁ אָבִיו וַיַּעֲשׂוּ כֹּל	עשה
אֲשֶׁר צִוָּה הַמֶּלֶךְ וַיֵּעָתֵר אֱלֹהִים	עתר
לָאָרֶץ אַחֲרֵי כֵן׃ וַתְּהִי עוֹד מִלְחָמָה	היה לחם
לַפְּלִשְׁתִּים אֶת יִשְׂרָאֵל וַיֵּרֶד	
דָּוִד וַעֲבָדָיו עִמּוֹ וַיִּלָּחֲמוּ אֶת	
פְּלִשְׁתִּים וַיָּעַף דָּוִד׃ וְיִשְׁבִּי בְּנֹב	
אֲשֶׁר בִּילִידֵי הָרָפָה וּמִשְׁקַל	ילד רפא
קֵינוֹ שְׁלֹשׁ מֵאוֹת מִשְׁקַל נְחֹשֶׁת	קון מאה
וְהוּא חָגוּר חֲדָשָׁה וַיֹּאמֶר לְהַכּוֹת	שקל חגר
אֶת דָּוִד׃ וַיַּעֲזָר לוֹ אֲבִישַׁי בֶּן	נכה עזר
צְרוּיָה וַיַּךְ אֶת הַפְּלִשְׁתִּי וַיְמִיתֵהוּ	נכה מות
אָז נִשְׁבְּעוּ אַנְשֵׁי דָוִד לוֹ לֵאמֹר	שבע
לֹא תֵצֵא עוֹד אִתָּנוּ לַמִּלְחָמָה	יצא
וְלֹא תְכַבֶּה אֶת נֵר יִשְׂרָאֵל׃ וַיְהִי	כבה נור
אַחֲרֵי כֵן וַתְּהִי עוֹד הַמִּלְחָמָה בְּגוֹב	היה
עִם פְּלִשְׁתִּים אָז הִכָּה סִבְּכַי	
הַחֻשָׁתִי אֶת סַף אֲשֶׁר בִּילִדֵי	
הָרָפָה׃ וַתְּהִי עוֹד הַמִּלְחָמָה	
בְּגוֹב עִם פְּלִשְׁתִּים וַיַּךְ אֶלְחָנָן	
בֶּן יַעְרֵי אֹרְגִים בֵּית הַלַּחְמִי	
אֵת גָּלְיַת הַגִּתִּי וְעֵץ חֲנִיתוֹ	חנה
כִּמְנוֹר אֹרְגִים׃ וַתְּהִי עוֹד	מנר
מִלְחָמָה בְּגַת וַיְהִי אִישׁ מָדוֹן	דון

ואצבעת ידיו ואצבעת רגליו שש ושש עשרים וארבע מספר — צבע / רבע
וגם הוא ילד להרפה׃ ויחרף את — חרף
ישראל ויכהו יהונתן בן שמעה — נכה
אחי דוד׃ את ארבעת אלה ילדו
להרפה בגת ויפלו ביד דוד — נפל
וביד עבדיו׃

Cap.xxij. וידבר דוד ליהוה את דברי
השירה הזאת ביום הציל יהוה — דבר
אתו מכף כל איביו ומכף שאול׃ — נצל / שור
ויאמר יהוה סלעי ומצדתי — אמר / מצר
ומפלטי לי׃ אלהי צורי אחסה — פלט / חסה
בו מגני וקרן ישעי משגבי — שגב
ומנוסי משעי מחמס תשעני׃ — נוס / ישע
מהלל אקרא יהוה ומאיבי — ישע / הלל
אושע׃ כי אפפני משברי מות — שבר
נחלי בליעל יבעתני׃ חבלי — בל
שאול סבני קדמני מקשי — שאל / סבב
מות׃ בצר לי אקרא יהוה ואל — יקש
אלהי אקרא וישמע מהיכלו — צור / קרא
קולי ושועתי באזניו׃ ויתגעש — שמע
ותרעש הארץ מוסדות השמים — היכל / געש
ירגזו ויתגעשו כי חרה לו׃ עלה — רעש / יסד
עשן באפו ואש מפיו תאכל — רגז
גחלים בערו ממנו׃ ויט שמים — פה / אכל
וירד וערפל תחת רגליו׃ וירכב — נטה
על כרוב ויעף וירא על כנפי — רכב
רוח׃ וישת חשך סביבתיו סכות — כרב / עוף
חשרת מים עבי שחקים׃ מנגה — ראה / שות
נגדו בערו גחלי אש׃ ירעם מן — סכב / סבב
שמים יהוה ועליון יתן קולו׃ — רעם
וישלח חצים ויפיצם ברק ויהם׃ — עלה / נתן
ויראו אפקי ים יגלו מסדות — שלח / פוץ
תבל בגערת יהוה מנשמת רוח — המם / אפק
אפו׃ ישלח ממרום יקחני ימשני — גלה
ממים רבים׃ יצילני מאיבי עז — רום / לקח
— משה / רבב
— נצל / עזז

ſenos in manibus pedibuſq́ʒ habebat digitos. ideſt viginti quattuor: ooo:ooo:ooo:oooooo:oooooo & erat de origine araſa: & blaſphemauit oooo iſrael. Percuſſit autẽ eũ ionathas fili ſammaa fratris dauid. Hi quattuor nati ſunt ooo:oooooo de araſa in geth: & ceciderunt in manu dauid & ſeruorum eius. zz.

Locutus ẽ aũt dd̃ dño verba carminis huius: in die qua liberauit eũ dñs de manu oim inimicorũ ſuorũ & de manu ſaul. Et ait. Dñs petra mea & robur meum & ſaluator meꝰ. Deus fortis meus: ſpabo in eũ. Scutũ meum & cornu ſalutis mee: eleuator meus & refugiũ meũ: ſaluator meus: de iniquitate liberabis me. Laudabilẽ inuocabo dñm: & ab inimicis meis ſaluus ero. Quia circũdederũt me cõtritiones mortis: torrẽtes belial terruerũt me. Fũes inferni circundederũt me: p̃uenerunt me laq̃i mortis. In tribulatione mea inuocabo dñm: & ad deũ meũ clamabo. Et exaudiet de tẽplo ſancto ſuo vocẽ meã: & clamor meꝰ veniet ad aures eius. Cõmota ẽ & cõtremuit terra: fundamẽta montiũ cõcuſſa ſũt & cõquaſſata: q̃m iratꝰ ẽ. Aſcẽdit fumus de naribus eius: & ignis de ore eius vorauit: carbones ſuccẽſi ſunt ab eo. Et inclinauit celos & dſcẽdit: & caligo ſub pedibus eius. Et aſcẽdit ſup cherubin & volauit: & lapſus eſt ſup pẽnas vẽti. Poſuit tenebras ĩ circuitu ſuo latibulum: cribrãs aq̃s de nubib celorũ. Pre fulgore in cõſpectu eius: ſuccẽſi ſunt carbones ignis. Tonabit de celo dñs: & excelſus dabit vocẽ ſuam. Miſit ſagittas & diſſipauit eos: fulgura & cõſũpſit eos. Et apparuerũt effuſiões maris: & reuelata ſunt fundamẽta orbis ab icrepatione dñi: ab iſpiratiõe ſpũs furoris eius. Miſit de excelſo & aſſũpſit me: & traxit me de aquis multis

ꝛ digiti manuũ eius ꝛ digiti
καὶ οἱ δάκτυλοι τῶν χειρῶν αὐτοῦ καὶ οἱ δάκτυλοι τῶν
pedũ eius ſex ꝛ ſex: viginti ꝛ quattuor numero. ꝛ
ποδῶν αὐτοῦ ἓξ καὶ ἕξ, εἴκοσι καὶ τέσσαρες ἀριθμῷ. καὶ
ipſe de genere titanoꝝ: ꝛ impperauit iſrael.
γε αὐτὸς ἀπόγονος τιτάνων, καὶ ὠνείδισε τὸν ἰσραήλ.
ꝛ percuſſit eũ ionathan filius ſamaa fratris dauid
καὶ ἐπάταξεν αὐτὸν ἰωνάθαν υἱὸς σαμαὰ ἀδελφοῦ δαυίδ.
quattuor iſtos natos de genere
τοὺς τέσσαρας τούτους τοὺς τεχθέντας ἀπογόνους
gigãtũ in geth. ꝛ ceciderũt in manu dauid ꝛ
τῶν γιγάντων ἐν γέθ. καὶ ἔπεσον ἐν χειρὶ δαυίδ καὶ
in manu ſeruoꝝ eius.
ἐν χειρὶ τῶν δούλων αὐτοῦ. Ca. 22.

Et locutꝰ eſt dauid dño verba
Καὶ ἐλάλησε δαυὶδ τῷ κυρίῳ τοὺς λόγους τῆς
carminis huiꝰ in die qua liberauit eũ dñs de manu
ᾠδῆς ταύτης ἐν ἡμέρᾳ ᾗ ἐξείλετο αὐτὸν κύριος ἐκ χειρὸς
oium inimicoꝝ ſuoꝝ: ꝛ de manu ſaul.
πάντων τῶν ἐχθρῶν αὐτοῦ, καὶ ἐκ χειρὸς σαούλ.
ꝛ dixit: dñs petra mea ꝛ munitio mea ꝛ eruens
καὶ εἶπε, κύριος πέτρα μου καὶ ὀχύρωμά μου καὶ ἐξαιρούμενός
me mihi deus meꝰ: cuſtos meꝰ: cõfiſus ero
με ἐμοὶ ὁ θεός μου, φύλαξ μου, πεποιθὼς ἔσομαι
in eo. protector meus ꝛ cornu ſalutis
ἐπ᾽ αὐτῷ. ὑπερασπιστής μου καὶ κέρας σωτηρίας
mee: ſuſceptor meꝰ ꝛ refugiũ ſalutis mee: te
μου, ἀντιλήπτωρ μου καὶ καταφυγὴ σωτηρίας μου, ἐξ
iniquo ſaluabis me: laudabilẽ inuocabo dñs: ꝛ ab
ἀδίκου σώσεις με, αἰνετὸν ἐπικαλέσομαι κύριον, καὶ ἐκ
inimicis meis ſaluus ero: q̃m circũdederũt me cõtritiones
τῶν ἐχθρῶν μου σωθήσομαι, ὅτι περιέσχον με συντριμμοὶ
mortis ꝛ torrẽtes iniq̃tatis terruerũt me. funes
θανάτου, καὶ χείμαρροι ἀνομίας ἐθάμβησάν με. σχοινία
inferni circũdederũt me: ꝛ preuenerũt me laquei mortis:
ᾅδου ἐκύκλωσάν με, καὶ προέφθασάν με παγίδες θανάτου,
in tribulatiõe mea inuocabo dñm: ꝛ ad
ἐν θλίψει μου ἐπικαλέσομαι τὸν κύριον, καὶ πρὸς
deũ meũ clamabo. ꝛ audiuit de tẽplo ſuo vocem
τὸν θεόν μου βοήσομαι. καὶ ἤκουσεν ἐκ ναοῦ αὐτοῦ φωνῆς
meã: ꝛ clamor meꝰ in auribꝰ eius. ꝛ cõmota
μου, καὶ ἡ κραυγή μου ἐν τοῖς ὠσὶν αὐτοῦ. καὶ ἐσαλεύθη
ẽ ꝛ turbata eſt terra ꝛ fundamẽta celi cõcuſſa
καὶ ἐταράχθη ἡ γῆ καὶ τὰ θεμέλια τοῦ οὐρανοῦ συνεταράχθη,
ſunt: q̃m iratus eſt eis dñs. aſcẽdit fumus in ira
ὅτι ἐθυμώθη αὐτοῖς κύριος. ἀνέβη καπνὸς ἐν ὀργῇ
eiꝰ ꝛ ignis ex ore eius vorauit. carbones
αὐτοῦ καὶ πῦρ ἐκ στόματος αὐτοῦ κατέφαγε. ἄνθρακες
ſuccẽſi ſũt ab eo: ꝛ inclinauit celos ꝛ deſcẽdit:
ἀνήφθησαν ἐξ αὐτοῦ, καὶ ἔκλινεν οὐρανοὺς καὶ κατέβη,
ꝛ caligo ſub pedibus eius. ꝛ aſcẽdit
καὶ γνόφος ὑπὸ τοὺς πόδας αὐτοῦ. καὶ ἐπέβη
ſup cherubim ꝛ volauit: ꝛ viſus ẽ ſup pennas
ἐπὶ χερουβὶμ καὶ ἐπετάσθη, καὶ ὤφθη ἐπὶ πτερύγων
vẽtoꝝ: ꝛ poſuit tenebras latibulũ ſuũ. in circuitu
ἀνέμων, καὶ ἔθετο σκότος ἀποκρυφὴν αὐτοῦ. κύκλῳ
ſuo tabnaculũ ſuũ tenebre aquarũ: nubes aeris.
αὐτοῦ ἡ σκηνὴ αὐτοῦ σκότος ὑδάτων, νεφέλαι ἀέρος.
de lumine in cõſpectu eius ſuccẽſi ſunt carbones ignis.
ἐκ φέγγους ἀπέναντι αὐτοῦ ἐξεκαύθησαν ἄνθρακες πυρός.
ꝛ intonuit de celo dñs: ꝛ excelſus dedit vocẽ
καὶ ἐβρόντησεν ἐξ οὐρανοῦ ὁ κύριος, καὶ ὁ ὕψιστος ἔδωκε φωνὴν
ſuã: ꝛ miſit ſagittas ꝛ diſſipauit eos. ꝛ fulgurauit
αὐτοῦ, καὶ ἀπέστειλε βέλη καὶ διεσκόρπισεν αὐτούς. καὶ ἤστραψεν
coruſcatiões ꝛ terruit eos: ꝛ apparuerũt emiſſiones maris. ꝛ
ἀστραπὴν καὶ ἐξέστησεν αὐτούς, καὶ ὤφθησαν ἀφέσεις θαλάσσης. καὶ
reuelata ſunt fundamẽta orbis in increpatiõe dñi: in in
ἀπεκαλύφθη τὰ θεμέλια τῆς οἰκουμένης ἐν τῇ ἐπιτιμήσει τοῦ κυρίου, ἀπὸ
ſpiratiõe ſpũs furoris eiꝰ. miſit de altitudine ꝛ aſſũpſit me: traxit
πνοῆς πνεύματος ὀργῆς αὐτοῦ. ἐξαπέστειλεν ἐξ ὕψους καὶ ἔλαβέ με, εἵλκυσέ
me de aquis multis: liberauit me de robore inimicoꝝ meoꝝ:
με ἐξ ὑδάτων πολλῶν, ἐξείλετό με ἐξ ἰσχύος ἐχθρῶν μου, ooooo

de odientibus me: qm̄ robuſti erāt magis q̄ ego. preuene
ἐκ τῶν μισούντων με, ὅτι ἴσχυσαν ὑπὲρ ἐμέ. προέφθα
rūt me in die perditionis mee. & factus ē dns fir
σάν με ἐν ἡμέρᾳ ἀπωλείας μου. καὶ ἐγένετο κύριος ἀντι
mamentū meū: & eduxit me in latitudinē. liberauit me:
C στήριγμά μου, καὶ ἐξήγαγέ με εἰς πλατυσμόν. ἐξέσπασέ με,
quia voluit me. & retribuit mihi dns ſcdm
ὅτι ἠθέλησέ με. καὶ ἀνταπέδωκέ μοι κύριος κατὰ τὴν
iuſtitiā meā & ſm mūdiciā manuū
δικαιοσύνην μου καὶ κατὰ τὴν καθαριότητα τῶν χειρῶν
mearū reddet mihi: qr̄ cuſtodiui vias dni:
μου ἀνταποδώσει μοι, ὅτι ἐφύλαξα ὁδοὺς κυρίου,
& nō impie egi corā deo meo. qm̄ oīa iudi
ps.17. καὶ οὐκ ἠσέβησα ἐνώπιον τοῦ θεοῦ μου. ὅτι πάντα τὰ κρί
cia eius in cōſpectu meo: & precepta eius
ματα αὐτοῦ ἀπέναντί μου, καὶ τὰ προστάγματα αὐτοῦ
nō amouebūtur a me. & ero imaculatus ei &
οὐκ ἀποστήσεται ἀπ' ἐμοῦ. καὶ ἔσομαι ἄμωμος αὐτῷ καὶ
cuſtodiā me ab iniq̄tate mea. & reſtituet mihi
φυλάξω με ἀπὸ τῆς ἀνομίας μου. καὶ ἀνταποδώσει μοι
dns ſcdm iuſtitiā meā: & ſm mūdi
κύριος κατὰ τὴν δικαιοσύνην μου, καὶ κατὰ τὴν καθαριό
ciam manuū meaꝝ in cōſpectu oculorū ſuoꝝ.
τητα τῶν χειρῶν μου ἀπέναντι τῶν ὀφθαλμῶν αὐτοῦ.
cū ſctō ſctūs eris: & cū inocēti inocēs eris: & cū
μετὰ ὁσίου ὁσιωθήσῃ, καὶ μετὰ ἀθῴου ἀθῷος ἔσῃ, καὶ με
electo electus eris: & cū peruerſo peruer
τὰ ἐκλεκτοῦ ἐκλεκτὸς ἔσῃ, καὶ μετὰ στρεβλοῦ στρεβλωθή
teris: qm̄ tu ppl'm māſuetū ſaluabis: & ocu
σῃ, ὅτι σὺ τὸν λαὸν τὸν πρᾶον σώσεις, καὶ ὀφθαλ
los excelſorū humiliabis. qm̄ tu illumiabis lucernā meā
μοὺς ὑψηλῶν ταπεινώσεις. ὅτι σὺ φωτιεῖς λύχνον μου
dne: & dns illuminabit in tenebris meis: qr̄ in te cur
κύριε, καὶ ὁ κύριος ἐκλάμψει ἐν σκότει μου, ὅτι ἐν σοὶ δρα
ram accinctus: & in deo meo trāſiliā murū.
μοῦμαι μονόζωνος, καὶ ἐν τῷ θεῷ μου ἐξαλοῦμαι τεῖχος. ὁ
deus imaculata via eius. eloqū dni igne examinatū. prote
θεὸς ἄμωμος ἡ ὁδὸς αὐτοῦ· τὸ ῥῆμα κυρίου πεπυρωμένον. ὑπερα
ctor ipſe eſt oibus cōfidētibus in eo. quia
σπιστὴς αὐτός ἐστι πᾶσι τοῖς πεποιθόσιν ἐπ' αὐτόν. διότι
q̄s deus preter dnm: & q̄s creator p̄ter deū no
τίς θεὸς πλὴν τοῦ κυρίου; καὶ τίς κτίστης πλὴν τοῦ θεοῦ ἡ
ſtrū: deus corroberās me fortitudine: & poſuit imaculatā
μῶν; ὁ θεὸς ὁ κραταιῶν με δύναμιν, καὶ ἔθετο ἄμωμον τὴν
viā meā. ponēs pedes meos vt ceruū: & ſta
ὁδόν μου. τιθεὶς τοὺς πόδας μου ὡς ἐλάφου, καὶ ἐ
tuēs me ſup excelſa: docēs manus meas ad pre
στῶν με ἐπὶ τὰ ὑψηλά, διδάσκων τὰς χεῖράς μου εἰς πό
liū: & frāgēs arcū ereū ſup brachia mea. &
λεμον, καὶ κατάξας τόξον χαλκοῦν ἐπὶ βραχίονάς μου. καὶ
dediſti mihi clypeū ſalutis mee: & humilitas tua mul
ἔδωκάς μοι ὅπλον τῆς σωτηρίας μου, καὶ ὑπακοή σου ἐπλή
tiplicauit me. & dilataſti greſſus meos ſub
θυνέ με. καὶ ἐπλάτυνας τὰ διαβήματά μου ὑποκά
tus me: & nō defecit in vijs meis.
τω μου, καὶ οὐκ ἠσθένησα ἐν ταῖς τρίβοις μου.
perſequar inimicos meos: & conterā eos. & nō
διώξω τοὺς ἐχθρούς μου, καὶ ἀφανιῶ αὐτούς. καὶ οὐκ
D conuertar donec cōſumā eos. cōfringā eos
ἀποστρέψω ἕως ἂν συντελέσω αὐτούς. θλάσω αὐτοὺς
& non conſurgāt: & cadent ſub pedibus
καὶ οὐ μὴ ἀναστῶσι, καὶ πεσοῦνται ὑπὸ τοὺς πόδας
meis. & accinxiſti me fortitudine vt expugnē: & incur
μου. καὶ περιέζωσάς με δύναμιν τοῦ πολεμεῖν, καὶ κάμ
uabis inſurgentes cōtra me. & inimici mei
ψεις τοὺς ἐπανισταμένους ἐπ' ἐμέ. καὶ οἱ ἐχθροί μου
traditi ſunt mihi. ceruices odiētiū me cōculca
ἐπιδέδωκάς μοι· αὐχένας μισούντων με κατεπά
ui. clamauerūt & nō fuit q̄ ſaluaret: deus dns & nō
τησα. ἐβόησαν καὶ οὐκ ἦν ὁ σώζων, θεὸς κύριος καὶ οὐκ
audiuit eos. & delebo eos vt puluerē terre: q̄ſi lutū:
ἐπήκουσεν αὐτῶν. καὶ λεανῶ αὐτοὺς ὡς χοῦν γῆς, ὡς πηλὸν

Liberauit me ab inimico meo potentiſſimo & ab his q oderāt me: qm̄ robuſtiores me erant. Preuenit me in die afflictionis mee: & fctūs eſt dñs firmamētū meū. Et eduxit me in latitudinē: liberauit me: qa complacui ei. Retribuet mihi dñs ſm iuſticiā meā: & ſm mūdiciā manuū mearū reddet mihi. Quia cuſtodiui vias dñi: & nō egi impie a deo meo. Omnia eni iudicia eius in conſpectu meo: & p̄cepta eius nō amoui a me. Et ero pfectus corā eo: & cuſtodiā me ab iniquitate mea. Et reſtituet mihi dñs ſm iuſtitiā meā: & ſm mundiciā manuū mearū in cōſpectu oculorū ſuorū. Cū ſancto ſctūs eris: & cum robuſto pfectus. Et cū electo electus eris: & cū pūerſo pūerteris. Et populū pauperē ſaluū facies: oculiſq; tuis excelſos hūiliabis. Quia tu lucerna mea dñe: & tu dñe illuminabis tenebras meas. In te eī currā accinctus: in deo meo trāſiliā murū. Deus imaculata via eius: eloquium dñi igne examinatū: ſcutum eſt oīm ſpātiū i ſe. Quis eſt deus p̄ter dñm: & quis fortis p̄ter deum noſtrū? Deus qui accinxit me fortitudīe: & cōplanauit perfectā viam meā. Coequans pedes meos ceruis: & ſup excelſa mea ſtatuens me. Docēs manus meas ad p̄liū: & cōponēs quaſi arcum ereum brachia mea. Dediſti mihi clypeū ſalutis tue: & manſuetudo mea multiplicauit me. Dilatabis greſſus meos ſubtus me: & nō d̄ficiēt tali mei. Perſequar inimicos meos & cōterā: & nō conuertar donec conſumā eos. Cōſumam eos: & cōfringam vt non conſurgāt: cadēt ſub pedibus meis. Accixiſti me fortitudine ad preliū: incuruaſti reſiſtētes mihi ſubtus me. Inimicos meos dediſti mihi dorſum: odientes me & diſpdā eos. Clamabūt & nō erit q ſaluet ad dñm:

משנאי כי אמצו ממני: יקדמוני
ביום אידי ויהי יהוה משען
לי: ויצא למרחב אתי יחלצני
כי חפץ בי: יגמלני יהוה כצדקתי
כבר ידי ישיב לי: כי שמרתי
דרכי יהוה ולא רשעתי מאלהי:
כי כל משפטיו לנגדי וחקתיו
לא אסור ממנה: ואהיה תמים
לו ואשתמרה מעוני: וישב
יהוה לי כצדקתי כברי לנגד
עיניו: עם חסיד תתחסד עם
גבור תמים תתמם: עם נבר
תתבר ועם עקש תתפל: ואת
עם עני תושיע ועיניך על רמים
תשפיל: כי אתה נרי יהוה
ויהוה יגיה חשכי: כי בכה ארוץ
גדוד באלהי אדלג שור: האל
תמים דרכו אמרת יהוה צרופה
מגן הוא לכל החסים בו: כי מי
אל מבלעדי יהוה ומי צור
מבלעדי אלהינו: האל מעוזי
חיל ויתר תמים דרכי: משוה
רגלי כאילות ועל במתי
יעמדני: מלמד ידי למלחמה
ונחת קשת נחושה זרעתי:
ותתן לי מגן ישעך וענתך
תרבני: תרחיב צעדי תחתני
ולא מעדו קרסלי: ארדפה איבי
ואשמידם ולא אשוב עד
כלותם: ואכלם ואמחצם ולא
יקומון ויפלו תחת רגלי: ותזרני
חיל למלחמה תכריע קמי
תחתני: ואיבי תתה לי ערף
משנאי ואצמיתם: ישעו ואין
משיע אל יהוה ולא ענם:
ואשחקם כעפר ארץ כטיט

קדם
היה שען
רחב חלץ
גמל
שוב
שפט חקק
סור תמם
שמר
חסד
גבר ברר
פתל
ענה ישע
רום שפל
נור נגה
רוץ גדד
דלג
צרף
חסה
עזז
נתר
שוה במה
עמד למד
לחם חתת
נחש
נתן ענה
רבה רחב
רדף
שמד שוב
כלה מחץ
קום נפל
אזר כרע
קום
נתן שנא
צמת שוע
ישע ענה
שחק

Hebrew text	Margin (roots)
חצות אדיקם ארקעם ותפלטני	חוץ דקק
מריבי עמי תשמרני לראש	רקע פלט
גוים עם לא ידעתי יעבדני בני	ריב שמר
נכר יתכחשו לי לשמוע אזן	עבד כחש
ישמעו לי בני נכר יבלו ויחגרו	שמע
ממסגרותם חי יהוה וברוך צורי	נבל חגר
וירם אלהי צור ישעי האל	סגר ברך
הנתן נקמת לי ומוריד עמים	רום
תחתני ומוציאי מאיבי ומקמי	ירד
תרוממני מאיש חמסים תצילני	יצא קום
על כן אודך יהוה בגוים ולשמך	רום נצל
אזמר מגדול ישועות מלכו	ידה
ועשה חסד למשיחו לדוד ולזרעו	זמר גדל
עד עולם ואלה דברי	ישע עשה
דוד האחרנים נאם דוד בן	Cap. xxiij
ישי ונאם הגבר הקם על משיח	קום
אלהי יעקב ונעים זמרות	נעם
ישראל רוח יהוה דבר בי ומלתו	מלל
על לשוני אמר אלהי ישראל	לשן
לי דבר צור ישראל מושל	משל
באדם צדיק מושל יראת	צדק
אלהים וכאור בקר יזרח שמש	זרח
בקר לא עבות מנגה ממטר דשא	עוב
מארץ כי לא כן ביתי עם אל	כון
כי ברית עולם שם לי ערוכה	כרת צלם
בכל ושמרה כי כל ישעי וכל	שום ערך
חפץ כי לא יצמיח ובליעל כקוץ	צמח כל
מנד כלהם כי לא ביד יקחו ואיש	קוץ נוד
	לקח
יגע בהם ימלא ברזל ועץ חנית	נגע מלא
ובאש שרוף ישרפו בשבת אלה	חנה שרף
שמות הגברים אשר לדוד ישב	ישב
בשבת תחכמני ראש השלשי	
הוא עדינו העצני על שמנה	
מאות חלל בפעם אחת ואחריו	מאה
אלעזר בן דדו בן אחחי בשלשה	
הגברים עם דוד בחרפם	

& non exaudiet eos. Delebo eos vt puluerē terre: q̄ſi lutū platearū cōminuā eos atq̧ cōfrīgā. Saluabis me a cōtradictiōibus populi mei. cuſtodies me in caput gentiū. Populus quē ignoro ſeruiet mihi: filii alieni reſiſtent mihi: auditu auris obedient mihi. Filii alieni deflu xerūt: & cōtrahentur i anguſtiis ſuis. Viuit dominus & bn̄dictus deus meus: & exaltabitur deus fortis ſalutis mee. Deus qui das vīdictas mihi: & deiicis pp̄los ſub me. Qui educis me ab inimicis meis: & a reſiſtentibus mihi eleuas me: a viro iniquo liberabis me. Propterea cōfitebor tibi dn̄e i gētibus: & noī tuo cantabo. Magnificās ſalutes regis ſui: & faciēs miſericordiā xp̄o ſuo dd̄ & ſemini eius i ſempitnū.

H Ecāt ſūt verba 23. nouiſſima q̄ dixit dd̄ filius iſai. Dixit vir cui cōſtitutū ē de xp̄o dī iacob: egregi⁹ pſaltes iſrael. Spūs dn̄i locutus eſt p me: & ſmo eius p liguā meā: dixit. Deus iſrael mihi locutus eſt fortis iſrl̄. Dn̄atur hoīum iuſtus: dn̄atur in timore ccc:cccccc dei. Sicut lux aurore oriente ſole cccccc:cccccc mane abſq̧ nubib⁹ rutilat: & ſicut pluuiis germinat herba de terra. Nec tāta ē domus mea apud deū vt pactū eternū iniret mecū firmū in oibus atq̧ munitū. Cūcta eni ſal⁹ mea & ois volūtas: nec ē qcq̄ ex eo qd̄ nō germinet. Preuaricatores aūt q̄ſi ſpine euellētur vniuerſi q̄ nō tollūtur manib⁹. Et ſi qs tāgere voluerit eas: armabitur ferro & ligno lāceato. igneq̧ ſuccenſe cōburentur vſq̧ ad nihilū. Hec noīa fortiū dd̄: ſedēs in cathedra ſapiētiſſim⁹ priceps iter tres. Ipſe ē q̄ſi tenerrim⁹ ligni vermicul⁹: qui octigētos iter fecit impetu vno. Poſt hūc eleazar fili⁹ patrui eius ahoites inter tres fortes qui erant cū dd̄ quādo exprobrauerūt

qui eſt de riſu cōminuā eos. & libera me de cōtradictiōib⁹
γὴν ἐξ ὁδοῦ λεπτυνῶ αὐτούς. καὶ ἐξελοῦ με ἐξ ἀντιλογιῶν
pp̄li: cuſtodies me in caput gētiū. pp̄ls quē nō cognoui
λαοῦ, φυλάξεις με εἰς κεφαλὴν ἐθνῶν. λαὸς ὃν οὐκ ἔγνων
ſeruiuit mihi: in auditu auris obediuit mihi. filii alieni
ἐδούλευσέ μοι, εἰς ἀκοὴν ὠτίου ὑπήκουσέ μοι. υἱοὶ ἀλλότριοι
mētiti ſūt mihi: filii alieni abiiciētur: &
ἐψεύσαντό μοι, υἱοὶ ἀλλότριοι ἀπορριφήσονται, καὶ
errabūt ex anguſtiis ſuis. viuit dn̄s & benedictus q̄ creauit me: & exaltabitur deus me⁹ ſaluator me⁹.
σφαλοῦσιν ἐκ τῶν συγκλεισμῶν αὐτῶν. ζῇ κύριος καὶ εὐλογητὸς ὁ πλάσας με, καὶ ὑψωθήσεται ὁ θεός μου ὁ σωτήρ μου.
fortis dn̄s deus q̄ dedit vindictas mihi: & humiliauit pp̄los ſubtus me: & eduxit me ex inimicis: &
ἰσχυρὸς κύριος ὁ θεὸς ὃς ἔδωκεν ἐκδικήσεις μοι, καὶ ἐπαίδευσε λαοὺς ὑποκάτω μου, καὶ ἐξάγαγέ με ἐξ ἐχθρῶν, καὶ
de inſurgētibus cōtra me exaltabis me: de viro iniquitatis
ἐκ τῶν ἐπεγειρομένων ἐπ' ἐμὲ ὑψώσεις με, ἐξ ἀνδρὸς ἀδικημάτων
quis liberabis me. ppͤ hoc cōfitebor tibi in gētib⁹ dn̄e.
ῥύσῃ με. διὰ τοῦτο ἐξομολογήσομαί σοι ἐν ἔθνεσι κύριε.
& nomini tuo cātabo magnificās ſalutes regis ſui: & faciēs miām xp̄o ſuo dauid
καὶ τῷ ὀνόματί σου ψαλῶ μεγαλύνων τὰς σωτηρίας τοῦ βασιλέως αὐτοῦ, καὶ ποιῶν ἔλεος τῷ χριστῷ αὐτοῦ τῷ δαυὶδ
& ſemini ei⁹ vſq̧ in ſempiternū.
καὶ τῷ σπέρματι αὐτοῦ ἕως αἰῶνος. Ca. 23.

Et hec verba dauid nouiſſima. fidelis
Καὶ οὗτοι οἱ λόγοι δαυὶδ οἱ ἔσχατοι. πιστὸς
dauid fili⁹ ieſſe. & fidelis vir: quē ſuſcitauit deus
δαυὶδ υἱὸς ἰεσσαί. καὶ πιστὸς ἀνήρ, ὃν ἀνέστησε κύριος
xp̄m dei iacob: & pulcher pſalmus iſrael. ſpiritus dn̄i locutus eſt in me: & ſermo eius in lingua mea. dixit de⁹ iſrael mihi loquutus eſt plaſtes iſrael: dn̄ator in hominibus iuſtus: dn̄ator timore dei. & ſicut lux matutina oriatur ſol mane & nō obſcuritatē iducet a ſplendore & ex pluuia vt herba de terra: q̄a nō ſic domus mea cū deo: q̄ fedus eternū pepigit mecū vt ſaluaret me paratū in oī tp̄e cuſtoditū: q̄a ois ſalus mea & ois volūtas in dn̄o: q̄a non germinabit preuaricator quaſi ſpina electa: vniuerſi hi. & q̄a nō manu tollentur. & vir q̄ laborabit in eis: plenus ferro & ligni lancee: & in igne cōbuſtiōe cōburētur in cōfuſionē eorū. hec noīa potentiū dauid. ieſbaab filius thecemani pſalmus trīū hic. adino eſoneus iſte euaginabat gladiū ſuū cōtra octigentos interfectos vno īpetu. & poſt eū eleazar fili⁹ dodi filius patrui eius inter tres fortes. hic fuit cū dauid cū exprobrauit ipſe
χριστὸν θεοῦ ἰακώβ, καὶ ὡραῖος ὁ ψαλμὸς τοῦ ἰσραήλ. πνεῦμα κυρίου ἐλάλησεν ἐν ἐμοί, καὶ λόγος αὐτοῦ ἐπὶ γλώσσης μου. εἶπεν ὁ θεὸς ἰσραὴλ ἐμοὶ ἐλάλησε πλάστης ἰσραήλ, ἄρχων ἐν ἀνθρώποις δίκαιος, ἄρχων φόβῳ θεοῦ. καὶ ὡς φῶς τὸ πρωῒ ἀνατείλαι ἥλιος τὸ πρωῒ καὶ οὐ σκοτάσει. ἀπὸ φέγγους καὶ ἐξ ὑετοῦ ὡς βοτάνη ἐκ γῆς, ὅτι οὐχ οὕτως ὁ οἶκός μου μετὰ θεοῦ, ὅτι διαθήκην αἰώνιον ἔθετό μοι σῶσαί με, ἑτοίμην ἐν παντὶ καιρῷ πεφυλαγμένην, ὅτι πᾶσα σωτηρία μου καὶ πᾶν θέλημα ἐν κυρίῳ, ὅτι οὐ μὴ βλαστήσει ὁ παράνομος ὥσπερ ἄκανθα ἐξωσμένη, πάντες αὐτοί. καὶ ὅτι οὐ χειρὶ ληφθήσονται. καὶ ἀνὴρ ὃς κοπιάσει ἐν αὐτοῖς, πλήρης σιδήρου καὶ ξύλου δόρατος, καὶ ἐν πυρὶ καύσει καυθήσονται εἰς αἰσχύνην αὐτῶν. ταῦτα τὰ ὀνόματα τῶν δυναστῶν δαυίδ. ἰεσβαὰλ υἱὸς θεκεμανὶ πρῶτος τῶν τριῶν ἐστιν. ἀδινὼ ὁ ἀσωναῖος οὗτος ἐσπάσατο τὴν ῥομφαίαν αὐτοῦ ἐπὶ ὀκτακοσίους τραυματίας εἰσάπαξ. καὶ μετ' αὐτὸν ἐλεάζαρ υἱὸς δωδὶ υἱὸς πατραδέλφου αὐτοῦ ἐν τοῖς τρισὶ τοῖς δυνατοῖς. οὗτος ἦν μετὰ δαυὶδ ἐν τῷ ὀνειδίσαι αὐτὸν oooo

in philiſtijm. ⁊ philiſtijm ibi cōgregati
ἐν τοῖς ἀλλοφύλοις. καὶ οἱ ἀλλόφυλοι ἐκεῖ συνήχθη-
ſunt in pceliū. ⁊ aſcēderūt viri iſrael an
σαν εἰς πόλεμον. καὶ ἀνέβησαν ἄνδρες ἰσραὴλ πρὸ
faciem eorū: ⁊ ipſe ſurrexit ⁊ percuſſit
προσώπου αὐτῶν, καὶ αὐτὸς ἐξανέστη καὶ ἐπάταξε τὰς
philiſteos: donec defatigaretur man⁹ eius: ⁊ ad
ἀλλοφύλους, ἕως οὗ ἐκοπίασεν ἡ χεὶρ αὐτοῦ, καὶ προ-
heſit man⁹ eius ſup gladiū. ⁊ fe-
σεκολλήθη ἡ χεὶρ αὐτοῦ ἐπὶ τὴν ῥομφαίαν. καὶ ἐποίη-
cit dn̄s ſalutē magnā in die illa. ⁊
σε κύριος σωτηρίαν μεγάλην ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ. καὶ ὁ
pp̄ls reuerſus ē poſt eū ad pdādū. ⁊
λαὸς ἐπιστρέφει ὀπίσω αὐτοῦ εἰς τὸ σκυλεύειν. καὶ
poſt hunc ſameas fili⁹ aga arari. ⁊ cōgregati
μετ᾽ αὐτὸν σαμαίας υἱὸς ἀγὰ ὁ ἀραρί. καὶ ἐπισυνήχ-
ſunt philiſtijm in maxillā. ⁊ erat ibi pars
θησαν ἀλλόφυλοι ἐπὶ σιαγόνα. καὶ ἦν ἐκεῖ μερὶς
agri plena lente. ⁊ pp̄ls fugit de facie
ἀγροῦ πλήρης φακοῦ. καὶ ὁ λαὸς ἔφυγεν ἐκ προσώπου
philiſtijm: ⁊ ſtetit in medio partis:
τῶν ἀλλοφύλων, καὶ κατέστη ἐν μέσῳ τῆς μερίδος,
⁊ liberauit eā: ⁊ percuſſit philiſteos.
καὶ ἐξείλετο αὐτήν, καὶ ἐπάταξε τοὺς ἀλλοφύλους.
A ⁊ fecit dn̄s ſalutē magnā. ⁊ deſcen
καὶ ἐποίησε κύριος σωτηρίαν μεγάλην. καὶ κατέβη-
dunt tres de triginta principib⁹: ⁊ ingreſ
σαν τρεῖς ἐκ τῶν τριάκοντα ἀρχόντων, καὶ ἦλθον
ſi fuerūt ad dauid in ſpelūcā odolā. ⁊
εἰς πρὸς δαυὶδ εἰς τὸ σπήλαιον ὀδολάμ. καὶ τὰ
agmina philiſtinorū caſtrametata ſūt in val
τάγματα τῶν ἀλλοφύλων παρενέβαλεν ἐν τῇ κοι-
C le titanorū. ⁊ dauid erat tūc in muni-
λάδι τῶν τιτάνων. καὶ δαυὶδ ἦν τότε ἐν τῇ περιοχῇ
tione: ⁊ ſtatio philiſtinorū erat tunc in be
καὶ τὸ σύστημα τῶν ἀλλοφύλων ἦν τότε ἐν βαι-
thleem. ⁊ deſiderauit dauid: ⁊ dixit: qs dabit potū
θλεέμ. καὶ ἐπεθύμησε δαυίδ, καὶ εἶπε, τίς ποτιεῖ
mihi aque de ciſterna q̄ in bethleem q̄ in
με ὕδωρ ἐκ τοῦ λάκκου τοῦ ἐν βαιθλεέμ τοῦ ἐν τῇ
porta? ⁊ irruperūt tres fortes ca
πύλῃ; καὶ διέρρηξαν οἱ τρεῖς δυνατοὶ τὴν παρεμβο-
ſtra philiſtinorū: ⁊ hauſerūt aquā de
λὴν τῶν ἀλλοφύλων, καὶ ὑδρεύσαντο ὕδωρ ἐκ τοῦ
ciſterna que in bethleē que in porta. ⁊ ce
λάκκου τοῦ ἐν βαιθλεὲμ τοῦ ἐν τῇ πύλῃ. καὶ ἔλα-
perūt venerūt ad dauid. ⁊ nō voluit
βον καὶ παρεγένοντο πρὸς δαυίδ. καὶ οὐκ ἐβούλετο
dauid bibere illā. ⁊ libauit eā dn̄o: ⁊
δαυὶδ πιεῖν αὐτό. καὶ ἔσπεισεν αὐτὸ τῷ κυρίῳ, καὶ
dixit: nō mihi fiat a dn̄o vt faciā hoc: ſi
εἶπεν, μή μοι γένοιτο παρὰ κυρίου ποιῆσαι τοῦτο, εἰ
ſanguinē viroꝝ q̄ profecti ſūt in animis ſuis
αἷμα ἀνδρῶν τῶν πορευθέντων ἐν ταῖς ψυχαῖς αὐτῶν
bibam? ⁊ nō voluit bibere eā. hec fece
πίομαι; καὶ οὐκ ἐβούλετο πιεῖν αὐτό. ταῦτα ἐποί-
runt tres bellatores. ⁊ abeſſa frater ioab fili⁹
ησαν οἱ τρεῖς μαχηταί. καὶ ἀβεσσὰ ἀδελφὸς ἰωὰβ υἱὸς
ſaruia prim⁹ triū. iſte leuauit haſtā ſu-
σαρουία πρῶτος τῶν τριῶν. οὗτος ἐξήγειρε τὸ δόρυ αὐ-
am cōtra trecētos interfectos. iſte erat nomi
τοῦ ἐπὶ τριακοσίους τραυματίας. οὗτος ἦν ὀνομα-
nat⁹ in tribus: de trib⁹ glioſus: ⁊ erat
στὸς ἐν τοῖς τρισίν, ἐκ τῶν τριῶν ἔνδοξος, καὶ ἦν
B eis in principē: ⁊ vſq; ad tres nō puene
αὐτοῖς εἰς ἄρχοντα, καὶ ἕως τῶν τριῶν οὐκ ἤρχε-
rat. ⁊ baneas filius ioiada filij viri fortis:
το. καὶ βαναίας υἱὸς ἰωιαδὰ υἱοῦ ἀνδρὸς δυνατοῦ,

philiſtiim: & congregati ſunt illuc in prelium. Cumq; aſcendiſſent viri iſrael: ipſe ſtetit & percuſſit philiſteos donec deficeret man⁹ eius: & obrigeſceret cū gladio. Fecitq; dominus ſalutē magnā i die illa: & pp̄ls qui fugerat reuerſus eſt ad ceſorū ſpolia detrahenda. Et poſt hūc ſemaa fili⁹ agge de arari. Et cōgregati ſunt philiſtiim i ſtatione. Erat quippe ibi ager lente plenus. Cūq; fugiſſet populus a facie philiſtiim: ſtetit ille in medio agri & tutus ē eū. Percuſſitq; philiſteos: & fecit dn̄s ſalutē magnam: necnon & an̄ deſcēderāt tres q erāt principes inter triginta. & venerant tp̄e meſſis ad dd̄ in ſpelūcā odollā. Caſtra aūt philiſtinorum erant poſita in valle gigātū: & dauid erat in p̄ſidio. Porro ſtatio philiſtinorū tūc erat in bethleem. Deſiderauit ergo dd̄ aquam de lacu & ait. O ſi quis mihi daret potum aq̄ de ciſterna q eſt in bethleem iuxta portam. Irruperunt ergo tres fortes caſtra philiſtinorum: & hauſerunt aquam de ciſterna bethleem q̄ erat iuxta portam: & attulerūt ad dauid. At ille noluit bibere ſed libauit eam domino dicens. Propiti⁹ ſit mihi dominus: ne faciam hoc. Nun ſanguinem hoim iſtorū q profecti ſunt: & aiarū periculū bibam? Noluit ergo bibere. Hec fecerunt tres robuſtiſſimi. Abiſai quoq; frater ioab filius ſaruie: princeps erat d̄ tribus. Ipſe eſt qui leuauit haſtā ſuā cōtra trecentos quos interfecit: noiat⁹ in tribus & inter tres nobilior: eratq; eorum princeps: ſed vſq; ad tres primos nō puenerat. Et banaias filius ioiade viri fortiſſimi

בַּפְּלִשְׁתִּים נֶאֶסְפוּ שָׁם לַמִּלְחָמָה — אָסַף לָחַם
וַיַּעֲלוּ אִישׁ יִשְׂרָאֵל׃ הוּא קָם — עָלָה קוּם
וַיַּךְ בַּפְּלִשְׁתִּים עַד כִּי יָגְעָה יָדוֹ — נָכָה
וַתִּדְבַּק יָדוֹ אֶל הַחֶרֶב וַיַּעַשׂ יְהוָה — דָּבַק עָשָׂה
תְּשׁוּעָה גְדוֹלָה בַּיּוֹם הַהוּא וְהָעָם — יָשַׁע גָּדַל
יָשֻׁבוּ אַחֲרָיו אַךְ לְפַשֵּׁט׃ וְאַחֲרָיו — שׁוּב
שַׁמָּא בֶן אָגֵא הָרָרִי וַיֵּאָסְפוּ — אָסַף
פְלִשְׁתִּים לַחַיָּה וַתְּהִי שָׁם חֶלְקַת — הָיָה
הַשָּׂדֶה מְלֵאָה עֲדָשִׁים וְהָעָם נָס — נוּס
מִפְּנֵי פְלִשְׁתִּים׃ וַיִּתְיַצֵּב בְּתוֹךְ — יָצַב
הַחֶלְקָה וַיַּצִּילֶהָ וַיַּךְ אֶת פְּלִשְׁתִּים — נָצַל נָכָה
וַיַּעַשׂ יְהוָה תְּשׁוּעָה גְדוֹלָה׃ וַיֵּרְדוּ — עָשָׂה
שְׁלֹשָׁה מֵהַשְּׁלֹשִׁים רֹאשׁ
וַיָּבֹאוּ אֶל קָצִיר אֶל דָּוִד אֶל — בּוֹא קָצַר
מְעָרַת עֲדֻלָּם וְחַיַּת פְּלִשְׁתִּים — חָיָה
חֹנָה בְּעֵמֶק רְפָאִים׃ וְדָוִד אָז
בַּמְּצוּדָה וּמַצַּב פְּלִשְׁתִּים אָז — מָצַד יָצַב
בֵּית לָחֶם׃ וַיִּתְאַוֶּה דָוִד וַיֹּאמַר — אָוָה אָמַר
מִי יַשְׁקֵנִי מַיִם מִבֹּאר בֵּית — שָׁקָה
לֶחֶם אֲשֶׁר בַּשָּׁעַר׃ וַיִּבְקְעוּ — בָּקַע
שְׁלֹשֶׁת הַגִּבֹּרִים בְּמַחֲנֵה — חָנָה
פְלִשְׁתִּים וַיִּשְׁאֲבוּ מַיִם מִבֹּאר — שָׁאַב
בֵּית לֶחֶם אֲשֶׁר בַּשַּׁעַר וַיִּשְׂאוּ — נָשָׂא
וַיָּבִאוּ אֶל דָּוִד וְלֹא אָבָה — בּוֹא
לִשְׁתּוֹתָם וַיַּסֵּךְ אֹתָם לַיהוָה׃ — שָׁתָה נָסַךְ
וַיֹּאמֶר חָלִילָה לִּי יְהוָה — חָלַל
מֵעֲשֹׂתִי זֹאת הֲדַם הָאֲנָשִׁים — עָשָׂה
הַהֹלְכִים בְּנַפְשׁוֹתָם וְלֹא אָבָה
לִשְׁתּוֹתָם אֵלֶּה עָשׂוּ שְׁלֹשֶׁת
הַגִּבֹּרִים׃ וַאֲבִישַׁי אֲחִי יוֹאָב בֶּן
צְרוּיָה הוּא רֹאשׁ הַשְּׁלֹשָׁה
וְהוּא עוֹרֵר אֶת חֲנִיתוֹ עַל שְׁלֹשׁ — חָנָה
מֵאוֹת חָלָל וְלוֹ שֵׁם בַּשְּׁלֹשָׁה׃ — מֵאָה
מִן הַשְּׁלֹשָׁה הֲכִי נִכְבָּד וַיְהִי — כָּבֵד הָיָה
לָהֶם לְשָׂר וְעַד הַשְּׁלֹשָׁה לֹא — שׂוּר
בָא׃ וּבְנָיָהוּ בֶן יְהוֹיָדָע בֶּן אִישׁ חַיִל — בּוֹא

רַב־פְּעָלִים מִקַּבְצְאֵל הוּא הִכָּה נָכָה
אֵת שְׁנֵי אֲרִאֵל מוֹאָב וְהוּא שָׁנָה אָבָה
יָרַד וְהִכָּה אֶת הָאֲרִי בְּתוֹךְ הַבֹּאר
בְּיוֹם הַשָּׁלֶג׃ וְהוּא הִכָּה אֶת אִישׁ
מִצְרִי אִישׁ מַרְאֶה וּבְיַד הַמִּצְרִי רָאָה
חֲנִית וַיֵּרֶד אֵלָיו בַּשָּׁבֶט וַיִּגְזֹל גָּזַל
אֶת הַחֲנִית מִיַּד הַמִּצְרִי וַיַּהַרְגֵהוּ הָרַג
בַּחֲנִיתוֹ׃ אֵלֶּה עָשָׂה בְּנָיָהוּ בֶּן חָנָה
יְהוֹיָדָע וְלוֹ שֵׁם בִּשְׁלֹשָׁה
הַגִּבֹּרִים׃ מִן הַשְּׁלֹשִׁים נִכְבָּד
וְאֶל הַשְּׁלֹשָׁה לֹא בָא וַיְשִׂמֵהוּ שׂוּם
דָוִד אֶל מִשְׁמַעְתּוֹ׃ עֲשָׂהאֵל שָׁמַע
אֲחִי יוֹאָב בַּשְּׁלֹשִׁים אֶלְחָנָן
בֶּן דֹּדוֹ בֵּית לָחֶם׃ שַׁמָּה הַחֲרֹדִי
אֱלִיקָא הַחֲרֹדִי׃ חֶלֶץ הַפַּלְטִי
עִירָא בֶן עִקֵּשׁ הַתְּקוֹעִי׃
אֲבִיעֶזֶר הָעַנְּתֹתִי מְבֻנַּי הַחֻשָׁתִי׃
צַלְמוֹן הָאֲחֹחִי מַהְרַי הַנְּטֹפָתִי׃
חֵלֶד בֶּן בַּעֲנָה הַנְּטֹפָתִי אִתַּי
בֶּן רִיבַי מִגִּבְעַת בְּנֵי בִנְיָמִן׃
בְּנָיָהוּ פִּרְעָתֹנִי הִדַּי מִנַּחֲלֵי
גָעַשׁ׃ אֲבִי עַלְבוֹן הָעַרְבָתִי
עַזְמָוֶת הַבַּרְחֻמִי׃ אֶלְיַחְבָּא
הַשַּׁעַלְבֹנִי בְּנֵי יָשֵׁן יְהוֹנָתָן׃
שַׁמָּה הַהֲרָרִי אֲחִיאָם בֶּן שָׁרָר
הָאֲרָרִי׃ אֱלִיפֶלֶט בֶּן אֲחַסְבַּי בֶּן
הַמַּעֲכָתִי אֱלִיעָם בֶּן אֲחִיתֹפֶל
הַגִּלֹנִי׃ חֶצְרַי הַכַּרְמְלִי פַּעֲרַי
הָאַרְבִּי׃ יִגְאָל בֶּן נָתָן מִצֹּבָה בָּנִי
הַגָּדִי׃ צֶלֶק הָעַמֹּנִי נַחְרַי הַבְּאֵרֹתִי
נֹשְׂאֵי כְּלֵי יוֹאָב בֶּן צְרֻיָה׃
עִירָא הַיִּתְרִי גָּרֵב הַיִּתְרִי׃ אוּרִיָּה
הַחִתִּי כֹּל שְׁלֹשִׁים וְשִׁבְעָה׃

cap. xxiiii.

וַיֹּסֶף אַף יְהוָה לַחֲרוֹת בְּיִשְׂרָאֵל
וַיָּסֶת אֶת דָּוִד בָּהֶם לֵאמֹר חָרָה סוּת
לֵךְ מְנֵה אֶת יִשְׂרָאֵל וְאֶת יְהוּדָה׃

---

magnorum operū de capseel. Ipse percussit duos leones moab: & ipse descēdit & pcussit leonem in media cisterna in diebꝰ niuis. Ipse quoqꝫ interfecit virum egiptium: virū dignū spectaculo habētem in manu hastā. Itaqꝫ cū descēdisset ad eū in virga: vi extorsit hastā de manu egiptii: & interfecit eū hasta sua. Hec fecit banaias filius ioiade. Et ipse nominatus inter tres robustos qui erant inter triginta nobiliores: veruntamē vsqꝫ ad tres nō peruenerat. Fecitqꝫ eū sibi dd̄ auricularium a secreto. Asahel frater ioab inter triginta. Eleanan filius patrui eius de bethleē. Semma de arari. Elicha de arodi. Heles de phalti. Hyra filius acces de thecua. Abiezer de anathot Mobonnai de vsati. Selmon ahoites. Macharai netophatites. Eleph filius banaa & ipse netophatites. Itai filius ribai de gebeeth filiorum beniamin. Banai pharatonites. Heltai de torrente gaas. Albialbon arbathites. Azamaueth de berosmi. Eliaba de salboni. Filii iasen: ionathan: semma de orodi. Haiā filius sarar arothites. Elifeleth filius aasbai filii maachati. Heliā filius achitofel gelonites. Esrai de carmelo. Farai de arbi. Igaal filiꝰ nathā de soba. Bonni de gaddi. Selech e dāmoni. Naarai berothites armiger ioab filii sarvie. Hira hietrites. Gareb ipse hietrites. Vrias etheus. Omnes triginta septem.

24.

Et addidit furor domini irasci cōtra israel: cōmouitqꝫ dauid in eis dicētē ad ioab. Vade numera israel & iudam

---

multa opera erāt ei de cabasael. iste percussit
πολλὰ ἔργα ἐν αὐτῷ ἀπὸ καβασαὴλ. οὗτος ἐπάταξε
duos filios ariel moab. et iste descendit
τοὺς δύο υἱοὺς ἀριὴλ τοῦ μωάβ. καὶ οὗτος κατέβη
et percussit leonē in medio cisterne
καὶ ἐπάταξε τὸν λέοντα ἐν μέσῳ τοῦ λάκκου
in die niuis. et iste percussit virū
ἐν ἡμέρᾳ χιόνος. καὶ οὗτος ἐπάταξε τὸν ἄνδρα τὸν
egyptiū virū dignū spectaculo: et in manu egy
αἰγύπτιον ἄνδρα ὁρατόν, καὶ ἐν τῇ χειρὶ τοῦ αἰγυ
ptii hasta. et descēdit ad eum in virga: et
πτίου δόρυ. καὶ κατέβη πρὸς αὐτὸν ἐν ῥάβδῳ, καὶ
extorsit hastā de manu egyptii: et
ἀφείλε τὸ δόρυ ἐκ τῆς χειρὸς τοῦ αἰγυπτίου, καὶ
interfecit eū in hasta eius. hec fe
ἀπέκτεινεν αὐτὸν ἐν τῷ δόρατι αὐτοῦ. ταῦτα ἐποί
cit baneas filius ioiade: et huic nomē inter
ησε βανέας υἱὸς ἰωιαδά, καὶ τούτῳ ὄνομα ἐν τοῖς
tres robustos sup triginta gl'iosus: et
τρισὶν δυνατοῖς ὑπὲρ τοὺς τριάκοντα ἔνδοξος, καὶ
ad tres nō venit. et cōstituit eū
πρὸς τοὺς τρεῖς οὐκ ἤρχετο. καὶ κατέστησεν αὐτὸν
dauid ad auditus suos. et hec no
δαυὶδ πρὸς τὰς ἀκοὰς αὐτοῦ. καὶ ταῦτα τὰ ὀνό
mina fortiū dauid regis. asael
ματα τῶν δυνατῶν δαυὶδ τοῦ βασιλέως. ἀσαὴλ
frater ioab inter triginta. eleanan filius pa
ἀδελφὸς ἰωὰβ ἐν τοῖς τριάκοντα. ἐλεανὰν υἱὸς πα
trui eius de bethleem. sameas arodi. e
τραδέλφου αὐτοῦ ἐκ βηθλεέμ. σαμαίας ὁ ἀροδί. ἐ
lica arodi. challis phalti. hira filius eccis thecoi
λικὰ ὁ ἀροδί. χάλλις ὁ φαλτί. ἰρὰ υἱὸς ἐκκὶς ὁ θεκωί
tes. abiezer anathothites. mebunai asothites. sel
της. ἀβιέζερ ὁ ἀναθωθίτης. μεβουναὶ ὁ ἀσωθίτης. σελ
mon achoites. macharai netophathites. helab filius ba
μὼν ἀχωίτης. μαχαραὶ ὁ νετωφαθίτης. ἐλὰβ υἱὸς βα
ana netophathites. ethi filius ribai qui de colle ben
ανὰ ὁ νετωφαθίτης. ἐθὶ υἱὸς ῥιβαὶ ὁ ἐκ τοῦ βουνοῦ βεν
iamin. baneas pharathonites. hedai de nachaligai
ιαμίν. βανέας ὁ φαραθωνίτης. ἠδαὶ ἐκ ναχαλιγαί
as. abi albon arabothites. asmoth barchmites.
ας. ἀβὶ ἀλβὼν ὁ ἀραβωθίτης. ἀσμὼθ ὁ βαρχμίτης.
eliaba salabonites. filii iasen: ionathan: sama e
ἐλιαβὰ ὁ σαλαβωνίτης. υἱοὶ ἰασέν, ἰωνάθαν, σαμὰ ὁ
arorites. achiam filius sarar araditēs. eliphalat
ἀρωρίτης. ἀχιὰμ υἱὸς σαρὰρ ὁ ἀραδίτης. ἐλιφαλὰτ
filius achasbai maachathi. eliam filius achitophel
υἱὸς ἀχασβαὶ τοῦ μααχαθί. ἐλιὰμ υἱὸς ἀχιτόφελ
gelonite. asare carmelius. pharai arbi.
τοῦ γελωνίτου. ἀσαραὶ ὁ καρμήλιος. φαραὶ ὁ ἀρβί.
igaal filius nathā de suba. bani gadi. selec
ἰγαὰλ υἱὸς ναθὰν ἐκ σουβᾶ. βανὶ ὁ γαδί. σελὴκ ὁ
amonites. naharai berotheus qui portabat arma
ἀμμωνίτης. ναχαραὶ ὁ βηρωθαῖος ὁ αἴρων τὰ σκεύη
ioab filii saruie. iras iethreus. gareb ie
τοῦ ἰωὰβ υἱοῦ σαρουΐα. ἰρὰς ὁ ἰεθραῖος. γαρὴβ ὁ ἰε
threus. vrias etheus. omnes triginta et
θραῖος. οὐρίας ὁ ἐθαῖος. οἱ πάντες τριάκοντα καὶ
septem.
ἑπτά.

Ca. 24.

Et addidit furor dn̄i irasci cōtra isra el: et cōmouit dauid in eis dicens:
Καὶ προσέθετο ὀργὴ κυρίου θυμωθῆναι ἐν ἰσραήλ, καὶ ἐπέσεισε τὸν δαυὶδ εἰς αὐτοὺς λέγων,
vade numera israel et iudam.
πορεύθητι ἀρίθμησον τὸν ἰσραὴλ καὶ τὸν ἰούδαν.

1.Par. 21.

et dixit rex ad ioab pricipē exerci
καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς πρὸς ἰωὰβ ἄρχοντα τῶν δυνά-
tuum qui cū eo: pambula iā in omnes
μεων τῶν μετ' αὐτοῦ, περίελθε δὴ εἰς πάσας τὰς
tribus israel et iuda a dan et vsq; ad ber
φυλὰς τοῦ ἰσραὴλ καὶ ἰούδα ἀπὸ δὰν καὶ ἕως βηρ-
sabee: et considera ppl'm: et sciam
σαβεαί, καὶ ἐπίσκεψαι τὸν λαόν, καὶ γνώσομαι τὸν
numerū ppl'i. et dixit ioab ad re-
ἀριθμὸν τοῦ λαοῦ. καὶ εἶπεν ἰωὰβ πρὸς τὸν βασι-
gem: adaugeat dñs deus tuus sup ppl'z: si
λέα, προσθείη κύριος ὁ θεός σου ἐπὶ τὸν λαόν, ὥσ-
cut et istos centuplum: et ocu
περ καὶ τούτους ἑκατονταπλασίως, καὶ οἱ ὀφθαλ-
li dñi mei regis videntes. et
μοὶ τοῦ κυρίου μου τοῦ βασιλέως βλέποντες. καὶ
dñs me' rex quare vult verbū hoc?
ὁ κύριός μου ὁ βασιλεὺς ἱνατί θέλει τὸ ῥῆμα τοῦ-
et obtinuit sermo regis sup
το; καὶ κατεκράτησε τὸ ῥῆμα τοῦ βασιλέως ὑπὲρ
ioab et super principes exercitus. et
ἰωὰβ καὶ ὑπὲρ τοὺς ἄρχοντας τῆς δυνάμεως. καὶ
egressus ē ioab et principes exercitus a fa-
ἐξῆλθεν ἰωὰβ καὶ οἱ ἄρχοντες τῆς δυνάμεως ἐκ προσώ-
cie regis vt cōsiderarēt ppl'm israel.
που τοῦ βασιλέως ἐπισκέψασθαι τὸν λαὸν ἰσραήλ.
et ptrāsierūt iordanē: et castrametati sūt in aroer
καὶ διέβησαν τὸν ἰορδάνην, καὶ παρενέβαλον ἐν ἀροὴρ
a dextris vrbis q̄ in medio vallis gad
ἐκ δεξιῶν τῆς πόλεως τῆς ἐν μέσῳ τῆς φάραγγος γὰδ
et eliezer. et venerūt in galaad et in terrā inferiorē
καὶ ἐλιέζερ. καὶ ἦλθον εἰς γαλαὰδ καὶ εἰς γῆν χεττιίμ
chades: et venerūt vsq; in dan. et circuierunt
χάδης, καὶ παρεγένοντο ἕως δάν. καὶ ἐκύκλωσαν τὴν
sidonē et venerūt in munitionē tyri: et in om
σιδῶνα καὶ ἔρχονται εἰς μαβσὰρ τύρου, καὶ εἰς πά-
nes ciuitates euei et chananei: et e-
σας τὰς πόλεις τοῦ εὐαίου καὶ τοῦ χαναναίου, καὶ ἐκ
unt ad meridiē iuda et bersabee. et
περιώδευσαν ἐπὶ τὸν νότον ἰούδα καὶ βηρσαβεαί. καὶ
lustrarūt vniuersam terrā: et veniunt post
περιῆλθον πᾶσαν τὴν γῆν, καὶ παραγίνονται μετὰ
nouē mēses et viginti dies in hierusalem. et de
ἐννέα μῆνας καὶ εἴκοσι ἡμέρας εἰς ἱερουσαλήμ. καὶ ἔ-
dit ioab numerū cōsiderationis ppl'i
B δωκεν ἰωὰβ τὸν ἀριθμὸν τῆς ἐπισκέψεως τοῦ λαοῦ
regi. et erat israel octigenta milia viroꝝ
τῷ βασιλεῖ. καὶ ἦν ἰσραὴλ ὀκτακόσιαι χιλιάδες ἀνδρῶν
fortitudinis q educerēt gladiū. et viri iuda vi
δυνάμεως ἐσπασμένων ῥομφαίαν. καὶ ἄνδρες ἰούδα ἀν-
rorū pugnatorū quingēta milia. et percus
δρῶν μαχητῶν πεντακόσιαι χιλιάδες. καὶ ἐπάτα-
sit cor dauid eum post hec: q2 nūerauit
ξε καρδία δαυὶδ αὐτὸν μετὰ ταῦτα, ὅτι ἠρίθμησε
ppl'm. et dixit dauid ad dñz: peccaui ni-
τὸν λαόν. καὶ εἶπε δαυὶδ πρὸς κύριον, ἡμάρτηκα σφό-
mis faciēs verbū hoc. et nūc dñe au-
δρα ποιήσας τὸ ῥῆμα τοῦτο. καὶ νῦν κύριε περίε-
fer iniq̄tatē serui tui: qm̄ stulte egi
λε τὴν ἀδικίαν τοῦ δούλου σου, ὅτι ἐματαιώθην
nimis. et surrexit dauid mane: et sermo domi
σφόδρα. καὶ ἀνέστη δαυὶδ τοπρωΐ, καὶ ῥῆμα κυρί-
ni fact' ē ad gad prophetā vidētē dauid
ου ἐγένετο πρὸς γὰδ τὸν προφήτην τὸν ὁρῶντα δαυὶδ
dicēs: vade et loquere ad dauid dicēs.
λέγων, πορεύου καὶ λάλησον πρὸς δαυὶδ λέγων.
hec dicit dñs: tria ego porto cōtra te: eli
τάδε λέγει κύριος, τρία ἐγὼ αἴρω ἐπὶ σέ, ἔκλε-
ge tibi vnū ex eis:
ξαι σεαυτῷ ἓν ἐξ αὐτῶν,

dixitq; rex ad ioab principē exercitus sui. Perambula omnes tribus israel a dan vsq; ad bersabee: & numera populū: vt sciam numerum eius. Dixitq; ioab regi. Adaugeat dominus deus tuus ad populū tuū q̄ntus nūc est: iterūq; centuplicet in cōspectu dñi mei regis. Sed quid sibi dñs meus rex vult in re huiuscemodi? Obtinuit āt sermo regis verba ioab & principum exercit'. Egressusq; ē ioab & pricipes militū a facie regis vt numerarent populum israel. Cumq; pertrāsissent iordanem: venerunt in aroer ad dexteram vrbis que ē in valle gad: & p iazer transierunt in galaad & in terram inferiorem hodsi & venerūt in dā siluestria. Circūeūtesq; iuxta sydonē trāsierunt ppe menia tyri: & oēm terrā euei & chananei: venerūtq; ad meridiē iuda in bersabee: & lustrata vniuersa terra affuerūt post nouem mēses & viginti dies ierusalem. Dedit ergo ioab nūerū descriptionis populi regi. Et inuenta sunt d israel octingenta milia virorum fortium qui educerent gladium: & de iuda qngenta milia pugnatorū. Percussit aūt cor dauid eū postq; numeratus ē populus. Et dixit dauid ad dominū. Peccaui valde in hoc facto: sed p̄cor domine vt transferas iniquitatem serui tui: quia stulte egi nimis. Surrexit itaq; dauid mane: & sermo dñi fctus est ad gad pphetam & videntē dd dicens. Vade & loquere ad dauid. Hec dicit dñs. Trium tibi datur optio: elige vnū qd volueris ex his:

וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ אֶל יוֹאָב שַׂר הַחַיִל אמר שׂור
אֲשֶׁר אִתּוֹ שׁוּט נָא בְּכָל שִׁבְטֵי
יִשְׂרָאֵל מִדָּן וְעַד בְּאֵר שָׁבַע
וּפִקְדוּ אֶת הָעָם וְיָדַעְתִּי אֵת
מִסְפַּר הָעָם׃ וַיֹּאמֶר יוֹאָב אֶל סָפַר
הַמֶּלֶךְ וְיוֹסֵף יְהוָה אֱלֹהֶיךָ אֶל יָסַף
הָעָם כָּהֵם וְכָהֵם מֵאָה פְעָמִים
וְעֵינֵי אֲדֹנִי הַמֶּלֶךְ רֹאוֹת וַאדֹנִי רָאָה
הַמֶּלֶךְ לָמָּה חָפֵץ בַּדָּבָר הַזֶּה׃ וַיֶּחֱזַק חָזַק
דְּבַר הַמֶּלֶךְ אֶל יוֹאָב וְעַל שָׂרֵי
הֶחָיִל וַיֵּצֵא יוֹאָב וְשָׂרֵי הַחַיִל
לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ לִפְקֹד אֶת הָעָם אֶת פָּנָה
יִשְׂרָאֵל׃ וַיַּעַבְרוּ אֶת הַיַּרְדֵּן עָבַר
וַיַּחֲנוּ בַעֲרוֹעֵר יְמִין הָעִיר אֲשֶׁר חָנָה
בְּתוֹךְ הַנַּחַל הַגָּד וְאֶל יַעְזֵר׃ וַיָּבֹאוּ בוא
הַגִּלְעָדָה וְאֶל אֶרֶץ תַּחְתִּים
חָדְשִׁי וַיָּבֹאוּ דָּנָה יַּעַן וְסָבִיב אֶל סָבַב
צִידוֹן׃ וַיָּבֹאוּ מִבְצַר צֹר וְכָל עָרֵי עִיר
הַחִוִּי וְהַכְּנַעֲנִי וַיֵּצְאוּ אֶל נֶגֶב
יְהוּדָה בְּאֵר שָׁבַע׃ וַיָּשֻׁטוּ בְּכָל שוט
הָאָרֶץ וַיָּבֹאוּ מִקְצֵה תִּשְׁעָה
חֳדָשִׁים וְעֶשְׂרִים יוֹם יְרוּשָׁלִָם׃
וַיִּתֵּן יוֹאָב אֶת מִסְפַּר מִפְקַד הָעָם נָתַן סָפַר
אֶל הַמֶּלֶךְ וַתְּהִי יִשְׂרָאֵל שְׁמֹנֶה פָּקַד הָיָה
מֵאוֹת אֶלֶף אִישׁ חַיִל שֹׁלֵף מֵאָה
חֶרֶב וְאִישׁ יְהוּדָה חֲמֵשׁ מֵאוֹת
אֶלֶף אִישׁ׃ וַיַּךְ לֵב דָּוִד אֹתוֹ נָכָה
אַחֲרֵי כֵן סָפַר אֶת הָעָם וַיֹּאמֶר
דָּוִד אֶל יְהוָה חָטָאתִי מְאֹד אֲשֶׁר
עָשִׂיתִי וְעַתָּה יְהוָה הַעֲבֶר עָשָׂה עָבַר
נָא אֶת עֲוֺן עַבְדְּךָ כִּי נִסְכַּלְתִּי סָכַל
מְאֹד׃ וַיָּקָם דָּוִד בַּבֹּקֶר וּדְבַר יְהוָה קום
הָיָה אֶל גָּד הַנָּבִיא חֹזֵה דָוִד
לֵאמֹר׃ הָלוֹךְ וְדִבַּרְתָּ אֶל דָּוִד הָלַךְ
כֹּה אָמַר יְהוָה שָׁלֹשׁ אָנֹכִי
נוֹטֵל עָלֶיךָ בְּחַר לְךָ אַחַת מֵהֶם נָטַל

ואעשה לך׃ ויבא גד אל דוד ויגד — עשה בוא
לו ויאמר לו התבוא לך שבע — נגד אמר
שנים רעב בארצך ואם שלשה — שנה
חדשים נסך לפני צריך והוא — נוס פנה
רדפך ואם היות שלשת ימים — צור היה
דבר בארצך עתה דע וראה — יום ידע
מה אשיב שלחי דבר׃ ויאמר — שוב
דוד אל גד צר לי מאד נפלה נא
ביד יהוה כי רבים רחמיו וביד — רבב
אדם אל אפלה׃ ויתן יהוה דבר — נפל נתן
בישראל מהבקר ועד עת מועד — יעד
וימת מן העם מדן ועד באר שבע — מות
שבעים אלף איש׃ וישלח ידו — שלח
המלאך ירושלם לשחתה וינחם — לאך נחם
יהוה אל הרעה ויאמר למלאך — רוע
המשחית בעם רב עתה הרף — שחת
ידך ומלאך יהוה היה עם גרן
הארונה היבוסי׃ ויאמר דוד
אל יהוה בראתו את המלאך — ראה
המכה בעם ויאמר הנה אנכי — נכה
חטאתי ואנכי העויתי ואלה — עוה
הצאן מה עשו תהי נא ידך בי — עשה היה
ובבית אבי׃ ויבא גד אל דוד — בוא
ביום ההוא ויאמר לו עלה
הקם ליהוה מזבח בגרן ארונה — קום זבח
היבסי׃ ויעל דוד כדבר גד
כאשר צוה יהוה׃ וישקף ארונה — שקף
וירא את המלך ואת עבדיו — ראה
עברים עליו ויצא ארונה
וישתחו למלך אפיו ארצה׃ — שחה
ויאמר ארונה מדוע בא אדני — ידע בוא
המלך אל עבדו ויאמר דוד
לקנות מעמך את הגרן לבנות — קנה בנה
מזבח ליהוה ותעצר המגפה — עצר נגף
מעל העם׃ ויאמר ארונה אל

vt faciā tibi. Cumq̧ venisset gad ad dd̄ nūciauit ei dicens. Aut septem ānis veniet tibi fames in terra tua: aut tribus mensibus fugies aduersarios tuos & illi te persequētur: aut certe tribus diebus erit pestilentia in terra tua. Nunc ergo delibera & vide quē respōdeā ei q me misit sermonē. Dixit aūt dd̄ ad gad. Coarctor nimis: sed meli⁹ ē vt incidam in man⁹ dn̄i (multe enim mīe ei⁹ sūt) q̄ in man⁹ hoīm. Immisitq̧ dominus pestilētiā in israel: de mān vsq̧ ad tempus constitutū: & mortui sūt ex populo a dan vsq̧ bersabee septuagita milia virorū. Cūq̧ extendisset manū suā angelus dn̄i sup ierusalē vt disp̄deret eā: misertus est dn̄s sup afflictione: & ait angelo p̄cutiēti pp̄lm. Sufficit nunc: contine manū tuā. Erat āt angelus dn̄i iuxta aream areuna iebusei. Dixit dauid ad dominum cum vidisset angelum cedentem populum. Ego sum qui peccaui: & ego inique egi: isti qui oues sunt q̄d fecerunt? Vertatur obsecro manus tua cōtra me: & cōtra domū p̄ris mei. Venit aūt gad p̄pheta ad dd̄ in die illa: & dixit ei. Ascēde & constitue altare dn̄o i area areuna iebusei. Et ascendit dd̄ iuxta sermonē gad quē p̄ceperat ei dn̄s. Conspiciensq̧ areuna animaduertit regem & seruos eius transire ad se: & egressus adorauit regem prono vultu in terram. Et ait. Quid cause est vt veniat domin⁹ me⁹ rex ad seruum suum? Cui dauid ait. Vt emam a te areā: & edificem altare domino: & cesset interfectio que grassatur in populo. Et ait areuna ad

τ faciam tibi. τ venit gad ad dauid: τ nūcia
καὶ ποιήσω σοι. καὶ ἦλθε γὰδ πρὸς δαυίδ, καὶ ἀπήγ
uit ei dicēs: elige tibi vt fiāt vel tres
γειλεν αὐτῷ λέγων, ἔκλεξαι σεαυτῷ γενέσθαι ἢ τρία
anni famis sup terrā: vel tribus mēsib⁹ fugias tu de
ἔτη λιμοῦ ἐπὶ τὴν γῆν, ἢ τρεῖς μῆνας φεύγειν σε ἐκ
facie inimicoꝶ tuoꝶ: τ ipsi persequātur
προσώπου τῶν ἐχθρῶν σου, καὶ αὐτοὺς καταδιώκειν
te: aut q̧ fiat trib⁹ diebus mors in terra. τ
σε, ἢ γενέσθαι τρεῖς ἡμέρας θάνατον ἐπὶ τὴν γῆν. καὶ
nūc delibera τ vide q̄d rn̄deā ei qui misit me. τ
νῦν γνῶθι καὶ ἴδε τί ἀποκριθῶ τῷ ἀποστείλαντί με. καὶ
dixit dauid ad gad: arcta mihi nimis sunt tria:
εἶπε δαυίδ πρὸς γάδ, στενά μοι σφόδρα ἐστὶ τὰ τρία,
sed incidam in manus dn̄i: quia
πλὴν ἐμπεσοῦμαι εἰς τὰς χεῖρας τοῦ κυρίου, ὅτι
multe miseratiōes eius nimis: τ in manus hominū non īcidā. τ elegit sibi dauid
πολλοὶ οἰκτιρμοὶ αὐτοῦ σφόδρα, καὶ εἰς χεῖρας ἀνθρώπων οὐ μὴ ἐμπέσω. καὶ ἐξελέξατο ἑαυτῷ δαυίδ
mortē. τ dedit dn̄s mortē in israel a
τὸν θάνατον. καὶ ἔδωκε κύριος θάνατον ἐν ἰσραὴλ ἀπὸ
mane τ vsq̧ ad horā p̄ādij. τ mortui sūt de po
πρωΐθεν καὶ ἕως ὥρας ἀρίστου. καὶ ἀπέθανεν ἐκ τοῦ λα
pulo a dan τ vsq̧ ad bersabee septuaginta mi
οῦ ἀπὸ δὰν καὶ ἕως βηρσαβεὲ ἑβδομήκοντα χιλιά
lia virorū. τ extēdit angelus manū suā
δες ἀνδρῶν. καὶ ἐξέτεινεν ὁ ἄγγελος τὴν χεῖρα αὐτοῦ
sup hierusalem vt disp̄deret eam: τ peni
ἐπὶ ἱερουσαλὴμ τοῦ διαφθεῖραι αὐτήν, καὶ μετεμε
tuit dn̄s sup malū: τ dixit angelo
λήθη κύριος ἐπὶ τῇ κακίᾳ, καὶ εἶπε τῷ ἀγγέλῳ τῷ
corrūpēti in pp̄lo: sufficit nūc: remitte ma
διαφθείροντι ἐν τῷ λαῷ, ἱκανὸν νῦν, ἄνες τὴν χεῖ
nū tuā: τ angelus dei erat stās iuxta
ρά σου, καὶ ὁ ἄγγελος τοῦ θεοῦ ἦν ἑστηκὼς παρὰ τὴν
areā orna iebusei. τ dixit dauid ad
ἅλω ὀρνὰ τοῦ ἰεβουσαίου. καὶ εἶπε δαυίδ πρὸς
dn̄m: cū vidisset ipse angelū ceden
κύριον, ἐν τῷ ἰδεῖν αὐτὸν τὸν ἄγγελον τὸν τύπτον
tem in pp̄lo: τ dixit: ecce ego peccaui: τ ego
τα ἐν τῷ λαῷ, καὶ εἶπεν, ἰδοὺ ἐγώ εἰμι ἥμαρτον, καὶ ἐγώ
pastor malefeci: τ isti oues q̄d
ὁ ποιμὴν ἐκακοποίησα, καὶ οὗτοι τὰ πρόβατα τί
fecerūt? fiat man⁹ tua ꝯ me τ ꝯ do
ἐποίησαν; γενέσθω ἡ χείρ σου ἐν ἐμοὶ καὶ ἐν τῷ οἴ
mū patris mei. τ venit gad ad dauid in
κῳ τοῦ πατρός μου. καὶ ἦλθε γὰδ πρὸς δαυίδ ἐν
die illa τ dixit: ascēde τ cōstitue alta
τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ καὶ εἶπε, ἀνάβηθι καὶ στῆσον θυσια
re dn̄o in area orna iebusei. τ ascēdit dauid
στήριον τῷ κυρίῳ ἐν τῇ ἅλῳ ὀρνὰ τοῦ ἰεβουσαίου. καὶ ἀνέβη δαυίδ
iuxta verbū gad prophete: quēadmodū p̄cepat
κατὰ τὸ ῥῆμα γὰδ τοῦ προφήτου, ὃν τρόπον ἐνετείλατο
ei dn̄s. τ īclinauit orna τ vidit regem τ
αὐτῷ κύριος. καὶ διέκυψεν ὀρνὰ καὶ εἶδε τὸν βασιλέα καὶ τοὺς
seruos eius trāseuntes ad se: τ egressus ē or
παῖδας αὐτοῦ διαπορευομένους ἐπ' αὐτόν, καὶ ἐξῆλθεν ὀρ
na τ adorauit regem sup faciē
νὰ καὶ προσεκύνησε τῷ βασιλεῖ ἐπὶ πρόσωπον
suā sup terrā. τ dixit orna: cur venit dn̄s
αὐτοῦ ἐπὶ τὴν γῆν. καὶ εἶπεν ὀρνά, τί ὅτι ἦλθεν ὁ κύριός
meus rex ad seruū suū? τ dixit
μου ὁ βασιλεὺς πρὸς τὸν δοῦλον αὐτοῦ; καὶ εἶπεν
ei dauid: vt possideā a te areā τ
αὐτῷ δαυίδ, κτήσασθαι παρὰ σοῦ τὴν ἅλω καὶ οἰ
edificē altare dn̄o: vt cesset ruina
κοδομῆσαι θυσιαστήριον κυρίῳ, ὅπως ἐπίσχῃ ἡ θραῦσις
a pp̄lo. τ ait orna ad
ἀπὸ τοῦ λαοῦ. καὶ εἶπεν ὀρνὰ πρὸς

Del. 15.c. Phil. 1.c. 1.Pa. 21.b.

C

A

Infra co.

D

dauid: accipe: ⁊ faciat dñs meus rex
Δαυίδ, λαβέ, καὶ ποιησάτω ὁ κύριός μου ὁ βασι-
dño qđ placitū ē corā eo. ecce vi-
λεὺς τῷ κυρίῳ τὸ ἀρεστὸν ἐνώπιον αὐτοῦ. ἰδοὺ οἱ μό-
tuli in holocauſtū ⁊ rote ⁊ inſtrumēta
σχοι εἰς ὁλοκαύτωσιν καὶ οἱ τροχοὶ καὶ τὰ σκεύη τῶν
boū in ligna. ⁊ oia dedit orna re-
βοῶν εἰς ξύλα. καὶ τὰ πάντα ἔδωκεν ὀρνὰ τῷ βα-
gi. ⁊ dixit orna ad regē: dñs deus
σιλεῖ. καὶ εἶπεν ὀρνὰ πρὸς τὸν βασιλέα, κύριος ὁ θεός
tu° bñdicat tibi. ⁊ dixit rex ad orna:
σου εὐλογήσαι σε. καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς πρὸς ὀρνά,
neq̄ꝗ ſed acquirēs acquirā a te in pre-
οὐχὶ ἀλλ' ἢ κτώμενος κτήσομαι παρὰ σοῦ ἐν ἀλ-
cio: ⁊ nō offerā dño deo meo ho-
λάγματι, καὶ οὐκ ἀνοίσω κυρίῳ τῷ θεῷ μου ὁλο-
locauſtū gratis: ⁊ emit dauid areā ⁊
καύτωμα δωρεάν, καὶ ἐκτήσατο Δαυὶδ τὴν ἅλω καὶ
boues in argēto quīquaginta ſiclis. ⁊ edi-
τοὺς βόας ἐν ἀργυρίῳ πεντήκοντα σίκλων. καὶ ᾠκο-
ficauit ibi dauid altare dño: ⁊ obtulit
δόμησεν ἐκεῖ Δαυὶδ θυσιαστήριον τῷ κυρίῳ, καὶ ἀνήνεγ-
holocauſta ⁊ pacifica. ⁊ ꝓpici° factus ē
κεν ὁλοκαυτώσεις καὶ εἰρηνικάς. καὶ ἵλεως ἐγένετο
dñs terre: ⁊ ceſſauit ruina ſup iſrael.
κύριος τῇ γῇ καὶ ἐπέσχεν ἡ θραῦσις ἐπὶ ἰσραήλ.

Regnoꝝ iij.
Βασιλειῶν γ´. Ca.i.

A Et rex dauid ſenex
x Καὶ ὁ βασιλεὺς Δαυὶδ πρεσβύτης
Infra. c. valde ꝓuectus in diebus ⁊
σφόδρα προβεβηκὼς ἐν ἡμέραις καὶ
induebāt eum veſtibus: ⁊ nō calefiebat. ⁊
περιέβαλλον αὐτὸν ἱματίοις, καὶ οὐκ ἐθερμαίνετο. καὶ
dixerūt ſerui ei° ei: querāt dño
εἶπον οἱ παῖδες αὐτοῦ αὐτῷ, ζητησάτωσαν τῷ κυρίῳ
nřo regi adoleſcētulā virginē. ⁊ aſtabit
ἡμῶν τῷ βασιλεῖ νεᾶνιν παρθένον. καὶ παραστήσεται
corā rege ⁊ erit cū fouēs: ⁊
ἔναντι τοῦ βασιλέως καὶ ἔσται αὐτὸν θάλπουσα, καὶ
iacebit in ſinu ſuo: ⁊ calefiet
κατακείσεται ἐν τῷ κόλπῳ αὐτοῦ, καὶ θερμανθήσεται
dñs nř rex. ⁊ q̄ſierūt ado-
ὁ κύριος ἡμῶν ὁ βασιλεύς. καὶ ἐζήτησαν νεά-
leſcētulā ſpecioſā in oīb° finib° iſrl. ⁊ inuenerūt abi-
νιδα καλὴν ἐν παντὶ ὁρίῳ ἰσλ´. καὶ εὑρίσκουσι τὴν ἀβι-
ſag ſunamitin: ⁊ adducunt eam regi. ⁊
σὰγ τὴν σουναμῖτιν, καὶ εἰσάγουσιν αὐτὴν τῷ βασιλεῖ. καὶ
puella pulchra forma nimis: ⁊ erat regi fo-
ἡ παῖς καλὴ τῷ εἴδει σφόδρα, καὶ ἦν τῷ βασιλεῖ θάλ-
uens ⁊ miniſtrabat ei. ⁊ rex nō co-
πουσα καὶ ἐλειτούργει αὐτῷ. καὶ ὁ βασιλεὺς οὐκ ἔγ-
gnouit eā. ⁊ adonias fili° aggith eleuabat dicēs: ego
νω αὐτήν. καὶ ἀδωνίας υἱὸς ἀγγὶθ ἐπήρετο λέγων, ἐγὼ
D regnabo. ⁊ fecit ſibi currus ⁊ eqtes
βασιλεύσω. καὶ ἐποίησεν ἑαυτῷ ἅρματα καὶ ἱππεῖς
et quīquaginta viros precurſores eius. ⁊
καὶ πεντήκοντα ἄνδρας προτρέχοντας αὐτοῦ. καὶ
nō corripuit eū pater ſuus aliqñ di-
οὐκ ἐπετίμησεν αὐτῷ ὁ πατὴρ αὐτοῦ πώποτε λέ-
cens: q̄re feciſti ſic. ⁊ iſte pulcher
γων, τί ὅτι πεποίηκας οὕτως. καὶ οὗτος καλὸς τῇ
aſpectu nimis ⁊ hūc genuit poſt abeſalom.
ὄψει σφόδρα καὶ τοῦτον ἐγέννησε μετὰ τὸν ἀβεσσαλώμ.
et erant ſermōes eius cū ioab filio ſaruie: ⁊
καὶ ἦσαν οἱ λόγοι αὐτοῦ μετὰ ἰωὰβ υἱοῦ σαρουίας, καὶ
cum abiathar ſacerdote: ⁊ adiuuabāt poſt ado-
μετὰ ἀβιάθαρ τοῦ ἱερέως, καὶ ἐβοήθουν ὀπίσω ἀδω-
niā. ⁊ ſadoch ſacerdos ⁊ baneas fili° ioiade ⁊
νίου. καὶ σαδὼκ ὁ ἱερεὺς καὶ βαναίας υἱὸς ἰωιαδὰ καὶ
nathan ꝓpheta ⁊ ſemei ⁊ amici eius
ναθὰν ὁ προφήτης καὶ σεμεῒ καὶ οἱ ἑταῖροι αὐτοῦ

dauid. Accipiat & offerat dñs meus rex: ſicut placet ei. Habes boues in holocauſtum: & plauſtrū & iuga boū i vſum lignorū. Oia dedit areuna regi. Dixitq; areuna ad regē. Dñs deus tuus ſuſcipiat votū tuū. Cui rñdēs rex ait. Nequaquā vt vis: ſed emam precio a te: & nō offerā dño deo meo holocauſta gratuita. Emit ergo dauid aream & boues argenti ſiclis qnquaginta: & edificauit ibi dauid altare dño: & obtulit holocauſta & pacifica. Et propitiatus ē dñs terre: & cohibita eſt plaga ab iſrael.
Explicit liber ſcđs regū.

Incipit liber primus Malachi.i. Regū terti⁹.

Cap.i.

Et rex dđ ſenuerat: hēbatq; etatis plurimos dies. Cūq; opiretur veſtibus nō calefiebat. Dixerūt ergo ei ſerui ſui. Queramus dño nřo regi adoleſcētulā virginem: & ſtet coram rege: & foueat eum: dormiatq; i ſinu ſuo: & calefaciat dñm nřm regē. Queſierūt igitur adoleſcētulā ſpecioſam in oibus finibus iſrael: & inuenerunt abiſac ſunamitē: & adduxerūt eā ad regē. Erat aūt puella pulchra nimis: dormiebat q; cum rege & miſtrabat ei: rex vero nō cognouit eā. Adonias aūt filius agith eleuabatur dicens. Ego regnabo. Fecitq; ſibi currum & equites: & quinquaginta viros qui currerēt ante eū: Nec corripuit eū pater ſuus aliquādo dicens. Quare hoc feciſti? Erat autem & ipſe pulcher valde: ſcđs natu poſt abſalom. Et ſermo eius cum ioab filio ſaruie: & cum abiathar ſacerdote qui adiuuabant partes adonie. Sadoch vero ſacerdos & banaias filius ioiade & nathan propheta & ſemei & rei

דוד יקח ויעל אדני המלך הטוב — לקח עלה
בעיניו ראה הבקר לעלה
והמרגים וכלי הבקר לעצים: הכל
נתן ארונה המלך למלך ויאמר
ארונה אל המלך יהוה אלהיך
ירצך: ויאמר המלך אל ארונה — רצה
לא כי קנה אקנה מאתך במחיר — קנה מחר
ולא אעלה ליהוה אלהי עלות
חנם ויקן דוד את הגרן ואת
הבקר בכסף שקלים חמשים: ויבן — בנה
שם דוד מזבח ליהוה ויעל עלות — עלה
ושלמים ויעתר יהוה לארץ — עתר
ותעצר המגפה מעל ישראל: — עצר נגף

Cap.i.

והמלך דוד זקן בא בימים — בוא יום
ויכסהו בבגדים ולא יחם לו: — כסה חמם
ויאמרו לו עבדיו יבקשו לאדני — אמר בקש
המלך נערה בתולה ועמדה לפני — בתל פנה
המלך ותהי לו סכנת ושכבה — היה
בחיקך וחם לאדני המלך: ויבקשו
נערה יפה בכל גבול ישראל — גבל
וימצאו את אבישג השונמית — מצא
ויבאו אתה למלך: והנערה יפה — בוא
עד מאד ותהי למלך סכנת — היה
ותשרתהו והמלך לא ידעה: — שרת
ואדניה בן חגית מתנשא לאמר — נשא
אני אמלך ויעש לו רכב — מלך עשה
ופרשים וחמשים איש רצים — רוץ
לפניו: ולא עצבו אביו מימיו — פנה יום
לאמר מדוע ככה עשית וגם — מדע
הוא טוב תאר מאד ואתו ילדה
אחרי אבשלום: ויהיו דבריו — היה
עם יואב בן צרויה ועם אביתר
הכהן ויעזרו אחרי אדניה: — עזר
וצדוק הכהן ובניהו בן יהוידע
ונתן הנביא ושמעי ורעי — נבא

וְהַגִּבּוֹרִים אֲשֶׁר לְדָוִד לֹא הָיוּ הָיָה
עִם אֲדֹנִיָּהוּ׃ וַיִּזְבַּח אֲדֹנִיָּהוּ צֹאן זָבַח
וּבָקָר וּמְרִיא עִם אֶבֶן הַזֹּחֶלֶת מָרָא
אֲשֶׁר אֵצֶל עֵין רֹגֵל וַיִּקְרָא אֶת קָרָא
כָּל אֶחָיו בְּנֵי הַמֶּלֶךְ וּלְכָל אַנְשֵׁי
יְהוּדָה עַבְדֵי הַמֶּלֶךְ׃ וְאֶת נָתָן
הַנָּבִיא וּבְנָיָהוּ וְאֶת הַגִּבּוֹרִים וְאֶת גָּבַר
שְׁלֹמֹה אָחִיו לֹא קָרָא׃ וַיֹּאמֶר
נָתָן אֶל בַּת שֶׁבַע אֵם שְׁלֹמֹה
לֵאמֹר הֲלוֹא שָׁמַעַתְּ כִּי מָלַךְ
אֲדֹנִיָּהוּ בֶן חַגִּית וַאדֹנֵינוּ דָוִד לֹא
יָדָע׃ וְעַתָּה לְכִי אִיעָצֵךְ נָא עֵצָה יָלַךְ יָעַץ
וּמַלְּטִי אֶת נַפְשֵׁךְ וְאֶת נֶפֶשׁ בְּנֵךְ
שְׁלֹמֹה׃ לְכִי וּבֹאִי אֶל הַמֶּלֶךְ דָּוִד בּוֹא
וְאָמַרְתְּ אֵלָיו הֲלֹא אַתָּה אֲדֹנִי
הַמֶּלֶךְ נִשְׁבַּעְתָּ לַאֲמָתְךָ לֵאמֹר כִּי שָׁבַע אָמָה
שְׁלֹמֹה בְנֵךְ יִמְלֹךְ אַחֲרַי וְהוּא מָלַךְ
יֵשֵׁב עַל כִּסְאִי וּמַדּוּעַ מָלַךְ יָדַע
אֲדֹנִיָּהוּ׃ הִנֵּה עוֹדָךְ מְדַבֶּרֶת שָׁם דָּבַר
עִם הַמֶּלֶךְ וַאֲנִי אָבוֹא אַחֲרַיִךְ בּוֹא
וּמִלֵּאתִי אֶת דְּבָרָיִךְ׃ וַתָּבֹא בַת
שֶׁבַע אֶל הַמֶּלֶךְ הַחַדְרָה וְהַמֶּלֶךְ זָקֵן
מְאֹד וַאֲבִישַׁג הַשּׁוּנַמִּית מְשָׁרַת אֶת שָׁרַת
הַמֶּלֶךְ׃ וַתִּקֹּד בַּת שֶׁבַע וַתִּשְׁתַּחוּ קָדַד שָׁחָה
לַמֶּלֶךְ וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ מַה לָּךְ׃ אָמַר
וַתֹּאמֶר לוֹ אֲדֹנִי אַתָּה נִשְׁבַּעְתָּ
בַּיהוָה אֱלֹהֶיךָ לַאֲמָתֶךָ כִּי שְׁלֹמֹה
בְנֵךְ יִמְלֹךְ אַחֲרָי וְהוּא יֵשֵׁב עַל
כִּסְאִי׃ וְעַתָּה הִנֵּה אֲדֹנִיָּה מָלָךְ
וְאַתָּה אֲדֹנִי הַמֶּלֶךְ לֹא יָדָעְתָּ׃
וַיִּזְבַּח שׁוֹר וּמְרִיא וְצֹאן לָרֹב
וַיִּקְרָא לְכָל בְּנֵי הַמֶּלֶךְ וּלְאֶבְיָתָר קָרָא
הַכֹּהֵן וּלְיוֹאָב שַׂר הַצָּבָא שׂוּר
וְלִשְׁלֹמֹה עַבְדְּךָ לֹא קָרָא׃ וְאַתָּה
אֲדֹנִי הַמֶּלֶךְ עֵינֵי כָל יִשְׂרָאֵל
עָלֶיךָ לְהַגִּיד לָהֶם מִי יֵשֵׁב עַל נָגַד

& omne robur exercitus dauid non erat cū adonia. Immolatis ergo adonias arietibus & vitulis & vniuersis pinguibus iuxta lapidē zoeleth qui erat vicin⁹ fōti rogel: vocauit vniuersos fratres suos filios regis: & oēs viros iuda seruos regis. Nathan aūt pphetā & banaiam & robustos quosq; & salomonē fratrē suum non vocauit. Dixit ita q; nathan ad bersabee matrem salomonis. Num audisti q regnauerit adonias fili⁹ agit & dominus nr̄ dd̄ hoc ignorat? Nūc ergo veni accipe consilium a me: & salua animam tuā filiiq; tui salomonis. Vade & ingredere ad regem dd̄ & dic ei. Nonne tu domine mi rex iurasti mihi ancille tue dicens: q salomon filius tuus regnabit post me: & ipse sedebit in solio meo? Quare ergo regnat adonias? Et adhuc ibi te loquente cum rege: ego veniā post te & cōplebo sermōes tuos. Ingressa ē itaq; bersabee ad regem in cubiculo. Rex aūt senuerat nimis & abisac sunamitis ministrabat ei. Inclinauit se bersabee & adorauit regem. Ad quam rex. Quid tibi inquit vis? Que respondens ait. Domine mi rex tu iurasti p dn̄m deum tuū ancille tue: salomon fili⁹ tu⁹ regnabit post me & ipse sedebit in solio meo: & ecce nūc adonias regnat: te domie mi rex ignorante. Mactauit boues & pinguia q̄q; & arietes plurimos: & vocauit oēs filios regis: abiathar quoq; sacerdotē & ioab principem militie: salomonē aūt seruū tuū nō vocauit. Verūtamē dn̄e mi rex in te oculi respiciunt totius israel: vt indices eis q̄s sedere debeat in

existētes fortes dauid nō erāt cū adonia.
οἱ ὄντες δυνατοὶ τῷ δαυὶδ οὐκ ἦσαν μετὰ ἀδωνίου.
et immolauit adonias et oues et boues et agnas
καὶ ἔθυσεν ἀδωνίας καὶ πρόβατα καὶ βόας καὶ ἄρνας
iuxta lapidē zoeleth q̄ vicinus erat fonti
παρὰ τὸν λίθον τὸν ζωελὲθ τὸν ἐχόμενον τῆς πηγῆς
rogel. et vocauit vniuersos fratres suos
ῥωγήλ. καὶ ἐκάλεσε πάντας τοὺς ἀδελφοὺς αὐτοῦ τοὺς
filios regis: et omnes viros iuda
υἱοὺς τοῦ βασιλέως, καὶ πάντας τοὺς ἄνδρας ἰούδα
seruos regis. et nathan pphetā
τοὺς παῖδας τοῦ βασιλέως. καὶ ναθὰν τὸν προφήτην
et banean et robustos: et salomo
καὶ τὸν βαναίαν καὶ τοὺς δυνατούς, καὶ τὸν σολομῶν
nem fratrē suū nō vocauit. et ait nathan ad
τα ἀδελφὸν αὐτοῦ οὐκ ἐκάλεσεν. καὶ εἶπε ναθὰν πρὸς
bersabee m̄rem salomonis dicēs: nōne audisti
βηρσαβεὲ μητέρα σολομῶντος λέγων, οὐκ ἤκουσας
q̄ regnauit adonias fili⁹ aggith: et dn̄s nr̄
ὅτι βεβασίλευκεν ἀδωνίας υἱὸς ἀγγίθ, καὶ ὁ κύριος ἡμῶν
dauid nō sciuit? et nūc veni: cōsulā tibi
δαυὶδ οὐκ ἔγνω; καὶ νῦν δεῦρο, συμβουλεύσω σοι
consiliū: vt salues aīam tuā et ani
συμβουλίαν, ὅπως σώσῃς τὴν ψυχήν σου καὶ τὴν ψυ
mā salomonis filij tui. age ingredere ad
χὴν σολομῶντος τοῦ υἱοῦ σου. δεῦρο εἴσελθε πρὸς τὸν
regem dauid. et dices ad eum: nōne tu dn̄e mi
βασιλέα δαυίδ. καὶ ἐρεῖς πρὸς αὐτόν, οὐχὶ σὺ κύριέ μου
rex iurasti ancille tue dicēs: q̄ salomon
βασιλεῦ ὤμοσας τῇ δούλῃ σου λέγων, ὅτι σολομὼν ὁ
filius tu⁹ regnabit post me: et ipse sedebit in
υἱός σου βασιλεύσει μετ᾿ ἐμέ, καὶ αὐτὸς καθίσεται ἐπὶ
solio meo: et quare regnauit adonias? et
θρόνου μου, καὶ τί ὅτι βεβασίλευκεν ἀδωνίας; καὶ
ecce adhuc te loquēte ibi cū rege: et
ἰδοὺ ἔτι σου λαλούσης ἐκεῖ μετὰ τοῦ βασιλέως, καὶ
ego ingrediar post te: et cōplebo ser
ἐγὼ εἰσελεύσομαι μετὰ σέ, καὶ πληρώσω τοὺς λό
mōes tuos. et ingressa ē bersabee ad regē
γους σου. καὶ εἰσῆλθε βηρσαβεὲ πρὸς τὸν βασιλέα
in cubiculū. et rex senex ni
εἰς τὸν κοιτῶνα. καὶ ὁ βασιλεὺς πρεσβύτης σφό
mis: et abisaac sunamitis ministrās C
δρα, καὶ ἀβισὰκ ἡ σουναμῖτις λειτουργοῦσα τῷ
regi. et inclinauit se bersabee et adorauit
βασιλεῖ. καὶ ἔκυψε βηρσαβεὲ καὶ προσεκύνησε
regem. et dixit ei rex: qd̄ est tibi?
τῷ βασιλεῖ. καὶ εἶπεν αὐτῇ ὁ βασιλεύς, τί ἐστί σοι;
et dixit bersabee: dn̄e mi rex tu iu
καὶ εἶπε βηρσαβεέ, κύριέ μου βασιλεῦ σὺ ὤμο
rasti in dn̄o deo tuo ancille tue dicēs: q̄
σας ἐν κυρίῳ τῷ θεῷ σου τῇ δούλῃ σου λέγων, ὅτι
salomon filius tu⁹ regnabit post me: et ipse se
σολομὼν ὁ υἱός σου βασιλεύσει μετ᾿ ἐμέ, καὶ αὐτὸς κα
debit in solio meo. et nūc ecce adonias re
θίσεται ἐπὶ θρόνου μου. καὶ νῦν ἰδοὺ ἀδωνίας βεβα
gnauit: et tu dn̄e mi rex nō sciuisti. et
σίλευκεν, καὶ σὺ κύριέ μου βασιλεῦ οὐκ ἔγνως. καὶ
immolauit vitulos et agnas et oues in multitudine: et E
ἔθυσε μόσχους καὶ ἄρνας καὶ πρόβατα εἰς πλῆθος, καὶ
vocauit oēs filios regis et abia
ἐκάλεσε πάντας τοὺς υἱοὺς τοῦ βασιλέως καὶ ἀβια
thar sacerdotē: et ioab pricipē militie: et salo
θὰρ τὸν ἱερέα, καὶ ἰωὰβ τὸν ἀρχιστράτηγον, καὶ σολο
monē seruū tuū nō vocauit. et tu dn̄e
μῶντα τὸν δοῦλόν σου οὐκ ἐκάλεσεν. καὶ σὺ κύριέ
mi rex oculi oīs israel ad
μου βασιλεῦ οἱ ὀφθαλμοὶ παντὸς ἰσραὴλ πρὸς
te. nuncia eis qs sedebit in
σέ. ἀπάγγειλαι αὐτοῖς τίς καθίσεται ἐπὶ

D

solio dñi mei regis post eũ. ⁊ erit
θρόνου τοῦ κυρίου μου τοῦ βασιλέως μετ' αὐτόν. καὶ ἔσται
cũ dormierit dñs meus rex cũ
ἐν τῷ κοιμηθῆναι τὸν κύριόν μου τὸν βασιλέα μετὰ τῶν
patribus suis: ⁊ erimus ego ⁊ salomon filius
πατέρων αὐτοῦ, καὶ ἐσόμεθα ἐγὼ καὶ σολομὼν ὁ υἱός
meus peccatores. ⁊ ecce ipsa loquẽte adhuc cũ
μου ἁμαρτωλοί. καὶ ἰδοὺ αὐτῆς λαλούσης ἔτι μετὰ
rege: ⁊ nathã ꝓpheta ingressus ẽ. ⁊
τοῦ βασιλέως, καὶ νάθαν ὁ προφήτης εἰσῆλθε. καὶ
nũciauerũt regi dicẽtes: ecce nathã pro
ἀπήγγειλαν τῷ βασιλεῖ λέγοντες, ἰδοὺ νάθαν ὁ προ-
pheta. ⁊ ingressus ẽ nathã corã rege: ⁊
φήτης. καὶ εἰσῆλθε νάθαν ἐνώπιον τοῦ βασιλέως, καὶ
adorauit regẽ sup faciem suã sup
προσεκύνησε τῷ βασιλεῖ ἐπὶ πρόσωπον αὐτοῦ ἐπὶ τὴν
terrã. ⁊ dixit nathã: tu dñe mi rex locut⁹ es dicẽs:
D γῆν. καὶ εἶπε νάθαν, σὺ κύριέ μου βασιλεῦ εἴρηκας λέγων,
adonias regnabit post me: ⁊ ipse sedebit sup
ἀδωνίας βασιλεύσει μετ' ἐμέ, καὶ αὐτὸς καθήσεται ἐπὶ
thronũ meũ: q2 descẽdit hodie ⁊ imolauit vitulos ⁊
θρόνου μου; ὅτι κατέβη σήμερον καὶ τέθυκε μόσχους καὶ
agnos ⁊ oues in multitudine: ⁊ vocauit vni
ἄρνας καὶ πρόβατα εἰς πλῆθος, καὶ ἐκάλεσε πάν-
uersos filios regis ⁊ pñcipẽ militie ⁊
τας τοὺς υἱοὺς τοῦ βασιλέως καὶ τοὺς ἀρχιστρατήγους καὶ
abiathar sacerdotẽ: ⁊ ecce ipsi comedũt ⁊ bi-
ἀβιάθαρ τὸν ἱερέα, καὶ ἰδοὺ αὐτοὶ ἐσθίουσι καὶ πί-
bunt corã eo. ⁊ dixerũt: viuat rex ado
νουσιν ἐνώπιον αὐτοῦ. καὶ εἶπον, ζήτω ὁ βασιλεὺς ἀδω-
nias. ⁊ me seruũ tuũ ⁊ sadoc sacerdotẽ ⁊
νίας. καὶ ἐμὲ τὸν δοῦλόν σου καὶ σαδὼκ τὸν ἱερέα καὶ
banean filiũ ioiada ⁊ salomonẽ seruũ tuũ
βαναίαν υἱὸν ἰωαδὰ καὶ σολομῶντα τὸν δοῦλόν σου
nõ vocauit. si per dñm meũ regem fa
οὐ κέκληκε. εἰ διὰ τοῦ κυρίου μου τοῦ βασιλέως γέ-
ctũ est verbũ hoc: ⁊ quare nõ indicasti
γονε τὸ ῥῆμα τοῦτο, καὶ διατί οὐκ ἐγνώρισας τῷ
seruo tuo: quis sessur⁹ est sup thronũ dñi
δούλῳ σου, τίς καθήσεται ἐπὶ τοῦ θρόνου τοῦ κυρίου
mei regis post eũ? ⁊ rñdit rex
μου τοῦ βασιλέως μετ' αὐτόν; καὶ ἀπεκρίθη ὁ βασι-
dauid ⁊ dixit: vocate mihi bersa
C λεὺς δαυὶδ καὶ εἶπεν, καλέσατέ μοι τὴν βηρσα-
bee. ⁊ ingressa est ⁊ stetit corã rege.
βεαί. καὶ εἰσῆλθε καὶ ἔστη ἐνώπιον τοῦ βασιλέως.
⁊ iurauit rex ⁊ dixit: viuit dñs q̃ rede
καὶ ὤμοσεν ὁ βασιλεὺς καὶ εἶπεν, ζῇ κύριος ὃς ἐλυτρώ-
mit aiã meã de oi angustia: q2 sicut
σατο τὴν ψυχήν μου ἐκ πάσης θλίψεως, ὅτι καθὼς
iuraui tibi per dñm deũ israel dicẽs: q2
ὤμοσά σοι κατὰ κυρίου τοῦ θεοῦ ἰσραὴλ λέγων, ὅτι
salomon filius tu⁹ regnabit post me: ⁊ ipse
σολομὼν ὁ υἱός σου βασιλεύσει μετ' ἐμέ, καὶ αὐτὸς
sedebit sup soliũ meũ pro me: qm̃ sic
καθήσεται ἐπὶ τοῦ θρόνου μου ἀντ' ἐμοῦ, ὅτι οὕτως
faciã in die hac. ⁊ inclinauit bersabee sup
ποιήσω ἐν τῇ ἡμέρᾳ ταύτῃ. καὶ ἔκυψε βηρσαβεαὶ ἐπὶ
vultum sup terrã ⁊ adorauit re
πρόσωπον ἐπὶ τὴν γῆν καὶ προσεκύνησε τῷ βασι-
gẽ ⁊ dixit: viuat rex dñs meus dauid
λεῖ καὶ εἶπε, ζήτω ὁ βασιλεὺς ὁ κύριός μου δαυὶδ
in eternũ. ⁊ dixit rex dauid voca
E εἰς τὸν αἰῶνα. καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς δαυίδ, καλέσα-
te mihi sadoc sacerdotẽ: ⁊ nathã prophetã
τέ μοι σαδὼκ τὸν ἱερέα, καὶ νάθαν τὸν προφήτην
⁊ baneã filiũ ioiada. ⁊ ingressi sunt corã
καὶ βαναίαν υἱὸν ἰωαδά. καὶ εἰσῆλθον ἐνώπιον τοῦ
rege. ⁊ dixit eis rex:
βασιλέως. καὶ εἶπεν αὐτοῖς ὁ βασιλεύς,

solio tuo dñe mi rex
post te. Eritqꝫ
cũ dormierit dñs me⁹
rex cum patrib⁹ suis:
erimus ego & fili⁹ me-
us pctõres.
Adhuc illa loquẽte cũ
rege:
nathã ꝓpheta venit.
Et nunciauerũt regi
dicẽtes. Adest nathan
ꝓpheta. Cũqꝫ introis-
set in conspectu regis
& adorasset eũ pronus
in terrã: dixit nathan.
Domine mi
rex tu dixisti: adonias
regnet
post me: & ipse sedeat
sup thronũ meũ? quia
descẽdit hodie & imo-
lauit boues & pinguia
& arietes plurimos: &
vocauit vniuersos filios
regis & principes. A-
biathar quoqꝫ
sacerdotem: illisqꝫ ve
scentibus & bibentibus
coram eo & dicentib⁹:
viuat rex adonias:
me seruũ tuũ & sadoch
sacerdotem
& banaiã filiũ ioiade
& famulũ tuũ salomo-
nẽ non vocauit. Nun-
quid a domino meo
rege exiuit hoc verbũ
& mihi non
indicasti seruo tuo
quis sessurus eẽt super
thronũ dñi mei regis
post eum? Et respõdit
rex dauid dicens. Vo-
cate ad me
bersabee. Que cũ fuis-
set ingressa corã rege:
& stetisset ante eum: iu
rauit rex
& ait. Viuit dñs qui e
ruit
aiam meã de oi angu-
stia: quia sicut
iuraui tibi ꝑ dñm deũ
israel
dicens. Salomon fili⁹
tuus regnabit
post me: & ipse sedebit
super solium meum
pro me: sic faciam ho
die.
Summissoqꝫ bersabee
in terram vultu
adorauit regẽ dicens.
Viuat
dominus meus rex da
uid in eternum. Dixit
quoqꝫ rex dd. Vocate
mihi sadoch sacerdotẽ
& nathan ꝓphetam &
banaiam filium ioiade.
Qui cũ ingressi fuissent
corã rege dixit

כסא אדני המלך אחריו: והיה
כשכב אדני המלך עם אבתיו
והייתי אני ובני שלמה חטאים: היה
והנה עודנה מדברת עם המלך דבר
ונתן הנביא בא: ויגידו למלך בוא
לאמר הנה נתן הנביא ויבא נבא
לפני המלך וישתחו למלך על פנה שחה
אפיו ארצה: ויאמר נתן אדני
המלך אתה אמרת אדניהו ימלך מלך
אחרי והוא ישב על כסאי: כי
ירד היום ויזבח שור ומריא קרא
וצאן לרב ויקרא לכל בני
המלך ולשרי הצבא ולאביתר
הכהן והנם אכלים ושתים הנה שתה
לפניו ויאמרו יחי המלך אדניהו: פנה אמר
ולי אני עבדך ולצדק הכהן חיה
ולבניהו בן יהוידע ולשלמה
עבדך לא קרא: אם מאת אדני
המלך נהיה הדבר הזה ולא היה
הודעת את עבדיך מי ישב על ידע
כסא אדני המלך אחריו: ויען ענה
המלך דוד ויאמר קראו לי
לבת שבע ותבא לפני המלך בוא
ותעמד לפני המלך: וישבע המלך עמד שבע
ויאמר חי יהוה אשר פדה את
נפשי מכל צרה: כי כאשר צור
נשבעתי לך ביהוה אלהי ישראל
לאמר כי שלמה בנך ימלך מלך
אחרי והוא ישב על כסאי
תחתי כי כן אעשה היום הזה: עשה
ותקד בת שבע אפים ארץ קדד
ותשתחו למלך ותאמר יחי
אדני המלך דוד לעלם: ויאמר
המלך דוד קראו לי לצדוק הכהן
ולנתן הנביא ולבניהו בן יהוידע
ויבאו לפני המלך: ויאמר המלך

Prītina.heb.Text.he.iii.Regū.j.

לָכֶם קְחוּ עִמָּכֶם אֶת עַבְדֵי לקח
אֲדֹנֵיכֶם וְהִרְכַּבְתֶּם אֶת שְׁלֹמֹה רכב
בְנִי עַל הַפִּרְדָּה אֲשֶׁר לִי
וְהוֹרַדְתֶּם אֹתוֹ אֶל גִּחוֹן: וּמָשַׁח ירד
אֹתוֹ שָׁם צָדוֹק הַכֹּהֵן וְנָתָן הַנָּבִיא
לְמֶלֶךְ עַל יִשְׂרָאֵל וּתְקַעְתֶּם
בַּשּׁוֹפָר וַאֲמַרְתֶּם יְחִי הַמֶּלֶךְ שפר
שְׁלֹמֹה: וַעֲלִיתֶם אַחֲרָיו וּבָא עלה בוא
וְיָשַׁב עַל כִּסְאִי וְהוּא יִמְלֹךְ תַּחְתָּי מלך
וְאֹתוֹ צִוִּיתִי לִהְיוֹת נָגִיד עַל צוה היה
יִשְׂרָאֵל וְעַל יְהוּדָה: וַיַּעַן בְּנָיָהוּ נגד ענה
בֶן יְהוֹיָדָע אֶת הַמֶּלֶךְ וַיֹּאמֶר אָמֵן אמר
כֵּן יֹאמַר יְהוָה אֱלֹהֵי אֲדֹנִי הַמֶּלֶךְ:
כַּאֲשֶׁר הָיָה יְהוָה עִם אֲדֹנִי
הַמֶּלֶךְ כֵּן יִהְיֶה עִם שְׁלֹמֹה וִיגַדֵּל היה גדל
אֶת כִּסְאוֹ מִכִּסֵּא אֲדֹנִי הַמֶּלֶךְ
דָּוִד: וַיֵּרֶד צָדוֹק הַכֹּהֵן וְנָתָן הַנָּבִיא
וּבְנָיָהוּ בֶּן יְהוֹיָדָע וְהַכְּרֵתִי וְהַפְּלֵתִי
וַיַּרְכִּבוּ אֶת שְׁלֹמֹה עַל פִּרְדַּת רכב
הַמֶּלֶךְ דָּוִד וַיֹּלִכוּ אֹתוֹ עַל גִּחוֹן:
וַיִּקַּח צָדוֹק הַכֹּהֵן אֶת קֶרֶן הַשֶּׁמֶן לקח
מִן הָאֹהֶל וַיִּמְשַׁח אֶת שְׁלֹמֹה משח
וַיִּתְקְעוּ בַּשּׁוֹפָר וַיֹּאמְרוּ כָּל תקע
הָעָם יְחִי הַמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה: וַיַּעֲלוּ כָל חיה עלה
הָעָם אַחֲרָיו וְהָעָם מְחַלְּלִים חלל
בַּחֲלִלִים וּשְׂמֵחִים שִׂמְחָה גְדוֹלָה גדל
וַתִּבָּקַע הָאָרֶץ בְּקוֹלָם: וַיִּשְׁמַע בקע שמע
אֲדֹנִיָּהוּ וְכָל הַקְּרֻאִים אֲשֶׁר אִתּוֹ
וְהֵם כִּלּוּ לֶאֱכֹל וַיִּשְׁמַע יוֹאָב אֶת כלה
קוֹל הַשּׁוֹפָר וַיֹּאמֶר מַדּוּעַ קוֹל ידע
הַקִּרְיָה הוֹמָה: עוֹדֶנּוּ מְדַבֵּר וְהִנֵּה קרה המה
יוֹנָתָן בֶּן אֶבְיָתָר הַכֹּהֵן בָּא וַיֹּאמֶר דבר בוא
אֲדֹנִיָּהוּ בֹּא כִּי אִישׁ חַיִל אַתָּה
וְטוֹב תְּבַשֵּׂר: וַיַּעַן יוֹנָתָן וַיֹּאמֶר בשר ענה
לַאֲדֹנִיָּהוּ אֲבָל אֲדֹנֵינוּ הַמֶּלֶךְ
דָּוִד הִמְלִיךְ אֶת שְׁלֹמֹה: וַיִּשְׁלַח מלך שלח

Trāsla.B.Hie.

ad eos. Tollite vobiscum seruos domini vestri: & imponite salomonem filium meum sup mulam meam & ducite eum in giō: & vngat eum ibi sadoch sacerdos & nathan ppheta in regem super israel. Et canetis buccina atq; dicetis. Viuat rex salomon. Et ascēdetis post eum & veniet & sedebit sup soliū meum: & ipse regnabit p me: illiq; precipiā vt sit dux super israel & sup iudā. Et respondit banaias filius ioiade regi dicēs. Amen. Sic loquatur dñs deus domini mei regis. Quomodo fuit dominus cū domino meo rege: sic sit cum salomōe & sublimius faciat solium eius a solio dñi mei regis dd. Descēdit ergo sadoch sacerdos & nathā ppheta & banaias filius ioiade & cerethi & felethi: & imposuerūt salomonem super mulam regis dauid: & adduxerunt eum in gion. Sumpsitq; sadoch sacerdos cornu olei de tabernaculo: & vnxit salomonem & cecinerunt buccina: & dixit omnis populus. Viuat rex salomon. Et ascendit vniuersa multitudo post eū: & populus canētiū tibiis & letātiū gaudio magno: & insonuit terra a clamore eorū. Audiuit aūt adonias & oēs qui inuitati fuerant ab eo. Iāq; conuiuiū finitum erat. Sed & ioab audita voce tube: ait. Quid sibi vult clamor ciuitatis tumultuātis. Adhuc illo loquente: ionathā filius abiathar sacerdotis vēit. Cui dixit adonias. Ingredere quia vir fortis es & bona nuncians. Rñditq; ionathan adonie. Neq̄q̄. Dñs ei noster rex dd regem cōstituit salomonem: misitq;

Trāſ.Gre.lxx.cū interp.latina.

accipite vobiscū seruos dñi vři:
λάβετε μεθ' ἑαυτῶν τοὺς παῖδας τοῦ κυρίου ὑμῶν,
et iponite salomonē filiū meū sup mu-
καὶ ἐπιβιβάσατε σολομῶντα τὸν υἱόν μου ἐπὶ τὴν ἡμί-
lam meā: ⁊ deducite eū in gion: ⁊
ονον τὴν ἐμήν, καὶ καταβιβάσατε αὐτὸν εἰς τὸν γιών, καὶ
vngat eū ibi sadoch sacerdos ⁊ nathā ppheta
χρισάτω αὐτὸν ἐκεῖ σαδὼκ ὁ ἱερεὺς καὶ ναθὰν ὁ προφήτης
in regē sup israel: ⁊ canite in buccina.
εἰς βασιλέα ἐπὶ ἰσραήλ, καὶ σαλπίσατε ἐν σάλπιγ-
et dicetis: viuat rex salomon: ⁊ ascende-
γι. καὶ ἐρεῖτε, ζήτω ὁ βασιλεὺς σολομών, καὶ ἀναβή-
tis post eū. ⁊ ingredietur ⁊ sedebit
σεσθε ὀπίσω αὐτοῦ. καὶ εἰσελεύσεται καὶ καθήσεται
sup soliū meū: ⁊ ipse regnabit p me. ⁊
ἐπὶ τοῦ θρόνου μου, καὶ αὐτὸς βασιλεύσει ἀντ' ἐμοῦ. καὶ
ei precipiā vt sit in ducē sup iu-
αὐτῷ ἐντελοῦμαι τοῦ εἶναι εἰς ἡγούμενον ἐπὶ ἰού-
dā ⁊ sup israel. ⁊ rñdit baneas fili⁹ ioia-
δαν καὶ ἐπὶ ἰσραήλ. καὶ ἀπεκρίθη βαναίας υἱὸς ἰωα-
de regi ⁊ dixit: fiat sic. confirmet
δὲ τῷ βασιλεῖ καὶ εἶπε, γένοιτο οὕτως. πιστώσαι ὁ
de⁹ verba dñi mei regis: sic
θεὸς τοὺς λόγους τοῦ κυρίου μου τοῦ βασιλέως, οὕτως
dixit dñs de⁹ tu⁹ dñe mi rex. ⁊ sicut
εἶπε κύριος ὁ θεός σου κύριέ μου βασιλεῦ. καὶ καθὼς
fuit dñs cum dño meo rege: sic
ἦν ὁ κύριος μετὰ τοῦ κυρίου μου τοῦ βασιλέως, οὕ-
sit ⁊ cū salomone: ⁊ magnificet so-
τως εἴη καὶ μετὰ σολομῶντος, καὶ μεγαλύναι τὸν θρό-
liū eius magis ꝙ soliū dñi mei re-
νον αὐτοῦ ὑπὲρ τὸν θρόνον τοῦ κυρίου μου τοῦ βασι-
gis dauid. ⁊ descēdit sadoch sacerdos ⁊ nathā
λέως δαυίδ. καὶ κατέβη σαδὼκ ὁ ἱερεὺς καὶ ναθὰν
ppheta ⁊ baneas fili⁹ ioiade ⁊ cherethi ⁊
ὁ προφήτης καὶ βαναίας υἱὸς ἰωαδὰ καὶ ὁ χερεθὶ καὶ
pheleti: ⁊ iposuerūt salomonē sup
ὁ φελετί, καὶ ἐπεβίβασαν τὸν σολομῶντα ἐπὶ τὴν
mulā regis dauid: ⁊ abierūt post
ἡμίονον τοῦ βασιλέως δαυίδ, καὶ ἐπορεύοντο ὀπί-
eū in gion ⁊ sumpsit sadoch sacerdos
σω αὐτοῦ εἰς τὸν γιών. καὶ ἔλαβε σαδὼκ ὁ ἱερεὺς
cornu olei de tabernaculo: ⁊ vnxit
τὸ κέρας τοῦ ἐλαίου ἐκ τοῦ σκηνώματος, καὶ ἔχρι-
salomonē: ⁊ cecinit buccina. ⁊ di-
σε τὸν σολομῶντα, καὶ ἐσάλπισε σάλπιγγι. καὶ εἶ-
xit oīs pplˢ: viuat rex salomon. ⁊ ascē-
πε πᾶς ὁ λαός, ζήτω ὁ βασιλεὺς σολομών. καὶ ἀνέ-
dit vniuersus pplˢ post eum: ⁊ oīs pplˢ sal-
βη πᾶς ὁ λαὸς ὀπίσω αὐτοῦ, καὶ πᾶς ὁ λαὸς ἐχό-
tabāt in choris ⁊ letantes gaudio ma-
ρευον ἐν χοροῖς καὶ εὐφραινόμενοι εὐφροσύνῃ μεγά-
gno: ⁊ insonuit terra in voce eoꝝ. ⁊ audi-
λῃ, καὶ ἤχησεν ἡ γῆ ἐν τῇ φωνῇ αὐτῶν. καὶ ἤκου-
uit adonias ⁊ oēs inuitati q̄ cū eo: ⁊
σεν ἀδωνίας καὶ πάντες οἱ κλητοὶ οἱ μετ' αὐτοῦ, καὶ
ipsi cōpleuerūt comedētes. ⁊ audiuit ioab
αὐτοὶ συνετέλεσαν ἐσθίοντες. καὶ ἤκουσεν ἰωὰβ τὴν
vocē tube ⁊ dixit: q̄ vox ciui-
φωνὴν τῆς σάλπιγγος καὶ εἶπε, τίς ἡ φωνὴ τῆς πό-
tatis tumultuātis. adhuc eo loquēte: ⁊ ecce iona-
λεως ἠχούσης. ἔτι αὐτοῦ λαλοῦντος, καὶ ἰδοὺ ἰωνα- βα.
thā fili⁹ abiathar sacerdotis venit. ⁊ dixit adonias: in-
θὰν υἱὸς ἀβιάθαρ τοῦ ἱερέως ἦλθε. καὶ εἶπεν ἀδωνίας, εἴ-
gredere: q2 vir fortitudinis tu: ⁊ bona nūciabis.
σελθε, ὅτι ἀνὴρ δυνάμεως σύ, καὶ ἀγαθὰ εὐαγγέλισαι.
et rñdit ionathan ⁊ dixit adonie: ⁊ qui-
καὶ ἀπεκρίθη ἰωναθὰν καὶ εἶπε τῷ ἀδωνίᾳ, καὶ μά-
dem dñs noster rex dauid regē cōstituit
λα ὁ κύριος ἡμῶν ὁ βασιλεὺς δαυίδ ἐβασίλευσε
salomonē: ⁊ misit
τὸν σολομῶντα, καὶ ἀπέστειλε

cum eo sadoc sacerdotē ⁊ nathan prophetā
μετ' αὐτοῦ σαδὼκ τὸν ἱερέα καὶ ναθὰν τὸν προφήτην
⁊ banean filiū ioiada ⁊ cherethi ⁊ phe
καὶ βαναίαν υἱὸν ἰωιαδὰ καὶ τὸν χερεθὶ καὶ τὸν φε-
leti: ⁊ imposuerūt eum sup mulā
λετί, καὶ ἐπεβίβασαν αὐτὸν ἐπὶ τὴν ἡμίονον τοῦ
regis: ⁊ vnxit eum sadoc sacerdos ⁊ na-
βασιλέως, καὶ ἔχρισεν αὐτὸν σαδὼκ ὁ ἱερεὺς καὶ να-
than propheta in regē in gion. ⁊ ascēderūt
θὰν ὁ προφήτης εἰς βασιλέα ἐν τῷ γιών· καὶ ἀνέβησαν
inde letantes: ⁊ insonuit ciuitas. hec est
ἐκεῖθεν εὐφραινόμενοι, καὶ ἤχησεν ἡ πόλις· αὕτη ἐστὶν
vox soni quā audistis. ⁊ sedit salomon sup
ἡ φωνὴ τοῦ ἤχου ἣν ἠκούσατε· καὶ ἐκάθισε σολομὼν ἐπὶ
soliū regni. ⁊ venerūt serui
τοῦ θρόνου τῆς βασιλείας· καί γε ἦλθον οἱ δοῦλοι τοῦ
G regis vt bñdicerēt dño nro regi
βασιλέως εὐλογῆσαι τὸν κύριον ἡμῶν τὸν βασιλέα
dauid dicētes: bonū faciat dñs nomē filū
δαυὶδ λέγοντες, ἀγαθύναι κύριος τὸ ὄνομα τοῦ υἱοῦ
tui salomōis sup nomē tuū: ⁊ magnifi
σου σολομῶντος ὑπὲρ τὸ ὄνομά σου, καὶ μεγαλύ-
cet thronū eius super thronū tuū. ⁊ ado
ναι τὸν θρόνον αὐτοῦ ὑπὲρ τὸν θρόνον σου· καὶ προ-
rauit rex in lecto suo. ⁊ sic
σεκύνησεν ὁ βασιλεὺς ἐπὶ τῆς κοίτης αὐτοῦ· καὶ οὕ-
dixit rex: benedictus dñs deus isra
τως εἶπεν ὁ βασιλεύς, εὐλογημένος κύριος ὁ θεὸς ἰσρα-
el: q̄ dedit de semine meo sedētē in
ήλ, ὃς ἔδωκεν ἐκ τοῦ σπέρματός μου καθήμενον ἐπὶ
solio meo: ⁊ oculi mei vident. ⁊
τοῦ θρόνου μου, καὶ οἱ ὀφθαλμοί μου βλέπουσιν· καὶ
territi sūt ⁊ surrexerūt omnes inuitati ab
ἐξέστησαν καὶ ἐξανέστησαν πάντες οἱ κεκλημένοι ὑπὸ
adonia: ⁊ abierūt vnusquisq; in suam viā.
τοῦ ἀδωνίου, καὶ ἀπῆλθον ἕκαστος εἰς τὴν ἑαυτοῦ ὁδόν.
⁊ adonias timuit a facie salomonis:
Infra. 2.c. καὶ ἀδωνίας ἐφοβήθη ἀπὸ προσώπου σολομῶντος,
⁊ surrexit ⁊ abijt ⁊ tenuit cornua
καὶ ἀνέστη καὶ ἀπῆλθε καὶ ἐκράτησε τῶν κεράτων τοῦ
altaris. ⁊ nūciatū ē salomoni dicens: ecce
θυσιαστηρίου. καὶ ἀνηγγέλη τῷ σολομῶντι λέγων, ἰδοὺ
adonias timuit regem salomonē: ⁊ ecce
ἀδωνίας ἐφοβήθη τὸν βασιλέα σολομῶντα, καὶ ἰδοὺ
tenuit cornua altaris: dicēs: iu
ἐκράτησε τῶν κεράτων τοῦ θυσιαστηρίου, λέγων, ὀμο-
ret mihi hodie rex salomon vt nō inter
σάτω μοι σήμερον ὁ βασιλεὺς σολομὼν τοῦ μὴ θανα-
ficiat seruū suū in gladio. ⁊ dixit sa-
τῶσαι τὸν δοῦλον αὐτοῦ ἐν ῥομφαίᾳ. καὶ εἶπε σο-
lomon si fuerit in filiū virtutis non cadet a
λομὼν ἐὰν γένηται εἰς υἱὸν δυνάμεως οὐ μὴ πέσῃ ἀπὸ
capite eius capill⁹ in terrā. si āt malū
τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ θρὶξ ἐπὶ τὴν γῆν· ἐὰν δὲ κακία
inuētū fuerit in eo: morietur. ⁊ misit rex
εὑρεθῇ ἐν αὐτῷ, ἀποθανεῖται. καὶ ἀπέστειλεν ὁ βασι-
salomon ⁊ deduxerūt eū ab al
λεὺς σολομὼν καὶ κατήγαγεν αὐτὸν ἀπὸ τοῦ θυσια-
tari. ⁊ ingressus ē ⁊ adorauit regem salo
στηρίου. καὶ εἰσῆλθε καὶ προσεκύνησε τῷ βασιλεῖ σολο-
monē. ⁊ dixit ei salomon: vade in domū tuā.
μῶντι· καὶ εἶπεν αὐτῷ σολομών, πορεύου εἰς τὸν οἶκόν σου.
Ca. 2 A ET appropinquerūt dies dauid vt moreretur ip-
Καὶ ἤγγισαν αἱ ἡμέραι δαυὶδ τοῦ ἀποθανεῖν αὐ-
se: ⁊ precepit filio suo salomoni dicēs:
Deu. 31.b. τόν, καὶ ἐνετείλατο τῷ υἱῷ αὐτοῦ σολομῶντι λέγων,
Josue. 23.d. ego eo in via vniuerse terre: ⁊ con
ἐγὼ πορεύομαι ἐν ὁδῷ πάσης τῆς γῆς, καὶ κρα-
fortaberis ⁊ eris in virū ⁊ obseruabis custodiā
Iosu. 1.b ταιωθήσῃ καὶ ἔσῃ εἰς ἄνδρα καὶ φυλάξῃ τὴν φυλακὴν
dñi dei tui vt ambules
κυρίου τοῦ θεοῦ σου τοῦ πορεύεσθαι oooooooooo

cum eo sadoch sacer-
dotem & ooooooooooooooo
nathan prophetam &
banaiam filium ioiade:
& cerethi & felethi: & i
posuerunt eum super
mulam regis. Vnxe-
rūtq; eum sadoch ooooo
sacerdos & nathan p-
pheta regem in gion:
& ascēderūt inde letan
tes: & insonuit ooooooo
ciuitas. Hec ē vox quā
audistis. Sed ooooooooooo
& salomon sedet super
solium ooooooooooooooooo
regni: & ingressi serui
regis oooooooooooooooooo
benedixerunt domino
nostro regi dauid ooo
dicētes. Amplificet de
us nomen oooooooooooooo
salomonis sup nomen
tuū: & magnificet thro
nū ei⁹ sup thronū tuū.
Et adorauit rex in ooo
lectulo suo: insuper &
hec locutus est. ooooooo
Benedictus dñs deus
israel qui ooooooooooooo
dedit hodie sedentē i
solio meo vidētib⁹ ocu
lis meis. Territi sunt er-
go & surrexerunt oēs
q̄ inuitati fuerāt ab ado
nia: & iuit vnusquisq;
in viam suam. Adōias
autem timens oooooooooo
salomonē surrexit &
abiit in tabernaculū dñi.
tēuitq; cornua altaris.
Et nunciauerunt salo-
moni dicentes. Ecce a
donias timēs regē salo
monem tenet cornua
altaris dicens. ooooooo
Iuret mihi rex salomō
hodie q̄ non ooooooooooo
interficiat seruum suū
gladio. Dixitq; ooooooo
salomon. Si fuerit vir
bonus: non oooooooooooo
cadet ne vn⁹ qdē capil
lus eius in terrā. Sin aūt
malū inuentū fuerit in
eo: morietur. Misit er-
go rex salomon & edu
xit eum ab altari: & in
gressus adorauit regē
salomonem. oooooooooo
Dixitq; ei salomō. Va
de in domum tuam. 2.
APpropinquerūt āt
dies dauid vt mo-
reretur: precepitq; salo
moni filio suo dicēs. Ec
ce ego ingredior viā
vniuerse terre. Cōfor
tare & esto vir fortis: &
obserua vt custodias ooo
mandata domini dei
tui: vt ambules ooooooo

אתו המלך את צדוק הכהן ואת
נתן הנביא ובניהו בן יהוידע
והכרתי והפלתי וירכבו אתו על | רכב
פרדת המלך׃ וימשחו אתו צדוק
הכהן ונתן הנביא למלך בגחון | נבא
ויעלו משם שמחים ותהם | עלה הום
הקריה הוא הקול אשר שמעתם׃
וגם ישב שלמה על כסא
המלוכה׃ וגם באו עבדי המלך | מלך בוא
לברך את אדנינו המלך דוד
לאמר ייטב אלהים את שם | יטב
שלמה משמך ויגדל את כסאו | גדל
מכסאך וישתחו המלך על | שחה
המשכב׃ וגם ככה אמר המלך | שכב
ברוך יהוה אלהי ישראל אשר | ברך
נתן היום ישב על כסאי ועיני
ראות׃ ויחרדו ויקמו כל הקראים | ראה חרד
אשר לאדניהו וילכו איש | קום
לדרכו׃ ואדניהו ירא מפני | פנה
שלמה ויקם וילך ויחזק בקרנות | חזק
המזבח׃ ויגד לשלמה לאמר הנה | זבח נגד
אדניהו ירא את המלך שלמה
והנה אחז בקרנות המזבח לאמר
ישבע לי כיום המלך שלמה אם | שבע
ימית את עבדו בחרב׃ ויאמר | מות
שלמה אם יהיה לבן חיל לא | היה
יפל משערתו ארצה ואם רעה | נפל רעע
תמצא בו ומת׃ וישלח המלך | מצא שלח
שלמה וירדהו מעל המזבח | ירד
ויבא וישתחו למלך שלמה | בוא
ויאמר לו שלמה לך לביתך׃ | הלך
ויקרבו ימי דוד למות | Cap. ij.
ויצו את שלמה בנו לאמר׃ אנכי | קרב יום
הלך בדרך כל הארץ וחזקת | צוה
והיית לאיש׃ ושמרת את | היה
משמרת יהוה אלהיך ללכת | שמר הלך

בדרכיו לשמר חקתיו מצותיו חקק
ומשפטיו ועדותיו ככתוב בתורת צוה שפט
משה למען תשכיל את כל עוד כתב ירה שכל
אשר תעשה ואת כל אשר עשה
תפנה שם: למען יקים יהוה את פנה קום
דברו אשר דבר עלי לאמר
אם ישמרו בניך את דרכם ללכת ילך
לפני באמת בכל לבבם ובכל פנה
נפשם לאמר לא יכרת לך כרת
איש מעל כסא ישראל: וגם
אתה ידעת את אשר עשה לי
יואב בן צרויה אשר עשה
לשני שרי צבאות ישראל שנה שור
לאבנר בן נר ולעמשא בן יתר
ויהרגם וישם דמי מלחמה הרג שום
בשלם ויתן דמי מלחמה בחגרתו לחם נתן
אשר במתניו ובנעלו אשר
ברגליו: ועשית כחכמתך ולא עשה ירד
תורד שיבתו בשלם שאול: שוב שאל
ולבני ברזלי הגלעדי תעשה
חסד והיו באכלי שלחנך כי כן היה
קרבו אלי בברחי מפני אבשלום
אחיך: והנה עמך שמעי בן גרא
בן הימיני מבחרים והוא קללני
קללה נמרצת ביום לכתי מחנים מרץ ילך
והוא ירד לקראתי הירדן
ואשבע לו ביהוה לאמר אם שבע
אמיתך בחרב: ועתה אל תנקהו מות נקה
כי איש חכם אתה וידעת את
אשר תעשה לו והורדת את עשה ירד
שיבתו בדם שאול: וישכב דוד שכב
עם אבתיו ויקבר בעיר דוד: קבר
והימים אשר מלך דוד על יום
ישראל ארבעים שנה בחברון רבע
מלך שבע שנים ובירושלם
מלך שלשים ושלש שנים:

in viis eius & custodias cerimonias ei⁹: & pcepta ei⁹ & iuditia & testimonia sicut scriptum est in lege moysi: vt intelligas vniuersa que facis & quocunq̧ te verteris: vt confirmet dominus sermones suos quos locutus est de me dicens. Si custodierint filii tui viā suā: & ambulauerint corā me in veritate in oī corde suo: & in omni anima sua: non auferetur tibi vir de solio israel. Tu quoq̧ nosti que fecerit mihi ioab filius saruie: que fecerit duob⁹ principib⁹ exercitus israel: abner filio ner & amase filio iether: quos occidit: & effudit sanguinem belli in pace: & posuit cruorem belli in balteo suo qui erat circa lūbos ei⁹ & in calciamēto suo q̄ erat in pedib⁹ eius. Facies ergo iuxta sapiētiā tuā: & nō deduces caniciem eius pacifice ad inferos. Sed & filiis berzellai galaaditis reddes gratiam: erūtq̧ comedētes in mēsa tua. Occurrerūt enim mihi: quādo fugiebā a facie absalō fris tui. Habes quoq̧ apud te semei filiū gera filii gemini de bahurim qui maledixit mihi maledictione pessima quādo ibā ad castra. Sed quia descendit mihi in occursum cū transirē iordanē: & iuraui ei per dn̄m dicens. Non te interficiam gladio: tu noli pati eū esse inoxiū. Vir aūt sapiens es: vt scias q̄ facies ei: deducesq̧ canos eius cū sanguine ad inferos. Dormiuit igi⁹ dd̄ cū pr̄ib⁹ suis: & sepult⁹ est i ciuitate dd̄. Dies āt quibus regnauit dauid super israel: quadraginta anni sunt. In hebron regnauit septem ānis: in ierusalem triginta tribus.

in viis eius vt custodias mādata eius τ
ἐν ταῖς ὁδοῖς αὐτοῦ φυλάσσειν τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ καὶ τὰ
precepta eius τ iudicia ei⁹ τ testimōia
προστάγματα αὐτοῦ καὶ τὰ κρίματα αὐτοῦ καὶ τὰ μαρτύρια
eius: sicut scriptū ē in lege moysi: vt
αὐτοῦ, καθὼς γέγραπται ἐν τῷ νόμῳ μωυσῆ, ἵνα
intelligas vniuersa q̄ facies τ quocunq̧ si
συνῇς πάντα ἃ ποιήσεις καὶ πανταχοῦ οὗ ἐὰν ἐπι-
peteris ibi: vt cōfirmet dn̄s sermones suos q̄s
βλέψῃς ἐκεῖ, ὅπως στήσῃ κύριος τὰ ῥήματα αὐτοῦ ἃ
locutus est de me dicēs: si custodierint filii
ἐλάλησε περὶ ἐμοῦ λέγων, ἐὰν φυλάξωσι τὰ τέκνα
tui vias suas: vt ambulēt corā me in veri
σου τὰς ὁδοὺς αὐτῶν, τοῦ πορεύεσθαι ἐνώπιόν μου ἐν ἀλη-
tate τ in toto corde suo τ in tota aīa sua
θείᾳ καὶ ἐν ὅλῃ καρδίᾳ αὐτῶν καὶ ἐν ὅλῃ τῇ ψυχῇ αὐ-
dicēs: nō auferetur tibi vir de solio
τῶν λέγων, οὐκ ἐξολοθρευθήσεταί σοι ἀνὴρ ἐπάνω τοῦ θρόνου
meo israel. τ nūc tu nosti q̄ fecit mihi ioab fi
μου ἰσραήλ. καὶ νῦν σὺ οἶδας ἃ ἐποίησέ μοι ἰωὰβ υἱ-
lius saruie: τ q̄ fecit duob⁹ pncipib⁹ exercit⁹ 1.Reg. 3.c.
ὸς σαρουίας, καὶ ἃ ἐποίησε τοῖς δύο ἀρχιστρατήγοις
israel abener filio ner: τ amessa filio iether:
ἰσραὴλ τῷ ἀβεννὴρ υἱῷ νήρ, καὶ τῷ ἀμεσσᾶ υἱῷ ἰεθέρ,
τ occidit eos τ vltus est sāguinē belli in
καὶ ἀπέκτεινεν αὐτοὺς καὶ ἐξεδίκησεν αἷμα πολέμου ἐν
pace: τ dedit sāguinē inocētē in balteo suo q B
εἰρήνῃ, καὶ ἔδωκεν αἷμα ἀθῷον ἐν τῇ ζώνῃ αὐτοῦ τῇ
in lūbo eius τ in calciamēto suo qđ
ἐν τῇ ὀσφύϊ αὐτοῦ καὶ ἐν τῷ ὑποδήματι αὐτοῦ τῷ
in pede eius. τ facies iuxta sapiētiā
ἐν τῷ ποδὶ αὐτοῦ. καὶ ποιήσεις κατὰ τὴν φρόνησίν
tuā: τ nō deduces in pace caniciē eius
σου, καὶ οὐ κατάξεις ἐν εἰρήνῃ τὴν πολιὰν αὐτοῦ
ad inferos. τ filiis berzelli galaadite
εἰς ᾅδου. καὶ τοῖς υἱοῖς βερζελλὶ τοῦ γαλααδίτου
facies miam: τ erunt in comedētib⁹
ποιήσεις ἔλεος, καὶ ἔσονται ἐν τοῖς ἐσθίουσι τὴν 2.Re. 19.c.
mēsam tuā: qm̄ sic occurrerūt mihi qñ fugiebā D
τράπεζάν σου, ὅτι οὕτως ἤγγισάν μοι ἐν τῷ φεύγειν
ego a facie fratris tui abesalom. τ
με ἐκ προσώπου τοῦ ἀδελφοῦ σου ἀβεσσαλώμ. καὶ
ecce tecum semei filius gera filii iemeni de bauri:
ἰδοὺ μετὰ σοῦ σεμεῒ υἱὸς γηρὰ υἱὸς τοῦ ἰεμενὶ ἐκ βαουρίμ,
τ ipse maledixit mihi maledictiōe dolorosa in
καὶ αὐτὸς κατηράσατό με κατάραν ὀδυνηρὰν ἐν τῇ ἡ-
die qua ibam in castra: τ ipse des
μέρᾳ ᾗ ἐπορευόμην εἰς παρεμβολάς, καὶ αὐτὸς κατ- 2.Re. 19.c.
cēdit in occursum meū in iordane. τ iura
έβη εἰς ἀπάντησίν μου ἐπὶ τὸν ἰορδάνην. καὶ ὤμο-
ui ei in dn̄o dicēs: si interficiā te in gla
σα αὐτῷ ἐν κυρίῳ λέγων, εἰ θανατώσω σε ἐν ῥομ-
dio: τ nō relinq̄s inoxiū eū: q: vir sapiēs
φαίᾳ, καὶ οὐ μὴ ἀθῳώσῃς αὐτόν, ὅτι ἀνὴρ σοφὸς
es tu: τ scies q̄ facies ei: τ deduces
εἶ σύ, καὶ γνώσῃ ἃ ποιήσεις αὐτῷ, καὶ κατάξεις
caniciē eius in sāguine ad inferos. τ dor
τὴν πολιὰν αὐτοῦ ἐν αἵματι εἰς ᾅδου. καὶ ἐκοιμή-
mit dauid cū patrib⁹ suis: τ sepult⁹ ē
θη δαυὶδ μετὰ τῶν πατέρων αὐτοῦ, καὶ ἐτάφη
in ciuitate dauid. τ dies q̄b⁹ regnauit
ἐν τῇ πόλει δαυίδ. καὶ αἱ ἡμέραι ἃς ἐβασίλευσε
dauid sup israel: quadraginta anni. in che
δαυὶδ ἐπὶ ἰσραήλ, τεσσαράκοντα ἔτη. ἐν χε-
bron regnauit septē ānis: τ in hierusalem
βρὼν ἐβασίλευσεν ἑπτὰ ἔτη, καὶ ἐν ἱερουσαλὴμ
regnauit triginta τ trib⁹ annis.
ἐβασίλευσε τριάκοντα καὶ τρία ἔτη. C

Ketuā 2.c. τ salomon sedit sup thronū dauid
καὶ σαλομὼν ἐκάθισεν ἐπὶ τοῦ θρόνου δαυὶδ
patris sui: τ paratū fuit rgnū ſe-
τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, καὶ ἡτοιμάσθη ἡ βασιλεία αὐ-
ius nimis. τ ingressus ē adonias filiꝰ agith ad
τοῦ σφόδρα. καὶ εἰσῆλθεν ἀδωνίας υἱὸς ἀγὶθ πρὸς
3.Re. 16.d. bersabee matrē salomonis: τ adora
βηρσαβεὲ τὴν μητέρα σαλομῶντος, καὶ προσεκύνη-
uit eā. τ dixit ei: pax ingressus tuus? τ
σεν αὐτῇ. καὶ εἶπεν αὐτῷ, εἰρήνη ἡ εἴσοδός σου; καὶ
dixit: pax. τ dixit: sermo mihi ad te. τ di-
εἶπεν, εἰρήνη. καὶ εἶπεν, λόγος μοι πρὸς σέ. καὶ εἶ-
xit ei: loquere. τ dixit ei: tu nosti ꝙ
πεν αὐτῷ, λάλησον. καὶ εἶπεν αὐτῇ, σὺ οἶδας ὅτι
mihi erat regnū: τ in me posuit oīs israel
ἐμοὶ ἦν ἡ βασιλεία, καὶ ἐπ᾽ ἐμὲ ἔθετο πᾶς ἰσραὴλ τὸ
faciem suā in regem: τ trāslatū est re
πρόσωπον αὐτῶν εἰς βασιλέα, καὶ ἐπεστράφη ἡ βασι-
gnū τ factū est fratri meo: qm̄ a dn̄o
λεία καὶ ἐγένετο τῷ ἀδελφῷ μου, ὅτι παρὰ κυρίου
erat ei. τ nūc petitionē vnā ego peto a
ἦν αὐτῷ. καὶ νῦν αἴτησιν μίαν ἐγὼ αἰτοῦμαι παρὰ
te: ne auertas faciem tuā. τ dixit
σοῦ, μὴ ἀποστρέψῃς τὸ πρόσωπόν σου. καὶ εἶπεν
ei bersabee: loquere: τ dixit ei: dic
αὐτῷ βηρσαβεὲ, λάλει, καὶ εἶπεν αὐτῇ, εἰπὸν
iā ad salomonem regem: qz nō auertet
δὴ πρὸς σαλομῶντα τὸν βασιλέα, ὅτι οὐκ ἀποστρέψει
B facie tuā: τ dabit mihi abisaac
τὸ πρόσωπόν σου, καὶ δώσει μοι τὴν ἀβισὰκ τὴν
sunamitin in vxorē. τ dixit ei bersabee:
σουναμῖτιν εἰς γυναῖκα. καὶ εἶπεν αὐτῷ βηρσαβεὲ,
bene ego loquar pro te regi. τ ingres-
καλῶς ἐγὼ λαλήσω περὶ σοῦ τῷ βασιλεῖ. καὶ εἰσῆλ-
sa ē bersabee ad regem salomonē vt loqret
θε βηρσαβεὲ πρὸς τὸν βασιλέα σαλομῶντα λαλῆσαι
ei pro adonia. τ surrexit rex in occur
αὐτῷ περὶ ἀδωνίου. καὶ ἐξανέστη ὁ βασιλεὺς εἰς ἀπάν-
sum eius τ adorauit eā: τ sedit
2.Re. 19.a. D τησιν αὐτῆς καὶ προσεκύνησεν αὐτήν, καὶ ἐκάθισεν
sup thronū suū. τ positꝰ ē thronꝰ matri
ἐπὶ τὸν θρόνον αὐτοῦ. καὶ ἐτέθη θρόνος τῇ μητρὶ τοῦ
regis: τ sedit a dextris eius. τ dixit
βασιλέως, καὶ ἐκάθισεν ἐκ δεξιῶν αὐτοῦ. καὶ εἶπεν
ei: petitionē vnam paruā ego peto a
αὐτῷ, αἴτησιν μίαν μικρὰν ἐγὼ αἰτοῦμαι παρὰ
te: ne auertas faciē meā. τ dixit ei
σοῦ, μὴ ἀποστρέψῃς τὸ πρόσωπόν μου. καὶ εἶπεν αὐτῇ ὁ
2.Re. 19.a. rex: pete mater mea qm̄ nō auertā te. τ
βασιλεύς, αἴτησαι μῆτερ ἐμή ὅτι οὐκ ἀποστρέψω σε. καὶ
dixit: detur abisaac sunamitis adonia
εἶπεν, δοθήτω ἡ ἀβισὰκ ἡ σουναμῖτις τῷ ἀδωνίᾳ τῷ
fratri tuo in vxorē. τ rn̄dit salomon rex
ἀδελφῷ σου εἰς γυναῖκα. καὶ ἀπεκρίθη σαλομὼν ὁ βα-
τ dixit matri sue: τ quare tu petis
σιλεὺς καὶ εἶπεν τῇ μητρὶ αὐτοῦ, καὶ ἵνα τί σὺ αἰτῇ τὴν
abisaac adonie? τ postula ei re
ἀβισὰκ τῷ ἀδωνίᾳ; καὶ αἴτησαι αὐτῷ τὴν βασι-
gnū: qm̄ iste frater meꝰ magnꝰ magiſ ꝙ ego:
λείαν, ὅτι οὗτος ὁ ἀδελφός μου ὁ μέγας ὑπὲρ ἐμέ,
τ ei abiathar sacerdos: τ ei ioab filius sa-
καὶ αὐτῷ ἀβιάθαρ ὁ ἱερεύς, καὶ αὐτῷ ἰωὰβ υἱὸς σα-
ruie pnceps militie amicus: τ iurauit rex
ρουΐα ὁ ἀρχιστράτηγος ἑταῖρος, καὶ ὤμοσεν ὁ βασι-
salomon per dn̄m dicēs: hec faciat mihi
λεὺς σαλομὼν κατὰ τοῦ κυρίου λέγων, τάδε ποιήσαι μοι ὁ
deus τ hec addat: qz cōtra aīam suā locutꝰ est
θεὸς καὶ τάδε προσθείη, ὅτι κατὰ τῆς ψυχῆς αὐτοῦ ἐλάλησεν
C adonias verbū hoc. τ nūc viuit dn̄s q̄ preparauit me
ἀδωνίας τὸν λόγον τοῦτον. καὶ νῦν ζῇ κύριος ὃς ἡτοίμασέ με

Salomō āt sedit super thronū dauid pr̄is sui: & firmatū est regnū eiꝰ nimis. Et ingressus est adonias filius agith ad bersabee matrē salomonis. Que dixit ei. Pacificus ne est ingressus tuꝰ? Qui rn̄dit. Pacificus. Addiditq;. Sermo mihi est ad te. Cui ait. Loq̄re. Et ille. Tu inqt nosti qa meū erat regnū: & me proposuerat ꝏꝏ oīs israel sibi in regem: sed translatum est ꝏꝏ regnū & factū ē fratris mei. A dn̄o ei cōstitutū est ei. Nunc ergo petitionem vnam ꝏꝏꝏꝏ precor a te: ne confundas ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ faciē meam. Que dixit ad eū. Loq̄re. Et ille ait. Precor vt dicas salomōi regi: neq; eni ne gare tibi quicq̄ potest: vt det mihi ꝏꝏꝏꝏꝏ abisac sunamitem vxorem. Et ait ꝏꝏꝏꝏꝏꝏ bersabee. Bene ego loquar pro te ꝏꝏꝏꝏꝏꝏ regi. Venit ergo bersabee ad ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ regem salomonem vt loqueretur ei pro ꝏꝏꝏ adōia. Et surrexit rex in occursum eius: ꝏꝏ adorauitq; eam & sedit sup thronū suū. Positusq; est thronus matri regis: q̄ sedit ad dextrā eius. Dixitq; ei. Petitionē vnā puulā ego ꝏꝏ deprecor a te: ne confundas ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ faciem meam. Et dixit ei rex. Pete ꝏꝏꝏꝏꝏꝏ mater mea. Neq; eni fas est vt auertā faciē tuam. Que ait. Detur abisac sunamitis ꝏꝏꝏꝏ adōie fratri tuo vxor. Respondítq; ꝏꝏꝏꝏꝏ rex salomon & dixit matri sue. Quare ꝏꝏ postulas abisac sunamitem ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ adōie? Postula ei & regnum. ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ Ipse est ei frater meus maior me: & habet ꝏ abiathar sacerdotē & ioab filium saruie. ꝏꝏ Iurauit itaq; rex salomō per dominū dicēs. Hec faciat mihi deus: & hec addat: ꝏꝏꝏꝏꝏ qa cōtra aīam suā locutus est adonias verbū hoc. Et nūc viuit dn̄s qui firmauit me ꝏꝏꝏꝏ

וּשְׁלֹמֹה יָשַׁב עַל כִּסֵּא דָּוִד אָבִיו
וַתִּכֹּן מַלְכֻתוֹ מְאֹד׃ וַיָּבֹא אֲדֹנִיָּהוּ כּוּן בוא
בֶן חַגִּית אֶל בַּת שֶׁבַע אֵם שְׁלֹמֹה
וַתֹּאמֶר הֲשָׁלוֹם בֹּאֶךָ וַיֹּאמֶר אָמַר בוא
שָׁלוֹם׃ וַיֹּאמֶר דָּבָר לִי אֵלָיִךְ
וַתֹּאמֶר דַּבֵּר׃ וַיֹּאמֶר אַתְּ יָדַעַתְּ
כִּי לִי הָיְתָה הַמְּלוּכָה וְעָלַי שָׂמוּ הָיָה מָלַךְ
כָל יִשְׂרָאֵל פְּנֵיהֶם לִמְלֹךְ וַתִּסֹּב שׂוּם פָּנָה
הַמְּלוּכָה וַתְּהִי לְאָחִי כִּי מֵיְהוָה סָבַב הָיָה
הָיְתָה לּוֹ׃ וְעַתָּה שְׁאֵלָה אַחַת
אָנֹכִי שֹׁאֶלֶת מֵאִתָּךְ אַל תָּשִׁבִי אֶת שׁוּב
פָּנָי וַתֹּאמֶר אֵלָיו דַּבֵּר׃ וַיֹּאמֶר
אִמְרִי נָא לִשְׁלֹמֹה הַמֶּלֶךְ כִּי לֹא
יָשִׁיב אֶת פָּנָיִךְ וְיִתֶּן לִי אֶת נָתַן
אֲבִישַׁג הַשּׁוּנַמִּית לְאִשָּׁה׃ וַתֹּאמֶר אִישׁ
בַּת שֶׁבַע טוֹב אָנֹכִי אֲדַבֵּר עָלֶיךָ דָּבַר
אֶל הַמֶּלֶךְ׃ וַתָּבֹא בַת שֶׁבַע אֶל בוא
הַמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה לְדַבֶּר לוֹ עַל
אֲדֹנִיָּהוּ וַיָּקָם הַמֶּלֶךְ לִקְרָאתָהּ קוּם
וַיִּשְׁתַּחוּ לָהּ וַיֵּשֶׁב עַל כִּסְאוֹ וַיָּשֶׂם שָׁחָה
כִּסֵּא לְאֵם הַמֶּלֶךְ וַתֵּשֶׁב לִימִינוֹ׃ שׂוּם יָשַׁב
וַתֹּאמֶר שְׁאֵלָה אַחַת קְטַנָּה אָנֹכִי קָטֹן אָמַר
שֹׁאֶלֶת מֵאִתָּךְ אַל תָּשֶׁב אֶת
פָּנָי וַיֹּאמֶר לָהּ הַמֶּלֶךְ שַׁאֲלִי
אִמִּי כִּי לֹא אָשִׁיב אֶת פָּנָיִךְ׃
וַתֹּאמֶר יֻתַּן אֶת אֲבִישַׁג הַשֻּׁנַמִּית נָתַן
לַאֲדֹנִיָּהוּ אָחִיךָ לְאִשָּׁה׃ וַיַּעַן אִישׁ עָנָה
הַמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה וַיֹּאמֶר לְאִמּוֹ וְלָמָה
אַתְּ שֹׁאֶלֶת אֶת אֲבִישַׁג הַשֻּׁנַמִּית
לַאֲדֹנִיָּהוּ וְשַׁאֲלִי לוֹ אֶת הַמְּלוּכָה מָלַךְ
כִּי הוּא אָחִי הַגָּדוֹל מִמֶּנִּי וְלוֹ גָּדַל
וּלְאֶבְיָתָר הַכֹּהֵן וּלְיוֹאָב בֶּן צְרוּיָה׃
וַיִּשָּׁבַע הַמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה בַּיהוָה לֵאמֹר שָׁבַע
כֹּה יַעֲשֶׂה לִּי אֱלֹהִים וְכֹה יוֹסִיף עָשָׂה יָסַף
כִּי בְנַפְשׁוֹ דִּבֶּר אֲדֹנִיָּהוּ אֶת הַדָּבָר
הַזֶּה׃ וְעַתָּה חַי יְהוָה אֲשֶׁר הֱכִינַנִי כּוּן

וַיּוֹשִׁיבַנִי עַל־כִּסֵּא דָּוִד אָבִי וַאֲשֶׁר ישב
עָשָׂה־לִי בַּיִת כַּאֲשֶׁר דִּבֵּר כִּי הַיּוֹם
יוּמַת אֲדֹנִיָּהוּ׃ וַיִּשְׁלַח הַמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה מות שלח
בְּיַד בְּנָיָהוּ בֶּן־יְהוֹיָדָע וַיִּפְגַּע־בּוֹ פגע
וַיָּמֹת׃ וּלְאֶבְיָתָר הַכֹּהֵן אָמַר הַמֶּלֶךְ
עֲנָתֹת לֵךְ עַל־שָׂדֶיךָ כִּי אִישׁ מָוֶת ילך שדה
אָתָּה וּבַיּוֹם הַזֶּה לֹא אֲמִיתֶךָ כִּי מות
נָשָׂאתָ אֶת־אֲרוֹן אֲדֹנָי יֱהוִה לִפְנֵי ארן
דָּוִד אָבִי וְכִי הִתְעַנִּיתָ בְּכֹל אֲשֶׁר ענה
הִתְעַנָּה אָבִי׃ וַיְגָרֶשׁ שְׁלֹמֹה אֶת גרש
אֶבְיָתָר מִהְיוֹת כֹּהֵן לַיהוָה לְמַלֵּא היה
אֶת־דְּבַר יְהוָה אֲשֶׁר דִּבֶּר עַל־בֵּית
עֵלִי בְּשִׁלֹה׃ וְהַשְּׁמֻעָה בָּאָה עַד בוא
יוֹאָב כִּי יוֹאָב נָטָה אַחֲרֵי אֲדֹנִיָּה
וְאַחֲרֵי אַבְשָׁלוֹם לֹא נָטָה וַיָּנָס נוס
יוֹאָב אֶל אֹהֶל יְהוָה וַיַּחֲזֵק חזק
בְּקַרְנוֹת הַמִּזְבֵּחַ׃ וַיֻּגַּד לַמֶּלֶךְ זבח נגד
שְׁלֹמֹה כִּי נָס יוֹאָב אֶל אֹהֶל יְהוָה
וְהִנֵּה אֵצֶל הַמִּזְבֵּחַ וַיִּשְׁלַח שְׁלֹמֹה שלח
אֶת־בְּנָיָהוּ בֶּן־יְהוֹיָדָע לֵאמֹר לֵךְ
פְּגַע־בּוֹ׃ וַיָּבֹא בְנָיָהוּ אֶל־אֹהֶל יְהוָה בוא
וַיֹּאמֶר אֵלָיו כֹּה אָמַר הַמֶּלֶךְ צֵא יצא
וַיֹּאמֶר לֹא כִּי פֹה אָמוּת וַיָּשֶׁב מות שוב
בְּנָיָהוּ אֶת־הַמֶּלֶךְ דָּבָר לֵאמֹר כֹּה
דִבֶּר יוֹאָב וְכֹה עָנָנִי׃ וַיֹּאמֶר לוֹ ענה
הַמֶּלֶךְ עֲשֵׂה כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר וּפְגַע
בּוֹ וּקְבַרְתּוֹ וַהֲסִירֹתָ דְּמֵי חִנָּם סור
אֲשֶׁר שָׁפַךְ יוֹאָב מֵעָלַי וּמֵעַל
בֵּית אָבִי׃ וְהֵשִׁיב יְהוָה אֶת דָּמוֹ
עַל רֹאשׁוֹ אֲשֶׁר פָּגַע בִּשְׁנֵי
אֲנָשִׁים צַדִּקִים וְטֹבִים מִמֶּנּוּ טוב
וַיַּהַרְגֵם בַּחֶרֶב וְאָבִי דָוִד לֹא הרג
יָדָע אֶת־אַבְנֵר בֶּן־נֵר שַׂר צְבָא שור
יִשְׂרָאֵל וְאֶת עֲמָשָׂא בֶן יֶתֶר
שַׂר צְבָא יְהוּדָה וְשָׁבוּ
דְמֵיהֶם בְּרֹאשׁ יוֹאָב וּבְרֹאשׁ

&colocauit me sup solium dd patris mei: & q fecit mihi domum sicut locut' est: qa hodie occidetur adonias. Misitq rex salomon per manũ banaie filii ioiade qui interfecit eũ & mortu' est. Abiathar quoq sacerdoti dixit rex. Vade in anathot ad agrũ tuũ. Et quidẽ vir mortis es: sed hodie te non interficiam: quia portasti arcã dñi dei coram dd patre meo: & sustinuisti laborẽ in oĩbus in quib' laborauit pater meus. Eiecit ergo salomõ abiathar vt nõ esset sacerdos dñi: vt impleretur sermo dñi quem locutus est super domũ heli in silo. Venit autẽ nũcius ad salomonẽ q ioab declinasset post adoniam & post salomonem nõ declinasset. Fugit ergo ioab in tabernaculũ dñi & apprehendit cornu altaris. Nunciatũq est regi salomoni q fugisset ioab in tabernaculũ dñi & esset iuxta altare. Misitq salomon banaiã filiũ ioiade dicens. Vade interfice eũ. Et venit banaias ad tabernaculũ dñi: & dixit ei. Hec dicit rex. Egredere. Qui ait. Non egrediar sed hic moriar. Renunciauit banaias regi sermonẽ dicẽs. Hec locutus est ioab: & hec locutus est mihi. Dixitq ei rex. Fac sicut locutus est: & interfice eum & sepeli: & amouebis sanguinẽ inocentẽ qui effusus est a ioab a me & a domo patris mei: & reddet dominus sanguinẽ eius super caput ei': quia interfecit duos viros iustos melioresq se: & occidit eos gladio patre meo dd ignorante: abner filium ner principem militie israel: & amasam filiũ iether principẽ exercitus iuda. Et reuertetur sanguis illorũ in caput ioab & in caput

τ posuit me sup solũ dauid patris mei:
καὶ ἔθετό με ἐπὶ τὸν θρόνον δαυὶδ τοῦ πατρός μου,
τ ipse fecit mihi domũ sicut locut' ẽ mihi domi
καὶ αὐτὸς ἐποίησέ μοι οἶκον καθὼς ἐλάλησέ μοι κύρι
nus: qr hodie morietur adonias. τ mi
ος, ὅτι σήμερον θανατωθήσεται ἀδωνίας. καὶ ἐξαπέστει
sit salomõ rex in manu banaie filij ioiada: τ
λε σολομὼν ὁ βασιλεὺς ἐν χειρὶ βαναίου υἱοῦ ἰωιαδά, καὶ
interfecit adoniã: τ mortu' est. τ abiathar
ἀνεῖλε τὸν ἀδωνίαν, καὶ ἀπέθανεν. καὶ τῷ ἀβιάθαρ
sacerdoti dixit rex: reuertere in anathoth
τῷ ἱερεῖ εἶπεν ὁ βασιλεύς, ἀπότρεχε εἰς ἀναθὼθ
in agrũ tuũ: qr vir mortis es tu: τ in
εἰς τὸν ἀγρόν σου, ὅτι ἀνὴρ θανάτου εἶ σύ, καὶ ἐν τῇ
die hac nõ interficiã te: qr portasti ar
ἡμέρᾳ ταύτῃ οὐ θανατώσω σε, ὅτι ἦρας τὴν κιβω
cam federis dñi corã dauid patre
τὸν τῆς διαθήκης κυρίου ἐνώπιον δαυὶδ τοῦ πατρός
meo: τ qr laborasti in oĩbus q̃b' laborauit
μου, καὶ ὅτι ἐκακουχήθης ἐν πᾶσιν οἷς ἐκακουχήθη ὁ
pater me'. τ eiecit salomon abiathar vt
πατήρ μου. καὶ ἐξέβαλε σολομὼν τὸν ἀβιάθαρ τοῦ
nõ esset in sacerdotẽ dño: vt impleretur ser
μὴ εἶναι εἰς ἱερέα τῷ κυρίῳ, τοῦ πληρωθῆναι τὸ ῥῆ 1.Re. 2.f.
mo dñi quẽ locut' est sup domũ heli in sylo. τ
μα κυρίου ὃ ἐλάλησεν ἐπὶ τὸν οἶκον ἠλὶ ἐν σηλῶ. καὶ
fama venit vsq ad ioab filiũ saruia: q ioab erat
ἡ ἀκοὴ ἦλθεν ἕως ἰωὰβ υἱοῦ σαρουΐα, ὅτι ἰωὰβ ἦν
declinans post adoniã: τ post salomonẽ
κεκλικὼς ὀπίσω ἀδωνίου, καὶ ὀπίσω σολομῶντος
nõ declinasset. τ fugit ioab in tabernaculũ
οὐκ ἐξέκλινε. καὶ ἔφυγεν ἰωὰβ εἰς τὸ σκήνωμα τοῦ
dñi τ apprehẽdit cornua altaris. ã.1.4.
κυρίου καὶ κατέχει τῶν κεράτων τοῦ θυσιαστηρίου.
τ nũciauerũt salomoni dicẽtes: q fu
καὶ ἀπήγγειλαν τῷ σολομῶντι λέγοντες, ὅτι πέ
git ioab in tabnaculũ dñi: τ ecce te
φευγεν ἰωὰβ εἰς τὸ σκήνωμα κυρίου, καὶ ἰδοὺ κατέ
net cornua altaris. τ misit
χει τῶν κεράτων τοῦ θυσιαστηρίου. καὶ ἀπέστειλεν ὁ
rex salomõ baneã filiũ ioiada dicẽs:
βασιλεὺς σολομὼν τὸν βαναίαν υἱὸν ἰωιαδὰ λέγων,
vade τ interfice eũ. τ venit baneas ad io
πορεύου καὶ ἄνελε αὐτόν. καὶ ἦλθε βαναίας πρὸς ἰω
ab in tabnaculũ dñi: τ dixit ad eum: hec
ὰβ εἰς τὴν σκηνὴν κυρίου, καὶ εἶπε πρὸς αὐτόν, τά
dicit rex: egredere. τ dixit ioab nõ e
δε λέγει ὁ βασιλεύς, ἔξελθε. καὶ εἶπεν ἰωὰβ οὐκ ἐκ
grediorr: qr hic moriar. τ reuersus ẽ ba
πορεύομαι, ὅτι ὧδε ἀποθανοῦμαι. καὶ ἀπέστρεψε βα
neas τ dixit regi dicẽs: hec locutus est ioab
ναίας καὶ εἶπε τῷ βασιλεῖ λέγων, τάδε λελάληκεν ἰωὰβ
τ hec rñdit mihi. τ dixit ei rex:
καὶ τάδε ἀποκέκριταί μοι. καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ βασιλεύς,
vade: τ fac ei sicut dixit: τ interfice eũ τ
πορεύου, καὶ ποίησον αὐτῷ καθὼς εἴρηκε, καὶ ἄνελε αὐτὸν καὶ
sepeli eũ: τ amouebis hodie sãguinẽ quẽ effudit ioab
θάψον αὐτόν, καὶ ἐξαρεῖς σήμερον τὸ αἷμα ὃ ἐξέχεεν ἰωὰβ
gratis a me τ a domo prĩs mei. τ reddi
δωρεὰν ἀπ' ἐμοῦ καὶ ἀπὸ τοῦ οἴκου τοῦ πατρός μου. καὶ ἀπέστρε
dit dñs sãguinẽ iniq̃tatis eius in caput eius: qr ob
ψε κύριος τὸ αἷμα τῆς ἀδικίας αὐτοῦ εἰς τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ, ὡς ἀ
uiauit duob' viris iustis τ bonis
πήντησε τοῖς δυσὶν ἀνδράσι τοῖς δικαίοις καὶ ἀγαθοῖς
magis q̃ ipse: τ occidit eos in gladio. τ pa 1.Re: 6.ta.6
ὑπὲρ αὐτόν, καὶ ἀπέκτεινεν αὐτοὺς ἐν ῥομφαίᾳ. καὶ ὁ πα
ter me' dd nõ nouit abener filiũ ner pñcipẽ militie if
τήρ μου δαδ οὐκ ἔγνω τὸν ἀβεννὴρ υἱὸν νὴρ ἀρχιστράτηγον ἰσ
rael: τ amasa filiũ iether pñcipẽ exercit' iuda. τ re
ραήλ, καὶ τὸν ἀμασὰ υἱὸν ἰεθὲρ ἀρχιστράτηγον ἰούδα. καὶ ἀπε
uertatur sãguis illor in caput eius τ in caput
στραφήτω τὰ αἵματα αὐτῶν εἰς τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ καὶ εἰς τὴν κεφαλὴν

1.Re. 9.b. Infr 11.d.

1.Re 14.b

G

seminis eius vſq; in ſempiternū. ⁊ dauid ⁊
τοῦ σπέρματος αὐτοῦ ἕως αἰῶνος. καὶ τῷ δαυὶδ καὶ
ſemini ei⁹ ⁊ domui eius ⁊ thro
τῷ σπέρματι αὐτοῦ καὶ τῷ οἴκῳ αὐτοῦ καὶ τῷ θρό
no eius fiat pax a dño vſq; in eternū. ⁊
νῳ αὐτοῦ γένοιτο εἰρήνη παρὰ κυρίου ἕως αἰῶνος. καὶ
aſcēdit baneas filius ioiada ⁊ obuiauit ei: ⁊ in
ἀνέβη βαναίας υἱὸς ἰωαδὰ καὶ ἀπήντησεν αὐτῷ, καὶ ἐθα
terfecit eum: ⁊ ſepeliuit eū in domo ſua.
νάτωσεν αὐτόν, καὶ ἔθαψεν αὐτὸν ἐν τῷ οἴκῳ αὐτοῦ.
⁊ dedit rex ſalomon banean filiū io
καὶ ἔδωκεν ὁ βασιλεὺς σολομὼν τὸν βαναίαν υἱὸν ἰω
ada pro eo ſup exercitū. ⁊ ſadoc ſacerdotē
αδὰ ἀντ' αὐτοῦ ἐπὶ τὴν στρατιάν. καὶ τὸν σαδὼκ τὸν ἱερέα
dedit rex in ſacerdotē primū pro abiathar. ⁊
ἔδωκεν ὁ βασιλεὺς εἰς ἱερέα πρῶτον ἀντὶ ἀβιάθαρ. καὶ
mittens vocauit rex ſalomon ſemei.
ἀποστείλας ἐκάλεσεν ὁ βασιλεὺς σολομὼν τὸν σεμεΐ.
E
⁊ dixit ei: edifica tibi domū in hieru
καὶ εἶπεν αὐτῷ, οἰκοδόμησον σεαυτῷ οἶκον ἐν ἱερου
ſalem ⁊ habita ibi: ⁊ nō egredieris inde
σαλὴμ καὶ κατοίκει ἐκεῖ, καὶ οὐκ ἐξελεύσῃ ἐκεῖθεν
nequaq̄. ⁊ erit in die egreſſus tui ⁊
οὐδαμοῦ. καὶ ἔσται ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῆς ἐξόδου σου καὶ
1.Re. 2.f.
trāſieris torrētē cedron: cognoſcēs ſcies
διαβήσῃ τὸν χειμάρρουν τὸν κεδρών, γινώσκων γνώσῃ
q̄ morte morieris: ⁊ ſanguis tu⁹ erit ſup
1.Re. 9.b. Infra. 18.d. ὅτι θανάτῳ ἀποθανῇ, καὶ τὸ αἷμά σου ἔσται ἐπὶ
caput tuū. ⁊ dixit ſemei ad regem:
τὴν κεφαλήν σου. καὶ εἶπε σεμεῒ πρὸς τὸν βασιλέα,
bonus ſermo quē locutus es dñe mi rex: ſic
ἀγαθὸν τὸ ῥῆμα ὃ ἐλάλησας κύριέ μου βασιλεῦ, οὕτως
&.14.
faciet ſeruus tuus. ⁊ habitauit ſemei in hieruſa
ποιήσει ὁ δοῦλός σου. καὶ ἐκάθισε σεμεῒ ἐν ἱερουσα
lem trib⁹ ānis. ⁊ factū eſt poſt tres ānos: ⁊ fu
λὴμ τρία ἔτη. καὶ ἐγένετο μετὰ τρία ἔτη, καὶ ἀπέ
gerūt duo ſerui ſemei ad achis filiū maacha
δρασαν δύο δοῦλοι σεμεῒ πρὸς ἀχὶς υἱὸν μααχὰ
regem geth. ⁊ nūciauerūt ſemei dicētes:
βασιλέα γέθ. καὶ ἀπήγγειλαν τῷ σεμεῒ λέγοντες,
G
ecce ſerui tui in geth. ⁊ ſurrexit ſemei ⁊ ſtra
ἰδοὺ οἱ δοῦλοί σου ἐν γέθ. καὶ ἀνέστη σεμεῒ καὶ ἐπέ
uit aſinū ſuū ⁊ iuit in geth ad achis
σαξε τὴν ὄνον αὐτοῦ καὶ ἐπορεύθη εἰς γὲθ πρὸς ἀχὶς
regem geth vt quereret ſeruos ſuos. ⁊
βασιλέα γὲθ τοῦ ζητῆσαι τοὺς δούλους αὐτοῦ. καὶ
egreſſus eſt ſemei: ⁊ duxit ſeruos ſuos.
ἐξεπορεύθη σεμεῒ, καὶ ἤγαγε τοὺς δούλους αὐτοῦ.
⁊ nūciauerūt ſalomoni dicentes q̄ egreſ
καὶ ἀπήγγειλαν τῷ σολομῶντι λέγοντες ὅτι ἐξεπο
ſus eſt ſemei de hieruſalem in geth: ⁊ reuerſus eſt.
ρεύθη σεμεῒ ἐξ ἱερουσαλὴμ εἰς γέθ, καὶ ἀπέστρεψε.
⁊ miſit rex ⁊ vocauit ſemei:
καὶ ἀπέστειλεν ὁ βασιλεὺς καὶ ἐκάλεσεν τὸν σεμεῒ,
⁊ dixit ad eum: nōne adiuraui te per dūm
καὶ εἶπεν πρὸς αὐτόν, οὐχὶ ὥρκισά σε κατὰ τοῦ κυρίου
⁊ teſtificatus ſum tibi dicēs: in qua die egreſ
καὶ ἐπεμαρτυράμην σοι λέγων, ἐν ᾗ ἂν ἡμέρᾳ ἐξέλ
ſus fueris de hieruſalē: ⁊ abieris dextrorſū vel ſiniſtrorſū:
θῃς ἐξ ἱερουσαλήμ, καὶ πορευθῇς δεξιὰ ἢ ἀριστερά,
cognoſcēs ſcies q̄ morte morieris? ⁊ dixiſti mihi:
γινώσκων γνώσῃ ὅτι θανάτῳ ἀποθανῇ; καὶ εἶπάς μοι,
bonus ſermo quē audiui. ⁊ nūc ꝓpt̄ qd nō cuſtodi
ἀγαθὸν τὸ ῥῆμα ὃ ἤκουσα. καὶ νῦν διατί οὐκ ἐφύ
ſti iuſiurādū dñi: ⁊ preceptū qđ prece
λαξας τὸν ὅρκον κυρίου, καὶ τὴν ἐντολὴν ἣν ἐνετειλά
pi cōtra te? ⁊ dixit rex ad ſemei: tu
μην κατὰ σοῦ; καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς πρὸς σεμεΐ, σὺ
noſti omne malū tuū qđ cognouit cor tuū
1.Re. 16.b. οἶδας πᾶσαν τὴν κακίαν σου ἣν ἔγνω ἡ καρδία σου
que cuncta feciſti dauid
ἃ ἐποίησας δαυίδ

ſeminis eius in ſempiternū: dauid aūt & ſemini eiꝰ & domui & throno illius ſit pax vſq; in eternū a dño. Aſcēdit itaq; banaias filius ioiade: & aggreſſus eū interfecit: ſepultuſq; ē in domo ſua i deſerto. Et conſtituit rex banaiam filiū ioiade pro eo ſuper exercitū: & ſadoch ſacerdotem poſuit ꝓ abiathar. Miſit quoq; rex & vocauit ſemei. Dixitq; ei. Edifica tibi domum in ieruſalem: & habita ibi. Et nō egredieris inde huc atq; illuc. Quacūq; āt die egreſſus fueris & trāſieris torrentem cedron: ſcito te interficiendum. Sāguis tuus erit ſup caput tuū. Dixitq; ſemei regi. Bonus ſermo. Sicut locutus eſt dominus meus rex: ſic faciet ſeruus tuꝰ. Habitauit itaq; ſemei in ieruſalem diebus multis. Factū ē aūt poſt ānos tres vt fugerent ſerui ſemei ad achis filium maacha regem geth. Nūciatūq; eſt ſemei q̄ ſerui eius iſſent i geth. Et ſurrexit ſemei & ſtrauit aſinum ſuum: iuitq; ad achis in geth ad requrendum ſeruos ſuos: & adduxit eos de geth. Nunciatum eſt aūt regi ſalomoni q̄ iſſet ſemei in geth de ieruſalē: & rediſſet. Et mittens vocauit eum: dixitq; illi. Nonne teſtificatus ſum tibi per dominū: & p̄dixi tibi: quacunq; die egreſſus fueris huc & illuc: ſcito te eſſe moriturū? Et reſpondiſti mihi. Bonꝰ ſermo quē audiui. Quare ergo non cuſtodiſti iuſiurandum domini & preceptum qđ preceperā tibi? Dixitq; rex ad ſemei. Tu noſti omne malum cuius tibi conſcium eſt cor tuum quod feciſti dauid

זַרְעוֹ לְעוֹלָם וּלְדָוִד וּלְזַרְעוֹ
וּלְבֵיתוֹ וּלְכִסְאוֹ יִהְיֶה שָׁלוֹם עַד
עוֹלָם מֵעִם יְהוָה׃ וַיַּעַל בְּנָיָהוּ בֶּן
יְהוֹיָדָע וַיִּפְגַּע בּוֹ וַיְמִתֵהוּ וַיִּקָּבֵר
בְּבֵיתוֹ בַּמִּדְבָּר׃ וַיִּתֵּן הַמֶּלֶךְ אֶת
בְּנָיָהוּ בֶן יְהוֹיָדָע תַּחְתָּיו עַל
הַצָּבָא וְאֶת צָדוֹק הַכֹּהֵן נָתַן
הַמֶּלֶךְ תַּחַת אֶבְיָתָר׃ וַיִּשְׁלַח הַמֶּלֶךְ
וַיִּקְרָא לְשִׁמְעִי וַיֹּאמֶר לוֹ בְּנֵה
לְךָ בַיִת בִּירוּשָׁלִַם וְיָשַׁבְתָּ שָׁם
וְלֹא תֵצֵא מִשָּׁם אָנֶה וָאָנָה׃
וְהָיָה בְּיוֹם צֵאתְךָ וְעָבַרְתָּ אֶת נַחַל
קִדְרוֹן יָדֹעַ תֵּדַע כִּי מוֹת תָּמוּת
דָּמְךָ יִהְיֶה בְרֹאשֶׁךָ׃ וַיֹּאמֶר שִׁמְעִי
לַמֶּלֶךְ טוֹב הַדָּבָר כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר
אֲדֹנִי הַמֶּלֶךְ כֵּן יַעֲשֶׂה עַבְדֶּךָ וַיֵּשֶׁב
שִׁמְעִי בִּירוּשָׁלִַם יָמִים רַבִּים׃
וַיְהִי מִקֵּץ שָׁלֹשׁ שָׁנִים וַיִּבְרְחוּ
שְׁנֵי עֲבָדִים לְשִׁמְעִי אֶל אָכִישׁ
בֶּן מַעֲכָה מֶלֶךְ גַּת וַיַּגִּידוּ לְשִׁמְעִי
לֵאמֹר הִנֵּה עֲבָדֶיךָ בְּגַת׃ וַיָּקָם
שִׁמְעִי וַיַּחֲבֹשׁ אֶת חֲמֹרוֹ וַיֵּלֶךְ
גַּתָה אֶל אָכִישׁ לְבַקֵּשׁ אֶת עֲבָדָיו
וַיֵּלֶךְ שִׁמְעִי וַיָּבֵא אֶת עֲבָדָיו מִגַּת׃
וַיֻּגַּד לִשְׁלֹמֹה כִּי הָלַךְ שִׁמְעִי
מִירוּשָׁלִַם גַּת וַיָּשֹׁב׃ וַיִּשְׁלַח הַמֶּלֶךְ
וַיִּקְרָא לְשִׁמְעִי וַיֹּאמֶר אֵלָיו הֲלוֹא
הִשְׁבַּעְתִּיךָ בַיהוָה וָאָעִד בְּךָ לֵאמֹר
בְּיוֹם צֵאתְךָ וְהָלַכְתָּ אָנֶה וָאָנָה
יָדֹעַ תֵּדַע כִּי מוֹת תָּמוּת וַתֹּאמֶר
אֵלַי טוֹב הַדָּבָר שָׁמָעְתִּי׃ וּמַדּוּעַ
לֹא שָׁמַרְתָּ אֵת שְׁבֻעַת יְהוָה
וְאֶת הַמִּצְוָה אֲשֶׁר צִוִּיתִי עָלֶיךָ׃
וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ אֶל שִׁמְעִי אַתָּה
יָדַעְתָּ אֵת כָּל הָרָעָה אֲשֶׁר יָדַע
לְבָבְךָ אֲשֶׁר עָשִׂיתָ לְדָוִד

עָלַם
הָיָה שָׁלַם
עָלָה
פָּגַע מוּת
קָבַר דָּבַר
נָתַן
שָׁלַח
קָרָא אָמַר
יָצָא
יָדַע
עָשָׂה
יוֹם רָבַב
הָיָה בָּרַח
שָׁנָה
נָגַד
קוּם
חָבַשׁ
בּוֹא
נָגַד
שׁוּב שָׁלַח
קָרָא אָמַר
עוּד
יָצָא
מוּת
מָדַע
צָוָה
רוּעַ
עָשָׂה

שוב אָבִי וְהֵשִׁיב יְהוָה אֶת רָעָתְךָ
ברך בְּראשֶׁךָ: וְהַמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה בָּרוּךְ
כון פנה וְכִסֵּא דָוִד יִהְיֶה נָכוֹן לִפְנֵי יְהוָה
עלם צוה עַד עוֹלָם: וַיְצַו הַמֶּלֶךְ אֶת בְּנָיָהוּ
פגע מות בֶּן יְהוֹיָדָע וַיֵּצֵא וַיִּפְגַּע בּוֹ וַיָּמֹת
Cap.iij. וְהַמַּמְלָכָה נְכוֹנָה
מלך כון בְּיַד שְׁלֹמֹה: וַיִּתְחַתֵּן שְׁלֹמֹה
חתן לקח אֶת פַּרְעֹה מֶלֶךְ מִצְרָיִם וַיִּקַּח אֶת
בוא בַּת פַּרְעֹה וַיְבִיאֶהָ אֶל עִיר דָּוִד
כלה בנה עַד כַּלֹּתוֹ לִבְנוֹת אֶת בֵּיתוֹ וְאֶת
חמה בֵּית יְהוָה וְאֶת חוֹמַת יְרוּשָׁלַםִ
סבב זבח סָבִיב: רַק הָעָם מְזַבְּחִים בַּבָּמוֹת
במה כִּי לֹא נִבְנָה בַיִת לְשֵׁם יְהוָה עַד
יום אהב הַיָּמִים הָהֵם: וַיֶּאֱהַב שְׁלֹמֹה אֶת
ילך חקק יְהוָה לָלֶכֶת בְּחֻקּוֹת דָּוִד אָבִיו
קטר רַק בַּבָּמוֹת הוּא מְזַבֵּחַ וּמַקְטִיר:
וַיֵּלֶךְ הַמֶּלֶךְ גִּבְעֹנָה לִזְבֹּחַ שָׁם כִּי
גדל עלה הִיא הַבָּמָה הַגְּדוֹלָה אֶלֶף עֹלוֹת
יַעֲלֶה שְׁלֹמֹה עַל הַמִּזְבֵּחַ הַהוּא:
ראה בְּגִבְעוֹן נִרְאָה יְהוָה אֶל שְׁלֹמֹה
חלם בַּחֲלוֹם הַלָּיְלָה וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים
נתן אמר שְׁאַל מָה אֶתֶּן לָךְ: וַיֹּאמֶר
עשה שְׁלֹמֹה אַתָּה עָשִׂיתָ עִם עַבְדְּךָ
דָוִד אָבִי חֶסֶד גָּדוֹל כַּאֲשֶׁר הָלַךְ
פנה לְפָנֶיךָ בֶּאֱמֶת וּבִצְדָקָה וּבְיִשְׁרַת
שמר לֵבָב עִמָּךְ וַתִּשְׁמָר לוֹ אֶת הַחֶסֶד
הַגָּדוֹל הַזֶּה וַתִּתֶּן לוֹ בֵן יֹשֵׁב עַל
כִּסְאוֹ כַּיּוֹם הַזֶּה: וְעַתָּה יְהוָה
מלך אֱלֹהָי אַתָּה הִמְלַכְתָּ אֶת עַבְדְּךָ
תַּחַת דָּוִד אָבִי וְאָנֹכִי נַעַר קָטֹן
ידע יצא לֹא אֵדַע צֵאת וָבֹא: וְעַבְדְּךָ
בוא בְּתוֹךְ עַמְּךָ אֲשֶׁר בָּחָרְתָּ עַם רָב
מנה ספר אֲשֶׁר לֹא יִמָּנֶה וְלֹא יִסָּפֵר מֵרֹב:
נתן וְנָתַתָּ לְעַבְדְּךָ לֵב שֹׁמֵעַ לִשְׁפֹּט
בין רוע אֶת עַמְּךָ לְהָבִין בֵּין טוֹב לְרָע
יכל כִּי מִי יוּכַל לִשְׁפֹּט אֶת עַמְּךָ

pr̄i meo. Reddidit dn̄s malicia tuā in caput tuum: & rex salomon bn̄dictus: & thronus dd̄ erit stabilis corā domino vsq; in sempiternum. Iussit itaq; rex banaie filio ioiade qui aggressus percussit eum: & mortuus est. 3.

Confirmatū est igitur regnum in manu salomonis: & affinitate coniunctus est pharaoni regi egypti. Accepit nāq; filiā eius & adduxit in ciuitatē dauid donec cōpleret edificans domū suam: & domum domini & murum ierusalem p circuitum. Attamen populus immolabat in excelsis. Non enim edificatum erat templū nomini domini vsq; in diē illū. Dilexit ăt salomō dn̄m ambulās i p̄ceptis dd̄ patris sui: excepto q in excelsis immolabat & accendebat thymiama. Abiit itaq; salomon in gabaon vt immolaret ibi. Illud quippe erat excelsum maximū. Mille hostias i holocaustum obtulit salomon sup altare illud in gabaon. Apparuit autem dominus salomoni per somnium nocte dicens. Postula quod vis vt dem tibi. Et ait salomon. Tu fecisti cū seruo tuo dauid patre meo misericordiā magnam: sicut ambulauit in conspectu tuo in veritate & iusticia & recto corde tecum. Custodisti ei misericordiā tuā grandē: & dedisti ei filiū sedentem super thronū: sicut ē hodie. Et nūc dn̄e deus tu regnare fecisti seruū tuū pro dauid patre meo. Ego autē sum puer paruulus & ignorās egressum & introitū meum: & seruus tuus i medio est ppl̄i quē elegisti populi infiniti: q nūerari & supputari nō potest pre multitudine. Dabis ergo seruo tuo cor docile vt populum tuum iudicare possit & discernere inter bonū & malū. Quis enim pōt iudicare populū istum populum tuum

patri meo: τ reddidit dn̄s maliciā
τῷ πατρί μου, καὶ ἀνταπέδωκε κύριος τὴν κακίαν
tuā in caput tuū. τ rex salomō benedictus:
σου εἰς τὴν κεφαλήν σου. καὶ ὁ βασιλεὺς σολομὼν εὐλογημένος,
τ thron⁹ dauid erit paratus corā domino in sempiternū.
καὶ ὁ θρόνος δαυὶδ ἔσται ἕτοιμος ἐνώπιον κυρίου εἰς τὸν αἰῶνα.
τ precepit rex salomon banea filio ioiada: τ egressus ē τ interfecit eū.
καὶ ἐνετείλατο ὁ βασιλεὺς σολομὼν τῷ βαναίᾳ υἱῷ ἰωιαδά, καὶ ἐξῆλθε καὶ ἀνεῖλεν αὐτόν.
τ mortuus est.
καὶ ἀπέθανεν.

Ca.3.

Et regnū cōfirmatū est in manu salomonis.
Καὶ ἡ βασιλεία ἑδραιώθη ἐν χειρὶ τοῦ σολομῶντος.
τ affinitate cōiūct⁹ ē salomō pharaōi regi egypti.
καὶ ἐγαμβρεύσατο σολομὼν τῷ φαραὼ βασιλεῖ αἰγύπτου.
τ accepit salomō filiā pharaōis τ introduxit eā in ciuitatē dauid: donec
καὶ ἔλαβε σολομὼν τὴν θυγατέρα φαραὼ γυναῖκα. καὶ εἰσήγαγεν αὐτὴν εἰς τὴν πόλιν δαυίδ, ἕως
cōpleret ipse edificare suam domū:
τοῦ συντελέσαι αὐτὸν οἰκοδομῆσαι αὐτοῦ τὸν οἶκον,
τ domū dn̄i in primis: τ murū hierusalem p circuitū.
καὶ τὸν οἶκον κυρίου ἐν πρώτοις, καὶ τὸ τεῖχος ἱερουσαλὴμ κύκλῳ.
τ ppl̄s erāt sacrificātes in excelsissimis.
καὶ ὁ λαὸς ἦσαν θύοντες ἐν τοῖς ὑψηλοτάτοις.
τ nō edificata fuit dom⁹ nomini domini vsq; ad nūc.
καὶ οὐκ ᾠκοδομήθη ὁ οἶκος τῷ ὀνόματι κυρίου ἕως τοῦ νῦν.
τ dilexit salomō dn̄m: vt ambularet in preceptis dauid patris sui:
καὶ ἠγάπησε σολομὼν τὸν κύριον, τοῦ πορεύεσθαι ἐν τοῖς προστάγμασι δαυὶδ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ,
verū in excelsis imolabat τ adolebat.
πλὴν ἐν τοῖς ὑψηλοῖς ἔθυεν καὶ ἐθυμία.
τ surrexit salomō τ abijt in gabaō vt imolaret ibi: qr excelsissimū τ magnū.
καὶ ἀνέστη σολομὼν καὶ ἐπορεύθη εἰς γαβαὼν θῦσαι ἐκεῖ, ὅτι ὑψηλοτάτη καὶ μεγάλη.
mille hostias obtulit salomon sup altare qđ in gabaon.
χιλίαν ὁλοκαύτωσιν ἀνήνεγκεν σολομὼν ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον τὸ ἐν γαβαών.
τ appruit dn̄s salomoni in somnijs nocte.
καὶ ὤφθη κύριος τῷ σολομῶντι ἐν ὕπνῳ τὴν νύκτα.
τ ait dn̄s salomoni: pete aliquā petitionē tibi: τ dabo tibi.
καὶ εἶπε κύριος τῷ σολομῶντι, αἴτησαί τι αἴτημα σεαυτῷ, καὶ δώσω σοί.
τ dixit salomon: tu fecisti cū seruo tuo dauid patre meo miam magnā:
καὶ εἶπε σολομών, σὺ ἐποίησας μετὰ τοῦ δούλου σου δαυὶδ τοῦ πατρός μου ἔλεος μέγα,
sicut ābulauit i cōspectu tuo in veritate τ in iusticia τ in rectitudine cordis tecum:
καθὼς διῆλθεν ἐνώπιόν σου ἐν ἀληθείᾳ καὶ ἐν δικαιοσύνῃ καὶ ἐν εὐθύτητι καρδίας μετὰ σοῦ,
τ custodisti ei miam grādē hanc: et dares ei filiū sedentē sup thronū eius: sicut dies hec.
καὶ ἐφύλαξας αὐτῷ τὸ ἔλεος τὸ μέγα τοῦτο, δοῦναι αὐτῷ υἱὸν καθήμενον ἐπὶ τὸν θρόνον αὐτοῦ, ὡς ἡ ἡμέρα αὕτη.
τ nūc dn̄e mi dn̄e tu regnare fecisti seruū tuū pro dauid patre meo.
καὶ νῦν κύριέ μου κύριε σὺ ἐβασίλευσας τὸν δοῦλόν σου ἀντὶ δαυὶδ τοῦ πατρός μου.
τ ego sum puer paruus: τ nō noui ingressum meū τ egressum meū.
καὶ ἐγώ εἰμι παιδάριον μικρόν, καὶ οὐκ οἶδα τὴν εἴσοδόν μου καὶ τὴν ἔξοδόν μου.
τ seruus tuus in medio ppl̄i tui: quē elegisti ppl̄m multū: q nō numerabit a multitudie τ nō recēsebitur.
καὶ ὁ δοῦλός σου ἐν μέσῳ τοῦ λαοῦ σου, ὃν ἐξελέξω λαὸν πολύν, ὃς οὐκ ἀριθμηθήσεται ἀπὸ τοῦ πλήθους καὶ οὐδὲ ἐκλογισθήσεται.
τ dabis seruo tuo cor sapiens vt audiat τ iudicet ppl̄m tuū in iusticia: vt discernat inter bonū τ malū.
καὶ δώσεις τῷ δούλῳ σου καρδίαν φρονίμην τοῦ ἀκούειν καὶ διακρίνειν τὸν λαόν σου ἐν δικαιοσύνῃ, τοῦ συνιέναι ἀναμέσον ἀγαθοῦ καὶ κακοῦ.
qm quis poterit iudicare
ὅτι τίς δυνήσεται κρίνειν

1.Pa.1.a. 2.Pa.1.a. 1.Pa. Sap.

C

B

ppſim tuũ grãdẽ hunc? ⁊ placuit ſermo co
τὸν λαόν σου τὸν βαρὺν τοῦτον; καὶ ἤρεσεν ὁ λόγος ἐνώ
ram dño: φ poſtulauit ſalomon verbũ hoc.
πιον κυρίου, ὅτι ἠτήσατο σαλωμὼν τὸ ῥῆμα τοῦτο.
⁊ ait dñs ad eum: quoniã poſtulaſti verbũ
καὶ εἶπε κύριος πρὸς αὐτόν, ἀνθ᾽ ὧν ἠτήσω τὸ ῥῆμα
hoc a me: ⁊ nõ petiſti tibi dies mul
τοῦτο παρ᾽ ἐμοῦ, καὶ οὐκ ἠτήσω σεαυτῷ ἡμέρας πολ
tos: ⁊ nõ poſtulaſti diuitias neq; petiſti aĩas
λάς, καὶ οὐκ ἠτήσω πλοῦτον οὐδὲ ἠτήσω ψυχὰς τῶν
inimicorũ tuorũ: ſʒ poſtulaſti tibi intellectũ ad audiẽ
ἐχθρῶν σου, ἀλλ᾽ ἠτήσω σεαυτῷ σύνεσιν τοῦ εἰσα
dum iudicia ⁊ iuſtificationes: ecce feci
κούειν κρίματα καὶ δικαιώματα, ἰδοὺ πεποίηκα
ſcdm verbũ tuũ: ⁊ ecce dedi tibi cor
κατὰ τὸ ῥῆμά σου, καὶ ἰδοὺ δέδωκά σοι καρδίαν
ſapiẽs ⁊ peritũ: ſicẽ tibi nõ fuit ante te:
φρονίμην καὶ σοφήν, ὡς σοὶ οὐ γέγονεν ἔμπροσθέν σου,
⁊ poſt te nõ ſurget ſimilis tibi. ⁊ q̃ nõ peti
καὶ μετὰ σὲ οὐκ ἀναστήσεται ὅμοιός σοι. καί γε ἃ οὐκ ἠτή
ſti: dedi tibi: ⁊ diuitias ⁊ gloriã: vt nõ fue
σω, δέδωκά σοι, καὶ πλοῦτον καὶ δόξαν, ὡς οὐ γέ
rit vir ſimilis tibi in regibus. ⁊ ſi am
γονεν ἀνὴρ ὅμοιός σοι ἐν τοῖς βασιλεῦσι. καὶ ἐὰν πο
bulaueris in via mea vt cuſtodias mãdata mea
ρευθῇς ἐν τῇ ὁδῷ μου τοῦ φυλάσσειν τὰς ἐντολάς μου
⁊ precepta mea: veluti ãbulauit dauid pa
C καὶ τὰ προστάγματά μου, ὡς ἐπορεύθη δαυὶδ ὁ πα
1.Pa. ter tuus: ⁊ producã dies tuos. ⁊ expgefa
1. τήρ σου, καὶ μακρυνῶ τὰς ἡμέρας σου. καὶ ἐξυπνίσ
ctus eſt ſalomon: ⁊ ecce inſomniũ. ⁊ ſurrexit ⁊ abijt
θη σαλωμών, καὶ ἰδοὺ ἐνύπνιον. καὶ ἀνέστη καὶ εἰσῆλθεν
in hieruſalem: ⁊ ſtetit ante faciẽ alta
εἰς ἱερουσαλήμ, καὶ ἔστη κατὰ πρόσωπον τοῦ θυσια
ris qđ ante cõſpectũ arce federis do
στηρίου τοῦ κατὰ πρόσωπον τῆς κιβωτοῦ διαθήκης κυ
mini: ⁊ obtulit holocauſta ⁊ fecit paci
ρίου, καὶ ἀνήγαγεν ὁλοκαυτώσεις καὶ ἐποίησεν εἰρηνι
ficas: ⁊ fecit cõuiuiũ vniuerſis famulis ſuis.
κάς, καὶ ἐποίησε πότον πᾶσι τοῖς παισὶν αὐτοῦ.
tunc apparuerũt due mulieres meretrices regi:
τότε ὤφθησαν δύο γυναῖκες πόρναι τῷ βασιλεῖ,
⁊ ſteterũt corã eo. ⁊ ait mulier vna:
καὶ ἔστησαν ἐνώπιον αὐτοῦ. καὶ εἶπεν ἡ γυνὴ ἡ μία,
in me dñe mi. ego ⁊ mulier hec hitabam⁹ in do
ἐν ἐμοί κύριέ μου. ἐγὼ καὶ ἡ γυνὴ αὕτη ᾠκοῦμεν ἐν οἴ
mo vna: ⁊ peperi in domo: ⁊ factũ eſt die
κῳ ἑνί, καὶ ἔτεκον ἐν τῷ οἴκῳ, καὶ ἐγένετο τῇ ἡμέ
tertia poſtq̃ pepi ego: ⁊ peperit ⁊ mulier hec
ρᾳ τῇ τρίτῃ τεκούσης μου, καὶ ἔτεκεν καὶ ἡ γυνὴ αὕ
filiũ: ⁊ eramus ſimul. nõ erat vllus no
τη υἱόν, καὶ ἡμεῖς κατὰ τὸ αὐτό. οὐκ ἦν οὐθεὶς μεθ᾽
biſcũ preter ambas nos in domo. ⁊ mor
ἡμῶν πάρεξ ἀμφοτέρων ἡμῶν ἐν τῷ οἴκῳ. καὶ ἀπέ
tuus eſt filius mulieris huius nocte: q: incu
θανεν ὁ υἱὸς τῆς γυναικὸς ταύτης τὴν νύκτα, ὡς ἐπε
buit ſup eũ. ⁊ ſurrexit media nocte: ⁊
κοιμήθη ἐπ᾽ αὐτόν. καὶ ἀνέστη μέσον τῆς νυκτός, καὶ
cepit filiũ meũ ex vlnis meis: ⁊
ἔλαβε τὸν υἱόν μου ἐκ τῶν ἀγκαλῶν μου, καὶ ἡ
ſerua tua dormiebat: ⁊ collocauit eũ in ſi
δούλη σου ἐκοιμᾶτο, καὶ ἐκοίμισεν αὐτὸ ἐν τῷ κόλ
nu ſuo: ⁊ filiũ mortuũ poſuit in
πῳ αὐτῆς, καὶ τὸν υἱὸν τὸν τεθνηκότα ἐκοίμισεν ἐν
ſinu meo. ⁊ ſurrexi mane ad lactãdũ fi
τῷ κόλπῳ μου. καὶ ἀνέστην τοπρωῒ θηλάσαι τὸν υἱ
liũ meũ: ⁊ ille erat mortuus.
όν μου, καὶ ἐκεῖνος ἦν τεθνηκώς.

hunc multum. Placuit
ergo ſermo coram
dño q ſalomon poſtu
laſſet huiuſcemodi rẽ.
Et dixit deus ſalomõi.
Quia
poſtulaſti verbum hoc
& non petiſti tibi dies
multos:
nec diuitias: aut
aias inimicorũ tuorũ:
ſed poſtulaſti tibi ſapiẽ
tiam ad diſcernẽdũ iu
dicium: ecce feci tibi
ſm ſermões tuos: & de
di tibi cor ſapiens
& intelligẽs: in tãtũ vt
nullus
añ te ſimilis tui fuerit:
nec poſt te ſurrectur
ſit. Sed & hec q̃ nõ po
ſtulaſti
dedi tibi: diuitias ſcili
cet &
gloriam: vt nemo fue
rit ſimilis tui
in regibus cũctis retro
diebus. Si autem
ãbulaueris in viis meis
& cuſtodieris precepta
mea & mãdata mea: ſi
cut ambulauit pr̃ tuus:
lõgos faciã dies tuos. I
gitur euigilauit ſalomõ
& intellexit qđ eſſet ſõ
niũ. Cũ veniſſet ieruſa
lẽ ſtetit corã arca fede
ris domini & obtulit
holocauſta: & fecit vi
ctimas pacificas & gran
de cõuiuiũ vniuerſis fa
mulis ſuis. Tũc venerũt
due mulieres meretri
ces ad regem:
ſteteruntq; coram eo:
quarum vna ait.
Obſecro mi domine:
ego & mulier hec
habitabamus in domo
vna: & peperi apud eã
in cubiculo. Tertia aũt
die poſtq; ego peperi:
pepit & hec. Et eram⁹
ſimul: nulluſq; alius
nobiſcũ i domo: exce
ptis nobis duab⁹. Mor
tuus ẽ aũt filius mulieris
huius nocte. Dormiens
qppe oppſſit eũ. Et cõ
ſurgẽs intẽpeſte noctis
ſilẽtio: tulit filiũ meum
de latere meo ancille
tue dormientis: & col
locauit in ſinu ſuo: ſuũ
aũt filiũ qui erat mor
tuus poſuit i ſinu meo.
Cunq; ſurrexiſſem ma
ne vt darem lac filio
meo: apparuit mortuus.

הכבד הזה: וייטב הדבר בעיני | יטב
אדני כי שאל שלמה את הדבר
הזה: ויאמר אלהים אליו יען
אשר שאלת את הדבר הזה
ולא שאלת לך ימים רבים | יום רבב
ולא שאלת לך עשר ולא
שאלת נפש איביך ושאלת לך | בין
הבין לשמע משפט: הנה עשיתי | שפט עשה
כדברך הנה נתתי לך לב חכם | נתן
ונבון אשר כמוך לא היה | בין
לפניך ואחריך לא יקום | פנה קום
כמוך: וגם אשר לא שאלת
נתתי לך גם עשר גם
כבוד אשר לא היה כמוך | כבד
איש במלכים כל ימיך: ואם | יום
תלך בדרכי לשמר חקי ומצותי | הלך חקק
כאשר הלך דויד אביך והארכתי | צוה אבה
את ימיך: ויקץ שלמה והנה
חלום ויבא ירושלם ויעמד | חלם בוא
לפני ארון ברית אדני ויעל | עמד פנה
עלות ויעש שלמים ויעש | ארן ברת
משתה לכל עבדיו: אז תבאנה | עלה עשה
שתים נשים זנות אל המלך | שתה בוא
ותעמדנה לפניו: ותאמר האשה | נשה זנה
האחת בי אדני אני והאשה הזאת | אמר איש
ישבת בבית אחד ואלד עמה | ילד
בבית: ויהי ביום השלישי ללדתי | היה שלש
ותלד גם האשה הזאת ואנחנו
יחדו אין זר אתנו בבית זולתי | זלת
שתים אנחנו בבית: וימת בן | מות
האשה הזאת לילה אשר שכבה
עליו: ותקם בתוך הלילה ותקח | קום לקח
את בני מאצלי ואמתך ישנה | אמה
ותשכיבהו בחיקה ואת בנה | שכב
המת השכיבה בחיקי: ואקם | קום
בבקר להיניק את בני והנה מת | ינק

וַאֶתְבּוֹנֵן אֵלָיו בַּבֹּקֶר וְהִנֵּה לֹא בין
הָיָה בְנִי אֲשֶׁר יָלָדְתִּי׃ וַתֹּאמֶר
הָאִשָּׁה הָאַחֶרֶת לֹא כִי בְּנִי הַחַי
וּבְנֵךְ הַמֵּת וְזֹאת אֹמֶרֶת לֹא כִי מות
בְּנֵךְ הַמֵּת וּבְנִי הֶחָי וַתְּדַבֵּרְנָה דבר
לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ׃ וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ זֹאת פנה
אֹמֶרֶת זֶה בְּנִי הַחַי וּבְנֵךְ הַמֵּת
וְזֹאת אֹמֶרֶת לֹא כִי בְּנֵךְ הַמֵּת וּבְנִי
הֶחָי׃ וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ קְחוּ לִי חָרֶב לקח
וַיָּבִאוּ הַחֶרֶב לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ׃ וַיֹּאמֶר בוא פנה
הַמֶּלֶךְ גִּזְרוּ אֶת הַיֶּלֶד הַחַי
לִשְׁנָיִם וּתְנוּ אֶת הַחֲצִי לְאַחַת שנה נתן
וְאֶת הַחֲצִי לְאֶחָת׃ וַתֹּאמֶר הָאִשָּׁה חצה אמר
אֲשֶׁר בְּנָהּ הַחַי אֶל הַמֶּלֶךְ כִּי איש
נִכְמְרוּ רַחֲמֶיהָ עַל בְּנָהּ וַתֹּאמֶר כמר
בִּי אֲדֹנִי תְּנוּ לָהּ אֶת הַיָּלוּד הַחַי נתן ילד
וְהָמֵת אַל תְּמִיתֻהוּ וְזֹאת אֹמֶרֶת מות
גַּם לִי גַם לָךְ לֹא יִהְיֶה גְּזֹרוּ׃ וַיַּעַן היה ענה
הַמֶּלֶךְ וַיֹּאמֶר תְּנוּ לָהּ אֶת הַיָּלוּד
הַחַי וְהָמֵת לֹא תְמִיתֻהוּ הִיא
אִמּוֹ׃ וַיִּשְׁמְעוּ כָל יִשְׂרָאֵל אֶת שמע
הַמִּשְׁפָּט אֲשֶׁר שָׁפַט הַמֶּלֶךְ שפט
וַיִּרְאוּ מִפְּנֵי הַמֶּלֶךְ כִּי רָאוּ כִּי פנה ראה
חָכְמַת אֱלֹהִים בְּקִרְבּוֹ לַעֲשׂוֹת עשה
מִשְׁפָּט׃

Cap. iiij. וַיְהִי הַמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה מֶלֶךְ עַל כָּל
היה שור יִשְׂרָאֵל׃ וְאֵלֶּה הַשָּׂרִים אֲשֶׁר לוֹ
עֲזַרְיָהוּ בֶן צָדוֹק הַכֹּהֵן׃ אֱלִיחֹרֶף
וַאֲחִיָּה בְּנֵי שִׁישָׁא סֹפְרִים
זכר יְהוֹשָׁפָט בֶּן אֲחִילוּד הַמַּזְכִּיר׃
וּבְנָיָהוּ בֶן יְהוֹיָדָע עַל הַצָּבָא
וְצָדוֹק וְאֶבְיָתָר כֹּהֲנִים׃ וַעֲזַרְיָהוּ
בֶן נָתָן עַל הַנִּצָּבִים וְזָבוּד בֶּן
נָתָן כֹּהֵן רֵעֶה הַמֶּלֶךְ׃ וַאֲחִישָׁר
עַל הַבָּיִת וַאֲדֹנִירָם בֶּן עַבְדָּא
עַל הַמַּס׃ וְלִשְׁלֹמֹה שְׁנֵים

Quē diligētius intuēs clara luce deprehēdi nō esse meū quē genue ram. Respondit q; altera mulier. Non est ita vt dicis: sed filius tuus mortuus est: meus āt viuit. Ecōtra rio illa dicebat. Mētiris. Filius q ppe me9 viuit: & fili9 tu9 mortuus est. Atq; in hūc modū con tēdebāt corā rege. Tūc rex ait. Hec dicit. Fili us meus viuit: & fili9 tu us mortu9 ē. Et ista rñ dit. Non: sed filius tuus mortuus est: me9 āt vi uit. Dixit ergo rex. Af ferte mihi gladiū. Cū q; attulissēt gladiū corā rege. Diuidite inqt in fantē viuū in duas ptes & date dimidiā ptē vni & dimidiā ptem alteri. Dixit autem mulier cuius filius erat viuus ad regē: cōmota sunt q ppe viscera eius sup filio suo. Obsecro dñe date illi infantem viuum: & nolite interficere eū E cōtrario illa dicebat Nec mihi nec tibi sit: sed diuidatur. Respōdit rex & ait. Date huic infantē viuū & non occidatur. Hec est enim mater ei9. Audiuit itaq; omnis israel iudicium qd iudicasset rex: & timuerūt regem: vi dentes sapientiā dei esse in eo ad faciendum iudicium. 4.

Erat autem rex salo mō regnans super oēm israel: & hi princi pes quos habebat. Azarias filius sadoch sacerdotis: helioreph & ahia filii sesa scribe. Iosaphat filius ahilud a commentariis. Banaias filius ioiade super exercitum. Sadoch āt & abiathar sacerdotes: azarias filius Nathan sup eos qui assistebāt regi. Sa bud filius nathā sacer dos amic9 regis: & ahi sar ppositus domus: & adonirā filius abda su p tributa. Habebat au tē salomon duodecim

τ perspexi eū mane: τ ecce nō erat fili
καὶ κατενόησα αὐτὸν τοπρωΐ, καὶ ἰδοὺ οὐκ ἦν ὁ υἱός
me9 quē genuerā. τ dixit mulier altera: nequaq̄: sed
μου ὃν ἔτικον. καὶ εἶπεν ἡ γυνὴ ἡ ἑτέρα, οὐχί, ἀλλὰ
filius me9 viuēs: τ filius tuus mortuus. τ illa di
ὁ υἱός μου ὁ ζῶν, καὶ ὁ υἱός σου ὁ τεθνηκώς. καὶ αὐτὴ ἐλέ
xit: minime: filius tuus mortuus: τ filius me9 viuēs.
γεν, οὐχί, ὁ υἱός σου ὁ τεθνηκώς, καὶ υἱός μου ὁ ζῶν.
τ locute sunt corā rege. τ dixit e
καὶ ἐλάλησαν ἐνώπιον τοῦ βασιλέως. καὶ εἶπεν αὐ
is rex: tu dicis: iste filius meus q viuit: D
τοῖς ὁ βασιλεύς, σὺ λέγεις, οὗτος ὁ υἱός μου ὁ ζῶν,
τ filius huius q mortuus est. τ tu dicis: nequaq̄: sed
καὶ ὁ υἱὸς ταύτης ὁ τεθνηκώς. καὶ σὺ λέγεις, οὐχί, ἀλ B
filius me9 q viuit: at filius huius q mortu9 est. τ
λὰ ὁ υἱός μου ὁ ζῶν, ὁ δὲ υἱὸς ταύτης ὁ τεθνηκώς. καὶ
dixit rex: tollite mihi gladiū. τ attule
εἶπεν ὁ βασιλεύς, λάβετέ μοι μάχαιραν. καὶ προσή
runt gladiū in cōspectu regis. τ di
νεγκαν τὴν μάχαιραν ἐνώπιον τοῦ βασιλέως. καὶ εἶ
it rex: diuidite puerū viuū in duos:
πεν ὁ βασιλεύς, διέλετε τὸ παιδίον τὸ ζῶν εἰς δύο,
τ date dimidiā ptē eius huic: τ dimidiā ptē eius
καὶ δότε τὸ ἥμισυ αὐτοῦ ταύτῃ, καὶ τὸ ἥμισυ αὐτοῦ
huic. τ rñdit mulier cuius erat fili9 viuēs: τ a
ταύτῃ. καὶ ἀπεκρίθη ἡ γυνὴ ἧς ἦν υἱὸς ὁ ζῶν, καὶ εἶ
it ad regem: qm̄ turbata sūt viscera eius
πεν πρὸς τὸν βασιλέα, ὅτι ἐταράχθη ἡ μήτρα αὐτῆς
sup filio suo: τ ait: in me dñe: date ei
ἐπὶ τῷ υἱῷ αὐτῆς, καὶ εἶπεν, ἐν ἐμοὶ κύριε, δότε αὐ
puerū: τ morte ne occidatis ipsū.
τῇ τὸ παιδίον, καὶ θανάτῳ μὴ θανατώσητε αὐτό.
τ altera dixit: neq; mihi neq; huic sit: di
καὶ ἡ ἑτέρα εἶπεν, μήτε ἐμοὶ μήτε αὐτῇ ἔστω, διέ
uidite eū. τ rñdit rex τ dixit: da
λετε αὐτό. καὶ ἀπεκρίθη ὁ βασιλεὺς καὶ εἶπεν, δό
te puerū viuētē mulieri q dixit: date eum ei
τε τὸ παιδίον τὸ ζῶν τῇ γυναικὶ τῇ εἰπούσῃ, δότε αὐτὸ αὐ
τ morte ne occidatis ipm qm̄ ipsa ma
τῇ καὶ θανάτῳ μὴ θανατώσητε αὐτό, ὅτι αὕτη ἡ μήτηρ
eius. τ audiuit vniuersus israel iudiciū hoc
αὐτοῦ. καὶ ἤκουσε πᾶς ἰσραὴλ τὸ κρίμα τοῦτο
qd iudicauit rex: τ timuerūt a fa
ὃ ἔκρινεν ὁ βασιλεύς, καὶ ἐφοβήθησαν ἀπὸ προσώ
cie regis: qz viderūt q sapiētia dei in
που τοῦ βασιλέως, ὅτι εἶδον ὅτι φρόνησις θεοῦ ἐν
eo ad faciēdū iudicia.
αὐτῷ τοῦ ποιεῖν δικαιώματα. Ca. 4.

Et erat rex salomō regnans sup is
Καὶ ἦν ὁ βασιλεὺς σολομὼν βασιλεύων ἐπὶ ἰσ A
rael. τ hi principes q erāt ipsi. azarias fi
ραήλ. καὶ οὗτοι οἱ ἄρχοντες οἳ ἦσαν αὐτῷ. ἀζαρίας υἱ
lius sadoc sacerdos. τ elichoreph τ achia filii sisa
ὸς σαδὼκ ὁ ἱερεύς. καὶ ἐλιχόρεφ καὶ ἀχία υἱοὶ σισὰ
scribe. iosaphat filius achilud a comētariis.
γραμματεῖς. ἰωσαφὰτ υἱὸς ἀχιλοὺδ ὑπομιμνήσκων.
τ baneas filius ioiada sup exercitū. τ sa
καὶ βαναίας υἱὸς ἰωαδὰ ἐπὶ τῆς δυνάμεως. καὶ σα
doc τ abiathar sacerdotes. τ azarias filius nathā sup
δὼκ καὶ ἀβιάθαρ ἱερεῖς. καὶ ἀζαρίας υἱὸς ναθὰν ἐπὶ
assistētes regi. τ zabud filius nathan amicus
τῶν καθεσταμένων. καὶ ζαβοὺδ υἱὸς ναθὰν ἑταῖρος
regis. τ achisar ppositus dom9. τ adoniram
τοῦ βασιλέως. καὶ ἀχισὰρ οἰκονόμος. καὶ ἀδωνιρὰμ
filius abda sup tributa. τ salomoni duodecim
υἱὸς ἀβδὰ ἐπὶ τῶν φόρων. καὶ τῷ σολομῶντι δώδεκα

pcfecti sup omnē israel: ad suppeditādū re
καθεσταμένοι ἐπὶ πάντα ἰσραὴλ, χορηγεῖν τῷ βασι-
gi et domui eius. mēsis in anno erat vt
λεῖ καὶ τῷ οἴκῳ αὐτοῦ. μὴν ἐν τῷ ἐνιαυτῷ ἐγίνετο ἐπὶ
vnusquisque subministraret. hec nomina eorū. be
ἕνα χορηγεῖν. καὶ ταῦτα τὰ ὀνόματα αὐτῶν. βε-
nor in mōte ephraim filius dacar in macas et in sala
νὼρ ἐν ὄρει ἐφραΐμ. υἱὸς δακὰρ ἐν μακὰς καὶ ἐν σαλα-
bin et bethsamis et elon vsque in bananā. benesed in ara
βὶν καὶ βεθσαμὶς καὶ ἐλὼν ἕως βηθανάν. βενεσὲδ ἐν ἀρα-
both: ipsius socho et ois terra opher. filij abina
βώθ, αὐτοῦ σοχὼ καὶ πᾶσα γῆ ὀφέρ. υἱοῦ ἀβινα-
B dab ois nephador. taphath filia salomonis
δὰβ πᾶσα νεφαδώρ. ταφὰθ θυγάτηρ σολομῶντος
erat ei in vxorē. baana filius achilud thaanach
ἦν αὐτῷ εἰς γυναῖκα. βαανὰ υἱὸς ἀχιλοὺδ θαανὰχ
et mageddo et oēs domū saan q̄ a sar-
καὶ μαγεδδὼ καὶ πάντα οἶκον σαὰν τὸν παρὰ σαρ-
than subter israel a bethsaā vsque in abelmola, vsque i
θὰν ὑποκάτω ἰσραὴλ ἐκ βεθσαὰν ἕως ἀβελμαουλὰ ἕως
macber iegmaam. filius gaber in ramoth galaa
μαεβὲρ ἰεγμαάμ. υἱὸς γαβὲρ ἐν ῥαμὼθ τοῦ γαλαα-
dite. huius erant ciuitates iaer filij manasse in
δίτου. τούτου ἦσαν πόλεις ἰαὴρ υἱοῦ μανασσῆ ἐν
galaad. huic funiculus argob in basan sexa
γαλαάδ. τούτῳ σχοίνισμα ἀργὸβ ἐν τῇ βασὰν ἑξήκον-
ginta ciuitates magne et murate et vectes e-
τα πόλεις μεγάλαι καὶ τειχήρεις καὶ μοχλοὶ χαλ-
rei. achinadab filius addo maanaim achimaas in neph
κοῖ. ἀχιναδὰβ υἱὸς ἀδδὼ μαναΐμ. ἀχιμαὰς ἐν νεφ-
thali. et hic cepit basemmath filiam sa
θαλί. καὶ οὗτος ἔλαβε τὴν βασεμμὰθ θυγατέρα σο-
lomonis in vxorē. baneas filius chusi in aser
λομῶντος εἰς γυναῖκα. βαανὰς υἱὸς χουσὶ ἐν ἀσὴρ
et in baaloth. iosaphat filius pharue in isachar.
καὶ ἐν βααλώθ. ἰωσαφὰτ υἱὸς φαρουὲ ἐν ἰσάχαρ.
semei filius ela in beniamin. gaber filius vri in
σεμεῒ υἱὸς ἠλὰ ἐν τῷ βενιαμίν. γαβὲρ υἱὸς οὐρὶ ἐν
terra galaad terra seon regis amorreorum
γῇ γαλαὰδ γῇ σηὼν τοῦ βασιλέως τῶν ἀμορραίων
et og regis basan: et prepositus in terra iu
καὶ ὢγ βασιλέως βασάν, καὶ νασὶβ ἐν τῇ γῇ ἰού-
da vnus. iudas et israel multi nimis vt
δα. ἰούδας καὶ ἰσραὴλ πολλοὶ σφόδρα ὡς ἡ
arena in mari in multitudine comedētes et bi-
ἄμμος ἡ ἐπὶ τῆς θαλάσσης εἰς πλῆθος ἐσθίοντες καὶ πίνον-
bētes et letātes. et salomō erat pricepts in cūctis
τες καὶ χαίροντες. καὶ σολομὼν ἦν ἄρχων ἐν πάσαις ταῖς
regnis a flumine terre philisthijm et vsque ad
βασιλείαις ἀπὸ ποταμοῦ γῆς ἀλλοφύλων καὶ ἕως
C terminos egypti. et erāt afferētes ei do
ὁρίων αἰγύπτου. καὶ ἦσαν προσφέροντες αὐτῷ δῶ-
na: et seruierūt salomoni cunctis die
ρα, καὶ ἐδούλευον τῷ σολομῶντι πάσας τὰς ἡ-
bus vite eius. et hoc prādiū sa
μέρας τῆς ζωῆς αὐτοῦ, καὶ τοῦτο ἄριστον τῷ σο-
lomoni in die vna: triginta cori simi
λομῶντι ἐν ἡμέρᾳ μιᾷ, τριάκοντα κόροι σεμιδάλε-
le: et sexaginta cori farine: decē vituli
ως, καὶ ἑξήκοντα κόροι ἀλεύρου, δέκα μόσχοι

prefectos super omnē israel: qui prebebāt annonā regi & domui ei9. Per singulos eni menses in anno singuli necessaria ministrabāt. Et hec noia eorū. Benhur i monte effrai. Bendecar in macces & in salebi & in bethsames & in helom & in bethanā. Benesed in araboth. Ipius enim erat socho: & ois terra epher. Benabiadab ei9 ois nephador: taphet filiā salomonis hēbat vxorē: bana filius ahilud regebat thanach & mageddo & vniuersam bethsā q̄ est iuxta sarthana subter iezrael a bethsan vsque abelmeula e regiōe iecmaam. ben gaber in ramoth galaad hēbat auothiair filij manasse in galaad. Ipe erat in oi regione argob que est in basan sexaginta ciuitatibus magnis atque muratis q̄ hēbāt seras ereas. Abinadab filius addo preerat in manaim. Achimaas in neptali: sed & ipe habebat basemath filiā salomonis in coniugio: banaa fili9 husi in aser & in baloth. Iosaphat filius pharue in isachar. Semei filius hela in beniamin: gaber filius suri in terra galaad & in terra seon regis āmorrei & og regis basan: super omnia que erant in illa terra. Iuda & israel innumerabiles sicut arena maris i multitudine comedentes & bibentes atque letantes. Salomon aūt erat in dictione sua habens omnia regna: a flumine terre philisthim vsque ad terminum egypti: offerentium sibi munera & seruientium ei cunctis diebus vite eius. Erat autem cibus salomonis per dies singulos trigita chori simile: & sexaginta chori farine: decem boues

עָשָׂר נִצָּבִים עַל כָּל יִשְׂרָאֵל
וְכִלְכְּלוּ אֶת הַמֶּלֶךְ וְאֶת בֵּיתוֹ
חֹדֶשׁ בַּשָּׁנָה יִהְיֶה עַל הָאֶחָד לְכַלְכֵּל׃ הָיָה
וְאֵלֶּה שְׁמוֹתָם בֶּן חוּר
בְּהַר אֶפְרָיִם׃ בֶּן דֶּקֶר בְּמָקַץ
וּבְשַׁעַלְבִים וּבֵית שָׁמֶשׁ וְאֵילוֹן
בֵּית חָנָן׃ בֶּן חֶסֶד בָּאֲרֻבּוֹת לוֹ
שֹׂכֹה וְכָל אֶרֶץ חֵפֶר׃ בֶּן אֲבִינָדָב
כָּל נָפַת דֹּאר טָפַת בַּת שְׁלֹמֹה נוף
הָיְתָה לּוֹ לְאִשָּׁה׃ בַּעֲנָא בֶּן הָיָה איש
אֲחִילוּד תַּעְנַךְ וּמְגִדּוֹ וְכָל בֵּית
שְׁאָן אֲשֶׁר אֵצֶל צָרְתַנָה מִתַּחַת
לְיִזְרְעֶאל מִבֵּית שְׁאָן עַד אָבֵל
מְחוֹלָה עַד מֵעֵבֶר לְיָקְמְעָם׃ בֶּן
גֶּבֶר בְּרָמֹת גִּלְעָד לוֹ חַוֹּת יָאִיר חָוָה
בֶּן מְנַשֶּׁה אֲשֶׁר בַּגִּלְעָד לוֹ חֶבֶל
אַרְגֹּב אֲשֶׁר בַּבָּשָׁן שִׁשִּׁים עָרִים עִיר
גְּדֹלוֹת חוֹמָה וּבְרִיחַ נְחֹשֶׁת׃ אֲחִינָדָב חָמָה
בֶּן עִדֹּא מַחֲנָיְמָה׃ אֲחִימַעַץ בָּרַח
בְּנַפְתָּלִי גַּם הוּא לָקַח אֶת בָּשְׂמַת
בַּת שְׁלֹמֹה לְאִשָּׁה׃ בַּעֲנָא בֶּן חוּשַׁי
בְּאָשֵׁר וּבְעָלוֹת׃ יְהוֹשָׁפָט בֶּן
פָּרוּחַ בְּיִשָּׂשכָר׃ שִׁמְעִי בֶן אֵלָא
בְּבִנְיָמִן׃ גֶּבֶר בֶּן אֻרִי בְּאֶרֶץ גִּלְעָד
אֶרֶץ סִיחוֹן מֶלֶךְ הָאֱמֹרִי וְעוֹג
מֶלֶךְ הַבָּשָׁן וּנְצִיב אֶחָד אֲשֶׁר נָצַב
בָּאָרֶץ׃ יְהוּדָה וְיִשְׂרָאֵל רַבִּים רָבַב
כַּחוֹל אֲשֶׁר עַל הַיָּם לָרֹב
אֹכְלִים וְשֹׁתִים וּשְׂמֵחִים׃ שָׁתָה
וּשְׁלֹמֹה הָיָה מוֹשֵׁל בְּכָל מָשַׁל
הַמַּמְלָכוֹת מִן הַנָּהָר אֶרֶץ פְּלִשְׁתִּים מָלַךְ
וְעַד גְּבוּל מִצְרָיִם מַגִּשִׁים גָּבַל נָגַשׁ
מִנְחָה וְעֹבְדִים אֶת שְׁלֹמֹה כָּל
יְמֵי חַיָּיו׃ וַיְהִי לֶחֶם שְׁלֹמֹה יוֹם חָיָה
לְיוֹם אֶחָד שְׁלֹשִׁים כֹּר סֹלֶת הָיָה כּוּר
וְשִׁשִּׁים כֹּר קָמַח׃ עֲשָׂרָה בָקָר

בראים ועשרים בקר רעי ומאה ברא
צאן לבד מאיל וצבי ויחמור חמר
וברברים אבוסים: כי הוא רדה אבס
בכל עבר הנהר מתפסח ועד עזה
בכל מלכי עבר הנהר ושלום שלם
היה לו מכל עבריו מסביב: וישב סבב
יהודה וישראל לבטח איש תחת
גפנו ותחת תאנתו מדן ועד באר
שבע כל ימי שלמה: ויהי יום היה
לשלמה ארבעים אלף ארות רבע ארה
סוסים למרכבו ושנים עשר רכב שנה
אלף פרשים: וכלכלו הנצבים
האלה את המלך שלמה ואת כל
הקרב אל שלחן המלך שלמה
איש חדשו לא יעדרו דבר: עדר
והשערים והתבן לסוסים ולרכש
יבאו אל המקום אשר יהיה בוא קום
שם איש כמשפטו: ויתן אלהים שפט נתן
חכמה לשלמה ותבונה הרבה בין רבה
מאד ורחב לב כחול אשר על
שפת הים: ותרב חכמת שלמה שפה רבה
מחכמת כל בני קדם ומכל חכמת
מצרים: ויחכם מכל האדם חכם
מאיתן האזרחי והימן וכלכל
ודרדע בני מחול ויהי שמו בכל
הגוים סביב: וידבר שלשת דבר
אלפים משל ויהי שירו חמשה שור
ואלף: וידבר על העצים מן
הארז אשר בלבנון ועד האזוב אזב
אשר יצא בקיר וידבר על
הבהמה ועל העוף ועל הרמש
ועל הדגים: ויבאו מכל העמים בוא
לשמע את חכמת שלמה מאת כל
מלכי הארץ אשר שמעו את
Cap. v. חכמתו: וישלח חירם
מלך צר את עבדיו אל שלמה שלח

pingues: & viginti boues pascuales: & centū arietes: excepta venatiōe ceruoꝝ: caprearū atq bubalorū & auiū altilium. Ipse ei obtinebat oēm regionē q̄ erat trās flumē a thapsa vsq ab gazā & cūctos reges illarū regionum: & hēbat pacē ex oī pte in circuitu. Habitabatq iuda & isrl absq timore vllo vnusquisq sub vite sua: & sub ficu sua a dan vsq bersabee cūctis diebus salomonis. Et habebat salomon quadraginta milia presepia equorum currilium: & duodecim milia eqstriū. nutriebantq eos supradicti regis prefecti: sed & necessaria mense regis salomōis cū ingenti cura pbebāt in tempore suo. Ordeū quoq & paleas equorum & iumētorū deferebant in locū vbi erat rex iuxta cōstitutū sibi. Dedit quoq deus sapiētiam salomoni & prudentiā multam nimis & latitudinē cordis q̄si arena que est in littore maris. Et precedebat sapiētia salomonis sapientiā oīum orientalium & egyptiorū: & erat sapiētior cunctis hoibus. Sapiētior ethā ezraite & hemā & calchal & dorda filiis maol: & erat noiatus in vniuersis gētibus per circuitū. Locutus est quoq salomon tria milia pabolas & fuerūt carmina eius quinq milia. Et disputauit sup lignis: a cedro que est in libano vsq ad hyssopum que egreditur de pariete: & disseruit de iumentis & volucrib9 & reptilibus & piscib9. Et veniebāt de cūctis populis ad audiendā sapiam salomonis: & ab vniuersis regib9 terre qui audiebant sapientiā eius 5.

Misit quoq hiram rex tyri suos suos ad salomonem:

electi ⁊ viginti boues pascuales: ⁊ centū pecu
ἐκλεκτοὶ καὶ εἴκοσι βόες νομάδες, καὶ ἑκατὸν πρόβα-
des: extra ceruos ⁊ capreas ⁊ volucres electas
τα, ἐκτὸς ἐλάφων καὶ δορκάδων καὶ ὀρνίθων ἐκλεκτῶν
⁊ agrestes: qm̄ erat pˀceps in cūctis trans flu
καὶ νομάδων, ὅτι ἦν ἄρχων ἐν παντὶ πέραν τοῦ πο-
men a thapsa vsq ad gaza in vniuersis re
ταμοῦ ἀπὸ θάψα ἕως γάζη ἐν πάσαις ταῖς βασι-
gnis q̄ trans flumen. ⁊ erat ipsi pax ex om
λείαις ταῖς πέραν τοῦ ποταμοῦ. καὶ ἦν αὐτῷ εἰρήνη ἐκ πάν-
nibus ptibus eius in circuitu. ⁊ habitabat iu
των τῶν μερῶν αὐτοῦ κυκλόθεν. καὶ κατῴκει ἰού-
das ⁊ israel confisi vnusqsq in vite
δας καὶ ἰσραὴλ πεποιθότες ἕκαστος εἰς τὴν ἄμπελον
sua ⁊ sub ficu sua a dan ⁊ vsq ad
αὐτοῦ καὶ ὑπὸ τὴν συκῆν αὐτοῦ ἀπὸ δὰν καὶ ἕως
bersabee oib9 diebus salomonis. ⁊ erant
βηρσαβεὲ πάσας τὰς ἡμέρας σολομῶντος. καὶ ἦσαν
salomoni quadraginta milia in currus:
τῷ σολομῶντι τεσσαράκοντα χιλιάδες εἰς ἅρματα,
⁊ duodecim milia equitū. ⁊ sufficiebāt necessaria
καὶ δώδεκα χιλιάδες ἱππέων. καὶ ἐχορήγουν οἱ κα-
prefecti isti regi salomoni fm̄ oia
θεστάμενοι οὗτοι τῷ βασιλεῖ σολομῶντι κατὰ πάντα
mādata sup mēsa regis:
τὰ διαγγελθέντα ἐπὶ τὴν τράπεζαν τοῦ βασιλέως,
vnusqsq mēse suo: nō mutabāt verbū. ⁊ D
ἕκαστος τὸν μῆνα αὐτοῦ, οὐ παρήλλασσον λόγον. καὶ
ordea ⁊ paleas equis ⁊ curri
τὰς κριθὰς καὶ τὸ ἄχυρον τοῖς ἵπποις καὶ τοῖς ἅρμα-
bus ferebāt in locū vbi erat rex: vnusqsq
σιν ἔφερον εἰς τὸν τόπον οὗ ἂν ᾖ ὁ βασιλεύς, ἕκαστος κα-
ordinē suū. ⁊ dedit dñs prudētiā
τὰ τὴν σύνταξιν αὐτοῦ. καὶ ἔδωκε κύριος φρόνησιν
salomoni: ⁊ sapiētiā multā nimis: ⁊
τῷ σολομῶντι, καὶ σοφίαν πολλὴν σφόδρα, καὶ
latitudinē cordis vt arena q̄ iuxta mare.
χύμα καρδίας ὡς ἡ ἄμμος ἡ παρὰ τὴν θάλασσαν.
⁊ multiplicata ē sapiētia salomonis magis q̄ sapiē
καὶ ἐπληθύνθη ἡ σοφία σολομῶντος ὑπὲρ τὴν φρό-
tia omniū antiquoꝝ hominū: ⁊ magis q̄ om
νησιν πάντων ἀρχαίων ἀνθρώπων, καὶ ὑπὲρ πάν-
nes sapiētes egypti. ⁊ sapiēs erat sup om
τας φρονίμους αἰγύπτου. καὶ ἐσοφίσατο ὑπὲρ πάν-
nes hoies: ⁊ sapiētia āncedebat sup ethā ezrai
τας ἀνθρώπους, καὶ ἐσοφίσατο ὑπὲρ αἰθὰμ τὸν ἐζραΐ-
tem: ⁊ eman ⁊ chalcal ⁊ dar
την, καὶ τὸν αἰμὰν καὶ τὸν χαλκὰλ καὶ τὸν δαρ-
dac filiū machol. ⁊ erat nomē eius i vniuersis
δὰ υἱὸν μαχώλ. καὶ ἐγένετο τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἐν πᾶσι
gētibus i circuitu. ⁊ locut9 est tria milia para
τοῖς ἔθνεσι κύκλῳ. καὶ ἐλάλησε τρεῖς χιλιάδας παρα-
bolas. ⁊ erant carmina ei9 quinq milia. ⁊
βολάς. καὶ ἦσαν ᾠδαὶ αὐτοῦ πεντακισχίλιαι. καὶ
locutus est de lignis a cedro q̄ in
ἐλάλησε περὶ τῶν ξύλων ἀπὸ τῆς κέδρου τῆς ἐν
libano ⁊ vsq ad hyssopū q̄ egreditur
τῷ λιβάνῳ καὶ ἕως τῆς ὑσσώπου τῆς ἐκπορευομένης
ex pariete. ⁊ locut9 est de iumētis: ⁊
ἐκ τοῦ τοίχου. καὶ ἐλάλησε περὶ τῶν κτηνῶν, καὶ
de volucribus: ⁊ de reptilib9: ⁊
περὶ τῶν πετεινῶν, καὶ περὶ τῶν ἑρπετῶν, καὶ
de piscibus. ⁊ veniebāt omnes ppl̄i
περὶ τῶν ἰχθύων. καὶ παρεγίνοντο πάντες οἱ λαοὶ
ad audiēdū sapiētiā salomonis. ⁊ accipiebat dona
ἀκοῦσαι τῆς σοφίας σολομῶντος. καὶ ἐλάμβανε δῶρα
a regibus terre: q̄cūq audiebāt sapiētiā eius.
παρὰ τῶν βασιλέων τῆς γῆς, ὅσοι ἤκουον τῆς σοφίας αὐτοῦ. Ca. 5. A
Et misit chirā rex tyri
Καὶ ἀπέστειλε χειρὰμ βασιλεὺς τύρου τοὺς
seruos suos ad salomonem:
παῖδας αὐτοῦ πρὸς σολομῶντα,

audiuit eni q ipsum vnxissent in regem pro dauid
ἤκουσεν ὅτι αὐτὸν ἔχρισαν εἰς βασιλέα ἀντὶ δαυὶδ
patre eius. qr diligēs erat chiram dauid
τοῦ πατρὸς αὐτοῦ· ὅτι ἀγαπῶν ἦν χειρὰμ τὸν δαυὶδ
1.Pa. 2.a. oībus diebus: τ misit salomon ad chi
πάσας τὰς ἡμέρας. καὶ ἀπέστειλε σολομὼν πρὸς χει
ram dicēs: tu nosti dauid patrē meū qr
ρὰμ λέγων, σὺ οἶδας δαυὶδ τὸν πατέρα μου ὅτι
nō poterat edificare domū nomini dñi
οὐκ ἠδύνατο οἰκοδομῆσαι οἶκον τῷ ὀνόματι κυρίου
dei mei a facie bellorū cir
τοῦ θεοῦ μου ἀπὸ προσώπου τῶν πολέμων τῶν κυ
cuentiū eum: donec daret eos dñs
κλωσάντων αὐτόν, ἕως τοῦ δοῦναι αὐτοὺς κύριον
sub vestigijs pedū eius. τ nūc requiē
ὑπὸ τὰ ἴχνη τῶν ποδῶν αὐτοῦ. καὶ νῦν ἀνέπαυ
dedit dñs deus meᵘ mihi ꝑcircuitū: nō est in
σεν κύριος ὁ θεός μου ἐμοὶ κυκλόθεν, οὐκ ἔστιν ἐπί
sidiatoꝛ τ nō est occursus malus. τ ecce ego
βουλος καὶ οὐκ ἔστιν ἀπάντημα πονηρόν. καὶ ἰδοὺ ἐγὼ
dico edificare domū nomini dñi dei:
λέγω οἰκοδομῆσαι οἶκον τῷ ὀνόματι κυρίου τοῦ θεοῦ,
sicut locutus est dñs ad dauid patrē meū
καθὼς ἐλάλησεν κύριος πρὸς δαυὶδ τὸν πατέρα μου
dicens: filius tuᵘ quē dabo pro te sup soliū
D B λέγων, ὁ υἱός σου ὃν δώσω ἀντὶ σοῦ ἐπὶ τὸν θρόνον
tuū: hic edificabit domū nomini meo.
σου, οὗτος οἰκοδομήσει τὸν οἶκον τῷ ὀνόματί μου.
τ nūc precipe τ precidant mihi ligna de
καὶ νῦν ἔντειλαι καὶ κοψάτωσάν μοι ξύλα ἐκ τοῦ
libano. ecce serui mei cū seruis tuis:
λιβάνου. ἰδοὺ οἱ δοῦλοί μου μετὰ τῶν δούλων σου,
τ mercedē seruoꝝ tuoꝝ dabo tibi fm om
καὶ τὸν μισθὸν τῶν δούλων σου δώσω σοι κατὰ πάν
nia que dixeris. qr tu scis: q nō est īn
τα ὅσα ἂν εἴπῃς. ὅτι σὺ οἶδας, ὅτι οὐκ ἔστιν ἐν
nobis q nouerit incidere ligna sicut sidonij. τ factū
ἡμῖν εἰδὼς κόπτειν ξύλα καθὼς οἱ σιδώνιοι. καὶ ἐγένε
est vt audiuit chiram verba salomonis letatᵘ
το ὡς ἤκουσε χειρὰμ τῶν λόγων σολομῶντος ἐχάρη
est valde. τ ait: bñdictus dñs hodie q
σφόδρα. καὶ εἶπεν, εὐλογητὸς κύριος σήμερον ὃς ἔ
dedit dauid filiū sapiētē sup ppłm mul
δωκε τῷ δαυὶδ υἱὸν φρόνιμον ἐπὶ τὸν λαὸν τὸν πο
tum hūc. τ misit chiram ad salomonē
λὺν τοῦτον. καὶ ἀπέστειλε χειρὰμ πρὸς σολομῶντα
dicēs: audiui de oībus q misisti ad me:
λέγων, ἀκήκοα περὶ πάντων ὧν ἀπέσταλκας πρός με,
ego faciā volūtatē tuā in lignis cedrinis τ abie
ἐγὼ ποιήσω τὸ θέλημά σου εἰς ξύλα κέδρινα καὶ πεύ
gnis. serui mei deducēt ea de liba
C κινα. οἱ δοῦλοί μου κατάξουσιν αὐτὰ ἐκ τοῦ λιβά
no in mare: τ ego ponā ea in rati
νου εἰς τὴν θάλασσαν, καὶ ἐγὼ θήσομαι αὐτὰ εἰς σχεδί
bus vsqꝫ ad locū quē nūciaueris ad me: τ ex
ας ἕως τοῦ τόπου οὗ ἂν ἀποστείλῃς πρός με, καὶ ἐκ
cutiam ea ibi τ tu tolles. τ tu facies
τινάξω αὐτὰ ἐκεῖ καὶ σὺ ἀρεῖς. καὶ σὺ ποιήσεις τὸ
volūtatē meā vt des panes domui mee. τ erat
θέλημά μου τοῦ δοῦναι ἄρτους τῷ οἴκῳ μου. καὶ ἦν
chiram dans salomoni cedros τ abietes
χειρὰμ διδοὺς τῷ σολομῶντι κέδρους καὶ πεύκας
iuxta oēm volūtatē eiᵘ. τ salomō dedit chiram
κατὰ πᾶν τὸ θέλημα αὐτοῦ. καὶ σολομὼν ἔδωκε τῷ χειρὰμ
viginti milia choros tritici cibū domui e
εἴκοσι χιλιάδας κόρους πυροῦ μαχὰλ τῷ οἴκῳ αὐ
3.c. A ius: τ viginti batus olei
τοῦ, καὶ εἴκοσι βαθ ἐλαίου

audiuit enim q ipsum
vnxissent regem
pro patre eius: qa ami
cus fuerat hiram
dauid omni tpe. Misit
autem salomon
ad hiram dicens. Tu
scis voluntatem
dd patris mei: & quia
non poterat edificare
domū noīs dñi dei sui
pp bella imminētia per
circuitum donec daret
dominus eos
sub vestigio pedū eius.
Nūc āt requiem dedit
deus meus mihi p cir
cuitū: & non est sathan
neqꝫ occursus malus:
quāobrem cogito edifi
care tēplū noī dñi dei
mei sicut locutus est
dauid patri meo dicēs.
Filius tuus
quem dabo pro te su
per solium tuum:
ipse edificabit domum
noī meo. Precipe igi
tur vt precidant mihi
serui tui cedros de liba
no: & serui mei sint cū
seruis tuis: mercedē āt
seruorū tuorū dabo ti
bi quācunqꝫ petieris.
Scis enim quō non est
in populo meo vir
qui nouerit ligna cede
re sicut sidonii.
Cum ergo audisset hi
ram verba salomonis
letatus est valde & ait.
Benedictus dominus
hodie qui dedit dauid
filium sapientissimum
sup populū hunc plu
rimum. Et misit hiram
ad salomonem dicens.
Audiui
quecunqꝫ mandasti mi
hi. Ego faciam
omnem voluntatē tuā
in lignis cedrinis
& abiegnis. Serui mei
deponent ea de
libano ad mare: & ego
componā ea in ratibus
in mari vsqꝫ ad locum
quem significaberis
mihi: & applicabo ea i
bi: & tu tolles ea:
Prebebisqꝫ necessaria
mihi: vt detur
cibus domui mee. Ita
qꝫ hiram dabat
salomoni ligna cedri
na & ligna
abiegna iuxta oēm vo
lūtatē eius. Salomon āt
p̄bebat hirā vigiti mi
lia choros tritici in
cibū domui eius: & vi
giti choros purissimi o

כִּי שָׁמַע כִּי אֹתוֹ מָשְׁחוּ לְמֶלֶךְ
תַּחַת אָבִיהוּ כִּי אֹהֵב הָיָה חִירָם
לְדָוִד כָּל הַיָּמִים׃ וַיִּשְׁלַח שְׁלֹמֹה יום
אֶל חִירָם לֵאמֹר׃ אַתָּה יָדַעְתָּ אֶת
דָּוִד אָבִי כִּי לֹא יָכֹל לִבְנוֹת בַּיִת בנה
לְשֵׁם יְהוָה אֱלֹהָיו מִפְּנֵי הַמִּלְחָמָה פנה לחם
אֲשֶׁר סְבָבֻהוּ עַד תֵּת יְהוָה אֹתָם נתן
תַּחַת כַּפּוֹת רַגְלָיו׃ וְעַתָּה הֵנִיחַ יְהוָה נוח
אֱלֹהַי לִי מִסָּבִיב אֵין שָׂטָן וְאֵין סבב
פֶּגַע רָע׃ וְהִנְנִי אֹמֵר לִבְנוֹת בַּיִת רוע
לְשֵׁם יְהוָה אֱלֹהָי כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר
יְהוָה אֶל דָּוִד אָבִי לֵאמֹר בִּנְךָ
אֲשֶׁר אֶתֵּן תַּחְתֶּיךָ עַל כִּסְאֶךָ נתן
הוּא יִבְנֶה הַבַּיִת לִשְׁמִי׃ וְעַתָּה
צַוֵּה וְיִכְרְתוּ לִי אֲרָזִים מִן הַלְּבָנוֹן כרת
וַעֲבָדַי יִהְיוּ עִם עֲבָדֶיךָ וּשְׂכַר היה
עֲבָדֶיךָ אֶתֵּן לְךָ כְּכֹל אֲשֶׁר תֹּאמֵר אמר
כִּי אַתָּה יָדַעְתָּ כִּי אֵין בָּנוּ אִישׁ
יֹדֵעַ לִכְרָת עֵצִים כַּצִּדֹנִים׃ וַיְהִי היה
כִּשְׁמֹעַ חִירָם אֶת דִּבְרֵי שְׁלֹמֹה
וַיִּשְׂמַח מְאֹד וַיֹּאמֶר בָּרוּךְ יְהוָה שמח ברך
הַיּוֹם אֲשֶׁר נָתַן לְדָוִד בֵּן חָכָם
עַל הָעָם הָרָב הַזֶּה׃ וַיִּשְׁלַח חִירָם שלח
אֶל שְׁלֹמֹה לֵאמֹר שָׁמַעְתִּי אֵת
אֲשֶׁר שָׁלַחְתָּ אֵלָי אֲנִי אֶעֱשֶׂה עשה
אֶת כָּל חֶפְצְךָ בַּעֲצֵי אֲרָזִים
וּבַעֲצֵי בְרוֹשִׁים׃ עֲבָדַי יֹרִדוּ מִן ברש
הַלְּבָנוֹן יָמָּה וַאֲנִי אֲשִׂימֵם דֹּבְרוֹת שום
בַּיָּם עַד הַמָּקוֹם אֲשֶׁר תִּשְׁלַח קום
אֵלַי וְנִפַּצְתִּים שָׁם וְאַתָּה תִשָּׂא נשא
וְאַתָּה תַּעֲשֶׂה אֶת חֶפְצִי לָתֵת נתן
לֶחֶם בֵּיתִי׃ וַיְהִי חִירוֹם נֹתֵן
לִשְׁלֹמֹה עֲצֵי אֲרָזִים וַעֲצֵי
בְרוֹשִׁים כָּל חֶפְצוֹ׃ וּשְׁלֹמֹה נָתַן
לְחִירָם עֶשְׂרִים אֶלֶף כֹּר חִטִּים כור חטה
מַכֹּלֶת לְבֵיתוֹ וְעֶשְׂרִים כֹּר שֶׁמֶן אכל

כתית כה יתן שלמה לחירם   כתת נתן
שנה בשנה׃ ויהוה נתן חכמה
לשלמה כאשר דבר לו ויהי
שלם בין חירם ובין שלמה
ויכרתו ברית שניהם׃ ויעל המלך   כרת ברת
שלמה מס מכל ישראל ויהי   שנה עלה
המס שלשים אלף איש׃ וישלחם   שלח
לבנונה עשרת אלפים בחדש
חליפות חדש יהיו בלבנון   חלף היה
שנים חדשים בביתו ואדנירם   שנה
על המס׃ ויהי לשלמה שבעים
אלף נשא סבל ושמנים אלף
חצב בהר׃ לבד משרי הנצבים   בדד שור
לשלמה אשר על המלאכה   לאך
שלשת אלפים ושלש מאות   מאה
הרדים בעם העשים במלאכה׃   רדה עשה
ויצו המלך ויסעו אבנים גדלות   צוה נסע
אבנים יקרות ליסד הבית אבני
גזית׃ ויפסלו בני שלמה ובני   גזז פסל
חירום והגבלים ויכינו העצים   מנה כון
והאבנים לבנות הבית׃

Cap. vi. ויהי בשמנים שנה וארבע
מאות שנה לצאת בני ישראל   היה בנה
מארץ מצרים בשנה הרביעית   יצא
בחדש זו הוא החדש השני   שנה
למלך שלמה על ישראל ויבן
הבית ליהוה׃ והבית אשר בנה
המלך שלמה ליהוה ששים אמה   שש
ארכו ועשרים רחבו ושלשים
אמה קומתו׃ והאולם על פני   אלם פנה
היכל הבית עשרים אמה ארכו   הכל
על פני רחב הבית עשר באמה
רחבו על פני הבית׃ ויעש לבית   עשה
חלוני שקפים אטמים׃ ויבן על   חלל אטם
קיר הבית יציע סביב את קירות   בנה יצע
הבית סביב להיכל ולדביר   סבב
דבר

lei. Hec tribuebat salo
mon hiram
p singulos ānos. Dedit
quoq dñs sapientiam
salomoni sicut locutus
est ei. Et erat
pax inter hiram &
salomonem:
& pcusserūt ambo fe
dus. Elegitq rex
salomon oparios de oi
israel: & erat
indictio triginta milia
virorū. Mittebatq
eos in libanū decē milia
per menses singulos
vicissim: ita vt
duob' mēsib' eēnt in
domibus suis. Et adoni
rā erat sup huiuscemodi
idictione. Fuerūt itaq
salomōi septuagita mi
lia eoꝝ q onera porta
bāt: & octogita milia la
tomorū i mōte: absq p
positis q ꝑerant singu
lis operibus numero
trium milium & trecē
torum
precipientiū populo:
& his qui faciebāt op'.
Precepitq rex vt tolle
rent lapides grandes:
lapides ꝑciosos in fun
damentum templi:
& q̄drarēt eosquos do
lauerūt cemētarii salo
mōis & cemētarii hirā.
Porro biblii ꝑparauerūt
ligna & lapides ad edi
ficandā domum. 6.

FActum est ergo q̄
drigētesimo & octo
gesimo anno egressio
nis filiorum israel
de terra egypti in āno
quarto
mense zio ipse est mē
sis secundus
regni salomonis super
israel: edificare cepit
domū dño. Dom' aūt
quā edificabat
rex salomō dño habe
bat sexagita cubitos in
longitudine: & viginti
cubitos in latitudine: &
triginta cubitos in alti
tudine. Et porticus erat
ante tēplū vigiti cubi
torum longitudinis
iuxta mēsurā latitudis
tēpli: & hēbat decē cu
bitos latitudinis añ fa
ciē tēpli: fecitq in tē
plo fenestras obliquas
Et edificauit super
parietē tēpli tabulata
p gyrum in parietibus
domus per circuitū tē
pli & oraculi:

contusi.] scdm hoc dabat salomon
κεκοπανισμένου. κατὰ τοῦτο ἐδίδου σολομὼν τῷ
chiram singulis ānis. et dñs dedit salomo
χειρὰμ κατ' ἐνιαυτόν. καὶ κύριος ἔδωκε τῷ σολομῶν
ni sapiam sicut locut' est ei. et erat pax in
τι σοφίαν καθὼς ἐλάλησεν αὐτῷ. καὶ ἦν εἰρήνη ἀνὰ
ter chiram et inter salomonē. et pepigerūt
μέσον χειρὰμ καὶ ἀναμέσον σολομῶντος. καὶ διέθεντο
fedus inter se. et tulit rex
διαθήκην ἀναμέσον ἑαυτῶν. καὶ ἀνήνεγκεν ὁ βασιλεὺς
salomon tributū de omni israel. et erat tributū D
σολομὼν φόρον ἐκ παντὸς ἰσραήλ. καὶ ἦν ὁ φόρος
triginta milia viroꝝ. et misit eos
τριάκοντα χιλιάδες ἀνδρῶν. καὶ ἀπέστειλεν αὐτοὺς
in libanū: decē milia in mēse q vicissim mu
εἰς τὸν λίβανον, δέκα χιλιάδες ἐν τῷ μηνὶ ἀλλασσό
tabātur: mēse vno erāt in libano: et duob' mē
μενοι, μῆνα ἕνα ἦσαν ἐν τῷ λιβάνῳ, καὶ δύο μῆ
sib' in domib' suis. et adoniram sup tri
νας ἐν τοῖς οἴκοις αὐτῶν. καὶ ἀδωνιρὰμ ἐπὶ τοῦ φό
butū. et fuerūt salomoni septuaginta mi
ρου. καὶ ἦσαν τῷ σολομῶντι ἑβδομήκοντα χιλιά
lia eoꝝ q portabāt on': et octoginta milia lato
δες αἴροντες ἄρσιν, καὶ ὀγδοήκοντα χιλιάδες λατό
moꝝ in mōte: absq pricipib' qui pre
μων ἐν τῷ ὄρει, ἐκτὸς τῶν ἀρχόντων τῶν καθεσταμέ
erāt sup opa salomonis tria milia et
νων ἐπὶ τῶν ἔργων τοῦ σολομῶντος τρισχίλιοι καὶ
trecenti prefecti ppli q faciebāt ope
τετρακόσιοι ἐπιστάται τοῦ λαοῦ τῶν ποιούντων τὰ ἔρ
ra. et precepit rex: et tollūt lapides grā
γα. καὶ ἐνετείλατο ὁ βασιλεύς, καὶ αἴρουσι λίθους με
des preciosos in fundamētū domus et lapides
γάλους τιμίους εἰς τὸ θεμέλιον τοῦ οἴκου καὶ λίθους
dolatos. et dolauerūt serui salomo
πελεκητούς. καὶ ἐπελέκησαν οἱ δοῦλοι σολομῶν
nis et serui chiram et giblii: et prepa
τος καὶ οἱ δοῦλοι χειρὰμ καὶ οἱ γίβλιοι, καὶ ἡτοί
rauerūt lapides et ligna ad edificādā
μασαν τοὺς λίθους καὶ τὰ ξύλα τοῦ οἰκοδομῆσαι
domum.
τὸν οἶκον.

Ca.6. A

Et factū est in octogesimo et quadringēte 1.Par.3.a.
Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ὀγδοηκοστῷ καὶ τετρακοσιο
simo āno egressiōis filioꝝ israel de egy
στῷ ἔτει τῆς ἐξόδου τῶν υἱῶν ἰσραὴλ ἐκ τῆς αἰγύ
pto anno quarto in scdo mēse re
πτου τῷ ἔτει τῷ τετάρτῳ ἐν τῷ δευτέρῳ μηνὶ βα
gnāte rege salomone sup isra
σιλεύοντος τοῦ βασιλέως σολομῶντος ἐπὶ τὸν ἰσρα
el: et edificauit domū dño. et dom' quā edi
ὴλ, καὶ ᾠκοδόμησε τὸν οἶκον τῷ κυρίῳ. καὶ ὁ οἶκος ὃν ᾠκο
ficauit rex salomon dño sexaginta cu
δόμησεν ὁ βασιλεὺς σολομὼν τῷ κυρίῳ ἑξήκοντα πή
biti lōgitudo eius: et viginti cubiti latitudo
χεις τὸ μῆκος αὐτοῦ, καὶ εἴκοσι πήχεις τὸ πλάτος
eius: et triginta cubiti altitudo eius. et
αὐτοῦ, καὶ τριάκοντα πήχεις τὸ ὕψος αὐτοῦ. καὶ τὸ
vestibulū an faciē tēpli viginti cubiti
αἰλὰμ κατὰ πρόσωπον τοῦ ναοῦ εἴκοσι πήχεις τὸ
lōgitudo eius sup latitudinē dom': et decē in
μῆκος αὐτοῦ ἐπὶ τὸ πλάτος τοῦ οἴκου, καὶ δέκα ἐν
cubito latitudo eius an faciē do
πήχει τὸ πλάτος αὐτοῦ κατὰ πρόσωπον τοῦ οἴ
mus. et fecit domui fenestras cācellatas secre
κου. καὶ ἐποίησεν τῷ οἴκῳ θυρίδας διακυπτομένας κρυ
tas. et fecit sup parietē domus tra
πτάς. καὶ ἐποίησεν ἐπὶ τὸν τοῖχον τοῦ οἴκου μέλα
beos per gyrū tēplo et oraculo.
θρα κυκλόθεν τῷ ναῷ καὶ τῷ δαβίρ.

Trāſ. Gre. lxx. cū interp̄. latina.

ꝛ fecit latera in circuitu. latus qđ ſubter:
καὶ ἐποίησε πλευρὰς κύκλῳ. ἡ πλευρὰ ἡ ὑποκάτω,
quinq; cubitoꝝ latitudo eius. ꝛ mediū ſex cu
πέντε πηχῶν τὸ πλάτος αὐτῆς. καὶ τὸ μέσον ἓξ πη
bitorū latitudo: ꝛ tertiū ſeptē cubitoꝝ lati
χῶν τὸ πλάτος, καὶ ἡ τρίτη ἑπτὰ πηχῶν τὸ πλά
tudo eius: q: diſtātiā dedit domui ꝑ circuitū foris
τος αὐτῆς, ὅτι διάστημα ἔδωκεν τῷ οἴκῳ κυκλόθεν ἔξω
ſecus dom⁹: vt nō hererēt parietibus
τοῦ οἴκου, ὅπως μὴ ἐπιλαμβάνωνται τῶν τοίχων
dom⁹: nā dom⁹ cū edificaretur ipſa: lapidib⁹
τοῦ οἴκου, ὁ γὰρ οἶκος ἐν τῷ οἰκοδομεῖσθαι αὐτόν, λίθοις
integris dolatis edificata eſt. ꝛ malle⁹ ꝛ ſecu
ἀκροτόμοις ἀργοῖς ᾠκοδομήθη. καὶ σφῦρα καὶ πέλε
ris ꝛ oīe inſtrumētū ferreū nō auditū fuit quū edi
κυς καὶ πᾶν σκεῦος σιδηροῦν οὐκ ἠκούσθη ἐν τῷ οἰ
ficabatur ipſa. ꝛ oſtium lateris
κοδομεῖσθαι αὐτόν. καὶ ὁ πυλὼν τῆς πλευρᾶς τῆς

B

inferioris ad humerū dom⁹ dextrū: ꝛ
ὑποκάτωθεν ἐπὶ τὴν ὠμίαν τοῦ οἴκου τὴν δεξιάν, καὶ
cochlearis aſcēſus in mediū ꝛ de medio in
ἑλικτὴ ἀνάβασις εἰς τὸ μέσον καὶ ἐκ τῆς μέσης ἐπὶ
culmē tertiū. ꝛ edificauit domū ꝛ conſuma
τὰ τριώροφα. καὶ ᾠκοδόμησε τὸν οἶκον καὶ συνετέλεσ
uit eam. ꝛ laq̄arib⁹ texit eā in cedris. ꝛ
εν αὐτόν. καὶ ἐκοιλοστάθμησε αὐτὸν ἐν κέδροις. καὶ
edificauit tabulata per totā domū quin
ᾠκοδόμησε τοὺς ἐνδέσμους δι' ὅλου τοῦ οἴκου πέν
q; cubitorū altitudo eius: ꝛ cōfudebat tabulata
τε πηχῶν τὸ ὕψος αὐτοῦ, καὶ συνεῖχεν ἐνδέσμους
in lignis cedrinis. ꝛ fact⁹ eſt ſermo dn̄i ad
ἐν ξύλοις κεδρίνοις. καὶ ἐγένετο λόγος κυρίου πρὸς
ſalomonē dicēs: domus hec quā tu edificas:
σαλωμῶντα λέγων, ὁ οἶκος οὗτος ὃν σὺ οἰκοδομεῖς,
ſi ābulaueris in preceptis meis: ꝛ iudi
ἐὰν πορεύσῃ ἐν τοῖς προστάγμασί μου, καὶ τὰ κρίμα
cia mea feceris: ꝛ cuſtodieris oīa mādata
τά μου ποιῇς, καὶ φυλάσσῃς πάσας τὰς ἐντολάς
mea gradiens in eis: firmabo ſermonē meū
μου ἀναστρέφεσθαι ἐν αὐταῖς, στήσω τὸν λόγον μου
tecum quē locut⁹ ſū ad dauid patrē tuū
μετὰ σοῦ ὃν ἐλάλησα πρὸς δαυὶδ τὸν πατέρα σου

A

ꝛ habitabo in medio filioꝝ iſrael: ꝛ nō de
καὶ κατασκηνώσω ἐν μέσῳ υἱῶν ἰσραήλ, καὶ οὐ κα
relinquā pplꝫ meū iſrael. ꝛ edificauit ſa
ταλείψω τὸν λαόν μου ἰσραήλ. καὶ ᾠκοδόμησεν σα
lomon domū ꝛ cōſumauit eā. ꝛ edifi
λωμὼν τὸν οἶκον καὶ συνετέλεσεν αὐτόν. καὶ ᾠκοδό
cauit parietes domus intriſec⁹ per ligna ce
μησε τοὺς τοίχους τοῦ οἴκου ἔσωθεν διὰ ξύλων κε
drina a pauimēto domus ꝛ vſq; ad
δρίνων ἀπὸ τοῦ ἐδάφους τοῦ οἴκου καὶ ἕως τῶν
parietes ꝛ vſq; ad trabes. ꝛ laq̄arib⁹ texit cō
τοίχων καὶ ἕως τῶν δοκῶν. καὶ ἐκοιλοστάθμησε συνε
ſtēctim in lignis intriſec⁹. ꝛ texit interiorē ꝑtē
χόμενα ἐν ξύλοις ἔσωθεν. καὶ περιέσχε τὸ ἔσω τοῦ
dom⁹ in abiegnis lateribus. ꝛ edificauit vi
οἴκου ἐν πευκίναις πλευραῖς. καὶ ᾠκοδόμησε τοὺς εἴ
ginti cubitos a ſūmitate dom⁹ laterū
κοσι πήχεις ἀπ' ἄκρου τοῦ οἴκου τῶν πλευρῶν τῶν
cedrinorū a pauimēto vſq; ad trabes. ꝛ fe
κεδρίνων ἀπὸ ἐδάφους ἕως τῶν δοκῶν. καὶ ἐποίησε
cit eam intriſecus de oraculo in ſctī
σεν αὐτὸν ἔσωθεν ἐκ τοῦ δαβὶρ εἰς τὸ ἅγιον τῶν
ſanctorū. ꝛ quadraginta cubitoꝝ erat ipſum tēplū
ἁγίων. καὶ τεσσαράκοντα πηχῶν ἦν αὐτὸς ὁ ναὸς

C

Trāſla. B. Hie.

& fecit latera in circuitu. Tabulatum quod ſubter erat quinq; cubitos hēbat latitudinis: & mediū tabulatū ſex cubitorū latitudis: & tertiū tabulatū ſeptē habēs cubitos latitudis. Trabes autē poſuit in domo per circuitum foriſecus vt nō hererēt muris templi. Domus aūt cū edificaretur de lapidib⁹ dolatis atq; perfectis edificata eſt: & malle⁹ & ſecuris & omne ferramentū nō ſunt audita in domo cū edificaretur. Oſtiū lateris mediī in pariete erat domus dextre: & per cochleā aſcendebāt in mediū cenaculum: & a medio in tertiū. Et edificauit domū & cōſumauit eam. Texit quoq; domū laquearibus cedrinis: & edificauit tabulatum ſuper oēm domū quinq; cubitis altitudinis: & operuit domū lignis cedrinis. Et fact⁹ eſt ſermo dn̄i ad ſalomonem dicēs. Dom⁹ hec quā edificas: ſi ambulaueris in preceptis meis: & iudicia mea feceris: & cuſtodieris omnia mandata mea gradiēs per ea: firmabo ſermonē meū tibi quē locutus ſum ad dauid patrem tuū: & habitabo in medio filiorū iſrael: & nō derelinquā populū meum iſrael. Igitur edificauit ſalomō domū & cōſumauit eā. Et edificauit parietes domus intriſecus tabulatis cedrinis a pauimento domus vſq; ad ſumitatē parietū & vſq; ad laq̄aria: & operuit lignis cedrinis intrinſecus: & texit pauimētū domus tabulis abiegnis. Edificauitq; viginti cubitorū ad poſteriorē partem templi tabulata cedrina a pauimento vſq; ad ſupiora: & fecit interiorē domū oraculi in ſanctū ſanctorū. Porro quadraginta cubitorum erat ipſum templum

Tex. heb. iii. Regū. vj. | **Primitiua. heb.**

וַיַּעַשׂ צְלָעוֹת סָבִיב: הַיָּצִיעַ
הַתַּחְתֹּנָה חָמֵשׁ בָּאַמָּה רָחְבָּהּ
וְהַתִּיכֹנָה שֵׁשׁ בָּאַמָּה רָחְבָּהּ — תָּוֶךְ
וְהַשְּׁלִישִׁית שֶׁבַע בָּאַמָּה רָחְבָּהּ — שָׁלֹשׁ
כִּי מִגְרָעוֹת נָתַן לַבַּיִת סָבִיב — גָּרַע
חוּצָה לְבִלְתִּי אֲחֹז בְּקִירוֹת הַבָּיִת:
וְהַבַּיִת בְּהִבָּנֹתוֹ אֶבֶן שְׁלֵמָה מַסָּע — בָּנָה נָסַע
נִבְנָה וּמַקָּבוֹת וְהַגַּרְזֶן כָּל כְּלִי — נָקַב כָּלָה
בַרְזֶל לֹא נִשְׁמַע בַּבַּיִת בְּהִבָּנֹתוֹ: — שָׁמַע
פֶּתַח הַצֵּלָע הַתִּיכֹנָה אֶל כֶּתֶף
הַבַּיִת הַיְמָנִית וּבְלוּלִּים יַעֲלוּ עַל — צָלַע
הַתִּיכֹנָה וּמִן הַתִּיכֹנָה אֶל
הַשְּׁלִשִׁים: וַיִּבֶן אֶת הַבַּיִת וַיְכַלֵּהוּ — כָּלָה
וַיִּסְפֹּן אֶת הַבַּיִת גֵּבִים וּשְׂדֵרֹת — סָפַן גּוּב
בָּאֲרָזִים: וַיִּבֶן אֶת הַיָּצִיעַ עַל
כָּל הַבַּיִת חָמֵשׁ אַמּוֹת קוֹמָתוֹ
וַיֶּאֱחֹז אֶת הַבַּיִת בַּעֲצֵי אֲרָזִים: — אָחַז
וַיְהִי דְּבַר יְהוָה אֶל שְׁלֹמֹה — הָיָה
לֵאמֹר: הַבַּיִת הַזֶּה אֲשֶׁר אַתָּה
בֹנֶה אִם תֵּלֵךְ בְּחֻקֹּתַי וְאֶת — יָלַךְ
מִשְׁפָּטַי תַּעֲשֶׂה וְשָׁמַרְתָּ אֶת כָּל — שָׁפַט עָשָׂה
מִצְוֹתַי לָלֶכֶת בָּהֶם וַהֲקִמֹתִי אֶת — צָוָה קוּם
דְּבָרִי אִתָּךְ אֲשֶׁר דִּבַּרְתִּי אֶל
דָּוִד אָבִיךָ: וְשָׁכַנְתִּי בְּתוֹךְ בְּנֵי
יִשְׂרָאֵל וְלֹא אֶעֱזֹב אֶת עַמִּי — עָזַב
יִשְׂרָאֵל: וַיִּבֶן שְׁלֹמֹה אֶת הַבַּיִת
וַיְכַלֵּהוּ: וַיִּבֶן אֶת קִירוֹת הַבַּיִת
מִבַּיְתָה בְּצַלְעוֹת אֲרָזִים מִקַּרְקַע
הַבַּיִת עַד קִירוֹת הַסִּפֻּן צִפָּה עֵץ
מִבָּיִת וַיְצַף אֶת קַרְקַע הַבַּיִת — צָפָה בְּרוֹשׁ
בְּצַלְעוֹת בְּרוֹשִׁים: וַיִּבֶן אֶת
עֶשְׂרִים אַמָּה מִיַּרְכְּתֵי הַבַּיִת
בְּצַלְעוֹת אֲרָזִים מִן הַקַּרְקַע עַד
הַקִּירוֹת וַיִּבֶן לוֹ מִבַּיִת לִדְבִיר — רָבַע
לְקֹדֶשׁ הַקֳּדָשִׁים: וְאַרְבָּעִים
בָּאַמָּה הָיָה הַבָּיִת הוּא הַהֵיכָל — הֵיכָל

לִפְנָי׃ וְאֶרֶז אֶל הַבַּיִת פְּנִימָה פָּנָה פָּנָה
מִקְלַעַת פְּקָעִים וּפְטוּרֵי צִצִּים קָלַע פָּטַר
הַכֹּל אֶרֶז אֵין אֶבֶן נִרְאָה׃ וּדְבִיר צִיץ רָאָה
בְּתוֹךְ הַבַּיִת מִפְּנִימָה הֵכִין לְתִתֵּן דָּבַר כּוּן נָתַן
שָׁם אֶת אֲרוֹן בְּרִית יְהוָה׃ וְלִפְנֵי אָרַן בָּרַת
הַדְּבִיר עֶשְׂרִים אַמָּה אֹרֶךְ
וְעֶשְׂרִים אַמָּה רֹחַב וְעֶשְׂרִים
אַמָּה קוֹמָתוֹ וַיְצַפֵּהוּ זָהָב סָגוּר סָגַר
וַיְצַף מִזְבֵּחַ אָרֶז׃ וַיְצַף שְׁלֹמֹה זָבַח
אֶת הַבַּיִת מִפְּנִימָה זָהָב סָגוּר
וַיְעַבֵּר בְּרַתִּיקוֹת זָהָב לִפְנֵי הַדְּבִיר עָבַר רָתַק
וַיְצַפֵּהוּ זָהָב׃ וְאֶת כָּל הַבַּיִת צִפָּה
זָהָב עַד תֹּם כָּל הַבַּיִת וְכָל הַמִּזְבֵּחַ תָּמַם
אֲשֶׁר לַדְּבִיר צִפָּה זָהָב׃ וַיַּעַשׂ עָשָׂה
בַּדְּבִיר שְׁנֵי כְרוּבִים עֲצֵי שָׁמֶן שָׁנָה כָּרַב
עֶשֶׂר אַמּוֹת קוֹמָתוֹ׃ וְחָמֵשׁ אַמּוֹת אָמַה
כְּנַף הַכְּרוּב הָאֶחָד וְחָמֵשׁ אַמּוֹת
כְּנַף הַכְּרוּב הַשֵּׁנִית עֶשֶׂר אַמּוֹת שָׁנָה
מִקְצוֹת כְּנָפָיו וְעַד קְצוֹת כְּנָפָיו׃ קָצָה
וְעֶשֶׂר בָּאַמָּה הַכְּרוּב הַשֵּׁנִי מִדָּה מָדַד
אַחַת וְקֶצֶב אֶחָד לִשְׁנֵי הַכְּרֻבִים׃
קוֹמַת הַכְּרוּב הָאֶחָד עֶשֶׂר בָּאַמָּה
וְכֵן הַכְּרוּב הַשֵּׁנִי׃ וַיִּתֵּן אֶת נָתַן
הַכְּרוּבִים בְּתוֹךְ הַבַּיִת הַפְּנִימִי
וַיִּפְרְשׂוּ אֶת כַּנְפֵי הַכְּרֻבִים וַתִּגַּע פָּרַשׂ נָגַע
כְּנַף הָאֶחָד בַּקִּיר וּכְנַף הַכְּרוּב
הַשֵּׁנִי נֹגַעַת בַּקִּיר הַשֵּׁנִי וְכַנְפֵיהֶם
אֶל תּוֹךְ הַבַּיִת נֹגְעֹת כָּנָף אֶל
כָּנָף׃ וַיְצַף אֶת הַכְּרוּבִים זָהָב׃ צָפָה
וְאֵת כָּל קִירוֹת הַבַּיִת מֵסַב קָלַע סָבַב
פִּתּוּחֵי מִקְלְעוֹת כְּרוּבִים וְתִמֹרֹת פָּתַח קָלַע
וּפְטוּרֵי צִצִּים מִלִּפְנִים וְלַחִיצוֹן׃ פָּטַר צִיץ
וְאֶת קַרְקַע הַבַּיִת צִפָּה זָהָב פָּנָה חוּץ
לִפְנִימָה וְלַחִיצוֹן׃ וְאֵת פֶּתַח
הַדְּבִיר עָשָׂה דַּלְתוֹת עֲצֵי שָׁמֶן דָּבַר
הָאַיִל מְזֻזוֹת חֲמִשִׁית׃ וּשְׁתֵּי זוּז

p̄ foribus oraculi: & cedro ois domus intrinsecus vestiebatur: hñs tornaturas & iūcturas suas fabrefactas & celaturas eminētes. Oia cedrinis tabulis vestiebātur: nec oīno lapis appere poterat ī piete. Oraculū aūt ī medio domus in interiori pte fecerat: vt poneret ibi arcā federis dñi. Porro oraculū hēbat vigīti cubitos lōgitudinis & vigīti cubitos latitudīs: & viginti cubitos altitudinis: & operuit illud atq vestiuit auro purissimo. Sed & altare vestiuit cedro.
Domū quoq ante oraculū opuit auro purissimo: & affixit lamīas clauis aureis. Nihil erat in tēplo qđ nō auro tegeretur. Sed & totū altare oraculi texit auro. Et fecit oooooooooooooooo in oraculo duos cherubin de lignis oliuarum decē cubitorum altitudinis. Quinq cubitorū ala cherub vna: & quinq cubitorum oooooooo ala cherub altera. i. decem cubitos habentes a summitate ale vsq ad ale alterius summitatē. Decē quoq cubitorū erat cherub scđs in mensura pari: & opus vnū erat in duobꝰ cherubin: i. altitudinē hēbat vnus cherub decem cubitorū: & silr cherub secūdus. Posuitq oooooooo cherubin in medio tēpli interioris. oooooooo Extendebant aūt alas suas cherubin & tangebat ala vna parietem: & ala cherub oooooooo scđi tangebat parietē alterum: ale autem ooo in media pte tēpli seinuicem contingebant. Texit quoq cherubin auro. oooooooooooooooo Et omēs parietes templi p circuitū sculpsit variis celaturis & torno. Et fecit in eis cherubin & palmas: & picturas varias q̄si p̄minentes de piete & egredientes. Sz & pauimentū domus texit auro ītrīsecus & extrinsecus. Et ī ingressu oraculi fecit duo ostiola de lignis oliuarū postesq angulorū quinq: & duo oooooooooooo

ante facie oraculi: et cedro ope
κατὰ πρόσωπον τοῦ δαβίρ, καὶ κέδρῳ περιεσκέπα
ruit domū intrinsecus. et sculpsit celaturas et exten
σε τὸν οἶκον ἔσωθεν. καὶ ἔγλυψεν κολαπτὰς καὶ διαπε
sas laminas: omnia cedrina: et lapis nō
πετασμένα πέταλα, πάντα κέδρινα, καὶ λίθος οὐκ
apparebat. et oraculū in medio dom⁹ i interiori pte:
ἐφαίνετο. καὶ τὸ δαβὶρ ἐν μέσῳ τοῦ οἴκου ἔσωθεν,
vt daret ibi arcā federis dñi. viginti cu
δοῦναι ἐκεῖ τὴν κιβωτὸν διαθήκης κυρίου. εἴκοσι πη
bitorū lōgitudo et viginti cubitorū latitudo: et
χέων τὸ μῆκος καὶ εἴκοσι πηχέων τὸ πλάτος, καὶ
viginti cubitorū altitudo eius. et operuit illud au
εἴκοσι πηχέων τὸ ὕψος αὐτοῦ. καὶ περιέσχεν αὐτὸ χρυ
ro incluso. et fecit altare ante
σίῳ συγκεκλεισμένῳ. καὶ ἐποίησε θυσιαστήριον κατὰ
faciem oraculi: et operuit illud auro.
πρόσωπον τοῦ δαβίρ, καὶ περιέσχεν αὐτὸ χρυσίῳ.
et totā domū operuit auro: vsq ad cōsumationē
καὶ ὅλον τὸν οἶκον περιέσχε χρυσίῳ, ἕως συντελείας
totius domus. et fecit in oraculo duo
παντὸς τοῦ οἴκου. καὶ ἐποίησεν ἐν τῷ δαβὶρ δύο
cherubim de lignis cupressinis decē cubitorū
χερουβὶμ ἐκ ξύλων κυπαρισσίνων δέκα πηχέων τὸ
magnitudo, mēsurata: et quinq cubitorū a
μέγεθος ἐσταθμισμένον, καὶ πέντε πηχέων τὸ πτερύ
la cherub vnius: et quinq cubitorū
γιον τοῦ χερουβ τοῦ ἑνός, καὶ πέντε πηχέων τὸ
ala eius scda decē in cubito a
πτερύγιον αὐτοῦ τὸ δεύτερον. δέκα ἐν πήχει ἀπὸ
parte ale eius et vsq ad partē ale e
μέρους πτερυγίου αὐτοῦ καὶ ἕως μέρους πτερυγίου αὐ
ius. et scdo cherub in mēsura vna cōsu
τοῦ. καὶ τῷ δευτέρῳ χερουβ ἐν μέτρῳ ἑνὶ συντέ
matio vna cum ambobus. et altitudo cherub
λεια μία μετὰ ἀμφοτέρων. καὶ τὸ ὕψος τοῦ χερουβ
vnius decē in cubito. sic et secūdus che
τοῦ ἑνὸς δέκα ἐν πήχει. οὕτως καὶ τὸ δεύτερον χε
rub. et posuit ambo cherubim in medio
ρουβ. καὶ ἔθηκεν ἀμφότερα τὰ χερουβὶμ ἐν μέσῳ τοῦ
domus interioris. et extēdit alas
οἴκου τοῦ ἐσωτάτου. καὶ διεπέτασε τὰς πτέρυγας
suas: et tāgebat ala vna parietē
αὐτῶν, καὶ ἥπτετο ἡ πτέρυξ ἡ μία τοῦ τοίχου τοῦ
domus: et ala cherub secūdi
οἴκου, καὶ ἡ πτέρυξ τοῦ χερουβ τοῦ δευτέρου
tangebat parietē alterū. et ale
ἥπτετο τοῦ τοίχου τοῦ ἑτέρου. καὶ αἱ πτέρυγες
eorū in medio dom⁹ se inuicē cōtigebāt ala ale.
αὐτῶν ἐν μέσῳ τοῦ οἴκου ἥπτοντο πτέρυξ πτέρυγος.
et texit cherubim auro: et oēs
καὶ περιέσχε τὰ χερουβὶμ χρυσίῳ, καὶ πάντας
parietes domus p circuitū in celaturis scul
τοὺς τοίχους τοῦ οἴκου κύκλῳ ἐν κολαπτοῖς ἔγλυ
psit in stilo cherubim: et palmas et ex
ψεν ἐν γραφίδι χερουβίμ, καὶ φοίνικας καὶ διε
tensas laminas intrinseco et extri
πεπετασμένα πέταλα τῷ ἐσωτέρῳ καὶ τῷ ἐξω
seco. et pauimētū domus texit auro
τέρῳ. καὶ τὸ ἔδαφος τοῦ οἴκου περιέσχε χρυσίῳ
interioris et exterioris. et hostio
τοῦ ἐσωτάτου καὶ τοῦ ἐξωτάτου. καὶ τῷ θυρώμα
oraculi fecit portas de lignis iuniperinis.
τι τοῦ δαβὶρ ἐποίησε θύρας ἐκ ξύλων ἀρκευθίνων.
et limina quincuplicia et duas
καὶ φλιὰς πενταπλᾶς καὶ δύο oooooooooooooooo

oooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooo

oooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooo

oooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooo

A

D

portas de lignis abiegnis. ⁊ ſculpture ſup eã
θύρας ἐκ ξύλων πευκίνων. καὶ ἐγκολαπτὰ ἐπ᾽ αὐτὴν
inſculpte: in eis cherubi3 ⁊ palme: ⁊
ἐγκεκολαμμένα, ἐπ᾽ αὐτῶν χερουβὶμ καὶ φοίνικες, καὶ
extenſe lamine. ⁊ texit auro: ⁊
διαπεπετασμένα πέταλα. καὶ περιέχειν χρυσίῳ, καὶ
deſcēdebat ſup cherubim ⁊ ſup pal
κατέβαινεν ἐπὶ τὰ χερουβὶμ καὶ ἐπὶ τοὺς φοίνι-
mas aurũ. ⁊ ſic fecit veſtibulo
κας τὸ χρυσίον. καὶ οὕτως ἐποίησε τῷ πυλῶνι τοῦ
tēpli. limina de lignis iuniperinis: portic⁹ q̃druplicıter: ⁊
ναοῦ φλιαὶ ἐκ ξύλων ἀρκευθίνων, στοαὶ τετραπλῶς, καὶ
in ambabus ianuis ligna abiegna due pli
ἐν ἀμφοτέραις ταῖς θύραις ξύλα πεύκινα δύο πτυ-
ce ianua vna ⁊ cardines earũ: ⁊ due plice
χαὶ ἡ θύρα μία καὶ στροφεῖς αὐτῶν, καὶ δύο πτυχαὶ
ianua ſecũda: q̃ voluebãtur inſculpte cheru
ἡ θύρα ἡ δευτέρα, στρεφόμεναι ἐγκεκολαμμέναι χερου-
bim ⁊ palme: ⁊ extenſe lamine:
βὶμ καὶ φοίνικες, καὶ διαπεπετασμένα πέταλα,
⁊ tecte auro deducto ſup ſcul-
καὶ περιεχόμενα χρυσίῳ καταγομένῳ ἐπὶ τὴν ἐκτύ-
pturã. ⁊ edificauit atriũ interius: tres
πωσιν. καὶ ᾠκοδόμησε τὴν αὐλὴν τὴν ἐσωτέραν, τρεῖς
ordines per politos: ⁊ ordo fabrefacte ce
στίχους διὰ πελεκητῶν, καὶ στίχος κατειργασμένης κέ-
dri in circuitu. in quarto ãno fundata eſt do
δρου κυκλόθεν. ἐν τῷ τετάρτῳ ἔτει ἐθεμελιώθη ὁ οἶ-
mus dñi in mẽſe zio. ⁊ in ãno vndecimo in mẽſe
κος κυρίου ἐν μηνὶ ζίου. καὶ ἐν ἔτει ἑνδεκάτῳ ἐν μηνὶ
bul: ipſe eſt mẽſis octauus: perfecit domũ ſe
βουλ, οὗτός ἐστιν μὴν ὄγδοος, συνετέλεσε τὸν οἶκον κα-
cũdũ oēs rōes eius ⁊ ſcd̃m oĩa
τὰ πάντας τοὺς λόγους αὐτοῦ καὶ κατὰ πάντα
iudicia eius. ⁊ edificauit eam in ſeptẽ
τὰ κρίματα αὐτοῦ. καὶ ᾠκοδόμησεν αὐτὸν ἐν ἑπτὰ
annis.
ἔτεσιν.

Ca. 7.

A Et edificauit ſalomon domũ ſuã
Καὶ ᾠκοδόμησε σαλωμὼν τὸν οἶκον αὐτοῦ τῷ
tredecimo anno: ⁊ perfecit totã do
τρεισκαιδεκάτῳ ἔτει, καὶ συνετέλεσεν ὅλον τὸν οἶ-
mũ ſuã: ⁊ edificauit domũ ſaltus li-
κον αὐτοῦ, καὶ ᾠκοδόμησεν τὸν οἶκον δρυμοῦ τοῦ λι-
bani: cẽtũ cubitorũ lõgitudo eius: ⁊ quin
βάνου, ἑκατὸν πηχέων τὸ μῆκος αὐτοῦ, καὶ πεντή-
quagita cubitorũ latitudo eius: ⁊ trigin-
κοντα πηχέων τὸ πλάτος αὐτοῦ, καὶ τριάκον-
ta cubitorũ altitudo eius ſup quattuor ordines co
τα πηχέων τὸ ὕψος αὐτοῦ ἐπὶ τεσσάρων στίχων στύ-
lũnarũ cedrinarũ: ⁊ humeri cedrini colũnis. ⁊ te
λων κεδρίνων, καὶ ὠμίαι κέδριναι τοῖς στύλοις. καὶ ἐφά-
xit cedro domũ deſup in lateribus
τνωσε κέδρῳ τὸν οἶκον ἄνωθεν ἐπὶ τῶν πλευρῶν
colũnarũ. ⁊ numer⁹ colũnarũ quiq; ⁊ qua
τῶν στύλων. καὶ ὁ ἀριθμὸς τῶν στύλων πέντε καὶ τεσ-
draginta: ordo vnus decẽ ⁊ quinq;. ⁊
σαράκοντα, ὁ στίχος ὁ εἷς δέκα καὶ πέντε. καὶ
trabes tres: ⁊ regio cõtra regionẽ tripliciter.
μέλαθρα τρία, καὶ χώρα ἐπὶ χώραν τρισσῶς.
⁊ oēs porte ⁊ regiões quadrãgulate
καὶ πάντα τὰ θυρώματα καὶ αἱ χῶραι τετράγωνοι
trabibus cõuexe: a ianua ad ianuã tripliciter. ⁊
μεμελαθρωμέναι, ἀπὸ θύρας ἐπὶ θύραν τρισσῶς. καὶ
porticũ colũnarũ quinquaginta cubitorũ lõgi
τὸ ἐλὰμ τῶν στύλων πεντήκοντα πηχέων τὸ μῆ-
tudo: ⁊ triginta cubitorũ in latitudine: cõiũcta
κος, καὶ τριάκοντα πηχέων ἐν πλάτει, ἐζυγωμένα
porticui ante
ἐλὰμ ἐπὶ

ostia de lignis oliuarũ. Et ſculpſit in eis picturã cherubĩ & palmarũ ſpẽs & anaglypha valde prominẽtia: & texit ea auro: & operuit tã cherubin q̃ palmas & cetera auro. Fecitq; in introitu templi poſtes de lignis oliuarũ quadrãgulatos: & duo oſtia de lignis abiegnis altrinſec⁹ & vtrũq; oſtiũ duplex erat: & ſeinuicẽ tenens aperiebatur. Et ſculpſit cherubin & palmas & celaturas valde emĩnẽtes: operuitq; oĩa laminis aureis ope q̃dro ad regulam. Et edificauit atriũ interi⁹ trib⁹ ordinibus lapidũ politorum & vno ordine lignorũ cedri. Anno quarto fundata eſt domus dñi in menſe zio: & in anno vndecimo mẽſe elul ipſe eſt mẽſis octauus: perfecta eſt domus in omni opere ſuo: & in vniuerſis vtenſilib⁹ ſuis. Edificauitq; eam annis ſeptem. 7.

Domũ aũt ſuã edificauit ſalomon tredeci annis: & ad pfectũ vſq; perduxit. Edificauit quoq; domũ ſaltus libani centũ cubitorũ lõgitudinis: & quinq̃ginta cubitorũ latitudinis: & triginta cubitorũ altitudinis: & quattuor deãbulatoria inter colũnas cedrinas. Ligna quippe cedrina exciderat in colũnas: & tabulatis cedrinis veſtiuit totã camerã que quadraginta quinq; colũnis ſuſtentabatur. Vnus autem ordo habebat colũnas quĩdecĩ contra ſe inuicem poſitas & e regione ſe reſpicientes equali ſpatio inter colũnas: & ſup colũnas quadrãgulata ligna in cũctis equalia. Et porticum colũnarũ fecit quinquaginta cubitorũ longitudinis: & triginta cubitorũ latitudinis & alterã porticũ i

דלתות עצי שמן וקלע עליהם
מקלעות כרובים ותמרות ופטורי כרב
צצים וצפה זהב וירד על רדד
הכרובים ועל התמרות את הזהב׃
וכן עשה לפתח ההיכל מזוזות הכל
עצי שמן מאת רבעית׃ ושתי
דלתות עצי ברושים שני ברש
צלעים הדלת האחת גלילים גלל
ושני קלעים הדלת השנית שנה
גלילים׃ וקלע כרובים ותמרות
ופטרי צצים וצפה זהב מישר ישר
על המחקה׃ ויבן את החצר חקה בנה
הפנימית שלשה טורי גזית פנה גזז
וטור כרתת ארזים׃ בשנה
הרביעית יסד בית יהוה בירח רבע
זו׃ ובשנה האחת עשרה בירח זיו
בול הוא החדש השמיני כלה שמן
הבית לכל דבריו ולכל משפטו שפט
ויבנהו שבע שנים׃ שנה

ואת ביתו בנה שלמה Cap. vij.
שלש עשרה שנה ויכל את כל כלה
ביתו׃ ויבן את בית יער הלבנון
מאה אמה ארכו וחמשים אמה
רחבו ושלשים אמה קומתו על
ארבעה טורי עמודי ארזים רבע עמד
וכרתות ארזים על העמודים׃
וספן בארז ממעל על הצלעת צלה
אשר על העמודים ארבעים
וחמשה חמשה עשר הטור׃
ושקפים שלשה טורים ומחזה חזה
אל מחזה שלש פעמים׃ וכל
הפתחים והמזוזות רבעים שקף זוז
ומול מחזה אל מחזה שלש
פעמים׃ ואת אולם העמודים אלם
עשה חמשים אמה ארכו
ושלשים אמה רחבו ואולם על

פניהם ועמדים ועב על פניהם׃ פנה
ואולם הכסא אשר ישפט שם
אלם המשפט עשה וספון בארז שפט ספן
מהקרקע עד הקרקע׃ וביתו
אשר ישב שם חצר האחרת
מבית לאולם כמעשה הזה היה עשה
ובית יעשה לבת פרעה אשר
לקח שלמה כאולם הזה׃ כל
אלה אבנים יקרת כמדות מדד
גזית מגררות במגרה מבית גזז גרר
ומחוץ וממסד עד הטפחות יסד
ומחוץ עד החצר הגדולה׃ ומיסד גדל
אבנים יקרות אבנים גדלות
אבני עשר אמות ואבני שמנה אמה
אמות׃ ומלמעלה אבנים יקרות עלה
כמדות גזית וארז׃ וחצר הגדולה
סביב שלשה טורים גזית וטור סבב
כרתת ארזים ולחצר בית יהוה
הפנימית ולאלם הבית׃ וישלח שלח
המלך שלמה ויקח את חירם לקח
מצר׃ בן אשה אלמנה הוא איש
ממטה נפתלי ואביו איש צרי
חרש נחשת וימלא את החכמה מלא
ואת התבונה ואת הדעת לעשות בין ידע
כל מלאכה בנחשת ויבא אל עשה לאך
המלך שלמה ויעש את כל בוא
מלאכתו׃ ויצר את שני העמודים צור
נחשת שמנה עשרה אמה קומת
העמוד האחד וחוט שתים
עשרה אמה יסב את העמוד סבב עמד
השני׃ ושתי כתרות עשה שנה
לתת על ראשי העמודים מצק נתן יצק
נחשת חמש אמות קומת
הכתרת האחת וחמש אמות כתר
קומת הכתרת השנית׃ שבכים
מעשה שבכה גדלים מעשה עשה

facie maioris porticus & colūnas: & epistylia sup colūnas fecit. Porticū quoq solii in q̄ tribunal est fecit: & texit lignis cedrinis a pauimēto vsq ad sūmitatē & domuncula in qua sedebatur ad iudicandum erat in medio porticu simili opere. Domū quoq fecit filie pharaonis quā vxorē duxerat salomō: tali ope quali & hāc porticū. Oīa lapidib9 p̄ciosis q ad normā quādam atq mēsurā: tā intrīsecus q̄ extrinsecus serrati erāt a fundamento vsq ad summitatē parietum & extrinsecus vsq ad atrium maius. Fundamēta aūt de lapidibus preciosis lapidibus magnis decem siue octo cubitorū: & desuper lapides preciosi eq̄lis mēsure secti erāt: similiterq de cedro. Et atriū mai9 rotūdū triū ordinū de lapidibus sectis: & vnius ordinis de dolata cedro: necnō & in atrio domus dñi interiori: & in porticu domus. Misit quoq rex salomon & tulit hyram de tyro filiū mulieris vidue de tribu neptali patre tyrio artificē erarium & plenū sapientia intelligentia & doctrina ad faciendum omne op9 ex ere. Qui cum venisset ad regē salomonem fecit omne op9 ei9: & finxit duas colūnas ereas decem & octo cubitorū altitudinis colūnam vnā: & linea duodecim cubitorū ambiebat columnam vtranq. Duo quoq capitella fecit que ponerentur super capita colūnarū fusilia ex ere: quinq cubitorū altitudinis capitellū vnū: & quinq cubitorum altitudinis capitellū alterū: & quasi in modum retis & catenarum sibi inuicē miro ope cōtex

facium eorū. & columne & crassitudo eorū fa
πρόσωπον αὐτῶν. καὶ στῦλοι καὶ πάχος ἐπὶ πρόσω
ciem eis: & porticū solij vbi iudicabit ibi:
πον αὐτοῖς, καὶ τὸ ἐλὰμ τοῦ θρόνου οὗ κρινεῖ ἐκεῖ,
porticū iudicij. & tabulis texit cedrinis a
ἐλὰμ τοῦ κριτηρίου. καὶ ἐφάτνωσεν κεδρίνοις ἀπὸ
pauimēto vsq ad sūmitatē. & domus eius in qua sede
ἐδάφους ἕως ὑπερῴου. καὶ οἶκος αὐτοῦ ἐν ᾧ καθή
bit ibi: & atriū vnū circūdatū his sm
σεται ἐκεῖ, καὶ αὐλὴ μία ἐξελισσομένη τούτοις κατὰ
opus hoc. & edificauit domū salomon fi
τὸ ἔργον τοῦτο. καὶ ᾠκοδόμησεν οἶκον σολομὼν τῇ θυ
lie pharaōis: quā duxit salomon: iuxta porticū
γατρὶ φαραώ, ἣν ἔλαβεν σολομών, κατὰ τὸ ἐλὰμ τοῦ
hūc. hec oīa ex lapidib9 preciosis sculpta: ex
το. ταῦτα πάντα ἐκ λίθων τιμίων κεκολαμμένα, ἐκ
distātia intrinsec9 & extrinsec9 ex fundamētis: vsq ad B
διαστήματος ἔσωθεν καὶ ἔξωθεν ἐκ τῶν θεμελίων ἕως
extremitates pictū: & extrīsec9 ad atriū magnū
τῶν γείσων, καὶ ἔξωθεν εἰς τὴν αὐλὴν τὴν μεγάλην
fundatū lapidib9 p̄ciosis magnis decē cubi
τὴν τεθεμελιωμένην λίθοις τιμίοις μεγάλοις δέκα πή
tis & octo cubitis: & desup lapidib9 precio
χεσι καὶ ὀκταπήχεσι, καὶ ἐπάνωθεν λίθοις τιμί
sis sm eādem mēsurā politis & cedris:
οις κατὰ τὸ αὐτὸ μέτρον πελεκητοῖς καὶ κέδροις, τῆς
atrij magni ī circuitu tres ordines politorū:
αὐλῆς τῆς μεγάλης κύκλῳ τρεῖς στίχοι πελεκητῶν,
& ordo sculpte cedri: & atrio dom9
καὶ στίχος ἐγκεκολαμμένης κέδρου, καὶ τῇ αὐλῇ οἴκου
dñi interius & porticui domus. & mi
κυρίου τὸ ἔσωθεν καὶ τῷ ἐλὰμ τοῦ οἴκου. καὶ ἀπέστει
sit rex salomon: & accepit chiram de
λεν ὁ βασιλεὺς σολομών, καὶ ἔλαβε τὸν χειρὰμ ἐκ
tyro filiū mulieris vidue: & iste de tri
τύρου υἱὸν γυναικὸς χήρας, καὶ οὗτος ἀπὸ τῆς φυ
bu nephthalim. & pater ei9 vir tyrius ar D
λῆς νεφθαλίμ. καὶ ὁ πατὴρ αὐτοῦ ἀνὴρ τύριος τέ
tifex eris: & repletus sapiē
κτων χαλκοῦ, καὶ πεπληρωμένος τῆς σοφίας τῆς
artis & prudētia & scīa ad faciēdū omne
τέχνης καὶ συνέσεως καὶ ἐπιγνώσεως τοῦ ποιεῖν πᾶν
opus in ere. & allat9 est ad regem salo
ἔργον ἐν χαλκῷ. καὶ εἰσήχθη πρὸς τὸν βασιλέα σαλο
monē: & fecit oē opus: & cōflauit
μῶντα, καὶ ἐποίησε πᾶν ἔργον, καὶ ἐχώνευσε τοὺς
duas colūnas: decē & octo cubiti altitudo co
δύο στύλους, δέκα καὶ ὀκτὼ πήχεις τὸ ὕψος τοῦ στύ
lūne: & perimetrū duodecim cubitorū fi
λου, καὶ τὸ περίμετρον δύο καὶ δέκα πηχῶν σπαρ
lum ambiebat eam. & sic colūna scd'a. &
τίον ἐκύκλου αὐτόν. καὶ οὕτως ὁ στῦλος ὁ δεύτερος. καὶ
duo capitella fecit: vt daret sup capi
δύο ἐπιθέματα ἐποίησε, δοῦναι ἐπὶ τὰς κεφα
ta colūnarū cōflatilia erea. & quinq cubito
λὰς τῶν στύλων χωνευτὰ χαλκᾶ. καὶ πέντε πηχῶν
rum altitudo capitelli vni9: & quinq
ων τὸ ὕψος τοῦ ἐπιθέματος τοῦ ἑνός, καὶ πέντε
cubitorū altitudo scd'i: & fecit retia C
πηχῶν τὸ ὕψος τοῦ δευτέρου, καὶ ἐποίησε δίκτυα

ad cooperiēdū capitella colūnarū: ſeptē
ἐπικαλύψαι τὰ ἐπιθέματα τῶν στύλων, ἑπτὰ τῷ
capitello vni: & ſeptē capitello ſe
ἐπιθέματι τῷ ἑνί, καὶ ἑπτὰ τῷ ἐπιθέματι τῷ δευ-
cūdo op⁹ pēſile. duo ordines malogranatorū ene
τέρῳ ἔργον κρεμαστόν. δύο στίχοι ῥοῶν χαλ-
ceā retib⁹ cōtexti opus pēſile: ordo
κῶν δεδικτυωμένοι ἔργον κρεμαστόν, στίχος
ſupra ordinē. & ſic fecit capitello
ἐπὶ στίχον. καὶ οὕτως ἐποίησε τῷ ἐπιθέματι τῷ
ſecundo. & capitella ſup capita
δευτέρῳ. καὶ ἐπιθέματα ἐπὶ τῶν κεφαλῶν τῶν
colūnarū: opus lilij iuxta veſtibulū quattuor cu-
στύλων, ἔργον κρίνου κατὰ τὸ ἐλὰμ τεσσάρων πη-
bitorū. & trabs ſup ambas colūnas: &
χέων. καὶ μέλαθρον ἐπ' ἀμφοτέρων τῶν στύλων, καὶ
B ſuper latera capitellū: & malogranatorū du-
ἐπάνωθεν τῶν πλευρῶν ἐπίθεμα, καὶ τῶν ῥοῶν διακ-
cēti ordines ſup capitellū ſecūdū. & ſta-
όσιοι στίχοι ἐπὶ τῆς κεφαλίδος τῆς δευτέρας. καὶ ἔστη-
tuit colūnas veſtibuli tēpli. & ſtatuit
σε τοὺς στύλους τοῦ ἐλὰμ τοῦ ναοῦ. καὶ ἔστησε
colūnā dexterā: & vocauit nomē eius
τὸν στύλον τὸν δεξιόν, καὶ ἐπεκάλεσε τὸ ὄνομα αὐτοῦ
iachin. & ſtatuit colūnā ſcdam ſini-
ἰαχίν. καὶ ἔστησε τὸν στύλον τὸν δεύτερον τὸν ἀρι-
ſtrā: & vocauit nomē eius booz. &
στερόν, καὶ ἐπεκάλεσε τὸ ὄνομα αὐτοῦ βόοζ. καὶ
ſup capita colūnarū opus lilij. &
ἐπὶ τῶν κεφαλῶν τῶν στύλων ἔργον κρίνου. καὶ
perfectū eſt opus colūnarū. & fecit
ἐτελειώθη τὸ ἔργον τῶν στύλων. καὶ ἐποίησε τὴν
mare fuſile decē in cubito a la-
θάλασσαν χυτὴν δέκα ἐν πήχει ἀπὸ τοῦ χεί-
bio eius vſq; ad labiū rotūdū p circuitū
λους αὐτῆς ἕως τοῦ χείλους στρογγύλην κύκλῳ
D eius: quinq; in cubito altitudo eius. & re-
αὐτῆς, πέντε ἐν πήχει τὸ ὕψος αὐτῆς. καὶ συν-
ſticula triginta cubitorū ambiebāt illud. &
ηγμένα τριάκοντα πήχεις ἐκύκλουν αὐτήν. καὶ
firmamenta ſub labio eius in
ὑποστηρίγματα ὑποκάτωθεν τοῦ χείλους αὐτῆς κυ-
circuitu ambiebāt illud. decē in cubito ābiebāt
κλόθεν ἐκύκλουν αὐτήν. δέκα ἐν πήχει ὁρίζοντα τὴν
mare in circuitu. duo ordines firmamētorū fu-
θάλασσαν κυκλόθεν. δύο στίχοι ὑποστηριγμάτων χυ-
ſilū in fuſorio eorū. & duodecī boues
τῶν ἐν τῷ χωνευτηρίῳ αὐτῶν. καὶ δώδεκα βόες
ſub mare: tres reſpiciētes
ὑποκάτω τῆς θαλάσσης, οἱ τρεῖς ἐπιβλέποντες
aquilonē: & tres reſpiciētes mare: &
βορρᾶν, καὶ οἱ τρεῖς ἐπιβλέποντες θάλασσαν, καὶ οἱ
tres reſpiciētes auſtrū: & tres reſpiciē-
τρεῖς ἐπιβλέποντες νότον, καὶ οἱ τρεῖς ἐπιβλέ-
tes oriētē: & mare ſup eos de-
ποντες ἀνατολάς, καὶ ἡ θάλασσα ἐπ' αὐτῶν ἐπά-
ſuper: & oium poſteriora ad intus. &
νωθεν, καὶ πάντων τὰ ὀπίσθια εἰς τὸ ἔνδον. καὶ τὸ
craſſitudo eius palmi: & labiū eius
πάχος αὐτῆς παλαιστῆς, καὶ τὸ χεῖλος αὐτῆς
C quaſi opus labij calicis pullulās liliū: duorū
ὡσεὶ ἔργον χείλους ποτηρίου βλαστῶν κρίνον, δύο
miliū batorū capax erat. & fecit decē baſes
χιλιάδας χόεις ἐχώρει. καὶ ἐποίησε δέκα μεχωνὼθ

tarū. Vtrūq; capitellum
columnarū fuſile erat.
Septena verſuū retiacula i capitello vno: &
ſeptē a retiacula i capitello altero. Et perfecit columnas & duos ordines
per circuitū retiaculorū
ſingulorum vt tegerēt
capitella que erant ſuper ſummitatem
malogranatorū. Eodē
modo fecit & capitello
ſecūdo. Capitella āt q̄
erant ſuper capita
colūnarū quaſi ope lilii fabricata erāt in porticu q̄ttuor cubitorum:
& rurſū alia capitella i
ſūmitate colūnarū deſup iuxta mēſurā colūne contra retiacula.
Malogranatorū āt ducēti ordines erāt in circuitu capitelli ſecundi.
Et ſtatuit duas
colūnas in porticu tēpli. Cunq; ſtatuiſſet
colūnam dexterā: vocauit
eā nomīe iachin. Similiter erexit columnā ſecūdā: & vocauit nomē
eius booz.
Et ſup capita colūnarū
opus in modum lilii
poſuit: pfectūq; ē opus
colūnarū. Fecit quoq;
mare fuſile decem cubitorum a labio vſq; ad
labiū rotundū in circuitu.
Quinq; cubitorū altitudo eius: & reſticula triginta cubitorū cingebāt
illud p circuitū: & ſculptura ſubter labiū circuibat
illud decē cubitis ambiens
mare. Duo ordies ſculpturarū hiſtriatarū erāt
fuſiles: & ſtabant ſuper
duodecim
boues. E quib⁹ tres reſpiciebant ad aquilonē:
& tres ad occidentem
& tres
ad meridiem: & tres
ad orientem: & mare
ſuper eos deſup erat:
quorū poſteriora vniuerſa itrinſec⁹ latitabāt.
Groſſitudo aūt luteris
triū vnciarū erat: labiumq; eius q̄ſi labiū calicis & foliū repādi lilii.
Duo milia batos capiebat: Et fecit decem baſes

שַׂרְשְׁרוֹת לַכֹּתָרֹת אֲשֶׁר עַל
רֹאשׁ הָעַמּוּדִים שִׁבְעָה לַכֹּתֶרֶת
הָאֶחָת וְשִׁבְעָה לַכֹּתֶרֶת הַשֵּׁנִית:
וַיַּעַשׂ אֶת הָעַמּוּדִים וּשְׁנֵי טוּרִים
סָבִיב עַל הַשְּׂבָכָה הָאֶחָת לְכַסּוֹת סבב כסה
אֶת הַכֹּתָרֹת אֲשֶׁר עַל רֹאשׁ
הָרִמֹּנִים וְכֵן עָשָׂה לַכֹּתֶרֶת
הַשֵּׁנִית: וְכֹתָרֹת אֲשֶׁר עַל רֹאשׁ
הָעַמּוּדִים מַעֲשֵׂה שׁוּשַׁן בָּאֻלָם ששן
אַרְבַּע אַמּוֹת: וְכֹתָרֹת עַל שְׁנֵי רבע שנה
הָעַמּוּדִים גַּם מִמַּעַל מִלְּעֻמַּת צלה
הַבֶּטֶן אֲשֶׁר לְעֵבֶר הַשְּׂבָכָה
וְהָרִמּוֹנִים מָאתַיִם טֻרִים סָבִיב מאה טור
עַל הַכֹּתֶרֶת הַשֵּׁנִית: וַיָּקֶם אֶת שנה קום
הָעַמּוּדִים לְאֻלָם הַהֵיכָל וַיָּקֶם עמד הכל
אֶת הָעַמּוּד הַיְמָנִי וַיִּקְרָא אֶת קרא
שְׁמוֹ יָכִין וַיָּקֶם אֶת הָעַמּוּד
הַשְּׂמָאלִי וַיִּקְרָא אֶת שְׁמוֹ בֹּעַז: שמל
וְעַל רֹאשׁ הָעַמּוּדִים מַעֲשֵׂה שׁוֹשָׁן עשה
וַתִּתֹּם מְלֶאכֶת הָעַמּוּדִים: וַיַּעַשׂ תמם לאך
אֶת הַיָּם מוּצָק עֶשֶׂר בָּאַמָּה יצק
מִשְּׂפָתוֹ עַד שְׂפָתוֹ עָגֹל סָבִיב שפה עגל
וְחָמֵשׁ בָּאַמָּה קוֹמָתוֹ וְקוּה שְׁלֹשִׁים
בָּאַמָּה יָסֹב אֹתוֹ סָבִיב: וּפְקָעִים
מִתַּחַת לִשְׂפָתוֹ סָבִיב סֹבְבִים
אֹתוֹ עֶשֶׂר בָּאַמָּה מַקִּפִים אֶת נקף
הַיָּם סָבִיב שְׁנֵי טוּרִים הַפְּקָעִים
יְצֻקִים בִּיצֻקָתוֹ: עֹמֵד עַל שְׁנֵי יצק
עָשָׂר בָּקָר שְׁלֹשָׁה פֹנִים צָפוֹנָה פנה צפן
וּשְׁלֹשָׁה פֹנִים יָמָּה וּשְׁלֹשָׁה
פֹנִים נֶגְבָּה וּשְׁלֹשָׁה פֹּנִים
מִזְרָחָה וְהַיָּם עֲלֵיהֶם מִלְמָעְלָה זרח עלה
וְכָל אֲחֹרֵיהֶם בָּיְתָה: וְעָבְיוֹ עבה
טֶפַח וּשְׂפָתוֹ כְּמַעֲשֵׂה שְׂפַת שפה עשה
כּוֹס פֶּרַח שׁוֹשָׁן אַלְפַּיִם בַּת יָכִיל: ששן כול
וַיַּעַשׂ אֶת הַמְּכֹנוֹת עֶשֶׂר כון

נְחֹשֶׁת אַרְבַּע בָּאַמָּה אֹרֶךְ הַמְּכוֹנָה הָאֶחָת וְאַרְבַּע בָּאַמָּה רָחְבָּהּ וְשָׁלֹשׁ בָּאַמָּה קוֹמָתָהּ׃ וְזֶה מַעֲשֵׂה הַמְּכוֹנָה מִסְגְּרוֹת לָהֶם וּמִסְגְּרוֹת בֵּין הַשְּׁלַבִּים׃ וְעַל הַמִּסְגְּרוֹת אֲשֶׁר בֵּין הַשְּׁלַבִּים אֲרָיוֹת בָּקָר וּכְרוּבִים וְעַל הַשְּׁלַבִּים כֵּן מִמָּעַל וּמִתַּחַת לַאֲרָיוֹת וְלַבָּקָר לֹיוֹת מַעֲשֵׂה מוֹרָד׃ וְאַרְבָּעָה אוֹפַנֵּי נְחֹשֶׁת לַמְּכוֹנָה הָאַחַת וְסַרְנֵי נְחֹשֶׁת וְאַרְבָּעָה פַעֲמֹתָיו כְּתֵפֹת לָהֶם מִתַּחַת לַכִּיֹּר הַכְּתֵפֹת יְצֻקוֹת מֵעֵבֶר אִישׁ לֹיוֹת׃ וּפִיהוּ מִבֵּית לַכֹּתֶרֶת וָמַעְלָה בָּאַמָּה וּפִיהָ עָגֹל מַעֲשֵׂה כֵן אַמָּה וַחֲצִי הָאַמָּה וְגַם עַל פִּיהָ מִקְלָעוֹת וּמִסְגְּרֹתֵיהֶם מְרֻבָּעוֹת לֹא עֲגֻלּוֹת׃ וְאַרְבַּעַת הָאוֹפַנִּים לְמִתַּחַת לַמִּסְגְּרוֹת וִידוֹת הָאוֹפַנִּים בַּמְּכוֹנָה וְקוֹמַת הָאוֹפָן הָאֶחָד אַמָּה וַחֲצִי הָאַמָּה׃ וּמַעֲשֵׂה הָאוֹפַנִּים כְּמַעֲשֵׂה אוֹפַן הַמֶּרְכָּבָה יְדוֹתָם וְגַבֵּיהֶם וְחִשֻּׁקֵיהֶם וְחִשֻּׁרֵיהֶם הַכֹּל מוּצָק׃ וְאַרְבַּע כְּתֵפוֹת אֶל אַרְבַּע פִּנּוֹת הַמְּכֹנָה הָאֶחָת מִן הַמְּכֹנָה כְּתֵפֶיהָ׃ וּבְרֹאשׁ הַמְּכוֹנָה חֲצִי הָאַמָּה קוֹמָה עָגֹל סָבִיב וְעַל רֹאשׁ הַמְּכוֹנָה יְדֹתֶיהָ וּמִסְגְּרֹתֶיהָ מִמֶּנָּה׃ וַיְפַתַּח עַל הַלֻּחֹת יְדֹתֶיהָ וְעַל מִסְגְּרֹתֶיהָ כְּרוּבִים אֲרָיוֹת וְתִמֹרֹת כְּמַעַר אִישׁ וְלֹיוֹת סָבִיב׃ כָּזֹאת עָשָׂה אֵת עֶשֶׂר הַמְּכֹנוֹת מוּצָק אֶחָד מִדָּה אַחַת קֶצֶב אֶחָד לְכֻלָּהְנָה׃

רָבַע סָגַר אָרָה כָּרַב עָלָה לָוָה עָשָׂה יָרַד אָפַן פָּה עָגַל חָצָה פָּה קָלַע רָבַע כּוּן רָכַב גָּב חָשַׁק יָצַק פָּנָה חָצָה פָּתַח לוּחַ כָּרַב אָרָה לָוָה סָבַב כּוּן מָדַד כָּלַל

eneas quattuor cubitorum longitudinis bases singulas: & quattuor cubitorum latitudinis: & triū cubitorū altitudinis: & ipsum opus basium interrasile erat. Et sculpture inter iuncturas & inter coronulas & plectas: leões & boues & cherubin: & in iuncturis similiter desuper. Et subter leones & boues quasi lora ex ere dependentia: & quattuor rote per bases singulas: & axes erei & per quattuor partes quasi humeruli subter luterē fusiles cōtra seinuicē respectātes. Os quoqꝫ luteris intrinsecus erat in capitis sūmitate: & qd forinsecus apparebat vnius cubiti erat totū rotundū. Piterqꝫ hēbat vnū cubitū & dimidiū. In angulis aūt colūnarū varie celature erāt: & media intercolūnia q̄drata nō rotunda. Quattuor quoqꝫ rote q̄ p q̄ttuor angulos basis erant coherēbant sibi subter basim. Vna rota hēbat altitudīs cubitū & semis. Tales aūt rote erāt quales solēt in curru fieri. Et axes earū & radii & canti & modioli omnia fusilia. Nā & hūeruli illi quattuor per singulos angulos basis vnius ex ipsa basi fusiles & cōiuncti erāt. In summitate aūt basis erat quedā rotūditas vnius & dimidii cubiti ita fabrefacta vt luter desup posset īponi: habens celaturas suas variasqꝫ sculpturas ex semetipsa. Sculpsit quoqꝫ in tabulatis illis q̄ erant ex ere: & in angulis cherubin & leones & palmas quasi in silitudinē hoīs stantis vt nō celata sed apposita per circuitū viderentur. In hūc modū fecit decē bases: fusura vna & mensura sculpturaqꝫ consimili.

erea quattuor cubitorū lōgitudo basis
χαλκᾶς τεσσάρων πηχέων τὸ μῆκος μεχωνὼ τῆς
vnius & quattuor cubitorū latitudo eius: &
μιᾶς καὶ τεσσάρων πηχέων τὸ πλάτος αὐτῆς, καὶ
triū cubitorū altitudo eius. & hoc opus
τριῶν πηχέων τὸ ὕψος αὐτῆς. καὶ τοῦτο τὸ ἔργον
basis interrasile eiꝰ: & interrasile
τῆς μεχωνὼ συγκλειστὸν αὐτῆς, καὶ συγκλειστὸν
in medio iuncturarū. & in interrasili
ἀναμέσον τῶν ἐξεχομένων. καὶ ἐπὶ τὰ συγκλείσματα
duo in medio iuncturarū leones & boues & cherubim.
τὰ ἀναμέσον ἐξεχομένων λέοντες καὶ βόες καὶ χερουβίμ.
& in iuncturis sic & desuper: & subter leones & boues
καὶ ἐπὶ τῶν ἐξεχομένων οὕτω καὶ ἐπάνωθεν, καὶ ὑποκάτωθεν τῶν λεόντων καὶ τῶν βοῶν
regiões opꝰ descēsus. & quattuor rote
χῶραι ἔργον καταβάσεως. καὶ τέσσαρες τροχοὶ
eree basi vni & excedēcia
χαλκοῖ τῇ μεχωνὼ τῇ μιᾷ καὶ τὰ προέχοντα
erea & quattuor ptes eius: humeruli eaꝝ subter
χαλκᾶ καὶ τέσσαρα μέρη αὐτῆς, ὠμίαι αὐτῶν ὑποκάτωθεν
luteres. & humeruli fusiles
τῶν λουτήρων, καὶ ὠμίαι κεχυμέναι ἀπὸ
trans virū apposite. & os eius
πέραν ἀνδρὸς προσκείμεναι. καὶ τὸ στόμα αὐτοῦ
intrinsecus capitelli & sup in cubito. &
ἔσωθεν τῆς κεφαλίδος καὶ ἄνω ἐν πήχει· καὶ τὸ
os eius rotūdū: opus sic cubiti
στόμα αὐτοῦ στρογγυλοῦν, ποίημα οὕτω πήχεως
& dimidij cubiti. & in ore eius
καὶ ἡμίσεως πήχεως. καὶ ἐπὶ τοῦ στόματος αὐτοῦ
tornature & interrasilia eoꝝ quadrāgulata nō rotūda. & quattuor rote sub
διατορεύματα καὶ διάπηγα αὐτῶν τετράγωνα οὐ στρογγύλα. καὶ τέσσαρες οἱ τροχοὶ ὑποκάτω
ter interrasilia. & manus in rotis
τῶν διαπήγων. καὶ χεῖρες ἐν τοῖς τροχοῖς
in base. & altitudo rote vniꝰ
ἐν τῇ μεχωνά. καὶ τὸ ὕψος τοῦ τροχοῦ τοῦ ἑνὸς
cubiti & dimidij. & opus rotaꝝ
πήχεως καὶ ἡμίσους. καὶ τὸ ἔργον τῶν τροχῶν
sicut opus rotarū currus. & manus eaꝝ
ὡς ἔργον τροχῶν ἅρματος. καὶ αἱ χεῖρες αὐτῶν
& humeri earū & opera earū
καὶ οἱ νῶτοι αὐτῶν καὶ αἱ πραγματεῖαι αὐτῶν
oīa fusilia. & quattuor humeruli in
τὰ πάντα χωνευτά. καὶ τέσσαρες ὠμίαι ἐπὶ τῶν
quattuor angulis basis vnius: ex base
τεσσάρων γωνιῶν τῆς μεχωνὼ τῆς μιᾶς, ἐκ τῆς μεχωνὰ
humeri eius. & in summitate basis
οἱ ὦμοι αὐτῆς. καὶ ἐπὶ τῆς κεφαλῆς μεχωνὼ
medietas cubiti magnitudo eius rotunda
τὸ ἥμισυ τοῦ πήχεως μέγεθος αὐτῆς στρογγύλον
in circuitu sup caput basis. & manus eius
κύκλῳ ἐπὶ τῆς κεφαλῆς τῆς μεχωνά. καὶ αἱ χεῖρες αὐτῆς
& interrasilia eius ab ea.
καὶ τὰ συγκλείσματα αὐτῆς ἀπ᾽ αὐτῆς.
& aperiebat sup principia manuū eius.
καὶ ἠνοίγετο ἐπὶ τὰς ἀρχὰς τῶν χειρῶν αὐτῆς.
& interrasilia eius cherubim & leones
καὶ τὰ συγκλείσματα αὐτῆς χερουβὶμ καὶ λέοντες
& palme stātia: vnūqdqꝫ appositū iuxta faciem eius intrīsecus in circuitu. iuxta hanc fecit decem bases ordine vno & mēsura vna
καὶ φοίνικες ἑστῶτα, ἕκαστον ἐχόμενον κατὰ πρόσωπον αὐτοῦ ἔσωθεν κυκλόθεν. κατὰ ταύτην ἐποίησε τὰς δέκα μεχωνὼθ τάξιν μίαν καὶ μέτρον ἓν
in omnibus.
ἐν πάσαις.

⁊ fecit decē luteres eneos quadragin
καὶ ἐποίησε δέκα χυτρογαύλους χαλκοῦς τεσσαράκοντα
ta batos capacē vnū luterē mēsura
τὰ χόεις χωροῦντα τὸν ἕνα χυτρόγαυλον μετρήσει
F quattuor cubitorū. ⁊ luter vn⁹ sup ba
τεσσάρων πηχέων. καὶ χυτρόγαυλος ὁ εἷς ἐπὶ τὴν με-
sim vnā decē basibus. ⁊ posuit decē
χωνὼθ τὴν μίαν ταῖς δέκα μεχωνώθ. καὶ ἔθετο τὰς δέκα
bases quinq ab humero domus q̃
μεχωνὼθ πέντε ἀπὸ τῆς ὠμίας τοῦ οἴκου τοῦ
E a dextris: ⁊ quinq ab humero domus q̃
ἐκ δεξιῶν, καὶ πέντε ἀπὸ τῆς ὠμίας τοῦ οἴκου τοῦ
a sinistris. ⁊ mare ab humero
ἐξ ἀριστερῶν. καὶ ἡ θάλασσα ἀπὸ τῆς ὠμίας τοῦ
domus a dextris cōtra oriētē a la
οἴκου ἐκ δεξιῶν κατὰ ἀνατολὰς ἀπὸ τοῦ κλί-
tere austri. ⁊ fecit chirā lebetes
τους τοῦ νότου. καὶ ἐποίησε χειρὰμ τοὺς λέβητας
⁊ calfactoria ⁊ phialas. ⁊ cōple
καὶ τὰς θερμάστρεις καὶ τὰς φιάλας. καὶ συνετέ-
uit chirā facere oia opera q̃cūq fe
λεσε χειρὰμ ποιῶν πάντα τὰ ἔργα ὅσα ἐποίη-
cit regi salomoni in domo dñi.
σε τῷ βασιλεῖ σαλωμῶντι ἐν τῷ οἴκῳ κυρίου. τοὺς
duas colūnas ⁊ vertibilia sculpturarū existētia
δύο στύλους καὶ τὰ στρεπτὰ τῶν γλυφῶν τὰ ὄντα
sup capitalia colūnarū duo. ⁊ retiacula
ἐπὶ τῶν κεφαλῶν τῶν στύλων δύο. καὶ δίκτυα
duo vt operirēt vtraq vertibilia
δύο τοῦ καλύπτειν ἀμφότερα τὰ στρεπτὰ τῶν
sculpturarū existētia sup colūnas. ⁊ malogranata
γλυφῶν τὰ ὄντα ἐπὶ τῶν στύλων. καὶ τὰς ῥόας
ambobus retiaculis quadrigenta. duo ordi
ἀμφοτέροις τοῖς δικτύοις τετρακοσίας. δύο στί-
nes malogranatorū retiaculo vni: ad operiēdū
χοι ῥοῶν τῷ δικτύῳ τῷ ἑνί, τοῦ περικαλύπτειν
vtraq vertibilia existētia sup ambobus
ἀμφότερα τὰ στρεπτὰ τὰ ὄντα ἐπ᾽ ἀμφοτέροις τῶν
colūnis. ⁊ decē bases: ⁊ lu
στύλων. καὶ τὰς δέκα μεχωνώθ, καὶ τοὺς χυ-
teres decē sup bases: ⁊
τρογαύλους τοὺς δέκα ἐπὶ τῶν μεχωνώθ, καὶ
mare vnū: ⁊ duodecī boues qui
τὴν θάλασσαν μίαν, καὶ τοὺς δώδεκα βόας τοὺς
subter mare: ⁊ lebetes ⁊
ὑποκάτω τῆς θαλάσσης, καὶ τοὺς λέβητας καὶ τὰς
G calfactoria ⁊ phialas: ⁊ oia vasa
θερμάστρεις καὶ τὰς φιάλας, καὶ πάντα τὰ σκεύη
perfecit: q̃ fecit chiram regi sa
συνετέλεσεν, ἃ ἐποίησε χειρὰμ τῷ βασιλεῖ σα-
lomoni in domo dñi enea valde. in
λωμῶντι ἐν τῷ οἴκῳ κυρίου χαλκᾶ ἄρδην. ἐν τῷ
vicinis iordanis fudit ea rex
περιοίκῳ τοῦ ἰορδάνου ἐχώνευσεν αὐτὰ ὁ βασι-
in crassitudine terre inter socchoth
λεὺς ἐν τῷ πάχει τῆς γῆς ἀναμέσον σοκχὼθ
⁊ inter sarthan. ⁊ dedit salomō rex
καὶ ἀναμέσον σαρθάν. καὶ ἔδωκε σαλωμὼν ὁ βασι-
oia vasa: pre multitudine nimis nō
λεὺς πάντα τὰ σκεύη, ἐκ πλήθους σφόδρα οὐκ
erat pōdus eris. ⁊ fecit salomon
ἦν σταθμὸς τοῦ χαλκοῦ. καὶ ἐποίησεν ὁ σαλωμὼν
omnia vasa in domo dñi: altare
πάντα τὰ σκεύη ἐν τῷ οἴκῳ κυρίου, τὸ θυσιαστήριον
aureū: ⁊
τὸ χρυσοῦν, καὶ

Fecit quoq decem luteres eneos. Quadragita batos capiebat luter vnus: eratq quattuor cubitorū. Singulosq luteres per singulas. idest decē bases posuit: & cōstituit decem bases: quinq ad dexterā partem tēpli: & quinq ad sinistram. Mare aūt posuit ad dexterā ptē tēpli contra orientem ad meridiem. Fecit ergo hyram lebetes & scutras & amulas: & perfecit omne opus regis salomonis in templo dñi. columnas duas: & funiculos capitellorum super capitella colūnarū duos: & retiacula duo: vt operirent duos funiculos qui erant super capita columnarum & malogranata q̃drin genta in duobus retiaculis: duos versus malogranatorum in retiaculis singulis ad operiendos funiculos capitellorum qui erant super capita columnarū: & bases decem: & luteres decem super bases: & mare vnum: & boues duodecim subter mare: & lebetes & scutras & amulas: omnia vasa que fecit hyram regi salomoni in domo domini de auricalcho erant. In campestri regiōe iordanis fudit ea rex in argyllosa terra inter sochot & sarthan: & posuit salomon oia vasa in domo domini. Propter multitudinem aūt nimiam non erat pondus eris. Fecitq salomon omnia vasa in domo domini: altare aureū &

ויעש עשרה כירות נחשת
ארבעים בת יכיל הכיור האחד
ארבע באמה הכיור האחד כיור
אחד על המכונה האחת לעשר
המכנות: ויתן את המכנות חמש
על כתף הבית מימין וחמש על
כתף הבית משמאלו ואת הים
נתן מכתף הבית הימנית קדמה
ממול נגב: ויעש חירום את
הכירות ואת היעים ואת
המזרקות ויכל חירם לעשות
את כל המלאכה אשר עשה
למלך שלמה בית יהוה: עמדים
שנים וגלת הכתרת אשר על
ראש העמודים שתים והשבכות
שתים לכסות את שתי גלות
הכתרת אשר על ראש העמודים:
ואת הרמנים ארבע מאות לשתי
השבכות שני טורים רמנים
לשבכה האחת לכסות את שתי
גלות הכתרת אשר על פני
העמודים: ואת המכנות עשר
ואת הכירת עשרה על המכנות:
ואת הים האחד ואת הבקר
שנים עשר תחת הים: ואת
הסירות ואת היעים ואת
המזרקות ואת כל הכלים האלה
אשר עשה חירם למלך שלמה
בית יהוה נחשת ממרט: בככר
הירדן יצקם המלך במעבה
האדמה בין סכות ובין צרתן:
וינח שלמה את כל הכלים
מרב מאד מאד לא נחקר
משקל הנחשת: ויעש שלמה
את כל הכלים אשר בית
יהוה את מזבח הזהב ואת

עשה
רבע כול
כיר
נתן
ימן
שמאל
יעה
זרק כלה
לאך
שנה גלה
עמד
כסה
רבע מאה
גלה פנה
כון
כלה
מרט
עבה
חמר
שקל עשה
זבח

הַשֻּׁלְחָן אֲשֶׁר עָלָיו לֶחֶם הַפָּנִים זָהָב׃ וְאֶת הַמְּנֹרוֹת חָמֵשׁ מִיָּמִין וְחָמֵשׁ מִשְּׂמֹאול לִפְנֵי הַדְּבִיר זָהָב סָגוּר וְהַפֶּרַח וְהַנֵּרֹת וְהַמֶּלְקַחַיִם זָהָב׃ וְהַסִּפּוֹת וְהַמְזַמְּרוֹת וְהַמִּזְרָקוֹת וְהַכַּפּוֹת וְהַמַּחְתּוֹת זָהָב סָגוּר וְהַפֹּתוֹת לְדַלְתוֹת הַבַּיִת הַפְּנִימִי לְקֹדֶשׁ הַקֳּדָשִׁים לְדַלְתֵי הַבַּיִת לַהֵיכָל זָהָב׃ וַתִּשְׁלַם כָּל הַמְּלָאכָה אֲשֶׁר עָשָׂה הַמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה בֵּית יְהוָה וַיָּבֵא שְׁלֹמֹה אֶת קָדְשֵׁי דָּוִד אָבִיו אֶת הַכֶּסֶף וְאֶת הַזָּהָב וְאֶת הַכֵּלִים נָתַן בְּאֹצְרוֹת בֵּית יְהוָה׃

Margin: פָּנָה · נור · יָמַן · שמל · דבר · סָגַר · נור · לָקַח · סָפַף · זָמַר · זָרַק · חָתָה · פות · פָּנָה · הֵיכָל · שָׁלַם · לָאַךְ · בוא · כָּלָה

Cap. viij.

אָז יַקְהֵל שְׁלֹמֹה אֶת זִקְנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת כָּל רָאשֵׁי הַמַּטּוֹת נְשִׂיאֵי הָאָבוֹת לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל אֶל הַמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה יְרוּשָׁלִָם לְהַעֲלוֹת אֶת אֲרוֹן בְּרִית יְהוָה מֵעִיר דָּוִד הִיא צִיּוֹן׃ וַיִּקָּהֲלוּ אֶל הַמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה כָּל אִישׁ יִשְׂרָאֵל בְּיֶרַח הָאֵתָנִים בֶּחָג הוּא הַחֹדֶשׁ הַשְּׁבִיעִי׃ וַיָּבֹאוּ כֹּל זִקְנֵי יִשְׂרָאֵל וַיִּשְׂאוּ הַכֹּהֲנִים אֶת הָאָרוֹן׃ וַיַּעֲלוּ אֶת אֲרוֹן יְהוָה וְאֶת אֹהֶל מוֹעֵד וְאֶת כָּל כְּלֵי הַקֹּדֶשׁ אֲשֶׁר בָּאֹהֶל וַיַּעֲלוּ אֹתָם הַכֹּהֲנִים וְהַלְוִיִּם׃ וְהַמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה וְכָל עֲדַת יִשְׂרָאֵל הַנּוֹעָדִים עָלָיו אִתּוֹ לִפְנֵי הָאָרוֹן מְזַבְּחִים צֹאן וּבָקָר אֲשֶׁר לֹא יִסָּפְרוּ וְלֹא יִמָּנוּ מֵרֹב׃ וַיָּבִאוּ הַכֹּהֲנִים אֶת אֲרוֹן בְּרִית יְהוָה אֶל מְקוֹמוֹ אֶל דְּבִיר הַבַּיִת אֶל קֹדֶשׁ הַקֳּדָשִׁים אֶל תַּחַת כַּנְפֵי הַכְּרוּבִים׃ כִּי הַכְּרוּבִים פֹּרְשִׂים כְּנָפַיִם אֶל מְקוֹם הָאָרוֹן וַיָּסֹכּוּ

Margin: קָהַל · נָטָה · נָשָׂא · עָלָה · אָרַן · בָּרַת · אֵיתָן · שָׁבַע · בוא · נָשָׂא · יָעַד · כָּלָה · יָשַׁר · יָעַד · פָּנָה · זָבַח · סָפַר · מָנָה · בוא · קום · דבר · כָּרַב

mēsam sup quam ponerentur panes ppōnis auream: & candelabra aurea quinq; ad dextrā & qnq; ad sinistrā contra oraculū ex auro oooo puro & quasi lilii flores & lucernas desup aureas & forcipes aureos & hydrias: & fuscinulas: & phialas: & mortariola: & thuribula de ooooo auro purissimo. Et cardines ostiorum oooooooo domus iterioris sancti sanctorum & oooooooooo ostiorū domꝰ tēpli ex auro erāt. Et perfecit omne opꝰ qđ faciebat oooooooooooooooooo oooooooo salomon in domo domini: & intulit oooooooo que scificauerat dđ pater suus: argentum ooo & aurum & vasa: reposuitq; oooooooooooooooooo in thesauris domus domini. 8.

Tunc congregati sūt oēs maiores natu israel cum principibus tribuum & oooooooooo duces familiarum filiorum israel ad oooooooooo regem salomonē in ierusalem vt deferrent ooo arcam federis dñi de ciuitate dauid. oooooooooo idest de sion. Conuenitq; ad regem oooooooooo salomonē vniuersus israel in mense oooooooooo bethanim .i. solēni die ipse est mēsis septimꝰ. Veneruntq; senes de israel: & tulerunt ooooooo arcā sacerdotes & portauerunt oooooooooooooo arcam domini & tabernaculum federis: & oooo oia vasa sanctuarii q̄ erant in tabernaculo: & ferebāt ea sacerdotes & leuite. Rex autem ooooo salomon & ois multitudo israel que cōuenerat ad eū gradiebatur cū illo ante arcā: & immolabant oues & boues absq; estimatione ooooooooo & numero. Et intulerunt sacerdotes oooooooo arcam federis domini in locum suum oooooo in oraculum templi in sanctum oooooooooooooo sanctorum subter alas oooooooooooooooooooooooo cherubin. Siquidē cherubin expandebant oooo alas super locū arce: & protegebant oooooo

mensam in qua panes ppositionis aureā:
τὴν τράπεζαν ἐφ' ἧς οἱ ἄρτοι τῆς προθέσεως χρυσῆν,
et cādelabra quinqꝫ a dextris et quinqꝫ a sinistris
καὶ τὰς λυχνίας πέντε ἐκ δεξιῶν καὶ πέντε ἐξ εὐ-
stris cōtra faciem oraculi aurea inclusa:
ωνύμων κατὰ πρόσωπον τοῦ δαβὶρ χρυσᾶς συγ-
et lampadas: et lucer
κεκλεισμένας, καὶ τὰ λαμπάδια, καὶ τοὺς λύχ-
nas: et hydrias aureas: et vestibula:
νους, καὶ τὰς ἐπαρυστρίδας χρυσᾶς, καὶ τὰ πρό-
et claui: et phiale: et catina: et
θυρα, καὶ οἱ ἧλοι, καὶ αἱ φιάλαι, καὶ τὰ τρυβλία, καὶ
mortariola aurea: inclusa. et cardines
αἱ θυΐσκαι χρυσαῖ, συγκλειστά. καὶ θυρώματα
ostiū domus interioris sancti
τῶν θυρῶν τοῦ οἴκου τοῦ ἐσωτάτου τοῦ ἁγίου
sctōꝝ: et portas domus tēpli au-
τῶν ἁγίων, καὶ τὰς θύρας τοῦ οἴκου ναοῦ χρυ-
reas. et cōpletū est opus: qđ fecit salo
σᾶς. καὶ ἀνεπληρώθη τὸ ἔργον, ὃ ἐποίησε σαλω-
mon domui dñi. et intulit salomon
μὼν τῷ οἴκῳ κυρίου, καὶ εἰσήνεγκε σαλωμὼν τὰ 2.Pa. 5.a.
scta dauid pris sui: argentū et
ἅγια δαυὶδ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, τὸ ἀργύριον καὶ
aurū et vasa dedit in thesau
τὸ χρυσίον καὶ τὰ σκεύη ἔδωκεν εἰς τοὺς θησαυ-
ros domus dñi.
ροὺς οἴκου κυρίου.
Ca. 8.
Tunc cōgregauit rex salomon A
Τότε ἐξεκκλησίασεν ὁ βασιλεὺς σαλωμὼν 2.Pa. 5.a.
omnes maiores natu israel et oēs principes
πάντας τοὺς πρεσβυτέρους ἰσραὴλ καὶ πάντας ἄρχοντας
tribuū duces familiarū filiorū israel ad
τῶν φυλῶν ἡγουμένους πατριῶν υἱῶν ἰσραὴλ πρὸς
regem salomonē in hierusalem: vt
τὸν βασιλέα σαλωμῶντα ἐν ἱερουσαλήμ, τοῦ
deferrent arcam federis dñi de ci-
ἐνεγκεῖν τὴν κιβωτὸν τῆς διαθήκης κυρίου ἐκ πό-
uitate dd: hec est sion in mēse athanim in solēni die: ipse est mēsis septimus. et venerūt oēs
λεως δαυίδ, αὕτη ἐστὶ σιὼν ἐν μηνὶ ἀθανὶμ ἐν ἑορ-
τῇ, αὐτός ἐστιν μὴν ἕβδομος. καὶ ἦλθον πάντες
seniores israel. et tulerūt sacerdotes
οἱ πρεσβύτεροι ἰσραήλ. καὶ ἦραν οἱ ἱερεῖς τὴν
arcā et tabnaculū federis et omnia vasa scta que in tabernaculo
κιβωτὸν καὶ τὸ σκήνωμα τοῦ μαρτυρίου καὶ πάν-
τα τὰ σκεύη τὰ ἅγια τὰ ἐν τῷ σκηνώματι τοῦ
federis. et rex et ois pplus is
μαρτυρίου. καὶ ὁ βασιλεὺς καὶ πᾶς ὁ λαὸς ἰσ-
rael ante arcā imolātes boues et
ραὴλ ἔμπροσθεν τῆς κιβωτοῦ θύοντες βόας καὶ
oues innumerabiles. et inferunt sacer-
πρόβατα ἀναρίθμητα. καὶ εἰσφέρουσιν οἱ ἱε-
dotes arcā federis dñi in locū
ρεῖς τὴν κιβωτὸν διαθήκης κυρίου εἰς τὸν τόπον
suū in oraculū domus in sancta
αὐτῆς εἰς τὸ δαβὶρ τοῦ οἴκου εἰς τὰ ἅγια τῶν
sctōꝝ subter alas cherubim: quia
ἁγίων ὑπὸ τὰς πτέρυγας τῶν χερουβίμ, ὅτι τὰ
cherubim expansa alis sup
χερουβὶμ διαπεπετασμένα ταῖς πτέρυξιν ἐπὶ
locū arce. et protegebāt
τόπον τῆς κιβωτοῦ. καὶ περιεκάλυπτεν ooooo

oooooooooooooooooooooooooooooooooooooo ooo ooo
oooooooooooooooooooooooooooooooooooooo oooo ooo
oooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooo

B

cherubim sup arcã & sup sctã eius
τὰ χερουβὶμ ἐπὶ τὴν κιβωτὸν καὶ ἐπὶ τὰ ἅγια αὐτῆς
desuper: & eminebãt sctificata: & appare
ἐπάνωθεν, καὶ ὑπερεῖχεν τὰ ἡγιασμένα καὶ ἐβλέπον
bãt summitates sctificatorũ de sanctis sup fa-
το αἱ κεφαλαὶ τῶν ἡγιασμένων ἐκ τῶν ἁγίων ἐπὶ πρό-
ciem oraculi. & nõ apparebãt extrisecus: & fuerũt
σωπον τοῦ δαβίρ. καὶ οὐκ ὠπτάνοντο ἔξω, καὶ ἦσαν
B ibi vsq; in diem hanc. & nõ erãt in ar
ἐκεῖ ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης. καὶ οὐκ ἦν ἐν τῇ κιβω-
ca nisi due tabule lapidee tabule federis:
τῷ πλὴν αἱ δύο πλάκες λίθιναι πλάκες τῆς διαθήκης,
quas posuerat ibi moyses in choreb: quas pepigit dñs cũ
ἃς ἔθηκεν ἐκεῖ μωυσῆς ἐν χωρήβ, ἃς διέθετο κύριος με-
filiis israel cũ egrederẽtur ipsi de
τὰ τῶν υἱῶν ἰσραὴλ ἐν τῷ ἐκπορεύεσθαι αὐτοὺς ἐκ
terra egypti. & factũ est vt egressi sũt sacerdotes de
γῆς αἰγύπτου. καὶ ἐγένετο ὡς ἐξῆλθον οἱ ἱερεῖς ἐκ τοῦ
sctuario & nebula impleuit domũ dñi. &
ἁγίου καὶ ἡ νεφέλη ἐπέπλησε τὸν οἶκον κυρίου. καὶ
nõ poterãt sacerdotes stare administrãdũ a fa-
οὐκ ἠδύναντο οἱ ἱερεῖς στῆναι λειτουργεῖν ἀπὸ προσώ-
cie nebule: q: impleuit gl̃ia dñi do
που τῆς νεφέλης, ὅτι ἐνέπλησε δόξα κυρίου τὸν οἶ-
mũ dñi. tũc dixit salomõ: dñs dixit: vt habi-
2.Par. 5.a. κον κυρίου. τότε εἶπε σαλομών, κύριος εἶπεν, τοῦ κατα-
taret in caligine. & ego edificaui domũ no-
σκηνῶσαι ἐν γνόφῳ. καὶ ἐγὼ ᾠκοδόμησα οἶκον τῷ ὀνό-
mini tuo sctm̃ tibi & paratũ: & solio tuo
ματί σου ἅγιόν σοι καὶ ἕτοιμον, καὶ τῇ καθέδρᾳ σου
vt habites tu in eo in sẽpiternũ. & con-
τοῦ κατασκηνῶσαί σε ἐν αὐτῷ εἰς τοὺς αἰῶνας. καὶ ἀπέ-
uertit rex faciem suã & bene
στρεψεν ὁ βασιλεὺς τὸ πρόσωπον αὐτοῦ καὶ εὐλόγη-
dixit omni israel. & ois ecc̃lia isra-
σε τὸν πάντα ἰσραήλ. καὶ πᾶσα ἡ ἐκκλησία ἰσρα-
el stabat. & ait: bñdictus dñs deus israel:
ὴλ ἱστήκει. καὶ εἶπεν, εὐλογητὸς κύριος ὁ θεὸς ἰσραήλ,
qui locutus est in ore suo de dauid pa-
ὃς ἐλάλησεν ἐν στόματι αὐτοῦ περὶ δαυὶδ τοῦ πα-
tre meo: & in manibus eius perfecit di-
τρός μου, καὶ ἐν ταῖς χερσὶν αὐτοῦ ἐπλήρωσεν λέ-
cens: a qua die eduxi ppl̃m meũ israel de
γων, ἀφ' ἧς ἡμέρας ἀνήγαγον τὸν λαόν μου ἰσραὴλ ἐξ
egypto nõ elegi in ciuitate in vno sceptro is
αἰγύπτου οὐκ ἐξελεξάμην ἐν πόλει ἐν ἑνὶ σκήπτρῳ ἰσ-
rael: vt edificarẽ domũ vt esset nomẽ meũ
ραήλ, τοῦ οἰκοδομῆσαι οἶκον τοῦ εἶναι τὸ ὄνομά μου
ibi: sed elegi in dauid vt esset dux
ἐκεῖ, ἀλλ' ἐξελεξάμην ἐν δαυὶδ τοῦ εἶναι ἡγούμενον
sup ppl̃m meũ israel. & fuit in corde
ἐπὶ τὸν λαόν μου ἰσραήλ. καὶ ἐγένετο ἐπὶ τῆς καρδίας
dauid patris mei edificare domũ nomi-
δαυὶδ τοῦ πατρός μου οἰκοδομῆσαι οἶκον τῷ ὀνόμα-
ni dñi dei israel. & ait dñs ad dauid
τι κυρίου τοῦ θεοῦ ἰσραήλ. καὶ εἶπε κύριος πρὸς δαυὶδ
patrẽ meũ: q: fuit in corde tuo e-
τὸν πατέρα μου, ὅτι ἐγένετο ἐπὶ τὴν καρδίαν σου οἰ-
dificare domũ nomini meo: benefecisti: q: fu-
κοδομῆσαι οἶκον τῷ ὀνόματί μου, ἠγάθυνας, ὅτι ἐγένε-
it in corde tuo. verũtñ nõ tu edificabis
το ἐπὶ τὴν καρδίαν σου. πλὴν οὐ σὺ οἰκοδομήσεις
domũ: sed filius tuus q egressus est ex lateribus
τὸν οἶκον, ἀλλ' ἢ ὁ υἱός σου ὁ ἐξελθὼν ἐκ τῶν πλευρῶν
tuis: iste edificabit domũ nomini meo. &
σου, οὗτος οἰκοδομήσει οἶκον τῷ ὀνόματί μου. καὶ
suscitauit dñs sermonẽ suũ quẽ locutus est: & steti
ἀνέστησε κύριος τὸ ῥῆμα αὐτοῦ ὃ ἐλάλησε, καὶ ἀνέστην
pro dauid patre meo: & sedi
ἀντὶ δαυὶδ τοῦ πατρός μου, καὶ ἐκάθισα oooooooo

oooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooo

arcam & vectes eius oo
oooooooooooooooooooooooo
desuper. Cũq; eminerẽt
vectes & apparerent
summitates eorum fo-
ris sanctuarium ante oo
oraculũ: nõ apparebãt
vltra extrisecus: qui &
fuerũt ibi vsq; in pñtẽ
diẽ. In arca aũt non e-
rat aliud nisi due tabu-
le lapidee q̃s posuerat
in ea moyses in oreb
qñ pepigit dñs fedus
cũ filiis israel cũ egre-
derentur de terra oooo
egypti. Factũ ẽ aũt cũ
exissent sacerdotes de
sanctuario: nebula im-
pleuit domum oooooo
dñi: & non poterãt sa-
cerdotes stare oooooooo
& ministrare pp nebu-
lã. Impleuerat enĩ gl̃ia
dñi domum domini.
Tunc ait oooooooooooo
salomon. Dñs dixit vt
habitaret in nebula. ooo
Edificãs edificaui do-
mũ & habitaculũ tuum
firmissimũ soliũ tuũ in
sempiternũ. Cõuertit-
q; rex faciẽ suã & bñdi-
xit oĩ ecclesie israel. oo
Oĩs enĩ ecclesia israel
stabat. Et ait salomon.
Bñdictus dñs deus is-
rael qui oooooooooooooo
locutus est ore suo ad
dauid patrẽ meũ: & in
manibus eius pfecit di-
cens. A die qua oooooo
eduxi populum meũ
israel ooooooooooooooo
de egypto: nõ elegi ci-
uitatem de vniuersis ooo
tribubus israel: vt edi-
ficaretur domus & eẽt
nomen meũ ibi: sed e-
legi dauid vt eẽt super
ppl̃m meũ israel. Vo-
luitq; dauid oooooooooo
pater meus edificare do-
mũ nomini dñi dei ooo
israel: & ait dñs ad da-
uid oooooooooooooooooo
patrẽ meũ. Qđ cogi-
tasti in corde tuo edifi
care domum noĩ meo:
bñ fecisti hoc ipm̃ mẽ-
te tractãs. Veruntñ tu
nõ edificabis mihi do-
mũ: sed filius tuus q egre
dietur de renibus tuis ooo
ipse edificabit domum
noĩ meo. Confirmauit
dominus sermonẽ suũ
quẽ locutus est: oooooooo
stetiq; pro dauid pa-
tre meo: & sedi ooooooo

הַכְּרֻבִים עַל הָאָרוֹן וְעַל בַּדָּיו	כרב
מִלְמָעְלָה׃ וַיַּאֲרִכוּ הַבַּדִּים וַיֵּרָאוּ	עלה ארך
רָאשֵׁי הַבַּדִּים מִן הַקֹּדֶשׁ עַל פְּנֵי	ראה
הַדְּבִיר וְלֹא יֵרָאוּ הַחוּצָה וַיִּהְיוּ	היה
שָׁם עַד הַיּוֹם הַזֶּה׃ אֵין בָּאָרוֹן רַק	
שְׁנֵי לֻחוֹת הָאֲבָנִים אֲשֶׁר הִנִּחַ	שנה לוח
שָׁם מֹשֶׁה בְּחֹרֵב אֲשֶׁר כָּרַת יְהוָה	נוח
עִם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּצֵאתָם מֵאֶרֶץ	יצא
מִצְרָיִם׃ וַיְהִי בְּצֵאת הַכֹּהֲנִים מִן	
הַקֹּדֶשׁ וְהֶעָנָן מָלֵא אֶת בֵּית	
יְהוָה׃ וְלֹא יָכְלוּ הַכֹּהֲנִים לַעֲמֹד	
לְשָׁרֵת מִפְּנֵי הֶעָנָן כִּי מָלֵא כְבוֹד	פנה כבד
יְהוָה אֶת בֵּית יְהוָה׃ אָז אָמַר	
שְׁלֹמֹה יְהוָה אָמַר לִשְׁכֹּן בָּעֲרָפֶל׃	
בָּנֹה בָנִיתִי בֵּית זְבֻל לָךְ מָכוֹן	זבל כון
לְשִׁבְתְּךָ עוֹלָמִים׃ וַיַּסֵּב הַמֶּלֶךְ אֶת	ישב עלם
פָּנָיו וַיְבָרֶךְ אֵת כָּל קְהַל יִשְׂרָאֵל	סבב ברך
וְכָל קְהַל יִשְׂרָאֵל עֹמֵד׃ וַיֹּאמֶר	אמר
בָּרוּךְ יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר	
דִּבֶּר בְּפִיו אֵת דָּוִד אָבִי וּבְיָדוֹ	פה
מִלֵּא לֵאמֹר׃ מִן הַיּוֹם אֲשֶׁר	
הוֹצֵאתִי אֶת עַמִּי אֶת יִשְׂרָאֵל	יצא
מִמִּצְרַיִם לֹא בָחַרְתִּי בְעִיר מִכֹּל	
שִׁבְטֵי יִשְׂרָאֵל לִבְנוֹת בַּיִת לִהְיוֹת	בנה היה
שְׁמִי שָׁם וָאֶבְחַר בְּדָוִד לִהְיוֹת עַל	בחר
עַמִּי יִשְׂרָאֵל׃ וַיְהִי עִם לְבַב דָּוִד	
אָבִי לִבְנוֹת בַּיִת לְשֵׁם יְהוָה אֱלֹהֵי	
יִשְׂרָאֵל׃ וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל דָּוִד	
אָבִי יַעַן אֲשֶׁר הָיָה עִם לְבָבְךָ לִבְנוֹת	
בַּיִת לִשְׁמִי הֱטִיבֹתָ כִּי הָיָה עִם	יטב
לְבָבֶךָ׃ רַק אַתָּה לֹא תִבְנֶה הַבָּיִת	בנה
כִּי אִם בִּנְךָ הַיֹּצֵא מֵחֲלָצֶיךָ	
הוּא יִבְנֶה הַבַּיִת לִשְׁמִי׃ וַיָּקֶם	קום
יְהוָה אֶת דְּבָרוֹ אֲשֶׁר דִּבֵּר	
וָאָקֻם תַּחַת דָּוִד אָבִי וָאֵשֵׁב	קום ישב

על כסא ישראל כאשר דבר יהוה
ואבנה הבית לשם יהוה אלהי
ישראל: ואשם שם מקום — שום קום
לארון אשר שם ברית יהוה — ברת
אשר כרת עם אבתינו בהוציאו — יצא
אתם מארץ מצרים: ויעמד שלמה — עמד
לפני מזבח יהוה נגד כל קהל — פנה זבח
ישראל ויפרש כפיו השמים: — פרש
ויאמר יהוה אלהי ישראל אין
כמוך אלהים בשמים ממעל ועל — עלה
הארץ מתחת שמר הברית
והחסד לעבדיך ההלכים לפניך
בכל לבם: אשר שמרת לעבדך
דוד אבי את אשר דברת לו ותדבר — דבר
בפיך ובידך מלאת כיום הזה: ועתה
יהוה אלהי ישראל שמר לעבדך
דוד אבי את אשר דברת לו
לאמר לא יכרת לך איש מלפני — כרת פנה
ישב על כסא ישראל רק אם
ישמרו בניך את דרכם ללכת — שמר ילך
לפני כאשר הלכת לפני: ועתה
אלהי ישראל יאמן נא דבריך — אמן
אשר דברת לעבדך דוד אבי: כי
האמנם ישב אלהים על הארץ
הנה השמים ושמי השמים לא
יכלכלוך אף כי הבית הזה אשר — כלכל
בניתי: ופנית אל תפלת עבדך — בנה פנה
ואל תחנתו יהוה אלהי לשמע — פלל חנן
אל הרנה ואל התפלה אשר — רנן
עבדך מתפלל לפניך היום:
להיות עיניך פתחת אל הבית — היה
הזה לילה ויום אל המקום — קום
אשר אמרת יהיה שמי שם
לשמע אל התפלה אשר יתפלל
עבדך אל המקום הזה: ושמעת
אל תחנת עבדך ועמך ישראל

super thronum israel sicut locutus est dñs: & edificaui domū nomini domini dei israel: & constitui ibi locum arce in qua fedus dñi ē qđ percussit cū patribus nostris quā egressi sunt de terra egypti. Stetit aūt salomon ante altare dñi in conspectu ecclesie israel: & expandit manus suas in celum & ait. Dñe deus israel non est similis tui deus in celo desuper & super terram deorsum: qui custodis pactum & miam seruis tuis qui ambulant coram te in toto corde suo: qui custodisti seruo tuo dauid patri meo q̄ locutus es ei. Ore locutus es & manibus pfecisti: vt hec dies probat. Nunc igitur dñe deus israel conserua famulo tuo dauid patri meo q̄ locutus es ei: dicēs. Nō auferetur de te vir coram me qui sedeat sup thronū israel: ita tñ si custodierint filii tui viam suam vt ambulēt corā me sicut tu ambulasti in conspectu meo. Et nūc dñe deus israel firmētur verba tua q̄ locutus es seruo tuo dauid patri meo. Ergo ne putandū est q̄ vere deus habitet super terrā? Si enī celū & celi celorum te capere nō possūt: quantomagis domus hec quam edificaui? Sed respice ad orationē serui tui & ad preces eius domine deus meus. Audi hymnum & orationē quam seruus tuus orat corā te hodie: vt sint oculi tui aperti super domum hanc nocte ac die super domum de qua dixisti: erit nomē meū ibi: vt exaudias orationem quam orat in loco isto ad te seruus tuus: vt exaudias deprecationē serui tui & populi tui israel

sup thronū israel: sicut locutus est dñs. ꝛ
ἐπὶ τοῦ θρόνου ἰσραὴλ, καθὼς ἐλάλησε κύριος. καὶ
edificaui domū nomini dñi dei israel:
ᾠκοδόμησα οἶκον τῷ ὀνόματι κυρίου τοῦ θεοῦ ἰσραὴλ,
ꝛ cōstitui ibi locū arce in qua est ibi fo-
καὶ ἐθέμην ἐκεῖ τόπον τῇ κιβωτῷ ἐν ᾗ ἐστιν ἐκεῖ διαθή-
dus dei qđ pepigit dñs cū patrib⁹ nris cū
κη θεοῦ ἣν διέθετο κύριος μετὰ τῶν πατέρων ἡμῶν ἐν τῷ
educeret ipse eos de terra egypti. ꝛ stetit salo-
ἐξαγαγεῖν αὐτὸν αὐτοὺς ἐκ γῆς αἰγύπτου. καὶ ἔστη σαλω-
mon ante faciē altaris dñi in ꝯspectu
μὼν κατὰ πρόσωπον τοῦ θυσιαστηρίου κυρίου ἐνώπιον
omnis ecclesie israel. ꝛ expādit ma-
πάσης ἐκκλησίας ἰσραήλ. καὶ διεπέτασε τὰς χεῖ-
nus suas in celū ꝛ dixit: dñe deus
ρας αὐτοῦ εἰς τὸν οὐρανὸν καὶ εἶπε, κύριε ὁ θεὸς τοῦ
israel: nō est sicut tu deus in celo desup ꝛ
ἰσραήλ, οὐκ ἔστιν ὡς σὺ θεὸς ἐν τῷ οὐρανῷ ἄνω καὶ
sup terrā deorsū: vt custodias pactū ꝛ miam
ἐπὶ τῆς γῆς κάτω, φυλάσσειν διαθήκην καὶ ἔλεος
seruo tuo q ambulauit corā te in
τῷ δούλῳ σου τῷ πεπορευμένῳ ἐνώπιόν σου ἐν
toto corde suo: que custodisti seruo tuo da-
ὅλῃ καρδίᾳ αὐτοῦ, ἃ ἐφύλαξας τῷ δούλῳ σου δαυὶδ
patri meo. que locutus es in ore tuo:
τῷ πατρί μου. ἃ ἐλάλησας ἐν τῷ στόματί σου,
ꝛ in manibus tuis implesti vt dies hec.
καὶ ἐν ταῖς χερσί σου ἐπλήρωσας ὡς ἡ ἡμέρα αὕ-
ꝛ nūc dñe de⁹ israel: cōserua dauid
τη. καὶ νῦν κύριε ὁ θεὸς ἰσραήλ, φύλαξον δαυὶδ τῷ
seruo tuo patri meo q̄ locutus es ei dicēs.
δούλῳ σου τῷ πατρί μου ἃ ἐλάλησας αὐτῷ λέγων.
nō auferetur tibi vir de facie mea se-
οὐκ ἐξαρθήσεταί σοι ἀνὴρ ἐκ προσώπου μου καθήμε-
dēs sup thronū israel: tñ si custodierit fili-
νος ἐπὶ θρόνου ἰσραήλ, πλὴν ἐὰν φυλάξωνται οἱ υἱοί
tui vias suas: vt ambulent corā me
σου τὰς ὁδοὺς αὐτῶν τοῦ πορεύεσθαι ἐνώπιόν μου
sicut ambulasti tu corā me: ꝛ nūc dñe de-
καθὼς ἐπορεύθης σὺ ἐνώπιόν μου, καὶ νῦν κύριε ὁ θε-
us israel firmetur iā verbū tuū dauid patri
ὸς ἰσραὴλ πιστωθήτω δὴ τὸ ῥῆμά σου δαυὶδ τῷ πατρί
meo: q: si vere habitauerit deus cū hominib⁹
μου, ὅτι εἰ ἀληθῶς κατοικήσει ὁ θεὸς μετὰ ἀνθρώπων
sup terrā: si celū ꝛ celi celoꝝ nō suffi-
ἐπὶ τῆς γῆς; εἰ ὁ οὐρανὸς καὶ ὁ οὐρανὸς τῶν οὐρανῶν οὐκ ἀρκέσου-
ciēt tibi: quō domus ista quā edificaui nomi-
σί σοι, πῶς ὁ οἶκος οὗτος ὃν ᾠκοδόμησα τῷ ὀνόμα-
ni tuo? ꝛ respicias ꝛ ad orōnē meā ad
τί σου; καὶ ἐπιβλέψῃ καὶ ἐπὶ τὴν προσευχήν μου καὶ ἐπὶ
deꝑcationē meā dñe deus israel: vt audias ora-
τὴν δέησίν μου κύριε ὁ θεὸς ἰσραήλ, ἀκούειν τῆς δεή-
tionē ꝛ preces: q̄s seruus tuus o-
σεως καὶ τῆς προσευχῆς, ἧς ὁ δοῦλός σου προσεύ-
rat corā te ad te hodie: vt sint ocu-
χεται ἐνώπιόν σου πρὸς σὲ σήμερον, τοῦ εἶναι ὀφ-
li tui aperti in domū hanc die
θαλμούς σου ἀνεωγμένους εἰς τὸν οἶκον τοῦτον ἡμέρας
ꝛ nocte in locū istū: quē dixisti erit
καὶ νυκτὸς εἰς τὸν τόπον τοῦτον, ὃν εἶπας ἔσται τὸ
nomē meū: vt exaudias orōnē quā o-
ὄνομά μου, τοῦ εἰσακούειν τῆς προσευχῆς ἧς προσ-
rat seruus tuus in loco isto: ꝛ
εύχεται ὁ δοῦλός σου εἰς τὸν τόπον τοῦτον, καὶ
audias deꝑcationē serui tui ꝛ
εἰσακούσῃ τῆς δεήσεως τοῦ δούλου σου καὶ τοῦ
ppl'i tui israel
λαοῦ σου ἰσραήλ

quecūq; orauerint in loco isto. & tu
ἐὰν προσεύξωνται εἰς τὸν τόπον τοῦτον. καὶ σὺ
exaudies in loco habitaculi tui in
εἰσακούσῃ ἐν τῷ τόπῳ τῆς κατοικήσεώς σου ἐν τῷ
celo: & facies & ꝓpiti' eris: quecūq; peccauerit
οὐρανῷ, καὶ ποιήσεις καὶ ἵλεως ἔσῃ, ὅσα ἂν ἁμάρτῃ
homo proximo suo. & si acceperit sup eū
ἄνθρωπος τῷ πλησίον αὐτοῦ. καὶ ἐὰν λάβῃ ἐπ᾽ αὐτὸν
execrationē vt execret ipse. & venerit & declarauerit
ἀρὰν τοῦ ἀρᾶσθαι αὐτόν, καὶ ἔλθῃ καὶ ἐξαγορεύσῃ
corā facie altaris tui in domo hac:
D κατὰ πρόσωπον τοῦ θυσιαστηρίου σου ἐν τῷ οἴκῳ τού-
& exaudies de celo & facies &
τῳ, καὶ εἰσακούσῃ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καὶ ποιήσεις καὶ
iudicabis ppl'm tuū israel. vt cōdemnes impiū:
κρινεῖς τὸν λαόν σου ἰσραήλ. τοῦ ἀνομῆσαι ἄνομον,
vt des viā suā in caput eius: & vt iu
δοῦναι τὴν ὁδὸν αὐτοῦ εἰς κεφαλὴν αὐτοῦ, καὶ τοῦ δι-
stifices iustū vt des ei fm iusticiā
καιῶσαι δίκαιον δοῦναι αὐτῷ κατὰ τὴν δικαιοσύνην
suā. cū corruerit ppl's tu' israel co
αὐτοῦ. ἐν τῷ πταῖσαι τὸν λαόν σου ἰσραὴλ ἐνώ-
ram inimicis suis: q2 peccaturi sunt tibi: & con-
πιον ἐχθρῶν αὐτῶν, ὅτι ἁμαρτήσονταί σοι, καὶ ἐπι-
uertētur & cōfitebūtur nomini tuo: &
στρέψουσι καὶ ἐξομολογήσονται τῷ ὀνόματί σου, καὶ
orabunt & deprecabūtur in domo hac:
προσεύξονται καὶ δεηθήσονται ἐν τῷ οἴκῳ τούτῳ,
& tu exaudies de celo: & ꝓpitius eris
καὶ σὺ εἰσακούσῃ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, καὶ ἵλεως ἔσῃ
peccatis ppl'i tui israel: & redu
ταῖς ἁμαρτίαις τοῦ λαοῦ σου ἰσραήλ, καὶ ἀποστρέ-
ces eos in terrā quā dedisti patribus
ψεις αὐτοὺς εἰς τὴν γῆν ἣν ἔδωκας τοῖς πατράσιν
eoꝝ. cū clausū fuerit celū & nō fuerit
αὐτῶν. ἐν τῷ συσχεθῆναι τὸν οὐρανὸν καὶ μὴ γίνεσθαι
pluuia: q2 peccabunt tibi: & orabunt in
ὑετόν, ὅτι ἁμαρτήσονταί σοι, καὶ προσεύξονται εἰς
loco isto: & cōfitebūtur nomini
τὸν τόπον τοῦτον, καὶ ἐξομολογήσονται τῷ ὀνόματί
tuo: & ab iniq̄tatib' suis cōuertētur:
σου, καὶ ἀπὸ τῶν ἀνομιῶν αὐτῶν ἀποστρέψουσιν,
quādo humiliaueris eos: & exaudies de ce
ὅταν ταπεινώσῃς αὐτούς, καὶ εἰσακούσῃ ἐκ τοῦ οὐ-
lo: & ꝓpitius eris peccatis ser
ρανοῦ, καὶ ἵλεως ἔσῃ ταῖς ἁμαρτίαις τοῦ δού-
ui tui & ppl'i tui israel: q2 ostēdes il
λου σου καὶ τοῦ λαοῦ σου ἰσραήλ, ὅτι δηλώσεις
lis viā bonā vt ambulēt in ea: & da
αὐτοῖς τὴν ὁδὸν τὴν ἀγαθὴν πορεύεσθαι ἐν αὐτῇ, καὶ δώ-
bis pluuiā sup terrā tuā: quā dedisti ppl'o tuo
σεις ὑετὸν ἐπὶ τὴν γῆν σου, ἣν ἔδωκας τῷ λαῷ σου
in hereditate. fames si fuerit: & mors si fue
ἐν κληρονομίᾳ. λιμὸς ἐὰν γένηται, καὶ θάνατος ἐὰν γέ-
rit: qm̄ erit incēdiū: bruchus: rubigo si fue
νηται, ὅτι ἔσται ἐμπυρισμός, βροῦχος, ἐρυσίβη ἐὰν γέ-
rit: & si afflixerit eū inimicus eius in vna
νηται, καὶ ἐὰν θλίψῃ αὐτὸν ὁ ἐχθρὸς αὐτοῦ ἐν μιᾷ τῶν
ciuitatū eoꝝ: oēm occursum: oēm laborē: om
πόλεων αὐτῶν, πᾶν συνάντημα, πάντα πόνον, πᾶ-
nis oro ois deprecatio si fuerit omi homi
σαν προσευχὴν πᾶσαν δέησιν ἐὰν γένηται παντὶ ἀνθρώ-
ni vt cognoscāt vnusquisq; cōtactū cordis: & expā
πῳ ὡς ἂν γνῶσιν ἕκαστος ἁφὴν καρδίας, καὶ διαπε-
derit manus in domū hanc: & tu exau
τάσῃ τὰς χεῖρας εἰς τὸν οἶκον τοῦτον, καὶ σὺ εἰσα-
dies de celo de parato habitaculo
κούσῃ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἐξ ἑτοίμου κατοικητηρίου
tuo: & ꝓpitius eris: & facies & dabis viro
σου, καὶ ἵλεως ἔσῃ, καὶ ποιήσεις καὶ δώσεις ἀνδρὶ
scdm̄ oēs vias suas: sicut cognoueris
κατὰ πάσας τὰς ὁδοὺς αὐτοῦ, καθὼς ἂν γνῷς τὴν

quodcunq; orauerit in
loco isto:
& exaudies in loco ha
bitaculi tui
in celo: & cū exaudie-
ris
propitius eris. Si pec-
cauerit
hō in proximū suum:
& habuerit aliqđ iura-
mētū quo teneatur astri
ctus: & venerit pp iura
mētū corā altari tuo in
domū tuā: tu exaudies
in celo: & facies & iudi
cabis seruos tuos:
condemnans impiū: &
reddens viam suam
sup caput ei9: iustificās
q; iustum & retribuens
ei fm iusticiā suam. Si
fugerit ppl's tuus israel
inimicos suos: qa pec-
caturus est tibi:
& agētes pniam & cōfi
tentes nomi tuo: vene-
rint & orauerint & dep̄
cati te fuerint in domo
hac: exaudi in celo:
& dimitte peccatum
populi tui israel:
& reduces eos in terrā
quam dedisti
pr̄ibus eorū. Si clausū
fuerit celū & nō pluerit
propter peccata eorū:
& orantes in
loco isto penitentiam
egerint nomini tuo:
et a pctis suis cōuersi
fuerint pp afflictionem
suam: exaudi eos in ce
lo: & dimitte
pctā seruorū tuorū &
populi tui israel: & ostē
de eis viam bonam
p quā ambulent: & da
pluuiam super terram
quā dedisti poplo tuo
in possessionē. Fames
si oborta fuerit in ter-
ra: aut pestilentia: aut
corruptus aer: aut eru-
go aut locusta: vel rubi
go: & afflixerit eum i-
nimicus eius
portas obsidens: omis
plaga vniuersa: infirmi
tas: cūcta deuotatio &
iprecatio q̄ acciderit oi
homini de populo tuo
israel: si
qs cognouerit plagā
cordis sui & expāderit
manus suas in domo
hac: tu exaudies in
celo in loco habitatio
nis tue: & repropitiabe
ris: & facies vt des vni
cuiq; fm oēs vias suas

אֲשֶׁר יִתְפַּלְלוּ אֶל הַמָּקוֹם הַזֶּה	
וְאַתָּה תִּשְׁמַע אֶל מְקוֹם	שָׁמַע יָשַׁב
שִׁבְתְּךָ אֶל הַשָּׁמַיִם וְשָׁמַעְתָּ	
וְסָלָחְתָּ: אֵת אֲשֶׁר יֶחֱטָא	חָטָא
אִישׁ לְרֵעֵהוּ וְנָשָׁא בוֹ אָלָה	נָשָׁה
לְהַאֲלֹתוֹ וּבָא אָלָה לִפְנֵי מִזְבַּחֲךָ	בּוֹא פָּנָה
בַּבַּיִת הַזֶּה: וְאַתָּה תִּשְׁמַע הַשָּׁמַיִם	זָבַח
וְעָשִׂיתָ וְשָׁפַטְתָּ אֶת עֲבָדֶיךָ	עָשָׂה
לְהַרְשִׁיעַ רָשָׁע לָתֵת דַּרְכּוֹ	רָשַׁע נָתַן
בְּרֹאשׁוֹ וּלְהַצְדִּיק צַדִּיק לָתֵת	צָדַק
לוֹ כְּצִדְקָתוֹ: בְּהִנָּגֵף עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל	
לִפְנֵי אוֹיֵב אֲשֶׁר יֶחֶטְאוּ לָךְ	אָיַב חָטָא
וְשָׁבוּ אֵלֶיךָ וְהוֹדוּ אֶת שְׁמֶךָ	שׁוּב יָדָה
וְהִתְפַּלְלוּ וְהִתְחַנְּנוּ אֵלֶיךָ בַּבַּיִת	פָּלַל חָנַן
הַזֶּה: וְאַתָּה תִּשְׁמַע הַשָּׁמַיִם	
וְסָלַחְתָּ לְחַטַּאת עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל	
וַהֲשֵׁבֹתָם אֶל הָאֲדָמָה אֲשֶׁר נָתַתָּ	שׁוּב נָתַן
לַאֲבוֹתָם: בְּהֵעָצֵר שָׁמַיִם וְלֹא יִהְיֶה	עָצַר הָיָה
מָטָר כִּי יֶחֶטְאוּ לָךְ וְהִתְפַּלְלוּ אֶל	
הַמָּקוֹם הַזֶּה וְהוֹדוּ אֶת שְׁמֶךָ	קוּם
וּמֵחַטָּאתָם יְשׁוּבוּן כִּי תַעֲנֵם:	שׁוּב עָנָה
וְאַתָּה תִּשְׁמַע הַשָּׁמַיִם וְסָלַחְתָּ	
לְחַטַּאת עֲבָדֶיךָ וְעַמְּךָ יִשְׂרָאֵל כִּי	
תוֹרֵם אֶת הַדֶּרֶךְ הַטּוֹבָה אֲשֶׁר	יָרָה
יֵלְכוּ בָהּ וְנָתַתָּה מָטָר עַל אַרְצְךָ	
אֲשֶׁר נָתַתָּה לְעַמְּךָ לְנַחֲלָה: רָעָב	
כִּי יִהְיֶה בָאָרֶץ דֶּבֶר כִּי יִהְיֶה	הָיָה
שִׁדָּפוֹן יֵרָקוֹן אַרְבֶּה חָסִיל כִּי	רָבָה חָסַל
יִהְיֶה כִּי יָצַר לוֹ אֹיְבוֹ בְּאֶרֶץ	צוּר
שְׁעָרָיו כָּל נֶגַע כָּל מַחֲלָה: כָּל	חָלָה
תְּפִלָּה כָל תְּחִנָּה אֲשֶׁר תִהְיֶה לְכָל	פָּלַל חָנַן
הָאָדָם לְכֹל עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר	
יֵדְעוּן אִישׁ נֶגַע לְבָבוֹ וּפָרַשׂ	
כַּפָּיו אֶל הַבַּיִת הַזֶּה: וְאַתָּה תִּשְׁמַע	שָׁמַע
הַשָּׁמַיִם מְכוֹן שִׁבְתֶּךָ וְסָלַחְתָּ וְעָשִׂיתָ	כּוּן עָשָׂה
וְנָתַתָּ לָאִישׁ כְּכָל דְּרָכָיו אֲשֶׁר תֵּדַע	יָדַע

אֶת־לְבָבוֹ כִּי־אַתָּה יָדַעְתָּ לְבַדְּךָ בדד
אֶת־לְבַב כָּל־בְּנֵי הָאָדָם׃ לְמַעַן
יִרָאוּךָ כָּל־הַיָּמִים אֲשֶׁר־הֵם יום
חַיִּים עַל־פְּנֵי הָאֲדָמָה אֲשֶׁר נָתַתָּה פָּנָה נָתַן
לַאֲבֹתֵינוּ׃ וְגַם אֶל־הַנָּכְרִי אֲשֶׁר
לֹא־מֵעַמְּךָ יִשְׂרָאֵל הוּא וּבָא בוא
מֵאֶרֶץ רְחוֹקָה לְמַעַן שְׁמֶךָ׃ כִּי רָחַק
יִשְׁמְעוּן אֶת־שִׁמְךָ הַגָּדוֹל וְאֶת גָּדַל
יָדְךָ הַחֲזָקָה וּזְרֹעֲךָ הַנְּטוּיָה וּבָא נָטָה בוא
וְהִתְפַּלֵּל אֶל־הַבַּיִת הַזֶּה׃ אַתָּה פָּלַל
תִּשְׁמַע הַשָּׁמַיִם מְכוֹן שִׁבְתֶּךָ שָׁמַע
וְעָשִׂיתָ כְּכֹל אֲשֶׁר־יִקְרָא אֵלֶיךָ קָרָא
הַנָּכְרִי לְמַעַן יֵדְעוּן כָּל־עַמֵּי הָאָרֶץ
אֶת־שְׁמֶךָ לְיִרְאָה אֹתְךָ כְּעַמְּךָ
יִשְׂרָאֵל וְלָדַעַת כִּי־שִׁמְךָ נִקְרָא יָדַע
עַל־הַבַּיִת הַזֶּה אֲשֶׁר בָּנִיתִי׃ כִּי בָּנָה
יֵצֵא עַמְּךָ לַמִּלְחָמָה עַל־אֹיְבוֹ לָחַם
בַּדֶּרֶךְ אֲשֶׁר תִּשְׁלָחֵם וְהִתְפַּלְלוּ שָׁלַח
אֶל־יְהוָה דֶּרֶךְ הָעִיר אֲשֶׁר
בָּחַרְתָּ בָּהּ וְהַבַּיִת אֲשֶׁר־בָּנִתִי
לִשְׁמֶךָ׃ וְשָׁמַעְתָּ הַשָּׁמַיִם אֶת
תְּפִלָּתָם וְאֶת־תְּחִנָּתָם וְעָשִׂיתָ חָנַן עָשָׂה
מִשְׁפָּטָם׃ כִּי יֶחֶטְאוּ־לָךְ כִּי אֵין שָׁפַט חָטָא
אָדָם אֲשֶׁר לֹא־יֶחֱטָא וְאָנַפְתָּ
בָם וּנְתַתָּם לִפְנֵי אוֹיֵב וְשָׁבוּם נָתַן פָּנָה
שֹׁבֵיהֶם אֶל־אֶרֶץ הָאוֹיֵב רְחוֹקָה אָיַב שָׁבָה
אוֹ קְרוֹבָה׃ וְהֵשִׁיבוּ אֶל־לִבָּם רָחַק קָרַב
בָּאָרֶץ אֲשֶׁר נִשְׁבּוּ־שָׁם וְשָׁבוּ שׁוב
וְהִתְחַנְּנוּ אֵלֶיךָ בְּאֶרֶץ שֹׁבֵיהֶם חָנַן
לֵאמֹר חָטָאנוּ וְהֶעֱוִינוּ רָשָׁעְנוּ׃ עָוָה
וְשָׁבוּ אֵלֶיךָ בְּכָל־לְבָבָם וּבְכָל
נַפְשָׁם בְּאֶרֶץ אֹיְבֵיהֶם אֲשֶׁר
שָׁבוּ אֹתָם וְהִתְפַּלְלוּ אֵלֶיךָ דֶּרֶךְ פָּלַל
אַרְצָם אֲשֶׁר נָתַתָּה לַאֲבוֹתָם הָעִיר
אֲשֶׁר בָּחַרְתָּ וְהַבַּיִת אֲשֶׁר־בָּנִיתִי בָּנָה
לִשְׁמֶךָ׃ וְשָׁמַעְתָּ הַשָּׁמַיִם מְכוֹן כון

sicut videris cor eius: quia tu nosti solus cor omnium filiorum hominum: vt timeant te cunctis diebus quibus viuūt super faciē terre quam dedisti patribus nostris. Insuper & alienigena qui non est de populo tuo israel cum venerit de terra lōginqua propter nomē tuum: audietur enim nomē tuū magnum & manus tua fortis & brachiū tuū extentū vbicū qz. Cū venerit ergo & orauerit in hoc loco tu exaudies in celo in firmamēto habitaculi tui: & facies oia pro quibus inuocauerit te alienigēa vt discāt vniuersi populi terrarum nomē tuum timere sicut populus tuus israel: & probēt qa nomē tuū inuocatum est sup domū hanc quam edificaui. Si egressus fuerit populus tuus ad bellū cōtra inimicos suos p viā quocū qz miseris eos: orabunt te contra viam ciuitatis quam elegisti: & cōtra domū quā edificaui nomini tuo: & exaudies in celo orationes eorū: & preces eorū: & facies iudiciū eorum. Qd si peccauerit tibi: nō ē enim homo qui non peccet & iratus tradideris eos inimicis suis: & captiui ducti fuerint in terrā inimicorū longe vel ppe: & egerit penitentiā in corde suo in loco captiuitatis: & conuersi deprecati te fuerint in captiuitate sua dicētes peccauimus: inique egimus: impie gessimus: & reuersi fuerit ad te in vniuerso corde suo et tota aīa sua in terra inimicorum suorum ad quā captiui ducti fuerit & orauerit te cōtra viā terre sue quā dedisti patribus eorū & ciuitatis quā elegisti & tēpli qd edificaui noī tuo: exaudies ī celo in firmamento

cor eius: quia tu solus nosti cor
καρδίαν αὐτοῦ, ὅτι σὺ μονώτατος οἶδας τὴν καρδίαν
omnium filiorum hominum: vt timeant te omnibus
πάντων τῶν υἱῶν ἀνθρώπων, ὅπως ἂν φοβῶνταί σε πά-
nibus diebus: quibus ipsi viuūt sup terrā quā dedi
σας τὰς ἡμέρας, ἃς αὐτοὶ ζῶσιν ἐπὶ τῆς γῆς ἧς ἔδω-
sti patribus nris. & alienigene q nō est de
κας τοῖς πατράσιν ἡμῶν. καὶ τῷ ἀλλοτρίῳ ὃς οὐκ ἔστιν ἐκ
pplo tuo israel hic: & veniet de terra lōginqua
τοῦ λαοῦ σου Ἰσραὴλ οὗτος, καὶ ἥξει ἐκ γῆς μακρόθεν
pp nomē tuū: quia audiēt nomē tuū magnū
διὰ τὸ ὄνομά σου, διότι ἀκούσονται τὸ ὄνομά σου τὸ μέγα
& manū tuā fortē & brachium tuū
καὶ τὴν χεῖρά σου τὴν κραταιὰν καὶ τὸν βραχίονά σου
excelsū: & veniet & orabit in loco hoc:
τὸν ὑψηλόν, καὶ ἥξει καὶ προσεύξεται εἰς τὸν τόπον τοῦ-
& tu audies de celo de parato
τον, καὶ σὺ εἰσακούσῃ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἐξ ἑτοίμου κα-
habitaculo tuo: & facies scdm oia in quibus inuo-
τοικητηρίου σου, καὶ ποιήσεις κατὰ πάντα ὅσα ἂν ἐπικα-
cauerit te alienigena: vt cognoscāt vniuersi
λέσηταί σε ὁ ἀλλότριος, ὅπως ἂν γνῶσι πάντες οἱ
ppli terre nomē tuū: & timeant te: sicut
λαοὶ τῆς γῆς τὸ ὄνομά σου, καὶ φοβῶνταί σε, καθὼς
pplus tuus israel: & cognoscat q nomē tuū inuo
ὁ λαός σου Ἰσραήλ, καὶ γνῶσιν ὅτι τὸ ὄνομά σου ἐπι-
catū est sup domū hanc: quā edificaui. si
κέκληται ἐπὶ τὸν οἶκον τοῦτον, ὃν ᾠκοδόμησα. ἐὰν
aūt egressus fuerit pplus tuus ad bellū cōtra inimicos
δὲ ἐξέλθῃ ὁ λαός σου εἰς πόλεμον ἐπὶ τοὺς ἐχθροὺς
suos in via qua miseris eos: & orauerit in
αὐτοῦ ἐν ὁδῷ ᾗ ἀποστελεῖς αὐτούς, καὶ προσεύξωνται ἐν
nomine dñi viā ciuitatis quā elegisti in ea:
ὀνόματι κυρίου ὁδὸν τῆς πόλεως ἧς ἐξελέξω ἐν αὐτῇ,
& domus quā edificaui nomini tuo:
καὶ τοῦ οἴκου οὗ ᾠκοδόμησα τῷ ὀνόματί σου,
& audies de celo orōnē eorum &
καὶ εἰσακούσῃ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ τῆς προσευχῆς αὐτῶν καὶ
precee eorum: & facies iusticiā eo
τῆς δεήσεως αὐτῶν, καὶ ποιήσεις τὸ δικαίωμα αὐ-
rū: qz peccabunt tibi: qz nō est homo:
τῶν, ὅτι ἁμαρτήσονταί σοι, ὅτι οὐκ ἔστιν ἄνθρωπος,
qui nō peccet. & si induxeris cōtra eos & 2.Pa.
ὃς οὐχ ἁμαρτήσεται. καὶ ἐὰν ἐπάξῃς ἐπ' αὐτοὺς καὶ 6
tradideris eos coram inimicis: & captiuos duce-
παραδῷς αὐτοὺς ἐνώπιον ἐχθρῶν, καὶ αἰχμαλωτεύ-
rint captiuantes eos in terrā lōge vel
σωσιν οἱ αἰχμαλωτεύσαντες αὐτοὺς εἰς γῆν μακρὰν ἢ
prope: & cōuerterit corda sua in tra vbi
ἐγγύς, καὶ ἐπιστρέψωσι τὰς καρδίας αὐτῶν ἐν τῇ γῇ οὗ
trāsmigrati sūt ibi & reuersi fuerint ad te & depre-
μετῳκίσθησαν ἐκεῖ καὶ ἐπιστρέψωσι πρὸς σὲ καὶ δεη-
cati fuerit te in terra trāsmigratiōis sue dicētes:
θῶσί σου ἐν τῇ γῇ τῆς μετοικεσίας αὐτῶν λέγοντες, ἡ-
peccauimus iniq egimus impie gessimus: & reuersi fuerint
μάρτομεν ἠνομήσαμεν ἠδικήσαμεν, καὶ ἐπιστρέψωσι
ad te in toto corde suo & in tota aīa
πρὸς σὲ ἐν ὅλῃ τῇ καρδίᾳ αὐτῶν καὶ ἐν ὅλῃ τῇ ψυχῇ
sua in tra inimicorū suorū quo traduxisti e-
αὐτῶν ἐν τῇ γῇ τῶν ἐχθρῶν αὐτῶν οὗ μετήγαγες αὐ-
os: & orauerit ad te viam terre sue quā
τούς, καὶ προσεύξωνται πρὸς σὲ ὁδὸν τῆς γῆς αὐτῶν ἧς
dedisti patribus suis: & ciuitati quā ele
ἔδωκας τοῖς πατράσιν αὐτῶν, καὶ τῆς πόλεως ἧς ἐξε-
gisti & domus quā edificaui nomini tuo:
λέξω καὶ τοῦ οἴκου οὗ ᾠκοδόμησα τῷ ὀνόματί σου,
& audies de celo de parato
καὶ εἰσακούσῃ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἐξ ἑτοίμου

habitaculo tuo: orōnē eoꝝ et preces
κατοικητηρίου σου, τῆς προσευχῆς αὐτῶν καὶ τῆς δεήσεως
eoꝝ: et facies iudiciū eoꝝ: et ꝓpitius eris
αὐτῶν, καὶ ποιήσεις τὸ δικαίωμα αὐτῶν, καὶ ἵλεως ἔσῃ ταῖς
iniquitatibꝰ eoꝝ qbꝰ peccauerīt tibi: et sm oēs iniqui
ἀδικίαις αὐτῶν αἷς ἥμαρτόν σοι, καὶ κατὰ πάντα τὰ ἀθετή
tates eoꝝ qbꝰ ꝑuaricati sūt. et dabis eos in misera
ματα αὐτῶν ἃ ἠθέτησαν. καὶ δώσεις αὐτοὺς εἰς οἰκτιρ
tiones corā eis q captiuos habuerīt eos: et mi
μοὺς ἐνώπιον τῶν αἰχμαλωτευσάντων αὐτούς, καὶ οἰ
serebūtur eoꝝ: quia ppls tuus et hereditas tua
κτειρήσουσιν αὐτούς, ὅτι λαός σου καὶ κληρονομία σου εἰ
sunt: quos eduxisti de terra egypti de medio for
F σίν, οὓς ἐξήγαγες ἐκ γῆς αἰγύπτου ἐκ μέσου χωνευ
nacis ferree. et sint oculi tui et aures
τηρίου σιδηροῦ. καὶ ἔστωσαν οἱ ὀφθαλμοί σου καὶ τὰ ὦτά
tue aperte ad dep̄catiōnē serui tui et
σου ἠνεῳγμένα εἰς τὴν δέησιν τοῦ δούλου σου καὶ
ad dep̄catiōnē ppli tui israel: vt exaudias e
εἰς τὴν δέησιν τοῦ λαοῦ σου ἰσραήλ, εἰσακούειν αὐ
os in oībus qbꝰ inuocauerint te. quia tu se
τῶν ἐν πᾶσιν οἷς ἂν ἐπικαλέσωνταί σε. ὅτι σὺ διέ
parasti eos tibi in hereditatē de vniuersis
στειλας αὐτοὺς σεαυτῷ εἰς κληρονομίαν ἐκ πάντων
pplis terre: sicut locutus es in manu
τῶν λαῶν τῆς γῆς, καθὼς ἐλάλησας ἐν χειρὶ τοῦ
serui tui moysi: qñ educeres tu pa
δούλου σου μωυσῆ, ἐν τῷ ἐξάγειν σε τοὺς πατέ
tres nr̄os de terra egypti dñe dñe. et factū est vt
ρας ἡμῶν ἐκ γῆς αἰγύπτου κύριε κύριε. καὶ ἐγένετο ὡς
compleuit salomon orans ad dñm totā
συνετέλεσε σαλωμὼν προσευχόμενος πρὸς κύριον ὅλην
orōnē et dep̄catiōnē hanc: surrexit a
τὴν προσευχὴν καὶ τὴν δέησιν ταύτην, ἀνέστη ἀπὸ προσώ
facie altaris dñi inclinatꝰ sup genua sua:
που τοῦ θυσιαστηρίου κυρίου κεκλικὼς ἐπὶ τὰ γόνατα αὐτοῦ
et manꝰ sue expāse in celū: et
καὶ αἱ χεῖρες αὐτοῦ διαπεπετασμέναι εἰς τὸν οὐρανόν, καὶ
stetit: et bñdixit omni ecclesie israel voce
ἔστη, καὶ εὐλόγησε πᾶσαν τὴν ἐκκλησίαν ἰσραὴλ φωνῇ
magna dicēs: bñdictus dñs q dedit hodie re
μεγάλῃ λέγων, εὐλογητὸς κύριος ὃς ἔδωκε σήμερον ἀνά
quiem pplo suo israel. iuxta oīa que lo
παυσιν τῷ λαῷ αὐτοῦ ἰσραήλ. κατὰ πάντα ὅσα ἐλά
cutꝰ ē. nō dissonuit verbū vnū in oībus verbis su
λησεν· οὐ διεφώνησε λόγος εἷς ἐν πᾶσι τοῖς λόγοις αὐ
is bonis: que locutꝰ est in manu moysi ser
τοῦ τοῖς ἀγαθοῖς, οἷς ἐλάλησεν ἐν χειρὶ μωυσῆ τοῦ δού
ui sui. sit dñs deus nr̄ nobiscū sicut fuit cū
λου αὐτοῦ. γένοιτο κύριος ὁ θεὸς ἡμῶν μεθ᾽ ἡμῶν καθὼς ἦν μετὰ
patribus nr̄is: nō derelinquat nos neq;
τῶν πατέρων ἡμῶν. μὴ ἐγκαταλίποι ἡμᾶς μηδὲ
auertat nos: sed inclinet corda nr̄a ad
ἀποστρέψαι ἡμᾶς, ἀλλ᾽ ἐπικλῖναι τὰς καρδίας ἡμῶν πρὸς
se: vt ambulemꝰ in oībus vijs eius:
αὐτόν, τοῦ πορεύεσθαι ἐν πάσαις ταῖς ὁδοῖς αὐτοῦ,
et custodiamꝰ oīa mādata eius: et p̄ce
καὶ φυλάσσειν πάσας τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ, καὶ τὰ προσ
pta eius: et iustificatiōes eius: q̄ māda
τάγματα αὐτοῦ, καὶ τὰ δικαιώματα αὐτοῦ, ἃ ἐνετεί
uit patribus nr̄is. et sint s̄mōes isti
λατο τοῖς πατράσιν ἡμῶν. καὶ ἔστωσαν οἱ λόγοι οὗτοι
quibꝰ dep̄catꝰ sū corā dño deo nr̄o hodie: appꝛopiquā
οὓς δεδέημαι ἐνώπιον κυρίου θεοῦ ἡμῶν σήμερον, ἐγγίζον
tes ad dñm deū nr̄m die et nocte vt fa
τες πρὸς κύριον τὸν θεὸν ἡμῶν ἡμέρας καὶ νυκτός, τοῦ ποι
ciat iustificationē seruo tuo et iustificationē po
εῖν τὸ δικαίωμα τοῦ δούλου σου καὶ τὸ δικαίωμα τοῦ λα
puli tui israel verbū diei in die eius: vt sciant
οῦ σου ἰσραὴλ ῥῆμα ἡμέρας ἐν ἡμέρᾳ αὐτοῦ, ὅπως γνῶσι
omnes ppli terre: q̄ tu dñs deus
πάντες οἱ λαοὶ τῆς γῆς, ὅτι σὺ κύριος ὁ θεὸς ooooooooo

solii tui orationes eorū
& preces eorum: ooooo
& facies iudicium eorū:
& ꝓpitiaberis populo
tuo q peccauit tibi: &
oībus iniquitatibꝰ eorū
quibꝰ preuaricati sunt
in te: & dabis miam oo
corā eis qui eos capti-
uos habuerīt vt misereā
tur eis. Populus enim
tuus est & hereditas tua
quos eduxisti de terra
egypti de medio for-
nacis ferree vt sint ocu
li tui aperti ad depreca
tionē serui tui & popu-
li tui israel: & oooooooooooo
exaudies eos in vniuer
sis pro quibus inuocaue
rint te. Tu enim sep̄asti
eos tibi in hereditatem
de vniuersis populis te
rre: sicut locutus es oooo
per moysen seruū tuū
quando eduxisti oooooo
patres nostros de egy-
pto dñe deus. oooooooooo
Factū est aūt cū cōples
set salomō orās oooooo
dominū oēm orationē
& deprecationem ooooo
hāc: surrexit de cospe
ctu altaris dñi. Vtrunq;
enī genu in terrā fixerat
& manus expāderat ad
celum. Stetit ergo & be
nedixit omni oooooooooo
ecclesie israel voce ma
gna dicens. ooooooooooo
Benedictꝰ dñs qui de
dit requiem ooooooooooo
populo suo israel iu-
xta oia que locutus est.
Nō cecidit ne vnus qui
dē sermo ex omnibus
bonis q̄ locutus est p
moysen seruū suum. oo
Sit dñs deus noster no
biscum sicut ooooooooo
fuit cū patribꝰ nostris
non derelinquēs nos oo
neq; proiiciēs: sed incli
net corda nostra ad se
vt ambulemus in vni-
uersis viis eius & custo-
diamus mādata eius &
cerimonias & iudicia q̄-
cūq; mādauit patribus
nostris: & sint sermōes
mei isti qbus dep̄catus
sum corā dño: appropi
quātes dño deo nostro
die ac nocte oooooooooooo
vt faciat iudicium ser-
uo suo & oooooooooooooo
populo suo israel ooooo
oooooooooooooooooooooooooo
p singulos dies: vt sciāt
omnes populi oooooo
terre quia dñs ipse est
deus: & ooooooooooooooo

שִׁבְתְּךָ אֶת תְּפִלָּתָם וְאֶת תְּחִנָּתָם, יָשַׁב
וְעָשִׂיתָ מִשְׁפָּטָם: וְסָלַחְתָּ לְעַמְּךָ
אֲשֶׁר חָטְאוּ לָךְ, וּלְכָל פִּשְׁעֵיהֶם
אֲשֶׁר פָּשְׁעוּ בָךְ, וּנְתַתָּם לְרַחֲמִים
לִפְנֵי שֹׁבֵיהֶם וְרִחֲמוּם: כִּי עַמְּךָ
וְנַחֲלָתְךָ הֵם, אֲשֶׁר הוֹצֵאתָ יָצָא
מִמִּצְרַיִם מִתּוֹךְ כּוּר הַבַּרְזֶל:
לִהְיוֹת עֵינֶיךָ פְּתֻחוֹת אֶל תְּחִנַּת הָיָה חָנַן
עַבְדְּךָ וְאֶל תְּחִנַּת עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל,
לִשְׁמֹעַ אֲלֵיהֶם בְּכֹל קָרְאָם אֵלֶיךָ:
כִּי אַתָּה הִבְדַּלְתָּם לְךָ לְנַחֲלָה בָּדַל
מִכֹּל עַמֵּי הָאָרֶץ, כַּאֲשֶׁר דִּבַּרְתָּ
בְּיַד מֹשֶׁה עַבְדֶּךָ, בְּהוֹצִיאֲךָ אֶת
אֲבֹתֵינוּ מִמִּצְרַיִם אֲדֹנָי יֱהוִה:
וַיְהִי כְּכַלּוֹת שְׁלֹמֹה לְהִתְפַּלֵּל אֶל הָיָה כָּלָה
יְהוָה אֵת כָּל הַתְּפִלָּה וְהַתְּחִנָּה פָּלַל
הַזֹּאת, קָם מִלִּפְנֵי מִזְבַּח יְהוָה קוּם פָּנָה
מִכְּרֹעַ עַל בִּרְכָּיו, וְכַפָּיו פְּרֻשׂוֹת זָבַח
הַשָּׁמָיִם: וַיַּעֲמֹד וַיְבָרֶךְ אֵת כָּל עָמַד בָּרַךְ
קְהַל יִשְׂרָאֵל, קוֹל גָּדוֹל לֵאמֹר: גָּדַל
בָּרוּךְ יְהוָה אֲשֶׁר נָתַן מְנוּחָה נוּחַ
לְעַמּוֹ יִשְׂרָאֵל כְּכֹל אֲשֶׁר דִּבֵּר,
לֹא נָפַל דָּבָר אֶחָד מִכֹּל דְּבָרוֹ
הַטּוֹב, אֲשֶׁר דִּבֶּר בְּיַד מֹשֶׁה עַבְדּוֹ:
יְהִי יְהוָה אֱלֹהֵינוּ עִמָּנוּ, כַּאֲשֶׁר
הָיָה עִם אֲבֹתֵינוּ, אַל יַעַזְבֵנוּ עָזַב
וְאַל יִטְּשֵׁנוּ: לְהַטּוֹת לְבָבֵנוּ אֵלָיו, נָטַשׁ נָטָה
לָלֶכֶת בְּכָל דְּרָכָיו וְלִשְׁמֹר מִצְוֹתָיו הָלַךְ צִוָּה
וְחֻקָּיו וּמִשְׁפָּטָיו, אֲשֶׁר צִוָּה אֶת חָקַק שָׁפַט
אֲבֹתֵינוּ: וְיִהְיוּ דְבָרַי אֵלֶּה אֲשֶׁר הָיָה
הִתְחַנַּנְתִּי לִפְנֵי יְהוָה, קְרֹבִים חָנַן קָרַב
אֶל יְהוָה אֱלֹהֵינוּ יוֹמָם וָלָיְלָה,
לַעֲשׂוֹת מִשְׁפַּט עַבְדּוֹ וּמִשְׁפַּט עָשָׂה
עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל דְּבַר יוֹם
בְּיוֹמוֹ: לְמַעַן דַּעַת כָּל עַמֵּי יָדַע
הָאָרֶץ כִּי יְהוָה הוּא הָאֱלֹהִים,

אין עוד: והיה לבבכם שלם עם
יהוה אלהינו ללכת בחקיו
ולשמר מצותיו כיום הזה: והמלך
וכל ישראל עמו זבחים זבח
לפני יהוה: ויזבח שלמה את זבח זבח
השלמים אשר זבח ליהוה בקר
עשרים ושנים אלף וצאן מאה שנה
ועשרים אלף ויחנכו את בית חנך
יהוה המלך וכל בני ישראל:
ביום ההוא קדש המלך את תוך
החצר אשר לפני בית יהוה כי פנה
עשה שם את העלה ואת המנחה
ואת חלבי השלמים כי מזבח
הנחשת אשר לפני יהוה קטן
מהכיל את העלה ואת המנחה כול
ואת חלבי השלמים: ויעש שלמה עשה
בעת ההוא את החג וכל ישראל
עמו קהל גדול מלבוא חמת עד גדל
נחל מצרים לפני יהוה אלהינו
שבעת ימים ושבעת ימים ארבעה יום רבע
עשר יום: ביום השמיני שלח
את העם ויברכו את המלך וילכו ברך
לאהליהם שמחים וטובי לב
על כל הטובה אשר עשה
יהוה לדוד עבדו ולישראל
עמו: ויהי ככלות Cap.ix. כלה
שלמה לבנות את בית יהוה בנה
ואת בית המלך ואת כל חשק
שלמה אשר חפץ לעשות: וירא ראה
יהוה אל שלמה שנית כאשר שנה
נראה אליו בגבעון: ויאמר יהוה
אליו שמעתי את תפלתך ואת פלל
תחנתך אשר התחננתה לפני חנן פנה
הקדשתי את הבית הזה אשר קדש
בנתה לשום שמי שם עד בנה
עולם והיו עיני ולבי שם כל עלם היה

nõ est vltra absq; eo.
Sit quoq; cor nr̃m pfe-
ctũ cũ dño deo nostro
vt ambulemus i decre-
tis eius: & custodiamus
mandata eius sicut &
hodie. Igitur rex & oĩs
israel cum eo immola
bãt victimas corã dño.
Mactauitq; salomõ ho
stias pacificas q̃s immo
lauit domino: boum
viginti duo milia & oui
um centum oooooooooo
viginti milia. Et dedi-
cauerunt templum oooo
domini rex & filii isra
el. oooooooooooooooooooo
In die illa sanctificauit
rex medium oooooooooo
atrii quod erat añ do-
mũ dñi. Fecit quippe
holocaustum ibi & sa-
crificium oooooooooooooo
& adipem pacificorũ:
quoniam altare oooooo
ereum qđ erat coram
dño minus erat: & oooo
cape non poterat holo
caustum & sacrificium
& adipem pacificorũ.
Fecit ergo salomon oo
in tpe illo festiuitatẽ ce
lebrẽ: & oĩs israel oooo
cum eo multitudo ma-
gna ab introitu emath
vsq; ad riuum egypti
coram dño đo nostro
septẽ diebus & septem
diebus.i. quattuordecĩ
diebus: & in die octa-
uo dimisit oooooooooooo
populos. Qui bñdicen
tes regi profecti sunt
in tabernacula sua letã
tes & alacri corde oooooo
super oĩbus bonis q̃
fecerat oooooooooooooooo
dominus dauid seruo
suo & israel oooooooooooo
populo suo. 9.
FActũ est ãt cũ pfe-
cisset salomon edi-
ficium domus domini
& edificiũ regis & oẽ
quod optauerat & ooo
voluerat facere: appa
ruit ei oooooooooooooooo
dominus secũdo sicut
oooooooooooooooooooooooo
appuerat ei in gabaõ.
Dixitq; dominus ooooo
ad eum. Exaudiui ora
tionem tuam & oooooooo
depcationẽ tuã quam
depcatus es corã me:
sanctificaui domũ hãc
quam oooooooooooooooo
edificasti vt ponerẽ no
men meum ibi in ooooo
sepiternũ: & erũt ocu-
li mei & cor meũ ibi cũ-

et nõ est vltra. et sint corda nr̃a perfecta
καὶ οὐκ ἔστιν ἔτι. καὶ ἔστωσαν αἱ καρδίαι ἡμῶν τέλειαι G
ad dñm deũ nr̃m: et sancte ambulem' in
πρὸς κύριον τὸν θεὸν ἡμῶν, τοῦ ὁσίως πορεύεσθαι ἐν τοῖς
preceptis eius et custodiamus mãdata eius
προστάγμασιν αὐτοῦ καὶ φυλάσσειν τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ
sicut dies hec. et rex et oẽs filii is
ὡς ἡ ἡμέρα αὕτη. καὶ ὁ βασιλεὺς καὶ πάντες οἱ υἱοὶ Ἰσ
rael imolauerũt victimã corã dño deo. et sacri
ραὴλ ἔθυσαν θυσίαν ἐνώπιον κυρίου τοῦ θεοῦ. καὶ ἔθυ
ficauit rex salomon victimã pacificorũ: quã
σεν ὁ βασιλεὺς σολομὼν τὴν θυσίαν τῶν εἰρηνικῶν, ἣν
immolauerũt dño: boũ duo et viginti milia: et
ἔθυσαν τῷ κυρίῳ, βοῶν δύο καὶ εἴκοσι χιλιάδας, καὶ
ouium cẽtũ et viginti milia. et dedicauit
προβάτων ἑκατὸν καὶ εἴκοσι χιλιάδας. καὶ ἐνεκαίνισε τὸν
domũ dñi rex et oẽs filii israel. B
οἶκον κυρίου ὁ βασιλεὺς καὶ πάντες οἱ υἱοὶ Ἰσραήλ.
in die illa sctificauit rex mediũ
ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἡγίασεν ὁ βασιλεὺς τὸ μέσον
atrii qđ erat añ faciem domus dñi.
τῆς αὐλῆς τὸ κατὰ πρόσωπον τοῦ οἴκου κυρίου.
quia fecit ibi holocaustũ et sacri
ὅτι ἐποίησεν ἐκεῖ τὴν ὁλοκαύτωσιν καὶ τὰς θυ
ficia et adipes pacificorũ: quia alta
σίας καὶ τὰ στέατα τῶν εἰρηνικῶν, διότι τὸ θυσιαστή
re ereum qđ erat corã dño paruũ erat vt
ριον τὸ χαλκοῦν τὸ ἐνώπιον κυρίου μικρὸν ἦν τοῦ
nõ posset capere holocaustũ et mu
μὴ δύνασθαι δέξασθαι τὴν ὁλοκαύτωσιν καὶ τὸ δῶ
nus et sacrificia pacificorũ. et fecit sa
ρον καὶ τὰς θυσίας τῶν εἰρηνικῶν. καὶ ἐποίησε σο
lomon festiuitatẽ in die illa. et oẽs isra
λομὼν ἑορτὴν ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ. καὶ πᾶς Ἰσρα
el cũ eo ecclesia magna ab introitu
ὴλ μετ᾽ αὐτοῦ ἐκκλησία μεγάλη ἀπὸ τῆς εἰσόδου
emath vsq; ad riuum egypti corã dño deo
ἡμὰθ ἕως ποταμοῦ αἰγύπτου ἐνώπιον κυρίου τοῦ θεοῦ
nr̃o septẽ diebus et septẽ diebus: quattuor et de 2.Pa. 7.
ἡμῶν ἑπτὰ ἡμέρας καὶ ἑπτὰ ἡμέρας, τέσσαρες καὶ δέ
cem diebus. et in die octauo dimisit
κα ἡμέρας. καὶ ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ ὀγδόῃ ἐξαπέστειλε τὸν
ppl'm: et bñdixerũt regi. et abierũt vnusquisq;
λαόν, καὶ εὐλόγησαν τὸν βασιλέα. καὶ ἀπῆλθεν ἕκαστος
in tabernaculũ suũ letãtes: et bono corde
εἰς τὸ σκήνωμα αὐτοῦ χαίροντες, καὶ ἀγαθῇ καρδίᾳ
sup bonis que fecit dñs dauid ser
ἐπὶ τοῖς ἀγαθοῖς οἷς ἐποίησε κύριος τῷ δαυὶδ δού
uo suo et israel pplo suo.
λῳ αὐτοῦ καὶ τῷ Ἰσραὴλ τῷ λαῷ αὐτοῦ. Ca.9.
Et factũ est vt perfecit salomon edifica A
ΘΚαὶ ἐγένετο ὡς συνετέλεσε σολομὼν οἰκοδομῆ
re domũ dñi et domũ regis: et
σαι τὸν οἶκον κυρίου καὶ τὸν οἶκον τοῦ βασιλέως, καὶ
omne opus salomonis: quecũq; voluit
πᾶσαν τὴν πραγματείαν σολομῶντος, ὅσα ἠθέλησε
facere: et appuit dñs salomoni secun
ποιῆσαι, καὶ ὤφθη κύριος τῷ σολομῶντι δεύτε
do sicut appuit ei in gabaon. et dixit ad 3.Re.
ρον καθὼς ὤφθη αὐτῷ ἐν γαβαών. καὶ εἶπε πρὸς 1.Pa.
eum dñs: audiui orõnẽ tuã et dep 3.
αὐτὸν κύριος, ἤκουσα τῆς προσευχῆς σου καὶ τῆς δε
cationẽ tuã: qua depcat' es corã me: sctificaui do
ήσεώς σου, ἧς ἐδεήθης ἐνώπιόν μου, ἡγίακα τὸν οἶ
mum hanc quã edificasti: vt ponerẽ nomẽ
κον τοῦτον ὃν ᾠκοδόμησας, τοῦ θέσθαι τὸ ὄνομά
meũ ibi in sepiternũ. et erũt oculi mei
μου ἐκεῖ εἰς τὸν αἰῶνα. καὶ ἔσονται οἱ ὀφθαλμοί μου
et cor meũ ibi cũctis C
καὶ ἡ καρδία μου ἐκεῖ πάσας oooooooooooooooo
oooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooo

Deut. 19.c. Here. 11.c.

2.Pa. 14.

diebus. & tu ſi ambulaueris corā me ſicut
τὰς ἡμέρας. καὶ σὺ ἐὰν πορευθῇς ἐνώπιόν μου καθὼς
ambulauit dauid pater tuus in ſanctitate cordis &
ἐπορεύθη δαυὶδ ὁ πατήρ σου ἐν ὁσιότητι καρδίας καὶ
in rectitudine: vt facias ſm oia q̄ precepi ei:
ἐν εὐθύτητι, τοῦ ποιεῖν κατὰ πάντα ἃ ἐνετειλάμην αὐ
& precepta mea & mādata mea ſer-
τῷ, καὶ τὰ προστάγματά μου καὶ τὰς ἐντολάς μου φυ
uaueris: & tollam thronū regni tui ſup
λάξῃς, καὶ ἀναστήσω τὸν θρόνον τῆς βασιλείας σου ἐπὶ
iſrael in ſépiternū: ſicut locut' ſū patri
ἰσραὴλ εἰς τὸν αἰῶνα, καθὼς ἐλάλησα τῷ πατρί
tuo dauid dicens: nō auferetur tibi vir dux
σου δαυὶδ λέγων, οὐκ ἐξαρθήσεταί σοι ἀνὴρ ἡγούμενος
in iſrael. ſi āt auerſione auerſi fueritis vos
B ἐν ἰσραήλ. ἐὰν δὲ ἀποστραφέντες ἀποστραφῆτε ὑμεῖς
& filii veſtri a me: & precepta
καὶ τὰ τέκνα ὑμῶν ἀπ᾽ ἐμοῦ, καὶ τὰ προστάγματά
mea q̄ dedi corā vobis nō cuſtodieritis: & abie-
μου ἃ ἔδωκα ἐνώπιον ὑμῶν μὴ φυλάξητε, καὶ πο-
ritis & ſeruieritis deis alienis & adoraueritis
ρευθῆτε καὶ δουλεύσητε θεοῖς ἑτέροις καὶ προσκυνήσητε
eos: & auferā iſrael a terra quā de
αὐτοῖς, καὶ ἐξαρῶ τὸν ἰσραὴλ ἀπὸ τῆς γῆς ἧς ἔδωσ-
di eis: & domū hanc quā ſctificaui nomi
κα αὐτοῖς, καὶ τὸν οἶκον τοῦτον ὃν ἡγίασα τῷ ὀνόμα-
ni meo proiiciā a cōſpectu meo. & erit iſrl' in
τί μου ἀπορρίψω ἐκ προσώπου μου. καὶ ἔσται ἰσλ᾽ εἰς
perditionē & in fabulā in cūctis pplis.
ἀφανισμὸν καὶ εἰς λάλημα εἰς πάντας τοὺς λαούς.
& dom' hec alta erit in exemplū. ois
καὶ ὁ οἶκος οὗτος ὁ ὑψηλὸς ἔσται εἰς παράδειγμα. πᾶς
qui tranſierit per eā: obſtupebit & ſibilabit. &
ὁ διαπορευόμενος δι᾽ αὐτοῦ, ἐκστήσεται καὶ συριεῖ. καὶ
dicent cauſa cuius fecit dñs ſic terre
ἐροῦσιν ἕνεκεν τίνος ἐποίησε κύριος οὕτω τῇ γῇ
huic & domui huic: & dicēt: eo q̄ dere
ταύτῃ καὶ τῷ οἴκῳ τούτῳ; καὶ ἐροῦσιν, ἀνθ᾽ ὧν ἐγκα
Deut. 29.c. Here. 22.c. liquerunt dñm deū ſuū: qui eduxit
τέλιπον κύριον τὸν θεὸν αὐτῶν, τὸν ἐξαγαγόντα τοὺς
patres eorū de domo ſeruitutis de egypto: & ad
πατέρας αὐτῶν ἐξ οἴκου δουλείας ἐξ αἰγύπτου, καὶ ἀν
heſerunt diis alienis & adorauerūt eos
τελάβοντο θεῶν ἀλλοτρίων καὶ προσεκύνησαν αὐτοῖς
& ſeruierūt eis: ꝓp hoc induxit dñs
καὶ ἐδούλευσαν αὐτοῖς, διὰ τοῦτο ἐπήγαγε κύριος
ſup eos omne malū hoc. & factū ē
ἐπ᾽ αὐτοὺς πᾶσαν τὴν κακίαν ταύτην. καὶ ἐγένετο
A poſt viginti ānos in q̄b' edificauit ſalomon duas
μετὰ εἴκοσι ἔτη ἐν οἷς ᾠκοδόμησε σαλομὼν τοὺς δύο
1.Pa. 14. domos: domū dñi & domū regis:
οἴκους, τὸν οἶκον κυρίου καὶ τὸν οἶκον τοῦ βασιλέως,
chiram rex tyri auxilio fuit ſalo
χειρὰμ βασιλεὺς τύρου ἀντελαμβάνετο τοῦ σαλο-
moni in lignis cedrinis & in lignis abiegnis
μῶντος ἐν ξύλοις κεδρίνοις καὶ ἐν ξύλοις πευκίνοις
& in auro & in omi volūtate eius. tunc
καὶ ἐν χρυσίῳ καὶ ἐν παντὶ θελήματι αὐτοῦ. τό-
dedit rex ſalomon chiram viginti
τε ἔδωκεν ὁ βασιλεὺς σαλομὼν τῷ χειρὰμ εἴκοσι
ciuitates in terra galilea. & egreſſus eſt chirā de
πόλεις ἐν τῇ γαλιλαίᾳ. καὶ ἐξῆλθε χειρὰμ ἐκ
tyro & abijt in galileam vt videret
τύρου καὶ ἐπορεύθη εἰς τὴν γαλιλαίαν τοῦ ἰδεῖν
ciuitates q̄s dedit ei ſalomō: & nō pla
τὰς πόλεις ἃς ἔδωκεν αὐτῷ σαλομών, καὶ οὐκ ἤρε
cuerūt ei.
σαν αὐτῷ. oooooooooooooooooooooooooooooooo
C oooooooooooooooooooooooooooooooooooooooo
oooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooo

ctis diebus. Tu quoq̧
ſi ambulaueris corā me
ſicut ābulauit pater tu
us in ſimplicitate cor-
dis & in equitate: & fece
ris omnia que ooooooo
precepi tibi: & iudicia
mea ſeruaueris & oooooo
legitima mea: ponam
thronū regni tui ſuper
iſrael in ſempiternū: ſi
cut locutus ſum ooooooo
dauid patri tuo dicēs.
Non auferetur ooooooo
vir de genere tuo de ſo
lio iſrael. Si autem oooo
auerſione auerſi fueri-
tis vos & filii veſtri non
ſequētes me: nec cuſto
diētes mādata mea & ce
rimōias q̄s ꝓpoſui vo
bis: ſed abieritis & co-
lueritis deos alienos &
adoraueritis oooooooooo
eos: auferam iſrael de
ſuperficie oooooooooooo
terre quam dedi eis:
oooooooooooooooooooo
& templum quod ſan-
ctificaui nomini meo oo
proiiciam a cōſpectu
meo: eritq̧ iſrael oooooo
in ꝓuerbiū & in fabulā
cunctis populis: oooooo
& domus hec erit in e-
xemplū. Ois qui trāſie
rit ꝑ eā: ſtupebit & ſibi
labit & dicet. Quare
fecit dominus ſic terre
huic oooooooooooooooo
& domui huic? Et rñ-
debunt. Quia ooooooo
dereliquerūt dominū
deum ſuum qui oooooo
eduxit patres eorū de
terra egypti: oooooooooo
& ſecuti ſunt deos alie
nos & ooooooooooooooo
coluerūt eos: & adora
uerunt eos: idcirco oooo
induxit dominus ſup
eos omne oooooooooooo
malum hoc. Expletis
autem annis viginti ooo
poſtq̄ edificauerat ſa-
lomon duas ooooooooo
domos. ideſt domū do
mini & domum oooooo
regis: hirā rege tyri
prebente ooooooooooo
ſalomoni ligna cedria
& ooooooooooooooooooo
abiegna & aurū iuxta
oē q̄d opus habuerat:
tunc dedit ſalomō hi
ram viginti oooooooooo
oppida in terra galilee
Et egreſſus eſt hiram
de tyro vt videret op-
pida que oooooooooooo
dederat ei ſalomon: &
non placuerunt ei ooooo

הימים: ואתה אם תלך לפני | יום הלך
כאשר הלך דוד אביך בתם לבב | תמם
ובישר לעשות ככל אשר | עשה
צויתיך חקי ומשפטי תשמר: | צוה חקק
והקמתי את כסא ממלכתך על | שפט שמר
ישראל לעלם כאשר דברתי | קום מלך
על דוד אביך לאמר לא יכרת | כרת
לך איש מעל כסא ישראל: אם
שוב תשבון אתם ובניכם מאחרי | שוב
ולא תשמרו מצותי חקתי אשר | צוה
נתתי לפניכם והלכתם ועבדתם | נתן פנה
אלהים אחרים והשתחויתם | שחה
להם: והכרתי את ישראל מעל | כרת
פני האדמה אשר נתתי להם
ואת הבית אשר הקדשתי לשמי
אשלח מעל פני והיה ישראל | שלח
למשל ולשנינה בכל העמים: | שנן
והבית הזה יהיה עליון כל עבר | היה עלה
עליו ישם ושרק ואמרו על מה | שמם
עשה יהוה ככה לארץ הזאת
ולבית הזה: ואמרו על אשר
עזבו את יהוה אלהיהם אשר
הוציא את אבתם מארץ מצרים | יצא
ויחזקו באלהים אחרים | חזק
וישתחוו להם ויעבדום על כן | עבד
הביא יהוה עליהם את כל | בוא
הרעה הזאת: ויהי מקצה עשרים | רוע היה
שנה אשר בנה שלמה את שני | שנה
הבתים את בית יהוה ואת בית | בית
המלך: חירם מלך צר נשא את
שלמה בעצי ארזים ובעצי
ברושים ובזהב לכל חפצו אז | ברש
יתן המלך שלמה לחירם עשרים | נתן
עיר בארץ הגליל: ויצא חירם
מצר לראות את הערים אשר | ראה
נתן לו שלמה ולא ישרו בעיניו:

וַיֹּאמֶר מָה הֶעָרִים הָאֵלֶּה אֲשֶׁר אמר עיר
נָתַתָּה לִּי אָחִי וַיִּקְרָא לָהֶם אֶרֶץ נתן קרא
כָּבוּל עַד הַיּוֹם הַזֶּה׃ וַיִּשְׁלַח חִירָם כבל שלח
לַמֶּלֶךְ מֵאָה וְעֶשְׂרִים כִּכַּר זָהָב׃
וְזֶה דְבַר הַמַּס אֲשֶׁר הֶעֱלָה הַמֶּלֶךְ עלה
שְׁלֹמֹה לִבְנוֹת אֶת בֵּית יְהוָה בנה
וְאֶת בֵּיתוֹ וְאֶת הַמִּלּוֹא וְאֵת מלא
חוֹמַת יְרוּשָׁלָםִ וְאֶת חָצֹר וְאֶת חמה
מְגִדּוֹ וְאֶת גָּזֶר׃ פַּרְעֹה מֶלֶךְ מִצְרַיִם
עָלָה וַיִּלְכֹּד אֶת גֶּזֶר וַיִּשְׂרְפָהּ לכד שרף
בָּאֵשׁ וְאֶת הַכְּנַעֲנִי הַיֹּשֵׁב בָּעִיר
הָרָג וַיִּתְּנָהּ שִׁלֻּחִים לְבִתּוֹ אֵשֶׁת נתן איש
שְׁלֹמֹה׃ וַיִּבֶן שְׁלֹמֹה אֶת גֶּזֶר וְאֶת
בֵּית חֹרֹן תַּחְתּוֹן׃ וְאֶת בַּעֲלָת וְאֶת
תַּדְמֹר בַּמִּדְבָּר בָּאָרֶץ׃ וְאֵת כָּל דבר
עָרֵי הַמִּסְכְּנוֹת אֲשֶׁר הָיוּ לִשְׁלֹמֹה עיר סכן
וְאֵת עָרֵי הָרֶכֶב וְאֵת עָרֵי הַפָּרָשִׁים היה
וְאֵת חֵשֶׁק שְׁלֹמֹה אֲשֶׁר חָשַׁק
לִבְנוֹת בִּירוּשָׁלַםִ וּבַלְּבָנוֹן וּבְכֹל
אֶרֶץ מֶמְשַׁלְתּוֹ׃ כָּל הָעָם הַנּוֹתָר משל יתר
מִן הָאֱמֹרִי הַחִתִּי הַפְּרִזִּי הַחִוִּי
וְהַיְבוּסִי אֲשֶׁר לֹא מִבְּנֵי יִשְׂרָאֵל
הֵמָּה׃ בְּנֵיהֶם אֲשֶׁר נֹתְרוּ
אַחֲרֵיהֶם בָּאָרֶץ אֲשֶׁר לֹא יָכְלוּ בְנֵי
יִשְׂרָאֵל לְהַחֲרִימָם וַיַּעֲלֵם שְׁלֹמֹה חרם עלה
לְמַס עֹבֵד עַד הַיּוֹם הַזֶּה׃ וּמִבְּנֵי
יִשְׂרָאֵל לֹא נָתַן שְׁלֹמֹה עָבֶד
כִּי הֵם אַנְשֵׁי הַמִּלְחָמָה וַעֲבָדָיו לחם
וְשָׂרָיו וְשָׁלִשָׁיו וְשָׂרֵי רִכְבּוֹ שור שלש
וּפָרָשָׁיו׃ אֵלֶּה שָׂרֵי הַנִּצָּבִים
אֲשֶׁר עַל הַמְּלָאכָה לִשְׁלֹמֹה לאך
חֲמִשִּׁים וַחֲמֵשׁ מֵאוֹת הָרֹדִים מאה רדה
בָּעָם הָעֹשִׂים בַּמְּלָאכָה׃ אַךְ עשה
בַּת פַּרְעֹה עָלְתָה מֵעִיר דָּוִד עלה
אֶל בֵּיתָהּ אֲשֶׁר בָּנָה לָהּ אָז בָּנָה
אֶת הַמִּלּוֹא׃ וְהֶעֱלָה שְׁלֹמֹה מלא

& ait. Heccine sunt ciuitates quas dedisti mihi frater? Et appellauit eas terram chabul vsq; in diē hāc. Misit ergo hiram ad regē salomonē cētū viginti talenta auri. Hec est summa expensarum quā obtulit salomon rex ad edificandam domū domini & domū suā & mello & murum ierusalem & heser & mageddo & gazer. Pharao rex egypti ascēdit & cepit gazer: succenditq; eam igni: & chananeū qui habitabat in ciuitate iterfecit: & dedit eā in dotem filie sue vxori salomōis. Edificauit ergo salomon gazer & bethoron inferiorē & baalath & palmirā in terra solitudinis: & omnes vicos qui ad se ptinebāt & erant absq; muro: mūiuit: & ciuitates curruū & ciuitates equitū & quodcunq; ei placuit: vt edificaret in ierusalē & in libano & in omni terra ptātis sue. Vniuersum pplm qui remāserat de āmorreis & de etheis & de pherezeis & eueis & iebuseis q non sunt de filiis israel: horum filios qui remanserant i terra quos scilicet nō potuerant filii israel exterminare fecit salomon tributarios vsq; in diē hanc. De filiis autem israel nō cōstituit salomon seruire quenq̄: sed erant viri bellatores & ministri eius & principes & duces & prefecti currunm & equorum. Erant autem principes sup omnia opera salomonis prepositi qngēti qnq̄ginta qui habebant subiectum populū & statutis opibus impabāt. Filia aūt pharaonis ascendit de ciuitate dauid in domū suā quā edificauerat ei salomō. Tūc edificauit mello. Offerebat quoq; salomon

ꝛ ait chiram: qd sunt ciuitates iste quas
καὶ εἶπε χειράμ, τί εἰσιν αἱ πόλεις αὗται ἃς
dedisti mihi o frater? ꝛ vocauit eas terminū vsq;
ἔδωκάς μοι ὦ ἀδελφέ; καὶ ἐκάλεσεν αὐτὰς ὅριον ἕως
diem hanc. ꝛ misit chiram sa
τῆς ἡμέρας ταύτης. καὶ ἀπέστειλε χειρὰμ τῷ σο
lomoni centū ꝛ viginti talenta auri. ꝛ
λομῶντι ἑκατὸν καὶ εἴκοσι τάλαντα χρυσίου. καὶ
hec summa distributiōis quā obtulit rex
αὕτη ἡ πραγματεία τῆς προνομῆς ἧς ἀνήνεγκεν ὁ βασι
salomon ad edificādū domū dñi: ꝛ
λεὺς σολομὼν οἰκοδομῆσαι τὸν οἶκον κυρίου, καὶ τὸν
domū regis: ꝛ murū hierusalē ꝛ
οἶκον τοῦ βασιλέως, καὶ τὸ τεῖχος ἱερουσαλὴμ καὶ τὴν
arcem vt sepiret sepem ciuitatis dauid
ἄκραν τοῦ περιφράξαι τὸν φραγμὸν τῆς πόλεως δαυίδ
ꝛ assor: ꝛ mageddo: ꝛ gazer. pha
καὶ τὴν ἀσσώρ, καὶ τὴν μαγεδδώ, καὶ τὴν γαζέρ. φα
rao rex egypti ascēdit: ꝛ cepit
ραὼ βασιλεὺς αἰγύπτου ἀνέβη, καὶ προκατελάβετο
gazer: ꝛ succendit eā in igne: ꝛ cha
τὴν γαζέρ, καὶ ἐνεπύρισεν αὐτὴν ἐν πυρί, καὶ τὸν χα
naneū q habitabat in ciuitate interfecit. ꝛ
ναναῖον τὸν κατοικοῦντα ἐν τῇ πόλει ἀπεκτάνωσιν. καὶ
dedit eam pharao emissiones filie sue
ἔδωκεν αὐτὴν φαραὼ ἀποστολὰς τῇ θυγατρὶ αὐτοῦ
vxori salomonis. ꝛ salomon edificauit gazer:
γυναικὶ σολομῶντος. καὶ σολομὼν ᾠκοδόμησε τὴν γαζέρ,
ꝛ bethorō inferiorē. ꝛ baalath:
καὶ τὴν βαιθωρὼν τὴν κατωτέραν, καὶ τὴν βααλάθ,
ꝛ thamor in deserto: ꝛ oēs ciuitates
καὶ τὴν θαμὼρ ἐν τῇ ἐρήμῳ, καὶ πάσας τὰς πόλεις
munitas: q̄ erant salomoni: ꝛ omnes
τὰς ὀχυράς, αἳ ἦσαν τῷ σολομῶντι, καὶ πάσας τὰς
ciuitates curruum: ꝛ omnes ciuitates
πόλεις τῶν ἁρμάτων, καὶ πάσας τὰς πόλεις τῶν
equitum: ꝛ conatum salomonis quē nego
ἱππέων, καὶ τὴν πραγματείαν σολομῶντος ἣν ἐπραγ
ciatus est vt edificaret in hierusalem ꝛ in
ματεύσατο οἰκοδομῆσαι ἐν ἱερουσαλὴμ καὶ ἐν τῷ
libano: ꝛ in omni terra potestatis sue. vni
λιβάνῳ, καὶ ἐν πάσῃ τῇ γῇ τῆς δυναστείας αὐτοῦ. πάν
uersum derelictum pplm a chetteo ꝛ
τα τὸν ὑπολελειμμένον λαὸν ἀπὸ τοῦ χετταίου καὶ
amorreo ꝛ pherezeo ꝛ chananeo
τοῦ ἀμορραίου καὶ τοῦ φερεζαίου καὶ τοῦ χαναναίου
ꝛ eueo ꝛ iebuseo ꝛ gergeseo
καὶ τοῦ εὐαίου καὶ τοῦ ἰεβουσαίου καὶ τοῦ γεργεσαίου
qui nō erant de filijs israel: filios eoꝝ
οὐ τῶν μὴ ὄντων ἐκ τῶν υἱῶν ἰσραήλ, τὰ τέκνα αὐτῶν τὰ
qui remāserūt post eos in terra: q̄s nō potuerūt
ὑπολελειμμένα μετ' αὐτοὺς ἐν τῇ γῇ, οὓς οὐκ ἠδύναντο
filij israel exterminare eos: ꝛ adduxit eos
οἱ υἱοὶ ἰσραὴλ ἐξολοθρεῦσαι αὐτούς, καὶ ἀνήγαγεν αὐτοὺς
salomon in tributū vsq; in diē hanc. ꝛ de filijs
σολομὼν εἰς φόρον ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης. καὶ ἐκ τῶν υἱῶν
israel nō dedit salomon in seruitutē: q: ipsi erant vi
ἰσραὴλ οὐκ ἔδωκε σολομὼν εἰς δουλείαν, ὅτι αὐτοὶ ἦσαν ἄνδ
ri bellatores: ꝛ serui ei⁹ ꝛ principes ꝛ ter
δρες οἱ πολεμισταί, καὶ παῖδες αὐτοῦ καὶ ἄρχοντες καὶ τρι
narij eius: ꝛ principes curruū eius: ꝛ equites
στάται αὐτοῦ, καὶ ἄρχοντες τῶν ἁρμάτων αὐτοῦ, καὶ ἱππεῖς
eius. erāt āt principes prefecti sup opera sa
αὐτοῦ. ἦσαν δὲ ἄρχοντες οἱ ἐπιστάθαι ἐπὶ τῶν ἔργων σο
lomonis quingenti quinquaginta: dominātes in
λομῶντος πεντακόσιοι πεντήκοντα, κυριεύοντες ἐν τῷ
pplo qui faciebat opus. filia āt pharaōis ascēdit
λαῷ τῷ ποιοῦντι τὸ ἔργον. ἡ θυγάτηρ δὲ τοῦ φαραὼ ἀνέβη
a ciuitate dauid in domū suā: quā edificauerat
ἀπὸ τῆς πόλεως δαυὶδ εἰς τὸν οἶκον αὐτῆς, ὃν ᾠκοδόμησεν
ei. tunc edificauit mello. ꝛ offerebat salomon
αὐτῇ. τότε ᾠκοδόμησε μελλὼ καὶ προσήνεγκε σολομὼν

trib' vicib' per annū holocauſta ⁊ pacifica ſup
τρισὶς κατ' ἐνιαυτὸν ὁλοκαυτώματα καὶ εἰρηνικὰς ἐπὶ
altare qḋ edificauerat dño. ⁊ adoleuit ſup
τὸ θυσιαστήριον ὃ ᾠκοδόμησε τῷ κυρίῳ. καὶ ἐθυμίασεν ἐπ'
illud qḋ erat coram dño: ⁊ perfecit domū.
αὐτὸ τὸ ἐν ἐνώπιον κυρίου, καὶ συνετέλεσε τὸν οἶκον.
⁊ fecit rex ſalomon nauē in aſion ga
καὶ ἐποίησεν ὁ βασιλεὺς σαλομὼν ναῦν ἐν ἀσιὼν γα-
ber que eſt iuxta elath in littore ma
βὲρ τὴν οὖσαν ἐχόμενα αἰλὰθ ἐπὶ τοῦ χείλους θαλάσ-
ris vltimi in terra edon. ⁊ miſit chiram in
σης τῆς ἐσχάτης ἐν γῇ ἐδώμ. καὶ ἀπέστειλε χειρὼμ ἐν τῇ
naue ſeruoꝝ ſuoꝝ viros nauticos: ppt̄m gna
νηῒ τῶν παίδων αὐτοῦ ἄνδρας ναυτικούς, λαὸν εἰ-
ros impellere mare cū ſeruis ſalo
δότας ἐλαύνειν θάλασσαν μετὰ τῶν παίδων σολο-
monis. ⁊ venerūt in ſophira: ⁊ ſūpſerūt inde qua
μῶντος. καὶ ἦλθον εἰς σωφειρά, καὶ ἔλαβον ἐκεῖθεν τε-
dringēta ⁊ viginti talenta auri: ⁊ detulerūt
τρακόσια καὶ εἴκοσι τάλαντα χρυσίου, καὶ ἤνεγκαν
regi ſalomoni.
τῷ βασιλεῖ σολομῶντι.

Ca. 10.

A SEt regina ſaba audiuit nomē ſalo
Καὶ βασίλισσα σαβὰ ἤκουσε τὸ ὄνομα σολο-
2.Par.9.a. monis ⁊ nomē dñi: ⁊ venit vt ten
Math.12.d. μῶντος καὶ τὸ ὄνομα κυρίου, καὶ ἦλθε τοῦ πειρά-
taret eū in enigmatib⁹. ⁊ venit in hieruſalem in
Luce.11.d. σαι αὐτὸν ἐν αἰνίγμασι. καὶ ἦλθεν εἰς ἱερουσαλὴμ ἐν
potētia graui nimis. ⁊ cameli portātes aro
δυνάμει βαρείᾳ σφόδρα. καὶ κάμηλοι αἴρουσαι ἀρώ-
mata ⁊ aurū multū nimis: ⁊ lapidē p̄cioſū
ματα καὶ χρυσίον πολὺν σφόδρα, καὶ λίθον τίμιον
multū. ⁊ venit ad regem ſalomonē. ⁊
πολύν. καὶ ἦλθε πρὸς τὸν βασιλέα σολομῶντα. καὶ
locuta eſt ei vniuerſa que erāt in corde ſuo.
ἐλάλησεν αὐτῷ πάντα ὅσα ἦν ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτῆς.
⁊ nunciauit ei ſalomon omnia verba
καὶ ἀπήγγειλεν αὐτῇ σολομὼν πάντας τοὺς λόγους
eius: nō fuit ſermo neglectus a re-
αὐτῆς, οὐκ ἦν λόγος παρεωραμένος ὑπὸ τοῦ βασι-
ge quē nō nunciauit ei. ⁊ vidit regina
λέως ὃν οὐκ ἀπήγγειλεν αὐτῇ. καὶ εἶδε βασίλισσα
ſaba oēm ſapiētiā ſalomonis: ⁊ do-
σαβὰ πᾶσαν τὴν φρόνησιν σολομῶντος, καὶ τὸν οἶ-
mum quā edificauerat: ⁊ cibos ſalomonis: ⁊
κον ὃν ᾠκοδόμησε, καὶ τὰ βρώματα σολομῶντος, καὶ
cathedrā ſeruoꝝ eius: ⁊ aſſiſtētiā
τὴν καθέδραν παίδων αὐτοῦ, καὶ τὴν παράστασιν
miniſtroꝝ ei⁹: ⁊ veſtem eoꝝ: ⁊
τῶν λειτουργῶν αὐτοῦ, καὶ τὸν ἱματισμὸν αὐτῶν, καὶ
pincernas eius: ⁊ holocauſtū eius
τοὺς οἰνοχόους αὐτοῦ, καὶ τὴν ὁλοκαύτωσιν αὐτοῦ
qḋ offerebat in domo dñi: ⁊ extra ſe facta eſt. ⁊
ἣν ἀνέφερεν ἐν οἴκῳ κυρίου, καὶ ἐξ ἑαυτῆς ἐγένετο. καὶ
dixit ad regem ſalomonē: verus ſermo quē
εἶπε πρὸς τὸν βασιλέα σολομῶντα, ἀληθινὸς ὁ λόγος ὃν
audiui in terra mea de ſermōe tuo ⁊ de
ἤκουσα ἐν τῇ γῇ μου περὶ τοῦ λόγου σου καὶ περὶ τῆς
ſapiētia tua: ⁊ nō credidi eis q̄ dixerūt mihi:
φρονήσεώς σου, καὶ οὐκ ἐπίστευσα τοῖς εἰρηκόσι μοι,
donec veni ⁊ viderūt oculi mei: ⁊
ἕως οὗ παρεγενόμην καὶ ἑωράκασιν οἱ ὀφθαλμοί μου, καὶ
B ecce nō eſt ſm medietatē ſicut annūciauerūt mihi: ad
ἰδοὺ οὐκ ἔστι κατὰ τὸ ἥμισυ καθὼς ἀπήγγειλάν μοι, προ-
didiſti ſapiās ⁊ bona ſup oēm famā quā audiui
σέθηκας σοφίαν καὶ ἀγαθὰ ἐπὶ πᾶσαν τὴν ἀκοὴν ἣν ἤκουσα
in terra mea. beate mulieres tue: ⁊ beati
ἐν τῇ γῇ μου. μακάριαι αἱ γυναῖκές σου, καὶ μακάριοι
ſerui tui iſti qui ſtant corā te ſem
οἱ παῖδές σου οὗτοι οἱ παρεστηκότες ἐνώπιόν σου διὰ
per: q̄ audiūt ſapiētiā tuā.
παντός, οἱ ἀκούοντες τὴν φρόνησίν σου.

tribus vicibus p annos
ſingulos holocauſta &
pacificas victimas ſuper
altare qḋ edificauerat
dño: & adolebat thy-
miama corā dño. Per-
fectūq; ē tēplū. Claſſē
quoq; fecit rex
ſalomō in aſiongaber
q̄ eſt iuxta haylam
in littore maris rubri
in terra idumee.
Miſitq; hiram in claſſe
illa ſeruos ſuos
viros nauticos & gna-
ros maris cum
ſeruis ſalomonis. Qui
cū veniſſent in ophir
ſumptum inde aurum
quadringentorum
viginti talentorum de
tulerunt ad regem
ſalomonem. 10.

SEd & regina ſaba
audita fama ſalo-
monis: in nomine
dñi venit tēptare eum
in enigmatibus.
Et igreſſa ieruſalē ml'
to cū comitatu & diuiti
tiis: camelis portanti-
bus aromata:
& aurū infinitū nimis:
& gēmas p̄cioſas: vēit
ad regē ſalomonē: &
locuta eſt ei vniuerſa
q̄ hēbat in corde ſuo.
Et docuit eam
ſalomō oīa verba q̄ p-
poſuit. Non fuit
ſermo qui regem poſ-
ſet latere & non
rñderet ei. Vidēs autē
regina ſaba
oēm ſapiētiā ſalomōis
& domum quam
edificauerat & cibos
mēſe eius & habitacula
ſeruorū & ordies mini
ſtrantiū: veſteſq; eorū:
& picernas & holocau-
ſta q̄ offerebat i domo
dñi: nō habebat vltra
ſpūm: dixitq;
ad regē. Verus ē ſer
mo quem
audiui in terra mea ſu-
p ſermonib⁹ tuis & ſup
ſapiētia tua: & nō cre-
debam narrātibus mihi:
donec ipſa veni & vidi
oculis meis:
& pbaui q̄ media pars
mihi nūciata nō fuerit
Maior eſt ſapiētia & o-
pera tua q̄ rumor quē
audiui. Beati viri tui &
beati
ſerui tui hi qui ſtāt co-
ram te
ſemper: & audiunt ſa-
pientiam tuam.

שלש פעמים בשנה עלות ושלמים — עלה
על המזבח אשר בנה ליהוה — זבח קטר
והקטיר אתו אשר לפני יהוה — פנה
ושלם את הבית: ואני עשה המלך — אנה
שלמה בעציון גבר אשר את אילות
על שפת ים סוף בארץ אדום: — שפה
וישלח חירם באני את עבדיו — שלח
אנשי אניות ידעי הים עם
עבדי שלמה: ויבאו אופירה — בוא
ויקחו משם זהב ארבע מאות — לקח רבע
ועשרים ככר ויבאו אל המלך — מאה בוא
שלמה: ומלכת שבא — Cap.x.
שמעת את שמע שלמה לשם
יהוה ותבא לנסתו בחידות: — בוא נסה
ותבא ירושלמה בחיל כבד — חוד
מאד גמלים נשאים בשמים
וזהב רב מאד ואבן יקרה ותבא
אל שלמה ותדבר אליו את כל — דבר
אשר היה עם לבבה: ויגד לה — נגד
שלמה את כל דבריה לא היה
דבר נעלם מן המלך אשר לא — עלם
הגיד לה: ותרא מלכת שבא את — ראה
כל חכמת שלמה והבית אשר
בנה: ומאכל שלחנו ומושב — אכל ישב
עבדיו ומעמד משרתיו ומלבשיהם — עמד שרת
ומשקיו ועלתו אשר יעלה בית — לבש שקה
יהוה ולא היה בה עוד רוח: ותאמר — עלה אמר
אל המלך אמת היה הדבר אשר
שמעתי בארצי על דבריך ועל
חכמתך: ולא האמנתי לדברים — אמן
עד אשר באתי ותראינה עיני — בוא ראה
והנה לא הגד לי החצי הוספת — נגד חצה
חכמה וטוב אל השמועה אשר — יסף שמע
שמעתי: אשרי אנשיך אשרי
עבדיך אלה העמדים לפניך — פנה
תמיד השמעים את חכמתך: — תמד

יְהִי יְהוָה אֱלֹהֶיךָ בָּרוּךְ אֲשֶׁר הָיָה בָּרַךְ
חָפֵץ בְּךָ לְתִתְּךָ עַל כִּסֵּא יִשְׂרָאֵל נָתַן
בְּאַהֲבַת יְהוָה אֶת יִשְׂרָאֵל לְעֹלָם
וַיְשִׂימְךָ לְמֶלֶךְ לַעֲשׂוֹת מִשְׁפָּט שׂוּם עָשָׂה
וּצְדָקָה׃ וַתִּתֵּן לַמֶּלֶךְ מֵאָה וְעֶשְׂרִים שָׁפַט נָתַן
כִּכַּר זָהָב וּבְשָׂמִים הַרְבֵּה מְאֹד רָבָה
וְאֶבֶן יְקָרָה לֹא בָא כַבֹּשֶׂם הַהוּא בּוֹא
עוֹד לָרֹב אֲשֶׁר נָתְנָה מַלְכַּת רָבַב
שְׁבָא לַמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה׃ וְגַם אֳנִי אָנָה
חִירָם אֲשֶׁר נָשָׂא זָהָב מֵאוֹפִיר
הֵבִיא מֵאֹפִיר עֲצֵי אַלְמֻגִּים בּוֹא לָמַג
הַרְבֵּה מְאֹד וְאֶבֶן יְקָרָה׃ וַיַּעַשׂ
הַמֶּלֶךְ אֶת עֲצֵי הָאַלְמֻגִּים מִסְעָד סָעַד
לְבֵית יְהוָה וּלְבֵית הַמֶּלֶךְ וְכִנֹּרוֹת
וּנְבָלִים לַשָּׁרִים לֹא בָא כֵן עֲצֵי שׁוּר בּוֹא
אַלְמֻגִּים וְלֹא נִרְאָה עַד הַיּוֹם רָאָה
הַזֶּה׃ וְהַמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה נָתַן לְמַלְכַּת
שְׁבָא אֶת כָּל חֶפְצָהּ אֲשֶׁר
שָׁאָלָה מִלְּבַד אֲשֶׁר נָתַן לָהּ בָּדַד
כְּיַד הַמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה וַתֵּפֶן וַתֵּלֶךְ פָּנָה
לְאַרְצָהּ הִיא וַעֲבָדֶיהָ׃ וַיְהִי מִשְׁקַל הָיָה שָׁקַל
הַזָּהָב אֲשֶׁר בָּא לִשְׁלֹמֹה בְּשָׁנָה
אֶחָת שֵׁשׁ מֵאוֹת שִׁשִּׁים וָשֵׁשׁ
כִּכַּר זָהָב׃ לְבַד מֵאַנְשֵׁי הַתָּרִים תּוּר
וּמִסְחַר הָרֹכְלִים וְכָל מַלְכֵי סָחַר
הָעֶרֶב וּפַחוֹת הָאָרֶץ׃ וַיַּעַשׂ הַמֶּלֶךְ פָּחָה עָשָׂה
שְׁלֹמֹה מָאתַיִם צִנָּה זָהָב שָׁחוּט מֵאָה צָנַן
שֵׁשׁ מֵאוֹת זָהָב יַעֲלֶה עַל שָׁחַט עָלָה
הַצִּנָּה הָאֶחָת׃ וּשְׁלֹשׁ מֵאוֹת
מָגִנִּים זָהָב שָׁחוּט שְׁלֹשֶׁת
מָנִים זָהָב יַעֲלֶה עַל הַמָּגֵן הָאֶחָת מָנָה
וַיִּתְּנֵם הַמֶּלֶךְ בֵּית יַעַר הַלְּבָנוֹן׃ נָתַן
וַיַּעַשׂ הַמֶּלֶךְ כִּסֵּא שֵׁן גָּדוֹל גָּדַל
וַיְצַפֵּהוּ זָהָב מוּפָז׃ שֵׁשׁ מַעֲלוֹת צָפָה פָּזַז
לַכִּסֵּה וְרֹאשׁ עָגֹל לַכִּסֵּה מֵאַחֲרָיו עָלָה עָגַל
וְיָדֹת מִזֶּה וּמִזֶּה אֶל מְקוֹם קוּם

Sit dn̄s deus tuus benedictus cui complacuisti: & posuit te super thronum israel: eo q̄ dilexerit dominus israel in sempiternū & cōstituit te regem vt faceres iudicium & iusticiā. Dedit ergo regi centum viginti talenta auri: & aromata multa nimis & gēmas p̄ciosas. Nō sunt allata vltra aromata tam multa q̄ ea q̄ dedit regina saba regi salomōi. Sed & classis hirā q̄ portabat aurū de ophir attulit ex ophir ligna tina multa nimis & gēmas p̄ciosas. Fecitq; rex de lignis tinis fulcra domus dn̄i & domꝰ regie & citharas lyrasq; cātoribus. Nō sunt allata huiuscemodi ligna tina neq; visa vsq; in presentē diem. Rex autem salomō dedit regine saba omnia que voluit & petiuit ab eo: exceptis his q̄ vltro obtulerat ei munere regio. Que reuersa est & abiit in terrā suā cū seruis suis. Erat autem pondus auri qđ offerebatur salomoni per annos singulos sexcentorum sexaginta sex talētoꝝ auri: excepto eo q̄ offerebāt viri qui sup vectigalia erāt & negociatores: vniuersiq; scruta vendētes: & oēs reges arabie ducesq; terre. Fecit quoq; rex salomō ducēta scuta đ auro purissimo. Sexcētos auri siclos dedit i laminas scuti vnius: & trecentas peltas ex auro p̄bato. Trecenteq; mine auri vnam peltā vestiebant. Posuitq; eas rex in domo saltus libani. Fecit etiā rex salomon thronū de ebore grādē & vestiuit eū auro fuluo nimis: q habebat sex gradus. Et summitas throni rotūda erat i parte posteriori: & due manus hic atq; inde tenētes

sit dn̄s deus benedictus: q̄ voluit in te
ἤθοιτο κύριος ὁ θεὸς εὐλογημένος, ὃς ἠθέλησεν ἐν σοὶ
dare te sup thronū israel eo q̄ dilexerit dn̄s
δοῦναί σε ἐπὶ θρόνου ἰσραὴλ διὰ τὸ ἀγαπᾶν κύριον
israel vt firmaret eū in sēpiternū: & posuit
τὸν ἰσραὴλ τοῦ στῆσαι αὐτὸν εἰς τὸν αἰῶνα, καὶ ἔθε
tuit te in regem sup eos: vt faceres iudiciū in
τό σε εἰς βασιλέα ἐπ᾽ αὐτούς, τοῦ ποιεῖν κρίμα ἐν
iusticia & in iudicijs eius. & dedit sa
δικαιοσύνῃ καὶ ἐν κρίμασιν αὐτοῦ. καὶ ἔδωκε τῷ σο
lomoni centū & viginti talenta auri &
λομῶντι ἑκατὸν καὶ εἴκοσι τάλαντα χρυσοῦ καὶ
aromata multa nimis. & lapidē p̄ciosū multū.
ἀρώματα πολλὰ σφόδρα. καὶ λίθον τίμιον πολύν.
nō fuerūt allata s̄z aromata illa vltra in multi
οὐκ ἐληλύθει κατὰ τὰ ἀρώματα ἐκεῖνα ἔτι εἰς πλῆ
tudinē q̄ dedit regina saba regi salo
θος ἃ ἔδωκε βασίλισσα σαβὰ τῷ βασιλεῖ σολο
moni. & nauis chiram portans aurum de
μῶντι. καὶ ἡ ναῦς χειρὰμ ἡ αἴρουσα τὸ χρυσίον ἐκ
sophir attulit ligna multa nimis dolata: &
σωφεὶρ ἤνεγκε ξύλα πολλὰ σφόδρα πελεκητά, καὶ
lapidē p̄ciosū multū. & fecit rex li
λίθον τίμιον πολύν. καὶ ἐποίησεν ὁ βασιλεὺς τὰ ξύ
gna dolata fulcra domus dn̄i
λα τὰ πελεκητὰ ὑποστηρίγματα τοῦ οἴκου κυρίου
& domus regis. & citharas & lyras
καὶ τοῦ οἴκου τοῦ βασιλέως. καὶ ναύλας καὶ κινύρας τοῖς
cātoribꝰ. nō sunt allata huiuscemōi ligna dolata: neq;
ᾠδοῖς. οὐκ ἐληλύθει τοιαῦτα ξύλα πελεκητά, οὐδὲ
visa sūt vsq; vltra vsq; i diem hunc. & rex
ὤφθη που ἔτι ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης. καὶ ὁ βασι
salomon dedit regine saba omnia
λεὺς σολομῶν ἔδωκε τῇ βασιλίσσῃ σαβὰ πάντα
queciq; voluit: q̄cūq; petijt: absq; omnibꝰ q̄ de
ὅσα ἠθέλησεν, ὅσα ᾐτήσατο, ἐκτὸς πάντων ὧν ἔδω
dit ei per manū regis salomonis. &
κεν αὐτῇ διὰ χειρὸς τοῦ βασιλέως σολομῶντος. καὶ
reuersus est & abijt in terrā suā ipsa &
ἀπεστράφη καὶ ἀπῆλθεν εἰς τὴν γῆν αὐτῆς αὐτὴ καὶ οἱ
serui sui. & erat pōdus auri
παῖδες αὐτῆς. καὶ ἦν ὁ σταθμὸς τοῦ χρυσίου τοῦ
qđ offerebat salomoni in anno vno sexcenta sexagin
ἐληλυθότος σολομῶντι ἐν ἐνιαυτῷ ἑνὶ ἑξακόσια ἑξήκον
ta & sex talēta auri: absq; tributis
τα καὶ ἓξ τάλαντα χρυσίου, χωρὶς τῶν φόρων τῶν
subditorum & mercatorū q̄ negociaban
ὑποτεταγμένων καὶ τῶν ἐμπόρων τῶν ἐμπορευομέ
tur: & omniū: regū q̄ erāt in vlterio
νων, καὶ πάντων τῶν βασιλέων τῶν ἐν τῷ πέ
ripte: & satrapaꝝ terre. & fecit
ραν, καὶ τῶν σατραπῶν τῆς γῆς. καὶ ἐποίησεν ὁ
rex salomon ducētas lāceas aureas ductiles.
βασιλεὺς σολομῶν διακόσια δόρατα χρυσᾶ ἐλατά.
sexcēti aurei inerāt sup lāceā vnā. &
ἑξακόσιοι χρυσοῖ ἐπῆσαν ἐπὶ τὸ δόρυ τὸ ἕν. καὶ
fecit trecenta scuta aurea ductilia: tres
ἐποίησε τριακοσίους θυρεοὺς χρυσοῦς ἐλατούς, τρεῖς
mine auri inerāt sup scutū vnū. &
μναῖ χρυσίου ἐπῆσαν ἐπὶ τὸν θυρεὸν τὸν ἕνα. καὶ
dedit ea in domū saltus libani. & fe
ἔδωκεν αὐτὰ εἰς οἶκον δρυμοῦ τοῦ λιβάνου. καὶ ἐποί
cit rex thronū eburneū grādē: & de
ησεν ὁ βασιλεὺς θρόνον ἐλεφάντινον μέγαν, καὶ περι
aurauit eū auro probato. sex gradus
εχρύσωσεν αὐτὸν χρυσίῳ δοκίμῳ. ἓξ ἀναβαθμοὶ τῷ
throno. & eminētia vitulorū a posterioribꝰ eius
θρόνῳ. καὶ προτομαὶ μόσχων ἐκ τῶν ὀπίσω αὐτοῦ
throno: & manus hinc & hinc sup locū
τῷ θρόνῳ, καὶ χεῖρες ἔνθεν καὶ ἔνθεν ἐπὶ τοῦ τόπου

sedis: et duo leones stātes iuxta
τῆς καθέδρας, καὶ δύο λέοντες ἑστηκότες παρὰ τὰς
manus: et duodecim leones stātes sup sex gra
χεῖρας, καὶ δώδεκα λέοντες ἑστῶτες ἐπὶ τῶν ἓξ ἀναβαθ-
D dus hinc et hinc. nō factū est sic in vniuerso re
μῶν ἔνθεν καὶ ἔνθεν. οὐκ ἐγένετο οὕτως ἐν πάσῃ βα-
gno. et oīa vasa q̄ a salomo
σιλείᾳ. καὶ πάντα τὰ σκεύη τὰ ὑπὸ τοῦ σολομῶν-
ne facta fuerūt aurea: et lauacra aurea: et vni-
τος γεγονότα χρυσᾶ, καὶ λουτῆρες χρυσοῖ, καὶ πάν-
uersa vasa domus saltus libani auro in
τα τὰ σκεύη οἴκου δρυμοῦ τοῦ λιβάνου χρυσίῳ συγ-
clusa. et nō erat argētū: qr nō erat ar-
κεκλεισμένα. καὶ οὐκ ἦν ἀργύριον, ὅτι οὐκ ἦν τὸ ἀρ-
gentū reputatū p̄cio in diebus salomonis: qr
γύριον λογιζόμενον ἐν ταῖς ἡμέραις σολομῶντος, ὅτι
nauis tharsis regi salomoni per ma
ναῦς θαρσεὶς τῷ βασιλεῖ σολομῶντι ἐπὶ τῆς θαλάσ-
re cū seruis chiram per tres annos ve
σης μετὰ τῶν παίδων χειρὰμ διὰ τριῶν ἐτῶν ἤρ-
niebat regi salomoni nauis de tharsis au
χετο τῷ βασιλεῖ σολομῶντι ναῦς ἐκ θαρσεὶς χρυσί-
ri et argenti et lapidū torno elaboratorū et dolatorū.
ου καὶ ἀργυρίου καὶ λίθων τορευτῶν καὶ πελεκητῶν.
et magnificat' ē salomon sup oēs re-
καὶ ἐμεγαλύνθη σολομὼν ὑπὲρ πάντας τοὺς βασι-
ges terre diuitiis et sapiā. et omnes
λεῖς τῆς γῆς πλούτῳ καὶ φρονήσει. καὶ πάντες οἱ
reges terre q̄rebāt vultum salomonis
βασιλεῖς τῆς γῆς ἐζήτουν τὸ πρόσωπον σολομῶντος
vt audirēt prudentiā eius: quā dederat dñs in
τοῦ ἀκοῦσαι τῆς φρονήσεως αὐτοῦ, ἧς ἔδωκε κύριος ἐν
C corde eius. et ipsi deferebāt vnusq̄sq; munera
τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ. καὶ αὐτοὶ ἔφερον ἕκαστος τὰ δῶρα
sua: vasa argētea et vasa aurea et vestem et
αὐτοῦ, σκεύη ἀργυρᾶ καὶ σκεύη χρυσᾶ καὶ ἱματισμὸν καὶ
aromata et stactē et equos et mulos sin
ἀρώματα καὶ στακτὴν καὶ ἵππους καὶ ἡμιόνους τὸ κα-
gulis annis. et cōgregauit salomon currus
τ' ἐνιαυτὸν εἰς ἐνιαυτόν. καὶ συνήγαγε σολομὼν ἅρματα
et equites: et erāt ei mille et quadringēti cur
καὶ ἱππεῖς, καὶ ἦσαν αὐτῷ χίλια καὶ τετρακόσια ἅρ-
rus: et duodecim milia equitū. et posuit e-
ματα, καὶ δώδεκα χιλιάδες ἱππέων. καὶ ἔθετο αὐ-
os in ciuitatib' curruum et cum re-
τοὺς ἐν ταῖς πόλεσι τῶν ἁρμάτων καὶ μετὰ τοῦ βα-
ge in hierusalem. et dedit rex salo
σιλέως ἐν ἱερουσαλήμ. καὶ ἔδωκεν ὁ βασιλεὺς σολο-
mon argētū in hierusalē vt lapides: et ce
μὼν τὸ ἀργύριον ἐν ἱερουσαλὴμ ὡς λίθους, καὶ τὰς κέ-
dros dedit q̄si sicomoros q̄ in cāpestrib' in
δρους ἔδωκεν ὡς τὰς συκαμίνους τὰς ἐν τῇ πεδινῇ εἰς
multitudine. et egressus equorū salomonis de egy
πλῆθος. καὶ ἡ ἔξοδος τῶν ἵππων σολομῶντος ἐξ αἰγύ-
pto et de ecue: negociatores regis accipiebāt
πτου καὶ ἐξ ἐκουέ, οἱ ἔμποροι τοῦ βασιλέως ἐλάμβανον
de ecue in permutatiōe. et ascēdebat egressus de egypto
ἐξ ἐκουὲ ἐν ἀλλάγματι. καὶ ἀνέβαινεν ἡ ἔξοδος ἐξ αἰγύπτου
currus pro sexcētis argenti: et equus pro centū et
ἅρμα ἀντὶ ἑξακοσίων ἀργυρίου, καὶ ἵππος ἀντὶ ἑκατὸν καὶ
quinquaginta argenti. et sic cūctis regi
πεντήκοντα ἀργυρίου. καὶ οὕτως πᾶσι τοῖς βασιλεῦ-
bus chettim et regibus syrie per manū eo
σι χεττιὶμ καὶ τοῖς βασιλεῦσι συρίας διὰ χειρὸς αὐ-
rum egrediebātur.
τῶν ἐξεπορεύοντο. Ca. 11.

A Et rex salomon erat amator mulierū: et du-
1. Pa. Καὶ ὁ βασιλεὺς σολομὼν ἦν φιλογύναιος, καὶ ἔλα-
9. a. xit mulieres alienigenas: et filiam pharaōis: et
Math. βε γυναῖκας ἀλλοτρίας, καὶ τὴν θυγατέρα φαραώ, καὶ
11. d moabitidas:
Luce. 11. d. μωαβίτιδας,

sedile: & duo leões stabant iuxta manꝰ singulas: & duodecim leunculi stantes super sex gradus hinc atq; inde. Nō est factum tale opꝰ in vniuersis regnis. Sed & oīa vasa de quibus potabat rex salomō erāt aurea: & vniuersa supellex domus saltus libani de auro purissimo. Nō erat argentū nec alicuiꝰ p̄cii putabatur in diebus salomonis: quia classis regis p mare cum classe hiram semel per tres annos ibat in tharsis deferēs inde aurum & argentum & dentes elephantorū: & simias & pauos. Magnificatus ē ergo rex salomō sup oēs reges terre diuitiis & sapientia. Et vniuersa terra desiderabat vultū salomonis vt audiret sapientiam eius quam dederat deus in corde eius. Et singuli deferebant ei mūera: vasa argētea & aurea: vestes & arma bellica: aromata quoq; & equos & mulos per ānos singulos. Cōgregauitq; salomō currus & eqtes: & fcti sūt ei mille quadringenti currus: & duodeci milia eqtū: & disposuit eos p ciuitates munitas & cum rege in ierusalē. Fecitq; vt tanta eēt abūdātia argēti in ierusalē quanta & lapidum: & cedrorū p̄buit multitudinē q̄si sicomoros q̄ nascūtur in cāpestribꝰ. Et educebātur equi salomoni de egypto & de choa. Negociatores eī regis emebāt de choa & statuto p̄cio pducebāt. Egrediebatur aūt quadriga ex egypto sexcentis siclis argenti: & equus centū qnq̄gita. atq; in hūc modū cūcti reges etheorū & syrie equos venūdabāt. 11.

Rex autem salomō adamauit mulieres alienigenas multas. Filiā quoq; pharaonis & moabitidas

השבת ושנים אריות עמדים	ישב שנה
אצל הידות: ושנים עשר אריים	ארה
עמדים שם על שש המעלות מזה	
ומזה לא נעשה כן לכל ממלכות:	מלך
וכל כלי משקה המלך שלמה	כלה שקה
זהב וכל כלי בית יער הלבנון	
זהב סגור אין כסף לא נחשב	סגר חשב
בימי שלמה למאומה: כי אני	יום מאם
תרשיש למלך בים עם אני	אנה
חירם אחת לשלש שנים תבוא	שנה בוא
אני תרשיש נשאת זהב וכסף	
שנהבים וקפים ותכיים: ויגדל	קוף תכה
המלך שלמה מכל מלכי הארץ	גדל
לעשר ולחכמה: וכל הארץ	
מבקשים את פני שלמה לשמע	בקש פנה
את חכמתו אשר נתן אלהים	
בלבו: והמה מביאים איש מנחתו	בוא
כלי כסף וכלי זהב ושלמות ונשק	כלה
ובשמים סוסים ופרדים דבר	
שנה בשנה: ויאסף שלמה רכב	אסף
ופרשים ויהי לו אלף וארבע	היה רבע
מאות רכב ושנים עשר אלף	שנה
פרשים וינחם בערי הרכב ועם	נחה עיר
המלך בירושלם: ויתן המלך את	נתן
הכסף בירושלם כאבנים ואת	
הארזים נתן כשקמים אשר	
בשפלה לרב: ומוצא הסוסים	יצא
אשר לשלמה ממצרים ומקוה	קוה
סחרי המלך יקחו מקוה	לקח
במחיר: ותעלה ותצא מרכבה	מחר עלה
ממצרים בשש מאות כסף	יצא רכב
וסוס בחמשים ומאה וכן לכל	מאה
מלכי החתים ולמלכי ארם	
בידם יצאו: והמלך	Cap. xi.
שלמה אהב נשים נכריות	נשה
רבות ואת בת פרעה מואביות	רבב

עמניות אדמית צדנית חתית:
מן הגוים אשר אמר יהוה אל
בוא בני ישראל לא תבאו בהם והם
נטה לא יבאו בכם אכן יטו את
לבבכם אחרי אלהיהם בהם
היה דבק שלמה לאהבה: ויהי לו
שור מאה נשים שרות שבע מאות
ופילגשים שלש מאות ויטו
נשיו את לבו: ויהי לעת זקנת
נשה שלמה נשיו הטו את לבבו
אחרי אלהים אחרים ולא היה
לבבו שלם עם יהוה אלהיו כלבב
דויד אביו: וילך שלמה אחרי
עשתרת אלהי צדנים ואחרי
עשה מלכם שקץ עמנים: ויעש
רוע שלמה הרע בעיני יהוה ולא
מלא אחרי יהוה כדוד אביו:
בנה אז יבנה שלמה במה לכמוש
שקץ פנה שקץ מואב בהר אשר על פני
ירושלם ולמלך שקץ בני עמון:
וכן עשה לכל נשיו הנכריות
קטר זבח מקטירות ומזבחות לאלהיהן:
אנף ויתאנף יהוה בשלמה כי נטה
לבבו מעם יהוה אלהי ישראל
ראה הנראה אליו פעמים: וצוה אליו
ילך על הדבר הזה לבלתי לכת אחרי
אלהים אחרים ולא שמר את
אשר צוה יהוה: ויאמר יהוה
היה לשלמה יען אשר היתה זאת
ברת חקק עמך ולא שמרת בריתי וחקתי
צוה קרע אשר צויתי עליך קרע אקרע את
מלך נתן הממלכה מעליך ונתתיה לעבדך:
יום עשה אך בימיך לא אעשנה
למען דוד אביך מיד בנך
אקרענה: רק את כל הממלכה
נתן לא אקרע שבט אחד אתן
לבנך למען דוד עבדי ולמען

& ammonitidas: idumeas & sydonias & cetheas: de gentibus sup quibus dixit dominus filiis israel. Nõ ingrediemini ad eas: neqȝ de illis ingredietur ad vr̃as. Certissime ei auertent corda vr̃a: vt sequamini deos earũ. His itaqȝ copulatus est salomon ardentissimo amore. Fuerũtqȝ ei vxores q̃si regine septingente: & concubine trecente. Et auerterunt mulieres cor eius. Cũqȝ iam esset senex deprauatũ est cor eius per mulieres: vt sequeretur deos alienos: nec erat cor eius pfectũ cũ domino deo suo: sicut cor dauid patris eius. Sed colebat salomon astherthen deam sidoniorum: & moloch idolũ ammonitarum. Fecitqȝ salomon qd nõ placuerat coram dño: & non adipleuit vt seq̃retur dñm: sicut dd pr̃ eius. Tũc edificauit salomõ phanum chamos idolo moab in monte qui est cõtra ierusalem: & moloch idolo filiorũ ammon. Atqȝ in hũc modũ fecit vniuersis vxoribꝰ suis alienigenis que adolebant thura & immolabant diis suis. Igitur iratus est dñs salomõi qȝ auersa eẽt mẽs eius a domino deo israel q appuerat ei secundo & preceperat de verbo hoc ne seq̃retur deos alienos: & nõ custodiuit q̃ mãdauit ei dñs. Dixit itaqȝ dominus salomoni. Quia habuisti hoc apud te & nõ custodisti pactũ meũ & precepta mea que mandaui tibi: dirumpens scindam regnum tuum & dabo illud seruo tuo: verũtamẽ in diebus tuis non faciam propter dauid patrem tuum. De manu filii tui scindam illud: nec totum regnum auferam: sed tribũ vnã dabo filio tuo propter dauid seruum meum &

ꝛ ammonitidas: ꝛ idumeas: ꝛ sidonias: ꝛ
καὶ ἀμμανίτιδας, καὶ ἰδουμαίας, καὶ σιδωνίας, καὶ
chetteas: de gẽtibꝰ quas negauit dñs filiis
χετταίας, ἐκ τῶν ἐθνῶν ὧν ἀπεῖπε κύριος τοῖς υἱοῖς
israel dicẽs: nõ ingrediemini ad eos: ꝛ ipsi
ἰσραὴλ λέγων, οὐκ εἰσελεύσεσθε εἰς αὐτούς, καὶ αὐτοὶ Exo. 34.
nõ ingrediẽtur ad vos: ne inclinẽt cor
οὐκ εἰσελεύσονται εἰς ὑμᾶς, ἵνα μὴ ἐκκλίνωσι τὰς καρ
da vr̃a post idola eoꝝ: ad hos copu
δίας ὑμῶν ὀπίσω τῶν εἰδώλων αὐτῶν, εἰς αὐτοὺς ἐκολ
latꝰ est salomõ vt amaret. ꝛ fuerũt ei vxo
λήθη σολομὼν τοῦ ἀγαπῆσαι. καὶ ἦσαν αὐτῷ γυναῖ
res imperãtes septingẽte: ꝛ cõcubine trecente. Cãt. 6.
κες ἄρχουσαι ἑπτακόσιαι, καὶ παλλακαὶ τριακόσιαι.
ꝛ auerterũt mulieres eius cor eius.
καὶ ἔκλινον αἱ γυναῖκες αὐτοῦ τὴν καρδίαν αὐτοῦ.
ꝛ factũ est in tẽpore senectutis salomonis mulieres
καὶ ἐγένετο ἐν καιρῷ γήρους σολομῶντος αἱ γυναῖκες
eius auerterũt cor eius post deos alie
αὐτοῦ ἐξέκλιναν τὴν καρδίαν αὐτοῦ ὀπίσω θεῶν ἑτέ
nos: ꝛ nõ erat cor eius perfectũ cũ
ρων, καὶ οὐκ ἦν ἡ καρδία αὐτοῦ τελεία μετὰ τοῦ
dño deo suo: sicut cor dauid
κυρίου τοῦ θεοῦ αὐτοῦ, καθὼς ἡ καρδία δαυὶδ τοῦ
patris sui. ꝛ abiit salomon post astar Ifra.
πατρὸς αὐτοῦ. καὶ ἐπορεύθη σολομὼν ὀπίσω τῆς ἀστάρ
tes deã sidoniorũ: ꝛ post melchom abominationẽ
της θεοῦ σιδωνίων, καὶ ὀπίσω μελχὼμ βδελύγματος
ammon. ꝛ fecit salomon malũ corã do
ἀμμών. καὶ ἐποίησε σολομὼν τὸ πονηρὸν ἐνώπιον κυ D
mino: ꝛ nõ est secutus dñm vt dauid pa B
ρίου, καὶ οὐκ ἐπορεύθη ὀπίσω κυρίου ὡς δαυὶδ ὁ πα
ter eius. tũc edificauit salomon excelsum cha
τὴρ αὐτοῦ. τότε ᾠκοδόμησε σολομὼν ὑψηλὸν τῷ χα
mos idolo moab in mõte qui cõtra faciẽ
μὼς εἰδώλῳ μωὰβ ἐν τῷ ὄρει τῷ κατὰ πρόσωπον
hierusalem: ꝛ melchom idolo filioꝝ ammõ.
ἱερουσαλήμ, καὶ τῷ μελχὼμ εἰδώλῳ υἱῶν ἀμμών.
ꝛ sic fecit vniuersis vxoribus suis
καὶ οὕτως ἐποίησε πάσαις ταῖς γυναιξὶν αὐτοῦ ταῖς
alienigenis: adolebãt thura ꝛ imolabãt idolis suis: ꝛ
ἀλλοτρίαις, ἐθυμίων καὶ ἔθυον τοῖς εἰδώλοις αὐτῶν. καὶ
iratꝰ est dñs cõtra salomonẽ: qȝ auersũ erat cor
ὠργίσθη κύριος ἐπὶ σολομῶντι, ὅτι ἐξέκλινεν ἡ καρδία
eius a dño deo israel q̃ apparuerat ei
αὐτοῦ ἀπὸ κυρίου θεοῦ ἰσραὴλ τοῦ ὀφθέντος αὐτῷ
bis: ꝛ preceperat ei de verbo hoc:
δίς, καὶ ἐντειλαμένου αὐτῷ ὑπὲρ τοῦ λόγου τούτου,
omnino ne sequeretur deos alienos. ꝛ
τὸ παράπαν μὴ πορευθῆναι ὀπίσω θεῶν ἑτέρων. καὶ
nõ custodiuit q̃ mãdauit ei dñs. ꝛ dixit Sed. 30.d.
οὐκ ἐφύλαξεν ἃ ἐνετείλατο αὐτῷ κύριος. καὶ εἶπε
dñs ad salomonẽ: quia facta sũt hec te
κύριος πρὸς σολομῶντα, ἀνθ᾽ ὧν ἐγένετο ταῦτα μετὰ
cum: ꝛ nõ custodisti precepta mea ꝛ mã
σοῦ, καὶ οὐκ ἐφύλαξας τὰς ἐντολάς μου καὶ τὰ προσ
data mea q̃ mãdaui tibi: dirũpẽs scin
τάγματά μου ἃ ἐνετειλάμην σοι, διαρρήσσων διαρρή
dam regnũ tuũ de manu tua: ꝛ dabo
ξω τὴν βασιλείαν σου ἐκ χειρός σου, καὶ δώσω
illud seruo tuo. verũtñ in diebus tuis
αὐτὴν τῷ δούλῳ σου. πλὴν ἐν ταῖς ἡμέραις σου
nõ faciã hec pp̃ dauid patrẽ tuũ: de
οὐ ποιήσω ταῦτα διὰ δαυὶδ τὸν πατέρα σου, ἐκ
manu filii tui capiã illud: sed totũ
χειρὸς τοῦ υἱοῦ σου λήψομαι αὐτήν, πλὴν ὅλην τὴν C E
regnũ nõ capiã: sceptrũ vnũ dabo filio
βασιλείαν οὐ μὴ λάβω, σκῆπτρον ἓν δώσω τῷ υἱῷ
tuo pp̃ dauid seruũ tuũ: ꝛ pp̃
σου διὰ δαυὶδ τὸν δοῦλόν μου, καὶ διὰ

hierusalem ciuitatē: quā elegi. & suscitauit domi
ἱερουσαλὴμ τὴν πόλιν, ἣν ἐξελεξάμην. καὶ ἤγειρε κύρι-
nus aduersariū salomoni adar idumeū de
ος σατὰν τῷ σολομῶντι τὸν ἀδὰρ τὸν ἰδουμαῖον ἐκ τοῦ
semine regni in idumea. & factū
σπέρματος τῆς βασιλείας ἐν τῇ ἰδουμαίᾳ. καὶ ἐγέ-
est cū disperderet dauid edom cū iret
το ἐν τῷ ἐξολοθρεῦσαι δαυὶδ τὸν ἐδὼμ ἐν τῷ πορευθῆ-
ioab princeps milicie ad sepeliēdū inter
ναι ἰωὰβ τὸν ἄρχοντα τῆς στρατιᾶς θάψαι τοὺς τραυ-
fectos: & occiderūt oēs masculinū in idumea: qz sex mē
ματίας, καὶ ἔκοψαν πᾶν ἀρσενικὸν ἐν τῇ ἰδουμαίᾳ, ὅτι ἓξ
sibus moratꝰ est ibi ioab & oēs israel donec in
μῆνας ἐνεκάθητο ἐκεῖ ἰωὰβ καὶ πᾶς ἰσραὴλ ἕως οὗ ἐξω-
teremit oēs masculinū de idumea. & fu
λόθρευσε πᾶν ἀρσενικὸν ἐκ τῆς ἰδουμαίας. καὶ ἀπέ-
git adar ipse & viri idumei serui
δρα ἀδὰρ αὐτὸς καὶ ἄνδρες ἰδουμαῖοι δοῦλοι
seruoꝝ patris eius cum eo: & in-
τῶν παίδων τοῦ πατρὸς αὐτοῦ μετ' αὐτοῦ, καὶ εἰσ-
gressus ē in egyptū. & adar puer paruus: & sur
ῆλθεν εἰς αἴγυπτον. καὶ ἀδὰρ παιδάριον μικρόν, καὶ ἀνί-
gunt de madiā & veniūt in pharan: & capiūt
στανται ἐκ μαδιὰμ καὶ ἔρχονται εἰς φαράν, καὶ λαμβάνου-
viros secum: & veniūt ad pharaonē re
σιν ἄνδρας μεθ' ἑαυτῶν, καὶ ἔρχονται πρὸς φαραὼ βα-
D gem egypti. & ingressus est adar ad pharaonē: &
σιλέα αἰγύπτου. καὶ εἰσῆλθεν ἀδὰρ πρὸς φαραώ, καὶ
dedit ei pharaō domū: & panes cōstituit ei:
ἔδωκεν αὐτῷ φαραὼ οἶκον, καὶ ἄρτους διέταξεν αὐτῷ,
& terrā dedit ei. & inuenit adar grām corā
καὶ γῆν ἔδωκεν αὐτῷ. καὶ εὗρεν ἀδὰρ χάριν ἐναντίον
pharaōe valde: & dedit ei vxorē soro-
φαραὼ σφόδρα, καὶ ἔδωκεν αὐτῷ γυναῖκα τὴν ἀδελ-
rem vxoris sue: germanā thechephenes
φὴν τῆς γυναικὸς αὐτοῦ, τὴν ἀδελφὴν θεκεμίνας τὴν
maiorē. & peperit ei soror thechephenes adar
μείζω. καὶ ἔτεκεν αὐτῷ ἡ ἀδελφὴ θεκεμίνας τῷ ἀδὰρ
ganibath filiū suū. & nutriuit eū thechephenes
τὸν γανηβὰθ υἱὸν αὐτῆς. καὶ ἐξέθρεψεν αὐτὸν θεκεμίνας
in medio domus pharaōis. & erat ganibath in domo
ἐν μέσῳ τοῦ οἴκου φαραώ. καὶ ἦν γανηβὰθ ἐν τῷ οἴκῳ
pharaōis in medio filioꝝ pharaōis. & adar audiuit
φαραὼ ἐν μέσῳ τῶν υἱῶν φαραώ. καὶ ἀδὰρ ἤκουσεν
in egypto q̄ dormiuit dauid cum patri-
ἐν αἰγύπτῳ ὅτι κεκοίμηται δαυὶδ μετὰ τῶν πατέ-
bus suis: & q̄ mortuꝰ est ioab pricepſ mi-
ρων αὐτοῦ, καὶ ὅτι τέθνηκεν ἰωὰβ ὁ ἄρχων τῆς στρα-
licie: & dixit adar ad pharaōē: dimitte me
τιᾶς, καὶ εἶπεν ἀδὰρ πρὸς φαραώ, ἐξαπόστειλόν με
Gen. 50.d. & reuertar in terrā meā. & dixit pharao
καὶ ἀναστρέψω εἰς τὴν γῆν μου. καὶ εἶπε φαραὼ τῷ
adar: quare tu indiges mecū: qz ecce tu quę-
ἀδάρ, τίνι σὺ ἐλαττονῇ μετ' ἐμοῦ, ὅτι ἰδοὺ σὺ ζητεῖς
ris ire ad terrā tuā? & dixit ei
ἀπελθεῖν εἰς τὴν γῆν σου; καὶ εἶπεν αὐτῷ
adar: minime: qz dimittens mittes me.
ἀδάρ, μηδαμῶς, ὅτι ἐξαποστέλλων ἐξαποστελεῖς με.
& suscitauit deꝰ aduersariū ei rezon filiū eliada:
καὶ ἤγειρεν ὁ θεὸς σατὰν αὐτῷ τὸν ῥαζὼν υἱὸν ἐλιαδά,
qui fugerat ab adarezer rege soeba dn̄o suo.
ὃς ἔφυγεν ἀπὸ ἀδραζὰρ βασιλέως σουβὰ κυρίου αὐ-
& cōgregati sūt cōtra eū viri: & erat
τοῦ. καὶ συνηθροίσθησαν ἐπ' αὐτὸν ἄνδρες, καὶ ἦν
E pricepſ agminū: & cepit dama-
ἄρχων συστρέμματος, καὶ προκατελάβετο τὴν δαμα-
scū: & habitauit in ea & regnauit in da
σκόν, καὶ ἐκάθισεν ἐν αὐτῇ καὶ ἐβασίλευσεν ἐν δα-
masco. & erat aduersariꝰ israel cūctis die
μασκῷ. καὶ ἦν σατὰν τῷ ἰσραὴλ πάσας τὰς ἡμέρας
bus salomonis. hoc malū
τὰς σολομῶντος. αὕτη ἡ κακία

Hierusalē quā elegi. Suscitauit autem dominus aduersarium salomoni adad idumeū de semine regio: qui erat in edom. Cū ei esset dauid in idumea: & ascendisset ioab princeps militie ad sepeliendum eos qui fuerāt iterfecti: & occidisset oē masculinū in idumea. Sex ei mēsibus ibi moratus ē ioab & oīs israel donec in terimeret oē masculinū in idumea: fugit adad ipse & viri idumei d̄ seruis patris eius cū eo vt ingrederetur egyptū. Erat autem adad puer paruulus. Cunq̄ surrexissent de madian: venerūt i pharan. Tulerūtq̄ secū viros de pharā & introierunt egyptū ad pharaonem regē egypti. Qui dedit ei domum & cibos constituit: & terrā delegauit. Et inuenit adad gratiam coram pharaone valde: in tātū vt daret ei vxorē sororem vxoris sue germanam thafnes regine. Gēuitq̄ ei soror thafnes genebath filiū & nutriuit eū thafnes in domo pharaōis. Eratq̄ genebath habitās apud pharaonē cū filiis eius. Cūq̄ audisset adad in egypto dormisse dauid cum patribus suis: & mortuū eē ioab pricipem militie: dixit pharaoni. Dimitte me vt vadam in terrā meam. Dixitq̄ ei pharao. Qua enim re apud me indiges vt q̄ras ire ad terrā tuā. At ille rn̄dit. Nulla. Sed obsecro te vt dimittas me. Suscitauit quoq̄ ei deus aduersariū razon filiū eliadam qui fugerat adadezer regem saba dn̄m suū: & congregauit cōtra eū viros: & factus ē priceps latronū cū interficeret eos dd̄. abierūtq̄ damascū & hitauerūt ibi: & cōstituerūt eū regē in damasco: eratq̄ aduersarius israel cunctis diebus salomōis. Et hoc ē malum

ירושלם אשר בחרתי: ויקם — קום
יהוה שטן לשלמה את הדד
האדמי מזרע המלך הוא באדום:
ויהי בהיות דוד את אדום בעלות — היה עלה
יואב שר הצבא לקבר את — שור
החללים ויך כל זכר באדום: כי — נכה
ששת חדשים ישב שם יואב — ששה
וכל ישראל עד הכרית כל זכר — כרת
באדום, ויברח אדד הוא ואנשים — ברח
אדמיים מעבדי אביו אתו לבוא
מצרים, והדד נער קטן: ויקמו
ממדין ויבאו פארן, ויקחו — בוא לקח
אנשים עמם מפארן, ויבאו
מצרים אל פרעה מלך מצרים,
ויתן לו בית ולחם אמר לו, וארץ — נתן
נתן לו: וימצא הדד חן בעיני — מצא
פרעה מאד ויתן לו אשה את אחות — איש אח
אשתו אחות תחפנס הגבירה: — גבר
ותלד לו אחות תחפנס את גנבת — ילד
בנו, ותגמלהו תחפנס בתוך בית — גמל
פרעה, ויהי גנבת בית פרעה — היה
בתוך בני פרעה: והדד שמע
במצרים כי שכב דוד עם אבתיו,
וכי מת יואב שר הצבא, ויאמר — מות שור
הדד אל פרעה שלחני ואלך אל — הלך
ארצי: ויאמר לו פרעה כי מה
אתה חסר עמי והנך מבקש ללכת — הנה בקש
אל ארצך, ויאמר לא, כי שלח
תשלחני: ויקם אלהים לו שטן — קום
את רזון בן אלידע, אשר ברח
מאת הדדעזר מלך צובה
אדניו: ויקבץ עליו אנשים, ויהי — קבץ היה
שר גדוד בהרג דוד אתם, וילכו — גדד
דמשק וישבו בה, וימלכו — מלך
בדמשק: ויהי שטן לישראל
כל ימי שלמה, ואת הרעה — יום רעע

אשר הדד ויקץ בישראל וימלך קוץ
על ארם: וירבעם בן נבט אפרתי
מן הצרדה ושם אמו צרועה
אשה אלמנה עבד לשלמה איש
וירם יד במלך: וזה הדבר אשר רום
הרים יד במלך שלמה בנה את
המלוא סגר את פרץ עיר דוד
אביו: והאיש ירבעם גבור חיל גבר
וירא שלמה את הנער כי עשה ראה
מלאכה הוא ויפקד אתו לכל לאר פקד
סבל בית יוסף: ויהי בעת ההיא
וירבעם יצא מירושלם וימצא מצא
אתו אחיה השילני הנביא נבא
בדרך והוא מתכסה בשלמה כסה
חדשה ושניהם לבדם בשדה: שנה בדד
ויתפש אחיה בשלמה החדשה תפש
אשר עליו ויקרעה שנים עשר קרע
קרעים: ויאמר לירבעם קח לקח
לך עשרה קרעים כי כה אמר
יהוה אלהי ישראל הנני קרע
את הממלכה מיד שלמה מלך
ונתתי לך את עשרה השבטים: נתן
והשבט האחד יהיה לו למען היה
עבדי דוד ולמען ירושלם העיר
אשר בחרתי בה מכל שבטי
ישראל: יען אשר עזבוני
וישתחוו לעשתרת אלהי שחה
צדנין לכמוש אלהי מואב
ולמלכם אלהי בני עמון ולא
הלכו בדרכי לעשות הישר בעיני עשה
וחקתי ומשפטי כדוד אביו: חקק שפט
ולא אקח את כל הממלכה מידו לקח
כי נשיא אשתנו כל ימי חייו נשא שות
למען דוד עבדי אשר בחרתי יום חיה
אתו אשר שמר מצותי צוה
וחקתי: ולקחתי המלוכה מיד מלך

adad & odium contra israel: regnauitq; in syria. Hieroboam quoq; filius nabath efrateus de fareda seruus salomõis cuius mater erat nomine serua mulier vidua: leuauit manũ cõtra regem. Et hec est causa rebelliõis aduersus eũ: qa salomõ edificauit mello & coequauit voraginẽ ciuitatis dauid patris sui. Erat aũt hieroboã vir fortis & potẽs. Vidẽsq; salomõ adolescẽtẽ bone indolis & industriũ: cõstituerat eũ p̃fectũ super tributa vniuerse dom9 ioseph. Factũ est igitur i tp̃e illo vt hieroboam egrederetur de ierusalẽ & iueniret eũ abias sylonites p̃pheta in via opertus pallio nouo. Erãt autem duo tantum in agro. App̃hẽdẽsq; ahias pallium suum nouum quo coopertus erat scidit in duodecim partes: & ait ad hieroboam. Tolle tibi decem scissuras. Hec enim dicit dominus deus israel. Ego scindam regnum de manu salomonis: & dabo tibi decem tribus. Porro vna tribus remanebit ei propter seruũ meũ dauid: & ierusalem ciuitatem quã elegi ex omnibus tribubus israel: eo q̃ dereliq̃rit me: & adorauerit astherthẽ deam sidoniorum & chamos deum moab: & moloch deum filiorũ ammon: & non ãbulauerit in viis meis vt faceret iusticiam corã me & precepta mea & iudicia sicut dd̃ pr̃ eius. Nec auferam om̃e regnum de manu eius: sed ducem ponã eũ cũctis diebus vite sue propter dauid seruum meum quem elegi: qui custodiuit mandata mea & p̃cepta mea. Auferã autem regnũ de manu

qd̃ fecit adar. & grauefuit cõtra israel: & regna
ἣν ἐποίησεν ἀδάρ. καὶ ἐβαρύνθη ἐπὶ ἰσραὴλ, καὶ ἐβασί
uit in terra edom. & hieroboã filius nabat ephra
λευσεν ἐν γῇ ἐδώμ. καὶ ἱεροβοὰμ υἱὸς ναβὰτ ὁ ἐφρα
te9 de sarira filius mulieris vidue seruus salo
θὶ ἐκ τῆς σαριρὰ υἱὸς γυναικὸς χήρας δοῦλος τοῦ σαλο
monis: & hanc rem fecit: q̃ eleuauit
μῶντος, καὶ τοῦτο τὸ πρᾶγμα ἐποίησεν, ὡς ἐπῆρε
manũ cõtra regem salomonẽ. & rex
τὴν χεῖρα ἐπὶ τὸν βασιλέα σαλωμῶντα. καὶ ὁ βα
salomon edificauit arcem: & conclu
σιλεὺς σαλωμὼν ᾠκοδόμησε τὴν ἄκραν, καὶ συνέκλει
sit sepem ciuitatis dauid patris sui.
σε τὸν φραγμὸν τῆς πόλεως δαυὶδ τοῦ πατρὸς αὐ
& homo hieroboam fortis robore. &
τοῦ. καὶ ὁ ἄνθρωπος ἱεροβοὰμ ἰσχυρὸς δυνάμει. καὶ
vidit salomon adolescentẽ q̃ vir operũ est: &
εἶδε σαλωμὼν τὸ παιδάριον ὅτι ἀνὴρ ἔργων ἐστί, καὶ
constituit eũ sup̃ tributa domus ioseph. &
κατέστησεν αὐτὸν ἐπὶ τὰς ἄρσεις οἴκου ἰωσήφ. καὶ
factũ est in tp̃e illo & hieroboã egressus ẽ de
ἐγένετο ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ καὶ ἱεροβοὰμ ἐξῆλθεν ἐξ
hierusalem: & inuenit eũ achia sylonites p̃o
ἱερουσαλήμ, καὶ εὗρεν αὐτὸν ἀχία ὁ σηλωνίτης ὁ προ
pheta in via: & separauit eũ a via.
φήτης ἐν τῇ ὁδῷ, καὶ ἀπέστησεν αὐτὸν ἐκ τῆς ὁδοῦ.
& achia indutus veste noua: & am
καὶ ἀχία περιβεβλημένος ἱμάτιον καινόν, καὶ ἀμφό
bo soli in agro. & app̃hẽdit achia
τεροι μόνοι ἐν τῷ πεδίῳ. καὶ ἐπελάβετο ἀχία τοῦ
palliũ suũ nouũ qd̃ erat sup̃ se: & scidit
ἱματίου αὐτοῦ τοῦ καινοῦ τοῦ ἐπ' αὐτῷ, καὶ διέῤῥηξεν
illud duodeci3 scissuras. & ait hieroboã: tol
αὐτὸ δώδεκα ῥήγματα. καὶ εἶπε τῷ ἱεροβοάμ, λά
le tibi decẽ scissuras: q2 hec dicit dñs
βε σεαυτῷ δέκα ῥήγματα, ὅτι τάδε λέγει κύριος
deus israel. ecce ego scindã regnũ de ma
ὁ θεὸς ἰσραήλ. ἰδοὺ ἐγὼ ῥήσσω τὴν βασιλείαν ἐκ χει
nu salomonis: & dabo tibi decẽ sceptra: &
ρὸς σαλωμῶντος, καὶ δώσω σοι δέκα σκῆπτρα, καὶ
duo sceptra erũt ei: p̃p̃ seruũ meũ dauid:
δύο σκῆπτρα ἔσται αὐτῷ, διὰ τὸν δοῦλόν μου δαυίδ,
& p̃p̃ hierusalem ciuitatẽ: quã elegi in ea
καὶ διὰ ἱερουσαλὴμ τὴν πόλιν, ἣν ἐξελεξάμην ἐν αὐτῇ
de oĩbus tribub9 israel: eo q̃ dereliquit
ἐκ πασῶν τῶν φυλῶν ἰσραήλ, ἀνθ' ὧν ἐγκατέλιπέ
me & seruiuit astarte abominatiõi sidonioꝝ: &
με καὶ ἐδούλευσε τῇ ἀστάρτῃ βδελύγματι σιδωνίων, καὶ
chamos idolo moab: & melchom despe
τῷ χαμὼς εἰδώλῳ μωάβ, καὶ τῷ μελχὸμ προσοχ
ctioni filioꝝ ammõ: & nõ ambulauit in vijs
θίσματι υἱῶν ἀμμών, καὶ οὐκ ἐπορεύθη ἐν ταῖς ὁδοῖς
meis vt faceret rectũ corã me & p̃c
μου τοῦ ποιῆσαι τὸ εὐθὲς ἐνώπιόν μου καὶ τὰ προ
cepta mea & iustificatiões meas: sicut fe
στάγματά μου καὶ τὰ δικαιώματά μου, καθὼς ἐποίη
cit dauid pater eius. & nõ auferã totũ
σε δαυὶδ ὁ πατὴρ αὐτοῦ. καὶ οὐ λήψομαι ὅλην τὴν
regnum de manu eius: q̃ defendẽs de
βασιλείαν ἐκ χειρὸς αὐτοῦ, ὅτι ἀντιτασσόμενος ἀν
fendam eum cũctis diebus vite sue
τιτάξομαι αὐτῷ πάσας τὰς ἡμέρας τῆς ζωῆς αὐτοῦ
p̃p̃ dauid seruũ meũ: quẽ elegi eũ: q̃
διὰ δαυὶδ τὸν δοῦλόν μου, ὃν ἐξελεξάμην αὐτόν, ὃς
custodiuit mãdata mea & iustificatiões meas.
ἐφύλαξε τὰς ἐντολάς μου καὶ τὰ δικαιώματά μου.
& auferã regnum de manu
καὶ λήψομαι τὴν βασιλείαν ἐκ χειρὸς

G

F

1.Pa. 9.g.

A

1.Pa. 10.a.

filii eius: et dabo tibi decē ſceptra:
τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ, καὶ δώσω σοι τὰ δέκα σκῆπτρα,
et filio eius dabo duo ſceptra: vt ſit po
τῷ δὲ υἱῷ αὐτοῦ δώσω τὰ δύο σκῆπτρα, ὅπως ᾖ θέ
ſitio ſeruo meo dauid cūctis diebus co
σις τῷ δούλῳ μου δαυὶδ πάσας τὰς ἡμέρας ἐνώπι
ram me in hieruſalem ciuitate: quā elegi mi
όν μου ἐν ἱερουσαλὴμ τῇ πόλει, ἣν ἐξελεξάμην ἐμαυ-
hi vt ponerem nomē meū ibi. et te aſſumā
τῷ τοῦ θέσθαι τὸ ὄνομά μου ἐκεῖ. καὶ σὲ λήψομαι
et regnabis in q̄b9 deſiderat aīa tua: et tu
καὶ βασιλεύσεις ἐν οἷς ἐπιθυμεῖ ἡ ψυχή σου, καὶ σὺ
eris rex ſup iſrael. et erit ſi cuſtodieris om
ἔσῃ βασιλεὺς ἐπὶ ἰσραήλ. καὶ ἔσται ἐὰν φυλάξῃς πάν
nia que precepero tibi: et ābulaueris in
G τα ὅσα ἂν ἐντείλωμαί σοι, καὶ πορευθῇς ἐν ταῖς ὁ-
uiis meis: et feceris rectū corā me vt cu-
δοῖς μου, καὶ ποιήσῃς τὸ εὐθὲς ἐνώπιόν μου τοῦ φυ
ſtodias oia mādata mea et precepta
λάξαι πάντα τὰ προστάγματά μου καὶ τὰς ἐντολάς
mea: ſicut fecit dauid ſeruus me9: et e-
μου, καθὼς ἐποίησε δαυὶδ ὁ δοῦλός μου, καὶ ἔσο-
ro tecum: et edificabo tibi domū fidelē: quo
μαι μετὰ σοῦ, καὶ οἰκοδομήσω σοι οἶκον πιστόν, κα
modo edificaui dauid: et tradā tibi iſrael:
θὼς ᾠκοδόμησα τῷ δαυίδ, καὶ δώσω σοι τὸν ἰσραήλ,
et affligam ſemē dauid pp hec: verūtñ
καὶ κακουχήσω τὸ σπέρμα δαυὶδ διὰ ταῦτα, πλὴν
nō cūctis diebus. et queſiuit ſalomon vt in
οὐ πάσας τὰς ἡμέρας. καὶ ἐζήτησε σαλωμὼν τοῦ θα
F terficeret hieroboā: et ſurrexit et aufugit in egy
νατῶσαι τὸν ἱεροβοάμ, καὶ ἀνέστη καὶ ἀπέδρα εἰς αἴγυ
ptum ad ſuſac regem egypti: et fuit in egy-
πτον πρὸς σουσακὶμ βασιλέα αἰγύπτου, καὶ ἦν ἐν αἰγύ
pto donec mortu9 eſt ſalomon. et reliqua verborū
πτῳ ἕως ἀπέθανε σαλωμών. καὶ τὰ λοιπὰ τῶν λόγων
ſalomonis et omnia que fecit et omnis
2.Pa. 9.g. σαλωμῶντος καὶ πάντα ὅσα ἐποίησεν καὶ πᾶσα ἡ
ſapiētia eius: nonne hec ſcripta ſūt in li
φρόνησις αὐτοῦ, οὐκ ἰδοὺ ταῦτα γεγραμμένα ἐν βι-
bro verbo⁊ dierū ſalomonis? et dies quos
βλίῳ λόγων ἡμερῶν σαλωμῶντος; καὶ αἱ ἡμέραι ἃς
regnauit ſalomon in hieruſalem: quadraginta anni
ἐβασίλευσε σαλωμὼν ἐν ἱερουσαλήμ, τεσσαράκοντα ἔτη
ſup omnē iſrael. et dormiuit ſalomō cum
ἐπὶ πάντα ἰσραήλ. καὶ ἐκοιμήθη σαλωμὼν μετὰ τῶν
patribus ſuis: et ſepelierūt eū in ciuitate dauid
πατέρων αὐτοῦ, καὶ ἔθαψαν αὐτὸν ἐν πόλει δαυίδ
patris ſui: et regnauit roboam fili9
τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, καὶ ἐβασίλευσεν ῥοβοὰμ ὁ υἱὸς
eius pro eo.
αὐτοῦ ἀντ' αὐτοῦ.

Ca.12.

Et abiit rex roboam in ſicema:
A Καὶ ἐπορεύθη ὁ βασιλεὺς ῥοβοὰμ εἰς σίκημα,
quia in ſicema veniebāt omnis iſrl' ad cōſtituēdū regē e-
ὅτι εἰς σίκημα ἤρχοντο πᾶς ἰσραὴλ βασιλεῦσαι αὐ
um. et factū eſt vt audiuit hieroboā filius nabat et
τόν. καὶ ἐγένετο ὡς ἤκουσεν ἱεροβοὰμ υἱὸς ναβὰτ καὶ
eo adhuc exiſte in egypto: vt fugit a facie
αὐτοῦ ἔτι ὄντος ἐν αἰγύπτῳ, ὡς ἔφυγεν ἐκ προσώπου
regis ſalomonis: et manebat in egypto:
τοῦ βασιλέως σαλωμῶντος, καὶ ἐκάθητο ἐν αἰγύπτῳ,
et miſerūt et vocauerūt eū: et venit hierobo
2.Pa. 10.a. καὶ ἀπέστειλαν καὶ ἐκάλεσαν αὐτόν, καὶ ἦλθεν ἱεροβο
am et oīs pp̄ls iſrael. et locutus eſt pp̄ls ad
άμ καὶ πᾶς ὁ λαὸς ἰσραήλ. καὶ ἐλάλησεν ὁ λαὸς πρὸς
regem roboam dicētes: pater tuus durū impoſuit
τὸν βασιλέα ῥοβοὰμ λέγοντες, ὁ πατήρ σου ἐσκλήρυνε τὸν
iugū nr̄m: et tu nūc eleua de ſeruitute pr̄is
κλοιὸν ἡμῶν, καὶ σὺ νῦν κούφισον ἀπὸ τῆς δουλείας τοῦ πατρός
tui dura: et de iugo eius graui:
σου τῆς σκληρᾶς, καὶ ἀπὸ τοῦ κλοιοῦ αὐτοῦ τοῦ βαρέως,

filii ei9: & dabo tibi de
cem
tribus: filio autem eius
dabo tribum vnam
vt remāeat lucerna da
uid ſeruo meo cunctis
diebus coram me in ie
ruſalem ciuitate
quam elegi: vt eēt no-
men meum
ibi. Te aūt aſſumā & re
gnabis ſuper omnia
que deſiderat aīa tua:
eriſq; rex
ſuper iſrael. Si igitur
audieris
omnia que precepo ti
bi: & ambulaueris
in viis meis: & feceris
qd̄ rectū eſt coram me
cuſtodiēs mādata mea
& p̄cepta mea: ſicut fe
cit dd̄ ſeruus meus: ero
tecum & edificabo tibi
domū fidelē: quō edi
ficaui dd̄ domū: & tra-
dā tibi iſrl': & affligā ſe
men
dd̄ ſuper hoc: verū-
tñ non cunctis diebus.
Voluit ergo ſalomon
interficere
hieroboā: qui ſurrexit
& aufugit in
egyptum ad ſeſac re-
gem egypti:
& fuit i egypto vſq; ad
mortem ſalomonis.
Reliquū aūt verborum
ſalomonis & omnia q̄
fecit & ſapiā eius: ecce
vniuerſa ſcripta ſunt
in libro verborū ſalo-
monis. Dies autem
quos regnauit ſalomō
in ieruſalem ſuper
oēm iſrael: quadragin
ta anni ſunt.
Dormiuitq; ſalomon
cum patribus ſuis & ſe
pultus eſt in ciuitate dd̄
p̄ris ſui: regnauitq; ro
boā filius eius p eo. 12.
Venit autem roboā
in ſychē. Illuc enī
cōgregatus erat oīs po
pulus iſrael ad cōſtituē
dum eū regē. At vero
hieroboā fili9 nabath
cum adhuc eſſet
in egypto pfugus a fa-
cie
ſalomōis regis: audita
morte eius reuerſus ē d
egypto. Miſeruntq; &
vocauerūt eū. Venit er
go hieroboā & oīs mł-
titudo iſrael: & locuti
ſunt ad roboā dicētes.
Pater tuus duriſſimū
iugū impoſuit nobis: tu
itaq; nūc iminue paulu
lū de impio p̄ris tui du
riſſimo: & de iugo gra-

Tex. heb.	Primitiua
בְּנוֹ וּנְתַתִּיהָ לְּךָ אֵת עֲשֶׂרֶת	נתן
הַשְּׁבָטִים׃ וְלִבְנוֹ אֶתֵּן שֵׁבֶט אֶחָד	
לְמַעַן הֱיוֹת נִיר לְדָוִיד עַבְדִּי כָּל	היה נור
הַיָּמִים לְפָנַי בִּירוּשָׁלַםִ הָעִיר	יום פנה
אֲשֶׁר בָּחַרְתִּי לִי לָשׂוּם שְׁמִי	
שָׁם׃ וְאֹתְךָ אֶקַּח וּמָלַכְתָּ בְּכֹל	לקח
אֲשֶׁר תְּאַוֶּה נַפְשֶׁךָ וְהָיִיתָ מֶּלֶךְ	אוה
עַל יִשְׂרָאֵל׃ וְהָיָה אִם תִּשְׁמַע	שמע
אֶת כָּל אֲשֶׁר אֲצַוֶּךָ וְהָלַכְתָּ	
בִדְרָכַי וְעָשִׂיתָ הַיָּשָׁר בְּעֵינַי לִשְׁמוֹר	עשה
חֻקּוֹתַי וּמִצְוֹתַי כַּאֲשֶׁר עָשָׂה דָּוִד	
עַבְדִּי וְהָיִיתִי עִמָּךְ וּבָנִיתִי לְךָ בַּיִת	היה בנה
נֶאֱמָן כַּאֲשֶׁר בָּנִיתִי לְדָוִד וְנָתַתִּי	אמן נתן
לְךָ אֶת יִשְׂרָאֵל׃ וַאְעַנֶּה אֶת זֶרַע	ענה
דָּוִד לְמַעַן זֹאת אַךְ לֹא כָל הַיָּמִים׃	
וַיְבַקֵּשׁ שְׁלֹמֹה לְהָמִית אֶת	בקש מות
יָרָבְעָם וַיָּקָם יָרָבְעָם וַיִּבְרַח	קום ברח
מִצְרַיִם אֶל שִׁישַׁק מֶלֶךְ מִצְרַיִם	
וַיְהִי בְמִצְרַיִם עַד מוֹת שְׁלֹמֹה׃	
וְיֶתֶר דִּבְרֵי שְׁלֹמֹה וְכָל אֲשֶׁר	
עָשָׂה וְחָכְמָתוֹ הֲלוֹא הֵם כְּתֻבִים	
עַל סֵפֶר דִּבְרֵי שְׁלֹמֹה׃ וְהַיָּמִים	
אֲשֶׁר מָלַךְ שְׁלֹמֹה בִירוּשָׁלַםִ עַל	
כָּל יִשְׂרָאֵל אַרְבָּעִים שָׁנָה׃	רבע
וַיִּשְׁכַּב שְׁלֹמֹה עִם אֲבֹתָיו וַיִּקָּבֵר	שכב קבר
בְּעִיר דָּוִד אָבִיו וַיִּמְלֹךְ רְחַבְעָם	מלך
בְּנוֹ תַּחְתָּיו׃ וַיֵּלֶךְ רְחַבְעָם	Cap. xij.
שְׁכֶם כִּי שְׁכֶם בָּא כָל יִשְׂרָאֵל	בוא
לְהַמְלִיךְ אֹתוֹ׃ וַיְהִי כִּשְׁמֹעַ	היה
יָרָבְעָם בֶּן נְבָט וְהוּא עוֹדֶנּוּ	
בְמִצְרַיִם אֲשֶׁר בָּרַח מִפְּנֵי הַמֶּלֶךְ	פנה
שְׁלֹמֹה וַיֵּשֶׁב יָרָבְעָם בְּמִצְרָיִם׃	
וַיִּשְׁלְחוּ וַיִּקְרְאוּ לוֹ וַיָּבֹא יָרָבְעָם	שלח קרא
וְכָל קְהַל יִשְׂרָאֵל וַיְדַבְּרוּ אֶל	בוא דבר
רְחַבְעָם לֵאמֹר׃ אָבִיךָ הִקְשָׁה	קשה
אֶת עֻלֵּנוּ וְאַתָּה עַתָּה הָקֵל מֵעֲבֹדַת	על קלל
אָבִיךָ הַקָּשָׁה וּמֵעֻלּוֹ הַכָּבֵד	

אֲשֶׁר נָתַן עָלֵינוּ וְנַעַבְדֶךָּ׃ וַיֹּאמֶר עבד
אֲלֵיהֶם לְכוּ עֹד שְׁלֹשָׁה יָמִים ילך יום
וְשׁוּבוּ אֵלָי וַיֵּלְכוּ הָעָם׃ וַיִּוָּעַץ יעץ
הַמֶּלֶךְ רְחַבְעָם אֶת הַזְּקֵנִים אֲשֶׁר
הָיוּ עֹמְדִים אֶת פְּנֵי שְׁלֹמֹה אָבִיו היה
בִּהְיֹתוֹ חַי לֵאמֹר אֵיךְ אַתֶּם
נוֹעָצִים לְהָשִׁיב אֶת הָעָם הַזֶּה שוב
דָּבָר׃ וַיְדַבְּרוּ אֵלָיו לֵאמֹר אִם
הַיּוֹם תִּהְיֶה עֶבֶד לָעָם הַזֶּה היה
וַעֲבַדְתָּם וַעֲנִיתָם וְדִבַּרְתָּ אֲלֵיהֶם ענה
דְּבָרִים טוֹבִים וְהָיוּ לְךָ עֲבָדִים
כָּל הַיָּמִים׃ וַיַּעֲזֹב אֶת עֲצַת הַזְּקֵנִים עזב
אֲשֶׁר יְעָצֻהוּ וַיִּוָּעַץ אֶת הַיְלָדִים
אֲשֶׁר גָּדְלוּ אִתּוֹ אֲשֶׁר הָעֹמְדִים
לְפָנָיו׃ וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם מָה אַתֶּם פנה
נוֹעָצִים וְנָשִׁיב דָּבָר אֶת הָעָם שוב
הַזֶּה אֲשֶׁר דִּבְּרוּ אֵלַי לֵאמֹר הָקֵל קלל
מִן הָעֹל אֲשֶׁר נָתַן אָבִיךָ עָלֵינוּ׃
וַיְדַבְּרוּ אֵלָיו הַיְלָדִים אֲשֶׁר גָּדְלוּ דבר
אִתּוֹ לֵאמֹר כֹּה תֹאמַר לָעָם הַזֶּה אמר
אֲשֶׁר דִּבְּרוּ אֵלֶיךָ לֵאמֹר אָבִיךָ
הִכְבִּיד אֶת עֻלֵּנוּ וְאַתָּה הָקֵל כבד צלל
מֵעָלֵינוּ כֹּה תְּדַבֵּר אֲלֵיהֶם קָטָנִּי
עָבָה מִמָּתְנֵי אָבִי׃ וְעַתָּה אָבִי
הֶעְמִיס עֲלֵיכֶם עֹל כָּבֵד וַאֲנִי אֹסִיף עמס יסף
עַל עֻלְּכֶם אָבִי יִסַּר אֶתְכֶם בַּשּׁוֹטִים שוט
וַאֲנִי אֲיַסֵּר אֶתְכֶם בָּעַקְרַבִּים׃ יסר
וַיָּבוֹא יָרָבְעָם וְכָל הָעָם אֶל בוא
רְחַבְעָם בַּיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי כַּאֲשֶׁר שלש
דִּבֶּר הַמֶּלֶךְ לֵאמֹר שׁוּבוּ אֵלַי
בַּיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי׃ וַיַּעַן הַמֶּלֶךְ אֶת ענה
הָעָם קָשָׁה וַיַּעֲזֹב אֶת עֲצַת עזב יעץ
הַזְּקֵנִים אֲשֶׁר יְעָצֻהוּ׃ וַיְדַבֵּר דבר
אֲלֵיהֶם כַּעֲצַת הַיְלָדִים לֵאמֹר אָבִי
הִכְבִּיד אֶת עֻלְּכֶם וַאֲנִי אֹסִיף צלל
עַל עֻלְּכֶם אָבִי יִסַּר אֶתְכֶם

uissimo qđ iposuit nobis: & fuiem⁹ tibi. Qui ait eis. Ite vsq; ad tertium diem
& reuertimini ad me.
Cūq; abisset ppls iniit cōsiliū rex roboam cū senioribus qui
assistebant coram salomone patre eius
cū adhuc uiueret: & ait eis. Quod
datis consilium vt rñdeam populo: qui
dixerunt ei. Si
hodie obedieris populo huic
& seruieris & petitioni eorū cesseris: locutusq; fueris ad eos verba lenia: erunt tibi serui
cunctis diebus. Qui đ reliqt consilium senum qđ dederant ei: & adhibuit adolescentes
qui nutriti fuerant cū eo: & assistebant
illi: dixitq; ad eos.
Quod mihi
datis consilium vt rñdeam populo
huic: qui dixerūt mihi: leuius fac
iugum qđ iposuit pater tuus super nos.
Et dixerunt ei iuuenes qui nutriti fuerant
cū eo. Sic loquere populo huic:
qui locuti sunt ad te dicentes. Pater tuus
aggrauauit iugum nostrum: tu releua
nos. Sic loqris ad eos.
Minimus digitus me⁹ grossior est dorso pris mei. Et nūc pater me⁹
posuit sup vos iugum graue: ego aūt addam
sup iugū vestrū. Pater meus cecidit vos flagellis: ego autē cedā vos
scorpionibus.
Venit ergo hieroboā & omnis populus ad
roboā die tertia: sicut
locut⁹ fuerat rex dicēs.
Reuertimini ad me
die tertia. Rñditq; rex
populo dura: đrelicto
cōsilio
seniorū quod ei dederant: & locutus est
eis fm cōsiliū iuuenū
dicēs. Pater meus
aggrauauit iugum vestrum: ego autē addam
iugo vestro. Pater meus cecidit vos

qđ dedit sup nos: ⁊ seruiemus tibi. ⁊ ait
ὃν ἔδωκεν ἐφ᾽ ἡμᾶς, καὶ δουλεύσομέν σοι. καὶ εἶπεν
rex ad eos: abite vsq; ad dies tres:
βασιλεὺς πρὸς αὐτούς, ἀπέλθετε ἕως ἡμερῶν τριῶν,
⁊ reuertimini ad me. ⁊ abierūt. ⁊ nūcia
καὶ ἀναστρέψατε πρός με. καὶ ἀπῆλθον. καὶ ἀπήγγει
uit rex roboam senioribus: q̄ erāt
λεν ὁ βασιλεὺς ῥοβοὰμ τοῖς πρεσβυτέροις, οἳ ἦσαν
assistentes corā salomone patre e
παρεστηκότες ἐνώπιον σολομῶντος τοῦ πατρὸς αὐ
ius: adhuc viuēte eo: dicēs: quō vos consuli
τοῦ, ἔτι ζῶντος αὐτοῦ, λέγων, πῶς ὑμεῖς βουλεύε
tis vt rñdeā pplo huic verbū? ⁊ locuti
τε ἵνα ἀποκριθῶ τῷ λαῷ τούτῳ λόγον; καὶ ἐλά
sunt ad eum dicētes: si in die hac
λησαν πρὸς αὐτὸν λέγοντες, εἰ ἐν τῇ ἡμέρᾳ ταύτῃ
fueris seruus pplo huic: ⁊ serui eris eis:
ἔσῃ δοῦλος τῷ λαῷ τούτῳ, καὶ δουλεύσεις αὐτοῖς,
⁊ locut⁹ fueris ad eos verba bona: ⁊ e
καὶ λαλήσεις πρὸς αὐτοὺς λόγους ἀγαθούς, καὶ ἔσον
runt tibi serui cūctis diebus. ⁊ dereli
ταί σοι δοῦλοι πάσας τὰς ἡμέρας. καὶ ἐγκατέλι
quit cōsiliū seniorū qđ consuluerant ei: ⁊ iniit cōsiliū cū pue
πε τὴν βουλὴν τῶν πρεσβυτέρων ἣν συνεβουλεύσαν
το αὐτῷ, καὶ συνεβουλεύσατο μετὰ τῶν παιδαρί
ris qui nutriti fuerāt cū eo q̄ assistebāt
ων τῶν ἐκτραφέντων μετ᾽ αὐτοῦ τῶν παρεστηκότων
ante faciē eius. ⁊ dixit eis: qđ vos
πρὸ προσώπου αὐτοῦ. καὶ εἶπεν αὐτοῖς, τί ὑμεῖς
consulitis? ⁊ qđ rñdebo pplo huic qui lo
συμβουλεύετε; καὶ τί ἀποκριθῶ τῷ λαῷ τούτῳ τοῖς λα
cuti sunt ad me ⁊ q̄ dixerūt: releua a
λήσασι πρός με καὶ εἰρηκόσι, κούφισον ἀπὸ τοῦ
iugo qđ dedit pater tuus sup nos. ⁊ locuti
κλοιοῦ οὗ ἔδωκεν ὁ πατήρ σου ἐφ᾽ ἡμᾶς. καὶ ἐλάλη
sunt ad eū iuuenes qui nutriti fuerāt cū
σαν πρὸς αὐτὸν τὰ παιδάρια τὰ ἐκτραφέντα μετ᾽
eo: ⁊ dixerūt: hec loqueris pplo huic:
αὐτοῦ, καὶ εἶπον, τάδε λαλήσεις τῷ λαῷ τούτῳ,
qui locuti sunt ad te ⁊ q̄ dixerūt: pater tuus
τοῖς λαλήσασι πρὸς σὲ καὶ εἰρηκόσιν, ὁ πατήρ σου
aggrauauit iugū nrm: ⁊ tu nūc releua a
ἐβάρυνε τὸν κλοιὸν ἡμῶν, καὶ σὺ νῦν κούφισον ἀφ᾽ 1.Pa. 10.d.
nobis. hec dices ad eos: paruitas mea grossior est dorso patris mei: ⁊ nūc
ἡμῶν. τάδε ἐρεῖς πρὸς αὐτούς, ἡ μικρότης μου πα
χυτέρα ἐστὶ τῆς ὀσφύος τοῦ πατρός μου, καὶ νῦν ὁ
pater meus strauit vos in iugo graui:
πατήρ μου ἐπεσάξατο ὑμᾶς ἐν κλοιῷ βαρεῖ,
⁊ ego addā sup iugū vrm. pater
καὶ ἐγὼ προσθήσω ἐπὶ τὸν κλοιὸν ὑμῶν. ὁ πατήρ
meus cecidit vos flagellis: ⁊ ego cedam
μου ἐπαίδευσεν ὑμᾶς μάστιξι, καὶ ἐγὼ παιδεύσω
vos in scorpiōib⁹. ⁊ venit hieroboam ⁊ oīs
ὑμᾶς ἐν σκορπίοις. καὶ παρεγένετο ἱεροβοὰμ καὶ πᾶς
israel ad regem roboam die tertia:
ἰσραὴλ πρὸς τὸν βασιλέα ῥοβοὰμ τῇ ἡμέρᾳ τῇ τρίτῃ,
sicut locutus est rex dicēs: reuertimini ad
καθότι ἐλάλησεν ὁ βασιλεὺς λέγων, ἀναστρέψατε πρός
me die tertia. ⁊ rñdit rex ad
με τῇ ἡμέρᾳ τῇ τρίτῃ. καὶ ἀπεκρίθη ὁ βασιλεὺς πρὸς
ppl̄m dura: ⁊ dereliquit roboam cōsiliū
τὸν λαὸν σκληρά. καὶ ἐγκατέλιπε ῥοβοὰμ τὴν βουλὴν
seniorum qđ cōsuluerūt ei: ⁊ locu
τῶν πρεσβυτέρων ἣν συνεβουλεύσαντο αὐτῷ, καὶ ἐλά
tus est ad eos fm cōsiliū puerorū di
λησε πρὸς αὐτοὺς κατὰ τὴν βουλὴν τῶν παιδαρίων λέ
cens: pater meus aggrauauit iugū vrm: ⁊ ego ad
γων, ὁ πατήρ μου ἐβάρυνε τὸν κλοιὸν ὑμῶν, καὶ ἐγὼ προσ
dam sup iugū vrm. pater me⁹ cecidit vos
θήσω ἐπὶ τὸν κλοιὸν ὑμῶν. ὁ πατήρ μου ἐπαίδευσεν ὑμᾶς

in flagellis: ꝛ ego cedā vos in ſcorpiōibus. ꝛ
ἐν μάστιξι· καὶ ἐγὼ παιδεύσω ὑμᾶς ἐν σκορπίοις. καὶ
nō audiuit rex ppl̄m: qꝛ a dn̄o erat
οὐκ ἤκουσεν ὁ βασιλεὺς τοῦ λαοῦ, ὅτι παρὰ κυρίου ἦν
auerſio: vt firmaret dn̄s verbū ſuū qđ lo-
ἡ μεταστροφή, ὅπως στήσῃ κύριος τὸ ῥῆμα αὐτοῦ ὃ ἐλά-
B cut⁹ eſt in manu achia pphete ſylonite
λησεν ἐν χειρὶ ἀχία τοῦ προφήτου τοῦ συλωνίτου
ſup hieroboā filiū nabat. ꝛ vidit ois iſrael: ꝙ
ἐπὶ ἱεροβοὰμ υἱοῦ ναβάτ. καὶ εἶδε πᾶς ἰσραὴλ, ὅτι
nō audiuit eos rex. ꝛ rn̄dit ppl̄s
οὐκ ἤκουσεν αὐτῶν ὁ βασιλεύς. καὶ ἀπεκρίθη ὁ λαὸς
regi dicēs: q̄ nobis pars in dauid? ꝛ
τῷ βασιλεῖ λέγων, τίς ἡμῖν μερὶς ἐν δαυίδ; καὶ
nō eſt nobis hereditas in filio ieſſe: currat
οὐκ ἔστιν ἡμῖν κληρονομία ἐν υἱῷ ἰεσσαί, ἀποτρεχέτω
vnuſquiſq in tabnaculū ſuū iſrael: nūc paſce do-
ἕκαστος εἰς τὸ σκήνωμά σου ἰσραὴλ, νῦν βόσκε τὸν οἶ-
1.Pa. mum tuā dauid: ꝛ abijt iſrael in tabnacula ſua.
10.d. κόν σου δαυίδ, καὶ ἀπῆλθεν ἰσραὴλ εἰς τὰ σκηνώματα αὐ-
ꝛ filij iſrael habitātes in ci-
τοῦ. καὶ οἱ υἱοὶ ἰσραὴλ οἱ κατοικοῦντες ἐν ταῖς πό-
uitatib⁹ iuda: cōſtituerūt regē ſuper ſe roboā. ꝛ
λεσιν ἰούδα, ἐβασίλευσαν ἐφ᾽ ἑαυτοῖς τὸν ῥοβοάμ. καὶ
miſit rex roboā adoram q̄ ſup
ἀπέστειλεν ὁ βασιλεὺς ῥοβοὰμ τὸν ἀδωρὰμ τὸν ἐπὶ
tributū: ꝛ lapidauerūt eū in lapidib⁹ ois
τοῦ φόρου, καὶ ἐλιθοβόλησαν αὐτὸν ἐν λίθοις πᾶς
iſrael ꝛ mortu⁹ eſt. ꝛ rex roboā pre-
E ἰσραὴλ καὶ ἀπέθανε. καὶ ὁ βασιλεὺς ῥοβοὰμ ἔφθα-
uenit aſcēdere ſup currū vt fugeret in hieruſa-
σεν ἀναβῆναι ἐπὶ τὸ ἅρμα τοῦ φυγεῖν εἰς ἱερουσα-
lem. ꝛ inobediēs fuit iſrł in domū dauid vſq in
λήμ. καὶ ἠθέτησεν ἰσραὴλ εἰς τὸν οἶκον δαυίδ ἕως
diem hunc. ꝛ factū eſt vt audiuit ois iſ-
C τῆς ἡμέρας ταύτης. καὶ ἐγένετο ὡς ἤκουσε πᾶς ἰσ-
rael ꝙ reuerſus eēt hieroboā de egypto: ꝛ mi-
ραὴλ ὅτι ἀνέκαμψεν ἱεροβοὰμ ἐξ αἰγύπτου, καὶ ἀπέ-
ſerunt ꝛ vocauerūt eū in cōgregationē: ꝛ
στειλαν καὶ ἐκάλεσαν αὐτὸν εἰς τὴν συναγωγήν, καὶ
cōſtituerūt regē eū ſup iſrael. ꝛ nō erat poſt
ἐβασίλευσαν αὐτὸν ἐπὶ τὸν ἰσραήλ. καὶ οὐκ ἦν ὀπί-
domū dauid preter ſceptrū iuda ꝛ ben
σω οἴκου δαυίδ πάρεξ σκήπτρου ἰούδα καὶ βεν-
iamin ſoli. ꝛ roboā ingreſſus ē in hieruſalē: ꝛ
ιαμὶν μόνοι. καὶ ῥοβοὰμ εἰσῆλθεν εἰς ἱερουσαλήμ, καὶ
cōgregauit vniuerſam cōgregationē iuda: ꝛ
1.Pa. ἐξεκκλησίασε πᾶσαν τὴν συναγωγὴν ἰούδα, καὶ
11.f. ſceptrū bēiamin: cētū ꝛ viginti milia iuue-
σκῆπτρον βενιαμίν, ἑκατὸν καὶ εἴκοσι χιλιάδας νεανι-
num faciētiū bellū: vt pugnarēt cōtra domū
ῶν ποιούντων πόλεμον, τοῦ πολεμεῖν πρὸς οἶκον
iſrael vt reducerēt regnū roboā filio
ἰσραὴλ ἐπιστρέψαι τὴν βασιλείαν ῥοβοὰμ τῷ υἱῷ
D ſalomonis. ꝛ fact⁹ eſt ſermo dn̄i ad ſameam
σαλομῶντος. καὶ ἐγένετο λόγος κυρίου πρὸς σαμέαν
hoiē dei dicēs: dic roboam filio
F ἄνθρωπον τοῦ θεοῦ λέγων, εἰπὲ τῷ ῥοβοὰμ τῷ υἱῷ
ſalomonis regi iuda: ꝛ ad oēm domū
σαλομῶντος βασιλεῖ ἰούδα, καὶ πρὸς πάντα οἶκον
iuda ꝛ beniamin: ꝛ reliquo ppl̄i
ἰούδα καὶ βενιαμίν, καὶ τῷ καταλοίπῳ τοῦ λαοῦ
dicēs: hec dicit dn̄s: nō aſcēdetis neq bel-
λέγων, τάδε λέγει κύριος, οὐκ ἀναβήσεσθε οὐδὲ πο-
labitis cum
λεμήσετε μετὰ oooooooooooooooooooooooooooooo
oooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooo
oooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooo
oooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooo

flagellis: ego aūt cedā
vos oooooooooooooooooo
ſcorpionibus. Et non
acquieuit rex ooooooooo
populo: qm̄ auerſatus
fuerat eum dominus:
vt ſuſcitaret verbū ſuū
quod locutus fuerat oo
in manu ahie ſylonite
ad oooooooooooooooooo
hieroboā filiū nabath.
Videns itaq populus
ꝙ noluiſſet eos audi-
re rex: oooooooooooooo
reſpondit ei dicens.
ooooooooooooooo oooooo
Que nobis ps in da-
uid: vel q̄ hereditas in
filio iſai? Vade in taber-
nacula tua iſrael: nunc
vide domum tuā da-
uid. Et abiit iſrael oooo
in tabernacula ſua. Su-
per filios aūt iſrael qcū-
q habitabāt in ciuitatib⁹
iuda: regnauit oooooo
roboā. Miſit ergo rex
roboam ooooooooooooo
adurā q erat ſup tribu-
ta: & lapidauit eū omīs
iſrael: & mortuus eſt.
Porro rex oooooooooo
roboam feſtinus aſcen-
dit currum & oooooooo
fugit in ieruſalē. Receſ-
ſitq iſrael oooooooooooo
a domo dauid vſq in
pñtē diē. Factū eſt aūt
cū audiſſet oīs iſrael ꝙ
reuerſus eſſet hierobo-
am miſerūt & vocauerūt
eum congregato cetu:
& conſtituerūt eū regē
ſuper omnem iſrael: oo
nec ſecutus eſt quiſpiā
domum dauid preter
tribum iuda ſolā. Ve-
nit autem ooooooooooo
roboam ieruſalem &
congregauit ooooooooo
vniuerſam domum iu-
da & tribum oooooooooo
beniamin cētum octo-
ginta milia electorū vi-
rorū & bellatorum: vt
pugnarent cōtra domū
iſrael & reducerent re-
gnum oooooooooooooooo
roboā filio ſalomōis.
Factus ē autem ſermo
dei ad ſemeiam virum
ooooooooooooooooooooooo
dei dicēs. Loquere ad
ooooooooooooooooooooooo
roboam filium ſalomo-
nis regem iuda oooooooo
& ad omnem domum
iuda & beniamin oooo
& reliquos de populo
dicens. Hec dicit oooo
dn̄s. Nō aſcendetis ne-
q bellabitis contra ooo

בשוטים ואני איסר אתכם	
בעקרבים ולא שמע המלך אל	
העם כי היתה סבה מעם יהוה	היה סבב
למען הקים את דברו אשר דבר	קום
יהוה ביד אחיה השלני אל	
ירבעם בן נבט וירא כל ישראל	ראה
כי לא שמע המלך אליהם	
וישיבו העם אל המלך דבר לאמר	שוב
מה לנו חלק בדוד ולא נחלה בבן	
ישי לאהליך ישראל עתה	
ראה ביתך דוד וילך ישראל	
לאהליו ובני ישראל הישבים	
בערי יהודה וימלך עליהם	עיר מלך
רחבעם וישלח המלך רחבעם את	שלח
אדרם אשר על המס וירגמו כל	רגם
ישראל בו אבן וימת והמלך	מות
רחבעם התאמץ לעלות במרכבה	אמץ עלה
לנוס ירושלם ויפשעו ישראל	רכב פשע
בבית דוד עד היום הזה ויהי	היה
כשמע כל ישראל כי שב ירבעם	שוב
וישלחו ויקראו אתו אל העדה	קרא יעד
וימליכו אתו על כל ישראל	
לא היה אחרי בית דוד זולתי	זלת
שבט יהודה לבדו ויבא	בדד בוא
רחבעם ירושלם ויקהל את	קהל
כל בית יהודה ואת שבט	
בנימן מאה ושמנים אלף בחור	בחר
עשה מלחמה להלחם עם בית	לחם
ישראל להשיב את המלוכה	שוב מלך
לרחבעם בן שלמה ויהי דבר	
האלהים אל שמעיה איש	
האלהים לאמר אמר אל	
רחבעם בן שלמה מלך יהודה	
ואל כל בית יהודה ובנימין	
ויתר העם לאמר כה אמר	
יהוה לא תעלו ולא תלחמון עם	עלה לחם

אחיכם בני ישראל שובו איש
לביתו כי מאתי נהיה הדבר הזה היה
וישמעו את דבר יהוה וישובו שמע
ללכת כדבר יהוה: ויבן ירבעם בנה
את שכם בהר אפרים וישב בה
ויצא משם ויבן את פנואל:
ויאמר ירבעם בלבו עתה תשוב אמר שוב
הממלכה לבית דוד: אם יעלה מלך
העם הזה לעשות זבחים בבית עשה
יהוה בירושלם ושב לב העם שוב
הזה אל אדניהם אל רחבעם מלך
יהודה והרגני ושבו אל רחבעם
מלך יהודה: ויועץ המלך ויעש יעץ
שני עגלי זהב ויאמר אליהם שנה
רב לכם מעלות ירושלם הנה עלה
אלהיך ישראל אשר העלוך
מארץ מצרים: וישם את האחד שום
בבית אל ואת האחד נתן בדן:
ויהי הדבר הזה לחטאת וילכו היה
העם לפני האחד עד דן: ויעש פנה עשה
את בית במות ויעש כהנים
מקצות העם אשר לא היו מבני קצה
לוי: ויעש ירבעם חג בחדש
השמיני בחמשה עשר יום לחדש שמן
כחג אשר ביהודה ויעל על עלה
המזבח כן עשה בבית אל לזבח זבח
לעגלים אשר עשה והעמיד עמד
בבית אל את כהני הבמות אשר במה
עשה: ויעל על המזבח אשר
עשה בבית אל בחמשה עשר
יום לחדש השמיני בחדש אשר
בדא מלבו ויעש חג לבני ישראל
ויעל על המזבח להקטיר: קטר
Cap. xiij. והנה איש אלהים בא בוא
מיהודה בדבר יהוה אל בית אל
וירבעם עמד על המזבח

três vīos filios israel.
Reuertatur vir
in domum suā. A me
enī factū est verbū hoc.
Audierūt sermonē do
mini: & reuersi sunt
de itinere sicut eis pce
pat dñs. Edificauit aūt
hieroboā sychē in mō
te effraim: & habitauit
ibi. Et egressus inde e
dificauit phanuel.
Dixitq; hieroboā i cor
de suo. Nūc reuertetur
regnum ad domū da
uid: si ascenderit
popul' iste vt faciat sa
crificia in domo
dñi in ierusalem: & cō
uertetur cor populi
huius ad dñm suū ro
boam regem
iuda: interficiētq; me
& reuertentur ad eum.
& excogitato cōsilio fe
cit
duos vitulos aureos:
& dixit eis.
Nolite vltra ascendere
in ierusalē. Ecce
dii tui israel qui te edu
xerunt
de terra egypti. Posu
itq; vnum
in bethel & alterum i
dan:
& factū est verbū hoc
in peccatum. Ibat enī
ppl's ad adorādū vitulū
vsq; in dā. Et fecit
phana in excelsis: &
sacerdotes
de extremis populi q
non erant de filiis
leui. Cōstituitq; diem
solemnem in mense
octauo quintadecima
die mensis
in silitudinē solēnitatis
q̄ celebratur i iuda. Et a
scēdēs altare silr fecit
in bethel: vt imolaret
vitulis: quos fabricat
fuerat. Constituitq;
i bethel sacerdotes ex
celsorum que
fecerat: & ascendit sup
altare quod
extruxerat in bethel
quintadecima
die mensis octaui quē
finxerat de corde suo.
Et fecit solēnitatē filiis
isrl: & ascēdit sup alta
re vt adoleret incēsū. 13.
Et ecce vir dei vēit
de iuda in sermone do
mini in bethel:
hieroboam stante sup
altare &

fratribus vris filiis israel: reuertatur vnusqsq;
τῶν ἀδελφῶν ὑμῶν υἱῶν ἰσραήλ, ἀναστρεφέτω ἕκαστος
in domū suā: qz a me factū est verbū hoc.
εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ, ὅτι ἐξ ἐμοῦ γέγονε τὸ ῥῆμα τοῦτο.
& audierūt sermonē dñi: & cessauerūt vt
καὶ ἤκουσαν τοῦ λόγου κυρίου, καὶ κατέπαυσαν τοῦ
irent sm verbū dñi. & edificauit hiero
πορευθῆναι κατὰ τὸ ῥῆμα κυρίου. καὶ ᾠκοδόμησεν ἱερο
boam sicema q̄ in mōte ephraim: & habitauit
βοὰμ τὴν σίκιμα τὴν ἐν ὄρει ἐφραίμ, καὶ κατῴκησεν
in ea: & egressus ē inde & edificauit phanu
ἐν αὐτῇ, καὶ ἐξῆλθεν ἐκεῖθεν καὶ ᾠκοδόμησε τὴν φανου
el. & dixit hieroboam in corde suo: ecce
ήλ. καὶ εἶπεν ἱεροβοὰμ ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ, ἰδοὺ
nūc reuertetur regnū ad domū dauid: si ascēderit
νῦν ἐπιστρέψει ἡ βασιλεία εἰς οἶκον δαυίδ, ἐὰν ἀναβῇ
ppl's iste vt offerat sacrificia in domū dñi
ὁ λαὸς οὗτος ἀναφέρειν τὰς θυσίας εἰς οἶκον κυρίου
hierusalem: & conuertetur cor ppli ad
ἱερουσαλήμ, καὶ ἐπιστραφήσεται ἡ καρδία τοῦ λαοῦ πρὸς
dñm suū ad roboam regem iuda: &
τὸν κύριον αὐτῶν πρὸς ῥοβοὰμ βασιλέα ἰούδα, καὶ
interficiēt me. & deliberauit rex &
ἀποκτενοῦσί με. καὶ ἐβουλεύσατο ὁ βασιλεὺς καὶ
abijt: & fecit duas vitulas aureas. & di
ἐπορεύθη, καὶ ἐποίησε δύο δαμάλεις χρυσᾶς. καὶ εἶ
xit hieroboā ad pplm: sufficiat vobis ascē
πεν ἱεροβοὰμ πρὸς τὸν λαόν, ἱκανούσθω ὑμῖν ἀναβαί
dere in hierusalem: ecce dei tui israel q̄ eduxe
νειν εἰς ἱερουσαλήμ, ἰδοὺ οἱ θεοί σου ἰσραὴλ οἱ ἀναγα
runt te de terra egypti. & posuit vnā in
γόντες σε ἐκ γῆς αἰγύπτου. καὶ ἔθετο τὴν μίαν ἐν
bethel: & vnā dedit in dan. & factū est
βαιθὴλ, καὶ τὴν μίαν ἔδωκεν ἐν δάν. καὶ ἐγένετο
verbū hoc in peccatū. & ibat ppl's
ὁ λόγος οὗτος εἰς ἁμαρτίαν. καὶ ἐπορεύετο ὁ λαὸς
ante faciē vnius vsq; in dan: & fecit hierobo
πρὸ προσώπου τῆς μιᾶς ἕως δάν, καὶ ἐποίησεν ἱεροβο
am domos in excelsis: & fecit sacerdotes ptē q̄dā d
ὰμ οἴκους ἐφ' ὑψηλῶν, καὶ ἐποίησεν ἱερέας μέρος τι ἐκ
pplo q̄ nō erant de filiis leui. & fe
τοῦ λαοῦ οἳ οὐκ ἦσαν ἐκ τῶν υἱῶν λευί. καὶ ἐποίη
cit hieroboam diē solēnē mēse octauo in quin
σεν ἱεροβοὰμ ἑορτὴν τῷ μηνὶ τῷ ὀγδόῳ ἐν τῇ πεν
tadecima die mēsis iuxta solēnitatē q̄ i
τεκαιδεκάτῃ ἡμέρᾳ τοῦ μηνὸς κατὰ τὴν ἑορτὴν τὴν ἐν
iuda. & ascēdit sup altare qđ fecit
τῷ ἰούδα. καὶ ἀνέβη ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον ὃ ἐποίησεν
in bethel vt imolaret vitulis quas fecit.
ἐν βαιθὴλ τοῦ θύειν ταῖς δαμάλεσιν αἷς ἐποίησεν.
& cōstituit in bethel sacerdotes excelsoꝝ
καὶ παρέστησεν ἐν βαιθὴλ τοὺς ἱερέας τῶν ὑψηλῶν
que fecerat: & ascēdit sup altare qđ fe
ὧν ἐποίησε, καὶ ἀνέβη ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον ὃ ἐποίη
cit in quintadecima die in mēse octauo
σεν ἐν τῇ πεντεκαιδεκάτῃ ἡμέρᾳ ἐν τῷ μηνὶ τῷ ὀγδόῳ
in solēnitate quā finxerat de corde suo. &
ἐν τῇ ἑορτῇ ᾗ ἐπλάσατο ἀπὸ καρδίας αὐτοῦ, καὶ
fecit solēnitatē filiis israel: & ascēdit sup
ἐποίησεν ἑορτὴν τοῖς υἱοῖς ἰσραήλ, καὶ ἀνέβη ἐπὶ
altare vt sacrificaret.
τὸ θυσιαστήριον τοῦ θῦσαι. Ca.13.
Et ecce homo dei venit de iu
Καὶ ἰδοὺ ἄνθρωπος τοῦ θεοῦ παρεγένετο ἐξ ἰού
da in sermōe dñi in bethel: & hieroboam ste
δα ἐν λόγῳ κυρίου εἰς βαιθὴλ, καὶ ἱεροβοὰμ εἱ
tit sup altare
στήκει ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον

Ex. 32. 3.Re. 11.4.

4.Re. 23.4.

et sacrificaret. & inuocauit sup altare dei in
τοῦ ἐπιθῦσαι. καὶ ἐπεκάλεσεν ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον τοῦ θεοῦ ἐν
sermõe dñi: & ait: altare altare: hec dicit
λόγῳ κυρίου, καὶ εἶπεν, θυσιαστήριον θυσιαστήριον, τάδε λέγει
dñs: ecce filius nascitur domui dauid iosias no-
κύριος, ἰδοὺ υἱὸς τίκτεται τῷ οἴκῳ δαυΐδ ἰωσίας ὄνο
men ei: & imolabit sup te sacerdotes excelsorũ
μα αὐτῷ, καὶ θύσει ἐπὶ σὲ τοὺς ἱερεῖς τῶν ὑψηλῶν
& sacrificãtes sup te: & ossa hoïum in-
καὶ τοὺς ἐπιθύοντας ἐπὶ σέ, καὶ ὀστᾶ ἀνθρώπων κα
cendet sup te. & dedit in die illa portẽtũ di
ταναύσει ἐπὶ σέ. καὶ ἔδωκεν ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ τέρας λέ
cens: hoc verbũ qđ locut' est dñs. ecce alta
γων, τοῦτο τὸ ῥῆμα ὃ ἐλάλησεν κύριος. ἰδοὺ τὸ θυσιασ
re scinditur: & effundetur pinguedo eius sup
τήριον ῥήγνυται, καὶ ἐκχυθήσεται ἡ πιότης ἡ οὖσα ἐπ'
eum. & factũ est vt audiuit rex hieroboam
αὐτῷ. καὶ ἐγένετο ὡς ἤκουσεν ὁ βασιλεὺς ἱεροβοὰμ
Grec. sermões hoïs dei qui inuo
τῶν λόγων τοῦ ἀνθρώπου τοῦ θεοῦ τοῦ ἐπικαλεσα-
cauit sup altare qđ in bethel: & extẽdit
μένου ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον τὸ ἐν βαιθήλ, καὶ ἐξέτεινεν
B manũ suã de altari dicẽs: app-
τὴν χεῖρα αὐτοῦ ἀπὸ τοῦ θυσιαστηρίου λέγων, συλ
hẽdite eũ: & exaruit man' eius: quã ex
λάβετε αὐτόν, καὶ ἐξηράνθη ἡ χεὶρ αὐτοῦ, ἣν ἐξέ
tendit cõtra eũ. & nõ valuit retrahere eam
τεινεν ἐπ' αὐτόν. καὶ οὐκ ἠδυνήθη ἐπιστρέψαι αὐτὴν
ad se. & altare scissum ẽ: & effusa
πρὸς ἑαυτόν. καὶ τὸ θυσιαστήριον ἐρράγη, καὶ ἐξεχύ
est pinguedo de altari iuxta portẽtũ qđ de
θη ἡ πιότης ἀπὸ τοῦ θυσιαστηρίου κατὰ τὸ τέρας ὃ ἔδω
dit homo dei in sermõe dñi. & respon
κεν ὁ ἄνθρωπος τοῦ θεοῦ ἐν λόγῳ κυρίου. καὶ ἀπεκρί
dit rex & dixit homi dei: dep-
θη ὁ βασιλεὺς καὶ εἶπε τῷ ἀνθρώπῳ τοῦ θεοῦ, δέη
care iã faciẽ dñi dei tui: & re
θητι δὴ τοῦ προσώπου κυρίου τοῦ θεοῦ σου, καὶ ἐπι-
uertatur man' mea ad me. & orauit homo
στρεψάτω ἡ χείρ μου πρός με. καὶ ἐδεήθη ὁ ἄνθρωπος τοῦ
dei faciem dñi: & reuersa est manus
θεοῦ τοῦ προσώπου κυρίου, καὶ ἐπέστρεψεν ἡ χεὶρ τοῦ
regis ad eum: & facta est sicut pri-
βασιλέως πρὸς αὐτόν, καὶ ἐγένετο καθὼς τὸ πρότε-
us. & locut' est rex ad hoiẽ
ρον. καὶ ἐλάλησεν ὁ βασιλεὺς πρὸς τὸν ἄνθρωπον τοῦ
dei: ingredere mecũ in domũ meã: & prande:
θεοῦ, εἴσελθε μετ' ἐμοῦ εἰς τὸν οἶκόν μου, καὶ ἀρίστησον,
& dabo tibi munus. & dixit homo di
καὶ δώσω σοι δόμα. καὶ εἶπεν ὁ ἄνθρωπος τοῦ θε
ad regem: si dederis mihi mediã ptẽ
οῦ πρὸς τὸν βασιλέα, ἐὰν δῷς μοι τὸ ἥμισυ τοῦ
domus tue: nõ ingrediar tecum: neq; co-
οἴκου σου, οὐκ εἰσελεύσομαι μετὰ σοῦ, οὐδὲ μὴ φά
medã panẽ neq; bibã aquã in loco hoc:
γω ἄρτον οὐδὲ μὴ πίω ὕδωρ ἐν τῷ τόπῳ τούτῳ,
qr sic precepit mihi in sermõe dñs dicẽs: nõ
C ὅτι οὕτως ἐνετείλατό μοι ἐν λόγῳ κύριος λέγων, οὐ μὴ
comedas panẽ neq; bibas aquã neq; reuertaris
Infra. 13. φάγῃς ἄρτον οὐδὲ μὴ πίῃς ὕδωρ οὐδὲ μὴ ἐπιστρέψῃς
in via in qua iuisti in ea. & abijt in
ἐν τῇ ὁδῷ ἐν ᾗ ἐπορεύθης ἐν αὐτῇ. καὶ ἀπῆλθεν ἐν
via alia: & nõ reuersus est in via qua venerat i
ὁδῷ ἄλλῃ, καὶ οὐκ ἀνέστρεψεν ἐν τῇ ὁδῷ ᾗ ἦλθεν ἐν
ea in bethel. & propheta vn' senex habi-
αὐτῇ εἰς βαιθήλ. καὶ προφήτης εἷς πρεσβύτης κατῴ
tabat in bethel. & veniũt filij sui & nar
κει ἐν βαιθήλ. καὶ ἔρχονται οἱ υἱοὶ αὐτοῦ καὶ διη
rant ei
γοῦνται αὐτῷ

thus faciente: & exclamauit contra altare in sermone domini & ait. Altare altare: hec dicit dñs. Ecce filius nascetur domui dauid iosias nomie & imolabit super te sacerdotes excelsorũ qui nũc i te thura succendunt: & ossa hoium super te incendet. Deditq; i illa die signũ dicens. Hoc erit signũ qđ locutus est dominus. Ecce altare scindetur: & effũdetur cinis qui in eo est. Cumq; audisset rex sermonem hominis dei quem inclamauerat contra altare in bethel: extendit manum suam de altari dicens. Apphẽdite eũ. Et exaruit manus eius quã extenderat cõtra eũ: nec valuit retrahere eã ad se. Altare quoq; scissũ ẽ & effusus est cinis de altari: iuxta signũ qđ predixerat vir dei in sermone domini. Et ait rex ad virum dei. Deprecare faciem domini dei tui & ora pro me: vt restituatur manus mea mihi. Orauit vir dei faciem domini: & reuersa est manus regis ad eũ: & facta est sicut prius fuerat. Locutus est aũt rex ad virum dei. Veni mecũ domũ vt prandeas: & dabo tibi munera. Rñditq; vir dei ad regẽ. Si dederis mihi mediam partem domus tue nõ veniam tecum nec comedam panem neq; bibam aquam in loco isto. Sic ei mandatum est mihi in sermõe dñi precipientis. Non comedes panem neq; bibes aquã nec reuerteris per viam q venisti. Abiit ergo per aliam viam & non est reuersus per iter quo venerat in bethel: prophetes autẽ quidam senex hĩtabat in bethel ad quẽ venerũt filii sui: & narrauerit

להקטיר: ויקרא על המזבח — קרא
בדבר יהוה ויאמר מזבח מזבח
כה אמר יהוה הנה בן נולד לבית — ילד
דוד יאשיהו שמו וזבח עליך
את כהני הבמות המקטרים — במה
עליך ועצמות אדם ישרפו עליך: — שרף
ונתן ביום ההוא מופת לאמר — יפת
זה המופת אשר דבר יהוה הנה
המזבח נקרע ונשפך הדשן אשר — זבח קרע
עליו: ויהי כשמע המלך את דבר — שפך היה
איש האלהים אשר קרא על
המזבח בבית אל וישלח ירבעם — שלח
את ידו מעל המזבח לאמר
תפשהו ותיבש ידו אשר שלח — יבש
עליו ולא יכל להשיבה אליו: — שוב
והמזבח נקרע וישפך הדשן מן
המזבח כמופת אשר נתן איש
האלהים בדבר יהוה: ויען המלך — ענה
ויאמר אל איש האלהים חל — חלה
נא את פני יהוה אלהיך והתפלל — פנה פלל
בעדי ותשב ידי אלי ויחל איש — שוב
האלהים את פני יהוה ותשב
יד המלך אליו ותהי כבראשנה: — היה
וידבר המלך אל איש האלהים — דבר
באה אתי הביתה וסעדה ואתנה — בוא נתן
לך מתת: ויאמר איש האלהים — נתן אמר
אל המלך אם תתן לי את חצי — חצה
ביתך לא אבוא עמך ולא אכל
לחם ולא אשתה מים במקום — שתה קום
הזה: כי כן צוה אתי בדבר יהוה
לאמר לא תאכל לחם ולא
תשתה מים ולא תשוב בדרך — שוב
אשר הלכת: וילך בדרך אחר
ולא שב בדרך אשר בא בה אל
בית אל: ונביא אחד זקן ישב
בבית אל ויבוא בנו ויספר לו את — ספר

כל המעשה אשר עשה איש עשה
האלהים היום בבית אל את
הדברים אשר דבר אל המלך
ויספרום לאביהם: וידבר
אליהם אביהם אי זה הדרך
הלך ויראו בניו את הדרך אשר ראה
הלך איש האלהים אשר בא בוא
מיהודה: ויאמר אל בניו חבשו אמר
לי החמור ויחבשו לו החמור חמר חבש
וירכב עליו: וילך אחרי איש רכב
האלהים וימצאהו ישב תחת מצא
האלה ויאמר אליו האתה איש
האלהים אשר באת מיהודה בוא
ויאמר אני: ויאמר אליו לך ילך
אתי הביתה ואכל לחם: ויאמר
לא אוכל לשוב אתך ולבוא אתך יכל
ולא אכל לחם ולא אשתה אתך שתה
מים במקום הזה: כי דבר אלי קום
בדבר יהוה לא תאכל לחם ולא אכל
תשתה שם מים ולא תשוב שוב
ללכת בדרך אשר הלכת בה: ילך
ויאמר לו גם אני נביא כמוך נבא
ומלאך דבר אלי בדבר יהוה לאך
לאמר השבהו אתך אל ביתך
ויאכל לחם וישת מים כחש לו:
וישב אתו ויאכל לחם בביתו שוב
וישת מים: ויהי הם ישבים אל
השלחן ויהי דבר יהוה אל היה
הנביא אשר השיבו: ויקרא אל קרא
איש האלהים אשר בא מיהודה בוא
לאמר כה אמר יהוה יען כי
מרית פי יהוה ולא שמרת את מרה פה
המצוה אשר צוך יהוה אלהיך: צוה
ותשב ותאכל לחם ותשת מים שתה
במקום אשר דבר אליך אל קום
תאכל לחם ואל תשת מים לא

ei omnia opera q̃ fecerat vir dei illa die in bethel. Et verba que locutus fuerat ad regem narrauerunt pr̃i suo. Et dixit eis pater eorum. Per quam viam abiit? Ostẽderũt ei filii sui viam per quam abierat vir dei qui venerat de iuda. Et ait filiis suis. Sternite mihi asinum. Qui cũ strauissent ascendit & abiit post virum dei: & inuenit eũ sedẽtem subtus terebinthum. Et ait illi. Tu ne es vir dei qui venisti de iuda? Rñdit ille. Ego sũ. Dixitq́ȝ ad eum. Veni mecũ domũ vt comedas panẽ. Qui ait. Nõ possum reuerti neq́ȝ venire tecum: nec comedam panem neq́ȝ bibam aquã in loco isto: qa locutus est dñs ad me in sermone dñi dicens. Nõ comedas panẽ & nõ bibas aquam ibi: nec reuerteris per viã qua ieris. Qui ait illi. Et ego ꝑpheta sum similis tui. Et angelus locutus est mihi in sermone domini dicens. Reduc eũ tecum in domum tuam: vt comedat panẽ & bibat aquam. Fefellit eũ & reduxit secũ. Comedit ergo panẽ in domo eius & bibit aquã. Cũq́ȝ sederent ad mẽsam factus est sermo domini ad ꝓphetã qui reduxerat eũ: Et exclamauit ad virum dei qui venerat de iuda dicens. Hec dicit dominus. Quia non obediẽs fuisti ori domini: & nõ custodisti mãdatũ quod precepit tibi dominus de⁹ tuus: & reuersus es & comedisti panẽ & bibisti aquam in loco in quo p̃cepit tibi ne comederes panẽ neq́ȝ biberes aquam: non

omnia opera que fecit homo dei in
πάντα τὰ ἔργα ἃ ἐποίησεν ὁ ἄνθρωπος τοῦ θεοῦ ἐν
die illa in bethel: ⁊ verba q̃ locut⁹
τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἐν βαιθήλ, καὶ τοὺς λόγους οὓς ἐλάλη-
fuerat regi. ⁊ locut⁹ est ad eos pater eo-
σε τῷ βασιλεῖ. καὶ ἐλάλησε πρὸς αὐτοὺς ὁ πατὴρ αὐ-
rũ dicẽs: per quã viã abijt? ⁊ ondũt
τῶν λέγων, ποίᾳ ὁδῷ ἀπελήλυθεν; καὶ δεικνύουσιν
ei filij sui viã p quã abierat homo
αὐτῷ οἱ υἱοὶ αὐτοῦ τὴν ὁδὸν ἣν ἀπῆλθεν ὁ ἄνθρωπος
dei q̃ venerat de iuda. ⁊ ait filijs suis:
τοῦ θεοῦ ὁ ἐλθὼν ἐξ ἰούδα. καὶ εἶπε τοῖς υἱοῖς αὐτοῦ,
sternite mihi asinũ. ⁊ strauerũt ei asinũ.
ἐπισάξατέ μοι τὸν ὄνον. καὶ ἐπέσαξαν αὐτῷ τὸν ὄνον.
⁊ ascẽdit sup eũ ⁊ abijt post ho-
καὶ ἐπέβη ἐπ' αὐτὸν καὶ ἐπορεύθη κατόπισθεν τοῦ ἀν-
minẽ dei. ⁊ inuenit eũ sedẽtẽ sub
θρώπου τοῦ θεοῦ. καὶ εὗρεν αὐτὸν καθήμενον ὑπὸ τὴν
quercu. ⁊ ait ei: tu es homo dei qui
δρῦν. καὶ εἶπεν αὐτῷ, σὺ εἶ ὁ ἄνθρωπος τοῦ θεοῦ ὁ ἐξε-
egressus es de iuda? ⁊ ait: ego. ⁊ dixit ei:
ληλυθὼς ἐξ ἰούδα; καὶ εἶπεν, ἐγώ. καὶ εἶπεν αὐτῷ,
veni mecũ ⁊ comede panẽ. ⁊ dixit: non po-
δεῦρο μετ' ἐμοῦ καὶ φάγε ἄρτον. καὶ εἶπεν, οὐ μὴ δύ-
tero reuerti tecum: neq̃ comedã panẽ
νωμαι τοῦ ἐπιστρέψαι μετὰ σοῦ, οὔτε φάγω ἄρτον
neq̃ bibã aquã in loco isto: q2 sic
οὔτε μὴ πίω ὕδωρ ἐν τῷ τόπῳ τούτῳ, ὅτι οὕτως
precepit mihi in s̃mõe dñs dicẽs: nõ comedas
ἐντέταλταί μοι ἐν λόγῳ κύριος λέγων, μὴ φάγῃς
panẽ ibi ⁊ nõ bibas aquã: ⁊ nõ reuertaris in
ἄρτον ἐκεῖ καὶ μὴ πίῃς ὕδωρ, καὶ μὴ ἐπιστρέψῃς ἐν
via in qua ieris in ea. ⁊ dixit ad eum:
τῇ ὁδῷ ᾗ ἐπορεύθης ἐν αὐτῇ. καὶ εἶπεν πρὸς αὐτόν,
⁊ ego propheta sum sic͂ ⁊ tu: ⁊ angelus locu-
καὶ ἐγὼ προφήτης εἰμὶ ὡς καὶ σύ, καὶ ἄγγελος λελάλη-
tus ẽ ad me in s̃mõe dñi dicẽs: reduc eũ
κε πρός με ἐν λόγῳ κυρίου λέγων, ἐπίστρεψον αὐτὸν
tecum in domũ tuã: ⁊ comedat panẽ
μετὰ σεαυτοῦ εἰς τὸν οἶκόν σου, καὶ φαγέτω ἄρτον
⁊ bibat aquã. ⁊ mẽtitus est ei: ⁊ redu-
καὶ πιέτω ὕδωρ. καὶ ἐψεύσατο αὐτῷ, καὶ ἐπέστρε-
xit eũ ⁊ comedit panẽ ⁊ bibit aquã in
ψεν αὐτὸν καὶ ἔφαγεν ἄρτον καὶ ἔπιεν ὕδωρ ἐν τῷ
domo eius. ⁊ factũ ẽ cũ ipsi sederẽt ad
οἴκῳ αὐτοῦ. καὶ ἐγένετο αὐτῶν καθημένων ἐπὶ τῆς
mẽsam: fact⁹ ẽ sermo dñi ad prophetã
τραπέζης, ἐγένετο λόγος κυρίου πρὸς τὸν προφήτην
qui reduxerat eum: ⁊ dixit ad homi-
τὸν ἐπιστρέψαντα αὐτόν, καὶ εἶπε πρὸς τὸν ἄνθρω-
nem dei qui venerat de iuda dicens: hec
πον τοῦ θεοῦ τὸν ἥκοντα ἐξ ἰούδα λέγων, τάδε
dicit dñs: quia exacerbasti verbũ dñi:
λέγει κύριος, ἀνθ' ὧν παρεπίκρανας τὸ ῥῆμα κυρίου,
⁊ nõ custodisti mãdatũ qđ precepit tibi
καὶ οὐκ ἐφύλαξας τὴν ἐντολὴν ἣν ἐνετείλατό σοι
dñs deus tuus: ⁊ reuersus es ⁊ comedisti pa-
κύριος ὁ θεός σου, καὶ ἐπέστρεψας καὶ ἔφαγες ἄρ-
nem ⁊ bibisti aquã in loco isto: in q̃
τον καὶ ἔπιες ὕδωρ ἐν τῷ τόπῳ τούτῳ, ᾧ
locut⁹ sum ad te dicẽs: nõ comedas panẽ ⁊ non
ἐλάλησα πρὸς σὲ λέγων, μὴ φάγῃς ἄρτον καὶ μὴ
bibas aquã: non
πίῃς ὕδωρ, οὐ μὴ

D

E

F

ingrediatur corpus tuū in sepulchrū patrū
εἰσέλθῃ τὸ σῶμά σου εἰς τὸν τάφον τῶν πατέρων
tuorū. ꝛ factū est postq̄ comedit ipse panē ꝛ bi
σου. καὶ ἐγένετο μετὰ τὸ φαγεῖν αὐτὸν ἄρτον καὶ πι
bit aquā: ꝛ strauit ipsi asinū ꝓphe:
εῖν ὕδωρ, καὶ ἐπέσαξεν αὐτῷ τὸν ὄνον τῷ προφήτῃ,
ꝛ reuersus est ꝛ abijt. ꝛ inuenit eū leo in
καὶ ἐπέστρεψε καὶ ἀπῆλθεν. καὶ εὗρεν αὐτὸν ὁ λέων ἐν
via: ꝛ occidit eū. ꝛ erat corp⁹
τῇ ὁδῷ, καὶ ἐθανάτωσεν αὐτόν. καὶ ἦν τὸ σῶμα
F eius proiectū in itinere: ꝛ asin⁹ astabat
αὐτοῦ ἐρριμμένον ἐν τῇ ὁδῷ, καὶ ὁ ὄνος εἱστήκει
iuxta illū: ꝛ leo stabat iuxta cadauer. ꝛ
παρ' αὐτῷ, καὶ ὁ λέων εἱστήκει παρὰ τὸ σῶμα. καὶ
ecce viri transeuntes ꝛ viderūt morticini
ἰδοὺ ἄνδρες παραπορευόμενοι καὶ εἶδον τὸ θνησιμαῖ
um proiectū in via: ꝛ leo stetit iuxta
ον ἐρριμμένον ἐν τῇ ὁδῷ, καὶ ὁ λέων εἱστήκει ἐχόμενα
morticinū. ꝛ venerūt viri ꝛ loquūtur
τοῦ θνησιμαίου. καὶ ἔρχονται οἱ ἄνδρες καὶ λαλοῦσιν
D in ciuitate: vbi propheta senex habitabat in
ἐν τῇ πόλει, οὗ ὁ προφήτης ὁ πρεσβύτης κατῴκει ἐν
ea. ꝛ audiuit q̄ reduxerat eum de via:
αὐτῇ. καὶ ἤκουσεν ὁ ἐπιστρέψας αὐτὸν ἐκ τῆς ὁδοῦ,
ꝛ ait: homo dei iste: q̄ exacer
καὶ εἶπεν, ὁ ἄνθρωπος τοῦ θεοῦ οὗτος, ὃς παρεπί
bauit verbū dn̄i: ꝛ tradidit eū dn̄s
κρανε τὸ ῥῆμα κυρίου, καὶ ἔδωκεν αὐτὸν κύριος τῷ
leoni: ꝛ cōfregit eū ꝛ occidit eū
λέοντι, καὶ συνέτριψεν αὐτὸν καὶ ἐθανάτωσεν αὐτὸν
iuxta verbū dn̄i qđ locut⁹ est ei. ꝛ locut⁹
κατὰ τὸ ῥῆμα κυρίου ὃ ἐλάλησεν αὐτῷ. καὶ ἐλάλη
est ad filios suos dicēs: sternite mihi
σεν πρὸς τοὺς υἱοὺς αὐτοῦ λέγων, ἐπισάξατέ μοι
asinū: ꝛ strauerūt: ꝛ abijt ꝛ inuenit cor
τὸν ὄνον, καὶ ἐπέσαξαν, καὶ ἐπορεύθη καὶ εὗρε τὸ σῶ
pus eius proiectū in via: ꝛ asinus ꝛ leo
μα αὐτοῦ ἐρριμμένον ἐν τῇ ὁδῷ, καὶ ὁ ὄνος καὶ ὁ λέων
steterunt iuxta corpus. ꝛ nō comedit leo
εἱστήκεισαν παρὰ τὸ σῶμα. καὶ οὐκ ἔφαγεν ὁ λέων τὸ
corpus vel asinū: ꝛ nō cōfregit asinū. ꝛ tulit
σῶμα ἢ τὸν ὄνον, καὶ οὐ συνέτριψε τὸν ὄνον. καὶ ἦρεν ὁ
G propheta senex corpus hominis
προφήτης ὁ πρεσβύτης τὸ σῶμα τοῦ ἀνθρώπου τοῦ
dei: ꝛ imposuit illud sup asinū: ꝛ redu
θεοῦ, καὶ ἐπέθηκεν αὐτὸ ἐπὶ τὸν ὄνον, καὶ ἐπέστρε
xit illud in ciuitatē prophete se
ψεν αὐτὸ εἰς τὴν πόλιν τοῦ προφήτου τοῦ πρεσβύ
nis vt plāgerēt ꝛ sepelirēt eū. ꝛ posuit
τέρου τοῦ κόψασθαι καὶ θάψαι αὐτόν. καὶ ἔθηκεν τὸ
corpus eius in sepulchro suo: ꝛ plāxit
σῶμα αὐτοῦ ἐν τῷ τάφῳ αὐτοῦ, καὶ ἐκόψατο
eum: heu frater. ꝛ factū ē postq̄ plāxerūt
αὐτόν, οὐαὶ ἀδελφέ. καὶ ἐγένετο μετὰ τὸ κόψασθαι
eum: ꝛ ait filijs suis dicēs: si mortu⁹
αὐτόν, καὶ εἶπεν τοῖς υἱοῖς αὐτοῦ λέγων, ἐὰν ἀποθάνω
B fuero: sepelite me ī sepulchro isto: in quo hō
θάψατέ με ἐν τῷ τάφῳ τούτῳ, ἐν ᾧ ὁ ἄνθρωπος
dei sepultus est in eo: iuxta ossa eius po
τοῦ θεοῦ τέθαπται ἐν αὐτῷ, παρὰ τὰ ὀστᾶ αὐτοῦ θέ
nite me: vt saluētur ossa mea cū ossibus eius:
τέ με, ἵνα σωθῶσι τὰ ὀστᾶ μου μετὰ τῶν αὐτοῦ,
quia factū erit verbū qđ locut⁹ est in sermōe do
ὅτι γινόμενον ἔσται τὸ ῥῆμα ὃ ἐλάλησεν ἐν λόγῳ κυ
mini sup altare qđ in bethel: ꝛ cōtra
ρίου ἐπὶ τοῦ θυσιαστηρίου τοῦ ἐν βαιθήλ, καὶ ἐπὶ

inferetur cadauer tuū
in sepulchrū patrū tuo
rū. Cūq; comedisset &
bibisset strauit asinum
suum propheta
quem reduxerat. Qui
cū abisset inuenit eum
leo ī via: & occidit: &
erat
cadauer eius proiectū
in itinere. Asinus autē
stabat iuxta illū: & leo
stabat iuxta
cadauer. Et ecce viri
transeuntes
viderunt cadauer pro
iectum in via
& leonem stantē iux
ta cadauer.
Et venerūt & diuulga
uerūt in ciuitatē: in q̄ p
phetes ille senex hita
bat. Qđ cū audisset pro
pheta ille q reduxerat
eū de via ait,
Vir dei est qui inobe
diens fuit
ori dn̄i: & tradidit eū
dn̄s leoni:
& cōfregit eum: & occi
dit iuxta verbū domini
qđ locutus est ei. Di
xitq; ad filios suos.
Sternite mihi asinum.
Qui
cū strauissent & ille ab
isset: iuēit cadauer eius
proiectum in via: & asi
num & leonem
stantes iuxta cadauer.
Non comedit
leo de cadauere: nec le
sit
asinum. Tulit ergo
prophetes
cadauer viri dei: & po
suit illud
sup asinū: & reuersus
intulit in
ciuitatē ꝓphete senis
vt plangeret eum:
& posuit cadauer eius
ī sepulchro suo. Et plā
xerūt eū: heu heu mi
frater. Cūq; planxissent
eum: dixit ad filios su
os.
Cum mortuus fuero se
pelite me
in sepulchro ī quo vir
dei sepultus est:
iuxta ossa eius ponite
ossa mea. Profecto ei
veniet sermo
quē predixit in sermo
ne domini contra
altare quod ē ī bethel:
& contra

תבוא נבלתך אל קבר אבתיך׃ — בוא
ויהי אחרי אכלו לחם ואחרי — היה
שתותו ויחבש לו החמור לנביא — חבש חמר
אשר השיבו׃ וילך וימצאהו — נבא שוב
אריה בדרך וימיתהו ותהי — מצא ארה
נבלתו משלכת בדרך והחמור — מות
עמד אצלה והאריה עמד אצל — שלך
הנבלה׃ והנה אנשים עברים
ויראו את הנבלה משלכת בדרך — ראה
ואת האריה עמד אצל הנבלה
ויבאו וידברו בעיר אשר הנביא — בוא דבר
הזקן ישב בה׃ וישמע הנביא — שמע
אשר השיבו מן הדרך ויאמר — אמר
איש האלהים הוא אשר מרה
את פי יהוה ויתנהו יהוה לאריה — פה נתן
וישברהו וימיתהו כדבר יהוה — שבר
אשר דבר לו׃ וידבר אל בניו
לאמר חבשו לי את החמור
ויחבשו׃ וילך וימצא את נבלתו
משלכת בדרך וחמור והאריה
עמדים אצל הנבלה לא אכל
האריה את הנבלה ולא שבר
את החמור׃ וישא הנביא את — נשא נבא
נבלת איש האלהים ויניחהו — נוח
אל החמור וישיבהו ויבא אל — שוב בוא
עיר הנביא הזקן לספד ולקברו׃
ויניח את נבלתו בקברו ויספדו — ספד
עליו הוי אחי׃ ויהי אחרי — היה
קברו אתו ויאמר אל בניו
לאמר במותי וקברתם אתי
בקבר אשר איש האלהים קבור — קבר
בו אצל עצמתיו הניחו את
עצמתי׃ כי היה יהיה הדבר
אשר קרא בדבר יהוה על
המזבח אשר בבית אל ועל — זבח

כל בתי הבמות אשר בערי שמרון׃ בית במה
אחר הדבר הזה לא שב ירבעם צור שוב
מדרכו הרעה וישב ויעש מקצות רוע עשה
העם כהני במות החפץ ימלא קצה מלא
את ידו ויהי כהני במות׃ ויהי
בדבר הזה לחטאת בית ירבעם
ולהכחיד ולהשמיד מעל פני כחד שמד
האדמה׃ בעת ההיא פנה

Cap. xiiij

חלה אביה בן ירבעם׃ ויאמר
ירבעם לאשתו קומי נא איש
והשתנית ולא ידעו כי את אשת שנה
ירבעם והלכת שלה הנה שם
אחיה הנביא הוא דבר עלי נבא
למלך על העם הזה׃ ולקחת
בידך עשרה לחם ונקדים ובקבוק
דבש ובאת אליו הוא יגיד לך בוא נגד
מה יהיה לנער׃ ותעש כן אשת היה עשה
ירבעם ותקם ותלך שלה ותבא קום הלך
בית אחיה ואחיהו לא יכל בוא
לראות כי קמו עיניו משיבו׃ ראה קום
ויהוה אמר אל אחיהו הנה שוב
אשת ירבעם באה לדרש
דבר מעמך אל בנה כי
חלה הוא כזה וכזה תדבר דבר
אליה ויהי כבאה והיא
מתנכרה׃ ויהי כשמע אחיהו נכר
את קול רגליה באה בפתח
ויאמר באי אשת ירבעם אמר איש
למה זה את מתנכרה
ואנכי שלוח אליך קשה׃ לכי שלח הלך
אמרי לירבעם כה אמר
יהוה אלהי ישראל יען אשר
הרימתיך מתוך העם ואתנך רום נתן
נגיד על עמי ישראל׃ נגד
ואקרע את הממלכה מבית דוד קרע שלב
ואתנה לך ולא היית כעבדי היה

oĩa phana excelsoꝝ q̃
sunt in vrbibꝰ samarie.
Post verba hec nõ est
reuersus hieroboam
de via sua pessima: sed
ecõtrario fecit de nouis
simis pp̃lis sacerdotes
excelsorũ: quicũq; vole
bat iplebat manũ suã:
& fiebat sacerdos excel
soꝝ. Et ꝓpter hãc cãm
peccauit domus hiero
boã & euersa est & dele
ta de supficie terre. 14.

IN tempore illo
egrotauit abia filiꝰ hie
roboam. Dixitq;
hieroboam vxori sue.
Surge
& cõmuta hĩtũ ne co
gnoscaris ꝙ sis vxor
hieroboã: & vade in si
lo vbi est
abias ꝓpheta qui lo
cutus est mihi
ꝙ regnaturus eẽm sup
pp̃lm hũc. Tolle quo
q; in manu tua decẽ pa
nes & crustulam & vas
mellis: & vade ad illũ.
Ipse eñ indicabit tibi
qd euenturũ sit puero
huic. Fecit vt dixerat v
xor hieroboã: & cõsur
gẽs abiit in sylo: & ve
nit in domũ ahie. At il
le non poterat
videre: qa caligauerãt
oculi eius pre senectu
te. Dixit aũt dñs ad a
hiã. Ecce
vxor hieroboam igre
ditur vt consulat
te super filio suo qui
egrotat. Hec & hec
loqueris
ei. Cum ergo illa itra
ret &
dissimularet se esse que
erat: audiuit ahias
sonitum pedum eius i
troeuntis per ostium:
& ait. Ingredere vxor
hieroboam.
Quare aliam te esse si
mulas?
Ego ãt missus sũ ad te
durus nũcius. Vade &
dic hieroboam. Hec
dicit
dominus deus israel.
Quia
exaltaui te de medio
populi & dedi te
ducem super populũ
meum israel:
& scidi regnum dom
dauid
& dedi illud tibi: & nõ
fuisti sicut seruus meus

domos excelsorũ q̃ sũt in samaria. ⁊ post
τοὺς οἴκους τῶν ὑψηλῶν τῶν ἐν σαμαρείᾳ. καὶ μετὰ
verbũ hoc nõ reuersus est hieroboã de malicia
τὸ ῥῆμα τοῦτο οὐκ ἐπέστρεψεν ἱεροβοὰμ ἀπὸ τῆς κακίας
sua: ⁊ reuersus est ⁊ fecit de parte po
αὐτοῦ, καὶ ἐπέστρεψε καὶ ἐποίησεν ἐκ μέρους τοῦ λα
puli sacerdotes excelsorũ. q̃ volebat implebat
οῦ ἱερέας τῶν ὑψηλῶν. ὁ βουλόμενος ἐπλήρου τὴν
manũ suã: ⁊ fiebat sacerdos excelsoꝝ. ⁊
χεῖρα αὐτοῦ, καὶ ἐγίνετο ἱερεὺς τῶν ὑψηλῶν. καὶ
factũ est verbũ hoc in peccatũ domui hierobo
ἐγένετο τὸ ῥῆμα τοῦτο εἰς ἁμαρτίαν τῷ οἴκῳ ἱεροβο
am: ⁊ in destructionẽ ⁊ in ꝑdictionẽ a fa
άμ, καὶ εἰς ὄλεθρον καὶ εἰς ἀφανισμὸν ἀπὸ προσώ
cie terre.
που τῆς γῆς.

Ca.14.

IN tpe illo egrotauit abia filiꝰ hieroboã. ⁊ A
ἘΝ τῷ καιρῷ ἐκείνῳ ἠῤῥώστησεν ἀβιὰ υἱὸς ἱεροβοάμ. καὶ
vxori sue dixit hieroboã: surge: ⁊ muta
τῇ γυναικὶ αὐτοῦ εἶπεν ἱεροβοάμ, ἀνάστηθι, καὶ ἀλλοι
beris: nõ cognoscẽt ꝙ tu vxor hieroboã: ⁊ va
ώθητι, οὐ γνώσονται ὅτι σὺ γυνὴ ἱεροβοάμ, καὶ πο
des in selo. ecce illic achia propheta:
ρεύσῃ εἰς σηλώ. ἰδοὺ ἐκεῖ ἀχιὰ ὁ προφήτης,
ipse locutus est ad me ꝙ regnabo sup po
αὐτὸς ἐλάλησεν ἐπ᾽ ἐμὲ τοῦ βασιλεῦσαι ἐπὶ τὸν λα
pulũ hunc. ⁊ tolle in manu tua decẽ panes:
ὸν τοῦτον. καὶ λάβε εἰς τὴν χεῖρά σου δέκα ἄρτους, 4.Re. 8.c.
⁊ collyria: ⁊ vas mellis: ⁊ ibis ad
καὶ κολλύρια, καὶ στάμνον μέλιτος, καὶ ἐλεύσῃ πρὸς
illũ. ipse nũciabit tibi qd erit puero.
αὐτόν. αὐτὸς ἀναγγελεῖ σοι τί ἔσται τῷ παιδίῳ.
⁊ fecit sic vxor hieroboã: ⁊ surrexit ⁊ a
καὶ ἐποίησεν οὕτως ἡ γυνὴ ἱεροβοάμ, καὶ ἀνέστη καὶ ἐπο
biit in selo: ⁊ intrauit in domũ achia.
ρεύθη εἰς σηλώ, καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὸν οἶκον ἀχιά.
⁊ homo senex ad vidẽdũ: ⁊ caliga
καὶ ὁ ἄνθρωπος πρεσβύτερος τοῦ ἰδεῖν, καὶ ἠμβλυώ
bant oculi eius pre senectute eius.
πουν οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτοῦ ἀπὸ τοῦ γήρως αὐτοῦ. B
⁊ dixit dñs ad achia: ecce vxor hieroboã ingre
καὶ εἶπε κύριος πρὸς ἀχιά, ἰδοὺ γυνὴ ἱεροβοὰμ εἰσπο
ditur vt querat verbũ a te sup filio suo:
ρεύεται τοῦ ἐκζητῆσαι ῥῆμα παρὰ σοῦ ὑπὲρ υἱοῦ αὐτῆς,
quia egrotus est: sm hoc ⁊ sm hoc lo
ὅτι ἀῤῥωστός ἐστι, κατὰ τοῦτο καὶ κατὰ τοῦτο λα
queris ad eã. ⁊ factũ est cũ intraret il
λήσεις πρὸς αὐτήν. καὶ ἐγένετο ἐν τῷ εἰσέρχεσθαι αὐ
la ⁊ dissimulabat. ⁊ factũ est quũ audiuit achia
τὴν καὶ ἀπεξενοῦτο. καὶ ἐγένετο ὡς ἤκουσεν ἀχιὰ
sonitũ pedũ eius ingrediẽte ea in ho
τὴν φωνὴν ποδῶν αὐτῆς εἰσερχομένης αὐτῆς ἐν τῷ ἀνοίγ
stium. ⁊ ait: ingredere vxor hieroboã: quare
ματι. καὶ εἶπεν, εἴσελθε γυνὴ ἱεροβοάμ, ἱνατί τοῦ
tu dissimulas: ⁊ ego sum nũcius ad te
το σὺ ἀποξενοῦσαι, καὶ ἐγώ εἰμι ἀπόστολος πρὸς σὲ
durus. abiens dic hieroboã: hec di
σκληρός. πορευθεῖσα εἶπον τῷ ἱεροβοάμ, τάδε λέ
cit dñs deus israel: quia exaltaui te a
γει κύριος ὁ θεὸς ἰσραήλ, ἀνθ᾽ οὗ ὅσον ὕψωσά σε ἀπὸ
medio ppl̃i: ⁊ dedi te ducẽ sup
μέσου τοῦ λαοῦ, καὶ ἔδωκά σε ἡγούμενον ἐπὶ τὸν
ppl̃m israel: ⁊ rupi regnũ a domo
λαὸν ἰσραήλ, καὶ ἔῤῥηξα τὸ βασίλειον ἀπὸ οἴκου
dauid: ⁊ dedi illud tibi: ⁊ nõ fuisti
δαυίδ, καὶ ἔδωκα αὐτὸ σοί, καὶ οὐκ ἐγένου
sicut seruus meus
ὡς ὁ δοῦλός μου

dauid: qui cuſtodiuit mandata mea: ⁊ qui ambulauit
δαυίδ, ὃς ἐφύλαξε τὰς ἐντολάς μου, καὶ ὃς ἐπορεύθη
poſt me in omi corde ſuo: ad faciēdū
ὀπίσω μου ἐν πάσῃ καρδίᾳ αὐτοῦ, τοῦ ποιῆσαι τὸ
rectū in oculis meis: ⁊ male operat᷑ es vt faceres
εὐθὲς ἐν ὀφθαλμοῖς μου, καὶ ἐπονηρεύσω τοῦ ποιῆσαι
vltra oēs q̄cūq̧ fuerāt in cōſpectu meo. ⁊ am-
παρὰ πάντας ὅσοι ἐγένοντο εἰς πρόσωπόν μου· καὶ ἐπο-
bulaſti ⁊ feciſti tibi deos alienos ⁊ cōflatilia
ρεύθης καὶ ἐποίησας σεαυτῷ θεοὺς ἑτέρους καὶ χωνευ-
ad irritandum me: ⁊ me piecisti poſt te.
τὰ τοῦ παροργίσαι με, καὶ ἐμὲ ἔρριψας ὀπίσω σου.
Idcirco ecce ego induco malū in domū hierobo
διὰ τοῦτο ἰδοὺ ἐγὼ ἄγω κακίαν πρὸς οἶκον ἱεροβο-
C am: ⁊ perimā hieroboā mingētē ad parietē
άμ, καὶ ἐξολοθρεύσω ἱεροβοὰμ οὐροῦντα πρὸς τοῖχον
A ⁊ detentum ⁊ relictum in iſrael. ⁊
καὶ ἐπεχόμενον καὶ καταλελειμμένον ἐν ἰσραήλ. καὶ
colligā hieroboā vt colligit fimus vſq̧ dū cō-
ἐπιλέξω ἱεροβοὰμ καθὼς ἐπιλέγεται ἡ κόπρος ἕως τε-
Infra. ſumetur ipſe. mortuū ex hieroboā in
16.b. λειωθῆναι αὐτόν. τὸν τεθνηκότα τοῦ ἱεροβοὰμ ἐν τῇ
Infra. ciuitate comedent canes. ⁊ mortuū in
21.f. πόλει καταφάγονται οἱ κύνες. καὶ τὸν τεθνηκότα ἐν
agro comedent volucres celi: quia
τῷ ἀγρῷ καταφάγονται τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ, ὅτι
dn̄s locut᷑ ē. ⁊ tu ſurge vade in domū tuā:
κύριος ἐλάλησε. καὶ σὺ ἀνάστα πορεύθητι εἰς οἶκόν σου,
Re. ⁊ quū intrabunt pedes tui ciui-
καὶ ἐν τῷ εἰσέρχεσθαι τοὺς πόδας σου τὴν πό-
tatē: morietur puer: ⁊ plāgent eū oīs
λιν, ἀποθανεῖται τὸ παιδάριον, καὶ κόψονται αὐτὸ πᾶς
iſrael: ⁊ ſepelient eum: q2 iſte ſolus indu-
ἰσραήλ, καὶ θάψουσιν αὐτόν, ὅτι οὗτος μόνος εἰσε-
cetur hieroboā ad ſepulchꝛū: qm̄ inuētū ē in eo
λεύσεται τῷ ἱεροβοὰμ πρὸς τάφον, ὅτι εὑρέθη ἐν αὐ-
D verbū bonū de dn̄o deo iſrael in do-
τῷ ῥῆμα καλὸν περὶ τοῦ κυρίου θεοῦ ἰσραὴλ ἐν οἴ-
mo hieroboā. ⁊ ſuſcitabit dn̄s ſibi regem ſup
κῳ ἱεροβοάμ. καὶ ἀναστήσει κύριος ἑαυτῷ βασιλέα ἐπὶ
B iſrael: qui pcutiet domū hieroboā hac die
ἰσραήλ, ὃς πλήξει τὸν οἶκον ἱεροβοὰμ ταύτῃ τῇ ἡμέ-
⁊ adhuc ⁊ nūc. ⁊ pcutiet dn̄s iſrael: ſicut
ρᾳ καὶ ἔτι καὶ γε νῦν. καὶ πλήξει κύριος τὸν ἰσραήλ, καθὰ
mouetur arūdo in aqua. ⁊ euellet iſ-
κινεῖται ὁ κάλαμος ἐν τῷ ὕδατι. καὶ ἐκτιλεῖ τὸν ἰσ-
rael a ſūmo terre bone huius: quā
ραὴλ ἐπάνω τῆς χθονὸς τῆς ἀγαθῆς ταύτης, ἧς
dedit patribus eorū. ⁊ ventilabit eos
ἔδωκε τοῖς πατράσιν αὐτῶν. καὶ λικμήσει αὐτοὺς
a trans flumine. quia fecerūt
ἀπὸ πέραν τοῦ ποταμοῦ. ἀνθ᾽ οὗ ὅσοι ἐποίησαν
lucos ſuos irritantes dn̄m. ⁊ tradet
τὰ ἄλση αὐτῶν παροργίζοντες τὸν κύριον. καὶ δώσει
dn̄s iſrael gr̄a pctōꝝ hieroboā: q̄ pecca-
κύριος τὸν ἰσραὴλ χάριν ἁμαρτιῶν ἱεροβοάμ, ὃς ἥμαρ-
E uit ⁊ q̄ peccare fecit iſrael. ⁊ ſurrexit vxor hieroboā
τε καὶ ὃς ἐξήμαρτεν ἰσραήλ. καὶ ἀνέστη ἡ γυνὴ ἱεροβοὰμ
⁊ abijt in therſa. ⁊ factū eſt quū igrederet᷑
καὶ ἐπορεύθη εἰς τὴν θερσά. καὶ ἐγένετο ὡς εἰσῆλθεν
in veſtibulū domus: ⁊ puer mor-
ἐν τῷ προθύρῳ τοῦ οἴκου, καὶ τὸ παιδάριον ἀπέ-
tu᷑ eſt: ⁊ ſepelierūt eū: ⁊ plāxerūt eū oīs iſ-
θανε, καὶ ἔθαψαν αὐτό, καὶ ἐκόψαντο αὐτὸ πᾶς ἰσ-
rael ſm̄ verbū dn̄i q̄d locut᷑ eſt in manu
ραὴλ κατὰ τὸ ῥῆμα κυρίου ὃ ἐλάλησεν ἐν χειρὶ
ſerui ſui achia prophete. ⁊ reliquum
δούλου αὐτοῦ ἀχιὰ τοῦ προφήτου. καὶ περισσὸν

dauid qui cuſtodiuit
mandata mea: &
ſecutus eſt me in toto
corde ſuo faciens
qd̄ placitū eēt in cōſpe
ctu meo: ſed opatus es
male ſuper omnes qui
fuerunt ante te:
& feciſti tibi deos alie-
nos
& cōflatiles vt me ad i-
racundiam prouocares:
me aūt piecisti poſt cor
pus tuū. Idcirco ecce e-
go inducā mala ſup do
mū hieroboā: & pcuti
am de hieroboā mingē
tē ad parietem clauſū &
nouiſſimum i iſrael: &
mūdabo reliqas dom᷒
hieroboā: ſicut mūda-
ri ſolet fimus vſq̧ ad
purū. Qui mortui fue-
rint de hieroboā in ciui
tate comedēt eos canes.
q aūt mortui fuerit in a-
gro vorabunt eos aues
celi: quia dn̄s locutus
eſt. Tu igr̄ ſurge & va-
de in domū tuā & in ip-
ſo itroitu pedū tuorū i
vrbē morietur puer: &
planget eū oīs iſrael &
ſepeliet. Iſte enim ſol᷒
inferetur de hieroboā
in ſepulchrū: quia in-
uentus eſt ſup eo ſermo
bonus a domino deo
iſrael i domo hierobo
am: Cōſtituet aūt ſibi do
minus regem ſup iſrael
qui percutiet
domū hieroboā in hac
die & in hoc
tpe: & pcutiet dn̄s de᷒
iſrael: ſicut
moueri ſolet arundo
in aqua: Et euellet
iſrael de terra bona
hac: quā dedit patri-
bus eorum: & vētilabit
eos trans flumen: quia
fecerunt ſibi
lucos vt irritarent do-
minum Et tradet domi
nus deus iſrael propter
peccata hieroboam
qui peccauit & pecca
re fecit
iſrael. Surrexit itaq̧ v
xor
hieroboā: & abiit: & ve
nit in therſa. Cumq̧ illa
ingrederetur limen do
mus: puer mortuus eſt
& ſepelierit eū. Et plan
xit eum omnis
iſrael iuxta ſermonem
dn̄i quē locutus eſt
in manu ſerui ſui ahie
prophete. Reliqua aūt

דוד אשר שמר מצותי ואשר
הלך אחרי בכל לבבו לעשות
רק הישר בעיני: ותרע לעשות
מכל אשר היו לפניך ותלך
ותעשה לך אלהים אחרים
ומסכות להכעיסני ואתי השלכת
אחרי גוך: לכן הנני מביא רעה
אל בית ירבעם והכרתי לירבעם
משתין בקיר עצור ועזוב
בישראל ובערתי אחרי בית
ירבעם כאשר יבער הגלל עד
תמו: המת לירבעם בעיר יאכלו
הכלבים והמת בשדה יאכלו
עוף השמים כי יהוה דבר: ואת
קומי לכי לביתך בבאה רגליך
העירה ומת הילד: וספדו לו כל
ישראל וקברו אתו כי זה לבדו
יבא לירבעם אל קבר יען נמצא
בו דבר טוב אל יהוה אלהי
ישראל בבית ירבעם: והקים יהוה
לו מלך על ישראל אשר יכרית
את בית ירבעם זה היום ומה גם
עתה: והכה יהוה את ישראל כאשר
ינוד הקנה במים ונתש את
ישראל מעל האדמה הטובה
הזאת אשר נתן לאבותיהם וזרם
מעבר לנהר יען אשר עשו את
אשריהם מכעיסים את יהוה: ויתן
את ישראל בגלל חטאות ירבעם
אשר חטא ואשר החטיא
את ישראל: ותקם אשת
ירבעם ותלך ותבא תרצתה היא
באה בסף הבית והנער מת:
ויקברו אתו ויספדו לו כל
ישראל כדבר יהוה אשר דבר
ביד עבדו אחיהו הנביא: ויתר

צוה
עשה
רעע
הלך
נסך כעס
שלך גו
בוא רעע
כרת
שתן עצר
עזב
בער
תמם מות
אכל
הלך בוא
מות
בדד
מצא
קום
כרת
נכה
נוד
זרה
עשה
כעס נתן
חטא
קום איש
הלך בוא
מות
קבר ספד
נבא

דִּבְרֵי יָרָבְעָם אֲשֶׁר נִלְחַם וַאֲשֶׁר לָחַם
מָלָךְ הִנָּם כְּתוּבִים עַל סֵפֶר דִּבְרֵי הִנֵּה כָּתַב
הַיָּמִים לְמַלְכֵי יִשְׂרָאֵל׃ וְהַיָּמִים יוֹם
אֲשֶׁר מָלַךְ יָרָבְעָם עֶשְׂרִים
וּשְׁתַּיִם שָׁנָה וַיִּשְׁכַּב עִם שָׁכַב
אֲבֹתָיו וַיִּמְלֹךְ נָדָב בְּנוֹ תַּחְתָּיו׃ מָלַךְ
וּרְחַבְעָם בֶּן שְׁלֹמֹה מָלַךְ בִּיהוּדָה
בֶּן אַרְבָּעִים וְאַחַת שָׁנָה רְחַבְעָם רָבַע
בְּמָלְכוֹ וּשְׁבַע עֶשְׂרֵה שָׁנָה מָלַךְ
בִּירוּשָׁלַםִ הָעִיר אֲשֶׁר בָּחַר
יְהוָה לָשׂוּם אֶת שְׁמוֹ שָׁם
מִכֹּל שִׁבְטֵי יִשְׂרָאֵל וְשֵׁם אִמּוֹ
נַעֲמָה הָעַמֹּנִית׃ וַיַּעַשׂ יְהוּדָה הָרַע עָשָׂה רוּעַ
בְּעֵינֵי יְהוָה וַיְקַנְאוּ אֹתוֹ מִכֹּל קָנָא
אֲשֶׁר עָשׂוּ אֲבֹתָם בְּחַטֹּאתָם
אֲשֶׁר חָטָאוּ׃ וַיִּבְנוּ גַם הֵמָּה לָהֶם בָּנָה
בָּמוֹת וּמַצֵּבוֹת וַאֲשֵׁרִים עַל כָּל נָטָה יָצַב
גִּבְעָה גְבֹהָה וְתַחַת כָּל עֵץ רַעֲנָן׃
וְגַם קָדֵשׁ הָיָה בָאָרֶץ עָשׂוּ כְּכֹל
הַתּוֹעֲבֹת הַגּוֹיִם אֲשֶׁר הוֹרִישׁ תָּעַב יָרַשׁ
יְהוָה מִפְּנֵי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל׃ וַיְהִי פָּנָה הָיָה
בַּשָּׁנָה הַחֲמִישִׁית לַמֶּלֶךְ רְחַבְעָם חָמֵשׁ
עָלָה שִׁישַׁק מֶלֶךְ מִצְרַיִם
עַל יְרוּשָׁלָםִ׃ וַיִּקַּח אֶת לָקַח
אֹצְרוֹת בֵּית יְהוָה וְאֶת אוֹצְרוֹת אָצַר
בֵּית הַמֶּלֶךְ וְאֶת הַכֹּל לָקָח
וַיִּקַּח אֶת כָּל מָגִנֵּי הַזָּהָב אֲשֶׁר
עָשָׂה שְׁלֹמֹה׃ וַיַּעַשׂ הַמֶּלֶךְ עָשָׂה
רְחַבְעָם תַּחְתָּם מָגִנֵּי נְחֹשֶׁת
וְהִפְקִיד עַל יַד שָׂרֵי הָרָצִים פָּקַד שׂוּר
הַשֹּׁמְרִים פֶּתַח בֵּית הַמֶּלֶךְ׃ וַיְהִי רוּץ הָיָה
מִדֵּי בֹא הַמֶּלֶךְ בֵּית יְהוָה יִשָּׂאוּם בּוֹא נָשָׂא
הָרָצִים וֶהֱשִׁיבוּם אֶל תָּא הָרָצִים׃ שׁוּב
וְיֶתֶר דִּבְרֵי רְחַבְעָם וְכָל אֲשֶׁר
עָשָׂה הֲלֹא הֵמָּה כְּתוּבִים
עַל סֵפֶר דִּבְרֵי הַיָּמִים לְמַלְכֵי

verborũ hieroboã quõ
pugnauerit: & quõ
regnauerit: ecce scri-
pta sunt in libro verbo
rũ dierum regum isra-
el. Dies autem
quibus regnauit hie-
roboam viginti
duo anni sunt. Et dor-
miuit hieroboam cum
p̃ribus suis: regnauitq;
nadab filius eius p eo.
Porro roboã filius sa-
lomonis regnauit in iu-
da. Quadraginta & v-
nius anni erat roboam
cũ regnare cepisset: &
decẽ & septẽ annis re
gnauit in ierusalem ci-
uitate quam elegit
dominus vt poneret
nomen suum ibi
ex oĩbus tribubus isra
el. Nomẽ ãt matris eius
Naama amanites. Et
fecit iudas malum
coram domino & irri-
tauerũt eũ super oĩbus
que fecerant patres eo
rum in peccatis suis
q̃ peccauerũt. Edifica-
uerunt enĩ & ipsi sibi
aras & statuas & lucos
super omnem
collẽ excelsum: & sub
ter oẽm arborẽ frõdo-
sam: sed & effemiati fue
runt in terra: fecerũtq;
oẽs abominatiões gen
tiũ quas attriuit
dominus ante faciẽ fi-
liorum israel.
In quinto aũt anno re
gni roboam
ascendit sesac rex e-
gypti
in ierusalem: & tulit
thesauros domus do-
mini & thesauros
regios & vniuersa diri
puit:
scuta quoq; aurea que
fecerat salomon pro q
bus fecit rex
roboam scuta erea:
& tradidit ea in manu
ducũ scutariorũ & eoꝝ
qui excubabant añ osti
um domus regis.
Cũq; igrederetur rex
in domũ dñi portabãt
ea q p̃eundi habebãt of
ficiũ: & postea reporta
bãt ad armamẽtarium
scutariorum. Reliq̃ aũt
sermonũ roboã & oĩa
que fecit: ecce scripta
sunt in libro sermonũ
dierum regum

verbũ hieroboã quãtũ bellauit ꝛ quãtũ re
ῥήματα τοῦ ἱεροβοὰμ ὅσα ἐπολέμησε καὶ ὅσα ἐβα-
gnauit: ecce ea scripta in libro verbo
σίλευσεν, ἰδοὺ αὐτὰ γεγραμμένα ἐπὶ βιβλίου ῥημά-
rum dierũ regum israel. ꝛ dies
των τῶν ἡμερῶν τῶν βασιλέων ἰσραήλ. καὶ αἱ ἡμέ-
qb9 regnauit hieroboã viginti ꝛ duo ãni: ꝛ
ραι ἃς ἐβασίλευσεν ἱεροβοὰμ εἴκοσι καὶ δύο ἔτη, καὶ
dormiuit cũ patribus suis: ꝛ regnauit
ἐκοιμήθη μετὰ τῶν πατέρων αὐτοῦ, καὶ ἐβασίλευσε
nadab fili9 eius pro eo. ꝛ roboã fili9 salo F
ναδὰβ υἱὸς αὐτοῦ ἀντ' αὐτοῦ. καὶ ῥοβοὰμ υἱὸς σολο-
monis regnauit in iuda: filius quadraginta 1. Pa
μῶντος ἐβασίλευσεν ἐπὶ ἰούδαν, υἱὸς τεσσαράκοντα 11.c.
ꝛ vni9 ãnoꝝ roboã cũ regnaret ipse. ꝛ
καὶ ἑνὸς ἐτῶν ῥοβοὰμ ἐν τῷ βασιλεύειν αὐτόν. καὶ
septemdecim ãnis regnauit in hierusalẽ
ἑπτακαίδεκα ἔτη ἐβασίλευσεν ἐπὶ ἱερουσαλὴμ τῇ
ciuitate in qua elegit dñs vt poneret nomẽ suũ ibi
πόλει ἐν ᾗ ἐξελέξατο κύριος θεῖναι τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἐκεῖ
ex oĩbus tribubus israel. ꝛ nomẽ ma
ἐκ πασῶν φυλῶν τοῦ ἰσραήλ. καὶ τὸ ὄνομα τῆς μη-
tris eius naama amanitis. ꝛ fecit iudas
τρὸς αὐτοῦ ναάμα ἡ ἀμανῖτις. καὶ ἐποίησεν ἰούδας
malũ corã dño. ꝛ emulatus est eũ in
τὸ πονηρὸν ἐνώπιον κυρίου. καὶ παρεζήλωσεν αὐτὸν ἐν
oĩbus q̃ fecerũt patres sui: ꝛ in
πᾶσιν οἷς ἐποίησαν οἱ πατέρες αὐτοῦ, καὶ ἐν ταῖς
peccatis suis q̃ peccauerũt. ꝛ edificauerũt si
ἁμαρτίαις αὐτῶν αἷς ἥμαρτον. καὶ ᾠκοδόμησαν ἑαυ-
bi excelsa ꝛ statuas ꝛ lucos sup oẽm collẽ excel
τοῖς ὑψηλὰ καὶ στήλας καὶ ἄλση ἐπὶ πάντα βουνὸν ὑψη-
sum: ꝛ subter oẽe lignũ frõdosũ. ꝛ cõiura
λόν, καὶ ὑποκάτω παντὸς ξύλου συσκίου. καὶ σύνδε-
tio facta est in terra: ꝛ fecit ab oĩbus
σμος ἐγένετο ἐν τῇ γῇ, καὶ ἐποίησεν ἀπὸ πάντων τῶν
abominatiõib9 gẽtiũ quas abstulit dñs a fa
βδελυγμάτων τῶν ἐθνῶν ὧν ἐξῆρε κύριος ἀπὸ προσώ-
cie filioꝝ israel. ꝛ factũ est in anno B
που τῶν υἱῶν ἰσραήλ. καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ἐνιαυτῷ τῷ
quinto regnante roboam: ascẽdit susac rex
πέμπτῳ βασιλεύοντος ῥοβοάμ, ἀνέβη σουσακὶμ βασι-
egypti in hierusalem: ꝛ tulit oẽs
λεὺς αἰγύπτου ἐπὶ ἱερουσαλήμ, καὶ ἔλαβε πάντας τοὺς
thesauros dom9 dñi ꝛ thesauros dom9
θησαυροὺς οἴκου κυρίου καὶ τοὺς θησαυροὺς οἴκου τοῦ
regis: ꝛ vniuersa cepit: ꝛ scuta
βασιλέως, καὶ τὰ πάντα ἔλαβε, καὶ τὰ ὅπλα τὰ G
aurea q̃ fecit salomon. ꝛ fecit roboã
χρυσᾶ ἃ ἐποίησε σολομών. καὶ ἐποίησε ῥοβοὰμ ὁ
rex scuta erea pro eis. ꝛ p̃positi erãt
βασιλεὺς ὅπλα χαλκᾶ ἀντ' αὐτῶν, καὶ ἐπέκειντο
sup ea duces precursorũ custo
ἐπ' αὐτῶν οἱ ἡγούμενοι τῶν παρατρεχόντων οἱ φυλάσ-
dientes portã domus regis. ꝛ factũ
σοντες τὸν πυλῶνα οἴκου τοῦ βασιλέως. καὶ ἐγένε-
est vt ingressus est rex in domũ dñi:
το ὡς ἂν εἰσεπορεύετο ὁ βασιλεὺς εἰς οἶκον κυρίου,
portabãt ea precursores ꝛ firmabãt ea
ἦρον αὐτὰ οἱ παρατρέχοντες καὶ ἀπηρείδοντο αὐ-
in thalamũ precursorũ. ꝛ reliqua
τὰ εἰς τὸ θεὲ τῶν παρατρεχόντων. καὶ τὰ λοιπὰ
sermonũ roboã ꝛ oĩa que fecit: nõ
τῶν λόγων ῥοβοὰμ καὶ πάντα ὅσα ἐποίησεν, οὐκ
ne hec scripta in libro sermonũ
ἰδοὺ ταῦτα γεγραμμένα ἐπὶ βιβλίου λόγων τῶν
dierũ regum C
ἡμερῶν τῶν βασιλέων

A

1. Pa 13.a.

2. Pa 14.a.

iude: ⁊ bellum fuit inter roboã ⁊ hierobo
ἰούδα· καὶ πόλεμος ἦν ἀναμέσον ῥοβοὰμ καὶ ἱεροβο-
am cũctis dieb⁹. ⁊ dormiuit roboã cũ
ὰμ πάσας τὰς ἡμέρας. καὶ ἐκοιμήθη ῥοβοὰμ μετὰ τῶν
patribus ſuis: ⁊ ſepelitur cũ pr̃ibus ſu-
πατέρων αὐτοῦ, καὶ θάπτεται μετὰ τῶν πατέρων αὐ-
is in ciuitate dauid. ⁊ nomẽ mr̃is eius naa
τοῦ ἐν πόλει δαυίδ. καὶ ὄνομα τῆς μητρὸς αὐτοῦ νααμ-
ma ammanitis. ⁊ regnauit abia filius eius
μὰ ἡ ἀμμανῖτις. καὶ ἐβασίλευσεν ἀβιὰ υἱὸς αὐτοῦ
pro eo.
ἀντ᾽ αὐτοῦ.

Ca.15.

A ET in octauodecimo anno regnante hiero
Ἐν τῷ ὀκτωκαιδεκάτῳ ἔτει βασιλεύοντος ἱερο-
boam filio nabat: regnat abia filius roboã ſup iu-
1.Par. 13.a. βοὰμ υἱοῦ ναβὰτ, βασιλεύει ἀβιὰ υἱὸς ῥοβοὰμ ἐπὶ ἰού-
dam. ⁊ trib⁹ ãnis regnauit in hieruſalem. ⁊ no
δαν. καὶ τρία ἔτη ἐβασίλευσεν ἐν ἱερουσαλήμ. καὶ ὄνο-
men mr̃is ſue maacha filia abeſalom. ⁊
μα τῆς μητρὸς αὐτοῦ μααχὰ θυγάτηρ ἀβεσαλώμ. καὶ
ambulauit in oĩbus peccatis pr̃is ſui q̃
ἐπορεύθη ἐν πάσαις ἁμαρτίαις τοῦ πατρὸς αὐτοῦ ἃς
fecerat ante eũ: ⁊ nõ erat cor eius
ἐποίησεν ἔμπροσθεν αὐτοῦ, καὶ οὐκ ἦν ἡ καρδία αὐτοῦ
perfectũ cũ dño deo ſuo: ſicut cor dauid
τελεία μετὰ κυρίου τοῦ θεοῦ αὐτοῦ, καθὼς ἡ καρδία δαυὶδ
patris ſui: quia pp̃ dauid dedit ei do
τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, ὅτι διὰ δαυὶδ ἔδωκεν αὐτῷ κύ-
minus de⁹ ſu⁹ reliquias in hieruſalem: vt ſtatueret
ριος ὁ θεὸς αὐτοῦ κατάλειμμα ἐν ἱερουσαλήμ, ἵνα στήσῃ τὰ
filios eius poſt eũ: ⁊ ſtatueret hieruſalem: vt
τέκνα αὐτοῦ μετ᾽ αὐτόν, καὶ στήσῃ τὴν ἱερουσαλήμ, ὡς
fecit dauid rectũ corã dño: ⁊ nõ de-
ἐποίησε δαυὶδ τὸ εὐθὲς ἐνώπιον κυρίου, καὶ οὐκ ἐξέ-
clinauit ab oĩbus que pceperat ei cũctis
κλινεν ἀπὸ πάντων ὧν ἐνετείλατο αὐτῷ πάσας τὰς
diebus vite ſue: pterq̃ in ſmõe vrie
ἡμέρας τῆς ζωῆς αὐτοῦ, ἐκτὸς ἐν ῥήματι οὐρίου
chettei. ⁊ bellum fuit inter roboã ⁊ in-
τοῦ χετταίου. καὶ πόλεμος ἦν μεταξὺ ῥοβοὰμ καὶ με-
B ter hieroboam oĩb⁹ diebus vite eius.
2.Par. 14.a. ταξὺ ἱεροβοὰμ πάσας τὰς ἡμέρας τῆς ζωῆς αὐτοῦ.
⁊ reliqua ſermonũ abia ⁊ oĩa que fe
καὶ τὰ λοιπὰ τῶν λόγων ἀβιὰ καὶ πάντα ὅσα ἐποί-
cit: nonne hec ſcripta ſunt in libro ſermonũ
ησεν, οὐκ ἰδοὺ ταῦτα γεγραμμένα ἐπὶ βιβλίου λόγων
dierũ regũ iude: ⁊ prelũ fuit
τῶν ἡμερῶν τῶν βασιλέων ἰούδα; καὶ πόλεμος ἦν
inter abia ⁊ inter hieroboã. ⁊ dormiuit
ἀναμέσον ἀβιὰ καὶ ἀναμέσον ἱεροβοάμ. καὶ ἐκοιμήθη
abia cũ pr̃ibus ſuis: ⁊ ſepelitur in ci-
ἀβιὰ μετὰ τῶν πατέρων αὐτοῦ, καὶ θάπτεται ἐν πό-
uitate dauid. ⁊ regnauit aſa fili⁹ ei⁹ pro eo. in
λει δαυίδ. καὶ ἐβασίλευσεν ἀσὰ υἱὸς αὐτοῦ ἀντ᾽ αὐτοῦ. ἐν τῷ
anno viceſimo hieroboã regis iſ-
ἐνιαυτῷ τῷ εἰκοστῷ τοῦ ἱεροβοὰμ βασιλέως τοῦ ἰσ-
rael regnat aſa ſup iudã: ⁊ quadragin-
ραὴλ βασιλεύει ἀσὰ ἐπὶ ἰούδαν, καὶ τεσσαράκον-
ta ⁊ vno anno regnauit in hieruſalem. ⁊ nomẽ
τα καὶ ἓν ἔτος ἐβασίλευσεν ἐν ἱερουσαλήμ. καὶ ὄνομα
matris eius maacha filia abeſalom. ⁊
τῆς μητρὸς αὐτοῦ μααχὰ θυγάτηρ ἀβεσαλώμ. καὶ
fecit aſa rectũ corã dño: ſicͭ dauid
ἐποίησεν ἀσὰ τὸ εὐθὲς ἐνώπιον κυρίου, ὡς δαυὶδ ὁ
pater eius. ⁊ abſtulit inicíatos a terra: ⁊
πατὴρ αὐτοῦ. καὶ ἀφεῖλε τοὺς τετελεσμένους ἀπὸ τῆς γῆς, καὶ
abſtulit vniuerſas abominatiões q̃ fecerũt pa
ἐξῆρε πάντα τὰ βδελύγματα ἃ ἐποίησαν οἱ πατέ-
tres eius. ⁊ maacha mr̃em ſuã amo-
ρες αὐτοῦ. καὶ τὴν μααχὰ τὴν μητέρα αὐτοῦ με-
C uit vt nõ eſſet princeps: ſicut
τέστησε τοῦ μὴ εἶναι ἡγουμένην, καθὼς

Iuda. Fuitq̃ bellum inter roboam & hieroboam cunctis diebus. Dormiuitq̃ roboã cũ patribus ſuis: & ſepultus eſt cum eis in ciuitate dauid. Nomen ãt matris eius naama amanitis. Et regnauit abia filius eius pro eo.

15.

IGitur in octauo decimo ãno regni hieroboã filii nabath: regnauit abia ſuper iudam. Tribus annis regnauit in ieruſalem. Nomen matris eius maacha filia abeſſalon. Ambulauitq̃ in oĩbus peccatis patris ſui que fecerat ante eũ: nec erat cor eius perfectum cum dño deo ſuo ſicut cor dauid patris eius. Sed propter dauid dedit ei dominus de⁹ ſu⁹ lucernã in ieruſalem vt ſuſcitaret filiũ eius poſt eũ & ſtatueret ieruſalem: eo q᷑ feciſſet dauid rectũ in oculis dñi: & nõ declinaſſet ab oĩbus q̃ pceperat ei cũctis diebus vite ſue: excepto ſermõe vrie ethei. Attamẽ bellũ fuit inter roboam & hieroboã omni tp̃e vite eius. Reliqua aũt ſermonum abie & omnia que fecit: nõne hec ſcripta ſũt in libro verborum dierum regũ iuda? Fuitq̃ prelium inter abiã & inter hieroboam. Et dormiuit abia cũ pr̃ibus ſuis: & ſepelierũt eũ in ciuitate dd̃: regnauitq̃ aſa filius eius p̃ eo. In anno ergo viceſimo hieroboã regis iſrael regnauit aſa rex iuda: & quadraginta & vno anno regnauit in ieruſalẽ. Nomen matris eius maacha filia abeſſalon: & fecit aſa rectũ añ cõſpectum domini ſicut dd̃ pr̃ eius: & abſtulit effeminatos de terra: purgauitq̃ vniuerſas ſordes idolorum que fecerãt p̃res eius. Insuper & maacham matrem ſuã amouit ne eſſet princeps in ſacris

יְהוּדָה׃ וּמִלְחָמָה הָיְתָה בֵּין רְחַבְעָם — לחם היה
וּבֵין יָרָבְעָם כָּל הַיָּמִים׃ וַיִּשְׁכַּב — יום שכב
רְחַבְעָם עִם אֲבֹתָיו וַיִּקָּבֵר עִם — קבר
אֲבֹתָיו בְּעִיר דָּוִד וְשֵׁם אִמּוֹ
נַעֲמָה הָעַמֹּנִית וַיִּמְלֹךְ אֲבִיָּם בְּנוֹ — מלך
תַּחְתָּיו׃ — Cap.xv.
וּבִשְׁנַת שְׁמֹנֶה — שנה
עֶשְׂרֵה לַמֶּלֶךְ יָרָבְעָם בֶּן נְבָט
מָלַךְ אֲבִיָּם עַל יְהוּדָה׃ שָׁלֹשׁ
שָׁנִים מָלַךְ בִּירוּשָׁלִָם וְשֵׁם
אִמּוֹ מַעֲכָה בַּת אֲבִישָׁלוֹם׃ וַיֵּלֶךְ
בְּכָל חַטֹּאות אָבִיו אֲשֶׁר עָשָׂה
לְפָנָיו וְלֹא הָיָה לְבָבוֹ שָׁלֵם עִם — פנה
יְהוָה אֱלֹהָיו כִּלְבַב דָּוִד אָבִיו׃
כִּי לְמַעַן דָּוִד נָתַן יְהוָה אֱלֹהָיו
לוֹ נִיר בִּירוּשָׁלִָם לְהָקִים אֶת — נור קום
בְּנוֹ אַחֲרָיו וּלְהַעֲמִיד אֶת יְרוּשָׁלִָם׃ — עמד
אֲשֶׁר עָשָׂה דָוִד אֶת הַיָּשָׁר בְּעֵינֵי
יְהוָה וְלֹא סָר מִכֹּל אֲשֶׁר צִוָּהוּ — סור
כֹּל יְמֵי חַיָּיו רַק בִּדְבַר אוּרִיָּה — יום חיה
הַחִתִּי׃ וּמִלְחָמָה הָיְתָה בֵין רְחַבְעָם — לחם היה
וּבֵין יָרָבְעָם כָּל יְמֵי חַיָּיו׃ וְיֶתֶר
דִּבְרֵי אֲבִיָּם וְכָל אֲשֶׁר עָשָׂה
הֲלֹא הֵם כְּתוּבִים עַל סֵפֶר דִּבְרֵי
הַיָּמִים לְמַלְכֵי יְהוּדָה וּמִלְחָמָה
הָיְתָה בֵּין אֲבִיָּם וּבֵין יָרָבְעָם׃ וַיִּשְׁכַּב
אֲבִיָּם עִם אֲבֹתָיו וַיִּקְבְּרוּ אֹתוֹ בְּעִיר — קבר
דָּוִד וַיִּמְלֹךְ אָסָא בְנוֹ תַּחְתָּיו׃ וּבִשְׁנַת — מלך שנה
עֶשְׂרִים לְיָרָבְעָם מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל
מָלַךְ אָסָא מֶלֶךְ יְהוּדָה׃ וְאַרְבָּעִים — רבע
וְאַחַת שָׁנָה מָלַךְ בִּירוּשָׁלִָם וְשֵׁם
אִמּוֹ מַעֲכָה בַּת אֲבִישָׁלוֹם׃
וַיַּעַשׂ אָסָא הַיָּשָׁר בְּעֵינֵי יְהוָה — עשה
כְּדָוִד אָבִיו׃ וַיַּעֲבֵר הַקְּדֵשִׁים מִן — עבר
הָאָרֶץ וַיָּסַר אֶת כָּל הַגִּלֻּלִים — סור גלל
אֲשֶׁר עָשׂוּ אֲבֹתָיו׃ וְגַם אֶת
מַעֲכָה אִמּוֹ וַיְסִרֶהָ מִגְּבִירָה — גבר

אשר עשתה מפלצת לאשרה ויכרת אסא את מפלצתה פלץ
ויכרת אסא את מפלצתה כרת
וישרף בנחל קדרון: והבמות לא שרף נסה
סרו רק לבב אסא היה שלם
עם יהוה כל ימיו: ויבא את יום בוא
קדשי אביו וקדשי בית יהוה
כסף וזהב וכלים: ומלחמה היתה כלה לחם
בין אסא ובין בעשא מלך ישראל היה
כל ימיהם: ויעל בעשא עלה
מלך ישראל על יהודה ויבן בנה
את הרמה לבלתי תת יוצא נתן יצא
ובא לאסא מלך יהודה: ויקח בוא לקח
אסא את כל הכסף והזהב
הנותרים באוצרות בית יהוה יתר אצר
ואת אוצרות בית המלך
ויתנם ביד עבדיו וישלחם נתן שלח
המלך אסא אל בן הדד בן טברמן
בן חזיון מלך ארם הישב
בדמשק לאמר: ברית ביני ובינך כרת
בין אבי ובין אביך הנה שלחתי
לך שחד כסף וזהב לך הפרה את ילך פור
בריתך את בעשא מלך ישראל
ויעלה מעלי: וישמע בן הדד עלה שמע
אל המלך אסא וישלח את
שרי החילים אשר לו על ערי שור עיר
ישראל ויך את עיון ואת דן נכה
ואת אבל בית מעכה ואת כל
כנרות על כל ארץ נפתלי:
ויהי כשמע בעשא ויחדל היה חדל
מבנות את הרמה וישב בתרצה: בנה
והמלך אסא השמיע את
כל יהודה אין נקי וישאו נקה נשא
את אבני הרמה ואת עציה
אשר בנה בעשא ויבן בם בנה
המלך אסא את גבע בנימן ואת
המצפה: ויתר כל דברי אסא

priapi & in luco ei⁹ quē
conſecrauerat.
Subuertitq; ſpecū eius
& confregit ſimulacrū
turpiſſimū & cōbuſſit i
torrēte cedron. Excel-
ſa aūt nō abſtulit. Verū
tamen cor aſa pfectū
erat cum dño deo ſuo
cunctis diebus ſuis: &
intulit ea q̄ ſctificauerat
pater ſuus & vouerat in
domū dñi argētum &
aurū & vaſa. Bellū āt e-
rat inter aſa & baaſa
regem iſrael
cunctis diebus eorum.
Aſcendit quoq; baaſa
rex iſrael in iudam: &
edificauit
rama vt non poſſit qſ-
piam egredi
vel igredi de pte aſa re
gis iude. Tollens itaq;
aſa omne argētum &
aurum
qđ remāſerat in theſau
ris domus domini:
& in theſauris domus
regie:
dedit illud in man⁹ ſer
uorum ſuorum: & miſit
ad benadab filiū tabrē
mon
filii ezion regem ſy-
rie qui habitabat
in damaſco dicēs. Fe-
dus eſt inter me & te &
inter patrē meū & pa-
trem tuum: ideo miſi
tibi munera argētū &
aurū: & peto vt vēias &
irritū facias fedus qđ
habes cū baaſa rege iſ
rael: & recedat a me.
Acquieſcens benadab
regi aſa miſit
pricipes exercit⁹ ſui i
ciuitates
iſrael: & percuſſerunt
ahion & dan
& abel domum maa-
cha & vniuerſam
cenneroth: oēm. ſ. ter
ram neptalim. Quod
cum audiſſet baaſa in-
termiſit
edificare rama & reuer
ſus eſt in therſa.
Rex autem aſa nunciū
miſit in
oēm iudā dicēs Nemo
ſit excuſatus. Et tulerūt
lapides de rama & li-
gna
eius qbus edificauerat
baaſa: & extruxit đ eis
rex aſa gabaa benia-
mi &
maſpha. Reliqua autē
oium ſermonum aſa

fecit ſynodū luco eius. & abſcidit aſa
ἐποίησε σύνοδον τῷ ἄλσει αὐτῆς. καὶ ἐξέκοψεν ἀσὰ
oia luſtra eius: & cōbuſſit in
πάσας τὰς καταδύσεις αὐτῆς, καὶ ἐνέπρησεν ἐν
igne in torrēte cedrō: at excelſa nō ab
πυρὶ ἐν τῷ χειμάρρῳ κέδρων, τὰ δὲ ὑψηλὰ οὐκ ἐξ
ſtulit. verūtn̄ cor aſa erat pfectū cū dño cun-
ῆρε. πλὴν ἡ καρδία ἀσὰ ἦν τελεία μετὰ κυρίου πά-
ctis diebus ſuis. & intulit aſa in do-
σας τὰς ἡμέρας αὐτοῦ. καὶ εἰσήνεγκεν ἀσὰ εἰς τὸν οἶ-
mum dñi columnas patris ſui &
κον κυρίου τοὺς κίονας τοῦ πατρὸς αὐτοῦ καὶ τοὺς
columnas argēteas & aureas: & intulit in
κίονας τοὺς ἀργυροῦς καὶ χρυσοῦς, καὶ εἰσήνεγκεν εἰς
domū dñi argentū & aurū & vaſa. & bel
τὸν οἶκον κυρίου ἀργύριον καὶ χρυσίον καὶ σκεύη. καὶ πόλε-
lum erat inter aſa & inter baaſa regē
μος ἦν ἀναμέσον ἀσὰ καὶ ἀναμέσον βαασὰ βασιλέως
iſrael cunctis dieb⁹. & aſcēdit baaſa rex
ἰσραὴλ πάσας τὰς ἡμέρας. καὶ ἀνέβη βαασὰ βασιλεὺς
iſrael in iudā: & edificauit rama: vt nō
ἰσραὴλ ἐπὶ ἰούδαν, καὶ ᾠκοδόμησε τὴν ῥαμά, τοῦ μὴ
eſſet egrediens & ingrediens aſa re- D
εἶναι ἐκπορευόμενον καὶ εἰσπορευόμενον τῷ ἀσὰ βασι-
gi iuda. & cepit aſa argentū & aurū
λεῖ ἰούδα. καὶ ἔλαβεν ἀσὰ τὸ ἀργύριον καὶ τὸ χρυσίον
inuētū in theſauris domus dñi & in the
τὸ εὑρεθὲν ἐν τοῖς θησαυροῖς οἴκου κυρίου καὶ ἐν τοῖς θη-
ſauris dom⁹ regis: & dedit illud in manus
σαυροῖς οἴκου τοῦ βασιλέως, καὶ ἔδωκεν αὐτὸ εἰς χεῖρας τῶν
ſeruorū ſuorū. & miſit eos rex aſa ad
παίδων αὐτοῦ. καὶ ἐξαπέστειλεν αὐτοὺς ὁ βασιλεὺς ἀσὰ πρὸς
filiū ader filij tabremon filij azion regis ſyrie q
υἱὸν ἀδέρ υἱοῦ ταβρεμὼν υἱοῦ ἀζιὼν βασιλέως συρίας τοῦ
habitabat in damaſco dicēs: fedus ſit in
κατοικοῦντος ἐν δαμασκῷ λέγων, διαθήκη ἔστω ἀναμέ-
ter me & inter te & inter patrē
σον ἐμοῦ καὶ ἀναμέσον σοῦ καὶ ἀναμέσον τοῦ πατρός G
meū & inter patrē tuū: ecce miſi
μου καὶ ἀναμέσον τοῦ πατρός σου, ἰδοὺ ἀπέσταλκά
tibi munera argēti & auri: veni irritū facias
σοι δῶρα ἀργυρίου καὶ χρυσίου, δεῦρο διασκέδασον τὴν
fedus tuū qđ ad baaſa regē iſrael: & aſcen
διαθήκην σου τὴν πρὸς βαασὰ βασιλέα ἰσραήλ, καὶ ἀναβή-
dat a me. & audiuit fili⁹ ader regem aſa:
σεται ἀπ᾽ ἐμοῦ. καὶ ἤκουσεν υἱὸς ἀδὲρ τοῦ βασιλέως ἀσά,
& miſit principes exercitus ſui in
καὶ ἀπέστειλε τοὺς ἄρχοντας τῆς δυνάμεως αὐτοῦ ἐν E
ciuitates iſrael. & percuſſit aiin: &
ταῖς πόλεσι τοῦ ἰσραήλ. καὶ ἐπάταξε τὴν αἰν, καὶ
dan: & abel domus maacha: & vniuerſam
τὴν δάν, καὶ τὴν ἀβὲλ οἴκου μααχά, καὶ πᾶσαν τὴν
chenereth vſq; ad oēm terrā nephthalim. & factū ē vt
χενερὲθ ἕως πάσης τῆς γῆς νεφθαλίμ. καὶ ἐγένετο ὡς
audiuit baaſa: & intermiſit edificare ra
ἤκουσε βαασά, καὶ διέλιπε τοῦ οἰκοδομεῖν τὴν ῥα-
ma: & reuerſus ē in therſa. & rex aſa nun
μά, καὶ ἀνέστρεψεν εἰς θερσά. καὶ ὁ βασιλεὺς ἀσὰ πα-
ciauit oīni iuda vt null⁹ excuſat⁹. & tollūt lapides
ρήγγειλε παντὶ ἰούδα εἰς ἀθῷ. καὶ αἴρουσι τοὺς λίθους
rama & ligna eius q̄ edificauit baaſa: &
τῆς ῥαμὰ καὶ τὰ ξύλα αὐτῆς ἃ ᾠκοδόμησε βαασά, καὶ
edificauit in eis aſa rex collē ben
ᾠκοδόμησεν ἐν αὐτοῖς ἀσὰ ὁ βασιλεὺς τὸν βουνὸν βεν-
iamin & ſpeculā. & reliqua ſmonū aſa
ιαμὶν καὶ τὴν σκοπιάν. καὶ τὰ λοιπὰ τῶν λόγων ἀσὰ

ꝛ vniuersa fortitudo eius ꝛ cuncta q̄ fecit: ꝛ
καὶ πᾶσα ἡ δυναστεία αὐτοῦ καὶ πάντα ἃ ἐποίησε, καὶ
ciuitates quas extruxit: nonne hec scripta
αἱ πόλεις ἃς ᾠκοδόμησεν, οὐκ ἰδοὺ ταῦτα γέγραμ-
sunt in libro verborū dierū re
μένα ἐπὶ βιβλίου λόγων τῶν ἡμερῶν τῶν βασι-
gum iuda: verūtñ in tpe senectutis sue: do-
λέων ἰούδα; πλὴν ἐν καιρῷ τοῦ γήρους αὐτοῦ, ἐπό-
i.Par 16. luit pedes suos. ꝛ dormiuit asa cū
νεσε τοὺς πόδας αὐτοῦ. καὶ ἐκοιμήθη ἀσὰ μετὰ
patribus suis: ꝛ sepelitur cū pa
τῶν πατέρων αὐτοῦ, καὶ ἐτάφη μετὰ τῶν πα-
tribus suis in ciuitate dauid patris sui.
τέρων αὐτοῦ ἐν πόλει δαυίδ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ.
ꝛ regnauit iosaphat filius eius pro eo.
καὶ ἐβασίλευσεν ἰωσαφὰτ υἱὸς αὐτοῦ ἀντ' αὐτοῦ.
ꝛ nabad filius hieroboā regnat sup israel in
F καὶ ναβὰδ υἱὸς ἱεροβοὰμ βασιλεύει ἐπὶ ἰσραὴλ ἐν
anno secūdo asa regis iuda. ꝛ regna-
ἔτει δευτέρῳ τοῦ ἀσὰ βασιλέως ἰούδα. καὶ ἐβασίλευ-
uit nabad sup israel duobus ānis. ꝛ fecit
σεν ναβὰδ ἐπὶ τὸν ἰσραὴλ δύο ἔτη. καὶ ἐποίησεν
malū corā dño: ꝛ ambulauit in via
τὸ πονηρὸν ἐνώπιον κυρίου, καὶ ἐπορεύθη ἐν ὁδῷ τοῦ
D patris sui: ꝛ in peccatis eius in quib'
πατρὸς αὐτοῦ, καὶ ἐν ταῖς ἁμαρτίαις αὐτοῦ ἐν αἷς
peccare fecerūt israel. ꝛ insidiatus est cōtra eū ba-
ἐξήμαρτε τὸν ἰσραήλ. καὶ περιεκάθισεν ἐπ' αὐτὸν βα-
asa filius achia cōtra domū isachar: ꝛ per
ασὰ υἱὸς ἀχιὰ ἐπὶ τὸν οἶκον τοῦ ἰσάχαρ, καὶ ἐπά-
cussit eū in gabathō q̄ est philistinorū. ꝛ na
ταξεν αὐτὸν ἐν γαβαθὼν τῇ τῶν ἀλλοφύλων. καὶ να-
bad ꝛ ois israel obsidebat in gabathō. ꝛ
βὰδ καὶ πᾶς ἰσραὴλ περιεκάθητο ἐπὶ γαβαθών. καὶ
interfecit eum baasa in āno tertio asa
ἐθανάτωσεν αὐτὸν βαασὰ ἐν ἔτει τρίτῳ τοῦ ἀσὰ
regis iuda. ꝛ regnauit pro eo. ꝛ
βασιλέως ἰούδα. καὶ ἐβασίλευσεν ἀντ' αὐτοῦ. καὶ
factū ē vt regnauit: percussit totā domū hie
G ἐγένετο ὡς ἐβασίλευσεν, ἐπάταξεν ὅλον τὸν οἶκον ἱε-
roboam: ꝛ nō reliquit oēm aīaʒ in
ροβοάμ. καὶ οὐχ ὑπελίπετο πᾶσαν πνοὴν ἐν τῷ
hieroboā: donec deleret eū iuxta ver
ἱεροβοάμ, ἕως τοῦ ἐξολοθρεῦσαι αὐτὸν κατὰ τὸ ῥῆ-
bum dñi qḋ locut' est in manu serui sui achia
μα κυρίου ὃ ἐλάλησεν ἐν χειρὶ δούλου αὐτοῦ ἀχιὰ
sylonite de pctīs hieroboā: et
τοῦ σηλωνίτου περὶ τῶν ἁμαρτιῶν ἱεροβοάμ, ὡς
peccare fecit isrl' in irritatione sua in
E ἐξήμαρτε τὸν ἰσραὴλ ἐν τῷ παροργισμῷ αὐτοῦ ἐν
qua irritauerat dñm deū israel. ꝛ re
ᾧ παρώργισε κύριον τὸν θεὸν ἰσραήλ. καὶ τὰ λοι-
liqua sermonū nabad ꝛ oīa que fecit:
πὰ τῶν λόγων ναβὰδ καὶ πάντα ὅσα ἐποίησεν,
nonne hec scripta sunt in libro verboꝝ
οὐκ ἰδοὺ ταῦτα γέγραπται ἐπὶ βιβλίου λόγων
dierū regū israel: ꝛ bellū fuit in
ἡμερῶν τῶν βασιλέων ἰσραήλ; καὶ πόλεμος ἦν ἀνὰ
ter asa ꝛ inter baasa regē israel
μέσον ἀσὰ καὶ ἀναμέσον βαασὰ βασιλέως ἰσραὴλ
cūctis diebus eoꝝ. in anno tertio
πάσας τὰς ἡμέρας αὐτῶν. ἐν τῷ ἔτει τῷ τρίτῳ
asa regis iuda regnat baasa filius
τοῦ ἀσὰ βασιλέως ἰούδα βασιλεύει βαασὰ υἱὸς
ahie sup israel in thersa viginti ꝛ quattuor ānis.
ἀχιὰ ἐπὶ ἰσραὴλ ἐν θερσὰ εἴκοσι καὶ τέσσαρα ἔτη.
ꝛ fecit baasa malū corā dño: ꝛ
καὶ ἐποίησε βαασὰ τὸ πονηρὸν ἐνώπιον κυρίου, καὶ
ambulauit in via hieroboam
ἐπορεύθη ἐν ὁδῷ ἱεροβοάμ ooooooooooooooooooooo
ooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooo

& vniuerse fortitudīes
eius & cūcta que fecit:
& ciuitates quas extru
xit: nonne hec oooooooo
scripta sūt in libro ver
borū dierum oooooooooooo
regum iuda? Verūtñ
in tpe senectutis sue
doluit pedes: & dormí
uit cum ooooooooooooooo
patribus suis: & sepul-
tus est cū eis in ciuitate
dd' pris sui. Regnauit-
q3 iosaphat filius eius
pro eo. Nadab vero fi-
li9 hieroboā regnauit
super israel anno secū
do asa ooooooooooooooooo
regis iuda: regnauitq3
super israel oooooooooooo
duob9 ānis. & fecit qḋ
malū est ī cōspectu dñi
& ābulauit in viis pris
sui: & in peccatis eius q
bus peccare fecit israel.
Insidiatus est autem ei
baasa filius ahie de do
mo isachar: ooooooooooo
& pcussit eū in gebbe-
thon q̄ est vrbs ooooooo
philistinorū. Siquidē
nadab & omnis israel
obsidebāt gebbethon.
Interfecit ergo illū baa
sa in anno tertio asa re
gis iuda. ooooooooooooo
Et regnauit p eo. Cū-
q3 regnasset percussit
omnem domum hie-
roboā. Nō dimisit nec
vnā qdē aīam de semine
eius donec deleret eum
iuxta verbū dñi qḋ lo
cutus fuerat in māu ser
ui sui ahie sylonitis: p
pter peccata ooooooooooo
hieroboam que pecca
uerat: & quibus oooooo
peccare fecerat israel: &
propter delictum quo
irritauerat dominū de
um israel. ooooooooooooo
Reliqua autem sermo-
num nadab & oia que
operatus est: nōne hec
scripta sunt in ooooooo
libro verborum dierū
regum ooooooooooooooo
israel? Fuitq3 bellum i-
ter asa oooooooooooooooo
& baasa regem israel
cunctis oooooooooooooooo
diebus eorum. Anno
tertio asa ooooooooooooo
regis iuda regnauit ba
asa filius ooooooooooooo
ahie sup omnem isra-
el in thersa oooooooooooo
viginti quattuor ānis.
& fecit malum oooooooo
corā dño: ābulauitq3
in viis hieroboam oooo

וְכָל גְּבוּרָתוֹ וְכָל אֲשֶׁר עָשָׂה גבר
וְהֶעָרִים אֲשֶׁר בָּנָה הֲלֹא הֵמָּה
כְּתוּבִים עַל סֵפֶר דִּבְרֵי הַיָּמִים כתב יום
לְמַלְכֵי יְהוּדָה רַק לְעֵת זִקְנָתוֹ
חָלָה אֶת רַגְלָיו׃ וַיִּשְׁכַּב אָסָא עִם שכב
אֲבֹתָיו וַיִּקָּבֵר עִם אֲבֹתָיו בְּעִיר קבר
דָּוִד אָבִיו וַיִּמְלֹךְ יְהוֹשָׁפָט בְּנוֹ מלך
תַּחְתָּיו׃ וְנָדָב בֶּן יָרָבְעָם מָלַךְ עַל
יִשְׂרָאֵל בִּשְׁנַת שְׁתַּיִם לְאָסָא
מֶלֶךְ יְהוּדָה וַיִּמְלֹךְ עַל יִשְׂרָאֵל
שְׁנָתָיִם׃ וַיַּעַשׂ הָרַע בְּעֵינֵי יְהוָה שנה עשה
וַיֵּלֶךְ בְּדֶרֶךְ אָבִיו וּבְחַטָּאתוֹ אֲשֶׁר רוע
הֶחֱטִיא אֶת יִשְׂרָאֵל׃ וַיִּקְשֹׁר עָלָיו חטא קשר
בַּעְשָׁא בֶן אֲחִיָּה לְבֵית יִשָּׂשכָר
וַיַּכֵּהוּ בַעְשָׁא בְּגִבְּתוֹן אֲשֶׁר נכה
לַפְּלִשְׁתִּים וְנָדָב וְכָל יִשְׂרָאֵל
צָרִים עַל גִּבְּתוֹן׃ וַיְמִתֵהוּ בַעְשָׁא צור מות
בִּשְׁנַת שָׁלֹשׁ לְאָסָא מֶלֶךְ יְהוּדָה
וַיִּמְלֹךְ תַּחְתָּיו׃ וַיְהִי כְמָלְכוֹ הִכָּה היה
אֶת כָּל בֵּית יָרָבְעָם לֹא הִשְׁאִיר שאר
כָּל נְשָׁמָה לְיָרָבְעָם עַד הִשְׁמִדוֹ שמד
כִּדְבַר יְהוָה אֲשֶׁר דִּבֶּר בְּיַד עַבְדּוֹ
אֲחִיָּה הַשִּׁילֹנִי׃ עַל חַטֹּאות
יָרָבְעָם אֲשֶׁר חָטָא וַאֲשֶׁר
הֶחֱטִיא אֶת יִשְׂרָאֵל בְּכַעְסוֹ אֲשֶׁר כעס
הִכְעִיס אֶת יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל׃
וְיֶתֶר דִּבְרֵי נָדָב וְכָל אֲשֶׁר
עָשָׂה הֲלֹא הֵם כְּתוּבִים עַל כתב
סֵפֶר דִּבְרֵי הַיָּמִים לְמַלְכֵי
יִשְׂרָאֵל׃ וּמִלְחָמָה הָיְתָה בֵּין אָסָא לחם היה
וּבֵין בַּעְשָׁא מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל כָּל
יְמֵיהֶם׃ בִּשְׁנַת שָׁלֹשׁ לְאָסָא יום שנה
מֶלֶךְ יְהוּדָה מָלַךְ בַּעְשָׁא בֶן
אֲחִיָּה עַל כָּל יִשְׂרָאֵל בְּתִרְצָה
עֶשְׂרִים וְאַרְבַּע שָׁנָה׃ וַיַּעַשׂ הָרַע רבע עשה
בְּעֵינֵי יְהוָה וַיֵּלֶךְ בְּדֶרֶךְ יָרָבְעָם רוע

וּבְחַטָּאתוֹ אֲשֶׁר הֶחֱטִיא אֶת חטא
Cap. xvi. יִשְׂרָאֵל׃ וַיְהִי דְבַר יְהוָה היה
אֶל יֵהוּא בֶן חֲנָנִי עַל בַּעְשָׁא
לֵאמֹר׃ יַעַן אֲשֶׁר הֲרִימֹתִיךָ מִן רום
הֶעָפָר וָאֶתֶּנְךָ נָגִיד עַל עַמִּי נתן נגד
יִשְׂרָאֵל וַתֵּלֶךְ בְּדֶרֶךְ יָרָבְעָם ילך
וַתַּחֲטִא אֶת עַמִּי יִשְׂרָאֵל
לְהַכְעִיסֵנִי בְּחַטֹּאתָם׃ הִנְנִי מַבְעִיר בער
אַחֲרֵי בַעְשָׁא וְאַחֲרֵי בֵיתוֹ וְנָתַתִּי נתן
אֶת בֵּיתְךָ כְּבֵית יָרָבְעָם בֶּן נְבָט׃
הַמֵּת לְבַעְשָׁא בָּעִיר יֹאכְלוּ מות אכל
הַכְּלָבִים וְהַמֵּת לוֹ בַּשָּׂדֶה יֹאכְלוּ
עוֹף הַשָּׁמָיִם׃ וְיֶתֶר דִּבְרֵי בַעְשָׁא
וַאֲשֶׁר עָשָׂה וּגְבוּרָתוֹ הֲלֹא הֵם גבר
כְּתוּבִים עַל סֵפֶר דִּבְרֵי הַיָּמִים כתב יום
לְמַלְכֵי יִשְׂרָאֵל׃ וַיִּשְׁכַּב בַּעְשָׁא שכב
עִם אֲבֹתָיו וַיִּקָּבֵר בְּתִרְצָה וַיִּמְלֹךְ קבר מלך
אֵלָה בְנוֹ תַּחְתָּיו׃ וְגַם בְּיַד יֵהוּא
בֶן חֲנָנִי הַנָּבִיא דְּבַר יְהוָה הָיָה נבא
אֶל בַּעְשָׁא וְאֶל בֵּיתוֹ וְעַל כָּל
הָרָעָה אֲשֶׁר עָשָׂה בְּעֵינֵי יְהוָה רוע
לְהַכְעִיסוֹ בְּמַעֲשֵׂה יָדָיו לִהְיוֹת כעס עשה
כְּבֵית יָרָבְעָם וְעַל אֲשֶׁר הִכָּה היה נכה
אֹתוֹ׃ בִּשְׁנַת עֶשְׂרִים וָשֵׁשׁ שָׁנָה
לְאָסָא מֶלֶךְ יְהוּדָה מָלַךְ אֵלָה בֶן
בַּעְשָׁא עַל יִשְׂרָאֵל בְּתִרְצָה
שְׁנָתָיִם׃ וַיִּקְשֹׁר עָלָיו עַבְדּוֹ זִמְרִי שנה קשר
שַׂר מַחֲצִית הָרָכֶב וְהוּא בְתִרְצָה שור חצה
שֹׁתֶה שִׁכּוֹר בֵּית אַרְצָא אֲשֶׁר שכר
עַל הַבַּיִת בְּתִרְצָה׃ וַיָּבֹא זִמְרִי בוא
וַיַּכֵּהוּ וַיְמִיתֵהוּ בִּשְׁנַת עֶשְׂרִים מות שנה
וָשֶׁבַע לְאָסָא מֶלֶךְ יְהוּדָה וַיִּמְלֹךְ
תַּחְתָּיו׃ וַיְהִי בְמָלְכוֹ כְּשִׁבְתּוֹ עַל היה ישב
כִּסְאוֹ הִכָּה אֶת כָּל בֵּית בַּעְשָׁא
לֹא הִשְׁאִיר לוֹ מַשְׁתִּין בְּקִיר שאר שתן
וְגֹאֲלָיו וְרֵעֵהוּ׃ וַיַּשְׁמֵד זִמְרִי אֶת שמד

& in peccatis eius quibus peccare fecit israel. 16.

Factus eſt aūt ſermo dñi ad iehu filium anani cōtra baaſa dicens. Pro eo q exaltaui te de puluere & poſui te ducem ſup populū meum iſrael: tu aūt ambulaſti in via hieroboam: & peccare feciſti populum meum iſrael: vt me irritares in peccatis eoꝝ: ecce ego demetam poſteriora baaſa & poſteriora domus eius: & faciā domū tuā ſicut domū hieroboā filii nabath. Qui mortuꝰ fuerit de baaſa in ciuitate: comedēt eū canes: & q mortuus fuerit ex eo in regiōe: comedēt eū volucres celi. Reliq aūt ſermonū baaſa & qcūq fecit & ꝑlia eius: nōne hec ſcripta ſunt i libro verborum dierum regum iſrael? Dormiuit ergo baaſa cū patribus ſuis: ſepultuſq; ē i therſa: & regnauit hela filius eius ꝓ eo. Cū aūt in manu iehu filii anani ꝓphete verbum dñi factum eſſet cōtra baaſa & cōtra domū eius: & contra omne malū qd fecerat coram domino ad irritādū eū in opibꝰ manuū ſuarū vt fieret ſicut domus hieroboā: ob hāc cauſam occidit eū: hoc ē iehu filiū anani ꝓphetā. Anno viceſimo ſexto aſa regis iuda regnauit hela filius baaſa ſuper iſrael in therſa duobus ānis: & rebellauit cōtra eū ſeruus ſuus zambri dux medie ptis equitū. Erat āt hela in therſa bibēs & temulentus in domo arſa prefecti therſa. Irruens ergo zambri percuſſit & occidit eū anno viceſimo ſeptio aſa regis iuda: & regnauit pro eo. Cunq; regnaſſet & ſediſſet ſuper ſoliū eiꝰ: ꝑcuſſit oēm domum baaſa: & nō dereliquit ex ea mingentem ad parietem & ꝓpīquos & amicos eius. Deleuitq; zambri

filij nabat ꝛ in peccatis eius in qbꝰ peccare fecit iſrael.
υἱοῦ ναβὰτ καὶ ἐν ταῖς ἁμαρτίαις αὐτοῦ ἐν αἷς ἐξήμαρτε τὸν ἰσραήλ.
Ca.16.

Et factꝰ eſt ſermo dñi ad ieu filiū anani ad baaſa dicēs: ꝓ eo q̄ exaltaui te de terra ꝛ
Καὶ ἐγένετο ῥῆμα κυρίου πρὸς ἰοῦ υἱὸν ἀνανὶ πρὸς βαασὰ λέγων, ἀνθ᾽ ὧν ὕψωσά σε ἀπὸ τῆς γῆς καὶ A
dedi te ducē ſup ppl̄m meū iſrael: ꝛ ambulaſti in via hieroboā: ꝛ peccare feciſti ppl̄m meū
ἔδωκά σε ἡγούμενον ἐπὶ τὸν λαόν μου ἰσραήλ, καὶ ἐπορεύθης ἐν ὁδῷ ἱεροβοάμ, καὶ ἐξήμαρτες τὸν λαόν μου D
iſrael: vt irritaret me in vanitatibꝰ eoꝝ: ecce ego ſuſcitabo poſt baaſa ꝛ poſt domum eius mala: ꝛ dabo domū eius vt
ἰσραήλ, τοῦ παροργίσαι με ἐν τοῖς ματαίοις αὐτῶν, ἰδοὺ ἐγὼ ἐξεγείρω ὀπίσω βαασὰ καὶ ὀπίσω τοῦ οἴκου αὐτοῦ κακά, καὶ δώσω τὸν οἶκον αὐτοῦ ὡς τὸν
domū hieroboā filij nabat. qui mortuꝰ fuerit de baaſa in ciuitate: vorabunt eū canes. ꝛ
οἶκον ἱεροβοὰμ υἱοῦ ναβάτ. τὸν τεθνηκότα τοῦ βαασὰ ἐν τῇ πόλει, καταφάγονται αὐτὸν οἱ κύνες. καὶ
qui mortuꝰ fuerit ex eo in agro: vorabunt cum volucres celi. ꝛ reliqua
τὸν τεθνηκότα αὐτοῦ ἐν τῷ πεδίῳ, καταφάγονται αὐτὸν τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ. καὶ τὰ λοιπὰ τῶν ſ.14.c ꝛ ifra. 21.f.
ſermonū baaſa: ꝛ oia que fecit: ꝛ prelia eius: nonne hec ſcripta ſūt in libro verboꝝ dierū regum iſrael? ꝛ
λόγων βαασά, καὶ πάντα ὅσα ἐποίησε, καὶ αἱ δυναστεῖαι αὐτοῦ, οὐκ ἰδοὺ ταῦτα γέγραπται ἐπὶ βιβλίου λόγων τῶν ἡμερῶν τῶν βασιλέων ἰσραήλ; καὶ B
dormiuit baaſa cū pr̄ibus ſuis: ꝛ ſepelitur in therſa: ꝛ regnauit ela filiꝰ eius pro eo.
ἐκοιμήθη βαασὰ μετὰ τῶν πατέρων αὐτοῦ, καὶ θάπτεται ἐν θερσᾷ, καὶ ἐβασίλευσεν ἠλὰ υἱὸς αὐτοῦ ἀντ᾽ αὐτοῦ.
ꝛ locutꝰ eſt dñs in manu ieu filij anani cōtra baaſa ꝛ cōtra domū eius ꝛ cōtra omne malū eius qḋ fecerat corā domino ad irritandū eū in opibus manuū ſuarū: vt eſſet ipſe ſicut domꝰ hieroboā: ꝛ eo q̄
καὶ ἐλάλησε κύριος ἐν χειρὶ ἰοῦ υἱοῦ ἀνανὶ ἐπὶ βαασὰ καὶ ἐπὶ τὸν οἶκον αὐτοῦ καὶ ἐπὶ πᾶσαν τὴν κακίαν αὐτοῦ ἣν ἐποίησεν ἐνώπιον κυρίου τοῦ παροργίσαι αὐτὸν ἐν τοῖς ἔργοις τῶν χειρῶν αὐτοῦ, τοῦ εἶναι αὐτὸν ὡς ὁ οἶκος ἱεροβοάμ, καὶ ὑπὲρ
percuſſit eū. in ſexto ꝛ viceſimo anno aſa regis iuda: ela filiꝰ baaſa regnauit ſup iſrael in therſa duobꝰ ānis. ꝛ cōuerſus eſt cōtra eū
τοῦ πατάξαι αὐτόν. ἐν τῷ ἕκτῳ καὶ εἰκοστῷ ἔτει ἀσὰ βασιλέως ἰούδα, ἠλὰ υἱὸς βαασὰ ἐβασίλευσεν ἐπὶ ἰσραὴλ ἐν θερσᾷ δύο ἔτη. καὶ συνεστράφη ἐπ᾽ αὐτὸν C E
ſeruus ſuus zambri: dux medie ptis curruum. ꝛ ipſe erat in therſa bibens ꝛ temulētꝰ in domo orſa ꝑfecti domꝰ qui in therſa. ꝛ īgreſſus ē
ὁ παῖς αὐτοῦ ζαμβρί, ὁ ἄρχων τοῦ ἡμίσους τῶν ἁρμάτων. καὶ αὐτὸς ἦν ἐν θερσᾷ πίνων καὶ μεθύων ἐν τῷ οἴκῳ ὠρσὰ τοῦ οἰκονόμου τοῦ ἐν θερσᾷ. καὶ εἰσῆλθε
zambri ꝛ percuſſit eū: ꝛ occidit eū in anno ſeptimo ꝛ viceſimo: ꝛ regnauit pro eo. ꝛ
ζαμβρὶ καὶ ἐπάταξεν αὐτόν, καὶ ἐθανάτωσεν αὐτὸν ἐν ἔτει ἑβδόμῳ καὶ εἰκοστῷ, καὶ ἐβασίλευσεν ἀντ᾽ αὐτοῦ. καὶ
factū ē cū regnaſſet ipſe cū ſediſſet ipſe ſup ſoliū eius: percuſſit totā domū baaſa: ꝛ nō dereliquit ei mingētē ad parietē ꝛ propinquos ꝛ amicos eius. ꝛ deleuit zambri
ἐγένετο ἐν τῷ βασιλεῦσαι αὐτὸν ἐν τῷ καθίσαι αὐτὸν ἐπὶ τοῦ θρόνου αὐτοῦ, ἐπάταξεν ὅλον τὸν οἶκον βαασά, καὶ οὐ κατέλιπεν αὐτῷ οὐροῦντα πρὸς τὸν τοῖχον καὶ τοὺς συγγενεῖς καὶ ἑταίρους αὐτοῦ. καὶ ἐξωλόθρευσε ζαμβρὶ 4. Re. 9.b.

A

totā domū baaſa: iuxta verbū dñi qd locut⁹ eſt
ὅλον τὸν οἶκον βαασά, κατὰ τὸ ῥῆμα κυρίου ὃ ἐλάλησε
dñs cōtra domū baaſa in manu ieu filij ana
κύριος ἐπὶ τὸν οἶκον βαασὰ ἐν χειρὶ ἰοὺ υἱοῦ ἀνα
nie prophete de oībus peccatis ba
νίου τοῦ προφήτου περὶ πασῶν τῶν ἁμαρτιῶν βα
aſa ⁊ ela filij eius: quō peccare fecit iſ
ασὰ καὶ ἠλὰ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ, ὡς ἐξήμαρτε τὸν ἰσ
rael ad prouocādū dñm deū iſrael in
ραὴλ τοῦ παροργίσαι κύριον τὸν θεὸν ἰσραὴλ ἐν τοῖς

D

vanitatib⁹ ſuis. ⁊ reliqua ſermonū ela ⁊
ματαίοις αὐτῶν. καὶ τὰ λοιπὰ τῶν λόγων ἠλὰ καὶ
omnia que fecit: nonne hec ſcripta ſūt
πάντα ὅσα ἐποίησεν, οὐκ ἰδοὺ ταῦτα γέγραπται
in libro verbo⁊ dierū regum iſ
ἐπὶ βιβλίου λόγων τῶν ἡμερῶν τῶν βασιλέων ἰσ
rael? in viceſimo ⁊ ſeptimo anno aſa re
ραήλ; ἐν τῷ εἰκοστῷ καὶ ἑβδόμῳ ἔτει ἀσὰ βασι
gis iuda regnauit zambri in therſa ſeptē die
λέως ἰούδα ἐβασίλευσε ζαμβρὶ ἐν θερσᾷ ἑπτὰ ἡμέ
bus. ⁊ caſtra iſrael ſup gabathon q̄ eſt
ρας. καὶ ἡ παρεμβολὴ ἰσραὴλ ἐπὶ γαβαθὼν τὴν
philiſtinorū. ⁊ audiuit ppl's q̄ in ca
τῶν ἀλλοφύλων. καὶ ἤκουσεν ὁ λαὸς ἐν τῇ παρεμ

B

ſtris dicētes: rebellauit zambri: ⁊ percuſſit
βολῇ λεγόντων, συνεστράφη ζαμβρί, καὶ ἔπαισε
regem ela. ⁊ regē cōſtituit ppl's am
τὸν βασιλέα ἠλά. καὶ ἐβασίλευσεν ὁ λαὸς τὸν ἀμ
bri principē militie ſup iſrael in die
βρὶ τὸν ἡγεμόνα τῆς στρατιᾶς ἐπὶ ἰσραὴλ ἐν τῇ ἡμέ
illa in caſtris. ⁊ aſcēdit ambri de
ρᾳ ἐκείνῃ ἐν τῇ παρεμβολῇ. καὶ ἀνέβη ἀμβρὶ ἐκ
gabathon: ⁊ oīs iſrael cum eo. ⁊ ob
γαβαθών, καὶ πᾶς ἰσραὴλ μετ' αὐτοῦ. καὶ περιεκά
ſedit in therſa. ⁊ factū eſt vt vidit zambri q̄ ex
θισεν ἐν θερσᾷ. καὶ ἐγένετο ὡς εἶδε ζαμβρὶ ὅτι προ
pugnata eſt ciuitas ſua: ⁊ ingreditur in do
κατείληπται ἡ πόλις αὐτοῦ, καὶ εἰσπορεύεται εἰς τὸν οἶ
mum regis: ⁊ ſuccendit ſuper ſe domū
κον βασιλέως, καὶ ἐνεπύρισεν ἐφ' ἑαυτὸν τὸν οἶκον τοῦ
regis in igne: ⁊ mortu⁹ eſt pro pecca
βασιλέως ἐν πυρί, καὶ ἀπέθανεν ὑπὲρ τῶν ἁμαρτι
tis ſuis q̄ fecit cū faceret malū co
ῶν αὐτοῦ ὧν ἐποίησε τοῦ ποιῆσαι τὸ πονηρὸν ἐνώ
ram dño cū ambularet in via hieroboā filij na
πιον κυρίου τοῦ πορευθῆναι ἐν ὁδῷ ἱεροβοὰμ υἱοῦ να

C E

bat: ⁊ in peccatis eius q̄ fecit vt
βάτ, καὶ ἐν ταῖς ἁμαρτίαις αὐτοῦ αἷς ἐποίησεν ὡς
peccare fecit iſrael. ⁊ reliqua ſmonū zam
ἐξήμαρτε τὸν ἰσραήλ. καὶ τὰ λοιπὰ τῶν λόγων ζαμ
bri ⁊ cōiurationes eius quas cōiurauit: nonne
βρὶ καὶ αἱ συνάψεις αὐτοῦ ἃς συνῆψεν, οὐκ ἰδοὺ
hec ſcripta ſunt in libro verbo⁊ dierū
ταῦτα γέγραπται ἐπὶ βιβλίου λόγων τῶν ἡμερῶν
regum iſrael. tūc diuiſus ē ppl's iſrael:
τῶν βασιλέων ἰσραήλ. τότε μερίζεται ὁ λαὸς ἰσραήλ,
media ps ei⁹ fit poſt thabni filiū gineth vt cō
ἥμισυ αὐτοῦ γίνεται ὀπίσω θαβνὶ υἱοῦ γωνὰθ τοῦ βα
ſtitueret regē eū: ⁊ media ps ppl'i fit poſt
σιλεῦσαι αὐτόν, καὶ τὸ ἥμισυ τοῦ λαοῦ γίνεται ὀπί
ambri vt regē cōſtitueret eū. ⁊ ppl's exñs poſt
σω ἀμβρὶ τοῦ βασιλεῦσαι αὐτόν. καὶ ὁ λαὸς ὁ ὢν ὀπί
ambri preualuit ppl'o q̄ poſt thabni
σω ἀμβρὶ ὑπερεκράτησε τὸν λαὸν τὸν ὀπίσω θαβνὶ
filiū gineth. ⁊ mortu⁹ eſt thabni. ⁊ regnauit am
υἱοῦ γωνάθ. καὶ ἀπέθανε θαβνί. καὶ ἐβασίλευσεν ἀμ
bri in trigeſimo ⁊ primo anno
βρὶ ἐν τῷ τριακοστῷ καὶ πρώτῳ ἔτει

omnem domum baaſa iuxta verbum domini qđ locutus fuerat ad baaſa in manu iehu pphete: ppter vniuerſa peccata baaſa & peccata hela filii ei⁹ qui peccauerunt & peccare fecerūt iſrael prouocantes dominū deum iſrael in vanitatibus ſuis. Reliqua aūt ſermonū hela & oīa que fecit: nōne hec ſcripta ſunt in libro verborum dierū regum iſrael? Anno viceſimo ſeptimo aſa regis iuda regnauit zambri ſeptē dieb⁹ in therſa. Porro exercitus obſidebat gebbethō vrbē philiſtinorum. Cumq̧ audiſſet rebellaſſe zambri & occidiſſe regem: fecit ſibi regem oīs iſrael amri qui erat princeps militie ſuper iſrael in die illa i caſtris. Aſcendit ergo amri & omnis iſrael cum eo de gebbethon & obſidebāt therſa. Videns aūt zambri ꝙ expugnanda eſſet ciuitas: igreſſus eſt palatiū & ſuccendit ſecum domū regiā: & mortuus eſt in pctis ſuis: que peccauerat faciens malum corā domino: & ambulans in via hieroboā & i peccato eius quo fecit peccare iſrael. Reliqua aūt ſermonū zambri & inſidiarū ei⁹ & tyrānidis: nonne hec ſcripta ſunt in libro verborum dierū regū iſrael? Tunc diuiſus eſt populus iſrael in duas ptes. Media ps populi ſeq̄batur thebni filium gineth vt cōſtitueret eum regem: & media ps amri. Preualuit āt populꝰ qui erat cum amri populo qui ſequebatur thebni filium gineth: mortuuſq̧ eſt thebni & regnauit amri. Anno triceſimo primo aſa

כל בית בעשא כדבר יהוה
אשר דבר אל בעשא ביד יהוא
הנביא: אל כל חטאות בעשא — נבא
וחטאות אלה בנו אשר חטאו
ואשר החטיאו את ישראל — חטא
להכעיס את יהוה אלהי ישראל — כעס
בהבליהם: ויתר דברי אלה וכל
אשר עשה הלוא הם כתובים על — כתב
ספר דברי הימים למלכי ישראל: — יום
בשנת עשרים ושבע שנה — שנה
לאסא מלך יהודה מלך זמרי
שבעת ימים בתרצה והעם חנים — חנה
על גבתון אשר לפלשתים:
וישמע העם החנים לאמר קשר — שמע
זמרי וגם הכה את המלך וימלכו — נכה מלך
כל ישראל את עמרי שר צבא — שור
על ישראל ביום ההוא במחנה: — חנה
ויעלה עמרי וכל ישראל עמו — עלה
מגבתון ויצרו על תרצה: ויהי — צור היה
כראות זמרי כי נלכדה העיר — ראה לכד
ויבא אל ארמון בית המלך — בוא
וישרף עליו את בית מלך באש — שרף
וימת: על חטאתיו אשר חטא — מות
לעשות הרע בעיני יהוה ללכת — עשה רוע
בדרך ירבעם ובחטאתו אשר — ילך
עשה להחטיא את ישראל: — חטא
ויתר דברי זמרי וקשרו אשר
קשר הלא הם כתובים על ספר
דברי הימים למלכי ישראל:
אז יחלק העם ישראל לחצי — חלק חצה
חצי העם היה אחרי תבני בן גינת
להמליכו והחצי אחרי עמרי: — מלך
ויחזק העם אשר אחרי עמרי — חזק
את העם אשר אחרי תבני בן
גינת וימת תבני וימלך עמרי:
בשנת שלשים ואחת שנה לאסא — שנה

מֶלֶךְ יְהוּדָה מָלַךְ עָמְרִי עַל יִשְׂרָאֵל
שְׁתֵּים עֶשְׂרֵה שָׁנָה, בְּתִרְצָה
מָלַךְ שֵׁשׁ שָׁנִים: וַיִּקֶן אֶת הָהָר קָנָה
שֹׁמְרוֹן מֵאֵת שֶׁמֶר בְּכִכְּרַיִם כָּסֶף,
וַיִּבֶן אֶת הָהָר וַיִּקְרָא אֶת שֵׁם בָּנָה קָרָא
הָעִיר אֲשֶׁר בָּנָה, עַל שֶׁם שֶׁמֶר
אֲדֹנֵי הָהָר שֹׁמְרוֹן: וַיַּעֲשֶׂה עָמְרִי עָשָׂה
הָרַע בְּעֵינֵי יְהוָה, וַיָּרַע מִכֹּל אֲשֶׁר רוּעַ
לְפָנָיו: וַיֵּלֶךְ בְּכָל דֶּרֶךְ יָרָבְעָם בֶּן בָּנָה
נְבָט וּבְחַטֹּאתוֹ אֲשֶׁר הֶחֱטִיא אֶת חָטָא
יִשְׂרָאֵל, לְהַכְעִיס אֶת יְהוָה אֱלֹהֵי
יִשְׂרָאֵל בְּהַבְלֵיהֶם: וְיֶתֶר דִּבְרֵי
עָמְרִי אֲשֶׁר עָשָׂה, וּגְבוּרָתוֹ אֲשֶׁר גָּבַר
עָשָׂה, הֲלֹא הֵם כְּתוּבִים עַל סֵפֶר כָּתַב
דִּבְרֵי הַיָּמִים לְמַלְכֵי יִשְׂרָאֵל:
וַיִּשְׁכַּב עָמְרִי עִם אֲבֹתָיו וַיִּקָּבֵר שָׁכַב קָבַר
בְּשֹׁמְרוֹן, וַיִּמְלֹךְ אַחְאָב בְּנוֹ מָלַךְ
תַּחְתָּיו: וְאַחְאָב בֶּן עָמְרִי מָלַךְ
עַל יִשְׂרָאֵל בִּשְׁנַת שְׁלֹשִׁים
וּשְׁמֹנֶה שָׁנָה לְאָסָא מֶלֶךְ יְהוּדָה,
וַיִּמְלֹךְ אַחְאָב בֶּן עָמְרִי עַל יִשְׂרָאֵל
בְּשֹׁמְרוֹן עֶשְׂרִים וּשְׁתַּיִם שָׁנָה:
וַיַּעַשׂ אַחְאָב בֶּן עָמְרִי הָרַע בְּעֵינֵי עָשָׂה רוּעַ
יְהוָה, מִכֹּל אֲשֶׁר לְפָנָיו: וַיְהִי הָיָה
הֲנָקֵל לֶכְתּוֹ בְּחַטֹּאות יָרָבְעָם בֶּן קָלַל יָלַךְ
נְבָט, וַיִּקַּח אִשָּׁה אֶת אִיזֶבֶל בַּת לָקַח אִישׁ
אֶתְבַּעַל מֶלֶךְ צִידֹנִים, וַיֵּלֶךְ
וַיַּעֲבֹד אֶת הַבַּעַל וַיִּשְׁתַּחוּ לוֹ: עָבַר שָׁחָה
וַיָּקֶם מִזְבֵּחַ לַבַּעַל, בֵּית הַבַּעַל קוּם זָבַח
אֲשֶׁר בָּנָה בְּשֹׁמְרוֹן: וַיַּעַשׂ אַחְאָב
אֶת הָאֲשֵׁרָה, וַיּוֹסֶף אַחְאָב יָסַף
לַעֲשׂוֹת לְהַכְעִיס אֶת יְהוָה אֱלֹהֵי
יִשְׂרָאֵל, מִכֹּל מַלְכֵי יִשְׂרָאֵל
אֲשֶׁר הָיוּ לְפָנָיו: בְּיָמָיו בָּנָה בָּנָה יוֹם
חִיאֵל בֵּית הָאֱלִי אֶת יְרִיחֹה,
בַּאֲבִירָם בְּכֹרוֹ יִסְּדָהּ, וּבִשְׂגוּב

regis iuda: regnauit
amri super israel
duodecim annis. In
thersa
regnauit sex annis: e-
mitq; montem
samarie a somer duo-
bus talentis argenti:
& edificauit eum: & vo
cauit nomen
ciuitatis quam extru-
xerat nomine somer
dñi mõtis samariã. Fe
cit autem amri
malũ in conspectu dñi
& opatus est neqter su-
p oẽs q fuerũt ante eũ.
Ambulauitq; in oi via
hieroboã filii nabath:
& in peccatis eius q̃bus
peccare fecerat israel:
vt irritaret dñm deum
israel in vanitatibus su-
is. Reliqua aũt sermo-
nũ amri & prelia eius q̃
gessit:
nõne hec scripta sũt in
libro
verborũ dierũ regum
israel?
Dormiuitq; amri cum
patribus suis & sepult⁹
est in samaria: regnauit
q; achab filius eius
pro eo. Achab vero fi
lius amri regnauit
super israel anno trice
simo
octauo asa regis iuda.
Et regnauit achab fili-
us amri super israel
in samaria viginti &
duobus annis.
Et fecit achab filius
amri malum in conspe
ctu dñi sup oẽs qui fue
runt ante eũ. Nec suffe-
cit ei vt ambularet i pec
catis hieroboam filii
nabath: insuper duxit
vxorem iezabel filiam
methabaal regis sidonio
rum. Et abiit
& seruiuit baal: & ado
rauit eum
& posuit aram baal in
templo baal:
qd edificauerat i sama
ria: & plantauit
lucũ. Et addidit achab
in opere suo irritãs do
minum deum
israel super omnes re-
ges israel
qui fuerũt añ eum. In
diebus eius edificauit
ahiel de bethel hieri-
cho.
In abirã primitiuo suo
fũdauit eam: & i segub

asa regis iuda regnat ambri sup is
τοῦ ἀσὰ βασιλέως ἰούδα βασιλεύει ἀμβρὶ ἐπὶ ἰσ
rael duodecim ãnis: et in thersa regnat sex
ραὴλ δώδεκα ἔτη, καὶ ἐν τῇ θερσᾷ βασιλεύει ἓξ
annis. et possedit ambri mõtẽ somorõ a sem
ἔτη. καὶ ἐκτήσατο ἀμβρὶ τὸ ὄρος τὸ σωμορὼν παρὰ σεμ
mer dñi mõtis duob⁹ talentis argẽti.
μὴρ τοῦ κυρίου τοῦ ὄρους δύο ταλάντων ἀργυρίου.
et edificauit mõtẽ: et vocauit nomẽ
καὶ ᾠκοδόμησε τὸ ὄρος, καὶ ἐπεκάλεσε τὸ ὄνομα τοῦ
mõtis quẽ edificauit in noĩe semmer do
ὄρους οὗ ᾠκοδόμησεν ἐπὶ τῷ ὀνόματι σεμμὴρ τοῦ κυ
mini mõtis somorõ. et fecit ambri ma
ρίου τοῦ ὄρους σωμορών. καὶ ἐποίησεν ἀμβρὶ τὸ πο
lum in cõspectu dñi: et opat⁹ est neqter sup om
νηρὸν ἐνώπιον κυρίου, καὶ ἐπονηρεύσατο ὑπὲρ πάν
nes qui fuerũt ante eum: et ambula
τας τοὺς γενομένους ἔμπροσθεν αὐτοῦ, καὶ ἐπορεύ
uit in omi via hieroboã filii nabat et in
θη ἐν πάσῃ ὁδῷ ἱεροβοὰμ υἱοῦ ναβὰτ καὶ ἐν ταῖς
peccatis eius qb⁹ peccare fecerat israel: vt irri
ἁμαρτίαις αὐτοῦ ὡς ἐξήμαρτε τὸν ἰσραὴλ, τοῦ παρ
taret dñm deũ israel in vanita
οργίσαι τὸν κύριον τὸν θεὸν ἰσραὴλ ἐν τοῖς ματαί
tib⁹ suis. et reliqua smonũ ambri et om
οις αὐτοῦ. καὶ τὰ λοιπὰ τῶν λόγων ἀμβρὶ καὶ πάν
nia que fecit et prelia eius: nonne
τα ὅσα ἐποίησε καὶ αἱ δυναστεῖαι αὐτοῦ, οὐκ ἰδοὺ
hec scripta sũt in libro verborũ dierũ re
ταῦτα γέγραπται ἐπὶ βιβλίου λόγων τῶν ἡμερῶν τῶν
gum israel? et dormiuit ambri cũ patri
βασιλέων ἰσραήλ; καὶ ἐκοιμήθη ἀμβρὶ μετὰ τῶν πατέ
bus suis et sepelitur in samaria: et regna
ρων αὐτοῦ καὶ θάπτεται ἐν σαμαρείᾳ, καὶ ἐβασίλευ
uit achaab filius eius pro eo. at achaab fili⁹
σεν ἀχαὰβ υἱὸς αὐτοῦ ἀντ' αὐτοῦ. ὁ δὲ ἀχαὰβ υἱὸς
ambri regnauit sup israel in anno tricesimo et
ἀμβρὶ ἐβασίλευσεν ἐπὶ ἰσραὴλ ἐν ἔτει τριακοστῷ καὶ
octauo asa regis iuda. regnat aũt acha
ὀγδόῳ τοῦ ἀσὰ βασιλέως ἰούδα. βασιλεύει δὲ ἀχα
ab fili⁹ ambri sup israel in samaria viginti et
ὰβ υἱὸς ἀμβρὶ ἐπὶ ἰσραὴλ ἐν σαμαρείᾳ εἴκοσι καὶ
duob⁹ ãnis. et fecit achaab malũ coram
δύο ἔτη. καὶ ἐποίησεν ἀχαὰβ τὸ πονηρὸν ἐνώπιον
dño: et neqter opat⁹ est sup oẽs qui fue
κυρίου, καὶ ἐπονηρεύσατο ὑπὲρ πάντας τοὺς γενο
runt ante eũ. et nõ erat ei sufficiẽs vt
μένους ἔμπροσθεν αὐτοῦ. καὶ οὐκ ἦν αὐτῷ ἱκανὸν τοῦ
ambularet in peccatis hieroboã filii na
πορευθῆναι ἐπὶ ταῖς ἁμαρτίαις ἱεροβοὰμ υἱοῦ να
bat. et duxit vxorẽ iezabel filiã eth
βάτ. καὶ ἔλαβε γυναῖκα ἰεζάβελ τὴν θυγατέρα ἰε
baal regis sidoniorũ. et abiit achaab et
βαὰλ βασιλέως σιδωνίων. καὶ ἐπορεύθη ἀχαὰβ καὶ 3.Re. 10.d.
seruiuit baal et adorauit eũ: et sta
ἐδούλευσε τῷ βαὰλ καὶ προσεκύνησεν αὐτῷ, καὶ ἔστη
tuit arã baal in domo baal quã edifi
σε θυσιαστήριον τῷ βαὰλ ἐν οἴκῳ τοῦ βαὰλ ὃν ᾠκοδό
cauerat in samaria: et fecit achaab lucum.
μησεν ἐν σαμαρείᾳ, καὶ ἐποίησεν ἀχαὰβ τὸ ἄλσος.
et addidit achaab vt faceret irritatio
καὶ ἐπλεόνασεν ἀχαὰβ τοῦ ποιῆσαι παροργίσμα
nes vt irritaret dñm deũ israel
τα τοῦ παροργίσαι τὸν κύριον θεὸν τοῦ ἰσραὴλ
sup oẽs reges israel q̃ fue
ὑπὲρ πάντας τοὺς βασιλέας ἰσραὴλ τοὺς γενομέ
runt ante eũ. in diebus eius edifi
νους ἔμπροσθεν αὐτοῦ. ἐν ταῖς ἡμέραις αὐτοῦ ᾠκο
cauit chiel bethelites hiericho: in abiron
δόμησε χιὴλ ὁ βαιθηλίτης τὴν ἱεριχώ, ἐν τῷ ἀβιρὼν
primogenito suo fundauit eã: et in segub
τῷ πρωτοτόκῳ αὐτοῦ ἐθεμελίωσεν αὐτήν. καὶ ἐν τῷ σεγοὺβ

nouiſſimo ſuo poſuit portas ei iuxta ver-
τῷ νεωτέρῳ αὐτοῦ ἐπέστησε θύρας αὐτῆ κατὰ τὸ ῥῆ-
bum dñi: qd locut⁹ fuerat i manu ioſue filii nun.
μα κυρίου, ὃ ἐλάλησεν ἐν χειρὶ ἰησοῦ υἱοῦ ναυή. Ca.17
Et dixit helias theſbites q de hitorib⁹
A Καὶ εἶπεν ἠλίας ὁ θεσβίτης ὁ ἐκ θεσσεβῶν τῆς
galaad ad achaab: viuit dñs deus iſrael: cui a-
Infra. γαλαὰδ πρὸς ἀχαάβ, ζῇ κύριος ὁ θεὸς ἰσραήλ, ᾧ πα-
18.c. ſtiti corã eo: ſi erit ãnis his ros
4.Re. ρέστην ἐνώπιον αὐτοῦ, εἰ ἔσται τὰ ἔτη ταῦτα δρόσος
4.b. ⁊ pluuia: niſi per verbũ oris mei.
Iacob. καὶ ὑετός, ὅτι ἐὰν μὴ διὰ λόγου στόματός μου.
5.b. ⁊ factũ eſt verbũ dñi ad heliã: vade hinc
καὶ ἐγένετο ῥῆμα κυρίου πρὸς ἠλίαν, πορεύου ἐν-
cõtra orientẽ: ⁊ abſcõdere in torren-
τεῦθεν κατὰ ἀνατολάς, καὶ κρύβηθι ἐν τῷ χειμάρ-
te cherith q eſt cõtra faciẽ iordanis. ⁊ erit
ρῳ χεῤῥὰθ τῷ ἐπὶ προσώπου τοῦ ἰορδάνου. καὶ ἔσται
de torrente bibes aquã: ⁊ coruis
ἐκ τοῦ χειμάῤῥου πίεσαι ὕδωρ, καὶ τοῖς κόραξιν
precipiã vt paſcant te ibi. ⁊ abiit
ἐντελοῦμαι τοῦ διατρέφειν σε ἐκεῖ. καὶ ἐπορεύθη
⁊ fecit helias iuxta verbũ dñi: ⁊ ſe-
καὶ ἐποίησεν ἠλίας κατὰ τὸ ῥῆμα κυρίου, καὶ ἐκά-
dit in torrente cherith qui cõtra faciẽ ior-
θισεν ἐν τῷ χειμάῤῥῳ χεῤῥὰθ τοῦ ἐπὶ προσώπου τοῦ ἰορ-
danis. ⁊ corui deferebãt ei panes ⁊
δάνου. καὶ οἱ κόρακες ἔφερον αὐτῷ ἄρτους καὶ
carnẽ mane: ⁊ panes ⁊ carnẽ veſperi:
κρέας τοπρωΐ, καὶ ἄρτους καὶ κρέας τοδείλης,
⁊ de torrẽte bibebat aquã. ⁊ factũ eſt
καὶ ἐκ τοῦ χειμάῤῥου ἔπινεν ὕδωρ. καὶ ἐγένετο
poſt dies ⁊ ſiccat⁹ eſt torrens: qꝛ nõ facta
μεθ' ἡμέρας καὶ ἐξηράνθη ὁ χειμάῤῥους, ὅτι οὐκ ἐγένε-
eſt pluuia ſup terrã. ⁊ fact⁹ eſt ſermo dñi
το ὑετὸς ἐπὶ τὴν γῆν. καὶ ἐγένετο ῥῆμα κυρίου
ad heliã dicẽs: ſurge ⁊ vade in ſare-
πρὸς ἠλίαν λέγων, ἀνάστηθι καὶ πορεύου εἰς σαρέ-
B ptam ſidonis: ⁊ habitabis ibi: ecce pre-
πτα τῆς σιδῶνος, καὶ κατοικήσεις ἐκεῖ, ἰδοὺ ἐντέ-
cepi ibi mulieri vidue vt paſcat te. ⁊ ſurrexit
Luce. ταλμαι ἐκεῖ γυναικὶ χήρα τοῦ διατρέφειν σε. καὶ ἀνέστη
4.d. helias ⁊ abiit in ſareptã ſidonis in
ἠλίας καὶ ἐπορεύθη εἰς σαρέπτα τῆς σιδῶνος εἰς τὸν
portã ciuitatis: ⁊ ecce mulier ibi vidua
πυλῶνα τῆς πόλεως, καὶ ἰδοὺ γυνὴ ἐκεῖ χήρα
colligebat ligna. ⁊ clamauit poſt eã helias:
συνέλεγεν ξύλα. καὶ ἐβόησεν ὀπίσω αὐτῆς ἠλίας,
⁊ dixit ei: accipe iã mihi paululũ aque in vaſe
καὶ εἶπεν αὐτῇ, λάβε δή μοι ὀλίγον ὕδωρ εἰς ἄγγος
⁊ bibã. ⁊ perrexit vt acciperet: ⁊ clamauit poſt
καὶ πίομαι. καὶ ἐπορεύθη λαβεῖν, καὶ ἐβόησεν ὀπί-
ipſam helias ⁊ dixit ei: accipies iã mihi ⁊ bu-
σω αὐτῆς ἠλίας καὶ εἶπεν αὐτῇ, λήψῃ δή μοι καὶ ψω-
Iudi. cellã panis in manu tua ⁊ comedã. ⁊ dixit
4.c. μὸν ἄρτου ἐν τῇ χειρί σου καὶ φάγομαι. καὶ εἶπεν ἡ
Eccl. mulier: viuit dñs deus tuus: ſi eſt mihi ſubcinericius: ni-
48.a. γυνή, ζῇ κύριος ὁ θεός σου, εἰ ἔστι μοι ἐγκρυφίας, ἀλ-
ſi quãtũ pugillũ farine in hydria: ⁊ parũ olei
λ' ἢ ὅσον δρὰξ ἀλεύρου ἐν τῇ ὑδρίᾳ, καὶ ὀλίγον ἔλαιον
in lecytho: ⁊ ecce ego colligo duo ligna:
ἐν τῷ καμψάκῃ, καὶ ἰδοὺ ἐγὼ συλλέγω δύο ξυλάρια,
⁊ ingrediar ⁊ faciã illud mihi ⁊ fi-
καὶ εἰσελεύσομαι καὶ ποιήσω αὐτὸ ἐμαυτῇ καὶ τοῖς τέ-
liis meis: ⁊ comedem⁹ ⁊ moriemur. ⁊ di-
κνοις μου, καὶ φαγόμεθα καὶ ἀποθανούμεθα. καὶ εἶ-
xit ei helias: cõfide: ingredere ⁊ fac ſm
πεν αὐτῇ ἠλίας, θάρσει, εἴσελθε καὶ ποίησον κατὰ
verbũ tuũ. ſed fac mihi inde
τὸ ῥῆμά σου. ἀλλὰ ποίησόν μοι ἐκεῖθεν

nouiſſimo ſuo poſuit
portas ei⁹ iuxta verbũ
dñi qd locutus fuerat
i manu ioſue filii nun.
Et dixit helias 17.
theſbites
de hitatoribus galaad
ad achab. Viuit
dñs deus iſrael
in cuius conſpectu ſto:
ſi erit annis his
ros & pluuia: niſi iux-
ta oris mei verba.
Et factũ eſt verbũ dñi
ad eũ dicens. Recede
hinc & vade cõtra oriẽ
tẽ: & abſcondere
in torrente carith: qui
eſt contra iordanem:
& ibi de torrẽte bibes.
Coruiſq;
precepi vt paſcant te i-
bi. Abiit ergo & fecit
iuxta verbũ dñi. Cũq;
abiiſſet ſedit in torrente
carith qui eſt contra
iordanem.
Corui quoq; deferebãt
ei panem & carnes
mane: ſimiliter panem
& carnes veſperi: & bi
bebat de torrẽte. Poſt
dies autem aliquantos
ſiccatus eſt torrẽs: non
enim pluerat
ſuper terrã. Factus eſt
ergo ſermo dñi ad eũ
dicens. Surge & vade
in ſareptam
ſidoniorũ: & manebis
ibi. Precepi enim
ibi mulieri vidue vt pa
ſcat te.
Surrexit & abiit in ſa-
reptã ſidoniorũ. Cumq;
veniſſet ad portã ciuita
tis: appuit ei mulier
vidua colligẽs ligna &
vocauit
eam: dixitq; ei. Da mi
hi paululum
aque in vaſe vt bibam.
Cũq; illa pgeret vt affe
rret: clamabat poſt ter
gũ ei⁹ dicẽs. Affer mi-
hi obſecro & buccellam
panis in manu tua: que
rñdit. Viuit dñs deus
tu⁹: q̃a nõ habeo panẽ
niſi q̃tũ pugill⁹ capere
põt farine in hydria: &
paululũ olei in lecytho.
En colligo
duo ligna vt ingrediar
& faciã illud
mihi & filio meo vt co
medamus & moriamur.
Ad quã helias ait. No
li timere: ſed vade &
fac ſicut dixiſti. Verũ-
tñ mihi primũ fac de

צעירו הציב דלתיה כדבר יהוה — צער יצב
אשר דבר ביד יהושע בן נון׃
ויאמר אליהו התשבי — Cap. xvij
מתשבי גלעד אל אחאב חי — אמר ישב
יהוה אלהי ישראל אשר עמדתי
לפניו אם יהיה השנים האלה — פנה היה
טל ומטר כי אם לפי דברי׃ — שנה פה
ויהי דבר יהוה אליו לאמר׃ לך — ילך
מזה ופנית לך קדמה ונסתרת — פנה סתר
בנחל כרית אשר על פני הירדן׃
והיה מהנחל תשתה ואת הערבים — שתה
צויתי לכלכלך שם׃ וילך ויעש — צוה עשה
כדבר יהוה וילך וישב בנחל
כרית אשר על פני הירדן׃
והערבים מביאים לו לחם ובשר — בוא
בבקר ולחם ובשר בערב ומן
הנחל ישתה׃ ויהי מקץ ימים — יום
וייבש הנחל כי לא היה גשם
בארץ׃ ויהי דבר יהוה אליו
לאמר׃ קום לך צרפתה אשר — ילך
לצידון וישבת שם והנה צויתי
שם אשה אלמנה לכלכלך׃
ויקם וילך צרפתה ויבא אל — קום בוא
פתח העיר והנה שם אשה — איש
אלמנה מקששת עצים ויקרא — קשש קרא
אליה ויאמר קחי נא לי מעט — לקח
מים בכלי ואשתה׃ ותלך לקחת — כלה שתה
ויקרא אליה ויאמר לקחי נא — אמר
לי פת לחם בידך׃ ותאמר חי — פתת
יהוה אלהיך אם יש לי מעוג כי — עוג
אם מלא כף קמח בכד ומעט
שמן בצפחת והנני מקששת
שנים עצים ובאתי ועשיתיהו — שנה בוא
לי ולבני ואכלנהו ומתנו׃ ויאמר — עשה מות
אליה אליהו אל תיראי באי — ירא
עשי כדברך אך עשי לי משם

עגה קטנה בראשנה והוצאת יצא
לי ולך ולבנך תעשי באחרנה: כי
כה אמר יהוה אלהי ישראל כד
הקמח לא תכלה וצפחת השמן כלה
לא תחסר עד יום תת יהוה חסר נתן
גשם על פני האדמה: ותלך פנה ילך
ותעשה כדבר אליהו ותאכל אכל
היא והוא וביתה ימים: כד יום
הקמח לא כלתה וצפחת השמן
לא חסר כדבר יהוה אשר דבר
ביד אליהו: ויהי אחר הדברים היה
האלה חלה בן האשה בעלת איש
הבית ויהי חליו חזק מאד עד חלה
אשר לא נותרה בו נשמה: יתר
ותאמר אל אליהו מה לי ולך אמר
איש האלהים באת אלי בוא
להזכיר את עוני ולהמית את זכר עוה
בני: ויאמר אליה תני לי את מות נתן
בנך ויקחהו מחיקה ויעלהו אל לקח עלה
העליה אשר הוא ישב שם עלה
וישכבהו על מטתו: ויקרא אל יהוה שכב נטה
ויאמר יהוה אלהי הגם על קרא
האלמנה אשר אני מתגורר גור
עמה הרעות להמית את בנה: רוע
ויתמודד על הילד שלש פעמים מדד
ויקרא אל יהוה ויאמר יהוה
אלהי תשב נא נפש הילד הזה שוב
על קרבו: וישמע יהוה בקול שמע
אליהו ותשב נפש הילד על
קרבו ויחי: ויקח אליהו את חיה
הילד וירדהו מן העליה הביתה
ויתנהו לאמו ויאמר אליהו נתן
ראי חי בנך: ותאמר האשה אל ראה איש
אליהו עתה זה ידעתי כי
איש אלהים אתה ודבר יהוה
בפיך אמת: פה

ipsa farinula subcinericium panem paruulū & affer ad me: tibi autem & filio tuo facies postea. Hec aūt dicit dñs deus israel. Hydria farine nō deficiet: nec lecythus olei minuetur vsq; in diē in qua dominus datur9 ē pluuiā sup faciē terre. Que abiit & fecit iuxta verbū helie. Et comedit ipse & illa & dom9 ei9: & ex illa die hydria farine nō defecit: & lecythus olei nō est imminutus iuxta verbū dñi qđ locut9 fuerat in manu helye. Factū est aūt post verba hec egrotauit filius mulieris matrisfamilias & erat languor fortissimus: ita vt nō remaneret in eo anhelitus. Dixit ergo ad helyam. Quid mihi & tibi vir dei: ingressus es ad me vt rememorarētur iniquitates mee: & īterficeres filiū meū? Et ait ad eā helyas. Da mihi filiū tuū. Tulitq; eū de sinu eius & portauit in cenaculum vbi ipse manebat: & posuit sup lectulū suum & clamauit ad dñm & dixit. Dñe deus me9 etiā ne viduā apud quā ego vtcunq; sustētor afflixisti vt interficeres filiū eius? Et expādit se atq; mensus est sup puerū tribus vicibus: & clamauit ad dñm & ait. Domine deus meus reuertatur obsecro anima pueri hui9 in viscera ei9. Et exaudiuit dñs vocē helye: & reuersa est anima pueri intra eum & reuixit. Tulitq; helyas puerū & deposuit eū de cenaculo in inferiorem domū: & tradidit matri sue: & ait illi. En viuit filius tu9. Dixitq; mulier ad helyam. Nunc in isto cognoui quoniam vir dei es tu: & verbū dñi in ore tuo verum est.

subcinericiū paruū in primis inde: & afferes mihi:
ἐγκρυφίαν μικρὸν ἐν πρώτοις ἐκεῖθεν, καὶ ἐξοίσεις μοι,
tibi āt facies & filijs tuis in vltimo.
ἑαυτῇ δὲ ποιήσεις καὶ τοῖς τέκνοις σου ἐπ' ἐσχάτω.
quia hec dicit dñs deus israel: hydria fari
ὅτι τάδε λέγει κύριος ὁ θεὸς ἰσραήλ, ἡ ὑδρία τοῦ ἀλεύ
ne nō deficiet: & lecythus olei nō mi- C
ρου οὐκ ἐκλείψει, καὶ ὁ καμψάκης τοῦ ἐλαίου οὐκ ἐλατ
nuetur vsq; in diē qua dabit dñs pluuiā sup
τονήσει ἕως ἡμέρας τοῦ δοῦναι τὸν κύριον ὑετὸν ἐπὶ
terrā. & abijt mulier & fecit iuxta
τὴν γῆν. καὶ ἐπορεύθη ἡ γυνὴ καὶ ἐποίησε κατὰ τὸ
verbū helie: & dedit ei: & comedit ipse & ip
ῥῆμα ἠλίου, καὶ ἔδωκεν αὐτῷ, καὶ ἤσθιεν αὐτὸς καὶ αὐ
sa & filij eius. & hydria farine nō
τὴ καὶ τὰ τέκνα αὐτῆς. καὶ ἡ ὑδρία τοῦ ἀλεύρου οὐκ
defecit: & lecythus olei nō iminut9 est iux
ἐξέλιπε, καὶ ὁ καμψάκης τοῦ ἐλαίου οὐκ ἠλαττονήθη κα
ta verbū dñi: qđ locut9 est in manu helie. & factū
τὰ τὸ ῥῆμα κυρίου, ὃ ἐλάλησεν ἐν χειρὶ ἠλίου. καὶ ἐγένε
est post hec & egrotauit filius mulieris
το μετὰ ταῦτα καὶ ἠῤῥώστησεν ὁ υἱὸς τῆς γυναικὸς
dñe domus: & erat languor eius for
τῆς κυρίας τοῦ οἴκου, καὶ ἦν ἡ ἀῤῥωστία αὐτοῦ κρα
tis valde donec nō relictus est in eo ānhelit9
ταιὰ σφόδρα ἕως οὗ οὐχ ὑπελείφθη ἐν αὐτῷ πνοὴ
vite. & dixit mulier ad heliā: qđ mihi & tibi
ζωῆς. καὶ εἶπεν ἡ γυνὴ πρὸς ἠλίαν, τί ἐμοὶ καὶ σοὶ
homo dei: ingressus es ad me vt rememorares
ἄνθρωπε τοῦ θεοῦ, εἰσῆλθες πρός με τοῦ ἀναμνῆσαι
iniq̄tates meas & interficeres filiū meū: & ai
τὰς ἀδικίας μου καὶ θανατῶσαι τὸν υἱόν μου; καὶ εἶ
it helias ad mulierē: da mihi filiū tuū: B
πεν ἠλίας πρὸς τὴν γυναῖκα, δός μοι τὸν υἱόν σου,
& accepit eum de sinu eius: & portauit
καὶ ἔλαβεν αὐτὸν ἐκ τοῦ κόλπου αὐτῆς, καὶ ἀνήνεγκεν
eum in cenaculū in quo ipse sedebat ibi: & D
αὐτὸν εἰς τὸ ὑπερῷον ἐν ᾧ αὐτὸς ἐκάθητο ἐκεῖ, καὶ
collocauit eū sup lectū suū. & exclama
ἐκοίμισεν αὐτὸν ἐπὶ τὴν κλίνην αὐτοῦ. καὶ ἀνεβόη
uit helias ad dñm: & dixit dñe deus me9 ētne
σεν ἠλίας πρὸς κύριον, καὶ εἶπεν, κύριε ὁ θεός μου καί γε
viduā cū qua ego habito cū ea: tu affli
τὴν χήραν μεθ' ἧς ἐγὼ οἰκῶ μετ' αὐτῆς, σὺ ἐκάκω
xisti vt interficeres filiū eius: & insufflauit
σας τοῦ θανατῶσαι τὸν υἱὸν αὐτῆς; καὶ ἐνεφύσησε
puero ter: & inuocauit dñm:
τῷ παιδαρίῳ τρίς, καὶ ἐπεκαλέσατο τὸν κύριον,
& dixit: dñe deus meus reuertatur iā ani
καὶ εἶπε, κύριε ὁ θεός μου ἐπιστραφήτω δὴ ἡ ψυ
ma pueri huius in eū. & factū est
χὴ τοῦ παιδαρίου τούτου εἰς αὐτό. καὶ ἐγένετο
sic: & reuersa est aīa pueri in
οὕτως, καὶ ἐπεστράφη ἡ ψυχὴ τοῦ παιδαρίου εἰς
eum. & exclamauit puer: & tulit
αὐτό. καὶ ἀνεβόησε τὸ παιδάριον, καὶ κατήγαγεν
eum de cenaculo in domū: & dedit
αὐτὸ ἀπὸ τοῦ ὑπερῴου εἰς τὸν οἶκον, καὶ ἔδωκεν
eum matri sue. & ait helias: vide viuit
αὐτὸ τῇ μητρὶ αὐτοῦ. καὶ εἶπεν ἠλίας, βλέπε ζῇ
filius tuus. & dixit mulier ad heliam: ecce cogno
ὁ υἱός σου. καὶ εἶπεν ἡ γυνὴ πρὸς ἠλίαν, ἰδοὺ ἔγνω
ui: q̄m hō dei es tu: & verbū dñi in
κα, ὅτι ἄνθρωπος τοῦ θεοῦ εἶ σύ, καὶ ῥῆμα κυρίου ἐν
ore tuo verum.
τῷ στόματί σου ἀληθινόν.

Ca.18.

Et factũ est post dies multos: ⁊ verbũ domini factũ est ad heliã in anno tertio dicens: vade ⁊ ostẽde te achaab: ⁊ dabo pluuiã sup faciẽ terre. ⁊ iuit helias vt appareret achaab: ⁊ erat fames vehemẽs in samaria. ⁊ vocauit achaab abdiã dispẽsatorẽ dom⁹. ⁊ abdias erat timẽs dñm valde. ⁊ factũ est cũ pcuteret iezabel pphas dñi: ⁊ tulit abdias cẽtũ pphas ⁊ abscõdit eos per quiquagenos in duab⁹ speluncis: ⁊ aluit eos in pane ⁊ aqua. ⁊ dixit achaab ad abdiam: age ⁊ trãseam⁹ in terra ad fontes aquarũ ⁊ in cũctos torrentes: si forte inueniam⁹ herbã: ⁊ sustẽtabimus equos ⁊ mulos: ⁊ nõ interibunt a nobis iumẽta. ⁊ diuiserũt sibi viã vt irent in ea. achaab iuit in via vna. ⁊ abdias iuit in via altera solus: ⁊ erat abdias in via solus. ⁊ ecce helias in occursum ei. ⁊ festinauit abdias ⁊ cecidit sup faciẽ suã: ⁊ ait: si tu es dñe mi helia? ⁊ dixit helias ad abdiã: ego sum: vade dic dño tuo: ecce helias. ⁊ dixit abdias: qd peccaui: qꝛ tu tradis seruũ tuũ in manus achaab vt interficiat me? viuit dñs deus tuus: si est gens aut regnũ quo nõ misit me dñs me⁹ adqrẽdũ te. ⁊ dixerũt: nõ est. ⁊ adiurauit regnũ ⁊ regiões eius: ⁊ nõ inuenit te. ⁊ nũc tu dicis: vade ⁊ nunciã dño tuo: ecce helias. ⁊ erit si ego recessero a te: ⁊ sp̃us dñi asportabit te in terrã quã nõ noui: ⁊ recedã et nunciẽ achaab ⁊ nõ inueniet te: ⁊ interficiet me: ⁊ seruus tuus timens dñm ab infancia sua. nũqd nõ nũciatũ ẽ tibi:

Καὶ ἐγένετο μεθ' ἡμέρας πολλάς, καὶ ῥῆμα κυρίου ἐγένετο πρὸς ἠλίαν ἐν τῷ ἐνιαυτῷ τῷ τρίτῳ λέγων· πορεύου καὶ ὄφθητι τῷ ἀχαάβ, καὶ δώσω ὑετὸν ἐπὶ πρόσωπον τῆς γῆς. καὶ ἐπορεύθη ἠλίας τοῦ ὀφθῆναι τῷ ἀχαάβ, καὶ ἦν λιμὸς κραταιὸς ἐν τῇ σαμαρείᾳ. καὶ ἐκάλεσεν ἀχαὰβ τὸν ἀβδίου τὸν οἰκονόμον. καὶ ἀβδίου ἦν φοβούμενος τὸν κύριον σφόδρα. καὶ ἐγένετο ἐν τῷ τύπτειν ἰεζάβελ τοὺς προφήτας κυρίου, καὶ ἔλαβεν ἀβδίου ἑκατὸν προφήτας καὶ κατέκρυψεν αὐτοὺς ἀνὰ πεντήκοντα ἐν δύο σπηλαίοις, καὶ διέτρεφεν αὐτοὺς ἐν ἄρτῳ καὶ ὕδατι. καὶ εἶπεν ἀχαὰβ πρὸς ἀβδίου, δεῦρο καὶ διέλθωμεν ἐν τῇ γῇ ἐπὶ τὰς πηγὰς τῶν ὑδάτων καὶ ἐπὶ πάντας τοὺς χειμάρρους, ἐάν πως εὕρωμεν βοτάνην, καὶ περιποιησόμεθα ἵππους καὶ ἡμιόνους, καὶ οὐκ ἐξολοθρευθήσεται ἀφ' ἡμῶν κτήνη. καὶ διεμέρισαν ἑαυτοῖς τὴν ὁδὸν τοῦ πορευθῆναι ἐν αὐτῇ. ἀχαὰβ ἐπορεύθη ἐν ὁδῷ μιᾷ. καὶ ἀβδίου ἐπορεύθη ἐν ὁδῷ ἄλλῃ μόνος, καὶ ἦν ἀβδίου ἐν τῇ ὁδῷ μόνος. καὶ ἰδοὺ ἠλίας εἰς συνάντησιν αὐτῷ. καὶ ἔσπευσεν ἀβδίου καὶ ἔπεσεν ἐπὶ πρόσωπον αὐτοῦ, καὶ εἶπεν, εἰ σὺ εἶ κύριέ μου ἠλία; καὶ εἶπεν ἠλίας πρὸς ἀβδίου, ἐγώ εἰμι, πορεύου λέγε τῷ κυρίῳ σου, ἰδοὺ ἠλίας. καὶ εἶπεν ἀβδίου, τί ἡμάρτηκα, ὅτι σὺ δίδως τὸν δοῦλόν σου εἰς χεῖρας ἀχαὰβ τοῦ θανατῶσαί με; ζῇ κύριος ὁ θεός σου, εἰ ἔστιν ἔθνος ἢ βασιλεία οὗ οὐκ ἀπέσταλκέ με ὁ κύριός μου ζητεῖν σε. καὶ εἶπον, οὐκ ἔστι. καὶ ὥρκισε τὴν βασιλείαν καὶ τὰς χώρας αὐτῆς, καὶ οὐχ εὕρηκέ σε. καὶ νῦν σὺ λέγεις, πορεύου καὶ ἀπάγγελλε τῷ κυρίῳ σου, ἰδοὺ ἠλίας. καὶ ἔσται ἐὰν ἐγὼ ἀπέλθω ἀπὸ σοῦ, καὶ πνεῦμα κυρίου ἀρεῖ σε εἰς γῆν ἣν οὐκ οἶδα, καὶ ἀπελεύσομαι τοῦ ἀπαγγεῖλαι τῷ ἀχαὰβ καὶ οὐχ εὕρῃ σε, καὶ ἀποκτενεῖ με, καὶ ὁ δοῦλός σου φοβούμενος τὸν κύριον ἐκ νεότητος αὐτοῦ. ἢ οὐκ ἀπηγγέλη σοι,

Post dies mul- .18.
tos factũ est verbũ dñi ad heliam in anno tertio dicens. Vade & ostende te achab vt dem pluuiam sup faciẽ terre. Iuit ergo helias vt ostenderet se achab. Erat aũt fames vehemẽs in samaria. Vocauitq; achab abdiã dispẽsatorẽ domus sue. Abdias autem timebat dñm deũ valde. Nã cum interficeret iezabel prophetas domini: tulit ille centum prophetas & abscondit eos qnquagenos & qnq̃genos in spelũcis & pauit eos pane & aq̃. Dixit ergo achab ad abdiã. Vade in terram ad vniuersos fontes aquarum: & in cũctas valles: si forte possim⁹ inuenire herbã & saluare equos & mulos & nõ penitus iumẽta itereãt. Diuiseruntq; sibi regiões vt circuirẽt eas. Achab ibat per viã vnam: & abdias per viam alterã seorsum. Cumq; esset abdias in via: helias occurrit ei. Qui cũ cognouisset eum: cecidit sup faciẽ suam & ait. Num tu es dñe mi helias? Cui ille rñdit. Ego. & dixit. Vade & dic dño tuo. Adest helias. Et ille. Quid peccaui inquit qm̃ trades me seruũ tuum in manũ achab vt interficiat me? Viuit dñs deus tuus: quia non est gens aut regnũ in quo non miserit dominus meus te requirẽs. Et rñdentibus cũctis: nõ ẽ hic: adiurauit regna singula & gentes eo q minime repireris. Et nũc dicis mihi vade & dic dño tuo: adest helyas? Cumq; recessero a te: spiritus domini asportabit te in locum quem ego ignoro: & ingressus nunciabo achab: & nõ iueniẽs te interficiet me. Seruus aũt tuus timet dominũ ab infantia sua. Nunquid non indicatum est tibi domino meo

cap. xviii.

ויהי ימים רבים ודבר יהוה היה
אל אליהו בשנה השלישית לאמר
לך הראה אל אחאב ואתנה מטר
על פני האדמה׃ וילך אליהו
להראות אל אחאב והרעב חזק
בשמרון׃ ויקרא אחאב אל עבדיהו
אשר על הבית ועבדיהו היה
ירא את יהוה מאד׃ ויהי בהכרית
איזבל את נביאי יהוה ויקח
עבדיהו מאה נביאים ויחביאם
חמשים איש במערה וכלכלם
לחם ומים׃ ויאמר אחאב אל
עבדיהו לך בארץ אל כל מעיני
המים ואל כל הנחלים אולי
נמצא חציר ונחיה סוס ופרד ולא
נכרית מהבהמה׃ ויחלקו להם את
הארץ לעבר בה אחאב הלך בדרך
אחד לבדו ועבדיהו הלך בדרך
אחד לבדו׃ ויהי עבדיהו בדרך
והנה אליהו לקראתו ויכרהו
ויפל על פניו ויאמר האתה זה
אדני אליהו׃ ויאמר לו אני לך
אמר לאדניך הנה אליהו׃ ויאמר
מה חטאתי כי אתה נתן את
עבדך ביד אחאב להמיתני׃
חי יהוה אלהיך אם יש גוי
וממלכה אשר לא שלח אדני שם
לבקשך ואמרו אין והשביע
את הממלכה ואת הגוי כי
לא ימצאכה׃ ועתה אתה אמר
לך אמר לאדניך הנה אליהו׃
והיה אני אלך מאתך ורוח יהוה
ישאך על אשר לא אדע
ובאתי להגיד לאחאב ולא ימצאך
והרגני ועבדך ירא את יהוה
מנעורי׃ הלא הגד לאדני את

היה יום
רבב שלש
הלך ראה
נתן פנה
קרא
כרת
נבא לקח
חבא
הלך ארץ
אלי
מצא חצר
חיה חלק
בדד
נגד
נפל פנה
מות
מלך
שבע
מצא
הלך
נשא ידע
בוא נגד
נער

אשר עשיתי בהרג איזבל את   עשה
נביאי יהוה ואחבא מנביאי   נבא חבא
יהוה מאה איש חמשים
חמשים איש במערה ואכלכלם   כלכל
לחם ומים: ועתה אתה אמר
לך אמר לאדניך הנה אליהו   ילך
והרגני: ויאמר אליהו חי יהוה   אמר
צבאות אשר עמדתי לפניו   פנה
כי היום אראה אליו: וילך   ראה
עבדיהו לקראת אחאב ויגד לו   נגד
וילך אחאב לקראת אליהו: ויהי   היה
כראות אחאב את אליהו ויאמר
אחאב אליו האתה זה עכר
ישראל: ויאמר לא עכרתי את
ישראל כי אם אתה ובית אביך
בעזבכם את מצות יהוה ותלך   צוה ילך
אחרי הבעלים: ועתה שלח קבץ
אלי את כל ישראל אל הר הכרמל
ואת נביאי הבעל ארבע מאות   רבע מאה
וחמשים ונביאי האשרה ארבע
מאות אכלי שלחן איזבל: וישלח   שלח
אחאב בכל בני ישראל ויקבץ   קבץ
את הנביאים אל הר הכרמל:
ויגש אליהו אל כל העם ויאמר   נגש
עד מתי אתם פסחים על שתי
הסעפים אם יהוה האלהים לכו   ילך
אחריו ואם הבעל לכו אחריו
ולא ענו העם אתו דבר: ויאמר   ענה אמר
אליהו אל העם אני נותרתי   יתר
נביא ליהוה לבדי ונביאי הבעל   נבא בדד
ארבע מאות וחמשים איש:
ויתנו לנו שנים פרים ויבחרו   נתן שנה
להם הפר האחד וינתחהו וישימו   פר בחר
על העצים ואש לא ישימו   נתח שום
ואני אעשה את הפר האחד   עשה
ונתתי על העצים ואש לא אשים: נתן

qd feceri cũ interfice-
ret iezabel
prophetas dñi: q abs-
scõderim de prophetis
dñi centũ viros quin
quagenos &
quinquagenos in spe-
luncis & pauerim eos
pane & aqua? Et nunc
tu dicis
vade & dic domio tuo:
adest helyas:
vt interficiat me. Et di
xit helyas. Viuit dñs
exercituum ante cuius
vultum sto:
quia hodie apparebo
ei. Abiit ergo
abdias in occursũ achab
& indicauit ei.
Venitq; achab in occur
sum helye. Et
cum vidisset eum: ait.
Tu ne es ille qui cõtur
bas
israel? Et ille ait. Non
ego turbaui
israel: sed tu & domus
patris tui
qui dereliquistis mãda-
ta domini & secuti estis
baalim. Verũtñ nunc
mitte & congrega
ad me vniuersum isra-
el in monte carmeli
& prophetas baal qua
dringentos
quinquaginta: prophe
tasq; lucorũ quadrigẽ-
tos qui comedũt de mẽ
sa iezabel. Misit
achab ad omnes filios
israel: & congregauit
pphetas in mõte car-
meli.
Accedẽs aũt helyas ad
oẽm populũ israel ait.
Vsq; quo claudicatis in
duas
partes? Si dñs est de⁹
sequimini
eũ. Si autem baal seq-
mini illum.
Et nõ rñdit ei popul⁹
verbum. Et ait rursus
helyas ad populũ Ego
remansi
propheta domini sol⁹
prophete autem baal
quadringenti & quin-
quaginta.
Dentur nobis duo bo
ues: & illi eligant
sibi bouẽ vnũ & in fru
sta cedentes ponant
super ligna: ignem au-
tem non supponant.
Et ego faciã bouẽ al-
terum:
& iponã sup ligna: i-
gnẽ aũt non supponã.

que feci dñe mi cũ interficeret iezabel
ἃ πεποίηκα κύριέ μου ἐν τῷ ἀποκτείνειν ἰεζάβελ τοὺς   C
prophetas dñi: ⁊ accepi de prophetis dñi cen-
προφήτας κυρίου, καὶ ἔλαβον ἐκ τῶν προφητῶν κυρίου ἑκα-
tum viros: ⁊ abscõdi eos per quinquagenos in
τὸν ἄνδρας, καὶ ἔκρυψα αὐτοὺς ἀνὰ πεντήκοντα ἐν
speluncis: ⁊ alui eos in panib⁹ ⁊ a-
τοῖς σπηλαίοις, καὶ διέθρεψα αὐτοὺς ἐν ἄρτοις καὶ ὕδα-
quis? ⁊ nũc tu dicis: vade ⁊ dic dño
τι; καὶ νῦν σὺ λέγεις, πορεύου καὶ λέγε τῷ κυρίῳ
tuo: ecce helias: ⁊ interficiet me. ⁊ dixit helias: E
σου, ἰδοὺ ἠλίας, καὶ ἀποκτενεῖ με. καὶ εἶπεν ἠλίας,
viuit dñs exercituũ cui assisti in cõspectu ei⁹: quia ho-   8.17.c. 4.Re. 4.b.
ζῇ κς τῶν δυνάμεων ᾧ παρέστην ἐνώπιον αὐτοῦ, ὅτι σή-
die appebo ei. ⁊ abijt abdias in occur
μερον ὀφθήσομαι αὐτῷ. καὶ ἐπορεύθη ὀβδίου εἰς συνάν-
sum achaab: ⁊ nũciauit ei. ⁊ cucur-
τησιν τῷ ἀχαάβ, καὶ ἀπήγγειλεν αὐτῷ. καὶ ἔδρα-
rit achaab ⁊ abijt in occursum helie. ⁊ fa-
μεν ἀχαὰβ καὶ ἐπορεύθη εἰς συνάντησιν ἠλίου. καὶ ἐγέ-
ctũ est vt vidit achaab heliam: ⁊ ait achaab ad
νετο ὡς εἶδεν ἀχαὰβ τὸν ἠλίαν, καὶ εἶπεν ἀχαὰβ πρὸς
heliã: si tu es ipse puertẽs israel? ⁊ di-
ἠλίαν, εἰ σὺ εἶ αὐτὸς ὁ διαστρέφων τὸν ἰσραήλ; καὶ εἶ-
xit helias: nõ peruerto ego israel: sed tu ⁊
πεν ἠλίας, οὐ διαστρέφω ἐγὼ τὸν ἰσραήλ, ἀλλ' ἢ σὺ καὶ
domus patris tui: cũ dereliquistis vos do-
ὁ οἶκος τοῦ πατρός σου, ἐν τῷ καταλιπεῖν ὑμᾶς κύ-
minũ deũ vrm ⁊ abijstis post baa-
ριον τὸν θεὸν ὑμῶν καὶ πορευθῆναι ὀπίσω τῶν βαα-
lim. ⁊ nũc mitte ⁊ congrega ad me vniuer-
λείμ. καὶ νῦν ἀπόστειλον καὶ συνάθροισον πρός με πάν-
sum israel in mõte carmeli. ⁊ prophe-
τα ἰσραὴλ εἰς τὸ ὄρος τὸ καρμήλιον. καὶ τοὺς προφή-
tas baal quadringẽtos quinquagita: ⁊
τας τοῦ βαὰλ τετρακοσίους πεντήκοντα, καὶ τοὺς
prophetas lucorũ quadringẽtos q̃ comedũt men-
προφήτας τῶν ἀλσῶν τετρακοσίους ἐσθίοντας τράπε-
sam iezabel. ⁊ misit achaab ad oẽm is-
ζαν ἰεζάβελ. καὶ ἀπέστειλεν ἀχαὰβ εἰς πάντα τὸν ἰσ-
rael: ⁊ cõgregauit oẽs pphas in
ραήλ, καὶ συνήγαγε πάντας τοὺς προφήτας εἰς τὸ
mõte carmeli. ⁊ accessit helias ad oẽm
ὄρος τὸ καρμήλιον. καὶ προσῆλθεν ἠλίας πρὸς πάντα   D
pplm: ⁊ ait ad eos: vsq̃ quo vos clau-
τὸν λαόν, καὶ εἶπε πρὸς αὐτούς, ἕως πότε ὑμεῖς χω-
dicabitis in ambobus poplitib⁹ vrĩs: si est do-
λανεῖτε ἐπ' ἀμφοτέραις ταῖς ἰγνύαις ὑμῶν, εἰ ἔστι κύ-
minus de⁹: ite post eum. si aũt baal est:
ριος ὁ θεός, πορεύεσθε ὀπίσω αὐτοῦ. εἰ δὲ ὁ βαὰλ ἐστι,
ite post eũ. ⁊ nõ rñdit pplus ver-
πορεύεσθε ὀπίσω αὐτοῦ. καὶ οὐκ ἀπεκρίθη ὁ λαὸς λό-
bum. ⁊ ait helias ad pplm: ego remansi
γον. καὶ εἶπεν ἠλίας πρὸς τὸν λαόν, ἐγὼ ὑπολέλειμμαι
propheta dñi solus ⁊ pphe baal
προφήτης κυρίου μονώτατος καὶ οἱ προφῆται τοῦ βαὰλ   F
quadringenti ⁊ quinquaginta viri. dent igit
τετρακόσιοι καὶ πεντήκοντα ἄνδρες. δότωσαν ἡμ-
vobis duos boues: ⁊ eligant sibi vnũ:
ῖν δύο βόας, καὶ ἐκλεξάτωσαν ἑαυτοῖς τὸν ἕνα,
⁊ in frusta cedãt: ⁊ imponant sup ligna:
καὶ μελισάτωσαν, καὶ ἐπιθέτωσαν ἐπὶ τῶν ξύλων,
⁊ ignẽ nõ apponãt. ⁊ ego faciã bouẽ
καὶ πῦρ μὴ ἐπιθέτωσαν. καὶ ἐγὼ ποιήσω τὸν βοῦν
alium: ⁊ ignẽ nõ apponã.
τὸν ἄλλον, καὶ πῦρ οὐ μὴ ἐπιθῶ.

& clamate in noie deorũ vestrorũ: & ego inuoca
καὶ βοᾶτε ἐν ὀνόματι τῶν θεῶν ὑμῶν, καὶ ἐγὼ ἐπικαλέ-
bo in noie dñi dei mei. & erit deus q̃
σομαι ἐν ὀνόματι κυρίου θεοῦ μου. καὶ ἔσται ὁ θεὸς ὃς ἂν
exaudierit in igne: iste est deus. & rñdit ois
ἐπακούσῃ ἐν πυρί, οὗτός ἐστι θεός. καὶ ἀπεκρίθη πᾶς ὁ
ppls & ait: bonus sermo: quẽ locutus es. & di
1.Re. 9.b. 3.d. λαὸς καὶ εἶπεν, ἀγαθὸς ὁ λόγος, ὃν ἐλάλησας. καὶ εἶ-
xit helias pphetis baal: eligite vo
πεν ἠλίας τοῖς προφήταις τοῦ βάαλ, ἐκλέξασθε ἑαυ-
bis bouẽ vnũ & facite primi: qr vos
E τοῖς τὸν βοῦν τὸν ἕνα, καὶ ποιήσατε πρῶτοι, ὅτι ὑμεῖς
multi: & inuocate in noie deorũ vestrorũ: & ignẽ
πολλοί, καὶ ἐπικαλέσασθε ἐν ὀνόματι τῶν θεῶν ὑμῶν, καὶ πῦρ
nõ supponatis. & acceperũt bouẽ & fecerũt: & inuo
μὴ ἐπιθῆτε. καὶ ἔλαβον τὸν βοῦν καὶ ἐποίησαν, καὶ ἐπεκα-
cabant in noie baal de mane vsq ad meridiẽ:
λοῦντο ἐν ὀνόματι τοῦ βάαλ ἐκ πρωΐας ἕως μεσημβρί-
& dixerũt: audi nos baal audi
ας, καὶ εἶπον, ἐπάκουσον ἡμῶν ὦ βάαλ ἐπάκουσον
nos. & nõ erat vox & nõ erat auditus. & trãsiliebãt
ἡμῶν. καὶ οὐκ ἦν φωνὴ καὶ οὐκ ἦν ἀκρόασις. καὶ διέτρεχον
in altare qđ fecerũt. & facta est meri
ἐπὶ τοῦ θυσιαστηρίου οὗ ἐποίησαν. καὶ ἐγένετο μεσημ-
dies: & subsannauit eos helias thesbites & dixit:
βρία, καὶ ἐμυκτήρισεν αὐτοὺς ἠλίας ὁ θεσβίτης καὶ εἶπεν,
inuocate in voce magna: ne forte exercitiũ aliqđ
ἐπικαλεῖσθε ἐν φωνῇ μεγάλῃ, μήποτε ἀδολεσχία τίς
est ei: & simul ne forte dat rñsum ipse vel ne forte
ἐστιν αὐτῷ, καὶ ἅμα μήποτε χρηματίζει αὐτὸς ἢ μήποτε
dormit & excitabitur. & inuocabant in voce ma
καθεύδει καὶ ἐξαναστήσεται. καὶ ἐπεκαλοῦντο ἐν φωνῇ με-
gna & incidebant se iuxta ritũ suũ in cul
γάλῃ καὶ κατετέμνοντο κατὰ τὸν ἐθισμὸν αὐτῶν ἐν μα-
tris & in lanceis vsq ad effusionẽ sanguinis
χαίραις καὶ ἐν σειρομάσταις ἕως ἐκχύσεως αἵματος
sup eos: & pphetauerũt vsq quo trãsijt meri
ἐπ' αὐτούς, καὶ προεφήτευον ἕως οὗ παρῆλθε τὸ μεσημ-
dies. & factũ est vt tps meridiei vt as
βρινόν. καὶ ἐγένετο ὡς ὁ καιρὸς τῆς μεσημβρίας τοῦ ἀνα-
cenderet sacrificiũ: & nõ erat vox & nõ erat auscultatio.
βῆναι τὴν θυσίαν, καὶ οὐκ ἦν φωνὴ καὶ οὐκ ἦν ἀκρόασις.
& dixit helias ad ppłm: accedite ad me: &
καὶ εἶπεν ἠλίας πρὸς τὸν λαόν, προσαγάγετε πρός με, καὶ
accessit ois ppls ad eum: & curauit altare
προσήγαγε πᾶς ὁ λαὸς πρὸς αὐτόν, καὶ ἰάσατο τὸ θυσιαστήρι-
destructũ. & accepit helias duodeci lapides iux
ον τὸ κατεσκαμμένον. καὶ ἔλαβεν ἠλίας δώδεκα λίθους κα-
ta numerũ tribuũ isrł: sicut locut⁹ est dñs ad eũ di
τὰ ἀριθμὸν τῶν φυλῶν τοῦ ἰσλ, ὡς ἐλάλησε κς πρὸς αὐτὸν λέ-
cens: isrł erit nomẽ tuũ. & edificauit lapides in
γων, ἰσλ ἔσται τὸ ὄνομά σου. καὶ ᾠκοδόμησε τοὺς λίθους ἐν
nomine dñi: & curauit altare dñi diru
F ὀνόματι κυρίου, καὶ ἰάσατο τὸ θυσιαστήριον κυ τὸ κατεσκαμ-
tum. & fecit aq̃ductũ q̃ capiebat duas metretas seminis
μένον. καὶ ἐποίησε θααλὰ χωροῦν δύο μετρητὰς σπέρματος
in circuitu altaris. & posuit ligna sup
κυκλόθεν τοῦ θυσιαστηρίου. καὶ ἐπέθηκε τὰς σχίδακας ἐπὶ τὸ
altare qđ fecit. & diuisit in mẽbra holocaustũ &
θυσιαστήριον ὃ ἐποίησε. καὶ ἐμέλισε τὸ ὁλοκαύτωμα καὶ
posuit sup ligna: & cõstruxit sup altare.
ἐπέθηκεν ἐπὶ τὰς σχίδακας, καὶ ἐστοίβασεν ἐπὶ τὸ θυσιαστήρι-
& dixit helias: accipite mihi quattuor hydrias aque: &
ον. καὶ εἶπεν ἠλίας, λάβετέ μοι τέσσαρας ὑδρίας ὕδατος, καὶ
fundite sup holocaustũ & sup ligna.
ἐπιχέετε ἐπὶ τὸ ὁλοκαύτωμα καὶ ἐπὶ τὰς σχίδακας.
& dixit scdo facite: & scdo fecerũt. & dixit
καὶ εἶπε δευτερώσατε, καὶ ἐδευτέρωσαν. καὶ εἶπε
tertio facite: & tertio fecerũt. & ibat aqua
τρισσεύσατε, καὶ ἐτρίσσευσαν. καὶ διεπορεύετο τὸ ὕδωρ
in circuitu altaris: & aq̃ductũ impleuit
κυκλόθεν τοῦ θυσιαστηρίου, καὶ τὴν θααλὰ ἔπλησεν

Inuocate noia deorũ vestrorũ & ego inuocabo nomẽ domini: & deus qui exaudierit p ignẽ ipse sit deus. Rñdens ois ppls ait. Optima propositio quã locutus ẽ helias. Dixit ergo helias pphetis baal. Eligite vobis bouem vnũ & facite primi quia vos plures estis: & inuocate nomina deorũ vestrorũ: ignẽq nõ supponatis. Qui cũ tulissent bouẽ quẽ dederat eis: fecerunt & inuocabant nomen baal de mane vsq ad meridiẽ dicẽtes. Baal exaudi nos. Et nõ erat vox: nec qui rñderet. Transiliebantq altare qđ fecerãt. Cũq esset iam meridies: illudebat illis helias dicens. Clamate voce maiore. Deus ei est: & forsitã loqtur: aut in diuersorio est: aut in itinere aut certe dormit vt excitetur. Clamabãt ergo voce magna: & incidebant se iuxta ritum suũ cultris & lãceolis donec pfunderẽtur sãguine. Postq̃ aũt transiit meridies & illis pphetãtibus: venerat tẽp⁹ quo sacrificiũ offerri solet: nec audiebatur vox nec aliqs rñdebat nec attẽdebat orãtes. Dixit helias oĩ populo. Venite ad me. Et accedente ad se ppło curauit altare dñi qđ destructum fuerat: & tulit duodecĩ lapides iuxta numerũ tribuũ filiorum iacob: ad quẽ factus ẽ sermo dñi dicens: israel erit nomẽ tuũ: & edificauit de lapidibus altare in noie dñi. Fecitq aq̃ductũ q̃si p duas aratiuculas in circuitu altaris: & composuit ligna: diuisitq per membra bouẽ: & posuit sup ligna & ait. Implete quattuor hydrias aqua: & fũdite super holocaustũ & super ligna. Rursumq dixit. Etiam scđo hoc facite. Qui cũ fecissẽt scđo ait. Etiã tertio id ipsum facite. Feceruntq tertio & currebant aque circum altare & fossa aqueductus repleta est

וּקְרָאתֶם בְּשֵׁם אֱלֹהֵיכֶם וַאֲנִי אֶקְרָא קָרָא
בְשֵׁם יְהוָה, וְהָיָה הָאֱלֹהִים אֲשֶׁר
יַעֲנֶה בָאֵשׁ הוּא הָאֱלֹהִים, וַיַּעַן כָּל עָנָה
הָעָם וַיֹּאמְרוּ טוֹב הַדָּבָר׃ וַיֹּאמֶר
אֵלִיָּהוּ לִנְבִיאֵי הַבַּעַל, בַּחֲרוּ לָכֶם
הַפָּר הָאֶחָד וַעֲשׂוּ רִאשֹׁנָה כִּי
אַתֶּם הָרַבִּים, וְקִרְאוּ בְּשֵׁם רָבַב
אֱלֹהֵיכֶם, וְאֵשׁ לֹא תָשִׂימוּ׃ וַיִּקְחוּ לָקַח
אֶת הַפָּר אֲשֶׁר נָתַן לָהֶם וַיַּעֲשׂוּ,
וַיִּקְרְאוּ בְשֵׁם הַבַּעַל מֵהַבֹּקֶר וְעַד
הַצָּהֳרַיִם לֵאמֹר הַבַּעַל עֲנֵנוּ, וְאֵין עָנָה
קוֹל וְאֵין עֹנֶה, וַיְפַסְּחוּ עַל הַמִּזְבֵּחַ פָּסַח
אֲשֶׁר עָשָׂה׃ וַיְהִי בַצָּהֳרַיִם וַיְהַתֵּל הָיָה הָתַל
בָּהֶם אֵלִיָּהוּ, וַיֹּאמֶר קִרְאוּ בְקוֹל
גָּדוֹל כִּי אֱלֹהִים הוּא, כִּי שִׂיחַ וְכִי גָּדַל שׂוּחַ
שִׂיג לוֹ וְכִי דֶרֶךְ לוֹ, אוּלַי יָשֵׁן הוּא אוּלַי
וְיִקָץ׃ וַיִּקְרְאוּ בְּקוֹל גָּדוֹל, וַיִּתְגֹּדְדוּ קָרָא גָּדַד
כְּמִשְׁפָּטָם בַּחֲרָבוֹת וּבָרְמָחִים, עַד שָׁפַט
שְׁפָךְ דָּם עֲלֵיהֶם׃ וַיְהִי כַּעֲבֹר
הַצָּהֳרַיִם וַיִּתְנַבְּאוּ עַד לַעֲלוֹת נָבָא עָלָה
הַמִּנְחָה, וְאֵין קוֹל וְאֵין עֹנֶה וְאֵין
קָשֶׁב׃ וַיֹּאמֶר אֵלִיָּהוּ לְכָל הָעָם
גְּשׁוּ אֵלַי, וַיִּגְּשׁוּ כָל הָעָם אֵלָיו, נָגַשׁ
וַיְרַפֵּא אֶת מִזְבַּח יְהוָה הֶהָרוּס׃ וַיִּקַּח רָפָא זָבַח
אֵלִיָּהוּ שְׁתֵּים עֶשְׂרֵה אֲבָנִים כְּמִסְפַּר הָרַס לָקַח
שִׁבְטֵי בְנֵי יַעֲקֹב, אֲשֶׁר הָיָה דְבַר סָפַר
יְהוָה אֵלָיו לֵאמֹר יִשְׂרָאֵל יִהְיֶה שְׁמֶךָ׃ הָיָה
וַיִּבְנֶה אֶת הָאֲבָנִים מִזְבֵּחַ בְּשֵׁם יְהוָה בָּנָה
וַיַּעַשׂ תְּעָלָה כְּבֵית סָאתַיִם זֶרַע עָשָׂה עָלָה
סָבִיב לַמִּזְבֵּחַ׃ וַיַּעֲרֹךְ אֶת הָעֵצִים, סָאָה סָבַב
וַיְנַתַּח אֶת הַפָּר וַיָּשֶׂם עַל הָעֵצִים׃ עָרַךְ נָתַח שׂוּם
וַיֹּאמֶר מִלְאוּ אַרְבָּעָה כַדִּים מַיִם, אָמַר רָבַע
וְיִצְקוּ עַל הָעֹלָה וְעַל הָעֵצִים, כַּד
וַיֹּאמֶר שְׁנוּ וַיִּשְׁנוּ, וַיֹּאמֶר שַׁלֵּשׁוּ שָׁנָה
וַיְשַׁלֵּשׁוּ׃ וַיֵּלְכוּ הַמַּיִם סָבִיב שָׁלַשׁ
לַמִּזְבֵּחַ, וְגַם אֶת הַתְּעָלָה מִלֵּא

מים׃ ויהי בעלות המנחה ויגש עלה נגש
אליהו הנביא ויאמר יהוה אלהי נבא
אברהם יצחק וישראל היום
יודע כי אתה אלהים בישראל ואני ידע
עבדך ובדבריך עשיתי את כל עשה
הדברים האלה׃ ענני יהוה ענני ענה
וידעו העם הזה כי אתה יהוה
האלהים ואתה הסבות את לבם סבב
אחרנית׃ ותפל אש יהוה ותאכל נפל אכל
את העלה ואת העצים ואת האבנים
ואת העפר ואת המים אשר
בתעלה לחכה׃ וירא כל העם ראה
ויפלו על פניהם ויאמרו יהוה
הוא האלהים יהוה הוא האלהים׃
ויאמר אליהו להם תפשו את
נביאי הבעל איש אל ימלט מלט
מהם ויתפשום ויורדם אליהו תפש ירד
אל נחל קישון וישחטם שם׃ שחט
ויאמר אליהו לאחאב עלה אכל
ושתה כי קול המון הגשם׃ ויעלה המן עלה
אחאב לאכל ולשתות ואליהו שתה
עלה אל ראש הכרמל ויגהר גהר
ארצה וישם פניו בין ברכו׃ שום פנה
ויאמר אל נערו עלה נא הבט דרך נבט
ים ויעל ויבט ויאמר אין מאומה מאם
ויאמר שב שבע פעמים׃ ויהי אמר שוב
בשבעית ויאמר הנה עב קטנה ככף היה
איש עלה מים ויאמר עלה אמר
אל אחאב אסר ורד ולא יעצרכה ירד עצר
הגשם׃ ויהי עד כה ועד כה והשמים
התקדרו עבים ורוח ויהי גשם גדול קדר
וירכב אחאב וילך יזרעאלה׃ ויד רכב
יהוה היתה אל אליהו וישנס מתניו שנס רוץ
וירץ לפני אחאב עד באך יזרעאלה׃ פנה בוא
Cap.xix. ויגד אחאב לאיזבל נגד
את כל אשר עשה אליהו ואת

Cūq̄ iā tp̄s esset vt of-
ferretur holocaustū ac-
cedens helias propheta
ait. Domine deus
abraam & isaac & isra-
el: ostende hodie
quia tu es deus israel
& ego
seruus tuus: & iuxta p̄
ceptū tuum feci omnia
verba hec. Exaudi me
domine exaudi me
vt discat populus iste:
quia tu es dominus
deus & tu conuertisti
cor eorum
iterum. Cecidit autem
ignis dñi & vorauit
holocaustū & ligna &
lapides
puluerem quoq̄ & a-
quam que erat
in aq̄ductu lābēs. Q̄d
cū vidisset oīs popul'
cecidit in faciem suā:
& ait. Dominus
ipse est deus: dominus
ipse est deus.
Dixitq̄ helias ad eos.
Apprehendite
pphetas baal & ne v-
nus quidem effugiat
ex eis. Quos cū appre-
hēdissent duxit eos he-
lias ad torrētē cyson.
Et interfecit eos ibi.
Et ait helias ad achab.
Ascende comede
& bibe: quia sonꝰ mul
te pluuie est. Ascendit
achab vt comederet
& biberet: helias autē
ascendit in verticē car
meli. & pronus
in terrā posuit faciem
suam inter genua sua:
& dixit ad puerū suū.
Ascēde & prospice con
tra mare. Qui cū ascen
disset & cōtēplatus eēt
ait. Nō ē qcq̄. Et rur-
sū ait illi Reuertere se-
ptē vicibꝰ. In septia aūt
vice ecce nubecula pua
q̄si vestigiū hoīs ascēde
bat de mari. Qui ait. A
scēde & dic achab. Iū-
ge currū tuū & descēde
ne occupet te pluuia.
Cūq̄ se verteret huc at
q̄ illuc ecce celi cōtene
brati sūt: & nubes & vē
tus & fctā ē pluuia grā
dis. Ascēdēs itaq̄ achab
abiit in iezrahel & ma
nus dñi fctā ē sup heliā
accinctisq̄ lūbis curre
bat ante achab donec
veniret in iezrahel. 19.
Nunciauit aūt achab
iezabel omnia q̄
fecerat helias &

aque. et cū esset tps vt offerretur sacri
ὕδατος. καὶ ὡς ἦν καιρὸς τοῦ προσφέρεσθαι τὴν θυ-
ficiū: et accessit helias pphā et dixit: do-
σίαν, καὶ παρεγένετο ἠλίας ὁ προφήτης καὶ εἶπεν, κύ-
mine deus abraā et isaac et israel hodie cognos
ριε ὁ θεὸς ἀβραὰμ καὶ ἰσαὰκ καὶ ἰσραὴλ σήμερον γνώ-
cat ois ppls iste: quia tu solus dns deus is
τω πᾶς ὁ λαὸς οὗτος, ὅτι σὺ μόνος κύριος ὁ θεὸς ἰσ-
rael: et ego seruus tuus: et pp te feci hec
ραὴλ, καὶ ἐγὼ δοῦλος σὸς, καὶ διὰ σὲ πεποίηκα ταῦ-
oia. exaudi me dñe exaudi me: et
τα πάντα. ἐπάκουσόν μου κύριε ἐπάκουσόν μου, καὶ
cognoscat ppls iste: qz tu dns deus: et tu
γνώτω ὁ λαὸς οὗτος, ὅτι σὺ κύριος ὁ θεὸς, καὶ σὺ
cōuertisti cor ppli post te. et
ἐπέστρεψας τὴν καρδίαν τοῦ λαοῦ ὀπίσω σου. καὶ
cecidit ignis a dño de celo: et deuora
ἔπεσε πῦρ παρὰ κυρίου ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, καὶ κατέ-
uit holocaustū et ligna et aquā G
φαγε τὸ ὁλοκαύτωμα καὶ τὰς σχίδακας καὶ τὸ ὕδωρ
que erat sup ipsz et aquā q̄ erat i aq̄ductu et la
τὸ ἐπ᾽ αὐτῷ καὶ τὸ ὕδωρ τὸ ἐν τῇ θααλᾷ καὶ τοὺς λί-
pides et puluerē linxit ignis: et vidit ois ppls
θους καὶ τὸν χοῦν ἐξέλιξε τὸ πῦρ, καὶ εἶδε πᾶς ὁ λαὸς
et cecidit sup faciē suā. et dixerūt: vere do
καὶ ἔπεσεν ἐπὶ πρόσωπον αὐτῶν. καὶ εἶπεν, ἀληθῶς κύ-
minꝰ est deus: dñs ipse est deꝰ. et dixit helias
ριός ἐστιν ὁ θεός, κύριος αὐτός ἐστι θεός. καὶ εἶπεν ἠλίας
ad ppl̄m: apphēdite pphās baal: B
πρὸς τὸν λαόν, συλλάβετε τοὺς προφήτας τοῦ βάαλ,
nullus saluetur ex eis. et apphēderūt eos: et
μηδεὶς σωθήτω ἐξ αὐτῶν. καὶ συνέλαβον αὐτούς, καὶ
duxit eos helias in torrentē cison: et
κατήγαγεν αὐτοὺς ἠλίας εἰς τὸν χειμάρρουν κισῶν, καὶ
interfecit eos ibi. et ait helias achaab: sur
ἔσφαξεν αὐτοὺς ἐκεῖ. καὶ εἶπεν ἠλίας τῷ ἀχαάβ, ἀνά- 8.17a
ge et comede et bibe: qz vox sonus plu- Jacob.
βηθι καὶ φάγε καὶ πίε, ὅτι φωνὴ τοῦ ἤχους τοῦ ὑε- 5.d.
uie. et surrexit achaab vt comederet et biberet. et he
τοῦ. καὶ ἀνέστη ἀχαὰβ τοῦ φαγεῖν καὶ πιεῖν. καὶ ἠ-
lias ascēdit in carmelū et inclinauit se sup trā:
λίας ἀνέβη εἰς τὸν κάρμηλον καὶ ἔκυψεν ἐπὶ τὴν γῆν,
et posuit faciē suā inter genua
καὶ ἔθηκεν τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ἀναμέσον τῶν γονάτων
sua. et dixit puero suo: ascēde et pros
αὐτοῦ. καὶ εἶπεν τῷ παιδαρίῳ αὐτοῦ, ἀνάβηθι καὶ ἐπί-
pice viā maris. et ascēdit et cōtēplat' est
βλεψον ὁδὸν θαλάσσης. καὶ ἀνέβη καὶ ἐπέβλεψε τὸ
puer: et ait: nō est quicq̄: et ait helias:
παιδάριον, καὶ εἶπεν, οὐκ ἔστιν οὐδέν. καὶ εἶπεν ἠλίας,
reuertere et aspice septē vicibꝰ. et factū est in
ἐπίστρεψον καὶ ἐπίβλεψον ἑπτάκις. καὶ ἐγένετο ἐν τῷ
septima: et ecce nubes parua q̄si vestigiū viri: as-
ἑβδόμῳ, καὶ ἰδοὺ νεφέλη μικρὰ ὡς ἴχνος ἀνδρός, ἀνά-
cēdens aquā de mari. et dixit: ascēde et
γουσα ὕδωρ ἀπὸ θαλάσσης. καὶ εἶπεν, ἀνάβηθι καὶ
dic achaab: iūge currū tuū et descēde: ne
εἰπὸν τῷ ἀχαάβ, ζεῦξον τὸ ἅρμα σου καὶ κατάβηθι, μὴ
occupet te pluuia. et factū ē vsq̄ hic et hic: et ce
καταλάβῃ σε ὁ ὑετός. καὶ ἐγένετο ἕως ὧδε καὶ ὧδε, καὶ ὁ οὐ-
lum cōtenebratū ē in nubibus et vēto: et facta ē plu
ρανὸς συνεσκότασεν ἐν νεφέλαις καὶ πνεύματι, καὶ ἐγένετο ὑε-
uia grādis. et equitauit achaab et abiit in iezrael.
τὸς μέγας. καὶ ἐπίππευσεν ἀχαὰβ καὶ ἐπορεύετο εἰς ἰεζραήλ.
et manus dñi facta est sup heliā: et astrinxit
καὶ χεὶρ κυρίου ἐγένετο ἐπὶ τὸν ἠλίαν, καὶ συνέσφιγξε τὴν
lūbū suū: et currebat ante achaab vsq̄ ad iezrl.
ὀσφὺν αὐτοῦ, καὶ ἔτρεχεν ἔμπροσθεν ἀχαὰβ ἕως ἰεζραήλ. C.19
Et nunciauit achaab iezabel oia A
Καὶ ἀνήγγειλεν ἀχαὰβ τῇ ἰεζάβελ πάντα
que fecerat helias: et
ὅσα ἐποίησεν ἠλίας, καὶ

qui occidit prophetas in gladio. et mi
ὡς ἀπέκτεινε τοὺς προφήτας ἐν ῥομφαίᾳ. καὶ ἀπέστει
ſit iezabel ad heliā et dixit: hec faciāt mihi
λεν ἰεζάβελ πρὸς ἠλίαν καὶ εἶπεν, τάδε ποιήσαισάν μοι
dei et hec addāt: q̄ hac hora cras
4.Re. 4.b. οἱ θεοὶ καὶ τάδε προσθείησαν, ὅτι ταύτην τὴν ὥραν αὔριον
ponā aīam tuā: ſicut aīam vni⁹ ex il
θήσομαι τὴν ψυχήν σου, καθὼς ψυχὴν ἑνὸς ἐξ αὐ
lis. et timuit helias et ſurrexit et abijt ſm̄
τῶν. καὶ ἐφοβήθη ἠλίας καὶ ἀνέστη καὶ ἀπῆλθε κα
ta aīam ſuā: et venit in berſa
τὰ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ, καὶ ἔρχεται εἰς βηρσα
bee q̄ eſt iuda. et dimiſit puerū ſu
βεὲ ἥ ἐστι τοῦ ἰούδα. καὶ ἀφῆκε τὸ παιδάριον αὐ
um ibi: et ipſe perrexit in deſerto viā diei.
τοῦ ἐκεῖ, καὶ αὐτὸς ἐπορεύθη ἐν τῇ ἐρήμῳ ὁδὸν ἡμέρας.
et venit et ſedit ſubter iuniperū: et petiuit
καὶ ἦλθε καὶ ἐκάθισεν ὑποκάτω ῥαθάμ, καὶ ᾐτήσατο
aīe ſue vt moreret. et ait ſufficiat
Jone. 4.a. τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἀποθανεῖν. καὶ εἶπεν, ἱκανούσθω
nūc dñe: tolle iā aīam meā a me: qm̄ nō me
νῦν κύριε, λάβε δὴ τὴν ψυχήν μου ἀπ᾿ ἐμοῦ, ὅτι οὐ κρείσ
lior ſum ego ſup patres meos. et dormi
σων εἰμὶ ἐγὼ ὑπὲρ τοὺς πατέρας μου. καὶ ἐκοιμή
uit et obdormiuit ſub planta ibi. et ecce q̄dā angelus
θη καὶ ὕπνωσεν ὑπὸ φυτὸν ἐκεῖ. καὶ ἰδού τις ἄγγελος
tetigit eum: et dixit illi: ſurge et comede.
ἥψατο αὐτοῦ, καὶ εἶπεν αὐτῷ, ἀνάστηθι καὶ φάγε.
B et reſpexit: et ecce ad caput ſuū ſubci
καὶ ἐπέβλεψε, καὶ ἰδοὺ πρὸς κεφαλῆς αὐτοῦ ἐγκρυ
nericī panis ſiliginē⁹ et lecythus aque. et ſurrexit
φίας ὀλυρίτης καὶ καψάκης ὕδατος. καὶ ἀνέστη
helias et comedit et bibit: et reuerſus dormiuit.
ἠλίας καὶ ἔφαγε καὶ ἔπιεν, καὶ ἐπιστρέψας ἐκοιμήθη.
et reuerſus eſt angel⁹ dñi ſecundo: et te
καὶ ἐπέστρεψεν ὁ ἄγγελος κυρίου ἐκ δευτέρου, καὶ ἥ
tigit eū: et dixit ei: ſurge et comede: q̄ mul
ψατο αὐτοῦ, καὶ εἶπεν αὐτῷ, ἀνάστηθι καὶ φάγε, ὅτι πολ
ta a te via. et ſurrexit et comedit et bibit.
λὴ ἀπὸ σοῦ ἡ ὁδός. καὶ ἀνέστη καὶ ἔφαγε καὶ ἔπιεν.
et abijt in fortitudine cibi illius quadra
καὶ ἐπορεύθη ἐν τῇ ἰσχύϊ τῆς βρώσεως ἐκείνης τεσσαρά
Infra. 10. ginta diebus et quadraginta noctib⁹ vſq; ad mōtē
κοντα ἡμέρας καὶ τεσσαράκοντα νύκτας ἕως ὄρους
choreb. et ingreſſus ē illuc in ſpeluncā et mā
χωρήβ. καὶ εἰσῆλθεν ἐκεῖ εἰς τὸ σπήλαιον καὶ κα
ſit ibi. et ecce verbū dñi ad eū.
τέλυσεν ἐκεῖ. καὶ ἰδοὺ ῥῆμα κυρίου πρὸς αὐτόν.
et dixit: qd tibi hic helia? et dixit helias: ze
καὶ εἶπε, τί σοι ἐνταῦθα ἠλία; καὶ εἶπεν ἠλίας, ζη
lans zelat⁹ ſū dño oīpi: quia dereliquē
λῶν ἐζήλωκα τῷ κυρίῳ παντοκράτορι, ὅτι ἐγκατέλι
rūt te filij iſrael. altaria tua deſtruxerūt:
πόν σε οἱ υἱοὶ ἰσραήλ. τὰ θυσιαστήριά σου κατέσκαψαν,
et pph̄as tuos occiderūt in gladio. et dere
καὶ τοὺς προφήτας σου ἀπέκτειναν ἐν ῥομφαίᾳ, καὶ ὑπε
lict⁹ ſum ego ſolus: et querūt aīam meā vt
λείφθην ἐγὼ μονώτατος, καὶ ζητοῦσι τὴν ψυχήν μου λα
auferāt eā. et ait egredieris et ſtabis corā do
βεῖν αὐτήν. καὶ εἶπεν ἐξελεύσῃ καὶ στήσῃ ἐνώπιον κυ
mino in mōte: et ecce dñs tranſibit et
ρίου ἐν τῷ ὄρει, καὶ ἰδοὺ κύριος παρελεύσεται καὶ
ſpūs grādis fortis diſſoluēs mōtes et cōterēs
πνεῦμα μέγα κραταιὸν διαλῦον ὄρη καὶ συντρῖβον
petras corā dño: nō in ſpū dñs.
πέτρας ἐνώπιον κυρίου, οὐκ ἐν τῷ πνεύματι κύριος.
et poſt ſpūm commotio: nō in cōmotio
καὶ μετὰ τὸ πνεῦμα συσσεισμός, οὐκ ἐν τῷ συσσεισ
ne dñs. et poſt cōmotionē ignis: nō in
C μῷ κύριος. καὶ μετὰ τὸν συσσεισμὸν πῦρ, οὐκ ἐν
igne dñs. et poſt
τῷ πυρὶ κύριος. καὶ μετὰ

quomodo occidiſſet vniuerſos pphetas baal gladio. Miſitq; iezabel nunciū ad heliam dicens. Hec mihi faciant dii & hec addant: niſi hac hora cras poſuero animā tuā ſicut animā vnius ex illis. Timuit ergo helias & ſurgens abiit quocūq; eū ferebat voluntas: venitq; in berſabee iuda: & dimiſit ibi puerū ſuū & perrexit in deſertum viam vnius diei. Cūq; veniſſet & ſederet ſubter vnā iuniperū petiuit animę ſuę vt moreretur: & ait. Sufficit mihi domine: tolle animam meam. Neq; enim melior ſum q̄ patres mei. Proiecitq; ſe: & obdormiuit in vmbra iuniperi. Et ecce angelus domini tetigit eum: & dixit illi. Surge comede. Reſpexit: & ecce ad caput ſuum ſubcinericius panis & vas aque. Comedit ergo & bibit: & rurſum obdormiuit. Reuerſuſq; eſt angelus domini ſecundo: & tetigit eum: dixitq; illi. Surge comede. Grandis enim tibi reſtat via. Qui cū ſurrexiſſet: comedit & bibit: & ambulauit in fortitudine cibi illius quadraginta diebus & quadraginta noctibus vſq; ad montem dei oreb. Cūq; veniſſet illuc: manſit in ſpelunca. Et ecce ſermo dñi ad eum: dixitq; illi. Quid hic agis helia? At ille reſpōdit: zelo zelatus ſum pro domino deo exercituum: quia dereliquerūt pactum dñi filii iſrael. Altaria tua deſtruxerunt: & prophetas tuos occiderunt gladio: & derelictus ſum ego ſolus: & querunt animam meā vt auferant eam. Et ait ei. Egredere & ſta in monte corā dño. Et ecce dñs tranſiit: & ſpū grandis & fortis ſubuertens montes & cōterens petras ante dñm. Nō in ſpū dñs: & poſt ſpm̄ cōmotio. Non in cōmotiōe dñs. Et poſt cōmotionē ignis. Nō in igne dñs. Et poſt

כָּל אֲשֶׁר הָרַג אֶת כָּל הַנְּבִיאִים — נבא
בֶּחָרֶב: וַתִּשְׁלַח אִיזֶבֶל מַלְאָךְ אֶל — שלח לאך
אֵלִיָּהוּ לֵאמֹר כֹּה יַעֲשׂוּן אֱלֹהִים — עשה
וְכֹה יוֹסִפוּן כִּי כָעֵת מָחָר אָשִׂים — יסף שום
אֶת נַפְשְׁךָ כְּנֶפֶשׁ אַחַד מֵהֶם: וַיַּרְא — ראה
וַיָּקָם וַיֵּלֶךְ אֶל נַפְשׁוֹ וַיָּבֹא בְּאֵר — קום
שֶׁבַע אֲשֶׁר לִיהוּדָה וַיַּנַּח אֶת נַעֲרוֹ
שָׁם: וְהוּא הָלַךְ בַּמִּדְבָּר דֶּרֶךְ יוֹם — דבר
וַיָּבֹא וַיֵּשֶׁב תַּחַת רֹתֶם אֶחָד וַיִּשְׁאַל — שאל
אֶת נַפְשׁוֹ לָמוּת וַיֹּאמֶר רַב עַתָּה
יְהוָה קַח נַפְשִׁי כִּי לֹא טוֹב אָנֹכִי — לקח
מֵאֲבֹתָי: וַיִּשְׁכַּב וַיִּישַׁן תַּחַת רֹתֶם — שכב
אֶחָד וְהִנֵּה זֶה מַלְאָךְ נֹגֵעַ בּוֹ וַיֹּאמֶר
לוֹ קוּם אֱכוֹל: וַיַּבֵּט וְהִנֵּה מְרַאֲשֹׁתָיו — נבט
עֻגַת רְצָפִים וְצַפַּחַת מָיִם וַיֹּאכַל — עוג אכל
וַיֵּשְׁתְּ וַיָּשָׁב וַיִּשְׁכָּב: וַיָּשָׁב מַלְאַךְ — שתה שוב
יְהוָה שֵׁנִית וַיִּגַּע בּוֹ וַיֹּאמֶר קוּם — שכב שנה נגע
אֱכֹל כִּי רַב מִמְּךָ הַדָּרֶךְ: וַיָּקָם וַיֹּאכַל — מן
וַיִּשְׁתֶּה וַיֵּלֶךְ בְּכֹחַ הָאֲכִילָה הַהִיא — כוח
אַרְבָּעִים יוֹם וְאַרְבָּעִים לַיְלָה — רבע
עַד הַר הָאֱלֹהִים חֹרֵב: וַיָּבֹא שָׁם — בוא
אֶל הַמְּעָרָה וַיָּלֶן שָׁם וְהִנֵּה — לון
דְּבַר יְהוָה אֵלָיו וַיֹּאמֶר
לוֹ מַה לְּךָ פֹה אֵלִיָּהוּ: וַיֹּאמֶר
קַנֹּא קִנֵּאתִי לַיהוָה אֱלֹהֵי צְבָאוֹת
כִּי עָזְבוּ בְרִיתְךָ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל — ברת
אֶת מִזְבְּחֹתֶיךָ הָרָסוּ וְאֶת נְבִיאֶיךָ — זבח נבא
הָרְגוּ בֶחָרֶב וָאִוָּתֵר אֲנִי — יתר
לְבַדִּי וַיְבַקְשׁוּ אֶת נַפְשִׁי — בדד בקש
לְקַחְתָּהּ: וַיֹּאמֶר צֵא וְעָמַדְתָּ — לקח אמר
בָהָר לִפְנֵי יְהוָה וְהִנֵּה יְהוָה עֹבֵר — יצא פנה
וְרוּחַ גְּדוֹלָה וְחָזָק מְפָרֵק הָרִים — גדל פרק
וּמְשַׁבֵּר סְלָעִים לִפְנֵי יְהוָה — שבר
לֹא בָרוּחַ יְהוָה וְאַחַר הָרוּחַ רַעַשׁ
לֹא בָרַעַשׁ יְהוָה: וְאַחַר הָרַעַשׁ
אֵשׁ לֹא בָאֵשׁ יְהוָה וְאַחַר

האש קול דממה דקה: ויהי כשמע דמם דקק
אליהו וילט פניו באדרתו ויצא לוט
ויעמד פתח המערה והנה אליו קול עמד
ויאמר מה לך פה אליהו: ויאמר
קנא קנאתי ליהוה אלהי צבאות
כי עזבו בריתך בני ישראל את
מזבחתיך הרסו ואת נביאיך הרגו
בחרב ואותר אני לבדי ויבקשו
את נפשי לקחתה: ויאמר יהוה
אליו לך שוב לדרכך מדברה ילך דבר
דמשק ובאת ומשחת את חזאל בוא
למלך על ארם: ואת יהוא בן נמשי
תמשח למלך על ישראל ואת משח
אלישע בן שפט מאבל מחולה
תמשח לנביא תחתיך: והיה נבא
הנמלט מחרב חזאל ימית יהוא מלט מות
והנמלט מחרב יהוא ימית אלישע:
והשארתי בישראל שבעת שאר
אלפים כל הברכים אשר לא
כרעו לבעל וכל הפה אשר לא
נשק לו: וילך משם וימצא את מצא
אלישע בן שפט והוא חרש שנים שנה
עשר צמדים לפניו והוא בשנים פנה
העשר ויעבר אליהו אליו וישלך עבר שלך
אדרתו אליו: ויעזב את הבקר עזב
וירץ אחרי אליהו ויאמר אשקה רוץ אמר
נא לאבי ולאמי ואלכה אחריך נשק הלך
ויאמר לו לך שוב כי מה עשיתי עשה
לך: וישב מאחריו ויקח את צמד שוב לקח
הבקר ויזבחהו ובכלי הבקר זבח כלה
בשלם הבשר ויתן לעם נתן אכל
ויאכלו ויקם וילך אחרי אליהו קום שרת
Cap.xx. וישרתהו: ובן הדד
מלך ארם קבץ את כל חילו
ושלשים ושנים מלך אתו שנה
וסוס ורכב ויעל ויצר על שמרון עלה צור

ignē sibilus aure tenuis. Quod cum audisset helias operuit vultū suū pallio: & egressus stetit in ostio spelunce: & ecce vox ad eum dicens. Quid hic agis helia? Et ille respondit. zelo zelatus sum p̄ domino deo exercituum: quia dereliquerunt pactū tuum filii israel. Altaria tua destruxerūt: & prophetas tuos occiderūt gladio: & derelictus sum ego solus: & q̄rūt aīam meā vt auferant eam. Et ait dn̄s ad eū. Vade & reuertere in viā tuā p̄ desertū in damascū. Cūq; perueneris illuc vnges azahel regem super syriā: & iehu filium namsi vnges regem sup israel. Heliseum autem filium saphat qui ē de abelmeula vnges prophetā p̄ te. Et erit quicūq; fugerit gladiū azahel: occidet eū iehu: & quicūq; fugerit gladium iehu interficiet eū heliseus. Et derelinquā mihi in israel septem milia virorū: quorū genua non sunt incuruata ante baal & omne os quod non adorauerit eū osculans manū. Profectus ergo inde helias reppit heliseū filiū saphat arātē in duodecim iugis boū: & ipse in duodeci iugis boū arātibus vnus erat. Cūq; venisset helias ad eū misit palliū suū sup eū. Qui statim relictis bobus cucurrit post heliam: & ait. Osculor oro te patrē meū & matrē meā: & sic sequar te. Dixitq; ei. Vade & reuertere. Q̄d ei meū erat feci tibi. Reuersus autem ab eo: tulit par boū & mactauit illud: & in aratro boum coxit carnes & dedit populo & comederūt. Consurgensq; abiit & secutus ē heliā & ministrabat ei. zo

Porro benadab rex syrie congregauit oēm exercitū suū & triginta duos reges secum & equos & currus & ascendens pugnabat contra samariam

ignē vox aure tenuis: τ ibi dn̄s. τ factū est vt au
τὸ πῦρ φωνὴ αὔρας λεπτῆς, κἀκεῖ κύριος. καὶ ἐγένετο ὡς ἤ
diuit helias: operuit vultum suū in pal
κουσεν ἡλίας, ἐπεκάλυψε τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ἐν τῇ μηλω
lio suo: τ egressus ē τ stetit iuxta speluncā. τ ecce
τῇ αὐτοῦ, καὶ ἐξῆλθε καὶ ἔστη παρὰ τὸ σπήλαιον. καὶ ἰδοὺ
ad eū vox τ dixit: q̄d tibi hic helia? τ di
πρὸς αὐτὸν φωνὴ καὶ εἶπε, τί σοι ἐνταῦθα ἡλία; καὶ εἶ
xit helias: zelās zelat⁹ sum dn̄o deo oīpotēti:
πεν ἡλίας, ζηλῶν ἐζήλωκα τῷ κυρίῳ θεῷ παντοκράτορι,
quia dereliquerūt pactū tuū filii israel: al
ὅτι ἐγκατέλιπον τὴν διαθήκην σου οἱ υἱοὶ ἰσραήλ, τὰ θυ
taria tua destruxerūt: τ prophetas tuos oc
σιαστήριά σου κατέσκαψαν, καὶ τοὺς προφήτας σου ἀπέ
ciderūt in gladio: τ derelict⁹ sum ego solus: Ro.11.
κτειναν ἐν ῥομφαίᾳ, καὶ ὑπολελείμμαι ἐγὼ μονώτατος, a.
τ querūt aīam meā vt auferāt eam. τ ait Ecc.
καὶ ζητοῦσι τὴν ψυχήν μου λαβεῖν αὐτήν. καὶ εἶπε 48.b.
dn̄s ad eum: vade τ reuertere in viam
κύριος πρὸς αὐτόν, πορεύου καὶ ἀνάστρεφε εἰς τὴν ὁδόν
tuā: τ venies in viā deserti damasci. τ vnges
σου, καὶ ἥξεις εἰς ὁδὸν ἐρήμου δαμασκοῦ. καὶ χρίσεις τὸν
azael in regem sup syriam: τ ieu filiū namessi
ἀζαὴλ εἰς βασιλέα ἐπὶ συρίας, καὶ τὸν ἰοῦ υἱὸν ναμεσ
vnges in regē sup israel: τ elise D
σὶ χρίσεις εἰς βασιλέα ἐπὶ ἰσραήλ, καὶ τὸν ἐλισαι
um filiū saphat de abelmeula vnges in prophetā
αὶ υἱὸν σαφὰτ ἐξ ἀβελμεούλα χρίσεις εἰς προφήτην
pro te. τ erit q̄ saluat⁹ fuerit de gladio azael: oc Ro.11.
ἀντὶ σοῦ. καὶ ἔσται τὸν σωζόμενον ἐκ ῥομφαίας ἀζαήλ, θα a.
cidet ieu. τ q̄ saluat⁹ fuerit de gladio ieu: inter
νατώσει ἰοῦ. καὶ τὸν σωζόμενον ἐκ ῥομφαίας ἰοῦ, θανα
ficiet heliseus. τ derelinquā de israel septē mi
τώσει ἐλισαιέ. καὶ καταλείψω ἐξ ἰσραὴλ ἑπτὰ χιλιά
lia virorū: oia genua q̄ nō incuruauerūt genu
δας ἀνδρῶν, πάντα τὰ γόνατα ἃ οὐκ ἔκαμψαν γόνυ
baal: τ oē os q̄d nō adorauit eū. τ
τῷ βαὰλ, καὶ πᾶν στόμα ὃ οὐ προσεκύνησεν αὐτῷ. καὶ
profect⁹ ē helias inde τ reperit ibi heliseū fi
ἀπῆλθεν ἡλίας ἐκεῖθεν καὶ εὑρίσκει ἐκεῖ τὸν ἐλισαιὲ υἱ
liū saphat: τ ipse erat arans in bobus. duodecim
ὸν σαφάτ, καὶ αὐτὸς ἦν ἀροτριῶν ἐν βουσί. δώδεκα
iuga boum erāt corā eo: τ ipse in duo
ζεύγη βοῶν ἦν ἐνώπιον αὐτοῦ, καὶ αὐτὸς ἐν τοῖς δώ
decim. τ abiit ad heliseū helias: τ proiecit
δεκα. καὶ ἀπῆλθεν ἐπὶ τὸν ἐλισαιὲ ἡλίας, καὶ ἔρριψεν
sup eū palliū suū. τ reliquit heliseus
ἐπ' αὐτὸν τὴν μηλωτὴν αὐτοῦ. καὶ κατέλιπεν ἐλισαιὲ
boues: τ cucurrit post heliā τ ait: deoscu
τοὺς βόας, καὶ ἔδραμεν ὀπίσω ἡλίου καὶ εἶπε, κατα
labor patrē meū τ matrē meā: τ se
φιλήσω τὸν πατέρα μου καὶ τὴν μητέρα μου, καὶ ἀκο
quar te post te. τ dixit ei: vade
λουθήσω σοι ὀπίσω σου. καὶ εἶπεν αὐτῷ, πορεύου
reuertere: q̄d feci tibi? τ reuersus est a ter
ἀνάστρεφε, τί πεποίηκά σοι; καὶ ἀνέστρεψεν ἐκ τῶν ὄπι
go eius. τ tulit iuga boū: τ ma
σθεν αὐτοῦ. καὶ ἔλαβε τὰ ζεύγη τῶν βοῶν, καὶ ἔθυ
ctauit τ coxit ea in instrumētis boū:
σε καὶ ἥψησεν αὐτὰ ἐν τοῖς σκεύεσι τῶν βοῶν,
τ dedit p̄plo τ comederūt. τ surrexit τ a
καὶ ἔδωκε τῷ λαῷ καὶ ἔφαγον. καὶ ἀνέστη καὶ ἐπο
biit post heliā: τ ministrabat ei.
ρεύθη ὀπίσω ἡλίου, καὶ ἐλειτούργει αὐτῷ. Ca.20.

Et cōgregauit filius ader rex syrie om A
Καὶ συνήθροισεν υἱὸς ἄδερ βασιλεὺς συρίας πᾶ
nem exercitū suum: τ triginta τ duo
σαν τὴν δύναμιν αὐτοῦ, καὶ τριάκοντα καὶ δύο
reges secum: τ equi τ currus: τ C
βασιλεῖς μετ' αὐτοῦ, καὶ ἵπποι καὶ ἅρματα, καὶ
ascēderūt τ obsederūt cōtra samariam.
ἀνέβησαν καὶ περιεκάθισαν ἐπὶ σαμαρείας,

B

et expugnauerūt eā. et misit nuncios ad
καὶ ἐπολέμησαν αὐτήν. καὶ ἀπέστειλεν ἀγγέλους πρὸς
achaab regem israel in ciuitatē. et dixit
ἀχαὰβ βασιλέα ἰσραὴλ εἰς τὴν πόλιν. καὶ εἶπε
ad eū: hec dicit filius ader: argētū tuū
πρὸς αὐτόν, τάδε λέγει υἱὸς ἄδερ, τὸ ἀργύριόν σου
et aurum tuū meū est: et vxores tue et
καὶ τὸ χρυσίον σου ἐμόν ἐστι, καὶ αἱ γυναῖκές σου καὶ
filij tui pulcherrimi mei sunt. et rñdit
τὰ τέκνα σου τὰ κάλλιστα ἐμά ἐστι. καὶ ἀπεκρίθη
rex israel et dixit: sicut locutus es dñe
ὁ βασιλεὺς ἰσραὴλ καὶ εἶπεν, καθὼς ἐλάλησας κύριέ
mi rex: tuus sum ego: et omnia mea.
μου βασιλεῦ, σός εἰμι ἐγώ, καὶ πάντα τὰ ἐμά.
et reuersi sūt nūcij et dixerūt: hec dicit fi
καὶ ἀνέστρεψαν οἱ ἄγγελοι καὶ εἶπον, τάδε λέγει υἱὸς
lius ader: ego misi ad te dicēs: argētū
ἄδερ, ἐγὼ ἀπέσταλκα πρὸς σὲ λέγων, τὸ ἀργύριόν
tuū et aurū tuū et vxores tuas et
σου καὶ τὸ χρυσίον σου καὶ τὰς γυναῖκάς σου καὶ
filios tuos dabis mihi: quia hac hora cras
τὰ τέκνα σου δώσεις μοι, ὅτι ταύτην τὴν ὥραν αὔ
mittam seruos meos ad te: et scru
ριον ἐξαποστελῶ τοὺς παῖδάς μου πρὸς σέ, καὶ ἐξερευ
tabūtur domus tuas et domus ser
νήσουσι τοὺς οἴκους σου καὶ τοὺς οἴκους τῶν παί
uorū tuorū: et erūt oīa desideria oculo
δων σου, καὶ ἔσται πάντα τὰ ἐπιθυμήματα τῶν ὀφθαλ
rum suorū: super q̄ iniecerint manus suas: ac
μῶν αὐτῶν, ἐφ' ἃ ἂν ἐπιβάλωσι τὰς χεῖρας αὐτῶν, λή
cipiēt. et vocauit rex israel oēs
B ψονται. καὶ ἐκάλεσεν ὁ βασιλεὺς ἰσραὴλ πάντας τοὺς
seniores terre: et dixit eis: cognoscite iā et
πρεσβυτέρους τῆς γῆς, καὶ εἶπεν αὐτοῖς, γνῶτε δὴ καὶ
videte: quia malū iste querit: quia misit ad me
ἴδετε, ὅτι κακίαν οὗτος ζητεῖ, ὅτι ἀπέσταλκε πρός με
pro vxoribus meis et pro filijs meis. et ar
περὶ τῶν γυναικῶν μου καὶ περὶ τῶν τέκνων μου. καὶ τὸ ἀρ
gētum meū et aurū meū nō prohibui ab eo.
γύριόν μου καὶ τὸ χρυσίον μου οὐκ ἐκώλυσα ἀπ' αὐτοῦ.
et dixerūt ei maiores natu et vniuersus pplus: nō audias
καὶ εἶπαν αὐτῷ οἱ πρεσβύτεροι καὶ πᾶς ὁ λαός, μὴ ἀκούσῃς
et nō velis. et dixit nuncijs filij ader: dicite
καὶ μὴ θελήσῃς. καὶ εἶπεν τοῖς ἀγγέλοις υἱοῦ ἄδερ, εἴπατε
dño vro iuxta oīa q̄ misisti ad ser
τῷ κυρίῳ ὑμῶν κατὰ πάντα ὅσα ἀπέσταλκας πρὸς τὸν δοῦ
uū tuū: in initio faciā. at verbū hoc nō potero
λόν σου, ἐν πρώτοις ποιήσω. τὸ δὲ ῥῆμα τοῦτο οὐ δυνήσομαι
facere. et abierūt viri et retulerūt ei verbū.
ποιῆσαι. καὶ ἀπῆλθον οἱ ἄνδρες καὶ ἀπέστρεψαν αὐτῷ λόγον.
et misit ad eū filius ader dicēs: hec faci
καὶ ἀπέστειλε πρὸς αὐτὸν υἱὸς ἄδερ λέγων, τάδε ποιή
ant mihi dij et hec addant: si suffecerit puluis
σαισάν μοι οἱ θεοὶ καὶ τάδε προσθείησαν, εἰ ἐκποιήσει ὁ χοῦς
samarie pugillis oī pplo peditibus meis.
σαμαρείας ταῖς δραξὶ παντὶ τῷ λαῷ τοῖς πεζοῖς μου.
et rñdit rex israel et ait: sufficiat vobis:
καὶ ἀπεκρίθη βασιλεὺς ἰσραὴλ καὶ εἶπεν, ἱκανούσθω ὑμῖν,
nō glorietur gibbosus vt rectus. et factū est qñ respō
μὴ καυχάσθω ὁ κυρτὸς ὡς ὁ ὀρθός. καὶ ἐγένετο ὅτε ἀπεκρί
dit ei verbū istud: bibēs erat ipse et oēs
θη αὐτῷ τὸν λόγον τοῦτον, πίνων ἦν αὐτὸς καὶ πάντες οἱ
reges q̄ cū eo in tabnaculis. et ait seruis su
A βασιλεῖς οἱ μετ' αὐτοῦ ἐν σκηναῖς. καὶ εἶπε τοῖς παισὶν αὐ
is: edificate vallū. et posuerūt vallū sup
τοῦ, οἰκοδομήσατε χάρακα. καὶ ἔθεντο χάρακα ἐπὶ τὴν
ciuitatē. et ecce ppha vnus accessit achaab re
πόλιν. καὶ ἰδοὺ προφήτης εἷς προσῆλθε τῷ ἀχαὰβ βασι
C gi israel: et dixit: hec dicit dñs: si vidisti oēm
λεῖ ἰσραήλ, καὶ εἶπε, τάδε λέγει κύριος, εἰ ἑώρακας πάντα τὸν
turbā magnā hanc ecce ego trado eā hodie
ὄχλον τὸν μέγαν τοῦτον; ἰδοὺ ἐγὼ δίδωμι αὐτὸν σήμερον

& obsedit eam. Mitteſ
qꝫ nuncios ad
achab regem israel in
ciuitatem ait.
Hec dicit bēadab. Ar
gentū tuū & aurū tuū
meū est: & vxores tue
& filij tui optimi mei
sunt. Rñditqꝫ rex isra
el. Iuxta verbum tuum
dñe mi rex: tuus sum
ego & omnia mea.
Reuertētesqꝫ nūcij di
xerunt. Hec dicit
benadab qui misit nos
ad te.
Argētū tuū & aurū tu
um & vxores tuas & fili
os tuos dabis mihi.
Cras igitur hac eadem
hora mittā seruos meos
ad te & scrutabūtur do
mū tuā & domū seruo
rū tuorū: & oē qđ eis
placuerit ponēt in ma
nibus suis & auferent.
Vocauit aūt rex israel
omnes seniores terre:
& ait. Aiaduertite & vi
dete: qm̄ insidietur no
bis. Misit enim ad me
pro vxoribus meis &
filijs & pro argento &
auro: & non abnui.
Dixeruntqꝫ oēs maio
res natu & vniuersus
populus ad eū. Nō au
dias neqꝫ acqescas illi.
Rñditqꝫ nuncijs bena
dab. Dicite dño meo
regi. Oia pp̄ q̄ misisti
ad me seruum tuum
in initio faciam: hanc
autem rem
facere nō possum. Re
uersiqꝫ nuncij
retulerunt ei. Qui re
misit
& ait. Hec faciant mi
hi dij & hec
addāt: si suffecerit pul
uis samarie
pugillis omnis popu
li qui sequitur me.
Et respondens rex isra
el ait. Dicite ei.
Ne glorietur accictus
eque vt discictus. Factū
est āt cum audisset bena
dab verbum istud bibe
bat ipse & reges in vm
braculis: & ait
seruis suis. Circūdate
citatē. Et circūdederūt e
am. Et ecce ppheta vnꝰ
accedens ad achab
regē israel: ait ei. Hec
dicit
dñs. Certe vidisti oēm
multitudinē hāc nimi
am. Ecce ego tradā eā
in manum tuā hodie:

וילחם בה׃ וישלח מלאכים אל — לחם שלח
אחאב מלך ישראל העירה׃ ויאמר — לאמר
לו כה אמר בן הדד כספך וזהבך לי
הוא ונשיך ובניך הטובים לי הם׃ — נשה
ויען מלך ישראל ויאמר כדברך — ענה
אדני המלך לך אני וכל אשר לי׃
וישבו המלאכים ויאמרו כה אמר — שוב
בן הדד לאמר כי שלחתי אליך
לאמר כספך וזהבך ונשיך ובניך
לי תתן׃ כי אם כעת מחר אשלח — נתן שלח
את עבדי אליך וחפשו את ביתך
ואת בתי עבדיך והיה כל מחמד — חמד
עיניך ישימו בידם ולקחו׃ ויקרא — שום קרא
מלך ישראל לכל זקני הארץ
ויאמר דעו נא וראו כי רעה זה — ידע ראה
מבקש כי שלח אלי לנשי ולבני — רוע בקש
ולכספי ולזהבי ולא מנעתי ממנו׃
ויאמרו אליו כל הזקנים וכל העם — אמר
אל תשמע ולוא תאבה׃ ויאמר — שמע אבה
למלאכי בן הדד אמרו לאדני — לאמר
המלך כל אשר שלחת אל עבדך
בראשנה אעשה והדבר הזה — עשה
לא אוכל לעשות וילכו המלאכים — יכל
וישבהו דבר׃ וישלח אליו בן הדד — שוב שלח
ויאמר כה יעשון לי אלהים וכה
יוספו אם ישפק עפר שמרון — יסף שפק
לשעלים לכל העם אשר ברגלי׃
ויען מלך ישראל ויאמר דברו — ענה
אל יתהלל חגר כמפתח׃ ויהי — הלל פתח
כשמע את הדבר הזה והוא שתה — היה
הוא והמלכים בסכות ויאמר אל — סכך
עבדיו שימו וישימו על העיר׃ — שום
והנה נביא אחד נגש אל אחאב
מלך ישראל ויאמר כה אמר
יהוה הראית את כל ההמון הגדול — ראה המן
הזה הנני נתנו בידך היום — גדל

וִידַעְתָּ כִּי אֲנִי יְהוָה׃ וַיֹּאמֶר אַחְאָב אָמַר
בְּמִי וַיֹּאמֶר כֹּה אָמַר יְהוָה בְּנַעֲרֵי
שָׂרֵי הַמְּדִינוֹת וַיֹּאמֶר מִי יֶאְסֹר שׂור דִּין
הַמִּלְחָמָה וַיֹּאמֶר אָתָּה׃ וַיִּפְקֹד אֶת אָסַר לָחַם
נַעֲרֵי שָׂרֵי הַמְּדִינוֹת וַיִּהְיוּ מָאתַיִם הָיָה מֵאָה
שְׁנַיִם וּשְׁלֹשִׁים וְאַחֲרֵיהֶם פָּקַד שָׁנָה
אֶת כָּל הָעָם כָּל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל שִׁבְעַת
אֲלָפִים׃ וַיֵּצְאוּ בַּצָּהֳרָיִם וּבֶן הֲדַד
שֹׁתֶה שִׁכּוֹר בַּסֻּכּוֹת הוּא וְהַמְּלָכִים שָׁכַר סָכַךְ
שְׁלֹשִׁים וּשְׁנַיִם מֶלֶךְ עֹזֵר אֹתוֹ׃
וַיֵּצְאוּ נַעֲרֵי שָׂרֵי הַמְּדִינוֹת
בָּרִאשֹׁנָה וַיִּשְׁלַח בֶּן הֲדַד וַיַּגִּידוּ לוֹ שָׁלַח נָגַד
לֵאמֹר אֲנָשִׁים יָצְאוּ מִשֹּׁמְרוֹן׃
וַיֹּאמֶר אִם לְשָׁלוֹם יָצָאוּ תִּפְשׂוּם שָׁלַם
חַיִּים וְאִם לְמִלְחָמָה יָצְאוּ חַיִּים
תִּפְשׂוּם׃ וְאֵלֶּה יָצְאוּ מִן הָעִיר נַעֲרֵי
שָׂרֵי הַמְּדִינוֹת וְהַחַיִל אֲשֶׁר
אַחֲרֵיהֶם׃ וַיַּכּוּ אִישׁ אִישׁוֹ וַיָּנֻסוּ נָכָה נוּס
אֲרָם וַיִּרְדְּפֵם יִשְׂרָאֵל וַיִּמָּלֵט בֶּן רָדַף מָלַט
הֲדַד מֶלֶךְ אֲרָם עַל סוּס וּפָרָשִׁים׃
וַיֵּצֵא מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל וַיַּךְ אֶת הַסּוּס
וְאֶת הָרֶכֶב וְהִכָּה בַאֲרָם מַכָּה גְדוֹלָה׃ גָּדַל
וַיִּגַּשׁ הַנָּבִיא אֶל מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל נָגַשׁ נָבָא
וַיֹּאמֶר לוֹ לֵךְ הִתְחַזַּק וְדַע וּרְאֵה יָלַךְ חָזַק
אֵת אֲשֶׁר תַּעֲשֶׂה כִּי לִתְשׁוּבַת יָדַע עָשָׂה שוב
הַשָּׁנָה מֶלֶךְ אֲרָם עֹלֶה עָלֶיךָ׃ וְעַבְדֵי
מֶלֶךְ אֲרָם אָמְרוּ אֵלָיו אֱלֹהֵי הָרִים
אֱלֹהֵיהֶם עַל כֵּן חָזְקוּ מִמֶּנּוּ וְאוּלָם אָלַם
נִלָּחֵם אִתָּם בַּמִּישׁוֹר אִם לֹא נֶחֱזַק לָחַם יָשַׁר
מֵהֶם׃ וְאֶת הַדָּבָר הַזֶּה עֲשֵׂה הָסֵר סור
הַמְּלָכִים אִישׁ מִמְּקֹמוֹ וְשִׂים פַּחוֹת קוּם שׂוּם
תַּחְתֵּיהֶם׃ וְאַתָּה תִמְנֶה לְךָ חַיִל פָּחָה מָנָה
כַּחַיִל הַנֹּפֵל מֵאוֹתָךְ וְסוּס כַּסּוּס את
וְרֶכֶב כָּרֶכֶב וְנִלָּחֲמָה אוֹתָם בַּמִּישׁוֹר את
אִם לֹא נֶחֱזַק מֵהֶם וַיִּשְׁמַע לְקֹלָם חָזַק שָׁמַע
וַיַּעַשׂ כֵּן׃ וַיְהִי לִתְשׁוּבַת הַשָּׁנָה עָשָׂה הָיָה שוב

vt ſcias quia ego ſum dominus. Et ait achab. Per quem? Dixitq; ei. Hec dicit dñs. Per pediſſequos principũ prouinciarũ. Et ait. Quis incipiet pliari? Et ille dixit: tu. Recenſuit ergo pueros pricipũ puĩciarũ & reppit numerũ ducẽtorũ trigita duorũ. Et recẽſuit poſt eoſ populum omnes filios iſrael ſeptem milia: & egreſſi ſũt meridie. Benadab autem bibebat temulẽtus in vmbraculo ſuo & reges trigita duo cũ eo q ad auxilium eius venerant. Egreſſi ſunt aũt pueri principum prouĩciarũ ĩ prima frõte. Miſit itaq; benadab: q nũciauerũt ei dicentes. Viri egreſſi ſunt de ſamaria. At ille ait. Siue p pace veniũt appͥhendite eos viuos: ſiue vt prelientur viuos eos capite. Egreſſi ſunt ergo pueri principũ prouinciarũ: ac reliquus exercitus ſeqͥbatur. & percuſſit vnuſqſq; virũ qui cõtra ſe veniebat: fugeruntq; ſyri & pſecutus ẽ eos iſrael. Fugit quoq; benadab rex ſyrie in equo cũ eqtibus ſuis. Necnõ egreſſus rex iſrl pcuſſit equos & currus: & pcuſſit ſyriam plaga magna nimis. Accedẽs ãt ppheta ad regẽ iſrael dixit ei. Vade & cõfortare: & ſcito & vide quid facias. Sequẽti ei anno rex ſyrie aſcendet contra te. Serui vero regis ſyrie dixerunt ei. Dii montium ſunt dii eorũ: ideo ſupauerũt nos. Sed meli9 eſt vt pugnemus cõtra eos ĩ cãpeſtribus & obtinebimus eos. Tu ergo verbũ hoc fac. Amoue reges ſingulos ab exercitu tuo & põe pricipes p eis. & iſtaura numerũ militũ q ceciderũt d tuis: & equos ſm equoſ priſtinos: & currus ſm curr9 quos añ habuiſti: & pugnabim9 cõtra eos ĩ cãpeſtrib9: & videbiſ q obtĩebim9 eos. Credidit cõſilio eoꝝ: & fecit ita. Igitur poſtq̃ ann9

in manus tuas: & ſcies: q ego dñs. & ait a-
εἰς τὰς χεῖράς σου, καὶ γνώσῃ, ὅτι ἐγὼ κύριος. καὶ εἶπεν ἀ-
chaab: in quo? & dixit: hec dicit dñs in pediſſe
χαάβ, ἐν τίνι; καὶ εἶπε, τάδε λέγει κύριος ἐν τοῖς παιδα-
quis principũ puinciarũ. & ait achaab: quis com-
ρίοις τῶν ἀρχόντων τῶν χωρῶν. καὶ εἶπεν ἀχαάβ, τίς συνά-
iũget preliũ? & dixit: tu. & recẽſuit achaab
ψει τὸν πόλεμον; καὶ εἶπεν, σύ. καὶ ἐπεσκέψατο ἀχαὰβ
pueros principũ puinciaꝝ: & fuerũt ducen
τοὺς παῖδας τῶν ἀρχόντων τῶν χωρῶν, καὶ ἐγένοντο διακό
ti triginta & duo & poſt hec recẽſuit
σιοι τριάκοντα καὶ δύο. καὶ μετὰ ταῦτα ἐπεσκέψατο τὸν
ppl̃m oẽs filiũ virtutis ſeptẽ milia: & egreſſus ẽ me
λαὸν πάντα υἱοὺς δυνάμεως ἑπτὰ χιλιάδας, καὶ ἐξῆλθε με
ridie. & fili9 ader bibẽs & temulẽt9 in vmbraculis ipſe
σημβρίας. καὶ υἱὸς ἄδερ πίνων καὶ μεθύων ἐν σοκχὼθ αὐτὸς
& reges: triginta & duo reges auxiliarij
καὶ οἱ βασιλεῖς, τριάκοντα καὶ δύο βασιλεῖς οἱ συμβοηθοὶ
cum eo. & egreſſi ſunt pueri principũ
μετ' αὐτοῦ. καὶ ἐξῆλθεν τὰ παιδάρια τῶν ἀρχόντων τῶν
prouinciaꝝ ĩ primis. & miſit fili9 abel: & nũciaue-
χωρῶν ἐν πρώτοις. καὶ ἀπέστειλεν υἱὸς ἄβελ, καὶ ἀνήγγει-
rũt ei dicẽtes: viri egreſſi ſũt de ſamaria. & a-
λαν αὐτῷ λέγοντες, ἄνδρες ἐξεληλύθασιν ἐκ σαμαρείας. καὶ εἶ-
it rex: ſi in pace ipſi egrediũtur: ap-
πεν ὁ βασιλεύς, εἰ εἰς εἰρήνην αὐτοὶ ἐκπορεύονται, συλ-
prehẽdite eos viuos. & ſi in preliũ egreſſi ſũt: ap
λάβετε αὐτοὺς ζῶντας. καὶ εἰ εἰς πόλεμον ἐξῆλθον, συλ-
prehẽdite eos viuos. & egreſſi ſũt de ciuitate
λάβετε αὐτοὺς ζῶντας. καὶ ἐξῆλθεν ἐκ τῆς πόλεως τὰ
pueri principũ puinciarũ & exercitus poſt
παιδάρια τῶν ἀρχόντων τῶν χωρῶν καὶ ἡ δύναμις ὀπί-
eos. & percuſſit vnuſqſq; eũ q iuxta ſe: & fuge
σω αὐτῶν. καὶ ἐπάταξεν ἕκαστος τὸν παρ' αὐτοῦ, καὶ ἔφυ- D
runt ſyri. & perſecut9 eſt eos iſrael: & ſaluat
γον οἱ σύροι. καὶ κατεδίωξεν αὐτοὺς ἰσραήλ, καὶ σώζεται
fili9 ader rex ſyrias in equis equitũ. & egreſ
υἱὸς ἄδερ βασιλεὺς συρίας ἐφ' ἵππων ἱππέων. καὶ ἐξῆλ-
ſus ẽ rex iſrael: & cepit equos &
θεν ὁ βασιλεὺς ἰσραήλ, καὶ ἔλαβε τοὺς ἵππους καὶ τὰ
currus: & percuſſit plaga magna in ſyria. &
ἅρματα, καὶ ἐπάταξεν πληγὴν μεγάλην ἐν συρίᾳ. καὶ
acceſſit ppħa ad regẽ iſrael dicẽs:
προσῆλθεν ὁ προφήτης πρὸς τὸν βασιλέα ἰσραὴλ λέγων,
cõfortare & ſcito & vide qd facies? qr reuer
κραταιοῦ καὶ γνῶθι καὶ ἴδε τί ποιήσεις; ὅτι ἐπιστρέ-
tente anno: fili9 ader rex ſyrie aſ
φοντος τοῦ ἐνιαυτοῦ, υἱὸς ἄδερ βασιλεὺς συρίας ἀνα-
cendit cõtra te. & ſerui regis ſyrie dixerũt
βαίνει ἐπὶ σέ. καὶ οἱ παῖδες βασιλέως συρίας εἶπον
ad eũ: de9 mõtiũ deus iſrael & nõ de9 val
πρὸς αὐτόν, θεὸς ὀρέων ὁ θεὸς ἰσραὴλ καὶ οὐ θεὸς κοι-
lium: pp hoc preualuerũt ſup nos. ſi ãt pu-
λάδων, διὰ τοῦτο ἐκράτησαν ὑπὲρ ἡμᾶς. ἐὰν δὲ πο-
gnauerimus cũ eis in plano pfecto obtinebim9 ſup iſrael
λεμήσωμεν αὐτοὺς κατ' εὐθύ, ἦ μὴν κρατήσομεν ὑπὲρ
eos. & fac iuxta verbũ hoc: amoue
αὐτούς. καὶ ποίησον κατὰ τὸ ῥῆμα τοῦτο, ἀπόστησον
reges vnũquemq; in locũ ſuum:
τοὺς βασιλεῖς ἕκαστον εἰς τὸν τόπον αὐτοῦ.
& pone pro eis principes: & inſtaura tu ſm
καὶ θὲς ἀντ' αὐτῶν σατράπας, καὶ ἄλλαξον σὺ κατὰ
exercitũ q cecidit de te: & equũ
τὴν δύναμιν τὴν πεσοῦσαν ἀπὸ σοῦ, καὶ ἵππον
ſcd̃m equum: & currus ſm cur
κατὰ τὸν ἵππον, καὶ ἅρματα κατὰ τὰ ἅρμα-
rus: & pugnabimus cõtra eos in plano: & obti
τα, καὶ πολεμήσομεν πρὸς αὐτοὺς κατ' εὐθύ, καὶ κρα-
nebimus ſup eos. & audiuit vocẽ eoꝝ: &
τήσομεν ὑπὲρ αὐτούς. καὶ ἤκουσε τῆς φωνῆς αὐτῶν, καὶ
fecit ita. & factũ eſt trãſeunte anno:
ἐποίησεν οὕτως. καὶ ἐγένετο ἐπιστρέφοντος τοῦ ἐνιαυτοῦ,

et recensuit filius ader syriam: et ascẽdit in
καὶ ἐπεσκέψατο υἱὸς ἄδερ τὴν συρίαν, καὶ ἀνέβαινεν
aphecs ad pugnã cõtra israel. et filii israel recen-
ἀφεκὰ εἰς πόλεμον ἐπὶ ἰσραήλ. καὶ οἱ υἱοὶ ἰσραὴλ ἐπε-
siti sunt: et venerũt in occursũ eorũ.
σκέπησαν, καὶ παρεγένοντο εἰς ἀπάντησιν αὐτῶν.
et castrametatꝰ est israel ex aduerso eorũ: quasi
καὶ παρενέβαλεν ἰσραὴλ ἐξ ἐναντίας αὐτῶν, ὡσεὶ
duo greges caprarũ. et syria repleuit terrã. et
δύο ποίμνια αἰγῶν. καὶ συρία ἔπλησε τὴν γῆν. καὶ
accessit homo dei: et dixit regi
προσῆλθεν ἄνθρωπος τοῦ θεοῦ, καὶ εἶπε τῷ βασιλεῖ
israel hec dicit dñs: eo quod dixit syria: quia
ἰσραήλ, τάδε λέγει κύριος, ἀνθ' ὧν εἶπεν συρία, ὅτι
deus montiũ dñs deꝰ isrl et nõ deꝰ valliũ ipse:
θεὸς ὀρέων κύριος ὁ θεὸς ἰσραὴλ καὶ οὐ θεὸς κοιλάδων αὐτός,
et dabo exercitũ magnũ hunc in manus
καὶ δώσω τὴν δύναμιν τὴν μεγάλην ταύτην εἰς χεῖρας
tuas: et scies quia ego dñs. et castrametabãtur
σου, καὶ γνώσῃ ὅτι ἐγὼ κύριος. καὶ παρεμβάλλουσιν
isti corã his septẽ diebus. et factũ
οὗτοι ἀπέναντι τούτων ἑπτὰ ἡμέρας. καὶ ἐγένε-
est die septima: et appropinquit bellũ.
το τῇ ἡμέρᾳ τῇ ἑβδόμῃ, καὶ προσῆγεν ὁ πόλεμος.
et percussit israel syriam cẽtũ milia
καὶ ἐπάταξεν ἰσραὴλ τὴν συρίαν ἑκατὸν χιλιάδας
peditũ vna die. et fugerũt reliqui in aphe
πεζῶν μιᾷ ἡμέρᾳ. καὶ ἔφυγον οἱ κατάλοιποι εἰς ἀφε-
ca: in ciuitatẽ. et cecidit murus sup vigĩ
κά, εἰς τὴν πόλιν. καὶ ἔπεσε τὸ τεῖχος ἐπὶ εἴκο-
ti et septẽ milia virorũ q remãserãt. et fi
σι καὶ ἑπτὰ χιλιάδας ἀνδρῶν τῶν καταλοίπων. καὶ υἱ-
lius ader fugit et ingressus est in domũ cubicu
ὸς ἄδερ ἔφυγε καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὸν οἶκον τοῦ κοιτῶ-
li in promptuariũ. et dixerũt serui eiꝰ
νος εἰς τὸ ταμιεῖον. καὶ εἶπον οἱ παῖδες αὐτοῦ
ad eũ: ecce iã audiuimus: quia reges do
πρὸς αὐτόν, ἰδοὺ δὴ ἀκούσαμεν, ὅτι βασιλεῖς οἴ-
mus israel reges mie sunt. ponamus igit
κου ἰσραὴλ βασιλεῖς ἐλέους εἰσίν. ἐπιθώμεθα δὴ
saccos sup lũbos nr̃os: et funiculos in ca-
σάκκους ἐπὶ τὰς ὀσφῦς ἡμῶν, καὶ σχοινία ἐπὶ τὰς κε-
pitibus nr̃is: et eamus ad regẽ israel:
φαλὰς ἡμῶν, καὶ πορευθῶμεν πρὸς τὸν βασιλέα ἰσραήλ,
si forte viuificabit aĩas nr̃as. et accinxe
εἴ πως ζωογονήσει τὰς ψυχὰς ἡμῶν. καὶ περιεζώσαν-
runt lumbos suos saccis et ligauerũt funiculis
το τὰς ὀσφύας αὐτῶν σάκκους καὶ ἔδησαν σχοινία
capita sua: et dixerũt regi israel:
τὰς κεφαλὰς αὐτῶν, καὶ εἶπον τῷ βασιλεῖ ἰσραήλ,
seruꝰ tuus filiꝰ ader dicit: viuat iã aĩa mea.
ὁ δοῦλός σου υἱὸς ἄδερ λέγει, ζησάτω δὴ ἡ ψυχή μου.
et dixit: si adhuc viuit: frater meus est. et viri
καὶ εἶπεν, εἰ ἔτι ζῇ, ἀδελφός μου ἐστίν. καὶ οἱ ἄνδρες
pro oie acceperũt et festinauerũt et rapuerũt verbũ eius
οἰωνίσαντο καὶ ἔσπευσαν καὶ ἀνελέξαντο τὸν λόγον αὐτοῦ
de ore eius: et dixerũt: frater tuus fi
ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ, καὶ εἶπεν, ἀδελφός σου υἱ-
lius ader. et dixit: ingredimini et capite eum.
ὸς ἄδερ. καὶ εἶπεν, εἰσέλθετε καὶ λάβετε αὐτόν.
et egressus ẽ ad eũ filiꝰ ader: et imponunt
καὶ ἐξῆλθε πρὸς αὐτὸν υἱὸς ἄδερ, καὶ ἀναβιβάζουσιν
eum sup currũ ad eũ. et dixit ad eum:
αὐτὸν ἐπὶ τὸ ἅρμα πρὸς αὐτόν. καὶ εἶπε πρὸς αὐτόν,
ciuitates quas tulit pater meus a patre
τὰς πόλεις ἃς ἔλαβεν ὁ πατήρ μου παρὰ τοῦ πατρός
tuo reddam tibi. et exitus pones in damasco
σου ἀποδώσω σοι. καὶ ἐξόδους θήσεις ἐν δαμασκῷ
tibi: sicut posuit pater meꝰ in samaria. et ego
σεαυτῷ, καθὼς ἔθετο ὁ πατήρ μου ἐν σαμαρείᾳ. καὶ ἐγὼ
in federe mittã te. et pepigit ei fedus:
ἐν διαθήκῃ ἐξαποστελῶ σε. καὶ διέθετο αὐτῷ διαθήκην,

trãsierat recẽsuit benadab syros: & ascẽdit in afec: vt pugnarẽt cõtra israel. Porro filii israel recensiti sunt: & acceptis cibariis pfecti ex aduerso: castraq; metati sunt cõtra eos quasi duo pui greges caprarũ: syri autem repleuerunt terram. Et accedens vnus vir dei dixit ad regem israel. Hec dicit dominus. Quia dixerunt syri: deus montiũ est dominus: & non est deus vallium: dabo omnem multitudinem hanc grandem in manu tua: & scietis quia ego sum dominꝰ. Dirigebantq; septem diebus ex aduerso hi atq; illi acies: septima autẽ die cõmissum est bellum. Percusseruntq; filii israel de syris centum milia peditũ in die vna. Fugerũt aũt qui remanserũt in afec in ciuitatẽ: & cecidit murus super viginti septem milia hoim q remanserãt. Porro benadab fugiẽs ingressus ẽ ciuitatẽ in cubiculũ qđ erat intra cubiculũ. dixerũtq; ei serui sui. Ecce audiuimꝰ q reges domꝰ israel clementes sint. Ponamus itaq; saccos in lumbis nostris & funiculos in capitibꝰ nostris: & egrediamur ad regẽ israel: forsitã saluabit aias nostras. Accinxerũt saccis lumbos suos & posuerũt funiculos in capitibꝰ suis: veneruntq; ad regẽ israel & dixerũt ei. Seruus tuꝰ benadab dicit. Viuat oro te aia mea. Et ille ait. Si adhuc viuit frater meus est. Quod acceperũt viri p omie: & festinãtes rapuerunt verbũ ex ore eiꝰ atq; dixerũt. Frater tuꝰ benadab viuit. Et dixit eis. Ite & adducite eũ ad me. Egressus est ergo ad eũ benadab: & leuauit eũ in currũ suũ. Qui dixit ei. Ciuitates quas tulit pr̃ meꝰ a patre tuo reddã: & plateas fac tibi in damasco sicut fecit pr̃ meus in samaria: & ego federatꝰ recedã a te. Pepigit ergo

וַיִּפְקֹד בֶּן הֲדַד אֶת אֲרָם וַיַּעַל אֲפֵקָה — פקד עלה
לַמִּלְחָמָה עִם יִשְׂרָאֵל׃ וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל
הָתְפָּקְדוּ וְכָלְכְּלוּ וַיֵּלְכוּ לִקְרָאתָם
וַיַּחֲנוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל נֶגְדָּם כִּשְׁנֵי — חנה שנה
חֲשִׂפֵי עִזִּים וַאֲרָם מִלְאוּ אֶת
הָאָרֶץ׃ וַיִּגַּשׁ אִישׁ הָאֱלֹהִים וַיֹּאמֶר — נגשׁ
אֶל מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל וַיֹּאמֶר כֹּה אָמַר
יְהוָה יַעַן אֲשֶׁר אָמְרוּ אֲרָם אֱלֹהֵי
הָרִים יְהוָה וְלֹא אֱלֹהֵי עֲמָקִים
הוּא וְנָתַתִּי אֶת כָּל הֶהָמוֹן הַגָּדוֹל — נתן המן
הַזֶּה בְּיָדֶךָ וִידַעְתֶּם כִּי אֲנִי יְהוָה׃
וַיַּחֲנוּ אֵלֶּה נֹכַח אֵלֶּה שִׁבְעַת יָמִים — יום
וַיְהִי בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי וַתִּקְרַב — שבע קרב
הַמִּלְחָמָה וַיַּכּוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת — לחם נכה
אֲרָם מֵאָה אֶלֶף רַגְלִי בְּיוֹם אֶחָד׃
וַיָּנֻסוּ הַנּוֹתָרִים אֲפֵקָה אֶל הָעִיר — נוס יתר
וַתִּפֹּל הַחוֹמָה עַל עֶשְׂרִים וְשִׁבְעָה — נפל חמה
אֶלֶף אִישׁ הַנּוֹתָרִים וּבֶן הֲדַד נָס
וַיָּבֹא אֶל הָעִיר חֶדֶר בְּחָדֶר׃ וַיֹּאמְרוּ — בוא אמר
אֵלָיו עֲבָדָיו הִנֵּה נָא שָׁמַעְנוּ כִּי
מַלְכֵי בֵּית יִשְׂרָאֵל כִּי מַלְכֵי חֶסֶד
הֵם נָשִׂימָה נָּא שַׂקִּים בְּמָתְנֵינוּ — שׂום
וַחֲבָלִים בְּרֹאשֵׁנוּ וְנֵצֵא אֶל מֶלֶךְ — יצא
יִשְׂרָאֵל אוּלַי יְחַיֶּה אֶת נַפְשֶׁךָ׃ — אלי
וַיַּחְגְּרוּ שַׂקִּים בְּמָתְנֵיהֶם וַחֲבָלִים — חגר
בְּרָאשֵׁיהֶם וַיָּבֹאוּ אֶל מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל
וַיֹּאמְרוּ עַבְדְּךָ בֶן הֲדַד אָמַר תְּחִי נָא — חיה
נַפְשִׁי וַיֹּאמֶר הַעוֹדֶנּוּ חַי אָחִי הוּא׃
וְהָאֲנָשִׁים יְנַחֲשׁוּ וַיְמַהֲרוּ וַיַּחְלְטוּ הֲ — נחשׁ מהר
מִמֶּנּוּ וַיֹּאמְרוּ אָחִיךָ בֶן הֲדַד — חלט
וַיֹּאמֶר בֹּאוּ קָחֻהוּ וַיֵּצֵא אֵלָיו בֶּן — בוא לקח
הֲדַד וַיַּעֲלֵהוּ עַל הַמֶּרְכָּבָה׃ וַיֹּאמֶר — עלה רכב
אֵלָיו הֶעָרִים אֲשֶׁר לָקַח אָבִי מֵאֵת — עיר
אָבִיךָ אָשִׁיב וְחוּצוֹת תָּשִׂים לְךָ — שׁוב חוץ
בְדַמֶּשֶׂק כַּאֲשֶׁר שָׂם אָבִי בְּשֹׁמְרוֹן — שׂום ברת
וַאֲנִי בַּבְּרִית אֲשַׁלְּחֶךָּ וַיִּכְרָת לוֹ — שׁלח כרת

בְּרִית וַיְשַׁלְּחֵהוּ׃ וְאִישׁ אֶחָד מִבְּנֵי
הַנְּבִיאִים אָמַר אֶל רֵעֵהוּ בִּדְבַר יְהוָה
הַכֵּינִי נָא, וַיְמָאֵן הָאִישׁ לְהַכֹּתוֹ׃ נָכָה מָאֵן
וַיֹּאמֶר לוֹ יַעַן אֲשֶׁר לֹא שָׁמַעְתָּ
בְּקוֹל יְהוָה, הִנְּךָ הוֹלֵךְ מֵאִתִּי וְהִכְּךָ הָנָה הָלַךְ
הָאַרְיֵה וַיֵּלֶךְ מֵאֶצְלוֹ וַיִּמְצָאֵהוּ הָאַרְיֵה אָרָה מָצָא
וַיַּכֵּהוּ׃ וַיִּמְצָא אִישׁ אַחֵר, וַיֹּאמֶר
הַכֵּינִי נָא, וַיַּכֵּהוּ הָאִישׁ הַכֵּה וּפָצֹעַ׃
וַיֵּלֶךְ הַנָּבִיא וַיַּעֲמֹד לַמֶּלֶךְ עַל הַדָּרֶךְ, נָבָא עָמַד
וַיִּתְחַפֵּשׂ בָּאֲפֵר עַל עֵינָיו׃ וַיְהִי חָפַשׂ הָיָה
הַמֶּלֶךְ עֹבֵר וְהוּא צָעַק אֶל הַמֶּלֶךְ,
וַיֹּאמֶר עַבְדְּךָ יָצָא בְקֶרֶב הַמִּלְחָמָה, לָחַם
וְהִנֵּה אִישׁ סָר וַיָּבֵא אֵלַי אִישׁ, סוּר בּוֹא
וַיֹּאמֶר שְׁמֹר אֶת הָאִישׁ הַזֶּה, אִם אָמַר
הִפָּקֵד יִפָּקֵד, וְהָיְתָה נַפְשְׁךָ תַּחַת פָּקַד הָיָה
נַפְשׁוֹ, אוֹ כִכַּר כֶּסֶף תִּשְׁקוֹלִי׃ וַיְהִי שָׁקַל
עַבְדְּךָ עֹשֶׂה הֵנָּה וָהֵנָּה וְהוּא אֵינֶנּוּ,
וַיֹּאמֶר אֵלָיו מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל, כֵּן
מִשְׁפָּטֶךָ אַתָּה חָרָצְתָּ׃ וַיְמַהֵר וַיָּסַר שָׁפַט מָהַר
אֶת הָאֲפֵר מֵעַל עֵינָיו, וַיַּכֵּר אֹתוֹ סוּר נָכַר
מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל כִּי מֵהַנְּבִיאִים הוּא׃ נָבָא
וַיֹּאמֶר אֵלָיו כֹּה אָמַר יְהוָה, יַעַן
שִׁלַּחְתָּ אֶת אִישׁ חֶרְמִי מִיָּד,
וְהָיְתָה נַפְשְׁךָ תַּחַת נַפְשׁוֹ, וְעַמְּךָ
תַּחַת עַמּוֹ׃ וַיֵּלֶךְ מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל עַל
בֵּיתוֹ סַר וְזָעֵף, וַיָּבֹא שֹׁמְרוֹנָה׃ בּוֹא

Cap. xxi. וַיְהִי אַחַר הַדְּבָרִים
הָאֵלֶּה, כֶּרֶם הָיָה לְנָבוֹת הַיִּזְרְעֵאלִי הָיָה
אֲשֶׁר בְּיִזְרְעֶאל, אֵצֶל הֵיכַל אַחְאָב הֵכַל
מֶלֶךְ שֹׁמְרוֹן׃ וַיְדַבֵּר אַחְאָב אֶל דָּבַר
נָבוֹת לֵאמֹר, תְּנָה לִּי אֶת כַּרְמְךָ נָתַן
וִיהִי לִי לְגַן יָרָק, כִּי הוּא קָרוֹב קָרַב
אֵצֶל בֵּיתִי, וְאֶתְּנָה לְךָ תַּחְתָּיו נָתַן
כֶּרֶם טוֹב מִמֶּנּוּ, אִם טוֹב בְּעֵינֶיךָ,
אֶתְּנָה לְךָ כֶסֶף מְחִיר זֶה׃ וַיֹּאמֶר מָחַר
נָבוֹת אֶל אַחְאָב, חָלִילָה לִּי מֵיְהוָה, חָלַל

fedus & dimisit eū. Tūc vir quidā de filiis pphetarū dixit ad sociū suū in sermone dñi. Percute me. At ille noluit percutere. Cui ait. Quia noluisti audire vocē dñi: ecce recedes a me & pcutiet te leo. Cumq; paululū recessisset ab eo: inuenit eū leo atq; pcussit. Sed & alterū inueniēs virum dixit ad eū. percute me Qui pcussit eū: & vulnerauit. Abiit ergo ppheta & ocurrit regi i via: & mutauit aspsione pulueris os & oculos suos. Cūq; rex trāsisset: clamauit ad regē: & ait. Seru9 tu9 egress9 est ad preliandum comin9. cūq; fugisset vir vnus: adduxit eum qdā ad me: & ait. Custodi virū istū q si lapsus fuerit: erit aia tua pro aia eius: aut talentū argēti appēdes. Dū autē ego turbat9 huc illucq; me verterē: subito non cōparuit. & ait rex isrl ad eū. Hoc est iudiciū tuū quod ipse decreuisti. At ille stati abstersit puluerē de facie sua: & cognouit eū rex israel q esset de pphetis. Qui ait ad eū. Hec dicit dominus. Quia dimisisti virū dignum morte de manu tua: erit aia tua pro anima eius: & populus tuus p populo eius. Reuersus est igitur rex israel in domū suā audire cōtēnēs: & furibūdus vēit in samariam. 21

Post verba autem hec vinea erat naboth iezrahelite qui erat in iezrahel iuxta palaciū achab regis samarie. Locutus est ergo achab ad Naboth dicēs. Da mihi vineā tuam vt faciā mihi hortū olerū: qa vicina est & ppe domū meā. Daboq; tibi pro ea vineā meliorem: aut si comodius tibi putas argēti preciū q̄tum digna est. Cui respōdit naboth. Propitius sit mihi dñs

ꝛ dimisit eū. ꝛ homo vn9 de filijs
καὶ ἐξαπέστειλεν αὐτόν. καὶ ἄνθρωπος εἷς ἐκ τῶν υἱῶν τῶν
prophetarū dixit ad proximū suū: in sermōe dñi
προφητῶν εἶπεν πρὸς τὸν πλησίον αὐτοῦ, ἐν λόγῳ κυρίου
percute iā me: ꝛ nō voluit homo percu
πάταξον δή με, καὶ οὐκ ἠθέλησεν ὁ ἄνθρωπος πατά-
tere eū. ꝛ ait ad eum: eoq nō audisti
ξαι αὐτόν. καὶ εἶπε πρὸς αὐτόν, ἀνθ' ὧν οὐκ ἤκουσας τῆς
vocē dñi: ecce tu recedis a me: ꝛ per B
φωνῆς κυρίου, ἰδοὺ σὺ ἀποτρέχεις ἀπ' ἐμοῦ, καὶ πα-
cutiet te leo. ꝛ recessit ab eo: ꝛ inuenit e-
τάξει σε ὁ λέων. καὶ ἀπῆλθεν ἀπ' αὐτοῦ, καὶ εὗρεν αὐ-
um leo ꝛ percussit eum. ꝛ inuenit hominē
τὸν ὁ λέων καὶ ἐπάταξεν αὐτόν. καὶ εὑρίσκει ἄνθρωπον
aliū: ꝛ dicit ei: percute iā me. ꝛ percussit
ἄλλον, καὶ λέγει αὐτῷ, πάταξον δή με. καὶ ἐπάταξεν
eum homo: ꝛ pcutiēs cōtriuit. ꝛ a- C
αὐτὸν ὁ ἄνθρωπος, καὶ πατάξας συνέτριψε. καὶ ἐπο-
biit ppha: ꝛ astitit regi israel sup
ρεύθη ὁ προφήτης καὶ ἔστη τῷ βασιλεῖ Ἰσραὴλ ἐπὶ τῆς
via: ꝛ ligauit in vitta oculos su
ὁδοῦ, καὶ κατεδήσατο ἐν τελαμῶνι τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐ-
os. ꝛ factū ē cū rex transiret: ꝛ ip
τοῦ. καὶ ἐγένετο ὡς ὁ βασιλεὺς παρεπορεύετο, καὶ αὐ-
se clamabat ad regē. ꝛ ait: seruus tu9 egres
τὸς ἐβόα πρὸς τὸν βασιλέα. καὶ εἶπεν, ὁ δοῦλός σου ἐξῆλ
sus ē ad exercitū vt preliaret: ꝛ ecce vir vn9 ad-
θεν ἐπὶ τὴν στρατιὰν τοῦ πολέμου, καὶ ἰδοὺ ἀνὴρ εἰσήγα
duxit ad me virū: ꝛ dixit mihi: custodi mihi hunc: ꝛ
γε πρός με ἄνδρα, καὶ εἶπέ μοι, φύλαξον μοι τοῦτον, καὶ
erit si saliēs saltabit: erit aia tua pro
ἔσται ἐὰν ἐκπηδῶν ἐκπηδήσῃ, ἔσται ἡ ψυχή σου ἀντὶ τῆς
aia eius: vel talētū argēti appēdes. ꝛ factū
ψυχῆς αὐτοῦ, ἢ τάλαντον ἀργυρίου στήσεις. καὶ ἐγένε-
est vt seru9 tuus circumspexit huc ꝛ illuc: ꝛ
το ὡς ὁ δοῦλός σου περιεβλέπετο ὧδε καὶ ὧδε, καὶ
ecce iste nō erat. ꝛ ait ad eum rex is- C
ἰδοὺ οὗτος οὐκ ἦν. καὶ εἶπε πρὸς αὐτὸν ὁ βασιλεὺς Ἰσ-
rael: ecce iudex tu: apd me necasti. ꝛ festina
ραήλ, ἰδοὺ δικαστὴς σύ, παρ' ἐμοὶ ἐφόνευσας. καὶ ἔσπευ
uit ꝛ abstulit vittam de oculis
σε καὶ ἀφεῖλε τὸν τελαμῶνα ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν
suis. ꝛ cognouit eū rex israel q de
αὐτοῦ. καὶ ἐπέγνω αὐτὸν ὁ βασιλεὺς Ἰσραὴλ ὅτι ἐκ
pphetis iste. ꝛ ait ad eū: hec di
τῶν προφητῶν οὗτος. καὶ εἶπε πρὸς αὐτόν, τάδε λέ-
cit dñs: quia dimisisti tu virū pniciosū de
γει κύριος, διότι ἐξαπέστειλας σὺ ἄνδρα ὀλέθριον ἐκ τῆς
manu tua: ecce aia tua pro aia eius: ꝛ
χειρός σου, ἰδοὺ ἡ ψυχή σου ἀντὶ τῆς ψυχῆς αὐτοῦ, καὶ
ppls tuus pro ppls ei9. ꝛ abiit rex israel
ὁ λαός σου ἀντὶ τοῦ λαοῦ αὐτοῦ. καὶ ἀπῆλθεν ὁ βασιλεὺς Ἰσ-
confusus ꝛ flens: ꝛ venit in samariā.
συγκεχυμένος καὶ κλαίων, καὶ ἔρχεται εἰς σαμαρείαν. C. 21

Et factū est post verba hec: ꝛ vinea A
Καὶ ἐγένετο μετὰ τὰ ῥήματα ταῦτα, καὶ ἀμπελὼν
vna erat nabuth israelite iuxta domū achaab re-
εἷς ἦν τῷ ναβουθὲ τῷ ἰζραηλίτῃ παρὰ τῷ οἴκῳ ἀχαὰβ βα
gis samarie. ꝛ locutus est achaab ad nabuth
σιλέως σαμαρείας. καὶ ἐλάλησεν ἀχαὰβ πρὸς ναβουθὲ
dicēs: da mihi vineā tuā: ꝛ erit mihi in hor
λέγων, δός μοι τὸν ἀμπελῶνά σου, καὶ ἔσται μοι εἰς κῆ-
tum holerū: quia vicina hec domui mee: ꝛ
πον λαχάνων, ὅτι ἐγγίζων οὗτος τῷ οἴκῳ μου, καὶ
dabo tibi pro ea vineam aliā bonā magis q̄
δώσω σοι ἀντ' αὐτοῦ ἀμπελῶνα ἄλλον ἀγαθὸν ὑπὲρ
ea: si āt placet corā te dabo tibi argētū pre
αὐτόν, εἰ δὲ ἀρέσκει ἐνώπιόν σου δώσω σοι ἀργύριον ἄλ
tium pro vinea tua hac. ꝛ dixit
λαγμα ἀντὶ τοῦ ἀμπελῶνός σου τούτου. καὶ εἶπε
nabuth ad achaab: nō mihi fiat a dño
ναβουθὲ πρὸς ἀχαάβ, μή μοι γένοιτο παρὰ κυρίου

et dem hereditatē patrum meoꝝ tibi. ⁊ ve
δοῦναι τὴν κληρονομίαν τῶν πατέρων μου σοί. καὶ ἦλ=
nit achab ad domū ſuā: cōfuſus ⁊ cōtriſta
θεν ἀχαὰβ πρὸς οἶκον αὐτοῦ, συγκεχυμένος καὶ ἐκλελυ
tus ſup verbo qđ locut' eſt ad eū naboth iſrae
μένος ἐπὶ τῷ λόγῳ ᾧ ἐλάλησεν πρὸς αὐτὸν ναβουθὲ ὁ ἰσραη
B liteſ: ⁊ dixit: nō dabo tibi hereditatē
λίτης, καὶ εἶπεν, οὐ δώσω σοι τὴν κληρονομίαν τῶν
patrū meoꝝ tibi. ⁊ fuit ſpūs achab tur
πατέρων μου σοί. καὶ ἐγένετο τὸ πνεῦμα ἀχαὰβ τε
batus: ⁊ dormiuit ſup lectum ſuū ⁊
ταραγμένον, καὶ ἐκοιμήθη ἐπὶ τῆς κλίνης αὐτοῦ καὶ
operuit faciē ſuā: ⁊ nō comedit pa=
συνεκάλυψε τὸ πρόσωπον αὐτοῦ, καὶ οὐκ ἔφαγεν ἄρ=
nem. ⁊ egreſſa ē ad eū iezabel vxor ſua: ⁊
τον. καὶ εἰσῆλθε πρὸς αὐτὸν ἰεζάβελ ἡ γυνὴ αὐτοῦ, καὶ
G dixit ad eū: qđ ſpūs tu' turbat' eſt: ⁊ nō es tu
εἶπε πρὸς αὐτόν, τί τὸ πνεῦμά σου τετάρακται, καὶ οὐκ εἶ σὺ
comedēs panē? ⁊ dixit ad eam: qđ locut' ſum ad
ἐσθίων ἄρτον; καὶ εἶπε πρὸς αὐτήν, ὅτι λελάληκα πρὸς
naboth iſraelitē dicēs: da mihi vineā tuā
ναβουθὲ τὸν ἰσραηλίτην λέγων, δός μοι τὸν ἀμπελῶνά σου
argento: ſi āt nō vis: dabo tibi vineā pro
ἀργυρίου, εἰ δὲ μὴ βούλει, δώσω σοι ἀμπελῶνα ἀντ'αὐ=
ea. ⁊ dixit: nō dabo tibi hereditatē
τοῦ. καὶ εἶπεν, οὐ δώσω σοι τὴν κληρονομίαν τῶν
patrū meoꝝ. ⁊ dixit ad eum iezabel vxor ei=
πατέρων μου. καὶ εἶπε πρὸς αὐτὸν ἰεζάβελ ἡ γυνὴ αὐ=
us: tu nūc ſic facis regnū ſup iſraelꝫ ſur=
τοῦ, σὺ νῦν οὕτω ποιεῖς βασιλείαν ἐπὶ ἰσραήλ; ἀνά=
ge ⁊ comede panē ⁊ ad te redi: ⁊ ego dabo
στηθι καὶ φάγε ἄρτον καὶ σεαυτοῦ γενοῦ, καὶ ἐγὼ δώσω
tibi vineā naboth iſraelite. ⁊ ſcripſit
σοι τὸν ἀμπελῶνα ναβουθὲ τοῦ ἰσραηλίτου. καὶ ἔγραψεν
iezabel lras in noīe achab: ⁊ ſigna
ἰεζάβελ βιβλίον ἐπὶ τῷ ὀνόματι ἀχαάβ, καὶ ἐσφρα=
uit ſigillo ei'. ⁊ miſit lras
γίσατο τῇ σφραγῖδι αὐτοῦ. καὶ ἀπέστειλε τὸ βιβλίον
C ad maiores natu ⁊ ad liberos
πρὸς τοὺς πρεσβυτέρους καὶ πρὸς τοὺς ἐλευθέρους τοὺς
habitantes cū naboth. ⁊ ſcriptū erat in lris
κατοικοῦντας μετὰ ναβουθέ. καὶ ἐγέγραπτο ἐν τῷ βιβλίῳ
dicēs: ieiunate ieiuniū: ⁊ ſedere facite naboth
λέγων, νηστεύσατε νηστείαν, καὶ καθίσατε τὸν ναβουθὲ
in pncipio ppli: ⁊ ſedere facite duos viros filios ini
ἐν ἀρχῇ τοῦ λαοῦ, καὶ καθίσατε δύο ἄνδρας υἱοὺς παρα=
quoꝝ ex aduerſo eius: ⁊ teſtificentur cōtra
νόμων ἐξ ἐναντίας αὐτοῦ, καὶ καταμαρτυρησάτωσαν
eum dicētes: benedixiſti deo ⁊ regi. ⁊ educi
αὐτοῦ λέγοντες, εὐλόγηκας θεὸν καὶ βασιλέα. καὶ ἐξαγάγε=
te eū extra: ⁊ lapidate eū ⁊ moria
τε αὐτὸν ἔξω, καὶ λιθοβολήσατε αὐτὸν καὶ ἀποθανέ=
tur. ⁊ fecerūt viri ciuitatis maiores
τω. καὶ ἐποίησαν οἱ ἄνδρες τῆς πόλεως οἱ πρεσβύ=
A natu ⁊ liberi habitātes in vrbe ei':
τεροι καὶ οἱ ἐλεύθεροι οἱ κατοικοῦντες ἐν τῇ πόλει αὐτοῦ,
ſicut miſit ad eos iezabel ⁊ ſicut ſcriptū
καθὼς ἀπέστειλε πρὸς αὐτοὺς ἰεζάβελ καὶ καθὼς γέγραπ=
erat in lris. ⁊ p̄cepunt ieiuniū: ⁊ ſedere fecerūt
ται ἐν τῷ βιβλίῳ. καὶ ἐνετείλαντο νηστείαν, καὶ ἐκάθισαν
naboth in pncipio ppli: ⁊ venerūt duo viri filii iniquo
τὸν ναβουθὲ ἐν ἀρχῇ τοῦ λαοῦ, καὶ ἦλθον δύο ἄνδρες υἱοὶ παρανό=
rum: ⁊ ſedere fecerūt ex aduerſo ei': ⁊ teſtificati ſūt cōtra eū
μων, καὶ ἐκάθισαν ἐξ ἐναντίας αὐτοῦ, καὶ κατεμαρτύρησαν αὐ=
viri rebellionis naboth corā pplo dicētes: bñ=
τοῦ ἄνδρες ἀποστασίας ναβουθὲ κατέναντι τοῦ λαοῦ λέγοντες, εὐ=
dixiſti deo ⁊ regi. ⁊ eduxerūt eū extra ciuita
λόγηκας θεὸν καὶ βασιλέα. καὶ ἐξήγαγον αὐτὸν ἔξω τῆς πόλε=
tē ⁊ lapidauerūt eū in lapidib' ⁊ mortu' eſt. ⁊ miſe
ως καὶ ἐλιθοβόλησαν αὐτὸν ἐν λίθοις καὶ ἀπέθανεν. καὶ ἀπέ=
rūt ad iezabel dicētes: lapidat' eſt naboth ⁊
στειλαν πρὸς ἰεζάβελ λέγοντες, λελιθοβόληται ναβουθὲ καὶ

ne dē hereditatē patrū meorū tibi. Vēit ergo achab in domū ſuā indignans & frēdēs ſup verbo qđ locutus fuerat ad eū naboth iezrahelites dicēs: nō dabo tibi hereditatem patrū meorū. Et piiciens ſe in lectulū ſuū auertit faciē ſuā ad parietē & nō comedit panē. Ingreſſa ē āt ad eū iezabel vxor ſua: dixitq; ei. Quid ē hoc: vñ aīa tua cōtriſtata ē: & q̄re nō comedis panem? Qui rñdit ei. Locutus ſum naboth iezrahelite: & dixi ei. Da mihi vineā tuā: accepta pecunia: aut ſi tibi placet dabo tibi vineā meliorem p ea. Et ille ait. Nō dabo tibi vineā meam. Dixit ergo ad eū iezabel vxor ei'. Grandis autoritatis es: & bñ regis regnum iſrł. Surge & comede panem & equo aīo eſto. Ego dabo tibi vieā naboth iezrahelite. Scripſit itaq; litteras ex nomine achab: & ſignauit eas anulo eius: & miſit ad maiores natu & optimates qui erāt in ciuitate eius & hītabant cū naboth. Lrarū aūt hec erat ſnīa. Predicate ieiunium & ſedere facite naboth inter primos populi: & ſubmittite duos viros filios belial cōtra eū & falſum teſtimoniū dicāt: bñdixit naboth deū & regem: & educite eū & lapidate: ſicq; moriatur. Fecerūt ergo ciues eius maiores natu & optimates q habitabāt cū eo in vrbe ſicut p̄cepat eis iezabel: & ſicut ſcriptū erat in litteris q̄s miſerat ad eos. Predicauerūt ieiunium & ſedere fecerūt naboth īter primos ppłi: & adductis duobus viris filiis diaboli fecerunt eos ſedere cōtra eū. At illi ſcilicet vt viri diabolici dixerūt cōtra eū teſtimoniū corā multitudie: Bñdixit naboth deū & regem: Quaobrem eduxerūt eū extra ciuitatem & lapidibus interfecerūt. Miſerūtq; ad iezabel dicentes. Lapida

מתתי את נחלת אבתי לך: ויבא — נתן
אחאב אל ביתו סר וזעף על הדבר — בוא סור
אשר דבר אליו נבות היזרעאלי
ויאמר לא אתן לך את נחלת — נתן
אבותי וישכב על מטתו ויסב את — שכב נטה
פניו ולא אכל לחם: ותבא אליו — סבב פנה
איזבל אשתו ותדבר אליו מה — בוא איש
זה רוחך סרה ואינך אכל לחם: — דבר סור
וידבר אליה כי אדבר אל נבות
היזרעאלי ואמר לו תנה לי את — נתן
כרמך בכסף או אם חפץ אתה
אתנה לך כרם תחתיו ויאמר לא — אמר
אתן לך את כרמי: ותאמר אליו
איזבל אשתו אתה עתה תעשה — איש עשה
מלוכה על ישראל קום אכל לחם — מלך
ויטב לבך אני אתן לך את כרם נבות
היזרעאלי: ותכתב ספרים בשם — כתב
אחאב ותחתם בחתמו ותשלח — חתם שלח
ספרים אל הזקנים ואל החרים — חרר
אשר בעירו הישבים את נבות:
ותכתב בספרים לאמר קראו צום
והושיבו את נבות בראש העם: — ישב
והושיבו שנים אנשים בני בליעל — כל
נגדו ויעדהו לאמר ברכת אלהים
ומלך והוציאהו וסקלהו וימת: — יצא מות
ויעשו אנשי עירו הזקנים והחרים
אשר הישבים בעירו כאשר שלחה
אליהם איזבל כאשר כתוב בספרים — כתב
אשר שלחה אליהם: קראו צום
והשיבו את נבות בראש העם: ויבאו — בוא
שני האנשים בני בליעל וישבו — שנה
נגדו ויעדהו אנשי הבליעל את
נבות נגד העם לאמר ברך נבות
אלהים ומלך ויצאהו מחוץ לעיר
ויסקלהו באבנים וימת: וישלחו — סקל שלח
אל איזבל לאמר סקל נבות

וימת: ויהי כשמע איזבל כי סקל
נבות וימת ותאמר איזבל אל | אמר
אחאב קום רש את כרם נבות | ירש
היזרעאלי אשר מאן לתת לך | נתן
בכסף כי אין נבות חי כי מת: ויהי | מות
כשמע אחאב כי מת נבות ויקם | קום
אחאב לרדת אל כרם נבות | ירד
היזרעאלי לרשתו: ויהי דבר יהוה | היה
אל אליהו התשבי לאמר: קום רד
לקראת אחאב מלך ישראל אשר
בשמרון הנה בכרם נבות אשר
ירד שם לרשתו: ודברת אליו
לאמר כה אמר יהוה הרצחת וגם
ירשת ודברת אליו לאמר כה
אמר יהוה במקום אשר לקקו | קום
הכלבים את דם נבות ילקו | לקק
הכלבים את דמך גם אתה: ויאמר | אמר
אחאב אל אליהו המצאתני איבי
ויאמר מצאתי יען התמכרך | מכר
לעשות הרע בעיני יהוה: הנני | עשה רוע
מביא אליך רעה ובערתי אחריך | בוא
והכרתי לאחאב משתין בקיר | כרת שתן
ועצור ועזוב בישראל: ונתתי את | עצר עזב
ביתך כבית ירבעם בן נבט וכבית | נתן
בעשא בן אחיה אל הכעס אשר
הכעסת ותחטא את ישראל: וגם | כעס חטא
לאיזבל דבר יהוה לאמר הכלבים
יאכלו את איזבל בחל יזרעאל: | חיל
המת לאחאב בעיר יאכלו הכלבים | מות אכל
והמת בשדה יאכלו עוף השמים:
רק לא היה כאחאב אשר התמכר | מכר
לעשות הרע בעיני יהוה אשר | עשה רוע
הסתה אתו איזבל אשתו: ויתעב | סות תעב
מאד ללכת אחרי הגללים ככל אשר | הלך גלל
עשו האמרי אשר הוריש יהוה | ירש
מפני בני ישראל: ויהי כשמע | פנה

tus est naboth: & mortuus ē. Factū est aūt cū audisset iezabel lapidatū naboth & mortuū: locuta est ad achab. Surge posside vineam naboth iezrahelite: q noluit tibi acqescere: & dare eā accepta pecunia. nō eī viuit naboth sed mortuus ē. Quod cū audisset achab mortuū videlicet naboth: surrexit & descēdebat in vineā naboth iezrahelite vt possideret eam. Fctūs ē igitur fmo dñi ad heliā tesbitē dicēs. Surge & descēde in occursum achab regis israel q est in samaria. Ecce ad vineā naboth descendit vt possideat eā. Et loqueris ad eum dicens. Hec dicit dominus. Occidisti insup & possedisti? Et post hec addes. Hec dicit dominus. In loco hoc in quo linxerunt canes sāguinē naboth lambent quoqʒ sanguinē tuum. Et ait achab ad heliā. Num inuenisti me inimicū tibi? Qui dixit. Inueni: eo q venundatus sis vt faceres malū in conspectu dñi. Ecce ego inducā sup te malum: & demetam posteriora tua & iterficiā de achab mingentē ad parietem & clausum & vltimum in israel. Et dabo domū tuā sicut domū hieroboā filii nabath & sicut domū baasa filii ahia: qa egisti vt me ad iracundiā puocares: & peccare fecisti israel. Sed & de iezabel locutus est dñs dicēs. Cāes comedent iezabel in agro iezrahel. Si mortuꝰ fuerit achab in ciuitate: comedēt eū canes. Si āt mortuꝰ fuerit in agro: comedēt eū volucres celi. Igr nō fuit alter talis sicut achab qui venūdatꝰ est: vt faceret malū i cōspectu dñi. Cōcitauit eni eū iezabel vxor sua: & aboiabilis fctūs ē intātū vt seqretur idola q fecerant ammorrei quos consumpsit dñs a facie filiorū israel. Ita q cum audisset

mortuꝰ est. τ factū est vt audiuit iezabel dicētes:
τέθνηκεν. καὶ ἐγένετο ὡς ἤκουσεν ἰεζάβελ τῶν λεγόντων, D
lapidatus est nabuth τ mortuꝰ est: dixit iezabel ad
λελιθοβόληται ναβουθ καὶ τέθνηκεν, εἶπεν ἰεζάβελ πρὸς
achaab: surge τ posside vineā na
τὸν ἀχαὰβ, ἀνάστα καὶ κληρονόμει τὸν ἀμπελῶνα να
buth israelite: q: nō dedit tibi argēto: q:
βουθ τοῦ ἰεζραηλίτου, ὅτι οὐκ ἔδωκέ σοι ἀργυρίου, ὅτι
nō est nabuth viuēs sed mortuꝰ est. τ factū est vt audiuit
οὐκ ἔστι ναβουθ ζῶν ἀλλὰ τέθνηκεν. καὶ ἐγένετο ὡς ἤκου
uit achaab q mortuꝰ est nabuth: surrexit achaab τ de
σεν ἀχαὰβ ὅτι τέθνηκε ναβουθ, ἀνέστη ἀχαὰβ καὶ κα
scēdit in vineā nabuth iezraelite vt
τέβη εἰς τὸν ἀμπελῶνα ναβουθ τοῦ ἰεζραηλίτου τοῦ
possideret eā. τ dixit dñs ad heliā thes
κληρονομῆσαι αὐτόν. καὶ εἶπε κύριος πρὸς ἠλίαν τὸν θε
bytem dicēs: surge τ descende in occursum A
σβίτην λέγων, ἀνάστηθι καὶ κατάβηθι εἰς ἀπάντησιν
achaab regis israel q est in samaria. ecce ip E
ἀχαὰβ βασιλέως ἰσραὴλ τοῦ ἐν σαμαρείᾳ. ἰδοὺ αὐ
se in vinea nabuth: q: descendit ibi
τὸς ἐν τῷ ἀμπελῶνι ναβουθ, ὅτι καταβέβηκεν ἐκεῖ
vt possideat eā. τ dices ad eū: hec di
κληρονομῆσαι αὐτόν. καὶ ἐρεῖς πρὸς αὐτόν, τάδε λέ
cit dñs: occidisti τ possedisti? pp hoc
γει κύριος, ἐφόνευσας καὶ ἐκληρονόμησας; διὰ τοῦτο
hec dicit dñs: in loco quo linxerūt canes
τάδε λέγει κύριος, ἐν τῷ τόπῳ ᾧ ἔλειξαν αἱ κύνες τὸ
sāguinē nabuth: ibi lābēt canes sāguinē tuū. τ
αἷμα ναβουθ, ἐκεῖ λείξουσιν αἱ κύνες τὸ αἷμά σου. καὶ
abiit helias ad achaab. τ dixit achaab
ἐπορεύθη ἠλίας πρὸς ἀχαάβ. καὶ εἶπεν ἀχαὰβ
ad heliā: si inuenisti me inimice mi? τ dixit helias:
πρὸς ἠλίαν, εἰ εὕρηκάς με ὁ ἐχθρός μου; καὶ εἶπεν ἠλίας,
inueni: quia venūdatꝰ es frustra: vt faceres ma F
εὕρηκα, διότι πέπρασαι μάτην, τοῦ ποιῆσαι τὸ πο
lum in cōspectu dñi: vt irritares eū. hec
νηρὸν ἐνώπιον κυρίου, τοῦ παροργίσαι αὐτόν. τάδε
dicit dñs: ecce ego induco sup te mala. τ ac
λέγει κύριος, ἰδοὺ ἐγὼ ἐπάγω ἐπὶ σὲ κακά. καὶ ἐκ
cendā post te τ destruā achaab mingē
καύσω ὀπίσω σου καὶ ἐξολεθρεύσω τὸν ἀχαὰβ οὐροῦν
tem ad parietē τ clausum τ relictum
τα πρὸς τοῖχον καὶ συνεχόμενον καὶ ἐγκαταλελειμμένον
in israel: τ dabo domū tuā sic domū hieroboā fi
ἐν ἰσραήλ, καὶ δώσω τὸν οἶκόν σου ὡς τὸν οἶκον ἱεροβοὰμ υἱ
lii nabat τ sicut domū baasa filii achia pro
οῦ ναβὰτ καὶ ὡς τὸν οἶκον βαασὰ υἱοῦ ἀχιὰ περὶ τῶν
irritationibus qbꝰ irritasti τ peccare fecisti
παροργισμάτων ὧν παρώργισας καὶ ἐξήμαρτες τὸν
israel. τ iezabel locutꝰ est dñs dicēs: ca
ἰσραήλ. καὶ τῇ ἰεζάβελ ἐλάλησε κύριος λέγων, αἱ κύ
nes comedēt eam in antemurali israel.
νες φάγονται αὐτὴν ἐν τῷ προτειχίσματι τοῦ ἰσραήλ. G
mortuū achaab in ciuitate: come 4.Re.
τὸν τεθνηκότα τοῦ ἀχαὰβ ἐν τῇ πόλει, καταφάγον 9.b.
dent canes. τ mortuū eius in agro: come & 14.c
ται οἱ κύνες. καὶ τὸν τεθνηκότα αὐτοῦ ἐν τῷ πεδίῳ, κατα Infra.
dent volucres celi. verūtū nō fuit sicut 22.f.
φάγονται τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ. πλὴν οὐκ ἦν ὡς
achaab q venūdatꝰ est vt faceret malū corā dño:
ἀχαὰβ ὃς ἐπράθη ποιῆσαι τὸ πονηρὸν ἐνώπιον κυρίου,
quēadmodū mutauit iezabel vxor sua: τ abominabilis factꝰ ē
ὡς μετέθηκεν αὐτὸν ἰεζάβελ ἡ γυνὴ αὐτοῦ, καὶ ἐβδελύχθη
valde vt ambularet post abominatiōes
σφόδρα τοῦ πορεύεσθαι ὀπίσω τῶν βδελυγμάτων
scdm oia que fecit amorreus: quē destru
κατὰ πάντα ὅσα ἐποίησεν ὁ ἀμορραῖος, ὃν ἐξωλόθρευ
xit dñs a facie filiorū israel. τ factū
σε κύριος ἀπὸ προσώπου τῶν υἱῶν ἰσραήλ. καὶ ἐγέ
est vt audiuit
νετο ὡς ἤκουσεν

B

achaab ſermões iſtos: ſcidit veſtē ſuā ⁊
ἀχαὰβ τὰ ῥήματα ταῦτα, διέῤῥηξε τὸν χιτῶνα αὐτοῦ καὶ
operuit ſe cilicio ⁊ ieiunauit ⁊ dormiuit in ſac
περιεβάλετο σάκκον καὶ ἐνηστεύσατο καὶ ἐκοιμήθη ἐν σάκ
co: ⁊ ābulabat demiſſo capite. ⁊ fact᷒ eſt ſmo dñi ad
κῳ, καὶ ἐπορεύετο κεκυφώς. καὶ ἐγένετο ῥῆμα κυρίου πρὸς
heliam theſbytē: ⁊ dixit: vidiſti vt cōpūct᷒
ἠλίαν τὸν θεσβίτην, καὶ εἶπεν, ἑώρακας ὡς κατενύ
eſt achaab a facie mea? eo ꝙ cōpūct᷒
χθη ἀχαὰβ ἀπὸ προσώπου μου; ἀνθ᾽ οὗ ὅτι κατενύ
eſt a facie mea: nō inducā malū in
χθη ἀπὸ προσώπου μου, οὐκ ἐπάξω τὴν κακίαν ἐν ταῖς
diebus eius: ſed in diebus filij ſui
ἡμέραις αὐτοῦ, ἀλλ᾽ ἐν ταῖς ἡμέραις τοῦ υἱοῦ αὐ
inducā malū ſup domū eius.
τοῦ ἐπάξω τὴν κακίαν ἐπὶ τὸν οἶκον αὐτοῦ. Ca.22.

Et ſedit trib᷒ ānis: ⁊ nō erat bellū in
A Καὶ ἐκάθισεν τρία ἔτη, καὶ οὐκ ἦν πόλεμος ἀναμέ
ter ſyriā ⁊ inter iſrael. ⁊ factū ē in an
σον συρίας καὶ ἀναμέσον ἰσραήλ. καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ἐνι
no tertio ⁊ deſcēdit ioſaphat rex iu
αυτῷ τῷ τρίτῳ καὶ κατέβη ἰωσαφὰτ βασιλεὺς ἰού
da ad achaab regē iſrl. ⁊ dixit rex
δα πρὸς ἀχαὰβ βασιλέα ἰσραήλ. καὶ εἶπεν ὁ βασι
iſrael ad ſeruos ſuos: ſi ſcitis ꝙ
λεὺς ἰσραὴλ πρὸς τοὺς παῖδας αὐτοῦ, εἰ οἴδατε ὅτι
1.Pa. 18.c. nra ſit ramoth galaad: ⁊ nos tacem᷒ vt
ἡμῶν ἐστὶ ῥαμὼθ γαλαάδ, καὶ ἡμεῖς σιωπῶμεν τοῦ
nō capiam᷒ eam de manu regis ſyrie? ⁊
μὴ λαβεῖν αὐτὴν ἐκ χειρὸς βασιλέως συρίας; καὶ
dixit rex iſrael ad ioſaphat: aſcē
εἶπεν ὁ βασιλεὺς ἰσραὴλ πρὸς ἰωσαφάτ, ἀναβή
des mecum in ramoth galaad in bellū? ⁊
σῃ μετ᾽ ἐμοῦ εἰς ῥαμὼθ γαλαὰδ εἰς πόλεμον; καὶ
dixit ioſaphat: ſicut tu: ita ⁊ ego. ⁊
εἶπεν ἰωσαφάτ, καθὼς σύ, οὕτως καὶ ἐγώ. καὶ
ſicut ppl's tu᷒: ſic ⁊ ppl's me᷒. ⁊ ſi
καθὼς ὁ λαός σου, οὕτως καὶ ὁ λαός μου. καὶ κα
cut equi tui equi mei. ⁊ dixit ioſa
θὼς οἱ ἵπποι σου οἱ ἵπποι μου. καὶ εἶπεν ἰωσα
phat rex iuda ad achaab regem iſra
4.Re. 3.a. φὰτ βασιλεὺς ἰούδα πρὸς ἀχαὰβ βασιλέα ἰσρα
el: cōſulamus iā hodie dñm. ⁊ cōgrega
ήλ, ἐπερωτήσωμεν δὴ σήμερον τὸν κύριον. καὶ συνήθροι
uit rex iſrael oēs ꝓphetas
σεν ὁ βασιλεὺς ἰσραὴλ πάντας τοὺς προφήτας
qſi quadringētos viros. ⁊ ait eis: ſi e
ὡς τετρακοσίους ἄνδρας. καὶ εἶπεν αὐτοῖς, εἰ πο
am in ramoth galaad ad bellū: vel ceſſem᷒?
ρευθῶ εἰς ῥαμὼθ γαλαὰδ εἰς πόλεμον, ἢ ἐπίσχω;
⁊ dixerūt: aſcēde: quia tradēs dabit dñs in
καὶ εἶπαν, ἀνάβαινε, ὅτι διδοὺς δώσει κύριος εἰς
manus regis. ⁊ dixit ioſaphat ad
χεῖρας τοῦ βασιλέως. καὶ εἶπεν ἰωσαφὰτ πρὸς
regē iſrael: nō eſt hic ꝓpħta
τὸν βασιλέα ἰσραήλ, οὐκ ἔστιν ὧδε προφήτης τοῦ
B dñi: ⁊ interrogabim᷒ dñm per eū? ⁊ di
κυρίου, καὶ ἐπερωτήσομεν τὸν κύριον δι᾽ αὐτοῦ; καὶ εἶ
xit rex iſrael ad ioſaphat: adhuc vn᷒ eſt
πεν ὁ βασιλεὺς ἰσραὴλ πρὸς ἰωσαφάτ, ἔτι εἷς ἐστὶν
vir vt cōſulam᷒ dñm per eū. ⁊ ego o
ἀνὴρ εἰς τὸ ἐπερωτῆσαι τὸν κύριον δι᾽ αὐτοῦ. καὶ ἐγὼ με
di eū: quia nō loquitur de me bona: ſed
μίσηκα αὐτόν, ὅτι οὐ λαλεῖ περὶ ἐμοῦ ἀγαθά, ἀλ
mala: micheas fili᷒ iamla. ⁊ dixit ioſaphat:
λ᾽ ἢ κακά, μιχαίας υἱὸς ἰεμλά. καὶ εἶπεν ἰωσαφάτ,
ne dicat rex ſic. ⁊ vocauit rex
μὴ λεγέτω ὁ βασιλεὺς οὕτω. καὶ ἐκάλεσεν ὁ βασι
iſrael eunuchū vnū: ⁊ dixit velociter mi
λεὺς ἰσραὴλ εὐνοῦχον ἕνα, καὶ εἶπε, τὸ τάχος μι
cheam filiū iamla. ⁊ ioſaphat rex
χαίαν υἱὸν ἰεμλά. καὶ ἰωσαφὰτ βασιλεὺς

achab ſermones iſtos: ſcidit veſtimenta ſua: & operuit cilicio carnē ſuā: ieiunauitq; & dormiuit ī ſacco & ābulauit demiſſo capite. Et factus eſt ſermo dñi ad heliam teſbitē dicēs. Nōne vidiſti hūiliatū achab corā me? Quia igitur humiliatus eſt mei cā. Nō inducā malū in diebus eius: ſed ī diebus filii ſui īferā malū domui eius.

Tranſierūt igitur .22. tres āni abſq; bello īter ſyriam & iſrael. In anno autem tertio deſcendit ioſaphat rex iuda ad regem iſrael. Dixitq; rex iſrael ad ſeruos ſuos. Ignoratis ꝙ noſtra ſit ramoth galaad: & negligimus tollere eā de manu regis ſyrie? Et ait ad ioſaphat. Venies ne mecum ad preliādū in ramoth galaad? Dixitq; ioſaphat ad regem iſrael. Sicut ego ſum: ita & tu. Ppl's meus & ppl's tuus vnū ſunt: & equites mei eqtes tui. Dixitq; ioſaphat ad regē iſrael. Quere oro te hodie ſermonē domini. Congregauit ergo rex iſrael prophetas quadringentos circiter viros & ait ad eos. Ire debeo ī ramoth galaad ad bellādū: an quieſcere? Qui reſponderunt. Aſcende & dabit eā dominus in manu regis. Dixit āt ioſaphat. Nō eſt hic propheta domini quiſpiam vt interrogemus per eum? Et ait rex iſrael ad ioſaphat. Remanſit vir vnus p quē poſſumus interrogare dominum: ſed ego odi eum: quia non prophetat mihi bonum ſed malum: micheas filius iēla. Cui ioſaphat ait. Ne loquaris ita rex. Vocauit ergo rex iſrael eunuchū quēdam & dixit ei. Feſtina adducere micheā filiū iemla. Rex autem iſrael & ioſaphat rex

אחאב את הדברים האלה ויקרע | קרע
בגדיו וישם שק על בשרו ויצום | שום צום
וישכב בשק ויהלך אט׃ ויהי דבר | שכב הלך
יהוה אל אליהו התשבי לאמר׃
הראית כי נכנע אחאב מלפני יען | ראה כנע
כי נכנע מפני לא אביא הרעה בימיו | בוא רעע
בימי בנו אביא הרעה על ביתו׃ | יום

Cap.xxij.

וישבו שלש שנים אין
מלחמה בין ארם ובין ישראל׃ ויהי | לחם
בשנה השלישית וירד יהושפט | שלש
מלך יהודה אל מלך ישראל׃
ויאמר מלך ישראל אל עבדיו
הידעתם כי לנו רמת גלעד ואנחנו
מחשים מקחת אתה מיד מלך ארם׃ | חשה לקח
ויאמר אל יהושפט התלך אתי | עצר בלג
למלחמה רמת גלעד ויאמר
יהושפט אל מלך ישראל כמוני
כמוך כעמי כעמך כסוסי כסוסיך׃
ויאמר יהושפט אל מלך ישראל
דרש נא כיום את דבר יהוה׃
ויקבץ מלך ישראל את הנביאים | קבץ נבא
כארבע מאות איש ויאמר | ארבע מאה
אלהם האלך על רמת גלעד
למלחמה אם אחדל ויאמרו | חדל
עלה ויתן אדני ביד המלך׃ | נתן
ויאמר יהושפט האין פה נביא
ליהוה עוד ונדרשה מאתו׃ | דרש
ויאמר מלך ישראל אל יהושפט
עוד איש אחד לדרש את
יהוה מאתו ואני שנאתיו כי
לא יתנבא עלי טוב כי אם רע | נבא
מיכיהו בן ימלה ויאמר יהושפט
אל יאמר המלך כן׃ ויקרא | קרא
מלך ישראל אל סריס אחד | סרס
ויאמר מהרה מיכיהו בן ימלה׃
ומלך ישראל ויהושפט מלך

יהודה ישבים איש על כסאו
מלבשים בגדים בגרן פתח שער לבש
שמרון וכל הנביאים מתנבאים
לפניהם: ויעש לו צדקיה בן פנה עשה
כנענה קרני ברזל ויאמר כה
אמר יהוה באלה תנגח את ארם נגח
עד כלתם: וכל הנביאים נבאים כן כלה
לאמר עלה רמת גלעד והצלח צלח
ונתן יהוה ביד המלך: והמלאך לאך
אשר הלך לקרא מיכיהו דבר אליו
לאמר הנה נא דברי הנביאים
פה אחד טוב אל המלך יהי נא היה
דבריך כדבר אחד מהם ודברת
טוב: ויאמר מיכיהו חי יהוה כי
את אשר יאמר יהוה אלי אתו אמר
אדבר: ויבוא אל המלך ויאמר דבר בוא
המלך אליו מיכיהו הנלך אל רמות הלך
גלעד למלחמה אם נחדל ויאמר לחם חדל
אליו עלה והצלח ונתן יהוה ביד
המלך: ויאמר אליו המלך עד כמה
פעמים אני משביעך אשר לא שבע
תדבר אלי רק אמת בשם יהוה:
ויאמר ראיתי את כל ישראל ראה
נפצים על ההרים כצאן אשר אין
להם רעה ויאמר יהוה לא אדנים
לאלה ישובו איש לביתו בשלום: שוב שלם
ויאמר מלך ישראל אל יהושפט
הלא אמרתי אליך לא יתנבא נבא
עלי טוב כי אם רע: ויאמר לכן רעע
שמע דבר יהוה ראיתי את יהוה
ישב על כסאו וכל צבא השמים
עמד עליו מימינו ומשמאלו: ויאמר ימן שמל
יהוה מי יפתה את אחאב ויעל פתה עלה
ויפל ברמת גלעד ויאמר זה נפל
בכה וזה אמר בכה: ויצא הרוח
ויעמד לפני יהוה ויאמר אני עמד פנה

iuda sedebãt vnusquis-
q̃ in solio suo
vestiti cultu regio in
area iuxta hostiũ porte
samarie & vniuersi pro
phete prophetabant
in cõspectu eorũ. Fecit
quoq̃ sibi sedechias fili
us chanaã cornua fer-
rea: & ait. Hec
dicit dñs. His vẽtilabis
syriam
donec deleas eã. Omnes-
q̃ prophete similiter ꝓ
phetabãt dicẽtes. Ascẽ
de in ramoth galaad: &
vade ꝓspe: & tradet do
minus in manus regis.
Nũcius vero qui ierat
vt vocaret micheã locu
tus est ad eũ dicẽs. Ec
ce sermões ꝓphetarum
ore vno regi bona p̃di
cãt: sit ergo
sermo tuus similis eo-
rum: & loquere
bona. Cui micheas ait.
Viuit dñs: quia
quodcunq̃ dixerit mi
hi dominus hoc
loquar. Venit itaq̃ ad
regem & ait
illi rex. Michea: ire de
bemus in ramoth
galaad ad p̃liandũ an
cessare? Cui ille rñdit.
Ascẽde & vade ꝓspere
& tradet dñs in manu
regis. Dixit ãt rex ad
eũ. Iterum atq̃ iterum
adiuro te vt non
loquaris mihi nisi qđ
verum est in noĩe dñi.
Et ille ait. Vidi cun-
ctũ israel
dispsum in mõtib⁹ q̃-
si oues non
hñtes pastorem. Et ait
dñs. Non hñt isti do-
minũ: reuertatur vnus
quisq̃ in domũ suã in
pace. Dixit ergo rex
ad Iosaphat.
Nunquid nõ dixi tibi
quia nõ ꝓphetat
mihi bonũ: sed semper
malũ. Ille vero addẽs a
it. Propt hoc audi ser-
monẽ dñi. Vidi dñm
sedentẽ sup soliũ suũ:
& oẽm exercitũ celi
assistentẽ ei a dextris
& a sinistris. Et ait
dñs. Quis decipiet a-
chab regẽ israel vt ascen
dat & cadat in ramoth
galaad? Et dixit vnus
verba huiuscemodi: &
alius aliter. Egressus ẽ
autem spũs: & stetit co
ram dño & ait. Ego

iuda ⁊ achaab rex israel sedebat vnusquisq̃ in
ἰούδα καὶ ἀχαὰβ βασιλεὺς ἰσραὴλ ἐκάθηντο ἕκαστος ἐπὶ
solio suo armati in area porte samarie. ⁊
τοῦ θρόνου αὐτοῦ ἔνοπλοι ἐν ἅλω πύλης σαμαρείας. καὶ
vniuersi ꝓphe ꝓphetabãt in cõspectu eorũ. ⁊
πάντες οἱ προφῆται προεφήτευον ἐνώπιον αὐτῶν. καὶ
fecit sibi sedechias filius chanaã cornua fer
ἐποίησεν ἑαυτῷ σεδεκίας υἱὸς χαναὰμ κέρατα σιδη-
rea: ⁊ ait: hec dicit dñs: in his vẽtilabis
ρᾶ, καὶ εἶπε, τάδε λέγει κύριος, ἐν τούτοις κερατιεῖς τὴν
syriam donec deleatur. ⁊ oẽs ꝓphe pro-
συρίαν ἕως ἂν συντελεσθῇ. καὶ πάντες οἱ προφῆται προ-
phetabãt sic dicẽtes: ascẽde in ramoth gala
εφήτευον οὕτως λέγοντες, ἀνάβαινε εἰς ῥαμὼθ γαλα-
ad: ⁊ ꝓsperũ iter dabit tibi dñs: ⁊ dabit in manus tuas
άδ, καὶ εὐοδώσει σε κύριος, καὶ δώσει εἰς χεῖράς σου
regem syrie. ⁊ nũcius q̃ ierat vt voca
τὸν βασιλέα συρίας. καὶ ὁ ἄγγελος ὁ πορευθεὶς καλέ-
ret micheam locutus est ei dicẽs: ecce iã om-
σαι τὸν μιχαίαν ἐλάλησεν αὐτῷ λέγων, ἰδοὺ δὴ πάν-
nes ꝓphe loquũtur ore vno bona de re-
τες οἱ προφῆται λαλοῦσι στόματι ἑνὶ καλὰ περὶ τοῦ βα-
ge: fias iã ⁊ tu in ſmõib⁹ sm̃ ſmões
σιλέως, γίνου δὴ καὶ σὺ ἐν λόγοις κατὰ τοὺς λόγους
vnius horũ: ⁊ loquere bona. ⁊ dixit micheas:
ἑνὸς τούτων, καὶ λάλησον καλά. καὶ εἶπε μιχαίας,
viuit dñs q: q̃dcũq̃ dixerit dñs ad me: hec lo- 2.Pa.18.d.
ζῇ κύριος ὅτι ὃ ἐὰν εἴπῃ κύριος πρός με, ταῦτα λαλή-
quar. ⁊ venit ad regem. ⁊ ait illi
σω. καὶ ἦλθε πρὸς τὸν βασιλέα. καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ
rex: michea si ascẽdã in ramoth galaad ad
βασιλεὺς, μιχαία εἰ ἀναβῶ εἰς ῥαμὼθ γαλαὰδ εἰς
prelium vel cessabo? ⁊ dixit ei: ascẽde: ⁊
πόλεμον ἢ ἐπίσχω; καὶ εἶπεν αὐτῷ, ἀνάβαινε, καὶ
ꝓsperũ iter dabit tibi dñs in manu regis. ⁊
εὐοδώσει σε κύριος ἐν χειρὶ τοῦ βασιλέως. καὶ
dixit ei rex: quotiẽs ego adiuro te: vt
εἶπεν αὐτῷ ὁ βασιλεὺς, ποσάκις ἐγὼ ὁρκίζω σε, ὅπως
loquaris ad me veritatẽ in noĩe dñi. ⁊ ait
λαλήσῃς πρός με ἀλήθειαν ἐν ὀνόματι κυρίου. καὶ εἶπε
micheas sic: vidi oẽm israel dispersum in
μιχαίας οὕτως, ἑώρακα πάντα τὸν ἰσραὴλ διεσπαρμέ-
montib⁹ q̃si oues: q̃b⁹ nõ erat pastor. ⁊
νον ἐν τοῖς ὄρεσιν ὡς πρόβατα, οἷς οὐκ ἔστι ποιμήν. καὶ
dixit dñs: nõne dñs his? reuertatur vnusquisq̃
εἶπε κύριος, οὐ κύριος τούτοις; ἀποστραφήτω ἕκαστος
in domũ in pace. ⁊ dixit rex israel
εἰς τὸν οἶκον ἐν εἰρήνῃ. καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς ἰσραὴλ
ad iosaphat regẽ iude: nõne dixi tibi: q nõ
πρὸς ἰωσαφὰτ βασιλέα ἰούδα, οὐκ εἶπόν σοι, ὅτι οὐ
prophetat iste mihi bona sed mala? ⁊ dixit
προφητεύει οὗτος ἐμοὶ καλὰ ἀλλ᾽ ἢ κακά; καὶ εἶπε
micheas: ꝓp hoc audi ſmonẽ dñi: vidi
μιχαίας, διὰ τοῦτο ἄκουσον τὸν λόγον κυρίου, εἶδον
dñm deũ israel sedẽtẽ sup soliũ suũ. ⁊
κύριον τὸν θεὸν ἰσραὴλ καθήμενον ἐπὶ θρόνου αὐτοῦ, καὶ
oĩs exercitus celi assistebat circa eũ a
πᾶσα ἡ στρατιὰ τοῦ οὐρανοῦ εἱστήκει περὶ αὐτὸν ἐκ
dextris eius ⁊ a sinistris eius. ⁊ ait do
δεξιῶν αὐτοῦ καὶ ἐξ ἀριστερῶν αὐτοῦ. καὶ εἶπε κύ-
minus: quis decipiet achaab regem israel:
ριος, τίς ἀπατήσει τὸν ἀχαὰβ βασιλέα ἰσραὴλ,
⁊ ascẽdet in ramoth galaad ⁊ cadet ibi?
καὶ ἀναβήσεται εἰς ῥαμὼθ γαλαὰδ καὶ πεσεῖται ἐκεῖ;
⁊ dixit iste sic: ⁊ iste sic. ⁊ egressus ẽ 2.Pa.18.d.
καὶ εἶπεν οὗτος οὕτως, καὶ οὗτος οὕτως. καὶ ἐξῆλθε
spiritus ⁊ stetit corã dño. ⁊ dixit: ego
πνεῦμα καὶ ἔστη ἐνώπιον κυρίου. καὶ εἶπεν, ἐγὼ

C

E

D

decipiam illum. ꝛ dixit ad eum dñs: in quo?
ἀπατήσω αὐτόν. καὶ εἶπε πρὸς αὐτὸν κύριος, ἐν τίνι;
ꝛ ait: egrediar ꝛ ero ſpūs mēdax in
καὶ εἶπεν, ἐξελεύσομαι καὶ ἔσομαι πνεῦμα ψευδὲς ἐν
ore oium ꝓphetaꝝ eius. ꝛ dixit: deci
στόματι πάντων τῶν προφητῶν αὐτοῦ, καὶ εἶπεν, ἀπα-
pies: et ꝑualebis: egredi ꝛ fac ita: ꝛ nūc
τήσεις, καίγε δυνήσῃ, ἔξελθε καὶ ποίησον οὕτως, καὶ νῦν
ecce dedit dñs ſpūm mēdacē in ore om
ἰδοὺ δέδωκε κύριος πνεῦμα ψευδὲς ἐν στόματι πάν-
nium ꝓphetaꝝ tuoꝝ iſtoꝝ: ꝛ dñs locut⁹ eſt ꝯtra te ma
των τῶν προφητῶν σου τούτων, καὶ κς ἐλάλησεν ἐπὶ σὲ κα-
la. ꝛ acceſſit ſedechias fili⁹ chanaan: ꝛ ꝑcuſſit
κά. καὶ προσῆλθε σεδεκίας υἱὸς χαναάν, καὶ ἐπάταξε
micheam in maxillā. ꝛ dixit: qualis ſpiri-
τὸν μιχαίαν ἐπὶ τὴν σιαγόνα. καὶ εἶπεν, ποῖον πνεῦ-
tus dñi receſſit a me vt loq̄retur in te? ꝛ a-
μα κυρίου ἀπέστη ἀπ' ἐμοῦ τοῦ λαλῆσαι ἐν σοί; καὶ εἶ-
it micheas: ecce tu videbis in die illa: qñ ingre-
πε μιχαίας, ἰδοὺ σὺ ὄψει ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ, ὅταν εἰσέ-
dieris in cubiculū de cubiculo vt abſcōdaris. ꝛ dixit
λθῃς εἰς ταμιεῖον ἐκ ταμιείου τοῦ κρυβῆναι. καὶ εἶπεν
rex iſrael: app̄hēdite micheam: ꝛ reduci-
ὁ βασιλεὺς ἰσραὴλ, λάβετε τὸν μιχαίαν, καὶ ἀποστρέψα-
E te eū ad amon pꝛīcipē ciuitatis: ꝛ ad
τε αὐτὸν πρὸς ἀμὼν τὸν ἄρχοντα τῆς πόλεως, καὶ πρὸς
ioas filiū regis. ꝛ dic: ſic dicit rex:
ἰωὰς υἱὸν τοῦ βασιλέως. καὶ εἴποι, οὕτως λέγει ὁ βα-
ponite ipſum in cuſtodia: ꝛ comedat panē tri
σιλεύς, θέσθε αὐτὸν ἐν φυλακῇ, καὶ ἐσθιέτω ἄρτον θλί-
bulatiōis ꝛ aquā anguſtie donec reuertar ego in pace.
ψεως καὶ ὕδωρ θλίψεως ἕως τοῦ ἐπιστρέψαι με ἐν εἰρήνῃ.
ꝛ dixit micheas: ſi reuertēs reuerſus fueris in pace: nō
καὶ εἶπε μιχαίας, ἐὰν ἐπιστρέφων ἐπιστρέψῃς ἐν εἰρήνῃ, οὐ
locutus eſt dñs in me. ꝛ ait audiat ois
λελάληκε κύριος ἐν ἐμοί. καὶ εἶπεν, ἀκουσάτω πᾶς ὁ
ppl's. ꝛ aſcēdit rex iſrael ꝛ ioſaphat rex
λαός. καὶ ἀνέβη ὁ βασιλεὺς ἰσραὴλ καὶ ἰωσαφὰτ βασιλεὺς
iuda cū eo in ramath galaad. ꝛ dixit rex
ἰούδα μετ' αὐτοῦ εἰς ῥαμὼθ γαλαάδ. καὶ εἶπεν ὁ βασι-
iſrael ad ioſaphat regē iuda: coopiā
λεὺς ἰσραὴλ πρὸς ἰωσαφὰτ βασιλέα ἰούδα, συγκαλύ-
me ꝛ ingrediar in bellum: ꝛ tu in-
ψομαι καὶ εἰσελεύσομαι εἰς τὸν πόλεμον, καὶ σὺ ἔν-
duere veſtibus meis. ꝛ cooperuit ſe rex
δυσαι τὸν ἱματισμόν μου. καὶ συνεκαλύψατο ὁ βα-
iſrl': ꝛ ingreſſus ē in bellū. ꝛ rex
σιλεὺς ἰσραήλ, καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὸν πόλεμον. καὶ ὁ βα-
ſyrie p̄cepit pꝛīcipibus curruū
σιλεὺς συρίας ἐνετείλατο τοῖς ἄρχουσι τῶν ἁρμάτων
eius triginta ꝛ duob⁹ dicēs: nō cōmittatis pu
αὐτοῦ τριάκοντα καὶ δύο λέγων, μὴ συνάψητε πό-
gnam cōtra paruū vel magnū: niſi cōtra regē
λεμον πρὸς μικρὸν ἢ μέγαν, ἀλλ' ἢ πρὸς τὸν βασιλέα
iſrael ſolum. ꝛ factū eſt vt viderūt pꝛīcipes
ἰσραὴλ μονώτατον. καὶ ἐγένετο ὡς εἶδον οἱ ἄρχοντες
curruū ioſaphat regē iuda: ꝛ ipſi
τῶν ἁρμάτων τὸν ἰωσαφὰτ βασιλέα ἰούδα, καὶ αὐτοὶ
dixerūt: apparet rex iſrael iſte: ꝛ circūda-
εἶπον, φαίνεται βασιλεὺς ἰσραὴλ οὗτος, καὶ ἐκύκλω-
uerūt eū ad pugnādū. ꝛ exclamauit ioſaphat. ꝛ
σαν αὐτὸν τοῦ πολεμῆσαι. καὶ ἀνέκραξεν ἰωσαφάτ. καὶ
factū eſt vt viderūt pꝛīcipes curruū ꝙ nō
ἐγένετο ὡς εἶδον οἱ ἄρχοντες τῶν ἁρμάτων ὅτι οὐκ
eſt rex iſrael iſte: ꝛ reuerſi ſunt ab
ἔστι βασιλεὺς ἰσραὴλ οὗτος, καὶ ἀπεστράφησαν ἀπ' αὐ-
eo. ꝛ tetēdit vn⁹ arcū ſuū ſimpliciter: ꝛ
τοῦ. καὶ ἐνέτεινεν εἰς τὸ τόξον αὐτοῦ ἀφελῶς, καὶ
percuſſit regē iſrael inter pulmo-
ἐπάταξε τὸν βασιλέα ἰσραὴλ ἀναμέσον τοῦ πνεύμο-
nē ꝛ inter pectus. ꝛ dixit
νος καὶ ἀναμέσον τοῦ θώρακος. καὶ εἶπεν

decipiā illū. Cui locu-
tus eſt dñs. In quo? ꝛ
Et ille ait. Egrediar:
et ero ſpūs mēdax in
ore oīm ꝓphetarū eius.
Et dixit dñs. Decipies
& p̄ualebis: egredere
& fac ita. Nunc igitur
ecce d̄dit dñs ſpm̄ mē-
dacii in ore oīm ꝓphe-
tarū tuorū qui hic ſunt:
& dñs locutus ē cōtra
te malū. Acceſſit āt ſe-
dechias filius chanaan
& ꝑcuſſit micheā ī ma-
xillā & dixit. Me ne er-
go dimiſit ſpūs dñi: &
locutus ē tibi? Et ait
micheas. Viſurus es in
die illa qñ ingredieris ī
cubiculū intra cubicu-
lū vt abſcōdaris. Et ait
rex iſrael. Tollite mi-
cheam & maneat
apud ammō pꝛīcipem
ciuitatis & apd̄ ioas fi-
liū amalech: & dicite e-
is. Hec dicit rex. Mitti-
te virū iſtū in carcerem
& ſuſtentate eum pane
tribulatiōis & aq̄ angu-
ſtie donec reuertar ī pa-
ce. Dixitq̧ micheas. Si
reuerſus fueris
in pace: nō eſt locutus
in me dñs. Et ait.
Audite populi oēs.
Aſcendit itaq̧ rex
iſrael & ioſaphat rex
iuda in ramoth
galaad. Dixit itaq̧ rex
iſrael ad
ioſaphat. Sume arma
& ingredere prelium:
& induere veſtibus tu-
is. Porro rex
iſrael mutauit hitū ſu-
um: & ingreſſus ē bel-
lū. Rex āt ſyrie p̄cepat
principibus curruum
triginta duobus dicēs.
Non
pugnabitis cōtra mio-
rem & maiorē quēpiā
niſi cōtra regem iſra-
el ſolum.
Cum ergo vidiſſet pri-
cipes curruum
ioſaphat: ſuſpicati ſunt
ꝙ ipſe eſſet rex
iſrael: & ipetu fctō pu-
gnabant contra eum.
Et exclamauit ioſa-
phat. Intellexeītq̧ pri-
cipes curruū ꝙ nō eēt
rex iſrael:
& ceſſauerīt ab eo. Vir
āt quidā tetēdit arcum
in icertū ſagittā dirigēs
& caſu ꝑcuſſit regē iſ-
rael iter pulmonē & ſto-
machum. At ille dixit

אֲפַתֶּנּוּ וַיֹּאמֶר יְהוָה אֵלָיו בַּמָּה׃
וַיֹּאמֶר אֵצֵא וְהָיִיתִי רוּחַ שֶׁקֶר בְּפִי   נָצָא הָיָה
כָּל נְבִיאָיו וַיֹּאמֶר תְּפַתֶּה וְגַם תּוּכָל   פָּה נָבָא
צֵא וַעֲשֵׂה כֵן׃ וְעַתָּה הִנֵּה נָתַן יְהוָה   יָכֹל
רוּחַ שֶׁקֶר בְּפִי כָּל נְבִיאֶיךָ אֵלֶּה
וַיהוָה דִּבֶּר עָלֶיךָ רָעָה׃ וַיִּגַּשׁ צִדְקִיָּה   רוע נָגַשׁ
בֶּן כְּנַעֲנָה וַיַּכֶּה אֶת מִיכָיְהוּ עַל   נָכָה
הַלֶּחִי וַיֹּאמֶר אֵי זֶה עָבַר רוּחַ יְהוָה   לָחָה
מֵאִתִּי לְדַבֵּר אוֹתָךְ׃ וַיֹּאמֶר מִיכָיְהוּ   אֵת
הִנְּךָ רֹאֶה בַּיּוֹם הַהוּא אֲשֶׁר תָּבֹא   הִנֵּה בוא
חֶדֶר בְּחֶדֶר לְהֵחָבֵה׃ וַיֹּאמֶר מֶלֶךְ   חָבָא
יִשְׂרָאֵל קַח אֶת מִיכָיְהוּ וַהֲשִׁיבֵהוּ   לָקַח שוב
אֶל אָמֹן שַׂר הָעִיר וְאֶל יוֹאָשׁ בֶּן   שור
הַמֶּלֶךְ׃ וְאָמַרְתָּ כֹּה אָמַר הַמֶּלֶךְ שִׂימוּ   שום
אֶת זֶה בֵּית הַכֶּלֶא וְהַאֲכִלֻהוּ לֶחֶם   אָכַל
לַחַץ וּמַיִם לַחַץ עַד בֹּאִי בְשָׁלוֹם׃   שָׁלַם
וַיֹּאמֶר מִיכָיְהוּ אִם שׁוֹב תָּשׁוּב
בְּשָׁלוֹם לֹא דִבֶּר יְהוָה בִּי וַיֹּאמֶר
שִׁמְעוּ עַמִּים כֻּלָּם׃ וַיַּעַל מֶלֶךְ   עָלָה
יִשְׂרָאֵל וִיהוֹשָׁפָט מֶלֶךְ יְהוּדָה רָמֹת
גִּלְעָד׃ וַיֹּאמֶר מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל אֶל   אָמַר
יְהוֹשָׁפָט הִתְחַפֵּשׂ וָבֹא בַמִּלְחָמָה   חָפַשׂ בוא
וְאַתָּה לְבַשׁ בְּגָדֶיךָ וַיִּתְחַפֵּשׂ מֶלֶךְ   לָחַם
יִשְׂרָאֵל וַיָּבוֹא בַּמִּלְחָמָה׃ וּמֶלֶךְ אֲרָם
צִוָּה אֶת שָׂרֵי הָרֶכֶב אֲשֶׁר לוֹ   שור
שְׁלֹשִׁים וּשְׁנַיִם לֵאמֹר לֹא   שָׁנָה
תִּלָּחֲמוּ אֶת קָטֹן וְאֶת גָּדוֹל כִּי   לָחַם
אִם אֶת מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל לְבַדּוֹ׃   בָּדַד
וַיְהִי כִּרְאוֹת שָׂרֵי הָרֶכֶב אֶת   הָיָה רָאָה
יְהוֹשָׁפָט וְהֵמָּה אָמְרוּ אַךְ מֶלֶךְ
יִשְׂרָאֵל הוּא וַיָּסֻרוּ עָלָיו לְהִלָּחֵם   סור לָחַם
וַיִּזְעַק יְהוֹשָׁפָט׃ וַיְהִי כִּרְאוֹת שָׂרֵי   זָעַק
הָרֶכֶב כִּי לֹא מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל הוּא
וַיָּשׁוּבוּ מֵאַחֲרָיו׃ וְאִישׁ מָשַׁךְ בַּקֶּשֶׁת   שוב
לְתֻמּוֹ וַיַּכֶּה אֶת מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל   תָּמַם נָכָה
בֵּין הַדְּבָקִים וּבֵין הַשִּׁרְיָן וַיֹּאמֶר   שָׁבָה אָמַר

לרכבו הפך ידך והוציאני מן — יצא
המחנה כי החליתי: ותעלה המלחמה — חלה חלה
ביום ההוא, והמלך היה מעמד — עלה לחם
במרכבה נכח ארם, וימת בערב, — עמד רכב מות
ויצק דם המכה אל חיק הרכב: — נכה
ויעבר הרנה במחנה כבא השמש — עבר רנן
לאמר, איש אל עירו ואיש אל — בוא
ארצו: וימת המלך ויבוא שמרון,
ויקברו את המלך בשמרון: וישטף — קבר שטף
את הרכב על ברכת שמרון, וילקו — לקק
הכלבים את דמו, והזנות רחצו, — זנה
כדבר יהוה אשר דבר: ויתר דברי
אחאב וכל אשר עשה ובית השן
אשר בנה, וכל הערים אשר בנה — עיר
הלא הם כתובים על ספר דברי — כתב
הימים למלכי ישראל: וישכב — יום שכב
אחאב עם אבתיו, וימלך אחזיהו — מלך
בנו תחתיו: ויהושפט בן אסא
מלך על יהודה, בשנת ארבע — רבע
לאחאב מלך ישראל: יהושפט בן
שלשים וחמש שנה במלכו,
ועשרים וחמש שנה מלך בירושלם,
ושם אמו עזובה בת שלחי: וילך
בכל דרך אסא אביו, לא סר — סור
ממנו לעשות הישר בעיני — עשה
יהוה: אך הבמות לא סרו, עוד — במה
העם מזבחים ומקטרים בבמות: — זבח קטר
וישלם יהושפט עם מלך — שלם
ישראל: ויתר דברי יהושפט
וגבורתו אשר עשה ואשר — גבר
נלחם, הלא הם כתובים על ספר — לחם כתב
דברי הימים למלכי יהודה: ויתר — יום
הקדש אשר נשאר בימי אסא — שאר
אביו, בער מן הארץ: ומלך אין
באדום נצב מלך: יהושפט עשה
אניות תרשיש ללכת אופירה — אנה ילך

aurige suo. Verte manū tuā: & eiice me de exercitu: quia grauit vulneratus sum. Cōmissū ē ergo prelium in die illa. Et rex stabat in curru suo cōtra syrios. Et mortu⁹ ē vespe. Fluebat āt sanguis plage in sinū currus: & preco insonuit in vniuerso exercitu antequā sol occūberet dicēs. Vnusquisqz reuertatur i ciuitatē & i terrā suā. Mortuus est āt rex & plat⁹ ē in samariā. Sepelierunt qz regē in samaria & lauerūt currū eius in piscina samarie: & linxerūt canes sanguinē eius & habenas lauerūt iuxta verbū dñi qd locutus fuerat. Reliqua āt sermonum achab & vniuersa que fecit & domus eburnea quam edificauit: cunctarumqz vrbiū q̄s extruxit: nōne hec scripta sunt i libro sermonū dierū regū israel? Dormiuit ergo achab cū prībus suis: & regnauit ochozias filius eius p eo. Iosaphat vero filius asa regnare ceperat super iudam anno quarto achab regis israel. Triginta qnqz annorū erat cū regnare cepisset: & viginti quinqz annis regnauit in ierusalem. Nomē mrīs eius azuba filia salai. Et ambulauit in oī via asa patris sui & non declinauit ex ea. Fecitqz quod rectum est in conspectu dñi: verūtñ excelsa nō abstulit. Adhuc enim ppls sacrificabat & adolebat incensū i excelsis. Pacemqz habuit iosaphat cum rege israel. Reliqua autem verborū iosaphat & opera eius que gessit & prelia: nonne hec scripta sunt in libro verborū dierū regū iuda? Sed & reliquias effeminatorū q remanserant in diebus asa pris ei⁹ abstulit de terra. Nec erat tunc rex constitutus in edō. Rex vero iosaphat fecerat classes in mari que nauigarent in ophir

rex aurige suo: verte manū tuā
ὁ βασιλεὺς τῷ ἡνιόχῳ αὐτοῦ, ἐπίστρεψον τὴν χεῖρά σου
& educ me de prelio: qa vulneratus sum.
καὶ ἐξάγαγέ με ἐκ τοῦ πολέμου, ὅτι τετραυμάτισμαι.
& retrouersū est preliū in die illa. & rex
καὶ ἐτροπώθη ὁ πόλεμος ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ. καὶ ὁ βασι
erat stans in curru ex aduerso syrie a
λεὺς ἦν ἑστηκὼς ἐπὶ τοῦ ἅρματος ἐξ ἐναντίας συρίας ἀπὸ
mane usqz ad vesperā. & egrediebatur sanguis plage
πρωῒ ἕως ἑσπέρας. καὶ ἐξεπορεύετο τὸ αἷμα τῆς πληγῆς
stragis in sinū currus: & mor
τῆς τροπώσεως εἰς τὸν κόλπον τοῦ ἅρματος, καὶ ἀπέ
tu⁹ est rex vesperi. & stetit exercit⁹ preco i ca
θανεν ὁ βασιλεὺς ἑσπέρας. καὶ ἔστη ὁ στρατοκήρυξ ἐν τῇ παρεμ
stris occidēte sole: & dixit: vnusquisqz i su F
βολῇ δύνοντος τοῦ ἡλίου, καὶ εἶπεν, ἕκαστος εἰς τὴν ἑαυ
am ciuitatē: & vnusquisqz in suam hereditatē: qa
τοῦ πόλιν, καὶ ἕκαστος εἰς τὴν ἑαυτοῦ κληρονομίαν, ὅτι
mortu⁹ est rex. & venerūt in samariā: & sepe
τέθνηκεν ὁ βασιλεύς. καὶ ἦλθον εἰς σαμάρειαν, καὶ ἔθα
lierūt regem achaab in samaria. & lauerūt
ψαν τὸν βασιλέα ἀχαὰβ εἰς σαμάρειαν. καὶ ἀπένιψαντο
sanguinē a curru in fonte samarie.
τὸ αἷμα ἀπὸ τοῦ ἅρματος ἐπὶ τὴν κρήνην σαμαρείας.
& linxerūt canes sāguinē: & meretrices lote sunt ã.a.t.
καὶ ἐξέλειξαν οἱ κύνες τὸ αἷμα, καὶ αἱ πόρναι ἐλούσαντο
in sanguine eius iuxta verbū dñi: qd locut⁹ fuit.
ἐν τῷ αἵματι αὐτοῦ κατὰ τὸ ῥῆμα κυρίου, ὃ ἐλάλησε.
& reliqua sermonū achaab & vniuersa que fe
καὶ τὰ λοιπὰ τῶν λόγων ἀχαὰβ καὶ πάντα ὅσα ἐποίη
cit: & domū eburneā quā edificauit: & cunctas
σε, καὶ οἶκον ἐλεφάντινον ὃν ᾠκοδόμησε, καὶ πάσας τὰς
vrbes quas fecit: nonne hec scripta sūt in
πόλεις ἃς ἐποίησεν, οὐκ ἰδοὺ ταῦτα γέγραπται ἐπὶ
libro sermonū dierū regum israel? & dor
βιβλίου λόγων ἡμερῶν τῶν βασιλέων ἰσραήλ; καὶ ἐκοι
miuit achaab cū prībus suis: & regna A
μήθη ἀχαὰβ μετὰ τῶν πατέρων αὐτοῦ, καὶ ἐβασί
uit ochozias filius eius pro eo. & iosaphat
λευσεν ὀχοζίας υἱὸς αὐτοῦ ἀντ᾽ αὐτοῦ. καὶ ἰωσαφὰτ
filius asa regnauit in iuda in ãno quarto
υἱὸς ἀσὰ ἐβασίλευσεν ἐπὶ ἰούδα ἐν ἔτει τῷ τετάρτῳ
achaab regis israel. & iosaphat erat qua
τοῦ ἀχαὰβ βασιλέως ἰσραήλ. καὶ ἰωσαφὰτ ἦν τεσσα
draginta & quinqz ãnoꝝ cū regnaret ipse. &
ράκοντα καὶ πέντε ἐτῶν ἐν τῷ βασιλεύειν αὐτόν. καὶ
viginti & quinqz ãnos regnauit in hierusalem.
εἴκοσι καὶ πέντε ἔτη ἐβασίλευσεν ἐν ἱερουσαλήμ.
& nomē mrīs eius azuba filia salai. & am
καὶ ὄνομα τῇ μητρὶ αὐτοῦ ἀζουβὰ θυγάτηρ σαλαΐ. καὶ ἐπο
bulauit in omi via asa patris eius. nō declina
ρεύθη ἐν πάσῃ ὁδῷ ἀσὰ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ. οὐκ ἐξέκλι
uit ab ea: vt faceret rectū in oculis domi
νεν ἀπ᾽ αὐτῆς, τοῦ ποιῆσαι τὸ εὐθὲς ἐν ὀφθαλμοῖς κυρί
ni. verūtñ de excelsis nō abstulit: adhuc ppls sacrificabat & ado
ου. πλὴν τῶν ὑψηλῶν οὐκ ἐξῆρεν, ἔτι ὁ λαὸς ἐθυσίαζε καὶ ἐθυ
lebāt in excelsis. & pacē habuit iosaphat cū re
μίων ἐν τοῖς ὑψηλοῖς. καὶ εἰρήνευσεν ἰωσαφὰτ μετὰ βασι
ge isrl. & reliqua verboꝝ iosaphat & prelia
λέως ἰσλ. καὶ τὰ λοιπὰ τῶν λόγων ἰωσαφὰτ καὶ αἱ δυναστεῖ
eius q̄ fecit: nonne hec scripta in li
αι αὐτοῦ ἃς ἐποίησεν, οὐκ ἰδοὺ ταῦτα γεγραμμένα ἐν βι
bro verboꝝ dierū regū iuda? & reli B
βλίῳ λόγων τῶν ἡμερῶν τῶν βασιλέων ἰούδα; καὶ τὰς λοι
quos initiatoꝝ qui remanserūt in die
πὰς τῶν τετελεσμένων τῶν καταλελειμμένων ἐν ταῖς ἡμέ
bus asa prīs eius abstulit de terra. & G
ραις ἀσὰ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ ἀφεῖλεν ἀπὸ τῆς γῆς. καὶ
rex nō erat cōstitut⁹ in idumea. & iosaphat
βασιλεὺς οὐκ ἦν ἑστηκὼς ἐν ἰδουμαίᾳ. καὶ ἰωσαφὰτ
fecit naues maris vt irent in ophir
ἐποίησε ναῦς θαρσεῖς τοῦ πορεύεσθαι εἰς ὠφὶρ

propter aurum. ⁊ nō ibant: q: confracte
ἕνεκεν τοῦ χρυσίου· καὶ οὐκ ἐπορεύοντο, ὅτι συνετρίβη-
ſunt naues in geſion gaber. tunc ait ochozias filiꝰ
σαν αἱ νῆες ἐν γασιὼν γάβερ. τότε εἶπεν ὀχοζίας υἱὸς
achaab ad ioſaphat: vadant ſerui mei cū
ἀχαὰβ πρὸς ἰωσαφάτ, πορευέσθωσαν οἱ δοῦλοί μου μετὰ
ſeruis tuis. ⁊ nō voluit ioſaphat. ⁊ dor-
τῶν δούλων σου· καὶ οὐκ ἠθέλησεν ἰωσαφάτ. καὶ ἐκοι-
miuit ioſaphat cū p̄ribus ſuis: ⁊ ſepultꝰ ē
μήθη ἰωσαφὰτ μετὰ τῶν πατέρων αὐτοῦ, καὶ ἐτάφη
apud patres ſuos in ciuitate dauid p̄ris
παρὰ τοῖς πατράσιν αὐτοῦ ἐν πόλει δαυὶδ τοῦ πρὸς
ſui. ⁊ regnauit ioram filius eius pro eo: ⁊
αὐτοῦ. καὶ ἐβασίλευσεν ἰωρὰμ υἱὸς αὐτοῦ ἀντ' αὐτοῦ, καὶ
ochozias filiꝰ achaab regnauit ſup iſrael in ſama
ὀχοζίας υἱὸς ἀχαὰβ ἐβασίλευσεν ἐπὶ ἰσραὴλ ἐν σαμα-
ria. in anno ſeptimo decimo ioſaphat regis iu-
ρείᾳ. ἐν ἔτει ἑπτακαιδεκάτῳ ἰωσαφὰτ βασιλέως ἰου-
da ochozias filiꝰ achaab regnauit ſup iſrael in ſa-
δα ὀχοζίας υἱὸς ἀχαὰβ ἐβασίλευσεν ἐπὶ ἰσραὴλ ἐν σα-
maria duobꝰ ānis: ⁊ fecit malū in cōſpectu dn̄i:
μαρείᾳ δύο ἔτη. καὶ ἐποίησε τὸ πονηρὸν ἐνώπιον κυρίου,
⁊ ambulauit in via achaab patris ſui ⁊ in
καὶ ἐπορεύθη ἐν ὁδῷ ἀχαὰβ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ καὶ ἐν
via ieʒabel m̄ris eiꝰ: ⁊ in peccatis domꝰ hiero
ὁδῷ ἰεζάβελ τῆς μητρὸς αὐτοῦ, καὶ ἐν ταῖς ἁμαρτίαις οἴκου ἱερο-
boam filij nabat: q̄ peccare fecit iſrl̄. ⁊ ſeruiuit
βοὰμ υἱοῦ ναβάτ, ὃς ἐξήμαρτε τὸν ἰσραήλ. καὶ ἐδούλευσε
baalim ⁊ adorauit eos. ⁊ irritauit dn̄m
τοῖς βααλὶμ καὶ προσεκύνησεν αὐτοῖς. καὶ παρώργισε κύριον
deū iſrael iuxta oīa q̄ fecit pater eius.
τὸν θεὸν ἰσραὴλ κατὰ πάντα ὅσα ἐποίησεν ὁ πατὴρ αὐτοῦ.

Regnorum. iiij.

Βασιλειῶν. δ'. Ca.i.

Et p̄uaricatꝰ ē moab i iſrl̄ poſtq̄ mortuus eſt
A Καὶ ἠθέτησε μωὰβ ἐν ἰσραὴλ μετὰ τὸ ἀποθανεῖν
achaab: ⁊ cecidit ochozias p̄ cancellos
ἀχαάβ, καὶ ἔπεσεν ὀχοζίας διὰ τοῦ δικτυωτοῦ
q̄ in cenaculo ſuo q̄d in ſamaria: ⁊ egrotauit: ⁊
τοῦ ἐν τῷ ὑπερῴῳ αὐτοῦ τῷ ἐν σαμαρείᾳ, καὶ ἠρρώστησε, καὶ
miſit nūcios. ⁊ dixit ad eos: abite ⁊
ἀπέστειλεν ἀγγέλους. καὶ εἶπε πρὸς αὐτούς, πορεύθητε καὶ
conſulite per baal muſcā deū accarō: ſi viuam
ἐπερωτήσατε διὰ τοῦ βάαλ μυῖαν θεὸν ἀκκαρών, εἰ ζήσομαι
de egritudine mea hac. ⁊ abierūt ad cōſulē-
ἐκ τῆς ἀρρωστίας μου ταύτης. καὶ ἐπορεύθησαν ἐπερωτῆ-
dum: ⁊ angelꝰ dei locutꝰ eſt ad heliā theſbytē di-
σαι, καὶ ἄγγελος θεοῦ ἐλάλησε πρὸς ἠλίαν τὸν θεσβίτην λέ-
cēs: ſurgēs occurre nuncijs ochozie regis
γων, ἀναστὰς ἀπάντησον τοῖς ἀγγέλοις ὀχοζίου βασιλέως
ſamarie: ⁊ loquere ad eos: ſi eo q̄ nō eſt deꝰ in
σαμαρείας, καὶ λάλησον πρὸς αὐτούς, εἰ διὰ τὸ μὴ εἶναι θεὸν ἐν
iſrael: vos itis ad cōſulēdū per baal muſcā
ἰσραήλ, ὑμεῖς πορεύεσθε ἐπερωτῆσαι διὰ τοῦ βάαλ μυῖαν
deū accarō? quā obrē hec dicit dn̄s: lectꝰ ſup quē aſcē
θεὸν ἀκκαρών; διὰ τοῦτο τάδε λέγει κύριος, ἡ κλίνη ἐφ' ἧς ἀνέ-
diſti ſup eū: nō deſcēdes ab eo: q: in eo morte
βης ἐπ' αὐτῆς, οὐ καταβήσῃ ἀπ' αὐτῆς, ὅτι ἐν αὐτῇ θανάτῳ
morieris. ⁊ abijt helias: ⁊ dixit ad eos. ⁊ reuerſi
ἀποθανῇ. καὶ ἐπορεύθη ἠλίας, καὶ εἶπε πρὸς αὐτούς. καὶ ἐπεστρά-
ſunt nuncij ad eū. ⁊ dixit ad eos: cur
φησαν οἱ ἄγγελοι πρὸς αὐτόν. καὶ εἶπε πρὸς αὐτούς, τί ὅτι
B reuerſi eſtis? ⁊ dixerūt ad eū. vir aſcēdit in occur
ἐπεστρέψατε; καὶ εἶπον πρὸς αὐτόν, ἀνὴρ ἀνέβη εἰς συνάν-
ſum nſm: ⁊ dixit ad nos: ite reuertimini ad
τησιν ἡμῶν, καὶ εἶπε πρὸς ἡμᾶς, δεῦτε ἐπιστράφητε πρὸς
C regem q̄ miſit vos: ⁊ dicite ei:
τὸν βασιλέα τὸν ἀποστείλαντα ὑμᾶς, καὶ εἴπατε αὐτῷ,
hec dicit dn̄s: ſi eo q̄ nō eſt deꝰ in iſrael:
τάδε λέγει κύριος, εἰ παρὰ τὸ μὴ εἶναι θεὸν ἐν ἰσραήλ,
vadis tu ad interrogādū in baal muſcā deū
πορεύῃ σὺ ἐπερωτῆσαι ἐν τῷ βάαλ μυῖαν θεὸν oooooo

ᵃp̄p aurū: ˡ& ᵐire ⁿnō po-
tuerūt: ⁿqa ᵒcōfracte ſunt
ᵠin aſiongaber. ʳTūc ˢait
ᵗochozias ᵘfilius ooooooo
ᵛachab ʸad ᶻioſaphat. ᵃVa
dant ᶜſerui mei ᵇcū oooooo
ᵉſeruis tuis ᶠin nauibus.
ᵍEt noluit ʰioſaphat. oooo
ᵏDormiuitq̄ ˡ ioſaphat
ᵐcū ⁿp̄ribus ſuis: ᵒ& ſepl-
tus eſt ᵖcū ᵠeis ʳin ciuitate
ˢdauid patris ſui: ʳregna
uitq̄ ᵘiorā ᶠfilius eius ʸ p̄
eo. ᶻOchozias aūt ᵃfilius
ᵇachab ᶜregnare ceperat
ᵈſuper ᵉiſrael ᶠin ſamaria
ᵍāno ʰſeptio ⁱdecimo ᵏio-
ſaphat ˡregis ᵐiuda: ⁿ re-
gnauitq̄ ᵒſup ᵖ iſrl̄ ᵠduo-
bꝰ ānis. Et fecit ˢmalū ᵗi
cōſpectu ᵘdn̄i: ᵛ& ābula-
uit ʸin via ᶻpatris ſui ᵃ &
ᵇmatris ſue: ᶜ& i via ᵈhie-
roboā ᵉfilij ᶠnabath ᵍ qui
ʰpeccare fecit ⁱiſrael. ˡSer
uiuit quoq̄ ᵐbaal oooooo
ᵒ& adorauit ᵖeum: ᵠ& ir-
ritauit ʳdominum ˢdeum
ᵗiſrael: ᵘiuxta oīa ᵛque ʸfe
cerat ᶻpater eius.

Explicit primus liber
malachī.i. Regū tertius.

Incipit ſcd̄s liber ma-
lachī.i. quartꝰ Regū. 1.

Preuaricatꝰ ē aūt ᵇmo
ab ᶜin iſrael ᵈ poſtq̄
ᵉmortuꝰ ē ᶠachab. ᵍCeci-
ditq̄ ʰochozias ⁱp̄ ᵏcācel-
los ˡcenaculi ſui ᵐqd̄ hē-
bat ⁿi ſamaria ᵒ& egrota-
uit. ᵖ Miſitq̄ ᵠnūcios ʳdi
cēs ˢad eos. ᵗIte ᵘcōſulite
ᵛbeelzebub ʸdeū ᶻaccarō:
ᵇvtrū ᶜviuere queā ᵈde in
firmitate mea ᵉhac. ᶠAn-
gelus āt ᵍdn̄i ʰlocutus eſt
ⁱad ᵏheliā ˡtheſbitē: dicēs.
ᵐSurge ⁿaſcēde ᵒin occur
ſū ᵖnūciorū ᵠregis ʳ ſama
rie: ˢ& dices ᵗad eos. ᵘNū
qd nō eſt ᵛdeus ʸin iſrl̄ vt
ᵇeatis ᶜad cōſulēdū ᵈ beel
zebub ᵉdeum ᶠaccaron?
ʰQuā obrē ⁱhec ᵏdicit ˡdo
minus. ᵐDe ᵐlectulo ſup
ⁿquē ᵒaſcēdiſti ᵠnō ʳ deſcē
des: ˢſed ᵘmorte ˣ morie-
ris. ʸEt abijt ᶻhelias : ᵃ re-
uerſiq̄ ſunt ᵇnuncij ᶜad o
choziam. Qui ᵉdixit ᶠeis
ᶠQuare ʰreuerſi eſtis? At
illi ⁱreſponderūt ᵏei. ˡ Vir
ᵐoccurrit ⁿnobis: ᵒ& di-
xit ᵖad nos. ᵠIte ooo:oooo
ʳreuertimini ˢad ᵗregē ᵘ q
ˣmiſit ʸvos: oooooo:oooooo
ᶻ& dicetis ᵃei . ᵇHec ᶜdicit
ᵈdominus. ᵉNūquid qa
ᶠnō erat ᵍdeus ʰ in iſrael:
ooooooooooooooooooooooooo
ᵏmittis ˡvt cōſulatur ᵐbe
elzebub ᵒdeus oooooooo

להב ולא הלך כי נשברה אניות
בעציון גבר: אז אמר אחזיהו בן אחאב
אל יהושפט ילכו עבדי עם עבדיך
באניות ולא אבה יהושפט: וישכב
שכב קבר יהושפט עם אבתיו ויקבר עם
מלך אבתיו בעיר דוד אביו וימלך יהורם
בנו תחתיו: אחזיהו בן אחאב מלך על
שנה ישראל בשמרון בשנת שבע עשרה
ליהושפט מלך יהודה וימלך על
עשה רוע ישראל שנתים: ויעש הרע בעיני
יהוה וילך בדרך אביו ובדרך אמו
חטא ובדרך ירבעם בן נבט אשר החטיא
עבד את ישראל: ויעבד את הבעל
שחה כעס וישתחוה לו ויכעס את יהוה אלהי
ישראל ככל אשר עשה אביו:

Cap.i. ויפשע מואב בישראל אחרי מות
פשע אחאב: ויפל אחזיה בעד השבכה
נפל בעליתו אשר בשמרון ויחל וישלח
עלה חלה מלאכים ויאמר אלהם לכו דרשו
שלח לאך בבעל זבוב אלהי עקרון אם אחיה
ילך חיה מחלי זה: ומלאך יהוה דבר אל
חלה אליה התשבי קום עלה לקראת
מלאכי מלך שמרון ודבר אלהם
המבלי אין אלהים בישראל אתם
זבב הלכים לדרש בבעל זבוב אלהי
עקרון: ולכן כה אמר יהוה המטה
עלה ירד אשר עלית שם לא תרד ממנה
שוב כי מות תמות וילך אליה: וישובו
המלאכים אליו ויאמר אליהם
מה זה שבתם: ויאמרו אליו איש
אמר עלה לקראתנו ויאמר אלינו לכו
שובו אל המלך אשר שלח אתכם
כל ודברתם אליו כה אמר יהוה המבלי
אין אלהים בישראל אתה
שלח לדרש בבעל זבוב אלהי

עֶקְרוֹן, לָכֵן הַמִּטָּה אֲשֶׁר עָלִיתָ
שָּׁם לֹא תֵרֵד מִמֶּנָּה כִּי מוֹת תָּמוּת:
דבר שפט — וַיְדַבֵּר אֲלֵיהֶם, מֶה מִשְׁפַּט הָאִישׁ
אֲשֶׁר עָלָה לִקְרַאתְכֶם, וַיְדַבֵּר
אֲלֵיכֶם אֶת הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה: וַיֹּאמְרוּ
אזר — אֵלָיו, אִישׁ בַּעַל שֵׂעָר וְאֵזוֹר עוֹר
אָזוּר בְּמָתְנָיו, וַיֹּאמַר אֵלִיָּה הַתִּשְׁבִּי
שלח שור — הוּא: וַיִּשְׁלַח אֵלָיו שַׂר חֲמִשִּׁים
עלה — וַחֲמִשָּׁיו, וַיַּעַל אֵלָיו וְהִנֵּה יֹשֵׁב עַל
רֹאשׁ הָהָר, וַיְדַבֵּר אֵלָיו, אִישׁ
ירד ענה — הָאֱלֹהִים הַמֶּלֶךְ דִּבֶּר רֵדָה: וַיַּעֲנֶה
אֵלִיָּהוּ וַיְדַבֵּר אֶל שַׂר הַחֲמִשִּׁים,
וְאִם אִישׁ אֱלֹהִים אָנִי, תֵּרֶד
אכל — אֵשׁ מִן הַשָּׁמַיִם וְתֹאכַל אֹתְךָ
וְאֶת חֲמִשֶּׁיךָ, וַתֵּרֶד אֵשׁ מִן
הַשָּׁמַיִם וַתֹּאכַל אֹתוֹ וְאֶת
שוב — חֲמִשָּׁיו: וַיָּשָׁב וַיִּשְׁלַח אֵלָיו שַׂר
חֲמִשִּׁים אַחֵר וַחֲמִשָּׁיו, וַיַּעַן וַיְדַבֵּר
אֵלָיו, אִישׁ הָאֱלֹהִים כֹּה אָמַר הַמֶּלֶךְ
דבר — מְהֵרָה רֵדָה: וַיַּעַן אֵלִיָּה וַיְדַבֵּר
אֲלֵיהֶם, אִם אִישׁ הָאֱלֹהִים אָנִי,
תֵּרֶד אֵשׁ מִן הַשָּׁמַיִם, וְתֹאכַל אֹתְךָ
וְאֶת חֲמִשֶּׁיךָ, וַתֵּרֶד אֵשׁ אֱלֹהִים מִן
הַשָּׁמַיִם, וַתֹּאכַל אֹתוֹ וְאֶת חֲמִשָּׁיו:
וַיָּשָׁב וַיִּשְׁלַח שַׂר חֲמִשִּׁים שְׁלִשִׁים
בוא — וַחֲמִשָּׁיו, וַיַּעַל וַיָּבֹא שַׂר הַחֲמִשִּׁים
שלש כרע — הַשְּׁלִישִׁי, וַיִּכְרַע עַל בִּרְכָּיו לְנֶגֶד
חנן — אֵלִיָּהוּ, וַיִּתְחַנֵּן אֵלָיו וַיְדַבֵּר אֵלָיו,
יקר — אִישׁ הָאֱלֹהִים תִּיקַר נָא נַפְשִׁי
וְנֶפֶשׁ עֲבָדֶיךָ אֵלֶּה חֲמִשִּׁים בְּעֵינֶיךָ:
הִנֵּה יָרְדָה אֵשׁ מִן הַשָּׁמַיִם,
שנה — וַתֹּאכַל אֶת שְׁנֵי שָׂרֵי הַחֲמִשִּׁים
הָרִאשֹׁנִים וְאֶת חֲמִשֵּׁיהֶם, וְעַתָּה
דבר לאך — תִּיקַר נַפְשִׁי בְּעֵינֶיךָ: וַיְדַבֵּר מַלְאַךְ
ירד ירא — יְהוָה אֶל אֵלִיָּהוּ רֵד אוֹתוֹ, אַל
פנה קום — תִּירָא מִפָּנָיו, וַיָּקָם וַיֵּרֶד אוֹתוֹ אֶל

accarō. Idcirco de lectulo sup quē ascendisti nō descēdes: sed morte morieris. Qui dixit eis. Cuius figure & habitus est vir ille qui occurrit vobis: & locutus est verba hec? At illi dixerunt. Vir pilosus & zona pellicea accinctus renib9. Qui ait. Helias tesbites est. Misitq; ad eū quinquagenariū principem & quinqgīta qui erant sub eo. Qui ascēdit ad eū: sedētiq; in vertice montis: ait. Homo dei rex p̄cepit vt descēdas. Respondensq; helias: dixit quinquagenario. Si homo dei sum: descendat ignis de celo: & deuoret te & quinquaginta tuos. Descēdit ergo ignis de celo: & deuorauit eum & quinqgīnta qui erāt cū eo. Rursumq; misit ad eū principē quinquagenariū alterū: & quīqua gīta cū eo. Qui locutus est illi. Hō dei. Hec dicit rex. Festina descende. Rn̄dēs helias ait. Si homo dei ego sum: descendat ignis de celo & deuoret te & quinqgīta tuos. Descēdit ergo ignis de celo & deuorauit illū & quinquagīta eius. Iterū misit principem quinqgenariū tertium: & quinqgīta qui erātcū eo. Qui cum venisset: curuauit genua cōtra heliam: & precatus est eum: & ait. Homo dei noli despicere animam meam: & animas seruorū tuorum qui mecum sunt. Ecce descēdit ignis de celo & deuorauit duos prīcipes quinquagenarios primos & quīquagēos qui cū eis erant. Sed nūc obsecro vt miserearis anime mee. Locut9 ē aūt āgelus dn̄i ad heliā dicēs. Descēde cū eo. Ne timeas. Surrexit igi & descendit cū eo ad

accaron idcirco lectus sup quē ascēdisti sup eū:
ἀκκαρὼν διὰ τοῦτο ἡ κλίνη ἐφ᾿ ἧς ἀνέβης ἐπ᾿ αὐτῆς,
nō descēdes ab eo: qꝛ morte morieris. ꝛ di-
οὐ καταβήσῃ ἀπ᾿ αὐτῆς, ὅτι θανάτῳ ἀποθανῇ. καὶ εἶπ-
xit eis rex: qđ iudiciū viri
εν αὐτοῖς ὁ βασιλεύς, τίς ἡ κρίσις τοῦ ἀνδρὸς τοῦ
qui ascēdit in occursum vobis: ꝛ qͥ locutus est ad
ἀναβάντος εἰς συνάντησιν ὑμῖν, καὶ λαλήσαντος πρὸς
vos verba hec? ꝛ dixerūt: vir pilosus ꝛ zo-
ὑμᾶς τοὺς λόγους τούτους; καὶ εἶπον, ἀνὴρ δασὺς καὶ ζώ-
na pellicea accinctus lūbū suū. ꝛ dixit:
νη δερματίνη περιεζωσμένος τὴν ὀσφὺν αὐτοῦ. καὶ εἶπεν,
helias thesbytes hic. ꝛ mittit ad eū quin-
ἠλίας ὁ θεσβύτης οὗτος. καὶ ἀποστέλλει πρὸς αὐτὸν πεν-
quagenariū p̄ncipē ꝛ quinquaginta eius: ꝛ abie-
τηκόνταρχον καὶ τοὺς πεντήκοντα αὐτοῦ, καὶ ἐπορεύ-
runt ad eū. ipse āt sedebat in vertice
θησαν πρὸς αὐτόν. αὐτὸς δὲ ἐκάθητο ἐπὶ τῆς κορυφῆς
montis. ꝛ locutus est ad eū quinqgenari9 p̄nceps
τοῦ ὄρους. καὶ ἐλάλησεν πρὸς αὐτὸν ὁ πεντηκόνταρχος
ꝛ dixit: homo dei hec dicit rex:
καὶ εἶπεν, ἄνθρωπε τοῦ θεοῦ τάδε λέγει ὁ βασιλεύς,
descende. ꝛ rn̄dit helias ꝛ dixit ad quin-
κατάβηθι. καὶ ἀπεκρίθη ἠλίας καὶ εἶπε πρὸς τὸν πεν-
quagenariū p̄ncipē: si homo dei sum ego: de-
τηκόνταρχον, εἰ ἄνθρωπος τοῦ θεοῦ εἰμὶ ἐγώ, κα-
scendet ignis de celo ꝛ deuorabit te ꝛ
ταβήσεται πῦρ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καὶ καταφάγεταί σε καὶ
quinquaginta tuos. ꝛ descēdit ignis de ce-
τοὺς πεντήκοντά σου. καὶ κατέβη πῦρ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ
lo ꝛ deuorauit eū ꝛ quinquagīta eius. ꝛ
καὶ κατέφαγεν αὐτὸν καὶ τοὺς πεντήκοντα αὐτοῦ. καὶ
adūciēs rex misit ad eū p̄ncipē quinqua-
προσέθετο ὁ βασιλεὺς ἀπέστειλε πρὸς αὐτὸν πεντηκόνταρ-
genariū alteꝝ ꝛ quinquaginta eius. ꝛ ascēdit
χον ἕτερον καὶ τοὺς πεντήκοντα αὐτοῦ. καὶ ἀνέβη ὁ
quinqgenari9 p̄nceps ꝛ locut9 est ad eū: ꝛ dixit:
πεντηκόνταρχος καὶ ἐλάλησεν πρὸς αὐτόν, καὶ εἶπεν,
homo dei hec dicit rex: cito de-
ἄνθρωπε τοῦ θεοῦ τάδε λέγει ὁ βασιλεύς, ταχέως κα-
scende. ꝛ rn̄dit helias ꝛ dixit ad eū: si ho-
τάβηθι. καὶ ἀπεκρίθη ἠλίας καὶ εἶπε πρὸς αὐτόν, εἰ ἄν-
mo dei sum ego: descēdet ignis de celo
θρωπος τοῦ θεοῦ εἰμὶ ἐγώ, καταβήσεται πῦρ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ
ꝛ deuorabit te ꝛ quinquaginta tuos. ꝛ de-
καὶ καταφάγεταί σε καὶ τοὺς πεντήκοντά σου. καὶ κα-
scēdit ignis de celo ꝛ deuorauit illū ꝛ
τέβη πῦρ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καὶ κατέφαγεν αὐτὸν καὶ
quinquaginta ei9. ꝛ addēs rex rursū mi-
τοὺς πεντήκοντα αὐτοῦ. καὶ προσέθετο ὁ βασιλεὺς ἔτι ἀποστεῖ-
sit quinqgenariū p̄ncipē tertiū ꝛ quinquagīta eius. ꝛ
λαι πεντηκόνταρχον τρίτον καὶ τοὺς πεντήκοντα αὐτοῦ. καὶ
venit quinqgenari9 p̄nceps terti9: ꝛ curuauit in ge-
ἦλθεν ὁ πεντηκόνταρχος ὁ τρίτος, καὶ ἔκαμψεν ἐπὶ τὰ γό-
nua sua cōtra heliā: ꝛ p̄cat9 ē eū: ꝛ locut9 est
νατα αὐτοῦ ἀπέναντι τοῦ ἠλίου, καὶ ἐδεήθη αὐτοῦ, καὶ ἐλάλησεν
ad eū dicēs: homo dei honoretur iā aīa
πρὸς αὐτὸν λέγων, ἄνθρωπε τοῦ θεοῦ ἐντιμωθήτω δὴ ἡ ψυχή
mea ꝛ aīe seruoꝝ tuoꝝ quinqgīta in ocu-
μου καὶ αἱ ψυχαὶ τῶν δούλων σου τῶν πεντήκοντα ἐν ὀφθα-
lis tuis. ecce eñ descēdit ignis de celo ꝛ deuo-
λμοῖς σου. ἰδοὺ γὰρ κατέβη πῦρ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καὶ κατέ-
rauit duos qn̄qgenarios p̄ncipes primos ꝛ vniuscuiusq;
φαγε τοὺς δύο πεντηκοντάρχους τοὺς πρώτους καὶ ἑκάστου
quinqgīta: ꝛ nūc honoretur iā aīa ser-
τοὺς πεντήκοντα, καὶ νῦν ἐντιμωθήτω δὴ ἡ ψυχὴ τῶν δού-
uoꝝ tuoꝝ in oculis tuis. ꝛ locut9 est angelus dn̄i ad heli-
λων σου ἐν ὀφθαλμοῖς σου. καὶ ἐλάλησεν ἄγγελος κυρίου πρὸς ἠλί-
am dicēs: descēde cū eo ne timeas a facie
αν λέγων, κατάβηθι μετ᾿ αὐτοῦ μὴ φοβηθῇς ἀπὸ προσώπου
eoꝝ. ꝛ surgens descēdit helias: ꝛ abijt cū eis
αὐτῶν. καὶ ἀναστὰς κατέβη ἠλίας, καὶ ἐπορεύθη μετ᾿ αὐτῶν

C

D

ad regem. ⁊ locut⁹ eſt ad eum: hec di
πρὸς τὸν βασιλέα. καὶ ἐλάλησε πρὸς αὐτόν, τάδε λέ
cit dñs: eo ꝙ miſiſti nuncios ad cōſu-
γει κύριος, ἀνθ' ὧν ἀπέστειλας ἀγγέλους ἐπιζη-
lendū in baal muſcā deū accaron quaſi nō eſt
τῆσαι ἐν τῷ βάαλ μυῖαν θεὸν ἀκκαρὼν ὡσεὶ μὴ ὄν-
deus in iſrael vt interrogares ſermonē eius:
τος θεοῦ ἐν ἰσραὴλ τοῦ ἐπερωτῆσαι τὸν λόγον αὐτοῦ,
ideo lectus ſup quē aſcēdiſti ſup eū nō de-
διὰ τοῦτο ἡ κλίνη ἐφ' ἧς ἀνέβης ἐπ' αὐτῆς οὐ κα-
ſcēdes abeo: qꝛ morte morieris. ⁊ mor
ταβήσῃ ἀπ' αὐτῆς, ὅτι θανάτῳ ἀποθανῇ. καὶ ἀπέ-
tu⁹ ē iuxta ſmonē dñi: quē locut⁹ eſt helias. ⁊
θανε κατὰ τὸ ῥῆμα κυρίου, ὃ ἐλάλησεν ἠλίας. καὶ
regnauit ioram frater ochozie pro eo:
ἐβασίλευσεν ἰωρὰμ ὁ ἀδελφὸς ὀχοζίου ἀντ' αὐτοῦ,
quia nō erat ei fili⁹ in anno ſcdo io
ὅτι οὐκ ἦν αὐτῷ υἱός ἐν τῷ ἔτει τῷ δευτέρῳ ἰω-
ram filij ioſaphat regis iude. ⁊ reliqua
ρὰμ υἱοῦ ἰωσαφὰτ βασιλέως ἰούδα. καὶ τὰ λοιπὰ
verborū ochozie ⁊ oīa que fecit: nō
τῶν λόγων ὀχοζίου καὶ πάντα ὅσα ἐποίησεν, οὐκ
ne ſcripta ſūt in libro ſermonū dierū re
ἰδοὺ γέγραπται ἐπὶ βιβλίου λόγων ἡμερῶν τῶν βασι-
gum iſrael?
λέων ἰσραήλ;

Ca.2.

Et factū eſt cū leuaret dñs heliā in
Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ἀνάγειν κύριον τὸν ἠλίαν ἐν
cōmotione q̄ſi in celū: ⁊ iuit helias ⁊
συσσεισμῷ ὡς εἰς τὸν οὐρανόν, καὶ ἐπορεύθη ἠλίας καὶ
eliſeus de galgalis. ⁊ ait helias ad eliſeū:
ἐλισσαιὲ ἐκ γαλγάλων. καὶ εἶπεν ἠλίας πρὸς ἐλισσαιέ,
ſede tū hic: qꝛ dñs miſit me vſq; in be
κάθου δὴ ἐνταῦθα, ὅτι κύριος ἀπέσταλκέ με ἕως βαι-
thel. ⁊ ait eliſe⁹: viuit dñs ⁊ viuit aīa tua:
θήλ. καὶ εἶπεν ἐλισσαιέ, ζῇ κύριος καὶ ζῇ ἡ ψυχή σου,
ſi dereliquā te. ⁊ venerūt in bethel. ⁊
εἰ ἐγκαταλείψω σε. καὶ ἔρχονται εἰς βαιθήλ. καὶ
egreſſi ſūt filij prophetarū q̄ in bethel ad eli
ἐξῆλθον οἱ υἱοὶ τῶν προφητῶν οἱ ἐν βαιθὴλ πρὸς ἐλι-
ſeum: ⁊ dixerūt ei: ſi tū noſti ꝙ hodie
σσαιέ, καὶ εἶπον αὐτῷ, εἰ δὴ ἔγνως ὅτι σήμερον
tollit dñs dñm tuū ſuper ca
λαμβάνει κύριος τὸν κύριόν σου ἐπάνωθεν τῆς κεφα-
put tuū. ⁊ dixit: et ego noui: ſilete. ⁊
λῆς σου. καὶ εἶπε, καί γε ἐγὼ ἔγνων, σιωπᾶτε. καὶ
dixit helias eliſeo: ſede tū hic: qꝛ do
εἶπεν ἠλίας τῷ ἐλισσαιέ, κάθου δὴ ἐνταῦθα, ὅτι κύ-
minus miſit me in hiericho. ⁊ ait eliſeus: viuit
ριος ἀπέσταλκέ με εἰς ἱεριχώ. καὶ εἶπεν ἐλισσαιέ, ζῇ
dñs ⁊ viuit aīa tua: ſi dereliquā te. ⁊
κύριος καὶ ζῇ ἡ ψυχή σου, εἰ ἐγκαταλείψω σε. καὶ
venerūt in hiericho ⁊ appropinquerūt filij pphetaꝝ q̄
ἦλθον εἰς ἱεριχὼ καὶ ἤγγισαν οἱ υἱοὶ τῶν προφητῶν οἱ
in hiericho ad eliſeū: ⁊ dixerūt ei: ſi tū
ἐν ἱεριχὼ πρὸς ἐλισσαιέ, καὶ εἶπον αὐτῷ, εἰ δὴ
noſti ꝙ hodie tollit dñs dñm tuū
ἔγνως ὅτι σήμερον λαμβάνει κύριος τὸν κύριόν σου
ſuper caput tuū? ⁊ dixit: ego noui: ſi
ἐπάνω τῆς κεφαλῆς σου; καὶ εἶπεν, ἐγὼ ἔγνων, σιω-
lete. ⁊ dixit ei helias: ſede tū hic:
πᾶτε. καὶ εἶπεν αὐτῷ ἠλίας, κάθου δὴ ἐνταῦθα,
quia dñs miſit me vſq; ad iordanē. ⁊ a-
ὅτι κύριος ἀπέσταλκέ με ἕως τοῦ ἰορδάνου. καὶ εἶ-
it eliſeus: viuit dñs ⁊ viuit aīa tua: ſi dereli-
πεν ἐλισσαιέ, ζῇ κύριος καὶ ζῇ ἡ ψυχή σου, εἰ ἐγκατα-
quā te. ⁊ ierunt ambo ⁊ quinq̄
λείψω σε. καὶ ἐπορεύθησαν ἀμφότεροι καὶ πεντή-
ginta viri de filijs pphetaꝝ.
κοντα ἄνδρες ἀπὸ τῶν υἱῶν τῶν προφητῶν

regem & locutus eſt ei. Hec dicit dominus. Quia miſiſti nuncios ad conſulendum beelzebub deū accarō q̄ſi non eſſet deus in iſrael a quo poſſes interrogare ſermonē: ideo de lectulo ſup quem aſcendiſti nō deſcēdes: ſed morte morieris. Mortu⁹ ē aūt iuxta ſermonē dñi quē locutus eſt helias: & regnauit iorā fr̄ eius pro eo: anno ſecundo ioram filii ioſaphat regis iude. Nō eī hēbat filiū. Reliqua autem verborum ochozie que operatus eſt: nonne hec ſcripta ſunt in libro ſermonum dierum regum iſrael? 2.

Factū ē aūt cū leuare vellet dñs heliam ꝑ turbinem in celum: ibant helias & heliſeus de galgalis. Dixitq; helias ad heliſeū. Sede hic: quia dominus miſit me vſq; ī bethel. Cui ait heliſeus. Viuit dñs & viuit aīa tua: quia nō dereliquā te. Cūq; deſcēdiſſēt bethel: egreſſi ſunt filii ꝓphetarū qui erāt in bethel ad heliſeū & dixerūt ei. Nūqd noſti: quia hodie dominus tollet dominum tuum a te? Qui reſpondit. Et ego noui. Silete. Dixit autem helias ad heliſeum. Sede hic quia dñs miſit me in hiericho. Et ille ait. Viuit dñs & viuit anima tua: quia nō derelinquā te. Cūq; vēiſſēt hiericho: acceſſerūt filii ꝓphetarū q erāt in hiericho ad heliſeū: & dixerūt ei. Nūquid noſti: quia dominus hodie tollet dominum tuum a te? Et ait. Et ego noui. Silete. Dixit autem ei helias. Sede hic: quia dñs miſit me vſq; ad iordanem. Qui ait. Viuit dominus: & viuit aīa tua: quia nō dereliquā te. Ierūt igitur ābo pariter & quinquagita viri de filiis prophetarū

המלך: וידבר אליו כה אמר יהוה
יען אשר שלחת מלאכים לדרש | זבב·בל
בבעל זבוב אלהי עקרון, המבלי
אין אלהים בישראל לדרש
בדברו, לכן המטה אשר עלית שם | עלה
לא תרד ממנה כי מות תמות: וימת | ירד·מות
כדבר יהוה אשר דבר אליהו,
וימלך יהורם תחתיו, בשנת שתים | מלך·שנה
ליהורם בן יהושפט מלך יהודה,
כי לא היה לו בן: ויתר דברי
אחזיהו אשר עשה, הלוא המה
כתובים על ספר דברי הימים | כתב
למלכי ישראל:

Cap .ij.

ויהי בהעלות יהוה את אליהו | היה·עלה
בסערה השמים, וילך אליהו
ואלישע מן הגלגל: ויאמר אליהו
אל אלישע שב נא פה, כי יהוה | ישב
שלחני עד בית אל, ויאמר אלישע
חי יהוה וחי נפשך אם אעזבך, | עזב
וירדו בית אל: ויצאו בני הנביאים | נבא
אשר בית אל אל אלישע ויאמרו | אמר
אליו הידעת כי היום יהוה לקח
את אדניך מעל ראשך, ויאמר
גם אני ידעתי החשו: ויאמר לו | חשה
אליהו, אלישע שב נא פה, כי
יהוה שלחני יריחו, ויאמר חי
יהוה וחי נפשך אם אעזבך, ויבאו | בוא
יריחו: ויגשו בני הנביאים אשר | נגש
ביריחו אל אלישע ויאמרו אליו,
הידעת כי היום יהוה לקח את
אדניך מעל ראשך, ויאמר גם
אני ידעתי החשו: ויאמר לו
אליהו שב נא פה, כי יהוה שלחני
הירדנה, ויאמר חי יהוה וחי
נפשך אם אעזבך, וילכו שניהם: | שנה
וחמשים איש מבני הנביאים | נבא

הלכו ויעמדו מנגד מרחוק ושניהם עמד רחק
עמדו על הירדן׃ ויקח אליהו את לקח
אדרתו ויגלם ויכה את המים גלם נכה
ויחצו הנה והנה ויעברו שניהם חצה עבר
בחרבה׃ ויהי כעברם ואליהו אמר היה
אל אלישע שאל מה אעשה לך עשה
בטרם אלקח מעמך ויאמר אלישע לקח אמר
ויהי נא פי שנים ברוחך אלי׃ פה שנה
ויאמר הקשית לשאול אם תראה קשה שאל
אתי לקח מאתך יהי לך כן ואם ראה
אין לא יהיה׃ ויהי המה הלכים
הלוך ודבר והנה רכב אש וסוסי הלך
אש ויפרדו בין שניהם ויעל פרד עלה
אליהו בסערה השמים׃ ואלישע
ראה והוא מצעק אבי אבי צעק
רכב ישראל ופרשיו ולא ראהו
עוד ויחזק בבגדיו ויקרעם חזק קרע
לשנים קרעים׃ וירם את אדרת שנה רום
אליהו אשר נפלה מעליו וישב שוב
ויעמד על שפת הירדן׃ ויקח את עמד שפה
אדרת אליהו אשר נפלה מעליו לקח
ויכה את המים ויאמר איה נכה
יהוה אלהי אליהו אף הוא ויכה
את המים ויחצו הנה והנה ויעבר חצה עבר
אלישע׃ ויראהו בני הנביאים ראה נבא
אשר ביריחו מנגד ויאמרו אמר
נחה רוח אליהו על אלישע ויבאו נוח בוא
לקראתו וישתחוו לו ארצה׃ שחה
ויאמרו אליו הנה נא יש את
עבדיך חמשים אנשים בני חיל
ילכו נא ויבקשו את אדניך פן בקש
נשאו רוח יהוה וישלכהו באחד שלך
ההרים או באחת הגאיות גיא
ויאמר לא תשלחו׃ ויפצרו בו עד שלח פצר
בש ויאמר שלחו וישלחו חמשים בוש
איש ויבקשו שלשה ימים יום

secuti sunt eos. Qui & steterūt ecōtra lōge. Illi āt ambo stabāt sup iordanē. Tulitq̧ helias pallium suū & inuoluit illud: & percussit aquas: q̄ diuise sunt in vtranq̧ partē: & trāsierūt ambo p siccū. Cunq̧ transissent: helias dixit ad heliseū. Postula qd vis: vt faciam tibi anteq̄ tollar a te. Dixitq̧ heliseus. Obsecro vt fiat in me duplex spūs tu⁹. Qui rn̄dit. Rem difficilē postulasti. Attamē si videris me qn̄ tollar a te: erit quod petisti. Si autē non videris: non erit. Cunq̧ pergerent & incedētes sermocinarētur: ecce curr⁹ igne⁹ & equi ignei diuiserūt vtrūq̧. Et ascendit helias p turbinē in celū: heliseus autem videbat & clamabat. Pater mi: pater mi currus israel & auriga eius. Et non vidit eum amplius. Apphēditq̧ vestimēta sua: et scidit illa in duas partes. Et leuauit pallium helie quod ceciderat ei. Reuersusq̧ stetit sup ripā iordāis & pallio helie quod ceciderat ei percussit aquas. Et dixit. Vbi est deus helie etiam nūc. Percussitq̧ aquas & diuise sūt huc atq̧ illuc: & transiit heliseus. Videntes autē filii prophetarum qui erant in hiericho de contra dixerunt. Requieuit spūs helie sup heliseū. Et venientes in occursū ei adorauerunt eum pni in terrā: dixerūtq̧ illi. Ecce cū seruis tuis sunt quinquagita viri fortes: qui possunt ire & q̄rere dominum tuum: ne forte tulerit eū spūs dn̄i & pieceꝛit eum in vnum mōtiū aut in vnā valliū. Qui ait. Nolite mittere. coegeruntq̧ eum donec acquiesceret & diceret. Mittite. Et miserunt quinq̄gita viros. Qui cū q̄sissent trib⁹ dieb⁹

venerūt: et steterūt econtra lōge. ambo āt ste
ἦλθον, καὶ ἔστησαν ἐξεναντίας μακρόθεν. ἀμφότεροι δὲ ἔστη B
terūt sup iordanē. et tulit helias pallium
σαν ἐπὶ τοῦ ἰορδάνου. καὶ ἔλαβεν ἠλίας τὴν μηλωτὴν
suum et inuoluit illud: et percussit in eo a-
αὐτοῦ καὶ εἴλησεν αὐτήν, καὶ ἐπάταξεν ἐν αὐτῇ τὰ ὕδα
quas: et diuisa est aqua hinc et hinc. et trāsierūt
τα· καὶ διῃρέθη τὸ ὕδωρ ἔνθεν καὶ ἔνθεν. καὶ διέβησαν
ambo per siccū. et factū ē vt trāsiuit: dixit helias
ἀμφότεροι διὰ ξηρᾶς. καὶ ἐγένετο ὡς διῆλθεν, εἶπεν ἠλίας
eliseo: postula qd faciā tibi anteq̄ tollar
τῷ ἐλισσαιέ, αἴτησαι τί ποιήσω σοι πρὶν ἢ ἀναληφθῆναί
ego a te. et dixit eliseus: fiat iā spūs q̄ ē
με ἀπὸ σοῦ. καὶ εἶπεν ἐλισσαιέ, γενηθήτω δὴ τὸ πνεῦμα τὸ
in te dupliciter in me. et dixit helias rē durā dixisti
ἐπὶ σοὶ διπλῶς ἐπ' ἐμέ. καὶ εἶπεν ἠλίας, ἐσκλήρυνας
in petendo: attamē si videris me recedētē
τοῦ αἰτήσασθαι, πλὴν ἐὰν ἴδῃς με ἀναλαμβανόμενον
a te: erit tibi sic. si āt nō videris: non si
ἀπὸ σοῦ, ἔσται σοι οὕτως. ἐὰν δὲ μὴ ἴδῃς, οὐ μὴ γένη
et. et factū est ipsis pergētibus et loquētibus: et
ται. καὶ ἐγένετο αὐτῶν πορευομένων καὶ λαλούντων, καὶ Eccl. 48.b.
ecce currus ignis et equi ignis: et diuiserūt
ἰδοὺ ἅρμα πυρὸς καὶ ἵπποι πυρός, καὶ διεχώρισαν
inter ambos. et assumpt⁹ est helias in commotio
ἀναμέσον ἀμφοτέρων. καὶ ἀνελήφθη ἠλίας ἐν συσσεισ
ne vsq̧ ad celū. et elise⁹ videbat et ipse clamabat:
μῷ ὡς εἰς τὸν οὐρανόν. καὶ ἐλισσαιὲ ἑώρα καὶ αὐτὸς ἐβόα,
pater pater: currus israel et eques eius: et Infra. 13.c.
πάτερ πάτερ, ἅρμα ἰσραὴλ καὶ ἱππεὺς αὐτοῦ, καὶ
nō vidit eū āpli⁹. et apphēdit eliseus vestimē
οὐκ εἶδεν αὐτὸν ἔτι. καὶ ἐκράτησεν ἐλισσαιὲ τοῦ ἱματί
tū suū et scidit illud in duas ptes: et leuauit pal C
ου αὐτοῦ καὶ διέρρηξεν αὐτὸ εἰς δύο, καὶ εἵλετο τὴν μη
lium helie elise⁹ qd ceciderat super eū.
λωτὴν ἠλίου ὁ ἐλισσαιὲ τὴν πεσοῦσαν ἐπάνωθεν αὐτοῦ.
et reuersus est elise⁹ et stetit sup ripā iorda
καὶ ἐπέστρεψεν ἐλισσαιὲ καὶ ἔστη ἐπὶ τοῦ χείλους τοῦ ἰορδά
nis: et tulit palliū helie: qd ceciderat super eū:
νου, καὶ ἔλαβε τὴν μηλωτὴν ἠλίου, ἣ ἔπεσεν ἐπάνωθεν αὐτοῦ
et percussit aquas et nō sūt diuise. et dixit eliseus:
καὶ ἐπάταξε τὰ ὕδατα καὶ οὐ διῃρέθη. καὶ εἶπεν ἐλισσαιέ,
vbi est deus helie ētipse: et percussit aquas:
ποῦ ἐστιν θεὸς ἠλίου ἀφφώ, καὶ ἐπάταξε τὰ ὕδατα
et diuise sūt huc et huc. et trāsiit p siccū et viderūt
καὶ διῃρέθη ἔνθα καὶ ἔνθα. καὶ ἦλθε διὰ ξηρᾶς καὶ ἴδον
filij pphetaꝝ q in hiericho ecōtra reuer
οἱ υἱοὶ τῶν προφητῶν οἱ ἐν ἱεριχὼ ἐξεναντίας ἀναστρέ
tentē eū. et dixerūt: requieuit spūs
φοντα αὐτόν. καὶ εἶπον, ἐπαναπέπαυται τὸ πνεῦμα
helie sup eliseum. et abierunt in occursum
ἠλίου ἐπὶ ἐλισσαιέ. καὶ ἐπορεύθησαν εἰς συνάντησιν
ei et adorauerunt eū sup terrā. et dixerūt ad
αὐτῷ καὶ προσεκύνησαν αὐτῷ ἐπὶ τὴν γῆν. καὶ εἶπον πρὸς
eum: ecce iā sunt cū seruis tuis quinqua
αὐτόν, ἰδοὺ δὴ εἰσὶ μετὰ τῶν παίδων σου πεντή
ginta viri filij roboris: euntes iā que
κοντα ἄνδρες υἱοὶ δυνάμεως, πορευθέντες δὴ ζητη
rant dnm tuū ne forte tulerit eū spiri
σάτωσαν τὸν κύριόν σου, μήποτε ἦρεν αὐτὸν πνεῦ
tus dni: et proiecit eū in vnū montiū vel in
μα κυρίου, καὶ ἔρριψεν αὐτὸν ἐφ' ἓν τῶν ὀρέων ἢ ἐφ'
vnū colliū. et ait eliseus: nō mitte
ἕνα τῶν βουνῶν. καὶ εἶπεν ἐλισσαιέ, οὐκ ἀποστελεῖ
tis. et coegerunt eū donec erubesceret. et di
τε. καὶ παρεβιάσαντο αὐτὸν ἕως ᾐσχύνετο. καὶ εἶ
xit: mittite. et miserūt quinquaginta vi
πεν, ἀποστείλατε. καὶ ἀπέστειλαν πεντήκοντα ἄν
ros: et quesierūt tribus diebus:
δρας, καὶ ἐζήτησαν τρισὶν ἡμέρας,

τ nō inuenerūt. τ reuersi sunt ad eum. τ eliseus
καὶ οὐχ εὗρον. καὶ ἀνέστρεψαν πρὸς αὐτόν. καὶ ἐλισσαὶ
D sedebat in hiericho: τ dixit eis: nōne dixi vobis
ἐκάθητο ἐν ἱεριχῷ, καὶ εἶπεν αὐτοῖς, οὐκ εἶπον ὑμῖν
nō eatis? τ dixerūt viri ciuitatis ad eli-
μὴ πορεύεσθε; καὶ εἶπον οἱ ἄνδρες τῆς πόλεως πρὸς ἐλι-
seum: ecce iā habitatio ciuitatis huius bo-
σσαί, ἰδοὺ δὴ ἡ κατοίκησις τῆς πόλεως ταύτης ἀγα-
na sicut tu dñe pspicis: τ aque male: τ
θὴ καθὼς σὺ κύριε ὁρᾷς, καὶ τὰ ὕδατα πονηρά, καὶ ἡ
terra sterilis. τ ait eliseus: tollite mihi hydri-
γῆ ἀτεκνουμένη. καὶ εἶπεν ἐλισσαί, λάβετέ μοι ὑδρί-
am nouā: τ mittite ibi salē. τ tulerūt ei.
σκην καινήν, καὶ ἐμβάλετε ἐκεῖ ἅλας. καὶ ἔλαβον αὐ-
τ egressus ē ad trāsitū aquarū τ mi-
τῷ, καὶ ἐξῆλθεν ἐπὶ τὴν διέξοδον τῶν ὑδάτων καὶ ἔῤῥι-
sit ibi salē. τ ait: hec dicit dñs: sa-
ψεν ἐκεῖ τὸ ἅλας. καὶ εἶπεν, τάδε λέγει κύριος, ἴα-
naui aquas has: nō erit āplius inde mo-
μαι τὰ ὕδατα ταῦτα, οὐκ ἔσται ἔτι ἐκεῖθεν ἀποθνή-
rs neqз sterilis. τ sanate sūt aque vsqз ad di-
σκων οὐδὲ ἀτεκνουμένη. καὶ ἰάθη τὰ ὕδατα ἕως τῆς ἡμέ-
em hanc iuxta xbū qđ locut⁹ est eliseus. τ ascē-
ρας ταύτης κατὰ τὸ ῥῆμα ὃ ἐλάλησεν ἐλισσαί. καὶ ἀνέ-
dit eliseus inde in bethel: τ ipso ascēdē-
βη ἐλισσαὶ ἐκεῖθεν εἰς βαιθήλ, καὶ αὐτοῦ ἀναβαίνον-
te in via: egressi sūt pueri parui de ciuitate
τος ἐν τῇ ὁδῷ, ἐξῆλθε παιδάρια μικρὰ ἐκ τῆς πόλεως
τ illudebāt ei: τ dicebāt ei: ascēde cal-
καὶ κατέπαιζον αὐτοῦ, καὶ ἔλεγον αὐτῷ, ἀνάβαινε φα-
ue ascēde calue. τ respexit post se:
λακρέ ἀνάβαινε φαλακρέ. καὶ ἐξένευσεν ὀπίσω αὐτοῦ,
τ vidit eos: τ maledixit eis in noīe do-
καὶ εἶδεν αὐτά. καὶ κατηράσατο αὐτὰ ἐν ὀνόματι κυ-
mini. τ egressi sūt duo vrsi de saltu: τ lacera-
ρίου. καὶ ἐξῆλθον δύο ἄρκοι ἐκ τοῦ δρυμοῦ, καὶ ἀνέῤῥη-
uerūt ex eis quadraginta τ duos pueros. τ abi-
ξαν ἐξ αὐτῶν τεσσαράκοντα καὶ δύο παιδάρια. καὶ διῆλ-
it inde in mōtē carmeli: τ inde reuersus
θεν ἐκεῖθεν εἰς τὸ ὄρος τὸ καρμήλιον, καὶ ἐκεῖθεν ἐπέστρε-
est in samariam.
ψεν εἰς σαμάρειαν. Ca. 3.

ET ioram filius achaab regnauit in israel in
A Καὶ ἰωρὰμ υἱὸς ἀχαὰβ ἐβασίλευσεν ἐν ἰσραὴλ ἐν
samaria in octauo decimo āno iosaphat regis
σαμαρείᾳ ἐν ὀκτωκαιδεκάτῳ ἔτει ἰωσαφὰτ βασιλέως
iuda. τ regnauit duodecim ānis: τ fecit
ἰούδα. καὶ ἐβασίλευσεν δώδεκα ἔτη, καὶ ἐποίησε τὸ
malū corā dño: sed nō sicut pater su-
πονηρὸν ἐνώπιον κυρίου, πλὴν οὐχ ὡς ὁ πατὴρ αὐ-
us τ mater sua. τ ammouit statuas ba-
τοῦ καὶ ἡ μήτηρ αὐτοῦ. καὶ μετέστησε τὰς στήλας τοῦ βα-
al: quas fecit pater eius: verūtñ in pecca-
άλ, ἃς ἐποίησεν ὁ πατὴρ αὐτοῦ, πλὴν ἐν ταῖς ἁμαρ-
tis hieroboā filij nabat q̄ peccare fecit israel:
τίαις ἱεροβοὰμ υἱοῦ ναβὰτ ὃς ἐξήμαρτε τὸν ἰσραήλ,
adhesit: τ nō recessit ab eis. τ mesa rex
ἐκολλήθη, καὶ οὐκ ἀπέστη ἀπ' αὐτῶν. καὶ μισὰ βασιλεὺς
moab erat hñs pecora: τ erat afferēs tributū: τ reddēs
μωὰβ ἦν νωκήδ, καὶ ἦν φέρων φόρον, καὶ ἐπιστρέφων τῷ
regi israel cētum milia agnoꝝ τ cētum
βασιλεῖ ἰσραὴλ ἑκατὸν χιλιάδας ἀρνῶν καὶ ἑκατὸν
milia arietū in velleribus. τ factū ē postq̄
χιλιάδας κριῶν ἐπὶ πόκων. καὶ ἐγένετο μετὰ τὸ
mortu⁹ est achaab: pūaricat⁹ ē moab in rege is-
ἀποθανεῖν ἀχαάβ, ἠθέτησεν μωὰβ ἐν βασιλεῖ ἰσ-
rael. τ egressus ē ioram rex israel de sa-
ραήλ. καὶ ἐξῆλθεν ἰωρὰμ ὁ βασιλεὺς ἰσραὴλ ἐκ σα-
maria in die illa: τ recensuit isrl.
μαρείας ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ, καὶ ἐπεσκέψατο τὸν ἰσλ'.

---

nō inuenerūt. Et reuersi sunt ad eum. At ille hītabat in hiericho: & dixit eis. Nunquid non dixi vobis: nolite mittere? Dixerunt quoqз viri ciuitatis ad heliseum. Ecce hītatio ciuitatis huius optima est sicut tu ipse dñe pspicis. Sed aque pessime sūt: & terra sterilis. At ille ait. Afferte mihi vas nouum & mittite in illud sal. Qđ cū attulissent: egressus ad fōtē aq̄rū misit in illum sal: & ait. Hec dicit dominus. Sanaui aquas has: & non erit vltra in eis mors neqз sterilitas. Sanate sunt ergo aq̄ vsqз in diem hanc iuxta verbum helisei qđ locutus est. Ascēdit āt inde heliseus in bethel. Cūqз ascenderet p viā: pueri parui egressi sunt de ciuitate & illudebāt ei dicentes. Ascēde calue: ascende calue. Qui cū respexisset vidit eos: & maledixit eis in noīe dñi. Egressiqз sunt duo vrsi de saltu & lacerauerunt ex eis quadraginta duos pueros. Abiit autē inde in mōtem carmeli: & inde reuersus est in samariam.

3. IOram vero filius achab regnauit sup israel in samaria: anno decio octauo iosaphat regis iude. Regnauitqз duodecim annis. & fecit malū corā domino: sed non sicut pater suus & mater. Tulit enim statuas baal quas fecerat pater eius: veruntñ in pctis hieroboā filii nabat q peccare fecit israel adhesit nec recessit ab eis. Porro mesa rex moab nutriebat pecora multa: & soluebat regi israel cētū milia agnorū: & cētū milia arietū cū vellenibus suis. Cūqз mortuus fuisset achab: pūaricatus ē fedus qđ hēbat cū rege israel. Egressus ē igitur rex ioram in die illa de samaria: & recensuit vniuersum israel

---

ולא מצאהו׃ וישבו אליו והוא — שוב
ישב ביריחו ויאמר אלהם הלא
אמרתי אליכם אל תלכו׃ ויאמרו — הלך
אנשי העיר אל אלישע הנה נא
מושב העיר טוב כאשר אדני ראה — ישב
והמים רעים והארץ משכלת׃ — רוע שכל
ויאמר קחו לי צלחית חדשה — לקח
ושימו שם מלח ויקחו אליו׃ ויצא — שום
אל מוצא המים וישלך שם מלח — יצא
ויאמר כה אמר יהוה רפאתי למים
האלה לא יהיה משם עוד מות — היה
ומשכלת׃ וירפו המים עד היום — רפא
הזה כדבר אלישע אשר דבר׃
ויעל משם בית אל והוא עלה — עלה
בדרך ונערים קטנים יצאו מן
העיר ויתקלסו בו ויאמרו לו — קלס
עלה קרח עלה קרח׃ ויפן אחריו — פנה
ויראם ויקללם בשם יהוה ותצאנה — ראה קלל
שתים דבים מן היער ותבקענה — יצא דוב
מהם ארבעים ושני ילדים׃ וילך — בקע רבע
משם אל הר הכרמל ומשם שב — שנה
שמרון׃ ויהורם בן אחאב — שוב

Cap. iij.

מלך על ישראל בשמרון בשנת — שנה
שמנה עשרה ליהושפט מלך
יהודה וימלך שתים עשרה שנה׃ — מלך
ויעשה הרע בעיני יהוה רק לא — עשה רוע
כאביו וכאמו ויסר את מצבת — סור יצב
הבעל אשר עשה אביו׃ רק בחטאת
ירבעם בן נבט אשר החטיא את — חטא
ישראל דבק לא סר ממנה׃ ומישע
מלך מואב היה נקד והשיב למלך — שוב
ישראל מאה אלף כרים ומאה אלף — כר
אילים צמר׃ ויהי כמות אחאב — היה
ויפשע מלך מואב במלך ישראל׃ — פשע
ויצא המלך יהורם ביום ההוא
משמרון ויפקד את כל ישראל׃ — פקד

וילך וישלח אל יהושפט מלך שלח
יהודה לאמר מלך מואב פשע בי
התלך אתי אל מואב למלחמה ילך לחם
ויאמר אעלה כמוני כמוך כעמי עלה
כעמך כסוסי כסוסיך: ויאמר אי אמר
זה הדרך נעלה ויאמר דרך מדבר דבר
אדום: וילך מלך ישראל ומלך
יהודה ומלך אדום ויסבו דרך שבעת סבב
ימים ולא היה מים למחנה ולבהמה יום תנה
אשר ברגליהם: ויאמר מלך
ישראל אהה כי קרא יהוה לשלשת
המלכים האלה לתת אותם ביד נתן את
מואב: ויאמר יהושפט האין פה
נביא ליהוה ונדרשה את יהוה נבא דרש
מאותו ויען אחד מעבדי מלך ענה
ישראל ויאמר פה אלישע בן
שפט אשר יצק מים על ידי אליהו:
ויאמר יהושפט יש אותו דבר
יהוה וירדו אליו מלך ישראל
ויהושפט ומלך אדום: ויאמר אלישע
אל מלך ישראל מה לי ולך לך אל ילך
נביאי אביך ואת נביאי אמך
ויאמר לו מלך ישראל אל כי
קרא יהוה לשלשת המלכים האלה
לתת אותם ביד מואב: ויאמר
אלישע חי יהוה צבאות אשר עמדתי
לפניו כי לולי פני יהושפט מלך פנה
יהודה אני נשא אם אביט אליך נבט
ואם אראך: ועתה קחו לי מנגן ראה לקח
והיה כנגן המנגן ותהי עליו יד נגן היה
יהוה: ויאמר כה אמר יהוה עשה
הנחל הזה גבים גבים: כי כה אמר גוב
יהוה לא תראו רוח ולא תראו גשם ראה
והנחל ההוא ימלא מים ושתיתם מלא שתה
אתם ומקניכם ובהמתכם: ונקל קנה קלל
זאת בעיני יהוה ונתן את מואב

misitq̄ ad iosaphat re
gem
iuda dicens. Rex mo-
ab recessit a me.
veni mecum cōtra eū
ad prelium. Qui
rñdit. Ascendam. Qui
meus ē: tuus est: popu
lus me᷒ ppl's tuus: & eq
ui mei eq tui. Dixitq̄. per
quā viā ascēdem᷒? At
ille rñdit. Per desertum
idumee. Perrexerūt igi
tur rex israel & rex
iuda & rex edō: & cir-
cuierunt p viam septem
dierum: nec erat aqua
exercitui & iumentis
que sequebantur eos.
Dixitq̄ rex
isrl. Heu heu heu. Cō
gregauit nos dñs tres
reges: vt traderet ī ma
nu
moab. Et ait iosaphat.
Est ne hic
propheta dñi vt dep̄-
cemur dominum
p eū? Et rñdit vnus d
seruis regis
israel. Est hic heliseus
filius
saphat qui fūdebat a-
quā sup man᷒ helie.
Et ait Iosaphat. Est
apud eum sermo
dñi. Descēditq̄ ad eū
rex israel
& iosaphat rex iuda &
rex edō. Dixit autē he-
liseus ad regem israel.
Quid mihi & tibi est?
Vade ad pphetas pa-
tris tui & matris tue.
Et ait illi rex israel.
Quare
congregauit dñs tres
reges hos
vt traderet eos in ma-
nus moab. Dixitq̄ ad
eū heliseus. Viuit dñs
exercituū in cuius con
spectu sto: q̄ si nō vul
tū iosaphat regis
iude erubescere: nō at
tēdissem quidem te:
nec respexissem. Nūc
aūt adducite mihi psal-
tem. Cūq̄ caneret psal
tes: facta est sup eū ma
nus dñi. Et ait. Hec di
cit dominus. Facite al-
ueū torrētis huius fos-
sas & fossas. Hec ei di-
cit dñs. Non videbitis
ventum neq̄ pluuiam:
& alue᷒ iste replebitur
aquis: & bibetis
vos & familie vr̄e: & iu
menta vestra. Paruūq̄ ē
hoc in cōspectu dñi: in
sup tradet etiam moab

et abijt et misit ad iosaphat regem iu-
καὶ ἐπορεύθη καὶ ἀπέστειλεν πρὸς ἰωσαφὰτ βασιλέα ἰού-
da dicens: rex moab preuaricatus ē in me: si i-
δα λέγων, βασιλεὺς μωὰβ ἠθέτησεν ἐν ἐμοί, εἰ πορεύ-
bis mecū ctra moab in prelium? et dixit: i-
σῃ μετ' ἐμοῦ ἐπὶ μωὰβ εἰς πόλεμον; καὶ εἶπεν, πορεύ-
bo. similis tibi: similis mihi: et vt ppl's tuus ppls 1.Re. 22.4.
σομαι. ὅμοιός σοι, ὅμοιος ἐμοί, καὶ ὡς ὁ λαός σου ὁ λαός
meus: et vt equi tui equi mei. et dixit qua
μου, καὶ ὡς οἱ ἵπποι σου οἱ ἵπποι μου. καὶ εἶπεν ποίᾳ
via ascēdemus? et dixit: via deserti edom. et
ὁδῷ ἀναβησόμεθα; καὶ εἶπεν, ὁδὸν ἐρήμου ἐδώμ. καὶ B
abijt rex israel et rex iuda et
ἐπορεύθη ὁ βασιλεὺς ἰσραὴλ καὶ ὁ βασιλεὺς ἰούδα καὶ
rex edom: et ibant circūdantes viā septē
ὁ βασιλεὺς ἐδώμ, καὶ ἐπορεύοντο κυκλεύοντες ὁδὸν ἑπτὰ
dierū: et nō erat aqua castris et iumē-
ἡμερῶν, καὶ οὐκ ἦν ὕδωρ τῇ παρεμβολῇ καὶ τοῖς κτή-
tis q̄ erāt in pedib' eorū. et dixit rex
νεσι τοῖς ἐν τοῖς ποσὶν αὐτῶν. καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς
israel: heu q: vocauit dñs tres reges is-
ἰσραήλ, ὦ ὅτι κέκληκεν κύριος τοὺς τρεῖς βασιλεῖς τού-
tos vt traderet eos in manu moab. et ait
τους παραδοῦναι αὐτοὺς εἰς χεῖρα μωάβ. καὶ εἶπεν
iosaphat ad eū: si est hic ppheta dñi:
ἰωσαφὰτ πρὸς αὐτόν, εἰ ἔστιν ἐνταῦθα προφήτης τοῦ κυρίου,
et cōsulemus dñz per eū? et rñdit
καὶ ἐπερωτήσομεν τὸν κύριον δι' αὐτοῦ; καὶ ἀπεκρίθη
vn' de seruis regis israel. et ait: est
εἷς τῶν παίδων τοῦ βασιλέως ἰσραήλ. καὶ εἶπεν, ἔστιν
hic eliseus filius saphat: q̄ fundebat aquā sup
ἐνταῦθα ἐλισσαιὲ υἱὸς σαφάτ, ὃς ἐπέχεεν ὕδωρ ἐπὶ
manus helie. et ait iosaphat: est in eo sermo
χεῖρας ἠλίου. καὶ εἶπεν ἰωσαφάτ, ἔστιν ἐν αὐτῷ ῥῆμα
dñi? et descēdit ad eum rex israel et
κυρίου; καὶ κατέβη πρὸς αὐτὸν βασιλεὺς ἰσραὴλ καὶ
iosaphat rex iuda et rex edom. et
ἰωσαφὰτ βασιλεὺς ἰούδα καὶ ὁ βασιλεὺς ἐδώμ. καὶ
dixit eliseus ad regem israel: q̄d mihi et
εἶπεν ἐλισσαιὲ πρὸς τὸν βασιλέα ἰσραήλ, τί ἐμοὶ καὶ
tibi? vade ad pphetas patris tui
σοί; δεῦρο πρὸς τοὺς προφήτας τοῦ πατρός σου
et ad pphetas m̄ris tue. et ait
καὶ πρὸς τοὺς προφήτας τῆς μητρός σου. καὶ εἶπεν
ei rex israel: nūquid vocauit dñs
αὐτῷ ὁ βασιλεὺς ἰσραήλ, μὴ ὅτι κέκληκεν κύριος τοὺς
tres reges istos vt traderet eos in
τρεῖς βασιλεῖς τούτους τοῦ παραδοῦναι αὐτοὺς εἰς
manus moab? et dixit eliseus: viuit dñs exer-
χεῖρας μωάβ; καὶ εἶπεν ἐλισσαιέ, ζῇ κύριος τῶν δυνά- 1.Re. 17.a. 18.c.
cituū cui adsui corā eo: q̄ si nō vultum
μεων ᾧ παρέστην ἐνώπιον αὐτοῦ, ὅτι εἰ μὴ πρόσωπον C
iosaphat regis iuda ego accipiā: si aspe-
τοῦ ἰωσαφὰτ βασιλέως ἰούδα ἐγὼ λαμβάνω, εἰ ἐπέ-
xissem ad te vel vidissē te. et nūc accipite mihi psal-
βλεψα πρὸς σὲ καὶ εἶδόν σε. καὶ νῦν λάβετέ μοι ψάλ-
tem. et factū ē vt caneret psaltes: et fa-
λοντα. καὶ ἐγένετο ὡς ἔψαλλεν ὁ ψάλλων, καὶ ἐγέ-
cta est sup eū man' dñi: et ait: hec dicit dñs:
νετο ἐπ' αὐτὸν χεὶρ κυρίου, καὶ εἶπεν, τάδε λέγει κύριος,
facite torrentē hunc fossas fos-
ποιήσατε τὸν χειμάρρουν τοῦτον βοθύνους βοθύ-
sas: q: hec dicit dñs: nō videbitis vētum:
νους, ὅτι τάδε λέγει κύριος, οὐκ ὄψεσθε πνεῦμα,
neq̄ videbitis pluuiā. et torrens iste reple-
οὔτε μὴ ἴδητε ὑετόν. καὶ ὁ χειμάρρους οὗτος πλη-
bitur aqua: et bibetis vos et ca-
σθήσεται ὕδατος, καὶ πίεσθε ὑμεῖς καὶ αἱ παρεμ-
stra vr̄a: et possessiōes vr̄e et iumēta vr̄a.
βολαὶ ὑμῶν, καὶ αἱ κτήσεις ὑμῶν καὶ τὰ κτήνη ὑμῶν.
et leue hoc in cōspectu dñi: et dabit dñm moab
καὶ κοῦφον τοῦτο ἐνώπιον κυρίου, καὶ δώσει κύριος τὴν μωάβ

in manus vras. ꝛ percutite oēm ciuitatē muni
εἰς χεῖρας ὑμῶν. καὶ πατάξετε πᾶσαν πόλιν ὀχυ
tam ꝛ oēm vrbē electā: ꝛ vniuerſū lignū bonū
ρὰν καὶ πᾶσαν πόλιν ἐκλεκτὴν, καὶ πᾶν ξύλον ἀγαθὸν
ſuccidetis: ꝛ oēs fontes aque obturabitis:
καταβαλεῖτε, καὶ πάσας πηγὰς ὕδατος ἐμφράξετε,
ꝛ oēm ptē bonā inutilē reddetis in lapidibꝰ. ꝛ
καὶ πᾶσαν μερίδα ἀγαθὴν ἀχρειώσετε ἐν λίθοις. καὶ
factū eſt in matutino quā aſcēdebat ſacrificiū: ꝛ ecce
ἐγένετο ἐν τῷ πρωΐα ἀναβαινούσης τῆς θυσίας, καὶ ἰδοὺ
aque veniebāt de via edom: ꝛ repleta eſt terra
ὕδατα ἤρχετο ἐξ ὁδοῦ ἐδώμ, καὶ ἐπλήσθη ἡ γῆ τῶν
B aquis. ꝛ vniuerſa moab audiuit ꝙ aſcēderūt
ὑδάτων. καὶ πᾶσα μωὰβ ἤκουσεν ὅτι ἀνέβησαν οἱ
reges vt pugnarēt ꝯ eos: ꝛ clamauerūt de omi
βασιλεῖς πολεμῆσαι αὐτούς, καὶ ἐβόησαν ἐκ παντὸς
accincto baltheum ꝛ deſuper: ꝛ ſteterūt in
περιζωννυμένου παραζώνην καὶ ἐπάνω, καὶ ἔστησαν ἐπὶ
termino: ꝛ ſurrexerūt mane: ꝛ ſol ortus eſt
τοῦ ὁρίου, καὶ ὤρθρισαν τοπρωΐ, καὶ ὁ ἥλιος ἀνέτειλεν
aduerſus aquas. ꝛ vidit moab aquas ecōtra
ἐπὶ τὰ ὕδατα. καὶ εἶδε μωὰβ τὰ ὕδατα ἐξεναντίας
rubras ſicut ſanguinē. ꝛ dixit ſanguis iſte gladij. pu
πυῤῥὰ ὡσεὶ αἷμα. καὶ εἶπεν αἷμα τοῦτο ῥομφαίας. ἐμα
D gnauerūt reges: ꝛ pcuſſit vnuſquiſq; proxi
χέσαντο οἱ βασιλεῖς, καὶ ἐπάταξεν ἕκαστος τὸν πλησί
mū eius: ꝛ nūc ad ſpolia moab. ꝛ venerūt
ον αὐτοῦ, καὶ νῦν ἐπὶ τὰ σκῦλα μωάβ. καὶ παραγίνονται
in caſtra iſrael. ꝛ ſurgit iſrael ꝛ
εἰς τὴν παρεμβολὴν ἰσραήλ. καὶ ἀνέστησαν ἰσραὴλ καὶ
percutit moab. ꝛ fugit moab a facie eoꝝ
τύπτει τὸν μωάβ. καὶ ἔφυγε μωὰβ ἐκ προσώπου αὐτῶν
ꝛ ingreſſi ſūt ingredientes ꝛ pcutiētes moab:
καὶ εἰσῆλθον εἰσπορευόμενοι καὶ τύπτοντες τὸν μωάβ,
ꝛ ciuitates deſtruxerūt: ꝛ oēm partē bonā: pro
καὶ τὰς πόλεις καθεῖλον, καὶ πᾶσαν μερίδα ἀγαθήν, ἔρ
iecit vir lapidē ſuū ꝛ repleuit eā: ꝛ vni
ριψεν ἀνὴρ τὸν λίθον αὐτοῦ καὶ ἐνέπλησεν αὐτήν, καὶ πᾶ
uerſū fontē aque obturauerūt: ꝛ omne lignū bonū ſucci
σαν πηγὴν ὕδατος ἐνέφραξαν, καὶ πᾶν ξύλον ἀγαθὸν κατέ
derūt: donec remaneret lapides in muro opē edifi
βαλον, ἕως τοῦ καταλιπεῖν λίθον ἐν τοίχῳ τεκτονε
catōis. ꝛ circūdederūt fundibularij: ꝛ percuſ
κῶς. καὶ περιεκύκλωσαν οἱ σφενδονῆται, καὶ ἐπά
ſerunt eam. ꝛ vidit rex moab ꝙ preua
ταξαν αὐτήν. καὶ εἶδεν ὁ βασιλεὺς μωὰβ ὅτι κεκρα
luit ſup eū bellum: ꝛ tulit ſecum
ταίωται ὑπὲρ αὐτὸν ὁ πόλεμος, καὶ ἔλαβε μεθ' ἑαυτ
ſeptingētos viros educētes gladium: vt irrūperēt
ἑπτακοσίους ἄνδρας σπωμένους ῥομφαίαν, διακόψαι
ad regem edom: ꝛ nō potuerūt. ꝛ tu
πρὸς βασιλέα ἐδώμ, καὶ οὐκ ἠδυνήθησαν. καὶ ἔλα
lit filiū ſuū primogenitū quē regē cōſtituit
βεν τὸν υἱὸν αὐτοῦ τὸν πρωτότοκον ὃν ἐβασίλευσεν
C pro eo: ꝛ obtulit eū holocauſtū ſup mu
ἀντ' αὐτοῦ, καὶ ἀνήνεγκεν αὐτὸν ὁλοκαύτωσιν ἐπὶ τὸ τεῖ
rum: ꝛ facta eſt pnia magna in iſrael. ꝛ receſſe
χος, καὶ ἐγένετο μεταμέλος μέγας ἐν ἰσραήλ. καὶ ἀπῆ
runt ab eo ꝛ reuerſi ſunt in terrā ſuam.
ραν ἀπ' αὐτοῦ καὶ ἀπέστρεψαν εἰς τὴν γῆν αὐτῶν. Ca. 4.
A Et mulier vna de filijs pphetaꝝ clamabat
Καὶ γυνὴ μία ἀπὸ τῶν υἱῶν τῶν προφητῶν ἐβόα
ad eliſeū dicēs: ſeruus tuus vir meꝰ mortuꝰ
πρὸς ἐλισσαῖε λέγουσα, ὁ δοῦλός σου ὁ ἀνήρ μου τέθνη
eſt: ꝛ tu noſti: ꝙ ſeruus tuus erat timēs
κεν, καὶ σὺ οἶδας, ὅτι ὁ δοῦλός σου ἦν φοβούμενος τὸν
dñm. ꝛ creditor venit vt tollat duos filios meos
κύριον. καὶ ὁ δανειστὴς ἦλθε λαβεῖν τοὺς δύο υἱούς μου
in ſeruos ſibi. ꝛ dixit ei eliſeus: qd
εἰς δούλους ἑαυτῷ. καὶ εἶπεν αὐτῇ ἐλισσαῖε, τί
Hraco.
ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ

in manus vras. Et percutietis oēm citatē munitā: & oēm vrbē electā: & vniuerſū lignū fructiferū ſuccidetis: cunctoſq; fōtes aquarū obturabitis: & oēm agrum egregiū opietis lapidibus. Factū eſt igr̄ mane qn̄ ſacrificiū offerri ſolet: & ecce aq̄ veniebāt per viā edom. Et repleta ē terra aqs. Vniuerſi āt moabite audiētes ꝙ deſcēdiſſent tres reges vt pugnarēt aduerſum eos: cōuocauerūt oēs q accincti erant balteo deſup: & ſteterūt in terminis. Primoq; mane ſurgētes: & orto iā ſole ex aduerſo aqrū viderunt moabite ecōtra aquas rubras qſi ſanguinem: dixerūtq;. Sāguis gladii eſt. Pugnauerūt reges cōtra ſe & ceſi ſunt mutuo. Nūc pge ad p̄dā moab. Perrexerūtq; in caſtra iſrael. Porro conſurgens iſrael pcuſſit moab: ꝏꝏꝏ at illi fugerūt corā eis. Venerūt igr̄ q vicerāt & pcuſſerūt moab: & citates deſtruxerūt: & oēm agrū optimum mittentes ſinguli lapides ꝏ repleuerūt: & vniuerſos fontes aquarū obturauerūt: & oia ligna fructifera ſucciderunt: ita vt muri tm̄ fictiles remanerent. Et circūdata ē citas a fūdibulariis: & magna ex pte percuſſa. Qd cum vidiſſet rex moab pualuiſſe .ſ. hoſtes: tulit ſecū ſeptingētos viros educentes gladios vt irrūperent ad regē edō: & nō potuerūt. Arripiēſq; filiū ſuū priogēitū q regnaturus erat p eo: obtulit holocauſtū ſup murū & fctā ē idignatio magna in iſrael. Statiq; receſſerūt ab eo: & reuerſi ſūt in terrā ſuam. 4.

Mulier aūt q̄dā de vxoribus pphetarū clamabat ad heliſeum dicens. Seruus tuus ꝏ vir meus mortuꝰ ē: & tu noſti quia ſeruꝰ tuus fuit timens dñm. Et ecce creditor ꝏꝏꝏ venit vt tollat duos filios meos ad ſeruiēdū ſibi. Cui dixit heliſeus. Quid vis vt ꝏꝏꝏ

בידכם׃ והכיתם כל עיר מבצר וכל | נכה בצר
עיר מבחור וכל עץ טוב תפילו וכל | בחר נפל
מעיני מים תסתמו וכל החלקה | עין סתם
הטובה תכאבו באבנים׃ ויהי בבקר | כאב היה
כעלות המנחה והנה מים באים | עלה בוא
מדרך אדום ותמלא הארץ את
המים׃ וכל מואב שמעו כי עלו
המלכים להלחם בם ויצעקו מכל | לחם צעק
חגר חגרה ומעלה ויעמדו על הגבול׃ | עלה עמד
וישכימו בבקר והשמש זרחה על | גבל שכם
המים ויראו מואב מנגד | ראה
את המים אדמים כדם׃ ויאמרו | אמר
דם זה החרב נחרבו המלכים | חרב
ויכו איש את רעהו ועתה לשלל | נכה
מואב׃ ויבאו אל מחנה ישראל | חנה
ויקמו ישראל ויכו את מואב | קום
וינסו מפניהם ויכו בה והכות | נוס פנה
את מואב׃ והערים יהרסו וכל | עיר הרס
חלקה טובה ישליכו איש אבנו | שלך
ומלאוה וכל מעין מים יסתמו
וכל עץ טוב יפילו עד השאיר | נפל שאר
אבניה בקיר חרשת ויסבו הקלעים | סבב
ויכוה׃ וירא מלך מואב כי חזק ממנו | ראה
המלחמה ויקח אותו שבע מאות | לחם לקח
איש שלף חרב להבקיע אל | את מאה
מלך אדום ולא יכלו׃ ויקח את | בקע
בנו הבכור אשר ימלך תחתיו | בכר מלך
ויעלהו עלה על החמה ויהי קצף | עלה היה
גדול על ישראל ויסעו מעליו | גדל נסע
וישבו לארץ׃ | שוב

Cap. iiij.
ואשה אחת מנשי בני הנביאים | איש נשה
צעקה אל אלישע לאמר עבדך | נבא
אישי מת ואתה ידעת כי עבדך | מות
היה ירא את יהוה והנשה
בא לקחת את שני ילדי לו | בוא לקח
לעבדים׃ ויאמר אליה אלישע מה | שנה

אֶעֱשֶׂה לָּךְ הַגִּידִי לִי מַה יֶּשׁ לָךְ עשה נגד
בַּבָּיִת וַתֹּאמֶר אֵין לְשִׁפְחָתְךָ כֹל אמר
בַּבַּיִת כִּי אִם אָסוּךְ שָׁמֶן: וַיֹּאמֶר סוך
לְכִי שַׁאֲלִי לָךְ כֵּלִים מִן הַחוּץ מֵאֵת ילך כלה
כָּל שְׁכֵנָיִךְ כֵּלִים רֵקִים אַל ריק
תַּמְעִיטִי: וּבָאת וְסָגַרְתְּ הַדֶּלֶת מעט בוא
בַּעֲדֵךְ וּבְעַד בָּנַיִךְ וְיָצַקְתְּ עַל כָּל
הַכֵּלִים הָאֵלֶּה וְהַמָּלֵא תַּסִּיעִי: נסע
וַתֵּלֶךְ מֵאִתּוֹ וַתִּסְגֹּר הַדֶּלֶת בַּעֲדָהּ ילך סגר
וּבְעַד בָּנֶיהָ הֵם מַגִּישִׁים אֵלֶיהָ וְהִיא נגש
מוֹצָקֶת: וַיְהִי כִּמְלֹאת הַכֵּלִים יצק היה
וַתֹּאמֶר אֶל בְּנָהּ הַגִּישָׁה אֵלַי עוֹד נגש
כֶּלִי וַיֹּאמֶר אֵלֶיהָ אֵין עוֹד כֶּלִי
וַיַּעֲמֹד הַשָּׁמֶן: וַתָּבֹא וַתַּגֵּד לְאִישׁ עמד בוא
הָאֱלֹהִים וַיֹּאמֶר לְכִי מִכְרִי אֶת נגד
הַשֶּׁמֶן וְשַׁלְּמִי אֶת נִשְׁיֵךְ וְאַתְּ וּבָנַיִךְ נשה
תִּחְיִי בַּנּוֹתָר: וַיְהִי הַיּוֹם וַיַּעֲבֹר חיה יתר
אֱלִישָׁע אֶל שׁוּנֵם וְשָׁם אִשָּׁה עבר איש
גְּדוֹלָה וַתַּחֲזֶק בּוֹ לֶאֱכָל לָחֶם וַיְהִי חזק
מִדֵּי עָבְרוֹ יָסֻר שָׁמָּה לֶאֱכָל לָחֶם: סור
וַתֹּאמֶר אֶל אִישָׁהּ הִנֵּה נָא יָדַעְתִּי אמר
כִּי אִישׁ אֱלֹהִים קָדוֹשׁ הוּא עֹבֵר
עָלֵינוּ תָּמִיד: נַעֲשֶׂה נָּא עֲלִיַּת קִיר תמד עשה
קְטַנָּה וְנָשִׂים לוֹ שָׁם מִטָּה וְשֻׁלְחָן עלה שום
וְכִסֵּא וּמְנוֹרָה וְהָיָה בְּבֹאוֹ אֵלֵינוּ נור בוא
יָסוּר שָׁמָּה: וַיְהִי הַיּוֹם וַיָּבֹא שָׁמָּה סור
וַיָּסַר אֶל הָעֲלִיָּה וַיִּשְׁכַּב שָׁמָּה: שכב
וַיֹּאמֶר אֶל גֵּיחֲזִי נַעֲרוֹ קְרָא
לַשּׁוּנַמִּית הַזֹּאת וַיִּקְרָא לָהּ קרא
וַתַּעֲמֹד לְפָנָיו: וַיֹּאמֶר לוֹ אֱמָר עמד פנה
נָא אֵלֶיהָ הִנֵּה חָרַדְתְּ אֵלֵינוּ אֶת
כָּל הַחֲרָדָה הַזֹּאת מֶה לַעֲשׂוֹת לָךְ עשה
הֲיֵשׁ לְדַבֶּר לָךְ אֶל הַמֶּלֶךְ אוֹ אֶל
שַׂר הַצָּבָא וַתֹּאמֶר בְּתוֹךְ עַמִּי אָנֹכִי שור
יֹשָׁבֶת: וַיֹּאמֶר וּמֶה לַעֲשׂוֹת לָהּ
וַיֹּאמֶר גֵּיחֲזִי אֲבָל בֵּן אֵין לָהּ

faciam tibi? Dic mihi.
Quid habes
i domo tua? At illa rñ
dit. Non habeo ancilla
tua quicq̃ i domo mea
nisi parũ olei quo vn-
gar. Cui ait. Vade pete
mutuo ab
oĩbus vicinis tuis va
sa vacua non
pauca: & ingredere &
claude ostiũ tuum:
cũ itrisecus fueris tu &
filii tui: & mitte inde i
omnia vasa hec: & cũ
plena fuerint tolles.
Iuit itaq; mulier & clau
sit ostium super se
& sup filios suos. Illi
offerebant vasa: & illa
infundebat. Cũq; plẽa
fuissent vasa:
dixit ad filiũ suũ. Af-
fer mihi adhuc
vas. Et ille rñdit. Non
habeo.
Stetitq; oleũ. Venit ãt
illa & indicauit homini
dei. Et ille. Vade inqt
vende
oleum: & redde credi-
tori tuo: tu ãt & filii tui
viuite de reliquo. Fctã
est ãt quedã dies: & trã-
sibat heliseus per sunã
ciuitatẽ. Erat ãt ibi mu
lier magna: que tenuit
eum vt comederet pa-
nẽ. Cũq; frequẽter ide
trãsiret: diuertebat ad
eã vt comederet panẽ.
Que dixit ad virũ suũ.
Aiaduerto q̃ vir dei
sctũs est iste: qui tran-
sit p nos freq̃nter. Fa-
ciamus ergo ei cenacu-
lũ paruũ: & ponamus
ei in eo lectulũ: & mẽ-
sam & sellã: & candela-
brũ: vt cum venerit ad
nos maneat ibi. Fctã ẽ
ergo dies q̃dã: & veni-
ens diuertit in cenacu-
lũ: & requieuit ibi
Dixitq; ad giezi pue-
rũ suũ. Voca
sunamitẽ istã: qui cum
vocasset eam:
& illa stetisset corã eo
dixit ad puerũ suũ. Lo
quere ad eã. Ecce sedu
le in oĩbus mĩstrasti no-
bis: quid vis vt faciã ti-
bi?
Nunqd hẽs negociũ &
vis vt loquar regi siue
pricipi militie? Que rñ
dit. In medio ppli mei
habito: & ait. Quid er
go vult vt faciam ei?
Dixitq; giezi. Ne q̃ras.
Filium enim nõ habet:

feciam tibi? nuncia mihi: qd tibi est in domo
ποιήσω σοι; ἀπάγγειλόν μοι, τί σοι ἐστιν ἐν τῷ οἴκῳ
tua? ipsa ãt dixit: nõ est ancille tue quicq̃: nisi vas
σου; ἡ δὲ εἶπεν, οὐκ ἔστι τῇ δούλῃ σου οὐθὲν, ἀλλ' ἢ ἀγγεῖον
olei in domo quo vngar. et ait ad eam:
ἐλαίου ἐν τῷ οἴκῳ ὃ ἀλείψομαι. καὶ εἶπε πρὸς αὐτήν,
vade pete tibi vasa forinsecus ab oĩbus
δεῦρο αἴτησαι σεαυτῇ ἀγγεῖα ἔξωθεν παρὰ πάντων τῶν
vicinis tuis vasa vacua: et nõ pauca tolles: et ingredie
γειτόνων σου σκεύη κενά, καὶ μὴ ὀλιγώσῃς, καὶ εἰσελεύ
ris et claudes hostiũ sup te et sup
σῃ καὶ ἀποκλείσεις τὴν θύραν ἐπὶ σεαυτὴν καὶ ἐπὶ
filios tuos: et effũdes in vasa hec: et
τὰ τέκνα σου, καὶ ἐκχεεῖς εἰς τὰ ἀγγεῖα ταῦτα, καὶ
qđ plenũ fuerit tolles. et recessit ab eo mulier et fe
τὸ πληρωθὲν ἀρεῖς. καὶ ἀπῆλθεν ἀπ' αὐτοῦ ἡ γυνὴ καὶ ἐποίη
cit sic. et clausit hostiũ sup seipsã et
σεν οὕτως. καὶ ἀπέκλεισε τὴν θύραν ἐφ' ἑαυτὴν καὶ
sup filios suos: et illi adducebãt ei: et
ἐπὶ τὰ τέκνα αὐτῆς, καὶ αὐτοὶ προσήγγιζον αὐτῇ, καὶ
ipsa effundebat oleũ. et factũ est vt repleta fuerñt
αὐτὴ ἐπέχεεν τὸ ἔλαιον. καὶ ἐγένετο ὡς ἐπληρώθη
omnia vasa: et dixit ad filios suos:
πάντα τὰ ἀγγεῖα, καὶ εἶπε πρὸς τοὺς υἱοὺς αὐτῆς,
appropinq̃te mihi vas: et dixerũt ei nõ est adhuc vas:
ἐγγίσατέ μοι σκεῦος, καὶ εἶπον αὐτῇ οὐκ ἔστιν ἔτι ἀγ
et stetit oleũ. et venit: et nun
γεῖον, καὶ ἔστη τὸ ἔλαιον. καὶ παραγίνεται, καὶ ἀπαγ
ciat homini dei. ipse ãt dixit ei: va
γέλλει τῷ ἀνθρώπῳ τοῦ θεοῦ. ὁ δὲ εἶπεν αὐτῇ, πο
de et redde oleũ: et solue mu
ρεύου καὶ ἀπόδου τὸ ἔλαιον, καὶ ἀπότισον τὸ δά
tuum: et tu et filii tui viuetis in reliquo.
νειον, καὶ σὺ καὶ οἱ υἱοί σου ζήσεσθε ἐν τῷ καταλοίπῳ.
et facta est dies: et trãsijt eliseus in sonam:
καὶ ἐγένετο ἡμέρα, καὶ διῆλθεν ἐλισσαιὲ εἰς σωνάμ,
et ibi mulier magna: et tenuit eũ vt comederet
καὶ ἐκεῖ γυνὴ μεγάλη, καὶ ἐκράτησεν αὐτὸν φαγεῖν
panẽ. et factũ ẽ a frequẽtia transitus ipsi⁹:
ἄρτον. καὶ ἐγένετο ἀφ' ἱκανοῦ τοῦ εἰσπορεύεσθαι αὐτόν,
inclinauit eũ vt comederet panẽ. et dixit mulier ad
ἐξέκλινεν αὐτὸν φαγεῖν ἄρτον. καὶ εἶπεν ἡ γυνὴ πρὸς
virũ suũ: ecce iã scio q̃ homo dei
τὸν ἄνδρα αὐτῆς, ἰδοὺ δὴ οἶδα ὅτι ἄνθρωπος τοῦ θεοῦ
iste scũs transit per nos frequenter: facia-
οὗτος ἅγιος διαπορεύεται ἐφ' ἡμᾶς διαπαντός, ποιή
mus iã ei cenaculũ paruũ: et ponam⁹ ei ibi
σωμεν δὴ αὐτῷ ὑπερῷον μικρόν, καὶ θῶμεν αὐτῷ ἐκεῖ
lectũ et mensam et sellam et cãdelabrũ: et
κλίνην καὶ τράπεζαν καὶ δίφρον καὶ λυχνίαν, καὶ
erit cũ ipse venerit ad nos et iclinabit ibi.
ἔσται ἐν τῷ αὐτὸν ἔρχεσθαι πρὸς ἡμᾶς καὶ ἐκκλινεῖ ἐκεῖ.
et facta est dies: et venit eliseus illuc: et
καὶ ἐγένετο ἡμέρα, καὶ ἔρχεται ἐλισσαιὲ ἐκεῖ, καὶ
diuertit in cenaculũ: et dormiuit ibi. et dixit
ἐξέκλινεν εἰς τὸ ὑπερῷον, καὶ ἐκοιμήθη ἐκεῖ. καὶ εἶπεν
eliseus ad giezi puerũ suũ: voca
ἐλισσαιὲ πρὸς γιεζὶ τὸ παιδάριον αὐτοῦ, κάλεσον τὴν
sunamitẽ istã. et vocauit eã: et stetit co
σωναμίτην ταύτην. καὶ ἐκάλεσεν αὐτήν, καὶ ἔστη ἐνώ
ram eo. et dixit puero: dic ad eam:
πιον αὐτοῦ. καὶ εἶπεν τῷ παιδαρίῳ, εἰπὲ πρὸς αὐτήν,
ecce p̃parasti nobis oẽm p̃parationẽ istã: qđ facie
ἰδοὺ ἐξέστησας ἡμῖν πᾶσαν τὴν ἔκστασιν ταύτην, τί ποιή
mus tibi? si est tibi verbũ vt loquar ad regẽ vel
σωμέν σοι; εἰ ἔστι σοι λόγος λαλῆσαι πρὸς τὸν βασιλέα ἢ
ad principẽ militie? ipsa ãt dixit: in medio
πρὸς τὸν ἄρχοντα τῆς δυνάμεως; ἡ δὲ εἶπεν, ἐν μέσῳ τοῦ
ppli mei ego habito. et ait eliseus ad giezi: qđ opz
λαοῦ μου ἐγὼ κατοικῶ. καὶ εἶπεν ἐλισσαιὲ πρὸς γιεζί, τί δεῖ
vt faciã ei? et dixit giezi: et profecto nõ est ei fili⁹:
ποιῆσαι αὐτῇ; καὶ εἶπε γιεζί, καὶ μάλα οὐκ ἔστιν αὐτῇ υἱός,

ifra. ce
B
C
3. co.

et vir eius senex. et dixit eliseus: voca
καὶ ὁ ἀνὴρ αὐτῆς πρεσβύτης. καὶ εἶπεν ἐλισσαί, κάλεσον
eam. et vocauit eā: et veniēs stetit iuxta hos
αὐτήν. καὶ ἐκάλεσεν αὐτήν, καὶ ἐλθοῦσα ἔστη παρὰ τὴν θύ-
tium. et dixit eliseus ad eā: in tpe isto:
ραν. καὶ εἶπεν ἐλισσαὶ πρὸς αὐτήν, εἰς τὸν καιρὸν τοῦτον,

Gen. 18. b.
et hora hec: viuēs tu cōcepisti filiū. Illa āt dixit: nō
ὡς ἡ ὥρα αὕτη, ζῶσα σὺ περιειληφυῖα υἱόν. ἡ δὲ εἶπε, μὴ
dñe hō dei: nō mētiaris ancille tue. et cōce
κύριε ἄνθρωπε τοῦ θεοῦ, μὴ διαψεύσῃ τὴν δούλην σου. καὶ συνέλα-
pit mulier et peperit filiū in tpe hoc vt hora vi
βεν ἡ γυνὴ καὶ ἔτεκεν υἱὸν εἰς τὸν καιρὸν τοῦτον ὡς ἡ ὥρα ζῶ-
uēs: vt locut⁹ est ad eā eliseus. et creuit pu
σα, ὡς ἐλάλησε πρὸς αὐτὴν ἐλισσαί. καὶ ἡδρύνθη τὸ παιδά-

D
er: et fuit dies messionis: et egressus ē puer
ριον, καὶ ἐγένετο ἡμέρα θερισμοῦ, καὶ ἐξῆλθε τὸ παιδάριον
ad p̄trem suū ad messores. et ait ad
πρὸς τὸν πατέρα αὐτοῦ πρὸς τοὺς θερίζοντας. καὶ εἶπε πρὸς τὸν
patrē suū: caput meū caput meū. et di-
πατέρα αὐτοῦ, τὴν κεφαλήν μου τὴν κεφαλήν μου. καὶ εἶ-
xit puero: duc eum ad matrē suā. et
πεν τῷ παιδαρίῳ, ἄγαγε αὐτὸν πρὸς τὴν μητέρα αὐτοῦ. καὶ
tulit eū et adduxit eū ad matrē eius: et
ἦρεν αὐτὸν καὶ εἰσήνεγκεν αὐτὸν πρὸς τὴν μητέρα αὐτοῦ, καὶ
collocauit eū mr̄ sua sup genua sua vsqꝫ ad
ἐκάθισεν αὐτὸν ἡ μήτηρ αὐτοῦ ἐπὶ τὰ γόνατα αὐτῆς ἕως τοῦ
meridiem: et mortu⁹ ē. et tulit eū et colloca
μεσημβρινοῦ, καὶ ἀπέθανεν. καὶ ἀνήνεγκεν αὐτὸν καὶ ἐκοίμι-
uit eū sup lectū hois dei: et clausit
σεν αὐτὸν ἐπὶ τὴν κλίνην τοῦ ἀνθρώπου τοῦ θεοῦ. καὶ ἀπέκλεισε τὴν
hostiū sup se et egressa est: et vocauit virū suū:
θύραν ἐπ᾽ αὐτὸν καὶ ἐξῆλθεν, καὶ ἐκάλεσε τὸν ἄνδρα αὐτῆς,
et dixit: mitte iā mecū vnū puerorū: et vnam
καὶ εἶπεν, ἀπόστειλον δή μοι ἓν τῶν παιδαρίων, καὶ μίαν
asinarū: et curram vsqꝫ ad hoīem dei: et re-
τῶν ὄνων, καὶ δραμοῦμαι ἕως τοῦ ἀνθρώπου τοῦ θεοῦ, καὶ ἐπι-
uertar. et dixit: quare tu hodie vadis ad eum:
στρέψω. καὶ εἶπεν, τί ὅτι σὺ σήμερον πορεύῃ πρὸς αὐτόν,
et nō calende et nō sabbatū? ipa āt dixit: pax. et
καὶ οὐ νουμηνία καὶ οὐ σάββατον; ἡ δὲ εἶπεν, εἰρήνη. καὶ
strauit asinā et dixit puero suo: age et va-
ἐπέσαξε τὴν ὄνον καὶ εἶπε τῷ παιδαρίῳ αὐτῆς, ἄγε καὶ πο-
de et nō morā facias mihi vt ascēdā ego donec dicā
ρεύου καὶ μὴ ἐπίσχῃς μοι τοῦ ἐπιβῆναί με ἕως τοῦ εἴπω
tibi. et ibis et venies ad hoīez dei in
σοι. καὶ πορεύσῃ καὶ ἐλεύσῃ πρὸς τὸν ἄνθρωπον τοῦ θεοῦ εἰς τὸ

Hier. 8. f
mōtē carmeli. et exiit et pfecta est vsqꝫ ad hoīez
ὄρος τὸ καρμήλιον. καὶ ἐξῆλθε καὶ ἐπορεύθη ἕως τοῦ ἀνθρώπου τοῦ
dei in mōtē. et factū est vt vidit eā homo
θεοῦ εἰς τὸ ὄρος. καὶ ἐγένετο ὡς εἶδεν αὐτὴν ὁ ἄνθρωπος τοῦ
dei de cōtra: et ait giezi puero suo: ecce
θεοῦ ἐξεναντίας, καὶ εἶπεν γιεζὶ τῷ παιδαρίῳ αὐτοῦ, ἰδοὺ
sunamitis illa: nūc curre in occursuz eius: et
ἡ σουναμῖτις ἐκείνη, νῦν δράμε εἰς συνάντησιν αὐτῆς, καὶ
dices ei: pax tibi? pax viro tuo? pax fi-
ἐρεῖς αὐτῇ, εἰρήνη σοι; εἰρήνη τῷ ἀνδρί σου; εἰρήνη τῷ παι-
lio tuo? et cucurrit in occursum eius: et dixit
δαρίῳ σου; καὶ ἔδραμεν εἰς ἀπάντησιν αὐτῆς, καὶ εἶπεν

E
pax tibi? pax viro tuo? pax fi-
εἰρήνη σοι; εἰρήνη τῷ ἀνδρί σου; εἰρήνη τῷ παιδα-
lio tuo? ipa āt dixit: pax. et venit ad hoīez
ρίῳ σου; ἡ δὲ εἶπεν, εἰρήνη. καὶ κατέλυσε πρὸς τὸν ἄνθρωπον τοῦ
dei in mōtē. et apphēdit pedes eius. et acces
θεοῦ εἰς τὸ ὄρος. καὶ ἐκράτησε τῶν ποδῶν αὐτοῦ. καὶ προσῆλ-
sit giezi vt amoueret eā: et dixit ad eū ho
θε γιεζὶ ἀπώσασθαι αὐτήν, καὶ εἶπε πρὸς αὐτὸν ὁ ἄνθρω-
mo dei: dimitte eā: qr amara aīa eius:
πος τοῦ θεοῦ, ἄφες αὐτήν, ὅτι κατώδυνος ἡ ψυχὴ αὐτῆς,
et dñs celauit a me et nō nūciauit mihi. et
καὶ κύριος ἀπέκρυψεν ἀπ᾽ ἐμοῦ καὶ οὐκ ἀνήγγειλέ μοι. καὶ
dixit mulier: nūqd petiui filiū a dño meo?
εἶπεν ἡ γυνή, μὴ ᾐτησάμην υἱὸν παρὰ τοῦ κυρίου μου;

& vir eius senex ē. Pre
cepit itaqꝫ vt vocaret eā
Que cū vocata fuisset
& stetisset āt ostiū: di-
xit ad eā. In tpe isto in
hac eadē hora: si vita co
mes fuerit: habebis in v
tero filiū. At illa. Noli
q̄so dñe mi vir dei: no
li mētiri ancille tue. Et
cōcepit mulier & pepit
filiū in tpe & in hora ea
dē q̄ dixerat heliseus.
Creuit aūt puer: & cū
esset q̄dā dies & egres-
sus isset ad patrē suū ad
messores: ait pri suo.
Caput meum doleo:
caput meum doleo.
At ille dixit puero.
Tolle: & duc eū ad ma
trē suā. Qui cū tulisset
& duxisset eum ad ma
trem suā: posuit eū illa
sup genua sua vsqꝫ ad
meridiē: & mortuus ē.
Ascēdit āt & collocauit
eū sup lectulū hois dei:
& clausit ostiū. Et egres
sa vocauit virū suum.
Et ait Mitte mecū ob
secro vnū de pueris &
asinā vt excurrā vsqꝫ ad
hominem dei:
& reuertar. Qui ait illi.
Quā ob causam vadis
ad eū? Hodie nō sūt ca
lende neqꝫ sabbatū: q̄
rñdit: vadā. Strauitqꝫ
asinam
& precepit puero. Mi
na & ppera: ne
mihi morā facias in eū
do: & hoc age qđ preci-
pio tibi. Profecta ē igi-
tur: & vēit ad virū dei
in monte carmeli. Cū
qꝫ vidisset eā vir
dei de cōtra: ait
ad giezi puerū suum.
Ecce sunamitis
illa: vade ergo ī occur
sum eius:
& dic ei. Recte ne agi-
tur circa te &
circa virū tuū: & circa
filiū tuū? Que rñdit.
Recte. Cumqꝫ venisset
ad virum
dei in montē appreh ē
dit
pedes eius: & accessit
giezi vt amoueret eam.
Et ait hō dei. Dimitte
illam. Anima ei
eius in amaritudine
est: & dñs celauit
a me & non indicauit
mihi. Que dixit illi.
Nunquid petiui filium
a domino meo?

ואשה זקן: ויאמר קרא לה ויקרא
לה ותעמד בפתח: ויאמר למועד — עמד · נצב
הזה כעת חיה אתי חבקת בן ותאמר
אל אדני איש האלהים אל תכזב — כזב
בשפחתך: ותהר האשה ותלד בן — הרה · איש
למועד הזה כעת חיה אשר דבר — ילד
אליה אלישע: ויגדל הילד ויהי — גדל · היה
היום ויצא אל אביו אל הקצרים:
ויאמר אל אביו ראשי ראשי
ויאמר אל הנער שאהו אל אמו:
וישאהו ויביאהו אל אמו וישב — נשא · בוא
על ברכיה עד הצהרים וימת: — מות
ותעל ותשכבהו על מטת איש — עלה · שכב
האלהים ותסגר בעדו ותצא: — נטה · סגר
ותקרא אל אישה ותאמר שלחה — יצא
נא לי אחד מן הנערים ואחת — קרא · אמר
האתנות וארוצה עד איש האלהים
ואשובה: ויאמר מדוע את הלכתי — רוץ
אליו היום לא חדש ולא שבת — שוב · מדע
ותאמר שלום: ותחבש האתון
ותאמר אל נערה נהג ולך אל — חבש · אתן
תעצר לי לרכב כי אם אמרתי — ילך
לך: ותלך ותבא אל איש האלהים — עצר
אל הר הכרמל ויהי כראות איש — בוא
האלהים אתה מנגד ויאמר — הנה · ראה
אל גיחזי נערו הנה השונמית
הלז: עתה רוץ נא לקראתה
ואמר לה השלום לך השלום
לאישך השלום לילד ותאמר — שלם
שלום: ותבא אל איש — אמר
האלהים אל ההר ותחזק
ברגליו ויגש גיחזי להדפה — חזק
ויאמר איש האלהים הרפה לה כי — נגש
נפשה מרה לה ויהוה העלים — רפה
ממני ולא הגיד לי: ותאמר — מרר · עלם
השאלתי בן מאת אדני — נגד

הלא אמרתי לא תשלה אתי : שלה
ויאמר לגיחזי חגר מתניך וקח לקח
משענתי בידך ולך כי תמצא שען ילך
איש לא תברכנו וכי יברכך איש מצא ברך
לא תעננו ושמת משענתי על פני ענה שום
הנער: ותאמר אם הנער חי יהוה פנה
וחי נפשך אם אעזבך ויקם וילך עזב קום
אחריה: וגחזי עבר לפניהם
וישם את המשענת על פני הנער
ואין קול ואין קשב וישב שוב
לקראתו ויגד לו לאמר לא נגד
הקיץ הנער: ויבא אלישע קוץ בוא
הביתה והנה הנער מת משכב על מות שכב
מטתו: ויבא ויסגר הדלת בעד נטה סגר
שניהם ויתפלל אל יהוה: ויעל שנה פלל
וישכב על הילד וישם פיו על עלה פה
פיו ועיניו על עיניו וכפיו על כפו
ויגהר עליו ויחם בשר הילד: וישב גהר חמם
וילך בבית אחת הנה ואחת הנה
ויעל ויגהר עליו ויזורר הנער זור
עד שבע פעמים ויפקח הנער את פקח
עיניו: ויקרא אל גיחזי ויאמר קרא
קרא אל השנמית הזאת
ויקראה ותבא אליו ויאמר
שאי בנך: ותבא ותפל על רגליו נשא נפל
ותשתחו ארצה ותשא את שחה
בנה ותצא: ואלישע שב יצא שוב
הגלגלה והרעב בארץ ובני
הנביאים ישבים לפניו ויאמר נבא פנה
לנערו שפת הסיר הגדולה גדל
ובשל נזיד לבני הנביאים: נזד
ויצא אחד אל השדה ללקט
ארת וימצא גפן שדה וילקט אור לקט
ממנו פקעת שדה מלא בגדו
ויבא ויפלח אל סיר הנזיד בוא פלח
כי לא ידעו: ויצקו לאנשים

Nunquid nō dixi tibi:
ne illudas me?
Et ille ait ad giezi. Ac
cinge lūbos tuos: & tol
le baculū meū in mānu
tua: & vade. Si occur-
rerit tibi hō: nō salutes
eum: & si salutauerit te
quispiā: nō rñdeas illi.
Et pones baculū meū
sup faciē pueri. Porro
mater pueri ait. Viuit
dñs & viuit aīa tua:
nō dimittā te. Surrexit
ergo & secut⁹ ē eā. Gie
zi aūt pcesserat añ eos:
& posuerat baculū sup
faciē pueri:
& nō erat vox neqꝫ sen
sus. Reuersusqꝫ est
in ocursū eius: & nun-
ciauit ei dicens. Non
surrexit puer. Ingres-
sus est ergo heliseus
domum. Et ecce puer
mortuus iacebat in
lectulo eius. Ingressus
qꝫ clausit ostiū sup se &
sup puerum: & orauit
ad dominū. Et ascēdit
& incubuit sup puerū
posuitqꝫ os suum sup
os eius: & oculos suos
sup oculos eius: & ma-
nus suas super manus
eius: & incuruauit se su
per eum: & calefacta est
caro pueri. At ille re-
uersus deambulabat in
domo semel huc atqꝫ
illuc: & ascendit & in-
cubuit super eum. Et o
scitauit puer septies: a
peruitqꝫ oculos. Et ille
vocauit giezi: & dixit
ei. Voca sunamitē hāc.
Que vocata ingressa ē
ad eum. Qui ait. Tol-
le filium tuum. Venit il
la & corruit ad pedes
eius: & adorauit super
terram. Tulitqꝫ filium
suum & egressa est: &
heliseus reuersus est in
galgalam. Erat autē fa-
mes in terra: & filii pro
phetarū habitabāt co-
ram eo: dixitqꝫ vni de
pueris suis. Pone ol-
lam grandem: & coq̄
pulmentum filiis pro-
phetarū. Et egressus est
vnus in agrū vt colli-
geret herbas agrestes.
Inuenitqꝫ q̄si vitem sil
uestrem: & collegit ex
ea colocynthidas agri
& impleuit palliū su-
um: & reuersus conci-
dit in ollā pulmēti. Ne
sciebat eni quid eēt. In
fuderunt ergo sociis

nō dixi nō seduces mecum? ⁊ dixit eliseus
οὐκ εἶπον οὐ πλανήσεις μετ' ἐμοῦ; καὶ εἶπεν ἐλισσαιὲ τῷ
giezi: accinge lūbū tuū: ⁊ tolle baculū meū in Infra. a.
γιεζί, ζῶσαι τὴν ὀσφύν σου, καὶ λάβε τὴν βακτηρίαν μου ἐν
manu tua ⁊ vade: ⁊ si inueneris aliquē: nō bñdicas
τῇ χειρί σου καὶ πορεύου, καὶ ἐὰν εὕρῃς τινά, μὴ εὐλογήσῃς
ei: ⁊ si bñdixerit tibi qspiā: nō rñdeas ei: ⁊
αὐτόν, καὶ ἐὰν εὐλογήσῃ σε τίς, μὴ ἀποκριθῇς αὐτῷ, καὶ
pones baculum meū sup faciem pue
ἐπιθήσεις τὴν βακτηρίαν μου ἐπὶ τὸ πρόσωπον τοῦ παι-
ri. ⁊ dixit mater pueri: viuit dñs ⁊ viuit
δαρίου. καὶ εἶπεν ἡ μήτηρ τοῦ παιδαρίου, ζῇ κύριος καὶ ζῇ
aīa tua: si relinquā te. ⁊ surrexit eliseus: ⁊
ἡ ψυχή σου, εἰ ἐγκαταλείψω σε. καὶ ἀνέστη ἐλισσαιέ, καὶ
abijt post eā: ⁊ giezi trāsijt ante eos:
ἐπορεύθη ὀπίσω αὐτῆς, καὶ γιεζὶ διῆλθεν ἔμπροσθεν αὐτῶν,
⁊ posuit baculū sup faciem pue-
καὶ ἐπέθηκε τὴν βακτηρίαν ἐπὶ πρόσωπον τοῦ παιδα-
ri: ⁊ nō erat vox ⁊ nō erat auditus. ⁊ reuersus est
ρίου, καὶ οὐκ ἦν φωνὴ καὶ οὐκ ἦν ἀκρόασις. καὶ ὑπέστρεψεν
giezi in occursum eliseo: ⁊ dixit ei: ⁊ nun-
ὁ γιεζὶ εἰς ἀπάντησιν τῷ ἐλισσαιέ, καὶ εἶπεν αὐτῷ, καὶ ἀπήγ-
ciauit ei dicēs: q nō surrexit puer. ⁊
γειλεν αὐτῷ λέγων, ὅτι οὐκ ἐξηγέρθη τὸ παιδάριον. καὶ
ingressus ē eliseus ad domū: ⁊ ecce puer mor
εἰσῆλθεν ἐλισσαιὲ εἰς τὸν οἶκον, καὶ ἰδοὺ τὸ παιδάριον τεθ-
tuus iacens sup lectū suū: ⁊ īgressus ē F
νηκὸς κεκοιμισμένον ἐπὶ τὴν κλίνην αὐτοῦ, καὶ εἰσῆλθεν
eliseus ⁊ clausit hostiū sup ābos eos. ⁊
ἐλισσαιὲ καὶ ἀπέκλεισε τὴν θύραν κατὰ τῶν δύο αὐτῶν. καὶ
orauit ad dñm: ⁊ ascēdit ⁊ incubuit sup pue 3.Reg. 18.d.
προσηύξατο πρὸς κύριον, καὶ ἀνέβη καὶ ἐκοιμήθη ἐπὶ τὸ παιδά- Ba.:3
rum: ⁊ posuit faciem suā sup faciem eius: c.
ριον, καὶ ἐπέθηκε τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ἐπὶ τὸ πρόσωπον αὐτοῦ
⁊ oculos suos sup oculos eius: ⁊
καὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ ἐπὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ, καὶ τὸ
os suū sup os eius: ⁊ manus suas sup
στόμα αὐτοῦ ἐπὶ τοῦ στόματος αὐτοῦ, καὶ τὰς χεῖρας αὐτοῦ ἐπὶ τὰς
manus ei⁹: ⁊ incuruauit se sup eū: ⁊ insflauit
χεῖρας αὐτοῦ, καὶ συνέκαμψεν ἐπ' αὐτόν, καὶ ἐνεφύσησεν
sup eū: ⁊ calefacte sunt carnes pueri. ⁊
ἐπ' αὐτόν, καὶ διεθερμάνθησαν αἱ σάρκες τοῦ παιδαρίου. καὶ
reuersus est eliseus: ⁊ trāsijt in domo hinc ⁊ hinc:
ἐπέστρεψεν ἐλισσαιέ, καὶ διῆλθεν ἐν τῇ οἰκίᾳ ἔνθεν καὶ ἔνθεν,
⁊ ascēdit ⁊ cooperuit sup puerum ⁊ inspira
καὶ ἀνέβη καὶ συνεκάλυψεν ἐπὶ τὸ παιδάριον καὶ ἐνέπνευ-
uit sup eū: ⁊ cōfortat⁹ ē puer septies: ⁊
σεν ἐπ' αὐτό, καὶ ἠνδρίσατο τὸ παιδάριον ἑπτάκις, καὶ Infra. 8.
motus est puer ⁊ aperuit oculos suos. ⁊ vocauit
διεκινήθη τὸ παιδάριον καὶ διήνοιξε τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ. καὶ ἐκάλεσεν
eliseus giezi: ⁊ dixit: voca mihi sunamitin hanc. ⁊
ἐλισσαιὲ τὸν γιεζί, καὶ εἶπεν, κάλεσόν μοι τὴν σουναμῖτιν ταύτην. καὶ
vocauit eā: ⁊ ingressa ē ad eum. ⁊ dixit eliseus ei: tol
ἐκάλεσεν αὐτήν, καὶ εἰσῆλθε πρὸς αὐτόν. καὶ εἶπεν ἐλισσαιὲ αὐτῇ, λά-
le filiū tuū. ⁊ ingressa mulier corruit ad pedes eius su
βε τὸν υἱόν σου. καὶ εἰσελθοῦσα ἡ γυνὴ ἔπεσε πρὸς τοὺς πόδας αὐτοῦ ἐ-
per genua sua: ⁊ adorauit eum sup trā ⁊ tulit
πὶ τὰ γόνατα αὐτῆς, καὶ προσεκύνησεν αὐτῷ ἐπὶ τὴν γῆν καὶ ἦρε τὸν
filiū suū ⁊ egressa est. ⁊ eliseus reuersus est in galgala. ⁊ erat fa
υἱὸν αὐτῆς καὶ ἐξῆλθεν. καὶ ἐλισσαιὲ ἐπέστρεψεν εἰς γάλγαλα. καὶ ἦν λι-
mes sup terrā: ⁊ filij pphetar̄ habitabāt corā eo. ⁊
μὸς ἐπὶ τὴν γῆν, καὶ οἱ υἱοὶ τῶν προφητῶν ἐκάθηντο ἐνώπιον αὐτοῦ. καὶ
dixit eliseus puero suo: pone lebetē magnū
εἶπεν ἐλισσαιὲ τῷ παιδαρίῳ αὐτοῦ, ἐπίστησον τὸν λέβητα τὸν μέγαν,
⁊ coque pulmētū filijs pphetar̄: ⁊ egressus ē in agrū vt
καὶ ἕψε ἕψημα τοῖς υἱοῖς τῶν προφητῶν, καὶ ἐξῆλθεν εἰς τὸν ἀγρὸν συλ-
colligeret holera. ⁊ īuenit vitē syluestrē: ⁊ collegit ex ea colo
λέξαι ἀριώθ. καὶ εὗρεν ἄμπελον ἀγρίαν, καὶ συνέλεξεν ἀπ' αὐτῆς τολύ-
cynthidā agrestē plenū palliū suū. ⁊ īgressus ē ⁊ iniecit in
πην ἀγρίαν πλῆρες τὸ ἱμάτιον αὐτοῦ, καὶ εἰσῆλθε καὶ ἐνέβαλεν εἰς
lebetē coctionis: qz nō sciebat. ⁊ effudit viris
τὸν λέβητα τοῦ ἑψήματος, ὅτι οὐκ ᾔδει. καὶ ἐνέχεεν τοῖς ἀνδράσιν

A

B

vt comederẽt: ⁊ factũ ẽ cũ comederẽt ipſi de co
φαγεῖν, καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ἐσθίειν αὐτοὺς ἐκ τοῦ ἑψή-
ctione: ⁊ ipſi clamauerũt ⁊ dixerũt: mors in
ματος, καὶ αὐτοὶ ἀνεβόησαν καὶ εἶπον, θάνατος ἐν τῷ
lebete homo dei. ⁊ nõ potuerũt comedere.
λέβητι ἄνθρωπε τοῦ θεοῦ. καὶ οὐκ ἠδύναντο φαγεῖν.
⁊ dixit eliſeus: accipite farinã ⁊ iniicite in
καὶ εἶπεν ἐλισσαιέ, λάβετε ἄλευρον καὶ ἐμβάλετε εἰς
lebetem. ⁊ iniecerũt. ⁊ dixit eliſeus ad gie
τὸν λέβητα. καὶ ἐνέβαλον. καὶ εἶπεν ἐλισσαιὲ πρὸς γιε-
zi: infunde pplo ⁊ comedant. ⁊ nõ fuit verbũ
ζί, ἔγχει τῷ λαῷ καὶ ἐσθιέτωσαν. καὶ οὐκ ἐγένετο ῥῆμα
malũ amplius in lebete. ⁊ venit vir de baal ſa-
πονηρὸν ἔτι ἐν τῷ λέβητι. καὶ ἦλθεν ἀνὴρ ἐκ βααλσα-
liſa: ⁊ attulit homini dei panes primi-
λισά, καὶ ἤνεγκεν τῷ ἀνθρώπῳ τοῦ θεοῦ ἄρτους πρωτο-
tiarum viginti panes ordeaceos: ⁊ palathas i pera ſua.
γεννημάτων εἴκοσι κριθίνους, καὶ παλάθας ἐν τῇ πήρᾳ αὐ-
⁊ dixit eliſeus: date pplo ⁊ comedant.
τοῦ. καὶ εἶπεν ἐλισσαιέ, δότε τῷ λαῷ καὶ ἐσθιέτωσαν.
⁊ dixit miniſter eius: q̃d dem corã centũ vi-
καὶ εἶπεν ὁ λειτουργὸς αὐτοῦ, τί δῶ ἐνώπιον ἑκατὸν ἀν-
ris hoc? ⁊ dixit eliſeus: da pplo ⁊ co
δρῶν τοῦτο; καὶ εἶπεν ἐλισσαιέ, δὸς τῷ λαῷ καὶ ἐσθιέ-
medãt: q: hec dicit dñs: comedẽt ⁊ relin
τωσαν, ὅτι τάδε λέγει κς͞, φάγονται καὶ καταλείψου-
quẽt. ⁊ comederũt ⁊ dereliquerũt iuxta verbũ dñi.
σι. καὶ ἔφαγον καὶ κατέλιπον κατὰ τὸ ῥῆμα κυ͞. Ca. 5.
E neemã princeps militie regis ſyrie erat ho
A ΚΑὶ νεεμὰν ὁ ἀρχιστράτηγος βασιλέως συρίας ἦν ἄν-
mo magnus corã dño ſuo ⁊ admira-
θρωπος μέγας ἐνώπιον τοῦ κυρίου αὐτοῦ καὶ τεθαυμα-
bilis facie: q: per illũ dedit dñs ſalutem
σμένος προσώπῳ, ὅτι δι' αὐτοῦ ἔδωκε κς͞ σωτηρίαν
ſyrie. ⁊ vir erat potẽs fortitudie leprſus. ⁊ egreſſi fuerãt d̃
τῇ συρίᾳ. καὶ ὁ ἀνὴρ ἦν δυνατὸς ἰσχύϊ λεπρός. καὶ ἐξῆλθον ἐκ
ſyria accincti: ⁊ captiuã duxerãt de terra iſrael
συρίας μονόζωνοι, καὶ ᾐχμαλώτευσαν ἐκ γῆς ἰσραὴλ
puellam paruã: ⁊ erat corã vxore neeman.
νεάνιδα μικράν, καὶ ἦν ἐνώπιον τῆς γυναικὸς νεεμάν.
⁊ ait dñe ſue: vtinã appareret dñs meus co
καὶ εἶπε τῇ κυρίᾳ αὐτῆς, ὄφελον ὁ κύριός μου ἐνώ-
ram pphẽta in ſamaria: ⁊ depcaret faci-
πιον τοῦ προφήτου ἐν σαμαρείᾳ, καὶ δεηθεὶν τοῦ προσώ-
em eius: ⁊ auferet ab eo lepram ſu
που αὐτοῦ, καὶ ἀποσυνάξει ἀπ' αὐτοῦ τὴν λέπραν αὐ-
am. ⁊ ingreſſus ẽ ⁊ nunciauit dño ſuo: ⁊
τοῦ. καὶ εἰσῆλθε καὶ ἀνήγγειλε τῷ κυρίῳ αὐτῆς, καὶ
dixit: ſic ⁊ ſic locuta eſt puella q̃ ẽ de tra
εἶπεν, οὕτω καὶ οὕτως ἐλάλησεν ἡ νεᾶνις ἡ ἐκ γῆς
iſrael. ⁊ dixit rex ſyrie: age va
B ἰσραήλ. καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς συρίας, δεῦρο ἄπελ-
de ⁊ mittam lr̃as ad regem iſrael.
θε καὶ ἀποστελῶ βιβλίον πρὸς τὸν βασιλέα ἰσραήλ.
⁊ pfectus eſt ⁊ tulit in manu ſua decẽ ta
καὶ ἐπορεύθη καὶ ἔλαβεν ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ δέκα τά-
lenta argenti ⁊ ſex milia aureos ⁊ decẽ
λαντα ἀργυρίου καὶ ἑξακισχιλίους χρυσοῦς καὶ δέκα
mutatorias ſtolas: ⁊ detulit lr̃as re
ἀλλασσομένας στολάς, καὶ ἤνεγκεν τὸ βιβλίον τῷ βα-
gi iſrael dicẽs: ⁊ nũc vt allata fuerit ep̃la
σιλεῖ ἰσραὴλ λέγων, καὶ νῦν ὡς ἂν κομισθῇ τὸ βιβλίον
hec ad te: ecce miſi tibi ſeruũ meũ
τοῦτο πρὸς σέ, ἰδοὺ ἀπέσταλκά σοι τὸν δοῦλόν μου τὸν
neeman ⁊ curabis eum a lepra ſua.
νεεμάν καὶ ἀποσυνάξεις αὐτὸν ἀπὸ τῆς λέπρας αὐ-
⁊ factũ eſt vt legit rex iſrael
τοῦ. καὶ ἐγένετο ὡς ἀνέγνω ὁ βασιλεὺς ἰσραὴλ τὸ
litteras: ſcidit
βιβλίον, διέρρηξε

vt comederẽt. Cũq̧ guſtaſſent de coctione: exclamauerũt dicẽtes. Mors in olla vir dei. Et non potuerũt comedere. At ille. Afferte inquit farinã. Cũq̧ tuliſſent: miſit in ollã: & ait. Infũde turbe vt comedãt. Et nõ fuit amplius qcq̃ amaritudinis in olla. Vir aũt qdã venit de balſaliſa deferens viro dei panes primitiarũ: & viginti panes ordeaceos & frumentũ nouũ in pera ſua. At ille dixit. Da pop̃lo vt comedat. Rñditq̧ ei miniſter eius. Quantũ eſt hoc vt apponã coram centũ viris? Rurſũ ille. Da ait populo vt comedat. Hec eñ dicit dominus. Comedẽt & ſupererit. Poſuit itaq̧ corã eis. Qui comederunt & ſupfuit iuxta verbũ domini. 5.

NAaman princeps militie regis ſyrie erat vir magnus apud dominũ ſuũ: & honoratus. Per illũ eñi dedit dñs ſalutem ſyrie. Erat aũt vir fortis & diues: ſed leproſus. Porro de ſyria egreſſi fuerant latrunculi: & captiuã duxerant de terra iſrael puellã puulã que erat i obſequio vxoris naamã: que ait ad dominã ſuã. Vtinã fuiſſet dominus meus ad pphetã qui eſt in ſamaria: profecto curaſſet eum a lepra quã habet. Ingreſſus eſt itaq̧ naaman ad dñm ſuũ: & nũciauit ei dicẽs. Sic & ſic locuta eſt puella de terra iſr̃l. Dixitq̧ ei rex ſyrie. Vade: & mittã lr̃as ad regem iſrael. Qui cum pfectus eẽt & tuliſſet ſecũ decẽ talenta argẽti: & ſex milia aureos: & decẽ mutatoria veſtimẽtorũ: detulit litteras ad regem iſrael in hec verba. Cum acceperis epiſtolam hanc ſcito q: miſerim ad te naaman ſeruum meum vt cures eũ a lepra ſua. Cumq̧ legiſſet rex iſrael litteras: ſcidit

לאכול ויהי כאכלם מהנזיד והמה אכל המה
צעקו ויאמרו מות בסיר איש אמר
האלהים ולא יכלו לאכל: ויאמר
וקחו קמח וישלך אל הסיר ויאמר לקח שלך
צק לעם ויאכלו ולא היה דבר יצק
רע בסיר: ואיש בא מבעל שלשה רוע בוא
ויבא לאיש האלהים לחם בכורים בכר
עשרים לחם שערים וכרמל
בצקלנו ויאמר תן לעם ויאכלו: נתן
ויאמר משרתו מה אתן זה לפני שרת
מאה איש ויאמר תן לעם ויאכלו
כי כה אמר יהוה אכל והותר: ויתן יתר
לפניהם ויאכלו ויותירו כדבר פנה
יהוה: ונעמן Cap.v.
שר צבא מלך ארם היה שור
איש גדול לפני אדניו גדל
ונשא פנים כי בו נתן יהוה
תשועה לארם והאיש היה גבור ישע גבר
חיל מצרע: וארם יצאו גדודים צרע גדד
וישבו מארץ ישראל נערה קטנה שבה
ותהי לפני אשת נעמן: ותאמר היה איש
אל גברתה אחלי אדני לפני
הנביא אשר בשמרון אז יאסף אתו נבא אסף
מצרעתו: ויבא ויגד לאדניו לאמר בוא נגד
כזאת וכזאת דברה הנערה אשר
מארץ ישראל: ויאמר מלך
ארם לך בא ואשלחה ספר אל ילך שלח
מלך ישראל וילך ויקח בידו לקח
עשר ככרי כסף וששת אלפים ששה
זהב ועשר חליפות בגדים: ויבא חלף
הספר אל מלך ישראל לאמר
ועתה כבוא הספר הזה אליך
הנה שלחתי אליך את נעמן עבדי
ואספתו מצרעתו: ויהי כקרא היה
מלך ישראל את הספר ויקרע שבע

בגדיו ויאמר האלהים אני להמית | מות
ולהחיות כי זה שלח אלי לאסף | חיה
איש מצרעתו כי אך דעו נא | ידע
וראו כי מתאנה הוא לי ויהי | ראה אנה
כשמע אלישע איש האלהים
כי קרע מלך ישראל את
בגדיו וישלח אל המלך לאמר | שלח
למה קרעת בגדיך יבא נא | בוא
אלי וידע כי יש נביא בישראל | נבא
ויבא נעמן בסוסו וברכבו ויעמד | עמד
פתח הבית לאלישע וישלח
אליו אלישע מלאך לאמר הלוך | לאך הלך
ורחצת שבע פעמים בירדן וישב | שוב
בשרך לך וטהר ויקצף נעמן | קצף
וילך ויאמר הנה אמרתי אלי | אמר
יצא יצוא ועמד וקרא בשם
יהוה אלהיו והניף ידו אל | נוף
המקום ואסף המצרע הלא | קום
טוב אמנה ופרפר נהרות דמשק | צרע
מכל מימי ישראל הלא ארחץ | רחץ
בהם וטהרתי ויפן וילך בחמה | פנה
ויגשו עבדיו וידברו אליו ויאמרו | נגש דבר
אבי דבר גדול הנביא דבר אליך | גדל
הלוא תעשה ואף כי אמר אליך | עשה
רחץ וטהר וירד ויטבל בירדן | טבל
שבע פעמים כדבר איש האלהים
וישב בשרו כבשר נער קטן
ויטהר וישב אל איש האלהים | טהר
הוא וכל מחנהו ויבא ויעמד | חנה בוא
לפניו ויאמר הנה נא ידעתי | עמד פנה
כי אין אלהים בכל הארץ כי אם
בישראל ועתה קח נא ברכה | לקח
מאת עבדך ויאמר חי יהוה
אשר עמדתי לפניו אם אקח
ויפצר בו לקחת וימאן ויאמר | פצר מאן
נעמן ולא יתן נא לעבדך משא | נתן נשא

vestimenta sua: & ait. Nūqd deus ego sū vt occidere possim & viuificare: qa iste misit ad me vt curē hoīem a lepra sua? Animaduertite & videte q occasiones querat aduersū me. Qđ cum audisset heliseus vir dei: scidisse videlicet regē israel vestimēta sua: misit ad eum dicens. Quare scidisti vestimēta tua? Veniat ad me: & sciat esse pphetam in israel. Venit ergo naamā cū equis & curribus & stetit ad ostium domꝰ helisei. Misitq; ad eum heliseus nūciū dicēs. Vade & lauare septies in iordane: & recipiet sanitatē caro tua: atq; mūdaberis. Iratus naaman recedebat dicens. Putabam q egrederetur ad me: & stans inuocaret nomen dñi dei sui: & tangeret manu sua locū lepre & curaret me. Nunquid non meliores sunt abana & pharfar fluuii damasci omnibus aquis israel: vt lauer in eis & munder? Cū ergo vertisset se & abiret idignās: accesserūt ad eū serui sui: & locuti sūt ei. Pater & si rē grādē dixisset tibi propheta: certe facere debueras. Quātomagis qa nunc dixit tibi lauare & mūdaberis. Descēdit & lauit septies in iordāe iuxta sermonē viri dei: & restituta est caro eiꝰ sicut caro pueri paruuli & mūdatus est. Reuersusq; ad virum dei cū vniuerso comitatu suo: venit & stetit coram eo: & ait. Vere scio q nō sit alius deus in vniuersa terra: nisi tm̄ in israel. Obsecro itaq; vt accipias bñdictionē a seruo tuo. At ille rñdit. viuit dñs añ quē sto: qa nō accipiā. Cūq; vim faceret: penitꝰ nō acquieuit. Dixitq; naaman. Vt vis. Sed obsecro concede mihi seruo tuo vt tollam onus

vestiméta sua τ dixit: nūqd deꝰ ego vt occidam
τὰ ἱμάτια αὐτοῦ καὶ εἶπεν, μὴ θεὸς ἐγὼ θανατῶσαι
τ viuificē: q: iste mittit ad me vt cu-
καὶ ζωογονῆσαι, ὅτι οὗτος ἀποστέλλει πρός με ἀποσυ-
rem virū a lepra sua? verūtñ cognoscite τ
νάξαι ἄνδρα ἀπὸ τῆς λέπρας αὐτοῦ; πλὴν γνῶτε καὶ
videte q occasionē capit iste aduersū me. τ factū est vt
ἴδετε, ὅτι προφασίζεται οὗτος πρός με. καὶ ἐγένετο ὡς
audiuit eliseus homo dei: q scidit rex
ἤκουσεν ἐλισσαιὲ ἄνθρωπος τοῦ θεοῦ, ὅτι διέρρηξεν ὁ βα- C
vestiméta sua: τ misit ad re-
σιλεὺς τὰ ἱμάτια αὐτοῦ, καὶ ἀπέστειλε πρὸς τὸν βασι-
gem israel dicēs: quare scidisti vestiméta tua?
λέα ἰσραὴλ λέγων, ἱνατί διέρρηξας τὰ ἱμάτιά σου;
veniat nūc ad me neemā τ sciet: q est
παραγενέσθω δὴ πρός με νεεμὰν καὶ γνώτω, ὅτι ἐστὶ
propheta in israel. τ venit neemā cū
προφήτης ἐν ἰσραήλ. καὶ παρεγένετο νεεμὰν σὺν τοῖς
curribus suis τ equis suis: τ stetit in hos-
ἅρμασιν αὐτοῦ καὶ ἵπποις αὐτοῦ, καὶ ἔστη ἐπὶ τῆς θύ-
tio domꝰ elisei: τ misit eliseus ad e-
ρας τοῦ οἴκου ἐλισσαιέ, καὶ ἀπέστειλεν ἐλισσαιὲ πρὸς αὐ-
um nunciū dicēs: vadēs lauare in iordane
τὸν ἄγγελον λέγων, πορευθεὶς λοῦσαι ἐν τῷ ἰορδάνῃ
septies. τ redibit caro tua in te τ munda-
ἕβδομον. καὶ ἐπιστρέψει ἡ σάρξ σου ἐπὶ σοὶ καὶ καθα-
beris. τ iratus est neemā τ recessit τ dixit: ecce
ρισθήσῃ. καὶ ἐθυμώθη νεεμὰν καὶ ἀπῆλθε καὶ εἶπεν, ἰδοὺ
dicebā: egredietur ad me τ stabit τ inuocabit
ἔλεγον, ἐξελεύσεται πρός με καὶ στήσεται καὶ ἐπικαλέσε-
in noīe dñi dei sui: τ imponet ma-
ται ἐν ὀνόματι κυρίου θεοῦ αὐτοῦ, καὶ ἐπιθήσει τὴν χεῖ-
num suā sup lepram τ curabit eā. nōne bo-
ρα αὐτοῦ ἐπὶ τὸ λεπρὸν καὶ ἀποσυνάξει αὐτό. οὐκ ἀγα-
nus amana τ pharphar fluuij damasci super
θὸς ἀμανὰ καὶ φαρφὰρ ποταμοὶ δαμασκοῦ ὑπὲρ τὸν D
iordanē τ super oēs aquas isrl: nōne abiens
ἰορδάνην καὶ ὑπὲρ πάντα τὰ ὕδατα ἰσλ; οὐχὶ πορευθεὶς
lauabor in eis τ mundabor? τ reuersus est τ
λούσομαι ἐν αὐτοῖς καὶ καθαρισθήσομαι; καὶ ἐπέστρεψε καὶ
abijt ī indignatiōe. τ accesserūt serui sui: τ dixerūt
ἀπῆλθεν ἐν θυμῷ. καὶ προσῆλθον οἱ παῖδες αὐτοῦ, καὶ εἶπον
ad eū: pater si grādē locutꝰ eēt sermonē ad te pro-
πρὸς αὐτόν, πάτερ εἰ μέγαν λελάληκε λόγον πρὸς σὲ ὁ προ-
pheta: nōne faceres scdꝫ qđ dixisset ad te? lauare
φήτης, οὐκ ἂν ἐποίησας καθότι εἶπε πρὸς σέ; λοῦσαι
τ mundare. τ descēdit neemā: τ lauit se
καὶ καθαρίσθητι. καὶ κατέβη νεεμάν, καὶ ἐβαπτίσα-
in iordane septies iuxta sermonē homi-
το ἐν τῷ ἰορδάνῃ ἑπτάκις κατὰ τὸ ῥῆμα τοῦ ἀνθρώ-
nis dei: τ redijt caro eius sicut caro
που τοῦ θεοῦ, καὶ ἐπέστρεψεν ἡ σὰρξ αὐτοῦ ὡς σὰρξ
pueri parui: τ mūdatꝰ ē. τ reuersus ē nee- Luc. 4.c.
παιδαρίου μικροῦ, καὶ ἐκαθαρίσθη. καὶ ἐπέστρεψε νεε-
man ad hominē dei ipse τ castra
μὰν πρὸς τὸν ἄνθρωπον τοῦ θεοῦ αὐτὸς καὶ ἡ παρεμβο-
sua: τ venit τ stetit corā eo τ ait:
λὴ αὐτοῦ, καὶ ἦλθε καὶ ἔστη ἐνώπιον αὐτοῦ καὶ εἶπεν,
ecce nūc cognoui: q nō est deꝰ in vniuersa terra: ni-
ἰδοὺ δὴ ἔγνωκα, ὅτι οὐκ ἔστι θεὸς ἐν πάσῃ τῇ γῇ, ὅτι
si in israel. τ nūc accipe bñdictionē d manu
ἀλλ' ἢ ἐν τῷ ἰσραήλ. καὶ νῦν λάβε εὐλογίαν ἐκ χειρὸς
serui tui. τ dixit eliseus: viuit dñs cui as-
τοῦ δούλου σου. καὶ εἶπεν ἐλισσαιέ, ζῇ κύριος ᾧ πα- E
sisti corā eo: si accipiā. τ coegit
ρέστην ἐνώπιον αὐτοῦ, εἰ λήψομαι. καὶ παρεβιάσατο
eum vt acciperet: τ nō voluit. τ dixit neemā: τ
αὐτὸν λαβεῖν, καὶ οὐκ ἠθέλησε. καὶ εἶπε νεεμάν, καὶ
nisi detur seruo tuo onus
εἰ μὴ δοθήτω τῷ δούλῳ σου γόμος

iugi mularũ terre: quod faciet vltra seruus tu*
ζεύγους ἡμιόνων γῆς, ὅτι οὐ ποιήσει ἔτι ὁ δοῦλός σου
holocaustũ aut victimã diis alienis: nisi dño
ὁλοκαύτωμα ἢ θυσίαν θεοῖς ἑτέροις, ἀλλ' ἢ τῷ κυρίῳ
soli: et de verbo hoc ppitiabit mihi do
μόνῳ, καὶ περὶ τοῦ λόγου τούτου ἱλάσεταί μοι κύ-
minus seruo tuo qñ ingredietur dñs me*
ριος τῷ δούλῳ σου ἐν τῷ εἰσπορεύεσθαι τὸν κύριόν μου
in domũ remmã et adoret ibi: qr ipse requie-
εἰς οἶκον ῥεμμὰν προσκυνῆσαι ἐκεῖ, ὅτι αὐτὸς ἐπανα-
scet in manu mea. et adorabo in domo
παύσεται ἐπὶ τῆς χειρός μου· καὶ προσκυνήσω ἐν οἴκῳ
reman qñ adorauerit ipse in domũ reman: et ppi-
ῥεμμὰν ἐν τῷ προσκυνεῖν αὐτὸν εἰς οἶκον ῥεμμάν, καὶ ἱλά-
tiabit mihi dñs seruo tuo pro verbo hoc.
σεταί μοι κύριος τῷ δούλῳ σου ὑπὲρ τοῦ λόγου τού-
et dixit eliseus ad neeman: vade in pace:
του. καὶ εἶπεν ἐλισαιὲ πρὸς νεεμάν, πορεύου εἰς εἰρήνην,
F et abijt ab eo in spatio terre. et dixit
καὶ ἀπῆλθεν ἀπ' αὐτοῦ εἰς χαβραθὰ τῆς γῆς. καὶ εἶπε
giezi puer elisei hominis dei:
γιεζὶ τὸ παιδάριον ἐλισαιὲ τοῦ ἀνθρώπου τοῦ θεοῦ,
ecce pepercit dñs meus neemã syro vt
ἰδοὺ ἐφείσατο ὁ κύριός μου τοῦ νεεμὰν τοῦ σύρου τοῦ
nõ acciperet de manu eius q̃ attulit. viuit dñs qr
μὴ λαβεῖν ἐκ χειρὸς αὐτοῦ ἃ ἐνήνοχε. ζῇ κύριος ὅτι
nisi curram post eũ et accipiã aliqd ab
1. Pa. 18. c. εἰ μὴ δραμοῦμαι ὀπίσω αὐτοῦ καὶ λήψομαί τι παρ' αὐ-
eo. et secutus est giezi post neemã. et vidit
τοῦ. καὶ κατεδίωξε γιεζὶ ὀπίσω νεεμάν. καὶ εἶδεν
eum neemã currẽtem post se: et desi-
αὐτὸν νεεμὰν τρέχοντα ὀπίσω αὐτοῦ, καὶ κατεπή-
lijt de curru suo in occursum eius
δησεν ἀπὸ τοῦ ἅρματος αὐτοῦ εἰς ἀπάντησιν αὐτοῦ
et dixit: pax. et dixit giezi: pax. dñs me*
καὶ εἶπεν, εἰρήνη. καὶ εἶπε γιεζί, εἰρήνη. ὁ κύριός μου
misit me dicẽs: ecce nũc venerunt ad
ἀπέστειλέ με λέγων, ἰδοὺ νῦν παραγεγόνασι πρός
me duo adolescẽtes de mõte ephraim de filijs
με δύο παιδάρια ἐξ ὄρους ἐφραὶμ ἀπὸ τῶν υἱῶν τῶν
pphetarũ: da illis talentũ argẽti et duas
8. 4. G προφητῶν, δὸς δὴ αὐτοῖς τάλαντον ἀργυρίου καὶ δύο
mutatorias vestes. et dixit neemã benigne accipe
ἀλλασσομένας στολάς. καὶ εἶπε νεεμάν, ἐπιεικῶς λάβε
duo talẽta argẽti. et coegit eum et de
δύο τάλαντα ἀργυρίου. καὶ ἐβιάσατο αὐτὸν καὶ ἔδω-
dit ei duo talẽta argẽti in duob* saccis et
κεν αὐτῷ δύο τάλαντα ἀργυρίου ἐν δυσὶ θυλακίοις καὶ
duo mutatoria vestimẽta: et imposuit sup duos pue
δύο ἀλλασσομένας στολάς, καὶ ἐπέθηκεν ἐπὶ δύο παι-
ros suos: et portauerũt ante eũ et venerũt
δάρια αὐτοῦ, καὶ ἦραν ἔμπροσθεν αὐτοῦ καὶ ἔρχονται
in obscurũ: et tulit de manu puero
εἰς τὸ σκοτεινόν, καὶ ἔλαβεν ἐκ χειρὸς τῶν παιδα-
rum et apposuit in domo: et misit pue
ρίων καὶ παρέθετο ἐν οἴκῳ, καὶ ἐξαπέστειλε τὰ παιδά-
ros et abierũt. et ipse ingressus est et astitit do-
ρια καὶ ἀπῆλθον. καὶ αὐτὸς εἰσῆλθε καὶ παρειστήκει τῷ κυ-
mino suo. et dixit ad eũ eliseus: vnde giezi?
ρίῳ αὐτοῦ. καὶ εἶπε πρὸς αὐτὸν ἐλισαιέ, πόθεν γιεζί;
et dixit giezi: nõ iuit seruus tuus huc et illuc.
καὶ εἶπεν γιεζί, οὐ πεπόρευται ὁ δοῦλός σου ἔνθα καὶ ἔνθα.
et dixit ei eliseus: nõne cor meũ iuit te
καὶ εἶπεν αὐτῷ ἐλισαιέ, οὐχὶ ἡ καρδία μου ἐπορεύθη με-
cum: qñ exilijt neemã de curru
τὰ σοῦ ὅτε κατεπήδησεν νεεμὰν ἀπὸ τοῦ ἅρματος
suo in occursum tibi. et nũc accepisti argẽtũ et
αὐτοῦ εἰς συνάντησίν σου. καὶ νῦν ἔλαβες τὸ ἀργύριον καὶ τὰ
vestes: et accipies in eo hortos et oliueta et vi
ἱμάτια, καὶ λήψῃ ἐν αὐτῷ κήπους καὶ ἐλαιῶνας καὶ ἀμπε-
neas et greges ouiũ et armẽta boũ et seruos et ancillas.
λῶνας καὶ ποίμνια καὶ βουκόλια καὶ δούλους καὶ δούλας.

duorũ burdonũ de ter
ra. Non enim faciet
vltra seruꝰ tuus holo-
caustũ aut victimã diis
alienis: nisi dño. Hoc
autem solum est de quo
depꝯceris dñm p seruo
tuo: qñ ingredietur do
minus meꝰ tẽplũ remõ
vt adoret: & illo innitẽ
te sup manũ meã: si a-
dorauero i tẽplo remõ
adorãte eo i eodẽ loco:
vt ignoscat mihi
dñs seruo tuo p hac
re. Qui dixit ei.
Vade in pace. Abiit er
go ab eo electo tpe.
Dixitq; giezi puer vi-
ri
dei. Pepercit dominus
meus
naamã syro isti: vt nõ
acciperet ab eo
que attulit. Viuit dñs
quia curram
post eum: & accipiam
ab eo aliquid.
Et secutus ẽ giezi post
tergũ naaman. Quem
cũ vidisset ille currentẽ
ad se: desiliit de curru
i occursum eius: & ait.
Recte ne sũt oĩa? Et ille
ait. Recte. Dñs meus
misit me ad te: dicens:
Modo venerũt ad me
duo adolescẽtes de mõ
te effraim: ex filiis pro
phetarũ. Da
eis talentũ argenti: &
vestes mutatorias
duplices. Dixitq; naa-
man. Melius est vt acci
pias duo talẽta. Et coe
git eũ: ligauitq; duo ta
lẽta argẽti in duobꝰ sac
cis: & duplicia vestimẽ
ta & iposuit duobꝰ pue
ris suis: qui & portaue-
rũt corã eo. Cũq; venis
set iam vesperi:
tulit de manu eorum:
& reposuit i domo. Di
misitq; viros & abie-
rũt: ipse autem
ingressus stetit coram
dño suo. Et dixit
heliseus. Vnde venis
giezi? Qui respondit.
Non iuit seruus tuus
quoq̃.
At ille ait. Nonne cor
meum in presenti erat:
quando reuersus ẽ hõ
de curru suo
in occursum tui? Nunc
igitur accepisti argen-
tũ & accepisti vestes: vt
emas olieta & vineas
& oues & boues & ser
uos & ancillas.

צמד פרדים אדמה כי לא יעשה
עוד עבדך עלה וזבח לאלהים
אחרים כי אם ליהוה: לדבר הזה
סלח — יסלח יהוה לעבדך בבוא אדני בית
שמה שען — רמון להשתחות שמה והוא נשען
על ידי והשתחויתי בית רמן
בהשתחויתי בית רמן יסלח נא
יהוה לעבדך בדבר הזה: ויאמר לו
ילך שלם — לך לשלום וילך מאתו כברת ארץ:
כבר — ויאמר גיחזי נער אלישע איש
האלהים הנה חשך אדני את
לקח — נעמן הארמי הזה מקחת מידו את
בוא רוץ — אשר הביא חי יהוה כי אם רצתי
מאם — אחריו ולקחתי מאתו מאומה:
רדף ראה — וירדף גיחזי אחרי נעמן ויראה
נפל רכב — נעמן רץ אחריו ויפל מעל המרכבה
אמר — לקראתו ויאמר השלום: ויאמר
שלום אדני שלחני לאמר הנה
בוא שנה — עתה זה באו אלי שני נערים מהר
נבא נתן — אפרים מבני הנביאים תנה נא
להם ככר כסף ושתי חלפות בגדים:
יאל לקח — ויאמר נעמן הואל וקח ככרים
פרץ צור — ויפרץ בו ויצר ככרים כסף בשני
חרטים ושתי חלפות בגדים
נתן נשא — ויתן אל שני נעריו וישאו
פנה — לפניו: ויבא אל העפל
פקד שלח — ויקח מידם ויפקד בבית וישלח
את האנשים וילכו: והוא
עמד — בא ויעמד אל אדניו ויאמר
אליו אלישע מאין גחזי ויאמר
לא הלך עבדך אנה ואנה:
ויאמר אליו לא לבי הלך
כאשר הפך איש מעל מרכבתו
לקראתך העת לקחת את הכסף
ולקחת בגדים וזיתים וכרמים
וצאן ובקר ועבדים ושפחות:

וְצָרַעַת נַעֲמָן תִּדְבַּק בְּךָ וּבְזַרְעֲךָ   דָּבַק
לְעוֹלָם וַיֵּצֵא מִלְּפָנָיו מְצֹרָע   עָלַם צָרַע
כַּשָּׁלֶג׃ וַיֹּאמְרוּ   Cap.vj.
בְנֵי הַנְּבִיאִים אֶל אֱלִישָׁע הִנֵּה   אָמַר נָבָא
נָא הַמָּקוֹם אֲשֶׁר אֲנַחְנוּ יֹשְׁבִים   קוּם
שָׁם לְפָנֶיךָ צַר מִמֶּנּוּ׃ נֵלְכָה נָּא   צוּר יָלַךְ
עַד הַיַּרְדֵּן וְנִקְחָה מִשָּׁם אִישׁ קוֹרָה   לָקַח קָרָה
אַחַת וְנַעֲשֶׂה לָּנוּ שָׁם מָקוֹם לָשֶׁבֶת   עָשָׂה יָשַׁב
שָׁם וַיֹּאמֶר לֵכוּ׃ וַיֹּאמֶר הָאֶחָד   יָלַךְ
הוֹאֶל נָא וְלֵךְ אֶת עֲבָדֶיךָ וַיֹּאמֶר   יָאַל
אֲנִי אֵלֵךְ׃ וַיֵּלֶךְ אִתָּם וַיָּבֹאוּ הַיַּרְדֵּנָה   בּוֹא
וַיִּגְזְרוּ הָעֵצִים׃ וַיְהִי הָאֶחָד מַפִּיל   גָּזַר הָיָה
הַקּוֹרָה וְאֶת הַבַּרְזֶל נָפַל אֶל הַמָּיִם   נָפַל
וַיִּצְעַק וַיֹּאמֶר אֲהָהּ אֲדֹנִי וְהוּא
שָׁאוּל׃ וַיֹּאמֶר אִישׁ הָאֱלֹהִים
אָנָה נָפָל וַיַּרְאֵהוּ אֶת הַמָּקוֹם   רָאָה קוּם
וַיִּקְצָב עֵץ וַיַּשְׁלֶךְ שָׁמָּה וַיָּצֶף   קָצַב שָׁלַךְ
הַבַּרְזֶל׃ וַיֹּאמֶר הָרֶם לָךְ וַיִּשְׁלַח   צוּף רוּם
יָדוֹ וַיִּקָּחֵהוּ׃ וּמֶלֶךְ אֲרָם הָיָה   שָׁלַח לָקַח
נִלְחָם בְּיִשְׂרָאֵל וַיִּוָּעַץ אֶל עֲבָדָיו   לָחַם יָעַץ
לֵאמֹר אֶל מְקוֹם פְּלֹנִי אַלְמֹנִי
תַּחֲנֹתִי׃ וַיִּשְׁלַח אִישׁ הָאֱלֹהִים   חָנָה
אֶל מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר הִשָּׁמֶר   שָׁמַר
מֵעֲבֹר הַמָּקוֹם הַזֶּה כִּי שָׁם אֲרָם
נְחִתִּים׃ וַיִּשְׁלַח מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל
אֶל הַמָּקוֹם אֲשֶׁר אָמַר לוֹ
אִישׁ הָאֱלֹהִים וְהִזְהִירֹה וְנִשְׁמַר   זָהַר
שָׁם לֹא אַחַת וְלֹא שְׁתָּיִם׃
וַיִּסָּעֵר לֵב מֶלֶךְ אֲרָם עַל   סָעַר
הַדָּבָר הַזֶּה וַיִּקְרָא אֶל עֲבָדָיו   קָרָא
וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם הֲלוֹא תַּגִּידוּ לִי   נָגַד
מִי מִשֶּׁלָּנוּ אֶל מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל׃
וַיֹּאמֶר אַחַד מֵעֲבָדָיו לוֹא אֲדֹנִי
הַמֶּלֶךְ כִּי אֱלִישָׁע הַנָּבִיא אֲשֶׁר   נָבָא
בְּיִשְׂרָאֵל יַגִּיד לְמֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל
אֶת הַדְּבָרִים אֲשֶׁר תְּדַבֵּר   דָּבַר

Sed & lepra Naamā adherebit tibi & semini tuo vsq; in sempiternū. Et egressus est q̄si nix ab eo leprosus. 6.

Dixerunt autem filii pphetarū ad heliseum. Ecce locus in quo habitamus coram te angustus est nobis. Eamus vsq; ad iordanē & tollant singuli de sylua materias singulas: vt edificemus nobis ibi locum ad hitandū. Qui dixit. Ite. Et ait vnus ex illis. Veni ergo & tu cū seruis tuis. Respondit. Ego veniā. Et abiit cū eis. Cūq; vēissēt ad iordanem: cedebāt ligna. Accidit aūt vt cū vnus materiā succidisset: caderet ferrum securis in aquā. Exclamauitq; ille: & ait. Heu heu heu domine mi: & hoc ipm mutuo acceperā. Dixit autē hō dei. Vbi cecidit? At ille mōstrauit ei locū: pcidit ergo lignū: & misit illuc. Natauitq; ferrum: & ait. Tolle. Qui extendit manum: & tulit illud. Rex autem syrie pugnabat cōtra israel: cōsiliūq; iniit cū seruis suis: dicens in loco illo & illo ponamus insidias. Misit itaq; vir dei ad regē israel: dicēs. Caue ne transeas in locū illum: quia ibi syri in insidiis sunt. Misit itaq; rex israel ad locū quem dixerat ei vir dei: & preoccupauit eū & obseruauit se ibi nō semel neq; bis. Cōturbatumq; est cor regis syrie pro hac re: & cōuocatis seruis suis: ait. Quare non indicatis mihi: quis proditor mei sit apud regem israel? Dixitq; vnus seruorū eius. Nequaq̄ dñe mi rex. sed heliseus propheta qui est in israel indicat regi israel omnia verba quecunq; locutus fueris

et lepra neemā adherebit in te et in semi-
καὶ ἡ λέπρα νεεμὰν κολληθήσεται ἐν σοὶ καὶ ἐν τῷ σπέρμα-
ne tuo vsq; in sēpiternū: et egressus ē giezi de facie eius
τί σου ἕως αἰῶνος, καὶ ἐξῆλθε γιεζὶ ἐκ προσώπου αὐτοῦ
leprosus q̄si nix.
λεπρὸς ὡσεὶ χιών.

Ca. 6.

Et dixerūt filij pphetarū ad eliseum: ecce
Καὶ εἶπον οἱ υἱοὶ τῶν προφητῶν πρὸς ἐλισσαιέ, ἰδοὺ
iā locus in quo nos hitamus corā te angust' a
δὴ ὁ τόπος ἐν ᾧ ἡμεῖς οἰκοῦμεν ἐνώπιόν σου στενὸς ἀφ'
nobis. eamus iā vsq; ad iordanē et tollamus
ἡμῶν. πορευθῶμεν δὴ ἕως τοῦ ἰορδάνου καὶ λάβωμεν
inde vir trabē vnā et faciamus nobis tegmē
ἐκεῖθεν ἀνὴρ δοκὸν μίαν καὶ ποιήσωμεν ἑαυτοῖς σκέπην
vt hitem' ibi. et dixit eliseus: ite. et dixit
τοῦ οἰκεῖν ἐκεῖ. καὶ εἶπεν ἐλισσαιέ, πορεύεσθε. καὶ εἶπεν
vn' mansuete: veni cum seruis tuis. et di-
ὁ εἷς ἐπιεικῶς, δεῦρο μετὰ τῶν δούλων σου. καὶ εἶ-
xit eliseus: ego ibo vobiscū: et abi-
πεν ἐλισσαιέ, ἐγὼ πορεύσομαι μεθ' ὑμῶν, καὶ ἐπορεύ-
it cū eis: et venerūt ad iordanē: et ce-
θη μετ' αὐτῶν, καὶ ἔρχονται ἐπὶ τὸν ἰορδάνην, καὶ τέ-
dunt ligna. et factū est cū vnus succideret
μνουσι ξύλα. καὶ ἐγένετο τοῦ ἑνὸς καταβάλλοντος τὴν
trabē et cecidit ex manubrio ferrū in
δοκὸν καὶ ἐξέπεσεν ἐκ τοῦ στελέχους τὸ σίδηρον εἰς τὸ
aquā: et clamauit vir et dixit: heu iā dñe: et
ὕδωρ, καὶ ἐβόησεν ὁ ἀνὴρ καὶ εἶπεν, ὢ δὴ κύριε, καὶ
ipsum mutuo acceptū. et dixit homo dei:
αὐτὸ κεχρησμένον. καὶ εἶπεν ὁ ἄνθρωπος τοῦ θεοῦ,
vbi cecidit? et indicauit ei locū. et fre-
ποῦ ἔπεσεν; καὶ ἔδειξεν αὐτῷ τὸν τόπον. καὶ ἀπέ-
git eliseus lignū et misit illuc: et supna-
κλασεν ἐλισσαιὲ ξύλον καὶ ἔρριψεν ἐκεῖ, καὶ ἐπιπό-
tauit ferrū. et dixit eliseus: attolle et
λασε τὸ σίδηρον. καὶ εἶπεν ἐλισσαιέ, μετεώρισον καὶ
accipe tibi. et extēdit manū suā et acce-
λάβε σεαυτῷ. καὶ ἐξέτεινε τὴν χεῖρα αὐτοῦ καὶ ἔλα-
pit illud. et rex syrie erat pugnans is-
βεν αὐτό. καὶ βασιλεὺς συρίας ἦν πολεμῶν τὸν ἰσ-
rael: et consuluit seruis suis dicēs:
ραήλ, καὶ συνεβουλεύσατο τοῖς παισὶν αὐτοῦ λέγων,
in loco illo illo faciemus insidias. et
εἰς τὸν τόπον φελμωνὶ ἐλμωνὶ ποιήσωμεν ἔνεδρον. καὶ
misit homo dei ad regem is-
ἀπέστειλεν ὁ ἄνθρωπος τοῦ θεοῦ πρὸς τὸν βασιλέα ἰσ-
rael dicēs: attēde vt nō trāseamus locū il-
ραὴλ λέγων, πρόσεχε τοῦ μὴ διελθεῖν τὸν τόπον τοῦ-
lum: q2 ibi syri insidiātur. et misit
τον, ὅτι ἐκεῖ σύροι ἐνεδρεύουσι. καὶ ἀπέστειλεν
rex israel in locū quē dixit ei ho-
ὁ βασιλεὺς ἰσραὴλ εἰς τὸν τόπον ὃν εἶπεν αὐτῷ ὁ ἄν-
mo dei: et obseruauit inde nō semel
θρωπος τοῦ θεοῦ, καὶ ἐφυλάξατο ἐκεῖθεν οὐχ ἅπαξ
neq; bis: et obstupuit cor regis syrie
οὐδὲ δίς, καὶ ἐξέστη ἡ καρδία τοῦ βασιλέως συρίας
de verbo hoc. et vocauit seruos
περὶ τοῦ λόγου τούτου. καὶ ἐκάλεσε τοὺς παῖδας
suos et dixit ad eos: nō nūciatis
αὐτοῦ καὶ εἶπε πρὸς αὐτούς, οὐκ ἀπαγγελεῖτέ   1.Reg. 22.b.
mihi: q's tradit me regi israel? et
μοι, τίς προδίδωσί με τῷ βασιλεῖ ἰσραήλ; καὶ
dixit vn' de seruis eius: nequaq̄ dñe mi rex:
εἶπεν εἷς ἐκ τῶν παίδων αὐτοῦ, οὐχί κύριέ μου βα-
sed eliseus pphta q̄ in israel: in-
σιλεῦ, ἀλλ' ἢ ἐλισσαιὲ ὁ προφήτης ὁ ἐν ἰσραήλ, ἀπαγ-
dicat regi israel oīa quecūq; locu-
γέλλει τῷ βασιλεῖ ἰσραὴλ πάντα ὅσα ἂν λα-
tus fueris
λήσῃς

in conclaui cubilis tui. ⁊ dixit rex:
ἐν τῷ ταμιείῳ τοῦ κοιτῶνός σου. καὶ εἶπεν ὁ βασιλεύς,
ite ⁊ videte vbi eſt iſte: ⁊ mittens ca
πορεύθητε καὶ ἴδετε ποῦ ἐστιν οὗτος, καὶ ἀποστείλας λή
piam eū. ⁊ annūciauerūt ei dicētes: ecce in do
ψομαι αὐτόν. καὶ ἀπήγγειλαν αὐτῷ λέγοντες, ἰδοὺ ἐν δω
A thaim. ⁊ miſit equos ⁊ currus ⁊ exercitū
θαείμ. καὶ ἀπέστειλεν ἵππους καὶ ἅρματα καὶ δύναμιν
grauem: ⁊ venerūt nocte ⁊ circūdederūt ciuitatē.
βαρεῖαν, καὶ ἦλθον νυκτὸς καὶ περιεκύκλωσαν τὴν πόλιν.
⁊ cōſurrexit miniſter viri dei vt ſurgeret ma
καὶ ὤρθρισεν ὁ λειτουργὸς τοῦ ἀνδρὸς τοῦ θεοῦ ἀναστῆναι τὸ
ne ⁊ egreſſus ē. ⁊ ecce exercit⁹ circuiens ciuitatē
πρωῒ καὶ ἐξῆλθεν. καὶ ἰδοὺ δύναμις κυκλοῦσα τὴν πόλιν
⁊ equi ⁊ currus. ⁊ dixit puer eius ad
καὶ ἵπποι καὶ ἅρματα. καὶ εἶπεν τὸ παιδάριον αὐτοῦ πρὸς
D eum: o dñe qd faciem⁹. ⁊ dixit eliſeus: nō timeas:
αὐτόν, ὦ κύριε τί ποιήσωμεν. καὶ εἶπεν ἐλισαιέ, μὴ φοβοῦ,
quia plures q̄ ſūt nobiſcū ſuper eos q̄ ſūt cū eis. ⁊
ὅτι πλείους οἱ μεθ' ἡμῶν ὑπὲρ τοὺς μετ' αὐτῶν. καὶ
1.Par 21.d. orauit eliſeus ⁊ dixit: dñe aperi
προσηύξατο ἐλισαιὲ καὶ εἶπεν, κύριε ἄνοιξον τοὺς
oculos eius ⁊ videat. ⁊ aperuit dñs
ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ καὶ ἰδέτω. καὶ διήνοιξε κύριος τοὺς
oculos pueri ⁊ vidit. ⁊ ecce mōs
ὀφθαλμοὺς τοῦ παιδαρίου καὶ εἶδεν. καὶ ἰδοὺ τὸ ὄρος
totus plenus equoꝝ: ⁊ currus ignis in circuitu eli
ὅλον πλῆρες ἵππων, καὶ ἅρμα πυρὸς περικύκλῳ ἐλι
ſei: ⁊ deſcēderunt ad eum. ⁊ orauit
σαιέ, καὶ κατέβησαν πρὸς αὐτόν. καὶ προσηύξατο
B eliſeus ad dñm ⁊ dixit: percute tā gentē
ἐλισαιὲ πρὸς κύριον καὶ εἶπεν, πάταξον δὴ τὸ ἔθνος
Gen. 19.a. hanc cecitate. ⁊ percuſſit eos dñs ceci
τοῦτο ἀορασίᾳ. καὶ ἐπάταξεν αὐτοὺς κύριος ἀορα
tate iuxta verbū eliſei. ⁊ dixit eliſeus ad
σίᾳ κατὰ τὸ ῥῆμα ἐλισαιέ. καὶ εἶπεν ἐλισαιὲ πρὸς
eos: nō hec via ⁊ nō iſta ciuitas:
αὐτούς, οὐχὶ αὕτη ἡ ὁδὸς καὶ οὐχ αὕτη ἡ πόλις,
venite poſt me: ⁊ ducā vos ad virū
δεῦτε ὀπίσω μου, καὶ ἀπάξω ὑμᾶς πρὸς τὸν ἄνδρα
quē queritis: ⁊ duxit eos in ſamariam. ⁊
ὃν ζητεῖτε, καὶ ἀπήγαγεν αὐτοὺς εἰς σαμάρειαν. καὶ
E factū eſt vt ingreſſi ſūt in ſamariam: ⁊ dixit eliſeus:
ἐγένετο ὡς εἰσῆλθον εἰς σαμάρειαν, καὶ εἶπεν ἐλισαιέ,
dñe aperi oculos iſtoꝝ: ⁊ vide
κύριε διάνοιξον τοὺς ὀφθαλμοὺς τούτων, καὶ ἰδέτω
ant. ⁊ aperuit dñs oculos eoꝝ ⁊
σαν. καὶ διήνοιξε κύριος τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτῶν καὶ
viderūt. ⁊ ecce ipſi in medio ſamarie. ⁊ di
εἶδον. καὶ ἰδοὺ αὐτοὶ ἐν μέσῳ σαμαρείας. καὶ εἶ
xit rex iſrael ad eliſeum vt vidit eos:
πεν ὁ βασιλεὺς ἰσραὴλ πρὸς ἐλισαιὲ ὡς εἶδεν αὐτούς,
C ſi percutiēs percutiā pater? ⁊ dixit eliſeus: nō
εἰ πατάξας πατάξω πάτερ; καὶ εἶπεν ἐλισαιέ, οὐ
percuties: quos captiuos cepiſti in gladio tuo ⁊ ar
πατάξεις, οὓς ᾐχμαλώτευσας ἐν ῥομφαίᾳ σου καὶ τό
cu tuo: tu percuties. appone eis panes ⁊ aquā ⁊
ξῳ σου, σὺ πατάξεις. παράθες αὐτοῖς ἄρτους καὶ ὕδωρ καὶ
comedāt ⁊ bibant ⁊ vadant ad
φαγέτωσαν καὶ πιέτωσαν καὶ ἀπελθέτωσαν πρὸς τὸν
dñm ſuū. ⁊ appoſuit eis p̄parationē magnā: ⁊
κύριον αὐτῶν. καὶ παρέθηκεν αὐτοῖς παράθεσιν μεγάλην, καὶ
comederūt ⁊ biberūt ⁊ miſit eos: ⁊ abierūt ad
ἔφαγον καὶ ἔπιον καὶ ἀπέστειλεν αὐτούς, καὶ ἀπῆλθον πρὸς
dñm ſuū. ⁊ nō addiderūt vltra accincti ſyrie ve
τὸν κύριον αὐτῶν. καὶ οὐ προσέθεντο ἔτι μονόζωνοι συρίας ἐλ
nire in terrā iſrl̄. ⁊ factū eſt poſt hec ⁊ cōgregauit
θεῖν εἰς γῆν ἰσραήλ. καὶ ἐγένετο μετὰ ταῦτα καὶ συνήθροισεν
fili⁹ ader rex ſyrie vniuerſa caſtra ſua:
υἱὸς ἄδερ βασιλεὺς συρίας πάσας τὰς παρεμβολὰς αὐτοῦ,
F ⁊ aſcēdit ⁊ obſederunt cōtra ſamariā. ⁊ facta eſt
καὶ ἀνέβη καὶ περιεκάθισαν ἐπὶ σαμάρειαν. καὶ ἐγένετο

in conclaui tuo. Dixitq; eis. Ite & videte vbi ſit vt mittā & capiam eū. Annūciauerunt ei dicētes. Ecce in dothaim. Miſit ergo illuc equos & currus & robur exercitus. Qui cum veniſſent nocte: circundederūt ciūitatē. Cōſurgens aūt diluculo miniſter viri dei egreſſus eſt viditq; exercitū in circuitu ciuitatis & equos & currus. Nunciauitq; ei: dicēs. Heu heu heu dñe mi quid faciemus. At ille r̄ndit. Noli timere. Plures eñ nobiſcū ſunt q̄ cū illis. Cunq; oraſſet heliſe⁹: ait. Domine api oculos pueri huius vt videat. Et aperuit dominus oculos pueri: & vidit: & ecce mons plenus equorū & curruū igneorū in circuitu heliſei. Hoſtes vero deſcēderūt ad eum. Porro heliſe⁹ orauit ad dñm dicens. Percute obſecro gentem hanc cecitate. Percuſſitq; eos dñs ne viderēt iuxta verbū heliſei. Dixit aūt ad eos heliſeus. Nō eſt hec via: neq; iſta ē ciuitas. Sequimini me & oſtendam vobis virum quem queritis. Duxit ergo eos in ſamariam. Cunq; ingreſſi fuiſſent in ſamariā: dixit heliſe⁹. Domine aperi oculos iſtorum vt videant. Aperuitq; dñs oculos eorum: & viderunt ſe eē in medio ſamarie. Dixitq; rex iſrael ad heliſeum cū vidiſſet eos. Nūquid pcutiā eos pater mi? Et ille ait. Non pcuties. Neq; eñ cepiſti eos gladio & arcu tuo vt percutias. Sed pōe panem & aquā coram eis: vt comedāt & bibāt & vadant ad dñm ſuum. Appoſitaq; ē eis ciborū magna prepatio. Et comederūt & biberūt: & dimiſit eos: abierūtq; ad dñm ſuū. Et vltra nō venerūt latrōes ſyrie in terrā iſrael. Factū ē aūt poſt hec cōgregauit benadab rex ſyrie vniuerſum exercitum ſuū: & aſcēdit & obſidebat ſamariam. Fctāq; eſt

בַּחֲדַר מִשְׁכָּבֶךָ׃ וַיֹּאמֶר לְכוּ וּרְאוּ	שָׁכַב יָלַךְ
אֵיכֹה הוּא וְאֶשְׁלַח וְאֶקָּחֵהוּ וַיֻּגַּד	רָאָה שָׁלַח
לוֹ לֵאמֹר הִנֵּה בְדֹתָן׃ וַיִּשְׁלַח שָׁמָּה	לָקַח נָגַד
סוּסִים וְרֶכֶב וְחַיִל כָּבֵד וַיָּבֹאוּ לַיְלָה	בּוֹא
וַיַּקִּפוּ עַל הָעִיר׃ וַיַּשְׁכֵּם מְשָׁרֵת	שָׁכַם שָׁרַת
אִישׁ הָאֱלֹהִים לָקוּם וַיֵּצֵא וְהִנֵּה	
חַיִל סוֹבֵב אֶת הָעִיר וְסוּס וָרָכֶב	סָבַב
וַיֹּאמֶר נַעֲרוֹ אֵלָיו אֲהָהּ אֲדֹנִי אֵיכָה	
נַעֲשֶׂה׃ וַיֹּאמֶר אַל תִּירָא כִּי רַבִּים	עָשָׂה אָמַר
אֲשֶׁר אִתָּנוּ מֵאֲשֶׁר אוֹתָם׃ וַיִּתְפַּלֵּל	יָרֵא רָבַב
אֱלִישָׁע וַיֹּאמַר יְהוָה פְּקַח נָא אֶת	אֵת פָּלַל
עֵינָיו וְיִרְאֶה וַיִּפְקַח יְהוָה אֶת עֵינֵי	רָאָה פָּקַח
הַנַּעַר וַיַּרְא וְהִנֵּה הָהָר מָלֵא סוּסִים	
וְרֶכֶב אֵשׁ סְבִיבֹת אֱלִישָׁע׃ וַיֵּרְדוּ	סָבַב
אֵלָיו וַיִּתְפַּלֵּל אֱלִישָׁע אֶל יְהוָה	
וַיֹּאמַר הַךְ נָא אֶת הַגּוֹי הַזֶּה	נָכָה
בַּסַּנְוֵרִים וַיַּכֵּם בַּסַּנְוֵרִים כִּדְבַר	
אֱלִישָׁע׃ וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם אֱלִישָׁע לֹא	
זֶה הַדֶּרֶךְ וְלֹא זֹה הָעִיר לְכוּ אַחֲרַי	יָלַךְ
וְאוֹלִיכָה אֶתְכֶם אֶל הָאִישׁ אֲשֶׁר	יָלַךְ
תְּבַקֵּשׁוּן וַיֵּלֶךְ אוֹתָם שֹׁמְרוֹנָה׃	בָּקַשׁ אֵת
וַיְהִי כְּבֹאָם שֹׁמְרוֹן וַיֹּאמֶר אֱלִישָׁע	הָיָה
יְהוָה פְּקַח אֶת עֵינֵי אֵלֶּה וְיִרְאוּ	
וַיִּפְקַח יְהוָה אֶת עֵינֵיהֶם וַיִּרְאוּ	
וְהִנֵּה בְּתוֹךְ שֹׁמְרוֹן׃ וַיֹּאמֶר מֶלֶךְ	
יִשְׂרָאֵל אֶל אֱלִישָׁע כִּרְאֹתוֹ אוֹתָם	רָאָה
הַאַכֶּה אַכֶּה אָבִי׃ וַיֹּאמֶר לֹא תַכֶּה	נָכָה
הַאֲשֶׁר שָׁבִיתָ בְּחַרְבְּךָ וּבְקַשְׁתְּךָ	שָׁבָה
אַתָּה מַכֶּה שִׂים לֶחֶם וָמַיִם לִפְנֵיהֶם	שׂוּם פָּנָה
וְיֹאכְלוּ וְיִשְׁתּוּ וְיֵלְכוּ אֶל אֲדֹנֵיהֶם׃	אָכַל שָׁתָה
וַיִּכְרֶה לָהֶם כֵּרָה גְדוֹלָה וַיֹּאכְלוּ	כָּרָה גָּדַל
וַיִּשְׁתּוּ וַיְשַׁלְּחֵם וַיֵּלְכוּ אֶל אֲדֹנֵיהֶם	שָׁלַח
וְלֹא יָסְפוּ עוֹד גְּדוּדֵי אֲרָם לָבוֹא	
בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל׃ וַיְהִי אַחֲרֵי כֵן	הָיָה
וַיִּקְבֹּץ בֶּן הֲדַד מֶלֶךְ אֲרָם אֶת כָּל	קָבַץ חָנָה
מַחֲנֵהוּ וַיַּעַל וַיָּצַר עַל שֹׁמְרוֹן׃ וַיְהִי	עָלָה צוּר

רָעָב גָּדוֹל בְּשֹׁמְרוֹן וְהִנֵּה צָרִים   צור
עָלֶיהָ עַד הֱיוֹת רֹאשׁ חֲמוֹר בִּשְׁמֹנִים   חָמַר
כֶּסֶף וְרֹבַע הַקַּב דִּבְיוֹנִים בַּחֲמִשָּׁה   רבע
כָסֶף׃ וַיְהִי מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל עֹבֵר עַל
הַחֹמָה וְאִשָּׁה צָעֲקָה אֵלָיו לֵאמֹר   אִישׁ
הוֹשִׁיעָה אֲדֹנִי הַמֶּלֶךְ׃ וַיֹּאמֶר אַל   יָשַׁע
יוֹשִׁעֵךְ יְהוָה מֵאַיִן אוֹשִׁיעֵךְ הֲמִן
הַגֹּרֶן אוֹ מִן הַיָּקֶב׃ וַיֹּאמֶר לָהּ הַמֶּלֶךְ   אָמַר
מַה לָּךְ וַתֹּאמֶר הָאִשָּׁה הַזֹּאת אָמְרָה
אֵלַי תְּנִי אֶת בְּנֵךְ וְנֹאכְלֶנּוּ הַיּוֹם וְאֶת   נָתַן אָכַל
בְּנִי נֹאכַל מָחָר׃ וַנְּבַשֵּׁל אֶת בְּנִי   בָּשַׁל
וַנֹּאכְלֵהוּ וָאֹמַר אֵלֶיהָ בַּיּוֹם הָאַחֵר
תְּנִי אֶת בְּנֵךְ וְנֹאכְלֶנּוּ וַתַּחְבִּא אֶת   חָבָא
בְּנָהּ׃ וַיְהִי כִשְׁמֹעַ הַמֶּלֶךְ אֶת דִּבְרֵי
הָאִשָּׁה וַיִּקְרַע אֶת בְּגָדָיו וְהוּא עֹבֵר   קָרַע
עַל הַחֹמָה וַיַּרְא הָעָם וְהִנֵּה הַשַּׂק עַל   רָאָה
בְּשָׂרוֹ מִבָּיִת׃ וַיֹּאמֶר כֹּה יַעֲשֶׂה לִּי   עָשָׂה
אֱלֹהִים וְכֹה יוֹסִף אִם יַעֲמֹד רֹאשׁ   יָסַף עָמַד
אֱלִישָׁע בֶּן שָׁפָט עָלָיו הַיּוֹם׃
וֶאֱלִישָׁע יֹשֵׁב בְּבֵיתוֹ וְהַזְּקֵנִים
יֹשְׁבִים אִתּוֹ וַיִּשְׁלַח אִישׁ מִלְּפָנָיו   שָׁלַח פָּנָה
בְּטֶרֶם יָבֹא הַמַּלְאָךְ אֵלָיו וְהוּא אָמַר   בּוֹא לָאַךְ
אֶל הַזְּקֵנִים הַרְאִיתֶם כִּי שָׁלַח בֶּן   רָאָה
הַמְרַצֵּחַ הַזֶּה לְהָסִיר אֶת רֹאשִׁי   רָצַח סוּר
רְאוּ כְּבֹא הַמַּלְאָךְ סִגְרוּ הַדֶּלֶת
וּלְחַצְתֶּם אֹתוֹ בַּדֶּלֶת הֲלוֹא קוֹל רַגְלֵי
אֲדֹנָיו אַחֲרָיו׃ עוֹדֶנּוּ מְדַבֵּר עִמָּם   דָּבַר
וְהִנֵּה הַמַּלְאָךְ יֹרֵד אֵלָיו וַיֹּאמֶר הִנֵּה
זֹאת הָרָעָה מֵאֵת יְהוָה מָה אוֹחִיל   רוּעַ יָחַל
Cap. vij. לַיהוָה עוֹד׃ וַיֹּאמֶר אֱלִישָׁע
שִׁמְעוּ דְּבַר יְהוָה כֹּה אָמַר יְהוָה כָּעֵת   אָמַר
מָחָר סְאָה סֹלֶת בְּשֶׁקֶל וְסָאתַיִם   סָאָה
שְׂעֹרִים בְּשֶׁקֶל בְּשַׁעַר שֹׁמְרוֹן׃ וַיַּעַן   עָנָה
הַשָּׁלִישׁ אֲשֶׁר לַמֶּלֶךְ נִשְׁעָן עַל יָדוֹ   שָׁלַשׁ שָׁעַן
אֶת אִישׁ הָאֱלֹהִים וַיֹּאמַר הִנֵּה יְהוָה
עֹשֶׂה אֲרֻבּוֹת בַּשָּׁמַיִם הֲיִהְיֶה הַדָּבָר   הָיָה

fames magna in sama-
ria: & tādiu obsessa est
donec venūdaretur ca
put asini octoginta oooo
argenteis: & qrta pars
cabi stercoris colūbarū
quinq; argenteis. Cū
q; rex israel transiret p
murū: mulier quedam
exclamauit ad eum di-
cens. Salua me domine
mi rex. Qui ait. Non
te saluet dñs. Vnde te
possum saluare: de a-
rea vel de torculari?
Dixitq; ad eam rex.
Quid tibi vis. Que rñ
dit. Mulier ista dixit oo
mihi. Da filiū tuum vt
cōmedamus eū hodie:
& filiū meū comedem9
cras. Coxim9 ergo fili
um meū & comedim9:
dixiq; ei altera die. ooo
Da filiū tuū vt comeda
mus eū. Que abscondit
filium suum. Qđ cum
audisset rex: ooooooooooo
scidit vestimēta sua: &
transibat ooooooooooooo
p murū. Viditq; oīs
ppls ciliciū: quo vestit9
erat ad carnē ītrinsec9.
Et ait rex. Hec mihi fa
ciat deus: & hec addat:
si steterit caput oooooooo
helisei filii saphat sup
ipsum hodie. oooooooooo
Heliseus aūt sedebat ī
domo sua: & senes oooo
sedebant cū eo. Premi
sititaq; virum & ooooooo
anteq; veniret nunci9:
ille dixit oooooooooooooo
ad senes. Nūquid scitis
q miserit filius oooooo
homicide huc vt presci
datur caput meum. oooo
Videte ergo cū venerit
nūcius: claudite ostiū:
& nō sinatis eū introi-
re. Ecce enī sonitus pe-
dū dñi eius post eū est.
Adhuc illo loqnte eis:
apparuit nūcius q venie-
bat ad eū. Et ait. Ecce
tantū malū a domino
est. Quid amplius ex-
pectabo a dño? 7.
Dixit autem helise9.
Audite verbū do
mini. Hec dicit dñs. In
tpe hoc cras modius si
mile vno statere erit: &
duo modii hordei state
re vno ī porta samarie.
Rñdēs vnus de ducib9
sup cuius manū rex in
cūbebat: homini dei a
it. Si dñs fecerit etiā ca
taractas ī celo: nunqd
poterit eē qđ loqueris?

famea magna in samaria. & ecce obsidebat cōtra
λιμὸς μέγας ἐν σαμαρείᾳ. καὶ ἰδοὺ περιεκάθηντο ἐπ' α-
eam donec fieret caput asini octoginta siclis
ὐτὴν ἕως τοῦ γενέσθαι κεφαλὴν ὄνου ὀγδοήκοντα σίκλων
argēti: & quarta pars cabi stercoris colūbarū
ἀργυρίου, καὶ τέταρτον τοῦ κάβου κόπρου περιστερῶν
quinq; siclis argēti. & erat rex israel trā-
πέντε σίκλων ἀργυρίου. καὶ ἦν ὁ βασιλεὺς ἰσραὴλ δια-
siens per murū. & mulier clamauit ad e- 3.Reg. 14.a.
πορευόμενος ἐπὶ τοῦ τείχους. καὶ γυνὴ ἐβόησε πρὸς αὐ-
um dicēs: salua me dñe rex. & dixit ei
τὸν λέγουσα, σῶσόν με κύριε βασιλεῦ. καὶ εἶπεν αὐ-
rex: nō saluet te dñs: vnde te saluabo: de
τῇ ὁ βασιλεύς, μή σε σώσαι κύριος, πόθεν σε σώσω, ἀπὸ
area vel de torculari? & dixit ei rex:
τῆς ἅλω ἢ ἀπὸ τῆς ληνοῦ; καὶ εἶπεν αὐτῇ ὁ βασιλεύς,
quid est tibi? & dixit ei mulier: mulier hec dixit
τί ἐστί σοι; καὶ εἶπεν αὐτῷ ἡ γυνή, ἡ γυνὴ αὕτη εἶπέ
mihi: da filiū tuū & comedamus eū hodie: Deut. 28.f.
μοι, δὸς τὸν υἱόν σου καὶ καταφάγωμεν αὐτὸν σήμερον,
& filiū meū comedem9 cras. & coximus filiū Thre. 4.b.
καὶ τὸν υἱόν μου φαγόμεθα αὔριον. καὶ ἡψήσαμεν τὸν υἱόν
meū & comedim9 eū: & dixi ei in die
μου καὶ ἐφάγομεν αὐτόν, καὶ εἶπον αὐτῇ ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ
alia: da filiū tuū & comedamus eū: & abscōdit
ἄλλῃ, δὸς τὸν υἱόν σου καὶ καταφάγωμεν αὐτόν, καὶ ἔκρυ-
dit filiū suū. & factū est vt audiuit rex
ψεν τὸν υἱὸν αὐτῆς. καὶ ἐγένετο ὡς ἤκουσεν ὁ βασιλεὺς
verba mulieris: & scidit vestimēta sua
τοὺς λόγους τῆς γυναικός, καὶ διέρρηξε τὰ ἱμάτια αὐτοῦ
& ipse trāsibat per murū. & vidit ppls
καὶ αὐτὸς διεπορεύετο ἐπὶ τοῦ τείχους. καὶ εἶδεν ὁ λαὸς
& ecce saccus in carne eius intrinsec9. & ai- G
καὶ ἰδοὺ σάκκος ἐπὶ τῆς σαρκὸς αὐτοῦ ἔσωθεν. καὶ εἶ-
it: hec faciat mihi deus & hec addat: si sta- 3.Re. 19.a.
πεν, τάδε ποιήσαι μοι ὁ θεὸς καὶ τάδε προσθείη, εἰ στή-
bit caput elisei filij saphat sup ipsum hodie:
σεται κεφαλὴ ἐλισσαιὲ υἱοῦ σαφὰτ ἐπ' αὐτῷ σήμερον,
& eliseus sedebat in domo sua: & senio-
καὶ ἐλισσαιὲ ἐκάθητο ἐν τῷ οἴκῳ αὐτοῦ, καὶ οἱ πρεσβύ-
res sedebāt cū eo. & misit rex vi-
τεροι ἐκάθηντο μετ' αὐτοῦ. καὶ ἀπέστειλεν ὁ βασιλεὺς ἄν-
rum de facie sua ad eum. & anteq; veniret
δρα ἐκ προσώπου αὐτοῦ πρὸς αὐτόν. καὶ πρὶν ἐλθεῖν
nūcius ad eū: & eliseus dixit ad
τὸν ἄγγελον πρὸς αὐτόν, καὶ ἐλισσαιὲ εἶπε πρὸς τοὺς
seniores: vidistis q misit filius ho
πρεσβυτέρους, ἑωράκατε ὅτι ἀπέστειλεν ὁ υἱὸς τοῦ φο-
micide iste vt auferat caput meū? videte vt ve-
νευτοῦ οὗτος ἀφελεῖν τὴν κεφαλήν μου; ἴδετε ὡς ἂν ἔλ-
nerit nūcius claudite ostiū: & illidite
θῃ ὁ ἄγγελος ἀποκλείσατε τὴν θύραν, καὶ ἐκθλίψατε
eum in ostio. nonne vox pedū dñi
αὐτὸν ἐν τῇ θύρᾳ. οὐκ ἰδοὺ φωνὴ τῶν ποδῶν τοῦ κυρίου
eius post eū? adhuc ipso loquente cū
αὐτοῦ κατόπισθεν αὐτοῦ; ἔτι αὐτοῦ λαλοῦντος μετ'
eis: & ecce angelus descēdit ad eū: & ait:
αὐτῶν, καὶ ἰδοὺ ὁ ἄγγελος κατέβη πρὸς αὐτόν, καὶ εἶπεν,
ecce hoc malū a dño: qđ expectabo dñz ampli9.
ἰδοὺ αὕτη ἡ κακία παρὰ κυρίου, τί ὑπομείνω τῷ κυρίῳ ἔτι. Ca. 7
Et dixit eliseus: audi verbū dñi: hec dixit
Καὶ εἶπεν ἐλισσαιέ, ἄκουσον τὸν λόγον κυρίου, τάδε εἶπε
dñs vt hora hec: cras mēsura simile sicli: & A
κύριος ὡς ἡ ὥρα αὕτη, αὔριον μέτρον σεμιδάλεως σίκλου, καὶ Infra. e
due mēsure ordei siclo in porta samarie. & re-
δύο μέτρα κριθῶν σίκλου ἐν τῇ πύλῃ σαμαρείας. καὶ ἀπε-
pōdit tristata sup quē requiescebat rex sup
κρίθη ὁ τριστάτης ἐφ' ὃν ἐπανεπαύετο ὁ βασιλεὺς ἐπὶ
manū eius hoi dei: & ait: & si dñs
τῆς χειρὸς αὐτοῦ τῷ ἀνθρώπῳ τοῦ θεοῦ, καὶ εἶπεν, καὶ ἐὰν κύριος
fecerit cataractas in celo: si erit verbū hoc?
ποιήσῃ καταρράκτας ἐν τῷ οὐρανῷ, εἰ ἔσται τὸ ῥῆμα τοῦτο;

τ ait ei eliseus: ecce tu videbis in oculis
καὶ εἶπεν αὐτῷ ἐλισσαιέ, ἰδοὺ σὺ ὄψει ἐν ὀφθαλμοῖς
tuis: τ inde non comedes. τ quattuor leprosi vi
σου, καὶ ἐκεῖθεν οὐ μὴ φάγῃς. καὶ τέσσαρες λεπροὶ ἄν-
ri erãt iuxta hostiũ ciuitatis: τ dixit
δρες ἦσαν παρὰ τὴν θύραν τῆς πόλεως, καὶ εἶπεν
vnusquisq; ad proximũ suũ: qd nos sedem' donec
ἕκαστος πρὸς τὸν πλησίον αὐτοῦ, τί ἡμεῖς καθήμεθα ἕως
moriamur? si dixerimus ingrediamur in
ἂν ἀποθάνωμεν; ἐὰν εἴπωμεν εἰσέλθωμεν εἰς τὴν
ciuitatẽ: τ fames in ciuitate: τ moriemur ibi:
πόλιν, καὶ ὁ λιμὸς ἐν τῇ πόλει, καὶ ἀποθανούμεθα ἐκεῖ,
τ si mãserimus hic: moriemur. τ nũc venite
καὶ ἐὰν καθίσωμεν ὧδε, ἀποθανούμεθα. καὶ νῦν δεῦτε
τ incidamus in castra syrie: si viuĩ
καὶ ἐμπέσωμεν εἰς τὴν παρεμβολὴν συρίας, ἐὰν ζωογο
dederit nobis: τ viuemus. τ si occiderint nos:
νήσωσιν ἡμᾶς, καὶ ζησόμεθα. καὶ ἐὰν θανατώσωσιν ἡμᾶς,
moriemur. τ surrexerũt in tenebris vt igrederẽt
ἀποθανούμεθα. καὶ ἀνέστησαν ἐν τῷ σκότει εἰσελθεῖν
in castra syrie. τ ingressi sũt vsq; ad ptẽ
B εἰς τὴν παρεμβολὴν συρίας. καὶ εἰσῆλθον ἕως μέρους τῆς
castrorum syrie: τ ecce nõ erat vir ibi. τ
παρεμβολῆς συρίας, καὶ ἰδοὺ οὐκ ἦν ἀνὴρ ἐκεῖ. καὶ
dñs audibilia fecit castra syrie vo
κύριος ἀκουστὴν ἐποίησε τὴν παρεμβολὴν συρίας φω
ce curruũ τ voce equorũ τ sonitu exercitus ma
νὴν ἁρμάτων καὶ φωνὴν ἵππων καὶ φωνὴν δυνάμεως με
gni. τ dixit vir ad proximũ suũ: ecce
γάλης. καὶ εἶπεν ἀνὴρ πρὸς τὸν πλησίον αὐτοῦ, ἰδοὺ
mercede cõduxit aduersũ nos rex israel reges
μεμίσθωται ἐφ᾽ ἡμᾶς βασιλεὺς ἰσραὴλ τοὺς βασιλεῖς
chetteorũ τ reges egypti vt venirẽt
τῶν χετταίων καὶ τοὺς βασιλεῖς αἰγύπτου τοῦ ἐλθεῖν
sup nos. τ surrexerũt τ fugerũt in tenebris τ
ἐφ᾽ ἡμᾶς. καὶ ἀνέστησαν καὶ ἀπέδρασαν ἐν τῷ σκότει καὶ
dereliquerũt tabernacula sua τ equos su-
ἐγκατέλιπον τὰς σκηνὰς αὐτῶν καὶ τοὺς ἵππους αὐ-
os τ asinos suos: sic erãt in castris:
τῶν καὶ τοὺς ὄνους αὐτῶν, ὡς ἦσαν ἐν τῇ παρεμβολῇ,
τ fugerũt scd̃m aĩas suas. τ venerũt leprosi
καὶ ἔφυγον κατὰ τὰς ψυχὰς αὐτῶν. καὶ ἦλθον οἱ λεπροὶ
isti vsq; ad partẽ castrorum: τ igressi sũt vsq; ad
οὗτοι ἕως μέρους τῆς παρεμβολῆς, καὶ εἰσῆλθον ἕως
tabnaculũ vnũ: τ comederũt τ biberũt τ tulerũt inde
σκήνωμα ἕν, καὶ ἔφαγον καὶ ἔπιον καὶ ἦραν ἐκεῖθεν
argentũ τ aurum τ vestes: τ abierũt
ἀργύριον καὶ χρυσίον καὶ ἱματισμόν, καὶ ἀπῆλθον
τ abscõderũt. τ reuersi leprosi isti
καὶ κατέκρυψαν. καὶ ἐπιστρέψαντες οἱ λεπροὶ οὗτοι
ingressi sũt in tabnaculũ aliud: τ ceperũt inde τ abie
εἰσῆλθον εἰς σκηνὴν ἄλλην, καὶ ἔλαβον ἐκεῖθεν καὶ ἀπῆλ
runt: τ abscõderũt. τ dixerũt leprosi vnusquisq; ad
θον, καὶ κατέκρυψαν. καὶ εἶπον οἱ λεπροὶ ἕκαστος πρὸς
proximũ suũ: qd sic nos facimus hodie? τ
τὸν πλησίον αὐτοῦ, τί οὕτως ἡμεῖς ποιοῦμεν σήμερον; καὶ
dies hec dies boni nuncij est: τ nos tace-
ἡ ἡμέρα αὕτη ἡμέρα εὐαγγελισμοῦ ἐστι, καὶ ἡμεῖς σιωπῶ-
mus τ manem' vsq; ad lucẽ matutinã: τ inueniemus iniqtatẽ.
μεν καὶ μένομεν ἕως φωτὸς τοῦ πρωΐ, καὶ εὑρήσομεν ἀδικίαν.
C nũc igit eamus τ nunciemus in domũ re
νῦν οὖν πορευθῶμεν καὶ ἀναγγείλωμεν εἰς τὸν οἶκον τοῦ βασι
gis. τ ingressi sũt τ clamauerũt ad portã ciuitatis:
λέως. καὶ εἰσῆλθον καὶ ἐβόησαν εἰς τὴν πύλην τῆς πόλεως,
τ nũciauerũt eis dicẽtes: ingressi sum' in ca-
καὶ ἀνήγγειλαν αὐτοῖς λέγοντες, εἰσήλθομεν εἰς τὴν παρεμ
stra syrie: τ ecce nõ erat ibi vir neq; vox hoĩs: ni
βολὴν συρίας, καὶ ἰδοὺ οὐκ ἦν ἐκεῖ ἀνὴρ οὐδὲ φωνὴ ἀνθρώπου, ἀλ
si equus ligatus τ asinus ligatus τ tẽtoria eorum
λ᾽ ἢ ἵππος δεδεμένος καὶ ὄνος δεδεμένος καὶ σκηναὶ αὐτῶν
vt sunt. τ vocauerũt portarios τ nunciant
ὡς εἰσίν. καὶ ἐκάλεσαν τοὺς θυρωροὺς καὶ ἀναγγέλλουσι,

Qui ait. Videbis oculis tuis
& inde non comedes.
Quattuor ergo viri
erãt leprosi iuxta introitũ porte: qui dixerunt
adinuicem. Quid hic
esse volumus
donec moriamur? Si
ue ingredi voluerimus
ciuitatem fame morie
mur: siue
mãserim' hic morien
dũ nobis ẽ. Veite ergo
& trãsfugiamus ad ca
stra syrie. Si pepcerint
nobis viuemus: si aũt
occidere voluerit nihi
lomin' moriemur. Sur
rexerunt ergo vespi vt
venirẽt ad castra syrie.
Cũq; venissent ad prin
cipiũ castrorũ syrie nul
lũ ibidẽ repperũt. Siq
dẽ dñs sonitũ audiri fe
cerat in castris syrie cur
ruũ & equorũ & exerci
tus plurimi: dixeruntq;
adiuicẽ. Ecce mercede
cõduxit aduersum nos
rex isrl reges getheorũ
& egyptiorũ & venerũt
sup nos. Surrexerunt
ergo & fugerũt in tene
bris: & dereliqrũt ten
toria sua: & equos &
asinos in castris: fuge
runtq;:
aĩas tm̃ suas saluare cu
pientes. Igitur cũ venis
sent leprosi illi ad prin
cipiũ castrorũ ingressi
sunt vnũ tabernaculũ:
& comederũt & biberũt.
Tulerũtq; inde argẽtũ
& aurũ & vestes: & abie
rũt & abscõderunt. Et
rursũ reuersi sunt ad ali
ud tabernaculũ: & inde
similr auferẽtes abscõde
runt. Dixerũtq; adinui
cẽ. Nõ recte
facimus. Hec enĩ dies
boni nuncii
est. Si tacuerimus &
noluerimus nunciare
vsq; mane: sceleris ar
guemur.
Venite eamus & nun
ciemus in aula
regis. Cunq; venissẽt
ad portam
citatis: narrauerũt eis:
dicentes. Iuimus
ad castra syrie: & nul
lum ibidem reppimus
hominem: nisi equos
& asinos alligatos: & fi
xa tentoria. Ierũt ergo
portarii: & nunciaue
runt in

הַזֶּה, וַיֹּאמֶר הִנְּכָה רֹאֶה בְּעֵינֶיךָ — הִנֵּה
וּמִשָּׁם לֹא תֹאכֵל׃ וְאַרְבָּעָה אֲנָשִׁים — אָכַל רָבַע
הָיוּ מְצֹרָעִים פֶּתַח הַשָּׁעַר, וַיֹּאמְרוּ — צָרַע
אִישׁ אֶל רֵעֵהוּ, מָה אֲנַחְנוּ יֹשְׁבִים
פֹּה עַד מָתְנוּ׃ אִם אָמַרְנוּ נָבוֹא — מוּת בּוֹא
הָעִיר וְהָרָעָב בָּעִיר וָמַתְנוּ שָׁם, וְאִם
יָשַׁבְנוּ פֹה וָמָתְנוּ, וְעַתָּה לְכוּ וְנִפְּלָה — יָלַךְ
אֶל מַחֲנֵה אֲרָם, אִם יְחַיֻּנוּ נִחְיֶה, — חָנָה חָיָה
וְאִם יְמִיתֻנוּ וָמָתְנוּ׃ וַיָּקֻמוּ בַנֶּשֶׁף — קוּם
לָבוֹא אֶל מַחֲנֵה אֲרָם, וַיָּבֹאוּ עַד
קְצֵה מַחֲנֵה אֲרָם, וְהִנֵּה אֵין שָׁם
אִישׁ׃ וַאדֹנָי הִשְׁמִיעַ אֶת מַחֲנֵה — שָׁמַע
אֲרָם קוֹל רֶכֶב קוֹל סוּס קוֹל חַיִל
גָּדוֹל, וַיֹּאמְרוּ אִישׁ אֶל אָחִיו, הִנֵּה — גָּדַל
שָׂכַר עָלֵינוּ מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל אֶת מַלְכֵי
הַחִתִּים וְאֶת מַלְכֵי מִצְרַיִם לָבוֹא
עָלֵינוּ׃ וַיָּקוּמוּ וַיָּנוּסוּ בַנֶּשֶׁף, וַיַּעַזְבוּ — נוּס עָזַב
אֶת אָהֳלֵיהֶם וְאֶת סוּסֵיהֶם וְאֶת
חֲמֹרֵיהֶם, הַמַּחֲנֶה כַּאֲשֶׁר הִיא, וַיָּנֻסוּ
אֶל נַפְשָׁם׃ וַיָּבֹאוּ הַמְצֹרָעִים הָאֵלֶּה — בּוֹא
עַד קְצֵה הַמַּחֲנֶה, וַיָּבֹאוּ אֶל אֹהֶל
אֶחָד וַיֹּאכְלוּ וַיִּשְׁתּוּ, וַיִּשְׂאוּ מִשָּׁם — אָכַל שָׁתָה
כֶּסֶף וְזָהָב וּבְגָדִים וַיֵּלְכוּ וַיַּטְמִנוּ, — נָשָׂא טָמַן
וַיָּשֻׁבוּ וַיָּבֹאוּ אֶל אֹהֶל אַחֵר, — שׁוּב
וַיִּשְׂאוּ מִשָּׁם וַיֵּלְכוּ וַיַּטְמִנוּ׃ וַיֹּאמְרוּ
אִישׁ אֶל רֵעֵהוּ, לֹא כֵן אֲנַחְנוּ
עֹשִׂים, הַיּוֹם הַזֶּה יוֹם בְּשֹׂרָה — עָשָׂה
הוּא וַאֲנַחְנוּ מַחְשִׁים, וְחִכִּינוּ — חָשָׁה חָכָה
עַד אוֹר הַבֹּקֶר וּמְצָאָנוּ עָוֹן,
וְעַתָּה לְכוּ וְנָבֹאָה וְנַגִּידָה בֵּית — יָלַךְ בּוֹא
הַמֶּלֶךְ׃ וַיָּבֹאוּ וַיִּקְרְאוּ אֶל שֹׁעֵר — נָגַד קָרָא
הָעִיר, וַיַּגִּידוּ לָהֶם לֵאמֹר, בָּאנוּ
אֶל מַחֲנֵה אֲרָם, וְהִנֵּה אֵין שָׁם
אִישׁ וְקוֹל אָדָם, כִּי אִם הַסּוּס אָסוּר — אָסַר
וְהַחֲמוֹר אָסוּר, וְאֹהָלִים כַּאֲשֶׁר — חָמַר
הֵמָּה׃ וַיִּקְרָא הַשֹּׁעֲרִים, וַיַּגִּידוּ

פנה קום | בית המלך פנימה: ויקם המלך לילה
נגד | ויאמר אל עבדיו אגידה נא לכם
את אשר עשו לנו ארם ידעו כי
חנה | רעבים אנחנו ויצאו מן המחנה
חבה | להחבה בהשדה לאמר כי יצאו מן
העיר ונתפשם חיים ואל העיר
תפש | נבא: ויען אחד מעבדיו ויאמר
ענה | ויקחו נא חמשה מן הסוסים
לקח | הנשארים אשר נשארו בה
שאר הנה | הנם ככל ההמון ישראל אשר
המן | נשארו בה הנם ככל המון ישראל
אשר תמו ונשלחה ונראה: ויקחו
תמם שלח | שני רכב סוסים וישלח המלך אחרי
ראה שנה | מחנה ארם לאמר לכו וראו: וילכו
הלך | אחריהם עד הירדן והנה כל הדרך
מלאה בגדים וכלים אשר השליכו
כלה שלך | ארם בחפזם וישבו המלאכים
שוב לאך | ויגדו למלך: ויצא העם ויבזו את
נגד בזז | מחנה ארם ויהי סאה סלת בשקל
היה | וסאתים שערים בשקל כדבר
סאה | יהוה: והמלך הפקיד את השליש
פקד שלש | אשר נשען על ידו על השער
שען | וירמסהו העם בשער וימת כאשר
רמס מות | דבר איש האלהים אשר דבר
ברדת המלך אליו: ויהי כדבר איש
ירד | האלהים אל המלך לאמר סאתים
שערים בשקל וסאה סלת בשקל
יהיה כעת מחר בשער שמרון:
ויען השליש את איש האלהים
ענה | ויאמר והנה יהוה עשה ארבות
בשמים היהיה כדבר הזה
ויאמר הנך ראה בעיניך ומשם
לא תאכל: ויהי לו כן וירמסו אתו
אכל רמס | העם בשער וימת:
Cap.viij. | ואלישע
דבר אל האשה אשר החיה
איש חיה | את בנה לאמר קומי ולכי אתי
ילך

palatio regis intrinse-
c⁹. Qui surrexit nocte:
& ait ad seruos suos.
Dico vobis ooooooooooo
quid fecerit nobis sy
ri. Sciunt quia oooooooo
fame laboramus: & id
circo egressi sunt de ca
stris & latitant in agris:
dicentes. Cum oooooooo
egressi fuerit de citate
capiemus eos viuos: &
tūc ciuitatē igredi pote
rimus. Rñdit aūt vnus
seruorū eius. Tollam⁹
quinq; equos oooooooo
q remanserunt in vrbe
quia ooooooooooooooooo
ipsi tantum sunt: in v
niuersa multitudie isra
el ooooooooooooooooooooo
oooooooooooooooooooooooo
alii ei cōsumpti sunt: &
mittentes explorare po
terimus. Adduxerunt
ergo duos equos: mi-
sitq; rex ī castra syrior
dicēs. Ite & videte.
Qui abierūt post eos vs-
q; ad iordanē. Ecce aūt
ois via plena erat vesti
bus & vasis: que piece-
rāt syri cū turbarentur.
Reuersiq; nuncii oooooo
indicauerūt regi. Et e-
gressus populus diripu
it castra syrie: factūsq; est
modius simile statere
vno: & duo modii or-
dei statere vno iuxta ver
bum dñi. Porro rex oo
ducē illum ooo:ooo:ooo
in cuius manu īcubue
rat cōstituit ad portam:
quē cōculcauit turba ī
introitu porte & mortu
us est iuxta qd locutus
fuerat vir dei: oooooooo
qñ descēderat rex ad e
um. Factūq; est fm ser-
monē viri dei: quē di-
xerat regi qñ ait. duo
modii ordei statere v-
no erunt: & modius si-
mile statere vno hoc eo
dē tpe cras in porta sa
marie: qñ rñderat dux
ille viro dei: oooooo:ooo
& dixerat: etiā si dñs
fecerit cataractas ooooo
in celo nunquid pote-
rit fieri quod loqueris?
& dixit ei: videbis ocu
lis tuis: & inde oooooo:oo
nō comedes. Euēit er
go ei sicut pdictū erat:
& cōculcauit eū ppls ī
porta: & mortu⁹ est. 8.
Eliseus autem oooo
locutus est ad mu
lierē cuius viuere fece-
rat filium: dicēs, Surge
vade tu oooooooooooooo

in domo regis intrinsec⁹. τ surrexit rex
εἰς τὸν οἶκον τοῦ βασιλέως ἔσω. καὶ ἀνέστη ὁ βασιλεὺς
nocte τ dixit seruis suis: nunciabo vobis
νυκτὸς καὶ εἶπεν τοῖς παισὶν αὐτοῦ, ἀπαγγελῶ ὑμῖν
que fecerūt nobis syri. sciuerunt q̄ fame la
ἃ πεποιήκασιν ἡμῖν οἱ σύροι. ἔγνωσαν ὅτι πεινῶμεν
boram⁹ nos: τ egressi sūt de castris vt latitarēt
ἡμεῖς, καὶ ἐξῆλθον ἐκ τῆς παρεμβολῆς κρυβῆναι
in agro dicētes: egrediētur de ciuitate: τ
ἐν ἀγρῷ λέγοντες, ἐξελεύσονται ἐκ τῆς πόλεως, καὶ
capiemus eos viuos τ ingrediemur in
συλληψόμεθα αὐτοὺς ζῶντας καὶ εἰσελευσόμεθα εἰς
ciuitatē. τ rñdit vnus seruorū eius
τὴν πόλιν. καὶ ἀπεκρίθη εἷς τῶν παίδων αὐτοῦ
dicēs: capiant iā de equis reli
λέγων, λαβέτωσαν δὴ τῶν ἵππων τῶν ὑπολελειμ
ctis hic quinq; qui remāserūt in om
μένων ἐνταῦθα πέντε τῶν καταλειφθέντων ἐν παν
ni israel de relictis: ecce sunt ois
τὶ ἰσραὴλ ἀπὸ τῶν ἐκλειπόντων, ἰδοὺ εἰσὶν πᾶν
multitudo israel q̄ reliqua ē: τ mittemus τ
τὸ πλῆθος ἰσραὴλ τὸ ἐλλεῖπον, καὶ ἀποστελοῦμεν καὶ
videbimus. τ ceperūt duos ascēsores equos: τ mi
ὀψόμεθα. καὶ ἔλαβον δύο ἀναβάτας ἵππων, καὶ ἀπέ
sit rex israel post syriam dicēs:
στειλεν ὁ βασιλεὺς ἰσραὴλ ὀπίσω τῆς συρίας λέγων,
ite τ videte. τ abierūt post eos
πορεύεσθε καὶ ἴδετε. καὶ ἐπορεύθησαν ὀπίσω αὐτῶν
vsq; ad iordanem. τ ecce ois via plena D
ἕως τοῦ ἰορδάνου. καὶ ἰδοὺ πᾶσα ἡ ὁδὸς πλήρης
vestibus τ vasis que piecerāt syri cū stupe
ἱματισμοῦ καὶ σκευῶν ὧν ἔρριψαν οἱ σύροι ἐν τῷ θαμ
rent ipsi. τ reuersi sūt nuncij τ indi
βεῖσθαι αὐτούς. καὶ ἀπέστρεψαν οἱ ἄγγελοι καὶ ἀνήγ
cauerūt regi. τ egressus est ppls τ diripue
γειλαν τῷ βασιλεῖ. καὶ ἐξῆλθεν ὁ λαός, καὶ διήρπα
runt castra syrie. τ facta est mēsura si ß.coll
σαν τὴν παρεμβολὴν συρίας. καὶ ἐγένετο μέτρον σεμι
mile siclo: τ due mēsure ordei siclo iuxta
δάλεως σίκλου, καὶ δύο μέτρα κριθῆς σίκλου κατὰ
verbū dñi. τ rex cōstituit sup
τὸν λόγον κυρίου. καὶ ὁ βασιλεὺς κατέστησεν ἐπὶ
porta tristatā: sup quē requiescebat sup
τῆς πύλης τὸν τριστάτην, ἐφ᾽ ὃν ἐπανεπαύετο ἐπὶ
manū eius: τ conculcauit eū ppls
τῆς χειρὸς αὐτοῦ, καὶ κατεπάτησεν αὐτὸν ὁ λαὸς
sup porta τ mortu⁹ est sicut locutus est ho
ἐπὶ τῆς πύλης καὶ ἀπέθανε καθὼς ἐλάλησεν ὁ ἄνθρω
mo dei: q̄ locutus est quā descēderet
πος τοῦ θεοῦ, ὃς ἐλάλησεν ἐν τῷ καταβῆναι τὸν
nuncius ad eū. τ factū est sicut locutus est eli
ἄγγελον πρὸς αὐτόν. καὶ ἐγένετο καθὰ ἐλάλησεν ἐλι
seus ad regem dicēs: mēsura simile
σαιὲ πρὸς τὸν βασιλέα λέγων, μέτρον σεμιδάλεως
siclo τ due mēsure ordei siclo erūt cras vt
σίκλου καὶ δύο μέτρα κριθῶν σίκλου ἔσται αὔριον ὡς ἡ
dies hec in porta samarie. τ rñdit
ἡμέρα αὕτη ἐν τῇ πύλῃ σαμαρείας. καὶ ἀπεκρίθη ὁ
tristata hoī dei τ dixit: τ si
τριστάτης τῷ ἀνθρώπῳ τοῦ θεοῦ καὶ εἶπεν, καὶ ἐὰν
dñs fecerit cataractas in celo: si erit ver
κύριος ποιήσῃ καταράκτας ἐν τῷ οὐρανῷ, μὴ ἔσται τὸ ῥῆ
bum hoc? τ dixit homo dei: ecce videbis o
μα τοῦτο; καὶ εἶπεν ὁ ἄνθρωπος τοῦ θεοῦ, ἰδοὺ ὄψει τοῖς ὀφ
culis tuis τ inde nō comedes. τ factū ē sic: τ cō
θαλμοῖς σου καὶ ἐκεῖθεν οὐ φάγῃ. καὶ ἐγένετο οὕτως, καὶ συ
culcauit eum ppls in porta τ mortu⁹ est.
νεπάτησεν αὐτὸν ὁ λαὸς ἐν τῇ πύλῃ καὶ ἀπέθανεν. Ca.8. A
Et eliseus locut⁹ est ad mulierē cui⁹ viuere fe ß.4.L
Καὶ ἐλισσαιὲ ἐλάλησε πρὸς τὴν γυναῖκα ἧς ἐζωπύρη
cit filiū eius dicēs: surge τ vade tu
σεν τὸν υἱὸν αὐτῆς λέγων, ἀνάστηθι καὶ πορεύου σὺ ooooo

τ dom⁹ tua τ perigrinare vbi pigrinaberis:q: dñs vo-
καὶ ὁ οἶκός σου καὶ παρόικει οὗ ἐὰν παροικήσῃς, ὅτι κς κέ-
cauit famē sup terrā:τ aderit sup terrā septē
κληκε λιμὸν ἐπὶ τὴν γῆν, καὶ παρέσται ἐπὶ τὴν γῆν ἑπτὰ
annis.τ fecit mulier iuxta xbū hoīs
ἔτη. καὶ ἐποίησεν ἡ γυνὴ κατὰ τὸ ῥῆμα τοῦ ἀνθρώπου
dei: τ abijt ipsa τ domus sua: τ pere
τοῦ θεοῦ, καὶ ἐπορεύθη αὐτὴ καὶ ὁ οἶκος αὐτῆς, καὶ πα-
grinata ē i tra philistijm septē ānis. τ factū est post
ρώκει ἐν γῇ ἀλλοφύλων ἑπτὰ ἔτη. καὶ ἐγένετο μετὰ τὸ
finem septē ānoꝝ τ reuersa est mulier de tra phi
τέλος τῶν ἑπτὰ ἐτῶν καὶ ἐπέστρεψεν ἡ γυνὴ ἐκ γῆς ἀλ-
listijm: τ egressa ē vt clamaret ad regem de
λοφύλων, καὶ ἐξῆλθε βοῆσαι πρὸς τὸν βασιλέα περὶ
domo sua τ de agris suis. τ rex
τοῦ οἴκου αὐτῆς καὶ περὶ τῶν ἀγρῶν αὐτῆς. καὶ ὁ βα-
loquebat ad giezi puerū elisei ho
σιλεὺς ἐλάλει πρὸς γιεζὶ τὸ παιδάριον ἐλισαιὲ τοῦ ἀν-
B minis dei dicēs: narra mihi oīa magna
θρώπου τοῦ θεοῦ λέγων, διήγησαί μοι πάντα τὰ μεγα-
lia q̄ fecit eliseus. τ factū est cū ipse nar
λεῖα ἃ ἐποίησεν ἐλισαιέ. καὶ ἐγένετο αὐτοῦ διηγου-
raret regi: et viuificauit filiū mortu
μένου τῷ βασιλεῖ, ὡς ἐζωοποίησεν υἱὸν τὸν τεθνηκό-
um: τ ecce mulier:cui⁹ viuificauit filiū eius cla
τα, καὶ ἰδοὺ ἡ γυνὴ, ἧς ἐζωοποίησε τὸν υἱὸν αὐτῆς βοῶ-
mās ad regē de domo sua τ de
D σα πρὸς τὸν βασιλέα περὶ τοῦ οἴκου αὐτῆς καὶ περὶ
agris suis. τ dixit giezi: dñe rex hec
τῶν ἀγρῶν αὐτῆς. καὶ εἶπεν γιεζὶ, κύριε βασιλεῦ αὕ-
mulier τ hic filius eius quē viuificauit eli
τη ἡ γυνὴ καὶ οὗτος ὁ υἱὸς αὐτῆς ὃν ἐζωοποίησεν ἐλι-
seus. τ interrogauit eā rex. τ narrauit
σαιέ. καὶ ἠρώτησεν αὐτὴν ὁ βασιλεύς. καὶ διηγήσατο
mulier ei. τ dedit ei rex eunuchū vnū
ἡ γυνὴ αὐτῷ. καὶ ἔδωκεν αὐτῇ ὁ βασιλεὺς εὐνοῦχον ἕνα
dicēs: restitue ei oīa q̄ sūt eius: τ om
λέγων, ἐπίστρεψον αὐτῇ πάντα τὰ ἑαυτῆς, καὶ πάν-
nia germina agroꝝ eius a die
τα τὰ γεννήματα τῶν ἀγρῶν αὐτῆς ἀπὸ τῆς ἡμέρας
qua reliquit trā vsq₃ nūc. τ venit eliseus
ἧς κατέλιπε τὴν γῆν ἕως τοῦ νῦν. καὶ ἦλθεν ἐλισαιὲ
in damascū. τ filius ader rex syrie erat
εἰς δαμασκόν. καὶ ὁ υἱὸς ἄδερ βασιλεὺς συρίας ἦν
egrotans. τ nunciauerūt ei dicētes: venit huc
ἀρρωστῶν. καὶ ἀπήγγειλαν αὐτῷ λέγοντες, ἥκει ἐνταῦθα
hō dei. τ dixit rex azael:
ὁ ἄνθρωπος τοῦ θεοῦ. καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς τῷ ἀζαήλ,
C tolle in manu tua munera τ vade in occur
λάβε εἰς τὴν χεῖρά σου δῶρα καὶ πορεύου εἰς ἀπάν-
3.Reg. 14.a. sum hoīs dei: τ cōsule do
τησιν τοῦ ἀνθρώπου τοῦ θεοῦ, καὶ ἐπιζήτησον τὸν κύ-
minū per eū: τ dic si viuam de egritudine mea
ριον δι᾽ αὐτοῦ, καὶ εἰπὸν εἰ ζήσομαι ἐκ τῆς ἀρρωστίας μου
hac: τ abijt azael in occursum eli
ταύτης; καὶ ἐπορεύθη ἀζαὴλ εἰς ἀπάντησιν τῷ ἐλι-
sei: τ tulit in manu sua de oībus
σαιέ, καὶ ἔλαβεν ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ ἐκ πάντων τῶν
bonis damasci onera quadraginta camelorū. τ
ἀγαθῶν δαμασκοῦ ἄρσιν τεσσαράκοντα καμήλων. καὶ
venit τ stetit corā eliseo τ dixit: filius tuus
ἦλθε καὶ ἔστη ἐνώπιον ἐλισαιὲ καὶ εἶπεν, ὁ υἱός σου
filius ader rex syrie misit me ad te di
υἱὸς ἄδερ βασιλεὺς συρίας ἀπέσταλκέ με πρὸς σὲ λέ-
cens: si viuam de egritudine mea hac: τ
A .f. γων, εἰ ζήσομαι ἐκ τῆς ἀρρωστίας μου ταύτης; καὶ
dixit ad eū eliseus: vade τ dic ei
εἶπεν πρὸς αὐτὸν ἐλισαιέ, πορεύου καὶ εἰπὲ αὐτῷ
vita viues: τ ipse morte morietur: si-
ζωῇ ζήσῃ, καὶ αὐτὸς θανάτῳ ἀποθανεῖται, κα-
cut ostēdit mihi dñs. τ stetit azael
θὼς ἔδειξέ μοι κύριος. καὶ ἔστη ἀζαὴλ

& domus tua & pegri-
nare vbicūq₃ repperis.
Vocabit ei dñs famē:
& veniet sup terrā se-
ptē ānis. Que surrexit
& fecit iuxta verbum
hominis dei: & vadens
cum domo sua:
pegrinata est in terra
philistiim diebus mltis.
Cūq₃ finiti essent anni
septē: reuersa est
mulier de terra philisti
im. Et egressa est
vt interpellaret regem
pro domo sua & pro a
grissuis. Rex aūt loq-
batur cū giezi puero
viri dei: dicēs. Narra
mihi omnia
magnalia que fecit he
liseus. Cumq₃
ille narraret regi quō
mortuū suscitasset:
appuit mulier cuius vi
uificauerat
filiū clamās ad regem
pro domo sua
& p agris suis. Dixit-
q₃ giezi. Dñe mi rex
hec est mulier: & hic ē
filius ei⁹ quē suscitauit
heliseus. Et interroga
uit rex mulierem. Que
narrauit ei vera eē. De
ditq₃ ei rex eunuchum
vnum: dicēs. Restitue
ei oīa que
sua sunt: & vniuersos
redditus agrorū a die
qua reliquit terrā vsq₃
ad pñs. Venit quoq₃
heliseus damascū & be
nadab rex
syrie egrotabat. Nun-
ciaueruntq₃ ei: dicētes.
Venit vir dei huc. Et
ait
rex ad azahel. Tolle
tecum munera
& vade in occursum vi
ri dei
& consule dñm per eū
dicēs. Si euadere pote
ro de infirmitate mea
hac. Iuit igitur azahel
in occursū eius hñs se
cū munera & oīa bōa
damasci onera
q̄draginta camelorū.
Cūq₃ stetisset corā eo:
ait. Filius tu⁹ benadab
rex syrie
misit me ad te: dicens.
Si sanari potero
de ifirmitate mea hac.
Dixitq₃ heliseus.
Vade dic ei. Sanabe-
ris. Porro ostēdit mihi
dñs q̄a morte morie-
tur. Stetitq₃

וּבֵיתֵךְ וְגוּרִי בַּאֲשֶׁר תָּגוּרִי כִּי קָרָא
יְהוָה לָרָעָב וְגַם בָּא אֶל הָאָרֶץ שֶׁבַע — בוא
שָׁנִים: וַתָּקָם הָאִשָּׁה וַתַּעַשׂ כִּדְבַר — שָׁנָה קום
אִישׁ הָאֱלֹהִים וַתֵּלֶךְ הִיא וּבֵיתָהּ — עָשָׂה יָלַךְ
וַתָּגָר בְּאֶרֶץ פְּלִשְׁתִּים שֶׁבַע שָׁנִים: — גור
וַיְהִי מִקְצֵה שֶׁבַע שָׁנִים וַתָּשָׁב — הָיָה שוב
הָאִשָּׁה מֵאֶרֶץ פְּלִשְׁתִּים וַתֵּצֵא — יָצָא
לִצְעֹק אֶל הַמֶּלֶךְ אֶל בֵּיתָהּ וְאֶל שָׂדָהּ:
וְהַמֶּלֶךְ מְדַבֵּר אֶל גֵּיחֲזִי נַעַר אִישׁ — דבר
הָאֱלֹהִים לֵאמֹר סַפְּרָה נָּא לִי אֵת כָּל
הַגְּדֹלוֹת אֲשֶׁר עָשָׂה אֱלִישָׁע: וַיְהִי
הוּא מְסַפֵּר לַמֶּלֶךְ אֵת אֲשֶׁר הֶחֱיָה — סָפַר
אֶת הַמֵּת וְהִנֵּה הָאִשָּׁה אֲשֶׁר הֶחֱיָה — מות
אֶת בְּנָהּ צֹעֶקֶת אֶל הַמֶּלֶךְ עַל בֵּיתָהּ
וְעַל שָׂדָהּ וַיֹּאמֶר גֵּיחֲזִי אֲדֹנִי הַמֶּלֶךְ
זֹאת הָאִשָּׁה וְזֶה בְּנָהּ אֲשֶׁר הֶחֱיָה
אֱלִישָׁע: וַיִּשְׁאַל הַמֶּלֶךְ לָאִשָּׁה — שָׁאַל
וַתְּסַפֶּר לוֹ וַיִּתֶּן לָהּ הַמֶּלֶךְ סָרִיס — סָפַר נָתַן
אֶחָד לֵאמֹר הָשֵׁיב אֶת כָּל אֲשֶׁר — סָרַס שוב
לָהּ וְאֵת כָּל תְּבוּאֹת הַשָּׂדֶה מִיּוֹם — בוא
עָזְבָה אֶת הָאָרֶץ וְעַד עָתָּה: וַיָּבֹא — בוא
אֱלִישָׁע דַּמֶּשֶׂק וּבֶן הֲדַד מֶלֶךְ
אֲרָם חֹלֶה וַיֻּגַּד לוֹ לֵאמֹר בָּא — נָגַד
אִישׁ הָאֱלֹהִים עַד הֵנָּה: וַיֹּאמֶר
הַמֶּלֶךְ אֶל חֲזָהאֵל קַח בְּיָדְךָ מִנְחָה — לָקַח
וְלֵךְ לִקְרַאת אִישׁ הָאֱלֹהִים — יָלַךְ
וְדָרַשְׁתָּ אֶת יְהוָה מֵאוֹתוֹ — אֵת
לֵאמֹר הַאֶחְיֶה מֵחֳלִי זֶה: — חָיָה חָלָה
וַיֵּלֶךְ חֲזָאֵל לִקְרָאתוֹ וַיִּקַּח מִנְחָה
בְיָדוֹ וְכָל טוּב דַּמֶּשֶׂק מַשָּׂא — נָשָׂא רָבַע
אַרְבָּעִים גָּמָל וַיָּבֹא וַיַּעֲמֹד לְפָנָיו — עָמַד פָּנָה
וַיֹּאמֶר בִּנְךָ בֶן הֲדַד מֶלֶךְ אֲרָם
שְׁלָחַנִי אֵלֶיךָ לֵאמֹר הַאֶחְיֶה
מֵחֳלִי זֶה: וַיֹּאמֶר אֵלָיו אֱלִישָׁע
לֵךְ אֱמָר לוֹ חָיֹה תִחְיֶה וְהִרְאַנִי — רָאָה
יְהוָה כִּי מוֹת יָמוּת: וַיַּעֲמֵד

את פניו וישם עד בש ויבך איש | שום בוש
האלהים: ויאמר חזאל מדוע אדני | בכה ידע
בכה ויאמר כי ידעתי את אשר
תעשה לבני ישראל רעה מבצריהם | עשה רוע
תשלח באש ובחריהם בחרב | בצר שלח
בחר
תהרג ועלליהם תרטש והרתיהם | הרג רטש
תבקע: ויאמר חזאל כי מה עבדך | הרה בקע
הכלב כי יעשה הדבר הגדול הזה | אמר גדל
ויאמר אלישע הראני יהוה אתך
מלך על ארם: וילך מאת אלישע
ויבא אל אדניו ויאמר לו מה אמר לך | בוא
אלישע ויאמר אמר לי חיה תחיה: | מה
ויהי ממחרת ויקח המכבר ויטבל | היה לקח
במים ויפרש על פניו וימת וימלך | כבר טבל
חזאל תחתיו: ובשנת חמש ליורם | פרש פנה
בן אחאב מלך ישראל ויהושפט | מות מלך
מלך יהודה מלך יהורם בן | שנה
יהושפט מלך יהודה: בן שלשים
ושתים שנה היה במלכו ושמנה
שנים מלך בירושלם: וילך בדרך
מלכי ישראל כאשר עשו בית | עשה
אחאב כי בת אחאב היתה לו | היה
לאשה ויעש הרע בעיני יהוה: | איש
ולא אבה יהוה להשחית את יהודה | שחת
למען דוד עבדו כאשר אמר לו
לתת לו ניר ולבניו כל הימים: | נון נור
בימיו פשע אדום מתחת יד יהודה | יום
וימלכו עליהם מלך: ויעבר יורם | מלך עבר
צעירה וכל הרכב עמו ויהי הוא | היה
קם לילה ויכה את אדום הסביב | קום נכה
אליו ואת שרי הרכב וינס העם | שור נוס
לאהליו: ויפשע אדום מתחת יד | פשע
יהודה עד היום הזה אז תפשע
לבנה בעת ההיא: ויתר דברי יורם
וכל אשר עשה הלא הם כתובים | כתב
על ספר דברי הימים למלכי

cū eo: & cōturbatus ē
vſq ad suffuſionē vul-
tꝰ. Fleuitq vir dei. Cui
azahel ait. Quare do
minus meus flet? At il-
le dixit. Quia ſcio que
facturus ſis filiis iſrael
mala. Ciuitates eorum
munitas igne ſuccen-
des: & iuuenes eorum
interficies gladio: & p
uulos eorū elides: & p̄-
gnātes diuides. Dixit-
q azahel. Quid ei ſum
ſeruus tuus canis: vt
faciam rē iſtā magnā?
Et ait heliſeus. Oſten
dit mihi dominus te
regē ſyrie fore. Qui cū
receſſiſſet ab heliſeo:
vēit ad dñm ſuū. Qui
ait ei. Quid
tibi dixit heliſeus? At
ille rñdit. Dixit mihi.
recipies ſanitatē. Cūq
vēiſſet dies altera: tulit
ſtragulū & īfudit aquā:
& expādit ſup faciē eiꝰ.
Quo mortuo regna-
uit azahel p eo. Anno
qnto iorā filii achab
regis iſrael
regnauit ioram filius
iosaphat rex iuda. Tri
ginta
duorū annorū erat cū
regnare cepiſſet: & octo
annis regnauit in ieru
ſalē. Ambulauitq in vi
is regū iſrael: ſicut am
bulauerat domus
achab. Filia enī achab
erat vxor eius.
Et fecit quod malū eſt
in conſpectu domini
Noluit autem dñs diſ-
perdere iudam
ppter dauid ſeruū ſuū
ſicut promiſerat ei.
vt daret illi lucernam:
& filiis eiꝰ cūctis diebꝰ
In diebus eius receſſit
edom ne eēt ſub iuda
& cōſtituit ſibi regem.
Venitq ioram
ſeyra & oīs exercitꝰ cū
eo. Et
ſurrexit nocte pcuſſit-
q idumeos qui
eū circūdederāt & pri
cipes curruū. Populus
aūt fugit in tabernacu
la ſua. Receſſit ergo e-
dom ne eēt ſub iuda vſ
q ad diem hāc. Tūc re
ceſſit & lobna in tpe il
lo. Reliqua āt ſermonū
iorā & vniuerſa q̄ fecit:
nonne hec ſcripta ſūt
in libro verborū dierū
regum

ante faciem eius: & appoſuit corā eo
κατὰ πρόσωπον αὐτοῦ, καὶ παρέθηκεν ἐνώπιον αὐτοῦ τὰ
munera donec cōfuſus eēt. & fleuit homo dei: &
δῶρα ἕως ᾐσχύνετο. καὶ ἔκλαυσεν ὁ ἄνθρωπος τοῦ θεοῦ, καὶ
dixit azael: quare dñs meꝰ flet? & dixit: quia ſcio q̄-
εἶπεν ἀζαήλ, τί ὅτι ὁ κύριός μου κλαίεις; καὶ εἶπεν, ὅτι οἶδα ὅ-
cūq factuꝰ es filiis iſrl mala. tu ciuitates eorū — D
σα ποιήσεις τοῖς υἱοῖς ἰσραὴλ κακά. σὺ τὰς πόλεις αὐτῶν
munitas ſuccēdes in igne: & electos
τὰς ὀχυρωμένας ἐμπρήσεις ἐν πυρί, καὶ τοὺς ἐκλεκτοὺς
eorū interficies in gladio: & puulos eorū alli — G
αὐτῶν ἀποκτενεῖς ἐν ῥομφαίᾳ, καὶ τὰ νήπια αὐτῶν ἐδα-
des: & pregnātes eoꝝ diuides. & di
φιεῖς, καὶ τὰς ἐν γαστρὶ ἐχούσας αὐτῶν διαρρήξεις. καὶ εἶ-
xit azael: quis eſt ſeruꝰ tuus canis mortuus: q
πεν ἀζαήλ, τίς ἐστιν ὁ δοῦλός σου ὁ κύων ὁ τεθνηκώς, ὅτι
faciam verbū magnū hoc? & dixit ei eliſeus:
ποιήσω τὸ ῥῆμα τὸ μέγα τοῦτο; καὶ εἶπεν αὐτῷ ἐλισσαῖε,
oſtēdit mihi dñs te regnātē ſup ſyriam. & receſſit
ἔδειξέ μοι κύριος σὲ βασιλεύοντα ἐπὶ συρίαν. καὶ ἀπῆλθεν
azael ab eliſeo hoīe dei: & venit ad
ἀζαὴλ ἀπὸ ἐλισσαῖε τοῦ ἀνθρώπου τοῦ θεοῦ, καὶ ἦλθε πρὸς τὸν
dñm ſuū. & dixit ei dño ſuꝰ: qd dixit tibi eliſeus? &
κύριον αὐτοῦ. καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ κύριος αὐτοῦ, τί εἶπέ σοι ἐλισσαῖε; καὶ
ait: dixit mihi: q vita viues. & factū eſt altera die:
εἶπεν, εἶπέ μοι, ὅτι ζωῇ ζήσῃ. καὶ ἐγένετο τῇ ἐπαύριον,
& tulit ſtragulū & tinxit ipſum aqua: & inie
καὶ ἔλαβε τὸ στρῶμα καὶ ἔβαψεν αὐτὸ ὕδατι, καὶ ἐπέβα-
cit ſup faciem eiꝰ & mortuꝰ eſt: & regna — E
λεν ἐπὶ τὸ πρόσωπον αὐτοῦ καὶ ἀπέθανεν, καὶ ἐβασίλευσ- 2. Par.
uit azael pro eo. in āno quinto ioram filii a- 21.
σεν ἀζαὴλ ἀντ' αὐτοῦ. ἐν ἔτει πέμπτῳ τοῦ ἰωρὰμ υἱοῦ ἀ-
chaab regis iſrael regnauit ioram filꝰ ioſa-
χαὰβ βασιλέως ἰσραὴλ ἐβασίλευσεν ἰωρὰμ υἱὸς ἰωσα-
phat rex iuda: filꝰ triginta & duo ānoꝝ erat io
φὰτ βασιλεὺς ἰούδα, υἱὸς τριάκοντα καὶ δύο ἐτῶν ἦν ἰω-
ram cū regnaret ipſe: & octo ānis regnauit
ρὰμ ἐν τῷ βασιλεύειν αὐτόν, καὶ ὀκτὼ ἔτη ἐβασίλευσεν
in hieruſalem. & ābulauit in via regū iſrael
ἐν ἱερουσαλήμ. καὶ ἐπορεύθη ἐν ὁδῷ βασιλέων ἰσραὴλ
ſicut fecit domꝰ achaab: qz filia achaab erat ei — A
καθὼς ἐποίησεν οἶκος ἀχαάβ, ὅτι θυγάτηρ ἀχαὰβ ἦν αὐ-
in vxorē. & fecit malū corā dño.
τῷ εἰς γυναῖκα. καὶ ἐποίησε τὸ πονηρὸν ἐνώπιον κυρίου.
& nō voluit dñs corrūpere iudā pp dauid
καὶ οὐκ ἠθέλησε κύριος διαφθεῖραι τὸν ἰούδαν διὰ δαυὶδ
ſeruū ſuū: ſicut dixit ei vt daret ei lucernā
τὸν δοῦλον αὐτοῦ, καθὰ εἶπεν αὐτῷ δοῦναι αὐτῷ λύχνον 2. Reg. 7. b.
& filiis eius oībus diebus. in diebus
καὶ τοῖς υἱοῖς αὐτοῦ πάσας τὰς ἡμέρας. ἐν ταῖς ἡμέραις
eius p̄uaricatꝰ ē edō ſub manu iuda. &
αὐτοῦ ἠθέτησεν ἐδὼμ ὑποκάτωθεν χειρὸς ἰούδα. καὶ
regnare fecit ſup ſe regem: & aſcēdit ioram in
ἐβασίλευσεν ἐφ' ἑαυτὸν βασιλέα, καὶ ἀνέβη ἰωρὰμ εἰς
ſioz ipſe & oēs currus eius. & factū ē — F
σιὼρ αὐτὸς καὶ πάντα τὰ ἅρματα αὐτοῦ. καὶ ἐγένετο
vt ſurrexit nocte: & percuſſit edom q circūdederat ꝯ
ὡς ἀνέστη νυκτός, καὶ ἐπάταξε τὸν ἐδὼμ κυκλοῦντα ἐπ' αὐ-
eum: & p̄cipes curruū. & fugit
τόν, καὶ τοὺς ἄρχοντας τῶν ἁρμάτων. καὶ ἔφυγεν ὁ
ppl's in tabnacula ſua: & p̄uaricatꝰ ē edom ſub
λαὸς εἰς τὰ σκηνώματα αὐτοῦ, καὶ ἠθέτησεν ἐδὼμ ὑποκά-
manu iuda vſq ad diem hanc. tūc — B
τωθεν χειρὸς ἰούδα ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης. τό-
p̄uaricatꝰ eſt lobna in tpe illo. & reli
τε ἠθέτησε λοβνὰ ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ. καὶ τὰ λοι-
qua ſermonū ioram & oīa quecūq fecit:
πὰ τῶν λόγων ἰωρὰμ καὶ πάντα ὅσα ἐποίησεν,
nonne hec ſcripta ſunt in libro verborū
οὐκ ἰδοὺ ταῦτα γέγραπται ἐπὶ βιβλίου λόγων
dierū regum
τῶν ἡμερῶν τῶν βασιλέων

iuda: ⁊ dormiuit ioram cū patribus ſuis:
ἰούδα· καὶ ἐκοιμήθη ἰωρὰμ μετὰ τῶν πατέρων αὐτοῦ,
⁊ ſepelitur cū patribus ſuis in ciuitate dauid:
καὶ θάπτεται μετὰ τῶν πατέρων αὐτοῦ ἐν πόλει δαυίδ,
⁊ regnauit ochozias filiꝰ eius pro eo. in anno
καὶ ἐβασίλευσεν ὀχοζίας υἱὸς αὐτοῦ ἀντ᾽ αὐτοῦ. ἐν ἔτει
duodecimo iorā filij achaab regis iſrael
δωδεκάτῳ τοῦ ἰωρὰμ υἱοῦ ἀχαὰβ βασιλέως ἰσραὴλ
regnauit ochozias filius iorā regis iuda: filiꝰ
G ἐβασίλευσεν ὀχοζίας υἱὸς ἰωρὰμ βασιλέως ἰούδα, υἱὸς
viginti ⁊ duoꝝ ānoꝝ erat ochozias filiꝰ iorā cū regna
εἴκοσι καὶ δύο ἐτῶν ἦν ὀχοζίας υἱὸς ἰωρὰμ ἐν τῷ βασιλεύ-
ret ipſe. ⁊ regnauit anno in hieruſalem: ⁊
ειν αὐτόν. καὶ ἐβασίλευσεν ἐνιαυτὸν ἐν ἱερουσαλήμ, καὶ
nomē matris eiꝰ gotholia filia amri regis
ὄνομα τῆς μητρὸς αὐτοῦ γοθολία θυγάτηρ ἀμρὶ βασιλέως
iſrael. ⁊ abijt in via domꝰ achaab: ⁊ fecit
ἰσραήλ. καὶ ἐπορεύθη ἐν ὁδῷ οἴκου ἀχαάβ, καὶ ἐποίησε
malū corā dño: ſicut domus achaab: qȝ gē
τὸ πονηρὸν ἐνώπιον κυρίου, καθὼς οἶκος ἀχαάβ, ὅτι γαμ-
ner domus achaab eſt. ⁊ abijt ochozias cū io
βρὸς οἴκου ἀχαάβ ἐστιν. καὶ ἐπορεύθη ὀχοζίας μετὰ ἰω-
ram filio achaab in prelīū cōtra azael regē ſyrie
ρὰμ υἱοῦ ἀχαὰβ εἰς πόλεμον ἐπὶ ἀζαὴλ βασιλέα συρίας
in ramath galaad. ⁊ percuſſerūt ſyri ioram.
εἰς ῥαμὼθ γαλαάδ. καὶ ἐπάταξαν οἱ σύροι τὸν ἰωράμ.
⁊ reuerſus eſt rex iorā vt curaretur in iez
καὶ ἐπέστρεψεν ὁ βασιλεὺς ἰωρὰμ τοῦ ἰατρευθῆναι ἐν ἰεζ-
rael de plagis qbꝰ percuſſerūt eū ſyri in
ραὴλ ἀπὸ τῶν πληγῶν ὧν ἐπάταξαν αὐτὸν οἱ σύροι ἐν
ramath galaad: cū preliaretꝰ ipſe cū azael re-
ῥαμὼθ γαλαάδ, ἐν τῷ πολεμεῖν αὐτὸν μετὰ ἀζαὴλ βασι-
ge ſyrie. ⁊ ochozias filiꝰ iorā rex iuda de
λέως συρίας. καὶ ὀχοζίας υἱὸς ἰωρὰμ βασιλεὺς ἰούδα κα-
ſcendit vt videret iorā filiū achaab in iezrael: qȝ egro
τέβη τοῦ ἰδεῖν τὸν ἰωρὰμ υἱὸν ἀχαὰβ ἐν ἰεζραήλ, ὅτι ἠῤῥώ-
tabat ipſe.
στει αὐτός.

Ca. 9.

Et eliſeus ppheta vocauit vnū filioꝝ
Καὶ ἐλισσαιὲ ὁ προφήτης ἐκάλεσεν ἕνα τῶν υἱῶν
A pphetaꝝ: ⁊ dixit ei: accinge lūbū tuū:
4.c. τῶν προφητῶν, καὶ εἶπεν αὐτῷ, ζῶσαι τὴν ὀσφύν σου,
⁊ tolle lēticulā olei qḋ in manu tua:
καὶ λάβε τὸν φακὸν τοῦ ἐλαίου τοῦ ἐν τῇ χειρί σου,
⁊ vade in ramath galaad: ⁊ ingredieris ⁊
καὶ πορεύθητι εἰς ῥαμὼθ γαλαάδ, καὶ εἰσελεύσῃ καὶ
videbis ibi ieu filiū ioſaphat filij nameſſi: ⁊ ingredie-
ὄψει ἐκεῖ ἰοὺ υἱὸν ἰωσαφὰτ υἱοῦ ναμεσσί, καὶ εἰσελεύ-
ris ⁊ ſuſcitabis eū de medio fratrū ſuoꝝ:
σῃ καὶ ἀναστήσεις αὐτὸν ἐκ μέσου τῶν ἀδελφῶν αὐτοῦ,
⁊ introduces eū in cubiculū de cubiculo: ⁊ accipies
καὶ εἰσάξεις αὐτὸν εἰς τὸ ταμιεῖον ἐκ ταμιείου, καὶ λήψῃ
lēticulā olei: ⁊ fundes ſup caput
τὸν φακὸν τοῦ ἐλαίου, καὶ ἐπιχεεῖς ἐπὶ τὴν κεφαλὴν
eius. ⁊ dices: hec dicit dñs: vnxi te in re
αὐτοῦ. καὶ ἐρεῖς, τάδε λέγει κύριος, κέχρικά σε εἰς βα-
gem ſup iſrael. ⁊ aperies hoſtiū ⁊ fugies
σιλέα ἐπὶ ἰσραήλ. καὶ ἀνοίξεις τὴν θύραν καὶ φεύξῃ
⁊ nō ſubſiſtes. ⁊ abijt puer pro
καὶ οὐχ ὑπομενεῖς. καὶ ἐπορεύθη τὸ παιδάριον ὁ προ-
pheta in ramath galaad: ⁊ ingreſſus ē. ⁊ ecce
φήτης εἰς ῥαμὼθ γαλαάδ, καὶ εἰσῆλθε. καὶ ἰδοὺ οἱ
B principes exercitus ſedebāt. ⁊ dixit: Vbū mihi
ἄρχοντες τῆς δυνάμεως ἐκάθηντο. καὶ εἶπεν, λόγος μοι
ad te princeps. ⁊ dixit ieu: ad quem ex
πρὸς σὲ ὁ ἄρχων. καὶ εἶπεν ἰού, πρὸς τίνα ἐκ
oībus nobiſ? ⁊ dixit: ad te princeps. ⁊
πάντων ἡμῶν; καὶ εἶπε, πρὸς σὲ ὁ ἄρχων. καὶ
ſurrexit ⁊ ingreſſus ē in domū: ⁊ effudit
ἀνέστη καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὸν οἶκον, καὶ ἐπέχεε τὸ
oleum ſup caput eius.
ἔλαιον ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ.

iuda. Et dormiuit ioram cum patribus ſuis: ſepultuſq; ē cū eis in ciuitate dauid: & regnauit ochozias filius eius pro eo. Anno duodecimo ioram filii achab regis iſrael regnauit ochozias filius ioram regis iude. Viginti duorum annorū erat ochozias cū regnare cepiſſet: & vno āno regnauit in ieruſalē. Nomē mrīs eius athalia filia amri regis iſrael. & ambulauit in viis domus achab: & fecit qḋ malū ē corā dño ſicut domꝰ achab. Gener enim domus achab fuit. Abiit quoq; cum ioram filio achab ad preliandum cōtra azahel regem ſyrie in ramoth galaad: & vulnerauerunt ſyri ioram. Qui reuerſus ē vt curaretur in iezrahel: quia vulnerauerunt eum ſyri in ramoth p̄liantē contra azahel regē ſyrie. Porro ochozias filius ioram rex iuda deſcendit inuiſere ioram filiū achab in iezrahel: quia egrotabat ibi.

9.

Eliſeus āt ppheta vocauit vnū de filiis prophetarum: & ait illi. Accīge lūbos tuos: & tolle lenticulā olei hāc in manu tua: & vade ī ramoth galaad. Cūq; veneris illuc: videbis iehu filium ioſaphat filii nāſi. Et ingreſſus ſuſcitabis eum de medio fratrū ſuorū: & ītroduces in iterius cubiculū: tenēſq; lenticulā olei fūdes ſup caput eius: & dices. Hec dicit dñs. Vnxi te regem ſuper iſrael. Aperieſq; oſtiū & fugies: & non ibi ſubſiſtes. Abiit ergo adoleſcēs puer ppħete ī ramoth galaad: & ingreſſus ē illuc. Ecce aūt pricipes exercitꝰ ſedebāt. Et ait. Verbū mihi ad te o priceps. Dixitq; Iehu. Ad quem ex oībus nobiſ? At ille dixit. Ad te o priceps. Et ſurrexit: & igreſſus eſt cubiculū. At ille fudit oleū ſup caput eiꝰ.

שכב יהודה: וישכב יורם עם אבתיו
קבר ויקבר עם אבתיו בעיר דוד, וימלך
שנה אחזיהו בנו תחתיו: בשנת שתים
עשרה שנה ליורם בן אחאב מלך
ישראל, מלך אחזיהו בן יהורם
מלך יהודה: בן עשרים ושתים
שנה אחזיהו במלכו, ושנה אחת
מלך בירושלם, ושם אמו עתליהו
בת עמרי מלך ישראל: וילך בדרך
עשה רוע בית אחאב, ויעש הרע בעיני יהוה
כבית אחאב, כי חתן בית אחאב
הוא: וילך את יורם בן אחאב
לחם למלחמה עם חזאל מלך ארם
נכה ברמת גלעד, ויכו ארמים את
שוב רפא יורם: וישב יורם המלך להתרפא
ביזרעאל מן המכים אשר יכהו
ארמים ברמה, בהלחמו את חזהאל
מלך ארם, ואחזיהו בן יהורם
ראה מלך יהודה ירד לראות את יורם
בן אחאב ביזרעאל, כי חלה הוא:

Cap. ix.

ואלישע הנביא קרא
נבא לאחד מבני הנביאים, ויאמר לו
חגר לקח חגור מתניך וקח פך השמן הזה
פכה ילך בידך, ולך רמת גלעד: ובאת שמה
בוא וראה שם יהוא בן יהושפט בן
קום נמשי ובאת והקמתו מתוך אחיו,
בוא והביאת אתו חדר בחדר: ולקחת
פך השמן ויצקת על ראשו, ואמרת
כה אמר יהוה, משחתיך למלך אל
נוס ישראל, ופתחת הדלת ונסתה ולא
חכה תחכה: וילך הנער הנער הנביא
בוא שור רמת גלעד: ויבא והנה שרי
החיל ישבים, ויאמר דבר לי
אליך השר, ויאמר יהוא אל מי
קום מכלנו, ויאמר אליך השר: ויקם
ויבא הביתה ויצק השמן אל ראשו,

ויאמר לו כה אמר יהוה אלהי
ישראל משחתיך למלך אל עם
נכה | יהוה אל ישראל: והכיתה את בית
אחאב אדניך ונקמתי דמי עבדי
הנביאים ודמי כל עבדי יהוה
מיד איזבל: ואבד כל בית אחאב
כרת שתן | והכרתי לאחאב משתין בקיר
עצר עזב | ועצור ועזוב בישראל: ונתתי את
נתן | בית אחאב כבית ירבעם בן נבט
וכבית בעשא בן אחיה: ואת איזבל
אכל | יאכלו הכלבים בחלק יזרעאל
פתח נוס | ואין קבר ויפתח הדלת וינס:
ויהוא יצא אל עבדי אדניו ויאמר
שלם שגע | לו השלום מדוע בא המשגע הזה
שגע | אליך ויאמר אליהם אתם ידעתם
שוח | את האיש ואת שיחו: ויאמרו
נגד | שקר הגד נא לנו ויאמר כזאת
וכזאת אמר אלי לאמר כה
אמר יהוה משחתיך למלך אל
מהר לקח | ישראל: וימהרו ויקחו איש בגדו
שות | וישימו תחתיו אל גרם המעלות
תקע שפר | ויתקעו בשופר ויאמרו מלך
קשר | יהוא: ויתקשר יהוא בן יהושפט
בן נמשי אל יורם ויורם היה
שמר ברמת גלעד הוא וכל ישראל
פנה שוב | מפני חזאל מלך ארם: וישב
רפא | יהורם המלך להתרפא ביזרעאל
נכה | מן המכים אשר יכהו ארמים
לחם | בהלחמו את חזאל מלך ארם
אמר | ויאמר יהוא אם יש נפשכם אל
פלט הלך | יצא פליט מן העיר ללכת להגיד
רכב | ביזרעאל: וירכב יהוא וילך יזרעאלה
כי יורם שכב שמה ואחזיה מלך
ראה | יהודה ירד לראות את יורם:
גדל | והצפה עמד על המגדל ביזרעאל
בוא | וירא את שפעת יהוא בבאו

Et ait. Hec dicit dominus deus israel. Vnxi te regē super populum domini israel: & percuties domum achab dñi tui. Et vlciscar sanguinē seruorum meorū ppȟetarū: & sanguinē oim seruorū dñi de manu iezabel: perdāq; oēm domū achab. Et interficiā de domo achab mingentē ad parietem & clausum & nouissimū in israel. Et dabo domū achab sicut domū hieroboā filii nabath: & sicut domū basa filii achia. Iezabel quoq; comedēt cāes in agro iezrahel: nec erit q sepeliat eam. Apuitq; ostiū & fugit. Iehu aūt egressus ē ad seruos dñi sui: q dixerūt ei. Recte ne sūt oia? Quid venit insan⁹ iste ad te? Qui ait eis. Nostis hoiem: & quid locutus sit. At illi respōderunt. Falsū est: sed magis narra nobis. Qui ait eis. Hec & hec locutus est mihi. Et ait. Hec dicit domius. Vnxi te regem super israel. Festinauerūt itaq; & vnusquisq; tollēs palliū suū posuerūt sub pedibus ei⁹ in similitudinē tribunalis: & cecinerūt tuba atq; dixerūt. Regnauit iehu. Coniurauit ergo iehu filius iosaphat filii nāsi contra ioram. Porro ioram obsederat ramoth galaad: ipse & ois israel cōtra azahel regem syrie: & reuersus fuerat vt curaretur i iezrahel propter vulnera: quia percusserant eum syri preliantem contra azahel regem syrie. Dixitq; iehu. Si placet vobis nemo egrediatur pfugus de ciuitate ne vadat & nūciet in iezrahel. Et ascēdit & pfectus ē in iezrahel. Iorā ei egrotabat ibi: & ochozias rex Iuda descenderat ad visitādū iorā. Igitur speculator q stabat super turrim iezrahel vidit globum iehu venientis.

& ait ei: hec dicit dñs deus israel: vnxi te in regem sup ppl'm dñi sup israel: & destrues domū achaab dñi tui de facie mea: & vlcisceris sāguinē seruorū meorū prophetarū: & sāguinē oium seruorū dñi de manu iezabel & de manu oīs domus achaab: & destrues achaab mingētē ad parietē: & clausum & derelictum in israel. & dabo domū achaab sicut domū hieroboam filij nabat: & sicut domū basa filij achia. & iezabel comedēt canes in parte agri iezrael: & nō erit q sepeliat. & apuit hostiū & fugit. & ieu egressus ē ad seruos dñi sui: & dixerūt ei: pax? & dixit eis: pax. quid ingressus ē insanus iste ad te? & ait ad eos: vos nostis virū & garrulitatē eius. & dixerūt: iniustū: sed nuncia nobis. & ait eis: sic & sic locut⁹ ē ad me dicēs: hec dicit dñs: vnxi te in regem sup ppl'm meū israel. & audiētes festinauerūt & acceperūt vir vestē suā & posuerūt sub ieu sup ascēsum graduum. & cecinerūt in cornu: & dixerūt: regnauit ieu. & cōuersus est ieu filius iosaphat filij namessi cōtra ioram. & iorā custodiebat in ramath galaad ipse & ois israel a facie azael regis syrie. & reuersus fuit rex ioram vt curaretur in iezrael a vulnerib⁹ quib⁹ pcusserāt eū syri quū preliabat ipse cū azael rege syrie. & dixit ieu si habetis vos aīam vřam mecum: nō egrediatur saluus de ciuitate vt vadat & nunciet in iezael. & ascēdit ieu & profect⁹ ē in iezrael: quia ioram curabatur in iezrael. & ochozias rex iuda descēdit aduidēdū iorā. & speculator stabat sup turrī in iezrael & vidit puluerē turbe iei quū veniebat ipse.

καὶ εἶπεν αὐτῷ, τάδε λέγει κύριος ὁ θεὸς ἰσραήλ, κέχρικά σε εἰς βασιλέα ἐπὶ τὸν λαὸν κυρίου ἐπὶ τὸν ἰσραήλ, καὶ ἐξολοθρεύσεις τὸν οἶκον ἀχαὰβ τοῦ κυρίου σου ἐκ προσώπου μου· καὶ ἐκδικήσεις τὰ αἵματα τῶν δούλων μου τῶν προφητῶν, καὶ τὰ αἵματα πάντων τῶν δούλων κυρίου ἐκ χειρὸς ἰεζάβελ καὶ ἐκ χειρὸς ὅλου τοῦ οἴκου ἀχαάβ, καὶ ἐξολοθρεύσεις τῷ ἀχαὰβ οὐροῦντα πρὸς τοῖχον, καὶ συνεχόμενον καὶ ἐγκαταλελειμμένον ἐν ἰσραήλ. καὶ δώσω τὸν οἶκον ἀχαὰβ ὡς τὸν οἶκον ἱεροβοὰμ υἱοῦ ναβάτ, καὶ ὡς τὸν οἶκον βασὰ υἱοῦ ἀχία. καὶ τὴν ἰεζάβελ καταφάγονται οἱ κύνες ἐν μερίδι τοῦ ἀγροῦ ἰεζραήλ, καὶ οὐκ ἔσται ὁ θάπτων. καὶ ἤνοιξε τὴν θύραν καὶ ἔφυγεν. καὶ ἰοὺ ἐξῆλθε πρὸς τοὺς παῖδας τοῦ κυρίου αὐτοῦ, καὶ εἶπον αὐτῷ, εἰρήνη; καὶ εἶπεν αὐτοῖς, εἰρήνη. τί ὅτι εἰσῆλθεν ὁ ἐπίληπτος οὗτος πρὸς σέ; καὶ εἶπε πρὸς αὐτούς, ὑμεῖς οἴδατε τὸν ἄνδρα καὶ τὴν ἀδολεσχίαν αὐτοῦ. καὶ εἶπον, ἄδικον, ἀλλὰ ἀνάγγειλον ἡμῖν. καὶ εἶπεν αὐτοῖς, οὕτω καὶ οὕτως ἐλάλησε πρός με λέγων, τάδε λέγει κύριος, κέχρικά σε εἰς βασιλέα ἐπὶ τὸν λαόν μου ἰσραήλ. καὶ ἀκούσαντες ἔσπευσαν καὶ ἔλαβον ἀνὴρ τὸ ἱμάτιον αὐτοῦ καὶ ἔθηκαν ὑποκάτωθεν ἰοὺ ἐπὶ γαρὲμ τῶν ἀναβαθμῶν. καὶ ἐσάλπισαν ἐν κερατίνῃ, καὶ εἶπον, βεβασίλευκεν ἰού. καὶ συνεστράφη ἰοὺ υἱὸς ἰωσαφὰτ υἱοῦ ναμεσσὶ ἐπὶ ἰωράμ. καὶ ἰωρὰμ ἐφύλασσεν ἐν ῥαμὼθ γαλαὰδ αὐτὸς καὶ πᾶς ἰσραὴλ ἀπὸ προσώπου ἀζαὴλ βασιλέως συρίας. καὶ ἐπέστρεψεν ὁ βασιλεὺς ἰωρὰμ ἰατρευθῆναι ἐν ἰεζραὴλ ἀπὸ τῶν πληγῶν ὧν ἐπάταξαν αὐτὸν οἱ σύροι ἐν τῷ πολεμεῖν αὐτὸν μετὰ ἀζαὴλ βασιλέως συρίας. καὶ εἶπεν ἰού, εἰ ἔστιν ὑμεῖς τὴν ψυχὴν ὑμῶν μετ' ἐμοῦ, μὴ ἐξερχέσθω διαπεφευγὼς ἐκ τῆς πόλεως τοῦ πορευθῆναι καὶ ἀπαγγεῖλαι ἐν ἰεζραήλ. καὶ ἐπέβη ἰοὺ καὶ ἐπορεύθη εἰς ἰεζραήλ, διότι ἰωρὰμ ἐθεραπεύετο ἐν ἰεζραήλ. καὶ ὀχοζίας βασιλεὺς ἰούδα κατέβη ἰδεῖν τὸν ἰωράμ. καὶ ὁ σκοπὸς εἱστήκει ἐπὶ τοῦ πύργου ἐν ἰεζραὴλ καὶ εἶδε τὸν κονιορτὸν τοῦ ὄχλου ἰοὺ ἐν τῷ παραγίνεσθαι αὐτόν.

3.Reg. 21.f.c. Infra.c.

C

D

t dixit: turbam ego video. t dixit ioram: accipite
καὶ εἶπεν, ὄχλον ἐγὼ ὁρῶ. καὶ εἶπεν ἰωράμ, λάβετε
ascensorē equi: t mittite in occursum eo
J. codē ἐπιβάτην ἵππου, καὶ ἀποστείλατε εἰς ἀπάντησιν αὐ-
rum: t dicat: si pax. t abijt ascēsor
τῶν, καὶ εἰπάτω, εἰ εἰρήνη. καὶ ἐπορεύθη ὁ ἐπιβάτης
equi in occursum eius. t dixit: hec di
τοῦ ἵππου εἰς ἀπάντησιν αὐτοῦ. καὶ εἶπεν, τάδε λέ-
cit rex: si pax. t dixit ieu: qd tibi t pa-
γει ὁ βασιλεύς, εἰ εἰρήνη. καὶ εἶπεν ἰού, τί σοι καὶ εἰρή-
ci? reuertere in posteriora mea. t nunciauit spe-
νῃ; ἐπίστρεφε εἰς τὰ ὀπίσω μου. καὶ ἀπήγγειλεν ὁ σκο-
culator dicēs: venit nunci⁹ vsq ad eos t nō reuersus ē.
πὸς λέγων, ἦλθεν ὁ ἄγγελος ἕως αὐτῶν καὶ οὐκ ἀνέστρεψε.
t misit ascēsorē equi scdm t venit vsq ad
καὶ ἀπέστειλεν ἀναβάτην ἵππου δεύτερον καὶ ἦλθεν ἕως
eos. t ait: hec dicit rex: si pax. t
αὐτῶν. καὶ εἶπεν, τάδε λέγει ὁ βασιλεύς, εἰ εἰρήνη. καὶ
dixit ieu: qd tibi t paci? reuertere in posteriora mea.
εἶπεν ἰού, τί σοι καὶ εἰρήνῃ; ἐπίστρεφε εἰς τὰ ὀπίσω μου.
t nunciauit speculator dicēs: venit t iste vsq ad e-
καὶ ἀπήγγειλεν ὁ σκοπὸς λέγων, ἦλθε καὶ οὗτος ἕως αὐ-
os t nō reuersus ē. t incessus q̄si incessus ieu filij
τῶν καὶ οὐκ ἀνέστρεψε. καὶ ἡ ἀγωγὴ ὡς ἀγωγὴ ἰοὺ υἱοῦ
E namessi: quia incedebat. t ait iorā: iungi
ναμεσσί, διότι ἐν παραλλαγῇ ἦν. καὶ εἶπεν ἰωράμ, ζεύξα-
te currus. t iūxerūt. t egressus ē ioram rex
τε ἅρματα. καὶ ἔζευξαν. καὶ ἐξῆλθεν ἰωρὰμ βασιλεὺς
israel t ochozias rex iuda: vir in cur-
ἰσραὴλ καὶ ὀχοζίας βασιλεὺς ἰούδα, ἀνὴρ ἐν τῷ ἅρμα-
ru suo in occursum ieu. t inuenerūt eū in par
τι αὐτοῦ εἰς ἀπάντησιν ἰού. καὶ εὗρον αὐτὸν ἐν τῇ με-
te nabuth israelite. t factū est vt vidit io
ρίδι ναβουθ τοῦ ἰζραηλίτου. καὶ ἐγένετο ὡς εἶδεν ἰω-
ram ieu: t dixit: si pax ieu? t dixit ieu: qd
ρὰμ τὸν ἰού, καὶ εἶπεν, εἰ εἰρήνη ἰού; καὶ εἶπεν ἰού, τί
tibi t paci? fornicatiōes iezabel matris tue t
σοι καὶ εἰρήνῃ; αἱ πορνεῖαι ἰεζάβελ τῆς μητρός σου καὶ
veneficia eius multa. t cōuertit ioram
τὰ φάρμακα αὐτῆς τὰ πολλά. καὶ ἐπέστρεψεν ἰωρὰμ
manus suas vt fugeret. t dixit ad ochoziā:
τὰς χεῖρας αὐτοῦ τοῦ φυγεῖν. καὶ εἶπεν πρὸς ὀχοζίαν,
dolus ochozia. t ieu impleuit manus suas in
δόλος ὀχοζία. καὶ ἰοὺ ἐπλήρωσεν τὰς χεῖρας αὐτοῦ ἐν
arcu: t percussit ioram inter bra
τῷ τόξῳ, καὶ ἐπάταξεν τὸν ἰωρὰμ ἀναμέσον τῶν βρα-
chia ei⁹: t egressa est sagitta per co: e-
χιόνων αὐτοῦ, καὶ ἐξῆλθε τὸ βέλος διὰ τῆς καρδίας αὐ-
ius: t icuruauit se sup genua sua. t dixit ieu
τοῦ, καὶ ἔκαμψεν ἐπὶ τὰ γόνατα αὐτοῦ. καὶ εἶπεν ἰοὺ
ad badecar tristatā suū: tolle t proijce e-
πρὸς βαδεκὰρ τὸν τριστάτην αὐτοῦ, ἆρον καὶ ῥῖψον αὐ-
um in parte agri nabuth israelite:
τὸν ἐν τῇ μερίδι τοῦ ἀγροῦ ναβουθ τοῦ ἰζραηλίτου,
quia memini ego: qn̄ ego t tu ascendentes
F διότι μέμνημαι ἐγώ, ὅτε ἐγὼ καὶ σὺ ἐπιβεβηκότες
sup currū post achab patrē eius:
3. Reg 21. f. ἐπὶ ζεύγους ὀπίσω ἀχαὰβ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ,
t dns cepit super eū assūptionē hāc dicēs:
καὶ κύριος ἔλαβεν ἐπ᾽ αὐτὸν τὸ λῆμμα τοῦτο λέγων,
si qdē sanguines nabuth t sanguines filiorū
εἰ μὴν τὰ αἵματα ναβουθ καὶ τὰ αἵματα τῶν υἱῶν
eius vidi heri ait dns: t reddam
αὐτοῦ εἶδον ἐχθὲς φησὶ κύριος, καὶ ἀνταποδώσω
tibi in parte hac ait dns. t nūc
σοι ἐν τῇ μερίδι ταύτῃ λέγει κύριος. καὶ νῦν
tollite t proijcite eū in parte iuxta ver
ἄρατε καὶ ῥίψατε αὐτὸν ἐν τῇ μερίδι κατὰ τὸ ῥῆ-
bum dni. t ochozias rex iuda vidit
μα κυρίου. καὶ ὀχοζίας βασιλεὺς ἰούδα εἶδεν
t fugit viam domus horti.
καὶ ἔφυγεν ὁδὸν βαιθγάν. ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞

Et ait. Video ego glo
bum. Dixitq ∞∞∞∞∞∞∞∞
iorā. Tolle currum: &
mitte i occursum eorū:
& dicat vadēs. Recte ne
sunt oia? Abijt ergo qui
ascēderat currum in oc
cursum eius: & ait. Hec
dicit rex. Pacata sunt
omnia? Dixitq iehu.
Quid tibi & paci? Trā
si & seq̄re me. Nūciauit
quoq speculator dicēs
Venit nūcius ad eos:
& nō reuertitur. Misit
ēt currū equorū scdm.
Venitq ad eos: & ait.
Hec dicit rex. Nūquid
pax est? Et ait iehu. ∞∞
Quid tibi & paci? Trā
si & seq̄re me. Nūciauit
aūt speculator: dicens.
Venit vsq ad eos: &
nō reuertitur. Est autē
incessus q̄si incessus ie
hu filij namsi. Preceps
ei graditur. Et ait iorā.
Iūgite currū. Iūxerūt
q currū eius. Et egres-
sus est iorā rex israel: ∞
& ochozias rex iuda:
singuli in curribus suis.
Egressiq sūt in occur
sum iehu: & inuenerūt
eū in agro naboth iez-
rahelite. Cumq vidisset
iorā iehu: dixit. Pax ē
∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
iehu? At ille respōdit.
Que pax? Adhuc for-
nicatiōes iezabel ma-
tris tue & veneficia ei⁹
multa vigēt. Cōuertit
aūt iorā manū suam: &
fugiens ait ad ochoziā.
Insidie ochozia. Por-
ro iehu tetēdit arcum
manu: & pcussit iorā ī
ter scaplas: & egressa ē
sagitta p cor eius: statī
q corruit in curru suo.
Dixitq iehu ad bada-
cher ducē. Tolle proij-
ce eū in agro nabot ∞∞
iezrahelite. Memini ei
qn̄ ego & tu ∞∞∞∞∞∞
sedentes in curru seq̄-
bamur achab ∞∞∞∞∞∞
patrem huius: q dominus onus hoc leuaue-
rit sup eū dicēs. Si non
pro sanguine naboth
& p sanguine filiorū e
ius q vidi heri: ait dns:
reddā tibi in agro isto
dicit ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
dominus. Nunc ergo
tolle & proijce eū in a-
gro iuxta verbū dni. O
chozias autem rex iuda
videns hoc: fugit per
viam domus horti: ∞∞

ויאמר שפעת אני ראה ויאמר
יהורם קח רכב ושלח לקראתם לקח
ויאמר השלום: וילך רכב הסוס שלם
לקראתו ויאמר כה אמר המלך
השלום ויאמר יהוא מה לך
ולשלום סב אל אחרי ויגד הצפה סבב נגד
לאמר בא המלאך עד הם ולא שב: בוא לאך
וישלח רכב סוס שני ויבא אלהם שוב שלח
ויאמר כה אמר המלך שלום שנה
ויאמר יהוא מה לך ולשלום סב
אל אחרי: ויגד הצפה לאמר בא
עד אליהם ולא שב והמנהג כמנהג נהג
יהוא בן נמשי כי בשגעון ינהג:
ויאמר יהורם אסר ויאסר רכבו אסר
ויצא יהורם מלך ישראל ואחזיהו
מלך יהודה איש ברכבו ויצאו
לקראת יהוא וימצאהו בחלקת מצא
נבות היזרעאלי: ויהי כראות היה ראה
יהורם את יהוא ויאמר השלום
יהוא ויאמר מה השלום עד זנוני זנה
איזבל אמך וכשפיה הרבים: רבב
ויהפך יהורם ידיו וינס ויאמר אל הפך נוס
אחזיהו מרמה אחזיה: ויהוא מלא רמה
ידו בקשת ויך את יהורם בין זרעיו נכה
ויצא החצי מלבו ויכרע ברכבו: חצץ כרע
ויאמר אל בדקר שלשה שא נשא
השלכהו בחלקת שדה נבות שלך
היזרעאלי כי זכור אני ואתה זכר
את רכבים צמדים אחרי אחאב
אביו ויהוה נשא עליו את המשא נשא
הזה: אם לא את דמי נבות ואת
דמי בניו ראיתי אמש נאם יהוה ראה
ושלמתי לך בחלקה הזאת נאם
יהוה ועתה שא השלכהו בחלקה
כדבר יהוה: ואחזיה מלך
יהודה ראה וינס דרך בית הגן

וַיִּרְדֹּף אַחֲרָיו יֵהוּא וַיֹּאמֶר גַּם רָדַף
אֹתוֹ הַכֻּהוּ אֶל הַמֶּרְכָּבָה בְּמַעֲלֵה אֵת נָכָה
גוּר אֲשֶׁר אֶת יִבְלְעָם וַיָּנָס מְגִדּוֹ רָכַב עָלָה
וַיָּמָת שָׁם׃ וַיַּרְכִּבוּ אֹתוֹ עֲבָדָיו נוּס
יְרוּשָׁלָמָה וַיִּקְבְּרוּ אֹתוֹ בִקְבֻרָתוֹ מוּת
עִם אֲבֹתָיו בְּעִיר דָּוִד׃ וּבִשְׁנַת אַחַת קָבַר שָׁנָה
עֶשְׂרֵה שָׁנָה לְיוֹרָם בֶּן אַחְאָב מָלַךְ
אֲחַזְיָה עַל יְהוּדָה׃ וַיָּבוֹא יֵהוּא בּוֹא
יִזְרְעֶאלָה וְאִיזֶבֶל שָׁמְעָה וַתָּשֶׂם שׂוּם
בַּפּוּךְ עֵינֶיהָ וַתֵּיטֶב אֶת רֹאשָׁהּ יָטַב
וַתַּשְׁקֵף בְּעַד הַחַלּוֹן׃ וְיֵהוּא בָּא שָׁקַף חָלַל
בַשָּׁעַר וַתֹּאמֶר הֲשָׁלוֹם זִמְרִי הֹרֵג אָמַר שָׁלַם
אֲדֹנָיו׃ וַיִּשָּׂא פָנָיו אֶל הַחַלּוֹן נָשָׂא פָּנָה
וַיֹּאמֶר מִי אִתִּי מִי וַיַּשְׁקִיפוּ אֵלָיו
שְׁנַיִם שְׁלֹשָׁה סָרִיסִים׃ וַיֹּאמֶר שָׁנָה סָרַס
שִׁמְטֻהָ וַיִּשְׁמְטוּהָ וַיִּז מִדָּמָהּ אֶל שָׁמַט נָזָה
הַקִּיר וְאֶל הַסּוּסִים וַיִּרְמְסֶנָּה׃ וַיָּבֹא רָמַס אָכַל
וַיֹּאכַל וַיֵּשְׁתְּ וַיֹּאמֶר פִּקְדוּ נָא אֶת שָׁתָה
הָאֲרוּרָה הַזֹּאת וְקִבְרוּהָ כִּי בַת מֶלֶךְ אָרַר
הִיא׃ וַיֵּלְכוּ לְקָבְרָהּ וְלֹא מָצְאוּ בָהּ
כִּי אִם הַגֻּלְגֹּלֶת וְהָרַגְלַיִם וְכַפּוֹת גָּלַל
הַיָּדָיִם׃ וַיָּשֻׁבוּ וַיַּגִּידוּ לוֹ וַיֹּאמֶר דְּבַר שׁוּב נָגַד
יְהוָה הוּא אֲשֶׁר דִּבֶּר בְּיַד עַבְדּוֹ
אֵלִיָּהוּ הַתִּשְׁבִּי לֵאמֹר בְּחֵלֶק
יִזְרְעֶאל יֹאכְלוּ הַכְּלָבִים אֶת בְּשַׂר
אִיזָבֶל׃ וְהָיְתָ נִבְלַת אִיזֶבֶל כְּדֹמֶן עַל הָיָה
פְּנֵי הַשָּׂדֶה בְּחֵלֶק יִזְרְעֶאל אֲשֶׁר
לֹא יֹאמְרוּ זֹאת אִיזָבֶל׃
אָמַר
Cap.x. וּלְאַחְאָב שִׁבְעִים בָּנִים
בְּשֹׁמְרוֹן וַיִּכְתֹּב יֵהוּא סְפָרִים בָּנָה כָּתַב
וַיִּשְׁלַח שֹׁמְרוֹן אֶל שָׂרֵי יִזְרְעֶאל שָׁלַח שׂוּר
הַזְּקֵנִים וְאֶל הָאֹמְנִים אַחְאָב
לֵאמֹר׃ וְעַתָּה כְּבֹא הַסֵּפֶר הַזֶּה בּוֹא
אֲלֵיכֶם וְאִתְּכֶם בְּנֵי אֲדֹנֵיכֶם
וְאִתְּכֶם הָרֶכֶב וְהַסּוּסִים וְעִיר
מִבְצָר וְהַנָּשֶׁק׃ וּרְאִיתֶם הַטּוֹב בָּצַר רָאָה

persecutusq; ẽ eũ iehu: & ait. Etiam hunc percutite in curru suo. Et pcusserunt eũ in ascensu gaber qui ẽ iuxta ieblaam. Qui fugit in mageddo: & mortuus est ibi. Et imposuerunt eũ serui eius super currũ suum & tulerũt in ierusalẽ: sepelierũtq; in sepulchro cũ patrib⁹ suis in ciuitate dauid. Anno vndecimo ioram filii achab regis israel: regnauit ochozias super iudã: venitq; iehu ĩ iezrahel. Porro iezabel introitu eius audito depinxit oculos suos stibio & ornauit caput suũ & respexit per fenestrã ingredientẽ iehu per portã & ait. Nunqd pax pt esse zamri qui interfecit dñm suũ? Leuauitq; iehu faciẽ suam ad fenestrã: & ait. Que est ista? Et inclinauerunt se ad eum duo vel tres eunuchi: at ille dixit eis. Precipitate eam deorsum. Et precipitauerunt eam: aspersusq; ẽ sanguine paries & eqnorũ vngule conculcauerũt eã. Cunq; introgressus eẽt vt comederet biberetq;: ait. Ite & videte maledictam illam & sepelite eam: quia filia regis est. Cunq; issent vt sepelirent eam non inuenerũt nisi caluariã & pedes & summas manus. Reuersiq; nunciauerũt ei. Et ait iehu. Sermo domini est quem locutus est per seruũ suum heliam tesbitẽ: dicẽs. In agro iezrahel comedent canes carnes iezabel. Et erũt carnes iezabel sicut stercus sup faciẽ terre in agro iezrahel: ita vt pteresũtes dicant. Heccine est illa iezabel? 10.

Erant autem achab septuagita filii in samaria. Scripsit ergo iehu litteras: & misit ĩ samariã ad optimates ciuitatis & ad maiores natu: & ad nutricios achab: dicens. Statim vt acceperitis litteras has qui habetis filios dñi vrĩ & currus & equos & ciuitates firmas & arma eligite meliorẽ

τ persecut⁹ est ieu post eum. τ ait: etiam ip
καὶ κατεδίωξεν ἰοὺ ὀπίσω αὐτοῦ. καὶ εἶπεν, καί γε αὐ
sum percutite eum in curru erũt in asce
τὸν πατάξατε αὐτὸν ἐπὶ τῷ ἅρματι ὄντα ἐν τῷ ἀναβά
su gur: q̃ est ieblaam. τ fugit ochozias in
σει γούρ, ἥ ἐστιν τοῦ ἰεβλαάμ. καὶ ἔφυγεν ὀχοζίας εἰς
mageddo: τ mortu⁹ est ibi. τ attulerũt eũ ser-
μαγεδδώ, καὶ ἀπέθανεν ἐκεῖ. καὶ ἀνήνεγκαν αὐτὸν οἱ παῖ-
ui eius in hierusalẽ: τ sepelierũt eũ cũ
δες αὐτοῦ εἰς ἱερουσαλήμ, καὶ ἔθαψαν αὐτὸν μετὰ τῶν
patribus suis in ciuitate dauid: τ in ãno vndecimo
πατέρων αὐτοῦ ἐν πόλει δαυίδ. καὶ ἐν ἔτει ἑνδεκάτῳ
ioram regis israel regnauit ochozias sup iu-
ἰωρὰμ βασιλέως ἰσραὴλ ἐβασίλευσεν ὀχοζίας ἐπὶ ἰου-
dan. τ venit ieu in iezrael. τ audiuit iezabel:
δαν. καὶ ἦλθεν ἰοὺ εἰς ἰεζραήλ. καὶ ἤκουσεν ἰεζάβελ,
τ stibio depinxit oculos suos: τ ornauit
καὶ ἐστιβίσατο τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτῆς, καὶ ἐκόσμησεν
caput suũ: τ inclinauit se p fenestrã. τ
τὴν κεφαλὴν αὐτῆς, καὶ διέκυψεν διὰ τῆς θυρίδος. καὶ
ieu ingressus est in ciuitatẽ. τ ipsa dixit: si pax
ἰοὺ εἰσεπορεύετο ἐν τῇ πόλει. καὶ αὐτὴ εἶπεν, εἰ εἰ-
zambri q̃ interfecit dñm suũ? τ leuauit ieu 3.Re. 16.c.
ρήνη ζαμβρεὶ ὁ φονεὺς τοῦ κυρίου αὐτοῦ; καὶ ἐπῆρεν ἰοὺ
oculos suos ad fenestrã: τ vidit e- G
τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ εἰς τὴν θυρίδα, καὶ εἶδεν αὐ-
am: τ dixit: quis es tu: descẽde ad me. τ incli
τήν, καὶ εἶπεν, τίς εἶ σύ, κατάβηθι πρὸς με. καὶ ἐξέ-
nauerũt se ad eũ duo eunuchi eius. τ dixit ieu:
κυψαν πρὸς αὐτὸν δύο εὐνοῦχοι αὐτῆς. καὶ εἶπεν ἰού,
precipitate eam: τ prececerũt eã: τ aspersus ẽ
κατασπάσατε αὐτήν, καὶ ἔρριψαν αὐτήν, καὶ ἐρραντίσθη
sanguis eius ad parietẽ τ ad equos:
τὸ αἷμα αὐτῆς πρὸς τὸν τοῖχον καὶ πρὸς τοὺς ἵππους,
τ conculcauerũt eã. τ ingressus ẽ ieu τ comedit
καὶ συνεπάτησαν αὐτήν. καὶ εἰσῆλθεν ἰοὺ καὶ ἔφαγεν
τ bibit: τ ait: aiaduertite iã maledi
καὶ ἔπιεν, καὶ εἶπεν, ἐπισκέψασθε δὲ τὴν κατηραμέ-
ctam hanc: τ sepelite eã: qr filia re-
νην ταύτην, καὶ θάψατε αὐτήν, ὅτι θυγάτηρ βασι-
gis est. τ abierũt vt sepelirẽt eã: τ nõ inuenerũt
λέως ἐστίν. καὶ ἐπορεύθησαν θάψαι αὐτήν, καὶ οὐχ εὗρον
in ea nisi caluariã τ pedes τ extrema
ἐν αὐτῇ ἀλλ᾽ ἢ τὸ κρανίον καὶ τοὺς πόδας καὶ τὰ ἴχνη 5.Reg. 21.f
manuũ. τ reuersi sunt τ nunciauerũt ei. τ 8.col.
τῶν χειρῶν. καὶ ἐπέστρεψαν καὶ ἀνήγγειλαν αὐτῷ. καὶ
ait ieu: verbũ dñi est hoc q̃d locut⁹ est in manu
εἶπεν ἰού, ῥῆμα κυρίου ἐστὶ τοῦτο ὃ ἐλάλησεν ἐν χειρὶ
serui sui helie thesbyte dicens: in par
τοῦ δούλου αὐτοῦ ἠλίου τοῦ θεσβίτου λέγων, ἐν τῇ μερί-
te iezrael comedẽt canes carnes iezabel.
δι ἰεζραὴλ καταφάγονται οἱ κύνες τὰς σάρκας ἰεζάβελ.
τ erit morticiniũ iezabel vt stercus sup faciem
καὶ ἔσται τὸ θνησιμαῖον ἰεζάβελ ὡς κοπρία ἐπὶ προσώπου
agri in parte iezrael: vt nõ dicãt: hec iezabel.
τοῦ ἀγροῦ ἐν τῇ μερίδι ἰεζραήλ, ὥστε μὴ εἰπεῖν, αὕτη ἰεζάβελ.
Et achaab septuaginta filij in sa-
Καὶ τῷ ἀχαὰβ ἑβδομήκοντα υἱοὶ ἐν σα- Ca.10. A
maria. τ scripsit ieu libros: τ misit in Iudic. 10.c.
μαρείᾳ. καὶ ἔγραψεν ἰοὺ βιβλίον, καὶ ἀπέστειλεν εἰς
samariam ad principes ciuitatis τ ad
σαμάρειαν πρὸς τοὺς ἄρχοντας τῆς πόλεως καὶ πρὸς
maiores natu τ ad nutricios filiorum
τοὺς πρεσβυτέρους καὶ πρὸς τοὺς τιθηνοὺς τῶν υἱῶν
achaab dicẽs: τ nũc vt venerit littere i-
ἀχαὰβ λέγων, καὶ νῦν ὡς ἂν ἔλθῃ τὸ βιβλίον τοῦ-
ste ad vos: τ vobiscũ filij dñi
το πρὸς ὑμᾶς, καὶ μεθ᾽ ὑμῶν οἱ υἱοὶ τοῦ κυρίου
vrĩ: τ vobiscũ currus τ equi τ
ὑμῶν, καὶ μεθ᾽ ὑμῶν τὰ ἅρματα καὶ οἱ ἵπποι καὶ
ciuitates munite τ arma: τ videbitis bonum
πόλεις ὀχυραὶ καὶ ὅπλα, καὶ ὄψεσθε τὸν ἀγαθὸν

ꝛ rectū in filijs dñi vři: ꝛ cōſtitui
καὶ εὐθὺν ἐν τοῖς υἱοῖς τοῦ κυρίου ὑμῶν, καὶ καταστή-
te eū ſup ſoliū patris ſui: ꝛ pu
σατε αὐτὸν ἐπὶ τὸν θρόνον τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, καὶ πο-
gnate pro domo dñi vři. ꝛ timue
λεμεῖτε ὑπὲρ τοῦ οἴκου τοῦ κυρίου ὑμῶν. καὶ ἐφοβή-
runt nimis ꝛ dixerūt: ecce duo reges nō
θησαν σφόδρα καὶ εἶπον, ἰδοὺ οἱ δύο βασιλεῖς οὐκ
ſteterūt cōtra faciē ei⁹: ꝛ quō nos ſtabi
ἔστησαν κατὰ πρόσωπον αὐτοῦ, καὶ πῶς ἡμεῖς στησόμε-
mus? ꝛ miſerūt q̄ ſup domū ꝛ q̄ ſup ciui
θα; καὶ ἀπέστειλαν οἱ ἐπὶ τοῦ οἴκου καὶ οἱ ἐπὶ τῆς πό-
tatem ꝛ maiores natu ꝛ nutricij ad ieu dicen
λεως καὶ οἱ πρεσβύτεροι καὶ οἱ τιθηνοὶ πρὸς ἰοὺ λέγον-
tes: nos ſerui tui: ꝛ oīa q̄cūq; dixeris nobis facie
τες, ἡμεῖς δοῦλοί σου, καὶ πάντα ὅσα ἂν εἴπῃς ἡμῖν ποιή-
B mus: ꝛ nō regē cōſtituem⁹ vllum: bonū in ocu
σομεν, καὶ οὐ βασιλεύσομεν οὐδένα, τὸ ἀγαθὸν ἐν ὀφθαλ-
lis tuis faciemus. ꝛ ſcripſit ad eos ieu lit
μοῖς σου ποιήσομεν. καὶ ἔγραψεν πρὸς αὐτοὺς ἰοὺ βι-
teras ſecūdo dicēs: ſi mei eſtis vos: ꝛ vo
βλίον δεύτερον λέγων, εἰ ἐμοί ἐστε ὑμεῖς, καὶ τῆς φω-
cē meā auditis: tollite capita viroꝝ filioꝝ do
νῆς μου ἀκούετε, λάβετε κεφαλὰς ἀνδρῶν υἱῶν τοῦ κυ-
mini vři: ꝛ afferte ad me vt hora hec cras
ρίου ὑμῶν, καὶ ἐνέγκατε πρός με ὡς ἡ ὥρα αὔριον
in iezrael. ꝛ filij regis erāt ſeptuagin
εἰς ἰεζραέλ. καὶ οἱ υἱοὶ τοῦ βασιλέως ἦσαν ἑβδομήκον-
ta viri: quos adulti ciuitatis nutriebant e
τα ἄνδρες, οὓς οἱ ἁδροὶ τῆς πόλεως ἐξέτρεφον αὐ-
os. ꝛ factū eſt vt venit ad eos epiſtola:
τούς. καὶ ἐγένετο ὡς ἦλθε πρὸς αὐτοὺς τὸ βιβλίον,
ꝛ ceperūt filios regis ꝛ occiderūt e
καὶ ἔλαβον τοὺς υἱοὺς τοῦ βασιλέως καὶ ἔσφαξαν αὐ-
os ſeptuaginta viros: ꝛ poſuerūt capita
τοὺς ἑβδομήκοντα ἄνδρας, καὶ ἔθηκαν τὰς κεφαλὰς
eorū in cartallis: ꝛ miſerūt ei in iezrael.
αὐτῶν εἰς καρτάλλους, καὶ ἀπέστειλαν αὐτῷ εἰς ἰεζραέλ.
ꝛ venit nūci⁹ ꝛ nunciauit ei dicēs: tule
καὶ ἦλθεν ἄγγελος καὶ ἀπήγγειλεν αὐτῷ λέγων, ἤνε-
runt capita filioꝝ regis. ꝛ di
γκαν τὰς κεφαλὰς τῶν υἱῶν τοῦ βασιλέως. καὶ εἶ-
xit ieu: ponite ea duos aceruos iuxta portā
πεν ἰού, θέτε αὐτὰς δύο βουνοὺς παρὰ τὴν πύλην τῆς
ciuitatis vſq; mane. ꝛ factū ē mane ꝛ egreſſus ſte
πόλεως ἕως πρωΐ. καὶ ἐγένετο πρωΐ καὶ ἐξῆλθε καὶ ἔ-
tit in porta ciuitatis: ꝛ dixit ad oēm
στη ἐν τῇ πύλῃ τῆς πόλεως, καὶ εἶπε πρὸς πάντα τὸν
ppl'm: iuſti vos: ecce ego cōuerſus ſū cōtra
λαόν, δίκαιοι ὑμεῖς, ἰδοὺ ἐγὼ συνεστράφην ἐπὶ τὸν
C meum dñm: ꝛ interfeci eum: ꝛ iſ
ἐμαυτοῦ κύριον, καὶ ἀπέκτεινα αὐτόν, καὶ τοὺς
tos oēs quis percuſſit: videte q̄ nō cadet
τούς πάντας τίς ἐπάταξεν; ἴδετε ὅτι οὐ πεσεῖται
de ſermōib⁹ dñi ſup terrā: quos locutus eſt
ἀπὸ τῶν λόγων κυρίου ἐπὶ τὴν γῆν, ὧν ἐλάλησεν
cōtra domū achaab. ꝛ fecit dñs q̄cūq; lo
κατὰ τοῦ οἴκου ἀχαάβ. καὶ ἐποίησε κύριος ὅσα ἐλά-
cut⁹ eſt in manu ſerui ſui helie. ꝛ per
λησεν ἐν χειρὶ τοῦ δούλου αὐτοῦ ἠλίου. καὶ ἐπά-
cuſſit ieu oēs qui reliqui fuerāt in domo
ταξεν ἰοὺ πάντας τοὺς καταλειφθέντας ἐν τῷ οἴκῳ
achaab in iezrael: ꝛ oēs adultos eius:
ἀχαὰβ ἐν ἰεζραέλ, καὶ πάντας τοὺς ἁδροὺς αὐτοῦ,
ꝛ oēs notos eius: ꝛ ſacerdotes
καὶ πάντας τοὺς γνωστοὺς αὐτοῦ, καὶ τοὺς ἱερεῖς
eius: donec nō remanerent ex eo reli
αὐτοῦ, ἕως τοῦ μὴ καταλειφθῆναι αὐτοῦ κατάλειμ-
quie. ꝛ ſurrexit ꝛ abijt ieu in ſamariā. ꝛ
μα. καὶ ἀνέστη καὶ ἐπορεύθη ἰοὺ εἰς σαμάρειαν. καὶ
ipſe erat in via bethacad paſtoꝝ: ꝛ inuenit
αὐτὸς ἦν ἐν τῇ ὁδῷ βαιθακὰδ τῶν ποιμένων, καὶ εὗρε τοὺς

& eū qui vobis placue-
rit de filiis dñi vři: &
eū ponite ſup ſoliū pa
tris ſui: & pugnate pro
domo dñi vři. Timue-
runt illi vehemēter: &
dixerunt. Ecce duo re
ges non potuerūt ſtare
corā eo: & quō nos va
lebimus reſiſtere? Miſe-
runt ergo p̄poſiti do-
mus & p̄fecti ciuitatis &
maiores natu & nutricii
ad iehu: dicētes. Serui
tui ſumus: quecūq; iuſ
ſeris
faciemus: nec cōſtitue
mus nobis regē. Que-
cunq; tibi placent fac.
Reſcripſit aūt eis litte
ras ſcđo: dicēs. Si mei
eſtis & obeditis mihi:
tollite capita
filiorum domini veſtri:
& venite ad me
hac eadē hora cras in
iezrahel. Porro filii re-
gis ſeptuaginta viri a-
pud optiates ciuitatis
nutriebantur. Cūq; ve
niſſent littere
ad eos: tulerūt filios re
gis
& occiderūt ſeptuagin
ta viros: & poſuerunt
capita eorū i cophinis:
& miſerunt ad eum
in iezrahel. Venit aūt
nūcius ad eū & indica-
uit ei: dicens. Attulerūt
capita filiorum regis.
Qui r̄ndit. Ponite ea
ad duos aceruos iuxta
itroitū porte vſq; ma
ne. Cūq; diluxiſſet
egreſſus ē & ſtās dixit
ad omnem populum.
Iuſti eſtis. Si ego con
iuraui
cōtra dñm meū & iter
feci eū quis percuſſit
oēs hos? Videte ergo
nunc qm̄ non cecidit
de ſermōibus dñi i ter
rā quos locutus eſt
dñs ſup domū achab:
& dominus
fecit quod locutus eſt
in manu ſerui ſui
helie. Percuſſit igitur
iehu oēs qui reliq erāt
de domo achab in iez
rahel & vniuerſos
optimates eius & no-
tos & ſacerdotes: dōec
non remanerent ex eo
reliquie. Et ſurrexit &
venit in ſamariam. Cū
q; veniſſet ad cameram
paſtorum in via inue-
nit

והישר מבני אדניכם ושמתם על שום
כסא אביו והלחמו על בית אדניכם: לחם
ויראו מאד מאד ויאמרו הנה
שני המלכים לא עמדו לפניו שנה פנה
ואיך נעמד אנחנו: וישלח אשר עמד שלח
על הבית ואשר על העיר והזקנים
והאמנים אל יהוא לאמר עבדיך
אנחנו וכל אשר תאמר אלינו אמר
נעשה לא נמליך איש הטוב עשה מלך
בעיניך עשה: ויכתב אליהם ספר
שנית לאמר אם לי אתם ולקלי שנה קול
אתם שמעים קחו את ראשי לקח
אנשי בני אדניכם ובאו אלי בוא
כעת מחר יזרעאלה ובני המלך
שבעים איש את גדלי העיר
מגדלים אותם: ויהי כבא הספר גדל את
אליהם ויקחו את בני המלך היה
וישחטו שבעים איש וישימו את שחט שום
ראשיהם בדודים וישלחו אליו שלח
יזרעאלה: ויבא המלאך ויגד לו לאך נגד
לאמר הביאו ראשי בני המלך בוא
ויאמר שימו אתם שני צברים שנה
פתח השער עד הבקר: ויהי בבקר
ויצא ויעמד ויאמר אל כל העם עמד
צדיקם אתם הנה אני קשרתי
על אדני ואהרגהו ומי הכה את הרג נכה
כל אלה: דעו אפוא כי לא יפל ידע איפה
מדבר יהוה ארצה אשר דבר נפל
יהוה על בית אחאב ויהוה
עשה את אשר דבר ביד עבדו
אליהו: ויך יהוא את כל הנשארים נכה
לבית אחאב ביזרעאל וכל
גדליו ומידעיו וכהניו עד בלתי ידע
השאיר לו שריד: ויקם ויבא שאר שרד
וילך שמרון הוא בית עקד קום בוא
הרעים בדרך: ויהוא מצא רעה

אֶת אֲחֵי אֲחַזְיָהוּ מֶלֶךְ יְהוּדָה
וַיֹּאמֶר מִי אַתֶּם וַיֹּאמְרוּ אֲחֵי
אֲחַזְיָהוּ אֲנַחְנוּ וַנֵּרֶד לִשְׁלוֹם בְּנֵי — יָרַד שָׁלַם
הַמֶּלֶךְ וּבְנֵי הַגְּבִירָה: וַיֹּאמֶר תִּפְשׂוּם — גָּבַר תָּפַשׂ
חַיִּים וַיִּתְפְּשׂוּם חַיִּים וַיִּשְׁחָטוּם — שָׁחַט
אֶל בּוֹר בֵּית עֵקֶד אַרְבָּעִים וּשְׁנַיִם — רָבַע שָׁנָה
אִישׁ וְלֹא הִשְׁאִיר אִישׁ מֵהֶם: וַיֵּלֶךְ — שָׁאַר
מִשָּׁם וַיִּמְצָא אֶת יְהוֹנָדָב בֶּן רֵכָב — מָצָא
לִקְרָאתוֹ וַיְבָרְכֵהוּ וַיֹּאמֶר אֵלָיו — בָּרַךְ אָמַר
הֲיֵשׁ אֶת לְבָבְךָ יָשָׁר כַּאֲשֶׁר לְבָבִי
עִם לְבָבֶךָ וַיֹּאמֶר יְהוֹנָדָב יֵשׁ וָיֵשׁ
תְּנָה אֶת יָדֶךָ וַיִּתֵּן יָדוֹ וַיַּעֲלֵהוּ אֵלָיו — נָתַן עָלָה
אֶל הַמֶּרְכָּבָה: וַיֹּאמֶר לְכָה אִתִּי — רָכַב יָלַךְ
וּרְאֵה בְּקִנְאָתִי לַיהוָה וַיַּרְכִּבוּ אֹתוֹ
בְּרִכְבּוֹ: וַיָּבֹא שֹׁמְרוֹן וַיַּךְ אֶת כָּל — בּוֹא נָכָה
הַנִּשְׁאָרִים לְאַחְאָב בְּשֹׁמְרוֹן עַד — שָׁאַר
הִשְׁמִדוֹ כִּדְבַר יְהוָה אֲשֶׁר דִּבֶּר — שָׁמַד
אֶל אֵלִיָּהוּ: וַיִּקְבֹּץ יֵהוּא אֶת כָּל — קָבַץ
הָעָם וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם אַחְאָב עָבַד
אֶת הַבַּעַל מְעָט יֵהוּא יַעַבְדֶנּוּ הַרְבֵּה: — עָבַד רָבָה
וְעַתָּה כָּל נְבִיאֵי הַבַּעַל כָּל — נָבָא
עֲבָדָיו וְכָל כֹּהֲנָיו קִרְאוּ אֵלַי אִישׁ
אַל יִפָּקֵד כִּי זֶבַח גָּדוֹל לִי לַבַּעַל
כֹּל אֲשֶׁר יִפָּקֵד לֹא יִחְיֶה וְיֵהוּא — פָּקַד גָּדַל חָיָה
עָשָׂה בְעָקְבָּה לְמַעַן הַאֲבִיד אֶת עֹבְדֵי — אָבַד
הַבַּעַל: וַיֹּאמֶר יֵהוּא קַדְּשׁוּ
עֲצָרָה לַבַּעַל וַיִּקְרָאוּ: וַיִּשְׁלַח — קָרָא שָׁלַח
יֵהוּא בְּכָל יִשְׂרָאֵל וַיָּבֹאוּ כָּל
עֹבְדֵי הַבַּעַל וְלֹא נִשְׁאַר אִישׁ
אֲשֶׁר לֹא בָא וַיָּבֹאוּ בֵּית הַבַּעַל — בּוֹא
וַיִּמָּלֵא בֵית הַבַּעַל פֶּה לָפֶה: — מָלֵא
וַיֹּאמֶר לַאֲשֶׁר עַל הַמֶּלְתָּחָה — לָתַח
הוֹצֵא לְבוּשׁ לְכֹל עֹבְדֵי הַבַּעַל — יָצָא לָבַשׁ
וַיֹּצֵא לָהֶם הַמַּלְבּוּשׁ: וַיָּבֹא יֵהוּא
וִיהוֹנָדָב בֶּן רֵכָב בֵּית הַבַּעַל
וַיֹּאמֶר לְעֹבְדֵי הַבַּעַל חַפְּשׂוּ — אָמַר

fratres ochozie regis iuda: dixitq; ad eos. Qui nā estis vos? Qui rñderūt: Frēs ochozie regis sumus: & descēdimus ad salutādos filios regis & filios regine. Qui ait. Comprehēdite eos viuos. Quos cū cōphēdissent viuos: iugulauerūt eos in cisterna iuxta camerā q̄dragīta duos viros: & nō reliquit ex eis quēq̄. Cūq; abisset inde: inuenit ionadab filiū rechab in occursū sibi. Et bñdixit ei. Et ait iehu ad eum. Nunqd est cor tuū rectū cū corde meo: sicut cor meū cū corde tuo? Et ait ionadab. Est. Si ē inquit: da mihi manum tuam. Qui dedit ei manū suā. At ille leuauit eū ad se in currū: dixitq; ad eū. Veni mecū & vide zelū meū p dño. Et ipositū in curru suo duxit i samariā. Et pcussit oēs qui reliqui fuerant de achab in samaria vsq; ad vnū: iuxta verbum dñi qđ locutus est p heliā. Cōgregauit ergo iehu oēm populū: & dixit ad eos. Achab coluit baal parum: ego āt colā eum amplius. Nūc igitur oēs pphetas baal & vniuersos seruos eius & cunctos sacerdotes ipsius vocate ad me. Nullus sit qui nō veniat. Sacrificiū ei grande est mihi baal. Quicūq; defuerit non viuet. Porro iehu faciebat hoc isidiose: vt disperderet cultores baal: & dixit. Sctificate diem solēnē baal. Vocauitq; & misit in vniuersos terminos israel: & venerūt cūcti serui baal. Nō fuit residuus ne vnus quidem q nō veniret. Et igressi sunt templum baal. Et repleta ē domus baal a sūmo vsq; ad sūmū. Dixitq; his q preerant sup vestes. Proferte vestimenta vniuersis seruis baal. Et ptulerūt eis vestes. Ingressusq; iehu & iōadab filius rechab templum baal: ait cultoribus baal. Perquirite

fratres ochozie regis iuda. et dixit: qui nā
ἀδελφοὺς ὀχοζίου τοῦ βασιλέως ἰούδα. καὶ εἶπε, τίνες
vos? et dixerūt: fratres ochozie nos: et descēdimus
ὑμεῖς; καὶ εἶπον, ἀδελφοὶ ὀχοζίου ἡμεῖς, καὶ κατέβημεν
in pacē filiorum regis et filiorum regi
εἰς εἰρήνην τῶν υἱῶν τοῦ βασιλέως καὶ τῶν υἱῶν τῆς δυναστευ
ne. et dixit ieu: cōprehēdite eos viuos. et cō
ούσης. καὶ εἶπεν ἰού, συλλάβετε αὐτοὺς ζῶντας. καὶ συνέ
prehēderūt eos: et iugulauerūt eos in bethacad quadra
λαβον αὐτούς, καὶ ἔσφαξαν αὐτοὺς ἐν βαιθακὰδ τεσσα
ginta et duos viros: et nō reliquit ex eis quē D
ράκοντα καὶ δύο ἄνδρας, καὶ οὐ κατέλιπεν ἐξ αὐτῶν οὐ
quā. et abijt inde ieu: et inuenit ionadab filiū
δένα. καὶ ἐπορεύθη ἐκεῖθεν ἰού, καὶ εὗρε τὸν ἰωναδὰβ υἱὸν
rechab in via in occursum eius: et bñdixit eo
ῥηχὰβ ἐν τῇ ὁδῷ εἰς ἀπάντησιν αὐτοῦ, καὶ εὐλόγησεν αὐ
et dixit ad eū ieu: si est rectū cor tuū
τόν. καὶ εἶπε πρὸς αὐτὸν ἰού, εἰ ἔστιν εὐθεῖα ἡ καρδία σου
cum corde meo: sicut est meū cor cū
μετὰ τῆς καρδίας μου, καθώς ἐστιν ἡ ἐμὴ καρδία μετὰ τῆς
corde tuo. et dixit ionadab: est. et dixit ei ieu:
καρδίας σου. καὶ εἶπεν ἰωναδὰβ, ἔστιν. καὶ εἶπεν αὐτῷ ἰού,
si est: da manū tuā. et dedit manū suā.
εἰ ἔστι, δὸς τὴν χεῖρά σου. καὶ ἐπέδωκε τὴν χεῖρα αὐτοῦ.
et imposuit eum ad se sup currū. et dixit
καὶ ἀνεβίβασεν αὐτὸν πρὸς αὐτὸν ἐπὶ τὸ ἅρμα. καὶ εἶπε
ad eum: veni mecū: et vide cū zelauerī ego
πρὸς αὐτόν, δεῦρο μετ' ἐμοῦ, καὶ ἴδε ἐν τῷ ζηλῶσαί με τῷ
dño: et imposuit eū in curru suo: et in
κυρίῳ, καὶ ἐπεκάθισεν αὐτὸν ἐν τῷ ἅρματι αὐτοῦ, καὶ εἰ
gressus ē in samariā: et percussit oēs qui reliqui
σῆλθεν εἰς σαμάρειαν, καὶ ἐπάταξε πάντας τοὺς ὑπολει
fuerant achaab in samaria: donec deleret
λειμμένους τοῦ ἀχαὰβ ἐν σαμαρείᾳ, ἕως τοῦ ἀφανίσαι
ipse iuxta verbū dñi: qđ locutus est ad heliā. et cō 3.Re.
αὐτὸν κατὰ τὸ ῥῆμα κυρίου, ὃ ἐλάλησεν πρὸς ἠλίαν. καὶ συ 16.g.
gregauit ieu oēm ppłm. et dixit ad eos: achaab
νήθροισεν ἰοὺ πάντα τὸν λαόν. καὶ εἶπε πρὸς αὐτούς, ἀχαὰβ
seruiuit baal parū: et ego seruiam ei mu
ἐδούλευσεν τῷ βάαλ ὀλίγα, καὶ ἐγὼ δουλεύσω αὐτῷ πολ
ltū. et nūc vocate ad me oēs pphetas
λά. καὶ νῦν καλέσατε πρός με πάντας τοὺς προφήτας
baal et sacerdotes ipsius. et oēs seruos
τοῦ βάαλ καὶ τοὺς ἱερεῖς αὐτοῦ. καὶ πάντας τοὺς δούλους
eius: vir nō relinquatur ex eis: quia sacrificiū grā
αὐτοῦ, ἀνὴρ μὴ ἀπολειφθήτω ἐξ αὐτῶν, ὅτι θυσίαν μεγά
de ego facio baal. ois qui defuerit: nō viuet.
λην ἐγὼ ποιῶ τῷ βάαλ. πᾶς ὃς ἂν ἀπολειφθῇ, οὐ ζήσεται.
et ieu fecit in dolo: vt disperderet oēs
καὶ ἰοὺ ἐποίησεν ἐν πτερνισμῷ, ἵνα ἀπολέσῃ πάντας
seruos baal. et dixit ieu: sctificate cul
τοὺς δούλους τοῦ βάαλ. καὶ εἶπεν ἰού, ἁγιάσατε ἱερα
tum baal. et predicauit: et misit ieu in
τείαν τοῦ βάαλ. καὶ ἐκήρυξε, καὶ ἀπέστειλεν ἰοὺ ἐν
oēm israel: et venerūt cūcti serui baal:
παντὶ ἰσραήλ, καὶ ἦλθον πάντες οἱ δοῦλοι τοῦ βάαλ,
nō defuit vir: qui nō venit. et ingressus ē
οὐκ ἀπελείφθη ἀνήρ, ὃς οὐ παρεγένετο. καὶ εἰσῆλθεν
in domū baal: et repleta est domus os
εἰς τὸν οἶκον τοῦ βάαλ, καὶ ἐπλήσθη ὁ οἶκος στόμα
supra os. et dixit ieu ei qui sup domū: pro F
ἐπὶ στόμα. καὶ εἶπεν ἰοὺ τῷ ἐπὶ τοῦ οἴκου, ἐξένε
fer vestimēta oibus seruis baal. et protulit
γκε ἐνδύματα πᾶσι τοῖς δούλοις τοῦ βάαλ. καὶ ἐξήνεγκεν
eis ppositus vestiū. et ingressus ē ieu et ionadab filius re
αὐτοῖς ὁ στολιστής. καὶ εἰσῆλθεν ἰοὺ καὶ ἰωναδὰβ υἱὸς ῥη
chab in domū baal. et ait ieu
χὰβ εἰς τὸν οἶκον τοῦ βάαλ. καὶ εἶπεν ἰοὺ τοῖς
seruis baal: perquirite
δούλοις τοῦ βάαλ, ἐρευνήσατε

⁊ videte ſi eſt vobiſcū de ſeruis dñi. ⁊ dixeſt
καὶ ἴδετε εἰ ἔστι μεθ' ὑμῶν τῶν δούλων κυρίου· καὶ ἔστιν
nō ſunt: ſed ſerui baal ſoli. ⁊ in-
οὐκ εἰσίν, ἀλλ' ἢ οἱ δοῦλοι τοῦ βάαλ μονώτατοι· καὶ εἰσ-
greſſi ſūt vt facerēt victimas ⁊ holocauſta
ῆλθον τοῦ ποιῆσαι τὰς θυσίας καὶ τὰ ὁλοκαυτώματα
F ⁊ p̄parauit ieu ſibi foris octoginta viros. ⁊
, καὶ ἔστησεν ἰοὺ ἑαυτῷ ἔξω ὀγδοήκοντα ἄνδρας· καὶ
dixit: vir qui ſaluat' fuerit de viris q̄s ego addu
εἶπεν, ἀνὴρ ὃς ἂν διασωθῇ ἐκ τῶν ἀνδρῶν ὧν ἐγὼ εἰσά-
xero in manus vr̄as: aīa eius p̄o aīa
γω ἐπὶ χεῖρας ὑμῶν, ἡ ψυχὴ αὐτοῦ ἀντὶ τῆς ψυχῆς
illius. ⁊ factū eſt vt cōpleuerūt facientes holo
αὐτοῦ· καὶ ἐγένετο ὡς συνετέλεσαν ποιοῦντες τὴν ὁλο-
cauſtum: ⁊ dixit ieu precurſoribus ⁊
καύτωσιν, καὶ εἶπεν ἰοὺ τοῖς παρατρέχουσι καὶ τοῖς
triſtatis: ingredientes percutite eos: vir nō exe
τριστάταις, εἰσελθόντες πατάξατε αὐτούς, ἀνὴρ μὴ ἐξελ-
at de eis. ⁊ percuſſerūt eos precurſo-
θέτω ἐξ αὐτῶν· καὶ ἐπάταξαν αὐτοὺς οἱ παρατρέχον-
res ⁊ triſtate in ore gladij: ⁊ p̄iecerūt
τες καὶ οἱ τριστάται ἐν στόματι ῥομφαίας, καὶ ἔρριψαν
⁊ ierunt vſq; ad tēplū baal. ⁊ p̄tulerūt
καὶ ἐπορεύθησαν ἕως τοῦ ναοῦ τοῦ βάαλ· καὶ ἐξήνεγκαν
ſtatuā baal ⁊ cōbuſſerūt eā: ⁊ deſtruxe
τὴν στήλην τοῦ βάαλ καὶ ἐνέπρησαν αὐτήν, καὶ κατέσπα-
runt ſtatuas baal. ⁊ deſtruxerūt domū eius:
σαν τὰς στήλας τοῦ βάαλ· καὶ καθεῖλον τὸν οἶκον αὐτοῦ,
⁊ domū baal poſuit in latrinā vſq; in di-
καὶ τὸν οἶκον τοῦ βάαλ ἔθετο εἰς κοπρῶνα ἕως τῆς ἡμέ-
em hanc. ⁊ deleuit ieu baal de iſrael: veruntā
ρας ταύτης· καὶ ἠφάνισεν ἰοὺ τὸν βάαλ ἐξ ἰσραήλ, πλὴν
a peccatis hieroboā filij nabat q̄ peccare fecit iſra-
ἀπὸ ἁμαρτιῶν ἱεροβοὰμ υἱοῦ ναβὰτ ὃς ἐξήμαρτε τὸν ἰσρα-
el: nō receſſit ieu a tergo eorū: ibat poſt
ήλ, οὐκ ἀπέστη ἰοὺ ἀπὸ ὄπισθεν αὐτῶν, ἐπορεύετο ὀπίσω
vitulos peccati aureos q̄ erāt in bethel
τῶν δαμάλεων τῆς ἁμαρτίας τῶν χρυσῶν τῶν ἐν βαιθὴλ
⁊ in dan. ⁊ dixit dñs ad ieu: quia bñfeciſti vt
καὶ ἐν δάν. καὶ εἶπε κύριος πρὸς ἰού, ἀνθ' ὧν ἠγάθυνας τοῦ
faceres rectū in oculis meis: ⁊ feciſti iux-
ποιῆσαι τὸ εὐθὲς ἐν ὀφθαλμοῖς μου, καὶ ἐποίησας κα-
ta oīa q̄ in corde tuo: domui achaab filij
τὰ πάντα τὰ ἐν τῇ καρδίᾳ μου, τῷ οἴκῳ ἀχαάβ υἱοὶ
quarti ſedebūt tibi ſup thronū iſrael. ⁊ nō
τέταρτοι καθίσονταί σοι ἐπὶ θρόνου ἰσραήλ. καὶ οὐκ
cuſtodiuit ieu vt ābularet in lege dñi dei iſrael in
ἐφύλαξεν ἰοὺ πορεύεσθαι ἐν νόμῳ κυρίου θεοῦ ἰσραὴλ ἐν
toto corde ſuo. nō receſſit a pctis hiero
ὅλῃ καρδίᾳ αὐτοῦ· οὐκ ἀπέστη ἀπὸ τῶν ἁμαρτιῶν ἱερο-
boam filij nabat qui peccare fecit iſrael. in die-
βοὰμ υἱοῦ ναβὰτ ὃς ἐξήμαρτε τὸν ἰσραήλ. ἐν ταῖς ἡμέ-
G bus illis cepit dñs tedere ɔ̄ iſrael.
ραις ἐκείναις ἤρξατο κύριος συγκόπτειν ἐν τῷ ἰσραήλ.
⁊ percuſſit eos azael in omī fine iſrael a
καὶ ἐπάταξεν αὐτοὺς ἀζαὴλ ἐν παντὶ ὁρίῳ ἰσραὴλ ἀπὸ
iordane cōtra oriētē ſolis oēm terrā ga
τοῦ ἰορδάνου κατὰ ἀνατολὰς ἡλίου πᾶσαν τὴν γῆν γα-
laad ⁊ gad ⁊ ruben ⁊ manaſſe: ab
λαὰδ καὶ τοῦ γὰδ καὶ τοῦ ῥουβὶν καὶ τοῦ μανασσῆ, ἀπὸ
aroer q̄ eſt ſup labiū torrētis arnō ⁊
ἀροὴρ ἥ ἐστιν ἐπὶ τοῦ χείλους χειμάρρου ἀρνὼν καὶ
galaad ⁊ baſan. ⁊ reliqua
τὴν γαλαὰδ καὶ τὴν βασάν· καὶ τὰ λοιπὰ τῶν
verboꝝ ieu ⁊ vniuerſa q̄cūq; fecit ⁊ oīs forti-
λόγων ἰοὺ καὶ πάντα ὅσα ἐποίησεν καὶ πᾶσα ἡ δυ-
tudo eius ⁊ cōiurationes q̄s cōiurauit: non
ναστεία αὐτοῦ καὶ αἱ συνάψεις ἃς συνῆψεν, οὐκ
ne hec ſcripta ſunt in libro verboꝝ
ἰδοὺ ταῦτα γέγραπται ἐπὶ βιβλίου λόγων
dierū regum
τῶν ἡμερῶν τῶν βασιλέων

& videte ne quis forte vobiſcum ſit de ſeruis dñi: ſed vt ſint ſerui baal ſoli. Ingreſſi ſunt igitur vt facerent victimas & holocauſta: iehu aūt p̄parauerat ſibi foris octoginta viros: & dixerat eis. Quicūq; fugerit de hominib⁹ his quos ego adduxero i manus veſtras: aīa eius erit p̄ aīa illius. Factū ē aūt cum completū eſſet holocauſtum p̄cepit iehu militibus & ducibus ſuis. Ingredimini & percutite eos. Null⁹ euadat. Percuſſeruntq; eos in ore gladij & proiecerūt milites & duces. Et ierūt in ciuitatē templi baal: & p̄tulerūt ſtatuam de phano baal: & cōbuſſerūt & cōminuerūt eam. Deſtruxerunt quoq; edem baal: & fecerūt pro ea latrinas vſq; in diē hāc. Deleuit itaq; iehu baal de iſrael. verūtñ a peccatis hieroboā filij nabath qui peccare fecit iſrael nō receſſit: nec dereliquit vitulos aureos q erāt i bethel & in dan. Dixit aūt dñs ad iehu. Quia ſtudioſe egiſti qd rectū erat & placebat in oculiſ meis: & oīa q̄ erāt i corde meo feciſti cōtra domum achab: filij tui vſq; ad quartā generationē ſedebūt ſuper thronum iſrael. Porro iehu nō cuſtodiuit vt ambularet in lege dñi dei iſrael i toto corde ſuo: nō ei receſſit a pctis hieroboā qui peccare fecerat iſrael. In diebus illis cepit dominus tedere ſuper iſrael. Percuſſitq; eos azahel in vniuerſis finibus iſrael: a iordane cōtra orientalē plagam: oēm terram galaad & gad & ruben & manaſſe: ab aroer q̄ eſt ſuper torrentem arnon & galaad & baſan. Reliqua autem verborū iehu & vniuerſa que fecit & fortitudo eius: nonne hec ſcripta ſunt in libro verborū dierum regum

וּרְאוּ פֶּן יֶשׁ פֹּה עִמָּכֶם מֵעַבְדֵי יְהוָה | רָאָה
כִּי אִם עַבְדֵי הַבַּעַל לְבַדָּם׃ וַיָּבֹאוּ | עָבַד
לַעֲשׂוֹת זְבָחִים וְעֹלוֹת וְיֵהוּא שָׂם | עָשָׂה עָלָה
לוֹ בַחוּץ שְׁמֹנִים אִישׁ וַיֹּאמֶר | שׂוּם
הָאִישׁ אֲשֶׁר יִמָּלֵט מִן הָאֲנָשִׁים | מָלַט
אֲשֶׁר אֲנִי מֵבִיא עַל יְדֵיכֶם נַפְשׁוֹ | בּוֹא
תַּחַת נַפְשׁוֹ׃ וַיְהִי כְּכַלֹּתוֹ לַעֲשׂוֹת | הָיָה כָּלָה
הָעֹלָה וַיֹּאמֶר יֵהוּא לָרָצִים | רוּץ
וְלַשָּׁלִשִׁים בֹּאוּ הַכּוּם אִישׁ אַל | בּוֹא נָכָה
יֵצֵא וַיַּכּוּם לְפִי חָרֶב וַיַּשְׁלִכוּ | יָצָא שָׁלַךְ
הָרָצִים וְהַשָּׁלִשִׁים וַיֵּלְכוּ עַד עִיר
בֵּית הַבָּעַל׃ וַיֹּצִאוּ אֶת מַצְּבוֹת בֵּית | יָצַב
הַבַּעַל וַיִּשְׂרְפוּהָ׃ וַיִּתְּצוּ אֵת מַצְּבַת | שָׂרַף נָתַץ
הַבָּעַל וַיִּתְּצוּ אֶת בֵּית הַבַּעַל
וַיְשִׂמֻהוּ לְמַחֲרָאוֹת עַד הַיּוֹם׃ וַיַּשְׁמֵד | שׂוּם חָרָא
יֵהוּא אֶת הַבַּעַל מִיִּשְׂרָאֵל׃ רַק חֲטָאֵי | שָׁמַד
יָרָבְעָם בֶּן נְבָט אֲשֶׁר הֶחֱטִיא אֶת | חָטָא
יִשְׂרָאֵל לֹא סָר יֵהוּא מֵאַחֲרֵיהֶם | סוּר
עֶגְלֵי הַזָּהָב אֲשֶׁר בֵּית אֵל וַאֲשֶׁר
בְּדָן׃ וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל יֵהוּא יַעַן | אָמַר
אֲשֶׁר הֱטִיבֹתָ לַעֲשׂוֹת הַיָּשָׁר בְּעֵינַי | יָטַב עָשָׂה
כְּכֹל אֲשֶׁר בִּלְבָבִי עָשִׂיתָ לְבֵית
אַחְאָב בְּנֵי רְבִעִים יֵשְׁבוּ לְךָ עַל
כִּסֵּא יִשְׂרָאֵל׃ וְיֵהוּא לֹא שָׁמַר
לָלֶכֶת בְּתוֹרַת יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל | הָלַךְ יָרָה
בְּכָל לְבָבוֹ לֹא סָר מֵעַל חַטֹּאות
יָרָבְעָם אֲשֶׁר הֶחֱטִיא אֶת יִשְׂרָאֵל׃
בַּיָּמִים הָהֵם הֵחֵל יְהוָה לְקַצּוֹת | יוֹם חָלַל
בְּיִשְׂרָאֵל וַיַּכֵּם חֲזָאֵל בְּכָל גְּבוּל | קָצָה נָכָה
יִשְׂרָאֵל׃ מִן הַיַּרְדֵּן מִזְרַח הַשֶּׁמֶשׁ | גָּבַל זָרַח
אֵת כָּל אֶרֶץ הַגִּלְעָד הַגָּדִי וְהָראוּבֵנִי
וְהַמְנַשִּׁי מֵעֲרֹעֵר אֲשֶׁר עַל נַחַל
אַרְנֹן וְהַגִּלְעָד וְהַבָּשָׁן׃ וְיֶתֶר
דִּבְרֵי יֵהוּא וְכָל אֲשֶׁר עָשָׂה
וְכָל גְּבוּרָתוֹ הֲלוֹא הֵם כְּתוּבִים | גָּבַר כָּתַב
עַל סֵפֶר דִּבְרֵי הַיָּמִים לְמַלְכֵי | יוֹם

ישראל: וישכב יהוא עם אבתיו | שכב
ויקברו אתו בשמרון וימלך יהואחז | קבר מלך
בנו תחתיו: והימים אשר מלך
יהוא על ישראל עשרים ושמנה
Cap.xi. שנה בשמרון: ועתליה אם
אחזיהו וראתה כי מת בנה ותקם | ראה מות
ותאבד את כל זרע הממלכה: ותקח | קום אבד
יהושבע בת המלך יורם אחות | לקח אח
אחזיהו את יואש בן אחזיה ותגנב | גנב
אתו מתוך בני המלך הממותתים | מות
אתו ואת מינקתו בחדר המטות | ינק נטה
ויסתרו אתו מפני עתליהו ולא | סתר פנה
הומת: ויהי אתה בית יהוה מתחבא | היה חבא
שש שנים ועתליה מלכת על | שנה
הארץ: ובשנה השביעית שלח | שבע
יהוידע ויקח את שרי המאות לכרי | שור מאה
ולרצים ויבא אתם אליו בית יהוה | כרר רוץ
ויכרת להם ברית וישבע אתם | בוא כרת
בבית יהוה וירא אתם את בן | כרת שבע
המלך: ויצום לאמר זה הדבר | ראה
אשר תעשון השלשית מכם | צוה
באי השבת ושמרי משמרת בית | עשה שלש
המלך: והשלשית בשער סור | בוא שמר
והשלשית בשער אחר הרצים
ושמרתם את משמרת הבית מסח: | נסח
ושתי הידות בכם כל יצאי
השבת ושמרו את משמרת בית
יהוה אל המלך: והקפתם על | נקף
המלך סביב איש וכליו בידו | סבב כלה
והבא אל השדרות יומת והיו | מות היה
את המלך בצאתו ובבאו: | יצא
ויעשו שרי המאות ככל אשר | עשה שור
צוה יהוידע הכהן ויקחו | מאה לקח
איש את אנשיו באי השבת
עם יצאי השבת ויבאו אל
יהוידע הכהן: ויתן הכהן לשרי | נתן

israel. Et dormiuit iehu cum patribus suis: sepelieruntqꝫ eū in samaria: & regnauit ioachaz filius eius ꝓ eo. Dies autē quos regnauit iehu super israel viginti & octo ani sunt in samaria. 11.

Athalia vero mater ochozie vidēs mortuū filiū suū surrexit & iterfecit oē semē regiū. Tollens autem iosaba filia regis ioram soror ochozie ioas filiū ochozie: furata est eū de medio filiorum regis qui interficiebantur & nutricem eius de triclinio: & abscondit eū a facie athalie vt non interficeretur: eratqꝫ cū ea sex annis clam ī domo dñi. Porro athalia regnauit super terram. Anno autē septimo misit ioiada: & assumens cēturiones & milites ītroduxit ad se in templum domini: pepigitqꝫ cū eis fedus. Et adiurans eos in domo dñi: ostendit eis filium regis: & precepit illis dicēs. Iste est sermo quē facere debetis. Tertia pars vestrum introeat sabbato & obseruet excubias domus regis. Tertia aūt pars sit ad portam seyr: & tertia pars sit ad portā q̄ est post hītaculū scutariorum: & custodietis excubias domus messa. Due vero ptes e vobis oēs egredientes sabbato custodiāt excubias domus domini circa regem: & vallabitis eum habentes arma in manibus vestris. Si quis aūt ingressus fuerit septū tēpli iterficiatur. Eritisqꝫ cum rege introeunte & egrediente. Et fecerūt centuriones iuxta omnia que ꝓcepat eis ioiada sacerdos. Et assumentes singuli viros suos qui īgrediebantur sabbatū cū his q egrediebātur e sabbato: venerūt ad ioiadam sacerdotem. Qui dedit eis

israel: ꝛ dormiuit ieu cū patribus suis: ꝛ
Ἰσραήλ· καὶ ἐκοιμήθη Ἰοὺ μετὰ τῶν πατέρων αὐτοῦ, καὶ
sepelitur in samaria: ꝛ regnauit ioachas filius eius
ἐτάφη ἐν σαμαρείᾳ, καὶ ἐβασίλευσεν Ἰωαχὰς υἱὸς αὐ-
ius pro eo. ꝛ dies quibus regnauit ieu super
τοῦ ἀντ' αὐτοῦ. καὶ αἱ ἡμέραι ἃς ἐβασίλευσεν Ἰοὺ ἐπὶ
israel viginti ꝛ octo anni in samaria.
Ἰσραὴλ εἴκοσι καὶ ὀκτὼ ἔτη ἐν σαμαρείᾳ. Ca. 11. A

Et gotholia mater ochozie vidit quod mortuus esset 2. Pa. 22.d.
Καὶ γοθολία ἡ μήτηρ Ὀχοζίου εἶδεν ὅτι ἀπέθανεν
filius suus: ꝛ surrexit ꝛ disperdidit omne semen regni. ꝛ accepit iosabee filia
ὁ υἱὸς αὐτῆς, καὶ ἀνέστη καὶ ἀπώλεσεν πᾶν τὸ σπέρμα τῆς βασιλείας. καὶ ἔλαβεν Ἰωσαβεὲ ἡ θυγάτηρ C
regis ioram: soror autem ochozie ioas filium
τοῦ βασιλέως Ἰωρὰμ, ἀδελφὴ δὲ Ὀχοζίου τὸν Ἰωὰς υἱὸν 1. Par 14.a.
ochozie fratris sui: ꝛ furata est eū de medio filiorum regis qui interficiebātur: eum ꝛ nutricē eius. ꝛ abscōdit eū in
Ὀχοζίου τοῦ ἀδελφοῦ αὐτῆς, καὶ ἔκλεψεν αὐτὸν ἐκ μέσου τῶν υἱῶν τοῦ βασιλέως τῶν θανατουμένων, αὐτὸν καὶ τὴν τροφὸν αὐτοῦ. καὶ ἔκρυψεν αὐτὸν ἐν τῷ
triclinio lectorū a facie gotholie: ꝛ nō interfectus est. ꝛ erat cū ea in domo dñi absconditus sex ānis. ꝛ gotholia regnauit sup terrā.
ταμιείῳ τῶν κλινῶν ἐκ προσώπου γοθολίας, καὶ οὐκ ἐθανατώθη. καὶ ἦν μετ' αὐτῆς ἐν οἴκῳ κυρίου κρυβόμενος ἓξ ἔτη. καὶ γοθολία ἐβασίλευσεν ἐπὶ τῆς γῆς.
ꝛ in anno septimo misit ioiada sacerdos: ꝛ assumpsit cēturiones militū ꝛ cursorū: ꝛ introduxit eos ad se in domū domini: ꝛ pepigit cū eis fedus: ꝛ adiurauit eos coram dño: ꝛ ostēdit eis filiū regis. ꝛ precepit eis dicēs: iste sermo quē facietis: tertia pars ex vobis ingredientes sabbato: obseruent custodiā domus regis: ꝛ tertia pars in porta viarū: ꝛ tertia pars in porta post cursores: ꝛ custodietis custodiā domus messae. ꝛ due manus in vobis oīs qui egredietur sabbato custodiēt custodiā domus dñi circa regē. ꝛ vallate circa regem in circuitu vir: ꝛ arma eius in manu eius: ꝛ qui ingredietur in atriū tēpli morietur.
καὶ ἐν τῷ ἔτει τῷ ἑβδόμῳ ἀπέστειλεν Ἰωιαδὲ ὁ ἱερεὺς, καὶ ἔλαβεν τοὺς ἑκατοντάρχους τῶν χορρὶ καὶ τῶν ῥασὶμ, καὶ εἰσήγαγεν αὐτοὺς πρὸς ἑαυτὸν εἰς οἶκον κυρίου, καὶ διέθετο αὐτοῖς διαθήκην, καὶ ὥρκισεν αὐτοὺς ἐνώπιον κυρίου, καὶ ἔδειξεν αὐτοῖς τὸν υἱὸν τοῦ βασιλέως. καὶ ἐνετείλατο αὐτοῖς λέγων, τοῦτο τὸ ῥῆμα ὃ ποιήσετε, τὸ τρίτον ἐξ ὑμῶν οἱ εἰσπορευόμενοι τὸ σάββατον, φυλασσέτωσαν τὴν φυλακὴν οἴκου τοῦ βασιλέως, καὶ τὸ τρίτον ἐν τῇ πύλῃ τῶν ὁδῶν, καὶ τὸ τρίτον ἐν τῇ πύλῃ ὀπίσω τῶν παρατρεχόντων, καὶ φυλάξετε τὴν φυλακὴν τοῦ οἴκου μεσσαέ. καὶ δύο χεῖρες ἐν ὑμῖν, πᾶς ὁ ἐκπορευόμενος τὸ σάββατον φυλάξουσι τὴν φυλακὴν οἴκου κυρίου ἐπὶ τὸν βασιλέα. καὶ κυκλώσατε περὶ τὸν βασιλέα κύκλῳ ἀνὴρ, καὶ τὸ σκεῦος αὐτοῦ ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ, καὶ ὁ εἰσπορευόμενος εἰς τὰ σαδηρὼθ ἀποθανεῖται. D
ꝛ sitis cū rege qñ ingredietur ipse ꝛ qñ egredietur. ꝛ fecerūt centuriones iuxta oia quecūqꝫ preceperat eis ioiade sacerdos. ꝛ ceperūt vnusquisqꝫ viros suos qui ingrediebantur sabbato cū his qui egrediebātur sabbato. ꝛ ingressi sūt ad ioiade sacerdotē: ꝛ dedit eis sacerdos centurionibus B
καὶ γίνεσθε μετὰ τοῦ βασιλέως ἐν τῷ εἰσπορεύεσθαι αὐτὸν καὶ ἐν τῷ ἐκπορεύεσθαι. καὶ ἐποίησαν οἱ ἑκατόνταρχοι κατὰ πάντα ὅσα ἐνετείλατο αὐτοῖς Ἰωιαδὲ ὁ ἱερεύς. καὶ ἔλαβον ἕκαστος τοὺς ἄνδρας αὐτοῦ τοὺς εἰσπορευομένους τὸ σάββατον μετὰ τῶν ἐκπορευομένων τὸ σάββατον. καὶ εἰσῆλθον πρὸς Ἰωιαδὲ τὸν ἱερέα, καὶ ἔδωκεν αὐτοῖς ὁ ἱερεὺς τοῖς ἑκατοντάρχοις τὰς

pharetras τ hastas dauid regis: q̃ erāt
φαρέτρας καὶ τὰ δόρατα δαυὶδ τοῦ βασιλέως, ἃ ἦν
in domo dñi: τ steterūt cursores vnusq̄sq̄:
ἐν οἴκῳ κυρίου, καὶ ἔστησαν οἱ παρατρέχοντες ἕκαστος,
τ arma sua in manu sua ab humero
καὶ τὰ σκεύη αὐτοῦ ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ ἀπὸ τῆς ὠμίας
domus dextero vsq̃ ad humerū domus sini-
τοῦ οἴκου τῆς δεξιᾶς ἕως τῆς ὠμίας τοῦ οἴκου τῆς ἀριστε-
strū altaris τ domus circa regem
ρᾶς τοῦ θυσιαστηρίου καὶ τοῦ οἴκου περὶ τὸν βασιλέα
in circuitu: τ eduxit filiū regis: τ dedit
κύκλῳ, καὶ ἐξήγαγε τὸν υἱὸν τοῦ βασιλέως, καὶ ἔδωκεν
sup eū sctificationē τ testimoniū: τ vnxit e-
C ἐπ' αὐτὸν τὸ ἁγίασμα καὶ τὸ μαρτύριον, καὶ ἔχρισεν αὐ-
um τ regē cōstituit eū. τ plauserūt ppl's
τὸν καὶ ἐβασίλευσεν αὐτόν. καὶ ἐκρότησαν ὁ λαὸς ταῖς
manib' suis: τ dixerūt: viuat rex. τ audiuit
χερσὶν αὐτῶν, καὶ εἶπον, ζήτω ὁ βασιλεύς. καὶ ἤκουσε
gotholia vocē cursorum τ po-
γοθολία τὴν φωνὴν τῶν παρατρεχόντων καὶ τοῦ λα-
puli. τ venit ad ppl'm in domū dñi: τ vidit.
οῦ, καὶ ἦλθε πρὸς τὸν λαὸν εἰς οἶκον κυρίου, καὶ εἶδεν.
τ ecce rex stabat sup tribunal iuxta
καὶ ἰδοὺ ὁ βασιλεὺς εἱστήκει ἐπὶ τοῦ στύλου κατὰ τὸ
morē. τ cātores τ tube circa re-
κρίμα. καὶ οἱ ᾠδοὶ καὶ αἱ σάλπιγγες περὶ τὸν βασι-
gem: τ ois ppl's terre letās τ canēs
λέα, καὶ πᾶς ὁ λαὸς τῆς γῆς χαίρων καὶ σαλπίζων
in tubis. τ scidit vestimētū suū gotho
ἐν σάλπιγξι. καὶ διέρρηξε τὸν ἱματισμὸν αὐτῆς γοθο-
lia: τ clamauit: cōiuratio cōiuratio. τ precepit io-
λία, καὶ ἐβόησε, σύνδεσμος σύνδεσμος. καὶ ἐνετείλατο ἰω-
iade sacerdos cēturionibus τ speculatorib'
αδὲ ὁ ἱερεὺς τοῖς ἑκατοντάρχοις καὶ τοῖς ἐπισκόποις
exercitus: τ dixit ad eos: educite e-
δυνάμεως, καὶ εἶπε πρὸς αὐτούς, ἐξαγάγετε αὐ-
am extra septa: τ q̃ ingressus fuerit post e-
τὴν ἔξωθεν τῶν σαδηρώθ, καὶ ὁ εἰσπορευόμενος ὀπίσω αὐ-
am morietur gladio: q: dixerat sacerdos: nō occida-
τῆς θανατωθήσεται ῥομφαίᾳ, ὅτι εἶπεν ὁ ἱερεύς, μὴ θανατωθή-
tur i domo dñi. τ iniecerūt ei manus: τ induxe-
τω ἐν οἴκῳ κυρίου. καὶ ἐπέβαλον αὐτῇ χεῖρας, καὶ εἰσήγα-
runt eā via introitus equoȝ dom' re-
D γον αὐτὴν ὁδὸν εἰσόδου τῶν ἵππων οἴκου τοῦ βασιλέ-
gis: τ interfecerūt eā ibi. τ pepigit ioiade sacer-
ως, καὶ ἐθανάτωσαν αὐτὴν ἐκεῖ. καὶ διέθετο ἰωαδὲ ὁ ἱε-
dos fedus inter dñm τ inter re-
ρεὺς διαθήκην ἀναμέσον κυρίου καὶ ἀναμέσον τοῦ βασιλέ-
gē τ inter ppl'ȝ vt esset in ppl'm dño.
ως καὶ ἀναμέσον τοῦ λαοῦ τοῦ εἶναι εἰς λαὸν τῷ κυρίῳ.
τ ingressus ē ois ppl's terre in domū baal:
καὶ εἰσῆλθε πᾶς ὁ λαὸς τῆς γῆς εἰς τὸν οἶκον τοῦ βάαλ,
τ p̄cipitauerūt eū τ altaria eius: τ
καὶ κατέσπασαν αὐτὸν καὶ τὰ θυσιαστήρια αὐτοῦ, καὶ
imagines eius cōtriuerūt acurate. τ ma-
τὰς εἰκόνας αὐτοῦ συνέτριψαν ἐπιμελῶς. καὶ τὸν μα-
than sacerdotē baal occiderunt añ faciē
θὰν τὸν ἱερέα τοῦ βάαλ ἀπέκτειναν πρὸ προσώπου
altarium. τ cōstituit sacerdos custodes
τῶν θυσιαστηρίων. καὶ κατέστησεν ὁ ἱερεὺς ἐπισκόπους
in domo dñi. τ tulit centuriones
ἐν οἴκῳ κυρίου. καὶ ἔλαβε τοὺς ἑκατοντάρχους τῶν
militū τ cursorū: τ oēm ppl'm
χορρὶ καὶ τῶν ῥασείμ, καὶ πάντα τὸν λαὸν τῆς
terre: τ deduxerūt regē de domo dñi:
γῆς, καὶ κατήγαγον τὸν βασιλέα ἐξ οἴκου κυρίου,
τ adduxerūt eū via porte cur-
καὶ εἰσήγαγεν αὐτὸν ὁδὸν τῆς πύλης τῶν παρα-
sorum dom' regis. τ collocauerūt e-
τρεχόντων οἴκου τοῦ βασιλέως. καὶ ἐκάθισαν αὐ-
um sup thronū regum.
τὸν ἐπὶ τοῦ θρόνου τῶν βασιλέων.

hastas & arma
regis dauid: que erant
in domo domini.
Et steterūt singuli habē
tes arma in manu sua
a parte templi dextera
vsq̄ ad ptem
sinistrā altaris & edis
circum regem.
Produxitq̄ filiū regis
& posuit
super eum diadema
& testimonium.
Feceruntq̄ eū regē &
vnxerūt: & plaudentes
manu dixerunt. Viuat
rex. Audiuit autem
athalia vocem populi
currentis: & ingressa
ad turbas in templum
domini vidit
regem stantē sup tri-
bunal iuxta morem:
& cantores & tubas p
pe eum:
oēmq̄ ppl'm terre letā
tē & canentem
tubis: & scidit
vestimēta sua: clamauit
q̄. Cōiuratio: coniura
tio. Precepit aūt ioiada
cēturionibus
qui erāt super exercitū
& ait eis.
Educite eā extra sep-
ta templi:
& quicunq̄ eam secu-
tus fuerit feriatur gla-
dio. Dixerat enī sacer-
dos: non occidatur in
tēplo dñi. Imposuerūt
q̄ ei manus & impege
runt eam p' viā introit'
equorū iuxta palaciū
& interfecta est ibi. Pe
pigit ergo ioiada fedus
inter dñm & regē & in
ter populum:
vt esset populus dñi:
& inter regem
& ppl'm. Ingressusq̄ ē
ois populus terre
tēplū baal: & destruxe
runt aras eius: &
imagines cōtriuerunt
valide: mathan quoq̄
sacerdotē baal occide-
runt coram altari.
Et posuit sacerdos cu-
stodias in domo dñi.
tulitq̄ centuriones &
cerethi
& pheleti legiones &
omnem populū terre:
deduxeruntq̄ regem
de domo domini.
Et venerūt per viā por
te scutariorū i palaciū:
& sedit super thronū
regum.

חָנָה הַמֵּאוֹת אֶת הַחֲנִית וְאֶת הַשְּׁלָטִים
אֲשֶׁר לַמֶּלֶךְ דָּוִד אֲשֶׁר בְּבֵית יְהוָה׃
עָמַד וַיַּעַמְדוּ הָרָצִים אִישׁ וְכֵלָיו בְּיָדוֹ
מִכֶּתֶף הַבַּיִת הַיְמָנִית עַד כֶּתֶף הַבַּיִת
שָׂמֹל זָבַח הַשְּׂמָאלִית לַמִּזְבֵּחַ וְלַבָּיִת עַל הַמֶּלֶךְ
יָצָא סָבִיב׃ וַיּוֹצֵא אֶת בֶּן הַמֶּלֶךְ וַיִּתֵּן
נָזַר עָלָיו אֶת הַנֵּזֶר וְאֶת הָעֵדוּת
מָלַךְ מָשַׁח וַיַּמְלִכוּ אֹתוֹ וַיִּמְשָׁחֻהוּ וַיַּכּוּ כָף
נָכָה חָיָה וַיֹּאמְרוּ יְחִי הַמֶּלֶךְ׃ וַתִּשְׁמַע
שָׁמַע בּוֹא עֲתַלְיָה אֶת קוֹל הָרָצִין הָעָם וַתָּבֹא
רָאָה אֶל הָעָם בֵּית יְהוָה׃ וַתֵּרֶא וְהִנֵּה
עָמַד שָׁפַט הַמֶּלֶךְ עֹמֵד עַל הָעַמּוּד כַּמִּשְׁפָּט
שׁוּר חָצַר וְהַשָּׂרִים וְהַחֲצֹצְרוֹת אֶל הַמֶּלֶךְ
וְכָל עַם הָאָרֶץ שָׂמֵחַ וְתֹקֵעַ
קָרַע בַּחֲצֹצְרוֹת וַתִּקְרַע עֲתַלְיָה אֶת
קָרָא בְּגָדֶיהָ וַתִּקְרָא קֶשֶׁר קָשֶׁר׃
צָוָה וַיְצַו יְהוֹיָדָע הַכֹּהֵן אֶת שָׂרֵי הַמֵּאוֹת
פְּקֻדֵי הַחַיִל וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם
הוֹצִיאוּ אֹתָהּ אֶל מִבֵּית לַשְּׂדֵרֹת
בּוֹא מוּת וְהַבָּא אַחֲרֶיהָ הָמֵת בֶּחָרֶב כִּי אָמַר
שׂוּם הַכֹּהֵן אַל תּוּמַת בֵּית יְהוָה׃ וַיָּשִׂמוּ
לָהּ יָדַיִם וַתָּבוֹא דֶּרֶךְ מְבוֹא
הַסּוּסִים בֵּית הַמֶּלֶךְ וַתּוּמַת שָׁם׃
כָּרַת וַיִּכְרֹת יְהוֹיָדָע אֶת הַבְּרִית בֵּין
יְהוָה וּבֵין הַמֶּלֶךְ וּבֵין הָעָם
הָיָה לִהְיוֹת לְעָם לַיהוָה וּבֵין הַמֶּלֶךְ
וּבֵין הָעָם׃ וַיָּבֹאוּ כָל עַם הָאָרֶץ
נָתַץ זָבַח בֵּית הַבַּעַל וַיִּתְּצֻהוּ אֶת מִזְבְּחֹתָו וְאֶת
יָטַב צְלָמָיו שִׁבְּרוּ הֵיטֵב וְאֵת מַתָּן
פָּנָה כֹּהֵן הַבַּעַל הָרְגוּ לִפְנֵי הַמִּזְבְּחוֹת
וַיָּשֶׂם הַכֹּהֵן פְּקֻדֹּת עַל בֵּית יְהוָה׃
לָקַח שׁוּר וַיִּקַּח אֶת שָׂרֵי הַמֵּאוֹת וְאֶת הַכָּרִי
כָּרַר רוּץ וְאֶת הָרָצִים וְאֵת כָּל עַם הָאָרֶץ
יָרַד וַיֹּרִידוּ אֶת הַמֶּלֶךְ מִבֵּית יְהוָה
בּוֹא וַיָּבוֹאוּ דֶּרֶךְ שַׁעַר הָרָצִים בֵּית
הַמֶּלֶךְ וַיֵּשֶׁב עַל כִּסֵּא הַמְּלָכִים׃

וַיִּשְׂמַח כָּל עַם הָאָרֶץ וְהָעִיר שָׁקָטָה   שָׂמַח
וְאֶת עֲתַלְיָהוּ הֵמִיתוּ בַחֶרֶב בֵּית   מות
הַמֶּלֶךְ׃ בֶּן שֶׁבַע שָׁנִים יְהוֹאָשׁ   שָׁנָה
בְּמָלְכוֹ׃ בִּשְׁנַת שֶׁבַע   Cap.xij.
לְיֵהוּא מָלַךְ יְהוֹאָשׁ וְאַרְבָּעִים שָׁנָה
מָלַךְ בִּירוּשָׁלָ͏ִם וְשֵׁם אִמּוֹ צִבְיָה
מִבְּאֵר שָׁבַע׃ וַיַּעַשׂ יְהוֹאָשׁ הַיָּשָׁר   עָשָׂה
בְּעֵינֵי יְהוָה כָּל יָמָיו אֲשֶׁר הוֹרָהוּ   יום יָרָה
יְהוֹיָדָע הַכֹּהֵן׃ רַק הַבָּמוֹת לֹא סָרוּ   בָּמָה סור
עוֹד הָעָם מְזַבְּחִים וּמְקַטְּרִים   זָבַח קָטַר
בַּבָּמוֹת׃ וַיֹּאמֶר יְהוֹאָשׁ אֶל הַכֹּהֲנִים   אָמַר
כֹּל כֶּסֶף הַקֳּדָשִׁים אֲשֶׁר יוּבָא בֵית   בוא
יְהוָה כֶּסֶף עוֹבֵר אִישׁ כֶּסֶף נַפְשׁוֹת   עָבַר
עֶרְכּוֹ כָּל כֶּסֶף אֲשֶׁר יַעֲלֶה עַל לֶב   עָלָה בוא
אִישׁ לְהָבִיא בֵּית יְהוָה׃ יִקְחוּ   לָקַח
לָהֶם הַכֹּהֲנִים אִישׁ מֵאֵת מַכָּרוֹ   נָכַר
וְהֵם יְחַזְּקוּ אֶת בֶּדֶק הַבַּיִת לְכֹל   חָזַק
אֲשֶׁר יִמָּצֵא שָׁם בָּדֶק׃ וַיְהִי בִּשְׁנַת   מָצָא הָיָה
עֶשְׂרִים וְשָׁלֹשׁ שָׁנָה לַמֶּלֶךְ יְהוֹאָשׁ   שָׁנָה
לֹא חִזְּקוּ הַכֹּהֲנִים אֶת בֶּדֶק הַבָּיִת׃
וַיִּקְרָא הַמֶּלֶךְ יְהוֹאָשׁ לִיהוֹיָדָע   קָרָא
הַכֹּהֵן וְלַכֹּהֲנִים וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם
מַדּוּעַ אֵינְכֶם מְחַזְּקִים אֶת בֶּדֶק   מָדַע
הַבָּיִת וְעַתָּה אַל תִּקְחוּ כֶסֶף מֵאֵת
מַכָּרֵיכֶם כִּי לְבֶדֶק הַבַּיִת תִּתְּנֻהוּ׃   נָתַן
וַיֵּאֹתוּ הַכֹּהֲנִים לְבִלְתִּי קְחַת כֶּסֶף   לָקַח
מֵאֵת הָעָם וּלְבִלְתִּי חַזֵּק אֶת בֶּדֶק
הַבָּיִת׃ וַיִּקַּח יְהוֹיָדָע הַכֹּהֵן אֲרוֹן   אָרַן
אֶחָד וַיִּקֹּב חֹר בְּדַלְתּוֹ וַיִּתֵּן אֹתוֹ   נָקַב
אֵצֶל הַמִּזְבֵּחַ מִיָּמִין בְּבוֹא אִישׁ בֵּית   זָבַח יָמַן
יְהוָה וְנָתְנוּ שָׁמָּה הַכֹּהֲנִים שֹׁמְרֵי
הַסַּף אֶת כָּל הַכֶּסֶף הַמּוּבָא בֵית   בוא
יְהוָה׃ וַיְהִי כִּרְאוֹתָם כִּי רַב הַכֶּסֶף   הָיָה רָאָה
בָּאָרוֹן וַיַּעַל סֹפֵר הַמֶּלֶךְ וְהַכֹּהֵן   עָלָה
הַגָּדוֹל וַיָּצֻרוּ וַיִּמְנוּ אֶת הַכֶּסֶף   גָּדַל צור
הַנִּמְצָא בֵית יְהוָה׃ וְנָתְנוּ אֶת הַכֶּסֶף   מָנָה מָצָא

Letatusq; est ois populus terre: & ciuitas conquieuit: athalia aūt occisa est gladio in domo regis: septēq; annorū erat ioas cū regnare cepisset. 12.

Anno septimo iehu regnauit ioas. Quadraginta annis regnauit in ierusalem: nomē matris eius sebia de bersabee. Fecitq; ioas rectum corā dño cunctis diebus quibus docuit eum ioiada sacerdos. Verū tamen excelsa nō abstulit. Adhuc eī populus imolabat & adolebat in excelsis incēsum. Dixitq; ioas ad sacerdotes. Oēm pecuniā sctōrū q̄ illata fuerit in templū dñi a ptereuntibus q̄ offertur p pcio aie & quam spōte & arbitrio cordis sui inferūt in tēplum dñi: accipiant illam sacerdotes iuxta ordinem suum: & instaurent sartatecta domus: si quid necessariū viderint instauratione. Igitur vsq; ad vicesimum tertium annum regis ioas nō instaurauerunt sacerdotes sartatecta tēpli. Vocauitq; rex ioas ioiadam pōtificē & sacerdotes: dicens eis. Quare sartatecta non instauratis tēpli? Nolite ergo amplius accipere pecuniā iuxta ordinē vr̄m: sed ad instaurationē tēpli reddite eā. Prohibitiq; sunt sacerdotes vltra accipe pecuniā a populo & instaurare sartatecta dom?. Et tulit ioiada pōtifex gazophylatiū vnū apuitq; foramē desup & posuit illud iuxta altare ad dexterā ingredientium domū dñi: mittebantq; in eo sacerdotes qui custodiebant ostia oēm pecuniam q̄ deferebatur ad tēplū dñi. Cūq; viderent nimiā pecuniā esse ī gazophylatio: ascendebat scriba regis & pōtifex: effundebantq; & numerabāt pecuniam q̄ inueniebatur in domo dñi: & dabāt eā iuxta

τ letatus est ois ppl's terre: τ ciuitas quie
καὶ ἐχάρη πᾶς ὁ λαὸς τῆς γῆς, καὶ ἡ πόλις ἡσύχασ
uit. τ gotholiā percussit in gladio in do   C
σεν. καὶ τὴν γοθολίαν ἐπάταξεν ἐν ῥομφαίᾳ ἐν οἴ
mo regum: fili' septē annorū ioas cū
κῳ τῶν βασιλέων, υἱὸς ἑπτὰ ἐτῶν ἰωὰς ἐν τῷ
regnaret ipse.
βασιλεύειν αὐτόν.   Ca.12.
In anno septimo ieu regnat ioas: τ quadra   A
ΕΝ ἔτει ἑβδόμῳ ἰοὺ βασιλεύει ἰωάς, καὶ τεσσαρά   1.Par. 24.
ginta ānis regnauit in hierusalē. τ nomē
κοντα ἔτη ἐβασίλευσεν ἐν ἱερουσαλήμ. καὶ ὄνομα τῆς
matris ei' sabia de bersabee. τ fecit io
μητρὸς αὐτοῦ σαβία ἐκ βηρσαβαί. καὶ ἐποίησεν ἰω
as rectū corā dño cūctis diebus qb' illu
ὰς τὸ εὐθὲς ἐνώπιον κυρίου πάσας τὰς ἡμέρας ἃς ἐφώ
minabat eū ioiade sacerdos: verūtñ de excelsis nō abstu
τιζεν αὐτὸν ἰωιαδὲ ὁ ἱερεύς, πλὴν τῶν ὑψηλῶν οὐκ ἀπέστη
lit: adhuc ppl's imolabāt τ adolebāt icēsū in excel
σεν, ἔτι ὁ λαὸς ἐθυσίαζεν καὶ ἐθυμίων ἐν τοῖς μετεώ
sis. τ dixit ioas sacerdotib': oē argētum
ροις. καὶ εἶπεν ἰωὰς τοῖς ἱερεῦσι, πᾶν τὸ ἀργύριον τῶν
sctōꝝ qd̄ illatum est in domo dñi argētū pre
ἁγίων τὸ εἰσοδιαζόμενον ἐν οἴκῳ κυρίου ἀργύριον συντι
cium viri: argentū precium aiaꝝ: oē
μήσεως ἀνδρός, ἀργύριον συντιμήσεως ψυχῶν, πᾶν
argētum qd̄ ascēderit in cor hois vt in
ἀργύριον ὃ ἂν ἀναβῇ ἐπὶ καρδίαν ἀνθρώπου τοῦ εἰσε
ferat in domū dñi: accipiant sibi sacerdotes
νεγκεῖν εἰς οἶκον κυρίου, λαβέτωσαν ἑαυτοῖς οἱ ἱερεῖς
vir a vēditione coꝝ: τ ipsi instaura
ἀνὴρ ἀπὸ τῆς πράσεως αὐτῶν, καὶ αὐτοὶ κρατιώσου
bunt sartatecta dom' dñi in oībus vbi inuēta
σι τὸ βέδεκ τοῦ οἴκου κυρίου εἰς πάντα οὗ ἂν εὑρε
fuerit ibi instauratio. τ factū ē in vicesimo τ tercio
θῇ ἐκεῖ βέδεκ. καὶ ἐγένετο ἐν τῷ εἰκοστῷ καὶ τρίτῳ
anno regis ioas nō instaurauerūt sacerdotes
ἔτει τοῦ βασιλέως ἰωὰς οὐκ ἐκραταίωσαν οἱ ἱερεῖς   D
sartatecta domus. τ vocauit rex ioas
τὸ βέδεκ τοῦ οἴκου. καὶ ἐκάλεσεν ὁ βασιλεὺς ἰωὰς
ioiade sacerdotē τ sacerdotes. τ dixit ad
τὸν ἰωιαδὲ τὸν ἱερέα καὶ τοὺς ἱερεῖς. καὶ εἶπεν πρὸς   B
eos: quare nō instauratis sartatecta dom'? τ
αὐτούς, τί ὅτι οὐ κραταιοῦτε τὸ βέδεκ τοῦ οἴκου; καὶ
nūc nō accipiatis argētū a vēdicionibus vr̄is:
νῦν μὴ λάβητε τὸ ἀργύριον ἀπὸ τῶν πράσεων ὑμῶν,
quia ad instauratione domus dabitis illud. τ con
ὅτι εἰς τὸ βέδεκ τοῦ οἴκου δώσετε αὐτό. καὶ συνε
uenerūt sacerdotes vt nō acciperēt argētū a
φώνησαν οἱ ἱερεῖς τοῦ μὴ λαβεῖν ἀργύριον παρὰ τοῦ
pplo: τ vt nō instaurarēt sartatecta domus. τ
λαοῦ, καὶ τοῦ μὴ ἐνισχύσαι τὸ βέδεκ τοῦ οἴκου. καὶ
tulit ioiade sacerdos arcā vnā: τ fecit
ἔλαβεν ἰωιαδὲ ὁ ἱερεὺς κιβωτὸν μίαν, καὶ ἐποίησεν
in ea foramē vnū τ posuit eam iuxta al
ἐν αὐτῇ ὀπὴν μίαν καὶ ἔθηκεν αὐτὴν παρὰ τὸ θυσι
tare in dextera ingredientiū virorū in domū do
αστήριον ἐν δεξιᾷ εἰσπορευομένων ἀνδρῶν εἰς οἶκον κυ
mini. τ dabant ibi sacerdotes q̄ custodiebāt
ρίου. καὶ ἐδίδουν ἐκεῖ οἱ ἱερεῖς οἱ φυλάσσοντες τὰ
vestibulū oē argētū qd̄ deferebatur ad
πρόθυρα πᾶν τὸ ἀργύριον τὸ εἰσφερόμενον εἰς τὸν
domū dñi: τ factū ē vt viderūt q̄ multū
οἶκον κυρίου, καὶ ἐγένετο ὡς εἶδον ὅτι πολὺ τὸ
argētū qd̄ in arca: ascēdit scriba
ἀργύριον τὸ ἐν τῇ κιβωτῷ, ἀνέβη ὁ γραμματεὺς
regis τ sacerdos magnus: τ colligauerūt
τοῦ βασιλέως καὶ ὁ ἱερεὺς ὁ μέγας, καὶ ἔσφιγξαν
τ nūerauerūt argentū qd̄ inuētū fuit in domo dñi: A
καὶ ἠρίθμησαν τὸ ἀργύριον τὸ εὑρεθὲν ἐν οἴκῳ κυρίου,
τ dederūt illud
καὶ ἔδωκαν αὐτὸ

sup manibꝰ facientiū opera speculatorū
ἐπὶ χεῖρας τῶν ποιούντων τὰ ἔργα τῶν ἐπισκόπων
domus dñi. et impendebāt illud fabris
C οἴκου κυρίου. καὶ ἐξωδίασαν αὐτὸ τοῖς τέκτοσι τῶν
lignorū et edificatoribꝰ qui faciebāt opus in do
ξύλων καὶ τοῖς οἰκοδόμοις τοῖς ποιοῦσιν ἔργον ἐν οἴ-
mo dñi: et muratoribus et edificatoribꝰ
κῳ κυρίου, καὶ τοῖς τειχισταῖς καὶ τοῖς οἰκοδόμοις
lapidū et his q̄ poliebāt saxa: vt emerent la
τῶν λίθων καὶ τοῖς ξύσταις τῶν λίθων, τοῦ κτήσασθαι λί-
pides excisos et ligna vt instaurarēt sar
θους λελατομημένους καὶ ξύλα τοῦ κραταιῶσαι τὸ βε-
tatecta domꝰ dñi: in oībus que expēsa sūt in
δὲκ τοῦ οἴκου κυρίου, εἰς πάντα ὅσα ἐξωδιάσθη ἐπὶ τὸν
domo vt instaurarēt eam: verūtñ nō fient do
οἶκον τοῦ κραταιῶσαι αὐτόν, πλὴν οὐ ποιηθήσονται εἰς οἶ-
mui dñi porte argētee claui phiale tube ōnie
κῳ κυρίου θύραι ἀργυραῖ, ἧλοι, φιάλαι, σάλπιγγες, πᾶν
vas aureū vel argēteū de argēto qd̄ infe
σκεῦος χρυσοῦν ἢ ἀργυροῦν ἐκ τοῦ ἀργυρίου τοῦ εἰσε-
rebatur in domū dñi. qz his q̄ faciebāt opa
νεχθέντος εἰς οἶκον κυρίου. ὅτι τοῖς ποιοῦσι τὰ ἔργα
dederūt illud: et instaurauerūt in eo domū dñi.
ἔδωκαν αὐτό, καὶ ἐκραταίωσαν ἐν αὐτῷ τὸν οἶκον κυρίου.
et nō fiebat ratio viris qbꝰ dabatur ar-
καὶ οὐκ ἐξελογίζοντο τοὺς ἄνδρας οἷς ἐδίδοτο τὸ ἀρ-
gentū in manibꝰ suis vt darēt his q̄ faciebāt o-
γύριον ἐπὶ χεῖρας αὐτῶν δοῦναι τοῖς ποιοῦσι τὸ ἔρ-
pus: qz in fide ipsi faciebāt. argentū āt pro deli
γον, ὅτι ἐν πίστει αὐτοὶ ἐποίουν. ἀργύριον δὲ περὶ πλημ-
cto et argentū pro peccato nō illatū est in
μελίας καὶ ἀργύριον περὶ ἁμαρτίας οὐκ εἰσηνέχθη εἰς
domū dñi: qz sacerdotibus erat. tunc ascē
τὸν οἶκον κυρίου, ὅτι τοῖς ἱερεῦσιν ἐγένετο. τότε ἀνέ-
dit azael rex syrie: et pugnauit cōtra geth:
βη ἀζαὴλ βασιλεὺς συρίας, καὶ ἐπολέμησεν ἐπὶ γέθ,
D et cepit eā. et posuit azael faci
καὶ προκατελάβετο αὐτήν. καὶ ἔθετο ἀζαὴλ τὸ πρόσω-
em suā vt ascēderet in hierusalem. et tulit io-
πον αὐτοῦ ἀναβῆναι ἐπὶ ἱερουσαλήμ. καὶ ἔλαβεν ἰω-
as rex iuda oīa scā q̄ scīficauit iosa
ὰς βασιλεὺς ἰούδα πάντα τὰ ἅγια ἃ ἡγίασεν ἰωσα-
phat et ioram et ochozias patres sui re
φὰτ καὶ ἰωρὰμ καὶ ὀχοζίας οἱ πατέρες αὐτοῦ βασι-
ges iuda: et scā sua et oē aurū qd̄
λεῖς ἰούδα, καὶ τὰ ἅγια αὐτοῦ, καὶ πᾶν τὸ χρυσίον τὸ
inuētū ē in thesauris domus dñi et in domo
εὑρεθὲν ἐν θησαυροῖς οἴκου κυρίου καὶ ἐν τῷ οἴκῳ τοῦ
regis: et misit azael regi syrie:
βασιλέως, καὶ ἀπέστειλε τῷ ἀζαὴλ βασιλεῖ τῆς συρίας,
et ascēdit de hierusalem. et reliqua sermonū
καὶ ἀνέβη ἀπὸ ἱερουσαλήμ. καὶ τὰ λοιπὰ τῶν λόγων
ioas et vniuersa que fecit: nonne hec scri
ἰωὰς καὶ πάντα ὅσα ἐποίησεν, οὐκ ἰδοὺ ταῦτα γέ-
pta sunt in libro verbor̄ dierū re-
γραπται ἐπὶ βιβλίου λόγων τῶν ἡμερῶν τῶν βασιλέ-
gum iuda? et surrexerūt serui eius et fecerūt
ων ἰούδα; καὶ ἀνέστησαν οἱ δοῦλοι αὐτοῦ καὶ ἐποίησαν
cōiurationē et percusserūt ioas in domo mallo q̄
σύνδεσμον καὶ ἐπάταξαν τὸν ἰωὰς ἐν οἴκῳ μαλλὼ τῷ
in descēsu sella. et iozachar filius semaath et
ἐν τῇ καταβάσει σελλά. καὶ ἰωζάχαρ υἱὸς σεμαὰθ καὶ
iozabath filius semmer serui ioas percusserūt e-
ἰωζαβὲδ υἱὸς σεμμὴρ οἱ δοῦλοι ἰωὰς ἐπάταξαν αὐ-
um et mortuꝰ est. et sepelierūt eū cū patri
τὸν καὶ ἀπέθανεν. καὶ ἔθαψαν αὐτὸν μετὰ τῶν πατέ-
bus suis in ciuitate dauid: et regnauit ama
ρων αὐτοῦ ἐν πόλει δαυίδ, καὶ ἐβασίλευσεν ἀμα-
sias filius eiꝰ pro eo.
σίας υἱὸς αὐτοῦ ἀντ' αὐτοῦ. Ca. 15.
A Et anno vicesimo et tertio ioas filii ochozie
Ἐν ἔτει εἰκοστῷ καὶ τρίτῳ τοῦ ἰωὰς υἱοῦ ὀχοζίου

numerū atq; mēsurā in
manu eorū q̄ pͤerant ce
mentariis domus dñi.
Qui impendebant eam
i fabris lignorū & i ce-
mētariis his q opaban-
tur in domo dñi: & sar-
tatecta faciebāt: & i his
q cedebant saxa: & vt e
merent ligna & lapides
q excidebātur: ita vt im
pleretur instauratio do
mus dñi in vniuersis q̄
idigebāt expēsa ad mu
niēdā domum. Verūtñ
nō fiebant ex eadē pe
cunia hydrie tēpli dñi
& fuscinule & thuribula
& tube & oē vas aureū
& argēteū: de pecūia
q̄ inferebatur in tēplū
dñi. His enim q facie-
bant opus dabatur: vt
instauraretur tēplū dñi
& nō fiebat rō his hoi
bus q accipiebāt pecu-
niā vt distribuerēt eā ar
tificibus: sed in fide ꝏꝏ
tractabant eā. Pecuniā
vero p delicto & pecu-
niā p pctis nō iferebāt
in tēplū dñi: qa sacerdo
tū erat. Tūc ascēdit a-
zahel rex syrie ꝏꝏꝏꝏ
& pugnabat contra
geth: cepitq; eā & dire
xit faciē suā vt ascēderet
in ierusalē. Quāobrem
tulit ioas rex iuda oia
sanctificata ꝏꝏꝏꝏꝏꝏ
que cōsecrauerat iosa-
phat & ioram ꝏꝏꝏꝏ
& ochozias patres eiꝰ
reges iuda: & ꝏꝏꝏꝏ
q̄ ipse obtulerat: & vni
uersum aurū qd̄ iueniri
potuit in thesauris tē-
pli dñi & in palacio re-
gis: misitq; azahel regi
syrie: & recessit ꝏꝏꝏ
ab ierusalem. Reliq̄ āt
sermonum ioas ꝏꝏꝏ
& vniuersa q̄ fecit: nō
ne hec scripta sunt ꝏꝏ
in libro verborū dierū
regum ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ
iuda? Surrexerunt aūt
serui eius & cōiurauerūt i
ter se: pcusserūtq; ioas i
domo mello in descē-
su sela. Iosachar nāq;
filius semath & iosa-
bath filius somer serui
eius percusserunt eum:
& mortuꝰ est. Et sepe-
lierūt eū cū pr̄ibꝰ suis i
citate dd̄: regnauitq; a
masias filius eiꝰ p eo. 15.
Anno vicesimo ꝏꝏ
ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ
tertio ioas filii ocho-
zie ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ

הַמְתֻכָּן עַל יְדֵי עֹשֵׂי הַמְּלָאכָה	תכן עשה
הַמֻּפְקָדִים בֵּית יְהוָה וַיּוֹצִיאֻהוּ	לאר יצא
לְחָרָשֵׁי הָעֵץ וְלַבֹּנִים הָעֹשִׂים בֵּית	בנה
יְהוָה׃ וְלַגֹּדְרִים וּלְחֹצְבֵי הָאֶבֶן	
וְלִקְנוֹת עֵצִים וְאַבְנֵי מַחְצֵב לְחַזֵּק	קנה חצב
אֶת בֶּדֶק בֵּית יְהוָה וּלְכֹל אֲשֶׁר יֵצֵא	
עַל הַבַּיִת לְחָזְקָה׃ אַךְ לֹא יֵעָשֶׂה בֵּית	
יְהוָה סִפּוֹת כֶּסֶף מְזַמְּרוֹת מִזְרָקוֹת	ספף זמר
חֲצֹצְרוֹת כָּל כְּלִי זָהָב וּכְלִי כֶסֶף מִן	זרק חצר
הַכֶּסֶף הַמּוּבָא בֵית יְהוָה׃ כִּי לְעֹשֵׂי	כלה בוא
הַמְּלָאכָה יִתְּנֻהוּ וְחִזְּקוּ בוֹ אֶת בֵּית	נתן
יְהוָה׃ וְלֹא יְחַשְּׁבוּ אֶת הָאֲנָשִׁים	חשב
אֲשֶׁר יִתְּנוּ אֶת הַכֶּסֶף עַל יָדָם	
לָתֵת לְעֹשֵׂי הַמְּלָאכָה כִּי בֶאֱמֻנָה	נתן
הֵם עֹשִׂים׃ כֶּסֶף אָשָׁם וְכֶסֶף	
חַטָּאוֹת לֹא יוּבָא בֵּית יְהוָה לַכֹּהֲנִים	בוא
יִהְיוּ׃ אָז יַעֲלֶה חֲזָאֵל מֶלֶךְ אֲרָם	היה עלה
וַיִּלָּחֶם עַל גַּת וַיִּלְכְּדָהּ וַיָּשֶׂם חֲזָאֵל	לחם לכד
פָּנָיו לַעֲלוֹת עַל יְרוּשָׁלָםִ׃ וַיִּקַּח	שום פנה
יְהוֹאָשׁ מֶלֶךְ יְהוּדָה אֵת כָּל הַקֳּדָשִׁים	לקח
אֲשֶׁר הִקְדִּישׁוּ יְהוֹשָׁפָט וִיהוֹרָם	קדש
וַאֲחַזְיָהוּ אֲבֹתָיו מַלְכֵי יְהוּדָה וְאֶת	
קֳדָשָׁיו וְאֵת כָּל הַזָּהָב הַנִּמְצָא	מצא
בְּאֹצְרוֹת בֵּית יְהוָה וּבֵית הַמֶּלֶךְ	
וַיִּשְׁלַח לַחֲזָאֵל מֶלֶךְ אֲרָם וַיַּעַל	שלח
מֵעַל יְרוּשָׁלָםִ׃ וְיֶתֶר דִּבְרֵי יוֹאָשׁ	
וְכָל אֲשֶׁר עָשָׂה הֲלוֹא הֵם כְּתוּבִים	כתב
עַל סֵפֶר דִּבְרֵי הַיָּמִים לְמַלְכֵי	יום
יְהוּדָה׃ וַיָּקֻמוּ עֲבָדָיו וַיִּקְשְׁרוּ קָשֶׁר	קום קשר
וַיַּכּוּ אֶת יוֹאָשׁ בֵּית מִלֹּא הַיֹּרֵד	נכה
סִלָּא׃ וְיוֹזָכָר בֶּן שִׁמְעָת וִיהוֹזָבָד	
בֶּן שֹׁמֵר עֲבָדָיו הִכֻּהוּ וַיָּמֹת	מות
וַיִּקְבְּרוּ אֹתוֹ עִם אֲבֹתָיו בְּעִיר דָּוִד	קבר
וַיִּמְלֹךְ אֲמַצְיָה בְנוֹ תַּחְתָּיו׃	מלך
בִּשְׁנַת עֶשְׂרִים	Cap. xiiii.
וְשָׁלֹשׁ שָׁנָה לְיוֹאָשׁ בֶּן אֲחַזְיָהוּ	שנה

מלך יהודה מלך יהואחז בן יהוא
על ישראל בשמרון שבע עשרה
עשה רוע — שנה: ויעש הרע בעיני יהוה וילך
אחר חטאת ירבעם בן נבט אשר
חטא סור — החטיא את ישראל לא סר ממנה:
חרה נתן — ויחר אף יהוה בישראל ויתנם
ביד חזאל מלך ארם וביד בן הדד
יום חלה — בן חזאל כל הימים: ויחל יהואחז
פנה שמע — את פני יהוה וישמע אליו יהוה
כי ראה את לחץ ישראל כי לחץ
אתם מלך ארם: ויתן יהוה
ישע — לישראל מושיע ויצאו מתחת יד
ארם וישבו בני ישראל באהליהם
תמל — כתמול שלשום: אך לא סרו
מחטאת בית ירבעם אשר החטי
את ישראל בה הלך וגם האשרה
שאר — עמדה בשמרון: כי לא השאיר
ליהואחז עם כי אם חמשים
פרשים ועשרה רכב ועשרת אלפים
שום — רגלי כי אבדם מלך ארם וישמם
רוש — כעפר לדש: ויתר דברי יהואחז
גבר — וכל אשר עשה וגבורתו הלוא הם
כתב יום — כתובים על ספר דברי הימים למלכי
שכב — ישראל: וישכב יהואחז עם אבתיו
קבר מלך — ויקברהו בשמרון וימלך יואש בנו
שנה — תחתיו: בשנת שלשים ושבע
שנה ליואש מלך יהודה מלך
יהואש בן יהואחז על ישראל
בשמרון שש עשרה שנה:
רוע סור — ויעשה הרע בעיני יהוה לא סר
מכל חטאות ירבעם בן נבט
חטא — אשר החטיא את ישראל בה
הלך: ויתר דברי יואש וכל אשר
גבר לחם — עשה וגבורתו אשר נלחם עם
אמציה מלך יהודה הלא הם
כתובים על ספר דברי הימים למלכי

regis iude: regnauit ioachaz filius iehu super israel in samaria decem & septem annis: & fecit malū coram dño. Secutusq̧ est pctā hieroboā filii nabath qui peccare fecit israel: & non declinauit ab eis. Iratusq̧ est furor dñi cōtra israel: & tradidit eos in manu azahel regis syrie: & in manu bēadab filii azahel cūctis diebus. Depcatus est āt ioachaz faciē dñi: & audiuit eū dominus. Vidit enī angustiā israel: quia attriuerat eos rex syrie. Et dedit dominus saluatorē israeli: & liberatus est de manu regis syrie: habitauerūtq̧ filii israel ī tabernaculis suis: sicut heri & nudiustertius. Verūtñ nō recesserunt a pctis domus hieroboā q peccare fecit israel: sed in ipis ambulauerūt. Siqdem & lucus pmāsit in samaria: & nō sunt derelicti ioachaz de pplo nisi quinquaginta eqtes: & decē curr⁹ & decem milia peditū. Interfecerat enī eos rex syrie & redegerat q̄si puluerē in tritura aree. Reliq̄ āt sermonū ioachaz & vniuersa q̄ fecit & fortitudo eius: nōne hec scripta sūt ī libro sermonū dierum regū isrl'? Dormiuitq̧ ioachaz cū prib⁹ suis: & sepelierūt eū in samaria: regnauitq̧ ioas filius eius p eo. Anno tricesimo septimo ioas regis iuda regnauit ioas filius ioachaz super israel in samaria sedecim annis: & fecit qd malū est ī cōspectu dñi. Nō declinauit ab oībus pctis hieroboam filii nabath q peccare fecit israel: sed in ipsis ambulauit. Reliq̄ autē sermonū ioas & vniuersa q̄ fecit: & fortitudo eius quō pugnauerit cōtra amasiā regem iuda: nonne hec scripta sunt in libro sermonū dierū regum

regis iuda regnauit ioachaz filius ieu sup is
βασιλέως ἰούδα ἐβασίλευσεν ἰωάχαζ υἱὸς ἰοὺ ἐπὶ ἰσ
rael in samaria decē ꝛ septē ānis: ꝛ fecit
ραὴλ ἐν σαμαρείᾳ ἑπτακαίδεκα ἔτη, καὶ ἐποίησε τὸ
malū corā dño: ꝛ iuit post pec
πονηρὸν ἐνώπιον κυρίου, καὶ ἐπορεύθη ὀπίσω τῶν ἁμαρ
cata hieroboā filij nabat: q̄ peccare fecit israel:
τιῶν ἱεροβοὰμ υἱοῦ ναβάτ, ὃς ἐξήμαρτε τὸν ἰσραήλ,
nō recessit ab eis. ꝛ irat⁹ ē furore dño cōtra
οὐκ ἀπέστη ἀπ' αὐτῶν. καὶ ἐθυμώθη ὀργῇ κύριος ἐπὶ τὸν
israel: ꝛ tradidit eos in manus azael re
ἰσραήλ, καὶ παρέδωκεν αὐτοὺς εἰς χεῖρας ἀζαὴλ βα
gis syrie: ꝛ in manus filij ader filij azael
σιλέως συρίας, καὶ εἰς χεῖρας υἱοῦ ἄδερ υἱοῦ ἀζαὴλ
cūctis diebus. ꝛ ioachaz depcat⁹ ē fa
πάσας τὰς ἡμέρας. καὶ ἰωάχαζ ἐδεήθη τοῦ προσώ
ciem dñi: ꝛ exaudiuit eū dñs: q2 vidit
που κυρίου, καὶ ἐπήκουσεν αὐτοῦ κύριος, ὅτι εἶδε
angustiā israel: q2 attriuerat eos rex
τὴν θλίψιν τοῦ ἰσραήλ, ὅτι ἔθλιψεν αὐτοὺς βασι
syrie. ꝛ dedit dñs salutē isra
λεὺς συρίας. καὶ ἔδωκε κύριος σωτηρίαν τῷ ἰσρα
el: ꝛ eduxit eos de sub manibus sy
ὴλ, καὶ ἐξήγαγεν αὐτοὺς ὑποκάτωθεν τῶν χειρῶν συ
rie: ꝛ sederūt filij israel in tabernacu
ρίας, καὶ ἐκάθισαν οἱ υἱοὶ ἰσραὴλ ἐν τοῖς σκηνώμα
lis suis sicut heri ꝛ nudi⁹terti⁹: verūtñ nō reces
σιν αὐτῶν καθὼς ἐχθὲς καὶ τρίτης, πλὴν οὐκ ἀπέ B
serūt a peccatis domus hieroboā: q̄ peccare
στησαν ἀπὸ τῶν ἁμαρτιῶν οἴκου ἱεροβοάμ, ὃς ἐξήμαρ
fecit israel: in ipsis ambulauerūt. ꝛ
τε τὸν ἰσραήλ, ἐν αὐταῖς ἐπορεύθησαν. καί γε τὸ
lucus pmāsit in samaria: qm̄ nō relictus est ioa
ἄλσος ἐστάθη ἐν σαμαρείᾳ, ὅτι οὐχ ὑπελείφθη τῷ ἰωά
chaz pplo nisi quinquaginta equites ꝛ decē cur
χαζ λαὸς ἀλλ' ἢ πεντήκοντα ἱππεῖς καὶ δέκα ἅρ
rus ꝛ decē milia peditū: q2 destruxit e
ματα καὶ δέκα χιλιάδες πεζῶν, ὅτι ἀπώλεσεν αὐ
os rex syrie: ꝛ posuit eos vt puluerē
τοὺς βασιλεὺς συρίας, καὶ ἔθετο αὐτοὺς ὡς χοῦν
in conculcationē. ꝛ reliqua sermonū ioachaz
εἰς καταπάτησιν. καὶ τὰ λοιπὰ τῶν λόγων ἰωάχαζ
ꝛ vniuersa que fecit ꝛ potentie eius: nō
καὶ πάντα ὅσα ἐποίησεν καὶ αἱ δυναστεῖαι αὐτοῦ, οὐκ
ne hec scripta sunt in libro sermonū
ἰδοὺ ταῦτα γέγραπται ἐπὶ βιβλίου λόγων τῶν
dierū regum israel: ꝛ dormiuit ioachaz
ἡμερῶν τῶν βασιλέων ἰσραήλ; καὶ ἐκοιμήθη ἰωάχαζ
cum prībus suis: ꝛ sepelierūt eū in sa
μετὰ τῶν πατέρων αὐτοῦ, καὶ ἔθαψαν αὐτὸν ἐν σα
maria: ꝛ regnauit ioas fili⁹ eius pro eo.
μαρείᾳ, καὶ ἐβασίλευσεν ἰωὰς υἱὸς αὐτοῦ ἀντ' αὐτοῦ.
in āno tricesimo ꝛ septimo ioas regis iu
ἐν ἔτει τριακοστῷ καὶ ἑβδόμῳ τοῦ ἰωὰς βασιλέως ἰού
da regnauit ioas fili⁹ ioachaz sup israel in
δα ἐβασίλευσεν ἰωὰς υἱὸς ἰωάχαζ ἐπὶ ἰσραὴλ ἐν
samaria sexto ꝛ decio āno. ꝛ fecit ioas
σαμαρείᾳ ἓξ καὶ δέκα ἔτει. καὶ ἐποίησεν ἰωὰς τὸ
malum corā dño. nō recessit ab oībus pec
πονηρὸν ἐνώπιον κυρίου. οὐκ ἀπέστη ἀπὸ πασῶν ἁμαρ
catis hieroboā filij nabat: q̄ peccare fecit israel:
τιῶν ἱεροβοὰμ υἱοῦ ναβάτ, ὃς ἐξήμαρτε τὸν ἰσραήλ, C
in eis ābulauit. ꝛ reliqua sermonū ioas
ἐν αὐταῖς ἐπορεύθη. καὶ τὰ λοιπὰ τῶν λόγων ἰωὰς
ꝛ vniuersa q̄ fecit ꝛ prelia eius q̄
καὶ πάντα ὅσα ἐποίησε καὶ αἱ δυναστεῖαι αὐτοῦ ἃς
fecit cū amasia rege iuda: nōne
ἐποίησε μετὰ ἀμασίου βασιλέως ἰούδα, οὐχὶ
hec scripta sunt in libro sermonū die
ταῦτα γεγραμμένα ἐπὶ βιβλίου λόγων τῶν ἡμε
rum regum
ρῶν τῶν βασιλέων

israel: et dormiuit ioas cũ patribus suis.
ἰσραήλ; καὶ ἐκοιμήθη ἰωὰς μετὰ τῶν πατέρων αὐτοῦ.
et hieroboã sedit sup soliũ eius. et sepult⁹ ẽ
καὶ ἱεροβοὰμ ἐκάθισεν ἐπὶ τοῦ θρόνου αὐτοῦ. καὶ ἐτάφη
ioas in samaria cũ regibus israel. et eliseus
ἰωὰς ἐν σαμαρείᾳ μετὰ τῶν βασιλέων ἰσραήλ. καὶ ἐλισσαιὲ
egrotauit infirmitate sua per quã mortu⁹ ẽ. et de
ἠῤῥώστησε τὴν ἀῤῥωστίαν αὐτοῦ δι' ἣν ἀπέθανε. καὶ κα
scẽdit ioas rex israel ad eũ et fleuit sup
τέβη ἰωὰς βασιλεὺς ἰσλ πρὸς αὐτὸν καὶ ἔκλαυσεν ἐπὶ
faciem ei⁹: et dixit pater pater currus israel
πρόσωπον αὐτοῦ, καὶ εἶπεν πάτερ πάτερ ἅρμα ἰσραὴλ
ii.b. et eques eius. et ait ei eliseus: cape arcũ
καὶ ἱππεὺς αὐτοῦ. καὶ εἶπεν αὐτῷ ἐλισσαιέ, λάβε τόξον
et sagittas. et tulit ad eũ arcũ et sagittas. et
καὶ βολίδας. καὶ ἔλαβε πρὸς αὐτὸν τόξον καὶ βέλη. καὶ
dixit eliseus regi israel: pone ma
εἶπεν ἐλισσαιὲ τῷ βασιλεῖ ἰσραήλ, ἐπιβίβασον τὴν χεῖ
nũ tuã sup arcũ. et posuit manũ suã: et
ρά σου ἐπὶ τὸ τόξον. καὶ ἐπεβίβασε τὴν χεῖρα αὐτοῦ, καὶ
imposuit eliseus manus suas sup manus re
ἐπέθηκεν ἐλισσαιὲ τὰς χεῖρας αὐτοῦ ἐπὶ τὰς χεῖρας τοῦ βα
gis. et ait: aperi fenestrã cõtra oriẽtẽ. et
σιλέως. καὶ εἶπεν, ἄνοιξον τὴν θυρίδα κατὰ ἀνατολάς. καὶ
aperuit. et dixit eliseus: iace sagittã. et sagittauit: et a
D ἤνοιξε. καὶ εἶπεν ἐλισσαιέ, τόξευσον. καὶ ἐτόξευσε, καὶ εἶ
it: sagitta salutis dño et sagitta salutis ꝯ sy
πεν, βέλος σωτηρίας τῷ κυρίῳ καὶ βέλος σωτηρίας ἐν συ
ria: et percuties syriã in aphec vsq ad ꝯsumationẽ.
ρίᾳ, καὶ πατάξεις τὴν συρίαν ἐν ἀφὲκ ἕως συντελείας.
et ait eliseus ioas. tolle sagittas. et cepit. et di
καὶ εἶπεν ἐλισσαιὲ τῷ ἰωάς, λάβε βέλη. καὶ ἔλαβε. καὶ εἶ
xit regi: percute in terrã. et percussit
πεν τῷ βασιλεῖ, πάταξον εἰς τὴν γῆν. καὶ ἐπάταξε
ter et stetit. et tristat⁹ ẽ sup eo hõ dei. et ait:
τρὶς καὶ ἔστη. καὶ ἐλυπήθη ἐπ' αὐτῷ ὁ ἄνθρωπος τοῦ θεοῦ. καὶ εἶπεν,
si pcussisses quinquies vel sexies. tunc percussisses sy
εἰ ἐπάταξας πεντάκις ἢ ἑξάκις, τότε ἂν ἐπάταξας τὴν συ
riã vsq ad cõsumationẽ: et nũc ter pcuties syriam.
ρίαν ἕως συντελείας, καὶ νῦν τρὶς πατάξεις τὴν συρίαν.
et eliseus mortu⁹ ẽt et sepeliunt eum. et accin
καὶ ἐλισσαιὲ ἀπέθανε, καὶ θάπτουσιν αὐτόν. καὶ μονόζω
cti moab venerũt in terrã veniẽte anno. et factũ est
νοι μωὰβ ἦλθον ἐν τῇ γῇ ἐλθόντος τοῦ ἐνιαυτοῦ. καὶ ἐγένετο
Eccl. cũ ipsi sepelirent hoĩes vnũ: et ecce viderũt accinctũ:
48.b. αὐτῶν θαπτόντων ἄνδρα, καὶ ἰδοὺ εἶδον τὸν μονόζωνον,
et proiecerũt virũ in sepulchro elisei et iuit. et
καὶ ἔρριψαν τὸν ἄνδρα ἐν τῷ τάφῳ ἐλισσαιὲ καὶ ἐπορεύθη. καὶ
tetigit ossa elisei et vixit et stetit sup pe
ἥψατο τῶν ὀστῶν ἐλισσαιὲ καὶ ἔζησε καὶ ἔστη ἐπὶ τοὺς πό
des suos. et azael rex syrie afflixit
δας αὐτοῦ. καὶ ἀζαὴλ βασιλεὺς συρίας ἐξέθλιψε
israel cunctis diebus ioachaz. et misert⁹
τὸν ἰσραὴλ πάσας τὰς ἡμέρας ἰωάχαζ. καὶ ἠλέη
est dñs eoꝝ et miserat⁹ est eos. et respe
σε κύριος αὐτοὺς καὶ ᾠκτείρησεν αὐτούς. καὶ ἐπέ
xit ad eos propter pactũ suũ qđ
βλεψεν πρὸς αὐτοὺς διὰ τὴν διαθήκην αὐτοῦ τὴν
cum abraam et isaac et iacob. et nõ vo
μετὰ ἀβραὰμ καὶ ἰσαὰκ καὶ ἰακώβ. καὶ οὐκ ἠθέ
luit dñs disperdere eos: et nõ proie
λησε κύριος διαφθεῖραι αὐτούς, καὶ οὐκ ἀπέῤῥι
cit eos a facie sua vsq nũc. et mor
ψεν αὐτοὺς ἀπὸ προσώπου αὐτοῦ ἕως νῦν. καὶ ἀπέ
tu⁹ ẽ azael rex syrie. et regnauit fi
θανεν ἀζαὴλ βασιλεὺς συρίας. καὶ ἐβασίλευσεν υἱ
lius ader filius eius pro eo. et reuersus est io
ὸς ἄδερ υἱὸς αὐτοῦ ἀντ' αὐτοῦ. καὶ ἐπέστρεψεν ἰω
as filius ioachaz et cepit ciuitates de ma
ὰς υἱὸς ἰωάχαζ καὶ ἔλαβε τὰς πόλεις ἐκ χει
nu filij ader filij azael: quas cepit de manu
ρὸς υἱοῦ ἄδερ υἱοῦ ἀζαήλ, ἃς ἔλαβεν ἐκ χειρὸς

israel. Et dormiuit ioas cũ patribus suis: hieroboã aũt sedit super soliũ eius. Porro Ioas sepultus est in samaria cũ regibus israel. Heliseus aũt egrotabat infirmitate qua & mortuus est. Descẽditq; ad eum ioas rex israel & flebat corã eo: dicebatq;: pater mi: pater mi: currus israel & auriga eius. Et ait illi helise⁹. Affer arcũ & sagittas. Cũq; attulisset ad eũ arcũ & sagittas: dixit ad regẽ israel. Pone manũ tuam sup arcũ. Et cũ posuisset ille manũ suã: supposuit heliseus manus suas manibus regis: & ait. Api fenestrã orientalẽ. Cũq; apuisset dixit heliseus: iace sagittã: & iecit: & ait heliseus. Sagitta salutis dñi: & sagitta salutis cõtra syriã: pcutiesq; syriã i aphec donec cõsumas eã. Et ait. Tolle sagittas. Qui cũ tulisset: rursũ dixit ei. Percute iaculo terrã. Et cũ pcussisset tribus vicibus & stetisset: iratus est vir dei cõtra eũ: & ait. Si pcussisses quinquies aut sexies siue septies: pcussisses syriam vsq; ad cõsumationẽ. Nũc aũt tribus vicibus percuties eã. Mortu⁹ ẽ ergo heliseus & sepelierũt eũ. Latrũculi aũt de moab venerũt i terrã in ipo anno. Quidã aũt sepeliẽtes hoĩem viderũt latrunculos: & pꝓiecerũt cadauer i sepulchro helisei. Qđ cũ tetigisset ossa helisei: reuixit homo & stetit sup pedes suos. Igitur azahel rex syrie afflixit israel cũctis diebus ioachaz. Et misert⁹ est dominus eorum & reuersus est ad eos ppter pactũ suũ qđ hẽbat cum abraam & isaac & iacob & noluit disperdere eos: neq; pꝓiicere penitus vsq; in pñs tp̃s. Mortuus ẽ aũt Azahel rex syrie & regnauit benadab filius eius pro eo. Porro ioas filius ioachaz tulit vrbes de manu benadab filii azahel quas tulerat de manu

יִשְׂרָאֵל׃ וַיִּשְׁכַּב יוֹאָשׁ עִם אֲבֹתָיו — שָׁכַב
וְיָרָבְעָם יָשַׁב עַל כִּסְאוֹ וַיִּקָּבֵר יוֹאָשׁ — קָבַר
בְּשֹׁמְרוֹן עִם מַלְכֵי יִשְׂרָאֵל׃ וֶאֱלִישָׁע
חָלָה אֶת חָלְיוֹ אֲשֶׁר יָמוּת בּוֹ וַיֵּרֶד — חָלָה מות
אֵלָיו יוֹאָשׁ מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל וַיֵּבְךְּ עַל פָּנָיו — בָּכָה פָּנָה
וַיֹּאמַר אָבִי אָבִי רֶכֶב יִשְׂרָאֵל וּפָרָשָׁיו׃
וַיֹּאמֶר לוֹ אֱלִישָׁע קַח קֶשֶׁת וְחִצִּים — לָקַח
וַיִּקַּח אֵלָיו קֶשֶׁת וְחִצִּים׃ וַיֹּאמֶר לְמֶלֶךְ
יִשְׂרָאֵל הַרְכֵּב יָדְךָ עַל הַקֶּשֶׁת — רָכַב
וַיַּרְכֵּב יָדוֹ וַיָּשֶׂם אֱלִישָׁע יָדָיו עַל — שׂוּם
יְדֵי הַמֶּלֶךְ׃ וַיֹּאמֶר פְּתַח הַחַלּוֹן — חָלַל
קֵדְמָה וַיִּפְתָּח וַיֹּאמֶר אֱלִישָׁע יְרֵה — פָּתַח
וַיּוֹר וַיֹּאמֶר חֵץ תְּשׁוּעָה לַיהוָה וְחֵץ — יָרָה
תְּשׁוּעָה בַּאֲרָם וְהִכִּיתָ אֶת אֲרָם — יָשַׁע נָכָה
בַּאֲפֵק עַד כַּלֵּה׃ וַיֹּאמֶר קַח הַחִצִּים
וַיִּקָּח וַיֹּאמֶר לְמֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל הַךְ אַרְצָה
וַיַּךְ שָׁלֹשׁ פְּעָמִים וַיַּעֲמֹד׃ וַיִּקְצֹף — עָמַד קָצַף
עָלָיו אִישׁ הָאֱלֹהִים וַיֹּאמֶר לְהַכּוֹת
חָמֵשׁ אוֹ שֵׁשׁ פְּעָמִים אָז הִכִּיתָ
אֶת אֲרָם עַד כַּלֵּה וְעַתָּה שָׁלֹשׁ
פְּעָמִים תַּכֶּה אֶת אֲרָם׃ וַיָּמָת אֱלִישָׁע — מוּת
וַיִּקְבְּרֻהוּ וּגְדוּדֵי מוֹאָב יָבֹאוּ בָאָרֶץ — קָבַר גָּדַד
בָּא שָׁנָה׃ וַיְהִי הֵם קֹבְרִים אִישׁ — בּוֹא הָיָה
וְהִנֵּה רָאוּ אֶת הַגְּדוּד וַיַּשְׁלִיכוּ אֶת — רָאָה שָׁלַךְ
הָאִישׁ בְּקֶבֶר אֱלִישָׁע וַיֵּלֶךְ וַיִּגַּע — נָגַע
הָאִישׁ בְּעַצְמוֹת אֱלִישָׁע וַיְחִי וַיָּקָם — חָיָה קוּם
עַל רַגְלָיו׃ וַחֲזָאֵל מֶלֶךְ אֲרָם לָחַץ
אֶת יִשְׂרָאֵל כֹּל יְמֵי יְהוֹאָחָז׃ וַיָּחָן — יוֹם חָנַן
יְהוָה אֹתָם וַיְרַחֲמֵם וַיִּפֶן אֲלֵיהֶם — רָחַם פָּנָה
לְמַעַן בְּרִיתוֹ אֶת אַבְרָהָם יִצְחָק — בְּרִית
וְיַעֲקֹב וְלֹא אָבָה הַשְׁחִיתָם וְלֹא — שָׁחַת
הִשְׁלִיכָם מֵעַל פָּנָיו עַד עָתָּה׃ וַיָּמָת — שָׁלַךְ פָּנָה
חֲזָאֵל מֶלֶךְ אֲרָם וַיִּמְלֹךְ בֶּן הֲדַד — מוּת
בְּנוֹ תַּחְתָּיו׃ וַיָּשָׁב יְהוֹאָשׁ בֶּן — מָלַךְ
יְהוֹאָחָז וַיִּקַּח אֶת הֶעָרִים מִיַּד — שׁוּב
בֶּן הֲדַד בֶּן חֲזָאֵל אֲשֶׁר לָקַח מִיַּד — לָקַח עִיר

יְהוֹאָחָז אָבִיו בַּמִּלְחָמָה שָׁלֹשׁ לָחַם
פְּעָמִים הִכָּהוּ יוֹאָשׁ וַיָּשֶׁב אֶת נָכָה שׁוּב
Cap. xiiii עָרֵי יִשְׂרָאֵל׃ בִּשְׁנַת
שְׁתַּיִם לְיוֹאָשׁ בֶּן יוֹאָחָז מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל שָׁנָה
מָלַךְ אֲמַצְיָהוּ בֶּן יוֹאָשׁ מֶלֶךְ יְהוּדָה׃
בֶּן עֶשְׂרִים וְחָמֵשׁ שָׁנָה הָיָה בְמָלְכוֹ
וְעֶשְׂרִים וָתֵשַׁע שָׁנָה מָלַךְ בִּירוּשָׁלָם
וְשֵׁם אִמּוֹ יְהוֹעַדִּין מִן יְרוּשָׁלָם׃
וַיַּעַשׂ הַיָּשָׁר בְּעֵינֵי יְהוָה רַק לֹא עָשָׂה
כְּדָוִד אָבִיו כְּכֹל אֲשֶׁר עָשָׂה יוֹאָשׁ
אָבִיו עָשָׂה׃ רַק הַבָּמוֹת לֹא סָרוּ עוֹד בָּמָה סוּר
הָעָם מְזַבְּחִים וּמְקַטְּרִים בַּבָּמוֹת׃ זָבַח קָטַר
וַיְהִי כַּאֲשֶׁר חָזְקָה הַמַּמְלָכָה בְּיָדוֹ הָיָה מָלַךְ
וַיַּךְ אֶת עֲבָדָיו הַמַּכִּים אֶת הַמֶּלֶךְ נָכָה
אָבִיו׃ וְאֶת בְּנֵי הַמַּכִּים לֹא הֵמִית מוּת
כַּכָּתוּב בְּסֵפֶר תּוֹרַת מֹשֶׁה אֲשֶׁר כָּתַב יָרָה
צִוָּה יְהוָה לֵאמֹר לֹא יוּמְתוּ אָבוֹת
עַל בָּנִים וּבָנִים לֹא יוּמְתוּ עַל
אָבוֹת כִּי אִם אִישׁ בְּחֶטְאוֹ יוּמָת׃
הוּא הִכָּה אֶת אֱדוֹם בְּגֵיא הַמֶּלַח נָכָה גַּיְא
עֲשֶׂרֶת אֲלָפִים וְתָפַשׂ אֶת הַסֶּלַע
בַּמִּלְחָמָה וַיִּקְרָא אֶת שְׁמָהּ יָקְתְאֵל קָרָא
עַד הַיּוֹם הַזֶּה׃ אָז שָׁלַח אֲמַצְיָה
מַלְאָכִים אֶל יְהוֹאָשׁ בֶּן יְהוֹאָחָז בֶּן לָאַךְ
יֵהוּא מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר לְכָה יָלַךְ
נִתְרָאֶה פָנִים׃ וַיִּשְׁלַח יְהוֹאָשׁ מֶלֶךְ רָאָה פָּנָה
יִשְׂרָאֵל אֶל אֲמַצְיָהוּ מֶלֶךְ יְהוּדָה שָׁלַח
לֵאמֹר הַחוֹחַ אֲשֶׁר בַּלְּבָנוֹן שָׁלַח אֶל
הָאֶרֶז אֲשֶׁר בַּלְּבָנוֹן לֵאמֹר תְּנָה אֶת נָתַן
בִּתְּךָ לִבְנִי לְאִשָּׁה וַתַּעֲבֹר חַיַּת אִישׁ עָבַר
הַשָּׂדֶה אֲשֶׁר בַּלְּבָנוֹן וַתִּרְמֹס אֶת חָיָה רָמַס
הַחוֹחַ׃ הַכֵּה הִכִּיתָ אֶת אֱדוֹם נָכָה
וּנְשָׂאֲךָ לִבֶּךָ הִכָּבֵד וְשֵׁב בְּבֵיתֶךָ כָּבַד יָשַׁב
וְלָמָּה תִתְגָּרֶה בְּרָעָה וְנָפַלְתָּה גָּרָה רוּעַ
אַתָּה וִיהוּדָה עִמָּךְ׃ וְלֹא שָׁמַע
אֲמַצְיָהוּ וַיַּעַל יְהוֹאָשׁ מֶלֶךְ עָלָה

ioachaz patris sui iure prelii. Tribus vicibus percussit eum ioas: & reddidit ciuitates israel. 14.

IN anno scdo ioas filii ioachaz regis israel regnauit amasias filius ioas regis iuda: viginti qnq; annorum erat cũ regnare cepisset. Viginti aũt & nouẽ annis regnauit in ierusalẽ. Nomẽ matris eius ioaden de ierusalem. Et fecit rectũ corã domino: verũtñ non vt dauid pr̃ eius. Iuxta omnia que fecit ioas pater suus fecit: nisi tãtũ hoc q excelsa nõ abstulit. Adhuc eñ ppl̃s adolebat & imolabat icẽsum in excelsis. Cunq; obtinuisset regnum pcussit seruos suos q interfecerant regem patrẽ suũ: filios aũt eorum qui occiderant nõ occidit: iuxta qđ scriptũ ẽ i libro legis moysi sicut pcepit dñs dicẽs. Non morientur patres pro filiis neq; filii p patribus: sed vnusq̃sq; in pctõ suo morietur. Ipse pcussit edõ in valle salinarum decem milia & apphẽdit petram in p̃lio: vocauitq; nomen eius iezechel vsq; in p̃ntẽ diẽ. Tunc misit amasias nũcios ad ioas filiũ ioachaz filii iehu regis israel dicẽs. Veni & videamus nos. Remisit q; ioas rex israel ad amasiam regẽ iuda: dicens. Carduus libani misit ad cedrũ qui est in libano dicens. Da filiã tuã filio meo vxorem. Trãsierũtq; bestie saltus que sunt in libano: & conculcauerunt carduũ. Percutiẽs iualuisti super edom: & subleuauit te cor tuum. Cõtentus esto gloria: & sede i domo tua. Quare prouocas malũ: vt cadas tu & iudas tecum? Et non acquieuit amasias. Ascenditq; ioas rex

ioachaz patris sui in prelio. & percus
ἰωάχαζ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ ἐν τῷ πολέμῳ. καὶ ἐπάτα-
sit eũ ter ioas: & reddidit ciuitates
ξεν αὐτὸν τρεῖς ἰωάς, καὶ ἀπέστρεψε τὰς πόλεις
israel.
ἰσραήλ. Ca.14.

IN anno secundo ioas filij ioachaz re A
ΕΝ ἔτει δευτέρῳ τοῦ ἰωὰς υἱοῦ ἰωάχαζ βασι-
gis israel regnauit amessias filius ioas re
λέως ἰσραὴλ ἐβασίλευσεν ἀμεσσίας υἱὸς ἰωὰς βασι-
gis iuda: filius existens viginti & quinq; ãnorum amessias
λέως ἰούδα, υἱὸς ὢν εἴκοσι καὶ πέντε ἐτῶν ἀμεσσίας
cum regnaret ipse. & viginti & nouẽ ãnis re
ἐν τῷ βασιλεύειν αὐτόν. καὶ εἴκοσι καὶ ἐννέα ἔτη ἐβα-
gnauit in hierusalem. & nomẽ matris sue
σίλευσεν ἐν ἱερουσαλήμ. καὶ ὄνομα τῆς μητρὸς αὐτοῦ
ioadẽ de hierusalem. & fecit rectũ corã
ἰωαδὶν ἐξ ἱερουσαλήμ. καὶ ἐποίησε τὸ εὐθὲς ἐνώπιον
dño: verũtñ nõ vt dauid pater eius. iuxta
κυρίου, πλὴν οὐχ ὡς δαυὶδ ὁ πατὴρ αὐτοῦ. κατὰ
omnia quecũq; fecit pater suus ioas fecit:
πάντα ὅσα ἐποίησεν ὁ πατὴρ αὐτοῦ ἰωὰς ἐποίησε,
verũ excelsa nõ abstulit: adhuc pplus immolabat &
πλὴν τὰ ὑψηλὰ οὐκ ἐξῆρεν, ἔτι ὁ λαὸς ἐθυσίαζε καὶ
adolebãt icẽsũ in excelsis. & factũ est vt roboratũ est
ἐθυμίων ἐν τοῖς ὑψηλοῖς. καὶ ἐγένετο ὡς ἐκραταιώθη
regnum in manu amessie: percussit ser-
ἡ βασιλεία ἐν τῇ χειρὶ ἀμεσσίου, ἐπάταξε τοὺς παῖ-
uos suos qui percusserũt patrẽ suũ.
δας αὐτοῦ τοὺς πατάξαντας τὸν πατέρα αὐτοῦ. B
at filios eorũ q̃ pcusserũt nõ occidit: si
τοὺς δὲ υἱοὺς τῶν παταξάντων οὐκ ἐθανάτωσε, κα-
cut scriptũ est in libro legis moysi: sicut prece
θὼς γέγραπται ἐπὶ βιβλίου νόμου μωυσῆ, ὡς ἐνετεί- Deut.
pit dñs dicẽs: nõ morientur patres pro 24.c.
λατο κύριος λέγων, οὐκ ἀποθανοῦνται πατέρες πρὸ 2.Par
filijs: neq; filij morientur pro patribus: sed 25.a.
τέκνων, οὐδὲ υἱοὶ ἀποθανοῦνται ὑπὲρ πατέρων, ἀλλ' ἢ
vnusquisq; in peccato suo morietur: ipse amessias
ἕκαστος ἐν τῇ ἁμαρτίᾳ αὐτοῦ ἀποθανεῖται. αὐτὸς ἀμε-
percussit edom in valle salis decẽ milia:
σίας ἐπάταξε τὸν ἐδὼμ ἐν γέμελα δέκα χιλιάδας,
& apphẽdit petram in prelio: & voca
καὶ συνέλαβε τὴν πέτραν ἐν τῷ πολέμῳ, καὶ ἐκάλε-
uit nomẽ eius iectheel vsq; in diem hanc. 2.Par.
σε τὸ ὄνομα αὐτῆς ἰεκθοὴλ ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης. 25.c.
tunc misit amessias nuncios ad ioas filiũ ioa-
τότε ἀπέστειλεν ἀμεσσίας ἀγγέλους πρὸς ἰωὰς υἱὸν ἰωά-
chaz filij ieu regis israel dicẽs: veni & videa
χαζ υἱοῦ ἰοὺ βασιλέως ἰσραὴλ λέγων, δεῦρο καὶ ὀφθῶ-
mur ad inuicem. & misit ioas rex isra- E
μεν ἐν προσώποις. καὶ ἀπέστειλεν ἰωὰς βασιλεὺς ἰσρα-
el ad amessiam regem iuda dicẽs: carduus q
ὴλ πρὸς ἀμεσσίαν βασιλέα ἰούδα λέγων, ὁ ἀκχὰχ ὁ
in libano misit ad cedrũ que in
ἐν τῷ λιβάνῳ ἀπέστειλε πρὸς τὴν κέδρον τὴν ἐν τῷ C
libano dicẽs: da filiam tuã filio meo in
λιβάνῳ λέγων, δὸς τὴν θυγατέρα σου τῷ υἱῷ μου εἰς
vxorem. & trãsierũt bestie agri q̃ in
γυναῖκα. καὶ διῆλθε τὰ θηρία τοῦ ἀγροῦ τὰ ἐν τῷ
libano & cõculcauerũt carduũ. percutiẽs per
λιβάνῳ καὶ συνεπάτησαν τὸν ἀκχάχ. πατάξας ἐπά-
cussisti idumeã: & leuauit te cor tuũ: glo
ταξας τὴν ἰδουμαίαν, καὶ ἐπῆρέ σε ἡ καρδία σου, ἐν-
riare sedens in domo tua. & quare con
δοξάσθητι καθήμενος ἐν τῷ οἴκῳ σου. καὶ ἱνατί ἐρί-
tẽdis in malo: & cades tu & iudas tecum?
ζεις ἐν κακίᾳ, καὶ πεσῇ σὺ καὶ ἰούδας μετὰ σοῦ,
& nõ audiuit amessias. & ascẽdit ioas
καὶ οὐκ ἤκουσεν ἀμεσσίας. καὶ ἀνέβη ἰωὰς βα-
rex
σιλεὺς F

israel: & visi sunt adinuicem ipse & ame-
ἰσραήλ, καὶ ὤφθησαν ἐν προσώποις αὐτὸς καὶ ἀμεσ-
ssias rex iuda in bethsamis iudee. &
σίας βασιλεὺς ἰούδα ἐν βαιθσαμὺς τῆς ἰουδαίας. καὶ
corruit pplus iuda corā israel: & fugerūt
ἔπταισεν ὁ λαὸς ἰούδα ἐνώπιον ἰσραήλ, καὶ ἔφυγον
D vir in tabernaculū suū. & amessiam filiū ioas
ἀνὴρ εἰς τὸ σκήνωμα αὐτοῦ. καὶ τὸν ἀμεσσίαν υἱὸν ἰωὰς
regem iuda cepit ioas rex israel in
βασιλέα ἰούδα συνέλαβεν ἰωὰς βασιλεὺς ἰσραὴλ ἐν
bethsamis: & duxit eū in hierusalem. & de
βαιθσαμὺς, καὶ ἤγαγεν αὐτὸν εἰς ἱερουσαλήμ. καὶ κα
struxit muros hierusalem a porta ephra-
θεῖλεν τοὺς τείχους ἱερουσαλὴμ ἀπὸ τῆς πύλης ἐφρα
im vsq ad portā anguli quadringētis cubitis.
ὶμ ἕως τῆς πύλης τῆς γωνίας τετρακοσίους πήχεις.
& tulit aurum & argētū & vniuersa
καὶ ἔλαβεν τὸ χρυσίον καὶ τὸ ἀργύριον καὶ πάντα τὰ
vasa q̄ inuēta sunt in domo dñi: & in thesauris
σκεύη τὰ εὑρεθέντα ἐν οἴκῳ κυρίου, καὶ ἐν θησαυροῖς
domus regis: & filios cōmixtorū:
οἴκου τοῦ βασιλέως, καὶ τοὺς υἱοὺς τῶν συμμίξεων,
& reuersus est in samariam. & reliqua ver-
καὶ ἀπέστρεψεν εἰς σαμάρειαν. καὶ τὰ λοιπὰ τῶν λό-
borū ioas que fecit in fortitudine sua: q̄ pu-
γων ἰωὰς ὅσα ἐποίησεν ἐν δυναστείᾳ αὐτοῦ, ἃ ἐπο-
gnauit cū amessia rege iuda: nōne hec
λέμησε μετὰ ἀμεσσίου βασιλέως ἰούδα, οὐχὶ ταῦτα
scripta sunt in libro s̄monū dierū re-
γεγραμμένα ἐπὶ βιβλίου λόγων τῶν ἡμερῶν τῶν βα-
gum israel: & dormiuit ioas cū patribus
σιλέων ἰσραήλ; καὶ ἐκοιμήθη ἰωὰς μετὰ τῶν πατέρων
suis: & sepult⁹ est in samaria cū regibus
αὐτοῦ, καὶ ἐτάφη ἐν σαμαρείᾳ μετὰ τῶν βασιλέων
israel. & sedit hieroboam filius eius sup
ἰσραήλ. καὶ ἐκάθισεν ἱεροβοὰμ υἱὸς αὐτοῦ ἐπὶ τοῦ
thronū eius. & vixit amessias fili⁹ ioas rex
θρόνου αὐτοῦ. καὶ ἔζησεν ἀμεσσίας υἱὸς ἰωὰς βασιλεὺς
iuda postq̄ mortu⁹ est ioas filius ioachaz rex
ἰούδα μετὰ τὸ ἀποθανεῖν τὸν ἰωὰς υἱὸν ἰωάχαζ βασι
israel quīdecim ānis. & reliqua ser
λέα ἰσραὴλ πεντεκαίδεκα ἔτη. καὶ τὰ λοιπὰ τῶν λό
monū amessie & oīa q̄cūq fecit: nonne hec
γων ἀμεσσίου καὶ πάντα ὅσα ἐποίησεν, οὐκ ἰδοὺ ταῦ
scripta sunt in libro s̄monū dierū re-
τα γεγραμμένα ἐπὶ βιβλίου λόγων τῶν ἡμερῶν τῶν βα
gum iuda? & cōuersus ē exercitus cōtra amessiā
E σιλέων ἰούδα; καὶ συνεστράφη σύστρεμμα ἐπὶ ἀμεσσίαν
in hierusalem & fugit in lachis: & miserūt
ἐν ἱερουσαλὴμ καὶ ἔφυγεν εἰς λαχίς, καὶ ἀπέστειλαν
post eum in lachis & interfecerūt eum ibi:
ὀπίσω αὐτοῦ εἰς λαχὶς καὶ ἐθανάτωσαν αὐτὸν ἐκεῖ,
& asportauerūt eū in equis: & sepult⁹ ē i hie
καὶ ἦραν αὐτὸν ἐπὶ τῶν ἵππων, καὶ ἐτάφη ἐν ἱε
rusalem cū pr̄ibus suis in ciuitate
G ρουσαλὴμ μετὰ τῶν πατέρων αὐτοῦ ἐν πόλει
dauid. & tulit vniuersus pplus iuda aza
δαυίδ. καὶ ἔλαβεν πᾶς ὁ λαὸς ἰούδα τὸν ἀζα
riam filiū eius: & ipse erat fili⁹ sedecim
ρίαν υἱὸν αὐτοῦ, καὶ αὐτὸς ἦν υἱὸς ἑκκαίδεκα
1. Par 26.a. annorū: & regē cōstituerūt eū pro patre
ἐτῶν, καὶ ἐβασίλευσαν αὐτὸν ἀντὶ τοῦ πατρὸς
eius amessia. ipse edificauit eloth &
αὐτοῦ ἀμεσσίου. αὐτὸς ᾠκοδόμησε τὴν ἐλὼθ καὶ
restituit eā iuda postq̄ dormiuit
ἐπέστρεψεν αὐτὴν τῷ ἰούδα μετὰ τὸ κοιμηθῆναι
rex cū patribus suis. in an
τὸν βασιλέα μετὰ τῶν πατέρων αὐτοῦ. ἐν ἔτει
no quintodecimo amessias filij ioas re
πεντεκαιδεκάτῳ ἀμεσσίας υἱοῦ ἰωὰς βα
gis iuda: regnauit hieroboam
F σιλέως ἰούδα, ἐβασίλευσεν ἱεροβοὰμ

israel: & viderunt se ip-
se
& amasias rex iuda in
bethsames oppido
iude. Percussusq; est iu-
da coram
israel: & fugerūt vnus-
quisq; i tabernacula sua.
Amasiā vero regē iu-
da filium ioas filii
ochozie cepit ioas rex
israel
in bethsames: & addu-
xit eum in ierusalem.
Et interrupit murū ie-
rusalem a porta
effraim vsq; ad portā
anguli: quadringentis
cubitis. Tulitq; omne
aurum
& argētum & vniuersa
vasa que inuenta sunt i
domo dñi & in thesau-
ris regis
& obsides: & reuersus
est in samariam.
Reliqua aūt verborum
ioas q̄ fecit
& fortitudo eius q̄ pu-
gnauit contra amasiam
regem iuda: nōne hec
scripta sunt in
libro sermonū dierū re-
gum israel:
Dormiuitq; ioas cum
pr̄ibus suis & sepult⁹ ē
in samaria cū regib⁹ is-
rael: & regnauit
hieroboā filius eius p
eo. Vixit āt amasias fi-
lius ioas rex iuda post-
q̄ mortuus est ioas
filius ioachaz regis is-
rael: viginti quinq;
annis. Reliqua āt s̄mo-
nū amasie:
nōne hec scripta sunt i
libro sermonum
dierum regū iuda? Fa-
ctaq; est contra eum
cōiuratio in ierusalē: at
ille fugit i lachis. Mise-
runtq; post eū i lachis:
& interfecerunt
eum ibi: & asportaue-
runt in equis: sepultusq;
ē in ierusalē cū pr̄ib⁹
suis in ciuitate dauid.
Tulit aūt vniuersus po-
pulus iude azariam
annos natum sedeci:
& constituerunt eū re-
gē p patre eius amasia.
Ipse edificauit
ahylam & restituit eam
iude postq̄
dormiuit rex cū patri-
bus suis. Anno
quintodecimo amasie
filii
ioas regis iuda regna-
uit hieroboam

יִשְׂרָאֵל וַיִּתְרָאוּ פָנִים הוּא
וַאֲמַצְיָהוּ מֶלֶךְ יְהוּדָה בְּבֵית שֶׁמֶשׁ
אֲשֶׁר לִיהוּדָה׃ וַיִּנָּגֶף יְהוּדָה לִפְנֵי
יִשְׂרָאֵל וַיָּנֻסוּ אִישׁ לְאֹהָלָו׃ וְאֵת
אֲמַצְיָהוּ מֶלֶךְ יְהוּדָה בֶּן יְהוֹאָשׁ בֶּן
אֲחַזְיָהוּ תָּפַשׂ יְהוֹאָשׁ מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל
בְּבֵית שָׁמֶשׁ וַיָּבֹאוּ יְרוּשָׁלַםִ
וַיִּפְרֹץ בְּחוֹמַת יְרוּשָׁלַםִ בְּשַׁעַר
אֶפְרַיִם עַד שַׁעַר הַפִּנָּה אַרְבַּע
מֵאוֹת אַמָּה׃ וְלָקַח אֶת כָּל הַזָּהָב
וְהַכֶּסֶף וְאֵת כָּל הַכֵּלִים הַנִּמְצְאִים
בֵּית יְהוָה וּבְאֹצְרוֹת בֵּית הַמֶּלֶךְ
וְאֵת בְּנֵי הַתַּעֲרֻבוֹת וַיָּשָׁב שֹׁמְרוֹנָה׃
וְיֶתֶר דִּבְרֵי יְהוֹאָשׁ אֲשֶׁר עָשָׂה
וּגְבוּרָתוֹ וַאֲשֶׁר נִלְחַם עִם אֲמַצְיָהוּ
מֶלֶךְ יְהוּדָה הֲלֹא הֵם כְּתוּבִים עַל
סֵפֶר דִּבְרֵי הַיָּמִים לְמַלְכֵי יִשְׂרָאֵל׃
וַיִּשְׁכַּב יְהוֹאָשׁ עִם אֲבֹתָיו וַיִּקָּבֵר
בְּשֹׁמְרוֹן עִם מַלְכֵי יִשְׂרָאֵל וַיִּמְלֹךְ
יָרָבְעָם בְּנוֹ תַּחְתָּיו׃ וַיְחִי אֲמַצְיָהוּ בֶן
יוֹאָשׁ מֶלֶךְ יְהוּדָה אַחֲרֵי מוֹת יְהוֹאָשׁ
בֶּן יְהוֹאָחָז מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל חֲמֵשׁ
עֶשְׂרֵה שָׁנָה׃ וְיֶתֶר דִּבְרֵי אֲמַצְיָהוּ
הֲלֹא הֵם כְּתֻבִים עַל סֵפֶר דִּבְרֵי
הַיָּמִים לְמַלְכֵי יְהוּדָה׃ וַיִּקְשְׁרוּ עָלָיו
קֶשֶׁר בִּירוּשָׁלַםִ וַיָּנָס לָכִישָׁה
וַיִּשְׁלְחוּ אַחֲרָיו לָכִישָׁה וַיְמִתֻהוּ
שָׁם׃ וַיִּשְׂאוּ אֹתוֹ עַל הַסּוּסִים וַיִּקָּבֵר
בִּירוּשָׁלַםִ עִם אֲבֹתָיו בְּעִיר דָּוִד׃
וַיִּקְחוּ כָּל עַם יְהוּדָה אֶת עֲזַרְיָה
וְהוּא בֶּן שֵׁשׁ עֶשְׂרֵה שָׁנָה וַיַּמְלִכוּ
אֹתוֹ תַּחַת אָבִיו אֲמַצְיָהוּ׃ הוּא בָּנָה
אֶת אֵילַת וַיְשִׁבֶהָ לִיהוּדָה אַחֲרֵי
שְׁכַב הַמֶּלֶךְ עִם אֲבֹתָיו׃ בִּשְׁנַת
חֲמֵשׁ עֶשְׂרֵה שָׁנָה לַאֲמַצְיָהוּ בֶן
יוֹאָשׁ מֶלֶךְ יְהוּדָה מָלַךְ יָרָבְעָם

רָאָה
נָגַף פָּנָה
נוס
בוא
פָּרַץ חָמָה
רָבַע
מֵאָה
כָּלָה מָצָא
עָרַב שוב
גָּבַר לָחַם
כָּתַב
יום
שָׁכַב קָבַר
מָלַךְ
חָיָה
קָשַׁר
נוס
שָׁלַח מות
נָשָׂא
לָקַח
מָלַךְ
שוב
שָׁנָה

בן יואש מלך ישראל בשמרון
ארבעים ואחת שנה: ויעש הרע   רבע עשה
בעיני יהוה לא סר מכל חטאות   רעע סור
ירבעם בן נבט אשר החטיא את   חטא
ישראל: הוא השיב את גבול   שוב גבל
ישראל מלבוא חמת עד ים
הערבה כדבר יהוה אלהי ישראל
אשר דבר ביד עבדו יונה בן
אמתי הנביא אשר מגת החפר:
כי ראה יהוה את עני ישראל   ענה
מרה מאד ואפס עצור ואפס   עצר
עזוב ואין עזר לישראל: ולא דבר   עזב
יהוה למחות את שם ישראל   מחה
מתחת השמים ויושיעם ביד   ישע
ירבעם בן יואש: ויתר דברי ירבעם
וכל אשר עשה וגבורתו אשר   גבר
נלחם ואשר השיב את דמשק   לחם
ואת חמת ליהודה בישראל הלא
הם כתובים על ספר דברי הימים   כתב יום
למלכי ישראל: וישכב ירבעם עם   שכב
אבתיו עם מלכי ישראל וימלך   מלך
זכריה בנו תחתיו: בשנת   Cap. xv.
עשרים ושבע שנה לירבעם מלך   שנה
ישראל מלך עזריה בן אמציה
מלך יהודה: בן שש עשרה שנה
היה במלכו וחמשים ושתים שנה
מלך בירושלם ושם אמו יכליהו
מירושלם: ויעש הישר בעיני   עשה
יהוה ככל אשר עשה אמציהו
אביו: רק הבמות לא סרו עוד העם   במה סור
מזבחים ומקטרים בבמות: וינגע   זבח קטר
יהוה את המלך ויהי מצרע עד   נגע היה
יום מתו וישב בבית החפשית
ויותם בן המלך על הבית שפט את
עם הארץ: ויתר דברי עזריהו וכל
אשר עשה הלא הם כתובים על   כתב

filius ioas regis israel i
samaria
q̄draginta & vno ãno:
& fecit quod malum est
corã dño. Non recessit
ab omnibus peccatis
hieroboã filii nabath
q peccare fecit
israel. Ipse restituit ter
minos israel
ab introitu emath vsq;
ad mare
solitudis: iuxta sermo-
nem domini dei israel
quē locutus est p ser-
uum suum ionã filium
amathi pphetã: q erat
de geth q̄ est in opher.
Vidit eni dñs afflictio
nem israel
amarã nimis: & q con
sumpti eēnt vsq; ad clau
sos carceris & extremos
& nō eēt q auxiliaretur
israel. Nec locutus est
dñs vt deleret nomē is
rael de sub celo: sed sal
uauit eos in manu
hieroboã filii ioas. Re
liq̄ aūt sermonū hiero-
boã & vniuersa q̄ fecit:
& fortitudo eius qua
preliatus est & quō re
stituit damascum
& emath iude in israel:
nonne
hec scripta sūt in libro
sermonum dierum
regum israel? Dormi-
uitq; hieroboam cum
patribus suis regib9 is
rael: & regnauit
zacharias filius eius p
co. 15.

Anno vicesimo sep-
timo hieroboam
regis israel regnauit a
zarias filius amasie re
gis iuda. Sedeci anno-
rum
erat cū regnare cepis-
set: & q̄nq̄ginta duob9
ãnis regnauit i ierusalē
Nomē mr̄is ei9 iecelia
de ierusalē. Fecitq; qđ
erat placitū coram
domio: iuxta oia q̄ fe
cit amasias pater eius.
verumtñ excelsa nō ē
demolit9. Adhuc pp̄ls
sacrificabat & adolebat
incēsū in excelsis. Per-
cussit āt dñs regē & fu-
it leprosus vsq; in diem
mortis sue: & hitabat
in domo libera seorsū.
Ioathã vero fili9 regis
gubernabat palatiū &
iudicabat pplm terre.
Reliq̄ āt smonū azarie
& vniuersa q̄ fecit: nō
ne hec scripta sunt in

filius ioas regis israel in samaria sup israel qua
υἱὸς ἰωὰς βασιλέως ἰσραὴλ ἐν σαμαρείᾳ ἐπὶ ἰσραὴλ τε
draginta & vno anno. & fecit malū co
σσαράκοντα καὶ ἓν ἔτος. καὶ ἐποίησε τὸ πονηρὸν ἐνώ
ram dño: nō recessit a pctis hieroboā
πιον κυρίου, οὐκ ἀπέστη ἀπὸ τῶν ἁμαρτιῶν ἱεροβοὰμ
filij nabat: qui peccare fecit israel. ipse resti-
υἱοῦ ναβὰτ, ὃς ἐξήμαρτε τὸν ἰσραήλ. αὐτὸς ἀπεκα
tuit terius israel a via emath vsq; ad ma
τέστησε τὸ ὅριον ἰσραὴλ ἀπὸ τῆς ὁδοῦ ἀιμὰθ ἕως τῆς θα
re qđ ad vesperū: iuxta smonē dñi dei is
λάσσης τῆς πρὸς ἑσπέραν, κατὰ τὸ ῥῆμα κυρίου θεοῦ ἰσ
rael: quē locut9 ē in manu serui sui iona filij
ραήλ, ὃ ἐλάλησεν ἐν χειρὶ δούλου αὐτοῦ ἰωνᾶ τοῦ υἱοῦ
amathi pphte: q erat de gethepher. quia vidit do
ἀμαθὶ τοῦ προφήτου, τοῦ ἀπὸ γαθχοφέρ. ὅτι εἶδε κύ
minus humilitatē israel amaram nimis: quia
ριος τὴν ταπείνωσιν τοῦ ἰσραὴλ πικρὰν σφόδρα, διό
attenuat9 erat: & paucos & clausos & de
τι ἐλιπτύνθη, καὶ ὀλιγοστοὺς καὶ συνεχομένους καὶ ἐγκα
relictos: & nō erat qui auxiliaret israel. &
ταλελειμμένους, καὶ οὐκ ἦν ὁ βοηθῶν τῷ ἰσραήλ. καὶ
nō locut9 est dñs vt deleret nomē isra
οὐκ ἐλάλησε κύριος τοῦ διαφθεῖραι τὸ ὄνομα τοῦ ἰσρα
el de sub celo. & saluauit eos dñs
ὴλ ὑποκάτωθεν τοῦ οὐρανοῦ. καὶ ἔσωσεν αὐτοὺς κύριος
in manu hieroboā filij ioas. & reliqua smonū
ἐν χειρὶ ἱεροβοὰμ υἱοῦ ἰωάς. καὶ τὰ λοιπὰ τῶν λόγων
hieroboā & vniuersa que fecit & fortitudines e-
ἱεροβοὰμ καὶ πάντα ὅσα ἐποίησε καὶ αἱ δυναστεῖαι αὐ
ius & q̄cūq; preliatus ē & q̄cūq; restituit da
τοῦ καὶ ὅσα ἐπολέμησε καὶ ὅσα ἐπέστρεψε τὴν δα
masci & emath iude in israel: nonne hec
μασκὸν καὶ τὴν αἰμὰθ τῷ ἰούδα ἐν ἰσραήλ, οὐκ ἰδοὺ ταῦ
scripta sunt in libro smonū dierū re-
τα γεγραμμένα ἐπὶ βιβλίου λόγων ἡμερῶν τῶν βασι
gum israel? & dormiuit hieroboā cū patribus
λέων ἰσραήλ; καὶ ἐκοιμήθη ἱεροβοὰμ μετὰ τῶν πατέρων
suis cum regibus israel. & regnauit
αὐτοῦ μετὰ τῶν βασιλέων ἰσραήλ. καὶ ἐβασίλευσε
zacharias filius eius pro eo.
ζαχαρίας υἱὸς αὐτοῦ ἀντ᾽ αὐτοῦ.   Ca. 15.

In anno vicesimo & septimo hieroboā re
Ἐν ἔτει εἰκοστῷ καὶ ἑβδόμῳ τοῦ ἱεροβοὰμ βασι
gis israel regnauit azarias filius amessie re
λέως ἰσραὴλ ἐβασίλευσεν ἀζαρίας υἱὸς ἀμεσσίου βασι
gis iuda: fili9 sedecim ānoꝝ azarias cū re-
λέως ἰούδα, υἱὸς ἑκκαίδεκα ἐτῶν ἀζαρίας ἐν τῷ βα
gnaret ipse: & quiquaginta & duob9 ānis re
σιλεύειν αὐτόν, καὶ πεντήκοντα καὶ δύο ἔτη ἐβασί
gnauit in hierusalem. & nomē matris eius
λευσεν ἐν ἱερουσαλήμ. καὶ ὄνομα τῆς μητρὸς αὐτοῦ
iechelia de hierusalē. & fecit rectū co
ἰεχελία ἐξ ἱερουσαλήμ. καὶ ἐποίησε τὸ εὐθὲς ἐνώ
ram dño iuxta oia q̄cūq; fecit amessias
πιον κυρίου κατὰ πάντα ὅσα ἐποίησεν ἀμεσσίας
pater eius: verūtñ de excelsis nō ē demolit9:
ὁ πατὴρ αὐτοῦ, πλὴν τῶν ὑψηλῶν οὐκ ἐξῆρεν,
adhuc pp̄s sacrificabat & adolebāt icēsū in excelsis.
ἔτι ὁ λαὸς ἔθυεν καὶ ἐθυμίων ἐν τοῖς ὑψηλοῖς.
& pcussit dñs regem & inie-
καὶ ἥψατο ὁ κύριος τοῦ βασιλέως καὶ ἐπέβα
cit ei leprā vsq; ad diē mortis eius:
λεν αὐτῷ λέπραν ἕως ἡμέρας θανάτου αὐτοῦ.
& sedebat in domo libera. & ioathā fili9
καὶ ἐκάθητο ἐν οἴκῳ ἀφφουσώθ. καὶ ἰωαθὰν υἱὸς
regis sup domū iudicās pplm
τοῦ βασιλέως ἐπὶ τοῦ οἴκου κρίνων τὸν λαὸν
terre. & reliqua smonū azarie &
τῆς γῆς. καὶ τὰ λοιπὰ τῶν λόγων ἀζαρίου καὶ
vniuersa que fecit: nonne hec scripta sunt in
πάντα ὅσα ἐποίησεν, οὐκ ἰδοὺ ταῦτα γεγραμμένα ἐπὶ

C
A
D
B

libro verborū dierū regum iuda? ꝛ
βιβλίου λόγων τῶν ἡμερῶν τῶν βασιλέων ἰούδα; καὶ
dormiuit azarias cū patrib⁹ suis: ꝛ sepe-
ἐκοιμήθη ἀζαρίας μετὰ τῶν πατέρων αὐτοῦ, καὶ ἐθά-
lierūt eū cū patribus suis in ciuitate dauid:
ψαν αὐτὸν μετὰ τῶν πατέρων αὐτοῦ ἐν πόλει δαυίδ,
ꝛ regnauit ioatham filius eius pro eo. anno
καὶ ἐβασίλευσεν ἰωαθὰμ υἱὸς αὐτοῦ ἀντ᾽ αὐτοῦ. ἔτει
tricesimo ꝛ octauo azarie regis iuda re-
τριακοστῷ καὶ ὀγδόῳ ἀζαρίου βασιλέως ἰούδα ἐβα-
gnauit zacharias fili⁹ hieroboā in samaria sup is
σίλευσεν ζαχαρίας υἱὸς ἱεροβοὰμ ἐν σαμαρείᾳ ἐπὶ ἰσ-
rael sex mēsib⁹. ꝛ fecit malū corā dn̄o
ραὴλ ἑξάμηνον. καὶ ἐποίησε τὸ πονηρὸν ἐνώπιον κυρίου
iuxta oia q̄cūq; fecerūt patres eius. nō
κατὰ πάντα ὅσα ἐποίησαν οἱ πατέρες αὐτοῦ. οὐκ
recessit a peccatis hieroboā filij nabat: q̄ peccare
ἀπέστη ἀπὸ ἁμαρτιῶν ἱεροβοὰμ υἱοῦ ναβάτ, ὃς ἐξήμαρ-
fecit israel. ꝛ cōuersus est cōtra eū sallū fili⁹
τε τὸν ἰσραήλ. καὶ συνεστράφη ἐπ᾽ αὐτὸν σαλοὺμ υἱὸς
iabes: ꝛ percussit eū in ceblaam: ꝛ regna
C ἰαβὴς, καὶ ἐπάταξεν αὐτὸν ἐν κεβλαάμ, καὶ ἐβασίλευ-
uit pro eo. ꝛ reliqua verbo℞ zacharie: ecce
σεν ἀντ᾽ αὐτοῦ. καὶ τὰ λοιπὰ τῶν λόγων ζαχαρίου, ἰδοὺ
hec scripta sunt in libro smonū dierū
ταῦτα γέγραπται ἐπὶ βιβλίου λόγων ἡμερῶν τῶν
regum israel. iste smo dn̄i quē locut⁹ est
βασιλέων ἰσραήλ. οὗτος ὁ λόγος κυρίου ὃν ἐλάλησεν
ad ieu dicēs: filij quarti sedebunt tibi sup thro
πρὸς ἰοὺ λέγων, υἱοὶ τέταρτοι καθήσονταί σοι ἐπὶ θρό-
num israel. ꝛ factū est ita. ꝛ salum filius ia
νου ἰσραήλ. καὶ ἐγένετο οὕτως. καὶ σαλοὺμ υἱὸς ἰα-
bes regnauit in āno tricesimo ꝛ nono aza
βὴς ἐβασίλευσεν ἐν ἔτει τριακοστῷ καὶ ἐνάτῳ τοῦ ἀζα-
rie regis iuda: ꝛ regnauit mense dierū
ρίου βασιλέως ἰούδα, καὶ ἐβασίλευσεν μῆνα ἡμερῶν
in samaria. ꝛ ascēdit manaem filius gadi de ther
ἐν σαμαρείᾳ. καὶ ἀνέβη μαναὴμ υἱὸς γαδδὶ ἐκ θερ-
sa ꝛ ingressus ē in samariam: ꝛ percussit
σὰ καὶ εἰσῆλθεν εἰς σαμάρειαν, καὶ ἐπάταξε τὸν
salum filiū iabes in samaria ꝛ interfecit eū:
σαλοὺμ υἱὸν ἰαβὴς ἐν σαμαρείᾳ καὶ ἐθανάτωσεν αὐτόν,
ꝛ regnauit pro eo. ꝛ reliqua ver
καὶ ἐβασίλευσεν ἀντ᾽ αὐτοῦ. καὶ τὰ λοιπὰ τῶν λό-
borū salum ꝛ ꝯiuratio ei⁹ quā ꝯiurauit: ecce
γων σαλοὺμ καὶ ἡ συστροφὴ αὐτοῦ ἣν συνέστρεψεν, ἰδοὺ
D hec scripta sunt in libro smonū dierū
ταῦτα γέγραπται ἐπὶ βιβλίου λόγων ἡμερῶν τῶν
regum israel. tūc percussit manaē thephsa
βασιλέων ἰσραήλ. τότε ἐπάταξε μαναὴμ τὴν θερσὰ
ꝛ oia q̄ in ea: ꝛ terios eius de ther
καὶ πάντα τὰ ἐν αὐτῇ, καὶ τὰ ὅρια αὐτῆς ἀπὸ θερ-
sa: quia nō aperuit ei: ꝛ pregnantes
σά, ὅτι οὐκ ἤνοιξεν αὐτῷ, καὶ τὰς ἐν γαστρὶ ἐχούσας
scidit. in āno tricesimo ꝛ nono azarie re
ἀνέρρηξεν. ἐν ἔτει τριακοστῷ καὶ ἐνάτῳ τοῦ ἀζαρίου βα-
gis iuda regnauit manaem fili⁹ gadi sup is
σιλέως ἰούδα ἐβασίλευσεν μαναὴμ υἱὸς γαδδὶ ἐπὶ ἰσ-
rael in samaria decē ānis. ꝛ fecit ma
ραὴλ ἐν σαμαρείᾳ δέκα ἔτη. καὶ ἐποίησε τὸ πονη-
lum in oculis dn̄i. nō recessit a peccatis
ρὸν ἐν ὀφθαλμοῖς κυρίου. οὐκ ἀπέστη ἀπὸ ἁμαρτιῶν
hieroboā filij nabat: qui peccare fecit israel. in
ἱεροβοὰμ υἱοῦ ναβάτ, ὃς ἐξήμαρτε τὸν ἰσραήλ. ἐν ταῖς
diebus manaes ascēdit phul rex assyrio℞
ἡμέραις τοῦ μαναὴμ ἀνέβη φοὺλ βασιλεὺς ἀσσυρίων
sup terrā. ꝛ dedit manaem phul mil-
ἐπὶ τὴν γῆν. καὶ ἔδωκε μαναὴμ τῷ φοὺλ χί-
le talenta argenti: et esset manus e-
λια τάλαντα ἀργυρίου, τοῦ εἶναι χεῖρα αὐ-
ius cū eo: et firmaret regnum
τοῦ μετ᾽ αὐτοῦ, τοῦ κραταιῶσαι τὴν βασιλείαν

libro verborum dierū
regum iuda.
Et dormiuit azarias
cū prībus suis: sepelie
rūtq; eū cū maiorib⁹ su
is ī ciuitate dauid: & re
gnauit ioathā filius ei⁹
p eo. Anno tricesimo
octauo azarie regis iu-
de:
regnauit zacharias fi-
lius hieroboā sup isra-
el in samaria sex mensi
bus: & fecit
qd̄ malū est corā dn̄o
sicut fecerāt prēs eius.
Nō recessit a pctīs hie
roboam filii nabath:
qui peccare fecit israel
Cōiurauit autem
cōtra eū sellū filius ia-
bes: pcussitq; eū palam
& iterfecit: regnauitq;
pro eo. Reliqua autem
verborū zacharie: nō
ne hec scripta sunt in li
bro sermonū dierū re-
gum israel? Iste est
sermo dn̄i quē locutus
est ad iehu:
dicēs. Filii tui vsq; ad
qrtā gn̄ationē sedebūt
de te sup thronū isra-
el. Factūq; est ita. Sellū
fili⁹ iabes regnauit tri
cesimo nono
anno azarie regis iu-
de. Regnauit autē vno
mēse ī samaria. Et ascē
dit manahē filius gaddi
de thersa venitq; sama
riā: & pcussit sellum
filiū iabes ī samaria &
interfecit eū: regnauit
q; pro eo. Reliqua aūt
verborū sellū & cōiura
tio ei⁹ p quā tetēdit in-
sidias: nōne hec scripta
sunt in libro sermonū
dierū regū israel? Tūc
pcussit manahē tapsā
& omnes qui erant
in ea: & terminos eius
de thersa. Noluerāt ei
apire ei: Et iterfecit oēs
pguātes ei⁹: & scidit e-
as. Anno tricesimo no
no azarie regis
iuda regnauit manahē
filius gaddi sup israel
decē ānis ī samaria: fe
citq; qd̄ erat malū corā
dn̄o. Nō recessit a pec
catis hieroboā filii na-
bath qui peccare fecit
israel cunctis diebus e-
ius. Vēiebat phul rex
assyriorum
ī terrā: & dabat mana
hē phul mille talenta
argenti: vt eēt ei in au
xiliū & firmaret regnū

ספר דברי הימים למלכי יהודה: — יום
וישכב עזריה עם אבתיו, ויקברו — שכב קבר
אתו עם אבתיו בעיר דוד, וימלך — מלך
יותם בנו תחתיו: בשנת שלשים — שנה
ושמנה שנה לעזריהו מלך יהודה
מלך זכריהו בן ירבעם על ישראל
בשמרון ששה חדשים: ויעש — עשה
הרע בעיני יהוה כאשר עשו אבתיו — רעע
לא סר מחטאות ירבעם בן נבט, — סור
אשר החטיא את ישראל: ויקשר — חטא קשר
עליו שלם בן יבש, ויכהו קבלעם — נכה
וימיתהו, וימלך תחתיו: ויתר — מות
דברי זכריה, הנם כתובים על ספר — יתר
דברי הימים למלכי ישראל: הוא
דבר יהוה אשר דבר אל יהוא
לאמר, בני רביעים ישבו לך על — רבע
כסא ישראל, ויהי כן: שלום בן — היה
יבש מלך בשנת שלשים ותשע
שנה לעזיה מלך יהודה, וימלך ירח
ימים בשמרון: ויעל מנחם בן גדי — עלה
מתרצה ויבא שמרון, ויך את שלום — בוא נכה
בן יבש בשמרון, וימיתהו וימלך
תחתיו: ויתר דברי שלום וקשרו
אשר קשר הנם כתובים על ספר
דברי הימים למלכי ישראל: אז יכה
מנחם את תפסח ואת כל אשר
בה ואת גבוליה מתרצה כי לא פתח — גבל
ויך את כל ההרותיה בקע: בשנת — הרה שנה
שלשים ותשע שנה לעזריה מלך
יהודה מלך מנחם בן גדי על ישראל
עשר שנים בשמרון: ויעש הרע — עשה
בעיני יהוה, לא סר מעל חטאות — סור
ירבעם בן נבט אשר החטיא את — חטא
ישראל כל ימיו: בא פול מלך אשור — יום בוא
על הארץ, ויתן מנחם לפול אלף ככר — נתן היה
כסף להיות ידיו אתו להחזיק הממלכה — חזק מלך

בידו: ויצא מנחם את הכסף על
ישראל על כל גבורי החיל לתת | נגר נתן
למלך אשור חמשים שקלים כסף
לאיש אחד וישב מלך אשור ולא | שוב
עמד שם בארץ: ויתר דברי מנחם
וכל אשר עשה הלוא הם כתובים | כתב
על ספר דברי הימים למלכי | יום
ישראל: וישכב מנחם עם אבתיו | שכב
וימלך פקחיה בנו תחתיו: בשנת | שנה
חמשים שנה לעזריה מלך יהודה
מלך פקחיה בן מנחם על ישראל
בשמרון שנתים: ויעש הרע בעיני | עשה רוע
יהוה לא סר מחטאות ירבעם בן | סור
נבט אשר החטיא את ישראל: | חטא
ויקשר עליו פקח בן רמליהו | קשר
שלישו ויכהו בשמרון בארמון בית | שלש נכה
המלך את ארגב ואת האריה ועמו
חמשים איש מבני גלעדים
וימיתהו וימלך תחתיו: ויתר דברי | מות מלך
פקחיה וכל אשר עשה הנם כתובים | הנה כתב
על ספר דברי הימים למלכי | יום
ישראל: בשנת חמשים ושתים
שנה לעזריה מלך יהודה מלך
פקח בן רמליהו על ישראל
בשמרון עשרים שנה: ויעש הרע
בעיני יהוה לא סר מן חטאות
ירבעם בן נבט אשר החטיא את
ישראל: בימי פקח מלך ישראל
בא תגלת פלאסר מלך אשור | בוא
ויקח את עיון ואת אבל בית מעכה | לקח
ואת ינוח ואת קדש ואת חצור ואת
הגלעד ואת הגלילה כל ארץ נפתלי
ויגלם אשורה: ויקשר קשר הושע | גלה קשר
בן אלה על פקח בן רמליהו ויכהו
וימיתהו וימלך תחתיו בשנת | מות מלך
עשרים ליותם בן עזיה: ויתר דברי

eius. Indixitq; manahem argentum ſuper iſrael cunctis potentibus & diuitibus vt daret regi aſſyriorum quinquaginta ſiclos argenti per ſingulos. Reuerſuſq; eſt rex aſſyriorum: & nō eſt moratus in terra. Reliqua aūt ſermonum manahē & vniuerſa que fecit: nōne hec ſcripta ſunt i libro ſermonum dierum regum iſrael? Et dormiuit manahem cū patrib9 ſuis. Regnauitq; phaceia filius eius pro eo. Anno quinquageſimo azarie regis iude regnauit phaceia filius manahem ſuper iſrael in ſamaria biennio: & fecit quod erat malū corā dño: nō receſſit a peccatis hieroboam filii nabath qui peccare fecit iſrael. Cōiurauit aūt aduerſus eū phacee filius romelie dux eius: & pcuſſit eum i ſamaria i turre domus regie iuxta argob & iuxta ariph: & cū eo quinq̄ginta viros de filiis galaaditarum: & iterfecit eū regnauitq; p eo. Reliq̄ aūt ſermonū phacee & vniuerſa q̄ fecit: nōne hec ſcripta ſunt in libro ſermonum dierum regum iſrael? Anno quinquageſimo ſecundo azarie regis iude: regnauit phacee filius romelie ſuper iſrael in ſamaria viginti annis: & fecit qd erat malū corā dño. Nō receſſit a peccatis hieroboā filii nabath qui peccare fecit iſrael. In diebus phacee regis iſrael venit theglatphalaſar rex aſſur & cepit ahilō: & abel domum maacha: & ianoe & cedes & aſor & galaad & galileā & vniuerſam terrā neptali: & trāſtulit eos in aſſyrios. Coniurauit aūt & tetēdit iſidias oſee filius hela cōtra phacee filiū romelie: & percuſſit eum & interfecit: regnauitq; p eo viceſimo anno ioathā filii ozie. Reliqua aūt ſermonum

eius in manu eius. et manaē eduxit argē
αὐτοῦ ἐν χειρὶ αὐτοῦ. καὶ μαναὴμ ἐξήνεγκε τὸ ἀργύ
tum ſup iſrael ſup oēm potētē fortitudine vt
ριον ἐπὶ τὸν ἰσραὴλ ἐπὶ πάντα δυνατὸν ἰσχύϊ δοῦ
daret regi aſſyriorū quinquaginta ſiclos vi
ναι τῷ βασιλεῖ ἀσσυρίων πεντήκοντα σίκλους τῷ ἀν
ro vni. et reuerſus eſt rex aſſyriorū: et
δρὶ τῷ ἑνί. καὶ ἀπέστρεψεν ὁ βασιλεὺς ἀσσυρίων, καὶ
nō ſtetit āplius in terra. et reliqua ſmonū ma
οὐκ ἔστη ἔτι ἐν τῇ γῇ. καὶ τὰ λοιπὰ τῶν λόγων μα
naem et vniuerſa q̄ fecit: nonne hec ſcri
ναὴμ καὶ πάντα ὅσα ἐποίησεν, οὐκ ἰδοὺ ταῦτα γέ
pta ſunt in libro ſmonū dierū regum
γραπται ἐπὶ βιβλίου λόγων ἡμερῶν τῶν βασιλέων
iſrael? et dormiuit manaem cū prib9 ſu
ἰσραήλ; καὶ ἐκοιμήθη μαναὴμ μετὰ τῶν πατέρων αὐ
is: et regnauit phaceia filius eius pro eo.
τοῦ, καὶ ἐβασίλευσε φακεΐα υἱὸς αὐτοῦ ἀντ᾽ αὐτοῦ. E
in āno quinq̄geſimo azarie regis iuda re
ἐν ἔτει πεντηκοστῷ τοῦ ἀζαρίου βασιλέως ἰούδα ἐβα
gnauit phaceia fili9 manaem ſup iſrael in ſama
σίλευσε φακεΐα υἱὸς μαναὴμ ἐπὶ ἰσραὴλ ἐν σαμα
ria duob9 ānis. et fecit malū corā do
ρείᾳ δύο ἔτη. καὶ ἐποίησε τὸ πονηρὸν ἐνώπιον κυ
mino: nō receſſit ab oībus peccatis hiero
ρίου, οὐκ ἀπέστη ἀπὸ πασῶν τῶν ἁμαρτιῶν ἱερο
boam filij nabat: q̄ peccare fecit iſrael. et cō
βοὰμ υἱοῦ ναβάτ, ὃς ἐξήμαρτε τὸν ἰσραήλ. καὶ συ
uerſus ē cōtra eū phaceia filius romelie triſtata
νεστράφη ἐπ᾽ αὐτὸν φακεαὶ υἱὸς ῥομελίου ὁ τριστάτης
eius: et percuſſit eū in ſamaria in domo
αὐτοῦ, καὶ ἐπάταξεν αὐτὸν ἐν σαμαρείᾳ ἐν οἴκῳ τοῦ
regis cū argob et cū arie: et cū
βασιλέως μετὰ τοῦ ἀργὸβ καὶ μετὰ τοῦ ἀρίε, καὶ μετ᾽
eo quinquaginta viri de filiis galaa
αὐτοῦ πεντήκοντα ἄνδρες ἀπὸ τῶν υἱῶν τῶν γαλαα
ditar: et interfecit eū et regnauit pro
διτῶν, καὶ ἐθανάτωσεν αὐτὸν καὶ ἐβασίλευσεν ἀντ᾽ αὐ
eo. et reliqua ſmonū phaceia et vniuerſa
τοῦ. καὶ τὰ λοιπὰ τῶν λόγων φακεΐα καὶ πάντα
que fecit: ecce hec ſcripta ſunt in libro
ὅσα ἐποίησεν, ἰδοὺ ταῦτα γέγραπται ἐπὶ βιβλίου
ſermonū dierū regū iſrael. in āno quinq̄ge
λόγων ἡμερῶν τῶν βασιλέων ἰσραήλ. ἐν ἔτει πεντηκο F
ſimo et ſcdo azarie regis iuda re
στῷ καὶ δευτέρῳ τοῦ ἀζαρίου βασιλέως ἰούδα ἐβα
gnauit phacee fili9 romelie ſup iſrael in ſama
σίλευσε φακεαὶ υἱὸς ῥομελίου ἐπὶ ἰσραὴλ ἐν σαμα
ria ānis viginti. et fecit malū corā do
ρείᾳ ἔτη εἴκοσι. καὶ ἐποίησε τὸ πονηρὸν ἐνώπιον κυ
mino: nō receſſit ab oībus peccatis hiero
ρίου, οὐκ ἀπέστη ἀπὸ πασῶν τῶν ἁμαρτιῶν ἱερο
boam filij nabat: q̄ peccare fecit iſrael. in die
βοὰμ υἱοῦ ναβάτ, ὃς ἐξήμαρτε τὸν ἰσραήλ. ἐν ταῖς ἡμέ
bus phacee regis iſrael aſcēdit theglath pha
ραις τοῦ φακεαὶ βασιλέως ἰσραὴλ ἀνέβη θεγλὰθ φα
laſar rex aſſyriorū: et cepit nain et
λασὰρ βασιλεὺς ἀσσυρίων, καὶ ἔλαβε τὴν ναὶν καὶ
abel et bethmaacha et ianoch et
τὴν ἄβελ καὶ τὴν βαιθμααχὰ καὶ τὴν ἰανὼχ καὶ τὴν
cenez et aſor et galaad et galileam
κενὲζ καὶ τὴν ἀσὼρ καὶ τὴν γαλαὰδ καὶ τὴν γαλιλαίαν
vniuerſā trā nephthalim: et trāſtulit eos in aſſy
πᾶσαν γῆν νεφθαλείμ, καὶ ἀπῴκισεν αὐτοὺς εἰς ἀσσυ
rios. et cōuertit exercitū oſee filius ela cōtra
ρίους. καὶ συνέστρεψε σύστρεμμα ὠσηὲ υἱὸς ἠλὰ ἐπὶ
phacee filiū romelie: et percuſſit eum et inter
φακεαὶ υἱὸν ῥομελίου, καὶ ἐπάταξεν αὐτὸν καὶ ἐθανά
fecit eū: et regnauit pro eo in āno
τωσεν αὐτόν, καὶ ἐβασίλευσεν ἀντ᾽ αὐτοῦ ἐν ἔτει
viceſimo ioathā filij ozie. et reliqua ſermonū
εἰκοστῷ ἰωάθαμ υἱοῦ ὀζίου. καὶ τὰ λοιπὰ τῶν λόγων

phacee et vniuersa que fecit: ecce hec scri
φακεὲ καὶ πάντα ὅσα ἐποίησεν, ἰδοὺ ταῦτα γέ-
G pta sunt in libro sermonū dierū re-
1.Par. 27.a. γραπται ἐπὶ βιβλίου λόγων τῶν ἡμερῶν τῶν βασι-
gum israel. in āno scdo phacee filij ro
λέων ἰσραήλ. ἐν ἔτει δευτέρῳ τοῦ φακεὲ υἱοῦ ῥω-
melie regis israel regnauit iotham filius ozie
μελίου βασιλέως ἰσραὴλ ἐβασίλευσεν ἰωάθαμ υἱὸς ὀζίου
regis iuda: filius viginti et quinque annorum erat cū
βασιλέως ἰούδα, υἱὸς εἴκοσι καὶ πέντε ἐτῶν ἦν ἐν τῷ
regnaret ipse: et sedecim annis regnauit in
βασιλεύειν αὐτὸν, καὶ ἑκκαίδεκα ἔτη ἐβασίλευσεν ἐν
hierusalem. et nomē matris eius hierusa fi
ἱερουσαλήμ. καὶ ὄνομα τῆς μητρὸς αὐτοῦ ἱερουσὰ θυ-
lia saduc. et fecit rectū coram dño iux
γάτηρ σαδούκ. καὶ ἐποίησε τὸ εὐθὲς ἐνώπιον κυρίου κα-
ta oīa que fecit ozias pater suus: verūtamē
τὰ πάντα ὅσα ἐποίησεν ὀζίας ὁ πατὴρ αὐτοῦ, πλὴν
excelsa nō abstulit: adhuc ppl'o imolabat et adolebāt icēsū i
τὰ ὑψηλὰ οὐκ ἐξῆρεν, ἔτι ὁ λαὸς ἔθυεν καὶ ἐθυμίων ἐν
excelsis: ipse edificauit portā dom' do-
τοῖς ὑψηλοῖς. αὐτὸς ᾠκοδόμησε τὴν πύλην οἴκου κυ-
mini sublimē. et reliqua sermonū iotham et
ρίου τὴν ὑψηλήν. καὶ τὰ λοιπὰ τῶν λόγων ἰωάθαμ καὶ
vniuersa que fecit: nonne hec scripta sunt in
πάντα ὅσα ἐποίησεν, οὐκ ἰδοὺ ταῦτα γέγραπται ἐπὶ
libro sermonū dierū regum iuda? in
βιβλίου λόγων τῶν ἡμερῶν τῶν βασιλέων ἰούδα; ἐν
diebus illis incepit dñs mittere in iu-
ταῖς ἡμέραις ἐκείναις ἤρξατο κύριος ἀποστέλλειν ἐν ἰού-
da rasson regē syrie: et phacee filiū
δα τὸν ῥαασὼν βασιλέα συρίας, καὶ τὸν φακεὲ υἱὸν
romelie. et dormiuit iothā cū prib' suis:
ῥωμελίου. καὶ ἐκοιμήθη ἰωάθαμ μετὰ τῶν πατέρων αὐτοῦ,
et sepult' ē in ciuitate dauid cū patribus suis: et
καὶ ἐτάφη ἐν πόλει δαυὶδ μετὰ τῶν πατέρων αὐτοῦ, καὶ
regnauit achaz fili' eius pro eo.
ἐβασίλευσεν ἄχαζ υἱὸς αὐτοῦ ἀντ᾽ αὐτοῦ. Ca. 16.
In anno decimoseptimo phacee filij rome-
A Ἐν ἔτει ἑπτακαιδεκάτῳ τοῦ φακεὲ υἱοῦ ῥωμε-
2.Par 28.a. lie regnauit achaz filius iothā regis iuda:
λίου ἐβασίλευσεν ἄχαζ υἱὸς ἰωάθαμ βασιλέως ἰούδα,
fili' viginti ānorū erat achaz cū regnaret ipse. et
υἱὸς εἴκοσιν ἐτῶν ἦν ἄχαζ ἐν τῷ βασιλεύειν αὐτόν. καὶ
sedecim ānis regnauit in hierusalem. et nō
ἑκκαίδεκα ἔτη ἐβασίλευσεν ἐν ἱερουσαλήμ. καὶ οὐκ
fecit rectū in oculis dñi dei: sicut dauid
ἐποίησε τὸ εὐθὲς ἐν ὀφθαλμοῖς κυρίου θεοῦ, καθὼς δαυὶδ
pater eius. et ābulauit in via regū israel:
ὁ πατὴρ αὐτοῦ. καὶ ἐπορεύθη ἐν ὁδῷ βασιλέων ἰσραήλ,
insup et filiū suū trāstulit in igne fm abomina
καί γε καὶ τὸν υἱὸν αὐτοῦ διῆγεν ἐν πυρὶ κατὰ τὰ βδελύγ-
tiones gētiū: q̄s abstulit dñs a facie
ματα τῶν ἐθνῶν, ὧν ἐξῆρε κύριος ἀπὸ προσώπου τῶν
filiorū israel: et imolabat et adolebat icēsū in excelsis
υἱῶν ἰσραήλ, καὶ ἐθυσίαζε καὶ ἐθυμία ἐν τοῖς ὑψηλοῖς
et in collibus et sub omi ligno frō
καὶ ἐπὶ τῶν βουνῶν καὶ ὑποκάτω παντὸς ξύλου ἀλ-
doso. tunc ascēdit raason rex syrie et
Esa.7.a σώδους. τότε ἀνέβη ῥαασὼν βασιλεὺς συρίας καὶ
phacee filius romelie rex israel cōtra hieru-
φακεὲ υἱὸς ῥωμελίου βασιλεὺς ἰσραὴλ ἐπὶ ἱερου-
salem in preliū: et obsidebāt achaz
σαλὴμ εἰς πόλεμον, καὶ ἐπολιόρκουν τὸν ἄχαζ
et nō valuerūt pugnare. in tpe illo
καὶ οὐκ ἠδύναντο πολεμεῖν. ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ
restituit raason rex syrie ailath
ἀπέστρεψε ῥαασὼν βασιλεὺς συρίας τὴν αἰλὰθ τῇ
syrie: et eiecit iudeos de ailath:
συρίᾳ, καὶ ἐξέβαλε τοὺς ἰουδαίους ἐξ αἰλάθ,
et venerūt idumei in ailath:
καὶ ἦλθον οἱ ἰδουμαῖοι εἰς αἰλάθ,

phacee & vniuersa que
fecit: nonne hec scrip-
ta sūt in libro sermonū
dierū regū israel?
Anno scdo phacee fi-
lii romelie
regis isrl: regnauit io
athā filius Ozie
regis iuda. Viginti qui
q; annorum
erat cū regnare cepis-
set: & sedecim annis re
gnauit in ierusalē. No-
mē matris eius hierusa
filia sadoch: fecitq; qđ
erat placitū corā dño.
Iuxta oīa que fecit o
zias pater suus operatus
est: verūtamen excelsa
nō abstulit. Adhuc
populus imolabat & a
dolebat incēsū in excel
sis. Ipse edificauit por
tā domus dñi sublimis
simā. Reliqua āt sermo
nū ioathā & vniuersa
q̄ fecit: nōne hec scri
pta sunt in libro verbo
rū dierū regū iuda? In
diebus illis
cepit dñs mittere in iu
dam rasin
regem syrie & phacee
filium romelie:
& dormiuit ioathā cū
patribus suis: sepultus
q; est cū eis i ciuitate da
uid patris sui: & regna-
uit achaz filius eius. 16.
Anno
decimo septimo
phacee filii romelie:
regnauit achaz fili' io
athā regis iuda.
Viginti annorū erat a-
chaz cū regnare cepis-
set: & sedecī ānis regna
uit in ierusalē. Non
fecit qđ erat placitum
in cōspectu dñi dei sui
sicut dauid pater eius:
sed ābulauit i via regū
israel. Insup & filium
suū cōsecrauit trāsferēs
p ignē fm idola gēti
um q̄ dissipauit dñs
corā filiis israel: imola
bat quoq; victimas & a
dolebat incēsū in excel-
sis & i collib' & sub oī
ligno frōdoso. Tūc a
scēdit rasin rex syrie &
phacee filius romelie
rex israel ad p̄liādū i ie
rusalē. Cūq; obsiderēt
achaz non valuerunt
supare eū. In tpe illo
restituit rasin rex
syrie haylam syrie: &
eiecit
iudeos de hayla. Et i-
dumei venerūt in haylā

פקח וכל אשר עשה הנם כתובים
על ספר דברי הימים למלכי ישראל׃
בשנת שתים לפקח בן רמליהו
מלך ישראל מלך יותם בן עזיהו
מלך יהודה׃ בן עשרים וחמש שנה
היה במלכו ושש עשרה שנה מלך
בירושלם ושם אמו ירושא בת
צדוק׃ ויעש הישר בעיני יהוה — עשה
ככל אשר עשה עזיהו אביו עשה׃
רק הבמות לא סרו עוד העם — במה סור
מזבחים ומקטרים בבמות הוא — זבח קטר
בנה את שער בית יהוה העליון׃ — עלה
ויתר דברי יותם וכל אשר עשה
הלא הם כתובים על ספר דברי
הימים למלכי יהודה׃ בימים ההם — יום
החל יהוה להשליח ביהודה רצין — חלל שלח
מלך ארם ואת פקח בן רמליהו׃
וישכב יותם עם אבתיו ויקבר — שכב קבר
עם אבתיו בעיר דוד אביו וימלך — מלך
אחז בנו תחתיו׃ בשנת — Cap. xvj.
שבע עשרה שנה לפקח בן רמליהו — שנה
מלך אחז בן יותם מלך יהודה׃ בן
עשרים שנה אחז במלכו ושש
עשרה שנה מלך בירושלם ולא
עשה הישר בעיני יהוה אלהיו
כדוד אביו׃ וילך בדרך מלכי ישראל
וגם את בנו העביר באש כתועבת — עבר תעב
הגוים אשר הוריש יהוה אתם — ירש
מפני בני ישראל׃ ויזבח ויקטר בבמות — פנה זבח
ועל הגבעות ותחת כל עץ רענן׃ — קטר במה
אז יעלה רצין מלך ארם ופקח בן — עלה
רמליהו מלך ישראל ירושלם
למלחמה ויצרו על אחז ולא יכלו — לחם צור
להלחם׃ בעת ההיא השיב רצין מלך — שוב
ארם את אילת לארם וינשל את — נשל
היהודים מאילות ואדומים באו אילת — בוא

וישבו שם עד היום הזה: וישלח שלח
אחז מלאכים אל תגלת פלסר מלך לאך
אשור לאמר עבדך ובנך אני
עלה והושעני מכף מלך ארם ומכף ישע
מלך ישראל הקומים עלי: ויקח לקח
אחז את הכסף ואת הזהב הנמצא מצא
בית יהוה ובאצרות בית המלך
וישלח למלך אשור שחד: וישמע שמע
אליו מלך אשור ויעל מלך אשור עלה
אל דמשק ויתפשה ויגלה קירה תפש גלה
ואת רצין המית: וילך המלך אחז מות
לקראת תגלת פלאסר מלך אשור
דומשק וירא את המזבח אשר ראה זבח
בדמשק וישלח המלך אחז אל
אוריה הכהן את דמות המזבח ואת דמה
תבניתו לכל מעשהו: ויבן אוריה בנה עשה
הכהן את המזבח ככל אשר שלח בנה
המלך אחז מדמשק כן עשה
אוריה הכהן עד בוא המלך אחז
מדמשק: ויבא המלך מדמשק בוא
וירא המלך את המזבח ויקרב קרב
המלך על המזבח ויעל עליו:
ויקטר את עלתו ואת מנחתו קטר עלה
ויסך את נסכו ויזרק את דם נסך זרק
השלמים אשר לו על המזבח:
ואת המזבח הנחשת אשר לפני פנה
יהוה ויקרב מאת פני הבית קרב
מבין המזבח ומבין בית יהוה ויתן נתן
אתו על ירך המזבח צפונה: צפן
ויצוה המלך אחז את אוריה הכהן צוה
לאמר על המזבח הגדול הקטר את קטר
עלת הבקר ואת מנחת הערב ואת
עלת המלך ואת מנחתו ואת
עלת כל עם הארץ ומנחתם ונסכיהם
וכל דם עלה וכל דם זבח עליו
תזרק ומזבח הנחשת יהיה לי לבקר

& hitauerūt ibi vsq; in
diem hāc. Misit autem
achaz nuncios ad the-
glatphalasar regē assy-
riorū: dicēs. Seru⁹ tu⁹
& filius tuus ego sum.
Ascēde & saluū me fac
de manu regis syrie &
de manu regis israel q
cōsurrexerunt aduersū
me. Et cū collegisset ar-
gentum & aurū qd̄ iue-
niri potuit ī domo dñi
& in thesauris regis
misit regi assyriorum
munera: q & acquieuit
volūtati eius. Ascendit
āt rex assyriorum
ī damascū: & vastauit
eā & transtulit hitatores
eius cyrenen: rasin aūt
interfecit. Perrexitq;
rex achaz ī occursum
theglatphalasar regi
assyriorū in damascū.
Cūq; vidisset altare
damasci misit rex a-
chaz ad
vriam sacerdotē exem-
plar eius: &
silitudinē iuxta oē o-
pus eius. Extruxitq; v-
rias sacerdos altare.
Iuxta oia q̄ preceperat
rex achaz dē damasco:
ita fecit
sacerdos vrias dōec ve-
niret rex achaz
de damasco. Cūq; ve-
nisset rex de damasco
vidit altare & venerat⁹
est illud.
Ascenditq;
& immolauit holocau-
sta & sacrificium suum:
& libauit libamina & fu-
dit sanguinem
pacificorū q̄ obtulerat
super altare.
Porro altare ereū qd̄
erat coram
domino trāstulit de fa-
cie templi &
de loco altaris & de lo-
co templi dñi: posuitq;
illud ex latere altaris
ad aquilonem.
Precepit quoq; rex a-
chaz vrie sacerdoti:
dicens. Super altare
maius offer
holocaustū matutinum
& sacrificiū vesptinum
& holocaustū regis &
sacrificia eius: &
holocaustum vniuersi
ppl'i terre & sacrificia
eorū & libamia eorū &
oēm sāguinē holocausti
& vniuersū sanguinem
victime sup illud effun-
des. Altare vero ereū e

τ habitauerūt ibi vsq; ad diē hanc. τ mi-
καὶ κατῴκησαν ἐκεῖ ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης. καὶ ἀπέ-
sit achaz nuncios ad thaglath phalasar re-
στειλεν ἄχαζ ἀγγέλους πρὸς θαγλὰθ φαλασὰρ βασιλέ-
gem assyrios dicēs: seruus tu⁹ τ fili⁹ tuus ego: ascē-
α ἀσσυρίων λέγων, δοῦλός σου καὶ υἱός σου ἐγώ, ἀνά-
de τ libera me de manu regis syrie τ de
βηθι καὶ ῥῦσαί με ἐκ χειρὸς βασιλέως συρίας καὶ ἐκ
manu regis israel: q̄ cōsurrexerūt aduersus me. τ
χειρὸς βασιλέως ἰσραήλ, ὅτι ἐπανέστησαν μοι. καὶ
cepit achaz argentū τ aurum qd̄ inuētū fuit ī
ἔλαβεν ἄχαζ τὸ ἀργύριον καὶ τὸ χρυσίον τὸ εὑρεθὲν ἐν
thesauris domus dñi τ domus regis: τ
θησαυροῖς οἴκου κυρίου καὶ οἴκου τοῦ βασιλέως, καὶ
misit regi assyrios mūera. τ audiuit
ἀπέστειλε τῷ βασιλεῖ ἀσσυρίων δῶρα. καὶ ἤκουσεν
eum rex assyriorū: τ ascēdit rex assy-
αὐτοῦ ὁ βασιλεὺς ἀσσυρίων, καὶ ἀνέβη βασιλεὺς ἀσσυ-
riorū in damascū: τ cepit eā: τ trāstu-
ρίων ἐπὶ δαμασκὸν, καὶ συνέλαβεν αὐτὴν, καὶ ἀπῴκι-
lit vrbē: τ rasson interfecit. τ per-
σε τὴν πόλιν, καὶ τὸν ῥασσὼν ἐθανάτωσεν. καὶ ἐπο-
rexit rex achaz in occursum thaglathpha-
ρεύθη ὁ βασιλεὺς ἄχαζ εἰς συνάντησιν τῷ θαγλὰθ φα-
lasar regi assyriorū in damascū. τ vidit
λασὰρ βασιλεῖ ἀσσυρίων εἰς δαμασκόν. καὶ εἶδε τὸ
altare qd̄ in damasco. τ misit rex
θυσιαστήριον τὸ ἐν δαμασκῷ. καὶ ἀπέστειλεν ὁ βασι-
achaz ad vriam sacerdotē similitudinē al-
λεὺς ἄχαζ πρὸς οὐρίαν τὸν ἱερέα τὴν ὁμοίωσιν τοῦ θυ-
taris τ rhythmū eius sm̄ omne opus e-
σιαστηρίου καὶ τὸν ῥυθμὸν αὐτοῦ κατὰ πᾶσαν ποίησιν αὐ-
ius: τ extruxit altare vrias iuxta oia
τοῦ, καὶ ᾠκοδόμησε θυσιαστήριον οὐρίας κατὰ πάντα
quecūq; misit ei rex achaz de damasco:
ὅσα ἀπέστειλεν αὐτῷ ὁ βασιλεὺς ἄχαζ ἐκ δαμασκοῦ,
ita fecit vrias sacerdos donec veniret rex
οὕτως ἐποίησεν οὐρίας ὁ ἱερεὺς ἕως τοῦ ἐλθεῖν τὸν βα-
de damasco. τ venit rex de da-
σιλέα ἐκ δαμασκοῦ. καὶ ἦλθεν ὁ βασιλεὺς ἐκ δα- C
masco: τ vidit altare. τ accessit ad
μασκοῦ, καὶ εἶδε τὸ θυσιαστήριον. καὶ προσῆλθε πρὸς
altare rex τ ascēdit sup illud: τ
τὸ θυσιαστήριον ὁ βασιλεὺς καὶ ἀνέβη ἐπ' αὐτό, καὶ
obtulit holocaustum τ sacrificiū suū: τ
ἀνήνεγκε τὴν ὁλοκαύτωσιν καὶ τὴν θυσίαν αὐτοῦ, καὶ
libamē suū libauit ei: τ effudit
τὴν σπονδὴν αὐτοῦ ἔσπεισεν αὐτῷ, καὶ προσέχεεν
sup illud sanguinē pacificorū suorū sup altare.
ἐπ' αὐτῷ τὸ αἷμα τῶν εἰρηνικῶν αὐτοῦ ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον.
at ereum altare qd̄ erat corā dño tra-
τὸ δὲ χαλκοῦν θυσιαστήριον ὃ ἦν ἐναντίον κυρίου προσή-
duxit illud de facie dom⁹ de medio al-
γαγεν αὐτὸ ἀπὸ προσώπου τοῦ οἴκου ἐκ μέσου τοῦ θυ-
taris τ de medio dom⁹ dñi: τ dedit illō
σιαστηρίου καὶ ἐκ μέσου τοῦ οἴκου κυρίου, καὶ ἔδωκεν αὐτὸ
ad femur altaris ad aqlonē. τ pcepit
ἐπὶ μηρὸν τοῦ θυσιαστηρίου κατὰ βορρᾶν. καὶ ἐνετείλατο ὁ
rex achaz vrie sacerdoti dicēs: ascēde sup al-
βασιλεὺς ἄχαζ τῷ οὐρίᾳ τῷ ἱερεῖ λέγων, ἀνάβηθι ἐπὶ τὸ θυ-
tare magnū: τ sup illō offer holocaustū
σιαστήριον τὸ μέγα, καὶ ἐπ' αὐτὸ πρόσφερε τὴν ὁλοκαύτωσιν
matutinū τ sacrificiū vesptinū τ holocau-
τὴν πρωϊνὴν καὶ τὴν θυσίαν τὴν ἑσπερινὴν καὶ τὰς ὁλοκαυτώ-
sta regis τ sacrificia ei⁹: τ holocau-
σεις τοῦ βασιλέως καὶ τὰς θυσίας αὐτοῦ, καὶ τὴν ὁλοκαύτω-
stū vniuersi ppl'i τ sacrificia eorū τ libamina
σιν παντὸς τοῦ λαοῦ καὶ τὰς θυσίας αὐτῶν καὶ τὰς σπονδὰς
eorū: τ oēz sāguinē holocausti τ vniuersū sāguinē victie ī il-
αὐτῶν, καὶ πᾶν αἷμα ὁλοκαυτώσεως καὶ πᾶν αἷμα θυσίας ἐπ'
lud effundes. τ altare ereum erit mihi
αὐτῷ προσχεεῖς. καὶ τὸ θυσιαστήριον τὸ χαλκοῦν ἔσται μοι D

in mane. ⁊ fecit vrias sacerdos iuxta oīa q̄cūq̃
εἰς τὸ πρωΐ. καὶ ἐποίησεν οὐρίας ὁ ἱερεὺς κατὰ πάντα ὅσα
precepit ei achaz rex. ⁊ cōcidit achaz
ἐνετείλατο αὐτῷ ἄχαζ ὁ βασιλεύς. καὶ συνέκοψεν ἄχαζ
rex celaturas basium ⁊ depo
ὁ βασιλεὺς τὰ συγκλείσματα τῶν μεχωνὼθ καὶ μετῆ
suit. ⁊ trāstulit ab eis luterem ⁊ ma
ρεν. καὶ μετῆρεν ἀπ' αὐτῶν τὸν λουτῆρα καὶ τὴν θάλασ
re: ⁊ deduxit de vitulis ere
σαν, καὶ κατεβίβασεν ἀπὸ τῶν μόσχων τῶν χαλ
is q̄ erāt sub eo: et posuit illud sup basin lapideā.
κῶν τῶν ὑπ' αὐτήν, καὶ ἔδωκεν αὐτὴν ἐπὶ βάσιν λιθίνην.
⁊ fundamētū cathedre sabbatoꝝ edifi
καὶ τὸ θεμέλιον τῆς καθέδρας τῶν σαββάτων ᾠκοδό
cauit in domo dñi: ⁊ ingressum regis
μησεν ἐν οἴκῳ κυρίου, καὶ τὴν εἴσοδον τοῦ βασιλέως
exteriorē cōuertit in domo dñi a fa
τὴν ἐξωτέραν ἐπέστρεψεν ἐν οἴκῳ κυρίου ἀπὸ προσώ
cie regis assyrioꝝ. ⁊ reliqua ver
που τοῦ βασιλέως ἀσσυρίων. καὶ τὰ λοιπὰ τῶν λό
borū achaz q̄cūq̃ fecit: nonne hec scripta sūt
γων ἄχαζ ὅσα ἐποίησεν, οὐκ ἰδοὺ ταῦτα γέγραπται
in libro sermonū dieꝝ regum iuda?
ἐπὶ βιβλίου λόγων ἡμερῶν τῶν βασιλέων ἰούδα;
⁊ dormiuit achaz cū prībus suis ⁊ sepul
καὶ ἐκοιμήθη ἄχαζ μετὰ τῶν πατέρων αὐτοῦ καὶ ἐτά
tus ē cū prībus suis in ciuitate dauid: ⁊
φη μετὰ τῶν πατέρων αὐτοῦ ἐν πόλει δαυίδ, καὶ
regnauit ezecias filius eius pro eo.
ἐβασίλευσεν ἐζεκίας υἱὸς αὐτοῦ ἀντ' αὐτοῦ. Ca.17.

In anno duodecimo achaz regis iuda re
Ἐν ἔτει δωδεκάτῳ ἄχαζ βασιλέως ἰούδα ἐβασί
A gnauit osee fili⁹ ela in samaria sup israel nouē
λευσεν ὠσηὲ υἱὸς ἠλὰ ἐν σαμαρείᾳ ἐπὶ ἰσραὴλ ἐννέα
annis. ⁊ fecit malū corā dño: verū
ἔτη. καὶ ἐποίησε τὸ πονηρὸν ἐνώπιον κυρίου, πλὴν
nō sicut reges israel q̄ fuerūt ante eū.
οὐχ ὡς οἱ βασιλεῖς ἰσραὴλ οἳ ἦσαν ἔμπροσθεν αὐτοῦ.
cōtra eū ascēdit salmanasar rex assyrioꝝ: ⁊
ἐπ' αὐτὸν ἀνέβη σαλμανασὰρ βασιλεὺς ἀσσυρίων, καὶ
fact⁹ est ei osee seruus ⁊ reddebat ei munera.
ἐγένετο αὐτῷ ὠσηὲ δοῦλος καὶ ἔφερεν αὐτῷ δῶρα.
⁊ inuenit rex assyrioꝝ in osee insidias:
καὶ εὗρεν ὁ βασιλεὺς ἀσσυρίων ἐν ὠσηὲ ἐπιβουλήν,
quia misit nuncios ad sua regem egy
διότι ἀπέστειλεν ἀγγέλους πρὸς σουὰ βασιλέα αἰγύ
pti: ⁊ nō attulit munera regi assy
πτου, καὶ οὐκ ἤνεγκεν δῶρα τῷ βασιλεῖ ἀσσυ
rioꝝ singulis annis: ⁊ obsedit eū
ρίων ἐνιαυτὸν κατ' ἐνιαυτόν, καὶ ἐπολιόρκησεν αὐτὸν
rex assyrioꝝ: ⁊ ligauit eū in domo cu
ὁ βασιλεὺς ἀσσυρίων, καὶ ἔδησεν αὐτὸν ἐν οἴκῳ φυ
stodie. ⁊ rex assyrioꝝ ascēdit sup om
λακῆς. καὶ ὁ βασιλεὺς ἀσσυρίων ἀνέβη ἐπὶ πᾶ
nem terrā ⁊ ascēdit in samariam: ⁊
σαν τὴν γῆν καὶ ἀνέβη εἰς σαμάρειαν, καὶ
obsedit eā trib⁹ ānis. in āt nono
ἐπολιόρκησεν αὐτὴν τρία ἔτη. ἐν δὲ τῷ ἐνάτῳ
anno osee cepit samariam rex
ἔτει ὠσηὲ συνέλαβε τὴν σαμάρειαν ὁ βασιλεὺς
assyrioꝝ: ⁊ transtulit israel in
ἀσσυρίων, καὶ ἀπῴκισεν τὸν ἰσραὴλ εἰς
assyrios: ⁊ hītare fecit eos in elaa ⁊
ἀσσυρίους, καὶ κατῴκισεν αὐτοὺς ἐν ἐλαὰ καὶ
in habor fluuijs gozan in terminis medoꝝ. ⁊ factū
ἐν ἀβὼρ ποταμοῖς γωζὰν ἐν ὁρίοις μήδων. καὶ ἐγέ
B est cū peccassent filij israel dño
νετο ὅτι ἥμαρτον οἱ υἱοὶ ἰσραὴλ τῷ κυρίῳ τῷ
deo suo q̄ eduxerat eos de egypto de
θεῷ αὐτῶν τῷ ἀγαγόντι αὐτοὺς ἐξ αἰγύπτου ὑπο
sub
κάτωθεν

rit paratū ad volūtatem meā. Fecit igitur vrias sacerdos iuxta oīa q̄ p̄cepat rex achaz. Tulit āt rex achaz celatas bases & luterē q erat desup: & mare deposuit de bobus ereis qui sustentabāt illud: & posuit sup pauimentū stratū lapide. Musach quoq̃ sabbati quod edificauerat in tēplo: & ingressū regis exterius cōuertit in templū dñi pp regē assyrioꝝ. Reliq aūt verborum achaz & oīa q̄ fecit: nōne hec scripta sunt in libro sermonum dierum regū iuda? Dormiuitq̃ achaz cum patribus suis: & sepultus est cū eis in ciuitate dd: & regnauit ezechias filius eius pro eo. 17.

Anno duodecimo achaz regis iuda regnauit osee filius hela in samaria sup israel nouem annis: fecitq̃ malū corā domino: sed non sicut reges israel qui ante eū fuerūt. Contra hunc ascendit salmanasar rex assyriorū: & fctūs est ei osee seruus: reddebat q̃ illi tributa. Cūq̃ depr̄hendisset rex assyriorū osee q̄ rebellare nitens misisset nuncios ad Sua regem egypti: ne prestaret tributa regi assyriorū: sicut singulis annis solitus erat: obsedit eum & vinctum misit in carcerē: peruagatusq̃ est oēm terram: & ascendens samariam obsedit eam tribus annis. Anno autem nono osee cepit rex assyriorū samariā: & transtulit israel in assyrios: posuitq̃ eos in haylā & in abor iuxta fluuiū gozā in ciuitatibus medorū. Factū est eī cū peccassent filii israel domino deo suo qui eduxerat eos de terra egypti de

לבקר: ויעש אוריה הכהן ככל אשר | עשה
צוה המלך אחז: ויקצץ המלך | קצץ
אחז את המסגרות המכנות | סגר כון
ויסר מעליהם את הכיר, ואת הים | סור
הורד מעל הבקר הנחשת אשר | ירד
תחתיה, ויתן אתו על מרצפת | נתן רצף
אבנים: ואת מוסך השבת אשר | סכך
בנו בבית ואת מבוא המלך החיצונה | בנה בוא
הסב בית יהוה, מפני מלך אשור: | חוץ סבב
ויתר דברי אחז אשר עשה, הלא
הם כתובים על ספר דברי הימים | כתב יום
למלכי יהודה: וישכב אחז עם | שכב
אבתיו, ויקבר עם אבתיו בעיר | קבר
דוד וימלך חזקיהו בנו תחתיו: | מלך
בשנת שתים עשרה | Cap.xvij
לאחז מלך יהודה, מלך הושע בן | שנה
אלה בשמרון על ישראל תשע
שנים: ויעש הרע בעיני יהוה, | רעע
רק לא כמלכי ישראל אשר היו | היה
לפניו: עליו עלה שלמנאסר מלך | פנה
אשור, ויהי לו הושע עבד, וישב | שוב
לו מנחה: וימצא מלך אשור | מצא
בהושע קשר אשר שלח מלאכים | לאך
אל סוא מלך מצרים, ולא העלה | עלה
מנחה למלך אשור כשנה בשנה,
ויעצרהו מלך אשור, ויאסרהו | עצר אסר
בית כלא: ויעל מלך אשור,
בכל הארץ, ויעל שמרון
ויצר עליה שלש שנים: בשנת | צור שנה
התשיעית להושע לכד מלך
אשור את שמרון, ויגל את | גלה
ישראל אשורה, וישב אותם
בחלח ובחבור נהר גוזן וערי | עיר
מדי: ויהי כי חטאו בני | היה
ישראל ליהוה אלהיהם, המעלה | עלה
אותם מארץ מצרים מתחת | את

יַד פַּרְעֹה מֶלֶךְ מִצְרָיִם וַיִּירְאוּ יָרֵא
אֱלֹהִים אֲחֵרִים: וַיֵּלְכוּ בְּחֻקּוֹת הַגּוֹיִם חָקַק
אֲשֶׁר הוֹרִישׁ יְהוָה מִפְּנֵי בְּנֵי יָרַשׁ פָּנָה
יִשְׂרָאֵל וּמַלְכֵי יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר עָשׂוּ: עָשָׂה
וַיְחַפְּאוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל דְּבָרִים אֲשֶׁר חָפָה
לֹא כֵן עַל יְהוָה אֱלֹהֵיהֶם וַיִּבְנוּ בָּנָה
לָהֶם בָּמוֹת בְּכָל עָרֵיהֶם מִמִּגְדַּל בָּמָה עִיר
נוֹצְרִים עַד עִיר מִבְצָר: וַיַּצִּבוּ לָהֶם גָּדַל נָצַר
מַצֵּבוֹת וַאֲשֵׁרִים עַל כָּל גִּבְעָה גְבֹהָה בָּצַר יָצַב
וְתַחַת כָּל עֵץ רַעֲנָן: וַיְקַטְּרוּ שָׁם בְּכָל קָטַר
בָּמוֹת כַּגּוֹיִם אֲשֶׁר הֶגְלָה יְהוָה גָּלָה
מִפְּנֵיהֶם וַיַּעֲשׂוּ דְּבָרִים רָעִים לְהַכְעִיס כָּעַס
אֶת יְהוָה: וַיַּעַבְדוּ הַגִּלֻּלִים אֲשֶׁר עָבַד
אָמַר יְהוָה לָהֶם לֹא תַעֲשׂוּ אֶת הַדָּבָר
הַזֶּה: וַיָּעַד יְהוָה בְּיִשְׂרָאֵל וּבִיהוּדָה
בְּיַד כָּל נְבִיאוֹ כָל חֹזֶה לֵאמֹר שֻׁבוּ נָבָא שׁוּב
מִדַּרְכֵיכֶם הָרָעִים וְשִׁמְרוּ מִצְוֹתַי רוּעַ צָוָה
חֻקּוֹתַי כְּכָל הַתּוֹרָה אֲשֶׁר צִוִּיתִי חָקַק יָרָה
אֶת אֲבֹתֵיכֶם וַאֲשֶׁר שָׁלַחְתִּי אֲלֵיכֶם
בְּיַד עֲבָדַי הַנְּבִיאִים: וְלֹא שָׁמֵעוּ
וַיַּקְשׁוּ אֶת עָרְפָּם כְּעֹרֶף אֲבוֹתָם קָשָׁה
אֲשֶׁר לֹא הֶאֱמִינוּ בַּיהוָה אֱלֹהֵיהֶם: אָמַן
וַיִּמְאֲסוּ אֶת חֻקָּיו וְאֶת בְּרִיתוֹ אֲשֶׁר מָאַס בָּרַת
כָּרַת אֶת אֲבוֹתָם וְאֵת עֵדְוֹתָיו אֲשֶׁר עוּד
הֵעִיד בָּם וַיֵּלְכוּ אַחֲרֵי הַהֶבֶל וַיֶּהְבָּלוּ יָעַד הָבַל
וְאַחֲרֵי הַגּוֹיִם אֲשֶׁר סְבִיבֹתָם אֲשֶׁר סָבַב
צִוָּה יְהוָה אֹתָם לְבִלְתִּי עֲשׂוֹת עָשָׂה
כָּהֶם: וַיַּעַזְבוּ אֶת כָּל מִצְוֹת יְהוָה עָזַב
אֱלֹהֵיהֶם וַיַּעֲשׂוּ לָהֶם מַסֵּכָה שְׁנַיִם נָסַךְ שָׁנָה
עֲגָלִים וַיַּעֲשׂוּ אֲשֵׁירָה וַיִּשְׁתַּחֲווּ אָשַׁר שָׁחָה
לְכָל צְבָא הַשָּׁמַיִם וַיַּעַבְדוּ אֶת עָבַד
הַבָּעַל: וַיַּעֲבִירוּ אֶת בְּנֵיהֶם וְאֶת עָבַר בָּנָה
בְּנוֹתֵיהֶם בָּאֵשׁ וַיִּקְסְמוּ קְסָמִים קָסַם
וַיְנַחֵשׁוּ וַיִּתְמַכְּרוּ לַעֲשׂוֹת הָרַע בְּעֵינֵי נָחַשׁ מָכַר
יְהוָה לְהַכְעִיסוֹ: וַיִּתְאַנַּף יְהוָה מְאֹד רוּעַ כָּעַס
בְּיִשְׂרָאֵל וַיְסִרֵם מֵעַל פָּנָיו לֹא אָנַף סוּר
פָּנָה

manu pharaōis regis egypti coluerunt deos alieños: & ambulauerūt iuxta ritū gentiū quas consumpserat dominus in cōspectu filiorū israel: & regū israel: quia similiter fecerant. Et irritauerūt filii israel verbis nō rectis dñm deū suum: & edificauerunt sibi excelsa ī cūctis vrbibus suis a turre custodū vsq ad ciuitatē munitā. Feceruntq sibi statuas & lucos in oī colle sublimi: & subter oē lignū nemorosū: & adolebāt ibi icēsum sup aras in morē gētiū quas transtulerat dñs a facie eorū. Feceruntq verba pessima irritātes dñm: & coluerūt immūdicias de qb⁹ pcepit eis dñs ne facerent verbum hoc. Et testificatus est dñs in israel & in iuda p manū oīum pphetarū & vidētiū: dicēs. Reuertimini a viis vestris pessimis: & custodite pcepta mea & cerimonias: iuxta oēm legem quam precepi pribus vestris: & sicut misi ad vos in manu seruorum meorū pphetarū. Qui nō audierūt: sed indurauerūt ceruicē suā iuxta ceruicē patrū suorum q noluerunt obedire dño deo suo & abiecerunt legitima eius & pactū qđ pepigit cum pribus eorū & testificationes qb⁹ cōtestatus ē eos: secutiq sunt vanitates & vane egerūt: & secuti sūt gētes q̄ erāt p circuitū eorū: sup qbus pcepat dñs eis vt nō facerēt sicut & illi faciebāt. Et dereliqrūt oia pcepta dñi dei sui. fecerūtq sibi conflatiles duos vitulos & lucos: & adorauerunt vniuersam militiā celi. Seruieruntq baal: & cōsecrauerunt filios suos & filias suas p ignem. Et diuinationi inseruiebāt & auguriis: & tradiderūt se vt facerēt malum corā dño vt irritarēt eum. Iratusq ē dñs vehemēter israeli: & abstulit eos a cōspectu suo. &

manu pharaōis regis egypti: & timuerūt B
χειρὸς φαραὼ βασιλέως αἰγύπτου, καὶ ἐφοβήθησαν
deos alienos: & ambulauerūt in ritibus
θεοὺς ἑτέρους, καὶ ἐπορεύθησαν τοῖς δικαιώμασι τῶν
gētiū: quos abstulit dñs a facie filiorū is
ἐθνῶν, ὧν ἐξῆρε κύριος ἀπὸ προσώπου τῶν υἱῶν ἰσ-
rael: & reges israel quicumq fecerūt: &
ραὴλ, καὶ οἱ βασιλεῖς ἰσραὴλ ὅσα ἐποίησαν, καὶ
induti sunt filii israel verbis iniquis cōtra do
ἠμφιέσαντο οἱ υἱοὶ ἰσραὴλ λόγους ἀδίκους κατὰ κυ-
minū deū suū. & edificauerūt sibi excelsa in
ρίου θεοῦ αὐτῶν. καὶ ᾠκοδόμησαν ἑαυτοῖς ὑψηλὰ ἐν
cunctis vrbibus suis a turre custo
πάσαις ταῖς πόλεσιν αὐτῶν ἀπὸ πύργου φυλασσόν-
dum vsq ad ciuitatē munitā. & cōstituerūt sibi filii
των ἕως πόλεως ὀχυρᾶς. καὶ ἐστήλωσαν ἑαυτοῖς οἱ υἱοὶ
israel statuas & lucos in omi colle sublimi &
ἰσραὴλ στήλας καὶ ἄλση ἐν παντὶ βουνῷ ὑψηλῷ καὶ
subter omē lignū nemorosum: & adolebāt icēsū ibi
ὑποκάτω παντὸς ξύλου ἀλσώδους, καὶ ἐθυμίων ἐκεῖ
in oib⁹ excelsis: sicut gētes quos trāstulit do-
ἐν πᾶσι τοῖς ὑψηλοῖς, καθὼς τὰ ἔθνη ἃ ἀπῴκισε κύ-
min⁹ de facie eorū: & fecerūt pticipes: &
ριος ἐκ προσώπου αὐτῶν, καὶ ἐποίησαν κοινωνούς, καὶ
sculpserūt vt irritarent dñm & coluerunt
ἐχάραξαν τοῦ παροργίσαι τὸν κύριον καὶ ἐλάτρευσαν
idola: que dixit dñs eis nō facietis
τοῖς εἰδώλοις, οἷς εἶπεν κύριος αὐτοῖς οὐ ποιήσετε τὸ
verbū hoc. & testificatus est israel & iude Jere. 25.b.
ῥῆμα τοῦτο. καὶ διεμαρτύρατο τῷ ἰσραὴλ καὶ τῷ ἰούδα
dñs in manib⁹ oium pphtarū ei⁹: omi
ὁ κύριος ἐν χερσὶ πάντων τῶν προφητῶν αὐτοῦ, παν-
bus vidētib⁹ dicēs: reuertimini a viis vris
τὸς ὁρῶντος λέγων, ἀποστράφητε ἀπὸ τῶν ὁδῶν ὑμῶν
malis: & custodite precepta mea & iusti
τῶν πονηρῶν, καὶ φυλάξατε τὰς ἐντολάς μου καὶ τὰ δι- C
ficatiōes meas & oēm legē meā: quā precepi
καιώματά μου καὶ πάντα τὸν νόμον μου, ὃν ἐνετειλάμην
patribus vris: quecūq misi ad eos in manu
τοῖς πατράσιν ὑμῶν, ὅσα ἀπέστειλα πρὸς αὐτοὺς ἐν χειρὶ
seruorū meorū pphtarū: & nō audierūt: & indu-
τῶν δούλων μου τῶν προφητῶν, καὶ οὐκ ἤκουσαν, καὶ ἐσκλή-
rauerūt tergū suū sup tergū patrū suo-
ρυναν τὸν νῶτον αὐτῶν ὑπὲρ τὸν νῶτον τῶν πατέρων αὐ-
rū: q nō crediderūt dño deo suo: & abiece
τῶν, οἳ οὐκ ἐπίστευσαν κυρίῳ τῷ θεῷ αὐτῶν, καὶ ἀπώσαν-
rūt fedus eius & iustificatiōes q̄ pepigit cum
το τὴν διαθήκην αὐτοῦ καὶ τὰ δικαιώματα ἃ διέθετο τοῖς
patribus eorū: & testificatiōes ei⁹ qbus cōtestat⁹
πατράσιν αὐτῶν, καὶ τὰ μαρτύρια αὐτοῦ ὅσα διεμαρτύ-
est eos: & abierūt post vanitates &
ρατο αὐτοῖς, καὶ ἐπορεύθησαν ὀπίσω τῶν ματαίων καὶ
vane egerūt: & post gētes q pcircuitū eo
ἐματαιώθησαν, καὶ ὀπίσω τῶν ἐθνῶν τῶν περικύκλῳ αὐ-
rū: d qb⁹ preceperat dñs eis vt nō facerēt iuxta ea.
τῶν, ὧν ἐνετείλατο κύριος αὐτοῖς τοῦ μὴ ποιῆσαι κατὰ ταῦ-
& dereliquerūt precepta dñi dei sui: &
τα. καὶ ἐγκατέλιπον τὰς ἐντολὰς κυρίου τοῦ θεοῦ αὐτῶν, καὶ
fecerūt sibi cōflatilia duas iuuēcas: & fecerūt
ἐποίησαν ἑαυτοῖς χωνευτὰ δύο δαμάλεις, καὶ ἐποίησαν
lucū: & adorauerūt vniuersā militiā celi. & ser-
ἄλσος, καὶ προσεκύνησαν πάσῃ τῇ στρατιᾷ τοῦ οὐρανοῦ. καὶ ἐλά-
uierūt baal: & pduxerūt filios suos &
τρευσαν τῷ βάαλ, καὶ διῆγαγον τοὺς υἱοὺς αὐτῶν καὶ τὰς
filias suas in igne. & diuinabāt diuinatiōes &
θυγατέρας αὐτῶν ἐν πυρί. καὶ ἐμαντεύοντο μαντείας καὶ
augurabātur auguriis. & vēditi sunt vt facerēt malū
οἰωνίζοντο οἰωνισμοῖς. καὶ ἐπράθησαν τοῦ ποιῆσαι τὸ πονηρὸν
corā dño vt irritarent eū. & irat⁹ ē dñs vehemēter
ἐνώπιον κυρίου τοῦ παροργίσαι αὐτόν. καὶ ἐθυμώθη κύριος σφόδρα
in israel: & abstulit eos a facie sua: nō
ἐν τῷ ἰσραὴλ, καὶ ἀπέστησεν αὐτοὺς ἀπὸ προσώπου αὐτοῦ, οὐχ

remansit nisi tribus iuda sola. etiam iuda
ὑπελείφθη πλὴν φυλὴ ἰούδα μονωτάτη. καί γε ἰούδας
nō custodiuit mādata dñi dei sui. et am
οὐκ ἐφύλαξε τὰς ἐντολὰς κυρίου τοῦ θεοῦ αὐτοῦ. καὶ ἐπο
bulauerūt in iustificatiōib⁹ israel quos fecerūt: et
ρεύθησαν ἐν τοῖς δικαιώμασιν ἰσραὴλ οἷς ἐποίησαν, καὶ
proiecit dñs oēm semē israel. et irat⁹ est dñs
D ἀπώσατο κύριος ἅπαν τὸ σπέρμα ἰσραήλ. καὶ ἐθυμώθη κύριος
sup eis: et cōmouit eos et tradidit eos do
ἐπ᾽ αὐτοῖς, καὶ ἐσάλευσεν αὐτοὺς καὶ ἔδωκεν αὐτοὺς ὁ κύ
min⁹ i manu diripientiū eos: donec proiiceret
ριος ἐν χειρὶ τῶν διαρπαζόντων αὐτούς, ἕως οὗ ἀπέρριψεν
eos a facie sua. verūtñ q2 scissus ē israel
αὐτοὺς ἀπὸ προσώπου αὐτοῦ. πλὴν ὅτι ἐρράγη ὁ ἰσραὴλ
a domo dauid: et regē cōstituerūt sup se
ἀπὸ τοῦ οἴκου δαυίδ, καὶ ἐβασίλευσαν ἐφ᾽ ἑαυτοῖς τὸν
hieroboā filiū nabat: et proiecit hieroboā isra
ἱεροβοὰμ υἱὸν ναβάτ, καὶ ἀπώσατο ὁ ἱεροβοὰμ τὸν ἰσρα
el a post dñs: et peccare fecit eos pctm ma
ὴλ ἀπὸ ὄπισθεν τοῦ κυρίου, καὶ ἐξήμαρτεν αὐτοὺς ἁμαρτίαν με
gnum: et ambulauerūt filij isrl in oibus pctis
γάλην, καὶ ἐπορεύθησαν οἱ υἱοὶ ἰσραὴλ ἐν πάσαις ἁμαρτίαις
hieroboā q fecerat: nō recesserūt ab eis vsq quo
ἱεροβοὰμ αἷς ἐποίησεν, οὐκ ἀπέστησαν ἀπ᾽ αὐτῶν ἕως οὗ
amouit dñs israel a facie sua: sic locut⁹ est
μετέστησε κύριος τὸν ἰσραὴλ ἀπὸ προσώπου αὐτοῦ, ὡς ἐλάλησε
dñs in manu oīum seruoꝝ suoꝝ pphetarū.
κύριος ἐν χειρὶ πάντων τῶν δούλων αὐτοῦ τῶν προφητῶν.
et trāslat⁹ est israel de terra sua in assyrios vsq in
καὶ ἀπῳκίσθη ἰσραὴλ ἀπὸ τῆς γῆς αὐτοῦ εἰς ἀσσυρίους ἕως
diem hanc. et adduxit rex assyrioꝝ de ba
τῆς ἡμέρας ταύτης. καὶ ἤγαγε βασιλεὺς ἀσσυρίων ἐκ βα
bylone et de chotha et de auan et de emath et de
βυλῶνος καὶ ἐκ χουθὰ καὶ ἀπὸ ἀουὰν καὶ ἀπὸ αἱμὰθ καὶ ἀπὸ
sempharuaim: et collocauit eos in ciuitatib⁹ sa
σεπφαρουαΐμ, καὶ κατῴκισεν αὐτοὺς ἐν ταῖς πόλεσι σα
marie pro filijs israel. et possederūt sa
μαρείας ἀντὶ τῶν υἱῶν ἰσραήλ. καὶ ἐκληρονόμησαν τὴν σα
mariam et ciuitates ei⁹: et habitauerūt in eis.
μάρειαν καὶ τὰς πόλεις αὐτῆς, καὶ κατῴκησαν ἐν αὐταῖς.
et factū ē postq̄ habitauerūt gētes iste ibi in
καὶ ἐγένετο μετὰ τὸ κατοικισθῆναι τὰ ἔθνη ταῦτα ἐκεῖ ἐν
pricipio: nō timuerūt dñm. et misit dñs in e
ἀρχῇ, οὐκ ἐφοβήθησαν τὸν κύριον. καὶ ἀπέστειλε κύριος εἰς αὐ
E os leones: et interficiebāt i eis. et locuti sūt ad re
τοὺς λέοντας, καὶ ἦσαν ἀποκτείνοντες ἐν αὐτοῖς. καὶ εἶπον τῷ βα
gem assyrioꝝ dicētes: gētes quas trāstulisti et hītare fe
σιλεῖ ἀσσυρίων λέγοντες, τὰ ἔθνη ἃ ἀπῴκισας καὶ κατῴκι
cisti in ciuitatib⁹ samarie: nō cognouerūt iudiciū
σας ἐν ταῖς πόλεσι σαμαρείας, οὐκ ἔγνωσαν τὸ κρίμα τοῦ
dei terre. et misit in eos leones: et ecce
θεοῦ τῆς γῆς. καὶ ἀπέστειλεν εἰς αὐτοὺς λέοντας, καὶ ἰδοὺ
sunt interficiētes eos: quia nō sciunt iuditiū dei
εἰσὶ θανατοῦντες αὐτούς, καθότι οὐκ οἴδασι τὸ κρίμα τοῦ θεοῦ
terre. et precepit rex assyrioꝝ dicēs duci
τῆς γῆς. καὶ ἐνετείλατο βασιλεὺς ἀσσυρίων λέγων, ἀπαγά
te illuc vnū sacerdotū quos trāstuli de samaria: et
γετε ἐκεῖ ἕνα τῶν ἱερέων ὧν ἀπῴκισα ἐκ σαμαρείας, καὶ
vadat et habitet ibi: et declarbit eis
πορευθήτω καὶ κατοικείτω ἐκεῖ, καὶ φωτιεῖ αὐτοῖς τὸ
iuditiū dei terre. et duxerūt vnū sacerdotū quos
κρίμα τοῦ θεοῦ τῆς γῆς. καὶ ἤγαγον ἕνα τῶν ἱερέων ὧν
trāstulerūt de samaria: et sedit in bethel.
ἀπῴκισαν ἀπὸ σαμαρείας, καὶ ἐκάθισεν ἐν βαιθήλ.
et erat sacerdos illumināes eos quō timerēt dñm. et
καὶ ἦν ὁ ἱερεὺς φωτίζων αὐτοὺς πῶς φοβηθῶσι τὸν κύριον. καὶ
erant facientes gens gens deos suos. et posue
ἦσαν ποιοῦντες ἔθνος ἔθνος τοὺς θεοὺς αὐτῶν. καὶ ἔθη
runt eos in domib⁹ excelsoꝝ: q fecerūt sa
καν αὐτοὺς ἐν οἴκοις τῶν ὑψηλῶν, ἃ ἐποίησαν οἱ σα
marite gens gens in vrbibus suis in qb⁹ habitabāt
μαρεῖται ἔθνος ἔθνος ἐν ταῖς πόλεσιν αὐτῶν ἐν αἷς κατῴκουν

nō remāsit nisi trib⁹ iuda tantūmodo. Sed nec ipse iuda custodiuit mandata domini dei sui: verūtñ ambulauit in erroribus israel quos opatus fuerat. Proiecitq3 dñs oēm semen israel: & afflixit eos & tradidit eos in manu diripiētiū: dōec pñceret eos a facie sua. Ex eo iam tpe quo scissus est israel a domo dd: & cōstituerūt sibi regē hieroboā filiū nabath. Separauit eī hieroboā israel a dño: & peccare eos fecit pctm magnū. Et ambulauerūt filii israel in vniuersis pctis hieroboā q fecerat: & non recesserunt ab eis vsq3 quo dñs auferret israel a facie sua: sicut locutus fuerat i mãu oium seruorū suoꝝ pphetarū. Trāslatusq3 ē israel de terra sua in assyrios vsq3 in diē hāc. Adduxit aūt rex assyriorū viros de babilone & de curtha & de ahiar: & de emath & de sepharuai: & collocauit eos in ciuitatibus samarie p filiis israel. q possederūt samariā & hītauerūt in vrbibus eius. Cūq3 ibi hītare cepissent nō timebāt dñm. & imisit eis dñs leones q interficiebāt eos. Nūciatumq3 ē regi assyriorū & dictū. Gētes quas transtulisti & hītare fecisti in citatibus samarie ignorāt legitima dei terre: & imisit in eos dñs leones: & ecce interficiunt eos eo q̄ ignorent ritum dei terre. Precepit autem rex assyriorum dicens. Ducite illuc vnum de sacerdotibus quos inde captiuos adduxistis: vt vadat & hītet cū eis: & doceat eos legitima dei terre. Igitur cū venisset vnus de sacerdotib⁹ his q captiui ducti fuerāt de samaria: hītauit in bethel: & docebat eos quō colerent dñm. Et vnaq̄q3 gēs fabricata ē deū suū. Posuerūtq3 eos in phanis excelsis q̄ fecerāt samarite gens & gēs in vrbibus suis in qbus habitabāt.

נשאר רק שבט יהודה לבדו: גם	שאר בדד
יהודה לא שמר את מצות יהוה	צוה
אלהיהם וילכו בחקות ישראל	חקק
אשר עשו: וימאס יהוה בכל זרע	עשה מאס
ישראל ויענם ויתנם ביד שסים	ענה נתן
עד אשר השליכם מפניו: כי קרע	שסה שלך
ישראל מעל בית דוד וימליכו את	מלך
ירבעם בן נבט וידח ירבעם את	נדח
ישראל מאחרי יהוה והחטיאם	חטא
חטאה גדולה: וילכו בני ישראל בכל	גדל
חטאות ירבעם אשר עשה לא סרו	סור
ממנה: עד אשר הסיר יהוה את	
ישראל מעל פניו כאשר דבר ביד	פנה
כל עבדיו הנביאים ויגל ישראל מעל	נבא גלה
אדמתו אשורה עד היום הזה: ויבא	בוא
מלך אשור מבבל ומכותה ומעוא	
ומחמת וספרוים וישב בערי שמרון	עיר
תחת בני ישראל וירשו את שמרון	
וישבו בעריה: ויהי בתחלת שבתם	היה חלל
שם לא יראו את יהוה וישלח	ישב שלח
יהוה בהם את האריות ויהיו הרגים	ארה
בהם: ויאמרו למלך אשור לאמר	אמר
הגוים אשר הגלית ותושב בערי	גלה ישב
שמרון לא ידעו את משפט אלהי	שפט
הארץ וישלח בם את האריות והנם	
ממיתים אתם כאשר אינם ידעים	מות את
את משפט אלהי הארץ: ויצו מלך	צוה
אשור לאמר הליכו שמה אחד	הלך
מהכהנים אשר הגליתם משם וילכו	גלה
וישבו שם וירם את משפט אלהי	ירה
הארץ: ויבא אחד מהכהנים אשר	בוא
הגלו משמרון וישב בבית אל ויהי	
מורה אתם איך ייראו את יהוה:	ירה ירא
ויהיו עשים גוי גוי אלהיו ויניחו	עשה נוח
בבית הבמות אשר עשו השמרנים	במה
גוי גוי בעריהם אשר הם ישבים	עיר

שם: ואנשי בבל עשו את סכות
בנות ואנשי כות עשו את נרגל
ואנשי חמת עשו את אשימא:
והעוים עשו נבחז ואת תרתק
והספרוים שרפים את בניהם
באש לאדרמלך וענמלך אלהי
ספרוים: ויהיו יראים את יהוה היה
ויעשו להם מקצותם כהני במות קצה
ויהיו עשים להם בבית הבמות: את
יהוה היו יראים ואת אלהיהם
היו עבדים כמשפט הגוים אשר שפט
הגלו אתם משם: עד היום הזה גלה
הם עשים כמשפטים הראשנים
אינם יראים את יהוה ואינם
עשים כחקתם וכמשפטם וכתורה חקק ירה
וכמצוה אשר צוה יהוה את בני צוה
יעקב אשר שם שמו ישראל: שום
ויכרת יהוה אתם ברית ויצום כרת ברת
לאמר לא תיראו אלהים אחרים ירא
ולא תשתחוו להם ולא תעבדום ולא שחה עבד
תזבחו להם: כי אם את יהוה אשר זבח
העלה אתכם מארץ מצרים בכח עלה כוח
גדול ובזרוע נטויה אתו תיראו ולו גדל זרע
תשתחוו ולו תזבחו: ואת החקים ואת נטה
המשפטים והתורה והמצוה אשר
כתב לכם תשמרון לעשות כל שמר עשה
הימים ולא תיראו אלהים אחרים: יום
והברית אשר כרתי אתכם לא
תשכחו ולא תיראו אלהים אחרים: שכח
כי אם את יהוה אלהיכם תיראו והוא ירא נצל
יציל אתכם מיד כל איביכם: ולא
שמעו כי אם כמשפטם הראשון שפט
הם עשים: ויהיו הגוים האלה יראים היה
את יהוה ואת פסיליהם היו עבדים פסל
גם בניהם ובני בניהם כאשר עשו
אבתם הם עשים עד היום הזה:

Viri enim babylōii fecerunt sochot benoth: viri autem cutheni fecerunt nergel: & viri de emath fecerūt asima. Porro euei fecerūt nebaā & tachā. Hi aūt qui erāt de sapharuaim cōburebant filios suos igni. Adramelech & anamelech diis sepharuaim: & nihilominus colebant dominū. Fecerunt aūt sibi de nouissimis sacerdotes excelsorū: & ponebant eos in phanis sublimibus. Et cū dñm colerent: diis quoq̧ suis seruiebant iuxta cōsuetudinem gentium: de qbus trāslati fuerant samariā. Vsq̧ in p̄ntē diem morē sequuntur antiquum: non timēt dominum: neq̧ custodiunt cerimōias eius atq̧ iudicia & legē & mandatum quod p̄cepat dñs filiis iacob quem cognominauit israel: & p̄cusserat cū eis pactum & mādauerat eis dicens. Nolite timere deos alienos: & nō adoretis eos neq̧ colatis eos: & non immoletis eis. Sed dominū deū vestrum qui eduxit vos de terra egypti in fortitudine magna & ī brachio extēto: ipsum timete & illū adorate: & ipsi immolate. Cerimōias quoq̧ & iudicia & legē & mādatū quod scripsit vobis custodite: vt faciatis cunctis diebus: & nō timeatis deos alienos: & pactū qd̄ percussit vobiscum nolite obliuisci: nec colatis deos alienos. Sed dñm deū vestrum timete: & ipse eruet vos de manu omnium inimicorū vestrorū. Illi vero nō audierūt: sed iuxta cōsuetudinē suā pristinā p̄petrabāt. Fuerūt igit̄ gētes iste timētes qdē dñm: sed nihilominus & idolis suis seruiētes. Nā filii eorū & nepotes sicut fecerūt patres sui: ita faciūt vsq̧ in presentē diem. 18.

in eis. & viri babylonis fecerunt socchoth banoth. & viri chuth fecerūt nergel.
ἐν αὐτοῖς. καὶ οἱ ἄνδρες βαβυλῶνος ἐποίησαν τὴν σοκχὼθ βανώθ. καὶ οἱ ἄνδρες χοὺθ ἐποίησαν τὸν νηριγέλ.
& viri emath fecerūt asima. & euei fecerūt nibchaz & tharthac. & sepphar-
καὶ ἄνδρες αἱμὰθ ἐποίησαν τὴν ἀσιμά. καὶ οἱ εὐαῖοι ἐποίησαν τὴν νιβχὰζ καὶ τὴν θαρθάκ. καὶ οἱ σεπφαρ-
uaim cōburebāt in igne filios suos adramelech deo sepphar uaim: & erant timentes do-
ουὶμ κατέκαιον ἐν πυρὶ τὰ τέκνα αὐτῶν τῷ ἀδραμέλεχ θεῷ σεπφαρουίμ, καὶ ἦσαν φοβούμενοι τὸν κύ-
minū. & fecerūt ex se sacerdotes excelsoȝ de parte: & fecerūt sibi in domib⁹ excel-
ριον. καὶ ἐποίησαν ἐξ αὐτῶν ἱερεῖς τῶν ὑψηλῶν ἀπὸ μέρους, καὶ ἐποίησαν ἑαυτοῖς ἐν τοῖς οἴκοις τῶν ὑψη-
soȝ. dñm ipsi timebant: & deos suos colebāt iuxta iudiciū gētiū: vnde transtulit eos inde. vsq̧ in diem hanc sic
λῶν. τὸν κύριον αὐτοὶ ἐφοβοῦντο, καὶ τοῖς θεοῖς αὐτῶν ἐλάτρευον κατὰ τὸ κρίμα τῶν ἐθνῶν, ὅθεν ἀπῴκισεν αὐτοὺς ἐκεῖθεν. ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης οὕτως
faciebāt iuxta iudiciū eoȝ qd̄ ab initio. nō erant timentes dñm: & nō fecerūt iuxta iustificationes & iudicia & precepta & secū-
ἐποίουν κατὰ τὸ κρίμα αὐτῶν τὸ ἀπ' ἀρχῆς. οὐκ ἦσαν φοβούμενοι τὸν κύριον, καὶ οὐκ ἐποίησαν κατὰ τὰ δικαιώματα καὶ τὰ κρίματα καὶ τὰς ἐντολὰς καὶ κα-
dum legē quā p̄ceperat dñs filiis iacob: cui imposuit nomē israel: & pepigit dñs cum eis fedus. & mādauit eis dicēs: nō ti-
τὰ τὸν νόμον ὃν ἐνετείλατο κύριος τοῖς υἱοῖς ἰακώβ, οὗ ἐπέθηκεν ὄνομα ἰσραήλ, καὶ διέθετο κύριος μετ' αὐτῶν διαθήκην. καὶ ἐνετείλατο αὐτοῖς λέγων, οὐ φο-
mebitis deos alienos: & nō adorabitis eos: & nō coletis eos: & nō imolabitis eis:
βηθήσεσθε θεοὺς ἑτέρους, καὶ οὐ προσκυνήσετε αὐτοῖς, καὶ οὐ λατρεύσετε αὐτοῖς, καὶ οὐ θύσετε αὐτοῖς,
nisi dño q̄ eduxit vos de terra egypti in fortitudine magna & in brachio excelso: e-
ὅτι ἀλλ' ἢ κυρίῳ τῷ ἀγαγόντι ὑμᾶς ἐκ γῆς αἰγύπτου ἐν ἰσχύϊ μεγάλῃ καὶ ἐν βραχίονι ὑψηλῷ, αὐ-
um timebitis: & eū adorabitis: & ei immolabitis: & iustificatiōes ei⁹ & iu-
τὸν φοβηθήσεσθε, καὶ αὐτῷ προσκυνήσετε, καὶ αὐτῷ θύσετε, καὶ τὰ δικαιώματα αὐτοῦ καὶ τὰ κρί-
dicia & mādata & legē quā scripsit vobis custodietis vt faciatis oib⁹ dieb⁹: & nō
ματα καὶ τὰς ἐντολὰς καὶ τὸν νόμον ὃν ἔγραψεν ὑμῖν φυλάξεσθε ποιεῖν πάσας τὰς ἡμέρας, καὶ οὐ
timebitis deos alienos: & pactum qd̄ pepigit vobiscū nō obliuiscemini: & nō timebitis de-
φοβηθήσεσθε θεοὺς ἑτέρους, καὶ τὴν διαθήκην ἣν διέθετο μεθ' ὑμῶν οὐκ ἐπιλήσεσθε, καὶ οὐ φοβηθήσεσθε θε-
os alienos: nisi dñm deū vrm eum timebitis: & ipse eruet vos de manu omnium inimicoȝ vroȝ: & nō audierūt nisi in
οὺς ἑτέρους, ὅτι ἀλλ' ἢ κύριον τὸν θεὸν ὑμῶν αὐτὸν φοβηθήσεσθε, καὶ αὐτὸς ἐξελεῖται ὑμᾶς ἐκ χειρὸς πάντων τῶν ἐχθρῶν ὑμῶν, καὶ οὐκ ἤκουσαν ἀλλ' ἢ ἐν τοῖς
iustificatiōibus suis primis ipsi p̄petrabāt.
δικαιώμασιν αὐτῶν τοῖς πρώτοις αὐτοὶ ἐποίουν.
& fuerūt gētes iste timentes dñm: & sculptilibus suis seruiebant. etiā filii eorum & filii filioȝ eoȝ sicut fecerūt patres eorū ipsi faciūt vsq̧ in diem hanc.
καὶ ἦσαν τὰ ἔθνη ταῦτα φοβούμενοι τὸν κύριον, καὶ τοῖς γλυπτοῖς αὐτῶν ἐδούλευον. καί γε οἱ υἱοὶ αὐτῶν καὶ οἱ υἱοὶ τῶν υἱῶν αὐτῶν καθὼς ἐποίησαν οἱ πατέρες αὐτῶν αὐτοὶ ποιοῦσιν ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης.

Ca.18.

ET factū ē in anno tertio osee filii hela re
Καὶ ἐγένετο ἐν ἔτει τρίτῳ τοῦ ὡσηὲ υἱοῦ ἠλὰ βασι
A gis israel: regnauit ezechias filiꝰ achaz regis
2.Pa. λέως ἰσραὴλ, ἐβασίλευσεν ἐζεκίας υἱὸς ἄχαζ βασιλέως
29.c. iuda: filius viginti & quinq3 ānoꝝ erat cū regnaret
ἰούδα, υἱὸς εἴκοσι καὶ πέντε ἐτῶν ἦν ἐν τῷ βασιλεύειν
ipse: & viginti & nouē ānis regnauit in hierusa
αὐτόν, καὶ εἴκοσι καὶ ἐννέα ἔτη ἐβασίλευσεν ἐν ἱερουσα-
lem: & nomē matris eius abi filia zacharie. &
λήμ, καὶ ὄνομα τῆς μητρὸς αὐτοῦ ἀβὶ θυγάτηρ ζαχαρίου. καὶ
fecit rectū ezechias corā dño iuxta omnia
ἐποίησε τὸ εὐθὲς ἐζεκίας ἐνώπιον κυρίου κατὰ πάντα
quecūq3 fecit dauid pater eius. ipse abstulit
ὅσα ἐποίησε δαυὶδ ὁ πατὴρ αὐτοῦ. αὐτὸς ἐξῆρε τὰ
excelsa & cōtriuit statuas & lucos succidit.
ὑψηλὰ καὶ συνέτριψε τὰς στήλας καὶ τὰ ἄλση ἐξέκοψε.
& concidit ezechias serpētē eneum: quē fe
καὶ συνέκοψεν ἐζεκίας τὸν ὄφιν τὸν χαλκοῦν, ὃν ἐποίη
cit moyses: q2 vsq3 ad dies illos fuerūt filii
σε μωυσῆς, ὅτι ἕως τῶν ἡμερῶν ἐκείνων ἦσαν οἱ υἱοὶ
israel adolētes icēsū ei: & vocauerūt eū ene
ἰσραὴλ θυμιῶντες αὐτῷ, καὶ ἐκάλεσαν αὐτὸν νεε-
B um. in dño deo israel sperauit. nō fuit post
σθάν. ἐν κυρίῳ θεῷ ἰσραὴλ ἤλπισεν. οὐκ ἐγένετο μετ'
eum similis ipsi in regibus iuda: & in
αὐτὸν ὅμοιος αὐτῷ ἐν τοῖς βασιλεῦσιν ἰούδα, καὶ ἐν
his q̄ fuerūt ante eum. & adhesit do
τοῖς γενομένοις ἔμπροσθεν αὐτοῦ. καὶ ἐκολλήθη τῷ κυ
mino: nō recessit a tergo eius: & custodiuit
ρίῳ, οὐκ ἀπέστη ἀπὸ ὄπισθεν αὐτοῦ, καὶ ἐφύλαξε
mādata eius que preceperat dñs moy
τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ ὅσας ἐνετείλατο κύριος τῷ μωυ
si: & erat dñs cum eo: in oibꝰ que fe
σῇ, καὶ ἦν κύριος μετ' αὐτοῦ, ἐν πᾶσιν οἷς ἐποίη
cit itellexit. & rebellauit ꝯ regem assyrioꝝ: &
σε συνῆκε. καὶ ἠθέτησεν ἐν τῷ βασιλεῖ ἀσσυρίων, καὶ
nō seruiuit ei. ipse percussit phili
οὐκ ἐδούλευσεν αὐτῷ. αὐτὸς ἐπάταξε τοὺς ἀλλοφύ
steos vsq3 ad gazā & vsq3 ad terminū eiꝰ a turre
λους ἕως γάζης καὶ ἕως ὁρίου αὐτῆς ἀπὸ πύργου
custodum & vsq3 ad ciuitatē munitā. & factū ē
φυλασσόντων καὶ ἕως πόλεως ὀχυρᾶς. καὶ ἐγένετο
in anno quarto regnante ezechia: ip
ἐν τῷ ἔτει τῷ τετάρτῳ βασιλεύοντος ἐζεκίου, αὐ
se annꝰ septimus osee filio hela regi is
τὸς ἐνιαυτὸς ἕβδομος τῷ ὡσηὲ υἱῷ ἠλὰ βασιλεῖ ἰσ
rael: ascēdit salmanasar rex assyrioꝝ cōtra sa-
ραήλ, ἀνέβη σαλμανασὰρ βασιλεὺς ἀσσυρίων ἐπὶ σα
C mariam: & obsidebat eam & cepit e-
μάρειαν, καὶ ἐπολιόρκει αὐτὴν καὶ κατελάβετο αὐ
am in fine trium ānoꝝ. in āno sexto eze-
τὴν εἰς τέλος τριῶν ἐτῶν. ἐν ἔτει ἕκτῳ τοῦ ἐζε-
chie: ipse annus nonus osee regi is
κίου, αὐτὸς ἐνιαυτὸς ἔνατος τῷ ὡσηὲ βασιλεῖ ἰσ-
rael: capta est samaria. & trāstulit rex
ραήλ, συνελήφθη σαμάρεια. καὶ ἀπῴκισε βασιλεὺς
assyrioꝝ samariam in assyrios: & collocauit e-
ἀσσυρίων τὴν σαμάρειαν εἰς ἀσσυρίους, καὶ ἔθετο αὐ
os in elaa & in habor fluuiis gozā & in
τοὺς ἐν ἐλαὲ καὶ ἐν ἀβὼρ ποταμοῖς γωζὰν καὶ ἐν
teris medoꝝ: eo q2 nō audierūt vocē dñi
ὄρεσι μήδων, ἀνθ' ὧν οὐκ ἤκουσαν τῆς φωνῆς κυρίου
dei sui: & ptergressi sūt pactum
τοῦ θεοῦ αὐτῶν, καὶ παρέβησαν τὴν διαθήκην
eius: omnia quecūq3 precepit moyses seruus
αὐτοῦ, πάντα ὅσα ἐνετείλατο μωυσῆς ὁ δοῦλος
dñi: & nō audierūt & nō fecerunt. &
2.Pa. κυρίου, καὶ οὐκ ἤκουσαν καὶ οὐκ ἐποίησαν. καὶ
32.a. in quarto decimo anno regis ezechie
Esai. ἐν τῷ τεσσαρεσκαιδεκάτῳ ἔτει βασιλέως ἐζεκίου
36.a. ascendit sennacherib rex
ἀνέβη σενναχηρὶβ βασιλεὺς oooooooooooooooooo

ANno tertio osee oo
oooooooo oooooooooooo
filii hela regis israel:
regnauit ezechias oooo
filius achaz regis iu-
da. Viginti oooooooooo
qnq3 annorū erat cum
regnare cepisset: & vigi
ti noue annis regnauit
in ierusalem: nomen
matris eius abisa filia
zacharie. Fecitq3 quod
erat bonū coram dño:
iuxta oia que fecerat
dauid pater eius. Ipse
dissipauit excelsa & cō
triuit statuas & succidit
lucos: oooooooooooooooo
cōfregitq3 serpētē ene
um quem fecerat ooooo
moyses. Siquidem vsq3
ad illud tempus filii oo
israel adolebāt ei incē-
sum. Vocauitq3 nomē e
ius nohestā. Et in dño
deo israel sperauit. oooo
Itaq3 post eū non fuit
similis ei de cūctis regi
bus iuda: sed neq3 in his
qui an eū fuerūt. Et ad
hesit dño: & nō reces-
sit a vestigiis eius: fecit
q3 mandata eius q̄ pre-
cepat dñs moysi. Vnde
& erat dñs cū eo: & in
cunctis ad q̄ pcedebat
sapiēter se agebat. Re-
bellauit quoq3 cōtra re-
gē assyriorū: & nō ser
uiuit ei. Ipse pcussit phi
listeos vsq3 ad gazā: &
oēs terminos eorum: a
turre custodū: vsq3 ad
ciuitatē munitā. Anno
q̄rto regis ezechie q e
rat annus septimus oooo
osee filii hela regis is
rael oooooooooooooooooo
ascēdit salmanasar rex
assyriorum oooooooooo
samariā: & oppugna-
uit eam: & cepit. Nam
post annos tres anno
sexto ezechie. oooooooo
idest nono anno osee
regis oooooooooooooooo
israel: capta est sama-
ria: & transtulit rex oooo
assyriorū israel in assy
rios: collocauitq3 eos oo
in hayla & in abor flu-
uiis gozā in ciuitatibus
medorū: qa nō audie-
runt vocem domini ooo
dei sui: sed ptergressi
sunt pactum eius. Oia
q̄ pceperat moyses ser
uus dñi non audierunt
neq3 fecerunt. Anno
quartodecimo oooooooo
regis ezechie ascendit
sennacherib rex oooooo

Cap.xviij
וַיְהִי בִּשְׁנַת שָׁלֹשׁ לְהוֹשֵׁעַ
בֶּן אֵלָה מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל מָלַךְ חִזְקִיָּה — הָיָה שָׁנָה
בֶן אָחָז מֶלֶךְ יְהוּדָה׃ בֶּן עֶשְׂרִים
וְחָמֵשׁ שָׁנָה הָיָה בְמָלְכוֹ וְעֶשְׂרִים
וָתֵשַׁע שָׁנָה מָלַךְ בִּירוּשָׁלָםִ וְשֵׁם
אִמּוֹ אֲבִי בַּת זְכַרְיָה׃ וַיַּעַשׂ הַיָּשָׁר — עָשָׂה
בְּעֵינֵי יְהוָה כְּכֹל אֲשֶׁר עָשָׂה דָּוִד
אָבִיו׃ הוּא הֵסִיר אֶת הַבָּמוֹת וְשִׁבַּר — סוּר בָּמָה
אֶת הַמַּצֵּבוֹת וְכָרַת אֶת הָאֲשֵׁרָה — יָצַב
וְכִתַּת נְחַשׁ הַנְּחֹשֶׁת אֲשֶׁר עָשָׂה
מֹשֶׁה כִּי עַד הַיָּמִים הָהֵמָּה הָיוּ בְנֵי — יוֹם הָיָה
יִשְׂרָאֵל מְקַטְּרִים לוֹ וַיִּקְרָא לוֹ — קָטַר קָרָא
נְחֻשְׁתָּן׃ בַּיהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל בָּטָח
וְאַחֲרָיו לֹא הָיָה כָמֹהוּ בְּכֹל מַלְכֵי — כְּמוֹ
יְהוּדָה וַאֲשֶׁר הָיוּ לְפָנָיו׃ וַיִּדְבַּק — פָּנָה דָּבַק
בַּיהוָה לֹא סָר מֵאַחֲרָיו וַיִּשְׁמֹר — סוּר שָׁמַר
מִצְוֹתָיו אֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֶת מֹשֶׁה׃ — צָוָה
וְהָיָה יְהוָה עִמּוֹ בְּכֹל אֲשֶׁר יֵצֵא
יַשְׂכִּיל וַיִּמְרֹד בְּמֶלֶךְ אַשּׁוּר וְלֹא — שָׂכַל מָרַד
עֲבָדוֹ׃ הוּא הִכָּה אֶת פְּלִשְׁתִּים עַד — נָכָה
עַזָּה וְאֶת גְּבוּלֶיהָ מִמִּגְדַּל נוֹצְרִים — גָּבַל גָּדַל
עַד עִיר מִבְצָר׃ וַיְהִי בַּשָּׁנָה הָרְבִיעִית — נָצַר בָּצַר
לַמֶּלֶךְ חִזְקִיָּהוּ הִיא הַשָּׁנָה הַשְּׁבִיעִית — רָבַע שָׁבַע
לְהוֹשֵׁעַ בֶּן אֵלָה מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל
עָלָה שַׁלְמַנְאֶסֶר מֶלֶךְ אַשּׁוּר עַל
שֹׁמְרוֹן וַיָּצַר עָלֶיהָ׃ וַיִּלְכְּדֻהָ מִקְצֵה — צוּר לָכַד
שָׁלֹשׁ שָׁנִים בִּשְׁנַת שֵׁשׁ לְחִזְקִיָּה — שָׁנָה
הִיא שְׁנַת תֵּשַׁע לְהוֹשֵׁעַ מֶלֶךְ
יִשְׂרָאֵל נִלְכְּדָה שֹׁמְרוֹן׃ וַיֶּגֶל מֶלֶךְ — גָּלָה
אַשּׁוּר אֶת יִשְׂרָאֵל אַשּׁוּרָה וַיַּנְחֵם — נָחָה
בַּחְלַח וּבְחָבוֹר נְהַר גּוֹזָן וְעָרֵי מָדָי׃ — עִיר
עַל אֲשֶׁר לֹא שָׁמְעוּ בְּקוֹל יְהוָה
אֱלֹהֵיהֶם וַיַּעַבְרוּ אֶת בְּרִיתוֹ אֵת כָּל — עָבַר בְּרִית
אֲשֶׁר צִוָּה מֹשֶׁה עֶבֶד יְהוָה וְלֹא שָׁמְעוּ
וְלֹא עָשׂוּ׃ וּבְאַרְבַּע עֶשְׂרֵה שָׁנָה — עָשָׂה רָבַע
לַמֶּלֶךְ חִזְקִיָּה עָלָה סַנְחֵרִיב מֶלֶךְ

אַשּׁוּר עַל כָּל עָרֵי יְהוּדָה הַבְּצֻרוֹת
וַיִּתְפְּשֵׂם׃ וַיִּשְׁלַח חִזְקִיָּה מֶלֶךְ — תָּפַשׂ שָׁלַח
יְהוּדָה אֶל מֶלֶךְ אַשּׁוּר לָכִישָׁה לֵאמֹר
חָטָאתִי שׁוּב מֵעָלַי אֵת אֲשֶׁר תִּתֵּן — נָתַן
עָלַי אֶשָּׂא וַיָּשֶׂם מֶלֶךְ אַשּׁוּר עַל — נָשָׂא שׂוּם
חִזְקִיָּה מֶלֶךְ יְהוּדָה שְׁלֹשׁ מֵאוֹת כִּכַּר — מֵאָה
כֶּסֶף וּשְׁלֹשִׁים כִּכַּר זָהָב׃ וַיִּתֵּן חִזְקִיָּה
אֶת כָּל הַכֶּסֶף הַנִּמְצָא בֵית יְהוָה — מָצָא
וּבְאֹצְרוֹת בֵּית הַמֶּלֶךְ׃ בָּעֵת הַהִיא
קִצַּץ חִזְקִיָּה אֶת דַּלְתוֹת הֵיכַל יְהוָה — הֵיכַל
וְאֶת הָאֹמְנוֹת אֲשֶׁר צִפָּה חִזְקִיָּה
מֶלֶךְ יְהוּדָה וַיִּתְּנֵם לְמֶלֶךְ אַשּׁוּר׃
וַיִּשְׁלַח מֶלֶךְ אַשּׁוּר אֶת תַּרְתָּן וְאֶת
רַב סָרִיס וְאֶת רַבְשָׁקֵה מִן לָכִישׁ
אֶל הַמֶּלֶךְ חִזְקִיָּהוּ בְּחֵיל כָּבֵד
יְרוּשָׁלָם וַיַּעֲלוּ וַיָּבֹאוּ יְרוּשָׁלַם — עָלָה בּוֹא
וַיַּעֲלוּ וַיָּבֹאוּ וַיַּעַמְדוּ בִּתְעָלַת הַבְּרֵכָה — עָמַד עָלָה
הָעֶלְיוֹנָה אֲשֶׁר בִּמְסִלַּת שְׂדֵה כוֹבֵס׃ — עָלָה סָלַל
וַיִּקְרְאוּ אֶל הַמֶּלֶךְ וַיֵּצֵא אֲלֵיהֶם — כָּבַס קָרָא
אֶלְיָקִים בֶּן חִלְקִיָּהוּ אֲשֶׁר עַל
הַבַּיִת וְשֶׁבְנָה הַסֹּפֵר וְיוֹאָח בֶּן אָסָף
הַמַּזְכִּיר׃ וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם רַבְשָׁקֵה — זָכַר
אִמְרוּ נָא אֶל חִזְקִיָּהוּ כֹּה אָמַר
הַמֶּלֶךְ הַגָּדוֹל מֶלֶךְ אַשּׁוּר מָה — גָּדַל
הַבִּטָּחוֹן הַזֶּה אֲשֶׁר בָּטָחְתָּ׃ אָמַרְתָּ
אַךְ דְּבַר שְׂפָתַיִם עֵצָה וּגְבוּרָה — שָׂפָה יָעַץ
לַמִּלְחָמָה עַתָּה עַל מִי בָטַחְתָּ כִּי — גָּבַר לָחַם
מָרַדְתָּ בִּי׃ עַתָּה הִנֵּה בָטַחְתָּ לְּךָ עַל
מִשְׁעֶנֶת הַקָּנֶה הָרָצוּץ הַזֶּה עַל מִצְרַיִם — שָׁעַן רָצַץ
אֲשֶׁר יִסָּמֵךְ אִישׁ עָלָיו וּבָא בְכַפּוֹ — סָמַךְ בּוֹא
וּנְקָבָהּ כֵּן פַּרְעֹה מֶלֶךְ מִצְרַיִם לְכָל
הַבֹּטְחִים עָלָיו׃ וְכִי תֹאמְרוּן אֵלַי אֶל — אָמַר
יְהוָה אֱלֹהֵינוּ בָּטָחְנוּ הֲלוֹא הוּא אֲשֶׁר
הֵסִיר חִזְקִיָּהוּ אֶת בָּמֹתָיו וְאֶת — סוּר בָּמָה
מִזְבְּחֹתָיו וַיֹּאמֶר לִיהוּדָה וְלִירוּשָׁלַם — זָבַח
לִפְנֵי הַמִּזְבֵּחַ הַזֶּה תִּשְׁתַּחֲווּ — פָּנָה שָׁחָה

assyriorum ad vniuersas ciuitates iuda munitas: & cepit eas. Tūc misit ezechias rex iuda nuncios ad regē assyriorū in lachis: dicēs. Peccaui. Recede a me: & oē qđ iposueris mihi feram. Indixit itaq3 rex assyriorum ezechie regi iude trecenta talenta argēti: & triginta talēta auri. Deditq3 ezechias oē argentū qđ repertū fuerat in domo dñi & in thesauris regis. In tempore illo confregit ezechias valuas templi domini & laminas auri quas ipse affixerat: & dedit eas regi assyriorum. Misit autem rex assyriorum tharthā & rapsaris & rapsacen de lachis ad regem ezechiā cum manu valida ierusalē. Qui cū ascendissent venerūt ierusalē & steterunt iuxta aqueductum piscine superioris que est i via agri fullonis: vocaueruntq3 regē. Egressus est aūt ad eos eliachim filius helchie prepositus dom9: & sobna scriba & ioahe filius asaph a commentariis: dixitq3 ad eos rapsaces. Loquimini ezechie. Hec dicit rex magnus rex assyriorū. Que est ista fiducia qua niteris? Forsitan inisti consilium: vt prepares te ad preliū? In quo confidis vt audeas rebellare? An speras i baculo arundineo atq3 confracto egypto? Sup quē si incubuerit hō cōminutus igredietur manū eius & pforabit eam. Sic est pharao rex egypti oib9 q cō fidunt in se: q' si dixeritis mihi in dño deo nostro hēmus fiduciā: nōne iste est cuius abstulit ezechias excelsa & altaria & precepit iude & ierusalem ante altare hoc adorabitis

assyriorū in ciuitates iuda munitas: et ce-
ἀσσυρίων ἐπὶ τὰς πόλεις ἰούδα τὰς ὀχυράς, καὶ συ-
pit eas: et misit ezechias rex iu-
νέλαβεν αὐτάς, καὶ ἀπέστειλεν ἐζεκίας βασιλεὺς ἰού-
da nuncios ad regem assyriorū in la-
δα ἀγγέλους πρὸς τὸν βασιλέα τῶν ἀσσυρίων εἰς λα-
chis dicens: peccaui recede a me: et quecūq3
χὶς λέγων, ἡμάρτηκα ἀποστράφηθι ἀπ' ἐμοῦ, καὶ ὅσα
imposueris sup me feram. et iniecit rex
ἂν ἐπιθῇς ἐπ' ἐμὲ βαστάσω. καὶ ἐπέβαλε βασιλεὺς
assyriorū sup ezechiā regem iuda trecenta talen
ἀσσυρίων ἐπὶ ἐζεκίαν βασιλέα ἰούδα τριακόσια τάλαν-
ta argenti et triginta talenta auri. et D
τα ἀργυρίου καὶ τριάκοντα τάλαντα χρυσίου. καὶ
dedit ezechias oē argētū qđ reptū fuerat i domo do
ἔδωκεν ἐζεκίας πᾶν τὸ ἀργύριον τὸ εὑρεθὲν ἐν οἴκῳ κυ-
mini et in thesauris domus regis. in tpe
ρίου καὶ ἐν θησαυροῖς οἴκου τοῦ βασιλέως. ἐν τῷ καιρῷ
illo confregit ezechias rex iuda va-
ἐκείνῳ κατέκοψεν ἐζεκίας ὁ βασιλεὺς ἰούδα τὰς θύ-
luas tēpli dñi et q̄ firmata erāt q̄ deaurauit
ρας τοῦ ναοῦ κυρίου καὶ τὰ ἐστηριγμένα ἃ ἐχρύσωσεν
ezechias rex iuda. et dedit ea re-
ἐζεκίας βασιλεὺς ἰούδα. καὶ ἔδωκεν αὐτὰ τῷ βα-
gi assyriorū. et misit rex assyriorū
σιλεῖ ἀσσυρίων. καὶ ἀπέστειλε βασιλεὺς ἀσσυρίων τὸν
tharthā et rapsaris et rapsacem de lachis ad
θαρθὰν καὶ τὸν ῥαψαρὶς καὶ τὸν ῥαψάκην ἐκ λάχις πρὸς
regem ezechiā in exercitu graui in hierusa-
τὸν βασιλέα ἐζεκίαν ἐν δυνάμει βαρείᾳ εἰς ἱερουσα-
lem: et ascēderūt et venerūt in hierusalem: et
λήμ, καὶ ἀνέβησαν καὶ ἦλθον εἰς ἱερουσαλήμ, καὶ
steterūt in aqueductu superioris piscine: q̄ est
ἔστησαν ἐν τῷ ὑδραγωγῷ τῆς ἄνω κολυμβήθρας, ἥ ἐστιν
in via agri fullonis. et clamauerūt ad
ἐν τῇ ὁδῷ τοῦ ἀγροῦ τοῦ γναφέως. καὶ ἐβόησαν πρὸς
ezechiā: et egressus ē ad eos eliacim filius chelcie
ἐζεκίαν, καὶ ἐξῆλθε πρὸς αὐτοὺς ἐλιακὶμ υἱὸς χελκίου
ppositus dom9: et sobnas scriba: et ioach
ὁ οἰκονόμος, καὶ σωβνὰς ὁ γραμματεύς, καὶ ἰωὰχ
filius asaph a cōmētariis. et dixit ad eos ra-
υἱὸς ἀσὰφ ὁ ἀναμιμνήσκων. καὶ εἶπε πρὸς αὐτοὺς ῥα-
psaces: dicite tā ad ezechiā: hec dicit rex
ψάκης, εἴπατε δὴ πρὸς ἐζεκίαν, τάδε λέγει ὁ βασι-
magnus rex assyriorū: que fiducia
λεὺς ὁ μέγας βασιλεὺς ἀσσυρίων, τίς ἡ πεποίθησις
hec qua cōfidis? verūtn̄ verbis labiorū et cōsilio
αὕτη ἣν πέποιθας; πλὴν λόγοις χειλέων καὶ βουλῇ
acies fit in bellum. et nūc in quo cō
παράταξις γίνεται εἰς πόλεμον. καὶ νῦν ἐπὶ τίνι πέ-
fidis: q̄ puaricat9 es in me? ecce cōfidis tibi
ποιθας, ὅτι ἠθέτησας ἐν ἐμοί; ἰδοὺ πέποιθας σεαυ-
ipsi in baculo arundineo fra- E
τῷ ἐπὶ τὴν ῥάβδον τὴν καλαμίνην τὴν τεθλασμέ-
cto hoc in egypto? q̄ si firmat9 fuerit vir sup
νην ταύτην ἐπ' αἴγυπτον; ὡς ἐὰν ἐπιστηριχθῇ ἀνὴρ ἐπ'
eum: ingredietur in manū eius et pforabit
αὐτήν, εἰσελεύσεται εἰς τὴν χεῖρα αὐτοῦ καὶ τρήσει
eam. sic est pharao rex egypti om
αὐτήν. οὕτως ἐστὶ φαραὼ βασιλεὺς αἰγύπτου πᾶ-
nib9 qui confidunt in eo. et si dixeris ad
σι τοῖς πεποιθόσιν ἐπ' αὐτῷ. καὶ ἐὰν εἴπῃς πρός
me: in dño deo nr̄o habem9 fiduciā: nōne ip
με, ἐπὶ κύριον τὸν θεὸν ἡμῶν πεποίθαμεν, οὐχὶ αὐ-
se ezechias abstulit excelsa eius et al
τὸς ἐζεκίας ἀπέστησε τὰ ὑψηλὰ αὐτοῦ καὶ τὰ θυ-
taria eius: et dixit iuda et hieru-
σιαστήρια αὐτοῦ, καὶ εἶπε τῷ ἰούδα καὶ τῇ ἱερου-
salem corā altari isto: adorate
σαλὴμ ἐνώπιον τοῦ θυσιαστηρίου τούτου, προσκυνήσατε

in hierusalem. et nūc cōmisceas dño meo re-
ἐν ἱερουσαλήμ. καὶ νῦν μίχθητι τῷ κυρίῳ μου τῷ βα-
gi assyriorū: et dabo tibi duo milia equorū: si pote-
σιλεῖ ἀσσυρίων, καὶ δώσω σοι δισχιλίους ἵππους, εἰ δυνή-
ris dare tibi ascensores sup eos. et quō auer-
σῃ δοῦναι σεαυτῷ ἐπιβάτας ἐπ' αὐτούς. καὶ πῶς ἀπο-
tis faciem toparche vnius seruorū
στρέψεις τὸ πρόσωπον τοπάρχου ἑνὸς τῶν δούλων τοῦ
dñi mei minimorū. et sperasti tibi in
κυρίου μου τῶν ἐλαχίστων. καὶ ἤλπισας σεαυτῷ ἐπ'
egypto pp currus et equites. et nūc nō sine
αἴγυπτον ἐπὶ ἅρματα καὶ ἱππεῖς. καὶ νῦν μὴ ἄνευ
dño ascēdimus in locum hūc vt de-
τοῦ κυρίου ἀνέβημεν ἐπὶ τὸν τόπον τοῦτον τοῦ δια-
molirer eū? dñs dixit ad me: ascēde ad
F φθεῖραι αὐτόν; κύριος εἶπεν πρός με, ἀνάβηθι ἐπὶ τὴν
terrā hanc et demolire eam. et dixit eliacim filius
γῆν ταύτην καὶ διάφθειρον αὐτήν. καὶ εἶπεν ἐλιακὶμ ὁ
chelcie et sobnas et ioach ad rapsacem: lo-
τοῦ χελκίου καὶ σοβνὰς καὶ ἰωὰχ πρὸς ῥαψάκην, λά-
quere ad seruos tuos syriace: audimus enī
λησον πρὸς τοὺς παῖδάς σου συριστί, ἀκούομεν γὰρ
nos: et ne loquaris ad nos iudaice in aurib⁹
ἡμεῖς, καὶ μὴ λάλει πρὸς ἡμᾶς ἰουδαϊστὶ ἐν τοῖς ὠσὶ τοῦ
ppli q sup murum. et dixit ad eos
λαοῦ τοῦ ἐπὶ τοῦ τείχους. καὶ εἶπε πρὸς αὐτοὺς
rapsaces: nūqd ad dñm tuū vel ad te misit
ῥαψάκης, μὴ πρὸς τὸν κύριόν σου ἢ πρὸς σὲ ἀπέσταλκέ
me dñs me⁹ vt loquerer sermōes hos? nōne ad
με κύριός μου λαλῆσαι τοὺς λόγους τούτους; οὐχὶ πρὸς
viros qui sedent sup murū:
τοὺς ἄνδρας τοὺς καθημένους ἐπὶ τοῦ τείχους,
vt comedāt stercus suum et bibant vri-
ἵνα φάγωσι τὴν κόπρον αὐτῶν καὶ πίωσι τὸ οὖ-
nam suā vobiscū simul? et stetit rapsaces et clama-
ρον αὐτῶν μεθ' ὑμῶν ἅμα; καὶ ἔστη ῥαψάκης καὶ ἐβόη-
uit voce magna iudaice: et locut⁹ est et dixit:
σε φωνῇ μεγάλῃ ἰουδαϊστί, καὶ ἐλάλησε καὶ εἶπεν,
audite verba hec regis
ἀκούσατε τοὺς λόγους τούτους τοῦ βασιλέως τοῦ
magni regis assyriorū: hec dicit rex:
μεγάλου βασιλέως ἀσσυρίων, τάδε λέγει ὁ βασι-
ne vos tollat ezechias: q non pos-
λεύς, μὴ ὑμᾶς ἐπαιρέτω ἐζεκίας, ὅτι οὐ μὴ δύνη-
1.Pa. 32.c. terit eruere vos de manu mea. et nō fiduciā
ται ἐξελέσθαι ὑμᾶς ἐκ χειρός μου. καὶ μὴ ἐπελ-
tribuat vobis ezechias sup dñm dicēs: eruens
πιζέτω ὑμᾶς ἐζεκίας ἐπὶ κύριον λέγων, ἐξαιρούμε-
liberabit vos dñs: et non tradetur
νος ἐξελεῖται ὑμᾶς ὁ κύριος, καὶ οὐ μὴ παραδοθῇ
ciuitas hec in man⁹ regis assyriorū. nō
ἡ πόλις αὕτη εἰς χεῖρας βασιλέως ἀσσυρίων. μὴ
audiatis ezechiam: q hec dicit rex assy-
ἀκούετε ἐζεκίου, ὅτι τάδε λέγει ὁ βασιλεὺς ἀσσυ-
riorū: facite mecum bñdictionē: et egredimini ad
ρίων, ποιήσατε μετ' ἐμοῦ εὐλογίαν, καὶ ἐξέλθετε πρός
me: et comedet vnusquisq vineā suam
με, καὶ φάγεται ἕκαστος τὴν ἄμπελον αὐτοῦ
et vnusquisq ficū suā et bibet vnusquisq
G καὶ ἕκαστος τὴν συκῆν αὐτοῦ καὶ πίεται ἕκαστος τὸ
aquam cisterne sue donec veniam: et capiam
ὕδωρ τοῦ λάκκου αὐτοῦ ἕως ἂν ἔλθω, καὶ λάβω
vos in terrā sicut in terrā vestram: terrā frumēti et vi-
ὑμᾶς εἰς γῆν ὡς εἰς τὴν γῆν ὑμῶν, γῆν σίτου καὶ οἴ-
ni et panis et vinearū: terrā olei et mel-
νου καὶ ἄρτου καὶ ἀμπελώνων, γῆν ἐλαίου καὶ μέ-
lis: et viuetis et nō moriemini. et nō audiatis
λιτος, καὶ ζήσετε καὶ οὐκ ἀποθανεῖσθε. καὶ μὴ ἀκούετε

in ierusalem. Nunc igi
tur transite ad
dñm meū regem assy-
riorum: & dabo vobis
duo milia equorū: & vi
dete an hēre valeatis a
scensores eorū. Et quō
potestis resistere ante
vnū satrapam de seruis
dñi mei minimis. An
fiduciam habes in egy
pto propter currus
& equites? Nunqd sine
domini voluntate
ascendi ad locū istum
vt demolirer eum?
Dñs dixit mihi. Ascē-
de ad terram
hanc: & demolire eam.
Dixerunt aūt heliachi
filius helchie & sobna
scriba & ioahe rapsaci.
Precamur vt loqris no-
bis seruis tuis syriace:
siquidē intelligim⁹ hāc
linguā: & non loquaris
nobis iudaice audiente
populo qui est super
murū. Rñditq eis ra-
psaces dicens. Nūquid
ad dñm tuū & ad te mi-
sit me dñs meus vt loq
rer sermones hos & nō
potius ad
viros qui sedent super
murum vt comedant
stercora sua: & bibant
vrinam suam
vobiscū. Stetit itaq ra
psaces & exclamauit vo
ce magna iudaice: & a
it. Audite
verba regis magni re
gis assyriorum. Hec
dicit rex. Non vos se
ducat
ezechias. Non enī po
terit eruere
vos de manu mea: ne-
q fiduciā vobis tribuat
super dominū dicens.
Eruens
liberabit nos dñs: &
non tradetur
ciuitas hec in māu re-
gis assyriorum.
Nolite audire ezechiā.
Hec enim dicit
rex assyriorū. Facite
mecū qđ vobis ē vtile:
& egredimini ad me.
Et comedet vnusquis-
q de vinea sua: & de fi
cu sua: & bibetis aqs de
cisternis vestris: donec
veniā & trāsferā vos in
terrā q̄ similis est terre vr̄e
in terrā fructiferā & fer
tilē vini: terrā pāis &
vinearū: terrā oliuarū
& olei ac mellis: & viue
tis: & nō moriemini.
Nolite audire

בירושלם: ועתה התערב נא את — ערב
אדני את מלך אשור ואתנה לך — נתן
אלפים סוסים אם תוכל לתת לך — יכל
רכבים עליהם: ואיך תשיב את פני — שוב פנה
פחת אחד עבדי אדני הקטנים — פחה
ותבטח לך על מצרים לרכב — בטח
ולפרשים: עתה המבלעדי יהוה
עליתי על המקום הזה להשחתו — עלה קום
יהוה אמר אלי עלה על הארץ — שחת
הזאת והשחיתה: ויאמר אליקים
בן חלקיהו ושבנה ויואח אל רבשקה
דבר נא אל עבדיך ארמית כי
שמעים אנחנו ואל תדבר עמנו — דבר
יהודית באזני העם אשר על — ידה
החמה: ויאמר אליהם רבשקה העל
אדניך ואליך שלחני אדני לדבר
את הדברים האלה הלא על
האנשים הישבים על החמה לאכל
את חריהם ולשתות את שיניהם — חור שתה
עמכם: ויעמד רבשקה ויקרא בקול — עמד קרא
גדול יהודית וידבר ויאמר שמעו — גדל אמר
דבר המלך הגדול מלך אשור: כה
אמר המלך אל ישא לכם — נשא
חזקיהו כי לא יוכל להציל — יכל נצל
אתכם מידו: ואל יבטח אתכם — בטח
חזקיהו אל יהוה לאמר הצל
יצילנו יהוה ולא תנתן את — נתן
העיר הזאת ביד מלך אשור:
אל תשמעו אל חזקיהו כי כה אמר — שמע
מלך אשור עשו אתי ברכה — עשה
וצאו אלי ואכלו איש גפנו ואיש — יצא
תאנתו ושתו איש מי בורו: עד — שתה בור
באי ולקחתי אתכם אל ארץ — בוא
כארצכם ארץ דגן ותירוש ארץ — ירש
לחם וכרמים ארץ זית יצהר ודבש — צהר
וחיו ולא תמתו ואל תשמעו — חיה מות

אל חזקיהו כי יסית אתכם לאמר סות
יהוה יצילנו ההצל הצילו אלהי
הגוים איש את ארצו מיד מלך
אשור איה אלהי חמת וארפד איה
אלהי ספרוים הנע ועוה כי הצילו נוע נצל
את שמרון מידי מי בכל אלהי
הארצות אשר הצילו את ארצם
מידי כי יציל יהוה את ירושלם
מידי והחרישו העם ולא ענו אתו חרש ענה
דבר כי מצות המלך היא לאמר צוה
לא תענהו ויבא אליקים בן ענה בוא
חלקיה אשר על הבית ושבנא
הספר ויואח בן אסף המזכיר אל זכר
חזקיהו קרועי בגדים ויגדו לו קרע נגד
דברי רבשקה ויהי כשמע Cap. xix. היה
המלך חזקיהו ויקרע את בגדיו קרע
ויתכס בשק ויבא בית יהוה וישלח כסה בוא
את אליקים אשר על הבית ושבנא שלח
הספר ואת זקני הכהנים מתכסים
בשקים אל ישעיהו הנביא בן אמוץ נבא
ויאמרו אליו כה אמר חזקיהו יום אמר
צרה ותוכחה ונאצה היום הזה כי צור יכח
באו בנים עד משבר וכח אין בוא שבר
ללדה אולי ישמע יהוה אלהיך את כוח ילד
כל דברי רבשקה אשר שלחו מלך אלי שמע
אשור אדניו לחרף אלהים חי
והוכיח בדברים אשר שמע יהוה יכח
אלהיך ונשאת תפלה בעד פלל
השארית הנמצאה ויבאו עבדי מצא
המלך חזקיהו אל ישעיהו ויאמר
להם ישעיהו כה תאמרון אל
אדניכם כה אמר יהוה אל תירא ירא
מפני הדברים אשר שמעת אשר פנה
גדפו נערי מלך אשור אתי הנני
נתן בו רוח ושמע שמועה
ושב לארצו והפלתיו בחרב שוב נפל

ezechiam qui vos deci
pit: dicens.
Dñs liberabit nos. Nū
qd liberauerunt dii
gentium terrā suā de
manu regis
assyriorū? Vbi est de⁹
emath & arphat? Vbi ē
deus sepharuaim ana
& aua? Nūqd liberaue-
rūt samariam de manu
mea? qui nā illi sunt in
vniuersis diis terrarū q
eruerunt regionē suā
de manu mea: vt pos-
sit eruere dñs ierusalē
de manu mea? Tacuit i-
taq; populus & nō rñ-
dit ei quicq̃. Siquidē
pceptū regis acceperant:
vt nō rñderēt ei. Venit
q; eliachim filius
helchie prepositus do-
mus & sobna
scriba & ioahe filius a-
saph a commētariis ad
ezechiam scissis vesti-
bus: & nunciauerunt ei
verba rapsacis. 19.
Qve cum audisset
ezechias rex sci-
dit vestimēta sua:
& optus est sacco. In-
gressusq; est domū dñi
& misit eliachim ppositum domus: & sobnam
scribam: & senes de sa
cerdotibus opertos
saccis ad esaiā pphetā
filium amos. Qui
dixerūt. Hec dicit e-
zechias. Dies
tribulatiōis & increpa-
tionis & blasphemie di
es iste. Venerūt filii vs
q; ad partū: & vires nō
habet parturiēs. Si for-
te audiat dñs deus tuus
vniuersa verba rapsa-
cis quem misit rex
assyriorū dñs suus vt
exprobraret deū viuentē
& argueret verbis q̃ au
diuit dominus
deus tuus: & fac ora-
tionē pro
reliquiis que repte sūt.
Venerunt ergo serui
regis ezechie ad esaiā
Dixitq;
eis esaias. Hec dicetis
dño vr̃o: hec dicit dñs
Noli timere
a facie sermonū quos
audisti quibus
blasphemauerūt pueri
regis assyriorum me.
Ecce ego immittā ei spi
ritū: & audiet nūciū &
reuertetur in terrā suā:
& deiiciam eum gladio

ezechie: qz decipit vos dicēs: dñs liberauit vos.
ἐζεκίου, ὅτι ἀπατᾷ ὑμᾶς λέγων, κύριος ἐξελεῖται ὑμᾶς.
nūqd eruētes liberauerūt dei gētiū vnusquisq; terrā
μὴ ῥυόμενοι ἐρρύσαντο οἱ θεοὶ τῶν ἐθνῶν ἕκαστος τὴν γῆν
suam de manu regis assyriorū? vbi sunt
αὐτοῦ ἐκ χειρὸς βασιλέως ἀσσυρίων; ποῦ ἐστιν οἱ
dei emath et arphad? et vbi sunt dei seppha
θεοὶ αἱμὰθ καὶ ἀρφάδ; καὶ ποῦ ἐστιν οἱ θεοὶ σεπφα
ruin hana et aua? nūqd liberauerūt samariam de
ρουὶν ἀνὰ καὶ ἀουά; μὴ ἐξείλοντο τὴν σαμάρειαν ἐκ
manu mea? quis in vniuersis diis terrarū q eruerit
χειρός μου; τίς ἐν πᾶσι τοῖς θεοῖς τῶν γαιῶν ὃς ἐξεί
rit terrā suā de manu mea: qz eruet do
λετο τὴν γῆν αὐτοῦ ἐκ χειρός μου, ὅτι ἐξελεῖται κύ
minus hierusalem de manu mea? et tacuerunt
ριος τὴν ἱερουσαλὴμ ἐκ χειρός μου; καὶ ἐσιώπησαν
et nō rñderunt ei verbū: quia pceptū
καὶ οὐκ ἀπεκρίθησαν αὐτῷ λόγον, ὅτι ἐντολὴ τοῦ
regis hoc dicētis: nō rñdebitis ei.
βασιλέως αὕτη λέγοντος, οὐκ ἀποκριθήσεσθε αὐτῷ.
et ingressus est eliachim filius chelcie ppositus domus et so
καὶ εἰσῆλθεν ἐλιακὶμ ὁ τοῦ χελκίου ὁ οἰκονόμος καὶ σο
bna scriba: et ioach filius asaph a cōmen
βνὰς ὁ γραμματεύς, καὶ ἰωὰχ ὁ τοῦ ἀσὰφ ὁ ἀναμι
tariis ad ezechiā scissis vestibus et nū
μνήσκων πρὸς ἐζεκίαν διερρηχότες τὰ ἱμάτια καὶ ἀνήγ
tiauerūt ei verba rapsacis.
γειλαν αὐτῷ τοὺς λόγους ῥαψάκου. Ca.19.

Et factū ē vt audiuit rex ezechias: sci A
Καὶ ἐγένετο ὡς ἤκουσεν ὁ βασιλεὺς ἐζεκίας, διέρρη Esai.
dit vestimēta sua et indutus est sacco et in- 37.a.
ξε τὰ ἱμάτια αὐτοῦ καὶ περιεβάλετο σάκκον καὶ εἰσ
gressus ē in domū dñi: et misit eliachim
ῆλθεν εἰς τὸν οἶκον κυρίου, καὶ ἀπέστειλεν ἐλιακὶμ τὸν
ppositū domus: et somnā scribam et se
οἰκονόμον, καὶ σομνὰν τὸν γραμματέα καὶ τοὺς πρεσ
niores sacerdotū opertos saccis ad
βυτέρους τῶν ἱερέων περιβεβλημένους σάκκους πρὸς
esaiam filiū amos prophetā. et dixerūt ad eum:
ἠσαίαν υἱὸν ἀμὼς τὸν προφήτην. καὶ εἶπον πρὸς αὐτόν,
hec dicit ezechias: dies tribulatiōis et increpatiōis et
τάδε λέγει ἐζεκίας, ἡμέρα θλίψεως καὶ ἐλεγμοῦ καὶ
irritationis dies iste: qz venerūt filii vsq; ad
παροργισμοῦ ἡ ἡμέρα αὕτη, ὅτι ἦλθον οἱ υἱοὶ ἕως
dolores partus et nō est robur parienti: si forte au-
ὠδίνων καὶ οὐκ ἔστιν ἰσχὺς τῇ τικτούσῃ, εἴ πως εἰσα
diet dñs deus tuus vniuersa verba ra-
κούσεται κύριος ὁ θεός σου πάντας τοὺς λόγους ῥα
psacis: quē misit eū rex assyriorū do
ψάκου, ὃν ἀπέστειλεν αὐτὸν βασιλεὺς ἀσσυρίων ὁ κύ
minus suus vt exprobraret deū viuētē et argueret in
ριος αὐτοῦ ὀνειδίζειν θεὸν ζῶντα καὶ ἐλέγχειν ἐν
verbis que audiuit dñs deus tuus: et accipies ora
λόγοις οὓς ἤκουσεν κύριος ὁ θεός σου, καὶ λήψῃ προσ
tionem pro reliquiis que reperte sunt. et
ευχὴν ὑπὲρ τοῦ λείμματος τοῦ εὑρισκομένου. καὶ
venerūt serui regis ezechie ad esaiam. et
ἦλθον οἱ παῖδες βασιλέως ἐζεκίου πρὸς ἠσαίαν. καὶ
dixit eis esaias: sic dicetis ad do
εἶπεν αὐτοῖς ἠσαίας, οὕτως ἐρεῖτε πρὸς τὸν κύ
minū vrm: hec dicit dñs: ne timeas a B
ριον ὑμῶν, τάδε λέγει κύριος, μὴ φοβηθῇς ἀπὸ
sermonibus quos audisti: quibus blasphemauerūt in me
τῶν λόγων ὧν ἤκουσας, ὧν ἐβλασφήμησαν εἰς ἐμὲ
pueri regis assyriorū: ecce ego
τὰ παιδάρια τοῦ βασιλέως ἀσσυρίων, ἰδοὺ ἐγὼ
do spūm in eo: et audiet nun
δίδωμι πνεῦμα ἐν αὐτῷ, καὶ ἀκούσεται ἀγγε
tium: et reuertetur in terrā suā: et
λίαν, καὶ ἀποστραφήσεται εἰς τὴν γῆν αὐτοῦ, καὶ
deiiciam eū in gladio
καταβαλῶ αὐτὸν ἐν ῥομφαίᾳ

in terra ſua. ⁊ reuerſus eſt rapſaces ⁊ inuenit
ἐν τῇ γῇ αὐτοῦ. καὶ ἀπέστρεψε ῥαψάκης καὶ εὗρε τὸν
regem aſſyrioꝝ pugnātē cōtra lobna: qꝛ audie
βασιλέα ἀσσυρίων πολεμοῦντα ἐπὶ λοβνά, ὅτι ἤκου
rat ꝙ receſſit de lachis. ⁊ audiuit rex
σεν ὅτι ἀπῆρεν ἀπὸ λάχις. καὶ ἤκουσεν ὁ βασιλεὺς
aſſyrioꝝ de tharaca rege ethiopū di
τῶν ἀσσυρίων περὶ θαρακὰ βασιλέως τῶν αἰθιόπων λε
centiū: ecce egreſſus eſt vt pugnet ꝯ te. ⁊ reuer
γόντων, ἰδοὺ ἐξελήλυθε τοῦ πολεμῆσαί σε. καὶ ἀπέ
ſus eſt ⁊ miſit nuncios ad ezechiā dicēs:
στρεψε καὶ ἀπέστειλεν ἀγγέλους πρὸς ἐζεκίαν λέγων,
hec dicetis ad ezechiā regē iuda: nō te
τάδε ἐρεῖτε πρὸς ἐζεκίαν βασιλέα ἰούδα, μή σε
ſeducat deus tuus in quo tu fiduciā habes in eo di
ἀπατάτω ὁ θεός σου ἐφ᾽ ᾧ σὺ πέποιθας ἐπ᾽ αὐτῷ λέ
cens: non tradetur hieruſalem in manus re
γων, οὐ μὴ παραδοθῇ ἱερουσαλὴμ εἰς χεῖρας βασι
C gis aſſyrioꝝ. ecce tu audiſti oīa quecūꝗ fece
λέως ἀσσυρίων. ἰδοὺ σὺ ἤκουσας πάντα ὅσα ἐποίη
runt reges aſſyrioꝝ vniuerſis terris: quō va
σαν βασιλεῖς ἀσσυρίων πάσαις ταῖς γαῖς, ὡς ἐξω
ſtauerunt eas: ⁊ quō tu liberaberis: nūquid libera
λόθρευσαν αὐτάς, καὶ πῶς σὺ ῥυσθήσῃ; μὴ ἐξείλον
uerūt dij gētiū quos vaſtauerūt patres mei
το οἱ θεοὶ τῶν ἐθνῶν οὓς διέφθειραν οἱ πατέρες μου τήν
gozan ⁊ charran ⁊ raſeph ⁊ filios
τε γωζὰν καὶ τὴν χαρρὰν καὶ ῥάσεφ καὶ τοὺς υἱοὺς
aden ꝗ in thalaſſar. vbi eſt rex emath
ἀδὲν τοὺς ἐν θαλασσάρ. ποῦ ἐστιν ὁ βασιλεὺς αἰμὰθ
⁊ rex arphad ⁊ rex ciuitatis
καὶ ὁ βασιλεὺς ἀρφὰδ καὶ ὁ βασιλεὺς τῆς πόλεως
ſeppharuim hana ⁊ aua. ⁊ accepit ezechias lit
σεπφαρουὶμ ἀνὰ καὶ ἀυά. καὶ ἔλαβεν ἐζεκίας τὰ βι
teras a nuntijs ⁊ legit eas: ⁊ aſcē
βλία παρὰ τῶν ἀγγέλων καὶ ἀνέγνω αὐτά, καὶ ἀνέ
dit in domū dñi: ⁊ expādit eas ezechias
βη εἰς τὸν οἶκον κυρίου, καὶ ἀνέπτυξεν αὐτὰ ἐζεκίας
in cōſpectu dñi: ⁊ orauit ezechias ad do
ἐνώπιον κυρίου, καὶ προσηύξατο ὁ ἐζεκίας πρὸς κύ
minū dicēs: dñe deꝰ iſrael ꝗ ſedes sup
ριον λέγων, κύριε ὁ θεὸς ἰσραὴλ ὁ καθήμενος ἐπὶ τῶν
cherubim tu es deus ſolus in oībus re
χερουβὶμ σὺ εἶ ὁ θεὸς μόνος ἐν πάσαις ταῖς βασι
gnis terre: tu feciſti celū ⁊ terrā:
λείαις τῆς γῆς, σὺ ἐποίησας τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν,
inclina dñe aurē tuā ⁊ audi: aperi do
κλῖνον κύριε τὸ οὖς σου καὶ ἐπάκουσον, ἄνοιξον κύ
mine oculos tuos ⁊ vide: ⁊ audi ver
ριε τοὺς ὀφθαλμούς σου καὶ ἴδε, καὶ ἄκουσον τῶν λό
ba ſennacherib: que miſit vt exꝓbraret deū vi
γων σενναχηρίβ, οὓς ἀπέστειλεν ὀνειδίζειν θεὸν ζῶν
uētem. vere enī dñe deſolauerūt reges aſſy
τα. ἐπ᾽ ἀληθείᾳ γὰρ κύριε ἠρήμωσαν βασιλεῖς ἀσσυ
rioꝝ gētes ⁊ oēm terrā eoꝝ: ⁊ dede
ρίων τὰ ἔθνη καὶ πᾶσαν τὴν γῆν αὐτῶν, καὶ ἔδωκαν
D runt deos eoꝝ in ignē: nō enī erāt dei
τοὺς θεοὺς αὐτῶν εἰς τὸ πῦρ, οὐ γὰρ ἦσαν θεοὶ
ſed opa manuū hominū ligna ⁊ lapides: ⁊
ἀλλ᾽ ἢ ἔργα χειρῶν ἀνθρώπων ξύλα καὶ λίθοι, καὶ
perdiderūt eos. ⁊ nūc dñe deus nr̄ libera
ἀπώλεσαν αὐτούς. καὶ νῦν κύριε ὁ θεὸς ἡμῶν ῥῦσαι
nos de manu eius: ⁊ ſciant oīa re
ἡμᾶς ἐκ χειρὸς αὐτοῦ, καὶ γνώτωσαν πᾶσαι αἱ βα
gna terre: ꝙ tu es dñs deus ſolus. ⁊
σιλεῖαι τῆς γῆς, ὅτι σὺ εἶ κύριος ὁ θεὸς μόνος. καὶ
miſit eſaias filius amos ad ezechiam
ἀπέστειλεν ἡσαΐας υἱὸς ἀμὼς πρὸς ἐζεκίαν

in terra ſua. Reuerſus ē
ergo rapſaces & inuēit
regē aſſyriorum expu
gnātē lobnā. Audierat
eī ꝙ receſſiſſet de la
chis. Cūqꝫ audiſſet de
tharacha rege ethio
pie: dicens. Ecce
egreſſꝰ ē vt pugnet ad
uerſum te: & iret contra
eū: miſit nuncios ad e
zechiam dicens. Hec
dicite ezechie regi iu
da.
Non te ſeducat deꝰ tu
us
in quo habes fiduciā:
neqꝫ dicas. Non trade
tur ieruſalē in manꝰ re
gis aſſyriorū. Tu enī ip
ſe audiſti q̄ fecerūt re
ges aſſyriorum
vniuerſis terris: quō
vaſtauerūt eas: tu ergo
ſolus poteris liberari?
Nūquid liberauerūt dij
gētium ſingulos quos
vaſtauerūt patres mei
gozan: videlicet & arā
& reſeph & filios eden
q erāt ī thelaſſar? Vbi
eſt rex emath & rex ar
phat & rex ciuitatis ſe
pharuaim ana & aua? I
taqꝫ cum accepiſſet eze
chias litteras de manu
nūciorū: & legiſſet e
as: aſcendit in domū
dñi & expādit eas corā
dño: & orauit
in conſpectu eiꝰ dicēs.
Domine
deus iſrael qui ſedes ſu
per cherubin:
tu es deus ſolus regū
omnium
terre: tu feciſti
celum & terram. In
clina
aurē tuā: & audi. Api
dñe oculos tuos & vi
de: & audi oīa verba ſē
nacherib: que
miſit vt exꝓbraret de
um viuentem. Vere
dñe diſſipauerūt reges
aſſyriorum
gentes & terras omni
um: & miſerunt
deos eorum in ignem.
Non enim erant dij:
ſed opera manuū ho
minum ex ligno & lapi
de: & ꝑdiderunt eos.
Nūc igitur dñe deꝰ nr̄
ſaluos nos fac de māu
eoꝝ: vt ſciāt oīa regna
terre: quia tu es domi
nus deus ſolus.
Miſit āt eſaias filius a
mos ad ezechiam.

בארצו׃ וישב רבשקה וימצא את — שוב מצא
מלך אשור נלחם על לבנה כי — לחם
שמע כי נסע מלכיש׃ וישמע אל — שמע
תרהקה מלך כוש לאמר הנה
יצא להלחם אתך וישב וישלח — שלח
מלאכים אל חזקיהו לאמר׃ כה — לאך
תאמרון אל חזקיהו מלך יהודה — אמר
לאמר אל ישאך אלהיך אשר — נשא
אתה בטח בו לאמר לא תנתן — נתן
ירושלם ביד מלך אשור׃ הנה אתה
שמעת את אשר עשו מלכי אשור
לכל הארצות להחרימם ואתה — חרם
תנצל׃ ההצילו אתם אלהי הגוים — נצל
אשר שחתו אבתי את גוזן ואת
חרן ורצף ובני עדן אשר בתלאשר׃
איו מלך חמת ומלך ארפד ומלך — אי
לעיר ספרוים הנע ועוה׃ ויקח — לקח
חזקיהו את הספרים מיד המלאכים
ויקראם ויעל בית יהוה ויפרשהו — קרא עלה
חזקיהו לפני יהוה׃ ויתפלל — פרש פנה
חזקיהו לפני יהוה ויאמר יהוה — פלל
אלהי ישראל ישב הכרבים
אתה הוא האלהים לבדך לכל — בדד
ממלכות הארץ אתה עשית את — מלך עשה
השמים ואת הארץ׃ הטה יהוה — נטה
אזנך ושמע פקח יהוה עיניך וראה
ושמע את דברי סנחריב אשר
שלחו לחרף אלהים חי׃ אמנם
יהוה החריבו מלכי אשור את — חרב
הגוים ואת ארצם׃ ונתנו את
אלהיהם באש כי לא אלהים המה
כי אם מעשה ידי אדם עץ ואבן — עשה
ויאבדום׃ ועתה יהוה אלהינו — אבד
הושיענו נא מידו וידעו כל ממלכות — ישע
הארץ כי אתה יהוה אלהים לבדך׃
וישלח ישעיהו בן אמוץ אל חזקיהו — שלח

לֵאמֹר כֹּה אָמַר יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל
אֲשֶׁר הִתְפַּלַּלְתָּ אֵלַי אֶל סַנְחֵרִיב
מֶלֶךְ אַשּׁוּר שָׁמָעְתִּי׃ זֶה הַדָּבָר אֲשֶׁר
דִּבֶּר יְהוָה עָלָיו בָּזָה לְךָ לָעֲגָה לְךָ — בוז
בְּתוּלַת בַּת צִיּוֹן אַחֲרֶיךָ רֹאשׁ — בתל
הֵנִיעָה בַּת יְרוּשָׁלָםִ׃ אֶת מִי חֵרַפְתָּ — נוע
וְגִדַּפְתָּ וְעַל מִי הֲרִימוֹתָ קּוֹל וַתִּשָּׂא — רום נשא
מָרוֹם עֵינֶיךָ עַל קְדוֹשׁ יִשְׂרָאֵל׃ — רום קדש
בְּיַד מַלְאָכֶיךָ חֵרַפְתָּ אֲדֹנָי וַתֹּאמֶר — לאך אמר
בְּרֹב רִכְבִּי אֲנִי עָלִיתִי מְרוֹם הָרִים — עלה
יַרְכְּתֵי לְבָנוֹן וְאֶכְרֹת קוֹמַת אֲרָזָיו — כרת
מִבְחוֹר בְּרֹשָׁיו וְאָבוֹאָה מְלוֹן קִצּוֹ — בחר בוא
יַעַר כַּרְמִלּוֹ׃ אֲנִי קַרְתִּי וְשָׁתִיתִי — לון קרה
מַיִם זָרִים וְאַחְרִב בְּכַף פְּעָמַי כֹּל — שתה חרב
יְאֹרֵי מָצוֹר׃ הֲלֹא שָׁמַעְתָּ לְמֵרָחוֹק — צור
אֹתָהּ עָשִׂיתִי לְמִימֵי קֶדֶם וִיצַרְתִּיהָ — קדם עשה
עַתָּה הֲבֵאתִיהָ וּתְהִי לַהְשׁוֹת גַּלִּים — יום בוא
נִצִּים עָרִים בְּצֻרוֹת׃ וְיֹשְׁבֵיהֶן — היה שאה גלל נצה
קִצְרֵי יָד חַתּוּ וַיֵּבֹשׁוּ הָיוּ עֵשֶׂב — עיר חתת
שָׂדֶה וִירַק דֶּשֶׁא חֲצִיר גַּגּוֹת וּשְׁדֵפָה — בוש היה
לִפְנֵי קָמָה׃ וְשִׁבְתְּךָ וְצֵאתְךָ וּבֹאֲךָ — חצר פנה
יָדָעְתִּי וְאֵת הִתְרַגֶּזְךָ אֵלָי׃ יַעַן — קום ישב
הִתְרַגֶּזְךָ אֵלַי וְשַׁאֲנַנְךָ עָלָה בְאָזְנָי — יצא בוא רגז
וְשַׂמְתִּי חַחִי בְּאַפֶּךָ וּמִתְגִּי בִּשְׂפָתֶיךָ — שום חח
וַהֲשִׁבֹתִיךָ בַּדֶּרֶךְ אֲשֶׁר בָּאתָ — שפה שוב
בָּהּ׃ וְזֶה לְּךָ הָאוֹת אָכוֹל הַשָּׁנָה — בוא אכל
סָפִיחַ וּבַשָּׁנָה הַשֵּׁנִית סָחִישׁ — ספח שנה
וּבַשָּׁנָה הַשְּׁלִישִׁית זִרְעוּ וְקִצְרוּ — שלש
וְנִטְעוּ כְרָמִים וְאִכְלוּ פִרְיָם׃ וְיָסְפָה — פרה
פְּלֵיטַת בֵּית יְהוּדָה הַנִּשְׁאָרָה — פלט שאר
שֹׁרֶשׁ לְמָטָּה וְעָשָׂה פְרִי לְמָעְלָה׃ — עלה
כִּי מִירוּשָׁלַםִ תֵּצֵא שְׁאֵרִית — יצא
וּפְלֵיטָה מֵהַר צִיּוֹן קִנְאַת יְהוָה
צְבָאוֹת תַּעֲשֶׂה זֹּאת׃ לָכֵן כֹּה אָמַר — עשה
יְהוָה אֶל מֶלֶךְ אַשּׁוּר לֹא יָבֹא אֶל — בוא
הָעִיר הַזֹּאת וְלֹא יוֹרֶה שָׁם חֵץ וְלֹא — ירה

dicens. Hec dicit dñs
deus israel.
Que depcatus es me
super sennacherib
rege assyriorū: audiui.
Iste est sermo quem
locutus est dñs de eo:
spreuit te & subsanna-
uit te virgo filia syon:
post tergū tuum caput
mouit filia ierusalem.
Cui exprobrasti.
& quem blasphemasti.
Cōtra quē exaltasti vo
cē tuā? & eleuasti in ex-
celsum oculos tuos? cō
tra sctm̄ israel. Per ma
nū seruorū tuorū exp-
brasti dño & dixisti. In
multitudine curruū me
orū ascēdi excelsa mō-
tiū in sūmitate libani:
& succidi sublimes ce-
dros eius & electas ab-
ietes illius. Et ingressus
sum vsq ad terminos e-
ius: & saltū carmeli eius
ego succidi. Et bibi a-
quas alienas: & siccaui
vestigiis pedū meorū
oēs aqs clausas. Num-
qd nō audisti qd ab ini-
tio feceri. Ex dieb⁹ an
tiquis plasmaui illud: &
nūc adduxi? Eruntq in
ruinā colliū cōpugnan
tiū ciuitates munite. Et q
sedēt in eis hūiles ma-
nu. Cōtremuerūt & cō
fusi sūt: facti sūt velut fe
nū agri & virēs herba
tectorū q̄ arefacta ē an
q̄ veniret ad maturita-
tē. Hītaculū tuū & egres
sum tuū & itroitū tuū &
viā tuā ego p̄sciui: & fu
rorē tuū cōtra me. Insa
nisti i me: & supbia tua
ascēdit in aures meas.
Ponā itaq circulū ī na
rib⁹ tuis & camū in la-
biis tuis: & reducā te in
viā p quā vēisti. Tibi āt
ezechia hoc erit signū.
Cōede hoc āno q̄ rep-
peris: in scđo āt āno q̄
spōte nascūtur. Porro i
tertio āno semiate &
metite: plātate vineas &
comedite fruct⁹ ea⁊. Et
quodcūq reliquū fue-
rit đ domo iuda mittet
radicē deorsū: & faciet
fructū sursum. De ie-
rusalē quippe egredietur
reliq̄e: & qđ saluetur đ
mōte syō. zel⁹ dñi ex
ercituum faciet hoc.
Quāobrē hec dicit do
min⁹ de rege assyriorū.
Nō igredietur vrbem
hāc: nec mittet i eā la

dicens: hec dicit dñs deus israel: audiui q̄ dep
λέγων, τάδε λέγει κύριος ὁ θεὸς ἰσραήλ, ἤκουσα ἃ προ
cat⁹ es ad me de sennacherib rege assyriorū:
σηύξω πρός με περὶ σενναχηρὶβ βασιλέως ἀσσυρίων,
iste sermo quē locut⁹ est dñs ad eū: spre
οὗτος ὁ λόγος ὃν ἐλάλησε κύριος πρὸς αὐτόν, ἐφαύ
uit te ⁊ subsannauit te virgo filia sion:
λισέ σε καὶ ἐμυκτήρισέ σε παρθένος θυγάτηρ σιών,
caput in te mouit filia hierusalem: cui
κεφαλὴν ἐπὶ σοὶ ἐκίνησε θυγάτηρ ἱερουσαλήμ, τίνα
exprobrasti ⁊ blasphemasti? ⁊ cōtra quē exaltasti
ὠνείδισας καὶ ἐβλασφήμησας; καὶ ἐπὶ τίνα ὕψωσας
vocē tuā ⁊ eleuasti in excelsum oculos tuos?
τὴν φωνήν σου καὶ ἦρας εἰς ὕψος τοὺς ὀφθαλμούς σου;
cōtra sctm̄ israel? in manu nūciorū tuo⁊ exp
εἰς τὸν ἅγιον τοῦ ἰσραήλ; ἐν χειρὶ ἀγγέλων σου ὠνεί
brasti dñm: ⁊ dixisti in multitudine cur
δισας τὸν κύριον, καὶ εἶπας ἐν τῷ πλήθει τῶν ἁρμά
ruū meo⁊ ego ascēdi in celsitudinē mōtiū ptis liba
των μου ἐγὼ ἀνέβην εἰς ὕψος ὀρέων μέρους τοῦ λιβά
ni: ⁊ succidi magnitudinē cedri eius electas E
νου, καὶ ἔκοψα τὸ μέγεθος τῆς κέδρου αὐτοῦ ἐκλεκτὰ
cupressos eius. ⁊ veni in partē sylue
κυπαρίσσων αὐτοῦ, καὶ ἦλθον εἰς μέρος δρυμοῦ τοῦ
carmeli. ego custodiui ⁊ bibi aquas alienas
καρμήλου. ἐγὼ ἐφύλαξα καὶ ἔπιον ὕδατα ἀλλότρια
⁊ siccaui ipsas: vestigio pedū meo⁊ flu
καὶ ἐξήρανα αὐτά, τῷ ἴχνει τῶν ποδῶν μου ποτα
uios munitionis. nōne audisti q̄ de lōge ego fe
μοὺς συνοχῆς. οὐκ ἤκουσας ὅτι μακρόθεν ἐγὼ ἐποίη
ci eā: ex diebus initū plasmaui eam: ⁊ nūc
σα αὐτήν; ἐξ ἡμερῶν ἀρχῆς ἔπλασα αὐτήν, καὶ νῦν
adduxi eā. ⁊ facta est in elationes trāsmigrationū
ἤγαγον αὐτήν. καὶ ἐγένετο εἰς ἐπάρσεις ἀποικεσιῶν
pugnātiū ciuitates munitas. ⁊ habitātes in eis infir
μαχίμων πόλεις ὀχυράς. καὶ οἱ ἐνοικοῦντες ἐν αὐταῖς ἠσθέ
mati sūt manu: cōtremuerūt ⁊ cōfusi sunt facti sūt velut
νησαν τῇ χειρί, ἔπτηξαν καὶ κατῃσχύνθησαν ἐγένοντο ὡς
fenū agri ⁊ virēs herba: veluti herba tecto⁊ ⁊
χόρτος ἀγροῦ καὶ χλωρὰ βοτάνη, ὡς χλόη δωμάτων καὶ
cōculcatio corā stante. ⁊ cathedrā tuā ⁊
πάτημα ἀπέναντι ἑστηκότος. καὶ τὴν καθέδραν σου καὶ τὴν
egressū tuū ⁊ introitū tuū ⁊ furorē tuū cōtra
ἔξοδόν σου καὶ τὴν εἴσοδόν σου καὶ τὸν θυμόν σου τὸν ἐπ'
me noui: eo q̄ iratus es tu in me: ⁊ strepit⁹ tu⁹ ascēdit
ἐμὲ ἔγνων, διὰ τὸ ὀργισθῆναί σε ἐπ' ἐμέ, καὶ τὸ στρῆνός σου ἀνέ
in aures meas: ⁊ iniiciam hamū meū in F
βη ἐν τοῖς ὠσί μου, καὶ ἐμβαλῶ τὸ ἄγκιστρόν μου εἰς τοὺς
naribus tuis: ⁊ frenū in labiis tuis: ⁊
μυκτῆράς σου, καὶ χαλινὸν ἐν τοῖς χείλεσί σου, καὶ
reducam te in via qua venisti in ea: ⁊ hoc
ἀποστρέψω σε ἐν τῇ ὁδῷ ᾗ ἦλθες ἐν αὐτῇ, καὶ τοῦτό
tibi signū: comedes anno hoc cōgre
σοι τὸ σημεῖον, φαγῇ τὸν ἐνιαυτὸν τοῦτον τὰ συνη
gata: ⁊ in anno scdo q̄ spōte nascūt:
γμένα, καὶ ἐν τῷ ἔτει τῷ δευτέρῳ τὰ αὐτόματα,
⁊ anno tertio seminabitis ⁊ metetis ⁊ plā
καὶ τῷ ἔτει τῷ τρίτῳ σπερεῖτε καὶ ἀμήσετε καὶ φυ
tabitis vineas ⁊ comedetis fructū ea⁊.
τεύσετε ἀμπελῶνας καὶ φάγεσθε τὸν καρπὸν αὐτῶν.
⁊ addet qđ saluatū est de domo iuda qđ reliquū
καὶ προσθήσει τὸ διασεσωσμένον οἴκου ἰούδα τὸ ὑπολει
fuerit radicē deorsū ⁊ faciet fructū sursū: q: ex hieru
φθὲν ῥίζαν κάτω καὶ ποιήσει καρπὸν ἄνω, ὅτι ἐξ ἱερου
salem egredietur reliquie: ⁊ q̄ saluetur de mōte
σαλὴμ ἐξελεύσεται κατάλειμμα, καὶ ἀνασῳζόμενος ἐξ ὄρους
sion: zelus dñi exercituū faciet hec: quā obrē
σιών, ὁ ζῆλος κυρίου τῶν δυνάμεων ποιήσει ταῦτα. διὰ τοῦ G
hec dicit dñs ad regē assyrio⁊: nō ingredietur
το τάδε λέγει κύριος πρὸς βασιλέα ἀσσυρίων, οὐκ εἰσελεύσεται
in vrbē hanc: ⁊ nō iaculabit illuc sagittā ⁊ nō
εἰς τὴν πόλιν ταύτην, καὶ οὐ τοξεύσει ἐκεῖ βέλος καὶ οὐ

occupabit eam clypeus: neq; circūdabit cōtra eā
περιφράσσει αὐτὴν θυρεὸς, οὐδὲ μὴ προχέῃ ἐπ᾽ αὐτὴν
agger. Et p viā qua venit in ea reuerte-
πρόσχωμα. καὶ τῇ ὁδῷ ᾗ ἦλθεν ἐν αὐτῇ ἀποστραφήσε-
tur: et in ciuitatē hanc nō ingredietur: di
ται, καὶ εἰς τὴν πόλιν ταύτην οὐκ εἰσελεύσεται, φη-
cit dñs. et protegam pro ciuitate hac
σὶ κύριος. καὶ ὑπερασπιῶ ὑπὲρ τῆς πόλεως ταύτης
Eccl. 48.d. et saluē eam pp me et pp dauid seruum
τοῦ σῶσαι αὐτὴν δι᾽ ἐμὲ καὶ διὰ δαυὶδ τὸν δοῦλόν
meū. et factū ē nocte et egressus ē angelus dñi et
μου. καὶ ἐγένετο νυκτὸς καὶ ἐξῆλθεν ἄγγελος κυρίου καὶ
percussit de castris assyriorū centū
ἐπάταξεν ἐκ τῆς παρεμβολῆς τῶν ἀσσυρίων ἑκατὸν
octoginta et quinq; milia. et surrexerūt
ὀγδοήκοντα καὶ πέντε χιλιάδας. καὶ ὤρθρισαν τὸ
mane: et ecce oēs corpora mortua: et recessit et
πρωί, καὶ ἰδοὺ πάντες σώματα νεκρά, καὶ ἀπῆρε καὶ
reuersus est et abijt sennacherib rex assy
ἀπέστρεψεν καὶ ἐπορεύθη σενναχηρὶμ βασιλεὺς ἀσσυ-
riorū: et habitauit in nineue. et factū ē cū ipse ado
ρίων, καὶ κατῴκησεν ἐν νινευῆ. καὶ ἐγένετο αὐτοῦ προσ-
raret in domo nesrach dei sui: adra
κυνοῦντος ἐν τῷ οἴκῳ νεσρὰχ τοῦ θεοῦ αὐτοῦ, ἀδρα-
melech et sarasar filij sui percusserūt eum in
μέλεχ καὶ σαρασὰρ οἱ υἱοὶ αὐτοῦ ἐπάταξαν αὐτὸν ἐν
gladio: et ipsi saluati sunt in terrā arara. et
μαχαίρᾳ, καὶ αὐτοὶ διεσώθησαν εἰς γῆν ἀραράθ. καὶ
regnauit asordan filius eius pro eo.
ἐβασίλευσεν ἀσορδὰν υἱὸς αὐτοῦ ἀντ᾽ αὐτοῦ. Ca.20.

A 2.Par. 32.f. Esai. 38.a.

IN diebus illis egrotauit ezechias vsq; ad
ΕΝ ταῖς ἡμέραις ἐκείναις ἠρρώστησεν ἐζεκίας ἕως
mortē. et ingressus ē ad eum esaias filius amos
θανάτου. καὶ εἰσῆλθε πρὸς αὐτὸν ἠσαΐας υἱὸς ἀμὼς ὁ
propheta: et dixit ad eum: hec dicit dñs:
προφήτης, καὶ εἶπε πρὸς αὐτόν, τάδε λέγει κύριος,
precipe de domo tua: quia morieris tu et
ἔντειλαι περὶ τοῦ οἴκου σου, ὅτι ἀποθνήσκεις σὺ καὶ
nō viues. et conuertit ezechias faciem suā
οὐ ζήσῃ. καὶ ἀπέστρεψεν ἐζεκίας τὸ πρόσωπον αὐτοῦ
ad parietē: et orauit ad dñm di-
πρὸς τὸν τοῖχον, καὶ προσηύξατο πρὸς κύριον λέ-
cens: o tu dñe memēto quō ambulaui co
γων, ὦ δὴ κύριε μνήσθητι ὡς περιεπάτησα ἐνώ-
ram te in veritate et in corde pfecto: et bo
πιόν σου ἐν ἀληθείᾳ καὶ ἐν καρδίᾳ τελείᾳ, καὶ τὰ ἀγα-
num in oculis tuis feci. et fleuit ezechias
θὰ ἐν ὀφθαλμοῖς σου ἐποίησα. καὶ ἔκλαυσεν ἐζεκίας
in fletu magno: et erat esaias in aula
ἐν κλαυθμῷ μεγάλῳ, καὶ ἦν ἠσαΐας ἐν τῇ αὐλῇ τῇ
media: et sermo dñi fact⁹ ē ad eum dicēs:
μέσῃ, καὶ ῥῆμα κυρίου ἐγένετο πρὸς αὐτὸν λέγων,
reuertere: et dices ad ezeciā ducem
ἐπίστρεψον, καὶ ἐρεῖς πρὸς ἐζεκίαν τὸν ἡγούμενον τοῦ
ppl̄i mei: hec dicit dñs deus dauid pa
λαοῦ μου, τάδε λέγει κύριος ὁ θεὸς δαυὶδ τοῦ πα-
tris tui: audiui orōnē tuā et vidi
τρός σου, ἤκουσα τῆς προσευχῆς σου καὶ εἶδον τὰ
lachrimas tuas: ecce ego sanabo te die ter
δάκρυά σου, ἰδοὺ ἐγὼ ἰάσομαί σε τῇ ἡμέρᾳ τῇ τρί-
B tia: et ascēdes in domū dñi: et addam
τῃ, καὶ ἀναβήσῃ εἰς οἶκον κυρίου, καὶ προσθήσω
sup dies tuos quindecim ānos. et de ma
ἐπὶ τὰς ἡμέρας σου δεκαπέντε ἔτη. καὶ ἐκ χει-
nu regis assyriorū liberabo te et ciuitatē
ρὸς βασιλέως ἀσσυρίων ῥύσομαί σε καὶ τὴν πόλιν
hanc. et protegam pro ciuitate hac
ταύτην. καὶ ὑπερασπιῶ ὑπὲρ τῆς πόλεως ταύτης
pp me et pp dauid seruū meū. et dixit
δι᾽ ἐμὲ καὶ διὰ δαυὶδ τὸν δοῦλόν μου. καὶ εἶπεν
esaias: afferant massam ficoꝝ
ἠσαΐας, λαβέτωσαν παλάθην συκῶν ooooooooooo

gittam: nec occupabit eā clipeus: nec circūdabit eam munitio. Per viā qua venit: reuertetur: & ciuitatē hāc non ingredietur dicit dñs. Protegāq; vrbē hāc & saluabo eam oooooooooo pp me & ppter dauid seruum meum. Factū est igitur i nocte illa venit āgelus dñi: & pcussit in castris assyriorum cētū octogita quinq; milia. Cunq; diluculo surrexisset vidit omnia corpa mortuorū. & recedēs abijt & reuersus est senacherib rex assyriorū: & mansit in Niniue. Cunq; adoraret in templo nesrach ooo:ooo deū suū adramelech & sarasar filij eius ooo:oooo percusserūt eū gladio: fugerūtq; i terrā armeniorū: & regnauit asaraddō fili⁹ ei⁹ p eo. zo.

IN diebus illis egrotauit ezechias vsq; ad mortem: & venit ad eum esaias filius amos pphetes: dixitq; ei. Hec dicit dñs deus. Precipe domui tue. oo Morieris ei tu & nō viues. Qui cōuertit faciē suā ad parietem & orauit dñm dicēs. Obsecro domine memento queso quomodo ambulauerim coram te ooo in veritate & in corde perfecto: & qđ placitū est corā te fecerim. Fleuit itaq; ezechias fletu magno. Et antequam egrederetur esaias mediam ptē atrij: factus est sermo domini ad eum dicens. Reuertere & dic ezechie oooooooooooo duci populi mei. Hec dicit dominus deus oo dauid patris tui. Audiui ooooooooooooooooooooo orationē tuā: & vidi lachrymam tuam :& oooo ecce sanaui te. Die tertio ooooooo:ooooooo:ooo:ooo ascēdes templū dñi: & addam diebus tuis oooo quindecim annos. Sed & de manu regis ooooo assyriorum liberabo te & ciuitatem hanc: oooo & protegam vrbē istā propter me oooooooooo & ppter dauid seruū meum. Dixitq; oooooo esaias. Afferte massam ficorū. Quā cū attulis-

יקדמנה מגן ולא ישפך עליה | קדם שפך
סללה: בדרך אשר יבא בה ישוב | בוא שוב
ואל העיר הזאת לא יבא נאם יהוה:
וגנותי אל העיר הזאת להושיעה | גנן ישע
למעני ולמען דוד עבדי: ויהי | היה
בלילה ההוא ויצא מלאך יהוה ויך | לאך
במחנה אשור מאה שמונים וחמשה | נכה
אלף וישכימו בבקר והנה כלם | שכם
פגרים מתים: ויסע וילך וישב | מות נסע
סנחריב מלך אשור וישב בנינוה: | שוב
ויהי הוא משתחוה בית נסרך | שחה
אלהיו ואדרמלך ושראצר בניו
הכהו בחרב והמה נמלטו ארץ | נכה מלט
אררט וימלך אסרחדון בנו תחתיו: | מלך
בימים ההם חלה חזקיהו | Cap.xx.
למות ויבא אליו ישעיהו בן אמוץ | יום בוא
הנביא ויאמר אליו כה אמר יהוה | נבא
צו לביתך כי מת אתה ולא תחיה: | צוה מות
ויסב את פניו אל הקיר ויתפלל | חיה סבב
אל יהוה לאמר: אנה יהוה זכר | פנה פלל
נא את אשר התהלכתי לפניך | הלך
באמת ובלבב שלם והטוב בעיניך
עשיתי ויבך חזקיהו בכי גדול: | עשה בכה
ויהי ישעיהו לא יצא חצר | גדל היה
התיכנה ודבר יהוה היה אליו | תוך
לאמר: שוב ואמרת אל חזקיהו
נגיד עמי כה אמר יהוה אלהי | נגד
דוד אביך שמעתי את
תפלתך ראיתי את דמעתך | ראה
הנני רפא לך ביום השלישי | שלש
תעלה בית יהוה: והספתי על ימיך | עלה יסף
חמש עשרה שנה ומכף מלך | יום
אשור אצילך ואת העיר הזאת | נצל
וגנותי על העיר הזאת למעני | גנן
ולמען דוד עבדי: ויאמר | אמר
ישעיהו קחו דבלת תאנים ויקחו | לקח

וַיָּשִׂימוּ עַל הַשְּׁחִין וַיֶּחִי׃ וַיֹּאמֶר שׂוּם שְׁחַן
חִזְקִיָּהוּ אֶל יְשַׁעְיָהוּ מָה אוֹת כִּי חָיָה
יִרְפָּא יְהוָה לִי וְעָלִיתִי בַּיּוֹם רָפָא עָלָה
הַשְּׁלִישִׁי בֵּית יְהוָה׃ וַיֹּאמֶר יְשַׁעְיָהוּ שָׁלֹשׁ
זֶה לְּךָ הָאוֹת מֵאֵת יְהוָה כִּי יַעֲשֶׂה עָשָׂה
יְהוָה אֶת הַדָּבָר אֲשֶׁר דִּבֵּר הָלַךְ
הַצֵּל עֶשֶׂר מַעֲלוֹת אִם יָשׁוּב עֶשֶׂר עָלָה שׁוּב
מַעֲלוֹת׃ וַיֹּאמֶר יְחִזְקִיָּהוּ נָקֵל לַצֵּל קָלַל
לִנְטוֹת עֶשֶׂר מַעֲלוֹת לֹא כִּי יָשׁוּב נָטָה
הַצֵּל אֲחֹרַנִּית עֶשֶׂר מַעֲלוֹת׃ וַיִּקְרָא קָרָא
יְשַׁעְיָהוּ הַנָּבִיא אֶל יְהוָה וַיָּשֶׁב אֶת נָבָא
הַצֵּל בַּמַּעֲלוֹת אֲשֶׁר יָרְדָה בְּמַעֲלוֹת
אָחָז אֲחֹרַנִּית עֶשֶׂר מַעֲלוֹת׃ בָּעֵת אָחַר
הַהִיא שָׁלַח בְּרֹאדַךְ בַּלְאֲדָן בֶּן בַּלְאֲדָן
מֶלֶךְ בָּבֶל סְפָרִים וּמִנְחָה אֶל חִזְקִיָּהוּ
כִּי שָׁמַע כִּי חָלָה חִזְקִיָּהוּ׃ וַיִּשְׁמַע שָׁמַע
עֲלֵיהֶם חִזְקִיָּהוּ וַיַּרְאֵם אֶת כָּל בֵּית רָאָה
נְכֹתֹה אֶת הַכֶּסֶף וְאֶת הַזָּהָב וְאֵת
הַבְּשָׂמִים וְאֵת שֶׁמֶן הַטּוֹב וְאֵת בֵּית
כֵּלָיו וְאֵת כָּל אֲשֶׁר נִמְצָא בְּאוֹצְרֹתָיו כָּלָה מָצָא
לֹא הָיָה הַדָּבָר אֲשֶׁר לֹא הֶרְאָם חִזְקִיָּהוּ
בְּבֵיתוֹ וּבְכָל מֶמְשַׁלְתּוֹ׃ וַיָּבֹא יְשַׁעְיָהוּ מָשַׁל בּוֹא
הַנָּבִיא אֶל הַמֶּלֶךְ חִזְקִיָּהוּ וַיֹּאמֶר נָבָא
אֵלָיו מָה אָמְרוּ הָאֲנָשִׁים הָאֵלֶּה
וּמֵאַיִן יָבֹאוּ אֵלֶיךָ וַיֹּאמֶר חִזְקִיָּהוּ
מֵאֶרֶץ רְחוֹקָה בָּאוּ מִבָּבֶל׃ וַיֹּאמֶר רָחַק בּוֹא
מֶה רָאוּ בְּבֵיתֶךָ וַיֹּאמֶר חִזְקִיָּהוּ אֵת רָאָה
כָּל אֲשֶׁר בְּבֵיתִי רָאוּ לֹא הָיָה דָבָר
אֲשֶׁר לֹא הִרְאִיתִים בְּאֹצְרֹתָי׃
וַיֹּאמֶר יְשַׁעְיָהוּ אֶל חִזְקִיָּהוּ שְׁמַע
דְּבַר יְהוָה׃ הִנֵּה יָמִים בָּאִים וְנִשָּׂא יוֹם בּוֹא
כָּל אֲשֶׁר בְּבֵיתֶךָ וַאֲשֶׁר אָצְרוּ
אֲבֹתֶיךָ עַד הַיּוֹם הַזֶּה בָּבֶלָה לֹא
יִוָּתֵר דָּבָר אָמַר יְהוָה׃ וּמִבָּנֶיךָ אֲשֶׁר יָתַר מִן
יֵצְאוּ מִמְּךָ אֲשֶׁר תּוֹלִיד יִקָּחוּ יָלַד לָקַח
וְהָיוּ סָרִיסִים בְּהֵיכַל מֶלֶךְ בָּבֶל׃ הָיָה סָרַס
הֵיכַל

sent & posuissent super
vlcus eius: curatus est.
Dixerat āt ezechias ad
esaiā. Qd erit signum
qa dñs me sanabit: &
quia ascensurus sum die
tertia tēplū dñi? Cui a
it esaias. ooooooooooooooo
Hoc erit signū a domi
no q facturus sit oooooo
dñs sermonē quē lo-
cutus est. Vis vt ascēdat
vmbra decē lineis: aut
vt reuertatur totidem
gradibus? Et ait eze-
chias. Facile est vmbrā
crescere decem lineis.
Nec hoc volo vt fiat:
sed vt reuertatur re-
trorsū decē gradibus.
Inuocauit itaq̧ esaias
ppheta dñm: & redu-
xit vmbrā p lineas q-
bus iā descēderat in ho
rologio achaz retrorsū
decē gradibus. In tpe
illo misit merodach oo
baladan filius baladā
rex babyloniorū litte-
ras & mūera ad ezechi
am: audierat enim q
egrotasset ezechias.
Letatus est aūt in aduē
tu eorū ezechias: & ostē
dit eis domū aromatū
& aurum & argētū &
pigmenta varia: vnguē
ta quoq̧ & domū va
sorū suorū: & oia q̄ hē
re poterat in thesauris
suis. Nō fuit verbū qđ
nō monstrasset eis eze
chias i domo sua & i oī
ptāte sua. Venit āt esa-
ias ppheta ad regē eze
chiam: dixitq̧ ooooooo
ei. Quid dixerūt viri
isti: ooo ooooooooooooooo
aut vnde venerunt ad
te? Cui ait ezechias. ooo
De terra longinq̄ vene
runt ad me de babylōe.
At ille rñdit. Quid vi-
derūt i domo tua? Ait
ezechias. Oia q̄cunq̧
sunt in domo mea vide
rūt. Nihil est ei qđ nō
mōstraueri eis i thesau-
ris meis. Dixit itaq̧ esa
ias ezechie. Audi oooo
sermonē dñi. Ecce di
es venient: & auferen-
tur oia q̄ sunt in domo
tua: & q̄ condiderunt
p̄res tui vsq̧ in diem
hāc in babylonem Nō
remanebit qcq̄ ait do
minus. Sed & de filiis tu
is q egredientur ex te
quos gñabis tollētur:
& erūt eunuchi in pala
tio regis babylonis.

τ imponant sup vlcus τ sanaberis. τ di
καὶ ἐπιθέτωσαν ἐπὶ τὸ ἕλκος καὶ ὑγιάσει. καὶ εἶ-
xit ezechias ad esaiam: quod signū q sana
πεν ἐζεκίας πρὸς ἠσαΐαν, τί τὸ σημεῖον ὅτι ἰάσε-
bit me dñs: τ ascēdā in domū dñi die
ταί με κύριος, καὶ ἀναβήσομαι εἰς οἶκον κυρίου τῇ ἡμέ-
tertia? τ dixit esaias: hoc tibi si-
ρᾳ τῇ τρίτῃ; καὶ εἶπεν ἠσαΐας, τοῦτό σοι τὸ ση-
gnū a dño: q faciet dñs smonē quē lo
μεῖον παρὰ κυρίου, ὅτι ποιήσει κύριος τὸν λόγον ὃν ἐλά-
cut' est. ibit vmbra decē gradibus: aut reuertet
λησε. πορεύσεται ἡ σκιὰ δέκα ἀναβαθμούς, ἢ ἀναστρέψει Eccl. 48.b.
decē gradibus. τ dixit ezechias: facile vmbrā
δέκα ἀναβαθμούς. καὶ εἶπεν ἐζεκίας, κοῦφον τὴν σκιὰν
inclinare decē gradibus: nō sic: sed reuerta
κλῖναι δέκα ἀναβαθμούς, οὐχ οὕτως, ἀλλ' ἀποστραφή-
tur vmbra decē gradibus in ea q̄ retrorsū. τ clama
τω ἡ σκιὰ δέκα ἀναβαθμοὺς εἰς τὰ ὀπίσω. καὶ ἐβόη-
uit esaias ppheta ad dñm: τ reuersa est
σεν ἠσαΐας ὁ προφήτης πρὸς κύριον, καὶ ἐπέστρεψεν ἡ
vmbra in gradibus achaz qb' descēdit decē C
σκιὰ ἐν τοῖς ἀναβαθμοῖς ἄχαζ οἷς κατέβη τοὺς δέκα Esai. 39.a.
gradibus in ea q̄ retrorsū. in tpe illo mi
ἀναβαθμοὺς εἰς τὰ ὀπίσω. ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ ἀπέ-
sit barodach filius baladā rex babylo
στειλε βαρωδὰχ υἱὸς βαλαδὰν βασιλεὺς βαβυλῶ-
nis litteras τ munera ad ezechiā: audiuerat eñi q
νος ἐπιστολὰς καὶ δῶρα πρὸς ἐζεκίαν, ἤκουσε γὰρ ὅτι
egrotauit ezechias. τ letat' est in eis ezechias: τ
ἠρρώστησεν ἐζεκίας. καὶ ἐχάρη ἐπ' αὐτοῖς ἐζεκίας, καὶ
ostēdit eis oēm domū aromatū τ ar
ἔδειξεν αὐτοῖς πάντα τὸν οἶκον τοῦ νεχωθὰ καὶ τὸ ἀρ-
gentū τ aurum τ aromata τ oleū
γύριον καὶ τὸ χρυσίον καὶ τὰ ἀρώματα καὶ τὸ ἔλαιον
bonū τ domū vasorū suorū: τ om-
τὸ ἀγαθὸν καὶ τὸν οἶκον τῶν σκευῶν αὐτοῦ, καὶ πάν-
nia q̄cūq̧ inuēta sūt in thesauris: τ nō reliquit
τα ὅσα εὑρέθη ἐν τοῖς θησαυροῖς, καὶ οὐ παρέλειπεν
q̄dpiā qđ nō oñdit eis ezechias in domo sua
οὐδὲν ὃ οὐκ ἔδειξεν αὐτοῖς ἐζεκίας ἐν τῷ οἴκῳ αὐτοῦ
τ in oñi thesauro suo. τ ingressus est esaias
καὶ ἐν παντὶ θησαυρῷ αὐτοῦ. καὶ εἰσῆλθεν ἠσαΐας ὁ
propheta ad ezechiā regē τ dixit ei:
προφήτης πρὸς ἐζεκίαν τὸν βασιλέα καὶ εἶπεν αὐ-
quid locuti sunt ad te viri isti: τ
τῷ, τί ἐλάλησαν πρὸς σὲ οἱ ἄνδρες οὗτοι, καὶ
vnde venerūt ad te? τ dixit ezechias de tra lon
πόθεν ἥκον πρὸς σέ; καὶ εἶπεν ἐζεκίας ἐκ γῆς πόρ-
ginqua venerūt ad me de babilone. τ dixit esai-
ρωθεν ἥκον πρός με ἐκ βαβυλῶνος. καὶ εἶπεν ἠσαΐ-
as: q̄d viderūt in domo tua? τ dixit ezechias:
ας, τί εἶδον ἐν τῷ οἴκῳ σου; καὶ εἶπεν ἐζεκίας,
omnia q̄cūq̧ in domo mea viderūt: nō fuit in domo
πάντα ὅσα ἐν τῷ οἴκῳ μου εἶδον, οὐκ ἦν ἐν τῷ οἴκῳ
mea qđ nō mōstraui eis: τ in thesauris
μου ὃ οὐκ ἔδειξα αὐτοῖς, καὶ ἐν τοῖς θησαυροῖς
meis. τ dixit esaias ad ezechiā: audi
μου. καὶ εἶπεν ἠσαΐας πρὸς ἐζεκίαν, ἄκουσον τὸν
sermonē dñi: ecce dies veniūt dicit dñs: D
λόγον κυρίου, ἰδοὺ ἡμέραι ἔρχονται φησὶ κύριος,
τ auferētur oia q̄ sūt in domo tua: τ q̄cūq̧
καὶ ἀρθήσεται πάντα τὰ ἐν τῷ οἴκῳ σου, καὶ ὅσα
condiderunt patres tui vsq̧ in diem hanc
ἐθησαύρισαν οἱ πατέρες σου ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης
in babylonē. nō remanebit verbū dixit do
εἰς βαβυλῶνα. οὐχ ὑπολειφθήσεται ῥῆμα εἶπε κύ-
minus. τ a filiis tuis q egressi sunt de
ριος. καὶ ἀπὸ τῶν υἱῶν σου τῶν ἐξελθόντων ἐκ
te quos generasti capient: τ erunt eunuchi
σοῦ ὧν ἐγέννησας λήψονται, καὶ ἔσονται εὐνοῦχοι
in domo regis babylonis.
ἐν τῷ οἴκῳ τοῦ βασιλέως βαβυλῶνος. oooooooo

⁊ dixit ezechias ad esaiam: bonus sermo quē lo-
καὶ εἶπεν ἐζεκίας πρὸς ἡσαΐαν, ἀγαθὸς ὁ λόγος ὃν ἐλά-
cut⁹ ē dñs: fiat pax ⁊ iustitia in
λησε κύριος, γινέσθω εἰρήνη καὶ δικαιοσύνη ἐν ταῖς
diebus meis. ⁊ reliqua smonū ezechie ⁊ om
ἡμέραις μου. καὶ τὰ λοιπὰ τῶν λόγων ἐζεκίου καὶ πᾶ-
nia q̄cūqȝ fecit ⁊ ois fortitudo eius ⁊
τα ὅσα ἐποίησε καὶ πᾶσα ἡ δυναστεία αὐτοῦ καὶ
fontē ⁊ aque ductū q̄ fecit: ⁊ intro-
τὴν κρήνην καὶ τὸν ὑδραγωγὸν ἃ ἐποίησε, καὶ εἰσή-
duxit aquā in ciuitatē: nonne hec scri
γαγε τὸ ὕδωρ εἰς τὴν πόλιν, οὐκ ἰδοὺ ταῦτα γέ-
pta sunt in libro smonū dierū regum
γραπται ἐπὶ βιβλίου λόγων ἡμερῶν τῶν βασιλέων
iuda: ⁊ dormiuit ezechias cū patrib⁹ su-
ἰούδα; καὶ ἐκοιμήθη ἐζεκίας μετὰ τῶν πατέρων αὐ-
is ⁊ sepult⁹ ē in ciuitate dauid: ⁊ regnauit
τοῦ καὶ ἐτάφη ἐν πόλει δαυίδ, καὶ ἐβασίλευσε
manasses filius eius pro eo.
μανασσῆς υἱὸς αὐτοῦ ἀντ᾽ αὐτοῦ.

Ca. 21.

A Filius annoꝝ duodecim manasses cū regnaret
Υἱὸς ἐτῶν δώδεκα μανασσῆς ἐν τῷ βασιλεύειν
1. Par 33. b. ipse: ⁊ quinquaginta ⁊ quinqȝ ānis regnauit
αὐτὸν, καὶ πεντήκοντα καὶ πέντε ἔτη ἐβασίλευσεν
in hierusalem: ⁊ nomē matris ei⁹ epsiba.
ἐν ἱερουσαλὴμ, καὶ ὄνομα τῆς μητρὸς αὐτοῦ ἐψιβά.
⁊ fecit malū corā dño: ⁊ abijt
καὶ ἐποίησε τὸ πονηρὸν ἐνώπιον κυρίου, καὶ ἐπορεύ-
iuxta abominatiōes gētiū: q̄s abstulit domi
θη κατὰ τὰ βδελύγματα τῶν ἐθνῶν, ὧν ἐξῆρε κύρι-
nus a facie filioꝝ israel. ⁊ cōuersus ē ma
ος ἀπὸ προσώπου τῶν υἱῶν ἰσραήλ. καὶ ἐπέστρεψε μα-
nasses ⁊ edificauit excelsa: q̄ dissipauit eze
νασσῆς καὶ ᾠκοδόμησε τὰ ὑψηλὰ, ἃ κατέσκαψεν ἐζε-
chias pater eius: ⁊ erexit altare baal:
κίας ὁ πατὴρ αὐτοῦ, καὶ ἀνέστησε θυσιαστήριον τῷ βάαλ,
⁊ fecit lucos sicut fecit achaab rex
καὶ ἐποίησεν ἄλση καθὼς ἐποίησεν ἀχαὰβ βασι-
israel: ⁊ adorauit oēm militiā
λεὺς ἰσραὴλ, καὶ προσεκύνησε πάσῃ τῇ στρατιᾷ τοῦ
celi: ⁊ seruiuit eis ⁊ edificauit al
οὐρανοῦ, καὶ ἐδούλευσεν αὐτοῖς καὶ ᾠκοδόμησε θυ-
tare in domo dñi: in quo dixit in hierusalem po
σιαστήριον ἐν οἴκῳ κυρίου, ἐν ᾧ εἶπεν ἐν ἱερουσαλὴμ θή-
nam nomē meū. ⁊ edificauit altaria vniuerse
σω τὸ ὄνομά μου. καὶ ᾠκοδόμησε θυσιαστήρια πάσῃ τῇ
militie celi in duob⁹ atrijs domus domi-
στρατιᾷ τοῦ οὐρανοῦ ἐν ταῖς δύο αὐλαῖς οἴκου κυρί-
ni: ⁊ traduxit filios suos in igne: ⁊ ariola
ου, καὶ διῆγε τὰ τέκνα αὐτοῦ ἐν πυρὶ, καὶ ἐκληδονί-
tus est ⁊ augurat⁹ est. ⁊ fecit ventriloquos: ⁊
ζετο καὶ οἰωνίζετο. καὶ ἐποίησεν ἐγγαστριμύθους, καὶ
cōiectores mltiplicauit vt faceret malū coram
γνώστας ἐπλήθυνε τοῦ ποιῆσαι τὸ πονηρὸν ἐνώπιον
dño vt irritaret eum. ⁊ posuit sculptile
κυρίου τοῦ παροργίσαι αὐτόν. καὶ ἔθηκε τὸ γλυπτὸν
B luci in domo dñi: in qua dixit dñs ad
τοῦ ἄλσους ἐν τῷ οἴκῳ κυρίου, ἐν ᾧ εἶπε κύριος πρὸς
dauid ⁊ ad salomonē filiū ei⁹: in domo
δαυὶδ καὶ πρὸς σολομῶντα τὸν υἱὸν αὐτοῦ, ἐν τῷ οἴκῳ
hac elegit dñs in hierusalem de oibus tribub⁹ is
τούτῳ ἐξελέξατο κς ἐν ἱερουσαλὴμ ἐκ πασῶν φυλῶν ἰσ-
rael vt ponā nomē meū ibi in seculū: ⁊ nō addā cō-
ραὴλ θήσω τὸ ὄνομά μου ἐκεῖ εἰς αἰῶνα, καὶ οὐ προσθήσω σα-
mouere pedē israel de tra quā dedit patri
λεῦσαι τὸν πόδα ἰσλ ἀπὸ τῆς γῆς ἧς ἔδωκα τοῖς πατρά-
bus suis: verū si custodierint vt faciāt iuxta oia q̄
σιν αὐτῶν, πλὴν ἐὰν φυλάξωνται τοῦ ποιεῖν κατὰ πάντα ἃ
precepi eis: iuxta oēm legē quē mādauit
ἐνετειλάμην αὐτοῖς, κατὰ πάντα τὸν νόμον ὃν ἐνετείλατο
eis seruus me⁹ moyses: ⁊ nō audierūt. ⁊ manasses
αὐτοῖς ὁ παῖς μου μωυσῆς, καὶ οὐκ ἤκουσαν. καὶ μανασσῆς

Dixit Ezechias ad esaiam. Bonus sermo domini quē locutus est. Sit tantum pax & veritas in diebus meis. Reliq̄ aūt sermonū ezechie & ois fortitudo eius & quō fecerit piscinā & aqueductum & introduxerit aquas in ciuitatem nonne hec scripta sūt in libro sermonum dierū regum iuda? Dormiuitqȝ ezechias cum prībus suis & regnauit manasses fili⁹ eius ꝑ eo. 21.

Duodecim annorū erat manasses cū regnare cepisset: & qnquagita qnqȝ annis regnauit in ierusalē. Nomē matris e i⁹ aphsiba. Fecitqȝ malū in cōspectu dñi: iuxta idola gētiū quas deleuit dominus a facie filiorū israel. Cōuersusqȝ ē & edificauit excelsa que dissipauerat ezechias pr̄ eius: & erexit aras baal & fecit lucos sicut fecerat achab rex israel: & adorauit oēm militiam celi & coluit eā. Extruxitqȝ aras in domo domini de qua dixit dominus: in ierusalem ponam nomē meum. & extruxit altaria vniuerse militie celi: in duobus atriis templi domini. Et traduxit filiū suū ꝑ ignē & ariolatus ē & obseruauit auguria & fecit phitones: & aruspices multiplicauit: vt faceret malū corā dño & irritaret eū. Posuitqȝ idolū luci quē fecerat in tēplo dñi: sup quo locut⁹ est dñs ad dd & ad salomonē filiū eius. In templo hoc & in ierusalem quē elegi de cūctis tribubus israel ponā nomen meum in sempiternum. & vltra non faciā cōmoueri pedē israel d̄ terra quam dedi patribus eorum: si custodierint opere omnia que p̄cepi eis: & vniuersam legē quā mandauit eis seru⁹ meus moyses. Illi vero nō audierunt: sed seducti sunt a manasse

וַיֹּאמֶר חִזְקִיָּהוּ אֶל יְשַׁעְיָהוּ טוֹב
דְּבַר יְהוָה אֲשֶׁר דִּבַּרְתָּ וַיֹּאמֶר הֲלוֹא
אִם שָׁלוֹם וֶאֱמֶת יִהְיֶה בְיָמָי׃ וְיֶתֶר
דִּבְרֵי חִזְקִיָּהוּ וְכָל גְּבוּרָתוֹ וַאֲשֶׁר
עָשָׂה אֶת הַבְּרֵכָה וְאֶת הַתְּעָלָה
וַיָּבֵא אֶת הַמַּיִם הָעִירָה הֲלֹא הֵם
כְּתוּבִים עַל סֵפֶר דִּבְרֵי הַיָּמִים
לְמַלְכֵי יְהוּדָה׃ וַיִּשְׁכַּב חִזְקִיָּהוּ עִם
אֲבֹתָיו וַיִּמְלֹךְ מְנַשֶּׁה בְנוֹ תַּחְתָּיו׃
בֶּן שְׁתֵּים עֶשְׂרֵה שָׁנָה
מְנַשֶּׁה בְמָלְכוֹ וַחֲמִשִּׁים וְחָמֵשׁ
שָׁנָה מָלַךְ בִּירוּשָׁלָםִ וְשֵׁם אִמּוֹ
חֶפְצִי בָהּ׃ וַיַּעַשׂ הָרַע בְּעֵינֵי יְהוָה
כְּתוֹעֲבֹת הַגּוֹיִם אֲשֶׁר הוֹרִישׁ יְהוָה
מִפְּנֵי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל׃ וַיָּשָׁב וַיִּבֶן אֶת
הַבָּמוֹת אֲשֶׁר אִבַּד חִזְקִיָּהוּ אָבִיו
וַיָּקֶם מִזְבְּחוֹת לַבַּעַל וַיַּעַשׂ אֲשֵׁרָה
כַּאֲשֶׁר עָשָׂה אַחְאָב מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל
וַיִּשְׁתַּחוּ לְכָל צְבָא הַשָּׁמַיִם וַיַּעֲבֹד
אֹתָם׃ וּבָנָה מִזְבְּחֹת בְּבֵית יְהוָה אֲשֶׁר
אָמַר יְהוָה בִּירוּשָׁלַםִ אָשִׂים אֶת
שְׁמִי׃ וַיִּבֶן מִזְבְּחוֹת לְכָל צְבָא
הַשָּׁמָיִם בִּשְׁתֵּי חַצְרוֹת בֵּית יְהוָה׃
וְהֶעֱבִיר אֶת בְּנוֹ בָּאֵשׁ וְעוֹנֵן וְנִחֵשׁ
וְעָשָׂה אוֹב וְיִדְּעֹנִים הִרְבָּה לַעֲשׂוֹת
הָרַע בְּעֵינֵי יְהוָה לְהַכְעִיס׃ וַיָּשֶׂם אֶת
פֶּסֶל הָאֲשֵׁרָה אֲשֶׁר עָשָׂה בַּבַּיִת
אֲשֶׁר אָמַר יְהוָה אֶל דָּוִד וְאֶל שְׁלֹמֹה
בְנוֹ בַּבַּיִת הַזֶּה וּבִירוּשָׁלַםִ אֲשֶׁר
בָּחַרְתִּי מִכֹּל שִׁבְטֵי יִשְׂרָאֵל אָשִׂים
אֶת שְׁמִי לְעוֹלָם׃ וְלֹא אֹסִיף לְהָנִיד
רֶגֶל יִשְׂרָאֵל מִן הָאֲדָמָה אֲשֶׁר
נָתַתִּי לַאֲבוֹתָם רַק אִם יִשְׁמְרוּ
לַעֲשׂוֹת כְּכֹל אֲשֶׁר צִוִּיתִים
וּלְכָל הַתּוֹרָה אֲשֶׁר צִוָּה אֹתָם עַבְדִּי
מֹשֶׁה׃ וְלֹא שָׁמֵעוּ וַיַּתְעֵם מְנַשֶּׁה

שָׁלַם הָיָה
גָּבַר
עָלָה
בּוֹא
כָּתַב יוֹם
שָׁכַב
מָלַךְ
Cap. xxi.
עָשָׂה רוּעַ
תָּעַב יָרַשׁ
פָּנָה שׁוּב
בָּנָה בָּמָה
קוּם זָבַח
שָׁחָה עָבַד
שׂוּם
עָבַר
רָבָה עָשָׂה
כָּעַס
שׂוּם
עָלַם יָסַף
נוּד
נָתַן שָׁמַר
צָוָה
יָרָה
תָּעָה

לעשות את הרע מן הגוים אשר
השמיד יהוה מפני בני ישראל: שמד פנה
וידבר יהוה ביד עבדיו הנביאים דבר נבא
לאמר: יען אשר עשה מנשה מלך
יהודה התעבות האלה הרע מכל רעע
אשר עשו האמרי אשר לפניו
ויחטא גם את יהודה בגלוליו: לכן חטא
כה אמר יהוה אלהי ישראל הנני
מביא רעה על ירושלם ויהודה בוא רעע
אשר כל שמעו תצלנה שתי אזניו: צלל
ונטיתי על ירושלם את קו נטה קוה
שמרון ואת משקלת בית אחאב שקל
ומחיתי את ירושלם כאשר ימחה מחה
את הצלחת מחה והפך על פניה: פנה
ונטשתי את שארית נחלתי
ונתתים ביד איביהם והיו לבז נתן היה
ולמשסה לכל איביהם: יען אשר בזז שסס
עשו את הרע בעיני ויהיו מכעסים עשה רעע
אתי מן היום אשר יצאו אבותם היה
ממצרים ועד היום הזה: וגם דם נקי נקה
שפך מנשה הרבה מאד עד אשר רבה
מלא את ירושלם פה לפה לבד בדד
מחטאתו אשר החטיא את יהודה חטא
לעשות הרע בעיני יהוה: ויתר
דברי מנשה וכל אשר עשה וחטאתו
אשר חטא הלא הם כתובים על כתב
ספר דברי הימים למלכי יהודה: יום
וישכב מנשה עם אבתיו ויקבר בגן שכב קבר
ביתו בגן עזא וימלך אמון בנו מלך
תחתיו: בן עשרים ושתים שנה
אמון במלכו ושתים שנים מלך שנה
בירושלם ושם אמו משלמת בת
חרוץ מן יטבה: ויעש הרע בעיני עשה
יהוה כאשר עשה מנשה אביו:
וילך בכל הדרך אשר הלך
אביו ויעבד את הגללים עבד

vt facerent malum super gentes quas
contriuit dominus a facie filiorum israel.
Locutusque est dñs in manu seruorũ suorũ ꝓphetarum dicens. Quia fecit manasses rex
iuda abominationes istas pessimas super oia
que fecerunt ammorrei ante eum:
& peccare fecit etiã iudã in imũdiciis suis: ꝓpterea
hec dicit dominus deus israel. Ecce ego
inducam mala sup ierusalem & iudam:
vt quicunque audierit tiniant ambe aures eius.
Et extẽdã super ierusalem funiculum
samarie & pondus domus achab:
& delebo ierusalem sicut deleri solent
tabule. Delens vertam & ducã crebrius stilũ sup
faciẽ eius. Dimittã vero reliqas hereditatis
mee & tradã eas in manus inimicorũ eius: eruntque in vastitatẽ & in rapinã cũctis aduersariis
suis: eo quod fecerint malũ corã me & perseuerauerint irritantes me ex
die qua egressi sũt patres eorũ ex egypto vsque ad hãc diẽ. Insup &
sanguinẽ inoxiũ fudit manasses multũ nimis
donec ipleretur ierusalẽ vsque ad os: absque
peccatis suis quibus peccare fecit iudam
vt faceret malum corã domino. Reliqua autẽ
sermonũ manasse & vniuersa que fecit: & peccatum eius quod peccauit
nõne hec scripta sunt in libro sermonũ dierum
regum iuda? Dormiuitque manasses
cũ patribus suis: & sepultus est in horto domus sue: in horto oza:
& regnauit amon filius eius ꝓ eo. Viginti duorũ ãnorũ erat amõ cũ
regnare cepisset: duobus quoque annis regnauit in ierusalẽ. Nomen
mr̃is eius messallemeth filia arus de ietheba.
Fecitque malũ in cõspectu dñi sicut fecerat manasses pr̃ eius: & ambulauit in oĩ via p quã ãbulauerat pater eius: seruiuitque immundiciis

seduxit eos vt facerent malũ coram
ἐπλάνησεν αὐτοὺς τοῦ ποιῆσαι τὸ πονηρὸν ἐνώπιον
dño sup gẽtes: quos abstulit dño a facie
κυρίου ὑπὲρ ἔθνη, ἃ ἐξῆρε κύριος ἀπὸ προσώπου τῶν
filiorũ israel. et locutus est dño in manu seruorũ
υἱῶν ἰσραήλ. καὶ ἐλάλησε κύριος ἐν χειρὶ τῶν παίδων
suorũ prophetarũ dicẽs: quia fecit manasses
αὐτοῦ τῶν προφητῶν λέγων, ἀνθ᾽ ὧν ὅσα ἐποίησε μανασ-
nasses rex iuda abominationes has
σῆς βασιλεὺς ἰούδα τὰ βδελύγματα ταῦτα τὰ
malas: iuxta oia quecunque fecit amorreus qui ante
πονηρά, κατὰ πάντα ὅσα ἐποίησεν ὁ ἀμορραῖος, ὁ ἔμπρο-
te eũ: insup et iudam peccare fecit in
σθεν αὐτοῦ, καί γε καὶ τὸν ἰούδαν ἐξήμαρτεν ἐν τοῖς
idolis suis. nõne sic hec dicit dño deus israel:
εἰδώλοις αὐτοῦ. οὐχ οὕτω τάδε λέγει κύριος ὁ θεὸς ἰσ-
rael: ecce ego induco mala sup hierusalem et sup
ραήλ; ἰδοὺ ἐγὼ ἐπάγω κακὰ ἐπὶ ἱερουσαλὴμ καὶ ἐπὶ
iudam: vt omnis qui audiat ea tiniãt ambe aures eius: et extẽdã sup hierusalem mẽ-
ἰούδαν, ὥστε πάντος ἀκούοντος αὐτὰ ἠχήσει ἀμφότε-
ρα τὰ ὦτα αὐτοῦ, καὶ ἐκτενῶ ἐπὶ ἱερουσαλὴμ τὸ μέ-
surã samarie et pondus dom⁹ achab: et de
τρον σαμαρείας καὶ τὸν σταθμὸν οἴκου ἀχαάβ, καὶ ἐξα-
lebo hierusalem sicut deletur pyxis et
λείψω τὴν ἱερουσαλὴμ καθὼς ἐξαλείφεται τὸ πυξίον καὶ
vertitur sup faciem suã: et delebo
καταστρέφεται ἐπὶ πρόσωπον αὐτοῦ, καὶ ἀπαλείψω
reliquias hereditatis mee: et tradam eos
τὸ ὑπόλειμμα τῆς κληρονομίας μου, καὶ παραδώσω αὐ-
os in manus inimicorũ suorũ: et erunt in rapi-
τοὺς εἰς χεῖρας τῶν ἐχθρῶν αὐτῶν, καὶ ἔσονται εἰς δια-
nam et in direptionẽ cũctis inimicis suis: eo
παγὴν καὶ εἰς προνομὴν πᾶσι τοῖς ἐχθροῖς αὐτῶν, ἀν-
quod fecerunt malũ in oculis meis: et
θ᾽ ὧν ὅσα ἐποίησαν τὸ πονηρὸν ἐν ὀφθαλμοῖς μου, καὶ
fuerũt irritantes me ex die qua eduxi
ἦσαν παροργίζοντές με ἀπὸ τῆς ἡμέρας ἧς ἐξήγαγον
patres eorũ ex egypto et vsque ad di-
τοὺς πατέρας αὐτῶν ἐξ αἰγύπτου καὶ ἕως τῆς ἡμέ-
em hanc. insup sãguinẽ inoxiũ fudit manasses mul
ρας ταύτης. καί γε αἷμα ἀθῷον ἐξέχεεν μανασσῆς πο-
tum nimis donec impleuit hierusalem os
λὺ σφόδρα ἕως οὗ ἔπλησε τὴν ἱερουσαλὴμ στόμα
supra os absque peccatis suis: quibus peccare fecit
ἐπὶ στόμα ἐκτὸς τῶν ἁμαρτιῶν αὐτοῦ, ὧν ἐξήμαρτε
iudã vt faceret malũ in oculis do-
τὸν ἰούδαν τοῦ ποιῆσαι τὸ πονηρὸν ἐν ὀφθαλμοῖς κυ-
mini. et reliqua sermonũ manasse et vniuersa quecunque
ρίου. καὶ τὰ λοιπὰ τῶν λόγων μανασσῆ καὶ πάντα ὅσα
fecit et peccata eius que peccauit: nonne
ἐποίησε καὶ αἱ ἁμαρτίαι αὐτοῦ ἃς ἥμαρτεν, οὐκ ἰδοὺ
hec scripta sunt in libro sermonũ dierũ re-
ταῦτα γεγραμμένα ἐπὶ βιβλίου λόγων ἡμερῶν τῶν βα-
gum iuda? et dormiuit manasses cũ patri-
σιλέων ἰούδα; καὶ ἐκοιμήθη μανασσῆς μετὰ τῶν πατέ-
bus suis: et sepult⁹ est in horto dom⁹ sue in hor-
ρων αὐτοῦ, καὶ ἐτάφη ἐν κήπῳ τοῦ οἴκου αὐτοῦ ἐν κή-
to oza: et regnauit amõ filius eius pro eo.
πῳ ὀζά. καὶ ἐβασίλευσεν ἀμὼν ὁ υἱὸς αὐτοῦ ἀντ᾽ αὐτοῦ.
fili⁹ viginti et duorũ ãnorũ amon cũ regnaret ipse.
υἱὸς εἴκοσι καὶ δύο ἐτῶν ἀμὼν ἐν τῷ βασιλεύειν αὐτόν.
et duob⁹ ãnis regnauit in hierusalem. et nomẽ
καὶ δύο ἔτη ἐβασίλευσεν ἐν ἱερουσαλήμ. καὶ ὄνομα τῇ
matri eius mesollam filia arus ex ieteba. et fe-
μητρὶ αὐτοῦ μεσολλὰμ θυγάτηρ ἀρούς ἐξ ἰετεβά. καὶ ἐποί-
cit malũ coram dño: sicut fecit manas-
ησε τὸ πονηρὸν ἐνώπιον κυρίου, καθὼς ἐποίησε μανασ-
ses pater eius: et ambulauit in omni via qua
σῆς ὁ πατὴρ αὐτοῦ, καὶ ἐπορεύθη ἐν πάσῃ ὁδῷ ᾗ
ambulauit pater ei⁹: et seruiuit idolis
ἐπορεύθη ὁ πατὴρ αὐτοῦ, καὶ ἐδούλευσε τοῖς εἰδώλοις

C

D

quib⁹ ſeruiuit pater eius: ⁊ adorauit ea:
οἷς ἐδούλευσεν ὁ πατὴρ αὐτοῦ, καὶ προσεκύνησεν αὐ-
⁊ dereliquit dn̄m deū patrum
τοῖς, καὶ ἐγκατέλιπε κύριον τὸν θεὸν τῶν πατέρων
ſuorū: ⁊ nō ambulauit in via dn̄i: ⁊ conuer
αὐτοῦ, καὶ οὐκ ἐπορεύθη ἐν ὁδῷ κυρίου, καὶ συνεστρά-
ſi ſunt ſerui amon cōtra eū: ⁊ interfecerūt
φησαν οἱ παῖδες ἀμὼν ἐπ' αὐτόν, καὶ ἐθανάτωσαν τὸν
regem in domo ſua. ⁊ percuſſit pp̄ſ
βασιλέα ἐν τῷ οἴκῳ αὐτοῦ. καὶ ἐπάταξεν ὁ λαὸς τῆς
terre eos qui inſidiati ſunt regi amon: ⁊
γῆς τοὺς ἐπιβεβουλευκότας τῷ βασιλεῖ ἀμών, καὶ
regē cōſtituit pp̄ſ tre ioſiam filiū eius pro
ἐβασίλευσεν ὁ λαὸς τῆς γῆς τὸν ἰωσίαν υἱὸν αὐτοῦ ἀντ'
eo. ⁊ reliqua ſmonū amon q̄cūq; fecit:
αὐτοῦ. καὶ τὰ λοιπὰ τῶν λόγων ἀμὼν ὅσα ἐποίησεν,
nonne hec ſcripta ſūt in libro ſmonū
οὐκ ἰδοὺ ταῦτα γέγραπται ἐπὶ βιβλίου λόγων τῶν
dierū regum iuda: ⁊ ſepelierūt amon in
ἡμερῶν τῶν βασιλέων ἰούδα; καὶ ἔθαψαν τὸν ἀμὼν ἐν
ſepulchro ſuo in horto oza. ⁊ regnauit
τῷ τάφῳ αὐτοῦ ἐν τῷ κήπῳ ὀζά. καὶ ἐβασίλευσεν
ioſias fili⁹ eius pro eo.
ἰωσίας ὁ υἱὸς αὐτοῦ ἀντ' αὐτοῦ,

Ca.22.

A
1.Par 34.a.
Filius octo ānorū ioſias cū regnaret ipſe:
Υἱὸς ὀκτὼ ἐτῶν ἰωσίας ἐν τῷ βασιλεύειν αὐτόν,
⁊ triginta ⁊ vno āno regnauit in hieruſalē:
καὶ τριάκοντα καὶ ἓν ἔτος ἐβασίλευσεν ἐν ἱερουσαλήμ,
⁊ nomē matri ei⁹ ieddida filia adeia
καὶ ὄνομα τῇ μητρὶ αὐτοῦ ἰεδδιδὰ θυγάτηρ ἐδιιὰ
de baſucoth. ⁊ fecit ioſias rectū corā
ἐκ βασουκώθ. καὶ ἐποίησεν ἰωσίας τὸ εὐθὲς ἐνώπιον
dn̄o: ⁊ ābulauit in om̄i via dauid pa
κυρίου, καὶ ἐπορεύθη ἐν πάσῃ ὁδῷ δαυὶδ τοῦ πα-
tris ſui: nō receſſit ad dexterā vel ad ſiniſtrā. ⁊ factū ē
τρὸς αὐτοῦ, οὐκ ἀπέστη δεξιὰ ἢ ἀριστερά, καὶ ἐγένετο
in decimo octauo anno ioſie regis iuda
ἐν τῷ ὀκτωκαιδεκάτῳ ἔτει ἰωσίου βασιλέως ἰούδα
miſit rex ſaphan filiū eſſelie filij
ἀπέστειλεν ὁ βασιλεὺς τὸν σαφὰν υἱὸν ἐσσελίου υἱοῦ
meſollam ſcribam dom⁹ dn̄i dicēs: aſcē
μεσολλὰμ τὸν γραμματέα οἴκου κυρίου λέγων, ἀνά-
de ad chelciam ſacerdotē magnū: ⁊ conflat
βηθι πρὸς χελκίαν τὸν ἱερέα τὸν μέγαν, καὶ χωνεύ-
te argentū qd̄ illatū eſt in domo dn̄i qd̄ col
σατε τὸ ἀργύριον τὸ εἰσενεχθὲν ἐν τῷ οἴκῳ κυρίου ὃ συν-
legerūt cuſtodiētes limen a pp̄ſo:
ήγαγον οἱ φυλάσσοντες τὸν σταθμὸν παρὰ τοῦ λαοῦ,
⁊ detur in manu faciētiū opa q
καὶ δότω ἐπὶ χεῖρα τῶν ποιούντων τὰ ἔργα τῶν
prepoſiti ſunt in domo dn̄i. ⁊ dederūt illō im
καθεσταμένων ἐν τῷ οἴκῳ κυρίου. καὶ ἔδωκαν αὐτὸ κα-
ta verbū regis faciētib⁹ opera i

B

τὰ τὸ ῥῆμα τοῦ βασιλέως τοῖς ποιοῦσι τὰ ἔργα ἐν
domo dn̄i vt inſtaurēt ſartatecta domus
οἴκῳ κυρίου τοῦ κατισχῦσαι τὸ βέδεκ τοῦ οἴκου τοῖς
fabris lignarijs ⁊ edificatorib⁹ ⁊ muratorib⁹ vt
τέκτοσι καὶ τοῖς οἰκοδόμοις καὶ τοῖς τειχισταῖς τοῦ
emant ligna ⁊ lapides excīſos: vt re-
κτήσασθαι ξύλα καὶ λίθους λατομητούς, τοῦ κρα-
ſtaurent ſartatecta domus. verūtñ nō ſupputa
ταιῶσαι τὸ βέδεκ τοῦ οἴκου. πλὴν οὐκ ἐξελογίζο-
bat eis argentū qd̄ dabatur eis: q2 in
ντο αὐτοὺς τὸ ἀργύριον τὸ διδόμενον αὐτοῖς, ὅτι ἐν
fide ipſi faciebāt. ⁊ dixit chelcias ſacerdos
πίστει αὐτοὶ ἐποίουν. καὶ εἶπε χελκίας ὁ ἱερεὺς ὁ
magnus ad ſaphan ſcribam: librū
μέγας πρὸς σαφὰν τὸν γραμματέα, βιβλίον τοῦ
legis repperi in domo dn̄i. ⁊ dedit chelci
νόμου εὗρον ἐν οἴκῳ κυρίου. καὶ ἔδωκε χελκί-
as ſaphan volumē: ⁊ legit illud:
ας τῷ σαφὰν τὸ βιβλίον, καὶ ἀνέγνω αὐτό,

quib⁹ ſeruiebat pater eius: & adorauit eas: & dereliq̄t dn̄m deum patrum ſuorum: & nō ambulauit in via domini. Tetenderuntq; ei inſidias ſerui ſui & interfecerunt regē in domo ſua. Percuſſit autē populus terre oēs qui cōiura uerāt cōtra regē ammon: & conſtituerūt ſibi regē ioſiam filiū eius pro eo. Reliqua āt ſermonū ammō que fecit: nonne hec ſcripta ſunt in libro ſermonū dierū regum iuda? Sepelierūtq; eū in ſepulchro ſuo in horto oza: & regnauit ioſias filius eius p eo.

Octo annorum erat ioſias cum regnare cepiſſet & trigintauno anno regnauit in ieruſalem. Nomē matris eius idida filia phadaia d beſechat. Fecitq; qd̄ placitū erat coram dn̄o: & āmbulauit p oēs vias dauid pr̄is ſui. Nō declinauit ad dexteram ſiue ad ſiniſtram. Anno autē octauo decimo regis ioſie miſit rex ſaphan filiū aſlia filii meſullam ſcribā tēpli domini: dicens ei. Vade ad helchiam ſacerdotem magnum vt cōfletur pecunia q̄ illata eſt in tēplū dn̄i: quam collegerunt ianitores templi a pop̄lo: deturq; fabris per p̄poſitos domus dn̄i. Qui & diſtribuant eam his qui operantur in tēplo domini ad inſtauranda ſartatecta templi: tignariis videlicet & cemētariis: & his q interrupta compoſuerūt: & vt emātur ligna & lapides d lapidicinis ad iſtaurādū tēplū dn̄i. Verūtñ non ſupputetur eis argentū qd̄ accipiunt: ſed i ptāte hēant & in fide. Dixit āt helchias pontifex ad ſaphan ſcribā. Librum legis repperi in domo domini. Deditq; helchias volumen ſaphā ſcribe: qui & legit illud.

אֲשֶׁר עָבַד אָבִיו וַיִּשְׁתַּחוּ לָהֶם׃ — שׁחה
וַיַּעֲזֹב אֶת יְהוָה אֱלֹהֵי אֲבֹתָיו וְלֹא — עזב
הָלַךְ בְּדֶרֶךְ יְהוָה׃ וַיִּקְשְׁרוּ עַבְדֵי — קשר
אָמוֹן עָלָיו וַיָּמִיתוּ אֶת הַמֶּלֶךְ בְּבֵיתוֹ׃ — מות
וַיַּךְ עַם הָאָרֶץ אֵת כָּל הַקֹּשְׁרִים עַל — נכה
הַמֶּלֶךְ אָמוֹן וַיַּמְלִיכוּ עַם הָאָרֶץ אֶת — מלך
יֹאשִׁיָּהוּ בְנוֹ תַּחְתָּיו׃ וְיֶתֶר דִּבְרֵי
אָמוֹן אֲשֶׁר עָשָׂה הֲלֹא הֵם כְּתוּבִים — כתב
עַל סֵפֶר דִּבְרֵי הַיָּמִים לְמַלְכֵי — יום
יְהוּדָה׃ וַיִּקְבֹּר אֹתוֹ בִּקְבֻרָתוֹ בְּגַן — קבר
עֻזָּא וַיִּמְלֹךְ יֹאשִׁיָּהוּ בְנוֹ תַּחְתָּיו׃ — מלך

Cap.xxij.

בֶּן שְׁמֹנֶה
שָׁנָה יֹאשִׁיָּהוּ בְמָלְכוֹ וּשְׁלֹשִׁים
וְאַחַת שָׁנָה מָלַךְ בִּירוּשָׁלָםִ
וְשֵׁם אִמּוֹ יְדִידָה בַת עֲדָיָה
מִבָּצְקַת׃ וַיַּעַשׂ הַיָּשָׁר בְּעֵינֵי — עשה
יְהוָה וַיֵּלֶךְ בְּכָל דֶּרֶךְ דָּוִד אָבִיו
וְלֹא סָר יָמִין וּשְׂמֹאול׃ וַיְהִי בִּשְׁמֹנֶה — סור ימן
עֶשְׂרֵה שָׁנָה לַמֶּלֶךְ יֹאשִׁיָּהוּ — שמל היה
שָׁלַח הַמֶּלֶךְ אֶת שָׁפָן בֶּן אֲצַלְיָהוּ
בֶן מְשֻׁלָּם הַסֹּפֵר בֵּית יְהוָה לֵאמֹר׃
עֲלֵה אֶל חִלְקִיָּהוּ הַכֹּהֵן הַגָּדוֹל — גדל
וְיַתֵּם אֶת הַכֶּסֶף הַמּוּבָא בֵּית יְהוָה — תמם בוא
אֲשֶׁר אָסְפוּ שֹׁמְרֵי הַסַּף מֵאֵת
הָעָם׃ וְיִתְּנֻהוּ עַל יַד עֹשֵׂי הַמְּלָאכָה — נתן עשה
הַמֻּפְקָדִים בְּבֵית יְהוָה וְיִתְּנוּ אֹתוֹ — לאך פקד
לְעֹשֵׂי הַמְּלָאכָה אֲשֶׁר בְּבֵית יְהוָה
לְחַזֵּק בֶּדֶק הַבָּיִת׃ לֶחָרָשִׁים וְלַבֹּנִים — בנה
וְלַגֹּדְרִים וְלִקְנוֹת עֵצִים וְאַבְנֵי — קנה
מַחְצֵב לְחַזֵּק אֶת הַבָּיִת׃ — חצב
אַךְ לֹא יֵחָשֵׁב אִתָּם הַכֶּסֶף — חשב
הַנִּתָּן עַל יָדָם כִּי בֶאֱמוּנָה הֵם — אמן
עֹשִׂים׃ וַיֹּאמֶר חִלְקִיָּהוּ הַכֹּהֵן הַגָּדוֹל
עַל שָׁפָן הַסֹּפֵר סֵפֶר הַתּוֹרָה — ירה
מָצָאתִי בְּבֵית יְהוָה וַיִּתֵּן חִלְקִיָּה — נתן
אֶת הַסֵּפֶר אֶל שָׁפָן וַיִּקְרָאֵהוּ׃ — קרא

וַיָּבֹא שָׁפָן הַסֹּפֵר אֶל הַמֶּלֶךְ, וַיָּשֶׁב בוא שוב
אֶת הַמֶּלֶךְ דָּבָר, וַיֹּאמֶר הִתִּיכוּ עֲבָדֶיךָ נתך
אֶת הַכֶּסֶף הַנִּמְצָא בַבַּיִת, וַיִּתְּנֻהוּ עַל מצא
יַד עֹשֵׂי הַמְּלָאכָה הַמֻּפְקָדִים בֵּית
יְהוָה: וַיַּגֵּד שָׁפָן הַסֹּפֵר לַמֶּלֶךְ נגד
לֵאמֹר, סֵפֶר נָתַן לִי חִלְקִיָּה הַכֹּהֵן,
וַיִּקְרָאֵהוּ שָׁפָן לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ: וַיְהִי פנה היה
כִּשְׁמֹעַ הַמֶּלֶךְ אֶת דִּבְרֵי סֵפֶר הַתּוֹרָה
וַיִּקְרַע אֶת בְּגָדָיו: וַיְצַו הַמֶּלֶךְ אֶת קרע צוה
חִלְקִיָּה הַכֹּהֵן וְאֶת אֲחִיקָם בֶּן שָׁפָן
וְאֶת עַכְבּוֹר בֶּן מִיכָיָה וְאֵת שָׁפָן
הַסֹּפֵר וְאֵת עֲשָׂיָה עֶבֶד הַמֶּלֶךְ לֵאמֹר:
לְכוּ דִרְשׁוּ אֶת יְהוָה בַּעֲדִי וּבְעַד הלך
הָעָם וּבְעַד כָּל יְהוּדָה, עַל דִּבְרֵי
הַסֵּפֶר הַנִּמְצָא הַזֶּה, כִּי גְדוֹלָה חֲמַת יחם
יְהוָה אֲשֶׁר הִיא נִצְּתָה בָנוּ, עַל יצת
אֲשֶׁר לֹא שָׁמְעוּ אֲבֹתֵינוּ עַל דִּבְרֵי
הַסֵּפֶר הַזֶּה, לַעֲשׂוֹת כְּכָל הַכָּתוּב עשה כתב
עָלֵינוּ: וַיֵּלֶךְ חִלְקִיָּהוּ הַכֹּהֵן וַאֲחִיקָם
וְעַכְבּוֹר וְשָׁפָן וַעֲשָׂיָה אֶל חֻלְדָּה
הַנְּבִיאָה אֵשֶׁת שַׁלֻּם בֶּן תִּקְוָה נבא איש
בֶּן חַרְחַס שֹׁמֵר הַבְּגָדִים, וְהִיא
יֹשֶׁבֶת בִּירוּשָׁלַםִ בַּמִּשְׁנֶה, וַיְדַבְּרוּ שנה דבר
אֵלֶיהָ: וַתֹּאמֶר אֲלֵיהֶם, כֹּה אָמַר אמר
יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל, אִמְרוּ לָאִישׁ
אֲשֶׁר שָׁלַח אֶתְכֶם אֵלָי: כֹּה
אָמַר יְהוָה הִנְנִי מֵבִיא רָעָה אֶל בוא רעע
הַמָּקוֹם הַזֶּה וְעַל יֹשְׁבָיו, אֵת כָּל קום
דִּבְרֵי הַסֵּפֶר אֲשֶׁר קָרָא מֶלֶךְ
יְהוּדָה: תַּחַת אֲשֶׁר עֲזָבוּנִי
וַיְקַטְּרוּ לֵאלֹהִים אֲחֵרִים, לְמַעַן קטר
הַכְעִיסֵנִי בְּכֹל מַעֲשֵׂה יְדֵיהֶם, כעס עשה
וְנִצְּתָה חֲמָתִי בַּמָּקוֹם הַזֶּה וְלֹא
תִכְבֶּה: וְאֶל מֶלֶךְ יְהוּדָה הַשֹּׁלֵחַ כבה
אֶתְכֶם לִדְרֹשׁ אֶת יְהוָה, כֹּה תֹאמְרוּ
אֵלָיו, כֹּה אָמַר יְהוָה אֱלֹהֵי

Venit quoq; saphan scriba ad regē & renūciauit ei qḋ pceperat & ait. Cōflauerūt serui tui pecuniā q̄ repta est in domo dñi: & dederunt vt distribueretur fabris ac pfectis operū tēpli dñi. Narrauit quoq; saphan scriba regi dicēs. Librū dedit mihi helchias sacerdos: quē cum legisset saphā coram rege: & audisset rex verba libri legis domini: scidit vestimēta sua: & pcepit helchie sacerdoti & ahicham filio saphan: & achobor filio micha & saphan scribe & asaie seruo regis: dicens. Ite & cōsulite dñm super me & super pplo & super omni iuda: de verbis voluminis istius qḋ inuentū est. Magna enī ira dñi succēsa est contra nos: quia non audierunt patres nostri verba libri huius vt facerent omne quod scriptū est nobis. Ierunt itaq; helchias sacerdos & ahichā & achobor & saphā & asia ad oldan propheten vxorē sellū filii thecue filii aras custodis vestium que hitabat in ierusalē in secunda: locutiq; sunt ad eam. Et illa respondit. Hec dicit dñs deus israel. Dicite viro qui misit vos ad me. Hec dicit dñs. Ecce ego adducā mala super locū istum: & sup hitatores eius: omnia verba legis que legit rex iuda: quia dereliqrūt me: & sacrificauerunt diis alienis irritantes me in cūctis operibus manuū suaꝝ. Et succēdetur indignatio mea in loco hoc & non extinguetur. Regi āt iuda q misit vos vt consuleretis dominum: sic dicetis. Hec dicit dominus deus

⁊ adduxit saphan regi iosias. ⁊ red
καὶ εἰσήνεγκε σαφὰν τῷ βασιλεῖ ἰωσίας. καὶ ἐπέ-
didit ei verbū ⁊ dixit: cōflauerūt serui
στρεψεν αὐτῷ ῥῆμα καὶ εἶπεν, ἐχώνευσαν οἱ δοῦλοί
tui argentū qḋ inuētū fuit i domo dñi: ⁊ dede
σου τὸ ἀργύριον τὸ εὑρεθὲν ἐν οἴκῳ κυρίου, καὶ ἔδωκαν
rūt illḋ in manib⁹ faciētiū opa
αὐτὸ ἐπὶ χεῖρας τῶν ποιούντων τὰ ἔργα τῶν
prefectoꝝ in domo dñi. ⁊ nūciauit saphan
καθεσταμένων ἐν οἴκῳ κυρίου. καὶ ἀπήγγειλε σαφὰν
scriba regi iosia dicēs: librū
ὁ γραμματεὺς τῷ βασιλεῖ ἰωσίᾳ λέγων, βιβλίον
dedit mihi chelcias sacerdos: ⁊ legit cum saphā
ἔδωκέ μοι χελκίας ὁ ἱερεύς, καὶ ἀνέγνω αὐτὸ σαφὰν
coram rege. ⁊ factū est vt audiuit rex
ἐνώπιον τοῦ βασιλέως. καὶ ἐγένετο ὡς ἤκουσεν ὁ βα-
verba libri legis: scidit
σιλεὺς τῶν λόγων τοῦ βιβλίου τοῦ νόμου, διέρρηξε
vestimēta sua: ⁊ precepit rex chel
τὰ ἱμάτια αὐτοῦ, καὶ ἐνετείλατο ὁ βασιλεὺς τῷ χελ-
cia sacerdoti ⁊ achicam filio saphan ⁊ achobor
κίᾳ τῷ ἱερεῖ καὶ τῷ ἀχικὰμ υἱῷ σαφὰν καὶ ἀχοβὼρ
filio michei: ⁊ saphan scribe ⁊
υἱῷ μιχαίου, καὶ τῷ σαφὰν τῷ γραμματεῖ καὶ τῷ
esaia seruo regis dicēs: ite cō
ἀσαίᾳ τῷ δούλῳ τοῦ βασιλέως λέγων, δεῦτε ἐκ-
sulite dñm de me ⁊ de omi ppl'o meo ⁊
ζητήσατε τὸν κύριον περὶ ἐμοῦ καὶ περὶ παντὸς τοῦ λαοῦ μου καὶ
de omi iuda de verbis libri
περὶ παντὸς ἰούδα ὑπὲρ τῶν λόγων τοῦ βιβλίου
huius qui inuēt⁹ est: q: magna ira dñi q̄
τούτου τοῦ εὑρεθέντος, ὅτι μεγάλη ἡ ὀργὴ κυρίου ἡ
succēsa est in nos: quia nō audierūt pa
ἐκκεκαυμένη ἐν ἡμῖν, διότι οὐκ ἤκουσαν οἱ πατέ-
tres nri verba libri huius vt face
ρες ἡμῶν τῶν λόγων τοῦ βιβλίου τούτου τοῦ ποιῆ-
rent iuxta oia que scripta sunt in eo. ⁊ i-
σαι κατὰ πάντα τὰ γεγραμμένα ἐν αὐτῷ. καὶ ἐπο-
uit chelcias sacerdos ⁊ achicam ⁊ saphan ⁊
ρεύθη χελκίας ὁ ἱερεὺς καὶ ἀχικὰμ καὶ σαφὰν καὶ
achobor ⁊ esaias ad eldam pphētē vxo
ἀχοβὼρ καὶ ἀσαίας πρὸς ὀλδὰν τὴν προφῆτιν γυ-
rem sellem filij thecue filij aras custodis ve
ναῖκα σελλὴμ υἱοῦ θεκουὲ υἱοῦ ἀρὰς τοῦ ἱματιοφύ-
stium. ⁊ ipsa habitabat in hierusalem in se
λακος. καὶ αὐτὴ κατῴκει ἐν ἱερουσαλὴμ ἐν τῇ μα-
cūda. ⁊ locuti sunt ad eam. ⁊ dixit ad e-
σενᾶ. καὶ ἐλάλησαν πρὸς αὐτήν. καὶ εἶπεν πρὸς αὐ-
os: hec dicit dñs deus israel: dicite
τούς, τάδε λέγει κύριος ὁ θεὸς ἰσραήλ, εἴπατε τῷ
viro qui misit vos ad me: hec dicit
ἀνδρὶ τῷ ἀποστείλαντι ὑμᾶς πρός με, τάδε λέγει
dñs: ecce ego mala adduco sup locū hunc
κύριος, ἰδοὺ ἐγὼ κακὰ ἐπάγω ἐπὶ τὸν τόπον τοῦ-
⁊ sup habitantes in eo oia
τον καὶ ἐπὶ τοὺς κατοικοῦντας ἐν αὐτῷ πάντας
verba libri quē legit rex iuda:
τοὺς λόγους τοῦ βιβλίου ὃν ἀνέγνω ὁ βασιλεὺς ἰούδα,
eo φ dereliquerunt me ⁊ sacrificauerūt dijs alienis:
ἀνθ᾽ ὧν ἐγκατέλιπόν με καὶ ἐθυμίασαν θεοῖς ἑτέροις,
vt irritarent me in oibus opibus ma-
ἵνα παροργίσωσί με ἐν πᾶσι τοῖς ἔργοις τῶν χει-
nuū suarū: ⁊ succēdetur idignatio mea in lo
ρῶν αὐτῶν, καὶ ἐκκαυθήσεται ὁ θυμός μου ἐν τῷ τό-
co isto: ⁊ nō extinguetur. ad āt re-
πῳ τούτῳ, καὶ οὐκ σβεσθήσεται. πρὸς δὲ τὸν βα-
gem iuda qui misit vos vt cōsulere
σιλέα ἰούδα τὸν ἀποστείλαντα ὑμᾶς τοῦ ἐκζητῆ-
tis dñm: sic dicetis ad eū: hec
σαι τὸν κύριον, οὕτως ἐρεῖτε πρὸς αὐτόν, τάδε
dicit dñs deus
λέγει κύριος ὁ θεὸς

C

D

israel: coꝙ audisti verba mea ⁊ pterritū est
Ἰσραήλ, ἀνθ' ὧν ἤκουσας τοὺς λόγους μου καὶ ἐπαλύνθη
cor tuū ⁊ versus est a facie mea et audi
ἡ καρδία σου καὶ ἐνετράπης ἀπὸ προσώπου μου ὡς ἤκου
sti q̄cūq; locut⁹ sū cōtra locū istū ⁊ cōtra
σας ὅσα ἐλάλησα ἐπὶ τὸν τόπον τοῦτον καὶ ἐπὶ τοὺς
habitātes in eo vt fiat in interitū ⁊ in ma
ἐνοικοῦντας ἐν αὐτῷ τοῦ γενέσθαι εἰς ἀφανισμὸν καὶ εἰς κα
ledictionē: ⁊ scidisti vestimēta tua ⁊ fleuisti co
τάραν, καὶ διέρρηξας τὰ ἱμάτιά σου καὶ ἔκλαυσας ἐνώ
ram me: etiam ego audiui dicit dñs. nōne sic
πιόν μου, καί γε ἐγὼ ἤκουσα φησὶ κύριος. οὐχὶ οὕτως
ecce ego addo te ad patres tuos ⁊ col
ἰδοὺ ἐγὼ προστίθημί σε πρὸς τοὺς πατέρας σου καὶ συ
ligeris ad sepulchrū tuū in pace: ⁊ nō videbūt
ναχθήσῃ εἰς τὸν τάφον σου ἐν εἰρήνῃ, καὶ οὐκ ὄψονται οἱ
oculi tui oīa mala q̄ ego induco sup
ὀφθαλμοί σου πάντα τὰ κακὰ ἃ ἐγὼ ἐπάγω ἐπὶ τὸν
locum istū ⁊ sup habitātes eum:
τόπον τοῦτον καὶ ἐπὶ τοὺς κατοικοῦντας αὐτόν; Ca. 25.

A Et renūciauerūt regi verbū. ⁊ misit
Καὶ ἐπέστρεψαν τῷ βασιλεῖ ῥῆμα. καὶ ἀπέστειλεν
iosias rex ⁊ cōgregauit ad eum oēs
3. Pa. 34. f. Ἰωσίας ὁ βασιλεὺς καὶ συνήγαγεν πρὸς αὐτὸν πάντας
seniores iuda ⁊ hierusalem. ⁊ ascēdit
τοὺς πρεσβυτέρους Ἰούδα καὶ Ἱερουσαλήμ. καὶ ἀνέβη
rex in domū dñi ⁊ oīs vir iuda ⁊
ὁ βασιλεὺς εἰς οἶκον κυρίου καὶ πᾶς ἀνὴρ Ἰούδα καὶ
omnes habitātes hierusalem cū eo: ⁊
πάντες οἱ κατοικοῦντες Ἱερουσαλὴμ μετ' αὐτοῦ, καὶ
sacerdotes ⁊ pphete ⁊ oīs ppls a paruo
οἱ ἱερεῖς καὶ οἱ προφῆται καὶ πᾶς ὁ λαὸς ἀπὸ μικροῦ
vsq; ad magnū. ⁊ legit in aurib⁹ eorū oīa
ἕως μεγάλου. καὶ ἀνέγνω ἐν τοῖς ὠσὶν αὐτῶν πάντας
verba libri federis q̄ inuētus est
τοὺς λόγους τοῦ βιβλίου τῆς διαθήκης τοῦ εὑρεθέντος
in domo dñi. ⁊ stetit rex sup colūnas ⁊
ἐν οἴκῳ κυρίου. καὶ ἔστη ὁ βασιλεὺς ἐπὶ τὸν στῦλον καὶ
pepigit fedus corā dño et ambularēt post
διέθετο τὴν διαθήκην ἐνώπιον κυρίου τοῦ πορευθῆναι ὀπί
dñm ⁊ vt custodirēt mādata eius ⁊
σω κυρίου καὶ τοῦ φυλάσσειν τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ καὶ
testimonia eius ⁊ p̄cepta eius in toto
τὰ μαρτύρια αὐτοῦ καὶ τὰ προστάγματα αὐτοῦ ἐν ὅλῃ
corde ⁊ in tota aīa: vt suscitarēt verba
καρδίᾳ καὶ ἐν ὅλῃ τῇ ψυχῇ, τοῦ ἀναστῆσαι τοὺς λόγους
federis huius que scripta sunt in libro
τῆς διαθήκης ταύτης τοὺς γεγραμμένους ἐν τῷ βιβλίῳ
isto. ⁊ stetit oīs pplūs in federe. ⁊ p̄cepit
τούτῳ. καὶ ἔστη πᾶς ὁ λαὸς ἐν τῇ διαθήκῃ. καὶ ἐνετείλα
rex chelcie sacerdoti magno ⁊ sac
το ὁ βασιλεὺς Χελκίᾳ τῷ ἱερεῖ τῷ μεγάλῳ καὶ τοῖς ἱε
dotib⁹ scđi ordinis ⁊ custodiētibus li
ρεῦσι τοῖς δευτερεύουσι καὶ τοῖς φυλάσσουσι τὸν σταθ
men: vt educerēt de tēplo dñi oīa vasa:
μόν, τοῦ ἐξαγαγεῖν ἐκ τοῦ ναοῦ κυρίου πάντα τὰ σκεύη,
que fecerūt baal ⁊ luco ⁊ vniuerse mili
ἃ ἐποίησαν τῷ Βάαλ καὶ τῷ ἄλσει καὶ πάσῃ τῇ στρα
tie celi. ⁊ combussit ea foris hierusa
τιᾷ τοῦ οὐρανοῦ. καὶ κατέκαυσεν αὐτὰ ἔξω Ἱερουσα
lem in sademoth cedron: ⁊ tulit puluerē eorū
λὴμ ἐν σαδημὼθ κέδρων, καὶ ἔλαβε τὸν χοῦν αὐτῶν
B in bethel. ⁊ cōbussit sacerdotes quos cōstitue
εἰς Βαιθήλ. καὶ κατέκαυσε τοὺς ἱερεῖς οὓς κατέστη
runt reges iuda vt adolerēt icēsū in excelsis
σαν οἱ βασιλεῖς Ἰούδα τοῦ θυμιᾶν ἐν τοῖς ὑψηλοῖς
⁊ in ciuitatib⁹ iuda ⁊ in circuitu hierusalem:
καὶ ἐν ταῖς πόλεσιν Ἰούδα καὶ κυκλόθεν Ἱερουσαλήμ,
⁊ adolētes icēsū baal ⁊ soli ⁊ lu
καὶ τοὺς θυμιῶντας τῷ Βάαλ καὶ τῷ ἡλίῳ καὶ τῇ σε
ne ⁊ planetis ⁊ omni militie celi.
λήνῃ καὶ τοῖς μαζουρὼθ καὶ πάσῃ τῇ στρατιᾷ τοῦ οὐρανοῦ.

israel. Pro eo ꝙ audisti
verba voluminis & oooo
perterritū est cor tuum
& humiliatus es corā
dño auditis sermōibus
contra locum istum &
hītatores eius: ꝙ videli
cet fierēt in stuporē & i
maledictū: & scidisti ve
stimēta tua & fleuisti co
ram me & ego audiui a
it dominus: idcirco ooo
colligā te ad patres tu
os & colligeris ooooooo
ad sepulchrū tuū i pa
ce: vt non videant oooo
oculi tui oīa mala que
introducturus sum oooo
super locum istum. 23.

Et renunciauerunt
regi qđ dixerat.
Qui misit: & congre
gati sunt ad eum om
nes senes iuda & ieru
salē: ascenditq; rex tē
plū domini & omnes
viri iuda vniuersi qui
habitabant in ierusalem
cū eo: sacerdotes & p
phete & omnis popul⁹
a puo vsq; ad magnū:
legitq; cunctis audien
tibus oīa verba libri
federis qui inuentus ē
in domo domini. Ste
titq; rex super gradum
& fedus pcussit coram
domino vt ambularēt
post dñm: & custodirēt
precepta eius & ooooooo
testimonia & cerimo
nias in omni corde &
in tota anima: & su
scitarent verba fede
ris huius que scripta e
rant in libro illo. oooooo
Acqeuitq; populus pa
cto. Et p̄cepit rex oooo
helchie pontifici & oo
oooooooooooooooooooooooo
sacerdotibus scđi or
dinis & ianitoribus ooo
vt proiicerent de tem
plo domini omnia oooo
vasa que facta fuerant
baal & in luco ooooooo
& vniuerse militie celi:
& combussit ea ooooooo
foris ierusalem in con
ualle cedron oooooooo
& tulit puluerem eorū
in bethel. oooooooooooo
Et deleuit aruspices
quos posuerant oooooo
reges iuda ad sacrificā
dū in excelsis p citates
iuda & in circuitu ieru
salem: & eos oooooooooo
qui adolebāt incēsum
baal & soli & lune oooo
& duodecim signis &
omni militie celi. ooooo

ישראל הדברים אשר שמעת: יען
רך לבבך ותכנע מפני יהוה בשמעך — רכך כנע
אשר דברתי על המקום הזה ועל — פנה
ישביו להיות לשמה ולקללה — היה שמם
ותקרע את בגדיך ותבכה לפני — קרע בכה
וגם אנכי שמעתי נאם יהוה: לכן
הנני אספך על אבתיך ונאספת — אסף
אל קברתיך בשלום ולא תראינה — שלם ראה
עיניך בכל הרעה אשר אני מביא — רוע בוא
על המקום הזה וישבו את — קום
Cap. xxiij.
המלך דבר: וישלח המלך ויאספו — שוב שלח
אליו כל זקני יהודה וירושלם: — אסף
ויעל המלך בית יהוה וכל איש — עלה
יהודה וכל ישבי ירושלם אתו
והכהנים והנביאים וכל העם — נבא
למקטן ועד גדול ויקרא באזניהם — קטן גדל
את כל דברי ספר הברית הנמצא — קרא ברת
בבית יהוה: ויעמד המלך על העמוד — מצא
ויכרת את הברית לפני יהוה ללכת — עמד
אחר יהוה ולשמר מצותיו ואת — כרת פנה
עדותיו ואת חקתיו בכל לב ובכל — ילך צוה
נפש להקים את דברי הברית — עוד חקק
הזאת הכתבים על הספר הזה — קום
ויעמד כל העם בברית: ויצו המלך
את חלקיהו הכהן הגדול ואת — צוה
כהני המשנה ואת שמרי הסף — שנה
להוציא מהיכל יהוה את כל — יצא הכל
הכלים העשוים לבעל ולאשרה — כלה עשה
ולכל צבא השמים וישרפם — שרף
מחוץ לירושלם בשדמות קדרון
ונשא את עפרם בית אל:
והשבית את הכמרים אשר נתנו — שבת
מלכי יהודה ויקטר בבמות בערי — קטר במה
יהודה ומסבי ירושלם ואת — עיר סבב
המקטרים לבעל לשמש ולירח
ולמזלות ולכל צבא השמים: — נזל

ויצא את האשרה מבית יהוה
מחוץ לירושלם אל נחל קדרון
וישרף אתה בנחל קדרון וידק דקק
לעפר וישלך את עפרה על קבר בני שלך
העם: ויתץ את בתי הקדשים אשר נתץ
בבית יהוה אשר הנשים ארגות נשה
שם בתים לאשרה: ויבא את כל בית בוא
הכהנים מערי יהודה ויטמא את עיר טמא
הבמות אשר קטרו שמה הכהנים במה
מגבע עד באר שבע ונתץ את במות
השערים אשר פתח שער יהושע
שר העיר אשר על שמאול איש שור שמל
בשער העיר: אך לא יעלו כהני עלה
הבמות אל מזבח יהוה בירושלם כי זבח
אם אכלו מצות בתוך אחיהם: מצץ
וטמא את התפת אשר בגי בני גיא
הנום לבלתי להעביר איש את עבר
בנו ואת בתו באש למלך: וישבת שבת
את הסוסים אשר נתנו מלכי יהודה
לשמש מבא בית יהוה אל לשכת בוא
נתן מלך הסרים אשר בפררים סרם
ואת מרכבות השמש שרף באש: רכב
ואת המזבחות אשר על הגג
עלית אחז אשר עשו מלכי יהודה עלה עשה
ואת המזבחות אשר עשה מנשה
בשתי חצרות בית יהוה נתץ
המלך וירץ משם והשליך את רוץ שלך
עפרם אל נחל קדרון: ואת הבמות במה
אשר על פני ירושלם אשר פנה
מימין להר המשחית אשר בנה ימן שחת
שלמה מלך ישראל לעשתרת
שקץ צדנים ולכמוש שקץ מואב
ולמלכם תועבת בני עמון טמא תעב
המלך: ושבר את המצבות נצב
ויכרת את האשרים וימלא את כרת מלא
מקומם עצמות אדם: וגם את קום

& efferri fecit lucū de domo domini foras ierusalem in conuallē cedron: & combussit eum ibi & redegit in puluerē & proiecit super sepulchra vulgi. Destruxit quoq3 ediculas effeminatorū que erant in domo dñi: pro quibus mulieres texebāt quasi domūculas luci. Congregauitq3 oēs sacerdotes de ciuitatib⁹ iuda: & contaminauit excelsa vbi sacrificabant sacerdotes de gabaa vsq3 bersabee. Et destruxit aras portarum in introitu ostii iosue principis ciuitatis qḋ erat ad sinistram porte ciuitatis. Verūtamen nō ascēdebāt sacerdotes excelsorū ad altare dñi in ierusalem. sed tm̄ comedebant azyma in medio fratrum suorū. Cōtaminauit quoq3 tophet qḋ est in conualle filii ennom: vt nemo consecraret filiū suum aut filiā per ignem moloch. Abstulit quoq3 equos quos dederant reges iude soli in introitu templi domini iuxta exedram natāmelech eunuchi qui erat in pharurim: currus autem solis cōbussit igni. Altaria quoq3 que erāt super tecta cenaculi achaz que fecerant reges iuda & altaria que fecerat manasses in duobus atriis tēpli domini destruxit rex: & cucurrit inde & dispersit cinerem eorum in torrentem cedron. Excelsa quoq3 que erāt in ierusalem ad dexterā ptē mōtis offensiōis que edificauerat salomon rex israel astaroth idolo sidoniorum & chamos offensioni moab & melchon abominationi filiorum āmō polluit rex: & contriuit statuas & succidit lucos repleuitq3 loca eorum ossib⁹ mortuorum. Insuper &

τ extulit lucū de domo dñi foras hieru-
καὶ ἐξήνεγκε τὸ ἄλσος ἐξ οἴκου κυρίου ἔξω τῆς ἱερου-
salem in torrentem cedrō: τ combussit
σαλὴμ εἰς τὸν χειμάρρουν κέδρων, καὶ κατέκαυσεν
ea in torrente cedron τ cōminuit in puluerē:
αὐτὸ ἐν τῷ χειμάρρῳ κέδρων καὶ ἐλέπτυνεν εἰς χοῦν,
τ proiecit puluerē in sepulchra filiorum
καὶ ἔρριψε τὸν χοῦν εἰς τοὺς τάφους τῶν υἱῶν τοῦ
ppli: τ destruxit domū initiatorū q̄ in do
λαοῦ, καὶ καθεῖλε τὸν οἶκον τῶν καδησὶμ τὸν ἐν οἴ-
mo dñi in quo mulieres texebant ibi stolas lu-
κῳ κυρίου ἐν ᾧ αἱ γυναῖκες ὕφαινον ἐκεῖ στολὰς τῷ ἄλ-
co. τ eduxit omnes sacerdotes ḋ ciuitatib⁹ iu
σει. καὶ ἐξήγαγε πάντας τοὺς ἱερεῖς ἐκ πόλεων ἰού-
da: τ contaminauit excelsa vbi adolebāt icēsū ibi sacerdotes
δα, καὶ ἐμίανε τὰ ὑψηλὰ οὗ ἐθυμίων ἐκεῖ οἱ ἱερεῖς
de gabaa τ vsq3 ad bersabee. τ destruxit do
ἀπὸ γαβαὰ καὶ ἕως βηρσαβεαί. καὶ καθεῖλε τὸν οἶ-
mū excelsorū q̄ iuxta ostiū porte io
κον τῶν ὑψηλῶν τὸν παρὰ τῇ θύρᾳ τῆς πύλης ἰη-
sue principis ciuitatis: q̄ erat a sinistris vi-
σοῦ ἄρχοντος τῆς πόλεως, τὸν ὄντα ἐξ ἀριστερῶν ἀνδ-
ri ingredientis portā ciuitatis. verūtñ nō
ρὸς εἰσπορευομένου τὴν πύλην τῆς πόλεως. πλὴν οὐκ
ascēdebāt sacerdotes excelsorū ad altare
ἀνέβησαν οἱ ἱερεῖς τῶν ὑψηλῶν πρὸς τὸ θυσιαστήριον
dñi in hierusalem: nisi comedissēt azyma in medio
κυρίου ἐν ἱερουσαλήμ, εἰ μὴ ἔφαγον ἄζυμα ἐν μέσῳ
fratrum suorū: τ contaminauit topheth qḋ ī cōual
τῶν ἀδελφῶν αὐτῶν, καὶ ἐμίανε τόφεθ τὸ ἐν φάραγ-
le filij ennom: vt nō traduceret vir filiū suum
γι υἱοῦ ἐννόμ, τοῦ μὴ διάγειν ἄνδρα τὸν υἱὸν αὐτοῦ
τ filiam suam in ignē moloch. τ cō-
καὶ τὴν θυγατέρα αὐτοῦ ἐν πυρὶ τῷ μολόχ. καὶ κα-
bussit equos q̄s dedicauerūt reges iu
τέκαυσε τοὺς ἵππους οὓς ἀνέθηκαν βασιλεῖς ἰού-
da soli in introitu dom⁹ dñi iuxta gazo
δα τῷ ἡλίῳ ἐν τῇ εἰσόδῳ οἴκου κυρίου πρὸς τὸ γαζο-
phylacium nathā eunuchi regis q̄ in pha
φυλάκιον ναθὰν εὐνούχου τοῦ βασιλέως τοῦ ἐν φα-
rurim. τ currū solis cōbussit in igne
ρουρίμ. καὶ τὸ ἅρμα τοῦ ἡλίου κατέκαυσεν ἐν πυρί.
τ altaria q̄ erāt sup tecta cenaculo
καὶ τὰ θυσιαστήρια ἃ ἦν ἐπὶ τῶν δωμάτων τῶν ὑπερῴ-
rū achaz: q̄ fecerūt reges iuda: τ al
ων ἄχαζ, ἃ ἐποίησαν βασιλεῖς ἰούδα, καὶ τὰ θυσια-
taria q̄ fecit manasses in duob⁹ atrijs dom⁹
στήρια ἃ ἐποίησε μανασσῆς ἐν ταῖς δυσὶν αὐλαῖς οἴκου
dñi demolit⁹ est ea rex: τ destruxit
κυρίου κατέσπασεν αὐτὰ ὁ βασιλεύς, καὶ καθεῖλεν
ea inde: τ cōtriuit puluerē eorū in
αὐτὰ ἐκεῖθεν, καὶ συνέτριψεν τὸν χοῦν αὐτῶν εἰς τὸν
torrente cedron. τ domū q̄ in facie
χειμάρρουν κέδρων. καὶ τὸν οἶκον τὸν ἐπὶ προσώπου
hierusalem q̄ a dextris mōtis offēsiōis quā edi
ἱερουσαλὴμ τὸν ἐκ δεξιῶν τοῦ ὄρους μαχὶθ ὃν ᾠκο-
ficauit salomon rex israel astarte abo-
δόμησε σολομὼν βασιλεὺς ἰσραὴλ τῇ ἀστάρτῃ βδε-
minatiōi sidoniorū τ chamos offensioni
λύγματι σιδωνίων καὶ τῷ χαμὼς προσοχθίσματι
moab τ moloch abominatiōi filiorum ammon:
μωὰβ καὶ τῷ μολὼχ βδελύγματι υἱῶν ἀμμών,
polluit rex τ cōtriuit statuas: τ
ἐμίανεν ὁ βασιλεὺς καὶ συνέτριψε τὰς στήλας, καὶ
succidit lucos τ impleuit loca eorū
ἐξέκοψε τὰ ἄλση καὶ ἔπλησε τοὺς τόπους αὐτῶν
ossib⁹ hoīum. insuper
ὀστέων ἀνθρώπων. καί γε τὸ

C

altare qđ in bethel excelsũ qđ fecit hieroboã
θυσιαστήριον τὸ ἐν βαιθὴλ τὸ ὑψηλὸν ὃ ἐποίησεν ἱεροβοὰμ
filiꝰ nabat qui peccare fecit israel: ꝛ illud al-
υἱὸς ναβὰτ ὃς ἐξήμαρτε τὸν ἰσραὴλ, καίγε ἐκεῖνο τὸ θυ-
tare excelsũ destruxit ꝛ cõtriuit lapides
σιαστήριον τὸ ὑψηλὸν καθεῖλε καὶ συνέτριψε τοὺς λίθους
eius: ꝛ cõminuit in puluerē ꝛ succēdit lucum. ꝛ
αὐτοῦ, καὶ ἐλέπτυνεν εἰς χοῦν καὶ κατέκαυσε τὸ ἄλσος. καὶ
cõuersus ē iosias ꝛ vidit sepulchra q̃ erant
ἀπέστρεψεν ἰωσίας καὶ εἶδε τοὺς τάφους τοὺς ὄντας
D ibi in mõte: ꝛ misit ꝛ accepit ossa de
ἐκεῖ ἐν τῷ ὄρει, καὶ ἀπέστειλε καὶ ἔλαβε τὰ ὀστᾶ ἐκ τῶν
3.Reg. sepulchris: ꝛ cõbussit sup altare. ꝛ polluit
13.a. τάφων, καὶ κατέκαυσεν ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον. καὶ ἐμίανε
altare iuxta verbũ dñi qđ locutus est ho
τὸ θυσιαστήριον κατὰ τὸ ῥῆμα κυρίου ὃ ἐλάλησεν ὁ ἄνθρω-
mo dei cũ staret hieroboã sup altare in
πος τοῦ θεοῦ ἐν τῷ ἑστάναι ἱεροβοὰμ ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον ἐν
festo. ꝛ reuersus iosias leuauit oculos suos
τῇ ἑορτῇ. καὶ ἐπιστρέψας ἰωσίας ἦρε τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ
sup sepulchrũ hoīs dei q̃ locutus est
ἐπὶ τὸν τάφον ἀνθρώπου τοῦ θεοῦ τοῦ λαλήσαντος τοὺς
verba hec: ꝛ dixit: quis scopulus ille quẽ ego
λόγους τούτους, καὶ εἶπε, τίς ὁ σκόπελος ἐκεῖνος ὃν ἐγὼ
video? ꝛ dixerũt ei viri ciuitatis: hoc sepul
ὁρῶ; καὶ εἶπον αὐτῷ οἱ ἄνδρες τῆς πόλεως, οὗτος ὁ τά-
chrũ hoīs dei qui venit de iuda ꝛ
φος τοῦ ἀνθρώπου τοῦ θεοῦ τοῦ ἐληλυθότος ἐκ τοῦ ἰούδα καὶ
qui locutꝰ est omnia verba hec q̃ feci
λελαληκότος πάντας τοὺς λόγους τούτους οὓς ἐποίη-
sti nũc sup altare qđ in bethel. ꝛ dixit iosias:
σας νῦν ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον τὸ ἐν βαιθὴλ. καὶ εἶπεν ἰωσίας,
dimittite eũ: nemo cõmoueat ossa eius. ꝛ salua
ἐάσατε αὐτόν, μηδεὶς κινησάτω τὰ ὀστᾶ αὐτοῦ. καὶ διεσώ-
ta sũt ossa eius cũ ossibus prophete qui venit
θη τὰ ὀστᾶ αὐτοῦ μετὰ τῶν ὀστέων τοῦ προφήτου τοῦ ἥκοντος
de samaria. etiam omnes domos excelsoꝝ
ἐκ σαμαρείας. καί γε πάντας τοὺς οἴκους τῶν ὑψηλῶν
que in ciuitatibꝰ samarie quas fecerũt reges
τοὺς ἐν ταῖς πόλεσι σαμαρείας οὓς ἐποίησαν βασιλεῖς
israel ut irritarēt dñm: destruxit iosias: ꝛ
ἰσραὴλ τοῦ παροργίσαι τὸν κύριον, καθεῖλεν ἰωσίας, καὶ
fecit eis scđm oia opera q̃ fecit in be-
ἐποίησεν αὐτοῖς κατὰ πάντα τὰ ἔργα ἃ ἐποίησεν ἐν βαι-
thel. ꝛ occidit vniuersos sacerdotes excelsoꝝ
θὴλ. καὶ ἔθυσε πάντας τοὺς ἱερεῖς τῶν ὑψηλῶν τοὺς
qui erãt ibi sup altaria. ꝛ combussit ossa
ὄντας ἐκεῖ ἐπὶ τῶν θυσιαστηρίων. καὶ κατέκαυσεν ὀστᾶ
hoīum sup ea. ꝛ reuersus ē iosias in hierusa
ἀνθρώπων ἐπ᾽ αὐτά. καὶ ἀπέστρεψεν ἰωσίας εἰς ἱερουσα-
lem: ꝛ precepit rex omni pplo di-
λήμ, καὶ ἐνετείλατο ὁ βασιλεὺς παντὶ τῷ λαῷ λέ-
cens: facite pascha dño deo vro: sicut
γων, ποιήσατε τὸ πάσχα κυρίῳ τῷ θεῷ ὑμῶν, καθὼς
E scriptũ est in libro federis huius. quia
γέγραπται ἐν τῷ βιβλίῳ τῆς διαθήκης ταύτης. ὅτι
2.Para. nõ factũ ē scđm pascha hoc a die-
35.a. οὐκ ἐγένετο κατὰ τὸ πάσχα τοῦτο ἀπὸ τῶν ἡμε-
bus iudicũ q̃ iudicauerũt israel: ꝛ in om-
ρῶν τῶν κριτῶν οἳ ἔκρινον τὸν ἰσραήλ, καὶ ἐν πά-
nibus diebus regum israel ꝛ regum
σαις ταῖς ἡμέραις βασιλέων ἰσραὴλ καὶ βασιλέων
iuda: nisi in octauo decimo ãno
ἰούδα, ὅτι ἀλλ᾽ ἢ ἐν τῷ ὀκτωκαιδεκάτῳ ἔτει τοῦ
regis iosie factũ est pascha hoc do-
βασιλέως ἰωσίου ἐγένετο τὸ πάσχα τοῦτο τῷ κυ-
mino in hierusalem. etiam ventriloquos
ρίῳ ἐν ἱερουσαλήμ. καί γε τοὺς ἐγγαστριμύθους
ꝛ aruspices ꝛ theraphim ꝛ idola ꝛ
καὶ τοὺς γνώστας καὶ θεραφὶν καὶ τὰ εἴδωλα καὶ
omnes abominatiões que fuerunt in
πάντα τὰ προσοχθίσματα τὰ γεγονότα ἐν τῇ

altare quod erat in bethel & excelsum quod fecerat hieroboã filius nabath qui peccare fecit israel: & altare illud & excelsum destruxit atq; combussit & cõminuit in puluerem succenditq; etiã lucũ. Et cõuersus iosias vidit ibi sepulchra q̃ erãt ĩ mõte: misitq; & tulit ossa de sepulchris: & cõbussit ea super altare & polluit illud iuxta verbũ dñi quod locutus ē vir dei qui predixerat verba hec. Et ait. quis est titulus ille quẽ video? Rñderũtq; ei ciues vrbis illiꝰ. Sepulchrum est hominis dei qui venit de iuda: & p̃dixit verba hec q̃ fecisti sup altare bethel. Et ait. Dimittite eum. Nemo cõmoueat ossa eius. Et intacta manserunt ossa illius cũ ossibus ꝓphete qui venerat de samaria. Insup & oia phana excelsorũ q̃ erãt in ciuitatibꝰ samarie que fecerant reges israel ad irritãdũ dñm abstulit iosias: & fecit eis scđm oia q̃ fecerat in bethel. & occidit vniuersos sacerdotes excelsorũ qui erant ibi super altaria: & combussit ossa humana super ea. Reuersusq; est ierusalē & precepit omni populo dicens. Facite phase domino deo vro: secũdũ quod scriptũ est in libro federis huius. Nec enim factũ est phase tale a diebus iudicũ qui iudicauerunt israel: & omniũ dierũ regũ israel & regum iuda: sicut in octauodecimo anno regis iosie factum est phase istud domino in ierusalē. Sed & phitones & ariolos & figuras idolorũ & immũdicias & abomiationes que fuerunt in terra

הַמִּזְבֵּחַ אֲשֶׁר בְּבֵית אֵל הַבָּמָה אֲשֶׁר זָבַח
עָשָׂה יָרָבְעָם בֶּן נְבָט אֲשֶׁר הֶחֱטִיא חָטָא
אֶת יִשְׂרָאֵל גַּם אֶת הַמִּזְבֵּחַ הַהוּא
וְאֶת הַבָּמָה נָתָץ וַיִּשְׂרֹף אֶת הַבָּמָה שָׂרַף
הֵדַק לְעָפָר וְשָׂרַף אֲשֵׁרָה׃ וַיִּפֶן דָּקַק פָּנָה
יֹאשִׁיָּהוּ וַיַּרְא אֶת הַקְּבָרִים אֲשֶׁר רָאָה
שָׁם בָּהָר וַיִּשְׁלַח וַיִּקַּח אֶת הָעֲצָמוֹת שָׁלַח לָקַח
מִן הַקְּבָרִים וַיִּשְׂרֹף עַל הַמִּזְבֵּחַ
וַיְטַמְּאֵהוּ כִּדְבַר יְהוָה אֲשֶׁר קָרָא טָמֵא
אִישׁ הָאֱלֹהִים אֲשֶׁר קָרָא אֶת
הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה׃ וַיֹּאמֶר מָה הַצִּיּוּן צִין
הַלָּז אֲשֶׁר אֲנִי רֹאֶה וַיֹּאמְרוּ אֵלָיו
אַנְשֵׁי הָעִיר הַקֶּבֶר אִישׁ הָאֱלֹהִים
אֲשֶׁר בָּא מִיהוּדָה וַיִּקְרָא אֶת בּוֹא קָרָא
הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה אֲשֶׁר עָשִׂיתָ עַל עָשָׂה
הַמִּזְבַּח בֵּית אֵל׃ וַיֹּאמֶר הַנִּיחוּ לוֹ אִישׁ נוּחַ
אַל יָנַע עַצְמֹתָיו וַיְמַלְּטוּ עַצְמֹתָיו נוּעַ מָלַט
אֵת עַצְמוֹת הַנָּבִיא אֲשֶׁר בָּא נָבָא
מִשֹּׁמְרוֹן׃ וְגַם אֶת כָּל בָּתֵּי הַבָּמוֹת בַּיִת בָּמָה
אֲשֶׁר בְּעָרֵי שֹׁמְרוֹן אֲשֶׁר עָשׂוּ עִיר
מַלְכֵי יִשְׂרָאֵל לְהַכְעִיס הֵסִיר יֹאשִׁיָּהוּ כָּעַס סוּר
וַיַּעַשׂ לָהֶם כְּכָל הַמַּעֲשִׂים אֲשֶׁר עָשָׂה
עָשָׂה בְּבֵית אֵל׃ וַיִּזְבַּח אֶת כָּל כֹּהֲנֵי זָבַח
הַבָּמוֹת אֲשֶׁר שָׁם עַל הַמִּזְבְּחוֹת
וַיִּשְׂרֹף אֶת עַצְמוֹת אָדָם עֲלֵיהֶם שָׂרַף
וַיָּשָׁב יְרוּשָׁלָם׃ וַיְצַו הַמֶּלֶךְ אֶת כָּל שׁוּב צָוָה
הָעָם לֵאמֹר עֲשׂוּ פֶסַח לַיהוָה
אֱלֹהֵיכֶם כַּכָּתוּב עַל סֵפֶר הַבְּרִית
הַזֶּה׃ כִּי לֹא נַעֲשָׂה כַּפֶּסַח הַזֶּה מִימֵי עָשָׂה יוֹם
הַשֹּׁפְטִים אֲשֶׁר שָׁפְטוּ אֶת יִשְׂרָאֵל
וְכֹל יְמֵי מַלְכֵי יִשְׂרָאֵל וּמַלְכֵי יְהוּדָה׃
כִּי אִם בִּשְׁמֹנֶה עֶשְׂרֵה שָׁנָה לַמֶּלֶךְ
יֹאשִׁיָּהוּ נַעֲשָׂה הַפֶּסַח הַזֶּה לַיהוָה
בִּירוּשָׁלָם׃ וְגַם אֶת הָאֹבוֹת וְאֶת אוֹב
הַיִּדְּעֹנִים וְאֶת הַתְּרָפִים וְאֶת הַגִּלֻּלִים
וְאֵת כָּל הַשִּׁקֻּצִים אֲשֶׁר נִרְאוּ בְּאֶרֶץ רָאָה

יְהוּדָה וּבִירוּשָׁלַ͏ִם בִּעֵר יֹאשִׁיָּהוּ
לְמַעַן הָקִים אֶת דִּבְרֵי הַתּוֹרָה קוּם יָרַח
הַכְּתֻבִים עַל הַסֵּפֶר אֲשֶׁר מָצָא
חִלְקִיָּהוּ הַכֹּהֵן בֵּית יְהוָה׃ וְכָמֹהוּ לֹא כָּמוֹ
הָיָה לְפָנָיו מֶלֶךְ אֲשֶׁר שָׁב אֶל יְהוָה פָּנָה שׁוּב
בְּכָל לְבָבוֹ וּבְכָל נַפְשׁוֹ וּבְכָל מְאֹדוֹ
כְּכֹל תּוֹרַת מֹשֶׁה וְאַחֲרָיו לֹא קָם קוּם
כָּמֹהוּ׃ אַךְ לֹא שָׁב יְהוָה מֵחֲרוֹן אַפּוֹ חָרָה
הַגָּדוֹל אֲשֶׁר חָרָה אַפּוֹ בִּיהוּדָה עַל גָּדַל
כָּל הַכְּעָסִים אֲשֶׁר הִכְעִיסוֹ מְנַשֶּׁה׃ כָּעַס
וַיֹּאמֶר יְהוָה גַּם אֶת יְהוּדָה אָסִיר אָמַר כּוּר
מֵעַל פָּנַי כַּאֲשֶׁר הֲסִרֹתִי אֶת
יִשְׂרָאֵל וּמָאַסְתִּי אֶת הָעִיר הַזֹּאת
אֲשֶׁר בָּחַרְתִּי אֶת יְרוּשָׁלַ͏ִם וְאֶת
הַבַּיִת אֲשֶׁר אָמַרְתִּי יִהְיֶה שְׁמִי שָׁם׃ הָיָה
וְיֶתֶר דִּבְרֵי יֹאשִׁיָּהוּ וְכָל אֲשֶׁר עָשָׂה
הֲלֹא הֵם כְּתוּבִים עַל סֵפֶר דִּבְרֵי כָּתַב
הַיָּמִים לְמַלְכֵי יְהוּדָה׃ בְּיָמָיו עָלָה יוֹם
פַּרְעֹה נְכֹה מֶלֶךְ מִצְרַיִם עַל מֶלֶךְ
אַשּׁוּר עַל נְהַר פְּרָת וַיֵּלֶךְ הַמֶּלֶךְ
יֹאשִׁיָּהוּ לִקְרָאתוֹ וַיְמִיתֵהוּ בִּמְגִדּוֹ מוּת
כִּרְאֹתוֹ אֹתוֹ׃ וַיַּרְכִּבֻהוּ עֲבָדָיו מֵת רָאָה רָכַב
מִמְּגִדּוֹ וַיְבִאֻהוּ יְרוּשָׁלַ͏ִם וַיִּקְבְּרֻהוּ בּוֹא קָבַר
בִּקְבֻרָתוֹ וַיִּקַּח עַם הָאָרֶץ אֶת יְהוֹאָחָז לָקַח
בֶּן יֹאשִׁיָּהוּ וַיִּמְשְׁחוּ אֹתוֹ וַיַּמְלִיכוּ מָשַׁח מָלַךְ
אֹתוֹ תַּחַת אָבִיו׃ בֶּן עֶשְׂרִים וְשָׁלֹשׁ
שָׁנָה יְהוֹאָחָז בְּמָלְכוֹ וּשְׁלֹשָׁה חֳדָשִׁים
מָלַךְ בִּירוּשָׁלָ͏ִם וְשֵׁם אִמּוֹ חֲמוּטַל
בַּת יִרְמְיָהוּ מִלִּבְנָה׃ וַיַּעַשׂ הָרַע עָשָׂה רוּעַ
בְּעֵינֵי יְהוָה כְּכֹל אֲשֶׁר עָשׂוּ אֲבֹתָיו׃
וַיַּאַסְרֵהוּ פַרְעֹה נְכֹה בְרִבְלָה בְּאֶרֶץ אָסַר
חֲמָת מִמְּלֹךְ בִּירוּשָׁלָ͏ִם וַיִּתֶּן עֹנֶשׁ עַל נָתַן
הָאָרֶץ מֵאָה כִכַּר כֶּסֶף וְכִכַּר זָהָב׃
וַיַּמְלֵךְ פַּרְעֹה נְכֹה אֶת אֶלְיָקִים בֶּן
יֹאשִׁיָּהוּ תַּחַת יֹאשִׁיָּהוּ אָבִיו וַיַּסֵּב סָבַב
אֶת שְׁמוֹ יְהוֹיָקִים וְאֶת יְהוֹאָחָז

iuda & ierusalem abstu
lit iosias
vt statueret verba le
gis
q̄ scripta sunt in libro
quem inuenit
helchias sacerdos in tē
plo dñi. Similis illi non
fuit ante eū rex qui re
uerteretur ad dominū
in oī corde suo & in to
ta aīa sua & vniuersa vir
tute sua iuxta oēm legē
moysi: neq; post eū sur
rexit silis illi. Verumtñ
nō est auersus dñs ab
ira furoris sui magni
quo iratus est furor ei9
cōtra iudā pp irrita
tiōes qbus puocauerat
eum manasses. Dixitq;
ita dñs. Etiā iudā aufe
rā a facie mea sicut ab
stuli
israel: & proiiciā ciui
tatem hanc
quam elegi ierusalem
&
domum de qua dixi: e
rit nomen meum ibi.
Reliq̄ āt sermonū Io
sie & vniuersa que fecit
nonne hec scripta sunt
in libro verborum
dierū regū iuda? In
diebus eius ascendit
pharao nechao rex e
gypti cōtra regem
assyriorū ad flumē eu
fratē. Et abiit iosias rex
iuda in occursum eius:
& occisus est in maged
do cū vidisset eum. Et
portauerunt eū serui sui
mortuū de mageddo
& ptulerūt in ierusalē:
& sepelierūt eū i sepul
chro suo. Tulitq; ppl's
terre ioachaz filiū io
sie & vnxerūt eū: & cō
stituerūt eū regē p pa
tre suo. Viginti trium
annorum erat ioachaz
cū regnare cepisset: &
tribus mēsibus regna
uit in irl'm. Nomē ma
tris ei9 amithal filia ie
remie d lobna. Et fecit
malū coram dño: iux
ta oia q̄ fecerāt pr̄es ei9.
Vinxitq; eum pharao
nechao in reblatha: q̄ ē
in terra emath: ne re
gnaret in ierusalē. Et i
posuit mulctā terre cē
tū talētis argēti: & talē
to auri: regemq; consti
tuit pharao nechao elia
chim filiū iosie p iosia
patre eius: vertitq;
nomen eius ioachim:
porro ioachaz

terra iuda & in hierusalem abstulit rex iosias:
γῆ ἰούδα καὶ ἐν τῇ ἱερουσαλὴμ ἐξῆρεν ὁ βασιλεὺς ἰωσίας,
vt statueret verba legis q̄ scripta sunt
ἵνα στήσῃ τοὺς λόγους τοῦ νόμου τοὺς γεγραμμένους
in libro: q̄ inuenit chelcias sacerdos i domo do
ἐπὶ τοῦ βιβλίου, οὗ εὗρε χελκίας ὁ ἱερεὺς ἐν οἴκῳ κυ
mini. similis ipsi nō fuit rex ante e
ρίου. ὅμοιος αὐτῷ οὐκ ἐγένετο βασιλεὺς ἔμπροσθεν αὐ
um: qui reuersus est ad dñm in toto corde suo
τοῦ, ὃς ἐπέστρεψεν πρὸς κύριον ἐν ὅλῃ καρδίᾳ αὐτοῦ
& in tota aīa sua: & in vniuersa xtute sua iux
καὶ ἐν ὅλῃ ψυχῇ αὐτοῦ, καὶ ἐν ὅλῃ τῇ ἰσχύϊ αὐτοῦ κα
ta omnē legē moysi. & post eum nō surrexit
τὰ πάντα τὸν νόμον μωυσῆ. καὶ μετ' αὐτὸν οὐκ ἀνέστη
similis illi: verūtñ nō auersus est dñs ab ira
ὅμοιος αὐτοῦ, πλὴν οὐκ ἀπεστράφη κύριος ἀπὸ ὀργῆς
furoris sui magni: quo irat9 est in furore suo
θυμοῦ αὐτοῦ τοῦ μεγάλου, οὗ ἐθυμώθη ἐν ὀργῇ αὐτοῦ
in iuda pp omnes irritationes: qb9 irri
ἐν τῷ ἰούδα ἐπὶ πάντας τοὺς παροργισμοὺς, οὓς πα
tauit eū manasses. & dixit dñs: etiam &
ρώργισεν αὐτὸν μανασσῆς. καὶ εἶπε κύριος, καί γε καὶ
iudā auferā a facie mea: sicut ab — F
τὸν ἰούδαν ἀποστήσω ἀπὸ προσώπου μου, καθὼς ἀπέ
stuli israel & proiiciam ciuitatē hanc quā
στησα τὸν ἰσραὴλ καὶ ἀπώσομαι τὴν πόλιν ταύτην ἣν
elegi hierusalem: & domū in qua dixi
ἐξελεξάμην τὴν ἱερουσαλὴμ, καὶ τὸν οἶκον εἰς ὃν εἶπον
erit nomē meū ibi. & reliqua smonū io
ἔσται τὸ ὄνομά μου ἐκεῖ. καὶ τὰ λοιπὰ τῶν λόγων ἰω
sie & omnia q̄cūq; fecit: nōne hec scripta
σίου καὶ πάντα ὅσα ἐποίησεν, οὐχὶ ταῦτα γεγραμ
sunt in libro verbo♃ dierū regum iu
μένα ἐπὶ βιβλίου λόγων ἡμερῶν τῶν βασιλέων ἰού
da? in diebus eius ascēdit pharao nechao rex
δα; ἐν ταῖς ἡμέραις αὐτοῦ ἀνέβη φαραὼ νεχαὼ βα
egypti in regem assyriorū ad — 2.Para. 35.c.
σιλεὺς αἰγύπτου ἐπὶ τὸν βασιλέα τῶν ἀσσυρίων ἐπὶ
flumen euphratē. & abijt iosias rex
τὸν ποταμὸν εὐφράτην. καὶ ἐπορεύθη ἰωσίας ὁ βασιλεὺς
in occursum ei: & occidit eum pharao in
εἰς ἀπάντησιν αὐτῷ, καὶ ἐθανάτωσεν αὐτὸν φαραὼ ἐν
mageddo: cū vidit ipse eū. & traduxerūt
μαγεδδὼ, ἐν τῷ ἰδεῖν αὐτὸν αὐτόν. καὶ ἀνεβίβασαν
serui sui mortuū in mageddo. & duxerūt eū
οἱ παῖδες αὐτοῦ νεκρὸν ἐν μαγεδδῷ. καὶ ἤγαγον αὐτὸν
in hierusalem: & sepelierūt eū in sepulchro suo in
εἰς ἱερουσαλὴμ, καὶ ἔθαψαν αὐτὸν ἐν τῷ τάφῳ αὐτοῦ ἐν
ciuitate dauid. & tulit ppl's terre ioachaz filiū — 2.Para. 36.a.
πόλει δαυίδ. καὶ ἔλαβεν ὁ λαὸς τῆς γῆς τὸν ἰωάχαζ υἱὸν
iosie: & vnxerūt eū & cōstituerūt regē eū pro
ἰωσίου, καὶ ἔχρισαν αὐτὸν καὶ ἐβασίλευσαν αὐτὸν ἀντὶ
pr̄e suo. fili9 viginti & triū ānorū erat ioachaz cū re
τοῦ πρς αὐτοῦ. υἱὸς εἴκοσι καὶ τριῶν ἐτῶν ἦν ἰωάχαζ ἐν τῷ βα
gnaret ipse: & trib9 mēsib9 regnauit i hierl'm: & no
σιλεύειν αὐτόν, καὶ τρίμηνον ἐβασίλευσεν ἐν ἱλ'ημ, καὶ ὄνο
mē mřī ei9 amital filia hieremie de lobna. &
μα τῆς μρς αὐτοῦ ἀμιτὰλ θυγάτηρ ἱερεμίου ἐκ λοβενά. καὶ
fecit malū corā dño iuxta oīa q̄cūq; fece
ἐποίησε τὸ πονηρὸν ἐνώπιον κυ κατὰ πάντα ὅσα ἐποίη
runt pr̄es eius. & abstulit eum pharao nechao i reb — G
σαν οἱ πρς αὐτοῦ. καὶ μετέστησεν αὐτὸν φαραὼ νεχαὼ ἐν ῥεβ
laa intra emath vt nō regnaret ipse in hierl'm. & iposuit
λαὰ ἐν γῇ αἱμὰθ τοῦ μὴ βασιλεύειν αὐτὸν ἐν ἱλ'ημ. καὶ ἐπέβα
tributū sup trā centū talenta argenti & decē
λε φόρον ἐπὶ τὴν γῆν ἑκατὸν τάλαντα ἀργυρίου καὶ δέκα
talenta auri: & regē cōstituit pharao nechao sup
τάλαντα χρυσίου, καὶ ἐβασίλευσε φαραὼ νεχαὼ ἐπ' αὐ
eos eliachim filiū iosie pro iosia patre e
τοὺς τὸν ἐλιακεὶμ υἱὸν ἰωσίου ἀντὶ ἰωσίου τοῦ πατρὸς αὐ
ius: & imposuit ei nomē ioachim. at ioachaz
τοῦ, καὶ ἐπέθηκεν αὐτῷ ὄνομα ἰωακίμ. τὸν δὲ ἰωάχαζ

tulit et duxit eū in egyptum: et mortuus ē
ἔλαβε καὶ ἀπήγαγεν αὐτὸν εἰς αἴγυπτον, καὶ ἀπέθανεν
ibi. et argētū et aurum dedit ioachim
ἐκεῖ. καὶ τὸ ἀργύριον καὶ τὸ χρυσίον ἔδωκεν ἰωακὶμ τῷ
pharaōi: sed tributū indixit terre vt daret argē
φαραώ, πλὴν ἐφορολόγησε τὴν γῆν τοῦ δοῦναι τὸ ἀργύ
tum in os pharaōis: vir iuxta vires suas de
ριον ἐπὶ στόματος φαραώ, ἀνὴρ κατὰ δύναμιν αὐτοῦ ἐδα
derūt argētū et aurum cū ppło terre
κας τὸ ἀργύριον καὶ τὸ χρυσίον μετὰ τοῦ λαοῦ τῆς γῆς
vt daret illud pharaōi nechao. filius viginti et quinqꝫ
δοῦναι αὐτὸ τῷ φαραὼ νεχαώ. υἱὸς εἴκοσι καὶ πέντε
annoꝝ erat ioachī cū regnaret ipse: et vndecim ānis
ἐτῶν ἦν ἰωακὶμ ἐν τῷ βασιλεύειν αὐτόν, καὶ ἕνδεκα ἔτη
regnauit in hierl̄m. et nomē matris eius zabu
ἐβασίλευσεν ἐν ἱλ̄ημ. καὶ ὄνομα τῆς μητρὸς αὐτοῦ ζαβου
da filia phadaia de ruma. et fecit ma
δὰ θυγάτηρ φαδαΐα ἐκ ῥουμά. καὶ ἐποίησε τὸ πονη
lum coram dn̄o iuxta oīa q̄cūqꝫ fecerunt
ρὸν ἐνώπιον κυρίου κατὰ πάντα ὅσα ἐποίησαν οἱ
patres eius.
πατέρες αὐτοῦ.

Ca. 24.

A IN diebus eius aſcēdit nabuchodonoſor
Ἐν ταῖς ἡμέραις αὐτοῦ ἀνέβη ναβουχοδονόσωρ ὁ
rex babylōis: et fact⁹ ē ei ioachī ser
βασιλεὺς βαβυλῶνος, καὶ ἐγένετο αὐτῷ ἰωακὶμ δοῦ
uus trib⁹ ānis: et reuersus ē et p̄uaricat⁹ ē in eo. et
λος τρία ἔτη, καὶ ἐπέστρεψε καὶ ἠθέτησεν ἐν αὐτῷ. καὶ
misit in ioachim dn̄s accinctos chal
ἀπέστειλεν ἐπὶ τὸν ἰωακὶμ κύριος μονοζώνους τῶν χαλ
deorū et accinctos syrie et accinctos moabitarū
δαίων καὶ μονοζώνους συρίας καὶ μονοζώνους μωαβιτῶν
et accinctos filioꝝ amon. et misit eos
καὶ μονοζώνους υἱῶν ἀμμών. καὶ ἐξαπέστειλεν αὐτοὺς
in iudā vt diſp̄derēt eum iuxta verbū dn̄i:
ἐπὶ τὸν ἰούδαν τοῦ ἀπολέσαι αὐτὸν κατὰ τὸ ῥῆμα κῡ,
qd̄ locut⁹ est in manu seruoꝝ suoꝝ p̄phetarū. verūtñ
ὃ ἐλάλησεν ἐν χειρὶ δούλων αὐτοῦ τῶν προφητῶν. πλὴν
furor dn̄i erat cōtra iudam vt auferet eum a
θυμὸς κυρίου ἦν ἐπὶ τὸν ἰούδαν τοῦ ἀποστῆσαι αὐτὸν ἀπὸ
facie sua p̄p oīa peccata manaſſe se
προσώπου αὐτοῦ διὰ πάσας τὰς ἁμαρτίας μανασσῆ κα
cūdū oīa q̄cūqꝫ fecit: et in sanguine inoxio quē
τὰ πάντα ὅσα ἐποίησε, καὶ ἐν τῷ αἵματι τῷ ἀθώῳ ὃ
effudit: et impleuit hierl̄m cruore innocēti: et nō vo
ἐξέχεε, καὶ ἐνέπλησε τὴν ἱλ̄ημ αἵματος ἀθώου, καὶ οὐκ ἠθέ
luit dn̄s p̄pitiari. et reliqua sermonū ioa
λησε κύριος τοῦ ἱλασθῆναι. καὶ τὰ λοιπὰ τῶν λόγων ἰωα
B chim et oīa q̄cūqꝫ fecit: nonne hec scripta sūt
κὶμ καὶ πάντα ὅσα ἐποίησεν, οὐκ ἰδοὺ ταῦτα γέγραπται
in libro sermonū dierū regum iuda? et dor
ἐπὶ βιβλίου λόγων ἡμερῶν τῶν βασιλέων ἰούδα; καὶ ἐκοι
miuit cum p̄trib⁹ suis. et regnauit ioachin filius eius
μήθη μετὰ τῶν πατέρων αὐτοῦ. καὶ ἐβασίλευσεν ἰωαχὶν υἱὸς αὐτοῦ
pro eo. et nō addidit vltra rex egypti vt egre
ἀντ' αὐτοῦ. καὶ οὐ προσέθετο ἔτι βασιλεὺς αἰγύπτου τοῦ ἐξελ
deret de terra sua: quia cepit rex babylonis a
θεῖν ἐκ τῆς γῆς αὐτοῦ, διότι ἔλαβε βασιλεὺς βαβυλῶνος ἀπὸ
torrente egypti vſqꝫ ad fluuiū euphratē oīa q̄cūqꝫ
χειμάρρου αἰγύπτου ἕως ποταμοῦ εὐφράτου πάντα ὅσα
erāt regis egypti. decē et octo ānoꝝ erat ioachī cū
ἦν βασιλέως αἰγύπτου. δέκα καὶ ὀκτὼ ἐτῶν ἦν ἰωαχὶν ἐν
regnaret ipse: et trib⁹ mēsib⁹ regnauit in hie
τῷ βασιλεύειν αὐτόν. καὶ τρίμηνον ἐβασίλευσεν ἐν ἱε
rusalem: et nomē matri eius neeſthan filia el
ρουσαλήμ, καὶ ὄνομα τῇ μητρὶ αὐτοῦ νεεσθὰν θυγάτηρ ἐλ
nathan de hierusalem. et fecit malū co
ναθὰν ἐξ ἱερουσαλήμ. καὶ ἐποίησε τὸ πονηρὸν ἐνώ
ram dn̄o iuxta oīa q̄cūqꝫ fecit pater su
πιον κυρίου κατὰ πάντα ὅσα ἐποίησεν ὁ πατὴρ αὐ
us. in t̄pe illo aſcēdit nabuchodonoſor rex
Da. 1. a τοῦ. ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ ἀνέβη ναβουχοδονόσωρ βασιλεὺς

tulit & duxit i egyptū. Argentum autem & aurū dedit Ioachim pharaoni cum indixiſſet terre per ſingulos vt conferretur iuxta p̄ceptū pharaonis. Et vnūquēqꝫ iuxta vires ſuas exegit tā argētū q̄ꝫ aurū de populo terre vt daret pharaoni nechao. Vigīti quinqꝫ annorū erat ioachī cū regnare cepiſſet: & vndecī annis regnauit in ieruſalē. Nomē matris ei⁹ zebida filia phadaia de ruma. Et fecit malū corā dn̄o iuxta oīa q̄ fecerāt p̄res eius.

IN diebus eius 24. aſcēdit nabuchodonoſor rex babylōis: & factus eſt ei ioachī ſeruus tribus ānis: & rurſum rebellauit cōtra eum. Immiſitqꝫ ei dn̄s latrunculos chaldeorū & latrunculos ſyrie: & latrunculos moab & latrunculos filiorū ammon: & immiſit eos in iudam vt diſperderent eū iuxta verbū dn̄i qd̄ locut⁹ fuerat p ſeruos ſuos p̄phetas. Fctm̄ eſt aūt hoc p verbū domini cōtra iudā vt auferret eū corā ſe p̄p pctā manaſſe vniuerſa q̄ fecit: & p̄p ſanguinē innoxiū quē effudit: & impleuit ieruſalē cruore innocentiū & ob hāc rem noluit dn̄s propitiari. Reliq̄ āt ſermonū ioachim & vniuerſa q̄ fecit nōne hec ſcripta ſūt in libro ſermonum dierū regum iuda? Et dormiuit ioachī cū p̄tribus ſuis: & regnauit ioachin filius eius pro eo. Et vltra nō addidit rex egypti vt egrederetur de terra ſua. Tulerat ei rex babylōis a riuo egypti vſqꝫ ad fluuium eufraten oīa q̄ fuerant regis egypti. Decē & octo annorum erat ioachin cū regnare cepiſſet & tribus mēſibus regnauit in ieruſalem. Nomen matris ei⁹ noeſtha filia helnathan de ieruſalem. Et fecit malum coram dn̄o: iuxta oīa q̄ fecerat pater ei⁹. In t̄pe illo aſcenderunt ſerui nabuchodonoſor regis

לקח ויבא מצרים וימת שם׃ והכסף | בוא מות
והזהב נתן יהויקים לפרעה אך
העריך את הארץ לתת את הכסף | ערך נתן
על פי פרעה איש כערכו נגש את | פה
הכסף ואת הזהב ואת עם הארץ
לתת לפרעה נכה׃ בן עשרים וחמש
שנה יהויקים במלכו ואחת עשרה
שנה מלך בירושלם ושם אמו
זבודה בת פדיה מן רומה׃ ויעש הרע
בעיני יהוה ככל אשר עשו אבתיו׃

Cap. xxiiij

בימיו עלה נבכדנאצר מלך | יום
בבל ויהי לו יהויקים עבד שלש | היה
שנים וישב וימרד בו׃ וישלח | שנה שוב
יהוה בו את גדודי כשדים ואת | מרד שלח
גדודי ארם ואת גדודי מואב ואת | גדד
גדודי בני עמון וישלחם ביהודה
להאבידו כדבר יהוה אשר דבר | אבד
ביד עבדיו הנביאים׃ אך על פי | נבא פה
יהוה היתה ביהודה להסיר מעל | היה סור
פניו בחטאת מנשה ככל אשר עשה׃ | פנה
וגם דם הנקי אשר שפך וימלא את | נקה מלא
ירושלם דם נקי ולא אבה יהוה
לסלח׃ ויתר דברי יהויקים וכל
אשר עשה הלא הם כתובים על
ספר דברי הימים למלכי יהודה׃ | יום
וישכב יהויקים עם אבתיו וימלך | שכב מלך
יהויכין בנו תחתיו׃ ולא הסיף עוד | יסף
מלך מצרים לצאת מארצו כי לקח | יצא
מלך בבל מנחל מצרים עד נהר
פרת כל אשר היתה למלך מצרים׃
בן שמנה עשרה שנה יהויכין במלכו
ושלשה חדשים מלך בירושלם
ושם אמו נחשתא בת אלנתן
מירושלם׃ ויעש הרע בעיני | עשה רוע
יהוה ככל אשר עשה אביו׃ בעת
ההיא עלה עבדי נבכדנאצר מלך

בָּבֶל יְרוּשָׁלָ͏ִם וַתָּבֹא הָעִיר בַּמָּצוֹר׃ צור
וַיָּבֹא נְבֻכַדְנֶאצַּר מֶלֶךְ בָּבֶל עַל
הָעִיר וַעֲבָדָיו צָרִים עָלֶיהָ׃ וַיֵּצֵא צור
יְהוֹיָכִין מֶלֶךְ יְהוּדָה עַל מֶלֶךְ בָּבֶל
הוּא וְאִמּוֹ וַעֲבָדָיו וְשָׂרָיו וְסָרִיסָיו שור סָרַס
וַיִּקַּח אֹתוֹ מֶלֶךְ בָּבֶל בִּשְׁנַת שְׁמֹנֶה לָקַח שָׁנָה
לְמָלְכוֹ׃ וַיּוֹצֵא מִשָּׁם אֶת כָּל אוֹצְרוֹת יָצָא אָצַר
בֵּית יְהוָה וְאוֹצְרוֹת בֵּית הַמֶּלֶךְ
וַיְקַצֵּץ אֶת כָּל כְּלֵי הַזָּהָב אֲשֶׁר עָשָׂה קָצַץ כָּלָה
שְׁלֹמֹה מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל בְּהֵיכַל יְהוָה הֵיכַל
כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר יְהוָה׃ וְהִגְלָה אֶת כָּל גָּלָה
יְרוּשָׁלַ͏ִם וְאֶת כָּל הַשָּׂרִים וְאֵת כָּל
גִּבּוֹרֵי הַחַיִל עֲשֶׂרֶת אֲלָפִים גּוֹלֶה גָּבַר
וְכָל הֶחָרָשׁ וְהַמַּסְגֵּר לֹא נִשְׁאַר זוּלַת סָגַר שָׁאַר
דַּלַּת עַם הָאָרֶץ׃ וַיֶּגֶל אֶת יְהוֹיָכִין זֻלַת דָּלַל
בָּבֶלָה וְאֶת אֵם הַמֶּלֶךְ וְאֶת נְשֵׁי גָּלָה נָשָׁה
הַמֶּלֶךְ וְאֶת סָרִיסָיו וְאֵת אֱוִלֵי אֵיל
הָאָרֶץ הוֹלִיךְ גּוֹלָה מִירוּשָׁלַ͏ִם בָּבֶלָה׃ הָלַךְ
וְאֵת כָּל אַנְשֵׁי הַחַיִל שִׁבְעַת אֲלָפִים
וְהֶחָרָשׁ וְהַמַּסְגֵּר אֶלֶף הַכֹּל גִּבּוֹרִים
עֹשֵׂי מִלְחָמָה וַיְבִיאֵם מֶלֶךְ בָּבֶל עָשָׂה לָחַם
גּוֹלָה בָּבֶלָה׃ וַיַּמְלֵךְ מֶלֶךְ בָּבֶל אֶת בוא מָלַךְ
מַתַּנְיָה דֹדוֹ תַּחְתָּיו וַיַּסֵּב אֶת שְׁמוֹ דוד סָבַב
צִדְקִיָּהוּ׃ בֶּן עֶשְׂרִים וְאַחַת שָׁנָה
צִדְקִיָּהוּ בְמָלְכוֹ וְאַחַת עֶשְׂרֵה שָׁנָה
מָלַךְ בִּירוּשָׁלָ͏ִם וְשֵׁם אִמּוֹ חֲמוּטַל
בַּת יִרְמְיָהוּ מִלִּבְנָה׃ וַיַּעַשׂ הָרַע רעע
בְּעֵינֵי יְהוָה כְּכֹל אֲשֶׁר עָשָׂה
יְהוֹיָקִים׃ כִּי עַל אַף יְהוָה הָיְתָה הָיָה
בִּירוּשָׁלַ͏ִם וּבִיהוּדָה עַד הִשְׁלִכוֹ שָׁלַךְ
אֹתָם מֵעַל פָּנָיו וַיִּמְרֹד צִדְקִיָּהוּ פָּנָה מָרַד
בְּמֶלֶךְ בָּבֶל׃ וַיְהִי בִּשְׁנַת Cap.xxv. שָׁנָה
הַתְּשִׁיעִית לְמָלְכוֹ בַּחֹדֶשׁ הָעֲשִׂירִי תָּשַׁע
בֶּעָשׂוֹר לַחֹדֶשׁ בָּא נְבֻכַדְנֶאצַּר מֶלֶךְ
בָּבֶל הוּא וְכָל חֵילוֹ עַל יְרוּשָׁלַ͏ִם וַיִּחַן חָנָה בָּנָה
עָלֶיהָ וַיִּבְנוּ עָלֶיהָ דָּיֵק סָבִיב׃ וַתָּבֹא סָבַב בוא

babylonis in ierusalẽ:
& circũdata ẽ vrbs mu
nitiõibus. Venitq; na
buchodonosor rex ba
bylonis ad ciuitatẽ cũ
seruis suis: vt oppugna
ret eam. Egressusq; est
ioachĩ rex iuda ad re
gẽ babylonis ip̃e & ma
ter eius & serui ei9 & pri
cipes eius & eunuchi e
ius: & suscepit eum rex
babylonis anno octa
uo regni sui. Et ꝓtulit
inde oẽs thesauros do
m9 dñi & thesauros do
mus regie: & cõcidit v
niuersa vasa aurea que
fecerat salomõ rex isra
el in templo domini
iuxta verbum dñi: &
transtulit omnem
ierusalem & vniuersos
principes: & omnes
fortes exercitus decẽ
milia in captiuitatẽ: &
oẽm artificem & inclu
sorem: nihilq; relictum
est exceptis pauperib9
populi terre. Transtu
lit quoq; ioachin in ba
bylonem & matrem re
gis & vxores regis &
eunuchos regis & iudi
ces terre duxit in capti
uitatem de ierusalem in
babylõem: & oẽs vi
ros robustos septem
milia & artifices & iclu
sores mille oẽs viros
fortes & bellatores: du
xitq; eos rex babylõis
captiuos in babylonẽ.
Et constituit
mathathiã patruũ eius
pro eo: imposuitq; no
men ei sedechiã. Vicesi
mum & primum annũ
etatis hẽbat sedechias
cũ regnare cepisset: &
vndecim annis regna
uit in ierusalem. Nomẽ
mr̃is eius erat amithal
filia hieremie de lobna.
& fecit malũ corã do
mino iuxta oĩa q̃ fece
rat ioachim. Irasceba
tur enim dominus
cõtra ierusalem & con
tra iudã: donec ꝓiiceret
eos a facie sua. Recessit
q; sedechias
a rege babylonis. 25.

FActũ est aũt anno
nono regni ei9 mẽ
se decio: decima die mẽ
sis venit nabuchodono
sor rex babylõis ip̃e &
oĩs exercitus eius in ie
rusalem & circundede
rũt eam: & extruxerũt
in circuitu eius muni
tiones. Et clausa est

babylonis in hierlm. ⁊ venit ciuitas in obsidione: ⁊ ve C
βαβυλῶνος εἰς ἱερουσαλήμ. καὶ ἦλθεν ἡ πόλις ἐν περιοχῇ, καὶ ἦλ
nit nabuchodonosor rex babylonis in ciuitatẽ:
θεν ναβουχοδονόσορ βασιλεὺς βαβυλῶνος εἰς τὴν πόλιν,
⁊ serui eius obsidebãt eam. ⁊ egressus ẽ ioachi Hest.
καὶ οἱ παῖδες αὐτοῦ ἐπολιόρκουν αὐτήν. καὶ ἐξῆλθεν ἰωαχὶν 2. a.
rex iuda ad regem babylõis: ipse ⁊
βασιλεὺς ἰούδα πρὸς τὸν βασιλέα βαβυλῶνος, αὐτὸς καὶ
mr̃ eius ⁊ serui eius ⁊ principes ei9 ⁊ eu
ἡ μήτηρ αὐτοῦ καὶ οἱ παῖδες αὐτοῦ καὶ οἱ ἄρχοντες αὐτοῦ καὶ οἱ εὐ
nuchi eius. ⁊ suscepit eos rex babylonis in
νοῦχοι αὐτοῦ. καὶ ἔλαβεν αὐτοὺς βασιλεὺς βαβυλῶνος ἐν τῷ
octauo ãno regni sui. ⁊ extulit inde om
ὀγδόῳ ἔτει τῆς βασιλείας αὐτοῦ. καὶ ἐξήνεγκεν ἐκεῖθεν πάν
nes thesauros q̃ in domo dñi ⁊ thesauros
τας τοὺς θησαυροὺς τοὺς ἐν οἴκῳ κυρίου καὶ τοὺς θησαυροὺς
dom9 regis. ⁊ cõcidit vniuersa vasa au
οἴκου τοῦ βασιλέως. καὶ συνέκοψε πάντα τὰ σκεύη τὰ χρυ
rea q̃ fecit salomõ rex israel in tẽplo do
σᾶ ἃ ἐποίησε σολομὼν βασιλεὺς ἰσραὴλ ἐν τῷ ναῷ κυ
mini iuxta verbũ dñi. ⁊ trãstulit hierusalem
ρίου κατὰ τὸ ῥῆμα κυρίου. καὶ ἀπῴκισε τὴν ἱερουσαλὴμ
⁊ omnes pñcipes ⁊ omnes fortes
καὶ πάντας τοὺς ἄρχοντας καὶ πάντας τοὺς δυνατοὺς
robore decẽ milia in captiuitatẽ: ⁊ omnẽ artificẽ
ἰσχύϊ δέκα χιλιάδας αἰχμαλωσίας, καὶ πάντα τέκτονα
⁊ inclusorem: nõ relicti sunt preter pau
καὶ τὸν συγκλείοντα, οὐχ ὑπελείφθησαν πλὴν τῶν πτω
peres ppl̃i terre. ⁊ trãstulit ioachim in ba
χῶν τοῦ λαοῦ τῆς γῆς. καὶ μετῴκισε τὸν ἰωαχὶμ εἰς βα
bylonem ⁊ matrẽ regis ⁊ vxores D
βυλῶνα καὶ τὴν μητέρα τοῦ βασιλέως καὶ τὰς γυναῖκας
eius. ⁊ eunuchos eius ⁊ robustos
αὐτοῦ. καὶ τοὺς εὐνούχους αὐτοῦ καὶ τοὺς ἰσχυροὺς τῆς
terre duxit in trãsmigratiõe ex hierusalẽ in babylo
γῆς ἀπήγαγεν ἐν ἀποικισμῷ ἐξ ἱερουσαλὴμ εἰς βαβυλῶ
nẽ: ⁊ oẽs viros robustos septẽ milia. ⁊
να, καὶ πάντας ἄνδρας δυνατοὺς ἑπτὰ χιλιάδας. καὶ τὸν
artificem ⁊ inclusorẽ. mille omnes fortes
τέκτονα καὶ τὸν συγκλείοντα χιλίους τοὺς πάντας δυνατοὺς
viros robore facientes bellũ duxit eos rex
ἄνδρας ἰσχύϊ ποιοῦντας πόλεμον ἀπήγαγεν αὐτοὺς βασιλεὺς
babylonis trãsmigrationẽ in babylonẽ. ⁊ regẽ cõstituit
βαβυλῶνος μετοικεσίαν εἰς βαβυλῶνα. καὶ ἐβασίλευσε
rex babylonis matthaniã fratrẽ patris
βασιλεὺς βαβυλῶνος τὸν ματθανίαν ἀδελφὸν τοῦ πατρὸς
sui pro eo. ⁊ imposuit ei nomẽ sedechiã. fili9 vi
αὐτοῦ ἀντ᾽ αὐτοῦ. καὶ ἐπέθηκεν αὐτῷ ὄνομα σεδεκίας. υἱὸς εἴ
ginti ⁊ vni9 ãnorũ erat sedechias quũ regnaret ipse. ⁊ 2. Par. 36. b.
κοσι καὶ ἑνὸς ἐτῶν ἦν σεδεκίας ἐν τῷ βασιλεύειν αὐτόν. καὶ Iere.
vndecĩ ãnis regnauit in hierusalẽ: ⁊ nomẽ ma 52. a.
ἕνδεκα ἔτη ἐβασίλευσεν ἐν ἱερουσαλήμ, καὶ ὄνομα τῇ μη
tri eius amital filia hieremie de lobenna. ⁊ fecit
τρὶ αὐτοῦ ἀμιτὰλ θυγάτηρ ἱερεμίου ἐκ λοβενά. καὶ ἐποίησε
malũ corã dño iuxta oĩa que fecit ioachĩ:
τὸ πονηρὸν ἐνώπιον κυρίου κατὰ πάντα ὅσα ἐποίησεν ἰωακίμ,
quia in ira dñi erat in hierusalẽ ⁊ in iuda:
ὅτι ἐπὶ τὸν θυμὸν κυρίου ἦν ἐν ἱερουσαλὴμ καὶ ἐν τῷ ἰούδα,
donec proiecit eos a facie sua. ⁊ p̃uaricat9 ẽ
ἕως ἀπέρριψεν αὐτοὺς ἀπὸ προσώπου αὐτοῦ. καὶ ἠθέτησε
sedechias in rege babylonis.
σεδεκίας ἐν τῷ βασιλεῖ βαβυλῶνος. Ca.25.

ET factũ est in nono anno regni sedechie A
Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ἐνάτῳ ἔτει τῆς βασιλείας σεδεκίου Hiere.
in mẽse decimo vndecima mẽsis: venit nabuchodono 39. a.
ἐν τῷ μηνὶ τῷ δεκάτῳ ἐνδεκάτῃ τοῦ μηνός, ἦλθε ναβουχοδονό co. 52. a.
sor rex babylonis: ⁊ omnis exercitus e
σορ βασιλεὺς βαβυλῶνος, καὶ πᾶσα ἡ δύναμις αὐ
ius sup hierusalem. ⁊ castrametatus est in ea ⁊
τοῦ ἐπὶ ἱερουσαλήμ. καὶ παρενέβαλεν ἐπ᾽ αὐτὴν καὶ
extruxit sup eã murũ in circuitu. ⁊ venit
περιῳκοδόμησεν ἐπ᾽ αὐτὴν τεῖχος κύκλῳ. καὶ ἦλθεν

ciuitas in munitionē vſq3 ad vndecimum annū ſede-
ἡ πόλις εἰς περιοχὴν ἕως τοῦ ἑνδεκάτου ἔτους σεδε-
chie regis nona mēſis. τ preualuit fa
κίου τοῦ βασιλέως ἐννάτῃ τοῦ μηνός. καὶ ἐνίσχυσεν ὁ λι-
mes in ciuitate: τ nō erat panis ppl̄o terre. τ
μὸς ἐν τῇ πόλει, καὶ οὐκ ἦν ἄρτος τῷ λαῷ τῆς γῆς. καὶ
interrupta ē ciuitas τ oēs viri bellatores exie
ἐῤῥάγη ἡ πόλις καὶ πάντες οἱ ἄνδρες οἱ πολεμισταὶ ἐξῆλ-
rūt nocte via porte q̄ inter muros: q̄ eſt
θον νυκτὸς ὁδὸν πύλης τῆς ἀναμέσον τῶν τειχῶν, ἥ ἐστι
horti regis. τ chaldei obſidebāt
τοῦ κήπου τοῦ βασιλέως. καὶ οἱ χαλδαῖοι ἐκύκλουν
ciuitatē: τ abierunt viā q̄ ad occaſum: τ
τὴν πόλιν, καὶ ἐπορεύθησαν ὁδὸν τὴν ἐπὶ δυσμάς, καὶ
perſecut⁹ eſt exercit⁹ chaldeoꝝ poſt re
κατεδίωξε δύναμις τῶν χαλδαίων ὀπίσω τοῦ βασι-
B gem: τ cōprehēdeſt eū cōtra occaſum hiericho: τ om
λέως, καὶ κατέλαβον αὐτὸν κατὰ δυσμὰς ἱεριχώ, καὶ πᾶ-
nis exercit⁹ eius diſperſi ſunt deſuper eius:
σα ἡ δύναμις αὐτοῦ διεσπάρησαν ἀπὸ ἐπάνωθεν αὐτοῦ,
τ cōprehēderūt regem: τ duxerūt eū ad
καὶ συνέλαβον τὸν βασιλέα, καὶ ἀπήγαγον αὐτὸν πρὸς
regem babylonis in deblatha. τ locut⁹ ē cum
τὸν βασιλέα βαβυλῶνος εἰς δεβλαθά. καὶ ἐλάλησε μετ᾽
eo iudiciū: τ occidit filios ei⁹ coram eo. τ
αὐτοῦ κρίσιν, καὶ ἔσφαξε τοὺς υἱοὺς αὐτοῦ ἐνώπιον αὐτοῦ. καὶ
oculos ſedechie excecauit τ vinxit eum
τοὺς ὀφθαλμοὺς σεδεκίου ἐξετύφλωσε καὶ ἔδησεν αὐτὸν
in pedicis: τ duxit eū in babylonē. τ in
ἐν πέδαις, καὶ ἀπήγαγεν αὐτὸν εἰς βαβυλῶνα. καὶ ἐν τῷ
mēſe quinto ſeptima mēſis: iſte annus non⁹
μηνὶ τῷ πέμπτῳ ἑβδόμῃ τοῦ μηνός, οὗτος ἐνιαυτὸς ἔννα-
decimus regni nabuchodonoſor regis
καιδέκατος τῆς βασιλείας ναβουχοδονόσορ βασιλέως
babylonis: venit nabuzardā p̄nceps coquoꝝ q̄ ſta
βαβυλῶνος, ἦλθε ναβουζαρδὰν ὁ ἀρχιμάγειρος ὁ ἑστη-
C bat coram rege babylonis in hieruſalem:
κὼς ἐνώπιον βασιλέως βαβυλῶνος εἰς ἱερουσαλήμ,
τ ſuccēdit domū dn̄i: τ domū
καὶ ἐνέπρησε τὸν οἶκον κυρίου, καὶ τὸν οἶκον τοῦ
regis τ oēs domos hieruſalem: τ
βασιλέως καὶ πάντας τοὺς οἴκους ἱερουσαλήμ, καὶ
oēm domū magnā cōbuſſit in igne: τ
πάντα οἶκον μέγαν ἐνέπρησεν ἐν πυρί, καὶ τὸ
murū hierl̄m deſtruxit exercitus chaldeorū in circui
τεῖχος ἱλῆμ καθεῖλεν ἡ δύναμις τῶν χαλδαίων κυκλό-
tu: τ reliquā p̄tē ppl̄i in ciuitate τ trāſ
θεν, καὶ τὸ καταλειφθὲν τοῦ λαοῦ ἐν τῇ πόλει καὶ τοὺς πρὸ-
fugas regi babylonis. τ reli
κεχωρηκότας τῷ βασιλεῖ βαβυλῶνος. καὶ τὸ κατάλοι-
quū ppl̄i trāſtulit nabuzardan p̄nceps coquoꝝ:
πον τοῦ λαοῦ μετῴκισεν ναβουζαρδὰν ὁ ἀρχιμάγειρος,
τ de paup̄ib⁹ ppl̄i terre reliquit p̄n-
καὶ τῶν πενήτων τοῦ λαοῦ τῆς γῆς ὑπελείπετο ὁ ἀρ-
ceps coquorū in vinitores τ agricolas. τ
D χιμάγειρος εἰς ἀμπελουργοὺς καὶ γεωργούς. καὶ τοὺς
colūnas ereas q̄ in domo dn̄i τ
στύλους τοὺς χαλκοῦς τοὺς ἐν οἴκῳ κυρίου καὶ τὰς
baſes τ mare ereum qđ in domo
βάσεις καὶ τὴν θάλασσαν τὴν χαλκῆν τὴν ἐν οἴκῳ
dn̄i: cōciderūt chaldei: τ ceperūt
κυρίου, συνέκοψαν οἱ χαλδαῖοι, καὶ ἔλαβον τὸν
es eoꝝ τ trāſtulerūt in babylonem τ
χαλκὸν αὐτῶν καὶ ἀπήνεγκαν εἰς βαβυλῶνα καὶ
lebetes τ fuſcinulas τ phialas
τοὺς λέβητας καὶ τὰς κρεάγρας καὶ τὰς φιάλας
τ mortariola: τ oīa vaſa erea
καὶ τὰς θυΐσκας, καὶ πάντα τὰ σκεύη τὰ χαλ-
in q̄b⁹ miniſtrabant in eis: tulerūt: τ
κᾶ ἐν οἷς ἐλειτούργουν ἐν αὐτοῖς, ἔλαβον, καὶ
thuribula τ phialas
τὰ πυρεῖα καὶ τὰς φιάλας τὰς

ciuitas atq3 vallata vſq3 ad vndecimum annum regis ſedechie nona die menſis. Preualuitq3 fames ī ciuitate: nec erat panis populo terre. Et interrupta eſt ciuitas: & oēs viri bellatores nocte fugerunt p viā porte q̄ eſt inter duplicē murū ad hortū regis. Porro chaldei obſidebāt in circuitu citatē. Fugit itaq3 ſedechias p viā q̄ ducit ad cāpeſtria ſolitudis. Et pſecutus ē exercit⁹ chaldeorū regē: cōprehēditq3 eū in planicie hiericho: & oēs bellatores q erāt cū eo diſpſi ſūt & reliq̄rūt eū. Apphēſū ergo regē duxerūt ad regē babylōis ī rebbatha q locut⁹ eſt cū eo iudicium. Filios aūt ſedechie occidit corā eo: & oculos eius effodit: vinxitq3 eū catenis & adduxit in babylonē. Mēſe quīto ſeptima die mēſis: ipſe eſt ānus nonuſdecimus regis babylōis: venit nabuzardan princeps exercitus ſeru⁹ regis babylonis in ieruſalē: & ſuccēdit domum dn̄i & domū regis & domos ieruſalē: oēmq3 domum combuſſit igni: & muros ieruſalem ī circuitu deſtruxit oīs exercit⁹ chaldeorū q erat cū principe militū. Reliquā āt ppl̄i p̄tē q̄ remāſerat in ciuitate: & pfugas q trāſfugerant ad regē babylonis: & reliquū vulgus tranſtulit nabuzardan princeps militie: & de pauperibus terre reliq̄t vinitores & agricolas. Colūnas autem ereas que erāt ī templo domini & baſes & mare ereum quod erat ī domo dn̄i confregerunt chaldei & trāſtulerunt es omne in babylonē. Ollas quoq3 ereas & trullas & tridentes & cyphos & mortariola: & oīa vaſa erea: in quibus miniſtrabant tulerūt: necnō & thuribula & phialas. Que

הָעִיר בַּמָּצוֹר עַד עַשְׁתֵּי עֶשְׂרֵה   צוּר
שָׁנָה לַמֶּלֶךְ צִדְקִיָּהוּ׃ בְּתִשְׁעָה לַחֹדֶשׁ
וַיֶּחֱזַק הָרָעָב בָּעִיר וְלֹא הָיָה לֶחֶם   חָזַק
לְעַם הָאָרֶץ׃ וַתִּבָּקַע הָעִיר וְכָל אַנְשֵׁי   בָּקַע
הַמִּלְחָמָה הַלַּיְלָה דֶּרֶךְ שַׁעַר בֵּין   לָחַם
הַחֹמֹתַיִם אֲשֶׁר עַל גַּן הַמֶּלֶךְ וְכַשְׂדִּים   חָמָה
עַל הָעִיר סָבִיב וַיֵּלֶךְ דֶּרֶךְ הָעֲרָבָה׃
וַיִּרְדְּפוּ חֵיל כַּשְׂדִּים אַחַר הַמֶּלֶךְ   רָדַף
וַיַּשִּׂגוּ אֹתוֹ בְּעַרְבוֹת יְרֵחוֹ וְכָל חֵילוֹ   נָשַׂג
נָפֹצוּ מֵעָלָיו׃ וַיִּתְפְּשׂוּ אֶת הַמֶּלֶךְ   תָּפַשׂ
וַיַּעֲלוּ אֹתוֹ אֶל מֶלֶךְ בָּבֶל רִבְלָתָה   עָלָה
וַיְדַבְּרוּ אִתּוֹ מִשְׁפָּט׃ וְאֶת בְּנֵי   דָּבַר שָׁפַט
צִדְקִיָּהוּ שָׁחֲטוּ לְעֵינָיו וְאֶת עֵינֵי
צִדְקִיָּהוּ עִוֵּר וַיַּאַסְרֵהוּ בַּנְחֻשְׁתַּיִם   אָסַר
וַיְבִאֵהוּ בָּבֶל׃ וּבַחֹדֶשׁ הַחֲמִישִׁי   בּוֹא חָמַשׁ
בְּשִׁבְעָה לַחֹדֶשׁ הִיא שְׁנַת תְּשַׁע   שָׁנָה
עֶשְׂרֵה שָׁנָה לַמֶּלֶךְ נְבֻכַדְנֶאצַּר מֶלֶךְ
בָּבֶל בָּא נְבוּזַרְאֲדָן רַב טַבָּחִים עֶבֶד
מֶלֶךְ בָּבֶל יְרוּשָׁלָםִ׃ וַיִּשְׂרֹף אֶת בֵּית   שָׂרַף
יְהוָה וְאֶת בֵּית הַמֶּלֶךְ וְאֵת כָּל
בָּתֵּי יְרוּשָׁלַםִ וְאֶת כָּל בֵּית גָּדוֹל   בָּיִת גָּדַל
שָׂרַף בָּאֵשׁ׃ וְאֶת חוֹמֹת יְרוּשָׁלַםִ   חָמָה
סָבִיב נָתְצוּ כָּל חֵיל כַּשְׂדִּים אֲשֶׁר אֶת   סָבַב
רַב טַבָּחִים׃ וְאֵת יֶתֶר הָעָם הַנִּשְׁאָרִים   שָׁאַר
בָּעִיר וְאֶת הַנֹּפְלִים אֲשֶׁר נָפְלוּ עַל
הַמֶּלֶךְ בָּבֶל וְאֵת יֶתֶר הֶהָמוֹן הֶגְלָה   הָמַן גָּלָה
נְבוּזַרְאֲדָן רַב טַבָּחִים׃ וּמִדַּלַּת הָאָרֶץ   רָבַב דָּלַל
הִשְׁאִיר רַב טַבָּחִים לְכֹרְמִים
וּלְיֹגְבִים׃ וְאֶת עַמּוּדֵי הַנְּחֹשֶׁת אֲשֶׁר   עָמַד
בֵּית יְהוָה וְאֶת הַמְּכֹנוֹת וְאֶת יָם   כּוּן
הַנְּחֹשֶׁת אֲשֶׁר בְּבֵית יְהוָה שִׁבְּרוּ
כַשְׂדִּים וַיִּשְׂאוּ אֶת נְחֻשְׁתָּם בָּבֶלָה׃   נָשָׂא
וְאֶת הַסִּירֹת וְאֶת הַיָּעִים וְאֶת   יָעָה
הַמְזַמְּרוֹת וְאֶת הַכַּפּוֹת וְאֵת כָּל כְּלֵי   זָמַר כָּפַף
הַנְּחֹשֶׁת אֲשֶׁר יְשָׁרְתוּ בָם לָקָחוּ׃   כָּלָה שָׁרַת
וְאֶת הַמַּחְתּוֹת וְאֶת הַמִּזְרָקוֹת אֲשֶׁר   חָתָה זָרַק

זהב זהב ואשר כסף כסף לקח רב
טבחים: העמודים שנים הים שנה
האחד והמכנות אשר עשה שלמה
לבית יהוה לא היה משקל לנחשת שקל
כל הכלים האלה: שמנה עשרה
אמה קומת העמוד האחד וכתרת
עליו נחשת וקמת הכתרת שלש קום
אמות והשבכה ורמנים על הכתרת
סביב הכל נחשת וכאלה לעמוד
השני על השבכה: ויקח רב טבחים שנה לקח
את שריה כהן הראש ואת צפניהו
כהן משנה ואת שלשת שמרי הסף: שנה
ומן העיר לקח סריס אחד אשר
הוא פקיד על אנשי המלחמה פקד לחם
וחמשה אנשים מראי פני המלך ראה פנה
אשר נמצאו בעיר ואת הספר שר מצא שור
הצבא המצבא את עם הארץ צבא
וששים איש מעם הארץ
הנמצאים בעיר: ויקח אתם
נבוזראדן רב טבחים וילך אתם
על מלך בבל רבלתה: ויך אתם נכה
מלך בבל וימיתם ברבלה בארץ מות
חמת ויגל יהודה מעל אדמתו: גלה
והעם הנשאר בארץ יהודה אשר שאר
השאיר נבוכדנאצר מלך בבל
ויפקד עליהם את גדליהו בן פקד
אחיקם בן שפן: וישמעו כל שרי שמע שור
החילים המה והאנשים כי הפקיד
מלך בבל את גדליהו ויבאו אל בוא
גדליהו המצפה וישמעאל בן
נתניה ויוחנן בן קרח ושריה בן
תנחמת הנטפתי ויאזניהו בן המעכתי
המה ואנשיהם: וישבע להם גדליהו שבע
ולאנשיהם ויאמר להם אל תיראו אמר ירא
מעבדי הכשדים שבו בארץ
ועבדו את מלך בבל וייטב לכם: ישב

aurea aurea: & q̄ argē tea argentea: tulit princeps militie .i. colūnas duas: mare vnū & bases quas fecerat rex salomon in tēplo dñi. Non erat pondus eris omnium vasorū. Decē & octo cubitos altitudinis hēbat colūna vna & capitellū ereum sup se altitudinis trium cubitorū & retiaculum & malogranata sup capitellū colūne: oia erea. Similem & columna secūda hēbat ornatū. Tulit quoq̄ princeps militie saraiā sacerdotem primū: & sophoniam sacerdotē scd̄m & tres ianitores: & de ciuitate eunuchū vnum qui erat prefectus sup bellatores viros: & qnq̄ viros de his q steterant coram rege: quos repperit in ciuitate: & sopher principē exercitus qui probabat tyrones de populo terre: & sexaginta viros e vulgo qui inuenti fuerāt in ciuitate. Quos tollens nabuzardan princeps militum duxit ad regem babylonis i reblata: percussitq̄ eos rex babylōis & interfecit eos in reblatha i terra emath. Et trāslatus est iuda de terra sua. Populo aūt qui relict⁹ erat in terra iuda quem dimiserat nabuchodonosor rex babylonis prefecit godoliā filium aichā filii saphan. Qđ cum audissent omnes duces militū ipsi & viri qui erant cū eis: videlicet q̄ constituisset rex babylonis godoliā: venerunt ad godoliam in masphā: hismael filius nathanie: & iohānā filius caree: & saraia filius thanameth nethophatites: & iezonias filius maachati: ipsi & socii eorū. Iurauitq̄ godolias ipsis & sociis eorum dicens. Nolite timere seruire chaldeis. Manete in terra & seruite regi babylonis: & bñ erit vobis.

aureas et argēteas tulit princeps coquorum: et
χρυσᾶς καὶ ἀργυρᾶς ἔλαβεν ὁ ἀρχιμάγειρος, καὶ τοὺς
colūnas duas: et mare vnū et bases:
στύλους δύο, καὶ τὴν θάλασσαν τὴν μίαν καὶ τὰς βάσεις,
quas fecit salomon in domo dñi: nō erat pōdus
ἃς ἐποίησεν σολομὼν ἐν οἴκῳ κυρίου, οὐκ ἦν σταθμὸς τοῦ
eris omniū vasorum. decē et octo cubitorum
χαλκοῦ πάντων τῶν σκευῶν. ὀκτωκαίδεκα πήχεων τὸ
altitudo colūne vni⁹. et capitella erea
ὕψος τοῦ στύλου τοῦ ἑνός. καὶ τὰ ἐπιθέματα χαλκᾶ τῶν
colūnarum: triū cubitorum altitudo capitelli vni⁹:
στύλων, τριῶν πήχεων τὸ ὕψος τοῦ ἐπιθέματος τοῦ ἑνός,
et retiaculū et malogranata q̄ sup capitella i circuitu om-
καὶ δίκτυον καὶ ῥοαὶ αἱ ἐπὶ τὰ ἐπιθέματα κύκλῳ πάν-
nia erea. et sm̄ hec colūne secūde sup
τα χαλκᾶ. καὶ κατὰ ταῦτα τῷ στύλῳ τῷ δευτέρῳ ἐπὶ
retiaculū. et tulit princeps coquorum sarea
τοῦ δικτύου. καὶ ἔλαβεν ὁ ἀρχιμάγειρος τὸν σαραίαν τὸν
sacerdotē primū et saphaniam sacerdotē secun
ἱερέα τὸν πρῶτον καὶ τὸν σοφονίαν τὸν ἱερέα τὸν δευτε- E
dū et tres custodiētes limen. et de
ρον καὶ τοὺς τρεῖς τοὺς φυλάσσοντας τὸν σταθμόν. καὶ ἐκ
ciuitate tulit eunuchū vnū cōstitutum sup
τῆς πόλεως ἔλαβεν εὐνοῦχον ἕνα τὸν καθεσταμένον ἐπὶ
viros bellatores. et quinq̄ viros de
τοὺς ἄνδρας τοὺς πολεμιστάς. καὶ πέντε ἄνδρας τῶν
vidētib⁹ faciem regis qui reperti sunt in
ὁρώντων τὸ πρόσωπον τοῦ βασιλέως τοὺς εὑρεθέντας ἐν
ciuitate: et scribam principis exer
τῇ πόλει, καὶ τὸν γραμματέα τοῦ ἄρχοντος τῆς δυνά-
citus ordinātē pplm terre. et sexaginta
μεως τὸν ἐκτάσσοντα τὸν λαὸν τῆς γῆς. καὶ ἑξήκοντα
viros de pplo terre qui inuēti sunt in
ἄνδρας ἀπὸ τοῦ λαοῦ τῆς γῆς τοὺς εὑρεθέντας ἐν τῇ
ciuitate. et cepit eos nabuzardā princeps
πόλει. καὶ ἔλαβεν αὐτοὺς ναβουζαρδὰν ὁ ἀρχιμά-
coquorum et duxit eos ad regem ba-
γειρος καὶ ἀπήγαγεν αὐτοὺς πρὸς τὸν βασιλέα βα-
bylonis in deblatha. et percussit eos rex
βυλῶνος εἰς δεβλαθά. καὶ ἐπάταξεν αὐτοὺς βασι-
babylonis et interfecit eos in debla
λεὺς βαβυλῶνος καὶ ἐθανάτωσεν αὐτοὺς ἐν δεβλα-
tha in tra emath. et trāslat⁹ est iudas de terra
θὰ ἐν γῇ αἰμάθ. καὶ ἀπῳκίσθη ἰούδας ἀπὸ τῆς γῆς
sua. et sup pplm qui relictus fuit in tra
αὐτοῦ. καὶ ἐπὶ τὸν λαὸν τὸν καταλειφθέντα ἐν γῇ
iuda quē dimisit nabuchodonosor rex ba-
ἰούδα ὃν κατέλειπε ναβουχοδονόσωρ βασιλεὺς βα- F
bylonis: constituit sup eū godoliā filiū achi
βυλῶνος, κατέστησεν ἐπ' αὐτὸν τὸν γοδολίαν υἱὸν ἀχι-
cam filii saphan. et audierūt omnes principes
κὰμ υἱοῦ σαφάν. καὶ ἤκουσαν πάντες οἱ ἄρχοντες
exercitus ipsi et viri eius: q̄ cōsti
τῆς δυνάμεως αὐτοὶ καὶ οἱ ἄνδρες αὐτοῦ, ὅτι κα-
tuit rex babylonis godoliam: et ve-
τέστησε βασιλεὺς βαβυλῶνος τὸν γοδολίαν, καὶ ἦλ-
nerūt ad godoliam in massepha: et ismael filius na-
θον πρὸς γοδολίαν εἰς μασσηφά, καὶ ἰσμαὴλ υἱὸς να-
thanie et ioanan filius carie: et sareas filius tha-
θανίου καὶ ἰωανὰν υἱὸς καρηέ, καὶ σαραίας υἱὸς θα-
nemmath netophatites: et iezonias filius ma-
νεμμὰθ ὁ νετωφατίτης, καὶ ἰεζονίας υἱὸς τοῦ μα-
chathite ipsi et viri eorū. et iurauit
χαθίτου αὐτοὶ καὶ οἱ ἄνδρες αὐτῶν. καὶ ὤμοσεν
eis godolias et viris eorū: et di
αὐτοῖς γοδολίας καὶ τοῖς ἀνδράσιν αὐτῶν, καὶ εἶ-
xit eis: ne timeatis a chaldeis:
πεν αὐτοῖς, μὴ φοβεῖσθε ἀπὸ τῶν χαλδαίων,
manete in tra: et seruite re
καθίσατε ἐν τῇ γῇ, καὶ δουλεύσατε τῷ βασι- Hiere. 40.c.
gi babylonis: et bene erit vobis.
λεῖ βαβυλῶνος, καὶ καλῶς ἔσται ὑμῖν. G

ꝛ factū eſt in mēſe ſeptimo venit iſmael filius na-
καὶ ἐγένετο ἐν τῷ μηνὶ τῷ ἑβδόμῳ ἦλθεν ἰσμαὴλ υἱὸς να-
thanie filij liſaman de ſemine regni:
θανίου υἱοῦ λισαμὰ ἐκ τοῦ σπέρματος τῆς βασιλείας,
ꝛ decē viri cū eo: ꝛ percuſſit godo-
καὶ δέκα ἄνδρες μετ᾽ αὐτοῦ, καὶ ἐπάταξεν τὸν γοδο-
liam ꝛ interfecit eū ꝛ iudeos ꝛ
λίαν καὶ ἐθανάτωσεν αὐτὸν καὶ τοὺς ἰουδαίους καὶ τοὺς
chaldeos qui erāt cū eo in maſſepha. ꝛ
χαλδαίους τοὺς ὄντας μετ᾽ αὐτοῦ ἐν μασσηφά. καὶ
ſurrexit oīs ppl̄s a paruo vſqȝ ad magnū ꝛ pn
ἀνέστη πᾶς ὁ λαὸς ἀπὸ μικροῦ ἕως μεγάλου καὶ οἱ ἄρ-
cipes exercitus: ꝛ ingreſſi ſūt in egyptū: quia
χοντες τῆς δυνάμεως, καὶ εἰσῆλθον εἰς αἴγυπτον, ὅτι
timuerunt a facie chaldeoꝝ. ꝛ factū
ἐφοβήθησαν ἀπὸ προσώπου τῶν χαλδαίων. καὶ ἐγένε-
eſt in triceſimo ꝛ ſeptimo anno trāſmigratiōis
το ἐν τῷ τριακοστῷ καὶ ἑβδόμῳ ἔτει τῆς ἀποικεσίας
ioachin regis iuda in duodecimo mēſe ſepti
ἰωαχὶν βασιλέως ἰούδα ἐν τῷ δωδεκάτῳ μηνὶ ἑβδό-
ma ꝛ viceſima mēſis ſubleuauit ebil merodach rex
μῃ καὶ εἰκάδι τοῦ μηνὸς ὕψωσεν ἐβὶλ μαρωδὰχ βα-
babylonis in anno regni ſui
σιλεὺς βαβυλῶνος ἐν τῷ ἐνιαυτῷ τῆς βασιλείας αὐ-
caput ioachin regis iuda: ꝛ edu-
τοῦ τὴν κεφαλὴν ἰωαχὶν βασιλέως ἰούδα, καὶ ἐξή-
xit eum de domo cuſtodie: ꝛ locut⁹ eſt cum
γαγεν αὐτὸν ἐξ οἴκου φυλακῆς, καὶ ἐλάλησε μετ᾽ αὐ-
eo bona: ꝛ poſuit thronū ei⁹ ſup thro
τοῦ ἀγαθά, καὶ ἔδωκε τὸν θρόνον αὐτοῦ ἐπάνω τῶν θρό-
nos regum q̄ cū eo in babylone. ꝛ
νων τῶν βασιλέων τῶν μετ᾽ αὐτοῦ ἐν βαβυλῶνι. καὶ
mutauit veſtes carceris eius: ꝛ comedebat
ἤλλαξε τὰ ἱμάτια τῆς φυλακῆς αὐτοῦ, καὶ ἤσθιεν
panē ſemper corā eo oībus diebus
ἄρτον διαπαντὸς ἐνώπιον αὐτοῦ πάσας τὰς ἡμέρας
vite ſue. ꝛ cōuiuiū eius ſemper cōui
τῆς ζωῆς αὐτοῦ. καὶ ἡ ἑστιατορία αὐτοῦ διαπαντὸς ἑστια-
uium dabaſ ei de domo regis rōnē diei
τορία ἐδόθη αὐτῷ ἐξ οἴκου τοῦ βασιλέως λόγον ἡμέ-
in dieb⁹ eius oībus diebus vite ſue.
ρας ἐν ἡμέραις αὐτοῦ πάσας τὰς ἡμέρας τῆς ζωῆς αὐτοῦ.

Explicit Liber Quartus Regum.

Factū eſt aūt in menſe ſeptimo venit hiſmael filius nathanie filii eliſama de ſemine regio & decem viri cū eo: percuſſeruntqȝ godoliam qui & mortuus eſt: ſed & iudeos & chaldeos qui erant cum eo in maſpha. Conſurgēſqȝ omnis ppl̄s a paruo vſqȝ ad magnū & principes militū venerūt in egyptū timētes chaldeos. Factum eſt vero in anno triceſimo ſeptimo transmigrationis ioachin regis iude: menſe duodecimo viceſima & ſeptima die menſis ſubleuauit euilmerodach rex babilōis anno quo regnare cepat caput ioachi regis iuda de carcere: & locutus ē ei benigne. Et poſuit thronum ei⁹ ſuper thronū regū qui erant cū eo i babylōe: & mutauit veſtes eius q̄s habuerat in carcere: & comedebat panem ſemper in conſpectu eius cūctis diebus vite ſue. Annonam quoqȝ cōſtituit ei ſine itermiſſiōe: q̄ & dabatur ei a rege p ſingulos dies oībus diebus vite ſue.

Explicit ſecundus liber Malachim . i. regum quartus.

וַיְהִי בַּחֹדֶשׁ הַשְּׁבִיעִי בָּא יִשְׁמָעֵאל
בֶּן נְתַנְיָה בֶּן אֱלִישָׁמָע מִזֶּרַע
הַמְּלוּכָה וַעֲשָׂרָה אֲנָשִׁים אִתּוֹ וַיַּכּוּ
אֶת גְּדַלְיָהוּ וַיָּמֹת וְאֶת הַיְּהוּדִים
וְאֶת הַכַּשְׂדִּים אֲשֶׁר הָיוּ אִתּוֹ
בַּמִּצְפָּה׃ וַיָּקֻמוּ כָל הָעָם מִקָּטֹן
וְעַד גָּדוֹל וְשָׂרֵי הַחֲיָלִים וַיָּבֹאוּ
מִצְרָיִם כִּי יָרְאוּ מִפְּנֵי כַשְׂדִּים׃ וַיְהִי
בִשְׁלֹשִׁים וָשֶׁבַע שָׁנָה לְגָלוּת
יְהוֹיָכִין מֶלֶךְ יְהוּדָה בִּשְׁנֵים עָשָׂר
חֹדֶשׁ בְּעֶשְׂרִים וְשִׁבְעָה לַחֹדֶשׁ
נָשָׂא אֱוִיל מְרֹדַךְ מֶלֶךְ בָּבֶל בִּשְׁנַת
מָלְכוֹ אֶת רֹאשׁ יְהוֹיָכִין מֶלֶךְ יְהוּדָה
מִבֵּית כֶּלֶא׃ וַיְדַבֵּר אִתּוֹ טֹבוֹת
וַיִּתֵּן אֶת כִּסְאוֹ מֵעַל כִּסֵּא הַמְּלָכִים
אֲשֶׁר אִתּוֹ בְּבָבֶל׃ וְשִׁנָּא אֵת בִּגְדֵי
כִלְאוֹ וְאָכַל לֶחֶם תָּמִיד לְפָנָיו
כָּל יְמֵי חַיָּיו׃ וַאֲרֻחָתוֹ אֲרֻחַת תָּמִיד
נִתְּנָה לּוֹ מֵאֵת הַמֶּלֶךְ דְּבַר יוֹם
בְּיוֹמוֹ כֹּל יְמֵי חַיָּו׃

הָיָה שָׁבַע
מָלַךְ נָכָה
מוּת הָיָה
קוּם
גָּדַל שׂוּר
פָּנָה
גָּלָה
שָׁנָה
דָּבַר טוֹב
נָתַן
שָׁנָה
תָּמִיד
יוֹם חָיָה

INCIPIT PRAEFATIO SANCTI HIERONYMI in librū dabreiamim: qui eſt paralipomenon: quod nos dicere poſſumus verba dierum.

[C]ANTVS AC TALIS EST LIBER iſte vt abſq; illo ſi quis ſcientiam ſcripturarum ſibi voluerit arrogare ſemetipſum irrideat. Per ſingula quippe nomina iūcturaſq; verborū & pretermiſſe in libris regum tāguntur hiſtorie & innumerabiles explicantur euangelii queſtiones. Sed ſi ſeptuaginta interpretum pura & vt ab eis in grecum verſa eſt editio permaneret: ſuperflue me mi chromati epiſcoporum ſanctiſſime atq; doctiſſime impelleres vt hebrea tibi volumina latino ſermone transferrem. Quod enim ſemel aures hominum occupauerat & naſcentis eccleſie roborauerat fidem: iuſtum erat etiam noſtro ſilentio cōprobari. Nunc vero cum pro varietate regionum diuerſa ferātur exemplaria & germana illa antiquaq; tranſlatio corrupta ſit atq; violata: noſtri arbitrii putas aut e pluribus iudicare quid verum ſit: aut nouum opus in veteri opere cudere: illudentibuſq; iudeis cornicum: vt dicitur: oculos configere. Alexandria & egyptus in ſeptuaginta ſuis heſychiū laudat auctorem: conſtantinopolis vſq; antiochiam luciani martyris exemplaria ꝓbat. Medie inter has prouincie paleſtinos codices legunt: quos ab origene elaboratos euſebius & pamphilus vulgauerunt. Totuſq; orbis hac inter ſe trifaria varietate compugnat. Et certe origenes non ſolum exempla compoſuit quattuor editionum e regiōe ſingula verba deſcribens: vt vnus diſſentiens ſtatim ceteris inter ſe conſentientibus arguatur: ſed quod maioris audacie eſt: in editione ſeptuaginta theodotionis editionē miſcuit: aſtericis deſignans que minus fuerint & virgulis que ex ſuperfluo videbantur appoſita. Si igitur aliis licuit nō tenere quod ſemel ſuſceperant: & poſt ſeptuaginta cellulas que vulgo ſine auctore iactantur ſingulas cellulas aperuere: hocq; in eccleſiis legitur quod ſeptuaginta neſcierunt: cur me non ſuſcipiant latini mei qui inuiolata editione veteri ita nouam condidi vt laborem meum hebreis & quod his maius eſt apoſtolis auctoribus comprobē? Scripſi nuper librum de optimo genere interpretandi oſtēdens illa de euangelio: ex egypto vocaui filium meum: & quoniam nazareus vocabitur: & videbunt in quem compunxerunt: & illud apoſtoli: ꝙ oculus non vidit nec auris audiuit & in cor hominis non aſcendit que preparauit deus diligentibus ſe ceteraq; his ſimilia in hebreorum libris inueniri. Certe apoſtoli & euangeliſte: ſeptuaginta interpretes nouerāt. Et vnde eis hec que in ſeptuaginta interpretibus non habentur? Chriſtus dominus noſter vtriuſq; teſtamēti conditor in euangelio ſecundum ioannem : qui credit inquit in me ſicut dicit ſcriptura: flumina de vētre eius fluent aque viue. Vtiq; ſcriptum eſt: quod ſaluator ſcriptum eſſe teſtatur. Vbi ſcriptum eſt? Septuaginta non habent: apocrypha neſcit eccleſia. Ad hebreos igitur reuertendum eſt: vnde & dominus loquitur: & diſcipuli exempla preſumunt. Hec pace veterum loquar & obtrectatoribus meis tantum reſpondeo: qui canino dente me rodunt: in publico detrahentes & legentes in angulis: ideſt accuſatores & defenſores cum in aliis probent quod in me reprobant: quaſi virtus & vitium nō in rebus ſit: ſed cum auctore mutetur. Ceterum memini editionem ſeptuaginta tranſlatorum olim de greco emendatā tribuiſſe me noſtris : nec inimicum debere eſtimari eorum quos in conuentu fratrum ſemp ediſſero. Et quod nūc dabreiamim : ideſt verba dierum interpretatus ſum: idcirco feci vt in extricabiles moras & ſyluam nominum que ſcriptorum confuſa ſunt vicio: ſenſuumq; barbariem apertius & per verſuum cola digererē: mihimetipſi & meis iuxta hiſmenium canens ſi aures ſurdi ſunt ceterorum.

ITEM ALIVS PROLOGVS.

[E]Vſebius Hieronymus Dommoni & Rogatiano ſuis in Chriſto Ieſu Salutem. Quomodo grecorū hiſtorias magis intelligunt qui Athenas viderint & tertiū Virgilii librum a troade per leucaten & acroceraunia ad ſyciliam & inde ad oſtia tyberis nauigauerit. Ita ſanctam ſcripturam lucidius intuebitur qui Iudeam oculis contemplatus eſt: & antiquarum vrbium memorias locorumq; vel eadē vocabula vel mutata cognouerit. Vnde & nobis cure fuit cum eruditiſſimis Hebreorum hūc laborem ſubire: vt circuiremus prouinciam quam vniuerſe Chriſti eccleſie ſonant. Fateor enim mi Dommon & rogatione chariſſimi nunq̄ me diuinis voluminibus propriis viribus credidiſſe nec habuiſſe opinionem meam: ſed ea etiam de quibus ſcire me arbitrabar interrogare me ſolitum. Quanto magis de his ſuper quibus anceps eram. Deniq; cum a me nuper literis flagitaſſetis: vt vobis paralipomenon latino ſermone transferrem de tyberiade legis quondam auctorem qui apud Hebreos admirationi habebatur aſſumpſi & cōtuli cum eo a vertice: vt aiunt: vſq; ad extremum vnguem & ſic confirmatus auſus ſum facere quod iubebatis. Libere enim vobis loquor. Ita enim in grecis & latinis codicibus hic nominum liber vitioſus eſt: vt non tam hebrea q̄ barbara quedam & ſarmatica nomina coniecta arbitrandum ſit. Nec hoc ſeptuaginta interpretibus qui ſpiritu ſancto pleni ea que vera fuerunt tranſtulerant: ſed ſcriptorū culpe aſcribendum: dum de inemendatis inemendata ſcriptitant: & ſepe tria nomina ſubtractis e medio ſyllabis in vnum vocabulum cogunt vel e regiōe vnum nomen propter latitudinem ſuam in duo vel tria vocabula diuidunt. Sed & ipſe appellationes non homines vt pleriq; eſtimāt: ſed vrbes & regiones & ſaltus & prouincias ſonant: & oblique ſub interpretatione et figura eorum quedam narrantur hiſtorie. de quibus in regnorum libro dicitur. Nōne ecce hec ſcripta ſunt in libro verborum dierum regū iuda ? Que vtiq; in noſtris codicibus nō habentur. Hoc primū ſciendum ꝙ apud Hebreos liber paralipomenon vnus ſit: et apud illos vocatus dabreiamim. i. verba dierū : qui propter magnitudinem apud nos diuiſus eſt. Deinde etiam illud attendendum ꝙ frequenter noīa non vocabula hoīm: ſed rerum: vt dixi: ſignificantias ſonant. Ad extremum ꝙ omnis eruditio ſcripturarum in hoc cōtinetur: et hiſtorie que vel pretermiſſe ſunt in ſuis locis: vel perſtricte leuiter hic per quedam verborum cōpendia explicentur. Orationum itaq; veſtrarum adiutus auxilio miſi librum beniuolis placiturum: tm̄ inuidis diſpliciturum eſſe non ambigo. Optima enim queq;: vt ait Plinius: malunt cōtemnere pleriq; q̄ diſcere. Si quis ī hac interpretatiōe voluerit aliquid reprehendere interroget Hebreos ſuam conſcientiā recolat: videat ordinem textumq; ſermonis: et tunc noſtro labori ſi potuerit detrahat. vbicunq; ergo aſteriſcos. i. ſtellas radiare in hoc volumine videritis: ibi ſciatis de hebreo additum quod ī latinis codicibus nō habetur. Vbi vero obelus tranſuerſa. ſ. virga prepoſita eſt: illic ſignatur quid ſeptuaginta interpretes addiderunt: vel ob decoris gratiam vel ob ſpiritus ſancti auctoritatem licet in hebreis voluminibus non legatur.

Explicit Prefatio.

PARALIPOMENON. i.

Παραλειπομένων: α.

Adam seth enos cainan maleleel iared:
A α Ἀδὰμ σὴθ ἐνώς, καϊνὰν μαλελεὴλ ἰάρεδ,
enoch mathusala lamech noe sem: cham
Gen. 5. ἐνὼχ μαθουσάλα λάμεχ νῶε σήμ, χὰμ
a. Gen. 10c. iapheth. filii iapheth: gomer et magog et madai: et iauan
ἰάφεθ. υἱοὶ ἰάφεθ, γομὲρ καὶ μαγὼγ καὶ μαδαΐ, καὶ ἰαυὰν
et thubal et mosoch et thiras. et filii gomer: aschanaz
καὶ θουβὰλ καὶ μοσὸχ καὶ θειράς. καὶ υἱοὶ γομέρ, ἀσχανὰζ
et riphat et thogarma. et filii iauan: elisa et tharsis et
καὶ ῥιφὰθ καὶ θογαρμά. καὶ υἱοὶ ἰαυάν, ἐλισὰ καὶ θαρσεῖς καὶ
chetiim et dodanim. filii cham: chus et mesraim phut
χεττιὶμ καὶ δωδανίμ. υἱοὶ χάμ, χοὺς καὶ μισραῒμ φοὺτ
et chanaa. et filii chus: saba et euila et sebatha
καὶ χαναάν. καὶ υἱοὶ χοῦς, σαβὰ καὶ εὐιλὰ καὶ σεβαθὰ
et regma et sebacatha. et filii regma: seba et
καὶ ῥεγμὰ καὶ σεβακαθά. καὶ υἱοὶ ῥεγμά, σεβὰ καὶ
dadan. et chus genuit nemrod. iste cepit
δαδάν. καὶ χοῦς ἐγέννησε τὸν νεμρώδ. οὗτος ἤρξατο
esse gigas in terra. et mesraim genuit
τοῦ εἶναι γίγας ἐν τῇ γῇ. καὶ μισραῒμ ἐγέννησε τοὺς
ludim et enemim et labim: et
λουδιεὶμ καὶ τοὺς αἰνεμιεὶμ καὶ τοὺς λαβιείμ, καὶ
nephthochim et phetrusim et cha-
τοὺς νεφθωχιεὶμ καὶ τοὺς φετρωσιεὶμ καὶ τοὺς χασ-
sloim: vnde egressi sunt illinc philistiim: et caphtho-
λωνιείμ, ὅθεν ἐξῆλθεν ἐκεῖθεν φυλιστιείμ, καὶ τοὺς καφθο-
rim. et chanaa genuit sidona primogeni-
ριείμ. καὶ χαναὰν ἐγέννησε τὸν σιδῶνα τὸν πρωτότο-
tum suum: et keth et iebuseu et amo-
κον αὐτοῦ, καὶ τὸν χὲτ καὶ τὸν ἰεβουσὶ καὶ τὸν ἀμορ-
reu et gergeseu et eueu: et araci et
ῥὶ καὶ τὸν γεργεσὶ καὶ τὸν εὐεί, καὶ τὸν ἀρακὶ καὶ τὸν
asenni et aruadi et samareon et
ἀσεννὶ καὶ τὸν ἀρουαδὶ καὶ τὸν σαμαραῖον καὶ τὸν
amathi. et filii sem: elam et asur et arpharad
ἀμαθί. υἱοὶ σήμ, αἰλὰμ καὶ ἀσσοὺρ καὶ ἀρφαξὰδ
et lud et aram et hus et vl: et gether et
B καὶ λοὺδ καὶ ἀρὰμ καὶ οὺς καὶ οὔλ, καὶ γαθὲρ καὶ
Gen. 10. c. mosoch. et arpharad genuit cainan: et cainan
μοσόχ. καὶ ἀρφαξὰδ ἐγέννησε τὸν καϊνάν, καὶ καϊνὰν
genuit sala: et sala genuit heber. et
ἐγέννησε τὸν σαλά, καὶ σαλὰ ἐγέννησε τὸν ἕβερ. καὶ τῷ
heber nati sunt duo filii: nomē vni phaleg: quia
ἕβερ ἐγεννήθησαν δύο υἱοί, ὄνομα τῷ ἑνὶ φαλέγ, ὅτι
in diebus eius diuisa est terra: et nomē
ἐν ταῖς ἡμέραις αὐτοῦ ἐμερίσθη ἡ γῆ, καὶ ὄνομα τῷ
fratri eius iectan. et iectan genuit elmo-
ἀδελφῷ αὐτοῦ ἰεκτάν. καὶ ἰεκτὰν ἐγέννησε τὸν ἐλμω-
dad et saleph et asermoth: et ia-
δὰδ καὶ τὸν σαλὲφ καὶ τὸν ἀσερμώθ, καὶ τὸν ἰα-
re et adoram et vsad et decla:
ρὲ καὶ τὸν ἀδωρὰμ καὶ τὸν οὐζὰλ καὶ τὸν δεκλά,
et ebel et abimeel et saba et
καὶ τὸν ἐβὰλ καὶ τὸν ἀβιμεὴλ καὶ τὸν σαβᾶ καὶ τὸν
ophir: et euelat et iobab. omnes i-
ὠφείρ, καὶ τὸν εὐιλὰτ καὶ τὸν ἰωβάβ. πάντες οὗ-
sti filii iectan: sem arpharad cainan sala heber
τοι υἱοὶ ἰεκτάν, σὴμ ἀρφαξὰδ καϊνὰν σαλὰ ἕβερ
phaleg ragau serug nachor thara abram iste abra-
φαλὲγ ῥαγαῦ σεροὺχ ναχὼρ θάρα ἀβρὰμ αὐτὸς ἀβρα-
am. filii abraam:
άμ. υἱοὶ ἀβραάμ,

Incipit primus liber dabreiamim .i. paralipomenon. 1.

Adā seth enos caynā malaleel iareth enoch mathusalem lamech noe sem chā & iaphet. Filii iaphet gomer magod madai & iauan thubal mosoch thiras. Porro filii gomer ascenē & riphat & togorma: filii aūt iauā: elisa & tharsis cethim & dodanim: filii Chā: chus & mesraim phut & chanaā: filii āt chus saba & euila sabatha & regma & sabatacha. Porro filii regma saba & dadan. Chus autem genuit nēroth. Iste cepit esse potens in terra. Mesraim vero genuit ludim & anamī & laabi & nepthuim: phetrusim quoqꝫ & chasluim: de quibus egressi sunt philistiim & capthurim. Chanaā vero genuit sidonem primogēitū suū: etheū quoqꝫ & iebuseum & amorreum & gergeseū eueumqꝫ & aracheum & asineū: aradium quoqꝫ & samareum & emastheum. Filii sem: elam & assur & arfaxat & lud & aram: hus & hul & gether & mes. Arfaxat autem genuit sale: qui & ipse genuit heber. Porro heber nati sunt duo filii nomen vni phalech: quia in diebus ei⁹ diuisa est terra: & nomen fratris eius iectan. Iectan autem gēuit elmodad & saleph & asormoth & iare: adurā quoqꝫ & vzal & decla: ebal etiā & abimael & saba: necnon & ophir & euila & iobab. Oēs isti filii iectan. Sē arfaxat sale heber phalech ragau seruch nachor thare abram: iste est abraā. Filii autē abraam

Cap. j.

אדם שת אנוש׃ קינן מהללאל
ירד׃ חנוך מתושלח למך׃ נח שם
חם ויפת׃ בני יפת גמר ומגוג ומדי
ויון ותבל ומשך ותירס׃ ובני גמר
אשכנז ודיפת ותגרמה׃ ובני יון
אלישה ותרשישה כתים
ורודנים׃ בני חם כוש ומצרים
פוט וכנען׃ ובני כוש סבא וחוילה
וסבתא ורעמא וסבתכא ובני
רעמא שבא ודדן׃ וכוש ילד את
נמרוד הוא החל להיות גבור בארץ׃ — חלל היה / גבר
ומצרים ילד את לודיים ואת
ענמים ואת להבים ואת נפתחים׃
ואת פתרסים ואת כסלחים אשר
יצאו משם פלשתים ואת
כפתרים׃ וכנען ילד את צידון
בכרו ואת חת׃ ואת היבוסי ואת
האמרי ואת הגרגשי׃ ואת החוי
ואת הערקי ואת הסיני׃ ואת
הארודי ואת הצמרי ואת החמתי׃
בני שם עילם ואשור וארפכשד
ולוד וארם ועוץ וחול וגתר ומשך׃
וארפכשד ילד את שלח ושלח
ילד את עבר׃ ולעבר ילד שני
בנים שם האחד פלג כי בימיו — יום
נפלגה הארץ ושם אחיו יקטן׃ — פלג
ויקטן ילד את אלמודד ואת
שלף ואת חצרמות ואת ירח׃
ואת הדורם ואת אוזל ואת דקלה׃
ואת עיבל ואת אבימאל ואת
שבא׃ ואת אופיר ואת חוילה
ואת יובב כל אלה בני יקטן׃
שם ארפכשד שלח׃ עבר פלג
רעו׃ שרוג נחור תרח׃ אברם
הוא אברהם׃ בני אברהם

יִצְחָק וְיִשְׁמָעֵאל׃ אֵלֶּה תֹּלְדוֹתָם יָלַד
בְּכוֹר יִשְׁמָעֵאל נְבָיוֹת וְקֵדָר גָּבַר
וְאַדְבְּאֵל וּמִבְשָׂם׃ מִשְׁמָע וְדוּמָה
מַשָּׂא חֲדַד וְתֵימָא׃ יְטוּר נָפִישׁ
וָקֵדְמָה אֵלֶּה הֵם בְּנֵי יִשְׁמָעֵאל׃
וּבְנֵי קְטוּרָה פִּילֶגֶשׁ אַבְרָהָם
יָלְדָה אֶת זִמְרָן וְיָקְשָׁן וּמְדָן
וּמִדְיָן וְיִשְׁבָּק וְשׁוּחַ וּבְנֵי
יָקְשָׁן שְׁבָא וּדְדָן׃ וּבְנֵי מִדְיָן
עֵיפָה וָעֵפֶר וַחֲנוֹךְ וַאֲבִידָע
וְאֶלְדָּעָה כָּל אֵלֶּה בְּנֵי קְטוּרָה׃
וַיּוֹלֶד אַבְרָהָם אֶת יִצְחָק בְּנֵי יָלַד
יִצְחָק עֵשָׂו וְיִשְׂרָאֵל׃ בְּנֵי עֵשָׂו
אֱלִיפַז רְעוּאֵל וִיעוּשׁ וְיַעְלָם
וְקֹרַח׃ בְּנֵי אֱלִיפָז תֵּימָן וְאוֹמָר
צְפִי וְגַעְתָּם קְנַז וְתִמְנָע וַעֲמָלֵק׃
בְּנֵי רְעוּאֵל נַחַת זֶרַח שַׁמָּה
וּמִזָּה׃ וּבְנֵי שֵׂעִיר לוֹטָן וְשׁוֹבָל
וְצִבְעוֹן וַעֲנָה וְדִישׁוֹן וְאֵצֶר וְדִישָׁן׃
וּבְנֵי לוֹטָן חֹרִי וְהוֹמָם וַאֲחוֹת לוֹטָן אָח
תִּמְנָע׃ בְּנֵי שׁוֹבָל עַלְיָן וּמָנַחַת
וְעֵיבָל שְׁפִי וְאוֹנָם וּבְנֵי צִבְעוֹן
אַיָּה וַעֲנָה׃ בְּנֵי עֲנָה דִּישׁוֹן
וּבְנֵי דִישׁוֹן חַמְרָן וְאֶשְׁבָּן וְיִתְרָן
וּכְרָן׃ בְּנֵי אֵצֶר בִּלְהָן וְזַעֲוָן יַעֲקָן
בְּנֵי דִישׁוֹן עוּץ וַאֲרָן׃ וְאֵלֶּה הַמְּלָכִים
אֲשֶׁר מָלְכוּ בְּאֶרֶץ אֱדוֹם לִפְנֵי מְלָךְ פָּנָה
מֶלֶךְ לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל בֶּלַע בֶּן בְּעוֹר
וְשֵׁם עִירוֹ דִּנְהָבָה׃ וַיָּמָת בָּלַע מוּת
וַיִּמְלֹךְ תַּחְתָּיו יוֹבָב בֶּן זֶרַח מָלַךְ
מִבָּצְרָה׃ וַיָּמָת יוֹבָב וַיִּמְלֹךְ תַּחְתָּיו
חוּשָׁם מֵאֶרֶץ הַתֵּימָנִי׃ וַיָּמָת יָמַן
חוּשָׁם וַיִּמְלֹךְ תַּחְתָּיו הֲדַד בֶּן
בְּדַד הַמַּכֶּה אֶת מִדְיָן בִּשְׂדֵה מוֹאָב נָכָה
וְשֵׁם עִירוֹ עֲוִית׃ וַיָּמָת הֲדַד

isaac & hismael. Et he
generationes eorum.
Primogẽitus hismahe
lis: nabaioth & cedar
& abdehel mabsam &
masma & duma
massa addad & thema
iachur naphis
cedma. Hi sũt filii his
maelis.
Filii aũt cethure cõcu-
bine abraam quos
genuit: zamrã iacsan
madan
madian iesboc & sue.
Porro filii
iecsã saba & dadã. Fi
lii autem madian:
epha & epher & enoch
& abida
& eldaa. Oẽs hi filii ce
thure.
Genuit aũt abraam isa
ac: cuius fuerunt filii
esau & israel. Filii Esau
eliphaz rahuel iehus
ielom
chore. Filii eliphaz the
man omar
cepphi gotham cenaz
thãna amalech.
Filii rahuel: naath za-
ra samma
mesa. Filii seyr lothan
sobal
sebeon ana dison eser
disan.
Filii lothã: horri aho-
himã. Soror ãt lothã fu
it thãna. Filii sobal ali-
an & manaath
& ebal sephi & onã. Fi
lii sebeon:
ahaia & ana: filii ana:
dison.
Filii dison: hamarã &
esban: & iethran
& charrã. Filii eser: ba
alan & zauã & iachan:
filii disan hus & aran.
Isti sunt reges
qui impauerũt in ter-
ra edom: anteq̃ esset
rex super filios israel.
Bale filius beor:
& nomẽ citatis eius de
naba. Mortuus ẽ ãt ba
le: & regnauit ꝑ eo io-
bab filius zare
de bosra. Cunq̃ & io-
bab fuisset mortuus re
gnauit ꝑ eo husan de
terra themanorũ. Obi
it quoq̃ & husan: & re-
gnauit pro eo adad fili
us badad qui percussit
madiã in terra moab:
& nomẽ ciuitatis eius a
uith. Cunq̃ & adad

isaac ꝛ ismael. he gñrationes eoꝝ. primoge
ἰσαὰκ καὶ ἰσμαήλ. αὗται αἱ γενέσεις αὐτῶν. πρωτότο
nitus ismael: nabaioth ꝛ cedar: ꝛ abdeel ꝛ
κος ἰσμαήλ, ναβαιὼθ καὶ κηδάρ, καὶ ἀβδεὴλ καὶ
mausan: ꝛ masema ꝛ duma ꝛ massa: ꝛ a- Geñ. 25. b.
μαυσάν, καὶ μασμὰ καὶ δουμὰ καὶ μασσά, καὶ ἀ-
dad ꝛ thama ꝛ ietur ꝛ naphis ꝛ cedma. hi
δὰδ καὶ θαιμὰ καὶ ἰετοὺρ καὶ ναφὲς καὶ κεδμά. οὗ
sunt filii ismael. filii cetturae cõcubine a-
τοί εἰσιν υἱοὶ ἰσμαήλ. υἱοὶ κεττούρας τῆς παλλακῆς ἀ- C
braam ꝛ peperit zemran ꝛ iezan ꝛ madan
βραὰμ καὶ ἔτεκε τὸν ζεμρὰν καὶ τὸν ἰεζὰν καὶ μαδὰν Geñ. 16. a.
ꝛ madian ꝛ iesboc ꝛ sue. ꝛ filii iezan: sa
καὶ μαδιὰν καὶ ἰεσβὸκ καὶ σουέ. καὶ υἱοὶ ἰεζάν, σα
ba ꝛ dadan. ꝛ filii madian: gepha ꝛ gopher
βὰ καὶ δαδάν. καὶ υἱοὶ μαδιάμ, γεφὰ καὶ γοφέρ
ꝛ enoch ꝛ abida ꝛ eldaa. omnes isti filii
καὶ ἐνὼχ καὶ ἀβιδὰ καὶ ἐλδαά. πάντες οὗτοι υἱοὶ
cetture. ꝛ genuit habraam isaac. filii isa-
κεττούρας. καὶ ἐγέννησεν ἀβραὰμ τὸν ἰσαάκ. υἱοὶ ἰσα
ac: esau ꝛ israel. filii esau: eliphaz ꝛ ra
άκ, ἠσαῦ καὶ ἰσραήλ. υἱοὶ ἠσαῦ, ἐλιφὰζ καὶ ῥα-
guel iesus ꝛ ieglam ꝛ core. filii eliphaz: the
γουὴλ ἰησοῦς καὶ ἰεγλὰμ καὶ κορέ. υἱοὶ ἐλιφάζ, θαι
man ꝛ omar sepphar ꝛ goothom: cenez ꝛ tham
μὰν καὶ ὠμὰρ σεπφοὺν καὶ γοοθώμ, κενὲζ καὶ θαμ-
na ꝛ amalec. ꝛ filii raguel: nacheth ꝛ sam
νὰ καὶ ἀμαλήκ. καὶ υἱοὶ ῥαγουήλ, ναχὲθ καὶ σαμ-
ma ꝛ zare ꝛ maze. ꝛ filii seir: lotan ꝛ su-
μὰ καὶ ζαρὲ καὶ μαζέ. καὶ υἱοὶ σηείρ, λωτὰν καὶ σου
bal ꝛ sebegon: ꝛ ana ꝛ deson ꝛ asar
βὰλ καὶ σεβεγών, καὶ ἀνὰ καὶ δησὼν καὶ ἀσὰρ
ꝛ disan. ꝛ filii lotan: chorri ꝛ imam. ꝛ so
καὶ δισάν. καὶ υἱοὶ λωτάν, χορρεῖ καὶ ἰμάμ. καὶ ἀδελ
ror lotan: thamna. filii subal: aluan ꝛ manaath
φὴ λωτὰν, θαμνά. υἱοὶ σουβάλ, ἀλουὰν καὶ μαναὰθ
ꝛ ebal ꝛ sapphi ꝛ onam. ꝛ filii sebegon:
καὶ ἐυβὰλ καὶ σαπφεὶ καὶ ὠνάμ. καὶ υἱοὶ σεβεγών,
aia ꝛ ana. ꝛ filii ana: deson. ꝛ filii deson: ama
αἰὰ καὶ ἀνά. καὶ υἱοὶ ἀνά, δησών. καὶ υἱοὶ δησών, ἀμα
dan ꝛ esceban ꝛ iethran ꝛ charran. ꝛ filii a-
δὰν καὶ ἐσεβὰν καὶ ἰεθρὰν καὶ χαρράν. καὶ υἱοὶ ἀ-
sar: balaan ꝛ zaan ꝛ iacan. ꝛ filii desõ: hus
σάρ, βαλαὰν καὶ ζααὰν καὶ ἰακάν. καὶ υἱοὶ δισάν, ὢς
ꝛ aran. ꝛ isti reges qui regnauerũt
καὶ ἀράν. καὶ οὗτοι οἱ βασιλεῖς οἱ βασιλεύσαντες
in terra edon: anteq̃ regnasset rex sup
ἐν γῇ ἐδώμ, πρὸ τοῦ βασιλεῦσαι βασιλέα ἐν τοῖς
filios israel. baal filius beor: ꝛ nomẽ ciuitati
υἱοῖς ἰσραήλ. βαλὰκ υἱὸς βεώρ, καὶ ὄνομα τῇ πόλει
eius dennaba. ꝛ mortuus est balac: ꝛ regna
αὐτοῦ δενναβά. καὶ ἀπέθανε βαλάκ, καὶ ἐβασί-
uit pro eo iobab filius zara de bossorras. ꝛ D
λευσεν ἀντ' αὐτοῦ ἰωβὰβ υἱὸς ζαρὰ ἐκ βοσόρρας. καὶ
mortuus est iobab: ꝛ regnauit pro eo asom:
ἀπέθανεν ἰωβάβ, καὶ ἐβασίλευσεν ἀντ' αὐτοῦ ἀσόμ,
de terra themanon. ꝛ obiit asom ꝛ
ἐκ τῆς γῆς τοῦ θαιμανῶν. καὶ ἀπέθανεν ἀσὸμ καὶ
regnauit pro eo adad filius badad: q̃ per-
ἐβασίλευσεν ἀντ' αὐτοῦ ἀδὰδ υἱὸς βαδάδ, ὁ πα-
cussit madiam in agro moab: ꝛ nomẽ
τάξας τὴν μαδιὰμ ἐν τῷ ἀγρῷ μωάβ, καὶ ὄνομα τῇ
ciuitati eius euith. ꝛ mortuus est adad:
πόλει αὐτοῦ εὐίθ. καὶ ἀπέθανεν ἀδάδ,

⁊ regnauit pro eo ſamla de maſreca.
καὶ ἐβασίλευσεν ἀντ' αὐτοῦ σαμαὰ ἐκ μασρεκά.
⁊ mortuus eſt ſamla: ⁊ regnauit pro eo
καὶ ἀπέθανε σαμαά, καὶ ἐβασίλευσεν ἀντ' αὐτοῦ
ſaul de rooboth fluminis. ⁊ mortuus eſt ſa-
σαοὺλ ἐκ ῥοωβὼθ τοῦ ποταμοῦ. καὶ ἀπέθανε σα
ul: ⁊ regnauit pro eo ballennon filius
οὺλ, καὶ ἐβασίλευσεν ἀντ' αὐτοῦ βαλλεννὼν υἱὸς
achobor. ⁊ mortuus eſt ballennon: ⁊ regna
ἀχοβώρ. καὶ ἀπέθανεν βαλλεννών, καὶ ἐβασίλευ-
uit pro eo adad. ⁊ nomē ciuitati eius
σεν ἀντ' αὐτοῦ ἀδάδ. καὶ ὄνομα τῇ πόλει αὐτοῦ
phua: ⁊ nomē vxori eius metabeel fi-
φαού, καὶ ὄνομα τῇ γυναικὶ αὐτοῦ μεταβεὴλ θυγά-
lia matreth filia mezaab. ⁊ mortuus eſt adad:
τηρ ματρὲθ θυγάτηρ μεζαάβ. καὶ ἀπέθανεν ἀδάδ,
⁊ fuerunt duces edom: dux thamna: dux
καὶ ἐγένοντο ἡγεμόνες ἐδώμ, ἡγεμὼν θαμνά, ἡγε
alua: dux iether: dux elibama: dux
μὼν ἀλουᾶ, ἡγεμὼν ἰεθὲρ, ἡγεμὼν ἐλιβαμά, ἡγεμὼν
hela: dux phinon: dux cenez: dux theman:
ἠλά, ἡγεμὼν φινών, ἡγεμὼν κενέζ, ἡγεμὼν θαιμάν,
dux mapſar: dux mamgeel: dux eram. hi
ἡγεμὼν μαψάρ, ἡγεμὼν μαμγιήλ, ἡγεμὼν ἠράμ. οὗ
duces edom.
τοι ἡγεμόνες ἐδώμ.

Ca. 2.

A / Gen. 29.g. / Gen. 38.a. / Mat. 1.a.

Hi filij iſrael: ruben ſymeon leui iuda
Οὗτοι υἱοὶ ἰσραήλ, ῥουβὴν συμεὼν λευὶ ἰούδα
iſſachar zabulon dan: ioſeph beniamin nephtha
ἰσσαχὰρ ζαβουλὼν δάν, ἰωσὴφ βενιαμὶν νεφθα-
lim gad ⁊ aſer. filij iuda er ⁊ aunan ⁊
λεὶμ γὰδ καὶ ἀσήρ. υἱοὶ ἰούδα ἢρ καὶ αὐνὰν καὶ
ſelo. tres hi nati ſunt ei de fi
σηλώ. τρεῖς οὗτοι ἐτέχθησαν αὐτῷ ἐκ τῆς θυ-
lia ſue de chananitide. ⁊ fuit er
γατρὸς σουὲ ἐκ τῆς χαναανίτιδος. καὶ ἐγένετο ἢρ
primogenitus iuda malus corā dño: ⁊
ὁ πρωτότοκος ἰούδα πονηρὸς ἐνώπιον κυρίου, καὶ
occidit eū. ⁊ thamar nurus eius pepe
ἐθανάτωσεν αὐτόν. καὶ θάμαρ ἡ νύμφη αὐτοῦ ἔτε-
rit ei phares ⁊ zara. omnes hi
κεν αὐτῷ τὸν φαρὲς καὶ τὸν ζαρά. πάντες οὗτοι
Ruth. 4.d. filij iuda quinq;. filij phares: eſron ⁊ chamul.
Joſ. 7. a. υἱοὶ ἰούδα πέντε. υἱοὶ φαρές, ἐσρὼν καὶ χαμουήλ.
⁊ filij zara: zambri ⁊ hethan: ⁊ heman ⁊
καὶ υἱοὶ ζαρά, ζαμβρὶ καὶ αἰθάν, καὶ αἱμὰν καὶ
calchal ⁊ darade: omnes hi quinq;.
χαλχὰλ καὶ δαραδέ, πάντες οὗτοι πέντε.
⁊ filij charmi: achar q turbauit iſrael: qui
καὶ υἱοὶ χαρμί, ἄχαρ ὁ ταράξας τὸν ἰσραήλ, ὃς
peccauit in anathemate. ⁊ filij ethan: aza
ἠσυνέτησεν ἐν τῷ ἀναθέματι. καὶ υἱοὶ αἰθάν, ἀζα-
rias. ⁊ filij eſron q nati ſunt ei: hierema-
ρίας. καὶ υἱοὶ ἐσρὼν οἳ ἐτέχθησαν αὐτῷ, ὁ ἱερεμαή-
el ⁊ aram ⁊ chalobi. ⁊ aram genuit
λ καὶ ὁ ἀρὰμ καὶ ὁ χαλωβί. καὶ ἀρὰμ ἐγέννησε τὸν
Mat. 1. a. aminadab: ⁊ aminadab genuit naaſſon pri
ἀμιναδάβ, καὶ ἀμιναδὰβ ἐγέννησε τὸν ναασσὼν ἄρ-
B cipem domus iuda. ⁊ naaſſon genuit ſal
χοντα οἴκου ἰούδα. καὶ ναασσὼν ἐγέννησε τὸν σαλ-
mon: ⁊ ſalmon genuit booz: ⁊ booz ge
μών, καὶ σαλμὼν ἐγέννησε τὸν βοόζ, καὶ βοὸζ ἐγέν-
1. Reg. 16.b. nuit obed: ⁊ obed genuit ieſſe: ⁊
νησε τὸν ὠβήδ, καὶ ὠβὴδ ἐγέννησε τὸν ἰεσσαί, καὶ
ieſſe genuit primogenitū ſuum eliab. ⁊
ἰεσσαὶ ἐγέννησε τὸν πρωτότοκον αὐτοῦ ἐλιάβ. καὶ
abinadab: ſcdus. ⁊ ſamaa: tertius. ⁊ nathana
ἀβιναδάβ, ὁ δεύτερος. καὶ σαμαά, ὁ τρίτος. καὶ ναθανα-
el: quartus. ⁊ redai: quintus. ⁊ aſam: ſextus.
ήλ, ὁ τέταρτος. καὶ ῥεδαί, ὁ πέμπτος. καὶ ἀσάμ, ὁ ἕκτος.

fuiſſet mortuus regnauit p eo ſemla de maſreca. Sed & ſemla mortuus ē: & regnauit pro eo ſaul de rooboth que iuxta amnē ſita ē. Mortuo quoq; ſaul regnauit p eo Balaanā filius achobor. Sed & hic mortuus ē: & regnauit pro eo adad cuius vrbis nomē fuit phau: & appellata eſt vxor eius mehethabel filia matred: filie mezaab. Addat aūt mortuo: duces p regibus in edō eē ceperunt. Dux thāna: dux alua dux iether: dux oolibama: dux hela: dux phinon: dux chenez: dux theman: dux mapſar dux magdihel dux hyram. Hi duces edom.

z.

Filii autem iſrael: ruben ſymeon leui iuda iſachar & zabulō dan & ioſeph bēiamī nephtali gad & aſer. Filii iuda her onan & ſela. Hi tres nati ſunt ei de filia Sue chananitide. Fuit aūt her priogenitus iuda malus corā dño: & occidit eum. Thamar āt nurus eius pepit ei phares & zara. Oēs ergo filii iuda quinq;. Filii autem phares eſrō & camul. Filii quoq; zare zāri & ethan & emā: chalchal quoq; & darā ſimul quinq;. Filii charmi: achar qui turbauit iſrael & peccauit i furto anathematis. Filii ethan azarias: filii āt eſron qui nati ſunt ei: ieramehel & rā; & caslubi. Porro ram genuit aminadab. Aminadab āt genuit naaſon princi pem filiorum iuda. Naaſō quoq; genuit ſalma: de quo ortus eſt booz. Booz vero genuit obed: qui & ipſe genuit iſai. Iſai autem genuit primogenitum heliab: ſecūdū aminadab: tertiū ſymmaha: quartum nathanahel: quintum raddai: ſextū aſon:

וימלך תחתיו שמלה ממשרקה:
וימת שמלה וימלך תחתיו שאול
מרחבות הנהר: וימת שאול וימלך
תחתיו בעל חנן בן עכבור: וימת
בעל חנן בן עכבור וימלך תחתיו
הדד ושם עירו פעי ושם אשתו
מהיטבאל בת מטרד בת מי זהב:
וימת הדד ויהיו אלופי אדום   היה
אלוף תמנע אלוף עליה אלוף יתת:
אלוף אהליבמה אלוף אלה אלוף
פינן: אלוף קנז אלוף תימן אלוף
מבצר: אלוף מגדיאל אלוף עירם
אלה אלופי אדום: אלה   Cap. ij.
בני ישראל ראובן שמעון לוי
ויהודה יששכר וזבלון: דן יוסף
ובנימן נפתלי גד ואשר: בני יהודה
ער ואונן ושלה שלושה נולד לו   ילד
מבת שוע הכנענית ויהי ער בכור   בכר
יהודה רע בעיני יהוה וימיתהו: רוע מות
ותמר כלתו ילדה לו את פרץ ואת   כלל
זרח כל בני יהודה חמשה: בני
פרץ חצרון וחמול: ובני זרח זמרי
ואיתן והימן וכלכל ודרע כלם
חמשה: ובני כרמי עכר עוכר
ישראל אשר מעל בחרם: ובני איתן
עזריה: ובני חצרון אשר נולד לו
את ירחמאל ואת רם ואת כלובי:
ורם הוליד את עמינדב ועמינדב
הוליד את נחשון נשיא בני   נשא
יהודה: ונחשון הוליד את שלמא
ושלמא הוליד את בעז: ובעז
הוליד את עובד ועובד הוליד את
ישי: ואישי הוליד את בכורו את
אליאב ואבינדב השני ושמעא   שנה
השלישי: נתנאל הרביעי   שלש רבע
רדי החמישי: אצם הששי   חמש

דויד השבעי׃ ואחיתיהם צרויה
ואביגיל ובני צרויה אבשי ויואב
ועשהאל שלשה׃ ואביגיל ילדה
את עמשא ואבי עמשא יתר
הישמעאלי׃ וכלב בן חצרון הוליד
איש את עזובה אשה ואת יריעות
ואלה בניה ישר ושובב וארדון׃
מות לקח ותמת עזובה ויקח לו כלב את
אפרת ותלד לו את חור׃ וחור
הוליד את אורי ואורי הוליד את
בוא בצלאל׃ ואחר בא חצרון אל בת
מכיר אבי גלעד והוא לקחה והוא
בן ששים שנה ותלד לו את שגוב׃
ילד היה ושגוב הוליד את יאיר ויהי
עיר לו עשרים ושלש ערים בארץ
הגלעד׃ ויקח גשור וארם את
חיה חות יאיר מאתם את קנת ואת
בנתיה ששים עיר כל אלה
בני מכיר אבי גלעד׃ ואחר מות
איש חצרון בכלב אפרתה ואשת
ילד חצרון אביה ותלד לו את אשחור
בכר אבי תקוע׃ ויהיו בני ירחמאל בכור
חצרון הבכור רם ובונה וארן
היה ואצם אחיה׃ ותהי אשה אחרת
לירחמאל ושמה עטרה היא אם
אונם׃ ויהיו בני רם בכור
ירחמאל מעץ וימין ועקר׃
ויהיו בני אונם שמי וידע
ובני שמי נדב ואבישור׃ ושם
אשת אבישור אביהיל ותלד
לו את אחבן ואת מוליד׃ ובני
מות נדב סלד ואפים וימת סלד לא
בנים׃ ובני אפים ישעי ובני
ישעי ששן ובני ששן אחלי׃
ובני ידע אחי שמי יתר ויונתן
וימת יתר לא בנים׃ ובני

septimū dauid: quorū sorores fuerunt saruia & abigail. Filii saruie: abisai ioab & asahel tres. Abigail autem genuit ammasa: cuius pater fuit iether ismaelites. Caleph vero filius esrō accepit vxorē noie azuba: de q̄ genuit hierioth: fueruntq̄ filii eius iaser & sobab & ardon. Cūq̄ mortua fuisset azuba accepit vxorē caleph ephrata: que peperit ei vr. Porro vr genuit vri: & vri genuit beseleel. Post hec ingressus est esron ad filiam machir pr̄is galaad: & accepit eam cum esset annorū sexagita. Que pepit ei segub. Sed & segub gēuit iair: & possedit viginti tres ciuitates i terra galaad. Cepitq̄ gessur & aram oppida iair: & canath & viculos eius sexagita ciuitatum. Omnes isti filii Machir pr̄is galaad. Cū āt mortuus eēt esrom: ingressus est caleph ad ephrata. Habuit quoq̄ esrō vxorē abia q̄ peperit ei assur patrē thecue. Nati sunt aūt filii ieramehel primogeniti esrō: rā primogenitus eius: & buna & arā & asom & achia. Duxit quoq̄ vxorē alterā ieramehel nomine atthara: que fuit mater onam. Sed & filii ram primogeniti ieramehel fuerunt moos ioamim & achar. Onā aūt habuit filios semei & iadan: filii aūt semei: nadab & abisur. Nomen vero vxoris abisur abihail: que peperit ahobbā & molid. Filii autem nadab fuerunt saled & apphaim. Mortuus est āt saled absq̄ liberis: filii vero apphaim iesi: q iesi genuit sesan. Porro sesan genuit oholai: filii āt iadai fris semei: iether & ionathā. Sed & iether mortu' ē absq̄ liberis. Porro

τ dauid septimus. τ sorores eoꝝ:
καὶ δαυὶδ ἕβδομος. καὶ αἱ ἀδελφαὶ αὐτῶν,
saruia τ abigail. τ filij saruia: abessai
σαρουία καὶ ἀβιγαῖλ. καὶ υἱοὶ σαρουία, ἀβεσσαὶ
τ ioab τ assael: tres hi. τ abigail
καὶ ἰωὰβ καὶ ἀσαὴλ, τρεῖς οὗτοι. καὶ ἀβιγαῖλ
peperit amessa. τ pater amessa iether is
ἔτεκε τὸν ἀμεσσά. καὶ πατὴρ ἀμεσσὰ ἰεθὲρ ὁ ἰσ-
maelites. τ chaleb filius esron accepit azu-
μαηλίτης. καὶ χάλεβ υἱὸς ἐσρὼν ἔλαβε τὴν ἀζου- C
ba vxorem τ hierioth. τ hi filij eius:
βὰ γυναῖκα καὶ τὴν ἱεριὼθ. καὶ οὗτοι υἱοὶ αὐτῆς,
iasar τ subab τ ardon. τ mortua est azu
ἰασὰρ καὶ σουβὰβ καὶ ἀρδών. καὶ ἀπέθανεν ἀζου-
ba: τ accepit sibi chaleb ephrath: τ
βά, καὶ ἔλαβεν ἑαυτῷ χάλεβ τὴν ἐφράθ, καὶ
peperit ei or: τ or genuit vri:
ἔτεκεν αὐτῷ τὸν ὤρ, καὶ ὢρ ἐγέννησε τὸν οὐρεῖ,
τ vri genuit beseleel. τ post hoc
καὶ οὐρεῖ ἐγέννησε τὸν βεσελεήλ. καὶ μετὰ τοῦ-
ingressus est esron ad filiam machir
το εἰσῆλθεν ὁ ἐσρὼν πρὸς τὴν θυγατέρα μαχείρ
patris galaad: iste accepit eā: τ ipse
πατρὸς γαλαάδ, αὐτὸς ἔλαβεν αὐτήν, καὶ αὐτὸς
filius sexagita annoꝝ. τ peperit ei segub:
υἱὸς ἑξήκοντα ἐτῶν. καὶ ἔτεκεν αὐτῷ τὸν σεγούβ,
τ segub genuit iair. τ fuerūt ei
καὶ σεγοὺβ ἐγέννησε τὸν ἰαείρ. καὶ ἐγένοντο αὐτῷ
viginti τ tres ciuitates in terra galaad. τ
εἴκοσι καὶ τρεῖς πόλεις ἐν τῇ γῇ γαλαάδ. καὶ
accepit gesur τ aram τ auoth iair ab
ἔλαβε γεσοὺρ καὶ ἀρὰμ καὶ τὰς αὐὼθ ἰαεὶρ παρ᾽
eis canath τ filias eius sexagi
αὐτῶν τὴν καναθ καὶ τὰς θυγατέρας αὐτῆς ἑξήκον-
ta ciuitates. oēs isti filij machir patris
τα πόλεις. πάντες οὗτοι υἱοὶ μαχεὶρ πατρὸς
galaad. τ post quā mortuus esset esron: igressus D
γαλαάδ. καὶ μετὰ τὸ ἀποθανεῖν ἐσρών, εἰσῆλ-
est chaleb ad ephratha: τ vxor esrom abia:
θε χαλὲβ πρὸς ἐφραθά, καὶ γυνὴ ἐσρὼμ ἀβία,
τ peperit ei asoor: patrem thecoe. τ
καὶ ἔτεκεν αὐτῷ τὸν ἀσσούρ, πατέρα θεκωέ. καὶ
fuerunt filij hieramael primogeniti: esron prio
ἐγένοντο υἱοὶ ἱεραμαὴλ πρωτοτόκου, ἐσρὼν ὁ πρω-
genitus ram τ buna τ aran τ asom τ
τότοκος ῥὰμ καὶ βουνὰ καὶ ἀρὰν καὶ ἀσὼμ καὶ
achian. τ fuit vxor altera hieramael: τ
ἀχιάν. καὶ ἐγένετο γυνὴ ἑτέρα τῷ ἱεραμαὴλ, καὶ
nomē ei atara: hec mater anam. τ fue-
ὄνομα αὐτῇ ἀταρά, αὕτη μήτηρ ἀνάμ. καὶ ἐγένον-
runt filij ras primogeniti hieramael: maas τ ia-
το υἱοὶ ῥὰμ πρωτοτόκου ἱεραμαὴλ, μαὰς καὶ ἰα-
min τ icar. τ fuerunt filij ianam: semei τ
μὶν καὶ ἰκάρ. καὶ ἐγένοντο υἱοὶ ἰανάμ, σεμεεὶ καὶ
iada. τ filij semei: nadab τ abisur.
ἰαδά. καὶ υἱοὶ τοῦ σεμεεί, ναδὰβ καὶ ἀβισούρ.
τ nomē vxori: abisur abiel: τ pepe-
καὶ ὄνομα τῇ γυναικί, ἀβισοὺρ ἀβιήλ, καὶ ἔτε-
rit ei haban τ molid. τ filij na-
κεν αὐτῷ τὸν ἀβὰν καὶ τὸν μωλίδ. καὶ υἱοὶ να-
dab: saled τ ophis. τ mortu' ē saled
δάβ, σαλὲδ καὶ ἀφφίμ. καὶ ἀπέθανε σαλὲδ
absq̄ liberis. τ filij ophim: iessui. τ filij ies-
ἄτεκνος. καὶ υἱοὶ ἀφφίμ, ἰεσσουεί. καὶ υἱοὶ ἰεσ-
sui: sisan. τ filij sisan: elai. τ filij E
σουεί, σισάν. καὶ υἱοὶ σισάν, δολαί. καὶ υἱοὶ
iada fratris semei: iether τ ionathā. τ mor
ἰαδὰ ἀδελφοῦ σεμεί, ἰεθὲρ καὶ ἰωναθάν. καὶ ἀπέ-
tu' est iether absq̄ liberis. τ filij
θανεν ἰεθὲρ ἄτεκνος. καὶ υἱοὶ

ionathan: phalat et ziza. isti fuerunt filij hiera-
ἰωναθάν, φαλὰτ καὶ ζιζά. οὗτοι ἐγένοντο υἱοὶ ἱερα-
mael. et nō fuerūt sisan filij: sed fi
μαήλ. καὶ οὐκ ἦσαν τῷ σισὰν υἱοί, ἀλλ' ἢ θυγατέ-
lie. at sisa seruus egyptius: et nomē ei
ρες. τῷ δὲ σισὰν δοῦλος αἰγύπτιος, καὶ ὄνομα αὐ-
hierce. et dedit sisan filiam suā
τῷ ἰερχιέ. καὶ ἔδωκε σισὰν τὴν θυγατέρα αὐτοῦ τῷ
hierce seruo suo in vxorem: et peperit ei
ἰερχιὲ δούλῳ αὐτοῦ εἰς γυναῖκα, καὶ ἔτεκεν αὐτῷ
ethi: et ethi genuit nathan: et nathan ge
τὸν ἐθί, καὶ ἐθὶ ἐγέννησε τὸν νάθαν, καὶ νάθαν ἐγέν-
nuit zabad: et zabad genuit ephael:
νησε τὸν ζαβάδ, καὶ ζαβὰδ ἐγέννησε τὸν ἐφαήλ,
et ephael genuit obed: et obed genuit
καὶ ἐφαὴλ ἐγέννησε τὸν ὠβήδ, καὶ ὠβὴδ ἐγέννησε
ieu: et ieu genuit azarian: et azarias
τὸν ἰηοῦ, καὶ ἰηοῦ ἐγέννησε τὸν ἀζαρίαν, καὶ ἀζαρίας
genuit hallas: et hallas genuit eleasa:
ἐγέννησε τὸν ἀλλάς, καὶ ἀλλὰς ἐγέννησε τὸν ἐλεασά,
et eleasa genuit sasami: et sasami
καὶ ἐλεασὰ ἐγέννησε τὸν σασαμεί, καὶ σασαμεὶ
genuit sallum: et sallum genuit
ἐγέννησε τὸν σαλλούμ, καὶ σαλλοὺμ ἐγέννησε τὸν
F iacemian: et iacemias genuit elisama.
ἰακεμίαν, καὶ ἰακεμίας ἐγέννησε τὸν ἐλισαμά.
et filij chaleph fratris ieremael: musa pri-
καὶ υἱοὶ χαλὲφ ἀδελφοῦ ἱερεμαήλ, μουσὰ ὁ πρω-
mogenitus eius: ipse pater zeph. et filij mari-
τότοκος αὐτοῦ, αὐτὸς πατὴρ ζιφ. καὶ υἱοὶ μαρι-
sa patris chebron. et filij chebron: core tha-
σὰ πατρὸς χεβρών. καὶ υἱοὶ χεβρών, κορὲ θα-
phua et rocem et sama. sama vero genuit
φουὲ καὶ ῥοκὲμ καὶ σαμά. σαμὰ δὲ ἐγέννησε
rhaam patrē hierecam. et rocem genuit
τὸν ῥαὰμ πατέρα ἰερεκάμ. καὶ ῥοκὲμ ἐγέννησε τὸν
samai. et filius samai: maon. et maon pater
σαμαί. καὶ υἱὸς σαμαί, μαών. καὶ μαὼν πατὴρ
bethsur. et gepha cōcubina chaleb pepit
βαιθσούρ. καὶ ἡ γεφὰ παλλακὴ χαλὲβ ἔτικε
horon et muse et gazez. et horō
τὸν ὡρὼν καὶ τὸν μουσὴ καὶ τὸν γαζέζ. καὶ ὡρὼν
genuit gazas. et filij iadi: rigma et
ἐγέννησε τὸν γαζάς. καὶ υἱοὶ ἰαδί, ῥεγμὰ καὶ
iotham et gison et phale et gepha et saaph.
ἰωθὰμ καὶ γεισὼν καὶ φαλὲ καὶ γεφὰ καὶ σαάφ.
et cōcubina chaleb maacha genuit sa-
καὶ ἡ παλλακὴ χαλὲβ μααχὰ ἐγέννησε τὸν σα-
bab et tharana: et genuit saaph
βὰβ καὶ τὸν θαραγά, καὶ ἐγέννησε τὸν σαάφ
patrem medmena. et sui patrē mach
πατέρα μαδμηνά, καὶ τὸν σουὶ πατέρα μαχ-
Josue. 15.d. Iudi. 1.c. G bana et patrē gabbaa: et filia ca
βανὰ καὶ πατέρα γαββαά, καὶ θυγάτηρ τοῦ κα-
leb ora. hi erant filij chaleb filij or pri-
λὲβ ἡ ἀξά. οὗτοι ἦσαν υἱοὶ χαλὲβ υἱοὶ ὢρ πρω-
mogeniti ephratha: sobal pater cariathiarim: sa-
τοτόκου ἐφραθά, σωβὰλ πατὴρ καριαθιαρίμ, σα-
maa pater bethleem: areph pater bethgeddor.
μαὰ πατὴρ βαιθλεέμ, ἀρὲφ πατὴρ βαιθγεδδώρ.
et fuerunt filij soba pri cariathiarim:
καὶ ἦσαν υἱοὶ τῷ σωβὰ πατρὶ καριαθιαρίμ,
qui videt et dimidiū et refectionū et cognatiōes et
ἀραὰ καὶ ἀσοὺ καὶ ἀμαινὰ καὶ ὀυμασφαεὶ καὶ
cariathiaris ethri et aphphuthi et samathi et
καριαθιαρὶς ὁ ἐθρὶ καὶ ἀφφουθὶ καὶ ὁ σαμαθὶ καὶ
maserei.
ὁ μασερεί.

ionathan genuit phalech et ziza. Isti fuerūt filii ieramehel. Sesan aūt non habuit filios: sed filias et seruum egyptium nomine ieraa. Deditq3 ei filiam suam vxorem: que pepit ei ethei. Ethei autem genuit nathan: et nathan genuit zabad. zabad quoq3 genuit ophal: et ophal genuit obed: obed genuit iehu: iehu genuit azariam: azarias genuit helles: et helles genuit helesa: helesa genuit zizomoi: zizomoi genuit sellū: sellum genuit ithamiā: ithamia aūt genuit elisama: filii autem caleph fris ieramehel: mesa primogenitus ei9 ipse est pater ziph: filii maresa patris hebron: Porro filii hebrō chore et taphua et recem et samma. Sāma āt genuit raam patrē hierchaā: et recē genuit semei: filius semei maon: et maon pater bethsur. Epha autem concubina caleph peperit aran et musa et gezez. Porro aran genuit gezez: filii iahaddai: regom et ioathā et gesan phalech et epha et saaph. Cōcubina caleph maacha peperit saber et tharana. Genuit autem saaph pater madmena: sue patrem machbena et patrē gabaa: filia vero caleph fuit achsa. Hi erantq3 filii caleph filii vr primogeniti ephrata: sobal pater cariathiarim: salma pater bethleem: ariph pater bethgader. Fuerūt āt filii sobal patris cariathiarim qui videbat dimidium requietionum: et de cognatione cariathiarim iethrei et aputhei et semathei et maserei.

יונתן פלת וזזא אלה היו בני | היה
ירחמאל׃ ולא היה לששן בנים
כי אם בנות ולששן עבד מצרי
ושמו ירחע׃ ויתן ששן את בתו | נתן בנה
לירחע עבדו לאשה ותלד לו את | ילד
עתי׃ ועתי הוליד את נתן ונתן
הוליד את זבד׃ וזבד הליד את
אפלל ואפלל הליד את עובד׃
ועובד הוליד את יהוא ויהוא הוליד
את עזריה׃ ועזריה הוליד את חלץ
וחלץ הליד את אלעשה׃ ואלעשה
הליד את ססמי וססמי הליד את
שלום׃ ושלום הוליד את יקמיה
ויקמיה הליד את אלישמע׃ ובני
כלב אחי ירחמאל מישע בכרו
הוא אבי זיף ובני מרשה אבי חברון׃
ובני חברון קרח ותפח ורקם
ושמע׃ ושמע הוליד את רחם
אבי ירקעם ורקם הוליד את
שמי׃ ובן שמי מעון ומעון אבי
בית צור׃ ועיפה פלגש כלב
ילדה את חרן ואת מוצא ואת
גזז וחרן הליד את גזז׃ ובני יהדי
רגם ויותם וגישן ופלט ועיפה
ושעף׃ פלגש כלב מעכה ילד
שבר ואת תרחנה׃ ותלד שעף | ילד
אבי מדמנה את שוא אבי
מכבנה ואבי גבעא ובת
כלב עכסה׃ אלה היו בני | היה
כלב בן חור בכור אפרתה שובל
אבי קרית יערים׃ שלמא
אבי בית לחם חרף אבי בית
גדר׃ ויהיו בנים לשובל אבי קרית
יערים הראה חצי המנחות׃ | חצה נוח
ומשפחות קרית יערים היתרי | שפח
והפותי והשמתי והמשרעי

מֵאֵלֶּה יָצְאוּ הַצָּרְעָתִי וְהָאֶשְׁתָּאֻלִי׃
בְּנֵי שַׂלְמָא בֵּית לֶחֶם וּנְטוֹפָתִי
עַטְרוֹת בֵּית יוֹאָב וַחֲצִי הַמָּנַחְתִּי
הַצָּרְעִי׃ וּמִשְׁפְּחוֹת סֹפְרִים יֹשְׁבֵי
יַעְבֵּץ תִּרְעָתִים שִׁמְעָתִים שׂוּכָתִים
בוא הֵמָּה הַקִּינִים הַבָּאִים מֵחַמַּת אֲבִי
Cap.iij. בֵית רֵכָב׃ וְאֵלֶּה הָיוּ בְּנֵי
ילד דָוִיד אֲשֶׁר נוֹלַד לוֹ בְּחֶבְרוֹן הַבְּכוֹר
שנה אַמְנֹן לַאֲחִינֹעַם הַיִּזְרְעֵאלִית שֵׁנִי
דָּנִיֵּאל לַאֲבִיגַיִל הַכַּרְמְלִית׃
שלש הַשְּׁלִשִׁי לְאַבְשָׁלוֹם בֶּן מַעֲכָה בַּת
רבע תַּלְמַי מֶלֶךְ גְּשׁוּר הָרְבִיעִי אֲדֹנִיָּה בֶן
חמש חַגִּית׃ הַחֲמִישִׁי שְׁפַטְיָה לַאֲבִיטָל
איש הַשִּׁשִּׁי יִתְרְעָם לְעֶגְלָה אִשְׁתּוֹ׃
ילד מלך שִׁשָּׁה נוֹלַד לוֹ בְחֶבְרוֹן וַיִּמְלָךְ שָׁם
שֶׁבַע שָׁנִים וְשִׁשָּׁה חֳדָשִׁים
וּשְׁלֹשִׁים וְשָׁלוֹשׁ שָׁנָה מָלַךְ
בִּירוּשָׁלִָם׃ וְאֵלֶּה נוּלְּדוּ לוֹ
בִּירוּשָׁלָיִם שִׁמְעָא וְשׁוֹבָב וְנָתָן
וּשְׁלֹמֹה אַרְבָּעָה לְבַת שׁוּעַ בַּת
עַמִּיאֵל׃ וְיִבְחָר וֶאֱלִישָׁמָע וֶאֱלִיפָלֶט׃
וְנֹגַהּ וְנֶפֶג וְיָפִיעַ׃ וֶאֱלִישָׁמָע וְאֶלְיָדָע
וֶאֱלִיפֶלֶט תִּשְׁעָה׃ כֹּל בְּנֵי דָוִיד
בדד מִלְּבַד בְּנֵי פִילַגְשִׁים וְתָמָר
אח אֲחוֹתָם׃ וּבֶן שְׁלֹמֹה רְחַבְעָם אֲבִיָּה
בְנוֹ אָסָא בְנוֹ יְהוֹשָׁפָט בְּנוֹ׃
יוֹרָם בְּנוֹ אֲחַזְיָהוּ בְנוֹ יוֹאָשׁ
בְּנוֹ׃ אֲמַצְיָהוּ בְנוֹ עֲזַרְיָה בְנוֹ יוֹתָם
בְּנוֹ׃ אָחָז בְּנוֹ חִזְקִיָּהוּ בְנוֹ מְנַשֶּׁה בְנוֹ׃
אָמוֹן בְּנוֹ יֹאשִׁיָּהוּ בְנוֹ׃ וּבְנֵי יֹאשִׁיָּהוּ
בכר שנה הַבְּכוֹר יוֹחָנָן הַשֵּׁנִי יְהוֹיָקִים
הַשְּׁלִשִׁי צִדְקִיָּהוּ הָרְבִיעִי
שַׁלּוּם׃ וּבְנֵי יְהוֹיָקִים יְכָנְיָה בְנוֹ
צִדְקִיָּה בְנוֹ׃ וּבְנֵי יְכָנְיָה אַסִּר
שְׁאַלְתִּיאֵל בְּנוֹ׃ וּמַלְכִּירָם וּפְדָיָה
וְשֶׁנְאַצַּר יְקַמְיָה הוֹשָׁמָע וּנְדַבְיָה׃

Ex his egressi sunt sa-
raite & esthabolite: oooo
filii salma bethleem &
netophati oooooooooooooo
corone domus ioab &
dimidium requietionis
sarai. Cognatiões quo
q; scribarum habitātiū
in iabes canētes atq;
resonātes & in taberna
culis cōmorātes. Hi sūt
cinei q venerūt de calo
re pris dom⁹ rechab. 3.

Dauid vero hos ha-
buit filios q ei nati
sunt in hebrō. Priogēi-
tū amnon: ex achinoe
iezrahelitide: secūdū
daniel de abigail car-
melitide: oooooooooooooo
tertiū absalō filium
maacha filie ooooooooooo
tholomei regis iessur:
quartum adoniā filiū
agith: quintū saphati-
am ex abithal: oooooooooo
sextū iethrahā de egla
vxore sua. oooooooooooo
Sex ergo nati sunt ei
in hebron. vbi regna-
uit septem annis & sex
mensibus. oooooooooooo
Triginta aūt & tribus
annis regnauit in ieru-
salē. Porro in ierusalem
nati sunt ei filii oooooooo
simmaa & sobab & na-
than oooooooooooooooooo
& salomō quattuor de
bersabee filia oooooooooo
amihel. Iebaar quoq;
& helisua & elipaleth
& noge & napheg & ia
phie: necnō elisama & e
liade & eliphaleg nouē
Oēs hi filii dauid abs-
q; filiis cōcubinarū: ha
bueruntq; sororem tha
mar. Filius āt salomōis
roboā cui⁹ abia filius
genuit asa. De hoc quo
q; natus est iosaphat pr̄
iorā: q iorā genuit ozi
am: ex quo ortus ē ioas:
& huius amasias filius
genuit azariā. Porro a-
zarie fili⁹ ioathā pcrea
uit achaz patrē ezechie
de quo nat⁹ ē manasses:
sed & manasses genuit
ammō patrē iosie. Fi-
lii aūt iosie fuerunt pri-
mogenitus iohannā: se
cundus ioachim: terti⁹
sedechias: quartus sel
lū. De ioachim natus est
ieconias & sedechias.
Filii ieconie fuerunt: a
sir: salathiel: melchirā:
phadaia: oooooooooooooo
senneser & iecemia: sa
ma & nadabia: oooooooo

ex his egressi sūt saraathi ꝛ esthaoli. ꝛ filij sal
ἐκ τούτων ἐξήλθον ὁ σαραθὶ καὶ ὁ ἐσθαολί. καὶ υἱοὶ σαλ
ma: bethleem ꝛ netophathi ataroth ꝛ bethioab ꝛ
μά, βηθλεὲμ καὶ νετωφαθὶ ἀταρὼθ καὶ βηθιωὰβ καὶ
manathi ꝛ sarai. ꝛ ppl̄i sopherim ha
ὁ μαναθὶ καὶ ὁ σαραί. καὶ δῆμοι σοφηρὶμ τῶν κα
bitantium iabis: tharathin samathin suchathim.
τοικούντων ἰαβὶς, θαραθὶιν σαμαθὶιν σουχαθὶιμ.
hi cenei q̄ venerūt ex hemath patris dom⁹
οὗτοι οἱ κιναῖοι οἱ ἐλθόντες ἐξ αἰμὰθ πατρὸς οἴκου
rechab.
ῥηχάβ.

Ca. 3.

Et hi fuerūt filij dauid: q̄ nati sunt ei A
Καὶ οὗτοι ἦσαν υἱοὶ δαυὶδ, οἱ τεχθέντες αὐ- 1.Reg. 3.a.
in chebron. primogenitus amnon ex achinaam
τῷ ἐν χεβρών. ὁ πρωτότοκος ἀμνὼν τῆς ἀχιναὰμ
israelitide. ꝛ secūdus daniel de abiga
τῆς ἰσραηλίτιδος. καὶ ὁ δεύτερος δανιὴλ τῆς ἀβιγαί
el carmelitide. ꝛ tertius abessalom fi-
λ τῆς καρμηλίτιδος. καὶ ὁ τρίτος ἀβεσσαλὼμ υἱ
li⁹ maacha filie tholomi regis gessur. quar
ὸς μααχὰ θυγατρὸς θολομὶ βασιλέως γεσσούρ. ὁ τέ
tus adonias fili⁹ aggith. quintus saphatias
ταρτος ἀδωνίας υἱὸς ἀγγίθ. ὁ πέμπτος σαφατίας
ex abital: sextus iethraam de egla vxore dauid.
τῆς ἀβιτάλ, ὁ ἕκτος ἰεθραὰμ τῆς ἐγλὰ γυναικὸς δαδ.
sex nati sunt ei in chebron. ꝛ regnauit
ἓξ ἐγεννήθησαν αὐτῷ ἐν χεβρών. καὶ ἐβασίλευσεν B
dauid in chebron septē ānis ꝛ mēses ex. ꝛ trigi
δαυὶδ ἐν χεβρὼν ἑπτὰ ἔτη καὶ μῆνας ἕξ. καὶ τριά
ta ꝛ trib⁹ ānis regnauit in hierusalem.
κοντα καὶ τρία ἔτη ἐβασίλευσεν ἐν ἱερουσαλήμ.
ꝛ isti nati sunt ei in hierusalem samaa ꝛ
καὶ οὗτοι ἐτέχθησαν αὐτῷ ἐν ἱερουσαλὴμ σαμαὰ καὶ
sobab ꝛ nathan ꝛ salomon. quattuor de ber
σωβὰβ καὶ ναθὰν καὶ σαλομών. τέσσαρες τῆς βηρ-
sabee filia amiel: ꝛ iebaar ꝛ elisama ꝛ
σαβεαὶ θυγατρὸς ἀμιήλ, καὶ ἰεβαὰρ καὶ ἐλισαμὰ καὶ
eliphaleth ꝛ noge ꝛ nepheg ꝛ iaphie ꝛ elisama:
ἐλιφαλὲθ καὶ νογὲ καὶ νεφὲγ καὶ ἰαφιὲ καὶ ἐλισαμά,
ꝛ eliada ꝛ eliphalad. nouē oēs hi fi
καὶ ἐλιαδὰ καὶ ἐλιφαλάδ. ἐννέα πάντες οὗτοι υἱ
lij dauid: absq; filijs cōcubinarū. ꝛ thamar
οὶ δαυὶδ, ἐκτὸς τῶν υἱῶν τῶν παλλακῶν. καὶ θάμαρ
soror eoꝝ. ꝛ filij salomon roboam fili⁹ e-
ἡ ἀδελφὴ αὐτῶν. καὶ υἱοὶ σολομὼν ῥοβοὰμ υἱὸς αὐ
ius: abia filius eius: asa filius eius: iosaphat
τοῦ, ἀβία υἱὸς αὐτοῦ, ἀσὰ υἱὸς αὐτοῦ, ἰωσαφὰτ
filius eius: ioram filius eius: ochozias filius eius:
υἱὸς αὐτοῦ, ἰωρὰμ υἱὸς αὐτοῦ, ὀχοζίας υἱὸς αὐτοῦ,
ioas filius eius: amasias filius eius: ozias filius ei⁹:
ἰωὰς υἱὸς αὐτοῦ, ἀμασίας υἱὸς αὐτοῦ, ὀζίας υἱὸς αὐτ.
ioatham fili⁹ eius: achaz filius eius: ezechias fili⁹ e- C
ἰωαθὰμ υἱὸς αὐτοῦ, ἄχαζ υἱὸς αὐτοῦ, ἐζεκίας υἱὸς αὐ
ius: manasses filius eius: amon filius eius: iosi- Mat. 1.b.
τοῦ, μανασσῆς υἱὸς αὐτοῦ, ἀμὼν υἱὸς αὐτοῦ, ἰωσί-
as filius eius. ꝛ filij iosie primogenit⁹ ioanan:
ας υἱὸς αὐτοῦ. καὶ υἱοὶ ἰωσίου πρωτότοκος ἰωανάν,
secūdus ioachim: tertius sedecias: quar
ὁ δεύτερος ἰωακείμ, ὁ τρίτος σεδεκίας, ὁ τέ-
tus sellum. ꝛ filii ioachim fuerunt iecho
ταρτος σελλούμ. καὶ υἱοὶ ἰωακεὶμ ἐγένοντο ἰεχο-
nias fili⁹ eius: sedecias filius eius. ꝛ filii iecho
νίας υἱὸς αὐτ., σεδεκίας υἱὸς αὐτοῦ. καὶ υἱοὶ ἰεχο
nie aseir salathiel filius eius. ꝛ melchiram
νίου, ἀσεὶρ σαλαθιὴλ υἱὸς αὐτοῦ. καὶ μελχιρὰμ
ꝛ phadaia ꝛ sanasar ꝛ iecemia ꝛ hosa
καὶ φαδαΐα καὶ σανάσαρ καὶ ἰεκεμία καὶ ὡσα
ma ꝛ nadabia.
μὰ καὶ ναδαβία. ooooooooooooooooooooooooooo D

oooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooo ooo

τ filii phadaia: zorobabel τ ſemei. τ filii zo
καὶ υἱοὶ φαδαΐα, ζοροβαβὲλ καὶ σεμεΐ. καὶ υἱοὶ ζο
rababel: moſollam τ ananias τ ſolomith ſo=
ροβαβὲλ, μοσολλὰμ καὶ ἀνανίας καὶ σαλωμιθ ἀδελ
ror eorū: τ aſaba τ ool τ barachia τ aſa
φὴ αὐτῶν, καὶ ἀσαβὰ καὶ ὸὸλ καὶ βαραχία καὶ ἀσα
dia τ ioſabeſed quinq;. τ filii ananie: pha
δία καὶ ἰωσαβεσὲδ πέντε. καὶ υἱοὶ ἀνανίου, φα=
latias: τ ieſee filius eius: raphaia filius eius:
λατίας, καὶ ἰησαὶ υἱὸς αὐτοῦ, ῥαφαΐα υἱὸς αὐτοῦ,
arnon filius eius: obdias filius eius: ſechenias fili⁹
ἀρνὰν υἱὸς αὐτοῦ, ὀβδίας υἱὸς αὐτοῦ, σεχενίας υἱὸς
eius. τ filii ſechenie ſamaia. τ filii ſamaia:
αὐτοῦ. καὶ υἱοὶ σεχενίου σαμαΐα. καὶ υἱοὶ σαμαΐα,
atus τ gegaal τ beria τ nearia τ ſaphat
ἀττοὺς καὶ γεγαὰλ καὶ βερία καὶ νεαρία καὶ σαφὰτ
ſex filii. τ filii nearie: elionai τ ezechias τ azi
ἓξ υἱοί. καὶ υἱοὶ νεαρίου, ἐλιωναῒ καὶ ἐζεκίας καὶ ἀζρι
ſcam tres. τ filii elionai: odia τ elia
κὰμ τρεῖς. καὶ υἱοὶ ἐλιωναΐ, ὠδία καὶ ἐλια=
ſib τ phalia τ acun τ ionan τ dalea
σὶβ καὶ φαλία καὶ ἀκοὺν καὶ ἰωνὰν καὶ δαλεὰ
et ananias ſeptem.
καὶ ἀνανίας ἑπτά. Ca. 4.

A Gen. 38. d. Filii iuda: phares eſrom charmi or ſobal.
Υἱοὶ ἰούδα, φαρὲς ἐσρὼμ χαρμὶ ὢρ σουβάλ.
et reia filius ſobal genuit iaoth: et iaoth ge
καὶ ῥεία υἱὸς σουβὰλ ἐγέννησε τὸν ἰαὼθ, καὶ ἰαὼθ ἐγέννη
nuit achimai et laad. he generationes ſa
σε τὸν ἀχιμαῒ καὶ τὸν λαάδ. αὗται αἱ γενέσεις τοῦ σα
rathi. et iſti patres etham ieſrel ceſama te
ραθί. καὶ οὗτοι πατέρες ἠτὰμ ἰεζραὴλ κεσαμὰ ἰε
debas. et nomē ſororis eorū aſelapho=
δεβάς. καὶ ὄνομα τῆς ἀδελφῆς αὐτῶν ἀσελαφω
ni. et phanuel pater geddor et ezer pater o=
νί. καὶ φανουὴλ πατὴρ γεδδὼρ καὶ ἔζερ πατὴρ ὠ
ſa. iſti filii or primogeniti ephratha patris be
σά. οὗτοι υἱοὶ ὢρ πρωτοτόκου ἐφραθὰ πατρὸς βε
thleem. et aſſor patri thecoe erāt vxores
θλεέμ. καὶ τῷ ἀσσὼρ πατρὶ θεκωὲ ἦσαν γυναῖκες
due: elaa et noera. et peperit ei noera
δύο, ἑλαὰ καὶ νοορά. καὶ ἔτεκεν αὐτῷ νοορὰ τὸν
ozam et apher et themani et aeſtha=
ὠζὰμ καὶ τὸν ἀφὲρ καὶ τὸν θαιμανὶ καὶ τὸν ἀασθα=
ri. oes iſti filii noera. et filii elea: ſareth
ρί. πάντες οὗτοι υἱοὶ νοορά. καὶ υἱοὶ ἑλαά, σαρὲθ
et ſoar τ ethnan. et cos genuit anob et
καὶ σωὰρ καὶ ἐθνάν. καὶ κὼς ἐγέννησε τὸν ἐνὼβ καὶ τὸν
ſabeba. he generationes fratris rechal filii
σαβαβά. αὗται αἱ πατριαὶ ἀδελφοῦ ῥηχὰλ υἱοῦ
harim: et fuit iabies inclytus ſupra fra
ἀρίμ, καὶ ἐγένετο ἰαβὴς ἔνδοξος ὑπὲρ τοὺς ἀδελ
tres ſuos. et vocauit mater eius no=
φοὺς αὐτοῦ. καὶ ἐκάλεσεν ἡ μήτηρ αὐτοῦ τὸ ὄνο=
men illius iabes dicens: q: peperi in do
μα αὐτοῦ ἰαβὴς λέγουσα, ὅτι ἔτεκον ἐν ἀλγη=
lore et inuocauit iabes deū iſ
δόνι. καὶ ἐπεκαλέσατο ἰαβὴς τὸν θεὸν ἰσ=
rael dicens: ſi bñdicēs bñdixeris mihi et dila=
ραὴλ λέγων, ἐὰν εὐλογῶν εὐλογήσῃς με καὶ πλα=
taueris terios meos: et manus tua fuerit mecum:
τύνῃς τὰ ὅριά μου, καὶ ἡ χείρ σου ᾖ μετ' ἐμοῦ,
et feceris cognitionē et nō opprimat me. et
καὶ ποιήσῃς γνῶσιν τοῦ μὴ ταπεινῶσαί με. καὶ
addurit deus omnia quecūq; precat⁹ eſt.
ἐπήγαγεν ὁ θεὸς πάντα ὅσα ᾐτήσατο. ooooooo

de phadaia orti ſūt zo=
robabel & ſemei. oooooo
zorobabel genuit mo
ſollam ananiam: & ſalo
mith ſoorem eorum: oo
aſabam quoq; & ohol
& barachian & aſadian
ioſabeſeth quinq;.
Filius āt ananie: phal=
tias pr̄ hieſeie: cuius fili
us raphaia. Huius quo=
q; filius arnā de quo na=
tus eſt obdia: cuius fili⁹
fuit ſechenias. Filius ſe
chenie: ſemeia cuius fi=
lii attus & egiaal & ba=
ria: & naaria & ſaphat
& ſeſa: ſex nu mero. Fi
lius naarie: elioneai: &
ezechias & ezricā tres.
Filii elioenai oduia &
heliaſub & pheleia & ac
cub & iohānā & dalaia
& anan ſeptem. 4.
Filii iuda: phares:
eſrom: oooooooooooo
& charmi & vr & ſubal
Rahia vero filius ſubal
gēuit gaad: de quo na=
ti ſunt ooooooooooooooooo
ahumai & laad. He ge
nerationes ooooooooooooo
ſarathi. Iſta quoq;
ſtirps etham: ooo oooooo
iezrael & ieſema & ie=
debos. Nomen quoq;
ſororis eorū aſalephū.
Phuniel autem pater
iedor & ezer pater oſa
Iſti ſunt oooooooooooo
filii vr primogeniti e=
phrata patris oooooooooo
bethleem. Aſſur vero
patris thecue oooooooo
erant due vxores alaa
& naara. ooooooooooooo
Peperit autem ei naara
oozam & oooooooooooooo
epher & theman & a
aſtari. ooooooooooooooooo
Iſti ſūt filii naara. Por
ro filii aala oooooooooooo
ſereth iſaar & ethnā:
chus autem oooooooooo
gēuit anob & ſoboba
ooooooooooooooooooooooooo
& cognationem aharel
filii arum. Fuit āt oooo
iabes inclytus p̄ fri=
bus ſuis: & mr̄ eius vo
cauit nomē illius ia=
bes dicēs: quia peperi
eū in dolore. Inuoca=
uit ergo iabes deum oo
iſrael dicēs, Si benedi
cens benedixeris mihi:
& dilataueris terminos
meos et fuerit manus
tua mecū: & feceris me
a malicia nō opprimi.
Et preſtitit deus que
precatus eſt. ooooooooo

ובני פדיה זרבבל ושמעי ובן
זרבבל משלם וחנניה ושלמית
אחותם: וחשבה ואהל וברכיה
וחסדיה יושב חסד חמש: ובן
חנניה פלטיה וישעיה בני רפיה
בני ארנן בני עבדיה בני שכניה:
ובני שכניה שמעיה ובני שמעיה
חטוש ויגאל ובריח ונעריה ושפט
ששה: ובן נעריה אליועיני וחזקיה
ועזריקם שלשה: ובני אליועיני
הודיוהו ואלישיב ופליה ועקוב
ויוחנן ודליה וענני שבעה:
בני יהודה פרץ חצרון Cap. iiij.
וכרמי וחור ושובל: וראיה בן שובל
הוליד את יחת ויחת הוליד את
אחומי ואת להד אלה משפחות שפח
הצרעתי: ואלה אבי עיטם
יזרעאל וישמא וידבש ושם
אחותם הצללפוני: ופנואל אבי
גדר ועזר אבי חושה אלה
בני חור בכור אפרתה אבי בכר
בית לחם: ולאשחור אבי תקוע
היו שתי נשים חלאה ונערה: היה נשה
ותלד לו נערה את אחזם ואת ילד
חפר ואת תימני ואת האחשתרי
אלה בני נערה: ובני חלאה
צרת וצחר ואתנן: וקוץ
הוליד את ענוב ואת הצבבה
ומשפחות אחרחל בן הרום: ויהי
יעבץ נכבד מאחיו ואמו קראה כבד
שמו יעבץ לאמר כי ילדתי
בעצב: ויקרא יעבץ לאלהי קרא
ישראל לאמר אם ברך תברכני
והרבית את גבולי והיתה ידך רבה גבל
עמי ועשית מרעה לבלתי עצבי היה עשה רעע
ויבא אלהים את אשר שאל: בוא

וּכְלוּב אֲבִי שׁוּחָה הוֹלִיד אֶת מְחִיר יָלַד
הוּא אֲבִי אֶשְׁתּוֹן׃ וְאֶשְׁתּוֹן
הוֹלִיד אֶת בֵּית רָפָה וְאֶת פָּסֵחַ
וְאֶת תְּחִנָּה אֲבִי עִיר נָחָשׁ אֵלֶּה חָנַן
אַנְשֵׁי רֵכָה׃ וּבְנֵי קְנַז עָתְנִיאֵל
וּשְׂרָיָה וּבְנֵי עָתְנִיאֵל חֲתַת׃
וּמְעוֹנֹתַי הוֹלִיד אֶת עָפְרָה
וּשְׂרָיָה הוֹלִיד אֶת יוֹאָב אֲבִי גֵיא
חֲרָשִׁים כִּי חֲרָשִׁים הָיוּ׃ וּבְנֵי הָיָה
כָּלֵב בֶּן יְפֻנֶּה עִירוּ אֵלָה וָנָעַם
וּבְנֵי אֵלָה וּקְנַז׃ וּבְנֵי יְהַלֶּלְאֵל
זִיף וְזִיפָה תִּרְיָא וַאֲשַׂרְאֵל׃ וּבֶן
עֶזְרָא יֶתֶר וּמֶרֶד וְעֵפֶר וְיָלוֹן
וַתַּהַר אֶת מִרְיָם וְאֶת שַׁמַּי וְאֶת הָרָה
יִשְׁבַּח אֲבִי אֶשְׁתְּמֹעַ׃ וְאִשְׁתּוֹ אִישׁ
הַיְהוּדִיָּה יָלְדָה אֶת יֶרֶד אֲבִי יָלַד
גְדוֹר וְאֶת חֶבֶר אֲבִי שׂוֹכוֹ וְאֶת
יְקוּתִיאֵל אֲבִי זָנוֹחַ וְאֵלֶּה בְּנֵי
בִּתְיָה בַת פַּרְעֹה אֲשֶׁר לָקַח מָרֶד׃
וּבְנֵי אֵשֶׁת הוֹדִיָּה אֲחוֹת נַחַם אֲבִי
קְעִילָה הַגַּרְמִי וְאֶשְׁתְּמֹעַ הַמַּעֲכָתִי׃
וּבְנֵי שִׁימוֹן אַמְנוֹן וְרִנָּה בֶּן חָנָן
וְתוּלוֹן וּבְנֵי יִשְׁעִי זוֹחֵת וּבֶן
זוֹחֵת׃ בְּנֵי שֵׁלָה בֶּן יְהוּדָה עֵר
אֲבִי לֵכָה וְלַעְדָּה אֲבִי מָרֵשָׁה
וּמִשְׁפְּחוֹת בֵּית עֲבֹדַת הַבֻּץ שִׁפְחָה בוּץ
לְבֵית אַשְׁבֵּעַ׃ וְיוֹקִים וְאַנְשֵׁי שָׁבַע קוּם
כֹזֵבָא וְיוֹאָשׁ וְשָׂרָף אֲשֶׁר בָּעֲלוּ יָאַשׁ
לְמוֹאָב וְיָשֻׁבִי לָחֶם וְהַדְּבָרִים
עַתִּיקִים׃ הֵמָּה הַיּוֹצְרִים וְיֹשְׁבֵי עָתַק יָצַר
נְטָעִים וּגְדֵרָה עִם הַמֶּלֶךְ בִּמְלַאכְתּוֹ
יָשְׁבוּ שָׁם׃ בְּנֵי שִׁמְעוֹן נְמוּאֵל לָאַךְ
וְיָמִין יָרִיב זֶרַח שָׁאוּל׃ שַׁלֻּם בְּנוֹ
מִבְשָׂם בְּנוֹ מִשְׁמָע בְּנוֹ׃ וּבְנֵי מִשְׁמָע
חַמּוּאֵל בְּנוֹ זַכּוּר בְּנוֹ שִׁמְעִי בְנוֹ׃
וּלְשִׁמְעִי בָּנִים שִׁשָּׁה עָשָׂר וּבָנוֹת בָּנָה

Caleph aūt pater Sua
genuit machir: oooooooo
qui fuit pater esthon.
Porro esthon oooooooo
genuit bethrapha &
phesse ooooooooooooooo
& tehinna patrē vrbis
naas: hi sunt oooooooooo
viri recha. Filii āt ce-
nez: othoniel ooooooo
& saraia. Porro filii o-
thoniel athat ooooooooo
& maonathi. Maonathi
genuit ophra. oooooo
Saraias autem genuit
ioab patrem vallis ooo
artificū. Ibi quippe ar
tifices erant. Filii vero
caleph filii iephōe hir
& hela & nahem. oooooo
Filii quoq̄ hela: cenez
Filii quoq̄ ialel: oooooo
elziph: & zypha thi-
ria & asrahel. Et filii oo
ezra iether & mereth
& epher & iahalon. ooo
Genuitq̄ mariā & sā-
mai & oooooooooooooo
iesba patrem esthamo.
Vxor quoq̄ eius oooooo
iudaia peperit iareth
patrem oooooooooooooo
gedor & heber patrē
socho & oooooooooooooo
ichutiel patrē zanoa.
Hi autem filii oooooooo
bethie filie pharaonis
quam accepit mered:
& filii vxoris odaie so-
roris naham patris ooo
ceila charmi & estha-
mo qui fuit dē maachati.
Filii quoq̄ symon: am
non & rimma. Filius a
nan ethilon: & filii iesi:
zoeth & benzoeth. ooo
Filii sela filii iude: her
oooooooooo oooooooooo
pater lecha & laada
pater maresa oooooooo
& cognationes dom⁹
opantium byssum oooo
in domo iuramēti. & q
stare fecit solem: viriq̄
mēdacii & securus & i
cendens qui principes
fuerūt in moab: & q re-
uerse sūt in lehē. Hec āt
verba vetera. Hi sūt fi
guli habitantes in ooooo
plātationibus & in sepi
bus apud regē i opib⁹
eius cōmoratiq̄ sūt ibi.
Filii symeon: namuel
& iamin: iarbi: zara:
saul. Sellum filius eius
mabsā filius ei⁹ masma
filius ei⁹. Filii masma:
amuhel filius eius: za
chur filius ei⁹: semmei
filius ei⁹. Filii semmei
sedecim & filie ooooooo

⁊ chaleb frater sua genuit machir: is
καὶ χαλὲβ ὁ ἀδελφὸς σουὰ ἐγέννησε τὸν μαχίρ, οὗ
sic pater essathon. ⁊ essathon genuit be
τος πατὴρ ἐσσαθών. καὶ ἐσσαθὼν ἐγέννησε τὸν βαι
thrapha ⁊ phasse ⁊ theenna pſem ernaas.
θραφὰ καὶ τὸν φασσὴ καὶ τὸν θεεννὰ πατέρα ἠρναάς,
isti viri recha. ⁊ filii cenz: gothoniel ⁊ sa-
οὗτοι ἄνδρες ῥηχά. καὶ υἱοὶ κενέζ, γοθονιὴλ καὶ σα
raia. ⁊ filii gothoniel: atheth ⁊ maonathi. ⁊ mao
ραία. καὶ υἱοὶ γοθονιήλ, ἀθὲθ καὶ μαωναθί. καὶ μαω
nathi genuit ephra. ⁊ sarai genuit ioab
ναθὶ ἐγέννησε τὸν ἐφρά. καὶ σαραὶ ἐγέννησε τὸν ἰωὰβ
patrem vallis artificii: qm̄ fabri lignarii erāt. ⁊ filii cha
πατέρα γηχαρασίμ, ὅτι τέκτονες ἦσαν. καὶ υἱοὶ χα
leb filii iephonne: iru ela ⁊ noem. ⁊ filii ela:
λὲβ υἱοῦ ἰεφοννῆ, ἠροὺ ἠλὰ καὶ νοέμ. καὶ υἱοὶ ἠλᾶ,
cenez. ⁊ filii aleleel: ziph ⁊ zipha ⁊ thiria ⁊ ase-
κενέζ. καὶ υἱοὶ ἀλεληὴλ, ζὶφ καὶ ζιφὰ καὶ θιριὰ καὶ ἀσε
rel. ⁊ filii iesraa: iether ⁊ marad ⁊ epher ⁊ C
ρήλ. καὶ υἱοὶ ἰεσραά, ἰεθὲρ καὶ μαρὰδ καὶ ἐφὲρ καὶ
ialon. ⁊ iether genuit marias ⁊ samai ⁊
ἰαλών. καὶ ἰεθὲρ ἐγέννησε τὸν μαριὰμ καὶ σαμαὶ καὶ
iesba patrem esthemo. ⁊ vxor eius iudia
ἰεσβὰ πατέρα ἐσθεμωί. καὶ ἡ γυνὴ αὐτοῦ ἰουδία
peperit ei iared patrē geddor: ⁊
ἔτεκεν αὐτῷ τὸν ἰάρεδ πατέρα γεδδώρ, καὶ τὸν
aber patrē socho: ⁊ iechutiel patrem
ἄβερ πατέρα σωχώ, καὶ τὸν ἰεχουτιὴλ πατέρα
zonoe. ⁊ isti filii phaththuia filie pharaōis:
ζανοί. καὶ οὗτοι υἱοὶ φαθθουΐα θυγατρὸς φαραώ,
quā accepit marod. ⁊ filii vxoris odia fratris
ἣν ἔλαβε μαρώδ. καὶ υἱοὶ γυναικὸς ὠδίας ἀδελφοῦ
naum patris ceila: garmi ⁊ esthama ⁊ ma
ναχὲμ πατρὸς κεειλά, ὁ γαρμὶ καὶ ἐσθαμὰ καὶ ὁ μα
cathi. ⁊ filii symon: amnon ⁊ rena filius annan
χαθί. καὶ υἱοὶ συμών, ἀμνὼν καὶ ῥανὰ υἱὸς ἀνναν
⁊ thilon. ⁊ filii iesi: zocheth filii zocheth: filii selo.
καὶ θιλών. καὶ υἱοὶ ἰεσί, ζωχὰθ υἱοὶ ζωχάθ, υἱοὶ σηλώ.
filii iuda her pater lecha. ⁊ laada pater ma
υἱοῦ ἰούδα ἢρ πατὴρ ληχά. καὶ λααδὰ πατὴρ μα
resa. ⁊ cognatiões dom⁹ opāti: lini domui asceba. D
ρησά. καὶ δῆμοι οἴκου ὠβὰδ ἀβοὺς τῷ οἴκῳ ἀσβά.
⁊ ioachim viri chozeba ⁊ ioas ⁊ saraph.
καὶ ἰωακὶμ ἄνδρες χωζηβὰ καὶ ἰωὰς καὶ σαράφ.
qui dominati sunt in pp̄lo moab. ⁊ reuersi
οἱ ἐξουσιάσαντες ἐν τῷ λαῷ μωάβ. καὶ ἀπέ
sunt in leem. at verba vetera sunt. hi
στρεψαν ὡς λεέμ. οἱ δὲ λόγοι παλαιοί εἰσιν. εἶ
figuli habitātes i plātatiōib⁹ ⁊ se-
σιν οἱ κεραμεῖς οἱ κατοικοῦντες ἐν ναταεὶμ καὶ γα
pibus cū rege in opibus eius
δηρὰ μετὰ τοῦ βασιλέως ἐν τοῖς ἔργοις αὐτοῦ
cōfortati sūt ⁊ hitauerūt ibi. filii symeon: namuel
ἐνίσχυσαν καὶ ᾤκησαν ἐκεῖ. υἱοὶ συμεών, ναμουὴλ
⁊ iamin iarib zara saul. selem fili⁹ eius:
καὶ ἰαμεὶν ἰαρεὶβ ζαρὰ σαούλ. σελὴμ υἱὸς αὐτοῦ,
mabsam filius eius: masma filius eius. ⁊ filii
μαβσὰμ υἱὸς αὐτοῦ, μασμὰ υἱὸς αὐτοῦ. καὶ υἱοὶ
masma: amuel filius eius: zachur fili⁹ eius:
μασμά, ἀμουὴλ υἱὸς αὐτοῦ, ζαχοὺρ υἱὸς αὐτοῦ,
semi filius eius. ⁊ semei filii sedecim:
σεμεὶ υἱὸς αὐτοῦ. καὶ τῷ σεμεὶ υἱοὶ ἑξκαίδεκα,
⁊ filie
καὶ θυγατέρες ooooooooooooooooooooooooooooooo

oooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooo E

oooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooo

oooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooo

sex. et fratribus eius nō fuerūt filij multi.
ἑξ. καὶ τοῖς ἀδελφοῖς αὐτοῦ οὐκ ἦσαν υἱοὶ πολλοί.
et vniuerse cognatiōes eorū nō multiplicate sūt sicut filiorū
καὶ πᾶσαι αἱ δῆμοι αὐτῶν οὐκ ἐπλήθυναν ὡς υἱῶν
iuda. et habitauerūt in bersabee et mola
ἰούδα. καὶ κατῴκησαν ἐν βηρσαβεὲ καὶ μωλα-
da et asersual et in balaa et in asom et in
δὰ καὶ ἀσερσουὰλ καὶ ἐν βαλαὰ καὶ ἐν ἀσὸμ καὶ ἐν
tholath: et in bathuel et in arama et in secelag
θωλὰθ, καὶ ἐν βαθουὴλ καὶ ἐν ἀραμὰ καὶ ἐν σεκελὰγ
et in bethmarchaboth: et i esersusim et in beth
καὶ ἐν βεθμαρχαβὼθ, καὶ ἐν ἐσερσουσὶμ καὶ ἐν βεθ-
bari et in sarim. hec ciuitates eorū vsque ad
βαρὶ καὶ ἐν σαρείμ. αὗται αἱ πόλεις αὐτῶν ἕως
regem dauid. et suburbia earū: etam
τοῦ βασιλέως δαυίδ. καὶ ἐπαύλεις αὐτῶν, ἐτὰμ
et ain et remmō ethecen et asan ciuitates quinque.
καὶ αἲν καὶ ῥεμμὼν θοκὲν καὶ ἀσὰν πόλεις πέντε.
et vniuersi viculi earū in circuitu ciui-
καὶ πᾶσαι αἱ ἐπαύλεις αὐτῶν ἐν κύκλῳ τῶν πό-
tatum istarū vsque ad balaad. hec habitatio eorum:
λεων τούτων ἕως βαλαάδ. αὕτη ἡ κατοικία αὐτῶν,
et genealogia eorū ipsis et mosobab et
καὶ ἡ γενεαλογία αὐτῶν αὐτοῖς καὶ μωσωβὰβ καὶ
amalec et iosia filius amassiu et ioel et eu
ἀμαλὴκ καὶ ἰωσία υἱὸς ἀμασίου καὶ ἰωὴλ καὶ ἰοὺ
filij iosabia filij sarea filij asiel: et elionai et
υἱοὶ ἰωσαβία υἱοῦ σαραία υἱοῦ ἀσιὴλ, καὶ ἐλιωναὶ καὶ
ieceba et iesuia: et asaia et adiel et isma-
ἰηκεβὰ καὶ ἰεσουία, καὶ ἀσαία καὶ ἀδιὴλ καὶ ἰσμα-
el et baneas: et ziza filius sophi filius selon fili-
ὴλ καὶ βαναίας, καὶ ζιζὰ υἱὸς σωφεὶ υἱὸς σελὼν υἱὸς
ieddia: filius samarie filius samaia. isti qui venerūt in
ἰεδδία, υἱὸς σαμαρεὶ υἱὸς σαμαία. οὗτοι οἱ ἐλθόντες ἐν
nominibus principū in cognatiōibus suis et domibus
ὀνόμασιν ἀρχόντων ἐν τοῖς δήμοις αὐτῶν καὶ οἴκοις
affinitatū suarū. et fusi sunt in multitudinē et pro-
πατριῶν αὐτῶν. καὶ ἐχύθησαν εἰς πλῆθος καὶ ἐπο-
fecti sunt vt ingrederētur in gerara vsque ad orientem
ρεύθησαν τοῦ ἐλθεῖν εἰς γέραρα ἕως κατ᾽ ἀνατολὰς
vallis: vt quererēt pascua gregibus su-
τῆς φάραγγος, τοῦ ζητῆσαι νομὰς τοῖς ποιμνίοις αὐ-
is. et inuenerūt pascua pinguia et bona: et terra la-
τῶν. καὶ εὗρον νομὰς πίονας καὶ ἀγαθάς, καὶ ἡ γῆ εὐ-

G tissima ante eos et in pace et quie-
ρύχωρος ἐναντίον αὐτῶν καὶ ἐν εἰρήνῃ καὶ ἡσυχά-
ta et fertilis: quia ex filijs cham qui
ζουσα καὶ εὐθηνοῦσα, ὅτι ἐκ τῶν υἱῶν χὰμ τῶν
habitabant illic antea. et venerūt isti qui
κατοικούντων ἐκεῖ ἔμπροσθεν. καὶ ἦλθον οὗτοι οἱ
descripti sūt in nominibus in diebus ezechie regis
γεγραμμένοι ἐν ὀνόμασιν ἐν ἡμέραις ἐζεκίου βασιλέ-
iuda. et percusserūt tabnacula eorū: et
ως ἰούδα. καὶ ἐπάταξαν τὰς σκηνὰς αὐτῶν, καὶ
mineos qui inuēti fuerāt ibi: et deleue-
τοὺς μιναίους τοὺς εὑρεθέντας ἐκεῖ, καὶ ἀνεθεμάτι-
runt eos vsque ad diem hanc: et ha-
σαν αὐτοὺς ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης. καὶ κα-
bitauerunt pro eis: quia pascua gregibus
τῴκησαν ἀντ᾽ αὐτῶν, ὅτι νομὴ τοῖς ποιμνίοις
eorū ibi. et ex ipsis filijs symeon abie-
αὐτῶν ἐκεῖ. καὶ ἐξ αὐτῶν τῶν υἱῶν συμεὼν ἐπο-
runt in mōtē seir viri quingenti: et
ρεύθησαν εἰς τὸ ὄρος σηεὶρ ἄνδρες πεντακόσιοι, καὶ
phaltias et naarias et rapheas et oziel filij
φαλτίας καὶ νωαρίας καὶ ῥαφαίας καὶ ὀζιὴλ υἱοὶ
esue principes eorū. et percusserūt reli-
ἰεσουὶ ἄρχοντες αὐτῶν. καὶ ἐπάταξαν τὸ κατά-
quias qui saluate fuerāt amalec: et habitauerūt
λειμμα τὸ διασωθὲν τοῦ ἀμαλὴκ, καὶ κατῴκησαν
ibi vsque ad diem hanc.
ἐκεῖ ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης. Ca. 5.

sex Fres āt ei nō habu
erunt filios multos et
vniuersa cognatio nō
potuit adequare sūmā
filiorū iuda. Habitaue
runt aūt in bersabee:
& molada & hasarsual
& in ballaa
& in asom & in tholad
& in bathuel & in hor-
ma & in sicelech & in
bethmarchaboth & i a
sarsasusim & in betherai
& in saarim.
He ciuitates eorum vs-
que ad regē dauid.
ville quoque eorū ethan
& aen rēmon & thocē
& asan ciuitates quinque
& vniuersi viculi eorū
per circuitū ciuitatum
istarū vsque ad
baal. Hec est habitatio
eorū: & sedium distribu
tio. Mosobab quoque &
iemleth & iosa filius
amasie & iohel: iehu
filius iosabie filii
saraie filii asihel & elio
enai & iacoba
& isuaia & asaia & adi
hel & isimihel
& banaia: ziza quoque
filius sephei filii allō:
filii idaia filii semri: fi
lii samaia. Isti sunt
nominati principes
in cognationibus suis:
& i domo affinitatū su
arū multiplicati sūt ve-
hemēter. Et pfecti sunt
vt igrederētur i gador
vsque ad oriētē vallis: &
vt qrerēt pascua gre-
gibus suis. Inuenerunt
que pascuas vberes &
valde bōas et terrā latis
simā et quietā & fertilē:
in q ante hitauerant de
stirpe chā. Hi ergo ve-
nerūt quos supra dscri
psim noiatim in dieb
ezechie regis iuda et
pcusserūt tabernacula
eorū et hitatores q inuē
ti fuerāt ibi & deleuerūt
eos vsque ad pñtē diem:
hitauerūtque p eis. qm
vberrimas pascuas ibi-
dē reperunt. De filiis
quoque symeō abierunt
in mōtē seyr viri quin
gēti: habentes principes
phaltiā et naariā et ra-
phiam et ozihel
filius iesi: et pcusserūt
reliqas q euadere potu
erāt amalechitarū et hi
tauerunt ibi pro eis vs-
que ad diem hanc. 5

שש ולאחיו אין בנים רבים וכל רבב
משפחתם לא הרבו עד בני רבה
יהודה: וישבו בבאר שבע
ומולדה וחצר שועל: ובבלהה
ובעצם ובתולד: ובבתואל ובחרמה
ובציקלג: ובבית מרכבות ובחצר
סוסים ובבית בראי ובשערים
אלה עריהם עד מלך דויד: ציר
וחצריהם עיטם ועין רמון ותכן
ועשן ערים חמש: וכל חצריהם
אשר סביבות הערים האלה עד סבב
בעל זאת מושבתם והתיחשם ישב יחש
להם: ומשובב וימלך ויושה בן
אמציה: ויואל ויהוא בן יושביה בן
שריה בן עשיאל: ואליועיני ויעקבה
וישוחיה ועשיה ועדיאל וישימאל
ובניה: וזיזא בן שפעי בן אלון בן
ידיה בן שמרי בן שמעיה: אלה
הבאים בשמות נשיאים בוא נשא
במשפחותם ובית אבותיהם פרצו שפח
לרב: וילכו למבוא גדר עד למזרח בוא זרח
הגיא לבקש מרעה לצאנם: וימצאו בקש מצא
מרעה שמן וטוב והארץ רחבת
ידים ושקטת ושלוה כי מן חם שקט שלה
הישבים שם לפנים: ויבאו אלה פנה בוא
הכתובים בשמות בימי יחזקיהו כתב יום
מלך יהודה ויכו את אהליהם נכה
ואת המעינים אשר נמצאו שמה עון
ויחרימם עד היום הזה וישבו
תחתיהם כי מרעה לצאנם שם:
ומהם מבני שמעון הלכו להר
שעיר אנשים חמש מאות מאה
ופלטיה ונעריה ורפיה ועזיאל
בני ישעי בראשם: ויכו את נכה
שארית הפלטה לעמלק וישבו
שם עד היום הזה:

Cap.v.

ובני ראובן בכור ישראל
כי הוא הבכור ובחללו יצועי אביו   בכר יצע
נתנה בכרתו לבני יוסף בן ישראל
ולא להתיחש לבכרה: כי יהודה
גבר באחיו ולנגיד ממנו והבכרה   נגד
ליוסף: בני ראובן בכור ישראל חנוך
ופלוא חצרון וכרמי: בני יואל
שמעיה בנו גוג בנו שמעי בנו:
מיכה בנו ראיה בנו בעל בנו: בארה
בנו אשר הגלה תלגת פלנאסר מלך   גלה
אשר הוא נשיא לראובני: ואחיו   נשא
למשפחתיו בהתיחש לתלדותם   שפחה יחש
הראש יעיאל וזכריהו: ובלע בן עזז   ילד
בן שמע בן יואל הוא יושב בערער   ישב
ועד נבו ובעל מעון: ולמזרח ישב   זרח
עד לבוא מדברה למן הנהר פרת כי   דבר
מקניהם רבו בארץ גלעד: ובימי   קנה רבה
שאול עשו מלחמה עם ההגראים   יום עשה
ויפלו בידם וישבו באהליהם על   לחם נפל
כל פני מזרח לגלעד: ובני גד לנגדם   פנה
ישבו בארץ הבשן עד סלכה: יואל
הראש ושפם המשנה ויעני ושפט   שנה
בבשן: ואחיהם לבית אבתיהם   אח
מיכאל ומשלם ושבע ויורי ויעכן
וזיע ועבר שבעה: אלה בני אביחיל
בן חורי בן ירוח בן גלעד בן מיכאל
בן ישישי בן יחדו בן בוז: אחי בן
עבדיאל בן גוני ראש לבית אבתם:
וישבו בגלעד בבשן ובבנתיה ובכל
מגרשי שרון על תוצאותם: כלם   גרש יצא
התיחשו בימי יותם מלך יהודה
ובימי ירבעם מלך ישראל: בני
ראובן וגדי וחצי שבט מנשה   חצה
מן בני חיל אנשים נשאי מגן
וחרב ודרכי קשת ולמודי   למד
מלחמה ארבעים וארבעה אלף   לחם רבע

Filii quoq; rubẽ pri
mogeniti israel: ∞
ipse quippe fuit primoge
nitus eius: sed cũ violas
set torũ patris sui: data
sunt primogenita eius
filiis ioseph filii israel:
& nõ est ille reputatus in
primogenitũ. Porro iu
das qui erat fortissimus
inter frẽs suos: de stirpe
eius principes germinati
sũt: primogenita aũt reputa
ta sunt Ioseph. Filii er
go rubẽ primogẽiti isra
el: enoch & phallu: esrõ
& charmi. Filii iohel
samaia fili⁹ ei⁹: gog fi
lius ei⁹: semei filius ei⁹:
micha filius ei⁹: rechia
filius eius: baal filius e
ius: beera fili⁹ eius: quẽ
captiuũ duxit theglat
phalasar rex assyriorũ:
& fuit princeps in tribu
rubẽ. Frẽs aũt eius & v
niuersa cognatio eius
quã nũerabãtur p fami
lias suas habuerũt prici
pes iehihel & zachariã.
Porro bala filius azaz
filii sama filii iohel ipse
hĩtauit in aroer vsq; ad
nebo & beelmeõ. Cõ
tra orientalẽ quoq; plagã
hĩtauit vsq; ad introi
tũ heremi & fluuiũ eu
fratẽ Multũ quippe iumẽ
torũ numerꝫ possidebãt
in terra galaad. In dieb⁹
aũt saul preliati sunt cõtra
agarenos & interfecerũt
illos: hĩtaueruntq; p eis
in tabernaculis eorũ in
oi plaga q̃ respicit ad o
rientẽ galaad. Filii vero
gad e regiõe eorũ hĩta
uerũt in tra basã vsq; sel
cha: iohel in capite: & sa
pham secũdus: ianai aũt & sa
phat in basan. Frẽs vero
eorꝫ sm domos cogna
tionũ suarũ michael &
mosollã & sebe: & iori
& iachã & zie & heber
septẽ. Hi filii abihail:
filii vri: filii iara: filii
galaad: filii michael: fi
lii iesesi: filii geddo: fi
lii buz. Frẽs quoq; filii
abdihel filii guni prici
pes domus in familiis su
is: & hĩtauerũt in galaad
& in basã & in viculis e
ius & in cũctis suburba
nis sarõ vsq; ad terminos
Oẽs hi nũerati sũt in die
bus ioathã regis iuda
& in diebus hieroboã re
gis isrl. filii rubẽ et gad
& dimidie trib⁹ manas
se: viri bellatores scuta
portantes & gladios et

Et filij ruben primogeniti israel: qñ ipse   A
Καὶ υἱοὶ ῥουβὴν πρωτοτόκου ἰσραὴλ, ὅτι αὐτὸς   Exo.6. b.
primogenitus: cũ aũt violasset torum pa
ὁ πρωτότοκος, ἐν δὲ τῷ βεβηλῶσαι τὴν στρωμνὴν τοῦ πα   Nu.26. a.
tris sui: dataſſit primogenita eius filiis ioseph
τρὸς αὐτοῦ, ἔδωκε τὰ πρωτοτόκια αὐτοῦ υἱοῖς ἰωσὴφ
filij israel. et nõ est reputatus in primogenita ru
υἱοῦ ἰσραήλ. καὶ οὐκ ἐγενεαλογήθη εἰς πρωτοτόκια ῥου
ben. quia iudas potens fortitudine in fratrib⁹ su
βήν. ὅτι ἰούδας δυνατὸς ἰσχύϊ ἐν τοῖς ἀδελφοῖς αὐ
is: et in ducẽ ex ipso: et primogenita
τοῦ, καὶ εἰς ἡγούμενον ἐξ αὐτοῦ, καὶ τὰ πρωτοτόκια
ioseph. et filij ruben primogeniti israel: enoch
τῷ ἰωσήφ. καὶ υἱοὶ ῥουβὴν πρωτοτόκου ἰσραήλ, ἐνώχ
et phallu asron et charmi. filij ioel: semei fili⁹
καὶ φαλλοὺ ἀσρὼν καὶ χαρμί. υἱοὶ ἰωήλ, σεμεῒ υἱὸς
eius: gog filius eius: samee fili⁹ eius micha fili⁹
αὐτοῦ, γὼγ υἱὸς αὐτοῦ, σαμεῒ υἱὸς αὐτοῦ, μιχὰ υἱὸς
eius: raia filius eius: baal filius eius: bara fi
αὐτοῦ, ῥαΐα υἱὸς αὐτοῦ, βαὰλ υἱὸς αὐτοῦ, βαρὰ υἱ
lius eius: quẽ seduxit theglaphalasar rex assy
ὸς αὐτοῦ, ὃν ἀπῴκισε θεγλαφαλασὰρ βασιλεὺς ἀσσυ
rioꝝ: ipse princeps ruben. et fratres eius
ρίων· αὐτὸς ἄρχων τοῦ ῥουβήν. καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ
in patriis eius p familias suas in ge
ἐν τοῖς δήμοις αὐτῶν κατὰ γενέσεις αὐτῶν ἐν τῇ γε
nealogia eoꝝ. princeps ioel: et zacharias et ba
νεαλογίᾳ αὐτῶν· ὁ ἄρχων ἰωήλ, καὶ ζαχαρίας καὶ βα
laa fili⁹ azaz filius semei filius ioel: ipse habitans
λαὰ υἱὸς ἀζὰζ υἱὸς σεμεῒ υἱὸς ἰωήλ, αὐτὸς κατοικῶν
in aroer et vsq; ad nabo. et beelmeon et cõtra orien
ἐν ἀροὴρ καὶ ἕως ναβώ, καὶ βεελμεὼν καὶ κατὰ ἀνατο   B
tem habitauit vsq; ad introitũ eremi a
λὰς κατῴκησεν ἕως τῆς εἰσόδου τῆς ἐρήμου ἀπὸ τοῦ
flumine euphrate: quia iumẽta eoꝝ multiplicata
ποταμοῦ εὐφράτου, ὅτι τὰ κτήνη αὐτῶν ἐπληθύνθη
sunt in terra galaad. et in diebus saul fece
σαν ἐν τῇ γῇ γαλαάδ. καὶ ἐν ταῖς ἡμέραις σαοὺλ ἐποί
runt bellum cum agarenis. et ceciderũt in ma
ησαν πόλεμον μετὰ τῶν ἀγαρηνῶν. καὶ ἔπεσον ἐν τῇ χει
nu sua: et habitauerũt in tabnaculis eoꝝ in
ρὶ αὐτῶν, καὶ κατῴκησαν ἐν ταῖς σκηναῖς αὐτῶν ἐπὶ
omni facie orientis galaad. et filij gad
παντὸς προσώπου ἀνατολῶν τῆς γαλαάδ. καὶ υἱοὶ γὰδ
habitauerũt e regione eoꝝ in terra basan vsq;
κατῴκησαν ἐξεναντίας αὐτῶν ἐπὶ τῇ γῇ τῆς βασὰν ἕως
selcha: et ioel princeps: et saphan secũdus: et io
σελχά, καὶ ἰωὴλ ὁ ἄρχων, καὶ σαφὰν ὁ δεύτερος, καὶ ἰω   C
ani scriba et saphan in basan et fratres eoꝝ
ανὶ ὁ γραμματεὺς καὶ σαφὰν ἐν τῇ βασάν. καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτῶν
sm domos cognationũ suarũ michael et mosolam et sabee et
κατ᾽ οἴκους πατριῶν αὐτῶν μιχαὴλ καὶ μοσολὰμ καὶ σαβεὲ καὶ
iori ⁊ ioachan ⁊ zia ⁊ heber septẽ. hi filij abiel filij v
ἰωρεὶ καὶ ἰωαχὰν καὶ ζιὰ καὶ ἔβερ ἑπτά. οὗτοι υἱοὶ ἀβιὴλ υἱοῦ οὐ
ri filij iarue filij galaad filij michael filij iesi filij ieddo fi
ρὶ υἱοῦ ἰαρουὲ υἱοῦ γαλαὰδ υἱοῦ μιχαὴλ υἱοῦ ἰεσσὶ υἱοῦ ἰεδδοῦ υἱ
lij buz: filij abdiel filij guni princeps sm domũ familie sue.
οῦ βούζ, υἱοῦ ἀβδιὴλ υἱοῦ γουνὶ ἄρχων κατ᾽ οἶκον πατριᾶς αὐτῶν.
⁊ habitauerũt in terra galaad ⁊ in terra basan ⁊ in vi
καὶ κατῴκησαν ἐν τῇ γῇ γαλαὰδ καὶ ἐν τῇ γῇ βασὰν καὶ ἐν ταῖς κώ
culis eius ⁊ in omib⁹ suburbanis saron vsq; ad ter
μαις αὐτῆς καὶ ἐν πᾶσι τοῖς ἀφωρισμένοις σαρὼν ἐπὶ τῶν ἐξό
minos eoꝝ. oẽs numerati sunt in dieb⁹ ioathã re
δων αὐτῶν. πάντες ἐγενεαλογήθησαν ἐν ἡμέραις ἰωθὰμ βασιλέ
gis iuda: ⁊ in diebus hierobam regis isrl. filij ruben ⁊
ως ἰούδα, καὶ ἐν ἡμέραις ἱεροβοὰμ βασιλέως ἰσλ. υἱοὶ ῥουβὴν καὶ
gad ⁊ dimidiũ tribus manasse a filijs fortitudinis: oẽs vi
γὰδ καὶ τὸ ἥμισυ φυλῆς μανασσῆ ἀπὸ υἱῶν δυνάμεων, πάντες ἄν
ri tollẽtes scutum ⁊ ensem ⁊ tẽdẽtes arcũ ⁊
δρες αἴροντες ἀσπίδα καὶ μάχαιραν καὶ ἐντείνοντες τόξον καὶ
eruditi ad prelia quadraginta ⁊ quattuor milia
δεδιδαγμένοι πόλεμον τεσσαράκοντα καὶ τέσσαρες χιλιάδες

⁊ ſeptingenti ⁊ ſexaginta procedẽtes ad pu-
καὶ ἑπτακόσιοι καὶ ἑξήκοντα ἐκπορευόμενοι εἰς πα-
gnam: ⁊ fecerũt bellum cum agarenis
ράταξιν, καὶ ἐποίησαν πόλεμον μετὰ τῶν ἀγαρηνῶν
⁊ ituraeis ⁊ naphiſſeis ⁊ nedabeis ⁊ clamaue
καὶ ἰτουραίων καὶ ναφισαίων καὶ ναδαβαίων καὶ ἐβόη-
rũt cõtra eos: ⁊ traditi ſunt in man⁹ eorũ aga-
σαν ἐπ' αὐτούς, καὶ παρεδώθησαν ἐν χερσὶν αὐτῶν οἱ ἀγα-
reni ⁊ vniuerſi q̃ cum eis: q̃ñ deũ inuocauerũt
ρηνοὶ καὶ πάντες οἱ μετ' αὐτῶν, ὅτι τῷ θεῷ ἐβόησαν
in bello: ⁊ exaudiuit eos: q̃ñ credide
ἐν τῷ πολέμῳ, καὶ ἐπήκουσεν αὐτῶν, ὅτι ἐπεποίθη-
runt in eum. ⁊ ceperũt in captiuitatẽ poſſeſſiões eo
σαν ἐπ' αὐτῷ. καὶ ᾐχμαλώτευσαν τὰς κτήσεις αὐ-
rum: camelorũ quinquaginta milia: ⁊ ouium
τῶν, καμήλων πεντήκοντα χιλιάδας, καὶ προβάτων
ducẽta ⁊ quinquaginta milia: ⁊ aſinos
D διακοσίας καὶ πεντήκοντα χιλιάδας, καὶ ὄνους
duo milia: ⁊ aĩas hoĩum centũ milia.
δισχιλίους, καὶ ψυχὰς ἀνθρώπων ἑκατὸν χιλιάδας.
vulnerati eñi multi corruerũt: q̃ñ a deo
τραυματίαι γὰρ πολλοὶ ἔπεσον, ὅτι παρὰ τοῦ θεοῦ ὁ
bellum: ⁊ habitauerũt pro eis vſq; ad trãſmigra-
πόλεμος, καὶ κατῴκησαν ἀντ' αὐτῶν ἕως τῆς ἀποικί-
tionẽ. ⁊ dimidie tribus manaſſe hitauerũt in
ας. καὶ οἱ ἡμίσεις τῆς φυλῆς μανασσῆ ᾤκησαν ἐν τῇ
terra a baſan vſq; baal hermõ ⁊ ſanir ⁊ mõtẽ
γῇ ἀπὸ βασὰν ἕως βάαλ ἑρμὼν καὶ σανὶρ καὶ ὄρους
hermõ hi multiplicati ſũt. ⁊ iſti principes do
ἑρμὼν αὐτοὶ ἐπληθύνθησαν. καὶ οὗτοι οἱ ἄρχοντες οἴ-
mus cognationũ eorũ: apher ⁊ ieſſi ⁊ ediel ⁊ ezri
κου πατριῶν αὐτῶν, ἀφὲρ καὶ ἰεσσὶ καὶ ἐδιὴλ καὶ ἐζρι-
el ⁊ hieremias ⁊ hoduia ⁊ iediel: viri poten
ὴλ καὶ ἱερεμίας καὶ ὠδουΐα καὶ ἰεδιήλ, ἄνδρες δυνα-
te fortitudine viri nominati principes in domo familia
τοὶ ἰσχύϊ ἄνδρες ὀνομαστοὶ ἄρχοντες κατ' οἴκων πατρι-
rũ ſuarũ. ⁊ preuaricati ſũt in deũ patrum ſuorũ:
ῶν αὐτῶν. καὶ ἠθέτησαν ἐν τῷ θεῷ τῶν πατέρων αὐτῶν,
⁊ fornicati ſunt poſt deos pplor̃ terre:
καὶ ἐπόρνευσαν ὀπίσω τῶν θεῶν τῶν λαῶν τῆς γῆς,
quos abſtulit de⁹ a facie eorũ. ⁊ ſuſcitauit
οὓς ἐξῆρεν ὁ θεὸς ἀπὸ προσώπου αὐτῶν. καὶ ἐξήγειρεν
deus iſrael ſpũm phul regis aſſyriorũ
ὁ θεὸς ἰσραὴλ τὸ πνεῦμα φουλ βασιλέως ἀσσυρίων
⁊ ſpũm theglatphalaſar regis aſſy-
καὶ τὸ πνεῦμα θεγλατφαλασὰρ βασιλέως ἀσσυ-
riorũ. ⁊ trãſtulit ruben ⁊ gaddi ⁊
ρίων. καὶ ἀπῴκισε τὸν ῥουβὴν καὶ τὸν γαδδὶ καὶ
dimidiũ tribus manaſſe. ⁊ adduxit eos
τὸ ἥμισυ φυλῆς μανασσῆ. καὶ εἰσήγαγεν αὐτοὺς
in ala ⁊ abor ⁊ arra ⁊ fluuium gozã
εἰς ἀλὰ καὶ ἀβὼρ καὶ ἀρρὰ καὶ ποταμὸν γωζὰν
vſq; ad diem hanc.
A ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης. Ca. 6.

Gen. 46.b. Infra 13.b.

Filij leui: gerſon ⁊ caath ⁊ merari. ⁊
Υἱοὶ λευί, γηρσὼν καὶ καὰθ καὶ μεραρί. καὶ
filij caath: ambram ⁊ iſaar chebron ⁊ oziel.
υἱοὶ καάθ, ἀμβρὰμ καὶ ἰσαὰρ χεβρὼν καὶ ὀζιήλ.
⁊ filij ambram: aarõ ⁊ moyſes ⁊ mariaz.
καὶ υἱοὶ ἀμβράμ, ἀαρὼν καὶ μωυσῆς καὶ μαριάμ.
⁊ filij aaron: nadab ⁊ abiud eleazar ⁊
καὶ υἱοὶ ἀαρών, ναδὰβ καὶ ἀβιοὺδ ἐλεάζαρ καὶ
ithamar. ⁊ eleazar genuit phinees: ⁊ phinees
ἰθάμαρ. καὶ ἐλεάζαρ ἐγέννησε τὸν φινεές, καὶ φινεὲς
genuit abiſu: ⁊ abiſu genuit boci:
ἐγέννησε τὸν ἀβισού, καὶ ἀβισοὺ ἐγέννησε τὸν βοκί,
⁊ boci genuit ozi: ⁊ ozi genuit zarea: ⁊
καὶ βοκὶ ἐγέννησε τὸν ὀζί, καὶ ὀζὶ ἐγέννησε τὸν ζαρία, καὶ
zarea genuit marioth: ⁊ marioth genuit
ζαρία ἐγέννησε τὸν μαριώθ, καὶ μαριὼθ ἐγέννησε τὸν
amaria: ⁊ amaria genuit
ἀμαρία, καὶ ἀμαρία ἐγέννησε oooooooooooooooo

tẽdẽtes arcũ: eruditiq; ad p̃lia q̃dragita q̃ttuor milia & ſeptigẽti ſexagita pcedẽtes ad pugnã: dimicauerũt contra agarenos. Ithurei vero & naphis & nodab prebuerunt eis auxilium. Traditiq; ſunt in man⁹ eorũ agareni & vniuerſi q fuerant cũ eis: q a deũ iuocauerũt cũ p̃liarentur & exaudiuit eos eo q credidiſſet in eũ. Ceperũtq; oia q̃ poſſederãt camelorũ qnq̃gita milia & ouiũ ducẽta qnq̃gita milia aſinos duo milia & aĩas hoĩm cẽtũ milia. Vulnerati ãt multi corruerũt. Fuit ei bellũ dei. Hitauerũtq; p eis vſq; ad trãſmigrationẽ. Filii quoq; dimidie tribus manaſſe poſſederũt terrã a finibus baſan vſq; baal hermõ & ſanir: & mõtẽ hermõ. Ingẽs qppe nũerus erat. Et hi fuerãt pricipes domus cognatiõis eorũ: epher ieſi & helihel: ezrihel & ieremia & odoia & iedihel viri fortiſſimi & potentes & noĩati duces i familiis ſuis. Reliq̃rũt ãt deũ patrũ ſuorũ & fornicati ſũt poſt deos populorũ tre quos abſtulit deus corã eis: & ſuſcitauit deus iſrael oooooo ſpiritum phul regis aſſyriorũ & ſpiritum oooo theglatphalaſar regis aſſur: oooooooooooooooo & trãſtulit rubẽ & gad & dimidiam oooooooooo tribũ manaſſe: & adduxit eos in ale & in abor & ara & fluuiũ gozan vſq; ad diem hanc. 6.

Filii leui: gerſõ: caath: oooooooooooooooo & merari. Filii caath: amram: iſaar: oooooooo hebron: & ozihel. Filii amram oooooooooooo aarõ moyſes et maria. Filii aaron oooooooooo nadab & abiu eleazar et ithamar. oooooooooooo Eleazar genuit finees: et finees oooooooooooooo genuit abiſue. Abiſue vero oooooooooooooooooo genuit bocci: & bocci genuit ozi: oooooooooooo ozi gẽuit zaraiam: & zaraias oooooooooooooooo genuit meraioth: porro meraioth genuit ooo

ושבע מאות וששים יצאי צבא׃ — מאה
ויעשו מלחמה עם ההגריאים ויטור — עשה
ונפיש ונודב׃ ויעזרו עליהם וינתנו — עזר נתן
בידם ההגריאים וכל שעמהם — עם
כי לאלהים זעקו במלחמה ונעתור — עתר
להם כי בטחו בו׃ וישבו מקניהם — שבה קנה
גמליהם חמשים אלף וצאן מאתים — מאה
וחמשים אלף וחמורים אלפים — חמר
ונפש אדם מאה אלף׃ כי חללים
רבים נפלו כי מהאלהים המלחמה
וישבו תחתיהם עד הגלה׃ ובני — גלה
חצי שבט מנשה ישבו בארץ
מבשן עד בעל חרמון ושניר והר
חרמון המה רבו׃ ואלה ראשי בית — רבה
אבותם ועפר וישעי ואליאל
ועזריאל וירמיה והודויה ויחדיאל
אנשים גבורי חיל אנשי שמות — גבר
ראשים לבית אבותם׃ וימעלו — מעל
באלהי אבותיהם ויזנו אחרי אלהי — זנה
עמי הארץ אשר השמיד אלהים — שמד
מפניהם׃ ויער אלהי ישראל את — פנה עור
רוח פול מלך אשור ואת רוח
תלגת פלנסר מלך אשור
ויגלם לראובני ולגדי ולחצי — גלה חצה
שבט מנשה ויביאם לחלח וחבור — בוא
והרא ונהר גוזן עד היום הזה׃
בני לוי גרשון קהת — Cap. vi.
ומררי׃ ובני קהת עמרם יצהר
וחברון ועזיאל׃ ובני עמרם
אהרן ומשה ומרים ובני אהרן
נדב ואביהוא אלעזר ואיתמר׃
אלעזר הוליד את פינחס פינחס — ילד
הוליד את אבישוע׃ ואבישוע
הוליד את בקי ובקי הוליד את עזי׃
ועזי הוליד את זרחיה וזרחיה
הוליד את מריות׃ מריות הוליד

את אמריה ואמריה הוליד את
אחיטוב ואחיטוב הוליד את צדוק
וצדוק הוליד את אחימעץ
ואחימעץ הוליד את עזריה ועזריה
הוליד את יוחנן ויוחנן הוליד את
עזריה הוא אשר כהן בבית אשר
בנה שלמה בירושלם ויולד עזריה
את אמריה ואמריה הוליד את
אחיטוב ואחיטוב הוליד את צדוק
וצדוק הוליד את שלום ושלום
הוליד את חלקיה וחלקיה הוליד
את עזריה ועזריה הוליד את
שריה ושריה הוליד את יהוצדק
גלה ויהוצדק הלך בהגלות יהוה את
יהודה וירושלם ביד נבוכדנצר
בני לוי גרשם קהת ומררי ואלה
שמות בני גרשום לבני ושמעי ובני
קהת עמרם ויצהר וחברון ועזיאל
בני מררי מחלי ומשי ואלה
שפחה משפחות הלוי לאבתיהם לגרשום
לבני בנו יחת בנו זמה בנו יואח
בנו עדו בנו זרח בנו יאתרי בנו
בני קהת עמינדב בנו קרח בנו
אסיר בנו אלקנה בנו ואביסף
בנו ואסיר בנו תחת בנו אוריאל
בנו עזיה בנו ושאול בנו ובני
אלקנה עמשי ואחימות אלקנה
בני אלקנה צופי בנו ונחת
בנו אליאב בנו ירחם בנו אלקנה
בנו ובני שמואל הבכר ושני
ואביה בני מררי מחלי לבני
בנו שמעי בנו עזה בנו שמעא
בנו חגיה בנו עשיה בנו ואלה
עמד שור אשר העמיד דויד על ידי שיר
נוח היה בית יהוה ממנוח הארון ויהיו
שרת פנה משרתים לפני משכן אהל מועד
שכן יעד

amariā & amarias ge-
nuit
achitob. achitob genu
it ſadoch:
& ſadoch genuit achi
maas:
achimaas gēuit azari
am: azarias
genuit iohannan: io-
hannan genuit
azariā. Ipſe eſt qui ſa-
cerdotio functus eſt ī do
mo quā edificauit ſalo
mō in ieruſalē: gēuit āt
azarias amariā: & ama
rias genuit
achitob. Achitob ge-
nuit ſadoch:
& ſadoch genuit ſellū.
Sellum
genuit helchiā: & hel-
chias genuit
azariam. Azarias ge-
nuit
zaraiā: & zaraias genu
it ioſedech. Porro ioſe-
dech egreſſus eſt quan
do tranſtulit dominus
iudā & ieruſalē p man⁹
nabuchodonoſor.
Filii ergo leui: gerſon
caath & merari. Et
hec noīa filiorū gerſō:
lobni & ſemei: filii
caath amrā & iſaar &
hebron & ozihel.
Filii merari: mooli &
muſi. He autē
gñatiões leui ſm fami
lias eoꝝ. Gerſon lobni
filius eius iaath filius
eius zāma filius eius:
ioaa fili⁹ ei⁹: addo fili-
us ei⁹: ſara filius ei⁹ ieth
rai fili⁹ eius. Filii caath:
amiadab filius ei⁹: cho
re filius eius: aſir filius e
ius: helchana filius ei⁹:
abiaſaph filius eius. a
ſir filius eius: caath fili-
us ei⁹: vriel filius eius:
ozias filius eius: ſaul fi
lius ei⁹. Filii helchana:
amaſai & achimoth &
helchana. Filii helcha-
na: ſophai filius eius na
ath filius eius heliab fi
lius eius: hieroā filius e
ius helchana filius eius.
Filii ſamuel primogeni-
tus vaſſeni & abia. Filii
āt merari mooli: lobni
filius eius: ſemei filius
eius: oza filius eius: ſa
maa filius eius: aggia fi
lius eius: aſia filius ei⁹.
Iſti ſunt quos cōſtituit
dauid ſuper cantores
domus dñi: ex quo col
locata eſt arca: &
miniſtrabant corā ta-
bernaculo teſtimonii

achitob: ⁊ achitob genuit ſadduc:
τὸν ἀχιτώβ, καὶ ἀχιτὼβ ἐγέννησε τὸν σαδδούκ,
⁊ ſadduc genuit achimaas: ⁊ achimaas
καὶ σαδδοὺκ ἐγέννησε τὸν ἀχιμαάς, καὶ ἀχιμαὰς
genuit azariam: azarias genuit ionan: ⁊
ἐγέννησε τὸν ἀζαρίαν, ἀζαρίας ἐγέννησε τὸν ἰωνᾶν, καὶ
ionas genuit azariā: iſte eſt azarias q̃ ſa-
ἰωνὰς ἐγέννησε τὸν ἀζαρίαν, αὐτός ἐστιν ἀζαρίας ὁ ἱε-
cerdotio fūct⁹ ē ī domo quā edificauit ſalomon ī hie
ρατεύσας ἐν τῷ οἴκῳ ᾧ ᾠκοδόμησε σαλωμὼν ἐν ἱε-
ruſalem. ⁊ genuit azarias amariā: ⁊
ρουσαλήμ. καὶ ἐγέννησεν ἀζαρίας τὸν ἀμαρίαν, καὶ
amarias genuit achitob: ⁊ achitob ge
ἀμαρίας ἐγέννησε τὸν ἀχιτώβ, καὶ ἀχιτὼβ ἐγέννη
nuit ſadduc: ⁊ ſadduc genuit ſel
σε τὸν σαδδούκ, καὶ σαδδοὺκ ἐγέννησε τὸν σελ
lum: ⁊ ſellum genuit chelciam: ⁊ chel
λούμ, καὶ σελλοὺμ ἐγέννησε τὸν χελκίαν, καὶ χελ
cias genuit azariā: ⁊ azarias genuit
κίας ἐγέννησε τὸν ἀζαρίαν, καὶ ἀζαρίας ἐγέννησε τὸν
ſareaz: ⁊ ſareas genuit ioſedec: ⁊
σαραίαν, καὶ σαραίας ἐγέννησε τὸν ἰωσεδέκ, καὶ
ioſedec egreſſus ē qñ trāſtulit dñs iudas
ἰωσεδὲκ ἐπορεύθη ἐν τῷ ἀποικίσαι κύριον τὸν ἰούδα
⁊ hieruſalem in manu nabuchodonoſor ad
καὶ τὴν ἱερουσαλὴμ ἐν χειρὶ ναβουχοδονόσορ εἰς
babylonem. filii leui: gerſon caath ⁊ merari. ⁊
βαβυλῶνα. υἱοὶ λευί, γερσὼν καὰθ καὶ μεραρί. καὶ
hec nomina filioꝝ gerſon: lobēni ⁊
ταῦτα τὰ ὀνόματα τῶν υἱῶν γερσών, λοβενὶ καὶ
ſemei. ⁊ filii caath: amram ⁊ iſaar chebron ⁊
σεμεΐ. καὶ υἱοὶ καάθ, ἀμρὰμ καὶ ἰσαὰρ χεβρὼν καὶ
oziel. ⁊ filii merari: mooli et muſi. he gñ
ὀζιήλ. καὶ υἱοὶ μεραρί, μοολὶ καὶ μουσί. αὗται αἱ
rationes leui ſecūdū familias eoꝝ.
συγγένειαι τοῦ λευὶ κατὰ πατριὰς αὐτῶν. τῷ
gerſon lobēni filius eius: iaath filius eius: zem-
γερσὼν λοβενὶ υἱὸς αὐτοῦ, ἰαὰθ υἱὸς αὐτοῦ, ζεμ-
ma fili⁹ eius: ioaa fili⁹ eius: addo filius eius: za-
μὰ υἱὸς αὐτοῦ, ἰωὰχ υἱὸς αὐτοῦ, ἀδδὶ υἱὸς αὐτοῦ, ζα-
ra filius eius: iethri filius eius. filii caath: iſaar fi-
ρὰ υἱὸς αὐτοῦ, ἰεθρὶ υἱὸς αὐτοῦ. υἱοὶ καάθ, ἰσαὰρ υἱ-
lius ei⁹: aminadab filius eius: core filius eius:
ὸς αὐτοῦ, ἀμιναδὰβ υἱὸς αὐτοῦ, κορὲ υἱὸς αὐτοῦ,
aſer filius eius: elcana filius eius: abiaſaph
ἀσὴρ υἱὸς αὐτοῦ, ἐλκανὰ υἱὸς αὐτοῦ, ἀβιασὰφ
filius eius: aſer filius eius: thaath fili⁹ eius:
υἱὸς αὐτοῦ, ἀσὶρ υἱὸς αὐτοῦ, θαὰθ υἱὸς αὐτοῦ,
vriel filius ei⁹: hozias fili⁹ ei⁹: ſaul fili⁹ eius. et filii
οὐριὴλ υἱὸς αὐτοῦ, ὀζίας υἱὸς αὐτοῦ, σαοὺλ υἱὸς αὐτοῦ. καὶ υἱοὶ
elcana: amaſa et achimoth elcana. elcana fi
ἐλκανά, ἀμασὰ καὶ ἀχιμὼθ ἐλκανά. ἐλκανὰ υἱ-
lius eius: ſophi filius eius: naath filius eius:
ὸς αὐτοῦ, σωφὶ υἱὸς αὐτοῦ, ναὰθ υἱὸς αὐτοῦ,
eliab filius eius: hieroā filius eius: elcana fili⁹
ἐλιὰβ υἱὸς αὐτοῦ, ἱεροὰμ υἱὸς αὐτοῦ, ἐλκανὰ υἱὸς
eius: ſamuel filius eius. et filii ſamuel: pri
αὐτοῦ, σαμουὴλ υἱὸς αὐτοῦ. καὶ υἱοὶ σαμουήλ, ὁ πρω
mogenit⁹ eius ioel: et ſecundus abia. filii me
τότοκος αὐτοῦ ἰωήλ, καὶ ὁ δεύτερος ἀβιά. υἱοὶ με
rari: mooli: lobēni filius eius: ſemei filius eius:
ραρί, μοολί, λοβενὶ υἱὸς αὐτοῦ, σεμεῒ υἱὸς αὐτοῦ,
ozias filius eius: ſamaa filius eius: agia filius
ὀζίας υἱὸς αὐτοῦ, σαμαὰ υἱὸς αὐτοῦ, ἀγία υἱὸς
eius: aſaia filius eius. et hi quos cōſti-
αὐτοῦ, ἀσαία υἱὸς αὐτοῦ. καὶ οὗτοι οὓς κατέστη
uit dauid in man⁹ cantātiū dom⁹ dñi: ex
σε δαυὶδ ἐπὶ χεῖρας ᾀδόντων οἴκου κυρίου, ἐξ
quo quieuit arca: et erāt miniſtrā-
οὗ κατέπαυσεν ἡ κιβωτός, καὶ ἦσαν λειτουργοῦν
tes corā tegumēto tabernaculi teſtimonii
τες ἀπέναντι τῆς σκέπης τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου

B

C

in cantu: donec edificaret salomon do
ἐν ᾠδῇ, ἕως τοῦ οἰκοδομῆσαι τὸν σαλωμῶντα τὸν οἶ
mũ dñi in hierusalem. ꝛ stabãt iuxta ordinẽ
κον κυρίου ἐν ἱερουσαλήμ. καὶ ἔστησαν κατὰ τὴν κρίσιν
suum in ministeriis suis. ꝛ isti q̃ assiste
αὐτῶν ἐπὶ τὰς λειτουργίας αὐτῶν. καὶ οὗτοι οἱ ἑστῶ
bant ꝛ filii eorũ: a filiis caath: hemã can
τες καὶ οἱ υἱοὶ αὐτῶν, ἀπὸ τῶν υἱῶν καάθ, αἱμὰν ὁ ψαλ
tor: filiꝰ ioal filii samuel filii elcana filii hie
τῳδὸς υἱὸς ἰωὴλ υἱοῦ σαμουὴλ υἱοῦ ἐλκανὰ υἱοῦ ἱε
ram: filii eliel filii thou filii suph filii elcana: filii
ρέμ, υἱοῦ ἐλιὴλ υἱοῦ θοοῦ υἱοῦ σοὺφ υἱοῦ ἐλκανά, υἱοῦ
maath filii amasai: filii elcana filii ioel filii azaria
μαὰθ υἱοῦ ἀμασαΐ, υἱοῦ ἐλκανὰ υἱοῦ ἰωὴλ υἱοῦ ἀζαρία
filii saphania: filii thaath filii aser filii abiasaph filii
υἱοῦ σαφανία, υἱοῦ θαὰθ υἱοῦ ἀσὴρ υἱοῦ ἀβιασὰφ υἱοῦ
core: filii isaar filii caath filii leui filii israel.
D κορέ, υἱοῦ ἰσαὰρ υἱοῦ καὰθ υἱοῦ λευὶ υἱοῦ ἰσραήλ.
ꝛ frater eius asaph: q̃ stabat a dextris eius.
καὶ ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ ἀσάφ, ὁ ἑστὼς ἐκ δεξιῶν αὐτοῦ.
asaph filiꝰ barachia filii samaa filii michael filii
ἀσὰφ υἱὸς βαραχία υἱοῦ σαμαὰ υἱοῦ μιχαὴλ υἱοῦ
basia filii melchia: filii ethani filii zare filii adia:
βασία υἱοῦ μελχία, υἱοῦ ἀθανὶ υἱοῦ ζαρὶ υἱοῦ ἀδία,
filii ethan filii zemma filii semei filii iaath filii gerson
υἱοῦ ἐθὰν υἱοῦ ζαμμὰ υἱοῦ σεμεῒ υἱοῦ ἰαὲθ υἱοῦ γηρσὼν
filii leui. ꝛ filii merari fratres eoꝝ ad
υἱοῦ λευί. καὶ υἱοὶ μεραρὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτῶν ἐπὶ τὰ
sinistrã: ethan filiꝰ cusi filii abdi filii maloch fi
ἀριστερά, αἰθὰν υἱὸς κουσὶ υἱοῦ ἀβδὶ υἱοῦ μαλὼχ υἱ
lii asabia: filii amasia filii chelcia filii amasi fi
οῦ ἀσαβία, υἱοῦ ἀμασία υἱοῦ χελκία υἱοῦ ἀμασὶ υἱ
lii bani filii semmer: filii mooli filii muse filii
οῦ βανὶ υἱοῦ σεμμήρ, υἱοῦ μοολὶ υἱοῦ μουσὶ υἱοῦ
merari filii leui. ꝛ fratres eorũ dati
μεραρὶ υἱοῦ λευί. καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτῶν δεδομένοι
leuite in cunctũ ministeriũ tabernaculi domus
οἱ λευῖται εἰς πᾶσαν δουλείαν τῆς σκηνῆς οἴκου τοῦ
dei. ꝛ aaron ꝛ filii eius adolentes incẽsu sup
θεοῦ. καὶ ἀαρὼν καὶ υἱοὶ αὐτοῦ θυμιῶντες ἐπὶ τὸ
altare holocaustoꝝ: ꝛ sup al
θυσιαστήριον τῶν ὁλοκαυτωμάτων, καὶ ἐπὶ τὸ θυ
tare thymiamatis in omnia opa
σιαστήριον τοῦ θυμιάματος εἰς πάντα τὰ ἔργα τοῦ
sancti sctõꝝ. ꝛ vt placaretur pro israel
ἁγίου τῶν ἁγίων. καὶ τὸ ἐξιλάσκεσθαι περὶ ἰσραὴλ
iuxta omnia que preceperat moyses seruus
κατὰ πάντα ὅσα ἐνετείλατο μωυσῆς ὁ δοῦλος τοῦ
dei. ꝛ hi filii aarõ: eleazar filius eius: phi
θεοῦ. καὶ οὗτοι οἱ υἱοὶ ἀαρών, ἐλεάζαρ υἱὸς αὐτοῦ, φι
nees filius eius: abiasu filius eius: bocci filiꝰ
νεὲς υἱὸς αὐτοῦ, ἀβιασοὺ υἱὸς αὐτοῦ, βοκκὶ υἱὸς
eius: ozi filius eius: zarea filius eius: mari
αὐτοῦ, ὀζὶ υἱὸς αὐτοῦ, ζαρία υἱὸς αὐτοῦ, μαρι
oth filius eius: amaria filius eius: achitob filiꝰ
ὼθ υἱὸς αὐτοῦ, ἀμαρία υἱὸς αὐτοῦ, ἀχιτὼβ υἱὸς
eius: saduc filius eius: achimaas filius eius.
αὐτοῦ, σαδοὺκ υἱὸς αὐτοῦ, ἀχιμαὰς υἱὸς αὐτοῦ.
ꝛ hec habitacula eorũ in suburbanis
καὶ αὗται αἱ κατοικίαι αὐτῶν ἐν ταῖς ἐπαύλεσιν
eorũ ꝛ in termis eorũ: filiis aaron
αὐτῶν καὶ ἐν τοῖς ὁρίοις αὐτῶν, τοῖς υἱοῖς ἀαρὼν τῇ
cognatiõi caathitaꝝ: q̃m eis fuerũt sor
συγγενείᾳ τοῦ καάθ, ὅτι αὐτοῖς ἐγένετο ὁ κλῆ
tes: ꝛ dederũt eis chebron in tra iuda:
ρος, καὶ ἔδωκαν αὐτοῖς τὴν χεβρὼν ἐν γῇ ἰούδα,
ꝛ suburbana eius p circuitũ eius.
καὶ τὰ περισπόρια αὐτῆς κύκλῳ αὐτῆς. τοὺς ooo

oooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooo

oooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooo

canentes donec edifica
ret salomon domum oo
dñi in ierusalẽ. Stabãt
aũt iuxta ordinem suũ
in ministerio. Hi vero
sunt qui assistebãt cũ fili
is suis de filiis caath: he
mã cantor filius ooo:ooo
iohel: filii samuel: filii
helcana: filii ooo:ooooooo
ieroã: filii helihel: fi
lii thou: filii suph: filii
helchana: filii maath:
filii amasai: filii ooooooo
helchana: filii iohel: fi
lii azarie filii ooooooooo
sophonie: filii thaath:
filii asir: filii ooo:oooooo
abisaph: filii chore: fi
lii isaar: filii caath: oooo
filii leui: filii israel: &
frater eius asaph: oooooo
q stabat a dextris eiꝰ: a
saph filius barachie: ooo
filii samaa: filii micha
el: filii basaie oooooooooo
filii melchie: filii atha
nai: filii zara: filii ooooo
adaia: filii ethan: filii
zãma: filii semei: filii
iet: filii gersõ: filii le
ui. Filii autem merari
fratres eorum ad sini
stram ethã oooooooooooo
filii chusi: filii abdi: fi
lii maloch filii ooooooo
asabie filii amasie filii
helchie: filii ooo.ooo:ooo
amasai: filii bõni: filii
somer: filii mooli: filii
musi: filii merari: filii
leui. Frẽs quoqꝫ eorũ
leuite q ordinati sũt in
cũctũ ministeriũ taber
naculi domus dei. Aa
ron vero & filii eius oooo
adolebãt icẽsũ sup alta
re holocausti: & sup
altare thymiamatis in
oẽ opus scti ooooooooo
sanctorum & vt preca
rẽtur pro isrl iuxta oia
que p̃ceperat moyses
seruus dei. oooooooooo
Hi sũt ãt filii aarõ. Ele
azar filius eius: finees
filius eius: abisue filiꝰ
eius: bocci filius eius o
zi filius eius: zaraia fili
us eius: meraioth filius
eius: amaria filius eiꝰ: a
chitob filiꝰ eius: sadoch
filius eius achimaas fi
lius eius. Et hec hitacu
la eorũ p vicos atqꝫ cõ
finia filiorũ.s. aaron oo
iuxta cognationes caa
thitarũ. Ipsis eni sorte
contigerant. Dederunt
igitur eis hebrõ i terra
iuda & suburbana eius
per circuitum: ooooooo

בַּשִּׁיר עַד בְּנוֹת שְׁלֹמֹה אֶת בֵּית בנה
יְהוָה בִּירוּשָׁלָיִם וַיַּעַמְדוּ כְמִשְׁפָּטָם עמד שפט
עַל עֲבוֹדָתָם: וְאֵלֶּה הָעֹמְדִים וּבְנֵיהֶם
מִבְּנֵי הַקְּהָתִי הֵימָן הַמְשׁוֹרֵר בֶּן שור
יוֹאֵל בֶּן שְׁמוּאֵל: בֶּן אֶלְקָנָה בֶּן
יְרֹחָם בֶּן אֱלִיאֵל בֶּן תּוֹחַ: בֶּן צוּף בֶּן
אֶלְקָנָה בֶּן מַחַת בֶּן עֲמָשָׂי: בֶּן
אֶלְקָנָה בֶּן יוֹאֵל בֶּן עֲזַרְיָה בֶּן
צְפַנְיָה: בֶּן תַּחַת בֶּן אַסִּיר בֶּן
אֶבְיָסָף בֶּן קֹרַח: בֶּן יִצְהָר בֶּן קְהָת
בֶּן לֵוִי בֶּן יִשְׂרָאֵל: וְאָחִיו אָסָף
הָעֹמֵד עַל יְמִינוֹ אָסָף בֶּן בֶּרֶכְיָהוּ ימן
בֶּן שִׁמְעָא: בֶּן מִיכָאֵל בֶּן בַּעֲשֵׂיָה
בֶּן מַלְכִּיָּה: בֶּן אֶתְנִי בֶּן זֶרַח בֶּן
עֲדָיָה: בֶּן אֵיתָן בֶּן זִמָּה בֶּן שִׁמְעִי: בֶּן
יַחַת בֶּן גֵּרְשֹׁם בֶּן לֵוִי: וּבְנֵי מְרָרִי
אֲחֵיהֶם עַל הַשְּׂמֹאול אֵיתָן שמל
בֶּן קִישִׁי בֶּן עַבְדִּי בֶּן מַלּוּךְ: בֶּן
חֲשַׁבְיָה בֶּן אֲמַצְיָה בֶּן חִלְקִיָּה: בֶּן
אַמְצִי בֶּן בָּנִי בֶּן שָׁמֶר: בֶּן מַחְלִי
בֶּן מוּשִׁי בֶּן מְרָרִי בֶּן לֵוִי: וַאֲחֵיהֶם
הַלְוִיִּם נְתוּנִים לְכָל עֲבוֹדַת מִשְׁכַּן נתן
בֵּית הָאֱלֹהִים: וְאַהֲרֹן וּבָנָיו
מַקְטִירִים עַל מִזְבַּח הָעוֹלָה וְעַל קטר זבח
מִזְבַּח הַקְּטֹרֶת לְכֹל מְלֶאכֶת קֹדֶשׁ לאך
הַקֳּדָשִׁים וּלְכַפֵּר עַל יִשְׂרָאֵל כְּכֹל
אֲשֶׁר צִוָּה מֹשֶׁה עֶבֶד הָאֱלֹהִים:
וְאֵלֶּה בְּנֵי אַהֲרֹן אֶלְעָזָר בְּנוֹ פִּינְחָס
בְּנוֹ אֲבִישׁוּעַ בְּנוֹ: בֻּקִּי בְנוֹ עֻזִּי
בְנוֹ זְרַחְיָה בְנוֹ: מְרָיוֹת בְּנוֹ
אֲמַרְיָה בְנוֹ אֲחִיטוּב בְּנוֹ: צָדוֹק בְּנוֹ
אֲחִימַעַץ בְּנוֹ: וְאֵלֶּה מוֹשְׁבוֹתָם ישב
לְטִירוֹתָם בִּגְבוּלָם לִבְנֵי אַהֲרֹן גבל
לְמִשְׁפַּחַת הַקְּהָתִי כִּי לָהֶם הָיָה שפחה
הַגּוֹרָל: וַיִּתְּנוּ לָהֶם אֶת חֶבְרוֹן בְּאֶרֶץ גרל נתן
יְהוּדָה וְאֶת מִגְרָשֶׁיהָ סְבִיבֹתֶיהָ: גרש סבב

וְאֶת שְׂדֵה הָעִיר וְאֶת חֲצֵרֶיהָ נָתְנוּ
לְכָלֵב בֶּן יְפֻנֶּה׃ וְלִבְנֵי אַהֲרֹן נָתְנוּ
אֶת עָרֵי הַמִּקְלָט אֶת חֶבְרוֹן וְאֶת עיר קל
לִבְנָה וְאֶת מִגְרָשֶׁיהָ וְאֶת יַתִּר וְאֶת
אֶשְׁתְּמֹעַ וְאֶת מִגְרָשֶׁיהָ׃ וְאֶת חִילֵן
וְאֶת מִגְרָשֶׁיהָ וְאֶת דְּבִיר וְאֶת
מִגְרָשֶׁיהָ׃ וְאֶת עָשָׁן וְאֶת מִגְרָשֶׁיהָ
וְאֶת בֵּית שֶׁמֶשׁ וְאֶת מִגְרָשֶׁיהָ׃
וּמִמַּטֵּה בִנְיָמִן אֶת גֶּבַע וְאֶת מִגְרָשֶׁיהָ
וְאֶת עַלֶּמֶת וְאֶת מִגְרָשֶׁיהָ וְאֶת
עֲנָתוֹת וְאֶת מִגְרָשֶׁיהָ כָּל עָרֵיהֶם
שְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה עִיר בְּמִשְׁפְּחוֹתֵיהֶם׃
וְלִבְנֵי קְהָת הַנּוֹתָרִים מִמִּשְׁפַּחַת יתר
הַמַּטֶּה מִמַּחֲצִית מַטֵּה חֲצִי מְנַשֶּׁה חצה נשה
בַּגּוֹרָל עָרִים עֶשֶׂר׃ וְלִבְנֵי גֵרְשׁוֹם
לְמִשְׁפְּחוֹתָם מִמַּטֵּה יִשָּׂשכָר
וּמִמַּטֵּה אָשֵׁר וּמִמַּטֵּה נַפְתָּלִי
וּמִמַּטֵּה מְנַשֶּׁה בַּבָּשָׁן עָרִים שְׁלֹשׁ
עֶשְׂרֵה׃ לִבְנֵי מְרָרִי לְמִשְׁפְּחוֹתָם
מִמַּטֵּה רְאוּבֵן וּמִמַּטֵּה גָד וּמִמַּטֵּה
זְבוּלֻן בַּגּוֹרָל עָרִים שְׁתֵּים עֶשְׂרֵה׃
וַיִּתְּנוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל לַלְוִיִּם אֶת
הֶעָרִים וְאֶת מִגְרְשֵׁיהֶם׃ וַיִּתְּנוּ גרש
בַגּוֹרָל מִמַּטֵּה בְנֵי יְהוּדָה וּמִמַּטֵּה גרל
בְנֵי שִׁמְעוֹן וּמִמַּטֵּה בְּנֵי בִנְיָמִן
אֵת הֶעָרִים הָאֵלֶּה אֲשֶׁר יִקְרְאוּ קרא
אֶתְהֶם בְּשֵׁמוֹת׃ וּמִמִּשְׁפְּחוֹת בְּנֵי שפח
קְהָת וַיְהִי עָרֵי גְבוּלָם מִמַּטֵּה היה עיר
אֶפְרָיִם׃ וַיִּתְּנוּ לָהֶם אֶת עָרֵי נתן
הַמִּקְלָט אֶת שְׁכֶם וְאֶת מִגְרָשֶׁיהָ קלט
בְּהַר אֶפְרָיִם וְאֶת גֶּזֶר וְאֶת
מִגְרָשֶׁיהָ׃ וְאֶת יָקְמְעָם וְאֶת
מִגְרָשֶׁיהָ וְאֶת בֵּית חוֹרוֹן וְאֶת
מִגְרָשֶׁיהָ׃ וְאֶת אַיָּלוֹן וְאֶת מִגְרָשֶׁיהָ
וְאֶת גַּת רִמּוֹן וְאֶת מִגְרָשֶׁיהָ׃
וּמִמַּחֲצִית מַטֵּה מְנַשֶּׁה אֶת עָנֵר

agros aũt citatis & villas caleph filio iephone. Porro filiis aarõ dederũt ciuitates ad cõfugiẽdum hebron & lobna & suburbana eius. Iether quoq; & estemo cũ suburbanis suis: sed & helon & dabir cum suburbanis suis: asan quoq; & bethsemes & suburbana earũ. De tribu ãt beniamin gabee & suburbana ei & almath cũ suburbanis suis anathoth quoq; cũ suburbanis suis. Omnes ciuitates tredecĩ cũ suburbanis suis: per cognatiões suas. Filiis ãt caath residuis de cognatiõe sua dederunt ex dimidia tribu manasse in possessionem vrbes decẽ. Porro filiis gerson p cognationes suas de tribu isachar & de tribu aser & de tribu neptalim & de tribu manasse in basan vrbes tredecim. Filiis autem merari p cognationes suas de tribu rubẽ & de tribu gad & de tribu zabulon: dederũt forte ciuitates duodecim. Dederũt quoq; filii israel leuitis ciuitates & suburbana earũ. Dederuntq; p sortẽ ex tribu filiorũ iuda & ex tribu filiorũ symeõ & ex tribu filiorũ beniamin vrbes has quas vocauerunt noĩbus suis: & his q erant ex cognatiõe filiorũ caath. Fuerũtq; ciuitates in terminis eorum de tribu ephraim. Dederunt ergo eis vrbes ad cõfugiẽdũ sychẽ cũ suburbanis suis in monte ephraim & gazer cum suburbanis suis: iecmaam quoq; cum suburbanis suis & bethorõ similiter: necnõ & helon cum suburbanis suis: & gethremon in eũdẽ modũ. Porro ex dimidia tribu manasse aner

at agros ciuitatis ⁊ suburbana eius dede
δὲ ἀγροὺς τῆς πόλεως καὶ τὰς ἐπαύλεις αὐτῆς ἔδω-
runt chaleb filio iephone. ⁊ filiis aaron E
καν τῷ χαλὲβ υἱῷ ἰεφονή. καὶ τοῖς υἱοῖς ἀαρὼν
dederũt ciuitates fugitiuorũ: che
ἔδωκαν τὰς πόλεις τῶν φυγαδευτηρίων, τὴν χε-
bron ⁊ lobna ⁊ suburbana eius: ⁊
βρὼν καὶ τὴν λοβνὰ καὶ τὰ περιπόλια αὐτῆς, καὶ
iether ⁊ stemo ⁊ suburbana eius: ⁊
ἰαιθὴρ καὶ ἐσθεμὼ καὶ τὰ περιπόλια αὐτῆς, καὶ τὴν
chelon ⁊ suburbana eius: ⁊ dabir ⁊
χελὼν καὶ τὰ περιπόλια αὐτῆς, καὶ τὴν δαβεὶρ καὶ
suburbana eius: ⁊ asan ⁊ subur
τὰ περιπόλια αὐτῆς, καὶ τὴν ἀσὰν καὶ τὰ περι-
bana eius: ⁊ bethsames ⁊ suburbana
πόλια αὐτῆς, καὶ τὴν βαιθσαμὺς καὶ τὰ περιπόλια
eius. ⁊ a tribu beniamin: gabee ⁊
αὐτῆς. καὶ ἀπὸ τῆς φυλῆς βενιαμὶν, τὴν γαβεὲ καὶ
suburbana eius: ⁊ alamoth ⁊
τὰ περιπόλια αὐτῆς, καὶ τὴν ἀλαμὼθ καὶ τὰ
suburbana eius: ⁊ enathoth ⁊ suburba-
περιπόλια αὐτῆς, καὶ τὴν ἐναθὼθ καὶ τὰ περιπό-
bana eius: omnes ciuitates eorũ tredecim
λια αὐτῆς, πᾶσαι αἱ πόλεις αὐτῶν δέκα καὶ τρεῖς
ciuitates in cognatiõib' suis. ⁊ filiis
πόλεις ἐν ταῖς συγγενείαις αὐτῶν. καὶ τοῖς υἱοῖς
caath residuis de cognatione
καὰθ τοῖς καταλελειμμένοις ἀπὸ τῆς συγγενείας
tribus ex dimidia tribu manasse
τῆς φυλῆς ἀπὸ τοῦ ἡμίσους τῆς φυλῆς μανασσῆ
in possessionẽ ciuitates decẽ. ⁊ filiis gerson per
ἐν κλήρῳ πόλεις δέκα. καὶ τοῖς υἱοῖς γερσὼν κατὰ
cognationes suas: de tribu issachar ⁊ de
συγγενείας αὐτῶν, ἀπὸ φυλῆς ἰσσάχαρ καὶ ἀπὸ
tribu aser ⁊ de tribu nephthalim ⁊ de tri
φυλῆς ἀσὴρ καὶ ἀπὸ φυλῆς νεφθαλεὶμ καὶ ἀπὸ φυ-
bu manasse in basan ciuitates tredecim.
λῆς μανασσῆ ἐν τῇ βασὰν πόλεις δέκα καὶ τρεῖς.
filiis merari per cognatiões suas de tri-
τοῖς υἱοῖς μεραρὶ κατὰ συγγενείας αὐτῶν ἀπὸ φυ-
bu ruben ⁊ de tribu gad ⁊ de tribu za
λῆς ῥουβὴν καὶ ἀπὸ φυλῆς γὰδ καὶ ἀπὸ φυλῆς ζα-
bulon in sorte ciuitates duodecim. ⁊ dede-
βουλὼν ἐν κλήρῳ πόλεις δέκα καὶ δύο. καὶ ἔδω-
runt filij israel leuitis ciuitates ⁊
καν υἱοὶ ἰσραὴλ τοῖς λευίταις τὰς πόλεις καὶ τὰ
suburbana earũ. ⁊ dederũt eas in sorte de
περιπόλια αὐτῶν. καὶ ἔδωκαν αὐτὰς ἐν κλήρῳ ἀπὸ
tribu filiorum iuda: ⁊ de tribu filiorum symeon
φυλῆς υἱῶν ἰούδα, καὶ ἀπὸ φυλῆς υἱῶν συμεὼν
⁊ de tribu filiorum beniamin: ciuitates has
καὶ ἀπὸ φυλῆς υἱῶν βενιαμὶν, τὰς πόλεις ταύ-
quas vocant eas in nominib'. ⁊ his q̃ de F
τας ἃς καλοῦσιν αὐτὰς ἐν ὀνόμασιν. καὶ τοῖς ἀπὸ
ppl'is filiorum caath fuerũt ciuitates terminorum suo
τῶν δήμων υἱῶν καὰθ ἐγένοντο πόλεις ὁρίων αὐ-
rum de tribu ephraim. ⁊ dederũt eis
τῶν ἀπὸ φυλῆς ἐφραίμ. καὶ ἔδωκαν αὐτοῖς τὰς
ciuitates confugij: sichem ⁊
πόλεις τοῦ φυγαδευτηρίου, τὴν συχὲμ καὶ τὰ
suburbana eius in mõte ephraim: ⁊ gazer
περιπόλια αὐτῆς ἐν ὄρει ἐφραίμ, καὶ τὴν γαζὲρ
⁊ suburbana eius: ⁊ iecman ⁊
καὶ τὰ περιπόλια αὐτῆς, καὶ τὴν ἰεκμαὰν καὶ τὰ
suburbana eius: ⁊ bethoron ⁊ subur
περιπόλια αὐτῆς, καὶ τὴν βαιθωρὼν καὶ τὰ περιπό-
bana eius: ⁊ elon ⁊ suburbana eius. ⁊
λια αὐτῆς, καὶ τὴν ἐλὼν καὶ τὰ περιπόλια αὐτῆς. καὶ
gethremmõ ⁊ suburbana eius. ⁊ ex
τὴν γεθρεμμὼν καὶ τὰ περιπόλια αὐτῆς. καὶ ἀπὸ τοῦ
dimidia tribu manasse aner
ἡμίσους φυλῆς μανασσῆ τὴν ἀνὲρ

⁊ suburbana eius: ⁊ ieblam ⁊
καὶ τὰ περισπόρια αὐτῆς, καὶ τὴν ἰεβλαὰμ καὶ τὰ
suburbana eius: cognationi filiorum caath
περισπόρια αὐτῆς, τῇ συγγενείᾳ τῶν υἱῶν καὰθ
reliquis. filiis gerson de
τοῖς καταλελειμμένοις. τοῖς υἱοῖς γηρσὼν ἀπὸ
cognatione dimidie tribus manasse: gau
συγγενείας τοῦ ἡμίσους φυλῆς μανασσῆ, τὴν γαυ
lon in basan ⁊ suburbana eius: ⁊
λὼν ἐν βασὰν καὶ τὰ περισπόρια αὐτῆς, καὶ τὴν
astaroth ⁊ suburbana eius. ⁊ de tri
ἀσταρὼθ καὶ τὰ περισπόρια αὐτῆς. καὶ ἀπὸ φυ-
bu issachar cedes ⁊ suburbana e-
λῆς ἰσσάχαρ τὴν κεδὲς καὶ τὰ περισπόρια αὐ-
ius: ⁊ deberoth ⁊ suburbana eius:
τῆς, καὶ τὴν δεβερὼθ καὶ τὰ περισπόρια αὐτῆς,
⁊ ramoth ⁊ suburbana eius: ⁊ enam
καὶ τὴν ῥαμὼθ καὶ τὰ περισπόρια αὐτῆς, καὶ τὴν ἐνὰμ
⁊ suburbana eius. ⁊ de tribu aser
καὶ τὰ περισπόρια αὐτῆς. καὶ ἀπὸ φυλῆς ἀσὴρ τὴν
G masal ⁊ suburbana eius: ⁊ abdon ⁊
μασὰλ καὶ τὰ περισπόρια αὐτῆς, καὶ τὴν ἀβδὼν καὶ
suburbana eius: ⁊ huccoc ⁊ suburbana
τὰ περισπόρια αὐτῆς, καὶ τὴν ὀυκκὼκ καὶ τὰ περισπόρια
eius: ⁊ roob ⁊ suburbana eius. ⁊
αὐτῆς, καὶ τὴν ῥοὸβ καὶ τὰ περισπόρια αὐτῆς. καὶ
de tribu nephthalim cedes in galilea
ἀπὸ φυλῆς νεφθαλεὶμ τὴν κάδης ἐν τῇ γαλιλαίᾳ
⁊ suburbana eius: ⁊ chamon ⁊
καὶ τὰ περισπόρια αὐτῆς, καὶ τὴν χαμὼν καὶ τὰ
suburbana eius: ⁊ cariathaim ⁊ su
περισπόρια αὐτῆς, καὶ τὴν καριαθαὶμ καὶ τὰ πε-
burbana eius. ⁊ filiis merari re
ρισπόρια αὐτῆς. καὶ τοῖς υἱοῖς μεραρὶ τοῖς κα-
siduis de tribu zabulon remmon
ταλελειμμένοις ἀπὸ φυλῆς ζαβουλὼν τὴν ῥεμμὼν
⁊ suburbana eius: ⁊ thabor ⁊
καὶ τὰ περισπόρια αὐτῆς, καὶ τὴν θαβὼρ καὶ
suburbana eius. ⁊ trās ior
τὰ ἀφορίσματα αὐτῆς. καὶ τοῦ πέραν τοῦ ἰορ-
danem hiericho cōtra oriētē iordani de
δάνου ἱεριχὼ κατὰ ἀνατολὰς τοῦ ἰορδάνου ἀπὸ
tribu ruben: bosor in solitudine ⁊
φυλῆς τοῦ ῥουβὴν, τὴν βοσὸρ ἐν τῇ ἐρήμῳ καὶ
suburbana eius: ⁊ iessa ⁊ subur
τὰ περισπόρια αὐτῆς, καὶ τὴν ἰεσσὰ καὶ τὰ περισ-
bana eius: ⁊ cademoth ⁊ suburba
πόρια αὐτῆς, καὶ τὴν καδημὼθ καὶ τὰ περισπό-
na eius: ⁊ miphaath ⁊ suburbana
ρια αὐτῆς, καὶ τὴν μεφαὰθ καὶ τὰ περισπόρια
eius. ⁊ de tribu gad ramath in gala
αὐτῆς. καὶ ἀπὸ φυλῆς γὰδ τὴν ῥαμὼθ ἐν γαλα-
ad ⁊ suburbana eius: ⁊ manain
ὰδ καὶ τὰ περισπόρια αὐτῆς, καὶ τὴν μαναῒν
⁊ suburbana eius: ⁊ essebon ⁊
καὶ τὰ περισπόρια αὐτῆς, καὶ τὴν ἐσεβὼν καὶ τὰ
suburbana eius: ⁊ iazir ⁊ subur
περισπόρια αὐτῆς, καὶ τὴν ἰαζὴρ καὶ τὰ περισπό-
bana eius.
ρια αὐτῆς.

Ca. 7.

A Et filiis issachar thala ⁊ phua iasub
Καὶ τοῖς υἱοῖς ἰσσάχαρ θαλὰ καὶ φουὰ ἰασοὺβ
⁊ sombran quattuor. ⁊ filii tholam: ozi ⁊
καὶ σομβρὰν τέσσαρες. καὶ υἱοὶ θωλὰμ, ὀζὶ καὶ
raphea ⁊ iaruel ⁊ iami ⁊ iabsan ⁊ sa
ῥαφαῒα καὶ ἰαρουὴλ καὶ ἰαμὶ καὶ ἰαβσὰν καὶ σα
muel: pricipes per domū cognationū suarū. tha
μουὴλ, ἄρχοντες κατ' οἶκον πατριῶν αὐτῶν. τῷ θα
la potentes fortitudine p familias eorū: numerus
λὰ δυνατοὶ ἰσχύϊ κατὰ γενέσεις αὐτῶν, ὁ ἀριθμὸς
eorū in diebus dauid
αὐτῶν ἐν ἡμέραις δαυίδ

& suburbana eius: baalam & suburbana ei⁹. His videlicet qui de cognatione filiorum caath reliq erant. Filiis āt gersō de cognatione dimidie tribus manasse gaulō in basan & suburbana eius & astaroth cum suburbanis suis. De tribu issachar cedes cum suburbanis suis & dabereth cū suburbanis suis: ramoth quoq; & suburbana eius & anem cum suburbāis suis. De tribu vero aser masal cum suburbanis suis: & abdon similiter: asach quoq; & suburbana eius: roob cū suburbanis suis. Porro de tribu neptalim cedes in galilea & suburbana eius: amon cum suburbanis suis: & cariathaim & suburbana eius. Filiis autem merari residuis de tribu zabulon remmono & suburbana eius: & thabor cum suburbanis suis. Trans iordanē quoq; ex aduerso hiericho cōtra orietē iordanis de tribu rubens bosor in solitudine cum suburbanis suis & iassa cum suburbanis suis: cademot quoq; & suburbana eius & miphaat cum suburbanis suis. Necnon de tribu gad: ramoth in galaad & suburbana eius & manaim cū suburbanis suis: sed & esebon cum suburbanis suis: & iezer cum suburbanis suis.

7.

Porro filii issachar: thola & phua iasub & samrō quattuor. Filii thola: ozi et raphaia et hieriel & iemai et iepsē et samuel principes per domus cognationū suarū. De stirpe thola viri fortissimi numerati sunt in diebus dauid:

וְאֶת מִגְרָשֶׁיהָ וְאֶת בִּלְעָם
וְאֶת מִגְרָשֶׁיהָ לְמִשְׁפַּחַת לִבְנֵי
קְהָת הַנּוֹתָרִים׃ לִבְנֵי גֵּרְשׁוֹם — יתר
מִמִּשְׁפַּחַת חֲצִי מַטֵּה מְנַשֶּׁה אֶת — חצה
גּוֹלָן בַּבָּשָׁן וְאֶת מִגְרָשֶׁיהָ וְאֶת
עַשְׁתָּרוֹת וְאֶת מִגְרָשֶׁיהָ׃ וּמִמַּטֵּה
יִשָּׂשכָר אֶת קֶדֶשׁ וְאֶת מִגְרָשֶׁיהָ
אֶת דָּבְרַת וְאֶת מִגְרָשֶׁיהָ׃ וְאֶת
רָאמוֹת וְאֶת מִגְרָשֶׁיהָ וְאֶת — גרש
עָנֵם וְאֶת מִגְרָשֶׁיהָ׃ וּמִמַּטֵּה — נטה
אָשֵׁר אֶת מָשָׁל וְאֶת מִגְרָשֶׁיהָ
וְאֶת עַבְדּוֹן וְאֶת מִגְרָשֶׁיהָ׃
וְאֶת חוּקֹק וְאֶת מִגְרָשֶׁיהָ וְאֶת
רְחֹב וְאֶת מִגְרָשֶׁיהָ׃ וּמִמַּטֵּה
נַפְתָּלִי אֶת קֶדֶשׁ בַּגָּלִיל וְאֶת
מִגְרָשֶׁיהָ וְאֶת חַמּוֹן וְאֶת מִגְרָשֶׁיהָ
וְאֶת קִרְיָתַיִם וְאֶת מִגְרָשֶׁיהָ׃
לִבְנֵי מְרָרִי הַנּוֹתָרִים מִמַּטֵּה
זְבוּלֻן אֶת רִמּוֹנוֹ וְאֶת מִגְרָשֶׁיהָ
וְאֶת תָּבוֹר וְאֶת מִגְרָשֶׁיהָ׃ וּמֵעֵבֶר
לְיַרְדֵּן יְרֵחוֹ לְמִזְרַח הַיַּרְדֵּן מִמַּטֵּה — זרח
רְאוּבֵן אֶת בֶּצֶר בַּמִּדְבָּר וְאֶת — דבר
מִגְרָשֶׁיהָ וְאֶת יַהְצָה וְאֶת
מִגְרָשֶׁיהָ׃ וְאֶת קְדֵמוֹת וְאֶת
מִגְרָשֶׁיהָ וְאֶת מֵיפַעַת וְאֶת
מִגְרָשֶׁיהָ׃ וּמִמַּטֵּה גָד אֶת רָאמוֹת
בַּגִּלְעָד וְאֶת מִגְרָשֶׁיהָ וְאֶת מַחֲנַיִם
וְאֶת מִגְרָשֶׁיהָ׃ וְאֶת חֶשְׁבּוֹן וְאֶת
מִגְרָשֶׁיהָ וְאֶת יַעְזֵיר וְאֶת — Cap. vij.
מִגְרָשֶׁיהָ׃ וְלִבְנֵי
יִשָּׂשכָר תּוֹלָע וּפוּאָה יָשׁוּב
וְשִׁמְרוֹן אַרְבָּעָה׃ וּבְנֵי תוֹלָע — רבע
עֻזִּי וּרְפָיָה וִירִיאֵל וְיַחְמַי
וְיִבְשָׂם וּשְׁמוּאֵל רָאשִׁים לְבֵית
אֲבוֹתָם לְתוֹלָע גִּבּוֹרֵי חַיִל — גבר ילד
לְתֹלְדוֹתָם מִסְפָּרָם בִּימֵי דָוִיד — ספר יום

עֶשְׂרִים וּשְׁנַיִם אֶלֶף וְשֵׁשׁ מֵאוֹת׃ שָׁנָה מֵאָה
וּבְנֵי עֻזִּי יִזְרַחְיָה וּבְנֵי יִזְרַחְיָה מִיכָאֵל
וְעֹבַדְיָה וְיוֹאֵל יִשִּׁיָּה חֲמִשָּׁה רָאשִׁים
כֻּלָּם׃ וַעֲלֵיהֶם לְתוֹלְדוֹתָם לְבֵית
אֲבוֹתָם גְּדוּדֵי צְבָא מִלְחָמָה שְׁלֹשִׁים גָּדַד לָחַם
וְשִׁשָּׁה אָלֶף כִּי הִרְבּוּ נָשִׁים וּבָנִים׃ רָבָה נָשָׁה
וַאֲחֵיהֶם לְכֹל מִשְׁפְּחוֹת יִשָּׂשכָר שִׁפְחָה
גִּבּוֹרֵי חֲיָלִים שְׁמוֹנִים וְשִׁבְעָה גָּבַר שָׁמַן
אֶלֶף הִתְיַחְשָׂם לַכֹּל׃ בִּנְיָמִן בֶּלַע יָחַשׂ
וָבֶכֶר וִידִיעֲאֵל שְׁלֹשָׁה׃ וּבְנֵי בֶלַע
אֶצְבּוֹן וְעֻזִּי וְעֻזִּיאֵל וִירִימוֹת וְעִירִי
חֲמִשָּׁה רָאשֵׁי בֵּית אָבוֹת גִּבּוֹרֵי
חֲיָלִים וְהִתְיַחְשָׂם עֶשְׂרִים וּשְׁנַיִם
אֶלֶף וּשְׁלֹשִׁים וְאַרְבָּעָה׃ וּבְנֵי בֶכֶר רָבַע
זְמִירָה וְיוֹעָשׁ וֶאֱלִיעֶזֶר וְאֶלְיוֹעֵינַי
וְעָמְרִי וִירֵמוֹת וַאֲבִיָּה וַעֲנָתוֹת
וְעָלָמֶת כָּל אֵלֶּה בְּנֵי בָכֶר׃
וְהִתְיַחְשָׂם לְתֹלְדוֹתָם רָאשֵׁי בֵּית
אֲבוֹתָם גִּבּוֹרֵי חָיִל עֶשְׂרִים אֶלֶף
וּמָאתָיִם׃ וּבְנֵי יְדִיעֲאֵל בִּלְהָן וּבְנֵי מֵאָה
בִלְהָן יְעוּשׁ וּבִנְיָמִן וְאֵהוּד וּכְנַעֲנָה
וְזֵיתָן וְתַרְשִׁישׁ וַאֲחִישָׁחַר׃ כָּל
אֵלֶּה בְּנֵי יְדִיעֲאֵל לְרָאשֵׁי הָאָבוֹת
גִּבּוֹרֵי חֲיָלִים שִׁבְעָה עָשָׂר אֶלֶף
וּמָאתַיִם יֹצְאֵי צָבָא לַמִּלְחָמָה׃ לָחַם
וְשֻׁפִּם וְחֻפִּם בְּנֵי עִיר חֻשִׁם בְּנֵי
אַחֵר׃ בְּנֵי נַפְתָּלִי יַחֲצִיאֵל וְגוּנִי
וְיֵצֶר וְשַׁלּוּם בְּנֵי בִלְהָה׃ בְּנֵי מְנַשֶּׁה
אַשְׂרִיאֵל אֲשֶׁר יָלָדָה פִּילַגְשׁוֹ
הָאֲרַמִּיָּה יָלְדָה אֶת מָכִיר אֲבִי
גִלְעָד׃ וּמָכִיר לָקַח אִשָּׁה לְחֻפִּים אִישׁ
וּלְשֻׁפִּים וְשֵׁם אֲחֹתוֹ מַעֲכָה וְשֵׁם אָח
הַשֵּׁנִי צְלָפְחָד וַתִּהְיֶינָה לִצְלָפְחָד שָׁנָה הָיָה
בָּנוֹת׃ וַתֵּלֶד מַעֲכָה אֵשֶׁת מָכִיר בֵּן יָלַד אִישׁ
וַתִּקְרָא שְׁמוֹ פֶּרֶשׁ וְשֵׁם אָחִיו קָרָא
שָׁרֶשׁ וּבָנָיו אוּלָם וָרָקֶם׃ וּבְנֵי

viginti duo milia sexcenti.
Filii ozi: israhia: de quo nati sunt michael & obadia & iohel & iesia quinque: omnes principes: cum eis per familias & populos suos accincti ad prelium viri fortissimi: triginta sex milia. Multas enim habuerunt vxores & filios. Fratres quoque eorum per omnem cognationem issachar robustissimi ad pugnandum octoginta septem milia numerati sunt. Filii beniamin: bale & bochor & iadihel tres. Filii bale: esbon & ozi & ozihel & hierimoth & vrai quinque principes familiarum & ad pugnandum robustissimi. Numerus autem eorum viginti duo milia & triginta quattuor. Porro filii bochor zamira & ioas & eliezer & elioenai & amri & hierimoth & abia & anathuth & almathan. Omnes hi filii bochor. Numerati sunt autem per familias suas principes cognationum suarum ad bella fortissimi viginti milia & ducenti. Porro filii iadihel: balan: filii autem balan iehus & beniamin & ahoth & chanana & iotham & tharsis & haisaar. Omnes hi filii iadiel principes cognationum suarum viri fortissimi decem & septem milia & ducenti ad prelium procedentes. Sepham quoque & haphan filii hir & asim filii aher: filii autem neptalim: iasihel & guni & aser & sellum filii bala. Porro filius manasse esrihel: concubinaque eius syra peperit machir patrem galaad. Machir autem accepit vxorem filiis suis happhi & sepham & habuit sororem nomine maacha. Nomen autem secundi salphaath. Nataeque sunt salphaath filie: et peperit maacha vxor machir filium: vocauitque nomen eius phares. Porro nomen fratris eius sares et filii eius vlam et rehem: filii autem

viginti et duo milia et sexcenti. et filij ozi:
εἴκοσι καὶ δύο χιλιάδες καὶ ἑξακόσιοι. καὶ υἱοὶ ὀζί,
hiezeria. et filij hiezeria: michael et abdia et io
ἰεζερία. καὶ υἱοὶ ἰεζερία, μιχαὴλ καὶ ἀβδία καὶ ἰωή
el et iosia: quinque principes omnes hi. et
λ καὶ ἰωσία, πέντε ἄρχοντες πάντες αὐτοί. καὶ
qui sup eos per familias suas per domum cognatio
οἱ ἐπ᾽ αὐτοὺς κατὰ γενέσεις αὐτῶν κατ᾽ οἶκον πατρι
num suarum accincti fortes ad pugnandum in bel
ῶν αὐτῶν μονόζωνοι ἰσχυροὶ παρατάξασθαι εἰς πόλε
lo triginta et sex milia: quia multas habuerunt vxo
μον τριάκοντα καὶ ἓξ χιλιάδες, ὅτι ἐπλήθυναν γυ
res et filios. et fratres eorum in om
ναῖκας καὶ υἱούς. καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτῶν εἰς πά
nes cognationes issachar potentes fortitudine: octo
σας συγγενείας ἰσσάχαρ δυνατοὶ δυνάμει, ὀγδοή
ginta et septem milia genealogia eorum om
κοντα καὶ ἑπτὰ χιλιάδες ἡ γενεαλογία αὐτῶν πάν
nium. filij autem beniamin: balae et bochor et idiel
των. υἱοὶ δὲ βενιαμίν, βαλαὲ καὶ βοχὼρ καὶ ἰδιήλ
tres. et filij balae: assebon et ozi et ozi
τρεῖς. καὶ υἱοὶ βαλαέ, ἀσεβὼν καὶ ὀζὶ καὶ ὀζι
el et hieremuth et vri: quinque principes domorum
ὴλ καὶ ἱερεμοὺθ καὶ οὐρί, πέντε ἄρχοντες οἴκων
familiarum suarum fortes potentia. et genealogia
πατριῶν αὐτῶν ἰσχυροὶ δυνάμει, καὶ ἡ γενεαλογία
eorum viginti duo milia et triginta et quat
αὐτῶν εἰκοσιδύο χιλιάδες καὶ τριάκοντα καὶ τέσ
tuor. et filij bochor: zamaria et ioas et eliezer
σαρες. καὶ υἱοὶ βοχώρ, ζαμαρία καὶ ἰωὰς καὶ ἐλιέζερ
et elione et amari et iermoth: et abia et ana
καὶ ἐλιωνὴ καὶ ἀμαρὶ καὶ ἱερμούθ, καὶ ἀβιὰ καὶ ἀνα
thoth et alamoth omnes hi filij bochor: et
θὼθ καὶ ἀλαμὼθ πάντες οὗτοι υἱοὶ βοχώρ, καὶ ἡ
genealogia eorum per familias suas principes
γενεαλογία αὐτῶν κατὰ γενέσεις αὐτῶν ἄρχοντες
domorum cognationum suarum potentes fortitudine: viginti milia et
οἴκων πατριῶν αὐτῶν δυνατοὶ ἰσχύϊ, εἴκοσι χιλιάδες καὶ
ducenti. et filij iediel: balaan. et filij balaan:
διακόσιοι. καὶ υἱοὶ ἰεδιήλ, βαλαάμ. καὶ υἱοὶ βαλαάμ,
iesus et beniamin et aoth et chanaa et zethan et
ἰησοῦς καὶ βενιαμὶν καὶ ἀὼθ καὶ χαναὰ καὶ ζηθὰν καὶ
tharsis et assatir: omnes hi filij iediel prin
θαρσεὶς καὶ ἀσσατίρ, πάντες οὗτοι υἱοὶ ἰεδιήλ ἄρ
cipes cognationum potentes fortitudine: decem et septem
χοντες τῶν πατριῶν δυνατοὶ ἰσχύϊ, δεκαεπτὰ
milia et ducenti procedentes fortitudine ad
χιλιάδες καὶ διακόσιοι ἐκπορευόμενοι δυνάμει εἰς
bellum. et sapham et hepham et filij hir et a
πόλεμον. καὶ σαφὰμ καὶ ἑφὰμ καὶ υἱοὶ ἴρ καὶ ἀ
sim filij acher. et filij nephthali: iassiel guni et
σὶμ υἱοὶ ἀχέρ. καὶ υἱοὶ νεφθαλεί, ἰασιὴλ γουνὶ καὶ
iesser et sellem filij balaa. filij manasse: es
ἰεσσὲρ καὶ σελλὴμ υἱοὶ βαλαά. υἱοὶ μανασσῆ, ἐσ
riel: quem peperit concubina eius syra ma
ριήλ, ὃν ἔτικεν ἡ παλλακὴ αὐτοῦ ἡ σύρα τὸν μα
chir patrem galaad. et machir accepit vxo
χὶρ πατέρα γαλαάδ. καὶ μαχὶρ ἔλαβεν γυναῖ
rem hophem et saphim. et nomen soro
κα τῷ ὀφὶμ καὶ τῷ σαφίμ. καὶ ὄνομα τῇ ἀδελ
ri eorum maacha: et nomen secundo salphaad.
φῇ αὐτῶν μααχά, καὶ ὄνομα τῷ δευτέρῳ σαλφαάδ.
natae sunt duo salphaad filie: et peperit ma
ἐγεννήθησαν δὲ τῷ σαλφαὰδ θυγατέρες, καὶ ἔτικεν μα
acha vxor machir filium: et vocauit nomen eius
αχὰ ἡ γυνὴ μαχὶρ υἱόν, καὶ ἐκάλεσεν τὸ ὄνομα αὐτοῦ
phares: et nomen fratri eius saros. et filij
φάρες, καὶ ὄνομα τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ σάρος. καὶ υἱοὶ
eius: elam et racam. et filij
αὐτοῦ, οὐλὰμ καὶ ῥακάμ. καὶ υἱοὶ

B

C

D

elam: bodan. hi filij galaad filij macher filij
ἐλάμ, βαδάν. οὗτοι υἱοὶ γαλαὰδ υἱοῦ μαχὴρ υἱοῦ
manaſſe. ⁊ ſoror eius melchath peperit
μανασσῆ. καὶ ἡ ἀδελφὴ αὐτοῦ μελχὰθ ἔτικεν
ieſſud ⁊ abiezer ⁊ maala. ⁊ e-
τὸν ἰεσσοὺδ καὶ τὸν ἀβιέζερ καὶ τὸν μααλά. καὶ ἐγέ-
rant filij ſamida: heim et ſychem et lochei et eniam.
νοντο υἱοὶ σαμιδά, ἀεὶμ καὶ συχὲμ καὶ λοχεὶ καὶ ἐνιάμ.
et filij ephraim: ſuthalan et barad filius eius: et
καὶ υἱοὶ ἐφραΐμ, σουθαλαὰ καὶ βαράδ υἱὸς αὐτοῦ, καὶ
thaath filiꝰ eiꝰ: et elada filiꝰ eius: et thaath filius eiꝰ:
θαὰθ υἱὸς αὐτοῦ, καὶ ἐλαδὰ υἱὸς αὐτοῦ, καὶ θαὰθ υἱὸς αὐτοῦ,
et zabad filius eiꝰ: et ſuthala filius eius: et ezer et
καὶ ζαβὰβ υἱὸς αὐτοῦ, καὶ σουθάλα υἱὸς αὐτοῦ, καὶ ἐζὲρ καὶ
elaad. et occiderunt eos viri geth na
E ἐλαάδ. καὶ ἀπέκτειναν αὐτοὺς οἱ ἄνδρες γὲθ οἱ τεχ-
ti in terra: q: deſcēderant vt caperēt pecora eo
θέντες ἐν τῇ γῇ, ὅτι κατέβησαν λαβεῖν τὰ κτήνη αὐ-
rum. et luxit ephraim pr̄ eorū diebꝰ mul
τῶν. καὶ ἐπένθησεν ἐφραῒμ ὁ πατὴρ αὐτῶν ἡμέρας πολ-
tis: et venerūt fratres eorū vt cōſolarētur e-
λάς, καὶ ἦλθον οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ παρακαλέσαι αὐ-
um. et ingreſſus ē ad vxorē ſuā: et cōce-
τόν. καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὴν γυναῖκα αὐτοῦ, καὶ συνέ-
pit et peperit filiū: et vocauit nomē eius
λαβε καὶ ἔτεκεν υἱόν, καὶ ἐκάλεσεν τὸ ὄνομα αὐτοῦ
barie: qm̄ in malis factꝰ eſt in domo eius: et
βαριέ, ὅτι ἐν κακοῖς ἐγένετο ἐν τῷ οἴκῳ αὐτοῦ, καὶ ἡ
filia eius ſara. et edificauit bethoron
θυγάτηρ αὐτοῦ σαρά. καὶ ᾠκοδόμησεν τὴν βαιθωρὼν
ſuperiorē et inferiorē: ⁊ ozenſaara. et rapha filius
τὴν ἄνω καὶ τὴν κάτω, καὶ τὴν ὀζενσααρά. καὶ ῥαφὰ υἱὸς
eius: et raſeph filius eius: et thala filius eius: et
αὐτοῦ, καὶ ῥασὴφ υἱὸς αὐτοῦ, καὶ θαλὰ υἱὸς αὐτοῦ, καὶ
thaan filiꝰ eius: et ladan filius eius: amiud filiꝰ e-
F θαὰν υἱὸς αὐτοῦ, καὶ λααδὰν υἱὸς αὐτοῦ, ἀμιοὺδ υἱὸς αὐ-
ius: eliſama filius eius: num filiꝰ eiꝰ: ioſue filiꝰ eiꝰ: et
τοῦ, ἐλισαμὰ υἱὸς αὐτοῦ, νοὺμ υἱὸς αὐτοῦ, ἰωσουὲ υἱὸς αὐτοῦ, καὶ
poſſeſſio eorū et habitatio bethel et viculi
κατάσχεσις αὐτῶν καὶ κατοικία βαιθὴλ καὶ αἱ κῶμαι
eius. et cōtra orientē noaran: et ad occidētē ga
αὐτῆς. καὶ εἰς ἀνατολὰς νοαράν, καὶ εἰς δυσμὰς γα-
zer et viculi eius: et ſychem et viculi e-
ζὴρ καὶ αἱ κῶμαι αὐτῆς, καὶ συχὲμ καὶ αἱ κῶμαι αὐ-
ius: et adia et viculi eius. et habitata filijs
τῆς, καὶ ἀδία καὶ αἱ κῶμαι αὐτῆς. καὶ ἐχόμενα υἱῶν
manaſſe: bethſan et filie eius. thaana et
μανασσῆ, βαιθσὰν καὶ αἱ θυγατέρες αὐτῆς. θαανὰ καὶ
filie eius: mageddo et viculi eius:
αἱ θυγατέρες αὐτῆς, μαγεδδὼ καὶ αἱ κῶμαι αὐτῆς,
dor ⁊ viculi eius. in his habitauerūt filij
δὼρ καὶ αἱ κῶμαι αὐτῆς. ἐν ταύταις κατῴκησαν οἱ υἱοὶ
ioſeph: filij iſrl̄. filij aſer: iamna et iaſua et
ἰωσήφ, υἱοῦ ἰσραήλ. υἱοὶ ἀσήρ, ἰαμνὰ καὶ ἰασουὰ καὶ
ieſſue et baria: et ſaraa ſoror eorū. et fi
ἰεσουὶ καὶ βαρία, καὶ σαραὰ ἀδελφὴ αὐτῶν. καὶ υἱ-
lij baria chober ⁊ melchiel: ipſe pater barzeth.
οὶ βαρία χοβὲρ καὶ μελχιὴλ, αὐτὸς πατὴρ βαρζέθ.
⁊ chober genuit iaphlet ⁊ ſomer ⁊
καὶ χοβὲρ ἐγέννησε τὸν ἰαφλὴτ καὶ τὸν σωμὴρ καὶ τὸν
hotham: ⁊ ſua ſororem eorū. ⁊ filij iaphlet:
ὠθάμ, καὶ τὴν σουὰ ἀδελφὴν αὐτῶν. καὶ υἱοὶ ἰαφλήτ,
phaſech ⁊ baamath ⁊ aſuath: hi filij iaphlet.
G φασὲχ καὶ βααμαὴθ καὶ ἀσουάθ, οὗτοι υἱοὶ ἰαφλήτ.
⁊ filij ſomer achi ⁊ raaga ⁊ iaba ⁊ aram. ⁊
καὶ υἱοὶ σωμὴρ ἀχὶ καὶ ῥααγὰ καὶ ἰαβὰ καὶ ἀράμ. καὶ
filij helem fratris eius. ſupha ⁊ iamna ⁊ ſeles
υἱοὶ ἐλὲμ ἀδελφοῦ αὐτοῦ. σουφὰ καὶ ἰαμνὰ καὶ σελὲς
⁊ amal. filij ſupha: ſue ⁊ arnaphi ⁊ ſual ⁊
καὶ ἀμάλ. υἱοὶ σουφά, σουὲ καὶ ἀρναφὶ καὶ σουὰλ καὶ
beri ⁊ iembra baſar: ⁊ iend ⁊ ſemma
βαρὶ καὶ ἰεμβρὰ βασάρ, καὶ ἰουδ καὶ σεμμὰ ꝏ

vlā bedā. Hi ſunt filii
galaad filii machir ꝏ
filii manaſſe. Soror āt
eius regina peperit ꝏ
virū decorū & abiezer
& ꝏ
moola. Erāt āt filii ſe
mida: ahin: ꝏ
& ſechē & leci & aniā.
Filii autem ephraim:
ſuthala: bareth filius e
ius: thaath filius eius:
elada filius eius thaath
filius eius: & huius filiꝰ
zadab: & huius filiꝰ ſu
thala: & huius filiꝰ eſer
& elad. Occiderunt āt
eos viri geth indigene
qa deſcēderāt vt iuade
rent poſſeſſiones eorū.
Luxit igitur ephraī pa
ter eorū multis diebus:
& venerūt frēs eiꝰ vt cō
ſolarentur eū. Ingreſ-
ſuſq; eſt ad vxorē ſuā: q̄
cōcepit & pepit filiū
& vocauit nomen eius
beria: eo q̄ in malis do
mus eius ortus eēt: filia
āt eius fuit ſara q̄ edifica
uit bethorō iferiorem
& ſuperiorē & ozēza-
ra. Porro filius eius ra-
pha & reſeph & thale:
de quo natus eſt thalā:
q genuit laadā. Huius
quoq; filiꝰ āmiud q ge-
nuit eliſama de quo or-
tus ē nun: q habuit filiū
ioſue. Poſſeſſio āt eorū
& hitatio bethel cū fi-
liabus ſuis: & cōtra oriē
tē norā: ad occidentalē
plagā gazer & filie eiꝰ:
ſychē quoq; cū filiabꝰ
ſuis vſq; ad aſa cū filia-
bꝰ eiꝰ: iuxta filios quo
q; manaſſe bethſā & fili
as eius: thānā & filias e
ius: mageddo & filias e
ius: dor & filias eiꝰ. In
his hitauerūt filii ioſeph
filii iſrael. Filii aſer:
iemna & ieſua & iſui &
baria & ſara ſoror eorū.
Filii aūt baria heber &
melchiel. Ipſe eſt pa-
ter barzaith. Heber aūt
gēuit iephlat & ſomer
& otham & ꝏ
ſuaa ſororē eorū: filii
iephlat: phoſech ꝏ
& chamaal & aſoph: hi
filii iephlat. Porro filii
ſomer: ahi & roaga &
aba & aran: filii autem
helem fratris eius: ſu-
pha & iemna & ſelles
& amal. Filii ſupha ꝏ
ſue aruaphed & ſual
& beri & iamra boſor
& od & ſamna ꝏ

אולם בדן אלה בני גלעד בן מכיר
בן מנשה: ואחתו המלכת ילדה
את אישהוד ואת אביעזר ואת
מחלה: ויהיו בני שמידע אחין — יהה
ושכם ולקחי ואניעם: ובני אפרים
שותלח וברד בנו ותחת בנו
ואלעדה בנו ותחת בנו: וזבד בנו
ושותלח בנו ועזר ואלעד והרגום
אנשי גת הנולדים בארץ כי — ילד
ירדו לקחת את מקניהם: ויתאבל — לקח קנה
אפרים אביהם ימים רבים ויבאו — אבל יום
אחיו לנחמו: ויבא אל אשתו — רבב בוא
ותהר ותלד בן ויקרא שמו בריעה — איש
כי ברעה היתה בביתו: ובתו — הרה ילד
שארה ותבן את בית חורון — קרא רוע
התחתון ואת העליון ואת אזן — היה בנה
שארה: ורפח בנו ורשף ותלח — עלה
בנו ותחן בנו: לעדן בנו עמיהוד בנו
אלישמע בנו: נון בנו יהושע בנו:
ואחזתם ומושבתם בית אל ובנתיה — ישב
ולמזרח נערן ולמערב גזר ובנתיה — זרח ערב
ושכם ובנתיה עד עיה ובנתיה: ועל — בנה
ידי בני מנשה בית שאן ובנתיה
תענך ובנתיה מגדו ובנותיה
דור ובנותיה באלה ישבו בני
יוסף בן ישראל: בני אשר ימנה
וישוה וישוי ובריעה ושרח אחתם:
ובני בריעה חבר ומלכיאל הוא
אבי ברזות: וחבר הוליד את יפלט — ילד
ואת שומר ואת חותם ואת
שועא אחותם: ובני יפלט פסך
ובמהל ועשות אלה בני יפלט:
ובני שמר אחי ורוהגה וחבה וארם: ובן
הלם אחיו צופח וימנע ושלש ועמל:
בני צופח סוח וחרנפר ושועל
וברי וימרה: בצר והוד ושמא

ושלשה ויתרן ובארא: ובני יתר
יפנה ופספא וארא: ובני עלא ארח
וחניאל ורציא: כל אלה בני אשר
ראשי בית האבות ברורים גבורי — ברר גבר
חילים ראשי הנשיאים והתיחשם — נשא יחש
בצבא במלחמה מספרם אנשים — לחם ספר
עשרים וששה אלף:

Cap. viij.
ובנימן הוליד את בלע בכרו — ילד
אשבל השני ואחרח השלישי: — שנה שלש
נוחה הרביעי ורפא החמישי: — רבע חמש
ויהיו בנים לבלע אדר וגרא — היה
ואביהוד: ואבישוע ונעמן ואחוח:
וגרא ושפופן וחורם: ואלה בני
אחוד אלה הם ראשי אבות ליושבי
גבע ויגלום אל מנחת: ונעמן — גלה
ואחיה וגרא הוא הגלם והוליד
את עזא ואת אחיחד: ושחרים
הוליד בשדה מואב מן שלחו אתם
חשים ואת בערא נשיו: ויולד מן — נשה ילד
חדש אשתו את יובב ואת צביא — איש
ואת מישא ואת מלכם: ואת יעוץ
ואת שכיא ואת מרמה אלה
בניו ראשי אבות: ומחשים
הוליד את אביטוב ואת אלפעל:
ובני אלפעל עבר ומשעם ושמד
הוא בנה את אונו ואת לד
ובנתיה: ובריעה ושמע המה ראשי
האבות ליושבי אילון המה
הבריחו את יושבי גת: ואחיו ששק — ברח
וירמות: וזבדיה וערד ועדר:
ומיכאל וישפה ויוחא בני
בריעה: וזבדיה ומשלם וחזקי
וחבר: וישמרי ויזליאה ויובב
בני אלפעל: ויקים וזכרי
וזבדי: ואליעני וצלתי ואליאל:
ועדיה ובראיה ושמרת ״

& salusa & iethrã & be
ra. Filii gether:
iephone & phaspha &
ara: filii aũt olla: aree
& anihel & resia. Om-
nes hi filii aser
principes cognationũ
electi atq; fortissimi
duces ducũ. Numerus
aũt eorũ etatis que apta
esset ad bellum:
viginti sex milia. 8.

Beniamin aũt genu
it bale primogeni-
tũ suũ: asbal secũdum:
ahara tertium:
noaha quartum: & ra
pha quintum.
Fueruntq; filii bale ad
doar & gera
& abiud: abisue quoq;
& nemã & ahoe: sed
& gera & sephuphã &
vram. Hi sunt filii
ahod principes cogna
tionum habitantium in
gabaa. qui translati sũt
in manaath. Nomã ãt
& achia & gera ipse trã
stulit eos: & genuit
ozã & abiud. Porro sar
rahim
genuit in regiõe mo-
ab postquam dimisit
vsim & bara vxores
suas. Genuit autem de
edes vxore sua iobab
& sebia
et mosa et molchõ ie-
bus quoq;
et sethia et marmach.
Hi sunt
filii eius principes ĩ fa
miliis suis. Mehusĩ ve-
ro genuit achitob & el
phaal.
Porro filii elphaal he-
ber et misaam & samad
hic edificauit ono &
lod
& filias eius. Bara autẽ
et sama principes
cognationũ habitanti
um in ahialon. Hi
fugauerũt habitatores
geth. Et haio et sesac
& hierimoth & zabadia
et arod et heder:
michael quoq; et ies-
pha et ioaa filii
baria. Et zabadia et
mosollam et ezeci et
heber et esamari et ies
lia et iobab
filii elphaal: et iaci et
zechri
et zaddi et elioenai et
selethai et heliel
et adaia et baraia et sa
marat

et selsa et iethran et beera. et filii iether:
καὶ σιλσὰ καὶ ἰεθρὰν καὶ βηρά. καὶ υἱοὶ ἰεθὲρ,
iephone et phaspha et arai. et filij olla: aree
ἰεφοννὴ καὶ φασφὰ καὶ ἀραί. καὶ υἱοὶ ὀλλά, ἀρὲ
et aniel et rasia: omnes hi filii aser prici-
καὶ ἀνιὴλ καὶ ῥασία, πάντες οὗτοι υἱοὶ ἀσὴρ ἄρχον
pes domus cognationũ: electi fortes potẽtia
τες οἴκου τῶν πατριῶν, ἐκλεκτοὶ ἰσχυροὶ δυνάμει
duces principũ qui numerati sũt in sta
ἀρχηγοὶ τῶν ἀρχόντων τῶν γενεαλογηθέντων ἐν τῇ στά
tiõe ad bellum: numerus eorũ viri viginti
σει ἐν τῷ πολέμῳ, ὁ ἀριθμὸς αὐτῶν ἄνδρες εἴκοσι
et sex milia.
καὶ ἓξ χιλιάδες. Ca.8.

Et beniamin genuit bale primogenitũ — A
Καὶ βενιαμὶν ἐγέννησε τὸν βαλὲ πρωτότοκον
suum: et asbel secũdus: et aara ter
αὐτοῦ, καὶ ἀσβὴλ ὁ δεύτερος, καὶ ἀαρὰ ὁ τρί-
tius: et nua quartus: et rapha quin
τος, καὶ νουὰ ὁ τέταρτος, καὶ ῥαφὰ ὁ πέμ-
tus. et fuerũt filij bale: adar et gera
πτος. καὶ ἐγένοντο υἱοὶ τῷ βαλὲ, ἀδὰρ καὶ γηρὰ
et abiud et abisue et naaman et aod. et hi
καὶ ἀβιοὺδ καὶ ἀβισουὲ καὶ νααμὰν καὶ ἀώδ. καὶ οὗ
filij aod: gera et sephpham et auram. hi
τοι υἱοὶ ἀώδ, γηρὰ καὶ σεπφὰμ καὶ ἀουράμ. οὗ
sunt principes cognationũ habitãtium ga
τοι εἰσὶν ἄρχοντες πατριῶν τῶν κατοικούντων γα
baa. et trãstulerũt ipsos in manuath et naa
βαέ. καὶ ἀπῴκισαν αὐτοὺς εἰς μανουὰθ καὶ νααμ-
man et achia et gera: ipse trãstulit eos et
μὰν καὶ ἀχιὰ καὶ γηρά, αὐτὸς ἀπῴκισεν αὐτοὺς καὶ
genuit aza et achiud. et seorim ge
ἐγέννησε τὸν ἀζὰ καὶ τὸν ἀχιούδ. καὶ σεωρὶμ ἐγέννη
nuit in campo moab: postq̃ dimiserunt ipsi
σεν ἐν πεδίῳ μωάβ, μετὰ τὸ ἐξαποστεῖλαι αὐτὸς
eum. et osim et baara vxores eius. et
αὐτόν. καὶ ὡσεὶμ καὶ βααρὰ γυναῖκες αὐτοῦ. καὶ
genuit de chodes vxore sua io
ἐγέννησεν ἀπὸ τῆς χόδες γυναικὸς αὐτοῦ τὸν ἰω-
bab et sabia et misa: et mel
βὰβ καὶ τὸν σαβίαν καὶ τὸν μισά, καὶ τὸν μελ-
chom et ioas et sechia et marmia:
χὼμ καὶ τὸν ἰωὰς καὶ τὸν σεχία καὶ τὸν μαρμία,
isti filij eius principes cognationũ. et me
οὗτοι υἱοὶ αὐτοῦ ἄρχοντες τῶν πατριῶν. καὶ με — B
osim genuit abitob et eliphaal.
ωσεὶμ ἐγέννησε τὸν ἀβιτώβ καὶ τὸν ἐλφαάλ.
et filij eliphaal aber et mesoam et samed.
καὶ υἱοὶ ἐλφαὰλ ἀβὲρ καὶ μισοὰμ καὶ σάμηδ.
ipse edificauit ono et lod: et
αὐτὸς ᾠκοδόμησε τὴν ὠνὼ καὶ τὴν λώδ, καὶ
vicos eius et baria et samaa: hi
τὰς κώμας αὐτῆς καὶ βαρία καὶ σαμαά, αὐτοὶ
principes cognationũ habitantiũ ailon.
ἄρχοντες πατριῶν τῶν κατοικούντων αἰλάμ.
hi p̃secuti sũt habitantes geth. et
οὗτοι ἐξεδίωξαν τοὺς κατοικοῦντας γέθ. καὶ
fratres eorum sisach et hierimoth et zaba-
οἱ ἀδελφοὶ αὐτῶν σισὰχ καὶ ἱεριμὼθ καὶ ζαβα
dia et arad: et adar et michael et hiespha et
δία, καὶ ἀράδ. καὶ ἄδαρ καὶ μιχαὴλ καὶ ἰεσφὰ καὶ
hiocha filij baria. et zabadia et mesollam et
ἰωχὰ υἱοὶ βαρία. καὶ ζαβαδία καὶ μεσολλὰμ καὶ
ezeci et aber et iassemari et hiezelia et io
ἐζεκὶ καὶ ἄβερ καὶ ἰασσημαρὶ καὶ ἰεζελία καὶ ἰω-
bab filij aliphal. et iacim et zechri et zeb
βὰβ υἱοὶ ἀλιφάλ. καὶ ἰακεὶμ καὶ ζεχρὶ καὶ ζεβ
di: et elione et selathi et eliel et adaia:
δί, καὶ ἠλιωνὶ καὶ σελαθὶ καὶ ἐλιὴλ καὶ ἀδαΐα,
et baria et samarath
καὶ βαραΐα καὶ σαμαράθ

C filij ſemei. ⁊ ieſphan ader ⁊ eliel ⁊ ab
υἱοὶ σεμεΐ. καὶ ἰεσφὰν καὶ ἄδερ καὶ ἐλιὴλ καὶ ἀβ-
don: ⁊ zechri ⁊ anan ⁊ anania ⁊ elam ⁊
δών, καὶ ζεχρὶ καὶ ἀνὰν καὶ ἀνανία καὶ ἐλὰμ καὶ
anathotha ⁊ iephadia ⁊ phanuel filij ſiſach. ⁊
ἀναθωθὰ καὶ ἰεφαδία καὶ φανουὴλ υἱοὶ σισάχ. καὶ
ſampſari ⁊ ſaraia ⁊ otholia ⁊ hierſia ⁊ elia
σαμψαρὶ καὶ σαραΐα καὶ ὀθολία καὶ ἰερσία καὶ ἠλία
⁊ zechri filij hieream. hi principes cognationũ per
καὶ ζεχρὶ υἱοὶ ἱερεάμ. οὗτοι ἄρχοντες πατριῶν κατὰ
gñrationes eorũ principes ipſi habitauerũt in hieru
γενέσεις αὐτῶν ἀρχηγοὶ αὐτοὶ κατῴκησαν ἐν ἱερου-
ſalem. ⁊ in gabaon habitauit pater gabaon:
Infra 9.g. σαλήμ. καὶ ἐν γαβαὼν κατῴκησεν πατὴρ γαβαών,
⁊ nomẽ vxori eius macha: ⁊ filius eius
καὶ ὄνομα τῇ γυναικὶ αὐτοῦ μαχά, καὶ ὁ υἱὸς αὐτοῦ
primogenitus abdon ⁊ ſur ⁊ cis ⁊ bael.
ὁ πρωτότοκος ἀβδὼν καὶ σοὺρ καὶ κὶς καὶ βαὰλ.
⁊ nadab ⁊ geddo: ⁊ fratres eius ⁊
καὶ ναδὰβ καὶ γεδδὼρ καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ καὶ
zechri. ⁊ maceddoth q̃ genuit ſamaa. et
ζεχρί. καὶ μακεδδὼθ ὁ γεννήσας τὸν σαμαά. καὶ
hi ex aduerſo fratrum ſuorũ habita
αὐτοὶ κατέναντι τῶν ἀδελφῶν αὐτῶν κατῴκη-
1.Reg. 9.a. uerũt in hieruſalem cum fratribus ſuis.
σαν ἐν ἱερουσαλὴμ μετὰ τῶν ἀδελφῶν αὐτῶν.
et ner genuit cis: et cis genuit ſa
καὶ νὴρ ἐγέννησε τὸν κίς, καὶ κὶς ἐγέννησε τὸν σα-
ul: et ſaul genuit ionathan et mel-
ούλ, καὶ σαοὺλ ἐγέννησε τὸν ἰωνάθαν καὶ τὸν μελ-
D chiſue et abinadab et iſbaal. et fi
χισουὲ καὶ τὸν ἀβιναδὰβ καὶ τὸν ἰσβαάλ. καὶ υἱ-
lii ionathan meribaal: et meribaal genuit
οὶ ἰωνάθαν μεριβαάλ, καὶ μεριβαὰλ ἐγέννησε τὸν
micha. et filii micha: phithon et melech et tha-
μιχά. καὶ υἱοὶ μιχά, φιθὼν καὶ μέλεχ καὶ θα-
raa et achaz. et achaz genuit ioda: et io
ρεὰ καὶ ἀχάζ. καὶ ἀχὰζ ἐγέννησε τὸν ἰωδά, καὶ ἰω-
da genuit alemeth et aſmoth et zam
δὰ ἐγέννησε τὸν ἀλεμὲθ καὶ τὸν ἀσμὼθ καὶ τὸν ζαμ-
bri: et zambri genuit moſa: et moſa
βρί, καὶ ζαμβρὶ ἐγέννησε τὸν μωσά, καὶ μωσὰ
genuit baana. rapha filius eius: eleaſa fi-
ἐγέννησε τὸν βαανά. ῥαφὴ υἱὸς αὐτοῦ, ἐλεασὰ υἱ-
lius eius: aſel filius eius. et aſel ſex filii: et
ὸς αὐτοῦ, ἀσὴλ υἱὸς αὐτοῦ. καὶ τῷ ἀσὴλ ἓξ υἱοί, καὶ
hec nomina eorũ: ezricam primogenit⁹ e-
ταῦτα τὰ ὀνόματα αὐτῶν, ἐζρικὰμ πρωτότοκος αὐ-
ius: ⁊ iſmael ⁊ ſaria ⁊ abdia ⁊ an-
τοῦ, καὶ ἰσμαὴλ καὶ σαρία καὶ ἀβδία καὶ ἀ-
nan hi filij aſel. ⁊ filij aſec fra
νὰν οὗτοι υἱοὶ ἀσήλ. καὶ υἱοὶ ἀσὲκ τοῦ ἀδελ-
tris eius. vlam primogenitus eius: ⁊ ieus
φοῦ αὐτοῦ, οὐλὰμ πρωτότοκος αὐτοῦ, καὶ ἰεοὺς
ſecũdus: ⁊ eliphalet tertius. ⁊ fuerũt
ὁ δεύτερος, καὶ ἐλιφαλὲτ ὁ τρίτος. καὶ ἐγένοντο
filij vlam: viri potẽtes fortitudine tẽdẽtes arcũ
υἱοὶ οὐλάμ, ἄνδρες δυνατοὶ ἰσχύϊ τείνοντες τόξον
⁊ multiplicãtes filios ⁊ filios filiorũ centũ ⁊
καὶ πληθύνοντες υἱοὺς καὶ υἱοὺς υἱῶν ἑκατὸν καὶ
quinquaginta: oẽs hi filij beniamin.
πεντήκοντα, πάντες οὗτοι υἱοὶ βενιαμίν. Ca. 9.
A Et vniuerſus iſrael dinumerati ſũt: ⁊ ecce
Καὶ πᾶς ἰσραὴλ ἐγενεαλογήθησαν, καὶ ἰδοὺ
ſunt ſcripti in libro regum iſra
εἰσὶ γεγραμμένοι ἐπὶ βιβλίου βασιλέων ἰσρα-
el ⁊ iuda. ⁊ trãſlati ſunt
ὴλ καὶ ἰούδα. καὶ ἀπῳκίσθησαν

filii ſemei. Et ieſphan & heber & heliel & abdõ & zechri & hanã & anania & ailam & anathothia & iephdaia & phanuel: filii ſeſac: & ſamſari & ſooria & otholia & ierſia & helia & zechri: filii ieroã. Hi patriarche & cognationum principes qui habitauerunt in ieruſalem. In gabaõ ãt hitauerũt abigabaon & nomen vxoris eius maacha: filiuſq; eius primogẽitus abdõ & ſur & cis & baal & nadab: gedur quoq; & ahio & zacher & macelloth. Et macelloth genuit ſamaa. Hitaueruntq; ex aduerſo frm ſuorũ in ieruſalẽ cũ fribus ſuis. Ner autem genuit cis: & cis genuit ſaul. Porro ſaul genuit Ionathan & melchiſue & abiadab & eſbaal. Filius autem ionathã miribaal: & miribaal genuit micha. filii micha: phiton & melech & thara & ahaz: & ahaz genuit ioada: & ioada genuit almoth & aſmoth & zamri. Porro zamri genuit moſa: & moſa genuit baana cuius filius fuit rapha: de quo ortus eſt elaſa q genuit aſel. Porro aſel ſex filii fuerunt his nominibus ezricã: bochru: hiſmael: ſaria: obdia: anã. Oẽs hi filii aſel. Filii autem eſech fratris eius vlã primogenitus: & hus ſecũdus & eliphaleth tertius: fueruntq; filii vlã viri robuſtiſſimi: & magno robore tẽdẽtes arcũ & multos hñtes filios ac nepotes vſq; ad centum quinquaginta. Omnes hi filii beniamin. 9.
Vniuerſus ergo iſrael dinumeratus eſt & ſũma eorũ ſcripta ẽ i libro regũ iſrael & iuda: tranſlatiq; ſunt

בני שמעי: וישפן ועבר ואליאל:
ועבדון וזכרי וחנן: וחנניה ועילם
ועתתיה: ויפדיה ופנואל בני
ששק: ושמשרי ושחריה ועתליה:
ויערשיה ואליה וזכרי בני ירחם:
אלה ראשי אבות לתולדתם ילד
ראשים אלה ישבו בירושלם:
ובגבעון ישבו אבי גבעון ושם
איש בכר אשתו מעכה: ובנו הבכור עבדון
וצור וקיש ובעל ונדב: וגדור
ואחיו וזכר: ומקלות הוליד את ילד
שמאה ואף המה נגד אחיהם
ישבו בירושלם עם אחיהם:
ונר הוליד את קיש וקיש הוליד
את שאול ושאול הוליד את
יהונתן ואת מלכי שוע ואת
אבינדב ואת אשבעל: ובן
יהונתן מריב בעל ומריב בעל הוליד
את מיכה: ובני מיכה פיתון
ומלך ותארע ואחז: ואחז
הוליד את יהועדה ויהועדה
הוליד את עלמת ואת עזמות ואת
זמרי וזמרי הוליד את מוצא:
ומוצא הוליד את בנעא רפה בנו
אלעשה בנו אצל בנו: ולאצל
ששה בנים ואלה שמותם עזריקם
בכרו וישמעאל ושעריה ועבדיה
וחנן כל אלה בני אצל: ובני עשק
שנה אחיו אולם בכרו יעוש השני
שלש היה ואליפלט השלשי: ויהיו בני
גבר אולם אנשים גבורי חיל דרכי
רבה בנה קשת ומרבים בנים ובני בנים
מאה וחמשים כל אלה מבני
Cap.ix. בנימן: וכל ישראל
יחש הנה התיחשו והנם כתובים על
כתב גלה ספר מלכי ישראל ויהודה הגלו

לבבל במעלם: והיושבים
הראשונים אשר באחזתם בעריהם צור
ישראל הכהנים הלוים והנתינים: נתן
ובירושלם ישבו מן בני יהודה
ומן בני בנימן ומן בני אפרים
ומנשה: עותי בן עמיהוד בן עמרי
בן אמרי בן בני מן בני פרץ בן יהודה:
ומן השילוני עשיה הבכור ובניו: גבר
ומן בני זרח יעואל ואחיהם שש
מאות ותשעים: ומן בני בנימן מאה
סלוא בן משלם בן הודויה בן
הסנאה: ויבניה בן ירחם ואלה
בן עזי בן מכרי ומשלם בן שפטיה
בן רעואל בן יבניה: ואחיהם
לתלדותם תשע מאות וחמשים ילד
ושש כל אלה אנשים ראשי
אבות לבית אבתיהם: ומן הכהנים
ידעיה ויהויריב ויכין: ועזריה בן
חלקיה בן משלם בן צדוק בן
מריות בן אחיטוב נגיד בית
האלהים: ועדיה בן ירחם בן
פשחור בן מלכיה ומעשי בן
עדיאל בן יחזרה בן משלם בן
משלמית בן אמר: ואחיהם
ראשים לבית אבותם אלף
ושבע מאות וששים גבורי חיל גבר
מלאכת עבדת בית האלהים: לאר
ומן הלוים שמעיה בן חשוב
בן עזריקם בן חשביה מן
בני מררי: ובקבקר חרש
וגלל ומתניה בן מיכה בן
זכרי בן אסף: ועבדיה בן
שמעיה בן גלל בן ידותון: וברכיה
בן אסא בן אלקנה היושב ישב
בחצרי נטופתי: והשערים
שלום ועקוב וטלמון ואחימן

in babilonẽ pp dlictũ suũ. Qui aũt habitauerunt primi in possessionibus & in vrbibus suis israel & sacerdotes & leuite & nathiunei: cõmorati sunt in ierusalẽ de filiis iuda & de filiis beniamin. De filiis quoq; ephraĩ & manasse othei filiꝰ amiud filii emri: filii omrai: filii bonni. De filiis phares filii iuda: & de siloĩ asaia primogenitus & filii eius. De filiis ãt zara: iehuel & fratres eorũ sexcenti nonaginta. Porro de filiis beniamin: salo filius mosollam filii oduia filii asana & iobama filius ieroam & helã filius ozi filii mochori & mosollã filius saphacie filii rahuel filii iebanie & fratres eorum per familias suas nongenti quinquaginta sex. Omnes hi principes cognationũ p domos patrũ suorũ. De sacerdotibꝰ ãt iedaia ioiarib & iachĩ: azarias quoq; filius belchie filii mosollã filii sadoch filii meraioth filii achitob põtifex domus dei. Porro adaias filius ieroã filii phasor filii melchia & maasia filius adihel filii iezra filii mosollam filii mosollamoth filii emmer fratres quoq; eorũ principes per familias suas mille septigẽti sexagita fortissimi robore ad faciendũ opus ministerii in domo dei. De leuitis autẽ semeia filius assub filii ezricã filii asebia de filiis merari. Bachachar quoq; carpẽtarius & galal & mathania filius micha: filii zechri filii asaph & obdia filius semeie filii galal filii idithum & barachia filius aza filii elcana q habitauit in atriis nethophati. Ianitores autem sellum & achub & thelmon & ahiman

in babylonẽ pp delictum suum: qð liuisse fece
εἰς βαβυλῶνα διὰ τὴν ἀσυνθεσίαν αὐτῶν, ἐν ᾧ ἐδίκη
runt. & q habitabant prius in possessioni
σαν. καὶ οἱ κατοικοῦντες πρότερον ἐν ταῖς κατασχέσε
bus suis in ciuitatibꝰ suis israel: & sacer
σιν αὐτῶν ἐν ταῖς πόλεσιν αὐτῶν ἰσραὴλ, καὶ ἱερ
dotes & leuite & nathinei. & in hierusa
εῖς καὶ οἱ λευῖται καὶ οἱ ναθιναῖοι. καὶ ἐν ἱερουσα
lem habitauerũt de filiis iuda: & de filiis
λὴμ κατῴκησαν ἐκ τῶν υἱῶν ἰούδα, καὶ ἐκ τῶν υἱῶν
beniamin: & de filiis ephraim & manasse. ethi filiꝰ
βενιαμὶν, καὶ ἐκ τῶν υἱῶν ἐφραὶμ καὶ μανασσῆ. ὠθὶ υἱὸς
semiud filius ambri filii embri filii beniamin. de
σαμιοὺδ υἱὸς ἀμβρὶ υἱοῦ ἰμβρὶ υἱοῦ βενιαμίν. ἀπὸ τῶν
filiis phares: filii iuda. & de seloni: asa
υἱῶν φάρες, υἱοῦ ἰούδα. καὶ ἀπὸ τοῦ σηλωνί, ἀσα
ia primogenitꝰ eius: & filii eius. & de
ία ὁ πρωτότοκος αὐτοῦ, καὶ οἱ υἱοὶ αὐτοῦ. καὶ ἐκ τῶν
filiis zera: ieel & fratres eius sexcenti & B
υἱῶν ζαρά, ἰεὴλ καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ ἑξακόσιοι καὶ
nonaginta. & de filiis beniamin: salo filiꝰ
ἐνενήκοντα. καὶ ἀπὸ τῶν υἱῶν βενιαμίν, σαλὼ υἱὸς
mosollam filii oduia filii sanaa: & iebnaa filiꝰ
μοσολλὰμ υἱοῦ ὠδουία υἱοῦ σανααά, καὶ ἰεβναὰ υἱὸς
hieroam: & hi filii ozi: filii machiri & mosol
ἱεροάμ, καὶ οὗτοι υἱοὶ ὀζί, υἱοῦ μαχειρὶ καὶ μοσολ
lam filii saphatia filii raguel filii iechonie: &
λὰμ υἱοῦ σαφατία υἱοῦ ῥαγουὴλ υἱοῦ ἰεχονίου, καὶ οἱ
fratres eorũ per generatiões eorũ nongenti &
ἀδελφοὶ αὐτῶν κατὰ γενέσεις αὐτῶν ἐννακόσιοι καὶ
quinquaginta sex. omnes hi principes p do
πεντήκοντα ἕξ. πάντες οὗτοι πατριάρχαι κατ' οἴ
mũ cognationũ suarũ. & de sacerdotibꝰ iodae &
κους πατριῶν αὐτῶν. καὶ ἀπὸ τῶν ἱερέων ἰωδαὲ καὶ
iorib & ioachim: & azarias filius elcie filii
ἰωρεὶβ καὶ ἰωαχείμ, καὶ ἀζαρίας υἱὸς ἐλκίου υἱοῦ
mosollam filii sadduc filii meraioth filii achitob:
μεσολλὰμ υἱοῦ σαδδοὺκ υἱοῦ μεραιὼθ υἱοῦ ἀχιτώβ,
duces domꝰ dei: & adaia filius hieroã fi C
ἡγούμενοι οἴκου τοῦ θεοῦ. καὶ ἀδαία υἱὸς ἱεροὰμ υἱ
lii phaseur filii melchie. & maasi filius adiel fi
οῦ φασσοὺρ υἱοῦ μελχίου. καὶ μαασαὶ υἱὸς ἀδιὴλ υἱ
lii ezera filii mosollam filii maselimoth filii emmer:
οῦ ἰεζρὰ υἱοῦ μοσολλὰμ υἱοῦ μασελιμὼθ υἱοῦ ἐμμήρ,
& fratres eorũ duces per domũ familiarum
καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτῶν ἡγούμενοι κατ' οἴκους πατριῶν
suarũ: mile & septingenti & sexaginta: for
αὐτῶν, χίλιοι καὶ ἑπτακόσιοι καὶ ἑξήκοντα, δυνα
tes robore in opere ministerii domꝰ dei. & de
τοὶ ἰσχύϊ εἰς ἔργον λειτουργίας οἴκου τοῦ θεοῦ. καὶ ἐκ
leuitis: semeas filius asub filii ezricam filii
τῶν λευιτῶν, σαμαίας υἱὸς ἀσοὺβ υἱοῦ ἐζρικὰμ υἱοῦ
asabia. de filiis merari & bacbacar & a
ἀσαβία. ἐκ τῶν υἱῶν μεραρὶ καὶ βακβακὰρ καὶ ἀ
res & galal. & matthanias filius micha filii zechri
ρὲς καὶ γαλάλ. καὶ ματθανίας υἱὸς μιχὰ υἱοῦ ζεχρὶ
filii asaph. & abdia filius samaia filii galal fi
υἱοῦ ἀσάφ. καὶ ἀβδία υἱὸς σαμαία υἱοῦ γαλὰλ υἱ
lii iduthun. & barachias filiꝰ asa filii elcana q ha
οῦ ἰδουθούν. καὶ βαραχίας υἱὸς ἀσὰ υἱοῦ ἐλκανὰ ὁ κα
bitabat in atriis netophati. &
τοικῶν ἐν ταῖς αὐλαῖς τοῦ νετωφατί. καὶ οἱ
ianitores sellum & accub & telmon &
πυλωροὶ σελλοὺμ καὶ ἀκκοὺβ καὶ τελμὼν καὶ
achiman:
ἀχιμάν, D

⁊ fratres eorū sellum princeps ⁊ vſq;
καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτῶν σελλοὺμ ὁ ἄρχων καὶ ἕως
huc in porta regis ad orientē. hi
ὧδε ἐν τῇ πύλῃ τοῦ βασιλέως κατὰ ἀνατολάς. αὐ
ianitores in castra filiorū leui. ⁊
τοὶ οἱ πυλωροὶ εἰς τὰς παρεμβολὰς υἱῶν λευΐ. καὶ
sellum filius core filij abiasaph filij core: ⁊
σελλοὺμ υἱὸς κορὴ υἱοῦ ἀβιασὰφ υἱοῦ κορέ, καὶ οἱ
fratres eius per domū cognationū suarū. cori-
ἀδελφοὶ αὐτοῦ κατ' οἶκον πατριῶν αὐτῶν. οἱ κορί-
te sup opera ministerij custodiētes vesti-
ται ἐπὶ τὰ ἔργα τῆς δουλείας φυλάσσοντες τὰ πρό-
bula tabernaculi: ⁊ patres eorū sup ca-
θυρα τῆς σκηνῆς, καὶ οἱ πατέρες αὐτῶν ἐπὶ τὴν πα-
stra dñi custodiētes introitū. ⁊ phi-
ρεμβολὴν κυρίου φυλάσσοντες τὴν εἴσοδον. καὶ φι-
nees filius eleazar dux erat in ipsis coram
νεὲς υἱὸς ἐλεαζὰρ ἡγούμενος ἦν ἐπ' αὐτῶν ἔμπροσθεν
dño. ⁊ post hec zacharias filius mesolla-
κυρίου. καὶ μετὰ ταῦτα ζαχαρίας υἱὸς μισολλα-
mia ianitor porte tabernaculi testimonij.
μὶ πυλωρὸς τῆς θύρας τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου.
omnes hi electi in ostiarios in
πάντες οὗτοι ἐκλελεγμένοι εἰς πυλωροὺς ἐν τοῖς
liminibus: ducenti duodecim isti in suburba-
E σταθμοῖς, διακόσιοι δεκαδύο οὗτοι ἐν ταῖς ἐπαύλε-
nis eorū: familia eorū ⁊ numeratio eo-
σιν αὐτῶν, ἡ γενεὰ αὐτῶν καὶ ὁ καταλοχισμὸς αὐ-
rum. hos numerauit ⁊ cōstituit dauid ⁊ samu-
τῶν. τούτους ἠρίθμησε καὶ ἔστησε δαυίδ καὶ σαμου-
el vidēs in fide ipsorū. hi ⁊ filij eorū
ὴλ ὁ ὁρῶν ἐν τῇ πίστει αὐτῶν. αὐτοὶ καὶ οἱ υἱοὶ αὐτῶν
in ostijs domus dñi ⁊ domui taber-
ἐπὶ τῶν πυλῶν οἴκου κυρίου καὶ τῷ οἴκῳ τῆς σκη-
naculi ad custodiēdū per vices in quattuor
νῆς τοῦ φυλάσσειν εἰς ἐφημερίας εἰς τοὺς τέσσαρας
ventos: ⁊ erant ostiarij ad oriētem ⁊ ad
ἀνέμους, καὶ ἦσαν πυλωροὶ κατ' ἀνατολὰς καὶ κα-
mare ⁊ austrū ⁊ aquilonē. ⁊ fratres
τὰ θάλασσαν καὶ νότον καὶ βορρᾶν. καὶ οἱ ἀδελφοὶ
eorū in viculis suis: vt venirēt in
αὐτῶν ἐν ταῖς ἐπαύλεσιν αὐτῶν, ἔρχεσθαι εἰς τὰ
ebdomadas tēporū. vt venirent ad septē
ἑβδόμα τῶν καιρῶν, τοῦ εἰσπορεύεσθαι κατὰ ἑπτὰ
dies de tpe ad tēpus cū his: qm̄ in
ἡμέρας ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν μετὰ τούτων, ὅτι ἐν
fide sunt quattuor potētes ianitorū ip-
πίστει εἰσὶν οἱ τέσσαρες δυνατοὶ τῶν πυλωρῶν αὐ-
si leuite. ⁊ erāt sup pastophoria ⁊ sup
τοὶ οἱ λευῖται. καὶ ἦσαν ἐπὶ τῶν παστοφορίων καὶ ἐπὶ
thesauros domus dei ⁊ per gyrū do-
τῶν θησαυρῶν οἴκου τοῦ θεοῦ καὶ περικύκλῳ τοῦ οἴ-
mus dei morabuntur: qm̄ sup ipsos custo-
κου τοῦ θεοῦ αὐλισθήσονται, ὅτι ἐπ' αὐτοὺς ἡ φυλα-
dia eorū ⁊ ipsi sup claues mane mane vt ape-
κὴ αὐτῶν καὶ αὐτοὶ ἐπὶ τῶν κλειδῶν τοπρωῒ πρωῒ ἀνοί-
rirēt fores tēpli. ⁊ ex his sup vasa
γειν τὰς θύρας τοῦ ἱεροῦ. καὶ ἐξ αὐτῶν ἐπὶ τὰ σκεύη
ministerij: qm̄ in numero inferent: ⁊ in
F τῆς λειτουργίας, ὅτι ἐν ἀριθμῷ εἰσοίσουσι, καὶ ἐν
numero efferent ea. ⁊ de ipsis cōstituti sup
ἀριθμῷ ἐξοίσουσιν αὐτά. καὶ ἐξ αὐτῶν καθεσταμένοι ἐπὶ τὰ
vasa: ⁊ sup omnia vasa scta: ⁊ sup si-
σκεύη, καὶ ἐπὶ πάντα τὰ σκεύη τὰ ἅγια, καὶ ἐπὶ τῆς σε-
milam ⁊ vinū ⁊ oleū ⁊ thus ⁊
μιδάλεως καὶ τοῦ οἴνου καὶ τοῦ ἐλαίου καὶ τοῦ λιβάνου καὶ τῶν
aromata. ⁊ a filijs sacerdotū erāt vnguētarij
ἀρωμάτων. καὶ ἀπὸ τῶν υἱῶν τῶν ἱερέων ἦσαν μυρεψοὶ
vnguēti in aromatibus. ⁊ matthathias ex leui-
τοῦ μύρου ἐν τοῖς ἀρώμασι. καὶ ματθαθίας ἐκ τῶν λευΐ-
tis hic primogenitus sellum corite
των οὗτος ὁ πρωτότοκος τῷ σελλοὺμ τῷ κορίτῃ

& frater eorū sellū prin-
ceps vsq; ad illud tēpus
in porta regis ad oriē-
tem obseruabant
per vices suas de filiis
leui. Sellum vero
filius chore filii abia-
saph filii chore
cū fribus suis & domo
prīs sui. Hi sunt chorite
sup opa ministerii cu-
stodes vestibulorum
tabernaculi & familie
eorū per vices castrorū
dñi custodiētes introi-
tū. Finees autem filius
eleazar erat dux eorū
coram
domino. Porro zacha-
rias filius mosollamia:
ianitor porte taberna-
culi testimonii. Oēs hi
electi in ostiarois per
portas
ducenti duodecim: &
descripti in villis ppri-
is: quos constituerunt
dauid & samuel vidēs
in fide sua
tam ipsos q̄ filios eorū
in ostiis domus
domini & in taberna-
culo vicibus suis.
Per quattuor ventos e-
rant ostiarii. idest ad
oriētē & ad occidētem
& ad aquilonē & ad au-
strū. Frēs āt eorū in vi-
culis morabātur & vēie-
bant in sabbatis suis de
tpe vsq; ad tempus.
His qttuor leuitis cre-
ditus erat oīs numerus
ianitorum:
& erant super exedras
&
thesauros dom⁹ do-
mini. Per gyrū quoq;
templi domini mora-
bantur in
custodiis suis vt cū tp̄s
fuisset ipsi mane ape-
rirēt fores. De eorū gre-
ge erant & super vasa
ministerii: ad numerū
ei & inferebantur vasa &
efferebātur. De ipsis &
qui credita habebant
vtensilia
sanctuarii preerant sile
& vino & oleo et
thuri & aromatibus.
Filii autem
sacerdotū vnguēta ex
aromatibus cōficiebāt.
Et mathatias leuites
primogenitus sellum
chorite prefectus erat

וַאֲחִיהֶם שַׁלּוּם הָרֹאשׁ׃ וְעַד הֵנָּה	
בְּשַׁעַר הַמֶּלֶךְ מִזְרָחָה הֵמָּה	זרח
הַשֹּׁעֲרִים לְמַחֲנוֹת בְּנֵי לֵוִי׃ וְשַׁלּוּם	חנה
בֶּן קוֹרֵא בֶּן אֶבְיָסָף בֶּן קֹרַח	
וְאֶחָיו לְבֵית אָבִיו הַקָּרְחִים עַל	
מְלֶאכֶת הָעֲבֹדָה שֹׁמְרֵי הַסִּפִּים	ספף
לָאֹהֶל וַאֲבֹתֵיהֶם עַל מַחֲנֵה	
יְהוָה שֹׁמְרֵי הַמָּבוֹא׃ וּפִינְחָס בֶּן	בוא
אֶלְעָזָר נָגִיד הָיָה עֲלֵיהֶם לְפָנִים	נגד פנה
יְהוָה עִמּוֹ׃ זְכַרְיָה בֶּן מְשֶׁלֶמְיָה	
שֹׁעֵר פֶּתַח לְאֹהֶל מוֹעֵד׃ כֻּלָּם	שער יעד
הַבְּרוּרִים לְשֹׁעֲרִים בַּסִּפִּים	ברר
מָאתַיִם וּשְׁנֵים עָשָׂר הֵמָּה	
בְּחַצְרֵיהֶם הִתְיַחְשָׂם הֵמָּה יִסַּד	יחש
דָּוִיד וּשְׁמוּאֵל הָרֹאֶה בֶּאֱמוּנָתָם׃	אמן
וְהֵם וּבְנֵיהֶם עַל הַשְּׁעָרִים לְבֵית	
יְהוָה לְבֵית הָאֹהֶל לְמִשְׁמָרוֹת׃	שמר
לְאַרְבַּע רוּחוֹת יִהְיוּ הַשֹּׁעֲרִים	רבע היה
מִזְרָח יָמָּה צָפוֹנָה וָנֶגְבָּה׃	זרח צפן
וַאֲחֵיהֶם בְּחַצְרֵיהֶם לָבוֹא	
לְשִׁבְעַת הַיָּמִים מֵעֵת אֶל עֵת	יום
עִם אֵלֶּה׃ כִּי בֶאֱמוּנָה הֵמָּה	
אַרְבַּעַת גִּבֹּרֵי הַשֹּׁעֲרִים הֵם	גבר
הַלְוִיִּם וְהָיוּ עַל הַלְּשָׁכוֹת וְעַל	היה
הָאֹצְרוֹת בֵּית הָאֱלֹהִים׃ וּסְבִיבוֹת	אצר סבב
בֵּית הָאֱלֹהִים יָלִינוּ כִּי עֲלֵיהֶם	לון
מִשְׁמֶרֶת וְהֵם עַל הַמַּפְתֵּחַ	פתח
וְלַבֹּקֶר לַבֹּקֶר׃ וּמֵהֶם עַל כְּלֵי	כלה
הָעֲבוֹדָה כִּי בְמִסְפָּר יְבִיאוּם	עבד ספר
וּבְמִסְפָּר יוֹצִיאוּם׃ וּמֵהֶם מְמֻנִּים	בוא יצא
עַל הַכֵּלִים וְעַל כָּל כְּלֵי	מנה
הַקֹּדֶשׁ וְעַל הַסֹּלֶת וְהַיַּיִן וְהַשֶּׁמֶן	
וְהַלְּבוֹנָה וְהַבְּשָׂמִים׃ וּמִן בְּנֵי	לבן
הַכֹּהֲנִים רֹקְחֵי הַמִּרְקַחַת	רקח
לַבְּשָׂמִים׃ וּמַתִּתְיָה מִן הַלְוִיִּם	
הוּא הַבְּכוֹר לְשַׁלֻּם הַקָּרְחִי	בכר

באמונה על מעשה החבתים: ומן אמן עשה
בני הקהתי מן אחיהם על לחם
המערכת להכין שבת שבת: ואלה ערך כון
המשררים ראשי אבות ללוים שור
בלשכות פטורים כי יומם ולילה פטר
עליהם במלאכה: אלה ראשי לאך
האבות ללוים לתלדותם ראשים ילד
אלה ישבו בירושלם: ובגבעון
ישבו אבי גבעון יעואל ושם
אשתו מעכה: ובנו הבכור עבדון איש
וצור וקיש ובעל ונר ונדב: וגדור
ואחיו וזכריה ומקלות: ומקלות
הוליד את שמאם ואף הם נגד ילד
אחיהם ישבו בירושלם עם אח
אחיהם: ונר הוליד את קיש וקיש
הוליד את שאול ושאול הוליד
את יהונתן ואת מלכי שוע
ואת אבינדב ואת אשבעל: ובן
יהונתן מריבבעל ומריבעל
הוליד את מיכה: ובני מיכה
פיתון ומלך ותחרע: ואחז הוליד
את יערה ויערה הוליד את
עלמת ואת עזמות ואת זמרי
וזמרי הוליד את מוצא: ומוצא
הוליד את בנעא ורפיה בנו
אלעשה בנו אצל בנו: ולאצל
ששה בנים ואלה שמותם
עזריקם בכרו וישמעאל ושעריה
ועבדיה וחנן אלה בני אצל:

Cap.x. ופלשתים נלחמו
בישראל וינס איש ישראל לחם נוס
מפני פלשתים ויפלו חללים פנה נפל
בהר גלבע: וידבקו פלשתים דבק
אחרי שאול ואחרי בניו
ויכו פלשתים את יונתן ואת נכה
אבינדב ואת מלכי שוע

eorū q̄ in sartagine frigebantur. Porro de filiis caath fratribus eorum sup panes erant ppositiōis vt sp nouos p singula sabbata p̄pararent. Hi sunt pricipes cātorū p familias leuitarū q in exedris morabantur: ita vt die ac nocte iugiter suo ministerio deseruirent. Capita leuitarum per familias suas principes manserūt in ierusalem. In gabaon autem commorati sunt pater gabaon iahie: & nomē vxoris eius maacha. Filius primogenitus eius abdō & sur & cis & baal & ner & nadab gedor quoqꝫ & achio & zacharias & macelloth. Porro macelloth genuit semmaā. Isti habitauerūt e regiōe fratrū suorū in ierusalem cum fratribus suis. Ner aūt genuit cis: & cis genuit saul. Et saul genuit ionathā & melchisue & abinadab & esbaal. Filius autem ionathan miribaal: & miribaal genuit micha. Porro filii micha: phitō & melech & thara & ahaz. Ahaz autem genuit iara: & iara genuit alamath & azmoth & zamri. zamri autem genuit mosa: mosa vero genuit baana cuius filius raphaia genuit elasa: de quo ortus est asel. Porro asel sex filios hūit his nominibus: ezricā bochru hismael saria obdia anan: hi filii asel.

10.

Philistiim autem pugnabant cōtra israel: fugerūtqꝫ filii israel palestinos: & ceciderūt vulnerati in mōte gelboe. Cūqꝫ appropinquassent philistei persequentes saul & filios eius: percusserunt ionathan & amiadab & melchisue

in fide sup opera sacrificij sartaginis
ἐν τῇ πίστει ἐπὶ τὰ ἔργα τῆς θυσίας τοῦ τηγάνου
coꝝ q̄ frigebāt sartagie. ꝛ baneas caathetes de fratri
τῶν τηγανιστῶν. καὶ βαναίας ὁ καθίτης ἐκ τῶν ἀδελ
bus eorū in panibus ꝓpositiōis: vt
φῶν αὐτῶν ἐπὶ τῶν ἄρτων τῆς προθέσεως, τοῦ
prepararent sabbatum scdm sabbatū. ꝛ hi
ἑτοιμάσαι σάββατον κατὰ σάββατον. καὶ οὗτοι
cantores principes familiarū leuitaꝝ:
ψαλτῳδοὶ ἄρχοντες τῶν πατριῶν τῶν λευιτῶν,
in pastophorio ordinati in vices: qm
ἐν τῷ παστοφορίῳ διατεταγμένοι εἰς ἐφημερίας, ὅτι
die ꝛ nocte in ipsis in opibus. hi
ἡμέρας καὶ νυκτὸς ἐπ᾽ αὐτοὺς ἐν τοῖς ἔργοις. οὗτοι
principes cognationū leuitaꝝ. per familias su
ἄρχοντες πατριῶν τῶν λευιτῶν. κατὰ γενέσεις αὐ B.s.c.
as principes hi habitauerūt in hierusalem.
τῶν ἄρχοντες οὗτοι κατῴκησαν εἰς ἱερουσαλήμ.
ꝛ in gabaon habitauit pater gabaon iehiel:
καὶ ἐν γαβαὼν κατῴκησεν πατὴρ γαβαὼν ἰεήλ,
ꝛ nomē vxori eius maacha: ꝛ filius ei⁹ G
καὶ ὄνομα τῇ γυναικὶ αὐτοῦ μααχά, καὶ υἱὸς αὐτοῦ
primogenitus abdon ꝛ sur ꝛ cis ꝛ bael ꝛ
ὁ πρωτότοκος ἀβδὼν καὶ σοὺρ καὶ κὶς καὶ βαὰλ καὶ
ner ꝛ nadab: ꝛ geddor ꝛ fratres eius:
νὴρ καὶ ναδάβ, καὶ γεδδὼρ καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ,
ꝛ zechri: ꝛ macelloth q̄ genuit samaan. ꝛ
καὶ ζεχρί, καὶ μακελλὼθ ὁ γεννήσας τὸν σαμαάν. καὶ
isti in medio fratrum suorū habitauerūt
οὗτοι ἐν μέσῳ τῶν ἀδελφῶν αὐτῶν κατῴκησαν
in hierusalem cum fratribus suis. ꝛ ner
ἐν ἱερουσαλὴμ μετὰ τῶν ἀδελφῶν αὐτῶν. καὶ νὴρ
genuit cis: ꝛ cis genuit saul: ꝛ
ἐγέννησε τὸν κίς, καὶ κὶς ἐγέννησε τὸν σαούλ, καὶ
saul genuit ionatham ꝛ melchi
σαοὺλ ἐγέννησε τὸν ἰωνάθαμ καὶ τὸν μελχι-
sue ꝛ abinadab ꝛ isbaal. ꝛ
σουὲ καὶ τὸν ἀβιναδὰβ καὶ τὸν ἰσβαάλ. καὶ
filius ionathan meribaal: ꝛ meribaal ge
υἱὸς ἰωνάθαν μεριβαάλ, καὶ μεριβαὰλ ἐγέννη-
nuit micha. ꝛ filij macha: phithō ꝛ melchiel
σε τὸν μιχά. καὶ υἱοὶ μιχά, φιθὼν καὶ μελχιὴλ
ꝛ tharaa ꝛ azaz. ꝛ azaz genuit ioda:
καὶ θαραὰ καὶ ἀζάζ. καὶ ἀζὰζ ἐγέννησε τὸν ἰωδά,
ꝛ ioda genuit alemeth ꝛ asmoth ꝛ
καὶ ἰωδὰ ἐγέννησε τὸν ἀλεμὲθ καὶ τὸν ἀσμὼθ καὶ
zabri: ꝛ zabri genuit mosa: ꝛ mo
τὸν ζαβρί, καὶ ζαβρὶ ἐγέννησε τὸν μωσά, καὶ μω
sa genuit banaa. rapha filius eius: eleasa
σὰ ἐγέννησε τὸν βαναά. ῥαφὰ υἱὸς αὐτοῦ, ἐλεασὰ
filius eius: asel filius eius. ꝛ asel sex
υἱὸς αὐτοῦ, ἀσὴλ υἱὸς αὐτοῦ. καὶ τῷ ἀσὴλ ἓξ
filij: ꝛ hec nomina eorū: ezricam pri-
υἱοί, καὶ ταῦτα τὰ ὀνόματα αὐτῶν, ἐζρικὰμ πρω
mogenit⁹ eius: ꝛ ismael ꝛ saaria ꝛ ab-
τότοκος αὐτοῦ, καὶ ἰσμαὴλ καὶ σααρία καὶ ἀβ
dia ꝛ anan: hi filij asel.
δία καὶ ἀνάν, οὗτοι υἱοὶ ἀσήλ. Ca.10.

Et philisthim pugnauerūt cōtra israel: A
Καὶ ἀλλόφυλοι ἐπολέμησαν πρὸς τὸν ἰσραήλ,
ꝛ fugit vir israel a facie phili 1.Reg.
καὶ ἔφυγεν ἀνὴρ ἰσραὴλ ἀπὸ προσώπου ἀλλοφύ 31.b.
sthim: ꝛ ceciderūt vulnerati in mōte gelbue.
λων, καὶ ἔπεσον τραυματίαι ἐν ὄρει γελβουέ.
ꝛ persecuti sunt philistei post saul ꝛ
καὶ κατεδίωξαν οἱ ἀλλόφυλοι ὀπίσω σαοὺλ καὶ
post filios eius ꝛ pcusserūt phili
ὀπίσω τῶν υἱῶν αὐτοῦ καὶ ἐπάταξαν οἱ ἀλλόφυ
sthim ionathan ꝛ abinadab ꝛ melchisue
λοι τὸν ἰωνάθαν καὶ τὸν ἀβιναδὰβ καὶ τὸν μελχισουὲ

גַּם בִּהְיוֹת שָׁאוּל מֶלֶךְ אַתָּה הָיָה
הַמּוֹצִיא וְהַמֵּבִיא אֶת יִשְׂרָאֵל יָצָא בּוֹא
וַיֹּאמֶר יְהוָה אֱלֹהֶיךָ לְךָ אַתָּה תִרְעֶה אָמַר רָעָה
אֶת עַמִּי אֶת יִשְׂרָאֵל וְאַתָּה תִּהְיֶה הָיָה
נָגִיד עַל עַמִּי עַל יִשְׂרָאֵל׃ וַיָּבֹאוּ כָּל נָגַד בּוֹא
זִקְנֵי יִשְׂרָאֵל אֶל הַמֶּלֶךְ חֶבְרוֹנָה
וַיִּכְרֹת לָהֶם דָּוִיד בְּרִית בְּחֶבְרוֹן לִפְנֵי כָּרַת בְּרִית
יְהוָה וַיִּמְשְׁחוּ אֶת דָּוִיד לְמֶלֶךְ עַל פָּנָה מָשַׁח
יִשְׂרָאֵל כִּדְבַר יְהוָה בְּיַד שְׁמוּאֵל׃
וַיֵּלֶךְ דָּוִיד וְכָל יִשְׂרָאֵל יְרוּשָׁלַםִ
הִיא יְבוּס וְשָׁם הַיְבוּסִי יֹשְׁבֵי
הָאָרֶץ׃ וַיֹּאמְרוּ יֹשְׁבֵי יְבוּס לְדָוִיד
לֹא תָבוֹא הֵנָּה וַיִּלְכֹּד דָּוִיד אֶת בּוֹא לָכַד
מְצוּדַת צִיּוֹן הִיא עִיר דָּוִיד׃ וַיֹּאמֶר צוּד
דָּוִיד כָּל מַכֵּה יְבוּסִי בָּרִאשׁוֹנָה נָכָה
יִהְיֶה לְרֹאשׁ וּלְשַׂר וַיַּעַל בָּרִאשׁוֹנָה שׂוּר עָלָה
יוֹאָב בֶּן צְרוּיָה וַיְהִי לְרֹאשׁ׃ וַיֵּשֶׁב הָיָה
דָּוִיד בַּמְּצָד עַל כֵּן קָרְאוּ לוֹ
עִיר דָּוִיד׃ וַיִּבֶן הָעִיר מִסָּבִיב בָּנָה סָבַב
מִן הַמִּלּוֹא וְעַד הַסָּבִיב וְיוֹאָב מָלֵא
יְחַיֶּה אֶת שְׁאָר הָעִיר׃ וַיֵּלֶךְ דָּוִיד חָיָה
הָלוֹךְ וְגָדוֹל וַיהוָה צְבָאוֹת עִמּוֹ׃ גָּדַל
וְאֵלֶּה רָאשֵׁי הַגִּבּוֹרִים אֲשֶׁר לְדָוִיד
הַמִּתְחַזְּקִים עִמּוֹ בְמַלְכוּתוֹ עִם כָּל חָזַק
יִשְׂרָאֵל לְהַמְלִיכוֹ כִּדְבַר יְהוָה מָלַךְ
עַל יִשְׂרָאֵל׃ וְאֵלֶּה מִסְפַּר סָפַר
הַגִּבּוֹרִים אֲשֶׁר לְדָוִיד יָשָׁבְעָם בֶּן גָּבַר
חַכְמוֹנִי רֹאשׁ הַשָּׁלוֹשִׁים הוּא שָׁלַשׁ
עוֹרֵר אֶת חֲנִיתוֹ עַל שְׁלֹשׁ חָנָה
מֵאוֹת חָלָל בְּפַעַם אֶחָת׃ וְאַחֲרָיו פָּעַם
אֶלְעָזָר בֶּן דּוֹדוֹ הָאֲחוֹחִי הוּא
בִּשְׁלֹשָׁה הַגִּבֹּרִים׃ הוּא הָיָה עִם
דָּוִיד בַּפַּס דַּמִּים וְהַפְּלִשְׁתִּים
נֶאֶסְפוּ שָׁם לַמִּלְחָמָה וַתְּהִי אָסַף לָחַם
חֶלְקַת הַשָּׂדֶה מְלֵאָה ייי הָיָה
שְׂעוֹרִים וְהָעָם נָסוּ מִפְּנֵי פָּנָה נוּס

cum adhuc regnaret sa
ul: tu eras qui oooooooo
educebas & introduce
bas israel. oooooooooooo
Tibi enī dixit dñs de
us tuus. Tu pasces oooo
populū meū israel: &
tu eris oooooooooooooo
princeps super eum.
Venerunt ergo omnes
maiores natu israel ad
regem in hebron: oooo
& iniit dauid cū eis fe
dus coram oooooooooo
domino. Vnxeruntq̄
eum regem super oooo
israel iuxta sermonem
dñi quē locutus est in
manu samuel. Abiit oo
quoq̄ dd̄ & oīs israel in
ierusalē. Hec est iebus:
vbi erant iebusei hita
tores terre. Dixerūtq̄
q hitabāt in ieb⁹ ad dd̄.
Nō ingredieris huc.
Porro dauid cepit oooo
arcem sion que est ci
uitas dauid. Dixitq̄.
Oīs qui percusserit ie
buseum in primis: oooo
erit princeps & dux.
Ascendit igitur prim⁹
ioab filius saruie & fa
ctus est priceps. Habi
tauit aūt dauid in arce:
& idcirco appellata est
ciuitas dauid. Edifica
uitq̄ vrbē in circuitu oo
a mello vsq̄ ad gyrū.
Ioab autem oooooooooo
reliqua vrbis extru
xit. Proficiebatq̄ dd̄
vadēs & crescēs: & do
minus exercituum erat
cū eo. Hi principes vi
rorū fortium dauid ooo
qui adiuuerunt eū vt
rex fieret super omnem
israel iuxta verbū dñi
qd̄ locutus ē ooooooooo
ad israel: & iste nume
rus ooooooooooooooooo
robustorū dauid. Ies
baam filius oooooooooo
ahamoni princeps iter
triginta. Iste oooooooo
leuauit hastam suā sup
trecentos ooooooooooo
vulneratos vna vice.
Et post eum oooooooooo
eleazar filius patrui e
ius ahoites qui erat oooo
inter tres potentes. oo
Iste fuit cum oooooooo
dauid in aphec domim
quando philistiim oooo
cōgregati sunt ad locū
illum in prelium. Et e
rat ager regionis illius
plenus oooooooooooo
ordeo: fugeratq̄ po
pulus a facie oooooooo

existēte saul rege: tu eras q̄ introducebas ⁊ edu
ὄντος σαοὺλ βασιλέως, σὺ ἦσθα ὁ εἰσάγων καὶ ἐξά 1.Reg. 5.a.
cebas israel. ⁊ dixit tibi dñs deus tuus: tu pa
γων τὸν ἰσραήλ. καὶ εἶπεν σοι κύριος ὁ θεός σου, σὺ ποι
sces pplm meū israel: ⁊ tu eris in prin
μανεῖς τὸν λαόν μου τὸν ἰσραήλ, καὶ σὺ ἔσῃ εἰς ἡγού
cipē sup pplm meū israel. ⁊ venerūt omnes
μενον ἐπὶ τὸν λαόν μου ἰσραήλ. καὶ ἦλθον πάντες οἱ
seniores israel ad regem in chebron:
πρεσβύτεροι ἰσραὴλ πρὸς τὸν βασιλέα εἰς χεβρών,
⁊ disposuit eis rex dauid fedus in che
καὶ διέθετο αὐτοῖς ὁ βασιλεὺς δαυὶδ διαθήκην ἐν χε
bron corā dño. ⁊ vnxerunt dauid in re
βρὼν ἔναντι κυρίου. καὶ ἔχρισαντο δαυὶδ εἰς βα
gem sup israel fm verbū dñi per manū sa
σιλέα ἐπὶ ἰσραὴλ κατὰ λόγον κυρίου διὰ χειρὸς σα
muel. ⁊ iuit rex dauid ⁊ ois is
μουήλ. καὶ ἐπορεύθη ὁ βασιλεὺς δαυὶδ καὶ πᾶς ἰσ
rael in hierusalem: hec iebus: ⁊ illic iebu B
ραὴλ εἰς ἱερουσαλήμ, αὕτη ἰεβοῦς, καὶ ἐκεῖ οἱ ἰεβου
sei habitatores terre. ⁊ dixerūt habitato
σαῖοι οἱ κατοικοῦντες τὴν γῆν. καὶ εἶπον οἱ κατοικοῦν
res iebus dauid: nō ingredieris huc. ⁊ ce
τες ἰεβοῦς τῷ δαυίδ, οὐκ εἰσελεύσῃ ὧδε. καὶ προκα
pit dauid arcem sion: hec ciuitas
τελάβετο δαυὶδ τὴν περιοχὴν σιών, αὕτη ἡ πόλις
dauid. ⁊ dixit dauid: ois q̄ percusserit iebuseum in
δαυίδ. καὶ εἶπεν δαυίδ, πᾶς τύπτων ἰεβουσαῖον ἐν
primis: erit in principē ⁊ in ducem. ⁊ ascē
πρώτοις, ἔσται εἰς ἄρχοντα καὶ εἰς στρατηγόν. καὶ ἀνέ
dit in eam ioab filius saruia in primis: ⁊ fa
βη ἐπ᾽ αὐτὴν ἰωὰβ υἱὸς σαρουία ἐν πρώτοις, καὶ ἐγέ
ct⁹ ē in principē: ⁊ habitauit dauid in arce.
νετο εἰς ἄρχοντα. καὶ ἐκάθισε δαυὶδ ἐν τῇ περιοχῇ.
pp hoc appellauit eā ciuitatē dauid. ⁊ edifi
διὰ τοῦτο ἐκάλεσεν αὐτὴν πόλιν δαυίδ. καὶ ᾠκοδό
cauit dauid ciuitatē in circuitu: ab arce
μησε δαυὶδ τὴν πόλιν κυκλόθεν, ἀπὸ τῆς ἄκρας
⁊ vsq̄ ad gyrum: ⁊ ioab fouit
καὶ ἕως τοῦ κύκλου, καὶ ἰωὰβ περιεποιήσατο τὸ
reliquū vrbis. ⁊ ibat dauid proce
λοιπὸν τῆς πόλεως. καὶ ἐπορεύετο δαυὶδ πορευό
dens ⁊ crescens: ⁊ dñs omnipotens
μενος καὶ μεγαλυνόμενος, καὶ κύριος παντοκράτωρ
cum eo. ⁊ hi principes potentiū: q̄
μετ᾽ αὐτοῦ. καὶ οὗτοι οἱ ἄρχοντες τῶν δυνατῶν, οἳ
fuerūt dauid: adiuuantes cum eo in
ἦσαν τῷ δαυίδ, οἱ ἀντεχόμενοι μετ᾽ αὐτοῦ ἐν τῇ
regno eius cū omi israel vt regna
βασιλείᾳ αὐτοῦ μετὰ παντὸς ἰσραὴλ τοῦ βασι
re faceret eū fm verbū dñi sup israel.
λεῦσαι αὐτὸν κατὰ τὸν λόγον κυρίου ἐπὶ ἰσραήλ.
⁊ iste numerus potētiū dauid: iesba
καὶ οὗτος ὁ ἀριθμὸς τῶν δυνατῶν δαυίδ, ἰεσβα
an fili⁹ acemoni primus ex triginta: iste euagi C
ὰν υἱὸς ἀχαμονὶ πρῶτος τῶν τριάκοντα, οὗτος ἐσπά
nauit gladium suū in trecentos vul
σατο τὴν ῥομφαίαν αὐτοῦ ἐπὶ τριακοσίους τραυ
neratos semel. ⁊ post eum eleazar filius do
ματίας εἰσάπαξ. καὶ μετ᾽ αὐτὸν ἐλεάζαρ υἱὸς δω
dai patrui eius: hic fuit in tribus
δαὶ πατραδέλφου αὐτοῦ, οὗτος ἦν ἐν τοῖς τρισὶ
potentib⁹. hic fuit cum dauid in phasdamin.
δυνατοῖς. οὗτος ἦν μετὰ δαυὶδ ἐν φασοδαμίν.
⁊ philisthijm cōgregati sunt illic ad bellum:
καὶ οἱ ἀλλόφυλοι συνήχθησαν ἐκεῖ εἰς πόλεμον,
⁊ erat pars agri plena ordeo ⁊ pplš
καὶ ἦν μερὶς τοῦ ἀγροῦ πλήρης κριθῶν καὶ ὁ λαὸς
fugit a facie
ἔφυγεν ἀπὸ προσώπου ooooo oooooooooooooooooo

oooooooooooooooooooooooooooooooooooooooo ooooo

philistinorū. et stetit in medio partis: et
τῶν ἀλλοφύλων. καὶ ἔστη ἐν μέσῳ τῆς μερίδος, καὶ
saluauit eam: et percussit philisteos: et
ἔσωσεν αὐτήν, καὶ ἐπάταξε τοὺς ἀλλοφύλους, καὶ
fecit dñs salutem magnā. et descēderūt
ἐποίησε κύριος σωτηρίαν μεγάλην. καὶ κατέβησαν
tres de tribus pricipib⁹ ad petrā ad dauid:
τρεῖς ἐκ τῶν τριῶν ἀρχῶν εἰς τὴν πέτραν πρὸς δαδ,
ad speluncā odolaam. et castra phi
εἰς τὸ σπήλαιον ὀδολαάμ. καὶ ἡ παρεμβολὴ τῶν ἀλ
D listinorū castrametata sunt in valle gigan
λοφύλων παρεμβεβλήκει ἐν τῇ κοιλάδι τῶν γιγάν-
2.Reg. tum. et dauid tunc in presidio: et sta
23.b. των. καὶ δαυὶδ τότε ἐν τῇ περιοχῇ, καὶ τὸ σύ-
tio philistinorū tunc in bethleem. et deside
στημα τῶν ἀλλοφύλων τότε ἐν βηθλεέμ. καὶ ἐπεθύ-
rauit dauid et dixit: quis potabit me aqua de
μησε δαυὶδ καὶ εἶπεν, τίς ποτιεῖ με ὕδωρ ἐκ τοῦ
cisterna bethleem que in porta. et ruperūt
λάκκου βηθλεὲμ τοῦ ἐν τῇ πύλῃ. καὶ διέρρηξαν οἱ
tres castra philistinorū: et aquati
τρεῖς τὴν παρεμβολὴν τῶν ἀλλοφύλων, καὶ ὑδρεύ-
sunt aquā de cisterna bethleem: que erat in por
σαντο ὕδωρ ἐκ τοῦ λάκκου βηθλεέμ, ὃς ἦν ἐν τῇ πύ-
ta: et ceperūt et venerūt ad dauid. et nō vo
λῃ, καὶ ἔλαβον καὶ ἦλθον πρὸς δαυίδ. καὶ οὐκ ἠθέ-
luit dauid vt biberet eam. et libauit eam do
λησε δαυὶδ τοῦ πιεῖν αὐτό. καὶ ἔσπεισεν αὐτὸ τῷ κυ-
mino et dixit: ppitius mihi deus vt facerem verbū
ρίῳ καὶ εἶπεν, ἵλεώς μοι ὁ θεὸς τοῦ ποιῆσαι τὸ ῥῆμα
hoc: si sāguinē virorū istorū bibā in ani
τοῦτο, εἰ αἷμα τῶν ἀνδρῶν τούτων πίομαι ἐν ψυ-
E mab⁹ suis? qm̄ in aiabus suis attulerūt e
χαῖς αὐτῶν; ὅτι ἐν ταῖς ψυχαῖς αὐτῶν ἤνεγκαν αὐ-
am: et nō voluit bibere eam. hec fece
τό, καὶ οὐκ ἐβούλετο πιεῖν αὐτό. ταῦτα ἐποίη-
runt tres potētes. et abessai frater io
σαν οἱ τρεῖς δυνατοί. καὶ ἀβεσσαὶ ὁ ἀδελφὸς ἰω-
ab: hic erat priceps triū: hic euaginauit
άβ, οὗτος ἦν ἄρχων τῶν τριῶν, οὗτος ἐσπάσατο
gladium suum cōtra trecentos vulneratos
τὴν ῥομφαίαν αὐτοῦ ἐπὶ τριακοσίους τραυματίας
in tpe vno. hic erat noīatus in tribus: de
ἐν καιρῷ ἑνί. οὗτος ἦν ὀνομαστὸς ἐν τοῖς τρισίν, ἀπὸ
tribus sup duos gloriosus: et fact⁹ est e
τῶν τριῶν ὑπὲρ τοὺς δύο ἔνδοξος, καὶ ἐγένετο αὐ-
is in principē: et vsq; ad tres nō pueneratt.
τοῖς εἰς ἄρχοντα, καὶ ἕως τῶν τριῶν οὐκ ἤρχετο.
et baneas filius ioiade filius viri potētis: mul
καὶ βαναίας υἱὸς ἰωαδὲ υἱὸς ἀνδρὸς δυνατοῦ, πολ-
ta opa ei⁹ de cabseel: ipse percussit
λὰ ἔργα αὐτοῦ ἀπὸ καβσεήλ, αὐτὸς ἐπάταξε τοὺς
duos ariel moab: et hic descēdit et percus
δύο ἀριὴλ μωάβ, καὶ οὗτος κατέβη καὶ ἐπάτα-
sit leonem in cisterna in die niuis: et
ξε τὸν λέοντα ἐν τῷ λάκκῳ ἐν ἡμέρᾳ χιόνος, καὶ
hic percussit virū egyptiū virū grā
οὗτος ἐπάταξεν τὸν ἄνδρα τὸν αἰγύπτιον ἄνδρα εὐ-
dem quinq; cubitorū: et in manu egyptij lan
μήκη πεντάπηχυν, καὶ ἐν τῇ χειρὶ τοῦ αἰγυπτίου δό-
cea tāq; liciatoriū texentiū: et descēdit ad eum
ρυ ὡς ἀντίον ὑφαινόντων, καὶ κατέβη πρὸς αὐτὸν
baneas in virga: et rapuit hastā de ma
βαναίας ἐν ῥάβδῳ, καὶ ἀφείλατο τὸ δόρυ ἐκ τῆς χει-
F nu egyptij: et interfecit eum in
ρὸς τοῦ αἰγυπτίου, καὶ ἀπέκτεινεν αὐτὸν ἐν τῷ
hasta sua: hec fecit baneas filius ioia
δόρατι αὐτοῦ, ταῦτα ἐποίησε βαναίας υἱὸς ἰωα-
de: et huic nomē in tribus potētibus:
δέ, καὶ τούτῳ ὄνομα ἐν τοῖς τρισὶ δυνατοῖς,
super
ὑπὲρ τοὺς

philistinorum. Hi stete
runt in medio agri
& defenderūt eū. Cūq;
pcussisset philisteos de
dit dñs salutē magnam
populo suo. Descēderūt
āt tres de triginta prin
cipibus ad petrā in q̄ e
rat dauid ad speluncā
odollam: quando
philistiim fuerāt castra
metati in valle raphai.
Porro dd̄ erat in presi
dio: & statio philistino
rū in bethleē. Desidera
uit igitur dd̄ aquā: & di
xit. O si quis daret mihi
aquā de cisterna beth
leem que est in porta.
Tres ergo isti
p media castra philisti
norū prerexerūt & hau
serunt aquā de cisterna
bethleē q̄ erat in porta
& attulerūt ad dauid vt
biberet. Qui noluit:
sed magis libauit illā
domino
dicēs. Absit vt in con
spectu dei mei hoc faci
am: & sanguinē istorū
virorū bibam:
quia in piculo anima
rū suarū attulerūt mihi
aquā. Et ob hāc cām no
luit bibere. Hec fecerūt
tres robustissimi. Abi
sai quoq; frater
ioab ipse erat prin
ceps trium
& ipse leuauit hastā su
am contra trecentos
vulneratos: & ipse erat
inter tres
noīatissimus: inter tres
secundus inclytus &
princeps eorū. Verūtn̄
vsq; ad tres primos nō
puenerat. Banaia fili⁹
ioiade viri robustissimi
q multa opa ppetrarat
d capseel: ipse pcussit
duos ariel moab. Et
ipse descendit
& interfecit leonem in
media cisterna tempore
niuis: & ipse percussit
virum
egyptiū: cuius statura e
rat quinq;
cubitorum: & habebat
lanceam
vt liciatoriū texentiū.
Descēdit igitur ad eū
cū virga & rapuit has
stam quam tenebat
manu & interfecit eū
hasta sua.
Hec fecit banaia filius
ioiade qui erat
inter tres robustos no
minatissimus: inter

פְּלִשְׁתִּים: וַיִּתְיַצְּבוּ בְתוֹךְ הַחֶלְקָה יצב
וַיַּצִּילוּהָ וַיַּכּוּ אֶת פְּלִשְׁתִּים וַיּוֹשַׁע נצל נכה
יְהוָה תְּשׁוּעָה גְדוֹלָה: וַיֵּרְדוּ שְׁלוֹשָׁה ישע שלש
מִן הַשְּׁלוֹשִׁים רֹאשׁ עַל הַצֻּר אֶל צור
דָּוִיד אֶל מְעָרַת עֲדֻלָּם וּמַחֲנֵה חנה
פְלִשְׁתִּים חֹנָה בְּעֵמֶק רְפָאִים:
וְדָוִיד אָז בַּמְּצוּדָה וּנְצִיב פְּלִשְׁתִּים מצד
אָז בְּבֵית לָחֶם: וַיִּתְאָו דָּוִיד וַיֹּאמַר אוה
מִי יַשְׁקֵנִי מַיִם מִבּוֹר בֵּית לֶחֶם שקה
אֲשֶׁר בַּשָּׁעַר: וַיִּבְקְעוּ הַשְּׁלֹשָׁה בקע
בְּמַחֲנֵה פְלִשְׁתִּים וַיִּשְׁאֲבוּ מַיִם שאב
מִבּוֹר בֵּית לֶחֶם אֲשֶׁר בַּשַּׁעַר
וַיִּשְׂאוּ וַיָּבִאוּ אֶל דָּוִיד וְלֹא אָבָה נשא בוא
דָוִיד לִשְׁתּוֹתָם וַיְנַסֵּךְ אֹתָם לַיהוָה: שתה נסך
וַיֹּאמֶר חָלִילָה לִּי מֵאֱלֹהַי מֵעֲשׂוֹת אמר חלל
זֹאת הֲדַם הָאֲנָשִׁים הָאֵלֶּה אֶשְׁתֶּה עשה
בְנַפְשׁוֹתָם כִּי בְנַפְשׁוֹתָם הֱבִיאוּם בוא
וְלֹא אָבָה לִשְׁתּוֹתָם אֵלֶּה עָשׂוּ עשה
שְׁלֹשֶׁת הַגִּבּוֹרִים: וְאַבְשַׁי אֲחִי גבר אח
יוֹאָב הוּא הָיָה רֹאשׁ הַשְּׁלֹשָׁה
וְהוּא עוֹרֵר אֶת חֲנִיתוֹ עַל שְׁלֹשׁ חנה
מֵאוֹת חָלָל וְלוֹ שֵׁם בַּשְּׁלוֹשָׁה: מאה
וּמִן הַשְּׁלוֹשָׁה בַשְּׁנַיִם נִכְבָּד וַיְהִי שלש שנה
לָהֶם לְשָׂר וְעַד הַשְּׁלֹשָׁה לֹא בָא: כבד היה
בְּנָיָה בֶן יְהוֹיָדָע בֶּן אִישׁ חַיִל רַב שור
פְּעָלִים מִן קַבְצְאֵל הוּא הִכָּה אֵת נכה
שְׁנֵי אֲרִיאֵל מוֹאָב וְהוּא יָרַד ארה
וְהִכָּה אֶת הָאֲרִי בְּתוֹךְ הַבּוֹר בְּיוֹם
הַשָּׁלֶג: וְהוּא הִכָּה אֶת הָאִישׁ
הַמִּצְרִי אִישׁ מִדָּה חָמֵשׁ מדד
בָּאַמָּה וּבְיַד הַמִּצְרִי חֲנִית
כִּמְנוֹר אֹרְגִים וַיֵּרֶד אֵלָיו מנר
בַּשָּׁבֶט וַיִּגְזֹל אֶת הַחֲנִית גזל
מִיַּד הַמִּצְרִי וַיַּהַרְגֵהוּ בַּחֲנִיתוֹ: הרג
אֵלֶּה עָשָׂה בְּנָיָהוּ בֶּן יְהוֹיָדָע וְלוֹ
שֵׁם בִּשְׁלוֹשָׁה הַגִּבֹּרִים: מִן שלש

הַשְּׁלוֹשִׁים הִנּוֹ נִכְבָּד הוּא וְאֶל הַשְּׁלוֹשָׁה לֹא בָא וַיְשִׂימֵהוּ דָוִיד עַל מִשְׁמַעְתּוֹ׃ וְגִבּוֹרֵי הַחֲיָלִים עֲשָׂהאֵל אֲחִי יוֹאָב אֶלְחָנָן בֶּן דּוֹדוֹ מִבֵּית לָחֶם׃ שַׁמּוֹת הַהֲרוֹרִי חֶלֶץ הַפְּלוֹנִי׃ עִירָא בֶּן עִקֵּשׁ הַתְּקוֹעִי אֲבִיעֶזֶר הָעַנְּתוֹתִי׃ סִבְּכַי הַחֻשָׁתִי עִילַי הָאֲחוֹחִי׃ מַהְרַי הַנְּטוֹפָתִי חֵלֶד בֶּן בַּעֲנָה הַנְּטוֹפָתִי׃ אִיתַי בֶּן רִיבַי מִגִּבְעַת בְּנֵי בִנְיָמִן בְּנָיָה הַפִּרְעָתֹנִי׃ חוּרַי מִנַּחֲלֵי גָעַשׁ אֲבִיאֵל הָעַרְבָתִי׃ עַזְמָוֶת הַבַּחֲרוּמִי אֶלְיַחְבָּא הַשַּׁעַלְבֹנִי׃ בְּנֵי הָשֵׁם הַגִּזוֹנִי יוֹנָתָן בֶּן שָׁגֵה הַהֲרָרִי׃ אֲחִיאָם בֶּן שָׂכָר הַהֲרָרִי אֱלִיפַל בֶּן אוּר׃ חֵפֶר הַמְּכֵרָתִי אֲחִיָּה הַפְּלֹנִי׃ חֶצְרוֹ הַכַּרְמְלִי נַעֲרַי בֶּן אֶזְבָּי׃ יוֹאֵל אֲחִי נָתָן מִבְחָר בֶּן הַגְרִי׃ צֶלֶק הָעַמּוֹנִי נַחְרַי הַבֵּרֹתִי נֹשֵׂא כְּלֵי יוֹאָב בֶּן צְרוּיָה׃ עִירָא הַיִּתְרִי גָּרֵב הַיִּתְרִי׃ אוּרִיָּה הַחִתִּי זָבָד בֶּן אַחְלָי׃ עֲדִינָא בֶן שִׁיזָא הָראוּבֵנִי רֹאשׁ לָראוּבֵנִי וְעָלָיו שְׁלוֹשִׁים׃ חָנָן בֶּן מַעֲכָה וְיוֹשָׁפָט הַמִּתְנִי׃ עֻזִּיָּא הָעַשְׁתְּרָתִי שָׁמָע וִיעִיאֵל בְּנֵי חוֹתָם הָעֲרֹעֵרִי׃ יְדִיעֲאֵל בֶּן שִׁמְרִי וְיֹחָא אָחִיו הַתִּיצִי׃ אֱלִיאֵל הַמַּחֲוִים וִירִיבַי וְיוֹשַׁוְיָה בְּנֵי אֶלְנָעַם וְיִתְמָה הַמּוֹאָבִי׃ אֱלִיאֵל וְעוֹבֵד וְיַעֲשִׂיאֵל הַמְּצֹבָיָה׃

Cap.xij. וְאֵלֶּה הַבָּאִים אֶל דָּוִיד לְצִיקְלַג עוֹד עָצוּר מִפְּנֵי שָׁאוּל בֶּן קִישׁ וְהֵמָּה בַּגִּבּוֹרִים עֹזְרֵי הַמִּלְחָמָה׃ נֹשְׁקֵי קֶשֶׁת מַיְמִינִים וּמַשְׂמְאִלִים בָּאֲבָנִים וּבַחִצִּים בַּקָּשֶׁת מֵאֲחֵי שָׁאוּל מִבִּנְיָמִן׃ הָרֹאשׁ אֲחִיעֶזֶר

Margin: הָיָה כָּבֵד · בּוֹא שׂוּם · שָׁמַע גָּבַר · כָּלָה · בּוֹא עָצַר · פָּנָה · לָחַם · יָמַן שָׂמַל

triginta primus. Verūtamen ad tres vſq; nō pueneraт. Poſuit autē eū david ad auriculā ſuā. Porro fortiſſimi viri in exercitu: aſael frater ioab & eleanā filius patrui eius de bethleem: ſāmoth arodites: helles polonites: hiras filius acces thecuites: abiezer anathotites: ſobochai vſatites: ilai ahotites: marai netophatites: helles filius baana netophatites: ethai filius ribai de gabaath filiorū beniamin: banaia pharatonites: hurai de torrēte gaas: abiel arabathites: aſmoth bauranites: eliaba ſalabonites: filii aſſem gezonites: ionathan filius ſaie araritнes: ahiam filius ſachar araritнes: eliphal filius vr: epher meheratites: ahia phellonites: ezro carmelites: naarai filius azbi: iohel frater nathā: mibaar filius agarai: ſelech āmonites: naarai berothites armiger ioab filii ſaruie: hiras iethreus: iareb iethreus: vrias etheus: zabab filius ooli: adyna filius ſechar rubenites princeps rubenitarum: & cum eo triginta: hanan filius macha: & ioſaphat mathanites: ozias aſtarothithes: ſemma & iahihel filii hotham arorites: iedihel filius zamri & ioha frater eius thoſaites: helihel mahumites: & ieribai & ioſoia filii elnaem & iethma moabites: elihel & obed & iaſiel de maſobia.

12.

Hi quoq; venerunt ad dd̄ in ſicelech cū adhuc fugeret ſaul filium cis: q erant fortiſſimi & egregii pugnatores tendentes arcū & vtraq; manu fundis ſaxa iacientes & dirigētes ſagittas. De frībus ſaul ex tribu beniamī. Princeps abiezer:

triginta glorioſus: & ad tres nō puenerat. et cōſtituit eū david in familia ſua. et potētes exercituū: aſael frater ioab: eleana filius dodi de bethleem: ſammoth arori: chelles phelloni: iras filius ecces thecoites: abiezer anathothites: ſobocchai huſathi: hela achachi: marri netophathi: alad filius bana netophathi. ithai filius ribai de gabaath filiorū beniamin banaia pharathoni: uri de nachali: gaas abiel arabathi: aſmoth bacharumi: eliba ſalaboni. filii aſom guni: ionathan filius ſage arori: achiam filius ſachar arari: eliphal filius ur: aphar mechorathi: achia phelloni: eſri chermeli: narai filius aſbai: ioel frater nathan: maabar filius ageri: ſellec ammani: noarai berothi tollens arma ioab filii ſaruia. ira iethri: gareb iethri: urias chetthi: zabad filius halai: adina filius ſiza rubeni: princeps ruben: & in eo triginta. anan filius maacha: & ioſaphat mathani: hozias eſtharothi: ſamma & ieiel filii chotham arari: iedihel filius ſamari: & ioha frater eius thoſi: eliel maouim: & iaribai & ioſoia filii elnaam: & iethama moabites: eliel & obed: & eſiiel maſabia.

τριάκοντα ἔνδοξος, καὶ πρὸς τοὺς τρεῖς οὐκ ἤρχετο. καὶ κατέστησεν αὐτὸν δαυὶδ ἐπὶ τὴν πατριὰν αὐτοῦ. καὶ οἱ δυνατοὶ τῶν δυνάμεων, ἀσαὴλ ἀδελφὸς ἰωάβ, ἐλεανὰ υἱὸς δωδὶ ἀπὸ βηθλεέμ, σαμμὼθ ὁ ἀρωρί, χελλὴς ὁ φελλωνί, ἰρὰς υἱὸς ἐκκὶς ὁ θεκωίτης, ἀβιέζερ ὁ ἀναθωθίτης, σοβοχαὶ ὁ οὐσαθί, ἠλὰ ὁ ἀχαχί, μαρὶ ὁ νετωφαθί, ἀλὰδ υἱὸς βαανὰ ὁ νετωφαθί. ἰθαὶ υἱὸς ῥιβαὶ ἀπὸ γαβαὰθ υἱῶν βενιαμὶν βαναία ὁ φαραθωνί, οὐρὶ ἀπὸ ναχαλί, γαὰς ἀβιὴλ ὁ ἀραβαθί, ἀσμὼθ βαχαρουμί, ἐλιαβὰ ὁ σαλαβωνί. υἱοὶ ἀσὲμ τοῦ γουνί, ἰωνάθαν υἱὸς σαγὴ ὁ ἀρωρί, ἀχιὰμ υἱὸς ζαχὰρ ὁ ἀραρί, ἐλιφὰλ υἱὸς οὔρ, ἀφὰρ ὁ μεχωραθί, ἀχία ὁ φελλωνί, ἐσρὶ ὁ χερμελί, ναραὶ ὁ υἱὸς ἀσβαί, ἰωὴλ ἀδελφὸς νάθαν, μααβὰρ υἱὸς ἀγαρί, σελλὴκ ὁ ἀμμανί, ναχαρὶ ὁ βηρωθὶ αἴρων σκεύη ἰωὰβ υἱοῦ σαρουία. ἰρὰ ὁ ἰεθρί, γαρὶβ ὁ ἰεθρί, οὐρίας ὁ χεττί, ζαβὰδ υἱὸς ἀλαί, ἀδινὰ υἱὸς σιζὰ ὁ ῥουβηνί, ἄρχων τῶν ῥουβὴν, καὶ ἐπ᾽ αὐτῷ τριάκοντα. ἀνὰν υἱὸς μααχά, καὶ ἰωσαφὰτ ὁ ματθανί, ὀζίας ὁ ἐσθαρωθί, σάμμα καὶ ἰεὶλ υἱοὶ χωθὰμ τοῦ ἀραρί, ἰεδιὴλ υἱὸς σαμαρί, καὶ ἰωχὰ ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ ὁ θωσί, ἐλιὴλ ὁ μαωείμ, καὶ ἰαριβαὶ καὶ ἰωσωΐα οἱ υἱοὶ ἐλναάμ, καὶ ἰεθαὰμ ὁ μωαβίτης, ἐλιὴλ καὶ ὠβὴδ, καὶ ἐσιὴλ ὁ μασαβία.

Ca.12.

Et hi qui venerūt ad david in ſeceleg: adhuc compreſſo david a facie ſaul filii cis. illi in potētib auxiliātes in bello extēdētes arcū dextris vtētes & ſiniſtris: & funditores in lapidibus & in iaculis & arcu. de fratribus ſaul ex beniamin: pīceps achiezer

Καὶ οὗτοι οἱ ἐλθόντες πρὸς δαυὶδ εἰς σικελάγ, ἔτι συνεχομένου τοῦ δαυὶδ ἀπὸ προσώπου σαοὺλ υἱοῦ κίς. αὐτοὶ ἐν τοῖς δυνατοῖς βοηθοῦντες ἐν τῷ πολέμῳ ἐντείνοντες τόξον δεξιάζοντες καὶ ἀριστερεύοντες, καὶ σφενδονῆται ἐν λίθοις καὶ ἐν βέλεσι καὶ τόξῳ. ἐκ τῶν ἀδελφῶν σαοὺλ ἐκ τοῦ βενιαμίν, ἄρχων ἀχιέζερ

G

A

τ ioas filij asma: gabaanite: τ eziel τ phalet
καὶ ἰωὰς υἱοὶ ἀσμά, τοῦ γαβααθίτου, καὶ ἰζιὴλ καὶ φαλὲτ
filij asmoth: τ barachia τ ieu anathothi: τ
υἱοὶ ἀσμώθ, καὶ βαραχία καὶ ἰηοῦ ὁ ἀναθωθί, καὶ
sameas gabaonites robustus inter triginta τ
σαμίας ὁ γαβαωνίτης δυνατὸς ἐν τοῖς τριάκοντα καὶ
sup triginta. hieremias τ ieziel τ ionan:
ἐπὶ τῶν τριάκοντα. ἱερμίας καὶ ἰεζιὴλ καὶ ἰωνάν,
τ iozabad gaderothites eliozi τ iarimuth baalia:
καὶ ἰωζαβὰδ ὁ γαδηρωθὶ ἐλιοζὶ καὶ ἰαριμοὺθ βααλία,
τ samarias τ saphatias charaphi: elcana τ
καὶ σαμαρίας καὶ σαφατίας ὁ χαραφί, ἐλκανὰ καὶ
B iesia τ azarel τ ioezer τ iesbaam cori=
ἰησία καὶ ἀζαρὴλ καὶ ἰωζὴρ καὶ ἰεσβαὰμ οἱ κορί=
te: τ iocla τ zabadia filij ieroam filij ged=
ται, καὶ ἰωηλὰ καὶ ζαβαδία υἱοὶ ἰερωὰμ υἱοὶ τοῦ γεδ=
dor. τ de gad separati sunt ad dauid
δώρ. καὶ ἀπὸ τοῦ γὰδ διεχωρίσθησαν πρὸς δαυὶδ
in deserto robusti fortitudine viri potentie in
ἐπὶ τῆς ἐρήμου δυνατοὶ ἰσχύϊ ἄνδρες δυνάμεως εἰς
bellū ordinati clypeo τ hasta: τ
πόλεμον παρατασσόμενοι θυρεῷ καὶ δόρατι, καὶ
facies leonum facies eorū: τ velo=
πρόσωπα λέοντος τὰ πρόσωπα αὐτῶν, καὶ κοῦ=
ces vt capree in mōtib⁹ velocitate. ezer
φοι ὡς δορκάδες ἐπὶ τῶν ὀρέων τῷ τάχει. ἔζερ
pricepts: abdia scds: eliab tertius: ma
ὁ ἄρχων, ἀβδία ὁ δεύτερος, ἐλιὰβ ὁ τρίτος, μα=
smana quartus: hieremias quintus: ethi sextus:
σμανὴ ὁ τέταρτος, ἱερμίας ὁ πέμπτος, ἐθὶ ὁ ἕκτος,
eliel septimus: ioanan octauus: elsabad no=
ἐλιὴλ ὁ ἕβδομος, ἰωανὰν ὁ ὄγδοος, ἐλσαβὰδ ὁ ἔνα=
nus: hieremias decimus: machabani vndecimus.
τος, ἱερμίας ὁ δέκατος, μαχαβανὶ ὁ ἑνδέκατος.
isti de filijs gad principes exercitus vn⁹
οὗτοι ἐκ τῶν υἱῶν γὰδ ἄρχοντες τῆς στρατιᾶς εἷς
centū paruus: τ magn⁹ ad mile. isti
τοῖς ἑκατὸν μικρός, καὶ μέγας πρὸς χιλίους. οὗτοι
fuerūt q trāsierūt iordanem in mēse pri
ἦσαν οἱ διαβάντες τὸν ἰορδάνην ἐν τῷ μηνὶ τῷ πρώ=
mo: τ ipse erat plenus sup oēs ri=
τῳ, καὶ αὐτὸς ἦν πεπληρωκὼς ἐπὶ πᾶσαν τὴν κρη=
pas suas. τ secuti sunt oēs habitā=
πῖδα αὐτοῦ. καὶ ἐξεδίωξαν πάντας τοὺς κατοι=
tes valles ad orientē τ ad occidētē. τ
κοῦντας αὐλῶνας εἰς ἀνατολὰς καὶ εἰς δυσμάς. καὶ
venerūt a filijs beniamin τ iuda ad auxiliū
ἦλθον ἀπὸ τῶν υἱῶν βενιαμὶν καὶ ἰούδα εἰς βοήθειαν
dauid: τ egressus ē dauid in occursum e=
τῷ δαυὶδ, καὶ ἐξῆλθε δαυὶδ εἰς ἀπάντησιν αὐ=
C is: τ rīdit τ dixit eis: si in pace
τῶν, καὶ ἀπεκρίθη καὶ εἶπεν αὐτοῖς, εἰ εἰς εἰρήνην
venistis ad me ad auxiliādū mihi: sit mihi cor sup
ἥκατε πρός με βοηθῆσαί μοι, εἴη μοι καρδία ἐφ᾽
vos in vnitatē. τ si vt tradatis me aduer
ὑμᾶς εἰς ἕνωσιν. καὶ εἰ τοῦ παραδοῦναί με τοῖς ἐχθ=
sarijs meis nō in veritate manus: videat deus pa=
ροῖς μου οὐκ ἐν ἀληθείᾳ χειρός, ἴδοι ὁ θεὸς τῶν πα=
trum nrōꝝ τ arguat. τ spūs induit
τέρων ἡμῶν καὶ ἐλέγξαι. καὶ πνεῦμα ἐνέδυσε τὸν
amasai principē triginta: τ dixit: va
ἀμασαὶ ἄρχοντα τῶν τριάκοντα, καὶ εἶπε, πο=
de dauid fili iessai tu τ pplo͂ tuus in pace:
ρεύου δαυὶδ υἱὸς ἰεσσαὶ σὺ καὶ ὁ λαός σου ἐν εἰρήνῃ,
pax tibi τ pax adiutorib⁹ tuis: qm̄ adiuuauit
εἰρήνη σοι καὶ εἰρήνη τοῖς βοηθοῖς σου, ὅτι ἐβοήθησέ
te de⁹ tuus. τ suscepit eos
σοι ὁ θεός σου. καὶ προσεδέξατο αὐτοὺς

&ioas filii samaa: gabaathites & iazihel
& phalleth filii asmoth
& baracha & iehu
anatothites: samaias
quoq; gabaōites fortissimus inter triginta: &
sup triginta: hieremias
& iezichel & iohannan
& iesabad gaderothites
eluzai & hierimut & ba
alia & samaia
& saphatia araphites.
Helcana & iesia
& azarhel & ioezer &
iesbaan de careim
ioela quoq; & zabadia
filii ieroam de
gedor. Sed & de gaddi
trāsfugerūt ad dd cū la
teret in deserto viri ro
bustissimi &
pugnatores optimi te
nentes clypeū & hastā.
Facies eoꝝ q̄si facies le
onis: & veloces q̄si cape
in mōtibus. Ezer prin
ceps: obdias
secūdus: eliab tertius:
masmana
quartus hieremias qui
tus: ethi
sextus: heliel septimus:
iohannan
octauus: helzebad no
nus hieremias
decimus: bachanai vn
decimus.
Hi de filiis gad princi
pes exercitus.
Nouissimus cētū mili
b⁹ p̄erat: & maxim⁹ mil
le. Isti sunt qui transie
runt
iordanem mense pri
mo quando
inundare cōsueuit sup
ripas suas: & oēs fuga
uerūt qui morabātur in
vallib⁹ ad oriētalē plagā
& occidētalē. Venerūt
autem & de beniamin
& de iuda ad presidiū in
quo morabatur dauid.
Egressusq; est dd ob
uiam eis: & ait.
Si pacifice venistis ad
me: vt auxiliemini mi
hi: cor meum iūgatur
vobis.
Si aūt insidiamini mihi
pro aduersariis meis cū
ego iniqtatē ī manibus
nō habeā: videat deus
patrū nroꝝ & iudicet.
Sp̄s vero dn̄i iduit ama
sai pricipē iter trigīta: &
ait. tui sum⁹ o dd & tecū
filii isai. Pax pax tibi:
& pax adiutoribus tuis.
Te enim adiuuat deus
tuus. Suscepit ergo eos

ויואש בני השמעה הגבעתי ויזואל
ופלט בני עזמות וברכה ויהוא
הענתותי: וישמעיה הגבעוני גבור
בשלשים ועל השלשים: וירמיה
ויחזיאל ויוחנן ויוזבד הגדרתי:
אלעוזי וירימות ובעליה ושמריהו
ושפטיהו החרופי: אלקנה וישיהו
ועזראל ויועזר וישבעם הקרחים:
ויועאלה וזבדיה בני ירחם מן
הגדור: ומן הגדי נבדלו אל דויד (בדל)
למצד מדברה גבורי החיל אנשי (דבר גבר)
צבא למלחמה ערכי צנה ורמח (צנן)
ופני אריה פניהם וכצבאים על (פנה ארה)
ההרים למהר: עזר הראש עבדיה (צבה)
השני אליאב השלישי: משמנה (שנה שלש)
הרביעי ירמיה החמישי: עתי (רבע חמש)
הששי אליאל השבעי: יוחנן
השמיני אלזבד התשיעי: ירמיהו (שמן תשע)
העשירי מכבני עשתי עשר: (עשר)
אלה מבני גד ראשי הצבא
אחד למאה הקטן והגדול לאלף: (גדל)
אלה הם אשר עברו את
הירדן בחדש הראשון והוא
ממלא על כל גדותיו ויבריחו (מלא גדה)
את כל העמקים למזרח (ברח זרח)
ולמערב: ויבאו מן בני בנימן (ערב בוא)
ויהודה עד למצד לדויד: ויצא
דויד לפניהם ויען ויאמר להם (פנה ענה)
אם לשלום באתם אלי לעזרני (אמר בוא)
יהיה לי עליכם לבב ליחד (היה)
ואם לרמותני לצרי בלא חמס (רמה צור)
בכפי ירא אלהי אבותינו (ראה)
ויוכח: ורוח לבשה את עמשי (יכח)
ראש השלושים לך דויד ועמך
בן ישי שלום שלום לך ושלום
לעזרך כי עזרך אלהיך ויקבלם (קבל)

דָּוִיד וַיִּתְּנֵם בְּרָאשֵׁי הַגְּדוּד ׃ נתן גדד
וּמִמְּנַשֶּׁה נָפְלוּ עַל דָּוִיד בְּבֹאוֹ בוא
עִם פְּלִשְׁתִּים עַל שָׁאוּל ::
לַמִּלְחָמָה וְלֹא עֲזָרֻם כִּי בְעֵצָה לחם יעץ
שִׁלְּחֻהוּ סַרְנֵי פְלִשְׁתִּים לֵאמֹר
בְּרָאשֵׁינוּ יִפּוֹל אֶל אֲדֹנָיו שָׁאוּל ׃ נפל
בְּלֶכְתּוֹ אֶל צִיקְלַג נָפְלוּ עָלָיו הלך
מִמְּנַשֶּׁה עַדְנַח וְיוֹזָבָד וִידִיעֲאֵל
וּמִיכָאֵל וְיוֹזָבָד וֶאֱלִיהוּא וְצִלְּתָי
רָאשֵׁי הָאֲלָפִים אֲשֶׁר לִמְנַשֶּׁה ׃
וְהֵמָּה עָזְרוּ עִם דָּוִיד עַל הַגְּדוּד
כִּי גִבּוֹרֵי חַיִל כֻּלָּם וַיִּהְיוּ שָׂרִים גבר היה
בַּצָּבָא ׃ כִּי לְעֶת יוֹם בְּיוֹם יָבֹאוּ שור בוא
עַל דָּוִיד לְעָזְרוֹ עַד לְמַחֲנֶה גָדוֹל חנה גדל
כְּמַחֲנֵה אֱלֹהִים ׃ וְאֵלֶּה מִסְפְּרֵי ספר
רָאשֵׁי הֶחָלוּץ לַצָּבָא בָּאוּ עַל חלץ בוא
דָּוִיד חֶבְרוֹנָה לְהָסֵב מַלְכוּת :: סבב
שָׁאוּל אֵלָיו כְּפִי יְהוָה ׃ בְּנֵי פה
יְהוּדָה נֹשְׂאֵי צִנָּה וָרֹמַח שֵׁשֶׁת צנן שׁשׁת
אֲלָפִים וּשְׁמוֹנֶה מֵאוֹת חֲלוּצֵי שׁמן
צָבָא ׃ מִן בְּנֵי שִׁמְעוֹן גִּבּוֹרֵי חַיִל
לַצָּבָא שִׁבְעַת אֲלָפִים וּמֵאָה ׃
מִן בְּנֵי הַלֵּוִי אַרְבַּעַת אֲלָפִים : רבע
וְשֵׁשׁ מֵאוֹת ׃ וִיהוֹיָדָע הַנָּגִיד מאה נגד
לְאַהֲרֹן וְעִמּוֹ שְׁלֹשֶׁת אֲלָפִים
וּשְׁבַע מֵאוֹת ׃ וְצָדוֹק נַעַר גִּבּוֹר גבר
חַיִל וּבֵית אָבִיו שָׂרִים עֶשְׂרִים
וּשְׁנָיִם ׃ וּמִן בְּנֵי בִנְיָמִן אֲחֵי :: שׁנה
שָׁאוּל שְׁלֹשֶׁת אֲלָפִים וְעַד הֵנָּה
מַרְבִּיתָם שֹׁמְרִים מִשְׁמֶרֶת בֵּית רבה שׁמר
שָׁאוּל ׃ וּמִן בְּנֵי אֶפְרַיִם עֶשְׂרִים
אֶלֶף וּשְׁמוֹנֶה מֵאוֹת גִּבּוֹרֵי חַיִל
אַנְשֵׁי שֵׁמוֹת לְבֵית אֲבוֹתָם ׃
וּמֵחֲצִי מַטֵּה מְנַשֶּׁה שְׁמוֹנָה :: חצה
עָשָׂר אֶלֶף אֲשֶׁר נִקְּבוּ בְּשֵׁמוֹת
לָבוֹא לְהַמְלִיךְ אֶת דָּוִיד ׃ וּמִבְּנֵי מלך

dauid & constituit pri
cipes turme.
Porro de manaſſe trãſ-
fugerũt ad dd̃ qñ venie-
bat cũ philiſtiim aduer-
ſus ſaul
vt pugnaret: & non di
micauit cũ eis: qa inito
cõſilio remiſerũt eũ prin
cipes philiſtinorũ dicen
tes. Periculo capitis nĩi
reuertetur ad dñm ſuũ
ſaul. Qñ igr̃ reuerſus ẽ
in ſicelech: trãſfugerũt
ad eum de manaſſe ed
nas ioſabad: & iedihel
& michael & ednas & io
zabath helíu & ſalathi:
principes milium ĩ ma-
naſſe.
Hi p̃buerũt auxiliũ dd̃
aduerſus latrunculos.
Oẽs eñi erãt viri fortiſ
ſimi: & fcti ſũt pricipes
in exercitu. Sed & p ſin
gulos dies veniebant
ad dd̃ ad auxiliandũ ei:
vſqʒ dũ fieret grãdis nu
merus q̃ſi exercit9 dei.
Iſte quoqʒ eſt nũerus
principũ exercitus qui
venerunt ad
dauid cũ eſſet in hebrõ
vt transferrent regnũ
ſaul ad eum iuxta ver-
bum domini. Filii
iuda portantes clypeũ
& haſtam ſex
milia octingenti expe
diti ad
preliũ. De filiis ſyme-
on virorũ fortiſſimorũ
ad pugnãdum ſeptem
milia centum.
De filiis leui: q̃ttuor
milia
ſexcenti. Ioiada quoqʒ
princeps de ſtirpe
aaron & cum eo tria
milia
ſeptingenti. Sadoch e-
tiã puer egregie indolis
& domus pr̃is eius pri-
cipes viginti
duo. De filiis autẽ ben
iamin fratribus
ſaul tria milia.
Magna eñi pars eorũ
adhuc ſeq̃batur domũ
ſaul. Porro de filiis e-
phraim viginti
milia octingenti: fortiſ
ſimi robore
viri nomiati in cogna-
tionibus ſuis.
& ex dimidia tribu ma
naſſe
decẽ & octo milia ſin
guli per nomina ſua:
venerũt vt cõſtituerẽt re
gẽ dd̃. De filiis quoqʒ

dauid: & cõſtituit eos principes turma
δαυίδ, καὶ κατέστησεν αὐτοὺς ἄρχοντας τῶν δυνά
rum. & de manaſſe trãſfugerunt ad dauid veni
μεων. καὶ ἀπὸ μανασσῆ προσεχώρησαν πρὸς δαυίδ ἐρχο
ente eo cũ philiſthijm venietib' ɔtra ſaul
μένου αὐτοῦ μετὰ ἀλλοφύλων τῶν ἐλθόντων ἐπὶ σαοὺλ
ad bellum. & nõ auxiliat' eſt eis dd: quoniam
εἰς πόλεμον. καὶ οὐκ ἐβοήθησεν αὐτοῖς δαυίδ, ὅτι D
in cõſilio fuerunt principes philiſtinorũ dicen
ἐν βουλῇ ἐγένοντο οἱ σατράπαι τῶν ἀλλοφύλων λέγον 1.Reg.
tes: in capitibus nrĩs reuertetur ad do 29.b.
τες, ἐν ταῖς κεφαλαῖς ἡμῶν ἐπιστρέψει πρὸς τὸν κύ
minũ ſuũ ſaul: & dimiſerunt eũ: & cũ
ριον αὐτοῦ σαοὺλ, καὶ ἐξαπέστειλαν αὐτόν. καὶ ἐν τῷ
veniret dauid in ſecelag: trãſfugerũt
πορεύεσθαι τὸν δαυίδ εἰς σικελάγ, προσεχώρησαν
ad eũ de manaſſe: edna & iozabad & iadiel
αὐτῷ ἀπὸ μανασσῆ, ἐδνὰ καὶ ἰωζαβὰδ καὶ ἰαδιὴλ
& michael: & iozabad & heliu & ſalathi
καὶ μιχαὴλ, καὶ ἰωζαβὰδ καὶ ἐλιοῦ καὶ σαλαθὶ οἱ
principes milium q̃ manaſſe. & hi
ἄρχοντες τῶν χιλιάδων τῶν τοῦ μανασσῆ. καὶ αὐ
auxiliati ſunt dauid cõtra latrũculos: quoniam
τοὶ συνεμάχησαν τῷ δαυίδ ἐπὶ τοῦ γεδοὺρ, ὅτι
robuſti fortitudine oẽs hi. & facti ſũt princi
δυνατοὶ ἰσχύϊ πάντες αὐτοί. καὶ ἐγένοντο ἄρχον
pes exercitui in virtute: quoniam per tẽpus di
τες τῇ στρατείᾳ ἐν δυνάμει, ὅτι κατὰ καιρὸν ἡμέ
ei in diem veniebãt ad dauid vt auxiliarẽt
ρας εἰς ἡμέραν ἤρχοντο πρὸς δαυίδ τοῦ βοηθῆσαι
ei ſic in caſtra magna: ſic caſtra
αὐτῷ ὡς εἰς παρεμβολὴν μεγάλην, ὡς παρεμβολὴ
dei. & hec nomina principum exer
θεοῦ. καὶ ταῦτα τὰ ὀνόματα τῶν ἀρχόντων τῆς στρα
citus q̃ venerũt ad dauid in chebron: vt
τειᾶς τῶν ἐλθόντων πρὸς δαυίδ εἰς χεβρὼν, τοῦ
trãſferrẽt regnum ſaul ad eũ iuxta
ἐπιστρέψαι τὴν βασιλείαν σαοὺλ πρὸς αὐτὸν κατὰ
verbũ dñi. & hic numer9: filij iuda E
τὸν λόγον κυρίου. καὶ οὗτος ὁ ἀριθμός, υἱοὶ ἰούδα
portãtes clypeũ & haſtã ſex milia & octingenti
αἴροντες θυρεὸν καὶ δόρυ ἑξακισχίλιοι καὶ ὀκτακόσιοι
armati robore. de filijs ſymeon robuſti
καθωπλισμένοι δυνάμει. τῶν υἱῶν συμεὼν δυνατοὶ
fortitudine ad pugnam ſeptẽ milia & centũ. &
ἰσχύϊ εἰς παράταξιν ἑπτακισχίλιοι καὶ ἑκατόν. καὶ
de filijs leui: quattuor milia & ſexcenti. &
τῶν υἱῶν λευὶ, τετρακισχίλιοι καὶ ἑξακόσιοι. καὶ
ioada dux aarõ: & cum eo tria mi
ἰωαδὰ ὁ ἡγούμενος τῷ ἀαρὼν, καὶ μετ' αὐτοῦ τρισχί
lia & ſeptingenti. & ſadduc iuuenis potens for
λιοι καὶ ἑπτακόσιοι. καὶ σαδδοὺκ νέος δυνατὸς ἰσ
titudine: & domus patris ei9 viginti
χύϊ, καὶ τοῦ οἴκου τοῦ πατρὸς αὐτοῦ εἴκοσι
& duo principes. & de filijs beniamin
καὶ δύο ἄρχοντες. καὶ ἐκ τῶν υἱῶν βενιαμὶν τῶν
fratribus ſaul: tria milia & vſqʒ nũc
ἀδελφῶν σαοὺλ, τρισχίλιοι καὶ ἕως τοῦ νῦν οἱ
plurimi eorũ cuſtodiebãt cuſtodiã dom9 ſaulis.
πλεῖστοι αὐτῶν ἐφύλασσον τὴν φυλακὴν οἴκου σαούλ.
& de filijs ephraim: viginti milia & octin
καὶ ἀπὸ τῶν υἱῶν ἐφραίμ, εἴκοσι χιλιάδες καὶ ὀκτα
genti potentes fortitudine viri noiati per domos co
κόσιοι δυνατοὶ ἰσχύϊ ἄνδρες ὀνομαστοὶ κατ' οἴκους πα
gnationũ ſuarũ. & ex dimidia tribu manaſ
τριῶν αὐτῶν. καὶ ἀπὸ τοῦ ἡμίσους φυλῆς μανασ
ſe: decẽ & octo milia: noiati in
σῆ, ὀκτωκαίδεκα χιλιάδες, οἱ ὀνομασθέντες ἐν
nomine vt venirent ad cõſtituẽdũ regẽ
ὀνόματι τοῦ παραγενέσθαι τοῦ βασιλεῦσαι τὸν
dauid. & de filijs
δαυίδ. καὶ ἀπὸ τῶν υἱῶν καὶ

isachar: qui cognoscūt prudētiā in tempora: co-
Ἰσσάχαρ, γινώσκοντες σύνεσιν εἰς τοὺς καιρούς, γι-
F gnoscentes qd faciet israel in pricipatus eorū du-
νώσκοντες τί ποιήσει Ἰσραὴλ εἰς τὰς ἀρχὰς αὐτῶν δια-
centi: et omnes fratres eorum cum eis. et
κόσιοι, καὶ πάντες οἱ ἀδελφοὶ αὐτῶν μετ᾽ αὐτῶν. καὶ
de zabulon qui egrediebātur ad prelium bel-
ἀπὸ Ζαβουλὼν ἐκπορευόμενοι εἰς παράταξιν πολέ-
li in omnibus armis bellicis quinquaginta mi
μου ἐν πᾶσι σκεύεσι πολεμικοῖς πεντήκοντα χιλιά-
lia ad auxiliādū dauid: neqꝫ cum corde et cor-
δες βοηθῆσαι τῷ Δαυὶδ, οὐδὲ μετὰ καρδίας καὶ καρ-
de. et de nephthali: principes mille: et cum
δίας. καὶ ἀπὸ Νεφθαλεὶ, ἄρχοντες χίλιοι, καὶ μετ᾽
eis in clypeis et hastis triginta et septē
αὐτῶν ἐν θυρεοῖς καὶ δόρασι τριάκοντα καὶ ἑπτὰ
milia. et de dan: preparati ad
χιλιάδες. καὶ ἀπὸ τοῦ Δὰν, παρατασσόμενοι εἰς
prelium viginti et octo milia et sexcenti. et
πόλεμον εἴκοσι καὶ ὀκτὼ χιλιάδες καὶ ἑξακόσιοι. καὶ
de aser: egredietes ad auxiliādū ad pugnā q-
ἀπὸ Ἀσὴρ, ἐκπορευόμενοι βοηθῆσαι εἰς πόλεμον τε-
draginta milia. et de trans ior-
σσαράκοντα χιλιάδες. καὶ ἀπὸ τοῦ πέραν τοῦ Ἰορ-
G danem de rubē et gad et de dimidia tri
δάνου ἀπὸ Ῥουβὴν καὶ Γὰδ καὶ ἀπὸ τοῦ ἡμίσους φυ-
bu manasse: in omnibus armis bellicis in forti
λῆς Μανασσῆ, ἐν πᾶσι σκεύεσι πολεμικοῖς ἐν δυνά-
tudine centū viginti milia. oēs isti viri bel
μει ἑκατὸν εἴκοσι χιλιάδες. πάντες οὗτοι ἄνδρες πο-
latores: ordinati in acie: in aia
λεμισταὶ, παρατασσόμενοι ἐν παρατάξει, ἐν ψυχῇ
pacifica venerūt in chebrō vt cōstituerēt regē dauid
εἰρηνικῇ ἦλθον εἰς Χεβρὼν, τοῦ βασιλεῦσαι τὸν Δαυὶδ
sup vniuersū israel: et reliquus israel: ani
ἐπὶ πάντα Ἰσραὴλ, καὶ ὁ κατάλοιπος Ἰσραὴλ, ψυ-
ma vna vt cōstituerēt regē dauid. et fuerūt ibi
χὴ μία τοῦ βασιλεῦσαι τὸν Δαυίδ. καὶ ἦσαν ἐκεῖ
cum dauid diebus tribus comedētes et bibentes:
μετὰ Δαυὶδ ἡμέρας τρεῖς ἐσθίοντες καὶ πίνοντες,
qm pparauerāt eis fratres eoꝝ: et con
ὅτι ἡτοίμασαν αὐτοῖς οἱ ἀδελφοὶ αὐτῶν, καὶ οἱ ὁμο-
fines eis vsqꝫ ad issachar et zabulon et nephtha
ροῦντες αὐτοῖς ἕως Ἰσσάχαρ καὶ Ζαβουλὼν καὶ Νεφθα-
lim: afferebāt eis in asinis et in came
λείμ, ἔφερον αὐτοῖς ἐπὶ τῶν ὄνων καὶ ἐπὶ τῶν καμή-
lis et in mulis et in bobus ciba
λων καὶ ἐπὶ τῶν ἡμιόνων καὶ ἐπὶ τῶν μόσχων βρώμα-
ria: farinā palathas vuā passā vinū et oleū: bo-
τα, ἄλευρα παλάθας σταφίδας οἶνον καὶ ἔλαιον, μό-
ues et oues in copiā: qm gaudiū erat
σχους καὶ πρόβατα εἰς πλῆθος, ὅτι εὐφροσύνη ἦν
in israel.
τῷ Ἰσραήλ.

Ca.15.

A Et iniit cōsiliū dauid cum principib9 et
Καὶ ἐβουλεύσατο Δαυὶδ μετὰ τῶν ἀρχόντων καὶ
tribunis et centurionib9: et cū vniuersis
τῶν χιλιάρχων καὶ ἑκατοντάρχων, καὶ μετὰ παντὸς
ducibus. et ait dauid omni cetui israel
ἡγουμένου. καὶ εἶπε Δαυὶδ πάσῃ τῇ ἐκκλησίᾳ Ἰσραήλ,
si in vobis bonū: et a dño deo nro psperē veniet:
εἰ ἐφ᾽ ὑμῖν ἀγαθὸν, καὶ παρὰ κυρίου θεοῦ ἡμῶν εὐοδωθῇ,
mittamus ad fratres nros reli
ἀποστείλωμεν πρὸς τοὺς ἀδελφοὺς ἡμῶν τοὺς ὑπολελειμ-
quos in vniuersa trra israel: et cū eis sacerdotes et
μένους ἐν πάσῃ γῇ Ἰσραήλ, καὶ μετ᾽ αὐτῶν οἱ ἱερεῖς καὶ οἱ
leuite in ciuitatib9 possessionū eoꝝ: et cōgregen
Λευῖται ἐν πόλεσι κατασχέσεως αὐτῶν, καὶ συναχθήτω-
tur ad nos: et reducam9 arcam dei nri
σαν πρὸς ἡμᾶς, καὶ ἐπιστρέψωμεν τὴν κιβωτὸν τοῦ θεοῦ ἡμῶν
ad nos: qm nō qsiuimus eā a dieb9 saul.
πρὸς ἡμᾶς, ὅτι οὐκ ἐζητήσαμεν αὐτὴν ἀφ᾽ ἡμερῶν Σαούλ.

---

isachar viri eruditi qui
nouerāt singula tpa ad
precipiendū qd facere
deberet israel principes
ducēti. Ois āt reliq tri-
b9 eoꝝ cōsiliū seqbatur.
Porro d zabulō q egre
diebātur ad preliū & ita
bāt i acie instructi armis
bellicis: qnqgīta milia
venerūt in auxiliū nō i
corde duplici. Et de ne
ptalim pricipes mille &
cū eis instructi clypeo &
hasta: triginta & septē
milia. De dan etiam
preparati ad preliū vi-
ginti octo
milia sexcenti. Et de a-
ser egredientes ad
pugnā & in acie puocā
tes: quadraginta milia.
Trans iordanē aūt de fi
liis ruben & de gad
& dimidia parte tribus
manasse: instructi armis
bellicis: centum vigin
ti milia. Omnes
isti viri bellatores expe
diti ad pugnandum
corde pfecto venerūt in
hebrō: vt cōstituerēt re
gem dauid sup vniuer-
sum israel. Sed & oēs
reliqui ex isrl vno cor
de erant vt rex fieret
dauid. Fueruntqꝫ ibi a
pud dauid
trib9 dieb9 comedētes
& bibētes. Preparauerāt
enim eis frēs sui. Sed
& qui iuxta
eos erant vsqꝫ isachar
& zabulon
& neptalim: afferebāt
panes in asinis
& camelis & mulis & bo
bus ad vescendum:
farinam: palathas: vuā
passam: vinum: oleū:
boues: arietes ad oēm
copiā. Gaudiū quippe
erat in israel. 15.
Iniit autem cōsilium
dauid cū tribunis & cē
turionibus &
vniuersis pricipib9: &
ait ad omnem cetum
israel. Si placet vobis
& a domino
deo nro egredietur ser-
mo quē loquor: mitta-
mus ad fratres nros reli
quos i vniuersas regiōes
isrl & ad sacerdotes &
leuitas qui habitāt
in suburbanis vrbium:
vt congregētur ad nos
& reducamus arcam
dei nostri ad nos. Non
enim requisiuimus eā
in diebus saul.

יששכר יודעי בינה לעתים לדעת — ידע
מה יעשה ישראל ראשיהם — עשה
מאתים וכל אחיהם על פיהם : — מאה פה
מזבולן יוצאי צבא ערכי מלחמה — לחם
בכל כלי מלחמה חמשים אלף — כלה
ולעדר בלא לב ולב : ומנפתלי
שרים אלף ועמהם בצנה וחנית — שור צנן
שלשים ושבעה אלף : ומן הדני — חנה
ערכי מלחמה עשרים ושמונה — שמן
אלף ושש מאות : ומאשר יוצאי — מאה יצא
צבא לערך מלחמה ארבעים אלף : — רבע
ומעבר לירדן מן הראובני והגדי
וחצי שבט מנשה בכל כלי צבא — חצה כלה
מלחמה מאה ועשרים אלף : כל
אלה אנשי מלחמה עדרי מערכה — עדר
בלבב שלם באו חברונה להמליך — בוא מלך
את דויד על כל ישראל וגם כל
שרית ישראל לב אחד להמליך — שאר
את דויד : ויהיו שם עם דויד ימים — היה יום
שלשה אכלים ושותים כי הכינו — שתה כון
להם אחיהם : וגם הקרובים — קרב
אליהם עד יששכר וזבולן
ונפתלי מביאים לחם בחמורים — בוא חמר
ובגמלים ובפרדים ובבקר מאכל — אכל
קמח דבלים וצמוקים ויין ושמן — צמק
ובקר וצאן לרב כי שמחה
בישראל : ויועץ — Cap.xiiii.
דויד עם שרי האלפים והמאות — יעץ
לכל נגיד : ויאמר דויד לכל קהל — שור מאה
ישראל אם עליכם טוב ומן יהוה — נגד
אלהינו נפרצה נשלחה על — פרץ שלח
אחינו הנשארים בכל ארצות — אח שאר
ישראל ועמהם הכהנים והלוים
בערי מגרשיהם ויקבצו אלינו : — עיר גרש
ונסבה את ארון אלהינו אלינו — קבץ סבב
כי לא דרשנהו בימי שאול : — ארן יום

וַיֹּאמְרוּ כָל הַקָּהָל לַעֲשׂוֹת כֵּן כִּי — אמר עשה
יָשַׁר הַדָּבָר בְּעֵינֵי כָל הָעָם׃
וַיַּקְהֵל דָּוִיד אֶת כָּל יִשְׂרָאֵל מִן — קהל
שִׁיחוֹר מִצְרַיִם וְעַד לְבוֹא חֲמָת — בוא
לְהָבִיא אֶת אֲרוֹן הָאֱלֹהִים מִקִּרְיַת — בוא
יְעָרִים׃ וַיַּעַל דָּוִיד וְכָל יִשְׂרָאֵל — עלה
בַּעֲלָתָה אֶל קִרְיַת יְעָרִים אֲשֶׁר
לִיהוּדָה לְהַעֲלוֹת מִשָּׁם אֵת אֲרוֹן
הָאֱלֹהִים יְהוָה יוֹשֵׁב הַכְּרוּבִים — ישב כרב
אֲשֶׁר נִקְרָא שֵׁם׃ וַיַּרְכִּיבוּ אֶת — קרא רכב
אֲרוֹן הָאֱלֹהִים עַל עֲגָלָה חֲדָשָׁה
מִבֵּית אֲבִינָדָב וְעֻזָּא וְאַחְיוֹ נֹהֲגִים
בָּעֲגָלָה׃ וְדָוִיד וְכָל יִשְׂרָאֵל
מְשַׂחֲקִים לִפְנֵי הָאֱלֹהִים בְּכָל עֹז — שחק פנה
וּבְשִׁירִים וּבְכִנֹּרוֹת וּבִנְבָלִים — עזז שור
וּבְתֻפִּים וּבִמְצִלְתַּיִם וּבַחֲצֹצְרוֹת׃ — תפף צלל חצר
וַיָּבֹאוּ עַד גֹּרֶן כִּידֹן וַיִּשְׁלַח עֻזָּא — בוא שלח
אֶת יָדוֹ לֶאֱחֹז אֶת הָאָרוֹן כִּי — ארן
שָׁמְטוּ הַבָּקָר׃ וַיִּחַר אַף יְהוָה — חרה
בְּעֻזָּא וַיַּכֵּהוּ עַל אֲשֶׁר שָׁלַח — נכה
יָדוֹ עַל הָאָרוֹן וַיָּמָת שָׁם לִפְנֵי — מות
הָאֱלֹהִים׃ וַיִּחַר לְדָוִיד כִּי פָרַץ יְהוָה
פֶּרֶץ בְּעֻזָּא וַיִּקְרָא לַמָּקוֹם הַהוּא — קרא קום
פֶּרֶץ עֻזָּא עַד הַיּוֹם הַזֶּה׃ וַיִּירָא — ירא
דָוִיד אֶת הָאֱלֹהִים בַּיּוֹם הַהוּא
לֵאמֹר הֵיךְ אָבִיא אֵלַי אֵת אֲרוֹן — בוא
הָאֱלֹהִים׃ וְלֹא הֵסִיר דָּוִיד אֶת — סור
הָאָרוֹן אֵלָיו אֶל עִיר דָּוִיד וַיַּטֵּהוּ — נטה
אֶל בֵּית עֹבֵד אֱדֹם הַגִּתִּי׃ וַיֵּשֶׁב אֲרוֹן
הָאֱלֹהִים עִם בֵּית עֹבֵד אֱדֹם בְּבֵיתוֹ
שְׁלֹשָׁה חֳדָשִׁים וַיְבָרֶךְ יְהוָה אֶת — ברך
בֵּית עֹבֵד אֱדֹם וְאֶת כָּל אֲשֶׁר לוֹ׃

Cap. xiiij

וַיִּשְׁלַח חִירָם מֶלֶךְ צֹר — שלח
מַלְאָכִים אֶל דָּוִיד וַעֲצֵי אֲרָזִים וְחָרָשֵׁי — לאך
קִיר וְחָרָשֵׁי עֵצִים לִבְנוֹת לוֹ בָּיִת׃ — בנה
וַיֵּדַע דָּוִיד כִּי הֱכִינוֹ יְהוָה לְמֶלֶךְ עַל — כון

Et rñdit vniuersa multitudo vt ita fieret. Placuerat enim sermo omni populo. Congregauit ergo dauid cunctum israel a sior egypti vsq; dū ingrediaris emath vt adduceret arcā dei de cariatharim. Et ascēdit dauid & omnis vir israel ad collem cariatharim qui est in iuda vt afferret inde arcam domini dei sedentis super cherubim vbi inuocatum est nomen ei?. Imposuerūtq; arcam dei super plaustrum nouum de domo aminadab. Oza aūt & fr̄ ei? minabant plaustrum. Porro dauid & vniuersus israel ludebant corā deo omni virtute in canticis & in citharis & psalteriis & tympanis & cymbalis & tubis. Cū āt peruenisset ad arearn chidō: tetendit oza manum suam vt sustentaret arcā: bos quippe lasciuiēs paululū inclinauerat eā. Irat? ē itaq; dñs contra ozā & percussit eum eo q͏ tetigisset arcam: & mortuus est ibi coram deo. Cōtristatusq; est dauid eo q͏ diuisisset dominus ozam: vocauitq; locū illum diuisio oze vsq; in presentem diem. Et timuit deum tunc temporis dicēs. Quō possum ad me introducere arcam dei? Et ob hāc causam non adduxit eam ad se: hoc ē in ciuitatē dauid: sed auertit in domū obededō gethei. Mansit ergo arca dei in domo obededō tribus mēsibus: & bñdixit dominus domui ei?: & omnib? que habebat.

14.

Misit quoq; hyram rex tyri nūcios ad dd̄: & ligna cedrina & artifices pietum lignorumq; vt edificarēt ei domū. Cognouitq; dd̄ eo q͏ cōfirmasset eū dñs in regē sup

et dixit vniuersa multitudo vt facerēt ita:
καὶ εἶπε πᾶσα ἡ ἐκκλησία τοῦ ποιῆσαι οὕτως, — B
qm̄ rectus s̄mo in oculis totius ppl̄i.
ὅτι εὐθὺς ὁ λόγος ἐν ὀφθαλμοῖς παντὸς τοῦ λαοῦ.
et congregauit dauid cunctū israel a
καὶ ἐξεκκλησίασε δαυὶδ τὸν πάντα ἰσραὴλ ἀπὸ
termis egypti et vsq; ad introitū emath: vt adduceret arcam dei de ciuitate iarim. et
ὁρίων αἰγύπτου καὶ ἕως εἰσόδου ἐμὰθ, τοῦ ἐνεγκεῖν τὴν κιβωτὸν τοῦ θεοῦ ἐκ πόλεως ἰαρείμ. καὶ
ascēdit dauid et ois vir israel in cariathiarim: q̄ est iuda: vt adducerēt illinc
ἀνέβη δαυὶδ καὶ πᾶς ἀνὴρ ἰσραὴλ εἰς καριαθιαρείμ, ἣ ἐστι τοῦ ἰούδα, τοῦ ἀγαγεῖν ἐκεῖθεν τὴν
arcam dei dñi sedentis sup cherubim: vbi inuocatū ē nomē eius ibi. et imposuerūt
κιβωτὸν θεοῦ κυρίου τοῦ καθημένου ἐπὶ χερουβίμ, οὗ ἐπεκλήθη τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἐκεῖ. καὶ ἐπέθηκαν
arcam dei sup plaustrū nouū: de domo abinadab. et oza et fratres eius ducebāt
τὴν κιβωτὸν τοῦ θεοῦ ἐπὶ ἅμαξαν καινὴν, ἐξ οἴκου ἀβιναδάβ. καὶ ὀζὰ καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ ἦγον — C, 1.Reg. 6.a.
plaustrū: et dauid et ois israel ludētes coram deo: in omī virtute et in
τὴν ἅμαξαν, καὶ δαυὶδ καὶ πᾶς ἰσραὴλ παίζοντες ἐναντίον τοῦ θεοῦ, ἐν πάσῃ δυνάμει καὶ ἐν
cāticis et in cytharis et in psalteriis et in tympanis et in cymbalis et in tubis: et venerūt vsq; ad
ᾠδαῖς καὶ ἐν κινύραις καὶ ἐν νάβλαις καὶ ἐν τυμπάνοις καὶ ἐν κυμβάλοις καὶ ἐν σάλπιγξιν, καὶ ἦλθον
aream chedon. et tetendit oza
ἕως τῆς ἅλωνος χαιδών. καὶ ἐξέτεινεν ὀζὰ τὴν
manū suā vt sustētaret arcam: qm̄ inclinauit eam vitulus. et iratus ē ira dñs cōtra
χεῖρα αὐτοῦ τοῦ κατασχεῖν τὴν κιβωτὸν, ὅτι ἐξέκλινεν αὐτὴν ὁ μόσχος. καὶ ἐθυμώθη ὀργῇ κύριος ἐπὶ
oza: et percussit eū ibi: qm̄ tetendit
ὀζὰ, καὶ ἐπάταξεν αὐτὸν ἐκεῖ, διὰ τὸ ἐκτεῖναι τὴν
manū suā in arcam: et mortu? est ibi
χεῖρα αὐτοῦ ἐπὶ τὴν κιβωτὸν, καὶ ἀπέθανεν ἐκεῖ
coram deo. et cōtristat? ē dauid: qm̄ diuisit dñs incisionē in oza: pp̄ hoc vocauit
ἀπέναντι τοῦ θεοῦ. καὶ ἠθύμησε δαυὶδ, ὅτι διέκοψε κύριος διακοπὴν ἐν ὀζᾷ, διὰ τοῦτο ἐκάλεσεν — D
nomē loci illius incisionē oza vsq; ad
τὸ ὄνομα τοῦ τόπου ἐκείνου διακοπὴν ὀζὰ ἕως τῆς
diem hanc. et timuit dauid deū in
ἡμέρας ταύτης. καὶ ἐφοβήθη δαυὶδ τὸν θεὸν ἐν τῇ
die illa dicēs: quō introducā ad meipsum
ἡμέρᾳ ἐκείνῃ λέγων, πῶς εἰσάξω πρὸς ἐμαυτὸν τὴν
arcam dei? et nō adduxit dauid
κιβωτὸν τοῦ θεοῦ; καὶ οὐκ ἀπέστρεψε δαυὶδ τὴν
arcam dei ad se in ciuitatē dauid:
κιβωτὸν τοῦ θεοῦ πρὸς ἑαυτὸν εἰς τὴν πόλιν δαυὶδ,
et auertit eam in domū obed edom geththei.
καὶ ἐξέκλινεν αὐτὴν εἰς οἶκον ὀβὴδ ἐδὼμ τοῦ γεθθαίου.
et mansit arca dei in domo obed edom in domo sua mēsib? tribus. et
καὶ ἐκάθισεν ἡ κιβωτὸς τοῦ θεοῦ ἐν οἴκῳ ὀβὴδ ἐδὼμ ἐν τῷ οἴκῳ αὐτοῦ μῆνας τρεῖς. καὶ
bñdixit dñs domui obed edom et oībus suis.
εὐλόγησε κύριος τὸν οἶκον ὀβὴδ ἐδὼμ καὶ πάντα τὰ αὐτοῦ.

Ca.24.

Et misit chiram rex tyri nuncios
Καὶ ἀπέστειλε χειρὰμ βασιλεὺς τύρου ἀγγέλους — A
ad dauid et ligna cedrina: et artifices parietū:
πρὸς δαυὶδ καὶ ξύλα κέδρινα, καὶ τέκτονας τοίχων, — 2.Re. 5.a.
et artifices lignoꝝ: vt edificarēt ei domū. et cognouit
καὶ τέκτονας ξύλων, τοῦ οἰκοδομῆσαι αὐτῷ οἶκον. καὶ ἔγνω
dauid: q͏ cōfirmauit eū dñs in regem sup
δαυὶδ, ὅτι ἡτοίμασεν αὐτὸν κύριος εἰς βασιλέα ἐπὶ

israel: ⁊ ꝙ auctū ē in altitudinē regnū ſuū
ἰσραὴλ, καὶ ὅτι ηὐξήθη εἰς ὕψος ἡ βασιλεία αὐτοῦ
pp. pplm ſuū israel. ⁊ accepit dauid
διὰ τὸν λαὸν αὐτοῦ τὸν ἰσραὴλ. καὶ ἔλαβεν δαυὶδ
adhuc vxores in hieruſalem: ⁊ nati ſunt ei
ἔτι γυναῖκας ἐν ἱερουσαλὴμ, καὶ ἐτέχθησαν αὐτῷ
filii ⁊ filie. ⁊ hec noīa eorū
υἱοὶ καὶ θυγατέρες. καὶ ταῦτα τὰ ὀνόματα αὐτῶν
qui nati ſunt ei in hieruſalem: ſamaa ⁊
τῶν τεχθέντων αὐτῷ ἐν ἱερουσαλὴμ, σαμαὰ καὶ
ſobab nathan ⁊ ſalomon ⁊ iebaar: ⁊ eliſue
σωβὰβ ναθὰν καὶ σαλομὼν καὶ ἰεβαὰρ, καὶ ἐλισοὺε
B ⁊ eliphalet ⁊ nage ⁊ naphec ⁊ iaphia: ⁊
καὶ ἐλιφαλὲτ καὶ ναγὲ καὶ ναφὲκ καὶ ἰαφίε, καὶ
eliſama ⁊ baaliada ⁊ eliphalat. ⁊ audierūt
ἐλισαμὰ καὶ βααλιαδὰ καὶ ἐλιφαλέτ. καὶ ἤκουσαν
philiſtijm ꝙ vnct⁹ fuit dauid in regem ſup
οἱ ἀλλόφυλοι ὅτι ἐχρίσθη δαυὶδ εἰς βασιλέα ἐπὶ
vniuerſū iſrael: ⁊ aſcenderūt oēs philiſtijm
πάντα ἰσραὴλ, καὶ ἀνέβησαν πάντες οἱ ἀλλόφυλοι
vt q̄rerēt dauid. ⁊ audiuit dauid ⁊ egreſſus ē
ζητῆσαι τὸν δαυίδ. καὶ ἤκουσε δαυὶδ καὶ ἐξῆλθεν
in occurſum eis. ⁊ philiſtijm venerūt: ⁊ diffu
εἰς ἀπάντησιν αὐτῶν. καὶ οἱ ἀλλόφυλοι ἦλθον, καὶ ἐξέ
ſi ſunt in valle gigātum. ⁊ cōſuluit
χύθησαν ἐν τῇ κοιλάδι τῶν γιγάντων. καὶ ἠρώτησε
dauid per deū dicēs: ſi aſcēdā cōtra phi
δαυὶδ διὰ τοῦ θεοῦ λέγων, εἰ ἀναβῶ ἐπὶ τοὺς ἀλ-
liſteos: ⁊ ſi trades eos in ma
λοφύλους, καὶ εἰ παραδώσεις αὐτοὺς εἰς τὰς χεῖ-
C nus meas: ⁊ dixit ei dñs: aſcēde ⁊ dabo
ράς μου; καὶ εἶπεν αὐτῷ κύριος, ἀνάβηθι καὶ δώσω
eos in manus tuas. ⁊ aſcēdit in baal pha
αὐτοὺς εἰς τὰς χεῖράς σου. καὶ ἀνέβη εἰς βαὰλ φα-
raſin: ⁊ percuſſit eos dauid ibi. ⁊ dixit
ρασίν, καὶ ἐπάταξεν αὐτοὺς δαυὶδ ἐκεῖ. καὶ εἶπεν
dauid: diuiſit dñs inimicos meos ī manu mea:
δαυίδ, διέκοψε κύριος τοὺς ἐχθρούς μου ἐν χειρί μου,
ſicut diuiſionē aque. idcirco vocauit nomē
ὡς διακοπὴν ὕδατος. διὰ τοῦτο ἐκάλεσε τὸ ὄνομα
loci illius diuiſio baal pharaſin. ⁊ re
τοῦ τόπου ἐκείνου διακοπὴ βάαλ φαρασίν. καὶ ἐγ-
liquerunt ibi philiſtijm deos ſuos. ⁊
κατέλειπον ἐκεῖ οἱ ἀλλόφυλοι τοὺς θεοὺς αὐτῶν. καὶ
dixit dauid: ⁊ cōbuſti ſunt in igne. ⁊ addide
εἶπε δαυίδ, καὶ ἐνεπρήσθησαν ἐν πυρί. καὶ προσέθεν-
rūt iterū philiſtijm: ⁊ diffuſi ſunt in valle
το ἔτι οἱ ἀλλόφυλοι, καὶ ἐξεχύθησαν ἐν τῇ κοιλάδι
D gigantum. ⁊ interrogauit iterū dauid in deo. ⁊
τῶν γιγάντων. καὶ ἠρώτησεν ἔτι δαυὶδ ἐν θεῷ. καὶ
dixit ei deus: nō ibis poſt eos: re
εἶπεν αὐτῷ ὁ θεός, οὐ πορεύσῃ ὀπίσω αὐτῶν, ἀπο-
uertere ab eis. ⁊ venies ꝯtra eos prope piros
στρέφου ἀπ᾽ αὐτῶν. καὶ ἥξεις αὐτοῖς πλησίον τῶν ἀπίων.
⁊ erit cū audieris vocem terremoti a cacu
καὶ ἔσται ἐν τῷ ἀκοῦσαι τῆς φωνῆς τοῦ σεισμοῦ ἀπ᾽ ἄ-
mine pirorū: tunc egredieris in bellum:
κρου τῶν ἀπίων, τότε ἐξελεύσῃ εἰς τὸν πόλεμον,
q̄ egreſſus ē deus ante te: vt percutiat
ὅτι ἐξῆλθεν ὁ θεὸς ἔμπροσθέν σου, τοῦ πατάξαι τὴν
caſtra philiſtijm. ⁊ fecit dauid
παρεμβολὴν τῶν ἀλλοφύλων. καὶ ἐποίησε δαυὶδ
ſicut preceperat ei deus. ⁊ percuſſit
καθὼς ἐνετείλατο αὐτῷ ὁ θεός. καὶ ἐπάταξε τὴν
caſtra philiſtijm a gabaon vſq; ga
παρεμβολὴν τῶν ἀλλοφύλων ἀπὸ γαβαὼν ἕως γα-
zerā. ⁊ egreſſū ē nomē dauid in oībus
ζηρᾶ. καὶ ἐξῆλθε τὸ ὄνομα δαυὶδ ἐν πάσαις ταῖς
terris: ⁊ dñs dedit pauorē eius ſup
γαίαις, καὶ κύριος ἔδωκε τὸν φόβον αὐτοῦ ἐπὶ
omnes gentes.
πάντα τὰ ἔθνη.

Ca.15.

israel: & ſubleuatum ē regnum ſuum ſuper ppl̄m eius israel. Accepit quoq; dd̄ alias vxores in hieruſalem: genuitq; filios & filias. Et hec nomina eorum qui nati ſunt in hieruſalem. Samma & ſobab nathan & ſalomon iebar eliſu & eliphalech noga quoq; & napheg & iaphie eliſama & baliada & eliphaleth. Audientes autē philiſtiim eo ꝙ vnct⁹ eſſet dauid in regem ſup vniuerſū iſrl̄: aſcenderunt omnes vt quererent eum. Quod cum audiſſet dd̄ egreſſus eſt obuiam eis. Porro philiſtiim venientes diffuſi ſunt in valle raphaim. Conſuluitq; dauid deum dicens. Si aſcēdam ad philiſteos & ſi trades eos ī manu mea? Et dixit ei dn̄s. Aſcende & tradā eos in manu tua. Cūq; illi aſcēdiſſet in baalpharaſim pcuſſit eos ibi dd̄ & dixit. Diuiſit deus inimicos meos per manū meam ſicut diuidūtur aque: & idcirco vocatū ē nomē illi⁹ loci baalpharaſim. Dereliqueruntq; ibi deos ſuos: quos dauid iuſſit exuri. Alia etiam vice philiſtiim irruerūt & diffuſi ſūt ī valle. Cōſuluitq; rurſum dauid deum: & dixit ei deus. Nō aſcēdas poſt eos: recede ab eis & venies contra illos ex aduerſo pirorum. Cumq; audieris ſonitū gradiētis in cacumine pirorum: tunc egredieris ad bellum. Egreſſus eſt enim deus ante te vt percutiat caſtra philiſtiim. Fecit ergo dauid ſicut preceperat ei deus: & percuſſit caſtra philiſtinorū de gabaon vſq; gazera. Diuulgatūq; eſt nomē dd̄ in vniuerſis regiōibus: & dn̄s dedit pauorem eius ſuper omnes gentes. 15

ישראל כי נשאת למעלה מלכותו | עלה
בעבור עמו ישראל: ויקח דויד עוד | עבר לקח
נשים בירושלם ויולד דויד עוד | נשה ילד
בנים ובנות: ואלה שמות | בנה
הילודים אשר היו לו בירושלם | היה
שמוע ושובב נתן ושלמה:
ויבחר ואלישוע ואלפלט: ונגה
ונפג ויפיע: ואלישמע ובעלידע
ואליפלט: וישמעו פלשתים כי | שמע
נמשח דויד למלך על כל ישראל | משח
ויעלו כל פלשתים לבקש את | עלה
דויד וישמע דויד ויצא לפניהם: | פנה
ופלשתים באו ויפשטו בעמק | בוא פשט
רפאים: וישאל דויד באלהים | שאל
לאמר האעלה על פלשתיים | עלה
ונתתם בידי ויאמר לו יהוה עלה | נתן אמר
ונתתים בידך: ויעלו בבעל פרצים
ויכם שם דויד ויאמר דויד | נכה
פרץ האלהים את אויבי בידי | איב
כפרץ מים על כן קראו שם
המקום ההוא בעל פרצים: ויעזבו | קום עזב
שם את אלהיהם ויאמר דויד
וישרפו באש: ויסיפו עוד | שרף יסף
פלשתים ויפשטו בעמק: וישאל | פשט שאל
עוד דויד באלהים ויאמר לו
האלהים לא תעלה אחריהם
הסב מעליהם ובאת להם ממול | סבב בוא
הבכאים: ויהי כשמעך את קול | היה
הצעדה בראשי הבכאים אז
תצא למלחמה כי יצא האלהים | יצא לחם
לפניך להכות את מחנה | חנה נכה
פלשתים: ויעש דויד כאשר | חוה עשה
צוהו האלהים ויכו את מחנה | נכה
פלשתים מגבעון ועד גזרה: ויצא
שם דויד בכל הארצות ויהוה
נתן את פחדו על כל הגוים:

Capv. x. וַיַּעַשׂ לוֹ בָתִּים בְּעִיר דָּוִיד בית כון
וַיָּכֶן מָקוֹם לַאֲרוֹן הָאֱלֹהִים וַיֶּט לוֹ קום ארן
אֹהֶל׃ אָז אָמַר דָּוִיד לֹא לָשֵׂאת נטה נשא
אֶת אֲרוֹן הָאֱלֹהִים כִּי אִם הַלְוִיִּם
כִּי בָם בָּחַר יְהוָה לָשֵׂאת אֶת
אֲרוֹן יְהוָה וּלְשָׁרְתוֹ עַד עוֹלָם׃
וַיַּקְהֵל דָּוִיד אֶת כָּל יִשְׂרָאֵל אֶל קהל
יְרוּשָׁלִַם לְהַעֲלוֹת אֶת אֲרוֹן יְהוָה עלה
אֶל מְקוֹמוֹ אֲשֶׁר הֵכִין לוֹ׃ וַיֶּאֱסֹף קום כון
דָּוִיד אֶת בְּנֵי אַהֲרֹן וְאֶת הַלְוִיִּם׃ אסף
לִבְנֵי קְהָת אוּרִיאֵל הַשָּׂר וְאֶחָיו שור
מֵאָה וְעֶשְׂרִים׃ לִבְנֵי מְרָרִי עֲשָׂיָה
הַשָּׂר וְאֶחָיו מָאתַיִם וְעֶשְׂרִים׃ מאה
לִבְנֵי גֵרְשׁוֹם יוֹאֵל הַשָּׂר וְאֶחָיו
מֵאָה וּשְׁלֹשִׁים׃ לִבְנֵי אֱלִיצָפָן
שְׁמַעְיָה הַשָּׂר וְאֶחָיו מָאתָיִם׃
לִבְנֵי חֶבְרוֹן אֱלִיאֵל הַשָּׂר וְאֶחָיו
שְׁמוֹנִים׃ לִבְנֵי עֻזִּיאֵל עַמִּינָדָב שמן
הַשָּׂר וְאֶחָיו מֵאָה וּשְׁנֵים עָשָׂר׃
וַיִּקְרָא דָוִיד לְצָדוֹק וּלְאֶבְיָתָר קרא
הַכֹּהֲנִים וְלַלְוִיִּם לְאוּרִיאֵל
עֲשָׂיָה וְיוֹאֵל וּשְׁמַעְיָה וֶאֱלִיאֵל
וְעַמִּינָדָב׃ וַיֹּאמֶר לָהֶם אַתֶּם רָאשֵׁי אמר
הָאָבוֹת לַלְוִיִּם הִתְקַדְּשׁוּ אַתֶּם קדש
וַאֲחֵיכֶם וְהַעֲלִיתֶם אֵת אֲרוֹן עלה ארן
יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל אֶל הֲכִינוֹתִי כון
לוֹ׃ כִּי לְמַבָּרִאשׁוֹנָה לֹא אַתֶּם
פָּרַץ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ בָּנוּ כִּי לֹא
דְרַשְׁנֻהוּ כַּמִּשְׁפָּט׃ וַיִּתְקַדְּשׁוּ שפט
הַכֹּהֲנִים וְהַלְוִיִּם לְהַעֲלוֹת אֶת
אֲרוֹן יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל׃ וַיִּשְׂאוּ נשא
בְּנֵי הַלְוִיִּם אֵת אֲרוֹן הָאֱלֹהִים
כַּאֲשֶׁר צִוָּה מֹשֶׁה כִּדְבַר
יְהוָה בִּכְתֵפָם בַּמֹּטוֹת עֲלֵיהֶם׃ מוט
וַיֹּאמֶר דָּוִיד לְשָׂרֵי הַלְוִיִּם שור
לְהַעֲמִיד אֶת אֲחֵיהֶם הַמְשֹׁרְרִים עמד שור

Fecit quoq; sibi domos in ciuitate dd: & edificauit locū arce dei: tetenditq; ei tabernaculū. Tūc dixit dd. Illicitū est vt a quocunq; portetur arca dei: nisi a leuitis quos elegit dominus ad portandum eam: & ad ministrandū sibi vsq; in eternum. Cōgregauitq; vniuersum israel in ierusalem: vt aferretur arca domini in locum suum quē p̄parauerat ei: necnon & filios aaron & leuitas. De filiis caath: vriel princeps fuit: & frēs eius cētū viginti. De filiis merari: asaia princeps & fratres eius ducenti viginti. De filiis gerson: iohel princeps: & fratres eius centū triginta. De filiis elisaphan: semeias princeps: & frēs eius ducenti. De filiis hebrō: elihel princeps: & frēs eius octoginta. De filiis ozihel: aminadab priceps: & frēs eius cētū duodecim. Vocauitq; dauid sadoch & abiathar sacerdotes & leuitas vriel asaiam iohel semeiam elihel & aminadab: & dixit ad eos. Vos qui estis principes familiarū leuiticarum sanctificamini cū fratribus vestris: & afferte arcam dñi dei israel ad locum qui ei preparatus est: ne vt a principio quia nō eratis presentes percussit nos dñs: sic & nūc fiat: illicitū quid nobis agentibus. Sanctificati sunt ergo sacerdotes & leuite vt portarēt arcā dñi dei israel. Et tulerūt filii leui arcam dei sicut preceperat moyses iuxta verbum dñi humeris suis in vectibus. Dixitq; dauid principibus leuitarum vt cōstituerent de fratribus suis cātores

Et fecit sibi domos in ciuitate dauid: et
Καὶ ἐποίησεν ἑαυτῷ οἴκους ἐν πόλει δαυίδ, καὶ ἡ- A
preparauit locū arce dei: et fixit ei
τοίμασε τόπον τῇ κιβωτῷ τοῦ θεοῦ, καὶ ἔπηξεν αὐ-
tabernaculū. tūc dixit dauid: nō est portare ar-
τῇ σκηνήν. τότε εἶπεν δαυίδ, οὐκ ἔστιν ἆραι τὴν κι-
cam dei: nisi leuitas: quia eos ele-
βωτὸν τοῦ θεοῦ, ἀλλ᾽ ἢ τοὺς λευίτας, ὅτι αὐτοὺς ἐξε-
git dñs vt portarēt arcam dñi: et
λέξατο ὁ κύριος αἴρειν τὴν κιβωτὸν τοῦ κυρίου, καὶ
ministrarēt ei vsq; in eternū: et cōgregauit dauid
λειτουργεῖν αὐτῷ ἕως αἰῶνος, καὶ συνήγαγε δαυίδ
oēm israel in hierusalem: vt afferrent
τὸν πάντα ἰσραὴλ εἰς ἱερουσαλήμ, τοῦ ἀνενεγκεῖν
arcam dñi ad locum quē p̄parauit ei.
τὴν κιβωτὸν κυρίου εἰς τὸν τόπον ὃν ἡτοίμασεν αὐτῇ.
et cōgregauit dauid filios aaron et leui-
καὶ συνήγαγε δαυίδ τοὺς υἱοὺς ἀαρὼν καὶ τοὺς λευί-
tas. de filijs caath: vriel pn̄ceps et fratres
τας. τῶν υἱῶν καὰθ, οὐριὴλ ὁ ἄρχων καὶ οἱ ἀδελφοὶ
eius: centū et viginti. de filijs merari: asaia
αὐτοῦ, ἑκατὸν καὶ εἴκοσι. τῶν υἱῶν μεραρί, ἀσαΐα ὁ
princeps et fratres eius: ducēti viginti. de fi-
ἄρχων καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ, διακόσιοι εἴκοσι. τῶν υἱ-
lijs gerson: ioel pn̄ceps et fratres eius: du-
ῶν γηρσών, ἰωὴλ ὁ ἄρχων καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ, δια-
centi triginta. de filijs elisaphan: samea prin-
κόσιοι τριάκοντα. τῶν υἱῶν ἐλισαφάν, σαμαΐα ὁ ἄρ-
ceps et fratres eius: ducēti. de filijs che-
χων καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ, διακόσιοι. τῶν υἱῶν χεβ-
bron: eliel princeps et fratres eius: octogin-
ρών, ἐλιὴλ ὁ ἄρχων καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ, ὀγδοήκον-
ta. de filijs oziel: aminadab princeps et fra-
τα. τῶν υἱῶν ὀζιήλ, ἀμιναδὰβ ὁ ἄρχων καὶ οἱ ἀδελ-
tres eius: centū et duodecim. et vocauit dauid
φοὶ αὐτοῦ, ἑκατὸν καὶ δώδεκα. καὶ ἐκάλεσε δαυίδ
sadoc et abiathar sacerdotes et leui-
τὸν σαδὼκ καὶ τὸν ἀβιάθαρ τοὺς ἱερεῖς καὶ τοὺς λευί-
tas vriel et asaia et ioel et samea et eli-
τας τὸν οὐριὴλ καὶ ἀσαΐα καὶ ἰωὴλ καὶ σαμαΐα καὶ ἐλι-
el et aminadab: et dixit eis: vos princi-
ὴλ καὶ ἀμιναδάβ, καὶ εἶπεν αὐτοῖς, ὑμεῖς οἱ ἄρχον-
pes familiarū leuitarū: sctificamini vos
τες τῶν πατριῶν τῶν λευιτῶν, ἁγιάσθητε ὑμεῖς
et fratres vrī: et afferte arcam do-
καὶ οἱ ἀδελφοὶ ὑμῶν, καὶ ἀνοίσατε τὴν κιβωτὸν κυ-
mini dei israel: vbi p̄paraui ei: quia nō
ρίου τοῦ θεοῦ ἰσραήλ, οὗ ἡτοίμασα αὐτῇ, ὅτι οὐκ B
in principio vos eratis p̄parati: percussit dñs
ἐν τῷ πρότερον ὑμᾶς εἶναι ἑτοίμους, διέκοψε κύριος
deus nr̄ in nobis: quia nō quesiuimus eū in iu-
ὁ θεὸς ἡμῶν ἐν ἡμῖν, ὅτι οὐκ ἐζητήσαμεν αὐτὸν ἐν κρί-
dicio. et sctificati sunt sacerdotes et leuite vt por-
ματι. καὶ ἡγιάσθησαν οἱ ἱερεῖς καὶ οἱ λευῖται ἐνεγ-
tarēt arcam dñi dei israel. et tulerūt fi-
κεῖν τὴν κιβωτὸν κυρίου θεοῦ ἰσραήλ. καὶ ἦραν οἱ υἱ-
lij leuitarū arcam dei: sicut preceperat
οἱ τῶν λευιτῶν τὴν κιβωτὸν τοῦ θεοῦ, ὡς ἐνετείλατο
moyses in verbo dñi scdm scripturā in vecti-
μωυσῆς ἐν λόγῳ κυρίου κατὰ τὴν γραφὴν ἐν ἀναφορεῦ-
bus in hu̅meri suis. et dixit dauid principibus
σιν ἐν ὤμοις αὐτῶν. καὶ εἶπε δαυίδ τοῖς ἄρχουσι τῶν
leuitarū: cōstituite fratres vros cantores
λευιτῶν, στήσατε τοὺς ἀδελφοὺς ὑμῶν τοὺς ψαλτῳδοὺς

in organis muſicoꝝ: in naulis ⁊ in lyris ⁊ cym
ἐν ὀργάνοις ᾠδῶν, ἐν νάβλαις καὶ ἐν κινύραις καὶ κυμ
balis: vt audire faciāt vt exaltarēt in voce in leti
βάλοις, ἀκουτίζοντες τοῦ ὑψῶσαι ἐν φωνῇ εἰς εὐφρο
ciam. ⁊ ſteterūt leuite: hemā filius ioel: ⁊ de
σύνην. καὶ ἔστησαν οἱ λευῖται, αἱμὰν υἱὸς ἰωὴλ, καὶ ἐκ
fratribus eius aſaph filius barachia: ⁊ de
τῶν ἀδελφῶν αὐτοῦ ἀσὰφ υἱὸς βαραχία, καὶ ἀπὸ
filijs merari fratris eius ethan fili⁹ ciſei:
τῶν υἱῶν μεραρὶ ἀδελφοῦ αὐτοῦ αἰθὰν υἱὸς κισαίου,
⁊ cum eis fratres eoꝝ. q̄ in ſcd̄o ordine: za
καὶ μετ᾽ αὐτῶν οἱ ἀδελφοὶ αὐτῶν. οἱ δευτερεύοντες, ζα
charias fili⁹ ieiel ⁊ ſemiramoth ⁊ iaiel ⁊ ani:
χαρίας υἱὸς ἰεϊὴλ καὶ σεμιραμὼθ καὶ ἰαϊὴλ καὶ ἀνί,
⁊ eliab ⁊ banea ⁊ maaſia ⁊ mattathias
καὶ ἐλιὰβ καὶ βαναία καὶ μαασία καὶ ματταθίας
⁊ eliphal: ⁊ maccania ⁊ obed eddom ⁊ ieel
καὶ ἐλιφαλ, καὶ μακκανία καὶ ὠβὴδ ἐδδὼμ καὶ ἰεὴλ
ianitores. ⁊ cātores: heman aſaph hethan in cym
οἱ πυλωροί. καὶ οἱ ᾠδοί, αἱμὰν ἀσὰφ αἰθὰμ ἐν κυμ
balis eneis vt audire faciāt: ⁊ zacharias ⁊
βάλοις χαλκοῖς τοῦ ἀκουτίσαι, καὶ ζαχαρίας καὶ
ozlel ⁊ ſemiramoth ⁊ ieiel ⁊ ani ⁊ eliab ⁊
ὀζιὴλ καὶ σεμιραμὼθ καὶ ἰεϊὴλ καὶ ἀνὶ καὶ ἐλιὰβ καὶ
maaſias ⁊ baneas in naulis pro arcanis.
μαασίας καὶ βαναίας ἐν νάβλαις περὶ τῶν κρυφίων
⁊ mattathias ⁊ eliphalu ⁊ maccanias ⁊ obed
καὶ ματταθίας καὶ ἐλιφαλοὺ καὶ μακκανίας καὶ ὠβὴδ
eddom ⁊ ieiel ⁊ ozias in lyris pro octa
ἐδδὼμ καὶ ἰεϊὴλ καὶ ὀζίας ἐν κινύραις περὶ τῆς ὀγ
ua victorie ⁊ chonenias pricepſ leui
δόης τοῦ ἐνισχῦσαι. καὶ χωνενίας ἄρχων τῶν λευϊ
tarū in eleuatione pricepſ cātoꝝ: q̄ſi ſapiēs erat.
τῶν ἐν τῇ ἄρσει ἄρχων τῶν ᾠδῶν, ὅτι συνετὸς ἦν.
⁊ barachias ⁊ helcana ianitores arce.
καὶ βαραχίας καὶ ἐλκανὰ πυλωροὶ τῆς κιβωτοῦ.
⁊ ſabanea ⁊ ioſaphat ⁊ nathanael ⁊ amaſai
καὶ σαβανία καὶ ἰωσαφὰτ καὶ ναθαναὴλ καὶ ἀμασαὶ
⁊ zacharias ⁊ banaias ⁊ elieser ſacerdotes clan
καὶ ζαχαρίας καὶ βαναίας καὶ ἐλιέζερ οἱ ἱερεῖς σαλ
gentes in tubis coram arca
πίζοντες ἐν ταῖς σάλπιγξιν ἔμπροσθεν τῆς κιβωτοῦ
dei: ⁊ obed eddom ⁊ hiechia ianitores ar
τοῦ θεοῦ, καὶ ὠβὴδ ἐδδὼμ καὶ ἰεχία πυλωροὶ τῆς κι
ce. ⁊ erat dauid ⁊ ſeniores iſrael ⁊
βωτοῦ. καὶ ἦν δαυὶδ καὶ οἱ πρεσβύτεροι ἰσραὴλ καὶ
tribuni euntes ad portādū ar
οἱ χιλίαρχοι οἱ πορευόμενοι τοῦ ἀνενεγκεῖν τὴν κι
cam federis dn̄i de domo obed eddom in
βωτὸν τῆς διαθήκης κυρίου ἐξ οἴκου ὠβὴδ ἐδδὼμ ἐν
letitia. ⁊ factū eſt cū cōfortaret de⁹
εὐφροσύνῃ. καὶ ἐγένετο ἐν τῷ κατισχῦσαι τὸν θεὸν τοὺς
leuitas portātes arcam federis dn̄i: ⁊
λευΐτας αἴροντας τὴν κιβωτὸν διαθήκης κυρίου, καὶ
immolauerūt ſeptē vitulos ⁊ ſeptē arietes. ⁊ dauid
ἔθυσαν ἑπτὰ μόσχους καὶ ἑπτὰ κριούς. καὶ δαυὶδ
accinctus in ſtola byſſina ⁊ oēs leui
περιεζωσμένος ἐν στολῇ βυσσίνῃ καὶ πάντες οἱ λευῖ
D te ⁊ omnes q̄ portabāt arcam federis do
1.Reg. 6.c. ται καὶ πάντες οἱ αἴροντες τὴν κιβωτὸν διαθήκης κυ
mini ⁊ cantores ⁊ chonenias pricepſ cā
ρίου καὶ οἱ ψαλτῳδοὶ καὶ χωνενίας ὁ ἄρχων τῶν ᾠ
torū canētiū: ⁊ ſup dauid ephud byſſinum
δῶν τῶν ᾀδόντων, καὶ ἐπὶ δαυὶδ ἐφοὺδ βύσσινον
⁊ ois iſrael deducētes arcam federis do
καὶ πᾶς ἰσραὴλ ἀνάγοντες τὴν κιβωτὸν διαθήκης κυ
mini in ſigno ⁊ in voce tube
ρίου ἐν σημασίᾳ καὶ ἐν φωνῇ σωφὰρ

in organis muſicorum: nablis videlicet & lyris & cymbalis vt reſonaret in excelſis ſonitus leticie. Cōſtitueruntq; leuitas hemā filiū iohel & de fratribus eius aſaph filiū barachie. de filiis vero merari fratribus eorū: ethan filium caſaie: & cū eis fratres eorū. In ſcd̄o ordine zachariā & ben & iazihel & ſemiramoth & iehihel & ani: eliab & banaiam & maaſiam & mathathiā & eliphalu & maceniam & obededom & iehihel ianitores. Porro cantores hemā aſaph & ethan in cymbalis eneis concrepantes. zacharias aūt & ozihel & ſemiramoth & iahihel & ani eliab & maaſias & banaias in nablis arcana cantabant. Porro mathathias & eliphalu & macenias & obededom & iehihel & ozaziu in citharis pro octaua canebāt epinicion. Chonenias aūt princeps leuitarū prophetie p̄erat: & ad p̄cinendā melodiā. Erat quippe valde ſapiēs. Et barachias & helcana ianitores arce. Porro ſebenias & ioſaphat & nathanael & amaſai & zacharias & banaias & eliezer ſacerdotes clangebāt tubis coram arca dei: & obededom & ahias erāt ianitores arce. Igitur dd̄ & oēs maiores natu iſrael & tribuni: ierunt ad portandam arcam federis domini de domo obededom cū leticia. Cunq; adiuuiſſet deus leuitas qui portabant arcam federis dn̄i: immolabantur ſeptem tauri & ſeptē arietes. Porro dauid erat indutus ſtola byſſina: & vniuerſi leuite qui portabāt arcā federis cātoreſq;: et chonenias princeps prophetie iter cantores. dd̄ āt idut⁹ erat ephot lineo. Vniuerſuſq; iſrael deducebant arcam federis dn̄i i iubilo et ſonitu buccine

בִּכְלֵי שִׁיר נְבָלִים וְכִנֹּרוֹת וּמְצִלְתָּיִם — כָּלָה
מַשְׁמִיעִים לְהָרִים בְּקוֹל לְשִׂמְחָה׃ — צָלַל שָׁמַע
וַיַּעֲמִידוּ הַלְוִיִּם אֵת הֵימָן בֶּן יוֹאֵל — רוּם
וּמִן אֶחָיו אָסָף בֶּן בֶּרֶכְיָהוּ וּמִן בְּנֵי
מְרָרִי אֲחֵיהֶם אֵיתָן בֶּן קוּשָׁיָהוּ׃
וְעִמָּהֶם אֲחֵיהֶם הַמִּשְׁנִים זְכַרְיָהוּ — שָׁנָה
בֵּן וְיַעֲזִיאֵל וּשְׁמִירָמוֹת וִיחִיאֵל
וְעֻנִּי אֱלִיאָב וּבְנָיָהוּ וּמַעֲשֵׂיָהוּ
וּמַתִּתְיָהוּ וֶאֱלִיפְלֵהוּ וּמִקְנֵיָהוּ
וְעֹבֵד אֱדֹם וִיעִיאֵל הַשֹּׁעֲרִים׃
וְהַמְשֹׁרְרִים הֵימָן אָסָף וְאֵיתָן
בִּמְצִלְתַּיִם נְחֹשֶׁת לְהַשְׁמִיעַ׃
וּזְכַרְיָה וַעֲזִיאֵל וּשְׁמִירָמוֹת וִיחִיאֵל
וְעֻנִּי וֶאֱלִיאָב וּמַעֲשֵׂיָהוּ וּבְנָיָהוּ
בִּנְבָלִים עַל עֲלָמוֹת׃ וּמַתִּתְיָהוּ
וֶאֱלִיפְלֵהוּ וּמִקְנֵיָהוּ וְעֹבֵד אֱדֹם
וִיעִיאֵל וַעֲזַזְיָהוּ בְּכִנֹּרוֹת עַל
הַשְּׁמִינִית לְנַצֵּחַ׃ וּכְנַנְיָהוּ שַׂר — שָׁמַן
הַלְוִיִּם בְּמַשָּׂא יָסֹר בַּמַּשָּׂא כִּי מֵבִין — נָשָׂא שׂוּר
הוּא׃ וּבֶרֶכְיָה וְאֶלְקָנָה שֹׁעֲרִים — בִּין
לָאָרוֹן׃ וּשְׁבַנְיָהוּ וְיוֹשָׁפָט וּנְתַנְאֵל — אָרַן
וַעֲמָשַׂי וּזְכַרְיָהוּ וּבְנָיָהוּ וֶאֱלִיעֶזֶר
הַכֹּהֲנִים מַחְצְצְרִים בַּחֲצֹצְרוֹת — חָצַר
לִפְנֵי אֲרוֹן הָאֱלֹהִים וְעֹבֵד אֱדֹם — פָּנָה
וִיחִיָּה שֹׁעֲרִים לָאָרוֹן׃ וַיְהִי דָוִיד וְזִקְנֵי — הָיָה
יִשְׂרָאֵל וְשָׂרֵי הָאֲלָפִים הַהֹלְכִים — שׂוּר
לְהַעֲלוֹת אֶת אֲרוֹן בְּרִית יְהוָה מִן — עָלָה בָּרַת
בֵּית עֹבֵד אֱדֹם בְּשִׂמְחָה׃ וַיְהִי בֶּעְזֹר
הָאֱלֹהִים אֶת הַלְוִיִּם נֹשְׂאֵי אֲרוֹן
בְּרִית יְהוָה וַיִּזְבְּחוּ שִׁבְעָה פָרִים — זָבַח
וְשִׁבְעָה אֵילִים׃ וְדָוִיד מְכֻרְבָּל בִּמְעִיל — כִּרְבֵּל מָעַל
בּוּץ וְכָל הַלְוִיִּם הַנֹּשְׂאִים אֶת
הָאָרוֹן וְהַמְשֹׁרְרִים וּכְנַנְיָה הַשַּׂר — שׂוּר נָשָׂא
הַמַּשָּׂא הַמְשֹׁרְרִים וְעַל דָּוִיד אֵפוֹד — אָפַד
בָּד׃ וְכָל יִשְׂרָאֵל מַעֲלִים אֶת אֲרוֹן — עָלָה
בְּרִית יְהוָה בִּתְרוּעָה וּבְקוֹל שׁוֹפָר — רוּעַ שָׁפַר

ובחצצרות ובמצלתים משמעים — צלל שמע
בנבלים וכנרות׃ ויהי ארון ברית
יהוה בא עד עיר דויד ומיכל בת — בוא
שאול נשקפה בעד החלון ותרא — שקף חלל
את המלך דויד מרקד ומשחק — ראה רקד
ותבז לו בלבה׃ ויביאו את — שחק בזה
Cap.xvj.
ארון האלהים ויציגו אתו בתוך — בוא יצג
האהל אשר נטה לו דויד ויקריבו — קרב
עלות ושלמים לפני האלהים׃ — עלה פנה
ויכל דויד מהעלות העלה והשלמים — כלה עלה
ויברך את העם בשם יהוה׃ ויחלק — ברך חלק
לכל איש ישראל מאיש ועד אשה — איש
לאיש ככר לחם ואשפר — שפר
ואשישה׃ ויתן לפני ארון יהוה מן — אשש נתן
הלוים משרתים ולהזכיר ולהודות — ארן שרת
ולהלל ליהוה אלהי ישראל׃ אסף — זכר ידה
הראש ומשנהו זכריה יעיאל — שנה
ושמירמות ויחיאל ומתתיה ואליאב
ובניהו ועבד אדם ויעיאל בכלי — כלה
נבלים ובכנרות ואסף במצלתים
משמיע׃ ובניהו ויחזיאל הכהנים — שמע
בחצצרות תמיד לפני ארון ברית — חצר תמד
האלהים׃ ביום ההוא אז נתן דויד — ברת
בראש להדות ליהוה ביד אסף
ואחיו׃ הודו ליהוה קראו בשמו
הודיעו בעמים עלילתיו׃ שירו לו — ידע עלל
זמרו לו שיחו בכל נפלאתיו׃ — שור שוח
התהללו בשם קדשו ישמח לב — פלא הלל
מבקשי יהוה׃ דרשו יהוה — שמח בקש
ועזו בקשו פניו תמיד׃ — עזז פנה
זכרו נפלאתיו אשר עשה
מפתיו ומשפטי פיהו׃ זרע — יפת שפט
ישראל עבדו בני יעקב בחיריו׃ — פה בחר
הוא יהוה אלהינו בכל
הארץ משפטיו׃ זכרו לעולם — צלם
בריתו דבר צוה לאלף דור׃

& tubis & cymbalis & nablis & citharis concrepantes. Cumq; peruenisset arca federis domini vsq; ad ciuitatem dauid: michol filia saul prospiciens per fenestram vidit regẽ dauid saltãtẽ atq; ludetẽ: & despexit eũ i corde suo.

16.

Attulerunt igitur arcam dei & constituerunt eam in medio tabernaculi qd tetẽderat ei dd: & obtulerũt holocausta & pacifica coram deo. Cũq; cõplesset dd offerẽs holocausta & pacifica: benedixit populo i nomine dñi: & diuisit vniuersis per singulos a viro vsq; ad mulierẽ tortam panis & partẽ asse carnis bubale: & frixã oleo similã. Cõstituitq; corã arca dñi de leuitis q ministrarẽt & recordaretur opũ ei⁹ & glorificarent atq; laudarent dñm deũ israel: asaph pricipẽ & sm ei⁹ zachariã. Porro iahihel & semiramoth iehihel & mathathiam & eliab & banaiam & obededõ ieihel super organa psalterii & lyras: asaph autem vt in cymbalis psonaret: banaiã vero & azihel sacerdotes: canere tuba iugiter coram arca federis dei. In illo die fecit dauid principem ad confitendum domino asaph & fres eius. Cõfitemini dño & inuocate nomẽ ei⁹: notas facite i pplis adiuẽtiões eius. Cãtate ei & psallite ei & narrate omĩa mirabilia eius: laudate nomen sanctũ eius: letetur cor querentium dominũ. Querite dominum & virtutem eius: querite faciem eius semper. Recordamini mirabilium eius que fecit signorum illi⁹ & iudiciorum oris eius. Semen israel serui eius: filii iacob electi eius. Ipse dominus deus noster: in vniuersa terra iudicia eius. Recordamini in sẽpiternũ pacti ei⁹: sermonis quẽ pcepit i mille gñatiões.

τ in tubis τ in cymbalis resonantes in nau
καὶ ἐν σάλπιγξι καὶ ἐν κυμβάλοις ἀναφωνοῦντες ἐν ναύ
lis τ in citharis. τ factũ ẽ τ venit arca fede-
λοις καὶ ἐν κινύραις. καὶ ἐγένετο καὶ ἦλθεν ἡ κιβωτὸς διαθή
ris dñi vsq; ad ciuitatẽ dd: τ mechol filia saulis
κης κυ ἕως πόλεως δαδ, καὶ μελχὸλ ἡ θυγάτηρ σαοὺλ
prospexit per fenestrã: τ vidit regem dauid
παρέκυψε διὰ τῆς θυρίδος, καὶ εἶδε τὸν βασιλέα δαυὶδ
saltantẽ τ ludentẽ: τ despexit eum in
ὀρχούμενον καὶ παίζοντα, καὶ ἐξουδένωσεν αὐτὸν ἐν τῇ
anima sua.
ψυχῇ αὐτῆς.

Ca.16.

Et attulerũt arcam dei τ cõstitue-
Καὶ εἰσήνεγκαν τὴν κιβωτὸν τοῦ θεοῦ καὶ ἀπηρεί
runt eam in medio tabnaculi: qđ firerat ei dauid:
σαντο αὐτὴν ἐν μέσῳ τῆς σκηνῆς, ἧς ἔπηξεν αὐτῇ δαυίδ, A
τ obtulerũt holocausta τ pacifica coram
καὶ προσήνεγκαν ὁλοκαυτώματα καὶ εἰρηνικὰς ἐναντί
deo. τ cõpleuit dauid offerẽs holo
ον τοῦ θεοῦ. καὶ συνετέλεσε δαυὶδ ἀναφέρων τὰ ὁλοκαυ
causta τ pacifica: τ bñdixit pplo in no
τώματα καὶ τὰς εἰρηνικάς, καὶ εὐλόγησε τὸν λαὸν ἐν ὀνό
mine dñi. τ diuisit dauid omni viro israel a
ματι κυ. καὶ διεμέρισε δαυὶδ παντὶ ἀνδρὶ ἰηλ ἀπὸ
viro τ vsq; ad mulierẽ: viro tortã panis: τ la-
ἀνδρὸς καὶ ἕως γυναικός, τῷ ἀνδρὶ κέγχαρ ἄρτου, καὶ λά
ganũ sartaginis τ collyridã. τ ordinauit dd iuxta fa-
γανον τηγάνου καὶ κολλυρίτην. καὶ ἔταξε δαδ κατὰ πρό
ciem arce federis dñi de leuitis q̃ mi
σωπον τῆς κιβωτοῦ διαθήκης κυρίου ἐκ τῶν λευιτῶν λει
nistrarẽt τ resonarẽt: vt cõfiterẽtur τ
τουργοῦντας καὶ ἀναφωνοῦντας, τοῦ ἐξομολογεῖσθαι καὶ
laudarẽt dñz deũ isrl: asaph dux: secũdus eius
αἰνεῖν κῶ τῷ θεῷ ἰηλ, ἀσὰφ ὁ ἡγούμενος, ὁ δεύτερος αὐτοῦ
zacharias τ hietel τ semiramoth τ iael τ matha
ζαχαρίας καὶ ἰεϊὴλ καὶ σεμιραμὼθ καὶ ἰαὴλ καὶ ματτα
thias: τ eliab τ baneas τ obed eddom τ iiel
θίας, καὶ ἐλιὰβ καὶ βαναίας καὶ ὠβὴδ ἐδὼμ καὶ ἰεϊὴλ
in organis in naulis τ lyris: τ asaph in cymba
ἐν ὀργάνοις ἐν ναύλαις καὶ κινύραις, καὶ ἀσὰφ ἐν κυμβά
lis psonans: τ baneas τ hieziel sacerdotes in
λοις ἀναφωνῶν, καὶ βαναίας καὶ ἰεζιὴλ οἱ ἱερεῖς ἐν ταῖς
tubis iugiter corã arca federis
σάλπιγξι διαπαντὸς ἐνώπιον τῆς κιβωτοῦ τῆς διαθήκης
dei in die illo. tunc ordinauit dd i pricipio ad
τοῦ θεοῦ ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ. τότε ἔταξε δαυὶδ ἐν ἀρχῇ τοῦ
laudãdũ dñm in manu asaph τ fratrum eius. B
αἰνεῖν τὸν κύριον ἐν χειρὶ ἀσὰφ καὶ τῶν ἀδελφῶν αὐτοῦ.
cõfitemini dño τ inuocate eũ in nomi psal. 104
ἐξομολογεῖσθε τῷ κυρίῳ καὶ ἐπικαλεῖσθε αὐτὸν ἐν ὀνόμα Esai. 21.b.
ne eius: notas facite in pplis adinuẽtiones
τι αὐτοῦ, γνωρίσατε ἐν τοῖς λαοῖς τὰ ἐπιτηδεύματα
eius. cãtate ei τ psallite ei: narrate in
αὐτοῦ. ᾄσατε αὐτῷ καὶ ὑμνήσατε αὐτῷ, διηγήσασθε ἐν
vniuersis mirabilia eius: q̃ fecit dñs. laudate in no-
πᾶσι τὰ θαυμάσια αὐτοῦ, ἃ ἐποίησε κς. αἰνεῖτε ἐν ὀνό
mine sctõ eius. letabitur cor querẽs bo
ματι ἁγίῳ αὐτοῦ. εὐφρανθήσεται καρδία ζητοῦσα τὴν εὐ
nã voluntatẽ ei⁹: querite dñm τ cõfortamini: que
δοκίαν αὐτοῦ, ζητήσατε τὸν κύριον καὶ ἰσχύσατε, ζητή
rite faciem ei⁹ semper: recordami
σατε τὸ πρόσωπον αὐτοῦ διαπαντός, μνημονεύσα
ni mirabiliũ eius: q̃ fecit: portẽtorũ eius τ
τε τὰ θαυμάσια αὐτοῦ, ἃ ἐποίησε, τὰ τέρατα αὐτοῦ καὶ
iudiciorũ oris eius. semẽ israel serui eius:
τὰ κρίματα τοῦ στόματος αὐτοῦ. σπέρμα ἰηλ δοῦλοι αὐτοῦ,
filii iacob electi eius. ipse dñs de⁹ nr: in vni
υἱοὶ ἰακὼβ ἐκλεκτοὶ αὐτοῦ. αὐτὸς κύριος ὁ θς ἡμῶν ἐν πά
uersa tra iudicia eius: recordamini in sẽpiternũ pa
σῃ τῇ γῇ τὰ κρίματα αὐτοῦ, μνημονεύετε εἰς αἰῶνα διαθή
cti eius. smdis eius quẽ precepit in mille gñatiões:
κης αὐτοῦ, λόγου αὐτοῦ οὗ ἐνετείλατο εἰς χιλίας γενεάς,

quē pepigit cū abraam: ⁊ iuramēti illius cū iſaac:
ὃν διέθετο τῷ ἀβραάμ, καὶ τὸν ὅρκον αὐτοῦ τῷ ἰσαάκ,
⁊ cōſtituit illō iacob in pceptū: ⁊ iſrael
καὶ ἔστησεν αὐτὸν τῷ ἰακὼβ εἰς πρόσταγμα, καὶ τῷ ἰσλ'
in pactū ſēpiternū dicēs: tibi dabo terrā chanaan: funi
εἰς διαθήκην αἰώνιον λέγων, σοὶ δώσω τὴν γῆν χαναὰν σχοί-
culū hereditatis vrē: cū eſſent ipſi pauci nu
νισμα κληρονομίας ὑμῶν, ἐν τῷ εἶναι αὐτοὺς ὀλιγοστοὺς ἀρι-
mero: ſic parui ⁊ coloni in ea. ⁊ trāſierūt
θμῷ, ὡς μικροὺς καὶ παροίκους ἐν αὐτῇ. καὶ ἐπορεύθησαν
de gēte in gētē: ⁊ de regno ad pplm̄ alterū.
ἐξ ἔθνους εἰς ἔθνος, καὶ ἀπὸ βασιλείας εἰς λαὸν ἕτερον.
nō dimiſit virū vt vim inferrēt eis. et icrepauit
οὐκ ἀφῆκεν ἄνδρα τοῦ δυναστεῦσαι αὐτούς. καὶ ἤλεγξε
C
psal. 104
pro eis reges. ne tangatis xp̄os meos et in
περὶ αὐτῶν βασιλεῖς, μὴ ἅπτεσθε τῶν χριστῶν μου καὶ ἐν
pphetis meis ne malignemini. cātate dño oīs
τοῖς προφήταις μου μὴ πονηρεύεσθε. ᾄσατε τῷ κῶ πᾶσα
psal. 95.
terra: annunciate de die in diem ſalutare eius:
ἡ γῆ, ἀναγγείλατε ἐξ ἡμέρας εἰς ἡμέραν τὸ σωτήριον αὐτοῦ,
narrate in gētib⁹ gl'iam eius: in cūctis po
ἐξηγεῖσθε ἐν τοῖς ἔθνεσι τὴν δόξαν αὐτοῦ, ἐν πᾶσι τοῖς λα-
pulis mirabilia eius: qm̄ magn⁹ dñs et laudabilis nimis:
οῖς τὰ θαυμάσια αὐτοῦ, ὅτι μέγας κς καὶ αἰνετὸς σφόδρα,
horribilis eſt ſup omnes deos: qm̄ omnes dei
φοβερός ἐστιν ἐπὶ πάντας τοὺς θεούς, ὅτι πάντες οἱ θεοὶ
gētiū idola: et dñs celos fecit. laus
psal. 95.
τῶν ἐθνῶν εἴδωλα, καὶ ὁ κς τοὺς οὐρανοὺς ἐποίησεν. δόξα
et magnificētia corā eo: fortitudo et gloria
καὶ μεγαλοπρέπεια ἐνώπιον αὐτοῦ, ἰσχὺς καὶ καύχημα
in loco ſcō eius. date dño familie
ἐν τόπῳ ἁγίῳ αὐτοῦ. δότε τῷ κυρίῳ αἱ πατριαὶ τῶν
gētiū: date dño gl'iā et fortitudinē: date dño
ἐθνῶν, δότε τῷ κυρίῳ δόξαν καὶ ἰσχύν, δότε τῷ κυρίῳ
gl'iā noī ei⁹. leuate ſacrificia et venite co-
δόξαν ὀνόματι αὐτοῦ. ἄρατε θυσίας καὶ εἰσπορεύεσθε ἐνώ-
ram eo: et adorate dñm in habitaculo
πιον αὐτοῦ, καὶ προσκυνήσατε τῷ κυρίῳ ἐν κατοικητηρίῳ
ſcō eius. timeat a facie eius oīs ter
ἁγίῳ αὐτοῦ. φοβηθήτω ἀπὸ προσώπου αὐτοῦ πᾶσα ἡ
ra: et enī fundauit orbem: q̄ nō cōmoue
γῆ, καὶ γὰρ κατώρθωσε τὴν οἰκουμένην, ἥτις οὐ σαλευθή-
bit. letetur celū et exultet terra: et di
σεται. εὐφρανθήτω ὁ οὐρανὸς καὶ ἀγαλλιάσθω ἡ γῆ, καὶ εἰ-
cant in gētibus dñs regnauit. to
πάτωσαν ἐν τοῖς ἔθνεσιν ὁ κύριος ἐβασίλευσεν. βομβή-
net mare plenitudini eius: exultet ager
σει ἡ θάλασσα σὺν τῷ πληρώματι αὐτῆς, ἀγαλλιάσθω ὁ ἀγρὸς
fo. 65.
et omnia q̄ in eo. tunc letabuntur ligna
D
καὶ πάντα τὰ ἐν αὐτῷ. τότε εὐφρανθήσεται τὰ ξύλα τοῦ
ſaltus a facie dñi: qm̄ venit iudicare terrā.
δρυμοῦ ἀπὸ προσώπου κυρίου, ὅτι ἥκει κρῖναι τὴν γῆν.
cōfitemini dño qm̄ bonū: qm̄ in eternū
ἐξομολογεῖσθε τῷ κυρίῳ ὅτι ἀγαθόν, ὅτι εἰς τὸν αἰῶνα τὸ
miſericordia ei⁹. ⁊ dicite: ſalua nos de⁹ ſalua-
ἔλεος αὐτοῦ. καὶ εἴπατε, σῶσον ἡμᾶς ὁ θεὸς τῶν σωτη-
tionū nrāꝝ: ⁊ cōgrega nos: ⁊ erue nos de
ρίων ἡμῶν, καὶ ἄθροισον ἡμᾶς, καὶ ἐξελοῦ ἡμᾶς ἐκ τῶν
gētib⁹ vt laudem⁹ nomē tuū ſctm̄: vt exulte-
ἐθνῶν τοῦ αἰνεῖν τὸ ὄνομά σου τὸ ἅγιον, τοῦ ἐγκαυχᾶ-
mus in laudib⁹ tuis. benedict⁹ dñs deus iſ-
σθαι ἐν ταῖς αἰνέσεσί σου. εὐλογητὸς κύριος ὁ θεὸς ἰσ-
rael ab eterno ⁊ vſq3 in eternū: ⁊ dicet oīs
ραὴλ ἀπὸ τοῦ αἰῶνος καὶ ἕως τοῦ αἰῶνος, καὶ ἐρεῖ πᾶς
pplus: amē. ⁊ laudauerūt dñm. ⁊ dereliquit ibi
ὁ λαός, ἀμήν. καὶ ᾔνεσαν τῷ κυρίῳ. καὶ κατέλιπεν ἐκεῖ
corā arca federis dñi aſaph ⁊
ἐναντίον τῆς κιβωτοῦ διαθήκης κυρίου τὸν ἀσὰφ καὶ τοὺς
fratres eius: vt miniſtrarēt coram arca
ἀδελφοὺς αὐτοῦ, τοῦ λειτουργεῖν ἐναντίον τῆς κιβωτοῦ
iugiter in ſermonē q̄ diei in diem eius:
διαπαντὸς εἰς λόγον τὸ τῆς ἡμέρας εἰς ἡμέραν αὐτοῦ,

Quē pepigit cū abra-
am & iuramenti illius
cum iſaac. Et cōſtituit
illud iacob in p̄ceptū &
iſrael in pactum ſempi
ternum: dicens. Tibi
dabo terrā chanaā: fu
niculū hereditatis vrē.
Cum eſſent pauci nu-
mero parui & coloni
eius. Et trāſierūt de gē
te in gētē: & de regno
ad pplm̄ alterū. Non
dimiſit quemquam
calūniari eos: ſed incre
pauit pro eis reges.
Nolite tāgere chriſtos
meos: & ī pphetis meis
nolite malignari. Cāta
te dño oīs tra: ānūcia-
te de die in diē ſalutā
eius. Narrate in gētib⁹
gloriam eius: & in cun
ctis pplīs mirabilia eius.
quia magn⁹ dñs & lau
dabilis nimis: & horribi
lis ſuper omnes deos.
Omnes enim dii
populorum idola: do
minus autem celos
fecit. Cōfeſſio & mag-
nificētia corā eo: forti-
tudo & gaudiū in loco
ei⁹. Afferte dño familie
populorū: afferte dño
gloriā & imperiū: date
dño gloriā noī ei⁹. Le
uate ſacrificiū & venite
in cōſpectu eius: & ado
rate dominū in decore
ſctō. Cōmoueatur a fa
cie ei⁹ oīs terra: ipſe enī
fundauit orbē immo-
bilem. Letentur celi &
exultet terra & dicāt in
nationibus: dominus
regnauit. Tonet mare
& plēitudo ei⁹: exultēt
agri: & oīa q̄ in eis ſūt.
Tunc laudabunt ligna
ſaltus coram domino:
quia venit iudicare
terrā. Cōfitemini dño
qm̄ bon⁹: qm̄
in eternum mīa eius.
Et dicite: ſalua nos
de⁹ ſaluator noſter: &
cōgrega nos & erue de
gentib⁹: vt cōfiteamur
noī ſctō tuo: & exulte
mus in carminib⁹ tuis.
Benedictus dominus
deus iſrael ab eterno
vſq3 in
eternū: & dicat oīs po
pulus amē: & hymnum
dño. Dereliqt itaq3 ibi
coram arca
federis dñi aſaph & fra
tres ei⁹: vt miniſtrarent
i cōſpectu arce iugit p
ſinglos dies & vices ſuas.

אשר כרת את אברהם ושבועתו
ליצחק: ויעמידה ליעקב לחק
לישראל ברית עולם: לאמר לך
אתן ארץ כנען חבל נחלתכם:
בהיותכם מתי מספר כמעט וגרים
בה: ויתהלכו מגוי אל גוי וממלכה
אל עם אחר: לא הניח לאיש
לעשקם ויוכח עליהם מלכים:
אל תגעו במשיחי ובנביאי אל
תרעו: שירו ליהוה כל הארץ בשרו
מיום אל יום ישועתו: ספרו בגוים
את כבודו בכל העמים נפלאתיו:
כי גדול יהוה ומהלל מאד ונורא
הוא על כל אלהים: כי כל אלהי
העמים אלילים ויהוה שמים
עשה: הוד והדר לפניו עז וחדוה
במקומו: הבו ליהוה משפחות
עמים הבו ליהוה כבוד ועז: הבו
ליהוה כבוד שמו שאו מנחה ובאו
לפניו השתחוו ליהוה בהדרת
קדש: חילו מלפניו כל הארץ אף
תכון תבל בל תמוט: ישמחו השמים
ותגל הארץ ויאמרו בגוים יהוה
מלך: ירעם הים ומלואו יעלץ
השדה וכל אשר בו: אז ירננו עצי
היער מלפני יהוה כי בא לשפוט
את הארץ: הודו ליהוה כי טוב כי
לעולם חסדו: ואמרו הושיענו
אלהי ישענו וקבצנו והצילנו מן
הגוים להודות לשם קדשך
להשתבח בתהלתך: ברוך יהוה
אלהי ישראל מן העולם ועד
העלם ויאמרו כל העם אמן והלל
ליהוה: ויעזב שם לפני ארון
ברית יהוה לאסף ולאחיו לשרת
לפני הארון תמיד לדבר יום ביומו:

שבע
עמד
נתן
היה מתה
ספר גור
הלך מלך
נוח
יכח
נגע משח
נבא רוע
שיר
ישע
כבד פלא
גדל הלל
ירא
פנה עזז
חדה קום
יהב שפחה
כבד
נשא בוא
שחה
חול
כון מטט
גול אמר
רעם עלץ
רנן
בוא שפט
ידה
ישע
נצל
שבח הלל
ברך עלם
עזב פנה
ארן ברת
תמד

וְעֹבֵד אֱדֹם וַאֲחֵיהֶם שִׁשִּׁים
וּשְׁמוֹנָה וְעֹבֵד אֱדֹם בֶּן יְדִיתוּן וְחֹסָה
לְשֹׁעֲרִים׃ וְאֵת צָדוֹק הַכֹּהֵן וְאֶחָיו
הַכֹּהֲנִים לִפְנֵי מִשְׁכַּן יְהוָה בַּבָּמָה — שָׁכַן
אֲשֶׁר בְּגִבְעוֹן׃ לְהַעֲלוֹת עֹלוֹת לַיהוָה — עָלָה
עַל מִזְבַּח הָעֹלָה תָּמִיד לַבֹּקֶר וְלָעָרֶב — זָבַח תָּמַד
וּלְכָל הַכָּתוּב בְּתוֹרַת יְהוָה אֲשֶׁר צִוָּה — כָּתַב יָרָה
עַל יִשְׂרָאֵל׃ וְעִמָּהֶם הֵימָן וִידוּתוּן
וּשְׁאָר הַבְּרוּרִים אֲשֶׁר נִקְּבוּ — בָּרַר
בְּשֵׁמוֹת לְהוֹדוֹת לַיהוָה כִּי לְעוֹלָם — יָדָה עָלַם
חַסְדּוֹ׃ וְעִמָּהֶם הֵימָן וִידוּתוּן חֲצֹצְרוֹת — חָצַר
וּמְצִלְתַּיִם לְמַשְׁמִיעִים וּכְלֵי שִׁיר — צָלַל שָׁמַע
הָאֱלֹהִים וּבְנֵי יְדוּתוּן לַשָּׁעַר׃ וַיֵּלְכוּ — כָּלָה שוּר
כָל הָעָם אִישׁ לְבֵיתוֹ וַיִּסֹּב דָּוִיד — סָבַב
לְבָרֵךְ אֶת בֵּיתוֹ׃

Cap. xvij

וַיְהִי כַּאֲשֶׁר יָשַׁב דָּוִיד בְּבֵיתוֹ — הָיָה
וַיֹּאמֶר דָּוִיד אֶל נָתָן הַנָּבִיא הִנֵּה — נָבָא
אָנֹכִי יוֹשֵׁב בְּבֵית הָאֲרָזִים וַאֲרוֹן — יָשַׁב אָרַן
בְּרִית יְהוָה תַּחַת יְרִיעוֹת׃ וַיֹּאמֶר — כָּרַת יָרַע
נָתָן אֶל דָּוִיד כֹּל אֲשֶׁר בִּלְבָבְךָ עֲשֵׂה
כִּי הָאֱלֹהִים עִמָּךְ׃ וַיְהִי בַּלַּיְלָה הַהוּא
וַיְהִי דְּבַר אֱלֹהִים אֶל נָתָן לֵאמֹר׃
לֵךְ וְאָמַרְתָּ אֶל דָּוִיד עַבְדִּי כֹּה אָמַר — יָלַךְ
יְהוָה לֹא אַתָּה תִּבְנֶה לִּי הַבַּיִת — בָּנָה
לָשָׁבֶת׃ כִּי לֹא יָשַׁבְתִּי בְּבַיִת מִן — יָשַׁב
הַיּוֹם אֲשֶׁר הֶעֱלֵיתִי אֶת יִשְׂרָאֵל — עָלָה
עַד הַיּוֹם הַזֶּה וָאֶהְיֶה מֵאֹהֶל אֶל — הָיָה
אֹהֶל וּמִמִּשְׁכָּן׃ בְּכֹל אֲשֶׁר הִתְהַלַּכְתִּי — שָׁכַן הָלַךְ
בְּכָל יִשְׂרָאֵל הֲדָבָר דִּבַּרְתִּי אֶת
אַחַד שֹׁפְטֵי יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר צִוִּיתִי — צָוָה
לִרְעוֹת אֶת עַמִּי לֵאמֹר לָמָּה לֹא — רָעָה
בְנִיתֶם לִי בֵּית אֲרָזִים׃ וְעַתָּה כֹּה — בָּנָה
תֹאמַר לְעַבְדִּי לְדָוִיד כֹּה אָמַר יְהוָה — אָמַר
צְבָאוֹת אֲנִי לְקַחְתִּיךָ מִן הַנָּוֶה מִן
אַחֲרֵי הַצֹּאן לִהְיוֹת נָגִיד עַל עַמִּי — הָיָה נָגַד
יִשְׂרָאֵל׃ וָאֶהְיֶה עִמְּךָ בְּכֹל אֲשֶׁר

Porro obededō & fratres eius sexaginta
octo: & obededō filiū
ydithū & oza cōstituit
ianitores. Sadoch aūt
sacerdotem & frēs eius
sacerdotes corā taber-
naculo dñi in excelso
qd̄ erat in gabaó: vt of
ferrēt holocausta dño
sup altare holocausto-
matis iugit mãe & vespe
iuxta oia q̄ scripta sūt i
lege dñi quā precepit
israel. Et post eum he-
man & ydithun
& reliquos electos vnū
quemq;
vocab'lo suo ad cōfitē-
dū dño: qm̄ in eternū
mia eius. Hemā quoq;
& ydithun canentes tu
ba: & q̄tiētes cymbala
& oia musicoꝝ organa
ad canēdū deo. filios āt
ydithū fecit eē portari
os. Reuersusq; ē ois po
pul' i domū suā & dd
vt bñdiceret etiam do-
mū sue. 17.

Cvm autē habitaret
dd in domo sua:
dixit ad nathan pro-
phetam. Ecce
ego habito in domo
cedrina: arca autem
federis dñi sub pellib'
est. Et ait
nathan ad dd. Oia q̄ i
corde tuo sunt: fac: de'
enim tecum est. Igitur
nocte illa
factus ē sermo dei ad
nathan dicens.
Vade & loquere dauid
seruo meo. Hec dicit
dominus. Non edifica
bis tu mihi domum
ad habitādū. Neq; eñi
mansi in domo ex eo
tempore quo eduxi is
rael de terra egypti
vsq; ad diē hāc: sed fui
semp mutās loca taber-
naculi: & in tētorio ma
nens cum omni
israel. Nunquid locut'
sum saltem
vni iudicū israel qui-
bus preceperam
vt pascerent popolum
meū: & dixi. Quar nō
edificasti mihi domum
cedrinā: Nunc itaq; sic
loqueris ad seruum me
um dd. Hec dicit dñs
exercituum. Ego tuli
te cum in pascuis
sequereris gregem vt
esses dux populi mei
israel: & fui tecū quo-
cumq;

ꝛ obed eddō ꝛ fratres ei' sexaginta ꝛ
καὶ ὠβὴδ ἐδδὼμ καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ ἑξήκοντα καὶ
octo ꝛ obed eddō fili' idithū ꝛ osa in ianito-
ὀκτώ. καὶ ὠβὴδ ἐδδὼμ υἱὸς ἰδιθοὺμ καὶ ὀσὰ εἰς πυλω-
res: ꝛ saddoc sacerdotē ꝛ fratres e-
ρούς, καὶ τὸν σαδδὼκ τὸν ἱερέα καὶ τοὺς ἀδελφοὺς αὐ-
ius sacerdotes corā tabernaculo dñi in
τοῦ τοὺς ἱερεῖς ἐνώπιον τῆς σκηνῆς τοῦ κυρίου ἐν τῇ
excelso qd̄ in gabaon: vt offerrēt holocausta
βαμὰ τῇ ἐν γαβαών, τοῦ ἀναφέρειν ὁλοκαυτώματα τῷ
dño sup altare holocaustorū iu
κυρίῳ ἐπὶ τοῦ θυσιαστηρίου τῶν ὁλοκαυτωμάτων διὰ
giter mane ꝛ vespere: ꝛ iuxta omnia q̄ scri
παντὸς τοπρωὶ καὶ τοἑσπέρας, καὶ κατὰ πάντα τὰ γε
ptasunt in lege dñi: que precepit ad filios is-
γραμμένα ἐν νόμῳ κυρίου, ὅσα ἐνετείλατο ἐφ' υἱοῖς ἰσ
rael. ꝛ cū eis hemā ꝛ idithū ꝛ reliqui
ραήλ. καὶ μετ' αὐτῶν αἱμὰν καὶ ἰδιθοὺμ καὶ οἱ λοιποὶ
electi in nomine ad laudādū dñm: qm̄
οἱ ἐκλεχθέντες ἐπ' ὀνόματος τοῦ αἰνεῖν τὸν κύριον, ὅτι
in eternū mia eius. ꝛ cum eis hemā
εἰς τὸν αἰῶνα τὸ ἔλεος αὐτοῦ. καὶ μετ' αὐτῶν αἱμὰν
ꝛ idithū tubis ꝛ cymbalis vt resonarent
καὶ ἰδιθοὺμ σάλπιγξι καὶ κυμβάλοις τοῦ ἀναφωνεῖν
ꝛ organis musicoꝝ dei: ꝛ filij idithū vt
καὶ ὀργάνοις τῶν ᾠδῶν τοῦ θεοῦ, καὶ υἱοὶ ἰδιθοὺμ εἰς
essēt ianitores ꝛ iuit ois popul' vnusq̄sq; in
τὸ πυλωρεῖν. καὶ ἐπορεύθη πᾶς ὁ λαὸς ἕκαστος εἰς τὸν
domū suā: ꝛ reuersus est dauid vt benediceret
οἶκον αὐτοῦ, καὶ ἐπέστρεψε δαυὶδ τοῦ εὐλογῆσαι τὸν
domum sue.
οἶκον αὐτοῦ.

Ca. 17.

Et factū ē vt habitauit dauid in domo sua: A
Καὶ ἐγένετο ὡς κατῴκησε δαυὶδ ἐν τῷ οἴκῳ αὐτοῦ, 1. Reg. 7. a.
ꝛ dixit dauit ad nathā prophetā: ecce ego
καὶ εἶπεν δαυὶδ πρὸς νάθαν τὸν προφήτην, ἰδοὺ ἐγὼ
habito in domo cedrina: ꝛ arca federis do-
κατοικῶ ἐν οἴκῳ κεδρίνῳ, καὶ ἡ κιβωτὸς διαθήκης κυ-
mini sub pellibus. ꝛ dixit nathā ad
ρίου ὑποκάτω τῶν δέρρεων. καὶ εἶπεν νάθαν πρὸς
dauid: oia que in aia tua fac: qm̄ de'
δαυὶδ, πάντα ὅσα ἐν τῇ ψυχῇ σου ποίει, ὅτι ὁ θεὸς
tecū. ꝛ factū est in nocte illa: ꝛ fact' est
μετὰ σοῦ. καὶ ἐγένετο ἐν τῇ νυκτὶ ἐκείνῃ, καὶ ἐγένετο
sermo dei ad nathan dicēs: vade ꝛ loq̄re
λόγος θεοῦ πρὸς τὸν νάθαν λέγων, πορεύου καὶ εἶπον
ad dauid seruū meū: sic dixit dñs: nō Isra. 10.
πρὸς δαυὶδ τὸν δοῦλόν μου, οὕτως εἶπεν κύριος, οὐ
tu edificabis mihi domū vt habitem ego in ea:
σὺ οἰκοδομήσεις μοι οἶκον τοῦ κατοικῆσαί με ἐν αὐ-
qm̄ nō habitaui in domo a die qua
τῷ, ὅτι οὐ κατῴκησα ἐν οἴκῳ ἀπὸ τῆς ἡμέρας ἧς
eduxi israel vsq; ad diem hanc: ꝛ
ἀνήγαγον τὸν ἰσραὴλ ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης, καὶ
fui in tabnaculo in tētorio ꝛ in diuersorio in oi-
ἤμην ἐν σκηνῇ εἰς σκέπην καὶ ἐν καταλύματι ἐν πα-
bus q̄i trāsiui in omi israel: si loquēs locut'
σιν οἷς διῆλθον ἐν παντὶ ἰσραήλ, εἰ λαλῶν ἐλάλη-
sum ad vnā tribū israel: cui' p̄cepā vt
σα πρὸς μίαν φυλὴν ἰσραήλ, οἷς ἐνετειλάμην τοῦ
pascerent pp̄lm meū dicēs: q̄re q̄d nō edifica
ποιμαίνειν τὸν λαόν μου λέγων, διατί οὐκ ᾠκοδο-
stis mihi domū cedrinā: ꝛ nūc sic loq̄ris
μήσατέ μοι οἶκον κέδρινον; καὶ νῦν οὕτως ἐρεῖς τῷ
seruo meo dauid: hec dicit dñs exerci-
δούλῳ μου δαυίδ, τάδε λέγει κύριος τῶν δυνά-
tuum: ego accepi te ex ouili a tergo
μεων, ἐγὼ ἔλαβόν σε ἐκ τῆς μάνδρας ἐξόπισθεν τῶν
gregum vt esses in ducem in pp̄lo
ποιμνίων τοῦ εἶναι εἰς ἡγούμενον ἐπὶ τὸν λαόν
meo israel. ꝛ fui tecum in oibus que B
μου ἰσραήλ. καὶ ἤμην μετὰ σοῦ ἐν πᾶσιν οἷς

perrexisti: ⁊ perdidi omnes inimicos tuos
ἐπορεύου, καὶ ἐξωλόθρευσα πάντας τοὺς ἐχθρούς σου
a facie tua: ⁊ feci tibi nomẽ fm
ἀπὸ προσώπου σου, καὶ ἐποίησά σοι ὄνομα κατὰ τὸ
nomẽ magnorũ q̃ in terra: ⁊ ponã locũ
ὄνομα τῶν μεγάλων τῶν ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ θήσω τόπον
pplo meo israel: ⁊ plantabo eũ: ⁊ ha
τῷ λαῷ μου Ἰσραήλ, καὶ καταφυτεύσω αὐτόν, καὶ κα
bitabit apud seipsũ: ⁊ nõ perturbabitur ãpli⁹: ⁊
τασκηνώσει καθ᾽ ἑαυτόν, καὶ οὐ ταραχθήσεται ἔτι, καὶ
nõ apponet fili⁹ iniustitie vt humiliet eum: si
οὐ προσθήσει υἱὸς ἀδικίας τοῦ ταπεινῶσαι αὐτόν, καθ
cut a principio ⁊ a diebus: qb⁹ ordinaui iudices sup
ὼς ἀπ᾽ ἀρχῆς καὶ ἀφ᾽ ἡμερῶν, ὧν ἔταξα κριτὰς ἐπὶ τὸν
pplm meũ israel: ⁊ humiliaui oẽs inimi
λαόν μου Ἰσραήλ, καὶ ἐταπείνωσα πάντας τοὺς ἐχ
cos tuos: ⁊ augebo te ⁊ edificabo tibi domũ dixit
θρούς σου, καὶ αὐξήσω σε καὶ οἰκοδομήσω σοι οἶκον εἶπεν
dñs. ⁊ erit qñ implebũtur dies tue vt va-
κύριος. καὶ ἔσται ὅταν πληρωθῶσιν αἱ ἡμέραι σου τοῦ πο
das cum patribus tuis: ⁊ suscitabo se
ρευθῆναι μετὰ τῶν πατέρων σου, καὶ ἀναστήσω τὸ σπέρ
mẽ tuũ post te qđ erit ex ventre tuo: ⁊ prepara-
μα σου μετὰ σὲ ὃ ἔσται ἐκ τῆς κοιλίας σου, καὶ ἑτοιμά
bo regnum eius. ipse edificabit mihi domũ:
σω τὴν βασιλείαν αὐτοῦ. αὐτὸς οἰκοδομήσει μοι οἶκον,
⁊ firmabo thronũ eius vsq̃ i eternũ. ego ero
καὶ ἀνορθώσω τὸν θρόνον αὐτοῦ ἕως αἰῶνος. ἐγὼ ἔσομαι
ei in patrẽ: ⁊ ipse erit mihi i filiũ. ⁊ miaz
αὐτῷ εἰς πατέρα, καὶ αὐτὸς ἔσται μοι εἰς υἱόν. καὶ τὸ ἔλεός
meã nõ auferã ab eo: sicut abstuli ab
μου οὐκ ἀποστήσω ἀπ᾽ αὐτοῦ, ὃν τρόπον ἀπέστησα ἀπὸ
his q̃ ante te. ⁊ statuã eum in domo mea ⁊ in
τῶν ἔμπροσθέν σου. καὶ στήσω αὐτὸν ἐν τῷ οἴκῳ μου καὶ ἐν
regno eius vsq̃ in sẽpiternũ. ⁊ thron⁹ eius erit
τῇ βασιλείᾳ αὐτοῦ ἕως αἰῶνος. καὶ ὁ θρόνος αὐτοῦ ἔσται
firmatus vsq̃ in seculũ iuxta omnes sermões hos:
ἀνωρθωμένος ἕως αἰῶνος κατὰ πάντας τοὺς λόγους τού
⁊ iuxta vniuersã visionẽ istã. sic lo-
τους, καὶ κατὰ πᾶσαν τὴν ὅρασιν ταύτην. οὕτως ἐλά
cut⁹ est nathã ad dauid. ⁊ venit rex dauid:
λησε νάθαν πρὸς Δαυίδ. καὶ ἦλθεν ὁ βασιλεὺς Δαυίδ,
⁊ sedit corã dño: ⁊ dixit: quis sum ego do
καὶ ἐκάθισεν ἐνώπιον κυρίου, καὶ εἶπε, τίς εἰμι ἐγὼ κύ
mine de⁹! ⁊ q̃ dom⁹ mea: q̃ dilexisti me vsq̃ in seculũ?
ριε ὁ θεός; καὶ τίς ὁ οἶκός μου, ὅτι ἠγάπησάς με ἕως αἰῶνος;
⁊ parua sunt hec corã te de⁹: ⁊ locutus es
καὶ ἐσμικρύνθη ταῦτα ἐνώπιόν σου ὁ θεός, καὶ ἐλάλησας
hec super domũ serui tui a lõge: ⁊
ταῦτα ἐπὶ τὸν οἶκον τοῦ παιδός σου ἀπὸ μακρῶν, καὶ
inspexisti me sicut visio hois: ⁊ exaltasti me dñe
ἐπεῖδές με ὡσεὶ ὅρασις ἀνθρώπου, καὶ ὕψωσάς με κύριε
de⁹: qđ apponet vltra dauid ad te vt glorificet te
ὁ θεός; τί προσθήσει ἔτι Δαυὶδ πρὸς σὲ τοῦ δοξάσαι σε
seruus tuus? ⁊ tu seruũ tuũ cognouisti dñe: pro
τὸν δοῦλόν σου; καὶ σὺ τὸν δοῦλόν σου οἶδας κύριε, διὰ
pter seruũ tuũ ⁊ iuxta cor tuũ fecisti
τὸν δοῦλόν σου καὶ κατὰ τὴν καρδίαν σου ἐποίησας τὴν
omnẽ magnificẽtiã hanc: vt nota faceres oĩa
πᾶσαν μεγαλωσύνην ταύτην, τοῦ γνωρίσαι πάντα
magna. dñe nõ est similis tibi: ⁊ nõ est deus pter
τὰ μεγάλα. κύριε οὐκ ἔστιν ὅμοιός σοι, καὶ οὐκ ἔστι θεὸς πλὴν
te iuxta oĩa que audiuimus in aurib⁹ nris: ⁊
σοῦ κατὰ πάντα ὅσα ἠκούσαμεν ἐν τοῖς ὠσὶν ἡμῶν, καὶ
nõ est sicut popul⁹ tu⁹ israel gens vna in terra: sicut
οὐκ ἔστιν ὡς ὁ λαός σου Ἰσραὴλ ἔθνος ἓν ἐπὶ τῆς γῆς, ὡς
perrexit de⁹ vt liberaret sibi ppl'z: vt poneret
ἐπορεύθη ὁ θεὸς τοῦ λυτρώσασθαι ἑαυτῷ λαόν, τοῦ θέσθαι
sibi nomẽ magnũ ⁊ illustre vt eiiceret a fa-
ἑαυτῷ ὄνομα μέγα καὶ ἐπιφανὲς τοῦ ἐκβαλεῖν ἀπὸ προ
cie populi tui: quẽ liberasti ex egypto gẽtes.
σώπου τοῦ λαοῦ σου, ὃν ἐλυτρώσω ἐξ Αἰγύπτου ἔθνη

C isra.18 b.heb. i.b.

D

perrexisti: & interfeci
omnes inimicos tuos
corã te: feciq̃ tibi no
mẽ quasi vnius
magnorũ q̃ celebrabã
tur in t̃ra. Et dedi locũ
pplo meo isrl. Plãtabi-
tur & habitabit in eo:
& vltra non cõmouebi
tur: nec filii iniquitatis
atterent eos sicut a pri
cipio ex diebus
quibus dedi iudices
populo meo
isrl: & hũiliaui vniuer
sos inimicos tuos.
Annuncio ergo tibi q̃
edificaturus sit tibi dñs
domũ. Cũq̃ impleueris
dies tuos vt vadas ad
pr̃es tuos suscitabo se-
men tuũ post te quod
erit de filiis tuis: & sta-
biliam regnum eius.
Ipse edificabit mihi do
mũ: & firmabo soliũ ei⁹
vsq̃ i eternũ. Ego ero
ei in patrem: & ipse
erit mihi i filiũ. Et miã
meã nõ auferam ab eo:
sicut abstuli ab eo qui
ante te fuit.
Et statuã eum in domo
mea & i regno meo vs-
q̃ i sempiternũ: & thron⁹
ei⁹ erit firmissim⁹ i ppe
tuum. Iuxta oĩa verba
hec & iuxta vniuersã vi
sionẽ istã: sic locutus est
nathã ad dd. Cũq̃ ve-
nisset rex dd & sedisset
corã dño dixit. Quis
ego sum dñe deus: & q̃
domus mea vt pstares
mihi talia? Sz & hoc pa-
rũ visũ ẽ in cõspectu tuo.
Ideoq̃ locut⁹ es sup do
mũ serui tui etiã i futurũ:
& fecisti me spectabilẽ
sup oẽs hoĩes. Domĩe
deus quid vltra adde-
re potest dauid cũ ita
glorificaueris seruum
tuum &
cognoueris eũ! Dñe p
pter famulũ tuũ iuxta
cor tuum fecisti omnẽ
magnificentiam hãc: &
nota eẽ voluisti vniuer
sa magnalia. Dñe nõ ẽ
similis tui: & nõ est ali⁹
deus absq̃ te ex oĩbus
quos audiuim⁹ aurib⁹
nr̃is. Quis ei est alius vt
ppl's tuus israel gẽs vna
in terra ad quam
perrexit deus vt libera
ret & faceret ppl'z sibi: &
magnitudĩe sua atq̃ ter
roribus eiiceret natiões
a facie eius quẽ de egy
pto liberarat?

הלכת ואכרית את כל אויביך — כרת איב
מפניך ועשיתי לך שם כשם — פנה עשה
הגדולים אשר בארץ: ושמתי מקום — שום קום
לעמי ישראל ונטעתיהו ושכן תחתיו
ולא ירגז עוד ולא יוסיפו בני עולה — רגז יסף
לבלתו כאשר בראשונה: ולמימים — כלה יום
אשר צויתי שפטים על עמי
ישראל והכנעתי את כל אויביך — כנע
ואגד לך ובית יבנה לך יהוה: והיה — נגד
כי מלאו ימיך ללכת עם אבתיך — יום הלך
והקימותי את זרעך אחריך אשר — קום
יהיה מבניך והכינותי את מלכותו: — היה כון
הוא יבנה לי בית וכננתי את כסאו — בנה כון
עד עולם: אני אהיה לו לאב והוא — עלם
יהיה לי לבן וחסדי לא אסיר מעמו
כאשר הסירותי מאשר היה לפניך: — סור פנה
והעמדתיהו בביתי ובמלכותי עד — עמד
העולם וכסאו יהיה נכון עד עולם: — כון
ככל הדברים האלה וככל החזון — חזה
הזה כן דבר נתן אל דויד: ויבא המלך — בוא
דויד וישב לפני יהוה ויאמר מי אני — פנה
יהוה אלהים ומי ביתי כי הביאתני — בוא
עד הלם: ותקטן זאת בעיניך אלהים — קטן
ותדבר על בית עבדך למרחוק — דבר רחק
וראיתני כתור האדם המעלה יהוה — ראה עלה
אלהים: מה יוסיף עוד דויד אליך — יסף
לכבוד את עבדך ואתה את עבדך — כבד
ידעת: יהוה בעבור עבדך וכלבך — עבר לבב
עשית את כל הגדולה הזאת — עשה גדל
להודיע את כל הגדלות: יהוה אין — ידע
כמוך ואין אלהים זולתך ככל — זלת
אשר שמענו באזנינו: ומי כעמך
כישראל גוי אחד בארץ אשר
הלך האלהים לפדות לו עם לשום — פדה
לך גדלות ונוראות לגרש מפני — ירא
עמך אשר פדית ממצרים גוים:

וַתִּתֵּן אֶת עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל לְךָ לְעָם עַד נָתַן
עוֹלָם וְאַתָּה יְהוָה הָיִיתָ לָהֶם עָלַם הָיָה
לֵאלֹהִים׃ וְעַתָּה יְהוָה הַדָּבָר אֲשֶׁר
דִּבַּרְתָּ עַל עַבְדְּךָ וְעַל בֵּיתוֹ יֵאָמֵן אָמַן
עַד עוֹלָם וַעֲשֵׂה כַּאֲשֶׁר דִּבַּרְתָּ׃
וְיֵאָמֵן וְיִגְדַּל שִׁמְךָ עַד עוֹלָם לֵאמֹר גָּדַל
יְהוָה צְבָאוֹת אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל אֱלֹהִים
לְיִשְׂרָאֵל וּבֵית דָּוִיד עַבְדְּךָ נָכוֹן כּוּן
לְפָנֶיךָ׃ כִּי אַתָּה אֱלֹהַי גָּלִיתָ אֶת אֹזֶן פָּנָה גָּלַח
עַבְדְּךָ לִבְנוֹת לוֹ בָּיִת עַל כֵּן מָצָא בָּנָה
עַבְדְּךָ לְהִתְפַּלֵּל לְפָנֶיךָ׃ וְעַתָּה יְהוָה פָּלַל
אַתָּה הוּא הָאֱלֹהִים וַתְּדַבֵּר עַל דָּבַר
עַבְדְּךָ הַטּוֹבָה הַזֹּאת׃ וְעַתָּה הוֹאַלְתָּ יָאַל
לְבָרֵךְ אֶת בֵּית עַבְדְּךָ לִהְיוֹת לְעוֹלָם הָיָה עָלַם
לְפָנֶיךָ כִּי אַתָּה יְהוָה בֵּרַכְתָּ וּמְבֹרָךְ בָּרַךְ
לְעוֹלָם׃ וַיְהִי אַחֲרֵי כֵן Ca.xviij.
וַיַּךְ דָּוִיד אֶת פְּלִשְׁתִּים וַיַּכְנִיעֵם הָיָה נָכָה
וַיִּקַּח אֶת גַּת וּבְנֹתֶיהָ מִיַּד פְּלִשְׁתִּים׃ כָּנַע לָקַח
וַיַּךְ אֶת מוֹאָב וַיִּהְיוּ מוֹאָב עֲבָדִים נָכָה הָיָה
לְדָוִיד נֹשְׂאֵי מִנְחָה׃ וַיַּךְ דָּוִיד אֶת
הֲדַדְעֶזֶר מֶלֶךְ צוֹבָה חֲמָתָה בְּלֶכְתּוֹ הָלַךְ
לְהַצִּיב יָדוֹ בִּנְהַר פְּרָת׃ וַיִּלְכֹּד דָּוִיד יָצַב לָכַד
מִמֶּנּוּ אֶלֶף רֶכֶב וְשִׁבְעַת אֲלָפִים
פָּרָשִׁים וְעֶשְׂרִים אֶלֶף אִישׁ רַגְלִי
וַיְעַקֵּר דָּוִיד אֶת כָּל הָרֶכֶב וַיּוֹתֵר עָקַר יָתַר
מִמֶּנּוּ מֵאָה רָכֶב׃ וַיָּבֹא אֲרַם דַּרְמֶשֶׂק בּוֹא
לַעְזוֹר לַהֲדַדְעֶזֶר מֶלֶךְ צוֹבָה וַיַּךְ
דָּוִיד בַּאֲרָם עֶשְׂרִים וּשְׁנַיִם אֶלֶף שָׁנָה
אִישׁ׃ וַיָּשֶׂם דָּוִיד בַּאֲרַם דַּרְמֶשֶׂק שׂוּם
וַיְהִי אֲרָם לְדָוִיד עֲבָדִים נֹשְׂאֵי
מִנְחָה וַיּוֹשַׁע יְהוָה לְדָוִיד בְּכֹל יָשַׁע
אֲשֶׁר הָלָךְ׃ וַיִּקַּח דָּוִיד אֵת שִׁלְטֵי לָקַח
הַזָּהָב אֲשֶׁר הָיוּ עַל עַבְדֵי הֲדַדְעָזֶר הָיָה
וַיְבִיאֵם יְרוּשָׁלָםִ׃ וּמִטִּבְחַת וּמִכּוּן בּוֹא
עָרֵי הֲדַדְעֶזֶר לָקַח דָּוִיד נְחֹשֶׁת עִיר
רַבָּה מְאֹד בָּהּ עָשָׂה שְׁלֹמֹה אֶת יָם רָבַב

Et posuisti populũ tuũ isrl tibi in populũ vsq; in eternum: & tu domine factus es deus eius. Nũc igitur domine sermo quem locut⁹ es famlo tuo & sup domũ ei⁹: cõfirmetur in ppetuum: & fac sicut locutus es: pmaneatq; & magnificetur nomẽ tuũ vsq; in sempiternũ: & dicatur dñs exercituũ de⁹ isrl & domus dauid serui eius permanens corã eo. Tu ei dñe de⁹ meus reuelasti auriculã serui tui vt edificares ei domum: idcirco inuenit seru⁹ tu⁹ fiduciã vt oret corã te. Nũc ergo dñe tu es deus & locutus es ad seruum tuum tanta bñficia: & cepisti bñdicere domui sui tui vt sit semper corã te. Te ei dñe bñdicente benedicta erit in perpetuum. 18.

Factũ ẽ ãt post hec vt percuteret dd philistiim & humiliaret eos & tolleret geth & filias ei⁹ de manu philistiim percuteretq; moab: & fierent moabite serui dauid: offerẽtes ei mũera. Eo tpe pcussit dd ẽt adadezer regẽ soba regiõis emath qñ prexit vt dilataret impiũ suũ vsq; ad flumẽ eufratẽ. Cepit ergo dd mille q̃drigas ei⁹: & septẽ milia equitũ ac viginti milia virorum peditum. Subneruauitq; omnes equos curruum: exceptis centũ q̃drigis quas reseruauit sibi. Superuenit ãt & syrus damascenus vt auxilium pberet adadezer regi soba. Sȝ & hui⁹ pcussit dd viginti duo milia viroꝝ. Et posuit milites in damasco: vt syria quoq; seruiret sibi & offerret munera. Adiuuitq; eũ dominus in cunctis ad que perrexerat. Tulit quoq; dauid pharetras aureas quas habuerũt serui adadezer: & attulit eas in hierusalẽ: necnõ de thebath & chun vrbibus adadezer eris plurimum: de quo fecit salomon mare

τ dedisti ppl'm tuũ israel tibi ipsi ppl'ȝ vsq; i eter
καὶ ἔδωκας τὸν λαόν σου ἰσραὴλ σεαυτῷ λαὸν ἕως αἰῶ
num: τ tu dñe fact⁹ es eis in deũ. τ nũc dñe
νος, καὶ σὺ κύριε ἐγένου αὐτοῖς εἰς θεόν. καὶ νῦν κύριε ὁ
sermo tuus quẽ locut⁹ es ad seruũ tuũ τ sup
λόγος σου ὃν ἐλάλησας πρὸς τὸν παῖδά σου καὶ ἐπὶ τὸν
domũ eius: cõfirmetur vsq; in eternũ: τ fac sicut
οἶκον αὐτοῦ, πιστωθήτω ἕως αἰῶνος, καὶ ποίησον καθὼς
locutus es. cõfirmetur τ magnificetur nomẽ tuũ
ἐλάλησας. πιστωθήτω καὶ μεγαλυνθήτω τὸ ὄνομά σου
vsq; i sẽpiternũ dicẽtib⁹: dñs omnipotens deus
ἕως αἰῶνος λεγόντων, κύριος παντοκράτωρ ὁ θεὸς τοῦ
israel: deus israel. τ domus dauid ser
ἰσραήλ, θεὸς τῷ ἰσραήλ. καὶ ὁ οἶκος δαυὶδ τοῦ παι
ui tui pparata corã te: qm̃ tu dñe de⁹
δός σου ἡτοιμασμένος ἐνώπιόν σου, ὅτι σὺ κύριε ὁ θεός
meus reuelasti aurẽ serui tui: vt edifica
μου ἀπεκάλυψας τὸ οὖς τοῦ δούλου σου, τοῦ οἰκοδο
res ei domũ: pp hoc inuenit seruus tuus vt
μῆσαι αὐτῷ οἶκον, διὰ τοῦτο εὗρεν ὁ δοῦλός σου τοῦ
oraret iuxta faciẽ tuã. τ nũc dñe tu es
προσεύξασθαι κατὰ πρόσωπόν σου. καὶ νῦν κύριε σὺ εἶ
ipse deus: τ locut⁹ es sup seruũ tuũ bo
αὐτὸς ὁ θεός, καὶ ἐλάλησας ἐπὶ τὸν δοῦλόν σου τὰ ἀγα
na hec. τ nũc cepisti bñdicere domui
θὰ ταῦτα. καὶ νῦν ἤρξω τοῦ εὐλογῆσαι τὸν οἶκον τοῦ
serui tui vt esset in ppetuũ corã te: qm̃ tu
δούλου σου τοῦ εἶναι εἰς αἰῶνα ἐναντίον σου, ὅτι σὺ
dñe bñdixisti: τ bñdicta est in sẽpiternũ
κύριε εὐλόγησας, καὶ εὐλόγηται εἰς τὸν αἰῶνα. Ca.18. A

Et factũ ẽ post hec: τ percussit dauid 1.Reg. 8.a.
Καὶ ἐγένετο μετὰ ταῦτα, καὶ ἐπάταξεν δαυὶδ
philistijm τ humiliauit eos. τ cepit
τοὺς ἀλλοφύλους καὶ ἐτροπώσατο αὐτούς. καὶ ἔλαβε
geth τ vicos eius de manu philistijm. τ
τὴν γὲθ καὶ τὰς κώμας αὐτῆς ἐκ χειρὸς ἀλλοφύλων. καὶ
percussit moab: τ fact⁹ est moab seruus dauid:
ἐπάταξε τὸν μωάβ, καὶ ἐγενήθη μωὰβ δοῦλος τῷ δαυίδ,
offerẽtes mũera. τ percussit dauid adadezer re
φέροντες δῶρα. καὶ ἐπάταξε δαυὶδ τὸν ἀδαδεζὲρ βα
gem suba in emath: qñ ibat ipse vt sta
σιλέα σουβὰ ἐν αἰμάθ, ἐν τῷ πορεύεσθαι αὐτὸν τοῦ στῆ
tueret manũ suã in flumine euphrate: τ ce
σαι τὴν χεῖρα αὐτοῦ ἐπὶ ποταμὸν εὐφράτην, καὶ προ
pit ab eo dauid mille currus τ septẽ
κατελάβετο ἀπ' αὐτοῦ δαυὶδ χίλια ἅρματα καὶ ἑπτὰ
milia equorũ τ viginti milia viroꝝ peditũ.
χιλιάδας ἵππων καὶ εἴκοσι χιλιάδας ἀνδρῶν πεζῶν.
τ dissoluit dauid omnes currus: τ reliquit
καὶ παρέλυσε δαυὶδ πάντα ἅρματα, καὶ ὑπελίπε
ex his cẽtũ currus. τ venit syrus ex da B
το ἐξ αὐτῶν ἑκατὸν ἅρματα. καὶ ἦλθεν σύρος ἐκ δα
masco ad auxiliãdũ adadezer regi suba: τ
μασκοῦ βοηθῆσαι τῷ ἀδαδεζὲρ βασιλεῖ σουβά, καὶ
percussit dauid in syro viginti τ duo milia
ἐπάταξε δαυὶδ ἐν τῷ σύρῳ εἴκοσι καὶ δύο χιλιάδας
virorũ. τ posuit dauid custodiã in syria q̃ est iuxta
ἀνδρῶν. καὶ ἔθετο δαυὶδ φρουρὰν ἐν συρίᾳ τῇ κατὰ
damascũ: τ fuerũt dauid in seruos offerẽtes mu
δαμασκόν, καὶ ἦσαν τῷ δαυὶδ εἰς δούλους φέροντες δῶ
nera. τ saluauit dñs dauid in oĩbus q̃b⁹ prexe
ρα. καὶ ἔσωσε κύριος τὸν δαυὶδ ἐν πᾶσιν οἷς ἐπορεύε
rat. τ cepit dauid torques aureos q̃ fuerũt
το. καὶ ἔλαβε δαυὶδ τοὺς κλοιοὺς τοὺς χρυσοῦς οἳ ἦσαν
sup seruos adadezer: τ attulit eos in
ἐπὶ τοὺς παῖδας ἀδαδεζέρ, καὶ ἤνεγκεν αὐτοὺς εἰς
hierusalem. τ de tabath τ de electis
ἱερουσαλήμ. καὶ ἐκ τῆς ταβὰθ καὶ ἐκ τῶν ἐκλεκτῶν
ciuitatib⁹ q̃ adadezer: cepit dauid es plu
πόλεων τῶν ἀδαδεζέρ, ἔλαβε δαυὶδ χαλκὸν πο
rimũ valde. ex eo fecit salomon mare
λὺν σφόδρα. ἐξ αὐτοῦ ἐποίησε σαλομὼν τὴν θάλασσαν

enea: ⁊ columnas ⁊ vaſa enea.
τὴν χαλκῆν, καὶ τοὺς στύλους καὶ τὰ σκεύη τὰ χαλκᾶ.
⁊ audiuit thou rex emath: ꝙ percuſſit dauid
καὶ ἤκουσε θωοῦ βασιλεὺς αἰμάθ, ὅτι ἐπάταξε δαυὶδ
C omnē exercitū adadezer regis ſoba: ⁊
τὴν πᾶσαν δύναμιν ἀδαδεζὲρ βασιλέως σουβά, καὶ
miſit adorā filiū ſuū ad dauid: vt inte
ἀπέστειλεν τὸν ἀδωρὰμ υἱὸν αὐτοῦ πρὸς δαυίδ, τοῦ ἐρω
rrogaret eū q̄ ad pacē: ⁊ vt benediceret ei
τῆσαι αὐτὸν τὰ εἰς εἰρήνην, καὶ τοῦ εὐλογῆσαι αὐτὸν
pro eo ꝙ expugnaſſet adadezer ⁊ percuſſiſſet eū:
ὑπὲρ οὗ ἐπολέμησε τὸν ἀδαδεζὲρ καὶ ἐπάταξεν αὐτόν,
q̄ɱ vir bellator erat thou adadezer. ⁊ omnia
ὅτι ἀνὴρ πολεμιστὴς ἦν τῷ θωοῦ ὁ ἀδαδεζέρ. καὶ πάντα
vaſa aurea ⁊ argētea ⁊ enea: ⁊ hec cōſe
τὰ σκεύη τὰ χρυσᾶ καὶ ἀργυρᾶ καὶ χαλκᾶ, καὶ ταῦτα ἡγία
crauit rex dauid domino cū argento ⁊ au
σεν ὁ βασιλεὺς δαυὶδ τῷ κυρίῳ μετὰ τοῦ ἀργυρίου καὶ χρυ
ro: qđ cepit de omnibꝰ gentibꝰ: ⁊ de idumea
σίου, οὗ ἔλαβεν ἐκ πάντων τῶν ἐθνῶν, καὶ ἐξ ἰδουμαί
⁊ moab ⁊ de filiis ammō: ⁊ de philiſtii
ας καὶ μωὰβ καὶ ἐξ υἱῶν ἀμμών, καὶ ἐκ τῶν ἀλλοφύλων
⁊ de amalec. ⁊ abeſai filꝰ saruie percuſſit
καὶ ἐξ ἀμαλήκ. καὶ ἀβισαὶ υἱὸς σαρουΐα ἐπάταξε τὴν
idumeam in valle ſalis decem ⁊ octo mi
ἰδουμαίαν ἐν τῇ κοιλάδι τῶν ἁλῶν ὀκτωκαίδεκα χιλιά
D lia: ⁊ poſuit in idumea cuſtodiā. ⁊ fuerūt om
δας, καὶ ἔθετο ἐν τῇ ἰδουμαίᾳ φρουράς. καὶ ἦσαν πάν
nes idumei ſerui dauid. ⁊ ſaluauit dñs
τες οἱ ἰδουμαῖοι παῖδες τῷ δαυίδ. καὶ ἔσωσε κύριος
dauid in oībus ad q̄ pergebat. ⁊ regnauit
τὸν δαυίδ ἐν πᾶσιν οἷς ἐπορεύετο. καὶ ἐβασίλευσε
dauid ſup oēm iſrael: ⁊ fuit faciēs iudiciū ⁊ iu
δαυὶδ ἐπὶ πάντα ἰσραήλ, καὶ ἦν ποιῶν κρίμα καὶ δι
ſtitiam oīi pp̄lo ſuo. ⁊ ioab filius saru
καιοσύνην παντὶ τῷ λαῷ αὐτοῦ. καὶ ἰωὰβ υἱὸς σαρου
ia ſup exercitū: ⁊ ioſaphat filius achilud a cō
ΐα ἐπὶ τῆς στρατιᾶς, καὶ ἰωσαφὰτ υἱὸς ἀχιλοὺδ ὑπο
mentariis: ⁊ ſadduc filꝰ achitob ⁊ achi
μνηματογράφος, καὶ σαδδοὺκ υἱὸς ἀχιτὼβ καὶ ἀχι
melech filꝰ abiathar ſacerdotes: ⁊ ſuſa ſcriba: ⁊
μέλεχ υἱὸς ἀβιάθαρ ἱερεῖς, καὶ σοῦσα γραμματεύς, καὶ
baneas filꝰ ioiade ſup cerethi ⁊ phelethi: ⁊
βαναίας υἱὸς ἰωαδὲ ἐπὶ τοῦ χερεθὶ καὶ φελεθί, καὶ οἱ
filii dauid primi ſucceſſores regis.
υἱοὶ δαυίδ οἱ πρῶτοι διάδοχοι τοῦ βασιλέως. Ca. 19.

A Et factū ē poſt hec ⁊ mortuꝰ eſt naas rex
Καὶ ἐγένετο μετὰ ταῦτα καὶ ἀπέθανε ναὰς βασι
filiorū ammō: ⁊ regnauit anan filius eius
2. Reg. 10. a. λεὺς υἱῶν ἀμμών, καὶ ἐβασίλευσεν ἀνὰν υἱὸς αὐτοῦ
pro eo. ⁊ dixit dauid: faciā miaꝫ cum
ἀντ' αὐτοῦ. καὶ εἶπε δαυίδ, ποιήσω ἔλεος μετὰ
anan filio naas: ſicͭ fecit pater eius me
ἀνὰν υἱοῦ ναάς, ὡς ἐποίησεν ὁ πατὴρ αὐτοῦ μετ' ἐ
cum miaꝫ. ⁊ miſit dauid nuncios ad
μοῦ ἔλεος. καὶ ἀπέστειλε δαυίδ ἀγγέλους πρὸς τὸν
anan ad cōſolādū eū de pr̄e eiꝰ.
ἀνὰν παρακαλέσαι αὐτὸν περὶ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ.
⁊ venerūt ſerui dauid in terrā filiorū ammō ad
καὶ ἦλθον οἱ παῖδες δαυίδ εἰς γῆν υἱῶν ἀμμὼν πρὸς
anan vt cōſolarētur eū. ⁊ dixerūt prīci
ἀνὰν τοῦ παρακαλέσαι αὐτόν. καὶ εἶπον οἱ ἄρχον
pes filiorū ammon ad anan: nū honorās dauid
τες υἱῶν ἀμμὼν πρὸς ἀνάν, μὴ δοξάζων δαυίδ τὸν
patrem tuū in oculis tuis miſit tibi q̄ cō
πατέρα σου ἐν ὀφθαλμοῖς σου ἀπέστειλέ σοι πα
ſolarētur? nōne: vt ſcrutentur
ρακαλοῦντας; οὐχί, ὅπως ἐξερευνήσωσι

eneum & columnas & vaſa enea. Quod cum audiſſet thou rex emath percuſſiſſe vidlicet dd̄ oēm exercitū adadezer regis ſoba. Miſit aduram filium ſuum ad regē dauid vt poſtularet ab eo pacem & cōgratularetur ei: eo ꝙ pcuſſiſſet et expugnaſſet adadezer. Aduerſarius quippe erat thou adadezer. Sed & oīa vaſa aurea & argentea & enea conſecrauit dauid rex domino cū argēto & auro qđ tulerat ex vniuerſis gētibꝰ tā de idumea & moab & filiis ammō q̄ꝫ de philiſthiī & amalech. Abiſai vero filius saruie pcuſſit edom in valle ſalinarum decē & octo milia: & cōſtituit in edom preſidium vt ſeruiret idumea dauid. Saluauitq̄ʒ dñs dauid in cunctis ad q̄ perrexerat. Regnauit ergo dd̄ ſup vniuerſum iſrl̄: & faciebat iudiciū atq̄ʒ iuſticiam cūcto pp̄lo ſuo. Porro ioab filius saruie erat ſup exercitum & ioſaphat filius ahilud a cōmentariis. Sadoch aūt filius achitob & abimelech filius abiathar ſacerdotes & ſuſa ſcriba. Banaias quoq̄ʒ filius ioiade ſup legiones cerethi & felethi. Porro filii dauid primi ad manū regis. 19.

Accidit autē vt moreretur naas rex filiorū āmon & regnaret filiꝰ eius ꝓ eo. Dixitq̄ʒ dauid. Faciā miſericordiā cū anon filio naas. Preſtitit enim mihi pater eius gratiā. Miſitq̄ʒ dauid nūcios ad cōſolādū eū ſup mortem patris ſui. Qui cū perueniſſent in terrā filiorum ammō vt cōſolarētur anō: dixerūt principes filiorū ammō ad anon. Tu forſitā putas ꝙ dauid honoris cauſa in patrem tuū miſerit qui conſolarentur te: nec animaduertis ꝙ vt explorent

הנחשת ואת העמודים ואת כלי | עמד כלה
הנחשת: וישמע תעו מלך חמת כי | שמע
הכה דויד את כל חיל הדרעזר מלך | נכה
צובה: וישלח את הדורם בנו אל | שלח
המלך דויד לשאול לו לשלום | שלם
ולברכו על אשר נלחם בהדדעזר | לחם
ויכהו כי איש מלחמות תעו היה
הדדעזר וכל כלי זהב וכסף ונחשת: | כלה
גם אתם הקדיש המלך דויד ליהוה | קדש
עם הכסף והזהב אשר נשא מכל
הגוים מאדום וממואב ומבני עמון
ומפלשתים ומעמלק: ואבשי בן
צרויה הכה את אדום בגיא המלח | נכה
שמונה עשר אלף: וישם באדום | שמן שום
נציבים ויהיו כל אדום עבדים | נצב היה
לדויד ויושע יהוה את דויד בכל | ישע
אשר הלך: וימלך דויד על כל | מלך
ישראל ויהי עשה משפט וצדקה | שפט
לכל עמו: ויואב בן צרויה על הצבא
ויהושפט בן אחילוד מזכיר: | זכר
וצדוק בן אחיטוב ואבימלך בן
אביתר כהנים ושושא סופר: | ספר
ובניהו בן יהוידע על הכרתי
והפלתי ובני דויד הראשנים
ליד המלך:

Cap. xix.

ויהי אחרי כן וימת | היה מות
נחש מלך בני עמון וימלך | אמר
בנו תחתיו: ויאמר דויד אעשה | עשה
חסד עם חנון בן נחש כי עשה
אביו עמי חסד וישלח דויד | שלח
מלאכים לנחמו על אביו ויבאו | לאך בוא
עבדי דויד אל ארץ בני עמון אל
חנון לנחמו: ויאמרו שרי בני | אמר שור
עמון לחנון המכבד דויד | כבד
את אביך בעיניך כי שלח
לך מנחמים הלא בעבור לחקר | נחם עבר

ולהפך ולרגל הארץ באו עבדיו בוא
אליך: ויקח חנון את עבדי דויד לקח
ויגלחם ויכרת את מדויהם בחצי גלח כרת
עד המפשעה וישלחם: וילכו הלך חצה
ויגידו לדויד על האנשים וישלח פשע שלח
לקראתם כי היו האנשים נכלמים נגד
מאד ויאמר המלך שבו בירחו עד היה כלם
אשר יצמח זקנכם ושבתם: ויראו ישב
בני עמון כי התבאשו עם דויד צמח שוב
וישלח חנון ובני עמון אלף ככר ראה באש
כסף לשכר להם מן ארם נהרים
ומן ארם מעכה ומצובה רכב
ופרשים: וישכרו להם שנים שכר שנה
ושלשים אלף רכב ואת מלך מעכה
ואת עמו ויבאו ויחנו לפני מידבא בוא חנה
ובני עמון נאספו מעריהם ויבאו פנה אסף
למלחמה: וישמע דויד וישלח עיר לחם
את יואב ואת כל צבא הגבורים: שמע
ויצאו בני עמון ויערכו מלחמה
פתח העיר והמלכים אשר באו ערך
לבדם בשדה: וירא יואב כי היתה בוא
פני המלחמה אליו פנים ואחור בדד ראה
ויבחר מכל בחור בישראל ויערך היה פנה
לקראת ארם: ואת יתר העם נתן אחר
ביד אבשי אחיו ויערכו לקראת בחר ערך
בני עמון: ויאמר אם תחזק ממני
ארם והיית לי לתשועה ואם בני אמר חזק
עמון יחזקו ממך והושעתיך: חזק היה ישע
ונתחזקה בעד עמנו ובעד ערי מן
אלהינו ויהוה הטוב בעיניו יעשה: עיר
ויגש יואב והעם אשר עמו לפני עשה
ארם למלחמה וינוסו מפניו: ובני נגש
עמון ראו כי נס ארם וינוסו גם הם לחם נוס
מפני אבשי אחיו ויבאו העירה ויבא ראה
יואב ירושלם: וירא ארם כי נגפו בוא
לפני ישראל וישלחו מלאכים ויוציאו שלח לאך יצא

& inuestigēt & scruten
tur terrā tuā venerūt ad
te serui ei9. Igitur anon
pueros dauid
decaluauit & rasit: & p̄
scidit tunicas eorū a
natib9 vsq; ad pedes: &
dimisit eos: q cū abisset
& hoc mādassent dauid
misit
in occursū eorū. Grādē
ei cōtumeliā sustinuerāt
et p̄cepit vt manerent
in hiericho
donec cresceret barba
eorū: et tūc reuerterētur
Videntes aūt filii āmō
q iniuriā fecissent dd̄
tā anon q̄ reliqu9 pp̄ls
miserūt mille talenta
argenti vt cōducerent
sibi de mesopotamia:
& de syria maacha: &
de soba currus
& eqtes. Cōduxerūtq;
triginta duo milia cur
ruū & regem maacha
cū pp̄lo ei9. Qui cū ve
nissent castrametati sūt
e regione medaba. Filii
quoq; āmō congregati
de vrbib9 suis: venerūt
ad bellū. Qđ cū audis-
set dauid: misit ioab &
oēm exercitū virorum
fortiū. Egressiq; filii
āmō: direxerunt aciem
iuxta portā cītatis. Re-
ges aūt q ad auxiliū eius
venerāt sepati in agro
steterūt. Igitur ioab in
telligens bellū ex aduer
so & post tergū cōtra se
fieri elegit viros fortissi
mos de vniuerso isrl': &
perrexit cōtra syrū. Re
liquā aūt p̄tē pp̄li dedit
sub manu abisai fratris
sui & perrexerūt cōtra
filios ammō. Dixitq;:
si vicerit me
syrus: auxilio eris mi
hi: si aūt supauerit te fi
lii ammō: ero tibi in p̄si
dium. Confortare
& agamus virilr̄ p̄ po
pulo nr̄o & p̄ vrbibus
dei nr̄i. Dn̄s aūt qđ i cō
spectu suo bonū ē faciat.
Perrexit ergo ioab &
pp̄ls q cū eo erat cōtra
syrū ad preliū: & fuga
uit eos. porro filii
ammō vidētes q fugis-
set syr9: ipi quoq; fuge
rūt abisai fratrē ei9 & in
gressi sūt citatē: reuersus
q; est etiā ioab i hierl'm
Videns aūt sir9 q ceci
disset corā isrl' misit nū
cios & adduxit

ciuitatē & vt explorent terrā venerūt serui
τὴν πόλιν καὶ τοῦ κατασκοπῆσαι τὴν γῆν ἦλθον οἱ παῖδες
eius ad te? & accepit anan seruos dauid &
αὐτοῦ πρὸς σέ; καὶ ἔλαβεν ἀνὰν τοὺς παῖδας δαυὶδ καὶ B
rasit eos: & abstulit de palliis eorū dimi
ἐξύρησεν αὐτούς, καὶ ἀφεῖλε τῶν μανδύων αὐτῶν τὸ ἥμι
diū vsq; ad tunicā: & dimisit eos. & venerūt &
συ ἕως τῆς ἀναβολῆς, καὶ ἀπέστειλεν αὐτούς. καὶ ἦλθον καὶ
nunciauerūt dauid de viris. & misit
ἀπήγγειλαν τῷ δαυὶδ περὶ τῶν ἀνδρῶν. καὶ ἀπέστειλεν
in occursum eorū: qm̄ erāt viri inhono
εἰς ἀπάντησιν αὐτῶν δαδ, ὅτι ἦσαν οἱ ἄνδρες ἠτιμωμέ-
rati valde. & dixit rex: sedete ī hiericho donec
νοι σφόδρα. καὶ εἶπεν ὁ βασιλεύς, καθίσατε ἐν ἱεριχῶ ἕως
renascātur barbe vr̄e & reuertimini. &
τοῦ ἀνατεῖλαι τοὺς πώγωνας ὑμῶν καὶ ἐπιστρέψατε. καὶ
viderūt filii ammō q cōfusus esset pp̄ls dauid: & mi
εἶδον υἱοὶ ἀμμὼν ὅτι κατῃσχύνθη ὁ λαὸς δαυίδ, καὶ ἀπέ
serunt filii ammon & anan rex eorū mille talen-
στειλαν υἱοὶ ἀμμὼν καὶ ἀνὰν ὁ βασιλεὺς αὐτῶν χίλια τάλαν
ta argēti vt cōducerēt sibi de syria mesopo
τα ἀργυρίου τοῦ μισθώσασθαι ἑαυτοῖς ἐκ συρίας μεσοπο-
tamia: & de syria maacha: & de suba currus
ταμίας, καὶ ἐκ συρίας μααχά, καὶ ἀπὸ σουβὰ ἅρματα
& equites. & cōduxerūt sibi duo & triginta
καὶ ἱππεῖς. καὶ ἐμισθώσαντο ἑαυτοῖς δύο καὶ τριάκοντα
milia curruū: & regem maacha & pp̄lm
χιλιάδας ἁρμάτων, καὶ τὸν βασιλέα μααχὰ καὶ τὸν λαὸν
eius. & venerūt & castrametati sūt ante medaba. &
αὐτοῦ. καὶ ἦλθον καὶ παρενέβαλον ἔμπροσθεν μηδαβά. καὶ
filii ammon cōgregati sūt de vrbibus suis: & venerūt
υἱοὶ ἀμμὼν συνήχθησαν ἐκ τῶν πόλεων αὐτῶν, καὶ ἦλθον
ad bellādū. & audiuit dauid: & misit
εἰς τὸ πολεμῆσαι. καὶ ἤκουσε δαυίδ, καὶ ἀπέστειλε τὸν
ioab: & oēm exercitū fortiū. & egressi sūt C
ἰωὰβ καὶ πᾶσαν τὴν στρατιὰν τῶν δυνατῶν. καὶ ἐξῆλθον
filii ammō & direxerūt aciē in bellū iuxta por
υἱοὶ ἀμμὼν καὶ παρετάξαντο εἰς πόλεμον παρὰ τὸν πυ
tam ciuitatis. & reges q venerūt castrameta
λῶνα τῆς πόλεως. καὶ οἱ βασιλεῖς οἱ ἐλθόντες παρενέβα
ti sūt p seipsos in cāpo. & vidit ioab q facti sunt
λον καθ' ἑαυτοὺς ἐν τῷ πεδίῳ. καὶ εἶδεν ἰωὰβ ὅτι γεγόνασιν
ex aduerso eorū ad bellādū cōtra eū a fron
ἀντιπρόσωποι αὐτῶν τοῦ πολεμεῖν πρὸς αὐτὸν κατὰ πρόσω
te & a tergo: & elegit de vniuersa iuuētute isrl':
πον καὶ ἐξόπισθεν, καὶ ἐξελέξατο ἐκ παντὸς νεανίου ἰηλ,
& direxit aciē contra syrum. & reliquā partē
καὶ παρετάξατο ἐναντίον τοῦ σύρου. καὶ τὸ κατάλοιπον τοῦ
pp̄li dedit in manu abesai fratris sui: & aciē di
λαοῦ ἔδωκεν ἐν χειρὶ ἀβεσαὶ τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ, καὶ παρε-
rexit ex aduerso filior ammō. & dixit ioab: si pre
τάξατο ἐξεναντίας υἱῶν ἀμμών. καὶ εἶπεν ἰωάβ, ἐὰν κρα-
ualuerit syria sup me: & eris mihi i saluationē: & si filii
ταιώσῃ συρία ὑπὲρ ἐμέ, καὶ ἔσῃ μοι εἰς σωτηρίαν, καὶ ἐὰν υἱοὶ
ammon preualuerit sup te: & saluabo te. viriliť age & for
ἀμμὼν κραταιωθῶσιν ὑπὲρ σέ, καὶ σώσω σε. ἀνδρίζου καὶ ἐνι-
titer agam9 pro pp̄lo nr̄o & pro vrbibus dei
σχύσωμεν περὶ τοῦ λαοῦ ἡμῶν καὶ περὶ τῶν πόλεων τοῦ θεοῦ
nr̄i: & dn̄s qđ bonū in oculis suis faciet. & dire
ἡμῶν, καὶ κύριος τὸ ἀγαθὸν ἐν ὀφθαλμοῖς αὐτοῦ ποιήσει. καὶ παρε-
xit aciē ioab & pp̄ls q cū eo contra syriā ad
τάξατο ἰωὰβ καὶ ὁ λαὸς ὁ μετ' αὐτοῦ ἐξεναντίας συρίας εἰς
bellum: & fugerūt a facie eius syri. & filii
πόλεμον, καὶ ἔφυγον ἀπὸ προσώπου αὐτοῦ οἱ σύροι. καὶ υἱοὶ D
ammō viderūt q fugerūt syri: & fugerūt & ipsi a
ἀμμὼν εἶδον ὅτι ἔφυγον οἱ σύροι, καὶ ἔφυγον καὶ αὐτοὶ ἀπὸ
facie abesai fratris ioab: & ingressi sūt in ciui
προσώπου ἀβεσαὶ τοῦ ἀδελφοῦ ἰωάβ, καὶ εἰσῆλθον εἰς τὴν πό
tatē. & venit ioab in hierl'm: & vidit syrus q vice
λιν. καὶ ἦλθεν ἰωὰβ εἰς ἰλήμ, καὶ εἶδεν ὁ σύρος ὅτι ἐτροπώ
rit cū israel: & misit nūcios & eduxit
σατο αὐτὸν ἰηλ, καὶ ἀπέστειλεν ἀγγέλους καὶ ἐξήγαγε

D syrum q̄ erat trās fluuiū. τ sophach
τὸν σύρον τὸν ἐν τῷ πέραν τοῦ ποταμοῦ. καὶ σωφὰχ
princeps exercitus adadezer ante eos.
ὁ ἀρχιστράτηγος δυνάμεως ἀδαδιζὲρ ἔμπροσθεν αὐτῶν.
τ annūciatū ē dauid: τ cōgregauit vniuersū
καὶ ἀπηγγέλη τῷ δαυίδ, καὶ συνήγαγε τὸν πάντα
israel: τ trāsiuit iordanē: τ venit in eos. τ
ἰσραὴλ, καὶ διέβη τὸν ἰορδάνην, καὶ ἦλθεν ἐπ' αὐτούς. καὶ
A direxit aciem dauid contra syrū in bel
παρατάσσεται δαυίδ ἐξεναντίας τοῦ σύρου εἰς πόλε
lum. τ bellauit cum eo. τ fugit syrus
μον. καὶ ἐπολέμησε μετ' αὐτοῦ. καὶ ἔφυγεν ὁ σύρος
a facie israel. τ interfecit dauid a
ἀπὸ προσώπου ἰσραήλ. καὶ ἀπέκτεινε δαυίδ ἀπὸ
syro septē milia curruū: τ quadraginta
τοῦ σύρου ἑπτὰ χιλιάδας ἁρμάτων, καὶ τεσσαράκοντα
milia virorꝫ peditū: τ sophach principem
χιλιάδας ἀνδρῶν πεζῶν, καὶ τὸν σωφὰχ ἀρχιστράτηγον
exercitus interfecit. τ viderūt serui adade
τῆς δυνάμεως ἀπέκτεινε. καὶ ἴδον οἱ παῖδες ἀδαδι
zer q̄ pcussi sunt a facie israel: τ inierūt cū
ζὲρ ὅτι ἐθραύσθησαν ἀπὸ προσώπου ἰσλ', καὶ διέθεντο με
dauid pacē: τ seruierūt ei. τ nō voluit sy
τὰ δαυὶδ εἰρήνην, καὶ ἐδούλευσαν αὐτῷ. καὶ οὐκ ἠθέλησεν ὁ σύ
rus auxiliari filiis ammon vltra.
ρος τοῦ βοηθῆσαι τοῖς υἱοῖς ἀμμὼν ἔτι. Ca. 20.
A 2.Reg. 11.a. Et factū est in sequēti anno in exitu re
Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ἐπιόντι ἔτει ἐν τῇ ἐξόδῳ τῶν βα
gum: τ cōgregauit ioab oēm exercitū mi
σιλέων, καὶ ἀπήγαγεν ἰωὰβ πᾶσαν τὴν δύναμιν τῆς στρα
litie: τ vastauit regionē filiorꝫ ammon: τ venit
τιᾶς, καὶ ἔφθειρε τὴν χώραν υἱῶν ἀμμὼν, καὶ ἦλθεν
ioab τ obsedit rabba. τ dauid sedebat
ἰωὰβ καὶ περιεκάθισε τὴν ῥαββά. καὶ δαυὶδ ἐκάθητο
in hierusalem. τ percussit ioab rabba τ de
ἐν ἱερουσαλήμ. καὶ ἐπάταξεν ἰωὰβ τὴν ῥαββὰ καὶ κα
struxit eā. τ tulit dauid coronā re
τέσκαψεν αὐτήν. καὶ ἔλαβε δαυὶδ τὸν στέφανον τοῦ βασι
B 2.Reg 12.g. gis eorū a capite eius: τ inuētū ē pon
λέως αὐτῶν ἀπὸ τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ, καὶ εὑρέθη ὁ σταθ
dus eius talētū auri. τ in ea lapis pre
μὸς αὐτοῦ τάλαντον χρυσίου. καὶ ἐν αὐτῷ λίθος τί
ciosus: τ erat in capite dauid. τ spolia
μιος, καὶ ἦν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς δαυίδ. καὶ τὰ σκῦλα τῆς
vrbis tulit multa valde: τ ppl'm q̄ in
πόλεως ἐξήνεγκε πολλὰ σφόδρα, καὶ τὸν λαὸν τὸν ἐν
ea eduxit: τ secuit in serris τ in asciis
αὐτῇ ἐξήγαγεν, καὶ ἔπρισεν ἐν πρίοσι καὶ ἐν σκεπάρνοις
ferreis τ in tribulis. τ sic fecit
τοῖς σιδηροῖς καὶ ἐν τοῖς τριβόλοις. καὶ οὕτως ἐποίησε
dauid oib' vrbibus filiorꝫ ammon. τ reuersus ē
δαυὶδ πᾶσι τοῖς πόλεσιν υἱῶν ἀμμών. καὶ ἐπέστρεψε
dauid τ ois pp'ls q̄ cū eo in hierusalem. τ factū
C δαυὶδ καὶ πᾶς ὁ λαὸς ὁ μετ' αὐτοῦ εἰς ἱερουσαλήμ. καὶ ἐγένε
est post hec: τ factū ē adhuc bellū in gazer cū
το μετὰ ταῦτα, καὶ ἐγένετο ἔτι πόλεμος ἐν γαζὲρ μετὰ
philistijm. tūc percussit sobacchi vssathiteus sa
τῶν ἀλλοφύλων. τότε ἐπάταξε σοβακχὶ ὁ οὐσαθὶ τὸν σα
pphi de filiis gigātum: τ humiliauit eū.
φφὶ ἀπὸ τῶν υἱῶν τῶν γιγάντων, καὶ ἐταπείνωσεν αὐτόν.
τ factū ē adhuc bellū cū philistijm: τ percus
καὶ ἐγένετο ἔτι πόλεμος μετὰ τῶν ἀλλοφύλων, καὶ ἐπάτα
sit eleanan fili' iair lachmi fratrē goliath geththe
ξεν ἐλεανὰν υἱὸς ἰαὶρ τὸν λαχμὶ ἀδελφὸν γολιὰθ τοῦ γεθθαί
D ei. τ lignū haste ei' q̄si liciatoriū texentiū. τ factū ē
ου. καὶ ξύλον δόρατος αὐτοῦ ὡς ἀντίον ὑφαινόντων. καὶ ἐγένετο
adhuc bellū in geth: τ fuit vir pergrandis: τ digiti
ἔτι πόλεμος ἐν γέθ, καὶ ἦν ἀνὴρ ὑπερμεγέθης, καὶ οἱ δάκτυλοι
eius sex τ sex viginti τ quattuor: τ hic fuit ortūdus de
αὐτοῦ ἓξ καὶ ἓξ εἴκοσι καὶ τέσσαρες, καὶ οὗτος ἦν ἀπόγονος τῶν
gigātib'. τ improperauit israel. τ percussit eū ionathā
γιγάντων. καὶ ὠνείδισε τὸν ἰσλ'. καὶ ἐπάταξεν αὐτὸν ἰωναθὰν

syrum qui erat trās fluuium: sophat autē
princeps militie adadezer erat dux eorū: qđ cū
annūciatū esset dđ congregauit vniuersū israel
et transiuit iordanē: irruitqꝫ in eos et direxit
ex aduerso aciē: illis contra pugnātib⁹.
Fugit autē syrus israel. Et interfecit dauid de syris: septē milia curruū et quadraginta milia peditū et sophat
exercitus principem.
Videntes aūt serui adadezer se ab israel esse superatos: trāsfugerūt ad dauid: et seruierunt ei.
Noluitqꝫ vltra syria auxilium prebere filiis ammon. 20

Factū est autē post anni circulum eo tēpore quo solēt reges ad bella pcedere: cōgregauit ioab exercitum & robur militie: et vastauit trā filiorū ammon. Perrexitqꝫ & obsedit rabba. Porro dđ manebat in ierusalē q̄n ioab pcussit rabba: et destruxit eā. Tulit autē dauid coronā melchō de capite eius: & inuenit in ea auri pōdo talentū: & preciosissimas gēmas: fecitqꝫ sibi inde diadema. Manubias quoqꝫ vrbis plurimas tulit: populū autem qui erat in ea eduxit: & fecit sup eos tribulas et trahas & ferrata carpenta trāsire ita vt dissecarētur & contererētur. Sic fecit dđ cūctis vrbib⁹ filiorū amō: & reuersus est cū oī populo suo in hierusalem. Post hec initū est bellū in gazer aduersū philisteos: in quo pcussit sobochai vsathites saphai de gn̄e raphai & hūiliauit eos. Aliud quoqꝫ bellū gestū est aduersus philisteos: in quo pcussit adeodat⁹ fili⁹ salt⁹ bethleemites fratrē goliath gethei: cuius haste lignū erat q̄si liciatoriū texētiū. Sed & aliud bellū accidit in geth: in quo fuit hō lōgissim⁹ senos habens digitos: id est simul vigitiqttuor: q et ipē de raphai fuerat stirpe gn̄atus. Hic blasphemauit israel & pcussit eum ionathan

את ארם אשר מעבר הנהר ושופך
שור פנה | שר צבא הדדעזר לפניהם: ויגד
נגד אסף | לדויד ויאסף את כל ישראל ויעבר
עבר | הירדן ויבא אלהם ויערך דויד
בוא ערך | לקראת ארם מלחמה וילחמו עמו:
לחם | וינס ארם מלפני ישראל ויהרג דויד
נוס פנה | מארם שבעת אלפים רכב וארבעים
הרג רכב | אלף איש רגלי ואת שופך שר
מות ראה | הצבא המית: ויראו עבדי הדדעזר
שלם | כי נגפו לפני ישראל וישלימו עם
עבד | דויד ויעבדהו ולא אבה ארם
ישע | להושיע את בני עמון עוד:

Cap. xx.

היה שוב | ויהי לעת תשובת
יצא נהג | השנה לעת צאת המלכים וינהג
שחת | יואב את חיל הצבא וישחת את
צור בוא | ארץ בני עמון ויבא ויצר את רבה
ודויד ישב בירושלם ויך יואב
נכה | את רבה ויהרסה: ויקח דויד את
הרס לקח | עטרת מלכם מעל ראשו וימצאה
מצא | משקל ככר זהב ובה אבן יקרה
שקל | ותהי על ראש דויד ושלל העיר
היה | הוציא הרבה מאד: ואת העם אשר
יצא | בה הוציא וישר במגרה ובחריצי
רבה | הברזל ובמגרות וכן יעשה דויד
נשר גרר | לכל ערי בני עמון וישב דויד וכל
חרץ עשה | העם ירושלם: ויהי אחריכן ותעמד
עיר שוב | מלחמה בגזר עם פלשתים אז הכה
היה עמד | סבכי החשתי את ספי מילדי
לחם נכה | הרפאים ויכנעו: ותהי עוד מלחמה
ילד | את פלשתים ויך אלחנן בן יעיר
כנע | את לחמי אחי גלית הגתי
מנה מנר | ועץ חניתו כמנור ארגים: ותהי
מדד | עוד מלחמה בגת ויהי איש מדה
צבע | ואצבעתיו שש ושש עשרים
נגע ילד | וארבע וגם הוא נולד להרפה:
חרף נכה | ויחרף את ישראל ויכהו יהונתן

בן שמעא אחי דויד ׃ אל נולדו ילד
להרפה בגת ויפלו ביד דויד וביד נפל
Cap.xxi. עבדיו ׃ ויעמד שטן על
עמד ישראל ויסת את דויד למנות
סות מנה את ישראל ׃ ויאמר דויד אל
אמר יואב ואל שרי העם לכו ספרו
שור הלך את ישראל מבאר שבע ועד דן
והביאו אלי ואדעה את מספרם ׃
בוא ידע ויאמר יואב יוסף יהוה על עמו
ספק יסף כהם מאה פעמים הלא אדני
המלך כלם לאדני לעבדים למה
יבקש זאת אדני למה יהיה
בקש לאשמה לישראל ׃ ודבר המלך
חזק על יואב ויצא יואב ויתהלך
הלך בכל ישראל ויבא ירושלם ׃ ויתן
בוא נתן יואב את מספר מפקד העם אל
פקד דויד ויהי כל ישראל אלף אלפים
היה ומאה אלף איש שלף חרב ויהודה
ארבע מאות ושבעים אלף איש
רבע מאה שלף חרב ׃ ולוי ובנימן לא פקד
בתוכם כי נתעב דבר המלך את
תעב יואב ׃ וירע בעיני האלהים על
רוע הדבר הזה ויך את ישראל ׃ ויאמר
נכה דויד אל האלהים חטאתי מאד
אשר עשיתי את הדבר הזה
עשה ועתה העבר נא את עון עבדך
עבר כי נסכלתי מאד ׃ וידבר יהוה
סכל דבר אל גד חזה דויד לאמר ׃ לך
הלך ודברת אל דויד לאמר כה
אמר יהוה שלוש אני נטה
שלש נטה עליך בחר לך אחת מהנה ואעשה
עשה לך ׃ ויבא גד אל דויד ויאמר
בוא אמר לו כה אמר יהוה קבל לך ׃ אם
שלוש שנים רעב ואם שלשה
שנה חדשים נספה מפני צריך וחרב
ספה פנה אויביך למשגת ואם שלשת
צור נשג

filius samaa fratris dauid. Hi sunt filii raphaiz in geth qui ceciderunt in manu dd & seruorũ eius. 21.

Consurrexit aũt sathan cõtra isrl & incitauit dauid vt numeraret israel. Dixitq̃ dauid ad ioab & ad prĩcipes populi. Ite & numerate israel a bersabee vsq̃ dan: & afferte mihi numerũ vt sciam. Responditq̃ ioab. Augeat domin⁹ ppl̃m suũ cẽtuplum quam sunt. Nonne domine mi rex omnes fui tui sũt? Quare hoc querit domin⁹ meus quod in pctm̃ reputetur isrl̃i? Sed sermo regis magis preualuit. Egressusq̃ ẽ ioab & circuiuit vniuersũ isrl̃: & reuersus est ĩ hierusalẽ. Dedit q̃ dauid numerum eorũ quos circuierat: & inuẽtus est omnis numerus israel mille milia & centũ milia virorum educẽtiũ gladiũ. De iuda aũt quadringẽta septuagita milia bellatorũ. Nam leui & beniamin non numerauit: eo q' inuitus exequeretur regis imperium. Displicuit autẽ deo qd̃ iussum erat: & pcussit isrl̃. Dixitq̃ dauid ad deum. Peccaui nimis: vt hoc facerem. Obsecro aufer iniquitatem serui tui quia insipiẽter egi. Et locutus est dominus ad gad vidẽtem dauid dicens. Vade & loquere ad dauid & dic ei. Hec dicit dominus. Trium tibi optionẽ do: vnum qd̃ volueris elege vt faciã tibi. Cumq̃ venisset gad ad dauid dixit ei. Hec dicit dñs. Elige quod volueris. Aut tribus annis pestilentiã famis: aut tribus mensibus te fugere hostes tuos & gladium eorum non posse euadere: aut tribus

fili⁹ samaa fratris dauid: hi nati sunt ra
υἱὸς σαμαὰ ἀδελφοῦ δαυίδ. οὗτοι ἐγεννήθησαν τῷ ῥα
pha in geth: omnes fuerũt quattuor gigãtes: & ceci
φὰ ἐν γὲθ, πάντες ἦσαν τέσσαρες γίγαντες, καὶ ἔπε
derũt in manu dauid: & in manu seruorũ
σον ἐν χειρὶ δαυίδ καὶ ἐν χειρὶ τῶν παίδων
eius.
αὐτοῦ.

Ca.21.

A Et insurrexit satã cõtra israel: & persuasit
Καὶ ἀνέστη σατὰν ἐπὶ ἰσραὴλ, καὶ ἐπέσεισε τὸν
dauid vt numeraret israel. & dixit rex 1.Reg. 24.a.
δαυὶδ τοῦ ἀριθμῆσαι τὸν ἰσραήλ. καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς
dauid ad ioab & ad duces exerci
δαυὶδ πρὸς ἰωὰβ καὶ πρὸς τοὺς ἄρχοντας τῆς δυνά
tus: ite & numerate israel a ber
μεως, πορεύθητε καὶ ἀριθμήσατε τὸν ἰσραὴλ ἀπὸ βηρ
sabee vsq̃ ad dã: & afferte ad me: & cognoscã
σαβεὲ ἕως δὰν, καὶ ἐνέγκατε πρός με, καὶ γνώσομαι
numerũ eorũ. & dixit ioab: apponat dñs
τὸν ἀριθμὸν αὐτῶν. καὶ εἶπεν ἰωὰβ, προσθείη κύριος
ad populũ suũ: vt sunt centuplum: &
ἐπὶ τὸν λαὸν αὐτοῦ, ὡς εἰσὶν ἑκατονταπλασίως, καὶ
oculi domini mei regis aspiciẽtes:
οἱ ὀφθαλμοὶ τοῦ κυρίου μου τοῦ βασιλέως βλέποντες,
nonne dñe mi rex omnes domino meo in
οὐχὶ κύριέ μου βασιλεῦ, πάντες τῷ κυρίῳ μου εἰς
seruos? & quare vult hoc domin⁹ me⁹: vt
δούλους; καὶ ἵνα τί ζητεῖ τοῦτο ὁ κύριός μου, ὅπως
nõ fiat in delictum israel? & preualuit
μὴ γένηται εἰς πλημμέλειαν τῷ ἰσραήλ; καὶ ἴσχυσε τὸ
verbũ regis in ioab: & egress⁹ est ioab &
ῥῆμα τοῦ βασιλέως ἐπὶ ἰωάβ, καὶ ἐξῆλθεν ἰωὰβ καὶ
venit in omnẽ israel: & reuersus est in hierusa
ἦλθεν ἐν παντὶ ἰσραὴλ, καὶ ἀνῆλθεν εἰς ἱερουσα
lẽ. & dedit ioab numerũ cẽsus
λήμ. καὶ ἔδωκεν ἰωὰβ τὸν ἀριθμὸν τῆς ἐπισκέψεως
populi dauid. & fuit ois israel: mille
τοῦ λαοῦ τῷ δαυίδ. καὶ ἦν πᾶς ἰσραὴλ, χίλιαι
milia & centũ milia virorũ educẽtium
χιλιάδες καὶ ἑκατὸν χιλιάδες ἀνδρῶν σπωμένων
gladiũ. & iudas quadringenta octuaginta mi
ῥομφαίαν. καὶ ἰούδας τετρακόσιαι ὀγδοήκοντα χι
lia virorũ educentiũ gladium. & leui
λιάδες ἀνδρῶν σπωμένων ῥομφαίαν. καὶ τὸν λευὶ
& beniamin non numerauit in medio eorũ: q̃m tur
καὶ βενιαμὶν οὐκ ἠρίθμησεν ἐν μέσῳ αὐτῶν, ὅτι κα
pis visus ẽ smo regis ad ioab. & ma
τίσχυσεν ὁ λόγος τοῦ βασιλέως πρὸς ἰωάβ. καὶ πο
lum appuit corã deo de sermõe hoc:
νηρὸν ἐφάνη ἐνώπιον τοῦ θεοῦ περὶ τοῦ λόγου τού
& percussit israel. & dixit dauid
του, καὶ ἐπάταξε τὸν ἰσραήλ. καὶ εἶπε δαυίδ
ad deũ: peccaui valde: q̃m feci
πρὸς τὸν θεὸν, ἡμάρτηκα σφόδρα, ὅτι ἐποίησα τὸ
rem hanc: & nũc aufer iniq̃tatẽ
πρᾶγμα τοῦτο, καὶ νῦν περίελε τὴν ἀδικίαν τοῦ
serui tui: q̃m insipiẽter egi valde. & locutus ẽ
δούλου σου, ὅτι ἐμωράνθην σφόδρα. καὶ ἐλάλησε
dñs ad gad vidẽtẽ dauid dicẽs: va
κύριος πρὸς γὰδ τὸν ὁρῶντα τῷ δαυὶδ λέγων, βά
B de & loq̃re ad dauid dicẽs: sic dicit
διζε καὶ λάλησον πρὸς δαυὶδ λέγων, οὕτως λέγει
dñs: tria ego tollã cõtra te: elige tibi ipsi vnũ ex
κύριος, τρία ἐγὼ αἴρω ἐπὶ σέ, ἔκλεξαι σεαυτῷ ἓν ἐξ
his & faciã tibi. & venit gad ad dauid &
αὐτῶν καὶ ποιήσω σοι. καὶ ἦλθε γὰδ πρὸς δαυὶδ καὶ
dixit ei: sic dicit dñs: elige tibi tres ãnos fa
εἶπεν αὐτῷ, οὕτω λέγει κύριος, ἔκλεξαι σεαυτῷ τρία ἔτη λι
mis: vel tres mẽses fugere te a facie inimicorũ
μοῦ, ἢ τρεῖς μῆνας φεύγειν σε ἐκ προσώπου τῶν ἐχθρῶν
tuorũ & gladiũ inimicorũ tuorũ psequi te: aut trib⁹
σου καὶ μάχαιραν ἐχθρῶν σου καταδιώκειν σε, ἢ τρεῖς

diebus gladiū dñi ⁊ mortē in terra: ⁊ an
ἡμέρας ῥομφαίαν κυρίου καὶ θάνατον ἐν τῇ γῇ, καὶ ἄγ-
gelus dñi perdens in omī hereditate israel.
γελος κυρίου ἐξολοθρεύων ἐν πάσῃ κληρονομίᾳ ἰσραήλ.
⁊ nūc vide qd rñdeā ei q̄ misit me verbū.
καὶ νῦν ἴδε τί ἀποκριθῶ τῷ ἀποστείλαντί με ῥῆμα.
⁊ dixit dauid ad gad: āgustia mihi valde: in
καὶ εἶπε δαυὶδ πρὸς γάδ, στενά μοι σφόδρα, ἐμ-
cidam iā in man⁹ dñi: qm̄ multe misera
πεσοῦμαι δὴ εἰς χεῖρας κυρίου, ὅτι πολλοὶ οἱ οἰκτιρ-
tiões eius valde: ⁊ in manus hoīum nō
μοὶ αὐτοῦ σφόδρα, καὶ εἰς χεῖρας ἀνθρώπων οὐ μὴ
incidam. ⁊ dedit dñs mortē in israel: ⁊
1.Reg. 24.c. ἐμπέσω. καὶ ἔδωκε κύριος θάνατον ἐν ἰσραήλ, καὶ
ceciderūt de israel septuaginta milia virorū.
ἔπεσον ἐξ ἰσραὴλ ἑβδομήκοντα χιλιάδες ἀνδρῶν.
⁊ misit deus angelū in hierusalem vt per
καὶ ἀπέστειλεν ὁ θεὸς ἄγγελον εἰς ἱερουσαλὴμ τοῦ ἐξο-
deret eā. ⁊ postq̄ corrupit: vidit dñs: ⁊
λοθρεῦσαι αὐτήν. καὶ ὡς διέφθειρεν, εἶδε κύριος, καὶ
penituit in malo. ⁊ dixit angelo
μετεμελήθη ἐπὶ τῇ κακίᾳ. καὶ εἶπε τῷ ἀγγέλῳ
qui corrūpebat: sufficiat tibi: remitte manū tuā:
τῷ διαφθείραντι, ἱκανούσθω σοι, ἄνες τὴν χεῖρά σου,
⁊ angelus dñi stans in area ornā ie-
καὶ ὁ ἄγγελος κυρίου ἑστὼς ἐν τῇ ἅλῳ ὀρνὰ τοῦ ἰε-
C busei. ⁊ sustulit dauid oculos suos:
βουσαίου. καὶ ἐπῆρε δαυὶδ τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ,
⁊ vidit angelū dñi stātē inter terrā
καὶ εἶδε τὸν ἄγγελον κυρίου ἑστῶτα ἀναμέσον τῆς γῆς
⁊ inter celū: ⁊ gladius ei⁹
καὶ ἀναμέσον τοῦ οὐρανοῦ, καὶ ἡ ῥομφαία αὐτοῦ
euaginatus in manu eius extensus cōtra hieru
ἐσπασμένη ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ ἐκτεταμένη ἐπὶ ἱερου-
salem: ⁊ cecidit dauid ⁊ seniores ve
σαλήμ, καὶ ἔπεσε δαυὶδ καὶ οἱ πρεσβύτεροι περι-
stiti saccis in faciem suā. ⁊ dixit
βεβλημένοι σάκκους ἐπὶ πρόσωπον αὐτῶν. καὶ εἶπε
dauid ad deū: nōne ego dixi vt numeraret
δαυὶδ πρὸς τὸν θεόν, οὐκ ἐγὼ εἶπον τοῦ ἀριθμῆσαι
in ppl'o: ⁊ ego sum q peccaui: ⁊ malū faciēs ma
ἐν τῷ λαῷ, καὶ ἐγώ εἰμι ὁ ἁμαρτών, καὶ κακοποιῶν ἐκα-
lefeci: ⁊ he oues qd fecerūt: do
κοποίησα, καὶ ταῦτα τὰ πρόβατα τί ἐποίησε; κύ-
mine de⁹ fiat man⁹ tua in me: ⁊ in domū
ριος ὁ θεὸς γενηθήτω ἡ χείρ σου ἐν ἐμοί, καὶ ἐν τῷ οἴκῳ
patris mei: ⁊ nō in ppl'm tuū in pditionē.
τοῦ πατρός μου, καὶ μὴ ἐν τῷ λαῷ σου εἰς ἀπώλειαν.
⁊ angelus dñi dixit gad: vt diceret ad
καὶ ἄγγελος κυρίου εἶπε τῷ γάδ, τοῦ εἰπεῖν πρὸς
dauid: vt ascēderet vt statueret altare dño in
δαυὶδ, ἵνα ἀναβῇ τοῦ στῆσαι θυσιαστήριον τῷ κυρίῳ ἐν
area ornan iebusei. ⁊ ascēdit dauid sm̄
ἅλῳ ὀρνὰ τοῦ ἰεβουσαίου. καὶ ἀνέβη δαυὶδ κατὰ τὸν
sermōes gad: quē locut⁹ est in noīe dñi. ⁊ cōuersus
λόγον γάδ, ὃν ἐλάλησεν ἐν ὀνόματι κυρίου. καὶ ἐπέστρε-
est ornan ⁊ vidit regem: ⁊ quattuor filij eius
ψεν ὀρνὰ καὶ εἶδε τὸν βασιλέα, καὶ τέσσαρες υἱοὶ αὐτοῦ
abscōdētes cū eo: ⁊ ornan erat triturās triticū. ⁊ ve
κρυβόμενοι μετ' αὐτοῦ, καὶ ὀρνὰ ἦν ἀλοῶν πυρούς. καὶ ἦλ-
nit dauid ad ornan: ⁊ cōspexit ornan ⁊ vidit
θε δαυὶδ πρὸς ὀρνά, καὶ ἐπέβλεψεν ὀρνὰ καὶ εἶδε τὸν
dauid: ⁊ egressus ē ornā de area: ⁊ adorauit
δαυίδ, καὶ ἐξῆλθεν ὀρνὰ ἐκ τῆς ἅλω, καὶ προσεκύνησε τῷ
dauid in faciem in terrā. ⁊ dixit dauid
δαυὶδ ἐπὶ πρόσωπον ἐπὶ τὴν γῆν. καὶ εἶπε δαυὶδ
ad ornan: da mihi locū aree: ⁊ edifi-
πρὸς ὀρνάν, δός μοι τὸν τόπον τῆς ἅλω, καὶ οἰκο-
cabo in ea altare dño in argento digno
δομήσω ἐν αὐτῷ θυσιαστήριον κυρίῳ ἐν ἀργυρίῳ ἀξίῳ
da mihi ipsum: ⁊ cessabit plaga a ppl'o.
δός μοι αὐτόν, καὶ παύσεται ἡ πληγὴ ἐκ τοῦ λαοῦ.

diebus gladium domi-
ni in morte versari in tra
& angelū dñi interficere
in vniuersis finibus
isrl. Nūc igr̄ vide quid
rñdeā ei qui misit me.
Et dixit dauid
ad gad. Ex omi pte me
āgustie pmūt. Sed meli⁹
mihi est vt incidā in man⁹
dñi: qa multe sūt mise-
ratiões ei⁹ q̄ in manus
hoīm. Misit ergo dñs
pestilētiā in israel: & ce
ciderunt de israel
septuaginta milia viro
rum. Misit quoq;
angelum in hierusalem
vt percuteret eā. Cūq;
percuteretur vidit dñs
& misert⁹ ē sup magni-
tudinē mali: & impauit
āgelo q pcutiebat. Suf
ficit iā: cesset man⁹ tua
Porro angelus dñi sta-
bat iuxta areā hornan
iebusei. leuansq; dauid
oculos suos vidit
angelum domini stan-
tem inter celum
& terrā: & euaginatū
gladium in manu ei⁹ &
versum cōtra hierusa-
lem: & ceciderūt tā ipse
quā maiores natu vesti
ti ciliciis proni in terrā.
Dixitq; dauid ad deū.
Nonne
ego sū qui iussi vt nūe-
raretur populus? Ego
qui peccaui. Ego q ma
lum feci. Iste
grex qd cōmeruit? Do
mine de⁹ me⁹ vertatur
obsecro man⁹ tua ī me
& ī domū pris mei: po-
pulus aūt tu⁹ nō pcutia
tur. Angel⁹ āt dñi pce
pit gad vt diceret dd:
vt ascēderet extrueret-
q; altare dño deo ī area
hornan iebusei.
Ascēdit ergo dd iuxta
smonē gad quē locutus
ei fuerat ex noīe dñi. Po
rro hornan cū suspexis
set & vidisset angelū q̄t
tuorq; filii ei⁹ cū eo abs-
cōderūt se. Nā eo tpe te
rebat ī area triticum. Igr̄
cū veniret dd ad hor-
nā: cōspexit eū hornan
& pcessit ei obuiam de
area: & adorauit eū p
nus ī trā. Dixitq; ei dd.
da mihi locū aree tue
vt edificem in ea altare
dño: ita vt quantum va
let argenti accipias: &
cesset plaga a populo.

יָמִים חֶרֶב יְהוָה וְדֶבֶר בָּאָרֶץ — יום
וּמַלְאַךְ יְהוָה מַשְׁחִית בְּכָל גְּבוּל — לאך שחת
יִשְׂרָאֵל וְעַתָּה רְאֵה מָה אָשִׁיב — גבל
אֶת שֹׁלְחִי דָּבָר׃ וַיֹּאמֶר דָּוִיד — שוב
אֶל גָּד צַר לִי מְאֹד אֶפְּלָה נָּא — אמר
בְיַד יְהוָה כִּי רַבִּים רַחֲמָיו מְאֹד — צור נפל
וּבְיַד אָדָם אַל אֶפֹּל׃ וַיִּתֵּן יְהוָה — רבב
דֶּבֶר בְּיִשְׂרָאֵל וַיִּפֹּל מִיִּשְׂרָאֵל — נתן
שִׁבְעִים אֶלֶף אִישׁ׃ וַיִּשְׁלַח
הָאֱלֹהִים מַלְאָךְ לִירוּשָׁלַםִ — שלח
לְהַשְׁחִיתָהּ וּכְהַשְׁחִית רָאָה יְהוָה
וַיִּנָּחֶם עַל הָרָעָה וַיֹּאמֶר לַמַּלְאָךְ — שחת
הַמַּשְׁחִית רַב עַתָּה הֶרֶף יָדֶךָ — נחם רוע
וּמַלְאַךְ יְהוָה עֹמֵד עִם גֹּרֶן אָרְנָן — רפה
הַיְבוּסִי׃ וַיִּשָּׂא דָוִיד אֶת עֵינָיו וַיַּרְא — נשא ראה
אֶת מַלְאַךְ יְהוָה עֹמֵד בֵּין הָאָרֶץ
וּבֵין הַשָּׁמַיִם וְחַרְבּוֹ שְׁלוּפָה בְּיָדוֹ — שלף
נְטוּיָה עַל יְרוּשָׁלָםִ וַיִּפֹּל דָּוִיד — נטה נפל
וְהַזְּקֵנִים מְכֻסִּים בַּשַּׂקִּים עַל פְּנֵיהֶם׃ — כסה פנה
וַיֹּאמֶר דָּוִיד אֶל הָאֱלֹהִים הֲלֹא — אמר
אֲנִי אָמַרְתִּי לִמְנוֹת בָּעָם וַאֲנִי הוּא — מנה
אֲשֶׁר חָטָאתִי וְהָרֵעַ הֲרֵעוֹתִי וְאֵלֶּה — רוע
הַצֹּאן מֶה עָשׂוּ יְהוָה אֱלֹהַי תְּהִי נָא — עשה היה
יָדְךָ בִּי וּבְבֵית אָבִי וּבְעַמְּךָ לֹא
לְמַגֵּפָה׃ וּמַלְאַךְ יְהוָה אָמַר אֶל גָּד — נגף לאך
לֵאמֹר לְדָוִיד כִּי יַעֲלֶה דָוִיד לְהָקִים — עלה קום
מִזְבֵּחַ לַיהוָה בְּגֹרֶן אָרְנָן הַיְבֻסִי׃ — זבח
וַיַּעַל דָּוִיד בִּדְבַר גָּד אֲשֶׁר דִּבֶּר בְּשֵׁם
יְהוָה׃ וַיָּשָׁב אָרְנָן וַיַּרְא אֶת הַמַּלְאָךְ — שוב ראה
וְאַרְבַּעַת בָּנָיו עִמּוֹ מִתְחַבְּאִים וְאָרְנָן — רבע חבא
דָּשׁ חִטִּים׃ וַיָּבֹא דָוִיד עַד אָרְנָן וַיַּבֵּט — דוש בוא
אָרְנָן וַיַּרְא אֶת דָּוִיד וַיֵּצֵא מִן הַגֹּרֶן — נבט
וַיִּשְׁתַּחוּ לְדָוִיד אַפַּיִם אָרְצָה׃ וַיֹּאמֶר — שחה
דָּוִיד אֶל אָרְנָן תְּנָה לִּי מְקוֹם הַגֹּרֶן — נתן קום
וְאֶבְנֶה בּוֹ מִזְבֵּחַ לַיהוָה בְּכֶסֶף מָלֵא — בנה
תְּנֵהוּ לִי וְתֵעָצַר הַמַּגֵּפָה מֵעַל הָעָם׃ — עצר

וַיֹּאמֶר אָרְנָן אֶל דָּוִיד קַח לָךְ וְיַעַשׂ   לָקַח עָשָׂה
אֲדֹנִי הַמֶּלֶךְ הַטּוֹב בְּעֵינָיו רְאֵה נָתַתִּי   נָתַן
הַבָּקָר לָעֹלוֹת וְהַמּוֹרִגִּים לָעֵצִים   עָלָה
וְהַחִטִּים לַמִּנְחָה הַכֹּל נָתָתִּי׃ וַיֹּאמֶר   חָנַט נָתַן
הַמֶּלֶךְ דָּוִיד לְאָרְנָן לֹא כִּי קָנֹה
אֶקְנֶה בְּכֶסֶף מָלֵא כִּי לֹא אֶשָּׂא אֲשֶׁר   קָנָה נָשָׂא
לְךָ לַיהוָה וְהַעֲלוֹת עוֹלָה חִנָּם׃ וַיִּתֵּן   עָלָה נָתַן
דָּוִיד לְאָרְנָן בַּמָּקוֹם שִׁקְלֵי זָהָב
מִשְׁקַל שֵׁשׁ מֵאוֹת׃ וַיִּבֶן שָׁם דָּוִיד   שָׁקַל מֵאָה
מִזְבֵּחַ לַיהוָה וַיַּעַל עֹלוֹת וּשְׁלָמִים   בָּנָה זָבַח
וַיִּקְרָא אֶל יְהוָה וַיַּעֲנֵהוּ בָּאֵשׁ מִן   קָרָא עָנָה
הַשָּׁמַיִם עַל מִזְבַּח הָעֹלָה׃ וַיֹּאמֶר
יְהוָה לַמַּלְאָךְ וַיָּשֶׁב חַרְבּוֹ אֶל נְדָנָהּ׃   לָאַךְ
בָּעֵת הַהִיא בִּרְאוֹת דָּוִיד כִּי עָנָהוּ   רָאָה
יְהוָה בְּגֹרֶן אָרְנָן הַיְבוּסִי וַיִּזְבַּח   זָבַח
שָׁם׃ וּמִשְׁכַּן יְהוָה אֲשֶׁר עָשָׂה   שָׁכַן
מֹשֶׁה בַמִּדְבָּר וּמִזְבַּח הָעוֹלָה בָּעֵת   דָּבַר
הַהִיא בַּבָּמָה בְּגִבְעוֹן׃ וְלֹא יָכֹל
דָּוִיד לָלֶכֶת לְפָנָיו לִדְרֹשׁ אֱלֹהִים   יָלַךְ פָּנָה
כִּי נִבְעַת מִפְּנֵי חֶרֶב מַלְאַךְ יְהוָה׃   בָּעַת

Cap.xxij. וַיֹּאמֶר דָּוִיד זֶה הוּא
בֵּית יְהוָה הָאֱלֹהִים וְזֶה מִזְבֵּחַ לְעֹלָה   אָמַר
לְיִשְׂרָאֵל׃ וַיֹּאמֶר דָּוִיד לִכְנוֹס אֶת
הַגֵּרִים אֲשֶׁר בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל וַיַּעֲמֵד   גּוּר עָמַד
חֹצְבִים לַחְצֹב אַבְנֵי גָזִית לִבְנוֹת בֵּית   גָּזַז בָּנָה
הָאֱלֹהִים׃ וּבַרְזֶל לָרֹב לַמִּסְמְרִים   סָמַר
לְדַלְתוֹת הַשְּׁעָרִים וְלַמְחַבְּרוֹת הֵכִין   חָבַר כּוּן
דָּוִיד וּנְחֹשֶׁת לָרֹב אֵין מִשְׁקָל׃ וַעֲצֵי   שָׁקַל
אֲרָזִים לְאֵין מִסְפָּר כִּי הֵבִיאוּ   סָפַר בּוֹא
הַצִּידֹנִים וְהַצֹּרִים עֲצֵי אֲרָזִים
לְדָוִיד׃ וַיֹּאמֶר דָּוִיד שְׁלֹמֹה בְנִי נַעַר
וָרָךְ וְהַבַּיִת לִבְנוֹת לַיהוָה לְהַגְדִּיל   רָכַךְ נָעַר
לְמַעְלָה לְשֵׁם וּלְתִפְאֶרֶת לְכָל   גָּדַל עָלָה
הָאֲרָצוֹת אָכִינָה נָּא לוֹ וַיָּכֶן דָּוִיד   פָּאַר כּוּן
לָרֹב לִפְנֵי מוֹתוֹ׃ וַיִּקְרָא אֶל שְׁלֹמֹה   פָּנָה קָרָא
בְּנוֹ וַיְצַוֵּהוּ לִבְנוֹת בַּיִת לְשֵׁם יְהוָה   צָוָה

Dixit autẽ hornan ad
dauid. Tolle & faciat
dñs meus rex quodcũq; ei
placet. Sed & boues do
in holocaustum: & tri-
bulas in ligna
& triticũ in sacrificiũ oĩa
libẽs p̃bebo. Dixitq; ei
rex dauid. Nequaquã
ita fiet: sed
argẽtũ dabo quãtũ va-
let. Neq; enĩ tibi auferre
debeo: & sic offerre
dño holocausta gratui-
ta. Dedit ergo dd hor-
nã p loco siclos auri iu-
stissimi põderis sexcen-
tos: & edificauit ibi
altare dño: obtulitq;
holocausta & pacifica:
& inuocauit dñm & ex-
audiuit eum in igne de
celo sup altare holoca-
usti. Precepitq;
dñs ãgelo: & cõuertit
gladiũ suũ i vaginam.
Protinus ergo dauid vi-
dens q exaudisset eum
dñs in area hornan ie-
busei: immolauit
ibi victimas. Taberna-
culũ aũt dñi quod fecerat
moyses in deserto &
altare holocaustorum
ea tẽpestate erat in ex-
celso gabaõ: & nõ p̃ua-
luit dd ire ad altar vt ibi
obsecraret deũ. Nimio
enĩ fuerat timore pter-
ritus: vidẽs gladiũ angeli
domini. 22.

Dixitq; dd. Hec est
domus dñi & hoc altare
in holocaustum
isrl. Et p̃cepit vt cõgre-
garentur omnes
proseliti de terra israel:
& constituit ex eis
latomos ad cedẽdos la-
pides & poliẽdos vt edi-
ficaretur domus dei. Fer-
rũ quoq; plurimũ ad cla-
uos ianuarũ & ad cõmis-
suras atq; iũcturas p̃pa-
rauit dd: & eris pondus i-
nũerabile. Ligna quoq;
cedrina non poterant
estimari que
sidonii & tyrii deporta-
uerunt ad dauid.
Et dixit dauid. Salo-
mon filius meus puer par-
uulus ẽ & delicatus. Domus
aũt quã edificare volo
dño talis eẽ debet vt i
cũctis regiõibus noĩetur.
Prep̃abo ergo ei neces-
saria. Et ob hanc causã
aũt mortẽ suã oẽs p̃pa-
uit ipẽsas. Vocauitq; sa-
lomõ filiũ suũ: & p̃cepit
ei vt edificaret domum

τ dixit ornan ad dauid: accipe tibi ipsi: τ faci-
καὶ εἶπεν ὀρνὰν πρὸς δαυίδ, λάβε σεαυτῷ, καὶ ποιησά-
at dñs meus rex bonũ corã eo.
τω ὁ κύριός μου ὁ βασιλεὺς τὸ ἀγαθὸν ἐνώπιον αὐτοῦ.
ecce dedi boues in holocaustum τ cur-
ἰδοὺ δέδωκα τοὺς βόας εἰς ὁλοκάρπωσιν καὶ τὰς ἁμά-
rus in ligna τ triticũ in sacrificia: omnia de-
ξας εἰς ξύλα καὶ τὸν πυρὸν εἰς θυσίας, τὰ πάντα δέδω-
di. τ dixit rex dauid ornan: minime sed
κα. καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς δαυὶδ τῷ ὀρνάν, οὐχὶ ἀλλ' ἢ
emens emam argento digno: qm nõ accipiã tua
ἀγοράζων ἀγοράσω ἀργυρίου ἀξίου, ὅτι οὐ μὴ λάβω τὰ σὰ
dño: vt offerã holocaustũ gratuitũ dño.
τῷ κυρίῳ, τοῦ ἀνενεγκεῖν ὁλοκαύτωσιν δωρεὰν τῷ κυρίῳ.
τ dedit dauid ornan pro loco eius si-
καὶ ἔδωκεν δαυὶδ τῷ ὀρνὰν πρὸ τοῦ τόπου αὐτοῦ σί-
clos auri põderis sexcẽtos. τ edificauit illic al-
κλους χρυσίου ὁλκῆς ἑξακοσίους. καὶ ᾠκοδόμησεν ἐκεῖ θυ-
tare dño dauid: τ obtulit holocausta
σιαστήριον κυρίῳ ὁ δαυίδ, καὶ ἀνήνεγκεν ὁλοκαυτώματα
salutis. τ clamauit dauid ad dñm: τ exaudi-
σωτηρίου. καὶ ἐβόησε δαυὶδ πρὸς κύριον, καὶ ἐπήκου-
uit eũ dñs in igne de celo sup altare
σεν αὐτοῦ κύριος ἐν πυρὶ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἐπὶ τὸ θυσιαστή-
re holocausti. τ dixit dñs ad ange-
ριον τῆς ὁλοκαυτώσεως. καὶ εἶπεν κύριος πρὸς τὸν ἄγγε-
lum: τ imposuit gladiũ suũ in vaginã e-
λον, καὶ κατέθηκε τὴν ῥομφαίαν αὐτοῦ εἰς τὸν κουλεὸν αὐ-
ius. in tp̃e illo cũ vidit dauid q exau-
τῆς. ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ ἐν τῷ ἰδεῖν τὸν δαυὶδ ὅτι ἐπή-
diuit eũ dñs in area ornan iebusei: τ
κουσεν αὐτοῦ κύριος ἐν τῷ ἅλῳ ὀρνὰν τοῦ ἰεβουσαίου, καὶ
immolauit ibi: τ tabnaculũ dñi qd fecit moyses in
ἐθυσίασεν ἐκεῖ, καὶ ἡ σκηνὴ κυρίου ἣν ἐποίησε μωυσῆς ἐν τῇ
eremo: τ altare holocaustorum in tẽ-
ἐρήμῳ, καὶ τὸ θυσιαστήριον τῶν ὁλοκαυτωμάτων ἐν τῷ και-
pore illo in excelso in gabaon: τ nõ potuit dauid i-
ρῷ ἐκείνῳ ἐν βαμὰ ἐν γαβαών, καὶ οὐκ ἐδύνατο δαυὶδ τοῦ πο-
re ante eũ ad q̃rẽdũ deũ: qm pterritus erat
ρευθῆναι ἔμπροσθεν αὐτοῦ ζητῆσαι τὸν θεόν, ὅτι κατέσπευσεν
a facie gladij angeli dñi.
ἀπὸ προσώπου τῆς ῥομφαίας τοῦ ἀγγέλου κυρίου. Ca.22.

Et dixit dauid: hec est domus dñi dei
Καὶ εἶπε δαυίδ, οὗτός ἐστιν ὁ οἶκος κυρίου τοῦ θεοῦ
τ hoc altare in holocaustum israel. τ
καὶ τοῦτο τὸ θυσιαστήριον εἰς ὁλοκαύτωσιν τῷ ἰσραήλ. καὶ
dixit dauid vt cõgregarẽt omnes proselitos
εἶπεν δαυὶδ τοῦ συναγαγεῖν πάντας τοὺς προσηλύτους
in t̃ra israel. τ cõstituit eos latomos ad cedendũ
ἐν γῇ ἰσραήλ. καὶ κατέστησεν αὐτοὺς λατόμους λατομῆσαι
lapides politos: ad edificãdũ domũ dño. τ ferrum mul-
λίθους ξυστοὺς τοῦ οἰκοδομῆσαι οἶκον τῷ κυρίῳ. καὶ σίδηρον πο-
tũ ad clauos portarum τ ianuarum τ
λὺν εἰς τοὺς ἥλους τῶν θυρωμάτων καὶ τῶν πυλῶν καὶ
ad comissuras τ ad cõiũcturas p̃parauit dauid:
εἰς τὰς συμβολὰς καὶ εἰς τοὺς στροφεῖς ἡτοίμασε δαυίδ,
τ es in multitudinẽ nõ erat põdus: τ ligna cedria nõ
καὶ χαλκὸν εἰς πλῆθος οὐκ ἦν σταθμός, καὶ ξύλα κέδρινα οὐκ
erat numerus. qm deportauerũt sidonij: τ tyrij dauid
ἦν ἀριθμός. ὅτι ἤνεγκαν οἱ σιδώνιοι καὶ οἱ τύριοι τῷ δαυίδ
ligna cedrina τ dixit dauid: salomon filius meus puerulus
ξύλα κέδρινα. καὶ εἶπε δαυίδ, σολομὼν ὁ υἱός μου παιδά-
lus tener: τ domus vt edificet dño: vt ma-
ριον ἁπαλόν, καὶ ὁ οἶκος τοῦ οἰκοδομῆσαι τῷ κυρίῳ, τοῦ με-
gnificet supra ad nomẽ τ ad gloriã oĩbus terris
γαλῦναι ἄνω εἰς ὄνομα καὶ εἰς δόξαν πάσαις ταῖς γαίαις
preparabo ei. τ p̃parauit dauid in multitudinẽ ante
ἑτοιμάσω αὐτῷ. καὶ ἡτοίμασε δαυὶδ εἰς πλῆθος ἔμπροσθεν
mortẽ suã. τ vocauit dauid salomonẽ filiũ
τῆς τελευτῆς αὐτοῦ. καὶ ἐκάλεσε δαυὶδ σολομῶντα τὸν υἱὸν
suum: τ p̃cepit ei vt edificaret domũ dño
αὐτοῦ, καὶ ἐνετείλατο αὐτῷ τοῦ οἰκοδομῆσαι τὸν οἶκον τῷ κυρίῳ

deo israel. et dixit dauid: salomon fili mihi
2.Re. θεῷ ἰσραήλ. καὶ εἶπε δαυίδ, σολομὼν τέκνον ἐμοὶ
7.a. fuit in aia mea vt edificarē domū nomi-
17.a ἐγένετο ἐπὶ ψυχῇ μου τοῦ οἰκοδομῆσαι οἶκον τῷ ὀνόματ-
ni dñi dei mei. et fact⁹ est ad me sermo do
τι κυρίου τοῦ θεοῦ μου, καὶ ἐγένετο ἐπ' ἐμὲ λόγος κυ-
mini dicens: sāguinē in multitudinē effudisti: et bella
ρίου λέγων, αἷμα εἰς πλῆθος ἐξέχεας, καὶ πολέμους
magna fecisti: nō edificabis domū nomi-
μεγάλους ἐποίησας, οὐκ οἰκοδομήσεις οἶκον τῷ ὀνόμα-
ni meo: qm̄ sanguinē multū effudisti in terra co-
τί μου, ὅτι αἵματα πολλὰ ἐξέχεας ἐπὶ τῆς γῆς ἐναν-
ram me. ecce fili⁹ nascit tibi: hic erit vir re-
τίον μου. ἰδοὺ υἱὸς τίκτεταί σοι, οὗτος ἔσται ἀνὴρ ἀνα-
quiei: et requiē dabo ei ab oībus ini-
παύσεως, καὶ ἀναπαύσω αὐτὸν ἀπὸ πάντων τῶν ἐχ-
micis suis p circuitū: qm̄ salomon nomē ei⁹: et
θρῶν αὐτοῦ κυκλόθεν, ὅτι σολομὼν ὄνομα αὐτοῦ, καὶ
pacē et ociū dabo in israel in dieb⁹
εἰρήνην καὶ ἡσυχίαν δώσω ἐπὶ ἰσραὴλ ἐν ταῖς ἡμέραις
C illius. ipse edificabit domū nomini meo: et
αὐτοῦ. οὗτος οἰκοδομήσει οἶκον τῷ ὀνόματί μου, καὶ
ipse erit mihi in filiū: et ego ero ei in pa-
οὗτος ἔσται μοι εἰς υἱόν, καὶ ἐγὼ ἔσομαι αὐτῷ εἰς πα-
trē: et parabo soliū regni ei⁹
τέρα. καὶ ἑτοιμάσω τὸν θρόνον τῆς βασιλείας αὐτοῦ
in israel vsq; in seculū. et nūc fili mi sit dñs tecū
ἐν ἰσραὴλ ἕως αἰῶνος. καὶ νῦν υἱέ μου ἔσται κύριος μετὰ
et diriges et edificabis domū dño
σοῦ, καὶ κατευοδώσεις καὶ οἰκοδομήσεις οἶκον κυρίῳ
deo tuo: sicut locut⁹ est de te. verūtā det tibi do
τῷ θεῷ σου, ὡς ἐλάλησε περὶ σοῦ. πλὴν δῴη σοι κύ-
min⁹ sapiētiā et intellectū: et cōfortet te in is-
ριος σοφίαν καὶ σύνεσιν, καὶ κατισχύσαι σε ἐπὶ ἰσ-
rael: vt custodias tu et facias legē do-
ραήλ, τοῦ φυλάσσεσθαί σε καὶ ποιεῖν τὸν νόμον κυ-
mini dei tui. tūc prosper eris: si custodieris
ρίου τοῦ θεοῦ σου. τότε εὐοδώσει, ἐὰν φυλάξῃς
vt facias mandata et iudicia: que p-
τοῦ ποιεῖν τὰ προστάγματα καὶ τὰ κρίματα, ἃ ἐνε-
cepit dñs moysi in israel. virili-
τείλατο κύριος τῷ μωυσῇ ἐπὶ τὸν ἰσραήλ. ἀνδρί-
ter age et cōfortare ne timeas neq; paueas: et ecce ego
ζου καὶ ἴσχυε μὴ φοβοῦ μηδὲ δειλία, καὶ ἰδοὺ ἐγὼ
scdm paupertatē meā preparaui ad domū do-
κατὰ τὴν πτωχείαν μου ἡτοίμασα εἰς τὸν οἶκον κυ-
mini auri talenta centū milia: et ar-
ρίου χρυσίου ταλάντων ἑκατὸν χιλιάδας, καὶ ἀργυ-
gēti talēta mille milia: et eris et fer-
ρίου ταλάντων χιλίας χιλιάδας, καὶ χαλκὸν καὶ σί-
rum cui⁹ nō est pōdus: qm̄ in multitudinē est. et
δηρον οὗ οὐκ ἔστι σταθμός, ὅτι εἰς πλῆθος ἐστί. καὶ
ligna et lapides pparaui: et appone in his.
ξύλα καὶ λίθους ἡτοίμασα, καὶ πρόσθες ἐπ' αὐτοῖς.
et tecum in multitudinē faciētes opa artifices
καὶ μετὰ σοῦ εἰς πλῆθος ποιούντων ἔργα τεχνῖται
latomi lapidū: et artifices lignoꝝ et oīs sapiēs
λατόμοι λίθων, καὶ τέκτονες ξύλων καὶ πᾶς σοφὸς
in omni ope in auro et argēto in ere
ἐν παντὶ ἔργῳ ἐν χρυσίῳ καὶ ἀργυρίῳ ἐν χαλκῷ
et ferro cui⁹ nō est numerus: surge et fac
καὶ σιδήρῳ οἷς οὐκ ἔστιν ἀριθμός, ἀνάστηθι καὶ ποίει
et dñs tecum. et pcepit dauid oībus
καὶ κύριος μετὰ σοῦ. καὶ ἐνετείλατο δαυὶδ πᾶσι
pricipibus israel: vt adiuuarent salomo-
τοῖς ἄρχουσιν ἰσραήλ, ἀντιλαβέσθαι τῷ σολομὼν
nē filiū suū. et dixit: nōne dñs vobiscū? et
τῷ υἱῷ αὐτοῦ. καὶ εἶπεν, οὐχὶ κύριος μεθ' ὑμῶν; καὶ
fecit requiescere vos p circuitū: qm̄ dedit in manu mea
ἀνέπαυσεν ὑμᾶς κυκλόθεν, ὅτι παρέδωκεν ἐν χειρί μου
habitantes terrā: et subiecta est terra coram
τοὺς κατοικοῦντας τὴν γῆν, καὶ ὑπετάγη ἡ γῆ ἐναντίον

dño deo israel. Dixit
q; dauid
ad salomonem. Fili mi:
voluntatis mee fuit
vt edificarē domū no-
mini dñi dei mei: sed fa-
ctus est sermo dñi ad me:
dicens. Multū sāguinē
effudisti: & plurima
bella bellasti: non pote-
ris edificare domū no-
mini meo:
tāto effuso sāguine co-
rā me. Filius q nascetur
tibi: erit vir quietissi-
mus. Faciā eū reqesce-
re ab oib⁹ inimicis su-
is p circuitū: & ob hanc
causā pacificus vocabi-
tur: & pacē & ocium da-
bo in israel cūctis dieb⁹
eius. Ipse edificabit do-
mū noī meo: & ipse erit
mihi in filiū & ego ero
illi ī patrem firmaboq;
soliū regni eius
sup israel ī eternū. Nūc
ergo fili mi:
sit dñs tecū & psperare:
& edifica domum
dño deo tuo sicut locu-
tus es de te.
Detq; tibi dñs pruden-
tiam & sensum
vt regere possis israel &
custodire
legē dñi dei tui. Tunc
enim proficere poteris
si custodieris mandata
& iudicia que prece-
pit dominus
moysi vt doceret israel.
Confortare & viriliter
age: ne timeas neq; pa-
ueas: ecce ego ī paupta-
ticula mea ppaui ipēsas
dom⁹ dñi: auri talenta
cētū milia: & argenti
mille milia talentorū:
eris vero & ferri nō est
pōd⁹: vīcitur eīn nūer⁹
magnitudīe. Ligna &
lapides ppaui ad vniuer-
sa ipēdia. Habes quoq;
plurimos artifices
latomos & cemētarios
artificesq; lignorum
& oīm artiū: ad faciēdū
op⁹ prudentissimos in
auro & argēto in ere fer-
ro cui⁹ nō ē nūer⁹. Sur-
ge igr̄ & fac & erit dñs
tecū. pcepit quoq; dd
cūctis pricipib⁹ isrl̄ vt
adiuuarēt salomonē fi-
liū suū. Cernitis inqēs q
dñs de⁹ vr̄ vobiscū sit &
dederit vobis reqem p
circuitum: & tradiderit
oēs inimicos vr̄os ī ma-
nus vr̄as: & subiecta sit
terra corā

אלהי ישראל׃ ויאמר דויד
לשלמה בני אני היה עם לבבי
לבנות בית לשם יהוה אלהי׃ ויהי
עלי דבר יהוה לאמר דם לרב — היה
שפכת ומלחמות גדלות עשית לא
תבנה בית לשמי כי דמים רבים — לחם
שפכת ארצה לפני׃ הנה בן נולד — בנה רבב
לך הוא יהיה איש מנוחה והנחותי — ילד
לו מכל איביו מסביב כי שלמה — נוח
יהיה שמו ושלום ושקט אתן על — סבב
ישראל בימיו׃ הוא יבנה בית — שלם נתן
לשמי והוא יהיה לי לבן ואני לו — יום
לאב והכינותי את כסא מלכותו — היה
על ישראל עד עולם׃ עתה בני — כון
יהי יהוה עמך והצלחת ובנית בית — עלם
יהוה אלהיך כאשר דבר עליך׃ — צלח
אך יתן לך יהוה שכל ובינה
ויצוך על ישראל ולשמור את — צוה
תורת יהוה אלהיך׃ אז תצליח — ירה
אם תשמור לעשות את החקים — שמר עשה
ואת המשפטים אשר צוה יהוה — שפט
את משה על ישראל חזק ואמץ
אל תירא ואל תחת׃ והנה בעניי — ירא חתת
הכינותי לבית יהוה זהב ככרים — ענה
מאה אלף וכסף אלף אלפים ככרים
ולנחשת ולברזל אין משקל כי — שקל
לרב היה ועצים ואבנים הכינותי
ועליהם תוסיף׃ ועמך לרב עשי — יסף
מלאכה חצבים וחרשי אבן ועץ — לאך
וכל חכם בכל מלאכה׃ לזהב לכסף
ולנחשת ולברזל אין מספר קום — ספר
ועשה ויהי יהוה עמך׃ ויצו דויד — היה
לכל שרי ישראל לעזר לשלמה — שור
בנו׃ הלא יהוה אלהיכם עמכם
והניח לכם מסביב כי נתן בידי את — נוח סבב
ישבי הארץ ונכבשה הארץ לפני — כבש פנה

יהוה ולפני עמו : עתה תנו לבבכם — נתן
ונפשכם לדרוש ליהוה אלהיכם — דרש
וקומו ובנו את מקדש יהוה — בנה קדש
האלהים להביא את ארון ברית — בוא
יהוה וכלי קדש האלהים לבית — ארן כרת
הנבנה לשם יהוה : — כלה

Cap.xxiij

ודויד זקן ושבע ימים וימלך את — יום מלך
שלמה בנו על ישראל: ויאסף את — אסף
כל שרי ישראל והכהנים והלוים: — שור
ויספרו הלוים מבן שלשים שנה — ספר
ומעלה ויהי מספרם לגלגלתם — עלה היה
לגברים שלשים ושמונה אלף : — גלל שמן
מאלה לנצח על מלאכת בית יהוה — לאך
עשרים וארבעה אלף : ושטרים — רבע
ושפטים ששת אלפים : וארבעת
אלפים שערים וארבעת אלפים
מהללים ליהוה בכלים אשר — הלל
עשיתי להלל : ויחלקם דויד — עשה חלק
מחלקות לבני לוי לגרשון קהת
ומררי : לגרשני לעדן ושמעי: בני
לעדן הראש יחיאל וזיתם ויואל
שלשה: בני שמעי שלמית וחזיאל
והרן שלשה אלה ראשי האבות
ללעדן : ובני שמעי יחת זינא
ויעוש ובריעה אלה בני שמעי
ארבעה : ויהי יחת הראש וזיזה
השני ויעוש ובריעה לא הרבו — שנה רבה
בנים ויהיו לבית אב לפקדה אחת: — היה
בני קהת עמרם יצהר חברון ועזיאל
ארבעה : בני עמרם אהרן ומשה
ויבדל אהרן להקדישו קדש קדשים — בדל קדש
הוא ובניו עד עולם להקטיר לפני — עלם קטר
יהוה לשרתו ולברך בשמו עד — פנה
עולם : ומשה איש האלהים בניו
יקראו על שבט הלוי: בני משה — קרא
גרשום ואליעזר: בני גרשום שבואל

dn̄o & corā pplo eius. Prebete igr̄ corda vr̄a & aīas vr̄as: vt queratis dominum deum vr̄m: & cōsurgite & edificate sanctuarium domino deo: vt ītroducatur arca federis: & vasa deo consecrata in domum que edificatur nomini domini.

23.

IGitur dd̄ senex & plen dierū: regē constituit salomōnē filiū suū sup isrl̄: & congregauit oēs pricipes isrl̄ & sacerdotes atq; leuitas. Numeratiq; sunt leuite a viginti annis & supra: & inuēti sunt virorum trigita octo milia: Ex his electi sūt & distributi ī ministeriū dom9 dn̄i viginti quattuor milia: prepositorū aūt & iudicum sex milia. Porro quattuor milia ianitores & totidem psaltes canentes domino in organis que fecerat ad canēdū: & distribuit eos dauid per vices filiorū leui: gerson videlicet & caath & merari. Filii gerson leedan & semei: filii leedan principes: iehihel & zetthan & iohel tres. Filii semei: salomith & ozihel & aran tres. Isti pricipes familiarum leedan. Porro filii semei: leeth & ziza & iaus & baria. Isti filii semei quattuor. Erat autem leeth prior: ziza secūds. Porro iaus & baria nō habuerūt plurios filios: & idcirco in vna familia vnaq; domo cōputati sunt. Filii caath amrā & isaar hebrō & ozihel quattuor. Filii amrā aarō & moyses. Seperatusq; est aarō vt ministraret ī scīā scīōrū ipse & filii ei9 ī sēpiternū: & adoleret incensū dn̄o s̄m ritū suū: ac bn̄diceret noī eius in perpetuū. Moysi quoq; hois dei filii annumerati sūt in tribu leui. Filii moysi: gerson & eliezer. Filii gerson: subuhel

dn̄o & coram pplo eius. nūc igit date
κυρίου καὶ ἐναντίον τοῦ λαοῦ αὐτοῦ. νῦν οὖν δότε τὰς
corda vr̄a & aīas vr̄as vt queratis do
καρδίας ὑμῶν καὶ τὰς ψυχὰς ὑμῶν τοῦ ἐκζητῆσαι κυ-
minū deū vr̄m. & surgite & edificate
ρίῳ τῷ θεῷ ὑμῶν. καὶ ἀνάστητε καὶ οἰκοδομήσατε τὸ
sāctuariū dn̄o deo vr̄o: vt introducatis ar
ἁγίασμα κυρίῳ τῷ θεῷ ὑμῶν, τοῦ εἰσενεγκεῖν τὴν κιβω-
cā federis dn̄i: & vasa scā dei in
τὸν διαθήκης κυρίου, καὶ τὰ σκεύη τὰ ἅγια τοῦ θεοῦ εἰς
domū edificatā nomini dn̄i.
τὸν οἶκον τὸν οἰκοδομούμενον τῷ ὀνόματι κυρίου. Ca.23

Et dauid senior & plenus dierū: &
Καὶ δαυὶδ πρεσβύτερος καὶ πλήρης ἡμερῶν, καὶ — A
regnare fecit salomonē filiū suū pro se in
ἐβασίλευσε σολομῶντα τὸν υἱὸν αὐτοῦ ἀντ' ἑαυτοῦ ἐπὶ
israel: & cōgregauit oēs principes israel
ἰσραήλ, καὶ συνήγαγε πάντας τοὺς ἄρχοντας ἰσραὴλ
& sacerdotes & leuitas: & nūerati sunt
καὶ τοὺς ἱερεῖς καὶ τοὺς λευίτας, καὶ ἠριθμήθησαν
leuite a triginta annis & supra. & fuit
οἱ λευῖται ἀπὸ τριάκοντα ἔτους καὶ ἐπάνω. καὶ ἐγένε-
numerus eoꝝ per capita eoꝝ in viros
το ὁ ἀριθμὸς αὐτῶν κατὰ κεφαλὴν αὐτῶν εἰς ἄνδρας
triginta & octo milia. ex his pfecti
τριάκοντα καὶ ὀκτὼ χιλιάδας. ἀπὸ τούτων ἐργοδιῶ-
operū in opib9 domus dn̄i viginti & quat-
κται ἐπὶ τὰ ἔργα τοῦ οἴκου κυρίου εἴκοσι καὶ τέσσα-
tuor milia: & scribe & iudices sex mi
ρες χιλιάδες, καὶ γραμματεῖς καὶ κριταὶ ἓξ χιλιά-
lia: & ianitores quattuor milia. & laudātes
δες, καὶ πυλωροὶ τέσσαρες χιλιάδες. καὶ αἰνοῦντες
dn̄z in organis: q̄ fecerat ad laudādū
τῷ κυρίῳ ἐν τοῖς ὀργάνοις, οἷς ἐποίησε τοῦ αἰνεῖν τῷ
dn̄m quattuor milia. & distribuit eos dauid
κυρίῳ τέσσαρες χιλιάδες. καὶ διεῖλεν αὐτοὺς δαυὶδ
per dies filijs leui: gerson & caath
ἐφημερίας τοῖς υἱοῖς λευί, τῷ γηρσὼν καὶ τῷ καὰθ τῷ
merari gerson: laadā & semei filij leadam
μεραρί τῷ γηρσών, λααδὰν καὶ σεμεΐ υἱοὶ λεαδάμ
princeps ieiel. & zethā & ioel tres. filij semei.
ὁ ἄρχων ἰεϊήλ. καὶ ζεθὰν καὶ ἰωὴλ τρεῖς. υἱοὶ σεμεΐ.
salomith & oziel & aran tres. isti principes
σαλωμὶθ καὶ ὀζιὴλ καὶ ἀρὰν τρεῖς. οὗτοι ἄρχοντες
familiaꝝ laadan. ※ & filij semei: ieeth & zi
τῶν πατριῶν τῷ λααδάν. καὶ υἱοὶ σεμεΐ, ἰεὲθ καὶ ζι-
za & ioas & beria: isti filij semei quat
ζὰ καὶ ἰωὰς καὶ βερία, οὗτοι υἱοὶ σεμεΐ τέσσα-
tuor. & erat ieeth pricepo: & ziza secundus. &
ρες. καὶ ἦν ἰεὲθ ὁ ἄρχων, καὶ ζιζὰ ὁ δεύτερος. καὶ
ioas & beria nō multiplicauerūt filios: & facti
ἰωὰς καὶ βερία οὐκ ἐπλήθυναν υἱούς, καὶ ἐγένοντο — B
sunt in domo familie in cōputatiōe vna. filij ca
εἰς οἶκον πατριᾶς εἰς ἐπίσκεψιν μίαν. υἱοὶ κα-
ath: amram & isaar & chebron & oziel quat-
άθ, ἀμρὰμ καὶ ἰσαὰρ καὶ χεβρὼν καὶ ὀζιὴλ τέσσα-
tuor. filij amram: aaron & moyses. & segreg
ρες. υἱοὶ ἀμράμ, ἀαρὼν καὶ μωυσῆς. καὶ διεστά- — Exo. 6.c.
est aaron vt sctificaret scm̄ sctōꝝ ipse & filij — ū.6.d
λη ἀαρὼν τοῦ ἁγιασθῆναι ἅγιον ἁγίων αὐτὸς καὶ υἱοὶ
eius vsq; in sēpiternū: vt adoleret icēsū corā dn̄o: vt
αὐτοῦ ἕως αἰῶνος, τοῦ θυμιᾶν ἐναντίον κυρίου, τοῦ
ministrarēt ei & orarent in noīe
λειτουργεῖν αὐτῷ καὶ ἐπεύχεσθαι ἐπὶ τῷ ὀνόματι
eius vsq; in ppetuū. & moyses hō dei:
αὐτοῦ ἕως αἰῶνος. καὶ μωυσῆς ἄνθρωπος τοῦ θεοῦ,
& filij eius vocati sūt in tribu leui.
καὶ οἱ υἱοὶ αὐτοῦ ἐκλήθησαν ἐπὶ τῆς φυλῆς λευί.
filij moysi: gersam & eliezer. filij gersam: subiel
υἱοὶ μωυσῆ, γηρσὰμ καὶ ἐλιέζερ. υἱοὶ γηρσάμ, σουβαὴλ

Exo.10 pꝛinceps. ⁊ fuerūt filij eliezer: rabia pꝛīceps. ⁊
ὁ ἄρχων. καὶ ἦσαν υἱοὶ τῷ ἐλιέζερ, ῥαβία ὁ ἄρχων. καὶ
nō erant eliezer filij alij. ⁊ filij rabia multi
οὐκ ἦσαν τῷ ἐλιέζερ υἱοὶ ἕτεροι. καὶ οἱ υἱοὶ ῥαβία ηὐξή-
plicati sūt i altitudīe. filij isaar: salometh pꝛīceps. filij che
θησαν εἰς ὕψος. υἱοὶ ἰσαάρ, σαλωμὼθ ὁ ἄρχων. υἱοὶ χε-
bron: ieria pꝛīceps: amaria secūdꝰ iaziel ter
βρών, ἰερία ὁ ἄρχων, ἀμαρία ὁ δεύτερος, ἰαζιὴλ ὁ τρί-
tius: iacamias quartꝰ. filij oziel: micheas pꝛīceps
τος, ἰεκαμίας ὁ τέταρτος. υἱοὶ ὀζιήλ, μιχὰς ὁ ἄρχων
⁊ iosias secūdꝰ. filij merari: moolli ⁊ musi.
καὶ ἰωσίας ὁ δεύτερος. υἱοὶ μεραρί, μοολλὶ καὶ μουσί.
C filij moolli: eleazar ⁊ cis. ⁊ mortuꝰ ē eleazar: ⁊
υἱοὶ μοολλί, ἐλεάζαρ καὶ κίς. καὶ ἀπέθανεν ἐλεάζαρ, καὶ
nō erant ei filij: sed filie. ⁊ acceperūt e-
οὐκ ἦσαν αὐτῷ υἱοί, ἀλλ᾽ ἢ θυγατέρες. καὶ ἔλαβον αὐ-
as filij cis fres eoꝝ. filij musi: moolli ⁊
τὰς υἱοὶ κὶς ἀδελφοὶ αὐτῶν. υἱοὶ μουσί, μοολλὶ καὶ
eder ⁊ hierimoth tres. hi filij leui ꝑ domos familia-
ἐδὲρ καὶ ἰερειμὼθ τρεῖς. οὗτοι υἱοὶ λευὶ κατ᾽ οἴκους πατρι-
rū suarū: pꝛincipes familiaꝝ suarū per visi
ῶν αὐτῶν, ἄρχοντες τῶν πατριῶν αὐτῶν κατὰ τὴν ἐπι-
tatiōē eorū per numerū nominū eoꝝ ⁊ per
σκέψιν αὐτῶν κατὰ ἀριθμὸν ὀνομάτων αὐτῶν καὶ κα-
capita eoꝝ facientes opera ministerij
τὰ κεφαλὰς αὐτῶν ποιοῦντες τὰ ἔργα τῆς λειτουργίας
domꝰ dn̄i: a vigīti ānis ⁊ supra. qm̄ dixit
οἴκου κυρίου, ἀπὸ εἰκοσαετοῦς καὶ ἐπάνω. ὅτι εἶπεν
dauid: requiē dedit dn̄s deus israel pplo suo:
δαυίδ, κατέπαυσε κύριος ὁ θεὸς ἰσραὴλ τῷ λαῷ αὐ-
⁊ habitauit in hierusalem vsq; in eternū. ⁊
τοῦ, καὶ κατεσκήνωσεν ἐν ἱερουσαλὴμ ἕως αἰῶνος. καί
leuitis nō est tollere tabn̄aculū ⁊ oīa
γε τοῖς λευίταις οὐκ ἔστιν αἴρειν τὴν σκηνὴν καὶ πάντα
vasa eius ad ministeriū eius: qm̄ in
τὰ σκεύη αὐτῆς εἰς τὴν λειτουργίαν αὐτῆς, ὅτι ἐν τοῖς
sermōibꝰ dauid nouissimis est numerꝰ filioꝝ
λόγοις δαυὶδ τοῖς ἐσχάτοις ἐστὶν ὁ ἀριθμὸς τῶν υἱῶν
leui a vigīti ānis ⁊ supra. qm̄ cōstituit eos
λευὶ ἀπὸ εἰκοσαετοῦς καὶ ἐπάνω. ὅτι ἔστησεν αὐτοὺς
in manu filioꝝ aarō: ad ministrādū in domo
ἐπὶ χεῖρα τῶν υἱῶν ἀαρών, τοῦ λειτουργεῖν ἐν οἴκῳ
D dn̄i in aulis ⁊ in pastophoꝛijs: ⁊
κυρίου ἐπὶ τὰς αὐλὰς καὶ ἐπὶ τὰ παστοφόρια, καὶ
in purificatione oīum scōꝝ: ⁊ in
ἐπὶ τὸν καθαρισμὸν πάντων τῶν ἁγίων, καὶ ἐπὶ τὰ
opibꝰ ministerij domus dei: ⁊ in
ἔργα τῆς λειτουργίας οἴκου τοῦ θεοῦ, καὶ εἰς τοὺς
panibꝰ ppositiōis: ⁊ in simila sa-
ἄρτους τῆς προθέσεως, καὶ εἰς τὴν σεμίδαλιν τῆς θυ-
crificij: ⁊ in laganis azimis: ⁊ in sar
σίας, καὶ εἰς τὰ λάγανα τὰ ἄζυμα, καὶ εἰς τὰ τη-
tagine coctis: ⁊ in fermētatis: ⁊ in oīni ponde
γανιστά, καὶ εἰς τὰ πεφυραμένα, καὶ εἰς πᾶν ἀπεστα-
re ⁊ mēsura: ⁊ vt stēt mane ad confiten
ρωτὸν καὶ μέτρον, καὶ τοῦ στῆναι πρωῒ τοῦ ἐξομολογεῖ-
dum ⁊ laudādū dn̄m: similiter vesperi in om
σθαι καὶ αἰνεῖν τῷ κυρίῳ, οὕτως τὸ ἑσπέρας ἐπὶ πά-
nibꝰ oblationibꝰ holocaustoꝝ dn̄o
των τῶν ἀναφερομένων ὁλοκαυτωμάτων τῷ κυρίῳ
in sabbatis ⁊ in neomenijs ⁊ in
ἐν τοῖς σαββάτοις καὶ ἐν ταῖς νουμηνίαις καὶ ἐν
solēnitatibꝰ per numeꝝ eoꝝ: ⁊ iuxta iudi
ταῖς ἑορταῖς κατὰ ἀριθμὸν αὐτῶν, καὶ κατὰ τὴν κρί-
ciū in ipsis semꝑ corā dn̄o. ⁊ custodient
σιν ἐπ᾽ αὐτοῖς διαπαντὸς ἐνώπιον κυρίου. καὶ φυλάξουσι
obseruatiōes tabn̄aculi federis: ⁊ obser
τὰς φυλακὰς τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου, καὶ τὴν φυλα-
uatiōes scūarij: ⁊ obseruatiōes filioꝝ aaron fra
κὴν τοῦ ἁγίου, καὶ τὰς φυλακὰς τῶν υἱῶν ἀαρὼν τῶν ἀδελ-
trum eoꝝ: vt ministrarēt in domo dn̄i.
φῶν αὐτῶν, τοῦ λειτουργεῖν ἐν οἴκῳ κυρίου. Ca.24

primus. Fuerunt autē
filii eliezer: roobia
primus: & nō erant eli
ezer filii
alii. Porro filii roobia
multiplicati sūt nimis.
Filii isaar salimoth pri-
mus: filii
hebron ieriau prim9:
amarias secundus:
iazihel terti9: iecmaan
quartus.
Filii ozihel: micha pri
mus: iesia
secundus. Filii merari:
mooli & musi. Filii
mooli: eleazar & cis.
Mortu9 est autē eleazar
& nō habuit filios sed
filias:
acceperūtq; eas filii cis
fratres earū. Filii musi
mooli & eder & hieri-
muth tres. Hi
filii leui in cognationi-
bus & familiis suis: pri
cipes per vices & nume
rum
capitū singulorū: q fa-
ciebāt opera ministerii
domus dñi a viginti an
nis & supra. Dixit
enim dauid. Requiem
dedit dominus deus
israel pplo suo: & habi
tationē hierusalē vsq; i
eternū: nec erit officii le
uitarū vt vltra portent
tabernaculū & omnia
vasa eius ad ministrādū.
Iuxta p̄cepta quoq; da
uid nouissima supputa-
bitur nūer9 filiorū leui
a vigīti ānis & supra:
& erūt sub manu filioꝝ
aaron in cultum
domus domini: in ve-
stibulis & in exedris:
& in loco purificatiōis
& in sctūario & ī vniuer
sis opib9 ministerii tem
pli dei. Sacerdotes āt sup
panes ꝑpositiōis & ad
sile sacrificiū & ad laga-
na & azyma & sartagi-
nē & ad torrēdū: & sup
oēe pōd9 atq; mēsurā.
Leuite vero vt stēt māe
ad cōfitēdū & canendū
dño: similiterq; ad vespā
tā ī oblationē holocau
storū dñi q̄ in sabbatis
& calendis & solēnitati
bus reliqs iuxta nūeꝝ &
cerimōias vniuscuiusq;
rei iugiter corā dño:
& custodiāt obseruatio-
nes tabernaculi federis:
& ritū sctuarii: & ob-
seruationē filioꝝ aaron
fratrum suorū: vt mini
strēt in domo dñi. 24.

הָרֹאשׁ: וַיִּהְיוּ בְנֵי אֱלִיעֶזֶר רְחַבְיָה
הָרֹאשׁ, וְלֹא הָיָה לֶאֱלִיעֶזֶר בָּנִים
אֲחֵרִים, וּבְנֵי רְחַבְיָה רָבוּ לְמָעְלָה:
בְּנֵי יִצְהָר שְׁלֹמִית הָרֹאשׁ: בְּנֵי
חֶבְרוֹן יְרִיָּהוּ הָרֹאשׁ, אֲמַרְיָה הַשֵּׁנִי,
יַחֲזִיאֵל הַשְּׁלִישִׁי, וִיקַמְעָם הָרְבִיעִי:
בְּנֵי עֻזִּיאֵל, מִיכָה הָרֹאשׁ, וְיִשִּׁיָּה
הַשֵּׁנִי: בְּנֵי מְרָרִי מַחְלִי וּמוּשִׁי, בְּנֵי
מַחְלִי אֶלְעָזָר וְקִישׁ: וַיָּמָת אֶלְעָזָר,
וְלֹא הָיוּ לוֹ בָּנִים כִּי אִם בָּנוֹת,
וַיִּשָּׂאוּם בְּנֵי קִישׁ אֲחֵיהֶם: בְּנֵי מוּשִׁי
מַחְלִי וְעֵדֶר וִירֵמוֹת, שְׁלֹשָׁה: אֵלֶּה
בְנֵי לֵוִי לְבֵית אֲבֹתֵיהֶם רָאשֵׁי
הָאָבוֹת לִפְקוּדֵיהֶם, בְּמִסְפַּר שֵׁמוֹת
לְגֻלְגְּלֹתָם, עֹשֵׂה הַמְּלָאכָה לַעֲבֹדַת
בֵּית יְהוָה, מִבֶּן עֶשְׂרִים שָׁנָה וָמָעְלָה:
כִּי אָמַר דָּוִיד הֵנִיחַ יְהוָה אֱלֹהֵי
יִשְׂרָאֵל לְעַמּוֹ, וַיִּשְׁכֹּן בִּירוּשָׁלַם עַד
לְעוֹלָם: וְגַם לַלְוִיִּם, אֵין לָשֵׂאת אֶת
הַמִּשְׁכָּן וְאֶת כָּל כֵּלָיו לַעֲבֹדָתוֹ: כִּי
בְדִבְרֵי דָוִיד הָאַחֲרֹנִים הֵמָּה מִסְפַּר
בְּנֵי לֵוִי, מִבֶּן עֶשְׂרִים שָׁנָה וּלְמָעְלָה:
כִּי מַעֲמָדָם לְיַד בְּנֵי אַהֲרֹן לַעֲבֹדַת
בֵּית יְהוָה, עַל הַחֲצֵרוֹת וְעַל הַלְּשָׁכוֹת
וְעַל טָהֳרַת לְכָל קֹדֶשׁ, וּמַעֲשֵׂה עֲבֹדַת
בֵּית הָאֱלֹהִים: וּלְלֶחֶם הַמַּעֲרֶכֶת
וּלְסֹלֶת לְמִנְחָה וְלִרְקִיקֵי הַמַּצּוֹת
וְלַמַּחֲבַת וְלַמֻּרְבֶּכֶת, וּלְכָל מְשׂוּרָה
וּמִדָּה: וְלַעֲמֹד בַּבֹּקֶר בַּבֹּקֶר לְהֹדוֹת
וּלְהַלֵּל לַיהוָה וְכֵן לָעָרֶב: וּלְכֹל
הַעֲלוֹת עֹלוֹת לַיהוָה לַשַּׁבָּתוֹת
לֶחֳדָשִׁים וְלַמֹּעֲדִים, בְּמִסְפָּר
כְּמִשְׁפָּט עֲלֵיהֶם תָּמִיד לִפְנֵי יְהוָה:
וְשָׁמְרוּ אֶת מִשְׁמֶרֶת אֹהֶל מוֹעֵד, וְאֵת
מִשְׁמֶרֶת הַקֹּדֶשׁ וּמִשְׁמֶרֶת בְּנֵי אַהֲרֹן
אֲחֵיהֶם לַעֲבֹדַת בֵּית יְהוָה:

הָיָה
רָבַב עָלָה
שָׁלַשׁ רָבַע
מוּת
הָיָה בָּנָה
נָשָׂא
סָפַר
גָּלַל לָאַךְ
נוּחַ
שָׁכַן
עָלַם
כָּלָה
עָמַד
עָשָׂה
עָרַךְ
רִיק מָצַץ
חָבַת רָבַךְ
שׁוּר מָדַד
יָדָה
עָלָה
יָעַד
שָׁפַט תָּמַד
פָּנָה שָׁמַר

Ca.xxiiii.

וְלִבְנֵי אַהֲרֹן מַחְלְקוֹתָם בְּנֵי אַהֲרֹן
חלק נָדָב וַאֲבִיהוּא אֶלְעָזָר וְאִיתָמָר׃
מות וַיָּמָת נָדָב וַאֲבִיהוּא לִפְנֵי אֲבִיהֶם
כהן וּבָנִים לֹא הָיוּ לָהֶם וַיְכַהֲנוּ אֶלְעָזָר
וְאִיתָמָר׃ וַיֶּחָלְקֵם דָּוִיד וְצָדוֹק מִן
בְּנֵי אֶלְעָזָר וַאֲחִימֶלֶךְ מִן בְּנֵי אִיתָמָר
מצא בנה לִפְקֻדָּתָם בַּעֲבֹדָתָם׃ וַיִּמָּצְאוּ בְנֵי
אֶלְעָזָר רַבִּים לְרָאשֵׁי הַגְּבָרִים מִן
בְּנֵי אִיתָמָר וַיַּחְלְקוּם לִבְנֵי אֶלְעָזָר
רָאשִׁים לְבֵית אָבוֹת שִׁשָּׁה עָשָׂר
שמן וְלִבְנֵי אִיתָמָר לְבֵית אֲבוֹתָם שְׁמוֹנָה׃
גרל וַיַּחְלְקוּם בְּגוֹרָלוֹת אֵלֶּה עִם אֵלֶּה כִּי
היה שור הָיוּ שָׂרֵי קֹדֶשׁ וְשָׂרֵי הָאֱלֹהִים מִבְּנֵי
כתב אֶלְעָזָר וּבִבְנֵי אִיתָמָר׃ וַיִּכְתְּבֵם שְׁמַעְיָה
פנה בֶּן נְתַנְאֵל הַסּוֹפֵר מִן הַלֵּוִי לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ
וְהַשָּׂרִים וְצָדוֹק הַכֹּהֵן וַאֲחִימֶלֶךְ בֶּן
אֶבְיָתָר וְרָאשֵׁי הָאָבוֹת לַכֹּהֲנִים
וְלַלְוִיִּם בֵּית אָב אֶחָד אָחֻז לְאֶלְעָזָר
וְאָחֻז אָחֻז לְאִיתָמָר׃ וַיֵּצֵא הַגּוֹרָל
שנה הָרִאשׁוֹן לִיהוֹיָרִיב לִידַעְיָה הַשֵּׁנִי׃
שלש רבע לְחָרִם הַשְּׁלִישִׁי לִשְׂעֹרִים הָרְבִיעִי׃
חמש לְמַלְכִּיָּה הַחֲמִישִׁי לְמִיָּמִן הַשִּׁשִּׁי׃
שבע שמן לְהַקּוֹץ הַשְּׁבִיעִי לַאֲבִיָּה הַשְּׁמִינִי׃
תשע עשר לְיֵשׁוּעַ הַתְּשִׁיעִי לִשְׁכַנְיָהוּ הָעֲשִׂרִי׃
לְאֶלְיָשִׁיב עַשְׁתֵּי עָשָׂר לְיָקִים
שנה שְׁנֵים עָשָׂר׃ לְחֻפָּה שְׁלֹשָׁה עָשָׂר
רבע לְיֶשֶׁבְאָב אַרְבָּעָה עָשָׂר׃ לְבִלְגָּה
חֲמִשָּׁה עָשָׂר לְאִמֵּר שִׁשָּׁה עָשָׂר׃
לְחֵזִיר שִׁבְעָה עָשָׂר לְהַפִּצֵּץ שְׁמוֹנָה
עָשָׂר׃ לִפְתַחְיָה תִּשְׁעָה עָשָׂר
לִיחֶזְקֵאל הָעֶשְׂרִים׃ לְיָכִין אֶחָד
וְעֶשְׂרִים לְגָמוּל שְׁנַיִם וְעֶשְׂרִים׃
לִדְלָיָהוּ שְׁלֹשָׁה וְעֶשְׂרִים לְמַעַזְיָהוּ
אַרְבָּעָה וְעֶשְׂרִים׃ אֵלֶּה פְקֻדָּתָם
שפט לַעֲבֹדָתָם לָבוֹא לְבֵית יְהוָה כְּמִשְׁפָּטָם
בְּיַד אַהֲרֹן אֲבִיהֶם כַּאֲשֶׁר צִוָּהוּ יְהוָה

Porro filiis aarõ he
partitiões erãt: filii
aaron nadab et abiu et
eleazar & ithamar.
mortui sunt aũt nadab
& abiu ante patrẽ suũ
absq; liberis: sacerdo-
tioq; functus est eleazar
et ithamar. Et diuisit
eos dauid et sadoch de
filiis eleazari: & achime-
lech de filiis ithamar
sm vices suas & ministe-
riũ. Inuẽtiq; sũt multo
plures filii eleazar in
principibus viris q̃
filii ithamar: diuisit aũt
eis: hoc est filiis eleazar
principes p familias se-
decim:
et filiis ithamar p famili-
as & domos suas octo.
Porro diuisit vtrasq; in-
ter se & familias sortib⁹.
Erãt enim pricipes sã-
ctuarii et pricipes dom⁹
dei: tam de filiis eleazar
q̃ de filiis ithamar. De-
scripsitq; eos semeias fi-
li⁹ nathanel scriba le-
uites corã rege & prici-
pib⁹ et sadoch sacerdote
& achimelech filio abia-
thar: pricipib⁹ quoq; fa-
miliarũ sacerdotaliũ &
leuitarũ vnã domũ q̃ ce-
teris pẽerat eleazar et al-
terã domũ q̃ sub se habe-
bat ceteros: ithamar.
Exiuit aũt sors prima
ioiarib: secunda iedeie:
tertia harĩ: quarta seo-
rĩ: qnta melchia: sexta
maiman: septima
acchos: octaua abia.
nona
iesu: decima sechenia:
vndecima eliasib: duo-
decima iacim
tredecima hoppha:
decima quarta isbaab
decimaqnta belga:
decimasexta emmer:
decimaseptima ezir:
decimaoctaua
aphses: decimanona
aphecéia:
vicesima ezechiel: vi-
cesima prima iacim
vicesimasecũda gamul
vicesimatertia dilaiau: vi-
cesimaquarta maziau.
He vices eorum
sm ministeria sua vt in-
grediãtur domũ domi-
ni: & iuxta ritum suum
sub manu aaron patris
eorũ sicut pceperat dñs

ET filioꝝ aaron partitiões: filij arron: na- A
Καὶ τῶν υἱῶν ἀαρὼν διαιρέσεις, υἱοὶ ἀαρών, να-
dab ⁊ abiu eleazar ⁊ ithamar. ⁊ mortu⁹ ẽ na-
δὰβ καὶ ἀβιοὺδ ἐλεάζαρ καὶ ἰθάμαρ. καὶ ἀπέθανε να-
dab ⁊ abiu corã patre suo: ⁊ filij
δὰβ καὶ ἀβιοὺδ ἐναντίον τοῦ πατρὸς αὐτῶν, καὶ υἱοὶ
nõ fuerũt eis: ⁊ sacdotio fūct⁹ ẽ eleazar ⁊ ithamar filij
οὐκ ἦσαν αὐτοῖς, καὶ ἱεράτευεν ἐλεάζαρ καὶ ἰθάμαρ υἱοὶ
aaron. ⁊ diuisit eos dauid ⁊ sadduc de
ἀαρών. καὶ διεῖλεν αὐτοὺς δαυὶδ καὶ σαδδοὺκ ἐκ τῶν
filijs eleazar: ⁊ achimelec de filijs ithamar sm
υἱῶν ἐλεάζαρ, καὶ ἀχιμέλεχ ἐκ τῶν υἱῶν ἰθάμαρ κατὰ
cõputationẽ eoꝝ sm ministeriũ eoꝝ:
τὴν ἐπίσκεψιν αὐτῶν κατὰ τὴν λειτουργίαν αὐτῶν,
⁊ inuẽti sunt filij eleazar plures in pncipes po-
καὶ εὑρέθησαν υἱοὶ ἐλεάζαρ πλείους εἰς ἄρχοντας τῶν δυ-
tentiũ: quã filij ithamar. ⁊ diuisit eos
νατῶν, παρὰ τοὺς υἱοὺς ἰθάμαρ. καὶ διεῖλεν αὐτοὺς
filijs eleazar in pncipes in domos familiaꝝ
τοῖς υἱοῖς ἐλεάζαρ εἰς ἄρχοντας εἰς οἴκους πατριῶν
sedecim. ⁊ filijs ithamar per domos familia-
ἑκκαίδεκα. καὶ τοῖς υἱοῖς ἰθάμαρ κατ' οἴκους πατρι-
rũ eoꝝ octo. ⁊ diuisit eos in sortib⁹ hos
ῶν αὐτῶν ὀκτώ. καὶ διεῖλεν αὐτοὺς ἐν κλήροις τοὺς
ad hos: qm erãt pncipes sctoꝝ:
τοὺς πρὸς τούτους, ὅτι ἦσαν ἄρχοντες τῶν ἁγίων,
⁊ pncipes dei in filijs eleazar ⁊
καὶ οἱ ἄρχοντες τοῦ θεοῦ ἐν τοῖς υἱοῖς ἐλεάζαρ καὶ
in filijs ithamar. ⁊ descripsit eos sameas fili⁹ nathana-
ἐν τοῖς υἱοῖς ἰθάμαρ. καὶ ἔγραψεν αὐτοὺς σαμαίας υἱὸς ναθανα-
el scriba de leui: coram rege ⁊ B
ὴλ ὁ γραμματεὺς ἐκ τοῦ λευί, κατέναντι τοῦ βασιλέως καὶ
pncipib⁹ ⁊ sadduc sacerdote ⁊ achimelec filio
τῶν ἀρχόντων καὶ σαδδοὺκ τοῦ ἱερέως καὶ ἀχιμέλεχ υἱοῦ
abiathar: ⁊ pncipib⁹ familiarũ sacerdotũ
ἀβιάθαρ, καὶ τῶν ἀρχόντων τῶν πατριῶν τῶν ἱερέων
⁊ leuitaꝝ. dom⁹ familie vna: vna eleazar.
καὶ τῶν λευιτῶν. οἶκος πατριᾶς εἷς, εἷς τῷ ἐλεάζαρ.
⁊ domus familie vna: vna ithamar. ⁊ exiuit
καὶ οἶκος πατριᾶς εἷς, εἷς τῷ ἰθάμαρ. καὶ ἐξῆλθεν ὁ
sors prima ioarib: idcia secunda.
κλῆρος ὁ πρῶτος τῷ ἰωαρείβ, τῷ ἰδεία ὁ δεύτερος.
charim tertia: seorim quarta:
τῷ χαρὶμ ὁ τρίτος, τῷ σεωρεὶμ ὁ τέταρτος, τῷ
melchia quinta. miamim sexta: accos
μελχία ὁ πέμπτος, τῷ μιαμεὶμ ὁ ἕκτος, τῷ ἀκκὼς
septima: abia octaua: iasu nona:
ὁ ἕβδομος, τῷ ἀβιὰ ὁ ὄγδοος, τῷ ἰασοῦ ὁ ἔνατος,
sechenia decima: eliasub vndecima:
τῷ σεχενία ὁ δέκατος, τῷ ἐλιασοὺβ ὁ ἑνδέκατος,
iacim duodecima: ophpha tredecima:
τῷ ἰακεὶμ ὁ δωδέκατος, τῷ ὀφφὰ ὁ τρισκαιδέκατος,
isbaab quarta decima: belga
τῷ ἰσβαὰβ ὁ τεσσαρεσκαιδέκατος, τῷ βελγὰ ὁ
quinta decima: emmer sexta decima:
πεντεκαιδέκατος, τῷ ἐμμὴρ ὁ ἑκκαιδέκατος, τῷ
chezir septima decima: aphessi octaua de- C
χηζὶρ ὁ ἑπτακαιδέκατος, τῷ ἀφεσσὶ ὁ ὀκτωκαιδέ-
cima. phathia nona decima: hiezeciel
κατος. τῷ φαθία ὁ ἐννεακαιδέκατος, τῷ ἰεζεκιὴλ
vicesima: iachim prima ⁊ vicesima: ga-
ὁ εἰκοστός, τῷ ἰαχεὶμ ὁ πρῶτος καὶ εἰκοστός, τῷ γα-
mul scda ⁊ vicesima: dalaia tertia
μοὺλ ὁ δεύτερος καὶ εἰκοστός, τῷ δαλαία ὁ τρίτος
⁊ vicesima: moozia quarta ⁊ vicesima.
καὶ εἰκοστός, τῷ μοοζία ὁ τέταρτος καὶ εἰκοστός.
hec cõputatio eoꝝ sm ministeriũ eo-
αὕτη ἡ ἐπίσκεψις αὐτῶν κατὰ τὴν λειτουργίαν αὐ-
rum: vt ingrediantur in domũ dñi iuxta ri-
τῶν, τοῦ εἰσπορεύεσθαι εἰς οἶκον κυρίου κατὰ τὴν κρί-
tũ suũ: p manũ aaron patris eorum: sicut
σιν αὐτῶν, διὰ χειρὸς ἀαρὼν τοῦ πατρὸς αὐτῶν, καθὼς

præceperat dn̄s de⁹ iſrael. ⁊ filijs leui
ἐνετείλατο κύριος ὁ θεὸς ἰσραήλ, καὶ τοῖς υἱοῖς λευὶ
qui reliqui fuerāt: filijs amram ſubael. filijs
τοῖς καταλοίποις, τοῖς υἱοῖς ἀμβρὰμ σουβαήλ. τοῖς υἱοῖς
ſubael: iadaia rabia. filijs rabia: pꝛīceps io
D σουβαήλ, ἰαδαία τῷ ῥαβία. τοῖς υἱοῖς ῥαβία, ὁ ἄρχων ἰω
ſia. filijs iſaar: ſalomith. filijs ſalo
σία. τοῖς υἱοῖς ἰσαάρ, σαλωμίθ. τοῖς υἱοῖς σαλω
mith. iaath filijs ieddiu amaria ſecūs: ia
μίθ, ἰαάθ. τοῖς υἱοῖς ἰεδδιοὺ ὁ ἀμαρία ὁ δεύτερος, ἰα
ziel tertiꝰ: iacamias quartus. filijs oziel:
ζιὴλ ὁ τρίτος, ἰακαμίας ὁ τέταρτος. τοῖς υἱοῖς ὀζιήλ,
micha. filijs micha: ſemmer: frater micha iſi
μιχά. τοῖς υἱοῖς μιχά, σεμμήρ, ὁ ἀδελφὸς μιχὰ ἰσί
as. filijs iſie: zacharias. filijs merari: moo
ας. τοῖς υἱοῖς ἰσίου, ζαχαρίας. τοῖς υἱοῖς μεραρί, μοο
li ⁊ muſi: ozias filiꝰ eius. filij merari ozias
λὶ καὶ μουσί, ὀζίας υἱὸς αὐτοῦ. υἱοὶ μεραρί, ὀζίας
filius eius: ſoam ⁊ ſacchur ⁊ abari. moo
υἱὸς αὐτοῦ, σοὰμ καὶ σακχοὺρ καὶ ἀβαρί. τῷ μοο
li: eleazar. ⁊ nō erāt eleazar filij: cis:
λί, ἐλεάζαρ. καὶ οὐκ ἦσαν τῷ ἐλεάζαρ υἱοί. τῷ κίς,
filij cis hieremael filij muſi: mooli ⁊ eder ⁊ hie
υἱοὶ κὶς ἰερεμαὴλ υἱοὶ μουσί, μοολὶ καὶ ἔδερ καὶ ἰε
rimoth. iſti filij leuitaꝝ ſm̄ domos fa
ριμώθ. οὗτοι υἱοὶ τῶν λευιτῶν κατ' οἴκους τῶν πα
miliaꝝ ſuaꝝ. ⁊ miſerūt ⁊ ipſi ſortes ſicut fra
τριῶν αὐτῶν. καὶ ἔβαλον καὶ αὐτοὶ κλήρους καθὼς οἱ ἀ
tres eoꝝ. filij aaron coram dauid
δελφοὶ αὐτῶν. υἱοὶ ἀαρὼν ἐναντίον τοῦ δαυὶδ τοῦ
rege ⁊ ſadduc ⁊ achimelech: ⁊ pꝛīcipes
βασιλέως καὶ σαδδοὺκ καὶ ἀχιμέλεχ, καὶ οἱ ἄρχοντες
familiarū ſacerdotū ⁊ leuitaꝝ aſſtātes.
τῶν πατριῶν τῶν ἱερέων καὶ τῶν λευιτῶν παρεστῶτες.
familia pꝛimi in ꝯſpectu fratris eius
πατριὰ τοῦ πρώτου κατέναντι τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ
iunioꝛis.
τοῦ νεωτέρου.

Ca. 25.

A Et cōſtituit dauid rex ⁊ pꝛīcipes exer
Καὶ ἔστησε δαυὶδ ὁ βασιλεὺς καὶ οἱ ἄρχοντες τῆς δυ
citus ſup opa filios aſaph ⁊ heman ⁊ idithum:
νάμεως εἰς τὰ ἔργα τοὺς υἱοὺς ἀσὰφ καὶ αἰμὰν καὶ ἰδιθούμ,
qui prophetabant in citharis ⁊ in nablis ⁊ in
τοὺς ἀποφθεγγομένους ἐν κινύραις καὶ ἐν νάβλαις καὶ ἐν
cymbalis. ⁊ fuit numerꝰ eoꝝ per capita vi
κυμβάλοις. καὶ ἐγένετο ἀριθμὸς αὐτῶν κατὰ κεφαλὴν ἀν
rorū operātium in ſeruitute eoꝝ. filij aſaph: zac
δρῶν τῶν ἐργαζομένων ἐν τῇ δουλείᾳ αὐτῶν. υἱοὶ ἀσάφ, σακ
chur ⁊ ioſeph ⁊ nathanias ⁊ aſirela. filij aſaph: adhe
χοὺρ καὶ ἰωσὴφ καὶ ναθανίας καὶ ἀσιρηλά. υἱοὶ ἀσάφ, ἐχό
rētes aſaph ꝓphete adherētes regi idi
μενοι ἀσὰφ τοῦ προφήτου ἐχόμενοι τοῦ βασιλέως. τῷ ἰδι
thum: filij idithum: godolias ⁊ ſuri ⁊ iſaia ⁊ a
θούμ, υἱοὶ ἰδιθούμ, γοδολίας καὶ σουρὶ καὶ ἰσαία καὶ ἀ
ſabia ⁊ mathathias ſex adherētes pr̄i ſuo:
σαβία καὶ ματθαθίας ἓξ ἐχόμενοι τοῦ πατρὸς αὐτοῦ,
idithū in citharis q̄ ꝓphetabat cōfeſſionem ⁊
ἰδιθοὺμ ἐν κινύραις τοῦ προφητεύοντος ἐξομολόγησιν καὶ
laudē dn̄o. heman: filij heman: bocchias ⁊
αἴνεσιν τῷ κυρίῳ. τῷ αἰμάν, υἱοὶ αἰμάν, βουκχίας καὶ
matthanias ⁊ oziel ⁊ ſubael: ⁊ ierimoth ⁊ ananias
ματθανίας καὶ ὀζιὴλ καὶ σουβαήλ, καὶ ἱεριμὼθ καὶ ἀνανίας
⁊ anani ⁊ elitha ⁊ goddolathi ⁊ rommathiezer ⁊ ieſ
καὶ ἀνανὶ καὶ ἐλιαθὰ καὶ γοδδολαθὶ καὶ ῥωμμαθιέζερ καὶ ἰεσ
B bocaſa: ⁊ mallithi ⁊ othir ⁊ maziothi: oēs iſti
βοκασά, καὶ μαλλιθὶ καὶ ὠθὴρ καὶ μαζιώθ, πάντες οὗτοι
filij heman videntis regi in ſmōibꝰ dei
υἱοὶ τοῦ αἰμὰν τοῦ ὁρῶντος τῷ βασιλεῖ ἐν λόγοις θεοῦ
vt exaltaret cornu: ⁊ dedit deus
τοῦ ὑψῶσαι κέρας. καὶ ἔδωκεν ὁ θεὸς τῷ oooooooo

oooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooo

dei iſrael. Porro filiorū leui qui reliq fuerāt de filijs amrā erat ſubahel: et de filijs ſubahel iedeia. De filijs quoq roobie: oooooooooooooo princeps ieſias. Iſaaris vero filiꝰ ſalemoth: filiꝰ q; ſalemoth ianadiath. Filiuſq eiꝰ ieriau primꝰ amarias ſecūdus: iazihel tertius: iechmoam quartus. Filius ozihel: micha filius oooooooooo micha ſamir: fratrer micha ieſia: filiuſq oo ieſie zacharias: filij merari: mooli & muſi: ooo filius oziau bennon: filiꝰ quoq merari ozi au & ſoē et ſachur: et hebri. Porro mooli filius eleazar: qui non habebat liberos. oooooooooo filius vero cis hieramihel: filij muſi: mooli: oo eder et hierimoth. iſti filij leui ſecundum oooo domos familiarū ſuarū. Miſerūtq & ipi ſortes cōtra fratres ſuos filios aarō coram dauid oooo rege: et ſadoch et ahimelech: et principibus familiarū ſacerdotaliū et leuiticarum: tam oooo maiores q̄ minores: oēs ſors eq̄lit diuidebat.

Igitur dauid 25. & magiſtratꝰ exercitus ſegregauerūt i miniſteriū filios aſaph & heman & idithū q ꝓphetarēt in citharis & pſalteriis & cymbalis ſm̄ nūerū ſuū dedicato ſibi offi cio ſeruientes. De filijs aſaph zahur & ioſeph et nathania & azarela filij aſaph ſub ooooooo manu aſaph ꝓphetātis iuxta regē. Porro oooo idithum: filij idithum godolias: ſori oooooooo ieſeias: et aſabias: & mathathias: ſex oooooooooo ſub manu patris ſui idithū: qui in cithara ꝓphetabat ſup cōfitētes & laudātes dn̄m. Hemā quoq: filij hemā: bocciau: mathaniu: oziel: ſubuhel: & hierimoth ananias anani eliatha geldelthi & romethiezer & ieſbaccaſa: ooooo mellothi othir mozioth. Omnes iſti oooooo filij hemā videntis regis in ſermonibus oooo dei vt exaltaret cornu. Deditq deus ooooooo

יתר — אלהי ישראל׃ ולבני לוי הנותרים
לבני עמרם שובאל לבני שובאל
יחדיהו׃ לרחביהו לבני רחביהו
הראש ישיה׃ ליצהרי שלמות לבני
שלמות יחת׃ ובני יריהו אמריהו
שנה שלש — השני יחזיאל השלישי יקמעם
רבע — הרביעי׃ בני עזיאל מיכה לבני
מיכה שמיר׃ אחי מיכה ישיה לבני
ישיה זכריהו׃ בני מררי מחלי ומושי
בני יעזיהו בנו׃ בני מררי ליעזיהו
בנו ושהם וזכור ועברי׃ למחלי
אלעזר ולא היה לו בנים׃ לקיש
בני קיש ירחמאל׃ ובני מושי מחלי
ועדר וירימות אלה בני הלוים
נפל גרל — לבית אבותיהם׃ ויפילו גם הם
פנה — גורלות לעמת אחיהם בני אהרן לפני
דויד המלך וצדוק ואחימלך וראשי
האבות לכהנים וללוים אבות
הראש לעמת אחיו הקטן׃
ויבדל דויד ושרי הצבא
Cap. xxv.
בדל שור — לעבדה לבני אסף והימן וידותון
צלל — הנבאים בכנרות בנבלים ובמצלתים
היה ספר — ויהי מספרם אנשי מלאכה
לאך — לעבדתם׃ לבני אסף זכור ויוסף
ונתניה ואשראלה בני אסף על
יד אסף הנבא על ידי המלך׃
לידותון בני ידותון גדליהו וצרי
וישעיהו חשביהו ומתתיהו ששה
על ידי אביהם ידותון בכנור הנבא
נבא — על הודות והלל ליהוה׃ להימן
בני הימן בקיהו מתניהו עזיאל
שבואל וירימות חנניה חנני אליאתה
גדלתי ורממתי עזר ישבקשה
מלותי הותיר מחזיאות׃ כל אלה
בנים להימן חזה המלך בדברי
רום נתן — האלהים להרים קרן ויתן האלהים

להימן בנים ארבעה עשר ובנות
שלוש: כל אלה על ידי אביהם
בשיר בית יהוה במצלתים נבלים | שיר
וכנרות לעבדת בית האלהים על
ידי המלך אסף וידותון והימן: ויהי
מספרם עם אחיהם מלמדי שיר | ספר למד
ליהוה כל המבין מאתים שמונים | בין מאה
ושמונה: ויפילו גורלות משמרת | שמן נפל
לעמת כקטן כגדול מבין עם תלמיד: | גרל שמר
ויצא הגורל הראשון לאסף ליוסף | גדל למד
גדליהו השני הוא ואחיו ובניו שנים | שנה
עשר: השלישי זכור בניו ואחיו | שלש
שנים עשר: הרביעי ליצרי בניו | רבע
ואחיו שנים עשר: החמישי נתניהו | חמש
בניו ואחיו שנים עשר: הששי
בקיהו בניו ואחיו שנים עשר:
השביעי ישראלה בניו ואחיו שנים | שבע
עשר: השמיני ישעיהו בניו ואחיו | שמן
שנים עשר: התשיעי מתניהו בניו | תשע
ואחיו שנים עשר: העשירי שמעי | עשר
בניו ואחיו שנים עשר: עשתי עשר
עזראל בניו ואחיו שנים עשר: השנים
עשר לחשביה בניו ואחיו שנים עשר:
לשלשה עשר שובאל בניו ואחיו
שנים עשר: לארבעה עשר מתתיהו
בניו ואחיו שנים עשר: לחמשה עשר
לירמות בניו ואחיו שנים עשר: לששה
עשר לחנניהו בניו ואחיו שנים עשר:
לשבעה עשר לישבקשה בניו ואחיו
שנים עשר: לשמונה עשר לחנני בניו
ואחיו שנים עשר: לתשעה עשר
למלותי בניו ואחיו שנים עשר:
לעשרים לאליתה בניו ואחיו שנים
עשר: לאחד ועשרים להותיר בניו
ואחיו שנים עשר: לשנים ועשרים
לגדלתי בניו ואחיו שנים עשר:

heman filios quattuor
decim & filias
tres. Vniuersi sub ma-
nu patris sui
ad cătandũ in tẽplo dñi
distributi erăt in cymba
lis & psalteriis et citharis
ĩ ministeria domus dei
iuxta regẽ: asaph videli
cet & idithũ & heman.
Fuit aũt numerus eorũ
cũ fratribus suis q eru-
diebăt căticũ dñi cuncti
doctores ducẽti octo-
gitaocto. Miserũtq; sor
tes p vices suas ex equo
tã maior q̃ minor: do
ct⁹ pariter et indoctus.
Egressaq; est sors pri-
ma ioseph qui erat de
asaph: scđa godolie: ipsi
& filiis ei⁹ et fratrib⁹ ei⁹
duodecĩ: tertia zachur
filiis & fratribus eius
duodecim: quarta isari
filiis
& fratribus eius duode
cim: quinta nathanie
filiis & fratrib⁹ ei⁹ duo
decim: sexta
bocciau filiis & fratrib⁹
eius duodecim:
septima isreela filiis &
fratrib⁹ eius duodecim:
octaua esaie filiis & fra
tribus eius
duodecim: nona ma-
thanie filiis
& fratrib⁹ ei⁹ duodecĩ:
decima semeie
filiis et fratrib⁹ ei⁹ duo
decim: vndecima
azarel filiis & fratribus
eius duodecĩ: duodeci-
ma asabie filiis & fratri
bus eius duodecim:
tertiadecima subuhel fi
liis & fratribus eius
duodecim: quartadeci-
ma mathathie
filiis & fratrib⁹ ei⁹ duo-
decim: quintadecima
hierimoth filiis & fra-
tribus eius duodecĩ: sex
tadecima ananie filiis &
fratribus eius duodecim
septimadecima iesboc
case filiis & fratrib⁹ eius
duodecĩ: octauadecima
anani filiis
& fratribus ei⁹ duode-
cim: nonadecima
mellothi filiis & fratri-
bus eius duodecim:
vicesima eliatha filiis
& fratribus ei⁹ duodecĩ
vicesimaprima othir fi
liis
& fratribus eius duode-
cim: vicesimasecunda
goddolathi filiis & fra-
tribus eius duodecim:

heman filios quattuordecim: ⁊ filias tres.
αἱμὰν υἱοὺς τεσσαρεσκαίδεκα, καὶ θυγατέρας τρεῖς.
vniuersi hi cũ pře suo: canentes
πάντες οὗτοι μετὰ τοῦ πατρὸς αὐτῶν, ὑμνῳδοῦντες
in domo dñi: in cymbalis ⁊ in nablis ⁊ in
ἐν οἴκῳ κυρίου, ἐν κυμβάλοις καὶ ἐν νάβλαις καὶ ἐν
citharis in ministeriũ domus dei iuxta
κινύραις εἰς τὴν δουλείαν οἴκου τοῦ θεοῦ ἐχόμενα τοῦ
regem: ⁊ asaph ⁊ idithum ⁊ heman. ⁊ fuit
βασιλέως, καὶ ἀσὰφ καὶ ἰδιθοὺμ καὶ αἱμάν. καὶ ἐγένετο
numerus eorũ cũ fratribus suis: q eruditi
ὁ ἀριθμὸς αὐτῶν μετὰ τῶν ἀδελφῶν αὐτῶν, δεδιδαγ-
erăt ad cătădũ dño: oĩs itelligẽs ducẽti octoginta
μένοι ᾄδειν κυρίῳ, πᾶς συνιῶν διακόσιοι ὀγδοηκοντα-
octo. ⁊ miserũt ⁊ ipsi sortes per vices cõ-
οκτώ. καὶ ἐπέβαλον καὶ αὐτοὶ κλήρους ἐφημεριῶν κα-
tra vices sm paruũ ⁊ sm magnũ:
τέναντι ἐφημεριῶν κατὰ τὸν μικρὸν καὶ κατὰ τὸν μέγαν,
intelligẽs cũ discipulo. ⁊ egressa ẽ sors prima
συνιῶν μετὰ μανθανόντος. καὶ ἐξῆλθεν ὁ κλῆρος ὁ πρῶτος
asaph: godolie ioseph secũda: ipse
τῷ ἀσάφ, γοδολία τῷ ἰωσὴφ ὁ δεύτερος, αὐτὸς
⁊ fratres eius ⁊ filii eius duodecim. ter
καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ καὶ υἱοὶ αὐτοῦ δώδεκα. ὁ τρί-
tia zacchur: ipse ⁊ fratres eius ⁊ filii e-
τος ζακχούρ, αὐτὸς καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ καὶ υἱοὶ αὐ-
ius duodecim. quarta iesri: filii eius ⁊ fra C
τοῦ δώδεκα. ὁ τέταρτος ἰεσρί, υἱοὶ αὐτοῦ καὶ οἱ ἀδελ-
tres eius duodecim. quinta nathanias: filii eius
φοὶ αὐτοῦ δώδεκα. ὁ πέμπτος ναθανίας, υἱοὶ αὐτοῦ
⁊ fratres eius duodecim. sexta bocchias: filii
καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ δώδεκα. ὁ ἕκτος βοκχίας, υἱοὶ
eius ⁊ fratres eius duodecim. septima iasa
αὐτοῦ καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ δώδεκα. ὁ ἕβδομος ἰασα-
rela: filii eius ⁊ fratres eius duodecim. octa
ρελά, υἱοὶ αὐτοῦ καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ δώδεκα. ὁ ὄγ-
ua isaia: filii eius ⁊ fratres eius duodecim.
δοος ἰσαΐα, υἱοὶ αὐτοῦ καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ δώδεκα.
nona matthanias: filii eius ⁊ fratres eius
ὁ ἔνατος ματθανίας, υἱοὶ αὐτοῦ καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ
duodecim decima semei: filii eius ⁊ fratres e-
δώδεκα. ὁ δέκατος σεμεΐ, υἱοὶ αὐτοῦ καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐ-
ius duodecim. vndecima asriel: filii eius ⁊ fra
τοῦ δώδεκα. ὁ ἑνδέκατος ἀσριήλ, υἱοὶ αὐτοῦ καὶ οἱ ἀδελ-
tres eius duodecim. duodecima asabia: filii eius
φοὶ αὐτοῦ δώδεκα. ὁ δωδέκατος ἀσαβία, υἱοὶ αὐτοῦ
⁊ fratres eius duodecim. tertiadecima su
καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ δώδεκα. ὁ τρισκαιδέκατος σου-
biel: filii eius ⁊ fratres eius duodecim. quarta
βιήλ, υἱοὶ αὐτοῦ καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ δώδεκα. ὁ τεσσα-
decima matthias: filii eius ⁊ fratres eius D
ρεσκαιδέκατος ματθίας, υἱοὶ αὐτοῦ καὶ ἀδελφοὶ αὐτοῦ
duodecim. quinta decima hierimuth: filii eius ⁊ fra
δώδεκα. ὁ πεντεκαιδέκατος ἱεριμούθ, υἱοὶ αὐτ. καὶ ἀδελ-
tres eius duodecim. sexta decima ananias: filii eius
φοὶ αὐτοῦ δώδεκα. ὁ ἑκκαιδέκατος ἀνανίας, υἱοὶ αὐτοῦ
⁊ fratres eius duodecim. septima decima iesbocasa:
καὶ ἀδελφοὶ αὐτ. δώδεκα. ὁ ἑπτακαιδέκατος ἰεσβοκασά,
filii eius ⁊ fratres ei⁹ duodecim. octaua decima ana
υἱοὶ αὐτ. καὶ ἀδελφοὶ αὐτ. δώδεκα. ὁ ὀκτωκαιδέκατος ἀνα-
ni: filii eius ⁊ fratres eius duodecim. nona deci
νί, υἱοὶ αὐτοῦ καὶ ἀδελφοὶ αὐτοῦ δώδεκα. ὁ ἐννεακαιδέκα-
ma mallethi: filii eius ⁊ fratres eius duodecim. vi
τος μαλληθί, υἱοὶ αὐτοῦ καὶ ἀδελφοὶ αὐτοῦ δώδεκα. ὁ εἰ-
cesima heliatha: filii eius ⁊ fratres eius duodecim.
κοστὸς ἠλιαθά, υἱοὶ αὐτοῦ καὶ ἀδελφοὶ αὐτοῦ δώδεκα.
vicesima prima othir: filii eius ⁊ fratres e-
ὁ εἰκοστὸς πρῶτος ὠθήρ, υἱοὶ αὐτοῦ καὶ ἀδελφοὶ αὐ-
ius duodecim. vicesima secunda godolathi: filii eius
τοῦ δώδεκα. ὁ εἰκοστὸς δεύτερος γοδολαθί, υἱοὶ αὐτοῦ
⁊ fratres eius duodecim.
καὶ ἀδελφοὶ αὐτοῦ δώδεκα.

vicesima tertia maziotli: filii eius et fratres eius
ὁ εἰκοστὸς τρίτος μαζιώθ, υἱοὶ αὐτοῦ καὶ ἀδελφοὶ αὐτοῦ
duodecim. vicesima quarta ramathiezer: filii eius et
δώδεκα. ὁ εἰκοστὸς τέταρτος ῥαμαθιέζερ, υἱοὶ αὐτοῦ καὶ
fratres eius duodecim.
ἀδελφοὶ αὐτοῦ δώδεκα. Ca. 26.

In diuisiones ianuarū choritis: meselemias fi
A Εἰς διαιρέσεις πυλῶν τοῖς κορίταις, μισελεμίας υἱ
lius core de filiis asaph: et meselemia filii zacha
ὸς κορὴ ἐκ τῶν υἱῶν ἀσάφ, καὶ τῷ μισελεμία υἱοὶ ζαχα
rias primogenitus: iadiel secundus: zabadias
ρίας ὁ πρωτότοκος, ἰαδιὴλ ὁ δεύτερος, ζαβαδίας ὁ
tertius: iathanael quartus: elam quītus: io
τρίτος, ἰαθαναὴλ ὁ τέταρτος, αἰλὰμ ὁ πέμπτος, ἰω
nathan sextus: elionai septimus. et obed ed
νάθαν ὁ ἕκτος, ἐλιωναὶ ὁ ἕβδομος. καὶ τῷ ὠβὴδ ἐδ
C dom filii sameas primogenitus: iozabad secun
ὼμ υἱοὶ σαμέας ὁ πρωτότοκος, ἰωζαβὰδ ὁ δεύτε
dus: ioa tertius: sachar quartus: nathana
ρος, ἰωὰ ὁ τρίτος, σάχαρ ὁ τέταρτος, ναθανα
el quintus: amiel sextus: issachar septi
ὴλ ὁ πέμπτος, ἀμιὴλ ὁ ἕκτος, ἰσσάχαρ ὁ ἕβδο
mus: phellathi octauus: q2 benedixit ei deus.
μος, φελλαθὶ ὁ ὄγδοος, ὅτι εὐλόγησεν αὐτὸν ὁ θεός.
et samea filio eius nati sunt filii prepo
καὶ τῷ σαμέα υἱῷ αὐτοῦ ἐτέχθησαν υἱοὶ καθεστα
siti in domo patris eorū: q2 potētes
μένοι ἐν τῷ οἴκῳ τοῦ πατρὸς αὐτῶν, ὅτι δυνατοὶ
erāt fortitudine. filii samea: othni et raphael et obed
ἦσαν ἰσχύϊ. υἱοὶ σαμέα, ὀθνὶ καὶ ῥαφαὴλ καὶ ὠβὴδ
et ezabad: et fratres ei9 filii fortitudinis eliu
καὶ ἐζαβάδ, καὶ ἀδελφοὶ αὐτοῦ υἱοὶ δυνάμεως ἐλι
et samachia. oēs hi filii obed edom.
οὺ καὶ σαμαχία. πάντες οὗτοι υἱοὶ ὠβὴδ ἐδώμ.
ipsi et filii eorū et fratres eorum for
αὐτοὶ καὶ οἱ υἱοὶ αὐτῶν καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτῶν ἰσχύον
tes potentia: facientes in fortitudine in operatiōe: sexa
τες δυνάμει, ποιοῦντες ἐν ἰσχύϊ ἐν τῇ ἐργασίᾳ, ἑξή
ginta duo obed eddom. et meselemia fi
κοντα δύο τῷ ὠβὴδ ἐδώμ. καὶ τῷ μισελεμία υἱ
B lii et fratres robusti octo et decē. et hosa
οὶ καὶ ἀδελφοὶ δυνατοὶ ὀκτωκαίδεκα. καὶ τῷ ὠσὰ
filio merari filii custodientes pricipatū: q2 nō
τῷ υἱῷ μεραρὶ υἱοὶ φυλάσσοντες τὴν ἀρχήν, ὅτι οὐκ
erat primogenitus: et posuit eū pater ei9 in
ἦν πρωτότοκος, καὶ ἔθετο αὐτὸν ὁ πατὴρ αὐτοῦ εἰς
principē: chelcias secundus: tabelia tertius:
ἄρχοντα, χελκίας ὁ δεύτερος, ταβελία ὁ τρίτος,
zacharias quartus. oēs hi hosa filii
ζαχαρίας ὁ τέταρτος. πάντες οὗτοι τῷ ὠσὰ υἱοὶ
et fratres eorū tredecim. his diuisiones
D καὶ ἀδελφοὶ αὐτῶν δεκατρεῖς. τούτοις αἱ διαιρέσεις
ianuarū pricipib9 exercituū per vi
τῶν πυλῶν τοῖς ἄρχουσι τῶν δυνάμεων ἐφημερί
ces e regione fratrum eo2: ad ministrādū in
αις κατέναντι τῶν ἀδελφῶν αὐτῶν, λειτουργεῖν ἐν
domo dñi. et miserūt sortes sm paruū et
οἴκῳ κυρίου. καὶ ἔβαλον κλήρους κατὰ τὸν μικρὸν καὶ
scđm magnū per domos familiaș eo2: in ianu
κατὰ τὸν μέγαν κατ᾽ οἴκους πατριῶν αὐτῶν, εἰς πύ
am et ianuam. et cecidit sors eo2 q ad oriē
λην καὶ πύλην. καὶ ἔπεσεν ὁ κλῆρος τῶν πρὸς ἀνα
tem selemia et zacharia filio eius: consul
τολὰς τῷ σελεμία καὶ ζαχαρία υἱῷ αὐτοῦ, βουλευ
tus in prudētia misit sortes: et exiuit eius
ταῖς ἐν συνέσει ἔβαλον κλήρους, καὶ ἐξῆλθεν αὐτοῦ
sors ad aqlonē. obed eddom ad au
ὁ κλῆρος κατὰ βορρᾶν. τῷ ὠβὴδ ἐδώμ κατὰ νό
strū et filiis eius e regione domus
τον καὶ τοῖς υἱοῖς αὐτοῦ κατέναντι οἴκου

vicesima tertia aziud
filiis
& fratribus eius duode
cim: vicesima quarta
romethiezer filiis & fra
tribus ei9 duodeci. 26.

Diuisiones autem ia
nitorum
de choritis mesellemia
filius chore de filiis
asaph: filii mesellemie
zacharias
primogenitus: iadihel
secundus: zabadias
tertius: iathanael quar
tus: ahilam
quintus: iohannan sex
tus: elioenai
septimus. Filii autem
obededom semeias
primogenit9: iozabad
secūdus: iohaa tertius
sachar quart9: natha
nael quintus:
amihel sextus: isachar
septimus:
phollathi octauus: qa
benedixit illi deus.
Semeie aūt filio ei9 na
ti sunt filii prefecti
familiarum suarū: erāt
enim filii fortissimi
Filii ergo semeia othin
& raphael & obed
elzabath & frēs ei9 viri
fortissimi: heliu quoqȝ
& samathias. Omēs hi
de filiis obededom
ipi & filii & fratres eorū
fortissimi
ad ministrandū sexagi
ta duo de obededom.
Porro mesellamie filii
& fratres eorum
robustissimi decem &
octo. De hosa aūt. i. de
filiis merari semri prin
ceps. Non enim
habuerat priogenitū
& idcirco posuerat eum
pr̃ ei9 in principē: hel
chias secund9: tabelias
terti9: zacharias quar
t9. Omnes hi filii & fra
tres oza tredecim. Hi
diuisi sunt in ianitores
vt semper principes
custodiarū sicut et fra
tres eorum
ministrarēt in domo dñi
Misse sunt ergo sortes
ex equo: & paruis & ma
gnis p familias suas in
vnāquāqȝ portarū. Ce
cidit ergo sors oriētalis
selemie. Porro zacha
rie filio ei9 viro prudētis
simo & erudito sortito
obtigit plaga septētrio
nalis. Obededō vero
& filiis eius ad austrū in
qua parte domus erat

לִשְׁלֹשָׁה וְעֶשְׂרִים לְמַחֲזִיאוֹת בָּנָיו
וְאֶחָיו שְׁנֵים עָשָׂר׃ לְאַרְבָּעָה וְעֶשְׂרִים רבע
לְרוֹמַמְתִּי עֶזֶר בָּנָיו וְאֶחָיו שְׁנֵים
עָשָׂר׃ לְמַחְלְקוֹת לְשֹׁעֲרִים Cap. xxvj
לַקָּרְחִים מְשֶׁלֶמְיָהוּ בֶן קֹרֵא מִן בְּנֵי חלק
אָסָף׃ וְלִמְשֶׁלֶמְיָהוּ בָּנִים זְכַרְיָהוּ
הַבְּכוֹר יְדִיעֲאֵל הַשֵּׁנִי זְבַדְיָהוּ בכר שנה
הַשְּׁלִישִׁי יַתְנִיאֵל הָרְבִיעִי׃ עֵילָם שלש רבע
הַחֲמִישִׁי יְהוֹחָנָן הַשִּׁשִּׁי אֶלְיְהוֹעֵינַי חמש
הַשְּׁבִיעִי׃ וּלְעֹבֵד אֱדֹם בָּנִים שְׁמַעְיָה שבע
הַבְּכוֹר יְהוֹזָבָד הַשֵּׁנִי יוֹאָח הַשְּׁלִישִׁי
וְשָׂכָר הָרְבִיעִי וּנְתַנְאֵל הַחֲמִישִׁי׃
עַמִּיאֵל הַשִּׁשִּׁי יִשָּׂשכָר הַשְּׁבִיעִי
פְּעֻלְּתַי הַשְּׁמִינִי כִּי בֵרֲכוֹ אֱלֹהִים׃
וְלִשְׁמַעְיָה בְנוֹ נוֹלַד בָּנִים הַמִּמְשָׁלִים ילד משל
לְבֵית אֲבִיהֶם כִּי גִבּוֹרֵי חַיִל הֵמָּה׃ גבר
בְּנֵי שְׁמַעְיָה עָתְנִי וּרְפָאֵל וְעוֹבֵד
אֶלְזָבָד אֶחָיו בְּנֵי חָיִל אֱלִיהוּ
וּסְמַכְיָהוּ׃ כָּל אֵלֶּה מִבְּנֵי עֹבֵד אֱדֹם
הֵמָּה וּבְנֵיהֶם וַאֲחֵיהֶם אִישׁ חַיִל
בַּכֹּחַ לַעֲבֹדָה שִׁשִּׁים וּשְׁנַיִם לְעֹבֵד כוח
אֱדֹם׃ וְלִמְשֶׁלֶמְיָהוּ בָּנִים וְאַחִים בְּנֵי
חָיִל שְׁמֹנָה עָשָׂר׃ וּלְחֹסָה מִן בְּנֵי
מְרָרִי בָּנִים שִׁמְרִי הָרֹאשׁ כִּי לֹא
הָיָה בְכוֹר וַיְשִׂימֵהוּ אָבִיהוּ לְרֹאשׁ׃ בכר שום
חִלְקִיָּהוּ הַשֵּׁנִי טְבַלְיָהוּ הַשְּׁלִשִׁי
זְכַרְיָהוּ הָרְבִעִי כָּל בָּנִים וְאַחִים
לְחֹסָה שְׁלֹשָׁה עָשָׂר׃ לְאֵלֶּה
מַחְלְקוֹת הַשֹּׁעֲרִים לְרָאשֵׁי חלק
הַגְּבָרִים מִשְׁמָרוֹת לְעֻמַּת אֲחֵיהֶם שמר
לְשָׁרֵת בְּבֵית יְהוָה׃ וַיַּפִּילוּ גוֹרָלוֹת נפל גרל
כַּקָּטֹן כַּגָּדוֹל לְבֵית אֲבוֹתָם לְשַׁעַר גדל
וָשָׁעַר׃ וַיִּפֹּל הַגּוֹרָל מִזְרָחָה זרח
לְשֶׁלֶמְיָהוּ וּזְכַרְיָהוּ בְנוֹ יוֹעֵץ בְּשֶׂכֶל יעץ
הִפִּילוּ גוֹרָלוֹת וַיֵּצֵא גוֹרָלוֹ צָפוֹנָה׃
לְעֹבֵד אֱדֹם נֶגְבָּה וּלְבָנָיו בֵּית

האספים: לשפים ולחסה למערב ערב
עם שער שלכת במסלה העולה סלל עלה
משמר לעמת משמר: למזרח שמר
הלוים ששה לצפונה ליום ארבעה צפן
לנגבה ליום ארבעה ולאספים
שנים שנים: לפרבר למערב ארבעה שנה רבע
למסלה שנים לפרבר: אלה
מחלקות השערים לבני הקרחי חלק
ולבני מררי: והלוים אחיה על
אוצרות בית האלהים ולאצרות
הקדשים: בני לעדן בני הגרשני
ללעדן ראשי האבות ללעדן
הגרשני יחיאלי: בני יחיאלי זיתם
ויואל אחיו על אצרות בית יהוה:
לעמרמי ליצהרי לחברוני לעזיאלי:
ושבאל בן גרשום בן משה נגיד על נגד
האצרות: ואחיו לאליעזר רחביהו אצר
בנו וישעיהו בנו ויורם בנו וזכרי
בנו ושלמית בנו: הוא שלמות
ואחיו על כל אצרות הקדשים
אשר הקדיש דויד המלך וראשי קדש
האבות לשרי האלפים והמאות שור מאה
ושרי הצבא: מן המלחמות ומן לחם
השלל הקדישו לחזק לבית יהוה:
וכל הקדיש שמואל הראה
ושאול בן קיש ואבנר בן נר ויואב
בן צרויה כל המקדיש על יד
שלמית ואחיו: ליצהרי כנניהו
ובניו למלאכה החיצונה על ישראל לאו חוץ
לשטרים ולשפטים: לחברוני
חשביהו ואחיו בני חיל אלף
ושבע מאות על פקדת ישראל
מעבר לירדן מערבה לכל מלאכת ערב
יהוה ולעבדת המלך: לחברוני
יריה הראש לחברוני לתלדתיו ילד
לאבות בשנת הארבעים למלכות שנה רבע

seniorum concilium. Sephphima & hosa ad occidentē iuxta portā que ducit ad viā ascensionis: custodia cōtra custodiā. ad orientē vero leuite sex: et ad aquilonē quattuor per diem: atq; ad meridiem similiter in die q̄ttuor: vbi erat conciliū bini & bini. In cellulis quoq; ianitorū ad occidentē: q̄ttuor in via: biniq; p cellulas. He sunt diuisiōes ianitorū filiorū chore & merari. Porro achias erat super thesauros dom⁹ dei & vasa sanctorum. Filii quoq; ledan filii gersonni. De ledan principes familiarum: ledan & gersonni ieiheli. Filii ieiheli: zatham & iohel frater eius super thesauros dom⁹ domini amramitis & ysaaritis & hebrōitis et ozihelitis. Subahel aūt filius gersan filii moysi preprositus thesauris. Frater quoq; eius eliezer cuius filius raabia: & huius fili⁹ esaias et huius filius iorā: huius quoq; fili⁹ zechri & huius fili⁹ selemith. Ip̄e selemith & fratres eius super thesauros sanctorū q̄ sanctificauit dd̄ rex & principes familiarū & tribuni & cēturiones & duces exercitus: de bellis & manubiis p̄liorū q̄ consecrauerāt ad istaurationē & suppellectillē templi dn̄i. Hec aūt vniuersa sctificauit samuel vidēs: et saul filius cis: & abner fili⁹ ner: & ioab fili⁹ saruie: oēsq; sanctificauerāt ea p manū salemith & fratrū ei⁹. Isaaritis vero p̄erat chonenias & filii eius ad opa forinsec⁹ sup isrl̄ ad docēdū & iudicādum eos. Porro de hebronitis asabias & fratres eius viri fortissimi mille septingenti p̄eerāt israel: trans iordanē cōtra occidentē in cūctis operibus dn̄i & in ministeriū regis. Hebronitarū autē princeps fuit ieria secundū familias & cognationes eorum. Quadragesimo anno regni

asaphim in secūdis vestibulis. osa ad occi-
ἀσαφὶμ εἰς δευτέρους τοῖς προθύροις. τῷ ὡσὰ πρὸς δυσ-
dētē cū porta pastophorij in semita ascē-
μαῖς μετὰ τῆς πύλης παστοφορίου ἐν τῇ τρίβῳ τῆς ἀνα-
sionis custodia cōtra custodiā. ad oriētē
βάσεως φυλακὴ κατέναντι φυλακῆς. πρὸς ἀνατολὰς
leuite sex per diē ad aqlonē: quattuor per diem
οἱ λευῖται ἓξ τὴν ἡμέραν πρὸς βορρᾶν, τέσσαρες τὴν ἡμέραν
ad meridiē. & asaphim duo duo p successiones.
πρὸς νότον. καὶ τοῖς ἀσαφὶμ δύο δύο εἰς διαδεχομένους.
& ad occidētē quattuor. & in semitā duo duo
καὶ πρὸς δυσμαῖς τέσσαρες. καὶ εἰς τὴν τρίβον δύο δύο
per successionē. he diuisiones ianitorū filijs
διαδεχόμενοι. αὗται αἱ διαιρέσεις τῶν πυλωρῶν τοῖς υἱοῖς
core: & filijs merari. & leuite fratres eo-
κορέ, καὶ τοῖς υἱοῖς μεραρί. καὶ οἱ λευῖται οἱ ἀδελφοὶ αὐ- C
rum sup thesauros domus dn̄i & sup thesau-
τῶν ἐπὶ τῶν θησαυρῶν οἴκου κυρίου καὶ ἐπὶ τῶν θησαυ-
ros sctōꝝ. filij laadan filij gerson laadan princi-
ρῶν τῶν ἁγίων. υἱοὶ λααδὰν υἱοὶ γηρσὼν τῷ λααδὰν ἄρχον-
pes cognationū laadan: gerson ieiel. filij
τες τῶν πατριῶν τῶν λααδὰν, τῷ γηρσὼν ἰεϊήλ. υἱοὶ
ieiel: zethan & ioel fratres eius: sup thesauros do-
ἰεϊήλ, ζεθὰν καὶ ἰωὴλ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ, ἐπὶ θησαυρῶν οἴ-
mus dn̄i. amram & isaar & chebron & oziel:
κου κυρίου. τῷ ἀμρὰν καὶ ἰσαὰρ καὶ χεβρὼν καὶ ὀζιήλ.
sobiel filius gersam filius moyse dux sup the-
σωβαὴλ ὁ τοῦ γηρσὰμ ὁ τοῦ μωυσῆ ἡγούμενος ἐπὶ τῶν θη-
sauros. & fratri eius eliezer raabia fili⁹ e-
σαυρῶν. καὶ τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ ἐλιέζερ ῥααβία υἱὸς αὐ-
ius: & iosee filius eius: & ioram filius eius: & ze-
τοῦ, καὶ ἰωσηὲ υἱὸς αὐτοῦ, καὶ ἰωρὰμ υἱὸς αὐτοῦ, καὶ ζε-
chri filius eius: & salamith filius eius: ipse sala-
χρὶ υἱὸς αὐτοῦ, καὶ σαλαμὶθ υἱὸς αὐτοῦ, αὐτὸς σαλα-
mith & fratres eius sup oēs thesauros
μὶθ καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ ἐπὶ πάντων τῶν θησαυρῶν
sctōꝝ: quos sctificauit dauid rex: & pri-
τῶν ἁγίων, οὓς ἡγίασεν δαυὶδ ὁ βασιλεύς, καὶ οἱ ἄρ-
cipes familiarū tribuni & cēturiōes:
χοντες τῶν πατριῶν χιλίαρχοι καὶ ἑκατόνταρχοι,
& pricipes exercitus q̄ cepert ex bellis
καὶ οἱ ἄρχοντες τῆς δυνάμεως ἃ ἔλαβον ἐκ πολέμων
& ex spolijs. & sctificauit ab ipsis vt nō defice-
καὶ ἐκ λαφύρων. καὶ ἡγίασεν ἀπ᾽ αὐτῶν τοῦ μὴ καθυστε-
ret edificatio domus dn̄i: & in omni-
ρῆσαι τὴν οἰκοδομὴν τοῦ οἴκου κυρίου, καὶ ἐπὶ πάν-
bus sctis dei q̄ sctificauit samuel videns: &
των τῶν ἁγίων τοῦ θεοῦ ὅσα ἡγίασεν σαμουὴλ ὁ ὁρῶν, καὶ
saul filius cis: & abenner filius ner: & ioab
σαοὺλ ὁ τοῦ κίς, καὶ ἀβεννὴρ ὁ τοῦ νήρ, καὶ ἰωὰβ
filius saruia: & ois sctificās per manū salo-
ὁ τοῦ σαρουία, καὶ πᾶς ὁ ἁγιάζων διὰ χειρὸς σαλω- D
mith & fratrum eorum. issaari & chonenia &
μὶθ καὶ τῶν ἀδελφῶν αὐτῶν. ἰσσααρὶ καὶ χωνενία καὶ
filij eius ad opus ministerij forinsec⁹ sup
υἱοὶ αὐτοῦ εἰς τὸ ἔργον τῆς ἐργασίας τῆς ἔξω ἐπὶ
israel vt scriberent & iudicarēt. che-
τὸν ἰσραὴλ τοῦ γραμματεύειν καὶ διακρίνειν. τῷ χε-
broni asabias & fratres eius filij fortitudinis:
βρωνὶ ἀσαβίας καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ υἱοὶ δυνάμεως,
mille & septingenti: q̄ sup cōsiderationē
χίλιοι καὶ ἑπτακόσιοι, οἱ ἐπὶ τῆς ἐπισκέψεως
israel: trās iordanē ad occidentē in
τοῦ ἰσραήλ, πέραν τοῦ ἰορδάνου πρὸς δυσμαῖς εἰς
omne ministeriū dn̄i & opus regis.
πᾶσαν λειτουργίαν κυρίου καὶ ἐργασίας τοῦ βασιλέως.
chebroni iorias princeps chebroni sm̄ gn̄a-
τοῦ χεβρωνὶ ἰωρίας ὁ ἄρχων τῶν χεβρωνὶ κατὰ γε-
tiones eoꝝ & sm̄ familias eoꝝ in anno
νέσεις αὐτῶν καὶ κατὰ πατριὰς αὐτῶν ἐν τῷ ἔτει
quadragesimo regni
τῷ τεσσαρακοστῷ τῆς βασιλείας

dauid recenſiti ſunt: ⁊ inuēt'ē vir fortis in ip
δαυὶδ ἐπεσκέπησαν, καὶ εὑρέθη ἀνὴρ δυνατὸς ἐν αὐ=
ſis in iazer galaaditidos: ⁊ fratres eius
τοῖς ἐν ἰαζὴρ τῆς γαλααδίτιδος, καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ
filij potētie duo milia ⁊ ſeptingēti principes fami
υἱοὶ δυνάμεως δισχίλιοι καὶ ἑπτακόσιοι ἄρχοντες πα=
liarū. ⁊ cōſtituit eos dauid rex in
τριῶν. καὶ κατέστησεν αὐτοὺς δαυὶδ ὁ βασιλεὺς ἐπὶ
ruben ⁊ gad ⁊ dimidie tribui manaſſe
τοῦ ῥουβὴν καὶ τοῦ γὰδ καὶ τοῦ ἡμίσους φυλῆς μανασσῆ
in oēm ſermonē dei ⁊ ſermonē regis.
εἰς πάντα λόγον τοῦ θεοῦ καὶ λόγον τοῦ βασιλέως. Ca. 27.

A Et filij iſrael ſm numerū ſuū principes
Καὶ οἱ υἱοὶ ἰσραὴλ κατὰ ἀριθμὸν αὐτῶν ἄρχοντες
familiarū tribuni ⁊ cēturiones ⁊ ſcri
τῶν πατριῶν χιλίαρχοι καὶ ἑκατόνταρχοι καὶ γραμμα
be miniſtrantes regi ⁊ in oēm ſer
τεῖς οἱ λειτουργοῦντες τῷ βασιλεῖ καὶ εἰς πάντα λό=
monē regis ſm diuiſiones in omnē ſmonē
γον τοῦ βασιλέως κατὰ διαιρέσεις εἰς πάντα λόγον
ingredientis ⁊ egredientis mēſe ex mēſe:
τοῦ εἰσπορευομένου καὶ ἐκπορευομένου μῆνα ἐκ μηνός,
in oēs mēſes anni diuiſio vna
εἰς πάντας τοὺς μῆνας τοῦ ἐνιαυτοῦ διαίρεσις μία
viginti ⁊ quattuor milia. ⁊ in diuiſione
εἴκοσι καὶ τέσσαρες χιλιάδες. καὶ ἐπὶ τῆς διαιρέσεως τῆς
prima mēſis primi: ieſboam filius zabdiel:
πρώτης τοῦ μηνὸς τοῦ πρώτου, ἰεσβοὰμ ὁ τοῦ ζαβδιὴλ,
⁊ in diuiſione eius viginti ⁊ quattuor mi
καὶ ἐπὶ τῆς διαιρέσεως αὐτοῦ εἴκοσι καὶ τέσσαρες χιλιά
lia. de filijs phares pūceps oium principum
δες. ἀπὸ τῶν υἱῶν φαρὲς ἄρχων πάντων τῶν ἀρχόντων
exercitus mēſis primi. ⁊ in diui
τῆς δυνάμεως τοῦ μηνὸς τοῦ πρώτου. καὶ ἐπὶ τῆς διαιρέ
ſione mēſis ſecundi dodai achochi: ⁊
σεως τοῦ μηνὸς τοῦ δευτέρου δωδαὶ ὁ ἀχωχί, καὶ ἡ
diuiſio eius: ⁊ macelloth dux: ⁊ in
διαίρεσις αὐτοῦ, καὶ μακελλὼθ ὁ ἡγούμενος, καὶ ἐπὶ
diuiſione eius viginti ⁊ quattuor milia. pri
τῆς διαιρέσεως αὐτοῦ εἴκοσι καὶ τέσσαρες χιλιάδες. ὁ ἄρ
ceps exercitus tertius mēſe tertio bane
χων τῆς δυνάμεως ὁ τρίτος τῷ μηνὶ τῷ τρίτῳ βαναί
as filius, ioiade ſacerdos pūceps: ⁊ in diuiſio
ας ὁ τοῦ ἰωαδὲ ὁ ἱερεὺς ὁ ἄρχων, καὶ ἐπὶ τῆς διαιρέσε
ne eius viginti ⁊ quattuor milia: ipſe baneas
ως αὐτοῦ εἴκοσι καὶ τέσσαρες χιλιάδες, αὐτὸς βαναίας
fortior triginta ⁊ ſup triginta:
δυνατώτερος τῶν τριάκοντα καὶ ἐπὶ τῶν τριάκοντα,
⁊ in diuiſione eius amizabad filius eius.
καὶ ἐπὶ τῆς διαιρέσεως αὐτοῦ ἀμιζαβὰδ υἱὸς αὐτοῦ.
quartus in mēſe quarto aſſael frater
ὁ τέταρτος ἐν τῷ μηνὶ τῷ τετάρτῳ ἀσαὴλ ὁ ἀδελφὸς
ioab ⁊ zabdeas filius eius: ⁊ fratres eius
ἰωὰβ καὶ ζαβδαίας υἱὸς αὐτοῦ, καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ
poſt eum: ⁊ in diuiſione eiꝰ viginti ⁊
B ὀπίσω αὐτοῦ, καὶ ἐπὶ τῆς διαιρέσεως αὐτοῦ εἴκοσι καὶ
quattuor milia. quintus in mēſe quinto
τέσσαρες χιλιάδες. ὁ πέμπτος ἐν τῷ μηνὶ τῷ πέμπτῳ
pūceps ſamaoth filiꝰ iezra: ⁊ in diuiſione eius
ὁ ἄρχων σαμαὼθ ὁ ἰεζράε, καὶ ἐπὶ τῆς διαιρέσεως αὐτοῦ
viginti ⁊ quattuor milia. ſextus in mēſe
εἴκοσι καὶ τέσσαρες χιλιάδες. ὁ ἕκτος ἐν τῷ μηνὶ τῷ
ſexto: ira filius ecces thecoites: ⁊ in diui
ἕκτῳ, ἰρὰ υἱὸς ἐκκὴς ὁ θεκωίτης, καὶ ἐπὶ τῆς διαιρέ
ſione eius viginti ⁊ quattuor milia. ſeptimus
σεως αὐτοῦ εἴκοσι καὶ τέσσαρες χιλιάδες. ὁ ἕβδομος
in mēſe ſeptimo: chelles phalloni de
ἐν τῷ μηνὶ τῷ ἑβδόμῳ, χελλὴς ὁ φαλλωνὶ ἀπὸ τῶν
filijs ephraim: ⁊ in diuiſione eius viginti
υἱῶν ἐφραίμ, καὶ ἐπὶ τῆς διαιρέσεως αὐτοῦ εἴκοσι
⁊ q̄ttuor milia.
καὶ τέσσαρες χιλιάδες.

dauid receſiti ſunt & inuenti ſunt viri fortiſſimi iazer galaad fratreſq; eius robuſtioris etatis duo milia ſeptingenti principes familiarum. Prepoſuit autē eos dauid rex rubenitis & gaditis & dimidie tribui manaſſe: in omne miniſteriū dei & regis.

27.

Filii autem iſrael ſecundū nūerum ſuū principes familiarū tribuni & centuriones & prefecti qui miniſtrabant regi iuxta turmas ſuas ingrediētes & egrediētes p ſingulos meſes in anno viginti quattuor milibus ſinguli preerant. Prime turme in primo menſe ieſboam preerat filius zabdihel & ſub eo viginti quattuor milia. De filiis phares: princeps cunctorū principum exercitus mēſe primo. Secūdi mēſis habebat turmam dudia ohites. & poſt ſe alter noīe macelloth q regebat ptē exercitꝰ viginti q̄ttuor miliū. Dux quoq; turme tertie in menſe tertio erat banaias filius ioiade ſacerdotis: & in diuiſione ſua viginti quattuor milia. Ip̄e eſt banaias fortiſſimus inter triginta & ſuper triginta. Preerat aūt turme ipius amizadab filius eius. Quartus menſe quarto aſael frater ioab & zabedias filius eius poſt eū: & in turma eiꝰ viginti quattuor milia. Quintus menſe quinto princeps ſamaoth iezerites: et in turma eiꝰ viginti quattuor milia. Sextus mēſe ſexto hyra filius acces thecuites: & in turma eius viginti quattuor milia. Septimus menſe ſeptimo helles phallonites de filiis ephraim: & in turma eius viginti quattuor milia.

דויד נדרשו וימצא בהם גבורי | דרש מצא
חיל ביעזיר גלעד: ואחיו בני חיל | גבר
אלפים ושבע מאות ראשי האבות | מאה
ויפקידם דויד המלך על הראובני | פקד
והגדי וחצי שבט המנשי לכל | חצה
דבר האלהים ודבר המלך:

ובני ישראל למספרם | Ca. xxvij
ראשי האבות ושרי האלפים | ספר
והמאות ושטריהם המשרתים | שור
את המלך לכל דבר המחלקות | שרת
הבאה והיצאת חדש בחדש | חלק
לכל חדשי השנה המחלקת | בוא
האחת עשרים וארבעה אלף:
על המחלקת הראשונה לחדש
הראשון ישבעם בן זבדיאל
ועל מחלקתו עשרים וארבעה אלף:
מן בני פרץ הראש לכל שרי הצבאות
לחדש הראשון: ועל מחלקת החדש
השני דודי האחוחי ומחלקתו
ומקלות הנגיד ועל מחלקתו עשרים | נגד
וארבעה אלף: שר הצבא השלישי | שלש
לחדש השלישי בניהו בן יהוידע
הכהן ראש ועל מחלקתו עשרים
וארבעה אלף: הוא בניהו גבור | רבע גבר
השלשים ועל השלשים ומחלקתו | חלק
עמיזבד בנו: הרביעי לחדש
הרביעי עשהאל אחי יואב וזבדיה
בנו אחריו ועל מחלקתו עשרים
וארבעה אלף: החמישי לחדש | חמש
החמישי השר שמהות היזרח ועל
מחלקתו עשרים וארבעה אלף:
הששי לחדש הששי עירא בן
עקש התקועי ועל מחלקתו עשרים
וארבעה אלף: השביעי לחדש | שבע
השביעי חלץ הפלוני מן בני אפרים
ועל מחלקתו עשרים וארבעה אלף:

הַשְּׁמִינִי לַחֹדֶשׁ הַשְּׁמִינִי סִבְּכַי שָׂכַךְ
הַחֻשָׁתִי לַזַּרְחִי וְעַל מַחֲלֻקְתּוֹ עֶשְׂרִים
וְאַרְבָּעָה אָלֶף׃ הַתְּשִׁיעִי לַחֹדֶשׁ תָּשַׁע
הַתְּשִׁיעִי אֲבִיעֶזֶר הָעַנְּתֹתִי לַבְּנְיָמִינִי
וְעַל מַחֲלֻקְתּוֹ עֶשְׂרִים וְאַרְבָּעָה אָלֶף׃
הָעֲשִׂירִי לַחֹדֶשׁ הָעֲשִׂירִי מַהְרַי עָשַׂר
הַנְּטוֹפָתִי לַזַּרְחִי וְעַל מַחֲלֻקְתּוֹ
עֶשְׂרִים וְאַרְבָּעָה אָלֶף׃ עַשְׁתֵּי עָשָׂר
לְעַשְׁתֵּי עָשָׂר הַחֹדֶשׁ בְּנָיָה הַפִּרְעָתוֹנִי
מִן בְּנֵי אֶפְרָיִם וְעַל מַחֲלֻקְתּוֹ עֶשְׂרִים
וְאַרְבָּעָה אָלֶף׃ הַשְּׁנֵים עָשָׂר לִשְׁנֵים שָׁנָה
עָשָׂר הַחֹדֶשׁ חֶלְדַּי הַנְּטוֹפָתִי
לְעָתְנִיאֵל וְעַל מַחֲלֻקְתּוֹ עֶשְׂרִים
וְאַרְבָּעָה אָלֶף׃ וְעַל שִׁבְטֵי יִשְׂרָאֵל
לָרְאוּבֵנִי נָגִיד אֱלִיעֶזֶר בֶּן זִכְרִי נָגַד
לַשִּׁמְעוֹנִי שְׁפַטְיָהוּ בֶּן מַעֲכָה׃
לְלֵוִי חֲשַׁבְיָה בֶן קְמוּאֵל לְאַהֲרֹן
צָדוֹק׃ לִיהוּדָה אֱלִיהוּ מֵאֲחֵי דָוִיד
לְיִשָּׂשכָר עָמְרִי בֶּן מִיכָאֵל׃ לִזְבוּלֻן
יִשְׁמַעְיָהוּ בֶּן עֹבַדְיָהוּ לְנַפְתָּלִי יְרִימוֹת
בֶּן עַזְרִיאֵל׃ לִבְנֵי אֶפְרַיִם הוֹשֵׁעַ
בֶּן עֲזַזְיָהוּ לַחֲצִי שֵׁבֶט מְנַשֶּׁה יוֹאֵל חָצָה
בֶּן פְּדָיָהוּ׃ לַחֲצִי הַמְנַשֶּׁה גִּלְעָדָה
יִדּוֹ בֶּן זְכַרְיָהוּ לְבִנְיָמִן יַעֲשִׂיאֵל בֶּן
אַבְנֵר׃ לְדָן עֲזַרְאֵל בֶּן יְרֹחָם אֵלֶּה
שָׂרֵי שִׁבְטֵי יִשְׂרָאֵל׃ וְלֹא נָשָׂא דָוִיד שׁוּר
מִסְפָּרָם לְמִבֶּן עֶשְׂרִים שָׁנָה וּלְמָטָּה סָפַר
כִּי אָמַר יְהוָה לְהַרְבּוֹת אֶת יִשְׂרָאֵל רָבָה
כְּכוֹכְבֵי הַשָּׁמָיִם׃ יוֹאָב בֶּן צְרוּיָה כָּכַב
הֵחֵל לִמְנוֹת וְלֹא כִלָּה וַיְהִי בָזֹאת חָלַל מָנָה
קֶצֶף עַל יִשְׂרָאֵל וְלֹא עָלָה הַמִּסְפָּר הָיָה
בְּמִסְפַּר דִּבְרֵי הַיָּמִים לַמֶּלֶךְ דָּוִיד׃ יוֹם
וְעַל אֹצְרוֹת הַמֶּלֶךְ עַזְמָוֶת בֶּן עֲדִיאֵל
וְעַל הָאֹצָרוֹת בַּשָּׂדֶה בֶּעָרִים וּבַכְּפָרִים עִיר
וּבַמִּגְדָּלוֹת יְהוֹנָתָן בֶּן עֻזִּיָּהוּ׃ וְעַל גָּדַל
עֹשֵׂי מְלֶאכֶת הַשָּׂדֶה לַעֲבֹדַת [illegible]

Octauus mēse octauo sobochai vsathites de stirpe zarai & in turma eius viginti quattuor milia. Non⁹ mense nono abiezer anathotites de filiis iemini & in turma eius viginti quattuor milia. Decim⁹ mense decimo marai & ipse nethophatites de stirpe zarai et in turma eius viginti quattuor milia. Vndecimus mense vndcimo banaias pharathonites de filiis ephraim: & in turma eius viginti quattuor milia. Duodecim⁹ mēse duodecimo addai nethophatites de stirpe gothoniel et in turma ei⁹ viginti quattuor milia. Porro tribub⁹ preerāt in isrl: rubenitis: dux eliezer filius zechri. Symeonitis: dux saphacias filius macha: leuitis asabias fili⁹ chamuel: aaronitis sadoch: iuda heliu frater dauid: ysachar amri filius michael: zabulonitis iesmaias fili⁹ abdie: neptalitibus hierimoth fili⁹ oziel: filiis ephraim osee filius ozaziu: dimidie tribui manasse: iohel filius phadaie: & dimidie tribui manasse in galaad iaddo filius zacharie: beniami autē iasihel filius abner: dan vero ezrihel filius ieroam. Hi principes filiorū isrl. Noluit autem dauid numerare eos a vigiti annis inferius: quia dixerat dominus vt multiplicaret israel quasi stellas celi. Ioab filius saruie ceperat numerare nec cōpleuit: quia sup hoc ira dei irruerat in isrl: & idcirco numer⁹ eorū q fuerāt recēsiti nō ē relat⁹ in fastos regis dd. Sup thesauros āt regis fuit asmoth fili⁹ adihel. His aūt thesauris q erāt in vrbib⁹ & in vicis & in turribus presidebat ionathan filius ozie. Operi aūt rustico & agricolis qui exercebant

octauus in mēse octauo: sabachai vsathi
ὁ ὄγδοος ἐν τῷ μηνὶ τῷ ὀγδόῳ, σαβαχαὶ ὁ οὐσαθὶ τῷ
zaraithe: et in diuisione eius viginti et
ζαραῒθ, καὶ ἐπὶ τῆς διαιρέσεως αὐτοῦ εἴκοσι καὶ
quattuor milia. nonus in mēse nono:
τέσσαρες χιλιάδες. ὁ ἔννατος ἐν τῷ μηνὶ τῷ ἐννάτῳ,
abiezer qui ex anathoth de tribu bēiamin: et in diui
ἀβιέζερ ὁ ἐξ ἀναθὼθ ἐκ τῆς βενιαμίν, καὶ ἐπὶ τῆς διαι
sione eius viginti et quattuor milia. deci
ρέσεως αὐτοῦ εἴκοσι καὶ τέσσαρες χιλιάδες. ὁ δέκα
mus in mēse decimo: maari netophathi zarai:
τος ἐν τῷ μηνὶ τῷ δεκάτῳ, μααρὶ ὁ νετοφαθὶ τῷ ζαραΐ,
et in diuisione eius viginti et quattuor mi
καὶ ἐπὶ τῆς διαιρέσεως αὐτοῦ εἴκοσι καὶ τέσσαρες χι
lia. vndecimus in mēse vndecimo: ba
λιάδες. ὁ ἑνδέκατος ἐν τῷ μηνὶ τῷ ἑνδεκάτῳ, βα
naias qui ex pharathon de filiis ephraim: et in
ναίας ὁ ἐκ φαραθὼν ἐκ τῶν υἱῶν ἐφραίμ, καὶ ἐπὶ τῆς
diuisione eius viginti et quattuor milia. duo
διαιρέσεως αὐτοῦ εἴκοσι καὶ τέσσαρες χιλιάδες. ὁ δω
decimus in mēse duodecimo: holdai nepha
δέκατος ἐν τῷ μηνὶ τῷ δωδεκάτῳ, ὀλδαῒ ὁ νεφα
thi gothoniel: et in diuisione ei⁹ viginti
θὶ τῷ γοθονιήλ, καὶ ἐπὶ τῆς διαιρέσεως αὐτοῦ εἴκοσι
et quattuor milia. et in tribub⁹ israel:
καὶ τέσσαρες χιλιάδες. καὶ ἐπὶ τῶν φυλῶν ἰσραήλ,
ruben dux eliezer filius zechri. simeon
τῷ ῥουβὴν ἡγούμενος ἐλιέζερ υἱὸς ζεχρί. τῷ συμεὼν
saphatias fili⁹ maacha. leui asabia filius ca
σαφατίας ὁ τοῦ μααχά. τῷ λευὶ ἀσαβία υἱὸς κα
muel. aaron sadduc. iuda elia fra
μουήλ. τῷ ἀαρὼν σαδδούκ. τῷ ἰούδα ἐλία τῶν ἀδελ
trū dauid. issachar ambri filius michael.
φῶν δαυίδ. τῷ ἰσσάχαρ ἀμβρὶ ὁ τοῦ μιχαήλ. τῷ
zabulon samaias filius audiu. nephthalim hieri
ζαβουλὼν σαμαίας ὁ τοῦ αὐδίου. τῷ νεφθαλεὶμ ἱερι
muth filius eziel. ephraim osee filius ozin.
μοὺθ ὁ τοῦ ἐζιήλ. τῷ ἐφραὶμ ὡσηὲ ὁ τοῦ ὀζίου. τῷ
dimidie tribus manasse ioel filius phadaie.. dimi
ἡμίσει φυλῆς μανασσῆ ἰωὴλ υἱὸς φαδαίου. τῷ ἡμί
die manasse qui in terra galaad iaddai filius
σει τοῦ μανασσῆ τῶν ἐν γῇ γαλαὰδ ἰαδδαῒ ὁ τοῦ
zacharie. filiorum beniamin iassiel filius abenner.
ζαχαρίου. τῶν υἱῶν βενιαμὶν ἰασιὴλ ὁ τοῦ ἀβεννήρ.
dan azriel filius hieroam. hi patriarche
τῷ δὰν ἀζριὴλ ὁ τοῦ ἱεροάμ. οὗτοι οἱ πατριάρχαι τῶν
tribuum israel. et nō accepit dauid numerū ip
φυλῶν ἰσραήλ. καὶ οὐκ ἔλαβε δαυὶδ τὸν ἀριθμὸν αὐ
sorum a viginti annis et infra: quia dixerat dominus
τῶν ἀπὸ εἰκοσαετοῦς καὶ κάτω, ὅτι εἶπε κύριος
vt multiplicaret israel quasi stellas celi. et ſ.10.c
πληθῦναι τὸν ἰσραὴλ ὡς τοὺς ἀστέρας τοῦ οὐρανοῦ. καὶ 2.Reg.
ioab filius saruia incepit numerare in populo: et 24.a.
ἰωὰβ υἱὸς σαρουΐα ἤρξατο ἀριθμεῖν ἐν τῷ λαῷ, καὶ
nō compleuit. et facta est in hoc ira in is
οὐ συνετέλεσεν. καὶ ἐγένετο ἐν τούτῳ ὀργὴ ἐπὶ ἰσ
rael: et nō relatus est numerus in libro sermonum
ραήλ, καὶ οὐ κατεχωρίσθη ὁ ἀριθμὸς ἐν βιβλίῳ λόγων
dierum regis dauid. et super thesauros
ἡμερῶν τοῦ βασιλέως δαυίδ. καὶ ἐπὶ τῶν θησαυρῶν
regis: asmoth filius odiel. et sup the
τοῦ βασιλέως, ἀσμὼθ ὁ τοῦ ὠδιήλ. καὶ ἐπὶ τῶν θη
sauros qui in agro et in vrbibus et
σαυρῶν τῶν ἐν ἀγρῷ καὶ ἐν ταῖς πόλεσι καὶ ταῖς
vicis et in villis et in turribus:
κώμαις καὶ ἐν τοῖς ἐποικίοις καὶ ἐν τοῖς πύργοις,
ioanathan fili⁹ ozie. et sup agricolas
ἰωανάθαν ὁ τοῦ ὀζίου. καὶ ἐπὶ τῶν γεωργούντων τῶν
qui exercebant
ἐργαζομένων

C

D terrā: ezrai filius chalub. & sup vineta: se
τὴν γῆν, ἐζραὶ ὁ τοῦ χαλούβ. καὶ ἐπὶ τῶν ἀμπελώνων, σε
mei ramathenus. & sup thesauros qui in cel
μεῒ ὁ ῥαμαθαῖος. καὶ ἐπὶ τῶν θησαυρῶν τῶν ἐν τοῖς χωρί
lis vini: zabdi fili⁹ saphami. & sup oliueta
οις τοῦ οἴνου, ζαβδὶ ὁ τοῦ σαφαμί. καὶ ἐπὶ τῶν ἐλαιώνων
& sup sycomoros in cāpestri: balaanan geddo
καὶ ἐπὶ τῶν συκαμίνων ἐν τῇ πεδινῇ, βαλαανὰν ὁ γεδδω
rites. & sup thesauros olei: ioas. & sup
ρίτης. καὶ ἐπὶ τῶν θησαυρῶν τοῦ ἐλαίου, ἰωάς. καὶ ἐπὶ τῶν
boues q pascebāt q in saron: satrai saronites.
βοῶν τῶν νομάδων τῶν ἐν τῷ σαρών, σατραὶ ὁ σαρωνίτης.
& sup boues qui in vallibus: saphat fili⁹ adlai.
καὶ ἐπὶ τῶν βοῶν τῶν ἐν τοῖς αὐλῶσι, σαφὰτ υἱὸς ἀδλαΐ.
& sup camelos: obil ismaelites. & sup a-
καὶ ἐπὶ τῶν καμήλων, ὠβὶλ ὁ ἰσμαηλίτης. καὶ ἐπὶ τῶν ὄ-
sinos: iadias q de merathō: & sup oues: iazis
νων, ἰαδίας ὁ ἐκ μεραθών, καὶ ἐπὶ τῶν προβάτων, ἰαζὶζ ὁ
agaren⁹. omnes hi principes substantie re
ἀγαρί. πάντες οὗτοι ἄρχοντες τῶν ὑπαρχόντων τοῦ βα
gis dauid. & ionathā patruus dauid: con-
σιλέως δαυίδ. καὶ ἰωνάθαν ὁ πατράδελφος δαυίδ, σύμ
siliarius homo prudēs & litteratus ipse. & io
βουλος ἄνθρωπος συνετὸς καὶ γραμματεὺς αὐτός. καὶ ἰω-
el fili⁹ achamani cū filiis regis. & achitophel
ὴλ ὁ τοῦ ἀχαμανὶ μετὰ τῶν υἱῶν τοῦ βασιλέως. καὶ ἀχιτόφελ
cōsiliarius regis. & chusi primus amic⁹ re-
σύμβουλος τοῦ βασιλέως. καὶ χουσὶ ὁ ἀρχιεταῖρος τοῦ βασι
gis. & post achitophel adhērēs ioiade fili⁹ banaie
λέως. καὶ μετὰ ἀχιτόφελ ἐχόμενος ἰωαδὲ ὁ τοῦ βαναίου
& abiathar. & pnceps exercit⁹ regis dauid ioab.
καὶ ἀβιάθαρ. καὶ ἀρχιστράτηγος τοῦ βασιλέως δαυὶδ ἰωάβ.

28. Et cōuocauit dauid oēs principes
Καὶ ἐξεκκλησίασε δαυὶδ πάντας τοὺς ἄρχοντας
A israel pncipes tribuū: & principes di
ἰσραὴλ ἄρχοντας τῶν φυλῶν, καὶ τοὺς ἄρχοντας τῶν δι
uisionū q per vices q ministrabant re
αιρέσεων τῶν ἐφημεριῶν τοὺς λειτουργοῦντας τῷ βασι-
gi: & principes miliariorū & centuria
λεῖ, καὶ τοὺς ἄρχοντας τῶν χιλιάδων καὶ τῶν ἑκατοντά-
rum: & principes thesaurorū: & q erāt sup
δων, καὶ τοὺς ἄρχοντας τῶν θησαυρῶν, καὶ τοὺς ἐπὶ τῶν
substātiā eius & oēs possessiōes regis
ὑπαρχόντων αὐτοῦ καὶ πάσης τῆς κτήσεως τοῦ βασιλέως
& filios suos cū eunuchis: & potētes
καὶ τῶν υἱῶν αὐτοῦ σὺν τοῖς εὐνούχοις, καὶ τοὺς δυνάστας
& pugnatores exercitus cōuocauit in hieru-
καὶ τοὺς μαχητὰς τῆς στρατιᾶς ἐξεκκλησίασεν ἐν ἱερου-
salem. & stetit dauid rex in medio cōcionis
σαλήμ. καὶ ἔστη δαυὶδ ὁ βασιλεὺς ἐν μέσῳ τῆς ἐκκλησίας
& dixit: audite me fratres mei & pplus me⁹: mihi fu
καὶ εἶπεν, ἀκούσατέ μου ἀδελφοί μου καὶ λαός μου, ἐμοὶ ἐγέ
it in corde vt edificarē domū requiei ar
νετο ἐπὶ καρδίας οἰκοδομῆσαι οἶκον ἀναπαύσεως τῆς κιβω-
3.22.b. ce federis dñi: & stationē scabello pedum dei
τοῦ διαθήκης κυρίου, καὶ στάσιν τῷ ὑποποδίῳ τῶν ποδῶν τοῦ θεοῦ
nřı: & preparaui q in edificationē apta. & di
ἡμῶν, καὶ ἡτοίμασα τὰ εἰς τὴν οἰκοδομὴν ἐπιτήδεια. καὶ εἶ-
3.Reg. xit deus: nō edificabis mihi tu domū vt nominem ego
b. πεν ὁ θεός, οὐκ οἰκοδομήσεις μοι σὺ οἶκον τοῦ ἐπονομάσαι με
nomē meū in ea: qm hō bellator es tu: & sāgui-
τὸ ὄνομά μου ἐπ' αὐτῷ, ὅτι ἄνθρωπος πολεμιστὴς εἶ σύ, καὶ αἵματα
nē fudisti: & elegit dñs de⁹ isrł in me de vniuersa domo
ἐξέχεας. καὶ ἐξελέξατο κύριος ὁ θεὸς ἰσραὴλ ἐν ἐμοὶ ἀπὸ παντὸς τοῦ οἴκου
pris mei vt essē rex in isrł in sēpiternū: & in iuda elegit
τοῦ πατρός μου εἶναι βασιλέα ἐπὶ ἰσραὴλ εἰς τὸν αἰῶνα, καὶ ἐν ἰούδα ἐξελέξα-
ducem: & de domo iuda domū pris mei: & in filiis
το ἡγούμενον, καὶ ἐξ οἴκου ἰούδα τὸν οἶκον τοῦ πατρός μου. καὶ ἐν τοῖς υἱοῖς
pris mei in me voluit vt fierem ego rex sup cūctū
τοῦ πατρός μου ἐν ἐμοὶ ἠθέλησε τοῦ γενέσθαι με βασιλέα ἐπὶ παντὶ τῷ
isrł. & de oīb⁹ filiis meis: qm multos dedit mihi filios de⁹:
ἰσραήλ. καὶ ἀπὸ πάντων τῶν υἱῶν μου, ὅτι πολλοὺς ἔδωκέ μοι υἱοὺς ὁ θεός,

terram preerat ezri filius chelub: vinearumq; cultoribus semeias romathites: cellis aūt vinariis zabdias aphonites. Nam sup oliueta & ficeta q erāt in campestribus balanā gederites: sup apothecas autem olei ioas. Porro armētis q pascebantur in sarona p posit⁹ fuit setrai saronites: sup boues i vallib⁹ saphat fili⁹ adli: sup camelos vero vbil hismaelites & super asinos iadias meronathites: super oues quoq; iazi agarenus. Oēs hi principes sustantie regis dauid.
Ionathan autē patruus dauid cōsiliari⁹ vir prudēs & litterat⁹: ipe & iadihel filius achamoni erāt cū filiis regis. Achitofel etiā consiliarius regis et chusi arachites amicus regis. Post achitofel fuit ioiada filius banaie & abiathar. Princeps aūt exercitus regis erat ioab. 28.
Conuocauit igitur dauid omnes principes israel: duces tribuum: & p̄positos turmarum qui ministrabāt regi: tribunos quoq; & centuriones & qui preerant substātie & possessionibus regis: filiosq; suos cū eunuchis & potētes & robustissimos quosq; in exercitu hierusalē. cūq; surrexisset rex & stetisset: ait. Audite me fratres mei et populus meus. Cogitaui vt edificarē domū in q requiesceret arca federis dñi et scabellū pedū domini dei nři: & ad edificādū oia preparaui. de⁹ aūt dixit mihi: nō edificabis domū noi meo: eo q sis vir bellator & sanguinem fuderis: sed & elegit dominus deus israel me de vniuersa domo patris mei vt essē rex super israel in sempiternū. De iuda eni elegit principes. Porro d domo iuda domū patris mei: & de filiis patris mei placuit ei vt me eligeret regē super cunctū israel. Sed & de filiis meis: filios eni mihi multos dedit dñs:

הָאֲדָמָה עֶזְרִי בֶּן כְּלוּב: וְעַל הַכְּרָמִים
שִׁמְעִי הָרָמָתִי וְעַל שֶׁבַּכְּרָמִים כָּרַם
לְאֹצְרוֹת הַיַּיִן זַבְדִּי הַשִּׁפְמִי: וְעַל
הַזֵּיתִים וְהַשִּׁקְמִים אֲשֶׁר בַּשְּׁפֵלָה
בַּעַל חָנָן הַגְּדֵרִי וְעַל אֹצְרוֹת הַשֶּׁמֶן
יוֹעָשׁ: וְעַל הַבָּקָר הָרֹעִים בַּשָּׁרוֹן רָעָה שָׂרָה
שִׁרְטַי הַשָּׁרוֹנִי וְעַל הַבָּקָר בָּעֲמָקִים
שָׁפָט בֶּן עַדְלָי: וְעַל הַגְּמַלִּים אוֹבִיל
הַיִּשְׁמְעֵאלִי וְעַל הָאֲתֹנוֹת יֶחְדְּיָהוּ
הַמֵּרֹנֹתִי: וְעַל הַצֹּאן יָזִיז הַהַגְרִי כָּל
אֵלֶּה שָׂרֵי הָרְכוּשׁ אֲשֶׁר לַמֶּלֶךְ דָּוִיד: שׂוּר רָכַשׁ
וִיהוֹנָתָן דּוֹד דָּוִיד יוֹעֵץ אִישׁ מֵבִין יָעַץ בִּין
וְסוֹפֵר הוּא וִיחִיאֵל בֶּן חַכְמוֹנִי עִם סָפַר
בְּנֵי הַמֶּלֶךְ: וַאֲחִיתֹפֶל יוֹעֵץ לַמֶּלֶךְ
וְחוּשַׁי הָאַרְכִּי רֵעַ הַמֶּלֶךְ: וְאַחֲרֵי רָעָה
אֲחִיתֹפֶל יְהוֹיָדָע בֶּן בְּנָיָהוּ וְאֶבְיָתָר
וְשַׂר צָבָא לַמֶּלֶךְ יוֹאָב:
וַיַּקְהֵל דָּוִיד אֶת כָּל Ca.xxviii
שָׂרֵי יִשְׂרָאֵל שָׂרֵי הַשְּׁבָטִים וְשָׂרֵי קָהַל
הַמַּחְלְקוֹת הַמְשָׁרְתִים אֶת הַמֶּלֶךְ חָלַק שָׁרַת
וְשָׂרֵי הָאֲלָפִים וְשָׂרֵי הַמֵּאוֹת וְשָׂרֵי
כָל רְכוּשׁ וּמִקְנֶה לַמֶּלֶךְ וּלְבָנָיו עִם קָנָה
הַסָּרִיסִים וְהַגִּבּוֹרִים וּלְכָל גִּבּוֹר חָיִל סָרַס גָּבַר
אֶל יְרוּשָׁלָם: וַיָּקָם דָּוִיד הַמֶּלֶךְ עַל קוּם
רַגְלָיו וַיֹּאמֶר שְׁמָעוּנִי אַחַי וְעַמִּי אֲנִי אָח
עִם לְבָבִי לִבְנוֹת בֵּית מְנוּחָה לַאֲרוֹן בָּנָה נוּחַ
בְּרִית יְהוָה וְלַהֲדֹם רַגְלֵי אֱלֹהֵינוּ אָרוֹן בָּרִית
וַהֲכִינוֹתִי לִבְנוֹת: וְהָאֱלֹהִים אָמַר כּוּן
לִי לֹא תִבְנֶה בַיִת לִשְׁמִי כִּי אִישׁ
מִלְחָמוֹת אַתָּה וְדָמִים שָׁפָכְתָּ: לָחַם
וַיִּבְחַר יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל בִּי מִכֹּל בָּחַר
בֵּית אָבִי לִהְיוֹת לְמֶלֶךְ עַל יִשְׂרָאֵל הָיָה
לְעוֹלָם כִּי בִיהוּדָה בָּחַר לְנָגִיד עָלַם נָגַד
וּבְבֵית יְהוּדָה בֵּית אָבִי וּבִבְנֵי אָבִי
בִּי רָצָה לְהַמְלִיךְ עַל כָּל יִשְׂרָאֵל: מָלַךְ
וּמִכָּל בָּנַי כִּי רַבִּים בָּנִים נָתַן לִי יְהוָה רָבַב

ויבחר בשלמה בני לשבת על — ישב
כסא מלכות יהוה על ישראל׃
ויאמר לי שלמה בנך הוא יבנה — אמר בנה
ביתי וחצרותי כי בחרתי בו לי לבן
ואני אהיה לו לאב׃ והכינותי את — היה כון
מלכותו עד לעולם אם יחזק — עלם חזק
לעשות מצותי ומשפטי כיום — עשה צוה
הזה׃ ועתה לעיני כל ישראל קהל — שפט
יהוה ובאזני אלהינו שמרו ודרשו
כל מצות יהוה אלהיכם למען
תירשו את הארץ הטובה — ירש
והנחלתם לבניכם אחריכם עד — נחל
עולם׃ ואתה שלמה בני דע את — ידע
אלהי אביך ועבדהו בלב שלם
ובנפש חפצה כי כל לבבות דורש — דרש
יהוה וכל יצר מחשבות מבין אם — חשב בין
תדרשנו ימצא לך ואם תעזבנו — מצא עזב
יזניחך לעד׃ ראה עתה כי יהוה — זנח
בחר בך לבנות בית למקדש חזק — בנה קדש
ועשה׃ ויתן דויד לשלמה בנו — נתן
את תבנית האולם ואת בתיו — בנה אלם
וגנזכיו ועליתיו וחדריו הפנימים — בית עלה
ובית הכפרת׃ ותבנית כל אשר — פנה
היה ברוח עמו לחצרות בית יהוה
ולכל הלשכות סביב לאצרות בית — סבב
האלהים ולאצרות הקדשים׃
ולמחלקות הכהנים והלוים ולכל — חלק
מלאכת עבודת בית יהוה ולכל כלי — לאך עבד
עבודת בית יהוה׃ לזהב במשקל — כלה שקל
לזהב לכל כלי עבודה ועבודה לכל
כלי הכסף במשקל ומשקל כלי
הכסף במשקל לכל כלי עבודה — עבד
ועבודה׃ ומשקל למנרות הזהב — נור
ונרתיהם זהב במשקל מנורה
ומנורה ונרתיה ולמנרות הכסף
במשקל למנורה ונרתיה כעבודת

elegit salomonē filium meum vt sederet in ooo throno regni domini super israel: ooooooooooo dixitq; mihi. Salomō filius tuus edificabit oo domū meā & atria mea. Ipm̄ enim elegi mihi in filiū: & ego ero ei in patrem: & firmabo ooo regnū eius vsq; in eternum: si perseuerauerit facere precepta mea et iudicia sicut & hodie. oo Nūc ergo corā vniuerso cetu israel ooooooooo audiēte deo nostro custodite & perquirite ooo cūcta mādata domini dei uestri: vt ooooooooo possideatis terram bonam: ooooooooooooooooo & relinquatis eam filiis vr̄is post vos vsq; ooooo in sempiternū. Tu autē salomō fili mi scito ooo deū p̄ris tui: et serui ei corde perfecto oooooo & animo voluntario. Oīa enī corda scrutatur domin9: & vniuersas mētiū cogitationes intelligit. Si q̄sieris eū: inuenies: si aūt dereliq̄ris eū: p̄iciet te i eternū. Nunc ergo quia ooo elegit te dn̄s vt edificares domū sāctuarii: cōfortare et perfice. Dedit aūt dd̄ salomōi filio suo descriptionē portic9 & templi ooooooooooooooo & cellariorū et cenaculi & cubiculorū in aditis & domus propitiationis: necnō et oīum que cogitauerat atriorum ooooooooooooooooooo oooo & exedrarū per circuitū in thesauros domus dei & in theauros sanctorum: ooooooooooooo diuisionūq; sacerdotaliū et leuiticarum in oīa opera dom9 dn̄i: & in vniuersa vasa oooooooo ministerii templi domini aurum in pondere per singula vasa ministerii: ooooooooooooooooo argenti quoq; pondus oooooooooooooooooooooo pro vasorum oooooooo & operū diuersitate: sed & in cādelabra aurea & ad lucernas aurū p̄ mēsura vniuscuiusq; cādelabri et lucernarū: similr & i cādelabra argētea & in lucernas eorū p̄ diuersitate mēsure pōdus argenti tradidit oooooooo

elegit in salomone filio meo: vt federet in throno re
ἐξελέξατο ἐν σολομῶντι τῷ υἱῷ μου, καθίσαι ἐπὶ θρόνου βα
gni dn̄i sup israel. & dixit mihi de9: salomon
σιλείας κυρίου ἐπὶ τὸν ἰσραήλ. καὶ εἶπέ μοι ὁ θεός, σολομὼν ū.17.b
filius tuus edificabit domū meā & atria mea: qm̄
ὁ υἱός σου οἰκοδομήσει τὸν οἶκόν μου καὶ τὰς αὐλάς μου, ὅτι
elegi in ipso vt esset mihi i filiū: et ego ero ei in
ἐξελεξάμην ἐν αὐτῷ εἶναί μοι εἰς υἱόν, κἀγὼ ἔσομαι αὐτῷ εἰς
patrē. & preparabo regnū eius vsq; i eternū:
πατέρα. καὶ ἑτοιμάσω τὴν βασιλείαν αὐτοῦ ἕως αἰῶνος,
si p̄seuerauerit facere & custodire precepta mea: &
ἐὰν ἰσχύσῃ ποιεῖν καὶ φυλάσσεσθαι τὰς ἐντολάς μου, καὶ τὰ
iudicia mea sicut dies hec. & nūc in oculis om
κρίματά μου ὡς ἡ ἡμέρα αὕτη. καὶ νῦν κατ' ὀφθαλμοὺς παν
nis israel omnis cetus dn̄i: & in aurib9 dei n̄ri:
τὸς ἰσραὴλ πάσης ἐκκλησίας κυρίου, καὶ ἐν ὠσὶν θεοῦ ἡμῶν,
custodite & querite cuncta mādata dn̄i
φυλάξασθε καὶ ζητήσατε πάσας τὰς ἐντολὰς κυρίου τοῦ
dei n̄ri: vt possideatis terrā bonā: & in he
θεοῦ ἡμῶν, ἵνα κληρονομήσητε τὴν γῆν τὴν ἀγαθήν, καὶ κατα
reditate relinquatis ipsā filiis v̄ris post vos vsq; i sēpitnū.
κληρονομήσητε αὐτὴν τοῖς υἱοῖς ὑμῶν μεθ' ὑμᾶς ἕως αἰῶνος.
& nūc salomon fili mi scito deū patrū tuoꝝ:
καὶ νῦν σολομὼν υἱέ μου γνῶθι τὸν θεὸν τῶν πατέρων σου,
& serui ei in corde p̄fecto & aīo volūtario:
καὶ δούλευσον αὐτῷ ἐν καρδίᾳ τελείᾳ καὶ ψυχῇ θελούσῃ,
qm̄ oīa corda scrutatur dn̄s: & oēꝫ cogitationē mē
ὅτι πάσας καρδίας ἐξετάζει κύριος, καὶ πᾶν ἐνθύμημα δια
tium cognoscit. si quesieris eū: inuenies ate. & si
νοιῶν γινώσκει. ἐὰν ζητήσῃς αὐτόν, εὑρεθήσεταί σοι. καὶ ἐὰν
reliqueris eū: relinquet te in finē. vide igi
καταλείψῃς αὐτόν, καταλείψει σε εἰς τέλος. ἴδε τοί
tur qm̄ elegit te vt edificares ei domū in sāctuariū:
νυν ὅτι κύριος ᾑρέτισέ σε οἰκοδομῆσαι αὐτῷ οἶκον εἰς ἁγίασμα,
& cōfortare & fac. & dedit dauid salomōi
καὶ ἀνδρίζου καὶ ποίει. καὶ ἔδωκεν δαυὶδ σολομῶντι τῷ C
filio suo exemplar tēpli & domoꝝ e
υἱῷ αὐτοῦ τὸ παράδειγμα τοῦ ναοῦ καὶ τῶν οἴκων αὐ
ius: & cellarioꝝ eius: & cenaculorū &
τοῦ, καὶ τῶν ἀποθηκῶν αὐτοῦ, καὶ τῶν ὑπερῴων καὶ
cubiculoꝝ ei9 interioꝝ: & domus
τῶν ταμιείων αὐτοῦ τῶν ἐσωτέρων, καὶ τοῦ οἴκου τοῦ
propitiatorij & exemplar oīum que fuerāt in spū
ἱλαστηρίου καὶ τὸ παράδειγμα πάντων ὧν εἶχεν ἐν πνεύματι
cum eo: & atrioꝝ dom9 dn̄i & oīum pa
μετ' αὐτοῦ, καὶ τῶν αὐλῶν οἴκου κυρίου καὶ πάντων πα
stophorioꝝ q̄ i circuitu q̄ in cellarijs dom9 dn̄i
στοφορίων τῶν κύκλῳ τῶν εἰς τὰς ἀποθήκας οἴκου κυρίου
& cellariorū sctōꝝ: & in diuisiōib9 que
καὶ τῶν ἀποθηκῶν τῶν ἁγίων, καὶ εἰς τὰς διαιρέσεις τῶν
per vices sacerdotū & leuitarū: & in oē
ἐφημεριῶν τῶν ἱερέων καὶ τῶν λευιτῶν, καὶ εἰς πᾶσαν
opus ministerij dom9 dn̄i: & cellariorū
ἐργασίαν λειτουργίας οἴκου κυρίου, καὶ τῶν ἀποθηκῶν
ministerij vasoꝝ cultus dom9 dn̄i
τῶν λειτουργησίμων σκευῶν τῆς λατρείας οἴκου κυρίου
in auro: & pondus eius oīb9
εἰς τὸ χρυσίον, καὶ τὸν σταθμὸν τῆς ὁλκῆς αὐτοῦ πᾶσι
vasis ministerij & ministerij: & oīb9
τοῖς σκεύεσι δουλείας καὶ δουλείας, καὶ πᾶσι τοῖς
vasis argēti in pōdere oīm vasū ministerij
σκεύεσι τοῦ ἀργυρίου ἐν σταθμῷ παντὶ σκεύει δουλείας
& ministerij: & pōdus cādelabris au
καὶ δουλείας, καὶ σταθμὸν ταῖς λυχνίαις ταῖς χρυ D
reis & lucernis eoꝝ: aurū in pōdere
σαῖς καὶ τοῖς λύχνοις αὐτῶν, χρυσίον ἐν σταθμῷ
cādelabri & cādelabri. & lucernis eius &
λυχνίας καὶ λυχνίας. καὶ τοῖς λύχνοις αὐτῆς καὶ
cādelabris. & aureoꝝ & argēteoꝝ cādelabroꝝ
ταῖς λυχνίαις. τῶν τε χρυσῶν καὶ ἀργυρῶν λυχνιῶν
pondus dedit ei:
τὴν ὁλκὴν ἔδωκεν αὐτῷ, oooooooooooooooooooooo

τ cãdelabꝛoꝝ dedit ei põdus: similiter põdus
καὶ τῶν λυχνιῶν ἔδωκεν αὐτῷ τὴν ὁλκήν, ὁμοίως τὸν σταθμὸν
mẽsarũ ꝓpositiõis singule mẽse aureę: τ
τῶν τραπεζῶν τῆς προθέσεως ἑκάστης τραπέζης χρυσῆς, καὶ
similiter argẽteaꝝ: τ fuscinularũ τ vasoꝝ libãtiũ τ
ὡσαύτως τῶν ἀργυρῶν, καὶ τῶν κρεαγρῶν καὶ σπονδείων καὶ
D phialaꝝ aureaꝝ. τ crathos aureos in põdere
φιαλῶν τῶν χρυσῶν· καὶ τὰ κεφφουρὴ τὰ χρυσᾶ ἐν σταθμῷ
in crathũ τ crathum. τ põdus aureo
εἰς κεφφουρὴ καὶ κεφφουρή· καὶ τὸν σταθμὸν τῶν χρυ-
rum τ argẽteoꝝ singuli põderis: τ altaris
σῶν καὶ τῶν ἀργυρῶν ἑκάστου σταθμοῦ· καὶ τὸν τοῦ θυσιαστηρίου
incensorum põdus ex auro ꝓbato. τ osten
τῶν θυμιαμάτων σταθμὸν ἐκ χρυσίου δοκίμου· καὶ ὑπέδει-
dit ei exemplar currus cherubim
ξεν αὐτῷ τὸ παράδειγμα τοῦ ἅρματος τῶν χερουβὶμ τῶν
extensorum alis τ obũbrãtiũ sup a
διαπεπετασμένων ταῖς πτέρυξι καὶ σκιαζόντων ἐπὶ τῆς κι-
cã federis dñi. oĩa in scriptura de manu dñi de
βωτοῦ διαθήκης κυρίου. πάντα ἐν γραφῇ ἐκ χειρὸς κυρίου ἔδω-
dit dauid salomoni: ſm assistẽtem ei
κε δαυὶδ τῷ σολομῶντι, κατὰ τὴν περιγενηθεῖσαν αὐτῷ
prudẽtiã: et itelligeret pfectionẽ exemplaris.
σύνεσιν, τοῦ συνιέναι τὴν κατεργασίαν τοῦ παραδείγματος.
τ dixit dauid salomoni filio suo: cõfortare τ viriliť age
καὶ εἶπε δαυὶδ σολομῶντι τῷ υἱῷ αὐτοῦ, ἴσχυε καὶ ἀνδρίζου
τ fac: ne timeas τ ne paueas: qm̃ dñs de⁹ tecum:
καὶ ποίει, μὴ φοβοῦ καὶ μὴ πτοηθῇς, ὅτι κύριος ὁ θεὸς μετὰ σοῦ,
nõ dimittet te τ non te derelinquet donec perfi
οὐκ ἀνήσει σε καὶ οὐ μή σε ἐγκαταλείπῃ ἕως τοῦ συντελέ-
cias tu oẽ ministeriũ operis dom⁹ dñi. τ ecce
σαι σε πᾶσαν λειτουργίαν ἐργασίας οἴκου κυρίου. καὶ ἰδοὺ
diuisiões per vices sacerdotũ τ leuitaꝝ in om
αἱ διαιρέσεις τῶν ἐφημεριῶν τῶν ἱερέων καὶ τῶν λευιτῶν εἰς πᾶ-
ne ministeriũ domus dei. τ tecum in oĩ
σαν τὴν λειτουργίαν τοῦ οἴκου τοῦ θεοῦ. καὶ μετὰ σοῦ ἐν παντὶ
ope ois ꝓmptus in oĩ volũtario: in spia se
ἔργῳ πᾶς πρόθυμος ἐν παντὶ ἑκουσίῳ, ἐν σοφίᾳ κα-
cũdũ oẽm artẽ: τ pricipes τ ois ppls
τὰ πᾶσαν τέχνην, καὶ οἱ ἄρχοντες καὶ πᾶς ὁ λαὸς
in oẽs ſmões tuos.
εἰς πάντας τοὺς λόγους σου.

Ca. 29.

Et dixit dauid rex oĩ ecclesie: sa
A Καὶ εἶπεν δαυὶδ ὁ βασιλεὺς πάσῃ τῇ ἐκκλησίᾳ, σο
lomon fili⁹ me⁹: in quẽ elegit in eo dñs: iuuenis τ te
λομὼν ὁ υἱός μου, εἰς ὃν ᾑρέτικεν ἐν αὐτῷ κύριος, νέος καὶ ἁπα-
ner τ opus grãde: qm̃ nõ hoi hitatio: sed dño
λὸς καὶ τὸ ἔργον μέγα, ὅτι οὐκ ἀνθρώπῳ ἡ οἴκησις, ἀλλ' ἢ κυ-
deo. τ ego ſm oẽm potẽtiã meã ꝓparaui in
ρίῳ θεῷ. καὶ ἐγὼ κατὰ πᾶσαν τὴν δύναμίν μου ἡτοίμακα εἰς
domũ dei mei aurũ in aurũ: τ argentũ
τὸν οἶκον τοῦ θεοῦ μου τὸ χρυσίον εἰς χρυσίον, καὶ τὸ ἀργύριον
in argẽtũ: τ es in es: τ ferrum in
εἰς ἀργύριον, καὶ τὸν χαλκὸν εἰς χαλκόν, καὶ τὸν σίδηρον εἰς
ferrum: τ ligna in ligna. τ lapides onychinos: τ ad
σίδηρον, καὶ ξύλα εἰς ξύλα. καὶ λίθους ὄνυχος, καὶ πλη-
copiam lapides preciosos τ varios: τ oẽm lapi
ρώσεως λίθους πολυτελεῖς καὶ ποικίλους, καὶ πάντα λί-
dẽ p̃ciosũ: τ lapides parios i multitudinẽ. τ adhuc cũ ha
θον τίμιον, καὶ λίθους παρίους εἰς πλῆθος. καὶ ἔτι ἐν τῷ εὐ-
beo i volũtatẽ ego i domũ dñi dei mei: est mihi qđ acqui-
δοκῆσαί με εἰς οἶκον κυρίου τοῦ θεοῦ μου, ἔστι μοι ὃ περιπεποίη-
siui aurũ τ argẽtũ: τ ecce dedi in domũ dei
μαι χρυσίον καὶ ἀργύριον, καὶ ἰδοὺ δέδωκα εἰς τὸν οἶκον θεοῦ
mei in altitudinẽ: exceptis q̃ ꝓparaui in domũ sãctã tria milia
μου εἰς ὕψος, ἐκτὸς ὧν ἡτοίμασα εἰς τὸν οἶκον τὸν ἅγιον τρισχί-
B talentoꝝ auri qđ ex ophir: septẽ milia talẽtoꝝ
λια τάλαντα χρυσίου τοῦ ἐξ ὠφίρ, ἑπτακισχίλια τάλαντα
argenti approbati: ad liniendum in ipsis parietes tẽ
ἀργυρίου δοκίμου, τοῦ καταχεῖσαι ἐν αὐτοῖς τοὺς τοίχους τοῦ ἱε-
pli in aurum auro: τ in argentum
ροῦ εἰς τὸ χρυσίον τῷ χρυσίῳ, καὶ εἰς τὸ ἀργύριον τῷ

Aurum quoq; dedit in mẽsas ꝓpositiõis ꝓ diuersitatẽ mẽsarũ: similiť & argẽtũ in alias mẽsas argenteas. Ad fuscinulas quoq; et phialas & thuribula ex auro purissimo: et leũculos aureos: ꝓ qualitate mẽsure põdus distribuit in leunculũ & leunculũ. Similiter & in leones argẽteos diuersũ argẽti pondꝰ separauit. Altari autẽ in quo adolebatur incẽsum aurũ purissimũ dedit: et vt ex ipo fieret similitudo q̃drige cherubi extẽdentiũ alas et velãtiũ arcam federis dñi. Oĩa inq̃t venerunt scripta manu dñi ad me vt itelligerem vniuersa opa exẽplaris. Dixit quoq; dauid salomoni filio suo. Viriliť age et cõfortare et fac: ne timeas & ne paueas. Dñs enĩ deꝰ meꝰ tecũ erit: & non dimittet te nec derelinq̃t: donec pficias oẽ opꝰ ministerii domꝰ dñi. Ecce diuisiões sacerdotũ & leuitarũ in oẽ ministeriũ domus dei assistũt tibi & parati sũt et nouerũt tã principes q̃; populꝰ omnia p̃cepta tua

29.

Locutusq; est dauid rex ad oẽm ecclesiã Salomonẽ filiũ meum vnũ elegit deus adhuc puerũ et tenellũ. Opꝰ enĩ grãde est: neq; enĩ hoi p̃paratur habitatio sed dño. Ego enĩ totis viribꝰ meis p̃paraui impẽsas domꝰ dñi dei mei aurũ ad vasa aurea: et argentũ in argẽtea: es in enea: ferrũ in ferrea: ligna ad lignea lapides onychinos et quasi stibinos & diuersorũ colorũ omneq; p̃ciosum lapidẽ et marmor pariũ abũdantissime: et sup hec q̃ obtuli in domũ dei mei: de peculio meo aurũ & argẽtũ do in templũ dei mei: exceptis his q̃ preparaui in edẽ sanctam tria milia talenta auri de auro ophir: et septem milia talẽtorũ argenti pbatissimi ad deaurãdos parietes tẽpli: et vbicũq; opꝰ est: aurũ de auro: & vbicũq; opꝰ ẽ argẽtũ

מנורה ומנורה: ואת הזהב משקל
לשלחנות המערכת לשלחן ושלחן ערך
וכסף לשלחנות הכסף: והמזלגות זלג
והמזרקות והקשות זהב טהור זרק קשה
ולכפורי הזהב במשקל לכפור וכפור טהר כפר
ולכפורי הכסף במשקל לכפור
וכפור: ולמזבח הקטרת זהב מזקק זבח זקק
במשקל ולתבנית המרכבה הכרבים בנה רכב
זהב לפרשים וסככים על ארון ארן
ברית יהוה: הכל בכתב מיד יהוה ברת
עלי השכיל כל מלאכות התבנית: שכל
ויאמר דויד לשלמה בנו חזק אמר
ואמץ ועשה אל תירא ואל תחת ירא חתת
כי יהוה אלהים אלהי עמך לא ירפך רפה
ולא יעזבך עד לכלות כל מלאכת עזב כלה
עבודת בית יהוה: והנה מחלקות חלק
הכהנים והלוים לכל עבודת בית עבד
האלהים ועמך בכל מלאכה לכל לאה
נדיב בחכמה לכל עבודה והשרים נדב
וכל העם לכל דבריך:

ויאמר דויד המלך לכל הקהל Cap. xxix
שלמה בני אחד בחר בו אלהים נער
ורך והמלאכה גדולה כי לא לאדם רכך לאה
הבירה כי ליהוה אלהים: ובכל כחי גבל כוח
הכינותי לבית אלהי הזהב לזהב כון
והכסף לכסף והנחשת לנחשת
הברזל לברזל והעצים לעצים
אבני שהם ומלואים אבני פוך מלא
ורקמה וכל אבן יקרה ואבני שיש
לרב: ועוד ברצותי בבית אלהי רצה
יש לי סגלה זהב וכסף נתתי נתן
לבית אלהי למעלה מכל הכינותי עלה
לבית הקדש: שלשת אלפים
ככרי זהב מזהב אופיר ושבעת
אלפים ככר כסף מזקק לטוח זקק
קירות הבתים: לזהב לזהב ולכסף בית

לכסף ולכל מלאכה ביד חרשים
ומי מתנדב למלאות ידו היום ליהוה׃ נדב
ויתנדבו שרי האבות ושרי שבטי שור
ישראל ושרי האלפים והמאות מאה
ולשרי מלאכת המלך׃ ויתנו לעבדת נתן
בית האלהים זהב ככרים חמשת
אלפים ואדרכנים רבו וכסף רבב
ככרים עשרת אלפים ונחשת רבו
ושמונת אלפים ככרים וברזל שמן
מאה אלף ככרים׃ והנמצא אתו מצא
אבנים נתנו לאוצר בית יהוה על אצר
יד יחיאל הגרשני׃ וישמחו העם שמח
על התנדבם כי בלב שלם התנדבו
ליהוה וגם דויד המלך שמח שמחה
גדולה׃ ויברך דויד את יהוה לעיני גדל ברך
כל הקהל ויאמר דויד ברוך אתה
יהוה אלהי ישראל אבינו מעולם עלם
ועד עולם׃ לך יהוה הגדלה והגבורה גבר
והתפארת והנצח וההוד כי כל פאר
בשמים ובארץ לך יהוה הממלכה מלך
והמתנשא לכל לראש׃ והעשר נשא
והכבוד מלפניך ואתה מושל בכל
ובידך כח וגבורה ובידך לגדל כבר פנה
ולחזק לכל׃ ועתה אלהינו מודים משל כחח
אנחנו לך ומהללים לשם תפארתך׃ ידה
וכי מי אני ומי עמי כי נעצר כח הלל
להתנדב כזאת כי ממך הכל ומידך עצר
נתנו לך׃ כי גרים אנחנו לפניך נדב זן
ותושבים ככל אבותינו כצל ימינו גור
על הארץ ואין מקוה׃ יהוה אלהינו ישב
כל ההמון הזה אשר הכינונו לבנות קוה
לך בית לשם קדשך מידך הוא המן כון
ולך הכל׃ וידעתי אלהי כי אתה בנה
בחן לבב ומישרים תרצה אני ישר רצה
בישר לבבי התנדבתי כל אלה נדב
ועתה עמך הנמצאו פה ראיתי מצא ראה

de argēto. Opera fiant
per manus artificum
et si quis sponte offert
ipleat manū suā hodie:
et offerat quod voluerit
dño. Polliciti sunt itaq
pricipes familiarū & p
ceres tribuū isrl. Tribu
ni quoq et centuriones
et principes possessio
num regis. dederuntq
i opa domus dei auri
talēta qnq milia: et so
lidos decē milia: argēti
talenta decē milia: &
eris talenta decem
& octo milia: ferri quo
q
centū milia talētorū.
Et apud quēcūq inuē
ti sunt lapides: dederūt
in thesauros dom⁹ dñi
p manū iehihel gerso
nitis. Letatusq est po
pul⁹ cū vota spōte pmit
terēt qa corde toto offe
rebāt ea dño. Sed & da
uid rex letatus est gau
dio magno & benedixit
domino coram
vniuersa multitudine
& ait. Benedictus es
dñe deus israel patris
nostri ab eterno
in eternū. Tua est dñe
magnificētia et potētia
et gloria atq victoria
et tibi la⁹. Cūcta eni q̄
i celo sūt & in terra tua
sūt. Tuū dñe regnum:
& tu es sup omnes pri
cipes. Tue diuitie
et tua est gloria: tu do
minaris omnium.
In manu tua virtus &
potentia: in manu tua
magnitudo & imperiū
oium. Nūc igitur deus
nr cōfitemur tibi et lau
dam⁹ nomē tuū inclytū
Quis ego & quis ppls
me⁹ vt possim⁹ hec tibi
vniuersa pmittere? tua
sūt oia & q̄ de manu tua
accepim⁹: dedimus tibi.
Peregrini eni sum⁹ co
rā te & aduene: sicut om
nes patres nri. Dies nri
quasi vmbra sup terrā:
& nulla est mora. Dñe
de⁹ nr: ois hec copia
quā parauimus vt edifi
caretur dom⁹ noi sācto
tuo: de manu tua est:
et tua sūt oia. Scio de⁹
meus q
pbes corda et simplici
tatē diligas: vnde & ego
in simplicitate cordis
mei let⁹ obtuli vniuersa
hec: & populum tuum
qui hic repert⁹ est vidi

argento: et in omne opus per manū artificū. et quis
ἀργυρίῳ, καὶ εἰς πᾶν ἔργον διὰ χειρὸς τεχνιτῶν. καὶ τίς
promptus est vt impleat manus suas hodie
ὁ προθυμούμενος πληρῶσαι τὰς χεῖρας αὐτοῦ σήμερον τῷ
dño: et prōpti fuerūt principes familiarū: et
κυρίῳ, καὶ προεθυμήθησαν οἱ ἄρχοντες τῶν πατριῶν, καὶ
principes filiorum israel: et tribuni et centurio
οἱ ἄρχοντες τῶν υἱῶν ἰσραήλ, καὶ οἱ χιλίαρχοι καὶ ἑκατόνταρ
nes: et prepositi operū regis: et dispē
χοι, καὶ οἱ προστάται τῶν ἔργων τοῦ βασιλέως, καὶ οἱ οἰκο
satores: et dederūt in opa domus dñi auri ta
νόμοι, καὶ ἔδωκαν εἰς τὰ ἔργα τοῦ οἴκου κυρίου χρυσίου τά
lenta quinq milia: et dragmas decē mille: et argen
λαντα πεντακισχίλια, καὶ δραχμὰς μυρίας, καὶ ἀργυρί
ti talēta decē milia: et eris talenta de
ου ταλάντων δέκα χιλιάδας, καὶ χαλκοῦ τάλαντα μύ
cem octo milia: et ferri centū milia talento
ρια ὀκτακισχίλια, καὶ σιδήρου ἑκατὸν χιλιάδας ταλάν
rum. et quibus inuēti sūt apud ipsos lapides: dederūt in
των. καὶ οἷς εὑρέθησαν παρ' αὐτοῖς λίθοι, ἔδωκαν εἰς τὰς
thesauros dom⁹ dñi per manū ieiel gersoni. et
ἀποθήκας οἴκου κυρίου διὰ χειρὸς ἰιὴλ τοῦ γηρσωνί. καὶ
letatus est ppls cū spōte vota pmitterēt: qm ex corde ple
εὐφράνθη ὁ λαὸς ἐπὶ τῷ ἑκουσιασμῷ, ὅτι ἐκ καρδίας πλή
no spōte offerebāt dño. et dauid rex
ρους ἑκουσιάσαντο τῷ κυρίῳ. καὶ δαυὶδ ὁ βασιλεὺς
letatus est gaudio magno: et bñdixit rex
εὐφράνθη εὐφροσύνῃ μεγάλῃ, καὶ εὐλόγησεν ὁ βασιλεὺς C
dauid dño corā ecclesia dicēs: benedi
δαυὶδ τὸν κύριον ἐνώπιον τῆς ἐκκλησίας λέγων, εὐλογη
ctus es dñe deus israel pater nr ab eterno
τὸς εἶ κύριε ὁ θεὸς ἰσραὴλ ὁ πατὴρ ἡμῶν ἀπὸ τοῦ αἰῶνος
et vsq in eternū: tibi dñe magnitudo et potētia et
καὶ ἕως τοῦ αἰῶνος, σοὶ κύριε ἡ μεγαλωσύνη καὶ ἡ δύναμις καὶ
magnificētia et victoria et cōfessio: qm tu
ἡ μεγαλοπρέπεια καὶ ἡ νίκη καὶ ἡ ἐξομολόγησις, ὅτι σὺ
cūctorū que in celo et in terra dñaris. tibi
πάντων τῶν ἐν οὐρανῷ καὶ ἐπὶ τῆς γῆς δεσπόζεις. σοὶ
dñe regnū et exaltatio in oia et in om
κύριε ἡ βασιλεία καὶ ἡ ἔπαρσις εἰς πάντα καὶ εἰς πᾶ
nem pricipatū: a te diuitie et glia a fa
σαν ἀρχήν, παρὰ σοῦ ὁ πλοῦτος καὶ ἡ δόξα ἐκ προσώ
cie tua: tu oium dñaris dñe priceps ois im
που σου, σὺ πάντων ἄρχεις κύριε ὁ ἄρχων πάσης ἀρ
perij: et in manu tua fortitudo et potētia: et in ma
χῆς, καὶ ἐν τῇ χειρί σου ἰσχὺς καὶ δυναστεία, καὶ ἐν τῇ χει
nu tua magnificare et fortificare oia. et nūc do
ρί σου μεγαλῦναι καὶ κατισχῦσαι τὰ πάντα. καὶ νῦν κύ
mine cōfitemur tibi: et laudam⁹ nomē glie
ριε ἐξομολογούμεθά σοι, καὶ αἰνοῦμεν τὸ ὄνομα τῆς δόξης
tue: qm quis sum ego: et quis pplus meus, : qm po
σου, ὅτι τίς εἰμι ἐγώ, καὶ τίς ὁ λαός μου, ὅτι ἰσχύ
tuimus pmittere spōte tibi sic? qm tua sūt om
σαμεν τοῦ ἑκουσιάσασθαί σοι οὕτως; ὅτι σά ἐστι τὰ πάν
nia: et ex tuis dedimus tibi: qm peregrini sumus
τα, καὶ ἐκ τῶν σῶν δεδώκαμέν σοι, ὅτι πάροικοί ἐσμεν
coram te et aduene: sicut oēs patres
ἐναντίον σου καὶ πάροικοι, καθὼς πάντες οἱ πατέρες ἡ
nri: et sicut vmbre dies nri in terra: et nō est D
μῶν, καὶ ὡς σκιὰ αἱ ἡμέραι ἡμῶν ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ οὐκ ἔστιν
mora. dñe deus nr ad oēm multitudinē hāc: quā
ὑπομονή. κύριε ὁ θεὸς ἡμῶν πρὸς πᾶν τὸ πλῆθος τοῦτο, ὃ
parauimus tibi ad edificādū domū noi tuo
ἡτοιμάσαμέν σοι τοῦ οἰκοδομῆσαι οἶκον τῷ ὀνόματί σου
sācto: de manu enī tua est: et tua sūt oia. et
τῷ ἁγίῳ, ἐκ χειρός γάρ σου ἐστί, καὶ σά ἐστι τὰ πάντα. καὶ
sciui dñe: qm tu es probās corda: et diligēs iusti
ἔγνων κύριε, ὅτι σὺ εἶ ὁ ἐξετάζων καρδίας, καὶ ἀγαπᾷς δικαιο
tiam: et ego in simplicitate cordis mei prōpte obtuli hec
σύνην, καὶ ἐγὼ ἐν ἁπλότητι καρδίας μου ἑκουσιάσθην ταῦ
vniuersa: et nūc pplm tuū qui repertus est hic vidi
τα πάντα, καὶ νῦν τὸν λαόν σου τὸν εὑρεθέντα ὧδε εἶδον

in gaudio prompte offerre tibi dñe deus abraam ⁊
ἐν εὐφροσύνῃ ἑκουσιασθέντα σοι κύριε ὁ θεὸς ἀβραὰμ καὶ
isaac ⁊ israel patrum nr̃o⁊: custodi corā
E ἰσαὰκ καὶ ἰσραὴλ τῶν πατέρων ἡμῶν, φύλαξον αὐτῶν τὸ
plasma cogitationū cordis ppl̃i tui in eternū: ⁊ di
πλάσμα διανοιῶν καρδίας λαοῦ σου εἰς τὸν αἰῶνα, καὶ κα
rige corda eo⁊ ad te. ⁊ salomoni
τεύθυνον τὰς καρδίας αὐτῶν πρὸς σέ. καὶ σολομῶντι τῷ
filio meo da cor bonum: vt faciat mādata tua ⁊
υἱῷ μου δὸς καρδίαν ἀγαθήν, τοῦ ποιεῖν τὰς ἐντολάς σου καὶ
testimōia tua ⁊ precepta tua: ⁊ vt in fi
τὰ μαρτύριά σου καὶ τὰ προστάγματά σου, καὶ τοῦ ἐπὶ τέ
nem adducat oīa: ⁊ vt edificet apparatū
λους ἀγαγεῖν πάντα, καὶ τοῦ οἰκοδομῆσαι τὴν κατασκευὴν
domus tue: quē paraui. ⁊ dixit dauid omni ec
τοῦ οἴκου σου, ἣν ἡτοίμασα. καὶ εἶπεν δαυὶδ πάσῃ τῇ ἐκ
clesie: bñdicite iā dño deo nr̃o. ⁊ benedi
κλησίᾳ, εὐλογήσατε δὴ κύριον τὸν θεὸν ἡμῶν. καὶ εὐλόγη
xit oīs ecclesia dño deo patrū suo⁊.
σε πᾶσα ἡ ἐκκλησία κύριον τὸν θεὸν τῶν πατέρων αὐτῶν,
⁊ flectentes genua adorauerūt dñm
καὶ κάμψαντες τὰ γόνατα προσεκύνησαν τῷ κυρίῳ
⁊ regem. ⁊ sacrificauit dd dño sa
καὶ τῷ βασιλεῖ. καὶ ἔθυσε δαυὶδ τῷ κυρίῳ θυ
crificia: ⁊ obtulit holocausta dño cra
σίας, καὶ ἀνήνεγκεν ὁλοκαυτώματα τῷ κυρίῳ τῇ
stina die primi diei vitulos mille: arietes mil
ἐπαύριον τῆς πρώτης ἡμέρας μόσχους χιλίους, κριοὺς χιλί
le: agnos mille: ⁊ libamina sua ⁊ sacrificia
ους, ἄρνας χιλίους, καὶ τὰς σπονδὰς αὐτῶν καὶ θυσίας
in multitudinē omni israel. ⁊ comederūt ⁊ bi
εἰς πλῆθος παντὶ τῷ ἰσραήλ. καὶ ἔφαγον καὶ ἔ
berūt corā dño in die illo cū leticia
πιον ἔναντι κυρίου ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ μετὰ χαρᾶς
grādi. ⁊ elegerūt regē scđo salo
μεγάλης. καὶ ἐβασίλευσαν ἐκ δευτέρου τὸν σολο
monē filiū dauid: ⁊ vnxerūt eum dño
μῶντα υἱὸν δαυίδ, καὶ ἔχρισαν αὐτὸν τῷ κυρίῳ
in regē: ⁊ sadduc in sacerdotē. ⁊ se
εἰς βασιλέα, καὶ τὸν σαδδοὺκ εἰς ἱερέα. καὶ ἐκά
dit salomō in throno dñi in regem pro
θισεν σολομὼν ἐπὶ θρόνου κυρίου εἰς βασιλέα ἀν
dauid patre suo: ⁊ psp fuit. ⁊
τὶ δαυὶδ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, καὶ εὐοδώθη. καὶ
paruerūt ei oīs israel. ⁊ pricipes
ἐπήκουσαν αὐτοῦ πᾶς ἰσραήλ. καὶ οἱ ἄρχοντες
⁊ potentes et cuncti filij re
καὶ οἱ δυνατοὶ καί γε πάντες οἱ υἱοὶ τοῦ βασι
gis dauid subditi sūt ei. ⁊ magnificauit dñs
λέως δαυὶδ ὑπετάγησαν αὐτῷ. καὶ ἐμεγάλυνε κύριος
salomonē corā omni israel: ⁊ dedit sup
τὸν σολομῶντα ἐναντίον παντὸς ἰσραήλ, καὶ ἔδωκεν ἐπ'
eum gloriā regni: sicut nō fuit in omni re
αὐτὸν δόξαν βασιλείας, ὡς οὐκ ἐγένετο ἐπὶ παντὸς βα
ge ante eū supra israel. ⁊ dauid filius ies
σιλέως ἔμπροσθεν αὐτοῦ ἐπάνω τοῦ ἰσλ'. καὶ δαυὶδ υἱὸς ἰεσ
se regnauit sup vniuersū israel. ⁊ dies qb⁹ re
σαὶ ἐβασίλευσεν ἐπὶ πάντα ἰσραήλ. καὶ αἱ ἡμέραι ἃς ἐ
gnauit sup israel quadraginta āni: in chebron re
βασίλευσεν ἐπὶ ἰσραὴλ τεσσαράκοντα ἔτη, ἐν χεβρὼν ἐ
gnauit septē ānis: ⁊ in hierusalem triginta ⁊
βασίλευσεν ἑπτὰ ἔτη, καὶ ἐν ἱερουσαλὴμ τριάκοντα καὶ
trib⁹ ānis. ⁊ mortu⁹ ē dauid in senectute bōa: plenus dierū
τρία ἔτη. καὶ ἀπέθανεν δαυὶδ ἐν γήρει καλῷ, πλήρης ἡμερῶν
diuitijs ⁊ gloria: ⁊ regnauit salomon filius eius p
πλούτῳ καὶ δόξῃ. καὶ ἐβασίλευσεν σολομὼν υἱὸς αὐτοῦ ἀν
eo. ⁊ reliqui fmōes dauid regis prio
τ' αὐτοῦ. καὶ οἱ λοιποὶ λόγοι τοῦ δαυὶδ τοῦ βασιλέως οἱ πρότε
res ⁊ nouissimi: nōne sunt scripti in fmōib⁹ sa
ροι καὶ οἱ ὕστεροι, οὐκ ἰδοὺ εἰσὶ γεγραμμένοι ἐπὶ λόγων σα
muel videntis: ⁊ in fmōibus
μουὴλ τοῦ ὁρῶντος, καὶ ἐπὶ λόγων

cum ingēti gaudio tibi offerre donaria. Dñe deus abraā & ysaac & isrl̃ patrum nostrorum custodi in eternū hanc voluntatem cordis eorū: & semp in venerationē tui mēs ista pmaneat. Salomōi quoq; filio meo da cor pfectū vt custodiat mādata tua et testimonia tua et cerimōias tuas: et faciat vniuersa: & edificet edē cui⁹ ipēsas paui. Precepit aūt dd vniuerse ecclesie. Bñdicite dño deo vr̃o. Et bñdixit omnis ecclesia dño deo patrū suorum: & inclinauerūt se et adorauerūt dñm & deinde regē. Immolauerūtq; victimas dño: et obtulerunt holocausta die sequenti: tauros mille: arietes mille: agnos mille cū libaminib⁹ suis & vniuerso ritu abūdātissime in oēm isrl̃. Et comederūt & biberūt corā dño in die illo cū grādi leticia: & vnxerūt secundo salomonē filiū dauid. Vnxerunt autē eū dño in principē: & sadoch in pōtificē. Seditq; salomō sup soliū dñi in regē pro dauid patre suo & cūctis placuit: et paruit illi omnis isrl̃. Sed et vniuersi pricipes & potentes & cuncti filii regis dd dederunt manū: & subiecti fuerūt salomoni regi. Magnificauit ergo dñs salomonē super omnem israel: & dedit illi gloriam regni qualem nullus habuit ante eum rex israel. Igitur dauid filius isai regnauit sup vniuersū israel. Et dies quibus regnauit super israel fuerunt quadraginta anni. In hebron regnauit septē annis: & in hierusalem annis trigintā tribus. Et mortuus est in senectute bona plenus dierū & diuitiis & gloria. Et regnauit salomō filius eius p eo. Gesta autem dauid regis priora & nouissima scripta sunt in libro samuel videntis: & in libro

בשמחה להתנדב לך: יהוה אלהי
אברהם יצחק וישראל אבתינו
עלם חשב | שמרה זאת לעולם ליצר מחשבות
כון | לבב עמך והכן לבבם אליך:
נתן שמר | ולשלמה בני תן לבב שלם לשמור
צוה עוד | מצותיך עדותיך וחקיך ולעשות
עשה בנה | הכל ולבנות הבירה אשר הכינותי:
כון אמר | ויאמר דויד לכל הקהל ברכו
ברך | נא את יהוה אלהיכם ויברכו כל
הקהל ליהוה אלהי אבתיהם
קדד שחה | ויקדו וישתחוו ליהוה ולמלך:
זבח עלה | ויזבחו ליהוה זבחים ויעלו עלות
פר | ליהוה למחרת היום ההוא פרים
אלף אילים אלף כבשים אלף
ונסכיהם וזבחים לרב לכל ישראל:
אכל שתה | ויאכלו וישתו לפני יהוה ביום ההוא
פנה גדל | בשמחה גדולה וימליכו שנית
מלך שנה | לשלמה בן דויד וימשחו ליהוה
משח | לנגיד ולצדוק לכהן: וישב שלמה
נגד | על כסא יהוה למלך תחת דויד אביו
צלח שמע | ויצלח וישמעו אליו כל ישראל:
שור | וכל השרים והגברים וגם כל בני
המלך דויד נתנו יד תחת שלמה
גדל | המלך: ויגדל יהוה את שלמה
עלה נתן | למעלה לעיני כל ישראל ויתן
עליו הוד מלכות אשר לא היה
על כל מלך לפניו על ישראל:
ודויד בן ישי מלך על כל ישראל:
יום | והימים אשר מלך על ישראל
רבע | ארבעים שנה בחברון מלך שבע
שנה | שנים ובירושלם מלך שלשים
מות שוב | ושלוש: וימת בשיבה טובה שבע
כבד שבע | ימים עשר וכבוד וימלך שלמה
בנו תחתיו: ודברי דויד המלך
הנה כתב | הראשנים והאחרנים הנם כתובים
על דברי שמואל הראה ועל דברי

נָתָן הַנָּבִיא וְעַל דִּבְרֵי גָּד הַחֹזֶה עִם
כָּל מַלְכוּתוֹ וּגְבוּרָתוֹ וְהָעִתִּים אֲשֶׁר עבר
עָבְרוּ עָלָיו וְעַל יִשְׂרָאֵל וְעַל כָּל
מַמְלְכוֹת הָאֲרָצוֹת׃ מלך

Cap.i.

וַיִּתְחַזֵּק שְׁלֹמֹה בֶן דָּוִיד עַל מַלְכוּתוֹ חזק
וַיהוָה אֱלֹהָיו עִמּוֹ וַיְגַדְּלֵהוּ לְמָעְלָה׃ גדל
וַיֹּאמֶר שְׁלֹמֹה לְכָל יִשְׂרָאֵל לְשָׂרֵי אמר שור
הָאֲלָפִים וְהַמֵּאוֹת וְלַשֹּׁפְטִים וּלְכֹל מאה
נָשִׂיא לְכָל יִשְׂרָאֵל רָאשֵׁי הָאָבוֹת׃ נשא
וַיֵּלְכוּ שְׁלֹמֹה וְכָל הַקָּהָל עִמּוֹ לַבָּמָה
אֲשֶׁר בְּגִבְעוֹן כִּי שָׁם הָיָה אֹהֶל
מוֹעֵד הָאֱלֹהִים אֲשֶׁר עָשָׂה מֹשֶׁה עֶבֶד יעד
יהוה בַּמִּדְבָּר׃ אֲבָל אֲרוֹן הָאֱלֹהִים דבר ארן
הֶעֱלָה דָוִיד מִקִּרְיַת יְעָרִים בַּהֵכִין עלה כון
לוֹ דָוִיד כִּי נָטָה לוֹ אֹהֶל בִּירוּשָׁלִָם׃
וּמִזְבַּח הַנְּחֹשֶׁת אֲשֶׁר עָשָׂה בְּצַלְאֵל זבח
בֶּן אוּרִי בֶן חוּר שָׂם לִפְנֵי מִשְׁכַּן פנה שכן
יהוה וַיִּדְרְשֵׁהוּ שְׁלֹמֹה וְהַקָּהָל׃ וַיַּעַל דרש עלה
שְׁלֹמֹה שָׁם עַל מִזְבַּח הַנְּחֹשֶׁת לִפְנֵי
יהוה אֲשֶׁר לְאֹהֶל מוֹעֵד וַיַּעַל עָלָיו
עֹלוֹת אָלֶף׃ בַּלַּיְלָה הַהוּא נִרְאָה ראה
אֱלֹהִים לִשְׁלֹמֹה וַיֹּאמֶר לוֹ שְׁאַל
מָה אֶתֶּן לָךְ׃ וַיֹּאמֶר שְׁלֹמֹה לֵאלֹהִים נתן
אַתָּה עָשִׂיתָ עִם דָּוִיד אָבִי חֶסֶד עשה
גָּדוֹל וְהִמְלַכְתַּנִי תַּחְתָּיו׃ עַתָּה גדל מלך
יהוה אֱלֹהִים יֵאָמֵן דְּבָרְךָ עִם דָּוִיד אמן
אָבִי כִּי אַתָּה הִמְלַכְתַּנִי עַל עַם רַב
כַּעֲפַר הָאָרֶץ׃ עַתָּה חָכְמָה וּמַדָּע תֶּן ידע נתן
לִי וְאֵצְאָה לִפְנֵי הָעָם הַזֶּה וְאָבוֹאָה יצא בוא
כִּי מִי יִשְׁפֹּט אֶת עַמְּךָ הַזֶּה הַגָּדוֹל׃ שפט
וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים לִשְׁלֹמֹה יַעַן אֲשֶׁר
הָיְתָה זֹאת עִם לְבָבֶךָ וְלֹא שָׁאַלְתָּ היה
עֹשֶׁר נְכָסִים וְכָבוֹד וְאֵת נֶפֶשׁ כבד
שֹׂנְאֶיךָ וְגַם יָמִים רַבִּים לֹא יום רבב
שָׁאַלְתָּ וַתִּשְׁאַל לְךָ חָכְמָה וּמַדָּע שאל

nathan pphete: atq3 in
volumine gad videtis:
vniuersiq3 regni eius &
fortitudinis: & tēporū q
trāsierunt sub eo: siue
in israel: siue in cunctis
regnis terrarum.

Explicit dabreiami .i.
palipomenō liber pm⁹.
Incipit dabrieiamin
siue Paralipomenon
liber secundus. i.

Cōfortat⁹ est ergo salomō fili⁹ dd̄ in re
gno suo & dn̄s deus eius
erat cū eo: et magnifica
uit eū i excelsū: pcepit
q3 salomō vniuerso isrl̄
tribūis & cēturionibus
& ducibus et iudicibus
ois isrl̄ et principibus
familiarū: et abiit cum
vniuersa multitudine in
excelsū gabaō vbi erat
tabernaculū federis dñi
qd̄ fecit moyses famu
lus dñi in solitudine. Ar
cam autem dei
adduxerat dauid de ca
riathiarim in locū quē
preparauerat ei: et vbi
fixerat illi tabernacu
lū: hoc est in hierusalē.
Altare quoq3 eneū qd̄
fabricat⁹ fuerat besele
el filius vri filii vr: ibi
erat corā tabernaculo
dñi: quod et reqsiuit sa
lomō & ois ecclesia. As
cēditq3 salomō ad altare
eneū corā tabernacu
lo federis dñi: et obtu
lit in eo mille hostias.
Ecce autē in ipa nocte
apparuit ei deus dicēs
Postula
quod vis vt dem tibi.
Dixitq3 salomon deo
Tu fecisti cū dauid pa
tre meo misericordiam
magnā et cōstituisti me
regē pro eo. Nūc ergo
dn̄e deus impleatur ser
mo tuus quē pollicitus
es dauid patri meo. Tu
enī me fecisti regē sup
populū tuū multū q tā
innūerabilis est q3 puluis
terre. Da mihi sapiam
& itelligētiā vt igrediar
& egrediar corā pplo
tuo. Quis enim potest
hunc pplm tuū digne q
tā grandis est iudicare?
Dixit autē deus ad salo
monem: qa hoc magis
placuit cordi tuo & nō
postulasti diuitias & su
bstātiā & glīā: neq3 aias
eorū qui te oderant: sed
nec dies vite plurimos.
Petisti autē sapientiā &
scientiam

nathan prophete: ⁊ in sermōib⁹ gad videntis
νάθαν τοῦ προφήτου, καὶ ἐπὶ λόγων γὰδ τοῦ ὁρῶντος
pro vniuerso regno eius: ⁊ vniuersa po
περὶ πάσης τῆς βασιλείας αὐτοῦ, καὶ πάσης τῆς δυ
tentia eius: ⁊ tēporib⁹ que trāsierūt in
ναστείας αὐτοῦ, καὶ τῶν καιρῶν τῶν ἐληλυθότων ἐπ᾽
eo ⁊ in israel: ⁊ in cūctis re
αὐτὸν καὶ ἐπὶ τὸν ἰσραὴλ, καὶ ἐπὶ πάσας τὰς βα
gnis terrarū.
σιλείας τῶν γαιῶν.

Paralipomenon. ii.
Παραλειπομένων. β΄.

Et cōfortat⁹ ē salomon filius dauid in
Καὶ ἐνίσχυσε σολομὼν υἱὸς δαυὶδ ἐπὶ τὴν A 2.Reg 3.a.
regno suo: ⁊ dn̄s deus eius cū
βασιλείαν αὐτοῦ, καὶ κύριος ὁ θεὸς αὐτοῦ μετ᾽
eo: ⁊ magnificauit eū in excelsū. ⁊ dixit sa
αὐτοῦ, καὶ ἐμεγάλυνεν αὐτὸν εἰς ὕψος. καὶ εἶπε σο
lomon ad vniuersū israel tribunis ⁊ cen
λομὼν πρὸς πάντα ἰσραὴλ τοῖς χιλιάρχοις καὶ τοῖς ἑκα
turionibus ⁊ iudicib⁹ ⁊ oib⁹ pricipib⁹ co
τοντάρχοις καὶ τοῖς κριταῖς καὶ πᾶσι τοῖς ἄρχουσιν ἐναν
ram oīm israel pricipib⁹ familiar. ⁊ a
τίον παντὸς ἰσραὴλ τοῖς ἄρχουσι τῶν πατριῶν. καὶ ἐπο
biit salomon ⁊ vniuersa ecclesia cū eo in excel
ρεύθη σολομὼν καὶ πᾶσα ἡ ἐκκλησία μετ᾽ αὐτοῦ εἰς τὴν ὑψη Exo. 38.a.
sum qd̄ in gabaon: qm̄ illic erat tabnaculū federis
λὴν τὴν ἐν γαβαών, ὅτι ἐκεῖ ἦν ἡ σκηνὴ τοῦ μαρτυρίου τοῦ
dei qd̄ fecit moyses seru⁹ dn̄i in eremo. at
θεοῦ ἣν ἐποίησε μωυσῆς παῖς κυρίου ἐν τῇ ἐρήμῳ. τὴν δὲ
arcam dei adduxerat dauid de ciuitate cariathia
κιβωτὸν τοῦ θεοῦ ἀνήνεγκεν δαυὶδ ἐκ πόλεως καριαθια
rim: qm̄ preparauit ei dauid: qm̄ fixerat ei tabna
ρείμ, ὅτι ἡτοίμασεν αὐτῇ δαυὶδ, ὅτι ἔπηξεν αὐτῇ σκη B
culū in hierusalem. ⁊ altare eneum qd̄ fe
νὴν ἐν ἱερουσαλήμ. καὶ τὸ θυσιαστήριον τὸ χαλκοῦν ὃ ἐποί
cit beseleel filius vri: filii or: illic erat corā tabna
ησε βεσελεὴλ υἱὸς οὐρεί, υἱοῦ ὤρ, ἐκεῖ ἦν ἔναντι τῆς σκη
culo dn̄i. ⁊ quesiuit illud salomon ⁊ ecclesia ⁊ ob
νῆς κυ. καὶ ἐξεζήτησεν αὐτὸ σολομὼν καὶ ἡ ἐκκλησία καὶ ἀνή
tulit illic salomon ad altare eneum qd̄ co
νεγκεν ἐκεῖ σολομὼν ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον τὸ χαλκοῦν τὸ ἐνώ
rā dn̄o qd̄ in tabnaculo federis: ⁊ obtulit in eo
πιον κυ τὸ ἐν τῇ σκηνῇ τοῦ μαρτυρίου, καὶ ἀνήνεγκεν ἐπ᾽ αὐτὸ
holocausta mille. in nocte illa appuit deus
ὁλοκαυτώσεις χιλίας. ἐν τῇ νυκτὶ ἐκείνῃ ὤφθη ὁ θεὸς τῷ
salomoni: ⁊ dixit ei: postula qd̄ tibi dabo.
σολομῶντι, καὶ εἶπεν αὐτῷ, αἴτησαι τί σοι δώσω.
⁊ dixit salomon ad deū: tu fecisti cū
καὶ εἶπε σολομὼν πρὸς τὸν θεόν, σὺ ἐποίησας μετὰ
dauid patre meo miam magnā: ⁊ cōstitui
δαυὶδ τοῦ πατρός μου ἔλεος μέγα, καὶ ἐβασί
sti regē me pro eo. ⁊ nūc dn̄e deus impleā
λευσάς με ἀντ᾽ αὐτοῦ. καὶ νῦν κύριε ὁ θεὸς πιστω
tur verbū tuū cū dauid patre meo: qm̄
θήτω τὸ ῥῆμά σου μετὰ δαυὶδ τοῦ πατρός μου, ὅτι
tu cōstituisti regē me sup pplm̄ multū: sicut puluerē terre.
σὺ ἐβασίλευσάς με ἐπὶ λαὸν πολύν, ὡς τὸν χοῦν τῆς γῆς. 1.Re. 18.a.
nūc igit sapiētiā ⁊ itelligētiā da mihi: ⁊ egrediar an
νῦν οὖν σοφίαν καὶ σύνεσιν δός μοι, καὶ ἐξελεύσομαι ἔμπρο
te pplm̄ hunc ⁊ ingrediar: qm̄ qs iudicabit Sap. 8 d.
σθεν τοῦ λαοῦ τούτου καὶ εἰσελεύσομαι, ὅτι τίς κρινεῖ
ppl̄s tuū grandē hunc? ⁊ dixit de⁹
τὸν λαόν σου τὸν μέγαν τοῦτον; καὶ εἶπεν ὁ θεὸς
ad salomonē: eo qd̄ fuit hoc in corde C
πρὸς σολομῶντα, ἀνθ᾽ ὧν ἐγένετο τοῦτο ἐν τῇ καρδίᾳ
tuo: ⁊ nō petisti diuitias substātiarū: neq3
σου, καὶ οὐκ ᾐτήσω πλοῦτον ὑπαρχόντων, οὐδὲ
gloriā: neq3 aiam odientiū te: ⁊ nō petisti
δόξαν, οὐδὲ τὴν ψυχὴν τῶν μισούντων σε, καὶ οὐκ ᾐτήσω ἡ
dies multos: ⁊ petisti tibi ipsi sapiētiā ⁊ scientiā:
μέρας πολλάς, καὶ ᾔτησας σεαυτῷ σοφίαν καὶ σύνεσιν,

vt iudices ppl'z meū: ſup quē cōſtitui regē te ſuper
ὅπως κρίνῃς τὸν λαόν μου, ἐφ᾽ ὃν ἐβασίλευσά σε ἐπ᾽ αὐ-
eum: ⁊ ſapiētiā ⁊ ſciētiā do tibi: ⁊ diui
τόν, καὶ σοφίαν καὶ τὴν σύνεσιν δίδωμί σοι, καὶ πλοῦ
tias ⁊ ſubſtātiā ⁊ gloriā dabo tibi: vt nō ſit
τον καὶ ὕπαρξιν καὶ δόξαν δώσω σοι, ὡς οὐκ ἐγένετο
ſimilis tibi in regibus qui ante te: ⁊
D ὅμοιός σοι ἐν τοῖς βασιλεῦσι τοῖς ἔμπροσθέν σου, καὶ
poſt te nō erit ſic. ⁊ venit ſalomon ab excelſo
μετὰ σὲ οὐκ ἔσται οὕτως. καὶ ἦλθε σολομὼν ἐκ βαμὰ
quod in gabaon in hieruſalem a facie tabna
τῆς ἐν γαβαὼν εἰς ἱερουσαλὴμ ἀπὸ προσώπου τῆς σκη
culi federis: ⁊ regnauit ſup iſrael: ⁊
νῆς τοῦ μαρτυρίου, καὶ ἐβασίλευσεν ἐπὶ ἰσραήλ, καὶ
cōgregauit ſalomon currus ⁊ equites. ⁊ facti ſūt ei
συνήγαγε σολομὼν ἅρματα καὶ ἱππεῖς. καὶ ἐγένετο αὐ
mille ⁊ quadringēti currus: ⁊ duodecim mi
τῷ χίλια καὶ τετρακόσια ἅρματα, καὶ δώδεκα χι-
lia equitum: ⁊ reliquit eos in ciuitati-
λιάδες ἱππέων, καὶ κατέλιπεν αὐτὰ ἐν ταῖς πόλε-
bus curruum: ⁊ cum rege in hieruſa-
σι τῶν ἁρμάτων, καὶ μετὰ τοῦ βασιλέως ἐν ἱερουσα
lem. ⁊ poſuit rex argentū ⁊ aurum
λήμ. καὶ ἔθηκεν ὁ βασιλεὺς τὸ ἀργύριον καὶ τὸ χρυσίον
in hieruſalem ſicut lapides. ⁊ cedros dedit in
ἐν ἱερουσαλὴμ ὡς λίθους. καὶ τὰς κέδρους ἔδωκεν ἐν τῇ
iudea q̄ſi ſycomoros que in cāpeſtri i multitudie.
ἰουδαίᾳ ὡς τὰς συκαμίνους τὰς ἐν τῇ πεδινῇ εἰς πλῆθος.
⁊ exitus equorū ſalomoni ex egypto. ⁊
καὶ ἡ ἔξοδος τῶν ἵππων τῷ σολομῶντι ἐξ αἰγύπτου. καὶ
preciū negotiatorꝫ regis p̄ciū qđ accipie
ἡ τιμὴ τῶν ἐμπόρων τοῦ βασιλέως τιμὴ ἣν ἐλάμβα-
bāt ⁊ emebāt in cōmutatiōe. ⁊ aſcēdebāt ⁊ educebāt
νον καὶ ἠγόραζον ἐν ἀλλάγματι. καὶ ἀνέβαινον καὶ ἐξῆγον
ex egypto currū vnū ſexcētis argēteis: ⁊ equum
ἐξ αἰγύπτου ἅρμα ἓν ἑξακοσίων ἀργυρίου, καὶ ἵππον
quinquaginta ⁊ centū. ⁊ ſic oīb' regibus
πεντήκοντα καὶ ἑκατόν. καὶ οὕτω πᾶσι τοῖς βασιλεῦσι
chetteorꝫ: ⁊ regibus ſyrie in manib'
τῶν χετταίων, καὶ τοῖς βασιλεῦσι τῆς συρίας ἐν χερσὶν
ſuis educebāt.
αὐτῶν ἐξέφερον.

Ca.2.

A Et dixit ſalomon vt edificaret domū no
Καὶ εἶπε σολομὼν τοῦ οἰκοδομῆσαι οἶκον τῷ ὀνό-
mini dñi: ⁊ domū regno ſuo. ⁊ cōgregauit
ματι κυρίου, καὶ οἶκον τῇ βασιλείᾳ αὐτοῦ. καὶ συνήγαγε
ſalomon ſeptuaginta milia virorꝫ portātiū hūeris: ⁊
σολομὼν ἑβδομήκοντα χιλιάδας ἀνδρῶν νωτοφόρων, καὶ
octoginta milia virorū lapicidarꝫ in mōte. ⁊
ὀγδοήκοντα χιλιάδας ἀνδρῶν λατόμων ἐν τῷ ὄρει. καὶ
prepoſiti ſup eos tria milia ⁊ ſexcenti. ⁊ mi
ἐπιστάται ἐπ᾽ αὐτῶν τρισχίλιοι καὶ ἑξακόσιοι. καὶ ἀπέ-
3.Reg. 5.a. ſit ſalomon ad chiram regem tyri dicens:
στειλε σολομὼν πρὸς χειρὰμ βασιλέα τύρου λέγων, ὃν
ſicut feciſti cū dauid patre meo: ⁊ miſi
τρόπον ἐποίησας μετὰ δαυὶδ τοῦ πατρός μου, καὶ ἀπέστει-
ſti ei cedros vt edificaret ſibi domū vt habita
λας αὐτῷ κέδρους τοῦ οἰκοδομῆσαι ἑαυτῷ οἶκον τοῦ κατοικῆ-
ret in ea: ⁊ ecce ego filius ei' edifico domū no
σαι ἐν αὐτῷ, καὶ ἰδοὺ ἐγὼ ὁ υἱὸς αὐτοῦ οἰκοδομῶ οἶκον τῷ ὀνό-
mini dñi dei mei: vt ſctificē eā ipſi ad adolēdū corā
ματι κυρίου τοῦ θεοῦ μου, ἁγιάσαι αὐτὸν αὐτῷ τοῦ θυμιᾶν ἀπέναν-
illo incēſum aromatū: ⁊ ad faciēdū ꝓpoſitionē ſem
τι αὐτοῦ θυμίαμα ἀρωμάτων, καὶ ποιεῖν πρόθεσιν διαπαν-
per: ⁊ ad offerēdū holocauſtōata ſemper mane
τός, καὶ τοῦ ἀναφέρειν ὁλοκαυτώματα διαπαντὸς τοπρωὶ
⁊ veſperi: ⁊ ſabbatis ⁊ in neomeniis
καὶ τοδειλινόν, καὶ τοῖς σαββάτοις καὶ ἐν ταῖς νουμηνίαις
⁊ in ſolēnitatib' dñi dei nři: in ſēpiternū hoc ſup
καὶ ἐν ταῖς ἑορταῖς κυρίου τοῦ θεοῦ ἡμῶν, εἰς τὸν αἰῶνα τοῦτο ἐπὶ
B iſrael. ⁊ dom' quā ego edifico magna: qm̄ magn'
ἰσλ'. καὶ ὁ οἶκος ὃν ἐγὼ οἰκοδομῶ μέγας, ὅτι μέγας

vt iudicare poſſis populum meum ſuper quē cōſtitui te regē: ſapiētia et ſcientia data ſunt tibi. Diuitias aūt et ſubſtātiā et gloriā dabo tibi: ita vt nullus in regibus nec ante nec poſt te fuerit ſimilis tui. Venit ergo ſalomon ab excelſo gabaon in hieruſalem corā tabernaculo federis: et regnauit ſuper iſrael. Congregauitq̄ ſibi currus & equites: et facti ſunt ei mille quadringenti currus: et duodecim milia equitum: et fecit eos eſſe in vrbibus quadrigarū et cū rege in hieruſalē. Prebuitq̄ rex argentum & aurū in hieruſalem quaſi lapides: & cedros quaſi ſycomoros que naſcuntur in campeſtribus multitudine magna. Adducebantur aūt ei eq̄ de egypto de choa a negociatoribus regis q ibāt et emebāt precio quadrigam equorum ſexcentis argenteis: et equum centum quinquaginta. Similr̄ de vniuerſis regnis cetheorū & a regib' ſyrie emptio celebrabatur.

2. Decreuit aūt ſalomō edificare domum nomini dñi & palatiū ſibi. Et numerauit ſeptuaginta milia virorū portantiū humeris: et octoginta milia qui cederēt lapides in mōtib': prepoſitoſq̄ corū tria milia ſexcētos. Miſit quoq̄ ad hyram regem tyri dicens: Sicut egiſti cū dauid patre meo et miſiſti ei ligna cedrina vt edificaret ſibi domū in qua et habitauit: ſic fac mecū vt edificem domū nomini dñi dei mei: vt conſecrem eam ad adolendū incenſum coram illo & fumigāda aromata: et ad ꝓpoſitionē panū ſempiternā & ad holocauſtōata mane & veſpere. Sabbatis quoq̄ et neomeniis & ſolēnitatib' dñi dei nři in ſēpitnū: q̄ mādata ſūt iſrl̄i. Dom' eni quā edificare cupio magna eſt.

אֲשֶׁר תִּשְׁפּוֹט אֶת עַמִּי אֲשֶׁר
הִמְלַכְתִּיךָ עָלָיו׃ הַחָכְמָה וְהַמַּדָּע
נָתוּן לָךְ וְעֹשֶׁר וּנְכָסִים וְכָבוֹד אֶתֶּן־ נתן
לָךְ אֲשֶׁר לֹא הָיָה כֵן לַמְּלָכִים אֲשֶׁר
לְפָנֶיךָ וְאַחֲרֶיךָ לֹא יִהְיֶה כֵּן׃ וַיָּבֹא היה בוא
שְׁלֹמֹה לַבָּמָה אֲשֶׁר בְּגִבְעוֹן יְרוּשָׁלִַם
מִלִּפְנֵי אֹהֶל מוֹעֵד וַיִּמְלֹךְ עַל פנה יעד
יִשְׂרָאֵל׃ וַיֶּאֱסֹף שְׁלֹמֹה רֶכֶב אסף
וּפָרָשִׁים וַיְהִי לוֹ אֶלֶף וְאַרְבַּע מֵאוֹת רבע מאה
רֶכֶב וּשְׁנֵים עָשָׂר אֶלֶף פָּרָשִׁים שנה
וַיַּנִּיחֵם בְּעָרֵי הָרֶכֶב וְעִם הַמֶּלֶךְ ינח עיר
בִּירוּשָׁלִָם׃ וַיִּתֵּן הַמֶּלֶךְ אֶת הַכֶּסֶף נתן
וְאֶת הַזָּהָב בִּירוּשָׁלִַם כָּאֲבָנִים וְאֵת
הָאֲרָזִים נָתַן כַּשִּׁקְמִים אֲשֶׁר
בַּשְּׁפֵלָה לָרֹב׃ וּמוֹצָא הַסּוּסִים יצא
אֲשֶׁר לִשְׁלֹמֹה מִמִּצְרָיִם וּמִקְוֵא קוה
סֹחֲרֵי הַמֶּלֶךְ מִקְוֵא יִקְחוּ בִּמְחִיר׃ לקח סחר
וַיַּעֲלוּ וַיּוֹצִיאוּ מִמִּצְרַיִם מֶרְכָּבָה עלה יצא
בְּשֵׁשׁ מֵאוֹת כֶּסֶף וְסוּס בַּחֲמִשִּׁים רכב
וּמֵאָה וְכֵן לְכָל מַלְכֵי הַחִתִּים וּמַלְכֵי
אֲרָם בְּיָדָם יוֹצִיאוּ׃

Cap.ij.

וַיֹּאמֶר שְׁלֹמֹה לִבְנוֹת בַּיִת לְשֵׁם אמר בנה
יְהוָה וּבַיִת לְמַלְכוּתוֹ׃ וַיִּסְפֹּר שְׁלֹמֹה ספר
שִׁבְעִים אֶלֶף אִישׁ סַבָּל וּשְׁמוֹנִים
אֶלֶף אִישׁ חֹצֵב בָּהָר וּמְנַצְּחִים עֲלֵיהֶם נצח
שְׁלֹשֶׁת אֲלָפִים וְשֵׁשׁ מֵאוֹת׃ וַיִּשְׁלַח שלח
שְׁלֹמֹה אֶל חוּרָם מֶלֶךְ צֹר לֵאמֹר
כַּאֲשֶׁר עָשִׂיתָ עִם דָּוִיד אָבִי עשה
וַתִּשְׁלַח לוֹ אֲרָזִים לִבְנוֹת לוֹ בַיִת
לָשֶׁבֶת בּוֹ׃ הִנֵּה אֲנִי בוֹנֶה בַּיִת ישב
לְשֵׁם יְהוָה אֱלֹהָי לְהַקְדִּישׁ לוֹ קדש
לְהַקְטִיר לְפָנָיו קְטֹרֶת סַמִּים קטר פנה
וּמַעֲרֶכֶת תָּמִיד וְעֹלוֹת לַבֹּקֶר וְלָעֶרֶב ערך תמד
לַשַּׁבָּתוֹת וְלֶחֳדָשִׁים וּלְמוֹעֲדֵי יְהוָה עלה יעד
אֱלֹהֵינוּ לְעוֹלָם זֹאת עַל יִשְׂרָאֵל׃ עלם
וְהַבַּיִת אֲשֶׁר אֲנִי בוֹנֶה גָּדוֹל כִּי גָדוֹל בנה גדל

אֱלֹהֵינוּ מִכָּל הָאֱלֹהִים׃ וּמִי יַעֲצָר   עצר
כֹּחַ לִבְנוֹת לוֹ בַיִת כִּי הַשָּׁמַיִם וּשְׁמֵי   כוח
הַשָּׁמַיִם לֹא יְכַלְכְּלֻהוּ וּמִי אֲנִי אֲשֶׁר   כלכל
אֶבְנֶה לּוֹ בַיִת כִּי אִם לְהַקְטִיר לְפָנָיו׃   בנה
וְעַתָּה שְׁלַח לִי אִישׁ חָכָם לַעֲשׂוֹת   עשה
בַּזָּהָב וּבַכֶּסֶף וּבַנְּחֹשֶׁת וּבַבַּרְזֶל
וּבָאַרְגְּוָן וְכַרְמִיל וּתְכֵלֶת וְיֹדֵעַ
לְפַתֵּחַ פִּתּוּחִים עִם הַחֲכָמִים אֲשֶׁר   פתח
עִמִּי בִּיהוּדָה וּבִירוּשָׁלִַם אֲשֶׁר הֵכִין   כון
דָּוִיד אָבִי׃ וּשְׁלַח לִי עֲצֵי אֲרָזִים
בְּרוֹשִׁים וְאַלְגּוּמִּים מֵהַלְּבָנוֹן כִּי   ברש לגם
אֲנִי יָדַעְתִּי אֲשֶׁר עֲבָדֶיךָ יוֹדְעִים   ידע
לִכְרוֹת עֲצֵי לְבָנוֹן וְהִנֵּה עֲבָדַי עִם
עֲבָדֶיךָ׃ וּלְהָכִין לִי עֵצִים לָרֹב כִּי
הַבַּיִת אֲשֶׁר אֲנִי בוֹנֶה גָּדוֹל וְהַפְלֵא׃   גדל פלא
וְהִנֵּה לַחֹטְבִים לְכֹרְתֵי הָעֵצִים נָתַתִּי   נתן
חִטִּים מַכּוֹת לַעֲבָדֶיךָ כֹּרִים עֶשְׂרִים   חטה כתת
אֶלֶף וּשְׂעֹרִים כֹּרִים עֶשְׂרִים אָלֶף   כור
וְיַיִן בַּתִּים עֶשְׂרִים אָלֶף וְשֶׁמֶן בַּתִּים   בת
עֶשְׂרִים אָלֶף׃ וַיֹּאמֶר חוּרָם מֶלֶךְ צֹר   אמר
בִּכְתָב וַיִּשְׁלַח אֶל שְׁלֹמֹה בְּאַהֲבַת   שלח
יְהוָה אֶת עַמּוֹ נְתָנְךָ עֲלֵיהֶם מֶלֶךְ׃
וַיֹּאמֶר חוּרָם בָּרוּךְ יְהוָה אֱלֹהֵי   ברך
יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר עָשָׂה אֶת הַשָּׁמַיִם
וְאֶת הָאָרֶץ אֲשֶׁר נָתַן לְדָוִיד הַמֶּלֶךְ
בֵּן חָכָם יוֹדֵעַ שֵׂכֶל וּבִינָה אֲשֶׁר   ידע
יִבְנֶה בַּיִת לַיהוָה וּבַיִת לְמַלְכוּתוֹ׃   בנה
וְעַתָּה שָׁלַחְתִּי אִישׁ חָכָם יוֹדֵעַ בִּינָה
לְחוּרָם אָבִי׃ בֶּן אִשָּׁה מִן בְּנוֹת דָּן   איש בנה
וְאָבִיו אִישׁ צֹרִי יוֹדֵעַ לַעֲשׂוֹת בַּזָּהָב   עשה
וּבַכֶּסֶף בַּנְּחֹשֶׁת בַּבַּרְזֶל בָּאֲבָנִים
וּבָעֵצִים בָּאַרְגָּמָן בַּתְּכֵלֶת וּבַבּוּץ
וּבַכַּרְמִיל וּלְפַתֵּחַ כָּל פִּתּוּחַ וְלַחְשֹׁב   פתח
כָּל מַחֲשָׁבֶת אֲשֶׁר יִנָּתֶן לוֹ עִם   חשב נתן
חֲכָמֶיךָ וְחַכְמֵי אֲדֹנִי דָּוִיד אָבִיךָ׃
וְעַתָּה הַחִטִּים וְהַשְּׂעֹרִים הַשֶּׁמֶן

Magnus enī deus nr̄ sup
oēs deos: quis ergo po
terit p̄ualere vt edificet
ei dignā domū? Si celū
& celi celorū capere eū
nequeūt: quantus ego
sum vt possim edificare
ei domū? Sed ad hoc
tantū: vt adoleatur incē
sum corā illo. mitte er
go mihi virū eruditum
q nouerit operari in au
ro & argento: ere et fer
ro: purpura: coccino
& hyacintho: et q sciat
sculpere celaturas cum
his artificibus quos me
cū habeo in iudea & in
hierusalē: quos prepara
uit dd̄ pater meus. Sed
& ligna cedrina mitte
mihi & arceuthina: & pi
nea de libano. Scio enī
q̄ serui tui nouerint
cedere ligna de libano.
Et erunt serui mei cū
seruis tuis: vt parētur
mihi ligna p̄lima. Do
mus enī quā cupio edi-
ficare magna est nimis
& inclyta. Preterea ope
rariis q cesuri sūt ligna
seruis tuis dabo in ciba
ria tritici choros vigiti
milia: et ordei choros
totidem
et vini viginti milia
metretas: olei quoq̧ sa
ta viginti milia. Dixit
aūt hyrā rex tyri
per litteras quas mise-
rat salomoni: qa dilexit
dn̄s populū suū: idcirco
te regnare fecit sup eū.
Et addidit dicēs. Bn̄di
ct' dn̄s deus
israel qui fecit celum
& terrā: qui dedit da-
uid regi
filiū sapientē & eruditū
et sensatū atq̧ prudētē:
vt edificaret domū do
mino: et palatium sibi.
Misi ergo tibi virū pru
dentē & scientissimum
hyrā patrē meū filium
mulieris de filiab' dā:
cui' pater fuit tyri' qui
nouerit opari in auro
et argento: ere & ferro
& marmore
& lignis. In purpura
quoq̧ & hyacintho &
byssino et coccino: &
qui sciat celare omnem
sculpturā: & adiuenire
prudent' q̄dcūq̧ i ope ne
cessariū ē cū artificibus
tuis & cū artificib' dn̄i
mei dd̄ p̄ris tui. Triticū
ergo & ordeū & oleū

dñs deus noster super oēs deos. ⁊ quis po-
κύριος ὁ θεὸς ἡμῶν παρὰ πάντας τοὺς θεούς. καὶ τίς ἰσχύ-
terit edificare ei domū? qm̄ celū ⁊ celū
σει οἰκοδομῆσαι αὐτῷ οἶκον; ὅτι ὁ οὐρανὸς καὶ ὁ οὐρανὸς
celi nō ferunt eum: ⁊ quis sum ego q̄ edi-
τοῦ οὐρανοῦ οὐ φέρουσιν αὐτόν, καὶ τίς εἰμι ἐγὼ ὁ οἰκο-
fico ei domū? sed ad adolēdū icēsū corā eo. ⁊
δομῶν αὐτῷ οἶκον; ἀλλ' ἢ τοῦ θυμιᾶν κατέναντι αὐτοῦ. καὶ
nūc mitte mihi virū sapiētē ⁊ q̄ nouerit facere in
νῦν ἀπόστειλόν μοι ἄνδρα σοφὸν καὶ εἰδότα τοῦ ποιῆσαι ἐν
auro ⁊ in argēto ⁊ in ere ⁊ in ferro
τῷ χρυσίῳ καὶ ἐν τῷ ἀργυρίῳ καὶ ἐν χαλκῷ καὶ ἐν σιδήρῳ
⁊ in purpura ⁊ in coccino ⁊ in hyacintho: ⁊
καὶ ἐν τῇ πορφύρᾳ καὶ ἐν τῷ κοκκίνῳ καὶ ἐν τῇ ὑακίνθῳ, καὶ
qui sciat sculpere celaturas cū sapiētib' qui me
ἐπιστάμενον γλύψαι γλυφὰς μετὰ τῶν σοφῶν τῶν μετ' ἐ-
cum in iudea ⁊ in hierusalem: quos p̄parauit dauid
μοῦ ἐν Ἰούδᾳ καὶ ἐν Ἱερουσαλήμ, ὧν ἡτοίμασεν ὁ Δαυὶδ ὁ
pater meus. ⁊ mitte mihi ligna cedrina ⁊ arceu
πατήρ μου. καὶ ἀπόστειλόν μοι ξύλα κέδρινα καὶ ἀρκεύ-
thina ⁊ pinea de libano. ego enī scio q̄ ser-
θινα καὶ πεύκινα ἐκ τοῦ Λιβάνου. ἐγὼ γὰρ οἶδα ὅτι οἱ δοῦ-
ui tui sciunt cedere ligna de libano. ⁊ ecce
λοί σου οἴδασι κόπτειν ξύλα ἐκ τοῦ Λιβάνου. καὶ ἰδοὺ
serui mei ibunt cū seruis tuis vt pre
οἱ παῖδές μου πορεύσονται μετὰ τῶν παίδων σου ἑτοι-
parent mihi ligna in multitudinē: qm̄ dom' quā ego edifi
μάσαι μοι ξύλα εἰς πλῆθος, ὅτι ὁ οἶκος ὃν ἐγὼ οἰκοδο-
co magna ⁊ inclyta. ⁊ ecce operātibus qui
μῶ μέγας καὶ ἔνδοξος. καὶ ἰδοὺ τοῖς ἐργαζομένοις τοῖς
cedunt ligna in cibaria dedi triticū in dona
κόπτουσι ξύλα εἰς βρώματα δέδωκα σῖτον εἰς δόματα C
seruis tuis corosū tritici viginti milia: ⁊ or-
τοῖς παισί σου κόρων πυροῦ εἴκοσι χιλιάδας, καὶ κρι-
dei coros viginti milia: ⁊ olei mēsurarū vigiti mi
θῶν κόρων εἴκοσι χιλιάδας, καὶ ἐλαίου μέτρων εἴκοσι χι-
lia: ⁊ vini mēsuras vigiti milia. ⁊ dixit chi-
λιάδας, καὶ οἴνου μέτρων εἴκοσι χιλιάδας. καὶ εἶπεν Χει-
ram rex tyri in scriptura: ⁊ misit ad salo
ρὰμ βασιλεὺς Τύρου ἐν γραφῇ, καὶ ἀπέστειλε πρὸς Σολο-
monē: qm̄ dilexit dñs pp̄lm suum: dedit
μῶντα, ἐν τῷ ἀγαπῆσαι κύριον τὸν λαὸν αὐτοῦ, ἔδωκέ
te sup eos in regem. ⁊ dixit chiram: benedict'
σε ἐπ' αὐτοὺς εἰς βασιλέα. καὶ εἶπε Χειράμ, εὐλογητὸς
dñs de' israel: qui fecit celū ⁊ terrā:
κύριος ὁ θεὸς Ἰσραήλ, ὃς ἐποίησε τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν,
qui dedit regi dauid filiū sapiētē ⁊ scientē pru
ὃς ἔδωκε τῷ βασιλεῖ Δαυὶδ υἱὸν σοφὸν καὶ εἰδότα φρό-
dentiā ⁊ scientiā: q̄ edificabit domū dño ⁊
νησιν καὶ ἐπιστήμην, ὃς οἰκοδομήσει οἶκον τῷ κυρίῳ καὶ
domū regno suo. ⁊ nūc misi tibi vi-
οἶκον τῇ βασιλείᾳ αὐτοῦ. καὶ νῦν ἀπέσταλκά σοι ἄνδρα
sapiētē ⁊ scientē prudētiā chiram seruū meū
σοφὸν καὶ εἰδότα σύνεσιν τὸν Χειρὰμ τὸν παῖδά μου
filiū mulieris de filiabus dan: ⁊ pater e-
υἱὸν γυναικὸς ἀπὸ τῶν θυγατέρων Δάν, καὶ ὁ πατὴρ αὐ-
ius vir tyrius: scientē facere in auro ⁊ argē
τοῦ ἀνὴρ Τύριος, εἰδότα ποιεῖν ἐν χρυσίῳ καὶ ἀργυ-
to ⁊ in ere ⁊ in ferro in lapidib' ⁊ lignis:
ρίῳ καὶ ἐν χαλκῷ καὶ ἐν σιδήρῳ ἐν λίθοις καὶ ξύλοις,
⁊ texere in purpura ⁊ in hyacintho ⁊ in
καὶ ὑφαίνειν ἐν τῇ πορφύρᾳ καὶ ἐν τῇ ὑακίνθῳ καὶ ἐν
bysso ⁊ in coccino: ⁊ celare sculpturas:
τῇ βύσσῳ καὶ ἐν τῷ κοκκίνῳ, καὶ γλύψαι γλυφάς,
⁊ excogitare adinuentionē in oībus q̄ dederis ei cū
καὶ διανοεῖσθαι διανόησιν ἐν πᾶσιν ὅσα ἂν δῷς αὐτῷ με-
sapiētib' tuis ⁊ cū sapiētibus dñi
τὰ τῶν σοφῶν σου καὶ μετὰ τῶν σοφῶν τοῦ κυρίου
mei dauid patris tui. ⁊ nūc triticū ⁊
μου Δαυὶδ τοῦ πατρός σου. καὶ νῦν τὸν σῖτον καὶ D
ordeū ⁊ vinū ⁊ oleum
τὴν κριθὴν καὶ τὸν οἶνον καὶ τὸ ἔλαιον

p̄ceptum dauid hoīs dei. nō p̄tergreſſi ſunt p̄ce-
ἐντολὴ Δαυὶδ ἀνθρώπου τοῦ θεοῦ. οὐ παρῆλθον τὰς ἐντο-
pta dauid regis circa ſacerdotes ꝛ leui
λὰς Δαυὶδ τοῦ βασιλέως περὶ τῶν ἱερέων καὶ τῶν λευι-
tas in oēm ſermonē ꝛ in theſauros. ꝛ p̄para-
τῶν εἰς πάντα λόγον καὶ εἰς τοὺς θησαυρούς. καὶ ἡτοιμά-
ta ſūt oīa opa ſalomonis a quo die fundata
σθη πάντα τὰ ἔργα Σολομῶντος ἀφ' ἧς ἡμέρας ἐθεμελιώ-
eſt domus dñi ꝛ vſq; quo pfecta eſt: vſq; quo pfecit
θη ὁ οἶκος κυρίου καὶ ἕως οὗ ἐτελείωσεν, ἕως οὗ ἐτελείω-
ſalomon domū dñi. tunc abiit ſalomon in
σε Σολομὼν τὸν οἶκον κυρίου. τότε ᾤχετο Σολομὼν εἰς
geſion gaber: ꝛ in ailath maritimam in
Γεσιὼν Γάβερ, καὶ εἰς τὴν Αἰλὰθ τὴν παραθαλασσίαν ἐν
terra edom. ꝛ miſit chiram ſalomoni in manu
γῇ Ἐδώμ. καὶ ἀπέστειλε Χειρὰμ τῷ Σολομῶντι ἐν χειρὶ
ſeruorum ſuorū naues ꝛ ſeruos gnaros maris:
δούλων αὐτοῦ πλοῖα καὶ παῖδας εἰδότας θάλασσαν,
ꝛ abierunt cū ſeruis ſalomonis in ſophira.
καὶ ᾤχοντο μετὰ τῶν παίδων Σολομῶντος εἰς Σωφειρᾶ.
ꝛ tulerūt inde quadringēta ꝛ q̄nquaginta talen
καὶ ἔλαβον ἐκεῖθεν τετρακόσια καὶ πεντήκοντα τάλαν-
ta auri: ꝛ attulerūt regi ſalomoni.
τα χρυσίου, καὶ ἤνεγκαν τῷ βασιλεῖ Σολομῶντι. Ca. 9.

A Et regina ſaba audiuit nomē ſalomōis:
Καὶ βασίλισσα Σαβὰ ἤκουσε τὸ ὄνομα Σολομῶντος,
ꝛ venit vt tētaret eum in enigmatib⁹ in hieruſalem
5.Reg. 10. Mat. 12.d. καὶ ἦλθε τοῦ πειράσαι αὐτὸν ἐν αἰνίγμασιν εἰς Ἱερουσαλὴμ
in potētia graui valde: ꝛ cameli portātes aro-
ἐν δυνάμει βαρείᾳ σφόδρα, καὶ κάμηλοι αἴρουσαι ἀρώ-
mata ꝛ aurum in multitudinē ꝛ lapidē p̄cioſū. ꝛ ve
ματα καὶ χρυσίον εἰς πλῆθος καὶ λίθον τίμιον. καὶ ἦλ-
nit ad ſalomonē: ꝛ locuta eſt ad eum oīa q̄cūq;
θε πρὸς Σολομῶντα, καὶ ἐλάλησε πρὸς αὐτὸν πάντα ὅσα
erāt i aīa ſua. ꝛ expoſuit ei ſalomon om-
ἦν ἐν τῇ ψυχῇ αὐτῆς. καὶ ἀνήγγειλεν αὐτῇ Σολομὼν πάν-
nes ſermones eius. ꝛ nō p̄teriit ſermo a ſa-
τας τοὺς λόγους αὐτῆς. καὶ οὐ παρῆλθε λόγος ἀπὸ Σο-
lomone: quē nō expoſuit ei. ꝛ vidit regina
λομῶντος, ὃν οὐκ ἀνήγγειλεν αὐτῇ. καὶ εἶδε βασίλισσα
ſaba ſapiām ſalomonis ꝛ domū quā edifica
Σαβὰ τὴν σοφίαν Σολομῶντος καὶ τὸν οἶκον ὃν ᾠκοδό-
uerat: ꝛ cibaria menſarū eius: ꝛ ca
μησε, καὶ τὰ βρώματα τῶν τραπεζῶν αὐτοῦ, καὶ κα-
thedrā ſeruoꝝ eius: ꝛ ſtationē miniſtrorū eius:
θέδραν παίδων αὐτοῦ, καὶ στάσιν λειτουργῶν αὐτοῦ,
ꝛ veſtimenta eius: ꝛ pincernas eius:
καὶ τὰ ἐνδύματα αὐτοῦ, καὶ τοὺς οἰνοχόους αὐτοῦ,
ꝛ ornatum eorum: ꝛ holocauſta q̄ offe
καὶ τὸν στολισμὸν αὐτῶν καὶ τὰ ὁλοκαυτώματα ἃ ἀνέ-
rebat in domo dñi: ꝛ non erat in ea vltra ſpūs.
φερεν ἐν οἴκῳ κυρίου, καὶ οὐκ ἦν ἐν αὐτῇ ἔτι πνεῦμα.
ꝛ dixit ad regem: verus ſermo quē audierā
καὶ εἶπε πρὸς τὸν βασιλέα, ἀληθινὸς ὁ λόγος ὃν ἤκουσα
in terra mea de te: ꝛ ſermōib⁹ tuis ꝛ ſapi-
ἐν τῇ γῇ μου περὶ σοῦ, καὶ τῶν λόγων σου καὶ τῆς σο-
B entia tua: ꝛ nō credidi ſermōib⁹ tuis: vſq; quo
φίας σου, καὶ οὐκ ἐπίστευσα τοῖς λόγοις σου, ἕως οὗ
veni: ꝛ viderūt oculi mei. ꝛ ecce nō nūcia
ἦλθον, καὶ εἴδον οἱ ὀφθαλμοί μου. καὶ ἰδοὺ οὐκ ἀπηγ-
ta ē mihi medietas multitudinis ſapiē tue: addi
γέλη μοι τὸ ἥμισυ τοῦ πλήθους τῆς σοφίας σου, προσέ-
diſti ad famā quā audiui. beate vxores
θηκας ἐπὶ τὴν ἀκοὴν ἣν ἤκουσα. μακάριαι αἱ γυναῖκές
tue: ꝛ beati ſerui tui hi: ꝛ bea
σου, καὶ μακάριοι οἱ παῖδές σου οὗτοι, καὶ μακά-
ti viri aſſiſtentes tibi ſemper ꝛ
ριοι οἱ ἄνδρες οἱ παρεστηκότες σοι διαπαντὸς καὶ
audiētes ſapiam tuam. ſit dñs deus tu⁹ bū-
ἀκούοντες τὴν σοφίαν σου. ἔστω κύριος ὁ θεός σου εὐ-
dictus: q̄ voluit in te vt daret te
λογημένος, ὃς ἠθέλησεν ἐν σοὶ τοῦ δοῦναί σε

preceperat dauid homo dei: nec
p̄tergreſſi ſunt de man
datis regis tam ſacerdo
tes q̄ leuite ex oīb⁹ que
p̄ceperat: et in cuſtodiis
theſaurorū oēs impen
ſas p̄paratas habuit ſa-
lomō: ex eo die quo fū
dauit domū dñi vſq; in
diē quo perfecit eā. Tūc
abiit ſalomō in aſiōga
ber & in hailath ad orā
maris rubri: que eſt
in terra edō. Miſit er-
go ei hyram
per manus ſeruorū ſuo
rū naues & nautas gna
ros maris: & abierūt cū
ſeruis ſalomōis ī ophir
Tulerūtq; inde quadri
gēta q̄nquaginta
talēta auri: & attulerūt
ad regē ſalomonē 9.
Regina quoq; ſaba
cū audiſſet
famā ſalomonis: venit
vt tentaret eum
in enigmatibus in hie-
ruſalem
cū magnis opib⁹ & ca
melis qui portabant
aromata & auri pluri-
mū: gēmaſq; precioſas
Cunq; veniſſet ad ſalo
monē: locuta eſt ei
quecunq; erāt in corde
ſuo. Et expoſuit ei
ſalomon omnia q̄ pro-
poſuerat: nec
quicq̄ fuit qđ non per
ſpicuum ei fecerit. Que
poſtq̄ vidit ſapientiam
ſcilicet ſalomonis:
& domū quā edificaue-
rat: necnō & cibaria mē
ſe eius: & habitacula ſe
ruorū: & officia
miniſtrorū eius: & veſti
mēta eorū: picernas q̄q;
& veſtes eorum et victi
mas q̄s imolabat in do-
mo dñi: nō erat p̄ ſtupo
re vltra in ea ſpūs. Di-
xitq; ad regē. Verus eſt
ſermo quē audierā in
terra mea: de virtutib⁹
& ſapiētia tua. Non cre
debam narrantibus: do
nec ipſa veniſſem:
& vidiſſent oculi mei:
et p̄baſſem vix medie-
tatem ſapiētie tue mihi
fuiſſe narratam. Viciſti
famā virtutib⁹ tuiſ. Bea
ti viri tui
& beati ſerui tui: hi qui
aſſiſtunt coram te
omni tēpore & audiūt
ſapientiā tuam. Sit dñs
deus tuus benedict⁹ q
voluit te ordinare

מצות דויד איש האלהים: ולא
סור — סרו מצות המלך על הכהנים
מון — והלוים לכל דבר ולאצרות: ותכן
לאג — כל מלאכת שלמה עד היום
יסד כלה — מוסד בית יהוה ועד כלתו שלם
בית יהוה: אז הלך שלמה לעציון
שפה — גבר ואל אילות על שפת הים
שלח — בארץ אדום: וישלח לו חורם
אנה — ביד עבדיו אניות ועבדים יודעי ים
בוא — ויבאו עם עבדי שלמה אופירה
לקח רבע — ויקחו משם ארבע מאות וחמשים
מאה בוא — ככר זהב ויביאו אל המלך שלמה:
Cap. ix. — ומלכת שבא שמעה
בוא נסה — את שמע שלמה ותבוא לנסות
חוד — את שלמה בחידות בירושלם
בחיל כבד מאד וגמלים נשאים
רבב — בשמים וזהב לרב ואבן יקרה
דבר — ותבוא אל שלמה ותדבר עמו את
נגד — כל אשר היה עם לבבה: ויגד לה
עלם — שלמה את כל דבריה ולא נעלם
דבר משלמה אשר לא הגיד לה:
ראה — ותרא מלכת שבא את חכמת שלמה
אכל — והבית אשר בנה: ומאכל שלחנו
ישב עמד — ומושב עבדיו ומעמד משרתיו
שרת לבש — ומלבושיהם ומשקיו ומלבושיהם
שקה עלה — ועליתו אשר יעלה בית יהוה ולא
אמר — היה עוד בה רוח: ותאמר אל המלך
אמת הדבר אשר שמעתי בארצי
על דבריך ועל חכמתך: ולא
אמן בוא — האמנתי לדבריהם עד אשר באתי
ראה נגד — ותראינה עיני והנה לא הגד לי חצי
חצה רבה — מרבית חכמתך יספת על השמועה
שמע — אשר שמעתי: אשרי אנשיך
פנה — ואשרי עבדיך אלה העמדים לפניך
תמד היה — תמיד ושמעים את חכמתך: יהי יהוה
גבר נתן — אלהיך ברוך אשר חפץ בך לתתך

עַל כִּסְאוֹ לְמֶלֶךְ לַיהוָה אֱלֹהֶיךָ
בְּאַהֲבַת אֱלֹהֶיךָ אֶת יִשְׂרָאֵל
לְהַעֲמִידוֹ לְעוֹלָם וַיִּתֶּנְךָ עֲלֵיהֶם   עָמַד עָלַם
לְמֶלֶךְ לַעֲשׂוֹת מִשְׁפָּט וּצְדָקָה׃   נָתַן עָשָׂה
וַתִּתֵּן לַמֶּלֶךְ מֵאָה וְעֶשְׂרִים כִּכַּר   שָׁפַט
זָהָב וּבְשָׂמִים לָרֹב מְאֹד וְאֶבֶן   רָבַב
יְקָרָה וְלֹא הָיָה כַּבֹּשֶׂם הַהוּא
אֲשֶׁר נָתְנָה מַלְכַּת שְׁבָא לַמֶּלֶךְ
שְׁלֹמֹה׃ וְגַם עַבְדֵי חוּרָם וְעַבְדֵי
שְׁלֹמֹה אֲשֶׁר הֵבִיאוּ זָהָב מֵאוֹפִיר   בּוֹא
הֵבִיאוּ עֲצֵי אַלְגּוּמִּים וְאֶבֶן יְקָרָה׃   לָגַם
וַיַּעַשׂ הַמֶּלֶךְ אֶת עֲצֵי הָאַלְגּוּמִּים   עָשָׂה
מְסִלּוֹת לְבֵית יְהוָה וּלְבֵית הַמֶּלֶךְ   סָלַל
וְכִנֹּרוֹת וּנְבָלִים לַשָּׁרִים וְלֹא נִרְאוּ   שׁוּר רָאָה
כָהֵם לְפָנִים בְּאֶרֶץ יְהוּדָה׃ וְהַמֶּלֶךְ   פָּנָה
שְׁלֹמֹה נָתַן לְמַלְכַּת שְׁבָא אֶת כָּל
חֶפְצָהּ אֲשֶׁר שָׁאָלָה מִלְּבַד אֲשֶׁר   בָּדַד
הֵבִיאָה אֶל הַמֶּלֶךְ וַתַּהֲפֹךְ וַתֵּלֶךְ   הָפַךְ הָלַךְ
לְאַרְצָהּ הִיא וַעֲבָדֶיהָ׃ וַיְהִי מִשְׁקַל   הָיָה שָׁקַל
הַזָּהָב אֲשֶׁר בָּא לִשְׁלֹמֹה בְּשָׁנָה   בּוֹא
אֶחָת שֵׁשׁ מֵאוֹת וְשִׁשִּׁים וָשֵׁשׁ   מֵאָה
כִּכְּרֵי זָהָב׃ לְבַד מֵאַנְשֵׁי הַתָּרִים   תּוּר
וְהַסֹּחֲרִים מְבִיאִים וְכָל מַלְכֵי עֲרַב   בּוֹא
וּפַחוֹת הָאָרֶץ מְבִיאִים זָהָב וָכֶסֶף   פָּחָה
לִשְׁלֹמֹה׃ וַיַּעַשׂ הַמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה   עָשָׂה
מָאתַיִם צִנָּה זָהָב שָׁחוּט שֵׁשׁ מֵאוֹת   מֵאָה צָנַן
זָהָב שָׁחוּט יַעֲלֶה עַל הַצִּנָּה הָאֶחָת׃   שָׁחַט עָלָה
וּשְׁלֹשׁ מֵאוֹת מָגִנִּים זָהָב שָׁחוּט
שְׁלֹשׁ מֵאוֹת זָהָב יַעֲלֶה עַל הַמָּגֵן
הָאֶחָת וַיִּתְּנֵם הַמֶּלֶךְ בְּבֵית יַעַר   נָתַן
הַלְּבָנוֹן׃ וַיַּעַשׂ הַמֶּלֶךְ כִּסֵּא שֵׁן
גָּדוֹל וַיְצַפֵּהוּ זָהָב טָהוֹר׃ וְשֵׁשׁ   גָּדַל צָפָה
מַעֲלוֹת לַכִּסֵּא וְכֶבֶשׁ בַּזָּהָב לַכִּסֵּא   טָהַר עָלָה
מָאֳחָזִים וְיָדוֹת מִזֶּה וּמִזֶּה עַל   אָחַז
מְקוֹם הַשָּׁבֶת וּשְׁנַיִם אֲרָיוֹת עֹמְדִים   קוּם יָשַׁב
אֵצֶל הַיָּדוֹת׃ וּשְׁנֵים עָשָׂר אֲרָיוֹת   שָׁנָה אָרָה

super thronū suū regē
domini dei tui: ooooooo
Quia diligit deus israel
& vult oooooooooooooooo
seruare eū in eternū: id-
circo posuit te sup eum
regem vt facias iudicia
atq; iusticiam. oooooooo
Dedit autem regi cētū
viginti talenta ooooooo
auri: & aromata mul-
ta nimis: & gēmas oooo
p̄ciosissimas. Non fue-
rūt aromata talia vt hec
que dedit regina saba
regi ooooooooooooooooo
salomoni. Sed & serui
hyram cum seruis oooo
salomonis attulerūt au
rum de ophir: & ooooooo
ligna tina: & gēmas p̄
ciosissimas. De quibus
fecit rex de lignis silicet
tinis ooooooooooooooooo
gradꝰ in domo dñi &
in domo regia: oooooooo
citharas quoq; & psalte
ria cātoribus. Nūq̄ visa
sunt in terra iuda ligna
talia. Rex aūt oooooooo
salomon dedit regine
saba cuncta ooooooooo
q̄ voluit et q̄ postulauit:
et multo plura q̄; ooooooo
attulerat ad eū. Que re
uersa abiit oooooooooooo
in terrā suā cū seruis suis
Erat autem pondus oo
auri quod afferebatur
salomoni per oooooooo
singulos annos sexcēta
sexaginta sex oooooooo
talēta auri: excepta ea
sūma quā legati diuersa
rū gentiū & negociato-
res afferre consueuerant
oēsq; reges arabie & sa
trape terrarū q cōporta
bāt aurū et argentū sa-
lomōi. Fecit igitur rex
salomō ducētas hastas
aureas: de sūma sexcēto
rū aureorū: q in singu-
lis hastis expēdebantur.
Trecēta quoq; scuta au
rea oooooooooooooooooo
trecentorum aureorū
quibus tegebantur sin-
gula scuta. Posuitq; ea
rex in armamētario qđ
erat cōsitū nēore. Fecit
q̄q; rex soliū eburneū
grande: & vestiuit illud
auro mundissimo. Sex
quoq; gradus quibꝰ ascē
debatur ad solium & sca
bellum aureum: & bra-
chiola duo altrinsecus:
& duos leones stantes
oooooooooooooooooooooo oo
iuxta brachiola: sed &
alios duodeci leunculos

sup thronū suū in regem ppl̄o suo: da
ἐπὶ θρόνου αὐτοῦ εἰς βασιλέα τῷ λαῷ αὐτοῦ, ἐν
diligit dn̄s deus tuus israel: vt sta
τῷ ἀγαπᾶν κύριον τὸν θεόν σου τὸν ἰσραὴλ, τοῦ στῆ
tuat eum in eternū: ⁊ dedit te sup eos
σαι αὐτὸν εἰς τὸν αἰῶνα, καὶ ἔδωκέ σε ἐπ' αὐτοὺς
in regem: vt faceres iudiciū ⁊ iusticiam.
εἰς βασιλέα, τοῦ ποιῆσαι κρίσιν καὶ δικαιοσύνην.
⁊ dedit regi centum talenta ⁊ vigin   C
καὶ ἔδωκε τῷ βασιλεῖ ἑκατὸν τάλαντα καὶ εἴκο-
ti auri: ⁊ aromata in multitudinē nimis: ⁊
σι χρυσίου, καὶ ἀρώματα εἰς πλῆθος σφόδρα, καὶ
lapidē p̄ciosum: ⁊ non erāt secūdū aromata illa
λίθον τίμιον, καὶ οὐκ ἦν κατὰ τὰ ἀρώματα ἐκεῖνα
q̄ dedit regina saba regi salomoni.
ἃ ἔδωκε βασίλισσα σαβὰ τῷ βασιλεῖ σολομῶντι.
⁊ serui chiram ⁊ serui salomonis
καὶ οἱ παῖδες χειρὰμ καὶ οἱ παῖδες σολομῶντος
attulerūt aurū salomoni de suphir: ⁊ li-
ἔφερον χρυσίον τῷ σολομῶντι ἐκ σουφείρ, καὶ ξύ-
gna pinea: ⁊ lapidē p̄ciosum. ⁊ fecit rex
λα πεύκινα, καὶ λίθον τίμιον. καὶ ἐποίησεν ὁ βασι-
ligna pinea gradus domui do
λεὺς τὰ ξύλα τὰ πεύκινα ἀναβάσεις τῷ οἴκῳ κυ-
mini: ⁊ domui regis: ⁊ citharas ⁊
ρίου, καὶ τῷ οἴκῳ τοῦ βασιλέως, καὶ κιθάρας καὶ
nablas cātoribꝰ: ⁊ nō visa sūt talia antea
νάβλας τοῖς ᾠδοῖς, καὶ οὐκ ὤφθη τοιαῦτα ἔμπροσθεν
in terra iude. ⁊ rex salomō dedit re-
ἐν γῇ ἰούδα. καὶ ὁ βασιλεὺς σολομὼν ἔδωκε τῇ βα
gine saba cūcta q̄cūq; voluit q̄cūq; postulauit
σιλίσσῃ σαβὰ πάντα ὅσα ἠθέλησεν ὅσα ᾐτήσατο
extra oīa q̄ obtulit regi salomoni: ⁊   D
ἐκτὸς πάντων ὧν ἤνεγκεν τῷ βασιλεῖ σολομῶντι, καὶ
reuersa est in terrā suam. ⁊ erat pondus
ἀπέστρεψεν εἰς τὴν γῆν αὐτῆς. καὶ ἦν ὁ σταθμὸς τοῦ
auri quod offerebatur salomoni in anno
χρυσίου τοῦ ἐνεχθέντος τῷ σολομῶντι ἐν ἐνιαυτῷ
vno sexcenta ⁊ sexaginta ⁊ sex talenta auri:
ἑνὶ ἑξακόσια καὶ ἑξήκοντα καὶ ἓξ τάλαντα χρυσίου,
preter viros ordinatos ⁊ mer
πλὴν τῶν ἀνδρῶν τῶν ὑποτεταγμένων καὶ τῶν ἐμ
catores: q̄ afferebāt. ⁊ omnes reges
πορευομένων, οἳ ἔφερον. καὶ πάντες οἱ βασιλεῖς τῆς
arabie ⁊ satrape terre ferebāt aurum
ἀραβίας καὶ σατράπαι τῆς γῆς ἔφερον χρυσίον
⁊ argentū regi salomoni. ⁊ fecit
καὶ ἀργύριον τῷ βασιλεῖ σολομῶντι καὶ ἐποίησεν
rex salomon ducenta scuta aurea
ὁ βασιλεὺς σολομὼν διακοσίους θυρεοὺς χρυσοῦς
ductilia: sexaginta aurei puri inerāt in
ἐλατούς, ἑξακόσιοι χρυσοῖ καθαροὶ ἐπῆσαν ἐπὶ τὸν
scuto vno ⁊ clypeos aureos ductiles trecen
θυρεὸν τὸν ἕνα. καὶ ἀσπίδας χρυσᾶς ἐλατὰς τρια-
tos: trecenti aurei suppositi in
κοσίας, τριακόσιοι χρυσοῖ ἀναφέροντες ἐπὶ τὴν
clypeū singulū. ⁊ dedit ea rex in do
ἀσπίδα ἑκάστην. καὶ ἔδωκεν αὐτὰ ὁ βασιλεὺς ἐν οἴ-
mo saltus libani. ⁊ fecit rex
κῳ δρυμοῦ τοῦ λιβάνου. καὶ ἐποίησεν ὁ βασιλεὺς
thronū ex dētibus elephātorū magnū. ⁊ deaura-   E
θρόνον ἐξ ὀδόντων ἐλεφάντων μέγαν. καὶ κατεχρύ-
uit eū auro approbato. ⁊ sex gradus
σωσεν αὐτὸν χρυσίῳ δοκίμῳ. καὶ ἓξ ἀναβαθμοὶ τῷ
throno induti auro: ⁊ scabellum supposuit
θρόνῳ ἐνδεδυμένοι χρυσίῳ, καὶ ὑποπόδιον ὑπέθηκεν
in aureo throno: ⁊ brachia hinc ⁊ inde in
ἐν χρυσῷ τῷ θρόνῳ, καὶ ἀγκῶνες ἔνθεν καὶ ἔνθεν ἐπὶ τοῦ
throno cathedre: ⁊ duo leones stantes iu
θρόνου τῆς καθέδρας, καὶ δύο λέοντες ἑστῶτες πα-
xta brachia: ⁊ duodecim leones
ρὰ τοὺς ἀγκῶνας, καὶ δώδεκα λέοντες oooooooo

ſtantes illic in ſex gradibus hinc τ inde. nō fuit
ἑστῶτες ἐκεῖ ἐπὶ τῶν ἓξ ἀναβαθμῶν ἔνθεν καὶ ἔνθεν. οὐκ ἐγένε
ſic omni regno. τ omnia vaſa vo
το οὕτως πάσῃ βασιλείᾳ. καὶ πάντα τὰ σκεύη τοῦ πό
tus regis ſalomonis aurea: τ oia
του τοῦ βασιλέως σολομῶντος χρυσᾶ, καὶ πάντα τὰ
vaſa domus ſaltus libani auro linita.
σκεύη οἴκου δρυμοῦ τοῦ λιβάνου χρυσίῳ κατειλημμένα.
nō erat argentū reputatū in diebus ſalomonis in
οὐκ ἦν ἀργύριον λογιζόμενον ἐν ἡμέραις σολομῶντος εἰς
q̄cq̄. q̄m nauis regi ſalomoni ibat in
οὐθέν. ὅτι ναῦς τῷ βασιλεῖ σολομῶντι ἐπορεύετο εἰς
tharſis cū ſeruis chiram: ſemel p̄ tres an
θαρσεῖς μετὰ τῶν παίδων χειράμ, ἅπαξ διὰ τριῶν ἐ
nos veniebāt naues de tharſis regi plene
τῶν ἤρχετο πλοῖα ἐκ θαρσεῖς τῷ βασιλεῖ γέμοντα
auro τ argento: τ dētibus elephātinis: τ
χρυσίου καὶ ἀργυρίου, καὶ ὀδόντων ἐλεφαντίνων, καὶ
ſimijs τ pauonibꝰ. τ magnificatꝰ eſt ſalomon ſup
πιθήκων καὶ ταώνων. καὶ ἐμεγαλύνθη σολομὼν ὑπὲρ
5. Reg. 10. b. F omnes reges terre τ diuitijs τ ſa
πάντας τοὺς βασιλεῖς τῆς γῆς καὶ πλούτῳ καὶ σο
piētia. τ omnes reges terre q̄rebāt fa
φίᾳ. καὶ πάντες οἱ βασιλεῖς τῆς γῆς ἐζήτουν τὸ πρόσ
ciem ſalomonis vt audirēt ſapiētiā eius: quā de
ωπον σολομῶντος ἀκοῦσαι τῆς σοφίας αὐτοῦ, ἧς ἔ
dit deus in corde eius. τ ipſi ferebāt vnuſq̄ſq̄
δωκεν ὁ θεὸς ἐν καρδίᾳ αὐτοῦ. καὶ αὐτοὶ ἔφερον ἕκαστος
dona ſua vaſa aurea τ vaſa argētea: arma
τὰ δῶρα αὐτοῦ σκεύη χρυσᾶ καὶ σκεύη ἀργυρᾶ, ὅπλα
τ veſtimenta: ſtactē τ aromata: equos τ
καὶ ἱματισμόν, στακτὴν καὶ ἡδύσματα, ἵππους καὶ ἡ
mulos q̄ per annū in annū. τ fuerūt
μιόνους τοὺς κατ' ἐνιαυτὸν εἰς ἐνιαυτόν. καὶ ἦσαν τῷ
ſalomoni quatuor millia feminee eque in cur
σολομῶντι τέσσαρες χιλιάδες θήλειαι ἵπποι εἰς ἅρμα
rus: τ duodeci milia equitū: τ poſuit ipſos in
τα, καὶ δώδεκα χιλιάδες ἱππέων, καὶ ἔθετο αὐτοὺς ἐν
ciuitatibꝰ curruū: τ cū rege in
πόλεσι τῶν ἁρμάτων, καὶ μετὰ τοῦ βασιλέως ἐν
hieruſalē. τ fuit dux oium re
ἱερουσαλήμ. καὶ ἦν ἡγούμενος πάντων τῶν βασι
gū: a flumine τ vſq̄ ad terrā philiſtijm: τ
λέων, ἀπὸ ποταμοῦ καὶ ἕως γῆς ἀλλοφύλων, καὶ
vſq̄ ad terminū egypti. τ dedit rex ſa
ἕως τῆς ὁρίου αἰγύπτου. καὶ ἔδωκεν ὁ βασιλεὺς σο
lomon argentū in hieruſalē q̄ſi lapides: τ
λομὼν τὸ ἀργύριον ἐν ἱερουσαλὴμ ὡς λίθους, καὶ τὰς
cedros dedit ſicut ſycomoros q̄ in cā
κέδρους ἔδωκεν ὡς τὰς συκαμίνους τὰς ἐν τῇ πε
G pestri in multitudinē. τ exitus equorū ex egy
δινῇ εἰς πλῆθος. καὶ ἡ ἔξοδος τῶν ἵππων ἐξ αἰγύ
5. Reg. 11. g. pto ſalomoni τ ex oībus terris. τ
πτου τῷ σολομῶντι καὶ ἐκ πασῶν τῶν γαιῶν. καὶ
reliqui ſermonū ſalomonis primi τ
οἱ κατάλοιποι τῶν λόγων σολομῶντος οἱ πρῶτοι καὶ οἱ
nouiſſimi nōne ipſi ſcripti ſunt in ver
ἔσχατοι οὐκ ἰδοὺ αὐτοὶ γεγραμμένοι ἐπὶ τῶν λό
bis nathā prophete: τ in verbis achia
γων ναθὰν τοῦ προφήτου, καὶ ἐπὶ τῶν λόγων ἀχία
ſelonite: τ in viſionibus ioed vi
τοῦ σηλωνίτου καὶ ἐν ταῖς ὁράσεσιν ἰωὴδ τοῦ ὁ
dentis cōtra hieroboā filiū nabat: τ regnauit
ρῶντος κατὰ ἱεροβοὰμ υἱοῦ ναβάτ· καὶ ἐβασίλευ
ſalomon in hieruſalē ſup omnē iſrael qua
σε σολομὼν ἐν ἱερουσαλὴμ ἐπὶ πάντα ἰσραὴλ τεσ
draginta annis. τ dormiuit ſalomon cum
σαράκοντα ἔτη. καὶ ἐκοιμήθη σολομὼν μετὰ

ſtātes ſup ſex gradus
ex vtraq̄ pte. Nō fuit
tale ſoliū in vniuerſis
regnis. Oia quoq̄ vaſa
conuiuii regis erant
aurea & vaſa domꝰ ſal
tus libani ex
auro puriſſimo. Argē
tum enim in diebus illis
pro nihilo reputabatur.
Siquidem naues regis
ibāt in tharſis cum ſer
uis hyram
ſemel in annis tribus: &
deferebant inde
aurum & argentum &
ebur
& ſimias & pauos. Ma
gnificatus eſt igitur
ſalomon ſuper omnes
reges terre: pre diuitiis
& glīa. Omneſq̄ reges
terrarū deſiderabāt videre
faciē ſalomonis vt audi
rent ſapientiam
quam dederat deus in
corde eius. Et
deferebant ei munera:
vaſa argentea
& aurea: & veſtes & ar
ma & aromata
equos & mulos per ſin
gulos annos.
Habuit quoq̄ ſalomon
quadraginta milia
equorum in ſtabulis: &
curruū equitūq̄ duodeci
milia. Conſtituitq̄ eos
in vrbibus
quadrigarū: & vbi erat
rex in hieruſalem.
Exercuitq̄ etiā poteſta
tem ſup cunctos reges a
flumine eufrate vſq̄ ad
terrā philiſtinorū: & vſq̄
ad terminos egypti. Tan
tamq̄ copiam prebuit
argenti in hieruſalem
quaſi lapidum: &
cedrorū tantā multitudi
nē velut ſycomorū q̄ gi
gnūtur in cāpeſtribꝰ. Ad
ducebantur āt ei equi
de egypto cunctiſq̄ re
gionibus.
Reliqua autē opera ſa
lomonis priorum
& nouiſſimorū ſcripta
ſunt
in verbis nathan pro
phete & in
libris ahye ſilonitis:
in viſione q̄q̄ addo vi
dētis contra hieroboam
filium nabath. Regna
uit autem ſalomon
in hieruſalem ſuper om
nem iſrael
quadraginta annis.
Dormiuitq̄ cum

עמדים שם על ששׁ המעלות
מזה ומזה לא נעשה כן לכל — עשה
ממלכה: וכל כלי משקה המלך — מלך כלה
שלמה זהב וכל כלי בית יער הלבנון — שקה
זהב סגור אין כסף נחשב בימי — ספר חשב
שלמה למאומה: כי אניות למלך — יום מאם
הלכות תרשיש עם עבדי חורם — אנה
אחת לשלוש שנים תבואנה אניות — שלש שנה
תרשיש נשאות זהב וכסף שנהבים — בוא
וקופים ותוכיים: ויגדל המלך — תכה גדל
שלמה מכל מלכי הארץ לעשר
וחכמה: וכל מלכי הארץ מבקשים — בקש
את פני שלמה לשמע את חכמתו — פנה
אשר נתן האלהים בלבו: והם
מביאים איש מנחתו כלי כסף — בוא כלה
וכלי זהב ושלמות נשק ובשמים
סוסים ופרדים דבר שנה בשנה:
ויהי לשלמה ארבעת אלפים — היה רבע
אריות סוסים ומרכבות ושנים — ארה רבב
עשר אלף פרשים ויניחם בערי — שנה ינח
הרכב ועם המלך בירושלם: — עיר
ויהי מושל בכל המלכים מן — משל
הנהר ועד ארץ פלשתים ועד
גבול מצרים: ויתן המלך את — נתן
הכסף בירושלם כאבנים ואת
הארזים נתן כשקמים אשר
בשפלה לרב: ומוציאים סוסים — יצא
ממצרים לשלמה ומכל הארצות:
ושאר דברי שלמה הראשנים
והאחרונים הלא הם כתובים — כתב
על דברי נתן הנביא ועל — נבא
נבואת אחיה השילוני
ובחזות יעדו החזה על ירבעם — חזה
בן נבט: וימלך שלמה — מלך
בירושלם על כל ישראל
ארבעים שנה: וישכב שלמה עם — רבע שכב

אֲבֹתָיו וַיִּקְבְּרֻהוּ בְּעִיר דָּוִיד אָבִיו ׀ קבר
וַיִּמְלֹךְ רְחַבְעָם בְּנוֹ תַּחְתָּיו׃ מלך
Cap. x. וַיֵּלֶךְ רְחַבְעָם
שְׁכֶמָה כִּי שְׁכֶם בָּאוּ כָל יִשְׂרָאֵל ׀ בוא
לְהַמְלִיךְ אֹתוֹ׃ וַיְהִי כִּשְׁמֹעַ יָרָבְעָם ׀ היה
בֶּן נְבָט וְהוּא בְמִצְרַיִם אֲשֶׁר בָּרַח ׀ ברח
מִפְּנֵי שְׁלֹמֹה הַמֶּלֶךְ וַיָּשָׁב יָרָבְעָם ׀ שוב
מִמִּצְרָיִם׃ וַיִּשְׁלְחוּ וַיִּקְרְאוּ לוֹ וַיָּבֹא ׀ שלח קרא
יָרָבְעָם וְכָל יִשְׂרָאֵל וַיְדַבְּרוּ אֶל ׀ בוא דבר
רְחַבְעָם לֵאמֹר׃ אָבִיךָ הִקְשָׁה אֶת ׀ קשה
עֻלֵּנוּ וְעַתָּה הָקֵל מֵעֲבֹדַת אָבִיךָ ׀ על קלל
הַקָּשָׁה וּמֵעֻלּוֹ הַכָּבֵד אֲשֶׁר נָתַן
עָלֵינוּ וְנַעַבְדֶךָּ׃ וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם עוֹד ׀ עבד אמר
שְׁלֹשֶׁת יָמִים וְשׁוּבוּ אֵלָי וַיֵּלֶךְ ׀ יום
הָעָם׃ וַיִּוָּעַץ הַמֶּלֶךְ רְחַבְעָם אֶת ׀ יעץ
הַזְּקֵנִים אֲשֶׁר הָיוּ עֹמְדִים לִפְנֵי ׀ היה פנה
שְׁלֹמֹה אָבִיו בִּהְיֹתוֹ חַי לֵאמֹר ׀ היה
אֵיךְ אַתֶּם נוֹעָצִים לְהָשִׁיב לָעָם
הַזֶּה דָּבָר׃ וַיְדַבְּרוּ אֵלָיו לֵאמֹר
אִם תִּהְיֶה לְטוֹב לְהָעָם הַזֶּה
וּרְצִיתָם וְדִבַּרְתָּ אֲלֵהֶם דְּבָרִים ׀ רצה
טוֹבִים וְהָיוּ לְךָ עֲבָדִים כָּל הַיָּמִים׃ ׀ היה
וַיַּעֲזֹב אֶת עֲצַת הַזְּקֵנִים אֲשֶׁר ׀ עזב יעץ
יְעָצֻהוּ וַיִּוָּעֵץ אֶת הַיְלָדִים אֲשֶׁר
גָּדְלוּ אִתּוֹ הָעֹמְדִים לְפָנָיו׃ וַיֹּאמֶר
אֲלֵהֶם מָה אַתֶּם נוֹעָצִים וְנָשִׁיב ׀ שוב
דָּבָר אֶת הָעָם הַזֶּה אֲשֶׁר דִּבְּרוּ אֵלַי
לֵאמֹר הָקֵל מִן הָעֹל אֲשֶׁר נָתַן ׀ קלל
אָבִיךָ עָלֵינוּ׃ וַיְדַבְּרוּ אִתּוֹ הַיְלָדִים ׀ דבר
אֲשֶׁר גָּדְלוּ אִתּוֹ לֵאמֹר כֹּה תֹאמַר ׀ אמר
לָעָם אֲשֶׁר דִּבְּרוּ אֵלֶיךָ לֵאמֹר
אָבִיךָ הִכְבִּיד אֶת עֻלֵּנוּ וְאַתָּה הָקֵל ׀ כבד
מֵעָלֵינוּ כֹּה תֹאמַר אֲלֵהֶם קָטָנִּי
עָבָה מִמָּתְנֵי אָבִי׃ וְעַתָּה אָבִי
הֶעְמִיס עֲלֵיכֶם עֹל כָּבֵד וַאֲנִי אֹסִיף ׀ עמס יסף
עַל עֻלְּכֶם אָבִי יִסַּר אֶתְכֶם בַּשּׁוֹטִים

p̃tribus suis. Et sepelierũt eũ in ciuitate dauid. Regnauitq3 roboam filius eius pro eo. 10.

Profectus est autem roboam in sychē. Illuc enim cũcti israel cōuenerat vt constituerent eũ regem. Qd̃ cũ audisset hieroboã filius nabath q erat i egypto: fugerat q̃ppe illuc añ salomonē: statim reuersus est. Vocaueruntq3 eum & venit cum vniuerso israel: & locuti sunt ad roboam: dicentes. Pater tuus durissimo iugo nos p̃ssit: tu leuiora impa p̃re tuo qui nobis iposuit grauẽ fuitutẽ: & paululũ de onere subleua: vt seruiam9 tibi. Qui ait. Post tres dies reuertimi ad me. Cunq3 abiisset populus: iniit consiliũ cum senibus qui steterãt coram patre eius salomone dum adhuc viueret dicens. Quid datis consilii vt respondeam pp̃lo: Qui dixerunt ei. Si placueris pp̃lo huic & linieris eos verbis clemẽtibus: seruient tibi omni tempore. At ille reliquit cōsiliũ senum: & cum iuuenibus tractare cepit qui cũ eo nutriti fuerant: & erãt i cōitatu illi9. Dixit q3 ad eos. Quid vobis videtur: respōdere quid debeo populo huic qui dixit mihi subleua iugum quod imposuit nobis pater tuus. At illi responderunt vt iuuenes & nutriti cũ eo in deliciis: atq3 dixerũt. Sic loq̃ris populo qui dixit tibi: pr̃ tu9 aggrauauit iugũ nostrum: tu subleua: & respondebis ei. Minimus digitus meus grossior est lumbis patris mei. Pater meus imposuit vobis graue iugum: & ego maius pōdus apponã. Pater meus cecidit vos flagellis:

patribus suis: ⁊ sepelierũt eũ in ciuitate dauid
τῶν πατέρων αὐτοῦ, καὶ ἔθαψαν αὐτὸν ἐν πόλει δαυὶδ τοῦ
patris eius. ⁊ regnauit roboã filius eius pro eo.
πατρὸς αὐτοῦ. καὶ ἐβασίλευσε ῥοβοὰμ υἱὸς αὐτοῦ ἀντ' αὐτοῦ.
Et venit roboã in sychem: quoniam in sychem veniebat — Ca. 10 A
Καὶ ἦλθε ῥοβοὰμ εἰς συχέμ, ὅτι εἰς συχὲμ ἤρχετο
ois israel vt cōstituerent regẽ eũ. ⁊ factũ est vt audiuit
πᾶς ἰσραὴλ βασιλεῦσαι αὐτόν. καὶ ἐγένετο ὡς ἤκουσεν — 3.Reg. 12.a.
hieroboã filius nabat ⁊ ipse in egypto: quia fugit
ἱεροβοὰμ υἱὸς ναβὰτ καὶ αὐτὸς ἐν αἰγύπτῳ, ὅτι ἀπέδρα
a facie salomonis regis: ⁊ habita-
ἀπὸ προσώπου σολομῶντος τοῦ βασιλέως, καὶ κατῴκη-
uit hieroboã in egypto: ⁊ reuersus est hieroboã ex egy
σεν ἱεροβοὰμ ἐν αἰγύπτῳ, καὶ ἀπέστρεψεν ἱεροβοὰμ ἐξ αἰγύ
pto. ⁊ miserunt ⁊ vocauerunt eũ. ⁊ venit hiero
πτου. καὶ ἀπέστειλαν καὶ ἐκάλεσαν αὐτόν. καὶ ἦλθεν ἱερο-
boam ⁊ ois ecclesia israel: ⁊ locuti sunt ad
βοὰμ καὶ πᾶσα ἡ ἐκκλησία ἰσραήλ, καὶ ἐλάλησαν πρὸς
roboam dicentes: pater tuus durũ iposuit iugũ nr̃m:
ῥοβοὰμ λέγοντες, ὁ πατήρ σου ἐσκλήρυνε τὸν ζυγὸν ἡμῶν,
⁊ nũc subleua tu a seruitute patris tui
καὶ νῦν κούφισον σὺ ἀπὸ τῆς δουλείας τοῦ πατρός σου τῆς
dura ⁊ a iugo eius graui: quod dedit sup
σκληρᾶς καὶ ἀπὸ τοῦ ζυγοῦ αὐτοῦ τοῦ βαρέως, οὗ ἔδωκεν ἐφ' ἡ-
nos: ⁊ seruiemus tibi. ⁊ dixit ipsis roboã: i-
μᾶς, καὶ δουλεύσομέν σοι. καὶ εἶπεν αὐτοῖς ῥοβοάμ, πορεύ-
te vsq3 in tres dies: ⁊ reuertimini ad me: ⁊ abijt
εσθε ἕως τριῶν ἡμερῶν, καὶ ἐπιστρέψατε πρός με, καὶ ἀπῆλ — B
populus. ⁊ congregauit rex roboam se-
θεν ὁ λαός. καὶ συνήγαγεν ὁ βασιλεὺς ῥοβοὰμ τοὺς πρεσ
niores qui steterũt corã salomone patre
βυτέρους τοὺς ἑστῶτας ἐναντίον σολομῶντος τοῦ πατρὸς
eius viuẽte eo: ⁊ consuluit cũ eis di-
αὐτοῦ ζῶντος αὐτοῦ, καὶ συνεβουλεύσατο μετ' αὐτῶν λέ
cens: quõ vos datis cõsiliũ vt respõdeã ego pp̃lo
γων, πῶς ὑμεῖς βουλεύεσθε τοῦ ἀποκριθῆναί με τῷ λαῷ
huic verbũ: ⁊ locuti sũt seniores ad eũ
τούτῳ λόγον; καὶ ἐλάλησαν οἱ πρεσβύτεροι πρὸς αὐτὸν
dicentes: si in hodierno sis in bonũ pp̃lo huic
λέγοντες, ἐὰν ἐν τῇ σήμερον γένῃ εἰς ἀγαθὸν τῷ λαῷ τούτῳ
⁊ placueris eis: ⁊ locut9 fueris eis sermones bonos:
καὶ ἀρέσῃς αὐτοῖς, καὶ λαλήσῃς αὐτοῖς λόγους ἀγαθούς,
⁊ erũt tibi serui omnibus diebus. ⁊ reli-
καὶ ἔσονταί σοι δοῦλοι πάσας τὰς ἡμέρας. καὶ κατέλι-
quit cõsiliũ seniorũ: qui consuluerũt ei:
πε τὴν βουλὴν τῶν πρεσβυτέρων, οἳ συνεβουλεύσαντο αὐ
⁊ consuluit cũ puerulis qui nutriti
τῷ, καὶ συνεβουλεύσατο μετὰ τῶν παιδαρίων τῶν συνεκ-
erant cũ eo: qui steterũt corã eo. ⁊
τραφέντων μετ' αὐτοῦ, τῶν ἑστώτων ἐναντίον αὐτοῦ. καὶ — C
dixit eis: quid vos cõsulitis: ⁊ quod verbũ res
εἶπεν αὐτοῖς, τί ὑμεῖς βουλεύεσθε, καὶ τίνα λόγον ἀπο — 3.Reg. 12.c.
põdeã pp̃lo huic: qui locuti sũt ad me dicẽtes: di-
κριθῶ τῷ λαῷ τούτῳ, οἳ ἐλάλησαν πρός με λέγοντες, ἄ
mitte de iugo quod dedit pater tu9 sup nos? ⁊
νες ἀπὸ τοῦ ζυγοῦ οὗ ἔδωκεν ὁ πατήρ σου ἐφ' ἡμᾶς; καὶ
locuti sunt ei puerulis qui nutriti fuerũt cũ
ἐλάλησαν αὐτῷ τὰ παιδάρια τὰ συνεκτραφέντα μετ' αὐ
eo dicentes: sic loqueris populo huic: qui
τοῦ λέγοντα, οὕτως λαλήσεις τῷ λαῷ τούτῳ, τῷ
locutus est ad te ⁊ dicebat: pater tu9 aggrauauit
λαλήσαντι πρὸς σὲ καὶ λέγοντι, ὁ πατήρ σου ἐβάρυνε
iugũ nr̃m: ⁊ tu nũc subleua de iugo nr̃o.
τὸν ζυγὸν ἡμῶν, καὶ σὺ νῦν κούφισον ἀπὸ τοῦ ζυγοῦ ἡμῶν.
sic dices ad eos: paruus digitus me9 grossi-
οὕτως ἐρεῖς πρὸς αὐτούς, ὁ μικρὸς δάκτυλός μου παχύ-
or lũbis patris mei: ⁊ nũc pater meus
τερος τῆς ὀσφύος τοῦ πατρός μου, καὶ νῦν ὁ πατήρ μου
iposuit vobis iugũ graue: ⁊ ego addã sup iu
ἐνέθηκεν ὑμῖν ζυγὸν βαρύν, καὶ ἐγὼ προσθήσω ἐπὶ τὸν ζυ
gũ vr̃m. pater me9 corripuit vos in flagellis.
γὸν ὑμῶν. ὁ πατήρ μου ἐπαίδευσεν ὑμᾶς ἐν μάστιξι,

⁊ ego corripiā vos in ſcorpionib⁹. ⁊ venit hiero
καὶ ἐγὼ παιδεύσω ὑμᾶς ἐν σκορπίοις. καὶ ἦλθεν ἱερο-
boam ⁊ ois popul⁹ ad roboā die tertia:
βοὰμ καὶ πᾶς ὁ λαὸς πρὸς ῥοβοὰμ τῇ ἡμέρᾳ τῇ τρίτῃ,
ſicut locut⁹ eſt rex dicēs: reuertimini ad me
ὡς ἐλάλησεν ὁ βασιλεὺς λέγων, ἐπιστρέψατε πρός με
die tertia: ⁊ reſpōdit eis rex du-
τῇ ἡμέρᾳ τῇ τρίτῃ, καὶ ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὁ βασιλεὺς σκλη-
ra: ⁊ reliquit rex roboā cōſiliū
ρά, καὶ ἐγκατέλιπεν ὁ βασιλεὺς ῥοβοὰμ τὴν βουλὴν
ſeniorū: ⁊ locut⁹ eſt ad eos iuxta
τῶν πρεσβυτέρων, καὶ ἐλάλησε πρὸς αὐτοὺς κατὰ τὴν
cōſiliū iuniorū dicens: pater me⁹ aggrauauit
βουλὴν τῶν νεωτέρων λέγων, ὁ πατήρ μου ἐβάρυνε τὸν
iugū veſtrū: ⁊ ego apponā in illud. pater me⁹
ζυγὸν ὑμῶν, καὶ ἐγὼ προσθήσω ἐπ' αὐτόν. ὁ πατήρ μου
corripuit vos in flagellis: ⁊ ego corripiā vos
ἐπαίδευσεν ὑμᾶς ἐν μάστιξι, καὶ ἐγὼ παιδεύσω ὑμᾶς
in ſcorpionib⁹. ⁊ nō audiuit rex ppl̄m: qm̄
ἐν σκορπίοις. καὶ οὐκ ἤκουσεν ὁ βασιλεὺς τοῦ λαοῦ, ὅτι
erat ſubuerſio a deo: vt ſtatueret dñs
ἦν μεταστροφὴ ἀπὸ τοῦ θεοῦ, ἵνα ἀναστήσῃ κύριος τὸν
ſermonē ſuū: quē locut⁹ eſt in manu achia ſyloni-
λόγον αὐτοῦ, ὃν ἐλάλησεν ἐν χειρὶ ἀχία τοῦ σηλωνί-
te de hieroboā filio nabat. ⁊ ois iſrael vi-
του περὶ ἱεροβοὰμ υἱοῦ ναβάτ. καὶ πᾶς ἰσραὴλ εἶ-
dit: qm̄ nō audiuit eos rex: ⁊ reſpon-
δεν, ὅτι οὐκ ἤκουσεν αὐτῶν ὁ βασιλεύς, καὶ ἀπεκρί-
dit ois ppl̄s ad regē dicēs: q̄ nobis
θη πᾶς ὁ λαὸς πρὸς τὸν βασιλέα λέγων, τίς ἡμῖν
pars in dauid ⁊ hereditas in filio ieſſai? reuerte-
μερὶς ἐν δαυὶδ καὶ κληρονομία ἐν υἱῷ ἰεσσαί; ἀπότρεχε
re vir in tabernacula tua iſrael: nūc aſpice
ἀνὴρ εἰς τὰ σκηνώματά σου ἰσραήλ, νῦν βλέπε
domū tuā dauid. ⁊ abijt ois iſrael in
τὸν οἶκόν σου δαυίδ. καὶ ἐπορεύθη πᾶς ἰσραὴλ εἰς τὰ
tabernacula ſua. ⁊ viri iſrael q̄ habitabant
σκηνώματα αὐτοῦ. καὶ ἄνδρες ἰσραὴλ οἱ κατοικοῦντες
3.Reg. 12.d. in ciuitatib⁹ iude regnare fecerūt ſuper ſe robo
ἐν πόλεσιν ἰούδα ἐβασίλευσαν ἐπὶ ἑαυτοὺς τὸν ῥοβο-
am. ⁊ miſit roboā rex adorā
άμ. καὶ ἀπέστειλεν ῥοβοὰμ ὁ βασιλεὺς τὸν ἀδωρὰμ
q̄ ſup tributū: ⁊ lapidauerūt eū filij iſ-
τὸν ἐπὶ τοῦ φόρου, καὶ ἐλιθοβόλησαν αὐτὸν υἱοὶ ἰσ-
rael in lapidib⁹: ⁊ mortu⁹ eſt. ⁊ rex robo
ραὴλ ἐν λίθοις, καὶ ἀπέθανεν. καὶ ὁ βασιλεὺς ῥοβο-
am feſtinauit aſcendere in currū: vt fu-
ὰμ ἔσπευσε τοῦ ἀναβῆναι εἰς τὸ ἅρμα, τοῦ φυ-
geret in hieruſalē: ⁊ p̄uaricat⁹ ē iſrael in do
γεῖν εἰς ἱερουσαλήμ, καὶ ἠθέτησεν ἰσραὴλ ἐν τῷ οἴ-
mo dauid vſq; ad diem hanc
κῳ δαυὶδ ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης. Ca. 11.

Et venit roboā in hieruſalē: ⁊ congre-
Καὶ ἦλθε ῥοβοὰμ εἰς ἱερουσαλήμ, καὶ ἐξεκκλη-
3.Reg. 12.a. gauit domū iuda ⁊ beniami centū octogin-
σίασε τὸν οἶκον ἰούδα καὶ βενιαμὶν ἑκατὸν ὀγδοήκον-
ta milia iuuenū facientiū bellū: vt
τα χιλιάδας νεανίσκων ποιούντων πόλεμον, τοῦ
dimicaret cū iſrael ⁊ cōuerteret re-
πολεμῆσαι μετὰ ἰσραὴλ καὶ ἐπιστρέψαι τὴν βασι-
gnū ſibi. ⁊ fact⁹ eſt ſermo dñi ad ſamea
λείαν ἑαυτῷ. καὶ ἐγένετο λόγος κυρίου πρὸς σαμαία
hominē dei dicens: loquere ad roboā filiū
ἄνθρωπον τοῦ θεοῦ λέγων, εἰπὲ πρὸς ῥοβοὰμ τὸν τοῦ
ſalomonis regē iuda: ⁊ ad oēm iſrael
σολομῶντος βασιλέα ἰούδα, καὶ πρὸς πάντα ἰσραὴλ
q̄ eſt iuda ⁊ beniami dicēs: hec dicit dñs
τὸν μετὰ ἰούδα καὶ βενιαμὶν λέγων, τάδε λέγει κύριος,
nō aſcēdetis ⁊ nō pugnabitis cū fratribus
οὐκ ἀναβήσεσθε καὶ οὐ πολεμήσετε μετὰ τῶν ἀδελφῶν
vſtris: reuertimini vnuſquiſq; in domū ſuam:
ὑμῶν, ἀποστρεφέτω ἕκαστος εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ.

ego vero cedā vos ſcor
pioib⁹. Venit ergo hie-
roboā & vniuerſus po-
pul⁹ ad roboā die tertio
ſicut preceperat eis.
Reſponditq; rex dura
derelicto conſilio
ſeniorū: locutuſq; ē iux
ta iuuenū volūtatē. Pr̄
me⁹ graue vobis ipoſuit
iugū: qd̄ ego graui⁹ fa
ciam. Pater meus ceci-
dit vos flagellis:
ego vero cedā vos ſcor
pioib⁹. Et nō acquieuit
populi precibus. Erat
enim voluntatis
dei: vt compleretur
ſmo ei⁹ quē locut⁹ fue
rat p manū ahie ſylōitis
ad hieroboā filiū naba
th. Populus āt vniuerſus
rege duriora dicente: ſic
locutus eſt ad eum.
Non eſt nobis pars in
dauid:
neq; hereditas in filio
iſai. Reuertere i taberna
cula tua iſrl̄. Tu aūt pa-
ſce domum tuā dauid.
Et abijt iſrael in taber-
nacula ſua. Sup filios āt
iſrael qui habitabant i
ciuitatibus iuda
regnauit roboam. Mi-
ſitq;
rex roboam aduram
qui preerat
tributis: & lapidauerūt
eum filij iſrael:
& mortu⁹ ē. Porro rex
roboam currū feſtinauit
aſcēdere: & fugit in hie
ruſalem.
Receſſitq; iſrl̄ a domo
dd̄ vſq; ad diē hāc. 11.

Venit autem roboā
in
hieruſalē & conuocauit
vniuerſam domū iuda
& bēiamin cētū octogi
ta milia electorum
atq; bellātiū: vt dimica
ret contra iſrael
& conuerteret ad ſe re-
gnum ſuum.
Factuſq; ē ſmo dñi ad
ſemeiam hominem
dei: dicens. Loquere
ad roboam
filium ſalomonis regē
iuda: & ad vniuerſum
iſrael qui eſt in iuda &
beniamin.
Hec dicit dñs. Nō aſcē
detis neq; pugnabitis
cōtra fr̄es vr̄os: reuerta
tur vnuſq̄ſq; i domū ſuā

וַאֲנִי בָּעֲקְרַבִּים׃ וַיָּבֹא יָרָבְעָם וְכָל — בוא
הָעָם אֶל רְחַבְעָם בַּיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי — שָׁלשׁ
כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר הַמֶּלֶךְ לֵאמֹר שׁוּבוּ אֵלַי
בַּיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי׃ וַיַּעֲנֵם הַמֶּלֶךְ קָשָׁה — עָנָה
וַיַּעֲזֹב הַמֶּלֶךְ רְחַבְעָם אֵת עֲצַת — עָזַב יָעַץ
הַזְּקֵנִים׃ וַיְדַבֵּר אֲלֵהֶם כַּעֲצַת הַיְלָדִים — דָּבַר
לֵאמֹר אַכְבִּיד אֶת עֻלְּכֶם וַאֲנִי אֹסִיף — כָּבַד יָסַף
עָלָיו אָבִי יִסַּר אֶתְכֶם בַּשּׁוֹטִים
וַאֲנִי בָּעֲקְרַבִּים׃ וְלֹא שָׁמַע הַמֶּלֶךְ
אֶל הָעָם כִּי הָיְתָה נְסִבָּה מֵעִם — הָיָה סָבַב
הָאֱלֹהִים לְמַעַן הָקִים יְהוָה אֶת — קוּם
דְּבָרוֹ אֲשֶׁר דִּבֶּר בְּיַד אֲחִיָּהוּ הַשִּׁלוֹנִי
אֶל יָרָבְעָם בֶּן נְבָט׃ וְכָל יִשְׂרָאֵל כִּי לֹא
שָׁמַע הַמֶּלֶךְ לָהֶם וַיָּשִׁיבוּ הָעָם אֶת — שׁוּב
הַמֶּלֶךְ לֵאמֹר מַה לָּנוּ חֵלֶק בְּדָוִיד
וְלֹא נַחֲלָה בְּבֶן יִשַׁי אִישׁ לְאֹהָלֶיךָ
יִשְׂרָאֵל עַתָּה רְאֵה בֵיתְךָ דָּוִיד
וַיֵּלֶךְ כָּל יִשְׂרָאֵל לְאֹהָלָיו׃ וּבְנֵי
יִשְׂרָאֵל הַיֹּשְׁבִים בְּעָרֵי יְהוּדָה — עִיר
וַיִּמְלֹךְ עֲלֵיהֶם רְחַבְעָם׃ וַיִּשְׁלַח — מָלַךְ שָׁלַח
הַמֶּלֶךְ רְחַבְעָם אֶת הֲדֹרָם אֲשֶׁר עַל
הַמַּס וַיִּרְגְּמוּ בוֹ בְנֵי יִשְׂרָאֵל אֶבֶן — רָגַם
וַיָּמֹת וְהַמֶּלֶךְ רְחַבְעָם הִתְאַמֵּץ — מוּת אָמַץ
לַעֲלוֹת בַּמֶּרְכָּבָה לָנוּס יְרוּשָׁלָםִ׃ — עָלָה רָכַב
וַיִּפְשְׁעוּ יִשְׂרָאֵל בְּבֵית דָּוִיד עַד — פָּשַׁע
הַיּוֹם הַזֶּה׃ וַיָּבֹא רְחַבְעָם — Cap. xj.
יְרוּשָׁלַםִ וַיַּקְהֵל אֶת בֵּית יְהוּדָה — בוא
וּבִנְיָמִן מֵאָה וּשְׁמוֹנִים אֶלֶף בָּחוּר — קָהַל
עֹשֵׂה מִלְחָמָה לְהִלָּחֵם עִם יִשְׂרָאֵל — בָּחַר
לְהָשִׁיב אֶת הַמַּמְלָכָה לִרְחַבְעָם׃ — לָחַם
וַיְהִי דְּבַר יְהוָה אֶל שְׁמַעְיָהוּ אִישׁ — שׁוּב מָלַךְ
הָאֱלֹהִים לֵאמֹר׃ אֱמֹר אֶל רְחַבְעָם — הָיָה
בֶּן שְׁלֹמֹה מֶלֶךְ יְהוּדָה וְאֶל כָּל
יִשְׂרָאֵל בִּיהוּדָה וּבִנְיָמִן לֵאמֹר׃
כֹּה אָמַר יְהוָה לֹא תַעֲלוּ וְלֹא תִלָּחֲמוּ — עָלָה
עִם אֲחֵיכֶם שׁוּבוּ אִישׁ לְבֵיתוֹ

כי מאתי נהיה הדבר הזה וישמעו את דברי יהוה וישבו מללכת אל ירבעם׃ וישב רחבעם בירושלם ויבן ערים למצור ביהודה׃ ויבן את בית לחם ואת עיטם ואת תקוע׃ ואת בית צור ואת שוכו ואת עדלם׃ ואת גת ואת מרשה ואת זיף׃ ואת אדורים ואת לכיש ואת עזקה׃ ואת צרעה ואת אילון ואת חברון אשר ביהודה ובבנימן ערי מצרות׃ ויחזק את המצורות ויתן בהם נגידים ואצרות מאכל ושמן ויין׃ ובכל עיר ועיר צנות ורמחים ויחזקם להרבה מאד ויהי לו יהודה ובנימן׃ והכהנים והלוים אשר בכל ישראל התיצבו עליו מכל גבולם׃ כי עזבו הלוים את מגרשיהם ואחזתם וילכו ליהודה ולירושלם כי הזניחם ירבעם ובניו מכהן ליהוה׃ ויעמד לו כהנים לבמות ולשעירים ולעגלים אשר עשה׃ ואחריהם מכל שבטי ישראל הנתנים את לבבם לבקש את יהוה אלהי ישראל באו ירושלם לזבוח ליהוה אלהי אבותיהם׃ ויחזקו את מלכות יהודה ויאמצו את רחבעם בן שלמה לשנים שלוש כי הלכו בדרך דויד ושלמה לשנים שלוש׃ ויקח לו רחבעם אשה את מחלת בת ירימות בן דויד אביחיל בת אליאב בן ישי׃ ותלד לו בנים את יעוש ואת שמריה ואת זהם׃ ואחריה לקח את מעכה בת אבשלום ותלד לו את אביה ואת עתי ואת זיזא ואת שלמית׃ ויאהב רחבעם את מעכה בת אבשלום מכל

Margin: היה שמע / שוב ילך / בנה עיר / צור / חזק / נתן נגד / אכל / צנן רבה / היה / יצב גבל / גרש / זנח / עמד / במה שער / נתן / בוא זבח / אמץ / שנה / לקח / איש / ילד בנה / אהב

qa mea hoc gestũ ẽ volũtate. Qui cũ audissent sermonem dñi: reuersi sũt: nec prexerũt cõtra hieroboam. Habitauit autẽ roboam in hierl̃m: & edificauit ciuitates muratas in iuda: extruxitq; bethleem & ethan & thecue. Bethsur quoq; & socco & odollã: necnon & geth & maresa & ziph sed & aduram & lachis & azecha: sa raa quoq; ahialon & hebron q̃ erant in iuda & bẽiamin ciuitates munitissimas. Cũq; clausisset eas muris: posuit in eis principes: ciborũq; horrea: hoc est olei & vini. Sed & i singulis vrbibus fecit armamentaria scutorũ & hastarũ: firmauitq; eas sũma diligẽtia: & imperauit sup iudã & bẽiamin. Sacerdotes aũt & leuite q erãt in vniuerso isrl̃: venerũt ad eũ de cũctis sedib⁹ suis relinquẽtes suburbana & possessiones suas: et trãseũtes ad iudã et hierl̃m: eo q abiecisset eos hieroboã & posteri ei⁹ ne sacerdotio dñi fũgerentur: q cõstituit sibi sacerdotes excelsoꝶ & demonioꝶ vitolorumq; quos fecerat. Sed & de cũctis tribub⁹ israel quicunq; dederant cor suum vt quererent dominum deum isrl̃: venerũt ĩ hierl̃m ad ĩmolãdũ victias suas corã dño deo patrũ suoꝶ: & roborauerunt regnũ iuda & cõfirmauerunt roboã filiũ salomõis p tres annos. Ambulauerunt enim in viis dauid & salomõis ãnis tantũ tribus. Duxit aũt roboam vxorem maalath filiam hierimuth filii dauid: abiail quoq; filiã heliab filii isai que peperit ei filios ieos & somoriã & zoom. Post hanc quoq; accepit maacham filiã absalom: que peperit ei abiã & abi & ziza et salumith. Amauit autem roboam maacham filiam absalon super omnes

q̃m a me factũ est verbũ hoc. & audierũt ser-
ὅτι παρ᾽ ἐμοῦ ἐγένετο τὸ ῥῆμα τοῦτο. καὶ ἤκουσαν τοῦ λό-
monẽ dñi: & reuersi sunt vt nõ irent cõtra hie-
γου κυρίου, καὶ ἀπεστράφησαν τοῦ μὴ πορευθῆναι ἐπὶ ἱε-
roboam. & habitauit roboã in hierusalẽ: & edifi-
ροβοάμ. καὶ κατῴκησε ῥοβοὰμ ἐν ἱερουσαλήμ, καὶ ᾠκοδό-
cauit ciuitates muratas in iudea: & edificauit
μησε πόλεις τειχήρεις ἐν τῇ ἰουδαίᾳ, καὶ ᾠκοδόμησε τὴν B
bethleem & etã & thecoe & bethsur &
βαιθλεὲμ καὶ τὴν ἐτὰμ καὶ τὴν θεκωὲ καὶ τὴν βαιθσοὺρ καὶ
socchos & hodollã & geth & marissa
τὴν σοκχὼ, καὶ τὴν ὀδολλὰμ καὶ τὴν γὲθ καὶ τὴν μαρισὰ
& ziph: & adorã & lachis & azeca &
καὶ τὴν ζίφ, καὶ τὴν ἀδωρὰμ καὶ τὴν λαχεὶς καὶ τὴν ἀζηκὰ καὶ
saraa: & calõ & chebrõ que in iu-
τὴν σαραὰ, καὶ τὴν αἰαλὼμ καὶ τὴν χεβρὼν τὴν ἐν τῇ ἰου-
dea & bẽiamin ciuitates muratas. & muniuit e-
δαίᾳ καὶ βενιαμὶν πόλεις τειχήρεις. καὶ ὠχύρωσεν αὐ-
as muris: & dedit in eis duces: & cel-
τὰς τείχεσι, καὶ ἔδωκεν ἐν αὐταῖς ἡγουμένους, καὶ τα-
laria ciboꝝ & vinũ & oleũ: per ciuitatẽ
μιεῖα βρωμάτων καὶ οἶνον καὶ ἔλαιον, κατὰ πόλιν
& ciuitatẽ scuta & hastas: & firmauit eas in
καὶ πόλιν θυρεοὺς καὶ δόρατα, καὶ κατίσχυσεν αὐτὰς εἰς
multitudinẽ valde: & fuerũt ei iuda & bẽiamin.
πλῆθος σφόδρα, καὶ ἦσαν αὐτῷ ἰούδας καὶ βενιαμίν.
& sacerdotes & leuite q̃ fuerũt in omni israel cõ-
καὶ οἱ ἱερεῖς καὶ οἱ λευῖται οἱ ἦσαν ἐν παντὶ ἰσραὴλ συ-
gregati sũt ad eũ de oĩbus terminis: q̃m de- C
νήχθησαν πρὸς αὐτὸν ἐκ πάντων τῶν ὁρίων, ὅτι ἐγ-
reliquerũt leuite habitacula sua q̃ sũt
κατέλιπον οἱ λευῖται τὰ σκηνώματα αὐτῶν τὰ τῆς
possessionis sue: & transierunt ad iudam
κατασχέσεως αὐτῶν, καὶ ἐπορεύθησαν πρὸς ἰούδαν
in hierusalẽ: q̃m eiecit eos hieroboã &
εἰς ἱερουσαλήμ, ὅτι ἐξέβαλεν αὐτοὺς ἱεροβοὰμ καὶ
filij eius: ne ministrarẽt dño. & consti- 1.Reg.
οἱ υἱοὶ αὐτοῦ, μὴ λειτουργεῖν κυρίῳ. καὶ κατέστη- 18.b.
tuit sibi sacerdotes excelsoꝝ & idolis
σεν ἑαυτῷ ἱερεῖς τῶν ὑψηλῶν καὶ τοῖς εἰδώλοις
& vanis & vitulis: quas fecit
καὶ τοῖς ματαίοις καὶ τοῖς δαμάλεσιν, ἃς ἐποίη-
hieroboã. & eiecit leuitas de tri-
σεν ἱεροβοάμ. καὶ ἐξέβαλε τοὺς λευίτας ἀπὸ φυ-
bub⁹ israel: q̃ dederũt corda sua vt quererẽt
λῶν ἰσραὴλ, οἳ ἔδωκαν καρδίας αὐτῶν ζητῆσαι
dñm deũ israel: & venerũt in hierusalẽ: ad sacri-
κύριον τὸν θεὸν ἰσραὴλ, καὶ ἦλθον εἰς ἱερουσαλὴμ, θῦ-
ficãdũ dño deo patrũ suoꝝ: & robo-
σαι κυρίῳ τῷ θεῷ τῶν πατέρων αὐτῶν, καὶ κατί-
rauerũt regnũ iuda. & fortificat⁹ est ro-
σχυσαν τὴν βασιλείαν ἰούδα. καὶ κατίσχυσε ῥο- D
boam filius salomonis in ãnos tres: q̃m ãbulauit via
βοὰμ υἱὸς σολομῶντος εἰς ἔτη τρία, ὅτι ἐπορεύθη ὁδῷ
dauid & salomonis in ãnos tres. & accepit sibi
δαυὶδ καὶ σολομῶντος εἰς ἔτη τρία. καὶ ἔλαβεν ἑαυ-
roboam vxorẽ maelleth filiã hierimuth fi-
τῷ ῥοβοὰμ γυναῖκα τὴν μαελλὲθ θυγατέρα ἱεριμοὺθ υἱ-
lij dauid & abichail filiã eliab filij isai: &
οῦ δαυὶδ καὶ ἀβιχαὶλ θυγατέρα ἐλιὰβ υἱοῦ ἰεσσαί, καὶ
peperit ei filios ieus & samariã &
ἔτεκεν αὐτῷ υἱοὺς τὸν ἰεοὺς καὶ τὸν σαμαρίαν καὶ
zaam. & post hec accepit maacha sibi
τὸν ζαάμ. καὶ μετὰ ταῦτα ἔλαβεν τὴν μααχὰ ἑαυ-
filiã abessalom: & peperit ei
τῷ τὴν θυγατέρα ἀβεσσαλώμ, καὶ ἔτεκεν αὐτῷ τὸν
abia & ethei & ziza & salomith.
ἀβιὰ καὶ τὸν ἐθθὶ καὶ τὸν ζιζὰ καὶ τὸν σαλωμίθ.
& amauit roboam maacha filiã abes-
καὶ ἠγάπησε ῥοβοὰμ τὴν μααχὰ θυγατέρα ἀβεσ-
salom sup omnes
σαλὼμ ὑπὲρ πάσας τὰς

vxores suas & cōcubinas: q̄m vxores decē
γυναῖκας αὐτοῦ καὶ τὰς παλλακάς, ὅτι γυναῖκας δέκα
et octo habuit: & cōcubinas sexaginta: & genuit viginti
ὀκτὼ εἶχε, καὶ παλλακὰς ἑξήκοντα, καὶ ἐγέννησεν εἴκοσι
& octo filios: & filias sexaginta. & cōstitu=
καὶ ὀκτὼ υἱούς, καὶ θυγατέρας ἑξήκοντα. καὶ κατέστη=
it roboam abia filiū maacha in principē & du=
σε ῥοβοὰμ τὸν ἀβιὰ τὸν τῆς μααχὰ εἰς ἄρχοντα καὶ ἡγού
cē in fratrib⁹ suis: q̄m cogitabat facere
μενον ἐν τοῖς ἀδελφοῖς αὐτοῦ, ὅτι διενοεῖτο τοῦ βα=
regē eū. & auct⁹ fuit abia: & pfecit super
σιλεῦσαι αὐτόν. καὶ ηὐξήθη ἀβία, καὶ διήκοψε παρὰ
oēs filios eius: & in cūctis finib⁹ iu
πάντας τοὺς υἱοὺς αὐτοῦ, καὶ ἐν πᾶσι τοῖς ὁρίοις ἰού
da & beniamin: & in ciuitatib⁹ munitis
δα καὶ βενιαμίν, καὶ ἐν ταῖς πόλεσι ταῖς ὀχυραῖς ἐ
pbebuit in eis escas in multitudinē multā: & pe=
δωκεν ἐν αὐτοῖς τροφὰς εἰς πλῆθος πολύ, καὶ ἠτή=
tiuit multitudinē vxorum.
σατο πλῆθος γυναικῶν. Ca.12.

A Et factū est postq̄ pparatū est regnū roboā: &
Καὶ ἐγένετο ὡς ἡτοιμάσθη ἡ βασιλεία ῥοβοάμ, καὶ
postq̄ roboratū est: dereliquit legē dn̄i: & oīs
ὡς ἐκραταιώθη, ἐγκατέλιπε τὸν νόμον κυρίου, καὶ πᾶς
israel cū eo. & factū est in ānō quinto
ἰσραὴλ μετ' αὐτοῦ. καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ἔτει τῷ πέμπτῳ τῆς
regni roboā: ascēdit susac rex egypti
βασιλείας ῥοβοάμ, ἀνέβη σουσὰκ βασιλεὺς αἰγύπτου
in hierusalē: q: peccauerāt corā dn̄o: in mil=
ἐπὶ ἱερουσαλήμ, ὅτι ἥμαρτον ἔναντι κυρίου, ἐν χιλί=
le & ducentis currib⁹: & sexaginta milib⁹ equi
αις καὶ διακοσίαις ἅρμασι, καὶ ἑξήκοντα χιλιάσιν ἵππ=
tū. & nō erat nūerus multitudinis q̄ venit
ων. καὶ οὐκ ἦν ἀριθμὸς τοῦ πλήθους τοῦ ἐλθόντος
cū eo ex egypto libyes troglodyte & ethiopes
μετ' αὐτοῦ ἐξ αἰγύπτου λίβυες τρωγλοδύται καὶ αἰθίοπες,
& ceperunt ciuitates munitas: q̄ erant
καὶ κατεκράτησαν τῶν πόλεων τῶν ὀχυρῶν, αἳ ἦσαν
in iuda: & venerūt in hierusalē. & semeas pro
ἐν ἰούδα, καὶ ἦλθον εἰς ἱερουσαλήμ. καὶ σαμαίας ὁ προ
pheta venit ad roboā & ad principes iu=
φήτης ἦλθε πρὸς ῥοβοὰμ καὶ πρὸς τοὺς ἄρχοντας ἰού=
da q̄ cōgregati fuerāt in hierusalē a facie
δα τοὺς συναχθέντας εἰς ἱερουσαλὴμ ἀπὸ προσώπου
susac. & dixit eis: sic dixit dn̄s: vos
σουσάκ. καὶ εἶπεν αὐτοῖς, οὕτως εἶπε κύριος, ὑμεῖς

B reliquistis me: & ego relinquā vos in ma=
ἐγκατελίπετέ με, κἀγὼ ἐγκαταλείψω ὑμᾶς ἐν χει=
nu susac. & verecūdati sūt pricipes israel &
ρὶ σουσάκ. καὶ ἠσχύνθησαν οἱ ἄρχοντες ἰσραὴλ καὶ ὁ
rex: & dixerūt: iustus dn̄s. & cū vi=
βασιλεύς, καὶ εἶπον, δίκαιος ὁ κύριος. καὶ ἐν τῷ ἰ=
disset dn̄s: q̄ cōuersi fuerāt: fact⁹ est sermo domi
δεῖν τὸν κύριον, ὅτι ἐνετράπησαν, ἐγένετο λόγος κυρί=
ni ad semeā dicēs: cōuersi sunt nō disper=
ου πρὸς σαμαίαν λέγων, ἐνετράπησαν· οὐ καταφθε=
dā eos: & dabo eis q̄si pauxillū in salu=
ρῶ αὐτούς, καὶ δώσω αὐτοῖς ὡσεὶ μικρὸν εἰς σωτη=
tē: & nō stillabit furor me⁹ sup hierusalem in ma=
ρίαν, καὶ οὐ μὴ στάξῃ ὁ θυμός μου ἐπὶ ἱερουσαλὴμ ἐν χει=
nu susac: q̄m erunt ei in seruos: & cogno=
ρὶ σουσάκ, ὅτι ἔσονται αὐτῷ εἰς δούλους, καὶ γνώσον=
scēt seruitutē meā & seruitutē regni
ται τὴν δουλείαν μου καὶ τὴν δουλείαν τῆς βασιλείας
terre. & ascēdit susac rex egypti ad
τῆς γῆς. καὶ ἀνέβη σουσὰκ βασιλεὺς αἰγύπτου ἐπὶ
hierusalē: & cepit thesauros q̄ erant in domo
ἱερουσαλήμ, καὶ ἔλαβε τοὺς θησαυροὺς τοὺς ἐν οἴκῳ
dn̄i: & thesauros q̄ erāt in domo regis:
κυρίου, καὶ τοὺς θησαυροὺς τοὺς ἐν οἴκῳ βασιλέως,

C omnia tulit. & tulit clypeos
τὰ πάντα ἔλαβε. καὶ ἔλαβε τοὺς θυρεοὺς oooooo

vxores suas & concubinas. Nam vxores ooooo decem & octo duxerat: cōcubinas āt sexagita: & genuit viginti octo filios ooooooooooooooo & sexaginta filias. Cōstituit vero in capite oo abiam filium maacha ducem super omnes oo frēs suos: ipsū ēm regē facere cogitabat: quia sapiētior fuit & potētior sup oēs filios ei⁹: & i cūctis finib⁹ iuda & beniamin: & in vniuersis ciuitatib⁹ muratis. Prebuitq̧ eis escas plurias: & mltas petiuit vxores.

Vnq̧ roboratū 12. fuisset regnū roboā & cōfortatum: dereliquit legem domini: & oīs israel cum eo. oooooooo Anno autem quinto regni oooooooooooooooo roboam: ascēdit sesac rex egypti ooooooooooo in hierusalē: quia peccauerunt domino: ooooo cū mille ducentis curribus: & sexagita milib⁹ equitum. Nec erat numerus vulgi quod oooo venerat cū eo ex egypto: libies scȝ & troglodyte & ethiopes: cepitq̧ ciuitates munitissimas in iuda: & venit vsq̧ in hierusalem. oooooooooooo Semeias āt ppheta ingressus ē ad roboam & pricipes iuda: q cōgregati fuerāt in hierl̄m fugiētes sesac. Dixitq̧ ad eos. Hec dicit oooooooo dominus. Vos reliquistis me: & ego ooooooo reliqui vos in manu sesac. Consternatiq̧ oooo principes israel & rex: dixerunt. Iustus est oo dn̄s. Cūq̧ vidisset dn̄s q̄ hūiliati essēt: fact⁹ ē sermo dn̄i ad semeiam dicēs. Quia hūiliati sūt non disperdam eos: dabōq̧ eis pauxillum ooo auxilii: & non stillabit furor meus ooooooooooo sup hierl̄m p manū sesac. Verūtn̄ seruient ei vt sciāt distātiam seruitutis mee & seruitutis oo regni terrarū. Recessit itaq̧ sesac rex ooooooo egypti ab hierusalem sublatis oooooooooooooo thesauris domus domini & domus oooooooooo regis: omniaq̧ secum tulit: & clypeos ooooo

נשיו ופילגשיו, כי נשים שמונה
עשרה נשא ופילגשים ששים,
ויולד עשרים ושמונה בנים
וששים בנות: ויעמד לראש
רחבעם את אביה בן מעכה לנגיד
באחיו, כי להמליכו: ויבן ויפרץ
מכל בניו לכל ארצות יהודה
ובנימן לכל ערי המצרות, ויתן
להם המזון לרב, וישאל המון
נשים: ויהי כהכין Cap. xij.
מלכות רחבעם וכחזקתו, עזב את
תורת יהוה, וכל ישראל עמו:
ויהי בשנה החמישית למלך
רחבעם, עלה שישק מלך מצרים
על ירושלם, כי מעלו ביהוה:
באלף ומאתים רכב ובששים אלף
פרשים, ואין מספר לעם אשר
באו עמו ממצרים, לובים סכיים
וכושים: וילכד את ערי המצרות
אשר ליהודה, ויבא עד ירושלם:
ושמעיה הנביא בא אל רחבעם ושרי
יהודה אשר נאספו אל ירושלם
מפני שישק, ויאמר להם כה אמר
יהוה אתם עזבתם אתי, ואף אני
עזבתי אתכם ביד שישק: ויכנעו
שרי ישראל והמלך, ויאמרו צדיק
יהוה: ובראות יהוה כי נכנעו, היה
דבר יהוה אל שמעיה לאמר, נכנעו
לא אשחיתם, ונתתי להם כמעט
לפליטה, ולא תתך חמתי
בירושלם ביד שישק: כי יהיו לו
לעבדים, וידעו עבודתי ועבודת
ממלכות הארצות: ויעל שישק מלך
מצרים על ירושלם, ויקח את
אצרות בית יהוה ואת אצרות בית
המלך את הכל לקח, ויקח את מגני

נשה
ילד שמן
בנה עמד
נגד
מלך בנה
פרץ עיר
צור נתן
זון שאל
המן נשה
היה כון
ירה
חמש
מאה
ספר
בוא
לכד עיר
נבא שור
אסף
פנה אמר
כנע
צדק
ראה כנע
שחת נתן
פלט נתך
יהם היה
עבד
מלך עלה
לקח
אצר

in ſempiternū ⁊ filijs eius in pactū ſalis. ⁊ ſur
εἰς τὸν αἰῶνα καὶ τοῖς υἱοῖς αὐτοῦ εἰς διαθήκην ἁλός. καὶ ἀνέ
B rexit hieroboā filius nabat ſeruus ſalomonis filij dauid
στη ἱεροβοὰμ ὁ τοῦ ναβὰτ ὁ παῖς σαλωμῶντος υἱοῦ δαυίδ
⁊ receſſit a dño ſuo. ⁊ cōgregati ſūt ad eū
καὶ ἀπέστη ἀπὸ τοῦ κυρίου αὐτοῦ. καὶ συνήχθησαν πρὸς αὐτὸν
viri peſtilētes filij iniqui: ⁊ pualuerūt cōtra roboā
ἄνδρες λοιμοὶ υἱοὶ παράνομοι, καὶ ἐνίσχυσαν ἐπὶ ῥοβοὰμ
filiū ſalomonis. ⁊ roboā erat iunior ⁊ pauidus
υἱὸν σαλωμῶντος. καὶ ῥοβοὰμ ἦν νεώτερος καὶ δειλὸς τῇ
corde: ⁊ nō cōfortatus eſt cōtra faciē eoꝝ. ⁊
καρδίᾳ, καὶ οὐκ ἐκραταιώθη κατὰ προσώπου αὐτῶν. καὶ
nūc vos dicitis reſiſtere cōtra faciē regni
νῦν ὑμεῖς λέγετε ἀντιστῆναι κατὰ προσώπου βασιλείας
dñi p manū filioꝝ dauid: ⁊ vos multitudo multa
κυρίου διὰ χειρὸς υἱῶν δαυίδ, καὶ ὑμεῖς πλῆθος πολὺ
⁊ vobiſcū vitule auree: quas fecit vobis hiero
καὶ μεθ' ὑμῶν δαμάλεις χρυσαῖ, ἃς ἐποίησεν ὑμῖν ἱερο
boam in deos. an nō reiecistis ſacerdotes dñi
βοὰμ εἰς θεούς. ἦ οὐχὶ ἀπώσασθε τοὺς ἱερεῖς κυρίου τοὺς
filios aaron ⁊ leuitas: ⁊ feciſtis vobis ipſis
υἱοὺς ἀαρὼν καὶ τοὺς λευίτας, καὶ ἐποιήσατε ἑαυτοῖς
ſacerdotes de pplo terreſtris veniens vt
ἱερεῖς ἐκ τοῦ λαοῦ τῆς γῆς; πᾶς ὁ προσπορευόμενος τοῦ
impleat manus ſuas in vitulo filio armēti ⁊
πληρῶσαι τὰς χεῖρας αὐτοῦ ἐν μόσχῳ υἱῷ βουκολίου καὶ
arietibus ſeptē: ⁊ factus eſt in ſacerdotē nō exiſtēti deo. ⁊ nos
κριοῖς ἑπτά, καὶ ἐγένετο εἰς ἱερέα τῷ μὴ ὄντι θεῷ. καὶ ἡμεῖς
dñm deū nr̄m nō relinquimus: ⁊ ſacerdotes filij aa-
κύριον τὸν θεὸν ἡμῶν οὐκ ἐγκαταλείπομεν, καὶ οἱ ἱερεῖς υἱοὶ ἀα
C ron miniſtrant dño ⁊ leuite in vicibus
ρὼν λειτουργοῦσι τῷ κυρίῳ καὶ οἱ λευῖται ἐν ταῖς ἐφημερί
ſuis: ⁊ adolēt dño holocauſta mane
αις αὐτῶν, καὶ θυμιῶσι τῷ κυρίῳ ὁλοκαυτώσεις τὸ πρωῒ
mane ⁊ veſpere veſpere: ⁊ thymiama cōpoſitiōis ⁊
πρωῒ καὶ τὸ ἑσπέρας ἑσπέρας, καὶ θυμίαμα συνθέσεως καὶ
ppoſitionē panū in mēſa munda. ⁊ cāde
πρόθεσιν ἄρτων ἐπὶ τῆς τραπέζης τῆς καθαρᾶς. καὶ ἡ λυχ
labrū aureū ⁊ lucerne eius vt accēdant veſpere ve-
νία ἡ χρυσῆ καὶ οἱ λύχνοι αὐτῆς τοῦ ἀνάπτειν τὸ ἑσπέρας ἑσ
ſpere: qm̄ cuſtodimus nos cuſtodiā dñi
πέρας, ὅτι φυλάσσομεν ἡμεῖς τὴν φυλακὴν κυρίου τοῦ
dei patrū nr̄oꝝ: vos vero reliquiſtis
θεοῦ τῶν πατέρων ἡμῶν, ὑμεῖς δὲ ἐγκαταλίψα
eū. ⁊ ecce nobiſcū in pricipatu dñs: ⁊ ſa
τε αὐτόν. καὶ ἰδοὺ μεθ' ἡμῶν ἐν ἀρχῇ κύριος, καὶ οἱ ἱε
cerdotes eius: ⁊ tube ſignificationis vt ſi-
ρεῖς αὐτοῦ, καὶ αἱ σάλπιγγες τῆς σημασίας τοῦ ση
gnificēt cōtra vos: filij iſrael nō pugnetis cōtra do
μαίνειν ἐφ' ὑμᾶς, υἱοὶ ἰσραὴλ μὴ πολεμήσητε πρὸς κύ
minū deū patrū vr̄oꝝ: quia nō expediet vobis.
ριον τὸν θεὸν τῶν πατέρων ὑμῶν, ὅτι οὐκ εὐοδωθήσεσθε.
⁊ hieroboā circundedit inſidias vt iret poſt
καὶ ἱεροβοὰμ περιεκύκλωσε τὸ ἔνεδρον ἐλθεῖν κατόπι
eos. ⁊ fuerūt ante iuda: ⁊ inſi
σθεν αὐτῶν. καὶ ἦσαν ἔμπροσθεν ἰούδα, καὶ τὸ ἔνε
die ab his q̄ retro. ⁊ reſpexit iudas: ⁊
δρον ἐκ τῶν ὄπισω, καὶ ἐπέβλεψεν ἰούδας, καὶ
ecce bellū eis ex his q̄ ante ⁊ ex his
ἰδοὺ ὁ πόλεμος αὐτοῖς ἐκ τῶν ἔμπροσθεν καὶ ἐκ
q̄ retro: ⁊ clamauerūt ad dñm. ⁊ ſacer
τῶν ὄπισθεν, καὶ ἀνεβόησαν πρὸς κύριον. καὶ οἱ ἱε
dotes cecinerunt tubis: ⁊ vociferatus ē
ρεῖς ἐσάλπισαν ταῖς σάλπιγξιν, καὶ ἠλάλαξεν
vir iudas. ⁊ factū eſt qn̄ vociferati ſūt viri iu
ἀνὴρ ἰούδας. καὶ ἐγένετο ὅτι ἠλάλαξαν ἄνδρες ἰου
D da: ⁊ dñs cōfregit iſrael ⁊ hierobo
δα, καὶ κύριος ἔθραυσεν τὸν ἰσραὴλ καὶ τὸν ἱεροβο
am corā abia ⁊ iuda: ⁊ fugerūt fi-
ὰμ ἐναντίον τοῦ ἀβιὰ καὶ ἰούδα, καὶ ἔφυγον υἱ
lij iſrael
οἱ ἰσραὴλ

in ſepiternū: ipſi & filiis
eius in pactū ſalis. Et ſur-
rexit hieroboā filius na-
bath ſeruus ſalomonis filii
dd: & rebellauit cōtra
dñm ſuū. Cōgregatiq;
ſūt ad eū viri vaniſſimi
& filii belial: & pualuerūt
contra roboā filiū ſalo
mōis. Porro roboā erat
rudis & corde pauido:
nec potuit reſiſtere eis.
Nunc ergo vos dicitis
q̄ reſiſtere poſſitis
regno dñi qd poſſidet
p filios dd. Hētiſq; grā
dē ppl'i multitudinē: at-
q; vitulos aureos quos
fecit vobis hieroboam
in deos.
Et eiecistis ſacerdotes
domini filios
aarō atq; leuitas: & feci
ſtis vobis ſacerdotes ſi-
cut oēs ppl'i terraꝝ. Quí
cūq; venerit & initiaue-
rit manū ſuā in tauro
de bobus & in arietibus ſe
ptē fit ſacerdos eoꝝ qui
nō ſunt dii. Nr̄ āt dñs
deus eſt: quē nō relinq
mus. Sacerdoteſq; mi-
niſtrāt dño de filiis aarō
& leuite ſūt in ordie ſuo:
holocauſta quoq; offerūt
dño p ſingulos dies ma
ne & veſpere: & thymia
ma iuxta legis p̄cepta cō
fectū: & pponūtur pa-
nes in mēſa mūdiſſima.
Eſtq; apud nos cādelabrū
aureū & lucerne eius vt
accēdātur ſemp ad veſ-
perā. Nos quippe cuſtodi
mus precepta dñi dei
noſtri quem vos
reliquiſtis. Ergo in exer
citu noſtro dux
deus eſt: & ſacerdotes eius
qui clangunt tubis
& reſonant cōtra vos.
Filii iſrael nolite
pugnare contra domi-
num deū patrum vr̄oꝝ:
qa nō vobis expedit.
Hec illo loquente hiero
boam retro moliebatur
inſidias. Cūq; ex aduer
ſo hoſtiū ſtaret: ignorātē
iudā: ſuo ābiebat exerci
tu. Reſpiciēſq; iudas vi-
dit inſtare bellū ex aduerſo
& poſt tergū: & clama-
uit ad dñm: ac ſacerdotes
tubis canere ceperunt:
omneſq; viri
iuda vociferati ſūt. Et
ecce illis clamātibus pter
ruit deus hieroboā & om
nem iſrael qui ſtabat ex
aduerſo abia & iuda:
fugeruntq; filii iſrael

לעולם לו ולבניו ברית מלח׃ ויקם	עלם ברת
ירבעם בן נבט עבד שלמה בן דויד	קום
וימרד על אדניו׃ ויקבצו עליו	מרד קבץ
אנשים רקים בני בליעל ויתאמצו	בל אמץ
על רחבעם בן שלמה ורחבעם היה	
נער ורך לבב ולא התחזק לפניהם׃	רכך חזק
ועתה אתם אמרים להתחזק לפני	פנה
ממלכת יהוה ביד בני דויד ואתם	
המון רב ועמכם עגלי זהב אשר	המן
עשה לכם ירבעם לאלהים׃ הלא	
הדחתם את כהני יהוה את בני	נדח
אהרן והלוים ותעשו לכם כהנים	עשה
כעמי הארצות כל הבא למלא ידו	בוא
בפר בן בקר ואילם שבעה והיה	
כהן ללא אלהים׃ ואנחנו יהוה	
אלהינו ולא עזבנהו וכהנים משרתים	שרת
ליהוה בני אהרן והלוים במלאכת׃	לאך
ומקטרים ליהוה עלות בבקר	קטר עלה
בבקר ובערב בערב וקטרת סמים	סם
ומערכת לחם על השלחן הטהור	ערך טהר
ומנורת הזהב ונרתיה לבער בערב	נור
בערב כי שמרים אנחנו את	
משמרת יהוה אלהינו ואתם	שמר
עזבתם אתו׃ והנה עמנו בראש	
האלהים וכהניו וחצצרות התרועה	חצר רוע
להריע עליכם בני ישראל אל	
תלחמו עם יהוה אלהי אבתיכם	לחם
כי לא תצליחו׃ וירבעם הסב את	צלח סבב
המארב לבוא מאחריהם ויהיו	ארב היה
לפני יהודה והמארב מאחריהם׃	
ויפנו יהודה והנה להם המלחמה פנים	פנה לחם
ואחור ויצעקו ליהוה והכהנים	פנה אחר
מחצצרים בחצצרות׃ ויריעו איש	צעק
יהודה ויהי בהריע איש יהודה	
והאלהים נגף את ירבעם וכל ישראל	
לפני אביה ויהודה׃ וינוסו בני ישראל	נוס

מִפְּנֵי יְהוּדָה וַיִּתְּנֵם אֱלֹהִים בְּיָדָם׃ נָתַן
וַיַּכּוּ בָהֶם אֲבִיָּה וְעַמּוֹ מַכָּה רַבָּה נָכָה רָבַב
וַיִּפְּלוּ חֲלָלִים מִיִּשְׂרָאֵל חֲמֵשׁ מֵאוֹת נָפַל מֵאָה
אֶלֶף אִישׁ בָּחוּר׃ וַיִּכָּנְעוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל בָּחַר כָּנַע
בָּעֵת הַהִיא וַיֶּאֶמְצוּ בְּנֵי יְהוּדָה אָמַץ
כִּי נִשְׁעֲנוּ עַל יְהוָה אֱלֹהֵי אֲבוֹתֵיהֶם׃ שָׁעַן
וַיִּרְדֹּף אֲבִיָּה אַחֲרֵי יָרָבְעָם וַיִּלְכֹּד רָדַף לָכַד
מִמֶּנּוּ עָרִים אֶת בֵּית אֵל וְאֶת עִיר
בְּנוֹתֶיהָ וְאֶת יְשָׁנָה וְאֶת בְּנוֹתֶיהָ בָּנָה
וְאֶת עֶפְרַיִן וּבְנֹתֶיהָ׃ וְלֹא עָצַר כֹּחַ כּוֹחַ
יָרָבְעָם עוֹד בִּימֵי אֲבִיָּהוּ וַיִּגְּפֵהוּ יוֹם נָגַף
יְהוָה וַיָּמֹת׃ וַיִּתְחַזֵּק אֲבִיָּהוּ וַיִּשָּׂא לוֹ מוּת חָזַק
נָשִׁים אַרְבַּע עֶשְׂרֵה וַיּוֹלֶד עֶשְׂרִים נָשָׂא נָשָׁה
וּשְׁנַיִם בָּנִים וְשֵׁשׁ עֶשְׂרֵה בָּנוֹת׃ רָבַע יָלַד שָׁנָה
וְיֶתֶר דִּבְרֵי אֲבִיָּה וּדְרָכָיו וּדְבָרָיו
כְּתוּבִים בְּמִדְרַשׁ הַנָּבִיא עִדּוֹ׃ כָּתַב דָּרַשׁ נָבָא

Cap.xiiij.

וַיִּשְׁכַּב אֲבִיָּה עִם אֲבֹתָיו
וַיִּקְבְּרוּ אֹתוֹ בְּעִיר דָּוִיד וַיִּמְלֹךְ שָׁכַב קָבַר מָלַךְ
אָסָא בְנוֹ תַּחְתָּיו בְּיָמָיו שָׁקְטָה יוֹם
הָאָרֶץ עֶשֶׂר שָׁנִים׃ וַיַּעַשׂ אָסָא הַטּוֹב שָׁנָה עָשָׂה
וְהַיָּשָׁר בְּעֵינֵי יְהוָה אֱלֹהָיו׃ וַיָּסַר אֶת סוּר
מִזְבְּחוֹת הַנֵּכָר וְהַבָּמוֹת וַיְשַׁבֵּר אֶת זָבַח בָּמָה
הַמַּצֵּבוֹת וַיְגַדַּע אֶת הָאֲשֵׁרִים׃ שָׁבַר יָצַב
וַיֹּאמֶר לִיהוּדָה לִדְרוֹשׁ אֶת יְהוָה גָּדַע אָמַר
אֱלֹהֵי אֲבוֹתֵיהֶם וְלַעֲשׂוֹת הַתּוֹרָה עָשָׂה יָרָה
וְהַמִּצְוָה׃ וַיָּסַר מִכָּל עָרֵי יְהוּדָה אֶת צָוָה סוּר עִיר
הַבָּמוֹת וְאֶת הַחַמָּנִים וַתִּשְׁקֹט שָׁקַט
הַמַּמְלָכָה לְפָנָיו׃ וַיִּבֶן עָרֵי מְצוּרָה מָלַךְ בָּנָה
בִּיהוּדָה כִּי שָׁקְטָה הָאָרֶץ וְאֵין בָּנָה צוּר
עִמּוֹ מִלְחָמָה בַּשָּׁנִים הָאֵלֶּה כִּי לָחַם שָׁנָה
הֵנִיחַ יְהוָה לוֹ׃ וַיֹּאמֶר לִיהוּדָה נוּחַ אָמַר
נִבְנֶה אֶת הֶעָרִים הָאֵלֶּה וְנָסֵב חוֹמָה בָּנָה
וּמִגְדָּלִים דְּלָתַיִם וּבְרִיחִים עוֹדֶנּוּ סָבַב חָמָה גָּדַל בָּרַח
הָאָרֶץ לְפָנֵינוּ כִּי דָרַשְׁנוּ אֶת יְהוָה
אֱלֹהֵינוּ דָּרַשְׁנוּ וַיָּנַח לָנוּ מִסָּבִיב סָבַב
וַיִּבְנוּ וַיַּצְלִיחוּ׃ וַיְהִי לְאָסָא חַיִל צָלַח הָיָה

iudam: & tradidit eos deus in manu eorum. ooo Percussit ergo eos abia & pplˢ eiꝰ plaga magna: & corruerunt vulnerati ex israel quingenta oooo milia virorū fortiū. Humiliatiq; sunt filii israel in tpe illo: & vehemētissime confortati filii iuda: eo q̄ sperassent in domino deo patrum suoꝝ. Persecutꝰ est aūt abia fugientē hieroboā: & cepit ciuitates eius: bethel & oooooooooooooooooooooooo filias eius: & hiesana cū filiabus suis: effron oo quoq; & filias eius. Nec valuit contra resistere oo hieroboam in diebꝰ abia. Quem percussit oo dn̄s & mortuꝰ est. Igr̄ abia cōfortato impio suo: accepit vxores q̄ttuordecim: procreauitq; viginti duos filios & sedecim filias. ooooooooooooooooo Reliqua aūt f̄monū abia viarūq; & operum eius: scripta sunt diligētissime in libro addo prophete.

Dormiuitaūt abia 14 cum patribus suis & sepelierūt eum in ciuitate dauid. Regnauitq; asa filius eius pro eo. In cuius diebus requieuit terra annis decē. Fecit ergo asa quod bonum & placitū erat i cōspectu dn̄i dei sui: & subuertit altaria peregrini cultus & excelsa: & cōfregit oo statuas: lucosq; succidit: oooooooooooooooooooo & precepit iude vt quereret dominum ooooooo deum patrū suorū: & faceret legem & vniuersa mandata. Et abstulit de cūctis vrbibus iuda ooo aras & phana: & ooooo oooooooooooooooooooooooo regnauit in pace. Edificauit quoq; vrbes munitas in iuda: q̄a quietꝰ erat: & nulla temporibu eius bella surrexerant: oooo oooooooooooooooooooooooo pacem domino largiente. Dixit autem iude. oo Edificemꝰ ciuitates istas & vallemus muris: ooooo & roboremꝰ turribꝰ & portis & seris: donec a bellis quieta sunt oīa: eo q̄ quesierimus dominū deū patrū nr̄oꝝ: & dederit nobis pacē p gyrum. Edificauerūt igr̄: & nullū i extruēdo īpedimētū fuit Habuit aūt asa i exercitu

a facie iuda: & tradidit ipsos dn̄s
ἀπὸ προσώπου ἰούδα, καὶ παρέδωκεν αὐτοὺς κύριος
in manus eoꝝ. & pcussit in eis abia & po
εἰς τὰς χεῖρας αὐτῶν. καὶ ἐπάταξεν ἐν αὐτοῖς ἀβία καὶ ὁ
pulus eius plaga magna: & corruerūt vulnerati ex
λαὸς αὐτοῦ πληγὴν μεγάλην, καὶ ἔπεσον τραυματίαι ἀπὸ
israel quingenta milia viroꝝ fortiū. & hu
ἰσραὴλ πεντακόσιαι χιλιάδες ἀνδρῶν δυνατῶν. καὶ ἐτα
miliati sunt filij israel in die illa: & cōfor
πεινώθησαν οἱ υἱοὶ ἰσραὴλ ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ, καὶ κατί-
tati sūt filij iuda: q̄m sperauerūt in dn̄o deo
σχυσαν οἱ υἱοὶ ἰούδα, ὅτι ἤλπισαν ἐπὶ κύριον τὸν θεὸν τῶν
patrū suoꝝ. & psecutus est abia post hieroboā:
πατέρων αὐτῶν. καὶ κατεδίωξεν ἀβία ὀπίσω ἱεροβοάμ,
& cepit ab eo ciuitates: bethel &
καὶ προκατελάβετο παρ᾽ αὐτοῦ πόλεις, τὴν βαιθὴλ καὶ
vicos eius: & iessena & vicos eius: &
τὰς κώμας αὐτῆς, καὶ τὴν ἰεσανὰ καὶ τὰς κώμας αὐτῆς, καὶ
ephrō & vicos eius. & nō hūit fortitudinē hiero
τὴν ἐφρὼν καὶ τὰς κώμας αὐτῆς. καὶ οὐκ ἔσχεν ἰσχὺν ἱεροβο
boā vltra cūctis diebus abia: & percussit eū do
ὰμ ἔτι πάσας τὰς ἡμέρας ἀβία, καὶ ἐπάταξεν αὐτὸν κύ
minꝰ: & mortuus est. & cōfortatus est abia: & accepit sibi
ριος, καὶ ἀπέθανεν. καὶ κατίσχυσεν ἀβία, καὶ ἔλαβεν ἑαυ
vxores q̄ttuordeci. & genuit viginti
τῷ γυναῖκας τέσσαρας καὶ δέκα. καὶ ἐγέννησεν εἴκοσι
& duos filios: & sedecim filias. & reli
καὶ δύο υἱούς, καὶ ἑκκαίδεκα θυγατέρας. καὶ τὰ λοι
qua sermonū abia & opera eius & sermo
πὰ τῶν λόγων ἀβία καὶ αἱ πράξεις αὐτοῦ καὶ οἱ λό-
nes ipsius ecce scripti sūt in libro in req-
γοι αὐτοῦ ἰδοὺ γεγραμμένοι ἐπὶ βιβλίου ἐν τῇ ἐκζη-
sitione addo prophete.
τήσει ἀδδὼ τοῦ προφήτου.

Ca.14.

Et dormiuit abia cū patribus suis: & se A
Καὶ ἐκοιμήθη ἀβία μετὰ τῶν πατέρων αὐτοῦ, καὶ ἔθα 3.Reg. 15.b.
pelierūt eū in ciuitate dauid: & regnauit asa filiꝰ e-
ψαν αὐτὸν ἐν πόλει δαυίδ, καὶ ἐβασίλευσεν ἀσὰ υἱὸς αὐ
ius pro eo. in diebus asa quieuit terra iuda
τοῦ ἀντ᾽ αὐτοῦ. ἐν ταῖς ἡμέραις ἀσὰ ἡσύχασεν ἡ γῆ ἰούδα
decē annis. & fecit asa bonū & rectū corā
δέκα ἔτη. καὶ ἐποίησεν ἀσὰ τὸ ἀγαθὸν καὶ τὸ εὐθὲς ἐνώπιον
dn̄o deo suo. & subuertit altaria alie
κυρίου τοῦ θεοῦ αὐτοῦ. καὶ ἀπέστησε τὰ θυσιαστήρια τὰ ἀλ-
na & excelsa & contriuit statuas & succi-
λότρια καὶ τὰ ὑψηλά, καὶ συνέτριψε τὰς στήλας καὶ ἐξέκο-
dit lucos. & dixit iuda vt quereret dn̄m
ψε τὰ ἄλση. καὶ εἶπε τῷ ἰούδα τοῦ ἐκζητῆσαι κύριον
deū patrū suoꝝ: & vt faceret legē &
τὸν θεὸν τῶν πατέρων αὐτῶν, καὶ ποιῆσαι τὸν νόμον καὶ
mādata: & abstulit de cūctis vrbibus
τὰς ἐντολάς, καὶ ἀπέστησεν ἀπὸ πασῶν τῶν πόλεων
iuda altaria & idola: & pacificū fuit
ἰούδα τὰ θυσιαστήρια καὶ τὰ εἴδωλα, καὶ εἰρήνευσεν ἡ
regnū corā eo. & edificauit vrbes mu-
βασιλεία ἐνώπιον αὐτοῦ. καὶ ᾠκοδόμησεν πόλεις τει
ratas in trā iuda: & nō fuit ei bellū in B
χήρεις ἐν γῇ ἰούδα, καὶ οὐκ ἦν αὐτῷ πόλεμος ἐν τοῖς
annis his: q̄m requiē dedit ei dn̄s. &
ἔτεσι τούτοις, ὅτι κατέπαυσεν αὐτῷ κύριος. καὶ
dixit asa iuda: edificemus ciuitates i-
εἶπεν ἀσὰ τῷ ἰούδα, οἰκοδομήσωμεν τὰς πόλεις ταύ
stas: & faciamus muros & turres & portas
τας, καὶ ποιήσωμεν τείχη καὶ πύργους καὶ πύλας
& vectes: in quo dominamur terre: q̄m sicut que
καὶ μοχλούς, ἐν ᾧ κυριεύομεν τῆς γῆς, ὅτι καθὼς ἐξε
siuimus dn̄m deū nr̄m quesiuit nos & q̄e
ζητήσαμεν κύριον τὸν θεὸν ἡμῶν ἐξεζήτησεν ἡμᾶς καὶ κα
tem dedit nobis p gyrum. & edificauerūt & di-
τέπαυσεν ἡμᾶς κυκλόθεν. καὶ ᾠκοδόμησαν καὶ κα
rexerunt. & fuit asa exercitus
τηύθυναν. καὶ ἐγένετο τῷ ἀσὰ δύναμις ooooooooooooo

arma portātiū viroꝝ tollentiū scuta τ hastas in
ὁπλοφόρων ἀνδρῶν αἰρόντων θυρεοὺς καὶ δόρατα ἐν τῇ
iuda trecenta milia: τ in beniamin scutarii
ἰούδα τριακόσιαι χιλιάδες, καὶ ἐν βενιαμὶν πελτασταὶ
C τ sagittarii ducenta τ octoginta milia: om-
καὶ τοξόται διακόσιαι καὶ ὀγδοήκοντα χιλιάδες, πάν-
nes hi bellatores filii potentie. τ egressus ē cōtra
τες οὗτοι πολεμισταὶ υἱοὶ δυνάμεως. καὶ ἐξῆλθεν ἐπ᾽ αὐ-
eos zarai ethiops ī exercitu in mille milibus τ
τοὺς ζαραὶ ὁ αἰθίοψ ἐν δυνάμει ἐν χιλίαις χιλιάσι καὶ
in curribus trecentis: τ venit vsq; ad maresa. τ egressꝰ ē
ἐν ἅρμασι τριακοσίοις, καὶ ἦλθεν ἕως μαρησά. καὶ ἐξῆλθεν
asa in occursum ei: τ direxit bellū in
ἀσὰ εἰς συνάντησιν αὐτῷ, καὶ παρετάξατο πόλεμον ἐν
valle cōtra aquilonem maresa. τ clamauit asa ad
τῇ φάραγγι κατὰ βορρᾶν μαρησά. καὶ ἐβόησεν ἀσὰ πρὸς
dūm deum suum. τ dixit: dñe nō impossibile ē a-
κύριον τὸν θεὸν αὐτοῦ. καὶ εἶπε, κύριε οὐκ ἀδυνατεῖ πα-
pud te saluare in multis vel in paucis: qꝛ nō est fortitudo:
ρὰ σοὶ σώζειν ἐν πολλοῖς ἢ ἐν ὀλίγοις, οἷς οὐκ ἔστιν ἰσχύς,
auxiliare nobis dñe deus noster: qm̄ in te confidi
βοήθησον ἡμῖν κύριε ὁ θεὸς ἡμῶν, ὅτι ἐπὶ σοὶ πεποίθα-
mus: τ in noīe tuo venimꝰ cōtra multitudinē mul
μεν, καὶ ἐν τῷ ὀνόματί σου ἤλθομεν ἐπὶ τὸ πλῆθος τὸ πο-
tā hanc. dñe deus noster: tu es deus ne p̄ualeat
D λὺ τοῦτο. κύριε ὁ θεὸς ἡμῶν, σὺ εἶ ὁ θεὸς μὴ κατισχυσάτω
tecum homo. τ percussit dñs ethiopes
μετὰ σοῦ ἄνθρωπος. καὶ ἐπάταξε κύριος τοὺς αἰθίοπας
coram asa τ coram iuda. τ fugerunt ethiopes:
ἐναντίον ἀσὰ καὶ ἐναντίον ἰούδα. καὶ ἔφυγον οἱ αἰθίοπες,
τ p̄secutus est eos asa τ p̄pl̄s eius vsq; ad gerara.
καὶ κατεδίωξεν αὐτοὺς ἀσὰ καὶ ὁ λαὸς αὐτοῦ ἕως γέραρα.
τ ruerūt ethiopes: vt nō esset in eis auxi
καὶ ἔπεσον οἱ αἰθίοπες, ὥστε μὴ εἶναι ἐν αὐτοῖς περιποί-
lium. qm̄ cōtriti sunt coram dño τ co
ησιν. ὅτι συνετρίβησαν ἐνώπιον κυρίου καὶ ἐνώπι-
rā exercitu eius. τ spoliauerūt spolia mul
ον τῆς δυνάμεως αὐτοῦ. καὶ ἐσκύλευσαν σκῦλα πολ-
ta: τ destruxerunt vicos eorū p circuitū gedor.
λά, καὶ ἐξέκοψαν τὰς κώμας αὐτῶν κύκλῳ γεδώρ.
qm̄ factus est stupor dñi in eis. τ diripuerunt
ὅτι ἐγένετο ἔκστασις κυρίου ἐπ᾽ αὐτοῖς. καὶ διήρπασαν τὰς
ciuitates eorum: qm̄ spolia multa fuerūt eis. τ
πόλεις αὐτῶν, ὅτι σκῦλα πολλὰ ἐγενήθη αὐτοῖς. καί γε
tabernacula iumētoꝝ destruxerūt: τ tulerūt oues multas τ
σκηνὰς κτηνῶν ἐξέκοψαν, καὶ ἔλαβον πρόβατα πολλὰ καὶ
camelos: τ cōuersi sunt in hierusalem.
καμήλους, καὶ ἐπέστρεψαν εἰς ἱερουσαλήμ. Ca. 15.
A Et azarias filius oded: factus ē in eo spūs
Καὶ ἀζαρίας υἱὸς ὠδήδ, ἐγένετο ἐπ᾽ αὐτὸν πνεῦμα
dei: τ egressus ē in occursum asa. τ dixit ei:
θεοῦ, καὶ ἐξῆλθεν εἰς ἀπάντησιν τῷ ἀσά. καὶ εἶπεν αὐτῷ,
audi me asa: τ oīs iuda τ beniamin: dñs
ἀκούσατέ μου ἀσά, καὶ πᾶς ἰούδα καὶ βενιαμίν, κύριος
vobiscū qa fuistis vos cum eo. τ si q̄sieri
μεθ᾽ ὑμῶν ἐν τῷ εἶναι ὑμᾶς μετ᾽ αὐτοῦ. καὶ ἐὰν ἐκζητήσε-
tis eum: inuenietur a vobis. τ si dereliq̄ritis e
τε αὐτόν, εὑρεθήσεται ὑμῖν. καὶ ἐὰν ἐγκαταλίπητε αὐ-
um: relinquet vos. τ dies multi is-
τόν, ἐγκαταλείψει ὑμᾶς. καὶ ἡμέραι πολλαὶ τῷ ἰσ-
rael absq; deo vero τ nō sacerdote ostēdente
ραὴλ ἄνευ θεοῦ ἀληθινοῦ καὶ οὐχὶ ἱερέως ὑποδεικνύντος
τ in nō lege. τ cōuertet eos ī tribulatiōe ad dñz
καὶ ἐν οὐ νόμῳ. καὶ ἐπιστρέψει αὐτοὺς ἐν θλίψει ἐπὶ κύριον
deū israel: τ q̄rent eum: τ inuenietur e-
θεὸν ἰσραήλ, καὶ ζητήσουσιν αὐτόν, καὶ εὑρεθήσεται αὐ-
is. τ in tpībus illis nō est pax egredien
τοῖς. καὶ ἐν τοῖς καιροῖς ἐκείνοις οὐκ ἔστιν εἰρήνη τῷ ἐκπορευο-
ti τ ingredienti: qm̄ terror dñi multus
μένῳ καὶ τῷ εἰσπορευομένῳ, ὅτι ἔκστασις κυρίου πολλὴ
in oībus hītantibus regiōes. τ pugnabit
ἐπὶ πάντας τοὺς κατοικοῦντας χώρας. καὶ πολεμήσει

suo portātiū scuta & ha-
stas de iuda trecēta mi
lia: de beniamī vero scu
tariorum
& sagitariorum ducēta
octoginta milia.
Omnesq; isti viri fortissi
mi. Egressus est aūt cō-
tra eos zara ethiops cū
exercitu suo decies cēte-
na milia & curribꝰ tre-
centis: & venit vsq;
maresa. Porro assa pre
xit obuiā ei: & instruxit
aciē ad bellū in valle se-
phata q̄ est iuxta maresa
et inuocauit dominum
deum et ait.
Dñe nō est apud te vlla
distātia vtrum in paucis
auxilieris aut in pluri
bꝰ: adiuua nos dñe de
nr̄. In te eni & ī tuo no
mine habētes fiduciā ve
nimꝰ cōtra hāc multitu
dinē. Dñe deus nr̄ tu es:
nō p̄ualeat cōtra te ho
mo. Exterruit itaq; do
minus ethiopes coram
assa & iuda. Fugerūtq;
ethiopes et p̄secutus est
eos assa & ppl̄s q cū eo
erat vsq; gerara. Et rue
rūt ethiopes vsq; ad in-
ternitionē: quia dño ce
dēte cōtriti sunt:
& exercitu illius preliā
te. Tulerut ergo spolia
multa: & p̄cusserunt ci
uitates oēs p circuitum
gerare. Grādis q̄ppe cū
ctos terror inuaserat. Et
diripuerūt vrbes & mul
tā predā asportauerunt.
Sed et caulas ouiū de-
struentes tulerunt
pecorū infinitā multitu
dinē & camelorū. Re-
uersiq; sūt ī hierl̄m. 15.
Hazarias aūt filius o-
bed facto in se spū
dei: egressus est ī occur
sū assa: & dixit ei. Au-
dite me assa & oīs iuda
& beniami. Dn̄s vobi-
scū: q̄a fuitis cū eo. Si q̄
sieritis eū: inuenietis.
Si aūt dereliq̄ritis eum
derelinquet vos. Trāsi-
būt aūt multi dies ī isrl̄
absq; dō vero & absq;
sacerdote: absq; docto-
re q̄q; & absq; lege. Cū
q; reuersi fuerit in angu
stia sua: et clamauerit ad
dn̄m deū isrl̄ & q̄sierit
eū: repient eū. In tēpo-
re illo non erit
pax egrediēti & ingre-
diēti: sed terrores vndi
q; in cūctis habitatori-
bꝰ trarū. Pugnabit eni

נֹשֵׂא צִנָּה וָרֹמַח מִיהוּדָה שְׁלֹשׁ — צָנַן
מֵאוֹת אֶלֶף וּמִבִּנְיָמִן נֹשְׂאֵי מָגֵן — מֵאָה
וְדֹרְכֵי קֶשֶׁת מָאתַיִם וּשְׁמוֹנִים אָלֶף — מֵאָה שָׁמַן
כָּל אֵלֶּה גִּבּוֹרֵי חָיִל׃ וַיֵּצֵא אֲלֵיהֶם — גָּבַר
זֶרַח הַכּוּשִׁי בְּחַיִל אֶלֶף אֲלָפִים
וּמַרְכָּבוֹת שְׁלֹשׁ מֵאוֹת וַיָּבֹא עַד — רָכַב בּוֹא
מָרֵשָׁה׃ וַיֵּצֵא אָסָא לְפָנָיו וַיַּעַרְכוּ — פָּנָה עָרַךְ
מִלְחָמָה בְּגֵיא צְפָתָה לְמָרֵשָׁה׃ — לָחַם
וַיִּקְרָא אָסָא אֶל יְהוָה אֱלֹהָיו וַיֹּאמַר — קָרָא
יְהוָה אֵין עִמְּךָ לַעְזוֹר בֵּין רַב לְאֵין
כֹּחַ עָזְרֵנוּ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ כִּי עָלֶיךָ — כּוֹחַ
נִשְׁעַנּוּ וּבְשִׁמְךָ בָאנוּ עַל הֶהָמוֹן — שָׁעַן בּוֹא
הַזֶּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ אַתָּה אַל יַעְצֹר — הָמוֹן עָצַר
עִמְּךָ אֱנוֹשׁ׃ וַיִּגֹּף יְהוָה אֶת הַכּוּשִׁים — אָנַשׁ נָגַף
לִפְנֵי אָסָא וְלִפְנֵי יְהוּדָה וַיָּנֻסוּ — נוּס
הַכּוּשִׁים׃ וַיִּרְדְּפֵם אָסָא וְהָעָם אֲשֶׁר — רָדַף
עִמּוֹ עַד לִגְרָר וַיִּפֹּל מִכּוּשִׁים לְאֵין — נָפַל
לָהֶם מִחְיָה כִּי נִשְׁבְּרוּ לִפְנֵי יְהוָה — חָיָה שָׁבַר
וְלִפְנֵי מַחֲנֵהוּ וַיִּשְׂאוּ שָׁלָל הַרְבֵּה — חָנָה נָשָׂא
מְאֹד׃ וַיַּכּוּ אֵת כָּל הֶעָרִים סְבִיבוֹת גְּרָר — רָבָה נָכָה
כִּי הָיָה פַחַד יְהוָה עֲלֵיהֶם וַיָּבֹזּוּ — עִיר סָבַב
אֶת כָּל הֶעָרִים כִּי בִזָּה רַבָּה הָיְתָה — בָּזַז רָבַב הָיָה
בָהֶם׃ וְגַם אָהֳלֵי מִקְנֶה הִכּוּ וַיִּשְׁבּוּ — קָנָה שָׁבָה
צֹאן לָרֹב וּגְמַלִּים וַיָּשֻׁבוּ יְרוּשָׁלִָם׃ — רָבַב שׁוּב
וַעֲזַרְיָהוּ בֶּן עוֹדֵד הָיְתָה עָלָיו — Cap. xv.
רוּחַ אֱלֹהִים׃ וַיֵּצֵא לִפְנֵי אָסָא וַיֹּאמֶר — הָיָה פָּנָה
לוֹ שְׁמָעוּנִי אָסָא וְכָל יְהוּדָה וּבִנְיָמִן — אָמַר
יְהוָה עִמָּכֶם בִּהְיוֹתְכֶם עִמּוֹ וְאִם — הָיָה
תִּדְרְשֻׁהוּ יִמָּצֵא לָכֶם וְאִם תַּעַזְבֻהוּ — דָּרַשׁ מָצָא
יַעֲזֹב אֶתְכֶם׃ וְיָמִים רַבִּים לְיִשְׂרָאֵל — עָזַב יוֹם
לְלֹא אֱלֹהֵי אֱמֶת וּלְלֹא כֹּהֵן מוֹרֶה — רָבַב יָרָה
וּלְלֹא תוֹרָה׃ וַיָּשָׁב בַּצַּר לוֹ עַל — יָרָה שׁוּב
יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל וַיְבַקְשֻׁהוּ — צוּר בָּקַשׁ
וַיִּמָּצֵא לָהֶם׃ וּבָעִתִּים הָהֵם אֵין
שָׁלוֹם לַיּוֹצֵא וְלַבָּא כִּי מְהוּמֹת — שָׁלַם יָצָא
רַבּוֹת עַל כָּל יוֹשְׁבֵי הָאֲרָצוֹת׃ וְכֻתְּתוּ — בּוֹא הוּם

גוי בגוי ועיר בעיר כי אלהים הממם הום
בכל צרה: ואתם חזקו ואל ירפו צור רפה
ידיכם כי יש שכר לפעלתכם: פעל
וכשמע אסא הדברים האלה
והנבואה עדד הנביא התחזק נבא חזק
ויעבר השקוצים מכל ארץ יהודה עבר שקץ
ובנימן ומן הערים אשר לכד עיר
מהר אפרים ויחדש את מזבח חדש זבח
יהוה אשר לפני אולם יהוה: ויקבץ פנה אלם
את כל יהודה ובנימן והגרים קבץ גור
עמהם מאפרים ומנשה ומשמעון
כי נפלו עליו מישראל לרב ראה
בראתם כי יהוה אלהיו עמו: ויקבצו
ירושלם בחדש השלישי לשנת שלש שנה
חמש עשרה למלכות אסא: ויזבחו זבח
ליהוה ביום ההוא מן השלל
הביאו בקר שבע מאות וצאן בוא מאה
שבעת אלפים: ויבאו בברית לדרוש בוא ברת
את יהוה אלהי אבתיהם בכל
לבבם ובכל נפשם: וכל אשר לא
ידרש ליהוה אלהי ישראל יומת דרש מות
למן קטן ועד גדול למאיש ועד גדל
אשה: וישבעו ליהוה בקול גדול איש שבע
ובתרועה ובחצצרות ובשופרות: רוע חצר
וישמחו כל יהודה על השבועה שפר שמח
כי בכל לבבם נשבעו ובכל
רצונם בקשהו וימצא להם וינח רצה מצא
יהוה להם מסביב: וגם מעכה נוח סבב
אם אסא המלך הסירה מגבירה סור גבר
אשר עשתה לאשרה מפלצת עשה פלץ
ויכרת אסא את מפלצתה וידק כרת דקק
וישרף בנחל קדרון: והבמות לא שרף במה
סרו מישראל רק לבב אסא היה
שלם כל ימיו: ויבא את קדשי יום בוא
אביו וקדשיו בית האלהים כסף כלה
וזהב וכלים: ומלחמה לא היתה לחם היה

gens cōtra gētē: et ciui
tas cōtra ciuitatē: q̄a de9
cōturbabit eos in omnī
angustia. Vos ergo co
fortamini et nō dissoluā
tur manus vr̄e: erit enī
merces opi vr̄o. Quod
cū audisset assa verba .s.
et prophetiā azarie filii
obed pphete cōfortat9
est: et abstulit idola de
omī terra iuda
& de beniamin et ex vr
bibus quas ceperat
mōtis effraim: et dedi
cauit altare
domini quod erat ante
porticū dn̄i: cōgrega
uitq; vniuersum iudā &
beniamin & aduenas
cum eis de effraim &
manasse & de symeon.
Plures enī ad eū confu
gerant ex israel:
videtes q̄ dn̄s de9 illi9
esset cū eo. Cūq; venis
sent in hierusalem mēse
tertio anno
decimoquīto regni as
sa: immolauerunt
dn̄o in die illa de manu
biis & predaquam
adduxerāt boues septī
gentos: & arietes
septē milia. Et itrauit
ex more ad corroboran
dū fedus vt q̄rerēt dn̄m
deū patrū suorū in to
to corde & in tota aīa
sua. Si q̄s aūt inq̄t non
quesierit dominū deū
israel: moriatur
a minimo vsq; ad ma
ximum: a viro vsq; ad
mulierē. Iurauerūtq;
domino voce magna
in iubilo & in clāgore
tube & in sonitu bucci
narū omnes qui erāt in
iuda cum execratione.
In omī enī corde suo iu
rauerunt: et in tota
volūtate quesierunt eū:
& inuenerūt. Prestitit
q; eis dn̄s requiē p cir
cuitū. Sed & maacham
matrem assa regis ex
augusto deposuit impio
eo q̄ fecisset in luco si
mulacrū priapi q̄d omne
cōtriuit: & in frusta cō
minuens
cōbussit in torrēte ce
dron. Excelsa autem
derelicta sunt in israel.
Attamē cor assa erat
pfectū cūctis dieb9 ei9.
Eaq; que vouerat
pater suus et ipse: intu
lit in domū dei argentū
& aurū: vasorūq; diuer
sam supellectilē. Bellū
vero non fuit

gens cōtra gētem: ꝛ ciuitas cōtra ciuitatē: q̄m deus cōtur
ἔθνος πρὸς ἔθνος, καὶ πόλις πρὸς πόλιν, ὅτι ὁ θεὸς ἐξέ-
bauit eos in oī tribulatiōe: ꝛ vos cōfortamini ꝛ
στησεν αὐτοὺς ἐν πάσῃ θλίψει, καὶ ὑμεῖς ἰσχύσατε καὶ
non dissoluātur manus vestre: q̄m est merces ope
μὴ ἐκλυέσθωσαν αἱ χεῖρες ὑμῶν, ὅτι ἔστι μισθὸς τῷ ἐργα-
ri vestro. ꝛ cū audisset asa verba
σίᾳ ὑμῶν. καὶ ἐν τῷ ἀκοῦσαι τὸν ἀσὰ τοὺς λόγους
hec ꝛ pphetiam oded pphete: cōfor
τούτους καὶ τὴν προφητείαν ὠδὴδ τοῦ προφήτου, κα-
tatus est ꝛ abstulit abominatiōes de oī
τίσχυσε καὶ ἐξέβαλε τὰ προσοχθίσματα ἀπὸ πάσης
terra iuda ꝛ beniamin ꝛ de vrbibus: q̄s
τῆς γῆς ἰούδα καὶ βενιαμὶν καὶ ἀπὸ τῶν πόλεων, ὧν
habuit ab hieroboam de mōte ephraim. ꝛ dedica-
κατέσχεν ἀπὸ ἱεροβοὰμ ἐξ ὄρους ἐφραίμ. καὶ ἐνεκαίνι-
uit asa altare dn̄i: quod erat ante tē-
σεν ἀσὰ τὸ θυσιαστήριον κυρίου, ὃ ἦν ἔμπροσθεν τοῦ να-
plū dn̄i. ꝛ cōgregauit asa iudā be-
οῦ κυρίου. καὶ ἐξεκκλησίασεν ἀσὰ τὸν ἰούδα καὶ βεν-
niamin ꝛ aduenas peregrinantes cum
ιαμὶν καὶ τοὺς προσηλύτους τοὺς παροικοῦντας μετ'
eo: ab ephraim ꝛ a manasse ꝛ a sy-
αὐτοῦ, ἀπὸ ἐφραὶμ καὶ ἀπὸ μανασσῆ καὶ ἀπὸ συ-
meon: q̄m appositi erant ad eū ex israel mul-
μεών, ὅτι προσετέθησαν πρὸς αὐτὸν ἐξ ἰσραὴλ πολ-
ti cum viderūt ipsi: q̄ dn̄s deus illius cum
λοὶ ἐν τῷ ἰδεῖν αὐτούς, ὅτι κύριος ὁ θεὸς αὐτοῦ μετ'
eo. ꝛ cōgregati sunt in hierl̄m in men
αὐτοῦ. καὶ συνήχθησαν εἰς ἱερουσαλὴμ ἐν τῷ μηνὶ
se tertio in anno quintodecimo re
τῷ τρίτῳ ἐν τῷ ἔτει τῷ πεντεκαιδεκάτῳ τῆς βα-
gni asa. ꝛ imolauerunt dn̄o in die
σιλείας ἀσά. καὶ ἐθυσίασαν τῷ κυρίῳ ἐν τῇ ἡμέρᾳ
illa de spoliis q̄ duxerūt vitulos septingē
ἐκείνῃ ἀπὸ τῶν σκύλων ὧν ἤνεγκαν μόσχους ἑπτακοσί-
tos: ꝛ ouium septē milia. ꝛ ingressi sūt i federe vt
ους, καὶ πρόβατα ἑπτακισχίλια. καὶ διῆλθον ἐν διαθήκῃ τ
q̄rerent dn̄m deum patrū suoꝝ ex toto
ἐκζητῆσαι κύριον τὸν θεὸν τῶν πατέρων αὐτῶν ἐξ ὅλης τῆς
corde suo ꝛ ex tota aīa sua. ꝛ oīs q̄
καρδίας αὐτῶν καὶ ἐξ ὅλης τῆς ψυχῆς αὐτῶν. καὶ πᾶς ὃς
nō q̄sierit dn̄m deum israel: morietur a iu
ἂν μὴ ἐκζητήσῃ κύριον τὸν θεὸν τ ἰσραήλ, ἀποθανεῖται ἀπὸ νε-
niore vsq; ad seniorē: a viro vsq; ad mulierē. ꝛ
ωτέρου ἕως πρεσβυτέρου, ἀπὸ ἀνδρὸς ἕως γυναικός. καὶ
iurauerūt dn̄o in voce magna ꝛ in iubilo ꝛ in
ὤμοσαν τῷ κυρίῳ ἐν φωνῇ μεγάλῃ καὶ ἐν ἀλαλαγμῷ καὶ ἐν
tubis ꝛ in buccinis. ꝛ exultauerūt pp̄ter iusiu
σάλπιγξιν καὶ ἐν κερατίναις. καὶ εὐφράνθησαν περὶ τ ὅρ-
rādū oīs iuda: q̄m ex tota aīa sua iurauerūt:
κου πᾶς ἰούδα, ὅτι ἐξ ὅλης τῆς ψυχῆς αὐτῶν ὤμοσαν,
ꝛ in oī volūtate sua q̄sierunt dn̄m: ꝛ in
καὶ ἐν πάσῃ θελήσει αὐτῶν ἐξεζήτησαν τὸν κύριον, καὶ εὑ-
uenerūt eis ꝛ requiem p̄stitit eis dn̄s p circuitū. ꝛ
ρέθη αὐτοῖς καὶ κατέπαυσεν αὐτοῖς κύριος κυκλόθεν. καὶ
maacha matrē asa regis transtulit asa
τὴν μααχὰ τὴν μητέρα ἀσὰ τ βασιλέως μετέστησεν ἀσὰ
vt nō esset astarte ministrans: ꝛ succidit
τ μὴ εἶναι τῇ ἀστάρτῃ λειτουργοῦσαν, καὶ κατέκοψεν τὸ
idolum: ꝛ cōbussit illud in torrente cedron:
εἴδωλον, καὶ κατέκαυσεν αὐτὸ ἐν τῷ χειμάρρῳ κέδρων,
verūtn̄ excelsa nō abstulit: adhuc fuerunt in israel:
πλὴν τὰ ὑψηλὰ οὐκ ἐξῆρεν, ἔτι ὑπάρχει ἐν τῷ ἰσραήλ,
attn̄ cor asa pfectū erat oībus diebus suis:
πλὴν καρδία ἀσὰ τελεία ἦν πάσας τὰς ἡμέρας αὐτοῦ,
ꝛ intulit scā patris sui: ꝛ san-
καὶ εἰσήνεγκεν τὰ ἅγια τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, καὶ τὰ ἅ-
cta sua in domū dei: argentū ꝛ au
για αὐτοῦ εἰς τὸν οἶκον τοῦ θεοῦ, ἀργύρεια καὶ χρυσί-
rum ꝛ vasa. ꝛ bellum nō fuit
α καὶ σκεύη. καὶ πόλεμος οὐκ ἦν

B

C

D

q̄ dixit dn̄s me⁹: mittat ſeruis ſuis:
ἃ εἶπεν ὁ κύριός μου, ἀποστειλάτω τοῖς παισὶν αὐτοῦ,
ꝛ nos cedemus ligna de libano iuxta oēm
καὶ ἡμεῖς κόψομεν ξύλα ἐκ τοῦ λιβάνου κατὰ πᾶσαν τὴν
neceſſitatē tuā: ꝛ ferem⁹ tibi ea ratibus in ma-
χρείαν σου, καὶ οἴσομέν σοι αὐτὰ σχεδίαις ἐπὶ τὴν θάλασ-
re ioppes: ꝛ tu trāſferes ea in hieruſalem.
σαν ἰόππης, καὶ σὺ ἀνοίσεις αὐτὰ εἰς ἱερουσαλήμ.
ꝛ cōgregauit ſalomon oēs viros proſely-
καὶ συνήγαγε σαλωμὼν πάντας τοὺς ἄνδρας τοὺς προσηλύ-
tos q̄ in terra iſrl' poſt numerū quē nūerauit eos
τους τοὺς ἐν τῇ γῇ ἰσραὴλ μετὰ τὸν ἀριθμὸν ὃν ἠρίθμησεν αὐτοὺς
dauid pater eius: ꝛ inuēti ſūt centū quinquagita mi
δαβὶδ ὁ πατὴρ αὐτοῦ, καὶ εὑρέθησαν ἑκατὸν πεντήκοντα χι-
lia ꝛ tria milia ſexcenti. ꝛ fecit ex eis
λιάδες καὶ τρισχίλιοι ἑξακόσιοι. καὶ ἐποίησεν ἐξ αὐτῶν
ſeptuaginta milia viroꝝ hūeriſportātiū: ꝛ octogin
ἑβδομήκοντα χιλιάδας ἀνδρῶν νωτοφόρων, καὶ ὀγδοήκον-
ta milia lapicidaꝝ in mōte: ꝛ tria milia ſexcen
τα χιλιάδας λατόμων ἐν τῷ ὄρει, καὶ τρισχιλίους ἑξακο-
tos opeꝝ p̄poſitos ſup populum.
σίους ἐργοδιώκτας ἐπὶ τὸν λαόν. Ca. 3.

A Et incepit ſalomon edificare domū dn̄i in
Καὶ ἤρξατο σαλωμὼν οἰκοδομεῖν τὸν οἶκον κυρίου ἐν
3. Reg. 6. a. hieruſalem in mōte moria: vbi apparuit dn̄s dauid
ἱερουσαλὴμ ἐν ὄρει τοῦ ἀμορία, οὗ ὤφθη κύριος τῷ δαβὶδ
patri eius in loco: quē parauerat dauid in
τῷ πατρὶ αὐτοῦ ἐν τῷ τόπῳ, ᾧ ἡτοίμασε δαυὶδ ἐν
area ornā iebuſei. ꝛ cepit edificare
τῷ ἅλῳ ὀρνὰν τοῦ ἰεβουσαίου. καὶ ἤρξατο οἰκοδομῆσαι
ſalomon in mēſe ſecundo in anno quar-
σαλωμὼν ἐν τῷ μηνὶ τῷ δευτέρῳ ἐν τῷ ἔτει τῷ τετάρ-
to regni ſui. ꝛ hec incepit ſalomon
τῳ τῆς βασιλείας αὐτοῦ. καὶ ταῦτα ἤρξατο σαλωμὼν
vt edificaret domū dei: lōgitudo men-
τοῦ οἰκοδομῆσαι τὸν οἶκον τοῦ θεοῦ, μῆκος τῆς διαμε-
ſure prime cubitoꝝ ſexaginta: ꝛ latitudo cu-
τρήσεως τῆς πρώτης πηχῶν ἑξήκοντα, καὶ εὖρος πη-
bitoꝝ viginti: ꝛ porticū iuxta frontē domus
χῶν εἴκοσι, καὶ τὸ αἰλὰμ κατὰ πρόσωπον τοῦ οἴκου
lōgitudo in frontē latitudinis dom⁹ cubitoꝝ
μῆκος ἐπὶ πρόσωπον τοῦ πλάτους τοῦ οἴκου πηχῶν
viginti: ꝛ altitudo cubitoꝝ centū ꝛ viginti. ꝛ de
εἴκοσι, καὶ τὸ ὕψος πηχῶν ἑκατὸν καὶ εἴκοσι. καὶ κα-
aurauit eā intrinſec⁹ auro puro. ꝛ do
τεχρύσωσεν αὐτὸν ἔσωθεν χρυσίῳ καθαρῷ. καὶ τὸν οἶ-
mū magnā texit lignis cedrinis: ꝛ deaura-
κον τὸν μέγαν ἐξύλωσε ξύλοις κεδρίνοις, καὶ κατεχρύ-
uit auro puro. ꝛ ſculpſit in ea pal
σωσε χρυσίῳ καθαρῷ. καὶ ἔγλυψεν ἐπ᾽ αὐτοῦ φοί-
mas ꝛ catenas. ꝛ ornauit domū lapidib⁹
νικας καὶ ἁλύσεις. καὶ ἐκόσμησε τὸν οἶκον λίθοις
precioſis in gloriā: ꝛ auro auri qđ ex pharuim.
τιμίοις εἰς δόξαν, καὶ χρυσίῳ χρυσοῦ τοῦ ἐκ φαρουΐμ.

B ꝛ deaurauit domū auro ꝛ parietes
καὶ ἐχρύσωσε τὸν οἶκον χρυσίῳ καὶ τοὺς τοίχους
ꝛ veſtibula ꝛ tecta ꝛ ho-
καὶ τοὺς πυλῶνας καὶ τὰ ὀροφώματα καὶ τὰ θυρώ-
ſtia eius. ꝛ celauit cherubim in parie
ματα αὐτοῦ. καὶ ἔγλυψε χερουβὶμ ἐπὶ τῶν τοί-
tib⁹. ꝛ fecit domū ſancti ſanctoꝝ:
χων. καὶ ἐποίησε τὸν οἶκον τοῦ ἁγίου τῶν ἁγίων,
lōgitudo eius in facie latitudinis do-
μῆκος αὐτοῦ ἐπὶ πρόσωπον τοῦ πλάτους τοῦ οἴ-
m⁹ cubitoꝝ viginti: ꝛ latitudo cubitoꝝ viginti. ꝛ
κου πηχῶν εἴκοσι, καὶ τὸ εὖρος πηχῶν εἴκοσι. καὶ
deaurauit eam auro puro in talentis
κατεχρύσωσεν αὐτὸν χρυσίῳ καθαρῷ ἐν ταλάντοις
ſexcentis. ꝛ pondus
ἑξακοσίοις. καὶ ὁλκὴ

& vinum: que pollicit⁹ es domine mi: mitte ſeruis tuis. Nos aūt cedemus ligna de libano quot neceſſaria habueris: & applicabim⁹ ea ratibus per mare in ioppe: tuū āt erit trāſferre ea in hieruſalem. Numerauit igitur ſalomon oēs viros proſelytos qui erant in terra iſrael poſt dinumerationem quā dinumerauit dd' pr̄ ei⁹: & inuēti ſunt cētū quinquagita tria milia & ſexcenti. Fecitqȝ ex eis ſeptuagita milia qui humeris onera portarēt: & octoginta milia q lapides de mōtib⁹ cederēt. Tria āt milia & ſexcētos p̄poſitos operū ppl'i.

Ca. 3.

Et cepit ſalomon edificare domum dn̄i in hieruſalem in mōte moria qui demōſtratus fuerat dauid patri ei⁹ i loco quē parauerat dauid in area hornan iebuſei. Cepit autem edificare menſe ſecundo anno quarto regni ſui. Et hec ſūt fundamēta q̄ fecit ſalomon vt edificaret domū dei: lōgitudinis cubitos in menſura prima ſexagīta: latitudinis cubitos viginti. Porticum vero an̄ frōtē q̄ tēdebatur i lōgū iuxta mēſurā latitudinis dom⁹ cubitoꝝ vigiti. Porro altitudo cētū viginti cubitorū erat. Et deaurauit eā intrīſecus auro mundiſſimo. Domū quoqȝ maiorē texit tabulis ligneis abiegnis: & laminas auri obrizi affixit per totū. Sculpſitqȝ i ea palmas: & q̄ſi catenulas ſe inicē cōplectētes. Strauit quoqȝ pauimētū tēpli p̄cioſiſſimo marmore decorē multo. Porro aurū erat pbatiſſimū: de cui⁹ lamīs texit domū: & trabes ei⁹ & poſtes: parietes & oſtia: & celauit cherubī i parietib⁹. Fecitquoqȝ domū ſcti ſctōꝝ: lōgitudinē iuxta latitudinē dom⁹ cubitoꝝ vigīti: & latitudinē ſilr vigīti cubitorū. Et laminis aureis texit eam quaſi talētis ſexcentis. Sed &

והיין אשר אמר אדני ישלח
לעבדיו: ואנחנו נכרת עצים מן
הלבנון ככל צרכך ונביאם לך
רפסדות על ים יפו ואתה תעלה
אתם ירושלם: ויספר שלמה
כל האנשים הגירים אשר בארץ
ישראל אחרי הספר אשר ספרם
דויד אביו וימצאו מאה וחמשים
אלף ושלשת אלפים ושש מאות:
ויעש מהם שבעים אלף
סבל ושמנים אלף חצב בהר
ושלשת אלפים ושש מאות מנצחים
להעביד את העם: ויחל
Cap. iij.
שלמה לבנות את בית יהוה בירושלם
בהר המוריה אשר נראה לדויד
אביהו אשר הכין במקום דויד בגרן
ארנן היבוסי: ויחל לבנות בחדש
השני בשני בשנת ארבע למלכותו:
ואלה הוסד שלמה לבנות את בית
האלהים הארך אמות במדה
הראשונה אמות ששים ורחב
אמות עשרים: והאולם אשר על
פני הארך על פני רחב הבית אמות
עשרים והגבה מאה ועשרים
ויצפהו מפנימה זהב טהור: ואת
הבית הגדול חפה עץ ברושים
ויחפהו זהב טוב ויעל עליו תמרים
ושרשרות: ויצף את הבית אבן
יקרה לתפארת והזהב זהב
פרוים: ויחף את הבית הקרות
הספים וקירותיו ודלתותיו זהב
ופתח כרובים על הקירות: ויעש
את בית קדש הקדשים ארכו
על פני רחב הבית אמות עשרים
ורחבו אמות עשרים ויחפהו זהב
טוב לככרים שש מאות: ומשקל

שלח
כרת
בוא
עלה
ספר
מצא
מאה
עשה
נצח עבד
חלל
בנה
ראה
כון קום
שנה שנה
רבע סוד
בנה אמה
מדד
אלם
פנה
צפה פנה
טהר גדל
ברש
חפה עלה
פאר
ספף
כרב עשה
מאה שקל

למסמרות לשקלים חמשים זהב — ספר
והעליות חפה זהב : ויעש בבית — צלה
קדש הקדשים כרובים שנים — שנה
מעשה צעצעים ויצפו אתם זהב : — עשה
וכנפי הכרובים ארכם אמות — אמה
עשרים כנף האחד לאמות חמש
מגעת לקיר הבית והכנף האחרת — נגע
אמות חמש מגיע לכנף הכרוב
האחר: וכנף הכרוב האחד אמות
חמש מגיע לקיר הבית והכנף
האחרת אמות חמש דבקה לכנף
הכרוב האחר: כנפי הכרובים האלה
פרשים אמות עשרים והם עמדים
על רגליהם ופניהם לבית : ויעש — פנה עשה
את הפרכת תכלת וארגמן וכרמיל
ובוץ ויעל עליו כרובים : ויעש — עלה
לפני הבית עמודים שנים אמות — עמד
שלשים וחמש ארך והצפת אשר — צפה
על ראשו אמות חמש : ויעש
שרשרות בדביר ויתן על ראש — דבר נתן
העמודים ויעש רמנים מאה ויתן
בשרשרות: ויקם את העמודים על — קום
פני ההיכל אחד מימין ואחד — הכל ימן
מהשמאול ויקרא שם הימיני יכין — קרא
ושם השמאלי בועז :

Cap. iiij. ויעש מזבח נחשת עשרים אמה
ארכו ועשרים אמה רחבו ועשר — זבח
אמות קומתו: ויעש את הים מוצק — יצק
עשר באמה משפתו אל שפתו עגול — שפה עגל
סביב וחמש באמה קומתו וקו — סבב קוה
שלשים באמה יסב אתו סביב : — סבב
ודמות בקרים תחת לו סביב סביב — דמה
סבבים אתו עשר באמה מקיפים — נקף
את הים סביב שנים טורים הבקר — שנה
יצוקים במצקתו: עומד על שנים — יצק עמד
עשר בקר שלשה פנים צפונה — פנה צפן

clauos fecit aureos: ita vt singuli claui siclos quinquagenos appēderēt. Cenacula quoque texit auro. Fecit ēt in domo scti sctõrum cherubin duos opere statuario: & texit eos auro. Ale cherubin vigīti cubitis extēdebãtur: ita vt vna ala haberet cubitos quinque: & tangeret parietem domus: & altera quinque cubitos hñs: alã tãgeret alterius cherub. Similr cherub alterius ala quinque habebat cubitos: & tangebat parietem: & ala eius altera quinque cubitorum alam cherub alterius cõtingebat. Igr ale vtriusque cherub expãse erãt: & extendebãtur p cubitos vigīti. Ipsi ãt stabãt erectis pedibus: & facies eorum erãt verse ad exteriorem domũ. Fecit quoque velũ ex hyacintho purpura cocco & bysso: & itexuit ei cherubin. Añ fores ēt tēpli duas colũnas q trigīta & quinque cubitos hēbãt altitudinis. Porro capita earum quinque cubitorũ: necnon & qsi catenulas i oraculo: & supposuit eas capitibus colũnarũ. Malogranata etiam centum: que catenulis interposuit. Ipas quoque colũnas posuit in vestibulo tēpli: vnã a dextris: & alterã a sinistris. Eã q a dextris erat vocauit iachin: & que ad leuam vocauit booz.

4\. Fecit quoque altare eneũ vigīti cubitorum lõgitudinis: & viginti cubitorum latitudinis: & decē cubitorum altitudinis. Mare ēt eneũ fusile decē cubitis a labio vsque ad labium: rotundũ per circuitũ. Quinque cubitos habebat altitudinis: & funiculus trigīta cubitorum ambiebat gyrum eius. Similitudo quoque boum erat subter illũ. Et decē cubitis qdã extrinsecus celature qsi duobus versibus labiũ maris circuibant. Boues aũt erãt fusiles: & ipsũ mare super duodecim boues positũ erat: quorũ tres respicibãt ad aquilonem:

clauorum: pondus vni° quinquaginta sicli
τῶν ἥλων, ὁλκὴ τοῦ ἑνὸς πεντήκοντα σίκλοι τοῦ — C
auri: et cenacula deaurauit auro. et fe
χρυσίου, καὶ τὰ ὑπερῷα ἐχρύσωσε χρυσίῳ. καὶ ἐποί
cit in domo sancta sanctorum cherubim duos
ησεν ἐν τῷ οἴκῳ τῷ ἁγίῳ τῶν ἁγίων χερουβὶμ δύο
opus de lignis iputribilib°: et deaurauit eos au
ἔργον ἐκ ξύλων ἀσήπτων, καὶ ἐχρύσωσεν αὐτὰ χρυ
ro. et ale cherubim lõgitudo cu
σίῳ. καὶ αἱ πτέρυγες τῶν χερουβὶμ τὸ μῆκος πη
bitorum viginti et ala vna cherub
χῶν εἴκοσι. καὶ ἡ πτέρυξ ἡ μία τοῦ χερουβ τοῦ
vni°: cubitorum quinque q tangebat pariete do
ἑνός, πηχῶν πέντε ἁπτομένη τοῦ τοίχου τοῦ οἴ
mus: et ala altera cubitorum quinque: q tãgebat
κου, καὶ ἡ πτέρυξ ἡ ἑτέρα πηχῶν πέντε, ἁπτομένη
alam cherub alterius. et a
τῆς πτέρυγος τοῦ χερουβ τοῦ ἑτέρου. καὶ αἱ πτέρυ
le cherubi horum extense cu
γες τῶν χερουβὶμ τούτων διαπεπετασμέναι πή
biti viginti. ipsa stantia in pedibus
χεις εἴκοσι. καὶ αὐτὰ ἑστηκότα ἐπὶ τοὺς πόδας
suis: et facies eorum in domũ. et
αὐτῶν, καὶ τὰ πρόσωπα αὐτῶν εἰς τὸν οἶκον. καὶ
fecit velum ex hyacintho et purpu
ἐποίησε τὸ καταπέτασμα ἐξ ὑακίνθου καὶ πορφύ
ra et coccino et bysso. et intexuit in eo
ρας καὶ κοκκίνου καὶ βύσσου. καὶ ὕφανεν ἐν αὐτῷ
cherubi. et fecit ante domũ
χερουβίμ. καὶ ἐποίησε κατέμπροσθεν τοῦ οἴκου
colũnas duas cubitorum triginta quinque altitudo: et
στύλους δύο πηχῶν τριάκοντα πέντε τὸ ὕψος, καὶ τὰς
capitella earum cubitorum quinque. et fecit ca
κεφαλίδας αὐτῶν πηχῶν πέντε. καὶ ἐποίησεν ἁλυ — D
tenas in oraculo et posuit in capi
σιδωτὰ ἐν τῷ δαβὶρ καὶ ἔθηκεν ἐπὶ τῶν κεφα
tib° colũnarum. et fecit malogranata centũ. et
λῶν τῶν στύλων. καὶ ἐποίησε ῥοΐσκους ἑκατόν. καὶ
imposuit in catenis: et statuit colũnas
ἐπέθηκεν ἐπὶ τῶν ἁλυσιδίων, καὶ ἔστησε τοὺς στύλους
iuxta faciem tēpli: vnã a dextris: et
κατὰ πρόσωπον τοῦ ναοῦ, ἕνα ἐκ δεξιῶν, καὶ τὸν
vnã a sinistris. et vocauit nomē ei° q a dex
ἕνα ἐξ εὐωνύμων. καὶ ἐκάλεσε τὸ ὄνομα τοῦ ἐκ δεξι
tris directio: et nomē ei° q a sinistris fortitudo.
ῶν κατόρθωσις, καὶ τὸ ὄνομα τοῦ ἐξ ἀριστερῶν ἰσχύς. Ca.4.
Et fecit altare eneum: viginti
Καὶ ἐποίησε τὸ θυσιαστήριον τὸ χαλκοῦν, εἴκοσι — A
cubitorum longitudo: et viginti cubitorum latitudo: et
πηχῶν τὸ μῆκος, καὶ εἴκοσι πηχῶν τὸ εὖρος, καὶ
decē cubitorum altitudo: et fecit mare
δέκα πηχῶν τὸ ὕψος. καὶ ἐποίησε τὴν θάλασσαν
fusile decē cubitorum mensurã a la
χυτὴν δέκα πηχῶν τὴν διαμέτρησιν ἀπὸ τοῦ χεί
bio eius in labiũ ei° rotundũ p circuitũ
λους αὐτῆς εἰς τὸ χεῖλος αὐτῆς στρογγύλην κυκλόθεν
et quinque cubitorum altitudo. et circuitus tri
καὶ πέντε πηχῶν τὸ ὕψος. καὶ τὸ κύκλωμα τριά
ginta cubitorum ambiebat illud p circuitũ: et similitudo
κοντα πηχῶν ἐκύκλου αὐτὴν κύκλῳ. καὶ ὁμοίωμα
vitulorum subter illud p circuitũ ambientes il
μόσχων ὑποκάτωθεν αὐτῆς κυκλόθεν κυκλοῦντες αὐ
lud decē in cubito ambientes mare p
τὴν δέκα ἐν πήχει κυκλοῦντες τὴν θάλασσαν κυ
circuitũ. duo ordines boues fusiles in effusione eo
κλόθεν. δύο στίχοι βόες χωνευτοὶ ἐν τῇ χωνεύσει αὐ
rum: fecerunt eos: stans sup duodecim boues
τῶν, ἐποίησαν αὐτούς, ἑστῶσα ἐπὶ δώδεκα μόσχους
mare. tres respicientes ad aquilonem:
ἡ θάλασσα. οἱ τρεῖς βλέποντες πρὸς βορρᾶν,

et tres aſpicientes ad occidentē: et tres
καὶ οἱ τρεῖς βλέποντες πρὸς δυσμάς, καὶ οἱ τρεῖς
aſpicientes ad auſtrū: et tres aſpicientes ad
βλέποντες πρὸς νότον, καὶ οἱ τρεῖς βλέποντες πρὸς
orientem: et mare in ipſis ſupra. et erāt
ἀνατολάς, καὶ ἡ θάλασσα ἐπ᾽ αὐτῶν ἄνω. καὶ ἦν τὰ
poſteriora ipſorum intus: et craſſitudo maris
B ὀπίσθια αὐτῶν ἔσω, καὶ τὸ πάχος τῆς θαλάσσης
palmi. et labiū eius: ſicut labiū cali-
παλαιστῆς. καὶ τὸ χεῖλος αὐτῆς, ὡς χεῖλος ποτηρί-
cis ſculpti germinibus lilij: capiēs metre
ου διαγεγλυμμένου βλαστοὺς κρίνου, χωροῦσα μετρη-
tas tria milia: et perfecit illud. et fe-
τὰς τρισχιλίους, καὶ ἐξετέλεσεν αὐτήν. καὶ ἐποί-
cit pelues decē: et poſuit quinque a dex
ησε λουτῆρας δέκα, καὶ ἔθηκε τοὺς πέντε ἐκ δε-
tris et quinque a ſiniſtris: vt lauarēt in
ξιῶν καὶ τοὺς πέντε ἐξ ἀριστερῶν, τοῦ πλύνειν ἐν
ipſis opera holocauſtorum et vt illuerēt
αὐτοῖς τὰ ἔργα τῶν ὁλοκαυτωμάτων καὶ ἀπέκλυζεν
in ipſis: et mare vt lauarent ſa-
ἐν αὐτοῖς, καὶ ἡ θάλασσα εἰς τὸ νίπτεσθαι τοὺς ἱε-
cerdotes in eo. et fecit cādelabra au-
ρεῖς ἐν αὐτῇ. καὶ ἐποίησε τὰς λυχνίας τὰς χρυ-
rea decē ſm iudiciū ipſorum. et poſuit in tē-
σᾶς δέκα κατὰ τὸ κρίμα αὐτῶν. καὶ ἔθηκεν ἐν τῷ
plo quinque a dextris: et quinque a ſiniſtris. et
ναῷ πέντε ἐκ δεξιῶν, καὶ πέντε ἐξ ἀριστερῶν. καὶ
fecit mēſas decem: et poſuit quinque a dex-
ἐποίησε τραπέζας δέκα, καὶ ἔθηκε πέντε ἐκ δεξι-
tris et quinque a ſiniſtris. et fecit phialas
ῶν καὶ πέντε ἐξ ἀριστερῶν. καὶ ἐποίησε φιάλας
aureas centum. et fecit atriū ſacerdotū:
C χρυσᾶς ἑκατόν. καὶ ἐποίησε τὴν αὐλὴν τῶν ἱερέων,
et atrium magnū: et fores a-
καὶ τὴν αὐλὴν τὴν μεγάλην, καὶ τὰς θύρας τῆς αὐ-
trij: et hoſtia ipſorum erata
λῆς, καὶ τὰ θυρώματα αὐτῶν κατακεχαλκωμένα
ere. et mare poſuit ab angulo
χαλκῷ. καὶ τὴν θάλασσαν ἔθηκεν ἀπὸ γωνίας τοῦ
domus a dextris ad orientē partis q̄
οἴκου ἐκ δεξιῶν πρὸς ἀνατολὰς τοῦ μέρους τοῦ
ad auſtrū. et fecit chiram lebetes et
πρὸς νότον. καὶ ἐποίησε Χειρὰμ τοὺς λέβητας καὶ
creagras et thuribula. et perfecit chi
τὰς κρεάγρας καὶ τὰ πυρεῖα. καὶ συνετέλεσε Χει-
ram facere omne opus qđ fecit ſa-
ρὰμ ποιῆσαι πᾶσαν τὴν ἐργασίαν ἣν ἐποίησε Σα-
lomon rex in domo dei colūnas duas
λωμὼν ὁ βασιλεὺς ἐν τῷ οἴκῳ τοῦ θεοῦ στύλους δύο
et baſes. et capitella in capitibus
καὶ τὰς βάσεις. καὶ τὰς χωθαρὼθ ἐπὶ κεφαλῶν
colūnarum duo. et reticula duo vt tegerent
τῶν στύλων δύο. καὶ δίκτυα δύο συγκαλύψαι τὰς
duas baſes capitellorum: q̄ ſūt in capitibus
δύο βάσεις τῶν χωθαρὼθ, ἅ ἐστιν ἐπὶ κεφαλῶν τῶν
colūnarum. et malogranata aurea quadringēta in duo
στύλων. καὶ ῥοὰς χρυσοῦς τετρακοσίους εἰς τὰ δύο
reticula. duo gňa malo granatorum reticulo vno: vt tegerēt
δίκτυα. δύο γένη ῥοῶν ἐν τῷ δικτύῳ τῷ ἑνί, τοῦ συγκαλύψαι
duas baſes capitellorum: q̄ ſunt ſupra
τὰς δύο βάσεις τῶν χωθαρὼθ, ἅ ἐστιν ἐπάνω τῶν
colūnas. et baſes fecit decē. et pe-
στύλων. καὶ τοὺς μεχωνὼθ ἐποίησε δέκα. καὶ τοὺς λου-
lues fecit ſup baſes. et ma
τῆρας ἐποίησεν ἐπὶ τῶν μεχωνώθ. καὶ τὴν θάλασ-
re vnū et vitulos duodecim ſub
σαν μίαν καὶ τοὺς μόσχους τοὺς δώδεκα ὑποκάτω
eo. et lebetes et creagras et phia
αὐτῆς. καὶ τοὺς λέβητας καὶ τὰς κρεάγρας καὶ φιά-
las: et omnia vaſa eorum q̄ fecit
λας, καὶ πάντα τὰ σκεύη αὐτῶν ἃ ἐποίησε

& alii tres ad occidētē. Porro tres alii meridiē: & tres q reliq erāt oriētē: hñtes mare ſuppoſitum. Poſteriora autem boum erant intriſec⁹ ſub mari. Porro vaſtitas ei⁹ hēbat menſurā palmi: & labiū illi⁹ erat q̄ſi labiū calicis vel repādi lilij: capiebatq; tria milia metretas. Fecit quoq; cōchas decē: & poſuit qnq; a dextris: & quinq; a ſiniſtris: vt lauarent in eis oia que in holocauſtum oblaturi erāt. Porro i mari ſacerdotes lauabantur. Fecit autem & cādelabra aurea decem ſꝫ ſpeciē quā iuſſerat fieri: & poſuit ea in tēplo quinq; a dextris & qnq; a ſiniſtris. Nec nō & mēſas decē: & poſuit eas in tēplo: quinq; a dextris & quinq; a ſiniſtris. Phialas quoq; aureas centum. Fecit etiam atrium ſacerdotū & baſilicam grandem: & oſtia i baſilica que tetexit ere. Porro mare poſuit in latere dextero cōtra orientem ad meridiem. Fecit autē hyrā lebetes & creagras & phialas. Et cōpleuit oē opus regis in domo dei: hoc eſt columnas duas & epiſtylia & capita: & quaſi quedā retiacula que capita tegerēt ſuper epiſtylia. Malogranata quoq; quadrigenta & retiacula duo: ita vt bini ordines malogranatorum ſingulis retiaclis iūgerentur: q̄ protegerēt epiſtylia & capita columnarū. Baſes etiā fecit: & conchas quas ſuper poſuit baſibus. Mare vnum: boues quoq; duodecim ſub mari. Et lebetes & creagras & phialas. Omnia vaſa fecit

ושלשה פנים ימה ושלשה פנים
נגבה ושלשה פנים מזרחה והים
עליהם מלמעלה וכל אחריהם
ביתה: ועביו טפח ושפתו כמעשה
שפת כוס פרח שושנה מחזיק
בתים שלשת אלפים יכיל: ויעש
כיורים עשרה ויתן חמשה מימין
וחמשה משמאול לרחצה בהם את
מעשה העולה ידיחו בם והים
לרחצה לכהנים בו: ויעש את
מנרות הזהב עשר כמשפטם ויתן
בהיכל חמש מימין וחמש משמאול:
ויעש שלחנות עשרה וינח בהיכל
חמשה מימין וחמשה משמאול
ויעש מזרקי זהב מאה: ויעש
חצר הכהנים והעזרה הגדולה
ודלתות לעזרה ודלתותיהם צפה
נחשת: ואת הים נתן מכתף הימנית
קדמה ממול נגבה: ויעש חורם
את הסירות ואת היעים ואת
המזרקות ויכל חורם לעשות
את המלאכה אשר עשה למלך
שלמה בבית האלהים: עמודים
שנים והגלות והכתרות על ראש
העמודים שתים והשבכות שתים
לכסות את שתי גלות הכתרות
אשר על ראש העמודים: ואת
הרמונים ארבע מאות לשתי
השבכות שנים טורים רמונים
לשבכה האחת לכסות את שתי
גלות הכתרות אשר על פני
העמדים: ואת המכנות עשה ואת
הכירות עשה על המכנות: את הים
אחד ואת הבקר שנים עשר
תחתיו: ואת הסירות ואת היעים
ואת המזלגות ואת כל כליהם עשה

זרח
עלה
עבה שפה
עשה שושן
חזק
כול
כיר נתן
ימן שמאל
דוח
נגר שפט
נתן היכל
זרק
גדל
עשה
יעה
כלה
לאך
עמד
שנה גלה
כסה
רמן רבע
מאה
פנה
כון
יעה
זלג כלה

חורם אביו למלך שלמה לבית
יהוה נחשת מרוק: בככר הירדן מרק
יצקם המלך בעבי האדמה בין יצק
סכות ובין צרדתה: ויעש שלמה עשה
כל הכלים האלה לרב מאד
כי לא נחקר משקל הנחשת: חקר שקל
ויעש שלמה את כל הכלים אשר
בית האלהים ואת מזבח הזהב זבח
ואת השלחנות ועליהם לחם
הפנים: ואת המנרות ונרתיהם פנה נור
לבערם כמשפט לפני הדביר שפט דבר
זהב סגור: והפרח והנרות סגר נור
והמלקחים זהב הוא מכלות זהב: לקח כלה
והמזמרות והמזרקות והכפות זמר זרק
והמחתות זהב סגור ופתח הבית כפף
דלתותיו הפנימיות לקדש הקדשים חתה
ודלתי הבית להיכל זהב: ותשלם פנה
כל המלאכה אשר עשה שלמה היכל שלם
לבית יהוה. ויבא שלמה לאך

Cap. v.

את קדשי דויד אביו ואת הכסף בוא
ואת הזהב ואת כל הכלים נתן
באצרות בית האלהים: אז יקהיל קהל
שלמה את זקני ישראל ואת כל
ראשי המטות נשיאי האבות לבני נטה נשא
ישראל אל ירושלם להעלות את עלה
ארון ברית יהוה מעיר דויד היא ארן ברת
ציון: ויקהלו אל המלך כל איש
ישראל בחג הוא החדש השבעי:
ויבאו כל זקני ישראל וישאו בוא נשא
הלוים את הארון: ויעלו את הארון
ואת אהל מועד ואת כל כלי יעד כלה
הקדש אשר באהל העלו אתם
הכהנים הלוים: והמלך שלמה
וכל עדת ישראל הנועדים עליו יעד יעד
לפני הארון מזבחים צאן ובקר פנה זבח
אשר לא יספרו ולא ימנו מרב: ספר מנה

salomoni hyram pater eius in domo dñi ex ere mūdiſſimo. In regione iordanis fudit ea rex in argilloſa terra: inter ſochot & ſaredatha. Erat autem multitudo vaſorum innumerabilis ita vt ignoraretur pondus eris. Fecitq́ȝ ſalomon omnia vaſa domꝰ dei: & altare aureum & menſas: & ſuper eas panes propoſitiōis. Cādelabra quoq́ȝ cum lucernis ſuis vt lucerent ante oraculum iuxta ritum ex auro puriſſimo: & floꝛentia quedā & lucernas & forcipes aureoſ. Oīa de auro mūdiſſimo facta ſunt. Timiamateria quoq́ȝ & thuribl'a & phialas & mortariola ex auro puriſſimo. Et oſtia celauit tēpli interioris .i. in ſancta ſanctorum: & oſtia tēpli forinſecus aurea. Sicq́ȝ cōpletū eſt omne opus quod fecit ſalomon in domo domini. 5.

Ntulit igr̄ ſalomon oīa que vouerat dauid pater ſuus argentum & aurum & vniuerſa vaſa poſuit in theſauris domꝰ dei. Poſt que congregauit maiores natu iſrael: & cunctos principes tribuū: & capita familiarum de filiis iſrael in hieruſalem: vt adducerent arcā federis dn̄i de ciuitate dauid que eſt ſyon. Venerūt itaq́ȝ ad regem omnes viri iſrael in die ſolēni mēſis ſeptimi. Cumq́ȝ veniſſent cūcti ſenioꝝ iſrl': portauerūt leuite arcam: & intulerunt eam: & omnem paraturam tabernacl'i. Porro vaſa ſanctuarii que erant in tabernaculo portauerit ſacerdotes cum leuitis. Rex autem ſalomon & vniuerſus cetꝰ iſrl': & oēs q fuerunt cōgregati ante arcā immolabant arietes & boues abſq́ȝ vllo nūero. Tanta erat multitudo victiaꝝ.

chiram: obtulit regi ſalomoni in domo do
χειράμ, ἀνήνεγκε τῷ βασιλεῖ σολομῶντι ἐν οἴκῳ κυ-
mini ex ere puro. in regione iordanis fu-
ρίου χαλκοῦ καθαροῦ. ἐν τῷ περιχώρῳ τοῦ ἰορδάνου ἐχώ-
dit ea rex in craſſitudine terre: in-
νευσεν αὐτὰ ὁ βασιλεὺς ἐν τῷ πάχει τῆς γῆς, ἀνα-
ter ſochoth & inter ſaridatha. & fecit ſa-
μέσον σοχὼθ καὶ ἀναμέσον σαριδαθά. καὶ ἐποίησε σο-
lomon omnia vaſa hec in multitudinē valde.
λομὼν πάντα τὰ σκεύη ταῦτα εἰς πλῆθος σφόδρα.
quia nō inueſtigabat pōdus eris. & fecit ſa-
ὅτι οὐκ ἀκριβάσθη ὁλκὴ τοῦ χαλκοῦ. καὶ ἐποίησε σο-
lomon omnia vaſa domus dn̄i: & al-
λομὼν πάντα τὰ σκεύη τοῦ οἴκου κυρίου, καὶ τὸ θυ-
tare aureū: & mēſas: & ſuper ea-
σιαστήριον τὸ χρυσοῦν, καὶ τὰς τραπέζας, καὶ ἐπ' αὐ-
as panes ꝑpoſitionis: & cādelabra & lucer-
τῶν ἄρτους προθέσεως, καὶ τὰς λυχνίας καὶ τοὺς λύχ-
nas lucis iuxta ritum ante faciem ora-
νους τοῦ φωτὸς κατὰ τὸ κρίμα κατὰ πρόσωπον τοῦ δα-
culi ex auro puro. & lucerne eorū & forci-
βὶρ χρυσίου καθαροῦ. καὶ οἱ λύχνοι αὐτῶν καὶ αἱ λαβί-
pes eoꝝ & phiale & mortariola & thimiamateria
δες αὐτῶν καὶ αἱ φιάλαι καὶ αἱ θυίσκαι, καὶ τὰ πυρεῖα
ex auro puro. & hoſtiū domus interius qđ
χρυσίου καθαροῦ. καὶ ἡ θύρα τοῦ οἴκου ἡ ἐσωτέρα ἡ
in ſctā ſanctoꝝ: & hoſtia domus tē-
εἰς τὰ ἅγια τῶν ἁγίων, καὶ αἱ θύραι τοῦ οἴκου τοῦ να-
pli aurea. & cōpletum eſt omne opus qđ
οῦ χρυσαῖ. καὶ συνετελέσθη πᾶσα ἡ ἐργασία ἣν
fecit ſalomon in domo domini.
ἐποίησε σολομὼν ἐν οἴκῳ κυρίου. Ca. 5.

Et intulit ſalomon ſancta dauid pa-
Καὶ εἰσήνεγκε σολομὼν τὰ ἅγια δαυὶδ τοῦ πα-
tris ſui: & argentum & aurum & vniuer-
τρὸς αὐτοῦ, καὶ τὸ ἀργύριον καὶ τὸ χρυσίον καὶ πάν- 3.Reg. 7.b.
ſa vaſa: & dedit in theſaurum domꝰ domi-
τα τὰ σκεύη, καὶ ἔδωκεν εἰς θησαυρὸν οἴκου κυρί-
ni. tunc congregauit ſalomon omnes ſe-
ου. τότε ἐξεκκλησίασε σολομὼν πάντας τοὺς πρεσ-
niores iſrael: & cunctos principes
βυτέρους ἰσραὴλ, καὶ πάντας τοὺς ἄρχοντας τῶν 3.Reg.
tribuū: & duces familiaꝝ filioꝝ 8.a.
φυλῶν, καὶ τοὺς ἡγουμένους τῶν πατριῶν τῶν υἱῶν
iſrael in hieruſalem: vt adducerent arcam
ἰσραὴλ εἰς ἱερουσαλὴμ, τοῦ ἀνενεγκεῖν τὴν κιβωτὸν
federis dn̄i de ciuitate dauid: hec ſion. &
διαθήκης κυρίου ἐκ πόλεως δαυὶδ, αὕτη σιών. καὶ
congregatus eſt ad regem ſalomonē oīs vir
ἐξεκκλησιάσθη πρὸς τὸν βασιλέα σολομῶντα πᾶς ἀνὴρ
iſrael in ſolēnitate: hic mēſis ſeptimus. & ve-
ἰσραὴλ ἐν τῇ ἑορτῇ, οὗτος ὁ μὴν ὁ ἕβδομος. καὶ ἦλ-
nerūt cuncti ſeniores iſrael: & acceperūt
θον πάντες οἱ πρεσβύτεροι ἰσραὴλ, καὶ ἔλαβον οἱ
leuite arcā: & attulerunt arcam &
λευῖται τὴν κιβωτὸν, καὶ ἀνήνεγκαν τὴν κιβωτὸν καὶ
tabernaculū teſtimonij: & omnia vaſa
τὴν σκηνὴν τοῦ μαρτυρίου, καὶ πάντα τὰ σκεύη τὰ
ſancta q̄ in tabernaculo. & attulerunt eā ſacerdotes
ἅγια τὰ ἐν τῇ σκηνῇ. καὶ ἀνήνεγκαν αὐτὰ οἱ ἱερεῖς
& leuite: & rex ſalomon: & vniuer-
καὶ οἱ λευῖται, καὶ ὁ βασιλεὺς σολομὼν, καὶ πᾶ-
ſus cetus iſrael: & q̄ congregati ſunt ad
σα ἡ συναγωγὴ ἰσραὴλ, καὶ οἱ ἐπισυνηγμένοι ἐπ' αὐ-
eū ante arcam dei imolātes vitulos
τὸν ἔμπροσθεν τῆς κιβωτοῦ τοῦ θεοῦ θύοντες μόσχους
& oues que nō numerabunt neq́ȝ ſupputabū-
καὶ πρόβατα ἃ οὐκ ἀριθμηθήσεται οὐδὲ λογισθήσε-
tur pre multitudine.
ται ἀπὸ πλήθους.

D
A
B

et intulerūt sacerdotes arcam federis dñi in
καὶ εἰσήνεγκαν οἱ ἱερεῖς τὴν κιβωτὸν διαθήκης κυρίου εἰς
locū suū: in oraculū dom⁹ in sctā
τὸν τόπον αὐτῆς, εἰς τὸ δαβεὶρ τοῦ οἴκου εἰς τὰ ἅγια
sanctoꝝ: subt alas cherubim.
τῶν ἁγίων, ὑποκάτω τῶν πτερύγων τῶν χερουβίμ.
⁊ erāt cherubī expādentia alas suas
καὶ ἦν τὰ χερουβὶμ διαπεπετακότα τὰς πτέρυγας αὐτῶν
sup locū arce: ⁊ cooperiebāt che-
ἐπὶ τὸν τόπον τῆς κιβωτοῦ, καὶ συνεκάλυπτε τὰ χε-
C rubi arcā: ⁊ appropinqbāt cherubī sup
ρουβὶμ τὴν κιβωτόν, καὶ προσήγγιζε τὰ χερουβὶμ ἐπὶ τὴν
arcā ⁊ sup vectes eius supra. ⁊
κιβωτὸν καὶ ἐπὶ τοὺς ἀναφορεῖς αὐτῆς ἐπάνωθεν. καὶ
eminebāt vectes: ⁊ aspiciebātur capita
ὑπερεῖχον οἱ ἀναφορεῖς, καὶ ἐβλέποντο αἱ κεφαλαὶ τῶν
vectium ab arca de sctis in faci-
ἀναφορέων ἀπὸ τῆς κιβωτοῦ ἐκ τῶν ἁγίων ἐπὶ πρόσω-
em oraculi: ⁊ nō videbātur extra: ⁊ fuerūt illic
πον τοῦ δαβείρ, καὶ οὐκ ἐβλέποντο ἔξω, καὶ ἦσαν ἐκεῖ
vsq ad diem hanc. nō erat in arca preť due
ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης. οὐκ ἦν ἐν τῇ κιβωτῷ πλὴν δύο
tabule: ꝗs posuerat moyses in choreb: que disposuit domi
πλάκες, ἃς ἔθηκε μωυσῆς ἐν χωρήβ, ὅσα διέθετο κύρι-
n⁹ cū filijs israel: cū exirent ipsi de trra
ος μετὰ τῶν υἱῶν ἰσραήλ, ἐν τῷ ἐξελθεῖν αὐτοὺς ἐκ γῆς
egypti. ⁊ factū est cū egrederēť sacerdotes de sctuarijs:
αἰγύπτου. καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ἐξελθεῖν τοὺς ἱερεῖς ἐκ τῶν ἁγίων,
qm oēs sacerdotes q inuenti sūt: sctificati sūt: nō fue-
ὅτι πάντες οἱ ἱερεῖς οἱ εὑρεθέντες, ἡγιάσθησαν, οὐκ ἦ-
rūt ordinati per vices. ⁊ leuite
σαν διατεταγμένοι κατ' ἐφημερίαν. καὶ οἱ λευῖται οἱ
cantores oēs cū filijs asaph e-
D ψαλτῳδοὶ πάντες σὺν τοῖς υἱοῖς τοῦ ἀσὰφ τοῦ αἰ-
mā: idithū: ⁊ filijs eoꝝ: ⁊ fra-
μάν, τῷ ἰδιθούμ, καὶ τοῖς υἱοῖς αὐτῶν, καὶ τοῖς ἀδελ-
trib⁹ eoꝝ q vestiti erāt stolis byssinis in cym-
φοῖς αὐτῶν τοῖς ἐνδεδυμένοις στολὰς βυσσίνας ἐν κυμ-
balis ⁊ in nablis ⁊ in citharis: stātes an-
βάλοις καὶ ἐν νάβλαις καὶ ἐν κινύραις, ἑστηκότες κατέ-
te altare. ⁊ cū eis sacerdotes centū
ναντι τοῦ θυσιαστηρίου. καὶ μετ' αὐτῶν οἱ ἱερεῖς ἑκατὸν
⁊ viginti canētes in tubis. ⁊ facta est
καὶ εἴκοσι σαλπίζοντες ἐν ταῖς σάλπιγξι. καὶ ἐγένετο
vna vox cū tuba canerent ⁊ cū psalterio cantarēt ⁊ cū
μία φωνὴ ἐν τῷ σαλπίζειν καὶ ἐν τῷ ψαλτῳδεῖν καὶ ἐν
vociferarēt vox vna vt laudarēt et cōfiterentur
τῷ ἀναφωνεῖν φωνὴ μία τοῦ αἰνεῖν τοῦ ἐξομολογεῖσθαι
dño. ⁊ vt extulerūt vocē in tubis ⁊
τῷ κυρίῳ. καὶ ὡς ὕψωσαν τὴν φωνὴν ἐν ταῖς σάλπιγξι καὶ
in cymbalis ⁊ in organis cātoꝝ ⁊ in hymnis:
ἐν κυμβάλοις καὶ ἐν τοῖς ὀργάνοις τῶν ᾠδῶν καὶ ἐν ὕμνοις,
⁊ dicebāt: cōfitemini dño qm̄ bonū: qm̄ in eter-
καὶ ἔλεγον, ἐξομολογεῖσθε τῷ κυρίῳ ὅτι ἀγαθόν, ὅτι εἰς τὸν αἰῶ-
nū mia eius: ⁊ dom⁹ plena fuit nube ⁊ glīa dñi:
να τὸ ἔλεος αὐτοῦ. καὶ ὁ οἶκος ἐνεπλήσθη νεφέλης καὶ δόξης κυρίου,
⁊ nō potuerūt sacerdotes stare ⁊ ministrare a fa-
ps.65. καὶ οὐκ ἠδύναντο οἱ ἱερεῖς τοῦ στῆναι καὶ λειτουργεῖν ἀπὸ προ-
cie nubis: qm̄ impleuit glīa dñi domū dei.
Ca.6 σώπου τῆς νεφέλης, ὅτι ἐνέπλησε δόξα κυρίου τὸν οἶκον τοῦ θεοῦ.
A Tunc dixit salomō: dñs dixit vt habitaret in cali-
Τότε εἶπε σαλωμών, κύριος εἶπε τοῦ κατασκηνῶσαι ἐν γνό-
gine: ⁊ ego edificaui domū nomini tuo sanctā tibi ⁊
3.Reg. φῳ, καὶ ἐγὼ ᾠκοδόμησα οἶκον τῷ ὀνόματί σου ἅγιόν σοι καὶ
p̄paratā vt habitares tu in ea in ppetuū. ⁊ con-
ἕτοιμον τοῦ κατασκηνῶσαι ἐν αὐτῷ εἰς τοὺς αἰῶνας. καὶ ἐπέ-
uertit rex faciem suā: ⁊ benedixit vni-
στρεψεν ὁ βασιλεὺς τὸ πρόσωπον αὐτοῦ, καὶ εὐλόγησε πᾶ-
uerse ecclesie israel. ⁊ ois ecclesia isra-
σαν τὴν ἐκκλησίαν ἰσραήλ. καὶ πᾶσα ἡ ἐκκλησία ἰσρα-
el stetit. ⁊ ait: bñdictus dñs deus
ὴλ παρειστήκει. καὶ εἶπε, εὐλογητὸς κύριος ὁ θεὸς

Et intulerunt sacerdotes arcam federis dñi in locū suū: idest ad oraculum templi in sancta sanctorū subter alas cherubi: ita vt cherubim expāderēt alas suas sup locū in quo posita erat arca: & ipsam arcam tegerent cum vectibus suis. Vectiū āt qb⁹ portabatur arca: qa paululū longiores erant capita parebant ante oraculū. Si vero qs paululū fuisset extrinsec⁹: eos videre nō poterat. Fuit itaq arca ibi vsq i presentem diem. Nihilq erat aliud i arca nisi due tabule quas posuerat moyses i oreb: qn̄ legē dedit dñs filiis isrl̄ egredientibus ex egypto. Egressis āt sacerdotib⁹ de sanctuario: oēs em̄ sacerdotes q ibi potuerāt iueniri sctificati fūt: nec adhuc illo tpe vices & ministerioꝝ ordo iter eos diuisus erat: tā leuite q̄ cātores. i. qui sub asaph erāt: & qui sub heman: & qui sub idithun filii & frēs eoꝝ vestiti byssinis: cymbalis & psalteriis & citharis cōcrepabāt stātes ad orientalē plagā altaris: & cū eis cātores cētū viginti canentes tubis. Igitur cunctis pariter & tubis & voce & cymbalis & organis & diuersi gñis musicorū cōcinētibus & vocē in sublime tollētib⁹ lōge sonit⁹ audiebatur: ita vt cū dñm laudare cepissēt: & dicere: cōfitemini dño qm̄ bon⁹: qm̄ in etnū mia ei⁹: ipleretur dom⁹ dñi nube: ne possēt sacerdotes stare & ministrare ppter caliginē. cōpleuerat ei glīa domini domū dei. 6.

Tunc salomon ait: dñs pollicitus est vt habitaret in caligine: ego aūt edificaui domū nomini eius vt habitaret ibi in perpetuum. Et cōuertit rex faciē suam & bñdixit vniuerse multitudini isrl̄. Nam omnis turba stabat intēta: & ait. Benedictus dominus deus

ויביאו הכהנים את ארון ברית בוא
יהוה אל מקומו אל דביר הבית קום דבר
אל קדש הקדשים אל תחת
כנפי הכרובים ׃ ויהיו הכרובים כרב היה
פרשים כנפים על מקום הארון
ויכסו הכרובים על הארון ועל כסה
בדיו מלמעלה ׃ ויאריכו הבדים עלה ארך
ויראו ראשי הבדים מן הארון על גד ראה
פני הדביר ולא יראו החוצה ויהי
שם עד היום הזה ׃ אין בארון רק
שני הלחות אשר נתן משה שנה לוח
בחרב אשר כרת יהוה עם בני
ישראל בצאתם ממצרים ׃ ויהי יצא היה
בצאת הכהנים מן הקדש כי כל
הכהנים הנמצאים התקדשו אין מצא קדש
לשמור למחלקות ׃ והלוים חלק
המשררים לכלם לאסף להימן שור
לידותון ולבניהם ולאחיהם
מלבשים בוץ במצלתים ובנבלים לבש צלל
ובכנרות עמדים מזרח למזבח זבח זרח
ועמהם כהנים למאה ועשרים
מחצררים בחצצרות ׃ ויהי כאחד חצר
למחצצרים ולמשררים להשמיע שמע
קול אחד להלל ולהדות ליהוה ידה
וכהרים קול בחצצרות ובמצלתים רום
ובכלי השיר ובהלל ליהוה כי טוב כלה שור
כי לעולם חסדו והבית מלא ענן
בית יהוה ׃ ולא יכלו הכהנים לעמוד עמד
לשרת מפני הענן כי מלא כבוד כבד
יהוה את בית האלהים ׃
Cap. vi. אז אמר שלמה יהוה אמר
לשכון בערפל ׃ ואני בניתי בית שכן בנה
זבול לך מכון לשבתך עולמים ׃ זבל כון
ויסב המלך את פניו ויברך את כל ישב עלם
קהל ישראל וכל קהל ישראל סבב פנה
עמד ׃ ויאמר ברוך יהוה אלהי ברך עמד
אמר

יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר דִּבֶּר בְּפִיו אֵת דָּוִיד פֶּה
אָבִי וּבְיָדָיו מִלֵּא לֵאמֹר׃ מִן הַיּוֹם
אֲשֶׁר הוֹצֵאתִי אֶת עַמִּי מֵאֶרֶץ יָצָא
מִצְרַיִם לֹא בָחַרְתִּי בְעִיר מִכֹּל
שִׁבְטֵי יִשְׂרָאֵל לִבְנוֹת בַּיִת לִהְיוֹת בָּנָה הָיָה
שְׁמִי שָׁם וְלֹא בָחַרְתִּי בְאִישׁ לִהְיוֹת
נָגִיד עַל עַמִּי יִשְׂרָאֵל׃ וָאֶבְחַר נָגַד בָּחַר
בִּירוּשָׁלַםִ לִהְיוֹת שְׁמִי שָׁם וָאֶבְחַר
בְּדָוִיד לִהְיוֹת עַל עַמִּי יִשְׂרָאֵל׃
וַיְהִי עִם לְבַב דָּוִיד אָבִי לִבְנוֹת הָיָה
בַּיִת לְשֵׁם יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל׃
וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל דָּוִיד אָבִי יַעַן
אֲשֶׁר הָיָה עִם לְבָבְךָ לִבְנוֹת בַּיִת
לִשְׁמִי הֱטִיבוֹתָ כִּי הָיָה עִם לְבָבֶךָ׃ יָטַב
רַק אַתָּה לֹא תִבְנֶה הַבָּיִת כִּי בִנְךָ
הַיּוֹצֵא מֵחֲלָצֶיךָ הוּא יִבְנֶה הַבַּיִת יָצָא
לִשְׁמִי׃ וַיָּקֶם יְהוָה אֶת דְּבָרוֹ אֲשֶׁר קוּם
דִּבֵּר וָאָקוּם תַּחַת דָּוִיד אָבִי וָאֵשֵׁב קוּם יָשַׁב
עַל כִּסֵּא יִשְׂרָאֵל כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר יְהוָה
וָאֶבְנֶה הַבַּיִת לְשֵׁם יְהוָה אֱלֹהֵי בָּנָה
יִשְׂרָאֵל׃ וָאָשִׂים שָׁם אֶת הָאָרוֹן שׂוּם אָרַן
אֲשֶׁר שָׁם בְּרִית יְהוָה אֲשֶׁר כָּרַת בָּרַת
עִם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל׃ וַיַּעֲמֹד לִפְנֵי עָמַד פָּנָה
מִזְבַּח יְהוָה נֶגֶד כָּל קְהַל יִשְׂרָאֵל זָבַח
וַיִּפְרֹשׂ כַּפָּיו׃ כִּי עָשָׂה שְׁלֹמֹה כִּיּוֹר פָּרַשׂ כִּיר
נְחֹשֶׁת וַיִּתְּנֵהוּ בְּתוֹךְ הָעֲזָרָה חָמֵשׁ נָתַן
אַמּוֹת אָרְכּוֹ וְחָמֵשׁ אַמּוֹת רָחְבּוֹ אָמַח
וְאַמּוֹת שָׁלוֹשׁ קוֹמָתוֹ וַיַּעֲמֹד עָלָיו שָׁלַשׁ
וַיִּבְרַךְ עַל בִּרְכָּיו נֶגֶד כָּל קְהַל בָּרַךְ
יִשְׂרָאֵל וַיִּפְרֹשׂ כַּפָּיו הַשָּׁמָיְמָה׃
וַיֹּאמַר יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל אֵין
כָּמוֹךָ אֱלֹהִים בַּשָּׁמַיִם וּבָאָרֶץ
שֹׁמֵר הַבְּרִית וְהַחֶסֶד לַעֲבָדֶיךָ
הַהֹלְכִים לְפָנֶיךָ בְּכָל לִבָּם׃ אֲשֶׁר
שָׁמַרְתָּ לְעַבְדְּךָ דָּוִיד אָבִי אֵת
אֲשֶׁר דִּבַּרְתָּ לוֹ וַתְּדַבֵּר בְּפִיךָ וּבְיָדְךָ דָּבַר

israel: qui quod locut⁹
est dauid
patri meo opere cōple
uit dicens. A die
qua eduxi populū me
um de terra
egypti: nō elegi ciuita
tem de cunctis
tribub⁹ isrl' vt edificare
tur in ea domus
nomini meo: neq3 ele
gi quēq3 aliū virū vt eēt
dux in populo meo is
rael: sed elegi
hierusalē vt sit nomen
meum in ea: & elegi
dauid vt cōstituerē eum
sup populū meū israel.
Cūq3 fuisset volūtatis
dd' pris mei vt edifica-
ret domum nomini do
mini dei israel:
dixit domin⁹ ad eum.
Quia hec
fuit voluntas tua vt edi
ficares domum
noī meo: bn̄ qdē fecisti
huiuscemōi hr̄e volūta-
tē: sed nō tu edificabis
mihi domū. Verūtn̄ fi
lius tu⁹, q egredietur de
lūbis tuis: ipe edificabit
domū noī mō. Cōple
uit ergo dn̄s ſmonē suū
quē locutus fuerat: &
ego surrexi ꝓ dd' pr̄e
meo: & sedi sup thronū
isrl' sicut locut⁹ ē dn̄s:
& edificaui domum no
mini domini dei
israel: & posui in ea ar-
cam
in qua est pactū domi-
ni quod pepigit
cū filiis israel. Stetit er
go coram
altare dn̄i ex aduerso
vniuerse multitudinis
isrl': & extēdit manus su
as: siqdē fecerat salomō
basim eneā: & posue-
rat eā in medio basilice:
habētē quinq3 cubitos lō
gitudinis: & quinq3 latitu
dinis: & tres cubitos al
titudinis. Stetitq3 super
eā: & deiceps flexis ge-
nib⁹ cōtra vniuersā mlt
titudinē isrl': & palmis
in celum leuatis:
ait. Domine deus isra
el non est
similis tui deus in celo
& in terra:
qui custodis pactum &
miam cum seruis tuis
qui ambulāt corā te in
toto corde suo qui
prestitisti seruo tuo da-
uid patri meo
q̄cūq3 locut⁹ fueras ei:
& q̄ ore ꝓmiseras: ope

israel: q̄ locut⁹ est in ore suo ad dauid patrem
ἰσραήλ, ὃς ἐλάλησεν ἐν στόματι αὐτοῦ πρὸς δαυὶδ τὸν πατέρα
meū & in manib⁹ suis cōpleuit dicēs: a
μου καὶ ἐν χερσὶν αὐτοῦ ἐπλήρωσε λέγων, ἀπὸ τῆς ἡ-
die q̄ eduxi populū meū de terra egypti: nō ele-
μέρας ἧς ἀνήγαγον τὸν λαόν μου ἐκ γῆς αἰγύπτου, οὐκ ἐξε-
gi in ciuitate de cūctis tribub⁹ israel: vt edi-
λεξάμην ἐν πόλει ἀπὸ πασῶν φυλῶν ἰσραήλ, τοῦ οἰκο-
ficarent domū vt esset nomē meū illic: & nō ele-
δομῆσαι οἶκον τοῦ εἶναι τὸ ὄνομά μου ἐκεῖ, καὶ οὐκ ἐξελεξά-
gi in viro vt esset in ducē sup populū meū is-
μην ἐν ἀνδρὶ τοῦ εἶναι εἰς ἡγούμενον ἐπὶ τὸν λαόν μου ἰσ-
rael: & elegi hierusalē vt sit no
ραήλ, καὶ ἐξελεξάμην τὴν ἱερουσαλὴμ τοῦ γενέσθαι τὸ ὄνο-
mē meū illic: & elegi dauid vt esset su-
μά μου ἐκεῖ, καὶ ἐξελεξάμην τὸν δαυὶδ ὥστε εἶναι ἐπά-
per ppl'm meū israel. & fuit in corde dauid
νω τοῦ λαοῦ μου ἰσραήλ. καὶ ἐγένετο ἐπὶ καρδίαν δαυὶδ
patris mei vt edificaret domū nomini do 2.Reg
τοῦ πατρός μου τοῦ οἰκοδομῆσαι οἶκον τῷ ὀνόματι κυ 7.
mini dei israel. & dixit dn̄s ad dauid 1.Par.
ρίου τοῦ θεοῦ ἰσραήλ. καὶ εἶπε κύριος πρὸς δαυὶδ τὸν 22.
patrem meū: ꝓpterea q̄ factū est in corde tuo vt
πατέρα μου, ἀνθ' ὧν ὅτι ἐγένετο ἐπὶ καρδίαν σου τοῦ
edificares domū nomini meo: bene fecisti
οἰκοδομῆσαι οἶκον τῷ ὀνόματί μου, καλῶς ἐποίησας
q̄m factū est in corde tuo: verūtn̄ nō edificabis
ὅτι ἐγένετο ἐπὶ καρδίαν σου, πλὴν οὐκ οἰκοδομήσεις
mihi tu domū: sed fili⁹ tu⁹ q̄ egredieť ex lū-
μοι σὺ οἶκον, ἀλλ' ἢ ὁ υἱός σου ὃς ἐξελεύσεται ἐκ τῆς ὀσ-
bis tuis: ipse edificabit domū nomini meo:
φύος σου, αὐτὸς οἰκοδομήσει τὸν οἶκον τῷ ὀνόματί μου.
& statuit dn̄s sermonē quē locut⁹ fuerat: & fact⁹ sū B
καὶ ἀνέστησε κύριος τὸν λόγον ὃν ἐλάλησε, καὶ ἐγενόμην
pro dauid patre meo: & sedi sup thro
ἀντὶ δαυὶδ τοῦ πατρός μου, καὶ ἐκάθισα ἐπὶ τὸν θρό-
nū israel: sicut locut⁹ est dn̄s: & edificaui
νον ἰσραήλ, καθὼς ἐλάλησε κύριος, καὶ ᾠκοδόμησα τὸν
domū nomini dn̄i dei israel: & posui illic
οἶκον τῷ ὀνόματι κυρίου τοῦ θεοῦ ἰσραήλ, καὶ ἔθηκα ἐκεῖ
arcam: in q̄ est illic pactū dn̄i q̄d pepigit
τὴν κιβωτόν, ἐν ᾗ ἐστιν ἐκεῖ ἡ διαθήκη κυρίου ἣν διέθετο
cū israel. & stetit corā altari domi
τῷ ἰσραήλ. καὶ ἔστη κατέναντι τοῦ θυσιαστηρίου κυρί-
ni corā vniuersa ecclesia israel: & extendit
ου ἐναντίον πάσης ἐκκλησίας ἰσραήλ. καὶ διεπέτασε
man⁹ suas: q̄m fecit salomō basin ene
τὰς χεῖρας αὐτοῦ, ὅτι ἐποίησε σαλωμὼν βάσιν χαλ-
am: & posuerat eā in medio atrij tēpli: quinq3 cu
κῆν, καὶ ἔθηκεν αὐτὴν ἐν μέσῳ τῆς αὐλῆς τοῦ ἱεροῦ, πέντε πη-
bitorū lōgitudo eius & quinq3 cubitorū latitudo eius:
χῶν τὸ μῆκος αὐτῆς καὶ πέντε πηχῶν τὸ εὖρος αὐτῆς,
& quinq3 cubitorū altitudo eius. & stetit sup eā: &
καὶ πέντε πηχῶν τὸ ὕψος αὐτῆς. καὶ ἔστη ἐπ' αὐτῆς, καὶ
flexit sup genua sua cōtra vniuersā eccle-
ἔκαμψεν ἐπὶ τὰ γόνατα αὐτοῦ ἐναντίον πάσης ἐκκλη-
siā israel: & extendit man⁹ suas in
σίας ἰσραήλ. καὶ διεπέτασε τὰς χεῖρας αὐτοῦ εἰς τὸν
celum & dixit: dn̄e de⁹ israel nō est si
οὐρανὸν καὶ εἶπεν, κύριε ὁ θεὸς τοῦ ἰσραὴλ οὐκ ἔστιν ὅ-
milis tibi de⁹ in celo & in terra: q̄ custodis
μοιός σοι θεὸς ἐν οὐρανῷ καὶ ἐπὶ τῆς γῆς, φυλάσσων τὴν
pactū & miam seruis tuis q̄ ambu
διαθήκην καὶ τὸ ἔλεος τοῖς δούλοις σου τοῖς πορευομέ-
lant corā te in toto corde suo: q̄ custodisti
νοις ἐναντίον σου ἐν ὅλῃ καρδίᾳ αὐτῶν, ἃ ἐφύλαξας
seruo tuo dauid patri meo: q̄ locutus es ei: C
τῷ παιδί σου δαυὶδ τῷ πατρί μου, ἃ ἐλάλησας αὐ-
& locutus es in ore tuo & in manib⁹ tuis
τῷ, καὶ ἐλάλησας ἐν στόματί σου καὶ ἐν χερσί σου

cōpleuisti: sicut dies hec. & nūc dñe deus isra
ἐπλήρωσας, ὡς ἡ ἡμέρα αὕτη. καὶ νῦν κύριε ὁ θεὸς ἰσρα
el custodi seruo tuo dauid patri meo: q̄
ὴλ φύλαξον τῷ παιδί σου δαυὶδ τῷ πατρί μου, ἃ
locutus es ei dicens: nō deficiet tibi vir a fa
ἐλάλησας αὐτῷ λέγων, οὐκ ἐκλείψει σοι ἀνὴρ ἀπὸ προ
cie mea q̄ sedeat sup thronū israel: verūtñ si cu
σώπου μου καθήμενος ἐπὶ θρόνου ἰσραήλ, πλὴν ἐὰν φυ
stodierint filij tui viā suā vt ambulent in
λάξωνται οἱ υἱοί σου τὴν ὁδὸν αὐτῶν τοῦ πορεύεσθαι ἐν
lege mea sicut ambulasti corā me. & nūc dñe
τῷ νόμῳ μου ὡς ἐπορεύθης ἐναντίον μου. καὶ νῦν κύριε
deus israel firmet' v̄bū tuū qd locut' es
ὁ θεὸς ἰσραὴλ πιστωθήτω δὴ τὸ ῥῆμά σου ὃ ἐλάλησας
seruo tuo dauid. qm̄ si vere habitabit de' cū
τῷ δούλῳ σου δαυίδ. ὅτι εἰ ἀληθῶς κατοικήσει θεὸς μετὰ
hoībus sup terrā: si celum & celum
τῶν ἀνθρώπων ἐπὶ τῆς γῆς, εἰ ὁ οὐρανὸς καὶ ὁ οὐρανὸς τοῦ
celi nō sufficient tibi: & q̄ dom' hec quā
οὐρανοῦ οὐκ ἀρκέσουσί σοι, καὶ τίς ὁ οἶκος οὗτος ὃν
edificaui? & inspicies ad oratione ser
ᾠκοδόμησα; καὶ ἐπιβλέψῃ ἐπὶ τὴν προσευχὴν τοῦ δού
ui tui: & ad obsecratione eius dñe de' me'
λου σου, καὶ ἐπὶ τὴν δέησιν αὐτοῦ κύριε ὁ θεός μου
vt audias preces & oratione: quā
τοῦ ἐπακοῦσαι τῆς δεήσεως καὶ τῆς προσευχῆς, ἧς
seruus tuus orat corā te hodie: vt
ὁ δοῦλός σου προσεύχεται ἐναντίον σου σήμερον, τοῦ
D sint oculi tui aperti sup domū i
εἶναι τοὺς ὀφθαλμούς σου ἀνεῳγμένους ἐπὶ τὸν οἶκον τοῦ
stā die & nocte: in loco hoc quē
τον ἡμέρας καὶ νυκτός, εἰς τὸν τόπον τοῦτον ὃν
dixisti vt inuocet nomē tuū illic: vt audires
εἶπας ἐπικληθῆναι τὸ ὄνομά σου ἐκεῖ, τοῦ ἀκοῦσαι
orōnem quā orat seruus tuus in
τῆς προσευχῆς ἧς προσεύχεται ὁ δοῦλός σου εἰς τὸν
loco hoc. & exaudies preces ser
τόπον τοῦτον. καὶ ἀκούσῃ τῆς δεήσεως τοῦ δού
ui tui & ppli tui israel. q̄cūq3 oraue
λου σου καὶ τοῦ λαοῦ σου ἰσραήλ. ἃ ἂν προσεύξων
rit in loco isto: & tu exaudies de
ται εἰς τὸν τόπον τοῦτον, καὶ σὺ ἀκούσῃ ἐκ τοῦ
loco habitationis tue de celo: & exaudies
τόπου τῆς κατοικήσεώς σου ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, καὶ ἀκούσῃ
& ppici' eris. si peccauerit vir in pximū
καὶ ἵλεως ἔσῃ. ἐὰν ἁμάρτῃ ἀνὴρ εἰς τὸν πλησίον
3.Reg. 8.d. suū & ceperit in eū maledictionē vt maledicat ei:
αὐτοῦ καὶ λάβῃ ἐπ᾽ αὐτὸν ἀρὰν τοῦ ἀράσασθαι αὐ
& venerit & maledixerit ei coram al
τόν, καὶ ἔλθῃ καὶ ἀράσηται αὐτὸν κατέναντι τοῦ θυ
tari in loco hoc: & tu exaudies
σιαστηρίου ἐν τῷ τόπῳ τούτῳ, καὶ σὺ εἰσακούσῃ
de celo: & facies & iudicabis ser
ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, καὶ ποιήσεις καὶ κρινεῖς τοὺς δού
uos tuos: vt reddas iniquo & reddas
λους σου, τοῦ ἀποδοῦναι τῷ ἀνόμῳ καὶ ἀποδοῦ
vias suas in caput suū: & vt iu
ναι ὁδοὺς αὐτοῦ εἰς κεφαλὴν αὐτοῦ, καὶ τοῦ δι
stificā deo iusto vt reddas ei sm̄ iu
καιῶσαι δίκαιον τοῦ ἀποδοῦναι αὐτῷ κατὰ τὴν δι
stitiā suam. & si frāgatur ppls tu' isra
καιοσύνην αὐτοῦ. καὶ ἐὰν θραυσθῇ ὁ λαός σου ἰσρα
el corā inimico: si peccauerit tibi: & cōuersi
ὴλ ἐναντίον ἐχθροῦ, ἐὰν ἁμάρτωσί σοι, καὶ ἐπιστρέ
fuerit & confessi fuerint noi tuo: & ora
ψωσι καὶ ἐξομολογήσωνται τῷ ὀνόματί σου, καὶ προ
uerint & depcati fuerit corā te in domo i
σεύξωνται καὶ δεηθῶσιν ἐναντίον σου ἐν τῷ οἴκῳ τού
sta: & tu exaudies de celo & ppici' eris
τῳ, καὶ σὺ εἰσακούσῃ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καὶ ἵλεως ἔσῃ
peccatis ppli tui israel:
ταῖς ἁμαρτίαις τοῦ λαοῦ σου ἰσραήλ, ∞∞∞∞∞∞

cōplesti: sicut & p̄ſes tē pus pbat. Nūc ergo domine de' isrl' iple seruo tuo patri meo dauid ∞ quecūq3 locutus es dicens. Non deficiet ∞∞ ex te vir corā me qui sedeat super thronum israel: ita tamen si custodierint filij tui ∞∞∞ viā suā: & ambulauerit in lege mea: sicut & tu ambulasti corā me. Et nunc domine deus ∞ israel firmetur sermo tuus quem locutus es seruo tuo dauid. Ergo ne credibile ē vt habitet deus cum hominibus super terram. Si ∞∞∞ celum & celi celorum non te capiunt: ∞∞∞ quanto magis domus ista quā edificaui? Sz ad hoc tātū facta est: vt respicias orōnē serui tui & obsecrationē eius dñe de' me': & audias p̄ces quas fundit famulus tuus ∞∞∞∞∞∞∞∞∞ corā te: vt apias oculos tuos ∞∞∞∞∞∞∞∞ super domum istā diebus ac noctibus super locum ī quo pollicitus es vt inuocetur ∞∞∞ nomen tuū & exaudires orationem ∞∞∞∞ quam seruus tuus orat in eo: ∞∞∞∞∞∞∞∞∞ & exaudias preces famuli tui ∞∞∞∞∞∞∞ & ppli tui israel. Quicunq3 orauerit ∞∞∞∞ in loco isto: exaudi ∞ ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞ de habitaculo tuo: idest de celis: ∞∞∞∞∞∞∞ & propitiare. Si peccauerit ∞∞∞∞∞∞∞∞∞ quispiā in pximū suū: & iurare cōtra eū paratus venerit: seq3 maledicto cōstrixerit corā altari in domo ista: tu audies de celo: ∞∞∞∞∞∞ & facies iudiciū seruoꝝ tuorum: ita vt reddas ∞ iniquo viam suam ī caput proprium: ∞∞∞∞ & vlciscaris iustū: retribués ei scd'3 iusticiā suā. Si supat fuerit ppl's tuus isrl' ab inimicis: peccabūt eñ tibi: & couersi egerit pniam: & obsecrauerint nomē tuū: & fuerint dep̄cati te ī loco isto: tu exaudies de celo: ∞∞∞∞∞∞∞∞∞ & propitiare peccato populi tui israel: ∞∞∞

מלאת כיום הזה ׃ ועתה יהוה אלהי
ישראל שמר לעבדך דויד אבי
את אשר דברת לו לאמר לא יכרת   כרת
לך איש מלפני יושב על כסא   פנה ישב
ישראל רק אם ישמרו בניך את
דרכם ללכת בתורתי כאשר   הלך ירה
הלכת לפני ׃ ועתה יהוה אלהי
ישראל יאמן דברך אשר דברת   אמן
לעבדך לדויד ׃ כי האמנם ישב
אלהים את האדם על הארץ הנה
שמים ושמי השמים לא יכלכלוך   כלכל
אף כי הבית הזה אשר בניתי ׃   בנה
ופנית אל תפלת עבדך ואל תחנתו   פנה פלל
יהוה אלהי לשמע אל הרנה ואל   חנן רנן
התפלה אשר עבדך מתפלל
לפניך ׃ להיות עיניך פתוחות   היה פתח
אל הבית הזה יומם ולילה אל
המקום אשר אמרת לשום   קום
שמך שם לשמוע אל התפלה   שמע
אשר יתפלל עבדך אל המקום   פלל קום
הזה ׃ ושמעת אל תחנוני עבדך   חנן
ועמך ישראל אשר יתפללו
אל המקום הזה ואתה תשמע
ממקום שבתך מן השמים   ישב
ושמעת וסלחת ׃ אם יחטא   חטא
איש לרעהו ונשא בו אלה   נשה
להאלתו ובא אלה לפני מזבחך   אלה פנה
בבית הזה ׃ ואתה תשמע מן השמים   זבח
ועשית ושפטת את עבדיך להשיב   עשה שוב
לרשע לתת דרכו בראשו   נתן
ולהצדיק צדיק לתת לו כצדקתו ׃   צדק
ואם ינגף עמך ישראל לפני אויב   נגף איב
כי יחטאו לך ושבו והודו את שמך   שוב
והתפללו והתחננו לפניך בבית   ידה פלל
הזה ׃ ואתה תשמע מן השמים   חנן שמע
וסלחת לחטאת עמך ישראל

והשבותם אל האדמה אשר נתתה — שוב נתן
להם ולאבתיהם : בהעצר השמים — עצר
ולא יהיה מטר כי יחטאו לך — היה חטא
והתפללו אל המקום הזה והודו — פלל קום
את שמך מחטאתם ישובון כי — שוב
תענם : ואתה תשמע השמים
וסלחת לחטאת עבדיך ועמך
ישראל כי תורם אל הדרך הטובה — ירה
אשר ילכו בה ונתתה מטר על
ארצך אשר נתתה לעמך לנחלה :
רעב כי יהיה בארץ דבר כי יהיה — היה
שדפון וירקון ארבה וחסיל כי יהיה — רבה חסל
כי יצר לו איביו בארץ שעריו כל — צור
נגע וכל מחלה : כל תפלה כל תחנה — חלה פלל
אשר יהיה לכל האדם ולכל עמך — חנן
ישראל אשר ידעו איש נגעו
ומכאבו ופרש כפיו אל הבית הזה : — כאב
ואתה תשמע מן השמים מכון — שמע כון
שבתך וסלחת ונתתה לאיש ככל — ישב נתן
דרכיו אשר תדע את לבבו כי אתה — ידע
לבדך ידעת את לבב בני האדם : — בדד
למען ייראוך ללכת בדרכיך כל — ירא ילך
הימים אשר הם חיים על פני — יום
האדמה אשר נתתה לאבתינו : וגם
אל הנכרי אשר לא מעמך ישראל
הוא ובא מארץ רחוקה למען שמך — בוא רחק
הגדול וידך החזקה וזרועך הנטויה — גדל זרע
ובאו והתפללו אל הבית הזה : — נטה פלל
ואתה תשמע מן השמים ממכון
שבתך ועשית ככל אשר יקרא — עשה קרא
אליך הנכרי למען ידעו כל עמי
הארץ את שמך וליראה אתך
כעמך ישראל ולדעת כי שמך — ידע
נקרא על הבית הזה אשר בניתי : — בנה
כי יצא עמך למלחמה על איביו — לחם
בדרך אשר תשלחם והתפללו — שלח

& reduc eos in terram
quam dedisti
eis & patribus eorum.
Si clauso celo pluuia
non fluxerit propter
peccata populi tui
& depcati te fuerit in lo
co isto: & confessi
nomini tuo: & conuersi
a peccatis suis: cum
eos afflixeris: exaudi
de celo domine:
& dimitte peccata ser
uis tuis & populi tui
israel: & doce eos viam
bonam
per quā ingrediantur:
& da pluuiam
terre quam dedisti po
pulo tuo ad possidendū.
Fames si orta fuerit in
terra: & pestilentia:
erugo & aurugo & locu
sta & bruchus: & hostes
vastatis regiōib⁹ portas
obsederit ciuitatis: oīs
q̄ plaga & infirmitas p̄s
serit:
si quis de populo tuo
israel fuerit deprecat⁹:
cognoscēs plagam &
infirmitatē suā: & expā
derit man⁹ suas i domo
hac: tu exaudies de ce
lo de sublimi scilicet
hītaculo tuo: & ꝓpitiare
& redde vnicuiq̄ scd̄m
vias suas: q̄s nosti cū ha
bere i corde suo. Tu ei
solus nosti corda filio
rum hominum:
vt timeant te & ambu
lent in viis tuis: cunctis
diebus quibus viuunt
super faciem
terre quā dedisti p̄rib⁹
nr̄is. Externum quoq̄
qui non est de populo
tuo israel
si venerit de terra lon
ginq̄ ꝓpter nomen tuū
magnū & ꝓpter manū
tuā robustā & brachiū
tuum extentū & adora
uerit in loco isto:
tu exaudies de celo fir
missimo
habitaculo tuo: & facies
cūcta p quib⁹ inuocauerit
te ille peregrinus: vt sci
ant omnes populi
terre nomen tuum: & ti
meant te
sicut ppl's tu⁹ isrl̄ & co
gnoscāt quia nomē tuū
inuocatū ē sup domū
hanc quam edificaui.
Si egressus fuerit ppl's
tu⁹ ad bellū cōtra aduer
sarios suos p viā in qua
miseris eos: adorabūt

⁊ reduces eos in terrā quā dedisti eis
καὶ ἀποστρέψεις αὐτοὺς εἰς τὴν γῆν ἣν ἔδωκας αὐτοῖς
⁊ patrib⁹ eoꝝ. cū clausum fuerit celum
καὶ τοῖς πατράσιν αὐτῶν. ἐν τῷ συσχεθῆναι τὸν οὐρανὸν — E
⁊ nō fit pluuia: qm̄ peccabunt tibi: ⁊ ora
καὶ μὴ γενέσθαι ὑετόν, ὅτι ἁμαρτήσονταί σοι, καὶ προσ
bunt in loco isto: ⁊ cōfitebuntur
εύξονται εἰς τὸν τόπον τοῦτον, καὶ ἐξομολογήσονται τῷ
nomini tuo: ⁊ a peccatis suis cōuertēbū
ὀνόματί σου, καὶ ἀπὸ τῶν ἁμαρτιῶν αὐτῶν ἐπιστρέψου
tur: qm̄ humiliabis eos: ⁊ tu exaudies de
σιν, ὅτι ταπεινώσεις αὐτούς, καὶ σὺ εἰσακούσῃ ἐκ τοῦ
celo: ⁊ ꝓpici⁹ eris peccatis seruoꝝ
οὐρανοῦ, καὶ ἵλεως ἔσῃ ταῖς ἁμαρτίαις τῶν δούλων
tuoꝝ ⁊ populi tui israel: qm̄ manifestabis eis
σου καὶ τοῦ λαοῦ σου Ἰσραήλ, ὅτι δηλώσεις αὐτοῖς
viā bonā: in q̄ ambulabūt in ea. ⁊ da
τὴν ὁδὸν τὴν ἀγαθήν, ἐν ᾗ πορεύσονται ἐν αὐτῇ. καὶ δώ
bis pluuiā sup terrā tuā: quā dedisti ppl'o tuo in
σεις ὑετὸν ἐπὶ τὴν γῆν σου, ἣν ἔδωκας τῷ λαῷ σου εἰς
possessionē. fames si fuerit in terra: mors si
κληρονομίαν. λιμὸς ἐὰν γένηται ἐπὶ τῆς γῆς, θάνατος ἐὰν
fuerit: aeris corruptio: icteritia: locusta: bruchus si fue
γένηται, ἀνεμοφθορία, ἴκτερος, ἀκρίς, βροῦχος ἐὰν γέ
rit: ⁊ si cōtriuerint eū hostes eius in terra
νηται, καὶ ἐὰν θλίψωσιν αὐτὸν οἱ ἐχθροὶ αὐτοῦ ἐν τῇ γῇ
coram ciuitatib⁹ suis: sm̄ oēm plagā
κατέναντι τῶν πόλεων αὐτοῦ, κατὰ πᾶσαν πληγὴν
⁊ sm̄ oēm laborē ⁊ sm̄ oēm plagā: ⁊ om
καὶ κατὰ πάντα πόνον καὶ κατὰ πᾶσαν ἁφήν, καὶ πᾶ
nem orōnem ⁊ oēm depcationē: q̄ si fuerit om
σαν προσευχὴν καὶ πᾶσαν δέησιν, ἣ ἐὰν γένηται παν
ni homini ⁊ omni ppl'o tuo israel: qui
τὶ ἀνθρώπῳ καὶ παντὶ τῷ λαῷ σου Ἰσραήλ, ὅτινες
si nouerit homo plagā suā ⁊ infirmitatē suā:
ἐὰν γνῷ ἄνθρωπος ἁφὴν αὐτοῦ καὶ τὴν μαλακίαν αὐτοῦ,
⁊ expāderit manus suas in domo hac:
καὶ διαπετάσῃ τὰς χεῖρας αὐτοῦ εἰς τὸν οἶκον τοῦ
⁊ tu exaudies de celo de parato habi
τον, καὶ σὺ εἰσακούσῃ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἐξ ἑτοίμου κατοι
taculo tuo: ⁊ ꝓpitiaberis ⁊ dabis viro sm̄ vi
κητηρίου σου, καὶ ἱλάσῃ καὶ δώσεις ἀνδρὶ κατὰ τὰς ὁ — F
as suas: sicut noueris cor suum: qm̄ tu
δοὺς αὐτοῦ, ὡς ἂν γνῷς τὴν καρδίαν αὐτοῦ, ὅτι σὺ
solus cognoscis cor filioꝝ hoīum:
μονώτατος γινώσκεις τὴν καρδίαν τῶν υἱῶν ἀνθρώπων, ὅ
vt timeant te et ambulent in omnibus vijs
πως φοβῶνταί σε τοῦ πορεύεσθαι ἐν πάσαις ταῖς ὁδοῖς
tuis cūctis diebus q̄b⁹ ipsi viuunt sup faciē
σου πάσας τὰς ἡμέρας ἃς αὐτοὶ ζῶσιν ἐπὶ προσώπου
terre: quā dedisti patribus nr̄is. et ois exter
τῆς γῆς, ἧς ἔδωκας τοῖς πατράσιν ἡμῶν. καί γε πᾶς ἀλλό
nus q̄ nō est de ppl'o tuo israel: ⁊ venerit de terra lō
τριος ὃς οὐκ ἔστιν ἐκ τοῦ λαοῦ σου Ἰσραήλ, καὶ ἔλθῃ ἐκ γῆς μα
ginqua ꝓpter nomē tuū magnū: ⁊ manū tuā ro
κρόθεν διὰ τὸ ὄνομά σου τὸ μέγα, καὶ τὴν χεῖρά σου τὴν κρα
bustā: ⁊ brachium tuum excelsum: ⁊ venerit ⁊ ora
ταιάν, καὶ τὸν βραχίονά σου τὸν ὑψηλόν, καὶ ἔλθωσι καὶ προσ
uerint in loco isto: ⁊ tu exaudies de celo
εύξωνται εἰς τὸν τόπον τοῦτον, καὶ σὺ εἰσακούσῃ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ
de parato habitaculo tuo: ⁊ facies sm̄ cuncta
ἐξ ἑτοίμου κατοικητηρίου σου, καὶ ποιήσεις κατὰ πάντα
q̄ inuocauerit te peregrin⁹: vt sciant omnes
ὅσα ἂν ἐπικαλέσηταί σε ὁ ἀλλότριος, ὅπως γνῶσι πάντες
ppl'i terre nomē tuū: ⁊ vt timeāt te: sicut ppl'o
οἱ λαοὶ τῆς γῆς τὸ ὄνομά σου, καὶ ἵνα φοβῶνταί σε, ὡς ὁ λαός
tu⁹ israel: ⁊ vt cognoscāt qr nomē tuū inocatū est sup
σου Ἰσραήλ, καὶ τοῦ γνῶναι ὅτι τὸ ὄνομά σου ἐπικέκληται ἐπὶ τὸν
domū hāc: quā edificaui. si vero egress⁹ fuerit ppl'o tu⁹ in bel
οἶκον τοῦτον, ὃν ᾠκοδόμησα. ἐὰν δὲ ἐξέλθῃ ὁ λαός σου εἰς πόλε
lū cōtra inimicos suos: i via q̄ mittes eos: ⁊ ora
μον ἐπὶ τοὺς ἐχθροὺς αὐτῶν, ἐν ὁδῷ ᾗ ἀποστελεῖς αὐτούς, καὶ προσ

uerint ad te fm viā ciuitatis huius inq̄ ele
σωνται πρὸς σὲ κατὰ τὴν ὁδὸν τῆς πόλεως ταύτης ἣν ἐξε
gisti in ea: ꝛ domus quā edificaui nomini tuo:
λέξω ἐν αὐτῇ, καὶ τοῦ οἴκου οὗ ᾠκοδόμησα τῷ ὀνόματί σου,
ꝛ exaudies de celo preces eoꝝ ꝛ obse
καὶ ἀκούσῃ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ τῆς προσευχῆς αὐτῶν καὶ τῆς δε
3.Reg. 8.c. G cratiōem eoꝝ: ꝛ facies iustificationē eoꝝ: qm̄ pec
ήσεως αὐτῶν, καὶ ποιήσεις τὸ δικαίωμα αὐτῶν, ὅτι ἁ
cabunt tibi: qm̄ nō est homo q̄ nō pecca
μαρτήσονταί σοι, ὅτι οὐκ ἔστιν ἄνθρωπος ὃς οὐχ ἁμαρ
bit: ꝛ si irat⁹ fueris in eos: ꝛ tradideris e
τήσεται, καὶ ἐὰν θυμωθῇς ἐπ' αὐτούς, καὶ παραδώσεις αὐ
os iuxta faciem hostiū: ꝛ captiuos duxerint
τοὺς κατὰ πρόσωπον ἐχθρῶν, καὶ αἰχμαλωτεύσωσιν
eos q̄ captiuauerunt in terrā lōginquā vel q̄ iuxta:
αὐτοὺς οἱ αἰχμαλωτεύσαντες εἰς γῆν μακρὰν ἢ ἐγγύς,
ꝛ cōuersi fuerit ad te in corde suo: in trā quo
καὶ ἐπιστρέψωσι πρὸς σὲ ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτῶν, ἐν τῇ γῇ οὗ
captiui ducti fuerāt illuc: ꝛ cōuersi fuerit ꝛ dp̄cati fuerit te
ᾐχμαλωτεύθησαν ἐκεῖ, καὶ ἐπιστρέψωσι καὶ δεηθῶσί σου
in trā captiuitatis sue: dicentes: peccauimus iniq̄
ἐν γῇ αἰχμαλωσίας αὐτῶν, λέγοντες, ἡμάρτομεν ἠνομή
fecim⁹ ꝛ impie egim⁹: ꝛ cōuersi fuerint ad te in toto
σαμεν καὶ ἠσεβήσαμεν, καὶ ἐπιστρέψωσι πρὸς σὲ ἐν ὅλῃ
corde suo ꝛ in tota anima sua in trā captiuan
καρδίᾳ αὐτῶν καὶ ἐν ὅλῃ ψυχῇ αὐτῶν ἐν γῇ αἰχμαλω
tium eos: quo captiuos duxerūt eos illuc:
τευσάντων αὐτούς, οὗ ᾐχμαλώτευσαν αὐτοὺς ἐκεῖ,
ꝛ orauerint viā terre sue: quā dedisti ipsis
καὶ προσεύξωνται ὁδὸν γῆς αὐτῶν, ἧς ἔδωκας αὐτοῖς
ꝛ patribus eoꝝ: ꝛ vrbis quā elegisti
καὶ τοῖς πατράσιν αὐτῶν, καὶ τῆς πόλεως ἧς ἐξελεξω
ꝛ dom⁹ quā edificaui nomini tuo: ꝛ exau
καὶ τοῦ οἴκου οὗ ᾠκοδόμησα τῷ ὀνόματί σου, καὶ ἀκού
dies de celo de parato habitaculo tuo
σῃ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἐξ ἑτοίμου κατοικητηρίου σου τῆς
preces eoꝝ ꝛ dep̄catione eoꝝ: ꝛ fa
προσευχῆς αὐτῶν καὶ τῆς δεήσεως αὐτῶν, καὶ ποιή
cies iudiciū eoꝝ: ꝛ ppici⁹ eris pplo q̄ pecca
σεις τὸ κρίμα αὐτῶν, καὶ ἵλεως ἔσῃ τῷ λαῷ τῷ ἁμαρ
uit tibi. ꝛ nūc dn̄e deus sint iā oculi
τόντι σοι. καὶ νῦν κύριε ὁ θεὸς ἔστωσαν δὴ οἱ ὀφθαλμοί
tui apti: ꝛ aures tue attēdētes in dep̄catione
ps.131. σου ἀνεῳγμένοι, καὶ τὰ ὦτά σου ἐπήκοα εἰς τὴν δέησιν τοῦ
loci huius. ꝛ nūc cōsurge dn̄e deus in requiem
τόπου τούτου. καὶ νῦν ἀνάστηθι κύριε ὁ θεὸς εἰς τὴν κατάπαυ
tuam: tu ꝛ arca fortitudinis tue. sacerdotes tui dn̄e
σίν σου, σὺ καὶ ἡ κιβωτὸς τῆς ἰσχύος σου. οἱ ἱερεῖς σου κύριε
deus induent salutē: ꝛ sc̄i tui letabuntur
θεὸς ἐνδύσονται σωτηρίαν, καὶ οἱ ὅσιοί σου εὐφρανθήσονται
in bonis. dn̄e deus ne auerteris faciem chri
ἐν ἀγαθοῖς. κύριε ὁ θεὸς μὴ ἀποστρέψῃς τὸ πρόσωπον τοῦ χρι
sti tui: memento miaꝝ tuaꝝ dauid serui tuo.
στοῦ σου, μνήσθητι τὰ ἐλέη σου τῷ δαυὶδ τῷ δούλῳ σου.

Ca.7 A Et vt cōpleuit salomon orans: ꝛ
Καὶ ὡς συνετέλεσε σαλωμὼν προσευχόμενος, καὶ τὸ
ignis descendit de celo: ꝛ deuorauit holocau
πῦρ κατέβη ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, καὶ κατέφαγε τὰ ὁλοκαυτώ
sta ꝛ sacrificia: ꝛ gloria dn̄i impleuit domū:
ματα καὶ τὰς θυσίας, καὶ δόξα κυρίου ἔπλησε τὸν οἶκον,
ꝛ nō potuerunt sacerdotes ingredi in domū dn̄i in
καὶ οὐκ ἐδύναντο οἱ ἱερεῖς εἰσελθεῖν εἰς τὸν οἶκον κυρίου ἐν τῷ
tēpore illo: qm̄ impleuit gloria dn̄i domū dn̄i: ꝛ
καιρῷ ἐκείνῳ, ὅτι ἐνέπλησε δόξα κυρίου τὸν οἶκον κυρίου. καὶ
omnes filij israel videbāt descendentē ignē: ꝛ glo
πάντες οἱ υἱοὶ ἰσραὴλ ἑώρων καταβαῖνον τὸ πῦρ, καὶ δό
ria dn̄i sup domū. ꝛ corruerūt in faciem sup terrā
ξα κυρίου ἐπὶ τὸν οἶκον. καὶ ἔπεσον ἐπὶ πρόσωπον ἐπὶ τὴν γῆν
sup pauimētū lapideū: ꝛ adorauerunt ꝛ laudauerūt
ἐπὶ τὸ λιθόστρωτον, καὶ προσεκύνησαν καὶ ᾔνεσαν τῷ
dn̄m: qm̄ bonum qm̄ in seculū mia eius.
κυρίῳ, ὅτι ἀγαθὸν ὅτι εἰς τὸν αἰῶνα τὸ ἔλεος αὐτοῦ.

te cōtra viā in qua ciuitas hec est quā elegisti & domus quam edificaui nomini tuo: vt exaudias de celo p̄ces eorum & obsecrationem: & vlciscaris. Si autem peccauerint tibi: neq; enim est homo qui nō peccet: & iratus fueris eis: & tradideris hostibus: & captiuos duxerint eos in terram longinquam: vel certe que iuxta ē: & cōuersi i corde suo in tra ad quā captiui ducti fuerāt egerint pniam: & deprecati te fuerit i tra captiuitatis sue dicētes. Peccauimus: iniq̄ fecim⁹: iniuste egim⁹: & reuersi fuerint ad te in toto corde suo: & tota aia sua: in tra captiuitatis sue ad quā ducti sunt: adorabūt te cō tra viā terre sue quā dedisti prib⁹ eoꝝ: & vrbis quā elegisti: & domus quā edificaui nomini tuo vt exaudias de celo: hoc est de firmo hitaculo tuo p̄ces eoꝝ: & facias iudicium & dimittas poplo tuo: q̄uis pctōri. Tu es em̄ deus me⁹. Aperiātur q̄so oculi tui & aures tue intente sint ad orationē que fit in loco isto. Nūc igr̄ consurge dn̄e deus in requiem tuam: tu & arca fortitudinis tue. Sacerdotes tui dn̄e deus induantur salutē: & sancti tui letentur in bonis. Dn̄e deus meus ne auerteris faciē xp̄i tui. Memēto misericordiaꝝ dauid serui tui. 7.
Cumq; complesset salomon fundens preces: ignis descēdit de celo & deuorauit holocausta & victimas: & maiestas domini impleuit domum: nec poterāt sacerdotes ingredi templum dn̄i: eo q̄ ipleuisset maiestas dn̄i templū dn̄i. Sed & omnes filii isrl' videbāt descēdētem ignem & gloriam dn̄i super domū: & corruētes pni i trā sup pauimētū stratū lapide: adorauerūt & laudauerūt dn̄z: qm̄ bonus: qm̄ i seculū mia ei⁹.

אליך דרך העיר הזאת אשר בחרת
בה והבית אשר בניתי לשמך ׃
ושמעת מן השמים את תפלתם | פלל
ואת תחנתם ועשית משפטם ׃ כי | חנן עשה
יחטאו לך כי אין אדם אשר לא | שפט חטא
יחטא ואנפת בם ונתתם לפני | נתן פנה
אויב ושבום שוביהם אל ארץ | אנף שבה
רחוקה או קרובה ׃ והשיבו אל | רחק קרב
לבבם בארץ אשר נשבו שם ושבו | שוב
והתחננו אליך בארץ שבים
לאמר חטאנו העוינו ורשענו ׃ | עוה
ושבו אליך בכל לבם ובכל נפשם
בארץ שבים אשר שבו אתם
והתפללו דרך ארצם אשר נתתה | פלל נתן
לאבתם והעיר אשר בחרת ולבית
אשר בניתי לשמך ׃ ושמעת מן | בנה
השמים ממכון שבתך את תפלתם | כון ישב
ואת תחנתיהם ועשית משפטם | חנן עשה
וסלחת לעמך אשר חטאו לך ׃ עתה
אלהי יהיו נא עיניך פתחות ואזניך | היה
קשבות לתפלת המקום הזה ׃ | קום
ועתה קומה יהוה אלהים לנוחך
אתה וארון עזך כהניך יהוה | עזז
אלהים ילבשו תשועה וחסידיך | לבש ישע
ישמחו בטוב ׃ יהוה אלהים אל | חסד שמח
תשב פני משיחך זכרה לחסדי | שוב פנה
דויד עבדך ׃ | משח
Cap. vij.
וככלות
שלמה להתפלל והאש ירדה | כלה
מהשמים ותאכל העלה והזבחים | אכל עלה
וכבוד יהוה מלא את הבית ׃ ולא | כבד
יכלו הכהנים לבוא אל בית יהוה
כי מלא כבוד יהוה את בית יהוה ׃
וכל בני ישראל ראים ברדת האש | ראה ירד
וכבוד יהוה על הבית ויכרעו אפים | כרע
ארצה על הרצפה וישתחוו והודות | שחה ידה
ליהוה כי טוב כי לעולם חסדו ׃

והמלך וכל העם זבחים זבח לפני
יהוה: ויזבח המלך שלמה את זבח זבח
הבקר עשרים ושנים אלף וצאן שנה
מאה ועשרים אלף ויחנכו את בית חנך
האלהים המלך וכל הקהל: והכהנים
על משמרותם עמדים והלוים בכלי שמר כלה
שיר יהוה אשר עשה דויד שור
המלך להודות ליהוה כי לעולם
חסדו בהלל דויד בידם והכהנים
מחצצרים נגדם וכל ישראל חצר
עמדים: ויקדש שלמה את תוך קדש
החצר אשר לפני בית יהוה כי עשה פנה
שם העלות ואת חלבי השלמים עלה
כי מזבח הנחשת אשר עשה שלמה זבח
לא יכול להכיל את העלה ואת יכל כול
המנחה ואת החלבים: ויעש שלמה עשה
את החג בעת ההיא שבעת ימים יום
וכל ישראל עמו קהל גדול מאד גדל
מלבוא חמת עד נחל מצרים: ויעשו
ביום השמיני עצרת כי חנכת שמן
המזבח עשו שבעת ימים והחג זבח עשה
שבעת ימים: וביום עשרים
ושלשה לחדש השביעי שלח את שבע
העם לאהליהם שמחים וטובי לב
על הטובה אשר עשה יהוה
לדויד ולשלמה ולישראל עמו: ויכל כלה
שלמה את בית יהוה ואת בית
המלך ואת כל הבא על לב שלמה בוא
לעשות בבית יהוה ובביתו הצליח: עשה צלח
וירא יהוה אל שלמה בלילה ויאמר ראה אמר
לו שמעתי את תפלתך ובחרתי פלל
במקום הזה לי לבית זבח: הן קום
אעצר השמים ולא יהיה מטר והן עצר היה
אצוה על חגב לאכל הארץ ואם צוה
אשלח דבר בעמי: ויכנעו עמי אשר שלח כנע
נקרא שמי עליהם ויתפללו קרא

Rex āt & oīs ppl̄s imo-
labant victimas coram
domino. Mactauit igi
tur rex ſalomō hoſtias
boum viginti duo mi-
lia: arietum
centum viginti milia.
Et dedicauit domum
dei rex & vniuerſus po
pulus. Sacerdotes āt ſta
bant in officiis ſuis: &
leuite in organis
carminum domini q̄
fecit dauid
rex ad laudandū domi-
num: quoniā in eternū
mia ei⁹: hymnos dd̄ ca-
nētes ꝑ man⁹ ſuas. Por-
ro ſacerdotes canebāt tu
bis añ eos: cūctuſq; iſrl̄
ſtabat. Sāctificauit quo
q; ſalomon medium
atrij ante templū do-
mini. Obtulerat enim
ibi holocauſta & adi-
pes pacificorum:
quia altare eneum qđ
fecerat
non poterat ſuſtinere
holocauſta &
ſacrificia & adipes paci
ficorum. Fecit ergo ſalo
mon ſolennitatem in tē
pore illo ſeptē diebus
& oīs iſrael cū eo eccle
ſia magna valde
ab introitu emath vſq;
ad torrētem egypti. Fe
citq; die octauo colle-
ctam eo ꝙ dedicaſſet
altare ſeptē dieb⁹: & ſo
lēnitatē celebraſſet die-
bus ſeptē. Igitur in die
viceſimo
tertio menſis ſeptimi
dimiſit
ppl̄s ad tabernacula ſua
letātes atq; gaudētes
ſuper bono quod fece
rat dominus
dauid & ſalomōi & iſrl̄
pplo ſuo. Cōpleuitq;
ſalomon domum dñi
& domum
regis: & omnia que di
ſpoſuerat in corde ſuo
vt faceret ī domo dñi &
in domo ſua: & ꝓſpat⁹ ē.
Apparuit autem ei do-
minus nocte & ait.
Audiui orationem tuā
& elegi
locum iſtū mihi in do-
mum ſacrificii. Si
clauſero celum & plu-
uia non fluxerit &
mādauero & p̄cepero lo
cuſte vt deuoret trā: &
miſero peſtilētiā ī pplm
meū: cōuerſus aūt ppl̄s
meus ſuper quos inuo
catum eſt nomen meum
deprecatus me fuerit:

τ rex τ oīs popul⁹ imolātes ſacrificia co-
καὶ ὁ βασιλεὺς καὶ πᾶς ὁ λαὸς θύοντες θύματα ἐνώπι
rā dño. τ ſacrificauit rex ſalomon ſacrificiū
ον κυρίου. καὶ ἔθυσεν ὁ βασιλεὺς σαλωμὼν τὴν θυσίαν
boum viginti τ duo milia: τ ouium cen-
μόσχων εἴκοσι καὶ δύο χιλιάδας, καὶ προβάτων ἑκα-
tū τ viginti milia. τ dedicauit domū
τὸν καὶ εἴκοσι χιλιάδας. καὶ ἐνεκαίνισεν τὸν οἶκον ὁ
rex τ oīs pplš τ ſacerdotes ꝑ cuſto B
βασιλεὺς καὶ πᾶς ὁ λαός. καὶ οἱ ἱερεῖς ἐπὶ τὰς φυλα
dias ſuas ſtantes: τ leuite in organis carminū
κὰς αὐτῶν ἑστηκότες, καὶ οἱ λευῖται ἐν ὀργάνοις ᾠδῶν
domini: q̄ fecit dauid rex ad confiten-
κυρίου, ὧν ἐποίησε δαυὶδ ὁ βασιλεὺς τοῦ ἐξομολογεῖ
dum coram dño: q̄ṁ bonū q̄ṁ in eternū miſeri
σθαι ἔναντι κυρίου, ὅτι ἀγαθὸν ὅτι εἰς τὸν αἰῶνα τὸ ἔλε
cordia ei⁹: in hymnis dauid ꝑ manū ſuam. τ ſacer
ος αὐτοῦ, ἐν ὕμνοις δαυὶδ διὰ χειρὸς αὐτῶν. καὶ οἱ ἱε
dotes canentes tubis ante eos: τ oīs
ρεῖς σαλπίζοντες σάλπιγξιν ἐναντίον αὐτῶν, καὶ πᾶς
iſrael ſtans. τ ſctificauit ſalomon mediū a-
ἰσραὴλ ἑστηκώς. καὶ ἡγίασε σαλωμὼν τὸ μέσον τῆς αὐ
trij qđ in domo dñi: q̄ṁ fecit ibi holocau-
λῆς τῆς ἐν οἴκῳ κυρίου, ὅτι ἐποίησεν ἐκεῖ τὰ ὁλοκαυ-
ſta τ adipes ſalutariorū: q̄ṁ alta-
τώματα καὶ τὰ στέατα τῶν σωτηρίων, ὅτι τὸ θυσια
re eneū qđ fecerat ſalomon nō ſufficiebat ſu
στήριον τὸ χαλκοῦν ὃ ἐποίησε σαλωμὼν οὐκ ἐξεποίει δέ
ſtinere holocauſta τ ſacrificia τ adi
ξασθαι τὰ ὁλοκαυτώματα καὶ τὰς θυσίας καὶ τὰ στέα
pes pacificorū. τ fecit ſalomon ſolēnitatē in
τα τῶν εἰρηνικῶν. καὶ ἐποίησε σαλωμὼν τὴν ἑορτὴν ἐν
tēpore illo ſeptē dieb⁹. τ oīs iſrael cū
τῷ καιρῷ ἐκείνῳ ἑπτὰ ἡμέρας. καὶ πᾶς ἰσραὴλ μετ'
eo eccleſia magna valde: ab introitu e-
αὐτοῦ ἐκκλησία μεγάλη σφόδρα, ἀπὸ εἰσόδου αἰ-
math τ vſq; ad torrentē egypti. τ fecit in
μὰθ καὶ ἕως χειμάρρου αἰγύπτου. καὶ ἐποίησεν ἐν
die octauo exodiū: q̄ṁ dedicationē al-
τῇ ἡμέρᾳ τῇ ὀγδόῃ ἐξόδιον, ὅτι ἐγκαινισμὸν τοῦ θυ
taris fecit ſeptē dieb⁹: τ ſolēnitatē ſeptē C
σιαστηρίου ἐποίησεν ἑπτὰ ἡμέρας, καὶ τὴν ἑορτὴν ἑπτὰ
diebus. τ in die vigeſimo τ tertio mē
ἡμέρας. καὶ ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ εἰκοστῇ καὶ τρίτῃ τοῦ μη
ſis ſeptimi miſit ſalomon pplm in
νὸς τοῦ ἑβδόμου ἀπέστειλε σαλωμὼν τὸν λαὸν εἰς τὰ
tabernacula ſua: letantes τ bonos cor-
σκηνώματα αὐτῶν, εὐφραινομένους καὶ ἀγαθοὺς τῇ καρ
de in bonis q̄ fecit dñs dauid τ 3.Reg.
δίᾳ ἐπὶ τοῖς ἀγαθοῖς οἷς ἐποίησε κύριος τῷ δαυὶδ καὶ 7.a.
ſalomoni τ iſrael pplo ſuo. τ comple-
σαλωμῶντι καὶ ἰσραὴλ τῷ λαῷ αὐτοῦ. καὶ συνετέλε
uit ſalomon domū dñi τ domū re-
σε σαλωμὼν τὸν οἶκον κυρίου καὶ τὸν οἶκον τοῦ βασι-
gis: τ in oīb⁹ que voluit ſalomō in aīa
λέως, καὶ πάντα ὅσα ἠθέλησε σαλωμὼν ἐν τῇ ψυχῇ
ſua facere in domo dñi τ in domo ſua ꝓſpe
αὐτοῦ ποιῆσαι ἐν οἴκῳ κυρίου καὶ ἐν τῷ οἴκῳ αὐτοῦ εὐωσ-
rat⁹ eſt. τ apparuit dñs ſalomoni in nocte:
δώθη. καὶ ὤφθη κύριος τῷ σαλωμῶντι ἐν τῇ νυκτί,
ait ei: audiui orationem tuā τ ele-
καὶ εἶπεν αὐτῷ, ἤκουσα τῆς προσευχῆς σου καὶ ἐξελε
gi in loco iſto mihi in domū ſacrificij. ſi clau
ξάμην ἐν τῷ τόπῳ τούτῳ ἐμοὶ εἰς οἶκον θυσίας. ἐὰν συ
ſero celū τ nō fiat pluuia: τ ſi mandauero
σχῶ τὸν οὐρανὸν καὶ μὴ γένηται ὑετός, καὶ ἐὰν ἐντείλωμαι τῇ
locuſte vt deuoret terrā: τ ſi miſero mortem
ἀκρίδι τοῦ καταφαγεῖν τὴν γῆν, καὶ ἐὰν ἀποστείλω θάνατον
in pplm meū: τ cōuertat ad me popul⁹ me⁹ ſup quos in
ἐν τῷ λαῷ μου, καὶ ἐντραπῇ με ὁ λαός μου ἐφ' οὓς ἐπι
uocatū eſt nomē meū ſup eos: τ deprecati fuerint
κέκληται τὸ ὄνομά μου ἐπ' αὐτούς, καὶ προσεύξωνται

ꝛ quesiuerit faciem meā: ꝛ cōuersi fuerint a
καὶ ζητήσωσι τὸ πρόσωπόν μου, καὶ ἀποστρέψωσιν ἀπὸ
vijs suis malis: ꝛ ego exaudiam
τῶν ὁδῶν αὐτῶν τῶν πονηρῶν, καὶ ἐγὼ εἰσακούσομαι
de celo: ꝛ ppiti9 ero peccatis eorū: ꝛ
ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, καὶ ἵλεως ἔσομαι ταῖς ἁμαρτίαις αὐτῶν, καὶ
sanabo terrā eorū. ꝛ nūc oculi mei erunt
D ἰάσομαι τὴν γῆν αὐτῶν. καὶ νῦν οἱ ὀφθαλμοί μου ἔσονται
aperti: ꝛ aures mee exaudiētes orōnem
ἀνεῳγμένοι, καὶ τὰ ὦτά μου ἐπήκοα τῇ προσευχῇ τοῦ
loci huius. ꝛ nūc elegi ꝛ sanctificaui domū
τόπου τούτου. καὶ νῦν ἐξελεξάμην καὶ ἡγίακα τὸν οἶκον
hanc: vt sit nomē meū ibi vsq; in sempiternū. ꝛ
τοῦτον, τοῦ εἶναι τὸ ὄνομά μου ἐκεῖ ἕως αἰῶνος. καὶ ἔ-
erunt oculi mei ꝛ cor meū ibi cūctis
σονται οἱ ὀφθαλμοί μου καὶ ἡ καρδία μου ἐκεῖ πάσας
diebus. ꝛ tu si ambulaueris corā me sicut
τὰς ἡμέρας. καὶ σὺ ἐὰν πορευθῇς ἐνώπιόν μου ὃν τρόπον
ābulauit dauid pater tuus: ꝛ feceris iuxta om-
ἐπορεύθη δαυὶδ ὁ πατήρ σου, καὶ ποιήσῃς κατὰ πάν-
nia q̄ precepi tibi: ꝛ precepta mea ꝛ
τα ἃ ἐνετειλάμην σοι, καὶ τὰ προστάγματά μου καὶ τὰ
iudicia mea seruaueris: ꝛ suscitabo thronū re-
κρίματά μου φυλάξῃς, καὶ ἀναστήσω τὸν θρόνον τῆς βασι-
gni tui: sicut pepigi cū dauid patre tuo dicens:
λείας σου, ὡς διεθέμην δαυὶδ τῷ πατρί σου λέγων,
nō auferetur tibi vir dux in israel. ꝛ si
οὐκ ἐξαρθήσεταί σοι ἀνὴρ ἡγούμενος ἐν ἰσραήλ. καὶ ἐὰν
auersi fueritis vos: ꝛ si dereliqueritis prece-
ἀποστραφῆτε ὑμεῖς, καὶ ἐὰν καταλίπητε τὰ προστάγ-
pta mea ꝛ mandata mea q̄ dedi corā vobis:
ματά μου καὶ τὰς ἐντολάς μου ἃς ἔδωκα ἐναντίον ὑμῶν,
ꝛ ābulaueritis ꝛ seruieritis dijs alienis: ꝛ ado-
καὶ πορευθῆτε καὶ λατρεύσητε θεοῖς ἑτέροις, καὶ προσ-
raueritis eos: ꝛ auferā vos de terra quā de-
κυνήσητε αὐτοῖς, καὶ ἐξαρῶ ὑμᾶς ἀπὸ τῆς γῆς ἧς ἔδω-
di vobis: ꝛ domū hanc quā sctificaui nomini
κα ὑμῖν, καὶ τὸν οἶκον τοῦτον ὃν ἡγίασα τῷ ὀνόματί
meo proijciam ipsam a facie mea: ꝛ dabo
μου ἀπορρίψω αὐτὸν ἀπὸ προσώπου μου, καὶ δώσω
ipsam in parabolā ꝛ in narrationē in cūctis
αὐτὸν εἰς παραβολὴν καὶ εἰς διήγημα ἐν πᾶσι τοῖς
populis. ꝛ dom9 hec: q̄ erat excelsa desolabitur:
λαοῖς. καὶ ὁ οἶκος οὗτος, ὃς ἦν ὑψηλὸς ἐρημωθήσεται,
ois ptransiens eā stupebit: ꝛ dicet: pro
πᾶς ὁ παραπορευόμενος αὐτὸν ἐκστήσεται, καὶ ἐρεῖ, ἕνε-
pter qd fecit dn̄s terre huic ꝛ domui
κεν τίνος ἐποίησεν ὁ κύριος τῇ γῇ ταύτῃ καὶ τῷ οἴκῳ
huic? ꝛ dicent: qm̄ dereliquerūt dn̄m de-
τούτῳ; καὶ ἐροῦσιν, ἀνθ᾽ ὧν ἐγκατέλειπον κύριον τὸν θε-
um patrū suoꝝ q̄ eduxit eos de trr̄a
ὸν τῶν πατέρων αὐτῶν τὸν ἐξαγαγόντα αὐτοὺς ἐκ γῆς
egypti: ꝛ apprehēderūt deos alienos ꝛ adoraue-
αἰγύπτου, καὶ ἀντελάβοντο θεῶν ἑτέρων καὶ προσεκύνη-
rūt eos: ꝛ seruierūt ipsis: idcirco indu-
σαν αὐτοῖς, καὶ ἐδούλευσαν αὐτοῖς, διὰ τοῦτο ἐπήγα-
xit in eos vniuersum malū hoc.
γεν ἐπ᾽ αὐτοὺς πᾶσαν τὴν κακίαν ταύτην. Ca. 8.
A Et factū est post viginti annos: in qb9 edifica-
5.Reg. 9.b. Καὶ ἐγένετο μετὰ εἴκοσι ἔτη, ἐν οἷς ᾠκοδόμη-
uit salomon domū dn̄i ꝛ domū suā: ꝛ
σε σαλωμὼν τὸν οἶκον κυρίου καὶ τὸν οἶκον αὐτοῦ, καὶ
ciuitates q̄s dedit chiram salomoni: edi-
τὰς πόλεις ἃς ἔδωκε χειρὰμ τῷ σαλωμῶντι, ᾠκο-
ficauit ipsas salomō: ꝛ habitare fecit ibi
δόμησεν αὐτὰς σαλωμὼν καὶ κατῴκισεν ἐκεῖ τοὺς
filios israel. ꝛ venit salomon in emath suba ꝛ
υἱοὺς ἰσραήλ. καὶ ἦλθεν σαλωμὼν εἰς αἰμὰθ σουβὰ καὶ
preualuit cōtra eā: ꝛ edificauit thedmor in
κατίσχυσεν ἐπ᾽ αὐτήν, καὶ ᾠκοδόμησε τὴν θεδμὸρ ἐν τῇ
deserto: ꝛ oēs ciuitates
ἐρήμῳ, καὶ πάσας τὰς πόλεις oooooooooooooooooo

& exquisierit faciē meā:
& egerit pniam a viis su
is pessimis: & ego exau
diam de celo: & ooooooo
propitius ero peccatis
eorum: & sanabo ooooo
terrā eorū. Oculi quo-
q; mei erūt apti & aures
mee erecte ad orōnē ei9
qui in loco isto orauerit.
Elegi enim & sanctifica
ui locum istum oooooooo
vt sit nomē meū ibi in
sempiternū: & pmaneāt
ocli mei et cor meū ibi
cūctis dieb9. Tu quoq;
si ābulaueris corā me si
cut ābulauit dd pr̄ tu9:
et feceris iuxta oīa q̄ p̄
cepit tibi: et iusticias me
as iudiciaq; seruaueris:
suscitabo oooooooooooo
thronū regni tui: sicut
pollicitus sum dauid oo
patri tuo dicēs. Nō au-
feretur de stirpe tua vir
qui non sit princeps in
isrl̄. Siāt auersi fueritis
& dereliqueritis iustitias
meas & pcepta mea que
pposui vobis: & abeū
tes seruieritis diis ooooo
alienis & adoraueritis
eos: oooooooooooooooo
euellam vos de terra
mea quam dedi oooooo
vobis: & domū hanc
quam oooooooooooooooo
sactificaui nomini meo
proiiciam a facie mea:
& tradā eā in pabolā &
in exēplū cūctis pplīs:
& dom9 ista q̄ erat ex-
celsa erit in puerbiū vni
uersis trāseūtibus: & di
cent stupētes. q̄re fecit
dn̄s sic terre huic & do
mui huic? ooooooooooooo
Rn̄debuntq;. Quia de
reliquerūt dominū deū
patrū suorum qui edu
xit eos de terra oooooo
egypti: & apprehende
rūt deos alienos: ooooo
& adorauerunt eos &
coluerunt: idcirco oooo
venerunt super eos vni
uersa hec mala. 8.
EXpletis autem vi-
ginti annis oooooo
postq̄ edificauit salo-
mon domū domini oooo
& domū suā: ciuitates
quas dederat hyram
salomoni edificauit: &
habitare ooooooooooooo
ibi fecit filios israel.
Abiitq; in oooooooooo
emath suba & obtinuit
eam: & edificauit ooooo
palmiram in deserto &
alias ciuitates oooooooo

וַיְבַקְשׁוּ פָנַי וְיָשֻׁבוּ מִדַּרְכֵיהֶם
הָרָעִים וַאֲנִי אֶשְׁמַע מִן הַשָּׁמַיִם
וְאֶסְלַח לְחַטָּאתָם וְאֶרְפָּא אֶת
אַרְצָם׃ עַתָּה עֵינַי יִהְיוּ פְתֻחוֹת וְאָזְנַי
קַשֻּׁבוֹת לִתְפִלַּת הַמָּקוֹם הַזֶּה׃ וְעַתָּה
בָּחַרְתִּי וְהִקְדַּשְׁתִּי אֶת הַבַּיִת הַזֶּה
לִהְיוֹת שְׁמִי שָׁם עַד עוֹלָם וְהָיוּ
עֵינַי וְלִבִּי שָׁם כָּל הַיָּמִים׃ וְאַתָּה אִם
תֵּלֵךְ לְפָנַי כַּאֲשֶׁר הָלַךְ דָּוִיד אָבִיךָ
וְלַעֲשׂוֹת כְּכֹל אֲשֶׁר צִוִּיתִיךָ וְחֻקַּי
וּמִשְׁפָּטַי תִּשְׁמוֹר׃ וַהֲקִימוֹתִי אֵת
כִּסֵּא מַלְכוּתֶךָ כַּאֲשֶׁר כָּרַתִּי לְדָוִיד
אָבִיךָ לֵאמֹר לֹא יִכָּרֵת לְךָ אִישׁ
מוֹשֵׁל בְּיִשְׂרָאֵל׃ וְאִם תְּשׁוּבוּן אַתֶּם
וַעֲזַבְתֶּם חֻקּוֹתַי וּמִצְוֹתַי אֲשֶׁר נָתַתִּי
לִפְנֵיכֶם וַהֲלַכְתֶּם וַעֲבַדְתֶּם אֱלֹהִים
אֲחֵרִים וְהִשְׁתַּחֲוִיתֶם לָהֶם׃
וּנְתַשְׁתִּים מֵעַל אַדְמָתִי אֲשֶׁר נָתַתִּי
לָהֶם וְאֶת הַבַּיִת הַזֶּה אֲשֶׁר
הִקְדַּשְׁתִּי לִשְׁמִי אַשְׁלִיךְ מֵעַל פָּנָי
וְאֶתְּנֶנּוּ לְמָשָׁל וְלִשְׁנִינָה בְּכָל הָעַמִּים׃
וְהַבַּיִת הַזֶּה אֲשֶׁר הָיָה עֶלְיוֹן לְכָל
עֹבֵר עָלָיו יִשֹּׁם וְאָמַר בַּמֶּה עָשָׂה
יְהוָה כָּכָה לָאָרֶץ הַזֹּאת וְלַבַּיִת הַזֶּה׃
וְאָמְרוּ עַל אֲשֶׁר עָזְבוּ אֶת יְהוָה אֱלֹהֵי
אֲבוֹתֵיהֶם אֲשֶׁר הוֹצִיאָם מֵאֶרֶץ
מִצְרַיִם וַיַּחֲזִיקוּ בֵּאלֹהִים אֲחֵרִים
וַיִּשְׁתַּחֲווּ לָהֶם וַיַּעַבְדוּם עַל כֵּן
הֵבִיא עֲלֵיהֶם אֵת כָּל הָרָעָה הַזֹּאת׃
וַיְהִי מִקֵּץ עֶשְׂרִים שָׁנָה
אֲשֶׁר בָּנָה שְׁלֹמֹה אֶת בֵּית יְהוָה
וְאֶת בֵּיתוֹ׃ וְהֶעָרִים אֲשֶׁר נָתַן חוּרָם
לִשְׁלֹמֹה בָּנָה שְׁלֹמֹה אֹתָם וַיּוֹשֶׁב
שָׁם אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל׃ וַיֵּלֶךְ שְׁלֹמֹה
חֲמַת צוֹבָה וַיֶּחֱזַק עָלֶיהָ׃ וַיִּבֶן אֶת
תַּדְמֹר בַּמִּדְבָּר וְאֵת כָּל עָרֵי

בקש פנה
רוע שמע
סלח רפא
היה
קום
קדש
היה עלם
יום
הלך
עשה צוה
שפט שמר
קום
כרת
משל שוב
צוה נתן
פנה
שחה
קדש שלך
נתן שנן
עלה
שמם
יצא
חזק
עבד
בוא רוע
Cap. viij.
היה
עיר
ישב
חזק בנה
דבר

המסכנות אשר בנה בחמת: ויבן את סכן
בית חורון העליון ואת בית חורון עלה
התחתון ערי מצור חומות דלתים צור חמה
ובריח: ואת בעלת ואת כל ערי ברח
המסכנות אשר היו לשלמה ואת היה
כל ערי הרכב ואת ערי הפרשים
ואת כל חשק שלמה אשר חשק
לבנות בירושלם ובלבנון ובכל בנה
ארץ ממשלתו: כל העם הנותר מן משל יתר
החתי והאמרי והפרזי והחוי והיבוסי
אשר לא מישראל המה: מן בניהם
אשר נותרו אחריהם בארץ אשר
לא כלום בני ישראל ויעלם כלה עלה
שלמה למס עד היום הזה: ומן בני
ישראל אשר לא נתן שלמה
לעבדים למלאכתו כי המה אנשי עבד
מלחמה ושרי שלישיו ושרי רכבו לחם שור
ופרשיו: ואלה שרי הנציבים שלש
אשר למלך שלמה חמשים
ומאתים הרדים בעם: ואת בת מאה רדה
פרעה העלה שלמה מעיר דויד עלה
לבית אשר בנה לה כי אמר
לא תשב אשה לי בבית דויד מלך ישב איש
ישראל כי קדש המה אשר באה בוא
אליהם ארון יהוה: אז העלה ארן
שלמה עלות ליהוה על מזבח זבח
יהוה אשר בנה לפני האולם: פנה אלם
ובדבר יום ביום להעלות כמצות
משה לשבתות ולחדשים ולמועדות יעד
שלוש פעמים בשנה בחג המצות מץ
ובחג השבעות ובחג הסכות: ויעמד סכך עמד
כמשפט דויד אביו את מחלקות שפט חלק
הכהנים על עבדתם והלוים על
משמרותם להלל ולשרת נגד שמר
הכהנים לדבר יום ביומו והשערים
במחלקותם לשער ושער כי כן

munitissimas edificauit in emath: extruxitqꝫ bethoron superiorem & bethoron inferiorē: ciuitates muratas habentes portas & vectes & seras. Balaath etiam & oēs vrbes firmissimas que fuerūt salomonis cūctasqꝫ vrbes quadrigarum & vrbes equitū. Oia quecunqꝫ voluit rex salomon atqꝫ dispo suit edificauit in hierl̄m & ī libano & ī vniuersa terra ptātis sue. Oēm ppl̄m q derelict⁹ fuerat de etheis & ammorreis & pherezeis & eueis & iebuseis qui nō erāt de stirpe isrl̄: de filiis eoꝝ & de posteris quos non interfecerant filii israel subiugauit salomō ī tributarios vsqꝫ ī diē hāc. Porro de filiis israel non posuit vt seruirēt opib⁹ regis. Ipsi ei erāt viri bellatores & duces primi & pn̄cipes quadrigarum & equitū eius. Omnes autē principes exercitus regis salomonis fuerūt ducēti quinq̄ginta qui erudiebant populum. Filiam vero pharaonis trāstulit de ciuitate dauid in domū quā edificauerat ei. Dixit enī rex. Non habitabit vxor mea in domo dd̄ regis israel eo qꝫ sanctificata sit: quia ingressa est in eam arca domini. Tunc obtulit salomon holocausta domino super altare domini quod extruxerat ante porticum: vt p singl̄os dies offerretur in eo iuxta p̄ceptū moysi in sabbatis & in calēdis: & in festis dieb⁹ ter p annū.i. in solēnitate azymorum: & solēnitate hebdomadarū: & in solēnitate tabernaculorū. Et cōstituit iuxta dispositionē dd̄ pr̄is sui officia sacerdotū ī ministeriis suis: & leuitas ī ordine suo vt laudarēt & ministrarēt corā sacerdotib⁹ iuxta ritū vniuscuiusqꝫ diei: & ianitores ī diuisiōib⁹ suis p portā & portā. Sic ei

munitas quas edificauit in emath. ꝛ edificauit
τὰς ὀχυρὰς ἃς ᾠκοδόμησεν ἐν αἱμάθ. καὶ ᾠκοδόμησε τὴν
bethoron superiorē: ꝛ bethorō inferiorē: ciuitates munitas muris portis ꝛ vectibus. ꝛ balaath ꝛ omnes vrbes munitas q̄ fuerūt salomoni: ꝛ
βαιθωρὼν τὴν ἄνω, καὶ τὴν βαιθωρὼν τὴν κάτω, πόλεις ὀχυρὰς τείχεσι πύλαις καὶ μοχλοῖς. καὶ τὴν βαλαὰθ καὶ πάσας τὰς πόλεις τὰς ὀχυρὰς αἳ ἦσαν τῷ σολομῶντι, καὶ
oēs ciuitates curruū: ꝛ ciuitates equitū: ꝛ q̄cunqꝫ desiderauit salomon fm̄ desiderium suū: vt edificaret in hierusalē: ꝛ in libano ꝛ in omni terra potestatis sue. ꝛ omnē
πάσας τὰς πόλεις τῶν ἁρμάτων, καὶ τὰς πόλεις τῶν ἱππέων, καὶ ὅσα ἐπεθύμησε σολομὼν κατὰ τὴν ἐπιθυμίαν αὐτοῦ, τοῦ οἰκοδομῆσαι ἐν ἱερουσαλὴμ, καὶ ἐν τῷ λιβάνῳ καὶ ἐν πάσῃ τῇ γῇ τῆς ἐξουσίας αὐτοῦ. καὶ πάντα
pplm̄ q̄ derelictus fuerat de chetteo: ꝛ amorreo: ꝛ phereзeo: ꝛ eueo: ꝛ iebuseo: q̄ nō sunt de israel: q̄ fuerūt de filijs eoꝝ derelictis post eos in terra: quos nō p̄diderunt filij israel: ꝛ induxit ipsos salomon in tributū vsqꝫ in diē hanc.
τὸν λαὸν τὸν καταλειφθέντα ἀπὸ τοῦ χετταίου, καὶ τοῦ ἀμορραίου, καὶ τοῦ φερεζαίου, καὶ τοῦ εὐαίου, καὶ τοῦ ἰεβουσαίου, οἳ οὐκ εἰσὶν ἐκ τοῦ ἰσραὴλ, οἳ ἦσαν ἐκ τῶν υἱῶν αὐτῶν τῶν καταλειφθέντων μετ' αὐτοὺς ἐν τῇ γῇ, οὓς οὐκ ἐξωλόθρευσαν οἱ υἱοὶ ἰσραὴλ, καὶ ἀνήνεγκεν αὐτοὺς σολομὼν εἰς φόρον ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης.
ꝛ de filijs israel nō dedit salomon in seruos in oīa opera ei⁹ in regno suo: qm̄ ipsi viri bellatores ꝛ principes tristatarū eius potētes: ꝛ p̄ncipes curruū ei⁹ ꝛ equitū eius. ꝛ hi principes p̄sidentiū regis salomonis: q̄nquaginta ꝛ ducēti p̄positi operū in pp̄lo.
καὶ ἐκ τῶν υἱῶν ἰσραὴλ οὐκ ἔδωκε σολομὼν εἰς παῖδας εἰς πάντα τὰ ἔργα αὐτοῦ ἐν τῇ βασιλείᾳ αὐτοῦ, ὅτι αὐτοὶ ἄνδρες πολεμισταὶ καὶ ἄρχοντες τριστατῶν αὐτοῦ δυνατοὶ, καὶ ἄρχοντες ἁρμάτων αὐτοῦ καὶ ἱππέων αὐτοῦ. καὶ οὗτοι ἄρχοντες τῶν προστατῶν τοῦ βασιλέως σολομῶντος, πεντήκοντα καὶ διακόσιοι ἐργοδιωκτοῦντες ἐν τῷ λαῷ.
ꝛ filiā pharonis trāstulit salomon de ciuitate dauid in domū quā edificauit ei: qm̄ dixit nō habitabit vxor mea in ciuitate dauid regis israel: qm̄ sctā est quo igressa est illuc archa dn̄i.
καὶ τὴν θυγατέρα φαραὼ ἀνήγαγε σολομὼν ἐκ πόλεως δαυὶδ εἰς τὸν οἶκον ὃν ᾠκοδόμησεν αὐτῇ, ὅτι εἶπεν οὐ κατοικήσει ἡ γυνή μου ἐν πόλει δαυὶδ τοῦ βασιλέως ἰσραὴλ, ὅτι ἁγία ἐστὶν οὗ εἰσῆλθεν ἐκεῖ ἡ κιβωτὸς τοῦ κυρίου.
tūc obtulit salomon holocausta dn̄o sup altare dn̄i: qd̄ edificauit ante templū. ꝛ fm̄ sermonē diei in die vt offerret iuxta p̄cepta moysi in sabbatis ꝛ in mēsib⁹ ꝛ in festis tria tēpora anni: in solēnitate azymorū: ꝛ in solēnitate hebdomadaꝝ: ꝛ in solēnitate tabnaculoꝝ:
τότε ἀνήνεγκε σολομὼν ὁλοκαυτώματα τῷ κυρίῳ ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον κυρίου, ὃ ᾠκοδόμησεν ἀπέναντι τοῦ ναοῦ. καὶ κατὰ τὸν λόγον ἡμέρας ἐν ἡμέρᾳ τοῦ ἀναφέρειν κατὰ τὰς ἐντολὰς μωυσῆ ἐν τοῖς σαββάτοις καὶ ἐν τοῖς μησὶ καὶ ἐν ταῖς ἑορταῖς τρεῖς καιροὺς τοῦ ἐνιαυτοῦ, ἐν τῇ ἑορτῇ τῶν ἀζύμων, καὶ ἐν τῇ ἑορτῇ τῶν ἑβδομάδων, καὶ ἐν τῇ ἑορτῇ τῶν σκηνῶν.
ꝛ cōstituit iuxta iudiciū dauid patris sui: diuisiōes sacerdotū ꝛ ministeria sua: ꝛ leuitas in custodijs suis: vt laudarēt ꝛ ministrarēt corā sacerdotib⁹ iuxta ritū diei in die: ꝛ ianitores in diuisionibus suis in portā ꝛ portā: qm̄ sic
καὶ ἔστησε κατὰ τὴν κρίσιν δαυὶδ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, τὰς διαιρέσεις τῶν ἱερέων καὶ τὰς λειτουργίας αὐτῶν, καὶ τοὺς λευίτας ἐπὶ τὰς φυλακὰς αὐτῶν, τοῦ αἰνεῖν καὶ λειτουργεῖν κατέναντι τῶν ἱερέων κατὰ τὸν λόγον ἡμέρας ἐν τῇ ἡμέρᾳ, καὶ τοὺς πυλωροὺς ἐν ταῖς διαιρέσεσιν αὐτῶν εἰς πύλην καὶ πύλην, ὅτι οὕτως

B

C

D

liber legis dñi: & circuibāt ī vrbibus iuda:
C βίβλος νόμου κυρίου, καὶ διῆλθον ἐν ταῖς πόλεσιν ἰούδα,
& erudiebāt populū. & fact⁹ fuit pauor dñi sup
καὶ ἐδίδασκον τὸν λαόν. καὶ ἐγένετο ἔκστασις κυρίου ἐπὶ
oīa regna terre ī circuitu iuda: & nō
πάσαις ταῖς βασιλείαις τῆς γῆς κύκλῳ ἰούδα, καὶ οὐκ
bellabant cōtra iosaphat. & de philisti
ἐπολέμουν πρὸς ἰωσαφάτ. καὶ ἀπὸ τῶν ἀλλοφύλων
deferebāt iosaphat dona & argentū. & ara
ἔφερον τῷ ἰωσαφὰτ δῶρα καὶ ἀργύριον. καί γε οἱ ἄρα
bes deferebant ei ouiū arietes septē milia septin
βες ἔφερον αὐτῷ προβάτων κριοὺς ἑπτακισχιλίους ἑπτα
gentos: & hircos septēmilia septingentos. &
κοσίους, καὶ τράγους ἑπτακισχιλίους ἑπτακοσίους. καὶ
fuit iosaphat p̄cedens & magnificatus vſq̄ ī ſublime.
ἦν ἰωσαφὰτ πορευόμενος καὶ μεγαλυνόμενος ἕως ὕψους.
& edificauit adhuc ī iuda domos & vrbes muni
καὶ ᾠκοδόμησεν ἔτι ἐν τῷ ἰούδα βάρεις καὶ πόλεις ὀχυ
tas: & op̄a multa fuerūt ei in iuda. & vi
ράς, καὶ ἔργα πολλὰ ἐγένετο αὐτῷ ἐν τῷ ἰούδα. καὶ ἄν
ri bellatores robuſti potētes ī hieruſalē. &
δρες πολεμισταὶ δυνατοὶ ἰσχύοντες ἐν ἱερουσαλήμ. καὶ
hic numerus eoꝝ p̄ domos familiarū eorū.
οὗτος ὁ ἀριθμὸς αὐτῶν κατ᾽ οἴκους πατριῶν αὐτῶν. τῷ
iuda tribuni ednas princeps: & cum eo filii
ἰούδα χιλίαρχοι ἐδνὰς ὁ ἄρχων, καὶ μετ᾽ αὐτοῦ υἱοὶ
potētie viri robuſti trecenta milia. & adhe
δυνάμεως ἄνδρες δυνατοὶ τριακόσιαι χιλιάδες. καὶ ἐχό
rentes eis: ioanan p̄inceps: & cum eo ducēta
D μενοι αὐτῶν, ἰωανὰν ὁ ἄρχων, καὶ μετ᾽ αὐτοῦ διακόσιαι
octoginta milia. & adherentes eis: amaſias fili⁹
ὀγδοήκοντα χιλιάδες. καὶ ἐχόμενοι αὐτῶν, ἀμασίας ὁ τοῦ
zechri p̄mptus erḡa dño: & cum eo ducen
ζεχρὶ ὁ προθυμούμενος τῷ κυρίῳ, καὶ μετ᾽ αὐτοῦ διακόσι
ta milia potētes fortitudīe. & ex beniamin potētes
αι χιλιάδες δυνατοὶ ἰσχύϊ. καὶ ἐκ τοῦ βενιαμὶν δυνατοὶ
fortitudine eliada: & cum eo ſagittarii & clypeati
δυνάμει ἐλιαδά, καὶ μετ᾽ αὐτοῦ τοξόται καὶ πελτασταὶ
ducenta milia. & adherētes eis: iozabad: &
διακόσιαι χιλιάδες. καὶ ἐχόμενοι αὐτῶν, ἰωζαβάδ, καὶ
cum eo centū octoginta milia robuſti bel
μετ᾽ αὐτοῦ ἑκατὸν ὀγδοήκοντα χιλιάδες δυνατοὶ πολέ
lo. hi q̄ miniſtrabant regi: extra quos
μου. οὗτοι οἱ λειτουργοῦντες τῷ βασιλεῖ, ἐκτὸς ὧν ἔ
dedit rex in vrbibus munitis in vni
δωκεν ὁ βασιλεὺς ἐν ταῖς πόλεσι ταῖς ὀχυραῖς ἐν πά
uerſa iudea.
σῃ τῇ ἰουδαίᾳ.

Ca. 18.

Et fuerunt ioſaphat adhuc diuitie & gloria
A Καὶ ἐγένετο τῷ ἰωσαφὰτ ἔτι πλοῦτος καὶ δόξα
multa: & affinitate cōiunct⁹ ē in domo achaab: & de
πολλή, καὶ ἐπεγαμβρεύσατο ἐν τῷ οἴκῳ ἀχαάβ, καὶ κα
ſcendit in fine annoꝝ ad achaab in ſamariā: & ma
τέβη εἰς τέλος ἐτῶν πρὸς ἀχαὰβ εἰς σαμάρειαν, καὶ ἔθυ
ctauit ei achaab oues & boues in multitudīe: &
σεν αὐτῷ ἀχαὰβ πρόβατα καὶ μόσχους εἰς πλῆθος, καὶ τῷ
populo q̄ cum eo. & achaab p̄ſuaſit ioſaphat vt
λαῷ τῷ μετ᾽ αὐτοῦ. καὶ ἀχαὰβ ἔπεισε τὸν ἰωσαφὰτ τοῦ
aſcenderet cum eo in ramoth galaad. & dixit
συναναβῆναι μετ᾽ αὐτοῦ εἰς ῥαμὼθ γαλαάδ. καὶ εἶπεν
achaab rex iſrael ad ioſaphat regem iu
ἀχαὰβ βασιλεὺς ἰσραὴλ πρὸς ἰωσαφὰτ βασιλέα ἰού
da: ſi venies mecum in ramoth galaad? & di
δα, εἰ πορεύσῃ μετ᾽ ἐμοῦ εἰς ῥαμὼθ τῆς γαλαάδ; καὶ εἶ
xit ei ioſaphat: vt tu ſic & ego: & vt popu
πεν αὐτῷ ἰωσαφάτ, ὡς σὺ οὕτω καὶ ἐγώ, καὶ ὡς ὁ λα
lus tu⁹: & popul⁹ meus: & tecum in bellū. &
ός σου, καὶ ὁ λαός μου, καὶ μετὰ σοῦ εἰς πόλεμον. καὶ
dixit ioſaphat regi iſrael: q̄re iam ho
εἶπεν ἰωσαφὰτ τῷ βασιλεῖ ἰσραήλ, ζήτησον δὴ σή
die ſermonē dñi. & cōgregauit
μερον τὸν λόγον κυρίου. καὶ συνήγαγεν

librum legis dñi & circuibant cunctas vrbes iuda: atq̄ erudiebāt populū. Itaq̄ factus est pauor dñi ſup oīa regna terrarum que erant per gyrum iuda: nec audebant bellare contra ioſaphat. Sed et philiſtei ioſaphat munera deferebant: & vectigal argēti. Arabes quoq̄ adducebāt pecora arietum ſeptem milia ſeptingētos: et hircos totidem. Creuit ergo ioſaphat et magnificatus eſt vſq̄ in ſublime atq̄ edificauit in iuda domos adinſtar turriū vrbeſq̄ muratas: & multa opa patrauit in vrbib⁹ iuda. Viri q̄q̄ bellatores & robuſti erāt in hieruſalē quorū iſte numerus per domos atq̄ familias ſingulorum. In iuda principes exercitus ednas dux & cū eo robuſtiſſimorū viri trecēta milia. Poſt hūc iohanā princeps: & cū eo ducēta octoginta milia. Poſt illū quoq̄ amaſias fili⁹ zechri conſecratus domino & cum eo ducenta milia virorū fortiū. Hūc ſequebatur robuſtus ad prelia eliada & cū eo tenentiū arcū & clypeum ducenta milia. Poſt iſtū iozabad & cum eo centū octoginta milia expeditorum militum. Hi oēs erant ad manum regis: exceptis aliis quos poſuerat in vrbibus muratis et in vniuerſo iuda.

18.

Fuit ergo ioſaphat diues et inclytus multū & affinitate cōiūctus eſt achab: deſcēditq̄ poſt annos ad eū in ſamariā Ad cui⁹ aduentū mactauit achab arietes & boues plurimos ipſi & populo q venerat cū eo: p̄ſuaſitq̄ illi vt aſcenderet in ramoth galaad. Dixitq̄ achab rex iſrl' ad ioſaphat regē iuda. Veni mecū ramoth galaad. Cui ille reſpondit. Vt ego et tu: ſicut ppl's tu⁹: ſic & ppl's meus tecumq̄ erim⁹ in bello: dixit ioſaphat ad regē iſrl'. Cōſule obſecro in p̄ſentiarū ſermonē dñi. Congregauit igitur

ספר תורת יהוה ויסבו בכל ערי — ירה סבב
יהודה וילמדו בעם: ויהי פחד יהוה — עיר היה
על כל ממלכות הארצות אשר — מלך
סביבות יהודה ולא נלחמו עם — סבב לחם
יהושפט: ומן פלשתים מביאים — בוא
ליהושפט מנחה וכסף משא גם — נשא
הערביאים מביאים לו צאן אילים
שבעת אלפים ושבע מאות ותישים — מאה
שבעת אלפים ושבע מאות: ויהי
יהושפט הלך וגדל עד למעלה — עלה
ויבן ביהודה בירניות וערי מסכנות: — בנה סכן
ומלאכה רבה היה לו בערי יהודה — לאה
ואנשי מלחמה גבורי חיל בירושלם: — לחם גבר
ואלה פקדתם לבית אבותיהם
ליהודה שרי אלפים עדנה השר — שור
ועמו גבורי חיל שלש מאות אלף: — מאה
ועל ידו יהוחנן השר ועמו מאתים — מאה
ושמנים אלף: ועל ידו עמסיה בן
זכרי המתנדב ליהוה ועמו מאתים — נדב
אלף גבור חיל: ומן בנימן גבור חיל
אלידע ועמו נשקי קשת ומגן
מאתים אלף: ועל ידו יהוזבד ועמו
מאה ושמנים אלף חלוצי צבא: — חלץ
אלה המשרתים את המלך מלבד — שרת בדד
אשר נתן המלך בערי המבצר בכל — עיר בצר
יהודה: ויהי ליהושפט עשר — Ca. xviii.
וכבוד לרב ויתחתן לאחאב: וירד — היה כבד
לקץ שנים אל אחאב לשמרון — חתן שנה
ויזבח לו אחאב צאן ובקר לרב — זבח
ולעם אשר עמו ויסיתהו לעלות אל — סית עלה
רמות גלעד: ויאמר אחאב מלך — אמר
ישראל אל יהושפט מלך יהודה
התלך עמי רמות גלעד ויאמר לו — ילך
כמוני כמוך וכעמך עמי ועמך במלחמה: — לחם
ויאמר יהושפט אל מלך ישראל
דרש נא כיום את דבר יהוה ויקבץ — קבץ

מלך ישראל את הנביאים ארבע נבא רבע
מאות איש ויאמר אלהם הנלך אל מאה
רמת גלעד למלחמה אם אחדל חדל
ויאמרו עלה ויתן האלהים ביד נתן
המלך: ויאמר יהושפט האין פה
נביא ליהוה עוד ונדרשה מאתו: דרש
ויאמר מלך ישראל אל יהושפט
עוד איש אחד לדרוש את יהוה
מאתו ואני שנאתיהו כי איננו
מתנבא עלי לטובה כי כל ימיו נבא יום
לרעה הוא מיכיהו בן ימלא ויאמר רוע אמר
יהושפט אל יאמר המלך כן:
ויקרא מלך ישראל אל סריס קרא סרס
אחד ויאמר מהר מיכיהו בן ימלא:
ומלך ישראל ויהושפט מלך יהודה
יושבים איש על כסאו מלבשים ישב לבש
בגדים וישבים בגרן פתח שער
שמרון וכל הנביאים מתנבאים נבא
לפניהם: ויעש לו צדקיהו בן פנה עשה
כנענה קרני ברזל ויאמר כה אמר
יהוה באלה תנגח את ארם נגח
עד כלותם: וכל הנביאים נבאים כלה
כן לאמר עלה רמת גלעד והצלח צלח
ונתן יהוה ביד המלך: והמלאך לאך
אשר הלך לקרא למיכיהו דבר
אליו לאמר הנה דברי הנבאים
פה אחד טוב אל המלך ויהי נא
דברך כאחד מהם ודברת טוב:
ויאמר מיכיהו חי יהוה כי את אשר חיה
יאמר אלהי אתו אדבר: ויבא אל אמר דבר
המלך ויאמר המלך אליו מיכה בוא
הנלך אל רמת גלעד למלחמה ילך לחם
אם אחדל ויאמר עלו והצליחו חדל
וינתנו בידכם: ויאמר אליו המלך נתן
עד כמה פעמים אני משביעך שבע
אשר לא תדבר אלי רק אמת

rex israel prophetarum quadringentos viros & dixit ad eos. In ramoth galaad ad bellandum ire debemus an quiescere? At illi. Ascende inquiunt: & tradet deus in manu regis. Dixitque iosaphat. Nunquid non est hic propheta domini: ut ab illo etiam requiramus? Et ait rex israel ad iosaphat. Est vir unus a quo possumus querere domini voluntatem. sed ego odi eum: quia non prophetat mihi bonum: sed malum omni tempore. Est autem micheas filius iemla. Dixitque iosaphat. Ne loquaris rex hoc modo. Vocavit ergo rex israel unum de eunuchis: & dixit ei. Voca cito micheam filium iemla. Porro rex israel & iosaphat rex iuda uterque sedebant in solio suo vestiti cultu regio. Sedebant autem in area iuxta portam samarie: omnesque prophete vaticinabantur coram eis: sedechias vero filius chanana fecit sibi cornua ferrea: & ait. Hec dicit dominus. His ventilabis syriam: donec conteras eam. Omnesque prophete similiter prophetabant, atque dicebant. Ascende in ramoth galaad & prosperaberis: & tradet eos dominus in manu regis. Nuncius autem qui ierat ad vocandum micheam: ait illi. En verba omnium prophetarum uno ore bona regi annunciant. Queso ergo te ut & sermo tuus ab eis non dissentiat: loquarisque prospera. Cui respondit micheas. Vivit dominus: quia quodcunque dixerit mihi deus meus hoc loquar. Venit ergo ad regem. Cui rex ait. Michea ire debemus in ramoth galaad ad bellandum: an quiescere? Cui ille respondit. Ascendite: cuncta enim prospera evenient: & tradentur hostes in manus vestras. Dixitque rex. Iterum atque iterum te adiuro: ut mihi non loquaris nisi quod verum est

rex israel prophetas quadringentos viros: & dixit eis: si eam in ramoth galaad in bellum: an quiescam? & dixerunt: ascende: & tradet deus in manus regis. & dixit iosaphat: non est hic propheta domini adhuc: & queremus ab eo? & ait rex israel ad iosaphat: est vir unus ut quaeramus dominum per eum: & ego odi eum: quia non est prophetans de me in bonis: quia omnes dies eius in malis: ipse micheas filius iemla. & dixit iosaphat ne loquatur rex sic. & vocavit rex israel eunuchum unum: & dixit: cito voca micheam filium iemla. & rex israel & iosaphat rex iuda sedentes unusquisque in throno suo: vestiti stolis sedebant in area porte samarie. & omnes prophete vaticinabantur coram eis. & fecit sibi sedecias filius chanaana cornua ferrea: & ait: hec dicit dominus: in his ventilabis syriam: donec consumatur. & omnes prophete prophetabant sic dicentes: ascende in ramoth galaad & prosperaberis: & tradet dominus in manibus regis. & nuncius qui iuit ad vocandum micheam: locutus est ei dicens: ecce locuti sunt prophete in ore uno bona de rege: & sint iam sermones tui sicut unius ipsorum: & loqueris bona. & dixit micheas: vivit dominus: quia quodcunque dixerit deus ad me: ei loquar: & venit ad regem. & dixit ei rex: michea si eam in ramoth galaad in bellum an quiescam. & dixit: ascende & prosperaberis & tradetur in manus vestras. & dixit ei rex: quoties ego adiuravi te: ut non loquaris ad me nisi veritatem

ὁ βασιλεὺς ἰσραὴλ τοὺς προφήτας τετρακοσίους ἄνδρας, καὶ εἶπεν αὐτοῖς, εἰ πορευθῶ εἰς ῥαμὼθ γαλαὰδ εἰς πόλεμον, ἢ ἐπίσχω; καὶ εἶπον, ἀνάβαινε, καὶ δώσει ὁ θεὸς εἰς τὰς χεῖρας τοῦ βασιλέως. καὶ εἶπεν ἰωσαφάτ, οὐκ ἔστιν ὧδε προφήτης τοῦ κυρίου ἔτι, καὶ ἐπιζητήσομεν παρ' αὐτοῦ; καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς ἰσραὴλ πρὸς ἰωσαφάτ, ἔστιν ἀνὴρ εἷς τοῦ ζητῆσαι τὸν κύριον δι' αὐτοῦ, καὶ ἐγὼ μεμίσηκα αὐτόν, ὅτι οὐκ ἔστι προφητεύων περὶ ἐμοῦ εἰς ἀγαθά, ὅτι πᾶσαι αἱ ἡμέραι αὐτοῦ εἰς κακά, αὐτὸς μιχαίας υἱὸς ἰεμλά. καὶ εἶπεν ἰωσαφάτ, μὴ λαλείτω ὁ βασιλεὺς οὕτως. καὶ ἐκάλεσεν ὁ βασιλεὺς ἰσραὴλ εὐνοῦχον ἕνα, καὶ εἶπεν, ταχέως κάλεσον μιχαίαν υἱὸν ἰεμλά. καὶ ὁ βασιλεὺς ἰσραὴλ καὶ ἰωσαφὰτ βασιλεὺς ἰούδα καθήμενοι ἕκαστος ἐπὶ θρόνου αὐτοῦ, ἐνδεδυμένοι στολὰς ἐκάθηντο ἐν τῷ εὐρυχώρῳ τῆς πύλης σαμαρείας. καὶ πάντες οἱ προφῆται προεφήτευον ἐναντίον αὐτῶν. καὶ ἐποίησεν ἑαυτῷ σεδεκίας υἱὸς χαναανὰ κέρατα σιδηρᾶ, καὶ εἶπεν, τάδε λέγει κύριος, ἐν τούτοις κερατιεῖς τὴν συρίαν, ἕως ἂν συντελεσθῇ. καὶ πάντες οἱ προφῆται προεφήτευον οὕτως λέγοντες, ἀνάβηθι εἰς ῥαμὼθ γαλαὰδ καὶ εὐοδώσεις, καὶ δώσει κύριος εἰς χεῖρας τοῦ βασιλέως. καὶ ὁ ἄγγελος ὁ πορευθεὶς τοῦ καλέσαι τὸν μιχαίαν, ἐλάλησεν αὐτῷ λέγων, ἰδοὺ ἐλάλησαν οἱ προφῆται ἐν στόματι ἑνὶ ἀγαθὰ περὶ τοῦ βασιλέως, καὶ γενηθήτωσαν δὴ οἱ λόγοι σου ὡς ἑνὸς αὐτῶν, καὶ λαλήσεις ἀγαθά. καὶ εἶπεν μιχαίας, ζῇ κύριος, ὅτι ὃ ἂν εἴπῃ ὁ θεὸς πρός με, αὐτῷ λαλήσω; καὶ ἦλθε πρὸς τὸν βασιλέα. καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ βασιλεύς, μιχαία εἰ πορευθῶ εἰς ῥαμὼθ γαλαὰδ εἰς πόλεμον ἢ ἐπίσχω. καὶ εἶπεν, ἀνάβαινε καὶ εὐοδώσεις καὶ παραδοθήσονται ἐν χερσὶν ὑμῶν. καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ βασιλεύς, ποσάκις ἐγὼ ὁρκίζω σε, ἵνα μὴ λαλήσῃς πρός με πλὴν ἀλήθειαν

B

D

3.Reg. 22.c.

G liber legis dñi: ⁊ circuibãt ĩ vrbibus iuda:
βίβλος νόμου κυρίου, καὶ διῆλθεν ἐν ταῖς πόλεσιν ἰούδα,
⁊ erudiebãt populũ. ⁊ factꝰ fuit pauor dñi ſup
καὶ ἐδίδασκον τὸν λαόν. καὶ ἐγένετο ἔκστασις κυρίου ἐπὶ
oĩa regna terre ĩ circuitu iuda: ⁊ nõ
πάσαις ταῖς βασιλείαις τῆς γῆς κύκλῳ ἰούδα, καὶ οὐκ
bellabant cõtra ioſaphat. ⁊ de philiſtiĩ
ἐπολέμουν πρὸς ἰωσαφάτ. καὶ ἀπὸ τῶν ἀλλοφύλων
deferebãt ioſaphat dona ⁊ argentũ. ⁊ ara
ἔφερον τῷ ἰωσαφὰτ δῶρα καὶ ἀργύριον. καί γε οἱ ἄρα
bes deferebant ei ouiũ arietes ſeptẽ milia ſeptin
βες ἔφερον αὐτῷ προβάτων κριοὺς ἑπτακισχιλίους ἑπτα
gentos: ⁊ hircos ſeptẽmilia ſeptingentos. ⁊
κοσίους, καὶ τράγους ἑπτακισχιλίους ἑπτακοσίους. καὶ
fuit ioſaphat pcedens ⁊ magnificatus vſq; ĩ ſublime.
ἦν ἰωσαφὰτ πορευόμενος καὶ μεγαλυνόμενος ἕως ὕψους.
⁊ edificauit adhuc ĩ iuda domos ⁊ vrbes muni
καὶ ᾠκοδόμησεν ἔτι ἐν τῷ ἰούδα βάρεις καὶ πόλεις ὀχυ
tas: ⁊ opa multa fuerũt ei in iuda. ⁊ vi
ράς, καὶ ἔργα πολλὰ ἐγένετο αὐτῷ ἐν τῷ ἰούδα. καὶ ἄν
ri bellatores robuſti potẽtes ĩ hieruſalẽ. ⁊
δρες πολεμισταὶ δυνατοὶ ἰσχύοντες ἐν ἱερουσαλήμ. καὶ
hic nũerus eoꝝ p domos familiarũ eorũ.
οὗτος ὁ ἀριθμὸς αὐτῶν κατ' οἴκους πατριῶν αὐτῶν. τῷ
iuda tribuni ednas princeps: ⁊ cum eo filii
ἰούδα χιλίαρχοι ἐδνὰς ὁ ἄρχων, καὶ μετ' αὐτοῦ υἱοὶ
potẽtie viri robuſti trecenta milia. ⁊ adhe
δυνάμεως ἄνδρες δυνατοὶ τριακόσιαι χιλιάδες. καὶ ἐχό
D rentes eis: ioanan pñceps: ⁊ cum eo ducẽta
μενοι αὐτῶν, ἰωανὰν ὁ ἄρχων, καὶ μετ' αὐτοῦ διακόσιαι
octoginta milia. ⁊ adherentes eis: amaſias filiꝰ
ὀγδοήκοντα χιλιάδες. καὶ ἐχόμενοι αὐτῶν, ἀμασίας ὁ τοῦ
zechri pmptus erga dñm: ⁊ cum eo ducen
ζεχρὶ ὁ προθυμούμενος τῷ κυρίῳ, καὶ μετ' αὐτοῦ διακόσι
ta milia potẽtes fortitudĩe. ⁊ ex beniamin potẽtes
αι χιλιάδες δυνατοὶ ἰσχύϊ. καὶ ἐκ τοῦ βενιαμὶν δυνατοὶ
fortitudine eliada: ⁊ cum eo ſagittarii ⁊ clypeati
δυνάμει ἐλιαδά, καὶ μετ' αὐτοῦ τοξόται καὶ πελτασταὶ
ducenta milia. ⁊ adherẽtes eis: iozabad: ⁊
διακόσιαι χιλιάδες. καὶ ἐχόμενοι αὐτῶν, ἰωζαβάδ, καὶ
cum eo centũ octoginta milia robuſti bel
μετ' αὐτοῦ ἑκατὸν ὀγδοήκοντα χιλιάδες δυνατοὶ πολέ
lo. hi q̃ miniſtrabant regi: extra quos
μου. οὗτοι οἱ λειτουργοῦντες τῷ βασιλεῖ, ἐκτὸς ὧν ἔ
dedit rex in vrbibus munitis in vni
δωκεν ὁ βασιλεὺς ἐν ταῖς πόλεσι ταῖς ὀχυραῖς ἐν πά
uerſa iudea.
σῃ τῇ ἰουδαίᾳ.

Ca. 18.

A Et fuerunt ioſaphat adhuc diuitie ⁊ gloria
Καὶ ἐγένετο τῷ ἰωσαφὰτ ἔτι πλοῦτος καὶ δόξα
multa: ⁊ affinitate cõiunctꝰ ẽ in domo achaab: ⁊ de
πολλή, καὶ ἐπεγαμβρεύσατο ἐν τῷ οἴκῳ ἀχαάβ, καὶ κα
ſcendit in fine annoꝝ ad achaab in ſamariã: ⁊ ma
τέβη εἰς τέλος ἐτῶν πρὸς ἀχαὰβ εἰς σαμάρειαν, καὶ ἔθυ
ctauit ei achaab oues ⁊ boues in multitudĩe: ⁊
σεν αὐτῷ ἀχαὰβ πρόβατα καὶ μόσχους εἰς πλῆθος, καὶ τῷ
populo q̃ cum eo. ⁊ achaab pſuaſit ioſaphat vt
λαῷ τῷ μετ' αὐτοῦ. καὶ ἀχαὰβ ἔπεισε τὸν ἰωσαφὰτ τοῦ
aſcenderet cum eo in ramoth galaad. ⁊ dixit
συναναβῆναι μετ' αὐτοῦ εἰς ῥαμὼθ γαλαάδ. καὶ εἶπεν
achaab rex iſrael ad ioſaphat regem iu
ἀχαὰβ βασιλεὺς ἰσραὴλ πρὸς ἰωσαφὰτ βασιλέα ἰού
da: ſi venies mecum in ramoth galaad? ⁊ di
δα, εἰ πορεύσῃ μετ' ἐμοῦ εἰς ῥαμὼθ τῆς γαλαάδ; καὶ εἶ
xit ei ioſaphat: vt tu ſic ⁊ ego: ⁊ vt popu
πεν αὐτῷ ἰωσαφάτ, ὡς σὺ οὕτω καὶ ἐγώ, καὶ ὡς ὁ λα
lus tuꝰ: ⁊ populꝰ meus: ⁊ tecum in bellũ. ⁊
ός σου, καὶ ὁ λαός μου, καὶ μετὰ σοῦ εἰς πόλεμον. καὶ
dixit ioſaphat regi iſrael: q̃re iam ho
εἶπεν ἰωσαφὰτ τῷ βασιλεῖ ἰσραήλ, ζήτησον δὴ σή
die ſermonẽ dñi. ⁊ cõgregauit
μερον τὸν λόγον κυρίου. καὶ συνήγαγεν

librum legis dñi & cir
cuibant cunctas vrbes
iuda: atq; erudiebãt po
pulũ. Itaq; factus eſt pa
uor dñi ſup oĩa regna
terrarum que erant
per gyrum iuda: nec au
debant bellare contra
ioſaphat. Sed et philiſ
tei
ioſaphat munera defe
rebant: & vectigal argẽ
ti. Arabes quoq; addu
cebãt pecora arietum
ſeptem milia ſeptingẽ
tos: et hircos totidem.
Creuit ergo
ioſaphat et magnifica
tus eſt vſq; in ſublime at
q; edificauit in iuda do
mos adinſtar turriũ vr
beſq; muratas: & multa
opa patrauit in vrbibꝰ
iuda. Viri q̃q; bellato
res & robuſti erãt in hie
ruſalẽ quorũ iſte nũe
rus per domos atq; fa
milias ſingulorum. In
iuda principes exercitus
ednas dux & cũ eo ro
buſtiſſimorũ viri trecẽta
milia. Poſt hũc iohanã
princeps: & cũ eo ducẽ
ta octoginta milia. Poſt
illũ quoq; amaſias filiꝰ
zechri conſecratus do
mino & cum eo ducenta
milia virorũ fortiũ. Hũc
ſequebatur robuſtus ad
prelia eliada & cũ eo te
nentiũ arcũ & clypeum
ducenta milia. Poſt iſtũ
iozabad & cum eo
centũ octoginta milia
expeditorum militum.
Hi oẽs erant ad manum
regis: exceptis aliis
quos poſuerat in vrbi
bus muratis et in vniuer
ſo iuda.

18.

Fvit ergo ioſaphat
diues et inclytus multũ
& affinitate cõiũctus eſt
achab: deſcẽditq; poſt
annos ad eũ in ſamariã
Ad cuiꝰ aduentũ macta
uit achab arietes & bo
ues plurimos ipſi & po
pulo q venerat cũ eo: p
ſuaſitq; illi vt aſcenderet
in ramoth galaad. Di
xitq; achab rex iſrl' ad
ioſaphat regẽ iuda.
Veni mecũ in ramoth
galaad. Cui ille reſpon
dit. Vt ego et tu: ſicut
ppl's tuꝰ: ſic & ppl's meus
tecumq; erimꝰ in bello:
dixit ioſaphat ad regẽ
iſrl'. Cõſule obſecro in
pſentiarũ ſermonẽ dñi.
Congregauit igitur

סֵפֶר תּוֹרַת יְהוָה וַיָּסֹבּוּ בְּכָל עָרֵי יָדָה סָבַב
יְהוּדָה וַיְלַמְּדוּ בָּעָם: וַיְהִי פַּחַד יְהוָה עִיר הָיָה
עַל כָּל מַמְלְכוֹת הָאֲרָצוֹת אֲשֶׁר מָלַךְ
סְבִיבוֹת יְהוּדָה וְלֹא נִלְחֲמוּ עִם סָבַב לָחַם
יְהוֹשָׁפָט: וּמִן פְּלִשְׁתִּים מְבִיאִים בּוֹא
לִיהוֹשָׁפָט מִנְחָה וְכֶסֶף מַשָּׂא גַּם נָשָׂא
הָעַרְבִיאִים מְבִיאִים לוֹ צֹאן אֵילִים
שִׁבְעַת אֲלָפִים וּשְׁבַע מֵאוֹת וּתְיָשִׁים מֵאָה
שִׁבְעַת אֲלָפִים וּשְׁבַע מֵאוֹת: וַיְהִי
יְהוֹשָׁפָט הֹלֵךְ וְגָדֵל עַד לְמָעְלָה עָלָה
וַיִּבֶן בִּיהוּדָה בִּירָנִיּוֹת וְעָרֵי מִסְכְּנוֹת: בָּנָה סָכַן
וּמְלָאכָה רַבָּה הָיָה לוֹ בְּעָרֵי יְהוּדָה לָאַךְ
וְאַנְשֵׁי מִלְחָמָה גִּבּוֹרֵי חַיִל בִּירוּשָׁלָם: לָחַם גָּבַר
וְאֵלֶּה פְקֻדָּתָם לְבֵית אֲבוֹתֵיהֶם
לִיהוּדָה שָׂרֵי אֲלָפִים עַדְנָה הַשָּׂר שׂוּר
וְעִמּוֹ גִּבּוֹרֵי חַיִל שְׁלֹשׁ מֵאוֹת אָלֶף: מֵאָה
וְעַל יָדוֹ יְהוֹחָנָן הַשָּׂר וְעִמּוֹ מָאתַיִם מֵאָה
וּשְׁמֹנִים אָלֶף: וְעַל יָדוֹ עֲמַסְיָה בֶּן
זִכְרִי הַמִּתְנַדֵּב לַיהוָה וְעִמּוֹ מָאתַיִם נָדַב
אֶלֶף גִּבּוֹר חָיִל: וּמִן בִּנְיָמִן גִּבּוֹר חַיִל
אֶלְיָדָע וְעִמּוֹ נֹשְׁקֵי קֶשֶׁת וּמָגֵן
מָאתַיִם אָלֶף: וְעַל יָדוֹ יְהוֹזָבָד וְעִמּוֹ
מֵאָה וּשְׁמֹנִים אֶלֶף חֲלוּצֵי צָבָא: חָלַץ
אֵלֶּה הַמְשָׁרְתִים אֶת הַמֶּלֶךְ מִלְּבַד שָׁרַת בָּדַד
אֲשֶׁר נָתַן הַמֶּלֶךְ בְּעָרֵי הַמִּבְצָר בְּכָל עִיר בָּצַר
יְהוּדָה: וַיְהִי לִיהוֹשָׁפָט עֹשֶׁר Ca. xviij.
וְכָבוֹד לָרֹב וַיִּתְחַתֵּן לְאַחְאָב: וַיֵּרֶד הָיָה כָּבֵד
לְקֵץ שָׁנִים אֶל אַחְאָב לְשֹׁמְרוֹן חָתַן שָׁנָה
וַיִּזְבַּח לוֹ אַחְאָב צֹאן וּבָקָר לָרֹב זָבַח
וְלָעָם אֲשֶׁר עִמּוֹ וַיְסִיתֵהוּ לַעֲלוֹת אֶל סוּת עָלָה
רָמוֹת גִּלְעָד: וַיֹּאמֶר אַחְאָב מֶלֶךְ אָמַר
יִשְׂרָאֵל אֶל יְהוֹשָׁפָט מֶלֶךְ יְהוּדָה
הֲתֵלֵךְ עִמִּי רָמוֹת גִּלְעָד וַיֹּאמֶר לוֹ יָלַךְ
כָּמוֹנִי כָמוֹךָ וּכְעַמְּךָ עַמִּי וְעִמְּךָ בַּמִּלְחָמָה: לָחַם
וַיֹּאמֶר יְהוֹשָׁפָט אֶל מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל
דְּרָשׁ נָא כַיּוֹם אֶת דְּבַר יְהוָה: וַיִּקְבֹּץ קָבַץ

מלך ישראל את הנביאים ארבע — נבא רבע
מאות איש ויאמר אלהם הנלך אל — מאה
רמת גלעד למלחמה אם אחדל — חדל
ויאמרו עלה ויתן האלהים ביד — נתן
המלך: ויאמר יהושפט האין פה
נביא ליהוה עוד ונדרשה מאתו: — דרש
ויאמר מלך ישראל אל יהושפט
עוד איש אחד לדרש את יהוה
מאתו ואני שנאתיהו כי איננו
מתנבא עלי לטובה כי כל ימיו — נבא יום
לרעה הוא מיכיהו בן ימלא ויאמר — רעע אמר
יהושפט אל יאמר המלך כן:
ויקרא מלך ישראל אל סריס — קרא סרס
אחד ויאמר מהר מיכיהו בן ימלא:
ומלך ישראל ויהושפט מלך יהודה
יושבים איש על כסאו מלבשים — ישב לבש
בגדים ויושבים בגרן פתח שער
שמרון וכל הנביאים מתנבאים — נבא
לפניהם: ויעש לו צדקיהו בן — פנה עשה
כנענה קרני ברזל ויאמר כה אמר
יהוה באלה תנגח את ארם — נגח
עד כלותם: וכל הנביאים נבאים — כלה
כן לאמר עלה רמת גלעד והצלח — צלח
ונתן יהוה ביד המלך: והמלאך — לאך
אשר הלך לקרא למיכיהו דבר
אליו לאמר הנה דברי הנביאים
פה אחד טוב אל המלך ויהי נא — היה
דברך כאחד מהם ודברת טוב:
ויאמר מיכיהו חי יהוה כי את אשר — חיה
יאמר אלהי אתו אדבר: ויבא אל — אמר דבר
המלך ויאמר המלך אליו מיכה — בוא
הנלך אל רמת גלעד למלחמה — ילך לחם
אם אחדל ויאמר עלו והצליחו — חדל
וינתנו בידכם: ויאמר אליו המלך — נתן
עד כמה פעמים אני משביעך — שבע
אשר לא תדבר אלי רק אמת

rex israel prophetarū quadringentos viros & dixit ad eos. In ramoth galaad ad bellandū ire debem⁹ an q̄escere. At illi. Ascēde inquiūt: & tradet deus in manu regis. Dixitq̄ iosaphat. Nunqt nō est hic prophetes dn̄i: vt ab illo etiā requiramus? Et ait rex israel ad iosaphat. Est vir vn⁹ a quo possum⁹ querere dn̄i voluntatē. sed ego odi eum: quia non prophetat mihi bonū: sed malum omni tpe. Est autē micheas filius iemla. Dixitq̄ iosaphat. Ne loquaris rex hoc modo. Vocauit ergo rex isrl̄ vnum de eunuchis: & dixit ei. Voca cito micheam filium iemla. Porro rex israel & iosaphat rex iuda vterq̄ sedebant in solio suo vestiti cultu regio. Sedebant autē in area iuxta portā samarie: omnesq̄ ꝓphete vaticinabantur corā eis: sedechias vero filius chanana fecit sibi cornua ferrea: & ait. Hec dicit dominus. His ventilabis syriam: donec cōteras eā. Oēsq̄ prophete similr̄ prophetabāt. atq̄ dicebant. Ascende in ramoth galaad & prosperaberis: & tradet eos dn̄s in manu regis. Nuncius aūt qui ierat ad vocandum micheam: ait illi. En verba omnium prophetarū vno ore bona regi annunciant. Queso ergo te vt & sermo tu⁹ ab eis nō dissentiat: loquarisq̄ ꝓspera. Cui respondit micheas. Viuit dn̄s: qa quēcunq̄ dixerit mihi deus meus hoc loq̄r. Venit ergo ad regem. Cui rex ait. Michea ire debem⁹ in ramoth galaad ad bellandum: an q̄escere? Cui ille respōdit. Ascendite: cūcta enim prospera euenīēt: & tradētur hostes in manu⁹ vestras. Dixitq̄ rex. Iterum atq̄ iterū te adiuro: vt mihi nō loquaris nisi quod verum est

rex israel ꝓphetas q̄dringentos viros: & dixit eis: si eam in ramoth galaad in bellum: an q̄escam: & dixerūt: ascende:
ὁ βασιλεὺς ἰσραὴλ τοὺς προφήτας τετρακοσίους ἄνδρας, καὶ εἶπεν αὐτοῖς, εἰ πορευθῶ εἰς ῥαμὼθ γαλαὰδ εἰς πόλεμον, ἢ ἐπίσχω; καὶ εἶπον, ἀνάβαινε,
& tradet deus in manus regis. & dixit iosaphat: nō est hic ꝓpheta domini adhuc: & q̄remus ab eo? & ait
καὶ δώσει ὁ θεὸς εἰς τὰς χεῖρας τοῦ βασιλέως. καὶ εἶπεν ἰωσαφάτ, οὐκ ἔστιν ὧδε προφήτης τοῦ κυρίου ἔτι, καὶ ἐπιζητήσομεν παρ᾽ αὐτοῦ; καὶ εἶπεν ὁ B
rex israel ad iosaphat: est vir vn⁹ vt q̄ramus dn̄m ꝑ eum: & ego odi eum: q̄a nō est ꝓphetans de me in bonis: q̄a oēs dies eius in malis: ipse micheas filius iemla. & dixit iosaphat ne loq̄tur
βασιλεὺς ἰσραὴλ πρὸς ἰωσαφάτ, ἔστιν ἀνὴρ εἷς τοῦ ἐπιζητῆσαι τὸν κύριον δι᾽ αὐτοῦ, καὶ ἐγὼ μεμίσηκα αὐτόν, ὅτι οὐκ ἔστι προφητεύων περὶ ἐμοῦ εἰς ἀγαθά, ὅτι πᾶσαι αἱ ἡμέραι αὐτοῦ εἰς κακά, αὐτὸς μιχαίας υἱὸς ἰεμλά. καὶ εἶπεν ἰωσαφάτ, μὴ λαλείτω ὁ
rex sic. & vocauit rex israel eunuchum vnū: & dixit: cito voca micheam filiū iemla. & rex israel & iosaphat rex iuda sedētes vnusq̄sq̄ in throno suo: vestiti stolis sedebant in area portę samarię. & oēs ꝓphete vaticinabātur coram eis. & fecit sibi sedecias filius chanaana cornua ferrea: & ait: hec dicit dn̄s: in his ventilabis syriam: donec cōsumatur. & oēs ꝓphete ꝓphetabant sic dicentes: ascende in ramoth galaad & ꝓsperaberis: & tradet dn̄s in manibus regis.
βασιλεὺς οὕτως. καὶ ἐκάλεσεν ὁ βασιλεὺς ἰσραὴλ εὐνοῦχον ἕνα, καὶ εἶπε, ταχέως κάλεσον μιχαίαν υἱὸν ἰεμλά. καὶ ὁ βασιλεὺς ἰσραὴλ καὶ ἰωσαφὰτ βασιλεὺς ἰούδα καθήμενοι ἕκαστος ἐπὶ θρόνου αὐτοῦ, ἐνδεδυμένοι στολὰς ἐκάθηντο ἐν τῷ εὐρυχώρῳ τῆς θύρας σαμαρείας. καὶ πάντες οἱ προφῆται προεφήτευον ἐναντίον αὐτῶν. καὶ ἐποίησεν ἑαυτῷ σεδεκίας υἱὸς χαναανὰ κέρατα σιδηρᾶ, καὶ εἶπε, τάδε λέγει κύριος, ἐν τούτοις κερατιεῖς τὴν συρίαν, ἕως ἂν συντελεσθῇ. καὶ πάντες οἱ προφῆται προεφήτευον οὕτως λέγοντες, ἀνάβηθι εἰς ῥαμὼθ γαλαὰδ καὶ εὐοδωθήσῃ, καὶ δώσει κύριος εἰς χεῖρας τοῦ βασιλέως.
& nūcius q̄ iuit ad vocādum micheā: locutus ē ei dicēs: ecce locuti sunt ꝓphete in ore vno bona de rege: & sint iam sermones tui sicut vnius ipsorū: & loqueris bona. &
καὶ ὁ ἄγγελος ὁ πορευθεὶς τοῦ καλέσαι τὸν μιχαίαν, ἐλάλησεν αὐτῷ λέγων, ἰδοὺ ἐλάλησαν οἱ προφῆται ἐν στόματι ἑνὶ ἀγαθὰ περὶ τοῦ βασιλέως, καὶ γενέσθωσαν δὴ οἱ λόγοι σου ὡς ἑνὸς αὐτῶν, καὶ λαλήσεις ἀγαθά. καὶ D 3.Reg. 15.c.
dixit micheas: viuit dn̄s: q̄a quodcūq̄ dixerit deus ad me: ei loquar: & venit ad regem. & dixit ei rex: michea si eam in ramoth galaad in bellum an q̄escam. & dixit: ascende & ꝓsperaberis & tradetur in manu vestra. & dixit ei rex: quoties ego adiuraui te: vt nō loquaris ad me nisi veritatem
εἶπε μιχαίας, ζῇ κύριος, ὅτι ὃ ἂν εἴπῃ ὁ θεὸς πρός με, αὐτῷ λαλήσω; καὶ ἦλθε πρὸς τὸν βασιλέα. καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ βασιλεύς, μιχαία εἰ πορευθῶ εἰς ῥαμὼθ γαλαὰδ εἰς πόλεμον ἢ ἐπίσχω. καὶ εἶπεν, ἀνάβαινε καὶ εὐοδωθήσῃ καὶ παραδοθήσονται ἐν χερσὶν ὑμῶν. καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ βασιλεύς, ποσάκις ἐγὼ ὁρκίζω σε, ἵνα μὴ λαλήσῃς πρός με πλὴν ἀλήθειαν

in noīe dñi: ⁊ ait micheas: vidi israel
ἐν ὀνόματι κυρίου; καὶ εἶπε μιχαίας, εἶδον τὸν ἰσραὴλ
E vniuersuȝ diſpſum in mõtibus ſicut oues: quibus nõ
πάντα διεσπαρμένον ἐν τοῖς ὄρεσιν ὡς πρόβατα, οἷς οὐκ
eſt paſtor. ⁊ dixit dñs: nõ habent ducẽ hi:
ἔστι ποιμήν. καὶ εἶπε κύριος, οὐκ ἔχουσιν ἡγούμενον οὗ-
reuertãtur vnuſquiſq; in domũ ſuã in pa
τοι, ἀναστρεφέτωσαν ἕκαστος εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ ἐν εἰρή-
ce. ⁊ ait rex iſrael ad ioſaphat: nõne
νῃ. καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς ἰσραὴλ πρὸς ἰωσαφάτ, οὐκ
dixi tibi: q̃ nõ pphetat de me bona: ſed ma
εἶπόν σοι, ὅτι οὐ προφητεύει περὶ ἐμοῦ ἀγαθά, ἀλλ᾽ ἢ κα-
la: ⁊ dixit micheas: nõ ſic. audite verbũ do
κά; καὶ εἶπε μιχαίας, οὐχ οὕτως. ἀκούσατε λόγον κυ-
mini. vidi dñm ſedentẽ in ſolio ſuo: ⁊ om
ρίου. εἶδον τὸν κύριον καθήμενον ἐπὶ θρόνου αὐτοῦ, καὶ πᾶ-
nis exercitus celi ſtetit a dextris eius: ⁊
σα δύναμις τοῦ οὐρανοῦ εἱστήκει ἐκ δεξιῶν αὐτοῦ καὶ
a ſiniſtris eius. ⁊ dixit dñs: quis decipi
ἐξ ἀριστερῶν αὐτοῦ. καὶ εἶπε κύριος, τίς ἀπατή-
5.Reg. 22.d. et achab regem iſrael: vt aſcen-
σει τὸν ἀχαὰβ βασιλέα ἰσραήλ, τοῦ ἀναβῆ-
dat ⁊ corruat in ramoth galaad: ⁊ dixit
σαι καὶ πεσεῖσαι εἰς ῥαμὼθ γαλαάδ; καὶ εἶπεν
hic ſic: ⁊ hic dixit ſic. ⁊ egreſſus eſt
οὗτος οὕτως, καὶ οὗτος εἶπεν οὕτως. καὶ ἐξῆλθε τὸ
ſpūs ⁊ ſtetit corã dño: ⁊ ait: ego decipi
πνεῦμα καὶ ἔστη ἐνώπιον κυρίου, καὶ εἶπεν, ἐγὼ ἀπα-
am eũ. ⁊ dixit dñs in quo? ⁊ dixit: egre-
τήσω αὐτόν. καὶ εἶπε κύριος ἐν τίνι; καὶ εἶπεν, ἐξε-
diar ⁊ ero ſpūs mẽdax in ore omni
λεύσομαι καὶ ἔσομαι πνεῦμα ψευδὲς ἐν στόματι πάν-
um pphetarũ eius. ⁊ dixit: decipies ⁊
F των τῶν προφητῶν αὐτοῦ. καὶ εἶπεν, ἀπατήσεις καὶ
pualebis egredere ⁊ fac ita. ⁊ nũc ecce de
δυνήσῃ, ἔξελθε καὶ ποίησον οὕτως. καὶ νῦν ἰδοὺ ἔδω-
dit dñs ſpūm mendacẽ in ore oim pro
κε κύριος πνεῦμα ψευδὲς ἐν στόματι πάντων τῶν προ-
phetarũ tuoꝝ hoꝝ: ⁊ dñs locut⁹ eſt ſup te mala.
φητῶν σου τούτων, καὶ κύριος ἐλάλησεν ἐπὶ σὲ κακά.
⁊ acceſſit ſeddecias fili⁹ chanaana ⁊ pcuſſit
καὶ ἤγγισε σεδεκίας υἱὸς χαναανὰ καὶ ἐπάταξε τὸν
micheam in maxillã: ⁊ ait ei: q̃ hac
μιχαίαν ἐπὶ τὴν σιαγόνα, καὶ εἶπεν αὐτῷ, ποίᾳ ταύ-
via trãſiuit ſpūs dñi a me vt loq̃
τῃ τῇ ὁδῷ παρῆλθε πνεῦμα κυρίου ἀπ᾽ ἐμοῦ τοῦ λα-
retur ad te? ⁊ dixit micheas: ecce tu videbis in
λῆσαι πρὸς σέ; καὶ εἶπε μιχαίας, ἰδοὺ σὺ ὄψει ἐν τῇ
die illa in q̃ igreſſus fueris cubiculũ de cubiculo vt abſcõ
ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἐν ᾗ εἰσελεύσῃ ταμιεῖον ἐκ ταμιείου τοῦ κατα-
daris. ⁊ dixit rex iſrl: tollite micheã
κρυβῆναι. καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς ἰσλ, λάβετε τὸν μιχαίαν
⁊ reducite ad ãmon principem ciuitatis: ⁊
καὶ ἀποστρέψατε πρὸς ἀμμὼν τὸν ἄρχοντα τῆς πόλεως, καὶ
ad ioas filiũ regis: ⁊ dicetis: ſic dixit
πρὸς ἰωὰς υἱὸν τοῦ βασιλέως, καὶ ἐρεῖτε, οὕτως εἶπεν
rex: ponite hunc in domũ cuſtodie: ⁊ come-
ὁ βασιλεύς, θέσθε τοῦτον εἰς οἶκον φυλακῆς, καὶ ἐσθιέ-
dat panẽ tribulationis ⁊ aquã tribulationis: donec re
τω ἄρτον θλίψεως καὶ ὕδωρ θλίψεως, ἕως τοῦ ἐπι-
uertar ego in pace. ⁊ dixit micheas: ſi reuertẽdo
στρέψαι με ἐν εἰρήνῃ. καὶ εἶπε μιχαίας, ἐὰν ἐπιστρέφων
reuerſus fueris i pace: nõ locutus eſt dñs in me. ⁊
ἐπιστρέψῃς ἐν εἰρήνῃ, οὐκ ἐλάλησε κύριος ἐν ἐμοί. καὶ
ait: audite populi oẽs. ⁊ aſcẽdit achaab rex
εἶπεν, ἀκούσατε λαοὶ πάντες. καὶ ἀνέβη ἀχαὰβ βασι-
iſrael ⁊ ioſaphat rex iuda in ra-
λεὺς ἰσραὴλ καὶ ἰωσαφὰτ βασιλεὺς ἰούδα εἰς ῥα-
moth galaad. ⁊ dixit rex iſrael ad ioſa-
μὼθ γαλαάδ. καὶ εἶπε βασιλεὺς ἰσραὴλ πρὸς ἰωσα-
phat: cooperiar
φάτ, κατακαλύψομαι

in noīe dñi. At ille ait. Vidi vniuerſum iſrael diſperſum in mõtibus ſicut oues abſq; paſtore. Et dixit dominus. Non habent iſti dominos: reuertatur vnuſquiſq; in domũ ſuam in pace. Et ait rex iſrael ad ioſaphat. Nonne dixi tibi q̄ non prophetaret iſte mihi quicq; boni: ſed ea que mala ſũt? At ille. Idcirco ait: audite verbum dñi. Vidi dñm ſedẽtẽ in ſolio ſuo & oẽm exercitũ celi aſſiſtentẽ ei a dextris & a ſiniſtris. Et dixit dñs. Quis decipiet achab regem iſrl vt aſcẽdat & corruat in ramoth galaad. Cũq; diceret vnus hoc modo: & alter alio: proceſſit ſpūs & ſtetit corã domino: & ait. Ego decipiã eũ. Cui dñs: In quo inqt decipies? At ille reſpõdit. Egrediar & ero ſpūs mẽdax in ore oĩm pphetarũ ei⁹. Dixitq; dñs. Decipies: & pualebis: egredere et fac ita. Nũc igitur ecce dñs dedit ſpūm mendacii in ore omniũ pphetarũ tuorũ: et dñs locutus eſt de te mala. Acceſſit aũt ſedechias fili⁹ chanana: & pcuſſit michee maxillã & ait. Per quã viã trãſiuit ſpūs dñi a me vt loqueretur tibi? Dixitq; micheas. Tu ipſe videbis in die illo: qñ ingreſſus fueris cubiculũ de cubiculo: vt abſcõdaris. Precepit aũt rex iſrl dicẽs. Tollite micheã & ducite eum ad ammõ principẽ ciuitatis et ad ioas filium amelech: & dicetis. Hec dicit rex. Mittite hũc in carcerem & date ei panis modicũ & aque pauxillum donec reuertar in pace. Dixitq; micheas. Si reuerſus fueris in pace: non eſt dñs locutus i me. Et ait. audite oẽs populi. Igitur aſcẽderunt rex iſrael & ioſaphat rex iuda in ramoth galaad. Dixitq; rex iſrael ad ioſaphat. Mutabo habitum

בְּשֵׁם יְהוָה׃ וַיֹּאמֶר רָאִיתִי אֶת כָּל — ראה
יִשְׂרָאֵל נְפוֹצִים עַל הֶהָרִים כַּצֹּאן — נפץ
אֲשֶׁר אֵין לָהֶן רֹעֶה וַיֹּאמֶר יְהוָה לֹא
אֲדֹנִים לָאֵלֶּה יָשׁוּבוּ אִישׁ לְבֵיתוֹ — שוב
בְּשָׁלוֹם׃ וַיֹּאמֶר מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל אֶל — שלם
יְהוֹשָׁפָט הֲלֹא אָמַרְתִּי אֵלֶיךָ לֹא
יִתְנַבֵּא עָלַי טוֹב כִּי אִם לְרָע׃ וַיֹּאמֶר — נבא רוע
לָכֵן שִׁמְעוּ דְּבַר יְהוָה רָאִיתִי אֶת — ראה
יְהוָה יוֹשֵׁב עַל כִּסְאוֹ וְכָל צְבָא — ישב
הַשָּׁמַיִם עֹמְדִים עַל יְמִינוֹ וּשְׂמֹאלוֹ׃ — ימן
וַיֹּאמֶר יְהוָה מִי יְפַתֶּה אֶת אַחְאָב מֶלֶךְ — פתה
יִשְׂרָאֵל וְיַעַל וְיִפֹּל בְּרָמֹת גִּלְעָד וַיֹּאמֶר — עלה נפל
זֶה אֹמֵר כָּכָה וְזֶה אֹמֵר כָּכָה׃ וַיֵּצֵא
הָרוּחַ וַיַּעֲמֹד לִפְנֵי יְהוָה וַיֹּאמֶר אֲנִי — עמד פנה
אֲפַתֶּנּוּ וַיֹּאמֶר יְהוָה אֵלָיו בַּמָּה׃ וַיֹּאמֶר
אֵצֵא וְהָיִיתִי לְרוּחַ שֶׁקֶר בְּפִי כָּל — יצא היה
נְבִיאָיו וַיֹּאמֶר תְּפַתֶּה וְגַם תּוּכַל — פה נבא
צֵא וַעֲשֵׂה כֵן׃ וְעַתָּה הִנֵּה נָתַן יְהוָה — יכל יצא
רוּחַ שֶׁקֶר בְּפִי נְבִיאֶיךָ אֵלֶּה וַיהוָה
דִּבֶּר עָלֶיךָ רָעָה׃ וַיִּגַּשׁ צִדְקִיָּהוּ בֶן — רוע נגש
כְּנַעֲנָה וַיַּךְ אֶת מִיכָיְהוּ עַל הַלֶּחִי — נכה לחה
וַיֹּאמֶר אֵי זֶה הַדֶּרֶךְ עָבַר רוּחַ יְהוָה
מֵאִתִּי לְדַבֵּר אֹתָךְ׃ וַיֹּאמֶר מִיכָיְהוּ
הִנְּךָ רֹאֶה בַּיּוֹם הַהוּא אֲשֶׁר תָּבוֹא — ראה בוא
חֶדֶר בְּחֶדֶר לְהֵחָבֵא׃ וַיֹּאמֶר מֶלֶךְ — חבא
יִשְׂרָאֵל קְחוּ אֶת מִיכָיְהוּ וַהֲשִׁיבֻהוּ — לקח שוב
אֶל אָמוֹן שַׂר הָעִיר וְאֶל יוֹאָשׁ — שור
בֶּן הַמֶּלֶךְ׃ וַאֲמַרְתֶּם כֹּה אָמַר
הַמֶּלֶךְ שִׂימוּ זֶה בֵּית הַכֶּלֶא — שום
וְהַאֲכִלֻהוּ לֶחֶם לַחַץ וּמַיִם לַחַץ — אכל
עַד שׁוּבִי בְשָׁלוֹם׃ וַיֹּאמֶר מִיכָיְהוּ — שלם
אִם שׁוֹב תָּשׁוּב בְּשָׁלוֹם לֹא דִבֶּר — שוב
יְהוָה בִּי וַיֹּאמֶר שִׁמְעוּ עַמִּים כֻּלָּם׃ — אמר
וַיַּעַל מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל וִיהוֹשָׁפָט מֶלֶךְ — עלה
יְהוּדָה אֶל רָמֹת גִּלְעָד׃ וַיֹּאמֶר מֶלֶךְ
יִשְׂרָאֵל אֶל יְהוֹשָׁפָט הִתְחַפֵּשׂ — חפש

ובוא במלחמה ואתה לבש בגדיך לבש
ויתחפש מלך ישראל ויבאו בוא
במלחמה: ומלך ארם צוה את שרי שור
הרכב אשר לו לאמר לא תלחמו
את הקטן ואת הגדול כי אם את גדל
מלך ישראל לבדו: ויהי כראות בדד היה
שרי הרכב את יהושפט והמה אמרו ראה
מלך ישראל הוא ויסבו עליו סבב
להלחם ויזעק יהושפט ויהוה עזרו זעק
ויסיתם אלהים ממנו: ויהי כראות סית
שרי הרכב כי לא היה מלך ישראל
וישובו מאחריו: ואיש משך שוב
בקשת לתמו ויך את מלך תמם נכה
ישראל בין הדבקים ובין
השרין ויאמר לרכב הפך ידיך שרה
והוצאתני מן המחנה כי יצא חנה
החליתי: ותעל המלחמה ביום חלה עלה
ההוא ומלך ישראל היה
מעמיד במרכבה נכח ארם עד עמד רכב
הערב וימת לעת בוא השמש: מות
Cap.xix. וישב יהושפט
מלך יהודה אל ביתו בשלום שוב
לירושלם: ויצא אל פניו שלם פנה
יהוא בן חנני החזה ויאמר
אל המלך יהושפט הלרשע
לעזר ולשנאי יהוה תאהב אהב
ובזאת עליך קצף מלפני יהוה: פנה
אבל דברים טובים נמצאו עמך כי מצא
בערת האשרות מן הארץ והכינות כון
לבבך לדרש האלהים: וישב
יהושפט בירושלם וישב ויצא שוב
בעם מבאר שבע עד הר אפרים
וישיבם אל יהוה אלהי אבותיהם:
ויעמד שפטים בארץ בכל ערי עמד עיר
יהודה הבצרות לעיר ועיר: ויאמר אמר
אל השפטים ראו מה אתם עשים ראה עשה

& sic ad pugnā vadā: tu aūt induere vestibus tuis. Mutatoq; rex israel habitu venit ad bellum. Rex aūt syrie preceperat ducibus equitat⁹ sui dicēs. Ne pugnetis contra minimū: aut cōtra maximū nisi contra solū regē israel: itaq; cū vidissent principes equitatus iosaphat: dixerunt. rex israel est iste. Et circundederunt eum dimicantes. At ille clamauit ad dñm: et auxiliatus est ei: atq; auertit eos ab illo. Cū eni vidissent duces equitatus φ non esset rex israel reliquerunt eū. Accidit autem vt vnus e populo sagittā in incertū iaceret & percuteret regem israel inter ceruicem & scapl'as. At ille aurige suo ait. Cōuerte manū tuam & educ me de acie: quia vulneratus sum. Et finita est pugna in die illo. Porro rex isrl' stabat in curru suo contra syros vsq; ad vesperam: & mortu⁹ est occidente sole. 19.

Reuersus est autē iosaphat rex iuda in domum suā pacifice in hierusalē. Cui occurrit iehu filius anani vidēs & ait ad eum. Impio pbes auxiliū: & his qui oderūt dñm amicitia iūgeris & idcirco iram quidem domini merebaris: sed bona opera inuēta sunt in te: eo φ abstuleris lucos de terra iuda: & preparaueris cor tuū vt reqreres deū. Habitauit ergo iosaphat in hierusalem. Rursumq; egressus est ad pplm de bersabee vsq; ad montē ephraim et reuocauit eos ad dñm deū patrum suorum: constituitq; iudices terre in cunctis ciuitatibus iuda munitis per singula loca: & precipiens iudicibus: videte ait qd faciatis.

⁊ ingrediar in bellum: ⁊ tu induere
καὶ εἰσελεύσομαι εἰς τὸν πόλεμον, καὶ σὺ ἔνδυσαι
vestibus tuis. ⁊ mutatus ē rex israel:
τὸν ἱματισμόν σου. καὶ ἠλλοίωσε βασιλεὺς ἰσραὴλ, G
⁊ ingressus ē in bellum. ⁊ rex syrie
καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὸν πόλεμον. καὶ βασιλεὺς συρίας
pcepit pricipib⁹ curruū suorū dicens:
ἐνετείλατο τοῖς ἄρχουσι τῶν ἁρμάτων αὐτοῦ λέγων,
ne pugnetis cōtra puū ⁊ magnū: sed
μὴ πολεμεῖτε τὸν μικρὸν καὶ τὸν μέγαν, ἀλλ' ἢ τὸν
regem israel solum. ⁊ factū ē postq̄ viderūt
βασιλέα ἰσραὴλ μονώτατον. καὶ ἐγένετο ὡς εἶδον οἱ
principes curruū iosaphat: ⁊ ipsi
ἄρχοντες τῶν ἁρμάτων τὸν ἰωσαφὰτ, καὶ αὐτοὶ
dixerūt: rex israel est. ⁊ circūdederūt eum
εἶπον, βασιλεὺς ἰσραὴλ ἐστι. καὶ ἐκύκλωσαν αὐτὸν
vt dimicarēt. ⁊ clamauit iosaphat: ⁊ dñs
τοῦ πολεμεῖν. καὶ ἐβόησεν ἰωσαφὰτ, καὶ κύριος
saluauit eum: ⁊ auertit eos deus ab il
ἔσωσεν αὐτόν, καὶ ἀπέστρεψεν αὐτοὺς ὁ θεὸς ἀπ' αὐ
lo. ⁊ factū ē postq̄ viderūt pncipes curru
τοῦ. καὶ ἐγένετο ὡς εἶδον οἱ ἄρχοντες τῶν ἁρμά
um: φ nō erat rex israel: ⁊ auersi sunt
των, ὅτι οὐκ ἦν ὁ βασιλεὺς ἰσραὴλ, καὶ ἀπέστρεψαν
ab eo. ⁊ tetendit vir tendere arcū ⁊ percus
ἀπ' αὐτοῦ. καὶ ἐνέτεινεν ἀνὴρ εὐστόχως τόξον καὶ ἐπά
sit regem israel inter pulmonem
ταξε τὸν βασιλέα ἰσραὴλ ἀναμέσον τοῦ πνεύμονος
⁊ inter thoracē. ⁊ ait rex
καὶ ἀναμέσον τοῦ θώρακος. καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς
aurige: cōuerte manū tuam ⁊ educ me
τῷ ἡνιόχῳ, ἐπίστρεφε τὴν χεῖρά σου καὶ ἐξάγαγέ με
de pugna: qm̄ vulneratus sum. ⁊ fini
ἐκ τοῦ πολέμου, ὅτι τετραυμάτισμαι. καὶ ἐτρο
ta est pugna in die illo. ⁊ rex
πώθη ὁ πόλεμος ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ. καὶ ὁ βασιλεὺς
israel erat stās in curru e cōtrario syri
ἰσραὴλ ἦν ἑστηκὼς ἐπὶ τοῦ ἅρματος ἐξεναντίας συρί
e vsq; ad vesperā: ⁊ mortu⁹ ē occidēte sole.
ας ἕως ἑσπέρας, καὶ ἀπέθανε δύνοντος τοῦ ἡλίου. Ca.19.
Et reuersus est iosaphat rex iuda in
Καὶ ἀπέστρεψεν ἰωσαφὰτ βασιλεὺς ἰούδα εἰς A
domū suam in pace in hierusalem. ⁊ egress⁹ ē
τὸν οἶκον αὐτοῦ ἐν εἰρήνῃ εἰς ἱερουσαλήμ. καὶ ἐξῆλθεν
in occursum eius ieu fili⁹ anani pppheta.
εἰς ἀπάντησιν αὐτοῦ ἰηοῦ ὁ τοῦ ἀνανὶ ὁ προφήτης.
⁊ ait ad regē iosaphat: si pctō
καὶ εἶπε πρὸς τὸν βασιλέα ἰωσαφὰτ, εἰ ἁμαρτω
ri tu pbes auxiliū: vel illi q̄ hītus ē odio a dño tu amicitia
λῷ σὺ βοηθεῖς, ἢ μισουμένῳ ὑπὸ κυρίου σὺ φιλιά
iūgeris: ppter hoc facta est in te ira dñi. sed
ζεις; διὰ τοῦτο ἐγένετο ἐπὶ σὲ ὀργὴ κυρίου. ἀλλ'
sermōes boni inuēti sunt in te qm̄ abstulisti lu
ἢ λόγοι ἀγαθοὶ εὑρέθησαν ἐν σοὶ ὅτι ἐξῆρας τὰ ἄλ
cos de terra iuda: ⁊ direxisti cor
ση ἀπὸ τῆς γῆς ἰούδα, καὶ κατεύθυνας τὴν καρ
tuū vt reqreres dñm. ⁊ hītauit io
δίαν σου ἐκζητῆσαι τὸν κύριον. καὶ κατῴκησεν ἰω
saphat in hierusalem: ⁊ rursus egressus ē ad popu
σαφὰτ ἐν ἱερουσαλήμ, καὶ πάλιν ἐξῆλθεν εἰς τὸν λα
lū de bersabee vsq; ad mōtē ephraim: ⁊ cōuer
ὸν ἀπὸ βηρσαβεὲ ἕως ὄρους ἐφραίμ, καὶ ἐπέστρε
tit eos ad dñm deū patrum suo
ψεν αὐτοὺς ἐπὶ κύριον τὸν θεὸν τῶν πατέρων αὐ
rum. ⁊ cōstituit iudices in cūctis ciuitati
τῶν. καὶ κατέστησε κριτὰς ἐν πάσαις ταῖς πόλε
bus iuda munitis in ciuitate ⁊ ciuitate.
σιν ἰούδα ταῖς ὀχυραῖς ἐν πόλει καὶ πόλει.
⁊ dixit iudicibus: videte qd vos facitis:
καὶ εἶπε τοῖς κριταῖς, ἴδετε τί ὑμεῖς ποιεῖτε, B

qm̄ nō hoī vos iudicatis sed dn̄o: ⁊ vo
ὅτι οὐκ ἀνθρώπῳ ὑμεῖς κρίνετε ἀλλ' ἢ τῷ κυρίῳ, καὶ μεθ'
biscum verba iudicii: ⁊ nūc sit timor do
ὑμῶν λόγοι κρίσεως, καὶ νῦν γενέσθω ὁ φόβος κυ-
C mini sup vos ⁊ custodite ⁊ facite: qm̄ non
Ro.2.b ρίου ἐφ' ὑμᾶς καὶ φυλάσσετε καὶ ποιεῖτε, ὅτι οὐκ
Actuū. 10.f. est cū dn̄o deo nostro iniusticia: nec admirari pso-
ἔστι μετὰ κυρίου θεοῦ ἡμῶν ἀδικία, οὐδὲ θαυμάσαι πρό-
nam: nec accipe munera. ⁊ in hierusalem cō
σωπον, οὐδὲ λαβεῖν δῶρα. καί γε ἐν ἱερουσαλὴμ κα-
stituit iosaphat de leuitis ⁊ sacerdotib⁹
τέστησεν ἰωσαφὰτ ἐκ τῶν λευιτῶν καὶ τῶν ἱερέων
⁊ patriarchis israel in iudiciū dn̄i ⁊
καὶ τῶν πατριαρχῶν ἰσραὴλ εἰς κρίσιν κυρίου καὶ
in iustificationē vt iudicarēt hitantes hierusa-
εἰς δικαίωσιν τοῦ κρίνειν τοὺς κατοικοῦντας ἱερουσα-
lem. ⁊ pcepit eis dicens: sic agite
λήμ. καὶ ἐνετείλατο αὐτοῖς λέγων, οὕτως ποιήσα-
in timore dn̄i in veritate ⁊ in corde pleno
τε ἐν φόβῳ κυρίου ἐν ἀληθείᾳ καὶ ἐν καρδίᾳ πλήρει.
ois vir iudiciū venies ad vos fra
πᾶς ἀνὴρ κρίσιν τὴν ἐρχομένην ἐφ' ὑμᾶς τῶν ἀδελ-
trū vestrox q̄ hitant in vrbibus suis:
φῶν ὑμῶν τῶν κατοικούντων ἐν ταῖς πόλεσιν αὐτῶν,
D inter sanguinē ⁊ sanguinē: ⁊ inter pce-
ἀναμέσον αἵματος καὶ αἵματος, καὶ ἀναμέσον προστάγ-
ptū ⁊ mādatū: ⁊ in iustificatiões ⁊ iu-
ματος καὶ ἐντολῆς, καὶ εἰς τὰ δικαιώματα καὶ κρί-
dicia. ⁊ distinguetis eis: ⁊ nō peccabūt
ματα. καὶ διαστελεῖτε αὐτοῖς, καὶ οὐχ ἁμαρτήσονται τῷ
dn̄o: ⁊ non erit ira sup vos ⁊ sup fra
κυρίῳ, καὶ οὐκ ἔσται ὀργὴ ἐφ' ὑμᾶς καὶ ἐπὶ τοὺς ἀδελ-
tres vestros. sic agite: ⁊ non peccabitis.
φοὺς ὑμῶν. οὕτως ποιήσατε, καὶ οὐχ ἁμαρτήσεσθε.
⁊ ecce amarias sacerdos dux in vobis in om-
καὶ ἰδοὺ ἀμαρίας ὁ ἱερεὺς ἡγούμενος ἐφ' ὑμᾶς εἰς πάν-
ne verbū dn̄i. ⁊ zabadias filius ismael dux
τα λόγον κυρίου. καὶ ζαβαδίας ὁ υἱὸς ἰσμαὴλ ἡγού-
domui iuda in oē verbū regis.
μενος τῷ οἴκῳ ἰούδα εἰς πάντα λόγον τοῦ βασιλέως.
⁊ scribe leuite corā vobis: agite viriliter ⁊
καὶ οἱ γραμματεῖς οἱ λευῖται ἐνώπιον ὑμῶν, ἀνδρίζεσθε καὶ
facite: ⁊ erit dn̄s cū bono.
ποιεῖτε, καὶ ἔσται κύριος μετὰ τοῦ ἀγαθοῦ. Ca. 20.
A ET post hec venerunt filii moab ⁊ filii ammon:
Καὶ μετὰ ταῦτα ἦλθον οἱ υἱοὶ μωὰβ καὶ υἱοὶ ἀμμών,
⁊ cum eis de ammanitis cōtra iosaphat in pu-
καὶ μετ' αὐτῶν ἐκ τῶν ἀμμανιτῶν ἐπὶ ἰωσαφὰτ εἰς πόλε-
gnā. ⁊ venerūt ⁊ nūciauerūt iosaphat dicētes: venit
μον. καὶ ἦλθον καὶ ἀπήγγειλαν τῷ ἰωσαφὰτ λέγοντες, ἥκει
cōtra te multitudo multa de trans mare de sy-
ἐπὶ σὲ πλῆθος πολὺ ἐκ τοῦ πέραν τῆς θαλάσσης ἀπὸ συ-
ria: ⁊ ecce sunt in asasanthamar: ipsa est engadi.
ρίας, καὶ ἰδοὺ εἰσὶν ἐν ἀσασαθαμάρ, αὕτη ἐστὶν ἐγγαδί.
⁊ timuit iosaphat: ⁊ dedit faciem suā ad
καὶ ἐφοβήθη ἰωσαφάτ, καὶ ἔδωκε τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ἐκ-
querendū dn̄m. ⁊ pdicauit ieiuniū in vniuersa iuda:
ζητῆσαι τὸν κύριον. καὶ ἐκήρυξε νηστείαν ἐν παντὶ ἰούδα,
⁊ cōgregat⁹ ē iudas vt q̄reret dn̄m. ⁊ venerūt ex oī-
καὶ συνήχθη ἰούδας ἐκζητῆσαι τὸν κύριον. καὶ ἦλθον ἐκ πα-
bus vrbibus iuda ad q̄rendū dn̄m. ⁊ stetit io-
σῶν τῶν πόλεων ἰούδα ζητῆσαι τὸν κύριον. καὶ ἀνέστη ἰω-
saphat in cōtione iuda in hierusalē: in domo do
σαφὰτ ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ ἰούδα ἐν ἱερουσαλὴμ, ἐν οἴκῳ κυ-
mini ante faciem atrii noui. ⁊ dixit: dn̄e
ρίου κατὰ πρόσωπον τῆς αὐλῆς τῆς καινῆς. καὶ εἶπε, κύριε
deus patrū nrox nōne tu es ipse deus in celo:
ὁ θεὸς τῶν πατέρων ἡμῶν οὐχὶ σὺ εἶ αὐτὸς θεὸς ἐν οὐρανῷ,
⁊ dn̄aris cūctis regnis gentiū: in
καὶ ἐξουσιάζεις πασῶν τῶν βασιλειῶν τῶν ἐθνῶν; καὶ ἐν τῇ
B manu tua fortitudo ⁊ potentia: ⁊ nō est apud te vt
χειρί σου ἰσχὺς καὶ δυναστεία, καὶ οὐκ ἔστι παρὰ σοὶ τοῦ

Non enim hois exerce
tis iudicium sed domini:
et qdcūq; iudicaueritis
in vos redundabit. Sit
timor domini vobiscū
& cū diligentia cūcta faci
te. Nō ē eni apud dn̄m
deū nrm iniquitas nec
psonarū acceptio: nec
cupido munerū. In hie
rusalē q̄q; constituit io
saphat leuitas & sacerdo
tes & pricipes familiarū
ex israel vt iudicium
& causam dn̄i iudicarēt
habitatoribus eius: pce-
pitq; eis dicens. Sic age
tis in timore
dn̄i fideliter & corde p-
fecto. Omnē causam
q̄ venerit ad vos fratrū
vrorum qui habitant
in vrbib⁹ suis: inter co
gnationem & cognatio
nē vbicūq; q̄stio est de le
ge: de mandato: de ceri
moniis: de iustificationi
b⁹ ostendite eis: vt non
peccēt in dn̄m: & ne ve
niat ira sup vos & sup
frēs vros. Sic ergo age
tes nō peccabitis. Ama
rias aūt sacerdos & pōti
fex vr: in his q̄ ad dn̄m
ptinent p̄sidebit: Porro
zabadias fili⁹ hismael q
ē dux i domo iuda: sup
ea opa erit q̄ ad regis of-
ficiū pertinet. Habetisq;
magistros leuitas corā
vobis cōfortamini & agi
te diligēt: & erit dn̄s cū
bonis. 20.
POst hec cōgregati
sūt filii moab & fi
lii āmō & cū eis de āmo
nitis ad iosaphat vt pu
gnarēt contra eū. Vene
rūtq; nūcii: & idicauerūt
iosaphat dicētes. Venit
cōtra te multitudo ma-
gna de his locis q̄ trans
mare sūt et de syria: &
ecce cōsistūt i asasontha-
mar: q̄ est ēgaddi. Iosa-
phat aūt timore pterritus
totū se cōtulit ad rogan
dū dn̄m: & p̄dicauit ie-
iuniū vniūso iuda. Cō-
gregatusq; ē iudas ad de
precādū dn̄z: sed & oēs
de vrbib⁹ suis venerūt
ad obsecrādū eū. Cumq;
stetisset iosaphat i medio
cetu iude & hierlm in
domo dn̄i āte atriū no
uū ait. Dn̄e de⁹ patrū
nrorū tu es de⁹ i celo: &
dn̄aris cūctis regnis gē
tiū. In manu tua est forti
tudo & potētia: nec qs-
q̄ tibi pōt resistere. Nō-

כי לא לאדם תשפטו כי ליהוה — שפט
ועמכם בדבר משפט׃ ועתה יהי — היה
פחד יהוה עליכם שמרו ועשו כי
אין עם יהוה אלהינו עולה ומשא — נשא
פנים ומקח שחד׃ וגם בירושלם — לקח
העמיד יהושפט מן הלוים והכהנים — עמד
ומראשי האבות לישראל למשפט
יהוה ולריב וישבו ירושלם׃ ויצו — ריב ישב
עליהם לאמר כה תעשון ביראת — צוה עשה
יהוה באמונה ובלבב שלם׃ וכל ריב — אמן
אשר יבוא עליכם מאחיכם הישבים — בוא
בעריהם בין דם לדם בין תורה — עיר ירה
למצוה לחקים ולמשפטים והזהרתם — צוה שפט
אתם ולא יאשמו ליהוה והיה קצף — זהר אשם
עליכם ועל אחיכם כה תעשון ולא
תאשמו׃ והנה אמריהו כהן הראש
עליכם לכל דבר יהוה וזבדיהו בן
ישמעאל הנגיד לבית יהודה לכל — נגד
דבר המלך ושטרים הלוים לפניכם — פנה
חזקו ועשו ויהי יהוה עם הטוב׃ — היה
ויהי אחרי כן באו בני — Cap. xx.
מואב ובני עמון ועמהם מהעמונים — בוא
על יהושפט למלחמה׃ ויבאו ויגידו — לחם בוא
ליהושפט לאמר בא עליך המון — נגד
רב מעבר לים מארם והנם בחצצון — הנה
תמר היא עין גדי׃ וירא ויתן — נתן
יהושפט את פניו לדרוש ליהוה — פנה
ויקרא צום על כל יהודה׃ ויקבצו — קרא קבץ
יהודה לבקש מיהוה גם מכל ערי — עיר
יהודה באו לבקש את יהוה׃ ויעמד — עמד
יהושפט בקהל יהודה וירושלם
בבית יהוה לפני החצר החדשה׃
ויאמר יהוה אלהי אבותינו הלא — אמר
אתה הוא אלהים בשמים ואתה
מושל בכל ממלכות הגוים ובידך — משל מלך
כח וגבורה ואין עמך להתיצב׃ הלא — כח גבר

אתה אלהינו הורשת את ישבי ירש
הארץ הזאת מלפני עמך ישראל
ותתנה לזרע אברהם אהבך לעולם: נתן עלם
וישבו בה ויבנו לך בה מקדש ישב בנה קדש
לשמך לאמר: אם תבוא עלינו רעה בוא רעע
חרב שפוט ודבר ורעב נעמדה לפני שפט עמד
הבית הזה ולפניך כי שמך בבית פנה
הזה ונזעק אליך מצרתנו ותשמע זעק צור
ותושיע: ועתה הנה בני עמון ומואב שמע ישע
והר שעיר אשר לא נתתה לישראל נתן
לבוא בהם בבאם מארץ מצרים בוא
כי סרו מעליהם ולא השמידום: סור שמד
והנה הם גמלים עלינו לבוא לגרשנו
מירשתך אשר הורשתנו: אלהינו ירש
הלא תשפט בם כי אין בנו כח לפני שפט כח
ההמון הרב הזה הבא עלינו ואנחנו המן
לא נדע מה נעשה כי עליך עינינו: וכל בוא ידע
יהודה עמדים לפני יהוה גם טפם עשה טפף
נשיהם ובניהם: ויחזיאל בן זכריהו נשה
בן בניה בן יעיאל בן מתניה הלוי
מן בני אסף היתה עליו רוח יהוה היה
בתוך הקהל: ויאמר הקשיבו כל אמר קשב
יהודה וישבי ירושלם והמלך
יהושפט כה אמר יהוה לכם אתם
אל תיראו ואל תחתו מפני ההמון ירא חתת
הרב הזה כי לא לכם המלחמה כי פנה לחם
לאלהים: מחר רדו עליהם הנם ירד הנה
עלים במעלה הציץ ומצאתם עלה
אתם בסוף הנחל פני מדבר ירואל: דבר
לא לכם להלחם בזאת התיצבו לחם יצב
עמדו וראו את ישועת יהוה עמכם ראה ישע
יהודה וירושלם אל תיראו ואל ירא
תחתו מחר צאו לפניהם ויהוה חתת יצא
עמכם: ויקד יהושפט אפים ארצה פנה קדד
וכל יהודה וישבי ירושלם נפלו אף
לפני יהוה להשתחות ליהוה: ויקמו שחה קום

ne tu deus nr̄ interfeci-
sti omnes habitatores oo
terre huius coram po-
pulo tuo israel: ooooooo
& dedisti eā semini abraā
amici tui in sempiternū?
Habitaueruntq; in ea: &
extruxerūt in illa sctūa-
riū nomini tuo dicētes.
Si irruerit sup nos ma-
la: gladius iudicii: pesti-
lētia & fames: stabimus
corā domo hac in con
spectu tuo in q̄ inuocatū
est nomē tuū: & clama-
bimus ad te in tribulatio
nib9 nostris: & exaudies
nos saluosq; facies. Nūc
igitur ecce filii ammō &
moab et mons seyr per
quos nō cōcessisti israel
vt trāsirent quādo egre-
diebātur de egypto: sed
declinauerūt ab eis & nō
interfecerūt illos. Ecō-
trario agūt et nitūtur eii
cere nos de possessione
quā tradidisti nobis de9
nr̄. Ergo non iudicabis
eos? In nobis qdē non
est tāta fortitudo vt possi
mus huic multitudini re
sistere q̄ irruit sup nos.
Sed cū ignorem9 quid
agere debeam9 hoc solū
habem9 residui vt oclos
nr̄os dirigam9 ad te. Oīs
vero iuda stabat coram
dño cū puulis & vxori
b9 & liberis suis. Erat aūt
iazihel fili9 zacharie fi
lii banaie filii ichihel fi
lii mathanie leuites de
filiis asaph: sup quē fa
ctus ē spūs dñi in medio
turbe: & ait. Attendite
oīs iuda: & q habitatis ī
hierusalē: & tu rex iosa
phat. Hec dicit dñs vo
bis. Nolite timere nec
paueatis hāc multitudi
nē. Non est enī vr̄a pu
gna: sed dei. Cras descē
detis cōtra eos. oooooooo
Ascensuri enī sunt p cli
uū noīe seis: & inuenietis
illos in sūmitate torrē-
tis q est cōtra solitudinē
hieruhel. Nō enim eri-
tis vos qui dimicabitis:
sed tantūmodo cōfidēter
state: & videbitis auxi-
liū dñi sup vos. O iuda
& hierl'm nolite time-
re nec paueatis. Cras
egredimini cōtra eos:
& dñs erit vobiscū. Io-
saphat ergo oooooooooo
et iuda & oēs habitato
res hierl'm ceciderūt p̄ni
in terrā corā dño & ado
rauerunt eum. Porro oo

resistat tibi. nōne tu es deus nr̄ q̄ interfecisti
ἀντιστῆναί σοι. οὐχὶ σὺ εἶ ὁ θεὸς ἡμῶν ὁ ἐξολοθρεύσας τοὺς
habitantes terrā hanc a facie populi
κατοικοῦντας τὴν γῆν ταύτην ἀπὸ προσώπου τοῦ λαοῦ
tui israel: τ dedisti eam semini abraam
σου ἰσραὴλ, καὶ ἔδωκας αὐτὴν τῷ σπέρματι ἀβραὰμ τῷ
amico tuo in seculū: τ habitauerūt in ea: τ edifi
φίλῳ σου εἰς τὸν αἰῶνα; καὶ κατῴκησαν ἐν αὐτῇ, καὶ ᾠκο-
cauerūt tibi in ea sanctuariū noī tuo dicentes:
δόμησάν σοι ἐν αὐτῇ ἁγίασμα τῷ ὀνόματί σου λέγοντες,
si irruerint sup nos mala: gladius: iudiciū: mors: fa
ἐὰν ἐπέλθῃ ἐφ' ἡμᾶς κακά, ῥομφαία, κρίσις, θάνατος, λι-
mes: stabimus coram domo hac τ coram te:
μός, στησόμεθα ἐναντίον τοῦ οἴκου τούτου καὶ ἐναντίον σου,
qm̄ nomē tuū inuocatū est in loco hoc: τ
ὅτι τὸ ὄνομά σου ἐπικέκληται ἐπὶ τῷ τόπῳ τούτῳ, καὶ
clamabimus ad te a tribulatiōe nr̄a: τ exaudies τ
βοησόμεθα πρὸς σὲ ἀπὸ τῆς θλίψεως ἡμῶν, καὶ ἀκούσῃ καὶ
saluabis. τ nūc ecce filii ammon τ moab τ mōs seir:
σώσεις. καὶ νῦν ἰδοὺ οἱ υἱοὶ ἀμμὼν καὶ μωὰβ καὶ ὄρος σηείρ,
in quos nō dedisti israel vt trāsiret p eos qñ egre
εἰς οὓς οὐκ ἔδωκας τῷ ἰσραὴλ διελθεῖν δι' αὐτῶν ἐν τῷ ἐκ-
diebātur ipsi de terra egypti: qm̄ declinauerūt ab e
πορεύεσθαι αὐτοὺς ἐκ γῆς αἰγύπτου, ὅτι ἐξέκλιναν ἀπ' αὐ-
is τ non interfecerūt illos: τ ecce ipsi aggrediū
τῶν καὶ οὐκ ἐξωλόθρευσαν αὐτούς, καὶ ἰδοὺ αὐτοὶ ἐπιχει-
tur cōtra nos venire τ eiicere nos a pos-
ροῦσιν ἐφ' ἡμᾶς τοῦ ἐλθεῖν καὶ ἐκβαλεῖν ἡμᾶς ἀπὸ τῆς κλη- C
sessiōe nostra: quā dedisti nobis: dñe de9 noster nō iu-
ρονομίας ἡμῶν, ἧς δέδωκας ἡμῖν, κύριε ὁ θεὸς ἡμῶν οὐ κρι-
dicabis in eis: qm̄ nō est nobis fortitudo ad resistēdū cōtra
νεῖς ἐν αὐτοῖς; ὅτι οὐκ ἔστιν ἡμῖν ἰσχὺς τοῦ ἀντιστῆναι πρὸς τὸ
multitudinē multā hanc q̄ venit sup nos: τ nō sci
πλῆθος τὸ πολὺ τοῦτο τὸ ἐλθὸν ἐφ' ἡμᾶς, καὶ οὐκ οἴδα-
mus qd faciemus: qm̄ in te oculi nostri. τ
μεν τί ποιήσομεν, ὅτι ἐπὶ σοὶ οἱ ὀφθαλμοὶ ἡμῶν. καὶ
oīs iuda stetit corā dño: τ puuli eorum
πᾶς ἰούδα ἑστήκει ἔναντι κυρίου, καὶ τὰ παιδία αὐτῶν
τ vxores eorum τ filii eorū. τ ieziel filius
καὶ αἱ γυναῖκες αὐτῶν καὶ οἱ υἱοὶ αὐτῶν. καὶ ἰεζιὴλ ὁ τοῦ
zacharie filii banaie filii ieiel filii maththanie leui
ζαχαρίου υἱοῦ βαναίου υἱοῦ ἰειὴλ υἱοῦ ματθανίου ὁ λευί-
tes de filiis asaph: factus ē sup eū spūs do
της ἀπὸ τῶν υἱῶν ἀσάφ, ἐγένετο ἐπ' αὐτὸν πνεῦμα κυ-
mini in cōcione: τ dixit: audite oīs iuda
ρίου ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ, καὶ εἶπεν, ἀκούσατε πᾶς ἰούδα
τ q̄ habitatis in hierl'm: τ rex io
καὶ οἱ κατοικοῦντες ἐν ἱερουσαλήμ, καὶ ὁ βασιλεὺς ἰω-
saphat. hec dicit dñs vobis: nō timeatis vos nec
σαφάτ. τάδε λέγει κς ὑμῖν, μὴ φοβεῖσθε ὑμεῖς μηδὲ
formidetis a facie turbe multe huius:
πτοηθῆτε ἀπὸ προσώπου τοῦ ὄχλου τοῦ πολλοῦ τούτου,
qm̄ nō vobis est acies: sed dei. cras de-
ὅτι οὐχ ὑμῖν ἐστιν ἡ παράταξις, ἀλλ' ἢ τῷ θεῷ. αὔριον κα-
scēdite cōtra eos: ecce ascendunt p ascēsum
τάβητε ἐπ' αὐτούς, ἰδοὺ ἀναβαίνουσι κατὰ τὴν ἀνάβασιν D
asis: τ inuenietis eos vos in sūmitate torrētis iu-
ἀσίς, καὶ εὑρήσετε αὐτοὺς ὑμεῖς ἐπ' ἄκρου τοῦ χειμάρρου κα-
xta faciem solitudinis ierihel. nō vobis ē pugnare
τὰ πρόσωπον τῆς ἐρήμου ἱερυήλ, οὐχ ὑμῖν ἐστι πολεμῆσαι
in hac: state τ intelligite τ videte salutē dñi q̄
ἐν ταύτῃ, στῆτε καὶ σύνετε καὶ ἴδετε τὴν σωτηρίαν κυ τὴν
vobiscum: iuda τ hierl'm ne timeatis nec pauea-
μεθ' ὑμῶν, ἰούδα καὶ ἱερουσαλὴμ μὴ φοβεῖσθε μηδὲ δειλιά-
tis egredi cras in occursum eorum: τ dñs vobiscum. τ
τε ἐξελθεῖν αὔριον εἰς ἀπάντησιν αὐτῶν, καὶ κς μεθ' ὑμῶν. καὶ
cadens iosaphat in faciem in terrā: τ oēs iu
κύψας ἰωσαφὰτ ἐπὶ πρόσωπον ἐπὶ τὴν γῆν, καὶ πᾶς ἰού-
da τ habitantes hierusalem: ceciderūt in faci
δα καὶ οἱ κατοικοῦντες ἱερουσαλήμ, ἔπεσον ἐπὶ πρόσω-
em coram dño vt adorarent dñm. τ surrexerūt
πον ἔναντι κυρίου προσκυνῆσαι τῷ κυρίῳ. καὶ ἀνέστησαν

leuite de filiis caath ⁊ de filiis core:
οἱ λευῖται ἀπὸ τῶν υἱῶν καὰθ καὶ ἐκ τῶν υἱῶν τῶν κορεῒτῶν,
ad laudãdũ dñm deũ israel in voce magna in excelsũ
τοῦ αἰνεῖν κυρίῳ τῷ θεῷ ἰσραὴλ ἐν φωνῇ μεγάλῃ εἰς ὕψος.
E ⁊ surrexerũt mane: ⁊ egressi sũt in desertũ thecoe.
καὶ ὤρθρισαν τοπρωΐ, καὶ ἐξῆλθον εἰς τὴν ἔρημον θεκωέ.
cũ vero ꝓficiscerẽtur ipsi: stetit iosaphat ⁊ clamauit ⁊ di
ἐν δὲ τῷ ἐξελθεῖν αὐτούς, ἔστη ἰωσαφὰτ καὶ ἐβόησε καὶ εἶ
xit: audite me iuda ⁊ hitantes in hieru
πεν, ἀκούσατέ μου ἰούδα καὶ οἱ κατοικοῦντες ἐν ἱερου
salem: credite dño deo vestro: ⁊ fideles
σαλήμ, ἐμπιστεύσατε κυρίῳ τῷ θεῷ ὑμῶν, καὶ ἐμπιστευθή
eritis. credite in ꝓphetis eius: ⁊ ꝓsperabimini.
σεσθε. ἐμπιστεύσατε ἐν προφήταις αὐτοῦ, καὶ εὐοδωθήσεσθε.
⁊ dans cõsiliũ cum populo: statuit cantores
Psal. 106. καὶ συμβουλευσάμενος μετὰ τοῦ λαοῦ, ἔστησε ψαλτῳδοὺς
⁊ laudantes dñm: vt cõfiterẽtur ⁊ laudarẽt dñs
καὶ αἰνοῦντας τὸν κύριον, τοῦ ἐξομολογεῖσθαι καὶ αἰνεῖν κυρίῳ
sanctũ cũ egrederẽtur ante exercitum. ⁊
τῷ ἁγίῳ ἐν τῷ ἐκπορεύεσθαι ἔμπροσθεν τῆς δυνάμεως. καὶ
dicebãt: cõfitemini dño: qm̃ in eternũ mia
ἔλεγον, ἐξομολογεῖσθε τῷ κυρίῳ, ὅτι εἰς τὸν αἰῶνα τὸ ἔλεος
eius. ⁊ cũ cepissent laudẽ suã ⁊ con
αὐτοῦ. καὶ ἐν τῷ ἄρξασθαι τῆς αἰνέσεως αὐτοῦ καὶ τῆς ἐξο
fessiões: dedit dñs insidias vt pugnarent cõtra
μολογήσεως, ἔδωκε κύριος ἐνέδρον τοῦ πολεμεῖν τοὺς
filios ammon ⁊ moab ⁊ mõtẽ seir q egressi fuerãt cõtra
υἱοὺς ἀμμὼν καὶ μωὰβ καὶ ὄρος σηεὶρ τοὺς ἐξελθόντας ἐπὶ
iudã: ⁊ cõuersi sunt. ⁊ surrexerũt filii ammon ⁊
ἰούδαν, καὶ ἐτροπώθησαν. καὶ ἀνέστησαν οἱ υἱοὶ ἀμμὼν καὶ
moab aduersus hitantes montẽ seir: vt cõtererẽt ⁊ dele
μωὰβ ἐπὶ τοὺς κατοικοῦντας ὄρος σηείρ, ἐκτρῖψαι καὶ ἐξο
rent eos ⁊ postq̃ ꝑdiderũt hitantes
λοθρεῦσαι αὐτούς. καὶ ὡς συνετέλεσαν τοὺς κατοικοῦντας
seir: surrexerũt adinuicẽ: ⁊ apphendit vir pri
σηείρ, ἀνέστησαν ἐπ' ἀλλήλους, καὶ ἐλάβετο ἀνὴρ τοῦ πλη
mus suũ in corruptionẽ. ⁊ iudas venit in specu
σίον αὐτοῦ εἰς διαφθοράν. καὶ ἰούδας ἦλθεν ἐπὶ τὴν σκο
lam in solitudinem: ⁊ aspexit ⁊ vidit multitudinẽ
πιὰν εἰς τὴν ἔρημον, καὶ ἐπέβλεψε καὶ εἶδε τὸ πλῆθος,
⁊ ecce oẽs mortui q ceciderũt in terra: n̄ erat
καὶ ἰδοὺ πάντες νεκροὶ πεπτωκότες ἐπὶ τῆς γῆς, οὐκ ἦν
F saluatus. ⁊ venit iosaphat ⁊ popul⁹ eius ad spoli
ἀνασωζόμενος. καὶ ἦλθεν ἰωσαφὰτ καὶ ὁ λαὸς αὐτοῦ σκυλεῦ
andũ spolia eorum: ⁊ inueneñt iumẽta multa ⁊ sarci
σαι τὰ σκῦλα αὐτῶν, καὶ εὗρον κτήνη πολλὰ καὶ ἀποσκευ
nã ⁊ spolia ⁊ vasa desiderabilia. ⁊ diripuerunt si
ὴν καὶ σκῦλα καὶ σκεύη ἐπιθυμητά. καὶ ἐσκύλευσαν ἑαυ
bi. ⁊ fuerunt dies tres predantium spo
τοῖς. καὶ ἐγένοντο ἡμέραι τρεῖς προνομευόντων τὰ σκῦ
lia: qm̃ multa erãt. ⁊ die quarta cõgregati sunt
λα, διότι πολλὰ ἦν. καὶ τῇ ἡμέρᾳ τῇ τετάρτῃ ἐπισυνήχθη
in valle bñdictiõis: illic. n. bñdixerunt
σαν εἰς τὴν κοιλάδα τῆς εὐλογίας, ἐκεῖ γὰρ εὐλόγησαν τὸν
dño. ꝓpter hoc vocauerũt nomẽ loci illius val
κύριον, διὰ τοῦτο ἐκάλεσαν τὸ ὄνομα τοῦ τόπου ἐκείνου κοι
lis bñdictiõis vsq in diẽ hanc. ⁊ reuersus ẽ oĩs
λὰς εὐλογίας ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης. καὶ ἐπέστρεψε πᾶς
vir iuda in hierusalẽ: ⁊ iosaphat dux eo
ἀνὴρ ἰούδα εἰς ἱερουσαλήμ, καὶ ἰωσαφὰτ ὁ ἡγούμενος αὐ
rum reuersus ẽ in hierl̃m in leticia magna: qm̃
τῶν ὑπέστρεψεν εἰς ἱερουσαλὴμ ἐν εὐφροσύνῃ μεγάλῃ, ὅτι
letificauit ipsos dñs de inimicis suis. ⁊ ingressi sũt i hieru
εὔφρανεν αὐτοὺς κύριος ἀπὸ τῶν ἐχθρῶν αὐτῶν. καὶ εἰσῆλθον εἰς ἱερου
salem in psalteriis ⁊ citharis ⁊ in tubis in domũ dñi. ⁊ fact⁹
σαλὴμ ἐν νάβλαις καὶ κινύραις καὶ ἐν σάλπιγξιν εἰς οἶκον κυρίου. καὶ ἐγένε
est pauor dñi sup vniuersa regna terre cũ audissẽt ip
το ἔκστασις κυρίου ἐπὶ πάσας τὰς βασιλείας τῆς γῆς ἐν τῷ ἀκοῦσαι αὐ
si: qm̃ pugnauit dñs cum inimicis isrl̃. ⁊ fuit i pace
τούς, ὅτι ἐπολέμησε κύριος μετὰ τῶν ὑπεναντίων ἰσραήλ. καὶ εἰρήνευσεν
regnum iosaphat: ⁊ requiem dedit ei deus ei⁹ ꝑ circuitũ.
ἡ βασιλεία ἰωσαφάτ, καὶ κατέπαυσεν αὐτῷ ὁ θεὸς αὐτοῦ κυκλόθεν.

leuite de filiis caath et de filiis chore laudabant dñm deum israel voce magna in excelsũ. Cũq; mane surrexissent egressi sunt p desertũ thecue. profectisq; eis stãs iosaphat in medio eorũ dixit. Audite me viri iuda: & omnes habitatores hierusalẽ. Credite in dño deo vřo: & securi eritis: credite ꝓphetis eius: & cũcta euenięt ꝓspera. Deditq; cõsiliũ poplo & statuit cãtores dñi vt laudarẽt eũ in turmis suis et antecederent exercitũ: ac voce consona dicerẽt. Confitemini dño: qm̃ in eternũ misericordia eius. Cũq; cepissẽt laudes canere vertit dñs insidias eorũ in semetipsos filiorũ. s. ãmõ et moab & montis seyr: q egressi fuerãt vt pugnarẽt cõtra iudã & ꝑcussi sũt. Nãq; filii ãmon & moab cõsurrexerũt aduersũ habitatores montis seyr: vt interficerent & delerẽt eos. Cũq; hoc opere ꝑpetrassent: etiã in semetipsos versi mutuis cõcidere vulnerib⁹. Porro iudas cum venisset ad speculã q̃ respicit solitudinẽ: vidit ꝓcul oẽm late regionẽ plenã cadaueribus: nec superesse quenq̃ q necẽ potuisset euadere. Venit ergo iosaphat et oĩs ppl̃s cũ eo ad detrahẽda spolia mortuorũ: inuenerũtq; int̃ cadauera variã suppelectilẽ vestes q̃q; & vasa ꝓciosissima: & diripuerunt: ita vt oĩa portare nõ possẽt: nec ꝑ tres dies spolia auferre ꝓ p̃de magnitudie. Die aũt qrto cõgregati sũt i valle bñdictiõis. Etenĩ qm̃ ibi bñdixerũt dño vocauerũt locũ illũ vall' bñdictiõis vsq; in p̃ntẽ diem. Reuersusq; ẽ oĩs vir iuda & hitatoȓs hierl̃m & iosaphat ante eos in hierl̃m cum leticia magna: eo q; dedisset eis dñs gaudiũ de inimicis suis. Ingressiq; sũt in hierl̃m cũ psalteriis et citharis & tubis in domũ dñi. Irruit aũt pauor dñi sup vniuersa regna terrarũ: cũ audissent q; pugnasset dñs cõtra inimicos isrl̃. quieuitq; regnũ iosaphat & ꝑbuit ei de⁹ pacẽ ꝑ cir

הלוים מן בני הקהתים ומן בני	
הקרחים להלל ליהוה אלהי ישראל	
בקול גדול למעלה: וישכימו בבקר	גדל צלה
ויצאו למדבר תקוע ובצאתם עמד	שכם דבר
יהושפט ויאמר שמעוני יהודה וישבי	תקע יצא
ירושלם האמינו ביהוה אלהיכם	אמן
ותאמנו האמינו בנביאיו והצליחו:	נבא צלח
ויועץ אל העם ויעמד משררים	יעץ עמד
ליהוה ומהללים להדרת קדש	שור הלל
בצאת לפני החלוץ ואמרים הודו	פנה
ליהוה כי לעולם חסדו: ובעת החלו	ידה עלם
ברנה ותהלה נתן יהוה מארבים	חלל רנן
על בני עמון מואב והר שעיר הבאים	הלל ארב
ליהודה וינגפו: ויעמדו בני עמון	בוא / נגף עמד
ומואב על ישבי הר שעיר להחרים	חרם
ולהשמיד וככלותם ביושבי שעיר	שמד כלה
עזרו איש ברעהו למשחית: ויהודה	ישב שחת
בא על המצפה למדבר ויפנו אל	בוא צפה
ההמון והנם פגרים נפלים ארצה	פנה המן
ואין פליטה: ויבא יהושפט ועמו	פלט בוא
לבז את שללם וימצאו בהם לרב	בזז מצא
ורכוש ובגדים וכלי חמדות וינצלו	רבב רכש
להם לאין משא ויהיו ימים שלושה	נצל נשא
בזזים את השלל כי רב הוא: וביום	היה יום
הרביעי נקהלו לעמק ברכה כי שם	שלש / רבע קהל
ברכו את יהוה על כן קראו את שם	
המקום ההוא עמק ברכה עד היום:	קום
וישבו כל איש יהודה וירושלם	שוב
ויהושפט בראשם לשוב אל	
ירושלם בשמחה כי שמחם יהוה	
מאיביהם: ויבאו ירושלם בנבלים	בוא
ובכנרות ובחצצרות אל בית יהוה:	חצר
ויהי פחד אלהים על כל ממלכות	היה מלך
הארצות בשמעם כי נלחם יהוה	לחם
עם אויבי ישראל: ותשקט מלכות	איב שקט
יהושפט וינח לו אלהיו מסביב:	נוח סבב

מלך וימלך יהושפט על יהודה בן
שלשים וחמש שנה במלכו
ועשרים וחמש שנה מלך בירושלם
ושם אמו עזובה בת שלחי: וילך
סור בדרך אביו אסא ולא סר ממנה
עשה לעשות הישר בעיני יהוה: אך
במה כון הבמות לא סרו ועוד העם לא הכינו
לבבם לאלהי אבתיהם: ויתר דברי
יהושפט הראשנים והאחרנים
הנה כתב הנם כתובים בדברי יהוא בן חנני
עלה אשר העלה על ספר מלכי ישראל:
חבר ואחרי כן אתחבר יהושפט מלך
יהודה עם אחזיה מלך ישראל הוא
רשע חבר הרשיע לעשות: ויחברהו עמו
אנה הלך לעשות אניות ללכת תרשיש
עשה נבא ויעשו אניות בעציון גבר: ויתנבא
אליעזר בן דדוהו ממרשה על
יהושפט לאמר כהתחברך עם
עשה אחזיהו פרץ יהוה את מעשיך
שבר וישברו אניות ולא עצרו ללכת
Cap. xxi. אל תרשיש: וישכב
שכב קבר יהושפט עם אבתיו ויקבר עם
מלך אבתיו בעיר דויד וימלך יהורם בנו
אח תחתיו: ולו אחים בני יהושפט
עזריה ויחיאל וזכריהו ועזריהו
ומיכאל ושפטיהו כל אלה בני
נתן יהושפט מלך יהודה: ויתן להם
נתן רבב אביהם מתנות רבות לכסף ולזהב
עיר צור ולמגדנות עם ערי מצרות ביהודה
מלך ואת הממלכה נתן ליהורם כי הוא
בכר קום הבכור: ויקם יהורם על ממלכת
חזק הרג אביו ויתחזק ויהרג את כל אחיו
שור בחרב וגם משרי ישראל: בן
שלשים ושתים שנה יהורם במלכו
שמן שנה ושמונה שנים מלך בירושלם:
וילך בדרך מלכי ישראל כאשר

cuitum. Regnauit igitur iosaphat super iudam & erat triginta quinq; annorū cū regnare cepisset. Viginti aūt & quinq; annis regnauit in hierusalē & nomē matris ei9 azuba filia selachi. Et ambulauit in via patris sui asa: nec declinauit ab ea faciens q̄ placita erāt corā dño. Veruntamen excelsa non abstulit: & adhuc ppl's non direxerat cor suū ad dñm deū patrū suorum. Reliqua aūt gestorū iosaphat priorum & nouissimorum scripta sūt in verbis Iehu filii anani: que digessit in libro regū israel. Post hec iniit amicitias iosaphat rex iuda cum ochozia rege israel: cuius opera fuerunt impiissima: & particeps fuit vt faceret naues q̄ irēt in tharsis. Fecerūtq; classem i asiōgaber. Prophetauit aūt eliezer filius dodau de maresa ad iosaphat dicens. Quia habuisti fedus cum ochozia: percussit dñs opera tua: contriteq; sunt naues nec potuerunt ire in tharsis. 21.

Dormiuit autem iosaphat cum patribus suis: & sepultus est cū eis in ciuitate dauid: regnauitq; ioram filius eius pro eo: qui habuit fratres filios iosaphat: azariā et iahihel & zachariam et azariam et michael & saphatiā. Omnes hi filii iosaphat regis iuda. Deditq; eis pater suus multa munera argenti & auri & pēsationes cū ciuitatibus munitissimis i iuda. Regnū autem tradidit iorā eo q͗ esset primogenitus. Surrexit autem ioram super regnū patris sui. Cumq; se cōfirmasset: occidit oēs fratres suos gladio & quosdā de pricipib9 isrl. Triginta duorū ānorū erat iorā cum regnare cepisset: & octo annis regnauit in hierusalem: & ambulauit in viis regum israel sicut

τ regnauit iosaphat sup iuda filius trigin
καὶ ἐβασίλευσεν ἰωσαφὰτ ἐπὶ τὸν ἰούδα υἱὸς τριάκον
ta τ quinq; annoꝝ cū regnaret ipse: τ viginti
τα καὶ πέντε ἐτῶν ἐν τῷ βασιλεῦσαι αὐτόν, καὶ εἴκοσι
τ quinq; annis regnauit in hierusalem: τ nomen
καὶ πέντε ἔτη ἐβασίλευσεν ἐν ἱερουσαλήμ, καὶ ὄνομα
matri eius azuba filia selei. τ ambulauit in
τῇ μητρὶ αὐτοῦ ἀζουβὰ θυγάτηρ σελεΐ. καὶ ἐπορεύθη ἐν
viis asa patris sui. τ non declinauit
ταῖς ὁδοῖς ἀσὰ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ. καὶ οὐκ ἐξέκλινεν
ab ipsis vt faceret rectū corā dño. veruntamen
ἀπ' αὐτῶν τοῦ ποιῆσαι τὸ εὐθὲς ἐνώπιον κυρίου. πλὴν
excelsa nō ablata sūt: τ adhuc popul9 nō direxerat
τὰ ὑψηλὰ οὐκ ἐξῆρεν, καὶ ἔτι ὁ λαὸς οὐ κατεύθυνεν τὴν
cor suum ad dñm deū patrum suorū.
καρδίαν αὐτῶν πρὸς κύριον τὸν θεὸν τῶν πατέρων αὐτῶν.
τ reliqui sermōes iosaphat primi τ nouissimi
καὶ οἱ λοιποὶ λόγοι ἰωσαφὰτ οἱ πρῶτοι καὶ οἱ ἔσχατοι
nōne scripti sunt in sermōib9 ieu filii anani: quos scri
οὐκ ἰδοὺ γεγραμμένοι ἐν λόγοις ἰοὺ τοῦ ἀνανί, οὓς κατέ
psit in libro regum israel. τ post hec
γραψεν ἐπὶ βιβλίου βασιλέων ἰσραήλ. καὶ μετὰ ταῦ
cōmunicauit iosaphat rex iuda cum ochozi
τα ἐκοινώνησεν ἰωσαφὰτ βασιλεὺς ἰούδα μετὰ ὀχοζί-
a rege israel. τ ipse egit impie ad faciendū.
ου βασιλέως ἰσραήλ. καὶ αὐτὸς ἠνόμησε τοῦ ποιῆσαι.
τ cōmunicauit cum ipso vt faceret naues τ
καὶ ἐκοινώνησε μετ' αὐτοῦ τοῦ ποιῆσαι πλοῖα καὶ πο
iret in tharsis. τ fecit naues in gesionga-
ρευθῆναι εἰς θαρσεῖς. καὶ ἐποίησε ναῦς ἐν γασιὼν γα
ber. τ prophetauit eliezer fili9 dodiu de meri
βέρ. καὶ προεφήτευσεν ἐλιέζερ ὁ τοῦ δωδίου ἐκ μαρι-
sa cōtra iosaphat dicens: quia cōmunicasti ochozie:
σὰ ἐπὶ ἰωσαφὰτ λέγων, ὡς ἐκοινώνησας τῷ ὀχοζίᾳ,
dissipauit dñs opera tua: τ cōtrite sunt na-
διέκοψε κύριος τὰ ἔργα σου, καὶ συνετρίβησαν αἱ νῆ-
ues: τ nō potuerunt ire in tharsis.
ες, καὶ οὐκ ἠδυνήθησαν τοῦ πορευθῆναι εἰς θαρσεῖς. Ca. 21.

Et dormiuit iosaphat cū patribus su
Καὶ ἐκοιμήθη ἰωσαφὰτ μετὰ τῶν πατέρων αὐ-
is: τ sepult9 ē cum patribus suis in ciuitate
τοῦ, καὶ ἐτάφη μετὰ τῶν πατέρων αὐτοῦ ἐν πόλει
dauid: τ regnauit ioram filius eius p eo.
δαυίδ, καὶ ἐβασίλευσεν ἰωρὰμ υἱὸς αὐτοῦ ἀντ' αὐτοῦ.
τ ei fratres filii iosaphat: azarias τ iciel τ
καὶ αὐτῷ ἀδελφοὶ υἱοὶ ἰωσαφάτ, ἀζαρίας καὶ ἰιὴλ καὶ
zacharias τ michael τ saphatias. oēs hi
ζαχαρίας καὶ μιχαὴλ καὶ σαφατίας. πάντες οὗ-
filii iosaphat regis iuda. τ dedit e-
τοι υἱοὶ ἰωσαφὰτ βασιλέως ἰούδα. καὶ ἔδωκεν αὐ-
is iosaphat pater suus dona multa: ar
τοῖς ἰωσαφὰτ ὁ πατὴρ αὐτῶν δόματα πολλά, ἀρ
gentū τ aurum: τ arma cū ciuitatib9 mu
γύριον καὶ χρυσίον, καὶ ὅπλα μετὰ πόλεων τε-
ratis in iuda. τ regnum dedit
τειχισμένων ἐν ἰούδα. καὶ τὴν βασιλείαν ἔδωκεν
ioram: qm̄ ipse pmogenitus. τ surrexit io
τῷ ἰωράμ, ὅτι αὐτὸς ὁ πρωτότοκος. καὶ ἀνέστη ἰω-
ram sup regnū patris sui: τ cōfir
ρὰμ ἐπὶ τὴν βασιλείαν τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, καὶ ἐκρα
mat9 ē: τ iterfecit oēs fratres su-
ταιώθη, καὶ ἀπέκτεινε πάντας τοὺς ἀδελφοὺς αὐ-
os in gladio: τ de pncipibus isra
τοῦ ἐν ῥομφαίᾳ, καί γε ἀπὸ τῶν ἀρχόντων ἰσρα-
el: fili9 erāt triginta τ duoꝝ annoꝝ ioram cū
ήλ, υἱὸς ὢν τριάκοντα καὶ δύο ἐτῶν ἰωρὰμ ἐν τῷ
regnaret ipse: τ octo annis regnauit in hie B
βασιλεῦσαι αὐτόν, καὶ ὀκτὼ ἔτη ἐβασίλευσεν ἐν ἱε
rusalem. τ ambulauit in via regum 3.Reg.
ρουσαλήμ. καὶ ἐπορεύθη ἐν τῇ ὁδῷ βασιλέων 8.c.
israel: sicut
ἰσραήλ, ὡς

leuite de filiis caath: τ de filiis core:
οἱ λευῖται ἀπὸ τῶν υἱῶν κααθ καὶ ἐκ τῶν υἱῶν τῶν κορεῶν,
ad laudādū dñm deū iſrael in voce magna in excelſū
τοῦ αἰνεῖν κυρίῳ τῷ θεῷ ἰσραὴλ ἐν φωνῇ μεγάλῃ εἰς ὕψος.
E τ ſurrexerūt mane: τ egreſſi ſūt in deſertū thecoe.
καὶ ὤρθρισαν τοπρωΐ, καὶ ἐξῆλθον εἰς τὴν ἔρημον θεκωέ.
cū vero pficiſcerētur ipſi: ſtetit ioſaphat τ clamauit τ di
ἐν δὲ τῷ ἐξελθεῖν αὐτούς, ἔστη ἰωσαφὰτ καὶ ἐβόησε καὶ εἶ
xit: audite me iuda τ hitantes in hieru
πεν, ἀκούσατέ μου ἰούδα καὶ οἱ κατοικοῦντες ἐν ἱερου
ſalem: credite dño deo veſtro: τ fideles
σαλήμ, ἐμπιστεύσατε κυρίῳ τῷ θεῷ ὑμῶν, καὶ ἐμπιστευθή
eritis. credite in pphetis eius: τ pſperabimini.
σεσθε. ἐμπιστεύσατε ἐν προφήταις αὐτοῦ, καὶ εὐοδωθήσεσθε.
τ dans cōſiliū cum populo: ſtatuit cantores
Pſal. 106. καὶ συμβουλευσάμενος μετὰ τοῦ λαοῦ, ἔστησε ψαλτῳδοὺς
τ laudātes dñm: vt cōfiterētur τ laudarēt dñs
καὶ αἰνοῦντας τὸν κύριον, τοῦ ἐξομολογεῖσθαι καὶ αἰνεῖν κυρίῳ
ſanctū cū egrederētur ante exercitum. τ
τῷ ἁγίῳ ἐν τῷ ἐκπορεύεσθαι ἔμπροσθεν τῆς δυνάμεως. καὶ
dicebāt: cōfitemini dño: qm̄ in eternū mia
ἔλεγον, ἐξομολογεῖσθε τῷ κυρίῳ, ὅτι εἰς τὸν αἰῶνα τὸ ἔλεος
eius. τ cū cepiſſent laudē ſuā τ con
αὐτοῦ. καὶ ἐν τῷ ἄρξασθαι τῆς αἰνέσεως αὐτοῦ καὶ τῆς ἐξο
feſſiōes: dedit dñs īſidias vt pugnarent cōtra
μολογήσεως, ἔδωκε κύριος ἐνέδρον τοῦ πολεμεῖν τοὺς
filios ammon τ moab τ mōtē ſeir q̄ egreſſi fuerāt cōtra
υἱοὺς ἀμμὼν καὶ μωὰβ καὶ ὄρος σηεὶρ τοὺς ἐξελθόντας ἐπὶ
iudā: τ cōuerſi ſunt. τ ſurrexerūt filii ammon τ
ἰούδαν, καὶ ἐτροπώθησαν. καὶ ἀνέστησαν οἱ υἱοὶ ἀμμὼν καὶ
moab aduerſus hitantes montē ſeir: vt cōtererēt τ dele
μωὰβ ἐπὶ τοὺς κατοικοῦντας ὄρος σηεὶρ, ἐκτρῖψαι καὶ ἐξο
rent eos τ poſtq̄ pdiderūt hitantes
λοθρεῦσαι αὐτούς. καὶ ὡς συνετέλεσαν τοὺς κατοικοῦντας
ſeir: ſurrexerūt adinuicē: τ apphendit vir pxi
σηεὶρ, ἀνέστησαν ἐπ' ἀλλήλους, καὶ ἐλάβετο ἀνὴρ τοῦ πλη
mū ſuū in corruptionē. τ iudas venit in ſpecu
σίον αὐτοῦ εἰς διαφθοράν. καὶ ἰούδας ἦλθεν ἐπὶ τὴν σκο
lam in ſolitudinem: τ aſpexit τ vidit multitudinē
πιὰν εἰς τὴν ἔρημον, καὶ ἐπέβλεψε καὶ εἶδε τὸ πλῆθος,
τ ecce oēs mortui q̄ ceciderūt in terra: n̄ erat
καὶ ἰδοὺ πάντες νεκροὶ πεπτωκότες ἐπὶ τῆς γῆς, οὐκ ἦν
F ſaluatus. τ venit ioſaphat τ popul' eius ad ſpoli
ἀνασεσωσμένος. καὶ ἦλθεν ἰωσαφὰτ καὶ ὁ λαὸς αὐτοῦ σκυλεῦ
andū ſpolia eorum: τ inuenerūt iumēta multa τ ſarci
σαι τὰ σκῦλα αὐτῶν, καὶ εὗρον κτήνη πολλὰ καὶ ἀποσκευ
nā τ ſpolia τ vaſa deſiderabilia. τ diripuerunt ſi
ὴν καὶ σκῦλα καὶ σκεύη ἐπιθυμητά. καὶ ἐσκύλευσαν ἑαυ
bi. τ fuerunt dies tres predantium ſpo
τοῖς. καὶ ἐγένοντο ἡμέραι τρεῖς προνομευόντων τὰ σκῦ
lia: qm̄ multa erāt. τ die quarta cōgregati ſunt
λα, διότι πολλὰ ἦν. καὶ τῇ ἡμέρᾳ τῇ τετάρτῃ ἐπισυνήχθη
in valle bñdictiōis: illic.n. bñdixerunt
σαν εἰς τὴν κοιλάδα τῆς εὐλογίας, ἐκεῖ γὰρ εὐλόγησαν τὸν
dño. ppter hoc vocauerūt nomē loci illius val
κύριον, διὰ τοῦτο ἐκάλεσαν τὸ ὄνομα τοῦ τόπου ἐκείνου κοι
lis bñdictiōis vſq; in diē hanc. τ reuerſus ē ois
λὰς εὐλογίας ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης. καὶ ἐπέστρεψε πᾶς
vir iuda in hieruſalē: τ ioſaphat dux eo
ἀνὴρ ἰούδα εἰς ἱερουσαλήμ, καὶ ἰωσαφὰτ ὁ ἡγούμενος αὐ
rum reuerſus ē in hierſm in leticia magna: qm̄
τῶν ἐπέστρεψεν εἰς ἱερουσαλὴμ ἐν εὐφροσύνῃ μεγάλῃ, ὅτι
letificauit ipſos dñs de inimicis ſuis. τ ingreſſi ſūt ī hieru
εὔφρανεν αὐτοὺς κς ἀπὸ τῶν ἐχθρῶν αὐτῶν. καὶ εἰσῆλθον εἰς ἱερου
ſalem in pſalteriis τ citharis τ in tubis in domū dñi. τ fact'
σαλὴμ ἐν νάβλαις καὶ κινύραις καὶ ἐν σάλπιγξιν εἰς οἶκον κυ. καὶ ἐγένε
ē pauor dñi ſup vniuerſa regna terre cū audiſſēt ip
το ἔκστασις κυ ἐπὶ πάσας τὰς βασιλείας τῆς γῆς ἐν τῷ ἀκοῦσαι αὐ
ſi: qm̄ pugnauit dñs cum inimicis iſrl'. τ fuit ī pace
τούς, ὅτι ἐπολέμησε κς μετὰ τῶν ὑπεναντίων ἰσλ. καὶ εἰρήνευσε
regnum ioſaphat: τ requiem dedit ei deus ei' p circuitū.
ἡ βασιλεία ἰωσαφάτ, καὶ κατέπαυσεν αὐτῷ ὁ θεὸς αὐτοῦ κυκλόθεν.

leuite de filiis caath et de filiis chore ooooooooo laudabant dñm deum iſrael voce oooooooooooo magna in excelſū. Cūq; mane ſurrexiſſent egreſſi ſunt p deſertū thecue. profectiſq; eis ſtās ioſaphat in medio eorū dixit. Audite me viri iu da: & omnes habitato res hieruſalē. Credite in dño deo vro: & ſe curi eritis: credite pphe tis eius: & cūcta eueniēt pſpera. Deditq; cōſiliū poplo & ſtatuit cātores dñi vt laudarēt eū ī tur mis ſuis et antecederent exercitū: ac voce conſo na dicerēt. Confitemini dño: qm̄ in eternū mi ſericordia eius. Cūq; ce piſſet laudes canere vertit dñs īſidias eorū in ſe metipos filiorū .ſ. āmō et moab & montis ſe yr: q egreſſi fuerāt vt pu gnarēt cōtra iudā & pcuſ ſi ſūt. Nāq; filii āmon & moab cōſurrexerūt ad uerſū habitatores mon tis ſeyr: vt interficerent & delerēt eos. Cūq; hoc ope ppetraſſent: etiā in ſemetipos verſi mutuis cōcidere vulneribꝰ. Por ro iuda cum veniſſet ad ſpeculā q̄ reſpicit ſolitu dinē: vidit pcul oēm late regionē plenā cadaueri bꝰ: nec ſupeſſe quēq̄ q necē potuiſſet euadere. Venit ergo ioſaphat et oīs ppl's cū eo ad dtrahē da ſpolia mortuorū: & in uenerūtq; inf cadauera variā ſuppelectilē veſtes q̄q; & vaſa p̄cioſiſſima: & diripuerunt: ita vt oia portare nō poſſet: nec p tres dies ſpolia auferre p̄ pde magnitudie: die āt q̄rto cōgregati ſūt ī valle bñdictiōis. Etenī qm̄ ibi bñdixerūt dño vocauerūt locū illū vall' bñdictiōis vſq; in pñtē diem. Reuerſuſq; ē oīs vir iuda & hitatorēs hie rlm & ioſaphat ante eoſ ī hierlm cum leticia ma gna eo q' ddiſſet eis dñs gaudiū de inimicis ſuis. Ingreſſiq; ſūt in hierlm cū pſalteriis et citharis & tubis ī domū dñi. Ir ruit āt pauor dī ſup vni uerſa regna trarū cū au diſſēt q' pugnaſſet dñs cōtra inimicos iſrl: quie uitq; regnū ioſaphat & p̄buit ei deꝰ pacē p cir

הלוים מן בני הקהתים ומן בני
הקרחים להלל ליהוה אלהי ישראל
בקול גדול למעלה: וישכימו בבקר | גָּדַל צָלָה
ויצאו למדבר תקוע ובצאתם עמד | שָׁכַם דָּבַר
יהושפט ויאמר שמעוני יהודה וישבי | תָּקַע יָצָא
ירושלם האמינו ביהוה אלהיכם | אָמַן
ותאמנו האמינו בנביאיו והצליחו: | נָבָא צָלַח
ויועץ אל העם ויעמד משררים | יָעַץ עָמַד
ליהוה ומהללים להדרת קדש | שׁוּר הָלַל
בצאת לפני החלוץ ואמרים הודו | פָּנָה
ליהוה כי לעולם חסדו: ובעת החלו | יָדָה עָלַם
ברנה ותהלה נתן יהוה מארבים | חָלַל רָנַן
על בני עמון מואב והר שעיר הבאים | הָלַל אָרַב
| בוא
ליהודה וינגפו: ויעמדו בני עמון | נָגַף עָמַד
ומואב על ישבי הר שעיר להחרים | חָרַם
ולהשמיד וככלותם ביושבי שעיר | שָׁמַד כָּלָה
עזרו איש ברעהו למשחית: ויהודה | יָשַׁב שָׁחַת
בא על המצפה למדבר ויפנו אל | בוא צָפָה
ההמון והנם פגרים נפלים ארצה | פָּנָה הָמַן
ואין פליטה: ויבא יהושפט ועמו | פָּלַט בוא
לבז את שללם וימצאו בהם לרב | בָּזַז מָצָא
ורכוש ובגדים וכלי חמדות וינצלו | רָבַב רָכַשׁ
להם לאין משא ויהיו ימים שלושה | נָצַל נָשָׂא
| הָיָה יוֹם
בזזים את השלל כי רב הוא: וביום | שָׁלַשׁ
הרביעי נקהלו לעמק ברכה כי שם | רָבַע קָהַל
ברכו את יהוה על כן קראו את שם
המקום ההוא עמק ברכה עד היום: | קוּם
וישבו כל איש יהודה וירושלם | שׁוּב
ויהושפט בראשם לשוב אל
ירושלם בשמחה כי שמחם יהוה
מאיביהם: ויבאו ירושלם בנבלים | בוא
ובכנרות ובחצצרות אל בית יהוה: | חָצַר
ויהי פחד אלהים על כל ממלכות | הָיָה מָלַךְ
הארצות בשמעם כי נלחם יהוה | לָחַם
עם אויבי ישראל: ותשקוט מלכות | אָיַב שָׁקַט
יהושפט וינח לו אלהיו מסביב: | נוּחַ סָבַב

וימלך יהושפט על יהודה בן מלך
שלשים וחמש שנה במלכו
ועשרים וחמש שנה מלך בירושלם
ושם אמו עזובה בת שלחי: וילך
בדרך אביו אסא ולא סר ממנה סור
לעשות הישר בעיני יהוה: אך עשה
הבמות לא סרו ועוד העם לא הכינו במה כון
לבבם לאלהי אבתיהם: ויתר דברי
יהושפט הראשנים והאחרנים
הנם כתובים בדברי יהוא בן חנני הנה כתב
אשר העלה על ספר מלכי ישראל: עלה
ואחרי כן אתחבר יהושפט מלך חבר
יהודה עם אחזיה מלך ישראל הוא
הרשיע לעשות: ויחברהו עמו רשע חבר
לעשות אניות ללכת תרשיש אנה הלך
ויעשו אניות בעציון גבר: ויתנבא עשה נבא
אליעזר בן דדוהו ממרשה על
יהושפט לאמר כהתחברך עם
אחזיהו פרץ יהוה את מעשיך עשה
וישברו אניות ולא עצרו ללכת שבר
אל תרשיש: וישכב Cap.xxi.
יהושפט עם אבתיו ויקבר עם שכב קבר
אבתיו בעיר דויד וימלך יהורם בנו מלך
תחתיו: ולו אחים בני יהושפט אח
עזריה ויחיאל וזכריהו ועזריהו
ומיכאל ושפטיהו כל אלה בני
יהושפט מלך יהודה: ויתן להם נתן
אביהם מתנות רבות לכסף ולזהב נתן רבב
ולמגדנות עם ערי מצרות ביהודה עיר צור
ואת הממלכה נתן ליהורם כי הוא מלך
הבכור: ויקם יהורם על ממלכת בכר קום
אביו ויתחזק ויהרג את כל אחיו חזק הרג
בחרב וגם משרי ישראל: בן שור
שלשים ושתים שנה יהורם במלכו
ושמונה שנים מלך בירושלם: שמן שנה
וילך בדרך מלכי ישראל כאשר

cuitum. Regnauit igitur
iosaphat super iudam
& erat triginta qnqꝫ an
norū cū regnare cepisset
Viginti aūt & qnqꝫ an-
nis regnauit in hierusalē
& nomē matris ei⁹ azu
ba filia selachi. Et ambu
lauit in via patris sui asa:
nec declinauit ab ea fa-
ciens q̄ placita erāt corā
dño. Veruntamen ooo
excelsa non abstulit: &
adhuc ppl's non direxe
rat cor suū ad dñm deū
patrū suorum. Reliqua
aūt gestorū iosaphat pri
orum & nouissimorum
scripta sūt in verbis Ie
hu filii anani: ooooooooo
que digessit in libro re
gū israel. oooooooooooooo
Post hec init amicitias
iosaphat rex oooooooooo
iuda cum ochozia re-
ge israel: cuius oooooooo
opera fuerunt impiissi-
ma: & particeps fuit ooo
vt faceret naues q̄ irēt
in tharsis. ooooooooooooo
Fecerūtqꝫ classem i asiō
gaber. Prophetauit aūt
eliezer filius dodau de
maresa ad ooooooooooo
iosaphat dicens. Quia
habuisti fedus cum oooo
ochozia: percussit dñs
opera tua: oooooooooooo
contriteqꝫ sunt naues
nec potuerunt ire oooo
in tharsis. 21.
DOrmiuit autem ooo
iosaphat cum patribus
suis: & sepultus est cū eis
in ciuitate dauid: regna
uitqꝫ ioram filius eius oo
pro eo: qui habuit fra-
tres filios iosaphat: oooo
azariā et iahihel & za-
chariam et azariam oooo
et michael & saphatiā.
Omnes hi filii oooooooo
iosaphat regis iuda. De
ditqꝫ eis oooooooooooooooo
pater suus multa mune
ra argenti & auri & pē
sationes cū ciuitatibus
munitissimis i iuda. Re
gnū autem tradidit iorā
eo q' esset oooooooooooooo
primogenitus. Surrexit
autem ioram super re-
gnū patris sui. Cumqꝫ se
cōfirmasset: occidit oēs
fratres suos gladio &
quosdā de pricipib⁹ isrl'
Triginta duorū ānorū
erat iorā cum regnare ce
pisset: & octo annis re-
gnauit in hierusalem: oo
ambulauitqꝫ in viis re-
gum israel sicut oooooo

⁊ regnauit iosaphat sup iuda filius trigin
καὶ ἐβασίλευσεν ἰωσαφὰτ ἐπὶ τὸν ἰούδα υἱὸς τριάκον
ta ⁊ quinqꝫ annorū cū regnaret ipse: ⁊ viginti
τα καὶ πέντε ἐτῶν ἐν τῷ βασιλεύειν αὐτόν, καὶ εἴκοσι
⁊ qnqꝫ annis regnauit in hierusalem: ⁊ nomen
καὶ πέντε ἔτη ἐβασίλευσεν ἐν ἱερουσαλήμ, καὶ ὄνομα
matri eius azuba filia selei. ⁊ ambulauit in
τῇ μητρὶ αὐτοῦ ἀζουβὰ θυγάτηρ σελεΐ. καὶ ἐπορεύθη ἐν
viis asa patris sui. ⁊ non declinauit G
ταῖς ὁδοῖς ἀσὰ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ. καὶ οὐκ ἐξέκλινεν
ab ipsis vt faceret rectū corā dño. verūtā
ἀπ᾽ αὐτῶν τοῦ ποιῆσαι τὸ εὐθὲς ἐνώπιον κυρίου. πλὴν
excelsa nō ablata sūt: ⁊ adhuc popul⁹ nō direxerat
τὰ ὑψηλὰ οὐκ ἐξῆρεν, καὶ ἔτι ὁ λαὸς οὐ κατεύθυνεν τὴν
cor suum ad dñm deū patrum suorū.
καρδίαν αὐτῶν πρὸς κύριον τὸν θεὸν τῶν πατέρων αὐτῶν.
⁊ reliqui sermões iosaphat primi ⁊ nouissimi
καὶ οἱ λοιποὶ λόγοι ἰωσαφὰτ οἱ πρῶτοι καὶ οἱ ἔσχατοι
nōne scripti sunt in sermōib⁹ ieu filii anani: quos scri
οὐκ ἰδοὺ γεγραμμένοι ἐν λόγοις ἰοὺ τοῦ ἀνανί, οὓς κατέ
psit in libro regum israel. ⁊ post hec
γραψεν ἐπὶ βιβλίου βασιλέων ἰσραήλ. καὶ μετὰ ταῦ
cōmunicauit iosaphat rex iuda cum ochozi
τα ἐκοινώνησεν ἰωσαφὰτ βασιλεὺς ἰούδα μετὰ ὀχοζί-
a rege israel. ⁊ ipse egit impie ad faciendū.
ου βασιλέως ἰσραήλ. καὶ αὐτὸς ἠνόμησε τοῦ ποιῆσαι.
⁊ cōmunicauit cum ipso vt faceret naues ⁊
καὶ ἐκοινώνησε μετ᾽ αὐτοῦ τοῦ ποιῆσαι πλοῖα καὶ πο
iret in tharsis. ⁊ fecit naues in gesionga-
ρευθῆναι εἰς θαρσεῖς. καὶ ἐποίησε ναῦς ἐν γασιὼν γά
ber. ⁊ ꝓphetauit eliezer fili⁹ dodiu de meri
βερ. καὶ προεφήτευσεν ἐλιέζερ ὁ τοῦ δωδίου ἐκ μαρισ
sa cōtra iosaphat dicens: quia cōmunicasti ochozia:
σὰ ἐπὶ ἰωσαφὰτ λέγων, ὡς ἐκοινώνησας τῷ ὀχοζίᾳ,
dissipauit dñs opera tua: ⁊ cōtrite sunt na-
διέκοψε κύριος τὰ ἔργα σου, καὶ συνετρίβησαν αἱ ναῦ-
ues: ⁊ nō potuerunt ire in tharsis.
ες, καὶ οὐκ ἠδυνήθησαν τοῦ πορευθῆναι εἰς θαρσεῖς. Ca.21. A
ET dormiuit iosaphat cū patribus su
Θ Καὶ ἐκοιμήθη ἰωσαφὰτ μετὰ τῶν πατέρων αὐ-
is: ⁊ sepult⁹ ē cum patribus suis in ciuitate
τοῦ, καὶ ἐτάφη μετὰ τῶν πατέρων αὐτοῦ ἐν πόλει
dauid: ⁊ regnauit ioram filius eius ꝑ eo.
δαυίδ, καὶ ἐβασίλευσεν ἰωρὰμ υἱὸς αὐτοῦ ἀντ᾽ αὐτοῦ.
⁊ ei fratres filii iosaphat: azarias ⁊ ieiel ⁊
καὶ αὐτῷ ἀδελφοὶ υἱοὶ ἰωσαφάτ, ἀζαρίας καὶ ἰιὴλ καὶ
zacharias ⁊ michael ⁊ saphatias. oēs hi
ζαχαρίας καὶ μιχαὴλ καὶ σαφατίας. πάντες οὗ-
filii iosaphat regis iuda. ⁊ dedit e-
τοι υἱοὶ ἰωσαφὰτ βασιλέως ἰούδα. καὶ ἔδωκεν αὐ-
is iosaphat pater suus dona multa: ar
τοῖς ἰωσαφὰτ ὁ πατὴρ αὐτῶν δόματα πολλά, ἀρ-
gentū ⁊ aurum: ⁊ arma cū ciuitatib⁹ mu
γύριον καὶ χρυσίον, καὶ ὅπλα μετὰ πόλεων τε-
ratis in iuda. ⁊ regnum dedit
τειχισμένων ἐν ἰούδα. καὶ τὴν βασιλείαν ἔδωκεν
ioram: qm̄ ipse ꝑmogenitus. ⁊ surrexit io
τῷ ἰωράμ, ὅτι αὐτὸς ὁ πρωτότοκος. καὶ ἀνέστη ἰω-
ram sup regnū patris sui: ⁊ cōfir
ρὰμ ἐπὶ τὴν βασιλείαν τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, καὶ ἐκρα-
mat⁹ ē: ⁊ interfecit oēs fratres su-
ταιώθη, καὶ ἀπέκτεινε πάντας τοὺς ἀδελφοὺς αὐ-
os in gladio: ⁊ de pncipibus isra
τοῦ ἐν ῥομφαίᾳ, καί γε ἀπὸ τῶν ἀρχόντων ἰσρα-
el: fili⁹ erās triginta ⁊ duorū annorū ioram cū
ήλ, υἱὸς ὢν τριάκοντα καὶ δύο ἐτῶν ἰωρὰμ ἐν τῷ
regnaret ipse: ⁊ octo annis regnauit in hie B
βασιλεύειν αὐτόν, καὶ ὀκτὼ ἔτη ἐβασίλευσεν ἐν ἱε-
rusalem. ⁊ ambulauit in via regum 3.Reg.
ρουσαλήμ. καὶ ἐπορεύετο ἐν τῇ ὁδῷ βασιλέων 8.c.
israel: sicut
ἰσραήλ, ὡς oooooooooooooooooooooooooooooooooo

dū curabatur in samaria. & adduxerūt eū ad iu: &
D ἰατρευόμενος ἐν σαμαρείᾳ. καὶ ἤγαγον αὐτὸν πρὸς ἰοῦ, καὶ
interfecit eū: & sepelierūt eū: quia dixit filius est io
ἀπέκτεινεν αὐτόν, καὶ ἔθαψαν αὐτόν, ὅτι εἶπον υἱός ἐστιν ἰω
4.Re. 8.a. saphat: qui quesiuit dūm in toto corde suo. &
σαφάτ, ὅστις ἐζήτησεν τὸν κύριον ἐν ὅλῃ καρδίᾳ αὐτοῦ. καὶ
nō erat in domo ochozie: q retineret virtutē de re-
οὐκ ἦν ἐν τῷ οἴκῳ ὀχοζίου, κατισχῦσαι δύναμιν περὶ τῆς βα
gno. & gotholia mater ochozie vidit q mortuus est
σιλείας. καὶ γοθολία ἡ μήτηρ ὀχοζίου εἶδεν ὅτι τέθνηκεν ὁ
filius suus: & surrexit & pdidit omne semē re-
υἱὸς αὐτῆς, καὶ ἀνέστη καὶ ἀπώλεσε πᾶν τὸ σπέρμα τῆς βασ
gni in domo iuda. & tulit iosabeeth fi-
ιλείας ἐν τῷ οἴκῳ ἰούδα. καὶ ἔλαβεν ἰωσαβεὲθ ἡ θυγά
lia regis ioas filiū ochozie: & furata est eū
τηρ τοῦ βασιλέως τὸν ἰωὰς υἱὸν ὀχοζίου, καὶ ἔκλεψεν αὐ
de medio filiorum regis q interficiebant
τὸν ἐκ μέσου τῶν υἱῶν τοῦ βασιλέως τῶν θανατουμένων,
& dedit eū & nutricē eius in cubiculo
καὶ ἔδωκεν αὐτὸν καὶ τὴν τροφὸν αὐτοῦ ἐν τῷ ταμιείῳ τῶν
lectulorum: & abscōdit eū filia regis io-
κλινῶν, καὶ ἔκρυψεν αὐτὸν ἡ θυγάτηρ τοῦ βασιλέως ἰω
rā iosabeeth soror ochozie vxor ioiade sa
ρὰμ ἰωσαβεὲθ ἡ ἀδελφὴ ὀχοζίου ἡ γυνὴ ἰωαδὲ τοῦ ἱε
cerdotis. & abscondit eū a facie gotholie
ρέως. καὶ ἔκρυψεν αὐτὸν ἀπὸ προσώπου γοθολίας
& nō interfecit eū. & fuit ioas absconditus
καὶ οὐκ ἀπέκτεινεν αὐτόν. καὶ ἦν ἰωὰς κεκρυμμένος
cū ea in domo dei sex annis: & gotholia
μετ' αὐτῆς ἐν τῷ οἴκῳ τοῦ θεοῦ ἓξ ἔτη, καὶ γοθολία
regnauit sup terram.
ἐβασίλευσεν ἐπὶ τῆς γῆς. Ca. 23.

A 4.Reg. 11.a. In aūt āno septimo cōfortatus ē ioiade & sum-
ΕΝ δὲ τῷ ἔτει τῷ ἑβδόμῳ ἐνίσχυσεν ἰωαδὲ καὶ ἔλα
psit centuriones azariam filiū ioram: &
βε τοὺς ἑκατοντάρχους τὸν ἀζαρίαν υἱὸν ἰωράμ, καὶ τὸν
ismael filiū ioanā: & azariam filiū obed: &
ἰσμαὴλ υἱὸν ἰωανάν, καὶ τὸν ἀζαρίαν υἱὸν ὠβήδ, καὶ τὸν
maasiā filiū adaie: & elisaphat filiū zacharie.
μαασίαν υἱὸν ἀδαίου, καὶ τὸν ἐλισαφὰτ υἱὸν ζαχαρί
& accepit eos secū in domū dūi in
ου. καὶ ἔλαβεν αὐτοὺς μετ' αὐτοῦ εἰς οἶκον κυρίου ἐν
federe. & circūdederūt iudam: & cōgregauerūt
διαθήκῃ. καὶ ἐκύκλωσαν τὸν ἰούδαν, καὶ συνήγαγον τοὺς
leuitas de cūctis vrbibus iuda: & princi-
λευίτας ἐκ πασῶν τῶν πόλεων ἰούδα, καὶ τοὺς ἄρχον
pes familiarū israel. & venit in hierusa-
τας τῶν πατριῶν τοῦ ἰσραήλ. καὶ ἦλθεν εἰς ἱερουσα
lem: & iniit ois ecclesia pactū in domo
λήμ, καὶ διέθετο πᾶσα ἡ ἐκκλησία διαθήκην ἐν οἴκῳ τοῦ
dei cū rege. & dixit eis: ecce
θεοῦ μετὰ τοῦ βασιλέως. καὶ εἶπεν αὐτοῖς, ἰδοὺ ὁ
filius regis regnet: sicut locutus est do-
υἱὸς τοῦ βασιλέως βασιλευσάτω, καθὼς ἐλάλησε κύ
minus sup domū dauid. & nūc hic sermo quē fa-
ριος ἐπὶ τὸν οἶκον δαυίδ. καὶ νῦν οὗτος ὁ λόγος ὃν ποι
cietis: tertia pars ex vobis eant ad sab-
ήσετε, τὸ τρίτον ἐξ ὑμῶν εἰσπορευέσθωσαν τὸ σάβ
batū sacerdotū & leuitarū & ianitorū
βατον τῶν ἱερέων καὶ τῶν λευιτῶν καὶ τῶν πυλωρῶν
in portis introituū: & tertia pars in domo
ἐν ταῖς πύλαις τῶν εἰσόδων, καὶ τὸ τρίτον ἐν οἴκῳ
regis: & tertia pars in porta media. &
τοῦ βασιλέως, καὶ τὸ τρίτον ἐν τῇ πύλῃ τῇ μέσῃ. καὶ
ois populus in atrijs domus dūi: & nemo ingre-
πᾶς ὁ λαὸς ἐν αὐλαῖς οἴκου κυρίου, καὶ μηδεὶς εἰσελ
diatur in domū dūi: nisi sacerdotes & leuite &
θέτω εἰς οἶκον κυρίου, εἰμὴ οἱ ἱερεῖς καὶ οἱ λευῖται καὶ
ministrantes leuitis: ipsi ingredientur:
οἱ λειτουργοῦντες τοῖς λευίταις, αὐτοὶ εἰσελεύσονται,
qa scti sūt: & ois populus obseruent
ὅτι ἅγιοί εἰσι, καὶ πᾶς ὁ λαὸς φυλασσέτωσαν

in samaria adductumq; ad se occidit & sepelierūt eum: eo q esset filius iosaphat: qui quesierat dūm in toto corde suo. Nec erat vltra spes aliqua vt de stirpe qs regnaret ochozie. Siquidē athalia mat eius videns q mortuus esset filius suus: surrexit & interfecit omnem stirpem regiā domus iuda. Porro iosabeth filia regis tulit ioas filium ochozie: & furata est eū de medio filiorū regis cū interficerētur absconditq; eū cū nutrice sua in cubiculo lectulorum. Iosabeth aūt q abscōderat eū: erat filia regis ioram vxor ioiade potificis soror ochozie: & idcirco athalia non interfecit eum. Fuit ergo cum eis in domo dei abscōditus sex annis qbus regnauit athalia super terram.

25.

Anno autē septimo confortatus ioiada assumpsit centuriones azariam videlicet filium hieroboam et hismael filium iohānan: azariam quoq; filium obed & maasiam filium adaie & elisaphat filiū zechri: & iniit cū eis fedus. Qui circūeuntes iudam congregauerunt leuitas de cunctis vrbibus iuda: & principes familiarum israel: veneruntq; in hierusalem. Iniit ergo omnis multitudo pactū in domo dei cum rege. Dixitq; ad eos ioiada. Ecce filius regis regnabit sicut locutus est dominus super filios dauid. Iste est sermo quem facietis. Tertia pars vestrū q veniūt ad sabbatū sacerdotū & leuitarū & ianitorū erit in portis: tertia vero pars ad domū regis. & tertia ad portā q appellatur fundamēti. Oē vero reliquū vulgus sit i atriis domus dūi nec qspiā alius ingrediatur domū dūi nisi sacerdotes & q ministrāt de leuitis. Ipsi tm̄modo igrediātur qa sanctificati sunt & omne reliquum vulgus obseruet

בשמרון ויביאהו אל יהוא וימתהו — בוא מות
ויקברהו כי אמרו בן יהושפט הוא — קבר
אשר דרש את יהוה בכל לבבו ואין
לבית אחזיהו לעצר כח לממלכה — כוח מלך
ועתליהו אם אחזיהו ראתה כי מת — ראה מות
בנה ותקם ותדבר את כל זרע — קום דבר
הממלכה לבית יהודה: ותקח — לקח
יהושבעת בת המלך את יואש בן
אחזיהו ותגנב אתו מתוך בני המלך — גנב
המומתים ותתן אתו ואת מינקתו — נתן ינק
בחדר המטות ותסתירהו יהושבעת — נטה סתר
בת המלך יהורם אשת יהוידע הכהן — איש
כי היא היתה אחות אחזיהו מפני — היה פנה
עתליהו ולא המיתתהו: ויהי אתם — מות היה
בבית האלהים מתחבא שש שנים — שנה
ועתליה מלכת על הארץ:

Ca. xxiij.

ובשנה השבעית — שבע
התחזק יהוידע ויקח את שרי — חזק שור
המאות לעזריהו בן ירחם — מאה
ולישמעאל בן יהוחנן ולעזריהו
בן עובד ואת מעשיהו בן עדיהו
ואת אלישפט בן זכרי עמו בברית: — כרת
ויסבו ביהודה ויקבצו את — סבב קבץ
הלוים מכל ערי יהודה וראשי — עיר
האבות לישראל ויבאו אל ירושלם: — בוא
ויכרת כל הקהל ברית בבית האלהים — כרת
עם המלך ויאמר להם הנה בן
המלך ימלך כאשר דבר יהוה על — מלך
בני דויד: זה הדבר אשר תעשו — עשה
השלשית מכם באי השבת לכהנים — שלש בוא
וללוים לשערי הספים: והשלישית — ספף
בבית המלך והשלישית בשער
היסוד וכל העם בחצרות בית — יסד
יהוה: ואל יבוא בית יהוה כי אם — בוא
הכהנים והמשרתים ללוים המה — שרת
יבאו כי קדש המה וכל העם ישמרו — שמר

משמרת יהוה: והקיפו הלוים את המלך נקף
סביב איש וכליו בידו והבא אל הבית סבב כלה
יומת והיו את המלך בבאו ובצאתו: בוא מות היה בוא
ויעשו הלוים וכל יהודה ככל אשר יצא עשה
צוה יהוידע הכהן ויקחו איש את לקח
אנשיו באי השבת עם יוצאי השבת יצא
כי לא פטר יהוידע הכהן את המחלקות: חלק
ויתן יהוידע הכהן לשרי המאות את נתן שור
החניתים ואת המגנות ואת השלטים מאה חנה
אשר למלך דויד אשר בית האלהים:
ויעמד את כל העם ואיש שלחו בידו עמד
מכתף הבית הימנית עד כתף הבית
השמאלית למזבח ולבית על המלך שמל זבח
סביב: ויוציאו את בן המלך, ויתנו יצא נתן
עליו את הנזר ואת העדות וימליכו עוד מלך
אתו וימשחהו יהוידע ובניו, ויאמרו משח אמר
יחי המלך: ותשמע עתליהו את קול חיה שמע
העם הרצים והמהללים את המלך, רוץ הלל
ותבא אל העם בית יהוה: ותרא והנה בוא ראה
המלך עומד על עמודו במבוא, עמד בוא
והשרים והחצצרות על המלך, חצר
וכל עם הארץ שמח ותוקע תקע
בחצצרות, והמשוררים בכלי שור כלה
השיר ומודיעים להלל, ותקרע ידע קרע
עתליהו את בגדיה, ותאמר קשר
קשר: ויצא יהוידע הכהן את
שרי המאות פקודי החיל שור מאה
ויאמר אלהם הוציאוה אל פקד יצא
מבית השדרות, והבא אחריה בוא
יומת בחרב, כי אמר הכהן לא מות
תמיתוה בית יהוה: וישימו לה שום
ידים, ותבוא אל מבוא שער
הסוסים בית המלך, וימיתוה
שם: ויכרת יהוידע ברית כרת ברית
בינו ובין כל העם ובין המלך להיות היה
לעם ליהוה: ויבאו כל העם בית בוא

custodias dñi. Leuite aūt
circūdēt regē habētes
singuli arma sua: & si qs
aliꝰ igressus fuerit tēplū
interficiatur: sintq; cū
rege & itrāte & egrediē
te. Fecerūt ergo leuite
& vniuersus iuda iuxta
oīa q̄ p̄cepat ioiada pō
tifex. Et assūpserūt sin-
guli viros q sub se erāt: &
veniebāt p ordinē sabba
ti cū his q ipleuerāt sab-
batū: & egressi erāt. Siq-
dē ioiada pōtifex nō di-
miserat abire turmas: q̄ si
bi p singulas hebdoma-
das succedere cōsueuerāt
Deditq; ioiada sacerdos
cēturiōibꝰ lāceas clype
osq; & peltas regis dd:
q̄s cōsecrauerat i domo
dei. Cōstituitq; oēs po
pulū tenētiū pugiones a
pte tēpli dextra vsq; ad
partē tēpli sinistra corā
altari & tēplo p circuitū
regis: & eduxerunt filiū
regis & iposuerūt ei dia
dema & testimoniū: &
cōstituerūt eū regē. Vn
xit q; illū ioiada pōtifex
& filii eiꝰ iprecatiq; sūt ei
atq; dixerūt. Viuat rex.
Quod cū audisset atha-
lia vocē scilicet currētiū
atq; laudātiū regē: igres
sa est ad pplm in tēplum
dñi. Cūq; vidisset regē
stantē sup gradū in itroi
tu: & principes turmas
q; circa eum ooooooooooo
oēmq; pplm terre gau
dētem atq; clangentem
tubis & diuersi gnīs or-
ganis cōcinentē: vocēq;
laudantium: scidit oooo
oooooooooooooooooo oooooo
vestimēta sua: & ait. In-
sidie ooooooooooooooooooooooo
insidie. Egressus aūt io
iada pontifex ad ooooooo
cēturiones & principes
exercitus: oooooooooooooo
dixit eis. Educite illam
extra ooooooooooooooooooo
septa templi: & oooooooo
oooooooooooooooooooooooooooo
iterficiatur foris gladio.
Precepitq; sacerdos ne
occideretur i domo dñi
Et iposuerūt ceruicibus
eius manus. Cūq; in-
trasset portam ooooooooo
equorum domus regis
interfecerunt eam ooooo
ibi. Pepigit autem ioia-
da fedus ooooooooooooooo
iter se vniuersumq; po-
pulum & regem vt esset
ppls dñi. Itaq; igressus
est ois populus domū

custodias dñi: ꝛ circundabunt leuite regem
τὰς φυλακὰς κυ. καὶ κυκλώσουσιν οἱ λευῖται τὸν βασιλέα
in circuitu vir: ꝛ arma eius in manu eius: ꝛ in-
κύκλῳ ἀνήρ, καὶ τὸ σκεῦος αὐτοῦ ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ, καὶ ὁ εἰσπο-
grediēs in domū morietur. ꝛ erunt cum re-
ρευόμενος εἰς τὸν οἶκον ἀποθανεῖται. καὶ ἔσονται μετὰ τοῦ βα-
ge ingrediente eo ꝛ egrediente. ꝛ fece-
σιλέως εἰσπορευομένου αὐτοῦ καὶ ἐκπορευομένου. καὶ ἐποίη-
rūt leuite ꝛ vniuersꝰ iuda iuxta omnia que precepe-
σαν οἱ λευῖται καὶ πᾶς ἰούδα κατὰ πάντα ὅσα ἐνετείλα-
rat ioiade sacerdos. ꝛ assūpsit vnusq̄sq; viros suos in
το ἰωαδὲ ὁ ἱερεύς. καὶ ἔλαβεν ἕκαστος τοὺς ἄνδρας αὐτοῦ εἰσ-
grediente sabbato vsq; ad exitū sabbati: qm̄
πορευομένου τοῦ σαββάτου ἕως ἐξόδου τοῦ σαββάτου, ὅτι
nō dissoluit ioiade sacerdos vicissitudines. ꝛ dedit
οὐ κατέλυσεν ἰωαδὲ ὁ ἱερεὺς τὰς ἐφημερίας. καὶ ἔδωκεν C
ioiade sacerdos centuriones ordinatos: ꝛ
ἰωαδὲ ὁ ἱερεὺς τοὺς ἑκατοντάρχους τεταγμένους, καὶ τὰς
enses ꝛ clypeos ꝛ lanceas ꝛ scuta
μαχαίρας καὶ τοὺς θυρεοὺς καὶ τὰ δόρατα καὶ τὰς ἀσπίδας
ꝛ arma: q̄ erāt regis dauid: in domo dei de-
καὶ τὰ ὅπλα, ἃ ἦν τοῦ βασιλέως δαυίδ, ἐν οἴκῳ τοῦ θεοῦ ἔδω
dit eis. ꝛ cōstituit omnē pplm vnūquēq; in armis
κεν αὐτοῖς. καὶ ἔστησε πάντα τὸν λαὸν ἕκαστον ἐν τοῖς ὅπλοις
suis: ab humero domus dextro vsq; ad humerū do
αὐτοῦ, ἀπὸ τῆς ὠμίας τοῦ οἴκου τῆς δεξιᾶς ἕως τῆς ὠμίας τοῦ οἴ-
mus sinistrū in altari ꝛ domo iuxta re-
κου τῆς ἀριστερᾶς ἐπὶ τοῦ θυσιαστηρίου καὶ τοῦ οἴκου ἐπὶ τὸν βασι
gē in circuitu. ꝛ eduxit filiū regis: ꝛ de-
λέα κύκλῳ. καὶ ἐξήγαγεν τὸν υἱὸν τοῦ βασιλέως, καὶ ἔδω
dit sup eū insigne regiū ꝛ testimoniū: ꝛ cōstitue-
κεν ἐπ' αὐτὸν τὸ βασίλειον καὶ τὸ μαρτύριον, καὶ ἐβασί-
rūt regē eum: ꝛ vnxit eum ioiade sacerdos ꝛ filij
λευσαν αὐτόν, καὶ ἔχρισεν αὐτὸν ἰωαδὲ ὁ ἱερεὺς καὶ οἱ υἱοὶ
eius. ꝛ dixerūt: viuat rex. ꝛ audiuit gotholia
αὐτοῦ. καὶ εἶπον, ζήτω ὁ βασιλεύς. καὶ ἤκουσε γοθολία τὴν
vocem ppli currentiū ꝛ confitentiū ꝛ
φωνὴν τοῦ λαοῦ τῶν τρεχόντων καὶ ἐξομολογουμένων καὶ
laudantiū cū rege: ꝛ ingressa ē ad re
αἰνούντων μετὰ τοῦ βασιλέως, καὶ εἰσῆλθε πρὸς τὸν βα
gē in domū dñi: ꝛ vidit: ꝛ ecce rex
σιλέα εἰς τὸν οἶκον κυρίου, καὶ εἶδεν, καὶ ἰδοὺ ὁ βασι-
stabat in statione sua: ꝛ in introi
λεὺς εἱστήκει ἐπὶ τῆς στάσεως αὐτοῦ, καὶ ἐπὶ τῆς εἰσό-
tu principes ꝛ tube: ꝛ principes circa
δου οἱ ἄρχοντες καὶ αἱ σάλπιγγες, καὶ οἱ ἄρχοντες περὶ τὸν
regē: ꝛ ois populus terre gaudentes ꝛ clangen
βασιλέα, καὶ πᾶς ὁ λαὸς τῆς γῆς εὐφραινόμενοι καὶ σαλπί
tes in tubis: ꝛ canētes in organis
ζοντες ἐν ταῖς σάλπιγξιν, καὶ οἱ ᾄδοντες ἐν τοῖς ὀργάνοις
cātus cātores ꝛ laudantes laudē: ꝛ scidit gotholia
τῆς ᾠδῆς οἱ ᾠδοὶ καὶ ὑμνοῦντες αἶνον, καὶ διέρρηξε γοθολία τὴν
stolā suā: ꝛ clamauit ꝛ dixit: cōiuratio cōiuratio.
στολὴν αὐτῆς, καὶ ἐβόησε καὶ εἶπε, σύνδεσμος σύνδεσμος. D
ꝛ egressꝰ ē ioiade sacerdos ꝛ precepit centurioni
καὶ ἐξῆλθεν ἰωαδὲ ὁ ἱερεὺς καὶ ἐνετείλατο τοῖς ἑκατοντάρ
bus ꝛ episcopis exercitꝰ. ꝛ dixit eis:
χοις καὶ τοῖς ἐπισκόποις τῆς δυνάμεως. καὶ εἶπεν αὐτοῖς,
educite eā extra domū: ꝛ ite post eā:
ἐξάγετε αὐτὴν ἐκτὸς τοῦ οἴκου, καὶ εἰσέλθετε ὀπίσω αὐτῆς,
ꝛ moriatur in gladio: qm̄ dixit sacerdos nō interficia-
καὶ ἀποθανέτω ἐν ῥομφαίᾳ, ὅτι εἶπεν ὁ ἱερεὺς μὴ θανατωθή
tur in domo dñi. ꝛ iposuerūt ei manus: ꝛ trāsiuit p
τω ἐν οἴκῳ κυ. καὶ ἐπέθηκαν αὐτῇ χεῖρας, καὶ διῆλθε διὰ τῆς
portā equitū domꝰ regis: ꝛ interfecerūt
πύλης τῶν ἱππέων τοῦ οἴκου τοῦ βασιλέως, καὶ ἐθανάτωσαν
eā ibi. ꝛ pepigit ioiade fedus inter se ꝛ in-
αὐτὴν ἐκεῖ. καὶ διέθετο ἰωαδὲ διαθήκην ἀναμέσον αὐτοῦ καὶ ἀνα
ter vniuersū populū ꝛ inter regē: vt esset
μέσον παντὸς τοῦ λαοῦ καὶ ἀναμέσον τοῦ βασιλέως, τοῦ εἶναι
in populū dño. ꝛ igressꝰ ē ois populꝰ terre in domū
εἰς λαὸν τῷ κυ. καὶ εἰσῆλθε πᾶς ὁ λαὸς τῆς γῆς εἰς τὸν οἶκον

baal: ⁊ deſtruxerūt eā ⁊ altaria eius: ⁊
τοῦ βαὰλ, καὶ κατέσπασαν αὐτὸν καὶ τὰ θυσιαστήρια αὐτοῦ, καὶ
imagines eius cōfregerūt: ⁊ matthā ſacerdotē ba
τὰς εἰκόνας αὐτοῦ ἐλέπτυναν, καὶ τὸν ματθὰν τὸν ἱερέα τοῦ βα
al interfecerūt corā altaribus ſuis. ⁊ aggreſſ⁹
ὰλ ἀπέκτειναν ἐναντίον τῶν θυσιαστηρίων αὐτοῦ. καὶ ἐνεχεί
eſt ioiade viſitationē dom⁹ dñi in manu ſacerdotū ⁊
ρισεν ἰωδαὲ τὴν ἐπισκοπὴν οἴκου κυρίου ἐν χειρὶ τῶν ἱερέων καὶ
leuitarū. ⁊ cōſtituit viciſſitudines ſacerdotū ⁊
τῶν λευιτῶν. καὶ ἀνέστησε τὰς ἐφημερίας τῶν ἱερέων καὶ τῶν
leuitarū: ſicut diſtribuit dd in domo dñi: vt offer-
λευιτῶν, καθὼς διέστειλε δαβὶδ ἐπὶ τὸν οἶκον κυρίου, τοῦ ἀναφέ
rēt dño holocauſta: ſicut ſcriptū eſt in lege moy
ρειν κυρίῳ ὁλοκαυτώματα, καθὼς γέγραπται ἐν νόμῳ μωυ
ſi: in gaudio ⁊ in canticis p̄ manū dauid. ⁊ ſteterūt
σῆ, ἐν εὐφροσύνῃ καὶ ἐν ᾠδαῖς διὰ χειρὸς δαβίδ. καὶ ἔστησαν
ianitores in portis dom⁹ dñi: ⁊ nō ingrediet
οἱ πυλωροὶ ἐπὶ τὰς πύλας οἴκου κυρίου, καὶ οὐκ εἰσελεύσεται
imundus in omni verbo. ⁊ aſſūpſit patriarchas
τις ἀκάθαρτος εἰς πάντα λόγον. καὶ ἔλαβε τοὺς πατριάρχας
⁊ fortes ⁊ principes ppl̄i ⁊ omnē
καὶ τοὺς δυνατοὺς καὶ τοὺς ἄρχοντας τοῦ λαοῦ καὶ πάντα τὸν
ppl̄m terre: ⁊ aſcendere fecerūt regem in domū dñi:
λαὸν τῆς γῆς, καὶ ἀνεβίβασαν τὸν βασιλέα εἰς τὸν οἶκον κυρίου,
⁊ ingreſſ⁹ eſt p̄ interiorē portā in domū regis.
καὶ εἰσῆλθε διὰ τῆς ἐσωτέρας πύλης εἰς τὸν οἶκον τοῦ βασιλέ
⁊ collocauerūt regē in throno regni.
ως. καὶ ἐκάθισαν τὸν βασιλέα ἐπὶ τὸν θρόνον τῆς βασιλείας.
⁊ letat⁹ eſt oīs ppl̄s terre: ⁊ vrbs quieuit: ⁊
καὶ εὐφράνθη πᾶς ὁ λαὸς τῆς γῆς, καὶ ἡ πόλις ἡσύχασεν, καὶ
gotholiā interfecerūt gladio.
τὴν γοθολίαν ἐθανάτωσαν μαχαίρᾳ. Ca. 24.

A 4. Reg. 11. d. Filius exiſtēs ſeptē ānoꝝ ioas qn̄ regnauit ipſe: ⁊
Υἱὸς ὢν ἑπτὰ ἐτῶν ἰωὰς ἐν τῷ βασιλεύειν αὐτόν, καὶ
quadraginta ānis regnauit in hieruſalē: ⁊ nomē
τεσσαράκοντα ἔτη ἐβασίλευσεν ἐν ἱερουσαλήμ, καὶ ὄνομα
matri eius ſebia de berſabee. ⁊ fecit ioas
τῇ μητρὶ αὐτοῦ σαβία ἐκ βηρσαβεαί. καὶ ἐποίησεν ἰωὰς τὸ
rectū corā dño cūctis diebus ioiade ſacerdotis. ⁊ ac
εὐθὲς ἐνώπιον κυρίου πάσας τὰς ἡμέρας ἰωδαὲ τοῦ ἱερέως. καὶ ἔ
cepit ſibi ioiade duas vxores: ⁊ genuit filios ⁊ fi-
λαβεν αὐτῷ ἰωδαὲ δύο γυναῖκας, καὶ ἐγέννησεν υἱοὺς καὶ θυ
lias. ⁊ factū eſt poſt hec: ⁊ fuit in cor-
γατέρας. καὶ ἐγένετο μετὰ ταῦτα, καὶ ἐγένετο ἐπὶ καρδί
de ioas vt inſtauraret domū dñi: ⁊ cōgregauit ſacer
αν ἰωὰς τοῦ ἐπισκευάσαι τὸν οἶκον κυρίου, καὶ συνήγαγεν τοὺς ἱε
dotes ⁊ leuitas: ⁊ dixit eis: egredimini in ciui
ρεῖς καὶ τοὺς λευίτας, καὶ εἶπεν αὐτοῖς, ἐξέλθετε εἰς τὰς πό
tates iuda ⁊ colligite de vniuerſo iſrael argentū
λεις ἰούδα καὶ συναγάγετε ἀπὸ παντὸς ἰσραὴλ ἀργύριον
ad reſtaurandū domū dñi dei vr̄i a ſufficiēte an-
τοῦ κραταιῶσαι τὸν οἶκον κυρίου τοῦ θεοῦ ὑμῶν ἀπὸ ἱκανοῦ ἐνιαυ
nū p̄ annū. ⁊ vos feſtinate ad loquendū.
τὸν κατ᾿ ἐνιαυτόν. καὶ ὑμεῖς ταχύνατε τοῦ λαλῆσαι.
⁊ nō feſtinauerūt leuite. ⁊ vocauit rex

B καὶ οὐκ ἐτάχυναν οἱ λευῖται. καὶ ἐκάλεσεν ὁ βασιλεὺς τὸν
ioiade principē: ⁊ dixit ei: quare nō queſiui-
ἰωδαὲ τὸν ἄρχοντα, καὶ εἶπεν αὐτῷ, διατί οὐκ ἐξεζήτη-
ſti de leuitis vt inferrent de iuda ⁊
σας περὶ τῶν λευιτῶν τοῦ εἰσενεγκεῖν ἀπὸ ἰούδα καὶ
hieruſalē cōſtitutā aſſūptionē a moyſi homine
ἱερουσαλὴμ τὸ κεκριμένον λῆμμα ὑπὸ μωυσῆ ἀνθρώπου
dei: qn̄ cōgregauit iſrael in tabernaculo
τοῦ θεοῦ, ὅτε ἐξεκκλησίασεν τὸν ἰσραὴλ εἰς τὴν σκηνὴν
teſtimonij in deſerto? qm̄ athalia fuit impia ⁊
τοῦ μαρτυρίου ἐν τῇ ἐρήμῳ; ὅτι γοθολία ἦν ἄνομος καὶ
filij eius deſtruxerūt domū dei: ⁊
οἱ υἱοὶ αὐτῆς κατέσπασαν τὸν οἶκον τοῦ θεοῦ, καί γε
omnia ſancta dom⁹ dñi fecerunt baalim.
πάντα τὰ ἅγια οἴκου κυρίου ἐποίησαν τοῖς βααλείμ.
⁊ dixit rex: fiat capſula
καὶ εἶπεν ὁ βασιλεύς, γενηθήτω γλωσσόκομον

baal: & deſtruxerūt eā: et altaria ac ſimulachra illi⁹ cōfregerūt: mathan quoq; ſacerdotē baal īterfecerūt ante aras. Cōſtituit aūt ioiada p̄poſitos in domo dñi & ſub manib⁹ ſacerdotū & leuitarum: qs diſtribuit dauid in domo dñi: vt offerrent holocauſta dño: ſicut ſcriptū ē ī lege moyſi: in gaudio & canticis: iuxta diſpoſitionē dd. Cōſtituit quoq; ianitores in portis dom⁹ dñi: vt nō igrederetur eā imundus in oī re. Aſſūpſitq; centuriones & fortiſſimos viros ac principes ppl̄i & oē vulg⁹ terre: & fecerūt deſcēdere regem de domo dñi & introire per medium porte ſupioris ī domū regis. & collocauerunt eum in ſolio regali. Letatuſq; eſt oīs populus terre & vrbs quieuit. Porro athalia interfecta eſt gladio. 24.

Septem annorū erat ioas cū regnare cepiſſet & q̄draginta annis regnauit in hierl̄m. Nomē matris eius ſebia de berſabee. Fecitq; quod bonum eſt coram domino cunctis diebus ioiade ſacerdotis. Accepit autem ei ioiada vxores duas: e quib⁹ genuit filios & filias: poſtq̄ placuit ioas vt iſtauraret domū dñi: congregauitq; ſacerdotes & leuitas & dixit eis. Egredimini ad ciuitates iuda & colligite de vniuerſo iſrl̄ pecuniā ad ſartatecta tēpli dei nr̄i p̄ ſingulos ānos: feſtinatoq; hoc facite. Porro leuite egere negligētius. Vocauitq; rex ioiadam principem & dixit ei. Quare tibi nō fuit cure: vt cogeres leuitas inferre de iuda & de hierl̄m pecuniā q̄ cōſtituta eſt a moyſe ſuo dñi vt inferret eā oīs multitudo iſrl̄ in tabernaculū teſtimonii? Athlia enī ipiiſſima & filii ei⁹ deſtruxerūt domū dei: & de vniuerſis q̄ ſctificata fuerāt in tēplo dñi ornauerunt phanū baalim. Precepit ergo rex & fecerunt arcam:

הבעל ויתצהו ואת מזבחתיו ואת צלמיו — נתץ
שברו ואת מתן כהן הבעל הרגו לפני — נתן פנה
המזבחות: וישם יהוידע פקדת בית — זבח שום
יהוה ביד הכהנים הלוים אשר חלק
דויד על בית יהוה להעלות עלות יהוה — עלה
ככתוב בתורת משה בשמחה ובשיר — יהה
על ידי דויד: ויעמד השוערים על — עמד שער
שערי בית יהוה ולא יבוא טמא לכל — בוא
דבר: ויקח את שרי המאות ואת — לקח שור
האדירים ואת המושלים בעם — אדר משל
ואת כל עם הארץ ויורד את — ירד
המלך מבית יהוה ויבאו בתוך — בוא
שער העליון בית המלך ויושיבו — עלה ישב
את המלך על כסא הממלכה: — מלך שמח
וישמחו כל עם הארץ והעיר שקטה
ואת עתליהו המיתו בחרב: — מות

Cap. xxiiij.

בן שבע שנים יואש במלכו — שנה רבע
וארבעים שנה מלך בירושלם ושם
אמו צביה מבאר שבע: ויעש — עשה
יואש הישר בעיני יהוה כל ימי — יום
יהוידע הכהן: וישא לו יהוידע — נשא
נשים שתים ויולד בנים ובנות: — נשה ילד
ויהי אחרי כן היה עם לב יואש — בנה היה
לחדש את בית יהוה: ויקבץ את — קבץ
הכהנים והלוים ויאמר להם צאו — יצא
לערי יהודה וקבצו מכל ישראל כסף — עיר
לחזק את בית אלהיכם מדי שנה
בשנה ואתם תמהרו לדבר ולא — מהר
מהרו הלוים: ויקרא המלך ליהוידע — קרא
הראש ויאמר לו מדוע לא דרשת — מדע
על הלוים להביא מיהודה ומירושלם — בוא
את משאת משה עבד יהוה והקהל — נשא
לישראל לאהל העדות: כי עתליהו — עוד
המרשעת בניה פרצו את בית האלהים — רשע
וגם כל קדשי בית יהוה עשו לבעלים: — עשה
ויאמר המלך ויעשו ארון אחד — אמר ארן

ויתנהו בשער בית יהוה חוצה ויתנו נתן
קול ביהודה ובירושלם להביא ליהוה בוא
משאת משה עבד האלהים על
ישראל במדבר וישמחו כל השרים דבר שמח
וכל העם ויביאו וישליכו לארון עד שור בוא
לכלה ויהי בעת יביא את הארון אל שלך ארן
פקדת המלך ביד הלוים וכראותם כי היה ראה
רב הכסף ובא סופר המלך ופקיד כהן בוא ספר
הראש ויערו את הארון וישאהו פקד ערה
וישבהו אל מקמו כה עשו ליום ביום נשא שוב קום עשה
ויאספו כסף לרב ויתנהו המלך ויהוידע אסף
אל עושה מלאכת עבודת בית יהוה עשה לאך
ויהיו שכרים חצבים וחרשים לחדש עבד היה
בית יהוה וגם לחרשי ברזל ונחשת
לחזק את בית יהוה ויעשו עשי
המלאכה ותעל ארוכה למלאכה בידם עלה ארך
ויעמידו את בית האלהים על מתכנתו עמד תכן
ויאמצהו וככלותם הביאו לפני המלך אמץ כלה
ויהוידע את שאר הכסף ויעשהו בוא פנה עשה
כלים לבית יהוה כלי שרת והעלות כלה עלה
וכפות וכלי זהב וכסף ויהיו מעלים כפף היה
עלות בבית יהוה תמיד כל ימי יהוידע תמד יום
ויזקן יהוידע וישבע ימים וימת בן זקן שבע
מאה ושלשים שנה במותו ויקברהו מות קבר
בעיר דויד עם המלכים כי עשה טובה
בישראל ועם האלהים וביתו ואחרי
מות יהוידע באו שרי יהודה וישתחוו בוא שור
למלך אז שמע המלך אליהם ויעזבו שחה עזב
את בית יהוה אלהי אבותיהם ויעבדו את עבד
האשרים ואת העצבים ויהי קצף על היה
יהודה וירושלם באשמתם זאת
וישלח בהם נביאים להשיבם אל שלח שוב
יהוה ויעידו בם ולא האזינו ורוח עוד אזן
אלהים לבשה את זכריה בן יהוידע
הכהן ויעמד מעל לעם ויאמר עמד אמר
להם כה אמר האלהים למה
אתם עברים את מצות צוה

posuerūtq; eā iuxta portā domꝰ dñi forinsecus. Et p̄dicatū ē in iuda & hierl'm vt deferrēt singli preciū dño qđ cōstituit moyses fuꝰ dei sr oēm isrl' in deserto. Letatiq; sunt cūcti principes & oīs ppl's: & ingressi cōtulerunt in arcā atq; miserūt ita vt ipleretur. Cūq; tp̄s esset vt deferrēt arcā corā rege p manus leuitaꝝ: videbāt ei multā pecuniā: igrediebatur scriba regis & quē primꝰ sacerdos cōstituerat: effūdebātq; pecuniā q̄ erat i arca. Porro arcā reportabāt ad locū suū. Sicq; faciebāt p singlos dies. Et cōgregata est infinita pecunia quā dederunt rex & ioiada his q̄ p̄erāt opibꝰ domꝰ dñi. At illi conducebāt ex ea cesores lapidū & artifices operū singuloꝝ vt instaurarēt domū dñi: fabros qq; ferri & eris vt qđ cadere cepat fulciretur. Egerūtq; hi q opabātur idustrie & obducebatur parietū cicatrix p manꝰ eoꝝ. ac suscitauerūt domū dei in statū pristinū: & firmiter eā stare fecerūt. Cūq; cōplessent oīa opa: detulerūt corā rege & ioiada reliquā partē pecunie: de q̄ facta sūt vasa tēpli in misteriū ad holocausta: phiale q̄q; & cetera vasa aurea & argētea. Et offerebātur holocausta i domo dñi iugit cūctis diebꝰ ioiade. Senuit āt ioiada plenus dierū & mortuꝰ ē cū cētū trigita eēt ānorū: sepelierūtq; eū i ciuitate dd cū regibus: eo φ fecisset bonū cū isrl' & cū domo eius. Postq̄ autē obiit ioiada igressi sunt pricipes iuda: & adorauerūt regē. Qui delinitꝰ obsequiis eorū acqeuit eis. Et dereliq̄rūt tēplū dñi dei patrū suoꝝ: seruierūtq; lucis & sculptilibꝰ: & facta ē ira dñi cōtra iudā & hierl'm ppter hoc pctm. Mittebatq; eis pphetas vt reuerterētur ad dñm: q̄s ptestātes illi audire nolebāt. Spūs itaq; dei idnit zachariā filiū ioiade sacerdotē: & stetit i cōspectu populi & dixit eis. Hec dicit dñs deus. Quare transgredimini preceptum

⁊ ponatur in porta domꝰ dñi foras: ⁊ predicent
καὶ τεθήτω ἐν τῇ πύλῃ τοῦ οἴκου κυ ἔξω, καὶ κηρυξάτωσαν
in iuda ⁊ in hierusalē vt deferant dño: sicut di
ἐν ἰούδα καὶ ἐν ἱερουσαλὴμ εἰσενεγκεῖν τῷ κυρίῳ, καθὼς εἶ
xit moyses seruus dei sup isrl' in deserto. ⁊ le
πεν μωυσῆς δοῦλος τοῦ θεοῦ ἐπὶ τὸν ἰσλ ἐν τῇ ἐρήμῳ. καὶ εὐ
tati sunt cūcti principes ⁊ oīs pplꝰ: ⁊ intule
φράνθησαν πάντες οἱ ἄρχοντες καὶ πᾶς ὁ λαός, καὶ εἰσέφε C
rūt ⁊ immiserūt in capsulā vsq; quo impleta est. ⁊
ρον καὶ ἐνέβαλον εἰς τὸ γλωσσόκομον ἕως οὗ ἐπληρώθη. καὶ
factū est in tēpore quo īferrebāt capsula ad pre
ἐγένετο ἐν τῷ καιρῷ τοῦ εἰσενεγκεῖν τὸ γλωσσόκομον πρὸς τοὺς προ
fideς regis p manū leuitaꝝ: ⁊ qñ
στάτας τοῦ βασιλέως διὰ χειρὸς τῶν λευιτῶν, καὶ ἡνίκα
viderūt φ supabūdauit argentū: ⁊ venit scriba
εἶδον ὅτι ἐπλεόνασε τὸ ἀργύριον, καὶ ἦλθεν ὁ γραμματεὺς τοῦ
regis: ⁊ prefecꝰ magni sacerdotis: ⁊ euacua
βασιλέως, καὶ ὁ προστάτης τοῦ μεγάλου ἱερέως, καὶ ἐξεκένω
uerūt capsulam: ⁊ tulerūt ⁊ cōstituerūt eā in
σαν τὸ γλωσσόκομον, καὶ ἦραν καὶ κατέστησαν αὐτὸν ἐπὶ τοῦ
loco suo. sic faciebāt die ex die: ⁊ cōgre
τόπου αὐτοῦ. οὕτως ἐποίουν ἡμέραν ἐξ ἡμέρας, καὶ συνή
gauerūt argētū multū. ⁊ dedit argentū rex D
γαγον ἀργύριον πολύ. καὶ ἔδωκεν τὸ ἀργύριον ὁ βασιλεὺς
⁊ ioiade sacerdos facientibꝰ opa in opere
καὶ ἰωιαδὲ ὁ ἱερεὺς τοῖς ποιοῦσι τὰ ἔργα εἰς τὴν ἐργασίαν
domꝰ dñi. ⁊ cōducebāt cesores lapidū ⁊ artifices vt
οἴκου κυρίου. καὶ ἐμισθοῦντο λατόμους καὶ τέκτονας ἐπισ
instaurarēt domū dñi. ⁊ ad artifices eris ⁊
κευάσαι τὸν οἶκον κυ. καὶ πρὸς τοῖς τέκτοσι χαλκοῦ καὶ
ferri vt fulcirent domū dñi: ⁊ faciebāt facien
σιδήρου τοῦ κραταιῶσαι τὸν οἶκον κυ, καὶ ἐποίουν οἱ ποιοῦν
tes opa: ⁊ ascēdit lōgitudo operū in manibꝰ suis.
τες τὰ ἔργα, καὶ ἀνέβη μῆκος τῶν ἔργων ἐν χερσὶν αὐτῶν.
⁊ constituerūt domū dñi in statū suū. ⁊ firmiter sta
καὶ ἀνέστησαν τὸν οἶκον κυ ἐπὶ τὴν στάσιν αὐτοῦ. καὶ ἠσφαλί
re fecerūt eā. ⁊ cū cōpleuerūt domū: detulerūt
σαντο αὐτόν. καὶ ἡνίκα συνετέλεσαν τὸν οἶκον, ἤνεγκαν
ad regē ⁊ ad ioiade reliquū argē
πρὸς τὸν βασιλέα καὶ πρὸς ἰωιαδὲ τὸ κατάλοιπον τοῦ ἀργυρί
ti: ⁊ fecerūt illud vasa in domū dñi: vasa ministra
ου, καὶ ἐποίησαν αὐτὸ σκεύη εἰς τὸν οἶκον κυ, σκεύη λειτουρ
toria: ⁊ holocaustorū: ⁊ mortariola: ⁊ vasa au
γικά, καὶ τῶν ὁλοκαυτωμάτων, καὶ θυΐσκας, καὶ σκεύη χρυ
rea ⁊ argētea. ⁊ intulerūt holocausta in domo dñi E
σᾶ καὶ ἀργυρᾶ. καὶ ἤνεγκαν ὁλοκαυτώσεις ἐν τῷ οἴκῳ κυ
semper cūctis diebus ioiade. ⁊ senuit ioiade: ⁊ fuit
διαπαντὸς πάσας τὰς ἡμέρας ἰωιαδέ. καὶ ἐγήρασεν ἰωιαδέ, καὶ ἦν
plenus dierū. ⁊ mortuus est filiꝰ existēs cētū ⁊ triginta annorū
πλήρης ἡμερῶν. καὶ ἐτελεύτησεν υἱὸς ὢν ἑκατὸν καὶ τριάκοντα ἐτῶν
cū finiuit ipse. ⁊ sepelierūt eū in ciuitate dauid cum
ἐν τῷ τελευτᾶν αὐτόν. καὶ ἔθαψαν αὐτὸν ἐν πόλει δαυὶδ μετὰ τῶν
regibus: qm̄ fecit bonitatem cū israel: ⁊ cum deo ⁊
βασιλέων, ὅτι ἐποίησεν ἀγαθωσύνην μετὰ τοῦ ἰσλ, καὶ μετὰ τοῦ θεοῦ καὶ
domo eiꝰ. ⁊ factū est post mortē ioiade igressi sūt princi
τοῦ οἴκου αὐτοῦ. καὶ ἐγένετο μετὰ τὴν τελευτὴν ἰωιαδὲ εἰσῆλθον οἱ ἄρχον
pes iuda: ⁊ adorauerūt regē. tūc audiuit eos rex:
τες ἰούδα, καὶ προσεκύνησαν τὸν βασιλέα. τότε ἤκουσεν αὐτῶν ὁ βα
⁊ dereliquerunt domū dñi dei patrū suorū.
σιλεύς, καὶ ἐγκατέλιπον τὸν οἶκον κυ τοῦ θεοῦ τῶν πατέρων αὐτῶν.
⁊ seruierunt astarte ⁊ idolis. ⁊ facta est ira in
καὶ ἐλάτρευσαν τῇ ἀστάρτῃ καὶ τοῖς εἰδώλοις. καὶ ἐγένετο ὀργὴ ἐπὶ
iudā ⁊ in hierusalē in peccato suo. ⁊ misit
ἰούδαν καὶ ἐπὶ ἱερουσαλὴμ ἐν τῇ πλημμελείᾳ αὐτῶν. καὶ ἀπέστειλε
dñs ad eos pphetas vt cōuerterēt eos ad dñm. ⁊ ptestaban
κς πρὸς αὐτοὺς προφήτας ἐπιστρέψαι αὐτοὺς πρὸς κν. καὶ διεμαρτύραν
tur eis: ⁊ nō audierūt. ⁊ spiritus dei induit zacha
το αὐτοῖς, καὶ οὐκ ἤκουσαν. καὶ πνεῦμα θεοῦ ἐνέδυσε τὸν ζαχα
riā filiū ioiade sacerdotis: ⁊ stetit supra pplm: ⁊ dixit e
ρίαν τὸν τοῦ ἰωιαδὲ τοῦ ἱερέως, καὶ ἀνέστη ἐπάνω τοῦ λαοῦ, καὶ εἶπεν αὐ
is: hec dixit dñs: quare vos transgredimini precepta
τοῖς, τάδε λέγει κύριος, ἵνα τί ὑμεῖς παραπορεύεσθε τὰς ἐντολὰς

dñi: τ nõ pſperieritis: qm dereliquiſtis dñm: τ
κυ, καὶ οὐκ εὐοδωθήσεσθε, ὅτι ἐγκατελίπετε τὸν κν, καὶ
derelinquet vos. τ ſurrexerũt cõtra eũ: τ lapidaue
ἐγκαταλείψει ὑμᾶς. καὶ ἐπέθεντο αὐτῷ, καὶ ἐλιθοβόλησ
F runt eũ lapidibus p pceptũ ioas regis in atrio dom⁹
αν αὐτὸν λίθοις διὰ ἐντολῆς ἰωὰς τοῦ βασιλέως ἐν αὐλῇ οἴκου
dñi: τ nõ ẽ recordat⁹ ioas rex mĩe quã fecit
κυ, καὶ οὐκ ἐμνήσθη ἰωὰς ὁ βασιλεὺς τοῦ ἐλέους οὗ ἐποίησεν
ioiade pater illius ſecum: τ interfecit filiũ eius.
ἰωιαδὲ ὁ πατὴρ αὐτοῦ μετ' αὐτοῦ, καὶ ἐθανάτωσε τὸν υἱὸν αὐτοῦ.
cũ aũt moriebatur: dixit: videat dñs τ iudicet. τ factũ eſt in
ὡς δὲ ἀπέθνησκεν, εἶπεν, ἴδοι κς καὶ κρινάτω. καὶ ἐγένετο εἰς
finem anni: aſcendit cõtra ioas exercitus ſyrie:
συντέλειαν τοῦ ἐνιαυτοῦ, ἀνέβη ἐπὶ τὸν ἰωὰς δύναμις συρίας,
τ venerũt in iudam τ in hieruſalem: τ interfecerũt
καὶ ἦλθον ἐπὶ ἰούδαν καὶ ἐπὶ ἱερουσαλήμ, καὶ διέφθειραν
omnes pñcipes populi de populo: τ vniuerſa
πάντας τοὺς ἄρχοντας τοῦ λαοῦ ἐκ τοῦ λαοῦ, καὶ πάντα τὰ
ſpolia eorum miſerunt regi damaſci: qm in
σκῦλα αὐτῶν ἀπέστειλαν τῷ βασιλεῖ δαμασκοῦ, ὅτι ἐν
paucis viris venerãt exercitus ſyrie. τ dñs tradi
ὀλίγοις ἀνδράσιν ἦλθον δυνάμεις συρίας. καὶ ὁ κς παρέδω
dit in manibus eorũ exercitũ multũ nimis. qm de
κεν εἰς τὰς χεῖρας αὐτῶν δύναμιν πολλὴν σφόδρα, ὅτι ἐγ
reliquerũt dñz deũ patrũ ſuoꝝ. τ cum ioas
κατέλιπον κν τὸν θεὸν τῶν πατέρων αὐτῶν. καὶ μετὰ ἰωὰς
fecerunt iudicia: τ poſtq̃ abierunt ipſi ab eo:
ἐποίησαν κρίματα, καὶ μετὰ τὸ ἀπελθεῖν αὐτοὺς ἀπ' αὐτοῦ,
G reliq̃runt eũ in egritudĩe magna. τ ſurrexerũt cõtra io
κατέλιπον αὐτὸν ἐν ἀρρωστίᾳ μεγάλῃ. καὶ ἐπέθεντο τῷ ἰω
as ſerui ſui in ſanguine filiorũ ioiade ſacerdotis: τ
ὰς οἱ παῖδες αὐτοῦ ἐν αἵμασι τῶν υἱῶν ἰωιαδὲ τοῦ ἱερέως, καὶ
interfecerũt eum in lecto ſuo τ mortuus ẽ. τ
ἐθανάτωσαν αὐτὸν ἐπὶ τῆς κλίνης αὐτοῦ καὶ ἀπέθανεν. καὶ
ſepelierũt eũ in ciuitate dauid: τ nõ ſepelierũt eũ i ſepul
ἔθαψαν αὐτὸν ἐν πόλει δαυίδ, καὶ οὐκ ἔθαψαν αὐτὸν ἐν τά
chris regum. τ q̃ inſurrexerũt cõtra eũ: zabad filius
φῳ τῶν βασιλέων. καὶ οἱ ἐπιθέμενοι ἐπ' αὐτὸν ζαβὰδ υἱὸς
ſamaath ammanitidis: τ iozabed fili⁹ ſamarith
σαμαὰθ τῆς ἀμμανίτιδος, καὶ ἰωζαβὲδ υἱὸς σαμαρὶθ τῆς
moabitidis: τ filii eius: τ plures aſſumptiões cõtra eũ.
μωαβίτιδος, καὶ υἱοὶ αὐτοῦ, καὶ πλεῖστα λήμματα κατ' αὐτοῦ.
τ fundamentũ dom⁹ dei: τ reliq̃ ecce ſũt ſcri
καὶ θεμελίωσις οἴκου τοῦ θεοῦ, καὶ τὰ λοιπὰ ἰδού εἰσι γε
pta in ſcriptura libri regum: τ re
γραμμένα ἐπὶ τὴν γραφὴν βιβλίου τῶν βασιλέων, καὶ ἐβα
gnauit ameſias filius eius p eo.
σίλευσεν ἀμεσίας υἱὸς αὐτοῦ ἀντ' αὐτοῦ. Ca.25.

Filius exñs viginti τ q̃nq; annoꝝ ameſias cũ
Υἱὸς ὢν εἴκοσι καὶ πέντε ἐτῶν ἀμεσίας ἐν
regnaret ipſe. τ viginti τ nouẽ ãnis re
τῷ βασιλεύειν αὐτόν. καὶ εἴκοσι καὶ ἐννέα ἔτη ἐβα
gnauit in hierũ: τ nomẽ matri ei⁹ iodain ex hieruſa
σίλευσεν ἐν ἱερουσαλήμ, καὶ ὄνομα τῇ μητρὶ αὐτοῦ ἰωαδὶν ἐξ ἱερουσα
lem. τ fecit rectũ corã dño: ſed nõ in corde pfecto.
λήμ. καὶ ἐποίησε τὸ εὐθὲς ἐνώπιον κυ, ἀλλ' οὐκ ἐν καρδίᾳ πλήρει.
τ factũ ẽ poſtq̃ firmatũ fuit regnũ ei⁹ in manu eius: τ interfecit
καὶ ἐγένετο ὡς κατέστη ἡ βασιλεία αὐτοῦ ἐν χειρὶ αὐτοῦ, καὶ ἐθανάτωσεν
ſeruos ſuos q̃ interfecerãt regem patrẽ ſuũ: τ
τοὺς παῖδας αὐτοῦ τοὺς φονεύσαντας τὸν βασιλέα τὸν πατέρα αὐτοῦ, καὶ
filios eorũ nõ interfecit ſecundũ fedus legis dñi: ſicut
τοὺς υἱοὺς αὐτῶν οὐκ ἀπέκτεινε κατὰ τὴν διαθήκην τοῦ νόμου κυ, καθὼς
ſcriptum ẽ in lege moyſi: ſicut pcepit dñs dicens: nõ morientur
γέγραπται ἐν νόμῳ μωυσῆ, ὡς ἐνετείλατο κς λέγων, οὐκ ἀποθανοῦν
patres p filiis: τ filii nõ morientur p prib⁹: ſꝫ vnuſ
ται πατέρες ὑπὲρ τέκνων καὶ υἱοὶ οὐκ ἀποθανοῦνται ὑπὲρ πατέρων, ἀλλ' ἢ ἕ
q̃ſq; in pctõ ſuo morietur. τ cõgregauit ameſias domũ
καστος ἐν τῇ ἁμαρτίᾳ αὐτοῦ ἀποθανεῖται. καὶ συνήγαγεν ἀμεσίας τὸν οἶκον
iuda: τ cõſtituit eos p domos familiarũ eorum in tribunos τ
ἰούδα καὶ ἔστησεν αὐτοὺς κατ' οἴκους πατριῶν αὐτῶν εἰς χιλιάρχους καὶ
cẽturiones in vniuerſo iuda τ beniamin. τ recenſuit eos
ἑκατοντάρχους ἐν παντὶ ἰούδα καὶ βενιαμίν. καὶ ἐπεσκέψατο αὐτοὺς

dñi qd vobis nõ pderit: & dereliquiſtis dñm vt derelinqueret vos. Qui congregati aduerſus eũ miſerunt lapides iuxta regis imperiũ in atrio dom⁹ dñi. Et nõ eſt recordat⁹ ioas rex miſericordie quã fecerat ioiada pater illi⁹ secũ: ſed interfecit filiũ ei⁹. Qui cũ moreretur ait. Videat dñs & reqrat. Cũq; euolut⁹ eſſet annus aſcẽdit cõtra eũ exercit⁹ ſyrie venitq; in iudã & hieruſalẽ & interfecit cũctos pñcipes ppli: atq; vniuerſam predã miſerunt regi in damaſcũ. Et certe cũ pmodic⁹ veniſſet numerus ſyrorum: tradidit dñs in manib⁹ eorũ infinitã multitudinẽ eo q dereliqſſet dñz deũ patrũ ſuorum. In ioas qq; ignominioſa exercuere iudicia: & abeuntes dimiſerũt eũ in lãguorib⁹ magnis. Surrexerũt aũt cõtra eũ ſerui ſui in vltionẽ ſanguinis filii ioiade ſacerdotis & occiderunt eũ in lectulo ſuo & mortu⁹ eſt: ſepelierũtq; eũ in ciuitate dd ſed non in ſepulchris regũ. Inſidiati vero ſũt ei zabath filius ſemath ãmanitidis: & ioſabath fili⁹ ſemarith moabitidis. Porro filii ei⁹ ac ſũma pecunie que adunata fuerat ſub eo: & inſtauratio dom⁹ dei ſcripta ſũt diligenti⁹ in libro regũ. Regnauit aũt amaſias filius eius pro eo. 25.

Viginti quinq; annorũ erat amaſias cum regnare cepiſſet & viginti nouẽ ãnis regnauit in hierũ. Nomẽ mřis ei⁹ ioiadẽ de hierũ. Fecit q; bonũ i cõſpectu dñi verũtñ nõ in corde pfecto. Cũq; roboratũ ſibi videret iperiũ iugulauit ſeruos q occiderãt regẽ patrẽ ſuũ: ſed filios eorũ nõ iterfecit: ſicut ſcriptũ eſt in libro legis moyſi: vbi pcepit dñs dicẽs. Nõ occidẽtur patres p filiis: neq; filii p patrib⁹ ſuis: ſed vnuſquiſq; in ſuo pcõ morietur. Cõgregauit igitur amaſias iudã: & cõſtituit eos p familias: tribunoſq; & cẽturiões in vniuerſo iuda & bẽiami & recẽſuit

יְהוָה וְלֹא תַצְלִיחוּ כִּי עֲזַבְתֶּם אֶת צלח
יְהוָה וַיַּעֲזֹב אֶתְכֶם׃ וַיִּקְשְׁרוּ עָלָיו עזב קשר
וַיִּרְגְּמֻהוּ אֶבֶן בְּמִצְוַת הַמֶּלֶךְ בַּחֲצַר בֵּית רגם
יְהוָה׃ וְלֹא זָכַר יוֹאָשׁ הַמֶּלֶךְ הַחֶסֶד
אֲשֶׁר עָשָׂה יְהוֹיָדָע אָבִיו עִמּוֹ וַיַּהֲרֹג הרג
אֶת בְּנוֹ וּכְמוֹתוֹ אָמַר יֵרֶא יְהוָה וְיִדְרֹשׁ׃ ראה
וַיְהִי לִתְקוּפַת הַשָּׁנָה עָלָה עָלָיו חֵיל דרש היה
אֲרָם וַיָּבֹאוּ אֶל יְהוּדָה וִירוּשָׁלַ͏ִם קוף בוא
וַיַּשְׁחִיתוּ אֶת כָּל שָׂרֵי הָעָם מֵעָם וְכָל שחת שור
שְׁלָלָם שִׁלְּחוּ לְמֶלֶךְ דַּרְמָשֶׂק׃ כִּי
בְּמִצְעַר אֲנָשִׁים בָּאוּ חֵיל אֲרָם צער בוא
וַיהוָה נָתַן בְּיָדָם חַיִל לָרֹב מְאֹד כִּי
עָזְבוּ אֶת יְהוָה אֱלֹהֵי אֲבוֹתֵיהֶם וְאֶת
יוֹאָשׁ עָשׂוּ שְׁפָטִים׃ וּבְלֶכְתָּם מִמֶּנּוּ כִּי עשה הלך
עָזְבוּ אֹתוֹ בְּמַחֲלֻיִים רַבִּים הִתְקַשְּׁרוּ חלה רבב
עָלָיו עֲבָדָיו בִּדְמֵי בְּנֵי יְהוֹיָדָע הַכֹּהֵן קשר
וַיַּהַרְגֻהוּ עַל מִטָּתוֹ וַיָּמֹת וַיִּקְבְּרֻהוּ בְּעִיר הרג נטה
דָּוִיד וְלֹא קְבָרֻהוּ בְּקִבְרוֹת הַמְּלָכִים׃ מות קבר
וְאֵלֶּה הַמִּתְקַשְּׁרִים עָלָיו זָבָד בֶּן שִׁמְעָת
הָעַמּוֹנִית וִיהוֹזָבָד בֶּן שִׁמְרִית הַמּוֹאָבִית׃
וּבָנָיו יִרֶב הַמַּשָּׂא עָלָיו וִיסוֹד בֵּית נשא יסד
הָאֱלֹהִים הִנָּם כְּתוּבִים עַל מִדְרַשׁ סֵפֶר הנה כתב
הַמְּלָכִים וַיִּמְלֹךְ אֲמַצְיָהוּ בְנוֹ תַּחְתָּיו׃ דרש מלך
בֶּן עֶשְׂרִים וְחָמֵשׁ שָׁנָה מָלַךְ Cap.xxv.
אֲמַצְיָהוּ וְעֶשְׂרִים וָתֵשַׁע שָׁנָה
מָלַךְ בִּירוּשָׁלָ͏ִם וְשֵׁם אִמּוֹ יְהוֹעַדָּן
מִירוּשָׁלָ͏ִם׃ וַיַּעַשׂ הַיָּשָׁר בְּעֵינֵי יְהוָה היה
רַק לֹא בְּלֵבָב שָׁלֵם׃ וַיְהִי כַּאֲשֶׁר מלך הרג
חָזְקָה הַמַּמְלָכָה עָלָיו וַיַּהֲרֹג אֶת נכה
עֲבָדָיו הַמַּכִּים אֶת הַמֶּלֶךְ אָבִיו׃ וְאֶת מות כתב
בְּנֵיהֶם לֹא הֵמִית כִּי כַכָּתוּב בַּתּוֹרָה ירה
בְּסֵפֶר מֹשֶׁה אֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה לֵאמֹר לֹא
יָמוּתוּ אָבוֹת עַל בָּנִים וּבָנִים לֹא
יָמוּתוּ עַל אָבוֹת כִּי אִישׁ בְּחֶטְאוֹ יָמוּתוּ׃ קבץ עמד
וַיִּקְבֹּץ אֲמַצְיָהוּ אֶת יְהוּדָה וַיַּעֲמִידֵם שור
לְבֵית אָבוֹת לְשָׂרֵי הָאֲלָפִים וּלְשָׂרֵי מאה פקד
הַמֵּאוֹת לְכָל יְהוּדָה וּבִנְיָמִן וַיִּפְקְדֵם

למבן עשרים שנה ולמעלה וימצאם עלה מצא
שלש מאות אלף בחור יוצא צבא בחר
אחז רמח וצנה: וישכר מישראל צנן שכר
מאה אלף גבור חיל במאה ככר כסף: גבר
ואיש האלהים בא אליו לאמר בוא
המלך אל יבוא עמך צבא ישראל כי
אין יהוה עם ישראל כל בני אפרים:
כי אם בא אתה עשה חזק למלחמה לחם
יכשילך האלהים לפני אויב כי יש כח כשל פנה
באלהים לעזור ולהכשיל: ויאמר איב עזר
אמציהו לאיש האלהים ומה לעשות עשה
למאת הככר אשר נתתי לגדוד מאה נתן
ישראל ויאמר איש האלהים יש גדד
ליהוה לתת לך הרבה מזה: ויבדילם נתן רבה
בדל
אמציהו להגדוד אשר בא אליו מאפרים בוא
ללכת למקומם ויחר אפם מאד ילך קום
ביהודה וישובו למקומם בחרי אף: חרה שוב
ואמציהו התחזק וינהג את עמו וילך חזק נהג
גיא המלח ויך את בני שעיר עשרת נכה
אלפים: ועשרת אלפים חיים שבו חיה שבה
בני יהודה ויביאום לראש הסלע בוא
וישליכום מראש הסלע וכלם נבקעו: שלך בקע
ובני הגדוד אשר השיב אמציהו
מלכת עמו למלחמה ויפשטו בערי ילך לחם
יהודה משמרון ועד בית חורון ויכו פשט עיר
מהם שלשת אלפים ויבזו בזה נכה בזז
רבה: ויהי אחרי בוא אמציהו רבב היה
מהכות את אדומים ויבא את אלהי נכה בוא
בני שעיר ויעמידם לו לאלהים עמד
ולפניהם ישתחוה ולהם יקטר: ויחר פנה שחה
אף יהוה באמציהו וישלח אליו קטר שלח
נביא ויאמר לו למה דרשת את נבא
אלהי העם אשר לא הצילו את נצל
עמם מידך: ויהי בדברו אליו ויאמר היה
לו הליועץ למלך נתנוך חדל לך למה יעץ
יכוך ויחדל הנביא ויאמר ידעתי כי נכה חדל

a viginti annis sursum inuenitqȝ treceta milia iuuenū q egrederentur ad pugnā & tenerēt hastā et clypeū. Mercede quoqȝ conduxit de isrl' centū milia robustorū: centū talentis argēti. Venit aūt homo dei ad illū: & ait. O rex ne egrediatur tecū exercitus israel. Nō est enim dn̄s cū isrl' & cūctis filiis ephraim. Quod si putas in robore exercitus bella consistere: superari te faciet deus ab hostibus. Dei quippe est & adiuuare & in fugā cōuertere. Dixitqȝ amasias ad hominē dei. Quid ergo fiet de centum talentis que dedi militibus isrl'? Et respondit ei homo dei. Habet dominus vnde tibi dare possit multo his plura. Separauit itaqȝ amasias exercitū q venerat ad eū ex ephraī: vt reuerteretur in locū suū. At illi contra iudam vehementer irati: reuersi sunt in regionē suā. Porro amasias cōfidēter duxit populū suū: & abiit in vallē salinarū: percussitqȝ filios seyr decē milia. Et alia decē milia virorū ceperūt filii iuda: & adduxerūt ad p̄ruptū cuiusdā petre: precipitauerūtqȝ eos de sūmo in p̄ceps: qui vniuersi crepuerūt. At ille exercitus quē remiserat amasias ne secum iret ad p̄liū: diffusus est in ciuitatibus iuda: a samaria vsqȝ bethorō: & interfectis tribus milib⁹ diripuit predam magnā. Amasias quoqȝ post cedem idumeorum & allatos deos filiorū seyr: statuit illos in deos sibi & adorabat eos: & illis adolebat incensū. Quā obrem iratus dominus contra amasiā: misit ad illum prophetam qui diceret ei. Cur adorasti deos qui non liberauerunt pp'lm suū de manu tua? Cūqȝ hec ille loquēretur. Rn̄dit ei. Nū cōsiliarius regis es? Quiesce ne interficiam te. Discedensqȝ p̄pheta: scio inquit q

a viginti annis & supra: & inuenit eos trecē
ἀπὸ εἰκοσαετοῦς καὶ ἐπάνω, καὶ εὗρεν αὐτοὺς τριακο
ta milia potētiū q egrederentur in pugnam: q te
σίας χιλιάδας δυνατῶν ἐξερχομένων εἰς πόλεμον, κρα
nerent hastā & clypeū. & mercede cōduxit de israel
τοῦντων δόρυ καὶ θυρεόν. καὶ ἐμισθώσατο ἀπὸ Ἰσραὴλ
centum milia robustorum fortitudīe centū talētis argen
ἑκατὸν χιλιάδας δυνατῶν ἰσχύϊ ἑκατὸν ταλάντων ἀργυρί
ti. & homo dei venit ad eū dicēs: rex
ου. καὶ ἄνθρωπος τοῦ θεοῦ ἦλθε πρὸς αὐτὸν λέγων, βασιλεῦ
nō eat tecū exercitus israel: quia nō est do
μὴ πορευέσθω μετὰ σοῦ δύναμις Ἰσραὴλ, ὅτι οὐκ ἔστι κύ
minus cū israel cunctis filiis ephraim. quia si pu
ριος μετὰ Ἰσραὴλ πάντων τῶν υἱῶν Ἐφραίμ. ὅτι ἐὰν ὑπο C
tes p̄ualere in his in bello: in fu
λάβῃς τοῦ κατισχῦσαι ἐν τούτοις ἐν τῷ πολέμῳ, τρο
gā vertet dn̄s corā inimicis: quia est fortitudo
πώσεταί σε κύριος ἐναντίον τῶν ἐχθρῶν, ὅτι ἔστιν ἰσχὺς τῷ
dn̄o vt adiuuet & in fugā vertat. & dixit amesias
κυρίῳ τοῦ βοηθῆσαι καὶ τροπώσασθαι. καὶ εἶπεν Ἀμεσίας
homi dei: & quid faciam centū talen
τῷ ἀνθρώπῳ τοῦ θεοῦ, καὶ τί ποιήσω τοῖς ἑκατὸν ταλάν
tis q dedi exercitui israel? & dixit homo
τοις οἷς ἔδωκα τῇ δυνάμει Ἰσραήλ; καὶ εἶπεν ὁ ἄνθρωπος
dei: est dn̄o dare tibi plura his. & se
τοῦ θεοῦ, ἔστι τῷ κυρίῳ δοῦναί σοι πλείω τούτων. καὶ διε
parauit amesias exercitū q venit ad eum
χώρισεν Ἀμεσίας τὴν δύναμιν τὴν ἐλθοῦσαν πρὸς αὐτὸν
ab ephraim: vt abiret in locū suū. & irati
ἀπὸ Ἐφραίμ, ἀπελθεῖν εἰς τὸν τόπον αὐτῶν. καὶ ἐθυμώ
sunt furore suo valde cōtra iudā: & reuersi
θησαν τῇ ὀργῇ αὐτῶν σφόδρα ἐπὶ Ἰούδαν, καὶ ἐπέστρε
sunt in locū suū in ira furoris. & amesias con
ψαν εἰς τὸν τόπον αὐτῶν ἐν ὀργῇ θυμοῦ, καὶ Ἀμεσίας κα
fortat⁹ ē & accepit populū suū & iuit in
τίσχυσε καὶ παρέλαβε τὸν λαὸν αὐτοῦ καὶ ἐπορεύθη εἰς
vallem salinarū: & percussit illic filios
τὴν κοιλάδα τῶν ἁλῶν, καὶ ἐπάταξεν ἐκεῖ τοὺς υἱοὺς
seir decem milia. & decē milia ceperūt viuos
σηεὶρ δέκα χιλιάδας. καὶ δέκα χιλιάδας ἐζώγρησαν οἱ D
filii iuda: & attulerūt eos in sūmitatē p̄cipitii:
υἱοὶ Ἰούδα, καὶ ἔφερον αὐτοὺς ἐπὶ τὸ ἄκρον τοῦ κρημνοῦ,
& p̄cipitabant eos a sūmitate p̄cipitii:
καὶ κατεκρήμνιζον αὐτοὺς ἀπὸ τοῦ ἄκρου τοῦ κρημνοῦ,
& oēs interrupti sunt. & filii exercitus quos
καὶ πάντες διερρήγνυντο. καὶ οἱ υἱοὶ τῆς δυνάμεως οὓς
remiserat amesias ne irent cum ipso in pre
ἀπέστρεψεν Ἀμεσίας τοῦ μὴ πορευθῆναι μετ' αὐτοῦ εἰς πό
lium: impositi sunt in ciuitatibus iuda a samaria &
λεμον, ἐπέθεντο ἐπὶ τὰς πόλεις Ἰούδα ἀπὸ Σαμαρείας καὶ
vsqȝ ad bethoron. & percusserunt in eis tria milia:
ἕως Βαιθωρῶν. καὶ ἐπάταξαν ἐν αὐτοῖς τρεῖς χιλιάδας,
& spoliauerūt spolia multa. & factū est postqȝ venit
καὶ ἐσκύλευσαν σκῦλα πολλά. καὶ ἐγένετο μετὰ τὸ ἐλθεῖν
amesias q percussit idumeā: & intulit ad
Ἀμεσίαν πατάξαντα τὴν Ἰδουμαίαν, καὶ ἤνεγκε πρὸς
se deos filiorū seir: & cōstituit eos sibi in
ἑαυτὸν τοὺς θεοὺς υἱῶν σηείρ, καὶ ἔστησεν αὐτοὺς ἑαυτῷ εἰς
deos & in cōspectu eorū adorabat: & eis adolebat. &
θεούς καὶ ἐναντίον αὐτῶν προσεκύνει, καὶ αὐτοῖς ἔθυεν. καὶ
facta est ira dn̄i in amesiā: & misit ei p
ἐγένετο ὀργὴ κυρίου ἐπὶ Ἀμεσίαν, καὶ ἀπέστειλεν αὐτῷ προ
phetam: & dixit ei: quid quesiuisti deos populi: q E
φήτην, καὶ εἶπεν αὐτῷ, τί ἐζήτησας τοὺς θεοὺς τοῦ λαοῦ, οἳ
non liberauerūt populū suū de manu tua? & factū ē cū
οὐκ ἐξείλαντο τὸν λαὸν αὐτῶν ἐκ χειρός σου; καὶ ἐγένετο ἐν
loquēretur ipse ad eum: & dixit ei: nū cōsilia
τῷ λαλῆσαι αὐτὸν πρὸς αὐτόν, καὶ εἶπεν αὐτῷ, μὴ σύμβου
riū regis dedi te? attende tibiipsi: vt nō percu
λον τοῦ βασιλέως δέδωκά σε; πρόσεχε σεαυτῷ, ἵνα μὴ πα
tiant te. & tacuit p̄pheta. & dixit: cognoui q
τάξωσί σε. καὶ ἐσιώπησεν ὁ προφήτης. καὶ εἶπεν, ἔγνων ὅτι

consuluit dn̄s occidere te: q̄m fecisti hoc:
ἐβουλεύσατο κύριος τοῦ διαφθεῖραί σε, ὅτι ἐποίησας τοῦ
τ nō audiuisti cōsilium meū. τ cōsulu-
το, καὶ οὐκ ἤκουσας τῆς συμβουλίας μου. καὶ ἐβουλεύσα
4.Re. it amesias rex iuda: τ misit ad ioas
14.c. το ἀμεσίας βασιλεὺς ἰούδα, καὶ ἀπέστειλε πρὸς ἰωὰς
filiū ioachaz filiū iu regem israel: dicens: veni τ
υἱὸν ἰωάχαζ υἱὸν ἰοῦ βασιλέα ἰσραήλ, λέγων, δεῦρο καὶ
videamur faciebus. τ misit ioas rex isra
ὀφθῶμεν προσώποις. καὶ ἀπέστειλεν ἰωὰς βασιλεὺς ἰσρα
el ad amesiā regem iuda dicēs: carduus q̄
ὴλ πρὸς ἀμεσίαν βασιλέα ἰούδα λέγων, ὁ ἀκχοὺχ ὁ
in libano misit ad cedrum q̄ in liba
ἐν τῷ λιβάνῳ ἀπέστειλε πρὸς τὴν κέδρον τὴν ἐν τῷ λιβά
no dicens: da filiā tuam filio meo in vxo
νῳ λέγων, δὸς τὴν θυγατέρα σου τῷ υἱῷ μου εἰς γυναῖ
F rem: τ ecce ingredientur bestie agri q̄ in
κα, καὶ ἰδοὺ εἰσελεύσεται τὰ θηρία τοῦ ἀγροῦ τὰ ἐν τῷ
libano. τ venerunt bestie τ cōculcauerūt carduum.
λιβάνῳ. καὶ ἦλθε τὰ θηρία καὶ κατεπάτησε τὸν ἀκχούχ.
dixisti: ecce pcussi idumeā τ eleuat te
εἶπας, ἰδοὺ ἐπάταξα τὴν ἰδουμαίαν καὶ ἐπαίρει σε ἡ
cor tuū graue. τ nūc sede in domo tua: τ
καρδία σου ἡ βαρεῖα. καὶ νῦν κάθισον ἐν οἴκῳ σου, καὶ
quare cōiicis in malo: τ cadeo tu τ iudas
ἱνατί συμβάλλεις ἐν κακίᾳ, καὶ πέσῃ σὺ καὶ ἰούδας
tecum: τ nō audiuit amesias: q̄m a dn̄o
μετὰ σοῦ, καὶ οὐκ ἤκουσεν ἀμεσίας, ὅτι παρὰ κυρίου
factū est vt traderet eum in manus ioas: q̄m q̄si-
ἐγένετο τοῦ παραδοῦναι αὐτὸν εἰς χεῖρας ἰωάς, ὅτι ἐξε
uit deos edom. τ ascēdit ioas
ζήτησε τοὺς θεοὺς τῶν ἰδουμαίων. καὶ ἀνέβη ἰωὰς ὁ βα
rex israel: τ visi sunt adinuicē ipse τ ame
σιλεὺς ἰσραήλ, καὶ ὤφθησαν ἀλλήλοις αὐτὸς καὶ ἀμε
sias rex iuda in bethsames q̄ est iuda.
σίας βασιλεὺς ἰούδα ἐν βαιθσαμὺς ἥ ἐστι τοῦ ἰούδα.
τ corruit iudas ante faciem israel. τ
καὶ ἐτροπώθη ἰούδας κατὰ πρόσωπον ἰσραήλ. καὶ
fugit vnusq̄sq̄ in tabernaculū suū. τ ameſi
ἔφυγεν ἕκαστος εἰς τὸ σκήνωμα αὐτοῦ. καὶ τὸν ἀμεσί
am regem iuda filium ioas filii ochozie cepit
αν βασιλέα ἰούδα υἱὸν ἰωὰς υἱοῦ ὀχοζίου συνέλαβεν
ioas rex israel in bethsames: τ adduxit
ἰωὰς βασιλεὺς ἰσραὴλ ἐν βαιθσαμύς, καὶ εἰσήγαγεν
eum in hierusalem: τ destruxit a mu
αὐτὸν εἰς ἱερουσαλήμ, καὶ καθεῖλεν ἀπὸ τοῦ τεί
ro hierusalem a porta ephraim vsq̄ ad portam
χους ἱερουσαλὴμ ἀπὸ πύλης ἐφραῒμ ἕως πύλης
G anguli quadringētis cubitis. τ oē aurū
γωνίας τετρακοσίους πήχεις. καὶ πᾶν τὸ χρυσίον
τ argentum τ oīa vasa q̄ inuenta sūt
καὶ τὸ ἀργύριον καὶ πάντα τὰ σκεύη τὰ εὑρεθέντα
in domo dn̄i: τ q̄ apud obededdom τ
ἐν οἴκῳ κυρίου, καὶ τὰ παρὰ τῷ ὠβὴδ ἐδώμ καὶ
thesauros domus regis: τ filii
τοὺς θησαυροὺς οἴκου τοῦ βασιλέως, καὶ τοὺς υἱ-
os cōmixtorum cepit: τ reuersus est in sa
οὺς τῶν συμμίξεων ἔλαβεν, καὶ ἐπέστρεψεν εἰς σα-
mariam. τ vixit amesias filius ioas rex
μάρειαν. καὶ ἔζησεν ἀμεσίας ὁ τοῦ ἰωὰς βασιλεὺς
iuda postq̄ mortuus ē ioas filius ioachaz
ἰούδα μετὰ τὸ ἀποθανεῖν ἰωὰς τὸν τοῦ ἰωάχαζ βα
rex israel: q̄nq̄ τ decē annis. τ reliq
σιλέα ἰσραήλ, πέντε καὶ δέκα ἔτη. καὶ οἱ λοιποὶ
sermōes amasie primi τ nouissimi nonne scri-
λόγοι ἀμεσίου οἱ πρῶτοι καὶ οἱ ἔσχατοι οὐκ ἰδοὺ γε
pti sunt in libro regum iuda τ isra
γραμμένοι ἐπὶ βιβλίου βασιλέων ἰούδα καὶ ἰσρα-
el: τ in tempore
ήλ; καὶ ἐν τῷ καιρῷ

cogitauerit deus occidere te: qui et fecisti hoc malū: & insup nō acquieuisti consilio meo. Igitur amasias rex iuda inito pessimo cōsilio misit ad ioas filiū ioachaz filii iehu regem israel dicens. Veni videamus nos mutuo. At ille remisit nuncios dicens. Carduus qui est in libano: misit ad cedrum libani dicens. Da filiā tuam filio meo vxorem. Et ecce bestie que erant in silua libani trāsierunt & conculcauerunt carduū. Dixisti p̄cussi edō: et idcirco erigitur cor tuum in superbiam. Sede in domo tua. Cur malū aduersum te prouocas: vt cadas et tu et iudas tecum? Noluit autē audire amasias: eo q̄ dei esset volūtas vt traderetur in man⁹ hostiū p̄pter deos edom. Ascendit igitur ioas rex israel: & mutuos sibi prebuere conspectus. Amasias autem rex iuda erat in bethsames iude. Corruitq̄ iudas coram israel: & fugit in tabernacula sua. Porro amasiā regē iuda filiū ioas filii ioachaz cepit ioas rex israel in bethsames & adduxit in hierusalem destruxitq̄ murum ei⁹ a porta ephraim vsq̄ ad portā anguli quadringentis cubitis. Omne q̄q̄ aurū & argētū & vniuersa vasa q̄ repererat in domo dei: & apud obededō: in thesauris etiam domus regie: necnon & filios obsidū reduxit in samariā. Vixit autē amasias filius ioas rex iuda postq̄ mortu⁹ est ioas filius ioachaz rex israel quindeci annis. Reliqua aūt sermonū amasie priorum & nouissimorum scripta sunt in libro regū iuda et israel. Qui postq̄

יעץ אלהים להשחיתך כי עשית
זאת ולא שמעת לעצתי: ויועץ
אמציהו מלך יהודה וישלח אל
יואש בן יהואחז בן יהוא מלך
ישראל לאמר לך נתראה פנים:
וישלח יואש מלך ישראל אל
אמציהו מלך יהודה לאמר החוח
אשר בלבנון שלח אל הארז אשר
בלבנון לאמר תנה את בתך לבני
לאשה ותעבר חית השדה אשר
בלבנון ותרמס את החוח: אמרת
הנה הכית את אדום ונשאך לבך
להכביד עתה שבה בביתך למה
תתגרה ברעה ונפלת אתה ויהודה
עמך: ולא שמע אמציהו כי
מהאלהים היא למען תתם ביד כי
דרשו את אלהי אדום: ויעל יואש
מלך ישראל ויתראו פנים הוא
ואמציהו מלך יהודה בבית שמש
אשר ליהודה: וינגף יהודה לפני
ישראל וינסו איש לאהליו: ואת
אמציהו מלך יהודה בן יואש בן
יהואחז תפש יואש מלך ישראל
בבית שמש ויביאהו ירושלם
ויפרץ בחומת ירושלם משער
אפרים עד שער הפונה ארבע מאות
אמה: וכל הזהב והכסף ואת כל
הכלים הנמצאים בבית האלהים
עם עבד אדום ואת אוצרות בית
המלך ואת בני התערבות וישב
שמרון: ויחי אמציהו בן יואש מלך
יהודה אחרי מות יואש בן יהואחז
מלך ישראל חמש עשרה שנה:
ויתר דברי אמציהו הראשנים
והאחרונים הלא הנם כתובים על
ספר מלכי יהודה וישראל: ומעת

שחת עשה
רלך ראה
פנה
נתן בנה
איש עבר
רמס
נכה
כבד ישב
גרה רוע
נתן
עלה
ראה פנה
נגף
נוס
בוא
פרץ חמה
פנה רבע
מאה
כלה מצא
אצר
ערב שוב
חיה
הנה כתב

אשר סר אמציהו מאחרי יהוה סור
ויקשרו עליו קשר בירושלם וינס קשר נוס
לכישה וישלחו אחריו לכישה שלח
וימיתהו שם: וישאהו על הסוסים מות נשא
ויקברו אתו עם אבתיו בעיר יהודה: קבר
Ca.xxvj. ויקחו כל עם יהודה
את עזיהו והוא בן שש עשרה שנה לקח
וימליכו אתו תחת אביו אמציהו: מלך
הוא בנה את אילות וישיבה ליהודה שוב
אחרי שכב המלך עם אבתיו: בן
שש עשרה שנה עזיהו במלכו
וחמשים ושתים שנה מלך
בירושלם ושם אמו יכוליה מן
ירושלם: ויעש הישר בעיני יהוה עשה
ככל אשר עשה אמציהו אביו: ויהי היה
לדרש אלהים בימי זכריהו המבין יום בין
בראת האלהים ובימי דרשו את ראה
יהוה הצליחו האלהים: ויצא וילחם צלח לחם
בפלשתים ויפרץ את חומת גת פרץ חמה
ואת חומת יבנה ואת חומת אשדוד
ויבנה ערים באשדוד ובפלשתים: בנה עיר
ויעזרהו האלהים על פלשתים ועל עזר
הערביים הישבים בגור בעל
והמעונים: ויתנו העמונים מנחה נתן
לעזיהו וילך שמו עד לבוא מצרים
כי החזיק עד למעלה: ויבן עזיהו חזק עלה
מגדלים בירושלם על שער הפנה גדל
ועל שער הגיא ועל המקצוע קצע
ויחזקם: ויבן מגדלים במדבר ויחצב חזק דבר
ברות רבים כי מקנה רב היה לו חצב בור
ובשפלה ובמישור אכרים וכרמים רבב קנה ישר
בהרים ובכרמל כי אהב אדמה היה:
ויהי לעזיהו חיל עשי מלחמה יוצאי היה לחם
צבא לגדוד במספר פקדתם ביד יצא גדד
יעיאל הסופר ומעשיהו השוטר ספר שטר
על יד חנניהו משרי המלך: כל מספר שור ספר

recessit a domino: oooo oooooooooooooooooooo tetēderūt ei insidias in hierusalē. Cūq; fugisset lachis miserunt oooooo oooooooooooooooooooo et interfecerūt eum ibi: reportātesq; sup equos sepelierūt eū cū ptrib9 suis in ciuitate dd. 26.

OMnis autem populus iuda oooooooooo filium eius oziam annorum sedecim oooooooooo constituit regē p amasia patre suo. oooooooo Ipe edificauit ahilat: & restituit eā ditioni iude postq; dormiuit rex cū patribus suis. oooooooo Sedecim annorum erat ozias cū regnare cepisset & quinquaginta duobus annis regnauit oo in hierlm. Nomē matris eius iecelia de oooooo hierlm. Fecitq; qd erat rectū in oculis domini iuxta omnia q̄ fecerat amasias pater eius: & exquisiuit deū in dieb9 zacharie intelligentis & videntis deum. Cunq; requireret oooooooooo dnm direxit eū in omnibus. Deniq; egressus est & pugnauit contra philistiim & destruxit murū geth et murum iamnie murumq; azoti. oooooo Edificauit quoq; opida in azoto & philistiim: & adiuuit eum deus cōtra philistiim & contra arabes qui habitabāt in gurbaal oooooooooooooo et cōtra āmonitas. Appēdebātq; āmonite munera ozie: et diuulgatū est nomē eius vsq; ad introitū egypti ppter crebras victorias. Edificauitq; ozias turres in hierusalē: sup portā āguli: et sup portā vallis: & reliqs in eodē muri latere firmauitq; eas. Extruxitq; turres i solitudine et effodit cisternas plurimas eo q haberet multa pecora: tā in cāpestribus q̄ in heremi vastitate. Vineas qq; habuit & vinitores in mōtib9 et i carmelo: erat qppe homo agriculture deditus. Fuit āt exercit9 bellatorū ei9 q pcedebāt ad plia sub manu iehihel scribe: maasieq; doctoris: & sub manu ananie qui erat de ducibus regis. Omnisq; numerus ooo

quo recessit amesias a dño: cōuersa ē cōtra ipm cōiu
ὡ ἀπέστη ἀμεσίας ἀπὸ τοῦ κυρίου, συνεστράφη ἐπ᾽ αὐτὸν συ
ratio in hierusalem: ꝛ fugit in lachis: ꝛ mise
στρεμμὸς ἐν ἱερουσαλήμ, καὶ ἔφυγεν εἰς λαχεῖς, καὶ ἀπέ
runt post eū in lachis: ꝛ interfecerūt
στειλαν κατόπισθεν αὐτοῦ εἰς λαχεῖς, καὶ ἐθανάτωσαν
eum ibi. ꝛ reportauerūt eū sup equos: ꝛ sepe
αὐτὸν ἐκεῖ. καὶ ἀνέλαβον αὐτὸν ἐπὶ τῶν ἵππων, καὶ ἔθα
lierūt eum cum patribus suis in ciuitate dd.
ψαν αὐτὸν μετὰ τῶν πατέρων αὐτοῦ ἐν πόλει δαδ. Ca.26

ET accepit ois popul9 terre oziā: ꝛ ipse fili9 A
ΚΑὶ ἔλαβε πᾶς ὁ λαὸς τῆς γῆς ὀζίαν, καὶ αὐτὸς υἱὸς
sedecim annoꝝ: ꝛ cōstituerūt regē ipm p patre 4.Re.
ἑκκαίδεκα ἐτῶν, καὶ ἐβασίλευσαν αὐτὸν ἀντὶ τοῦ πατρὸς 4.c.
suo amesia. ipse edificauit ailath: ipse resti
αὐτοῦ ἀμεσίου. αὐτὸς ᾠκοδόμησε τὴν αἰλάθ, αὐτὸς ἐπέστρε
tuit ipsam iuda: postq̄ dormiuit rex cū
ψεν αὐτὴν τῷ ἰούδα, μετὰ τὸ κοιμηθῆναι τὸν βασιλέα με
patribus suis. filius sedecim annoꝝ ozias cū
τὰ τῶν πατέρων αὐτοῦ. υἱὸς ἑκκαίδεκα ἐτῶν ὁ ὀζίας ἐν
regnaret ipse. ꝛ quinquaginta ꝛ duob9 ānis 4.Re.
τῷ βασιλεύειν αὐτόν. καὶ πεντήκοντα καὶ δύο ἔτη 15.c.
regnauit in hierusalem: ꝛ nomen matri sue
ἐβασίλευσεν ἐν ἱερουσαλήμ, καὶ ὄνομα τῇ μητρὶ αὐτοῦ
iechelia ab hierlm. ꝛ fecit rectū corā
ἰεχελία ἀπὸ ἱερουσαλήμ. καὶ ἐποίησε τὸ εὐθὲς ἐνώπιον
dño iuxta oia q̄ fecit amesias pater e
κυρίου κατὰ πάντα ὅσα ἐποίησεν ἀμεσίας ὁ πατὴρ αὐ
ius. ꝛ fuit q̄rens dñm in diebus zacha
τοῦ. καὶ ἦν ἐκζητῶν τὸν κύριον ἐν ταῖς ἡμέραις ζαχαρί
rie intelligētis in visione dei: ꝛ in diebus
ου τοῦ συνιέντος ἐν ὁράσει θεοῦ, καὶ ἐν ταῖς ἡμέραις
suis q̄bus q̄siuit dñm: direxit cum dñs
αὐτοῦ ὡς ἐξεζήτησε τὸν κύριον, κατεύθυνεν αὐτὸν κύριος
deus. ꝛ egressus ē ozias ꝛ pugnauit cōtra phili
ὁ θεός. καὶ ἐξῆλθεν ὀζίας καὶ ἐπολέμησε πρὸς τοὺς ἀλλο
stii: ꝛ destruxit muros geth: ꝛ muros iab
φύλους, καὶ καθεῖλε τὰ τείχη γέθ, καὶ τὰ τείχη ἰαβ
na: ꝛ muros azoti. ꝛ edificauit ciuitates in
νά, καὶ τὰ τείχη ἀζώτου. καὶ ᾠκοδόμησε πόλεις ἐν
azoto: ꝛ in philistii. ꝛ adiuuit eum
ἀζώτῳ, καὶ ἐν τοῖς ἀλλοφύλοις. καὶ κατίσχυσεν αὐτὸν
dñs cōtra philistii ꝛ cōtra arabes
κύριος ἐπὶ τοὺς ἀλλοφύλους καὶ ἐπὶ τοὺς ἄραβας
q̄ hitabant in petra ꝛ cōtra mi
τοὺς κατοικοῦντας ἐπὶ τῆς πέτρας καὶ ἐπὶ τοὺς μι
neos. ꝛ dederūt minei dona ozie: ꝛ fuit B
ναίους. καὶ ἔδωκαν οἱ μιναῖοι δῶρα τῷ ὀζίᾳ, καὶ ἦν
nomē eius vsq; ad introitū egypti: q̄m preualu
τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἕως εἰσόδου αἰγύπτου, ὅτι κατίσχυ
it vsq; ad supra. ꝛ edificauit ozias turres in hie
σεν ἕως ἄνω. καὶ ᾠκοδόμησεν ὀζίας πύργους ἐν ἱε
rusalem: ꝛ sup portā anguli ꝛ sup por
ρουσαλήμ, καὶ ἐπὶ τὴν πύλην τῆς γωνίας καὶ ἐπὶ τὴν πύ
tā vallis ꝛ sup angulos: ꝛ firmauit e
λην τῆς φάραγγος καὶ ἐπὶ τῶν γωνιῶν, καὶ κατίσχυσεν αὐ
as. ꝛ edificauit turres in solitudie: ꝛ effodit
τάς. καὶ ᾠκοδόμησε πύργους ἐν τῇ ἐρήμῳ, καὶ ἐλατόμησε
cisternas multas: q̄m pecora multa fuerunt ei in pla
λάκκους πολλούς, ὅτι κτήνη πολλὰ ὑπῆρχεν αὐτῷ ἐν σε
nicie ꝛ in cāpestri. agricultores ꝛ vinitores in
φηλᾷ καὶ ἐν τῇ πεδινῇ. γεωργοὶ καὶ ἀμπελουργοὶ ἐν τοῖς
mōtib9 ꝛ in carmelo: q̄m vir agriculture dedit9 erat. ꝛ
ὄρεσιν καὶ ἐν τῷ καρμήλῳ, ὅτι ἀνὴρ φιλογεωργὸς ἦν. καὶ
fuerūt ozie exercitus faciētes bellum: ꝛ q̄ egrediebā
ἐγένετο τῷ ὀζίᾳ δυνάμεις ποιοῦσαι πόλεμον, καὶ ἐκπορευό
tur in aciē. ꝛ numerus cōsiderationis coꝝ
μεναι εἰς παράταξιν. καὶ ὁ ἀριθμὸς τῆς ἐπισκέψεως αὐτῶν
p manū ieiel scribe ꝛ maasie iudicis: ꝛ
διὰ χειρὸς ἰεϊὴλ τοῦ γραμματέως καὶ μαασίου τοῦ κριτοῦ, καὶ
p manū ananie successoris regis. ois numerus
διὰ χειρὸς ἀνανίου τοῦ διαδόχου τοῦ βασιλέως. πᾶς ἀριθμὸς

principũ familiarũ fortium in bellũ duo
τῶν ἀρχόντων τῶν πατριῶν τῶν δυνατῶν εἰς πόλεμον δισ-
milia sexcenti. & cũ eis exercitus bellatores
χίλιοι ἑξακόσιοι. καὶ μετ' αὐτῶν δυνάμεις πολεμικαὶ
trecenta milia & septẽ mille quingenti. hi
τριακόσιαι χιλιάδες καὶ ἑπτακισχίλιοι πεντακόσιοι. οὗ-
C facientes bellũ in potẽtia fortitudinis: ad auxiliãdũ
τοι οἱ ποιοῦντες πόλεμον ἐν δυνάμει ἰσχύος, βοηθῆσαι τῷ
regi cõtra aduersarios. & pparauit eis
βασιλεῖ ἐπὶ τοὺς ὑπεναντίους. καὶ ἡτοίμαζεν αὐτοῖς
ozias cũcto exercitui clypeos & hastas & ga-
ὀζίας πάσῃ τῇ δυνάμει θυρεοὺς καὶ δόρατα καὶ περικε-
leas & loricas & arcus & ad lapides fun-
φαλαίας καὶ θώρακας καὶ τόξα καὶ εἰς λίθους σφενδό-
das. & fecit ozias in hierusalẽ machinas fabri-
νας. καὶ ἐποίησεν ὀζίας ἐν ἱερουσαλὴμ μηχανὰς μεμηχα-
catas artificio vt esset in turribus & in
νευμένας λογισμοῖς τοῦ εἶναι ἐπὶ τῶν πύργων καὶ ἐπὶ
angulis: vt pcuterẽt sagittis & saxis grandibus. &
τῶν γωνιῶν, τοῦ βάλλειν βέλεσιν καὶ λίθοις μεγάλοις. καὶ
audita est preparatio eoꝝ vsqꝫ ad pcul: qm admirationi fuit
ἠκούσθη ἡ κατασκευὴ αὐτῶν ἕως πόρρω, ὅτι ἐθαυμαστώθη
vt adiuuaret vsqꝫ quo cõfortat⁹ est. & postꝙ roborat⁹ ẽ ozi
τοῦ βοηθηθῆναι ἕως οὗ κατίσχυσεν. καὶ ὡς κατίσχυσεν ὀζί-
as exaltatũ ẽ cor eius vt corrũperet. & iniqͤ fecit
ας ὑψώθη ἡ καρδία αὐτοῦ τοῦ διαφθεῖραι. καὶ ἠδίκησεν
in dño deo suo: & ingressus ẽ in tẽplũ dñi
ἐν κυρίῳ τῷ θεῷ αὐτοῦ, καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὸν ναὸν κυρίου
vt adoleret icẽsũ in altari thymiamatũ:
τοῦ θυμιᾶσαι ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον τῶν θυμιαμάτων,
& ingressus ẽ post ipsum azarias sacerdos: & cũ eo
καὶ εἰσῆλθεν ὀπίσω αὐτοῦ ἀζαρίας ὁ ἱερεύς, καὶ μετ' αὐ-
octoginta sacerdotes dñi filij fortitudinis: & resti-
τοῦ ὀγδοήκοντα ἱερεῖς κυρίου υἱοὶ δυνάμεως, καὶ ἐπέ-
terũt cõtra oziã regẽ: & dixerũt ei: nõ tibi ozia
στησαν ἐπὶ ὀζίαν τὸν βασιλέα, καὶ εἶπον αὐτῷ, οὐ σοὶ ὀζία
vt adoleas dño: sed sacerdotib⁹ filijs
τὸ θυμιᾶσαι τῷ κυρίῳ, ἀλλ' ἢ τοῖς ἱερεῦσι τοῖς υἱοῖς
aaron qui sctificati sunt vt adoleãt icẽsũ: egredere a
ἀαρὼν τοῖς ἡγιασμένοις τὸ θυμιᾶσαι, ἔξελθε ἀπὸ τοῦ
sanctuario: qm recessisti a dño & nõ erit tibi
ἁγιάσματος, ὅτι ἀπέστης ἀπὸ τοῦ κυρίου καὶ οὐκ ἔσται σοι
hoc in gl'iam a dño deo.. & iratus ẽ ozias:
τοῦτο εἰς δόξαν παρὰ κυρίου τοῦ θεοῦ. καὶ ἐθυμώθη ὀζίας,
& in manu sua thuribulũ ad adolendũ icẽsũ in
D καὶ ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ τὸ θυμιατήριον τοῦ θυμιᾶσαι ἐν τῷ
tẽplo. & cũ irat⁹ fuisset ipse cõtra sacerdotes: &
4.Re. ναῷ. καὶ ἐν τῷ θυμωθῆναι αὐτὸν πρὸς τοὺς ἱερεῖς, καὶ ἡ
15.B. lepra orta est in fronte eius in domo dñi
λέπρα ἀνέτειλεν ἐν τῷ μετώπῳ αὐτοῦ ἐν τῷ οἴκῳ κυρίου
coram sacerdotib⁹ supra altare thymia-
ἐναντίον τῶν ἱερέων ἐπάνω τοῦ θυσιαστηρίου τῶν θυμιαμά-
matũ. & cõuersus est in ipm azarias sacerdos prim⁹ &
των. καὶ ἐπέστρεψεν ἐπ' αὐτὸν ἀζαρίας ὁ ἱερεὺς ὁ πρῶτος καὶ
sacerdotes: & ecce ipse lepros⁹ in frõte sua. &
οἱ ἱερεῖς, καὶ ἰδοὺ αὐτὸς λεπρὸς ἐν τῷ μετώπῳ αὐτοῦ. καὶ
expulit eũ illinc: & enĩ ipse celerauit egre-
κατέσπασαν αὐτὸν ἐκεῖθεν, καὶ γὰρ αὐτὸς ἔσπευσεν ἐξελ-
di: qm redarguit eũ dñs. & fuit ozias rex le-
θεῖν, ὅτι ἤλεγξεν αὐτὸν ὁ κύριος. καὶ ἦν ὀζίας ὁ βασιλεὺς λε-
pros⁹ vsqꝫ ad diẽ mortis sue. & habitauit in domo
πρὸς ἕως ἡμέρας τῆς τελευτῆς αὐτοῦ. καὶ ἐκάθισεν ἐν οἴκῳ
separata leprosus: qm expuls⁹ fuit a domo dñi. & ioa-
ἀχχισὶθ λεπρός, ὅτι ἐξώσθη ἀπὸ οἴκου κυρίου. καὶ ἰωα-
thã fili⁹ eius in regno eius iudicãs ppl'm
θὰμ ὁ υἱὸς αὐτοῦ ἐπὶ τῆς βασιλείας αὐτοῦ κρίνων τὸν λαὸν
terre. & reliqui sermões ozie primi & nouissimi
τῆς γῆς. καὶ οἱ λοιποὶ λόγοι ὀζίου οἱ πρῶτοι καὶ οἱ ἔσχατοι
nõne sunt scripti ab esaia filio amos prophe-
οὐκ ἰδοὺ εἰσὶ γεγραμμένοι ἀπὸ ἠσαΐου υἱοῦ ἀμὼς τοῦ προφή-
ta: & dormiuit ozias cũ patrib⁹ suis & sepelierũt eum
του; καὶ ἐκοιμήθη ὀζίας μετὰ τῶν πατέρων αὐτοῦ καὶ ἔθαψαν αὐτὸν

principũ p familias suas virorũ fortiũ duorũ milium sexcentorũ: & sub eis vniuersus exercitus trecentorũ & septẽ milium quingẽtorũ: qui erant apti ad bella & p rege cõtra aduersarios dimicabãt. Prepauit quoqꝫ eis ozias.i. cũcto exercitui clypeos & hastas & galeas & loricas arcusqꝫ & fundas ad iaciẽdos lapides. & fecit in hierlm diuersi generis machinas qs i turribus collocauit: & in angulis murorũ vt mitterẽt sagittas & saxa grãdia. Egressumqꝫ est nomẽ ei⁹ procul: eo ꝙ auxiliaretur ei dñs & corroborasset illũ. Sed cũ roborat⁹ eẽt eleuatũ ẽ cor ei⁹ in iteritũ suũ & neglexit dñm deũ suũ: igressusqꝫ tẽplũ dñi: adolere voluit icẽsum sup altare thymiamatis. Statimqꝫ igressus post eũ azarias sacerdos: & cũ eo sacerdotes dñi octoginta viri fortissimi: restiterunt regi atqꝫ dixerunt. Non est tui officij ozia vt adoleas incẽsum dño sed sacerdotũ: hoc est filioꝝ aarõ q cõsecrati sũt ad huiuscemodi ministeriũ. Egredere de sctũario ne cõtẽpseris: qa nõ reputabitur tibi i gloriã hoc a dño deo. Iratusqꝫ ozias & tenẽs in manu thuribulũ vt adoleret incẽsũ minabatur sacerdotib⁹. Statimqꝫ orta ẽ lepꝛ in fronte ei⁹ corã sacerdotib⁹ i domo dñi sup altare thymiamatis. Cũqꝫ respexisset eũ azarias põtifex & oẽs reliq sacerdotes: viderũt leprã in frõte ei⁹: & festinato expulerũt eũ. Sed & ipẽ pterritus accelerauit egredi: eo ꝙ sensisset ilico plagã dñi. Fuit igitur ozias rex lepsus vsqꝫ ad diẽ mortis sue. Et hitauit i domo sepata: plen⁹ lepra ob quã eiect⁹ fuerat de domo dñi. Porro ioathã fili⁹ ei⁹ rexit domũ regis & iudicauit pplꝫ tre. Reliqͣ ãt smonũ ozie priorũ & nouissimorũ scripsit esaias fili⁹ amos ppheta. Dormiuitqꝫ ozias cum patribus suis: & sepelierunt eum

ראשי האבות לגבורי חיל אלפים | גבר
ושש מאות ועל ידם חיל צבא
שלש מאות אלף ושבעת אלפים
וחמש מאות עושי מלחמה בכח חיל | עשה לחם
לעזור למלך על האויב ויכן להם | כח עזר
עזיהו לכל הצבא מגנים ורמחים | איב כון
וכובעים ושרינות וקשתות ולאבני | כבע שרה
קלעים ויעש בירושלם חשבנות | עשה חשב
מחשבת חושב להיות על המגדלים | היה גדל
ועל הפנות לירוא בחצים ובאבנים | פנה ירה
גדלות ויצא שמו עד למרחוק כי | רחק
הפליא להעזר עד כי חזק וכחזקתו | פלא
גבה לבו עד להשחית וימעל ביהוה | שחת מעל
אלהיו ויבא אל היכל יהוה להקטיר | בוא היכל
על מזבח הקטרת ויבא אחריו | קטר זבח
עזריהו הכהן ועמו כהנים ליהוה
שמנים בני חיל ויעמדו על עזיהו | עמד
המלך ויאמרו לו לא לך עזיהו
להקטיר ליהוה כי לכהנים בני | קטר
אהרן המקדשים להקטיר צא מן | קדש יצא
המקדש כי מעלת ולא לך לכבוד | כבד
מיהוה אלהים ויזעף עזיהו ובידו | זעף
מקטרת להקטיר ובזעפו עם הכהנים | קטר
והצרעת זרחה במצחו לפני הכהנים | פנה
בבית יהוה מעל למזבח הקטרת
ויפן אליו עזריהו כהן הראש וכל | פנה
הכהנים והנה הוא מצרע במצחו | צרע
ויבהלוהו משם וגם הוא נדחף | בהל דחף
לצאת כי נגעו יהוה ויהי עזיהו | היה
המלך מצרע עד יום מותו וישב
בית החפשית מצרע כי נגזר | גזר
מבית יהוה ויותם בנו על בית
המלך שופט את עם הארץ ויתר | שפט
דברי עזיהו הראשנים והאחרנים
כתב ישעיהו בן אמוץ הנביא וישכב | נבא שכב
עזיהו עם אבתיו ויקברו אתו עם | קבר

אֲבֹתָיו בִּשְׂדֵה הַקְּבוּרָה אֲשֶׁר
לַמְּלָכִים כִּי אָמְרוּ מְצוֹרָע הוּא
וַיִּמְלֹךְ יוֹתָם בְּנוֹ תַּחְתָּיו׃ מָלַךְ
Cap.xxvij בֶּן עֶשְׂרִים וְחָמֵשׁ שָׁנָה יוֹתָם בְּמָלְכוֹ
וְשֵׁשׁ עֶשְׂרֵה שָׁנָה מָלַךְ בִּירוּשָׁלָם
וְשֵׁם אִמּוֹ יְרוּשָׁה בַּת צָדוֹק׃ וַיַּעַשׂ עָשָׂה
הַיָּשָׁר בְּעֵינֵי יְהוָה כְּכֹל אֲשֶׁר עָשָׂה
עֻזִּיָּהוּ אָבִיו רַק לֹא בָא אֶל הֵיכַל יְהוָה בּוֹא הֵיכַל
וְעוֹד הָעָם מַשְׁחִיתִים׃ הוּא בָּנָה אֶת שָׁחַת
שַׁעַר בֵּית יְהוָה הָעֶלְיוֹן וּבְחוֹמַת עָלָה חָמָה
הָעֹפֶל בָּנָה לָרֹב׃ וְעָרִים בָּנָה בְּהַר רָבַב עִיר
יְהוּדָה וּבֶחֳרָשִׁים בָּנָה בִּירָנִיּוֹת
וּמִגְדָּלִים׃ וְהוּא נִלְחַם עִם מֶלֶךְ בְּנֵי גָּדַל לָחַם
עַמּוֹן וַיֶּחֱזַק עֲלֵיהֶם וַיִּתְּנוּ לוֹ בְנֵי חָזַק
עַמּוֹן בַּשָּׁנָה הַהִיא מֵאָה כִּכַּר כֶּסֶף נָתַן
וַעֲשֶׂרֶת אֲלָפִים כֹּרִים חִטִּים כּוֹר חָנַט
וּשְׂעוֹרִים עֲשֶׂרֶת אֲלָפִים זֹאת שָׂעַר
הֵשִׁיבוּ לוֹ בְּנֵי עַמּוֹן וּבַשָּׁנָה הַשֵּׁנִית שׁוּב שָׁנָה
וְהַשְּׁלִשִׁית׃ וַיִּתְחַזֵּק יוֹתָם כִּי הֵכִין שָׁלַשׁ חָזַק
דְּרָכָיו לִפְנֵי יְהוָה אֱלֹהָיו׃ וְיֶתֶר דִּבְרֵי כּוּן
יוֹתָם וְכָל מִלְחֲמֹתָיו וּדְרָכָיו הִנָּם פָּנָה
כְּתוּבִים עַל סֵפֶר מַלְכֵי יִשְׂרָאֵל לָחַם הִנֵּה
וִיהוּדָה׃ בֶּן עֶשְׂרִים וְחָמֵשׁ שָׁנָה כָּתַב
הָיָה בְמָלְכוֹ וְשֵׁשׁ עֶשְׂרֵה שָׁנָה מָלַךְ
בִּירוּשָׁלָם׃ וַיִּשְׁכַּב יוֹתָם עִם אֲבֹתָיו שָׁכַב
וַיִּקְבְּרוּ אֹתוֹ בְּעִיר דָּוִיד וַיִּמְלֹךְ אָחָז קָבַר מָלַךְ
Ca.xxviij בְּנוֹ תַּחְתָּיו׃ בֶּן עֶשְׂרִים
שָׁנָה אָחָז בְּמָלְכוֹ וְשֵׁשׁ עֶשְׂרֵה שָׁנָה
מָלַךְ בִּירוּשָׁלָם וְלֹא עָשָׂה הַיָּשָׁר
בְּעֵינֵי יְהוָה כְּדָוִיד אָבִיו׃ וַיֵּלֶךְ בְּדַרְכֵי
מַלְכֵי יִשְׂרָאֵל וְגַם מַסֵּכוֹת עָשָׂה נָסַךְ
לַבְּעָלִים׃ וְהוּא הִקְטִיר בְּגֵיא בֶן הִנֹּם קָטַר
וַיַּבְעֵר אֶת בָּנָיו בָּאֵשׁ כְּתֹעֲבוֹת הַגּוֹיִם בָּעַר
אֲשֶׁר הוֹרִישׁ יְהוָה מִפְּנֵי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל׃ יָרַשׁ פָּנָה
וַיְזַבֵּחַ וַיְקַטֵּר בַּבָּמוֹת וְעַל הַגְּבָעוֹת זָבַח קָטַר
וְתַחַת כָּל עֵץ רַעֲנָן׃ וַיִּתְּנֵהוּ יְהוָה נָתַן

in agro regalium sepul
chrorum
eo quod esset leprosus.
regnauitqꝫ ioatham fi-
lius eius pro eo. 27.
Viginti quinqꝫ annorū
erat ioatham cū re-
gnare cepisset: & sedeci
ānis regnauit in hierl̄m.
Nomē mr̄is ei9 hierusa
filia sadoch. Fecitqꝫ
quod rectum erat corā
dño iuxta oia q̄ fecerat
ozias pr̄ su9: excepto q
nō ē igressus tēplū dñi
& adhuc populus delin
quebat. Ipse edificauit
portam domus domini
excelsam: & in muro
ophel multa cōstruxit.
Vrbes quoqꝫ edificauit in
montib9 iuda & in saltib9
castella
& turres. Ipse pugnauit
contra regem filiorum
ammon & vicit eum.
Dederuntqꝫ ei filii
ammō in tempore illo
centum talenta argenti
& decem milia choros
tritici: ac totidē choros
ordei. Hec
ei p̄buerūt filii ammon
in anno secundo
& tertio. Corroboratus
qꝫ est ioathā: eo quod dire-
xisset vias suas corā dño
deo suo. Reliqua aūt ser
monū ioatham & omēs
pugne eius & opera
scripta sunt in libro re-
gum israel
& iuda. Viginti quinqꝫ
annorum
erat cū regnare cepisset
& sedeci annis regnauit
in hierl̄m. Dormiuitqꝫ
ioatham cū pr̄ibus suis:
& sepelierūt eū i ciuitate
dauid: & regnauit achaz
fili9 eius pro eo. 28.
Viginti annorum
erat achaz cum re-
gnare cepisset: & sede-
cim ānis regnauit in hie
rusalē. Non fecit rectū
in cōspectu dñi: sicut dd̄
pr̄ ei9: sed ābulauit i viis
regum israel: insuper &
statuas fudit
baalim. Ipse est q adole
uit incēsū in valle bēnon
& lustrauit filios suos in
igne iuxta ritū gētium
quas interfecit dñs in
aduentu filiorum israel.
Sacrificabat quoqꝫ & thy-
miama succēdebat in ex
celsis & in collib9: & sub
oī ligno frōdoso. Tra-
diditqꝫ eum dominus

in agro sepulchri regum. quia dixerūt leprosus est.
ἐν ἀγρῷ τῆς ταφῆς τῶν βασιλέων· ὅτι εἶπαν λεπρός ἐστι.
⁊ regnauit ioathā filius eius pro eo.
καὶ ἐβασίλευσεν ἰωαθὰμ ὁ υἱὸς αὐτοῦ ἀντ' αὐτοῦ. Ca.27.
Filius existēs viginti ⁊ quinqꝫ annorū ioathā cū regna- A
Υἱὸς ὢν εἴκοσι καὶ πέντε ἐτῶν ἰωαθὰμ ἐν τῷ βασι- 4.Re.
ret ipē: ⁊ sedecim ānis regnauit in hierusa 16.a.
λεύειν αὐτόν, καὶ ἑκκαίδεκα ἔτη ἐβασίλευσεν ἐν ἱερουσα-
lem: ⁊ nomē matri eius hierusa filia sa-
λήμ, καὶ ὄνομα τῇ μητρὶ αὐτοῦ ἱερουσὰ θυγάτηρ σαδ-
duc. ⁊ fecit rectū coram dño: iuxta omnia
δούκ. καὶ ἐποίησε τὸ εὐθὲς ἐνώπιον κυρίου, κατὰ πάντα
que fecit ozias pater eius. verūtā ad tēplū do
ὅσα ἐποίησεν ὀζίας ὁ πατὴρ αὐτοῦ. πλὴν εἰς τὸν ναὸν κυ-
mini nūquā igressus ē: ⁊ adhuc populus corrūpebat. ipē edi
ρίου οὐκ εἰσῆλθε, καὶ ἔτι ὁ λαὸς κατεφθείρετο. αὐτὸς ᾠκο- B
ficauit portā domus dñi excelsā. ⁊ in muro
δόμησε τὴν πύλην οἴκου κυρίου τὴν ὑψηλήν. καὶ ἐν τῷ τείχει τοῦ
ophel edificauit in multitudinē: ⁊ vrbes edificauit in
ὀφὲλ ᾠκοδόμησεν εἰς πλῆθος, καὶ πόλεις ᾠκοδόμησεν ἐν
mōtibus iuda: ⁊ in saltibus edificauit ca-
τοῖς ὄρεσιν ἰούδα, καὶ ἐν τοῖς δρυμοῖς ᾠκοδόμησε βά-
stella ⁊ turres. ⁊ ipse pugnauit cū re-
ρεις καὶ πύργους. καὶ αὐτὸς ἐπολέμησε μετὰ τοῦ βα-
ge filiorū āmon: ⁊ p̄ualuit cōtra eū. ⁊ da-
σιλέως υἱῶν ἀμμών, καὶ κατίσχυσεν ἐπ' αὐτόν. καὶ ἐδί- C
bāt ei filij āmon p annū centū talenta
δουν αὐτῷ οἱ υἱοὶ ἀμμὼν κατ' ἐνιαυτὸν ἑκατὸν τάλαντα
argenti: ⁊ decē milia cororū tritici: ⁊ ordei
ἀργυρίου, καὶ δέκα χιλιάδας κόρων πυροῦ, καὶ κριθῶν
decē milia. hec offerebat ei rex filiorū
δέκα χιλιάδας. ταῦτα ἔφερεν αὐτῷ ὁ βασιλεὺς υἱῶν
ammon p annum: ⁊ in āno secundo ⁊
ἀμμὼν κατ' ἐνιαυτόν, καὶ ἐν τῷ ἔτει τῷ δευτέρῳ καὶ τῷ
tertio. ⁊ corroboratus ē ioathā quia p̄parauit vias su-
τρίτῳ. καὶ κατίσχυσεν ἰωαθὰν ὅτι ἡτοίμασε τὰς ὁδοὺς αὐ-
as corā dño deo suo. ⁊ reliqui sermo- D
τοῦ ἐναντίον κυρίου τοῦ θεοῦ αὐτοῦ. καὶ οἱ λοιποὶ λό-
nes ioathā ⁊ bellū ⁊ opera eius nōne
γοι ἰωαθὰμ καὶ ὁ πόλεμος καὶ αἱ πράξεις αὐτοῦ οὐκ ἰδοὺ
scripta sunt in libro regū israel ⁊ iuda? fi-
γέγραπται ἐπὶ βιβλίου βασιλέων ἰσραὴλ καὶ ἰούδα; υἱ-
lius viginti ⁊ quinque annorū fuit ioathā cū regnaret
ὸς εἴκοσι καὶ πέντε ἐτῶν ἦν ἰωαθὰμ ἐν τῷ βασιλεύειν
ipse. ⁊ sedecim ānis regnauit in hierusa-
αὐτόν. καὶ ἑκκαίδεκα ἔτη ἐβασίλευσεν ἐν ἱερουσα-
lem. ⁊ dormiuit ioathā cū patribus suis:
λήμ. καὶ ἐκοιμήθη ἰωαθὰμ μετὰ τῶν πατέρων αὐτοῦ,
⁊ sepultus ē in ciuitate dauid: ⁊ regnauit achaz fili-
καὶ ἐτάφη ἐν πόλει δαυίδ, καὶ ἐβασίλευσεν ἄχαζ υἱ-
us eius pro eo.
ὸς αὐτοῦ ἀντ' αὐτοῦ. Ca.28.
Filius viginti ānorū fuit achaz cū regnaret ipse: A
Υἱὸς εἴκοσι ἐτῶν ἦν ἄχαζ ἐν τῷ βασιλεύειν αὐτόν, 4.Re.
⁊ sedecim ānis regnauit in hierusalem. ⁊ 15.d.
καὶ ἑκκαίδεκα ἔτη ἐβασίλευσεν ἐν ἱερουσαλήμ. καὶ
nō fecit rectū coram dño: sicut dauid pa-
οὐκ ἐποίησε τὸ εὐθὲς ἐνώπιον κυρίου, ὡς δαυὶδ ὁ πα-
ter eius. ⁊ ābulauit sm̄ vias regū is-
τὴρ αὐτοῦ. καὶ ἐπορεύθη κατὰ τὰς ὁδοὺς βασιλέων ἰσ-
rael: ⁊ enī sculptilia fecit baalim: ⁊ sacrificauit
ραήλ, καὶ γὰρ γλυπτὰ ἐποίησε τοῖς βααλείμ, καὶ ἔθυεν
in valle benēnō: ⁊ lustrauit filios suos in igne iu-
ἐν φάραγγι βενεννόμ, καὶ διῆγε τὰ τέκνα αὐτοῦ ἐν πυρὶ κα-
xta abominationes gentiū: quas abstulit dñs a fa-
τὰ τὰ βδελύγματα τῶν ἐθνῶν, ὧν ἐξῆρε κύριος ἀπὸ προ-
cie filiorū israel. ⁊ adolebat in excelsis ⁊
σώπου υἱῶν ἰσραήλ. καὶ ἐθυμία ἐπὶ τῶν ὑψηλῶν καὶ
in domibus: ⁊ sub omni ligno frō-
ἐπὶ τῶν δωμάτων, καὶ ὑποκάτω παντὸς ξύλου ἀλ-
doso. ⁊ tradidit eū dominus
σώδους. καὶ παρέδωκεν αὐτὸν κύριος

deus eius in manu regis syrie: et percussit in eo:
ὁ θεὸς αὐτοῦ ἐν χειρὶ βασιλέως συρίας, καὶ ἐπάταξεν ἐν αὐ-
et cepit captiuitatē multā ex ipsis
τῷ, καὶ ᾐχμαλώτευσεν αἰχμαλωσίαν πολλὴν ἐξ αὐτῶν
et adduxit in damascū. et in manus regis
καὶ ἤγαγεν εἰς δαμασκόν. καὶ εἰς τὰς χεῖρας βασιλέ-
israel tradidit eū dñs: et percussit in eo
ως ἰσραὴλ παρέδωκεν αὐτὸν κύριος, καὶ ἐπάταξεν ἐν αὐ-
plaga grandi. et occidit phacee filius romelie
τῷ πληγὴν μεγάλην. καὶ ἀπέκτεινε φακεαὶ υἱὸς ῥομελίου
rex israel in iuda in vna die centū et viginti mi
βασιλεὺς ἰσραὴλ ἐν ἰούδα ἐν μιᾷ ἡμέρᾳ ἑκατὸν καὶ εἴκοσι χι-
lia virorū potentiū fortitudine: qm̄ reliquerunt ipsi
λιάδας ἀνδρῶν δυνατῶν ἰσχύϊ, ἐν τῷ καταλιπεῖν αὐτοὺς
dñm deū patrū suorū. et occidit zechri po
κν̄ τὸν θεὸν τῶν πατέρων αὐτῶν. καὶ ἀπέκτεινε ζεχρὶ ὁ δυ-
tens ex ephrai maassian filiū regis et
νατὸς τοῦ ἐφραῒμ τὸν μαασίαν τὸν υἱὸν τοῦ βασιλέως καὶ
B esricam ducē domus eius: et elcanan secū
τὸν ἐσρικὰμ ἡγούμενον τοῦ οἴκου αὐτοῦ, καὶ τὸν ἐλκανὰν τὸν δευ-
dū regis. et captiuos ceperunt filij israel de
τερον τοῦ βασιλέως. καὶ ᾐχμαλώτευσαν οἱ υἱοὶ ἰσραὴλ ἀπὸ
fratribus suis ducenta milia mulierū: et filis
τῶν ἀδελφῶν αὐτῶν διακοσίας χιλιάδας γυναικῶν, καὶ υἱ-
os et filias: et spolia multa spoliauerunt ex e
οὺς καὶ θυγατέρας, καὶ σκῦλα πολλὰ ἐσκύλευσαν ἐξ αὐ-
is et intulerūt spolia in samarian. et illic fuit pro
τῶν καὶ ἤνεγκαν τὰ σκῦλα εἰς σαμάρειαν. καὶ ἐκεῖ ἦν προ-
pheta dñi: oded nomē ei. et egressus est in occur
φήτης τοῦ κῡ, ὠδὴδ ὄνομα αὐτῷ. καὶ ἐξῆλθεν εἰς ἀπάντη-
sū exercitui venientiū in samariā. et dixit
σιν τῆς δυνάμεως τῶν ἐρχομένων εἰς σαμάρειαν. καὶ εἶπεν
eis: ecce ira dñi dei patrū vestrorū cōtra
αὐτοῖς, ἰδοὺ ὀργὴ κυρίου τοῦ θεοῦ τῶν πατέρων ὑμῶν ἐπὶ
iudā: et tradidit eos in manibus vestris:
τὸν ἰούδαν, καὶ παρέδωκεν αὐτοὺς εἰς τὰς χεῖρας ὑμῶν,
et occidistis in eis in ira: et vsque ad celos
καὶ ἀπεκτείνατε ἐν αὐτοῖς ἐν ὀργῇ, καὶ ἕως τῶν οὐρανῶν
peruenit. et nūc filios iuda et hierusalē vos di
ἔφθασε. καὶ νῦν τοὺς υἱοὺς ἰούδα καὶ ἱερουσαλὴμ ὑμεῖς λέ-
citis possidere in seruos et seruas: nōne sū
γετε κατακτήσασθαι εἰς δούλους καὶ δούλας, οὐκ ἰδοὺ εἰ-
vobiscū: vt testificer dño deo vestro: peccata
μὶ μεθ' ὑμῶν, μαρτυρῆσαι κυρίῳ τῷ θεῷ ὑμῶν, πλημμέλει-
vobiscū dño deo vestro: et nūc audite me et
αι μεθ' ὑμῶν κυρίῳ τῷ θεῷ ὑμῶν, καὶ νῦν ἀκούσατέ μου καὶ
reducite captiuitatē quā cepistis a
ἀποστρέψατε τὴν αἰχμαλωσίαν ἣν ᾐχμαλωτεύσατε ἀπὸ
fratribus vestris: qm̄ ira furoris dñi sup vos. et ste
τῶν ἀδελφῶν ὑμῶν, ὅτι ὀργὴ θυμοῦ κυρίου ἐφ' ὑμῖν. καὶ ἀνέ-
terūt principes a filijs ephrai azarias filius io
στησαν ἄρχοντες ἀπὸ τῶν υἱῶν ἐφραῒμ ἀζαρίας ὁ τοῦ ἰω-
nan: et barachias filius massalmoth: et ezecias filius
ὰν, καὶ βαραχίας ὁ τοῦ μασαλμὼθ, καὶ ἐζεκίας ὁ τοῦ
sellim: et amasias filius addi cōtra eos q̄ veniebāt
σελλείμ, καὶ ἀμασίας ὁ τοῦ ἀδδὶ ἐπὶ τοὺς ἐρχομένους
a bello. et dixerunt eis: non introduce
C ἀπὸ τοῦ πολέμου. καὶ εἶπον αὐτοῖς, οὐ μὴ εἰσαγάγη-
tis captiuitatē huc ad nos: qm̄ vt pecce
τε τὴν αἰχμαλωσίαν ὧδε πρὸς ἡμᾶς, ὅτι εἰς τὸ πλημ-
mus dño sup nos: vos dicitis adijci
μελῆσαι τῷ κυρίῳ ἐφ' ἡμᾶς, ὑμεῖς λέγετε προσθεῖναι
sup peccata nr̄a et sup ignorātiā nr̄am: qm̄
ἐπὶ τὰς ἁμαρτίας ἡμῶν καὶ ἐπὶ τὴν ἄγνοιαν ἡμῶν, ὅτι
multū peccatū nr̄m et ira furoris dñi in
πολλὴ ἡ ἁμαρτία ἡμῶν καὶ ὀργὴ θυμοῦ κυρίου ἐπὶ τὸν
israel. et dimiserūt bellatores captiuitatē et
ἰσραήλ. καὶ ἀφῆκαν οἱ πολεμισταὶ τὴν αἰχμαλωσίαν καὶ
spolia corā pricipibus et omni ec
τὰ σκῦλα ἐναντίον τῶν ἀρχόντων καὶ πάσης τῆς ἐκ-
clesia. et steterunt viri
κλησίας. καὶ ἀνέστησαν ἄνδρες

deus eius in manu regis syrie: qui percussit eū: magnāque p̄dā cepit de eius imperio: & adduxit in damascū. Manibus quoque regis israel traditus est & percussus plaga grandi. Occiditque phacee filius romelie de iuda centum viginti milia in die vno omnes viros bellatores: eo q̄ reliquissent dñm deum patrū suorū. Eodē tpe occidit zechri vir potens ex ephraim maasiam filium regis: & ezricam ducem domus eius & helchanā quoque secūdū a rege. Ceperuntque filii israel de fratribus suis ducenta milia mulierū puerorum & puellarū & infinitam predam: pertulerūtque eā in samariam. Ea tempestate erat ibi ppheta domini nomine oded qui egressus obuiā exercitui veniēti in samariam: dixit eis. Ecce iratus dominus deus patrū vr̄orū cōtra iudā tradidit eos in manibus vr̄is & occidistis eos atrociter: ita vt ad celū pertingeret vestra crudelitas. Insup filios iuda & hierusalem vultis vobis subiicere in seruos & ancillas: quod nequaq̄ facto opus est. Peccastis enim super hoc domino deo vestro. Sed audite consiliū meum & reducite captiuos quos adduxistis de fratribus vr̄is: quia magnus furor domini imminet vobis. Steteruntque itaque viri de principibus filiorum ephraim: azarias filius iohannan: barachias filius mosollamoth ezechias filius sellum: & amasias filius hadali: cōtra eos qui veniebāt de prelio: & dixerunt eis. Non introducetis huc captiuos: ne peccemus dño. Quare vultis adiicere sup pctā nr̄a: & vetera cumulare delicta? Grande quippe peccatum est & ira furoris dñi iminet sup isrl̄. Dimiserūtque viri israel bellatores predā & vniuersa q̄ ceperāt corā principibus & omni multitudine. Steterūtque viri

אלהיו ביד מלך ארם ויכו בו וישבו — נכה שבה
ממנו שביה גדולה ויביאו דרמשק — גדל בוא
וגם ביד מלך ישראל נתן ויך בו
מכה גדולה: ויהרג פקח בן רמליהו — הרג
ביהודה מאה ועשרים אלף ביום
אחד הכל בני חיל בעזבם את
יהוה אלהי אבותם: ויהרג זכרי
גבור אפרים את מעשיהו בן המלך — גבר
ואת עזריקם נגיד הבית ואת
אלקנה משנה המלך: וישבו בני — שנה
ישראל מאחיהם מאתים אלף נשים — מאה נשה
בנים ובנות וגם שלל רב בזזו
מהם ויביאו את השלל לשמרון: — בוא
ושם היה נביא ליהוה עדד שמו — נבא
ויצא לפני הצבא הבא לשמרון — פנה בוא
ויאמר להם הנה בחמת יהוה אלהי — אמר חמם
אבותיכם על יהודה נתנם בידכם
ותהרגו בם בזעף עד לשמים הגיע: — הרג נגע
ועתה בני יהודה וירושלם
אתם אמרים לכבש לעבדים
ולשפחות לכם הלא רק אתם — שפחה
עמכם אשמות ליהוה אלהיכם:
ועתה שמעוני והשיבו השביה — שוב שבה
אשר שביתם מאחיכם כי חרון — חרה
אף יהוה עליכם: ויקמו אנשים
מראשי בני אפרים עזריהו בן
יהוחנן ברכיהו בן משלמות
ויחזקיהו בן שלם ועמשא בן
חדלי על הבאים מן הצבא: ויאמרו — בוא אמר
להם לא תביאו את השביה הנה — בוא
כי לאשמת יהוה עלינו אתם
אמרים להסיף על חטאתנו ועל — יסף
אשמתינו כי רבה אשמה לנו — רבב
וחרון אף על ישראל: ויעזב החלוץ — עזב חלץ
את השביה ואת הבזה לפני — בזז פנה
השרים וכל הקהל: ויקמו האנשים — שור קום

אֲשֶׁר נִקְּבוּ בְשֵׁמוֹת וַיַּחֲזִיקוּ בַשִּׁבְיָה חָזַק
וְכָל מַעֲרֻמֵּיהֶם הִלְבִּישׁוּ מִן הַשָּׁלָל עָרַם לָבַשׁ
וַיַּלְבִּשׁוּם וַיַּנְעִלוּם וַיַּאֲכִלוּם וַיַּשְׁקוּם נָעַל אָכַל
וַיְסֻכוּם וַיְנַהֲלוּם בַּחֲמֹרִים לְכָל שָׁקָה סוּךְ
כּוֹשֵׁל וַיְבִיאוּם יְרֵחוֹ עִיר הַתְּמָרִים נָהַל כָּשַׁל
אֵצֶל אֲחֵיהֶם וַיָּשׁוּבוּ שֹׁמְרוֹן׃ בָּעֵת בוא
הַהִיא שָׁלַח הַמֶּלֶךְ אָחָז עַל מַלְכֵי שוב
אַשּׁוּר לַעְזֹר לוֹ׃ וְעוֹד אֲדוֹמִים בָּאוּ בוא
וַיַּכּוּ בִיהוּדָה וַיִּשְׁבּוּ שֶׁבִי׃ וּפְלִשְׁתִּים נָכָה שָׁבָה
פָּשְׁטוּ בְּעָרֵי הַשְּׁפֵלָה וְהַנֶּגֶב לִיהוּדָה עִיר
וַיִּלְכְּדוּ אֶת בֵּית שֶׁמֶשׁ וְאֶת אַיָּלוֹן לָכַד
וְאֶת הַגְּדֵרוֹת וְאֶת שׂוֹכוֹ וּבְנוֹתֶיהָ בָּנָה
וְאֶת תִּמְנָה וּבְנוֹתֶיהָ וְאֶת גִּמְזוֹ וְאֶת
בְּנֹתֶיהָ וַיֵּשְׁבוּ שָׁם׃ כִּי הִכְנִיעַ כָּנַע
יְהוָה אֶת יְהוּדָה בַּעֲבוּר אָחָז מֶלֶךְ עָבַר
יִשְׂרָאֵל כִּי הִפְרִיעַ בִּיהוּדָה וּמָעוֹל פָּרַע
מַעַל בַּיהוָה׃ וַיָּבֹא עָלָיו תִּלְּגַת בוא
פִּלְנְאֶסֶר מֶלֶךְ אַשּׁוּר וַיָּצַר לוֹ וְלֹא צור
חֲזָקוֹ׃ כִּי חָלַק אָחָז אֶת בֵּית יְהוָה
וְאֶת בֵּית הַמֶּלֶךְ וְהַשָּׂרִים וַיִּתֵּן לְמֶלֶךְ שׂוּר נָתַן
אַשּׁוּר וְלֹא לְעֶזְרָה לוֹ׃ וּבְעֵת הָצֵר צור
לוֹ וַיּוֹסֶף לִמְעוֹל בַּיהוָה הוּא הַמֶּלֶךְ יָסַף מָעַל
אָחָז׃ וַיִּזְבַּח לֵאלֹהֵי דַרְמֶשֶׂק הַמַּכִּים זָבַח נָכָה
בּוֹ וַיֹּאמֶר כִּי אֱלֹהֵי מַלְכֵי אֲרָם הֵם
מַעְזְרִים אוֹתָם לָהֶם אֲזַבֵּחַ וְיַעְזְרוּנִי עָזַר זָבַח
וְהֵם הָיוּ לוֹ לְהַכְשִׁילוֹ וּלְכָל יִשְׂרָאֵל׃ עָזַר הָיָה
וַיֶּאֱסֹף אָחָז אֶת כְּלֵי בֵית הָאֱלֹהִים כָּשַׁל אָסַף כָּלָה
וַיְקַצֵּץ אֶת כְּלֵי בֵית הָאֱלֹהִים וַיִּסְגֹּר קָצַץ סָגַר
אֶת דַּלְתוֹת בֵּית יְהוָה וַיַּעַשׂ לוֹ עָשָׂה
מִזְבְּחוֹת בְּכָל פִּנָּה בִּירוּשָׁלִָם׃ וּבְכָל זָבַח
עִיר וָעִיר לִיהוּדָה עָשָׂה בָמוֹת לְקַטֵּר בָּמָה
לֵאלֹהִים אֲחֵרִים וַיַּכְעֵס אֶת יְהוָה כָּעַס
אֱלֹהֵי אֲבֹתָיו׃ וְיֶתֶר דְּבָרָיו וְכָל
דְּרָכָיו הָרִאשֹׁנִים וְהָאַחֲרוֹנִים הִנָּם הִנֵּה
כְּתוּבִים עַל סֵפֶר מַלְכֵי יְהוּדָה כָּתַב
וְיִשְׂרָאֵל׃ וַיִּשְׁכַּב אָחָז עִם אֲבֹתָיו שָׁכַב

quos supra memorauimus & apprehendentes captiuos: omnes qui nudi erant vestierunt de spoliis. Cumque vestissent eos & calciassent: & refecissent cibo ac potu: vnxissentque ppter laborem & adhibuissent eis curam: quicunque ambulare non poterant: & erant imbecilli corpore imposuerunt eos iumentis: & adduxerunt eos hiericho ciuitatem palmarum ad fratres eorum: ipsique reuersi sunt in samariam. Tempore illo misit rex achaz ad regem assyriorum: postulans auxilium. Veneruntque idumei & percusserunt multos ex iuda: & ceperunt predam magnam. Philistii quoque diffusi sunt per vrbes campestres: & ad meridiem iuda: ceperuntque beth sames & ahilon & gadiroth socho quoque & thamnam & ganzo cum viculis suis: & habitauerunt in eis. Humiliauerat enim dominus iudam propter achaz regem iuda eo quod nudasset eum auxilio & contemptui habuisset dominum: adduxitque contra eum Theglatphalasar regem assyriorum qui & afflixit eum: & nullo resistente vastauit. Igitur achaz spoliata domo domini & domo regum ac principum: dedit regi assiriorum munera: & tamen nihil ei profuit. Insuper & tempore angustie sue auxit contemptum in dominum. Ipse per se rex achaz immolauit diis damasci victimas percussoribus suis: & dixit. Dii regum syrie auxiliantur eis quos ego placabo hostiis: & aderunt mihi: cum econtrario ipsi fuerint ruine ei & vniuerso israel. Direptis itaque achaz vasis domus dei atque confractis clausit ianuas templi domini & fecit sibi altaria in vniuersis angulis hierusalem. In omnibus quoque vrbibus iuda extruxit aras ad cremandum thus: atque ad iracundiam prouocauit dominum deum patrum suorum. Reliqua autem sermonum eius & omnium operum suorum priorum & nouissimorum scripta sunt in libro regum iuda & israel. Dormiuitque achaz cum patribus suis:

q vocati sunt in nominibus: & apprehenderunt captiui
οἱ ἐπικλήθησαν ἐν ὀνόμασι, καὶ ἀντελάβοντο τῆς αἰχμα
tate: & omnes nudos vestierunt de
λωσίας, καὶ πάντας τοὺς γυμνοὺς περιέβαλεν ἀπὸ τῶν
spoliis & induerunt eos & calciauerunt: & dederunt
σκύλων καὶ ἐνέδυσαν αὐτοὺς καὶ ὑπέδησαν, καὶ ἔδωκαν
eis vt comederent & biberent & vngerentur: & auxilio fue
αὐτοῖς τοῦ φαγεῖν καὶ πιεῖν καὶ ἀλείψασθαι, καὶ ἀντελάβον
runt eis in iumentis omni infirmo: & constituerunt
το αὐτῶν ἐν ὑποζυγίοις παντὸς ἀσθενοῦς. καὶ κατέστησαν
eos in hiericho ciuitatem palmarum ad fratres
αὐτοὺς εἰς ἱεριχὼ τὴν πόλιν τῶν φοινίκων πρὸς ἀδελφοὺς
eorum: & reuersi sunt in samariam. & in tempore il
αὐτῶν, καὶ ἀπέστρεψαν εἰς σαμάρειαν. καὶ ἐν τῷ καιρῷ ἐκεί
lo misit rex achaz ad regem assy
νῳ ἀπέστειλεν ὁ βασιλεὺς ἄχαζ πρὸς τὸν βασιλέα τῶν ἀσσυ
riorum vt auxiliaret ei. & in hoc anno & idu
ρίων τοῦ βοηθῆσαι αὐτῷ. καὶ ἐν τούτῳ τῷ ἔτει καὶ οἱ ἰδου
mei irruerunt & percusserunt in iuda: & cepe
μαῖοι ἐπέθεντο καὶ ἐπάταξαν ἐν ἰούδα, καὶ ᾐχμαλώ
runt captiuitatem. & philistini irruerunt in
τευσαν αἰχμαλωσίαν. καὶ οἱ ἀλλόφυλοι ἐπέθεντο ἐπὶ
vrbes campestris: & a meridie iuda:
τὰς πόλεις τῆς πεδινῆς, καὶ ἀπὸ λιβὸς τοῦ ἰούδα,
& ceperunt bethsames & ailon & gaderoth
καὶ ἔλαβον τὴν βαιθσαμὺς καὶ τὴν αἰλὼν καὶ τὴν γαδηρὼθ
& socchoth & vicos eius: & thamnam & D
καὶ τὴν σοκχὼθ καὶ τὰς κώμας αὐτῆς, καὶ τὴν θάμναν καὶ
vicos eius: & ganzo & vicos eius. &
τὰς κώμας αὐτῆς, καὶ τὴν γαμζὼ καὶ τὰς κώμας αὐτῆς. καὶ
habitauerunt illic: quoniam humiliauit dominus iudam propter
κατῴκησαν ἐκεῖ, ὅτι ἐταπείνωσε κύριος τὸν ἰούδαν διὰ
achaz regem iuda: quoniam nudauit in iuda:
τὸν ἄχαζ βασιλέα ἰούδα, ὅτι ἦν ἀπεκάλυψεν ἐν τῷ ἰούδα,
& rebellauit rebellione a domino. & venit contra achaz
καὶ ἀπέστη ἀποστασίᾳ ἀπὸ κυρίου. καὶ ἦλθεν ἐπὶ τὸν ἄχαζ
theglath phalsar rex assiriorum: & percussit eum.
θεγλὰθ φαλσὰρ βασιλεὺς ἀσσυρίων, καὶ ἐπάταξεν αὐτόν.
& cepit achaz que in domo domini & que in domo
καὶ ἔλαβεν ἄχαζ τὰ ἐν τῷ οἴκῳ κυρίου καὶ τὰ ἐν τῷ οἴκῳ τοῦ
regis & principum: & dedit regi
βασιλέως καὶ τῶν ἀρχόντων, καὶ ἔδωκε τῷ βασιλεῖ τῶν
assyriorum: & non in auxilium ei fuit: sed vt tribularet
ἀσσυρίων, καὶ οὐκ εἰς βοήθειαν αὐτῷ ἦν, ἀλλ᾽ ἢ τοῦ θλιβῆναι
ipse: & auxit achaz rebellionem a domino.
αὐτόν, καὶ προσέθηκεν ἄχαζ τοῦ ἀποστῆναι ἀπὸ κυρίου.
& dixit rex achaz: queram deos dama
καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς ἄχαζ, ἐκζητήσω τοὺς θεοὺς δαμα
sci percutientes me. & dixit: quoniam dei re
σκοῦ τοὺς τύπτοντάς με. καὶ εἶπεν, ὅτι οἱ θεοὶ βασι
gis syrie fortificant eos: igitur sacrificabo eis
λέως συρίας κατισχύουσιν αὐτούς, τοίνυν θύσω αὐτοῖς
& auxiliabuntur mihi. & fuerunt ei ipsi in scandalum
καὶ ἀντιλήψονταί μου. καὶ ἐγένοντο αὐτῷ αὐτοὶ εἰς σκῶλον
& omni israel. & abstulit achaz vasa domus domini
καὶ παντὶ ἰσραήλ. καὶ ἀπέστησεν ἄχαζ τὰ σκεύη οἴκου κυρίου
& fregit ea: & clausit achaz fores do
καὶ κατέκοψεν αὐτά, καὶ ἀπέκλεισεν ἄχαζ τὰς θύρας οἴ
mus domini. & fecit sibi altare in omni angulo
κου κυρίου. καὶ ἐποίησεν αὐτῷ θυσιαστήριον ἐν πάσῃ γωνίᾳ
in hierusalem & in omni vrbe: & in ciuitate iuda
ἐν ἱερουσαλὴμ καὶ ἐν πάσῃ πόλει, καὶ ἐν πόλει ἰούδα
fecerunt excelsa: ad adolendum diis alienis. & irrita
ἐποίησαν ὑψηλά, τοῦ θυμιᾶν θεοῖς ἀλλοτρίοις. καὶ παρώρ
uit dominum deum patrum suorum. & reliqui sermo
γισε κύριον τὸν θεὸν τῶν πατέρων αὐτοῦ. καὶ οἱ λοιποὶ λό
nes eius & opera eius prima & nouissima no
γοι αὐτοῦ καὶ αἱ πράξεις αὐτοῦ αἱ πρῶται καὶ ἔσχαται ἰδοὺ
ne sunt scripti in libro regum iuda &
ἰδοὺ εἰσὶ γεγραμμένοι ἐπὶ βιβλίου βασιλέων ἰούδα καὶ
israel: & dormiuit achaz cum patribus suis:
ἰσραήλ; καὶ ἐκοιμήθη ἄχαζ μετὰ τῶν πατέρων αὐτοῦ,

τ sepult⁹ ē in ciuitate dauid: τ nō attulerūt cū in
καὶ ἐτάφη ἐν πόλει δαυίδ, καὶ οὐκ ἤνεγκαν αὐτὸν εἰς
sepulchra regū israel: τ regnauit
τοὺς τάφους τῶν βασιλέων ἰσραήλ, καὶ ἐβασίλευσεν
ezecias fili⁹ eius pro eo.
ἐζεκίας υἱὸς αὐτοῦ ἀντ' αὐτοῦ. Ca. 29.
A Filius existēs viginti τ qnqз ānoꝝ ezecias cū regna-
Υἱὸς ὢν εἴκοσι καὶ πέντε ἐτῶν ἐζεκίας ἐν τῷ βασιλεύ-
4.Re. ret ipse: τ viginti τ nouē ānis regnauit in hieru
18.a. σαι αὐτόν, καὶ εἴκοσι καὶ ἐννέα ἔτη ἐβασίλευσεν ἐν ἱερου-
salē: τ nomē matri eius abia filia zacharie.
σαλήμ, καὶ ὄνομα τῇ μητρὶ αὐτοῦ ἀβία θυγάτηρ ζαχαρίου.
τ fecit ezecias rectū corā dño: iuxta omnia
καὶ ἐποίησεν ἐζεκίας τὸ εὐθὲς ἐνώπιον κυρίου, κατὰ πάντα
q̄ fecit dauid pater eius. τ factū est qñ stetit
ὅσα ἐποίησε δαυὶδ ὁ πατὴρ αὐτοῦ. καὶ ἐγένετο ἡνίκα ἔστη
ezecias in regno suo in mēse primo ape-
ἐζεκίας ἐπὶ τῆς βασιλείας αὐτοῦ ἐν τῷ μηνὶ τῷ πρώτῳ ἀνέῳ-
ruit valuas dom⁹ dñi: τ instaurauit eas. τ intro
ξε τὰς θύρας οἴκου κυρίου, καὶ ἐπεσκεύασεν αὐτάς. καὶ εἰσή-
duxit sacerdotes τ leuitas: τ cōstituit eos
γαγε τοὺς ἱερεῖς καὶ τοὺς λευίτας, καὶ κατέστησεν αὐτοὺς
in latus qđ ad orientē. τ dixit eis: audite
εἰς τὸ κλίτος τὸ πρὸς ἀνατολάς. καὶ εἶπεν αὐτοῖς, ἀκούσα-
me leuite: nūc sctificamini: τ sanctificate domū
τέ μου οἱ λευῖται, νῦν ἁγιάσθητε, καὶ ἁγιάσατε τὸν οἶκον
dñi dei patrū vestrorū: τ eijcite immundiciā
κυρίου τοῦ θεοῦ τῶν πατέρων ὑμῶν, καὶ ἐκβάλετε τὴν ἀκαθαρσί-
de sanctuarijs: qm̄ rebellauerūt patres nostri: τ fece
αν ἐκ τῶν ἁγίων, ὅτι ἀπέστησαν οἱ πατέρες ἡμῶν, καὶ ἐποί-
B rūt malū corā dño deo nostro: τ dereliquerunt
ησαν τὸ πονηρὸν ἐνώπιον κυρίου τοῦ θεοῦ ἡμῶν, καὶ ἐγκατέλιπον
eū: τ auerterūt faciē suā a tabernaculo
αὐτόν, καὶ ἀπέστρεψαν τὸ πρόσωπον αὐτῶν ἀπὸ τῆς σκηνῆς
dñi: τ dederūt ceruicē τ clauserunt hostia
κυρίου, καὶ ἔδωκαν αὐχένα καὶ ἀπέκλεισαν τὰς θύρας τοῦ
tēpli: et extinxerūt lucernas: τ thymiama nō adole-
ναοῦ, καὶ ἔσβεσαν τοὺς λύχνους, καὶ θυμίαμα οὐκ ἐθυμία-
uerūt: τ holocausta nō obtulerūt in sāctuario
σαν, καὶ ὁλοκαυτώματα οὐ προσήνεγκαν ἐν τῷ ἁγίῳ τῷ
deo israel. τ fuit ira dñi sup iudā τ hierusa-
θεῷ ἰσραήλ. καὶ ἐγένετο ὀργὴ κυρίου ἐπὶ ἰούδαν καὶ ἱερουσα-
lē. τ tradidit eos in cōmotionē τ in interitū τ
λήμ. καὶ ἔδωκεν αὐτοὺς εἰς ἔκστασιν καὶ εἰς ἀφανισμὸν καὶ
in sibilū: sicut vos cernitis oculis vris. τ ecce
εἰς συριγμόν, ὡς ὑμεῖς ὁρᾶτε τοῖς ὀφθαλμοῖς ὑμῶν. καὶ ἰδοὺ
corruerūt patres nri in gladio: τ filij nri τ fi-
πεπτώκασιν οἱ πατέρες ἡμῶν ἐν ῥομφαίᾳ, καὶ οἱ υἱοὶ ἡμῶν καὶ αἱ θυγατέ-
lie nre: τ vxores nre in captiuitate in terra nō sua.
ρες ἡμῶν, καὶ αἱ γυναῖκες ἡμῶν ἐν αἰχμαλωσίᾳ ἐν γῇ οὐχ ἑαυ-
causa huius fuit in corde meo vt disponā fe-
τῶν. ἕνεκεν τούτου ἐγένετο ἐπὶ καρδίας μου τοῦ διαθέσθαι δια-
dus dño deo israel: τ auertet a nobis irā
θήκην τῷ κυρίῳ θεῷ ἰσραήλ, καὶ ἀποστρέψει ἀφ' ἡμῶν τὴν ὀρ-
furoris sui. τ nūc nō relinquatis facere: qm̄ in vobis
γὴν τοῦ θυμοῦ αὐτοῦ. καὶ νῦν μὴ διαλίπητε ποιεῖν, ὅτι ἐν ὑμῖν
elegit dñs vt stetis corā eo ad ministrandū ei: τ
ἡρέτικε κύριος στῆναι ἐναντίον αὐτοῦ λειτουργεῖν αὐτῷ, καὶ
C sitis ei⁹ ministri τ adolētes incēsū. τ surrexerūt leui-
εἶναι αὐτοῦ λειτουργοὺς καὶ θυμιῶντας. καὶ ἀνέστησαν οἱ λευῖ-
te maath fili⁹ amesi τ ioel fili⁹ azarie de filijs ca
ται μαὰθ ὁ τοῦ ἀμασὶ καὶ ἰωὴλ ὁ τοῦ ἀζαρίου ἐκ τῶν υἱῶν κα-
ath. τ de filijs merari: cis fili⁹ abdi τ azarias fili⁹
άθ. καὶ ἐκ τῶν υἱῶν μεραρί, κὶς ὁ τοῦ ἀβδὶ καὶ ἀζαρίας ὁ τοῦ
ialeel. τ de filijs gerson: ioach filius zēmat τ o-
ἰαλαήλ. καὶ ἀπὸ τῶν υἱῶν γηρσών, ἰωὰχ ὁ τοῦ ζεμμὰθ καὶ ὠ-
daā filius ioach. τ de filijs elisaphan: sambri
δαὰν ὁ τοῦ ἰωάχ. καὶ ἀπὸ τῶν υἱῶν ἐλισαφάν, σαμβρὶ
τ hieiel. τ de filijs asaph: zacharias τ mat-
καὶ ἰειήλ. καὶ ἀπὸ τῶν υἱῶν ἀσάφ, ζαχαρίας καὶ ματ-
thanias. τ de filijs eman: hieiel τ semei.
θανίας. καὶ ἀπὸ τῶν υἱῶν αἱμάν, ἰιήλ καὶ σεμεΐ.

et sepelierūt eum in ciui
tate hierl̄m. Neqз enim
receperūt eum in sepul-
chra regū isrl̄. Regna-
uitqз ezechias filius eius
pro eo. 29.
IGitur ezechias re-
gnare cepit cū viginti
qnqз eēt ānoꝝ: & viginti
nouē annis regnauit in
hierl̄m. Nomē mr̄is ei⁹
abia filia zacharie fecit
qз qđ erat placitū in con
spectu dñi: iuxta oīa q̄
fecerat dauid pater ei⁹.
Ipso anno & mense
primo regni sui aperuit
valuas domus domini:
& instaurauit eas: addu-
xitqз sacerdotes atqз le-
uitas & cōgregauit eos
in plateā orīetalē: dixit-
qз ad eos Audite me leui
te & sanctificamini:
mundate domū domini
dei patrum vestrorum:
& auferte oēm immun
diciam de sanctuario.
Peccauerūt pr̄es nr̄i &
fecerūt malū in cōspectu
dñi dei nr̄i derelinqntes
eū: auerterūt facies suas
a tabernaculo dñi: & p̄-
buerūt dorsū: clauserūt
ostia q̄ erant in porticu
& extinxerūt lucernas:
incēsūqз nō adoleuerūt:
& holocausta nō obtu-
lerūt in sctūario deo isrl̄.
Cōcitatus est itaqз furor
dñi sup iudā & hierl̄m.
Tradiditqз eos in cōmo
tionē & in interitū & in
sibilū: sicut ipsi cernitis
oculis vr̄is. En corrue-
rūt patres nostri gladiis:
filii nr̄i & filie nr̄e & cōiu
ges captiue ducte sunt ꝓ
pter hoc scel⁹. Nūc ergo
placet mihi vt ineam fe
dus cū dño deo israel: &
auertet a nobis furorē
ire sue. Filii mei nolite
negligere. Vos
elegit dñs vt stetis corā
eo & ministretis
illi colatisqз eum: & cre
metis ei incensum.
Surrexerūt ergo leuite:
maath filii amasie & io
hel filius azarie de filiis
caath. Porro de filiis
merari cis filius abdai:
& azarias filius
ialalehel. De filiis autē
gerson: ioha fili⁹ iemna
& eden fili⁹ iohaha. At
vero de filiis elisaphan
samri & iahiel. De filiis
qзqз asaph: zacharias
& mathanias: necnō de
filiis hemā iahiel & semei

ויקברהו בעיר בירושלם כי לא	קבר
הביאהו לקברי מלכי ישראל וימלך	בוא מלך
יחזקיהו בנו תחתיו: יחזקיהו	Cap. xxix
מלך בן עשרים וחמש שנה ועשרים	
ותשע שנה מלך בירושלם ושם	
אמו אביה בת זכריהו: ויעש הישר	עשה
בעיני יהוה ככל אשר עשה דויד אביו:	
הוא בשנה הראשונה למלכו בחדש	
הראשון פתח את דלתות בית יהוה	
ויחזקם: ויבא את הכהנים ואת הלוים	חזק בוא
ויאספם לרחוב המזרח: ויאמר להם	אסף רחב
שמעוני הלוים עתה התקדשו	זרח אמר
וקדשו את בית יהוה אלהי אבתיכם	קדש
והוציאו את הנדה מן הקדש: כי	יצא נדד
מעלו אבתינו ועשו הרע בעיני יהוה	עשה רעע
אלהינו ויעזבהו ויסבו פניהם ממשכן	עזב סבב
יהוה ויתנו ערף: גם סגרו דלתות	שכן נתן
האולם ויכבו את הנרות וקטרת לא	אלם כבה
הקטירו ועלה לא העלו בקדש	קטר עלה
לאלהי ישראל: ויהי קצף יהוה על	היה
יהודה וירושלם ויתנם לזועה	נתן
לשמה ולשרקה כאשר אתם ראים	שמם ראה
בעיניכם: והנה נפלו אבתינו בחרב	
ובנינו ובנותינו ונשינו בשבי על זאת:	נשה שבה
עתה עם לבבי לכרות ברית ליהוה	כרת ברת
אלהי ישראל וישב ממנו חרון	שוב חרה
אפו: בני עתה אל תשלו כי בכם	שלה
בחר יהוה לעמד לפניו לשרתו	פנה
ולהיות לו משרתים ומקטרים:	היה שרת
ויקמו הלוים מחת בן עמשי ויואל	קטר קום
בן עזריהו מן בני הקהתי ומן בני	
מררי קיש בן עבדי ועזריהו בן	
יהללאל ומן הגרשני יואח בן זמה	
ועדן בן יואח: ומן בני אליצפן	
שמרי ויעואל ומן בני אסף זכריהו	
ומתניהו: ומן בני הימן יחואל ושמעי	

ומן בני ידותון שמעיה ועזיאל׃
ויאספו את אחיהם ויתקדשו ויבאו — אסף קדש
כמצות המלך בדברי יהוה לטהר — בוא צוה
בית יהוה׃ ויבאו הכהנים לפנימה — פנה
בית יהוה לטהר ויוציאו את כל — יצא
הטמאה אשר מצאו בהיכל יהוה — היכל
לחצר בית יהוה ויקבלו הלוים — קבל
להוציא לנחל קדרון חוצה׃ ויחלו — חלל
באחד לחדש הראשון לקדש
וביום שמונה לחדש באו לאולם — שמן בוא
יהוה ויקדשו את בית יהוה לימים — אלם יום
שמונה וביום ששה עשר לחדש
הראשון כלו׃ ויבאו פנימה אל חזקיהו — כלה בוא
המלך ויאמרו טהרנו את כל בית — אמר
יהוה את מזבח העלה ואת כל — זבח
כליו ואת שלחן המערכת ואת כל — כלה ערך
כליו׃ ואת כל הכלים אשר הזניח — זנח
המלך אחז במלכותו במעלו הכנו — כון
והקדשנו והנם לפני מזבח יהוה׃ — הנה פנה
וישכם יחזקיהו המלך ויאסף את — זבח שכם
שרי העיר ויעל בית יהוה׃ ויביאו — אסף שור
פרים שבעה ואילים שבעה — עלה בוא
וכבשים שבעה וצפירי עזים שבעה — צפר
לחטאת על הממלכה ועל המקדש — מלך קדש
ועל יהודה ויאמר לבני אהרן הכהנים
להעלות על מזבח יהוה׃ וישחטו — שחט
הבקר ויקבלו הכהנים את הדם — קבל
ויזרקו המזבחה וישחטו האילים — זרק
ויזרקו הדם המזבחה וישחטו
הכבשים ויזרקו הדם המזבחה׃ ויגישו — נגש
את שעירי החטאת לפני המלך והקהל — שער פנה
ויסמכו ידיהם עליהם׃ וישחטום — סמך
הכהנים ויחטאו את דמם המזבחה — חטא זבח
לכפר על כל ישראל כי לכל
ישראל אמר המלך העולה והחטאת׃ — עלה
ויעמד את הלוים בית יהוה במצלתים — עמד צלל

Sed & de filiis idithun: Semeias & ozihel. Cõgregaueruntq; frẽs suos & scificati sunt: & ingressi sunt iuxta mãdatũ regis & iperiũ dñi vt expiarent domũ dñi. Sacerdotes quoq; ingressi templũ dñi vt sanctificarẽt illud extulerũt oẽm immunditiam quam intro repererant in vestibulo dom⁹ dñi: quam tulerunt leuite: & asportauerũt ad torrentem cedrõ foras. Ceperunt aũt prima die mensis primi mundare & in die octauo eiusdem mẽsis ingressi sunt porticũ dom⁹ tẽpli dñi: expiaueruntq; templũ dieb⁹ octo: & in die sextadecima mẽsis eiusdẽ qd ceperãt ipleuerũt. Igressi quoq; sunt ad ezechiam regẽ & dixerunt ei. Sanctificauim⁹ omnẽ domũ domini & altare holocausti: vasaq; ei⁹: necnõ & mẽsam ꝓpositionis cũ oib⁹ vasis suis: cunctãq; tẽpli suppellectilẽ quã polluerat rex achaz in regno suo: postq; ꝓuaricat⁹ est: & ecce exposita sunt oĩa coram altari domini. Consurgensq; diluculo ezechias rex adunauit oẽs principes ciuitatis: & ascẽdit in domũ dñi: obtuleruntq; simul tauros septẽ & arietes septem: & agnos septem: & hircos septem: pro peccato: pro regno: pro sanctuario: pro iuda. Dixitq; sacerdotibus filiis aaron vt offerrẽt super altare dñi. Mactauerũt igitur tauros: & susceperũt sãguinem sacerdotes & fuderũt illũ sup altare. Mactauerũt etiã arietes & illoꝝ sãguinẽ sup altare fuderũt. Immolauerũt agnos & fuderũt sup altare sanguinẽ. Applicuerũt hircos ꝓ pctõ corã rege & vniuersa multitudine. Imposueruntq; man⁹ suas sup eos: & immolauerũt illos sacerdotes & asperserũt sanguinẽ eoꝝ corã altari ꝓ piaculo vniuersi israel. Pro omni quippe israel ꝑceperat rex vt holocaustũ fieret pro peccato. Cõstituit quoq; leuitas in domo domini cum cymbalis &

⁊ de filiis idithũ: sameas ⁊ oziel. ⁊ cõgregauit
καὶ ἀπὸ τῶν υἱῶν ἰδιθούν, σαμίας καὶ ὀζιήλ. καὶ συνήγαγον
fratres suos ⁊ purificati sũt iuxta mãdatũ ezecie
τοὺς ἀδελφοὺς αὐτῶν καὶ ἡγιάσθησαν κατὰ τὴν ἐντολὴν ἐζεκί-
regis ꝓpter imperiũ dñi: et purgarẽt
ου τοῦ βασιλέως διὰ προστάγματος κυρίου, τοῦ καθαρίσαι τὸν — D
domũ dñi. ⁊ ingressi sũt sacerdotes itro in domũ dñi
οἶκον κυρίου. καὶ εἰσῆλθον οἱ ἱερεῖς ἔσω εἰς τὸν οἶκον κυρίου
ad purificãdũ: ⁊ extulerũt omnẽ immunditiã in-
ἁγνίσαι, καὶ ἐξέβαλον πᾶσαν τὴν ἀκαθαρσίαν τὴν εὑρε-
uentã in domo dñi in vestibulũ dom⁹ dñi. ⁊ suscepe
θεῖσαν ἐν οἴκῳ κυρίου εἰς τὴν αὐλὴν οἴκου κυρίου. καὶ ἐδέξαν-
rũt leuite vt asportarẽt in torrentẽ cedrõ foras:
το οἱ λευῖται τοῦ ἐξενεγκεῖν εἰς τὸν χειμάρρουν κέδρων ἔξω.
⁊ ceperũt in vna mẽsis primi scificare: ⁊
καὶ ἤρξαντο ἐν μιᾷ τοῦ μηνὸς τοῦ πρώτου τοῦ ἁγιάσαι, καὶ τῇ
die octaua mẽsis primi igressi sũt in tẽplũ dñi
ἡμέρᾳ τῇ ὀγδόῃ τοῦ μηνὸς τοῦ πρώτου εἰσῆλθον εἰς τὸν ναὸν κυ.
⁊ scificauerũt domũ dñi in dieb⁹ octo: ⁊ die
καὶ ἡγίασαν τὸν οἶκον κυρίου ἐν ἡμέραις ὀκτώ, καὶ τῇ ἡμέρᾳ τῇ
sextadecima mẽsis primi impleuerũt. ⁊ ingressi
ἑκκαιδεκάτῃ τοῦ μηνὸς τοῦ πρώτου συνετέλεσαν. καὶ εἰσῆλθον
sũt intro ad ezecian regẽ: ⁊ dixerũt ipi: scifica
ἔσω πρὸς ἐζεκίαν τὸν βασιλέα, καὶ εἶπον αὐτῷ, ἡγιά-
uim⁹ omnia q̃ in domo dñi: ⁊ altare
σαμεν πάντα τὰ ἐν τῷ οἴκῳ κυρίου, καὶ τὸ θυσιαστήριον τῆς
holocausti: ⁊ vasa eius: ⁊ mẽsam
ὁλοκαυτώσεως, καὶ τὰ σκεύη αὐτοῦ, καὶ τὴν τράπεζαν τῆς
ꝓpositionis ei⁹ ⁊ omnia vasa eius: ⁊ omnia
προθέσεως αὐτοῦ καὶ πάντα τὰ σκεύη αὐτῆς, καὶ πάντα τὰ
vasa: q̃ polluit rex achaz in regno suo:
σκεύη, ἃ ἐμίανεν ὁ βασιλεὺς ἄχαζ ἐν τῇ βασιλείᾳ αὐτοῦ,
cũ ꝓuaricat⁹ est ipe: ꝑparauim⁹ ⁊ scificauim⁹ ea:
ἐν τῇ ἀποστασίᾳ αὐτοῦ, ἡτοιμάσαμεν καὶ ἡγιάσαμεν αὐτά,
⁊ ecce sunt corã altari dñi. ⁊ surrexit diluculo eze
καὶ ἰδού ἐστιν ἐναντίον τοῦ θυσιαστηρίου κυ. καὶ ὤρθρισεν ἐζεκί-
cias rex: ⁊ cõgregauit principes ciuitatis:
ας ὁ βασιλεύς, καὶ συνήγαγεν τοὺς ἄρχοντας τῆς πόλεως,
⁊ ascẽdit in domũ dñi: ⁊ obtulit septẽ vitulos ⁊ septẽ
καὶ ἀνέβη εἰς οἶκον κυ, καὶ ἀνήγαγεν ἑπτὰ μόσχους καὶ ἑπτὰ — E
arietes ⁊ septẽ agnos ⁊ septẽ hircos capraꝝ pro pecca
κριοὺς καὶ ἑπτὰ ἀμνοὺς καὶ ἑπτὰ χιμάρους αἰγῶν περὶ ἁμαρ-
to: pro regno: ⁊ pro sanctis: ⁊ pro iu-
τίας, περὶ τῆς βασιλείας, καὶ περὶ τῶν ἁγίων, καὶ περὶ ἰού-
da. ⁊ dixit filiis aaron sacerdotib⁹: vt offerrẽt
δα. καὶ εἶπεν τοῖς υἱοῖς ἀαρὼν τοῖς ἱερεῦσι, τοῦ ἀναφέρειν
in altari dñi ⁊ sacrificauerũt vitulos: ⁊
ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον κυρίου. καὶ ἔθυσαν τοὺς μόσχους, καὶ
susceperũt sacerdotes sãguinẽ ⁊ fuderũt sup alta-
ἐδέξαντο οἱ ἱερεῖς τὸ αἷμα καὶ προσέχεον ἐπὶ τὸ θυσιαστή-
re. ⁊ sacrificauerũt arietes: ⁊ fuderũt sup alta-
ριον. καὶ ἔθυσαν τοὺς κριούς, καὶ προσέχεον ἐπὶ τὸ θυσια-
re sanguinẽ. ⁊ sacrificauerũt agnos: ⁊ fuderũt
στήριον τὸ αἷμα. καὶ ἔθυσαν τοὺς ἀμνούς, καὶ προσέχεον τὸ
sãguinẽ sup altare. ⁊ applicuerũt hircos
αἷμα ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον. καὶ προσήγαγον τοὺς χιμάρους
q̃ pro peccato corã rege ⁊
τοὺς περὶ ἁμαρτίας ἐναντίον τοῦ βασιλέως καὶ τῆς
ecclesia: ⁊ imposuerũt man⁹ suas sup eos
ἐκκλησίας, καὶ ἐπέθηκαν τὰς χεῖρας αὐτῶν ἐπ᾽ αὐτούς
⁊ sacrificauerũt eos sacerdotes: ⁊ asperserũt sangui-
καὶ ἔθυσαν αὐτοὺς οἱ ἱερεῖς, καὶ περιερράντισαν τὸ αἷ-
nẽ corã ad altare: ⁊ placauerũt pro
μα αὐτῶν πρὸς τὸ θυσιαστήριον, καὶ ἐξιλάσαντο περὶ
omni israel: qm̃ pro omni israel dixit
παντὸς ἰσραήλ, ὅτι περὶ παντὸς ἰσραὴλ εἶπεν
rex adduci holocausta: ⁊ q̃
ὁ βασιλεὺς προσενεχθῆναι τὰ ὁλοκαυτώματα, καὶ τὰ — F
pro peccato. ⁊ cõstituit leuitas in domo dñi
περὶ ἁμαρτίας. καὶ ἔστησεν τοὺς λευίτας ἐν οἴκῳ κυρίου
in cymbalis
ἐν κυμβάλοις

τ in nablis τ in citharis secundū mādatū dauid
καὶ ἐν νάβλαις καὶ ἐν κινύραις κατὰ τὴν ἐντολὴν δαυὶδ
regis τ gad videntis regi τ
τοῦ βασιλέως καὶ γὰδ τοῦ ὁρῶντος τῷ βασιλεῖ καὶ
nathan prophete. qm̄ p mandatū dn̄i pre=
νάθαν τοῦ προφήτου. ὅτι δι᾽ ἐντολῆς κυρίου τὸ πρό=
ceptū in manu prophetarū eius. τ steterūt
σταγμα ἐν χειρὶ τῶν προφητῶν αὐτοῦ. καὶ ἔστησαν οἱ
leuite in organis dauid: τ sacerdotes in tubis.
λευῖται ἐν ὀργάνοις δαυὶδ, καὶ οἱ ἱερεῖς ἐν σάλπιγξιν.
τ dixit ezecias: vt offerrent holocaustū
καὶ εἶπεν ἐζεκίας, τοῦ ἀνενεγκεῖν τὴν ὁλοκαύτωσιν
sup altare. τ cū inciperēt offerre
ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον. καὶ ἐν τῷ ἄρξασθαι ἀναφέρειν
1. Para. 15.d. holocaustū: ceperūt canere dn̄o: τ tu=
τὴν ὁλοκαύτωσιν, ἤρξαντο ᾄδειν τῷ κυρίῳ, καὶ αἱ
be ad organa dauid regis isra=
σάλπιγγες πρὸς τὰ ὄργανα δαυὶδ βασιλέως ἰσρα=
el. τ omnis ecclesia adorabat: τ can=
ήλ. καὶ πᾶσα ἡ ἐκκλησία προσεκύνει, καὶ οἱ ψαλ=
tores canentes τ tube clangentes: donec
τῳδοὶ ᾄδοντες καὶ αἱ σάλπιγγες σαλπίζουσαι, ἕως
cōpleretur holocaustū. τ cū finissent
οὗ συνετελέσθη ἡ ὁλοκαύτωσις. καὶ ὡς συνετέλεσαν
offerentes: flexit rex τ oēs q
ἀναφέροντες, ἔκαμψεν ὁ βασιλεὺς καὶ πάντες οἱ
inuenti sūt cū eo: adorauerūt. τ dixit
εὑρεθέντες σὺν αὐτῷ, καὶ προσεκύνησαν. καὶ εἶπεν
ezecias rex τ principes leuitis:
ἐζεκίας ὁ βασιλεὺς καὶ οἱ ἄρχοντες τοῖς λευίταις,
vt laudarēt dn̄m in sermonib⁹ dd̄ τ asaph
G τοῦ ὑμνεῖν τὸν κύριον ἐν λόγοις δαυὶδ καὶ ἀσὰφ τοῦ
prophete. τ laudabāt in leticia: τ ceciderūt τ
προφήτου. καὶ ὕμνουν ἐν εὐφροσύνῃ, καὶ ἔπεσον καὶ
adorauerunt. τ respondit ezecias τ dixit: nūc
προσεκύνησαν. καὶ ἀπεκρίθη ἐζεκίας καὶ εἶπεν, νῦν
implestis manus vestras: adducite τ fer
ἐπληρώσατε τὰς χεῖρας ὑμῶν, προσαγάγετε καὶ φέ=
te sacrificia laudis in domū dn̄i. τ obtulit
ρετε θυσίας αἰνέσεως εἰς οἶκον κυρίου. καὶ ἀνήνεγκεν
ecclesia sacrificia in domū dn̄i: τ omnis pro=
ἡ ἐκκλησία θυσίας εἰς οἶκον κυρίου, καὶ πᾶς πρό=
ptus corde holocausta. τ fuit nume
θυμος τῇ καρδίᾳ ὁλοκαυτώσεις. καὶ ἐγένετο ὁ ἀριθ=
rus holocausti: qd̄ obtulit ecclesia: vi
μὸς τῆς ὁλοκαυτώσεως, ἧς ἀνήνεγκεν ἡ ἐκκλησία, μό=
tuli septuaginta: arietes centū: agni ducenti: in
σχοι ἑβδομήκοντα, κριοὶ ἑκατὸν, ἀμνοὶ διακόσιοι, εἰς
holocaustū dn̄i omnia hec. τ sanctifica
ὁλοκαύτωσιν κυρίου πάντα ταῦτα. καὶ οἱ ἡγιασμέ=
ti vituli sexcenti: oues tria milia verumtn̄ sacerdotes
νοι μόσχοι ἑξακόσιοι, πρόβατα τρισχίλια, πλὴν οἱ ἱερεῖς
pauci erāt: τ nō potuerūt excoriare holocaustū:
ὀλίγοι ἦσαν, καὶ οὐκ ἠδύναντο δεῖραι τὴν ὁλοκαύτωσιν,
τ adiuuerunt eos leuite: donec impleretur
καὶ ἀντελαμβάνοντο αὐτῶν οἱ λευῖται, ἕως οὗ συνετελέσθη
opus: et donec sctificarent sacerdotes: qm̄ leuite pro
τὸ ἔργον, καὶ ἕως οὗ ἡγιάσθησαν οἱ ἱερεῖς, ὅτι οἱ λευῖται προ=
pte sctificati sunt magis q̄ sacerdotes. τ holocaustū
θύμως ἡγιάσθησαν παρὰ τοὺς ἱερεῖς. καὶ ἡ ὁλοκαύτωσις
multū in adipib⁹ pfectionis salutaris τ
πολλὴ ἐν τοῖς στέασι τῆς τελειώσεως τοῦ σωτηρίου καὶ αἱ
libamina holocausti. τ pparatū est opus in
σπονδαὶ τῆς ὁλοκαυτώσεως. καὶ ἡτοιμάσθη τὸ ἔργον ἐν τῷ
domo dn̄i: τ letat⁹ est ezecias τ ois popul⁹: eo qd̄ ppara=
οἴκῳ κυρίου, καὶ εὐφράνθη ἐζεκίας καὶ πᾶς ὁ λαὸς, διὰ τὸ ἡτοιμα=
uit deus populo: qm̄ repente fuit sermo.
κέναι τὸν θεὸν τῷ λαῷ, ὅτι ἐξάπινα ἐγένετο ὁ λόγος. Ca. 30.

A Et misit ezecias ad omnē israel τ
Καὶ ἀπέστειλεν ἐζεκίας ἐπὶ πάντα ἰσραὴλ καὶ
iudā epistolas: τ scripsit ad ephraim
ἰούδαν ἐπιστολὰς, καὶ ἔγραψεν ἐπὶ τὸν ἐφραὶμ

psalteriis & citharis s̄m dispositionem dauid regis & gad videntis & nathan pphete. Siquidē dn̄i preceptū fuit p manū pphetarū ei⁹. Steterūtq; leuite tenētes organa dd̄ & sacerdotes tubas. & iussit ezechias vt offerrēt holocausta sup altare. Cūq; offerrētur holocausta cepūt laudes canere dn̄o & clāgere tubis atq; in diuersis organis q̄ dauid rex isrl' reperat cōcrepare. Omi āt turba adorāte: cātores & hi q tenebāt tubas erāt in officio suo donec compleretur holocaustū. Cūq; finita esset oblatio icuruatus est rex & oēs qui erāt cum eo: & adorauerūt. Precepitq; ezechias & principes leuitis vt laudarent dominum sermonib⁹ dd̄ & asaph vidētis: q laudauert deū magna leticia & incuruato genu adorauerunt. Ezechias aūt etiam hec addidit. Implestis man⁹ vestras dn̄o accedite & offerte victimas & laudes in domo dn̄i. Obtulit ergo vniuersa multitudo hostias & laudes & holocausta mente deuota. Porro numer⁹ holocaustorū q̄ obtulit multitudo hic fuit. Tauros septuagita: arietes centum: agnos ducentos: sanctificaueruntq; domino boues sexcētos & oues tria milia. Sacerdotes vero pauci erāt nec poterāt sufficere vt pelles holocaustorū detraherent. Vnde & leuite frēs eorū adiuuerūt eos donec ipleretur opus & sctificarētur antistites. Leuite qppe faciliori ritu sanctificātur q̄ sacerdotes. Fuerūt ergo holocausta plurima adipes pacificorum & libamina holocaustorū: & cōpletus est cult⁹ domus dn̄i letatusq; est ezechias & oīs populus eo q ministeriū dei esset expletum: de repente quippe hoc fieri placuerat. 30.

Misit quoq; ezechias ad omnē israel & iudam: scripsitq; epistolas ad ephraim

בנבלים ובכנרות במצות דויד וגד חזה — צוה
המלך ונתן הנביא כי ביד יהוה — נבא
המצוה ביד נביאיו: ויעמדו הלוים
בכלי דויד והכהנים בחצצרות: ויאמר — כלה חצר
חזקיהו להעלות העלה להמזבח — אמר עלה
ובעת החל העלה החל שיר יהוה — חלל שור
והחצצרות ועל ידי כלי דויד מלך — כלה
ישראל: וכל הקהל משתחוים — שחה
והשיר משורר והחצצרות מחצצרים — שור
הכל עד לכלות העלה: וככלות — כלה
להעלות כרעו המלך וכל הנמצאים — מצא
אתו וישתחוו: ויאמר יחזקיהו — אמר
המלך והשרים ללוים להלל ליהוה — שור
בדברי דויד ואסף החזה ויהללו — הלל
עד לשמחה ויקדו וישתחוו: ויען — קדד ענה
יחזקיהו ויאמר עתה מלאתם
ידכם ליהוה גשו והביאו זבחים — נגש בוא
ותודות לבית יהוה ויביאו הקהל — ידה
זבחים ותודות וכל נדיב לב עלות: — נדב עלה
ויהי מספר העלה אשר הביאו — היה ספר
הקהל בקר שבעים אילים מאה
כבשים מאתים לעלה ליהוה — מאה
כל אלה: והקדשים בקר שש
מאות וצאן שלשת אלפים: רק
הכהנים היו למעט ולא יכלו — היה
להפשיט את כל העלות ויחזקום — פשט חזק
אחיהם הלוים עד כלות המלאכה — כלה לאך
ועד יתקדשו הכהנים כי הלוים — קדש
ישרי לבב להתקדש מהכהנים:
וגם עלה לרב בחלבי השלמים
ובנסכים לעלה ותכון עבודת בית — כון עבד
יהוה: וישמח יחזקיהו וכל העם — שמח
על ההכין האלהים לעם כי — כון
בפתאם היה הדבר:
Cap. xxx. וישלח יחזקיהו על כל ישראל — שלח
ויהודה וגם אגרות כתב על אפרים

ומנשה לבוא לבית יהוה בירושלם
לעשות פסח ליהוה אלהי ישראל׃ עשה
ויועץ המלך ושריו וכל הקהל יעץ שור
בירושלם לעשות הפסח בחדש
השני׃ כי לא יכלו לעשתו בעת ההיא שנה
כי הכהנים לא התקדשו למדי די
והעם לא נאספו לירושלם׃ ויישר אסף
הדבר בעיני המלך ובעיני כל הקהל׃
ויעמידו דבר להעביר קול בכל עמד עבר
ישראל מבאר שבע ועד דן לבוא
לעשות פסח ליהוה אלהי ישראל
בירושלם כי לא לרב עשו ככתוב׃ כתב
וילכו הרצים באגרות מיד המלך רוץ
ושריו בכל ישראל ויהודה וכמצות שור צוה
המלך לאמר בני ישראל שובו
אל יהוה אלהי אברהם יצחק
וישראל וישב אל הפליטה שוב פלט
הנשארת לכם מכף מלכי אשור׃ ואל שאר
תהיו כאבותיכם וכאחיכם אשר היה
מעלו ביהוה אלהי אבותיהם ויתנם נתן
לשמה כאשר אתם ראים׃ עתה שמם ראה
אל תקשו ערפכם כאבותיכם תנו קשה נתן
יד ליהוה ובאו למקדשו אשר בוא קדש
הקדיש לעולם ועבדו את יהוה עלם
אלהיכם וישב מכם חרון אפו׃ כי שוב חרה
בשובכם על יהוה אחיכם ובניכם
לרחמים לפני שוביהם ולשוב לארץ פנה שבה
הזאת כי חנון ורחום יהוה אלהיכם חנן רחם
ולא יסיר פנים מכם אם תשובו סור פנה
אליו׃ ויהיו הרצים עברים מעיר לעיר שוב היה
בארץ אפרים ומנשה ועד זבלון רוץ
ויהיו משחיקים עליהם ומלעגים שחק
בם׃ אך אנשים מאשר ומנשה לעג
ומזבלון נכנעו ויבאו לירושלם׃ כנע בוא
גם ביהודה היתה יד האלהים לתת היה נתן
להם לב אחד לעשות מצות המלך עשה צוה

et manaſſen vt venirent ad domū dñi in hierl'm & facerent phaſe domino deo iſrael. Inito ergo cōſilio regis & principū & vniuerſi cetus hieruſalē decreuerunt vt facerēt phaſe mēſe ſecūdo. Non enī occurrerāt facere ī tp̄e ſuo: q2 ſacerdotes q poſſent ſufficere ſctificati nō fuerāt: & pp̄ls nōdū cōgregat9 fuerat in hierl'z. Placuitq3 ſermo regi & omni multitudini & decreuerūt vt mitterēt nuncios in vniuerſum iſrael de berſabee vſq3 dan: vt venirent & facerent phaſe domino deo iſrael in hierl'm. Multi eī nō fecerāt ſicut ī lege p̄ſcriptū eſt. Perrexerūtq3 curſores cū ep̄lis ex regis īperio & principū ei9 in vniuerſū iſrl' & iudā iuxta id qđ rex iuſſerat predicātes. Filii iſrael reuertimini ad dominū deum abraham & iſaac & iſrael: & reuertetur ad reliquias q̄ effugerunt manus regis aſſyriorum. Nolite fieri ſicut patres veſtri & fratres: qui receſſerunt a dño deo patrū ſuorū: & tradidit eos in interitum: vt ipſi cernitis. Nolite indurare ceruices vr̄as ſicut patres vr̄i. Tradite manus vr̄as dño: & venite ad ſanctuariū ei9 qđ ſanctificauit in eternū. Seruite domino deo p̄rm vr̄orū: & auertetur a vobis ira furoris ei9. Si eī vos reuerſi fueritis ad dñm: frēs vr̄i & filii habebūt miām corā dñis ſuis: q illos duxerūt captiuos & reuertētur in terrā hāc. Pius eī & clemēs eſt dñs de9 vr̄: & nō auertet faciē ſuā a vobis ſi reuerſi fueritis ad eū. Igitur curſores p̄gebant velociť de ciuitate ī ciuitatē ꝯ terrā ephraim & manaſſe vſq3 ad zabulō: illis irridētib9 & ſubſānantibus eos. Attñ quidā viri ex aſer & manaſſe & zabulō acquieſcentes cōſilio: venerūt hieruſalem. In iuda vero facta ē manus dei vt daret eis cor vnū: vt facerent iuxta preceptum regis

ꝛ manaſſe vt venirēt in domū dñi in hieruſalē: vt
καὶ μανασσῆ ἐλθεῖν εἰς οἶκον κυρίου εἰς ἱερουσαλήμ, τοῦ
facerēt phaſech dño deo iſrael. ꝛ conſuluit
ποιῆσαι τὸ φασὲχ τῷ κυρίῳ θεῷ ἰσραήλ. καὶ ἐβουλεύσατο
rex ꝛ principes ꝛ ois eccleſia q̄ in
ὁ βασιλεὺς καὶ οἱ ἄρχοντες καὶ πᾶσα ἡ ἐκκλησία ἡ ἐν
hieruſalē: vt facerēt phaſech mēſe ſecundo:
ἱερουσαλήμ, ποιῆσαι τὸ φασὲχ τῷ μηνὶ τῷ δευτέρῳ,
nō eni poterāt illud facere in tēpore illo: qm̄
οὐ γὰρ ἐδυνήθησαν αὐτὸ ποιῆσαι ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ, ὅτι
ſacerdotes nō ſctificati ſūt ſufficiētes: ꝛ pp̄ls nō cōgregat9 ē in
οἱ ἱερεῖς οὐχ ἡγιάσθησαν ἱκανοί, καὶ ὁ λαὸς οὐ συνήχθη εἰς
hieruſalē. ꝛ placuit ſermo corā rege ꝛ
ἱερουσαλήμ. καὶ ἤρεσεν ὁ λόγος ἐναντίον τοῦ βασιλέως καὶ
corā omni eccleſia: ꝛ cōſtituerūt ſermonē vt trāſiret p̄conīū in omni iſrael a dan vſq3 ad berſabee:
ἐναντίον πάσης τῆς ἐκκλησίας, καὶ ἔστησαν λόγον διελθεῖν κήρυγμα ἐν παντὶ ἰσραὴλ ἀπὸ δὰν ἕως βηρσαβεέ,
vt venirēt ꝛ facerent phaſech dño deo iſrael in
τοῦ ἐλθεῖν καὶ ποιῆσαι τὸ φασὲχ τῷ κυρίῳ θεῷ ἰσραὴλ ἐν
hieruſalē: qm̄ multitudo nō fecit ſecundū ſcripturā.
ἱερουσαλήμ, ὅτι τὸ πλῆθος οὐκ ἐποίησε κατὰ τὴν γραφήν.
ꝛ perrexerūt curſores cū epiſtolis a
καὶ ἐπορεύθησαν οἱ τρέχοντες σὺν ταῖς ἐπιστολαῖς παρὰ
rege ꝛ principibus in omnē iſrael ꝛ iudan: ſecundū p̄ceptū regis dicentes: filii iſrael cōuertimini ad dñm deū abraam ꝛ iſaac ꝛ
τοῦ βασιλέως καὶ τῶν ἀρχόντων εἰς πάντα ἰσραὴλ καὶ ἰούδαν, κατὰ τὸ πρόσταγμα τοῦ βασιλέως λέγοντες, υἱοὶ ἰσραὴλ ἐπιστρέψατε πρὸς κύριον θεὸν ἀβραὰμ καὶ ἰσαὰκ καὶ
iacob: ꝛ reuertet ſaluatos re-
ἰακώβ, καὶ ἐπιστρέψει τοὺς ἀνασεσωσμένους τοὺς καταB
lictos a manu regis aſſyrior. ꝛ nō ſi-
λειφθέντας ἀπὸ χειρὸς βασιλέως ἀσσυρίων. καὶ μὴ γίνε-
tis ſicut patres vr̄i ꝛ fratres veſtri: q̄ receſſe-
σθε καθὼς οἱ πατέρες ὑμῶν καὶ οἱ ἀδελφοὶ ὑμῶν, οἳ ἀπέστη-
rūt a dño deo patrū ſuorū: ꝛ tradi-
σαν ἀπὸ κυρίου θεοῦ τῶν πατέρων αὐτῶν, καὶ παρέδω-
dit eos in deſolationē: ſicut vos videtis. ꝛ nūc nō
κεν αὐτοὺς εἰς ἐρήμωσιν, καθὼς ὑμεῖς ὁρᾶτε. καὶ νῦν μὴ
induretis ceruices vr̄as: ſicut patres vr̄i:
σκληρύνετε τοὺς τραχήλους ὑμῶν, ὡς οἱ πατέρες ὑμῶν,
date gloriā dño deo: ꝛ ingredimini in ſanctuariū e-
δότε δόξαν κυρίῳ τῷ θεῷ, καὶ εἰσέλθετε εἰς τὸ ἁγίασμα αὐ-
ius qđ ſctificauit in eternū: ꝛ ſeruite dño
τοῦ, ὃ ἡγίασεν εἰς τὸν αἰῶνα, καὶ δουλεύσατε κυρίῳ τῷ
deo vr̄o: ꝛ cōuertet a vobis furorē ire
θεῷ ὑμῶν, καὶ ἀποστρέψει ἀφ' ὑμῶν τὸν θυμὸν τῆς ὀργῆς
ſue. qm̄ cū reuerſi fueritis vos ad dñm: fratres
αὐτοῦ. ὅτι ἐν τῷ ἐπιστρέφειν ὑμᾶς πρὸς κύριον, οἱ ἀδελφοὶ
veſtri ꝛ filii veſtri erūt in miſericordiis corā
ὑμῶν καὶ τὰ τέκνα ὑμῶν ἔσονται ἐν οἰκτιρμοῖς ἐναντίον
omnib9 q̄ duxerūt captiuos eos: ꝛ cōuertet
πάντων τῶν αἰχμαλωτισάντων αὐτούς, καὶ ἀποστρέ-
eos in terrā hanc: qm̄ miſericors ꝛ clemēs
ψει αὐτοὺς εἰς τὴν γῆν ταύτην, ὅτι ἐλεήμων καὶ οἰκτίρμων
dñs de9 noſter: ꝛ nō auertet faciē ſuā
κύριος ὁ θεὸς ἡμῶν, καὶ οὐκ ἀποστρέψει τὸ πρόσωπον αὐτοῦ
a nobis: ſi cōuerſi fuerim9 ad eū. ꝛ fuerūt curſo-
ἀφ' ἡμῶν, ἐὰν ἐπιστρέψωμεν πρὸς αὐτόν. καὶ ἦσαν οἱ τρέχον-
res trāſeuntes ciuitatē de ciuitate in mōte ephraim
τες διαπορευόμενοι πόλιν ἐκ πόλεως ἐν τῷ ὄρει ἐφραὶμ
ꝛ manaſſe ꝛ vſq3 ad zabulō. ꝛ fuerūt ſicut irriden-
καὶ μανασσῆ καὶ ἕως ζαβουλών. καὶ ἐγένοντο ὡς καταγελ-
tes eos: ꝛ ſubſannātes eos. ſed homines ab
λῶντες αὐτῶν, καὶ μυκτηρίζοντες αὐτούς. ἀλλὰ ἄνθρωποι ἀπὸ
aſer ꝛ manaſſe ꝛ a zabulon cōuerſi ſunt: ꝛ venerūt
ἀσὴρ καὶ μανασσῆ καὶ ἀπὸ ζαβουλὼν ἐνετράπησαν, καὶ ἦλθον
in hierl'z: ꝛ in iuda facta eſt man9 dñi vt daret eis cor
εἰς ἱερουσαλήμ, καὶ ἐν ἰούδα ἐγένετο χεὶρ κυρίου δοῦναι αὐτοῖς καρδίαν
vnū vt venirēt ꝛ facerent iuxta p̄ceptū regis
μίαν ἐλθεῖν καὶ ποιῆσαι κατὰ τὸ πρόσταγμα τοῦ βασιλέως

τ principū in verbo dñi. τ cōgregati sūt in
καὶ τῶν ἀρχόντων ἐν λόγῳ κυρίου. καὶ συνήχθησαν ἐν
hierusalē popul⁹ mult⁹ vt facerent solēnitatē
ἱερουσαλὴμ λαὸς πολὺς τοῦ ποιῆσαι τὴν ἑορτὴν τῶν
azymoꝝ in mense scd̄o: ecclesia multa val
ἀζύμων ἐν τῷ μηνὶ τῷ δευτέρῳ, ἐκκλησία πολλὴ σφό
C de. τ surrexerūt τ destruxerūt altaria in hierusa
δρα. καὶ ἀνέστησαν καὶ καθεῖλον τὰ θυσιαστήρια ἐν ἱερουσα
lē: τ vniuersa in qb⁹ adolebāt icēsū mēdacibus: subuerte
λὴμ, καὶ πάντα ἐν οἷς ἐθυμίων τοῖς ψεύδεσι, κατέσπα
rūt τ piecerūt in torrentē cedron. τ imolaue
σαν καὶ ἔρριψαν εἰς τὸν χειμάρρουν κεδρών. καὶ ἔθυσαν
rūt phasech quarta decima mēsis secun
τὸ φασὲχ τῇ τεσσαρεσκαιδεκάτῃ τοῦ μηνὸς τοῦ δευτέ
di. τ sacerdotes τ leuite cōuersi sunt τ sctificati
ρου. καὶ οἱ ἱερεῖς καὶ οἱ λευῖται ἐνετράπησαν καὶ ἡγιάσθη
sunt τ intulerunt holocausta in domū dñi:
σαν καὶ εἰσήνεγκαν ὁλοκαυτώματα εἰς τὸν οἶκον κυρίου,
τ steterunt in statione sua iuxta iudiciū suū:
καὶ ἔστησαν ἐπὶ τὴν στάσιν αὐτῶν κατὰ τὸ κρίμα αὐτῶν,
iuxta pceptū moysi hominis dei. τ sacer
κατὰ τὴν ἐντολὴν μωυσῆ ἀνθρώπου τοῦ θεοῦ. καὶ οἱ ἱε
dotes suscipiebāt sanguinē de manu leuitarū: qm̄
ρεῖς ἐδέχοντο τὰ αἵματα ἐκ χειρὸς τῶν λευιτῶν, ὅτι
multitudo ecclesie nō purificati sūt. τ leuite
πλῆθος τῆς ἐκκλησίας οὐχ ἡγιάσθησαν. καὶ οἱ λευῖται
fuerūt vt sacrificarēt phasech omni q̄ nō poterat puri
ἦσαν τοῦ θύειν τὸ φασὲχ παντὶ τῷ μὴ δυναμένῳ ἁγνι
ficari dño: qm̄ plurimū populi ab ephraim
σθῆναι τῷ κυρίῳ, ὅτι τὸ πλεῖστον τοῦ λαοῦ ἀπὸ ἐφραὶμ
τ manasse τ isachar τ zabulō nō sctificati
καὶ μανασσῆ καὶ ἰσσάχαρ καὶ ζαβουλὼμ οὐχ ἡγνίσθη
sunt: sed τ comederūt phasech: nō pter scriptu
σαν, ἀλλὰ καὶ ἔφαγον τὸ φασὲχ, οὐ παρὰ τὴν γρα
rā. τ orauit ezecias pro his dicens: do
φήν. καὶ προσηύξατο ἐζεκίας περὶ τούτων λέγων, κύ
mine de⁹ bone propitiare pro omni corde di
ριε ὁ θεὸς ὁ ἀγαθὸς ἐξιλάσαι ὑπὲρ πάσης καρδίας κα
rigente ad querendū dñm deū patrū
τευθυνούσης ἐκζητῆσαι τὸν κύριον τὸν θεὸν τῶν πατέρων
suoꝝ: τ nō sicut secundū purificationē sanctoꝝ. τ
αὐτῶν, καὶ οὐχ ὡς κατὰ τὴν ἁγνείαν τῶν ἁγίων. καὶ
exaudiuit dñs ezeciam: τ sanauit populū. τ
ἐπήκουσε κύριος τοῦ ἐζεκίου, καὶ ἰάσατο τὸν λαόν. καὶ
fecerunt filij israel q̄ inuenti sūt in hierusalē
ἐποίησαν οἱ υἱοὶ ἰσραὴλ οἱ εὑρεθέντες ἐν ἱερουσαλὴμ τὴν
solēnitatē azymoꝝ septē dieb⁹ in leticia magna:
ἑορτὴν τῶν ἀζύμων ἑπτὰ ἡμέρας ἐν εὐφροσύνῃ μεγάλῃ,
τ laudabāt dñm diē per diē. τ leui
καὶ καθυμνοῦντες τῷ κυρίῳ ἡμέραν καθ' ἡμέραν. καὶ οἱ λευῖ
D te τ sacerdotes in organis fortitudinis dño. τ locutus
ται καὶ οἱ ἱερεῖς ἐν ὀργάνοις ἰσχύος τῷ κυρίῳ. καὶ ἐλάλη
est ezecias ad cor oīum leuitaꝝ τ
σεν ἐζεκίας ἐπὶ καρδίαν πάντων τῶν λευιτῶν καὶ τῶν
intelligētiū intelligētiā bonā dño. τ perfecerunt
συνιέντων σύνεσιν ἀγαθὴν τῷ κυρίῳ. καὶ συνετέλεσαν
solēnitatē azymoꝝ septē dieb⁹ sacrificātes sacrificia sa
τὴν ἑορτὴν τῶν ἀζύμων ἑπτὰ ἡμέρας θύοντες θυσίας σω
lutis τ confitentes dño deo patrū
τηρίου καὶ ἐξομολογούμενοι κυρίῳ τῷ θεῷ τῶν πατέρων
suoꝝ. τ consuluit oīs ecclesia vt facerēt
αὐτῶν. καὶ ἐβουλεύσατο πᾶσα ἡ ἐκκλησία ποιῆσαι
septē dies alios. τ fecerūt septē dies alios
ἑπτὰ ἡμέρας ἄλλας. καὶ ἐποίησαν ἑπτὰ ἡμέρας ἄλλας
in leticia: qm̄ ezecias rex iuda pmitias obtulit
ἐν εὐφροσύνῃ, ὅτι ἐζεκίας ὁ βασιλεὺς ἰούδα ἀπήρξατο
omni ecclesie mille vitulos τ septē milia
πάσῃ τῇ ἐκκλησίᾳ χιλίους μόσχους καὶ ἑπτακισχίλια
ouiū. τ principes primitias attulerūt ppl̄o mil
πρόβατα, καὶ οἱ ἄρχοντες ἀπήρξαντο τῷ λαῷ χι
le vitulos τ ouiū decē milia.
λίους μόσχους καὶ προβάτων δέκα χιλιάδας.

et principū verbū dñi. Congregatiq; sunt in hierusalē populi multi: vt facerent solēnitatem azymorum in mense secundo. Et surgentes destruxerunt altaria que erant in hier̄l'z: atq; vniuersa in qb⁹ idolis adolebatur incensū subuertētes piecerūt in torrētem cedrō. Immolauerūt aūt phase q̄rtadecima die mēsis secūdi. Sacerdotes quoq; atq; leuite tādem sctificati obtulerunt holocausta in domo dñi: steterūtq; in ordine suo iuxta dispositionē & legē moysi hois dei. Sacerdotes vero suscipiebāt effundēdem dū sanguinē de manibus leuitarū eo q̄ multa turba sanctificata nō esset: & idcirco immolarent leuite phase his qui nō occurrerāt sanctificari domino. Magna etiam pars populi de ephraim & manasse & isachar & zabulon q̄ sanctificata non fuerat: comedit phase: non iuxta qd̄ scriptum est. & orauit pro eis ezechias dicēs. Dñs bonus propitiabitur cūctis q in toto corde requirūt dominū deū patrū suoꝝ & nō imputabit eis q̄ min⁹ sctificati sunt. Quē exaudiuit dñs: & placatus est populo. Fecerūtq; filii israel qui inuēti sunt in hierusalem solēnitatem azymorum septem diebus in leticia magna: laudantes dominum per singulos dies leuite quoq; & sacerdotes per organa q̄ suo officio ꝯgruebāt. Et locut⁹ ē ezechias ad cor oīm leuitarū: q habebāt intelligētiā bonā sup dño. & comederunt septē diebus solēnitatis imolātes victimas pacificorū & laudantes dñm deū patrū suorū: placuitq; vniuerse multitudini vt celebrarēt etiā alios dies septē: qd̄ & fecerūt cum ingēti gaudio. Ezechias autem rex iuda prebuerat multitudini mille tauros & septem milia ouium. Principes vero dederant populo tauros mille: & oues decem milia.

והשרים בדבר יהוה: ויאספו
ירושלם עם רב לעשות את חג
המצות בחדש השני קהל לרב מאד:
ויקמו ויסירו את המזבחות אשר
בירושלם ואת כל המקטרות הסירו
וישליכו לנחל קדרון: וישחטו הפסח
בארבעה עשר לחדש השני
והכהנים והלוים נכלמו ויתקדשו
ויביאו עלות בית יהוה: ויעמדו על
עמדם כמשפטם כתורת משה
איש האלהים הכהנים זרקים את
הדם מיד הלוים: כי רבת בקהל
אשר לא התקדשו והלוים על
שחיטת הפסחים לכל לא טהור
להקדיש ליהוה: כי מרבית העם
רבת מאפרים ומנשה יששכר וזבולן
לא הטהרו כי אכלו את הפסח בלא
ככתוב כי התפלל יחזקיהו עליהם
לאמר יהוה הטוב יכפר בעד: כל
לבבו הכין לדרוש האלהים יהוה
אלהי אבותיו ולא כטהרת הקדש:
וישמע יהוה אל יחזקיהו וירפא את
העם: ויעשו בני ישראל הנמצאים
בירושלם את חג המצות שבעת ימים
בשמחה גדולה ומהללים ליהוה יום
ביום הלוים והכהנים בכלי עז ליהוה:
וידבר יחזקיהו על לב כל הלוים
המשכילים שכל טוב ליהוה ויאכלו
את המועד שבעת הימים מזבחים
זבחי שלמים ומתודים ליהוה אלהי
אבותיהם: ויועצו כל הקהל לעשות
שבעת ימים אחרים ויעשו שבעת
ימים שמחה: כי חזקיהו מלך יהודה
הרים לקהל אלף פרים ושבעת
אלפים צאן והשרים הרימו לקהל
פרים אלף וצאן עשרת אלפים

שור אסף
עשה
סין שנה
קום סור
זבח קטר
שלך
שחט
רבע
כלם קדש
בוא עלה
עמד שפט
ירה
רבב
טהר
רבה
כתב פלל
כפר
כון דרש
שמע רפא
עשה מצא
סין
יום גדל
הלל כלה
עזז דבר
שכל אכל
יעד יום
זבח יבה
יעץ עשה
שור רום

ויתקדשו כהנים לרב: וישמחו כל קדש שמח
קהל יהודה והכהנים והלוים וכל
הקהל הבאים מישראל והגרים בוא
הבאים מארץ ישראל והיושבים
ביהודה: ותהי שמחה גדולה היה גדל
בירושלם כי מימי שלמה בן יום
דויד מלך ישראל לא כזאת
בירושלם: ויקמו הכהנים והלוים קום
ויברכו את העם וישמע בקולם ברך שמע
ותבוא תפלתם למעון קדשו בוא פלל עון
לשמים: ובכלות כל Cap xxxj.
זאת יצאו כל ישראל הנמצאים כלה מצא
בערי יהודה וישברו המצבות עיר שבר
ויגדעו האשרים וינתצו את יצא גדע
הבמות ואת המזבחות מכל יהודה נתץ במה
ובנימן ובאפרים ומנשה עד לכלה זבח
וישובו כל בני ישראל איש שוב
לאחזתו לעריהם: ויעמד יחזקיהו עמד
את מחלקות הכהנים והלוים חלק
על מחלקותם איש כפי עבודתו פה עבד
לכהנים וללוים לעלה ולשלמים
לשרת ולהודות ולהלל בשערי ידה
מחנות יהוה: ומנת המלך מן רכושו חנה מנה
לעלות לעלות הבקר והערב והעלות רכש עלה
לשבתות ולחדשים ולמעדים
ככתוב בתורת יהוה: ויאמר לעם יעד כתב
ליושבי ירושלם לתת מנת הכהנים ירה אמר
והלוים למען יחזקו בתורת יהוה: ישב נתן חזק
וכפרץ הדבר הרבו בני ישראל רבה
ראשית דגן תירוש ויצהר ודבש וכל ירש צהר
תבואת שדה ומעשר הכל לרב הביאו: בוא עשר
ובני ישראל ויהודה היושבים בערי בוא ישב
יהודה גם הם מעשר בקר וצאן ומעשר עיר
קדשים המקדשים ליהוה אלהיהם קדש
הביאו ויתנו ערמות ערמות: בחדש נתן שלש
השלישי החלו הערמות ליסוד ובחדש חלל יסד

Sctificata est ergo sacerdotũ plurima mltitudo & hilaritate pfusa ois turba iuda tã sacerdotũ & leuitarũ q̃ vniuerse freq̃ntie q̃ venerat ex isrl: pselitorũ quoq; de tra israel & habitantium in iuda. Factaq; est grãdis celebritas in hierusalem qualis a diebus salomonis filii dauid regis israel in ea vrbe non fuerat. Surrexerunt autem sacerdotes atq; leuite benedicentes populo: & exaudita est vox eorũ: peruenitq; oratio in habitaculum sanctum celi.

51.

QVnq; hec fuissent rite celebrata egressus est ois isrl q inuetus fuerat in vrbibus iuda: & fregerunt simulachra: succiderũtq; lucos: demoliti sunt excelsa: & altaria destruxerũt: nõ solũ de vniuerso iuda & bẽiami: sed & de ephraĩ q̃q; & manasse: donec penit⁹ euerterẽt. Reuersiq; sunt oẽs filii isrl in possessiões & ciuitates suas. Ezechias aũt constituit turmas sacerdotales: & leuiticas per diuisiones suas vnũquẽq; in officio pprio tã sacerdotũ videlicet q̃ leuitarũ ad holocausta & pacifica: vt mistrarent & cõfiterẽtur canerẽtq; in portis castrorũ dñi. Pars aũt regis erat vt de ppria ei⁹ substãtia offerretur holocaustũ mane semp & vespe: sabbatis q̃q; & Kalẽdis & solẽnitatib⁹ ceteris: sicut scriptũ est in lege dñi. Precepit etiam poplo habitantiũ hierlm vt darẽt partes sacerdotib⁹ & leuitis: vt possent vacare legi dñi. Quod cũ percrebruisset in auribus mltitudinis: plurimas obtulerũt primitias filii isrl frumẽti vini & olei: mellis q̃q; & oĩs q̃ gignit hum⁹ decĩas obtulerũt. Sed & filii israel & iuda qui habitabãt in vrbib⁹ iuda obtulerũt decimas boũ & ouiũ: decimasq; sanctorũ q̃ vouerãt dño deo suo: atq; vniuersa portãtes fecert aceruos plorimos. Mense tertio ceperũt aceruorũ iacere fundamẽta: & mense

⁊ sctificati sunt de sacerdotib⁹ in multitudinẽ. ⁊ letata ẽ oĩs
καὶ ἡγιάσθησαν τῶν ἱερέων εἰς πλῆθος. καὶ εὐφράνθη πᾶσα
ecclesia iuda ⁊ sacerdotes ⁊ leuite: ⁊ ois ec
ἡ ἐκκλησία ἰούδα καὶ οἱ ἱερεῖς καὶ οἱ λευῖται, καὶ πᾶσα ἡ ἐκ
clesia q̃ venerũt ex israel: ⁊ proselyti q̃ vene
κλησία οἱ ἐλθόντες ἐξ ἰσραὴλ, καὶ οἱ προσήλυτοι οἱ ἐλθόν
rũt de terra israel: ⁊ habitantes iuda. ⁊ facta est
τες ἐκ γῆς ἰσραὴλ, καὶ οἱ κατοικοῦντες ἰούδα. καὶ ἐγένετο
letitia magna in hierusalẽ: q̃a a diebus salo
εὐφροσύνη μεγάλη ἐν ἱερουσαλὴμ, ὅτι ἀπὸ ἡμερῶν σολο
monis filii dauid regis israel nõ factũ est ta
μῶντος υἱοῦ δαυὶδ βασιλέως ἰσραὴλ οὐκ ἐγένετο τοιαύ
le festũ in hierusalẽ. ⁊ surrexerũt sacerdotes leuite:
τη ἑορτὴ ἐν ἱερουσαλήμ. καὶ ἀνέστησαν οἱ ἱερεῖς οἱ λευῖται,
⁊ benedixerũt pplo: ⁊ exaudita est vox eoꝝ: ⁊
καὶ εὐλόγησαν τὸν λαὸν, καὶ ἐπηκούσθη ἡ φωνὴ αὐτῶν, καὶ
venit oratio eoꝝ in habitaculũ sctũm
ἦλθεν ἡ προσευχὴ αὐτῶν εἰς τὸ κατοικητήριον τὸ ἅγιον τοῦ
dei in celum.
θεοῦ εἰς τὸν οὐρανόν.

Ca.31.

ET postq̃ pfecta sunt hec omnia: egress⁹ ẽ ois is A
Καὶ ὡς συνετελέσθη ταῦτα πάντα, ἐξῆλθε πᾶς ἰσ
rael q̃ inuẽti fuerãt in vrbib⁹ iuda: ⁊ cõtriuerũt
ραὴλ οἱ εὑρεθέντες ἐν πόλεσιν ἰούδα, καὶ συνέτριψαν τὰς
simulachra: ⁊ succiderunt lucos: ⁊ demoliti sunt excel
στήλας, καὶ ἐξέκοψαν τὰ ἄλση, καὶ κατέσκαψαν τὰ ὑψη
sa: ⁊ destruxerũt altaria ab omni iudea
λὰ, καὶ καθεῖλον τὰ θυσιαστήρια ἀπὸ πάσης τῆς ἰουδαίας
⁊ beniami ⁊ ex ephraĩ: ⁊ a manasse vsq; ad con
καὶ βενιαμὶν καὶ ἐξ ἐφραὶμ, καὶ ἀπὸ μανασσῆ ἕως εἰς συν
summationẽ. ⁊ conuersus ẽ ois israel in hereditatẽ
τέλειαν. καὶ ἐπέστρεψε πᾶς ἰσραὴλ εἰς τὴν κληρονομίαν
suã ⁊ in ciuitates suas. ⁊ ordinauit ezecias vi
αὐτοῦ καὶ εἰς τὰς πόλεις αὐτῶν. καὶ ἔταξεν ἐζεκίας τὰς ἐφη
ces sacerdotũ ⁊ leuitaꝝ: ⁊ vices vnĩ⁹cu
μερίας τῶν ἱερέων καὶ τῶν λευιτῶν, καὶ τὰς ἐφημερίας ἑκά
iusq; iuxta ministeriũ suũ sacerdotib⁹ ⁊ leui
στου κατὰ τὴν λειτουργίαν αὐτοῦ τοῖς ἱερεῦσι καὶ τοῖς λευί
tis ad holocaustũ ⁊ ad sacrificiũ salutaris:
ταις εἰς τὴν ὁλοκαύτωσιν καὶ εἰς τὴν θυσίαν τοῦ σωτηρίου,
⁊ vt laudarẽt ⁊ vt cõfiterentur ⁊ ministrarent in
καὶ τοῦ αἰνεῖν καὶ τοῦ ἐξομολογεῖσθαι καὶ λειτουργεῖν ἐν ταῖς
portis ⁊ in atriis dom⁹ dñi. ⁊ pars re
πύλαις καὶ ἐν ταῖς αὐλαῖς οἴκου κυρίου. καὶ ἡ μερὶς τοῦ βασι
gis de substantiis eius in holocaustis: que
λέως ἐκ τῶν ὑπαρχόντων αὐτοῦ εἰς τὰς ὁλοκαυτώσεις, τὴν
mane ⁊ que vespere: ⁊ in holocaustis
τε πρωϊνὴν καὶ τὴν ἑσπερινὴν, καὶ εἰς τὰς ὁλοκαυτώσεις
sabbatoꝝ: ⁊ in neomeniis: ⁊ in solẽnitatib⁹
τῶν σαββάτων, καὶ εἰς τὰς νουμηνίας, καὶ εἰς τὰς ἑορτὰς
scriptis in lege dñi. ⁊ dixit ezecias
τὰς γεγραμμένας ἐν τῷ νόμῳ κυρίου. καὶ εἶπεν ἐζεκίας τῷ
pplo habitantibus in hierusalẽ vt darẽt partẽ B
λαῷ τοῖς κατοικοῦσιν ἐν ἱερουσαλὴμ δοῦναι τὴν μερίδα
sacerdotũ ⁊ leuitaꝝ: vt possint in mini
τῶν ἱερέων καὶ τῶν λευιτῶν, ὅπως κατισχύσωσιν ἐν τῇ λει
sterio dom⁹ dñi. ⁊ postq̃ iussit sermonẽ ezecias:
τουργίᾳ οἴκου κυρίου. καὶ ὡς προσέταξε τὸν λόγον ἐζεκίας,
pmas obtulerũt filii isrl primitias tritici ⁊ vini ⁊ olei
ἐπλεόνασαν οἱ υἱοὶ ἰσλ ἀπαρχὴν σίτου καὶ οἴνου καὶ ἐλαί
⁊ mellis: ⁊ omne germẽ agri i mltitudiẽ obtulerũt
ου καὶ μέλιτος, καὶ πᾶν γένημα ἀγροῦ εἰς πλῆθος ἤνεγκαν
filii israel ⁊ iuda. ⁊ q̃ habitabãt in vrbibus
οἱ υἱοὶ ἰσλ καὶ ἰούδα. καὶ οἱ κατοικοῦντες ἐν ταῖς πόλεσιν
iuda ⁊ ipsi attulerũt decimas vituloꝝ ⁊ ouium
ἰούδα καὶ αὐτοὶ ἤνεγκαν ἐπιδέκατα μόσχων καὶ προβάτων
⁊ decimas capraꝝ: ⁊ sanctificauerũt dño deo suo. ⁊ in
καὶ ἐπιδέκατα αἰγῶν, καὶ ἡγίασαν τῷ κυρίῳ θεῷ αὐτῶν. καὶ εἰ
tulerũt ⁊ posuerũt aceruos aceruos. in aũt mẽse tertio
σήνεγκαν καὶ ἔθηκαν σωροὺς σωρούς. ἐν δὲ τῷ μηνὶ τῷ τρίτῳ
ceperunt aceruui fundari: ⁊ in mẽse
ἤρξαντο οἱ σωροὶ θεμελιοῦσθαι, καὶ ἐν τῷ μηνὶ τῷ

septimo completi ſunt. τ venit ezecias τ princi
ἑβδόμῳ συνετελέσθησαν. καὶ ἦλθεν ἐζεκίας καὶ οἱ ἄρχον
pes: τ viderūt aceruos: τ benedixerūt dño τ populo
τες, καὶ εἶδον τοὺς σωρούς, καὶ εὐλόγησαν τὸν κ͞ν καὶ τὸν λαὸν
ſuo iſrael. τ interrogauit ezecias ſacerdotes
αὐτοῦ ἰσραήλ. καὶ ἐπυνθάνετο ἐζεκίας τῶν ἱερέων
τ leuitas ſuper aceruis. τ dixit ad eū
καὶ τῶν λευιτῶν ὑπὲρ τῶν σωρῶν. καὶ εἶπε πρὸς αὐ-
azarias ſacerdos princeps domꝰ ſadduc: ex
τὸν ἀζαρίας ὁ ἱερεὺς ὁ ἄρχων τοῦ οἴκου σαδδούκ, ἐξ
C quo ceperūt primitie offerri in domū dñi:
οὗ ἤρξατο ἡ ἀπαρχὴ φέρεσθαι εἰς τὸν οἶκον κυρίου,
comedimꝰ τ bibimus τ reliquimus vſq3 in multi
ἐφάγομεν καὶ ἐπίομεν καὶ ἐγκατελείπομεν ἕως εἰς πλῆ
tudinē: qm dñs benedixit populo ſuo: τ reliqui-
θος, ὅτι κύριος εὐλόγησε τὸν λαὸν αὐτοῦ, καὶ κατελίπο-
mus adhuc multitudinē hāc. τ dixit ezecias: vt ppa
μεν ἔτι τὸ πλῆθος τοῦτο. καὶ εἶπεν ἐζεκίας, ἑτοι
rarēt paſtophoria in domo dñi. τ ppauerūt:
μάσαι παστοφόρια εἰς τὸν οἶκον κυρίου. καὶ ἡτοίμασαν,
τ intulerūt illuc primitias τ decimas in
καὶ εἰσήνεγκαν ἐκεῖ τὰς ἀπαρχὰς καὶ τὰ ἐπιδέκατα ἐν
fide. τ ſup eos prefectus chonenias leuita: τ
πίστει. καὶ ἐπ' αὐτῶν ἐπιστάτης χωνενίας ὁ λευίτης, καὶ
ſemei frater eius ſucceſſor: τ hieziel τ ozias
σεμεεὶ ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ διαδεχόμενος, καὶ ἰεζιὴλ καὶ ὀζίας
τ naath τ aſael τ hierimoth: τ ioazabad τ eliel
καὶ ναὰθ καὶ ἀσαὴλ καὶ ἱεριμώθ, καὶ ἰωζαβὰδ καὶ ἐλιὴλ
τ ſamachia τ maath τ baneas ppoſiti per cho-
καὶ σαμαχία καὶ μαὰθ καὶ βανίας καθεστάμενοι διὰ χω-
neniā τ ſemei fratrē eius: ſicut iuſ-
νενίου καὶ σεμεεὶ τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ, καθὼς προσέ-
ſit ezecias rex τ azarias dux domus
ταξεν ἐζεκίας ὁ βασιλεὺς καὶ ἀζαρίας ὁ ἡγούμενος οἴκου
dñi. τ core filius iemna leuita ianitor ſecū-
κυρίου. καὶ κωρὴ ὁ τοῦ ἰεμνὰ ὁ λευίτης ὁ πυλωρὸς κα-
dū orientē in donis: vt daret primi-
τὰ ἀνατολὰς ἐπὶ τῶν δομάτων, δοῦναι τὰς ἀπαρ-
tias dñi: τ ſancta ſctōꝝ p manū adan
χὰς τοῦ κυρίου, καὶ τὰ ἅγια τῶν ἁγίων διὰ χειρὸς ἀδὰν
τ beniami. τ ieſue τ ſemei τ amarias τ
καὶ βενιαμίν. καὶ ἰησοῦς καὶ σεμεεὶ καὶ ἀμαρίας καὶ
ſechenias in ciuitatibꝰ p manū ſacerdotū in
σεχενίας ἐν ταῖς πόλεσι διὰ χειρὸς τῶν ἱερέων ἐν
fide vt darēt fratribus ſuis ſecundū vi-
πίστει δοῦναι τοῖς ἀδελφοῖς αὐτῶν κατὰ τὰς ἐφη-
ces: ſecundū magnū τ ſecundū paruum: ex-
μερίας, κατὰ τὸν μέγαν καὶ κατὰ τὸν μικρόν, ἐκ-
D tra ſctū maſculoꝝ a trimo τ
τὸς τῆς ἐπιγονῆς τῶν ἀρσενικῶν ἀπὸ τριετοῦς καὶ
ſupra: omni ingredienti in domū dñi:
ἐπάνω, παντὶ τῷ εἰσπορευομένῳ εἰς οἶκον κυρίου,
in ratione dieꝝ in die ſuo: in miniſterio
εἰς λόγον ἡμερῶν ἐν ἡμέρᾳ αὐτοῦ, εἰς λειτουργίαν
p vices ordinis ſui. hic diſtributio
ἐφημερίας διατάξεως αὐτῶν. οὗτος ὁ καταλοχισμὸς
ſacerdotū ſm domos familiaꝝ. τ leuite in
τῶν ἱερέων κατ' οἴκους πατριῶν. καὶ οἱ λευῖται ἐν ταῖς
vicibus ſuis. a vigeſimo āno τ ſupra in
ἐφημερίαις αὐτῶν, ἀπὸ εἰκοσαετοῦς καὶ ἐπάνω ἐν
ordine in turmis in omni fetu
διατάξει ἐν τοῖς καταλοχισμοῖς ἐν πάσῃ ἐπιγονῇ
ſuo filioꝝ ſuoꝝ τ filiarū in omni multitu-
αὐτῶν υἱῶν αὐτῶν καὶ θυγατέρων εἰς πᾶν τὸ πλῆ-
dine: qm in fide ſanctificauerūt ſctūariū: τ filiis
θος, ὅτι ἐν πίστει ἡγίασαν τὸ ἅγιον, καὶ τοῖς υἱοῖς
aaron ſacerdotio fungētibꝰ in agris τ in
ἀαρὼν τοῖς ἱερατεύουσιν ἐν τοῖς ἀγροῖς καὶ ἐν ταῖς
ciuitatibus ſuis: in omni ciuitate τ ciuitate viri
πόλεσιν αὐτῶν, ἐν πάσῃ πόλει καὶ πόλει ἄνδρες
qui nominati ſūt in nomine vt darent
οἳ ὠνομάσθησαν ἐν ὀνόματι δοῦναι

ſeptimo cōpleuerit eos. Cūq3 igreſſi fuiſſent ezechias & pricipes eius: viderūt aceruos & bñdixerūt dño ac pplo iſrael. Interrogauitq3 ezechias ſacerdotes & leuitas cur ita iacerent aceruí. Reſpōdit illi azarias ſacerdos primus de ſtirpe ſadoch dicens. Ex quo ceperunt offerri primitie i domo dñi comedimꝰ & ſaturati ſumꝰ & remāſerūt plurima: eo q̄ benedixerit dñs pplo ſuo. Reliq̄rū aūt eſt copia iſta quā cernis. Precepit igr ezechias vt ppararēt horrea ī domo dñi. Qd cū feciſſet: itulerūt tā primitias q̄3 decimas: & q̄cunq3 vouerāt fideliter. Fuit aūt p̄fectus eoꝝ chonenias leuita & ſemei frat̄ eiꝰ ſcd̄s: poſt quē iehihel & azarias & naad & aſahel & hierimoth: iozabar q̄q3 & elihel & ieſmachias & maath & banaias p̄poſiti ſub manibꝰ chonenie & ſemei fr̄is eiꝰ ex imperio ezechie regis & azarie pontificis domus dei. Chore vero filiꝰ iemna leuites & ianitor orietalis porte prepoſitus erat his q̄ ſpōte offerebātur deo: primitiiſq3 & cōſecratis in ſctā ſanctoꝝ & ſub cura eius eden & beniamin: ieſue & ſemeias. Amarias q̄q3 & ſechenias ī ciuitatibꝰ ſacerdotum: vt fideliter diſtribuerent fratribus ſuis partes minoribꝰ atq3 maioribꝰ: exceptis maribꝰ ab annis tribus & ſupra: cunctis qui ingrediebantur templū dñi. Et quicqd p ſingulos dies cōducebāt in miſterio atq3 obſeruatiōibꝰ iuxta diuiſiones ſuas: ſacerdotibus per familias: & leuitis a viceſimo anno & ſupra per ordines & turmas ſuas. Vniuerſeq3 multitudini tā vxoribꝰ q̄3 liberis eoꝝ vtriuſq3 ſexus fideliter cibi de his que ſctificata fuerant p̄bebātur. Sed & filiorū aaron p agros & ſuburbana vrbium ſingularū diſpoſiti erant viri qui

השביעי כלו: ויבאו יחזקיהו והשרים
ויראו את הערמות ויברכו את יהוה
ואת עמו ישראל: וידרש יחזקיהו
על הכהנים והלוים על הערמות:
ויאמר אליו עזריהו הכהן הראש
לבית צדוק ויאמר מהחל התרומה
לביא בית יהוה אכול ושבוע והותר
עד לרוב כי יהוה ברך את עמו
והנותר את ההמון הזה: ויאמר
יחזקיהו להכין לשכות בבית יהוה
ויכינו: ויביאו את התרומה והמעשר
והקדשים באמונה ועליהם נגיד
כונניהו הלוי ושמעי אחיהו משנה:
ויחיאל ועזזיהו ונחת ועשהאל
וירימות ויוזבד ואליאל ויסמכיהו
ומחת ובניהו פקידים מיד כונניהו
ושמעי אחיו במפקד יחזקיהו המלך
ועזריהו נגיד בית האלהים: וקורא
בן ימנה הלוי השוער למזרחה על
נדבות האלהים לתת תרומת יהוה
וקדשי הקדשים: ועל ידו עדן
ומנימין וישוע ושמעיהו אמריהו
ושכניהו בערי הכהנים באמונה
לתת לאחיהם במחלקות כגדול
כקטן: מלבד התיחשם לזכרים מבן
שלש שנים ולמעלה לכל הבא
לבית יהוה לדבר יום ביומו לעבודתם
במשמרותם כמחלקותיהם: ואת
התיחש הכהנים לבית אבותיהם
והלוים מבן עשרים שנה ולמעלה
במשמרותיהם במחלקותיהם:
ולהתיחש בכל טפם נשיהם ובניהם
ובנותיהם לכל קהל כי באמונתם
יתקדשו קדש: ולבני אהרן הכהנים
בשדי מגרש עריהם בכל עיר ועיר
אנשים אשר נקבו בשמות לתת

שבע כלה
בוא שור
ראה ברך
דרש
חלל רום
בוא אכל
שבע יתר
רבב
יתר המן
אמר כון
בוא עשר
אמן נגד
שנה
פקד
שער זרח
נתן
עיר
חלק גדל
בדד יחס
עלה בוא
עבד
שמר
טפף נשה
בנה אמן
קדש
גרש
נקב

מנות לכל זכר בכהנים ולכל התיחש | מנה יחס
בלוים: ויעש כזאת יחזקיהו בכל | עשה
יהודה ויעש הטוב והישר והאמת
לפני יהוה אלהיו: ובכל מעשה | פנה עשה
אשר החל בעבודת בית האלהים | חלל עבד
ובתורה ובמצוה לדרש לאלהיו בכל | דרש צוה
לבבו עשה והצליח: | צלח
אחרי הדברים והאמת האלה בא | Ca.xxxij.
סנחריב מלך אשור ויבא ביהודה | בוא
ויחן על הערים הבצרות ויאמר | חנה עיר
לבקעם אליו: וירא יחזקיהו כי בא | אמר
סנחריב ופניו למלחמה על | ראה
ירושלם: ויועץ עם שריו וגבריו | פנה לחם
לסתם את מימי העינות אשר | יעץ שור
מחוץ לעיר ויעזרהו: ויקבצו עם | צבר סתם
רב ויסתמו את כל המעינות ואת | עזר קבץ
הנחל השוטף בתוך הארץ לאמר | עין
למה יבאו מלכי אשור ומצאו מים | שטף
רבים: ויתחזק ויבן את כל החומה | בוא
הפרוצה ויעל על המגדלות ולחוצה | רבב חזק
החומה אחרת ויחזק את המלוא | בנה חמה
עיר דויד ויעש שלח לרב ומגנים: | פרץ עלה
ויתן שרי מלחמות על העם ויקבצם | גדל חזק
אליו אל רחוב שער העיר וידבר | מלא
על לבבם לאמר: חזקו ואמצו אל | נתן שור
תיראו ואל תחתו מפני מלך אשור | קבץ רחב
ומלפני כל ההמון אשר עמו כי | דבר
עמנו רב מעמו: עמו זרוע בשר ועמנו | ירא חתת
יהוה אלהינו לעזרנו ולהלחם | פנה המן
מלחמתינו ויסמכו העם על דברי | זרע
יחזקיהו מלך יהודה: אחר זה שלח | לחם
סנחריב מלך אשור עבדיו | סמך
ירושלימה והוא על לכיש וכל
ממשלתו עמו על יחזקיהו מלך | משל
יהודה ועל כל יהודה אשר
בירושלם לאמר: כה אמר סנחריב

partes distribuerēt vniuerso sexui masculino: de sacerdotib9 & leuitis. Fecit ergo ezechias vniuersa q̄ diximus in omni iuda operatusq́ʒ ē bonū & rectum & verū corā dn̄o deo suo: in vniuersa cultura ministerii domus dei iuxta legē & cerimōias: volēs requirere deū suū in toto corde suo. Fecit q́ʒ & p̄speratus est. 32.

Post q̄ & huiuscemodi veritatem, venit sennacherib rex assyriorum & ingressus iudam obsedit ciuitates munitas. volens eas capere. Quod cū vidisset ezechias venisse. s. sennacherib & totū belli impetum verti contra hierusalē inito cū principib9 cōsilio virisq́ʒ fortissimis vt obturaret capita fontium qui erant extra vrbē: & hoc oium decernēte sentētia cōgregauit plurimā multitudinē: & obturauerūt cūctos fontes & riuū q fluebāt in medio terre dicētes. Ne veniāt reges assyriorum & inueniāt aquarū abūdantiā. Edificauit q́ʒ agens industrie omnē murū q fuerat dissipat9: & extruxit turres desup & forinsecus alterū murū. Instaurauitq́ʒ mello in ciuitate dauid & fecit vniuersi gn̄is armaturā & clypeos. Cōstituitq́ʒ principes bellatorū in exercitu. Et conuocauit vniuersos i platea porte ciuitatis: ac locut9 est ad cor eoꝶ dicēs. Viriliter agite & cōfortamini; nolite timere: nec paucatis regem assyriorū & vniuersā multitudinē q̄ ē cū eo. Multo ei plures nobiscū sunt q̄ cū illo. Cū illo enī ē brachiū carneū: nobiscū dn̄s de9 nr̄ q auxiliator ē nr̄: pugnatq́ʒ p nobis. ꝯfortat9q́ʒ ē ppl̄s huiuscemodi verbis ezechie regis iuda. q̄ postq́ʒ gesta sunt: misit sennacherib rex assyriorū seruos suos hierl̄m: ipse ei cū vniuerso exercitu obsidebat lachis: ad ezechiam regem iuda & ad omnem populum qui erat in vrbe dicens. Hec dicit sennacherib

partē omni masculo in sacerdotib9: ⁊ omni numerato in leuitis. ⁊ fecit ezecias sic
μερίδα παντὶ ἀρσενικῷ ἐν τοῖς ἱερεῦσι, καὶ παντὶ καταριθμουμένῳ ἐν τοῖς λευίταις. καὶ ἐποίησεν ἐζεκίας οὕ-
in omni iuda: ⁊ fecit ezecias bonū ⁊
τως ἐν παντὶ ἰούδα, καὶ ἐποίησεν ἐζεκίας τὸ καλὸν καὶ τὸ
rectū ⁊ verū corā dn̄o deo suo: ⁊ in omni opere in quo incepit in opere in domo dn̄i: ⁊ in
εὐθὲς καὶ τὸ ἀληθὲς ἐναντίον κυρίου τοῦ θεοῦ αὐτοῦ, καὶ ἐν παντὶ ἔργῳ ἐν ᾧ ἤρξατο ἐν τῇ ἐργασίᾳ ἐν οἴκῳ κυρίου, καὶ ἐν
lege ⁊ in preceptis quesiuit deū suū ex tota anima sua: ⁊ fecit ⁊ p̄speratus est.
τῷ νόμῳ καὶ ἐν τοῖς προστάγμασιν ἐξεζήτησε τὸν θεὸν αὐτοῦ ἐξ ὅλης τῆς ψυχῆς αὐτοῦ, καὶ ἐποίησε καὶ εὐωδώθη. Ca.32. A

Et post sermones hos ⁊ veritatē hanc
Καὶ μετὰ τοὺς λόγους τούτους καὶ τὴν ἀλήθειαν ταύ- 4.Reg. 18.c.
venit sennacherib rex assyrioꝶ: ⁊ venit in iudā: ⁊ castrametat9 est iuxta ciuitates muratas:
την ἦλθε σενναχηρὶβ βασιλεὺς ἀσσυρίων, καὶ ἦλθεν ἐπὶ ἰούδαν, καὶ παρενέβαλεν ἐπὶ τὰς πόλεις τὰς τειχήρεις,
⁊ dixit vt caperent eas. ⁊ vidit ezecias q
καὶ εἶπε τοῦ προκαταλαβέσθαι αὐτάς. καὶ εἶδεν ἐζεκίας ὅτι
venerat sennacherib: ⁊ facies eius ad bellandū in hierusalē: ⁊ consuluit cum seniori-
ἥκει σενναχηρὶβ, καὶ τὸ πρόσωπον αὐτοῦ τοῦ πολεμῆσαι ἐπὶ ἱερουσαλήμ, καὶ ἐβουλεύσατο μετὰ τῶν πρεσβυτέ-
bus suis ⁊ potētib9: vt obturarēt aquas fontiū q erāt extra ciuitatē: ⁊ cōfortauerūt eū. ⁊ cōgrega
ρων αὐτοῦ καὶ τῶν δυνατῶν, ἐμφράξαι τὰ ὕδατα τῶν πηγῶν ἃ ἦν ἔξω τῆς πόλεως, καὶ συνεπίσχυσαν αὐτῷ. καὶ συνήγα-
uit populū multū: ⁊ obturauit aquas fontiū: ⁊ torrētē qui diuidit p ciuitatē dicens: ne
γεν λαὸν πολύν, καὶ ἐνέφραξε τὰ ὕδατα τῶν πηγῶν, καὶ τὸν χειμάρρουν τὸν διορίζοντα διὰ τῆς πόλεως λέγων, μή
forte veniat rex assyrioꝶ: ⁊ inueniat aquā multā: ⁊ corroboretꝰ. ⁊ fortificauit ezecias ⁊ edificauit omnē
ποτε ἔλθῃ βασιλεὺς ἀσσυρίων, καὶ εὕρῃ ὕδωρ πολύ, καὶ κατισχύσῃ. καὶ κατίσχυσεν ἐζεκίας καὶ ᾠκοδόμησε πᾶν τὸ
murū dirutū ⁊ turres: ⁊ foris ante murale aliud: ⁊ edificauit plenitudinē ciuitatis
τεῖχος τὸ κατεσκαμμένον καὶ πύργους, καὶ ἔξω προτεί-
χισμα ἄλλο, καὶ ᾠκοδόμησε τὸ ἀνάλημμα τῆς πόλεως B
dauid: ⁊ preparauit arma multa: ⁊ posuit princi
δαυίδ, καὶ κατεσκεύασεν ὅπλα πολλά, καὶ ἔθετο ἄρχον-
pes belli in populo. ⁊ cōgregati sūt ad eū in platea porte ciuitatis. ⁊ locutus est in
τας πολέμου ἐπὶ τὸν λαόν. καὶ συνήχθησαν πρὸς αὐτὸν ἐπὶ τὴν πλατεῖαν τῆς πύλης τῆς πόλεως. καὶ ἐλάλησεν ἐπὶ
corde eoꝶ dicens: viriliter agite ⁊ cōfortamini: nolite timere nec paucatis a facie regis assyrio-
τὴν καρδίαν αὐτῶν λέγων, ἀνδρίζεσθε καὶ ἰσχύσατε, μὴ φοβηθῆτε μηδὲ πτοηθῆτε ἀπὸ προσώπου βασιλέως ἀσσυρί-
rū: ⁊ a facie omnis gentis q̄ cū eo: qm̄ 4.Re. 6.d.
ων, καὶ ἀπὸ προσώπου παντὸς τοῦ ἔθνους τοῦ μετ' αὐτοῦ, ὅτι
nobiscū plures q̄ qui cū eo. cū eo brachia carnea: nobiscū vero dn̄s de9 noster ad saluādū ⁊ ad pugnandū belū nr̄m. ⁊ cōfortatus est popul9 in
μεθ' ἡμῶν πλείους ὑπὲρ τοὺς μετ' αὐτοῦ. μετ' αὐτοῦ βραχίονες σάρκινοι, μεθ' ἡμῶν δὲ κύριος ὁ θεὸς ἡμῶν τοῦ σώζειν καὶ τοῦ πολεμεῖν τὸν πόλεμον ἡμῶν. καὶ κατεθάρσησεν ὁ λαὸς ἐπὶ
sermonib9 ezecie regis iuda. ⁊ post hec
τοῖς λόγοις ἐζεκίου τοῦ βασιλέως ἰούδα. καὶ μετὰ ταῦ-
misit sennacherib rex assyrioꝶ ser-
τα ἀπέστειλε σενναχηρὶβ βασιλεὺς ἀσσυρίων τοὺς παῖ-
uos suos in hierusalē. ipse erat in lachis: ⁊ omnis exercitus eius cū eo. ⁊ mi-
δας αὐτοῦ ἐπὶ ἱερουσαλήμ. καὶ αὐτὸς ἦν ἐπὶ λαχεῖς, καὶ πᾶσα ἡ στρατιὰ αὐτοῦ μετ' αὐτοῦ. καὶ ἀπέ-
sit ad ezecā regem iuda: ⁊ ad omnē iudā q in hierusalē dicens: sic dicit sennacherib
στειλε πρὸς ἐζεκίαν βασιλέα ἰούδα, καὶ πρὸς πάντα ἰού- C
δαν τὸν ἐν ἱερουσαλὴμ λέγων, οὕτως λέγει σενναχηρὶβ

4. R e.
6. d.

rex aſſyrioꝝ: in quo vos fiduciā habetis: ⁊ ſe-
βασιλεὺς ἀσσυρίων, ἐπὶ τίνι ὑμεῖς πεποίθατε, καὶ κα-
detis in obſidione in hieruſalē? nōne ezecias decipit
θῆσθε ἐν τῇ περιοχῇ ἐν ἱερουσαλήμ; οὐχὶ ἐζεκίας ἀπατᾷ
vos vt tradat vos in mortē ⁊ in famē ⁊ in
ὑμᾶς τοῦ παραδοῦναι ὑμᾶς εἰς θάνατον καὶ εἰς λιμὸν καὶ εἰς
ſiti dicēs: dñs deus nr̄ ſaluabit nos de manu re-
δίψαν λέγων, κύριος ὁ θεὸς ἡμῶν σώσει ἡμᾶς ἐκ χειρὸς βα-
gis aſſyrioꝝ? nōne hic eſt ezecias q̄ deſtruxit ex-
σιλέως ἀσσυρίων; οὐχ οὗτός ἐστιν ἐζεκίας ὃς περιεῖλε τὰ ὑ-
celſa eius: ⁊ altaria eius. ⁊ ait iuda
ψηλὰ αὐτοῦ, καὶ τὰ θυσιαστήρια αὐτοῦ. καὶ εἶπε τῷ ἰούδᾳ
⁊ habitantib⁹ in hieruſalē dicens: corā al-
καὶ τοῖς κατοικοῦσιν ἐν ἱερουσαλὴμ λέγων, ἐνώπιον τοῦ θυ-
tari hoc adorate: ⁊ in eo adolete incēſū.
σιαστηρίου τούτου προσκυνήσατε, καὶ ἐπ' αὐτῷ θυμιάσατε.
nōne ſcitis q̄ feci ego ⁊ patres mei omnib⁹ popu
οὐκ οἴδατε ὅτι ἐποίησα ἐγὼ καὶ οἱ πατέρες μου πᾶσι τοῖς λα-
lis regionū: nū potētes potuerūt dii gētiū
οῖς τῶν χωρῶν, μὴ δυνάμενοι ἐδυνήθησαν οἱ θεοὶ τῶν ἐθνῶν
omnis terre ſaluare populū ſuū de manu mea? quis
πάσης τῆς γῆς σῶσαι τὸν λαὸν αὐτῶν ἐκ χειρός μου; τίς
eſt in omnib⁹ diis gentiū haꝝ: quos pdide-
ἐστὶν ἐν πᾶσι τοῖς θεοῖς τῶν ἐθνῶν τούτων, οὓς ἐξωλόθρευ-
rūt patres mei: q̄ potuerit ſaluare populū ſuū de
σαν οἱ πατέρες μου, ὃς ἐδυνήθη σῶσαι τὸν λαὸν αὐτοῦ ἐκ
manu mea: vt poſſit deus veſter ſaluare vos de ma
χειρός μου, ὅτι δυνήσεται ὁ θεὸς ὑμῶν σῶσαι ὑμᾶς ἐκ χει-
nu mea? ⁊ nūc nō decipiat vos ezecias: ⁊ nō faci-
ρός μου; καὶ νῦν μὴ ἀπατάτω ὑμᾶς ἐζεκίας, καὶ μὴ πειθέ-
at vos cōfidere: nec cōmoueat vos in hoc:
D
τω ὑμᾶς πεποιθέναι, μὴ δὲ ἐπισειέτω ὑμᾶς ἐπὶ τού-
⁊ nō credatis ei: quia nō potuit deus omnis
τῳ, καὶ μὴ πιστεύετε αὐτῷ, ὅτι οὐ μὴ ἐδυνήθη θεὸς παντὸς
gētis ⁊ regni ſaluare populū ſuū de manu
ἔθνους καὶ βασιλείας τοῦ σῶσαι τὸν λαὸν αὐτοῦ ἐκ χειρός
mea ⁊ de manu patrū meoꝝ. ⁊ quomō deus
μου καὶ ἐκ χειρὸς τῶν πατέρων μου. καὶ πῶς ὅτι ὁ θεὸς
veſter nō liberabit vos de manu mea? ⁊ adhuc locuti ſūt
ὑμῶν οὐ μὴ ῥύσεται ὑμᾶς ἐκ χειρός μου; καὶ ἔτι ἐλάλησαν
ſerui eius cōtra dñm deū ⁊ cōtra ezeciā ſer-
οἱ παῖδες αὐτοῦ ἐπὶ κύριον τὸν θεὸν καὶ ἐπὶ ἐζεκίαν παῖ-
uū ei⁹. ⁊ librū ſcripſit ſennacherib: ad exprobrā
δα αὐτοῦ. καὶ βιβλίον ἔγραψεν σενναχηρὶβ, τοῦ ὀνειδί-
dū dñm deū iſrael. ⁊ ait de eo dicens:
ζειν κύριον τὸν θεὸν ἰσραήλ. καὶ εἶπεν περὶ αὐτοῦ λέγων,
ſicut dii gentiū terre nō liberauerūt populos
καθὼς οἱ θεοὶ τῶν ἐθνῶν τῆς γῆς οὐκ ἐξείλοντο τοὺς λαοὺς
ſuos de manu mea: ſic nō eruet de⁹ ezecie
αὐτῶν ἐκ χειρός μου, οὕτως οὐ μὴ ἐξέληται ὁ θεὸς ἐζεκίου
populū ſuū de manu mea. ⁊ clamauerūt in voce ma-
τὸν λαὸν αὐτοῦ ἐκ χειρός μου. καὶ ἐβόησαν ἐν φωνῇ με-
gna iudaice cōtra populū hieruſalē q̄ in mu-
γάλῃ ἰουδαϊστὶ ἐπὶ τὸν λαὸν ἱερουσαλὴμ τὸν ἐπὶ τοῦ τεί-
ro: vt terrerēt eos ⁊ cōturbarēt eos:
χους, τοῦ φοβῆσαι αὐτοὺς καὶ τοῦ κατασπάσαι αὐτούς,
vt caperent ciuitatē. ⁊ locuti ſunt cōtra
ὅπως προκαταλάβωνται τὴν πόλιν. καὶ ἐλάλησαν ἐπὶ
deū hieruſalē: ſicut ⁊ cōtra deos ppłoꝝ
τὸν θεὸν ἱερουσαλήμ, ὡς καὶ ἐπὶ τοὺς θεοὺς τῶν λαῶν
terre opa manuū hominū. ⁊ orauit eze-
τῆς γῆς ἔργα χειρῶν ἀνθρώπων. καὶ προσηύξατο ἐζε-
cias rex ⁊ eſaias filius amos propheta
E
κίας ὁ βασιλεὺς καὶ ἠσαΐας υἱὸς ἀμὼς ὁ προφήτης
de his: ⁊ clamauerūt in celū. ⁊ mi-
περὶ τούτων, καὶ ἐβόησαν εἰς τὸν οὐρανόν. καὶ ἀπέ-
ſit dñs angelū ⁊ cōtriuit omnē potentē bel-
στειλε κύριος ἄγγελον καὶ ἐξέτριψε πάντα δυνατὸν πο-
latorē ⁊ pncipē ⁊ ducem
λεμιστὴν καὶ ἄρχοντα καὶ στρατηγὸν cccccccccccc

cccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccc

rex aſſyriorum. In quo
habētes fiduciā: ſedetis
obſeſſi in hieruſalem?
Num cccccccccccccccc
ezechias decepit vos vt
tradat cccccccccccccccc
morti in fame & ſiti
affirmans q dominus
de⁹ veſter liberet vos de
manu regis aſſyriorum.
Nunqd nō iſte ē ezechi-
as q deſtruxit excelſa illi⁹
& altaria: & precepit iu
de cccccccccccccccccccc
& hieruſalem dicens: co
ram altari vno cccccc
adorabitis & ī ipo cōbu
retis incēſum? An igno-
ratis q̄ ego fecerī: & pa-
tres mei cunctis terrarū
populis? Nunquid pre-
ualuerunt dii cccccccc
gentiū omniūq; terrarū
liberare regionē ſuam
de manu mea? Quis eſt
de vniuerſis diis gētiū
quas vaſtauerūt patres
mei qui potuerit cccccc
eruere ppl'm ſuū de ma
nu mea: vt poſſit etiam
deus veſter eruere vos
de hac manu? ccccccc
Nō vos ergo decipiat
ezechias: nec vana pſua
ſione deludat: neq; cre-
datis ei. cccccccccccc
Si enī nullus potuit de⁹
cunctarū gentiū atq; re
gionū liberare ppl'm ſuū
de manu mea: & de ma-
nu patrū meoꝝ: cōſeq̄n
ter nec deus vr̄ poterit
eruere vos de hac māu.
Sed & alia multa locuti
ſunt ſerui ei⁹ cōtra dn̄m
deū: & cōtra ezechiā ſer-
uū ei⁹. Epiſtolas quoq; ſcri
pſit plenas blaſphemie
in dn̄m deū iſrl': & locu
tus ē aduerſum eū. Sicut
dii gentiū ceteraꝝ nō po
tuerūt liberare ppl'm ſuū
de manu mea: ſic & de⁹
ezechie eruere nō pote
rit ppl'm ſuū de māu iſta.
Inſuper & clamore ma-
gno lingua iudaica cōtra
ppl'm q ſedebat in mu
ris hierl'm pſonabat vt
terreret eos & caperet ciui
tatē. Locutuſq; eſt cōtra
deū hierl'm ſicut aduer-
ſum deos populorū ter-
re opera manuū hominū.
Orauerunt igitur eze-
chias rex & eſaias filius
amos ppheta aduerſū
hāc blaſphemiā ac voci
ferati ſūt vſq; in celū. Et
miſit dn̄s angelum: qui
pcuſſit oēs virū robuſtū
bellatorē & pricipē exer

מלך אשור על מה אתם בטחים
וישבים במצור בירושלם: הלא — צור
יחזקיהו מסית אתכם לתת אתכם — סית נתן
למות ברעב ובצמא לאמר יהוה
אלהינו יצילנו מכף מלך אשור: — נצל
הלא הוא יחזקיהו הסיר את במתיו — סור במה
ואת מזבחתיו ויאמר ליהודה — זבח אמר
ולירושלם לאמר לפני מזבח אחד — פנה
תשתחוו ועליו תקטירו: הלא — שחה קטר
תדעו מה עשיתי אני ואבותי לכל — ידע עשה
עמי הארצות היכול יכלו אלהי — יכל
עמי הארצות להציל את ארצם — נצל
מידי: מי בכל אלהי הגוים האלה
אשר החרימו אבותי אשר יכול — חרם
להציל את עמו מידי כי יוכל
אלהיכם להציל אתכם מידי: ועתה
אל ישיא אתכם חזקיהו ואל — נשא
יסית אתכם כזאת ואל תאמינו לו — אמן
כי לא יוכל כל אלוה כל גוי וממלכה — יכל מלך
להציל עמו מידי ומיד אבותי אף
כי אלהיכם לא יצילו אתכם מידי:
ועוד דברו עבדיו על יהוה האלהים
ועל יחזקיהו עבדו: וספרים כתב
לחרף ליהוה אלהי ישראל ולאמר
עליו לאמר כאלהי גויי הארצות
אשר לא הצילו עמם מידי כן לא
יציל אלהי יחזקיהו עמו מידי:
ויקראו בקול גדול יהודית על עם — קרא ידה
ירושלם אשר על החומה ליראם — חמה
ולבהלם למען ילכדו את העיר: — לכד
וידברו אל אלהי ירושלם כעל — דבר
אלהי עמי הארץ מעשה ידי האדם: — עשה
ויתפלל יחזקיהו המלך וישעיהו בן — פלל
אמוץ הנביא על זאת ויזעקו — נבא זעק
השמים: וישלח יהוה מלאך — שלח לאך
ויכחד כל גבור חיל ונגיד ושר — כחד גבר נגד שור

בכמתנה מלך אשור וישב בבשת פנים חנה שוב
לארצו ויבא בית אלהיו ומיציאו בוש פנה
מעיו שם הפילהו בחרב: ויושע בוא יצא
יהוה את יחזקיהו ואת ישבי מעה נפל
ירושלם מיד סנחריב מלך אשור ישע
ומיד כל וינהלם מסביב: ורבים
מביאים מנחה ליהוה לירושלם נהל סבב
ומגדנות ליחזקיהו מלך יהודה רבב בוא
וינשא לעיני כל הגוים מאחרי כן: נשא
בימים ההם חלה יחזקיהו עד למות יום
ויתפלל אל יהוה ויאמר לו ומופת פלל יפת
נתן לו: ולא כגמל עליו השיב שוב
יחזקיהו כי גבה לבו ויהי עליו קצף היה
ועל יהודה וירושלם: ויכנע יחזקיהו כנע
בגבה לבו הוא ויושבי ירושלם ישב
ולא בא עליהם קצף יהוה בימי בוא יום
יחזקיהו: ויהי ליחזקיהו עשר וכבוד כבד
הרבה מאד ואצרות עשה לו לכסף רבה
ולזהב ולאבן יקרה ולבשמים
ולמגנים ולכל כלי חמדה: ומסכנות כלה סכן
לתבואת דגן ותירוש ויצהר וארות בוא ירש
לכל בהמה ובהמה ועדרים לאורות: צהר ארה
וערים עשה לו ומקנה צאן ובקר עיר קנה
לרב כי נתן לו האלהים רכוש רב רכש
מאד: והוא יחזקיהו סתם את מוצא יצא
מימי גיחון העליון ויישרם למטה עלה
מערבה לעיר דויד ויצלח יחזקיהו ערב צלח
בכל מעשהו: וכן במליצי שרי בבל עשה מלץ
המשלחים עליו לדרש המופת אשר שור שלח
היה בארץ עזבו האלהים לנסותו יפת נסה
לדעת כל בלבבו: ויתר דברי ידע
יחזקיהו וחסדיו הנם כתובים בחזון הגה כתב
ישעיהו בן אמוץ הנביא על ספר חזה נבא
מלכי יהודה וישראל: וישכב שכב
יחזקיהו עם אבתיו ויקברהו במעלה קבר עלה
קברי בני דויד וכבוד עשו לו במותו כבד עשה

citus regis assyriorum: reuersusq; ē cū ignominia in terrā suā. Cūq; ingressus esset domū dei sui filii q egressi fuerāt de vtero ei⁹ interfecerūt eū gladio. Saluauitq; dñs ezechiā & habitatores hierusalē de manu sennacherib regis assyriorū & de manu oīm: & pstitit ei quietē per circuitū. Multi etiā deferebāt hostias & sacrificia dño in hierusalē & munera ezechie regi iuda. Qui ꝏꝏ exaltat⁹ est post hec coram cunctis gentibus.
In dieb⁹ illis egrotauit ezechias vsq; ad mortē: & orauit dñm. Exaudiuitq; eum: & ꝏꝏꝏꝏꝏꝏ dedit ei signū: sed nō iuxta bñficia q̄ accepat retribuit: qa eleuatū est cor ei⁹. Et facta ē cōtra eū ira: & contra iudā & hierl'm. Humiliatusq; est postea eo ꝙ exaltatū fuisset cor ei⁹: tā ipse q̄ habitatores hierl'm: idcirco nō venit sup eos ira dñi in diebus ezechie. Fuit aūt ezechias diues & inclyt⁹ valde: & thesauros sibi plurimos cōgregauit argenti & auri: & lapidis p̄ciosi: aromatum & armorū vniuersi gn̄is & vasoꝝ magni p̄cii apothecas q̄q; frumēti vini & olei & presepia omniū iumentorū caulasq; pecoribus ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ & vrbes edificauit. Habebat qppe greges ouiū & armētorū inumerabiles: eo ꝙ dedisset ei de⁹ substantiā multā nimis. Ipse est ezechias q obturauit supiorē fontē aq̄ꝝ gyon & auertit eas subt ad occidentem vrbis dauid. ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ In oib⁹ opib⁹ suis fecit pspe q̄ voluit. Attn̄ in legatiōe pricipū babylonis q missi fuerant ad eū vt iterrogarēt de portēto qd accīderat sup trā dereliqt eū de⁹ vt tēptaretur & nota fierēt oia q̄ erāt in corde ei⁹. Reliq̄ aūt sermonum ezechie & miarū ei⁹ scripta sunt in visione esaie filii amos pphete & in libro regū iuda & isrl'. Dormiuitq; ezechias cū pr̄ibus suis: & sepelierūt eum supra sepulchra filiorū dauid. Et celebrauit ei⁹ exequas

in castris regis assyrioꝝ: ⁊ reuersus est
ἐν τῇ παρεμβολῇ τοῦ βασιλέως ἀσσυρίων, καὶ ἀπέστρεψε
cū ignominia faciei in terrā suā. ⁊ igressus ē in
μετὰ αἰσχύνης προσώπου εἰς τὴν γῆν αὐτοῦ. καὶ εἰσῆλθεν εἰς
domū dei sui: ⁊ de egredientib⁹ de vtero eius: percusserūt eū in gladio. ⁊ saluauit dñs ezeciā ⁊
οἶκον θεοῦ αὐτοῦ, καὶ τῶν ἐξελθόντων ἐκ κοιλίας αὐτοῦ, κατέβαλον αὐτὸν ἐν ῥομφαίᾳ. καὶ ἔσωσε κύριος τὸν ἐζεκίαν καὶ
habitantes in hierusalē de manu sennacherib
τοὺς κατοικοῦντας ἐν ἱερουσαλὴμ ἐκ χειρὸς σενναχηρὶβ
regis assyrioꝝ ⁊ de manu omniū: ⁊ quiescere fecit eos p circuitū. ⁊ multi deferebāt dona dño
βασιλέως ἀσσυρίων καὶ ἐκ χειρὸς πάντων, καὶ κατέπαυσεν αὐτοὺς κυκλόθεν. καὶ πολλοὶ ἔφερον δῶρα τῷ κυρίῳ
in hierusalē: ⁊ dona ezecie regi iuda. ⁊
εἰς ἱερουσαλήμ, καὶ δόματα τῷ ἐζεκίᾳ βασιλεῖ ἰούδα. καὶ
exaltat⁹ ē ante oculos omniū gentiū post hec. 4.Reg. 20.a.
ὑπερήρθη κατ' ὀφθαλμοὺς πάντων τῶν ἐθνῶν μετὰ ταῦτα. Esai. 38.a.
in dieb⁹ illis egrotauit ezecias vsq; ad mortē: ⁊ orauit ad dñm: ⁊ exaudiuit eū.
ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις ἐμαλακίσθη ἐζεκίας ἕως θανάτου, καὶ προσηύξατο πρὸς κύριον, καὶ ἐπήκουσεν αὐτοῦ.
⁊ signū dedit ei dñs: ⁊ nō iuxta retributionē
καὶ σημεῖον ἔδωκεν αὐτῷ κύριος, καὶ οὐ κατὰ τὸ ἀνταπόδομα
quā retribuit ei ezecias: sed exaltatū ē cor eius:
ὃ ἀνταπέδωκεν αὐτῷ ἐζεκίας, ἀλλ' ὑψώθη ἡ καρδία αὐτοῦ,
⁊ fuit ira cōtra eū ⁊ cōtra iudam ⁊ hierusalē.
καὶ ἐγένετο ὀργὴ ἐπ' αὐτὸν καὶ ἐπὶ ἰούδαν καὶ ἱερουσαλήμ.
⁊ humiliat⁹ est ezecias ab exaltatione cordis sui:
καὶ ἐταπεινώθη ἐζεκίας ἀπὸ τοῦ ὕψους τῆς καρδίας αὐτοῦ,
ipse ⁊ habitātes hierusalē. ⁊ nō venit sup
αὐτὸς καὶ οἱ κατοικοῦντες ἱερουσαλήμ. καὶ οὐκ ἐπῆλθεν ἐπ'
eos ira dñi in diebus ezecie. ⁊ fuerūt ezecie
αὐτοὺς ὀργὴ κυρίου ἐν ταῖς ἡμέραις ἐζεκίου. καὶ ἐγένετο τῷ ἐζεκίᾳ
diuitie ⁊ gloria multa valde. ⁊ thesauros fecit sibi argenti ⁊ auri ⁊ lapidis p̄ciosi ⁊ in
πλοῦτος καὶ δόξα πολλὴ σφόδρα. καὶ θησαυροὺς ἐποίησεν αὐτῷ ἀργυρίου καὶ χρυσίου καὶ λίθου τιμίου καὶ εἰς τὰ
aromatib⁹: ⁊ armamētaria fecit: ⁊ omnib⁹ vasis desiderij apothecas. ⁊ ciuitates in frugibus
ἀρώματα, καὶ ὁπλοθήκας ἐποίησεν, καὶ πᾶσι τοῖς σκεύεσι τῆς ἐπιθυμίας ἀποθήκας. καὶ πόλεις εἰς τὰ γενήματα
tritici vini ⁊ olei: ⁊ p̄sepia omnis iumenti:
τοῦ σίτου οἴνου καὶ τοῦ ἐλαίου, καὶ φάτνας παντὸς κτήνους,
⁊ caulas ad pecora. ⁊ vrbes fecit sibi ipsi:
καὶ μάνδρας εἰς τὰ ποίμνια. καὶ πόλεις ἐποίησεν ἑαυτῷ,
⁊ possessiones ouiū ⁊ boū in multitudine: qm̄ dedit ipsi dñs substātiā multā valde. ipse ezecias obturauit
καὶ κτήσεις προβάτων καὶ βοῶν εἰς πλῆθος, ὅτι ἔδωκεν αὐτῷ κύριος ἀποσκευὴν πολλὴν σφόδρα. αὐτὸς ἐζεκίας ἐνέφραξε
exitū aque gion supiorē. ⁊ direxit eas
τὴν ἔξοδον τοῦ ὕδατος γειὼν τὴν ἄνω. καὶ κατεύθυνεν αὐτὰ
infra ad occidentē vrbis dauid. ⁊ p̄sperat⁹ ē ezecias G
κάτω πρὸς δυσμὰς τῆς πόλεως δαυίδ. καὶ εὐοδώθη ἐζεκίας
in oibus operib⁹ suis. ⁊ sic in legationibus
ἐν πᾶσι τοῖς ἔργοις αὐτοῦ. καὶ οὕτως ἐν τοῖς πρεσβείαις
principū q̄ a babylone missis ad
τῶν ἀρχόντων τῶν ἀπὸ βαβυλῶνος τοῖς ἀποσταλεῖσι πρὸς
eū: vt iterrogarēt ab eo portentū: qḋ factū est in terra.
αὐτόν, πυθέσθαι παρ' αὐτοῦ τὸ τέρας, ὃ ἐγένετο ἐπὶ τῆς γῆς.
⁊ dereliquit eū dñs vt tēptaret eū: vt sciret q̄ in corde eius. ⁊ reliqua simonū ezecie: ⁊ mie ei⁹: nōne scripta sunt in prophetia esaie filij ammos prophete:
καὶ ἐγκατέλιπεν αὐτὸν κύριος, τοῦ πειράσαι αὐτόν, εἰδέναι τὰ ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ. καὶ τὰ κατάλοιπα τῶν λόγων ἐζεκίου, καὶ τὸ ἔλεος αὐτοῦ, οὐκ ἰδοὺ γέγραπται ἐν τῇ προφητείᾳ ἠσαΐου υἱοῦ ἀμμὼς τοῦ προφήτου,
⁊ in libro regū iuda ⁊ israel: ⁊ dormiuit ezecias cū
καὶ ἐπὶ βιβλίου βασιλέων ἰούδα καὶ ἰσραήλ; καὶ ἐκοιμήθη ἐζεκίας μετὰ
patrib⁹ suis. ⁊ sepelierūt eū in ascensu sepulchroꝝ filiorū dauid. ⁊ gloriā ⁊ honorē dederūt ei in morte eius
τῶν πατέρων αὐτοῦ. καὶ ἔθαψαν αὐτὸν ἐν τῇ ἀναβάσει τῶν τάφων υἱῶν δαυίδ. καὶ δόξαν καὶ τιμὴν ἔδωκαν αὐτῷ ἐν τῷ θανάτῳ αὐτοῦ

ois iuda: ⁊ habitantes in hierusalē: ⁊ regna
πᾶς ἰούδα, καὶ οἱ κατοικοῦντες ἐν ἱερουσαλήμ, καὶ ἐβασί
uit manasses fili⁹ eius pro eo.
λευσε μανασσῆς υἱὸς αὐτοῦ ἀντ᾿ αὐτοῦ. Ca.33.
Filius existēs duodecī ānoꝝ manasses cū regnaret
Υἱὸς ὢν δώδεκα ἐτῶν μανασσῆς ἐν τῷ βασιλεύειν
A ipse: ⁊ quinquaginta ⁊ quinqꝫ ānis regnauit in hie
4.Re. αὐτόν, καὶ πεντήκοντα καὶ πέντε ἔτη ἐβασίλευσεν ἐν ἱε
21.a. rusalē. ⁊ fecit malū corā dño iuxta
ρουσαλήμ. καὶ ἐποίησε τὸ πονηρὸν ἐνώπιον κυρίου κατὰ
omnes abominationes gentiū quos abstulit dñs a fa
πάντα τὰ βδελύγματα τῶν ἐθνῶν ὧν ἐξῆρε κύριος ἀπὸ προσώ
cie filioꝝ israel. ⁊ cōuersus ē manasses ⁊ edifi
που τῶν υἱῶν ἰσραήλ. καὶ ἐπέστρεψε μανασσῆς καὶ ᾠκοδό
cauit excelsa: q̄ euulsit ezecias pater eius. ⁊
μησε τὰ ὑψηλά, ἃ κατέσπασεν ἐζεκίας ὁ πατὴρ αὐτοῦ. καὶ
cōstruxit altaria baalim: ⁊ fecit lucos: ⁊
ἔστησε θυσιαστήρια τοῖς βααλίμ, καὶ ἐποίησεν ἄλση, καὶ
adorauit omnē militiā celi: ⁊ seruiuit
προσεκύνησε πάσῃ τῇ στρατιᾷ τοῦ οὐρανοῦ, καὶ ἐδούλευσεν
eis. ⁊ edificauit manasses altare in domo dñi
αὐτοῖς. καὶ ᾠκοδόμησε μανασσῆς θυσιαστήρια ἐν τῷ οἴκῳ κυ
in quo dixit dñs in hierusalē erit nomē meū in eternū.
ἐν ᾧ εἶπεν κς ἐν ἱερουσαλὴμ ἔσται τὸ ὄνομά μου εἰς τὸν αἰῶνα.
⁊ edificauit altaria cuncto exercitui celi: in
καὶ ᾠκοδόμησε θυσιαστήρια πάσῃ τῇ στρατιᾷ τοῦ οὐρανοῦ, ἐν
duob⁹ atriis dom⁹ dñi. ⁊ ipse trāsire fecit filios suos
ταῖς δυσὶν αὐλαῖς οἴκου κυ. καὶ αὐτὸς διῆγε τὰ τέκνα αὐτοῦ
in igne in valle benenō. ⁊ obseruabat sōnia ⁊ augurabat ⁊
ἐν πυρὶ ἐν γὲ βενεννόμ. καὶ ἐκληδονίζετο καὶ οἰωνίζετο καὶ
veneficiis vtebat: ⁊ fecit vētriloquos: ⁊ multiplicauit
ἐφαρμακεύετο, καὶ ἐποίησεν ἐγγαστριμύθους, καὶ ἐπλήθυνεν
incātatores. ⁊ multiplicauit manasses vt faceret malū
ἐπαοιδούς. καὶ ἐπλήθυνε μανασσῆς τοῦ ποιῆσαι τὸ πονηρὸν
corā dño: vt irritaret eū. ⁊ posuit sculptū ⁊
B ἐνώπιον κυ, τοῦ παροργίσαι αὐτόν. καὶ ἔθηκε τὸ γλυπτὸν καὶ
cōflatile imaginē quā fecit in domo dñi: in q̄ dixit
τὸ χωνευτὸν εἰκόνα ἣν ἐποίησεν ἐν τῷ οἴκῳ κυρίου, ἐν ᾧ εἶπε
dñs ad dauid ⁊ ad salomonē filiū ei⁹: in do
κς πρὸς δαυὶδ καὶ πρὸς σαλωμῶντα τὸν υἱὸν αὐτοῦ, ἐν τῷ οἴ
mo hac ⁊ in hierusalē quā elegi de cūctis tribu
κῳ τούτῳ καὶ ἐν ἱερουσαλὴμ ἣν ἐξελεξάμην ἐκ πασῶν φυ
bus israel: ponā nomē meū illic in sēpiternū. ⁊ nō ad
λῶν ἰσραήλ, θήσω τὸ ὄνομά μου ἐκεῖ εἰς τὸν αἰῶνα. καὶ οὐ προ
dam vt cōmoueat pedē israel a terra quā de
σθήσω τοῦ σαλεῦσαι τὸν πόδα ἰσραὴλ ἀπὸ τῆς γῆς ἧς ἔδω
di patrib⁹ suis. sed si custodierint vt fa
κα τοῖς πατράσιν αὐτῶν. πλὴν ἐὰν φυλάσσωσι τοῦ ποιῆ
ciāt omnia q̄ precepi eis iuxta cūctā legē
σαι πάντα ἃ ἐνετειλάμην αὐτοῖς κατὰ πάντα τὸν νόμον
⁊ precepta ⁊ iudicia in manu moysi. ⁊
καὶ τὰ προστάγματα καὶ τὰ κρίματα ἐν χειρὶ μωυσῆ. καὶ
seduxit manasses iudā ⁊ habitantes
ἐπλάνησε μανασσῆς τὸν ἰούδαν καὶ τοὺς κατοικοῦντας
in hierusalē vt facerent malū sup omnes
ἐν ἱερουσαλὴμ τοῦ ποιῆσαι τὸ πονηρὸν ὑπὲρ πάντα τὰ
gētes q̄s abstulit dñs a facie filioꝝ israel.
ἔθνη ἃ ἐξῆρε κύριος ἀπὸ προσώπου τῶν υἱῶν ἰσραήλ.
⁊ locut⁹ est dñs ad manasse ⁊ ad ppłm
καὶ ἐλάλησε κύριος ἐπὶ τὸν μανασσῆ καὶ ἐπὶ τὸν λαὸν
eius: ⁊ nō audierūt. ⁊ adduxit dñs sup eos
αὐτοῦ, καὶ οὐκ ἤκουσαν. καὶ ἤγαγε κύριος ἐπ᾿ αὐτοὺς
principes exercitus regis assyrio
τοὺς ἄρχοντας τῆς δυνάμεως τοῦ βασιλέως ἀσσυρί
rū: ⁊ ceperunt manassen in vinculis: ⁊
ων, καὶ κατελάβοντο τὸν μανασσῆ ἐν δεσμοῖς, καὶ
ligauerūt eū in cōpedib⁹: ⁊ duxerūt eū in babilo
ἔδησαν αὐτὸν ἐν πέδαις, καὶ ἤγαγον αὐτὸν εἰς βαβυλῶ
nē. ⁊ postq̄ āgustat⁹ ē manasses: orauit faciē
να. καὶ ὡς ἐθλίβη μανασσῆς, ἐδεήθη τοῦ προσώπου
dñi dei sui: ⁊ humiliatus est
κυρίου τοῦ θεοῦ αὐτοῦ, καὶ ἐταπεινώθη

vniuersus iuda: & oēs habitatores hierlm: regnauitqꝫ manasses filius eius pro eo. 33.

Duodecī annoꝝ erat manasses cū regnare cepisset & quinq̄ginta quinqꝫ annis regnauit in hierlm. Fecit aūt malū corā dño iuxta abominationes gentiū quas subuertit domin⁹ corā filiis israel & cōuersus instaurauit excelsa que demolit⁹ fuerat ezechias pr̄ eius: cōstruxitqꝫ aras baalim & fecit lucos & adorauit omnē militiā celi & coluit eā. Edificauit quoqꝫ altaria in domo dñi: de qua dixerat dominus in hierusalē erit nomen meū in eternū. Edificauit aūt ea cuncto exercitu celi in duobus atriis domus domini: transireqꝫ fecit filios suos p igne in valle benhennō. Obseruabat somnia: sectabatur auguria: maleficis artib⁹ inseruiebat. Hēbat secū magos & incātatores: multaqꝫ mala operatus ē corā dño vt irritaret eū. Sculptile q̄qꝫ & cōflatile signū posuit in domo dei: de q̄ locut⁹ ē de⁹ ad dauid & ad salomonē filiū ei⁹ dicēs. In domo hac & in hierlm quā elegi de cūctis tribubus israel ponam nomen meum in sempiternū: & moueri non faciam pedem israel de terra quā tradidi patribus eorū: ita dūtaxat si custodierint facere que precepi eis cunctā qꝫ legem & cerimōias atqꝫ iudicia q̄ mādaui p manū moysi. Igitur manasses seduxit iudam & habitatores hierusalē vt facerēt malum super omēs gentes quas subuerterat dñs a facie filiorum israel. Locutusqꝫ est dñs ad eū & ad populum illius & attendere noluerūt. Idcirco supinduxit eis principes exercitus regis assyriorum: ceperūtqꝫ manassen & vinctum cathenis atqꝫ cōpedib⁹ duxerūt in babylonē. Qui postq̄ coangustatus est orauit dñm deū suū & egit penitētiā

כָּל יְהוּדָה וְיֹשְׁבֵי יְרוּשָׁלַםִ וַיִּמְלֹךְ	מלך
מְנַשֶּׁה בְנוֹ תַּחְתָּיו׃	
בֶּן שְׁתֵּים עֶשְׂרֵה שָׁנָה מְנַשֶּׁה בְמָלְכוֹ	Ca. xxxiij
וַחֲמִשִּׁים וְחָמֵשׁ שָׁנָה מָלַךְ בִּירוּשָׁלִָם׃	
וַיַּעַשׂ הָרַע בְּעֵינֵי יְהוָה כְּתוֹעֲבוֹת	עשה רוע
הַגּוֹיִם אֲשֶׁר הוֹרִישׁ יְהוָה מִפְּנֵי בְּנֵי	תעב ירש
יִשְׂרָאֵל׃ וַיָּשָׁב וַיִּבֶן אֶת הַבָּמוֹת אֲשֶׁר	פנה שוב
נִתַּץ יְחִזְקִיָּהוּ אָבִיו וַיָּקֶם מִזְבְּחוֹת	בנה קום
לַבְּעָלִים וַיַּעַשׂ אֲשֵׁרוֹת וַיִּשְׁתַּחוּ	זבח
לְכָל צְבָא הַשָּׁמַיִם וַיַּעֲבֹד אֹתָם׃ וּבָנָה	שחה
מִזְבְּחוֹת בְּבֵית יְהוָה אֲשֶׁר אָמַר יְהוָה	עבד
בִּירוּשָׁלַםִ יִהְיֶה שְׁמִי לְעוֹלָם׃ וַיִּבֶן	היה עלם
מִזְבְּחוֹת לְכָל צְבָא הַשָּׁמָיִם בִּשְׁתֵּי	
חַצְרוֹת בֵּית יְהוָה׃ וְהוּא הֶעֱבִיר אֶת	עבר
בָּנָיו בָּאֵשׁ בְּגֵי בֶן הִנֹּם וְעוֹנֵן וְנִחֵשׁ	
וְכִשֵּׁף וְעָשָׂה אוֹב וְיִדְּעוֹנִי הִרְבָּה	רבה
לַעֲשׂוֹת הָרַע בְּעֵינֵי יְהוָה לְהַכְעִיסוֹ׃	עשה כעס
וַיָּשֶׂם אֶת פֶּסֶל הַסֶּמֶל אֲשֶׁר עָשָׂה	שום
בְּבֵית הָאֱלֹהִים אֲשֶׁר אָמַר אֱלֹהִים	
אֶל דָּוִיד וְאֶל שְׁלֹמֹה בְנוֹ בַּבַּיִת	
הַזֶּה וּבִירוּשָׁלַםִ אֲשֶׁר בָּחַרְתִּי מִכֹּל	
שִׁבְטֵי יִשְׂרָאֵל אָשִׂים אֶת שְׁמִי	שום
לְעֵילוֹם׃ וְלֹא אֹסִיף לְהָסִיר אֶת רֶגֶל	עלם יסף
יִשְׂרָאֵל מֵעַל הָאֲדָמָה אֲשֶׁר הֶעֱמַדְתִּי	סור עמד
לַאֲבוֹתֵיכֶם רַק אִם יִשְׁמְרוּ לַעֲשׂוֹת	שמר עשה
אֵת כָּל אֲשֶׁר צִוִּיתִים לְכָל הַתּוֹרָה	צוה ירה
וְהַחֻקִּים וְהַמִּשְׁפָּטִים בְּיַד מֹשֶׁה׃	שפט תעה
וַיֶּתַע מְנַשֶּׁה אֶת יְהוּדָה וְיֹשְׁבֵי	
יְרוּשָׁלִָם לַעֲשׂוֹת רָע מִן הַגּוֹיִם	רוע
אֲשֶׁר הִשְׁמִיד יְהוָה מִפְּנֵי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל׃	שמד פנה
וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל מְנַשֶּׁה וְאֶל עַמּוֹ וְלֹא	דבר
הִקְשִׁיבוּ׃ וַיָּבֵא יְהוָה עֲלֵיהֶם אֶת	קשב בוא
שָׂרֵי הַצָּבָא אֲשֶׁר לְמֶלֶךְ אַשּׁוּר	שור
וַיִּלְכְּדוּ אֶת מְנַשֶּׁה בַּחֹחִים וַיַּאַסְרֻהוּ	לכד חח / אסר
בַּנְחֻשְׁתַּיִם וַיּוֹלִיכֻהוּ בָּבֶלָה׃ וּכְהָצֵר	ילך צור
לוֹ חִלָּה אֶת פְּנֵי יְהוָה אֱלֹהָיו וַיִּכָּנַע	פנה כנע

מאד מלפני אלהי אבתיו׃ ויתפלל פלל
אליו ויעתר לו וישמע תחנתו עתר שמע
וישיבהו ירושלם למלכותו וידע חנן שוב
מנשה כי יהוה הוא האלהים׃
ואחרי כן בנה חומה חיצונה לעיר חמה חוץ
דויד מערבה לגיחון בנחל ולבוא ערב
בשער הדגים וסבב לעפל ויגביהה דגה גבה
מאד וישם שרי חיל בכל הערים שום עיר
הבצרות ביהודה׃ ויסר את אלהי סור
הנכר ואת הסמל מבית יהוה וכל
המזבחות אשר בנה בהר בית יהוה זבח
ובירושלם וישלך חוצה לעיר׃ שלך
ויבן את מזבח יהוה ויזבח עליו זבחי בנה
שלמים ותודה ויאמר ליהודה ידה אמר
לעבוד את יהוה אלהי ישראל׃ אבל עבד
עוד העם זבחים בבמות רק ליהוה במה
אלהיהם׃ ויתר דברי מנשה
ותפלתו אל אלהיו ודברי החזים פלל חזה
המדברים אליו בשם יהוה אלהי דבר
ישראל הנם על דברי מלכי ישראל׃ הנה
ותפלתו והעתר לו וכל חטאתו עתר
ומעלו והמקמות אשר בנה בהם קום
במות והעמיד האשרים והפסילים עמד פסל
לפני הכנעו הנם כתובים על דברי פנה כנע
חוזי׃ וישכב מנשה עם אבתיו כתב חזה
ויקברהו ביתו וימלך אמון בנו תחתיו׃ שכב קבר
בן עשרים ושתים שנה אמון במלכו מלך
ושתים שנים מלך בירושלם׃ שנה
ויעש הרע בעיני יהוה כאשר עשה עשה רע
מנשה אביו ולכל הפסילים אשר
עשה מנשה אביו זבח אמון ויעבדם׃ עבד
ולא נכנע מלפני יהוה כהכנע מנשה כנע פנה
אביו כי הוא אמון הרבה אשמה׃ רבה
ויקשרו עליו עבדיו וימיתהו בביתו׃ קשר מות
ויכו עם הארץ את כל הקשרים נכה
על המלך אמון וימליכו עם

valde coram deo patrũ suorum. Deprecatus est eum & obsecrauit intente: & exaudiuit orõnẽ ei9: reduxitq; eũ hierl'm in regnũ suũ: & cognouit manasses q dominus ipse esset deus. Post hec edificauit murum extra ciuitatem dauid ad occidentẽ gyõ in conualle ab introitu porte piscium p circuitum vsq; ad ophel: & exaltauit illũ vehemẽter. Cõstituitq; principes exercit9 in cũctis ciuitatib9 iuda munitis: & abstulit deos alienos & simulachrũ de domo domini: aras quoq; quas fecerat in monte domus dñi et in hierusalẽ: & piecit omnia extra vrbẽ. Porro instaurauit altare dñi: & imolauit sup illud victĩas & pacifica & laudẽ. precepitq; iude vt seruiret domino deo israel. Attamen adhuc populus immolabat in excelsis domino deo suo. Reliqua aũt gestorum manasse & obsecratio ei9 ad deũ suũ: verba quoq; vidẽtiũ qui loquebãtur ad eum in nomine domini dei israel: cõtinẽtur in sermonib9 regũ isrl'. Orõ quoq; eius & exauditio & cuncta peccata atq; contemptus: loca etiã in quibus edificauit excelsa & fecit lucos & statuas anteq̃ ageret penitẽtiã scripta sunt in sermonib9 ozai. Dormiuit ergo manasses cũ patrib9 suis: & sepelierũt eũ in domo sua. Regnauitq; p eo filius ei9 amõ. Vigintiduorũ annorũ erat amon cũ regnare cepisset: & duobus ãnis regnauit in hierusalẽ. Fecitq; malũ in cõspectu dñi sicut fecerat manasses pr ei9: & cunctis idolis q̃ manasses fuerat fabricat9 imolauit atq; seruiuit & nõ est reueritus faciẽ dñi sicut reuerit9 est manasses pater eius & multo maiora deliquit. Cũq; cõiurassent aduersus eũ serui sui interfecerũt eũ i domo sua. Porro reliq̃ ppl'i multitudo cesis his qui amon percusserant constituit regem

valde a facie dei patrũ suorum: et ora-
σφόδρα ἀπὸ προσώπου τοῦ θεοῦ τῶν πατέρων αὐτοῦ, καὶ προ-
uit ad eũ: et exaudiuit eũ et exaudiuit
σηύξατο πρὸς αὐτόν, καὶ ἐπήκουσεν αὐτοῦ καὶ ἐπήκουσε τῆς
clamorẽ ei9: et reduxit eũ in hierusalẽ in re-
βοῆς αὐτοῦ, καὶ ἐπέστρεψεν αὐτὸν εἰς ἱερουσαλὴμ ἐπὶ τὴν βα-
gnũ suũ. et cognouit manasses: q dñs ipse est de-
σιλείαν αὐτοῦ. καὶ ἔγνω μανασσῆς, ὅτι κύριος αὐτός ἐστιν ὁ θε-
us. et post hec edificauit murũ extra ciuitatẽ
ός. καὶ μετὰ ταῦτα ᾠκοδόμησε τεῖχος ἔξω τῆς πόλεως
dauid ab aphrico gyõ in torrẽte egredien-
δαυὶδ ἀπὸ λιβὸς τοῦ γειὼν ἐν τῷ χειμάῤῥῳ ἐκπορευομέ-
tiũ porta piscium p circuitũ in ophel: et exaltauit
νων τὴν πύλην τὴν ἰχθυϊκὴν κύκλῳ εἰς τὸ ὀφὲλ, καὶ ὕψωσεν
eũ vehemẽter. et cõstituit principes exercitus in cũ-
αὐτὴν σφόδρα. καὶ κατέστησεν ἄρχοντας δυνάμεως ἐν πά-
ctis ciuitatib9 muratis in iuda. et abstu-
σαις ταῖς πόλεσι ταῖς τετειχισμέναις ἐν ἰούδα. καὶ περιεῖ-
lit deos alienos: et sculptile de domo domi-
λε τοὺς θεοὺς τοὺς ἀλλοτρίους, καὶ τὸ γλυπτὸν ἐξ οἴκου κυρί-
ni: et omnia altaria: q edificauit in mõte dom9
ου, καὶ πάντα τὰ θυσιαστήρια, ἃ ᾠκοδόμησεν ἐν ὄρει οἴκου
dñi et in hierusalẽ: et eiecit extra vrbẽ. et
κυρίου καὶ ἐν ἱερουσαλὴμ, καὶ ἐξέβαλεν ἔξω τῆς πόλεως. καὶ
instaurauit altare dñi. et imolauit sup illud
κατώρθωσε τὸ θυσιαστήριον κυρίου. καὶ ἐθυσίασεν ἐπ᾽ αὐτῷ
sacrificia salutis et laudis. et dixit iuda: vt ser-
θυσίας σωτηρίου καὶ αἰνέσεως. καὶ εἶπεν τῷ ἰούδα, τοῦ δου-
uiret dño deo israel. verũtñ adhuc pp'ls in ex-
λεύειν κυρίῳ τῷ θεῷ ἰσραήλ. πλὴν ἔτι ὁ λαὸς ἐπὶ τῶν ὑ-
celsis adolebat: sed dño deo suo. et reliqua
ψηλῶν ἐθυμίαζεν, πλὴν κυρίῳ τῷ θεῷ αὐτῶν. καὶ τὰ λοιπὰ
sermonũ manasse et obsecratio eius q ad deũ et
τῶν λόγων μανασσῆ καὶ ἡ προσευχὴ αὐτοῦ ἡ πρὸς τὸν θεὸν καὶ
sermones videntiũ q loquebant ad eũ in nomine
οἱ λόγοι τῶν ὁρώντων τῶν λαλούντων πρὸς αὐτὸν ἐν ὀνόματι
dñi dei israel: ecce in sermonibus regũ israel.
κυρίου τοῦ θεοῦ ἰσραὴλ, ἰδοὺ ἐπὶ λόγων βασιλέων ἰσραήλ.
et oratio eius: et quomõ exaudiuit eũ: et cũcta
καὶ ἡ προσευχὴ αὐτοῦ, καὶ ὡς ἐπήκουσεν αὐτοῦ, καὶ πᾶσαι αἱ
peccata eius et rebelliones eius: et loca in q̃b9
ἁμαρτίαι αὐτοῦ καὶ αἱ ἀποστασίαι αὐτοῦ, καὶ οἱ τόποι ἐφ᾽ οἷς
edificauit in eis excelsa: et cõstituit illic lucos et
ᾠκοδόμησεν ἐν αὐτοῖς τὰ ὑψηλά, καὶ ἔστησεν ἐκεῖ ἄλση καὶ
sculptilia: anteq̃ cõuerteret: nõne scripta sũt in sermo
γλυπτὰ, πρὸ τοῦ ἐπιστρέψαι, οὐκ ἰδοὺ γέγραπται ἐπὶ λό-
nibus videntiũ: et dormiuit manasses cũ patri-
γων τῶν ὁρώντων; καὶ ἐκοιμήθη μανασσῆς μετὰ τῶν πατέ-
bus suis: et sepelierũt eũ in horto domus sue. et
ρων αὐτοῦ, καὶ ἔθαψαν αὐτὸν ἐν παραδείσῳ οἴκου αὐτοῦ. καὶ
regnauit amon filius eius pro eo: fili9 existẽs viginti et
ἐβασίλευσεν ἀμμὼν υἱὸς αὐτοῦ ἀντ᾽ αὐτοῦ, υἱὸς ὢν εἴκοσι καὶ
duorũ ãnorũ amon cũ regnaret ipse: et duob9 ãnis re-
δύο ἐτῶν ἀμμὼν ἐν τῷ βασιλεύειν αὐτὸν, καὶ δύο ἔτη ἐβα-
gnauit in hierusalẽ. et fecit amon malũ
σίλευσεν ἐν ἱερουσαλήμ. καὶ ἐποίησεν ἀμμὼν τὸ πονηρὸν
in cõspectu dñi: sicut fecerat manasses pater eius. et
ἐνώπιον κυρίου, καθὼς ἐποίησε μανασσῆς ὁ πατὴρ αὐτοῦ. καὶ
cũctis idolis que fecit manasses pater ei9: imo-
πᾶσι τοῖς εἰδώλοις οἷς ἐποίησε μανασσῆς ὁ πατὴρ αὐτοῦ, ἐθύ-
lauit amõ et seruiuit eis. et nõ humiliatus ẽ co-
εν ἀμμὼν καὶ ἐδούλευεν αὐτοῖς. καὶ οὐκ ἐταπεινώθη ἐνώ-
rã dño: sicut hũiliatus est manasses pater eius:
πιον κυρίου, ὡς ἐταπεινώθη μανασσῆς ὁ πατὴρ αὐτοῦ,
qm̃ filius eius amon multiplicauit peccatũ. et cõspi-
ὅτι ὁ υἱὸς αὐτοῦ ἀμμὼν ἐπλήθυνε πλημμέλειαν. καὶ ἐπε-
rauerũt serui eius et pcusserũt eũ in domo sua.
θέντο οἱ παῖδες αὐτοῦ καὶ ἐπάταξαν αὐτὸν ἐν τῷ οἴκῳ αὐ-
et pcussit pp'ls terre eos q cõspirauerãt cõtra
τοῦ. καὶ ἐπάταξεν ὁ λαὸς τῆς γῆς τοὺς ἐπιθεμένους ἐπὶ
regẽ ammõ. et cõstituit regẽ populus
τὸν βασιλέα ἀμμών. καὶ ἐβασίλευσεν ὁ λαὸς τῆς

C

D

terre iosiam filiũ eius pro eo.
γῆς τὸν ἰωσίαν υἱὸν αὐτοῦ ἀντ᾽ αὐτοῦ. Ca.34.
Filius existẽs octo ãnoꝝ iosias cũ regnaret ipe:
Υἱὸς ὢν ὀκτὼ ἐτῶν ἰωσίας ἐν τῷ βασιλεύειν αὐ-
A ⁊ triginta ⁊ vno ãno regnauit in hieru
4.Re. τόν, καὶ τριάκοντα καὶ ἓν ἔτος ἐβασίλευσεν ἐν ἱερου-
22.a. salẽ. ⁊ fecit iosias rectũ corã dño:
σαλήμ. καὶ ἐποίησεν ἰωσίας τὸ εὐθὲς ἐνώπιον κυρίου,
⁊ ambulauit in vijs dauid patris sui: ⁊
καὶ ἐπορεύθη ἐν ὁδοῖς δαυὶδ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, καὶ
nõ declinauit ad dextrã vel sinistrã. ⁊ in octauo ãno
οὐκ ἐξέκλινεν δεξιὰν ἢ ἀριστεράν. καὶ ἐν τῷ ὀγδόῳ ἔτει
regni sui: ⁊ ipse iosias adhuc pueru-
τῆς βασιλείας αὐτοῦ, καὶ αὐτὸς ἰωσίας ἔτι παιδάρι-
lus incepit querere dñm deũ dauid patris
ον ἤρξατο τοῦ ζητῆσαι κύριον θεὸν δαυὶδ τοῦ πατρὸς
sui. ⁊ in duodecimo ãno regni sui
αὐτοῦ. καὶ ἐν τῷ δωδεκάτῳ ἔτει τῆς βασιλείας αὐ-
incepit mundare iudã ⁊ hierusalẽ
τοῦ ἤρξατο τοῦ καθαρίσαι ἰούδαν καὶ τὴν ἱερουσαλὴμ
ab excelsis ⁊ lucis ⁊ altarib᷒
ἀπὸ τῶν ὑψηλῶν καὶ τῶν ἀλσέων καὶ τῶν βωμῶν
⁊ sculptilib᷒ ⁊ cõflatilibus. ⁊ destru-
καὶ τῶν γλυπτῶν καὶ τῶν χωνευτῶν. καὶ κατέσκα-
xit q̃ ante faciẽ eius altaria: q̃
ψε τὰ κατὰ πρόσωπον αὐτοῦ θυσιαστήρια, τὰ τῶν
baalim: ⁊ excelsa q̃ in eis. ⁊ succidit
βααλίμ, καὶ τὰ ὑψηλὰ τὰ ἐπ᾽ αὐτῶν. καὶ ἐξέκοψε τὰ
lucos ⁊ sculptilia ⁊ cõflatilia cõtriuit:
ἄλση καὶ τὰ γλυπτὰ καὶ τὰ χωνευτὰ συνέτριψε,
⁊ cõminuit ⁊ proiecit sup faciẽ monumẽ
καὶ ἐλέπτυνεν καὶ ἔρριψεν ἐπὶ πρόσωπον τῶν μνημεί-
B toꝝ eoꝝ q̃ immolabãt eis. ⁊ ossa sacerdotũ cõbus-
ων τῶν θυσιαζόντων αὐτοῖς. καὶ ὀστᾶ ἱερέων κατέκαυ-
sit in altaribus eoꝝ. ⁊ mundauit iosias
σεν ἐπὶ τὰ θυσιαστήρια αὐτῶν. καὶ ἐκαθάρισεν ἰωσίας
iudã ⁊ hierusalẽ: ⁊ in ciuitatib᷒ ephrai
τὸν ἰούδαν καὶ τὴν ἱερουσαλήμ, καὶ ἐν πόλεσιν ἐφραὶμ
⁊ manasse ⁊ symeon ⁊ nephthalim: ⁊ in lo-
καὶ μανασσῆ καὶ συμεὼν καὶ νεφθαλείμ, καὶ ἐν τοῖς τό-
cis eoꝝ in circuitu. ⁊ dissipauit lucos ⁊
ποις αὐτῶν κύκλῳ. καὶ κατέσπασε τὰ ἄλση καὶ τὰ
altaria: ⁊ idola cõtriuit comminuta: ⁊ om-
θυσιαστήρια, καὶ τὰ εἴδωλα κατέκοψε λεπτά, καὶ πάν-
nia excelsa demolit᷒ est ab omni terra israel:
τα τὰ ὑψηλὰ κατέκοψεν ἀπὸ πάσης τῆς γῆς ἰσραήλ,
⁊ reuersus est in hierusalẽ. ⁊ in octauo deci-
καὶ ἀπέστρεψεν εἰς ἱερουσαλήμ. καὶ ἐν τῷ ὀκτωκαιδεκά-
mo ãno regni sui: iussit vt munda-
τῳ ἔτει τῆς βασιλείας αὐτοῦ, ἐκέλευσε τοῦ καθαρί-
rẽt domũ ⁊ terrã. ⁊ misit saphan filiũ
σαι τὸν οἶκον καὶ τὴν γῆν. καὶ ἀπέστειλεν τὸν σαφὰν υἱὸν
eselie ⁊ maasiã principẽ ciuitatis: ⁊
ἐσελίου καὶ τὸν μαασίαν ἄρχοντα τῆς πόλεως, καὶ
ioa filiũ ioachaz a cõmentarijs vt instau-
τὸν ἰωὰ υἱὸν ἰωάχαζ τὸν ὑπομνηματογράφον τοῦ κραταιῶ-
rarẽt domũ dñi dei sui. ⁊ venerũt ad chel-
σαι τὸν οἶκον κυρίου τοῦ θεοῦ αὐτοῦ. καὶ ἦλθον πρὸς χελ-
ciã sacerdotẽ magnũ: ⁊ dederũt argentũ qđ il-
κίαν τὸν ἱερέα τὸν μέγαν, καὶ ἔδωκαν τὸ ἀργύριον τὸ εἰ-
latũ fuit in domũ dñi: qđ cõgregauerũt leuite custo-
σενεχθὲν εἰς οἶκον κυρίου, ὃ συνήγαγον οἱ λευῖται οἱ φυ-
dientes portã de manu manasse ⁊ ephraim ⁊
λάσσοντες τὴν πύλην ἐκ χειρὸς μανασσῆ καὶ ἐφραὶμ καὶ
principũ: ⁊ ab omni reliquo israel:
τῶν ἀρχόντων, καὶ ἀπὸ παντὸς τοῦ καταλοίπου ἰσραήλ,
⁊ ex omni iuda ⁊ beniamin ⁊ habitanti-
καὶ ἐκ παντὸς ἰούδα καὶ βενιαμὶν καὶ τῶν κατοικούν-
bus hierusalẽ. ⁊ dederũt illud in manu fa-
των ἱερουσαλήμ. καὶ ἔδωκαν αὐτὸ ἐπὶ χεῖρα τῶν ποι-
cientiũ opera q̃ pfecti erant in domo
ούντων τὰ ἔργα τῶν καθεσταμένων ἐν οἴκῳ

iosiam filium eius pro eo. 34.
Octo annorum erat
iosias cum regnare ce-
pisset: & triginta & vno
anno regnauit in hieru
salẽ. Fecitq̃ qđ erat re-
ctũ in conspectu dñi: &
ambulauit in vijs dđ pa
tris sui: nõ declinauit ne
q̃ ad dexterã neq̃ ad sini
strã. Octauo aũt ãno re
gni sui cũ adhuc eẽt pu
er cepit q̃rere deũ patris
sui dauid: & duodecimo
anno postq̃ regnare ce
perat mundauit iudam
& hierusalem ab excel-
sis & lucis
simulachrisq̃ & sculpti-
lib᷒. Destruxerũtq̃ corã
eo aras baalim & simula
chra que
superposita fuerant de-
moliti sunt. Lucos etiam
& sculptilia succidit at-
q̃ comminuit:
& super cumulos eorũ
qui
eis immolare cõsueuerant
fragmẽta dispersit. Ossa
p̃terea sacerdotũ cõbus-
sit in altarib᷒ idolorum:
mũdauitq̃ iudã & hie-
rusalẽ. Sed in vrbib᷒ ma-
nasse & ephraĩ & symeõ
vsq̃ neptalim cũcta sub
uertit. Cũq̃ altaria dissi
passet
& lucos & sculptilia cõ-
triuisset
in frusta: cunctaq̃ delu
bra demolit᷒ esset de vni
uersa terra israel reuer-
sus est in hierusalem.
Igitur anno octauo deci
mo regni sui
mundata iam terra &
templo domini: misit
saphan filium ezelie &
maasiam
principẽ ciuitatis: & io-
ha filium ioachaz
a cõmẽtarijs vt instaura-
rẽt domũ dñi dei sui. Qui
venerũt ad helchiã sa
cerdotem magnum:
acceptaq̃ ab eo pecunia
q̃ illata fuerat in domũ
dei: & quã congregaue
rãt leuite & ianitores de
manasse & ephraim &
vniuersis reliquijs
israel: ab oĩ quoq̃ iuda &
beniamin & habitatori-
bus hierusalem: tradide
runt in manibus eorum
qui preerant operarijs
in domo domini

הארץ את יאשיהו בנו תחתיו ׃
Ca xxxiiij בן שמונה שנים שמן
יאשיהו במלכו ושלשים ואחת
שנה מלך בירושלם ׃ ויעש הישר עשה
בעיני יהוה וילך בדרכי דויד אביו
ולא סר ימין ושמאל ׃ ובשמונה סור ימן
שנים למלכו והוא עודנו נער החל שמל חלל
לדרוש לאלהי דויד אביו ובשתים דרש
עשרה שנה החל לטהר את יהודה
וירושלם מן הבמות והאשרים במה
והפסילים והמסכות ׃ וינתצו לפניו נסך נתץ
את מזבחות הבעלים והחמנים אשר פנה זבח
למעלה מעליהם גדע והאשרים עלה
והפסילים והמסכות שבר והדק דקק
ויזרק על פני הקברים הזבחים זרק פנה
להם ׃ ועצמות כהנים שרף על
מזבחותים ויטהר את יהודה ואת טהר
ירושלם ׃ ובערי מנשה ואפרים עיר
ושמעון ועד נפתלי בחר בתיהם
סביב ׃ וינתץ את המזבחות סבב זבח
ואת האשרים והפסילים כתת פסל
להדק וכל החמנים גדע בכל
ארץ ישראל וישב לירושלם ׃ שוב
ובשנת שמונה עשרה למלכו שנה שמן
לטהר הארץ והבית שלח את
שפן בן אצליהו ואת מעשיהו
שר העיר ואת יואח בן יואחז שור
המזכיר לחזק את בית יהוה אלהיו ׃ זכר
ויבאו אל חלקיהו הכהן הגדול בוא גדל
ויתנו את הכסף המובא בית אלהים נתן בוא
אשר אספו הלוים שמרי הסף מיד
מנשה ואפרים ומכל שארית
ישראל ומכל יהודה ובנימן וישבו
ירושלם ׃ ויתנו על יד עשי המלאכה עשה לאך
המפקדים בבית יהוה ויתנו אתו פקד
עשי המלאכה אשר עשים בבית

יהוה לבדוק ולחזק הבית׃ ויתנו גדם
לחרשים ולבנים לקנות אבני בנה קנה
מחצב ועצים למחברות ולקרות חצב חבר
את הבתים אשר השחיתו מלכי קרה בית
יהודה׃ והאנשים עשים באמונה שחת
במלאכה ועליהם מפקדים יחת אמן פקד
ועבדיהו הלוים מן בני מררי
וזכריה ומשלם מן בני הקהתים
לנצח והלוים כל מבין בכלי שיר׃ בין כלה
ועל הסבלים ומנצחים לכל עשה שור נצח
מלאכה לעבודה ועבודה ומהלוים
סופרים ושטרים ושוערים׃ ובהוציאם שער יצא
את הכסף המובא בית יהוה מצא בוא
חלקיהו הכהן את ספר תורת יהוה ירה
ביד משה׃ ויען חלקיהו ויאמר ענה
אל שפן הסופר ספר התורה
מצאתי בבית יהוה ויתן חלקיהו נתן
את הספר אל שפן׃ ויבא שפן את בוא
הספר אל המלך וישב עוד את שוב
המלך דבר לאמר כל אשר נתן
ביד עבדיך הם עשים׃ ויתיכו את עשה נתך
הכסף הנמצא בבית יהוה ויתנוהו מצא
על יד המפקדים ועל יד עושי פקד
המלאכה׃ ויגד שפן הסופר למלך לאמ נגד
לאמר ספר נתן לי חלקיהו הכהן
ויקרא בו שפן לפני המלך׃ ויהי קרא פנה
כשמע המלך את דברי התורה היה
ויקרע את בגדיו׃ ויצו המלך את קרע צוה
חלקיהו ואת אחיקם בן שפן
ואת עבדון בן מיכה ואת שפן
הסופר ואת עשיה עבד המלך
לאמר׃ לכו דרשו את יהוה בעדי הלך
ובעד הנשאר בישראל וביהודה שאר
על דברי הספר אשר נמצא כי
גדולה חמת יהוה אשר נתכה בנו גדל יתם
על אשר לא שמרו אבותינו את

vt instauraret templu: & infirma quęq; sartiret. At illi dederut ea artificibus & cemetariis vt emeret lapides e lapidicidis & ligna ad comissuras edificii & ad cotignatione domoru quas destruxerat reges iuda. Qui fideliter cuncta faciebant. Erant aute prepositi operantium iadab & abdias de filiis merari: zacharias & mosollam de filiis caath qui vrgebat opus: oes leuite scietes organis canere. Super eos vero qui ad diuersos vsus onera portabant: erant scribe & magistri de leuitis ianitores. Cumq; efferret pecunia q illata fuerat in templu dni: repit Helchias sacerdos libru legis dni q datus fuerat per manu moysi: & ait ad saphan scribam. Librum legis inueni in domo domini. Et tradidit ei. At ille intulit volumen ad regem: & nunciauit ei dicens: omnia que dedisti in manu seruorum tuorum: ecce complentur. Argentu qd repertu est in domo dni conflauerunt: datumq; est prefectis artificum & diuersa opera fabricantiu. Preterea tradidit mihi helchias sacerdos hunc librum. Quem cu rege presente recitasset: audissetq; ille verba legis scidit vestimenta sua: & precepit helchie & aicham filio saphan: & abdon filio micha: saphan quoq; scribe & asaie seruo regis: dicens. Ite & orate dominum pro me & pro reliquiis israel & iuda super vniuersis sermonibus libri istius q repertus e. Magnus eni furor domini stillauit super nos: eo q non custodierint patres nostri

dni. et dederut illud facietibus opera in domo do
κυρίου. καὶ ἔδωκαν αὐτὸ τοῖς ποιοῦσι τὰ ἔργα ἐν οἴκῳ κυ
mini: vt prepararent et instauraret domu. et fa
ρίου, τοῦ ἐπισκευάσαι καὶ κατισχῦσαι τὸν οἶκον. καὶ τοῖς τέ
bris dederut: et edificatoribus vt emeret lapides quat
κτοσιν ἔδωκαν, καὶ τοῖς οἰκοδόμοις ἀγοράσαι λίθους τε
tuor pedu et ligna in trabes vt tegat domos
τραπέδους καὶ ξύλα εἰς δοκοὺς στεγάσαι τοὺς οἴκους
quas perdiderut reges iuda. et viri faciebat
οὓς ἐξωλόθρευσαν βασιλεῖς ἰούδα. καὶ οἱ ἄνδρες ἐποίουν
in fide q in operibus. et in eis episcopi pre
ἐν πίστει οἱ ἐπὶ τῶν ἔργων. καὶ ἐπ' αὐτῶν ἐπίσκοποι κα
positi iaeth et audias leuite de filiis merari:
θεσάμενοι ἰεὲθ καὶ αὐδίας οἱ λευῖται ἐξ υἱῶν μεραρί,
et zacharias et mesolā de filiis caath vt vrge
καὶ ζαχαρίας καὶ μισολὰμ ἐκ τῶν υἱῶν καὰθ ἐπισπου
rent. et ois leuita et ois sciēs in organis hy
δάζειν. καὶ πᾶς λευίτης καὶ πᾶς συνιῶν ἐν ὀργάνοις ᾠ
mnoꝝ et in humeris portātibus: et pposti sup eos
δῶν καὶ ἐπὶ τῶν νωτοφόρων, καὶ ἐπιστάται ἐπὶ τῶν
q faciebāt opera in opere. et a leui
ποιούντων τὰ ἔργα εἰς ἐργασίαν. καὶ ἀπὸ τῶν λευι
tis scribe et iudices et ianitores. et cū
τῶν γραμματεῖς καὶ κριταὶ καὶ πυλωροί. καὶ ἐν τῷ
offerrēt ipsi argentū qd illatū fuerat in do
ἐκφέρειν αὐτοὺς τὸ ἀργύριον τὸ εἰσοδιασθὲν εἰς τὸν οἶ
mū dni: inuenit chelcias sacerdos librū le
κον κυρίου, εὗρε χελκίας ὁ ἱερεὺς τὸ βιβλίον τοῦ νό
gis dni q p manū moysi. et respondit chel
μου κυρίου τὸ διὰ χειρὸς μωυσῆ. καὶ ἀπεκρίθη χελ
cias et dixit ad saphā scribā: librū
κίας καὶ εἶπε πρὸς σαφὰν τὸν γραμματέα, βιβλίον
legis inueni in domo dni. et dedit chelcias
νόμου εὗρον ἐν τῷ οἴκῳ κυρίου. καὶ ἔδωκε χελκίας τὸ
librū saphā: et intulit saphan librū
βιβλίον τῷ σαφάν, καὶ εἰσήνεγκε σαφὰν τὸ βιβλίον
ad regē: et reddidit adhuc regi
πρὸς τὸν βασιλέα, καὶ ἀπέδωκεν ἔτι τῷ βασιλεῖ
smonē dicēs: omne argentū datū est in manu suo
λόγον λέγων, πᾶν ἀργύριον ἀπεδόθη ἐν χειρὶ τῶν παί
rū tuoꝝ facientiū opus: et cōflauerūt
δων σου τῶν ποιούντων τὸ ἔργον, καὶ ἐχώνευσαν τὸ
argentū inuentū in domo dni: et dederūt in
ἀργύριον τὸ εὑρεθὲν ἐν οἴκῳ κυρίου, καὶ ἔδωκαν ἐπὶ
manu facientiū opera: et in manu
χεῖρα τῶν ποιούντων τὰ ἔργα, καὶ ἐπὶ χεῖρα τῶν
episcopoꝝ. et nūciauit saphan scriba
ἐπισκόπων. καὶ ἀπήγγειλε σαφὰν ὁ γραμματεὺς τῷ
regi dicēs: librū dedit mihi chelcias sacer
βασιλεῖ λέγων, βιβλίον ἔδωκέ μοι χελκίας ὁ ἱε
dos. et legit ipm saphā corā rege
ρεύς. καὶ ἀνέγνω αὐτὸ σαφὰν ἐνώπιον τοῦ βασιλέ
et factū est vt audiuit rex ver
ως. καὶ ἐγένετο ὡς ἤκουσεν ὁ βασιλεὺς τοὺς λό
ba legis: scidit vestimēta sua. et pre
γους τοῦ νόμου, διέρρηξε τὰ ἱμάτια αὐτοῦ. καὶ ἐν
cepit rex chelcia et achicā filio sa
τείλατο ὁ βασιλεὺς τῷ χελκίᾳ καὶ τῷ ἀχικὰμ υἱῷ σα
phā et abdō filio michea: et saphan
φὰν καὶ τῷ ἀβδὼν υἱῷ μιχαίου, καὶ τῷ σαφὰν
scribe et asaia seruo re
τῷ γραμματεῖ καὶ τῷ ἀσαίᾳ παιδὶ τοῦ βασι
gis dicēs: ite et querite dnm pro
λέως λέγων, πορεύθητε καὶ ζητήσατε κύριον περὶ
me et pro omni reliquo isra
ἐμοῦ καὶ περὶ παντὸς τοῦ καταλειφθέντος ἰσρα
el et iuda pro smonibus libri
ὴλ καὶ ἰούδα περὶ τῶν λόγων τοῦ βιβλίου τοῦ
inuenti: qm magnus furor dni: q succēsus est
εὑρεθέντος, ὅτι μέγας ὁ θυμὸς κυρίου, ὃς ἐκκέκαυται
in nobis: qm nō audierūt patres nostri
ἐν ἡμῖν, διότι οὐκ ἠκούσαν οἱ πατέρες ἡμῶν

C

B

sermonē dn̄i: vt facerēt iuxta omnia q̄ scripta sunt
τὸν λόγον κυρίου, τοῦ ποιῆσαι κατὰ πάντα τὰ γεγραμμένα
in libro hoc. & iuit chelcias: & q̄b⁹
ἐν τῷ βιβλίῳ τούτῳ. καὶ ἐπορεύθη χελκίας, καὶ οἷς
E dixit rex ad oldā pphetā vxorē
εἶπεν ὁ βασιλεὺς πρὸς ὀλδὰν τὴν προφῆτιν γυναῖκα
sellē filij thecoe: filij aser custodis vestiū: &
σελλὴμ υἱοῦ θεκωὲ, υἱοῦ ἀσὲρ τοῦ ἱματιοφύλακος, καὶ
ipsa habitabat in hierusalē in secunda: & locuti
αὐτὴ κατῴκει ἐν ἱερουσαλὴμ ἐν μασενά, καὶ ἐλά-
sunt ei ſm̄ hec. & dixit eis: sic
λησαν αὐτῇ κατὰ ταῦτα. καὶ εἶπεν αὐτοῖς, οὕτως
dixit dn̄s deus israel. dicite viro q̄ mi
εἶπε κύριος ὁ θεὸς ἰσραήλ. εἴπατε τῷ ἀνδρὶ τῷ ἀποστεί-
sit vos ad me: sic dicit dn̄s deus:
λαντι ὑμᾶς πρός με, οὕτως λέγει κύριος ὁ θεός·
ecce ego induco mala sup locū hūc & sup
ἰδοὺ ἐγὼ ἐπάγω κακὰ ἐπὶ τὸν τόπον τοῦτον καὶ ἐπὶ
habitantes in eo cūcta verba
τοὺς κατοικοῦντας ἐν αὐτῷ τοὺς πάντας λόγους
q̄ scripta sunt in libro q̄ lectus est
τοὺς γεγραμμένους ἐν τῷ βιβλίῳ τῷ ἀνεγνωσμένῳ
corā rege iuda: eo q̄ dereliquerunt
ἐναντίον τοῦ βασιλέως ἰούδα, ἀνθ' ὧν ἐγκατέλιπόν
me & sacrificauerūt dijs alienis: vt irrita-
με καὶ ἐθυμίασαν θεοῖς ἀλλοτρίοις, ἵνα παροργίσω-
rēt me in cūctis operib⁹ manuū suaꝝ. &
σί με ἐν πᾶσι τοῖς ἔργοις τῶν χειρῶν αὐτῶν. καὶ
successus est furor me⁹ in loco isto: & nō
ἐξεκαύθη ὁ θυμός μου ἐν τῷ τόπῳ τούτῳ, καὶ οὐ
extinguet. & ad regē iuda q̄ mi
σβεσθήσεται. καὶ πρὸς τὸν βασιλέα ἰούδα τὸν ἀποστεί-
sit vos ad q̄rendū dn̄m: sic dicetis
λαντα ὑμᾶς τοῦ ζητῆσαι τὸν κύριον, οὕτως ἐρεῖτε
ad eū: sic dicit dn̄s deus israel:
πρὸς αὐτόν, οὕτως λέγει κύριος ὁ θεὸς ἰσραήλ, τοὺς
verba q̄ audiuisti & cōuersū est cor tuū &
λόγους οὓς ἤκουσας καὶ ἐνετράπη ἡ καρδία σου καὶ
humiliatū est a facie mea cū audiuisti tu
ἐταπεινώθη ἀπὸ προσώπου μου ἐν τῷ ἀκοῦσαί σε
verba mea cōtra locū hūc & cōtra
τοὺς λόγους μου ἐπὶ τὸν τόπον τοῦτον καὶ ἐπὶ
habitantes eū. & humiliatus es coram
τοὺς κατοικοῦντας αὐτόν. καὶ ἐταπεινώθης ἐναντίον
me & scidisti vestimēta tua & fleuisti co-
μου καὶ διέρρηξας τὰ ἱμάτιά σου καὶ ἔκλαυσας ἐναν-
ram me: & ego audiui dicit dn̄s. ecce appono
τίον μου, καὶ ἐγὼ ἤκουσα φησὶ κύριος. ἰδοὺ προστίθη-
te ad patres tuos & apponeris ad se-
μί σε πρὸς τοὺς πατέρας σου καὶ προστεθήσῃ πρὸς τά-
pulchra tua in pace: & nō videbūt oculi tui
φους σου ἐν εἰρήνῃ, καὶ οὐκ ὄψονται οἱ ὀφθαλμοί σου
omnia mala: q̄ ego induco sup locum
πάντα τὰ κακά, ἃ ἐγὼ ἐπάγω ἐπὶ τὸν τόπον
istū & sup habitantes eū. & retu-
τοῦτον καὶ ἐπὶ τοὺς κατοικοῦντας αὐτόν. καὶ ἀπέ-
4.Re. 32.a. lerūt regi ſmonē. & misit rex
δωκαν τῷ βασιλεῖ λόγον. καὶ ἀπέστειλεν ὁ βασιλεὺς
& cōgregauit seniores iuda & hierusalē:
καὶ συνήγαγε τοὺς πρεσβυτέρους ἰούδα καὶ ἱερουσαλήμ,
& ascendit rex in domū dn̄i: & oīs iuda &
καὶ ἀνέβη ὁ βασιλεὺς εἰς οἶκον κυρίου, καὶ πᾶς ἰούδα καὶ
habitantes hierusalē & sacerdotes & leuite &
οἱ κατοικοῦντες ἱερουσαλὴμ καὶ οἱ ἱερεῖς καὶ οἱ λευῖται καὶ
cūct⁹ popul⁹ a paruo & vsq; ad magnū: & legit in au
πᾶς ὁ λαὸς ἀπὸ μικροῦ καὶ ἕως μεγάλου, καὶ ἀνέγνω ἐν ὠ-
G rib⁹ coꝝ omnia verba voluminis federis in-
σὶν αὐτῶν πάντας τοὺς λόγους τοῦ βιβλίου τῆς διαθήκης τοῦ εὑ-
uenti in domo dn̄i. & stetit rex iosias in
ρεθέντος ἐν οἴκῳ κυρίου. καὶ ἔστη ὁ βασιλεὺς ἰωσίας ἐπὶ τὸν
colūna: & pcussit fedus coram dn̄o vt ambularet
στῦλον, καὶ διέθετο διαθήκην ἐναντίον κυρίου τοῦ πορευθῆναι

verba dn̄i: vt facerent oīa q̄ scripta sūt in isto volumine. Abiit ergo helchias & hi q simul a rege missi fuerāt ad oldam prophetem vxorem sellum filij theuath filij aras custodis vestium: que habitabat in hierl̄m in scd̄a: & locuti sunt ei verba q̄ supra narrauimꝰ. At illa r̄ndit eis. Hec dicit dominus deus israel. Dicite viro qui misit vos ad me. Hec dicit dominus. Ecce ego inducam mala super locum istum & super habitatores eiꝰ: cunctaq; maledicta que scripta sun in libro hoc: quem legerunt coram rege iuda: quia dereliquerunt me & sacrificauerunt dijs alienis vt me ad iracūdiā puocarēt in cūctis opibꝰ manuū suarū. Idcirco stillabit furor meꝰ ſr locū istū & nō extinguetur. Ad regē aūt iuda q misit vos pro domino deprecando sic loquimini. Hec dicit dn̄s deꝰ israel. Quoniā audisti verba voluminis atq; emolitum est cor tuum & humiliatus es in conspectu dei ſup his que dicta sunt cōtra locū hūc & habitatores hierl̄m: reueritusq; faciem meam scidisti vestimēta tua & fleuisti corā me: ego quoq; exaudiui te dicit dn̄s. Iam enim colligam te ad patres tuos: & infereris in sepulchrum tuum in pace: nec videbunt oculi tui omē malū qd̄ ego inducturus sum ſup locū istū & ſup habitatores eiꝰ. Retulerūt itaq; regi cuncta que dixerat. At ille cōuocatis vniuersis maioribꝰ natu iuda & hierusalē: ascēdit in domū dn̄i: vnaq; omnes viri iuda & habitatores hierusalē sacerdotes & leuite: & cunctus ppl̄s a minimo vsq; ad maximū. Quibꝰ audiētibꝰ legit rex oīa verba voluminis: & stans in tribunali suo percussit fedus coram domino: vt ambularet

דבר יהוה לעשות ככל הכתוב על | עשה
הספר הזה׃ וילך חלקיהו ואשר
המלך אל חלדה הנביאה | נבא
אשת שלום בן תוקהת בן חסרה | איש
שומר הבגדים והיא יושבת | שמר ישב
בירושלם במשנה וידברו אליה | שנה דבר
כזאת׃ ותאמר להם כה אמר יהוה | אמר
אלהי ישראל אמרו לאיש אשר
שלח אתכם אלי׃ כה אמר יהוה
הנני מביא רעה על המקום הזה | בוא רוע
ועל יושביו את כל האלות | קום ישב
הכתובות על הספר אשר קראו | אלה כתב
לפני מלך יהודה׃ תחת אשר עזבוני | פנה
ויקטירו לאלהים אחרים למען | קטר
הכעיסני בכל מעשי ידיהם ותתך | כעס עשה
חמתי במקום הזה ולא תכבה׃ ואל | נתך ימם
מלך יהודה השלח אתכם לדרוש | כבה דרש
ביהוה כה תאמרו אליו כה אמר
יהוה אלהי ישראל הדברים
אשר שמעת׃ יען רך לבבך ותכנע | רכך כנע
מלפני אלהים בשמעך את דבריו
על המקום הזה ועל ישביו ותכנע
לפני ותקרע את בגדיך ותבך | קרע בכה
לפני וגם אני שמעתי נאם יהוה׃
הנני אספך אל אבתיך ונאספת | אסף
אל קברותיך בשלום ולא תראינה | שלם ראה
עיניך בכל הרעה אשר אני מביא | רוע בוא
על המקום הזה ועל ישביו וישיבו | קום שוב
את המלך דבר׃ וישלח המלך | שלח
ויאסף את כל זקני יהודה וירושלם׃
ויעל המלך בית יהוה וכל איש יהודה | עלה
וישבי ירושלם והכהנים והלוים וכל
העם מגדול ועד קטן ויקרא באזניהם | גדל קרא
את כל דברי ספר הברית הנמצא | כרת מצא
בית יהוה׃ ויעמד המלך על עמדו | עמד
ויכרת את הברית לפני יהוה ללכת | כרת פנה
| ילך

אחרי יהוה ולשמור את מצותיו   שמר צוה
ועדותיו וחקיו בכל לבבו ובכל נפשו   עוד
לעשות את דברי הברית הכתובים   עשה כתב
על הספר הזה: ויעמד את כל
הנמצא בירושלם ובנימן ויעשו
ישבי ירושלם כברית אלהים אלהי
אבותיהם: ויסר יאשיהו את כל   סור
התועבות מכל הארצות אשר לבני   תעב
ישראל ויעבד את כל הנמצא   עבד
בישראל לעבוד את יהוה אלהיהם
כל ימיו לא סרו מאחרי יהוה אלהי   יום
Ca.xxxv. אבותיהם: ויעש יאשיהו
בירושלם פסח ליהוה וישחטו   עשה
הפסח בארבעה עשר לחדש   שחט
הראשון: ויעמד הכהנים על   רבע עמד
משמרותם ויחזקם לעבודת בית   שמר חזק
יהוה: ויאמר ללוים המבונים לכל   עבד אמר
ישראל הקדושים ליהוה תנו את   בין
ארון הקדש בבית אשר בנה   קדש ארן
שלמה בן דויד מלך ישראל אין
לכם משא בכתף עתה עבדו את   נשא
יהוה אלהיכם ואת עמו ישראל:
והכינו לבית אבותיכם כמחלקותיכם   כון חלק
בכתב דויד מלך ישראל ובמכתב   כתב
שלמה בנו: ועמדו בקדש לפלגות
בית האבות לאחיכם בני העם
וחלקת בית אב ללוים: ושחטו
הפסח והתקדשו והכינו לאחיכם
לעשות כדבר יהוה ביד משה: עשה
וירם יאשיהו לבני העם צאן   רום
כבשים ובני עזים הכל לפסחים
לכל הנמצא למספר שלשים אלף   מצא ספר
ובקר שלשת אלפים אלה מרכוש   רכש
המלך: ושריו לנדבה לעם לכהנים   שור
וללוים הרימו חלקיהו וזכריהו
ויחיאל נגידי בית האלהים לכהנים   נגד

post eum & custodiret
precepta oooooooooooooo
& testimonia & iustificatio
nes ei⁹ ĩ toto corde suo:
& in tota aĩa sua: faceret
q₃ que scripta sunt oooo
in volumine illo qđ le-
gerat. Adiurauit q̃q₃ sup
hoc oẽs q repti fuerãt in
hierusalẽ & beniamin &
fecerũt habitatores hieru
salẽ iuxta pactũ dñi dei
patrum suorũ. Abstulit
ergo iosias cunctas oooo
abominationes de vni-
uersis regionib⁹ filiorũ
israel. & fecit omnes q
residui erant oooooooooooo
in israel seruire domino
deo suo. oooooooooooooo
Cũctis diebus vite eius
nõ recesserũt a dño deo
patrũ suorum.   35.
FEcit autem iosias in
hierusalẽ phase do-
mino qđ immolatum est
quartadecima die mẽsis
oooooooooooooooooooooooooo
primi. Et constituit sa-
cerdotes in oooooooooooo
officiis suis: hortatusq₃
est eos vt mĩstrarẽt in do
mo dñi. Leuitis quoq₃
ad quorũ eruditionẽ oĩs
israel sanctificabatur do
mino locut⁹ est. Ponite
arcam in sanctuario tẽ
pli quod edificauit oooo
salomõ filius dauid rex
israel. Nequaq̃ enim eam
vltra portabitis. Nunc
ergo ministrate ooooooo
domino deo vestro &
populo eius israel: oooo
& prepate vos p domos
& cognatiões vr̃as in di-
uisionib⁹ singulorũ sicut
p̃cepit dauid rex isrl̃: &
descripsit salomõ filius
eius: & mĩstrate in sctũa-
rio per familias ooooooo
oooooooooooooooooooooooooo
turmasq₃ leuiticas: &
sanctificati immolate
phase. Fratres etiam ve
stros ooooooooooooooooo
vt possint iuxta verba q̃
locut⁹ est dñs in manu
moysi facere: prepate.
Dedit p̃terea iosias omi
pplo q ibi fuerat inuẽt⁹
in solẽnitate phase: ooo
agnos & hedos de gregi
bus & reliq pecoris: tri-
gita milia: boũ q̃q₃ tria
milia. Hec de regis vni
uersa substãtia. Duces q̃
q₃ eius spõte qđ vouerãt
obtulerũt tã pplo q̃₃ sa-
cerdotib⁹ & leuitis. Por-
ro helchias & zacharias
& iehiel pricipes dom⁹
dei dederũt sacredotib⁹

in cõspectu dñi: vt custodiret mãdata eius & testi-
ἐνώπιον κυρίου, τοῦ φυλάσσειν τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ καὶ τὰ μαρ
monia eius & p̃cepta eius in toto corde & in to
τύρια αὐτοῦ καὶ τὰ προστάγματα αὐτοῦ ἐν ὅλῃ καρδίᾳ καὶ ἐν ὅ
ta anima: vt faceret verba federis scri-
λῃ ψυχῇ, ὥστε ποιεῖν τοὺς λόγους τῆς διαθήκης τοὺς γε
pta in volumine hoc. & cõstituit omnes
γραμμένους ἐν τῷ βιβλίῳ τούτῳ. καὶ ἔστησε πάντας τοὺς
inuentos in hierusalẽ & in iuda & beniamin: &
εὑρεθέντας ἐν ἱερουσαλὴμ καὶ ἐν ἰούδᾳ καὶ βενιαμίν, καὶ
fecerũt habitantes in hierusalẽ iuxta pa-
ἐποίησαν οἱ κατοικοῦντες ἐν ἱερουσαλὴμ κατὰ τὴν διαθή
ctũ dñi dei patrũ suorũ. & abstulit iosias
κην κυρίου θεοῦ τῶν πατέρων αὐτῶν. καὶ περιεῖλεν ἰωσίας
cũctas abominationes de vniuersa terra: q̃ fuit filiorũ
πάντα τὰ βδελύγματα ἐκ πάσης τῆς γῆς, ἣ ἦν τῶν υἱῶν
israel: & fecit omnes q̃ inuẽti sunt in hierusa
ἰσραήλ, καὶ ἐποίησε πάντας τοὺς εὑρεθέντας ἐν ἱερουσα
lem & israel vt seruirent dño deo patrũ
λὴμ καὶ ἰσραὴλ τοῦ δουλεύειν κυρίῳ τῷ θεῷ τῶν πατέρων
suorũ cũctis diebus suis: nõ declinauit a tergo
αὐτῶν πάσας τὰς ἡμέρας αὐτοῦ, οὐκ ἐξέκλινεν ἀπὸ ὄπισθεν
dñi dei patrũ suorum:
κυρίου τοῦ θεοῦ τῶν πατέρων αὐτοῦ.   Ca.35.
ET fecit iosias phasech in hierusalẽ dño
Καὶ ἐποίησεν ἰωσίας τὸ φασὲχ ἐν ἱερουσαλὴμ κυρίῳ   A
deo suo: & sacrificauit phasech quarta decima   4.Re. 23.d.
τῷ θεῷ αὐτοῦ, καὶ ἔθυσε τὸ φασὲχ τῇ τεσσαρεσκαιδεκάτῃ τοῦ
mẽsis primi: & cõstituit sacerdotes in custodiis
μηνὸς τοῦ πρώτου, καὶ ἔστησε τοὺς ἱερεῖς ἐπὶ τὰς φυλακὰς
suis: & fortificauit ipsos in opera dom⁹ dñi. & di
αὐτῶν, καὶ κατίσχυσεν αὐτοὺς εἰς τὰ ἔργα οἴκου κυρίου. καὶ εἶ
xit leuitis potentibus in omni israel: vt
πεν τοῖς λευίταις τοῖς δυνατοῖς ἐν παντὶ ἰσραήλ, τοῦ
sctificarent ipsi dño: & vt darẽt arcã san-
ἁγιασθῆναι αὐτοὺς τῷ κυρίῳ, καὶ τοῦ δοῦναι τὴν κιβωτὸν τὴν ἁγί
ctã in domo dñi. & posuit arcã sanctã in domo
αν ἐν οἴκῳ κυρίου. καὶ ἔθηκε τὴν κιβωτὸν τὴν ἁγίαν εἰς τὸν οἶκον
quã edificauit salomon fili⁹ dauid regis israel.
ὃν ᾠκοδόμησεν σαλομὼν υἱὸς δαυὶδ τοῦ βασιλέως ἰσραήλ.
& dixit rex: nõ est vobis tollere in hũeris q̃cq̃: nũc
καὶ εἶπεν ὁ βασιλεύς, οὐκ ἔστιν ὑμῖν ἆραι ἐπ' ὤμων οὐθέν, νῦν
igitur ministrate dño deo vestro: & pplo ei⁹ is-
οὖν λειτουργήσατε κυρίῳ τῷ θεῷ ὑμῶν, καὶ τῷ λαῷ αὐτοῦ ἰσ
rael: & p̃paramini sm̃ domos familiarũ vestrarũ: & sm̃
ραήλ, καὶ ἑτοιμάσθητε κατ' οἴκους πατριῶν ὑμῶν, καὶ κα
vices vr̃as: & secundũ scripturã dauid re-
τὰ τὰς ἐφημερίας ὑμῶν, καὶ κατὰ τὴν γραφὴν δαυὶδ βασι
gis israel: & sm̃ descriptionẽ salomonis filii eius:
λέως ἰσραήλ, καὶ κατὰ τὴν ἀπογραφὴν σαλομῶντος υἱοῦ αὐτοῦ,
& state in domo sm̃ diuisiones domorũ familiarũ
καὶ στῆτε ἐν τῷ οἴκῳ κατὰ τὰς διαιρέσεις οἴκων πατριῶν
vr̃arũ fratrib⁹ vr̃is filiis populi: & pars dom⁹ fa-
ὑμῶν τοῖς ἀδελφοῖς ὑμῶν υἱοῖς τοῦ λαοῦ, καὶ μερὶς οἴκου πα
milie leuitis. & imolate phasech & sancta
τριᾶς τοῖς λευίταις. καὶ θύσατε τὸ φασὲχ καὶ τὰ ἅγια
p̃parate fratribus vr̃is vt faciant secundũ ver
ἑτοιμάσατε τοῖς ἀδελφοῖς ὑμῶν τοῦ ποιῆσαι κατὰ τὸν λό
bũ dñi, q̃d p manũ moysi. & p̃mitias obtulit iosias fi-
γον κυρίου τοῦ διὰ χειρὸς μωυσῆ. καὶ ἀπήρξατο ἰωσίας τοῖς υἱ
liis populi oues & agnos & hedos de filiis caprarũ
οῖς τοῦ λαοῦ πρόβατα καὶ ἀμνοὺς καὶ ἐρίφους ἀπὸ υἱῶν αἰγῶν
omnia in phasech omni inuento in nũero
πάντα εἰς τὸ φασὲχ παντὶ τῷ εὑρισκομένῳ εἰς ἀριθμὸν
triginta milia: & vitulorũ tria milia: hec
τριάκοντα χιλιάδας, καὶ μόσχων τρεῖς χιλιάδας, ταῦτα
a substantia regis. & principes ei⁹ p̃mitias   B
ἀπὸ τῆς ὑπάρξεως τοῦ βασιλέως. καὶ οἱ ἄρχοντες αὐτοῦ ἀπήρ
obtulerũt pp̃lo & sacerdotib⁹ & leuitis: & chelcias & za
ξαντο τῷ λαῷ καὶ τοῖς ἱερεῦσι καὶ τοῖς λευίταις, καὶ χελκίας καὶ ζα
charias & hiehel principes dom⁹ dei dederũt sacerdotib⁹
χαρίας καὶ ἰεϊὴλ οἱ ἄρχοντες οἴκου τοῦ θεοῦ ἔδωκαν τοῖς ἱερεῦσι

in phasech oues et agnos et hedos duo mi-
εἰς τὸ φασὲχ πρόβατα καὶ ἀμνοὺς καὶ ἐρίφους δύο χιλιά-
lia et sexcenta et vitulos trecentos. et chonenias
δας καὶ ἑξακοσίους καὶ μόσχους τριακοσίους. καὶ χωνενίας
et semeas et nathanael frater eius: et asabias et hie
καὶ σαμαίας καὶ ναθαναὴλ ἀδελφὸς αὐτοῦ, καὶ ἀσαβίας καὶ ἰε-
iel et ioazabad principes leuitarum: dederunt primitias
ιὴλ καὶ ἰωζαβὰδ ἄρχοντες τῶν λευιτῶν, ἀπήρξαντο τοῖς
leuitis in phasech ouium quinque milia et vi-
λευίταις εἰς τὸ φασὲχ πρόβατα πεντακισχίλια καὶ μό-
tulos quingentos et preparatum est ministerium: et stete
σχους πεντακοσίους καὶ κατωρθώθη ἡ λειτουργία, καὶ ἔστη-
runt sacerdotes in statione sua et leuite in diui
σαν οἱ ἱερεῖς ἐπὶ τὴν στάσιν αὐτῶν καὶ οἱ λευῖται ἐπὶ τὰς δι-
sionibus suis iuxta imperium regis: et immolauerunt
αιρέσεις αὐτῶν κατὰ τὴν ἐντολὴν τοῦ βασιλέως, καὶ ἔθυσαν
phasech. et fuderunt sacerdotes sanguinem de manu sua:
τὸ φασέχ. καὶ προσέχεον οἱ ἱερεῖς τὸ αἷμα ἐκ χειρὸς αὐτῶν,
et leuite excoriauerunt et preparauerunt holocaustum
καὶ οἱ λευῖται ἐξέδειραν καὶ ἡτοίμασαν τὴν ὁλοκαύτωσιν
vt darent eis iuxta diuisionem per domos familia
παραδοῦναι αὐτοῖς κατὰ τὴν διαίρεσιν κατ᾽ οἴκους πατρι-
rum suarum filijs populi: vt offerrent domino:
ῶν αὐτῶν τοῖς υἱοῖς τοῦ λαοῦ, τοῦ προσενεγκεῖν τῷ κυρίῳ,
sicut scriptum est in libro moysi: et sic in mane.
ὡς γέγραπται ἐν βιβλίῳ μωυσῆ, καὶ οὕτως εἰς τὸ πρωΐ.
et assauerunt phasech in igne secundum iudicium: et san
καὶ ὤπτησαν τὸ φασὲχ ἐν πυρὶ κατὰ τὴν κρίσιν, καὶ τὰ ἅγι-
cta coxerunt in ahenis et in lebetibus: et prospe
α ἥψησαν ἐν τοῖς χαλκείοις καὶ ἐν τοῖς λέβησι, καὶ εὐω-
ratum est. et cucurrerunt cursu ad omnes filios populi:
δώθη. καὶ ἔδραμον δρόμῳ πρὸς πάντας τοὺς υἱοὺς τοῦ λαοῦ,
et post hoc preparauerunt sibiipsis et sacerdotibus: quia
καὶ μετὰ τοῦτο ἡτοίμασαν ἑαυτοῖς καὶ τοῖς ἱερεῦσιν, ὅτι
sacerdotes filij aaron in oblatione holocaustorum et
G οἱ ἱερεῖς υἱοὶ ἀαρὼν ἐν ἀναφορᾷ τῶν ὁλοκαυτωμάτων καὶ τῶν
adipum vsque ad noctem. et leuite preparauerunt sibi et
στεάτων ἕως νυκτός, καὶ οἱ λευῖται ἡτοίμασαν ἑαυτοῖς καὶ τοῖς
fratribus suis filijs aaron. et cantores filij asaph
ἀδελφοῖς αὐτῶν υἱοῖς ἀαρών. καὶ οἱ ψαλτῳδοὶ υἱοὶ ἀσὰφ
in statione sua iuxta precepta dauid asaph et
ἐπὶ τῆς στάσεως αὐτῶν κατὰ τὰς ἐντολὰς δαυὶδ ἀσὰφ καὶ
eman et idithum prophetarum regis. et principes
αἱμὰν καὶ ἰδιθοὺμ τῶν προφητῶν βασιλέως. καὶ οἱ ἄρχοντες
et ianitores porte et porte: non est ipsis amo
καὶ οἱ πυλωροὶ πύλης καὶ πύλης, οὐκ ἔστιν αὐτοῖς κινεῖ-
ueri a ministerio eorum: quia fratres eorum
σθαι ἀπὸ τῆς λειτουργίας αὐτῶν, ὅτι οἱ ἀδελφοὶ αὐτῶν οἱ
leuite preparauerunt eis. et preparatum est omne ministe
λευῖται ἡτοίμασαν αὐτοῖς. καὶ κατωρθώθη πᾶσα ἡ λειτουρ-
rium domini in die illa: vt facerent phasech et offer
γία κυρίου τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ, τοῦ ποιῆσαι τὸ φασὲχ καὶ ἐνεγ-
rent holocausta in altari domini iuxta pre
κεῖν τὰ ὁλοκαυτώματα ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον κυρίου κατὰ τὴν ἐν-
ceptum regis iosie. et fecerunt filij israel qui
τολὴν τοῦ βασιλέως ἰωσίου. καὶ ἐποίησαν οἱ υἱοὶ ἰσραὴλ οἱ
reperti sunt phasech in tempore illo: et solennitatem
εὑρεθέντες τὸ φασὲχ ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ, καὶ τὴν ἑορτὴν τῶν
azymorum septem diebus. et non fuit phasech simile il-
ἀζύμων ἑπτὰ ἡμέρας. καὶ οὐκ ἐγένετο τὸ φασὲχ ὅμοιον αὐ-
li in israel a diebus samuel prophete. et
τοῦ ἐν ἰσραὴλ ἀπὸ ἡμερῶν σαμουὴλ τοῦ προφήτου. καὶ
omnes reges israel non fecerunt phasech quod
πάντες βασιλεῖς ἰσραὴλ οὐκ ἐποίησαν τὸ φασὲχ ὃ
fecit iosias et sacerdotes et leuite et omnis
ἐποίησεν ἰωσίας καὶ οἱ ἱερεῖς καὶ οἱ λευῖται καὶ πᾶς
iuda et israel: qui reperti sunt et qui habitabant in
ἰούδα καὶ ἰσραήλ, οἱ εὑρεθέντες καὶ οἱ κατοικοῦντες ἐν
hierusalem domino. in octauodecimo anno
ἱερουσαλὴμ τῷ κυρίῳ. ἐν τῷ ὀκτωκαιδεκάτῳ ἔτει τῆς
regni iosie factum est phasech hoc.
βασιλείας ἰωσίου ἐποιήθη τὸ φασὲχ τοῦτο.

ad faciendum phase: pecora commixtim duo milia sexcenta et boues trecentos. Chonenias autem et semeias etiam et nathanael fratres eius: necnon asabias et iahihel et iozabad principes leuitarum dederunt ceteris leuitis ad celebrandum phase: quinque milia pecorum et boues quingentos. Preparatumque est ministerium et steterunt sacerdotes in officio suo. Leuite quoque in turmis iuxta regis imperium: ∞∞∞ et immolatum est phase. Asperseruntque sacerdotes manu sua sanguinem et leuite detraxerunt pelles holocaustorum: et separauerunt ea vt darent per domos et familias singulorum: ∞ et offerrentur domino sicut scriptum est in libro moysi: de bobus quoque fecerunt similiter. Et assauerunt phase super ignem iuxta quod in lege scriptum est. Pacificas vero hostias coxerunt in lebetibus et cacabis et ollis: et festinato distribuerunt vniuerse plebi: sibi autem et sacerdotibus postea parauerunt. Nam in oblatione holocaustorum et adipum vsque ad noctem sacerdotes fuerunt occupati: vnde et leuite sibi et sacerdotibus filiis aaron parauerunt nouissimis. Porro cantores filii asaph stabant in ordine suo iuxta preceptum dauid et asaph et eman et idithun prophete regis dauid. Ianitores vero per portas singulas obseruabant ita vt nec puncto quidem discederent a ministerio. Quamobrem et fratres eorum leuite parauerunt eis cibos. Omnis igitur cultura domini rite completa est in die illa vt facerent phase: et offerrent holocausta super altare domini iuxta preceptum regis iosie. Feceruntque filii israel qui reperti fuerant ibi phase in tempore illo et solennitatem azymorum septem diebus. Non fuit phase simile huic in israel a diebus samuelis prophete sed nec quisquam de cunctis regibus israel fecit phase sicut ∞∞∞∞∞ iosias sacerdotibus et leuitis et omni ∞∞∞ iude et israel qui repertus fuerat et habitantibus in hierusalem. Octauodecimo anno ∞∞∞ regni iosie hoc phase celebratum est. ∞∞∞

נָתְנוּ לַפְּסָחִים אַלְפַּיִם וְשֵׁשׁ מֵאוֹת — מאה
וּבָקָר שְׁלֹשׁ מֵאוֹת׃ וְכוֹנַנְיָהוּ
וּשְׁמַעְיָהוּ וּנְתַנְאֵל אֶחָיו וַחֲשַׁבְיָהוּ
וִיעִיאֵל וְיוֹזָבָד שָׂרֵי הַלְוִיִּם הֵרִימוּ — שור רום
לַלְוִיִּם לַפְּסָחִים חֲמֵשֶׁת אֲלָפִים
וּבָקָר חֲמֵשׁ מֵאוֹת׃ וַתִּכּוֹן הָעֲבוֹדָה — כון עבד
וַיַּעַמְדוּ הַכֹּהֲנִים עַל עָמְדָם וְהַלְוִיִּם — עמד
עַל מַחְלְקוֹתָם כְּמִצְוַת הַמֶּלֶךְ׃ — חלק צוה
וַיִּשְׁחֲטוּ הַפָּסַח וַיִּזְרְקוּ הַכֹּהֲנִים — שחט זרק
מִיָּדָם וְהַלְוִיִּם מַפְשִׁיטִים׃ וַיָּסִירוּ — פשט סור
הָעֹלָה לְתִתָּם לְמִפְלַגּוֹת לְבֵית אָבוֹת — נתן פלג
לִבְנֵי הָעָם לְהַקְרִיב לַיהוָה כַּכָּתוּב — קרב כתב
בְּסֵפֶר מֹשֶׁה וְכֵן לַבָּקָר׃ וַיְבַשְּׁלוּ — בשל
הַפֶּסַח בָּאֵשׁ כַּמִּשְׁפָּט וְהַקֳּדָשִׁים — שפט
בִּשְּׁלוּ בַּסִּירוֹת וּבַדְּוָדִים וּבַצֵּלָחוֹת
וַיָּרִיצוּ לְכָל בְּנֵי הָעָם׃ וְאַחַר הֵכִינוּ — רוץ כון
לָהֶם וְלַכֹּהֲנִים כִּי הַכֹּהֲנִים בְּנֵי
אַהֲרֹן בְּהַעֲלוֹת הָעֹלָה וְהַחֲלָבִים עַד — עלה
לָיְלָה וְהַלְוִיִּם הֵכִינוּ לָהֶם וְלַכֹּהֲנִים
בְּנֵי אַהֲרֹן׃ וְהַמְשֹׁרְרִים בְּנֵי אָסָף עַל — שור
מַעֲמָדָם כְּמִצְוַת דָּוִיד וְאָסָף וְהֵימָן — עמד
וִידִתוּן חוֹזֵה הַמֶּלֶךְ וְהַשֹּׁעֲרִים לְשַׁעַר — חזה
וָשַׁעַר אֵין לָהֶם לָסוּר מֵעַל עֲבֹדָתָם
כִּי אֲחֵיהֶם הַלְוִיִּם הֵכִינוּ לָהֶם׃ וַתִּכּוֹן
כָּל עֲבוֹדַת יְהוָה בַּיּוֹם הַהוּא לַעֲשׂוֹת — עבד עשה
הַפֶּסַח וְהַעֲלוֹת עֹלוֹת עַל מִזְבַּח יְהוָה — עלה זבח
כְּמִצְוַת הַמֶּלֶךְ יֹאשִׁיָּהוּ׃ וַיַּעֲשׂוּ בְנֵי — צוה
יִשְׂרָאֵל הַנִּמְצְאִים אֶת הַפֶּסַח בָּעֵת — מצא
הַהִיא וְאֶת חַג הַמַּצּוֹת שִׁבְעַת יָמִים׃ — מץ יום
וְלֹא נַעֲשָׂה פֶסַח כָּמֹהוּ בְּיִשְׂרָאֵל — כמו
מִימֵי שְׁמוּאֵל הַנָּבִיא וְכָל מַלְכֵי — יום נבא
יִשְׂרָאֵל לֹא עָשׂוּ כַּפֶּסַח אֲשֶׁר עָשָׂה
יֹאשִׁיָּהוּ וְהַכֹּהֲנִים וְהַלְוִיִּם וְכָל
יְהוּדָה וְיִשְׂרָאֵל הַנִּמְצָא וְיוֹשְׁבֵי — ישב
יְרוּשָׁלָםִ׃ בִּשְׁמוֹנֶה עֶשְׂרֵה שָׁנָה — שנן
לְמַלְכוּת יֹאשִׁיָּהוּ נַעֲשָׂה הַפֶּסַח הַזֶּה׃

אחרי כל זאת אשר הכין יאשיהו כון
את הבית עלה נכו מלך מצרים
להלחם בכרכמיש על פרת ויצא לחם
לקראתו יאשיהו: וישלח אליו שלח
מלאכים לאמר מה לי ולך מלך אמר
יהודה לא עליך אתה היום כי אל
בית מלחמתי ואלהים אמר לבהלני לחם
חדל לך מאלהים אשר עמי ואל
ישחיתך: ולא הסב יאשיהו פניו שחת סבב
ממנו כי להלחם בו התחפש ולא פנה חפש
שמע אל דברי נכו מפי אלהים פה
ויבא להלחם בבקעת מגדו: ויורו בוא ירה
היורים למלך יאשיהו ויאמר המלך אמר
לעבדיו העבירוני כי החליתי מאד: עבר חלה
ויעבירהו עבדיו מן המרכבה רכב
וירכיבהו על רכב המשנה אשר לו שנה
ויוליכהו ירושלם וימת ויקבר ילך מות
בקברות אבתיו וכל יהודה קבר
וירושלם מתאבלים על יאשיהו: אבל
ויקונן ירמיהו על יאשיהו ויאמרו קון אמר
כל השרים והשרות בקינותיהם שור
על יאשיהו עד היום ויתנום לחק נתן
על ישראל והנם כתובים על הנה כתב
הקינות: ויתר דברי יאשיהו וחסדיו
ככתוב בתורת יהוה: ודבריו יתר
הראשנים והאחרנים הנם כתובים
על ספר מלכי ישראל ויהודה:

Ca. xxxvj.
ויקחו עם הארץ את לקח
יהואחז בן יאשיהו וימליכהו תחת מלך
אביו בירושלם: בן שלש ועשרים
שנה יואחז במלכו ושלשה חדשים
מלך בירושלם: ויסירהו מלך סור
מצרים בירושלם ויענש את ענש
הארץ מאה ככר כסף וככר זהב:
וימלך מלך מצרים את אליקים מלך
אחיו על יהודה וירושלם ויסב סבב

Postq̃ instaurauerat iosias templum ascendit nechao rex egypti ad pugnãdũ in charchamis iuxta euphratẽ & p̃cessit in occursũ ei⁹ iosias. At ille missis ad eum nunciis ait. Quid mihi & tibi rex iuda? nõ aduersũ te hodie venio: sed cõtra aliã pugno domũ ad quã me de⁹ festinato ire p̃cepit. Desine aduersum deũ facere qui mecum est ne interfiat te. Noluit iosias reuerti sed preparauit cõtra eũ bellum: nec acquieuit sermonibus nechao ex ore dei: verũ p̃rexit vt dimicaret in campo mageddo. Ibiq; vulneratus a sagittariis dixit pueris suis. Educite me de p̃lio: q̃a opido vulneratus sum. Qui transtulerũt eũ de curru in alterũ currum qui sequebatur eum more regio: & asportauerũt eum in hierusalẽ. Mortuusq; ẽ & sepult⁹ in mausoleo p̃rm suo᷑: & vniuersus iuda & hierusalẽ luxerũt eum: hieremias maxime: cu⁹ oẽs cãtores atq; cãtatrices vsq; in p̃ñtem diẽ lamẽtationes sup iosiã replicant: & quasi lex obtinuit in isrl̃. Ecce scriptum fertur in lamẽtationib⁹. Reliqua aũt s̃monũ iosie & mia᷑ eius, q̃ lege precepta sunt dñi: opera quoq; illius prima & nouissima scripta sunt in libro regum israel & iuda. 36.

Tulit ergo populus terre ioachaz filiũ iosie & cõstituit regem pro patre suo in hierusalem. Viginti trium anno᷑ erat ioachaz cũ regnare cepisset: & trib⁹ mẽsibus regnauit in hierusalẽ. Amouit aũt eum rex egypti cũ venisset in hierusalẽ: & condẽnauit terram centũ talentis argenti & talento auri. Constituitq; pro eo regem eliachim fratrẽ eius super iudã & hierusalem: & vertit

τ post hec omnia q̃ p̃parauit iosias domũ: ascẽ
καὶ μετὰ ταῦτα πάντα ἃ ἡτοίμασεν ἰωσίας τὸν οἶκον, ἀνέ 4.Re. 23.c.
dit pharaõ nechao rex egypti cõtra regẽ as
βη φαραὼ νεχαὼ βασιλεὺς αἰγύπτου ἐπὶ τὸν βασιλέα ἀσ
syrio᷑ in flumine euphrate: ad oppugnandũ eũ in D
συρίων ἐπὶ ποταμὸν εὐφράτην, τοῦ πολεμῆσαι αὐτὸν ἐν
charchamis. τ iuit iosias rex in occur
χαρχαμὶς. καὶ ἐπορεύθη ἰωσίας ὁ βασιλεὺς εἰς συνάντη
sũ ei. τ misit ad eũ pharaõ nũcios: di
σιν αὐτῷ. καὶ ἀπέστειλε πρὸς αὐτὸν φαραὼ ἀγγέλους, λέ
cens: q̃d mihi τ tibi rex iuda? nõ aduers⁹ te venio ho
γων, τί ἐμοὶ καὶ σοὶ βασιλεῦ ἰούδα; οὐκ ἐπὶ σὲ ἥκω σή
die vt faciã bellũ: sed cõtra locũ bel
μερον ποιῆσαι πόλεμον, ἀλλ' ἐπὶ τὸν τόπον τοῦ πολέ
li mei: τ de⁹ dixit vt p̃perarẽ ego. caue
μου μου, καὶ ὁ θεὸς εἶπε τοῦ κατασπεῦσαί με. πρόσεχε
tu a deo q̃ est mecũ: ne corrũpat te. τ nõ
σὺ ἀπὸ τοῦ θεοῦ τοῦ μετ' ἐμοῦ, μὴ καταφθείρῃ σε. καὶ οὐκ
cõuertit iosias faciẽ suã ab eo: sed for
ἀπέστρεψεν ἰωσίας τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ἀπ' αὐτοῦ, ἀλλ' ἐ
tificatus est vt bellaret ipse. τ nõ audiuit iosias
κραταιώθη τοῦ πολεμεῖν αὐτόν. καὶ οὐκ ἤκουσεν ἰωσίας τῶν
s̃mones pharaonis nechao de ore dei: τ venit ad bellã
λόγων φαραὼ νεχαὼ ἐκ στόματος θεοῦ, καὶ ἦλθε τοῦ πολεμῆ
dũ in cãpo mageddõ. τ sagittauerũt sagittarij cõtra
σαι ἐν τῷ πεδίῳ μαγεδδώ. καὶ ἐτόξευσαν οἱ τοξόται ἐπὶ
regẽ iosian. τ dixit rex seruis su
τὸν βασιλέα ἰωσίαν. καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς τοῖς παισὶν αὐ
is: educite me q̃m laboraui valde. τ eduxerũt eũ
τοῦ, ἐξάγετέ με ὅτι ἐπόνεσα σφόδρα. καὶ ἐξήγαγον αὐ
serui eius a curru: τ imposuerunt
τὸν οἱ παῖδες αὐτοῦ ἀπὸ τοῦ ἅρματος, καὶ ἀνεβίβασαν
eũ sup currũ secũdũ: q̃ erat ei⁹: τ adduxerũt eũ
αὐτὸν ἐπὶ τὸ ἅρμα τὸ δεύτερον, ὃ ἦν αὐτοῦ, καὶ ἤγαγον αὐ
in hierusalẽ. τ mortu⁹ est iosias τ sepult⁹ ẽ cũ
τὸν εἰς ἱερουσαλήμ, καὶ ἀπέθανεν ἰωσίας καὶ ἐτάφη με
patribus suis. τ oĩs iuda τ hierusalẽ
τὰ τῶν πατέρων αὐτοῦ. καὶ πᾶς ἰούδα καὶ ἱερουσαλὴμ
luxerũt sup iosian. τ lamẽtat⁹ est hieremias sup
ἐπένθησαν ἐπὶ ἰωσίαν. καὶ ἐθρήνησεν ἱερεμίας ἐπὶ
iosiã. τ dixerũt omnes principes τ dominatrices
ἰωσίαν. καὶ εἶπον πάντες οἱ ἄρχοντες καὶ αἱ ἄρχουσαι
lamẽtationẽ sup iosiã vsq; ad hodie. τ dederunt eam
θρῆνον ἐπὶ ἰωσίαν ἕως τῆς σήμερον. καὶ ἔδωκαν αὐτὸν
in p̃ceptũ in israel: τ ecce scripta est in
εἰς πρόσταγμα ἐπὶ ἰσραήλ, καὶ ἰδοὺ γέγραπται ἐπὶ τῶν
lamẽtationib⁹. et fuerũt s̃mones iosie τ spes eius τ
θρήνων. καὶ ἦσαν οἱ λόγοι ἰωσίου καὶ ἡ ἐλπὶς αὐτοῦ καὶ τὰ
mĩe eius: sicut scriptũ est in lege dñi. τ s̃mones
ἐλέη αὐτοῦ, καθὼς γέγραπται ἐν νόμῳ κυρίου. καὶ οἱ λόγοι
eius primi τ nouissimi nõne sunt scripti
αὐτοῦ οἱ πρῶτοι καὶ οἱ ἔσχατοι οὐκ ἰδοὺ εἰσὶ γεγραμμένοι
in libro regũ israel τ iuda?
ἐπὶ βιβλίου βασιλέων ἰσραὴλ καὶ ἰούδα; Ca. 36.

Et tulit popul⁹ terre ioachaz filiũ iosie: A
Καὶ ἔλαβεν ὁ λαὸς τῆς γῆς τὸν ἰωάχαζ υἱὸν ἰωσίου, 4.Re. 23.f.
τ vnxerũt eũ: τ cõstituerũt eũ in regẽ
καὶ ἔχρισαν αὐτόν, καὶ κατέστησαν αὐτὸν εἰς βασιλέα
pro patre suo in hierusalẽ. fili⁹ existẽs triũ τ
ἀντὶ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ ἐν ἱερουσαλήμ. υἱὸς ὢν τριῶν καὶ
viginti ãno᷑ ioachaz cũ regnaret ipse. τ trib⁹ mẽsib⁹
εἴκοσι ἐτῶν ἰωάχαζ ἐν τῷ βασιλεύειν αὐτόν. καὶ τρίμηνον
regnauit in hierusalẽ. τ amouit eũ rex
ἐβασίλευσεν ἐν ἱερουσαλήμ. καὶ μετέστησεν αὐτὸν ὁ βα
egypti vt nõ regnaret ipse in hierusalẽ: τ imposuit
σιλεὺς αἰγύπτου τοῦ μὴ βασιλεύειν αὐτὸν ἐν ἱερουσαλήμ, καὶ ἐπέβαλε
rex egypti tributũ sup terrã in centũ talenta argenti
ὁ βασιλεὺς αἰγύπτου φόρον ἐπὶ τὴν γῆν ἑκατὸν τάλαντα ἀργυρίου
τ talentũ auri τ cõstituit rex egypti elia
καὶ τάλαντον χρυσίου καὶ κατέστησε βασιλεὺς αἰγύπτου τὸν ἐλια
cim filiũ iosie regẽ sup iudã τ hierusalẽ: τ vertit
κεὶμ υἱὸν ἰωσίου βασιλέα ἐπὶ ἰούδα καὶ ἱερουσαλήμ, καὶ μετέστρεψε

nomē eius ioacim: & ioachaz fratrē eius ce-
τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἰωακείμ, καὶ τὸν ἰωάχαζ ἀδελφὸν αὐτοῦ ἔλα-
pit pharao nechao & adduxit eū in egyptū. filius existēs
βε φαραὼ νεχαὼ καὶ εἰσήγαγεν αὐτὸν εἰς αἴγυπτον. υἱὸς ὢν
viginti & quinq; annorū ioacim cū regnaret ipse.
εἴκοσι καὶ πέντε ἐτῶν ἰωακείμ ἐν τῷ βασιλεύειν αὐτόν.
& vndecim annis regnauit in hierusalē. & fe-
καὶ ἕνδεκα ἔτη ἐβασίλευσεν ἐν ἱερουσαλήμ. καὶ ἐποίη-
cit malū corā dño. & ascēdit cōtra eū nabucho
σε τὸ πονηρὸν ἐνώπιον κυρίου. καὶ ἀνέβη ἐπ' αὐτὸν ναβουχο-
donosor rex babylonis: & ligauit eū in ere-
δονόσορ ὁ βασιλεὺς βαβυλῶνος, καὶ ἔδησεν αὐτὸν ἐν χαλ-
is cōpedibus: & abduxit eū in babylonē. & par-
κοῖς πέδαις, καὶ ἀπήγαγεν αὐτὸν εἰς βαβυλῶνα. καὶ μέ-
tē vasorū domus dñi transtulit in babylonē: &
ρος τῶν σκευῶν οἴκου κυρίου ἀπήνεγκεν εἰς βαβυλῶνα, καὶ
B posuit ipsa in tēplo suo in babylone. & reliqua
ἔθηκεν αὐτὰ ἐν τῷ ναῷ αὐτοῦ ἐν βαβυλῶνι. καὶ τὰ λοιπὰ τῶν
sermonū ioacim & omnia q̄ fecit: nōne hec scri-
λόγων ἰωακείμ καὶ πάντα ἃ ἐποίησεν, οὐκ ἰδοὺ ταῦτα γέ-
pta sunt in libro sermonū dierū regū isra-
γραπται ἐν βιβλίῳ λόγων τῶν ἡμερῶν τῶν βασιλέων ἰσρα-
el & iuda: & regnauit iechonias filius eius pro eo.
ὴλ καὶ ἰούδα; καὶ ἐβασίλευσεν ἰεχονίας υἱὸς αὐτοῦ ἀντ' αὐτοῦ.
filius octo annorū iechonias cū regnaret ipse: &
υἱὸς ὀκτὼ ἐτῶν ἰεχονίας ἐν τῷ βασιλεύειν αὐτόν, καὶ
tribus mensibus & decē diebus regnauit in hierusalem:
τρίμηνον καὶ δέκα ἡμέρας ἐβασίλευσεν ἐν ἱερουσαλήμ,
& fecit malū corā dño. & verten-
καὶ ἐποίησε τὸ πονηρὸν ἐνώπιον κυρίου. καὶ ἐπιστρέ-
te anno: misit rex nabucho-
φοντος τοῦ ἐνιαυτοῦ, ἀπέστειλεν ὁ βασιλεὺς ναβουχο-
donosor: & adduxit eū in babylonē cū
δονόσορ, καὶ εἰσήγαγεν αὐτὸν εἰς βαβυλῶνα μετὰ τῶν
vasis desiderabilibus domus dñi. & regē cōstituit
σκευῶν τῶν ἐπιθυμητῶν οἴκου κυρίου. καὶ ἐβασίλευσεν
sedeciā fratrē patris sui sup iudā &
σεδεκίαν ἀδελφὸν τοῦ πατρὸς αὐτοῦ ἐπὶ ἰούδαν καὶ
hierusalē. annorū viginti vnius sedecias cū regna-
ἱερουσαλήμ. ἐτῶν εἴκοσιν ἑνὸς σεδεκίας ἐν τῷ βασι-
ret ipse: & vndecī annis regnauit in hierusa-
λεύειν αὐτόν, καὶ ἕνδεκα ἔτη ἐβασίλευσεν ἐν ἱερουσα-
lē: & fecit malū corā dño deo suo. &
λήμ, καὶ ἐποίησε τὸ πονηρὸν ἐνώπιον κυρίου θεοῦ αὐτοῦ. καὶ
nō erubuit a facie hieremie prophete & de
οὐκ ἐνετράπη ἀπὸ προσώπου ἱερεμίου τοῦ προφήτου καὶ ἐκ
C ore dñi: in eo qđ cōtra regē nabuchodono-
στόματος κυρίου, ἐν τῷ τὰ πρὸς τὸν βασιλέα ναβουχοδονό-
sor puaricatus esset: q̄ adiurauit eū p deū: & indurauit
σορ ἀθετῆσαι, ἃ ὥρκισεν αὐτὸν κατὰ τοῦ θεοῦ, καὶ ἐσκλήρυνε
ceruicē suā. & cōfortatus est vt nō cōuerteret
τὸν τράχηλον αὐτοῦ. καὶ κατίσχυσεν τοῦ μὴ ἐπιστρέψαι
ad dñm deū israel. & oēs incliti iuda
πρὸς κύριον θεὸν ἰσραήλ. καὶ πάντες οἱ ἔνδοξοι ἰούδα
& sacerdotes & populus terre impleuerūt vt puari-
καὶ οἱ ἱερεῖς καὶ ὁ λαὸς τῆς γῆς ἐπλήθυναν τοῦ ἀθετῆ-
carent puaricationes sm abominationes gētiū: &
σαι ἀθετήματα κατὰ τὰ βδελύγματα ἐθνῶν, καὶ
polluerūt domū dñi q̄ in hierusalē. et misit
ἐμίαναν τὸν οἶκον κυρίου τὸν ἐν ἱερουσαλήμ. καὶ ἐξαπέστει-
dñs deus patrū suorū ad eos in ma-
λε κύριος ὁ θεὸς τῶν πατέρων αὐτῶν πρὸς αὐτοὺς ἐν χει-
nu pphetarū: mane cōsurgēs & mittēs nun-
ρὶ τῶν προφητῶν, ὀρθρίζων καὶ ἀποστέλλων τοὺς ἀγγέ-
cios suos: qm̄ erat parcēs populo suo. &
λους αὐτοῦ, ὅτι ἦν φειδόμενος τοῦ λαοῦ αὐτοῦ. καὶ
sanctuario suo. & fuerūt subsannantes
τοῦ ἁγιάσματος αὐτοῦ. καὶ ἦσαν μυκτηρίζοντες τοὺς
nuncios eius: & paruipendentes sermones
ἀγγέλους αὐτοῦ, καὶ ἐξουδενοῦντες τοὺς λόγους ooooo

oooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooo

nomē eius ioachim. Ip-
sum vero ioachaz ooooo
tulit secū: & adduxit in
egyptum. oooooooooooo
Viginti quinq; annorū
erat ioachim ooooooooo
cū regnare cepisset: &
vndecim annis regnauit
in hierusalem. Fecitq;
malum coram domino
deo suo. Cōtra hūc ascē
dit nabuchodonosor rex
chaldeorum: & vinctum
cathenis duxit oooooooo
in babylonem: ad quam
& vasa domini trāstulit:
& posuit ea in tēplo suo.
oooooooooooooooooooooooo
Reliqua aūt verboru io
achim & abominationū
eius q̄s opatus est & que
inuēta sunt in eo cōtinē
tur in libro regum oooo
oooooooooooooooooooooooo
iuda & israel. Regnauit
aūt ioachin filius eius p eo.
Octo annorū erat ioa-
chin cū regnare cepisset:
& tribus mēsibus ac de-
cem diebus oooooooooooo
regnauit i hierusalē: fe
citq; malū in conspectu
dñi. Cunq; anni circu-
lus volueretur: misit oo
nabuchodonosor rex
nūcios: q & adduxerūt eū
in babylonē asportatis
simul pciosissimis vasis
domus dñi. Regē vero cō
stituit sedechiā frēm eius
sup iudā & hierusalē. Vi
ginti & vnius anni erat se
dechias cū regnare cepis-
set: & vndecī ānis regna
uit in hierusalē. Fecitq;
malū in oculis domini
dei sui: nec erubuit faciē
hieremie oooooooooooo
pphete loquētis ad se ex
ore dñi. A rege quoq;
nabuchodonosor reces
sit qui adiurauerat eum
per deum: & indurauit
ceruicem suam & ooooo
cor vt nō reuerteretur
ad dominum deum ooo
israel. Sed & vniuersi
principes sacerdotū &
ppl̄s puaricati sunt iniq̄
iuxta vniuersas abomia
tiones gentiū: & pollue-
rūt domū dñi quā sctifi
cauerat sibi in hierusalē.
Mittebat aūt dominus
deus patrum suorū ad
illos per manum oooooo
nūciorū suorū de nocte
cōsurgēs & q̄tidie cōmo
nens: eo q̄ pceret pplo
& habitaculo suo. At illi
subsannabāt nūcios dei:
& puipendebāt smones

אֶת שְׁמוֹ יְהוֹיָקִים, וְאֶת יוֹאָחָז אָחִיו
בוא — לָקַח נְכוֹ, וַיְבִיאֵהוּ מִצְרָיְמָה: בֶּן
עֶשְׂרִים וְחָמֵשׁ שָׁנָה יְהוֹיָקִים
בְּמָלְכוֹ, וְאַחַת עֶשְׂרֵה שָׁנָה מָלַךְ
עשה רוע — בִּירוּשָׁלִָם, וַיַּעַשׂ הָרַע בְּעֵינֵי יְהוָה
אֱלֹהָיו: עָלָיו עָלָה נְבוּכַדְנֶאצַּר מֶלֶךְ
אסר ילך — בָּבֶל, וַיַּאַסְרֵהוּ בַּנְחֻשְׁתַּיִם לְהֹלִיכוֹ
כלה בוא — בָּבֶלָה: וּמִכְּלֵי בֵּית יְהוָה הֵבִיא
נתן היכל — נְבוּכַדְנֶאצַּר לְבָבֶל, וַיִּתְּנֵם בְּהֵיכָלוֹ
בְּבָבֶל: וְיֶתֶר דִּבְרֵי יְהוֹיָקִים וְתֹעֲבֹתָיו
מצא תוה — אֲשֶׁר עָשָׂה וְהַנִּמְצָא עָלָיו, הִנָּם
כתב — כְּתוּבִים עַל סֵפֶר מַלְכֵי יִשְׂרָאֵל
וִיהוּדָה, וַיִּמְלֹךְ יְהוֹיָכִין בְּנוֹ תַּחְתָּיו:
שמן שנה — בֶּן שְׁמוֹנֶה שָׁנִים יְהוֹיָכִין בְּמָלְכוֹ,
יום — וּשְׁלֹשָׁה חֳדָשִׁים וַעֲשֶׂרֶת יָמִים
עשה רוע — מָלַךְ בִּירוּשָׁלִָם, וַיַּעַשׂ הָרַע בְּעֵינֵי
שוב — יְהוָה: וְלִתְשׁוּבַת הַשָּׁנָה שָׁלַח הַמֶּלֶךְ
בוא — נְבוּכַדְנֶאצַּר, וַיְבִאֵהוּ בָבֶלָה עִם
כְּלֵי חֶמְדַּת בֵּית יְהוָה, וַיַּמְלֵךְ אֶת
צִדְקִיָּהוּ אָחִיו עַל יְהוּדָה וִירוּשָׁלִָם:
בֶּן עֶשְׂרִים וְאַחַת שָׁנָה צִדְקִיָּהוּ
בְּמָלְכוֹ, וְאַחַת עֶשְׂרֵה שָׁנָה מָלַךְ
בִּירוּשָׁלִָם: וַיַּעַשׂ הָרַע בְּעֵינֵי יְהוָה
כנע פנה — אֱלֹהָיו, לֹא נִכְנַע מִלִּפְנֵי יִרְמְיָהוּ
נבא פה — הַנָּבִיא מִפִּי יְהוָה: וְגַם בַּמֶּלֶךְ
שבע — נְבוּכַדְנֶאצַּר מָרָד, אֲשֶׁר הִשְׁבִּיעוֹ
קשה אמץ — בֵּאלֹהִים, וַיֶּקֶשׁ אֶת עָרְפּוֹ וַיְאַמֵּץ
אֶת לְבָבוֹ מִשּׁוּב אֶל יְהוָה אֱלֹהֵי
שור — יִשְׂרָאֵל: גַּם כָּל שָׂרֵי הַכֹּהֲנִים וְהָעָם
רבה מעל — הִרְבּוּ לִמְעוֹל מַעַל כְּכֹל תֹּעֲבוֹת
טמא — הַגּוֹיִם, וַיְטַמְּאוּ אֶת בֵּית יְהוָה אֲשֶׁר
קדש שלח — הִקְדִּישׁ בִּירוּשָׁלִָם: וַיִּשְׁלַח יְהוָה
אֱלֹהֵי אֲבוֹתֵיהֶם עֲלֵיהֶם בְּיַד
לאך שכם — מַלְאָכָיו הַשְׁכֵּם וְשָׁלוֹחַ, כִּי חָמַל
עון היה — עַל עַמּוֹ וְעַל מְעוֹנוֹ: וַיִּהְיוּ מַלְעִבִים
לעב בזה — בְּמַלְאֲכֵי הָאֱלֹהִים, וּבוֹזִים דְּבָרָיו

ומתעתעים בנביאיו עד עלות	תעע נבא
חמת יהוה בעמו עד לאין מרפא:	עלה יחם
ויעל עליהם את מלך כשדיים ויהרג	רפא עלה הרג
בחוריהם בחרב בבית מקדשם	בחר קדש
ולא חמל על בחור ובתולה זקן	חמל
וישש הכל נתן בידו: וכל כלי בית	כלה
האלהים הגדלים והקטנים ואצרות	
בית יהוה ואצרות המלך ושריו	שור
הכל הביא בבל: וישרפו את בית	בוא שרף
האלהים וינתצו את חומת	נתץ חמה
ירושלם וכל ארמנותיה שרפו	
באש וכל כלי מחמדיה להשחית:	חמד שחת
ויגל השארית מן החרב אל בבל	גלה
ויהיו לו ולבניו לעבדים עד מלך	היה
מלכות פרס: למלאות דבר יהוה	
בפי ירמיהו עד רצתה הארץ את	רצה
שבתותיה כל ימי השמה שבתה	שמם
למלאות שבעים שנה: ובשנת	
אחת לכורש מלך פרס לכלות דבר	כלה
יהוה בפי ירמיהו העיר יהוה את	עור
רוח כורש מלך פרס ויעבר קול	עבר
בכל מלכותו וגם במכתב לאמר: כה	כתב
אמר כורש מלך פרס כל ממלכות	מלך
הארץ נתן לי יהוה אלהי השמים	
והוא פקד עלי לבנות לו בית	בנה
בירושלם אשר ביהודה מי בכם	
מכל עמו יהוה אלהיו עמו ויעל:	עלה

eius: illudebant prophe
tis: donec ascenderet
furor dñi in populū ei9:
& esset nulla curatio.
Adduxit ei sup eos regē
chaldeorū & interfecit
iuuenes eorū gladio in
domo sanctuarii.
Non est misert9 adolescē
tis & virginis & senis
nec decrepiti quidē: sed
oēs tradidit in manibus
eius. vniuersaqꝫ vasa do
mus dei tā maiora q̄ mi
nora. & thesauros tēpli
& regis & principum
transtulit in babylonē.
Incēderūt hostes domū
dei: destruxeruntqꝫ mu
rum
hierusalem. Vniuersas
turres combusserunt.
& quicquid preciosum
fuerat demoliti sunt.
Si quis euaserat gladiū
ductus in babylonem
seruiuit regi & filiis eius
donec imperaret
rex persarū: & comple
retur sermo domini
ex ore hieremie: & cele
braret terra
sabbata sua. Cūctis enī
dieb9 desolationis egit
sabbatū vsqꝫ dū cōpleren
tur septuagita anni. An
no aūt primo cyri regis
psarū ad explendū smo
nē dñi quē locut9 fuerat
p os hieremie suscitauit
dñs spiritum cyri regis
persaꝝ qui iussit pdicari
in vniuerso regno suo et
p scripturā dicēs. Hec
dicit cyrus rex psarū.
Omnia regna
terre dedit mihi domi
nus deus celi:
et ipse precepit mihi vt
edificarem ei domum
in hierusalem que est in
iudea. Quis ex vobis est
in oī pplo ei9: Sit dñs
de9 su9 cū eo: & ascēdat.

Explicit liber. Dabreiami
siue Paralipomenō scđs.

eius: et illudentes in prophetis eius: vsquequo ascēdit
αὐτοῦ, καὶ ἐμπαίζοντες ἐν τοῖς προφήταις αὐτοῦ, ἕως ἀνέβη ὁ
furor dñi in populū suū: vsquequo nō fuit curatio. et adduxit cō
θυμὸς κυρίου ἐν τῷ λαῷ αὐτοῦ, ἕως οὐκ ἦν ἴαμα. καὶ ἤγαγεν ἐπ'
tra eos regē chaldeoꝝ: et interfecit iuuenes
αὐτοὺς βασιλέα χαλδαίων, καὶ ἀπέκτεινε τοὺς νεανίσκους
eoꝝ in gladio in domo sanctuarij sui. et nō peper D
αὐτῶν ἐν ῥομφαίᾳ ἐν οἴκῳ ἁγιάσματος αὐτοῦ. καὶ οὐκ ἐφεί
cit adolescētib9: et virginū eoꝝ nō miser
σατο τῶν νεανίσκων, καὶ τὰς παρθένους αὐτῶν οὐκ ἠλέη
t9 est: et seniores eoꝝ abduxit: om
σεν, καὶ τοὺς πρεσβυτέρους αὐτῶν ἀπήγαγεν, τὰ πάν
nia tradidit in manib9 eius: et omnia vasa dom9
τα παρέδωκεν ἐν χερσὶν αὐτοῦ, καὶ πάντα τὰ σκεύη οἴκου
dñi magna et parua: et thesauros dom9 domi
κυρίου τὰ μεγάλα καὶ τὰ μικρά, καὶ τοὺς θησαυροὺς οἴκου κυρί
ni: et oēs thesauros regis: et prin
ου, καὶ πάντας τοὺς θησαυροὺς τοῦ βασιλέως, καὶ τῶν με
cipū omnia intulit in babylonē. et incēdit
γιστάνων πάντα εἰσήνεγκεν εἰς Βαβυλῶνα. καὶ ἐνέπρησε τὸν
domū dñi: et destruxit murū hierusalē: et
οἶκον κυρίου, καὶ κατέσκαψε τὸ τεῖχος ἱερουσαλήμ, καὶ
turres eius incēdit in igne: et omne vas pulchrū
τὰς βάρεις αὐτῆς ἐνέπρησεν ἐν πυρί, καὶ πᾶν σκεῦος ὡραῖον
in interitū: et trāstulit reliquos in ba
εἰς ἀφανισμόν, καὶ ἀπῴκισε τοὺς καταλοίπους εἰς Βα
bylonē. et fuerūt ei et filijs eius in seruos vsqꝫ ad
βυλῶνα. καὶ ἦσαν αὐτῷ καὶ τοῖς υἱοῖς αὐτοῦ εἰς δούλους ἕως
regnū medoꝝ: vt cōpleretur sermo dñi p os
βασιλείας μήδων, τοῦ πληρωθῆναι λόγον κυρίου διὰ στόμα
hieremie: vsquequo susciperet terra sabbata
τος ἱερεμίου, ἕως τοῦ προσδέξασθαι τὴν γῆν τὰ σάββατα Hiere. 25.c.et
sua vt ageret sabbata: cūctis diebus desolationis sue 29.c.
αὐτῆς σαββατίσαι, πάσας τὰς ἡμέρας τῆς ἐρημώσεως αὐ
egit sabbata in cōplementū ānoꝝ septuaginta.
τῆς ἐσαββάτισεν εἰς συμπλήρωσιν ἐτῶν ἑβδομήκοντα.
āno primo cyri regis psaꝝ: postq̄ impletū
ἔτους πρώτου κύρου βασιλέως περσῶν, μετὰ τὸ πληρω
est verbū dñi p os hieremie: suscitauit dñs spiri
θῆναι ῥῆμα κυρίου διὰ στόματος ἱερεμίου, ἐξήγειρε κύριος τὸ πνεῦ
tū cyri regis persaꝝ: et iussit pdicare in
μα κύρου βασιλέως περσῶν, καὶ παρήγγειλε κηρύξαι ἐν
omni regno suo in smonib9 scriptura dicēs: hec di
πάσῃ τῇ βασιλείᾳ αὐτοῦ ἐν λόγοις γραφῆ λέγων, τάδε λέ
cit cyrus rex persaꝝ oībus regnis 1.Esd.
γει κῦρος βασιλεὺς περσῶν πάσαις ταῖς βασιλείαις τῆς a.
terre. dedit mihi dñs deus celi: et ipse prece
γῆς. ἔδωκέ μοι κύριος ὁ θεὸς τοῦ οὐρανοῦ, καὶ αὐτὸς ἐνετείλα
pit mihi: vt edificarē ei domū in hierusalē q̄ in iu
τό μοι, οἰκοδομῆσαι αὐτῷ οἶκον ἐν ἱερουσαλὴμ τῇ ἐν τῇ ἰου
dea. quis ex vobis ex omni populo suo: dñs
δαίᾳ. τίς ἐξ ὑμῶν ἐκ παντὸς τοῦ λαοῦ αὐτοῦ, κύριος
deus eius erit cum eo: ascendat.
ὁ θεὸς αὐτοῦ ἔσται μετ' αὐτοῦ, ἀναβάτω.

Finis paralipomenon.
Τέλος παραλιπομένων.

Incipit oratio manasses regis iuda: que neqꝫ in hebreo neqꝫ in greco habetur.

Domine deus oīpotēs patrū nostrorū abraā isaac & iacob: & semini eorū: qui fecisti celū & terrā cū omni ornatu eorū: qui signasti mare verbo p̄cepti tui: q cōclusisti abyssum: et signasti terribili & laudabili noī tuo quē oēs pauēt & tremunt a vultu virtutis tue: & insustētabilis ira sup pctōres cōminationis tue: imensa vero & inuestigabilis mīa pmissionis tue: qm̄ tu es dñs altissimus sup oēm terrā lōga nimis & multū misericors & penitēs sup maliciā hoīm. Tu aūt dñe sm bonitatē tuā pmisisti penitentiā remissionis peccatorū. & tu deus iustorū nō posuisti penitentiā iustis: abraā isaac & iacob his qui tibi nō peccauerūt: qm̄ peccaui sup numerū arene maris: multiplicate sunt iniqtates mee: incuruat9 sum multo vinculo ferri. & nō est respiratio mihi. qa excitaui iracūdiā tuā: & malū corā te feci statuēs abominationes: & multiplicās offensiones. Et nūc flecto genua cordis mei: p̄cans ad te bonitatē dñe. Peccaui dñe: peccaui: & iniqtatē meā agnosco. Peto rogās te dñe remitte mihi: remitte mihi: ne simul pdas me cum iniquitatib9 meis neqꝫ in eternū reserues mala mihi: quia indignū saluabis me sm magnā misericordiā tuam. & laudabo te semp oībus diebus vite mee: quoniā te laudat oīs virtus celorum: & tibi est gloria in secula seculorum. Amen.

Explicit oratio manasses regis iuda.

Registrum huius voluminis.

a b c d e f g h i k l m n o p q r s t v x y z. aa bb cc dd ee ff gg hh ii kk ll mm nn oo pp qq rr ss tt vv.
Omnes sunt terni preter. vv. qui est duernus.

Haec tibi pentadecas tetragonon respicit illud
Hospitium petri & pauli ter quinq; dierum.
Namq; instrumētum vetus hebdoas innuit: octo
Lex noua signatur. ter quinq; receptat vtrunq;.

Tertia pars Veteris testamenti Hebraico Grecoq; idiomate nunc primum impressa: adiuncta vtriq; sua latina interpretatione.

Ad sanctissimum ac clemētissimum dominum

nostrum. D. Leonem Decimum diuina prouidentia Pontificem Maximum Reuerendissimi in
Christo patris ac dñi. D. F. Francisci Simenii de Cisneros Sacrosanctæ Romanæ ecclesiæ tituli. S.
Balbinæ Presbyteri Cardinalis Hispaniæ Archiepiscopiq; Toletani ac regnorum Castellæ Ar-
chicancellarii &c. In libros veteris ac noui testamenti multiplici lingua impressos.

Prologus

MVlta sunt beatissi
me Pater: quæ ad excudēdas
impressoriis formis origina-
les sacræ scripturæ liguas nos
incitarūt. Atq; hæc imprimis.
Q2 cum uniuscuiusq; idioma-
tis suæ sint verborum proprie
tates: quarum totam vim non
possit quantumlibet absoluta
traductio prorsus exprimere: tum id maxime in ea lin-
gua accidit: per quam os domini locutum est. Cuius litte-
ra q̄uis ex se mortua sit & velut caro: quæ non prodest
quicq̄ (Nam spiritus est qui viuificat) quia tamen Chri
stus verborum figuris velatus intra eius vterum manet
inclusus: non dubiū: quī tam admirānda sit fæcunditate
repleta: tam exuberāti mysteriorū copia cumulata: vt cū
plena semper sit & redūdans: flumina de ventre eius fluāt
aquæ viuæ: vnde hi quibus datum est reuelata facie gloriā
dñi speculari: vt in eandē imaginem trāsformētur: possit
assidue haurire mira diuinitatis eius arcana. Quippe cu3
nulla dictio nulla litterarum connexio esse possit: ex qua
non emergant & veluti pullulent reconditissimi cœlestis
sapientiæ sensus. Ex quibus cū non possit eruditissimus
quisq; interpres nisi vnicum explicare: necesse est vt post
interpretationē maneat adhuc scriptura grauida: variisq;
ac sublimibus intelligentiis plena: quæ nequeant aliunde
q̄ ex ipso archetypæ linguæ fonte cognosci. Accedit: q
vbicūq; latinorum codicum varietas est: aut deprauatæ le
ctionis suspitio (id quod librariorū imperitia simul & ne
gligentia frequentissime accidere videmus) ad primam
scripture originem recurrēdum est: sicut beatus Hierony
mus & Augustinus ac cæteri ecclesiastici tractatores admo
nent: ita vt librorū Veteris testamēti synceritas ex Hebrai
ca veritate: Noui autem ex Græcis exemplaribus examie
tur. Vt ipsa igitur originalia in promptu haberet quicūq;
diuinarū litterarū studiosus: possetq; non solis riuulis eē
cōtentus: sed ex ipso fonte salientis aquæ in vitam æternā
sitim pectoris extinguere: iussimus archetypas sacræ scri
pturæ linguas cum adiunctis variarū linguarū translatio-
nibus impressioni mādari Sanctitatis tuæ nomini dedicā
das. Atq; imprimis nouum testamētum Græco Latinoq;
sermone excudendum curauimus simul cum Lexico græ
carum omnium dictionum: quæ possunt in eo legētibus
occurrere: vt his quoq; qui nō integram linguæ cognitio
nem adepti sunt pro viribus consuleremus. Deinde vero
anteq̄ Vetus testamentum aggrederemur: Dictionarium
præmisimus Hebraicorum Chaldaicorumq; totius vete-
ris instrumēti vocabulorū. Vbi non tantū multiplex signi
ficatio cuiusq; dictionis exprimitur: sed [quod studiosis
vtilissimū fore credimus] locus scripturæ in cuiusq; signi-
ficati testimoniū citatur. Rursus: cū non solus litteræ occi-
dentis: cortex sed introrsus latitans spiritus viuificātis nu
cleus maxime sit a studioso diuinæ scripturæ requirēdus:
atq; huius præcipua pars ex propriorū nominū interpre
tatione depēdeat: quorū ab æterno præuisa impositio in-
credibilē opē affert ad propalādos spirituales abstrusosq;
sensus & detegēda arcana mysteria: quæ sub ipso litteralis
textus vmbraculo spiritus sanctus velauit. Idcirco inter-
pretationes propriorū nominum a viris linguarū peritia
præcellētibus maxima diligentia iussimus elucubrari: &
secūdū Alphabeticā seriē dispositas Dictionario adiungi.
Quibus succedit legendorū Hebræorū charecterū instru
ctio & eiusdē idiomatis Grāmatica ex pluribus receptæ fi
dei Hebræis autoribus collecta & ad latini artificii normā
reducta. Quibus omnibus veluti ꝓ præludio ita peractis:
ad excussionem diuersarum veteris testamēti linguarum
nos conuertimus: adiicientes etiam singulis earum suam
latinam trāslationē. Qua in re id aperte Beatitudini tuæ
testari possumus Pater sanctissime: maximam laboris no
stri partē in eo præcipue fuisse versatā: vt & virorū in lin
guarum cognitione eminentissimorum opera vteremur
& castigatissima omī ex parte vetustissimaq; exemplaria
pro archetypis haberemus: quorū quidē tā Hebræorū q̄
Græcorū ac laninorū multiplicē copiā variis ex locis non
sine summo labore cōquisiuim9. Atq; ex ipsis quidē Græ-
ca Sanctitati tuæ debem9: qui ex ista apostolica Bibliothe
ca antiquissimos tum Veteris tum noui testamēti codices
perq̄ humane ad nos misisti: qui nobis in hoc negocio
maximo fuerunt adiumento. Consumata itaq; excussiōe
Noui testamenti Græce Latineq; impressi cum suo Lexi-
co. Impresso etiā Hebraico Chaldaicoq; dictionario: cui
adiuncta est Grammatica cum nominum propriorum in
terpretationibus. Absolutis præterea annotationib9 diffe
rentiarum Veteris testamenti: quas cum Nicolaus de Ly-
ra non omnino absolutas edidisset: eas nos per viros lin
guarum peritissimos multis in locis addi fecimus. Tandē
diuino auxilio Vetus testamentum multiplici lingua ex-
cudi fecimus. Quæ omnia nunc ad Sanctitatē tuam mitti
mus. Nā cui potius vniuersæ vigiliæ nostræ dicandæ sunt
q̄ Apostolicæ isti sedi: cui omnia debemus! Aut quis libē
tius sacros Christianæ religionis libros suscipere & am-
plecti debet: q̄ sacer Christi vicarius! Accipiat igitur San
ctitas tua læta fronte munusculum: quod in domini gazo
phylacium offerimus: vt incipiant diuinarum litterarum
studia hactenus intermortua nunc tandem reuiuiscere.
Obsecram9 autē Beatitudinem tuā enixissime: vt libros
hosce: qui nunc se sacris istis vestigiis supplices aduoluūt
examines: & ad seuerissimi iuditii tui cēsuram reuoces: vt
si Christiane reip. vtiles fore videbuntur: editionis bene
ficium a Sanctitate tua recipiant. Nā eos nos hucusq; con
tinuimus: sacrū istum Apostolici fastigii oraculum cōsul-
turi. Sed iam hæc ad Beatitudinem tuam satis. Nūc ad in-
struendum de operis artificio lectorem conuertimur.

Prologus

Ad lectorem De his que ad lectionem Veteris testamenti diuersis linguis nunc primum impressi: sunt prænotanda.

Vt intelligas studiose Lector modū & ordinē: que₃ in hac veteris testamenti impressione seruauim⁹: ac inde possis hoc libro facile vti: nōnullorū te admonitū prius esse oportet. Imprimis igitur id est præmittendū: ꝙ cū Vetus testamentū a sacris doctoribus trifariā diuidatur: hoc est in legē: quā Pētateuchum appellant: & in libros deinde Agiographos: ac demum in eos qui dicūtur Prophetales: in his oībus nō est idē numerus linguarū. Sed Pentateuchus quidē triplicē linguas habet: Hebraicā videlicet Chaldaicā & Græcā: quas imprimēdas iussimus cū aliis tribus latinis interpretationibus iuxta correspondentibus: ita vt Hebraicæ veritati respondeat latina beati Hieronymi translatio: Chaldaicæ vero alia latina fere de verbo ad verbū a viris ei⁹ linguæ peritissimis elaborata. Græcæ aūt septuaginta interpretum editioni interlinearis latina traductio. Agiographi deinde libri simul & Prophetales duplici lingua excuduntur: hoc est Hebræa & Græca cū aliis duabus latinis trāslationibus illis correspondentibus. Nā Chaldaica in cæteris libris præterq̄ in Pētateucho corrupta est aliquib⁹ in locis: & fabulis meris q̄ Thalmudistarū nugis cōspersa: indigna prorsus quæ sacris codicibus inseratur. Verum quia quibusdam in locis vbi integra est littera & incorrupta: mirū in modū fauet Christianæ religioni: idcirco reliquos libros totius veteris testamenti e Chaldaica lingua in latinā verti fecimus: & diligentissime cū sua latina traductiōe cōscriptos in publica Cōplutensis nostræ Vniuersitatis Bibliotheca reponi. At vero libri extra canonē: quos Ecclesia potius ad edificationē populi: q̄ ad auctoritatē ecclesiasticorū dogmatum confirmādā recipit: Græcā tm̄ habent scripturā: sed cū duplici latina interpretatione: altera beati Hieronymi: altera interlineari de verbo ad verbū: eo modo quo in cæteris. Hæc autem de numero linguarum huius libri oportuit in vniuersum prælibasse. Nunc de modo quo linguas in libro ipso disposuimus: breuibus agendum est. Primum itaq̄ aperto codice duæ se tibi chartarū facies hinc & inde offerent: quarum vnaquæq̄ tres colūnas habet. Ex quibus ea quæ ad marginem exteriorem sita est: Hebraicam continet veritatem. Quæ vero interiori margini adhæret Græca est septuaginta interpretum editio: cui superponitur latina interlinearis traductio de verbo ad verbum. Mediam autem inter has latinā beati Hieronymi translationē velut inter Synagogā & Orietalem Ecclesiā posuim⁹: tanq̄ duos hinc & inde latrones mediū autē Iesum hoc est Romanā siue latinā Ecclesiā collocātes. Hæc enī sola supra firmā petrā ædificata (reliquis a recta Scripturæ intelligentia qn̄q̄ deuiātibus) immobilis semper in veritate permansit. Disponūtur vero colūnæ ipsæ hoc modo: vt singulis lineis Hebraicis correspondeant binæ lineæ latinæ e regione: hoc tamē semper obseruato: vt omnes colūnæ tam in principio q̄ in fine cōsentiant: nisi vbi loci angustia nō patitur: quod rarissime deprehēdes.

Deinde quia institutū nostru₃ est: nō solū his cōsulere: qui absolutā linguarum peritiā sunt assecuti: sed his etiam opem ferre qui parum in eis profecerunt: vtrisq̄ enim debitores sumus: neminē q̄ esse cupimus: quē peregrinorū idiomatum difficultas absterreat a diuinorum librorum penetralibus adeūdis. Idcirco vt Hebraicas dictiones facile possit quicūq̄ distinguere: & suam latinā interpretationē cuiq̄ assignare: inter singulas dictiones Hebraicas supponuntur minutæ litterulæ latinæ Alphabetico ordine procedentes: quibus consimiles aliæ ī latina proxima colūna correspōdent: vt per similitudinē litterulæ cognoscatur: quæ dictio latina ad quā Hebraicā sit referenda. Quādo vero interpres per circūlocutionem pluribus dictionibus vnicam interpretatur: aut e diuerso vnica dictiōe plures amplectitur: tūc vnica litterula toti circūlocutioni vel etiā cōpendio deseruiet. Ex his præterea litterulis nōnullas reperies: quib⁹ tenue punctū subscribitur hoc modo . Quod quidē punctū designat: vel dictionē Hebraicā subiacentē multiplicem esse & æquiuocā: ac proinde reconditum aliquod secretæ intelligētiæ mysteriū claudere: quod possit facile consulto Dictionario a perspicacibus mētib⁹ inuestigari: vel denotat saltē: ipsam eius significationē in latina colūna positā potius translatitiam esse & soli sensui subseruientem: q̄ propriam omnino & litteralem. Rursus quia inuenire primitiua siue radices dictionū Hebraicarum & Chaldaicarum a prima origine deuiantium res est perquā necessaria ad reperiēda in Dictionario vocabula: sed tātæ difficultatis: vt homines eius linguæ peritissimi frequēter in ea titubent: ac nonnunq̄ etiā labantur: artificium excogitauimus q̄ vtilissimum: quo possit quispiam vel primis dūtaxat Hebraicis rudimentis imbutus radicē cuiusq̄ dictionis in promptu habere: vt ia₃ his adminiculis adiuti: Hebræorum [vt ait beatus Hieronymus] nauseam & ructum fastidiētes: præceptores eorum consulere nō egeamus. Aduertendū itaq̄ est: ꝙ cū dictioni Hebraicæ siue Chaldaicæ correspondet alia in margine (quod dignosces ex simili litterula vtriq̄ dictioni imposita) tunc dictio ipsa sicut est in margine notata: querenda est in vocabulario. Illæ enim sunt primæ litteræ substantiales primitiui. Reliquæ uero dictiones Hebraici text⁹: quib⁹ nulla dictio primitiua repondet in margine: ex primis earū tribus aut quādoq̄ etiā solis duabus litteris sunt in dictionario requirendæ. Preterq̄ vbi precesserit aliqua ex his quinq̄ litteris beth: he: caph: lamed: mem: quocunq̄ apice subiecto: dū modo sit apice desuper notata hoc modo ב ה כ ל מ Tunc enim talis littera pro articulo seu præpositione sumitur: ac proinde cum non sit littera substantialis auferenda est: & proxime tres vel quandoq̄ etiā solæ duæ litteræ sequentes erunt primæ litteræ primitiui: ex quib⁹ dictio ipsa in vocabulario reperietur. Quod eodē modo intelligendū est de ו vau littera etiam si nunq̄ tali signo notetur. Vbicunq̄ enī alicui dictioni præponitur: semper pro coniunctione copulatiua vsurpatur: quare tollere eā oportebit. Atq̄ hæc quidem succincte dicta sunt: vt legētibus Hebraicā litterā statim absq̄ arte seu consideratione vlla pateat dictionis primitiuum. Quod si curiosus lector non solo vsu contentus artē reperiendarū radicum nosse desiderat: legat vltimum capitulū nostræ Hæbraicæ Grāmaticæ in fine Hebraici dictionarii: quod tamen vt absq̄ librorum reuolutione facile occurreret: in principio Pētateuchi duximus apponendū. Illud est etiā considerandū ꝙ in hebraicis characterib⁹ sciēter omisimus apices illos:

quibus nunc vtũtur Hebræi pro accentibus. Nam hi cum
ad nullã vel significati vel pronunciationis differentiam
pertineant: sed ad solam cãtus ipsorũ modulationẽ: m eri
to a veteribus Hebræis reiecti sunt: quos in hoc imitari ma
luimus. Verũ ne locus accentus cuiusq; dictionis ignorare
tur: hoc modo prouidimus: vt quoniam dictiones Hebrai
cæ vt plurimũ in vltima habent accentũ: oẽs huiusmodi di
ctiones nullo prorsus apice notarẽtur: reliquæ vero nõ ha
bentes accentum in vltima (quæ rarissime occurrunt) su-
per syllabam vbi prædominatur accentus: apice signaren
tur hoc modo אֶרֶ֫ץ. Cæterum in distinctione clausularum
colo etiã vtuntur Hebræi & cõmate: sed ita: vt colum sit du
plex punctum: sicut coma apud latinos: hoc modo: Cõma
vero tale signũ ‚ Quod autẽ ad Græcam scripturã attinet:
illud te nõ latere volumus: nõ vulgaria seu temere oblata
exẽplaria fuisse huic nostræ impressioni archetypa: sed ve
tustissima simul & emẽdatissima: quæ sanctissim⁹ Dñs no
ster Leo Decimus Pontifex maximus ceptis nostris aspi
rans ex ipsa apostolica Bibliotheca ad nos misit: tantæ in-
tegritatis: vt nisi eis plena fides adhibeatur: nulli reliqui
esse uideantur: quibus merito sit adhibenda. Quibus etiã
adiunximus alia non pauca: quorum partẽ ex Bessarionis
castigatissimo codice summa diligẽtia transcriptã Illustris
Venetorũ Senatus ad nos misit: partẽ ipsi magnis labori-
bus & expensis vndiq; cõquisiuim⁹: ut copia emẽdatorum
codicũ abunde superesset. Latinã itidẽ beati Hieronymi
translationẽ cõtulimus cũ q̃ plurimis exemplaribus vene
rãdæ vetustatis: sed his maxime: quæ in publica Cõplutẽn
nostræ vniuersitatis Bibliotheca reconduntur: quæ supra
octingentesimũ ab hinc annũ litteris Gotthicis conscripta
ea sunt synceritate: vt nec apicis lapsus possit in eis depre-
hendi. Aliqua tamen nomina propria vitio scriptorũ ali-
ter scripta q̃ in originalibus vtriusq; testamẽti habentur:
intacta dimi simus: atq; id quidẽ consulto. Nã si nũc in eis
litterã aliquã mutassemus: nequaq̃ possent reperiri in tra
ctatu interpretationũ: quẽ iuxta vulgatam horũ nominũ
scripturã alphabetico ordine pridẽ cõfeceramus. Adnota-
uimus tamẽ in ipsis interpretationibus eadẽ nomina pro
pria nõ solũ ponẽtes ea sicut cõmuniter scribũtur: sed etiã
prout habẽtur ad litteram in suis originalib⁹. Demũ in li-
bro psalmorũ illud est admonendum: cõmunẽ translatio-
nem latinam: qua vtimur: positam esse pro interlineari su
pra græcam septuaginta interpretum editionem: quia ei
de verbo ad verbum fere correspõdet. Eam autẽ quam bea
tus Hieronymus iuxta hebraicã transtulit veritatem ĩ me-
dio duarum columnarum fuisse locatam. Vale.

Incipit Prologus beati Hieronymi

presbyteri in librum Esdre.

VTRVM DIFICILIVS SIT FACERE
quod poscitis: an negare: necdũ statui. Nã
vobis aliquid ĩperãtib⁹ ãnuere sñia est: &
magnitudo oneris ĩpositi ita ceruices pre
mit: vt añ sub fasce ruendũ sit q̃ leuandũ.
Accedũt ad hoc inuidorũ studia: q oẽ quod
scribimus reprehendendũ putãt. Et iterdũ contra se cõscia
repugnãte publice lacerãt quæ occulte legũt: intantũ vt
clamare cõpellar & dicere. Dñe libera aĩam meam a labiis
iniquis & a lingua dolosa. Tertius ann⁹ ẽ q semp scribitis
atq; rescribitis vt Esdre librũ & hester vobis de hebræo trãs
feram: quasi non hẽatis græca & latina volumia aut quic-
quid illud est q a nobis vertitur: nõ stati ab oibus cõspuẽ-
dũ sit. Frustra autẽ (vt ait quidã) niti neq; aliud fatigando
nisi odiũ querere: extreme demẽtie est. Itaq; obsecro vos
mi dõmon & rogatiãe charissimi vt priuata lectione cõtẽ-
ti libros nõ efferatis in publicũ: nec fastidiosis cibos inge-
ratis: vitetisq; eorũ supercilium qui iudicare tm̃ de aliis: &
ĩpi facere nihil nouerunt. Si qui autẽ fratrũ sunt quib⁹ nr̃a
nõ displicẽt his tribuatis exẽplar ĩmonẽtes vt hebræa noia
quorũ grãdis in hoc volumine copia est: distincte & per
interualla transcribãt. Nihil enĩ pderit emẽdasse librũ nisi
emendatio librariorũ diligẽtia cõseruetur. Nec quẽq̃ mo
ueat q vnus a nobis liber editus est: nec apocriphorũ tertii
& quarti libri somniis delectetur. quia & apud hebræos es-
dre: neemieq; sermones in vnũ volumẽ coartãtur: & quæ
non habẽtur apud illos: nec de vigintiq̃ttuor senibus sunt
procul abiicienda. Si quis autẽ septuaginta vobis opposue
rit interp̃tes: quorũ exẽplaria varietas ipsa lacerata & euer
sa demõstrat nec p̃t vtiq; verũ asseri quod diuersũ est: mit-
tite eũ ad euangelia: in quibus multa ponũtur quasi de ve
teri testamento q̃ apud septuaginta interp̃tes nõ habẽtur
velud illud: qm̃ nazare⁹ vocabitur: & ex egypto vocaui fi-
liũ meum & videbunt in quẽ cõpunxerunt: multaq; alia q̃
latiori operi reseruam⁹: & q̃ rite ab eo vbi scripta sunt. Cũ
q; pferre nõ potuerit: vos legite de his exẽplaribus q̃ nup
a nobis edita maledictorũ quotidie linguis cõfodiũtur. Sȝ
vt ad cõpendiũ veniã: certe quod illaturus sum equissimũ
est Edidi aliquid quod nõ hr̃ in greco: aut aliter hr̃ q̃ a me
versum est. Quid interp̃tem laniant. Interrogẽt hebræos:
& ipsis autoribus trãslationi mee vel arrogẽt vel derogent
fidẽ. Porro aliud est si clausis quod dicitur oclis mihi volũt
maledicere: & nõ imitãtur græcorũ studium & beniuolen
tiã: qui post septuaginta trãslatores iam xp̃i euangelio co-
ruscante iudeos & hebionitas legis veteris interp̃tes aqui-
lam videlicet & symachũ & theodotionẽ & curiose legunt
& p origenis laborẽ in hexaplois ecclĩis dedicarũt. Quan
tomagis latini grati esse deberent q exultantẽ cernerent
græciã a se aliquid mutuari. Primũ enĩ magnorũ sumptu
um est & infinite difficultatis. exẽplaria posse habere oia
deinde etiã qui habuerint: & hebræi sermonis ignari sunt
magis errabũt: ignorãtes qs e multis veri⁹ dixerit. Quod
etiam sapientissimo cuidã nup apud græcos accidit vt iter
dũ scripture sensum relinquẽs vniuscuiuslibet interp̃tis se
q̃retur errorẽ. Nos autẽ qui hebræe lingue saltẽ puam ha-
bemus sciam: & latinus nobis vtcunq; sermo non deest: &
de aliis magis possumus iudicare & ea q̃ ipsi itelligim⁹ in
nostra lingua promere. Itaq; licet hydra sibilet: victorq; si
non incendia iactet: nunq̃ meũ iuuãte xp̃o silebit eloquiũ
etiã p̃cisa lingua balbutiet. Legant qui volunt qui nolunt
abiiciant. Euentilent apices: lr̃as calũniẽtur. Magis vestra
charitate puocabor ad studium q̃ illorum detractione &
odio deterrebor.

Explicit Prologus.

ESDRAS PRIMVS.
ΕΣΔΡΑΣ ΠΡΩΤΟΣ.

Ca.i,

A Hiere. 25.c.& 29.d. 2.Para. 36.d.

Et in anno primo cyri re
Καὶ ἐν τῷ ἔτει τῷ πρώτῳ κύρου βα-
gis persaꝝ vt cōpleret ver-
σιλέως περσῶν τοῦ τελεσθῆναι λό-
bū dn̄i ab ore hieremie:
γον κυρίου ἀπὸ στόματος ἱερεμίου,
suscitauit dn̄s spm̄ cyri re
ἐξήγειρε κύριος τὸ πνεῦμα κύρου τ̃ βα
gis persaꝝ: ⁊ mādauit vocē in omni re-
σιλέως περσῶν, καὶ παρήγγειλε φωνὴν ἐν πάσῃ τῇ βασι
gno suo: etiā in scripto dicēs: sic dixit cyrus
λείᾳ αὐτοῦ, καί γε ἐν γραπτῷ λέγων, οὕτως εἶπε κῦρος ὁ
rex persaꝝ: omnia regna terre dedit
βασιλεὺς περσῶν, πάσας τὰς βασιλείας τῆς γῆς ἔδωκέ
mihi dn̄s de⁹ celi. ⁊ ipse cōsiderauit
B μοι κύριος ὁ θεὸς τοῦ οὐρανοῦ. καὶ αὐτὸς ἐπεσκέψατο
sup me vt edificarē ipsi domū in hierusalē q̄
ἐπ' ἐμὲ τοῦ οἰκοδομῆσαι αὐτῷ οἶκον ἐν ἱερουσαλὴμ τῇ
in iudea. quis in vobis de vniuerso pplo e-
ἐν τῇ ἰουδαίᾳ. τίς ἐν ὑμῖν ἀπὸ παντὸς τοῦ λαοῦ αὐ-
ius? ⁊ erit deus illius cū eo: ⁊ ascendat
τοῦ; καὶ ἔσται ὁ θεὸς αὐτοῦ μετ' αὐτοῦ, καὶ ἀναβήτω
in hierusalē q̄ in iudea: ⁊ edificet
εἰς ἱερουσαλὴμ τὴν ἐν τῇ ἰουδαίᾳ, καὶ οἰκοδομησάτω
domū dn̄i dei israel: ipse deus q̄ in hieru
τὸν οἶκον κυρίου τοῦ θεοῦ ἰσραήλ, αὐτὸς ὁ θεὸς ὁ ἐν ἱερου
salē. ⁊ ois relictus ab omnib⁹ lo-
σαλήμ. καὶ πᾶς ὁ καταλειπόμενος ἀπὸ πάντων τῶν τό
cis vbi ipse habitat ibi adiuuabūt eū viri
πων οὗ αὐτὸς παροικεῖ ἐκεῖ λήψονται αὐτὸν ἄνδρες τοῦ
loci sui in argēto ⁊ auro ⁊ in substātia ⁊ in
C τόπου αὐτοῦ ἐν ἀργυρίῳ καὶ χρυσίῳ καὶ ἐν ὑπάρξει καὶ ἐν
iumētis cū voluntario in domū dei que in hieru
κτήνεσι μετὰ τοῦ ἑκουσίου εἰς οἶκον τοῦ θεοῦ τοῦ ἐν ἱερου-
salē. ⁊ surrexerūt principes familiaꝝ iuda ⁊
σαλήμ. καὶ ἀνέστησαν ἄρχοντες τῶν πατριῶν ἰούδα καὶ
beniamī ⁊ sacerdotes ⁊ leuite oēs quoꝝ excitauit
βενιαμὶν καὶ οἱ ἱερεῖς καὶ λευῖται πάντες ὧν ἐξήγειρεν ὁ
deus spm̄ eoꝝ vt ascēderēt ad edificandū do
θεὸς τὸ πνεῦμα αὐτῶν τοῦ ἀναβῆναι οἰκοδομῆσαι τὸν οἶ
mū dn̄i q̄ in hierusalē. ⁊ vniuersi q̄ icircuitu eoꝝ
κον κυρίου τὸν ἐν ἱερουσαλήμ. καὶ πάντες οἱ κυκλόθεν αὐ
cōfortauerūt in manib⁹ eoꝝ in vasis argenti
τῶν ἐνίσχυσαν ἐν χερσὶν αὐτῶν ἐν σκεύεσιν ἀργυρίου
in auro ⁊ in apparatu ⁊ in iumētis ⁊ in mūerib⁹:
ἐν χρυσῷ καὶ ἐν ἀποσκευῇ καὶ ἐν κτήνεσι καὶ ἐν ξενίοις,
preter ea q̄ in voluntariis. ⁊ rex cyrus ꝑtulit vasa
πάρεξ τῶν ἐν ἑκουσίοις. καὶ ὁ βασιλεὺς κῦρος ἐξήνεγκε σκεύη
dom⁹ dn̄i q̄ cepit nabuchodonosor ab hierusalē:
D οἴκου κυρίου ἃ ἔλαβε ναβουχοδονόσορ ἀπὸ ἱερουσαλήμ,
⁊ dedit ea in domo dei sui. ⁊ protulit ea
καὶ ἔδωκεν αὐτὰ ἐν οἴκῳ θεοῦ αὐτοῦ. καὶ ἐξήνεγκεν αὐ
cyrus rex persaꝝ in manum mithridatis gaʒ
τὰ κῦρος ὁ βασιλεὺς περσῶν ἐπὶ χεῖρα μιθριδάτου γαζ
barei. ⁊ numerauit ea sasabasar princi
βαρίου. καὶ ἠρίθμησεν αὐτὰ τῷ σασαβασὰρ τῷ ἄρχον
pi iuda. ⁊ hic numerus eoꝝ. phiale
τι τοῦ ἰούδα. καὶ οὗτος ὁ ἀριθμὸς αὐτῶν. ψυκτῆρες
auree triginta: ⁊ argentee phiale mille: muta
χρυσοῖ τριάκοντα, καὶ ἀργυροῖ ψυκτῆρες χίλιοι, παραλ
toria noue ⁊ viginti. chephori aurei triginta:
λαγμένα ἐννέα καὶ εἴκοσι. χεφουρὴ χρυσοῖ τριάκοντα,
⁊ argētei duplicati quadringenti ⁊ decem. ⁊ vasa
καὶ ἀργυροῖ διπλοῖ τετρακόσιοι καὶ δέκα. καὶ σκεύη
alia mille. omnia vasa ⁊ auri ⁊
ἕτερα χίλια. πάντα τὰ σκεύη καὶ τοῦ χρυσίου καὶ
argenti quinq; milia quadringenta. vniuersa
τοῦ ἀργυρίου πεντακισχίλια τετρακόσια. τὰ πάντα

Incipit liber esdre prim⁹.
Cap. i.

IN anno primo cyri regis persarum vt cōpleretur verbū dn̄i ex ore hieremie: suscitauit dominus spiritū cyri regis persarum: & traduxit vocē in oī regno suo: etiā ꝑ scripturā dicens. Hec dicit cyrus rex persarum. Omnia regna terre dedit mihi dominus deus celi: & ipse precepit mihi: vt edificarem ei domum in hierusalem: q̄ est in iudea. Quis est in vobis de vniuerso populo ei⁹? Sit deus illi⁹ cū eo. Ascēdat in hierusalē q̄ est in iudea: & edificet domum domini dei israel: ipse est de⁹ qui est in hierusalē. Et omnes reliqui in cunctis locis vbicunq; habitant adiuuent eum viri de loco suo argento & auro substātia & pecorib⁹: excepto quod voluntarie offerūt templo dei quod est in hierusalē. Et surrexerunt principes patrum de iuda & beniamin & sacerdotes & leuite: & omnis cuius suscitauit deus spiritū vt ascēderet ad edificandum templū domini: quod erat in hierl'm. Vniuersiq; q erant i circuitu adiuuerūt man⁹ eorū in vasis argēteis & aureis in substātia & iumentis in suppellectili: exceptis his que sponte obtulerant. Rex quoq; cyrus ꝑtulit vasa templi domini que tulerat nabuchodonosor de hierusalē: & posuerat ea in templo dei sui. Protulit autem ea cyrus rex persarū per manū mitridatis filii gazabar & annumerauit ea sasabasar principi iude. & hic est numerus eorum. Phiale auree triginta. phiale argentee mille. cultri viginti nouem: cyphi aurei triginta: cyphi argentei secūdi quadringenti decem: vasa alia mille. Omnia vasa aurea & argentea quinq; milia quadringenta. Vniuersa

secundi

Cap.j.

וּבִשְׁנַת אַחַת לְכוֹרֶשׁ מֶלֶךְ פָּרַס	שָׁנָה
לִכְלוֹת דְּבַר יְהוָה מִפִּי יִרְמְיָה הֵעִיר	כָּלָה פֶּה
יְהוָה אֶת רוּחַ כּוֹרֶשׁ מֶלֶךְ פָּרַס	עוּר
וַיַּעֲבֶר קוֹל בְּכָל מַלְכוּתוֹ וְגַם בְּמִכְתָּב	עָבַר כָּתַב
לֵאמֹר: כֹּה אָמַר כֹּרֶשׁ מֶלֶךְ פָּרַס כֹּל	
מַמְלְכוֹת הָאָרֶץ נָתַן לִי יְהוָה אֱלֹהֵי	מָלַךְ
הַשָּׁמָיִם וְהוּא פָקַד עָלַי לִבְנוֹת לוֹ	בָּנָה
בַיִת בִּירוּשָׁלַםִ אֲשֶׁר בִּיהוּדָה: מִי	
בָכֶם מִכָּל עַמּוֹ יְהִי אֱלֹהָיו עִמּוֹ וְיַעַל	הָיָה עָלָה
לִירוּשָׁלַםִ אֲשֶׁר בִּיהוּדָה וְיִבֶן אֶת	בָּנָה
בֵּית יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל הוּא	
הָאֱלֹהִים אֲשֶׁר בִּירוּשָׁלָםִ: וְכָל	
הַנִּשְׁאָר מִכָּל הַמְּקֹמוֹת אֲשֶׁר הוּא	שָׁאַר קוּם
גָר שָׁם יְנַשְּׂאוּהוּ אַנְשֵׁי מְקֹמוֹ	גּוּר נָשָׂא
בְּכֶסֶף וּבְזָהָב וּבִרְכוּשׁ וּבִבְהֵמָה עִם	רָכַשׁ
הַנְּדָבָה לְבֵית הָאֱלֹהִים אֲשֶׁר	
בִּירוּשָׁלָםִ: וַיָּקוּמוּ רָאשֵׁי הָאָבוֹת	קוּם
לִיהוּדָה וּבִנְיָמִן וְהַכֹּהֲנִים וְהַלְוִיִּם	
לְכֹל הֵעִיר הָאֱלֹהִים אֶת רוּחוֹ לַעֲלוֹת	עָלָה
לִבְנוֹת אֶת בֵּית יְהוָה אֲשֶׁר	
בִּירוּשָׁלָםִ: וְכָל סְבִיבֹתֵיהֶם חִזְּקוּ	סָבַב
בִידֵיהֶם בִּכְלֵי כֶסֶף בַּזָּהָב בָּרְכוּשׁ	כָּלָה
וּבַבְּהֵמָה וּבַמִּגְדָּנוֹת לְבַד עַל כָּל	בָּדַד
הִתְנַדֵּב: וְהַמֶּלֶךְ כּוֹרֶשׁ הוֹצִיא אֶת כְּלֵי	נָדַב יָצָא
בֵית יְהוָה אֲשֶׁר הוֹצִיא נְבוּכַדְנֶצַּר	
מִירוּשָׁלַםִ וַיִּתְּנֵם בְּבֵית אֱלֹהָיו:	נָתַן
וַיּוֹצִיאֵם כּוֹרֶשׁ מֶלֶךְ פָּרַס עַל יַד	יָצָא
מִתְרְדָת הַגִּזְבָּר וַיִּסְפְּרֵם לְשֵׁשְׁבַּצַּר	סָפַר
הַנָּשִׂיא לִיהוּדָה: וְאֵלֶּה מִסְפָּרָם	נָשָׂא
אֲגַרְטְלֵי זָהָב שְׁלֹשִׁים אֲגַרְטְלֵי כֶסֶף	
אָלֶף מַחֲלָפִים תִּשְׁעָה וְעֶשְׂרִים:	חָלַף
כְּפוֹרֵי זָהָב שְׁלֹשִׁים כְּפוֹרֵי כֶסֶף	כָּפַר
מִשְׁנִים אַרְבַּע מֵאוֹת וַעֲשָׂרָה כֵּלִים	שָׁנָה רָבַע
אֲחֵרִים אָלֶף: כָּל כֵּלִים לַזָּהָב וְלַכֶּסֶף	מֵאָה
חֲמֵשֶׁת אֲלָפִים וְאַרְבַּע מֵאוֹת הַכֹּל	

העלה ששבצר עם העלות הגולה עלה גלה
מבבל לירושלם׃
Cap. ij. ואלה בני המדינה העלים משבי
הגולה אשר הגלה נבוכדנצור שבה
מלך בבל לבבל וישובו לירושלם שוב
ויהודה איש לעירו׃ אשר באו עם בוא
זרבבל ישוע נחמיה שריה רעליה
מרדכי בלשן מספר בגוי רחום
בענה מספר אנשי עם ישראל׃
בני פרעש אלפים מאה שבעים
ושנים׃ בני שפטיה שלש מאות שנה מאה
שבעים ושנים׃ בני ארח שבע
מאות חמשה ושבעים׃ בני פחת
מואב לבני ישוע יואב אלפים
שמנה מאות ושנים עשר׃ בני
עילם אלף מאתים חמשים וארבעה׃
בני זתוא תשע מאות וארבעים
וחמשה׃ בני זכי שבע מאות
וששים׃ בני בני שש מאות
ארבעים ושנים׃ בני בבי שש מאות רבע
עשרים ושלשה׃ בני עזגד אלף
מאתים עשרים ושנים׃ בני אדניקם מאה
שש מאות ששים וששה׃ בני
בגוי אלפים חמשים וששה׃ בני
עדין ארבע מאות חמשים וארבעה׃
בני אטר ליחזקיה תשעים ושמנה׃
בני בצי שלש מאות עשרים
ושלשה׃ בני יורה מאה ושנים שנה
עשר׃ בני חשם מאתים עשרים
ושלשה׃ בני גבר תשעים וחמשה׃
בני בית לחם מאה עשרים ושלשה׃
אנשי נטופה חמשים וששה׃
אנשי ענתות מאה עשרים ושמנה׃
בני עזמות ארבעים ושנים׃ בני
קרית ערים כפירה ובארות שבע
מאות וארבעים ושלשה׃ בני הרמה מאה

tulit sasabasar: cũ his q ascẽdebãt de transmigratione babylonis in hierusalem. 2.

Hi sunt aũt puincie filii q ascẽderũt de captiuitate quam transtulerat nabuchodonosor ooo rex babylõis in babylonẽ & reuersi sunt in hierusalẽ & iudeã vnusquisq; in ciuitatẽ suã: q venerũt cum zorobabel: iesua: neemia: saraia: rahelaia mardochai: belsan messphar: beguai: reum. ooo baana. Numerus virorum populi israel. oooo Filii phares: duo milia centum septuaginta oo duo. Filii saphatia: trecenti oooooooooooooooo septuaginta duo. Filii area septingenti oooooo septuaginta quinq;. Filii phetmoab oooooooooo filiorũ iosue ioab duo milia oooooooooooooooooooo octingenti duodecim. Filii ooooooooooooooooooo helam: mille ducenti quiquaginta quattuor. Filii zethua: nongenti quadraginta oooooooooo quinq;. Filii zachai: septingenti oooooooooooooo sexaginta. Filii bani: sexcenti oooooooooooooo quadraginta duo. Filii bebai: sexcenti ooooooo viginti tres. Filii azgad mille oooooooooooooooooo ducẽti viginti duo. Filii adonicam: oooooooooooo sexcenti sexaginta sex. Filii oooooooooooooooooo begui: duo milia quinquaginta sex. Filii ooooo adin: quadringẽti quinquaginta quattuor. ooo Filii ather qui erant ex ezecia: nonaginta octo. Filii besai: trecẽti viginti oooooooooooooooooooooooooo tres. Filii iora: centũ duodecim. ooooooooooo Filii asem: ducenti viginti oooooooooooooooooooooo tres. Filii gebbar: nongenti quinq;. ooooooooo filii bethleem: centum viginti tres. oooooooooo Viri nethupha: quinquaginta sex. ooooooooo Viri anathoth: cẽtum viginti octo. ooooooooo Filii azmaueth: quadraginta duo. Filii ooooooo cariathiarim cephira & beroth: septingenti ooo quadraginta tres. Filii rama oooooooooooooooooo

tulit sasabasar cũ ascensu trãsmigra
ἀνήγαγε σασαβασὰρ μετὰ τῆς ἀναβάσεως τῆς ἀποικεσίας
tionis ex babylone in hierusalem.
ἐκ βαβυλῶνος εἰς ἱερουσαλήμ. Ca. 2.

Et hi filij puincie q̃ ascenderũt de captiuitate trãsmigrationis: quã
Καὶ οὗτοι οἱ υἱοὶ τῆς χώρας οἱ ἀναβαίνοντες ἀπὸ τῆς αἰχμαλωσίας τῆς ἀποικίας, ἣς
trãstulit nabuchodonosor rex babylonis in babylonẽ. et reuersi sunt in hierusalẽ
ἀπῴκισε ναβουχοδονόσορ ὁ βασιλεὺς βαβυλῶνος εἰς βαβυλῶνα. καὶ ἐπέστρεψαν εἰς ἱερουσαλὴμ
et iudam vir in ciuitatẽ suã: q̃ venerũt cũ zorobabel: iesua neemias saraias
καὶ ἰούδαν ἀνὴρ εἰς τὴν πόλιν αὐτοῦ, οἳ ἦλθον μετὰ ζοροβαβέλ, ἰησοῦ νεεμίας σαραίας
reelias: mardocheus balasan masphar baguæ reũ baana. nũerus viroꝝ populi israel.
ῥεελίας, μαρδοχαῖος βαλασὰν μάσφαρ βαγουὶ ῥεοὺμ βαανά. ἀριθμὸς ἀνδρῶν λαοῦ ἰσραήλ.
filij phoros duo milia centũ septuaginta duo
υἱοὶ φόρες δισχίλιοι ἑκατὸν ἑβδομήκοντα δύο.
filij saphatia trecenti septuaginta duo.
υἱοὶ σαφατία τριακόσιοι ἑβδομήκοντα δύο.
filij area septingẽti septuagintaquinq;.
υἱοὶ ἀρὲς ἑπτακόσιοι ἑβδομηκονταπέντε.
filij phaath moab filijs iesue ioab duo milia octingẽti et duodecim.
υἱοὶ φαὰθ μωὰβ τοῖς υἱοῖς ἰησοῦ ἰωὰβ δισχίλιοι ὀκτακόσιοι καὶ δώδεκα.
filij elam mille ducenti quinquaginta quattuor.
υἱοὶ ἐλὰμ χίλιοι διακόσιοι πεντηκοντατέσσαρες.
filij zethua nongẽti quadragintaquinq;.
υἱοὶ ζαθουὰ ἐννακόσιοι τεσσαρακονταπέντε.
filij zacchaia septingenti sexaginta.
υἱοὶ ζακχαία ἑπτακόσιοι ἑξήκοντα.
filij banea sexcẽti quadraginta et duo
υἱοὶ βανία ἑξακόσιοι τεσσαράκοντα καὶ δύο.
filij babai sexcenti viginti tres.
υἱοὶ βαβαὶ ἑξακόσιοι εἰκοσιτρεῖς.
filij azigad mille ducenti vigintiduo.
υἱοὶ ἀζιγὰδ χίλιοι διακόσιοι εἰκοσιδύο.
filij adonicã sexcenti sexaginta sex.
υἱοὶ ἀδωνικὰμ ἑξακόσιοι ἑξηκονταέξ.
filij bague duo milia quinquaginta sex.
υἱοὶ βαγουὶ δισχίλιοι πεντηκονταέξ.
filij addin quadringẽti quinquaginta quattuor.
υἱοὶ ἀδδὶν τετρακόσιοι πεντηκοντατέσσαρες.
filij ater ezecia nonaginta octo.
υἱοὶ ἀτὴρ τῷ ἐζεκία ἐννενηκονταοκτώ.
filij bassu trecenti viginti tres.
υἱοὶ βασσοῦ τριακόσιοι εἰκοσιτρεῖς.
filij iora centũ duodecim.
υἱοὶ ἰωρὰ ἑκατὸν δώδεκα.
filij asum ducenti viginti tres.
υἱοὶ ἀσοὺμ διακόσιοι εἰκοσιτρεῖς.
filij gaber nonaginta quinq;.
υἱοὶ γαβὲρ ἐννενηκονταπέντε.
filij bethleẽ centũ viginti tres.
υἱοὶ βεθλεὲμ ἑκατὸν εἰκοσιτρεῖς.
filij netophath quinquagita sex.
υἱοὶ νετωφὰθ πεντηκονταέξ.
filij anathoth centũ viginti octo.
υἱοὶ ἀναθὼθ ἑκατὸν εἰκοσιοκτώ.
filij asmoth quadraginta duo.
υἱοὶ ἀσμὼθ τεσσαρακονταδύο.
filij cariathiarim chaphera et beroth septingenti quadraginta tres.
υἱοὶ καριαθιαρὶμ χαφειρὰ καὶ βηρὼθ ἑπτακόσιοι τεσσαρακοντατρεῖς.
filij rama
υἱοὶ τῆς ῥαμὰ oooooooooooooooooooooooooooooo
oooooooooooooooooooooooooooooooooooooooo
oooooooooooooooooooooooooooooooooooooooo
oooooooooooooooooooooooooooooooooooooooo
oooooooooooooooooooooooooooooooooooooooo
oooooooooooooooooooooooooooooooooooooooo

A

B

τ gabaa ſexcenti viginti vn'. viri machmas
καὶ γαβαὰ ἑξακόσιοι εἰκοσιεῖς. ἄνδρες μαχμὰς
centũ viginti duo. viri bethel τ hai ducen
ἑκατὸν εἰκοσιδύο. ἄνδρες βαιθὴλ καὶ αἰ διακό-
ti viginti tres. filij nabo quinquaginta duo. filij
σιοι εἰκοσιτρεῖς. υἱοὶ ναβὼ πεντηκονταδύο. υἱοὶ
magbis centũ quinquagita ſex. filij helã alteri' mil
μαγβεὶς ἑκατὸν πεντηκονταέξ. υἱοὶ ἠλὰμ ἑτέρου χί-
le ducenti quinquaginta quattuor. filij eram
λιοι διακόσιοι πεντηκοντατέσσαρες. υἱοὶ ἠρὰμ
trecenti viginti. filij lodadid τ ono ſepti-
τριακόσιοι εἴκοσι. υἱοὶ λοδαδὶδ καὶ ὠνὼ ἑπτα-
gẽti viginti quinq;. filij hiericho trecenti qua
κόσιοι εἰκοσιπέντε. υἱοὶ ἱεριχὼ τριακόσιοι τεσ-
draginta quinq;. filij ſenaa tria milia ſexcen-
σαρακονταπέντε. υἱοὶ σενναὰ τρισχίλιοι ἑξακόσι-
ti triginta. τ ſacerdotes filij iedua in domo
οι τριάκοντα. καὶ οἱ ἱερεῖς υἱοὶ ἰεδουὰ τῷ οἴκῳ
ieſu nongenti ſeptuaginta tres. filij emmer
ἰησοῦ ἐννακόσιοι ἑβδομηκοντατρεῖς. υἱοὶ ἐμμὴρ
mille quinquagita duo. filij phaſur mille du
χίλιοι πεντηκονταδύο. υἱοὶ φασσοὺρ χίλιοι δια-
cẽti q̃draginta ſeptẽ. filij charim mille
κόσιοι τεσσαρακονταεπτά. υἱοὶ χαρὶμ χίλιοι
τ decẽ τ ſeptẽ. leuite filij ieſu τ cad-
καὶ δεκαεπτά. καὶ οἱ λευῖται υἱοὶ ἰησοῦ καὶ καδ-
miel filijs oduie ſeptuagintaquattuor
μιὴλ τοῖς υἱοῖς ὠδουΐα ἑβδομηκοντατέσσαρες
cantores: filij aſaph cẽtũ vigitiocto. filij iani
οἱ ᾄδοντες, υἱοὶ ἀσὰφ ἑκατὸν εἰκοσιοκτώ. υἱοὶ τῶν
torũ: filij ſellũ: filij ater: filij telmon:
πυλωρῶν, υἱοὶ σελλούμ, υἱοὶ ἀτήρ, υἱοὶ τελμών,
filij acub: filij atita: filij ſobai: om-
υἱοὶ ἀκούβ, υἱοὶ ἀτιτά, υἱοὶ σωβαΐ, οἱ πάν-
C nes centũ triginta nouẽ. nathenei: filij
τες ἑκατὸν τριακονταεννέα. οἱ ναθιναῖοι, υἱοὶ
ſuaa: filij aſuphat: filij tabaoth: filij coreu:
σουαά, υἱοὶ ἀσουφάτ, υἱοὶ ταβαώθ, υἱοὶ κορές,
filij ſiaa: filij phadon: filij balana: filij aga
υἱοὶ σιαά, υἱοὶ φαδών, υἱοὶ βαλανά, υἱοὶ ἀγα-
ba: filij acub: filij agab: filij ſellami. filij
βά, υἱοὶ ἀκούβ, υἱοὶ ἀγάβ, υἱοὶ σελαμί. υἱοὶ
annã: filij gaddel: filij gaer: filij raia: fi-
ἀνάν, υἱοὶ γιδδήλ, υἱοὶ γαάρ, υἱοὶ ῥαΐα, υἱ-
lij raſon: filij necoda: filij gazã: filij aza:
οὶ ῥασών, υἱοὶ νεκωδά, υἱοὶ γαζάμ, υἱοὶ ἀζά,
filij phaſi: filij baſi: filij aſena: filij mou-
υἱοὶ φασί, υἱοὶ βασί, υἱοὶ ἀσενά, υἱοὶ μαου-
nim: filij nephuſim: filij bagbuc: filij acu-
νίμ, υἱοὶ νεφουσείμ, υἱοὶ βαγβούκ, υἱοὶ ἀκου-
pha: filij arur. filij baſaloth: filij meida:
φά, υἱοὶ ἀρούρ. υἱοὶ βασαλώθ, υἱοὶ μειδά,
filij arſa: filij barcos: filij ſiſara: filij thema:
υἱοὶ ἀρσά, υἱοὶ βαρκός, υἱοὶ σισαρά, υἱοὶ θαμά,
filij neſia: filij atipha: filij ſeruorũ ſalomon:
υἱοὶ νεσιά, υἱοὶ ἀτιφά. υἱοὶ τῶν δούλων σολομών,
filij ſotai: filij ſephera: filij pharuda: filij
υἱοὶ σωταΐ, υἱοὶ σεφηρά, υἱοὶ φαρουδά, υἱοὶ
iela. filij dercon: filij
ἰελά. υἱοὶ δερκών, υἱοὶ

et gabaa ſexcenti viginti vnus. Viri machmas: centũ viginti duo. Viri bethel & chai: ducenti viginti tres. Filii nebo: quinquaginta duo. Filii megbis: centum quinquaginta ſex. Filii helam alteri9: mille ducenti quinquaginta quattuor. Filii arim: trecenti viginti. Filii lodadin & ono: ſeptingẽti viginti quinq;. Filii hiericho: trecenti quadraginta quinq;. Filii ſenaa tria milia ſexcenti triginta. Sacerdotes filii iadaia in domo ieſue: nongenti ſeptuaginta tres. Filii emmer: mille quinquaginta duo. Filii pheſſur: mille ducenti quadraginta ſeptem. Filii arim: mille decem & ſeptem. Liuite: Filii ieſue & cedmihel filiorũ odouie: ſeptuaginta quattuor. Cantores. Filii aſaph: centum viginti octo: filii ianitorum: filii ſellum filii ather. filii thelmon: filii accub: filii athita: filii ſobai: vniuerſi centum triginta nouẽ. Nathinei: Filii ſia: filii aſupha: filii thebboat: filii ceros: filii ſiaa: filii phadon: filii lebana: filii agaba: filii accub: filii agab: filii ſelmai: filii anan: Filii gaddel: filii gaer: filii raahia: Filii raſin. filii nechoda: filii gazen. Filii azec: filii phaſea: filii beſee: Filii aſemaa: filii muni: filii nephuſim: filii bechuc. filii acupha. filii azur: filii beſluth. filii maida. filii arſa. Filii bercos. filii zizara. filii thema. Filii naſia. filii athupha. Filii ſeruorum ſalomonis. filii ſothei. filii ſophereth. filii pharuda. Filii iala. filii darcon. filii

וגבע שש מאות עשרים ואחד׃
אנשי מכמס מאה עשרים ושנים׃
אנשי בית אל והעי מאתים עשרים
ושלשה׃ בני נבו חמשים ושנים׃
בני מגביש מאה חמשים וששה׃
בני עילם אחר אלף מאתים מאה
חמשים וארבעה׃ בני חרם שלש רבע
מאות ועשרים׃ בני לד חדיד ואונו
שבע מאות עשרים וחמשה׃ בני
ירחו שלש מאות ארבעים וחמשה׃
בני סנאה שלשת אלפים ושש
מאות ושלשים׃ הכהנים בני ידעיה
לבית ישוע תשע מאות שבעים
ושלשה׃ בני אמר אלף חמשים
ושנים׃ בני פשחור אלף מאתים
ארבעים ושבעה׃ בני חרם אלף
ושבעה עשר׃ הלוים בני ישוע
וקדמיאל לבני הודויה שבעים
וארבעה׃ המשררים בני אסף מאה שור
עשרים ושמנה׃ בני השערים
בני שלום בני אטר בני טלמן בני
עקוב בני חטיטא בני שבי הכל
מאה שלשים ותשעה׃ הנתינים נתן
בני ציחא בני חשופא בני טבעות׃
בני קרס בני סיעהא בני פדון׃ בני
לבנה בני חגבה בני עקוב׃ בני חגב
בני שמלי בני חנן׃ בני גדל בני
גחר בני ראיה׃ בני רצין בני נקודא
בני גזם׃ בני עזא בני פסח בני בסי׃
בני אסנה בני מעונים בני נפוסים׃
בני בקבוק בני חקופא בני חרחור׃
בני בצלות בני מחידא בני חרשא׃
בני ברקוס בני סיסרא בני תמח׃
בני נציח בני חטיפא׃ בני עבדי
שלמה בני סטי בני הספרת בני
פרודא׃ בני יעלא בני דרקון בני

גדל: בני שפטיה בני חטיל בני
פכרת הצביים בני אמי: כל הנתינים נתן
ובני עבדי שלמה שלש מאות מאה
תשעים ושנים: ואלה העלים שנה עלה
מתל מלח תל חרשא כרוב אדן
אמר ולא יכלו להגיד בית אבותם נגד
וזרעם אם מישראל הם: בני דליה
בני טוביה בני נקודא שש מאות
חמשים ושנים: ומבני הכהנים בני
חביה בני הקוץ בני ברזלי אשר
לקח מבנות ברזלי הגלעדי אשה בנה איש
ויקרא על שמם: אלה בקשו כתבם קרא
המתיחשים ולא נמצאו ויגאלו יחש מצא גאל
מן הכהנה: ויאמר התרשתא להם אמר
אשר לא יאכלו מקדש הקדשים אכל
עד עמד כהן לאורים ולתמים: כל תמם
הקהל כאחד ארבע רבוא אלפים רבע רבב
שלש מאות ששים: מלבד בדד
עבדיהם ואמהתיהם אלה שבעת
אלפים שלש מאות שלשים
ושבעה ולהם משררים ומשררות שור
מאתים: סוסיהם שבע מאות מאה
שלשים וששה פרדיהם מאתים
ארבעים וחמשה: גמליהם ארבע
מאות שלשים וחמשה חמרים
ששת אלפים שבע מאות ועשרים:
ומראשי האבות בבואם לבית יהוה
אשר בירושלם התנדבו לבית נדב
האלהים להעמידו על מכונו: ככחם עמד כון כח
נתנו לאוצר המלאכה זהב אצר לאך
דרכמונים שש רבאות ואלף וכסף רבב
מנים חמשת אלפים וכתנת מנה
כהנים מאה: וישבו הכהנים
והלוים ומן העם והמשררים
והשערים והנתינים בעריהם נתן עיר
וכל ישראל בעריהם:

gedeli Filii saphata: filii athil: filii phocereth: q erãt de asebaim: filii amim. Oēs nathinnei & filii seruorum salomonis: trecēti nonagita duo. Et hi q ascenderunt de thelmala: thelarsa cherub & don & mer: & nō potuerūt indicare domū patrū suorum & semen suū: vtrum ex israel esset. Filii dalaia: filii thobia. filii nechoda: sexcenti quinquaginta duo. Et de filiis sacerdotum: filii hobia filii acos. filii berzellai: qui accepit de filiabus berzellai galaaditidis vxorē: & vocatus est noie eorum. Hi quesierunt scripturā genealogie sue: & nō inuenerunt: & eiecti sunt de sacerdotio. Et dixit athersatha eis vt non comederent de sancto sanctorum donec surgeret sacerdos doctus atque pfectus. Omnis multitudo quasi vnus quadraginta duo milia trecenti sexaginta. Exceptis seruis eorum & ancillis qui erant septem milia trecenti triginta septem: Et in ipsis cantores atque cantatrices ducēti. Equi eorum septingenti triginta sex: muli eorū ducenti quadraginta quinque: cameli eorum quadringēti triginta quinque: asini eorum sex milia septingenti viginti. Et de principibus patrū cū ingrederētur templū dñi qd est in hierusalē: sponte obtulerūt in domū dei ad extruendā eam in loco suo. Secūdū vires suas dederunt impensas operis: auri solidos sexaginta milia & mille: argenti minas quinque milia: & vestes sacerdotales centum. Habitauerūt ergo sacerdotes & leuite & de populo & cantores & ianitores & nathinnei in vrbibus suis: vniuersusque israel in ciuitatibus suis. 3.

geddel: filii saphatia: filii attel: filii phacherath:
γεδδήλ, υἱοὶ σαφατία, υἱοὶ ἀττήλ, υἱοὶ φαχεράθ,
filii aseboim: filii emei: omnes isti nathenei
υἱοὶ ἀσεβωείμ, υἱοὶ ἠμεί, πάντες οὗτοι οἱ ναθιναῖ
simul et filii seruorum salomonis trecenti nona-
οι ἅμα καὶ υἱοὶ δούλων σαλωμῶντος τριακόσιοι ἐνενη
gitaduo. et hi qui ascēderūt de thelmelech
κονταδύο. καὶ οὗτοι οἱ ἀναβάντες ἀπὸ θελμελέχ
thelaresa cherub: edan emmer: et nō potue
θελαρησὰ χερούβ, ἐδὰν ἐμμήρ, καὶ οὐκ ἠδυνή
runt indicare domū familie sue et se-
σαν τοῦ ἀπαγγεῖλαι οἶκον πατριᾶς αὐτῶν καὶ σπέρ
men suum si ex israel sunt. filii dalaia: filii to-
μα αὐτῶν εἰ ἐξ ἰσραὴλ εἰσι. υἱοὶ δαλαΐα, υἱοὶ τω
bie: filii necoda sexcenti quinquagintaduo. et de
βίου, υἱοὶ νεκωδὰ ἑξακόσιοι πεντηκονταδύο. καὶ ἀπὸ
filiis sacerdotū filii obaia: filii accus: filii
τῶν υἱῶν τῶν ἱερέων υἱοὶ ὀβαΐα, υἱοὶ ἀκκοῦς, υἱοὶ
berzelai: q accepit de filiabus berze
βερζελλαί, ὃς ἔλαβεν ἀπὸ τῶν θυγατέρων βερζελ-
lai galaadite vxorem: et vocatus ē i
λαὶ τοῦ γαλααδίτου γυναῖκα, καὶ ἐκλήθη ἐπὶ τῷ
noie eorum. hi quoque q̃sierūt scriptu
ὀνόματι αὐτῶν. οὗτοι ὧν ἐζήτησαν τὴν γρα-
ram suam q̃rentes genealogiā et nō inuēte fuerūt:
φὴν αὐτῶν οἱ γενεαλογοῦντες καὶ οὐχ εὑρέθησαν,
et eiecti sunt de sacerdotio. et dixit ather
καὶ ἐξώσθησαν ἀπὸ τῆς ἱερατείας, καὶ εἶπεν ἀθερ-
satha eis vt nō comederēt de sancto
σαθὰ αὐτοῖς τοῦ μὴ φαγεῖν ἀπὸ τοῦ ἁγίου τῶν
sctōrum: donec surgeret sacerdos illuminātibus et
ἁγίων, ἕως ἀναστῇ ἱερεὺς τοῖς φωτίζουσι καὶ τοῖς
pfectis. ois aūt cōuocatio simul q̃si q̃ter
τελείοις. πᾶσα δὲ ἡ ἐκκλησία ὁμοῦ ὡσεὶ τέσσαρ-
decēmilia duo milia trecenti sexaginta: absque
ες μυριάδες δισχίλιοι τριακόσιοι ἑξήκοντα, χωρὶς
seruis eorum et ancillis eorum. isti septē
δούλων αὐτῶν καὶ παιδισκῶν αὐτῶν. οὗτοι ἑπτα-
mille trecenti triginta septem. et eis
κισχίλιοι τριακόσιοι τριακονταεπτά. καὶ αὐτοῖς
cantores et cātatrices ducenti. equi eorū septi
ᾄδοντες καὶ ᾄδουσαι διακόσιοι. ἵπποι αὐτῶν ἑπτα-
genti trigintasex. muli eorum ducenti q̃dra-
κόσιοι τριακονταέξ. ἡμίονοι αὐτῶν διακόσιοι τεσσα-
gintaquinque. cameli eorum q̃dringēti trigi
ρακονταπέντε. κάμηλοι αὐτῶν τετρακόσιοι τρια-
taquinque. asini eorū sex milia septingēti vigi
κονταπέντε. ὄνοι αὐτῶν ἑξακισχίλιοι ἑπτακόσιοι εἴκο-
ti. et de pncipibus familiarum cū in
σι. καὶ ἀπὸ τῶν ἀρχόντων τῶν πατριῶν ἐν τῷ εἰ-
grederentur ipsi in domū dñi q̃ in hierusalē:
σελθεῖν αὐτοὺς εἰς τὸν οἶκον κυρίου τὸν ἐν ἱερουσαλήμ,
sponte obtulerūt in domū dei ad extruēdā eā
ἠκουσιάσαντο εἰς οἶκον τοῦ θεοῦ τοῦ στῆσαι αὐτὸν
in p̄parationē eius quēadmodū potētia eorum:
ἐπὶ τὴν ἑτοιμασίαν αὐτοῦ ὡς ἡ δύναμις αὐτῶν,
dederūt in thesaurum operis: auri drag
ἔδωκαν εἰς θησαυρὸν τοῦ ἔργου, χρυσίου δραχ-
mas sex decēmille et mille: et argenti minas
μὰς ἓξ μυριάδας καὶ χιλίας, καὶ ἀργυρίου μνᾶς
quinque milia: et vestes sacerdotū centū.
πεντακισχιλίας, καὶ χιτῶνας τῶν ἱερέων ἑκατόν.
et habitauerūt sacerdotes et leuite et qui de
καὶ ἐκάθισαν οἱ ἱερεῖς καὶ οἱ λευῖται καὶ οἱ ἀπὸ
populo et cantores et ianitores et
τοῦ λαοῦ καὶ οἱ ᾄδοντες καὶ οἱ πυλωροὶ καὶ οἱ
nathenei in vrbibus suis: et vniuersus israel
ναθιναῖοι ἐν ταῖς πόλεσιν αὐτῶν, καὶ πᾶς ἰσραὴλ
in vrbibus suis.
ἐν πόλεσιν αὐτῶν.

D

Ca. 3.

A Et peruenit mensis septimus: et filii israel
Καὶ ἔφθασεν ὁ μὴν ὁ ἕβδομος, καὶ οἱ υἱοὶ ἰσραὴλ
Nee. 8. in ciuitatibus suis: et congregatus est populus quasi vir unus in hieru
6. ἐν πόλεσιν αὐτῶν, καὶ συνήχθη ὁ λαὸς ὡς ἀνὴρ εἷς εἰς ἱερου
salem. et surrexit iosue filius iosedec et fratres
σαλήμ. καὶ ἀνέστη ἰησοῦς ὁ τοῦ ἰωσεδὲκ καὶ οἱ ἀδελφοὶ
eius sacerdotes: et zorobabel filius salathiel et
αὐτοῦ οἱ ἱερεῖς, καὶ ζοροβαβὲλ ὁ τοῦ σαλαθιὴλ καὶ οἱ
fratres eius: et edificauerunt altare
ἀδελφοὶ αὐτοῦ, καὶ ᾠκοδόμησαν τὸ θυσιαστήριον τοῦ
dei israel ut offerrent in eo holocaustomata: si
θεοῦ ἰσραὴλ τοῦ ἀνενέγκαι ἐπ᾽ αὐτὸ ὁλοκαυτώσεις, κα
cut scriptum est in lege moysi hominis dei.
θὼς γέγραπται ἐν νόμῳ μωυσῆ ἀνθρώπου τοῦ θεοῦ.
et parauerunt altare super preparationem su
καὶ ἡτοίμασαν τὸ θυσιαστήριον ἐπὶ τὴν ἑτοιμασίαν αὐ
am: quia in terrore super ipsos de populis
τοῦ, ὅτι ἐν καταπλήξει ἐπ᾽ αὐτοὺς ἀπὸ τῶν λαῶν τῶν
terrarum. et obtulerunt super illud holocaustomata do
B γαιῶν. καὶ ἀνεβίβασαν ἐπ᾽ αὐτὸ ὁλοκαυτώσεις τῷ κυ
mino mane et in vesperam. et fecerunt solennitatem
ρίῳ τοπρωῒ καὶ εἰς ἑσπέραν. καὶ ἐποίησαν τὴν ἑορτὴν
tabernaculorum secundum scriptum: et holocausta
τῶν σκηνῶν κατὰ τὸ γεγραμμένον, καὶ ὁλοκαυτώσεις
singulis diebus in numero ut iudicium: rationem diei in di
ἡμέραν ἐν ἡμέρᾳ ἐν ἀριθμῷ ὡς ἡ κρίσις, λόγον ἡμέρας ἐν τῇ ἡ
e eius. et post hoc holocaustum continui sacri
μέρᾳ αὐτοῦ. καὶ μετὰ τοῦτο τὴν ὁλοκαύτωσιν τοῦ ἐνδελεχι
ficii et in neomenias et in solennitates domino
σμοῦ καὶ εἰς τὰς νουμηνίας καὶ εἰς τὰς ἑορτὰς τῷ κυρίῳ
sanctificatas: et omni sponte offerenti voluntarium
τὰς ἡγιασμένας, καὶ παντὶ ἑκουσιαζομένῳ ἑκούσιον τῷ
domino. in die uno mensis septimi incepe
κυρίῳ. ἐν ἡμέρᾳ τῇ μιᾷ τοῦ μηνὸς τοῦ ἑβδόμου ἤρξαν
runt offerre holocausta domino: et domus
το ἀναφέρειν ὁλοκαυτώσεις τῷ κυρίῳ, καὶ ὁ οἶκος τοῦ
domini nondum fundata erat. et dederunt argentum latomis
κυρίου οὐκ ἐθεμελιώθη. καὶ ἔδωκαν ἀργύριον τοῖς λατόμοις
et cementariis et cibum et potum et oleum
καὶ τοῖς τέκτοσι καὶ βρῶσιν καὶ πόσιν καὶ ἔλαιον
sidoniis et tyriis: ut deferrent ligna
τοῖς σιδωνίοις καὶ τοῖς τυρίοις, τοῦ ἐξενέγκαι ξύλα
C cedrina de libano ad mare ioppes: per
κέδρινα ἀπὸ τοῦ λιβάνου πρὸς θάλασσαν ἰόππης, διὰ
missam cyri regis persarum super eos. et in
γνώμης κύρου βασιλέως περσῶν ἐπ᾽ αὐτούς. καὶ ἐν τῷ
anno secundo aduentus eorum in domum domini dei
ἔτει τῷ δευτέρῳ τοῦ ἐλθεῖν αὐτοὺς εἰς τὸν οἶκον κυρίου τοῦ θεοῦ
que in hierusalem: in mense secundo incepit zoro
τὸν ἐν ἱερουσαλήμ, ἐν τῷ μηνὶ τῷ δευτέρῳ ἤρξατο ζορο
babel filius salathiel: et iosue filius iosedec: et
βαβὲλ ὁ τοῦ σαλαθιήλ, καὶ ἰησοῦς ὁ τοῦ ἰωσεδέκ, καὶ
reliqui de fratribus eorum sacerdotes et leui
οἱ κατάλοιποι τῶν ἀδελφῶν αὐτῶν οἱ ἱερεῖς καὶ οἱ λευῖ
te: et omnes qui venerunt de captiuitate in
ται, καὶ πάντες οἱ ἐρχόμενοι ἀπὸ τῆς αἰχμαλωσίας εἰς
hierusalem. et constituerunt leuitas a viginti annis
ἱερουσαλήμ. καὶ ἔστησαν τοὺς λευίτας ἀπὸ εἰκοσαετοῦς
et supra ut vrgerent super facientes opera
καὶ ἐπάνω τοῦ νικοποιεῖν ἐπὶ τοὺς ποιοῦντας τὰ ἔργα
in domo domini. et stetit iosue et filii eius et fratres
ἐν οἴκῳ κυρίου. καὶ ἔστη ἰησοῦς καὶ οἱ υἱοὶ αὐτοῦ καὶ οἱ ἀδελφοὶ
eius cedmiel et filii eius filii iuda vnanimiter ut vr
αὐτοῦ, καδμιὴλ καὶ οἱ υἱοὶ αὐτοῦ υἱοὶ ἰούδα ὁμοθυμαδὸν τοῦ ἐπι
gerent super facientes opera in domo dei. filii ena
νικᾶν ἐπὶ τοὺς ποιοῦντας τὰ ἔργα ἐν οἴκῳ τοῦ θεοῦ. υἱοὶ ἠνα
dad: filii eorum et fratres eorum leuite. et fundaue
δάδ, υἱοὶ αὐτῶν καὶ ἀδελφοὶ αὐτῶν οἱ λευῖται. καὶ ἐθεμελίω
runt edificantes ut edificarent domum domini. et steterunt sacer
σαν οἱ οἰκοδομοῦντες τοῦ οἰκοδομῆσαι τὸν οἶκον κυρίου. καὶ ἔστησαν οἱ ἱε
dotes ornati in tubis et leuite filii asaph in cymbalis
ρεῖς ἐστολισμένοι ἐν σάλπιγξι καὶ οἱ λευῖται υἱοὶ ἀσὰφ ἐν κυμβάλοις

Iamque venerat mensis septimus: et erant filii israel in ciuitatibus suis. Congregatus est ergo populus quasi vir vnus in hierusalem: et surrexit iosue filius iosedech et fratres eius sacerdotes et zorobabel filius salathiel et fratres eius: et edificauerunt altare dei israel ut offerrent in eo holocaustomata: sicut scriptum est in lege moysi viri dei. Collocauerunt autem altare dei super bases suas deterrentibus eos per circuitum populis terrarum: et obtulerunt super illud holocaustum domino mane et vespere. Feceruntque solennitatem tabernaculorum: sicut scriptum est: et holocaustum diebus singulis per ordinem secundum preceptum: opus diei in die suo: et post hec holocaustum iuge tam in kalendis quam in vniuersis solennitatibus domini que erant consecrate: et in omnibus in quibus vltro offerebatur munus domino. A primo die mensis septimi ceperunt offerre holocaustum domino. Porro templum domini nondum fundatum erat. Dederunt autem pecunias latomis et cementariis: cibum quoque et potum: et oleum sidoniis tyriisque ut deferrent ligna cedrina de libano ad mare ioppem: iuxta quod preceperat cyrus rex persarum eis. Anno autem secundo aduentus eorum ad templum dei in hierusalem mense secundo ceperunt zorobabel filius salathiel: et iosue filius iosedech et reliqui de fratribus eorum sacerdotes et leuite: et omnes qui venerant de captiuitate in hierusalem: et constituerunt leuitas a viginti annis et supra ut vrgerent opus domini. Stetitque iosue et filii eius et fratres eius: cedmihel et filii eius et filii iuda quasi vir vnus ut instarent super eos qui faciebant opus in templo dei: filii enadab: et filii eorum et fratres eorum leuite. Fundato igitur a cementariis templo domini: steterunt sacerdotes in ornatu suo cum tubis: et leuite filii asaph in cymbalis

Cap. iii.
ויגע החדש השביעי ובני ישראל — נגע שבע
בערים ויאספו העם כאיש אחד — אסף
אל ירושלם: ויקם ישוע בן יוצדק — קום
ואחיו הכהנים וזרבבל בן
שאלתיאל ואחיו ויבנו את מזבח — בנה זבח
אלהי ישראל להעלות עליו עלות — עלה
ככתוב בתורת משה איש האלהים: — כתב ירה
ויכינו המזבח על מכונתיו כי באימה — כון
עליהם מעמי הארצות ויעל עליו
עלות ליהוה עלות לבקר ולערב:
ויעשו את חג הסכות ככתוב ועלת — עשה סכך
יום ביום במספר כמשפט דבר — ספר שפט
יום ביומו: ואחרי כן עלת תמיד — עלה תמד
ולחדשים ולכל מועדי יהוה — יעד
המקדשים ולכל מתנדב נדבה — קדש נדב
ליהוה: מיום אחד לחדש השביעי — שבע
החלו להעלות עלות ליהוה והיכל — חלל הכל
יהוה לא יסד: ויתנו כסף לחצבים — נתן
ולחרשים ומאכל ומשתה ושמן — אכל שתה
לצדנים ולצרים להביא עצי — בוא
ארזים מן הלבנון אל ים יפוא
כרשיון כורש מלך פרס עליהם: — רשה
ובשנה השנית לבואם אל בית — שנה
האלהים לירושלם בחדש השני
החלו זרבבל בן שאלתיאל וישוע
בן יוצדק ושאר אחיהם הכהנים
והלוים וכל הבאים מהשבי ירושלם — בוא שבה
ויעמידו את הלוים מבן עשרים שנה — עמד
ומעלה לנצח על מלאכת בית יהוה: — עלה נצח
ויעמד ישוע בניו ואחיו קדמיאל
ובניו בני יהודה כאחד לנצח על
עשה המלאכה בבית האלהים בני — עשה
חנדד בניהם ואחיהם הלוים:
ויסדו הבנים את היכל יהוה — בנה
ויעמידו הכהנים מלבשים — לבש
בחצצרות והלוים בני אסף במצלתים — חצר צלל

לְהַלֵּל אֶת יְהוָה עַל יְדֵי דָּוִיד מֶלֶךְ
יִשְׂרָאֵל׃ וַיַּעֲנוּ בְּהַלֵּל וּבְהוֹדֹת לַיהוָה — ענה ידה
כִּי טוֹב כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ עַל יִשְׂרָאֵל
וְכָל הָעָם הֵרִיעוּ תְרוּעָה גְדוֹלָה בְהַלֵּל — רוע גדל
לַיהוָה עַל הוּסַד בֵּית יְהוָה׃ וְרַבִּים — יסד רבב
מֵהַכֹּהֲנִים וְהַלְוִיִּם וְרָאשֵׁי הָאָבוֹת
הַזְּקֵנִים אֲשֶׁר רָאוּ אֶת הַבַּיִת — ראה
הָרִאשׁוֹן בְּיָסְדוֹ זֶה הַבַּיִת בְּעֵינֵיהֶם
בֹּכִים בְּקוֹל גָּדוֹל וְרַבִּים בִּתְרוּעָה — בכה גדל
בְשִׂמְחָה לְהָרִים קוֹל׃ וְאֵין הָעָם — רום
מַכִּירִים קוֹל תְּרוּעַת הַשִּׂמְחָה לְקוֹל — נכר
בְּכִי הָעָם כִּי הָעָם מְרִיעִים תְּרוּעָה — רוע
גְדוֹלָה וְהַקּוֹל נִשְׁמַע עַד לְמֵרָחוֹק׃ — שמע רחק
Cap. iiij. וַיִּשְׁמְעוּ צָרֵי יְהוּדָה
וּבִנְיָמִן כִּי בְנֵי הַגּוֹלָה בּוֹנִים הֵיכָל — צור גלה
לַיהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל׃ וַיִּגְּשׁוּ אֶל — בנה היכל נגש
זְרֻבָּבֶל וְאֶל רָאשֵׁי הָאָבוֹת וַיֹּאמְרוּ — אמר
לָהֶם נִבְנֶה עִמָּכֶם כִּי כָכֶם נִדְרוֹשׁ — בנה דרש
לֵאלֹהֵיכֶם וְלוֹ אֲנַחְנוּ זֹבְחִים מִימֵי — יום
אֵסַר חַדֹּן מֶלֶךְ אַשּׁוּר הַמַּעֲלֶה אֹתָנוּ — עלה
פֹּה׃ וַיֹּאמֶר לָהֶם זְרֻבָּבֶל וְיֵשׁוּעַ
וּשְׁאָר רָאשֵׁי הָאָבוֹת לְיִשְׂרָאֵל
לֹא לָכֶם וָלָנוּ לִבְנוֹת בַּיִת לֵאלֹהֵינוּ — בנה
כִּי אֲנַחְנוּ יַחַד נִבְנֶה לַיהוָה אֱלֹהֵי
יִשְׂרָאֵל כַּאֲשֶׁר צִוָּנוּ הַמֶּלֶךְ כּוֹרֶשׁ — צוה
מֶלֶךְ פָּרָס׃ וַיְהִי עַם הָאָרֶץ מְרַפִּים — היה רפה
יְדֵי עַם יְהוּדָה וּמְבַהֲלִים אוֹתָם — בהל
לִבְנוֹת׃ וְסֹכְרִים עֲלֵיהֶם יוֹעֲצִים — שכר
לְהָפֵר עֲצָתָם כָּל יְמֵי כּוֹרֶשׁ מֶלֶךְ — פור יעץ
פָּרַס וְעַד מַלְכוּת דָּרְיָוֶשׁ מֶלֶךְ פָּרָס׃ — יום
וּבְמַלְכוּת אֲחַשְׁוֵרוֹשׁ בִּתְחִלַּת מַלְכוּתוֹ — חלל
כָּתְבוּ שִׂטְנָה עַל יֹשְׁבֵי יְהוּדָה
וִירוּשָׁלָם׃ וּבִימֵי אַרְתַּחְשַׁשְׂתָּא
כָּתַב בִּשְׁלָם מִתְרְדָת טָבְאֵל וּשְׁאָר
כְּנָוֺתָו עַל אַרְתַּחְשַׁשְׂתָּא מֶלֶךְ פָּרָס
וּכְתָב הַנִּשְׁתְּוָן כָּתוּב אֲרָמִית וּמְתֻרְגָּם — כתב תרגם

vt laudarent dominum
per manus dauid regis
israel. Et cōcinebant in
hymnis & cōfessiōe dño:
qm bon⁹ qm in eternū
misericordia ei⁹ sup isrl.
Ois qq; ppls vociferaba
tur clamore magno in
laudādo dñm: eo q fun=
datū esset tēplū dñi. Plu
rimi ēt de sacerdotib⁹ &
leuitis & principes pām
& seniores qui viderant
templum
pri⁹ cū fundatū esset: &
hoc tēplū in oculis eo=
rum flebāt voce magna:
& multi vociferantes
in leticia eleuabant vo=
cem: nec poterat quisq;
agnoscere vocem cla=
moris letantiū: & voces
flet⁹ ppli. Cōmixtim ei
ppls vociferabatur cla=
more magno: & vox au
diebatur procul. 4.
Audierunt autem ho
stes iude
& beniamī: qa filij capti
uitatis edificarēt templū
domino deo israel: &
accedentes ad
zorobabel & ad princi=
pes patrum: dixerunt
eis. Edificem⁹ vobiscū:
quia ita vt vos querim⁹
deū vrm. Ecce nos immo
lauimus victimas a dieb⁹
assoraddā regis assur:
qui adduxit nos
huc. Et dixit eis zoro=
babel & iosue
& reliqui principes pa=
trum israel.
Non est nobis & vobis
vt edificemus domum
deo nostro:
sicut precepit nobis cy
rus
rex psarū. Factū ē igitur
vt ppl's terre īpediret
manus populi iude: &
turbaret eos
in edificādo. Cōduxerūt
qq; aduersus eos cōsilia=
tores vt destruerēt cōsi=
liū eorū oībus dieb⁹ cyri
regis psarū: & vsq; ad
regnū darij regis psarū.
In regno aūt assueri ipse ē
artaxerxes. In principio
regni ei⁹ scripserūt accu
sationē aduersus hitato=
res iude & hierusalē. Et
in diebus artaxerxis
scripsit besellam mitri=
dates & thabeel & reliq
q erant in cōsilio eorū ad
artaxerxem regē psarū.
Epl'a aūt accusatōis scri
pta erat syriace: & legeba

vt laudarēt dñm p manus dauid regis israel. ⁊
τοῦ αἰνεῖν τὸν κν̄ ἐπὶ χεῖρας δ᾽αδ̄ βασιλέως ἰσραήλ. καὶ
rñderunt in laude ⁊ florilegio dño qm bonus
ἀπεκρίθησαν ἐν αἴνῳ καὶ ἀνθολογήσει τῷ κυρίῳ ὅτι ἀγαθὸν
qm in eternū mīa eius sup israel. ⁊ oīs po=
ὅτι εἰς τὸν αἰῶνα τὸ ἔλεος αὐτοῦ ἐπὶ τὸν ἰσραήλ. καὶ πᾶς ὁ λα
pul⁹ vociferabāt voce magna i laudādo dñm p fun
ὸς ἠλάλαξαν φωνῇ μεγάλῃ ἐν τῷ αἰνεῖν τῷ κυρίῳ ἐπὶ τῇ θεμε
datiōe domus dñi. ⁊ multi de sacerdotib⁹ ⁊
λιώσει τοῦ οἴκου κυρίου. καὶ πολλοὶ ἀπὸ τῶν ἱερέων καὶ
leuitis ⁊ principes familiarū seniores qui
τῶν λευιτῶν καὶ ἄρχοντες τῶν πατριῶν οἱ πρεσβύτεροι οἳ
viderūt domū primā in fundatione eius: ⁊ hāc
εἶδον τὸν οἶκον τὸν πρῶτον ἐν θεμελιώσει αὐτοῦ, καὶ τοῦτον τὸν
domū oculis suis: flebant voce magna. ⁊ multi
οἶκον ὀφθαλμοῖς αὐτῶν, ἔκλαιον φωνῇ μεγάλῃ. καὶ πολλοὶ
in iubilo cum leticia ad eleuandū vocē. ⁊
ἐν ἀλαλαγμῷ μετ᾽ εὐφροσύνης τοῦ ὑψῶσαι φωνήν. καὶ
nō fuit popul⁹ cognoscēs vocē significatiōis le=
οὐκ ἦν ὁ λαὸς ἐπιγινώσκων τὴν φωνὴν σημασίας τῆς εὐ
ticie a voce fletus populi: qm
φροσύνης ἀπὸ τῆς φωνῆς τοῦ κλαυθμοῦ τοῦ λαοῦ, ὅτι
populus clamauit voce magna: ⁊ vox audiebatur
ὁ λαὸς ἐκραύγασεν φωνῇ μεγάλῃ, καὶ ἡ φωνὴ ἠκούετο
vsq; a longe.
ἕως ἀπὸ μακρόθεν.

Ca. 4.

Et audierūt tribulantes iudā ⁊ beniamin: qr
Καὶ ἤκουσαν οἱ θλίβοντες ἰούδαν καὶ βενιαμίν, ὅτι
filij trāsmigratiōis edificāt domū dño deo is=
οἱ υἱοὶ τῆς ἀποικίας οἰκοδομοῦσιν οἶκον τῷ κυρίῳ τῷ θεῷ ἰσ
rael: ⁊ accesserūt ad zorobabel: ⁊ ad princi=
ραήλ, καὶ ἤγγισαν πρὸς ζοροβαβέλ, καὶ πρὸς τοὺς ἄρχον
pes familiarū: ⁊ dixerūt eis: edificemus
τας τῶν πατριῶν, καὶ εἶπον αὐτοῖς, οἰκοδομήσωμεν
vobiscum: qa sicut vos qrimus deū vestrū: ⁊ ip=
μεθ᾽ ὑμῶν, ὅτι ὡς ὑμεῖς ἐκζητοῦμεν τῷ θεῷ ὑμῶν, καὶ αὐ
si nos sacrificamus a diebus asaradā regis
τῷ ἡμεῖς θυσιάζομεν ἀπὸ ἡμερῶν ἀσαραδὰν βασιλέως
assur q adduxit nos huc. ⁊ dixit ad eos
ἀσσοὺρ τοῦ ἐνέγκαντος ἡμᾶς ὧδε. καὶ εἶπε πρὸς αὐτοὺς
zorobabel ⁊ iosue ⁊ reliqui principū
ζοροβαβὲλ καὶ ἰησοῦς καὶ οἱ κατάλοιποι τῶν ἀρχόντων
familiarū israel: nō nobis ⁊ vobis vt edifi=
τῶν πατριῶν τοῦ ἰσραήλ, οὐχ ἡμῖν καὶ ὑμῖν τοῦ οἰκο
cemus domū deo nostro: qm nos ipsi in idip=
δομῆσαι οἶκον τῷ θεῷ ἡμῶν, ὅτι ἡμεῖς αὐτοὶ ἐπὶ τὸ αὐ
sum edificabimus dño deo israel: sicut pce=
τὸ οἰκοδομήσομεν τῷ κυρίῳ θεῷ ἰσραήλ, ὡς ἐνετείλα
pit nobis cyrus rex psarum. ⁊ fuit popul⁹ terre
το ἡμῖν κῦρος ὁ βασιλεὺς περσῶν. καὶ ἦν ὁ λαὸς τῆς γῆς
dissoluēs manus populi iude: ⁊ īpediebāt ip
ἐκλύων τὰς χεῖρας τοῦ λαοῦ ἰούδα, καὶ ἐνεπόδιζον αὐ
sos edificationē: ⁊ cōducebant aduersus eos cō=
τοὺς τοῦ οἰκοδομεῖν, καὶ μισθούμενοι ἐπ᾽ αὐτοὺς συμ
siliatores vt destruerēt cōsiliū eorū oībus di=
βούλους τοῦ διασκεδάσαι τὴν βουλὴν αὐτῶν πάσας τὰς ἡ
ebus cyri regis psarum: ⁊ vsq; ad regnum
μέρας κύρου βασιλέως περσῶν, καὶ ἕως τῆς βασιλεί
darij regis persarū. ⁊ in re=
ας δαρείου τοῦ βασιλέως περσῶν. καὶ ἐν τῇ βασι
gno assueri ⁊ in pncipio regni ipsius scripsit
λείᾳ ἀσουήρου καὶ ἐν ἀρχῇ βασιλείας αὐτοῦ ἔγραψεν
epistolā aduersus habitātes iudā ⁊ hierusalē: ⁊
ἐπιστολὴν ἐπὶ οἰκοῦντας ἰούδαν καὶ ἱερουσαλήμ, καὶ
in diebus arthasastha scripsit in pace mithridates ⁊
ἐν ἡμέραις ἀρθασασθὰ ἔγραψεν ἐν εἰρήνῃ μιθριδάτης καὶ
tabeel cū reliqs cōseruis suis ad ar
ταβεὴλ σὺν τοῖς λοιποῖς συνδούλοις αὐτοῦ πρὸς ἀρ
thasastha regem psarū: scripsit tabellarius
θασασθὰ βασιλέα περσῶν, ἔγραψεν ὁ φορολόγος τὴν
scripturā syriace ⁊ interptatam.
γραφὴν συριστὶ καὶ ἑρμηνευμένην.

reū beltee̅ ⁊ sampsa scriba scripserūt
ῥεούμ βεελτεέμ καὶ σαμψὰ ὁ γραμματεὺς ἔγραψαν
D
epistolā vnā aduersꝰ hierusalē arthasastha re-
ἐπιστολὴν μίαν κατὰ ἱερουσαλὴμ τῷ ἀρθασασθὰ βασι-
gi. hec iudicauit reū beltee̅ ⁊ sampsa scri-
λεῖ. τάδε ἔκρινε ῥεούμ βεελτεέμ καὶ σαμψὰ ὁ γραμ-
ba ⁊ reliqui cōserui nři: dinei
ματεὺς καὶ οἱ κατάλοιποι σύνδουλοι ἡμῶν, δειναῖοι
arphasathachei tarphallei arphasei: archyei
ἀφαρσαθαχαῖοι ταρφαλλαῖοι ἀφαρσαῖοι, ἀρχυαῖοι
babylonij susanachei dauei elamite ⁊ re-
βαβυλώνιοι σουσαναχαῖοι δαυαῖοι ἐλαμῖται καὶ οἱ κα-
liqui gētiū quas trāstulit asenaphar magnus
τάλοιποι τῶν ἐθνῶν ὧν ἀπῴκισεν ἀσενναφὰρ ὁ μέγας
⁊ gloriosus: ⁊ habitare fecit eos in ciuitatibꝰ sama
καὶ τίμιος, καὶ κατῴκισεν αὐτοὺς ἐν πόλεσι τῆς σαμα-
rie ⁊ in reliquū trans flumē. hec
ρείας καὶ τὸ κατάλοιπον πέραν τοῦ ποταμοῦ. αὕτη ἡ
dispositio epistole: quā miserūt ad eū. ad
διαταγὴ τῆς ἐπιστολῆς, ἧς ἀπέστειλαν πρὸς αὐτόν. πρὸς
C
arthasastha regē serui tui viri trans
ἀρθασασθὰ βασιλέα οἱ παῖδές σου ἄνδρες πέραν τοῦ
fluuiū. ⁊ nūc notū sit regi: q̄ iu-
ποταμοῦ. καὶ νῦν γνωστὸν ἔστω τῷ βασιλεῖ, ὅτι οἱ ἰου-
dei q ascēderūt a te ad nos venerūt in hieru-
A
δαῖοι οἱ ἀναβάντες ἀπὸ σοῦ πρὸς ἡμᾶς ἦλθον εἰς ἱερου-
salē ciuitatē rebellē ⁊ prauā: quā edifi-
σαλὴμ τὴν πόλιν ἀποστάτιν καὶ πονηράν, ἣν οἰκοδο-
cant: ⁊ muri eius cōstructi sunt: ⁊ fun
μοῦσι, καὶ τὰ τείχη αὐτῆς κατηρτισμένα εἰσί, καὶ θε-
damenta eius erexerūt. nūc igiť notū sit re
μελίους αὐτῆς ἀνύψωσαν. νῦν οὖν γνωστὸν ἔστω τῷ βασι-
gi: q̄ si ciuitas illa reedificata fuerit: ⁊ muri
λεῖ, ὅτι ἐὰν ἡ πόλις ἐκείνη ἀνοικοδομηθῇ, καὶ τὰ τείχη
eius instaurati fuerit: tributoꝝ exactionē ⁊ vectigal
αὐτῆς καταρτισθῶσι, φόρων πρᾶξιν καὶ συντέλεσμα
nō dabūt: ⁊ hoc reges male afficit. ⁊ nūc
οὐ δώσουσι, καὶ τοῦτο βασιλεῖς κακοποιεῖ. καὶ νῦν
igiť sicut sal palacij saliti sumus: ⁊ turpitudinē re-
οὖν καθὼς ἅλας τοῦ ναοῦ ἡλισάμεθα, καὶ ἀσχημοσύνην βασι-
gis nō licet nobis videre. ppť hoc misimus ⁊
λέως οὐκ ἔξεστιν ἡμῖν ἰδεῖν. διὰ τοῦτο ἐπέμψαμεν καὶ
notū fecimus regi: vt cōsideret in libro histo
ἐγνωρίσαμεν τῷ βασιλεῖ, ἵνα ἐπισκέψῃ ἐν βίβλῳ ὑπο-
riaꝝ patrū tuoꝝ: ⁊ inuenies in
μνηματισμάτων τῶν πατέρων σου, καὶ εὑρήσεις ἐν
libro cōmentarioꝝ: ⁊ cognosces q̄ ciuitas
τῷ βίβλῳ τῶν μνημοσύνων, καὶ γνώσῃ ὅτι ἡ πόλις
illa ciuitas rebellis: ⁊ q̄ male afficit reges
ἐκείνη πόλις ἀποστάτις, καὶ κακοποιοῦσα βασιλεῖς
B
⁊ prouincias: ⁊ pfugia seruoꝝ fiunt in medio e-
καὶ χώρας, καὶ φυγαδεῖαι δούλων γίνονται ἐν μέσῳ αὐ-
ius a tēporibus antiq̄s: ppť hoc ciuitas hec destru
τῆς ἀπὸ χρόνων αἰῶνος, διὰ τοῦτο ἡ πόλις αὕτη ἠρή-
cta est. notū facimus igiť nos regi: q̄ si ciui-
μωται. γνωρίζομεν οὖν ἡμεῖς τῷ βασιλεῖ, ὅτι ἐὰν ἡ πό-
tas illa edificata fuerit ⁊ muri eius īstaurati fuerit: ad
λις ἐκείνη οἰκοδομηθῇ καὶ τὰ τείχη αὐτῆς καταρτισθῇ, πρὸς
D
hec pars in eo q̄d trans fluuiū nō erit tibi.
ταῦτα μέρος ἐν τῷ πέραν τοῦ ποταμοῦ οὐκ ἔστι σοι.
verbū qđ misit rex ad reū bel-
τὸν λόγον ὃν ἀπέστειλεν ὁ βασιλεὺς πρὸς ῥεούμ βεελ-
tee̅ ⁊ sampsa scribā ⁊ reliquos
τεέμ καὶ σαμψὰ γραμματέα καὶ τοὺς καταλοίπους
conseruos eoꝝ habitantes in samaria ⁊
συνδούλους αὐτῶν τοὺς οἰκοῦντας ἐν σαμαρείᾳ καὶ τοὺς
ceteros trans fluuiū pacem.
καταλοίπους πέραν τοῦ ποταμοῦ εἰρήνην.

tur sermone syro. Reū beeltheem & samsai scriba scripserunt epistolam vnam de hierusalē artaxerxi regi huiuscemodi. Reū beeltheem & samsai scriba & reliqui cōsiliatores eorum. dynei & apharsathei: therphalei: arphasei: herchuei: babylonii: susannachei: dyei: & elamite: & ceteri de gentibus quas transtulit assennaphar magnus & gloriosus: & hitare eas fecit i ciuitatibꝰ samarie: & in reliqs regionibꝰ trans flumē in pace. Hoc ē exēplar eplē quā miserūt ad eū. Artaxerxi regi serui tui viri qui sūt trans fluuium salutem dicunt. Notum sit regi: quia iudei qui ascenderunt a te ad nos venerunt in hierusalem ciuitatem rebellem & pessimā: quā edificant extruentes muros eius & parietes componētes. Nūc igitur notum sit regi: quia si ciuitas illa edificata fuerit: & muri eiꝰ instaurati: tributū & vectigal & annuos reddituꝰ nō dabūt: & vsq; ad reges hec noxa p ueniet. Nos ergo memores salis qđ in palacio comedimus: & qa lesiones regis videre nephas ducimus: idcirco misimus & nunciauimus regi vt recēseas in libris historiarum patrum tuoꝝ: & inuenies scriptū in cōmētariis: & scies quoniā vrbs illa vrbs rebellis est nocens regibus & prouīciis: & bella concitantur in ea ex diebus antiqs: quamobrem & ciuitas illa destructa est. Nūciamus nos regi: qm̄ si ciuitas illa edificata fuerit & muri ipsius instaurati: possessionē trans fluuium non habebis. Verbum misit rex ad reum beeltheem & samsai scribā: & ad reliquos q erāt in cōsilio eoꝝ habitatores samarie & ceteris trās fluuiū salutē dicēs

ארמית: רחום בעל טעם ושמשי
ספרא כתבו אגרה חדה על — אחד
ירושלם לארתחששתא מלכא
כנמא: אדין רחום בעל טעם
ושמשי ספרא ושאר כנותהון
דיניא ואפרסתכיא טרפליא
אפרסיא ארכויא בבליא שושנכיא
דהוא עלמיא: ושאר אמיא די
הגלי אסנפר רבא ויקירא והותב — גלה רבב
המו בקריה די שמרין ושאר עבר — יקר יתב
נהרא וכענת: דנה פרשגן אגרתא — קרה
די שלחו עלוהי על ארתחששתא
מלכא עבדיך אנש עבר נהרה
וכענת: ידיע להוא למלכא די — ידע הוה
יהודיא די סליקו מן לותך עלינא — יהה סלק
אתו לירושלם קריתא מרדתא — אתא
וביאשתא בנין ושוריא שכללו — בנה
ואשיא יחיטו: כען ידיע להוא — אשש חוט
למלכא די הן קריתא דך תתבנא — הוה בנה
ושוריא ישתכללון מנדה בלו והלך — מדד
לא ינתנון ואפתם מלכים תהנזק: — נתן נזק
כען כל קבל די מלח היכלא מלחנא — הכל
וערות מלכא לא אריך לנא למחזא — ערה ארך
על דנא שלחנא והודענא למלכא: — חזה ידע
די יבקר בספר דכרניא די אבהתך — בקר
ותהשכח בספר דכרניא ותנדע די — שכח ידע
קריתא דך קריא מרדא ומהנזקת — מרד נזק
מלכין ומדנן ואשתדור עבדין — מדן
בגוה מן יומת עלמא על דנא קריתא
דך החרבת: מהודעין אנחנה למלכא — חרב ידע
די הן קריתא דך תתבנא ושוריה — בנה
ישתכללון לקבל דנה חלק בעבר — שכלל
נהרא לא איתי לך: פתגמא שלח
מלכא על רחום בעל טעם ושמשי
ספרא ושאר כנותהון די יתבין
בשמרין ושאר עבר נהרה שלם

וכעת: נשתונא די שלחתון עלינא, כען
מפרש קרי קדמי: ומני שים טעם, פרש קרא
ובקרו והשכחו די קריתא דך מן שום שכח
יומת עלמא על מלכין מתנשאה, קרה
ומרד ואשתדור מתעבד בה: ומלכין נשא
תקיפין הוו על ירושלם, ושליטין עבד
בכל עבר נהרה, ומדה בלו והלך תקף הוה
מתיהב להון: כען שימו טעם שלט
לבטלא גבריא אלך, וקריתא דך מדד
לא תתבנא, עד מני טעמא יתשם: יהב
וזהירין הוו שלו למעבד על דנה, אלה
למה ישגא חבלה להנזקת מלכין: בנה שום
אדין מן די פרשגן נשתונא די זהר שלה
ארתחששתא מלכא קרי קדם רחום עבד שגא
ושמשי ספרא וכנותהון, אזלו נזק
בבהילו לירושלם על יהודיא,
ובטילו המו באדרע וחיל: באדין בהל
בטלת עבידת בית אלהא די בטל דרע
בירושלם, והות בטלא עד שנת
תרתין למלכות דריוש מלך פרס: הוה שנה

Cap. v. והתנבי חגי נביאה
וזכריה בר עדוא נביאיא, על יהודיא נבא
די ביהוד ובירושלם, בשם אלה
ישראל עליהון: באדין קמו זרבבל
בר שאלתיאל וישוע בר יוצדק קום
ושריו למבנא בית אלהא די
בירושלם, ועמהון נביאיא די שרה בנה
אלהא מסעדין להון: בה זמנא
אתה עליהון תתני פחת עבר נהרה סעד
ושתר בוזני וכנותהון, וכן אמרין פחה
להם, מן שם לכם טעם ביתא דנה
לבנא, ואשרנא דנה לשכללא: שום
אדין כנמא אמרנא להם, מן אנון בנה
שמהת גבריא די דנא בנינא בנין: שור
ועין אלההם הות על שבי יהודיא בנה
ולא בטלו המו עד טעמא לדריוש הוה שוב
יהב

et pacem. Accusationẽ quam misistis ad nos manifeste lecta est corã me: & a me preceptũ est & recẽsuerũt: & inuenerũt quoniã ciuitas illa a diebus antiquis aduersum reges rebellat & seditiones & prelia cõcitãtur in ea. Nã & reges fortissimi fuerũt in hierusalẽ: qui & dñati sunt oĩ regioni q̃ trãs flumẽ est. Tributũ quoq; & vectigal & reddit accipiebãt. Nũc ergo audite sñiam. Prohibeatis viros illos vt vrbs illa non edificetur: donec si forte a me iussum fuerit. Videte ne negligenter hoc ĩpleatis & paulatim crescat malum contra reges. Itaq; exemplum edicti artaxerxis regis lectum est coram reum & samsai scriba & consiliariis eorũ. Et abierũt festinã in hierusalem ad iudeos: & prohibuerunt eos in brachio & robore. Tũc intermissum est opus dei in hierusalem: & non fiebat vsq; ad annum scdm regni darii regis persarum. 5.

Prophetauerunt autem aggeus ꝓpheta & zacharias filius addo prophetãtes ad iudeos qui erãt ĩ iuda & hierusalem: in nomine dei israel. Tunc surrexerũt zorobabel filius salathiel & iosue filius iosedech & ceperunt edificare tẽplum dei in hierusalem: & cũ eis prophete dei adiuuãtes eos. In ipso autem tempore venit ad eos thantãnai q erat dux trans flumen & starbuzanai & consiliarii eorum: sicq; dixerũt eis. Quis dedit vobis cõsilium vt domũ hanc edificaretis & muros eius instauretis? Ad quod respondimus eis que essent nomina hominũ auctorum edificationis illius. Oculus autẽ dei eorũ factus ẽ sup senes iudeorꝫ: & nõ potuerũt inhibere eos. Placuitq; vt res ad

τ ait: tabellarius quẽ misistis ad nos vocat⁹
καὶ φησὶν, ὁ φορολόγος ὃν ἀπεστείλατε πρὸς ἡμᾶς ἐκλή-
est corã me: τ a me posita ẽ sñia τ cõsi
θη ἔμπροσθεν ἐμοῦ, καὶ παρ' ἐμοῦ ἐτέθη γνώμη καὶ ἐπε-
derauerũt τ inuenerũt ꝙ ciuitas illa a diebus anti
σκέψαντο καὶ εὕροσαν ὅτι ἡ πόλις ἐκείνη ἀφ' ἡμερῶν αἰω-
quis aduers⁹ reges attollitur: τ rebelliones τ profu
νος ἐπὶ βασιλεῖς ἐπαίρεται, καὶ ἀποστάσεις καὶ φυγα-
gia fiunt in ipsa τ reges fortes fuerũt in
δεῖς γίνονται ἐν αὐτῇ καὶ βασιλεῖς ἰσχυροὶ ἐγένοντο ἐπὶ
hierusalẽ dominãtes omni quod trans
τῆς ἱερουσαλὴμ ἐπικρατοῦντες παντὸς τοῦ πέραν τοῦ
fluuiũ. τ tributa exactionesq; τ vectigalia dan-
ποταμοῦ. καὶ φόροι πράξεις τε καὶ συντελέσματα δίδο-
tur eis. τ nũc ponite sñiam: vt ꝓhibeatis vi-
ται αὐτοῖς. καὶ νῦν θέτε γνώμην, καταργῆσαι τοὺς ἄν-
ros illos: τ ciuitas illa nõ edificabitur
δρας ἐκείνους, καὶ ἡ πόλις ἐκείνη οὐκ οἰκοδομηθήσεται
amplꝰ. p me positũ est edictũ τ attendite ne
ἔτι. διότι ἐμοῦ ἐξετέθη τὸ δόγμα καὶ προσέχετε τοῦ μὴ
faciatis deceptionẽ circa hoc. ne forte multiplicet
ποιῆσαι παράλογον περὶ τούτου. μή ποτε πληθυνθῇ
interitus in maleficiũ regibus: tũc tabella
ἀφανισμὸς εἰς κακοποίησιν βασιλεῦσι. τότε ὁ φορολό-
rius arthasasthã regis legit corã reum
γος τοῦ ἀρθασασθὰ βασιλέως ἀνέγνω ἐνώπιον ῥεοὺμ
belteẽ τ sampsa scriba τ conserui su-
βεελτεὲμ καὶ σαμψὰ γραμματέως καὶ συνδούλων αὐ-
is. τ abierũt festinant in hierusalẽ τ in iu
τῶν. καὶ ἐπορεύθησαν σπουδῇ εἰς ἱερουσαλὴμ καὶ ἐν ἰού-
da: τ impedierũt eos in equis τ exercitu.
δᾳ, καὶ κατήργησαν αὐτοὺς ἐν ἵπποις καὶ δυνάμει.
tũc quieuit opus dom⁹ dei qd in hierusa
τότε ἤργησε τὸ ἔργον οἴκου τοῦ θεοῦ τὸ ἐν ἱερουσα-
lẽ. τ erat desceñs vsq; ad secundũ annũ re-
λὴμ. καὶ ἦν ἀργοῦν ἕως δευτέρου ἔτους τῆς βασι-
gni darij regis persarum.
λείας δαρείου βασιλέως περσῶν. Ca. 5.

Et prophetauit aggeus propheta τ za-
Καὶ προεφήτευσεν ἀγγαῖος ὁ προφήτης καὶ ζα-
charias filius addo prophetiã ad iudeos
χαρίας ὁ τοῦ ἀδδὼ προφητείαν ἐπὶ τοὺς ἰουδαίους
qui in iuda τ in hierusalẽ in nomine dei
τοὺς ἐν ἰούδᾳ καὶ ἐν ἱερουσαλὴμ ἐν ὀνόματι θεοῦ
israel sup ipsos. tũc surrexerũt zorobabel fili⁹
ἰσραὴλ ἐπ' αὐτούς. τότε ἀνέστησαν ζοροβάβελ ὁ τοῦ
salathiel τ iesus fili⁹ iosedec: τ ceperũt edifi-
σαλαθιὴλ καὶ ἰησοῦς υἱὸς ἰωσεδὲκ, καὶ ἤρξαντο οἰκοδο-
care domũ dei que in hierusalẽ. τ
μῆσαι τὸν οἶκον τοῦ θεοῦ τὸν ἐν ἱερουσαλήμ. καὶ
cũ eis prophete dei adiuuãtes eos.
μετ' αὐτῶν οἱ προφῆται τοῦ θεοῦ βοηθοῦντες αὐτοῖς.
in ipso tẽpore venit ad eos thathanai dux
ἐν αὐτῷ τῷ καιρῷ ἦλθεν ἐπ' αὐτοὺς θαθθαναὶ ἔπαρ-
trans flumẽ: τ sathrabuzanes τ
χος πέραν τοῦ ποταμοῦ, καὶ σαθραβουζάνης καὶ οἱ
conserui eorꝫ τ talia dixit eis: qs posu
σύνδουλοι αὐτῶν καὶ τοιάδε εἶπεν αὐτοῖς, τίς ἔθη-
it vobis cõsiliũ vt edificaretis domũ hanc:
κεν ὑμῖν γνώμην τοῦ οἰκοδομῆσαι τὸν οἶκον τοῦτον,
τ impẽsam hanc prepararetis? tũc hec
καὶ τὴν χορηγίαν ταύτην καταρτίσασθαι; τότε ταῦ-
dixerũt eis: que sũt nomina virorꝫ
τα εἴπον αὐτοῖς, τίνα ἐστὶ τὰ ὀνόματα τῶν ἀνδρῶν
qui hanc ciuitatẽ edificant? τ ocu-
τῶν ταύτην τὴν πόλιν οἰκοδομούντων; καὶ οἱ ὀφθαλ-
li dei factisũt sup captiuitatẽ iuda
μοὶ τοῦ θεοῦ ἐγένοντο ἐπὶ τὴν αἰχμαλωσίαν ἰούδα
τ nõ inhibuerũt eos donec sñia ad dariũ
καὶ οὐ κατήργησαν αὐτοὺς ἕως γνώμη τῷ δαρείῳ

A

B

delata fuit. et tūc dat tabellario de hoc.
ἀπηνέχθη. καὶ τότε δίδωσι φορολόγῳ περὶ τούτου.
exēplar epistole quā misit thaththanai dux re
διασάφησις ἐπιστολῆς ἧς ἀπέστειλε θανθαναὶ ὁ ἔπαρ
gionis q̄ trās flumē et sathrabuzanes et
χος τοῦ πέραν τοῦ ποταμοῦ καὶ σαθραβουζάνης καὶ
conserui eorum apharsarchei qui in eo qđ trās
οἱ σύνδουλοι αὐτῶν ἀφαρσαχαῖοι οἱ ἐν τῷ πέραν τοῦ
flumē: dario regi verba miserūt
ποταμοῦ, δαρείῳ τῷ βασιλεῖ ῥήματα ἀπέστειλαν
ad eū: et hec scripta sunt in eo. dario
πρὸς αὐτόν, καὶ τάδε γέγραπται ἐν αὐτῷ. δαρείῳ
regi pax omnis. notū sit regi:
τῷ βασιλεῖ εἰρήνη πᾶσα. γνωστὸν ἔστω τῷ βασιλεῖ,
q̄ iuimus in iudeā puinciā ad domū
ὅτι ἐπορεύθημεν εἰς τὴν ἰουδαίαν χώραν εἰς οἶκον τοῦ
dei magni: et ipsa edificatur in la
θεοῦ τοῦ μεγάλου, καὶ αὐτὸς οἰκοδομεῖται ἐν τοῖς λί
pidibus electis et ligna ponuntur in parietibus et
θοις ἐκλεκτοῖς καὶ ξύλα ἐντίθεται ἐν τοῖς τοίχοις καὶ
opus illud dexterū fit: et pspera᷑ in
τὸ ἔργον ἐκεῖνο ἐπιδέξιον γίνεται, καὶ εὐοδοῦται ἐν ταῖς
manibus eorum. tūc interrogauimus seniores
C χερσὶν αὐτῶν. τότε ἠρωτήσαμεν τοὺς πρεσβυτέρους
illos: et ita diximus eis: q̄s posuit vobis
ἐκείνους, καὶ οὕτως εἴπομεν αὐτοῖς, τίς ἔθηκεν ὑμῖν
sentētiā vt domū hāc edificaretis: et impen
γνώμην τὸν οἶκον τοῦτον οἰκοδομῆσαι, καὶ τὴν χορηγί
sam hāc p̄pararetis? et nomina eorum
αν ταύτην καταρτίσασθαι, καὶ τὰ ὀνόματα αὐτῶν
interrogauimus ab eis vt notificaremus tibi: vt scriberemus
ἠρωτήσαμεν αὐτοὺς τοῦ γνωρίσαι σοι, ὥστε γράψαι
tibi nomina virorum principū eorum.
σοι τὰ ὀνόματα τῶν ἀνδρῶν τῶν ἀρχόντων αὐτῶν.
et tale verbū respōderunt nobis dicētes: nos
καὶ τοιοῦτον ῥῆμα ἀπεκρίθησαν ἡμῖν λέγοντες, ἡμεῖς
sumus serui dei celi et terre: et
ἐσμὲν δοῦλοι τοῦ θεοῦ τοῦ οὐρανοῦ καὶ τῆς γῆς, καὶ
edificamus domū q̄ fuit edificata ante hoc
οἰκοδομοῦμεν τὸν οἶκον ὃς ἦν ᾠκοδομημένος πρὸ τούτου
ānos multos: et rex israel magnus edifica
ἔτη πολλά, καὶ βασιλεὺς τοῦ ἰσραὴλ μέγας ᾠκοδό
uerat eā: et perfecit eā ipsis. ex quo
μησεν αὐτόν, καὶ κατηρτίσατο αὐτὸν αὐτοῖς. ἀφ' ὅτου
aūt ad iracūdiā cōcitauerūt patres nostri deū ce
δὲ παρώργισαν οἱ πατέρες ἡμῶν τὸν θεὸν τοῦ οὐ
li: tradidit eos in manus nabuchodonosor
ρανοῦ, ἔδωκεν αὐτοὺς εἰς χεῖρας ναβουχοδονόσορ
regis babylonis chaldei: et domū
βασιλέως βαβυλῶνος τοῦ χαλδαίου, καὶ τὸν οἶκον
hāc destruxit: et ppl̄m trāstulit in ba
τοῦτον κατέλυσε, καὶ τὸν λαὸν ἀπῴκισεν εἰς βα
bylonē. sed in āno primo cyri re
βυλῶνα. ἀλλ' ἐν τῷ ἔτει τῷ πρώτῳ κύρου τοῦ βα
gis babyloniorum cyrus rex posuit sen
σιλέως τῶν βαβυλωνίων κῦρος ὁ βασιλεὺς ἔθετο γνώ
tētiā vt domus dei hec edificaret. et
μην τὸν οἶκον τοῦ θεοῦ τοῦτον οἰκοδομηθῆναι. καὶ τὰ
vasa domus dei aurea et argētea q̄ na
σκεύη τοῦ οἴκου τοῦ θεοῦ τὰ χρυσᾶ καὶ ἀργυρᾶ ἃ να
buchodonosor extulerat de domo que in hieru
βουχοδονόσορ ἐξήνεγκεν ἀπὸ τοῦ οἴκου τοῦ ἐν ἱερου
salē: et asportauerat ea in tēplū regis
σαλήμ, καὶ ἀπήνεγκεν αὐτὰ εἰς τὸν ναὸν τοῦ βασιλέ
qđ in babylone: abstulit ea cyrus rex
ως τὸν ἐν βαβυλῶνι, ἐξήνεγκεν αὐτὰ κῦρος ὁ βα
a tēplo qđ in babylone: et dedit ea
D σιλεὺς ἀπὸ ναοῦ τοῦ ἐν βαβυλῶνι, καὶ ἔδωκεν αὐ
sasabasar thesauri custodi q̄ sup
τὰ τῷ σασαβασὰρ τῷ θησαυροφύλακι τῷ ἐπὶ τοῦ
thesaurū. et dixit ei: hec vasa tolle
θησαυροῦ. καὶ εἶπεν αὐτῷ, ταῦτα τὰ σκεύη λάβε

darium referretur: & tunc satisfacerēt aduersus accusationē illam. Exemplar epistole quā misit thantanai dux regionis trans flumē & starbuzānai & consiliatores eius apharsathei q erāt trās flumen: ad darium regem. Sermo quem miserant ei sic scriptus erat. dario regi pax omnis. Notum sit regi isse nos ad iudeam prouinciam ad domum dei magni que edificatur lapide īpolito: & ligna ponūtur in pietibꝰ: opusq; illud diligenter extruitur & crescit in manibus eorum. Interrogauimus ergo senes illos: & ita diximus eis. Quis dedit vobis potestatē vt domū hāc edificaretis: & muros hos instauraretis? Sed & nomina eorum quesiuimus ab eis vt nūciaremus tibi: scripsimusq; noia eorū virorū q sunt pricipes in eis. Huiuscemodi āt ſmonē rñderūt nobis: dicētes. Nos sumus serui dei celi & terre. & edificamus templum quod erat extructū ante hos annos multo: quodq; rex israel magnus edificauerat & extruxerat. Postq; autē ad iracundiā puocauerūt patres nostri deum celi: tradidit eos in manus nabuchodonosor regis babylonis chaldei: domū quoq; hāc destruxit & ppl̄m eius trāstulit in babylonē. Anno autē primo cyri regis: cyrus rex babylonis ppossuit edictum vt domus dei edificaretur. Nam & vasa templi dei aurea & argentea que nabuchodonosor tulerat de tēplo quod erat in hierl̄m: & asportauerat ea in templū babylonis: protulit cyrus rex de tēplo babylonis & data sunt sasabasar vocabulo: quē & pricipem cōstituit: dixitq; ei. Hec vasa tolle

יְהָךְ וֶאֱדַיִן יְתִיבוּן נִשְׁתְּוָנָא עַל	תוב
דְּנָא׃ פַּרְשֶׁגֶן אִגַּרְתָּא דִּי שְׁלַח	
תַּתְּנַי פַּחַת עֲבַר נַהֲרָה וּשְׁתַר בּוֹזְנַי	
וּכְנָוָתֵהּ אֲפַרְסְכָיֵא דִּי בַּעֲבַר	
נַהֲרָה עַל דָּרְיָוֶשׁ מַלְכָּא׃ פִּתְגָמָא	
שְׁלַחוּ עֲלוֹהִי וְכִדְנָה כְּתִיב בְּגַוֵּהּ	כָּתַב
לְדָרְיָוֶשׁ מַלְכָּא שְׁלָמָא כֹלָּא׃	
יְדִיעַ לֶהֱוֵא לְמַלְכָּא דִּי אֲזַלְנָא	יָדַע
לִיהוּד מְדִינְתָּא לְבֵית אֱלָהָא רַבָּא	מְדִן רָבַב
וְהוּא מִתְבְּנֵא אֶבֶן גְּלָל וְאָע מִתְּשָׂם	בָּנָה שׂוּם
בְּכֻתְלַיָּא וַעֲבִידְתָּא דָךְ אָסְפַּרְנָא	
מִתְעַבְדָא וּמַצְלַח בְּיֲדְהֹם׃ אֱדַיִן	עֲבַד צָלַח
שְׁאֵלְנָא לְשָׂבַיָּא אִלֵּךְ כְּנֵמָא אֲמַרְנָא	שׁוּב אֵלֶּה
לְהֹם מַן שָׂם לְכֹם טְעֵם בַּיְתָא דְנָא	שׂוּם
לְמִבְנְיָה וְאֻשַּׁרְנָא דְנָא לְשַׁכְלָלָה׃	בָּנָה שׁוּר
וְאַף שְׁמָהָתְהֹם שְׁאֵלְנָא לְהֹם	
לְהוֹדָעוּתָךְ דִּי נִכְתֻּב שׁוּם גֻּבְרַיָּא דִּי	יָדַע
בְרָאשֵׁיהֹם׃ וּכְנֵמָא פִתְגָמָא הֲתִיבוּנָא	תוּב
לְמֵמַר אֲנַחְנָה הִמּוֹ עַבְדוֹהִי דִּי	אָמַר
אֱלָהּ שְׁמַיָּא וְאַרְעָא וּבָנַיִן בַּיְתָה	בָּנָה
דִּי הֲוָא בְנֵה מִן קַדְמַת דְּנָא	הָוָה
שְׁנִין שַׂגִּיאָן וּמֶלֶךְ לְיִשְׂרָאֵל	שָׁנָה שָׂגָא
רַב בְּנָהִי וְשַׁכְלְלֵהּ׃ לָהֵן מִן דִּי	
הַרְגִּזוּ אֲבָהֳתַנָא לֶאֱלָהּ שְׁמַיָּא	רָגַז
יְהַב הִמּוֹ בְּיַד נְבוּכַדְנֶצַּר מֶלֶךְ	
בָּבֶל כַּסְדָּאָה וּבַיְתָה דְנָה סַתְרֵהּ	
וְעַמָּה הַגְלִי לְבָבֶל׃ בְּרַם בִּשְׁנַת	גָּלָה שָׁנָה
חֲדָה לְכוֹרֶשׁ מַלְכָּא דִּי בָבֶל כּוֹרֶשׁ	
מַלְכָּא שָׂם טְעֵם בֵּית אֱלָהָא דְנָה	
לִבְּנֵא׃ וְאַף מָאנַיָּא דִי בֵית אֱלָהָא	בָּנָה
דִּי דַהֲבָא וְכַסְפָּא דִּי נְבוּכַדְנֶצַּר	
הַנְפֵּק מִן הֵיכְלָא דִּי בִירוּשְׁלֶם וְהֵיבֵל	נָפַק הֵיכָל
הִמּוֹ לְהֵיכְלָא דִּי בָבֶל הַנְפֵּק הִמּוֹ	יָבַל
כּוֹרֶשׁ מַלְכָּא מִן הֵיכְלָא דִּי בָבֶל	
וִיהִיבוּ לְשֵׁשְׁבַּצַּר שְׁמֵהּ דִּי פֶחָה	יְהַב פֶּחָה
שָׂמֵהּ׃ וַאֲמַר לֵהּ אֵלֶּה מָאנַיָּא שֵׂא	שׂוּם מָאן
	נָשָׂא

אֱזֶל אֲחֵת הִמּוֹ בְּהֵיכְלָא דִּי בִירוּשְׁלֶם הֵיכַל
וּבֵית אֱלָהָא יִתְבְּנֵא עַל אַתְרֵהּ׃ בְּנָה
אֱדַיִן שֵׁשְׁבַּצַּר דֵּךְ אֲתָא יְהַב אֻשַּׁיָּא אֻשַּׁשׁ
דִּי בֵית אֱלָהָא דִּי בִירוּשְׁלֶם וּמִן
אֱדַיִן וְעַד כְּעַן מִתְבְּנֵא וְלָא שְׁלִם׃
וּכְעַן הֵן עַל מַלְכָּא טָב יִתְבַּקַּר טוב בְּקַר
בְּבֵית גִּנְזַיָּא דִּי מַלְכָּא תַמָּה דִּי בְּבָבֶל
הֵן אִיתַי דִּי מִן כּוֹרֶשׁ מַלְכָּא שִׂים שׂום
טְעֵם לְמִבְנֵא בֵּית אֱלָהָא דֵךְ דִּי
בִירוּשְׁלֶם וּרְעוּת מַלְכָּא עַל דְּנָה רְעָה
יִשְׁלַח עֲלֶינָא׃ שְׁלַח

Cap. vj. בֵּאדַיִן דָּרְיָוֶשׁ מַלְכָּא
שָׂם טְעֵם וּבַקַּרוּ בְּבֵית סִפְרַיָּא
דִּי גִנְזַיָּא מְהַחֲתִין תַּמָּה בְּבָבֶל׃ אֲחַת
וְהִשְׁתְּכַח בְּאַחְמְתָא בְּבִירְתָא דִּי שְׁכַח
בְּמָדַי מְדִינְתָּא מְגִלָּה חֲדָה וְכֵן כְּתִיב כְּתַב
בְּגַוַּהּ דִּכְרוֹנָה׃ בִּשְׁנַת חֲדָה לְכוֹרֶשׁ גְּלַל כְּתַב
מַלְכָּא כּוֹרֶשׁ מַלְכָּא שָׂם טְעֵם שְׁנָה שׂום
בֵּית אֱלָהָא בִירוּשְׁלֶם בַּיְתָא
יִתְבְּנֵא אֲתַר דִּי דָבְחִין דִּבְחִין
וְאֻשּׁוֹהִי מְסוֹבְלִין רוּמֵהּ אַמִּין אֻשַּׁשׁ סְבַל
שִׁתִּין פְּתָיֵהּ אַמִּין שִׁתִּין׃ נִדְבָּכִין אַמָּה שֵׁת
דִּי אֶבֶן גְּלָל תְּלָתָא וְנִדְבָּךְ דִּי אָע פְּתָה
חֲדַת וְנִפְקְתָא מִן בֵּית מַלְכָּא
תִּתְיְהִב׃ וְאַף מָאנֵי בֵית אֱלָהָא יְהַב
דִּי דַהֲבָה וְכַסְפָּא דִּי נְבוּכַדְנֶאצַּר
הַנְפֵּק מִן הֵיכְלָא דִּי בִירוּשְׁלֶם נְפַק הֵיכַל
וְהֵיבֵל לְבָבֶל יַהֲתִיבוּן וִיהָךְ יְבַל תּוב
לְהֵיכְלָא דִּי בִירוּשְׁלֶם לְאַתְרֵהּ
וְתַחֵת בְּבֵית אֱלָהָא׃ כְּעַן תַּתְּנַי פַּחַת נְחַת פְּחָה
עֲבַר נַהֲרָה שְׁתַר בּוֹזְנַי וּכְנָוָתְהוֹן
אֲפַרְסְכָיֵא דִּי בַּעֲבַר נַהֲרָה רַחִיקִין רְחַק
הֲווֹ מִן תַּמָּה׃ שְׁבֻקוּ לַעֲבִידַת בֵּית הֲוָה עֲבַד
אֱלָהָא דֵךְ פַּחַת יְהוּדָיֵא וּלְשָׂבֵי יְהוּדָה שׂוב
יְהוּדָיֵא בֵּית אֱלָהָא דֵךְ יִבְנוֹן עַל בְּנָה
אַתְרֵהּ׃ וּמִנִּי שִׂים טְעֵם לְמָה דִּי שׂום

et vade: & pone ea in templo quod est in hierusalē & domus dei edificetur in loco suo. Tunc itaq; sasabasar ille venit: & posuit fundamēta templi dei in hierusalem: & ex eo tpe vsq; nūc edificatur & necdū cōpletū est. Nunc ergo si videtur regi bonum recenseat in bibliotheca regis que est in babylone: vtrum nam a cyro rege iussum fuerit vt edificaretur domus dei in hierusalē: & voluntatem regis super hoc remittat ad nos.

6.

TUnc darius rex precepit & recensuerūt in bibliotheca librorū qui erant repositi in babylone: & inuentum est in egbathanis quod est castrum in medena puincia: volumē vnū talisq; scriptus erat in eo cōmentarius. Anno primo cyri regis: cyrus rex decreuit vt domus dei edificaretur q̄ ē i hierl'm: in loco vbi imolant hostias: & vt ponāt fūdamēta supportātia altitudinē cubitorū sexaginta: & latitudinē cubitorū sexaginta: ordines de lapidibus ipolitis tres: & sic ordies de lignis nouis. Sumptus aūt de domo regis dabuntur. Sed & vasa templi dei aurea & argentea que nabuchodonosor tulerat de templo hierusalem: & attulerat ea in babylonem: reddātur & referātur in templum hierusalem: in locum suum que & posita sint in templo dei. Nūc ergo thantinai dux regionis q̄ est trans flumē & starbuzānai & cōsiliarii vr̄i apharsathei q estis trās flumē: pcul recedite ab illis: dimittite fieri templum dei illud a duce iudeorū & a senioribus eorū: & domus dei illa edificetur in loco suo. Sed & a me pceptū est qd oportcat

τ vade: pone ea in domo q̄ in hierusa-
καὶ πορεύου, θὲς αὐτὰ ἐν τῷ οἴκῳ τῷ ἐν ἱερουσα-
lē τ domus dei edificet in suo
λὴμ καὶ ὁ οἶκος τοῦ θεοῦ οἰκοδομηθήτω εἰς τὸν αὐτοῦ
loco. tūc sasabasar ille venit τ dedit
τόπον. τότε σασαβασὰρ ἐκεῖνος ἦλθε καὶ ἔδωκε τοὺς
fundamēta domus dei q̄ in hierusalē τ ex
θεμελίους τοῦ οἴκου τοῦ θεοῦ τ̄ ἐν ἱερουσαλὴμ καὶ ἀπὸ
tunc vsq; nūnc edificatur τ nōdū pfecta est.
τότε ἕως τοῦ νῦν οἰκοδομεῖται καὶ οὐκ ἐτελέσθη.
τ nūc si sup regē bonū: cōsideret in
καὶ νῦν εἰ ἐπὶ τὸν βασιλέα ἀγαθόν, ἐπισκεπτέτω ἐν
domo diuitiaꝝ regis ibi in babylo-
τῷ οἴκῳ τῆς γάζης τοῦ βασιλέως ἐκεῖ ἐν βαβυλῶ-
ne: vt cognoscas q a rege cyro posita fuit
νι, ὅπως γνῷς ὅτι ἀπὸ τοῦ βασιλέως κύρου ἐτέθη
sentētia vt edificaret domū dei illā q̄ in hie
γνώμη οἰκοδομῆσαι τὸν οἶκον τοῦ θεοῦ ἐκεῖνον τὸν ἐν ἱε
rusalē. τ cognoscēs rex circa hoc mit
ρουσαλήμ. καὶ γνοὺς ὁ βασιλεὺς περὶ τούτου πεμ-
tat ad nos.
ψάτω πρὸς ἡμᾶς.

Ca.6. A

TUnc darius rex posuit sentētiā τ cōsi-
Τότε δαρεῖος ὁ βασιλεὺς ἔθηκε γνώμην καὶ ἐπεσ-
derauit in bibliothecis vbi diuicie iacebāt
κέψατο ἐν ταῖς βιβλιοθήκαις οὗ αἱ γάζαι ἔκειντο
ibi in babylone: τ inuētū ē in amatha ciuitate
ἐκεῖ ἐν βαβυλῶνι, καὶ εὑρέθη ἐν ἀμαθὰ πόλει ἐν τῇ
palacio medoꝝ ciuitatis capitulū vnū: τ hoc
βάρει τῆς μήδων πόλεως κεφαλὶς μία, καὶ τοῦτο
erat scriptū in eo cōmentariū. in āno pri-
ἦν γεγραμμένον ἐν αὐτῇ τὸ ὑπόμνημα. ἐν ἔτει πρώ-
mo cyri regis: cyrus rex posuit sentē
τῳ κύρου βασιλέως, κῦρος ὁ βασιλεὺς ἔθηκε γνώ-
tiā circa domū dei que in hierusalē: domus
μην περὶ οἴκου τοῦ θεοῦ τοῦ ἐν ἱερουσαλήμ, ὁ οἶκος
edificetur: τ locus vbi sacrificāt sacri-
οἰκοδομηθήτω, καὶ τόπος οὗ θυσιάζουσι τὰ θυσιά-
ficia τ fundamēta ponant crassa altitudo cu-
σματα καὶ τὰ θεμέλια τιθήτω παχέα ὕψος πή-
bitoꝝ sexaginta: latitudo eius cubitoꝝ sexagita:
χεις ἑξήκοντα, πλάτος αὐτοῦ πηχέων ἑξήκοντα,
τ domus lapidee fortes tres: τ domū lignoꝝ
καὶ δόμοι λίθινοι κραταιοὶ τρεῖς, καὶ δόμον ξύλων
nouoꝝ vnā. τ τ sumptus de domo regis da
καινῶν ἕνα. καὶ ἡ δαπάνη ἐξ οἴκου τοῦ βασιλέως δο-
bitur. τ vasa domus dei aurea τ
θήσεται. καὶ τὰ σκεύη οἴκου τοῦ θεοῦ τὰ χρυσᾶ καὶ
argentea: q̄ nabuchodonosor abstulit de do-
τὰ ἀργυρᾶ, ἃ ναβουχοδονόσορ ἐξήνεγκεν ἀπὸ τοῦ οἴ-
mo que in hierusalē: τ portauit in babylonē:
κου τοῦ ἐν ἱερουσαλήμ, καὶ ἐκόμισεν εἰς βαβυλῶνα,
τ dentur τ referātur in tēplū qd in hieru
καὶ δοθήτω καὶ ἀπελθέτω εἰς τὸν ναὸν τὸν ἐν ἱερου
salē in locū suū τ ponant in domo dei.
σαλὴμ ἐπὶ τόπου αὐτῶν καὶ τεθήτω ἐν οἴκῳ τ̄ θεοῦ.
nūc igit thathance dux eiꝰ qd trās fluuiū
νῦν οὖν θαθαναὶ ἔπαρχε τοῦ πέραν τοῦ ποταμοῦ
sathrabuzanes τ cōserui eius apharsachei q̄ in
σαθραβουζάνης καὶ οἱ σύνδουλοι αὐτοῦ ἀφαρσαχαῖοι οἱ ἐν
eo qd trās fluuiū lōge existētes illinc: τ
τῷ πέραν τοῦ ποταμοῦ μακρὰν ὄντες ἐκεῖθεν, καὶ
nūc dimittite opus domꝰ dei duces
νῦν ἄφετε τὸ ἔργον οἴκου τοῦ θεοῦ οἱ ἀφηγούμενοι
iudeoꝝ τ seniores iudeoꝝ: do
τῶν ἰουδαίων καὶ οἱ πρεσβύτεροι τῶν ἰουδαίων, οἶ-
mū dei illā edificent in lo
κον τοῦ θεοῦ ἐκεῖνον οἰκοδομησάτωσαν ἐπὶ τοῦ τό-
co suo. τ per me positū ē edictum B
που αὐτοῦ. καὶ δι' ἐμοῦ ἐτέθη δόγμα τοῦ

et faciat per seniores iudeorum illorum et
ποιῆσαι διὰ τῶν πρεσβυτέρων τῶν ἰουδαίων ἐκείνων τῆς
edificet domus dei illa. et a substã
ἐποικοδομηθῆναι οἶκον τοῦ θεοῦ ἐκεῖνον. καὶ ἀπὸ τῶν ὑπαρχόν
tijs regis tributorum trãs flumẽ: stu
των τοῦ βασιλέως τῶν φόρων πέραν τοῦ ποταμοῦ, ἐπι
diose sumptus sit datus viris illis
μελῶς δαπάνη ἔστω διδομένη τοῖς ἀνδράσιν ἐκείνοις τοῦ
ne impediant: et quodcumque necesse fuerit. et filios boũ et
μὴ καταργηθῆναι, καὶ ὃ ἂν ὑστέρημα. καὶ υἱοὺς βοῶν καὶ
arietũ et agnos in holocaustomata deo celi:
κριῶν καὶ ἀμνοὺς εἰς ὁλοκαυτώσεις τῷ θεῷ τοῦ οὐρανοῦ,
frumẽtũ: sal: vinũ: oleũ: sm verbũ sacerdotũ
πυροὺς, ἅλας, οἶνον, ἔλαιον, κατὰ τὸ ῥῆμα τῶν ἱερέων
qui in hierusalẽ: sit datũ eis p singulos di
τῶν ἐν ἱερουσαλήμ, ἔστω διδόμενον αὐτοῖς ἡμέραν ἐν ἡμέ
es imutabiliter quodcumque petierint: vt sint bonũ
ρᾳ ἀπαραλλάκτως ὃ ἂν αἰτήσωσιν, ἵνα ὦσιν εὐω
odorẽ offerentes deo celi: et orent
δίας προσφέροντες τῷ θεῷ τοῦ οὐρανοῦ, καὶ προσεύχων
A pro vita regis et filiorum eius. et
ται εἰς ζωὴν τοῦ βασιλέως καὶ τῶν υἱῶν αὐτοῦ. καὶ
a me positũ ẽ decretũ: q oĩs homo q mutaue
ἀπ' ἐμοῦ ἐτέθη γνώμη, ὅτι πᾶς ἄνθρωπος ὃς ἂν ἀλλά
rit verbũ hoc: tollet lignũ de do
ξει τὸ ῥῆμα τοῦτο, καθαιρεθήσεται ξύλον ἐκ τῆς οἰκί
mo eius: et erectus cõfiget in eo: et
C ας αὐτοῦ, καὶ ὠρθωμένος παγήσεται ἐπ' αὐτοῦ, καὶ
dom⁹ eius erit in direptionẽ. et deus cui⁹ habi
ὁ οἶκος αὐτοῦ ἔσται εἰς διαρπαγήν. καὶ ὁ θεὸς οὗ κατα
tat nomẽ ibi: dissipet oẽs regẽ
σκηνοῖ τὸ ὄνομα ἐκεῖ, καταστρέψαι πάντα βασιλέα
et ppl'm q extenderit manũ suã: vt mutet et
καὶ λαὸν ὃς ἐκτείνει τὴν χεῖρα αὐτοῦ, ἀλλάξαι καὶ
dissipet domũ dei illã que in hierusa
ἀφανίσαι τὸν οἶκον τοῦ θεοῦ ἐκεῖνον τὸν ἐν ἱερουσα
lẽ. ego darius posui decretũ: acurate fiat.
λήμ. ἐγὼ δαρεῖος ἔθηκα γνώμην, ἐπιμελῶς γινέσθω.
Tũc thathannai dux trans flumẽ et
τότε θανθαναὶ ὁ ἔπαρχος πέραν τοῦ ποταμοῦ καὶ
sathrabuzanes et cõserui eius: sm quõ
σαθραβουζάνης καὶ οἱ σύνδουλοι αὐτοῦ, καθότι
misit darius rex: sic diligenter fece
ἀπέστειλε δαρεῖος ὁ βασιλεύς, οὕτως ἐπιμελῶς ἐποίη
rũt. et seniores iudeorum edificabãt et
σαν. καὶ οἱ πρεσβύτεροι τῶν ἰουδαίων ᾠκοδόμουν καὶ
psperabant in prophetia aggei prophete et
κατηύθυνον ἐν προφητείᾳ ἀγγαίου τοῦ προφήτου καὶ
zacharie filij addo. et edificauerũt et cõstru
ζαχαρίου υἱοῦ ἀδδώ. καὶ ἀνῳκοδόμησαν καὶ κατηρ
xerũt ex sentẽtia dei israel: et ex decre
τίσαντο ἀπὸ γνώμης θεοῦ ἰσραήλ, καὶ ἀπὸ γνώ
to cyri et darij et arthasastha regũ per
μης κύρου καὶ δαρείου καὶ ἀρθασασθὰ βασιλέων περ
sarum. et cõpleuerũt domũ istã vsque ad diẽ
σῶν. καὶ ἐτέλεσαν τὸν οἶκον τοῦτον ἕως ἡμέρας
tertiã mẽsis adar: q est annus sextus regni
τρίτης μηνὸς ἀδάρ, ὅ ἐστιν ἔτος ἕκτον τῆς βασιλείας
darij regis. et fecerũt filij israel
δαρείου τοῦ βασιλέως. καὶ ἐποίησαν οἱ υἱοὶ ἰσραήλ
sacerdotes et leuite: et reliqui filiorum trãs
οἱ ἱερεῖς καὶ οἱ λευῖται, καὶ οἱ κατάλοιποι υἱῶν ἀποι
migrationis dedicationẽ domus dei cũ gaudio.
κίας ἐγκαίνια τοῦ οἴκου τοῦ θεοῦ μετ' εὐφροσύνης.
et obtulerũt in dedicationẽ dom⁹ dei
καὶ προσήνεγκαν εἰς τὰ ἐγκαίνια τοῦ οἴκου τοῦ θε
huius vitulos centũ: arietes ducẽtos: a
οῦ τούτου μόσχους ἑκατόν, κριοὺς διακοσίους, ἀμ
gnos quadringẽtos: hircos caprarum pro pecca
νοὺς τετρακοσίους, χιμάρους αἰγῶν περὶ ἁμαρ
to pro omni israel
τίας ὑπὲρ παντὸς ἰσραήλ oooooooooooooooooooo

B

fieri a presbyteris iude
orum illis: oooooooooooo
vt edificetur domus dei
scilicet vt de arca oooooo
regis .i. de tributis q dã
tur de regione trans flu
men: studiose sumptus
dentur viris oooooooooo
illis ne ipediatur opus.
Quod si necesse fuerit
& vitulos & agnos &
hedos in holocaustum
deo celi: frumentũ sal
vinum oooooooooooooo
& oleũ sm ritum sacer
dotũ q sunt in hierusalẽ:
detur eis per singulos
dies ne sit in aliquo oooo
querimonia: & offerant
oblationes oooooooooooo
deo celi: orentqz pro
vita regis oooooooooooooo
& filiorũ ei⁹. A me ergo
positũ ẽ decretũ vt oĩs
homo qui hanc muta
uerit iussionem: oooooo
tollatur lignũ de domo
ipi⁹: & erigatur & cõfiga
tur in eo: domus aũt ei⁹
publicetur. oooooooooo
Deus autem qui habita
re fecit nomen suum ooo
ibi: dissipet oĩa regna &
populũ qui extenderit
manũ suam vt repugnet
& dissipet domum dei:
illam que est in hieru
salem. Ego darius oooo
statui decretum: quod
studiose implere volo.
Igitur thantanai dux re
gionis trãs flumẽ & star
buzanai & cõsiliarii eius
secundũ quod pceperat
darius rex sic diligen
ter executi sunt. oooooo
Seniores aũt iudeorum edi
ficabãt & pspabãtur iux
ta pphetiã aggei pphete
& zacharie filii addo: &
edificauerũt & cõstruxe
runt iubente deo israel:
& iubente cyro & dario
& artaxerxe oooooooooo
regibus persarũ. Et cõ
pleuerũt domũ dei istã
vsqz ad diem tertiũ mẽ
sis adar qui est oooooooo
annus sextus regni da
rii regis. oooooooooooooo
Fecerunt autem filii is
rael sacerdotes & leuite
& reliq filiorũ trãsmigra
tiõis dedicationẽ dom⁹
dei in gaudio & obtule
rũt in dedicatione dom⁹
dei vitulos centum: ari
etes oooooooooooooooooooo
ducentos: agnos qua
dringentos: hircos oooo
caprarum pro peccato
totius israel oooooooooo

תעבדון עם שבי יהודיא אלך — עבד אלה
למבנא בית אלהא דך ומנכסי
מלכא די מדת עבר נהרה אספרנא — מדד
נפקתא תהוא מתיהבא לגבריא — הוה יהב
אלך די לא לבטלא: ומה חשחן
ובני תורין ודכרין ואמרין לעלון — עלה
לאלה שמיא חנטין מלח חמר
ומשח כמאמר כהניא די בירושלם — אמר
להוא מתיהב להם יום ביום די לא
שלו: די להון מהקרבין ניחוחין — קרב נוח
לאלה שמיא ומצלין לחיי מלכא — צלא חיה
ובנוהי: ומני שים טעם די כל
אנש די יהשנא פתגמא דנה — שנה
יתנסח אע מן ביתה וזקיף יתמחא — נסח זקף
עלוהי ובייתה נולו יתעבד — עבד
על דנה: ואלהא די שכן שמה — שכן
תמה ימגר כל מלך ועם די ישלח — מגר שלח
ידה להשניה לחבלה בית אלהא — שנה
דך די בירושלם אנא דריוש
שמת טעם אספרנא יתעבד: — שום
אדין תתני פחת עבר נהרא שתר — פחה
בוזני וכנותהון לקבל די שלח
דריוש מלכא כנמא אספרנא עבדו:
ושבי יהודיא בנין ומצלחין בנבואת — שוב ידה
חגי נביאה וזכריה בר עדוא ובנו — בנה צלח
ושכללו מן טעם אלה ישראל — נבא בנה
ומטעם כורש ודריוש וארתחששתא — שכלל
מלך פרס: ושיציא ביתה דנה — שצא
עד יום תלתה לירח אדר די היא
שנת שת למלכות דריוש מלכא: — שנה
ועבדו בני ישראל כהניא ולויא
ושאר בני גלותא חנכת בית אלהא — גלה
דנה בחדוה: והקרבו לחנכת בית — קרב
אלהא דנה תורין מאה דכרין
מאתין אמרין ארבע מאה וצפירי — מאה רבע
עזין לחטאה על כל ישראל — צפר עז
חטא

תרי עשר למנין שבטי ישראל׃
והקימו כהניא בפלגתהון ולויא קום
במחלקתהון על עבידת אלהא די חלק עבד
בירושלם ככתב ספר משה׃ ויעשו עשה
בני הגולה את הפסח בארבעה גלה
עשר לחדש הראשון׃ כי הטהרו טהר
הכהנים והלוים כאחד כלם
טהורים וישחטו הפסח לכל בני שחט
הגולה ולאחיהם הכהנים ולהם׃
ויאכלו בני ישראל השבים אכל שוב
מהגולה וכל הנבדל מטמאת גויי בדל
הארץ אלהם לדרש ליהוה אלהי
ישראל׃ ויעשו חג מצות שבעת חגג
ימים בשמחה כי שמחם יהוה והסב יום סבב
לב מלך אשור עליהם לחזק
ידיהם במלאכת בית האלהים לאך
אלהי ישראל׃

Cap. vij. ואחר הדברים האלה במלכות
ארתחשסתא מלך פרס עזרא בן
שריה בן עזריה בן חלקיה׃ בן שלום
בן צדוק בן אחיטוב׃ בן אמריה בן
עזריה בן מריות׃ בן זרחיה בן עזי
בן בקי׃ בן אבישוע בן פינחס בן
אלעזר בן אהרן הכהן הראש׃ הוא
עזרא עלה מבבל והוא ספר מהיר מהר
בתורת משה אשר נתן יהוה אלהי ירה
ישראל ויתן לו המלך כיד יהוה נתן
אלהיו עליו כל בקשתו׃ ויעלו עלה
מבני ישראל ומן הכהנים והלוים
והמשררים והשערים והנתינים אל שור נתן
ירושלם בשנת שבע לארתחשסתא שנה
המלך׃ ויבא ירושלם בחדש החמישי בוא חמש
היא שנת השביעית למלך׃ כי באחד שבע
לחדש הראשון הוא יסד המעלה עלה
מבבל ובאחד לחדש החמישי בא בוא
אל ירושלם כיד אלהיו הטובה עליו׃

duodecim iuxta nume-
rum tribuum israel.
Et statuerũt sacerdotes
in ordinib9 suis & leuitas
in vicibus suis sup ope-
ra dei
in hierusalẽ: sicut scriptũ
est in libro moysi. Fecerũt
aũt filii transmigrationis
pasca quartadecima die
mensis primi. Purifica-
ti enim fuerant
sacerdotes & leuite qua
si vnus: omnes
mundi ad imolandũ pa
sca vniuersis filiis
trãsmigratiõis & fribus
suis sacerdotibus: & sibi.
Et comederũt filii israel
qui reuersi fuerant
de trãsmigratione & oẽs
q se separauerãt a coinqna
tione gẽtiũ terre ad eos
vt quererẽt dñm deum
israel. Et fecerunt solẽ-
nitatem azymorũ septẽ
dieb9 in leticia: qm̃ leti
ficauerat eos dñs: & con
uerterat cor regis assur
ad eos: vt adiuuaret
manus eorum in opere
domus domini
dei israel. 7.

Post hec autem ver
ba in regno
artaxerxis regis persa-
rum: esdras filius
saraie filii azarie: filii
helchie. filii sellum:
filii sadoch: filii achitob
filii amarie: filii
azarie: filii maraioth:
filii zarie: filii ozi:
filii bocci: filii abisue:
filii phinees: filii
eleazar filii aaron sacer
dotis ab initio. Ipse
esdras ascendit de baby
lone: & ipe scriba velox
in lege moysi quam do
minus deus dedit
israel. Et dedit ei rex
secũdum manũ domini
dei eius super eum oẽm
petitionẽ ei9: & ascẽderũt
de filiis isrl̃ & de filiis sa-
cerdotũ & de filiis leuita
rũ & de cantorib9 & de ia
nitorib9 & de nathineis:
in hierusalẽ anno septi-
mo artaxerxis
regis: & venerũt in hie
rusalem mense quinto:
ipse est annus septimus
regis. Quia in prĩo die
mensis primi cepit ascẽ
dere
de babylone: & i primo
die mensis quinti venit
in hierusalẽ iuxta manũ
dei sui bonam super se.

duodecim in numer͂ tribuũ israel. ⁊ statuerũt sacer
δώδεκα εἰς ἀριθμὸν φυλῶν ἰσραήλ. καὶ ἔστησαν τοὺς ἱε
dotes in diuisionib9 suis ⁊ leuitas in partio-
ρεῖς ἐν διαιρέσεσιν αὐτῶν καὶ τοὺς λευίτας ἐν μερισ-
nib9 suis: sup seruitutẽ dom9 dei que in hierusa
μοῖς αὐτῶν, ἐπὶ δουλείας οἴκου τοῦ θεοῦ τοῦ ἐν ἱερουσα
lẽ: fm scripturã libri moysi. ⁊ fecerũt
λὴμ, κατὰ τὴν γραφὴν βίβλου μωυσῆ. καὶ ἐποίησαν
filij trãsmigrationis pascha quarta decima
οἱ υἱοὶ τῆς ἀποικίας τὸ πάσχα τῇ τεσσαρεσκαιδεκάτῃ
mẽsis primi. qm̃ purificati fuerãt sacerdotes ⁊
τοῦ μηνὸς τοῦ πρώτου. ὅτι ἐκαθαρίσθησαν οἱ ἱερεῖς καὶ οἱ
leuite q̃si vnus omnes mũdi. ⁊ imolauerũt pa-
λευῖται ὡς εἷς πάντες καθαροί. καὶ ἔσφαξαν τὸ πά-
scha vniuersis filijs trãsmigrationis: ⁊ fratri
σχα τοῖς πᾶσιν υἱοῖς τῆς ἀποικεσίας, καὶ τοῖς ἀδελ-
bus eor͂ sacerdotib9 ⁊ sibi. ⁊ comederũt
φοῖς αὐτῶν τοῖς ἱερεῦσι καὶ ἑαυτοῖς. καὶ ἔφαγον
filij israel pascha q̃ venerũt a trãsmi
οἱ υἱοὶ ἰσραὴλ τὸ πάσχα οἱ ἐξελθόντες ἀπὸ τῆς ἀποι-
gratione: ⁊ ois separat9 a coinq̃natione gẽtiũ
κεσίας, καὶ πᾶς ὁ χωριζόμενος τῆς ἀκαθαρσίας ἐθνῶν
terre ad eos: vt q̃rerent dñm deũ is-
τῆς γῆς πρὸς αὐτούς, τοῦ ἐκζητῆσαι κύριον θεὸν ἰσ-
rael. ⁊ fecerunt solẽnitatẽ azymor͂ septẽ die
ραήλ. καὶ ἐποίησαν τὴν ἑορτὴν τῶν ἀζύμων ἑπτὰ ἡμέ-
bus cũ leticia. qm̃ letificauerat eos dñs: ⁊
ρας μετ᾽ εὐφροσύνης. ὅτι εὔφρανεν αὐτοὺς κύριος, καὶ
cõuerterat cor regis assur ad eos vt forti-
ἐπέστρεψε καρδίαν βασιλέως ἀσσοὺρ ἐπ᾽ αὐτοὺς κραταιῶ-
ficaret manus eor͂ in operib9 dom9 dei israel.
σαι τὰς χεῖρας αὐτῶν ἐν ἔργοις οἴκου τοῦ θεοῦ ἰσραήλ. C.7.

Et post verba hec in regno artha
Καὶ μετὰ τὰ ῥήματα ταῦτα ἐν τῇ βασιλείᾳ ἀρθα-
sastha regis persar͂: ascẽdit esdras fili9 saraie:
σασθὰ βασιλέως περσῶν, ἀνέβη ἔσδρας υἱὸς σαραίου,
filij azarie: filij chelcie: filij sellũ: filij sadoc:
υἱοῦ ἀζαρίου, υἱοῦ χελκίου, υἱοῦ σελλούμ, υἱοῦ σαδδούκ,
filij achitob: filij amarie: filij azarie: filij marioth fi
υἱοῦ ἀχιτώβ, υἱοῦ ἀμαρίου, υἱοῦ ἀζαρίου, υἱοῦ μαριὼθ υἱ-
lij zaraie: filij ozi: filij bocci: filij abisue: filij phi
οῦ ζαραίου, υἱοῦ ὀζί, υἱοῦ βοκκί, υἱοῦ ἀβισουέ, υἱοῦ φι-
nees: filij eleazar: filij aaron sacerdotis pri-
νεές, υἱοῦ ἐλεάζαρ, υἱοῦ ἀαρὼν τοῦ ἱερέως τοῦ πρώ-
mi. ipse esdras ascẽdit de babylone: ⁊ ipse
του. αὐτὸς ἔσδρας ἀνέβη ἐκ βαβυλῶνος, καὶ αὐτὸς
scriba velox in lege moysi: quã dedit do
γραμματεὺς ταχὺς ἐν νόμῳ μωυσῆ, ὃν ἔδωκε κύ-
minus deus israel. ⁊ dedit ei rex:
ριος ὁ θεὸς ἰσραήλ. καὶ ἔδωκεν αὐτῷ ὁ βασιλεύς,
qm̃ manus dñi dei eius sup ipm̃ in oibus q̃b9 q̃si
ὅτι χεὶρ κυρίου θεοῦ αὐτοῦ ἐπ᾽ αὐτὸν ἐν πᾶσιν οἷς ἐζή-
uit ipse. ⁊ ascenderũt de filijs israel ⁊
τει αὐτός. καὶ ἀνέβησαν ἀπὸ τῶν υἱῶν ἰσραὴλ καὶ
de sacerdotibus ⁊ de leuitis: ⁊ cãto-
ἀπὸ τῶν ἱερέων καὶ ἀπὸ τῶν λευιτῶν, καὶ οἱ ᾄδον-
res ⁊ ianitores ⁊ nathinei in hierusalẽ in anno
τες καὶ οἱ πυλωροὶ καὶ οἱ ναθιναῖοι εἰς ἱερουσαλὴμ ἐν ἔτει
septimo arthasastha regi. ⁊ venerũt in hieru-
ἑβδόμῳ τῷ ἀρθασασθὰ τῷ βασιλεῖ. καὶ ἦλθον εἰς ἱερου-
salẽ mẽse quinto: iste ãnus se-
σαλὴμ τῷ μηνὶ τῷ πέμπτῳ, τοῦτο τὸ ἔτος ἑβ-
ptimus regi: quia in vna mẽsis pri-
δομον τῷ βασιλεῖ, ὅτι ἐν μιᾷ τοῦ μηνὸς τοῦ πρώ-
mi ipse fundauit ascẽsum qui a baby
του αὐτὸς ἐθεμελίωσε τὴν ἀνάβασιν τὴν ἀπὸ βαβυ-
lone. in aũt prima mẽsis quinti ve
λῶνος. ἐν δὲ τῇ πρώτῃ τοῦ μηνὸς τοῦ πέμπτου ἦλ-
nit in hierusalẽ: qm̃ manus dei sui fuit bo-
θεν εἰς ἱερουσαλήμ, ὅτι χεὶρ θεοῦ αὐτοῦ ἦν ἀγα-
na sup eum.
θὴ ἐπ᾽ αὐτόν.

A

quia esdras parauit cor suũ vt q̃reret
ὅτι Ἔσδρας ἡτοίμασε τὴν καρδίαν αὐτοῦ ζητῆσαι τὸν
B legẽ dñi ⁊ faceret ⁊ doceret in israel mã
νόμον τοῦ κυρίου καὶ ποιεῖν καὶ διδάσκειν ἐν Ἰσραὴλ προ
data ⁊ iudicia. ⁊ hoc trãsumptũ
στάγματα καὶ κρίματα. καὶ τοῦτο τὸ ἀντίγραφον τοῦ
edicti: quod dedit arthasastha rex es-
διατάγματος, οὗ ἔδωκεν Ἀρθασασθὰ ὁ βασιλεὺς Ἔσ-
dre sacerdoti scribe libri s̃monũ man
δρᾳ τῷ ἱερεῖ τῷ γραμματεῖ βιβλίου λόγων ἐντο
datoꝝ dñi ⁊ p̃ceptoꝝ eius sup israel.
λῶν κυρίου καὶ προσταγμάτων αὐτοῦ ἐπὶ τὸν Ἰσραήλ.
arthasastha rex regũ: esdre sacerdoti scri
Ἀρθασασθὰ βασιλεὺς βασιλέων, Ἔσδρᾳ τῷ ἱερεῖ γραμ
be legis dei celi p̃fectus est ser-
ματεῖ νόμου τοῦ θεοῦ τοῦ οὐρανοῦ τετέλεσται λό-
mo ⁊ responsio. a me posita ẽ sentẽtia: φ o͂s
γος καὶ ἡ ἀπόκρισις. ἀπ' ἐμοῦ ἐτέθη γνώμη, ὅτι πᾶς
sponte volẽs in regno meo de populo israel ⁊
ὁ ἑκουσιαζόμενος ἐν βασιλείᾳ μου ἀπὸ λαοῦ Ἰσραὴλ καὶ
sacerdotib⁹ ⁊ leuitis ire in hierusalẽ: tecũ
ἱερέων καὶ Λευιτῶν πορευθῆναι εἰς Ἱερουσαλήμ, μετὰ
vadat: q̃ñ a facie re-
σοῦ πορευθήτω, καθότι ἀπὸ προσώπου τοῦ βασιλέ
gis ⁊ septẽ cõsiliatoꝝ eius missus es visitare
ως καὶ τῶν ἑπτὰ συμβούλων αὐτοῦ ἀπεστάλης σκέψασθαι
in iudeã ⁊ hierusalẽ ⁊ in lege dei ipso
ἐπὶ τὴν Ἰουδαίαν καὶ Ἱερουσαλὴμ καὶ ἐν νόμῳ θεοῦ αὐ-
rũ in manu tua: vt feras ⁊ in domũ dñi ar-
τῶν ἐν χειρί σου, ἀπενεγκεῖν καὶ εἰς τὸν οἶκον κυρίου ἀρ
gentũ ⁊ aurũ qđ rex ⁊ cõsiliatores spon
γύριον καὶ χρυσίον ὃ ὁ βασιλεὺς καὶ οἱ σύμβουλοι ἑκου
te obtulerũt deo israel in hierusalẽ habitã
σιάσθησαν τῷ θεῷ τοῦ Ἰσραὴλ τῷ ἐν Ἱερουσαλὴμ κατοι
A ti. ⁊ omne argentũ ⁊ aurũ q̃dcũq; inueneris in
κοῦντι. καὶ πᾶν ἀργύριον καὶ χρυσίον ὅτι ἂν εὕρῃς ἐν
omni p̃uincia babylonis cũ volũtario ppl̃i:
πάσῃ χώρᾳ Βαβυλῶνος μετὰ ἑκουσιασμοῦ τοῦ λαοῦ,
⁊ sacerdotũ spõte offerentiũ in domũ dei q̃ in
C καὶ ἱερέων τῶν ἑκουσιαζομένων εἰς οἶκον τοῦ θεοῦ τὸν ἐν
hierusalẽ: ⁊ omnẽ accedentẽ hũc p̃ro
Ἱερουσαλήμ, καὶ πάντα προσπορευόμενον τοῦτον ἑτοί
pte ordina in libro hoc vitulos arietes agnos:
μως ἔνταξον ἐν βιβλίῳ τούτῳ μόσχους κριοὺς ἀμνούς,
⁊ sacrificia ipsoꝝ ⁊ libamina eoꝝ. ⁊ offeres
καὶ θυσίας αὐτῶν καὶ σπονδὰς αὐτῶν. καὶ προσοίσεις
ea sup altare dom⁹ dei vr̃i quod in
αὐτὰ ἐπὶ τοῦ θυσιαστηρίου τοῦ οἴκου τοῦ θεοῦ ὑμῶν τοῦ ἐν
hierusalẽ. ⁊ si aliqđ sup te ⁊ fratres tuos
Ἱερουσαλήμ. καὶ εἴ τι ἐπὶ σὲ καὶ τοὺς ἀδελφούς σου
bene visũ fuerit in reliquo argenti ⁊ auri fa-
ἀγαθυνθῇ ἐν καταλοίπῳ τοῦ ἀργυρίου καὶ χρυσίου ποι
cere: sicut placitũ deo vr̃o facite. ⁊ vasa
ῆσαι, ὡς ἀρεστὸν τῷ θεῷ ὑμῶν ποιήσατε. καὶ τὰ σκεύη
data tibi in ministeriũ dom⁹ dei: trade
τὰ διδόμενά σοι εἰς λειτουργίαν οἴκου θεοῦ, παράδος
in cõspectu dei in hierusalẽ. ⁊ reliquũ necessi
ἐνώπιον θεοῦ ἐν Ἱερουσαλήμ. καὶ τὸ κατάλοιπον χρεί
tatis dom⁹ dei tui: q̃dcũq; apparuerit tibi dare: dabis
ας οἴκου θεοῦ σου, ὃ ἂν φανῇ σοι δοῦναι, δώσεις
de domibus gaze regis ⁊ a me. ego artha
ἀπὸ οἴκων γάζης βασιλέως καὶ ἀπ' ἐμοῦ. ἐγὼ Ἀρθα
D sastha rex statui sententiã oĩbus gazis
σασθὰ βασιλεὺς ἔθηκα γνώμην πάσαις ταῖς γάζαις
qui trans flumẽ: φ omne q̃dcũq; pe
ταῖς ἐν πέραν τοῦ ποταμοῦ, ὅτι πᾶν ὃ ἂν αἰ
tierit a vobis esdras sacerdos ⁊ scriba le-
τήσῃ ὑμᾶς Ἔσδρας ὁ ἱερεὺς καὶ γραμματεὺς τοῦ θε
gis dei celi: p̃mpte fiat vsq; ad
οῦ τοῦ θεοῦ τοῦ οὐρανοῦ, ἑτοίμως γινέσθω ἕως
argenti talenta centum:
ἀργυρίου ταλάντων ἑκατόν, ooooooooooooooooooooo

Esdras aũt parauit cor suũ vt inuestigaret legẽ domini: & faceret & doceret in israel oooooooooo p̃ceptũ & iudiciũ. Hoc est aũt exẽplar ep̃le edicti: quod dedit rex artaxerxes oooooooooooooooo esdre sacerdoti scribe erudito in s̃monib⁹ & in preceptis dñi & ceri monijs eius in israel. Artaxerxes rex regũ: esdre oooooooooooooooo sacerdoti scribe legis dei celi oooooooooooooooo doctissimo: salutem. A me decretum est: vt ooo cuictiq; placuerit in regno meo de populo oo israel & de sacerdotibus eius & de leuitis ire oooo in hierusalem tecum vadat. oooooooooooooooooooo A facie enim regis & septem consiliatorum eius missus es vt visites iudeam & hierusalem oooooo in lege dei tui que est in manu tua: et vt feras ooo argentũ & aurum quod rex & consiliatores eius sponte obtulerunt deo israel cuius in hierusalẽ tabernaculũ est. Et omne argẽtũ & aurũ q̃dcũq; inueneris in vniuersa p̃uincia babylonis & ppl's offerre voluerit & de sacerdotib⁹ q spõte obtulerint domui dei sui q̃ ẽ in hierusalẽ: libere accipe: & studiose eme de hac pecunia vitulos: arietes: agnos & sacrificia & libamina eorum: & offer ea super altare templi dei vestri oooooooooooooooo quod est in hierusalem. Sed & si quid tibi & ooo fratribus tuis placuerit de reliq̃ argento & auro vt faciatis: iuxta voluntatem dei vestri facite. Vasa quoq; que dantur tibi in ministeriũ domus dei tui: trade in conspectu dei in hierusalẽ. Sed & cetera q̃bus opus fuerit in domũ dei tui q̃ntũ cũq; necesse est vt expendas dabis de thesauro & de fisco regis: & a me. Ego artaxerxes rex statui atq; decreui oĩbus custodib⁹ arce publice q̃ sũt trãs flumẽ vt quodcũq; petierit a vobis esdras sacerdos scriba legis dei celi absq; mora oo detis vsq; ad argenti talenta centum: oooooooooo

כון כי עזרא הכין לבבו לדרוש את תורת
עשה יהוה ולעשת וללמד בישראל
שפט חק ומשפט: וזה פרשגן הנשתון
אשר נתן המלך ארתחשסתא
לעזרא הכהן הספר ספר דברי
צוה מצות יהוה וחקיו על ישראל:
ארתחשסתא מלך מלכיא לעזרא
כהנא ספר דתא די אלה שמיא
גמר שום גמיר וכענת: מני שים טעם די
נדב כל מתנדב במלכותי מן עמא
יהך ישראל וכהנוהי ולויא למהך
לירושלם עמך יהך: כל קבל די
מן קדם מלכא ושבעת יעטהי
שלח שליח לבקרה על יהוד ולירושלם
יבל בדת אלהך די בידך: ולהיבלה
כסף ודהב די מלכא ויעטוהי
התנדבו לאלה ישראל די בירושלם
שכן שכח משכנה: וכל כסף ודהב די תהשכח
דין בכל מדינת בבל עם התנדבות עמא
וכהניא מתנדבין לבית אלההם די
בירושלם: כל קבל דנה אספרנא
תקנא בכספא דנה תורין דכרין
קרב אמרין ומנחתהון ונסכיהון ותקרב
דבח המו על מדבחא די בית אלהכם
די בירושלם: ומה די עליך ועל
אחיך ייטב בשאר כספא ודהבה
עבד רעה למעבד כרעות אלהכם תעבדון:
יהב ומאניא די מתיהבין לך לפלחן בית
שלם אלהך השלם קדם אלה ירושלם:
נפל ושאר חשחות בית אלהך די יפל
נתן לך למנתן תנתן מן בית גנזי מלכא:
שום ומני אנה ארתחשסתא מלכא שים
טעם לכל גזבריא די בעבר נהרה
שאל די כל די ישאלנכון עזרא כהנא
ספר דתא די אלה שמיא אספרנא
עבד יתעבד: עד כסף ככרין מאה

BIBLIOTECA NACIONAL

ועד חנטין כרין מאה ועד חמר
בתין מאה ועד בתין משח מאה
ומלח די לא כתב: כל די מן טעם
אלה שמיא יתעבד אדרזדא
לבית אלה שמיא די למה להוא הוה
קצף על מלכות מלכא ובנוהי: ולכם
מהודעין די כל כהניא ולויא זמריא ידע
תרעיא נתיניא ופלחי בית אלהא נתן
דנה מנדה בלו והלך לא שליט שלט
למרמא עליהם: ואנת עזרא רמה
כחכמת אלהך די בידך מני שפטין מנה
ודינין די להון דאנין לכל עמא דון
די בעבר נהרא לכל ידעי דתי
אלהך ודי לא ידע תהודעון: וכל
די לא להוא עבד דתא די אלהך
ודתא די מלכא אספרנא דינא
להוא מתעבד מנה הן למות הן עבד
לשרשו הן לענש נכסין ולאסורין: אסר
ברוך יהוה אלהי אבתינו אשר ברך
נתן כזאת בלב המלך לפאר את
בית יהוה אשר בירושלם: ועלי
הטה חסד לפני המלך ויועציו ולכל נטה פנה
שרי המלך הגברים ואני התחזקתי יעץ שור
כיד יהוה אלהי עלי ואקבצה חזק
מישראל ראשים לעלות עמי: קבץ עלה
Cap.viij. ואלה ראשי אבתיהם
והתיחשם העלים עמי במלכות יחס
ארתחשסתא המלך מבבל: מבני
פינחס גרשם מבני איתמר דניאל
מבני דויד חטוש: מבני שכניה
מבני פרעש זכריה ועמו התיחש
לזכרים מאה וחמשים: מבני פחת
מואב אליהועיני בן זרחיה ועמו
מאתים הזכרים: מבני שכניה בן מאה
יחזיאל ועמו שלש מאות הזכרים:
ומבני עדין עבד בן יונתן ועמו

et vsq; ad frumenti choros centū: & vsq; ad vini bathos centum: & vsq; ad bathos olei centum: sal vero absq; mensura. Omne quod ad ritū dei celi pertinet: tribuatur diligenter in domo dei celi: ne forte irascatur cōtra regnum regis & filiorū eius. Vobis quoq; notū facim⁹ de vniuersis sacerdotib⁹ & leuitis & cantorib⁹ & ianitorib⁹ nathineis & ministris domus dei hui⁹ vt vectigal & tributū & ānonas nō habeatis potestatē impo nēdi sup eos. Tu aūt esdra s̄m sapiētiā dei tui q̄ est in mānu tua cōstitue iudices & presides: vt iudicent omni populo q est trans flumē: his videlicet qui nouerūt legē dei tui: sed & imperitos docete libere. Et omnis qui non fecerit legem dei tui & legem regis diligenter: iudicium erit de eo siue in mortem siue in exiliū: siue in cōdem nationē substātie ei⁹: vel certe in carcerē. Bn̄dict⁹ dn̄s de⁹ patrū nr̄orū q dedit hoc in corde regis: vt glorificaret domum domini que est in hierusalem: & in me īclinauit miam suā corā rege & cōsiliatorib⁹ eius & vniuersis pricipib⁹ regis potētib⁹. Et ego cōfortat⁹ mānu dn̄i dei mei q̄ erat in me: cōgregaui de israel pricipes q ascēderunt mecum. 8.

Hi sunt ergo principes familiarum & genealogia eorū q ascēderūt mecum in regno artaxerxis regis de babylone. De filiis phinees: gerson. De filiis ithamar: daniel. De filiis dauid: atthus de filiis sechenie: & de filiis pharos: zacharias: & cū eo nūecari sūt viri centū quinquaginta. De filiis phetmoab: elioenai filius zaree: & cum eo ducenti viri. De filiis sechenie: filius ezechiel: & cum eo trecenti viri. De filiis addan: nabeth filius ionathan & cū eo

ꝛ vsq; ad tritici coros centum: ꝛ vsq; ad vini batos centum: ꝛ vsq; ad olei batos centū: ꝛ sal cui⁹ nō est scriptura. oē qd est in sn̄ia dei celi fiat in domo dei celi. attendite ne aliqs conetur in domū dei celi: ne forte fiat tracūdia sup regnum regis ꝛ filiorū eius. ꝛ vobis notū fuit in oībus sacerdotib⁹ ꝛ leuitis cātoribus: ianitorib⁹: nathineis: ꝛ ministris dom⁹ dei hoc: tributū ꝛ exactionē ꝛ vectigal nō habere vos ptātem ipōnēdi sup eos. ꝛ tu esdra s̄m sapiam dei q̄ in manu tua: cōstitue scribas ꝛ iudices: vt sint iudices oī populo q̄ trans flumē oībus cognoscētib⁹ legitia dei tui: ꝛ nō cognoscēti notificabitis. ꝛ oīs q̄ nō fuerit faciēs legē dei ꝛ legem regis diligēter iudiciū erit factum de ipso: siue in mortē: siue sit eradicare eū aut castigare aut cōdēnare substātiā aut in carcerē claudere. bn̄dictus dn̄s deus patrū nr̄orū: q̄ dedit in corde regis sic: vt glorificaret domū dn̄i q̄ in hierusalē: ꝛ sup me īclinauit miam in oculis regis ꝛ cōsiliatorum eius: ꝛ oīm principum regis potētiū. ꝛ ego cōfortatus sū in manu dn̄i dei mei bona sup me: ꝛ cōgregaui de isrl̄ principes vt ascēderēt mecum.

καὶ ἕως πυροῦ κόρων ἑκατόν, καὶ ἕως οἴνου βατῶν ἑκατόν, καὶ ἕως ἐλαίου βατῶν ἑκατόν, καὶ ἅλας οὗ οὐκ ἔστι γραφή. πᾶν ὅ ἐστιν ἐν γνώμῃ τοῦ θεοῦ τοῦ οὐρανοῦ γινέσθω ἐν τῷ οἴκῳ τοῦ θεοῦ τοῦ οὐρανοῦ. προσέχετε μήτις ἐπιχειρήσῃ εἰς τὸν οἶκον τοῦ θεοῦ τοῦ οὐρανοῦ, μήποτε γένηται ὀργὴ ἐπὶ τὴν βασιλείαν τοῦ βασιλέως καὶ τῶν υἱῶν αὐτοῦ. καὶ ὑμῖν ἐγνώρισται ἐν πᾶσι τοῖς ἱερεῦσι καὶ τοῖς λευίταις ᾄδουσι, πυλωροῖς, ναθιναίοις, καὶ λειτουργοῖς οἴκου θεοῦ τούτου, τὸν φόρον καὶ πρᾶξιν καὶ ἀπόφορον οὐκ ἔχειν ὑμᾶς ἐξουσίαν ἐπιβαλεῖν ἐπ' αὐτούς. καὶ σὺ ἔσδρα κατὰ τὴν σοφίαν τοῦ θεοῦ τὴν ἐν χειρί σου, κατάστησον γραμματεῖς καὶ κριτάς, ἵνα ὦσι κρίνοντες παντὶ τῷ λαῷ τῷ ἐν πέραν τοῦ ποταμοῦ πᾶσι τοῖς εἰδόσι τὰ νόμιμα τοῦ θεοῦ σου, καὶ τῷ μὴ εἰδότι γνωριεῖτε. καὶ πᾶς ὃς ἂν μὴ ᾖ ποιῶν τὸν νόμον τοῦ θεοῦ καὶ τὸν νόμον τοῦ βασιλέως ἐπιμελῶς, τὸ κρίμα ἔσται γινόμενον ἐξ αὐτοῦ, ἐάντε εἰς θάνατον, ἐάντε ἢ ἐκριζῶσαι αὐτὸν ἢ παιδεῦσαι ἢ ζημιῶσαι τὰ ὑπάρχοντα ἢ εἰς φυλακὴν ἐγκλεῖσαι. εὐλογητὸς κύριος ὁ θεὸς τῶν πατέρων ἡμῶν, ὃς ἔδωκεν ἐν καρδίᾳ τοῦ βασιλέως οὕτως, τοῦ δοξάσαι τὸν οἶκον κυρίου τὸν ἐν ἱερουσαλήμ, καὶ ἐπ' ἐμὲ ἔκλινεν ἔλεος ἐν ὀφθαλμοῖς τοῦ βασιλέως καὶ τῶν συμβούλων αὐτοῦ, καὶ πάντων τῶν ἀρχόντων τοῦ βασιλέως τῶν δυνατῶν. καὶ ἐγὼ ἐκραταιώθην ἐν τῇ χειρὶ κυρίου τοῦ θεοῦ μου τῇ ἀγαθῇ ἐπ' ἐμέ, καὶ συνῆξα ἀπὸ ἰσραὴλ ἄρχοντας τοῦ ἀναβῆναι μετ' ἐμοῦ.

Ca. 8.

Et isti principes familiarū eorū ꝛ genealogia eorū q̄ ascenderūt mecum in regno arthasastha regis de babylone de filiis phinees gersō de filiis ithamar daniel: de filiis dauid attus: de filiis sachanie de filiis phoros zacharias: ꝛ cum eo genealogia nūerati sūt masculi cētū quinquaginta. de filiis phaath moab elianai filius saraie: ꝛ cum eo ducenti masculi. de filiis sechenie filius azyel: ꝛ cū eo trecenti masculi. de filiis adin obed filius ionathan: ꝛ cum eo

Καὶ οὗτοι οἱ ἄρχοντες πατριῶν αὐτῶν καὶ ἡ γενεαλογία τῶν ἀναβάντων μετ' ἐμοῦ ἐν τῇ βασιλείᾳ ἀρθασασθὰ τοῦ βασιλέως ἐκ βαβυλῶνος. ἀπὸ τῶν υἱῶν φινεὲς γηρσώμ. ἀπὸ υἱῶν ἰθάμαρ δανιήλ, ἀπὸ υἱῶν δαυὶδ ἀττούς, ἀπὸ υἱῶν σαχανία ἀπὸ υἱῶν φόρος ζαχαρίας, καὶ μετ' αὐτοῦ ἐγενεαλογήσαντο οἱ ἄρσενες ἑκατὸν πεντήκοντα. ἀπὸ υἱῶν φαὰθ μωὰβ ἐλιανὰ υἱὸς σαραΐα, καὶ μετ' αὐτοῦ διακόσιοι τὰ ἀρσενικά. ἀπὸ υἱῶν σεχενίου υἱὸς ἀζιήλ, καὶ μετ' αὐτοῦ τριακόσιοι τὰ ἀρσενικά. ἀπὸ τῶν υἱῶν ἀδὶν ὠβὴδ υἱὸς ἰωνάθαν, καὶ μετ' αὐτοῦ

quinquaginta masculi. de filijs elā isaias
πεντήκοντα τὰ ἀρσενικά. ἀπὸ τῶν υἱῶν ἐλὰμ ἰσαΐας
fili⁹ athelia: ⁊ cum eo septuaginta masculi.
υἱὸς ἀθελία, καὶ μετ᾽ αὐτοῦ ἑβδομήκοντα τὰ ἀρσενικά.
de filijs saphatia zabdias filius michael: ⁊ cū
ἀπὸ τῶν υἱῶν σαφατία ζαβδίας υἱὸς μιχαήλ, καὶ μετ᾽
D eo octoginta masculi. de filijs ioab
αὐτοῦ ὀγδοήκοντα τὰ ἀρσενικά. ἀπὸ τῶν υἱῶν ἰωάβ
abadias filius iehel: ⁊ cū eo ducenti decē et octo
ἀβαδίας υἱὸς ἰεὴλ, καὶ μετ᾽ αὐτοῦ διακόσιοι δεκαοκτὼ
masculi. de filijs selimuth fili⁹ iosephia:
B τὰ ἀρσενικά. ἀπὸ τῶν υἱῶν σελιμοὺθ υἱὸς ἰωσεφία,
⁊ cū eo centū sexaginta masculi. de
καὶ μετ᾽ αὐτοῦ ἑκατὸν ἑξήκοντα τὰ ἀρσενικά. ἀπὸ τῶν
filijs babi zacharias fili⁹ babi: ⁊ cū eo vigin
υἱῶν βαβὶ ζαχαρίας υἱὸς βαβί, καὶ μετ᾽ αὐτοῦ εἰκο-
ti octo masculi. de filijs asgad ionā fili⁹
σιοκτὼ τὰ ἀρσενικά. ἀπὸ τῶν υἱῶν ἀσγὰδ ἰωνὰν υἱὸς
acatā: ⁊ cū eo centū decē masculi. de
ἀκατάν, καὶ μετ᾽ αὐτοῦ ἑκατὸν δέκα τὰ ἀρσενικά. ἀπὸ
filijs adonicā nouissimi: ⁊ hec nomina
τῶν υἱῶν ἀδωνικὰμ ἔσχατοι, καὶ ταῦτα τὰ ὀνόματα
eoꝝ: eliphalat iehel ⁊ samaia: ⁊ cū eis sexa
αὐτῶν, ἐλιφαλὰτ ἰεὴλ καὶ σαμαΐα, καὶ μετ᾽ αὐτῶν ἑξή-
ginta masculi. de filijs bague vthai ⁊
κοντα τὰ ἀρσενικά. ἀπὸ τῶν υἱῶν βαγουὰ οὐθαὶ καὶ
zacchur: ⁊ cū eis septuaginta masculi.
ζακχούρ, καὶ μετ᾽ αὐτῶν ἑβδομήκοντα τὰ ἀρσενικά.
⁊ cōgregaui eos ad fluuiū venientē ad
καὶ συνῆξα αὐτοὺς πρὸς ποταμὸν τὸν ἐρχόμενον πρὸς
eui: ⁊ castrametati sum⁹ ibi diebus tribus. ⁊
τὸ εὐΐ, καὶ παρενεβάλομεν ἐκεῖ ἡμέρας τρεῖς. καὶ
intellexi in populo ⁊ in sacerdotib⁹: ⁊ de
συνῆκα ἐν τῷ λαῷ καὶ ἐν τοῖς ἱερεῦσι, καὶ ἀπὸ
filijs leui nō inueni ibi. ⁊ misi eleazar
υἱῶν λευὶ οὐχ εὗρον ἐκεῖ. καὶ ἀπέστειλα τῷ ἐλεάζαρ
C ariel semeia: ⁊ elnathā ⁊ ia-
τῷ ἀριὴλ τῷ σεμεΐα, καὶ τῷ ἐλναθὰν καὶ τῷ ἰα-
reb elnathā nathā zacharia messolā
ρὶβ τῷ ἐλναθὰν τῷ νάθαν τῷ ζαχαρία τῷ μεσολλὰμ
principes iorib ⁊ elnathā sapientes. ⁊
ἄρχοντας τῷ ἰωρεὶβ καὶ τῷ ἐλναθὰν συνιέντας. καὶ
precepi eis ad adai principē de ca-
ἐνετειλάμην αὐτοῖς πρὸς ἀδαὶ τὸν ἄρχοντα ἐκ κα-
sphie loco ⁊ posui in ore eoꝝ verba
σφὶν τοῦ τόπου καὶ ἔθηκα ἐν στόματι αὐτῶν λόγους
vt loquerent ad addai ⁊ ad fratres eo-
λαλῆσαι πρὸς ἀδδαὶ καὶ πρὸς τοὺς ἀδελφοὺς αὐ-
rū nathineos qui in argēto loci ca-
τῶν τοὺς ναθιναίους τοὺς ἐν ἀργυρίῳ τοῦ τόπου κα-
sphie vt adducerēt nobis ministros ⁊ cantores in
σφὶν τοῦ ἐνέγκαι ἡμῖν λειτουργοὺς καὶ ᾄδοντας εἰς
domū dei nři. ⁊ venerūt nobis sicut man⁹ dei
οἶκον θεοῦ ἡμῶν. καὶ ἦλθον ἡμῖν ὡς ἡ χεὶρ τοῦ θεοῦ
nři bona super nos: vir prudēs de filijs mooli
ἡμῶν ἡ ἀγαθὴ ἐφ᾽ ἡμᾶς, ἀνὴρ συνετὸς ἀπὸ υἱῶν μοολὶ
filij leui filij israel. ⁊ saruia ⁊ filij e-
τοῦ λευὶ τοῦ ἰσραήλ. καὶ σαρουΐα καὶ οἱ υἱοὶ αὐ-
ius ⁊ fratres eius decē et octo: ⁊ asebia
τοῦ καὶ ἀδελφοὶ αὐτοῦ δεκαοκτώ, καὶ ἀσεβία
⁊ esaia de filijs merari: fratres eius ⁊
καὶ ἠσαΐα ἀπὸ υἱῶν μεραρί, ἀδελφοὶ αὐτοῦ καὶ
filij eius viginti. ⁊ de nathineis quos de-
D υἱοὶ αὐτοῦ εἴκοσι. καὶ ἀπὸ τῶν ναθιναίων ὧν ἔδω-
dit dauid ⁊ principes in seruitutē leui-
κε δαυὶδ καὶ οἱ ἄρχοντες εἰς δουλείαν τῶν λευι-
tas nathinei ducenti viginti: omnes isti nomi
τῶν ναθιναῖοι διακόσιοι εἴκοσι, πάντες οὗτοι ὠνο-
nati sunt in noibus: ⁊ vocaui ibi ieiuniū super
μάσθησαν ἐν ὀνόμασι, καὶ ἐκάλεσα ἐκεῖ νηστείαν ἐπὶ
fluuium
τῷ ποταμῷ ꝏꝏꝏꝏꝏꝏ

quinquaginta viri. De
filiis helam ꝏꝏꝏ
esaias filius athalie: &
cum eo septuaginta ꝏ
viri. De filiis saphatie:
zebedia filius ꝏꝏꝏ
michael: & cū eo octo-
ginta viri. De filiis ꝏ
ioab: obedia filius iehi-
hel: & cum eo ꝏꝏꝏ
ducenti decem & octo
viri. ꝏꝏꝏꝏ
De filiis selomith: filius
iosphie & cum eo ꝏ
centum sexaginta viri.
De filiis bebai ꝏꝏ
zacharias filius bebai:
Et cum eo viginti octo
viri. De filiis ezead io-
hannan filius ezethan
& cum eo centum de-
cem viri. De filiis ꝏ
adonicā qui erant nouis-
simi: & hec noia eorum:
helipheleth & hehiel &
samaias: & cum eis ꝏ
sexaginta viri. De filiis
begui. vthai ꝏꝏꝏ
& zachur: & cum eis se-
ptuaginta viri. ꝏꝏ
Congregaui aūt eos ad
fluuiū q decurrit ad ha-
na: & mansimus ibi tri-
bus diebus. Quesiuiq;
in populo & in sacerdoti
bus de filiis leui: & non
inueni ibi. Itaq; misi he
liezer & ꝏꝏꝏꝏ
ariel & semeiā & helna-
than arib ꝏꝏꝏꝏ
& alterū helnathā & na-
than & zachariā & mo-
sollā principes: ioarib &
helnathan ꝏꝏꝏ
sapientes: & misi eos
ad heddo ꝏꝏꝏꝏ
qui est prim⁹ in casphie
loco. Et posui ꝏꝏ
in ore eorū verba q̄ loq̄
rentur ad heddo: & ad
frēs ei⁹ nathineos in lo-
co casphie: vt adducerēt
nobis ministros domus
dei nostri. Et adduxerūt
nobis per manum dei
nostri bonam super nos
virū doctissimū de filiis
mooli filii leui filii ꝏ
israel: & sarabiam: & fi-
lios ei⁹ & frēs eius decē &
octo: & asabiā & cū eo
ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ
esaiā de filiis merari: fra
tresq; eius & filios eius
viginti. Et de nathinne
is quos dederat dauid ꝏ
& pricipes ad ministeria
leuitarum nathinneos
ducentos viginti. Om
nes hi suis nominibus
vocabātur. Et p̄dicaui
ibi ieiuniū iuxta fluuiū

חמשים הזכרים: ומבני עילם
ישעיה בן עתליה ועמו שבעים
הזכרים: ומבני שפטיה זבדיה בן
מיכאל ועמו שמנים הזכרים: ומבני
יואב עבדיה בן יחיאל ועמו
מאתים ושמנה עשר הזכרים:
ומבני שלומית בן יוספיה ועמו
מאה וששים הזכרים: ומבני בבי
זכריה בן בבי ועמו עשרים ושמנה
הזכרים: ומבני עזגד יוחנן בן הקטן
ועמו מאה ועשרה הזכרים: ומבני
אדניקם אחרנים ואלה שמותם
אליפלט יעיאל ושמעיה ועמהם
ששים הזכרים: ומבני בגוי עותי
וזכור ועמו שבעים הזכרים:
ואקבצם אל הנהר הבא אל אהוא [קבץ בוא]
ונחנה שם ימים שלשה ואבינה [חנה יום]
בעם ובכהנים ומבני לוי לא [בין]
מצאתי שם: ואשלחה לאליעזר [שלח]
לאריאל לשמעיה ולאלנתן וליריב
ולאלנתן ולנתן ולזכריה ולמשלם
ראשים וליויריב ולאלנתן
מבינים: ואצואה אותם על אדו [בין צוה]
הראש בכספיא המקום ואשימה [את קום]
בפיהם דברים לדבר אל אדו אחיו [שום פה]
הנתינים בכספיא המקום להביא [נתן בוא]
לנו משרתים לבית אלהינו: ויביאו [שרת בוא]
לנו כיד אלהינו הטובה עלינו
איש שכל מבני מחלי בן לוי בן
ישראל ושרביה ובניו ואחיו
שמנה עשר: ואת חשביה ואתו
ישעיה מבני מררי אחיו ובניהם
עשרים: ומן הנתינים שנתן דויד
והשרים לעבדת הלוים נתינים [שור]
מאתים ועשרים כלם נקבו [מאה]
בשמות: ואקרא שם צום על הנהר [קרא]

אהוא להתענות לפני אלהינו ענה פנה
לבקש ממנו דרך ישרה לנו
ולטפנו ולכל רכושנו: כי בשתי טפף רכש
לשאל מן המלך חיל ופרשים בוש
לעזרנו מאויב בדרך כי אמרנו איב
למלך לאמר יד אלהינו על כל
מבקשיו לטובה ועזו ואפו על כל בקש
עזביו: ונצומה ונבקשה מאלהינו צום
על זאת ויעתר לנו: ואבדילה עתר בדל
משרי הכהנים שנים עשר שור
לשרביה חשביה ועמהם מאחיהם
עשרה: ואשקולה להם את הכסף שקל
ואת הזהב ואת הכלים תרומת בית כלה רום
אלהינו ההרימו המלך ויעציו
ושריו וכל ישראל הנמצאים: מצא
ואשקלה על ידם כסף ככרים שש שקל
מאות וחמשים וכלי כסף מאה מאה
לככרים זהב מאה ככר: וכפרי זהב
עשרים לאדרכנים אלף וכלי
נחשת מצהב טובה שנים חמודות צהב שנה
כזהב: ואמרה אלהם אתם קדש חמד
ליהוה והכלים קדש והכסף
והזהב נדבה ליהוה אלהי אבתיכם:
שקדו ושמרו עד תשקלו לפני פנה
שרי הכהנים והלוים ושרי האבות
לישראל בירושלם הלשכות
בית יהוה: וקבלו הכהנים והלוים
משקל הכסף והזהב והכלים להביא שקל בוא
לירושלם לבית אלהינו: ונסעה
מנהר אהוא בשנים עשר לחדש
הראשון ללכת ירושלם ויד הלך
אלהינו היתה עלינו ויצילנו מכף היה נצל
אויב ואורב על הדרך: ונבוא איב ארב
ירושלם ונשב שם ימים שלשה: בוא ישב
וביום הרביעי נשקל הכסף והזהב יום רבע
והכלים בבית אלהינו על יד מרמות כלה

hana vt affligeremur coram deo nostro & peteremus ab eo viam rectam nobis & filiis nřis: vniuerseq́ȝ substãtie nře. Erubui enim petere regem auxilium & equites qui defenderẽt nos ab inimico in via: quia dixeram⁹ regi. Manus dei nostri est super omnes qui q̃runt eũ in bonitate: & imperiũ ei⁹ & fortitudo ei⁹ & furor sup oẽs q derelinquũt eum. Ieiunauimus aũt & rogauim⁹ deũ nřm p hoc: & euenit nobis ,p̃spere. Et sepaui de pricipib⁹ sacerdotũ duodecim: sarabiã & asabiã: & cũ eis de fřibus eorum decem. Appendiq́ȝ eis argentum & aurum & vasa consecrata domus dei nostri que obtulerat rex & consiliatores eius & pricipes ei⁹: vniuersusq́ȝ israel eoꝝ q inuẽti fuerãt. Et appẽdi in manib⁹ eorũ argẽti talẽta sexcẽta quinquaginta: & vasa argentea centum: auri vero centum talenta: & crateras aureas viginti que habebãt solidos millenos: & vasa eris fulgentis optimi duo pulchra vt aurum. Et dixi eis. Vos sancti domini & vasa sancta & argentum & aurũ: qđ spõte oblatũ est dño deo pr̃m nřoꝝ. Vigilate & custodite: donec appendatis coram principib⁹ sacerdotũ & leuitarũ & ducib⁹ familiarum israel in hierusalem in thesauris domus dñi. Susceperũt autẽ sacerdotes & leuite pondus argenti & auri et vasorũ vt deferrent hierusalẽ in domum dei nostri. Promouim⁹ ergo a flumine hana duodecima die mensis primi vt pergeremus hierusalem. Et manus dei nostri fuit super nos & liberauit nos de mãu inimici & insidiatoris in via. Et venimus hierusalem & mãsimus ibi tribus diebus. Die ãt quarta appẽsum est argentum & aurum & vasa in domo dei nostri per manum rẽmoth

athuc: vt humiliaremur in cõspectu dei nři: vt
ἀουέ, τοῦ ταπεινωθῆναι ἐνώπιον τοῦ θεοῦ ἡμῶν, ζη-
peterem⁹ ab eo viã rectã nobis ⁊ filijs
τῆσαι παρ' αὐτοῦ ὁδὸν εὐθεῖαν ἡμῖν καὶ τοῖς τέκνοις
nřis ⁊ omni substãtie nře. qm̃ erubui pete-
ἡμῶν καὶ πάσῃ τῇ κτήσει ἡμῶν. ὅτι ἠσχύνθην αἰτήσασ-
re a rege potentiã ⁊ equites vt saluarẽt
θαι παρὰ τοῦ βασιλέως δύναμιν καὶ ἱππεῖς σῶσαι
nos ab inimico in via: quia locuti sum⁹ regi
ἡμᾶς ἀπὸ ἐχθροῦ ἐν τῇ ὁδῷ, ὅτι εἴπομεν τῷ βασιλεῖ
dicentes: man⁹ dei nři sup omnes querẽ-
λέγοντες, χεὶρ τοῦ θεοῦ ἡμῶν ἐπὶ πάντας τοὺς ζητοῦν-
tes eum in bonũ: ⁊ fortitudo eius ⁊ furores eius
τας αὐτὸν εἰς ἀγαθόν, καὶ κράτος αὐτοῦ καὶ θυμοὶ αὐτοῦ
sup omnes q̃ derelinquũt eũ. ⁊ ieiuna-
ἐπὶ πάντας τοὺς ἐγκαταλείποντας αὐτόν. καὶ ἐνηστεύ-
uimus ⁊ q̃siuimus a deo nřo pro hoc:
σαμεν καὶ ἐζητήσαμεν παρὰ τοῦ θεοῦ ἡμῶν περὶ τούτου,
⁊ exaudiuit nos. ⁊ separaui de principib⁹ sacer-
καὶ ἐπήκουσεν ἡμῶν. καὶ διέστειλα ἀπὸ ἀρχόντων τῶν ἱε-
dotũ duodecim: saraia asabia: ⁊ cũ eis
ρέων δώδεκα, τῷ σαραίᾳ τῷ ἀσαβίᾳ, καὶ μετ' αὐτῶν
de fratribus eoꝝ decẽ. ⁊ cõmẽdaui eis ar-
ἀπὸ τῶν ἀδελφῶν αὐτῶν δέκα. καὶ ἔστησα αὐτοῖς τὸ ἀρ-
gentũ ⁊ aurũ ⁊ vasa primitiaꝝ dom⁹ dei
γύριον καὶ τὸ χρυσίον καὶ τὰ σκεύη τῆς ἀπαρχῆς οἴκου θε-
nři: q̃ obtulit rex ⁊ cõsiliatores eius
οῦ ἡμῶν, ἃ ἀφώρισεν ὁ βασιλεὺς καὶ οἱ σύμβουλοι αὐτοῦ
⁊ principes eius ⁊ ois israel q̃ inuẽti fuerũt. ⁊
καὶ οἱ ἄρχοντες αὐτοῦ καὶ πᾶς ἰσραὴλ οἱ εὑρισκόμενοι. καὶ
cõmẽdaui in manus eoꝝ argẽti talenta sexcenta
ἔστησα ἐπὶ χεῖρας αὐτῶν ἀργυρίου τάλαντα ἑξακόσια
quinquagita: ⁊ vasa argẽtea cetũ: ⁊ talenta
πεντήκοντα, καὶ σκεύη ἀργυρᾶ ἑκατόν, καὶ τάλαντα
auri centũ: ⁊ crateres aureos viginti dra-
χρυσίου ἑκατόν, καὶ χαφουρὴ χρυσοῖ εἴκοσι δραχ-
gmaꝝ mille: ⁊ vasa eris fulgentis boni diuer-
μῶν χιλίων, καὶ σκεύη χαλκοῦ στίλβοντος ἀγαθοῦ διάφο-
sa desiderabilia vt aurũ. ⁊ dixi ad eos: vos
ρα ἐπιθυμητὰ ὡς χρυσίον. καὶ εἶπα πρὸς αὐτούς, ὑμεῖς
sancti dño deo: ⁊ vasa sancta: ⁊ argentũ
ἅγιοι κυρίῳ τῷ θεῷ, καὶ τὰ σκεύη ἅγια, καὶ τὸ ἀργύριον
⁊ aurũ spõte oblata dño deo patrũ
καὶ τὸ χρυσίον ἑκούσια κυρίῳ τῷ θεῷ τῶν πατέρων
nroꝝ: vigilate ⁊ custodite donec apponatis corã
ἡμῶν, ἀγρυπνεῖτε καὶ τηρεῖτε ἕως στῆτε ἐνώπιον τῶν
principibus sacerdotũ ⁊ leuitaꝝ ⁊ pricipib⁹
ἀρχόντων τῶν ἱερέων καὶ τῶν λευιτῶν καὶ ἀρχόντων
familiaꝝ israel in hierusalẽ: in pasto-
τῶν πατριῶν τοῦ ἰσραὴλ ἐν ἱερουσαλήμ, εἰς παστο-
phoria dom⁹ dñi. ⁊ susceperũt sacerdotes ⁊ leuite
φόρια οἴκου κυρίου. καὶ ἐδέξαντο οἱ ἱερεῖς καὶ οἱ λευῖται
pondus argenti ⁊ auri ⁊ vaso-
τὸν σταθμὸν τοῦ ἀργυρίου καὶ τοῦ χρυσίου καὶ τῶν σκευ-
rũ vt defferrẽt in hierusalẽ in domũ dei nři.
ῶν τοῦ ἐνεγκεῖν εἰς ἱερουσαλὴμ εἰς οἶκον τοῦ θεοῦ ἡμῶν.
⁊ ,p̃mouim⁹ a flumine achua in duo-
καὶ ἐξήραμεν ἀπὸ τοῦ ποταμοῦ τοῦ ἀχουὰ ἐν τῇ δω-
decima mẽsis primi vt veniremus in hieru-
δεκάτῃ τοῦ μηνὸς τοῦ πρώτου τοῦ ἐλθεῖν εἰς ἱερου-
salẽ. ⁊ manus dei nři fuit sup nos: ⁊ libera-
σαλήμ. καὶ χεὶρ θεοῦ ἡμῶν ἦν ἐφ' ἡμῖν, καὶ ἐρρύσα-
uit nos de manu inimici ⁊ hostis in via:
το ἡμᾶς ἐκ χειρὸς ἐχθροῦ καὶ πολεμίου ἐν τῇ ὁδῷ.
⁊ venimus in hierusalẽ. ⁊ sedimus ibi die-
καὶ ἤλθομεν εἰς ἱερουσαλήμ. καὶ ἐκαθίσαμεν ἐκεῖ ἡ-
bus tribus. ⁊ die quarta apposuimus
μέρας τρεῖς. καὶ τῇ ἡμέρᾳ τῇ τετάρτῃ ἐστήσαμεν τὸ
argentũ ⁊ aurũ ⁊ vasa in domo dei
ἀργύριον καὶ τὸ χρυσίον καὶ τὰ σκεύη ἐν οἴκῳ τοῦ θεοῦ
nři sup manũ marimoth
ἡμῶν ἐπὶ χεῖρα μαριμώθ

E
F
G

filii vria sacerdotis: & cū eo eleazar filius phine
υἱοῦ οὐρία τοῦ ἱερέως, καὶ μετ᾽ αὐτοῦ ἐλεάζαρ υἱὸς φινε-
es: & cū eis iosabab filius iesu: & noadia filius
ές, καὶ μετ᾽ αὐτῶν ἰωσαβὰβ υἱὸς ἰησοῦ, καὶ νωαδία υἱὸς
baania leuite: in numero & in pōdere omnia: &
βαανία οἱ λευῖται, ἐν ἀριθμῷ καὶ ἐν σταθμῷ τὰ πάντα, καὶ
descriptū ē oē pōdus. in tēpore illo q venerūt
ἐγράφη πᾶς ὁ σταθμός. ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ οἱ ἐλθόντες
de captiuitate filii trāſmigratiōis: obtule-
ἀπὸ τῆς αἰχμαλωσίας υἱοὶ τῆς παροικίας, προσήνεγ-
rūt holocaustomata deo israel: vitulos duodeci
καν ὁλοκαυτώσεις τῷ θεῷ ἰσραήλ, μόσχους δώδεκα
pro omni israel: arietes nonaginta sex: agnos se
περὶ παντὸς ἰσραήλ, κριοὺς ἐννενηκονταέξ, ἀμνοὺς ἑβ
ptuaginta septē: hircos pro peccato duodecim:
δομηκονταεπτά, χιμάρους περὶ ἁμαρτίας δώδεκα, τὰ
E omnia holocausta dn̄o. & dederūt edi
πάντα ὁλοκαυτώματα τῷ κυρίῳ. καὶ ἔδωκαν τὸ νόμι
ctū regis pcuratoribus regis &
σμα τοῦ βασιλέως τοῖς διοικηταῖς τοῦ βασιλέως καὶ
ducibus trās flumē. & eleuauerūt popu
ἐπάρχοις πέραν τοῦ ποταμοῦ. καὶ ἐδόξασαν τὸν λα
lū & domū dei.
ὸν καὶ τὸν οἶκον τοῦ θεοῦ. Ca. 9.
A Et postq̄ cōpleta sūt hec: accesserūt ad me prin
Καὶ ὡς ἐτελέσθη ταῦτα, ἤγγισαν πρός με οἱ ἄρ
cipes dicētes: nō separati sūt pp̄ls israel &
χοντες λέγοντες, οὐκ ἐχωρίσθησαν ὁ λαὸς ἰσραὴλ καὶ
sacerdotes & leuite a pp̄lis terrarꝝ in
οἱ ἱερεῖς καὶ οἱ λευῖται ἀπὸ λαῶν τῶν γαιῶν ἐν τοῖς
abominationibus eorꝝ chananei ethei pherezi
βδελύγμασιν αὐτῶν τοῦ χαναναίου ὁ ἐθεὶ ὁ φερεζὶ ὁ
iebusi āmoni moabi mosri & amorri: q
ἰεβουσὶ ὁ ἀμμωνὶ ὁ μωαβὶ ὁ μοσρὶ καὶ ὁ ἀμορρί, οἳ
acceperūt de filiabus eorꝝ sibi & filiis
ἔλαβον ἀπὸ θυγατέρων αὐτῶν ἑαυτοῖς καὶ τοῖς υἱοῖς
suis. & cōmixtū est semē sctūm in pp̄lis
αὐτῶν. καὶ συνεμίγη τὸ σπέρμα τὸ ἅγιον ἐν λαοῖς τῶν
terrarꝝ. & manus principū & imperatorꝝ in
γαιῶν. καὶ χεὶρ τῶν ἀρχόντων καὶ τῶν στρατηγῶν ἐν τῇ
trāſgressione ista in pricipio. & postq̄ audiui sermonē istū:
ἀσυνθεσίᾳ ταύτῃ ἐν ἀρχῇ. καὶ ὡς ἤκουσα τὸν λόγον τοῦτον,
F scidi vestimēta mea & tunicā meā & euellebā
διέρρηξα τὰ ἱμάτιά μου καὶ τὸν ὑποδύτην μου καὶ ἔτιλλον
capillos capitis mei & a barba mea: &
τὰς τρίχας τῆς κεφαλῆς μου καὶ ἀπὸ τοῦ πώγωνός μου, καὶ
sedi quiescēs. & cōuenerūt ad me oīs tre-
ἐκαθήμην ἠρεμάζων. καὶ συνήχθησαν πρός με πᾶς ὁ ἔντρο
mēs sermonē dei israel in trāſgressione trāſmigratiōis. et ego
μος λόγον θεοῦ ἰσραὴλ ἐπὶ ἀσυνθεσίᾳ τῆς ἀποικίας. κἀγὼ
sedens q̄ descēbā vsq; ad sacrificiū vespertinū. & in sa
καθήμενος ἠρέμαζον ἕως τῆς θυσίας τῆς ἑσπερινῆς. καὶ ἐν θυ
B crificio vespertino surrexi de afflictione mea. &
σίᾳ τῇ ἑσπερινῇ ἀνέστην ἀπὸ ταπεινώσεώς μου. καὶ
cū sciderē ego vestimēta mea & tunicā meā
ἐν τῷ διαρρῆξαί με τὰ ἱμάτιά μου καὶ τὸν ὑποδύτην μου
& inclino sup genua mea: & extendo ma-
καὶ κλίνω ἐπὶ τὰ γόνατά μου, καὶ ἐκπετάζω τὰς χεῖ-
nus meas ad dn̄m deū meū: & dixi: dn̄e
ράς μου πρὸς κύριον τὸν θεόν μου, καὶ εἶπα, κύριε
cōfusus sū & erubui leuare deus meus fa
ᾐσχύνθην καὶ ἐνετράπην τοῦ ὑψῶσαι θεέ μου τὸ πρό
ciē meā ad te: qm̄ iniquitates nr̄e multipli-
σωπόν μου πρὸς σέ, ὅτι αἱ ἀνομίαι ἡμῶν ἐπληθύν
cate sūt super caput nr̄m: & delicta no
θησαν ὑπὲρ κεφαλῆς ἡμῶν, καὶ αἱ πλημμέλειαι ἡ-
stra creuerūt vsq; ad celum: a diebus
μῶν ἐμεγαλύνθησαν ἕως τοῦ οὐρανοῦ, ἀπὸ ἡμερῶν
patrū nr̄oꝝ sumus in delicto magno vsq; ad
πατέρων ἡμῶν ἐσμὲν ἐν πλημμελείᾳ μεγάλῃ ἕως
diem hanc.
τῆς ἡμέρας ταύτης.

filii vrie sacerdotis: & cum eo eleazar filius phinees. cumq; eis iosabed filius iosue et noadaia filius bennoi leuite iuxta numerū & pondus omniū. Descriptum est omne pondus in tp̃e illo. Sed & qui venerant de captiuitate filii transmigratiōis obtulerūt holocaustomata deo israel: vitulos duodecim pro omni populo israel: arietes nonaginta sex: agnos septuaginta septem: hircos pro peccato duodecim: omnia in holocaustum domino. Dederunt autem edicta regis satrapis q erant de cōspectu regis & ducib9 trans flumen: & eleuauerunt populum & domum dei. 9.

POstq; aūt hec cōpleta sunt accesserūt ad me principes dicentes. Nō est separat9 pp̄ls israel & sacerdotes & leuite a populis terrarū: & de abominatiōibus eorum chananei videlʒ & ethei & pherezei & iebusei & āmonitarū & moabitarꝝ & egyptiorū & āmorreorū. Tulerūt eni de filiabus eorꝝ sibi & filiis suis: & cōmiscuerūt semē sanctū cū pp̄lis terrarꝝ. Manus etiā principū & magistratuū fuit in trāgressione hac prima. Cūq; audissem sermonē istū scidi pallium meum & tunicam: & euelli capillos capitis mei & barbe: & sedi merēs. Conuenerūt aūt ad me oēs qui timebāt verbū dei israel ꝑ trāſgressione eorū q de captiuitate venerāt: & ego sedebā tristis vsq; ad sacrificiū vespertinū. Et in sacrificio vespertino surrexi de afflictione mea: & scisso pallio & tunica curuaui genua mea & expandi manus meas ad dn̄m deū meū & dixi. Deus me9 cōfūdor & erubesco leuare faciem meā ad te: quoniā iniqtates nostre multiplicate sunt sup caput nr̄m: & delicta nr̄a creuerunt vsq; ad celū a dieb9 prm nr̄orū. Sed & nosipsi peccauim9 grauiter vsq; ad diem hanc:

בן אוריה הכהן ועמו אלעזר בן
פינחס ועמהם יוזבד בן ישוע
ונועדיה בן בנוי הלוים: במספר   ספר
במשקל לכל ויכתב כל המשקל   כתב
בעת ההיא: הבאים מהשבי בני   בוא שבה
הגולה הקריבו עלות לאלהי   גלה קרב
ישראל פרים שנים עשר על כל   עלה שנה
ישראל אילים תשעים וששה
כבשים שבעים ושבעה צפירי   צפר
חטאת שנים עשר הכל עולה
ליהוה: ויתנו את דתי המלך   נתן
לאחשדרפני המלך ופחוות עבר   פחה
הנהר ונשאו את העם ואת בית
האלהים: Cap. ix. וככלות אלה
נגשו אלי השרים לאמר לא   כלה שור
נבדלו העם ישראל והכהנים והלוים   בדל
מעמי הארצות כתעבתיהם
לכנעני החתי הפרזי היבוסי העמני
המאבי המצרי והאמרי: כי נשאו
מבנתיהם להם ולבניהם והתערבו   ערב
זרע הקדש בעמי הארצות ויד
השרים והסגנים היתה במעל הזה   היה
ראשונה: וכשמעי את הדבר הזה
קרעתי את בגדי ומעילי ואמרטה   מעל מרט
משער ראשי וזקני ואשבה   ישב
משומם: ואלי יאספו כל חרד בדברי   שמם אסף
אלהי ישראל על מעל הגולה ואני   גלה
ישב משומם עד למנחת הערב:
ובמנחת הערב קמתי מתעניתי   קום ענה
ובקרעי בגדי ומעילי ואכרעה על   כרע
ברכי ואפרשה כפי אל יהוה   פרש
אלהי: ואמרה אלהי בשתי ונכלמתי   בוש כלם
להרים אלהי פני אליך כי עונתינו   רום פנה
רבו למעלה ראש ואשמתנו גדלה   רבה עלה
עד לשמים: מימי אבתינו אנחנו   יום
באשמה גדלה עד היום הזה

ובעונתינו נתנו אנחנו מלכינו נתן
כהנינו ביד מלכי הארצות בחרב
בשבי ובבזה ובבשת פנים כהיום שבה בזז
הזה: ועתה כמעט רגע היתה תחנה בוש פנה
מאת יהוה אלהינו להשאיר לנו היה חנן
פליטה ולתת לנו יתד במקום שאר פלט
קדשו להאיר עינינו אלהינו נתן קום
ולתתנו מחיה מעט בעבדתנו: כי אור
עבדים אנחנו ובעבדתנו לא נתן חיה
עזבנו אלהינו ויט עלינו חסד לפני
מלכי פרס לתת לנו מחיה לרומם נטה
את בית אלהינו ולהעמיד את
חרבתיו ולתת לנו גדר ביהודה עמד
ובירושלם: ועתה מה נאמר נתן
אלהינו אחרי זאת כי עזבנו אמר
מצותיך: אשר צוית ביד עבדיך
הנביאים לאמר הארץ אשר צוה
אתם באים לרשתה ארץ נדה היא נבא
בנדת עמי הארצות בתועבתיהם בוא ירש
אשר מלאוה מפה אל פה בטמאתם: נדד תעב
ועתה בנותיכם אל תתנו לבניהם
ובנותיהם אל תשאו לבניכם ולא בנה נתן
תדרשו שלמם וטובתם עד עולם נשא
למען תחזקו ואכלתם את טוב דרש עלם
הארץ והורשתם לבניכם עד חזק
עולם: ואחרי כל הבא עלינו ירש
במעשינו הרעים ובאשמתנו בוא
הגדלה כי אתה אלהינו חשכת עשה רוע
למטה מעונינו ונתתה לנו פליטה
כזאת: הנשוב להפר מצותיך נטה נתן
ולהתחתן בעמי התועבות האלה פלט שוב
הלוא תאנף בנו עד כלה לאין פור חתן
שארית ופליטה: יהוה אלהי תעב
ישראל צדיק אתה כי נשארנו אנף
פליטה כהיום הזה הננו לפניך צדק שאר
באשמתינו כי אין לעמוד פנה
עמד

et in iniquitatib9 nr̃is tradi
ti sum9 ipi & reges nr̃i:
& sacerdotes nr̃i in ma
nũ regũ terrarũ: & in gla
diũ & in captiuitate & in
rapinã & in cõfusionẽ vul
tus: sicut & die hac. Et
nũc q̃si ad parũ & momẽ
tum facta ẽ dep̃catio nr̃a
apud dñm deũ nr̃m vt
dimitterẽtur nob̃ reliq̃e:
& daretur nobis paxill9
in loco sctõ ei9: & illumi
naret oculos nr̃os de9 nr̃
& daret nobis vitã modi
cã in seruitute nr̃a: quia
serui sumus & in serui
tute nostra non
dereliq̃t nos de9 nr̃: & in
clinauit sup nos mia3 co
rã rege persarũ: vt daret
nobis vitã & sublimaret
domum dei nostri: & ex
trueret
solitudines eius: & daret
nobis sepem in iuda
& hierusalem. Et nunc
quid dicemus domine
deus noster post hec?
Quia dereliquimus
mãdata tua que precepi
sti in manu seruorũ tuorũ
prophetarum: dicens.
Terra ad quam
vos ingredimini vt pos
sideatis eã: terra imunda
est iuxta imũdiciã pplo
rũ ceterarũq3 trarũ abo
minationib9 eorũ q̃ reple
uerũt eã ab ore vsq3 ad
os coinq̃natõe sua. Nũc
ergo filias vr̃as ne detis
filiis eorũ: & filias eorũ
ne accipiatis filiis vr̃is:
& nõ q̃ratis pacẽ eorũ
& p̃spitatẽ eorũ vsq3 in
eternũ: vt cõfortemini
& comedatis q̃ bona sũt
terre: & heredes habea
tis filios vestros vsq3 in
seculum. Et post omnia
que venerunt super nos
in operibus nostris pessi
mis & in delicto nostro
magno: quia tu deus
noster liberasti nos
de iniquitate nostra &
dedisti nobis salutem
sicut ẽ hodie: vt nõ con
uerteremur: & irrita face
remus mãdata tua: neq3
matrimonia iũgeremus
cũ pp̃lis abominationũ
istarũ. Nũq̃d irat9 es no
bis vsq3 ad cõsũmationẽ:
ne dimitteres nobis re
liqas ad salutẽ? Dñe de9
isrl̃ iust9 es tu: q̃m dere
licti sumus q̃ saluaremur
sicut die hac. Ecce corã
te sumus in delicto nr̃o.
Non enim stari potest

τ iniquitatib9 nr̃is traditi sumus nos τ re
καὶ ταῖς ἀνομίαις ἡμῶν παρεδόθημεν ἡμεῖς καὶ οἱ βα
ges nr̃i τ sacerdotes nr̃i in manibus regũ
σιλεῖς ἡμῶν καὶ οἱ ἱερεῖς ἡμῶν ἐν χερσὶ βασιλέων
gentiũ in gladio τ in captiuitate in rapina
ἐθνῶν ἐν ῥομφαίᾳ καὶ ἐν αἰχμαλωσίᾳ καὶ ἐν ἁρπαγῇ
τ in cõfusione vultus nr̃i: sicut dies hec.
καὶ ἐν αἰσχύνῃ προσώπου ἡμῶν, ὡς ἡ ἡμέρα αὕτη.
τ nũc q̃si parũ mãsuefactus est nobis dñs deus
καὶ νῦν ὡς βραχὺ ἐπιεικεύσατο ἡμῖν κύριος ὁ θεὸς
noster vt dimitteret nos in salutẽ: τ daret no
ἡμῶν τοῦ καταλιπεῖν ἡμᾶς εἰς σωτηρίαν, καὶ δοῦναι ἡ
bis firmamentũ in loco sanctificationis eius vt illumi
μῖν στήριγμα ἐν τόπῳ ἁγιάσματος αὐτοῦ τοῦ φω
naret oculos nr̃os: τ daret vitã mo
τίσαι ὀφθαλμοὺς ἡμῶν, καὶ δοῦναι ζωοποίησιν μι
dicã in seruitute nr̃a: quia serui sumus. τ
κρὰν ἐν τῇ δουλείᾳ ἡμῶν, ὅτι δοῦλοι ἐσμέν. καὶ
in seruitute nr̃a nõ dereliquit nos dñs
ἐν τῇ δουλείᾳ ἡμῶν οὐκ ἐγκατέλιπεν ἡμᾶς κύριος ὁ
deus noster: τ inclinauit sup nos miam corã re
θεὸς ἡμῶν, καὶ ἔκλινεν ἐφ' ἡμᾶς ἔλεος ἐνώπιον βασι
gib9 persarũ: vt darẽt nobis viuificationẽ3 vt subli
λέων περσῶν, τοῦ δοῦναι ἡμῖν ζωοποίησιν τοῦ ὑψῶ
marẽt ipi domũ dei nr̃i: τ erigeret
σαι αὐτοὺς τὸν οἶκον τοῦ θεοῦ ἡμῶν, καὶ ἀναστῆσαι
deserta eius: τ darẽt nobis sepẽ in
τὰ ἔρημα αὐτοῦ, καὶ τοῦ δοῦναι ἡμῖν φραγμὸν ἐν
iuda τ hierusalẽ. τ nũc q̃d dicemus deus nr̃
Ἰούδᾳ καὶ Ἱερουσαλήμ. καὶ νῦν τί ἐροῦμεν ὁ θεὸς ἡμῶν
post hec? q̃m dereliquimus precepta tua
μετὰ τοῦτο; ὅτι ἐγκατελίπομεν τὰς ἐντολάς σου
q̃ dedisti nobis in manu suorũ tuorũ pro
ἃς ἔδωκας ἡμῖν ἐν χειρὶ τῶν δούλων σου τῶν προ
phetarũ dicẽs: terra in quã ingredimini ibi vt heredi
φητῶν λέγων, ἡ γῆ εἰς ἣν εἰσπορεύεσθε ἐκεῖ κληρονο
tetis eã: terra cõmota est in cõmotione
μῆσαι αὐτήν, γῆ μετακινουμένη ἐστὶν ἐν μετακινήσει
pp̃lorũ terrarũ abominationib9 eorũ q̃bus repleuerũt
λαῶν τῶν γαιῶν βδελύγμασιν αὐτῶν ὧν ἔπλησαν
eam ab ore in os in immũdiciis eorũ.
αὐτὴν ἀπὸ στόματος ἐπὶ στόμα ἐν ἀκαθαρσίαις αὐτῶν.
τ nũc filias vr̃as nõ detis filiis
καὶ νῦν τὰς θυγατέρας ὑμῶν μὴ δῶτε τοῖς υἱοῖς
eorũ: τ a filiabus eorũ ne accipiatis
αὐτῶν, καὶ ἀπὸ τῶν θυγατέρων αὐτῶν μὴ λάβητε
filiis vr̃is: τ ne queratis pacẽ eorũ τ
τοῖς υἱοῖς ὑμῶν, καὶ οὐκ ἐκζητήσετε εἰρήνην αὐτῶν καὶ
bonũ eorũ vsq3 in eternũ: vt cõfortemini τ come
ἀγαθὸν αὐτῶν ἕως αἰῶνος, ὅπως ἐνισχύσητε καὶ φάγη
datis bona terre: τ p̃sortẽ diuidatis filiis
τε τὰ ἀγαθὰ τῆς γῆς, καὶ κληροδοτήσητε τοῖς υἱοῖς
vr̃is vsq3 in eternũ. τ post omne q̃d venit super
ὑμῶν ἕως αἰῶνος. καὶ μετὰ πᾶν τὸ ἐρχόμενον ἐφ' ἡ
nos in operibus nr̃is prauis τ in deli
μᾶς ἐν ποιήμασιν ἡμῶν τοῖς πονηροῖς καὶ ἐν πλημ
cto nr̃o magno: quia tu deus noster leua
μελείᾳ ἡμῶν τῇ μεγάλῃ, ὅτι σὺ ὁ θεὸς ἡμῶν ἐκού
uisti nostras iniq̃tates: τ dedisti nobis salutẽ: q̃
φισας ἡμῶν τὰς ἀνομίας, καὶ ἔδωκας ἡμῖν σωτηρίαν, ὅτι
cõuersi sumus dissipare mãdata tua: et matrimo
ἐπεστρέψαμεν διασκεδάσαι τὰς ἐντολάς σου, καὶ ἐπιγαμ
nia iũgere cũ pp̃lis terrarũ istarũ. nũq̃d irritatus es in
βρεῦσαι τοῖς λαοῖς τῶν γαιῶν τούτων. μὴ παροξυνθῇς ἐν
nobis vsq3 in cõsũmationẽ ne esset reliquũ τ sal
ἡμῖν ἕως συντελείας τοῦ μὴ εἶναι ἐγκατάλειμμα καὶ δια
uũ. dñe deus israel iustus tu: q̃m relicti su
σῳζόμενον. κύριε ὁ θεὸς Ἰσραὴλ δίκαιος σύ, ὅτι κατελείφ
mus salui sicut dies hec. ecce nos omnes
θημεν διασῳζόμενοι ὡς ἡ ἡμέρα αὕτη. ἰδοὺ ἡμεῖς πάντες
corã te in delictis nr̃is: quia nõ est stare
ἐναντίον σου ἐν πλημμελείαις ἡμῶν, ὅτι οὐκ ἔστι στῆναι

C

D

coram te ſup hoc.
ἐνώπιόν σου ἐπὶ τούτῳ. Ca.10.

A
Et poſtq̄ orauit eſdras ⁊ poſtq̄ cōcionatꝰ ē
Καὶ ὡς προσηύξατο Ἔσδρας καὶ ὡς ἐξηγόρευσε
plorās ⁊ cadens corā domo dei: collecti
κλαίων καὶ προσπίπτων ἐνώπιον οἴκου τοῦ θεοῦ, συνήχ
ſunt ad eū de iſrael cetus multus ni-
θησαν πρὸς αὐτὸν ἀπὸ Ἰσραὴλ ἐκκλησία πολλὴ σφό-
mis: viri ⁊ mulieres ⁊ adoleſcētuli. quia fletu
δρα, ἄνδρες καὶ γυναῖκες καὶ νεανίσκοι. ὅτι κλαυθμῷ
magno fleuit pplꝰ. ⁊ reſpōdit ſechenias filiꝰ
μεγάλῳ ἔκλαυσεν ὁ λαός. καὶ ἀπεκρίθη Σεχενίας υἱὸς
iehiel de filijs elā: ⁊ dixit eſdre: nos p̄ua
Ἰεϊὴλ ἀπὸ υἱῶν Ἠλάμ, καὶ εἶπε τῷ Ἔσδρᾳ, ἡμεῖς ἠσυν-
ricati ſumꝰ in deū nr̄m: ⁊ duximus vxores alie
θήσαμεν τῷ θεῷ ἡμῶν, καὶ ἐκαθίσαμεν γυναῖκας ἀλ-
nas de pplīs terre. ⁊ nūc eſt ſpes
λοτρίας ἀπὸ τῶν λαῶν τῆς γῆς. καὶ νῦν ἔστιν ἐλπὶς τῷ
iſrael ſup hoc: ⁊ nūc pcutiamus fedus
Ἰσραὴλ ἐπὶ τούτῳ, καὶ νῦν διαθώμεθα διαθήκην τῷ
deo nr̄o ad educēdū oēs mulieres ⁊ geni-
θεῷ ἡμῶν ἐξαγαγεῖν πάσας τὰς γυναῖκας καὶ τὰ γενό-
ta ex eis in cōſilio dn̄i: ⁊ eoꝝ q̄ timēt in
μενα ἐξ αὐτῶν ἐν βουλῇ κυρίου, καὶ τῶν τρεμόντων ἐν
mādatis dei nr̄i: ⁊ ſicut lex: fiat: ſurge.
ἐντολαῖς θεοῦ ἡμῶν, καὶ ὡς ὁ νόμος, γενηθήτω, ἀνάστηθι.
quia ſup te verbū: ⁊ nos tecū: cōfortare ⁊
ὅτι ἐπὶ σὲ τὸ ῥῆμα, καὶ ἡμεῖς μετὰ σοῦ, κραταιοῦ καὶ
fac. ⁊ ſurrexit eſdras ⁊ adiurauit principes ſacer
ποίησον. καὶ ἀνέστη Ἔσδρας καὶ ὥρκισε τοὺς ἄρχοντας τῶν ἱε-
dotū ⁊ leuitas ⁊ omnē iſrael: vt facerēt ſm
ρέων καὶ Λευίτας καὶ πάντα Ἰσραήλ, τοῦ ποιῆσαι κατὰ τὸ
verbū hoc: ⁊ iurauerūt. ⁊ ſurrexit eſdras a fa-
ῥῆμα τοῦτο, καὶ ὤμοσαν. καὶ ἀνέστη Ἔσδρας ἀπὸ προσώ-
cie domus dei: ⁊ abijt in gazophylaciū io
που οἴκου τοῦ θεοῦ, καὶ ἐπορεύθη εἰς γαζοφυλάκιον Ἰω-
anan filij eliſub ⁊ māſit ibi. panē nō comedit
ανὰν υἱοῦ Ἐλισοὺβ καὶ ηὐλίσθη ἐκεῖ. ἄρτον οὐκ ἔφαγεν

B
⁊ aquā nō bibit: q̄z lugebat ſup trāſgreſſione
καὶ ὕδωρ οὐκ ἔπιεν, ὅτι ἐπένθει ἐπὶ τῇ ἀσυνθεσίᾳ τῆς
trāſmigratiōis. ⁊ miſerūt vocē in iuda ⁊ in hieruſa
ἀποικίας. καὶ παρήνεγκαν φωνὴν ἐν Ἰούδᾳ καὶ ἐν Ἱερουσα-
lē oībus filijs trāſmigratiōis vt cōgregarē-
λὴμ πᾶσι τοῖς υἱοῖς τῆς ἀποικίας τοῦ συναθροισθῆ-
tur in hieruſalē. oīs q̄ nō venerit in tribus die-
ναι εἰς Ἱερουσαλήμ. πᾶς ὃς ἂν μὴ ἔλθῃ εἰς τρεῖς ἡμέ-
bus quēadmodū cōſiliū principū ⁊ ſenio
ρας ὡς ἂν ἡ βουλὴ τῶν ἀρχόντων καὶ τῶν πρεσβυτέ-
rū: anathematizabitur omnis ſubſtātia eius: ⁊
ρων, ἀναθεματισθήσεται πᾶσα ἡ ὕπαρξις αὐτοῦ, καὶ
ipſe abijcietur de cetu trāſmigratiōis. ⁊
αὐτὸς διασταλήσεται ἀπὸ ἐκκλησίας τῆς ἀποικίας. καὶ
cōgregati ſūt oēs viri iuda ⁊ bēiamin in hie
συνήχθησαν πάντες ἄνδρες Ἰούδα καὶ Βενιαμὶν εἰς Ἱε-
ruſalē in tribus diebus: ipſe mēſis nonus.
ρουσαλὴμ εἰς τὰς τρεῖς ἡμέρας, οὗτος ὁ μὴν ἔνατος.
in viceſima mēſis ſedit oīs pplꝰ in platea
ἐν τῇ εἰκάδι τοῦ μηνὸς ἐκάθισε πᾶς ὁ λαὸς ἐν πλατείᾳ
domꝰ dei in tremore pro verbo: ⁊ ab
οἴκου τοῦ θεοῦ ἐν τρόμῳ περὶ τοῦ ῥήματος, καὶ ἀπὸ
hieme. ⁊ ſurrexit eſdras ſacerdos ⁊ dixit
τοῦ χειμῶνος. καὶ ἀνέστη Ἔσδρας ὁ ἱερεὺς καὶ εἶπε
ad eos: vos trāſgreſſi eſtis: ⁊ duxiſtis
πρὸς αὐτούς, ὑμεῖς ἠσυνθετήκατε, καὶ ἐκαθίσατε
vxores alienas vt adderetis ſup deli-
γυναῖκας ἀλλοτρίας τοῦ προσθεῖναι ἐπὶ πλημμέ-
ctū iſrael. ⁊ nūc date laudē dn̄o deo
λειαν Ἰσραήλ. καὶ νῦν δότε αἴνεσιν κυρίῳ τῷ θεῷ
patrū noſtroꝝ: ⁊ facite placitū corā
τῶν πατέρων ἡμῶν, καὶ ποιήσατε τὸ ἀρεστὸν ἐνώπι-
eo: ⁊ ſeparamini
ον αὐτοῦ, καὶ διαστάλητε ooooooooooooooooooooooo

corāte ſup hoc. 10.
Sic ergo orante oooo eſdra & iplorāte eo: & flente & iacente ante templum dei: collectus eſt ad eum ooo:ooo:ooooo de iſrael cetus grandis nimis virorum ooo:ooo & mulierum & pueroꝝ. Et fleuit populꝰ multo fletu. Et rn̄dit ſechenias filius iehihel de filiis helam: & dixit eſdre. Nos preuaricati ſumus in deum noſtrū & duximus vxores alienigenas de populis terre. Et nunc ſi eſt penitentia oo in iſrael ſuper hoc: per cutiamus oooooooooo:oo fedus cū deo nr̄o vt pro iiciam vniuerſas vxores & eos q̄ de his nati ſunt. Iuxta volūtatem dn̄i & eorū qui tenēt preceptū dn̄i dei nr̄i: ſm legē fiat. Surge: tuū eſt diſcerne re: noſq̄ erimus tecum. Cōfortare & fac. Surre xit ergo eſdras & adiura uit principes ſacerdotū & leuitarū & omnē iſrael vt facerēt ſm verbū hoc Et iurauerūt. Et ſurrexit eſdras ante domū dei: & abiit ooooooo:ooooooo ad cubiculū iohannā fi lii eliaſib: & ingreſſus eſt illuc. Panē nō comedit & aquā nō bibit. Luge bat ei trāſgreſſionē eorū q venerāt de captiuitate. Et miſſa ē vox in iuda & ī hieruſalē oībus filiis trāmigrationis vt cōgre garētur in hierl'm: & oīs qui non venerit in tribus diebus ooo:oooooooo iuxta cōſiliū principū & ſenioꝝ: auferetur vniuer ſa ſubſtātia eiꝰ: & ipſe abii cietur de cetu trāſmigra tionis. Cōuenerūt igitur oēs viri iuda & bēiamin in hieruſalē tribus die bus: ipſe eſt oo:oooooooo menſis nonus viceſima die menſis oooooooooooo & ſedit omnis populus in platea domus dei oo trementes pro peccato & pluuiis. oooooooooooo Et ſurrexit eſdras ſacer dos & dixit ad eos. oooo Vos trangreſſi eſtis & duxiſtis vxores ooooooo alienigenas vt adderetis ſuper delictum iſrael. Et nunc date confeſſionem domino deo ooooo patrū vr̄oꝝ & facite pla citum eiꝰ: & ſeparamini

לפניך על זאת: ובהתפלל
עזרא ובהתודתו, בכה ומתנפל לפני
בית האלהים, נקבצו אליו
מישראל קהל רב מאד אנשים
ונשים וילדים, כי בכו העם הרבה
בכה: ויען שכניה בן יחיאל מבני
עילם ויאמר לעזרא, אנחנו מעלנו
באלהינו, ונשב נשים נכריות
מעמי הארץ, ועתה יש מקוה
לישראל על זאת: ועתה נכרת
ברית לאלהינו, להוציא כל נשים
והנולד מהם בעצת אדני והחרדים
במצות אלהינו, ותורה יעשה:
קום כי עליך הדבר ואנחנו עמך,
חזק ועשה: ויקם עזרא וישבע את
שרי הכהנים הלוים וכל ישראל
לעשות כדבר הזה וישבעו: ויקם
עזרא מלפני בית האלהים, וילך
אל לשכת יהוחנן בן אלישיב וילך
שם, לחם לא אכל ומים לא שתה,
כי מתאבל על מעל הגולה: ויעבירו
קול ביהודה וירושלם לכל בני
הגולה, להקבץ ירושלם: וכל
אשר לא יבוא לשלשת הימים
כעצת השרים והזקנים, יחרם כל
רכושו, והוא יבדל מקהל הגולה:
ויקבצו כל אנשי יהודה ובנימן
ירושלם לשלשת הימים הוא
חדש התשיעי בעשרים בחדש,
וישבו כל העם ברחוב בית האלהים,
מרעידים על הדבר ומהגשמים:
ויקם עזרא הכהן ויאמר אלהם,
אתם מעלתם ותושיבו נשים
נכריות, להוסיף על אשמת ישראל:
ועתה תנו תודה ליהוה אלהי
אבתיכם ועשו רצונו, והבדלו

Cap. x.
פלל ידה
נפל
קבץ
נשה בכה
רבה ענה
אמר
ישב
קוה
כרת
ברת יצא
ילד חרד
צוה ירה
עשה
קום שבע
שור
קום
פנה
אבל גלה
עבר
קבץ
בוא יום
חרם
רכש בדל
תשע
רחב
רעד
קום
ישב נשה
יסף
ידה יחה
עשה רצה

מעמי הארץ ומן הנשים הנכריות:
ויענו כל הקהל ויאמרו קול גדול ענה אמר
כן כדבריך עלינו לעשות: אבל גדל
העם רב והעת גשמים ואין כח כוח
לעמוד בחוץ והמלאכה לא ליום עמד לאך
אחד ולא לשנים כי הרבינו לפשע שנה רבה
בדבר הזה: יעמדו נא שרינו לכל שור
הקהל וכל אשר בערינו ההשיב עיר ישב
נשים נכריות יבא לעתים מזמנים בוא זמן
ועמהם זקני עיר ועיר ושפטיה
עד להשיב חרון אף אלהינו ממנו שוב חרה
עד לדבר הזה: אך יונתן בן עשה
אל ויחזיה בן תקוה עמדו על זאת
ומשלם ושבתי הלוי עזרם: ויעשו עשה
כן בני הגולה ויבדלו עזרא הכהן גלה בדל
אנשים ראשי האבות לבית אבתם
וכלם בשמות וישבו ביום אחד
לחדש העשירי לדריוש הדבר: עשר
ויכלו בכל אנשים ההשבו נשים כלה נשה
נכריות עד יום אחד לחדש
הראשון: וימצא מבני הכהנים מצא
אשר השיבו נשים נכריות מבני
ישוע בן יוצדק ואחיו מעשיה
ואליעזר ויריב וגדליה: ויתנו ידם נתן
להוציא נשיהם ואשמים איל יצא
צאן על אשמתם: ומבני אמר
חנני וזבדיה: ומבני חרם מעשיה
ואליה ושמעיה ויחיאל ועזיה: ומבני
פשחור אליועני מעשיה ישמעאל
נתנאל יוזבד ואלעשה: ומן הלוים
יוזבד ושמעי וקליה הוא קליטה
פתחיה יהודה ואליעזר: ומן
המשררים אלישיב ומן השערים שור
שלום וטלם ואורי: ומישראל
מבני פרעש רמיה ויזיה ומלכיה
ומימן ואלעזר ומלכיה ובניה:

a populis terre: & ab
vxoribus alienigenis.
Et rñdit vniuersa multi
tudo: dixitq; voce ma-
gna. Iuxta verbũ tuũ ad
nos: sic fiat. Verũtñ qa
ppl's multus est & tẽpus
pluuie: & nõ sustinemus
stare foris: & opus nõ
est diei ∞∞∞∞∞∞∞
vnius vel duorũ: vehe-
mẽter qppe peccauimus
in sermõe isto: cõstituã
tur principes in vniuersa
multitudine: & oẽs in ci
uitatib' nr̃is qui duxerũt
vxores alienigenas ve
niant in tpibus statutis:
& cũ his seniores p ciui
tatẽ in ciuitatẽ & iudices
ei' donec auertatur ira
dei nostri a nobis ∞∞∞
super peccato hoc. Igi
tur ionathan filı' aschel:
et iaazia filius thecue
steterunt super hoc: ∞
& mosollã & sebachi le-
uites adiuuerũt eos. Fe-
cerũtq; sic filıı trãsmigra
tionis. Et abierũt esdras
sacerdos & viri pricipes
familiarũ in domos pa-
trũ suoꝝ & oẽs per noĩa
sua: & sederũt i die prio
mensis decimi vt quere
rent rem. ∞∞∞∞∞∞
Et cõsummati sunt oẽs
viri qui duxerũt vxores
alienigenas vsq; ad diẽ
primam mensis ∞∞∞
primi: & inuenti sunt
de filiis sacerdotum ∞∞
qui duxerunt vxores
alienigenas de filiis ∞∞
iosue filii iosedech &
fratres eius maasia: ∞∞
& eliezer & iarib & go-
dolia. Et dederũt man'
suas vt eiicerent vxores
suas: & pro delicto suo
arietem de ouibus offer
rent. Et de filiis emmer:
annani & zebedia. Et
de filiis serim: masia ∞∞
& helia & semeia iehiel
& ozias. Et de filiis ∞∞
phessur: elioenai: maa
sia: hismael: ∞∞∞∞∞∞
nathanael: iosabeth: &
helesa. Et de filiis leuita-
rum iosabeth & semei &
celaia: ipse est calitha:
phathaia: iuda & elie-
zer. Et de ∞∞∞∞∞∞
cantoribus eliasub: &
de ianitoribus ∞∞∞∞
sellum & thelem & vri.
Et ex israel ∞∞∞∞∞∞
de filiis pharos remeia
& iezia & melhia: ∞∞∞
& miamin & eliezer &
melchia & banea, ∞∞∞

a ppl'is terre: & ab vxoribus alie-
ἀπὸ λαῶν τῆς γῆς, καὶ ἀπὸ γυναικῶν τῶν ἀλλο-
nis. & respõderũt omnis cõgregatio voce ma-
τρίων. καὶ ἀπεκρίθησαν πᾶσα ἡ ἐκκλησία φωνῇ μεγά-
gna: & dixerũt: iuxta s̃mones tuos quos dixisti sic
λῃ, καὶ εἶπον, κατὰ τοὺς λόγους σου οὓς ἔφης οὕτως
faciemus: sed popul' multus: & tẽpus hyema-
ποιήσομεν, ἀλλὰ ὁ λαὸς πολύς, καὶ καιρὸς χειμερι-
le: & nõ est potẽtia stare foris. & opus nõ
νός, καὶ οὐκ ἔστι δύναμις στῆναι ἔξω. καὶ τὸ ἔργον οὐκ
in diẽ vnũ neq; duos: qm̃ multiplicauim' iniuste
εἰς ἡμέραν μίαν οὐδὲ δύο, ὅτι ἐπληθύναμεν τοῦ ἀδικῆ-
facere in verbo hoc. cõstituant iã principes
σαι ἐν τῷ ῥήματι τούτῳ. στήτωσαν δὴ οἱ ἄρχοντες
nr̃i vniuersę multitudini & oĩbus qui in ciuitatib' no
ἡμῶν τῇ πάσῃ ἐκκλησίᾳ καὶ πᾶσι τοῖς ἐν πόλεσιν ἡ-
stris: q̃ duxit vxores alienas: veniãt in
μῶν, ὃς ἐκάθισεν γυναῖκας ἀλλοτρίας, ἐλθέτωσαν εἰς
tẽporib' a statutis. & cũ eis senio-
καιροὺς ἀπὸ συνταγῶν. καὶ μετ᾽ αὐτῶν οἱ πρεσβύτε-
res ciuitatis & ciuitatis iudices vt auertãt irã
ροι πόλεως καὶ πόλεως κριταὶ τοῦ ἀποστρέψαι ὀργὴν
furoris dei nr̃i a nobis pro verbo hoc.
θυμοῦ θεοῦ ἡμῶν ἐξ ἡμῶν περὶ τοῦ ῥήματος τούτου.
verũtñ ionathã fili' asael & iazias filius thecue me-
πλὴν ἰωνάθαν υἱὸς ἀσαὴλ καὶ ἰαζίας υἱὸς θεκουὲ μετ᾽ ἐ-
cũ: & messolã & sabathai leuites adiu-
μοῦ, καὶ μεσολλὰμ καὶ σαββαθαὶ ὁ λευίτης ἀντιλαμ-
uerũt eos. & fecerũt sic filij trãsmi
βάνοντο αὐτοῖς. καὶ ἐποίησαν οὕτως οἱ υἱοὶ τῆς ἀποι-
gratiõis. & missi sunt esdras sacerdos & viri pri
κίας. καὶ διεστάλησαν ἔσδρας ὁ ἱερεὺς καὶ ἄνδρες ἄρ-
cipes familiaꝝ domoꝝ & omnes in nominib'. C
χοντες πατριῶν τῶν οἴκων καὶ πάντες ἐν ὀνόμασιν.
quia reuersi sunt in die vna mẽsis decimi
ὅτι ἐπέστρεψαν ἐν ἡμέρᾳ μιᾷ τοῦ μηνὸς τοῦ δεκάτου
vt q̃rerent verbũ. & finierunt in oĩbus viris
ἐκζητῆσαι τὸ ῥῆμα. καὶ ἐτέλεσαν ἐν πᾶσι τοῖς ἀνδρά-
q̃ duxerũt vxores alienas: vsq; ad diẽ vnũ
σιν οἳ ἐκάθισαν γυναῖκας ἀλλοτρίας, ἕως ἡμέρας μιᾶς
mẽsis primi. & inuẽti sunt de filijs
τοῦ μηνὸς τοῦ πρώτου. καὶ εὑρέθησαν ἀπὸ υἱῶν τῶν
sacerdotũ q̃ duxerũt vxores alienas: de filijs ie-
ἱερέων οἳ ἐκάθισαν γυναῖκας ἀλλοτρίας, ἀπὸ υἱῶν ἰη-
su filij iosedec fratres eius: maasia & elie-
σοῦ υἱοῦ ἰωσεδὲκ ἀδελφοὶ αὐτοῦ, μαασίᾳ καὶ ἐλιέ-
zer & iarib & gadalias. & dederũt manũ su-
ζερ καὶ ἰαρὶβ καὶ γαδαλίας. καὶ ἔδωκαν χεῖρα αὐ-
am vt eijcerẽt vxores suas & delicti
τῶν τοῦ ἐξενέγκαι γυναῖκας ἑαυτῶν καὶ πλημμελείας
arietẽ ex ouibus pro delicto suo. &
κριὸν ἐκ προβάτων περὶ πλημμελήσεως αὐτῶν. καὶ
de filijs emmer: anania & zabdia. & de filijs
ἀπὸ υἱῶν ἐμμήρ, ἀνανία καὶ ζαβδία. καὶ ἀπὸ υἱῶν
erã: maasia & elia & samaria & iehel & ozi
ἠράμ, μαασία καὶ ἐλία καὶ σαμαρία καὶ ἰεϊὴλ καὶ ὀζί-
as. & de filijs phasur: elionai maasia ismael
ας. καὶ ἀπὸ υἱῶν φασσούρ, ἐλιωναὶ μαασία ἰσμαὴλ
& nathanael & iozabad & elasa. & de
καὶ ναθαναὴλ καὶ ἰωζαβὰδ καὶ ἠλασά. καὶ ἀπὸ τῶν
leuitis: iozabab & semei & colia: ipse co-
λευιτῶν, ἰωσαβὰδ καὶ σεμεῒ καὶ κωλία, αὐτὸς κω-
litas: & chetheia & iudas & eliezer. &
λίτας, καὶ χεθεία καὶ ἰούδας καὶ ἐλιέζερ. καὶ
de cãtorib': eliasab. & de ianitorib'
ἀπὸ τῶν ᾀδόντων, ἐλιασάβ. καὶ ἀπὸ τῶν θυρωρῶν
solẽ & tellẽ & vrias. & de israel de
σολὴν καὶ τελλὴν καὶ οὐρίας. καὶ ἀπὸ ἰσραὴλ ἀπὸ
filijs phoros: ramia & azia & melchia & mei-
υἱῶν φόρος, ῥαμία καὶ ἀζία καὶ μελχία καὶ μεϊ-
min & eliazar & melchias & baneas.
μὶν καὶ ἐλιαζὲρ καὶ μελχίας καὶ βανίας. ∞∞∞

⁊ de filijs elã: matthanias ⁊ zacharias ⁊
καὶ ἀπὸ τῶν υἱῶν ἠλάμ, ματθανίας καὶ ζαχαρίας καὶ
iaiel ⁊ abdias ⁊ hierimoth: ⁊ elia. ⁊ de filijs
D ἰαϊὴλ καὶ ἀβδίας καὶ ἱεριμώθ, καὶ ἠλία. καὶ ἀπὸ τῶν υἱῶν
zathua: elionai elisub matthanai ⁊ iarmoth ⁊ zabad
ζαθουά, ἐλιωναὶ ἐλιασοὺβ ματθαναὶ καὶ ἰαρμὼθ καὶ ζαβὰδ
⁊ oziza. ⁊ de filijs babi: ianã ⁊ anani ⁊
καὶ ὀζιζά. καὶ ἀπὸ τῶν υἱῶν βαβί, ἰωανὰν καὶ ἀνανὶ καὶ
zabu ⁊ thali. ⁊ de filijs baani: mosollã
ζαβοὺ καὶ θαλί. καὶ ἀπὸ τῶν υἱῶν βανί, μοσολλὰμ
⁊ maluc ⁊ adaias ⁊ iasub ⁊ saal ⁊
καὶ μαλοὺκ καὶ ἀδαίας καὶ ἰασοὺβ καὶ σαὰλ καὶ
ramoth. ⁊ de filijs phaath moab edne ⁊ cha
ῥαμώθ. καὶ ἀπὸ τῶν υἱῶν φαὰθ μωὰβ ἐδνὲ καὶ χα
lel ⁊ banai ⁊ maasias: ⁊ matthanias ⁊
λὴλ καὶ βαναὶ καὶ μαασίας, καὶ ματθανίας καὶ
besseleel ⁊ bannui ⁊ manasses. ⁊ de
βεσελεὴλ καὶ βανουὶ καὶ μανασσῆς. καὶ ἀπὸ τῶν
filijs erã: eliezer iesia melchias: samai semeõ
υἱῶν ἠράμ, ἐλιέζερ ἰεσσία μελχίας, σαμαὶ σιμεὼν
beniamin meluch ⁊ samari. ⁊ de filijs
βενιαμὶν μαλοὺχ καὶ σαμαρί. καὶ ἀπὸ τῶν υἱῶν
asem: matthanai matthatha zabad eliphalet hieremi
ἀσήμ, ματθαναὶ ματθαθὰ ζαβὰδ ἐλιφαλὲτ ἱερεμὶ
manasses ⁊ semei. ⁊ de filijs bani: mo-
μανασσῆς καὶ σεμεΐ. καὶ ἀπὸ τῶν υἱῶν βανί, μο-
odias amrã vel banai badaias chelias vania
οδίας ἀμρὰμ οὐὴλ βαναὶ βαδαίας χελίας οὐανία
merimoth: eliasib matthanias ⁊ matthani. ⁊
μαριμώθ, ἐλιασὶβ ματθανίας καὶ ματθανί. καὶ
C fecerũt filij bannui ⁊ filij semei ⁊ selemi-
ἐποίησαν οἱ υἱοὶ βανουὶ καὶ υἱοὶ σεμεῒ καὶ σελεμι-
as ⁊ nathã ⁊ adaias: ⁊ machnada. ⁊ sarua
ας καὶ νάθαν καὶ ἀδαίας, καὶ μαχναδά. καὶ σαρουὰ
⁊ sesei. ⁊ esriel ⁊ selemias ⁊ samari-
καὶ σισί. καὶ ἐσριὴλ καὶ σελεμίας καὶ σαμαρί-
as: ⁊ sellũ ⁊ amarias ⁊ ioseph. de fi-
ας, καὶ σελλοὺμ καὶ ἀμαρίας καὶ ἰωσήφ. ἀπὸ υἱ-
lijs nabu: ieiel matthathias zabad: zebena iadai
ῶν ναβού, ἰεϊὴλ ματθαθίας ζαβάδ, ζεβεννὰ ἰαδαὶ
ioel ⁊ banaias. oẽs hi acceperãt vxores
ἰωὴλ καὶ βαναίας. πάντες οὗτοι ἔλαβον γυναῖκας
alienas: ⁊ sũt aũt ex ipsis mulierib⁹ q̃ ge
ἀλλοτρίας, καὶ εἰσὶ δὲ ἐξ αὐτῶν τῶν γυναικῶν αἳ ἐγέν-
nuerũt ex eis filios.
νησαν ἐξ αὐτῶν υἱούς.

Neemias.
Νεεμίας.

Ca. j.

Uerba neemie filij chalcie. ⁊ factũ est in mẽse
A Λόγοι νεεμίου υἱοῦ χαλκίου. καὶ ἐγένετο ἐν μηνὶ
chasleleb anni vicesimi: ⁊ ego erã in susan
χασελὲβ ἔτους εἰκοστοῦ, καὶ ἐγὼ ἤμην ἐν σουσὰν
castro: ⁊ venit anani vn⁹ de fratribus meis: ipse
ἀβιρᾶ, καὶ ἦλθεν ἀνανὶ εἷς ἀπὸ ἀδελφῶν μου, αὐ-
⁊ viri iuda: ⁊ interrogaui eos de
τὸς καὶ ἄνδρες ἰούδα, καὶ ἠρώτησα αὐτοὺς περὶ
iudeis saluatis: q̃ remãserãt
τῶν ἰουδαίων τῶν διασωθέντων, οἳ κατελείφθησαν
de captiuitate ⁊ de hierusalẽ. ⁊ dixe
ἀπὸ τῆς αἰχμαλωσίας καὶ περὶ ἱερουσαλήμ. καὶ εἶπ-
rũt ad me: q̃ residui q̃ remãserũt
ον πρός με, ὅτι οἱ ὑπολελειμμένοι οἱ καταλειφθέντες
de captiuitate ibi in ꝓuincia: in afflictiõe ma
ἀπὸ τῆς αἰχμαλωσίας ἐκεῖ ἐν τῇ χώρᾳ, ἐν πονηρίᾳ με-
gna ⁊ in opprobrio: ⁊ muri hierusalẽ
γάλῃ καὶ ἐν ὀνειδισμῷ, καὶ τὰ τείχη ἱερουσαλήμ

Et de filiis helam: mathania: zacharias: & iehihel & abdi & rimoth & helia. Et de filiis zethua: elioenai: eliasib: mathania & hierimuth & zabeth & aziza. Et de filiis bebai: iohannã anania: zabbai: athalai. Et de filiis beni: mosollã & melluch & adaia iasub & saal & ramoth: et de filiis phetmoab: edna & chalaal: banaias & maasias: mathanias beselehel: bennui & manasse. Et de filiis erem: eliezer: iesue: melchias: semeias: symeon: beniamin: maloch: samarias. Et de filiis asom mathanai mathet: azabeth: elpheleth: iermai: manasses semei. De filiis bani: maaddi: amram & huel: baneas & badaias: cheliau: bannia. Marimuth: & eliasib: mathanias: mathanai et iasi & bani & bennui semei & salmias & nathan & adaias: mechnedabai sysai sarai ezrel & selemau& semeria sellum amaria ioseph. De filiis nebui: ahiel mathathias zabet zabina ieddu & iohel & banai. Omnes hi acceperant vxores alienigenas: & fuerũt ex eis mulieres que pepererãt filios.

Explicit liber Esdre p̃m⁹.

Incipit liber Neemie.
Cap. I.

Uerba Neemie filii helchie. Et factũ ẽ in mense casleu anno vicesimo: & ego eram in susis castro. Et venit anani vnus de fratribus meis: ipse & viri iuda. et interrogaui eos de iudeis qui remanserant & superant de captiuitate & de hierusalem. Et dixerunt mihi. Qui remanserunt & derelicti sunt de captiuitate ibi in ꝓuincia: in afflictione magna sunt & in opprobrio: & murus hierusalẽ

ומבני עילם מתניה זכריה
ויחיאל ועבדי וירמות ואליה׃
ומבני זתוא אליועיני אלישיב
מתניה וירמות וזבד ועזיזה׃
ומבני בבי יהוחנן חנניה זבי
עתלי׃ ומבני בני משלם מלוך
ועדיה ישוב ושאל ורמות׃ ומבני
פחת מואב עדנא וכלל בניה
מעשיה מתניה בצלאל ובנוי
ומנשה׃ ובני חרם אליעזר ישיה
מלכיה שמעיה שמעון׃ בנימן
מלוך שמריה׃ מבני חשם מתני
מתתה זבד אליפלט ירמי מנשה
שמעי׃ מבני בני מעדי עמרם
ואואל׃ בניה בדיה כלוהו׃ וניה
מרמות אלישיב׃ מתניה מתני
ויעשי׃ ובני ובנוי שמעי׃
ושלמיה ונתן ועדיה׃ מכנדבי
ששי שרי׃ עזראל ושלמיהו
שמריה׃ שלום אמריה יוסף׃
מבני נבו יעיאל מתתיה זבד
זבינא ידי ויואל בניה׃ כל אלה
נשאו נשים נכריות ויש מהם — נשה
נשים וישימו בנים׃ — שום

Cap. j.
דברי נחמיה בן חכליה ויהי
היה שנה — בחדש כסלו שנת עשרים ואני
היה בוא — הייתי בשושן הבירה׃ ויבא
חנני אחד מאחי הוא ואנשים
שאל ידה — מיהודה ואשאלם על היהודים
פלט שאר — הפליטה אשר נשארו מן
שבה אמר — השבי ועל ירושלם׃ ויאמרו
לי הנשארים אשר נשארו
מן השבי שם במדינה ברעה — דין רוע
גדלה ובחרפה וחומת ירושלם — חמה

פרץ יצת מפרצת ושעריה נצתו באש׃
היה ויהי כשמעי את הדברים האלה
בכה אבל ישבתי ואבכה ואתאבלה ימים
יום היה ואהי צם ומתפלל לפני אלהי
צום פלל השמים׃ ואמר אנא יהוה אלהי
פנה השמים האל הגדול והנורא
ירא שמר הברית וחסד לאהביו
כרת ולשמרי מצותיו׃ תהי נא אזנך
צוה היה קשבת ועיניך פתוחות לשמע
פתח אל תפלת עבדך אשר אנכי
פלל מתפלל לפניך היום יומם
ולילה על בני ישראל עבדיך
ומתודה על חטאות בני ישראל
ידה אשר חטאנו לך ואני ובית
אבי חטאנו׃ חבל חבלנו לך
ולא שמרנו את המצות ואת
שפט החקים ואת המשפטים אשר
צוה צוית את משה עבדך׃ זכר
נא את הדבר אשר צוית את
משה עבדך לאמר אתם
מעל פוץ תמעלו אני אפיץ אתכם בעמים׃
שוב ושבתם אלי ושמרתם מצותי
עשה ועשיתם אתם אם יהיה נדחכם
קבץ בקצה השמים משם אקבצם
בוא קום והביאתים אל המקום אשר
בחרתי לשכן את שמי שם׃
פדה והם עבדיך ועמך אשר פדית
כחה בכחך הגדול ובידך החזקה׃
היה אנא אדני תהי נא אזנך
קשבת אל תפלת עבדך ואל
תפלת עבדיך החפצים ליראה
צלח את שמך והצליחה נא
נתן לעבדך היום ותנהו לרחמים
פנה היה לפני האיש הזה ואני הייתי
שקה משקה למלך׃
Cap.ij. שנה ויהי בחדש ניסן שנת

dissipatus est: & porte
eius combuste sunt igni.
Cunque audissem verba
huiuscemodi:
sedi & fleui & luxi diebus
multis:
& ieiunabam & orabam
ante faciem dei
celi: & dixi. Queso do
mine deus
celi fortis magne atque
terribilis:
qui custodis pactum &
misericordiam cum his qui te di
ligunt: & custodiunt man
data tua: fiant aures tue
auscultantes: & oculi tui
aperti: vt audias
orationem serui tui quam
ego
oro coram te hodie die
& nocte pro filiis israel
seruis tuis
& confiteor pro pecca
tis filiorum israel
quibus peccauerunt ti
bi. Et ego & domus
patris mei peccauimus:
vanitate seducti sumus
& non custodiuimus man
datum tuum &
cerimonias & iudicia
que
precepisti moysi famu
lo tuo. Memento
verbi quod mandasti
moysi seruo tuo dicens.
Cum
transgressi fueritis: ego
disperdam vos in populos:
et si reuertamini ad me
& custodiatis precepta
mea: & faciatis ea: etiam
si abducti fueritis
ad extrema celi: inde
congregabo vos
et reducam in locum quem
elegi vt habitaret nomen
meum ibi.
Et ipsi serui tui et popu
lus tuus quos redemisti
in fortitudine tua magna:
et in manu tua valida.
Obsecro domine sit
auris tua
attendens ad orationem
serui tui et ad
orationem seruorum
tuorum qui volunt timere
nomen tuum: et dirige
seruum tuum hodie: et
da ei misericordiam
ante virum hunc. Ego
enim eram
pincerna regis. 2.

Factum est autem in
mense nisan anno

dissipati: & porte eius combuste sunt igni.
καθῃρημένα, καὶ πύλαι αὐτῆς ἐνεπρήσθησαν ἐν πυρί.
& factum est cum audire ego sermones istos:
καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ἀκοῦσαί με τοὺς λόγους τούτους,
sedi & fleui & luxi diebus: & e- B
ἐκάθισα καὶ ἔκλαυσα καὶ ἐπένθησα ἡμέρας, καὶ ἤ-
ram ieiunans & orans coram deo
μην νηστεύων καὶ προσευχόμενος ἐνώπιον τοῦ θεοῦ τοῦ Dan.9 a.
celi. & dixi: o tandem domine deus celi Infra.9. f.
οὐρανοῦ. καὶ εἶπα, ὦ δὴ κύριε ὁ θεὸς τοῦ οὐρανοῦ ὁ
fortis & magne & terribilis: custodiens pa
ἰσχυρὸς καὶ μέγας καὶ φοβερός, φυλάσσων τὴν διαθή-
ctum & misericordiam amantibus eum & custo
κην καὶ τὸ ἔλεος τοῖς ἀγαπῶσιν αὐτὸν καὶ τοῖς φυ-
dientibus mandata eius. sit tandem auris tua atten
λάσσουσι τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ. ἔσω δὴ τὸ οὖς σου προ-
dens: & oculi tui aperti: vt au-
σέχον, καὶ οἱ ὀφθαλμοί σου ἀνεῳγμένοι, τοῦ ἀκοῦ-
dias orationem serui tui: quam ego oro
σαι προσευχὴν τοῦ δούλου σου, ἣν ἐγὼ προσεύχο-
coram te hodie die & nocte pro fi
μαι ἐνώπιόν σου σήμερον ἡμέραν καὶ νύκτα περὶ υἱ-
liis israel seruis tuis. & confiteor super pecca-
ῶν ἰσραὴλ δούλων σου. καὶ ἐξαγορεύω ἐπὶ ἁμαρτί-
tis filiorum israel quibus peccauimus tibi. & ego & C
αις υἱῶν ἰσραὴλ ἃς ἡμάρτομέν σοι. καὶ ἐγὼ καὶ ὁ
domus patris mei peccauimus. dissolutione dissol
οἶκος τοῦ πατρός μου ἡμάρτομεν. διαλύσει διελύ-
uimus erga te: & non custodiuimus mandata
σαμεν πρὸς σέ, καὶ οὐκ ἐφυλάξαμεν τὰς ἐντολὰς
tua & precepta & iudicia: que precepisti
σου καὶ τὰ προστάγματα καὶ τὰ κρίματα, ἃ ἐνε-
pisti moysi seruo tuo. memento tandem sermo
τείλω τῷ μωυσῇ παιδί σου. μνήσθητι δὴ τὸν λό-
nis quem mandasti moysi seruo tuo dicens: si transgres
γον ὃν ἐνετείλω μωυσῇ τῷ παιδί σου λέγων, ἐὰν ἀσυν-
si fueritis vos: ego dispergam vos in populis.
θετήσητε ὑμεῖς, ἐγὼ διασκορπιῶ ὑμᾶς ἐν τοῖς λαοῖς.
& si conuertamini ad me & custodiatis manda-
καὶ ἐὰν ἐπιστρέψητε πρός με καὶ φυλάξητε τὰς ἐντο-
ta mea & faciatis ea: & si fuerit dispersio ve
λάς μου καὶ ποιήσητε αὐτάς, καὶ ἐὰν ᾖ ἡ διασπορὰ ὑ-
stra vsque ad extremitatem celi: inde congregabo eos:
μῶν ἕως ἄκρου τοῦ οὐρανοῦ, ἐκεῖθεν συνάξω αὐτούς,
& reducam eos in locum: quem elegeram vt ha
καὶ εἰσάξω αὐτοὺς εἰς τὸν τόπον, ὃν ἐξελεξάμην κατα-
bitaret nomen meum ibi. & ipsi sui tui D
σκηνῶσαι τὸ ὄνομά μου ἐκεῖ. καὶ αὐτοὶ παῖδές σου
& populus tuus: quos redemisti in fortitudine tua
καὶ λαός σου, οὓς ἐλυτρώσω ἐν τῇ δυνάμει σου τῇ
magna: & in manu tua valida. tandem domine
μεγάλῃ, καὶ ἐν τῇ χειρί σου τῇ κραταιᾷ. δὴ κύριε
sit auris tua attendens ad orationem ser
ἔσω τὸ οὖς σου προσέχον εἰς τὴν προσευχὴν τοῦ δού-
ui tui & ad orationem suorum tuorum volen
λου σου καὶ εἰς τὴν προσευχὴν παίδων σου τῶν θε-
tium timere nomen tuum. & dirige tandem
λόντων φοβεῖσθαι τὸ ὄνομά σου. καὶ εὐόδωσον δὴ
suum tuum hodie: & da eum in miserationes
τῷ παιδί σου σήμερον, καὶ δὸς αὐτὸν εἰς οἰκτιρμοὺς
coram viro hoc. & ego eram pincerna
ἐνώπιον τοῦ ἀνδρὸς τούτου. καὶ ἐγὼ ἤμην οἰνοχόος τῷ
regi.
βασιλεῖ. Ca.2.

ET factum est in mense nisan anno
Καὶ ἐγένετο ἐν μηνὶ νισὰν ἔτους

vicesimo arthasastha regi: & erat vinum ante eū:
εἰκοστοῦ ἀρθασασθὰ βασιλεῖ, καὶ ἦν ὁ οἶνος ἐνώπιον αὐ-
& cepi vinū & dedi regi: &
τοῦ, καὶ ἔλαβον τὸν οἶνον καὶ ἔδωκα τῷ βασιλεῖ, καὶ
nō erat alī corā eo. & dixit mihi rex:
οὐκ ἦν ἕτερος ἐνώπιον αὐτοῦ. καὶ εἶπέ μοι ὁ βασιλεύς,
q̃re vultus tu⁹ tristis: tu aūt nō es egrotās?
διατί τὸ πρόσωπόν σου πονηρόν, σὺ δὲ οὐκ εἶ ἀῤῥωστῶν;
& nō est hoc nisi prauitas cordis. & timui
καὶ οὐκ ἔστι τοῦτο εἰμὴ πονηρία καρδίας. καὶ ἐφοβή-
multū nimis. & dixi regi: rex
θην πολὺ σφόδρα. καὶ εἶπα τῷ βασιλεῖ, ὁ βασι-
in eternū viuat. q̃re nō fiet tristis vul-
λεὺς εἰς τὸν αἰῶνα ζήτω. διατί οὐ μὴ γένηται πονηρὸν τὸ πρό-
tus me⁹: q̄a ciuitas dom⁹ monumētoꝝ patrū
σωπόν μου, διότι ἡ πόλις οἶκος μνημείων πατέρων
meoꝝ deserta ē: & porte eius exese sunt
μου ἠρημώθη, καὶ αἱ πύλαι αὐτῆς κατεβρώθησαν ἐν
igni? & ait mihi rex: pro quo hoc
πυρί; καὶ εἶπέ μοι ὁ βασιλεύς, περὶ τίνος τοῦτο
tu postulas? & oraui ad dn̄m deū ce-
σὺ ζητεῖς; καὶ προσηυξάμην πρὸς κύριον θεὸν τοῦ οὐ-
li: & dixi regi: si erga regē
ρανοῦ, καὶ εἶπα τῷ βασιλεῖ, εἰ ἐπὶ τὸν βασιλέα
B
bonū: & si benignus videbit̄ seru⁹ tu⁹ corā te:
ἀγαθόν, καὶ εἰ ἀγαθυνθήσεται ὁ παῖς σου ἐνώπιόν σου,
vt mittas eū in iuda in ciuitatē monumētoꝝ
ὥστε πέμψαι αὐτὸν ἐν ἰούδα εἰς πόλιν μνημείων
patrū meoꝝ & reedificabo eā. & dixit mihi
πατέρων μου καὶ ἀνοικοδομήσω αὐτήν. καὶ εἶπέ μοι
rex & cōcubina q̄ sedebat corā eo:
ὁ βασιλεὺς καὶ ἡ παλλακὴ ἡ καθημένη ἐνώπιον αὐ-
vsq̧ quo erit iter tuū & quādo re-
τοῦ, ἕως πότε ἔσται ἡ πορεία σου καὶ πότε ἐπι-
uerteris? & placuit ante regē &
στρέψεις; καὶ ἠγαθύνθη ἐνώπιον τοῦ βασιλέως καὶ
misit me: & dedi ei terminū. & dixi
ἀπέστειλέ με, καὶ ἔδωκα αὐτῷ ὅρον. καὶ εἶπα
regi: si erga regē bonū: det
τῷ βασιλεῖ, εἰ ἐπὶ τὸν βασιλέα ἀγαθόν, δότω
mihi epistolas ad principes trās flu-
μοι ἐπιστολὰς πρὸς τοὺς ἐπάρχους πέραν τοῦ πο-
uiū vt trāsducāt me donec veniā in iudeā:
ταμοῦ ὥστε παραγαγεῖν με ἕως ἔλθω ἐπὶ ἰούδαν,
& epistolā ad asaph custodē saltus
καὶ ἐπιστολὴν ἐπὶ ἀσὰφ φύλακα τοῦ παραδείσου
q̄ est regi: vt det mihi ligna ad tegēdū por-
ὅς ἐστι τῷ βασιλεῖ, ὥστε δοῦναί μοι ξύλα στεγάσαι τὰς πύ-
tas turris dom⁹ & in muꝝ ciui-
λας τῆς βάρεως τοῦ οἴκου καὶ εἰς τὸ τεῖχος τῆς πό-
tatis: & in domū in quā ingrediar ad eā. & de-
λεως, καὶ εἰς οἶκον εἰς ὃν εἰσελεύσομαι πρὸς αὐτόν. καὶ ἔ-
dit mihi rex vt man⁹ dei bona sup me: &
δωκέ μοι ὁ βασιλεὺς ὡς χεὶρ θεοῦ ἡ ἀγαθὴ ἐπ' ἐμέ, καὶ
veni ad p̄sides trās fluuiū. &
ἦλθον πρὸς τοὺς ἐπάρχους πέραν τοῦ ποταμοῦ. καὶ
dedi eis epistolas regis. &
ἔδωκα αὐτοῖς τὰς ἐπιστολὰς τοῦ βασιλέως. καὶ
misit mecū rex pr̄incipes exercitus
ἀπέστειλε μετ' ἐμοῦ ὁ βασιλεὺς ἀρχηγοὺς δυνάμεως
& equites. & audiuit sanabalat aroni &
καὶ ἱππεῖς. καὶ ἤκουσε σαναβαλλὰτ ὁ ἀρωνὶ καὶ
tobias seruus ammoni: & graue eis fu-
τωβίας ὁ δοῦλος ὁ ἀμμωνί, καὶ πονηρὸν αὐτοῖς ἐγέ-
it. & cōtristati sunt quia venit homo vt q̄reret
νετο. καὶ ἐλυπήθησαν ὅτι ἥκει ἄνθρωπος ζητῆσαι
bonū filijs israel. & veni in hierusa-
ἀγαθὸν τοῖς υἱοῖς ἰσραήλ. καὶ ἦλθον εἰς ἱερουσα-
C
lē: & erā ibi diebus tribus.
λήμ, καὶ ἦμεν ἐκεῖ ἡμέρας τρεῖς.

vicesimo artaxerxis regis: & vinū erat ante eum. Et leuaui vinum & dedi regi: & eram quasi languidus ante faciem eius. Dixitq̧ mihi rex. Quare vultus tuus tristis est: cū te egrotū nō videā? Non est hoc frustra: sed malū nescio qd̄ in corde tuo est. Et timui valde ac nimis: & dixi regi. Rex in eternū viue. Quare nō mereat vultus me⁹: quia ciuitas domus sepulchrorū patris mei deserta est: & porte eius combuste sunt igni? Et ait mihi rex. Pro qua re postulas? Et oraui deum celi. Et dixi ad regem. Si videtur regi bonum & si placet seruus tuus ante faciem tuam vt mittas me in iudeam ad ciuitatē sepulchri patris mei: & edificabo eam. Dixitq̧ mihi rex & regina q̄ sedebat iuxta eū. Vsq̧ ad qd̄ tēpus erit iter tuū & qn̄ reuerteris? Et placuit ante vultum regis: & misit me. Et constitui ei tempus & dixi regi. Si regi videtur bonum: epistolas det mihi ad duces regionis trans flumen vt traducant me donec veniam in iudeam: & epistolam ad asaph custodem saltus regis: vt det mihi ligna vt tegere possim portas templi: turres domus: & muros ciuitatis: & domum quam ingressus fuero. Et dedit mihi rex iuxta manū dei mei bonam mecū. Et veni ad duces regionis trans flumen: dediq̧ eis epistolas regis. Miserat autem rex mecū principes militū & eqtes. Et audierūt sannaballath horonites & tobias seruus amanites: & contristati sunt afflictione magna q᷑ venisset homo qui quereret prosperitatem filiorum israel. Et veni hierusalem & eram ibi tribus diebus

עשרים לארתחשסתא המלך
יין לפניו ואשא את היין ואתנה
למלך ולא הייתי רע לפניו:
ויאמר לי המלך מדוע פניך רעים
ואתה אינך חולה אין זה כי אם
רע לב ואירא הרבה מאד: ואמר
למלך המלך לעולם יחיה מדוע
לא ירעו פני אשר העיר בית
קברות אבתי חרבה ושעריה
אכלו באש: ויאמר לי המלך
על מה זה אתה מבקש ואתפלל
אל אלהי השמים: ואמר למלך
אם על המלך טוב ואם ייטב
עבדך לפניך אשר תשלחני אל
יהודה אל עיר קברות אבתי
ואבננה: ויאמר לי המלך והשגל
יושבת אצלו עד מתי יהיה מהלכך
ומתי תשוב וייטב לפני המלך
וישלחני ואתנה לו זמן: ואומר
למלך אם על המלך טוב אגרות
יתנו לי על פחות עבר הנהר
אשר יעבירוני עד אשר אבא
אל יהודה: ואגרת אל אסף שמר
הפרדס אשר למלך אשר יתן
לי עצים לקרות את שערי הבירה
אשר לבית ולחומת העיר ולבית
אשר אבוא אליו ויתן לי המלך
כיד אלהי הטובה עלי: ואבוא אל
פחות עבר הנהר ואתנה להם
את אגרות המלך וישלח עמי
המלך שרי חיל ופרשים: וישמע
סנבלט החרני וטוביה העבד
העמני וירע להם רעה גדלה
אשר בא אדם לבקש טובה
לבני ישראל: ואבוא אל
ירושלם ואהי שם ימים שלשה:

נשא נתן
היה רוע
אמר מדע
חלה
ירא רבה
עלם חיה
בקש פלל
יטב
פנה שלח
בנה
היה הלך
שוב יטב
נתן אמר
קרה
חמה
בוא
שור שמע
רוע
בוא
היה יום

ואקום לילה אני ואנשים מעט — קום
עמי ולא הגדתי לאדם מה — נגד
אלהי נתן אל לבי לעשות — עשה
לירושלם ובהמה אין עמי
כי אם הבהמה אשר אני רכב בה:
ואצאה בשער הגיא לילה — יצא
ואל פני עין התנין ואל שער — פנה תנן
האשפות ואהי שבר בחומת — היה
ירושלם אשר המ פרוצים — פרץ
ושעריה אכלו באש: ואעבר אל — עבר
שער העין ואל ברכת המלך
ואין מקום לבהמה לעבר תחתי: — קום
ואהי עלה בנחל לילה ואהי שבר
בחומה ואשוב ואבוא בשער הגיא — שוב
ואשוב: והסגנים לא ידעו אנה
הלכתי ומה אני עשה ולליהודים — ידה
ולכהנים ולחרים ולסגנים וליתר — יתר
עשה המלאכה עד כן לא הגדתי: — לאר נגד
ואומר אלהם אתם ראים הרעה — אמר ראה
אשר אנחנו בה אשר ירושלם — רוע
חרבה ושעריה נצתו באש לכו — יצת ילך
ונבנה את חומת ירושלם ולא — בנה
נהיה עוד חרפה: ואגיד להם את — היה נגד
יד אלהי אשר היא טובה עלי
ואף דברי המלך אשר אמר לי
ויאמרו נקום ובנינו ויחזקו ידיהם — אמר קום
לטובה: וישמע סנבלט החרני — בנה חזק
וטוביה העבד העמני וגשם — שמע
הערבי וילעגו לנו ויבזו עלינו — לעג בזה
ויאמרו מה הדבר הזה אשר
אתם עשים העל המלך אתם — עשה
מרדים: ואשיב אותם דבר ואומר — שוב
להם אלהי השמים הוא יצליח — צלח
לנו ואנחנו עבדיו נקום — קום
ובנינו ולכם אין חלק וצדקה
וזכרון בירושלם:

Et surrexi nocte ego & viri pauci mecum: & non indicaui cuiq̄ quid deus meus dedisset in corde meo vt facerem in hierusalem: & iumentum non erat mecum: nisi animal cui sedebā. Et egressus sum per portam vallis nocte: & ante fontem draconis: & ad portam stercoris: & considerabā murum hierusalem dissipatum & portas eius consumptas igni. Et transiui ad portam fontis & ad aqueductum regis: & non erat locus iumento cui sedebā vt trāsiret. Et ascendi per torrentē nocte & considerabam murum: & reuersus veni ad portam vallis & redii. Magistratus autem nesciebant quo abiissem aut quid ego facerem. Sed & iudeis & sacerdotibus & optimatibus & magistratibus & reliquis qui faciebāt opus vsq̄ ad id loci nihil indicauerā: & dixi eis. Vos nostis afflictionē in qua sumus: quia hierusalē deserta est & porte eius cōsumpte sunt igni. Venite & edificemus muros hierusalem & non simus vltra opprobriū. Et indicaui eis manū dei mei q̄ esset bona mecum: & verba regis que locutus est mihi: & aio. Surgamus & edificemus. Et cōfortate sunt manus eorū in bono. Audierūt et sanaballath horonites & tobias seruus amanites & gosem arabs: & subsannauerunt nos & despexerunt dixerūtq̄. Que est hec res quam facitis? Nunquid contra regem vos rebellatis? Et reddidi eis sermonem: dixiq̄ ad eos. Deus celi ipse nos iuuat: & nos serui eius sumus. Surgamus & edificemus. Vobis aūt non est pars & iustitia et memoria in hierusalem. 5.

ꝛ surrexi nocte ego ꝛ viri pauci mecū: ꝛ
καὶ ἀνέστην νυκτὸς ἐγὼ καὶ ἄνδρες ὀλίγοι μετ' ἐμοῦ, καὶ
nō annunciaui homini q̄ deus dat in cor
οὐκ ἀπήγγειλα ἀνθρώπῳ ὅτι ὁ θεὸς δίδωσιν εἰς καρ-
meū vt facere cū hierusalē: ꝛ iumē
δίαν μου τοῦ ποιῆσαι μετὰ τῆς Ἱερουσαλήμ, καὶ κτῆ-
tū nō est mecū: nisi iumentū qđ ego ascen-
νος οὐκ ἔστι μετ' ἐμοῦ, εἰμὴ τὸ κτῆνος ὃ ἐγὼ ἐπιβαί-
do sup eū. ꝛ egressꝰ sū p portā vallis nocte
νω ἐπ' αὐτῷ. καὶ ἐξῆλθον διὰ τῆς πύλης γαὶ νυκτὸς
ad os fontis draconis ꝛ ad portā
πρὸς στόμα πηγῆς τοῦ δράκοντος καὶ εἰς πύλην τῆς
stercoris. ꝛ erā cōsiderās muros hierusa-
κοπρίας. καὶ ἤμην κατανοῶν τοῖς τείχεσιν Ἱερουσα-
lē dissipatos ꝛ portas eius
λὴμ τοῖς κατεσπασμένοις καὶ ταῖς πύλαις αὐτῆς
cōsumptas igni: ꝛ trāsiui ad portā
ταῖς ἀναλωθείσαις πυρί, καὶ παρῆλθον ἐπὶ πύλην
fontis ꝛ in piscinā regis: ꝛ
τῆς πηγῆς καὶ εἰς κολυμβήθραν τοῦ βασιλέως. καὶ
nō erat locus iumēto vt trāsiret sub me:
οὐκ ἦν τόπος τῷ κτήνει παρελθεῖν ὑποκάτω μου,
ꝛ erā ascendēs p torrentē nocte. ꝛ e-
καὶ ἤμην ἀναβαίνων διὰ τοῦ χειμάρρου νυκτός. καὶ ἤ-
rā considerās murū: ꝛ erā in porta
μην κατανοῶν τῷ τείχει, καὶ ἤμην ἐν τῇ πύλῃ τῆς
vallis: ꝛ rediī. ꝛ custodes nō co-
φάραγγος, καὶ ἐπέστρεψα. καὶ οἱ φυλάσσοντες οὐκ ἔγ-
gnouerūt ad qđ abiissem: ꝛ qđ ego facerē. iu-
νωσαν τί ἐπορεύθην, καὶ τί ἐγὼ ποιῶ. καὶ τοῖς Ἰουδαί-
deis: ꝛ sacerdotibꝰ ꝛ optimatibꝰ ꝛ pri-
οις, καὶ τοῖς ἱερεῦσι καὶ τοῖς ἐντίμοις καὶ τοῖς στρα-
cipibꝰ ꝛ reliquis faciētibꝰ opera:
τηγοῖς καὶ καταλοίποις τοῖς ποιοῦσι τὰ ἔργα,
vsq̄ tūc nō annunciaui. ꝛ dixi ad eos: D
ἕως τότε οὐκ ἀπήγγειλα. καὶ εἶπα πρὸς αὐτούς,
vos videtis afflictionē hāc: in q̄ sumus
ὑμεῖς βλέπετε τὴν πονηρίαν ταύτην, ἐν ᾗ ἐσμὲν
in ea: quomō hierusalē deserta: ꝛ porte e-
ἐν αὐτῇ, πῶς Ἱερουσαλὴμ ἔρημος, καὶ αἱ πύλαι αὐ-
ius date sunt igni. venite ꝛ edificemꝰ
τῆς ἐδόθησαν πυρί. δεῦτε καὶ διοικοδομήσωμεν τὸ
murū hierusalē: ꝛ nō erimus āplīꝰ opprobriū.
τεῖχος Ἱερουσαλήμ, καὶ οὐκ ἐσόμεθα ἔτι ὄνειδος.
ꝛ annunciaui eis manū dei q̄ est
καὶ ἀπήγγειλα αὐτοῖς τὴν χεῖρα τοῦ θεοῦ ἥ ἐστιν
bona sup me: ꝛ sermones regis quos
ἀγαθὴ ἐπ' ἐμέ, καὶ τοὺς λόγους τοῦ βασιλέως οὓς
dixit mihi. ꝛ dixi: surgamꝰ ꝛ edificemus.
εἶπέ μοι. καὶ εἶπον, ἀναστῶμεν καὶ οἰκοδομήσωμεν.
ꝛ fortificate sunt manus ipsoꝝ in bonū. ꝛ
καὶ ἐκραταιώθησαν αἱ χεῖρες αὐτῶν εἰς τὸ ἀγαθόν. καὶ
audiuit sanabalat oroni: ꝛ tobias seruus
ἤκουσε Σαναβαλλὰτ ὁ Ἀρωνί, καὶ Τωβίας ὁ δοῦλος ὁ
āmoni: ꝛ gesā arabi. ꝛ subsānauerūt nos:
Ἀμμωνί, καὶ Γησὰμ ὁ Ἀραβί. καὶ ἐξεγέλασαν ἡμᾶς,
ꝛ despexerūt nos ꝛ dixerūt: qđ verbū hoc
καὶ κατεφρόνουν ἡμῶν καὶ εἶπον, τί τὸ ῥῆμα τοῦτο
qđ vos facitis: nūqđ in regē vos rebel
ὃ ὑμεῖς ποιεῖτε, ἢ ἐπὶ τὸν βασιλέα ὑμεῖς ἀποστα-
latis? ꝛ reddidi eis rōnem ꝛ dixi eis:
τεῖτε; καὶ ἐπέστρεψα αὐτοῖς λόγον καὶ εἶπον αὐ-
deus celi ipse psperabit nos: ꝛ
τοῖς, ὁ θεὸς τοῦ οὐρανοῦ αὐτὸς εὐοδώσει ἡμῖν, καὶ
nos serui eius puri ꝛ surgamus ꝛ edi
ἡμεῖς δοῦλοι αὐτοῦ καθαροὶ καὶ ἀναστησόμεθα καὶ οἰ-
ficemus. ꝛ vobis nō est pars ꝛ iustitia
κοδομήσομεν. καὶ ὑμῖν οὐκ ἔστι μερὶς καὶ δικαιοσύνη
ꝛ memoria in hierusalem.
καὶ μνημόσυνον ἐν Ἱερουσαλήμ. Ca.5.

Et ſurrexit eliaſub ſacerdos magnus &
A Καὶ ἀνέστη ἐλιασοὺβ ὁ ἱερεὺς ὁ μέγας καὶ οἱ
fratres eius ſacerdotes: & edificauerūt por
ἀδελφοὶ αὐτοῦ οἱ ἱερεῖς, καὶ ᾠκοδόμησαν τὴν πύ-
tā ouinā. ipſi ſctificauerūt eā: & ſtatue
λην τὴν προβατικήν· αὐτοὶ ἡγίασαν αὐτήν, καὶ ἔστη-
rūt valuas eius: & vſq ad turri centū ſctifi
σαν θύρας αὐτῆς, καὶ ἕως πύργου τῶν ἑκατὸν ἡγία-
cauerūt eā vſq ad turri ananeel. & ad manus
σαν αὐτὸν ἕως πύργου ἀνανεήλ. καὶ ἐπὶ χεῖρας
eius edificauerūt viri hiericho: & ad manus
αὐτοῦ ᾠκοδόμησαν ἄνδρες ἱεριχώ, καὶ ἐπὶ χεῖρας
eius edificauit zacchur filius amari. & por
αὐτοῦ ᾠκοδόμησεν ζακχοὺρ υἱὸς ἀμαρί. καὶ τὴν πύ-
tā piſcariā edificauerūt filij aſana: ipſi texe
λην τὴν ἰχθυηρὰν ᾠκοδόμησαν υἱοὶ ἀσανά, αὐτοὶ ἐστέγα-
rūt eā: & texerūt valuas eius & ſeras
σαν αὐτήν, καὶ ἔστησαν θύρας αὐτῆς καὶ κλεῖθρα
eius & vectes eius. & ad manus eoꝝ occu
αὐτῆς καὶ μοχλοὺς αὐτῆς. καὶ ἐπὶ χεῖρας αὐτῶν κατέ-
pauit marimoth filius vria: filij accos. & ad manū
σχε μαριμὼθ υἱὸς οὐρία, υἱοῦ ἀκκώς. καὶ ἐπὶ χεῖρα
eoꝝ occupauit moſſolā filius barachie filij maſe
B αὐτῶν κατέσχε μεσολλὰμ υἱὸς βαραχίου υἱοῦ μασε-
zubel. & ad manū eoꝝ occupauit ſadoc filius
ζουβήλ. καὶ ἐπὶ χεῖρα αὐτῶν κατέσχε σαδὼκ υἱὸς
baana. & ad manū eoꝝ occupauerūt thecoi.
βαανά. καὶ ἐπὶ χεῖρα αὐτῶν κατέσχον οἱ θεκωείμ.
& fortes eoꝝ nō ſuppoſuerūt collū ſuū
καὶ ἰσχυροὶ αὐτῶν οὐκ εἰσήνεγκαν τράχηλον αὐτῶν
in ſeruitutē dñi ſui. & portā
εἰς δουλείαν τοῦ κυρίου αὐτῶν. καὶ τὴν πύλην τοῦ
veterē tenuerūt ioda filius phaſec: & meſulā
ἰασανὰ ἐκράτησαν ἰωδαὲ υἱὸς φασέκ, καὶ μεσουλὰμ
filius baſodia: ipſi texerūt eā: & ſtatuerūt
υἱὸς βασωδία, αὐτοὶ ἐστέγασαν αὐτήν, καὶ ἔστησαν
valuas eius: & ſeras eius: & vectes eius.
θύρας αὐτῆς, καὶ κλεῖθρα αὐτῆς, καὶ μοχλοὺς αὐτῆς.
& ad manū eorū tenuit maltias gaba
καὶ ἐπὶ χεῖρα αὐτῶν ἐκράτησε μαλτίας ὁ γαβα-
onites & aarō meronothites: viri ga
ωνίτης καὶ ὀαρὼν ὁ μηρωνωθίτης, ἄνδρες τῆς γα-
baon & maſpha vſq ad ſoliū principis
βαὼν καὶ τῆς μασφὰ ἕως θρόνου τοῦ ἄρχοντος τοῦ
trans fluuiū. & ad manū eoꝝ firma
πέραν τοῦ ποταμοῦ. καὶ ἐπὶ χεῖρα αὐτῶν ἐκρα-
uerūt oziel filius arachie probatoꝝ. & ad manū
ταίωσαν ὀζιὴλ υἱὸς ἀραχίου πυρωτῶν. καὶ ἐπὶ χεῖρα
C eius cōfirmauit ananias filius vnguētarioꝝ: &
αὐτοῦ ἐκραταίωσεν ἀνανίας υἱὸς τῶν μυρεψῶν, καὶ
ſtatuerūt hieruſalē vſq ad murū latum.
ἔθηκαν ἱερουσαλὴμ ἕως τοῦ τείχους τοῦ πλατέος.
& ad manū eoꝝ firmauit raphaias filius
καὶ ἐπὶ χεῖρα αὐτῶν ἐκραταίωσε ῥαφαίας υἱὸς
ſur princeps dimidij vici hieruſalē. & ad
σοὺρ ἄρχων ἡμίσους περιχώρου ἱερουσαλήμ. καὶ ἐπὶ
manū eoꝝ tenuit iedaias filius eromaph & e regi
χεῖρα αὐτῶν ἐκράτησεν ἰεδαίας υἱὸς ἐρωμὰφ καὶ κα-
one domus ſue. & ad manū eius te
τέναντι οἰκίας αὐτοῦ. καὶ ἐπὶ χεῖρα αὐτοῦ ἐκράτη-
nuit attus filius aſabania. & mēſurā ſecundā
σεν ἀττοὺς υἱὸς ἀσαβανία. καὶ μέτρον δεύτερον
tenuit melchias filius erā: & aſub filius phaat
ἐκράτησε μελχίας υἱὸς ἠράμ, καὶ ἀσοὺβ υἱὸς φαὰθ
moab: & vſq ad turri furnoꝝ. & ad ma
μωάβ, καὶ ἕως πύργου τῶν θαννουρίμ. καὶ ἐπὶ χεῖ-
nū eius tenuit ſallum
ρα αὐτοῦ ἐκράτησε σαλλούμ

Et ſurrexit eliaſib ſacerdos magnus & fratres eius ſacerdotes & edificauerūt portā gregis. Ipſi ſanctificauerunt eam & ſtatuerunt valuas eius & vſq ad turrim centū cubitorū ſctificauerūt eā vſq ad turrī ananehel. Et iuxta eū edificauerūt viri hiericho: & iuxta eos edificauit zachur filius amri. Portam autē piſcium edificauerūt filii aſnaa: ipſi texerūt eam & ſtatuerunt valuas eius & ſeras & vectes. Et iuxta eos edificauit marimuth filius vrie filii accus. Et iuxta eum edificauit moſollam filius barachie filii meſezebel: & iuxta eum edificauit ſadoch filius baana: & iuxta eum edificauerunt thecueni. Optimates autem eorū non ſuppoſuerunt colla ſua in opere domini ſui. Et portam veterem edificauerunt ioiada filius phaſea & moſollam filius beſodia: ipſi texerunt eam & ſtatuerunt valuas eius & ſeras & vectes. Et iuxta eos edificauerunt melchias gabaonites & iadon meronathites viri de gabaon & maſpha pro duce qui erat in regione trans flumen. Et iuxta eum edificauit ezihel filius araia aurifex. Et iuxta eum edificauit ananias filius pigmentarii & dimiſerunt hieruſalē vſq ad murum platee latioris. Et iuxta eum edificauit raphaia filius ahur princeps vici hieruſalem.. Et iuxta eum edificauit ioiada filius aromath contra domū ſuam. Et iuxta eum edificauit atthus filius aſebonie. Mediā partem vici edificauit melchias filius erem & aſub filius phetmoab & turrim furnorum. Et iuxta eos edificauit ſellum

Cap. iij.

ויקם אלישיב הכהן
הגדול ואחיו הכהנים ויבנו את | קום גדל
שער הצאן המה קדשוהו
ויעמידו דלתתיו ועד מגדל | עמד גדל
המאה קדשוהו עד מגדל חננאל:
ועל ידו בנו אנשי ירחו ועל | בנה
ידו בנה זכור בן אמרי: ואת
שער הדגים בנו בני הסנאה | דגה
המה קרוהו ויעמידו דלתותיו | קרה
מנעוליו ובריחיו: ועל ידם | נעל ברח
החזיק מרמות בן אוריה בן | חזק
הקוץ ועל ידם החזיק משלם בן
ברכיה בן משיזבאל ועל ידם
החזיק צדוק בן בענא: ועל ידם
החזיקו התקועים ואדיריהם | אדר
לא הביאו צורם בעבדת | בוא
אדניהם: ואת שער הישנה
החזיקו יוידע בן פסח ומשלם
בן בסודיה המה קרוהו ויעמידו
דלתותיו ומנעוליו ובריחיו:
ועל ידם החזיק מלטיה הגבעני
וידון המרנתי אנשי גבעון
והמצפה לכסא פחת עבר | פחה
הנהר: על ידו החזיק עזיאל
בן חרהיה צורפים ועל ידו | צרף
החזיק חנניה בן הרקחים
ויעזבו ירושלם עד החומה | עזב חמה
הרחבה: ועל ידם החזיק רפיה
בן חור שר חצי פלך ירושלם: | שור חצה
ועל ידם החזיק ידיה בן
חרומף ונגד ביתו ועל ידו
החזיק חטוש בן חשבניה:
מדה שנית החזיק מלכיה | מדד שנה
בן חרם וחשוב בן פחת
מואב ואת מגדל התנורים: | גדל תנר
ועל ידו החזיק שלום

בן הלוחש שר חצי פלך
ירושלם הוא ובנותיו: את שער בנה
הגיא החזיק חנון וישבי זנוח המה
בנוהו ויעמידו דלתתיו מנעליו בנה עמד
ובריחיו ואלף אמה בחומה נעל ברח
ועד שער השפות: ואת שער אשף
האשפות החזיק מלכיה בן רכב חזק
שר פלך בית הכרם הוא יבננו בנה
ויעמיד דלתתיו מנעליו ובריחיו: עמד
ואת שער העין החזיק שלון בן
כל חזה שר פלך המצפה הוא
יבננו ויטללנו ויעמידו דלתתיו טלל
מנעליו ובריחיו ואת חומת
ברכת השלח לגן המלך ועד
המעלות היורדות מעיר דויד: אחריו עלה
החזיק נחמיה בן עזבוק שר חצי שור חצה
פלך בית צור עד נגד קברי דויד
ועד הברכה העשויה ועד בית עשה
הגברים: אחריו החזיקו הלוים חזק
רחום בן בני על ידו החזיק חשביה
שר חצי פלך קעילה לפלכו:
אחריו החזיקו אחיהם בוי בן חנדד
שר חצי פלך קעילה: ויחזק
על ידו עזר בן ישוע שר המצפה
מדה שנית מנגד עלת הנשק עלה
המקצע: אחריו החרה החזיק קצע חרה
ברוך בן זכי מדה שנית מן
המקצע עד פתח בית אלישיב
הכהן הגדול: אחריו החזיק גדל
מרמות בן אוריה בן הקוץ
מדה שנית מפתח בית
אלישיב ועד תכלית בית כלה
אלישיב: ואחריו החזיקו
הכהנים אנשי הככר: אחריו
החזיק בנימן וחשוב נגד ביתם
אחריו החזיק עזריה בן

filius aloes priceps me
die partis vici ooooooooo
hierusalem ipse & filie
eius. Et portam oooooo
vallis edificauit annū &
habitatores zanoe: ipsi
edificauerūt eā: & statue
runt valuas eius & seras
& vectes: & mille cubi
tos in muro oooooooooo
vsq; ad portam sterqui
linii. Et portam oooooo
sterqlinii edificauit mel
chias filius rechab oooo
princeps vici bethacha
rem. Ipse edificauit eam
& statuit valuas eius &
seras & vectes. ooooooo
Et portam fontis edifi
cauit sellum filius oooooo
colozai princeps pagi
maspha. Ipse ooooooo
edificauit eam & texit:
& statuit valuas eius oo
& seras & vectes & mu
ros oooooooooooooooooo
piscine syloe in hortum
regis: & vsq; ad oooooo
gradus qui descēdūt de
ciuitate dauid. Post eum
edificauit neemias filius
azboch princeps dimi
die ptis vici bethsur: vs
q; cōtra sepulchrū dauid
& vsq; ad piscinā q̄ grādi
opere cōstructa est: & vs
q; ad domū fortiū. Post
eum edificauerūt leuite:
reum filius benni. Post
eum edificauit asebias
princeps dimidie partis
vici ceile in vico suo.
Post eū edificauerūt fra
tres eorum bechiu filius ene
bad priceps dimidie par
tis ceile. Et edificauit ooo
iuxta eum azer filius
iosue princeps maspha
mensuram secundam:
cōtra ascensum firmissi
mi anguli. Post eum in
monte edificauit oooooo
baruch filius zachai mē
suram secundam: ab oo
angulo vsq; ad portam
domus eliasib oooooooo
sacerdotis magni. Post
eum edificauit ooooooooo
merimuth filius vrie fi
lii atthus oooooooooooo
mensuram secundam: a
porta domus oooooooooo
eliasib donec extenderē
tur domus oooooooooooo
eliasib. Et post eum edi
ficauerunt oooooooooooo
sacerdotes viri de cāpe
stribus iordanis. Post eos
edificauit beniamin &
asub cōtra domū suam.
Et post eos edificauit
azarias filius oooooooo

filius saloes pnceps dimidij vici hierusalē.
υἱὸς σαλώμ ἄρχων ἡμίσους περιχώρου ἱερουσαλήμ.
ipse & filie eius portā val-
αὐτὸς καὶ αἱ θυγατέρες αὐτοῦ τὴν πύλην τῆς φά-
lis tenuerūt. annun & habitatores zanoe:
ραγγος ἐκράτησαν. ἀνοὺν καὶ οἱ κατοικοῦντες ζανώ,
ipsi edificauerūt eā: & statuerūt valuas eius:
αὐτοὶ ᾠκοδόμησαν αὐτήν, καὶ ἔστησαν θύρας αὐτῆς,
& seras eius: & vectes eius: & mille cu
καὶ κλεῖθρα αὐτῆς, καὶ μοχλοὺς αὐτῆς, καὶ χιλίους πή
biti in muro vsq; ad portā sterquilinij. &
χεις ἐν τῷ τείχει ἕως τῆς πύλης τῆς κοπρίας. καὶ
portā sterqlinij tenuit melchias filius re D
τὴν πύλην τῆς κοπρίας ἐκράτησε μελχίας υἱὸς ῥη
chab: pnceps vici bethachcharā ipse & filij
χάβ, ἄρχων περιχώρου βηθαχχαράμ αὐτὸς καὶ οἱ υἱοὶ
eius. & cooperuerūt eā: & statuerūt valuas eius:
αὐτοῦ. καὶ ἐσκέπασαν αὐτήν, καὶ ἔστησαν θύρας αὐτῆς,
& seras eius: & vectes eius. at portā
καὶ κλεῖθρα αὐτῆς, καὶ μοχλοὺς αὐτῆς. τὴν δὲ πύλην τῆς
fontis muniuit solon filius chaleze: pnceps par
πηγῆς ἠσφαλίσατο σολὼν υἱὸς χαλεζί, ἄρχων με
tis maspha: ipse edificauit eā & te
ρους τῆς μασφά, αὐτὸς ἐξῳκοδόμησεν αὐτὴν καὶ ἐστέ
xit eā: & statuit valuas eius & ve-
γασεν αὐτήν, καὶ ἔστησε τὰς θύρας αὐτῆς καὶ μοχ
ctes eius. & murū piscine si-
λοὺς αὐτῆς. καὶ τὸ τεῖχος τῆς κολυμβήθρας τοῦ σι
loa in hortū regis & vsq; ad gradus
λωὰ εἰς τὸν κῆπον τοῦ βασιλέως καὶ ἕως τῶν βαθμῶν
qui descendūt de ciuitate dauid. post eū
τῶν καταβαινόντων ἀπὸ πόλεως δαυίδ. ὀπίσω αὐτοῦ
tenuit neemias filius ezbuch pnceps dimidij vici
ἐκράτησε νεεμίας υἱὸς ἐζβοὺχ ἄρχων ἡμίσους περιχώρου
bethsur vsq; ad hortū sepulchri dauid: & vsq; ad pisci-
βηθσοὺρ ἕως κήπου τάφου δαυίδ, καὶ ἕως τῆς κολυμ
nā q̄ facta erat & vsq; ad domū fortiū. &
βήθρας τῆς γεγονυίας καὶ ἕως οἴκου τῶν δυνατῶν. καὶ
post eū tenuerūt leuite: raū filius banea. ad
μετ᾽ αὐτὸν ἐκράτησαν οἱ λευῖται, ῥαοὺμ υἱὸς βανέα. ἐπὶ E
manū eius tenuit asabias pnceps dimidij vi-
χεῖρα αὐτοῦ ἐκράτησεν ἀσαβίας ἄρχων ἡμίσους περι
ci ceela in vico suo. & post eū te-
χώρου κεϊλὰ τῷ περιχώρῳ αὐτοῦ. καὶ μετ᾽ αὐτὸν ἐκρά
nuerūt fratres eorum babai filius edanad: pnceps di-
τησαν ἀδελφοὶ αὐτῶν βαβαὶ υἱὸς ἠδανάδ, ἄρχων ἡμί
midij vici ceela. & tenuit ad manū e-
σους περιχώρου κεϊλά. καὶ ἐκράτησεν ἐπὶ χεῖρα αὐ-
ius azur filius iesu pnceps maspha mēsurā secun-
τοῦ ἀζοὺρ υἱὸς ἰησοῦ ἄρχων τοῦ μασφὰ μέτρον δεύτε
dā ecōtrario ascēsus armorum cōiungētis
ρον ἐξεναντίας ἀναβάσεως τῶν ὅπλων τῆς συναπτούσης
in angulū. post in mōte eius tenuit baruch fili
εἰς τὴν γωνίαν. ὀπίσω εἰς τὸ ὄρος αὐτοῦ ἐκράτησε βαρούχ υἱ
us zabu mēsurā secūdā ab angulo vsq; ad portā domus
ὸς ζαβοὺ μέτρον δεύτερον ἀπὸ τῆς γωνίας ἕως θύρας οἴκου
eliasub sacerdotis magni. & post eū
ἐλιασοὺβ τοῦ ἱερέως τοῦ μεγάλου. καὶ μετ᾽ αὐτὸν
tenuit meramoth filius vria filij accos mēsurā se-
ἐκράτησε μεραμὼθ υἱὸς οὐρία υἱοῦ ἀκκὼς μέτρον δεύ
cundā a porta domus eliasub vsq; ad cōsūmationē do
τερον ἀπὸ θύρας οἴκου ἐλιασοὺβ ἕως συντελείας οἴκ
mus eliasub. & post eū tenuerūt sacerdotes vi
ου ἐλιασούβ. καὶ μετ᾽ αὐτὸν ἐκράτησαν οἱ ἱερεῖς ἄν
ri achechar. & post eū tenuit beniamin &
δρες ἀχιχάρ. καὶ μετ᾽ αὐτὸν ἐκράτησε βενιαμὶν καὶ
asub cōtra domū suā. & post eos te-
ἀσοὺβ κατέναντι οἴκου αὐτῶν. καὶ μετ᾽ αὐτοὺς ἐκρά F
nuit azarias filius
τησεν ἀζαρίας υἱὸς ooooooooooooooooooooooooo

oooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooo

maasie filij ananie iuxta domū suā. ⁊ post
μαασίου υἱοῦ ἀνανίου ἐχόμενα οἴκου αὐτοῦ. καὶ μετ'
eū tenuit baani fili⁹ ennadad mēsurā secū-
αὐτὸν ἐκράτησε βαανὶ υἱὸς ἠναδὰδ μέτρον δεύ-
dā: a domo azarie vsq; ad angulū ⁊
τερον, ἀπὸ τοῦ οἴκου ἀζαρίου ἕως τῆς γωνίας καὶ
vsq; ad flexurā phalali filij ezai: cōtra
ἕως τῆς καμπῆς φαλάλ υἱοῦ εὐζαί, ἐξεναντίας τῆς
angulū ⁊ turrim eminētē ex do-
γωνίας καὶ τοῦ πύργου τοῦ ἐξέχοντος ἐκ τοῦ οἴ-
mo regis excelsa atrij carce-
κου τοῦ βασιλέως ἀνώτερος τῆς αὐλῆς τῆς φυλα-
D ris. ⁊ post eū phadaia fili⁹ phoros. ⁊ na-
κῆς. καὶ μετ' αὐτὸν φαδαία υἱὸς φόρος. καὶ οἱ να-
thinei erāt habitantes in ophal vsq; ad contra hor
θιναῖοι ἦσαν οἰκοῦντες ἐν τῷ ὠφαλ ἕως ἀπέναντι κή-
tū porte aque ad orientē: ⁊ turris
που πύλης τοῦ ὕδατος εἰς ἀνατολάς, καὶ ὁ πύργος ὁ
eminēs. ⁊ post eū tenuerūt thecoim mēsurā
ἐξέχων. καὶ μετ' αὐτὸν ἐκράτησαν οἱ θεκωεὶμ μέτρον
secundā e regione turris magne
δεύτερον ἐξεναντίας τοῦ πύργου τοῦ μεγάλου τοῦ
G eminētis: ⁊ vsq; ad murū aphla. su-
ἐξέχοντος, καὶ ἕως τοῦ τείχους τοῦ ὀφλά. ἀνώτε-
pra portā equoꝝ tenuerūt sacerdotes: vir cō-
ρον πύλης τῶν ἵππων ἐκράτησαν οἱ ἱερεῖς, ἀνὴρ ἐξε-
tra domū suā. ⁊ post eū tenuit sa-
ναντίας οἴκου ἑαυτοῦ. καὶ μετ' αὐτὸν ἐκράτησε σα-
doc fili⁹ emmer cōtra domū suā. ⁊ post
δὼκ υἱὸς ἐμμὴρ ἐξεναντίας οἴκου ἑαυτοῦ. καὶ μετ' αὐ-
eū tenuit samaia fili⁹ sechenia custos por-
τὸν ἐκράτησε σαμαία υἱὸς σεχενία φύλαξ τῆς πύ-
te orientis. ⁊ post eū tenuit ananias
λης τῆς ἀνατολῆς. καὶ μετ' αὐτὸν ἐκράτησεν ἀνανίας
fili⁹ sellemia: ⁊ anon fili⁹ seleph sextus mēsurā
υἱὸς σελλεμία, καὶ ἀνὼν υἱὸς σελὲφ ὁ ἕκτος μέτρον
secundā. ⁊ post eū tenuit mesollā filius
δεύτερον. καὶ μετ' αὐτὸν ἐκράτησε μεσολλὰμ υἱὸς
E barachie cōtra gazophylaciū suū. ⁊ post
βαραχίου ἐξεναντίας γαζοφυλακίου αὐτοῦ. καὶ μετ'
eū tenuit melchias fili⁹ sarephi vsq; ad
αὐτὸν ἐκράτησε μελχίας υἱὸς τοῦ σαρεφὶ ἕως
domū nathineoꝝ ⁊ negotiatoꝝ cōtra por-
οἴκου τῶν ναθιναίων καὶ τῶν μεταβόλων ἀπέναντι πύ-
tā cōsiderationis: ⁊ vsq; ad ascensum fle-
λης τῆς ἐπισκέψεως, καὶ ἕως ἀναβάσεως τῆς καμ-
xure. ⁊ intra ascensum porte oui
πῆς. καὶ ἀναμέσον τῆς ἀναβάσεως τῆς πύλης τῆς προβα-
ne tenuerūt fabri ⁊ negociatores.
τικῆς ἐκράτησαν οἱ χαλκεῖς καὶ οἱ μεταβόλοι. Ca. 4.

Et factū est quādo audiuit sanabalat ꝙ nos
Καὶ ἐγένετο ἡνίκα ἤκουσε σαναβαλὰτ ὅτι ἡμεῖς
A edificaremus murū: ⁊ molestū fuit ei: ⁊ ira-
οἰκοδομοῦμεν τὸ τεῖχος, καὶ πονηρὸν ἦν αὐτῷ, καὶ ὠργί-
tus est multū: ⁊ subsānabat in iudeos. ⁊
σθη ἐπὶ πολύ, καὶ ἐξεγέλα ἐπὶ τοῖς ἰουδαίοις. καὶ
dixit corā fratribus suis ⁊ exercitu sa-
εἶπεν ἐνώπιον τῶν ἀδελφῶν αὐτοῦ καὶ τῆς δυνάμεως σα-
marie: ⁊ dixit: qd imbecilles isti faciūt
μαρείας, καὶ εἶπεν, τί οἱ ἀδύναμοι οὗτοι ποιοῦσιν οἱ
iudei? nū dimittemus eos? nūqd sacrificant? nūqd
ἰουδαῖοι; μὴ καταλείψομεν αὐτούς; ἆρα θυσιάζουσιν; ἆρα
poterūt? ⁊ hodie sanabūt lapides postq̄
δυνήσονται; καὶ σήμερον ἰάσονται τοὺς λίθους μετὰ τὸ
pulueris facti sunt cōbusti? ⁊ tobias ammani-
χῶμα γενέσθαι καυθέντας; καὶ τωβίας ὁ ἀμμανί-
F tes prope eū: ⁊ dixit ad eos: et
της ἐχόμενα αὐτοῦ, καὶ εἶπεν πρὸς αὐτούς, καίγε
isti edificāt: nōne ascēdet vulpes
αὐτοὶ οἰκοδομοῦσιν, οὐχὶ ἀναβήσεται ἀλώπηξ

maasie filij ananie cōtra domū suam. Post eū edificauit bennui filius ennada mensurā secūdam a domo azarie vsq; ad flexurā & vsq; ad angulū. Post eū edificauit phalel filius ozi cōtra flexuram & turrim q̄ eminet de domo regis excelsa idest in atrio carceris. Post eum phadaia filius feros. Nathinei autem habitabāt in ofel vsq; contra portam aquarum ad orientē & turrim que prominebat. Post eos edificauerūt thecueni mensurā secundam e regiōe a turre magna & eminenti vsq; ad murū templi. Sursum autē ad portam equorum edificauerūt sacerdotes vnusquisq; contra domum suam. Post eos edificauit sedo filius emmer contra domum suam. Et post eum edificauit semeia filius sechenie custos porte orientalis. Post eum edificauerūt anania filius selemie: & anon filius selo sextus: mensurā secundā. Post eum edificauit mesollā filius barachie cōtra gazophylaciū suū. Post eū edificauit melchias fili⁹ aurificis vsq; ad domum nathinneorū & scruta vendentiū contra portā iudicialē & vsq; ad cenaculum anguli. Et intra cenaculū anguli in porta gregis edificauerūt aurifices & negociatores.

4.

Factum est aūt cū audisset sanaballath ꝙ edificaremus murum: iratus est valde: & motus nimis subsannauit iudeos. & dixit corā fribus suis & frequētia samaritanorum. Quid iudei faciūt ibecilles? Num dimittēt eos gētes? Nū sacrificabūt & cōplebūt in vna die? Nunqd edificare poterūt lapides de aceruis pulueris qui cōbusti sunt? Sed tobias amanites proximus eius ait. Edificent. Si ascenderit vulpes

מעשיה בן ענניה אצל ביתו ׃
אחריו החזיק בנוי בן חנדד
מדה שנית מבית עזריה עד   מדד שנה
המקצוע ועד הפנה׃ פלל בן
אוזי מנגד המקצוע והמגדל היוצא   גדל יצא
מבית המלך העליון אשר לחצר   עלה
המטרה אחריו פדיה בן פרעוש׃   נטר
והנתינים היו ישבים בעפל עד   נתן היה
נגד שער המים למזרח והמגדל   זרח
היוצא׃ אחריו החזיקו התקעים   יצא חזק
מדה שנית מנגד המגדל הגדול
היוצא ועד חומת העפל׃
מעל שער הסוסים החזיקו
הכהנים איש לנגד ביתו׃
אחריו החזיק צדוק בן אמר
נגד ביתו ואחריו החזיק
שמעיה בן שכניה שמר שער
המזרח׃ אחריו החזיק חנניה בן
שלמיה וחנון בן צלף הששי
מדה שנית אחריו החזיק משלם
בן ברכיה נגד נשכתו׃ אחריו
החזיק מלכיה בן הצרפי עד בית
הנתינים והרכלים נגד שער
המפקד ועד עלית הפנה׃ ובין   פקד עלה
עלית הפנה לשער הצאן החזיקו
הצרפים והרכלים׃

Cap. iiij.

ויהי כאשר שמע סנבלט כי
אנחנו בונים את החמה ויחר לו   חמה בנה
ויכעס הרבה וילעג על היהודים׃   חרה כעס
ויאמר לפני אחיו וחיל שמרון   רבה לעג
ויאמר מה היהודים האמללים   ידה
עשים היעזבו להם היזבחו היכלו   אמר פנה
ביום היחיו את האבנים   עשה עזב
מערמות העפר והמה שרופות׃   זבח כלה
וטוביה העמני אצלו ויאמר גם   חיה
אשר הם בונים אם יעלה שועל   שרף עלה שעל

וּפָרַץ חוֹמַת אַבְנֵיהֶם׃ שְׁמַע חָמָה
אֱלֹהֵינוּ כִּי הָיִינוּ בוּזָה וְהָשֵׁב הָיָה שׁוּב
חֶרְפָּתָם עַל רֹאשָׁם וּתְנֵם לְבִזָּה נָתַן בָּזַז
בְּאֶרֶץ שִׁבְיָה׃ וְאַל תְּכַס עַל שָׁבָה כָּסָה
עֲוֹנָם וְחַטָּאתָם מִלְּפָנֶיךָ אַל
תִּמָּחֶה כִּי הִכְעִיסוּ לְנֶגֶד הַבּוֹנִים׃ מָחָה
וַנִּבְנֶה אֶת הַחוֹמָה וַתִּקָּשֵׁר בָּנָה קָשַׁר
כָּל הַחוֹמָה עַד חֶצְיָהּ וַיְהִי לֵב חָצָה
לָעָם לַעֲשׂוֹת׃ וַיְהִי כַּאֲשֶׁר שָׁמַע עָשָׂה
סַנְבַלַּט וְטוֹבִיָּה וְהָעַרְבִים וְהָעַמֹּנִים
וְהָאַשְׁדּוֹדִים כִּי עָלְתָה אֲרוּכָה עָלָה אָרַךְ
לְחֹמוֹת יְרוּשָׁלִַם כִּי הֵחֵלּוּ חָלַל
הַפְּרֻצִים לְהִסָּתֵם וַיִּחַר לָהֶם פָּרַץ סָתַם
מְאֹד׃ וַיִּקְשְׁרוּ כֻלָּם יַחְדָּו לָבוֹא
לְהִלָּחֵם בִּירוּשָׁלִָם וְלַעֲשׂוֹת לוֹ לָחַם
תּוֹעָה׃ וַנִּתְפַּלֵּל אֶל אֱלֹהֵינוּ תָּעָה פָּלַל
וַנַּעֲמִיד מִשְׁמָר עֲלֵיהֶם יוֹמָם עָמַד שָׁמַר
וָלַיְלָה מִפְּנֵיהֶם׃ וַיֹּאמֶר יְהוּדָה פָּנָה אָמַר
כָּשַׁל כֹּחַ הַסַּבָּל וְהֶעָפָר הַרְבֵּה רָבָה
וַאֲנַחְנוּ לֹא נוּכַל לִבְנוֹת בַּחוֹמָה׃ יָכֹל בָּנָה
וַיֹּאמְרוּ צָרֵינוּ לֹא יֵדְעוּ וְלֹא יִרְאוּ חָמָה צוּר
עַד אֲשֶׁר נָבוֹא אֶל תּוֹכָם וַהֲרַגְנוּם רָאָה בּוֹא
וְהִשְׁבַּתְנוּ אֶת הַמְּלָאכָה׃ וַיְהִי שָׁבַת לָאַךְ
כַּאֲשֶׁר בָּאוּ הַיְּהוּדִים הַיֹּשְׁבִים הָיָה בּוֹא
אֶצְלָם וַיֹּאמְרוּ לָנוּ עֶשֶׂר פְּעָמִים יָדָה
מִכָּל הַמְּקֹמוֹת אֲשֶׁר תָּשׁוּבוּ קוּם שׁוּב
עָלֵינוּ׃ וָאַעֲמִיד מִתַּחְתִּיּוֹת לַמָּקוֹם
מֵאַחֲרֵי לַחוֹמָה בַּצְּחִחִיים וָאַעֲמִיד צָחַח
אֶת הָעָם לְמִשְׁפָּחוֹת עִם חַרְבֹתֵיהֶם שָׁפַח
רָמְחֵיהֶם וְקַשְּׁתֹתֵיהֶם׃ וָאֵרֶא רָאָה
וָאָקוּם וָאֹמַר אֶל הַחֹרִים וְאֶל קוּם חָרַר
הַסְּגָנִים וְאֶל יֶתֶר הָעָם אַל תִּירְאוּ יָרֵא
מִפְּנֵיהֶם אֶת אֲדֹנָי הַגָּדוֹל וְהַנּוֹרָא גָּדַל יָרֵא
זְכֹרוּ וְהִלָּחֲמוּ עַל אֲחֵיכֶם בְּנֵיכֶם לָחַם בָּנָה
וּבְנֹתֵיכֶם נְשֵׁיכֶם וּבָתֵּיכֶם׃ וַיְהִי נָשָׁה בַּיִת
כַּאֲשֶׁר שָׁמְעוּ אוֹיְבֵינוּ כִּי נוֹדַע יָדַע

transſiliet murum eorū lapideum. Audi deus noster quia facti ſumus deſpectui. Cōuerte opprobriū ſup caput eorū: & da eos in deſpectionē in terra captiuitatis. Ne operias iniquitatē eorū: & pctm eorū corā facie tua non deleatur: quia irriſerūt edificantes. Itaq; edificauimus murum & coniunximus totū vſq; ad partē dimidiam: & puocatū eſt cor populi ad operādū. Factum eſt aūt cū audiſſet ſanaballath & tobias & arabes & ammonite & azotii φ obducta eſſet cicatrix muri hieruſalem: & φ cepiſſent interrupta cōcludi: irati ſunt nimis. Et cōgregati ſūt oēs pariter vt venirent & pugnarent contra hieruſalem & molirentur inſidias. Et orauimus deum noſtrum: & poſuimus cuſtodes ſuper murum die ac nocte contra eos. Dixit autem iudas. Debilitata eſt fortitudo portātis: & hum⁹ nimia eſt: & nos non poterim⁹ edificare murum. Et dixerūt hoſtes noſtri. Neſciant & ignorent donec veniamus in medium eorū & iterficiam⁹ eos: & ceſſare faciamus opus. Factum eſt autē venientibus iudeis qui habitabant iuxta eos: & dicentibus nobis per decem vices ex omnibus locis quibus venerant ad nos: ſtatui in loco poſt murū per circuitū populū in ordinem cū gladiis ſuis & lanceis & arcubus. Et perſpexi atq; ſurrexi: & aio ad optimates & magiſtratus: & ad reliquā partē vulgi. Nolite timere a facie eorū. Domini magni & terribilis memētote: & pugnate pro frib⁹ vřis: filiis vřis & filiab⁹ vřis: & vxorib⁹ veſtris: & domib⁹ vřis. Factum eſt aūt cū audiſſent inimici nři nunciatū eſſe

ꝛ deſtruet murū lapidū eoꝝ: audi deus noſter
καὶ καθελεῖ τὸ τεῖχος λίθων αὐτῶν; ἄκουσον ὁ θεὸς ἡμῶν
quia facti ſumus in ſubſānationē: ꝛ cōuerte oppro
ὅτι ἐγενήθημεν εἰς μυκτηρισμόν, καὶ ἐπίστρεψον ὀνειδισ
briū eoꝝ in caput eoꝝ: ꝛ da eos in ſu
μὸν αὐτῶν εἰς κεφαλὴν αὐτῶν, καὶ δὸς αὐτοὺς εἰς μυ
bſānationē in terra captiuitatis: ꝛ ne operias in
κτηρισμὸν ἐν γῇ αἰχμαλωσίας, καὶ μὴ καλύψῃς ἐπὶ
iniquitatē eoꝝ: ꝛ peccatū eoꝝ a facie tua
ἀνομίας αὐτῶν, καὶ ἡ ἁμαρτία αὐτῶν ἐκ προσώπου σου
nō deleat: qm̄ irritauerūt corā edificā
μὴ ἐξαλειφθείη, ὅτι παρώργισαν ἐναντίον τῶν οἰκοδο
tibus. ꝛ edificauimus muꝝ ꝛ cōiūctus ē ois
μούντων. καὶ ᾠκοδομήσαμεν τὸ τεῖχος, καὶ συνήφθη πᾶν
murus vſq; ad medietatē ſuā: ꝛ factū eſt cor
τὸ τεῖχος ἕως τοῦ ἡμίσους αὐτοῦ, καὶ ἐγένετο ἡ καρδία B
populi vt edificaret. ꝛ factū eſt cū audiſſet ſa
τοῦ λαοῦ ὥστε οἰκοδομῆσαι. καὶ ἐγένετο ὡς ἤκουσε σα
nabalat ꝛ tobias ꝛ arabes ꝛ ammanite ꝛ
ναβαλλὰτ καὶ τωβίας καὶ οἱ ἄραβες καὶ οἱ ἀμμανῖται καὶ οἱ
azotii: φ aſcēdit germē muris hieruſalē: qm̄
ἀζώτιοι, ὅτι ἀνέβη ἡ φυὴ τοῖς τείχεσιν ἱερουσαλήμ, ὅτι
inceperūt cicatrices obduci: ꝛ moleſtū eis
ἤρξαντο αἱ διασφαγαὶ ἀποφράσσεσθαι, καὶ πονηρὸν αὐ
viſū fuit valde. ꝛ cōgregati ſunt oēs ad idē
τοῖς ἐφάνη σφόδρα. καὶ συνήχθησαν πάντες ἐπὶ τὸ αὐ
vt venirēt ꝛ ꝑcuterēt in hieruſalē: ꝛ facerēt
τὸ ἐλθεῖν καὶ παρατάξασθαι ἐν ἱερουσαλήμ, καὶ ποιῆσαι
ei deceptionē. ꝛ orauimus ad deū nřm
αὐτὴν πλάνησιν. καὶ προσηυξάμεθα πρὸς τὸν θεὸν ἡμῶν
ꝛ ſtatuimus cuſtodes ſup eos die ꝛ no
καὶ ἐστήσαμεν προφύλακας ἐπ᾽ αὐτοὺς ἡμέρας καὶ νυ
cte a facie eoꝝ. ꝛ dixit iudas: contrita
κτὸς ἀπὸ προσώπου αὐτῶν. καὶ εἶπεν ἰούδας, συνετρί
eſt fortitudo inimicoꝝ: ꝛ humus multa: ꝛ nos
βη ἡ ἰσχὺς τῶν ἐχθρῶν, καὶ ὁ χοῦς πολύς, καὶ ἡμεῖς
nō poterimus edificare in muro. ꝛ dixerūt
οὐ δυνησόμεθα οἰκοδομεῖν ἐν τῷ τείχει. καὶ εἶπον
tribulantes nos: nō cognoſcēt ꝛ nō videbūt dō
οἱ θλίβοντες ἡμᾶς, οὐ γνώσονται καὶ οὐκ ὄψονται ἕως
nec veniamus in mediū eoꝝ: ꝛ interficiemus eos
ὅτου ἔλθωμεν εἰς μέσον αὐτῶν, καὶ φονεύσωμεν αὐ
ꝛ ſedabimus opus. ꝛ factū eſt vt vene
τοὺς καὶ καταπαύσωμεν τὸ ἔργον. καὶ ἐγένετο ὡς ἦλ
rūt iudei habitantes prope eos: ꝛ dixerūt
θον οἱ ἰουδαῖοι οἱ οἰκοῦντες ἐχόμενα αὐτῶν, καὶ εἶπον
nobis: aſcēdūt ex oībus locis qm̄ cō
ἡμῖν, ἀναβαίνουσιν ἐκ πάντων τῶν τόπων ὅτι ἐπι
uertiſtis ſup nos. ꝛ ſtatui in infima
στρέψατε ἐφ᾽ ἡμᾶς. καὶ ἔστησα εἰς τὰ κατώτατα τοῦ
loci poſt muꝝ in abſcōditis: C
τόπου κατόπισθεν τοῦ τείχους ἐν τοῖς σκεπεινοῖς,
ꝛ ſtatui populū per ꝓpīqs cū gladiis ſu
καὶ ἔστησα τὸν λαὸν κατὰ δήμους μετὰ ῥομφαιῶν αὐ
is ꝛ lāceis ſuis ꝛ arcubus ſuis.
τῶν καὶ τῶν δοράτων αὐτῶν καὶ τῶν τόξων αὐτῶν.
ꝛ ꝓſpexi ꝛ ſurrexi ꝛ dixi ad optimates
καὶ εἶδον καὶ ἀνέστην καὶ εἶπον πρὸς τοὺς ἐντίμους
ꝛ ad duces ꝛ ad reli
καὶ πρὸς τοὺς στρατηγοὺς καὶ πρὸς τοὺς καταλοί
quos populi: ne timeatis a facie eo
πους τοῦ λαοῦ, μὴ φοβηθῆτε ἀπὸ προσώπου αὐ
rū. memētote dei nři magni ꝛ
τῶν. μνήσθητε τοῦ θεοῦ ἡμῶν τοῦ μεγάλου καὶ
terribilis ꝛ pugnate pro fratribus vřis
φοβεροῦ καὶ παρατάξασθε περὶ τῶν ἀδελφῶν ὑμῶν,
filiis vřis: ꝛ filiabus vřis: ꝛ vxoribus ve
υἱῶν ὑμῶν, καὶ θυγατέρων ὑμῶν, καὶ γυναικῶν ὑ
ſtris: ꝛ domibus vřis: ꝛ factū eſt quū audiſſent
μῶν, καὶ οἰκιῶν ὑμῶν. καὶ ἐγένετο ἡνίκα ἤκουσαν
inimici nři φ notū fuit
οἱ ἐχθροὶ ἡμῶν ὅτι ἐγνώσθη

nobis: ⁊ diſſipauit deus cōſiliū eoꝝ. ⁊
ἡμῖν, καὶ διεσκέδασεν ὁ θεὸς τὴν βουλὴν αὐτῶν. καὶ
reuerſi ſumus nos in murū: vir in opus ſu-
ἐπεστρέψαμεν ἡμεῖς εἰς τὸ τεῖχος, ἀνὴρ εἰς τὸ ἔργον αὐ-
um. ⁊ factū eſt a die illa medietas coꝝ
τοῦ. καὶ ἐγένετο ἀπὸ τῆς ἡμέρας ἐκείνης ἥμισυ τῶν
q̄ ordinati erant faciebāt opus: ⁊ medietas coꝝ re-
ἐκτεταγμένων ἐποίουν τὸ ἔργον, καὶ ἥμισυ αὐτῶν ἀν-
ſiſtebāt: ⁊ lāceę ⁊ ſcuta ⁊ arcus ⁊ thora
τείχοντο, καὶ λόγχαι καὶ θυρεοὶ καὶ τόξα καὶ θώρα-
ces: ⁊ p̄ncipes poſt oēm domū iuda
κες, καὶ οἱ ἄρχοντες ὀπίσω παντὸς οἴκου ἰούδα τῶν
edificantiū in muro. ⁊ tollētes in
οἰκοδομούντων ἐν τῷ τείχει. καὶ οἱ αἴροντες ἐν τοῖς
A humeris armati. in vna manu faciebat illic o-
ἀρτῆρσιν ἔνοπλοι. ἐν μιᾷ χειρὶ ἐποίει αὐτοῦ τὸ ἔρ-
pus: ⁊ in vna tenebat iaculū. ⁊ edificato
γον, καὶ ἐν μιᾷ ἐκράτει τὴν βολίδα. καὶ οἱ οἰκοδό-
res vir gladiū ſuū accinctus ſup lumbū
μοι ἀνὴρ ῥομφαίαν αὐτοῦ ἐζωσμένος ἐπὶ τὴν ὀσφὺν
ſuū: ⁊ edificabāt. ⁊ buccināns in corne abu
αὐτοῦ, καὶ ᾠκοδόμουν. καὶ ὁ σαλπίζων ἐν τῇ κερατί-
cina p̄pe me. ⁊ dixi ad optimates ⁊ ad
νῃ ἐχόμενά μου. καὶ εἶπα πρὸς τοὺς ἐντίμους καὶ πρὸς
p̄ncipes ⁊ ad reliquos popu
τοὺς ἄρχοντας καὶ πρὸς τοὺς καταλοίπους τοῦ λα-
li: opus grāde ⁊ latū: ⁊ nos ſeparamur
οῦ, τὸ ἔργον πολὺ καὶ πλατύ, καὶ ἡμεῖς σκορπιζόμεθα
ſup murū procul vir a fratre ſuo.
ἐπὶ τοῦ τείχους μακρὰν ἀνὴρ ἀπὸ τοῦ ἀδελφοῦ αὐ-
⁊ in loco vbicūq; audieritis vocē
τοῦ. καὶ ἐν τόπῳ οὗ ἂν ἀκούσητε τὴν φωνὴν τῆς
buccine: illuc cōcurrite ad nos: ⁊ deus
κερατίνης, ἐκεῖ συναχθήσεσθε πρὸς ἡμᾶς, καὶ ὁ θεὸς
noſter pugnabit pro nobis: ⁊ nos faciebamus
ἡμῶν πολεμήσει ὑπὲρ ἡμῶν, καὶ ἡμεῖς ποιοῦμεν τὸ
opus. ⁊ medietas nr̄m tenētes lāceas
ἔργον. καὶ τὸ ἥμισυ ἡμῶν κρατοῦντες τὰς λόγχας
ab aſcēſu auroꝛe vſq; ad egreſſū ſtellaꝝ.
ἀπὸ ἀναβάσεως τοῦ ὄρθρου ἕως ἐξόδου τῶν ἄστρων.
⁊ in tēpoꝛe illo dixi pp̄lo: vnuſq̄ſq; cum
καὶ ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ εἶπα τῷ λαῷ, ἕκαστος μετὰ
iuuene ſuo caſtrametabit in medio hieruſalē.
νεανίσκου αὐτοῦ αὐλισθήσεσθαι ἐν μέσῳ ἱερουσαλήμ.
⁊ ſit nobis nox cuſtodia: ⁊ dies opus. ⁊
καὶ ἔστω ἡμῖν ἡ νὺξ προφυλακή, καὶ ἡ ἡμέρα ἔργον. καὶ
erā ego ⁊ fratres mei ⁊ pueri ⁊ vi
ἤμην ἐγὼ καὶ οἱ ἀδελφοί μου καὶ τὰ παιδάρια καὶ οἱ ἄν-
ri cuſtodie poſt me: ⁊ nō fuit ex nobis
δρες τῆς προφυλακῆς ὀπίσω μου, καὶ οὐκ ἦν ἐξ ἡμῶν
denudans vir veſtimēta ſua. vir ⁊ ar-
ἐκδιδυσκόμενος ἀνὴρ τὰ ἱμάτια ἑαυτοῦ. ἀνὴρ καὶ ὅ-
ma eius ad aquam.
πλον αὐτοῦ εἰς τὸ ὕδωρ.

Ca.5.

D Et factᵒ eſt clamoꝛ pp̄li ⁊ mulieꝝ
Καὶ ἐγένετο ἡ κραυγὴ τοῦ λαοῦ καὶ γυναικῶν
coꝝ magnᵒ ad fratres ſuos
αὐτῶν μεγάλη πρὸς τοὺς ἀδελφοὺς ἑαυτῶν τοὺς
iudeos. ⁊ erāt aliq̄ dicētes: in filijs no-
ἰουδαίους. καὶ ἦσαν τινες λέγοντες, ἐν υἱοῖς ἡ-
ſtris ⁊ in filiabᵒ nr̄is: nos multi: ⁊ acci
μῶν καὶ ἐν θυγατράσιν ἡμῶν, ἡμεῖς πολλοί, καὶ λη-
piemus frumentū ⁊ comedemus ⁊ viuemus. ⁊ ſunt
ψόμεθα σῖτον καὶ φαγώμεθα καὶ ζησόμεθα. καὶ εἰ-
aliq̄ dicētes: agri nr̄i ⁊ vinee nr̄e
σί τινες λέγοντες, ἀγροὶ ἡμῶν καὶ ἀμπελῶνες ἡμῶν
⁊ domus nr̄e: nos p̄mittemus ⁊ accipiemus fru
καὶ οἰκίαι ἡμῶν, ἡμεῖς διεγγυῶμεν καὶ ληψόμεθα σῖ-
mētū ⁊ comedemus. ⁊ ſunt aliqui dicentes:
τον καὶ φαγώμεθα. καὶ εἰσί τινες λέγοντες, ccccc

nobis: diſſipauit deᵒ cōſilium eorum. ooooooooo
Et reuerſi ſumus oms ad muros vnuſq̄ſq; ad opus ſuum. Et factū eſt a die illa: media pars iuuenum eorum faciebat opus: & media oooo parata erat ad bellum: & lancee & ſcuta oooooo & arcus & lorice & principes oooooooooooooooooo poſt eos in omni domo iuda edificantium oooo muros & portantium onera & imponentium: vna manu ſua faciebat opus: & altera oooooooo tenebat gladium. Edificantiū eni vnuſquiſq; gladio erat accinctus renes. Et edificabant oooo & clamabant buccina iuxta me. Et dixi oooo ad optimates & ad magiſtratus & ad oooooooo reliquam partem vulgi. Opus grande eſt ooooo & latum: & nos ſeparati ſumus in ooooooooooo muro procul alter ab altero. oooooooooooooooo In loco quocunq; audieritis clangorem oooo tube: illuc concurrite ad nos. ooooooooooooooo Deus noſter pugnabit pro nobis: & noſipſi oo faciamus opus. Et media pars noſtrum teneat lanceas ab aſcenſu aurore: donec ooooooooooo egrediantur aſtra. In tēpore quoq; illo oooooooo dixi populo. Vnuſquiſq; cum puero ſuo ooooo maneat in medio hieruſalem: & ſint oooooooo nobis vices per noctē & diem ad operandum. Ego autem & fratres mei & pueri mei & oooo cuſtodes qui erant poſt me: non ooooooooooooo deponebamᵒ veſtimēta nr̄a. Vnuſq̄ſq; tm̄ nudabatur ad baptiſmū. 5.

Et factus eſt clamor populi & vxoꝝ eiᵒ magnᵒ aduerſus frēs ſuos iudeos. Et erant qui dicerent. oooooooooooo Filii noſtri & filie noſtre multe ſunt nimis. ooooo Accipiamus p̄ p̄cio eoꝝ frumentū & comedamᵒ & viuamus. & erāt qui dicerēt. Agros nr̄os & vineas & domᵒ nr̄as apponamus: & accipiamus frumentum in fame. Et aliꝰ dicebant. ooooooooo

לָנוּ וַיָּפֶר הָאֱלֹהִים אֶת עֲצָתָם | פור יצץ
וַנָּשָׁב כֻּלָּנוּ אֶל הַחוֹמָה אִישׁ אֶל | שוב
מְלַאכְתּוֹ: וַיְהִי מִן הַיּוֹם הַהוּא חֲצִי | לאך חצה
נְעָרַי עֹשִׂים בַּמְּלָאכָה וְחֶצְיָם | עשה
מַחֲזִיקִים וְהָרְמָחִים הַמָּגִנִּים | חזק
וְהַקְּשָׁתוֹת וְהַשִּׁרְיֹנִים וְהַשָּׂרִים | שרה שור
אַחֲרֵי כָּל בֵּית יְהוּדָה: הַבּוֹנִים | בנה
בַּחוֹמָה וְהַנֹּשְׂאִים בַּסֶּבֶל עֹמְשִׂים
בְּאַחַת יָדוֹ עֹשֶׂה בַמְּלָאכָה וְאַחַת
מַחֲזֶקֶת הַשָּׁלַח: וְהַבּוֹנִים אִישׁ
חַרְבּוֹ אֲסוּרִים עַל מָתְנָיו וּבוֹנִים | אסר
וְהַתּוֹקֵעַ בַּשּׁוֹפָר אֶצְלִי: וָאֹמַר | תקע שפר
אֶל הַחֹרִים וְאֶל הַסְּגָנִים וְאֶל | חור
יֶתֶר הָעָם הַמְּלָאכָה הַרְבֵּה | רבה
וּרְחָבָה וַאֲנַחְנוּ נִפְרָדִים עַל | פרד
הַחוֹמָה רְחוֹקִים אִישׁ מֵאָחִיו: | חמה רחק
בִּמְקוֹם אֲשֶׁר תִּשְׁמְעוּ אֶת קוֹל | קום שמע
הַשּׁוֹפָר שָׁמָּה תִּקָּבְצוּ אֵלֵינוּ | קבץ
אֱלֹהֵינוּ יִלָּחֶם לָנוּ: וַאֲנַחְנוּ | לחם
עֹשִׂים בַּמְּלָאכָה וְחֶצְיָם מַחֲזִיקִים | עשה חצה
בָּרְמָחִים מֵעֲלוֹת הַשַּׁחַר עַד | חזק עלה
צֵאת הַכּוֹכָבִים: גַּם בָּעֵת הַהִיא | יצא כבב
אָמַרְתִּי לָעָם אִישׁ וְנַעֲרוֹ
יָלִינוּ בְּתוֹךְ יְרוּשָׁלָםִ וְהָיוּ | לון היה
לָנוּ הַלַּיְלָה מִשְׁמָר וְהַיּוֹם מְלָאכָה: | שמר
וְאֵין אֲנִי וְאַחַי וּנְעָרַי וְאַנְשֵׁי
הַמִּשְׁמָר אֲשֶׁר אַחֲרַי אֵין אֲנַחְנוּ
פֹשְׁטִים בְּגָדֵינוּ אִישׁ שִׁלְחוֹ
הַמָּיִם: | Cap. v.
וַתְּהִי צַעֲקַת
הָעָם וּנְשֵׁיהֶם גְּדוֹלָה אֶל אֲחֵיהֶם | היה נשא גדל
הַיְּהוּדִים: וְיֵשׁ אֲשֶׁר אֹמְרִים | יהד
בָּנֵינוּ וּבְנֹתֵינוּ אֲנַחְנוּ רַבִּים | רבב
וְנִקְחָה דָגָן וְנֹאכְלָה וְנִחְיֶה: וְיֵשׁ | לקח אכל
אֲשֶׁר אֹמְרִים שְׂדֹתֵינוּ וּכְרָמֵינוּ | חיה שדה
וּבָתֵּינוּ אֲנַחְנוּ עֹרְבִים וְנִקְחָה | בית
דָגָן בָּרָעָב: וְיֵשׁ אֲשֶׁר אֹמְרִים

cccccc cccccccccccccccccccccccccccccccccccccccc cc

לוינו כסף למדת המלך שדתינו לוה עדד
וכרמינו ועתה כבשר אחינו
בשרנו כבניהם בנינו והנה בנה
אנחנו כבשים את בנינו ואת
בנותינו לעבדים ויש מבנתינו
נכבשות ואין לאל ידנו ושדתינו כבש איל
וכרמינו לאחרים ויחר לי מאד חרה
כאשר שמעתי את זעקתם ואת
הדברים האלה וימלך לבי עלי מלך
ואריבה את החרים ואת הסגנים רוב חור
ואמרה להם משא איש באחיו נשה
אתם נשאים ואתן עליהם נתן
קהלה גדולה ואמרה להם אנחנו גדל
קנינו את אחינו היהודים קנה יהד
הנמכרים לגוים כדי בנו וגם מכר
אתם תמכרו את אחיכם ונמכרו
לנו ויחרישו ולא מצאו דבר חרש
ויאמר לא טוב הדבר אשר
אתם עשים הלוא ביראת עשה
אלהינו תלכו מחרפת הגוים ילך
אויבינו וגם אני אחי ונערי
נשים בהם כסף ודגן נעזבה נשה עזב
נא את המשא הזה השיבו נא שוב
להם כהיום שדתיהם כרמיהם שדה
זיתיהם ובתיהם ומאת הכסף בית מאה
והדגן והתירוש והיצהר אשר ירש צהר
אתם נשים בהם ויאמרו אמר
נשיב ומהם לא נבקש כן נעשה שוב בקש
כאשר אתה אומר ואקרא את קרא
הכהנים ואשביעם לעשות שבע
כדבר הזה גם חצני נערתי
ואמרה ככה ינער האלהים את נער
כל האיש אשר לא יקים את קום
הדבר הזה מביתו ומיגיעו יגע היה
וככה יהיה נעור ורק ויאמרו נער ריק
כל הקהל אמן ויהללו את יהוה הלל

Mutuo sumamus pecunias in tributa regis: demusq; agros nros & vineas: & nũc sicut carnes fratrũ nrorũ: sic carnes nře sunt: & sicut filii eorũ: ita & filii nři. Ecce nos subiugamus filios nros & filias nras in seruitutem: & de filiab⁹ nostris sũt famule: nec habem⁹ vnde possint redimi: & agros nros & vineas nras alii possident. Et iratus sum nimis cũ audissem clamorem eorum s̃m verba hec: cogitauitq; cor meum mecum. oo Et increpaui optimates & magistratus: oooooooo & dixi eis. Vsuras ne singuli a fratribus vris exigitis? Et congregaui aduersum eos oooooooo cõtionem magnam: & dixi eis. Nos vt scitis oo redemimus fratres nostros iudeos oooooooooooo q venditi fuerãt gentib⁹ s̃m possibilitatẽ nram. Et vos igitur vendite fres vros: & redimem⁹ eos. Et siluerũt: nec inuenerũt quid rñderent. Dixiq; ad eos. Non est bona res quam ooooo facitis. Quare non in timore oooooooooooooooooo dei nři ambulatis: ne exprobretur nobis a gẽtib⁹ inimicis nřis. Et ego & fres mei & pueri mei cõmodauimus plurimis pecuniam & frumentũ. Non repetamus in cõe istud. Es alienũ cõcedamus: qđ debetur nobis. Reddite eis hodie agros suos & vineas suas & oliueta sua & domos suas. Quin poti⁹ & centesimã pecunie frumẽti vini & olei quã exigere soletis ab eis: date pro illis. Et dixerũt. Reddem⁹: & ab eis nihil q̃remus: sicq; faciemus vt loqueris. Et vocaui oooooooooooooooooo sacerdotes & adiuraui eos vt facerent oooooooo iuxta quod dixeram. Insup excussi sinum meũ & dixi. Sic excutiat de⁹ oooooooooooooooooooooooooooo omnem virum qui nõ compleuerit oooooooooo verbum istud: de domo sua & de laboribus suis: sic excutiatur: & vacuus fiat. Et dixit oooooooo vniuersa multitudo: amẽ. Et laudauerunt dñm.

mutuo accepim⁹ argentũ in tributa regis:
ἐδανεισάμεθα ἀργύριον εἰς φόρους τοῦ βασιλέως,
agri nři ⁊ vinee nře ⁊ domus nře. ⁊
ἀγροὶ ἡμῶν καὶ ἀμπελῶνες ἡμῶν καὶ οἰκίαι ἡμῶν. καὶ
nũc sicut caro fratrũ nroꝝ: caro nřa. sicut filij eo-
νῦν ὡς σὰρξ ἀδελφῶν ἡμῶν, σὰρξ ἡμῶν. ὡς υἱοὶ αὐ-
rũ: filij nři. ⁊ ecce nos subiugamus
τῶν, υἱοὶ ἡμῶν. καὶ ἰδοὺ ἡμεῖς καταδυναστεύομεν τοὺς
filios nros ⁊ filias nras in seruos: ⁊
υἱοὺς ἡμῶν καὶ τὰς θυγατέρας ἡμῶν εἰς δούλους, καὶ
sunt de filiabus nris subiugate: ⁊
εἰσὶν ἀπὸ θυγατέρων ἡμῶν καταδυναστευόμεναι, καὶ
nõ est potentia manuũ nraꝝ: ⁊ agri nři ⁊ vi
οὐκ ἔστι δύναμις χειρῶν ἡμῶν, καὶ ἀγροὶ ἡμῶν καὶ ἀμ-
nee nře optimatibus. ⁊ tristatus sũ val- B
πελῶνες ἡμῶν τοῖς ἐντίμοις. καὶ ἐλυπήθην σφό-
de cũ audiui clamorẽ eoꝝ ⁊ s̃mo
δρα καθὼς ἤκουσα τὴν κραυγὴν αὐτῶν καὶ τοὺς λό-
nes istos. ⁊ deliberauit cor meũ apud
γους τούτους. καὶ ἐβουλεύσατο καρδία μου ἐπ' ἐ-
me. ⁊ pugnaui aduersus optimates ⁊
μέ. καὶ ἐμαχεσάμην πρὸς τοὺς ἐντίμους καὶ τοὺς
p̃ncipes ⁊ dixi eis: repetitione vos repe-
ἄρχοντας καὶ εἶπον αὐτοῖς, ἀπαιτήσει ὑμεῖς ἀπαι-
tetis vir fratrẽ suũ: q̃ vos facitis?
τεῖτε ἀνὴρ τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, ἃ ὑμεῖς ποιεῖτε;
⁊ dedi sup eos cõcionẽ magnã. ⁊ dixi
καὶ ἔδωκα ἐπ' αὐτοὺς ἐκκλησίαν μεγάλην. καὶ εἶπον
eis: nos possedimus fratres nros
αὐτοῖς, ἡμεῖς κεκτήμεθα τοὺς ἀδελφοὺς ἡμῶν τοὺς
iudeos vẽditos gẽtibus: in volũta
Ἰουδαίους τοὺς πωλουμένους τοῖς ἔθνεσιν, ἐν ἑκου-
rio nřo. ⁊ vos vẽditis fratres vros:
σίῳ ἡμῶν. καὶ ὑμεῖς πωλεῖτε τοὺς ἀδελφοὺς ὑμῶν,
⁊ vẽdenẽ nobis. ⁊ siluerũt ⁊ nõ inuenerũt
καὶ παραδοθήσονται ἡμῖν. καὶ ἡσύχασαν καὶ οὐχ εὗρον
s̃monẽ. ⁊ dixi: nõ bonũ v̄bũ quod vos faci-
λόγον. καὶ εἶπον, οὐκ ἀγαθὸς ὁ λόγος ὃν ὑμεῖς ποιεῖ-
tis: nõ sic in timore dei nři redibitis ab op
τε, οὐχ οὕτως ἐν φόβῳ θεοῦ ἡμῶν ἀπελεύσεσθε ἀπὸ ὀνει-
probrio gẽtiũ inimicoꝝ nroꝝ. etiã ego ⁊ fra-
δισμοῦ τῶν ἐθνῶν τῶν ἐχθρῶν ἡμῶν. καί γε ἐγὼ καὶ οἱ ἀδελ-
tres mei ⁊ noti mei posuimus eis argentũ
φοί μου καὶ οἱ γνωστοί μου ἐθήκαμεν αὐτοῖς ἀργύριον
⁊ frumẽtũ: relinquimus tũ repetitionẽ hãc.
καὶ σῖτον, ἐγκαταλίπωμεν δὴ τὴν ἀπαίτησιν ταύ-
reddite tũ eis vt hodie agros
την. ἐπιστρέψατε δὴ αὐτοῖς ὡς σήμερον ἀγροὺς
suos ⁊ vineas suas ⁊ oliueta sua ⁊
αὐτῶν καὶ ἀμπελῶνας αὐτῶν καὶ ἐλαιῶνας αὐτῶν καὶ
domos suas: ⁊ de argẽto frumẽtũ ⁊
οἰκίας αὐτῶν, καὶ ἀπὸ τοῦ ἀργυρίου τὸν σῖτον καὶ
vinũ ⁊ oleũ afferte eis. ⁊ dixe C
τὸν οἶνον καὶ τὸ ἔλαιον ἐξενέγκατε αὐτοῖς. καὶ εἶ-
rũt: reddemus: ⁊ ab eis nõ q̃remus:
πον, ἀποδώσομεν, καὶ παρ' αὐτῶν οὐ ζητήσομεν,
sic faciemus sicut tu dicis. ⁊ vocaui
οὕτως ποιήσομεν καθὼς σὺ λέγεις. καὶ ἐκάλεσα
sacerdotes ⁊ adiuraui eos vt facerẽt s̃m ver
τοὺς ἱερεῖς καὶ ὥρκισα αὐτοὺς ποιῆσαι ὡς τὸ ῥῆ-
bũ hoc. ⁊ vestẽ meã excussi: ⁊ di
μα τοῦτο. καὶ τὴν ἀναβολήν μου ἐξετίναξα, καὶ εἶ-
xi: sic excutiat deus oẽm virũ q̃ nõ
πον, οὕτως ἐκτινάξαι ὁ θεὸς πάντα ἄνδρα, ὃς οὐ
statuet verbũ istud de domo sua ⁊ de
στήσει τὸν λόγον τοῦτον ἐκ τοῦ οἴκου αὐτοῦ καὶ ἐκ
labore suo: ⁊ erit sic excussus ⁊ va
κόπου αὐτοῦ, καὶ ἔσται οὕτως ἐκτετιναγμένος καὶ κε-
nus. ⁊ dixit vniuersa ecclesia: amẽ: ⁊ laudauerũt
νός. καὶ εἶπε πᾶσα ἡ ἐκκλησία, ἀμήν, καὶ ᾔνεσαν
dominum.
τὸν κύριον. oooooooooooooooooooooooooooooooooooooo

⁊ fecit pplо verbū istud. etiā a
καὶ ἐποίησεν ὁ λαὸς τὸ ῥῆμα τοῦτο. καί γε ἀπὸ
die q̄ p̄ceperat mihi vt essē in p̄ncipē co=
τῆς ἡμέρας ἧς ἐνετείλατό μοι εἶναι εἰς ἄρχοντα αὐ-
rū in terra iuda ab anno vicesimo ⁊ vsq; ad ānuꝫ
τῶν ἐν γῇ ἰούδα ἀπὸ ἔτους εἰκοστοῦ καὶ ἕως ἔτους
tricesimū ⁊ secundū arthasastha regi
τριακοστοῦ καὶ δευτέρου τῷ ἀρθασασθὰ τῷ βασιλεῖ
ānos duodecī: ⁊ ego ⁊ fratres mei panē
ἔτη δώδεκα, καὶ ἐγὼ καὶ οἱ ἀδελφοί μου ἄρτον τῆς
p̄ncipatus mei nō comedim⁹. at duces q̄ an=
D ἡγεμονίας μου οὐκ ἐφάγομεν. οἱ δὲ ἄρχοντες οἱ ἔμ=
te me grauauerūt sup ppl̄m ⁊ acceperūt
προσθέν μου ἐβάρυναν ἐπὶ τὸν λαὸν καὶ ἔλαβον
ab eis in panib⁹ ⁊ in vino vltimū argē=
παρ᾽ αὐτῶν ἐν ἄρτοις καὶ ἐν οἴνῳ ἔσχατον ἀργύρι-
tū siclos q̄draginta. etiā ministri
ον σίκλους τεσσαράκοντα. καί γε τὰ παιδάρια
eoꝝ dn̄ati fuerūt sup ppl̄m: et ego nō fe=
αὐτῶν ἐκυρίευσαν ἐπὶ τὸν λαόν, κἀγὼ οὐκ ἐποί-
ci sic a facie timoris dn̄i. ⁊
ησα οὕτως ἀπὸ προσώπου φόβου κυρίου. καὶ
in opere muri istoꝝ tenui: agrū
ἐν ἔργῳ τοῦ τείχους τούτων ἐκράτησα, ἀγρὸν
nō possedi: ⁊ pueri mei ⁊ oēs
οὐκ ἐκτησάμην καὶ τὰ παιδάριά μου καὶ πάντες
cōgregati ibi ꝓpter op⁹. ⁊ iudei ⁊
οἱ συνηγμένοι ἐκεῖ διὰ τὸ ἔργον. καὶ ἰουδαῖοι καὶ
p̄ncipes centū q̄nquaginta viri: ⁊ veniē
οἱ ἄρχοντες ἑκατὸν πεντήκοντα ἄνδρες, καὶ ἐρχό-
tes ad nos de gētibus q̄ in circuitu nr̄o:
μενοι πρὸς ἡμᾶς ἀπὸ τῶν ἐθνῶν τῶν κύκλῳ ἡμῶν,
in mēsa mea. ⁊ erat q̄d fiebat in diē
ἐπὶ τράπεζάν μου. καὶ ἦν γινόμενον εἰς ἡμέραν
vnā: vitulus vn⁹ ⁊ oues sex electe ⁊ hir
μίαν, μόσχος εἷς καὶ πρόβατα ἓξ ἐκλεκτὰ καὶ χί-
cus erāt mihi .⁊ inter duodecī
μαρος ἐγίνετό μοι. καὶ ἀναμέσον τῶν δώδεκα
dies in oībus vinū multitudine. ⁊ cū istis
ἡμερῶν ἐν πᾶσιν οἶνος τῷ πλήθει. καὶ σὺν τού-
panē ducatus mei nō q̄siui: q̄m
τοις ἄρτον τῆς ἡγεμονίας μου οὐκ ἐζήτησα, ὅτι
grauis fuitus sup ppl̄m istū. memēto
Infra. βαρεῖα ἡ δουλεία ἐπὶ τὸν λαὸν τοῦτον. μνήσθητί
13. a. mei deus in bonū fm oīa q̄ feci
μου ὁ θεὸς εἰς ἀγαθὸν πάντα ὅσα ἐποίησα τῷ
pplo huic.
λαῷ τούτῳ.

Ca. 6.

Et factū est vt auditū fuit sanabalat
A Καὶ ἐγένετο καθὼς ἠκούσθη τῷ σαναβαλὰτ
⁊ tobia ⁊ gesam arabi: ⁊
καὶ τῷ τωβία καὶ τῷ γησὰμ τῷ ἄραβι, καὶ
reliquis inimicoꝝ nr̄oꝝ: q̄ edifi
τοῖς καταλοίποις τῶν ἐχθρῶν ἡμῶν, ὅτι ᾠκοδό-
caui muꝝ: ⁊ nō relicta fuit in eo inter
μησα τὸ τεῖχος, καὶ οὐ κατελείφθη ἐν αὐτῷ δια-
ruptio: etiā vsq; ad tēpus illud: ualuas nō
κοπή, καί γε ἕως τοῦ καιροῦ ἐκείνου, θύρας οὐκ
posuerā in portis: ⁊ misit sana=
ἐπέστησα ἐν ταῖς πύλαις, καὶ ἀπέστειλε σανα-
balat ⁊ gesā ad me dicētes: veni ⁊
βαλὰτ καὶ γησὰμ πρός με λέγοντες, δεῦρο καὶ
cōgregemur pariē in villis in cā=
συναχθῶμεν ἐπιτοαυτὸ ἐν ταῖς κώμαις ἐν πε-
po ono: ⁊ ipsi cogitātes mihi vt facerēt ma
δίῳ ὠνώ, καὶ αὐτοὶ λογιζόμενοί μοι ποιῆσαι πο-
lū. ⁊ misi ad eos nūcios di=
νηρίαν. καὶ ἀπέστειλα ἐπ᾽ αὐτοὺς ἀγγέλους λέ-
cēs: opus magnū ego facio: ⁊ nō potero
γων, ἔργον μέγα ἐγὼ ποιῶ, καὶ οὐ δυνήσομαι

Fecit ergo populus sicut
erat dictū. A die autē illa
qua precepat rex mihi
vt essem dux in terra
iuda ab anno vicesimo
vsq; ad annum
tricesimum secundum
artaxerxis
regis p annos duodeciꝫ
ego & frēs mei ānonas
q̄ ducib⁹ debebātur non
comedim⁹. Duces autē
primi q fuerūt ante me
grauauerunt populū &
acceperunt ab eis
in pane & vino & pecu
nia quotidie siclos
quadraginta. Sed & mi
nistri eorum depresserāt
populum. Ego autē nō
feci ita propter
timorem dei. Quinpo=
tius in opere
muri edificaui: & agrū
non emi: & oēs pue
ri mei congregati
ad opus erant. Iudei
quoq; & magistratus
centum quinquaginta
viri: & qui veniebant
ad nos de gētibus que
in circuitu nostro sunt:
in mensa mea erant. Pa
rabatur autem mihi
per dies singulos bos
vnus: arietes sex
electi: exceptis volatili=
bus: & inter dies
decem vina diuersa: &
alia multa tribuebam.
Insup & annonas duca
tus mei nō q̄siui. Valde
eniꝫ attenuatus erat po
pulus.
Memēto mei deus me⁹
in bonū fm omnia que
fecit populo huic.

6.

Factum est autem cū
audisset
sanaballath & tobias &
gosem arabs
& ceteri inimici nostri
q edificassem ego
murum & non esset in
ipso residua interruptio:
vsq; ad tempus aūt illud
valuas non posueram
in portis: miserūt sana
ballath & gosem arabs
ad me dicentes. Veni &
percutiamus fedus pariter
in vitulis in cāpo ono.
Ipsi autem
cogitabant vt facerent
mihi malum. Misi ergo
ad eos nuncios dicens.
Opus
grande ego facio: & nō
possum

ויעש העם כדבר הזה׃ גם מיום
אשר צוה אתי להיות פחם בארץ היה פחה
יהודה משנת עשרים ועד שנת שנה
שלשים ושתים לארתחשסתא
המלך שנים שתים עשרה
אני ואחי לחם הפחה לא אכלתי׃
והפחות הראשנים אשר לפני פנה
הכבידו על העם ויקחו מהם כבד לקח
בלחם ויין אחר כסף שקלים
ארבעים גם נעריהם שלטו על
העם ואני לא עשיתי כן מפני עשה
יראת אלהים׃ וגם במלאכת לאך
החומה הזאת החזקתי ושדה חמה חזק
לא קנינו וכל נערי קבוצים קנה קבץ
שם על המלאכה׃ והיהודים והסגנים ירה
מאה וחמשים איש והבאים בוא
אלינו מן הגוים אשר סביבתינו סבב
על שלחני׃ ואשר היה נעשה עשה
ליום אחד שור אחד צאן שש
ברות וצפרים נעשו לי ובין ברר
עשרת ימים בכל יין להרבה יום רבה
ועם זה לחם הפחה לא בקשתי
כי כבדה העבדה על העם הזה׃
זכרה לי אלהי לטובה כל אשר
עשיתי על העם הזה׃ עשה

Cap. vj.

ויהי כאשר נשמע
לסנבלט ולטוביה ולגשם הערבי היה שמע
וליתר איבינו כי בניתי את בנה
החומה ולא נותר בה פרץ גם יתר
עד העת ההיא דלתות לא העמדתי עמד
בשערים׃ וישלח סנבלט וגשם שלח
אלי לאמר לכה ונועדה יחדו ילך יעד
בכפירים בבקעת אונו והמה כפר
חשבים לעשות לי רעה׃ ואשלחה רוע
עליהם מלאכים לאמר מלאכה לאך לאך
גדולה אני עשה ולא אוכל גדל יכל

לרדת למה תשבת המלאכה ירד שבת
כאשר ארפה וירדתי אליכם: רפה
וישלחו אלי כדבר הזה ארבע רבע
פעמים ואשיב אותם כדבר הזה: שוב את
וישלח אלי סנבלט כדבר הזה
פעם חמישית את נערו ואגרת חמש
פתוחה בידו: כתוב בה בגוים פתח כתב
נשמע וגשמו אמר אתה והיהודים שמע יהה
חשבים למרוד על כן אתה בונה
החומה ואתה הוה להם למלך
כדברים האלה: וגם נביאים נבא
העמדת לקרא עליך בירושלם עמד
לאמר מלך ביהודה ועתה ישמע
למלך כדברים האלה ועתה לכה ילך
ונועצה יחדו: ואשלחה אליו יעץ
לאמר לא נהיה כדברים האלה היה
אשר אתה אומר כי מלבך אתה אמר
בודאם: כי כלם מיראים אותנו בדא ירא
לאמר ירפו ידיהם מן המלאכה את רפה
ולא תעשה ועתה חזק את ידי עשה
ואני באתי בית שמעיה בן דליה בוא
בן מהיטבאל והוא עצור ויאמר עצר
נועד אל בית האלהים אל תוך יעד
ההיכל ונסגרה דלתות ההיכל הכל סגר
כי באים להרגך ולילה באים בוא
להרגך: ואמרה האיש כמוני
יברח ומי כמוני אשר יבא אל ברח בוא
ההיכל וחי לא אבוא: ואכירה חיה נכר
והנה לא אלהים שלחו כי
הנבואה דבר עלי וטוביה נבא
וסנבלט שכרו: למען שכור הוא שכר
למען אירא ואעשה כן וחטאתי ירא עשה
והיה להם לשם רע למען רוע
יחרפוני: זכרה אלהי לטוביה חרף
ולסנבלט כמעשיו אלה וגם עשה
לנועדיה הנביאה וליתר הנביאים נבא

descendere: ne forte negligatur cum venero & descendero ad vos. Miserunt autem ad me secundum verbum hoc per quattuor vices: & respondi eis iuxta sermonem priorem. Et misit ad me sanaballath iuxta verbum prius quinta vice puerum suum. & epistolam habebat in manu sua scriptam hoc modo. In gentibus auditum est: & gosem dixit: quod tu & iudei cogitetis rebellare: & propterea edifices murum: & leuare te velis super eos regem: propter quam causam et prophetas posueris qui predicent de te in hierusalem dicentes. Rex in iudea est. Auditurus est rex verba hec. Idcirco nunc veni vt ineamus consilium pariter. Et misi ad eos dicens. Non est factum secundum verba hec que tu loqueris. De corde enim tuo tu componis hec. Omnes enim hi terrebant nos: cogitantes quod cessarent manus nostre ab opere & quiesceremus. Quam ob causam magis confortaui manus meas. Et ingressus sum domum semaie filii dalaie filii methabeel secreto. Qui ait. Tractemus nobiscum in domo dei in medio templi & claudamus portas edis: quia venturi sunt vt interficiant te: & nocte venturi sunt ad occidendum te. Et dixi. Num quisquam similis mei fugit? Et quis vt ego ingredietur templum & viuet? Non ingrediar. Et intellexi quod deus non misisset eum sed quasi vaticinans locutus esset ad me: & tobias & sanaballath conduxissent eum. Acceperat enim precium vt territus facerem & peccarem & haberent malum quod exprobrarent mihi. Memento mei deus pro tobia & sanaballath: iuxta opera eorum talia: sed & noadie prophete & ceterorum prophetarum

descendere: ne forte cesset opus: postquam vtique
καταβῆναι, μή ποτε καταπαύσῃ τὸ ἔργον, ὡς ἂν
finiero illud: descendam ad vos. et
τελειώσω αὐτό, καταβήσομαι πρὸς ὑμᾶς. καὶ
miserunt ad me: sermonem verbum hoc quattuor
ἀπέστειλαν πρός με, ὡς τὸ ῥῆμα τοῦτο τέσσαρ-
vicibus: et misi eis iuxta sermo-
σι καθόδοις, καὶ ἀπέστειλα αὐτοῖς κατὰ τὸν λό-
nem hunc. et misit ad me sanabalat iux- B
γον τοῦτον. καὶ ἀπέστειλε πρός με σαναβαλὰτ κα-
ta sermonem hunc quinta puerum su-
τὰ τὸν λόγον τοῦτον τὸν πέμπτον παῖδα αὐ-
um et epistolam apertam in manu eius.
τοῦ καὶ ἐπιστολὴν ἠνεῳγμένην ἐν χειρὶ αὐτοῦ.
et erat scriptum in ea: in gentibus auditum est: et
καὶ ἦν γεγραμμένον ἐν αὐτῇ, ἐν ἔθνεσιν ἠκούσθη, καὶ
gesem dixit: quod tu et iudei cogitatis re-
γησὰμ εἶπεν, ὅτι σὺ καὶ ἰουδαῖοι λογίζεσθε ἀπο-
bellare: propter hoc tu edificas murum: et
στατῆσαι, διὰ τοῦτο σὺ οἰκοδομεῖς τὸ τεῖχος, καὶ
tu eris eis in regem: et ad hec
σὺ γίνῃ αὐτοῖς εἰς βασιλέα, καὶ πρὸς τούτοις
prophetas statuisti tibi ipsi vt predicent de te
προφήτας ἔστησας σεαυτῷ κηρύσσειν πρός σε
in hierusalem: dicentes: quod regnasti in
ἐν ἱερουσαλήμ, λέγοντας, ὅτι ἐβασίλευσας ἐν
iudea. et nunc nunciabunt regi
τῇ ἰουδαίᾳ. καὶ νῦν ἀπαγγελήσονται τῷ βασιλεῖ
sermones isti: et nunc veni consulamus pa-
οἱ λόγοι οὗτοι, καὶ νῦν δεῦρο βουλευσώμεθα ἐπὶ
riter. et misi ad eum dicens: non fa-
τὸ αὐτό. καὶ ἀπέστειλα πρὸς αὐτὸν λέγων, οὐκ ἐγε-
ctum est vt sermones isti quos tu dicis: quoniam a
νήθη ὡς οἱ λόγοι οὗτοι οὓς σὺ λέγεις, ὅτι ἀπὸ
corde tu mentiris eos. quoniam omnes ter-
καρδίας σὺ ψεύδῃ αὐτούς. ὅτι πάντες φοβερί-
rent nos dicentes: soluentur manus eo-
ζουσιν ἡμᾶς λέγοντες, ἐκλυθήσονται αἱ χεῖρες αὐ-
rum ab opere isto: et non fiet.
τῶν ἀπὸ τοῦ ἔργου τούτου, καὶ οὐ ποιηθήσεται.
et nunc fortificaui manus meas. et ego ingressus
καὶ νῦν ἐκραταίωσα τὰς χεῖράς μου. κἀγὼ εἰσῆλ-
sum in domum semei filii dalaia filii matabeel:
θον εἰς οἶκον σεμεῒ υἱοῦ δαλαία υἱοῦ ματαβεήλ, C
et ipse retentus et dixit: congregemur in
καὶ αὐτὸς συνεχόμενος καὶ εἶπε, συναχθῶμεν εἰς
domum dei in medio eius: et claudamus
οἶκον τοῦ θεοῦ ἐν μέσῳ αὐτοῦ, καὶ κλείσωμεν τὰς
ianuas eius quoniam veniunt vt interficiant te: veniunt no-
θύρας αὐτοῦ ὅτι ἔρχονται φονεῦσαί σε, ἔρχονται νυ-
cte ad occidendum te. et dixi: quis est vir qualis
κτὸς φονεῦσαί σε. καὶ εἶπον, τίς ἐστιν ἀνὴρ ὡς
ego: fugiet? vel quis qualis ego qui ingredietur in
ἐγώ, φεύξεται; ἢ τίς ὡς ἐγὼ ὃς εἰσελεύσεται εἰς
domum et viuet? non ingrediar. et co-
τὸν οἶκον καὶ ζήσεται; οὐκ εἰσελεύσομαι. καὶ ἐπέ-
gnoui et ecce deus non misit eum: quoniam
γνων καὶ ἰδοὺ ὁ θεὸς οὐκ ἀπέστειλεν αὐτόν, ὅτι ἡ
prophetia sermo aduersus me. et tobias et sana-
προφητεία λόγος κατ' ἐμοῦ. καὶ τωβίας καὶ σανα-
balat conduxerunt eum vt timerem et face-
βαλὰτ ἐμισθώσαντο αὐτόν, ὅπως φοβηθῶ καὶ ποιή-
rem sic et peccarem: et fierem eis in no-
σω οὕτως καὶ ἁμάρτω, καὶ γένωμαι αὐτοῖς εἰς ὄνο-
men malum: vt exprobrarent mihi. memento deus
μα πονηρόν, ὅπως ὀνειδίσωσί με. μνήσθητι ὁ θεός
meus tobia et sanabalat: secundum ope- ū.s.d.
μου τῷ τωβίᾳ καὶ τῷ σαναβαλάτ, ὡς τὰ ποιή-
ra eorum hec: et noadia prophete
ματα αὐτῶν ταῦτα, καὶ τῷ νωαδίᾳ τῷ προφήτῃ
et ceterorum prophetarum:
καὶ τοῖς καταλοίποις τῶν προφητῶν, D

q̃ erãt terrẽtes me. ⁊ pfectus est mu
οἳ ἦσαν φοβερίζοντές με. καὶ ἐτελέσθη τὸ τεῖ
rus quīto ⁊ vicesimo elul mẽsis in
χος πέμπτῃ καὶ εἰκάδι τοῦ ἐλοὺλ μηνὸς εἰς
quinquaginta duob⁹ dieb⁹. ⁊ factũ est cũ au
πεντήκοντα δύο ἡμέρας. καὶ ἐγένετο ἡνίκα ἤκου
dissent oẽs inimici nr̃i: ⁊ timue
σαν πάντες οἱ ἐχθροὶ ἡμῶν, καὶ ἐφοβήθη
rũt oẽs gẽtes q̃ in circuitu nr̃o: ⁊ ceci
σαν πάντα τὰ ἔθνη τὰ κύκλῳ ἡμῶν, καὶ ἐπέπε
dit timor magnus valde in oculis eo
σε φόβος μέγας σφόδρα ἐν ὀφθαλμοῖς αὐ
rũ ⁊ cognouerũt: q̃ a deo no
τῶν καὶ ἔγνωσαν, ὅτι παρὰ τοῦ θεοῦ ἡ
stro factũ est vt pficeret opus hoc. ⁊
μῶν ἐγενήθη τελειωθῆναι τὸ ἔργον τοῦτο. καὶ
in dieb⁹ illis a multis opti
ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις ἀπὸ πολλῶν ἐν
matib⁹ iuda epistole ibãt ad to
τίμων ἰούδα ἐπιστολαὶ ἐπορεύοντο πρὸς τω
biã. ⁊ q̃ tobia veniebãt ad eos:
βίαν. καὶ αἱ τωβία ἤρχοντο πρὸς αὐτούς,
qm̃ multi in iuda habẽtes iuramẽtũ erãt ei: q̃a
ὅτι πολλοὶ ἐν ἰούδα ἔνορκοι ἦσαν αὐτῷ, ὅτι
gener erat sechenia filij erai. ⁊ io
γαμβρὸς ἦν τοῦ σεχενία υἱοῦ ἠραί. καὶ ἰω
nã filius eius accepit filiã mesu
νὰν υἱὸς αὐτοῦ ἔλαβε τὴν θυγατέρα μεσου
lã filij barachie in vxorẽ. etiã
λὰμ υἱοῦ βαραχίου εἰς γυναῖκα. καί γε τὰ
vtilia ei dicebat corã me. ⁊
συμφέροντα αὐτῷ ἔλεγεν ἐνώπιόν μου. καὶ
sermones meos erãt pferẽtes ei: ⁊ epi
λόγους μου ἦσαν ἐκφέροντες αὐτῷ, καὶ ἐπι
stolas misit tobia vt terreret me.
στολὰς ἀπέστειλε τωβία φοβερίσαι με. Ca. 7

ET factũ est qñ edificatus est murus:
Καὶ ἐγένετο ἡνίκα ᾠκοδομήθη τὸ τεῖχος,
⁊ posui valuas: ⁊ recẽsiti sunt
καὶ ἔστησα τὰς θύρας, καὶ ἐπεσκέπησαν οἱ
ianitores ⁊ cantores ⁊ leuite: ⁊ pre
πυλωροὶ καὶ οἱ ᾄδοντες καὶ οἱ λευῖται, καὶ ἐνε
cepi anania fratri meo ⁊
τειλάμην τῷ ἀνανίᾳ τῷ ἀδελφῷ μου καὶ τῷ
anania principi bera in hierusalẽ: qm̃
ἀνανίᾳ ἄρχοντι τῆς βιρὰ ἐν ἱερουσαλήμ, ὅτι
ipse erat quasi vir verax ⁊ timẽs de
αὐτὸς ἦν ὡς ἀνὴρ ἀληθὴς καὶ φοβούμενος τὸν θε
ũ sup multos. ⁊ dixi eis nõ ape
ὸν ὑπὲρ πολλούς. καὶ εἶπον αὐτοῖς οὐκ ἀνοι
rient porte hierusalẽ vsq; ad simul cũ sole.
γήσονται πύλαι ἱερουσαλὴμ ἕως ἅμα τῷ ἡλίῳ.
⁊ adhuc ipsis vigilãtibus: claudantur
καὶ ἔτι αὐτῶν γρηγορούντων, κλειέσθωσαν
porte ⁊ munite sint. ⁊ pone cu
αἱ θύραι καὶ ἀσφαλιζέσθωσαν. καὶ στῆσον προ
stodes habitãtiũ in hierusalẽ: vir in
φύλακας οἰκούντων ἐν ἱερουσαλήμ, ἀνὴρ ἐν
custodia sua: ⁊ vir cõtra domũ
προφυλακῇ ἑαυτοῦ, καὶ ἀνὴρ ἀπέναντι οἰκίας
suã. ⁊ ciuitas ampla manibus ⁊ ma
ἑαυτοῦ. καὶ ἡ πόλις πλατεῖα χερσὶ καὶ με
gna: ⁊ ppl̃s paucus in ea: ⁊ nõ erant
γάλη, καὶ ὁ λαὸς ὀλίγος ἐν αὐτῇ, καὶ οὐκ ἦσαν
dom⁹ edificate. ⁊ dedit deus in
οἰκίαι ᾠκοδομημέναι. καὶ ἔδωκεν ὁ θεὸς εἰς
cor meũ: ⁊ cõgregaui optimates
τὴν καρδίαν μου, καὶ συνῆξα τοὺς ἐντίμους
⁊ pncipes ⁊ ppl̃m in comita
καὶ τοὺς ἄρχοντας καὶ τὸν λαὸν εἰς συνοδί
tũ. ⁊ inueni librũ comitat⁹ q̃ ascẽderũt
ας. καὶ εὗρον βιβλίον τῆς συνοδίας οἳ ἀνέβησαν

qui terrebant me. Completus est autẽ murus vicesimo quinto die mensis elul: quinquaginta duobus diebus. Factus est ergo cum audissent omnes inimici nostri vt timerent vniuerse gẽtes que erant in circuitu nostro & conciderent intra semetipsos: & scirent q̃ a deo factum est opus hoc. Sed & in diebus illis multe optimatum iudeorum epistole mittebantur ad tobiam: & a tobia veniebant ad eos. Multi enim erant in iudea habentes iuramentum eius: quia gener erat sechenie filii iorei: & iohannan filius eius acceperat filiam mosollam filii barachie: & laudabant eum coram me: & verba mea nũciabant ei. Et tobias mittebat epistolas vt terreret me.

7.

Postquam autem edificatus est murus: & posui valuas: & recensui ianitores & cantores & leuitas: precepi anani fratri meo & ananie principi domus de hierusalem. Ipse enim quasi vir verax & timens deum plus ceteris videbatur. Et dixi eis. Non aperiantur porte hierusalẽ vsq; ad calorem solis. Cumq; adhuc assisterent: clause porte sunt & oppilate. Et posui custodes de habitatoribus hierusalẽ: singulos per vices suas: & vnũquẽq; contra domũ suam. Ciuitas autẽ erat lata nimis & grandis & populus paruus in medio eius & nõ erant domus edificate. Deus aũt dedit in corde meo & congregaui optimates & magistratus & vulgus vt recenserem eos. Et inueni librum census eorum qui ascederãt

אשר היו מיראים אותי׃ — היה ירא
ותשלם החומה בעשרים — שלם תמה
וחמשה לאלול לחמשים
ושנים יום׃ ויהי כאשר שמעו — שנה היה
כל אויבינו ויראו כל הגוים
אשר סביבתינו ויפלו מאד — סבב נפל
בעיניהם וידעו כי מאת
אלהינו נעשתה המלאכה — עשה לאך
הזאת׃ גם בימים ההם מרבים — יום רבה
חרי יהודה אגרתיהם הולכות — חור הלך
על טוביה ואשר לטוביה
באות אליהם׃ כי רבים ביהודה — בוא רבב
בעלי שבועה לו כי חתן הוא — שבע
לשכניה בן ארח ויהוחנן
בנו לקח את בת משלם בן
ברכיה׃ גם טובתיו היו אמרים — היה
לפני ודברי היו מוציאים לו — פנה יצא
אגרות שלח טוביה ליראני׃

Cap. vij.

ויהי כאשר
נבנתה החומה ואעמיד הדלתות — בנה חמה
ויפקדו השוערים והמשררים — עמד פקד
והלוים׃ ואצוה את חנני אחי — שער צוה
ואת חנניה שר הבירה על — שור
ירושלם כי הוא כאיש אמת
וירא את האלהים מרבים׃ — רבב
ויאמר להם לא יפתחו שערי — פתח
ירושלם עד חם השמש ועד — חמם
הם עמדים יגיפו הדלתות — גוף
ואחזו והעמיד משמרות ישבי — שמר
ירושלם איש במשמרו ואיש
נגד ביתו׃ והעיר רחבת ידים
וגדולה והעם מעט בתוכה — גדל
ואין בתים בנוים׃ ויתן אלהי אל — בית בנה
לבי ואקבצה את החורים ואת — נתן קבץ
הסגנים ואת העם להתיחש — יחס
ואמצא ספר היחש העולים — מצא עלה

בראשונה ואמצא כתוב בו : כתב
אלה בני המדינה העלים משבי עלה שבה
הגולה אשר הגלה נבוכדנצר גלה
מלך בבל וישובו לירושלם
וליהודה איש לעירו : הבאים בוא
עם זרבבל ישוע נחמיה עזריה
רעמיה נחמני מרדכי בלשן
מספרת בגוי נחום בענא מספר ספר
אנשי עם ישראל : בני פרעש
אלפים מאה ושבעים ושנים : שנה
בני שפטיה שלש מאות מאה
שבעים ושנים : בני ארח שש
מאות חמשים ושנים : בני פחת
מואב לבני ישוע ויואב אלפים
ושמנה מאות שמנה עשר :
בני עילם אלף מאתים חמשים
וארבעה : בני זתוא שמנה מאות
ארבעים וחמשה : בני זכי רבע
שבע מאות וששים : בני בנוי
שש מאות ארבעים ושמנה : בני
בבי שש מאות עשרים ושמנה :
בני עזגד אלפים שלש מאות
עשרים ושנים : בני אדניקם שש
מאות ששים ושבעה : בני בגוי
אלפים ששים ושבעה : בני עדין
שש מאות חמשים וחמשה : בני
אטר לחזקיה תשעים ושמנה :
בני חשם שלש מאות עשרים
ושמנה : בני בצי שלש מאות
עשרים וארבעה : בני חריף
מאה שנים עשר : בני גבעון
תשעים וחמשה : אנשי בית לחם
ונטפה מאה שמנים ושמנה :
אנשי ענתות מאה עשרים
ושמנה : אנשי בית עזמות
ארבעים ושנים : אנשי קרית

primum: & inuentum est scriptum in eo. Isti filii prouincie qui ascenderūt de captiuitate migrantiū quos transtulerat nabuchodonosor rex babylōis: & reuersi sunt in hierusalem & in iudeā: vnusquisqȝ in ciuitatē suā q venerāt cum zorobabel: iosue neemias azarias raamias naamin mardocheus belsar mespharat beggoai naum baana. Numerus virorum populi israel. Filii pharos duo milia centū septuaginta duo. Filii saphatia trecenti septuaginta duo. Filii area sexcenti quinquaginta duo. Filii phetmoab filiorum iosue & ioab duo milia octingenti decē & octo. Filii helam: mille ducēti quinquaginta quattuor. Filii zethue octingenti quadraginta quinqȝ. Filii zachai septingenti sexaginta. Filii bennui sexcenti quadraginta octo. Filii bebai sexcenti viginti octo. Filii azgad duo milia trecenti viginti duo. Filii adonicam sexcenti sexaginta septem. Filii beguai duo milia sexaginta septem. Filii adin sexcenti quinquaginta quinqȝ. Filii ather filii ezechie nongenti octo. Filii asem trecenti viginti octo. Filii besai trecēti viginti quattuor. Filii areph centū duodecim. Filii gabaon nonaginta quinqȝ. Viri bethleem & nethupha centum octoginta octo. Viri anathot centum viginti octo. Viri bethamoth quadraginta duo. Viri cariathiarim

in primis. & inueni scriptū in eo:
ἐν πρώτοις. καὶ εὗρον γεγραμμένον ἐν αὐτῷ,
isti filii prouincie q ascēderūt de
οὗτοι οἱ υἱοὶ τῆς χώρας οἱ ἀναβάντες ἀπὸ
captiuitate trāsmigratiōis quā trāsmigrare fecit
τῆς αἰχμαλωσίας τῆς ἀποικίας ἧς ἀπῴκισε
nabuchodonosor rex babylonis: &
ναβουχοδονόσορ ὁ βασιλεὺς βαβυλῶνος, καὶ
reuersi sūt in hierusalē & in iudā
ἐπέστρεψαν εἰς ἱερουσαλὴμ καὶ εἰς ἰούδαν
vir in ciuitatē suā: q venerūt cū
ἀνὴρ εἰς πόλιν ἑαυτοῦ, οἱ ἐλθόντες μετὰ
zorobabel & iesue & neemia azaria &
ζοροβαβὲλ καὶ ἰησοῦ καὶ νεεμία ἀζαρία καὶ
reemai nemani: mardocheus balsan: ma
ῥεεμαὶ ναμανί, μαρδοχαῖος βαλσάν, μα-
spharath boguia: naū baana & ma-
σφαρὰθ βογουΐα, ναοὺμ βαανὰ καὶ μα-
asphar: viri ppl̄i israel. filii phoros
ασφὰρ, ἄνδρες λαοῦ ἰσραήλ. υἱοὶ φόρος
duo milia centū septuaginta duo. filii sa-
δισχίλιοι ἑκατὸν ἑβδομηκονταδύο. υἱοὶ σα-
phatia trecenti septuaginta duo. filii
φατία τριακόσιοι ἑβδομηκονταδύο. υἱοὶ
era sexcēti quinquaginta duo. filii phaath
ἠρὰ ἑξακόσιοι πεντηκονταδύο. υἱοὶ φααθ-
moab filiis iesue & ioab duo mi
μωὰβ τοῖς υἱοῖς ἰησοῦ καὶ ἰωὰβ δισχίλι-
lia octingēti decē et octo. filii elā mil-
οι ὀκτακόσιοι δεκαοκτώ. υἱοὶ ἐλὰμ χίλι-
le ducēti quinquaginta quattuor. filii zathua
οι διακόσιοι πεντηκοντατέσσαρες. υἱοὶ ζαθουΐα
octingēti quadraginta quinqȝ. filii zac-
ὀκτακόσιοι τεσσαρακονταπέντε. υἱοὶ ζακ-
chu septingēti sexaginta. filii banui sex-
χοῦ ἑπτακόσιοι ἑξήκοντα. υἱοὶ βανουὶ ἑξα-
cēti quadraginta octo. filii bebai sex-
κόσιοι τεσσαρακονταοκτώ. υἱοὶ βηβαὶ ἑξα-
cēti viginti octo. filii asgad duo milia tre
κόσιοι εἰκοσιοκτώ. υἱοὶ ἀσγὰδ δισχίλιοι τρι-
centi viginti duo. filii adonicā sexcēti
ακόσιοι εἰκοσιδύο. υἱοὶ ἀδωνικὰμ ἑξακόσιοι
sexaginta septē. filii bagui duo milia sexagi
ἑξηκονταεπτά. υἱοὶ βαγουὶ δισχίλιοι ἑξήκον-
ta septē. filii edā sexcēti qnqua-
ταεπτά. υἱοὶ ἠδὰν ἑξακόσιοι πεντή-
ginta quinqȝ. filii ater ezecia nonagin
κονταπέντε. υἱοὶ ἀτὴρ τῷ ἐζεκία ἐνενήκον-
ta octo. filii esam trecēti viginti octo.
ταοκτώ. υἱοὶ ἠσὰμ τριακόσιοι εἰκοσιοκτώ.
filii besei trecēti qnquaginta quattuor.
υἱοὶ βεσεὶ τριακόσιοι πεντηκοντατέσσαρες.
filii areb centū duo deci. filii asen du-
υἱοὶ ἀρὴβ ἑκατὸν δεκαδύο. υἱοὶ ἀσὴν δια-
centi viginti tres. filii gabaō nonagita
κόσιοι εἰκοσιτρεῖς. υἱοὶ γαβαὼν ἐνενήκοντα-
quinqȝ. filii bethalē & netophathi
πέντε. υἱοὶ βαιθαλὲμ καὶ νετωφαθὶ
centū octoginta octo. filii anathoth centū vi
ἑκατὸν ὀγδοηκονταοκτώ. υἱοὶ ἀναθὼθ ἑκατὸν εἰ-
ginti octo. filii azamoth viri q̄dragita
κοσιοκτώ. υἱοὶ ἀζαμὼθ ἄνδρες τεσσαρά-
duo. viri cariathiarim
κονταδύο. ἄνδρες καριαθιαρεὶμ

B

C

D

caphera τ beroch ſeptingēti quadragin-
καφηρὰ καὶ βηρὼθ ἑπτακόσιοι τεσσαράκοντα-
ta tres. viri arama τ gabaa ſexcenti vi-
τρεῖς. ἄνδρες ἀραμὰ καὶ γαβαὰ ἑξακόσιοι εἰ-
ginti vn⁹. viri machemas centū viginti duo.
κοσιεῖς. ἄνδρες μαχεμὰς ἑκατὸν εἰκοσιδύο.
viri bethel τ ai centū viginti tres. vi
ἄνδρες βαιθὴλ καὶ ἀὶ ἑκατὸν εἰκοσιτρεῖς. ἄν
ri nabab alteri⁹ quinquaginta duo. filij he
δρες ναβαὰβ ἑτέρου πεντηκονταδύο. υἱοὶ ἠ
lā alteri⁹ mille ducēti quinquaginta quat-
λὰμ ἑτέρου χίλιοι διακόσιοι πεντηκοντατέσσα
tuor. filij erā trecēti viginti. filij hiericho
ρες. υἱοὶ ἠρὰμ τριακόσιοι εἴκοσι. υἱοὶ ἱεριχὼ
trecenti quadraginta quinque. filij lada-
τριακόσιοι τεσσαρακονταπέντε. υἱοὶ λαδα-
di τ ono ſeptingēti viginti vn⁹. filij ſenaa
δὶ καὶ ὠνὼ ἑπτακόσιοι εἰκοσιεῖς. υἱοὶ σενναὰ
tria milia nōgenti triginta. ſacerdotes filij
τρισχίλιοι ἐννακόσιοι τριάκοντα. οἱ ἱερεῖς υἱοὶ
ioiade in domū ieſu nōgenti ſeptuaginta
ἰωιαδὲ εἰς οἶκον ἰησοῦ ἐννακόσιοι ἑβδομηκοντα
tres. filij emmer mille quinquaginta duo.
τρεῖς. υἱοὶ ἐμμὴρ χίλιοι πεντηκονταδύο.
filij phaſſur mille ducēti quadraginta ſe-
υἱοὶ φασσοὺρ χίλιοι διακόσιοι τεσσαρακοντα-
ptē. filij erā mille decē et ſeptē. leuite
επτά. υἱοὶ ἠρὰμ χίλιοι δεκαεπτά. οἱ λευῖται
filij ieſu cadmiel filijs o-
υἱοὶ ἰησοῦ τοῦ καδμιὴλ τοῖς υἱοῖς τοῦ ὠ-
duia ſeptuaginta quattuor. cātores filij
δουιὰ ἑβδομηκοντατέσσαρες. οἱ ᾄδοντες υἱοὶ
aſaph centū quadraginta octo. ianitores
ἀσὰφ ἑκατὸν τεσσαρακονταοκτώ. οἱ πυλωροὶ
filij ſellū filij ater filij telmon filij
υἱοὶ σελλοὺμ υἱοὶ ἀτὴρ υἱοὶ τελμὼν υἱοὶ
acub filij atita filij ſabi: centū tri-
ἀκοὺβ υἱοὶ ἀτιτὰ υἱοὶ σαβί, ἑκατὸν τρια-
ginta octo. nathenīm filij ſea filij aſepha filij
κονταοκτώ. οἱ ναθινιεὶμ υἱοὶ σηὰ υἱοὶ ἀσηφὰ υἱοὶ
tabaoth filij ceras: filij ſiaia filij phadon filij
ταβαὼθ υἱοὶ κηράς, υἱοὶ σιαιὰ υἱοὶ φαδὼν υἱοὶ
labana: filij aggaba filij ſelmei filij anā
λαβανά, υἱοὶ ἀγγαβὰ υἱοὶ σελμεὶ υἱοὶ ἀνὰν
E filij gadel filij gaer filij raaia: filij raſ-
υἱοὶ γαδὴλ υἱοὶ γαὰρ υἱοὶ ῥααΐα, υἱοὶ ῥασ-
ſon filij necoda: filij gazem filij oza filij
σὼν υἱοὶ νεκωδά, υἱοὶ γαζὴμ υἱοὶ ὀζὰ υἱοὶ
pheſi filij beſi filij meinon: filij nephoſai filij
φεσὶ υἱοὶ βεσὶ υἱοὶ μεϊνὼν, υἱοὶ νεφωσαὶ υἱοὶ
bacbuc filij achipha filij arur: filij baſa-
βακβοὺκ υἱοὶ ἀχιφὰ υἱοὶ ἀρούρ, υἱοὶ βασα-
loth filij meida filij adaſa: filij barcuc filij
λὼθ υἱοὶ μειδὰ υἱοὶ ἀδασά, υἱοὶ βαρκουὲ υἱοὶ

D

cephira & beroth ſeptingenti quadraginta tres. Viri rama & nebo ſexcenti viginti vnus. Viri machmas centum viginti duo. Viri bethel & chai centū vigiti tres. Viri nebo alterius quinquaginta duo. Viri helan alterius mille ducenti quinquagita quattuor. Filii arem trecenti viginti. Filii hiericho trecenti quadraginta quinqꝫ. Filii lodadin & ono ſeptingenti viginti vnus. Filii ſenaa tria milia nōgenti triginta. Sacerdotes. Filii idaia in domo ieſua nōgenti ſeptuaginta tres. filii emmer mille quinquaginta duo. Filii pheſſur mille ducenti quadraginta ſeptem. Filii arem mille decem & ſeptem. Leuite. Filii ioſue & cedmihel filiorum oduie ſeptuaginta quattuor. Cantores. Filii aſaph centum quadraginta octo. Ianitores. Filii ſellum: filii ather: filii thelmon: filii accub: filii athita: filii ſobai centum triginta octo. Nathinnei. Filii ſoa: filii aſupha: filii thebaoth: filii ceros: filii ſiaa: filii phadon: filii lebana: filii agaba: filii ſelmon: filii anan: filii geddel: filii gaer: filii raaia: filii raſin: filii nechoda. filii iezen: filii aza: filii phaſea: filii beſai: filii munim: filii nephuſim: filii bechue: filii acupha. filii azur: filii beſluth: filii maida: filii arſa: filii berchos: filii

יְעָרִים כְּפִירָה וּבְאֵרוֹת שְׁבַע
מֵאוֹת אַרְבָּעִים וּשְׁלֹשָׁה׃ אַנְשֵׁי
הָרָמָה וָגָבַע שֵׁשׁ מֵאוֹת עֶשְׂרִים
וְאֶחָד׃ אַנְשֵׁי מִכְמָס מֵאָה וְעֶשְׂרִים
וּשְׁנָיִם׃ אַנְשֵׁי בֵיתאֵל וְהָעַי שָׁנָה
מֵאָה עֶשְׂרִים וּשְׁלֹשָׁה׃ אַנְשֵׁי
נְבוֹ אַחֵר חֲמִשִּׁים וּשְׁנָיִם׃
בְּנֵי עֵילָם אַחֵר אֶלֶף מָאתַיִם מֵאָה
חֲמִשִּׁים וְאַרְבָּעָה׃ בְּנֵי חָרִם רָבַע
שְׁלֹשׁ מֵאוֹת וְעֶשְׂרִים׃ בְּנֵי יְרֵחוֹ
שְׁלֹשׁ מֵאוֹת אַרְבָּעִים וַחֲמִשָּׁה׃
בְּנֵי לֹד חָדִיד וְאֹנוֹ שְׁבַע מֵאוֹת
וְעֶשְׂרִים וְאֶחָד׃ בְּנֵי סְנָאָה
שְׁלֹשֶׁת אֲלָפִים תְּשַׁע מֵאוֹת
וּשְׁלֹשִׁים׃ הַכֹּהֲנִים בְּנֵי יְדַעְיָה
לְבֵית יֵשׁוּעַ תְּשַׁע מֵאוֹת שִׁבְעִים
וּשְׁלֹשָׁה׃ בְּנֵי אִמֵּר אֶלֶף חֲמִשִּׁים
וּשְׁנָיִם׃ בְּנֵי פַשְׁחוּר אֶלֶף
מָאתַיִם אַרְבָּעִים וְשִׁבְעָה׃ בְּנֵי
חָרִם אֶלֶף שִׁבְעָה עָשָׂר׃ הַלְוִיִּם
בְּנֵי יֵשׁוּעַ לְקַדְמִיאֵל לִבְנֵי לְהוֹדְוָה
שִׁבְעִים וְאַרְבָּעָה׃ הַמְשֹׁרְרִים בְּנֵי שׁוּר
אָסָף מֵאָה אַרְבָּעִים וּשְׁמֹנָה׃
הַשֹּׁעֲרִים בְּנֵי שַׁלֻּם בְּנֵי אָטֵר בְּנֵי
טַלְמֹן בְּנֵי עַקּוּב בְּנֵי חֲטִיטָא בְּנֵי
שֹׁבָי מֵאָה שְׁלֹשִׁים וּשְׁמֹנָה׃
הַנְּתִינִים בְּנֵי צִחָא בְנֵי חֲשֻׂפָא בְנֵי נָתַן
טַבָּעוֹת׃ בְּנֵי קֵירֹס בְּנֵי סִיעָה בְנֵי
פָדוֹן׃ בְּנֵי לְבָנָה בְנֵי חֲגָבָה בְנֵי
שַׁלְמָי׃ בְּנֵי חָנָן בְּנֵי גִדֵּל בְּנֵי נָחַר׃
בְּנֵי רְאָיָה בְנֵי רְצִין בְּנֵי נְקוֹדָא׃
בְּנֵי גַזָּם בְּנֵי עֻזָּא בְּנֵי פָסֵחַ׃ בְּנֵי
בֵסַי בְּנֵי מְעוּנִים בְּנֵי נְפוּשְׁסִים׃
בְּנֵי בַקְבּוּק בְּנֵי חֲקוּפָא בְּנֵי
חַרְחוּר׃ בְּנֵי בַצְלִית בְּנֵי מְחִידָא
בְּנֵי חַרְשָׁא׃ בְּנֵי בַרְקוֹס בְּנֵי

סיסרא בני תמח: בני נציח בני
חטיפא: בני עבדי שלמה, בני
סוטי בני ספרת בני פרידא:
בני יעלא בני דרקון בני
גדל: בני שפטיה בני חטיל
בני פכרת הצביים בני אמון:
כל הנתינים ובני עבדי שלמה,
שלש מאות תשעים ושנים: שנה
ואלה העולים מתל מלח תל עלה
חרשא, כרוב אדון ואמר,
ולא יכלו להגיד בית אבתם נגד
וזרעם, אם מישראל הם: בני
דליה בני טוביה בני נקודא, שש
מאות וארבעים ושנים: ומן מאה
הכהנים בני חביה בני הקוץ,
בני ברזלי אשר לקח מבנות
ברזלי הגלעדי אשה, ויקרא איש קרא
על שמם: אלה בקשו כתבם
המתיחשים ולא נמצא, ויגאלו יחס מצא
מן הכהנה: ויאמר התרשתא גאל אמר
להם אשר לא יאכלו מקדש אכל
הקדשים, עד עמד הכהן לאורים
ותמים: כל הקהל כאחד, תמם
ארבע רבוא אלפים שלש רבע רבב
מאות וששים: מלבד עבדיהם עבד
ואמהתיהם אלה, שבעת
אלפים שלש מאות שלשים
ושבעה, ולהם משררים שור
ומשררות מאתים וארבעים
וחמשה: סוסיהם שבע מאות
שלשים ושבעה, פרדיהם מאתים מאה
וארבעים וחמשה: גמלים
ארבע מאות שלשים וחמשה,
חמרים ששת אלפים שבע מאות
ועשרים: ומקצת ראשי האבות קצה
נתנו למלאכה, התרשתא נתן לאך

zizara: filii thema: filii
nasia: filii oooooooooooo
atupha: filii seruorum
salomonis: filii oooooo
sothai: filii sopherech:
filii pheruda. oooooooo
Filii iohala: filii dercon:
filii oooooooooooooooooo
iedel. Filii saphata: filii
athil: ooooooooooooooooo
filii phocereth qui erat
ortus ex asbaim filio am
mon. Omnes nathinei
& filii seruorū solomōis
treceti nonaginta duo.
ooooooooooooooooooooooo
Hi sunt aūt qui ascende
runt de thelmala: thelar
sa: cherub: adon: & em-
mer: ooooooooooooooooo
& non potuerūt indica
re domum patrū suorū
& semen suum: vtrum
ex israel essent. Filii oo
dalaia: filii tobia: filii
nechoda sexcenti ooooo
quadraginta duo. Et de
oooooooooooooooooooooo
sacerdotibus filii iobia:
filii accos: oooooooooooo
filii berzellai qui acce-
pit de filiabus oooooooo
berzellai galaaditidis
vxorem: & vocatus est
nomine eorū. Hi que
sierunt scripturā suam in
censu & nō inuenerūt:
& eiecti sunt ooooooooooo
de sacerdotio. Dixitq̄3
athersatha oooooooooo
eis vt non manducarēt
de sanctis oooooooooooo
sanctorum: donec sta-
ret sacerdos doctus oooo
& eruditus. Omīs mul
titudo quasi vir vnus ooo
quadraginta duo milia
sexcenti oooooooooooooo
sexaginta: absq̄3 seruis
ooooooooooooooooooooooo
& ancillis eorū qui erant
septem oooooooooooooooo
milia trecenti triginta
oooooooooooooooooooooooo
septem: & inter eos can
tores ooooooooooooooooo
& cantatrices ducente
quadraginta ooooooooo
et quinq̄3. Equi eorum
sexcenti oooooooooooooo
triginta septem: muli
eorum ducenti oooooooo
quadraginta quinq̄3: ca
meli eorum oooooooooo
quadringenti triginta
quinq̄3: oooooooooooooo
asini sex milia septin-
genti oooooooooooooooooo
viginti. Nōnulli autem
de principib⁹ familiarū
dederūt ipēsas in opus.
Athersatha dedit ooooo

sisara filii thema: filii nesia filii atipha: filii
σισαρὰ υἱοὶ θημά, υἱοὶ νισιὰ υἱοὶ ἀτιφά, υἱοὶ
seruoꝝ salomonis filii sutei filii sapha-
δούλων σαλωμῶντος υἱοὶ σουτεὶ υἱοὶ σαφα-
rat filii pherida filii iela. filii dorcō filii
ρὰτ υἱοὶ φερειδὰ υἱοὶ ἰελά. υἱοὶ δορκὼν υἱοὶ
gadael: filii saphatia filii atil filii phacha
γαδαὴλ, υἱοὶ σαφατία υἱοὶ ἀτὶλ υἱοὶ φαχα-
rath filii sabaim ⁊ filii amō: oēs na-
ρὰθ υἱοὶ σαβαὶμ καὶ υἱοὶ ἀμών, πάντες οἱ να-
thenim ⁊ filii seruoꝝ salomonis trecē-
θινὶμ καὶ οἱ υἱοὶ δούλων σαλωμῶντος τρια-
ti nonaginta duo. ⁊ isti ascenderūt
κόσιοι ἐνενηκονταδύο. καὶ οὗτοι ἀνέβησαν
de thelmalech thelasar cherub edan ⁊ em
ἀπὸ θελμαλὲχ θηλασὰρ χεροὺβ ἐδὰν καὶ ἐμ
mer. ⁊ nō potuerūt annūciare domos
μήρ. καὶ οὐκ ἠδυνήθησαν ἀπαγγεῖλαι οἴκους
familiaꝝ suaꝝ ⁊ semē suū: si de
πατριῶν αὐτῶν καὶ σπέρμα αὐτῶν, εἰ ἀπὸ
israel sunt. filii dalaia filii tobia ⁊ fi
ἰσραὴλ εἰσιν. υἱοὶ δαλαΐα υἱοὶ τωβία καὶ υἱ
lii necoda sexcēti q̄draginta duo. ⁊
οἱ νεκωδὰ ἑξακόσιοι τεσσαρακονταδύο. καὶ
de sacerdotib⁹ filii ebia filii accos filii ber
ἀπὸ τῶν ἱερέων υἱοὶ ἐβιὰ υἱοὶ ἀκκὼς υἱοὶ βερ
zelei: q̄ accepit de filiabus berzelei
ζελλεί, ὃς ἔλαβεν ἀπὸ θυγατέρων βερζελλεὶ
galaaditidis vxorē ⁊ vocat⁹ ē in nomi
τοῦ γαλααδίτου γυναῖκα καὶ ἐκλήθη ἐπ' ὀνό-
ne coꝝ. hi q̄sierūt scripturā suā
ματι αὐτῶν. οὗτοι ἐζήτησαν γραφὴν ἑαυτῶν
comitat⁹ ⁊ nō est īuēta: ⁊ eiecti sunt
τῆς συνοδίας καὶ οὐχ εὑρέθη, καὶ ἀπώσθησαν
de sacerdotio. ⁊ dixit arthasastha e-
ἀπὸ τῆς ἱερατείας. καὶ εἶπεν ἀρθασασθὰ αὐ-
is: vt nō mādūcarēt de sctō
τοῖς, ἵνα μὴ φάγωσιν ἀπὸ τοῦ ἁγίου τῶν
sctōꝝ: donec staret sacerdos illuminationib⁹ ⁊
ἁγίων, ἕως ἀναστῇ ἱερεὺς τοῖς φωτισμοῖς καὶ
initiationib⁹. ⁊ facta est oīs multi-
ταῖς τελειώσεσι. καὶ ἐγένετο πᾶσα ἡ ἐκκλη
tudo vnanimit̄ q̄si q̄draginta milia ⁊
σία ὁμοθυμαδὸν ὡς τέσσαρες μυριάδες καὶ
duomilia trecēti sexaginta: absq̄ ser-
δισχίλιοι τριακόσιοι ἑξήκοντα, πάρεξ δού-
uis coꝝ ⁊ ancillis coꝝ. isti septē
λων αὐτῶν καὶ παιδισκῶν αὐτῶν. οὗτοι ἑπτὰ
milia trecēti triginta septē. ⁊ cāto-
κισχίλιοι τριακόσιοι τριακονταεπτά. καὶ ἄδοντ-
res ⁊ cātatrices ducēti q̄draginta quin-
ες καὶ ᾄδουσαι διακόσιοι τεσσαρακονταπέν-
q̄. equi septingēti triginta sex. muli
τε. ἵπποι ἑπτακόσιοι τριακονταέξ. ἡμίονοι
ducēti q̄draginta q̄nq̄. cameli q̄drigē
διακόσιοι τεσσαρακονταπέντε. κάμηλοι τετρα
ti triginta q̄nq̄. asini sex milia septin-
κόσιοι τριακονταπέντε. ὄνοι ἑξακισχίλιοι ἑπτακό
gēti viginti. ⁊ de parte principū
σιοι εἴκοσι. καὶ ἀπὸ μέρους ἀρχηγῶν τῶν
familiaꝝ dederūt in opus arthasastha
πατριῶν ἔδωκαν εἰς τὸ ἔργον τῷ ἀρθασασθὰ F G

ooooooooooooooooooooooooooooooooooooo
ooooooooooooooooooooooooooooooooooooo
ooooooooooooooooooooooooooooooooooooo
ooooooooooooooooooooooooooooooooooooo
ooooooooooooooooooooooooooooooooooooo

in thesaur̄ auri dragmas mille: phialas
εἰς θησαυρὸν χρυσίου δραχμὰς χιλίας, φιάλας
quinquaginta: stolas sacerdotū quingentas
πεντήκοντα, στολὰς τῶν ἱερέων πεντακοσίας
triginta. et de principibus familiar̄
τριάκοντα. καὶ ἀπὸ ἀρχηγῶν τῶν πατριῶν
dederūt in thesauros operis: auri numisma
ἔδωκαν εἰς θησαυροὺς τοῦ ἔργου, χρυσοῦ νόμισμα
decēmilia bis: et argēti minas duomilia ducē
μυριάδας δύο, καὶ ἀργυρίου μνᾶς δισχιλίας διακο-
tas. et dederūt reliqui populi au-
σίας. καὶ ἔδωκαν οἱ κατάλοιποι τοῦ λαοῦ χρυ-
ri dragmas bis decē milia: argēti minas
σίου δραχμὰς δύο μυριάδας, καὶ ἀργυρίου μνᾶς
duomilia et stolas sacerdotū sexagintaseptē. et se-
δισχιλίας καὶ στολὰς τῶν ἱερέων ἑξηκονταεπτά. καὶ ἐκά-
derūt sacerdotes et leuite et ianitores
θισαν οἱ ἱερεῖς καὶ οἱ λευῖται καὶ οἱ πυλωροὶ
et cātores et q̄ de populo: et na
καὶ οἱ ᾄδοντες καὶ οἱ ἀπὸ τοῦ λαοῦ, καὶ οἱ να-
thenijm et ois israel in ciuitatib⁹ suis.
θινὶμ καὶ πᾶς ἰσραὴλ ἐν πόλεσιν αὐτῶν. Ca. 8.

A ET puenerat mēsis septim⁹: et filij
Καὶ ἔφθασεν ὁ μὴν ὁ ἕβδομος, καὶ οἱ υἱοὶ
israel in ciuitatib⁹ suis: et cōgregati sunt ois
Esdr. 3.a. ἰσραὴλ ἐν πόλεσιν αὐτῶν, καὶ συνήχθησαν πᾶς
popul⁹ q̄si vir vn⁹ ad plateā q̄ ante por-
ὁ λαὸς ὡς ἀνὴρ εἷς εἰς τὸ πλάτος τὸ ἔμπροσθεν πύ-
tā aque. et dixerūt esdre
λης τοῦ ὕδατος. καὶ εἶπον τῷ ἔσδρᾳ τῷ
scribe: vt afferret librū legis moysi q̄
γραμματεῖ, ἐνέγκαι τὸ βιβλίον νόμου μωυσῆ ὃν
pceperat dn̄s israel. et attulit es-
ἐνετείλατο κύριος τῷ ἰσραήλ. καὶ ἤνεγκεν ἔσ-
dras sacerdos legē corā multitudine
δρας ὁ ἱερεὺς τὸν νόμον ἐνώπιον τῆς ἐκκλησίας
a viro vsq ad mulierē: et ois itelligēs
ἀπὸ ἀνδρὸς ἕως γυναικός, καὶ πᾶς ὁ συνιῶν
ad audiendū in die vna mēsis septimi.
ἀκούειν ἐν ἡμέρᾳ μιᾷ τοῦ μηνὸς τοῦ ἑβδόμου.
et legit in eo cōtra plateā q̄
καὶ ἀνέγνω ἐν αὐτῷ ἀπέναντι τῆς πλατείας τῆς
ante portā aquar̄ ab ho-
ἔμπροσθεν τῆς πύλης τῶν ὑδάτων ἀπὸ τῆς ὥ-
ra illuminationis solis vsq ad medietatē
ρας τοῦ διαφωτίσαι τὸν ἥλιον ἕως μεσούσης
diei: in cōspectu viror̄ et mulier̄:
τῆς ἡμέρας, ἀπέναντι ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν,
et ipsi intelligētes. et aures ois
καὶ αὐτοὶ συνιέντες. καὶ ὦτα παντὸς τοῦ
ppl̄i in librū legis. et stetit es-
λαοῦ εἰς τὸ βιβλίον τοῦ νόμου. καὶ ἔστη ἔσ-
dras scriba sup gradū ligneū quē
δρας ὁ γραμματεὺς ἐπὶ βήματος ξυλίνου ὃ
fecerat ad cōcionādū: et steterūt iu-
ἐποίησεν εἰς τὸ δημηγορῆσαι, καὶ ἔστησαν ἐχό-
xta eū matthathias et semeias et ananias
μενα αὐτοῦ ματταθίας καὶ σαμαίας καὶ ἀνανίας
et vrias: et chelcias et maasias a dextris
καὶ οὐρίας, καὶ χελκίας καὶ μαασίας ἐκ δεξιῶν
eius: et a sinistris phadaias et misael et
αὐτοῦ, καὶ ἐξ εὐωνύμων φαδαίας καὶ μισαὴλ καὶ
melchias et ason et asabdana et zacharias
μελχίας καὶ ἀσὼν καὶ ἀσαβδανὰ καὶ ζαχαρίας
et mesollā. et aperuit esdras librū
καὶ μεσολλάμ. καὶ ἤνοιξεν ἔσδρας τὸ βιβλίον
corā omni populo: qm̄ ipse erat supra
ἐνώπιον παντὸς τοῦ λαοῦ, ὅτι αὐτὸς ἦν ἐπάνω

D

in thesaurū auri dragmas mille: phialas quinq̄ginta: tunicas sacerdotales qngētas triginta. Et de principibus familiaru3 dederunt in thesaurum operis auri dragmas viginti milia: & argenti minas duo milia ducentas. Et quod dedit reliquus populus: auri dragmas viginti milia: & argenti minas duo milia: & tunicas sacerdotales sexaginta septem. Habitauerunt autē sacedotes & leuite & ianitores & cantores et reliquū vulgus & nathinnei & omnis israel in ciuitatibus suis.

8.

ET venerat mensis septimus: filij autē israel erant in ciuitatibus suis. Cōgregatusq3 est ois populus q̄si vir vnus ad plateam que est ante portam aquarum. & dixerunt esdre scribe vt afferret librum legis moysi quā preceperat dn̄s israeli. Attulit ergo esdras sacerdos legem coram multitudine viroru3 & mulierum: cunctisq3 qui poterāt intelligere: in die prima mensis septimi. Et legit in eo aperte in platea q̄ erat ante portā aquarum de mane vsq3 ad mediam diem in conspectu virorum & mulierum & sapientium. Et aures ois populi erant erecte ad librum. Stetit autem esdras scriba super gradū ligneū quē fecerat ad loquendum: & steterūt iuxta eū: mathathia & semeia & ania & vria & bechia & maasia ad dexteram eius: & ad sinistram phadaia misael & melchia & asum & asephdana zacharia & mosollam. Et aperuit edras librum coram omni populo. Sup vniuersum quippe

לאוצר זהב דרכמנים אלף | אצר
מזרקות חמשים כתנות כהנים | זרק
שלשים וחמש מאות: ומראשי
האבות נתנו לאוצר המלאכה
זהב דרכמונים שתי רבות | רבב
וכסף מנים אלפים ומאתים: | מנה מאה
ואשר נתנו שארית העם
זהב דרכמנים שתי רבוא וכסף
מנים אלפים וכתנת כהנים
ששים ושבעה: וישבו הכהנים
והלוים והשערים והמשררים | שור
ומן העם והנתינים וכל | נתן עיר
ישראל בעריהם:

ויגע החדש השביעי | Cap. viij. נגע שבע
ובני ישראל בעריהם: ויאספו | אסף
כל העם כאיש אחד אל הרחוב | רחב
אשר לפני שער המים | פנה
ויאמרו לעזרא הספר להביא | אמר בוא
את ספר תורת משה אשר
צוה יהוה את ישראל: ויביא | היה בוא
עזרא הכהן את התורה לפני
הקהל מאיש ועד אשה וכל
מבין לשמע ביום אחד לחדש | בין
השביעי: ויקרא בו לפני | קרא
הרחוב אשר לפני שער
המים מן האור עד מחצית | חצה
היום נגד האנשים והנשים | נשה
והמבינים ואזני כל העם אל
ספר התורה: ויעמד עזרא הכהן | עמד
על מגדל עץ אשר עשו לדבר | גדל עשה
ויעמד אצלו מתתיה ושמע ועניה
ואוריה וחלקיה ומעשיה על
ימינו ומשמאלו פדיה ומישאל | ימן שמל
ומלכיה וחשם וחשבדנה זכריה
משלם: ויפתח עזרא הספר | פתח
לעיני כל העם כי מעל כל

העם היה ובפתחו עמדו כל העם:
ברך   ויברך עזרא את יהוה האלהים
גדל ענה   הגדול ויענו כל העם אמן אמן במעל
עלה קדד   ידיהם ויקדו וישתחוו ליהוה
שחה   אפים ארצה: וישוע ובני ושרביה
ימין עקוב שבתי הודיה מעשיה
קליטא עזריה יוזבד חנן פלאיה
בין ירה   והלוים מבינים את העם לתורה
קרא   והעם על עמדם: ויקראו בספר
פרש   בתורת האלהים מפרש ושום
בין קרא   שכל ויבינו במקרא: ויאמר נחמיה
אמר   הוא התרשתא ועזרא הכהן הספר
בין   והלוים המבינים את העם לכל
קדש   העם היום קדוש הוא ליהוה
אבל בכה   אלהיכם אל תתאבלו ואל תבכו
כי בוכים כל העם כשמעם את
הלך   דברי התורה: ויאמר להם לכו
שמן שתה   אכלו משמנים ושתו ממתקים
מתק מנה   ושלחו מנות לאין נכון לו כי קדש
כון   היום לאדנינו ואל תעצבו כי
עצב   חדות יהוה היא מעזכם: והלוים
חדה עזז   מחשים לכל העם לאמר הסו כי
חשה   היום קדש ואל תעצבו: וילכו
כל העם לאכל ולשתות ולשלח
מנות ולעשות שמחה גדולה כי
עשה גדל   הבינו בדברים אשר הודיע להם:
בין ידע   וביום השני נאספו ראשי האבות
שנה אסף   לכל העם הכהנים והלוים אל
שכל   עזרא הספר ולהשכיל אל דברי
ירה מצא   התורה: וימצאו כתוב בתורה
כתב   אשר צוה יהוה ביד משה אשר
ישבו בני ישראל בסכות בחג
שבע שמע   בחדש השביעי: ואשר ישמיעו
עבר עיר   ויעבירו קול בכל עריהם
יצא   ובירושלם לאמר צאו ההר
בוא עלה   והביאו עלי זית ועלי עץ שמן

pplm̄ eminebat. Et cū aperuisset eum stetit ois populus. Et benedixit esdras domino deo magno. Et r̄ndit ois populꝰ: amen: amē: eleuās manꝰ suas. Et incuruati sunt & adorauerūt dñm proni in terram. Porro iosue & baani & serabia iamin accub sebthai odia maasia celita azarias iozabet anani phalaia: leuite silentiū faciebāt in pplo ad audiendā legē. Populꝰ āt stabat in gradu suo. et legerūt i libro legis dei distincte & aperte ad intelligendū: & intellexerūt cū legeretur. Dixit autē neemias: ipse est athersatha & esdras sacerdos & scriba & leuite interpretantes vniuerso populo. Dies sanctificatus est domino deo vestro. Nolite lugere & nolite flere. Flebat enim omnis populus cum audiret verba legis. et dixit eis. Ite comedite pinguia & bibite mulsum & mittite partes eis qui non prepauerūt sibi: qa sanctꝰ dies domini est: & nolite contristari. Gaudiū etenim dñi est fortitudo vestra. Leuite aūt silētiū faciebāt in omi pplo dicētes Tacete qa dies sanctus est: & nolite dolere. Abiit itaqꝫ omnis populꝰ vt comederet & biberet & mitteret partes & faceret leticiam magnam: quia intellexerāt verba que docuerat eos. Et in die secūdo cōgregati sunt principes familiarū vniuersi populi sacerdotes & leuite ad esdrā scribam vt interpretaretur eis verba legis. Et inuenerunt scriptum in lege precepisse dominū in manu moysi vt habitent filii israel in tabernaculis in die solēni mense septimo: & vt predicent & diuulgent vocem in vniuersis vrbibus suis & in hierusalē dicentes. Egredimini in montē et afferte frōdes oliue & frōdes ligni pucherrimi

ppl'm. ⁊ factū est cū aperuisset eū: stetit ois
τοῦ λαοῦ. καὶ ἐγένετο ἡνίκα ἤνοιξεν αὐτό, ἔστη πᾶς
ppl's. ⁊ bñdixit esdras dño deo ma
ὁ λαός. καὶ εὐλόγησεν ἔσδρας κύριον τὸν θεὸν τὸν μέ
gno. ⁊ respōdit ois popul' ⁊ dixerūt: amē amē:
γαν. καὶ ἀπεκρίθη πᾶς ὁ λαὸς καὶ εἶπον, ἀμὴν ἀμήν,
eleuātes manus suas: iclinauerūt ⁊ adora-
ἐπάραντες τὰς χεῖρας αὐτῶν, ἔκυψαν καὶ προσεκύ-
uerūt dñm in faciē sup terrā ⁊
νησαν τῷ κυρίῳ ἐπὶ πρόσωπον ἐπὶ τὴν γῆν. καὶ
iesue ⁊ baneas ⁊ sarabias: ⁊ iami ⁊ a-
ἰησοῦς καὶ βανίας καὶ σαραβίας, καὶ ἰαμὶν καὶ ἀ-
cub ⁊ sabathe' ⁊ oduias ⁊ maasias ⁊
κοὺβ καὶ σαββαθαῖος καὶ ὠδουίας καὶ μαασίας καὶ
callitas ⁊ asarias ⁊ iosabed ⁊ anan ⁊
καλλίτας καὶ ἀσαρίας καὶ ἰωσαβὲδ καὶ ἀνὰν καὶ
phalaias: ⁊ leuite erāt instruētes popu
φαλαίας, καὶ οἱ λευῖται ἦσαν συνετίζοντες τὸν λα-
lū in legē: ⁊ popul' in statione sua. ⁊
ὸν εἰς τὸν νόμον, καὶ ὁ λαὸς ἐν τῇ στάσει αὐτοῦ. καὶ
legerūt in libro legis dei: ⁊
ἀνέγνωσαν ἐν τῷ βιβλίῳ τοῦ νόμου τοῦ θεοῦ, καὶ
docuit esdras. ⁊ distinxit in sciētiā dñi.
ἐδίδασκεν ἔσδρας. καὶ διέστελλεν ἐν ἐπιστήμῃ κυρίου.
⁊ itellexit popul' in lectione. ⁊ dixit nee-
καὶ συνῆκεν ὁ λαὸς ἐν τῇ ἀναγνώσει. καὶ εἶπε νεε-
mias q̄ est atarsatha ⁊ esdras sacerdos ⁊ scri
μίας ὅς ἐστιν ἀταρσαθὰ καὶ ἔσδρας ὁ ἱερεὺς καὶ γραμ-
ba ⁊ leuite instruētes populū. ⁊
ματεὺς καὶ οἱ λευῖται οἱ συνετίζοντες τὸν λαόν. καὶ
dixerūt oi populo: dies sctūs est dño
εἶπον παντὶ τῷ λαῷ, ἡμέρα ἁγία ἐστὶ τῷ κυρίῳ
deo nr̄o: ne lugeatis neqꝫ fleatis: q̄m flebat
θεῷ ἡμῶν, μὴ πενθεῖτε μηδὲ κλαίετε, ὅτι ἔκλαεν
ois popul' vt audiuit s̄mones legis. ⁊
πᾶς ὁ λαὸς ὡς ἤκουσε τοὺς λόγους τοῦ νόμου. καὶ
dixit eis: ite ⁊ comedite pinguia: ⁊
εἶπεν αὐτοῖς, πορεύεσθε καὶ φάγετε λιπάσματα, καὶ
bibite mulsā: ⁊ mittite partes
πίετε γλυκάσματα, καὶ ἀποστείλατε μερίδας τοῖς
nō habētib'. q2 sctūs est dies dño deo nr̄o.
μὴ ἔχουσιν. ὅτι ἁγία ἐστὶν ἡ ἡμέρα τῷ κυρίῳ θεῷ ἡμῶν.
⁊ ne cōcidatis q2 gaudiū dñi: hec est fortitudo
καὶ μὴ διαπέσητε ὅτι ἡ χαρὰ κυρίου, αὕτη ἐστὶν ἰσχὺς
nr̄a. ⁊ leuite silere faciebāt oēm populū di
ἡμῶν. καὶ οἱ λευῖται κατεσιώπων πάντα τὸν λαὸν λέ
cētes: tacete: q2 dies sctūs: ⁊ nō decidatis.
γοντες, σιωπᾶτε, ὅτι ἡμέρα ἁγία, καὶ μὴ καταπίπτετε
⁊ abijt ois popul' vt comederet ⁊ biberet ⁊ mit
τε. καὶ ἀπῆλθε πᾶς ὁ λαὸς φαγεῖν καὶ πιεῖν καὶ ἀπο
teret ptes: ⁊ vt faceret leticiā magnā:
στέλλειν μερίδας, καὶ ποιῆσαι εὐφροσύνην μεγάλην,
q2 itellexerāt in v̄bis q̄ docuerāt eos. ⁊
ὅτι συνῆκαν ἐν τοῖς λόγοις οἷς ἐγνώρισεν αὐτοῖς. καὶ
in die secūdo cōgregati sūt p̄ncipes
ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ δευτέρᾳ συνήχθησαν οἱ ἄρχοντες τῶν
familiaꝝ vniuerso populo sacerdotes ⁊ leuite ad
πατριῶν τῷ παντὶ λαῷ οἱ ἱερεῖς καὶ οἱ λευῖται πρὸς
esdrā scribā: vt statueret ad oēs
ἔσδραν τὸν γραμματέα, ἐπιστῆσαι πρὸς πάντας τοὺς
s̄mones legis. ⁊ inuenerūt scriptū in lege q̄ p̄ce
λόγους τοῦ νόμου. καὶ εὗρον γεγραμμένον ἐν τῷ νόμῳ ᾧ ἐνε- Leui. 23.d.
cepit dñs moysi: vt habitēt filij
τείλατο κύριος τῷ μωυσῇ, ὅπως κατοικήσωσιν οἱ υἱοὶ
israel i tabnaculis i solēnitate i mēse septimo: ⁊ vt
ἰσραὴλ ἐν σκηναῖς ἐν ἑορτῇ ἐν μηνὶ τῷ ἑβδόμῳ, καὶ ὅπως
significēt in tubis in oībus vrbib' suis
σημάνωσιν ἐν σάλπιγξιν ἐν πάσαις ταῖς πόλεσιν αὐτῶν
⁊ in hierl̄m. ⁊ dixit esdras: egredimini in mōtē ⁊
καὶ ἐν ἱερουσαλήμ. καὶ εἶπεν ἔσδρας, ἐξέλθετε εἰς τὸ ὄρος καὶ
afferte frōdes oliue ⁊ frōdes lignoꝝ cupressinoꝝ
ἐνέγκατε φύλλα ἐλαίας καὶ φύλλα ξύλων κυπαρισσίνων

C

D

ꝛ frōdes myrti ꝛ frōdes palmaꝝ: ꝛ frō
καὶ φύλλα μυρσίνης καὶ φύλλα φοινίκων, καὶ φύλ
des ligni dēſi: vt faciāt tabernacula ſm̄ ſcri
λα ξύλου δασέος, ποιῆσαι σκηνὰς κατὰ τὸ γεγραμ
ptū. ꝛ egreſſ' ē pplꝰ ꝛ attulerūt ꝛ fecerūt
μένον. καὶ ἐξῆλθεν ὁ λαὸς καὶ ἤνεγκαν καὶ ἐποίησαν
ſibi tabernacula. vir in domate ſuo ꝛ in
ἑαυτοῖς σκηνάς. ἀνὴρ ἐπὶ τοῦ δώματος αὐτοῦ καὶ ἐν
atrijs ſuis ꝛ in atrijs domꝰ dei:
ταῖς αὐλαῖς αὐτῶν καὶ ἐν αὐλαῖς οἴκου τοῦ θεοῦ,
ꝛ in plateis porte aquaꝝ ꝛ in
καὶ ἐν πλατείαις τῆς πύλης τῶν ὑδάτων καὶ ἐν ταῖς
plateis porte ephraim. ꝛ fecerūt oēs
πλατείαις τῆς πύλης ἐφραίμ. καὶ ἐποίησαν πᾶ
ecclesia q̄ redierāt de captiuita
σα ἡ ἐκκλησία οἱ ἐπιστρέψαντες ἀπὸ τῆς αἰχμαλω
te tabernacula: ꝛ habitauerūt i tabernaculis. qm̄ nō fece
σίας σκηνάς, καὶ ἐκάθισαν ἐν σκηναῖς. ὅτι οὐκ ἐποί
rūt a diebus ieſue filij naue ſic filij iſra
ησαν ἀπὸ ἡμερῶν ἰησοῦ υἱοῦ ναυῆ οὕτως οἱ υἱοὶ ἰσρα
el vſq; ad diē illū. ꝛ fuit leticia ma
ὴλ ἕως τῆς ἡμέρας ἐκείνης. καὶ ἐγένετο εὐφροσύνη με
gna nimis. ꝛ legit in libro legis dei
γάλη σφόδρα. καὶ ἀνέγνω ἐν βιβλίῳ νόμου τοῦ θεοῦ
p ſingulos dies a die pimo vſq; ad
ἡμέραν ἐν ἡμέρᾳ ἀπὸ τῆς ἡμέρας τῆς πρώτης ἕως τῆς
diē nouiſſimū: ꝛ fecerūt ſolēnitatē ſeptē diebꝰ.
ἡμέρας τῆς ἐσχάτης, καὶ ἐποίησαν ἑορτὴν ἑπτὰ ἡμέρας.
ꝛ die octauo exodiū ſm̄ iudiciū.
καὶ τῇ ἡμέρᾳ τῇ ὀγδόῃ ἐξόδιον κατὰ τὸ κρίμα. Ca. 9.

ET in die vigeſimo ꝛ q̄rto mēſis
Καὶ ἐν ἡμέρᾳ εἰκοστῇ καὶ τετάρτῃ τοῦ μηνὸς
A huius cōuenerūt filij iſrael in ieiunio ꝛ in
τούτου συνήχθησαν οἱ υἱοὶ ἰσραὴλ ἐν νηστείᾳ καὶ ἐν
saccis ꝛ puluerībꝰ ſup caput coꝝ. ꝛ ſepati
σάκκοις καὶ σποδῷ ἐπὶ κεφαλῆς αὐτῶν. καὶ ἐχωρί
fuerūt filij iſrael ab omni filio alieno.
σθησαν οἱ υἱοὶ ἰσραὴλ ἀπὸ παντὸς υἱοῦ ἀλλοτρίου.
ꝛ ſteterūt ꝛ cōfeſſi ſunt peccata ſua:
καὶ ἔστησαν καὶ ἐξηγόρευσαν τὰς ἁμαρτίας αὐτῶν,
ꝛ iniq̄tates patrū ſuoꝝ. ꝛ ſteterūt
καὶ τὰς ἀνομίας τῶν πατέρων αὐτῶν. καὶ ἔστησαν
in ſtatione ſua: ꝛ legerūt in libro le
ἐπὶ τῇ στάσει αὐτῶν, καὶ ἀνέγνωσαν ἐν βιβλίῳ νό
gis dn̄i dei ſui quater in die. ꝛ
μου κυρίου θεοῦ αὐτῶν τὸ τέταρτον τῆς ἡμέρας. καὶ
erāt cōfitētes dn̄o quater in di
ἦσαν ἐξαγορεύοντες τῷ κυρίῳ τὸ τέταρτον τῆς ἡ
e ꝛ adorātes dn̄m deū ſuū. ꝛ
μέρας καὶ προσκυνοῦντες τῷ κυρίῳ θεῷ αὐτῶν. καὶ
ſtetit ſup aſcēſū leuitaꝝ ieſue: ꝛ filij cad
ἔστη ἐπὶ ἀναβάσει τῶν λευιτῶν ἰησοῦς, καὶ υἱοὶ καδ
miel: ſachanias filius ſarabia filij chanani. ꝛ cla
μιήλ, σαχανίας υἱὸς σαραβία υἱοῦ χανανί. καὶ ἐ
mauerūt voce magna ad dn̄m deū ſuū:
βόησαν φωνῇ μεγάλῃ πρὸς κύριον τὸν θεὸν αὐτῶν.
ꝛ dixerūt leuite ieſue ꝛ cadmiel bonnias
καὶ εἶπον οἱ λευῖται ἰησοῦς καὶ καδμιὴλ βοννίας
ſarabias ſobanias odulas ſechenias phetias: ſur
σαραβίας σοβανίας ὠδουίας σεχενίας φεθίας, ἀνά
gite benedicite dn̄o deo nr̄o ab eter
στητε εὐλογεῖτε τὸν κύριον θεὸν ἡμῶν ἀπὸ τοῦ αἰ
no ꝛ vſq; in eternū. ꝛ benedicēt nomi
ῶνος καὶ ἕως τοῦ αἰῶνος. καὶ εὐλογήσουσιν ὄνο
ni glorie tue: ꝛ exaltabūt in omni benedi
μα δόξης σου, καὶ ὑψώσουσιν ἐπὶ πάσῃ εὐλο
ctione ꝛ laude. ꝛ dixit eſdras: tu es ipſe
γίᾳ καὶ αἰνέσει. καὶ εἶπεν ἔσδρας, σὺ εἶ αὐτὸς
dn̄s ſolus: tu feciſti celū ꝛ ce
κύριος μόνος, σὺ ἐποίησας τὸν οὐρανὸν καὶ τὸν οὐρα
lū celi: oēs exercitꝰ eoꝝ:
νὸν τοῦ οὐρανοῦ, καὶ πάντας τὰς δυνάμεις αὐτῶν,

& frōdes myrti: & rāos palmaꝝ: & frōdes ligni nemoroſi: vt fiāt tabernacula ſicut ſcriptū ē. Et egreſſus eſt oīs pplꝰs & attulerūt. Feceruntq; ſibi tabernacula vnuſquiſq; in domate ſuo: & i atriis ſuis: & in atriis domus dei: & in platea porte aquarum: & in platea porte effraim. Fecit ergo vniuerſa eccleſia eorū q redierāt de captiuitate tabernacula: & habitauerūt in tabernaculis. Non eni fecerāt a diebꝰ ioſue filii nū talia filii iſrael vſq; ad diē illum. Et fuit leticia magna nimis. Legit aūt in libro legis dei per dies ſingulos a die primo vſq; ad diem nouiſſimum. Et fecerunt ſolemnitatem ſeptem diebus: & in die octauo collectam iuxta ritum.

9.

IN die autē vigeſimo quarto menſis huius conuenerunt filii iſrael in ieiunio & in ſaccis & humus ſuper eos. Et ſeparatū eſt ſemē filiorū iſrael ab oī filio alienigena. Et ſteterūt & confitebantur peccata ſua & iniquitates patrum ſuorum. Et ſurrexerunt ad ſtandum. Et legerunt in volumine legis domini dei ſui quater in die: & quater confitebantur: & adorabant dominū deum ſuum. Surrexerunt autē ſuper gradū leuitarū ioſue & bani & cedmihel ſabania bani ſarebias bani & thanai: & clamauerunt voce magna ad dominum deum ſuum. Et dixerunt leuite ioſue & cedmihel bonni aſebia ſerebia odaia ſebna ſataia. Surgite: benedicite domino deo veſtro ab eterno vſq; in eternum. Et benedicant nomini glorie tue excelſo in omni benedictione & laude. Tu ipſe domine ſolus: tu feciſti celū & celum celorum & oēm exercitum eorum:

ועלי הדס ועלי תמרים ועלי עץ
עבות לעשות סכת ככתוב: ויצאו
העם ויביאו ויעשו להם סכות
איש על גגו ובחצרתיהם ובחצרות
בית האלהים וברחוב שער
המים וברחוב שער אפרים:
ויעשו כל הקהל השבים מן השבי
סכות וישבו בסכות כי לא עשו
מימי ישוע בן נון כן בני ישראל
עד היום ההוא ותהי שמחה
גדולה מאד: ויקרא בספר תורת
האלהים יום ביום מן היום
הראשון עד היום האחרון ויעשו
חג שבעת ימים וביום השמיני
עצרת כמשפט:
Cap. ix.
וביום עשרים וארבעה לחדש
הזה נאספו בני ישראל בצום
ובשקים ואדמה עליהם: ויבדלו
זרע ישראל מכל בני נכר ויעמדו
ויתודו על חטאתיהם ועונת
אבתיהם: ויקומו על עמדם
ויקראו בספר תורת יהוה אלהיהם
רביעית היום ורביעית מתודים
ומשתחוים ליהוה אלהיהם:
ויקם על מעלה הלוים ישוע ובני
קדמיאל שבניה בני שרביה
בני כנני ויזעקו בקול גדול אל
יהוה אלהיהם: ויאמרו הלוים
ישוע וקדמיאל בני חשבניה
שרביה הודיה שבניה פתחיה
קומו ברכו את יהוה אלהיכם
מן העולם עד העולם ויברכו
שם כבודך ומרומם על כל
ברכה ותהלה: אתה הוא יהוה
לבדך את עשית את השמים
שמי השמים וכל צבאם

עבת סבך
כתב בוא
רחב
שוב שבה
עשה
יום
היה
גדל קרא
יכה
שמן
שפט
ברך אסף
בדל
עמד
ידה
קום
רבע
שחה
קום עלה
זעק גדל
אמר
עלם ברך
כבד רמם
הלל
בדד עשה

הָאָרֶץ וְכָל אֲשֶׁר עָלֶיהָ הַיַּמִּים
וְכָל אֲשֶׁר בָּהֶם וְאַתָּה מְחַיֶּה אֶת חָיָה
כֻּלָּם וּצְבָא הַשָּׁמַיִם לְךָ
מִשְׁתַּחֲוִים׃ אַתָּה הוּא יְהוָה
הָאֱלֹהִים אֲשֶׁר בָּחַרְתָּ בְּאַבְרָם
וְהוֹצֵאתוֹ מֵאוּר כַּשְׂדִּים וְשַׂמְתָּ יָצָא שׂוּם
שְׁמוֹ אַבְרָהָם׃ וּמָצָאתָ אֶת לְבָבוֹ
נֶאֱמָן לְפָנֶיךָ וְכָרוֹת עִמּוֹ הַבְּרִית אָמַן פָּנָה
לָתֵת אֶת אֶרֶץ הַכְּנַעֲנִי הַחִתִּי כָּרַת בְּרִית
הָאֱמֹרִי וְהַפְּרִזִּי וְהַיְבוּסִי וְהַגִּרְגָּשִׁי נָתַן
לָתֵת לְזַרְעוֹ וַתָּקֶם אֶת דְּבָרֶיךָ קוּם
כִּי צַדִּיק אָתָּה׃ וַתֵּרֶא אֶת עֳנִי צָדַק רָאָה
אֲבֹתֵינוּ בְּמִצְרָיִם וְאֶת זַעֲקָתָם עָנָה
שָׁמַעְתָּ עַל יַם סוּף׃ וַתִּתֵּן אֹתֹת נָתַן אוֹת
וּמֹפְתִים בְּפַרְעֹה וּבְכָל עֲבָדָיו וּבְכָל יָפַת
עַם אַרְצוֹ כִּי יָדַעְתָּ כִּי הֵזִידוּ זוּד
עֲלֵיהֶם וַתַּעַשׂ לְךָ שֵׁם כְּהַיּוֹם עָשָׂה
הַזֶּה׃ וְהַיָּם בָּקַעְתָּ לִפְנֵיהֶם וַיַּעַבְרוּ פָּנָה עָבַר
בְּתוֹךְ הַיָּם בַּיַּבָּשָׁה וְאֶת רֹדְפֵיהֶם
הִשְׁלַכְתָּ בִמְצוֹלֹת כְּמוֹ אֶבֶן בְּמַיִם שָׁלַךְ צוּל
עַזִּים׃ וּבְעַמּוּד עָנָן הִנְחִיתָם עָזַז עָמַד
יוֹמָם וּבְעַמּוּד אֵשׁ לַיְלָה לְהָאִיר נָחָה אוֹר
לָהֶם אֶת הַדֶּרֶךְ אֲשֶׁר יֵלְכוּ בָהּ׃
וְעַל הַר סִינַי יָרַדְתָּ וְדַבֵּר עִמָּהֶם
מִשָּׁמַיִם וַתִּתֵּן לָהֶם מִשְׁפָּטִים שָׁפַט
יְשָׁרִים וְתוֹרוֹת אֱמֶת חֻקִּים יָרָה
וּמִצְוֹת טוֹבִים׃ וְאֶת שַׁבַּת קָדְשְׁךָ צָוָה
הוֹדַעְתָּ לָהֶם וּמִצְוֹות וְחֻקִּים יָדַע
וְתוֹרָה צִוִּיתָ לָהֶם בְּיַד מֹשֶׁה
עַבְדֶּךָ׃ וְלֶחֶם מִשָּׁמַיִם נָתַתָּה נָתַן
לָהֶם לִרְעָבָם וּמַיִם מִסֶּלַע
הוֹצֵאתָ לָהֶם לִצְמָאָם וַתֹּאמֶר יָצָא אָמַר
לָהֶם לָבוֹא לָרֶשֶׁת אֶת הָאָרֶץ יָרַשׁ
אֲשֶׁר נָשָׂאתָ אֶת יָדְךָ לָתֵת נָתַן
לָהֶם׃ וְהֵם וַאֲבֹתֵינוּ הֵזִידוּ זוּד
וַיַּקְשׁוּ אֶת עָרְפָּם וְלֹא שָׁמְעוּ קָשָׁה

terram & vniuersa que in ea sunt: maria & omnia que in eis sunt. Et tu viuificas omnia hec: & exercitus celi te adorat. Tu ipse domine deus qui elegisti abrã & eduxisti eum de igne chaldeorum: & posuisti nomen eius abraam: & inuenisti cor eius fidele coram te & percussisti cum eo fedus vt dares ei terram chananei ethei & amorrei & pherezei et iebusei & gergesei: vt dares semini eius. Et implesti verba tua: quoniam iustus es. Et vidisti afflictionem patrum nostrorũ in egypto: clamoremq; eorũ audisti super mare rubrum: & dedisti signa atq; portẽta in pharaõe & in vniuersis seruis ei9: & in oĩ pplo terre illius. Cognouisti enĩ qa supbe egerant cõtra eos: & fecisti tibi nomen: sicut & in hac die. Et mare diuisisti ãte eos: & trãsierũt p mediũ maris in sicco. Persecutores autẽ eorũ proiecisti in profundũ quasi lapidem in aquas validas: & in colũna nubis ductor eorũ fuisti per diem: & in colũna ignis per noctẽ: vt appareret eis via per quam ingrediebantur. Ad montẽ quoq; synai descendisti & locut9 es cũ eis de celo: & dedisti eis iudicia recta & legem veritatis cerimonias et precepta bona. Et sabbatũ sanctificatũ tuũ ostendisti eis: & mandata & cerimonias & legem precepisti eis in manu moysi serui tui. Panem quoq; de celo dedisti eis in fame eorum: & aquam de petra eduxisti eis sitientibus. Et dixisti eis vt ingrederentur & possiderent terram sup quam leuasti manum tuam vt traderes eis. Ipsi vero & patres nostri superbe egerunt: & indurauerunt ceruices suas: & non audierunt

terrã & oĩa quotquot sũt in ea: maria &
τὴν γῆν καὶ πάντα ὅσα ἐστὶν ἐν αὐτῇ, τὰς θαλάσσας καὶ
oĩa q̃ in eis. & tu viuificas oĩa
πάντα τὰ ἐν αὐταῖς. καὶ σὺ ζωοποιεῖς τὰ πάντα
& te adorãt exercitus celoꝝ. tu es
καὶ σοὶ προσκυνοῦσιν αἱ στρατιαὶ τῶν οὐρανῶν. σὺ εἶ
dñe de9: tu elegisti abrã & eduxisti eũ
κύριε ὁ θεός, σὺ ἐξελέξω ἄβραμ καὶ ἐξήγαγες αὐτὸν
de regione chaldeoꝝ: & ip̃osuisti ei B
ἐκ τῆς χώρας τῶν χαλδαίων, καὶ ἐπέθηκας αὐτῷ Gen. 11. g.
nomẽ abraã: & inuenisti cor eius fidele
ὄνομα ἀβραάμ, καὶ εὗρες τὴν καρδίαν αὐτοῦ πιστὴν
corã te. & disposuisti ad eũ fedus: vt dares
ἐνώπιόν σου. καὶ διέθου πρὸς αὐτὸν διαθήκην, δοῦναι
ei terrã chananeoꝝ & chetteoꝝ &
αὐτῷ τὴν γῆν τῶν χαναναίων καὶ χετταίων καὶ
ammorreoꝝ & pherezeoꝝ & iebuseoꝝ & gerge
ἀμμορραίων καὶ φερεζαίων καὶ ἰεβουσαίων καὶ γεργε
seoꝝ: & vt dares eã semini eius. & statuisti
σαίων, καὶ δοῦναι αὐτὴν τῷ σπέρματι αὐτοῦ. καὶ ἔστη
σας τοὺς λόγους σου ὅτι δίκαιος σύ, καὶ εἶδες τὴν ταπείνωσιν
verba tua qm̃ iustus tu: & vidisti humilitatẽ patrũ nr̃oꝝ in egypto: &
πείνωσιν τῶν πατέρων ἡμῶν ἐν αἰγύπτῳ, καὶ τὴν Exo. 3. b.
clamorẽ eoꝝ audisti sup mare rubrũ. &
κραυγὴν αὐτῶν ἤκουσας ἐπὶ θάλασσαν ἐρυθράν. καὶ
dedisti signa & portẽta in egypto in pharaõe &
ἔδωκας σημεῖα καὶ τέρατα ἐν αἰγύπτῳ ἐν φαραὼ καὶ
in oĩbus suis ei9 & in omni pp̃lo
ἐν πᾶσι τοῖς παισὶν αὐτοῦ καὶ ἐν παντὶ τῷ λαῷ
terre illius: qm̃ cognouisti q superbierãt sup eos:
τῆς γῆς αὐτοῦ, ὅτι ἔγνως ὅτι ὑπερηφάνησαν ἐπ᾽ αὐ
& fecerũt tibi ip̃i nomẽ sicut dies hec:
τούς, καὶ ἐποίησας σεαυτῷ ὄνομα ὡς ἡ ἡμέρα αὕτη.
& mare diuisisti corã eis: & trãsie
καὶ τὴν θάλασσαν διέρρηξας ἐνώπιον αὐτῶν, καὶ παρῆλ
rũt in medio maris in sicco. & psecu
θον ἐν μέσῳ τῆς θαλάσσης ἐν ξηρασίᾳ. καὶ τοὺς κα Exo. 14. d.
quẽtes eos p̃iecisti in p̃fundũ: tanq̃ lapidẽ
ταδιώκοντας αὐτοὺς ἔρριψας εἰς βυθόν, ὡσεὶ λίθον
in aqua valida. & in colũna nubis duxisti
ἐν ὕδατι σφοδρῷ. καὶ ἐν στύλῳ νεφέλης ὡδήγησας
eos die: & in colũna ignis nocte:
αὐτοὺς ἡμέρας, καὶ ἐν στύλῳ πυρὸς τὴν νύκτα,
vt illuminares eis viã: in q̃ ibãt in
τοῦ φωτίσαι αὐτοῖς τὴν ὁδόν, ἐν ᾗ πορεύσονται ἐν
ea. & sup mõtẽ sinai descẽdisti & locut9 es ad
αὐτῇ. καὶ ἐπὶ ὄρος σινᾶ κατέβης καὶ ἐλάλησας πρὸς
eos de celo: & dedisti eis iudicia re
αὐτοὺς ἐξ οὐρανοῦ, καὶ ἔδωκας αὐτοῖς κρίματα εὐ
cta & leges veritatis p̃cepta & mãdata C
θέα καὶ νόμους ἀληθείας προστάγματα καὶ ἐντολὰς
bona. & sabbatũ tuũ sctũ notificasti eis:
ἀγαθάς. καὶ τὸ σάββατόν σου τὸ ἅγιον ἐγνώρισας αὐ
mãdata & p̃cepta & legẽ p̃cepisti
τοῖς, ἐντολὰς καὶ προστάγματα καὶ νόμον ἐνετείλω
eis in manu moysi serui tui. & pa
αὐτοῖς ἐν χειρὶ μωυσῆ τοῦ δούλου σου. καὶ ἄρ Exo. 16. e.
nẽ de celo dedisti eis in cibũ eo
τον ἐξ οὐρανοῦ ἔδωκας αὐτοῖς εἰς σιτοδοσίαν αὐ
rũ: & aquã de petra eduxisti eis in si
τῶν, καὶ ὕδωρ ἐκ πέτρας ἐξήνεγκας αὐτοῖς εἰς δί
tim eoꝝ. & dixisti eis vt igrederent ad heredi
ψαν αὐτῶν. καὶ εἶπας αὐτοῖς εἰσελθεῖν κληρονομῆ
tãdũ terrã in q̃m extẽdisti manũ tuã: vt dares
σαι τὴν γῆν εἰς ἣν ἐξέτεινας τὴν χεῖρά σου, δοῦναι
eis. & ip̃i & patres nr̃i superbie
αὐτοῖς. καὶ αὐτοὶ καὶ οἱ πατέρες ἡμῶν ὑπερηφα
rũt: & idurauerũt ceruicẽ suã:
νεύσαντο, καὶ ἐσκλήρυναν τὸν τράχηλον αὐτῶν,
& nõ audierũt
καὶ οὐκ ἤκουσαν

mādata tua. ⁊ renuerūt vt audirēt
τῶν ἐντολῶν σου. καὶ ἀπένευσαν τοῦ εἰσακοῦσαι,
⁊ nō recordati ſūt mirabiliū tuoꝝ q̄ feceras
καὶ οὐκ ἐμνήσθησαν τῶν θαυμασίων σου ὧν ἐποίη-
in eis. ⁊ indurauerūt ceruicē ſu-
σας ἐν αὐτοῖς. καὶ ἐσκλήρυναν τὸν τράχηλον ἑαυ-
am: ⁊ dederūt pncipiū vt cōuerterent in ſuitutē ſu-
τῶν, καὶ ἔδωκαν ἀρχὴν ἐπιστρέψαι εἰς δουλείαν αὐ-
am in egypto. ⁊ tu deus dimittēs peccata:
τῶν ἐν αἰγύπτῳ. καὶ σὺ ὁ θεὸς ἀφίων ἁμαρτίας,
D misericors ⁊ clemēs: lōganimis ⁊ multe miſatiōis:
ἐλεήμων καὶ οἰκτίρμων, μακρόθυμος καὶ πολυέλεος,
⁊ nō dereliqſti eos. adhuc aūt ⁊ fecerūt
καὶ οὐκ ἐγκατέλιπες αὐτούς. ἔτι δὲ καὶ ἐποίησαν
ſibi vitulū cōflatilē: ⁊ dixerūt: iſti dei
ἑαυτοῖς μόσχον χωνευτόν, καὶ εἶπαν, οὗτοι οἱ θεοὶ
qui eduxerūt nos de egypto. ⁊ fecerūt irri
οἱ ἐξαγαγόντες ἡμᾶς ἐξ αἰγύπτου. καὶ ἐποίησαν πα-
tationes magnas. ⁊ tu in miſericordijs tuis
ροργισμοὺς μεγάλους. καὶ σὺ ἐν οἰκτιρμοῖς σου τοῖς
magnis nō dereliqſti eos in dſerto:
Exo. 13.d. μεγάλοις οὐκ ἐγκατέλιπες αὐτοὺς ἐν τῇ ἐρήμῳ, τὸν
colūnā nubis nō declinaſti ab eis die
στύλον τῆς νεφέλης οὐκ ἐξέκλινας ἀπ᾽ αὐτῶν ἡμέρας
vt duceret eos in via. ⁊ colūnā ignis
ὁδηγῆσαι αὐτοὺς ἐν τῇ ὁδῷ. καὶ τὸν στύλον τοῦ πυ-
p noctē vt illūinaret eis viā in q̄ ibunt
ρὸς τὴν νύκτα φωτίζειν αὐτοὺς τὴν ὁδὸν ἐν ᾗ πορεύ-
in ea. ⁊ ſpūm tuū bonū dedi-
σονται ἐν αὐτῇ. καὶ τὸ πνεῦμά σου τὸ ἀγαθὸν ἔδω-
ſti vt prudētes faceret eos. ⁊ māna tuū nō phi-
κας συνετίσαι αὐτούς. καὶ τὸ μάννα σου οὐκ ἀπεκώ-
buiſti ab ore eoꝝ: ⁊ aquā dediſti
λυσας ἀπὸ στόματος αὐτῶν, καὶ ὕδωρ ἔδωκας
eis in ſiti eoꝝ. ⁊ q̄draginta ānis
αὐτοῖς ἐν τῇ δίψει αὐτῶν. καὶ τεσσαράκοντα ἔτη
pauiſti eos in deſerto: nō defuit eis
διέθρεψας αὐτοὺς ἐν τῇ ἐρήμῳ, οὐχ ὑστέρησεν αὐτοῖς
q̄cq̄. veſtimēta eoꝝ nō inueterauerūt: ⁊ cal-
οὐδέν. ἱμάτια αὐτῶν οὐκ ἐπαλαιώθησαν, καὶ ὑπο-
ciamēta eoꝝ nō interrupta ſūt. ⁊ dediſti eis
δήματα αὐτῶν οὐ διερράγησαν. καὶ ἔδωκας αὐτοῖς
regna: ⁊ pplos ptitꝰ es eis: ⁊ heredi
βασιλείας, καὶ λαοὺς διεμέρισας αὐτοῖς, καὶ ἐκληρο-
tauerūt terrā ſeō regis eſſebō: ⁊
νόμησαν τὴν γῆν σηὼν βασιλέως ἐσεβὼν, καὶ τὴν
terrā og regis baſan. ⁊ filios eoꝝ
γῆν ὢγ βασιλέως τῆς βασάν. καὶ τοὺς υἱοὺς αὐτῶν
multiplicaſti ſicut ſtellas celi. ⁊ addu
ἐπλήθυνας ὡς τοὺς ἀστέρας τοῦ οὐρανοῦ. καὶ εἰσή-
xiſti eos in terrā quā dixiſti patribꝰ
γαγες αὐτοὺς εἰς τὴν γῆν ἣν εἶπας τοῖς πατράσιν
eoꝝ vt igrederent ⁊ hereditarēt. ⁊ ingreſſi
αὐτῶν τοῦ εἰσελθεῖν καὶ κληρονομῆσαι. καὶ εἰσῆλ-
ſūt filij eoꝝ: ⁊ hereditauerūt terrā ⁊ cōtriuiſ-
θον υἱοὶ αὐτῶν, καὶ ἐκληρονόμησαν τὴν γῆν καὶ ἐξέτρε-
ſti corā eis habitātes terrā
ψας ἐνώπιον αὐτῶν τοὺς κατοικοῦντας τὴν γῆν τῶν
chananeoꝝ: ⁊ dediſti eos in manꝰ eoꝝ: ⁊
χαναναίων, καὶ ἔδωκας αὐτοὺς εἰς τὰς χεῖρας αὐτῶν, καὶ
reges eoꝝ ⁊ pplos terre: vt facerēt eis
τοὺς βασιλεῖς αὐτῶν καὶ τοὺς λαοὺς τῆς γῆς, ποιῆσαι αὐ-
E vt placitū corā eis. ⁊ ceperūt ciuitates
τοῖς ὡς ἀρεστὸν ἐνώπιον αὐτῶν. καὶ κατελάβοντο πόλεις
excelſas ⁊ humū pinguē. ⁊ poſſederūt domos ple
ὑψηλὰς καὶ γῆν πίονα. καὶ ἐκληρονόμησαν οἰκίας πλή-
nas oibus bonis: ciſternas fabricatas: vine-
ρεις πάντων ἀγαθῶν, λάκκους λελατομημένους, ἀμπε-
ta: ⁊ oliueta: ⁊ oē lignū fructiferū in multi
λῶνας, καὶ ἐλαιῶνας, καὶ πᾶν ξύλον βρώσιμον εἰς πλῆ-
tudine: ⁊ comederūt ⁊ ipleti ſunt ⁊ ipinguati ſunt:
θος, καὶ ἔφαγον, καὶ ἐνεπλήσθησαν καὶ ἐλιπάνθησαν,

mandata tua: et noluerunt audire: & non ſunt recordati mirabilium tuorū que feceras eis. Et indurauerūt ceruices ſuas: & dederunt caput vt cōuerterētur ad ſeruitutē ſuā quaſi p contentionē. Tu autē deus ppitius clemēs & miſericors lōganimis & multe miſeratiōis: nō dereliquiſti eos. Et quidē cū feciſſent ſibi vitulū conflatilē: & dixiſſent: iſte eſt deꝰ tuꝰ qui eduxit te de egypto: feceruntq̄ blaſphemias magnas: tu autem in miſericordiis tuis multis non dimiſiſti eos in deſerto. Columna nubis non receſſit ab eis per diem vt duceret eos in viā: & colūna ignis per noctem vt oſtenderet eis iter p quod ingrederentur. Et ſpiritum tuum bonū dediſti q doceret eos: & manna tuum non prohibuiſti ab ore eorum: & aquam dediſti eis in ſiti. Quadraginta annis pauiſti eos in deſerto: nihilq̄ eis defuit. Veſtimenta eorum non inueterauerunt: & pedes eorū nō ſunt attriti. Et dediſti eis regna & populos: & partitus es eis ſortes. Et poſſederunt terram ſeon: & terram regis eſebon: & terram og regis baſan. Et multiplicaſti filios eorū ſicut ſtellas celi: & adduxiſti eos ad terrā de qua dixeras patribus eorū vt ingrederētur & poſſiderēt eā. Et venerūt filii & poſſederunt terram. Et humiliaſti coram eis habitatores terre chananeos: & dediſti eos in manu eorum: & reges eorum & populos terre: vt facerent eis ſicut placebat illis. Ceperūt itaq̄ vrbes munitas & humū pinguem & poſſederunt domos plenas cunctis bonis: ciſternas ab eis fabricatas: vineas & oliueta & ligna pomifera multa. Et comederūt & ſaturati ſunt:

אֶל מִצְוֺתֶיךָ: וַיְמָאֲנוּ לִשְׁמֹעַ וְלֹא | מָאֵן
זָכְרוּ נִפְלְאֹתֶיךָ אֲשֶׁר עָשִׂיתָ | פָּלָא עָשָׂה
עִמָּהֶם וַיַּקְשׁוּ אֶת עָרְפָּם וַיִּתְּנוּ | נָתַן
רֹאשׁ לָשׁוּב לְעַבְדֻתָם בְּמִרְיָם | מָרָה
וְאַתָּה אֱלוֹהַּ סְלִיחוֹת חַנּוּן וְרַחוּם | סָלַח חָנַן
אֶרֶךְ אַפַּיִם וְרַב וְחֶסֶד וְלֹא עֲזַבְתָּם: | רָחַם
אַף כִּי עָשׂוּ לָהֶם עֵגֶל מַסֵּכָה | נָסַךְ
וַיֹּאמְרוּ זֶה אֱלֹהֶיךָ אֲשֶׁר הֶעֶלְךָ | עָלָה
מִמִּצְרָיִם וַיַּעֲשׂוּ נֶאָצוֹת גְּדֹלוֹת: | עָשָׂה
וְאַתָּה בְּרַחֲמֶיךָ הָרַבִּים לֹא | רָבַב
עֲזַבְתָּם בַּמִּדְבָּר אֶת עַמּוּד הֶעָנָן | דָּבַר עָמַד
לֹא סָר מֵעֲלֵיהֶם בְּיוֹמָם לְהַנְחֹתָם | סוּר נָחָה
בְּהַדֶּרֶךְ וְאֶת עַמּוּד הָאֵשׁ בְּלַיְלָה
לְהָאִיר לָהֶם וְאֶת הַדֶּרֶךְ אֲשֶׁר | אוֹר
יֵלְכוּ בָהּ: וְרוּחֲךָ הַטּוֹבָה נָתַתָּ
לְהַשְׂכִּילָם וּמַנְךָ לֹא מָנַעְתָּ | שָׂכַל מָנַע
מִפִּיהֶם וּמַיִם נָתַתָּה לָהֶם | פֶּה נָתַן
לִצְמָאָם: וְאַרְבָּעִים שָׁנָה כִּלְכַּלְתָּם | כָּלַע
בַּמִּדְבָּר לֹא חָסֵרוּ שַׂלְמֹתֵיהֶם
לֹא בָלוּ וְרַגְלֵיהֶם לֹא בָצֵקוּ: | בָּלָה
וַתִּתֵּן לָהֶם מַמְלָכוֹת וַעֲמָמִים | מָלַךְ
וַתַּחְלְקֵם לְפֵאָה וַיִּירְשׁוּ אֶת | חָלַק יָרַשׁ
אֶרֶץ סִיחוֹן וְאֶת אֶרֶץ מֶלֶךְ חֶשְׁבּוֹן
וְאֶת אֶרֶץ עוֹג מֶלֶךְ הַבָּשָׁן: וּבְנֵיהֶם
הִרְבִּיתָ כְּכֹכְבֵי הַשָּׁמָיִם וַתְּבִיאֵם | רָבָה
אֶל הָאָרֶץ אֲשֶׁר אָמַרְתָּ לַאֲבֹתֵיהֶם | בּוֹא
לָבוֹא לָרָשֶׁת: וַיָּבֹאוּ הַבָּנִים | יָרַשׁ בּוֹא
וַיִּירְשׁוּ אֶת הָאָרֶץ וַתַּכְנַע | כָּנַע
לִפְנֵיהֶם אֶת יֹשְׁבֵי הָאָרֶץ | פָּנָה
הַכְּנַעֲנִים וַתִּתְּנֵם בְּיָדָם וְאֶת
מַלְכֵיהֶם וְאֶת עַמְמֵי הָאָרֶץ
לַעֲשׂוֹת בָּהֶם כִּרְצוֹנָם: וַיִּלְכְּדוּ | עָשָׂה רָצָה
עָרִים בְּצֻרוֹת וַאֲדָמָה שְׁמֵנָה | לָכַד עִיר
וַיִּירְשׁוּ בָּתִּים מְלֵאִים כָּל טוּב | בָּצַר יָרַשׁ בַּיִת
בֹּרוֹת חֲצוּבִים כְּרָמִים וְזֵיתִים | בּוּר
וְעֵץ מַאֲכָל לָרֹב וַיֹּאכְלוּ וַיִּשְׂבְּעוּ | אָכַל שָׂבַע

וַיַּשְׁמִינוּ וַיִּתְעַדְּנוּ בְּטוּבְךָ הַגָּדוֹל׃ — שמן עדן
וַיַּמְרוּ וַיִּמְרְדוּ בָּךְ וַיַּשְׁלִכוּ אֶת — גדל מרה
תּוֹרָתְךָ אַחֲרֵי גַוָּם וְאֶת נְבִיאֶיךָ — מרד שלך
הָרָגוּ אֲשֶׁר הֵעִידוּ בָם לַהֲשִׁיבָם — ירה גוה
אֵלֶיךָ וַיַּעֲשׂוּ נֶאָצוֹת גְּדוֹלֹת׃ — נבא עוד
וַתִּתְּנֵם בְּיַד צָרֵיהֶם וַיָּצֵרוּ לָהֶם — שוב
וּבְעֵת צָרָתָם יִצְעֲקוּ אֵלֶיךָ וְאַתָּה — נתן צור
מִשָּׁמַיִם תִּשְׁמָע וּכְרַחֲמֶיךָ הָרַבִּים — צעק
תִּתֵּן לָהֶם מוֹשִׁיעִים וְיוֹשִׁיעוּם — שמע רבב
מִיַּד צָרֵיהֶם׃ וּכְנוֹחַ לָהֶם — נתן ישע
יָשׁוּבוּ לַעֲשׂוֹת רַע לְפָנֶיךָ — שוב עשה
וַתַּעַזְבֵם בְּיַד אֹיְבֵיהֶם וַיִּרְדּוּ — רוע פנה
בָהֶם וַיָּשׁוּבוּ וַיִּזְעָקוּךָ וְאַתָּה — עזב רדה
מִשָּׁמַיִם תִּשְׁמַע וְתַצִּילֵם כְּרַחֲמֶיךָ — זעק נצל
רַבּוֹת עִתִּים׃ וַתָּעַד בָּהֶם לַהֲשִׁיבָם — רבב עוד
אֶל תּוֹרָתֶךָ וְהֵמָּה הֵזִידוּ וְלֹא — שוב ירה
שָׁמְעוּ לְמִצְוֹתֶיךָ וּבְמִשְׁפָּטֶיךָ — זוד צוה
חָטְאוּ בָם אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה אָדָם — שפט
וְחָיָה בָהֶם וַיִּתְּנוּ כָתֵף סוֹרֶרֶת — נתן
וְעָרְפָּם הִקְשׁוּ וְלֹא שָׁמֵעוּ׃ וַתִּמְשֹׁךְ — קשה משך
עֲלֵיהֶם שָׁנִים רַבּוֹת וַתָּעַד בָּם — שנה
בְּרוּחֲךָ בְּיַד נְבִיאֶיךָ וְלֹא הֶאֱזִינוּ — נבא אזן
וַתִּתְּנֵם בְּיַד עַמֵּי הָאֲרָצֹת׃
וּבְרַחֲמֶיךָ הָרַבִּים לֹא עֲשִׂיתָם כָּלָה — רבב
וְלֹא עֲזַבְתָּם כִּי אֵל חַנּוּן וְרַחוּם — חנן רחם
אָתָּה׃ וְעַתָּה אֱלֹהֵינוּ הָאֵל הַגָּדוֹל — גדל גבר
הַגִּבּוֹר וְהַנּוֹרָא שׁוֹמֵר הַבְּרִית — ירא ברת
וְהַחֶסֶד אַל יִמְעַט לְפָנֶיךָ אֵת — מעט
כָּל הַתְּלָאָה אֲשֶׁר מְצָאַתְנוּ — לאה
לִמְלָכֵינוּ לְשָׂרֵינוּ וּלְכֹהֲנֵינוּ — שור
וְלִנְבִיאֵינוּ וְלַאֲבֹתֵינוּ וּלְכָל
עַמֶּךָ מִימֵי מַלְכֵי אַשּׁוּר עַד — יום
הַיּוֹם הַזֶּה׃ וְאַתָּה צַדִּיק עַל כָּל — צדק
הַבָּא עָלֵינוּ כִּי אֱמֶת עָשִׂיתָ — בוא
וַאֲנַחְנוּ הִרְשָׁעְנוּ׃ וְאֶת מְלָכֵינוּ — רשע
שָׂרֵינוּ כֹּהֲנֵינוּ וַאֲבֹתֵינוּ לֹא עָשׂוּ — עשה

et impinguati sunt: & abū
dauerūt delitiis in bonita
te tua magna. Prouoca
uerūt autē te ad iracundiā:
& recesserūt a te & proiecerūt
legē tuā post terga sua.
Et prophetas tuos occide
rūt q̄ cōtestabātur eos vt
reuerterētur ad te. Fecerūt
q; blasphemias grādes.
Et dedisti eos in manus
hostiū suorū: & afflixerūt
eos. Et in tp̄e tribulatio
nis sue clamauerūt ad te
& tu de celo audisti: &
sm̄ miserationes tuas mul
tas dedisti eis saluato-
res: qui saluarent eos
de manu hostium suo-
rū. Cumq; requieuissent
reuersi sunt vt facerent
malū in conspectu tuo:
& dereliquisti eos in manu
inimicorū suorū: & pos
sederūt eos. Conuersiq;
sunt & clamauerūt ad te.
Tu autē de celo exaudisti
& liberasti eos in miseri
cordiis tuis multis tp̄ibus
& cōtestat⁹ es eos vt re
uerterētur ad legē tuā.
Ipsi vero superbe egerūt
& non audierūt māda
ta tua: & in iudiciis tuis
peccauerunt que faciet
homo
& viuet in eis. Et dede-
runt humerū recedentē
& ceruicē suā indurauerūt
nec audierūt. Et protra-
xisti sup eos annos mul-
tos: & cōtestatus es eos
in sp̄ū tuo per manū pro-
phetarū tuorū: & nō au-
dierunt: & tradidisti eos
in manū populoꝝ terrarꝝ.
In misericordiis autē tuis
plurimis nō fecisti eos in
cōsumptionē nec dereli
quisti eos: q̄m deus mi
serationū & clemens es
tu. Nūc itaq; de⁹ nr̄: ma
gne fortis & terribilis:
custodiens pactum
& misericordiam: ne
auertas a facie tua
omnem laborem qui
inuenit nos
reges nr̄os: principes
nr̄os: & sacerdotes nr̄os:
& prophetas nostros: &
patres nostros: & omnē
populum tuū a diebus
regis assur vsq; in
diem hanc. Et tu iustus
es in omnibus
que venerunt super nos
q̄a veritatē fecisti nobis:
nos autē impie egimus:
reges nostri
principes nr̄i: sacerdotes
nr̄i & pr̄es nr̄i nō fecerūt

⁊ deliciati sunt in bonitate tua magna. ⁊ muta-
καὶ ἐτρύφησαν ἐν ἀγαθωσύνῃ σου τῇ μεγάλῃ. καὶ ἤλλα-
uerūt ⁊ recesserūt a te: ⁊ proiecerūt legē tuā
ξαν καὶ ἀπέστησαν ἀπὸ σοῦ, καὶ ἔρριψαν τὸν νόμον σου
post corpus suū. ⁊ prophetas tuos occi
ὀπίσω σώματος αὐτῶν. καὶ τοὺς προφήτας σου ἀπέ-
derūt q̄ cōtestabant in eis vt reuerterent ipsi
κτειναν οἳ διεμαρτύραντο ἐν αὐτοῖς ἐπιστρέψαι αὐτοὺς
ad te. ⁊ fecerūt irritationes magnas. ⁊ de-
πρὸς σέ. καὶ ἐποίησαν παροργισμοὺς μεγάλους. καὶ ἔ-
disti eos in manu affligentiū eos: ⁊ afflixe-
δωκας αὐτοὺς ἐν χειρὶ θλιβόντων αὐτούς, καὶ ἔθλι-
rūt eos. ⁊ clamauerūt ad te in tēpore tribulatiōis
ψαν αὐτούς. καὶ ἀνεβόησαν πρὸς σὲ ἐν καιρῷ θλίψεως
sue. ⁊ tu de celo tuo audisti: ⁊ in misera
αὐτῶν. καὶ σὺ ἐξ οὐρανοῦ σου ἤκουσας, καὶ ἐν οἰκτιρ-
tiōib⁹ tuis magnis dedisti eis saluatores: ⁊ sal
μοῖς σου τοῖς μεγάλοις ἔδωκας αὐτοῖς σωτῆρας, καὶ ἔσω-
uasti eos de manu affligentiū eos. ⁊ postq̄ re
σας αὐτοὺς ἐκ χειρὸς θλιβόντων αὐτούς. καὶ ὡς ἀνε-
uerūt: reuersi sūt vt facerēt malū corā
παύσαντο, ἐπέστρεψαν ποιῆσαι τὸ πονηρὸν ἐνώπιόν
te. ⁊ dereliquisti eos in manus inimicoꝝ suo
σου. καὶ ἐγκατέλιπες αὐτοὺς εἰς χεῖρας ἐχθρῶν αὐ-
rū: ⁊ dñati sūt in eis. ⁊ rursus clamauerūt ad
τῶν, καὶ κατῆρξαν ἐν αὐτοῖς. καὶ πάλιν ἀνεβόησαν πρὸς F
te: ⁊ tu de celo exaudisti ⁊ liberasti eos in
σέ, καὶ σὺ ἐξ οὐρανοῦ εἰσήκουσας καὶ ἐρρύσω αὐτοὺς ἐν
misericordijs tuis multis: ⁊ in tēporib⁹ cōtestatus es
οἰκτιρμοῖς σου πολλοῖς, καὶ ἐν καιροῖς ἐπεμαρτύρω
eos vt cōuerterent ipsi in legē tuā. ipsi vo
αὐτοῖς ἐπιστρέψαι αὐτοὺς εἰς τὸν νόμον σου. αὐτοὶ δὲ
superbierūt ⁊ nō audierūt mādata tua ⁊
ὑπερηφανεύσαντο καὶ οὐκ ἤκουσαν τῶν ἐντολῶν σου καὶ
in iudicijs tuis peccauerūt: q̄ cū fecerit ea ho-
ἐν τοῖς κρίμασί σου ἥμαρτον, ἃ ποιήσας αὐτὰ ἄνθρω-
mo: viuet in eis. ⁊ dederūt humeꝝ inobedientē:
πος, ζήσεται ἐν αὐτοῖς. καὶ ἔδωκαν νῶτον ἀπειθοῦντα,
⁊ ceruicē suā indurauerūt ⁊ nō audierūt. ⁊
καὶ τράχηλον αὐτῶν ἐσκλήρυναν καὶ οὐκ ἤκουσαν. καὶ
lōganimis fuisti sup eos ānis multis ⁊ protraxisti
ἐμακροθύμησας ἐπ' αὐτοῖς ἔτη πολλὰ καὶ εἵλκυσας
sup eos ānos multos. ⁊ cōtestatus es eos in spiri-
ἐπ' αὐτοὺς ἔτη πολλά. καὶ ἐπεμαρτύρω αὐτοῖς ἐν πνεύ-
tu tuo in manu prophetaꝝ tuoꝝ: ⁊ nō aurib⁹ perceperūt:
ματί σου ἐν χειρὶ προφητῶν σου, καὶ οὐκ ἠνωτίσαντο,
⁊ dedisti eos in manu populoꝝ terre. ⁊ tu in mi-
καὶ ἔδωκας αὐτοὺς ἐν χειρὶ λαῶν τῆς γῆς. καὶ σὺ ἐν οἰκτιρ-
sericordijs tuis plurimis: nō fecisti eos in cōsūptio-
μοῖς σου τοῖς πολλοῖς, οὐκ ἐποίησας αὐτοὺς εἰς συντέλει-
nē: ⁊ nō dereliquisti eos: q̄m fortis es ⁊ misericors
αν, καὶ οὐκ ἐγκατέλιπες αὐτούς, ὅτι ἰσχυρὸς εἶ καὶ ἐλεήμων B.1.4.
⁊ clemēs. ⁊ nūc de⁹ noster fortis magne potēs
καὶ οἰκτίρμων. καὶ νῦν ὁ θεὸς ἡμῶν ὁ ἰσχυρὸς ὁ μέγας ὁ κραταιὸς
⁊ terribilis: custodiēs pactū tuū ⁊ miaꝫ tuā:
καὶ φοβερός, φυλάσσων τὴν διαθήκην σου καὶ τὸ ἔλεός σου,
ne deminuat corā te ois labor q̄ inuenit nos: ⁊
μὴ ὀλιγωθήτω ἐνώπιόν σου πᾶς ὁ μόχθος ὃς εὗρεν ἡμᾶς, καὶ
reges nr̄os: ⁊ p̄ncipes nr̄os: ⁊ sacerdotes
τοὺς βασιλεῖς ἡμῶν, καὶ τοὺς ἄρχοντας ἡμῶν, καὶ τοὺς ἱερεῖς
nr̄os: ⁊ prophetas nr̄os: ⁊ patres nr̄os:
ἡμῶν, καὶ τοὺς προφήτας ἡμῶν, καὶ τοὺς πατέρας ἡμῶν,
⁊ in omni pp̄lo tuo: a dieb⁹ regis assur
καὶ ἐν παντὶ τῷ λαῷ σου, ἀπὸ ἡμερῶν βασιλέως ἀσσοὺρ
⁊ vsq; in diē hāc. ⁊ tu iustus es in oībus
καὶ ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης. καὶ σὺ δίκαιος εἶ ἐπὶ πᾶσι
venientibus sup nos: q: veritatē fecisti: ⁊ nos G
τοῖς ἐρχομένοις ἐφ' ἡμᾶς, ὅτι ἀλήθειαν ἐποίησας, καὶ ἡμεῖς
peccauim⁹. ⁊ reges nr̄i ⁊ p̄ncipes nr̄i ⁊
ἐξημάρτομεν. καὶ οἱ βασιλεῖς ἡμῶν καὶ οἱ ἄρχοντες ἡμῶν καὶ
sacerdotes nr̄i ⁊ patres nr̄i: nō fecerunt
οἱ ἱερεῖς ἡμῶν καὶ οἱ πατέρες ἡμῶν, οὐκ ἐποίησαν

lege tuã: ꝛ nõ attẽderũt mãdata
τὸν νόμον σου, καὶ οὐ προσέσχον ταῖς ἐντολαῖς
tua ꝛ testimonia tua: q̃ testificat⁹ es eis.
σου καὶ τὰ μαρτύριά σου, ἃ διεμαρτύρω αὐτοῖς
ꝛ ipsi in regno tuo ꝛ in bonitate tua
καὶ αὐτοὶ ἐν βασιλείᾳ σου καὶ ἐν ἀγαθωσύνῃ σου
multa: quã dedisti eis: ꝛ in terra
τῇ πολλῇ, ᾗ ἔδωκας αὐτοῖς, καὶ ἐν τῇ γῇ τῇ
lata ꝛ pingui: quã dedisti corã eis:
πλατείᾳ καὶ λιπαρᾷ, ᾗ ἔδωκας ἐνώπιον αὐτῶν,
nõ fuerũt tibi: ꝛ nõ reuersi sunt a
οὐκ ἐδούλευσάν σοι, καὶ οὐκ ἀπέστρεψαν ἀπὸ
studijs suis prauis. ecce
ἐπιτηδευμάτων αὐτῶν τῶν πονηρῶν. ἰδοὺ
sum⁹ hodie serui: ꝛ terra: quã dedi-
ἐσμὲν σήμερον δοῦλοι, καὶ ἡ γῆ, ἣν ἔδω-
sti patrib⁹ nr̃is vt comederẽt fructũ
κας τοῖς πατράσιν ἡμῶν φαγεῖν τὸν καρπὸν
eius ꝛ bona eius: ꝛ ecce sum⁹ ser-
αὐτῆς καὶ τὰ ἀγαθὰ αὐτῆς, καὶ ἰδοὺ ἐσμὲν δοῦ-
ui in ea: ꝛ fruct⁹ ei⁹ multi
λοι ἐπ᾽ αὐτῆς, καὶ οἱ καρποὶ αὐτῆς οἱ πολλοὶ
facti sũt regib⁹: quos dedisti sup nos
ἐγένοντο τοῖς βασιλεῦσιν, οὓς ἔδωκας ἐφ᾽ ἡμᾶς
in peccatis nr̃is: ꝛ in corporib⁹ nr̃is
ἐν ἁμαρτίαις ἡμῶν, καὶ ἐπὶ τὰ σώματα ἡμῶν
dominant ꝛ in iumẽtis nr̃is: vt placitũ eis:
ἐξουσιάζουσι καὶ ἐν κτήνεσιν ἡμῶν, ὡς ἀρεστὸν αὐ-
ꝛ in tribulatiõe magna sum⁹. ꝛ in om-
τοῖς, καὶ ἐν θλίψει μεγάλῃ ἐσμέν. καὶ ἐν πᾶ-
bus istis nos disponimus fidẽ ꝛ scribi-
σι τούτοις ἡμεῖς διατιθέμεθα πίστιν καὶ γράφο-
mus: ꝛ sigillãt pñcipes nr̃i leui-
μεν, καὶ ἐπισφραγίζουσιν ἄρχοντες ἡμῶν λευῖ-
te nr̃i sacerdotes nr̃i.
ται ἡμῶν ἱερεῖς ἡμῶν.

Ca.10.

A Et in sigillãtibus neemias arta-
Καὶ ἐπὶ τῶν σφραγιζόντων νεεμίας ἀρτα-
sastha fili⁹ achalia: sedecias filius araia: aza-
σασθὰ υἱὸς ἀχαλία, σεδεκίας υἱὸς ἀραία, ἀζα-
rias: hieremias: phasur: amarias: melchias: at-
ρίας, ἱερεμίας, φασούρ, ἀμαρίας, μελχίας, ἀττ-
tus: sabanis: erã: maluch: meramoth: ab-
τούς, σαβανί, ἠράμ, μαλούχ, μεραμώθ, ἀβ-
dias: daniel: gaannathõ: baruch: mesullã:
δίας, δανιήλ, γααναθών, βαρούχ, μεσουλάμ,
abia: miamin: maazias: belgai: ꝛ samaias:
ἀβιά, μιαμίν, μααζίας, βελγαί, καὶ σαμαίας,
hi sacerdotes. ꝛ leuite: iesue filius azanie:
οὗτοι ἱερεῖς. καὶ λευῖται, ἰησοῦς υἱὸς ἀζανίου,
baneas de filijs enadad: cadamiel ꝛ fra-
βαναίας ἀπὸ υἱῶν ἠναδάδ, καδμιὴλ καὶ οἱ ἀδελ-
tres eius: sabanias: aduias: calitã: phe-
φοὶ αὐτοῦ, σαβανίας, ὠδουίας, καλιτάν, φε-
lia: anan: micharoob: esebias: zacchur: sa-
λιά, ἀνάν, μιχὰ ῥοώβ, ἀσεβίας, ζακχούρ, σα-
rabias: sebanias ꝛ odua. filij banune pñ-
ραβίας, σεβανίας καὶ ὠδουά. υἱοὶ βανουνὶ ἄρ-
cipes ppl̃i: phoros phaathmoab: elã ꝛ
χοντες τοῦ λαοῦ, φόρος φααθμωάβ, ἠλὰμ καὶ
saththuia. filij baani: asgag: bebai: adoni-
ζαθθουία. υἱοὶ βαανί, ἀσγάγ, βηβαί, ἀδωνί-
as: bagoi: adin ater: ezecias: asyur: odu-
ας, βαγοί, ἀδὶν ἀτήρ, ἐζεκίας, ἀσζούρ, ὠδου-
ia: assom: besi: ariph: anathoth: nobai: ma-
ιά, ἀσσούμ, βησί, ἀρίφ, ἀναθώθ, νωβαί, μα-
gab: mesullã: ezer: mesozebel: saduc:
γάβ, μεσουλλάμ, ἠζήρ, μεσωζεβήλ, σαδδούκ,
ieddua: phaltias: anã: anaia: osee:
ἰεδδούας, φαλτίας, ἀνάν, ἀναΐα, ὡσηέ,
ananias asub: alloes:
ἀνανίας, ἀσούβ, ἀλλωής,

legem tuam: & non attenderunt mandata tua:
& testimonia tua que testificatus es in eis.
Et ipsi in regnis suis bonis & ĩ bonitate tua multa quã dederas eis & in terra latissima
& pingui quã tradideras in cõspectu eorũ nõ seruierunt tibi: nec reuersi sunt a studiis suis pessimis.
Ecce nosipsi hodie serui sumus:
& terra quã dedisti patribus nostris vt comederẽt panẽ eius & que bona sunt ei⁹: & nosipsi serui sumus in ea.
Et fruges eius multiplicantur regibus quos posuisti super nos ꝓpter peccata nostra: & corporib⁹ nr̃is dñantur & iumẽtis nr̃is ſm volũtatẽ suã: & in tribulatione magna sumus.
Sup oĩbus ergo his nosipsi percutim⁹ fedus & scribimus: & signãt pricipes nr̃i leuite nr̃i & sacerdotes nr̃i. 10.

Signatores autem fuerunt: neemias: ather satha filius achelai & sedechias
saraias azarias hieremias phessur
amarias melchias accus sebenia
melluc maarem merimuth obdias
daniel genthon baruch mosollam abia
miamin mazia belga semeia:
hi sacerdotes. Porro leuite: iosue
filius azarie: bennui de filiis enadad:
cedmihel & fratres eorum sechenia odeuia
celita phalaia enan micha roob
assebia zachur serebia sabania
odia bani baninu. Capita populi
feros: phetmoab elam zethu
bani bonni azgad bebai adonaia beggoai
adin ather ezechia azur odeuia
asum besai areth anathot nebai
mechphia mosollã azir mesizabel
sadoch ieddua felthia anan ania:
osee anania asub: aloes

תּוֹרָתֶךָ וְלֹא הִקְשִׁיבוּ אֶל מִצְוֹתֶיךָ — ירה קשב
וּלְעֵדְוֹתֶיךָ אֲשֶׁר הַעִידֹתָ בָּהֶם׃ — צוה עוד
וְהֵם בְּמַלְכוּתָם וּבְטוּבְךָ הָרָב אֲשֶׁר
נָתַתָּ לָהֶם וּבְאֶרֶץ הָרְחָבָה — נתן
וְהַשְּׁמֵנָה אֲשֶׁר נָתַתָּ לִפְנֵיהֶם לֹא — פנה
עֲבָדוּךָ וְלֹא שָׁבוּ מִמַּעַלְלֵיהֶם — שוב עלל
הָרָעִים׃ הִנֵּה אֲנַחְנוּ הַיּוֹם עֲבָדִים — רעע
וְהָאָרֶץ אֲשֶׁר נָתַתָּה לַאֲבֹתֵינוּ
לֶאֱכֹל אֶת פִּרְיָהּ וְאֶת טוּבָהּ הִנֵּה — פרה
אֲנַחְנוּ עֲבָדִים עָלֶיהָ׃ וּתְבוּאָתָהּ — בוא
מַרְבָּה לַמְּלָכִים אֲשֶׁר נָתַתָּה עָלֵינוּ — רבה
בְּחַטֹּאותֵינוּ וְעַל גְּוִיֹּתֵינוּ מֹשְׁלִים — גוה
וּבִבְהֶמְתֵּנוּ כִּרְצוֹנָם וּבְצָרָה — רצה צור
גְדוֹלָה אֲנָחְנוּ׃ וּבְכָל זֹאת אֲנַחְנוּ
כֹּרְתִים אֲמָנָה וְכֹתְבִים וְעַל
הֶחָתוּם שָׂרֵינוּ לְוִיֵּנוּ כֹּהֲנֵינוּ׃ — חתם שור

Cap.x.

וְעַל הַחֲתוּמִים נְחֶמְיָה
הַתִּרְשָׁתָא בֶּן חֲכַלְיָה וְצִדְקִיָּה׃
שְׂרָיָה עֲזַרְיָה יִרְמְיָה׃ פַּשְׁחוּר
אֲמַרְיָה מַלְכִּיָּה׃ חַטּוּשׁ שְׁבַנְיָה
מַלּוּךְ׃ חָרִם מְרֵמוֹת עֹבַדְיָה׃
דָּנִיֵּאל גִּנְּתוֹן בָּרוּךְ׃ מְשֻׁלָּם אֲבִיָּה
מִיָּמִן׃ מַעַזְיָה בִּלְגַּי שְׁמַעְיָה
אֵלֶּה הַכֹּהֲנִים׃ וְהַלְוִיִּם וְיֵשׁוּעַ
בֶּן אֲזַנְיָה בִּנּוּי מִבְּנֵי חֵנָדָד
קַדְמִיאֵל׃ וַאֲחֵיהֶם שְׁבַנְיָה הוֹדִיָּה
קְלִיטָא פְּלָאיָה חָנָן׃ מִיכָא רְחוֹב
חֲשַׁבְיָה׃ זַכּוּר שֵׁרֵבְיָה שְׁבַנְיָה׃
הוֹדִיָּה בָּנִי בְּנִינוּ׃ רָאשֵׁי הָעָם
פַּרְעֹשׁ פַּחַת מוֹאָב עֵילָם זַתּוּא
בָּנִי׃ בֻּנִּי עַזְגָּד בֵּבָי׃ אֲדֹנִיָּה בִגְוַי
עָדִין׃ אָטֵר חִזְקִיָּה עַזּוּר׃ הוֹדִיָּה
חָשֻׁם בֵּצָי׃ חָרִיף עֲנָתוֹת נֵיבָי׃
מַגְפִּיעָשׁ מְשֻׁלָּם חֵזִיר׃ מְשֵׁיזַבְאֵל
צָדוֹק יַדּוּעַ׃ פְּלַטְיָה חָנָן עֲנָיָה׃
הוֹשֵׁעַ חֲנַנְיָה חַשּׁוּב׃ הַלּוֹחֵשׁ

G

Pritiua.heb. Tex.he. Neemie.x. | Trãsla.B.Hie. | Trãs.Gre.lxx.cũ interp.latina.

פלחא שובק: רחום חשבנה
מעשיה: ואחיה חנן ענן: מלוך חרם
בענה: ושאר העם הכהנים הלוים
השוערים המשררים הנתינים — שור נתן
וכל הנבדל מעמי הארצות אל — בדל
תורת האלהים נשיהם בניהם — ירה נשה
ובנתיהם כל יודע מבין: — בנה ידע
מחזיקים על אחיהם אדיריהם — בין חזק
ובאים באלה ובשבועה ללכת — אדר בוא
בתורת האלהים אשר נתנה — שבע ילך
ביד משה עבד האלהים ולשמור
ולעשות את כל מצות יהוה אדנינו — עשה צוה
ומשפטיו וחקיו: ואשר לא — שפט
נתן בנתינו לעמי הארץ ואת
בנתיהם לא נקח לבנינו: ועמי — לקח
הארץ המביאים את המקחות — בוא לקח
וכל שבר ביום השבת למכור — מכר
לא נקח מהם בשבת וביום קדש
ונטש את השנה השביעית — שבע
ומשא כל יד: והעמדנו עלינו — נשא עמד
מצות לתת עלינו שלישית — נתן שלש
השקל בשנה לעבדת בית
אלהינו: ללחם המערכת ומנחת — ערך
התמיד ולעולת התמיד השבתות — תמד עלה
החדשים למועדים ולקדשים — יעד
ולחטאות לכפר על ישראל וכל
מלאכת בית אלהינו: והגורלות — כפר גרל
הפלנו על קרבן העצים הכהנים — נפל
הלוים והעם להביא לבית — בוא
אלהינו לבית אבתינו לעתים
מזמנים שנה בשנה לבער על — זמן
מזבח יהוה אלהינו ככתוב בתורה: — זבח כתב
ולהביא את בכורי אדמתנו ובכורי — ירה בוא
כל פרי כל עץ שנה בשנה לבית — בכר פרה
יהוה: ואת בכרות בנינו ובהמתנו
ככתוב בתורה, ואת בכורי בקרינו

phaleam sobech reum
asebna
maasia ethaia hannã
anan mesluch aram
baana & reliq de popu
lo. Sacerdotes leuite
ianitores & cantores na
thinnei :
& oẽs qui se separauerũt
de populis terrarum ad
legem dei: vxores eorũ
filii eorum:
& filie eorum: & omnes
qui poterant sapere
respondentes pro fratri
bus suis optimates eorũ:
et q veniebãt ad pollicẽ
duʒ & iurandũ vt ambu
larent in lege dei quam
dederat
in manu moysi serui sui
vt facerẽt & custodirent
vniuersa mandata dñi
dei nostri & iudicia eius
& cerimonias eius. & vt
non daremus filias no-
stras populo terre: &
filias eorũ nõ accipere-
mus filiis nostris. Populi
quoqꝫ terre qui impor-
tant venalia
& omnia ad vsum per
diem sabbati vt vendãt:
nõ accipiemus ab eis in
sabbato & in die sanctifi-
cato. Et dimittemus an-
num septimum
& exactionem vniuerse
manus. Et statuem9 su
per nos precepta vt de-
mus tertiam partem
sicli per annuʒ ad opus
domus
dei nostri ad panes ꝓpo
sitionis: & ad sacrificiuʒ
sempiternũ: & i holocau
stũ sempiternũ: in sabba
tis: in Kalendis: in solẽni
tatibus: & in sanctificatis
pro peccato vt exoretur
pro israel: & in omnem
vsum domus dei nostri.
Sortes ergo
misimus sup oblationẽ
lignorũ inter sacerdotes
leuitas & populum vt
inferrentur in domum
dei nostri per dom9 pa
trum nostrorũ per tpa a
tẽporibus anni vsqꝫ ad
annum: vt arderent sup
altare dñi dei nri: sicut
scriptũ est in lege moysi.
Et vt afferrem9 pmoge
nita terre nr̃e: & primiti
ua vniuersi fruct9 ois li-
gni: ab ãno in annũ: in
domo dñi. Et primiti-
ua filiorũ nr̃orũ: & pecorũ
nr̃orũ sicut scriptũ ẽ in le
ge: & pritiua boũ nr̃orũ

phalai: sobec: rasi: escbana: maasias: aia:
φαλαΐ, σωβὴκ, ῥαούμ, ἐσιβανά, μαασίας, αἰά,
aina: ena: maluch: ara: baana: ⁊ reli-
αἰνάν, ἠνάν, μαλούχ, ἀρήμ, βαανά, καὶ οἱ κατά-
qui ppli. sacerdotes ⁊ leuite ianitores
λοιποι τοῦ λαοῦ. ἱερεῖς καὶ λευῖται οἱ πυλωροὶ οἱ
cãtores: nathinim. ⁊ oes separati
ᾄδοντες, οἱ ναθινιείμ. καὶ πάντες διαχωρισθέντες
a populis terre ad legẽ dei: B
ἀπὸ τῶν λαῶν τῆς γῆς πρὸς τὸν νόμον τοῦ θεοῦ,
vxores eorũ filii eorũ filie eorũ: oes q
γυναῖκες αὐτῶν υἱοὶ αὐτῶν θυγατέρες αὐτῶν, πᾶς ὁ
sciuit ⁊ intellexit spõdebãt sup fratribus su-
εἰδὼς καὶ συνιὼν ἐνίσχυον ἐπὶ τοὺς ἀδελφοὺς αὐ-
os: ⁊ maledixerũt eos: ⁊ ingressi sũt in
τῶν, καὶ κατηράσαντο αὐτούς, καὶ εἰσῆλθον ἐν
execratiõe ⁊ in iuramẽto vt ãbularẽt in lege dei:
ἀρᾷ καὶ ἐν ὅρκῳ τοῦ πορεύεσθαι ἐν νόμῳ τοῦ θεοῦ,
q data fuit in manu moysi serui dei: vt custo
ὃς ἐδόθη ἐν χειρὶ μωυσῆ δούλου τοῦ θεοῦ, φυλάσ-
dirẽt ⁊ facerẽt oia mãdata dñi
σεσθαι καὶ ποιεῖν πάσας τὰς ἐντολὰς κυρίου τοῦ
dei nri ⁊ iudicia eius ⁊ pcce
θεοῦ ἡμῶν καὶ τὰ κρίματα αὐτοῦ καὶ τὰ προστάγμα-
pta eius ⁊ vt nõ darem9 filias nras pplis
τα αὐτοῦ καὶ τοῦ μὴ δοῦναι θυγατέρας ἡμῶν τοῖς λαοῖς
terre: ⁊ filias eorũ nõ acciperem9
τῆς γῆς, καὶ τὰς θυγατέρας αὐτῶν οὐ λημψόμεθα τοῖς
filiis nris. ⁊ ppli terre ferẽtes vena-
υἱοῖς ἡμῶν. καὶ λαοὶ τῆς γῆς οἱ φέροντες τοὺς ἀγορασ-
lia ⁊ oẽm vẽditionẽ in die sabbati
μοὺς καὶ πᾶσαν πρᾶσιν ἐν ἡμέρᾳ τοῦ σαββάτου
vt vendãt: nõ ememus ab eis in sabbato
ἀποδόσθαι, οὐκ ἀγοράσομεν παρ' αὐτῶν ἐν σαββάτῳ C
⁊ in die sctificato. ⁊ ascẽdere faciemus ãnũ septimũ:
καὶ ἐν ἡμέρᾳ ἁγίᾳ. καὶ ἀναβήσομεν τὸ ἔτος τὸ ἕβδομον,
⁊ exactio vniuerse manus. ⁊ statuemus sup nos p
καὶ ἀπαίτησιν πάσης χειρός. καὶ στήσομεν ἐφ' ἡμᾶς ἐν-
cepta vt demus sup nos tertiũ sicli p an-
τολὰς δοῦναι ἐφ' ἡμᾶς τρίτον τοῦ διδράχμου κατ' ἐνιαυ-
nũ in suitutẽ domus dei nri: ad panes
τὸν εἰς δουλείαν οἴκου τοῦ θεοῦ ἡμῶν, εἰς ἄρτους τοῦ
faciei: ⁊ sacrificiũ cõtinuitatis ⁊ ad
προσώπου, καὶ θυσίαν τοῦ ἐνδελεχισμοῦ καὶ εἰς
holocausta sempiterna sabbatorũ
ὁλοκαυτώματα διαπαντὸς τῶν σαββάτων. τῶν
kalendarũ: ad solẽnitates ⁊ ad ea q p pecca
νουμηνιῶν, εἰς τὰς ἑορτὰς καὶ εἰς τὰ περὶ ἁμαρτί-
to: vt exorẽt pro israel: ⁊ ad opera do
ας, ἐξιλάσασθαι περὶ ἰσραήλ, καὶ εἰς ἔργα τοῦ οἴ-
mus dei nri. ⁊ sortes misimus pro
κου τοῦ θεοῦ ἡμῶν. καὶ κλήρους ἐβάλομεν περὶ τῶν
donis portatiõis lignorũ: sacerdotes ⁊ leuite ⁊ pplus
δώρων ξυλοφορίας, οἱ ἱερεῖς καὶ οἱ λευῖται καὶ ὁ λαός,
vt iferrent in domũ dei nri: ad domos familiarũ
ἐνέγκαι εἰς οἶκον θεοῦ ἡμῶν, εἰς οἴκους πατριῶν
nrarũ: ad tẽpora a tẽporibus: annũ sm an-
ἡμῶν, εἰς καιροὺς ἀπὸ χρόνων, ἐνιαυτὸν κατ' ἐνιαυ-
nũ: vt arderẽt sup altare dñi dei
τόν, ἐκκαῦσαι ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον κυρίου τοῦ θεοῦ
nri: sicut scriptũ est in lege. ⁊ afferremus
ἡμῶν, ὡς γέγραπται ἐν τῷ νόμῳ, καὶ ἐνέγκαι τὰ
pmogenita terre nre: ⁊ pmiti
πρωτογεννήματα τῆς γῆς ἡμῶν. καὶ πρωτογεννήμα-
ua fructus vniuersi ligni: annũ sm annũ
τα καρποῦ παντὸς ξύλου, ἐνιαυτὸν κατ' ἐνιαυτὸν
in domũ dñi. ⁊ pmogenita filiorũ nrorũ ⁊
εἰς οἶκον κυρίου. καὶ τὰ πρωτότοκα υἱῶν ἡμῶν καὶ
iumẽtorũ nrorũ sicut scriptũ est in lege: ⁊ pri
κτηνῶν ἡμῶν ὡς γέγραπται ἐν τῷ νόμῳ, καὶ τὰ πρω- D
mogenita boũ nrorũ
τότοκα τῶν βοῶν ἡμῶν

τ gregū nſoꝝ vt offerrent ī domū dei nſi:
καὶ ποιμνίων ἡμῶν ἐνέγκαι εἰς οἶκον θεοῦ ἡμῶν, τοῖς
ſacerdotib⁹ q̄ miniſtrāt in domo dei nſi. τ
ἱερεῦσι τοῖς λειτουργοῦσιν ἐν οἴκῳ θεοῦ ἡμῶν. καὶ
p̄mitias ciboꝝ nſoꝝ τ p̄mitias nſas τ
τὴν ἀπαρχὴν σίτων ἡμῶν καὶ τὰς ἀπαρχὰς ἡμῶν καὶ
fructū oīs ligni: vini τ olei: affe-
τὸν καρπὸν παντὸς ξύλου, οἴνου καὶ ἐλαίου, οἴσο-
rem⁹ ſacerdotib⁹ ī gazophylacia dom⁹ dei
μεν τοῖς ἱερεῦσιν εἰς τὰ γαζοφυλάκια οἴκου τοῦ θε-
nſi: τ decimas terre nſe leuitis. τ
οῦ ἡμῶν, καὶ δεκάτας γῆς ἡμῶν τοῖς λευίταις. καὶ
ipſi leuite decimas accipiētes ī oībus ciuitatib⁹ ſui
αὐτοὶ οἱ λευῖται δεκατοῦντες ἐν πάσαις πόλεσι δου-
tutis nſe. τ erit ſacerdos fili⁹ aarō: cū
λείας ἡμῶν. καὶ ἔσται ὁ ἱερεὺς υἱὸς ἀαρὼν, μετὰ τῶν
leuitis in decima leuitaꝝ. τ leui-
λευιτῶν ἐν τῇ δεκάτῃ τῶν λευιτῶν. καὶ οἱ λευῖ-
te offerēt decimā decime in domū dei
ται ἀνοίσουσι τὴν δεκάτην τῆς δεκάτης εἰς οἶκον θεοῦ
nſi in gazophylaciū dom⁹ theſauri. q: in the
ἡμῶν εἰς γαζοφυλάκιον οἴκου τοῦ θησαυροῦ. ὅτι εἰς τοὺς θη-
ſauros deportabūt filij iſrael: τ filij leui
σαυροὺς εἰσοίσουσιν οἱ υἱοὶ ἰσραὴλ, καὶ υἱοὶ τοῦ λευὶ τὰς
primitias frumēti τ vini τ olei: τ
ἀπαρχὰς τοῦ σίτου καὶ τοῦ οἴνου καὶ τοῦ ἐλαίου, καὶ
ibi vaſa ſctificata τ ſacerdotes miniſtri τ
ἐκεῖ σκεύη τὰ ἅγια καὶ οἱ ἱερεῖς οἱ λειτουργοὶ καὶ οἱ
ianitores τ cātores: τ nō dimittemus
πυλωροὶ καὶ οἱ ᾄδοντες, καὶ οὐκ ἐγκαταλείψο-
domū dei nſi.
μεν τὸν οἶκον τοῦ θεοῦ ἡμῶν. Ca. 11.

ET habitauerūt p̄ncipes ppl̄i in hieruſa
Καὶ ἐκάθισαν οἱ ἄρχοντες τοῦ λαοῦ ἐν ἱερουσα-
lē. τ reliqui ppl̄i miſerūt ſortes vt tol
λήμ. καὶ οἱ κατάλοιποι τοῦ λαοῦ ἔβαλον κλήρους ἐνέγ-
lerēt vnū de decē vt habitaret ī hieruſalē ciui-
και ἕνα ἀπὸ τῶν δέκα καθίσαι ἐν ἱερουσαλὴμ τῇ πό-
tate ſctā: τ nouē partes in ciuitatib⁹. τ bene
λει τῇ ἁγίᾳ, καὶ ἐννέα μέρη ἐν ταῖς πόλεσι. καὶ εὐλό-
dixit ppl̄s oībus viris q̄ ſpōte offerūt:
γησεν ὁ λαὸς πάντας τοὺς ἄνδρας τοὺς ἑκουσιαζομένους,
ad habitādū ī hieruſalē. τ hi principes p̄ui
καθίσαι ἐν ἱερουσαλήμ. καὶ οὗτοι οἱ ἄρχοντες τῆς χώ-
cie q̄ habitauerūt ī hieruſalē τ in ciuitatib⁹ iuda.
ρας οἳ ἐκάθισαν ἐν ἱερουσαλὴμ καὶ ἐν πόλεσιν ἰούδα.
habitauerūt vir in poſſeſſione ſua in ciuitatib⁹ ſu-
ἐκάθισαν ἀνὴρ ἐν κατασχέσει αὐτοῦ ἐν πόλεσιν αὐ-
is iſrael. ſacerdotes τ leuite τ nathinei:
τῶν ἰσραήλ. οἱ ἱερεῖς καὶ οἱ λευῖται καὶ οἱ ναθιναῖοι,
τ filij ſeruoꝝ ſalomonis. τ in hieruſalē habita
καὶ υἱοὶ δούλων σαλωμῶντος. καὶ ἐν ἱερουσαλὴμ ἐκάθι-
uerūt de filijs iuda τ de filijs beniamin. de filijs
σαν ἀπὸ υἱῶν ἰούδα καὶ ἀπὸ υἱῶν βενιαμίν. ἀπὸ υἱῶν
iuda athec fili⁹ ozia: fili⁹ zacharias: fili⁹ ſamaria: fili⁹
ἰούδα ἀθὲ υἱὸς ὀζιὰ, υἱὸς ζαχαρίας, υἱὸς σαμαρία, υἱὸς
ſaphatia: fili⁹ maleliel. τ de filijs phares:
σαφατία, υἱὸς μαλελιήλ. καὶ ἀπὸ τῶν υἱῶν φαρές,
malia fili⁹ baruch: fili⁹ chalaza: fili⁹ ozia: fili⁹ ada-
μαλία υἱὸς βαρούχ, υἱὸς χαλαζά, υἱὸς ὀζιά, υἱὸς ἀδα-
ia: fili⁹ ioarib: fili⁹ zacharie: τ fili⁹ ſeloni. om-
ία, υἱὸς ἰωαρίβ, υἱὸς ζαχαρίου, καὶ υἱὸς σηλωνί. πάν-
nes filij phares q̄ habitāt in hieruſalē q̄dringenti
τες υἱοὶ φαρὲς οἱ καθήμενοι ἐν ἱερουσαλὴμ τετρακόσι-
ſexaginta octo viri fortitudinis. τ hi filij ben
οι ἑξηκονταοκτὼ ἄνδρες δυνάμεως. καὶ οὗτοι οἱ υἱοὶ βεν-
iamin: ſelō fili⁹ meſolā: fili⁹ ioad: fili⁹ phadaia:
ιαμίν, σηλὼμ υἱὸς μεσολάμ, υἱὸς ἰωάδ, υἱὸς φαδαία,
fili⁹ colia: fili⁹ maaſie: fili⁹ ethiel: fili⁹ ieſ-
υἱὸς κωλεία, υἱὸς μαασίου, υἱὸς ἰθιὴλ, υἱὸς ἰεσ-
ſia. τ poſt eum gebue
σία. καὶ ὀπίσω αὐτοῦ γεβουὶ

et ouiū noſtrarū vt offerrātur in domo dei noſtri ſacerdotibus qui miniſtrāt in domo dei noſtri. Et primitias ciborū noſtroꝝ & libaminū nſoꝝ: & poma oīs ligni: vindemie q̄q3 & olei afferemus ſacerdotibus ad gazophylacium dei noſtri: et decimā partē terre noſtre leuitis. Ipſi leuite decimas accipiēt ex oīb⁹ ciuitatib⁹ operū nſorū. Erit aūt ſacerdos filius aaron cū leuitis in decimis leuitarū: & leuite offerēt decimā ptē3 decime ſue in domo dei nři ad gazophylaciū in domo theſauri. Ad gazophylaciū enī deportabūt filii iſrael & filii leui primitias frumenti, vini & olei: & ibi erunt vaſa ſanctificata: & ſacerdotes & cantores & ianitores & miniſtri: & non dimittemus domum dei noſtri. 11.

HAbitauerunt autem principes populi in hieruſalē. Reliqua vero plebs miſit ſortem vt tolleret vnam partem de decem qui habitaturi eſſent in hieruſalē ciuitate ſācta: nouē vero ptes in ciuitatibus. Bñdixit aūt ppl̄us oībus viris qui ſe ſpōte obtulerant vt habitarēt in hieruſalē. Hi ſunt itaq3 principes prouincie qui hītauerūt in hieruſalē & in ciuitatib⁹ iuda. Habitauit aūt vnuſqſq3 in poſſeſſione ſua in vrbib⁹ ſuis iſrael: ſacerdotes: leuite: nathinnei: & filii ſeruorū ſalomōis. Et in hieruſalē habitauerūt de filiis iuda & de filiis bēiamin. De filiis iuda athaias fili⁹ aziam: filii zacharie: filii amarie: filii ſaphatie: filii malalehel. De filiis phares hiſmaaſia: filius baruch: filius coloza: filius azia: filius adaia: filius ioarib: fili⁹ zacharie: fili⁹ ſilonites. Oēs hi filii phares q hītauerūt in hierl̄m: q̄dringenti ſexaginta octo viri fortes. Hi ſunt aūt filii bēiamin. Sellū filius moſollā: fili⁹ ioed: filius phadaia: filius colaia: filius maſia: filius etheel: filius eſaia. Et poſt eum gebbai:

וצאנינו להביא לבית אלהינו
שבת | לכהנים המשרתים בבית אלהינו:
ערס רום | ואת ראשית עריסתינו ותרומתינו
ירש צהר | ופרי כל עץ תירוש ויצהר נביא
בוא | לכהנים אל לשכות בית אלהינו
עשר | ומעשר אדמתנו ללוים והם הלוים
עיר | המעשרים בכל ערי עבדתנו: והיה
הכהן בן אהרן עם הלוים בעשר הלוים
עלה | והלוים יעלו את מעשר המעשר
לבית אלהינו אל הלשכות לבית
אצר בוא | האוצר: כי אל הלשכות יביאו בני
רום | ישראל ובני הלוי את תרומת הדגן
כלה קדש | התירוש והיצהר ושם כלי המקדש
והכהנים המשרתים והשוערים
שור עזב | והמשררים ולא נעזב את בית
Cap. xi. | אלהינו: וישבו שרי
שור
נפל | העם בירושלם ושאר העם הפילו
גרל בוא | גורלות להביא אחד מן העשרה
ישב | לשבת בירושלם עיר הקדש
ותשע הידות בערים: ויברכו העם
ברך
נדב | לכל האנשים המתנדבים לשבת
בירושלם: ואלה ראשי המדינה אשר
ישבו בירושלם ובערי יהודה ישבו
איש באחזתו בעריהם ישראל
נתן | הכהנים והלוים והנתינים ובני עבדי
שלמה: ובירושלם ישבו מבני יהודה
ומבני בנימן מבני יהודה עתיה בן
עזיה בן זכריה בן אמריה בן שפטיה
בן מהללאל מבני פרץ: ומעשיה בן
ברוך בן כל חזה בן חזיה בן עדיה
בן יויריב בן זכריה בן השלני: כל
רבע | בני פרץ הישבים בירושלם ארבע
מאה | מאות ששים ושמנה אנשי חיל:
ואלה בני בנימן סלא בן משלם בן
יועד בן פדיה בן קוליה בן מעשיה
בן איתיאל בן ישעיה: ואחריו גבי

סלי תשע מאות עשרים ושמנה׃
ויואל בן זכרי פקיד עליהם פקד
ויהודה בן הסנואה על העיר משנה׃ שנה
מן הכהנים ידעיה בן יויריב יכין׃
שריה בן חלקיה בן משלם בן צדוק
בן מריות בן אחיטוב נגד בית
האלהים׃ ואחיהם עשה המלאכה לאך
לבית שמנה מאות עשרים
ושנים ועדיה בן ירחם בן פלליה בן שנה
אמצי בן זכריה בן פשחור בן מלכיה׃
ואחיו ראשים לאבות מאתים מאה
ארבעים ושנים ועמשסי בן עזראל
בן אחזי בן משלמות בן אמר׃
ואחיהם גברי חיל מאה עשרים
ושמנה ופקיד עליהם זבדיאל בן
הגדולים׃ ומן הלוים שמעיה בן חשוב גדל
בן עזריקם בן חשביה בן בוני׃ ושבתי
ויוזבד על המלאכה החיצנה לבית חוץ
האלהים מראשי הלוים׃ ומתניה
בן מיכה בן זבדי בן אסף ראש
התחלה יהודה לתפלה ובקבקיה הלל ידה
משנה מאחיו ועבדא בן שמוע פלל
בן גלל בן ידותון׃ כל הלוים בעיר
הקדש מאתים שמנים וארבעה׃ רבע
והשוערים עקוב טלמון ואחיהם
השמרים בשערים מאה שבעים
ושנים׃ ושאר ישראל הכהנים
הלוים בכל ערי יהודה איש עיר
בנחלתו׃ והנתינים ישבים בעפל נתן
וציחא וגשפא על הנתינים׃ ופקיד פקד
הלוים בירושלם עזי בן בני בן
חשביה בן מתניה בן מיכא מבני
אסף המשררים לנגד מלאכת בית שור
האלהים׃ כי מצות המלך עליהם צוה
ואמנה על המשררים דבר יום
ביומו׃ ופתחיה בן משיזבאל מבני

sellai: nongenti viginti octo. Et iohel filius zechri prepositus eorum: et iudas filius sennua super ciuitatem secūdus. Et de sacerdotibus idaia filius ioarib: iachin: saraia filius helchie: filius mosollā: filius sadoch: filius meraioth: filius ahitob: pricipes domus dei: & fratres eorum facientes opera templi: octingenti viginti duo. Et adaia filius ieroam: filius pheleia: filius amsi: filius zacharie: filius phessur: filius melchie. et fratres eius principes patrum: ducenti quadraginta duo. Et amasai filius azribel: filius azi: filius mosollamoth: filius emmer & fratres eorū potentes nimis: centum viginti octo: & prepositus eorum zabdihel filius potentum. Et de leuitis zebenia filius asoph: filius azaricā: filius asabia filius bonni: & sabathai & iosabeth sup oia opa q̄ erant forinsecus in domo dei a principibus leuitarum. Et mathania filius micha: filius zebedei: filius asaph princeps ad laudandū & ad cōfitēdum in orone: & bechetias secūdus de fribus eius: & abda filius samuha: filius galal: filius ydithū. Omnes leuite in ciuitate sancta ducenti octoginta quattuor. Et ianitores: accub: telmon & fratres eorum qui custodiebant ostia centum septuaginta duo. Et reliqui ex israel sacerdotes & leuite in vniuersis ciuitatibus iuda: vnusquisque in possessione sua: & nathinei q habitabāt in ofel et syaha & gaspha de nathinneis. Et episcopus leuitarū in hierusalem azi filius baani: filius asabie: filius mathanie filius miche. De filiis asaph cantores in ministerio domus dei. Preceptum quippe regis super eos erat & ordo in cantoribus per dies singulos & fathaia filius mesezebel de filiis

selecti: nongenti viginti octo. et ioel filius zechri
σελλεί, ἐννακόσιοι εἰκοσιοκτώ. καὶ ἰωὴλ υἱὸς ζεχρὶ
episcopus sup eos. et iuda filius asam sup
ἐπίσκοπος ἐπ᾽ αὐτούς. καὶ ἰούδας υἱὸς ἀσὰμ ἐπὶ τῆς
ciuitatē secundus. de sacerdotibus et iadia filius io B
πόλεως δεύτερος. ἀπὸ τῶν ἱερέων καὶ ἰαδία υἱὸς ἰω
arib: iachin: sareas filius elchia: filius mesulā:
αρίβ, ἰαχίν, σαραίας υἱὸς ἐλχία, υἱὸς μεσουλάμ,
filius adoc: filius marioth: filius achitob dux do
υἱὸς ἀδώκ, υἱὸς μαριώθ, υἱὸς ἀχιτὼβ ἡγούμενος οἴ
mus dei. et fratres eorum facientes o
κου τοῦ θεοῦ. καὶ ἀδελφοὶ αὐτῶν ποιοῦντες τὸ ἔρ
pus domus: octingenti viginti duo. et adaia fi
γον τοῦ οἴκου, ὀκτακόσιοι εἰκοσιδύο. καὶ ἀδαία υἱ
lius hieroā filii phalalia: filii amasi: filii zacha
ὸς ἱερωὰμ υἱοῦ φαλαλία, υἱοῦ ἀμασί, υἱοῦ ζαχα
ria: filii phasur: filii melchia: et fratres eius
ρία, υἱοῦ φασούρ, υἱοῦ μελχία, καὶ ἀδελφοὶ αὐτοῦ
principes familiarum ducenti quadraginta duo. et
ἄρχοντες πατριῶν διακόσιοι τεσσαρακονταδύο. καὶ
amasai: filius esriel: filii sacchie: filii masali
ἀμασαί, υἱὸς ἐσριὴλ, υἱοῦ σαχχίου, υἱοῦ μασαλι
moth: filii emmer: et fratres eius potentes in
μώθ, υἱοῦ ἐμμήρ, καὶ ἀδελφοὶ αὐτοῦ δυνατοὶ παρα
acie centū viginti octo. et speculator sup eos
τάξεως ἑκατὸν εἰκοσιοκτώ. καὶ ἐπίσκοπος ἐπ᾽ αὐτοὺς
zechriel filius magnorum. et de leuitis sa
ζεχριὴλ υἱὸς τῶν μεγάλων. καὶ ἀπὸ τῶν λευιτῶν σα
maia: filius asub: filii esricā: filii asabia: filii bon
μαία, υἱὸς ἀσούβ, υἱοῦ ἐσρικάμ, υἱοῦ ἀσαβία, υἱοῦ βον
ni: et sabbatheus et iosabad sup opera
νί, καὶ σαββαθαῖος καὶ ἰωσαβὰδ ἐπὶ τὰ ἔργα τοῦ
domus dei forinsecus. et de principibus
οἴκου τοῦ θεοῦ τοῦ ἐξωτάτου. καὶ ἀπὸ τῶν ἀρχόντων
leuitarum et matthanias filius micha: filius zechri:
τῶν λευιτῶν καὶ ματθανίας υἱὸς μιχά, υἱὸς ζεχρί,
filii asab: princeps ad laudādū: et iudas ad adorā
υἱοῦ ἀσάφ, ἄρχων τοῦ αἴνου, καὶ ἰούδας τῆς προσευ
dū: et bocchias secundus de fratribus eius: C
χῆς, καὶ βοκχίας δεύτερος ἐκ τῶν ἀδελφῶν αὐτοῦ,
et abdias filius samaie: filii galel filii idithū.
καὶ ἀβδίας υἱὸς σαμαίου, υἱοῦ γαλὴλ υἱοῦ ἰδιθούν.
oēs leuite in ciuitate sctā ducenti octo
πάντες οἱ λευῖται ἐν τῇ πόλει τῇ ἁγίᾳ διακόσιοι ὀγ
ginta quattuor. et ianitores: acub: tela
δοηκοντατέσσαρες. καὶ οἱ πυλωροί, ἀκούβ, τιλα
mi: et fratres eorum custodientes in
μίν, καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτῶν οἱ φυλάσσοντες ἐν ταῖς
portis centū septuaginta duo. at reliquū
πύλαις ἑκατὸν ἑβδομηκονταδύο. τὸ δὲ λοιπὸν τοῦ
israel et sacerdotes et leuite in vniuersis
ἰσραὴλ καὶ οἱ ἱερεῖς καὶ οἱ λευῖται ἐν πάσαις ταῖς
ciuitatibus iuda vir in hereditate sua.
πόλεσι τῆς ἰουδαίας ἀνὴρ ἐν τῇ κληρονομίᾳ αὐ
et nathinei q habitauerūt in ophla et
τοῦ. καὶ οἱ ναθιναῖοι οἱ κατοικοῦντες ἐν ὀφλᾷ καὶ
siaa et gesphas de nathineis. et epi
σιαὰ καὶ γεσφὰς ἀπὸ τῶν ναθιναίων. καὶ ἐπί
scopus leuitarum in hierusalē ozei filius bani filii
σκοπος λευιτῶν ἐν ἱερουσαλὴμ ὀζεὶ υἱὸς βανὶ υἱοῦ
sabia: filii maththanie: filii micha. de filiis asaph
σαβία, υἱοῦ ματθανίου, υἱοῦ μιχά. ἀπὸ υἱῶν ἀσάφ
cātoribus ante opus domus dei:
τῶν ᾀδόντων ἀπέναντι ἔργου οἴκου τοῦ θεοῦ,
qm̄ p̄ceptū regis sup eos. et expe
ὅτι ἐντολὴ τοῦ βασιλέως ἐπ᾽ αὐτούς. καὶ πί
ctabat in fide in cātoribus: ratio vniuscuiusque
στις ἐν πίστει ἐπὶ τοῖς ᾠδοῖς, λόγος ἑκάστης
diei in die sua et phathaia filius mas
ἡμέρας ἐν τῇ ἡμέρᾳ αὐτοῦ. καὶ φαθαΐα υἱὸς μασ
sizabel. de filiis
σιζαβήλ. ἀπὸ τῶν υἱῶν

zara filij iuda ad manũ regis in oẽ
ζαρὰ υἱοῦ ἰούδα πρὸς χεῖρα τοῦ βασιλέως εἰς πάν
verbũ ppl'o: ⁊ ad suburbia in agro
τα λόγον τῷ λαῷ, καὶ πρὸς τὰς ἐπαύλεις ἐν ἀγρῷ
eoꝝ. ⁊ de filijs iuda habitauerũt in cariathar-
αὐτῶν. καὶ ἀπὸ υἱῶν ἰούδα ἐκάθισαν ἐν καριαθαρ-
boc ⁊ in filiabus eius: ⁊ in debon ⁊
βὸκ καὶ ἐν ταῖς θυγατράσιν αὐτῆς, καὶ ἐν δαιβὼν καὶ
in filiabus eius: ⁊ in cabseel ⁊ in
ἐν ταῖς θυγατράσιν αὐτῆς, καὶ ἐν καβσεὴλ καὶ ἐν ταῖς
viculis eius: ⁊ in iesue ⁊ in molada ⁊ in beth-
αὐλαῖς αὐτῆς, καὶ ἐν ἰησοῦ καὶ ἐν μωλαδὰ καὶ ἐν βαι-
phalat ⁊ in asersoal ⁊ in bersabee ⁊
φαλὰτ καὶ ἐν ἀσερσωὰλ καὶ ἐν βηρσαβεὲ καὶ ταῖς
filiabus eius: ⁊ in secelag ⁊ in mabne ⁊ in
θυγατράσιν αὐτῆς, καὶ ἐν σεκελὰγ καὶ ἐν μαβνὴ καὶ ἐν
filiabus eius: ⁊ in remon ⁊ in sara ⁊
ταῖς θυγατράσιν αὐτῆς, καὶ ἐν ῥεμμὼν καὶ ἐν σαρὰ καὶ
in hierimuth ⁊ in zannoa ⁊ odollã ⁊ subur
ἐν ἱεριμοὺθ καὶ ἐν ζανωὰ καὶ ὀδολλὰμ καὶ ταῖς ἐπαύ
bijs eoꝝ: ⁊ in lachis ⁊ agris eius ⁊
λεσιν αὐτῶν, καὶ ἐν λαχεὶς καὶ τοῖς ἀγροῖς αὐτῆς καὶ
in azeca ⁊ in filiabus eius. ⁊ castrame
ἐν ἀζηκᾶ καὶ ἐν ταῖς θυγατράσιν αὐτῆς. καὶ παρενέ-
tati sũt in bersabee vsq ad vallẽ ennõ. ⁊ filij
βαλον ἐν βηρσαβεὲ ἕως φάραγγος ἐννόμ. καὶ υἱοὶ
beniamin a gabaa ⁊ magmas etiã ⁊ bethel
βενιαμὶν ἀπὸ γαβαὰ καὶ μαχμὰς καί γε καὶ βαιθὴλ
⁊ filiabus eius. ⁊ in anathoth nob anania
καὶ τῶν θυγατέρων αὐτῆς. καὶ ἐν ἀναθὼθ νὸβ ἀνία
asor rama gethihai adod sebol nabalat lyd-
ἀσὼρ ῥαμὰ γιθθαὶμ ἀδὼδ σεβωεὶμ ναβαλὰτ λύδ-
da ⁊ onogearasim. ⁊ ex leuitis par-
δα καὶ ὠνωγεαρασείμ. καὶ ἐκ τῶν λευιτῶν με-
tes in iuda ⁊ beniamin.
ρίδες ἐν τῷ ἰούδα καὶ βενιαμίν. Ca.12.

A Et hi sacerdotes ⁊ leuite q̃ ascẽde-
Καὶ οὗτοι οἱ ἱερεῖς καὶ οἱ λευῖται οἱ ἀναβάν-
rũt cũ zorobabel filio salathiel ⁊ iesue: sa-
τες μετὰ ζοροβάβελ υἱοῦ σαλαθιὴλ καὶ ἰησοῦ, σα
raia: hieremias: esdras: amarias: maluch: at-
ραία, ἱερεμίας, ἔσδρας, ἀμαρίας, μαλούχ, ἀτ-
tus sechenias. reũ marimoth adaias genathõ
τοὺς σεχενίας, ῥεοὺμ μαρειμὼθ ἀδαίας γενναθὼν
abias: miamĩ: maadias: belgas: semeias: io-
ἀβίας, μιαμείν, μααδίας, βελγάς, σεμείας, ἰω
iarib: ideias: salu: amuc: chelcias: odui
ιαρίβ, ἰδείας, σαλού, ἀμούκ, χελκίας, ὠδουί
as. isti pncipes sacerdotũ ⁊ fratres eoꝝ
ας. οὗτοι οἱ ἄρχοντες τῶν ἱερέων καὶ ἀδελφοὶ αὐτῶν
in dieb' iesue. ⁊ leuite iesus: banui: ced
ἐν ἡμέραις ἰησοῦ. καὶ οἱ λευῖται ἰησοῦς, βανουί, καδ
miel: sarabias: iodae: ⁊ mathanias sup con
μιὴλ, σαραβίας, ἰωδαέ, καὶ ματθανίας ἐπὶ τῶν ἐξο
fessiones ipse ⁊ fratres eius ⁊ bacbacias:
μολογήσεων αὐτὸς καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ καὶ βακβακίας,
⁊ anai: fratres eoꝝ ante eos ad
καὶ ἀναί, οἱ ἀδελφοὶ αὐτῶν ἀπέναντι αὐτῶν εἰς τὰς
vices. ⁊ iesue genuit ioaci: ⁊ ioa-
ἐφημερίας. καὶ ἰησοῦς ἐγέννησε τὸν ἰωακείμ, καὶ ἰωα-
cim genuit eliaseb: ⁊ eliaseb genuit io
κεὶμ ἐγέννησε τὸν ἐλιασούβ, καὶ ἐλιασοὺβ ἐγέννησε τὸν ἰω
dae: ⁊ iodae genuit ionathã: ⁊ ionathã ge-
δαέ, καὶ ἰωδαὲ ἐγέννησε τὸν ἰωνάθαν, καὶ ἰωνάθαν ἐγέν-
nuit addu. ⁊ in dieb' ioaci erãt sacerdotes ⁊
νησε τὸν ἀδδού. καὶ ἐν ἡμέραις ἰωακεὶμ ἦσαν οἱ ἱερεῖς καὶ
pncipes familiaꝝ. saraia amarias: ieremia
οἱ ἄρχοντες τῶν πατριῶν. τῷ σαραία ἀμαρίας, τῷ ἱερεμία
ananias: esdre mesulã: amaria ionã:
ἀνανίας, τῷ ἔσδρα μεσουλάμ, τῷ ἀμαρία ἰωνάν, τῷ
amaluch ionathã: sechenia ioseph: areo ednas:
ἀμαλοὺχ ἰωνάθαν, τῷ σεχενία ἰωσήφ, τῷ ἀρὲς ἐδνάς,

[e]zara [n]filij [f]iuda [f]in manu
[g]regis [h]iuxta offic[i]verbũ
[k]ppl'i:[l]& i[m]domib'[n]poẽs
[o]regiones eorũ.[p]De filijs
[p]iuda[q]hitauerũt[r]in caria-
thabe[s]& in filiabus eius:
[u]& in dybon[t]& ĩ filiab' ei':
[r]et in capseel[s]& in viculis
ei':[a]& in iesue:[b]& ĩ mola-
da:[c]& in bethphalet:[e]& in
asersual:[g]& i bersabee:[i]&
in filiab' ei':[k]& ĩ siceleech:
[l]et in mochona[m]& in filia
bus eius:[n]& in remmon:
[p]& in zara[q]& ĩ hierimuth
[r]zonoa[s]odollam
[t]& in villis earũ:[u]lachis[x]&
in regionib' ei':[y]azecha
[z]& in filiab' eius.[a]Et mãse
runt[b]in bersabee[c]vsq ad
[d]vallẽ[e]hẽnon.[f]Filij autẽ[g]bẽ
iamin[h]ageba[i]mechmas
[k]& hai[l]& bethel[l]& filiab'
ei':[m]anathot[n]nob[o]anania
[p]asor[q]rama[r]gethai[s]ma-
did[t]seboim
[u]neballath[x]& ono[y]valle
[z]artificum:[b]& de
[c]leuitis[d]portiones[e]iude
[f]& beniamin. 12.

Hi sunt autem[b]sacer-
dotes[c]& leuite
[d]qui[e]ascenderunt[f]cum
[g]zorobabel[h]filio[i]salathiel
[k]iosue:[l]saraia:[m]hieremi-
as:[n]esdras:
[o]amaria:[p]melluch:[q]ac-
chus:[r]sechenias
[s]reum[t]merimuth:[u]addo
[x]genthon
[y]abia[a]miniamin[b]madia
[c]belga
[d]semeia[e]& ioarib &[f]idaia
[g]sellum
[h]amoch[i]elceia[k]adaia.[l]Isti
[m]principes
[n]sacerdotũ[o]& fratres eoꝝ
[p]in diebus[q]iosue. Porro
[r]leuite:[s]iesua[t]bennui[u]ced
mihel
[x]sarabia[y]iuda[z]mathanias:
[a]super[b]hymnos
[c]ipsi[d]& fres eorũ[e]& becbe
cia[f]atq ethãni &[g]fres eoꝝ
vnusquisq[h]in officio suo.
[k]Iosue autem[l]genuit
[n]ioachim:[o]& ioachim[p]ge
nuit
[r]eliasib:[s]& eliasib[t]genuit
[u]ioiada:[f]et ioiada[y]genuit
[b]ionathan:
[c]et ionathã[d]genuit[e]iedda.
[g]In diebus autẽ[h]ioachim
[i]erant[k]sacerdotes &[l]prin
cipes[m]familiarum[n]saraie
[o]maa rie[p]hieremie[q]ana-
nie[r]esdre
[s]mosollam[t]amarie[u]iohã
nan[x]milico
[y]ionathã[z]sebenie[a]ioseph
[b]aram[c]edna:

זֶרַח בֶּן יְהוּדָה לְיַד הַמֶּלֶךְ לְכָל דָּבָר
לָעָם׃ וְאֶל הַחֲצֵרִים בִּשְׂדֹתָם מִבְּנֵי שָׂדֶה
יְהוּדָה יָשְׁבוּ בְּקִרְיַת הָאַרְבַּע וּבְנֹתֶיהָ
וּבְדִיבֹן וּבְנֹתֶיהָ וּבִיקַבְצְאֵל וַחֲצֵרֶיהָ׃
וּבְיֵשׁוּעַ וּבְמֹלָדָה וּבְבֵית פָּלֶט׃ וּבַחֲצַר
שׁוּעָל וּבִבְאֵר שָׁבַע וּבְנֹתֶיהָ׃ וּבְצִקְלַג
וּבִמְכֹנָה וּבִבְנֹתֶיהָ׃ וּבְעֵין רִמּוֹן
וּבְצָרְעָה וּבְיַרְמוּת׃ זָנֹחַ עֲדֻלָּם
וְחַצְרֵיהֶם לָכִישׁ וּשְׂדֹתֶיהָ עֲזֵקָה
וּבְנֹתֶיהָ וַיַּחֲנוּ מִבְּאֵר שֶׁבַע עַד גֵּיא בָּנָה חָנָה
הִנֹּם׃ וּבְנֵי בִנְיָמִן מִגָּבַע מִכְמָשׂ וְעַיָּה
וּבֵית אֵל וּבְנֹתֶיהָ׃ עֲנָתוֹת נֹב עֲנָנְיָה׃
חָצוֹר רָמָה גִּתָּיִם׃ חָדִיד צְבֹעִים
נְבַלָּט׃ לֹד וְאוֹנוֹ גֵּי הַחֲרָשִׁים׃ וּמִן
הַלְוִיִּם מַחְלְקוֹת יְהוּדָה לְבִנְיָמִן׃ חָלַק

Cap. xij.

וְאֵלֶּה הַכֹּהֲנִים וְהַלְוִיִּם
אֲשֶׁר עָלוּ עִם זְרֻבָּבֶל בֶּן שְׁאַלְתִּיאֵל עָלָה
וְיֵשׁוּעַ שְׂרָיָה יִרְמְיָה עֶזְרָא׃
אֲמַרְיָה מַלּוּךְ חַטּוּשׁ׃ שְׁכַנְיָה
רְחֻם מְרֵמֹת׃ עִדּוֹא גִּנְּתוֹי
אֲבִיָּה׃ מִיָּמִין מַעַדְיָה בִּלְגָּה׃
שְׁמַעְיָה וְיוֹיָרִיב יְדַעְיָה׃ סַלּוּא
עָמוֹק חִלְקִיָּה יְדַעְיָה אֵלֶּה רָאשֵׁי
הַכֹּהֲנִים וַאֲחֵיהֶם בִּימֵי יֵשׁוּעַ׃ יוֹם
וְהַלְוִיִּם יֵשׁוּעַ בִּנּוּי קַדְמִיאֵל
שֵׁרֵבְיָה יְהוּדָה מַתַּנְיָה עַל הַיְּדוֹת יָדָה
הוּא וְאֶחָיו׃ וּבַקְבֻּקְיָה וְעֻנּוֹ אֲחֵיהֶם
לְנֶגְדָּם לְמִשְׁמָרוֹת׃ וְיֵשׁוּעַ הוֹלִיד שָׁמַר יָלַד
אֶת יוֹיָקִים וְיוֹיָקִים הוֹלִיד אֶת
אֶלְיָשִׁיב וְאֶלְיָשִׁיב הוֹלִיד אֶת
יוֹיָדָע׃ וְיוֹיָדָע הוֹלִיד אֶת יוֹנָתָן
וְיוֹנָתָן הוֹלִיד אֶת יַדּוּעַ׃ וּבִימֵי יוֹיָקִים
הָיוּ כֹהֲנִים רָאשֵׁי הָאָבוֹת לִשְׂרָיָה הָיָה
מְרָיָה לְיִרְמְיָה חֲנַנְיָה׃ לְעֶזְרָא
מְשֻׁלָּם לַאֲמַרְיָה יְהוֹחָנָן׃ לִמְלוּכִי
יוֹנָתָן לִשְׁבַנְיָה יוֹסֵף׃ לְחָרִם עַדְנָא

למריות חלקי: לעדוא זכריה לגנתון
משלם: לאביה זכרי למנימין
למועדיה פלטי: לבלגה שמוע
לשמעיה יהונתן: וליויריב מתני
לידעיה עזי: לסלי קלי לעמוק
עבר: לחלקיה חשביה לידעיה
נתנאל: הלוים בימי אלישיב יום
יוידע ויוחנן וידוע כתובים ראשי כתב
אבות והכהנים על מלכות דריוש
הפרסי: בני לוי ראשי האבות
כתובים על ספר דברי הימים ועד
ימי יוחנן בן אלישיב: וראשי
הלוים חשביה שרביה וישוע בן
קדמיאל ואחיהם לנגדם להלל
להודות במצות דויד איש האלהים ידה צוה
משמר לעמת משמר: מתניה שמר
ובקבקיה עבדיה משלם טלמון
עקוב שמרים שוערים משמר
באספי השערים: אלה בימי ספף
יויקם בן ישוע בן יוצדק ובימי
נחמיה הפחה ועזרא הכהן הסופר: ספר
ובחנכת חומת ירושלם בקשו את חמה
הלוים מכל מקומתם להביאם קום בוא
לירושלם לעשת חנכה ושמחה עשה
ובתודות ובשיר מצלתים נבלים ידה שור
ובכנרות: ויאספו בני המשררים ומן צלל אסף
הככר סביבות ירושלם ומן חצרי שור סבב
נטפתי: ומבית הגלגל ומשדות גבע
ועזמות כי חצרים בנו להם בנה
המשררים סביבות ירושלם:
ויטהרו הכהנים והלוים ויטהרו את טהר
העם ואת השערים ואת החומה: חמה
ואעלה את שרי יהודה מעל לחומה עלה שור
ואעמידה שתי תודת גדולת ותהלכת עמד גדל
לימין מעל לחומה לשער האשפת: הלך ימן
וילך אחריהם הושעיה וחצי שרי חצה

maraioth elci adaie za
charie genthon
moſollam abie zechri
miamin: &
moadie felthi belge ſã
mua:
ſemeie ioathan ioarib
mathanai
iodaie azzi: ſellaie cela
ia mochober:
elchie aſebie idaie
nathanahel. Leuite in
diebus eliaſib
& ioiada & ionan & ied
boa ſcripti principes
familiarum & ſacerdo
tes in regno darii
perſe. Filii leui princi
pes familiarum
ſcripti in libro verborũ
dierum: & vſq; ad
dies ionathan filii elia
ſib. Et principes
leuitarum aſebia ſere
bia & ieſue filius
cedmihel & frẽs eorũ p
vices ſuas vt laudarent &
confiterentur iuxta pre
ceptum dauid viri dei &
obſeruarent eque per
ordinem. Mathania
et bechetia & obedia mo
ſollam thelmon
accub: cuſtodes porta
rum &
veſtibulorum ante por
tas. Hi in diebus
ioiachim filii ioſue filii
ioſedech: & in diebus
neemie ducis & eſdre ſa
cerdotis ſcribeq;.
In dedicatione autẽ mu
ri hieruſalem requiſierũt
leuitas de omĩbus locis
ſuis vt adducerent eos
in hieruſalem & facerẽt
dedicationem & letitia
in actione gratiarũ & cã
tico: & in cymbalis pſalte
riis & citharis. Congre
gati ſunt aũt filii cantorũ
de campeſtribus circa
hieruſalem & de villis
netuphati: & de domo
galgal: & de regionibus
geba & aſmaueth: qm̃
villas edificauerunt ſibi
cantores in circuitu hie
ruſalem.
& mundati ſunt ſacerdo
tes & leuite & mũdauerit
populum & portas &
murum.
Aſcendere autẽ feci pri
cipes iuda ſup murum:
& ſtatui duos choros
laudatiũ magnos. Et ie
runt ad dexterã ſup mu
rum ad portã ſterquilinii
Et iuit poſt eos oſaias
& media pars principũ

mariothelce ⁊ addai zacharias: ganathon
τῷ μαριὼθ ἐλκὶ καὶ ἀδδαὶ ζαχαρίας, τῷ γαναθὼν
meſolã: abia zechri: miamin maadai phe
μεσολάμ, τῷ ἀβιὰ ζεχρί, τῷ μιαμὶν μααδαὶ τῷ φι
leti balgas ſamue: ſemeia ionathã.
λετὶ τῷ βαλγὰς σαμουέ, τῷ σημεΐα ἰωνάθαν. τῷ
ioiarib mathanai: idio ozi: ſalai callai.
ἰωαρὶβ ματθαναί, τῷ ἰδιὼ ὀζί, τῷ σαλαὶ καλλαί.
amuc abed elcia: aſabia oduia
τῷ ἀμοὺκ ἀβὲδ τῷ ἐλκία, τῷ ἀσαβία τῷ ὀδουία
nathanael. ⁊ leuite in diebus eliaſeb: ioada:
ναθαναήλ. καὶ οἱ λευῖται ἐν ἡμέραις ἐλιασὴβ, ἰωαδά,
⁊ ioa: ⁊ ioanã: ⁊ idua: ſcripti pñci
καὶ ἰωά, καὶ ἰωανάν, καὶ ἰδουά, γεγραμμένοι ἄρχον
pes familiaꝝ ⁊ ſacerdotes in regno darii
τες πατριῶν καὶ ἱερεῖς ἐν βασιλείᾳ δαρείου τοῦ
perſe. filii aũt leui pñcipes familiaꝝ ſcri
πέρσου. υἱοὶ δὲ λευὶ ἄρχοντες τῶν πατριῶν γεγραμ
pti in libro ꝟboꝝ dieꝝ: ⁊ vſq; ad di
μένοι ἐπὶ βιβλίου λόγων τῶν ἡμερῶν, καὶ ἕως ἡμε
es ionan filii eliaſub. ⁊ pñcipes leui
ρῶν ἰωνὰν υἱοῦ ἐλιασούβ. καὶ οἱ ἄρχοντες τῶν λευι
taꝝ aſabias ⁊ ſarabias ⁊ ieſue. ⁊ filii
τῶν ἀσαβίας καὶ σαραβίας καὶ ἰησοῦς. καὶ οἱ υἱοὶ
cadmiel ⁊ fratres eoꝝ ante eos vt
καδμιὴλ καὶ ἀδελφοὶ αὐτῶν κατέναντι αὐτῶν εἰς
laudarẽt ⁊ cõfiterentur in pcepto dauid re
τὸ αἰνεῖν καὶ ἐξομολογεῖσθαι ἐν ἐντολῇ δαυὶδ βασι
gis hois dei p vices ad vices.
λέως ἀνθρώπου τοῦ θεοῦ ἐφημερία πρὸς ἐφημερίαν.
maththanias ⁊ bacbacias abdias moſolã tel
ματθανίας καὶ βακβακίας ἀβδίας μεσολὰμ τελ
mõ accub cuſtodiẽtes ianitores cuſtodie cũ
μὼν ἀκκοὺβ φυλάσσοντες πυλωροὶ φυλακὰς ἐν τῷ
cõgregarẽ ego ianitores. iſti in die
συναγαγεῖν με τοὺς πυλωρούς. οὗτοι ἐν ἡμέ
bus ioacim filii ieſue: filii ioſedec. ⁊ in
ραις ἰωακεὶμ υἱοῦ ἰησοῦ, υἱοῦ ἰωσεδέκ. καὶ ἐν
diebus neemia pñcipis ⁊ eſdras
ἡμέραις νεεμία τοῦ ἄρχοντος καὶ ἔσδρας τοῦ
ſacerdotis ⁊ ſcribe ⁊ in dedicationib9 muri
ἱερέως καὶ γραμματέως καὶ ἐν ἐγκαινίοις τείχους
hieruſalẽ qſierũt leuitas in locis
ἱερουσαλὴμ ἐζήτησαν τοὺς λευίτας ἐν τοῖς τόποις
ſuis vt adducerẽt eos in hieruſalẽ ad faciẽdũ de
αὐτῶν τοῦ ἐνεγκεῖν αὐτοὺς εἰς ἱερουσαλὴμ ποιῆσαι ἐγ
dicacionẽ ⁊ leticiã ⁊ in laude ⁊ in cãticis pul
καίνια καὶ εὐφροσύνην καὶ ἐν αἰνέσει καὶ ἐν ᾠδαῖς κυμ
ſantes cymbala: ⁊ pſalteria ⁊ in citharis. ⁊ congre
βαλίζοντες, καὶ ψαλτήρια καὶ ἐν κινύραις. καὶ συνήχ
gati ſũt filii cãtoꝝ de regione cir
θησαν οἱ υἱοὶ τῶν ᾀδόντων ἀπὸ τῆς περιχώρου κυ
ca hieruſalẽ: ⁊ de ſuburbiis netopha
κλόθεν ἱερουσαλήμ, καὶ ἀπὸ ἐπαύλεων τοῦ νετωφα
ti ⁊ in bethgalgal ⁊ de agris gabee ⁊
τὶ καὶ ἐν βαιθγαλγὰλ καὶ ἀπὸ ἀγρῶν γαβαὰ καὶ
aſmoth. qm̃ villas edificauerãt ſibi cãto
ἀσμώθ· ὅτι ἐπαύλεις ᾠκοδόμησαν ἑαυτοῖς οἱ ᾄδον
res in circuitu hieruſalẽ. ⁊ mũdati ſunt
τες περικύκλῳ ἱερουσαλήμ. καὶ ἐκαθαρίσθησαν οἱ
ſacerdotes ⁊ leuite: ⁊ mũdauerũt populũ: ⁊
ἱερεῖς καὶ οἱ λευῖται, καὶ ἐκαθάρισαν τὸν λαόν, καὶ
portas ⁊ muꝝ: ⁊ aſcẽdere fecerũt princi
τὰς πύλας καὶ τὸ τεῖχος, καὶ ἀνήνεγκαν τοὺς ἄρχον
pes iuda ſupra murũ: ⁊ ſtatuerũt duos de
τας ἰούδα ἐπάνω τοῦ τείχους, καὶ ἔστησαν δύο περὶ
laude magnos. ⁊ ierũt a dextris ſup
αἰνέσεως μεγάλους. καὶ διῆλθον ἐκ δεξιῶν ἐπάνω τοῦ
muꝝ porte ſterqlinii. ⁊ iuit poſt
τείχους τῆς πύλης τῆς κοπρίας. καὶ ἐπορεύθη ὀπίσω
eos aſaias ⁊ medietas principum
σω αὐτῶν ἀσαίας καὶ ἥμισυ ἀρχόντων

B

D

C

iuda et azarias esdras et mesulã: iudas
ἰούδα καὶ ἀζαρίας ἔσδρας καὶ μεσουλάμ, ἰούδας
et beniamin et samaias et hieremias. et de fi-
καὶ βενιαμὶν καὶ σαμαίας καὶ ἱερμίας. καὶ ἀπὸ τῶν υἱ-
liis sacerdotũ in tubis zacharias filius ionathã: fi
ῶν τῶν ἱερέων ἐν σάλπιγξι ζαχαρίας υἱὸς ἰωνάθαν, υἱ-
lii samaia: filii matthania: filii machaia: filii zac-
οῦ σαμαία, υἱοῦ ματθανία, υἱοῦ μαχαία, υἱοῦ ζακ-
chur: filii asaph. et fratres eius: samaias:
χούρ, υἱοῦ ἀσάφ. καὶ ἀδελφοὶ αὐτοῦ, σαμαίας,
et ezriel: gelolai: maia: nathanael: et iu-
καὶ ἐζριήλ, γελωλαί, μαία, ναθαναήλ, καὶ ἰού-
das et anani: ut laudarẽt in vasis cãtus dauid
δας καὶ ἀνανί, τοῦ αἰνεῖν ἐν σκεύεσιν ᾠδῆς δαυίδ
hois dei. et esdras scriba an
ἀνθρώπου τοῦ θεοῦ. καὶ ἔσδρας ὁ γραμματεὺς ἔμ-
te eos in porta fontis cõtra
προσθεν αὐτῶν ἐπὶ πύλης τῆς πηγῆς κατέναντι
eos: ascenderũt in gradibus ciuitatis dauid
αὐτῶν, ἀνέβησαν ἐπὶ τοῖς βαθμοῖς πόλεως δαυίδ
in ascensu muri super domũ dauid
ἐν ἀναβάσει τοῦ τείχους ἐπάνωθεν τοῦ οἴκου δαυίδ
et usqȝ ad portã aque ad orientẽ. et de
καὶ ἕως πύλης τοῦ ὕδατος κατ' ἀνατολάς. καὶ περὶ
B laude secundus ꝓcedebat obuiãs eis.
αἰνέσεως ἡ δευτέρα ἐξεπορεύετο συναντῶσα αὐ-
et ego post eã. medietas
τοῖς. καὶ ἐγὼ ὀπίσω αὐτῆς. καὶ τὸ ἥμισυ τοῦ
ppli sup murũ super turrim
λαοῦ ἐπάνω τοῦ τείχους ὑπεράνω τοῦ πύργου
furnorũ: et usqȝ ad murũ latũ:
τῶν θαννουρίμ, καὶ ἕως τοῦ τείχους τοῦ πλατέ-
et sup portã ephraim. et super portã
ος, καὶ ὑπεράνω τῆς πύλης ἐφραίμ. καὶ ἐπὶ τὴν πύλην
antiquã: et sup portã piscariã: et tur
D τὴν ἰσανά, καὶ ἐπὶ τὴν πύλην τὴν ἰχθυηράν, καὶ πύρ-
rim anameel. et a turri mea et usqȝ ad por
γον ἀναμεήλ. καὶ ἀπὸ τοῦ πύργου τοῦ μεὰ καὶ ἕως τῆς πύ-
tã gregis: et steterũt sup portã custo-
λης τῆς προβατικῆς, καὶ ἔστησαν ἐπὶ πύλην τῆς φυλα-
die et steterũt duo laudis in domo dei: et
κῆς καὶ ἔστησαν αἱ δύο τῆς αἰνέσεως ἐν οἴκῳ τοῦ θεοῦ, καὶ
ego et dimidia pars magistratuũ mecũ. et sacerdotes:
ἐγὼ καὶ τὸ ἥμισυ τῶν στρατηγῶν μετ' ἐμοῦ. καὶ οἱ ἱερεῖς,
eliaci: maasias: miami: michaias: elionai: zachari
ἐλιακίμ, μαασίας, μιαμίν, μιχαίας, ἐλιωναί, ζαχαρί-
as: ananias in tubis: et maasias: et semeias:
ας, ἀνανίας ἐν σάλπιγξιν, καὶ μαασίας, καὶ σεμεΐας,
eleazar: ozi: ioanã: melchias: elã: et iezur. et
ἐλεάζαρ, ὀζί, ἰωανάν, μελχίας, αἰλάμ, καὶ ἰεζούρ. καὶ
auditi fuerũt cãtores et iesraias ꝓpositus. et sacri
ἠκούσθησαν οἱ ᾄδοντες καὶ ἰεσρίας ἐπίσκοπος. καὶ ἔθυ-
ficauerũt in die illa victimas magnas: et le-
σαν ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ θυσιάσματα μεγάλα, καὶ εὐ-
tati sunt quia deus letificauit eos leticia ma-
φράνθησαν ὅτι ὁ θεὸς εὔφρανεν αὐτοὺς εὐφροσύνῃ με-
gna: et uxores eorũ et liberi eorũ gaui-
γάλῃ, καὶ αἱ γυναῖκες αὐτῶν καὶ τὰ τέκνα αὐτῶν εὐφράν-
si sũt. et audita ẽ leticia in hierusalẽ ꝓcul.
θησαν. καὶ ἠκούσθη εὐφροσύνη ἐν ἱερουσαλὴμ μακρόθεν
et cõstituerũt in die illa viros sup ga-
καὶ κατέστησαν ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἄνδρας ἐπὶ τῶν γα-
zophylacia: thesauris: primitiis: et
ζοφυλακίων, τοῖς θησαυροῖς, ταῖς ἀπαρχαῖς, καὶ
decimis ut introferrẽt in eis ab agris
ταῖς δεκάταις τοῦ συναγαγεῖν ἐν αὐταῖς ἀπὸ τῶν ἀγρῶν
ciuitatũ partes sacerdotibus et leuitis. quia
τῶν πόλεων μερίδας τοῖς ἱερεῦσι καὶ τοῖς λευίταις. ὅτι
C leticia erat iuda: et sup sacerdotes et leuitas
εὐφροσύνη ἦν ἐν ἰούδα, καὶ ἐπὶ τοὺς ἱερεῖς καὶ τοὺς λευίτας
stãtes. et custodierũt obseruationẽ dei sui:
τοὺς ἑστῶτας. καὶ ἐφύλαξαν φυλακὴν τοῦ θεοῦ αὐτῶν,

iuda & azarias: esdra & mosollam: iuda & beniamin & semeia & hieremia. Et de filiis sacerdotum in tubis zacharias filius ionathan: filius semeie: filius mathanie: filius michaie: filius zechur: filius asaph & fr̃es eius semeia & azarel: malalai galalai: maai nathanael & iuda & anani in vasis cantici dauid viri dei: & esdras scriba ãte eos in porta fontis. Et cõtra eos ascenderunt in gradibus ciuitatis dauid in ascensu muri super domum dauid & usqȝ ad portam aquarũ ad orientẽ. Et chorus secundus gratias referẽtiũ ibat ex aduerso: & ego post eũ: & media ps ppli sup murũ & sup turrim furnorum & usqȝ ad murum latissimum: & super portam ephraim: & sup portã antiquã: & super portã piscium & turrim ananehel: & turrim emath. & usqȝ ad portam gregis: & steterunt in porta custodie. Steteruntqȝ duo chori laudantium in domo dei: & ego & dimidia pars magistratuũ mecum. Et sacerdotes eliachim: maasia: miamin: michea: elioenai: zacharia & anania in tubis & maasia & semeia & eleazar & azi & iohannan & melchia & elan & ezer. Et clare cecinerũt cantores: & iezraia prepositus. Et imolauerunt in die illa victimas magnas: & letati sunt. Deus enim letificauerat eos leticia magna. Sed & uxores eorum & liberi gauisi sunt: & audita est leticia illa hierusalẽ procul. Recensuerunt quoqȝ in die illa viros super gazophylacia thesauri: ad libamina & ad primitias & ad decimas ut itroferrẽt per eos principes ciuitatis in decore gratiarũ actiones sacerdotes & leuitas: quia letificatus est iuda in sacerdotibus & leuitis astãtibus. Et custodierũt obseruationem dei sui.

יהודה ׃ ועזריה עזרא ומשלם ׃
יהודה ובנימן ושמעיה וירמיה ׃
ומבני הכהנים בחצצרות זכריה בן — חצר
יונתן בן שמעיה בן מתניה בן מיכיה
בן זכור בן אסף ׃ ואחיו שמעיה
ועזראל מללי גללי מעי נתנאל
ויהודה חנני בכלי שיר דויד איש — כלה שור
האלהים ועזרא הסופר לפניהם ׃ — פנה
ועל שער העין ונגדם עלו על — עלה
מעלות עיר דויד במעלה לחומה — חמה
מעל לבית דויד ועד שער המים
מזרח ׃ והתודה השנית ההולכת — זרח ידה
למואל ואני אחריה וחצי העם — שנה הלך
מעל לחומה מעל למגדל התנורים — מול חצה
ועד החומה הרחבה ׃ ומעל לשער — גדל תנר
אפרים ועל שער הישנה ועל שער
הדגים ומגדל חננאל ומגדל המאה — דגה
ועד שער הצאן ועמדו בשער
המטרה ׃ ותעמדנה שתי התודות — נטר עמד
בבית האלהים ואני וחצי הסגנים
עמי ׃ והכהנים אליקים מעשיה
מנימין מיכיה אליועיני זכריה חנניה
בחצצרות ׃ ומעשיה ושמעיה
ואלעזר ועזי ויהוחנן ומלכיה ועילם
ועזר וישמיעו המשררים ויזרחיה — שמע שור
הפקיד ׃ ויזבחו ביום ההוא זבחים — פקד זבח
גדולים וישמחו כי האלהים שמחם — שמח
שמחה גדולה וגם הנשים והילדים — נשה שמע
שמחו ותשמע שמחת ירושלם
עד מרחוק ׃ ויפקדו ביום ההוא — רחק פקד
אנשים על הנשכות לאוצרות — אצר
לתרומות לראשית ולמעשרות — רום עשר
לכנוס בהם לשדי הערים מנאות — כנס שדה
התודה לכהנים וללוים כי שמחת — ציר מנה
יהודה על הכהנים ועל הלוים
העמדים ׃ וישמרו משמרת אלהיהם — שמר

ומשמרת הטהרה והמשוררים שור
והשערים כמצות דויד שלמה בנו: צוה
כי בימי דויד ואסף מקדם ראש יום
המשררים ושיר תהלה והדות שור הלל
לאלהים: וכל ישראל בימי זרבבל ידה
ובימי נחמיה נתנים מניות מנה
המשררים והשערים דבר יום
ביומו ומקדשים ללוים והלוים קדש
מקדשים לבני אהרן:

Cap. xiij.
ביום ההוא נקרא בספר משה באזני קרא מצא
העם ונמצא כתוב בו אשר לא יבא כתב בוא
עמני ומואבי בקהל האלהים עד
עולם: כי לא קדמו את בני ישראל עלם
בלחם ובמים וישכר עליו את בלעם שכר
לקללו ויהפך אלהינו הקללה הפך
לברכה: ויהי כשמעם את התורה היה ידה
ויבדילו כל ערב מישראל: ולפני בדל פנה
מזה אלישיב הכהן נתון בלשכת
בית אלהינו קרוב לטוביה: ויעש סבב עשה
לו לשכה גדולה ושם היו לפנים היה פנה
נתנים את המנחה הלבונה והכלים לבן כלה
ומעשר הדגן התירוש והיצהר מצות עשר ירש
הלוים והמשררים והשוערים צהר צוה
ותרומת הכהנים: ובכל זה לא הייתי רום היה
בירושלם כי בשנת שלשים שנה
ושתים לארתחשסתא מלך בבל
באתי אל המלך ולקץ ימים בוא יום
נשאלתי מן המלך: ואבוא לירושלם שאל בוא
ואבינה ברעה אשר עשה אלישיב בין רוע
לטוביה לעשות לו נשכה בחצרי עשה
בית האלהים: וירע לי מאד רוע
ואשליכה את כל כלי בית טוביה שלך כלה
החוץ מן הלשכה: ואמרה ויטהרו טהר
הלשכות ואשיבה שם כלי בית שוב
האלהים את המנחה והלבנה:
ואדעה כי מניות הלוים לא נתנה ידע מנה

et obseruationem expiationis: & cantores & ianitores iuxta preceptū dauid & salomōis filii eius: qa in dieb⁹ dd & asaph ab exordio erant pricipes cōstituti cātorꝝ in carmine laudantiū & cōfitentiū deo. Et oms israel in diebus zorobabel & in diebus neemie dabant partes cantoribus & ianitorib⁹ per dies singulos: & sanctificabāt leuitas: & leuite sanctificabant filios aaron.

13.

IN die aūt illo lectū ē in volumie moysi audiēte pplo. Et iuentū ē scriptū in eo: ꝙ nō debeāt itroire āmonites & moabites in ecclesiā dei vsqꝫ in eternum: eo ꝙ non occurrerint filiis israel cum pane & aqua: & cōduxerūt aduersuꝫ eos balaā ad maledicēdū eis: & cōuertit deus nr̄ maledictionē in bñdictionē. Factū est autē cū audissent legē: separauerūt oēm alienigenā ab israel: & sup hoc erat eliasib sacerdos q fuerat ꝑpositus in gazophylacio dom⁹ dei nr̄i: & pxim⁹ tobie. Fecit ergo sibi gazophylaciū grande: & ibi erāt āte eum reponentes munera & thus & vasa & decimam frumenti vini & olei: partes leuitarum & cantorum & ianitorum & primitias sacerdotales. In oībus aūt his nō fui in hierusalem quia in anno tricesimo secundo artaxerxis regis babylonis veni ad regem. Et in fine dierum rogaui regem & veni in hierusalem. Et intellexi malū quod fecerat eliasib tobie: vt faceret ei thesaurum in vestibulis domus dei: & malum mihi visum est valde. Et proieci vasa tobie foras de gazophylacio: ꝑcepiqꝫ & emūdauerūt gazophylacium. Et retuli ibi vasa domus dei sacrificium & thus. Et cognoui ꝙ partes leuitarū non fuissent date:

τ obſuatiōes expiationis: τ cātores: τ
καὶ φυλακὰς τοῦ καθαρισμοῦ, καὶ τοὺς ᾄδοντας, καὶ τοὺς
ianitores: vt ꝑcepta dauid τ salomonis filii ei⁹.
πυλωρούς, ὡς ἐντολαὶ δαυὶδ καὶ σολομῶντος υἱοῦ αὐ-
τοῦ. qꝛ in dieb⁹ dauid τ asaph ab exordio prim⁹
τοῦ. ὅτι ἐν ἡμέραις δαυὶδ καὶ ἀσὰφ ἀπ᾽ ἀρχῆς πρῶτος
cātorꝝ: in hymnū τ laudē deo. τ oīs
τῶν ᾀδόντων, εἰς ὕμνον καὶ αἴνεσιν τῷ θεῷ. καὶ πᾶς
israel in dieb⁹ zorobabel τ in dieb⁹ neemie:
ἰσραὴλ ἐν ἡμέραις ζοροβάβελ καὶ ἐν ταῖς ἡμέραις νεεμί-
dātes partes cantorꝝ τ ianitorꝝ:
ου, διδόντες μερίδας τῶν ᾀδόντων καὶ τῶν πυλωρῶν,
ꝓnē diei in die suo: τ sctificātes leui-
λόγον ἡμέρας ἐν ἡμέρᾳ αὐτοῦ, καὶ ἁγιάζοντες τοῖς λευί-
tas: τ leuite sctificātes filios aaron.
ταις, καὶ οἱ λευῖται ἁγιάζοντες τοῖς υἱοῖς ἀαρών. Ca. 13.

IN die illa lectū est in libro moy-
ΕΝ τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἀνεγνώσθη ἐν βιβλίῳ μωυ-
si in aurib⁹ ppli. τ inuētū ē scriptū in eo
σῆ ἐν ὠσὶ τοῦ λαοῦ. καὶ εὑρέθη γεγραμμένον ἐν αὐ-
ꝙ nō ingrederent ammanite τ moabite
τῷ ὅπως μὴ εἰσέλθωσιν ἀμμανῖται καὶ μωαβῖται
in ecclesiā dei vsqꝫ in eternū. qꝛ nō occurrerūt
ἐν ἐκκλησίᾳ θεοῦ ἕως αἰῶνος. ὅτι οὐ συνήντησαν τοῖς
filiis israel in pane τ aqua: τ cōduxerūt ad-
υἱοῖς ἰσραὴλ ἐν ἄρτῳ καὶ ὕδατι, καὶ ἐμισθώσαντο ἐπ᾽
uersū eos balaā ad maledicendū eis: τ cō-
αὐτοὺς τὸν βαλαὰμ καταράσασθαι αὐτούς, καὶ ἐπέ-
uertit deus nr̄ maledictionē in benedictionē. τ
στρεψεν ὁ θεὸς ἡμῶν τὴν κατάραν εἰς εὐλογίαν. καὶ
factū est vt audierūt legē: τ separati sunt ois
ἐγένετο ὡς ἤκουσαν τὸν νόμον, καὶ ἐχωρίσθησαν πᾶς
mixt⁹ in israel. τ ante hoc eliaseb sacer-
ἐπίμικτος ἐν ἰσραήλ. καὶ πρὸ τούτου ἐλιασὴβ ὁ ἱε-
dos habitās i gazophylacio dom⁹ dei nr̄i prim⁹
ρεὺς οἰκῶν ἐν γαζοφυλακίῳ οἴκου θεοῦ ἡμῶν ἐγγίων τῷ
tobia. τ fecit sibi gazophylaciū magnū: τ
τωβίᾳ. καὶ ἐποίησεν αὐτῷ γαζοφυλάκιον μέγα, καὶ
ibi erāt pri⁹ dātes sacrificiū τ thus
ἐκεῖ ἦσαν πρότερον διδόντες τὴν θυσίαν καὶ τὸν λί-
τ vasa: τ decimā frumēti τ
βανον καὶ τὰ σκεύη, καὶ τὴν δεκάτην τοῦ σίτου καὶ
vini τ olei: mandatū leuitarꝫ τ
τοῦ οἴνου καὶ τοῦ ἐλαίου, ἐντολὴν τῶν λευιτῶν καὶ
cantorꝫ τ ianitorꝫ: τ ꝑmitias sacer-
τῶν ᾀδόντων καὶ τῶν πυλωρῶν, καὶ ἀπαρχὰς τῶν ἱε-
dotū. τ in omni istorꝫ nō fui in hierusalē:
ρέων. καὶ ἐν παντὶ τούτῳ οὐκ ἤμην ἐν ἰερουσαλήμ,
qꝛ in anno tricesimo τ secundo arthasastha re-
ὅτι ἐν ἔτει τριακοστῷ καὶ δευτέρῳ τοῦ ἀρθασασθὰ βα-
gis babylonis veni ad regē: τ
σιλέως βαβυλῶνος ἦλθον πρὸς τὸν βασιλέα, καὶ
post finē dierꝫ petij a
μετὰ τὸ τέλος τῶν ἡμερῶν ᾐτησάμην παρὰ τοῦ
rege τ veni in hierusalē: τ intellexi
βασιλέως καὶ ἦλθον εἰς ἰερουσαλήμ, καὶ συνῆκα
in nequicia quā fecit eliaseb tobia: vt fa-
ἐν τῇ πονηρίᾳ ἣ ἐποίησεν ἐλιασὴβ τῷ τωβίᾳ, ποιῆ-
ceret ei gazophylaciū in aula dom⁹ dei:
σαι αὐτῷ γαζοφυλάκιον ἐν αὐλῇ οἴκου τοῦ θεοῦ,
τ malū mihi visū est valde. τ ꝓieci oīa
καὶ πονηρόν μοι ἐφάνη σφόδρα. καὶ ἔρριψα πάν-
vasa dom⁹ tobia foras de gazophy-
τα τὰ σκεύη οἴκου τωβία ἔξω ἀπὸ τοῦ γαζοφυ-
lacio. τ dixi: τ mūdauerūt gazophyla-
λακίου. καὶ εἶπα, καὶ ἐκαθάρισαν τὰ γαζοφυλά-
cia. τ retuli ibi vasa dom⁹ dei
κια. καὶ ἐπέστρεψα ἐκεῖ σκεύη οἴκου τοῦ θεοῦ τὴν
sacrificiū τ thus. τ cognoui ꝙ par-
θυσίαν καὶ τὸν λίβανον. καὶ ἔγνων ὅτι μερί-
tes leuitarꝫ nō date fuerūt.
δες τῶν λευιτῶν οὐκ ἐδόθησαν.

A

B

ꝛ fugerūt vir in agrū ſuū. leuite ꝛ
καὶ ἔφυγον ἀνὴρ εἰς ἀγρὸν ἑαυτοῦ. οἱ λευῖται καὶ οἱ
cātores ꝛ facientes opus. ꝛ pugnaui
ᾄδοντες καὶ ποιοῦντες τὸ ἔργον. καὶ ἐμαχεσάμην
cū imperatoribꝰ ꝛ dixi: quare derelicta eſt do
τοῖς στρατηγοῖς καὶ εἶπον, διατί ἐγκατελείφθη ὁ οἶ
mꝰ dei? ꝛ cōgregaui eos: ꝛ ſtare feci eos
κος τοῦ θεοῦ, καὶ συνήγαγον αὐτούς, καὶ ἔστησα αὐτοὺς
in ſtatione ſua. ꝛ ois iuda attulerūt decimā
ἐπὶ τῇ στάσει αὐτῶν. καὶ πᾶς ἰούδας ἤνεγκαν δεκάτην
tritici ꝛ vini ꝛ olei ad theſauros ꝛ
τοῦ πυροῦ καὶ τοῦ οἴνου καὶ τοῦ ἐλαίου εἰς τοὺς θησαυροὺς καὶ
ꝑcepi ad manū ſelemia ſacerdotis ſadoc
ἐνετειλάμην ἐπὶ χεῖρα σελεμία τοῦ ἱερέως σαδὼκ τοῦ
ſcribe: ꝛ phadaia de leuitis. ꝛ
γραμματέως, καὶ φαδαία ἀπὸ τῶν λευιτῶν. καὶ
A ad manū eoꝝ anā filiꝰ zacchur filij matthanie:
ἐπὶ χεῖρα αὐτῶν ἀνὰν υἱὸς ζακχοὺρ υἱοῦ ματθανίου,
qm̄ fideles exiſtimati ſunt ſup eos vt diuidāt fratribꝰ
ὅτι πιστοὶ ἐλογίσθησαν ἐπ᾽ αὐτοὺς μερίζειν τοῖς ἀδελφοῖς
ſuis. memēto mei deꝰ in hoc: ꝛ ne delea-
αὐτῶν. μνήσθητί μου ὁ θεὸς ἐν ταύτῃ, καὶ μὴ ἐξαλειφ-
tur miā mea quā feci in domo dn̄i dei
θήτω τὸ ἔλεός μου ὃ ἐποίησα ἐν οἴκῳ κυρίου τοῦ θεοῦ
mei ꝛ in cuſtodijs eiꝰ. in diebꝰ
μου καὶ ἐν ταῖς φυλακαῖς αὐτοῦ. ἐν ταῖς ἡμέραις
illis vidi in iuda calcātes torcularia i ſab
ἐκείναις εἶδον ἐν ἰούδᾳ πατοῦντας ληνοὺς ἐν σαβ-
bato: ꝛ ferētes manipulos ꝛ oneran
βάτῳ, καὶ φέροντας δράγματα καὶ ἐπιγεμίζον-
tes ſup aſinos ꝛ vinū ꝛ vuā ꝛ fi-
τας ἐπὶ τοὺς ὄνους καὶ οἶνον καὶ σταφυλὴν καὶ σῦ-
cus ꝛ omne onus: ꝛ ferētes in hieruſa-
κα καὶ πᾶν βάσταγμα, καὶ φέροντας εἰς ἱερουσα-
lē in die ſabbati. ꝛ cōteſtatꝰ ſū in
λὴμ ἐν ἡμέρᾳ σαββάτου. καὶ ἐπεμαρτυράμην ἐν
C die vēditionis eoꝝ: ꝙ vēdebāt cibaria
ἡμέρᾳ πράσεως αὐτῶν, ὅτι ἐπώλουν ἐπισιτισμόν
ꝛ tyrij: ꝛ habitauerūt i ea ferētes piſ-
καὶ οἱ τύριοι, καὶ ἐκάθισαν ἐν αὐτῇ φέροντες ἰχ-
ces ꝛ oēm vēditionē vendētes in ſabbato
θὺν καὶ πᾶσαν πρᾶσιν πωλοῦντες ἐν τῷ σαββάτῳ
filijs iuda ꝛ in hieruſalē. ꝛ veni i iuditiū cū
τοῖς υἱοῖς ἰούδα καὶ ἐν ἱερουσαλήμ. καὶ ἐκρίθην με-
igenuis iuda. ꝛ dixi eis: quo
τὰ τῶν ἐλευθέρων ἰούδα. καὶ εἶπα αὐτοῖς, τίς ὁ
ſermo iſte malꝰ quē vos facitis? ꝛ ꝓfana
λόγος οὗτος ὁ πονηρὸς ὃν ὑμεῖς ποιεῖτε; καὶ βεβη-
tis diē ſabbati? nūqd ſic fece-
λοῦτε τὴν ἡμέραν τοῦ σαββάτου; οὐχὶ οὕτως ἐποί-
rūt patres vri? ꝛ adduxit ſup eos de
ησαν οἱ πατέρες ὑμῶν; καὶ ἤνεγκεν ἐπ᾽ αὐτοὺς ὁ θε-
us noſter ꝛ ſup nos oia mala hec ꝛ ſup
ὸς ἡμῶν καὶ ἐφ᾽ ἡμᾶς πάντα τὰ κακὰ ταῦτα καὶ ἐπὶ
ciuitatē hāc? vos additis irā ſup
τὴν πόλιν ταύτην; καὶ ὑμεῖς προστίθετε ὀργὴν ἐπὶ
iſrael ad ꝓfanandū ſabbatū. ꝛ factū eſt cū
ἰσραὴλ βεβηλῶσαι τὸ σάββατον. καὶ ἐγένετο ἡνίκα
qeuerūt porte in hieruſalē āte ſabba-
κατέστησαν πύλαι ἐν ἱερουσαλὴμ πρὸ τοῦ σαββά-
tū: ꝛ dixi: ꝛ clauſerūt portas. ꝛ dixi:
του, καὶ εἶπα, καὶ ἔκλεισαν τὰς πύλας. καὶ εἶπα,
ꝙ nō aperirent ipſe: vſq; poſt ſabba-
ὥστε μὴ ἀνοιγῆναι αὐτάς, ἕως ὀπίσω τοῦ σαββά-
B tū. ꝛ ex pueris meis cōſtitui ſup
του. καὶ ἐκ τῶν παιδαρίων μου ἔστησα ἐπὶ τὰς
portas: vt nō eleuēt onera in die ſab
πύλας, ὥστε μὴ αἴρειν βαστάγματα ἐν ἡμέρᾳ τοῦ σαβ-
bati. ꝛ māſerūt oēs inſtitores ꝛ fece-
βάτου. καὶ ηὐλίσθησαν πάντες οἱ μεταβόλοι καὶ ἐποίη-
rūt vēditionē extra hierſꝫ ſemel ꝛ bis. ꝛ cōteſtatꝰ ſum
σαν πρᾶσιν ἔξω ἱλῆμ ἅπαξ καὶ δίς. καὶ διεμαρτυράμην

& fugiſſet vnuſquiſq; in regionē ſuam de leuitis & cantoribus: & de his q miniſtrabāt: & egi cauſā aduerſum magiſtratus & dixi. Quare dereliqmus domum dei? Et cōgregaui eos & feci ſtare in ſtationibꝰ ſuis. Et ois iuda apportabat decimā frumenti vini & olei in horrea. Et cōſtituimus ſup horrea ſelemiam ſacerdotē et ſadoch ſcribam: & ſadaiam de leuitis: & iuxta eos anan filiū zachur: filiū mathanie qm̄ fideles comprobati ſunt: & ipſis credite ſunt ptes fratrū ſuoꝝ. Memēto mei deꝰ meꝰ pro hoc et ne deleas miſeratōes meas qs feci in domo dei mei & in cerimoniis eius. In diebus illis vidi in iuda calcantes torcularia in ſabbato portantes aceruos & onerantes ſuper aſinos vinum & vuas et ficus & omne opus: & inferentes in hieruſalem die ſabbati. Et cōteſtatus ſum eos vt in die qua vēdere liceret venderet. Et tyrii hitauerūt in ea: iferētes piſces & oia venalia. Et vendebant in ſabbatis filiis iuda & hieruſalem. et obiurgaui optimates iuda: & dixi eis. Que eſt hec res mala quam vos facitis & prophanatis diem ſabbati? Nunquid non hec fecerunt patres vri et adduxit deus noſter ſuper nos omne malū hoc & ſuper ciuitatem hanc? Et vos additis iracundiam ſup iſrael: violando ſabbatum. Factum eſt autem cum quieuiſſent porte hieruſalem in die ſabbati: dixi: et clauſerunt ianuas & precepi vt non aperirent eas vſq; poſt ſabbatum. Et de pueris meis cōſtitui ſup portas vt nullus inferret onus die ſabbati. Et manſerunt negociatores & vendentes vniuerſa venalia foris hieruſalem ſemel & bis: & conteſtatus ſum

וַיִּבְרְחוּ אִישׁ לְשָׂדֵהוּ הַלְוִיִּם | ברח
וְהַמְשֹׁרְרִים עֹשֵׂי הַמְּלָאכָה: וָאָרִיבָה | שור עשה
אֶת הַסְּגָנִים וָאֹמְרָה מַדּוּעַ נֶעֱזַב | לארוב
בֵּית הָאֱלֹהִים וָאֶקְבְּצֵם וָאַעֲמִדֵם | מדע עזב
עַל עָמְדָם: וְכָל יְהוּדָה הֵבִיאוּ מַעְשַׂר | קבץ עמד
הַדָּגָן וְהַתִּירוֹשׁ וְהַיִּצְהָר לָאוֹצָרוֹת: | בוא
וָאוֹצְרָה עַל אוֹצָרוֹת שֶׁלֶמְיָה הַכֹּהֵן | אצר
וְצָדוֹק הַסּוֹפֵר וּפְדָיָה מִן הַלְוִיִּם
וְעַל יָדָם חָנָן בֶּן זַכּוּר בֶּן מַתַּנְיָה כִּי
נֶאֱמָנִים נֶחְשָׁבוּ וַעֲלֵיהֶם לַחֲלֹק | אמן חשב
לַאֲחֵיהֶם: זָכְרָה לִי אֱלֹהַי עַל זֹאת
וְאַל תֶּמַח חֲסָדַי אֲשֶׁר עָשִׂיתִי בְּבֵית | מחה עשה
אֱלֹהַי וּבְמִשְׁמָרָיו: בַּיָּמִים הָהֵמָּה | שמר יום
רָאִיתִי בִיהוּדָה דֹרְכִים גִּתּוֹת | ראה גת
בַּשַּׁבָּת וּמְבִיאִים הָעֲרֵמוֹת וְעֹמְסִים | בוא
עַל הַחֲמֹרִים וְאַף יַיִן עֲנָבִים
וּתְאֵנִים וְכָל מַשָּׂא וּמְבִיאִים | נשא
יְרוּשָׁלִַם בְּיוֹם הַשַּׁבָּת וָאָעִיד | עוד
בְּיוֹם מִכְרָם צָיִד: וְהַצֹּרִים יָשְׁבוּ | צוד
בָהּ מְבִיאִים דָּאג וְכָל מֶכֶר וּמֹכְרִים | בוא דגה
בַּשַּׁבָּת לִבְנֵי יְהוּדָה וּבִירוּשָׁלִָם:
וָאָרִיבָה אֵת חֹרֵי יְהוּדָה וָאֹמְרָה | רוב חור
לָהֶם מָה הַדָּבָר הָרָע הַזֶּה אֲשֶׁר | רעע
אַתֶּם עֹשִׂים וּמְחַלְּלִים אֶת יוֹם | עשה חלל
הַשַּׁבָּת: הֲלוֹא כֹה עָשׂוּ אֲבֹתֵיכֶם
וַיָּבֵא אֱלֹהֵינוּ עָלֵינוּ אֵת כָּל הָרָעָה | בוא
הַזֹּאת עַל הָעִיר הַזֹּאת וְאַתֶּם
מוֹסִיפִים חָרוֹן עַל יִשְׂרָאֵל לְחַלֵּל | יסף חרה
אֶת הַשַּׁבָּת: וַיְהִי כַּאֲשֶׁר צָלְלוּ | היה
שַׁעֲרֵי יְרוּשָׁלִַם לִפְנֵי הַשַּׁבָּת | פנה
וָאֹמְרָה וַיִּסָּגְרוּ הַדְּלָתוֹת וָאֹמְרָה | סגר
אֲשֶׁר לֹא יִפְתָּחוּם עַד אַחַר הַשַּׁבָּת | פתח
וּמִנְּעָרַי הֶעֱמַדְתִּי עַל הַשְּׁעָרִים לֹא | עמד
יָבוֹא מַשָּׂא בְּיוֹם הַשַּׁבָּת: וַיָּלִינוּ | בוא נשא
הָרֹכְלִים וּמֹכְרֵי כָל מִמְכָּר מִחוּץ | לון
לִירוּשָׁלִָם פַּעַם וּשְׁתָּיִם: וָאָעִידָה | עוד

בָּהֶם וָאֹמְרָה אֲלֵיהֶם מַדּוּעַ אַתֶּם
לֵנִים נֶגֶד הַחוֹמָה אִם תִּשְׁנוּ יָד לוּן חָמָה
אֶשְׁלַח בָּכֶם מִן הָעֵת הַהִיא לֹא שָׁנָה שָׁלַח
בָאוּ בַּשַּׁבָּת: וָאֹמְרָה לַלְוִיִּם אֲשֶׁר בּוֹא
יִהְיוּ מִטַּהֲרִים וּבָאִים שֹׁמְרִים הָיָה טָהַר
הַשְּׁעָרִים לְקַדֵּשׁ אֶת יוֹם הַשַּׁבָּת בּוֹא
גַּם זֹאת זָכְרָה לִּי אֱלֹהַי וְחוּסָה
עָלַי כְּרֹב חַסְדֶּךָ: גַּם בַּיָּמִים הָהֵם יוֹם
רָאִיתִי אֶת הַיְּהוּדִים הֹשִׁיבוּ נָשִׁים רָאָה יָשַׁב
אַשְׁדֳּודִיּוֹת עַמֳּנִיּוֹת מוֹאֲבִיּוֹת: נָשָׁה
וּבְנֵיהֶם חֲצִי מְדַבֵּר אַשְׁדּוֹדִית חָצָה דָּבַר
וְאֵינָם מַכִּירִים לְדַבֵּר יְהוּדִית נָכַר יָדָה
וְכִלְשׁוֹן עַם וָעָם: וָאָרִיב עִמָּם לָשׁוֹן רוּב
וָאֲקַלְלֵם וָאַכֶּה מֵהֶם אֲנָשִׁים קָלַל נָכָה
וָאֶמְרְטֵם וָאַשְׁבִּיעֵם בֵּאלֹהִים מָרַט שָׁבַע
אִם תִּתְּנוּ בְנֹתֵיכֶם לִבְנֵיהֶם וְאִם נָתַן
תִּשְׂאוּ מִבְּנֹתֵיהֶם לִבְנֵיכֶם וְלָכֶם: נָשָׂא
הֲלוֹא עַל אֵלֶּה חָטָא שְׁלֹמֹה מֶלֶךְ
יִשְׂרָאֵל וּבַגּוֹיִם הָרַבִּים לֹא הָיָה רָבַב
מֶלֶךְ כָּמֹהוּ וְאָהוּב לֵאלֹהָיו הָיָה כְּמוֹ אָהַב
וַיִּתְּנֵהוּ אֱלֹהִים מֶלֶךְ עַל כָּל יִשְׂרָאֵל
גַּם אוֹתוֹ הֶחֱטִיאוּ הַנָּשִׁים הַנָּכְרִיּוֹת: חָטָא
וְלָכֶם הֲנִשְׁמַע לַעֲשֹׂת אֵת כָּל הָרָעָה שָׁמַע עָשָׂה
הַגְּדוֹלָה הַזֹּאת לִמְעֹל בֵּאלֹהֵינוּ רָעַע גָּדַל
לְהֹשִׁיב נָשִׁים נָכְרִיּוֹת: וּמִבְּנֵי יוֹיָדָע
בֶּן אֶלְיָשִׁיב הַכֹּהֵן הַגָּדוֹל חָתָן יָשַׁב גָּדַל
לְסַנְבַלַּט הַחֹרֹנִי וָאַבְרִיחֵהוּ מֵעָלָי: בָּרַח
זָכְרָה לָהֶם אֱלֹהָי עַל גָּאֳלֵי הַכְּהֻנָּה
וּבְרִית הַכְּהֻנָּה וְהַלְוִיִּם: וְטִהַרְתִּים
מִכָּל נֵכָר וָאַעֲמִידָה מִשְׁמָרוֹת עָמַד שָׁמַר
לַכֹּהֲנִים וְלַלְוִיִּם אִישׁ בִּמְלַאכְתּוֹ: לָאַךְ
וּלְקֻרְבַּן הָעֵצִים בְּעִתִּים מְזֻמָּנוֹת זָמַן
וְלַבִּכּוּרִים זָכְרָה לִּי אֱלֹהַי לְטוֹבָה: בָּכַר

eos: & dixi eis. Quare manetis ex aduerso muri? Si secūdo hoc feceritis manum mittam in vos. Itaqꝫ ex tēpore illo non venerūt in sabbato. Dixiqꝫ leuitis vt mundarentur & venirent ad custodiendas portas: & sanctificandā diem sabbati. Et pro hoc ergo memēto mei deus: & parce mihi ſm multitudinē miserationū tuarꝝ. Sed & in diebus illis vidi iudeos ducentes vxores azotidas: ammonitidas & moabitidas. Et filii eorum ex media parte loq̄bantur azotice & nesciebāt loqui iudaice: & loquebantur iuxta linguam populi & popli. Et obiurgaui eos & maledixi. Et cecidi ex eis viros & decalcaui eos: & adiuraui in deo vt non darent filias suas filiis eorum & non acciperēt de filiab⁹ eorū filiis suis & sibimetipsis dicens. Nunqd nō in huiuscemodi re peccauit salomon rex israel? Et certe in gentibus multis nō erat rex similis ei: & dilectus deo suo erat: & posuit eum deus regem super omnē israel. Et ipm ergo duxerūt ad pctm mulieres alienigene. Nunqd & nos inobedictes faciemus oē malū grāde hoc vt preuaricemur in deo nostro: & ducam⁹ vxores peregrinas? De filiis aūt ioiada filii eliasib sacerdotis magni gener erat sanaballath horonitis quem fugaui a me. Recordare dn̄e de⁹ me⁹ aduersum eos q pollūūt sacerdotiū: iusqꝫ sacerdotale & leuiticū. Igitur mūdaui eos ab oib⁹ alienigenis & cōstitui ordies sacerdotū & leuitarꝝ vnūquenqꝫ in ministerio suo & in oblatione lignorū in tēporibus constitutis et in primitiis. Memēto mei deus me⁹ in bonū.

Explicit liber Neemie: qui est Esdre secundus.

eos: ⁊ dixi ad eos: q̄re vos mane-
αὐτοῖς· καὶ εἶπον πρὸς αὐτούς, διατί ὑμεῖς αὐλίζε-
tis ex aduerso muri? si secūdo feceritis: extē
σθε ἀπέναντι τοῦ τείχους; ἐὰν δευτερώσητε, ἐκτε-
dā manū meā in vos. a tēpore illo
νῶ τὴν χεῖρά μου ἐν ὑμῖν. ἀπὸ τοῦ καιροῦ ἐκείνου
nō venerūt in sabbato. ⁊ dixi leuitis q̄
οὐκ ἦλθον ἐν σαββάτῳ. καὶ εἶπα τοῖς λευίταις οἳ
erāt mūdi ⁊ venientes ad custodiendū por
ἦσαν καθαριζόμενοι καὶ ἐρχόμενοι φυλάσσοντες τὰς πύ-
tas: vt sctificēt diē sabbati. ad hec me
λας, ἁγιάζειν τὴν ἡμέραν τοῦ σαββάτου. πρὸς ταῦτα μνή-
mēto mei de⁹ me⁹: ⁊ parce mihi ſm multitu
σθητί μου ὁ θεός μου, καὶ φεῖσαί μου κατὰ τὸ πλῆ-
dinē mie tue. ⁊ in dieb⁹ illis vidi
θος τοῦ ἐλέους σου. καὶ ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις εἶδον τοὺς
iudeos q̄ duxerūt vxores azotidas ammanitidas
ἰουδαίους οἳ ἐκάθισαν γυναῖκας ἀζωτίας ἀμμανίτιδας
moabitidas: ⁊ filij eorꝫ ex media pte loquunt azo
μωαβίτιδας, καὶ οἱ υἱοὶ αὐτῶν ἥμισυ λαλοῦσιν ἀζω-
tice: ⁊ nō sunt cognoscentes loq̄ iudaice:
τιστί, καὶ οὐκ εἰσὶν ἐπιγινώσκοντες λαλεῖν ἰουδαϊστί,
sed iuxta linguā ppli ⁊ populi. ⁊ pugna-
ἀλλὰ κατὰ γλῶσσαν λαοῦ καὶ λαοῦ. καὶ ἐμαχεσά-
ui cū eis: ⁊ maledixi eis. ⁊ per
μην μετ᾽ αὐτῶν, καὶ κατηρασάμην αὐτούς. καὶ ἐπά-
cussi in eis viros: ⁊ decaluaui eos:
ταξα ἐν αὐτοῖς ἄνδρας, καὶ ἐμαδάρωσα αὐτούς,
⁊ adiuraui eos in deo: si dederitis filias
καὶ ὥρκισα αὐτοὺς ἐν τῷ θεῷ, ἐὰν δῶτε τὰς θυγατέρας
vestras filijs eorꝫ: ⁊ si acceperitis de filiab⁹
ὑμῶν τοῖς υἱοῖς αὐτῶν, καὶ ἐὰν λάβητε τῶν θυγατέρων
eorꝫ filijs vestris ⁊ sibi ipsis. nūqd sic pecca-
αὐτῶν τοῖς υἱοῖς ὑμῶν καὶ ἑαυτοῖς. οὐχ οὕτως ἥμαρ-
uit salomon rex israel? ⁊ in gētib⁹ multis
τε σολομὼν βασιλεὺς ἰσραήλ; καὶ ἐν ἔθνεσι πολλοῖς
nō erat similis ei rex: ⁊ dilectus deo
οὐκ ἦν ὅμοιος αὐτῷ βασιλεύς, καὶ ἀγαπώμενος τῷ θεῷ
erat. ⁊ dedit eū deus in regē sup oēm
ἦν. καὶ ἔδωκεν αὐτὸν ὁ θεὸς εἰς βασιλέα ἐπὶ πάντα
israel. ⁊ hūc inclinauerūt mulieres alie
ἰσραήλ. καὶ τοῦτον ἐξέκλιναν αἱ γυναῖκες αἱ ἀλλό-
ne: ⁊ vos nūqd audierim⁹ facere prauita
τριαι. καὶ ὑμῶν μὴ ἀκουσώμεθα ποιῆσαι τὴν πονηρί-
tē hāc: vt puaricemur in deo nr̄o. ⁊ duca
αν ταύτην; ἀσυνθετῆσαι ἐν τῷ θεῷ ἡμῶν. καὶ καθί-
mus vxores alienas. ⁊ de filijs ioada filij
σαι γυναῖκας ἀλλοτρίας. καὶ ἀπὸ υἱῶν ἰωαδὰ τοῦ
eliasub sacerdotis magni gener sa
ἐλιασοὺβ τοῦ ἱερέως τοῦ μεγάλου γαμβρὸς τοῦ σα-
nabalat oranite: ⁊ fugaui eū a
ναβαλλὰτ τοῦ ὠρανίτου, καὶ ἐξέβρασα αὐτὸν ἀπ᾽
me. recordare eorꝫ de⁹ me⁹ pro approp̄inquatiōe sa
ἐμοῦ. μνήσθητι αὐτοῖς ὁ θεός μου ἐπὶ ἀγχιστείᾳ τῆς ἱε-
cerdocij: ⁊ testamenti sacerdotū et leuitarꝫ.
ρατείας, καὶ τὴν διαθήκην τῶν ἱερέων καὶ τῶν λευιτῶν.
⁊ mūdaui eos ab omni alienatione ⁊
καὶ ἐκαθάρισα αὐτοὺς ἀπὸ πάσης ἀλλοτριώσεως καὶ
cōstitui vices sacerdotib⁹ ⁊ leuitis: vir
ἔστησα ἐφημερίας τοῖς ἱερεῦσι καὶ τοῖς λευίταις, ἀνὴρ
queadmodū op⁹ ei⁹: ⁊ ad donū lignorꝫ in tēpo
ὡς τὸ ἔργον αὐτοῦ, καὶ εἰς τὸ δῶρον τῶν ξύλων ἐν και-
rib⁹ a tēporib⁹: ⁊ in primitijs memen
ροῖς ἀπὸ χρόνων, καὶ ἐν τοῖς πρωτογεννήμασι μνήσθη-
to mei de⁹ nr̄ in bonitatem.
τί μου ὁ θεὸς ἡμῶν εἰς ἀγαθωσύνην.

D

Incipit Prologus. B. Hiero. in librum Tobie.

Chromatio & Heliodoro episcopis Hieronymus presbyter in domino Salutem. Mirari non desino exactio nis vestrę instantiam. Exigitis enim vt librum chaldęo sermone conscriptum ad latinum stilum traham: librum vtiq; Tobie quem Hebrei de catalogo diuinarū scripturarum secantes: his quę agiographa memorant manciparunt. Feci satis desiderio vestro: non tamen meo studio. Arguunt enim nos hebręorum studia & imputant nobis contra suum canonem latinis auribus ista transferre. Sed melius esse iudicans pharisęorum displicere iudicio: & episcoporum iussionibus deseruire institi vt potui. Et quia vicina est Chaldęorum lingua sermoni Hebraico vtriusq; linguę peritissimum loquacem reperiens vnius diei laborem arripui: & quicquid ille mihi hebraicis verbis expressit: hoc ego accito notario sermonibus latinis exposui. Orationibus vestris mercedem huius operis compensabo: cum gratum vobis didicero me quod iubere estis dignati cōplesse. Explicit Prologus.

Incipit liber Tobie. Cap. I.

Trāsla. gre. To. cū iter. lati. | Trāsla. B. Hie. | Trāsla. gre. To. cū iter. la.

Ca. I. Liber sermonū tobie
Βίβλος λόγων τωβὴτ
filii tobiel filii ananiel
τοῦ τωβιὴλ τοῦ ἀνανιὴλ
filii adui filii gabael: de
τοῦ ἀδουὴλ τοῦ γαβαὴλ, ἐκ
semine asael:
τοῦ σπέρματος ἀσαὴλ,
ex tribu nephthalim: q̄ captus est in
ἐκ τῆς φυλῆς νεφθαλείμ, ὃς ᾐχμαλωτεύθη ἐν
diebus enemessari regis assyrio-
ἡμέραις ἐνεμεσσάρου τοῦ βασιλέως ἀσσυρί-
rū e thisbe: q̄ est a dextris ꝓprie neph-
ων ἐκ θίσβης, ἥ ἐστιν ἐκ δεξιῶν κυρίως τῆς νεφ-
thalim in galilea supra aser. ego to-
θαλεὶμ ἐν τῇ γαλιλαίᾳ ὑπεράνω ἀσήρ. ἐγὼ τω-
bias viis veritatis ambulaui ⁊ iusti-
βὴτ ὁδοῖς ἀληθείας ἐπορευόμην καὶ δικαιοσύ-
cie oībus diebus vite mee, ⁊ ele-
ναις πάσας τὰς ἡμέρας τῆς ζωῆς μου. καὶ ἐλεη-
mosynas multas faciebam fratrib⁹ meis
μοσύνας πολλὰς ἐποίουν τοῖς ἀδελφοῖς μου
⁊ genti mee: q̄ ambulauerunt me-
καὶ τῷ ἔθνει μου, τοῖς συμπορευθεῖσι μετ'
cum in regionē assyriorū in niniuē. ⁊ qn̄ e-
ἐμοῦ εἰς χώραν ἀσσυρίων εἰς νινευΐ. καὶ ὅτε ἤ-
rā in regiōe mea in terra israel: iunio-
μην ἐν τῇ χώρᾳ μου ἐν τῇ γῇ ἰσραήλ, νεωτέ-
re me existēte: oīs tribus nephthalim
ρου μου ὄντος, πᾶσα φυλὴ τοῦ νεφθαλείμ
patris mei recessit a domo hiero-
τοῦ πατρός μου ἀπέστη ἀπὸ τοῦ οἴκου ἱερο-
solymorū q̄ electa est ab oībus
σολύμων τοῦ ἐκλεχθέντος ἀπὸ πασῶν τῶν
tribubus israel: vt sacrificarēt oēs tri-
φυλῶν ἰσραήλ, εἰς τὸ θυσιάζειν πάσας τὰς φυ-
bus. ⁊ sctificatus ē tēplū tabernaculi
λάς. καὶ ἡγιάσθη ὁ ναὸς τῆς κατασκηνώσεως
altissimi: ⁊ edificatum ē in oēs
τοῦ ὑψίστου, καὶ ᾠκοδομήθη εἰς πάσας τὰς
gñatiōes seculi. ⁊ oēs tribus q̄ re-
γενεὰς τοῦ αἰῶνος. καὶ πᾶσαι αἱ φυλαὶ αἱ συ-
cesserant: sacrificabāt baal ꝓtāti:
ναποστᾶσαι, ἔθυον τοῦ βάαλ τῇ δυνάμει,
⁊ domus nephthalim patris mei. ⁊
καὶ ὁ οἶκος νεφθαλεὶμ τοῦ πατρός μου. καὶ
ego solus ibam multoties in hier̄lm
ἐγὼ μόνος ἐπορευόμην πλεονάκις εἰς ἱλη̄μ
in festiuitatibus: sicut scriptum est omni
ἐν ταῖς ἑορταῖς, καθὼς γέγραπται παντὶ
populo israel in ꝓcepto sempiterno
τῷ λαῷ ἰσραὴλ ἐν προστάγματι αἰωνίῳ τὰς
primitias ⁊ decimas foetuum
ἀπαρχὰς καὶ τὰς δεκάτας τῶν γεννημάτων
⁊ primitiua habens: ⁊ dabam il-
καὶ τὰς πρωτοκουρίας ἔχων, καὶ ἐδίδουν αὐ-
la sacerdotibus filiis aaron ad al-
τὰς τοῖς ἱερεῦσι τοῖς υἱοῖς ἀαρὼν πρὸς τὸ θυ-
tare omnium foetuum. pri-
σιαστήριον πάντων τῶν γεννημάτων. τὴν πρώ-

Tobias ex tribu & ciuitate Neptali: quę est in superioribus Galileę supra Naason post viam quę ducit ad occidentem: in sinistro hñs ciuitatem Sephet: cum captus esset i diebus salmanasar regis assyriorū: in captiuitate tñ positus viā veritatis non deseruit: ita vt omnia quę habere poterat cotidie cōcaptiuis fratribus: qui erāt ex eius genere impartiret. Cumq; esset iunior oībus in tribu Neptali nihil tñ puerile gessit in opere. Deniq; cū irent oēs ad vitulos aureos quos Hieroboā fecerat rex israel: hic solus fugiebat consortia oim & pergebat ad Hierusalē ad templū dñi & ibi adorabat dominū deum israel: omnia primitiua sua & decimas suas fideliter offerens: ita vt i tertio anno ꝓselytis & aduenis ministraret oēm decimationē. Hęc & his similia secundū legē dei puerul⁹ obseruabat. Cum vero factus fuisset vir: accepit vxorē Annā de tribu sua genuitq; ex ea filiū nomen suū imponēs ei: quem ab īfantia timere deū docuit: & abstinere ab oī pctō. Igitur dū per captiuitatē deuenisset cū vxore sua & filio in ciuitatem niniuem cum oī tribu sua: & cum oēs ederēt ex cibis gentiliū: iste custodiuit aīam suā: & nunq; cōtaminat⁹ est in escis eorū. Et qm̄ memor fuit dñi in toto corde suo: dedit illi deus gratiam in cōspectu Salmanasar regis: & dedit illi potestatē quocunq; vellet ire habēs libertatē quęcūq; facere voluisset. Pergebat ergo per oēs qui erāt in captiuitate: & monita salutis dabat eis. Cū aūt venisset in Rages ciuitatem medorū & ex his quibus honoratus fuerat a rege habuisset decē talenta argēti: et cū in multa turba gñis sui Gabelū egentē videret qui erat ex tribu ei⁹: sub chirographo dedit illi memoratū pōdus argēti. Post multum vero tpis mortuo salmanasar rege cum regnaret Sennacherib filius eius ꝓ eo & filios Israel exosos haberet in conspectu suo: Tobias cotidie pergebat per oēm cognationem suam & cōsolabatur eos diuidebatq; vnicuiq; ꝓut poterat de facultatib⁹ suis. Esurientes alebat: nudisq; vestimenta

mam decimā dabam filiis aaron mi-
την δεκάτην ἐδίδουν τοῖς υἱοῖς ἀαρὼν τοῖς λει-
nistrantibus in hierusalē. at secundam deci-
τουργοῦσιν ἐν ἱλη̄μ. τὴν δὲ δευτέραν δεκά-
mam vendebā: ⁊ ibam ⁊ expē-
την ἀπεπρατιζόμην, καὶ ἐπορευόμην καὶ ἐδα-
debam illa in hierusalē p singulos annos.
πάνων αὐτὰ ἐν ἱλη̄μ καθ' ἕκαστον ἐνιαυτόν.
⁊ tertiam dabam qbus cōueniebat: sicut
καὶ τὴν τρίτην ἐδίδουν οἷς καθῆκει, καθὼς
ꝓceperat debbora mater patris
ἐνετείλατο δεββώρα ἡ μήτηρ τοῦ πατρός
mei: quia orphanus relictus sum a pa-
μου, διότι ὀρφανὸς κατελείφθην ὑπὸ τοῦ πα-
tre meo. ⁊ cū factus essē vir: accepi an-
τρός μου. καὶ ὅτε ἐγενόμην ἀνήρ, ἔλαβον ἄν-
nam vxorē de semine familie
ναν γυναῖκα ἐκ τοῦ σπέρματος τῆς πατριᾶς
nostre: ⁊ genui ex ea tobiā: ⁊ qn̄
ἡμῶν, καὶ ἐγέννησα ἐξ αὐτῆς τωβίαν, καὶ ὅτε
captiu⁹ duct⁹ fui in niniuē: oēs fra-
ᾐχμαλωτίσθην εἰς νινευΐ, πάντες οἱ ἀδελ-
tres mei ⁊ q de gñe meo: edebāt de
φοί μου καὶ οἱ ἐκ τοῦ γένους μου, ἤσθιον ἐκ τῶν
panibus gētiliū. ego vero custodiui ani-
ἄρτων τῶν ἐθνῶν. ἐγὼ δὲ συνετήρησα τὴν ψυ-
mā meā ne manducarē: q̄a memor fui de-
χήν μου μὴ φαγεῖν, καθότι ἐμεμνήμην τοῦ θε-
i in tota anima mea: ⁊ dedit altissimus
οῦ ἐν ὅλῃ τῇ ψυχῇ μου, καὶ ἔδωκεν ὁ ὕψιστος
gratiā ⁊ formā i cōspectu enemessari: ⁊
χάριν καὶ μορφὴν ἐνώπιον ἐνεμεσσάρου, καὶ ἤ-
fui eius emptor. ⁊ ꝓfectus sum in
μην αὐτοῦ ἀγοραστής. καὶ ἐπορευόμην εἰς τὴν
mediā. ⁊ tradidi gabelo fra-
μηδίαν. καὶ παρεθέμην γαβαήλῳ τῷ ἀδελ-
tri gabrie in rages medie argenti
φῷ γαβρία ἐν ῥάγοις τῆς μηδίας ἀργυρίου
talenta decē: ⁊ cū mortuus esset enemessa-
τάλαντα δέκα, καὶ ὅτε ἀπέθανεν ἐνεμέσσα-
rus: regnauit sennacherib filius eius pro
ρος, ἐβασίλευσε σενναχηρεὶβ ὁ υἱὸς αὐτοῦ ἀντ'
eo. ⁊ vie eius cessauerunt. ⁊ nō am-
αὐτοῦ. καὶ αἱ ὁδοὶ αὐτοῦ ἠκατέστησαν. καὶ οὐκέ-
plius potui ire in mediam. ⁊
τι ἠδυνήθην πορευθῆναι εἰς τὴν μηδίαν. καὶ
in diebus enemessari elemosynas
ἐν ταῖς ἡμέραις ἐνεμεσσάρου ἐλεημοσύνας
multas faciebā fratribus meis. pa-
πολλὰς ἐποίουν τοῖς ἀδελφοῖς μου. τοὺς ἄρ-
nes meos dabam esurientibus: ⁊ vesti-
τους μου ἐδίδουν τοῖς πεινῶσι, καὶ τὰ ἱμά-
mēta mea nudis. ⁊ si quēpiā de gñe
τιά μου τοῖς γυμνοῖς. καὶ εἴ τινα ἐκ τοῦ γένους
meo videbā mortuum ⁊ ꝓiectum in
μου ἐθεώρουν τεθνηκότα καὶ ἐρριμμένον ἐπὶ τοῦ
muro in niniue: sepeliebā eum: ⁊ si quē-
τείχους εἰς νινευΐ, ἔθαπτον αὐτόν, καὶ εἴ τι-
piā occidit sennacherib rex qn̄
να ἀπέκτεινε σενναχηρεὶβ ὁ βασιλεὺς ὅτε

venit fugiens de iudea: ſepelivi eum
ἦλθε φεύγων ἐκ τῆς ἰουδαίας, ἔθαψα αὐτὸν
furatus. multos eñ pdidit in fu
κλέπτων. πολλοὺς γὰρ ἀπώλεσεν ἐν τῷ θυ
rore ſuo. ⁊ queſita ſunt a rege
μῷ αὐτοῦ. καὶ ἐζητήθη ὑπὸ τοῦ βασιλέως τὰ
corpora: ⁊ nō ſunt inēta. pergens āt vnus
σώματα, καὶ οὐχ εὑρέθη. πορευθεὶς δὲ εἷς
niniuitarū: manifeſtauit regi de
τῶν νινευιτῶν, ὑπέδειξε τῷ βασιλεῖ περὶ
me ꝙ ſepeliebam eos. ⁊ abſcōdit⁹ ſū. co
ἐμοῦ ὅτι ἔθαπτον αὐτούς. καὶ ἐκρύβην. ἐπι
gnoſcēs āt ꝙ queror vt morIar: timens
γνοὺς δὲ ὅτι ζητοῦμαι ἀποθανεῖν, φοβηθεὶς
ſeceſſi. ⁊ direpte ſunt oēs ſubſtā
ἀνεχώρησα. καὶ διηρπάγη πάντα τὰ ὑπάρ
tie mee: ⁊ nō eſt relictum mihi quicq̄:
χοντά μου, καὶ οὐ κατελείφθη μοι οὐδέν,
preter annam vxorem meā ⁊ tobiam
πλὴν ἄννας τῆς γυναικός μου καὶ τωβίου
filiū meū. ⁊ nō trāſierūt dies quinquagi
τοῦ υἱοῦ μου. καὶ οὐ διῆλθον ἡμέραι πεντήκον
taquinq̄: vſq̄ quo occiderūt eum duo
τα πέντε, ἕως οὗ ἀπέκτειναν αὐτὸν οἱ δύο
filii eius: ⁊ fugerūt in mōtes ararat. ⁊ re
υἱοὶ αὐτοῦ, καὶ ἔφυγον εἰς τὰ ὄρη ἀραράτ. καὶ ἐ
gnauit achirdonus filius eius ꝓ e
βασίλευσεν ἀχειρδωνὸς υἱὸς αὐτοῦ ἀντ' αὐ
o. ⁊ cōſtituit achiacharū anael filiū fra
τοῦ. καὶ ἔταξεν ἀχιάχαρον ἀναὴλ τὸν υἱὸν τοῦ
tris mei ſup oēm computationē
ἀδελφοῦ μου ἐπὶ πᾶσαν τὴν ἐκλογιστίαν τοῦ
patris ſui: ⁊ ſup omnem guberna
πατρὸς αὐτοῦ, καὶ ἐπὶ πᾶσαν τὴν διοίκη
tionē. ⁊ orauit achiacharus pro me: ⁊
σιν. καὶ ἠξίωσεν ἀχιάχαρος περὶ ἐμοῦ, καὶ
veni in niniuē. achiacharus āt erat pīcerna
ἦλθον εἰς νινευί. ἀχιάχαρος δὲ ἦν οἰνοχόος
⁊ ab annulo ⁊ gubernator ⁊ cōpu
καὶ ἐπὶ τοῦ δακτυλίου καὶ διοικητὴς καὶ ἐκλο
tator. ⁊ cōſtituit eum achirdonus
γιστής. καὶ κατέστησεν αὐτὸν ὁ ἀχειρδωνὸς ἐκ
ſecundo. erat āt patruelis meus. cum āt re
δευτέρας. ἦν δὲ ἐξάδελφός μου. ὅτε δὲ κα
dii in domum meā: ⁊ reſtituta ē mihi an
τῆλθον εἰς τὸν οἶκόν μου, καὶ ἀπεδόθη μοι ἄν
na vxor mea: ⁊ tobias filius meus.
να ἡ γυνή μου, καὶ τωβίας ὁ υἱός μου. Ca. 2.

In quinquageſimo feſto: quod eſt ſanctū
ἐν τῇ πεντηκοστῇ τῇ ἑορτῇ, ἥ ἐστιν ἁγία
ſeptē hebdomadaꝝ: factū ē prādiū bonū mihi.
ἑπτὰ ἑβδομάδων, ἐγενήθη ἄριστον καλόν μοι.
⁊ accubui vt mādurarē. ⁊ vidi cibaria
καὶ ἀνέπεσα τοῦ φαγεῖν. καὶ ἐθεασάμην ὄψα
multa. ⁊ dixi filio meo: vade adduc
πολλά. καὶ εἶπα τῷ υἱῷ μου, βάδιζε ἄγαγε
quēcūq̄ inueneris de fratrib⁹ noſtris īdigētē: q
ὃν ἐὰν εὕρῃς τῶν ἀδελφῶν ἡμῶν ἐνδεῆ, ὃς
memor eſt dñi. ⁊ ecce expecto te. ⁊ ve
μέμνηται τοῦ κυρίου. καὶ ἰδοὺ μένω σε. καὶ ἐλ
niēs dixit: pater vnus de gēte noſtra
θὼν εἶπε, πάτερ εἷς ἐκ τοῦ γένους ἡμῶν ἐ
ſtrāgulatus ꝓiectus ē in platea. ⁊ ego
στραγγαλωθεὶς ἔρριπται ἐν τῇ ἀγορᾷ. κἀγὼ
anteq̄ guſtarem ego: exiliens tuli
πρὶν ἢ γεύσασθαί με, ἀναπηδήσας ἀνειλό
eū in quādā domū: quouſq̄ occideret ſol.
μην αὐτὸν εἴς τι οἴκημα, ἕως οὗ ἔδυ ὁ ἥλι
⁊ reuerſus lotus ſum ⁊ māducaui
ος. καὶ ἐπιστρέψας ἐλουσάμην καὶ ἤσθιον
panē meū in triſtitia. ⁊ memor fui pro
τὸν ἄρτον μου ἐν λύπῃ. καὶ ἐμνήσθην τῆς προ

ꝓbebat: & mortuis atq̄ occiſis ſepulturā ſollicit⁹ exhibebat. Deniq̄ cū reuerſus eſſet rex ſennacherib fugiēs a iudea plagā quā circa eū fecerat deus ꝓpt blaſphemiā ſuā: & iratus multos occideret ex filiis iſrael tobias ſepeliebat corpa eorū. At vbi nūciatū eſt regi: iuſſit eū occidi: & tulit oēm ſubſtātiā eius. Tobias vero cū filio ſuo & cū vxore fugiens nudus latuit: qa multi diligebāt eū. Poſt dies vero .xlv. occiderūt regē filii ipſius. Et reuerſus eſt tobias in domū ſuā oīſq̄ facultas eius reſtituta eſt ei. Ca. 2.

Poſt hec vero cū eēt dies feſt⁹ dñi & factū eſſet prandiū bonū in domo tobie: dixit filio ſuo. Vade & adduc aliquos de tribu nr̄a timētes deū vt epulentur nobiſcū. Cūq̄ abiſſet reuerſus nūciauit ei vnū ex filiis iſrl̄ iugulatū iacere ī platea. Statiq̄ exiliēs de accubito ſuo relinq̄ns prandiū ieiunus puenit ad corpus tollēſq̄ illud portauit ad domū ſuā occulte vt dum ſol occubuiſſet caute ſepeliret eū. cūq̄ occultaſſet corp⁹ māducauit panē cū luctu & tremore memorās illū ſermonē quē dixit dñs p amos ꝓphetā. Dies feſti vr̄i cōuertētur in lamētationē & luctū. Cū vero ſol occubuiſſet abiit & ſepeliuit eū: arguebāt āt eū oēs ꝓximi eius: dicentes. Iā huius rei cauſa interfici iuſſus es: & vix effugiſti mortis imperiū: & iterū ſepelis mortuos. Sed tobias plus timēs deū q̄ regē rapiebat corpa occiſorū & occultabat in domo ſua: & mediis noctib⁹ ſepeliebat ea. Cōtigit āt vt q̄dam die fatigatus a ſepultura veniēs domū iactaſſet ſe iuxta parietē & obdormiſſ; & ex nido hirūdinū dormiēti illi calida ſtercora iciderēt ſup oculos eius fieretq̄ cecus. Hāc āt tētationē ideo p miſit dñs euenire illi: vt poſteris daretur exemplū patiētie eius ſicut & ſancti iob. Nā cū ab infantia ſua ſp deum timuerit & mādata ei⁹ cuſtodierit: nō ē cōtriſtatus contra deū ꝙ plaga cecitatis euenerit ei: ſ; imobilis in dei timore pmāſit: agēs grās deo oībus dieb⁹ vite ſue. Nam ſicut beato iob inſultabāt reges: ita iſti parētes & cognati ei⁹ irridebāt vitā eius: dicētes. Vbi eſt ſpes tua ꝓ q̄ elemoſynas & ſepulturaſ faciebas. Tobias vero īcrepabat eos: dicēs. Nolite ita loqui qm̄ filii ſctōrū ſumus: & vitā illā expectam⁹: quā de⁹ daturus eſt his q fidem ſuā nunq̄ mutant ab eo. Anna vero vxor eius ibat ad opus textrinū cotidie: & de labore manuū ſuarū victū quē cōſeq potuiſſet deferebat. Vñ factū eſt: vt hedū caprarū accipiēs detuliſſet domi. Cui⁹ cū vocē balātis vir ei⁹ audiſſet: dixit: videte ne forte furtiu⁹ ſit. Reddite eū dñis ſuis: qa nō licet nobis aut edere ex furto aliqd aut cōtingere. Ad hec vxor eius irata rñdit. Manifeſte vana facta ē ſpes tua & elemoſyne tue ſmō apparuerūt. Atq̄ his & aliis huiuſce modi verbis exprobrabat ei.

phetie amos ſicut dixit: cōuertentur
φητείας ἀμὼς καθὼς εἶπε, στραφήσονται
feſtiuitates veſtre ī luctū: ⁊ omnes
αἱ ἑορταὶ ὑμῶν εἰς πένθος, καὶ πᾶσαι αἱ
leticie veſtre in lamētationē. ⁊ fleui
εὐφροσύναι ὑμῶν εἰς θρῆνον. καὶ ἔκλαυσα.
⁊ cum occidit ſol: abii: ⁊ effodiēs ſepe
καὶ ὅτε ἔδυ ὁ ἥλιος, ᾠχόμην, καὶ ὀρύξας ἔθα
liui eum. ⁊ ꝓpinqui deridebāt dicen
ψα αὐτόν. καὶ οἱ πλησίον ἐπεγέλων λέγον
tes: nō adhuc timet hic interfici pro
τες, οὐκέτι φοβεῖται οὗτος φονευθῆναι περὶ
negocio iſto: ⁊ fugit: ⁊ ec
τοῦ πράγματος τούτου, καὶ ἀπέδρα, καὶ ἰ
ce iterum ſepelit mortuos. ⁊ in ea
δοὺ πάλιν θάπτει τοὺς νεκρούς. καὶ ἐν αὐ
dem nocte dormiui fedatus iuxta
τῇ τῇ νυκτὶ ἐκοιμήθην μεμιαμμένος παρὰ
parietem aule. ⁊ facies mea
τὸν τοῖχον τῆς αὐλῆς. καὶ τὸ πρόσωπόν μου
diſcooperta erat. ⁊ nō ſciebā ꝙ paſſerculi
ἀνακεκαλυμμένον ἦν. καὶ οὐκ ᾔδειν ὅτι στρουθία
in pariete erāt. ⁊ oculis meis ap
ἐν τῷ τοίχῳ ἐστί. καὶ τῶν ὀφθαλμῶν μου ἀνε
tis: īmiſerūt ſterc⁹ paſſerculi calidū in
ῳγότων, ἀφώδευσαν τὰ στρουθία θερμὸν εἰς
oculos meos. ⁊ facte ſunt albugi
τοὺς ὀφθαλμούς μου. καὶ ἐγενήθη λευκώματα
nes in oculis meis. ⁊ abii
τὰ ἐν τοῖς ὀφθαλμοῖς μου. καὶ ἐπορευόμην
ad medicos: ⁊ nō ꝓfuerunt mihi. achia
πρὸς ἰατρούς, καὶ οὐκ ὠφέλησάν με. ἀχιά
charus āt nutriebat me: quouſq̄ ꝓfectus ſū in
χαρος δὲ ἔτρεφέ με, ἕως οὗ ἐπορεύθην εἰς
elymaida. ⁊ vxor mea anna ſeruiebat
τὴν ἐλυμαΐδα. καὶ ἡ γυνή μου ἄννα ἠριθεύετο
in mulieribus: ⁊ mittebat domi
ἐν τοῖς γυναικείοις, καὶ ἀπέστελλε τοῖς κυ
nis. ⁊ retribuerunt ei ⁊ ipſi mer
ρίοις. καὶ ἀπέδωκαν αὐτῇ καὶ αὐτοὶ τὸν μι
cedē: addentes ēt hedum. cū āt veniſſ;
σθόν, προσδόντες καὶ ἔριφον. ὅτε δὲ ἦλθε
ad me: cepit balare. ⁊ dixi ei: vn
πρός με, ἤρξατο κράζειν. καὶ εἶπον αὐτῇ, πό
de hedulus: nūq̄d furtiuus eſt: redde
θεν τὸ ἐρίφιον, μὴ κλεψιμαῖόν ἐστιν; ἀπόδος
illum dñis. nō eñ licitum eſt man
αὐτὸ τοῖς κυρίοις. οὐ γὰρ θεμιτόν ἐστι φα
ducare furtiuum. ipſa āt dixit: dono datus
γεῖν κλεψιμαῖον. ἡ δὲ εἶπε, δῶρον δέδο
eſt mihi ſupra mercedē. ⁊ nō credebam
ταί μοι ἐπὶ τῷ μισθῷ. καὶ οὐκ ἐπίστευον
illi. ⁊ dicebā reddere illum
αὐτῇ. καὶ ἔλεγον ἀποδιδόναι αὐτὸ τοῖς
dñis. ⁊ erubeſcebā ad eam. illa āt
κυρίοις. καὶ ἠρυθρίων πρὸς αὐτήν. ἡ δὲ
rñdens mihi dixit: vbi ſunt ele
ἀποκριθεῖσά μοι εἶπε, ποῦ εἰσιν αἱ ἐλε
moſyne tue ⁊ iuſticie tue:
ημοσύναι σου καὶ αἱ δικαιοσύναι σου;
ecce cognita omnia tecum.
ἰδοὺ γνωστὰ πάντα μετὰ σοῦ. Ca. 3.

Et triſtatus fleui. ⁊ ora
Καὶ λυπηθεὶς ἔκλαυσα. καὶ προσ
ui cum dolore dicēs: iuſtus es
ηυξάμην μετ' ὀδύνης λέγων, δίκαιος εἶ
dñe ⁊ omnia opera tua. ⁊ om
κύριε καὶ πάντα τὰ ἔργα σου. καὶ πᾶ
nes vie tue mia ⁊ veritas.
σαι αἱ ὁδοί σου ἐλεημοσύνη καὶ ἀλήθεια.
⁊ iudiciū verum ⁊ iuſtum tu iudicas
καὶ κρίσιν ἀληθινὴν καὶ δικαίαν σὺ κρίνεις

in eternũ. memor esto mei ꝛ respice
εἰς τὸν αἰῶνα. μνήσθητί μου καὶ ἐπίβλεψον
in me. ne me vlciscaris ob pctã
ἐπ᾽ ἐμέ. μή με ἐκδικήσῃς ταῖς ἁμαρτίαις
mea ꝛ ignorantias meas: ꝛ pa
μου καὶ τοῖς ἀγνοήμασί μου, καὶ τῶν πατέ-
trũ meorũ q̃ peccauerũt corã te. nõ obedie-
ρων μου οἳ ἥμαρτον ἐνώπιόν σου. παρήκου-
runt.n. pceptis tuis. ꝛ dedisti nos
σαν γὰρ τῶν ἐντολῶν σου. καὶ ἔδωκας ἡμᾶς
in direptionem ꝛ captiuitatẽ ꝛ mor-
εἰς διαρπαγὴν καὶ αἰχμαλωσίαν καὶ θάνα-
tem ꝛ parabolam improperii oĩbus ĩ qb⁹
τον καὶ παραβολὴν ὀνειδισμοῦ πᾶσι τοῖς
dispersi sumus. ꝛ nũc multa iudicia
ἐσκορπίσμεθα. καὶ νῦν πολλαὶ αἱ κρίσεις
tua sunt ꝛ vera. de me fac pro
σου εἰσὶ καὶ ἀληθιναί. ἐξ ἐμοῦ ποίησον ὑπὲρ
pctis meis ꝛ patrũ meorũ:
τῶν ἁμαρτιῶν μου καὶ τῶν πατέρων μου,
qm̃ non fecimus pcepta tua. non eñ
ὅτι οὐκ ἐποιήσαμεν τὰς ἐντολάς σου. οὐ γὰρ
ambulauim⁹ in veritate corã te. ꝛ nũc
ἐπορεύθημεν ἐν ἀληθείᾳ ἐνώπιόν σου. καὶ νῦν
secundũ placitũ corã te fac me-
κατὰ τὸ ἀρεστὸν ἐνώπιόν σου ποίησον μετ᾽ ἐ-
cum. pcipe recipere spũm meũ:
μοῦ. ἐπίταξον ἀναλαβεῖν τὸ πνεῦμά μου,
vt pereã ꝛ fiam terra. qm̃ vti-
ὅπως ἀπολυθῶ καὶ γένωμαι γῆ. διότι λυσι-
le mihi mori q̃ viuere: q2 opprobria
τελές μοι ἀποθανεῖν ἢ ζῆν, ὅτι ὀνειδισμοὺς
mendosa audiui: ꝛ tristitia est multa in
ψευδεῖς ἤκουσα, καὶ λύπη ἐστὶ πολλὴ ἐν ἐ-
me. pcipe absolui me de necessitate
μοί. ἐπίταξον ἀπολυθῆναί με τῆς ἀνάγκης
iam in eternũ locũ. ne auertas
ἤδη εἰς τὸν αἰώνιον τόπον. μὴ ἀποστρέψῃς τὸ
faciẽ tuam a me. in eadem die cõ-
πρόσωπόν σου ἀπ᾽ ἐμοῦ. ἐν τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ συ-
tigit filie raguelis sarre in ecbata-
νέβη τῇ θυγατρὶ ῥαγουὴλ σάῤῥᾳ ἐν ἐκβατά-
nis medie: et hanc opprobrari ab
νοις τῆς μηδίας, καὶ ταύτην ὀνειδισθῆναι ὑπὸ
ancillis patris sui: qm̃ erat tradita vi
παιδισκῶν τοῦ πατρὸς αὐτῆς, ὅτι ἦν δεδομένη ἀν-
ris septem: ꝛ asmodeus neq3
δράσιν ἑπτά, καὶ ὁ ἀσμοδαῖος τὸ πονηρὸν
demoniũ occidit eos: anteq3 essent
δαιμόνιον ἀπέκτεινεν αὐτούς, πρὶν ἢ γενέσθαι
ipsi cũ ea vt in mulierib⁹. ꝛ dixerũt
αὐτοὺς μετ᾽ αὐτῆς ὡς ἐν γυναιξί. καὶ εἶπον
ei: nõ intelligis q̃ suffocaueris vi-
αὐτῇ, οὐ συνίεις ἀποπνίγουσα τοὺς ἄν-
ros tuos? iam septem viros habuisti:
δρας σου; ἤδη ἑπτὰ ἄνδρας ἔσχες,
ꝛ vnius eorũ nõ es noĩata. q̃re nos ver
καὶ ἑνὸς αὐτῶν οὐκ ὠνομάσθης. τί ἡμᾶς μα-
beras pro eis? si mortui sunt: vade
στιγοῖς περὶ αὐτῶν; εἰ ἀπέθανον, βάδιζε
cum illis: ne videamus ex te filiũ aut fili-
μετ᾽ αὐτῶν, μὴ ἴδοιμεν σου υἱὸν ἢ θυγα-
am in eternũ. hec cũ audisset: trista
τέρα εἰς τὸν αἰῶνα. ταῦτα ἀκούσασα, ἐλυ-
ta est valde: vt suffocaretur: ꝛ di-
πήθη σφόδρα, ὥστε ἀπάγξασθαι, καὶ εἶ-
xit: vna quidẽ sum patri meo. si fece
πε, μία μέν εἰμι τῷ πατρί μου. ἐὰν ποιή-
ro hoc: improperiũ ipsi est: ꝛ senectã e-
σω τοῦτο, ὄνειδός αὐτῷ ἐστι, καὶ τὸ γῆρας αὐ-
ius deducã cũ dolore in infernũ. ꝛ depcata ẽ
τοῦ κατάξω μετ᾽ ὀδύνης εἰς ᾅδου. καὶ ἐδεήθη

Nunc Tobias ingemuit & cepit orare cũ lachrymis dicẽs. Iust⁹ es dñe: & oĩa iudicia tua vera sunt: & oẽs vie tue mia & veritas & iudiciũ. Et nunc dñe memor esto mei: & ne vindictã sumas de pctis meis: neq3 reminiscaris delicta mea vel parẽtũ meorũ. Qm̃ nõ obediuim⁹ pceptis tuis ideo traditi sumus ĩ direptionẽ & captiuitatẽ & morte & in fabulã & in iproperiũ oĩbus natiõibus in quibus dispsisti nos. et nũc dñe magna iudicia tua qa nõ egimus secundũ p̃cepta tua: & nõ ambulauimus sinceriter corã te. Et nũc dñe secũdũ voluntatem tuã fac mecũ & pcipe in pace recipi spm̃ meũ. Expedit.n. mihi mori magis q̃ viuere. Eadẽ igitur die cõtigit vt sara filia raguelis in rages ciuitate medorũ: & ipa audiret improperiũ ab vna ex ãcillis patris sui: qm̃ tradita fuerat septẽ viris: & demoniũ noĩe asmodeus occiderat eos mox vt ingressi fuissent ad eã. Ergo cũ pculpa sua increparet puellã: rñdit ei dicẽs. Amplius ex te nõ videam⁹ filiũ aut filiã sup trã intfectrix virorũ tuorũ. nũqd & occidere me vis sicut etiã occidisti septẽ viros? Ad hãc vocẽ prexit ĩ supius cubiculum domus sue: & tribus dieb⁹ & tribus noctibus nõ manducauit neq3 bibit: sed in orõne psistẽs cũ lachrymis depcabatur deũ vt ab isto iproprio liberaret eã. Factũ est aũt die tertia dũ cõpleret orõnem: bñdicẽs dñm dixit. Bñdictus est nomen tuũ deus pãm nrõrum: q cum iratus fueris miaz facies & in tpe tribulatiõis pctã dimittis his q inuocant te. Ad te dñe faciem meam cõuerto: ad te oculos meos erigo. Peto dñe vt de vinculo iproperii huius absoluas me aut certe desup terram eripias me. Tu scis dñe quia nunq3 cõcupiui virum: & mundam seruaui aĩam meã ab oĩ cõcupiscentia. Nunq3 cum ludentibus miscui me: neq3 cum his q in leuitate ambulant participẽ me prebui. Virum autem cum timore tuo non cum libidine mea consensi suscipere. Et aut ego indigna fui illis: aut illi forsitan mihi non fuerunt digni: quia forsitan viro alii conseruasti me. Non est eĩ in hoĩs potestate cõsilium tuum. Hoc autem pcerto habet omnis qui colit te: quia vita eius si in probatione fuerit coronabitur: si autem in tribulatione fuerit: liberabitur: & si in corruptione fuerit ad misericordiam tuam venire licebit. Non enim delectaris in perditiõibus nostris: quia post tempestatem tranquillum facis: & post lachrymationem & fletum exultationem infundis. Sit nomen tuum deus Israel benedictum in secula. In illo tempore exaudite sunt p̃ces amborũ in cõspetu gl'ie summi dei. Et missus est ãgelus dñi sctũs raphael vt curaret eos ambos quorũ vno tpe sũt orões ĩ cõspectu dñi recitate.

ad fenestrã. ꝛ dixit: benedictus es dñe
πρὸς τῇ θυρίδι. καὶ εἶπεν, εὐλογητὸς εἶ κύριε
deus meus: ꝛ bñdictũ nomen glorie
ὁ θεός μου, καὶ εὐλογητὸν τὸ ὄνομα τῆς δόξης
tue sanctũ ꝛ honorabile ĩ secula. bñdi-
σου τὸ ἅγιον καὶ ἔντιμον εἰς τοὺς αἰῶνας. εὐλο-
cant te oĩa opera tua in secu
γήσαισάν σε πάντα τὰ ἔργα σου εἰς τὸν αἰῶ-
lũ. ꝛ nũc dñe oculos meos ꝛ
να. καὶ νῦν κύριε τοὺς ὀφθαλμούς μου καὶ τὸ
faciem meã in te dedi. dixi vt ab
πρόσωπόν μου εἰς σὲ δέδωκα. εἶπον ἀπο-
soluas me de terra. ꝛ vt nõ audiã ego
λῦσαί με ἀπὸ τῆς γῆς. καὶ μὴ ἀκοῦσαί με
amplius iproperiũ. tu cognoscis dñe q̃
μηκέτι ὀνειδισμόν. σὺ γινώσκεις κύριε ὅτι
munda sum ab oĩ pctõ viri:
καθαρά εἰμι ἀπὸ πάσης ἁμαρτίας ἀνδρός,
ꝛ nõ coinquinaui nomẽ meũ neq3 no
καὶ οὐκ ἐμόλυνα τὸ ὄνομά μου οὐδὲ τὸ ὄνο-
mẽ patris mei in terra captiuita
μα τοῦ πατρός μου ἐν τῇ γῇ τῆς αἰχμαλω-
tis mee. vnigenita sum patri meo: ꝛ
σίας μου. μονογενής εἰμι τῷ πατρί μου, καὶ
non est ei filius q̃ sit he-
οὐχ ὑπάρχει αὐτῷ παιδίον ὃ κληρονομή-
res ei: neq3 frater ppinquus: neq3 exi,
σει αὐτόν, οὐδὲ ἀδελφὸς ἐγγύς, οὐδὲ ὑπάρ-
stens ei filius: et seruem me e-
χων αὐτῷ υἱός, ἵνα συντηρήσω ἐμαυτὴν αὐ-
i vxorẽ. iam perierunt mihi septẽ. ad qd
τῷ γυναῖκα. ἤδη ἀπώλοντό μοι ἑπτά. ἵνα
mihi reliquũ viuere? ꝛ nisi videtur tibi iter-
τί μοι λοιπὸν ζῆν; καὶ εἰ μὴ δοκεῖ σοι ἀπο-
ficere me: pcipe respicere in me
κτεῖναί με, ἐπίταξον ἐπιβλέψαι ἐπ᾽ ἐμὲ
ꝛ misereri mei: ꝛ nõ audire me ãplius
καὶ ἐλεῆσαί με, καὶ μὴ ἀκοῦσαί με μηκέτι
improperiũ. ꝛ audita est oratio am
ὀνειδισμόν. καὶ εἰσηκούσθη ἡ προσευχὴ ἀμ-
borum in cõspectu glorie summi
φοτέρων ἐνώπιον τῆς δόξης τοῦ μεγάλου
dei. ꝛ missus est raphael vt curaret
θεοῦ. καὶ ἀπεστάλη ῥαφαὴλ ἰάσασθαι τοὺς
duos: tobie vt decorticaret albugines: ꝛ
δύο, τωβὴτ λεπίσαι τὰ λευκώματα, καὶ
sarram filiã raguel vt daret tobie
σάῤῥαν τὴν τοῦ ῥαγουὴλ δοῦναι τῷ τωβίᾳ
filio tobie vxorẽ: ꝛ ligaret asmo
τῷ υἱῷ τωβὴτ γυναῖκα, καὶ δῆσαι ἀσμο-
deum neq3 demonium: qm̃ ad to
δαῖον τὸ πονηρὸν δαιμόνιον, διότι τῷ τω-
biã attinet hereditare eam. in
βίᾳ ἐπιβάλλει κληρονομῆσαι αὐτήν. ἐν
eodẽ tpe reuersus tobias: introi
αὐτῷ τῷ καιρῷ ἐπιστρέψας τωβὴτ, εἰσῆλ-
uit in domũ suã. ꝛ sarra filia rague
θεν εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ. καὶ σάῤῥα ἡ τοῦ ῥαγου-
lis descẽdit de supiori cubiculo suo.
ὴλ κατέβη ἐκ τοῦ ὑπερῴου αὐτῆς. Ca. 4.

In die illa: recordatus ẽ tobias de
ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ, ἐμνήσθη τωβὴτ περὶ
argento quod tradidit gabelo in rages
τοῦ ἀργυρίου ὃ παρέθετο γαβαήλῳ ἐν ῥάγοις
medie. ꝛ dixit intra se: ego? pe
τῆς μηδίας. καὶ εἶπεν ἐν ἑαυτῷ, ἐγὼ ᾐτησά-
tii mortẽ. cur nõ voco tobiã filiũ meũ
μην θάνατον. τί οὐ καλῶ τωβίαν τὸν υἱόν μου
vt ei ostẽdã anteq3 moriar. ego? ꝛ vocãs
ἵνα αὐτῷ δηλώσω πρὶν ἀποθανεῖν με. καὶ καλέσας
eum dixit: fili si mortuus fuero sepeli me
αὐτὸν εἶπε, παιδίον ἐὰν ἀποθάνω, θάψον με

τ ne despexeris matrem tuā. honora
καὶ μὴ ὑπερίδῃς τὴν μητέρα σου. τίμα
eam oibus diebus vite tue. τ
αὐτὴν πάσας τὰς ἡμέρας τῆς ζωῆς σου. καὶ
fac quod placitū ē ei. τ ne tristicia afficias
ποίει τὸ ἀρεστὸν αὐτῇ. καὶ μὴ λυπήσῃς αὐ-
eā. memēto fili: ꝙ multa peri-
τήν. μνήσθητι παιδίον, ὅτι πολλοὺς κινδύ-
cula vidit ꝑpter te in vtero. cū
νους ἑώρακεν ἐπὶ σοὶ ἐν τῇ κοιλίᾳ. ὅταν
mortua fuerit: sepeli eā apud me in vno se-
ἀποθάνῃ, θάψον αὐτὴν παρ᾽ ἐμοὶ ἐν ἑνὶ τά-
pulchro. oibus diebus fili dñi dei
φῳ. πάσας τὰς ἡμέρας παιδίον κυρίου τοῦ θεοῦ
nostri mēor esto. τ ne velis pecca-
ἡμῶν μνημόνευε. καὶ μὴ θελήσῃς ἁμαρτά-
re τ transgredi precepta eius.
νειν καὶ παραβῆναι τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ.
τ iusticiā fac oibus diebus
καὶ δικαιοσύνην ποίει πάσας τὰς ἡμέρας
vite tue. τ ne ambules vias
τῆς ζωῆς σου. καὶ μὴ πορευθῇς ταῖς ὁδοῖς
iniqtatis: qa faciente te verita-
τῆς ἀδικίας, διότι ποιοῦντός σου τὴν ἀλήθει-
tē ꝓsperitates erūt in operibꝰ tuis: τ
αν εὐοδίαι ἔσονται ἐν τοῖς ἔργοις σου, καὶ
oibus faciētibus iustitiā. de
πᾶσι τοῖς ποιοῦσι τὴν δικαιοσύνην. ἐκ τῶν
facultatibus tuis fac elemosynas: τ ne
ὑπαρχόντων σοι ποίει ἐλεημοσύνην, καὶ μὴ
inuideat tuus oculus in faciēdo e-
φθονησάτω σου ὁ ὀφθαλμὸς ἐν τῷ ποιεῖν ἐ-
lemosynam. ne auertas faciem
λεημοσύνην. μὴ ἀποστρέψῃς τὸ πρόσωπόν
tuā ab omni paupere: τ a te nō
σου ἀπὸ παντὸς πτωχοῦ, καὶ ἀπὸ σοῦ οὐ
auertetur facies dei. quēadmodū tibi
μὴ ἀποστραφῇ τὸ πρόσωπον τοῦ θεοῦ. ὡς σοι
fuerit secūdū multitudinē: fac ex e-
ὑπάρχει κατὰ τὸ πλῆθος, ποίησον ἐξ αὐ-
is elemosynā. si paucū tibi fuerit:
τῶν ἐλεημοσύνην. ἐὰν ὀλίγον σοι ὑπάρχῃ,
iuxta paucū ne timeas facere elemosy-
κατὰ τὸ ὀλίγον μὴ φοβοῦ ποιεῖν ἐλεημοσύ-
nā. premiū .n. bonū thesaurizas tibi in
νην. θέμα γὰρ ἀγαθὸν θησαυρίζεις σεαυτῷ εἰς
die necessitatis. qm̄ elemosyna a morte
ἡμέραν ἀνάγκης. διότι ἐλεημοσύνη ἐκ θανάτου
liberat: τ nō sinit intrare in tenebras. do-
ῥύεται, καὶ οὐκ ἐᾷ εἰσελθεῖν εἰς τὸ σκότος. δῶ-
nū enī bonū est elemosyna oibus
ρον γὰρ ἀγαθόν ἐστιν ἐλεημοσύνη πᾶσι τοῖς
faciētibus eā corā altissimo. atten-
ποιοῦσιν αὐτὴν ἐνώπιον τοῦ ὑψίστου. πρόσε-
de tibi fili ab oī fornicatiōe.
χε σεαυτῷ παιδίον ἀπὸ πάσης πορνείας.
τ vxorē primū accipe de semi-
καὶ γυναῖκα πρῶτον λάβε ἀπὸ τοῦ σπέρμα-
ne patrū tuorū. τ ne accipias vxo-
τος τῶν πατέρων σου. καὶ μὴ λάβῃς γυναῖ-
rē extraneā: q̄ nō est de tribu
κα ἀλλοτρίαν, ἣ οὐκ ἔστιν ἐκ τῆς φυλῆς τοῦ
patris tui. qm̄ filii ꝓphetarū sumus: noe
πατρός σου. διότι υἱοὶ προφητῶν ἐσμέν. νῶε
abraam isaac τ iacob: patres no-
ἀβραὰμ ἰσαὰκ καὶ ἰακώβ. οἱ πατέρες ἡ-
stri ab eterno: memor esto fili: ꝙ
μῶν ἀπὸ τοῦ αἰῶνος, μνήσθητι παιδίον, ὅτι
oēs isti acceperūt vxores de
πάντες οὗτοι ἔλαβον γυναῖκας ἐκ τῶν ἀ-
fratribus suis: τ bñdicti sunt in
δελφῶν αὐτῶν, καὶ εὐλογήθησαν ἐν τοῖς

Capitulum quartum.

Igitur cum Tobias putaret orationem suam exaudiri: vt mori potuisset vocauit ad se Tobiam filium suum: dixitq; ei. Audi fili mi verba oris mei: et ea in corde tuo quasi fundamentum construe.

Cum acceperit deus animam meam: corpus meum sepeli: & honorem habebis matri tue omnibus diebus vite eius. Mēor .n. esse debes que & q̄nta picula passa sit ꝑpter te in vtero suo. Cum āt & ipsa cōpleuerit tp̄s vite sue: sepelias eā circa me. Oibus āt diebus vite tue in mente habeto deum: & caue ne aliq̄n pctō consentias & p̄termittas p̄cepta dei nr̄i. Ex substātia tua fac elemosynā: & noli auertere faciem tuā ab vllo paupe. Ita .n. fiet vt nec a te auertatur facies dn̄i. quō potueris ita esto misericors. Si multū tibi fuerit: abūdant tribue. si exiguū tibi fuerit: etiam exiguū libent impartiri stude. Premium .n. bonū tibi thesaurizas in die necessitatis. qm̄ elemosyna ab oī pctō & morte liberat: & nō patietur aiām ire in tenebras. Fiducia magna erit corā sūmo deo elemosyna omnibus facientibus eam. Attende tibi fili mi ab omni fornicatione: & preter vxorem tuam nū q̄ꝫ patiaris crimen scire. Superbiam nunquam in tuo sensu aut in tuo verbo dominari permittas. In ipsa enim initium sumpsit omnis perditio. Quicunq; tibi aliquid operatus fuerit: statim ei mercedem restitue: & merces mercenarii tui apud te omnino nō remaneat. Quod ab alio oderis fieri tibi: vide ne tu aliquando alteri facias. Panem tuum cū esurientibus et egētibꝰ comede: et de uestimētis tuis nudos tege. Panē tuū & vinū tuum super sepulturā iusti constitue: & noli ex eo manducare & bibere cum peccatoribus. Consilium semper a sapiente perquire. Omni tempore benedic deum & pete ab eo vt vias tuas dirigat: & omnia consilia tua in ipso permaneant. Indico etiam tibi fili mi dedisse me decem talenta argenti dum infantulus esses Gabelo in Rages ciuitate Medorum: & chirographum eius apud me habeo.

Et ideo perquire quomodo ad eū peruenias: & recipias ab eo supra memoratum pondus argenti: & restituas ei chirographum suum. Noli timere fili mi. pauperem quidem vitam gerimus: sed multa bona habebimus si timuerimus deum & recesserimus ab omni peccato & fecerimus bene.

Capitulum quintum.

filiis suis. τ semen eorū here-
τέκνοις αὐτῶν. καὶ τὸ σπέρμα αὐτῶν κληρο-
ditabit terrā. τ nūc fili dilige
νομήσει γῆν. καὶ νῦν παιδίον ἀγάπα τοὺς
fratres tuos. τ nō supbias in
ἀδελφούς σου. καὶ μὴ ὑπερηφανεύου ἐν τῇ
corde tuo de fratribus tuis τ
καρδίᾳ σου ἀπὸ τῶν ἀδελφῶν σου καὶ τῶν
filiis τ filiabus populi tui accipere ti-
υἱῶν καὶ θυγατέρων τοῦ λαοῦ σου λαβεῖν σε-
bi ex eis vxorē. qm̄ in super
αυτῷ ἐξ αὐτῶν γυναῖκα. διότι ἐν τῇ ὑπερη-
bia perditio τ nō stabilitas mul-
φανίᾳ ἀπώλεια καὶ ἀκαταστασία πολ-
ta. τ in inutilitate diminutio τ in-
λή. καὶ ἐν τῇ ἀχρειότητι ἐλάττωσις καὶ ἐν-
digētia magna. nam inutilitas mater est
δεια μεγάλη. ἡ γὰρ ἀχρειότης μήτηρ ἐστὶ τοῦ
famis. merces ois hois: qcūq; ope-
λιμοῦ. μισθὸς παντὸς ἀνθρώπου, ὃς ἂν ἐρ-
ratus fuerit tibi: apud te nō remaneat. sed
γάσηταί σοι, παρὰ σοὶ μὴ αὐλισθήτω. ἀλ-
redde ei statim. τ si ser-
λὰ ἀπόδος αὐτῷ παραυτίκα. καὶ ἐὰν δου-
uieris deo reddetur tibi. attende
λεύσῃς τῷ θεῷ ἀποδοθήσεταί σοι. πρόσεχε
tibi fili in oibus opibꝰ tuis.
σεαυτῷ παιδίον ἐν πᾶσι τοῖς ἔργοις σου.
τ esto eruditus in oī cōuersatio-
καὶ ἴσθι πεπαιδευμένος ἐν πάσῃ ἀναστρο-
ne tua. τ qđ oderis: nemini facias. vinū
φῇ σου. καὶ ὃ μισεῖς, μηδενὶ ποιήσῃς. οἶνον
ad ebrietatē ne bibas. τ ne ambulet tecum
εἰς μέθην μὴ πίῃς. καὶ μὴ πορευθήτω μετὰ
ebrietas i via tua. de pane tuo da
σοῦ μέθη ἐν τῇ ὁδῷ σου. ἐκ τοῦ ἄρτου σου δίδου
esurienti: τ de vestimētis tuis nu-
πεινῶντι, καὶ ἐκ τῶν ἱματίων σου τοῖς γυμ-
dis. de oī quod supfuerit tibi: fac ele-
νοῖς. πᾶν ὃ ἐὰν περισσεύσῃ σοι, ποίει ἐλεη-
mosynam. τ ne inuideat tuꝰ oculus
μοσύνην. καὶ μὴ φθονησάτω σου ὁ ὀφθαλμὸς
dum feceris elemosynā. effunde pa-
ἐν τῷ ποιεῖν ἐλεημοσύνην. ἔκχεον τοὺς ἄρ-
nes tuos sup sepulturā iustorū: τ ne
τους σου ἐπὶ τὸν τάφον τῶν δικαίων, καὶ μὴ
des peccatoribus. cōsilium ab
δῷς τοῖς ἁμαρτωλοῖς. συμβουλίαν παρὰ
omni sapiēte reqre. τ ne despici-
παντὸς φρονίμου ζήτησον. καὶ μὴ καταφρονή-
as omnino cōsilium vtile. τ
σῃς ἐπὶ παντὸς συμβουλίας χρησίμης. καὶ
in omni tpe bñdic dñm: τ ab
ἐν παντὶ καιρῷ εὐλόγει τὸν κύριον, καὶ παρ᾽
eo pete: vt vie tue recte fiant:
αὐτοῦ αἴτησον, ὅπως αἱ ὁδοί σου εὐθεῖαι γένων-
τ oēs semite tue τ cōsilia
ται, καὶ πᾶσαι αἱ τρίβοι σου καὶ αἱ βουλαὶ
tua ꝓsperētur. qm̄ ois gens nō hʒ cō-
σου εὐοδωθῶσι. διότι πᾶν ἔθνος οὐκ ἔχει βου-
silium: sʒ ipse dñs dat oia bo-
λήν, ἀλλ᾽ αὐτὸς ὁ κς δίδωσι πάντα τὰ ἀγα-
na. τ quē vult humiliat: sicut vult.
θά. καὶ ὃν θέλει ταπεινοῖ, καθὼς βούλεται.
τ nunc fili memor esto p̄ceptorū meorū.
καὶ νῦν παιδίον μνημόνευε τῶν ἐντολῶν μου.
τ ne deleātur de corde tuo.
καὶ μὴ ἐξαλειφθήτωσαν ἐκ τῆς καρδίας σου.
τ nūc indico tibi decē talenta
καὶ νῦν ὑποδεικνύω σοι τὰ δέκα τάλαντα
argenti q̄ dedi gabelo fratri
τοῦ ἀργυρίου ἃ παρεθέμην γαβαήλῳ τῷ

A gabele in rages medie. ⁊ ne
τοῦ γαβρία ἐν ῥάγαις τῆς μηδίας. καὶ μὴ
timeas fili: quia mēdici facti ſumus. ſunt
φοβοῦ παιδίον, ὅτι ἐπτωχεύσαμεν. ὑπάρ
tibi multa: ſi timueris deū: ⁊ receſſe
χει σοι πολλά, ἐὰν φοβηθῇς τὸν θεόν, καὶ ἀπο
ris ab omni pctō: ⁊ feceris qđ
στῇς ἀπὸ πάσης ἁμαρτίας, καὶ ποιήσῃς τὸ
placitū eſt corā eo.
ἀρεστὸν ἐνώπιον αὐτοῦ. Ca. 5.

ET rñdens tobias dixit: pa
Καὶ ἀποκριθεὶς τωβίας εἶπε, πά
ter faciam omnia quecūqꝫ pcepiſti mihi.
τερ ποιήσω πάντα ὅσα ἐντέταλσαί μοι.
ſed quō potero accipere pecuniam:
ἀλλὰ πῶς δυνήσομαι λαβεῖν τὸ ἀργύριον,
B nō cognoſcēs eū? ⁊ dedit ei chi
μὴ γινώσκων αὐτόν; καὶ ἔδωκεν αὐτῷ τὸ χει
rographum ⁊ dixit ei: inquire tibi
ρόγραφον καὶ εἶπεν αὐτῷ, ζήτησον σεαυτῷ
hoīem qui eat tecum: ⁊ da
ἄνθρωπον ὃς συμπορεύσεταί σοι, καὶ δώ
bo ei mercedē dū viuo. ⁊ recipe va
σω αὐτῷ μισθὸν ἕως ζῶ. καὶ λαβὲ πορευ
dēs pecuniā. ⁊ iuit ad quērendū ho
θεὶς τὸ ἀργύριον. καὶ ἐπορεύθη ζητῆσαι ἄν
minē. ⁊ iuenit raphaelē qui erat angelus:
θρωπον. καὶ εὗρε τὸν ῥαφαὴλ ὃς ἦν ἄγγελος,
⁊ nō cognouit. ⁊ dixit ei: ſi potes
καὶ οὐκ ᾔδει. καὶ εἶπεν αὐτῷ, εἰ δύνασαι
ire mecum in rages medie:
πορευθῆναι μετ' ἐμοῦ ἐν ῥάγαις τῆς μηδίας,
⁊ ſi expertus es locorū? ⁊ dixit e
C καὶ εἰ ἔμπειρος εἶ τῶν τόπων; καὶ εἶπεν αὐ
i angelus: ibo tecum. ⁊
τῷ ὁ ἄγγελος, πορεύσομαι μετὰ σοῦ. καὶ
apud gabelum fratrē noſtrū moratꝰ ſū.
παρὰ γαβαὴλ τὸν ἀδελφὸν ἡμῶν ηὐλίσθην.
et dixit ei tobias: ſuſtine me: ⁊
καὶ εἶπεν αὐτῷ τωβίας, ὑπόμεινόν με, καὶ
dicā patri meo. ⁊ dixit ei: vade
ἐρῶ τῷ πατρί μου. καὶ εἶπεν αὐτῷ, πορεύου
⁊ ne moreris. ⁊ ingreſſus dixit pa
καὶ μὴ χρονίσῃς. καὶ εἰσελθὼν εἶπε τῷ πα
tri: ecce inueni qui ibit mecū. ille aūt
τρί, ἰδοὺ εὕρηκα ὃς συμπορεύσεταί μοι. ὁ δὲ
dixit: voca eū ad me: vt cognoſcā
εἶπε, φώνησον αὐτὸν πρός με, ἵνα ἐπιγνῶ
cuius tribus eſt: ⁊ ſi fidelis eſt ad e
D ποίας φυλῆς ἐστι, καὶ εἰ πιστός ἐστι τοῦ πο
undū tecum. ⁊ vocauit eū: ⁊
ρευθῆναι μετὰ σοῦ. καὶ ἐκάλεσεν αὐτόν, καὶ
igreſſus ē: ⁊ ſalutauerūt ſe inuicem. et di
εἰσῆλθε, καὶ ἠσπάσαντο ἀλλήλους. καὶ εἶ
xit ei tobias: frater de qua tri
πεν αὐτῷ τωβίτ, ἀδελφὲ ἐκ ποίας φυ
bu et de qua familia tu es? oſten
λῆς καὶ ἐκ ποίας πατριᾶς σὺ εἶ; ὑπόδει
de mihi. et dixit ei: tribum et familiā
ξόν μοι. καὶ εἶπεν αὐτῷ, φυλὴν καὶ πατριὰν
tu reqris: an mercenariū qui eat cum
σὺ ζητεῖς, ἢ μισθωτὸν ὃς συμπορεύσεταί με
filio tuo? et dixit ei tobias: vo
τὰ τοῦ υἱοῦ σου; καὶ εἶπεν αὐτῷ τωβίτ, βού
lo frater cognoſcere genꝰ tuū et
λομαι ἀδελφὲ ἐπιγνῶναι τὸ γένος σου καὶ
nomen. ille aūt dixit: ego de gñe azarie et
τὸ ὄνομα. ὁ δὲ εἶπεν, ἐγὼ τὸ γένος ἀζαρίου καὶ
ananie magni et fratris tui. et
A ἀνανίου τοῦ μεγάλου καὶ ἀδελφῶν σου. καὶ
dixit tobias: ſanus venias frater: ⁊ ne
εἶπε τωβίτ, ὑγιαίνων ἔλθοις ἀδελφέ. καὶ μὴ

TVnc rñdit tobias prī ſuo: & dixit. oīa quecūqꝫ pcepiſti mihi faciam pr. Quō aūt pecuniā hāc reqrā ignoro. Ille me neſcit: & ego eū ignoro. qđ ſignū dabo ei? Sꝫ neqꝫ viā p quā pgatur illuc aliqñ cognoui. Tūc pr ſuus rñdit illi & dixit. Chirographū qdeꝫ illius apud me hēo. qđ dū illi oñderis ſtatī reſtituet. Sꝫ pge nūc & iquire tibi aliquē fidelē virū qui eat tecū ſalua mercede ſua duꝫ adhuc viuo: vt recipias eā. Tūc egreſſus tobias iuenit iuuenē ſplendidū ſtātem pcinctū & qſi patū ad ābulādum. Et ignorās quia angelꝰ dei eſſet ſalutauit eum & dixit. Vñ te hēmus bone iuuenis? At ille rñdit. Ex filiis iſrl. Et tobias dixit ei. Noſti viā que ducit ī regiōem medorū? Cui rñdit. noui & oīa itinera eius frequēt ambulaui: & māſi apud gabelū fratrem nrꝫ qui moratur ī rages ciuitate medorū que poſita eſt ī mōte egbathanis. Cui tobias ait. Suſtine me obſecro donec hec ipa nūciem prī meo. Tūc igreſſus tobias idicauit vniuerſa hec prī ſuo. Sup que āmiratus pr: rogauit vt itroiret ad eū. Ingreſſus itaqꝫ ſalutauit eū & dixit. Gaudiū tibi ſit ſp. Et ait tobias. qle gaudiū mihi erit q ī tenebris ſedeo & lumē celi nō video? Cui ait iuuenis. Forti aīo eſto in pxīo eſt vt a deo cureris. Dixit itaqꝫ illi tobias. Nūquid poteris pducere filiū meū ad gabelū ī rages ciuitatem medorū? Et cum redieris reſtituā tibi mercedem tuā. Et dixit ei angelus. Ego ducā & reducā eum ad te. Cui tobias rñdit. rogo te: indica mihi de q domo aut de q tribu es tu. Cui raphael angelꝰ dixit. Genus queris mercenarii an ipm mercenarium qui cū filio tuo eat? Sꝫ ne forte ſollicitum te reddā: ego ſum azarias ananie magni filiꝰ. Et tobias rñdit. Ex magno gñe es tu. ſꝫ peto ne iraſcaris quia voluerī cognoſcere genus tuum. Dixit āt illi angelus. Ego ſanum ducā & ſanum tibi reducā filiū tuum. Rñdens āt tobias ait. Bñ ābuletis & ſit dñs in itinere vrō & angelus eius comitetur vobiſcum. Tunc patis oībus que erāt ī via portāda: fecit tobias vale prī ſuo & matri ſue: & ābulauerūt ambo ſil. Cumqꝫ pfecti eſſent cepit mr eius flere & dicere. Baculuꝫ ſenectutis nre tuliſti & trāſmiſiſti a nobis. Nunqꝫ fuiſſet ipa pecunia p q miſiſti eum. ſufficiebat nobis pauptas nra vt diuitias cōputaremus hoc: quia videbamus filiuꝫ nrꝫ. Dixitqꝫ ei tobias noli flere. ſaluus pueniet filius nr & ſaluus reuertetur ad nos & oculi tui videbunt illuꝫ. credo. n. quia āgelus dei bonus comitetur ei: & bñ diſponat oīa que circa eum geruntur: ita vt cum gaudio reuertatur ad nos. Ad hanc vocem ceſſauit mr eius flere & tacuit. Ca. 6.

PRofectꝰ ē āt tob. & canis ſecutꝰ eſt eū: et māſit prīa māſiōe iuxta fluuiū tigris. et exiuit vt lauaret pedes

mihi iraſcaris: quia quēſiui tribum tuam ⁊
μοι ὀργισθῇς, ὅτι ἐζήτησα τὴν φυλήν σου καὶ
familiā tuā cognoſcere. et tu es
τὴν πατριάν σου ἐπιγνῶναι. καὶ σὺ τυγχάνεις
frater meus de honeſta ⁊ bona gñatiōe.
ἀδελφός μου ἐκ τῆς καλῆς καὶ ἀγαθῆς γενεᾶς.
cognoſco .n. ananiam ⁊ ionathā fi
ἐπιγινώσκω γὰρ ἀνανίαν καὶ ἰωνάθαν υἱ
lios ſamie magni. quā iuimus ſi
οὺς σαμίου τοῦ μεγάλου. ὡς ἐπορευόμεθα κοινῶς
in hieruſalē ad adorādū: offerētes primi
εἰς ἱερουσαλὴμ προσκυνεῖν, ἀναφέροντες τὰ πρωτό
tiua ⁊ decimas fructuum. ⁊ nō
τοκα καὶ τὰς δεκάτας τῶν γενημάτων. καὶ οὐκ
errauerunt errore fratruꝫ noſtrorū.
ἐπλανήθησαν τῇ πλάνῃ τῶν ἀδελφῶν ἡμῶν.
e radice magna es frater. ſed dic quid
ἐκ ῥίζης μεγάλης εἶ ἀδελφέ. ἀλλὰ εἶπόν τί
tibi ero mercedē daturus: drachmā
σοι ἔσομαι μισθὸν διδόναι, δραχμὴν τῆς
in die ⁊ neceſſaria ſicut ⁊ filio meo. ⁊
ἡμέρας καὶ τὰ δέοντα ὡς καὶ τῷ υἱῷ μου. καὶ
inſup addā tibi ſupra mercedē: ſi ſa
ἔτι προσθήσω σοι ἐπὶ τὸν μισθόν, ἐὰν ὑγιαί
ni reuerſi fueritis. ⁊ cōplacuit eis ſic.
νοντες ἐπιστρέψητε. καὶ εὐδόκησαν οὕτως.
⁊ dixit ad tobiā: paratus ſis in
καὶ εἶπε πρὸς τωβίαν, ἕτοιμος γίνου εἰς τὴν ὁ
viā ⁊ pſperemini. ⁊ parauit filius eiꝰ
δὸν καὶ εὐοδωθείητε. καὶ ἡτοίμασεν ὁ υἱὸς αὐτοῦ
que ad viā. ⁊ dixit ei pater eius:
τὰ πρὸς τὴν ὁδόν. καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ πατὴρ αὐτοῦ,
vade cū hoīe hoc. ⁊ in ce
πορεύου μετὰ τοῦ ἀνθρώπου τούτου. ὁ δὲ ἐν τῷ οὐρα
lo hītans deꝰ pſperet viā veſtrā. ⁊
νῷ κατοικῶν θεὸς εὐοδώσει τὴν ὁδὸν ὑμῶν. καὶ ὁ
angelus dei eat vobiſcum. ⁊ exie
ἄγγελος αὐτοῦ συμπορευθείη ὑμῖν. καὶ ἐξῆλ
runt ambo vt pficiſcerēt: ⁊ canis pue
θον ἀμφότεροι ἀπελθεῖν, καὶ ὁ κύων τοῦ παιδα
ri cum eis. fleuit āt anna mater
ρίου μετ' αὐτῶν. ἔκλαυσε δὲ ἄννα ἡ μήτηρ
eius: ⁊ dixit ad tobiam: quid miſiſti
αὐτοῦ, καὶ εἶπε πρὸς τωβίτ, τί ἐξαπέστειλας
puerulum noſtrū? nōne baculus manus
τὸ παιδίον ἡμῶν; οὐχὶ ῥάβδος τῆς χειρὸς ἡ
noſtre ē dum ingreditur ipſe ⁊ egre
μῶν ἐστιν ἐν τῷ εἰσπορεύεσθαι αὐτὸν καὶ ἐκπο
ditur coram nobis? argentum argentū
ρεύεσθαι ἐνώπιον ἡμῶν; ἀργύριον τῷ ἀργυρίῳ
vtinā nō pceſſiſſet: ſꝫ relicie filii noſ
μὴ φθάσαι, ἀλλὰ περίψημα τοῦ παιδίου ἡ
tri fiat. ſicut .n. datum ē nobis viuere a
μῶν γένοιτο. ὡς γὰρ δέδοται ἡμῖν ζῆν παρὰ τοῦ
dño: hoc ſufficiēs nobis eſt. ⁊ dixit
κυρίου, τοῦτο ἱκανὸν ἡμῖν ὑπάρχει. καὶ εἶπεν
ei tobias: ne curā hēas ſoror. ſaluus
αὐτῇ τωβίτ, μὴ λόγον ἔχε ἀδελφή. ὑγιαίνων
perueniet: ⁊ oculi tui videbunt euꝫ.
ἐλεύσεται, καὶ οἱ ὀφθαλμοί σου ὄψονται αὐτόν.
angelus eñ bonus ibit cum eo.
ἄγγελος γὰρ ἀγαθὸς συμπορεύσεται αὐτῷ.
⁊ pſperabitur via eius: ⁊ reuertetur
καὶ εὐοδωθήσεται ἡ ὁδὸς αὐτοῦ, καὶ ὑποστρέψει
ſaluus. ⁊ ceſſauit flere.
ὑγιαίνων. καὶ ἐπαύσατο κλαίουσα. Ca. 6.

ILli āt euntes viam: venerunt veſpere ad tigrim fluuiū. ⁊ māſerunt
Οἱ δὲ πορευόμενοι τὴν ὁδόν, ἦλθον ἑσπέρας ἐπὶ τὸν τίγριν ποταμόν. καὶ ηὐλίζοντο
ibi. at puer deſcēdit vt laua
ἐκεῖ. τὸ δὲ παιδάριον κατέβη περικλύ

rectur et saltauit piscis de
σασθαι. καὶ ἀνεπήδησεν ἰχθὺς ἀπὸ τοῦ
fluuio: et voluit deuorare pue
ποταμοῦ, καὶ ἐβουλήθη καταπιεῖν τὸ παι
rum. et angelus dixit ei: appre
δάριον. ὁ δὲ ἄγγελος εἶπεν αὐτῷ, ἐπιλα
hende piscem. et tenuit piscem
βοῦ τοῦ ἰχθύος. καὶ ἐκράτησε τὸν ἰχθὺν
puer: et proiecit eum in
τὸ παιδάριον, καὶ ἀνέβαλεν αὐτὸν ἐπὶ
terram. et dixit ei angelus: inci
τὴν γῆν. καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ ἄγγελος, ἀνάτε
de piscē. et accipiens cor et
με τὸν ἰχθὺν. καὶ λαβὼν τὴν καρδίαν καὶ τὸ
iecur et fel: repone secure. et fe
ἧπαρ καὶ τὴν χολήν, θὲς ἀσφαλῶς. καὶ ἐ
cit puer: sicut dixit ei an
ποίησε τὸ παιδάριον, ὡς εἶπεν αὐτῷ ὁ ἄγ
gelus. piscē aūt assantes comederūt. et
γελος. τὸν δὲ ἰχθὺν ὀπτήσαντες ἔφαγον. καὶ
pergebāt ambo quousq; appropinquerūt ecba
ὥδευον ἀμφότεροι ἕως οὗ ἤγγισαν ἐκβατά
tanis. et dixit puer angelo: aza
νοις. καὶ εἶπε τὸ παιδάριον τῷ ἀγγέλῳ, ἀζα
ria frater qd est cor et iecur et
ρία ἀδελφὲ τί ἐστιν ἡ καρδία καὶ τὸ ἧπαρ καὶ
fel piscis? et dixit ei: cor
ἡ χολὴ τοῦ ἰχθύος; καὶ εἶπεν αὐτῷ, ἡ καρδία
et iecur si aliquē pturbat demoniū aut spi
καὶ τὸ ἧπαρ ἐάν τινα ὀχλῇ δαιμόνιον ἢ πνεῦ
rit⁹ nequā: fac fumigare hec coram vi
μα πονηρόν, καπνίσαι ταῦτα ἐνώπιον ἀν
ro aut muliere et non pturbabit amplius. fel
δρὸς ἢ γυναικὸς καὶ οὐ μὴ ὀχληθῇ ἔτι. τὴν χο
le vnge hoīem q̄ hab; albugi
λὴν ἐγχρῖσαι ἄνθρωπον ὃς ἔχει λευκώμα
nes in oculis: et sanabitur. cū aūt ap
τα ἐν τοῖς ὀφθαλμοῖς, καὶ ἰαθήσεται. ὡς δὲ προ
propinquasset rageis: dixit angelus pue
σήγγισαν τῇ ῥάγῃ, εἶπεν ὁ ἄγγελος τῷ παι
ro: frater hodie manebimus a
δαρίῳ, ἀδελφὲ σήμερον αὐλισθησόμεθα πα
pud raguel: et ipse cognatus tuus est. et
ρὰ ῥαγουήλ, καὶ αὐτὸς συγγενής σου ἐστί. καὶ
est ei filia vnigenita nomine sar
ἔστιν αὐτῷ θυγάτηρ μονογενὴς ὀνόματι σάῤ
ra. loquar p̄ ea vt detur tibi
ῥα. λαλήσω περὶ αὐτῆς τοῦ δοθῆναί σοι
ipsa in vxorē. q̄a ad te attinet
αὐτὴν εἰς γυναῖκα. ὅτι σοὶ ἐπιβάλλει ἡ
hereditas eius. et tu sol⁹ es de ge
κληρονομία αὐτῆς. καὶ σὺ μόνος εἶ ἐκ τοῦ γέ
nere eius. et puella formosa et pru
νους αὐτῆς. καὶ τὸ κοράσιον καλὸν καὶ φρό
dens est. et nunc audi me et loquar
νιμόν ἐστι. καὶ νῦν ἄκουσόν μου καὶ λαλήσω
patri eius. et qū reuersi fuerim⁹
τῷ πατρὶ αὐτῆς. καὶ ὅταν ἐπιστρέψωμεν
de rageis: faciemus nuptias. q̄a scio
ἐκ ῥαγῶν, ποιήσομεν τὸν γάμον. διότι ἐπί
raguelē: q̄ non dabit eam viro
σταμαι ῥαγουήλ, ὅτι οὐ μὴ δώῃ αὐτὴν ἀνδρὶ
alteri secundū legē moysi: vel reus erit
ἑτέρῳ κατὰ τὸν νόμον μωυσῆ, ἢ ὀφειλήσει
mortis. q̄a hereditatem te oportet
θάνατον. ὅτι τὴν κληρονομίαν σοὶ καθήκει
accipere: aut oēm hoiem. tunc dixit
λαβεῖν, ἢ πάντα ἄνθρωπον. τότε εἶπε τὸ
puer angelo: azaria frater
παιδάριον τῷ ἀγγέλῳ, ἀζαρία ἀδελφέ
audiui ego puellā datā fuisse septē
ἀκήκοα ἐγὼ τὸ κοράσιον δεδόσθαι ἑπτὰ

suos & ecce piscis immanis exiuit ad deuorandum eum. Quē expauescens tobias clamauit voce magna dicēs. Dñe inuadit me. Et dixit ei angelus. Apprehende brāchium eius: & trahe eum ad te. Quod cū fecisset: attraxit eum in siccū & palpitare cepit ante pedes eius. Tunc dixit ei angelus. Exentera hunc piscem: & cor eius & fel & iecur repōe tibi. Sunt enim hęc necessaria ad medicamenta vtiliter. Quod cū fecisset: assauit carnes eius & secum sustulerunt in via: cętera salierunt quę sufficerent eis quousq; puenirent in rages ciuitatem medorum. Tunc iterrogauit Tobias angelum & dixit ei. Obsecro te azaria frater vt dicas mihi quod remedium habebunt ista que de pisce seruare iussisti. Et respōdēs angelus dixit ei. Cordis ei⁹ particulam si super carbones ponas: fumus eius extricat omne genus demoniorum siue a viro siue a muliere: ita vt vltra non accedat ad eos. Et fel valet ad vngendos oculos ī quibus fuerit albugo: & sanabūtur. Et dixit ei tobias. Vbi vis vt maneamus? Rñdēsq; angelus ait. Est hic Raguel noīe vir ppinquus de tribu tua: & hic habet filiā noīe sarā sz neq; masculū neq; feminā vllā hz aliā p̄ter eā. Tibi debetur oīs substātia eius & opz eā te accipe cōiugē. Pete ergo eā a p̄re eius: & dabit tibi eā ī vxorem. Tūc rñdit tobias & dixit. Audio quia tradita est septē viris & mortui sunt: sed & hoc audiui q̄a demoniū occidit illos. Timeo ergo ne forte & mihi hęc eueniant: & cū sim vnicus pentib⁹ meis deponā senectutem illorū cū tristicia ad inferos. Tunc angelus Raphael dixit ei. Audi me: & ostendam tibi qui sunt quibus prævalere potest demonium. Hi nanq; qui coniugium ita suscipiunt vt deum a se & a sua mente excutiant: & suæ libidini ita vacent sicut equus & mulus quibus non est intellectus: habet ptātem demoniū super eos. Tu aūt cum acceperis eam: ingressus cubiculū per tres dies continens esto ab ea: & nihil aliud nisi orationibus vacabis cum ea. Ipsa autem nocte incenso iecore piscis fugabitur demonium. Secunda vero nocte in copulatiōe sanctorum patriarcharum admitteris. Tertia autem nocte benedictionem consequeris vt filii ex vobis p̄creentur incolumes. Transacta autem tertia nocte accipies virginem cum timore domini: amore filiorū magis q̄ libidinis ductus: vt in semine Abrae benedictionem in filiis consequaris.

ooooooooooooooooooooooooooooooooooo

Cap̄.7.

INgressi sunt autem ad Raguelem: & suscepit eos raguel cum gaudio. Intuensq; Tobiam Raguel

viris: et oēs in cubiculo mor
ἀνδράσι, καὶ πάντας ἐν τῷ νυμφῶνι ἀπο
tuos esse. et nūc ego solus sum pa
λωλότας. καὶ νῦν ἐγὼ μόνος εἰμὶ τῷ πα
tri. et timeo ne ingressus moriar:
τρί. καὶ φοβοῦμαι μὴ εἰσελθὼν ἀποθάνω,
sicut et q̄ prius. q̄m demoniū a
καθὼς καὶ οἱ πρότερον. ὅτι δαιμόνιον φι
mat ipsam: qd nō iniuria afficit quēq̄ p̄ter B
λεῖ αὐτήν, ὃ οὐκ ἀδικεῖ οὐδένα πλὴν τῶν
accedētes ad eā. et nūc ego timeo ne
προσαγόντων αὐτῇ. καὶ νῦν ἐγὼ φοβοῦμαι μὴ
moriar: et deducā vitam patris
ἀποθάνω, καὶ κατάξω τὴν ζωὴν τοῦ πρός
mei et matris mee cū dolore sup
μου καὶ τῆς μητρός μου μετ' ὀδύνης ἐπ'
me in sepulchrū eorū. et filius alius
ἐμοὶ εἰς τὸν τάφον αὐτῶν. καὶ υἱὸς ἕτερος
non est, eis: q̄ sepeliat eos.
οὐχ ὑπάρχει αὐτοῖς, ὃς θάψει αὐτούς.
dixit aūt ei angelus: nō es memor
εἶπε δὲ αὐτῷ ὁ ἄγγελος, οὐ μέμνησαι τῶν
sermonū quos p̄cepit tibi pater tuus
λόγων ὧν ἐνετείλατό σοι ὁ πατήρ σου
super accipiēda tibi vxore de ge C
ὑπὲρ τοῦ λαβεῖν σε γυναῖκα ἐκ τοῦ γέ
nere tuo? et nūc audi me frater: q̄a
νους σου; καὶ νῦν ἄκουσόν μου ἀδελφέ, ὅ
tibi erit in vxorē. et demo
τι σοὶ ἔσται εἰς γυναῖκα. καὶ τοῦ δαιμο
nis nullā rōnem habe: q̄a nocte hac
νίου μηδένα λόγον ἔχε, ὅτι τὴν νύκτα ταύ
dabitur tibi ipsa in vxorem. et
την δοθήσεταί σοι αὐτὴ εἰς γυναῖκα. καὶ
si igressus fueris ad cubiculū: sumes cine
ἐὰν εἰσέλθῃς εἰς τὸν νυμφῶνα, λήψῃ τέφ
rē incensorum: et impones de
ραν θυμιαμάτων, καὶ ἐπιθήσεις ἀπὸ τῆς
corde piscis et iecore et
καρδίας τοῦ ἰχθύος καὶ τοῦ ἥπατος καὶ
facies fumigare. et odorabit demoniū
καπνίσεις. καὶ ὀσφρανθήσεται τὸ δαιμόνιον
et fugiet et nō amplius redibit in D
καὶ φεύξεται καὶ οὐκέτι ἐπανελεύσεται εἰς
seculū seculi. qnō aūt accesseris ad
τὸν αἰῶνα τοῦ αἰῶνος. ὅταν δὲ προσπορεύῃ αὐ
eā: surgite ambo et clamate ad
τῇ, ἐγείρητε ἀμφότεροι καὶ βοήσατε πρὸς
misericordē deū: et saluabit vos et mise ps.3.
τὸν ἐλεήμονα θεόν, καὶ σώσει ὑμᾶς καὶ ἐλεή
rebit. ne timeas: q̄m tibi hec parata erat
σει. μὴ φοβοῦ, ὅτι σοὶ αὕτη ἡτοιμασμένη ἦν
a seculo. et tu eā saluabis. et
ἀπὸ τοῦ αἰῶνος. καὶ σὺ αὐτὴν σώσεις. καὶ
ibit tecum et existi
πορεύσεται μετὰ σοῦ. καὶ ὑπολαμβά
mo q̄ tibi erunt ex ea filii. et
νω ὅτι σοὶ ἔσται ἐξ αὐτῆς παιδία. καὶ
vt audiuit tobias hec: dilexit e
ὡς ἤκουσε τωβίας ταῦτα, ἐφίλησεν αὐ
am: et aīa eius adhesit ei
τήν, καὶ ἡ ψυχὴ αὐτοῦ ἐκεκόλλητο αὐτῇ
valde. et venerūt in ecbatana.
σφόδρα. καὶ ἦλθον εἰς ἐκβάτανα. Ca.7.
Et venerunt in domū ra
Καὶ παρεγένοντο εἰς τὴν οἰκίαν ῥα
guelis. sarra vero obuiā exiit eis: et salu
γουήλ. σάῤῥα δὲ ὑπήντησεν αὐτοῖς, καὶ ἐχαι
tauit eos: et ipsi illam. et intro A
ρέτισεν αὐτούς, καὶ αὐτοὶ αὐτήν. καὶ εἰσή
duxit eos in domū. et dixit ra
γαγεν αὐτοὺς εἰς τὴν οἰκίαν. καὶ εἶπε ῥα

guel edne vxori sue: q̄ similis
γυναῖκ᾽ ἔδνα τῇ γυναικὶ αὐτοῦ, ὡς ὅμοιος ὁ
iuuenis tobie cōsobrino meo. ⁊
νεανίσκος τωβὶτ τῷ ἀνεψιῷ μου. καὶ
interrogauit eos raguel: vnde estis fra
ἠρώτησεν αὐτοὺς ῥαγουὴλ, πόθεν ἐστὲ ἀδελ
tres?⁊ dixerūt ei: ex filiis nephthalim
φοί; καὶ εἶπον αὐτῷ, ἐκ τῶν υἱῶν νεφθαλεὶμ
B captiuis in niniue.⁊ dixit e=
τῶν αἰχμαλώτων ἐν νινευί. καὶ εἶπεν αὐ=
is: nostis tobiam fratrem nostrū?
τοῖς, γινώσκετε τωβὶτ τὸν ἀδελφὸν ἡμῶν;
illi aūt dixerūt: nouimus. ⁊ dixit e=
9.c. οἱ δὲ εἶπον, γινώσκομεν. καὶ εἶπεν αὐ=
is: sanus est? illi vero dixerūt: ⁊ viuit ⁊ sanus
τοῖς, ὑγιαίνει; οἱ δὲ εἶπον, καὶ ζῇ καὶ ὑγιαί
est. ⁊ dixit tobias: pater meus est. ⁊
νει. καὶ εἶπε τωβίας, πατήρ μου ἐστί. καὶ
exiliit raguel ⁊ osculatus est e=
ἀνεπήδησε ῥαγουὴλ καὶ κατεφίλησεν αὐ
um ⁊ fleuit. ⁊ benedixit eum ⁊
τὸν καὶ ἔκλαυσε. καὶ εὐλόγησεν αὐτὸν καὶ
C dixit ei: honesti mei ⁊ boni
εἶπεν αὐτῷ, ὁ τοῦ καλοῦ μου καὶ ἀγαθοῦ
hois filius. ⁊ audiens q̄ tobias
ἀνθρώπου υἱός. καὶ ἀκούσας ὅτι τωβὶτ
perdidit oculos suos ꝯtristat⁹ ē
ἀπώλεσε τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ ἐλυπήθη
⁊ fleuit. ⁊ edna vxor eius ⁊ sar=
καὶ ἔκλαυσε. καὶ ἔδνα ἡ γυνὴ αὐτοῦ καὶ σάῤ
ra filia eius lachrymate sūt. ⁊ susce=
ῥα ἡ θυγάτηρ αὐτοῦ ἔκλαυσαν. καὶ ὑπεδέ
perunt eos alacriter. ⁊ occiderūt arietē
ξαντο αὐτοὺς προθύμως. καὶ ἔθυσαν κριὸν
D m.39. ouium. ⁊ parauerunt cibaria multa. di
προβάτων. καὶ παρέθηκαν ὄψα πολλά. εἶ=
xit aūt tobias raphaeli: azaria frater
πε δὲ τωβίας τῷ ῥαφαὴλ, ἀζαρία ἀδελφὲ
loquere de iis q̄ dicebas in via: ⁊
λάλησον ὑπὲρ ὧν ἔλεγες ἐν τῇ πορείᾳ, καὶ
pficiatur negociū. ⁊ cōmunicauit
τελεσθήτω τὸ πρᾶγμα. καὶ μετέδωκε τὸν
sermonem ragueli. ⁊ dixit raguel ad
λόγον τῷ ῥαγουὴλ. καὶ εἶπε ῥαγουὴλ πρὸς
tobiā: mādnca ⁊ bibe ⁊ hilaris
τωβίαν, φάγε καὶ πίε καὶ ἡδέως γί=
sis. te oportet filiam meā accipere.
νου. σοὶ καθήκει τὸ παιδίον μου λαβεῖν.
verūtamē ostēdam tibi veritatem. de
πλὴν ὑποδείξω σοι τὴν ἀλήθειαν. ἔδω=
di filiam meam septem vi=
κα τὸ παιδίον μου ἑπτὰ ἀνδρά=
ris: ⁊ quō ingressi sunt ad
σιν, καὶ ὁπότε ἂν εἰσεπορεύοντο πρὸς
eam: mortui sunt in nocte. sed
αὐτήν, ἀπέθνησκον ὑπὸ τὴν νύκτα. ἀλλὰ
impresentiarū hilaris sis. ⁊ dixit tobias:
τὸ νῦν ἔχον ἡδέως γίνου. καὶ εἶπε τωβίας,
nō gustabo q̄c̄q̄ hic: quousq̄ stetis ⁊
οὐ γεύσομαι οὐδὲν ὧδε, ἕως ἂν στήσητε καὶ
statuatis ante me. ⁊ dixit raguel: curā habe
σταθῆτε πρός με. καὶ εἶπε ῥαγουὴλ, κομίζου
eius ex nūc secundū iudicium.] tu
αὐτὴν ἀπὸ τοῦ νῦν κατὰ τὴν κρίσιν. σὺ
frater es ipsius ⁊ ipsa tui. at misericors
ἀδελφὸς εἶ αὐτῆς καὶ αὐτή σου. ὁ δὲ ἐλεήμων
deus psperet vobis bona. ⁊ voca
θεὸς εὐοδώσει ὑμῖν τὰ κάλλιστα. καὶ ἐκάλε
uit sarrā filiam suam. ⁊ venit
σε σάῤῥαν τὴν θυγατέρα αὐτοῦ. καὶ ἦλθε
ad patrē suum. ⁊ accipiens ma=
πρὸς τὸν πατέρα αὐτῆς. καὶ λαβὼν τῆς χει

dixit anne vxori sue. Quam similis
est iuuenis iste consobrino meo. Et
cū hec dixisset: ait. Vnde estis iuue=
nes fratres nostri? At illi dixerūt. ex
tribu neptalim sumus ex captiuita
te niniue. dixitq̄ illis raguel. Nostis
tobiā fratrē meū? Qui dixerūt. No
uimus. Cūq̄ mlta bona loqueretur
de eo. dixit angelus ad raguelē. tobi
as de quo interrogas pater istius ē.
& misit se raguel & cū lachrymis os=
culatus est eū & plorās supra collū
eius dixit. Benedictio sit tibi fili mi
qa boni & optimi viri fili⁹ es. Et an
na vxor eius & sara ipsorum filia la=
chrymate sūt. postq̄ aūt locuti sūt:
p̄cepit raguel occidi arietem: & pa=
rari cōuiuiū. Cumq̄ hortaretur eos
discūbere ad prādium tobias dixit.
Hic ego hodie nō māducabo neq̄
bibā nisi prius petitionē meā cōfir=
mes & pmittas mihi dare sarā filiā
tuā. quo audito verbo raguel expa
uit sciēs qd euenerit illis septē viris:
qui igressi sunt ad eā & timere cepit
ne forte & huic similiter cōtingeret
Et cū nutaret & nō daret petenti vl
lū rñsū: dixit ei angelus. Noli time
re dare eā illi: qm̄ huic timenti deū
debetur cōiūx filia tua. ppterea ali
us nō potuit habere illā. Tunc dixit
raguel. Nō dubito q̄ deus p̄ces & la
chrymas meas i cōspectu suo admi
serit. Et credo qm̄ ideo fecit vos ve
nire ad me vt & ista cōiūgeretur co
gnatiōi sue fm legē moysi. & nunc
noli dubiū gerere q̄ tibi eā tradā: &
app̄hendens dexterā filie sue: dexte
re tobie tradidit dicens. Deus abraā
& deus isaac & deus iacob vobiscū
sit & ipse cōiūgat vos ipleatq̄ bñdi
ctionem suā i vobis. & accepta char
ta fecerūt cōscriptiōem cōiugii. Et
post hec epulati sūt: bñdicētes deū.
Vocauitq̄ raguel ad se annā vxorē
suā & p̄cepit ei vt p̄pararet alterum
cubiculū. Et itroduxit illuc sarā filiā
suā & lachrymata est. dixitq̄ ei. For
ti aio esto filia mea. dñs celi det tibi
gaudiū p tedio qd ppessa es. Ca. 8

Postq̄ vero cenauerūt introdu
xerūt iuuenem ad eā. Recorda
tus itaq̄ tobias sermonū angeli p=
tulit de cassidili suo ptē iecoris po
suitq̄ eā sup carbōes viuos. Tūc ra
phael angelus app̄hendit demoniū
& religauit illud i deserto supioris e
gypti. Tūc hortatus est virginē to
bias dixitq̄ ei. Sara exurge & dep̄ce
mur deū hodie & cras & fm cras. qa
his tribus noctib⁹ deo iūgimur: ter
tia aūt nocte i nr̄o erimus cōiugio.
Filii quippe sctōrū sumus & nō pos
sumus ita cōiungi sicut gentes q̄ ig
norant deū. Surgentes aūt pariter i
stāter orabāt ambo simul vt sanitas
daretur ei. dixitq̄ tobias. Dñe deus
patrū nostrorū bñdicāt te celi terre
mareq̄ & fontes & flumia & oēs cre
ature tue q̄ in eis sunt. Tu fecisti adā
de limo terre: dedistiq̄ ei adiutoriū
euā. Et nūc dñe tu scis quia nō luxu

num eius: tradidit eam tobie vxo
ρὸς αὐτῆς, παρέδωκεν αὐτὴν τωβίᾳ γυναῖ
rem. ⁊ dixit: ecce secundū legē moysi
κα. καὶ εἶπεν, ἰδοὺ κατὰ τὸν νόμον μωυσέως
curā habe illi⁹ ⁊ duc ad patrē
κομίζου αὐτὴν καὶ ἄπαγε πρὸς τὸν πατέρα
tuum. ⁊ bñdixit eos. ⁊ vocauit ed=
σου. καὶ εὐλόγησεν αὐτούς. καὶ ἐκάλεσεν ἔδ
nam vxorē suā. ⁊ accipiēs libel
ναν τὴν γυναῖκα αὐτοῦ. καὶ λαβὼν βιβλί
lum scripsit cōscriptionē ⁊ signauit.
ον, ἔγραψε συγγραφὴν καὶ ἐσφραγίσατο.
⁊ ceperūt māducare. ⁊ vocauit raguel
καὶ ἤρξαντο ἐσθίειν. καὶ ἐκάλεσε ῥαγουὴλ
ednā vxorē suā: ⁊ dixit ei:
ἔδναν τὴν γυναῖκα αὐτοῦ, καὶ εἶπεν αὐτῇ,
soror p̄para alterum cubiculū ⁊
ἀδελφὴ ἑτοίμασον τὸ ἕτερον ταμιεῖον καὶ
introduc eam. ⁊ fecit sicut dixit: ⁊
εἰσάγαγε αὐτήν. καὶ ἐποίησεν ὡς εἶπε, καὶ
introduxit eam illuc ⁊ lachrymata ē. ⁊ susce
εἰσήγαγεν αὐτὴν ἐκεῖ καὶ ἔκλαυσε. καὶ ἀπε
pit lachrymas filie sue
δέξατο τὰ δάκρυα τῆς θυγατρὸς αὐτῆς.
⁊ dixit ei: forti aio esto filia. dñs
καὶ εἶπεν αὐτῇ, θάρσει τέκνον. ὁ κύριος τοῦ
celi ⁊ terre det tibi gaudiū p
οὐρανοῦ καὶ τῆς γῆς δώη σοι χαρὰν ἀντὶ τῆς
tristitia tua hac. forti aio esto filia.
λύπης σου ταύτης. θάρσει θύγατερ. Ca. 8.

Postq̄ vero pfecerunt cenare:
Ὅτε δὲ συνετέλεσαν δειπνοῦντες,
introduxerūt tobiā ad eam. ille aūt va
εἰσήγαγον τωβίαν πρὸς αὐτήν. ὁ δὲ πορευό
dens recordat⁹ ē sermonum raphaelis. ⁊ acce
μενος ἐμνήσθη τῶν λόγων ῥαφαήλ. καὶ ἔλα
pit cinerem incensorum: ⁊ impo
βε τὴν τέφραν τῶν θυμιαμάτων, καὶ ἐπέ=
suit cor piscis ⁊ iecur:
θηκε τὴν καρδίαν τοῦ ἰχθύος καὶ τὸ ἧπαρ,
⁊ fecit fumigare. qn̄ aūt olfecit demo
καὶ ἐκάπνισεν. ὅτε δὲ ὠσφράνθη τὸ δαιμό
niū odorē fugit in supiora
νιον τῆς ὀσμῆς, ἔφυγεν εἰς τὰ ἀνώτατα τῆς
egypti: ⁊ ligauit illud angel⁹. vt aūt
αἰγύπτου, καὶ ἔδησεν αὐτὸ ὁ ἄγγελος. ὡς δὲ
cōclusi fuerūt ambo: ascēdit tobias
συνεκλείσθησαν ἀμφότεροι, ἀνέβη τωβίας
super lectum ⁊ dixit: surge soror
ἐπὶ τῆς κλίνης καὶ εἶπεν, ἀνάστηθι ἀδελφὴ
⁊ orabimus vt misereatur nostri domi
καὶ προσευξώμεθα ἵνα ἐλεήσῃ ἡμᾶς ὁ κύριος
nus. ⁊ cepit tobias dicere: benedictus es
καὶ ἤρξατο τωβίας λέγειν, εὐλογητὸς εἶ ὁ
deus patrū nostrorū: ⁊ benedictum
θεὸς τῶν πατέρων ἡμῶν, καὶ εὐλογητὸν τὸ
nomē tuū sanctū ⁊ gloriosum in secu
ὄνομά σου τὸ ἅγιον καὶ ἔνδοξον εἰς τοὺς αἰῶ
cula. bñdicant te celi ⁊ om
νας. εὐλογησάτωσάν σε οἱ οὐρανοὶ καὶ πᾶ
nes creature tue. tu fecisti adā ⁊
σαι αἱ κτίσεις σου. σὺ ἐποίησας ἀδὰμ καὶ
dedisti ei adiutoriū euā firmamentū vxo
ἔδωκας αὐτῷ βοηθὸν εὔαν στήριγμα τὴν γυ
rem eius. ex istis factū est homi
ναῖκα αὐτοῦ. ἐκ τούτων ἐγενήθη τὸ τῶν ἀνθρώ
nū semē. tu dixisti nō bonū esse
πων σπέρμα. σὺ εἶπας οὐ καλὸν εἶναι τὸν
hoiem solū: faciamus ei adiutoriū
ἄνθρωπον μόνον, ποιήσωμεν αὐτῷ βοηθὸν ὅ=
simile ei. ⁊ nūc dñe nō ppter fornica
μοιον αὐτῷ. καὶ νῦν κύριε οὐχὶ διὰ πορνεί

tionē ego accipio sororē meā hanc:
αν ἐγὼ λαμβάνω τὴν ἀδελφήν μου ταύτην,
sed in veritate. pcipe misereri mei et
ἀλλ' ἐπ' ἀληθείας. ἐπίταξον ἐλεῆσαί με καὶ
cū hac senescere. et dixit se-
ταύτῃ συγκαταγηρᾶσαι. καὶ εἶπε μετ' αὐ
cū amen. et dormierunt ambo
τοῦ ἀμήν. καὶ ἐκοιμήθησαν ἀμφότεροι τὴν
nocte. et surgēs raguel abiit et ef-
νύκτα. καὶ ἀναστὰς ῥαγουὴλ ἐπορεύθη καὶ ὤ
fodit sepulchrū dicēs: nū et hic morietur:
ρυξε τάφον λέγων, μὴ καὶ οὗτος ἀποθάνῃ;
et venit raguel in domū suā. et
καὶ ἦλθε ῥαγουὴλ εἰς τὴν οἰκίαν αὐτοῦ. καὶ
dixit edne vxori sue: mitte
εἶπεν ἔδνα τῇ γυναικὶ αὐτοῦ, ἀπόστειλον
vnā ancillarū et videat si viuit. si
μίαν τῶν παιδισκῶν καὶ ἰδέτω εἰ ζῇ. εἰ
aūt nō: vt sepeliā eū. et nemo sciat.
δὲ μή, ἵνα θάψω αὐτόν. καὶ μηδεὶς γνώτω.
et introiuit ancilla aperiēs ia-
καὶ εἰσῆλθεν ἡ παιδίσκη ἀνοίξασα τὴν θύ
nuā: et inuenit duos dormientes.
ραν, καὶ εὗρε τοὺς δύο καθεύδοντας.
et egressa nunciauit eis q viueret.
καὶ ἐξελθοῦσα ἀπήγγειλεν αὐτοῖς ὅτι ζῇ.
et benedixit raguel deum dicens:
καὶ εὐλόγησε ῥαγουὴλ τὸν θεὸν λέγων,
benedict9 es deus in oī bñdictiōe mū
εὐλογητὸς εἶ ὁ θεὸς ἐν πάσῃ εὐλογίᾳ κα-
da et sctā. et bñdicant te
θαρᾷ καὶ ἁγίᾳ. καὶ εὐλογησάτωσάν σε οἱ
sancti tui et oēs creature tue: et
ἅγιοί σου καὶ πᾶσαι αἱ κτίσεις σου, καὶ
oēs angeli tui et electi
πάντες οἱ ἄγγελοί σου καὶ οἱ ἐκλεκτοί
tui bñdicant te in omnia
σου εὐλογησάτωσάν σε εἰς πάντας τοὺς
secula. bñdictus es q letificasti me. et
αἰῶνας. εὐλογητὸς εἶ ὅτι εὔφρανάς με. καὶ
nō est factū mihi quēadmodū putabā: sed se-
οὐκ ἐγένετό μοι καθὼς ὑπενόουν, ἀλλὰ κα
cūdū magnā miaꝫ tuā fecisti nobiscū.
τὰ τὸ πολὺ ἔλεός σου ἐποίησας μεθ' ἡμῶν.
bñdictus qm̄ misertus es duob9 vnigenitis.
εὐλογητὸς ὅτι ἠλέησας δύο μονογενεῖς. ποί
fac eis dñe miam. pfice
ησον αὐτοῖς δέσποτα ἔλεος. συντέλεσον
vitā eorū in sanitate cum letitia
τὴν ζωὴν αὐτῶν ἐν ὑγιείᾳ μετ' εὐφροσύνης
et mia. iussit aūt seruos re-
καὶ ἐλέους. ἐκέλευσε δὲ τοῖς οἰκέταις χῶ
plere terra sepulchrū. et fecit eis nupti
σαι τὸν τάφον. καὶ ἐποίησεν αὐτοῖς γά-
as dierū quattuordecim. et dixit e
μον ἡμερῶν δεκατεσσάρων. καὶ εἶπεν αὐ-
i raguel: anteq̄ cōplerentur di-
τῷ ῥαγουήλ, πρὶν ἢ συντελεσθῆναι τὰς ἡ-
es nuptiarū cū iureiurādo: ne exiret ip
μέρας τοῦ γάμου ἐνόρκως, μὴ ἐξελθεῖν αὐ-
se vsq̄ quo implerētur quattuordecim
τὸν ἕως ἂν πληρωθῶσιν αἱ δεκατέσσαρες
dies nuptiarū. et tunc accipiēs
ἡμέραι τοῦ γάμου. καὶ τότε λαβόντα τὸ
medietatē substantie sue: vt iret
ἥμισυ τῶν ὑπαρχόντων αὐτοῦ, πορεύεσθαι
cum salute ad patrem. et reli-
μεθ' ὑγιείας πρὸς τὸν πατέρα. καὶ τὰ λοι-
qua: qm̄ moriar et vxor mea.
πά, ὅταν ἀποθάνω καὶ ἡ γυνή μου. Ca. 9.

ET vocauit tobias raphaelē
Καὶ ἐκάλεσε τωβίας τὸν ῥαφαὴλ

tie causa accipio sororem meā cōiu
gem: sed sola posteritatis dilectiōe:
in q̄ bñdicatur nomen tuū i scla se-
culorū. Dixit itaq̄ sara. Miserere dñe
miserere nobis: & cōsenescamus ā-
bo pit sani. Et factū est circa pullo-
rū cantum: accersiri iussit raguel ser
uos suos. & abierūt cū eo pariter vt fo
derent sepulchrū. Dicebat. n. ne sili
mō euenerit ei: quo & ceteris aliis se
ptem viris q̄ sunt ingressi ad eā. Cū
qꝫ parasset fossam: reuersus raguel ad
vxorem suaꝫ: dixit ei. Mitte vnā ex
ancillis tuis: & videat si mortuus est
vt sepeliā eū anteq̄ illucescat. At illa
misit vnā ex ācillis suis. que igressa
cubiculū reppit eos saluos & icolu-
mes secū pit dormiētes. Et reuersa
nūciauit bonū nunciū. Et bñdixert
dñm: raguel vidꝫ & anna vxor eius
& dixert. Bñdicimus te dñe de9 isrl
qa nō cōtigit nobis q̄admodū pu-
tabam9. Fecisti. n. nobiscū miaꝫ tuā
& exclusisti a nobis iimicū psequētē
nos. misertus aūt es duobus vnicis.
Fac eos dñe plenī9 bñdicere te: & sa
crificium laudis tue & sue sanitatis
offerre: vt cognoscat vniuersitas gē
tiū qa tu es deus sol9 i vniuersa tra.
Statiq̄ pcepit seruis suis raguel vt i
plerēt tra fossā quā fecerāt priusq̄ e
lucesceret. Vxori aūt sue dixit vt in
strueret cōuiuiū & pparaset oīa q̄ in
cibos erāt iter agētibus necessaria.
Duas quoq̄ pigues vaccas & q̄ttuor
arietes occidi fecit: et parari epulas
oībus vicinis suis cunctisq̄ amicis.
Et adiurauit raguel tobiam vt duas
hebdomadas moraretur apd̄ eū. De
oībus aūt q̄ possidebat raguel dimi-
diā ptē dedit tobie. et fecit hāc sc̄ptu
rā vt ps dimidia q̄ superat: post obi-
tū eorū tobie dñio deueniret. 9.

TVnc vocauit tobias angelū ad
se: quē quidē hoiem existiabat
dixitq̄ ei. Azaria fr: peto vt auscul-
tes verba mea. Si meipm tradā tibi
seruū: nō ero condignus puidentie
tue. Tn̄ obsecro te vt assūas tibi aia
lia siue seruitia et vadas ad gabelū i
rages ciuitateꝫ medorū: reddasq̄ ei
chirographū suū et recipies ab eo
pecuniam et roges eū venire ad nu
ptias meas. scis. n. ipe qm̄ nūerat pr̄
meus dies et si tardauero vna die
plus cōtristatur aīa eius. Et certe vi
des quō adiurauit me raguel: cuius
adiuramentū spnere nō possū. Tūc
raphael assumēs q̄ttuor ex seruis ra
guelis et duos camelos in rages ciui
tatē medorū prexit: et iueniens ga-
belū dedit ei chirographū suū: et re
cepit oēꝫ pecuniā. Indicauitq̄ ei de
tobia filio tobie oīa q̄ gesta sunt: fe-
citq̄ eū secū venire ad nuptias. Cū
q̄ ingressus esset domū raguelis: in
uenit tobiā discūbentem: et exiliēs
osculati sunt seiuiceꝫ. Et fleuit gabe
lus: bñdixitq̄ deū et dixit. Bñdicat
te deus isrl: quia filius es optī viri &
iusti et timētis deū: et elemosynas fa
ciētis. Et dicatur bñdictō sup vxorē

et dixit ei: azaria frater accipe te-
καὶ εἶπεν αὐτῷ, ἀζαρία ἀδελφὲ λαβὲ μετὰ
cum puerum et duos camelos: et va-
σεαυτοῦ παῖδα καὶ δύο καμήλους, καὶ πο-
de in rages medie ad gabe
ρεύθητι ἐν ῥάγοις τῆς μηδίας παρὰ γαβα
lum et porta mihi argentum: et eum
ὴλ καὶ κόμισαί μοι τὸ ἀργύριον, καὶ αὐτὸν
adduc ad nuptias: qm̄ iurauit raguel
ἄγε εἰς τὸν γάμον, διότι ὀμώμοκε ῥαγουὴλ C
nō exiturū me. et pater meus nūerat
μὴ ἐξελθεῖν με. καὶ ὁ πατήρ μου ἀριθμεῖ
dies. et si tardauero multum:
τὰς ἡμέρας. καὶ ἐὰν χρονίσω μεγάλως,
tristabitur valde. et abiit raphael:
ὀδυνηθήσεται λίαν. καὶ ἐπορεύθη ῥαφαήλ,
⁊ mansit apud gabelum. et dedit
καὶ ηὐλίσθη παρὰ γαβαήλῳ. καὶ ἔδωκεν
ei chirographū. ille aūt obtulit
αὐτῷ τὸ χειρόγραφον. ὁ δὲ προσήνεγκε τὰ
theculas in sigillis et dedit e-
θυλάκια ἐν ταῖς σφραγῖσι καὶ ἔδωκεν αὐ
i. et mane surrexerūt siml: et venerūt ad
τῷ. καὶ ὤρθρισαν κοινῶς, καὶ ἦλθον εἰς τὸν
nuptias. et benedixit tobias vxo
γάμον. καὶ εὐλόγησε τωβίας τὴν γυναῖ- D
rem suam.
κα αὐτοῦ. Ca. 10.

ET pater eius tobias cōputa-
Καὶ ὁ πατὴρ αὐτοῦ τωβὴτ ἐλογί-
bat vnūquēq̄ diē. et vt impleti sunt
ζετο ἑκάστης ἡμέρας. καὶ ὡς ἐπληρώθησαν
dies vie: et nō veniebāt:
αἱ ἡμέραι τῆς πορείας, καὶ οὐκ ἤρχοντο,
dixit tobias. nunqd confusi sunt nun-
εἶπε τωβήτ, μήποτε κατῃσχύνθαι μήπο-
qd mortuus ē gabel9: ⁊ nemo ei
τε ἀπέθανε γαβαήλ, καὶ οὐδεὶς αὐτῷ δί-
dat pecuniā: ⁊ tristabatur valde. dixit
δωσι τὸ ἀργύριον; καὶ ἐλυπεῖτο λίαν. εἶπε
aūt ei vxor: periit puer:
δὲ αὐτῷ ἡ γυνή, ἀπώλετο τὸ παιδίον,
qm̄ mortuus est. ⁊ cepit flere eum. ⁊
ὅτι κεχρόνικε. καὶ ἤρξατο θρηνεῖν αὐτόν. καὶ A
dixit: nō cure est mihi fili qm̄ dimisi te
εἶπεν, οὐ μέλει μοι τέκνον ὅτι ἀφῆκά σε
lumē oculorū meorū. ⁊ tobias di
τὸ φῶς τῶν ὀφθαλμῶν μου. καὶ τωβὴτ λέ
cit ei: tace ne verbū hēas. sanus est. et
γει αὐτῇ, σίγα μὴ λόγον ἔχε. ὑγιαίνει. καὶ
dicit ei: tace ne seducas me. periit
λέγει αὐτῷ, σίγα μὴ πλάνα με. ἀπώλετο
puer me9. ⁊ ibat cotidie
τὸ παιδίον μου. καὶ ἐπορεύετο καθ' ἡμέραν
in viam extra: qua pfecti sunt. p dies aūt
εἰς τὴν ὁδὸν ἔξω, δι' ἧς ἀπῆλθον. ἡμέρας δὲ B
panē ⁊ nō māducabat: at noctes oēs nō ces-
ἄρτον οὐκ ἤσθιε, τὰς δὲ νύκτας ὅλας οὐ διε
sabat flere tobiam filiū suum:
λίμπανε θρηνοῦσα τωβίαν τὸν υἱὸν αὐτῆς,
quousq̄ cōpleti sunt quattuordecim di
ἕως οὗ συνετελέσθησαν αἱ δεκατέσσαρες ἡμέ
es nuptiarū quas iurauit raguel facere
ραι τοῦ γάμου ἃς ὤμοσε ῥαγουὴλ ποιῆσαι C
eū ibi. dixit aūt tobias raguelī: di-
αὐτὸν ἐκεῖ. εἶπε δὲ τωβίας τῷ ῥαγουήλ. ἐξα
mitte me. qm̄ pater meus ⁊ mater
πόστειλόν με, ὅτι ὁ πατήρ μου καὶ ἡ μήτηρ
mea iā nō sperāt videre me. dixit
μου οὐκέτι ἐλπίζουσιν ὄψεσθαί με. εἶπε
aūt ei socer eius: mane apud me: D
δὲ αὐτῷ ὁ πενθερὸς αὐτοῦ, μεῖνον παρ' ἐμοί,

⁊ ego mittã ad patrem tuũ: ⁊
κἀγὼ ἀποστελῶ πρὸς τὸν πατέρα σου, καὶ
manifestabũt ei ea q̃ de te. ⁊ tobias
δηλώσουσιν αὐτῷ τὰ κατὰ σέ. καὶ τωβίας
dixit: non: sed dimitte me ad
λέγει, οὐχί, ἀλλ' ἐξαπόστειλόν με πρὸς τὸν
patrem meũ: surgens aũt raguel dedit
πατέρα μου, ἀναστὰς δὲ ῥαγουὴλ ἔδωκεν
ei sarrã vxorẽ eius ⁊
αὐτῷ σάῤῥαν τὴν γυναῖκα αὐτοῦ καὶ τὰ
dimidiũ bonorum: corpora ⁊
ἥμισυ τῶν ὑπαρχόντων, σώματα καὶ
iumenta ⁊ argentũ. ⁊ bñdicens eos
κτήνη καὶ ἀργύριον. καὶ εὐλογήσας αὐτοὺς
misit dicẽs: psperet vos deus fi-
ἐξαπέστειλε λέγων, εὐοδώσει ὑμᾶς ὁ θεὸς τέ-
lii deus celi anteq̃ ego moriar.
κνα ὁ θεὸς τοῦ οὐρανοῦ πρὸ τοῦ με ἀποθανεῖν.
⁊ dixit filie sue: honora soce-
καὶ εἶπε τῇ θυγατρὶ αὐτοῦ, τίμα τοὺς πεν-
ros tuos. ipsi nũc pentes tui sunt. vti-
θερούς σου. αὐτοὶ νῦν γονεῖς σου εἰσίν. ἀ-
nã audiã tuã famã bonã. ⁊ osculat᷒ est
κούσαιμί σου ἀκοὴν καλήν. καὶ ἐφίλησεν
eam. ⁊ edna dixit ad tobiã: fra-
αὐτήν. καὶ ἔδνα εἶπε πρὸς τωβίαν, ἀδελ-
ter dilecte restituat te dñs
φὲ ἀγαπητὲ ἀποκαταστήσαι σε ὁ κύριος
celi: ⁊ det mihi videre tuos filios e
τοῦ οὐρανοῦ, καὶ δῴη μοι ἰδεῖν σου παιδία ἐκ
sarra filia mea: vt letificer co-
σάῤῥας τῆς θυγατρός μου, ἵνα εὐφρανθῶ ἐνώ-
ram dño. ⁊ ecce trado tibi
πιον κυρίου. καὶ ἰδοὺ παρατίθημαί σοι
filiã meã in depositum. ⁊
τὴν θυγατέρα μου ἐν παρακαταθήκῃ. καὶ
ne tristitiã inferas ei. post hec pficisce-
μὴ λυπήσῃς αὐτήν. μετὰ ταῦτα ἐπορεύε-
batur ⁊ tobias bñdicẽs deum. ⁊ psperã
το καὶ τωβίας εὐλογῶν τὸν θεόν. καὶ εὐώ-
fecit viam eius. ⁊ bñdicebat ra-
δωσε τὴν ὁδὸν αὐτοῦ. καὶ κατηυλόγει ῥα-
guelẽ ⁊ ednam vxorẽ eius.
γουὴλ καὶ ἔδναν τὴν γυναῖκα αὐτοῦ. 11.

ET profect᷒ ẽ quousq; appropinq̃ret ip-
Καὶ ἐπορεύθη μέχρις οὗ ἐγγίσαι αὐ-
si in niniuẽ. ⁊ dixit raphael ad to-
τοὺς εἰς νινευΐ. καὶ εἶπε ῥαφαὴλ πρὸς τω-
biam: cognoscis frater quõ reliq̃sti
βίαν, γινώσκεις ἀδελφὲ πῶς ἀφῆκας τὸν
patrẽ tuũ: precurramus ante
πατέρα σου, προδράμωμεν ἔμπροσθεν τῆς
vxorem tuam ⁊ pparemus domũ.
γυναικός σου καὶ ἑτοιμάσωμεν τὴν οἰκίαν.
accipe iã ad manum fel pi-
λάβε δὲ παραχεῖρα τὴν χολὴν τοῦ ἰχ-
scis. ⁊ abierũt. ⁊ iuit canis
θύος. καὶ ἐπορεύθησαν. καὶ συνῆλθεν ὁ κύων
post ipsos. ⁊ anna sedebat circũspi-
ὀπίσω αὐτῶν. καὶ ἄννα ἐκάθητο περιβλε-
ciens filiũ suum in via:
πομένη τὸν παῖδα αὐτῆς εἰς τὴν ὁδόν,
⁊ precognouit eum venientẽ. ⁊ dixit
καὶ προσενόησεν αὐτὸν ἐρχόμενον. καὶ εἶπε
patri suo: ecce filius tuus ve-
τῷ πατρὶ αὐτοῦ, ἰδοὺ ὁ υἱός σου ἔρχε-
nit: ⁊ hõ q̃ iuit cũ illo.
ται, καὶ ὁ ἄνθρωπος ὁ πορευθεὶς μετ' αὐτοῦ.
⁊ raphael dixit: scio ego tobia
καὶ ῥαφαὴλ εἶπεν, ἐπίσταμαι ἐγὼ τωβία
q̃ aperiet oculos pater tuus.
ὅτι ἀνοίξει τοὺς ὀφθαλμοὺς ὁ πατήρ σου.

tuã & sup pentes vr̃os: & videatis filios vr̃os: & filios filiorũ vr̃orũ vsq; i ttiã & q̃rtã gñationẽ et sit semẽ vr̃m bñdictũ a deo isrl̃: q regnat i sc̃la seculorũ. Cũq; oẽs dixisset amẽ: accesserẽt ad cõuiuiũ. Sz cũ timore dñi nuptiarũ cõuiuiũ exercebant. Ca. 10.

CVm vero moras faceret tobias cã nuptiarũ: sollicit᷒ erat pr̃ eius tobias dicẽs. Putas q̃re moratur filius meus: aut q̃re detẽtus ẽ ibi. putas ne gabelus mortu᷒ est & nemo reddat illi pecuniã? cepit ãt cõtristari nimis ip̃e & anna vxor eius cũ eo & ceperẽt ambo sil̃ flere: eo q̃ die statuto minime reuerteretur filius eorũ ad eos. Flebat igitur mr̃ eius irremediabilibus lachrymis atq; dicebat. heu me fili mi vt qd te misimus pegrinari: lumẽ oculorũ nr̃orũ: baculũ senectutis nr̃e: solatiũ vite nr̃e: spem posteritatis nostre: oĩa sil̃ in te vno hñtes te nõ debuimus dimittere a nobis. Cui dicebat tobias. Tace & noli turbari: sanus ẽ filius nr̃: satis fidelis ẽ vir ille cũ quo misimus eũ. Illa ãt nullo mõ cõsolari poterat: sed cotidie exiliens circũspiciebat et circuibat vias oẽs p q̃s spes remeandi videbatur vt pcul videret eũ: si fieri posset venientẽ. At uero raguel dicebat ad generũ suũ. Mane hic et ego mittã nunciũ salutis de te ad tobiã patrez tuũ. Cui tobias ait. Ego noui q̃a pat meus et mr̃ mea mõ dies cõputãt et cruciatur sp̃us eorũ i ip̃is. Cũq; verbis multis rogaret raguel tobiã et ille eũ nulla ratiõe vellet audire: tradidit ei sarã et dimidiã ptẽ oĩs substantie sue i pueris i puellis i pecudibus i camelis et in vaccis: et pecunia multa: et saluũ atq; gaudentẽ dimisit eũ a se: dicẽs. Angelus dñi sctũs sit i itinere vr̃o: pducatq; vos icolumes et inueniatis oĩa recte circa pẽtes vr̃os et videãt oculi mei filios vr̃os priusq̃ moriar. Et apphẽdẽtes parẽtes filiã suã: osculati sunt eã: et dimiserẽt ire: monẽtes eã honorare soceros: diligere maritũ: regere familiã: gubernare domũ: et seipsam irreprehensibilem exhibere. Cap. 11.

CVnq; reuerterẽtur peruenerẽt ad charrã q̃ est in medio itinere cõtra niniuẽ. xi. die. Dixitq; angel᷒. Tobia fr̃ scis queadmodũ reliquisti patrẽ tuũ. si placet itaq; tibi pcedam᷒: et lento gradu insequãtur iter nr̃z familie sil̃ cũ cõiuge tua et cũ aĩalibus. Cũq; hoc placuisset vt irẽt: dixit raphael ad tobiã. Tolle tecũ ex felle piscis: erit. n. necessariũ. tulit itaq; tobias ex felle illo et abierẽt. Anna ãt sedebat secus viã cotidie i supcilio mõtis vñ respicere poterat de lõginquo. Et dũ ex eodẽ loco specularetur aduentũ eius vidit a longe: et ilico cognouit uenientẽ filiũ suũ currensq; nũciauit uiro suo dicẽs. Ecce uenit filius tuus. Dixitq; raphael ad tobiã. At ubi introieris domũ tuã: statim adora dñz deũ tuũ: et gratias agens ei: accede

tu igitur lini fel in ocu-
σὺ οὖν ἔγχρισον τὴν χολὴν εἰς τοὺς ὀφ-
los eius. ⁊ cõpunctus deteret ⁊
θαλμοὺς αὐτοῦ. καὶ δηχθεὶς διατρίψει καὶ
abiiciet albugines: ⁊ videbit te.
ἀποβαλεῖ τὰ λευκώματα, καὶ ὄψεταί σε.
⁊ currens anna cecidit super
καὶ προσδραμοῦσα ἄννα ἐπέπεσεν ἐπὶ τὸν
collum filii sui. ⁊ dixit ei:
τράχηλον τοῦ υἱοῦ αὐτῆς. καὶ εἶπεν αὐτῷ,
vidi te fili: abhinc mori-
εἶδόν σε παιδίον, ἀπὸ τοῦ νῦν ἀποθανοῦ-
ar: ⁊ fleuerunt ambo. ⁊ tobias
μαι, καὶ ἔκλαυσαν ἀμφότεροι. καὶ τωβὴτ
exiit ad ianuã ⁊ offendit.
ἐξήρχετο πρὸς τὴν θύραν καὶ προσέκοπτεν.
at filius eius cucurrit ad eum: ⁊ appre-
ὁ δὲ υἱὸς αὐτοῦ προσέδραμεν αὐτῷ, καὶ ἐπελά-
hẽdit patrẽ suum: ⁊ sparsit
βετο τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, καὶ προσέπασε
fel sup oculos pa-
τὴν χολὴν ἐπὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς τοῦ πα-
tris sui dicẽs: cõfide pater. et
τρὸς αὐτοῦ λέγων, θάρσει ὦ πάτερ. ὡς
aũt cõpuncti sunt: attriuit ocu-
δὲ συνεδήχθησαν, διέτριψε τοὺς ὀφθαλ-
los suos. ⁊ decorticate sunt ab angu-
μοὺς αὐτοῦ. καὶ ἐλεπίσθη ἀπὸ τῶν καν-
lis oculorũ ei᷒ albugines ⁊ vidẽs filiũ
θῶν αὐτοῦ τὰ λευκώματα. καὶ ἰδὼν υἱὸν
suum cecidit sup collum eius
αὐτοῦ ἐπέπεσεν ἐπὶ τὸν τράχηλον αὐτοῦ
⁊ fleuit. ⁊ dixit: bñdictus deus ⁊
καὶ ἔκλαυσε. καὶ εἶπεν, εὐλογητὸς ὁ θεὸς καὶ
bñdictũ nomen tuũ in secula.
εὐλογητὸν τὸ ὄνομά σου εἰς τοὺς αἰῶνας.
⁊ bñdicti oẽs sancti tui ange-
καὶ εὐλογημένοι πάντες οἱ ἅγιοί σου ἄγγε-
li: q̃a flagellasti ⁊ misert᷒ es. ⁊ ecce
λοι, ὅτι ἐμαστίγωσας καὶ ἠλέησας. καὶ ἰδοὺ
video tobiam filiũ meũ. ⁊ introiuit
βλέπω τωβίαν τὸν υἱόν μου. καὶ εἰσῆλθεν
filius eius gaudens: ⁊ annunciauit
ὁ υἱὸς αὐτοῦ χαίρων, καὶ ἀπήγγειλε τῷ
patri suo magnalia q̃ facta fuerant i
πατρὶ αὐτοῦ τὰ μεγαλεῖα τὰ γενόμενα ἐν
media. ⁊ exiit tobias in occur-
τῇ μηδίᾳ. καὶ ἐξῆλθε τωβὴτ εἰς συνάντη-
sum nurus sue gaudẽs ⁊ bñdicens
σιν τῆς νύμφης αὐτοῦ χαίρων καὶ εὐλογῶν
deum ad portam niniues. ⁊ mirabã-
τὸν θεὸν πρὸς τὴν πύλην νινευΐ. καὶ ἐθαύμα-
tur videntes ipsũ ambulantem: q̃a
ζον οἱ θεωροῦντες αὐτὸν πορευόμενον, ὅτι
vidit. ⁊ tobias cõfitebatur corã
ἔβλεψε. καὶ τωβὴτ ἐξωμολογεῖτο ἐνώπι-
eis q̃ misert᷒ fuisset eius deus. ⁊ vt
ον αὐτῶν ὅτι ἠλέησεν αὐτὸν ὁ θεός. καὶ ὡς
appropinq̃uit tobias ad sarrã nurum suã: be-
ἤγγισε τωβὴτ σάῤῥᾳ τῇ νύμφῃ αὐτοῦ, κα-
nedixit eam dicens: venias sana
τευλόγησεν αὐτὴν λέγων, ἔλθοις ὑγιαίνου-
filia. bñdictus deus q̃ duxit te
σα θύγατερ. εὐλογητὸς ὁ θεὸς ὅς ἤγαγέ σε
ad nos: ⁊ pater tuus ⁊ mater
πρὸς ἡμᾶς, καὶ ὁ πατήρ σου καὶ ἡ μήτηρ
tua. ⁊ factũ est gaudiũ oĩbus iis q̃ in niniue
σου. καὶ ἐγένετο χαρὰ πᾶσι τοῖς ἐν νινευΐ
fratribus suis. ⁊ venit achiacha-
ἀδελφοῖς αὐτοῦ. καὶ παρεγένετο ἀχιάχα-
rus ⁊ nasbas cõsobrinus eius. ⁊
ρος καὶ νασβᾶς ὁ ἐξάδελφος αὐτοῦ. καὶ

facte ſunt nuptie tobie cum leticia
ἤχθη ὁ γάμος τωβία μετ' εὐφροσύνης
per dies ſeptē.
ἡμέρας ἑπτά. Ca.12.

Et vocauit tobias tobiam
Καὶ ἐκάλεσε τωβὴτ τωβίαν τὸν
filium ſuum ⁊ dixit ei: vide fi
υἱὸν αὐτοῦ καὶ εἶπεν αὐτῷ, ὅρα τέ
li et des mercedē hoi qui
κνον δώσεις μισθὸν τῷ ἀνθρώπῳ τῷ
venit tecum. ⁊ addere ei
συνελθόντι σοι. καὶ προσθεῖναι αὐτῷ
opꝫ. ⁊ dixit ei tobias: pater
δεῖ. καὶ εἶπεν αὐτῷ τωβίας, πάτερ
nō ledor dans ei dimidium
οὐ βλάπτομαι διδοὺς αὐτῷ τὸ ἥμισυ
eorū q̄ attuli: qm̄ me adduxit tibi ſanum:
ὧν ἐνήνοχα, ὅτι με ἀγήοχέ σοι ὑγιῆ,
⁊ vxorē meā curauit: ⁊
καὶ τὴν γυναῖκά μου ἐθεράπευσε, καὶ
argentum meū attulit: ⁊ te ſiłr
τὸ ἀργύριόν μου ἤνεγκε, καὶ σὲ ὁμοίως
curauit. ⁊ dixit ſenex:
ἐθεράπευσε. καὶ εἶπεν ὁ πρεσβύτης,
iuſte fit ei. ⁊ vocauit ange
δικαιοῦται αὐτῷ. καὶ ἐκάλεσε τὸν ἄγγε
lum ⁊ dixit ei: accipe dimidiuꝫ
λον καὶ εἶπεν αὐτῷ, λαβὲ τὸ ἥμισυ
oim que attuliſtis ⁊ abduc ſal
πάντων ὧν ἐνηνόχατε καὶ ὕπαγε ὑγι
uus. tunc vocans ambos occul
αίνων. τότε καλέσας τοὺς δύο κρυ
te: dixit eis: bñdicite deuꝫ
πτῶς, εἶπεν αὐτοῖς, εὐλογεῖτε τὸν θεὸν
⁊ ipſi cōfitemini: ⁊ magnificē
καὶ αὐτῷ ἐξομολογεῖσθε, καὶ μεγαλω
tiā date ei. ⁊ cōfitemini
σύνην δίδοτε αὐτῷ. καὶ ἐξομολογεῖσθε
corā oibus viuētibus pro hiis q̄
ἐνώπιον πάντων τῶν ζώντων περὶ ὧν
fecit vobiſcū. bonū bñdicere
ἐποίησε μεθ' ὑμῶν. ἀγαθὸν τὸ εὐλογεῖν
deum ⁊ exaltare nomē eius:
τὸν θεὸν καὶ ὑψοῦν τὸ ὄνομα αὐτοῦ,
ſermones dei honorifice oſten
τοὺς λόγους τοῦ θεοῦ ἐντίμως ὑπο
dētes. ⁊ ne cunctemini confi
δεικνύντες. καὶ μὴ ὀκνεῖτε ἐξομολογεῖ
teri ei. myſteriū. n. regis bo
σθαι αὐτῷ. μυστήριον γὰρ βασιλέως κα
num abſcōdere: at opera dei re
λὸν κρύψαι, τὰ δὲ ἔργα τοῦ θεοῦ ἀνα
uelare honorificū. bonū facite ⁊
καλύπτειν ἔνδοξον. ἀγαθὸν ποιεῖτε καὶ
malum nō inueniet vos. bonuꝫ ora
κακὸν οὐχ εὑρήσει ὑμᾶς. ἀγαθὸν προσ
tio cum ieiunio ⁊ elemoſyna
ευχὴ μετὰ νηστείας καὶ ἐλεημοσύνης
⁊ iuſticia. bonum parum cum
καὶ δικαιοσύνης. ἀγαθὸν τὸ ὀλίγον μετὰ
iuſtitia: q̄ multum cum iniuſticia.
δικαιοσύνης, ἢ τὸ πολὺ μετ' ἀδικίας.
bonum facere elemoſynam: q̄ theſauri
καλὸν ποιῆσαι ἐλεημοσύνην, ἢ θησαυρί
ʒare aurū: elemoſyna enī a mor
σαι χρυσίον, ἐλεημοσύνη γὰρ ἐκ θανά
te liberat. ⁊ ipſa emundat om
του ῥύεται. καὶ αὐτὴ ἀποκαθαίρει πᾶ
ne pctm̄. facientes elemoſy
σαν ἁμαρτίαν. οἱ ποιοῦντες ἐλεημοσύ
nas ⁊ iuſtitias replebuntur vita.
νας καὶ δικαιοσύνας πλησθήσονται ζωῆς.

ad prēm tuuꝫ: & oſculare eū. Statimq; lini
ſup oculos eius ex felle iſto piſcis: qd por
tas tecū. Scias. n. qm̄ mox aperientur oculi
eius: & videbit pr̄ tuus lumē celi: & i aſpe
ctu tuo gaudebit. Tūc pcucurrit canis q̄ ſil'
fuerat in via & q̄ſi nūcius adueniēs blādi
mento ſue caude gaudebat. Et exurgens
cecus pr̄ cepit offendēs pedibus currere
& data manu puero: occurrit i obuiā filio
ſuo. Et ſuſcipiēs oſculat⁹ eſt euꝫ cū vxore
ſua & ceperūt flere p̄ gaudio. Cūq; adoraſ
ſent deū & grās egiſſent: cōſederūt. Tūc ſu
mēs tobias de felle piſcis liniuit oculos prī
ſuo: et ſuſtinuit q̄ſi dimidiā fere horā: & ce
pit albugo ex oculis ei⁹ q̄ſi mēbrana oui e
gredi. quā apphēdēs tobias traxit ab ocu
lis eius: ſtatiq; viſuꝫ recepit. Et glificabāt
deū ip̄e videlꝫ & vxor ei⁹: & oēs qui ſciebāt
eū. dicebatq; tobias. bñdico te dñe de⁹ iſrl'
quia tu caſtigaſti me & tu ſaluaſti me. et ec
ce ego video tobiā filiū meū. Ingreſſa eſt
etiā poſt. vii. dies ſara vxor filii eius: et oīs
familia et pecora ſana et cameli et pecūia
multa vxoris ſꝫ et illa pecūia quā recepat
a gabelo: et narrauit p̄entibus oīa bñficia
dei q̄ feciſſꝫ circa eū p hoieꝫ q eū duxerat.
Venerūtq; achior & nabath cōſobrini to
bie: gaudentes ad tobiā et cōgratulātes ei
de oībus bonis q̄ circa illū oñderat deus.
Et per ſeptem dies epulantes oēs cū gau
dio magno gauiſi ſunt. Ca.12.

Tunc vocauit ad ſe tobias filiū ſuū di
xitq; ei. Quid poſſum⁹ dare viro iſti
ſctō q̄ venit tecū? Rñdens tobias dixit prī
ſuo. Pr̄ quā mercedeꝫ dabim⁹ ei: aut q̄d di
gnū poterit eſſe bñficiis eius? me duxit et re
duxit ſanū: pecuniā a gabelo ip̄e recepit:
vxoreꝫ ip̄e me hr̄e fecit: et demoniū ab ea
ip̄e cōpeſcuit: gaudiū p̄entib⁹ eius fecit:
meip̄m a deuoratōe piſcis eripuit: te quo
q; videre fecit lumen celi: et bonis oīb⁹ p
eū repleti ſum⁹. Quid illi adhuc poterim⁹
dignū dare? Sed peto te pr̄ mi: vt roges eū
ſi forte dignabitur medietatē de oīb⁹ q̄ al
lata ſunt ſibi aſſumere. Et vocātes eū pr̄. ſ.
et filius: tulerūt eū in ptē et rogare ceperūt
vt dignaretur dimidiā ptē oīꝫ q̄ attulerāt
acceptā hr̄e. Tūc dixit eis occulte. Bñdici
te deū celi et corā oībus viuētibus cōfite
mini ei: q̄a fecit vobiſcū miāꝫ ſuā. Etenī ſa
crm̄ regis abſcōdere bonū eſt: opa āt dei
reuelare et cōfiteri honorificū eſt. Bona ē
oro cū ieiunio & elemoſyna: magiſq; the
ſauros auri recōdere. qm̄ elemoſyna a mor
te liberat: et ip̄a ē q̄ purgat pctā & facit in
uenire vitā etnā. Qui āt faciūt pctū & iniq
tatē hoſtes ſūt aīe ſue. Manifeſto ergo vo
bis veritatē & nō abſcōdā a vobis occultū
ſmonē. Qñ orabas cū lachrymis & ſepe
liebas mortuos & derelinq̄bas prādiū tu
um: & mortuos abſcōdebas p diē i domo
tua & nocte ſepeliebas eos: ego obtuli o
rationē tuā dño. et q̄a accept⁹ eras deo: ne
ceſſe fuit ut tentatio pbaret te. Et nūc mi
ſit me dñs vt curarē te: & ſarā uxorē filii tui
a demonio liberarem. Ego. n. ſuꝫ raphael
angelus unus ex ſepteꝫ q̄ aſtamus añ dñm
Cūq; hec audiſſent turbati ſūt & tremen
tes ceciderūt ſup trām i faciem ſuā. Dixitq;
eis angel⁹. Pax uobis: nolite timere. Etenī
cū eſſem uobiſcū p uolūtatē dei erā: ipſum

at peccantes hoſtes ſunt
οἱ δὲ ἁμαρτάνοντες πολέμιοί εἰσι τῆς
ſue vite. non abſcondā a vobis oē
ἑαυτῶν ζωῆς. οὐ μὴ κρύψω ἀφ' ὑμῶν πᾶν
verbū. dixi āt myſteriū regis abſcō
ῥῆμα. εἴρηκα δὲ μυστήριον βασιλέως κρύ
dere bonum: at opera dei reuela
ψαι καλόν, τὰ δὲ ἔργα τοῦ θεοῦ ἀνακα
re honorificū. ⁊ nunc qñ oraſti
λύπτειν ἐνδόξως. καὶ νῦν ὅτε προσηύξω
tu ⁊ nurus tua ſarra: ego in
σὺ καὶ ἡ νύμφη σου σάῤῥα, ἐγὼ προσή
duxi memoriā orationis ve
γαγον τὸ μνημόσυνον τῆς προσευχῆς ὑ
ſtre coram ſancto. ⁊ qñ ſepeliebas
μῶν ἐνώπιον τοῦ ἁγίου. καὶ ὅτε ἔθαπτες
mortuos: ſiłr aderam
τοὺς νεκρούς, ὡσαύτως συμπαρήμην
tibi. ⁊ qñ nō cūctatus fuiſti ſurgere ⁊
σοι. καὶ ὅτε οὐκ ὤκνησας ἀναστῆναι καὶ
relinquere prandiū tuū vt abi
καταλιπεῖν τὸ ἄριστόν σου ὅπως ἀπελ
ens cooperires mortuū: nō latuiſti
θὼν περιστείλῃς τὸν νεκρόν, οὐκ ἔλαθές
me bñfaciens. ſed tecum eraṁ. ⁊
με ἀγαθοποιῶν. ἀλλὰ σὺν σοὶ ἤμην. καὶ
nunc miſit me deus ad ſanāduꝫ te
νῦν ἀπέστειλέ με ὁ θεὸς ἰάσασθαί σε
⁊ nurum tuā ſarram. ego ſum
καὶ τὴν νύμφην σου σάῤῥαν. ἐγώ εἰμι
raphael vnus de ſeptē angelis
ῥαφαὴλ εἷς ἐκ τῶν ἑπτὰ ἀγγέλων τῶν
ſctis q̄ offerunt oratio
ἁγίων οἳ προσαναφέρουσι τὰς προσευ
nes ſctōrum: ⁊ ambulant an
χὰς τῶν ἁγίων, καὶ ἐκπορεύονται ἐνώπι
te maieſtatē ſcti. ⁊ turbati
ον τῆς δόξης τοῦ ἁγίου. καὶ ἐταράχθη
ſunt duo: ⁊ ceciderūt in faciem
σαν οἱ δύο, καὶ ἔπεσαν ἐπὶ πρόσωπον
quia timuerunt. ⁊ dixit eis: ne
ὅτι ἐφοβήθησαν. καὶ εἶπεν αὐτοῖς, μὴ
timeatis: q̄a pax vobis erit. at
φοβεῖσθε, ὅτι εἰρήνη ὑμῖν ἔσται. τὸν δὲ
deum bñdicite: q̄a non mea gratia:
θεὸν εὐλογεῖτε, ὅτι οὐ τῇ ἐμαυτοῦ χάρι
ſed voluntate dei noſtri ve
τι, ἀλλὰ τῇ θελήσει τοῦ θεοῦ ἡμῶν ἦλ
ni. vñ bñdicite euꝫ in ſecu
θον. ὅθεν εὐλογεῖτε αὐτὸν εἰς τοὺς αἰῶ
la. oībus diebus apparebā vo
νας. πάσας τὰς ἡμέρας ὠπτανόμην ὑ
bis. ⁊ non māducaui: neq; bibi. ſed
μῖν. καὶ οὐκ ἔφαγον, οὐδὲ ἔπιον. ἀλλὰ
viſionē vos videtis. ⁊ nūc cōfite
ὅρασιν ὑμεῖς ἐθεωρεῖτε. καὶ νῦν ἐξομο
mini deo: qm̄ aſcendo ad euꝫ q̄
λογεῖσθε τῷ θεῷ, ὅτι ἀναβαίνω πρὸς τὸν
miſit me. ⁊ ſcribite oīa
ἀποστείλαντά με. καὶ γράψατε πάντα
q̄ cōſumata ſunt in libro. ⁊
τὰ συντελεσθέντα εἰς βιβλίον. καὶ
ſurrexerunt ⁊ nō amplius viderunt eum. ⁊
ἀνέστησαν καὶ οὐκέτι εἶδον αὐτόν. καὶ
cōfitebātur opa magna ⁊
ἐξωμολογοῦντο τὰ ἔργα τὰ μεγάλα καὶ
mirabilia dei.
θαυμαστὰ τοῦ θεοῦ. Ca.13.

Et vt apparuit eis angelus
Καὶ ὡς ὤφθη αὐτοῖς ὁ ἄγγελος
dñi: ⁊ tobias ſcripſit orationem
κυρίου, καὶ τωβὴτ ἔγραψε προσευχὴν

in exultationē: ⁊ dixit: benedictus
εἰς ἀγαλλίασιν, καὶ εἶπεν, εὐλογητὸς ὁ
deus viuēs in secula ⁊ re-
θεὸς ὁ ζῶν εἰς τοὺς αἰῶνας καὶ ἡ βασι-
gnum eius: qa ipse flagellat ⁊ mi
λεία αὐτοῦ, ὅτι αὐτὸς μαστιγοῖ καὶ ἐ-
seret: deducit ad īferos ⁊ reducit. ⁊
λεεῖ, κατάγει εἰς ᾅδην καὶ ἀνάγει. καὶ
nō est q effugiat manum e-
οὐκ ἔστιν ὃς ἐκφεύξεται τὴν χεῖρα αὐ-
ius. cōfitemini ei filii israel
τοῦ. ἐξομολογεῖσθε αὐτῷ οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ
in cōspectu gentiū: qm̄ ipse disper-
ἐνώπιον τῶν ἐθνῶν, ὅτι αὐτὸς διέσπει-
sit nos inter eos. ibi ostēdite
ρεν ἡμᾶς ἐν αὐτοῖς. ἐκεῖ ὑποδείξατε
magnificētiā eius. ⁊ exaltate e
τὴν μεγαλωσύνην αὐτοῦ. καὶ ὑψοῦτε αὐ-
um in cōspectu oīs viuētis: qm̄ ip
τὸν ἐνώπιον παντὸς ζῶντος, καθότι αὐ-
se dn̄s noster. ⁊ deus ipse pa
τὸς κύριος ἡμῶν. καὶ ὁ θεὸς αὐτὸς πα-
ter noster in oīa secula. ⁊
τὴρ ἡμῶν εἰς πάντας τοὺς αἰῶνας. καὶ
flagellabit nos in iniq̄tatib⁹ no
μαστιγώσει ἡμᾶς ἐν ταῖς ἀδικίαις ὑ-
stris: ⁊ iterū miserebit. ⁊ cōgregabit
μῶν, καὶ πάλιν ἐλεήσει. καὶ συνάξει
nos ex oībus gētibus: vbi disp-
ἡμᾶς ἐκ πάντων τῶν ἐθνῶν, οὗ διέσκει-
sit nos inter eas. si cōuersi fueritis
ρεν ἡμᾶς ἐν αὐτοῖς. ἐὰν ἐπιστρέψητε
ad eum in toto corde vestro ⁊ in
πρὸς αὐτὸν ἐν ὅλῃ καρδίᾳ ὑμῶν καὶ ἐν
tota aīa vestra: vt faciatis ante
ὅλῃ τῇ ψυχῇ ὑμῶν, ποιῆσαι ἐνώπιον
eum veritatem: tunc cōuertetur ad
αὐτοῦ ἀλήθειαν, τότε ἐπιστρέψει πρὸς ὑ-
vos. ⁊ nō abscōdet faciē suam
μᾶς. καὶ οὐ μὴ κρύψῃ τὸ πρόσωπον αὐτοῦ
a vobis: ⁊ videbitis q̄ faciet vobi
ἀφ' ὑμῶν, καὶ θεάσεσθε ἃ ποιήσει μεθ' ὑ-
scum. ⁊ confitemini ei in toto
μῶν. καὶ ἐξομολογήσασθε αὐτῷ ἐν ὅλῳ
ore vestro. ⁊ bn̄dicite do
τῷ στόματι ὑμῶν. καὶ εὐλογεῖτε τὸν κύ-
minū p̄tatis. ⁊ exaltate
ριον τῆς δυνάμεως. καὶ ὑψώσατε τὸν
regem seculorū. ego in terra
βασιλέα τῶν αἰώνων. ἐγὼ ἐν τῇ γῇ τῆς
captiuitatis mee cōfiteor il-
αἰχμαλωσίας μου ἐξομολογοῦμαι αὐ-
li: ⁊ ostēdo fortitudinē ⁊ ma-
τῷ, καὶ δεικνύω τὴν ἰσχὺν καὶ τὴν με-
gnificentiā eius genti peccatrici. qs
γαλωσύνην αὐτοῦ ἔθνει ἁμαρτωλῶν. τίς
cognoscit si volet vos. ⁊ faciet
γινώσκει εἰ θελήσει ὑμᾶς, καὶ ποιήσει
miam vobis? deū meū exalto: ⁊
ἐλεημοσύνην ὑμῖν; τὸν θεόν μου ὑψῶ, καὶ
aīa mea regem celi:
ἡ ψυχή μου τὸν βασιλέα τοῦ οὐρανοῦ,
⁊ exaltabit magnificentiā e-
καὶ ἀγαλλιάσεται τὴν μεγαλωσύνην αὐ-
ius. dicant oēs ⁊ cōfitean
τοῦ. λεγέτωσαν πάντες καὶ ἐξομολογεί-
tur ei in iusticia. hierl̄z ciui
σθωσαν αὐτῷ ἐν δικαιοσύνῃ. Ἱερουσαλὴμ πό-
tas sancta flagellabit te in opibus
λις ἁγία μαστιγώσει σε ἐπὶ τὰ ἔργα τῶν

benedicite & cantate illi: videbar quidem vobiscum manducare & bibere. sed ego cibo inuisibili & potu q ab hoībus videri nō potest: vtor. Tempus est ergo vt reuertar ad eum qui me misit. vos autem benedicite deum: & narrate omnia mirabilia eius. Et cum hec dixisset: ab aspectu eorum ablatus est: & vltra eum videre non potuerunt. Tunc prostrati per horas tres in faciem: benedixerunt deum. Et exurgētes narrauerunt oīa mirabilia eius. Ca.13.

APeriens autez tobias senior os suum benedixit dominū. & dixit. Magnus es dñe in eternum. & in omnia secula regnū tuum: qm̄ tu flagellas & saluas: deducis ad inferos & reducis: & non est qui effugiat manum tuam. Confitemini domino filii israel: & in conspectu gentium laudate eum. quoniā ideo dispersit vos inter gentes que ignorant eum: vt vos enarretis mirabilia eius & faciatis scire eos: quia non est alius deus omnipotens preter eū. Ipse castigauit nos p̄pter iniquitates nostras: & ipse saluabit nos p̄pter misericordiam suam. Aspicite ergo que fecit nobiscum: & cum timore & tremore cōfitemini illi: regemq; seculorum exaltate in operibus vestris. Ego autem in terra captiuitatis mee confitebor illi: quoniā ostendit maiestatem suam in gentem peccatricez. Conuertimini itaq; peccatores: & facite iustitiam coram domino credentes q fasciat vobiscum misericordiam suam. Ego autem & anima mea in eo letabimur. Benedicite domino omnes electi eius: agite dies leticie & confitemini illi. Hierusalem ciuitas dei castigauit te dominus in operibus manuum tuarum. Confitere domino in bonis tuis & benedic deum seculorum vt reedificet in te tabernaculuz suum & reuocet ad te omnes captiuos & gaudeas in omnia secula seculorum. Luce splendida fulgebis & om̄es fines terre adorabūt te. Nationes ex longinquo ad te venient: & munera deferentes adorabunt in te dominum & terram tuam in sanctificationē habebunt. Nomē enim magnū inuocabūt in te. Maledicti erūt qui cōtempserint te: & condemnati erunt oēs qui blasphemauerint te: benedictiq; erunt qui edificauerint te. Tu autē letaberis in filiis tuis: quoniam omnes benedicentur & congregabuntur ad dn̄m. Beati omnes qui diligūt te: & qui gaudent super pace tua. Anima mea benedic dominum qm̄ liberauit hierusalem ciuitatem suam a cunctis tribulationibus eius dominus deus noster. Btūs ero si fuerint reliquie seminis mei ad vidēdam claritatem hierusalem. Porte hierusalem ex saphyro & smaragdo edificabūtur & ex lapide precioso omnis circuitus murorum eius. Ex lapide candido & mūdo omnes platee eius sternentur: & per vicos eius alleluia cantabitur. Benedictus dominus qui exaltauit eam: vt sit regnum eius in secula seculorum super eā.

A M E N.

filiorū tuorū: ⁊ rursum miserabitur filios
υἱῶν σου, καὶ πάλιν ἐλεήσει τοὺς υἱοὺς
iustorū. cōfitere dn̄o: qm̄
τῶν δικαίων. ἐξομολογοῦ τῷ κυρίῳ, ὅτι
bonus. ⁊ bn̄dic regem
ἀγαθός. καὶ εὐλόγει τὸν βασιλέα τῶν
seculorū: vt iterum tabernaculū ei⁹ edifi-
αἰώνων, ἵνα πάλιν ἡ σκηνὴ αὐτοῦ οἰκοδο-
cetur in te cum gaudio: ⁊ letificet
μηθῇ ἐν σοὶ μετὰ χαρᾶς, καὶ εὐφράνῃ
in te captiuos tuos: ⁊ dili-
ἐν σοὶ τοὺς αἰχμαλώτους σου, καὶ ἀγα-
gat in te miseros in
πήσαι ἐν σοὶ τοὺς ταλαιπώρους εἰς
omnes gñationes seculi. gētes mul
πάσας τὰς γενεὰς τοῦ αἰῶνος. ἔθνη πολ-
te a longe venient ad nomē dn̄i
λὰ μακρόθεν ἥξει πρὸς τὸ ὄνομα κυρίου
dei: mūera in manibus hn̄tes: mu-
τοῦ θεοῦ, δῶρα ἐν χερσὶν ἔχοντες, δῶ-
nera regi celi. gñationes gña
ρα τῷ βασιλεῖ τοῦ οὐρανοῦ. γενεαὶ γενε-
tionū laudabūt te: ⁊ dabunt exul
ῶν αἰνέσουσίν σε, καὶ δώσουσιν ἀγαλ-
tationē. maledicti oēs q ode
λίασιν. ἐπικατάρατοι πάντες οἱ μι-
runt te. bn̄dicti erunt oēs
σοῦντές σε. εὐλογημένοι ἔσονται πάν-
q diligūt te in seculū.
τες οἱ ἀγαπῶντές σε εἰς τὸν αἰῶνα.
letare ⁊ exulta in filiis
χάρηθι καὶ ἀγαλλίασαι ἐπὶ τοὺς υἱοὺς
iustorum: qm̄ cōgregabuntur ⁊ bn̄
τῶν δικαίων, ὅτι συναχθήσονται καὶ εὐ-
dicent dn̄m iustorū. o bea
λογήσουσι τὸν κύριον τῶν δικαίων. ὦ μακάρι-
ti q diligunt te. gaudebunt super
οι οἱ ἀγαπῶντές σε. χαρήσονται ἐπὶ τῇ
pace tua. bti qui tristati fuerūt in
εἰρήνῃ σου. μακάριοι ὅσοι ἐλυπήθησαν ἐπὶ
oībus flagellis tuis: qm̄ in te gau
πάσαις ταῖς μάστιξί σου, ὅτι ἐπὶ σοὶ χα-
debūt videtes oēm gloriam
ρήσονται θεασάμενοι πᾶσαν τὴν δόξαν
tuā: ⁊ letabūtur in eternū.
σου, καὶ εὐφρανθήσονται εἰς τὸν αἰῶνα. ἡ
aīa mea bn̄dicat deū regem
ψυχή μου εὐλογείτω τὸν θεὸν τὸν βασιλέα
magnū: qa edificabitur hierusa
τὸν μέγαν, ὅτι οἰκοδομηθήσεται Ἱερουσα-
lem saphiro ⁊ smaragdo ⁊ la-
λὴμ σαπφείρῳ καὶ σμαράγδῳ καὶ λί-
pide p̄cioso: muri tui ⁊ turres
θῳ ἐντίμῳ, τὰ τείχη σου καὶ οἱ πύργοι
⁊ p̄pugnacula in auro mun-
καὶ οἱ προμαχῶνες ἐν χρυσίῳ καθα-
do. ⁊ platee hierusalem
ρῷ. καὶ αἱ πλατεῖαι Ἱερουσαλὴμ
beryllo ⁊ carbūculo ⁊ lapide e
βηρύλλῳ καὶ ἄνθρακι καὶ λίθῳ ἐκ
suphir sternētur. ⁊ di
σουφεὶρ ψηφολογηθήσονται. καὶ ἐροῦσι
cēt omnes vici eius alleiu
πᾶσαι αἱ ῥῦμαι αὐτῆς ἀλληλού-
ia. ⁊ laudabunt dicentes: bn̄di-
ϊα. καὶ αἰνέσουσι λέγοντες, εὐλογη-
ctus deus qui exaltauit omnia
τὸς ὁ θεὸς ὃς ὕψωσε πάντας τοὺς
secula.
αἰῶνας.
Ca.14.

Et cessauit cõfiteri tobias.
Καὶ ἐπαύσατο ἐξομολογούμενος τωβὴτ.
& erat annorũ quinquagintaocto: qñ pdidit
καὶ ἦν ἐτῶν πεντηκονταοκτώ, ὅτε ἀπώλεσε
visum: & post annos octo respexit. &
τὰς ὄψεις, καὶ μετὰ ἔτη ὀκτὼ ἀνέβλεψε. καὶ
faciebat elemosynas. & apposuit time
ἐποίει ἐλεημοσύνας. καὶ προσέθετο φοβεῖ-
re dñm deum & cõfiteri e-
σθαι κύριον τὸν θεὸν καὶ ἐξομολογεῖσθαι αὐ-
i. maxime aũt senuit. & vocauit fili
τῷ. μεγάλως δὲ ἐγήρασε. καὶ ἐκάλεσε τὸν υἱ-
um suum & sex filios filii sui. &
ὸν αὐτοῦ καὶ τοὺς ἓξ υἱοὺς τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ. καὶ
dixit ei: fili accipe filios tuos.
εἶπεν αὐτῷ, τέκνον λάβε τοὺς υἱούς σου.
ecce senui: & ad discedendus
ἰδοὺ γεγήρακα, καὶ πρὸς τὸ ἀποτρέχειν ἀ-
a vita sum. vade in mediam fi
πὸ τοῦ ζῆν εἰμί. ἄπελθε εἰς τὴν μηδίαν τέ-
li: qa credidi quecunq locutus ẽ ionas
κνον, ὅτι πέπεισμαι ὅσα ἐλάλησεν ἰωνᾶς
pphcta de niniue: q subuerte-
ὁ προφήτης περὶ νινευί, ὅτι καταστραφήσε-
tur. in aũt media magis erit pax vsqad
ται. ἐν δὲ τῇ μηδίᾳ μᾶλλον ἔσται εἰρήνη ἕως
tps. & q fratres nostri in terra di-
καιροῦ. καὶ ὅτι οἱ ἀδελφοὶ ἡμῶν ἐν τῇ γῇ σκορ-
spergẽtur a bona terra. & hieru
πισθήσονται ἀπὸ τῆς ἀγαθῆς γῆς. καὶ ἱερου-
sale erit deserta: & dom⁹ dei in
σαλὴμ ἔσται ἔρημος, καὶ ὁ οἶκος τοῦ θεοῦ ἐν
ea cõburetur: & deserta erit vsqad
αὐτῇ κατακαήσεται, καὶ ἔρημος ἔσται μέχρι
tps. & iterũ miserebitur eorũ deus: &
χρόνου. καὶ πάλιν ἐλεήσει αὐτοὺς ὁ θεός, καὶ
cõuertet eos in terrã. & edifi
ἐπιστρέψει αὐτοὺς εἰς τὴν γῆν. καὶ οἰκοδομή-
cabũt domũ nõ q̃lis prior: vsq quo cõ
σουσι τὸν οἶκον οὐχ οἷος ὁ πρότερος, ἕως πλη-
pleãtur tpa seculi. & post hec re
ρωθῶσι καιροὶ τοῦ αἰῶνος. καὶ μετὰ ταῦτα ἐπι-
uertẽtur de captiuitatibus: & edi
στρέψουσιν ἐκ τῶν αἰχμαλωσιῶν, καὶ οἰκο-
ficabunt hierl'm honorifice. & domus dei
δομήσουσιν ἱερουσαλὴμ ἐντίμως. καὶ ὁ οἶκος τοῦ θεοῦ
in ea edificabitur. & in omnes
ἐν αὐτῇ οἰκοδομηθήσεται. καὶ εἰς πάσας τὰς
gñatiões seculi edificatio gloriosa: si-
γενεὰς τοῦ αἰῶνος οἰκοδομὴ ἔνδοξος, κα-
cut locuti sunt de ea pphete &
θὼς ἐλάλησαν περὶ αὐτῆς οἱ προφῆται. καὶ
oẽs gẽtes cõuertẽtur vere ad ti
πάντα τὰ ἔθνη ἐπιστρέψουσιν ἀληθινῶς φο-
mendũ dñm deũ: & cõfodient
βεῖσθαι κύριον τὸν θεόν, καὶ κατορύξουσι τὰ
idola sua. & bñdicent oẽs
εἴδωλα αὐτῶν. καὶ εὐλογήσουσι πάντα τὰ
gẽtes dñm. & popul⁹ eius confitebi-
ἔθνη τὸν κύριον. καὶ ὁ λαὸς αὐτοῦ ἐξομολογήσε-
tur deo. & exaltabit dñs populũ suũ.
ται τῷ θεῷ. καὶ ὑψώσει κύριος τὸν λαὸν αὐτοῦ.
& gaudebũt oẽs q diligunt dñz
καὶ χαρήσονται πάντες οἱ ἀγαπῶντες κν̄
deũ in veritate & iusticia facientes
τὸν θεὸν ἐν ἀληθείᾳ καὶ δικαιοσύνῃ ποιοῦντες

Capitulum quartũdecimũ.

Et cõsumati sunt sermões tobie. Et postq̃ illuminatus est tobias vixit annis q̃dragita duobus: & vidit filios nepotũ suorũ. Cõpletis itaq annis centũ duobus: sepult⁹ ẽ honorifice i niniue. Quinq̃ginta nãq sex annorũ lumen oculorũ amisit: sexagenarius vero recepit. Reliquũ vero vite sue in gaudio fuit: & cũ bono pfectu timoris dei prexit in pace. In hora aũt mortis sue vocauit ad se tobiã filiũ suũ & septẽ iuuenes filios suos nepotes: dixitq eis. Prope erit interitus niniue. Nõ.n. excidit verbũ dñi: & fratres nr̃i qui dispersi sunt a a tra israel reuertẽtur ad eã. Ois aũt deserta tra eius replebitur & dom⁹ dei que in ea incẽsa est iterũ reedificabitur: ibiq reuertẽtur oẽs timentes deũ & relinq̃nt gentes idola sua & veniẽt in hierl'm: & ihabitabũt in ea & gaudebũt in ea oẽs reges terre adorantes deũ isrl'. Audite ergo filii mei patrem vestrum. Seruite domino in veritate & inquirite vt faciatis que placita sũt illi: & filiis vestris mandate vt faciãt iusticias & elemosynas vt sint mẽores dei & bñdicant eum in oi tpe in veritate & in tota virtute sua. Nunc ergo filii audite me & nolite manere hic: sed quacũq die sepelleritis mẽem vestram circa me in vno sepulchro: ex eo dirigite gressus vestros: vt exeatis hinc. Video enim quia iniquitas eius finem dabit ei. Factum est autem post obitum matris sue: Tobias abscessit ex niniue cum vxore sua & filiis & filiorum filiis: & reuersus est ad soceros suos: inuenitq eos incolumes in senectute bona: & curam eorum gessit: & ipse clausit oculos eorum: & omnem hereditatem domus raguelis ipse percepit. viditq quintam generationem filiosq filiorum suorum: & completis annis nonaginta & nouem in timore domini cum gaudio sepelierunt eum. Omnis autem cognatio eius & ois generatio eius in bona vita & in sancta conuersatione permansit: ita vt accepti essent tam deo q̃ hominibus & cunctis habitantibus terram.

Explicit liber Tobie.

miam fratribus nostris. & nũc fili
ἔλεος τοῖς ἀδελφοῖς ἡμῶν. καὶ νῦν τέκνον ἄ-
abi a niniue: qm̃ omnino erũt q̃ locu
πελθε ἀπὸ νινευί, ὅτι πάντως ἔσται ἃ ἐλά-
tus est pphcta ionas. tu aũt serua le
λησεν ὁ προφήτης ἰωνᾶς. σὺ δὲ τήρησον τὸν
gem & pcepta: & esto amator ele
νόμον καὶ τὰ προστάγματα, καὶ γίνου φιλελεή-
mosynarũ & iustus: vt tibi bene sit. & sepeli
μων καὶ δίκαιος, ἵνα σοι καλῶς ᾖ. καὶ θάψον
me bene: & matrem tuã mecum. &
με καλῶς, καὶ τὴν μητέρα σου μετ' ἐμοῦ. καὶ
nõ vltra maneatis in niniue. fili vide qd
μηκέτι αὐλισθῆτε εἰς νινευί. τέκνον ἴδε τί
fecit aman achiacharo q nutriuit e-
ἐποίησεν ἀμὰν ἀχιαχάρῳ τῷ θρέψαντι αὐ-
um: vt e luce duxit eũ in tene
τόν, ὡς ἐκ τοῦ φωτὸς ἤγαγεν αὐτὸν εἰς τὸ σκό-
bras: & q̃nta retribuit ei. & achia
τος, καὶ ὅσα ἀνταπέδωκεν αὐτῷ. καὶ ἀχιά-
charus qdẽ saluat⁹ ẽ: illi vero retribu
χαρος μὲν ἐσώθη, ἐκείνῳ δὲ τὸ ἀνταπόδομα
tio data est: & ipse descendit in tene
ἀπεδόθη, καὶ αὐτὸς κατέβη εἰς τὸ σκό-
bras. manasses in elemosyna erat: & saluat⁹ ẽ
τος. μανασσῆς ἐν ἐλεημοσύνῃ ἦν, καὶ ἐσώθη
de laq̃o mortis quẽ fixerũt ei. aman
ἐκ παγίδος θανάτου ἧς ἔπηξαν αὐτῷ. ἀμὰν
aũt incidit in laqueũ: & peri-
δὲ ἐνέπεσεν εἰς τὴν παγίδα, καὶ ἀπώλε-
it. & nũc fili vide qd elemosyna fa-
το. καὶ νῦν παιδίον ἴδε τί ἐλεημοσύνη ποι-
cit: & quõ iusticia liberat. & hec ip
εῖ, καὶ πῶς δικαιοσύνη ῥύεται. καὶ ταῦτα αὐ-
so dicente: defecit aĩa eius in
τοῦ λέγοντος, ἐξέλιπεν ἡ ψυχὴ αὐτοῦ ἐπὶ τὴν
lecto. erat aũt ãnorũ cẽtum q̃nquagintaocto.
κλίνην. ἦν δὲ ἐτῶν ἑκατὸν πεντηκονταοκτώ.
& sepeliuit eum honorifice. & qñ obi
καὶ ἔθαψεν αὐτὸν ἐνδόξως. καὶ ὅτε ἀπέθα-
it anna mater eius: sepeliuit eã cum
νεν ἄννα ἡ μήτηρ αὐτοῦ, ἔθαψεν αὐτὴν μετὰ
patre suo. abiit aũt tobias cum
τοῦ πατρὸς αὐτοῦ. ἀπῆλθε δὲ τωβίας μετὰ
vxore sua & filiis in ecbata
τῆς γυναικὸς αὐτοῦ καὶ τῶν υἱῶν εἰς ἐκβάτα-
na ad raguelẽ socerum suum. &
να πρὸς ῥαγουὴλ τὸν πενθερὸν αὐτοῦ. καὶ
senuit honorifice. & mortuos so-
ἐγήρασεν ἐντίμως. καὶ θανόντας τοὺς πεν-
ceros suos sepeliuit gloriose. & hereditate
θεροὺς αὐτοῦ ἔθαψεν ἐνδόξως. καὶ ἐκληρονό-
acq̃siuit substãtiã eorũ & tobie
μησε τὴν οὐσίαν αὐτῶν καὶ τωβὴτ τοῦ
patris sui. obiit autẽ & ipse an
πατρὸς αὐτοῦ. ἀπέθανε δὲ καὶ αὐτὸς ἐ-
norũ centum viginti septẽ in ecbatanis
τῶν ἑκατὸν εἰκοσιεπτὰ ἐν ἐκβατάνοις τῆς
medie. & audiuit anteq̃ moreretur ip-
μηδίας. καὶ ἤκουσε πρὶν ἢ ἀποθανεῖν αὐ-
se destructionẽ niniues q̃ in captiuitatẽ
τὸν τὴν ἀπώλειαν νινευί, ἣν ᾐχμαλώτευ-
cepit nabuchadonosor & assuerus. &
σε ναβουχοδονόσωρ καὶ ἀσσουῆρος. καὶ
gauisus ẽ anteq̃ moreretur sup niniue.
ἐχάρη πρὸ τοῦ ἀποθανεῖν ἐπὶ νινευί.

Finis Tobie.

Τέλος τοῦ τωβὴτ.

Incipit Prologus. B. Hieronymi presbyteri in librum Judith.

A Pud hebreos liber Iudith inter agiographa legitur: cuius autoritas ad roboranda illa que in contentionem veniunt: minus idonea iudicatur. Chaldeo tamen sermone conscriptus inter historias computatur. Sed quia hunc librum synodus nicena in numero sanctarum scriptura=rum legitur computasse: acquieui postulationi vestre: immo exactioni & sepositis occupationibus quibus vehementer arctabar: huic vnam lucubratiunculam dedi: magis sensum e sensu quam ex verbo verbum transferens. Multorum codicum varietatem vitiosissimam amputaui: sola ea que intelligentia integra in verbis chaldeis inuenire potui: latinis expressi. Accipite Iudith viduam: castitatis exemplum. & triumphali laude perpetuis eam preconiis declarate. Hanc enim non solum feminis: sed & viris imitabilem dedit qui castitatis eius remunerator virtutem ei talem tribuit vt inuictum omnibus hominibus vinceret: & insuperabilem superaret.

Explicit prologus.

Trãs. gre. iudith. cũ iter. lat. | Trãsla. B. H. | Trãs. gre. iudith. cũ iter. lati.

A
Ca. I.

Anno duodecimo
Ἔτους δωδεκάτου τῆς
regni nabuchodo
βασιλείας ναβουχοδο=
nosor: qui regnauit
νόσορ, ὃς ἐβασίλευσεν
in niniue ciuitate magna in
ἐν νινευὶ τῇ πόλει τῇ μεγάλῃ ἐν ταῖς
diebus arphaxad: qui regnauit me
ἡμέραις ἀρφαξὰδ ὃς ἐβασίλευσεν μή=
dis in ecbatanis. ⁊ edificauit in
δοις ἐν ἐκβατάνοις. καὶ ᾠκοδόμησεν ἐπ᾽
ecbatanis circũcirca muros ex lapidib⁹ se=
ἐκβατάνων κύκλῳ τείχη ἐκ λίθων λελα=
ctis in latitudinẽ cubitorũ trium: in
ξευμένων εἰς πλάτος πηχῶν τριῶν, εἰς
lõgitudinẽ cubitorũ sex: ⁊ fecit altitudinẽ
μῆκος πηχῶν ἕξ, καὶ ἐποίησε τὸ ὕψος
muri cubitorum septuaginta: ⁊
τοῦ τείχους πηχῶν ἑβδομήκοντα, καὶ τὸ
latitudinẽ ipsius cubitorũ quinquaginta.
πλάτος αὐτοῦ πηχῶν πεντήκοντα.
⁊ turres eius statuit sup
καὶ τοὺς πύργους αὐτοῦ ἔστησεν ἐπὶ
portis eius cubitorũ centũ: ⁊
ταῖς πύλαις αὐτῆς πηχῶν ἑκατόν, καὶ
latitudinẽ eius fundauit ad cubi
τὸ πλάτος αὐτῆς ἐθεμελίωσεν εἰς πή=
tos sexaginta. ⁊ fecit portas e
χεις ἑξήκοντα. καὶ ἐποίησε τὰς πύλας αὐ
ius portas sublatas in altitudinẽ cubitorũ
τῆς πύλας διεγειρομένας εἰς ὕψος πηχῶν
septuaginta: ⁊ latitudo ipsarũ cubi=
ἑβδομήκοντα, καὶ τὸ πλάτος αὐτῶν πή=
ti quadraginta ad exitus exercitu
χεις τεσσαράκοντα εἰς ἐξόδους δυνάμε=
um potentium eius: ⁊ ad acies
ων δυνατῶν αὐτοῦ, καὶ εἰς διατάξεις τῶν
peditum eius. ⁊ fecit bellum in
πεζῶν αὐτοῦ. καὶ ἐποίησε πόλεμον ἐν
diebus illis rex na
ταῖς ἡμέραις ἐκείναις ὁ βασιλεὺς να/
buchodonosor cõtra regem arphaxad in
βουχοδονόσορ πρὸς βασιλέα ἀρφαξὰδ ἐν
campo magno. hic est cam
τῷ πεδίῳ τῷ μεγάλῳ. τοῦτό ἐστι πεδί
pus in terminis ragau. ⁊ occurrerunt
ον ἐν τοῖς ὁρίοις ῥαγαῦ. καὶ συνήντησαν
ad eum oẽs hitantes
πρὸς αὐτὸν πάντες οἱ κατοικοῦντες τὴν
montana: ⁊ omnes hitantes eu
ὀρεινήν, καὶ πάντες οἱ κατοικοῦντες τὸν εὐ
phratem ⁊ tigrim ⁊ hydaspem
φράτην καὶ τὸν τίγριν καὶ τὸν ὑδάσπην

INCIPIT TRANSLA
tio beati Hieronymi
libri Iudith.

Capitulum primum.

ARphaxat itaque Rex Medorum subiugauerat multas gen=tes imperio suo: & ipse edificauit ciui=tatem potentissimam quam ap pellauit Egbathanis. Ex lapi=dibus quadratis & sectis fecit muros eius: in altitudine cu bitorum septuaginta & in latitu dine cubitorũ triginta. Turres vero eius posuit in altitudine cubitorum centum. Per qua drum vero earum latus vtrun que vicenorum pedum spacio tendebatur. Posuitque portas eius in altitudine turrium: & gloriabatur quasi potens in potentia exercitus sui: & in gloria quadrigarum suarum.
Anno igitur duodecimo re=gni sui: Nabuchodonosor rex Assyriorum: qui regnabat in niniue ciuitate magna: pugna uit cõtra arphaxat: & obtinuit eum in campo magno: qui ap pellatur Ragau: circa Eufra=tem & Tigrim & Iadason in campo Erioch regis Elicorum. Tunc exaltatum est regnum na buchodonosor: & cor eius ele uatum est: & misit ad omnes

⁊ campum arioch regis elymeo
καὶ πεδίον ἀριὼχ τοῦ βασιλέως ἐλυμαί=
rum. ⁊ cõuenerũt gẽtes multe valde in
ων. καὶ συνῆλθον ἔθνη πολλὰ σφόδρα εἰς
prelium filiorũ geled. ⁊ misit
παράταξιν υἱῶν χελεούλ. καὶ ἀπέστειλε
nabuchodonosor rex assyriorum
ναβουχοδονόσορ ὁ βασιλεὺς ἀσσυρίων
ad omnes habitantes per=
ἐπὶ πάντας τοὺς κατοικοῦντας τὴν περ=
siam: ⁊ ad omnes habitan=
σίδα, καὶ ἐπὶ πάντας τοὺς κατοικοῦν
tes versus occidentem: ⁊ habitan
τας πρὸς δυσμαῖς, καὶ τοὺς κατοικοῦν=
tes ciliciam ⁊ damascum ⁊ libanum
τας κιλικίαν καὶ δαμασκὸν καὶ λίβανον
⁊ antilibanum: ⁊ omnes habitã
καὶ ἀντιλίβανον, καὶ πάντας τοὺς κατοι=
tantes cõtra faciem maritime regiõis:
κοῦντας κατὰ πρόσωπον τῆς παραλίας,
⁊ eos qui in gẽtibus carmeli: ⁊ gala
καὶ τοὺς ἐν τοῖς ἔθνεσι τοῦ καρμήλου, καὶ γαλα
ad ⁊ superiorẽ galileam ⁊ magnũ cã
αδ καὶ τὴν ἄνω γαλιλαίαν καὶ τὸ μέγα πε
pum esdrelom: ⁊ omnes qui in sa
δίον ἐσδρηλὼμ, καὶ πάντας τοὺς ἐν σα=
maria ⁊ ciuitates eius: ⁊ trans
μαρείᾳ καὶ τὰς πόλεις αὐτῆς, καὶ πέραν
iordanem vsque ad hierusalem ⁊ beta
τοῦ ἰορδάνου ἕως ἱερουσαλὴμ καὶ βετά=
ne ⁊ chellus ⁊ cades ⁊ flu
νη καὶ χελλοὺς καὶ κάδης καὶ τοῦ ποτα
men egypti ⁊ taphnẽ ⁊ ramesse:
μοῦ αἰγύπτου καὶ τάφνας καὶ ῥαμεσσῆ,
⁊ omnem terrã gesem quousque perueniatur ad
καὶ πᾶσαν γῆν γεσὲμ ἕως τοῦ ἐλθεῖν ἐπὶ
terga tanis ⁊ memphis: ⁊ oẽs
νῶτα τάνεως καὶ μέμφεως, καὶ πάντας
habitantes egyptum: quousque
τοὺς κατοικοῦντας τὴν αἴγυπτον, ἕως τοῦ
perueniatur ad termios ethiopie. ⁊ vilipen
ἐλθεῖν ἐπὶ τὰ ὅρια αἰθιοπίας. καὶ ἐφαύλι
derũt omnes habitantes terram
σαν πάντες οἱ κατοικοῦντες τὴν γῆν τὸ
verbum nabuchodonosor regis assy
ῥῆμα ναβουχοδονόσορ τοῦ βασιλέως ἀσσυ
riorum: ⁊ nõ cõuenerunt illi in bellum:
ρίων, καὶ οὐ συνῆλθον αὐτῷ εἰς τὸν πόλεμον,
quia nõ timuerunt eum: sed erat coram
ὅτι οὐκ ἐφοβήθησαν αὐτόν, ἀλλ᾽ ἦν ἐναντίον αὐ
ipsis tanquam vir vnus. ⁊ remiserunt nuncios
τῶν ὡς ἀνὴρ εἷς. καὶ ἀπέστρεψαν τοὺς ἀγγέλους
eius vacuos in ignominia a facie ipsorum.
αὐτοῦ κενοὺς ἐν ἀτιμίᾳ ἀπὸ προσώπου αὐτῶν.

τ īdignatus ē nabuchodonoſor cōtra oēm
καὶ ἐθυμώθη ναβουχοδονόσορ ἐπὶ πᾶσαν
terrā hanc valde. τ iurauit per
τὴν γῆν ταύτην σφόδρα. καὶ ὤμοσε κα=
thronū τ regnum ſu
τὰ τοῦ θρόνου καὶ τῆς βασιλείας αὐ=
um nimirū vlturum ſe omnes
τοῦ ἦ μὴν ἐκδικήσειν αὐτὸν πάντα τὰ
terminos cilicie τ damaſci τ ſy=
ὅρια τῆς κιλικίας καὶ δαμασκοῦ καὶ συ/
rie: τ iterēpturū gladio ſuo om
ρίας, καὶ ἀνελεῖν τῇ ῥομφαίᾳ αὐτοῦ πάν
nes habitantes in terra moab τ
τας τοὺς κατοικοῦντας ἐν γῇ μωὰβ καὶ
filios ammon τ omnem iu=
τοὺς υἱοὺς ἀμμὼν καὶ πᾶσαν τὴν ἰου=
deam τ omnes q̄ in egypto: donec
δαίαν καὶ πάντας τοὺς ἐν αἰγύπτῳ, ἕως
pueniat ad terminos duplicis ma
τοῦ ἐλθεῖν ἐπὶ ὅρια τῶν δύο θαλασ=
ris. τ aciē inſtruxit in potentia ſua
σῶν. καὶ παρετάξατο ἐπὶ δυνάμει αὐτ
cōtra arphaxad regem in anno ſe
πρὸς ἀρφαξὰδ βασιλέα ἐν τῷ ἔτει τῷ ἑ=
ptimo decimo. τ cōfortatus ē in bel
πτακαιδεκάτῳ. καὶ ἐκραταιώθη ἐν τῷ πολέ
lo ſuo: τ oēs currus ſui.
μῳ αὐτοῦ, καὶ πάντα τὰ ἅρματα αὐτοῦ.
τ dn̄atus eſt ciuitatibus eius. τ pue=
καὶ ἐκυρίευσε τῶν πόλεων αὐτοῦ. καὶ ἀφί
nit vſq3 ad ecbatana: τ obtinuit
κετο ἕως ἐκβατάνων, καὶ ἐκράτησε τῶν
turres: τ deſtruxit plate=
πύργων, καὶ προνομεύσε τὰς πλατεί=
as eius: τ ornatū eius dedit
ας αὐτῆς, καὶ τὸν κόσμον αὐτῆς ἔδωκεν
in opprobriū eius. τ cepit arpha=
εἰς ὄνειδος αὐτῆς. καὶ ἔλαβε τὸν ἀρφα=
xad in mōtib' ragau: τ iaculatus
ξὰδ ἐν τοῖς ὄρεσι ῥαγαῦ, καὶ κατηκόντι
eſt eum in iaculis ſuis. τ
σεν αὐτὸν ἐν ταῖς ζιβύναις αὐτοῦ. καὶ
diſperdit eum vſq3 ad diem il
ἐξωλόθρευσεν αὐτὸν ἕως τῆς ἡμέρας ἐκεί
lam: τ reuerſus ē poſt eum in nineue=
νης, καὶ ἀνέστρεψε μετ' αὐτὸν εἰς νινευὴ
ipſe τ ois cōmixtus eius: mul
αὐτὸς καὶ πᾶς ὁ σύμμικτος αὐτοῦ, πλῆ
titudo viro₂ bellato₂ magna valde.
θος ἀνδρῶν πολεμιστῶν πολὺ σφόδρα.
τ erat ibi torpens τ cōuiuia faciēs ip=
καὶ ἦν ἐκεῖ ῥαθυμῶν καὶ εὐωχούμενος αὐ
ſe τ exercitus eius p dies cen
τὸς καὶ ἡ δύναμις αὐτοῦ ἐφ' ἡμέρας ἑκα
tum viginti.
τὸν εἴκοσι.

Ca. 2.

Et in anno octauo τ decimo
Καὶ ἐν ἔτει τῷ ὀγδόῳ καὶ δεκάτῳ
ſecunda τ vigeſima primi mēſis
δευτέρα καὶ εἰκάδι τοῦ πρώτου μηνὸς
factū ē verbum in domo nabuchodonoſor
ἐγένετο λόγος ἐν οἴκῳ ναβουχοδονόσορ
regis aſſyriorum vt vlciſceretur omnē
βασιλέως ἀσσυρίων ἐκδικῆσαι πᾶσαν
terrā ſicut locutus ē. τ cōuoca
τὴν γῆν καθὼς ἐλάλησε. καὶ συνεκάλε=
uit omnes ſeruos ſuos τ
σε πάντας τοὺς θεράποντας αὐτοῦ καὶ
omnes magnates ſuos: τ poſuit
πάντας τοὺς μεγιστᾶνας αὐτοῦ, καὶ ἔθετο
cum eis myſteriū conſilii ſui.
μετ' αὐτῶν τὸ μυστήριον τῆς βουλῆς αὐτοῦ.

qui habitabant in cilicia & da
maſco & libano: & ad gentes
que ſunt in carmelo & cedar &
inhabitantes galileam: in cam=
po magno eſdrelon & ad om=
nes qui erant in ſamaria: & trās
flumen iordanem vſq3 ad hie=
ruſalem: & omnem terram ieſ=
ſe: quouſq3 perueniatur ad
montes ethiopie. Ad hos om=
nes miſit nuncios Nabuchodo
noſor rex Aſſyriorum: qui om
nes vno animo contradixe=
runt: & remiſerunt eos vacu=
os: ac ſine honore abiecerunt.
Tunc indignatus Nabuchodo
noſor rex ad omnem terram
illam: iurauit per thronum &
regnum ſuum: q defenderet
ſe de omnibus regionibus his.

Capitulum ſecundum.

Anno tertiodecimo Nabu=
chodonoſor regis: viceſi=
ma & ſecunda die menſis pri=
mi: factum eſt verbum in do=
mo Nabuchodonoſor regis aſ
ſyriorum: vt defenderet ſe. Vo
cauitq3 omnes maiores natu:
omneſq3 duces bellatores ſu=
os: & habuit cum eis myſteri=
um conſilii ſui. Dixitq3 cogita
tionem ſuam in eo eſſe: vt om=
nem terram ſuo ſubiugaret im
perio. Quod dictum cum pla=
cuiſſet omnibus: vocauit Na=
buchodonoſor rex Holofer=
nem principem militie ſue: &
dixit ei. Egredere aduerſum
omne regnum occidentis: & cō
tra eos precipue: qui cōtempſe
runt imperium meum. Non
parcet oculus tuus vlli regno:
omnemq3 vrbem munitam
ſubiugabis mihi.

τ cōuocauit oēm malitiā
καὶ συνεκάλεσε πᾶσαν τὴν κακίαν τῆς
terre ab ore ſuo. τ ipſi decre
γῆς ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ. καὶ αὐτοὶ ἔκρι
uerūt exterminare oēm carnem q̄ nō
ναν ὀλοθρεῦσαι πᾶσαν σάρκα οἱ οὐκ
ſecuti ſunt verbū oris e
ἠκολούθησαν τῷ λόγῳ τοῦ στόματος αὐ=
ius. τ factū eſt vt cōſumauit cōſi=
τοῦ. καὶ ἐγένετο ὡς συνετέλεσε τὴν βου
lium ſuum: vocauit nabuchodonoſor
λὴν αὐτοῦ, ἐκάλεσε ναβουχοδονόσορ βα
rex aſſyriorum holofernē princi
σιλεὺς ἀσσυρίων τὸν ὀλοφέρνην ἀρχιστράτη
pem militie ſue: ſecūdū exiſtem
γον τῆς δυνάμεως αὐτοῦ, δεύτερον ὄντα
poſt ipſum. τ dixit ad eum: hec di
μετ' αὐτόν. καὶ εἶπε πρὸς αὐτόν, τάδε λέ
cit rex magn' dn̄s vniuerſe tre.
γει ὁ βασιλεὺς ὁ μέγας ὁ κ̄ς πάσης γῆς.
ecce tu egredieris a facie mea: τ ſu
ἰδοὺ σὺ ἐξελεύσῃ ἐκ προσώπου μου, καὶ λή
mes tecum viros cōfidētes i fortitudie
ψῃ μετὰ σοῦ ἄνδρας πεποιθότας ἐν ἰσχύϊ
ſua: peditū in miliaria centum vigin
αὐτῶν, πεζῶν εἰς χιλιάδας ἑκατὸν εἴκο=
ti: τ multitudinē equo₂ cū aſcēſoribus: mi
σι, καὶ πλῆθος ἵππων σὺν ἀναβάταις, χι
liaria duodecim: τ exibis in occur
λιάδας δώδεκα, καὶ ἐξελεύσῃ εἰς συνάν=
ſum vniuerſe terre ad occidentē: q̄n
τησιν πάσῃ τῇ γῇ εἰς δυσμάς, ὅτι
inobedientes fuerūt verbo meo: τ
ἠπείθησαν ἐν τῷ ῥήματί μου, καὶ
nunciabis eis vt pparēt mihi
ἀπαγγελεῖς αὐτοῖς ἑτοιμάζειν μοι
terrā τ aquā: q̄a exibo in fu
γῆν καὶ ὕδωρ, ὅτι ἐξελεύσομαι ἐν θυ
rore meo in eos: τ cooperiā oēm
μῷ μου ἐπ' αὐτούς, καὶ καλύψω πᾶν τὸ
faciem terre in pedib' exer=
πρόσωπον τῆς γῆς ἐν τοῖς ποσὶ τῆς δυ
citus mei: τ dabo eos in rapi
νάμεώς μου, καὶ δώσω αὐτοὺς εἰς διαρ
nam illis. τ vulnerati eo=
παγὴν αὐτοῖς. καὶ οἱ τραυματίαι αὐ=
rum replebunt valles eorum
τῶν πληρώσουσι τὰς φάραγγας αὐτῶν
τ torrētes. τ flumē in=
καὶ τοὺς χειμάρρους. καὶ ποταμὸς ἐπι
undans mortuis eorum implebi
κλύζων τοῖς νεκροῖς αὐτῶν πληρωθήσε
tur. τ ducā captiuitatem eorum
ται. καὶ ἄξω τὴν αἰχμαλωσίαν αὐτῶν
in ſummitates vniuerſe terre. tu aūt
ἐπὶ τὰ ἄκρα πάσης τῆς γῆς. σὺ δὲ
exiens poccupabis mihi oēs terminū eo
ἐξελθὼν προκαταλήψῃ μοι πᾶν ὅριον αὐ
rum: τ dedent tibi ſeipſos. τ
τῶν, καὶ ἐκδώσουσί σοι ἑαυτούς. καὶ
ſeruabis mihi eos in diem redar=
διατηρήσεις ἐμοὶ αὐτοὺς εἰς ἡμέραν ἐλε=
gutiōis eo₂. aduerſū āt inobedientes
γμοῦ αὐτῶν. ἐπὶ δὲ τοὺς ἀπειθοῦντας
nō parcet oculus tuus: da
οὐ φείσεται ὁ ὀφθαλμός σου, τοῦ δοῦ=
re eos in cedem τ rapinam in
ναι αὐτοὺς εἰς φόνον καὶ ἁρπαγὴν ἐν
omni terra tua: quia viuēs ego τ
πάσῃ τῇ γῇ σου, ὅτι ζῶν ἐγὼ καὶ τὸ
poteſtas regni mei:
κράτος τῆς βασιλείας μου,

quecunqȝ locutus sum ⁊ faciam hec
ὅσα ἐλάλησα καὶ ποιήσω ταῦτα
in manu mea. tu autē nō trāſgredieris vnū
ἐν χειρί μου. σὺ δὲ οὐ παραβήσῃ ἕν
quippiam verborum domini tui.
τι τῶν ῥημάτων τοῦ κυρίου σου.
sed consummans consumabis sicut impe
ἀλλ' ἐπιτελῶν ἐπιτελέσεις καθότι προσ
raui tibi. ⁊ nō tardabis face-
τέταχά σοι. καὶ οὐ μακρυνεῖς τοῦ ποιῆ
re ipsa. ⁊ exiit holofernes a
σαι αὐτά. καὶ ἐξῆλθεν ὁ ὀλοφέρνης ἀπὸ
facie dn̄i sui: ⁊ voca
προσώπου τοῦ κυρίου αὐτοῦ, καὶ ἐκάλε-
uit omnes magnates ⁊ du
σε πάντας τοὺς δυνάστας καὶ τοὺς στρα-
ces ⁊ p̄fectos virtutis assy
τηγοὺς καὶ ἐπιστάτας τῆς δυνάμεως ασ-
riorum: ⁊ numerauit electos viros
σούρ, καὶ ἠρίθμησεν ἐπιλέκτους ἄνδρας
in prelium sicut precepit ei
εἰς παράταξιν καθότι προσέταξεν αὐτῷ
dn̄s suus ad centū viginti milia:
ὁ κύριος αὐτοῦ εἰς μυριάδας δεκαδύο,
⁊ equites sagittarios duodecim mille.
καὶ ἱππεῖς τοξότας μυρίους δισχιλίους.
⁊ ordinauit eos quēadmodū pre-
καὶ διέταξεν αὐτοὺς ὃν τρόπον πολέ-
lii multitudo ordinatur. ⁊ assumpsit ca
μου πλῆθος συντάσσεται. καὶ ἔλαβε κα
melos ⁊ asinos ad sarcinas eo-
μήλους καὶ ὄνους εἰς τὴν ἀπαρτίαν αὐ
rū multitudinē multā valde: ⁊ oues
τῶν πλῆθος πολὺ σφόδρα, καὶ πρόβατα
⁊ boues ⁊ capras ad p̄parationē
καὶ βόας καὶ αἶγας εἰς παρασκευὴν
eorum: quorū nō erat nūerus: ⁊ frumētaciū
αὐτῶν, ὧν οὐκ ἦν ἀριθμός, καὶ ἐπισιτι-
viciū omni viro ad multitudinē: ⁊ au-
σμὸν παντὶ ἀνδρὶ εἰς πλῆθος, καὶ χρυ
rum ⁊ argentum de domo regis mul-
σίον καὶ ἀργύριον ἐξ οἴκου βασιλέως πο
tum nimis ⁊ egressus ē ipse ⁊ om
λὺ σφόδρα. καὶ ἐξῆλθεν αὐτὸς καὶ πᾶ-
nis exercitus eius in viam vt p̄re
σα ἡ δύναμις αὐτοῦ εἰς πορείαν τοῦ προ
cederēt regem nabuchodonosor: ⁊
ελθεῖν βασιλέως ναβουχοδονόσορ, καὶ
cooperirēt oēm faciem terre
καλύψαι πᾶν τὸ πρόσωπον τῆς γῆς
ad occidens in curribus ⁊ equitibus ⁊
πρὸς δυσμαῖς ἐν ἅρμασι καὶ ἱππεῦσι καὶ
peditibus electis eorum. ⁊ multi
πεζοῖς ἐπιλέκτοις αὐτῶν. καὶ πολὺς ὁ
mixti sicut locusta venerunt cum eis: ⁊
ἐπίμικτος ὡς ἀκρὶς συνῆλθον αὐτοῖς, καὶ
sicut arena terre. nō. n. erat numerus p̄
ὡς ἄμμος τῆς γῆς. οὐ γὰρ ἦν ἀριθμὸς ἀπὸ
multitudine eorū. ⁊ exierunt e niniue viam
πλήθους αὐτῶν. καὶ ἐξῆλθον ἐκ νινευὶ ὁδὸν
trium dierum super faciem cam
τριῶν ἡμερῶν ἐπὶ πρόσωπον τοῦ πε-
pi bectileth. ⁊ castrametatus est
δίου βεκτιλέθ. καὶ ἐπεστρατοπέδευσεν
a bectileth: prope mōtem q̄
ἀπὸ βεκτιλέθ, πλησίον τοῦ ὄρους τοῦ
ad sinistram superioris cilitie. ⁊ cepit
ἐπ' ἀριστερᾷ τῆς ἄνω κιλικίας. καὶ ἔλαβε
omnem potestatem eius: pedites
πᾶσαν τὴν δύναμιν αὐτοῦ, τοὺς πεζοὺς
⁊ equites ⁊ currus eius.
καὶ τοὺς ἱππεῖς καὶ τὰ ἅρματα αὐτοῦ.

Tunc holofernes vocauit duces & magistratus virtutis aſſyriorum: & dinumerauit viros in expeditiōe ſicut precepit ei rex centum viginti milia peditum pugnatorum: & equites ſagittarios duodecim milia. Omnemqȝ expeditionem ſuam fecit preire in multitudine innumerabilium camelorum: cum his que exercitibus ſufficerent copioſe: boum quoqȝ armenta gregeſqȝ ouium: quorum non erat numerus. Frumentum ex omni ſyria in tranſitu ſuo parari conſtituit. Aurum vero & argentū de domo regis aſſum pſit multum nimis. Et profect⁹ eſt ipſe & omnis exercitus cum quadrigis & equitibus & ſagittariis: qui cooperuerunt facieȝ terre ſicut locuſte. Cumqȝ pertranſiſſet fines aſſyriorum: venit ad magnos mōtes ange qui ſunt a ſiniſtro cilitie: aſcenditqȝ omnia caſtella eorum: & obtinuit omnem munitionem. Effregit autem ciuitatem opinatiſſimam melothi: predauitqȝ omnes filios tharſis & filios hiſmael: qui erant contra faciem deſerti: & ad auſtrum terre celeon. Et tranſiuit eufratem & venit in meſopotamiam: & fregit omnes ciuitates excelſas: que erant ibi a torrente mambre vſqȝ quo perueniatur ad mare: & occupauit terminos eius a cilitia vſqȝ ad fines iaphet qui ſunt ad auſtrum. Adduxitqȝ omnes filios madian: & predauit omnem locupletationem eorum: omneſqȝ reſiſtentes ſibi occidit in ore gladii. Et poſt hec deſcēdit in campos damaſci in diebus meſſis: & ſuccendit omnia ſata: omneſqȝ arbores & vineas fecit incidi: & cecidit timor illius ſuper omnes inhabitantes terram.

∴ ∴

∴

∴ ∴

Capitulum tertium.

Tunc miſerunt legatos ſuos vniuerſarum vrbium ac prouinciarum reges ac principes: ſyrie ſcilicet & meſopotamie: & ſyrie ſobal & lybie atqȝ cilitie: qui venientes ad Holofernem dixerunt. Deſinat indignatio tua circa nos. Melius eſt enim vt viuentes ſeruiamus nabuchodonoſor regi magno: & ſubditi ſimus tibi: q̄ morientes cum interitu noſtro: ipſi ſeruitutis noſtre damna patiamur.

⁊ abiit inde in mōtana.
καὶ ἀπῆλθεν ἐκεῖθεν εἰς τὴν ὀρεινήν.
⁊ incidit phud ⁊ lud ⁊
καὶ διέκοψεν τὸ φοὺδ καὶ τὸ λοὺδ. καὶ
predatus est filios omnes rasce ⁊
προενόμευσεν υἱοὺς πάντας ῥασσὴς καὶ
filios ismael eos q̄ cōtra faciem
υἱοὺς ἰσμαὴλ τοὺς κατὰ πρόσωπον τῆς
deserti ad austrū chellon. ⁊
ἐρήμου πρὸς νότον τῆς χελλαιών. καὶ
transiuit euphratem: ⁊ transiit
παρῆλθε τὸν εὐφράτην, καὶ διῆλθε
mesopotamiam. ⁊ fregit
τὴν μεσοποταμίαν. καὶ κατέσκαψε
omnes ciuitates excelsas q̄
πάσας τὰς πόλεις τὰς ὑψηλὰς τὰς ἐ-
in torrente arbonai quousqȝ p-
πὶ τοῦ χειμάρρου ἀρβωναὶ ἕως τοῦ ἐλ-
ueniatur ad mare. ⁊ occupauit
θεῖν ἐπὶ θάλασσαν. καὶ κατελάβετο τὰ
terminos cilitie. ⁊ incidit om-
ὅρια τῆς κιλικίας. καὶ κατέκοψε πάν-
nes resistentes ei. ⁊ venit vsqȝ ad
τας τοὺς ἀντιστάντας αὐτῷ. καὶ ἦλθεν ἕως
fines iapheth q̄ ad austrū ⁊ faci
ὁρίων ἰάφεθ τὰ πρὸς νότον καὶ πρόσω-
em arabie. ⁊ circūdedit om
πον τῆς ἀραβίας. καὶ ἐκύκλωσε πάν-
nes filios madiā: ⁊ succendit
τας τοὺς υἱοὺς μαδιάμ, καὶ ἐνέπρησε τὰ
tabernacula eorū. ⁊ predatus est
σκηνώματα αὐτῶν. καὶ προενόμευσε τὰς
cubilia eorum. ⁊ descendit in cam
μάνδρας αὐτῶν. καὶ κατέβη εἰς πεδί-
pū damasci in diebus messis triti
ον δαμασκοῦ ἐν ἡμέραις θερισμοῦ πυ-
ci: ⁊ succendit omnes agros
ρῶν, καὶ ἐνέπρησε πάντας τοὺς ἀγροὺς
eorum: ⁊ greges ⁊ armenta
αὐτῶν, καὶ τὰ ποίμνια καὶ τὰ βουκόλια
dedit in deletionem. ⁊ ciuitates
ἔδωκεν εἰς ἀφανισμόν. καὶ τὰς πόλεις
eorum spoliauit: ⁊ campos eorum
αὐτῶν ἐσκύλευσε, καὶ τὰ πεδία αὐτῶν
ventilauit. ⁊ pcussit omnes
ἐξελίκμησε. καὶ ἐπάταξε πάντας τοὺς
iuuenes eorū in ore gladii.
νεανίσκους αὐτῶν ἐν στόματι ῥομφαίας.
⁊ cecidit timor ⁊ tremor eius
καὶ ἔπεσεν ὁ φόβος καὶ ὁ τρόμος αὐτοῦ
super inhabitātes regionē maritimā:
ἐπὶ τοὺς κατοικοῦντας τὴν παραλίαν,
qui erant in sidone ⁊ in tyro: ⁊
τοὺς ὄντας ἐν σιδῶνι καὶ ἐν τύρῳ, καὶ
habitantes sur ⁊ ocina: ⁊
τοὺς κατοικοῦντας σοὺρ καὶ ὀκεινά, καὶ
omnes habitantes iemnaan: ⁊
πάντας τοὺς κατοικοῦντας ἰεμναάν, καὶ
hītantes in azoto ⁊ ascalone:
οἱ κατοικοῦντες ἐν ἀζώτῳ καὶ ἀσκάλωνι,
timuerunt eum valde.
ἐφοβήθησαν αὐτὸν σφόδρα. Ca.3.

Et miserunt ad eum le-
Καὶ ἀπέστειλαν πρὸς αὐτὸν ἀγ-
gatos verbis pacificis dicentes.
γέλους λόγοις εἰρηνικοῖς λέγοντες.
ecce nos famuli nabuchodo
ἰδοὺ ἡμεῖς οἱ παῖδες ναβουχοδο-
nosor regis magni:
νόσορ βασιλέως μεγάλου.

aſtamus in cōſpectu tuo: vtere nobis
παρακείμεθα ἐνώπιόν σου, χρῆσαι ἡμῖν
quēadmodū placitū ē faciei tue. ecce
καθὼς ἀρεστόν ἐστι τῷ προσώπῳ σου. ἰδοὺ
ſuburbia noſtra & omnis locus
αἱ ἐπαύλεις ἡμῶν καὶ πᾶς τόπος ἡ-
noſter. & ois campus tritici. & gre-
μῶν. καὶ πᾶν πεδίον πυρῶν. καὶ τὰ ποί-
ges & armenta. & oēs man
μνια καὶ τὰ βουκόλια. καὶ πᾶσαι αἱ μάν-
dre tabernaculorū noſtrorū aſtant
δραι τῶν σκηνωμάτων ἡμῶν παράκειν-
an faciem tuam: vtere quēadmodū
ται πρὸ προσώπου σου, χρῆσαι καθὼς
placuerit tibi. ecce et ciuitates noſtre
ἂν ἀρέσκῃ σοι. ἰδοὺ καὶ αἱ πόλεις ἡμῶν
& habitātes in eis: ſerui
καὶ οἱ κατοικοῦντες ἐν αὐταῖς, δοῦλοί
tui ſunt. veniens obuia eis
σου εἰσίν. ἐλθὼν ἀπάντησον αὐταῖς
vt eſt bonū in oculis tuis. &
ὡς ἔστιν ἀγαθὸν ἐν ὀφθαλμοῖς σου. καὶ
venerunt viri ad holofernē: &
παρεγένοντο οἱ ἄνδρες πρὸς ὀλοφέρνην, καὶ
annuntiauerunt ei iuxta verba
ἀπήγγειλαν αὐτῷ κατὰ τὰ ῥήματα
hec. & deſcendit in regionē maritimā
ταῦτα. καὶ κατέβη ἐπὶ τὴν παραλίαν
ipſe & exercitus. & cuſtodiuit
αὐτὸς καὶ ἡ δύναμις. καὶ ἐφρούρησε τὰς
ciuitates excelſas. & acceperūt ex e
πόλεις τὰς ὑψηλάς. καὶ ἔλαβεν ἐξ αὐ-
is in auxilium viros ele
τῶν εἰς συμμαχίαν ἄνδρας ἐπιλέ-
ctos. & ſuſceperūt eū ipſi & om
κτους. καὶ ἐδέξαντο αὐτὸν αὐτοὶ καὶ πᾶ-
nis regio eorum: cum coronis
σα ἡ περίχωρος αὐτῶν, μετὰ στεφάνων
& choris & tympanis. & demolit⁹
καὶ χορῶν καὶ τυμπάνων. καὶ κατέσκα-
eſt omnes fines eorū. & lucos
ψε πάντα τὰ ὅρια αὐτῶν. καὶ τὰ ἄλση
eorum excidit. & erat decretum ei
αὐτῶν ἐξέκοψε. καὶ ἦν δεδογμένον αὐτῷ
exterminare omnes deos terre:
ἐξολοθρεῦσαι πάντας τοὺς θεοὺς τῆς γῆς,
vt ipſi ſoli nabuchodonoſor
ὅπως αὐτῷ μόνῳ τῷ ναβουχοδονόσορ
ſeruirent omnes gētes: & omnes
λατρεύσωσι πάντα τὰ ἔθνη, καὶ πᾶσαι
lingue & tribus eorum inuo
αἱ γλῶσσαι καὶ αἱ φυλαὶ αὐτῶν ἐπικαλέ-
carent ipſum deū. & venit cōtra faci
σωνται αὐτὸν θεόν. καὶ ἦλθε κατὰ πρόσω-
em eſdraelon prope dotean:
πον ἐσδρηλὼν πλησίον τῆς δωταίας,
q eſt contra ſerrā magnā
ἥ ἐστιν ἀπέναντι τοῦ πρίονος τοῦ μεγά-
iudee. & caſtrametatus
λου τῆς ἰουδαίας. καὶ κατεστρατοπέδευ-
eſt inter gaba & ſcytharū ciuitatem.
σεν ἀναμέσον γαβᾶ καὶ σκυθῶν πόλεως.
& fuit ibi menſem dierum vt cōgrega
καὶ ἦν ἐκεῖ μῆνα ἡμερῶν εἰς τὸ συλλέ-
ret omnem ſarcinam exerci
ξαι πᾶσαν τὴν ἀπαρτίαν τῆς δυνάμε-
tus ſui.
ως αὐτοῦ.

Ca. 4.

Et audierunt filii iſrael qui ha-
Καὶ ἤκουσαν οἱ υἱοὶ ἰσραὴλ οἱ κα-

Omnis ciuitas noſtra: omniſq; poſſeſſio omnes montes & colles & campi & armenta boum gregeſq; ouium & caprarum: equorumq; & camelorum: & vniuerſe facultates noſtre atq; familie in cōſpectu tuo ſunt. Sint oia ſub lege tua. Nos etiam & filii noſtri ſerui tui ſumus. Veni nobis pacificus dominus: & vtere ſeruitio noſtro ſicut placuerit tibi. Tunc deſcendit de montibus cum equitibus in virtute magna: & obtinuit omnes ciuitatem: & omnem inhabitantes terram. De vniuerſis autem vrbibus aſſumpſit ſibi auxiliarios viros fortes & electos ad bellum. Tantuſq; metus prouintiis illis incubuit: vt vniuerſarum vrbium habitatores: principes & honorati ſimul cum populis exirent in obuiam venienti: excipientes eum cū coronis & lāpadibus ducētes choros in tympanis & tibiis. Nec iſta tamen facientes: ferocitatem eius pectoris mitigare potuerunt. Nā & ciuitates eorum deſtruxit: & lucos eorum excidit. Preceperat enī illi nabuchodonoſor rex: vt oēs deos terre exterminaret: videlicet vt ipſe ſolus diceretur deus ab his nationibus: que potuiſſent holofernis potentia ſubiugari. Pertranſiens autem ſyriam ſobal: & omnē appamiam: omnemq; meſopotamiam: venit ad ad idumeos in terra gabaa: accepitq; ciuitates eorum: & ſedit ibi per triginta dies: in quibus diebus adunari precepit vniuerſum exercitum virtutis ſue.

Capitulum quartum.

Tunc audientes hec filii iſrael: qui habitabant terram iuda: timuerunt valde a facie eius. Tremor etiam & horror inuaſit ſenſus eorum: ne hoc faceret hieruſalem & templo domini: quod fecerat ceteris ciuitatibus & templis earum. Et miſerunt in omnem ſamariam per circuitum vſq; hiericho: & preoccupauerunt omnes vertices montium. Et muris circundederunt vicos ſuos: & congregauerunt frumenta in preparationem pugne. Sacerdos etiam eliachim ſcripſit ad vniuerſos qui erant contra eſdrelon: que eſt contra faciem campi magni iuxta dothaim: & vniuerſis per quos vie tranſitus eſſe poterat: vt obtinerent aſcenſus montium per quos via eſſe poterat ad hieruſalem: & illic cuſtodirent vbi anguſtum iter eſſe poterat inter montes. Et fecerunt filii iſrael: ſecundum q̄ conſtituerat eis ſacerdos dñi eliachim.

bitabāt in iudea: omnia q
τοικοῦντες ἐν τῇ ἰουδαίᾳ, πάντα ὅσα
fecit holofernes gētibus pīceps
ἐποίησεν ὀλοφέρνης τοῖς ἔθνεσιν ὁ ἀρχι-
exercitus nabuchodonoſor re-
στράτηγος ναβουχοδονόσορ τοῦ βασιλέ-
gis aſſyriorum. & quēadmodum ſpoliauit
ως ἀσσυρίων. καὶ ὃν τρόπον ἐσκύλευσε
omnia tēpla eorum. & dedit ea
πάντα τὰ ἱερὰ αὐτῶν. καὶ ἔδωκεν αὐτὰ
in deletionem. & timuerunt valde
εἰς ἀφανισμόν. καὶ ἐφοβήθησαν σφόδρα
a facie eius. et p hierū
ἀπὸ προσώπου αὐτοῦ. καὶ περὶ ἱερου-
ſalem & tēplo dūi dei ſui
σαλὴμ καὶ τοῦ ναοῦ κυρίου θεοῦ αὐτῶν
turbati ſunt. quia recenter fuerant
ἐταράχθησαν. ὅτι προσφάτως ἦσαν
aſcendētes de captiuitate: &
ἀναβεβηκότες ἐκ τῆς αἰχμαλωσίας, καὶ
nuper ois popul⁹ cōgregatus fuerat ex
νεωστὶ πᾶς ὁ λαὸς συνελέλεκτο ἐκ τῆς
iudea. & vaſa & alta-
ἰουδαίας. καὶ τὰ σκεύη καὶ τὸ θυσιαστήρι-
re & dom⁹ a pphanatione ſctifica-
ον καὶ ὁ οἶκος ἐκ βεβηλώσεως ἡγιασμέ-
ta erant. & miſerunt ad oēm terminū ſa
να ἦν. καὶ ἀπέστειλαν εἰς πᾶν ὅριον σα-
marie. & vicos. & bethoro. &
μαρείας. καὶ κώμας. καὶ βαιθωρῶ. καὶ
belmen. & hiericho. & ad choba. &
βελμαὶν. καὶ ἱεριχὼ. καὶ εἰς χωβά. καὶ
eſora. & vallem ſalem. & pre-
αἰσωρά. καὶ τὸν αὐλῶνα σαλήμ. καὶ προ-
occupauerunt oēs vertices
κατελάβοντο πάσας τὰς κορυφὰς τῶν
montiū excelſorū. & muris circūdederūt q
ὀρέων τῶν ὑψηλῶν. καὶ ἐτείχισαν τὰς
in eis vicos: & appoſuerūt in fru
ἐν αὐταῖς κώμας, καὶ παρέθεντο εἰς ἐπι-
mētatiōem in pparationem pugne. qm
σιτισμὸν εἰς παρασκευὴν πολέμου. ὅτι
recenter erāt campi eorum de
προσφάτως ἦν τὰ πεδία αὐτῶν τε-
meſſi. & ſcripſit ioachim ſacerdos
θερισμένα. καὶ ἔγραψεν ἰωακεὶμ ὁ ἱερεὺς
magnus q erat in diebus illis
ὁ μέγας ὃς ἦν ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις
in hieruſalem: iis q habitabāt betu
ἐν ἱερουσαλήμ, τοῖς κατοικοῦσι βετυ-
lua & betemeſthaim q eſt cōtra
λοὺα καὶ βετομεσθαὶμ ἥ ἐστιν ἀπέναντι
eſdraelon cōtra faciem cāpi
ἐσδρηλὼν κατὰ πρόσωπον τοῦ πεδίου
qui ppe dothaim: dicens: vt obtine
τοῦ πλησίον δωθαΐμ, λέγων, διακατα-
rent aſcenſus mōtanos. q̄a p
σχεῖν τὰς ἀναβάσεις τῆς ὀρεινῆς. ὅτι δι'
illos erat introitus ad iudeam.
αὐτῶν ἦν ἡ εἴσοδος εἰς τὴν ἰουδαίαν.
& erat facile phibere eos adue
καὶ ἦν εὐχερῶς διακωλῦσαι αὐτοὺς προσ-
nientes: cū anguſtus tranſitus eſ-
βαίνοντας, στενῆς τῆς διαβάσεως οὔ-
ſet: ad viros ad ſummū duos. &
σης, ἐπ' ἄνδρας τοὺς πάντας δύο. καὶ
fecerunt filii iſrael ſicut conſtitu
ἐποίησαν οἱ υἱοὶ ἰσραὴλ καθὰ συνέτα-
it eis ioachim ſacerdos magnus &
ξεν αὐτοῖς ἰωακεὶμ ὁ ἱερεὺς ὁ μέγας καὶ
ſenatus vniuerſi populi iſrael.
ἡ γερουσία παντὸς δήμου ἰσραήλ.

qui sedebant in hierusalem. ⁊ clama
οἱ ἐκάθηντο ἐν ἱερουσαλήμ. καὶ ἀνεβόη-
uerūt ois vir israel ad deū in
σαν πᾶς ἀνὴρ ἰσραὴλ πρὸς τὸν θεὸν ἐν
instantia magna. ⁊ humiliauerūt
ἐκτενείᾳ μεγάλῃ. καὶ ἐταπείνωσαν τὰς
aias suas in instantia magna ip
ψυχὰς αὐτῶν ἐν ἐκτενείᾳ μεγάλῃ αὐ
si ⁊ mulieres eorum. ⁊ ifantes
τοὶ καὶ αἱ γυναῖκες αὐτῶν. καὶ τὰ νήπια
eorum: ⁊ iumēta eorum: ⁊ ois aduē
αὐτῶν, καὶ τὰ κτήνη αὐτῶν, καὶ πᾶς πάρ
na ⁊ mercenari⁹ ⁊ seruus eorū:
οικος καὶ μισθωτὸς καὶ ἀργυρώνητος αὐτῶν,
imposuerūt cilitia super lumbos suos.
ἐπέθεντο σάκκους ἐπὶ τὰς ὀσφύας αὐτῶν.
⁊ ois vir ⁊ mulier ⁊ pueri ⁊
καὶ πᾶς ἀνὴρ καὶ γυνὴ καὶ τὰ παιδία καὶ
hitantes hierusalem ceciderūt cō-
οἱ κατοικοῦντες ἱερουσαλὴμ ἔπεσαν κα
tra faciem tēpli: ⁊ cinere cōsperserūt
τὰ πρόσωπον τοῦ ναοῦ, καὶ ἐσποδώσαντο
capita sua: ⁊ extenderunt
τὰς κεφαλὰς αὐτῶν, καὶ ἐξέτειναν τοὺς
cilitia sua cōtra faciem dñi.
σάκκους αὐτῶν κατὰ πρόσωπον κυρίου.
⁊ altare cilitio operuerunt.
καὶ τὸ θυσιαστήριον σάκκῳ περιέβαλον.
⁊ clamauerūt ad deum israel vna-
καὶ ἐβόησαν πρὸς τὸν θεὸν ἰσραὴλ ὁμοθυ
nimiter assidue: ne daret i pre
μαδὸν ἐκτενῶς, τοῦ μὴ δοῦναι εἰς διαρ-
dam infantes eorum: ⁊ vxo-
παγὴν τὰ νήπια αὐτῶν, καὶ τὰς γυναῖ-
res in diuisionē: ⁊ ciuitates he-
κας εἰς προνομήν, καὶ τὰς πόλεις τῆς κλη
reditatis eorū in interitum: ⁊
ρονομίας αὐτῶν εἰς ἀφανισμόν, καὶ τὰ
sancta in pollutionem ⁊ opprobriū: deri
ἅγια εἰς βεβήλωσιν καὶ ὀνειδισμόν, ἐπί
sionem gētibus. ⁊ exaudiuit de
χαρμα τοῖς ἔθνεσι. καὶ εἰσήκουσεν ὁ θε-
us deprecationē eorū. ⁊ de tribulatio
ὸς τῆς δεήσεως αὐτῶν. καὶ ἐκ τῆς θλίψε-
ne eorum liberauit eos. ⁊ erat popul⁹
ως αὐτῶν ἔσωσεν αὐτούς. καὶ ἦν ὁ λαὸς
ieiunans diebus multis in vniuersa iu-
νηστεύων ἡμέρας πλείους ἐν πάσῃ τῇ ἰου
dea ⁊ hierusalem ante faciem
δαίᾳ καὶ ἱερουσαλὴμ κατὰ πρόσωπον
sctōrū dñi oipotentis. ⁊ io
τῶν ἁγίων κυρίου παντοκράτορος. καὶ ἰω
achim sacerdos magn⁹: ⁊ oēs q a-
ακεὶμ ὁ ἱερεὺς ὁ μέγας, καὶ πάντες οἱ πα
stabant corā dño sacerdotes: ⁊ q mi
ρεστηκότες ἐνώπιον κυρίου ἱερεῖς, καὶ οἱ λει
nistrabant dño cilitiis pcincti
τουργοῦντες κυρίῳ σάκκους περιεζωσμέ
lumbos suos: offerebant
νοι τὰς ὀσφύας αὐτῶν, προσέφερον τὴν
holocaustum cōsueti sacrificii ⁊
ὁλοκαύτωσιν τοῦ ἐνδελεχισμοῦ καὶ τὰς
orōnes ⁊ voluntaria dona populi.
εὐχὰς καὶ τὰ ἑκούσια δόματα τοῦ λαοῦ.
⁊ erat cinis sup mitras eorū.
καὶ ἦν σποδὸς ἐπὶ τὰς κιδάρεις αὐτῶν.
⁊ clamabant ad dñm ex oi virtu
καὶ ἐβόων πρὸς κύριον ἐκ πάσης δυνά-
te: in bonū vt visitaret oēm
μεως, εἰς ἀγαθὸν ἐπισκέψασθαι πάντα
domū israel.
οἶκον ἱερουσαλήμ. Ca.5.

Et clamauit ois populus ad dñm istā
tia magna: & humiliauerūt aias suas i
ieiuniis & orōnib⁹ ipi & mulieres eo
ru3. Et induerūt se sacerdotes cilitiis:
infantes pstrauerunt cōtra faciē tem
pli dñi & altare dñi operuerūt cilitio.
Et clamauerunt ad dñm deum israel
vnanimiter: ne darentur in predā in-
fantes eorum & vxores eorum in di-
uisionem: & ciuitates eorum in exter
miniu3: & sancta eoru3 in pollutionē
& fierent in opprobrium gentibus.
Tunc eliachim sacerdos domini ma-
gnus circuiuit oēm israel: allocutusq3
est eos dicens. Scitote qm̄ exaudiet
dominus preces vestras: si manentes
permanseritis in ieiuniis & orationi-
bus in conspectu dñi. Memores esto
te moysi serui domini: qui amelech cō
fidentem in virtute sua & in exerci-
tu suo: & in clypeis suis: & in curri-
bus suis: & in equitibus suis: non fer
ro pugnando: sed precibus sanctis
orando deiecit. Sic erunt vniuersi ho
stes israel: si perseueraueritis in hoc
opere quod cepistis. Ad hāc igitur ex
hortationem eius depcantes dñm p-
manebant in conspectu dñi: ita vt eti
am hi qui offerebant dño holocausta
pcincti cilitiis offerrēt sacrificia dño:
& erat cinis supra capita eoru3. Et ex
toto corde suo omnes orabant deum
vt visitaret populum suum israel.

Capitulum quintum.

NVnciatumq3 est holoferni princi
pi militie assyriorum q filii israel
ppararent se ad resistendum: ac mon
tium itinera cōclusissent: & furore ni-
mio exarsit in iracundia magna. Vo-
cauitq3 omnes principes moab: & du
ces ammon: & dixit eis. Dicite mihi
quis sit populus iste qui montana ob
sidet: aut que & quales et quante sint
ciuitates eorū: q̄ etiā sit virt⁹ eorū: aut
q̄ sit multitudo eorū: vel qs rex militie
illorū: & q̄re p̄ oibus qui habitant in
oriente isti contempserunt nos: & nō
exierunt in obuiam nobis: vt suscipe
rent nos cum pace. Tunc achior dux
omnium filiorum ammon respon-
dens ait. Si digneris audire domine
dicam veritatem in conspectu tuo de
populo isto qui in montanis habitat:
& non egredietur verbum falsum ex
ore meo. Populus iste ex progenie
chaldeorum est: hic primū in mesopo
tamia habitauit: quoniam noluerunt
sequi deos patrum suorum qui erant
in terra chaldeorum. Deserentes ita-
q3 cerimonias patrum suorum: que
in multitudine deorum erant vnum
deum celi coluerunt: qui & prece-
pit eis vt exirent inde & habita-

Et nuntiatū est holoferni princi
Καὶ ἀνηγγέλη ὀλοφέρνῃ ἀρχιστρα-
pi militie assyriorū: q filii isra
τήγῳ δυνάμεως ἀσσούρ, διότι οἱ υἱοὶ ἰσρα
el pparati essent ad pliū. ⁊
ὴλ παρεσκευάσαντο εἰς πόλεμον. καὶ
itinera montanorū xōclusissent: ⁊
τὰς διόδους τῆς ὀρεινῆς συνέκλεισαν, καὶ
muniuissent oēs verticem mōtis excel
ἐτείχισαν πᾶσαν κορυφὴν ὄρους ὑψη-
si: ⁊ posuissent in campis scanda
λοῦ, καὶ ἔθηκαν ἐν τοῖς πεδίοις σκάνδα
la. ⁊ iratus ē furore nimis. ⁊ voca
λα. καὶ ὠργίσθη θυμῷ σφόδρα. καὶ ἐκά-
uit oēs principes moab: ⁊
λεσε πάντας τοὺς ἄρχοντας μωάβ, καὶ
duces ammon: ⁊ omnes
τοὺς στρατηγοὺς ἀμμών, καὶ πάντας τοὺς
satrapas regiōis maritie. ⁊ dixit
σατράπας τῆς παραλίας. καὶ εἶπεν
eis: nunciate iā mihi filii chanaan
αὐτοῖς, ἀναγγείλατε δή μοι υἱοὶ χαναάν
quis populus iste qui sedet in mōta
τίς ὁ λαὸς οὗτος ὁ καθήμενος ἐν τῇ ὀρει-
nis: ⁊ que q̄s habitant ciuitates: ⁊
νῇ, καὶ τίνες ἃς κατοικοῦσι πόλεις, καὶ
que multitudo exercitus eorū: ⁊
τί τὸ πλῆθος τῆς δυνάμεως αὐτῶν, καὶ
in quo robur eorum ⁊ fortitudo eo-
ἐν τίνι τὸ κράτος αὐτῶν καὶ ἡ ἰσχὺς αὐ-
rum: ⁊ quis insurrexit in eis rex
τῶν, καὶ τίς ἀνέστηκεν ἐπ' αὐτῶν βασι-
aut dux exercitus eorum: ⁊
λεὺς ἡ ἡγούμενος στρατηγίας αὐτῶν, καὶ
quare decreuerunt vt non venirent in
διατί κατεγνώσαντο τοῦ μὴ ἐλθεῖν εἰς
occursum meum pre omnibus habi
ἀπάντησίν μου παρὰ πάντας τοὺς κα
bitantibus in occidenti. ⁊ dixit ad
τοικοῦντας ἐν δυσμαῖς. καὶ εἶπε πρὸς
eum achior dux oim filiorū
αὐτὸν ἀχιὼρ ὁ ἡγούμενος πάντων υἱῶν
ammon: audiat iā dominus me⁹ verbū
ἀμμών, ἀκουσάτω δὴ ὁ κύριός μου λόγον
de ore serui tui. ⁊ annūtiabo
ἐκ στόματος τοῦ δούλου σου. καὶ ἀναγγελῶ
tibi veritatē de populo isto:
σοι τὴν ἀλήθειαν περὶ τοῦ λαοῦ τούτου,
qui habitat montana hec: prope
ὃς κατοικεῖ τὴν ὀρεινὴν ταύτην, πλησίον
te habitante. ⁊ nō egredietur mēda
σου οἰκοῦντος. καὶ οὐκ ἐξελεύσεται ψεῦ-
tium de ore serui tui.
δος ἐκ τοῦ στόματος τοῦ δούλου σου. ὁ
populus iste est ex pgenie chaldeorū:
λαὸς οὗτος εἰσὶν ἀπόγονοι χαλδαίων,
⁊ habitauerunt prius in meso
καὶ παρῴκησαν τὸ πρότερον ἐν τῇ μεσο-
potamia: quia nō voluerunt se-
ποταμίᾳ, ὅτι οὐκ ἠβουλήθησαν ἀκολου-
qui deos patrum suoru3
θῆσαι τοῖς θεοῖς τῶν πατέρων αὐτῶν
qui fuerunt in terra chaldeorum: ⁊ exie
οἳ ἐγένοντο ἐν γῇ χαλδαίων, καὶ ἐξέ-
runt ex via gnationum suarum.
βησαν ἐξ ὁδοῦ τῶν γονέων αὐτῶν.
⁊ adorauerunt deum ce-
καὶ προσεκύνησαν τῷ θεῷ τοῦ οὐρα-
li: deu3 quē cognouerant: ⁊ proiece
νοῦ, θεῷ ᾧ ἐπέγνωσαν. καὶ ἐξέβα-
runt eos a facie
λον αὐτοὺς ἀπὸ προσώπου

deorum ſuorū: ⁊ fugerūt in meſopo-
τῶν θεῶν αὐτῶν, καὶ ἔφυγον εἰς μεσοπο
tamiam. ⁊ habitauerunt ibi diebus mul
ταμίαν. καὶ παρῴκησαν ἐκεῖ ἡμέρας πολ
tis. ⁊ dixit deus eorum vt exirēt de
λάς. καὶ εἶπεν ὁ θεὸς αὐτῶν ἐξελθεῖν ἐκ
habitatione ſua: ⁊ irent
τῆς παροικίας αὐτῶν, καὶ πορευθῆναι
in terrā chanaā. ⁊ habitauerūt ibi:
εἰς γῆν χαναάν. καὶ κατῴκησαν ἐκεῖ,
⁊ repleti ſunt auro ⁊ argento
καὶ ἐπληθύνθησαν χρυσίῳ καὶ ἀργυρίῳ
⁊ in iumētis multis nimis. ⁊ de-
καὶ ἐν κτήνεσι πολλοῖς σφόδρα. καὶ κα
ſcēderūt in egyptū. cooperuit .n.
τέβησαν εἰς αἴγυπτον. ἐκάλυψε γὰρ τὸ πρό
faciem terre chanaan fames. ⁊ habi
σωπον τῆς γῆς χαναὰν λιμός. καὶ παρ
tauerunt ibi vſq; quo reuerſi ſunt.
ῴκησαν ἐκεῖ μέχρις οὗ διεσώθησαν.
⁊ facti ſunt ibi in multitudinē magnā. ⁊ nō
καὶ ἐγένοντο ἐκεῖ εἰς πλῆθος πολύ. καὶ οὐκ
erat numerus generis eorum. ⁊ inſurrexit
ἦν ἀριθμὸς τοῦ γένους αὐτῶν. καὶ ἐπανέστη
eis rex egypti: ⁊ vera
αὐτοῖς ὁ βασιλεὺς αἰγύπτου, καὶ κατε
uerunt eos: ⁊ in labore ⁊ in
σοφίσατο αὐτούς, καὶ ἐν πόνῳ καὶ ἐν
latere humiliauerunt eos: ⁊ poſuerūt
πλίνθῳ ἐταπείνωσαν αὐτούς, καὶ ἔθεντο
eos in ſeruos. ⁊ clamauerunt ad
αὐτοὺς εἰς δούλους. καὶ ἀνεβόησαν πρὸς
deū ſuum. ⁊ percuſſit oēm
τὸν θεὸν αὐτῶν. καὶ ἐπάταξε πᾶσαν τὴν
terrā egypti plagis in qb⁹ nō erat ſani
γῆν αἰγύπτου πληγαῖς ἐν αἷς οὐκ ἦν ἴα
tas. ⁊ eiecerunt eos egyptii a
σις. καὶ ἐξέβαλον αὐτοὺς οἱ αἰγύπτιοι ἀπὸ
facie ſua. ⁊ exiccauit de
προσώπου αὐτῶν. καὶ κατεξήρανεν ὁ θε
us rubrum mare ante e-
ὸς τὴν ἐρυθρὰν θάλασσαν ἔμπροσθεν αὐ
os. ⁊ duxit eos in mōtem ſina
τῶν. καὶ ἤγαγεν αὐτοὺς εἰς τὸ ὄρος τὸ σινᾶ
⁊ cades barne. ⁊ eiecit oēs
καὶ κάδης βαρνῆ. καὶ ἐξέβαλε πάντας τοὺς
habitātes in deſerto. ⁊ hitauerūt i
κατοικοῦντας ἐν τῇ ἐρήμῳ. καὶ ᾤκησαν ἐν
terra ammorreorū. ⁊ omnes de eſebon
γῇ ἀμμορραίων. καὶ πάντας τοὺς ἐσεβὼν
diſperderunt in fortitudīe eorū. ⁊ trāſe
ἐξωλόθρευσαν ἐν τῇ ἰσχύι αὐτῶν. καὶ δια
untes iordanem: fortiti ſunt om
βάντες τὸν ἰορδάνην, ἐκληρονόμησαν πᾶ
nia montana. ⁊ eiecerunt a fa
σαν τὴν ὀρεινήν. καὶ ἐξέβαλον ἀπὸ προ
cie ſua chananeum ⁊ phe-
σώπου αὐτῶν τὸν χαναναῖον καὶ τὸν φε
rezeum ⁊ iebuſeum ⁊ ſy
ρεζαῖον καὶ τὸν ἰεβουσαῖον καὶ τὸν συ-
chem ⁊ omnes gergeſeos. ⁊
χὲμ καὶ πάντας τοὺς γεργεσαίους. καὶ
habitauerunt in eis diebus multis. ⁊
κατῴκησαν ἐν αὐτῇ ἡμέρας πολλάς. καὶ
dum nō peccauerūt corā deo ſuo:
ἕως οὐχ ἥμαρτον ἐνώπιον τοῦ θεοῦ αὐτῶν,
erāt cum eis bona. qm̄ deus q
ἦν μετ᾽ αὐτῶν τὰ ἀγαθά. ὅτι ὁ θεὸς μι-
odit iniq̄tatē cum eis eſt. iq̄n āt receſ
σῶν ἀδικίαν μετ᾽ αὐτῶν ἐστιν. ὅτε δὲ ἀπέ
ſerunt a via quā ꝓpoſuit eis:
στησαν ἀπὸ τῆς ὁδοῦ ἧς διέθετο αὐτοῖς,

rent in charrā. Cūq; opperuiſſet oēm
terrā fames: deſcenderūt in egyptum: il
licq; p q̄dringētos annos ſic multipli
cati ſunt: vt dinumerari eorū nō poſ-
ſet exercitus. Cūq; grauaſſet eos rex
egypti: atq; in edificatiōibus vrbiū ſu
arum in luto & latere ſubiugaſſet eos
clamauerūt ad dn̄m ſuū: & percuſſit to-
tam terrā egypti plagis variis. Cūq; e
iecíſſet eos egyptii a ſe & ceſſaſſet pla
ga ab eis: & iterū eos vellēt cape & ad
ſuū ſeruitiū reuocare: fugientibus his
deus celi mare aperuit: ita vt hinc inde
aque q̄ſi mur⁹ ſolidarētur: & iſti pede
ſicco fundū maris perambulādo tranſi-
rent. In quo loco dū innūerabilis ex-
ercitus egyptiorū eos pſeq̄retur: ita
aquis coopertus eſt vt nō remaneret vel
vnus q factū poſteris nūciaret. Egreſ
ſus etiā mare rubrū deſerta ſina mon-
tis occurrerūt: i quibus nunq̄ hō habi
tare potuit vel filius hoīs requieuit. Il
lic fontes amari obdulcati ſunt eis ad
bibendū: & per annos q̄draginta āno
nam de celo cōſecuti ſunt. Vbicūq; in
greſſi ſunt ſine arcu & ſagitta: & abſq;
ſcuto & gladio: deus eorū pugnauit ꝓ
eis & vicit. Et nō fuit qui īſultaret po-
pulo iſti: niſi q̄n receſſit a cultu dn̄i dei
ſui. quotieſcūq; āt preter ipſum deū
ſuum alterum coluerunt: dati ſunt in
predam & in gladium & in opprobri-
um. Quotieſcūq; autem penituerūt ſe
receſſiſſe a cultura dei ſui: dedit eis de
us celi virtutē reſiſtēdi. Deniq; chana
neū regē & iebuſeū & pherezeū & e-
theū & eueū & āmorreū: & oēs potē
tes in eſebon pſtrauerūt & terras eorū
& ciuitates eorū ipſi poſſederūt: & vſq;
dū nō peccarēt i cōſpectu dei ſui: erāt
cū illis bona. De⁹ .n. illorū odit iniq̄ta
tē. Nā & añ hos annos cū receſſiſſent
a via quā dederat illis deus vt ambula
rēt in ea: exterminati ſunt p̄liis a mul
tis natiōibus: & plurimi eorū captiui ab
ducti ſunt i terrā nō ſuā. Nup āt reuer
ſi ad dn̄m deū ſuū ex diſpſiōe q̄ diſpſi
fuerāt: adunati ſunt & aſcēderūt mōta-
na hec oīa: & iterū poſſidēt hierl'm vbi
ſunt ſctā ſctōrū. Nūc ergo mi dn̄e p̄q̄
re ſi eſt aliq̄ iniquitas eorū in cōſpectu
dei eorū: aſcēdam⁹ ad illos: q̄m tradēs
tradet illos deus eorū tibi: & ſubiuga-
ti erūt ſub iugo potētie tue. Si vero nō
eſt offenſio populi huius corā deo ſuo
nō poterim⁹ reſiſtere illis q̄m deus eo
rum defendet illos: & erimus ī oppro-
briū vniuerſe tre. Et factū ē cū ceſſaſſ;
loq̄ achior verba hec: irati ſūt oēs ma
gnates holofornis & cogitabāt iterfi
cere eū: dicētes ad alterutrū. Quis eſt
iſte q filios iſrl' poſſe dicat reſiſtere re-
gi nabuchodonoſor & exercitib⁹ ei⁹:
hoīes inermes & ſine virtute: & ſine pi-
tia artis pugne? Vt ergo agnoſcat achi
or q̄m fallit nos: aſcēdem⁹ ī mōtana &
cū capti fuerīt potētes eorū: tūc cū eiſ
dem gladio trāſuerberabitur: vt ſciat
oīs gēs q̄m nabuchodonoſor deus ter
re eſt: & pter ip̄ſ alius nō eſt. Ca. 6.
Factū eſt āt cū ceſſaſſent loqui: in
dignatus holofernes vehemēt

exterminati ſunt in multis prelis
ἐξωλοθρεύθησαν ἐν πολλοῖς πολέμοις
valde nimis. ⁊ captiui ducti ſunt
ἐπὶ πολὺ σφόδρα. καὶ ᾐχμαλωτεύθησαν
in terrā nō ꝓpriā. ⁊ tēplū dei eo
εἰς γῆν οὐκ ἰδίαν. καὶ ὁ ναὸς τοῦ θεοῦ αὐ
rum factū eſt in pauimentū. ⁊ ciuitates
τῶν ἐγενήθη εἰς ἔδαφος. καὶ αἱ πόλεις
eorum capte ſunt ab aduerſa
αὐτῶν ἐκρατήθησαν ὑπὸ τῶν ὑπεναν-
riis. ⁊ nunc cōuerſi ad de
τίων. καὶ νῦν ἐπιστρέψαντες ἐπὶ τὸν θε-
um ſuum: aſcenderūt de diſperſiōe qua
ὸν αὐτῶν, ἀνέβησαν ἐκ τῆς διασπορᾶς οὗ
diſperſi erant illic. ⁊ poſſederūt hieru
διεσπάρησαν ἐκεῖ. καὶ κατέσχον τὴν ἱερου
ſalem: vbi ſanctuariū eorum: ⁊ habita-
σαλήμ, οὗ τὸ ἁγίασμα αὐτῶν, καὶ κατῳ-
uerunt in mōtanis q̄ erāt deſerta. ⁊ nūc
κίσθησαν ἐν τῇ ὀρεινῇ ὅτι ἦν ἔρημος. καὶ νῦν
dn̄ator: dn̄e ſi q̄dē eſt ignorātia i popu
δέσποτα κύριε εἰ μέν ἐστιν ἀγνόημα ἐν τῷ λα
lo iſto: ⁊ peccāt cōtra deū ſuū:
ῷ τούτῳ, καὶ ἁμαρτάνουσιν εἰς τὸν θεὸν αὐτῶν,
cōſideremus qm̄ eſt inter eos ſcā-
ἐπισκεψώμεθα ὅτι ἐστὶν ἐν αὐτοῖς σκάν
dalū hoc: ⁊ aſcendamus ⁊ debel
δαλον τοῦτο, καὶ ἀναβησώμεθα καὶ πολε
lemus eos. ſi vero nō eſt iniq̄tas in
μήσωμεν αὐτούς. εἰ δὲ οὐκ ἔστιν ἀνομία ἐν
gēte eorū: p̄tereat iam dn̄s
τῷ ἔθνει αὐτῶν, παρελθέτω δὴ ὁ κύριός
meus: ne forte defendat dn̄s eos:
μου, μήποτε ὑπερασπίσῃ ὁ κύριος αὐτῶν,
⁊ de⁹ eorum pro eis. ⁊ erim⁹
καὶ ὁ θεὸς αὐτῶν ὑπὲρ αὐτῶν. καὶ ἐσόμε
in opprobriū in cōſpectu vniuerſe terre.
θα εἰς ὄνειδος ἐναντίον πάσης τῆς γῆς.
⁊ factū eſt vt ceſſauit achior loqui
καὶ ἐγένετο ὡς ἐπαύσατο ἀχιὼρ λαλῶν
verba hec: murmurauit oīs popu
τοὺς λόγους τούτους, ἐγόγγυσε πᾶς ὁ λα
lus q̄ in circuitu tabernaculi ſtabat. ⁊ dixerūt
ὸς ὁ κύκλῳ τῆς σκηνῆς περιεστώς. καὶ εἶπον
magnates holofernis ⁊ oēs q
οἱ μεγιστᾶνες ὁλοφέρνου καὶ πάντες οἱ
habitabāt terrā maritimā ⁊ mo-
κατοικοῦντες γῆν παραλίαν καὶ τὴν μω
ab: vt interficerēt eum. nō eīm timebimus
άβ, συγκόψαι αὐτόν. οὐ γὰρ φοβηθησόμε-
a facie filiorū iſrael. ecce eīm
θα ἀπὸ προσώπου υἱῶν ἰσραήλ. ἰδοὺ γὰρ
populus i quo nō eſt potentia neq; robur
λαὸς ἐν ᾧ οὐκ ἔστι δύναμις οὐδὲ κράτος
ad aciem fortem. ideo iā aſcende-
εἰς παράταξιν ἰσχυράν. διὸ δὴ ἀναβησό-
mus: ⁊ erunt i cibum vniuerſo
μεθα, καὶ ἔσονται εἰς κατάβρωσιν πάσῃ
exercitui tuo dn̄e holoferne.
τῇ στρατιᾷ σου δέσποτα ὁλοφέρνη. .6.
Et vt ceſſauit tumultus
Καὶ ὡς κατέπαυσεν ὁ θόρυβος τῶν
virorum q in circuitu cōſeſſus: ⁊
ἀνδρῶν τῶν κύκλῳ τῆς συνεδρίας, καὶ
dixit holofernes dux exerci
εἶπεν ὁλοφέρνης ἀρχιστράτηγος δυνάμε-
tus aſſyriorū ad achior coram oī
ως ἀσσοὺρ πρὸς ἀχιὼρ ἐναντίον παντὸς
populo alienigenarum: ⁊ q̄ eo tu achior
τοῦ δήμου ἀλλοφύλων, καὶ τίς εἶ σὺ ἀχιὼρ
corā oī populo alienigenarū: ⁊
ἐναντίον παντὸς τοῦ δήμου ἀλλοφύλων, καὶ

ad oēs filios moab: ⁊ mercenarii
πρὸς πάντας υἱοὺς μωὰβ, καὶ οἱ μισθωτοὶ
ephraim: qm̄ pphetaſti inter nos
τοῦ ἐφραΐμ, ὅτι προεφήτευσας ἐν ἡμῖν
ſicut hodie: ⁊ dixiſti genus hieru
καθὼς σήμερον, καὶ εἶπας τὸ γένος ἱερου-
ſalem non debellare: qm̄ deus eorum
σαλὴμ μὴ πολεμῆσαι, ὅτι ὁ θεὸς αὐτῶν
proteget eos? ⁊ qs deus niſi na-
ὑπερασπιεῖ αὐτῶν; καὶ τίς θεὸς εἰμὴ να-
buchodonoſor? hic mittet potentiā
βουχοδονόσορ; οὗτος ἀποστελεῖ τὸ κράτος
ſuam: ⁊ diſperdet eos a facie
αὐτοῦ, καὶ ἐξολοθρεύσει αὐτοὺς ἀπὸ προσώ-
terre: ⁊ nō liberabit eos deus
που τῆς γῆς, καὶ οὐ ῥύσεται αὐτοὺς ὁ θεὸς
eorum: ſed nos ſerui eius exter
αὐτῶν, ἀλλ' ἡμεῖς οἱ δοῦλοι αὐτοῦ ἐξολο
minabimus eos velut hoīem vnū. ⁊
θρεύσομεν αὐτοὺς ὡς ἄνθρωπον ἕνα. καὶ
non ſuſtinebūt potentiā equorum
οὐχ ὑποστήσονται τὸ κράτος τῶν ἵππων
nroꝝ. cōculcabimus eñ eos in ſei
ἡμῶν. καταπατήσομεν γὰρ αὐτοὺς ἐν αὐ-
pſis. ⁊ mōtes eorū inebriabūtur in
τοῖς. καὶ τὰ ὄρη αὐτῶν μεθυσθήσονται ἐν τῷ
ſanguine eorum: ⁊ campi eorum reple-
αἵματι αὐτῶν, καὶ τὰ πεδία αὐτῶν πλη-
buntur mortuis eorū. ⁊ nō re
ρωθήσονται τῶν νεκρῶν αὐτῶν. καὶ οὐκ ἀν-
ſiſtet veſtigiū pedum ipſoꝝ con
τιστήσεται τὸ ἴχνος τῶν ποδῶν αὐτῶν κα-
tra faciem noſtrā: ſed pditione peri
τὰ πρόσωπον ἡμῶν, ἀλλὰ ἀπωλείᾳ ἀπο-
bunt dicit rex nabuchodonoſor
λοῦνται λέγει ὁ βασιλεὺς ναβουχοδονόσορ
dn̄s vniuerſe terre. dixit eñ nō vana
ὁ κύριος πάσης τῆς γῆς. εἶπε γὰρ οὐ μαται-
erunt verba ſermonū meoꝝ. tu
ωθήσονται τὰ ῥήματα τῶν λόγων μου. σὺ
āt achior mercenarie ammon q̄ locutus es
δὲ ἀχιὼρ μισθωτὲ τοῦ ἀμμὼν ὃς ἐλάλησας
verba hec in die iniq̄tatis tue:
τοὺς λόγους τούτους ἐν ἡμέρᾳ ἀδικίας σου,
nō videbis ām̄plius faciē meā a di
οὐκ ὄψει ἔτι τὸ πρόσωπόν μου ἀπὸ τῆς ἡμέ-
e hac: quouſq̄ vlciſcar genus, eoꝝ q̄
ρας ταύτης, ἕως οὗ ἐκδικήσω τὸ γένος τῶν
ex egypto. ⁊ tūc ptranſibit ferrum
ἐξ αἰγύπτου. καὶ τότε διελεύσεται ὁ σίδηρος
militie mee ⁊ ppls ſeruo
τῆς στρατιᾶς μου καὶ ὁ λαὸς τῶν θεραπόν-
rum meorū latera tua. ⁊ cades inter
των μου τὰς πλευράς σου. καὶ πεσῇ ἐν
vulneratos eorum qū reuerſus fuero.
τοῖς τραυματίαις αὐτῶν ὅταν ἐπιστρέψω.
⁊ reſtituēt te ſerui mei in
καὶ ἀποκαταστήσουσί σε οἱ δοῦλοί μου εἰς
mōtana: ⁊ ſtatuent te in vna de ciui
τὴν ὀρεινήν, καὶ στήσουσί σε ἐν μιᾷ τῶν πό-
tatibus aſcenſuū. ⁊ nō peribis donec
λεων ἀναβάσεων. καὶ οὐκ ἀπολῇ ἕως οὗ
extermineris cum illis. ⁊ ſiquidem ſpe
ἐξολοθρευθῇς μετ' αὐτῶν. καὶ εἴπερ ἐλπί-
ras in corde tuo ꝙ nō cōprehendentur:
ζεις τῇ καρδίᾳ σου ὅτι οὐ συλληφθήσονται,
ne cōcidat tuus vultus. locut⁹
μὴ συμπεσέτω σου τὸ πρόσωπον. ἐλάλη-
ſum ⁊ nihil cadet de verbis
σα καὶ οὐδὲν διαπεσεῖται τῶν ῥημάτων
meis. ⁊ pcepit holofernes ſer
μου. καὶ προσέταξεν ὀλοφέρνης τοῖς δού-

dixit ad achior. qm̄ pphetaſti nobis
dicens ꝙ gēs iſrl' defendatur a deo ſuo
vt oñdam tibi qm̄ nō eſt deus niſi na
buchodonoſor: cū3 pcuſſerimus eos
oēs ſicut hoīem vnū: tūc & ipſe cū illis
aſſyriorū gladio interibis & oīs iſrl' te
cū pditōe diſpiet: & pbabis qm̄ nabu
chodonoſor dn̄s ſit vniuerſe terre. tūc
ꝗ gladi⁹ militie mee trāſiet p lata tua
& cōfixus cades int' vulneratos iſrl': &
nō reſpirabis vltra donec extermine
ris cū illis. Porro āt ſi pphetiā tuā verā
exiſtimas: nō cōcidat vult⁹ tuus & pal
lor q̄ faciē tuā obtinet abſcedat a te: ſi
verba mea hec putas iplere nō poſſe.
Vt āt noueris q̄a ſil' cū illis hec expie-
ris: ecce ex hac hora illorū pplo ſatia-
beris: vt du3 dignas mei gladii penas
excepint: ipe ſil' vltiōi ſubiaceas. Tunc
holofernes pcepit ſeruis ſuis vt com-
phenderent achior & ducerent eum
in Bethuliā & traderent eum in ma-
nus filiorum iſrael. Et accipientes
eum ſerui holofernis: pfecti ſunt per
campeſtria: ſed cū appropinquaſſent
ad montana: exierunt contra eos fun
dibularii. Illi autem diuertentes a late
re montis ligauerunt achior ad arbo
rem manibus & pedibus: & ſic vinctū
de reſtibus dimiſerunt eum: & reuer-
ſi ſunt ad dominum ſuum. Porro filii
iſrael deſcendentes de bethulia: vene
runt ad eum. Quem ſoluentes duxe
runt ad bethuliam: atq̄ in medium
populi illu3 ſtatuentes percontati ſūt
quid rerum eſſet ꝙ illum vinctum aſ-
ſyrii reliquiſſent. In dieb⁹ illis erant il
lic pricipes: ozias fili⁹ micha de tribu
ſymeon: & charmi qui & gothoniel.
In medio itaq̄ ſeniorum: & in con-
ſpectu omnium: achior dixit omnia
que locutus fuerat: ab holoferne in-
terrogatus: & qualiter populus holo-
fernis voluiſſet propter hoc verbum
interficere eum: & quemadmodum
ipſe holofernes iratus iuſſerit eum iſ-
raelitis hac de cauſa tradi: vt dum vin
ceret filios iſrael: tunc & ipſum achi-
or diuerſis iubeat interire ſuppliciis:
propter hoc ꝙ dixiſſet deus celi defē
ſor eorum eſt. Cunq̄ achior vniuerſa
hec expoſuiſſet: omnis populus ceci-
dit in faciem adorantes dominum: &
communi lamentatione & fletu vna-
nimes preces ſuas domino effuderūt
dicentes. Domine deus celi & terre in
tuere ſuperbiam eorum: & reſpice ad
nr̄am humilitatē: & faciem ſanctorū
tuorū attende: & oſtende qm̄ non de
relinquis preſumentes de te: & preſu
mentes de ſe & de ſua virtute glorian
tes humilias. Finito itaq̄ fletu: & per
totam diem oratione populorum cō
pleta: conſolati ſunt achior dicentes.
Deus patrum noſtrorum cuius tu vir
tutem predicaſti ipſe tibi hanc dabit
viciſſitudinem: vt eorum magis tu in
teritum videas. Cum vero dominus
deus noſter dederit hanc libertatem
ſeruis ſuis: ſit & tecum deus in medio
noſtri: vt ſicut placuerit tibi ita cum

uis ſuis q̄ erāt aſtantes tabernaculo
λοις αὐτοῦ οἳ ἦσαν παρεστηκότες τῇ σκηνῇ
ſuo: vt cōprehenderēt achior: ⁊ reſtitue-
αὐτοῦ, συλλαβεῖν τὸν ἀχιὼρ, καὶ ἀποκα-
rent eum in betuliaz: ⁊ trade
ταστῆσαι αὐτὸν εἰς βετουλούα, καὶ παρα-
rent in manus filioꝝ iſrael. ⁊ acce
δοῦναι εἰς χεῖρας υἱῶν ἰσραήλ. καὶ συνέ-
perunt eum ſerui eius ⁊ duxerūt e
λαβον αὐτὸν οἱ δοῦλοι αὐτοῦ καὶ ἤγαγον αὐ-
um extra caſtra in campum. ⁊
τὸν ἔξω τῆς παρεμβολῆς εἰς τὸ πεδίον. καὶ
pfecti ſunt de medio cāpeſtrium in mōta
ἀπῆραν ἐκ μέσου τῆς πεδινῆς εἰς τὴν ὀρει-
na: ⁊ appropinquerūt ad fontes q̄ e-
νήν, καὶ παρεγένοντο ἐπὶ τὰς πηγὰς αἳ ἦ-
rant ſub betuliā. ⁊ vt viderūt
σαν ὑποκάτω βετουλούα. καὶ ὡς εἶδον
eos viri ciuitatis in ver
αὐτοὺς οἱ ἄνδρες τῆς πόλεως ἐπὶ τὴν κο-
tice mōtis: ⁊ ois vir fundibulari
ρυφὴν τοῦ ὄρους, καὶ πᾶς ἀνὴρ σφενδονή-
us detinuit aſcenſum eorum. ⁊
της διεκράτησε τὴν ἀνάβασιν αὐτῶν. καὶ
iaculauerūt in lapidibus ſup eos. ⁊ ingreſ-
ἔβαλον ἐν λίθοις ἐπ' αὐτούς. καὶ ὑποδύ-
ſi ſubtus montē: ligauerūt
σαντες ὑποκάτω τοῦ ὄρους, ἔδησαν τὸν
achior: ⁊ dimiſerunt piectum ſub
ἀχιὼρ, καὶ ἀφῆκαν ἐρριμμένον ὑπὸ τὴν
radice mōtis. ⁊ abierunt ad do
ῥίζαν τοῦ ὄρους. καὶ ἀπῴχοντο πρὸς τὸν κύ-
minū ſuu3. deſcēdentes āt filii iſrael
ριον αὐτῶν. καταβάντες δὲ οἱ υἱοὶ ἰσραὴλ
de ciuitate ſua: ſteterunt ſup eum:
ἐκ τῆς πόλεως αὐτῶν, ἐπέστησαν ἐπ' αὐτόν,
⁊ ſoluentes eum adduxerunt ad be
καὶ λύσαντες αὐτὸν ἀπήγαγον εἰς τὴν βε-
tuliaz: ⁊ ſtatuerunt eū inter pri
τουλούα, καὶ κατέστησαν αὐτὸν εἰς τοὺς ἄρ-
cipes ciuitatis eoꝝ: q̄ erant in
χοντας τῆς πόλεως αὐτῶν, οἳ ἦσαν ἐν ταῖς
diebus illis: ozias filius micha de
ἡμέραις ἐκείναις, ὀζίας ὁ τοῦ μιχὰ ἐκ τῆς
tribu ſymeon: ⁊ chabris filius gothoniel:
φυλῆς συμεών, καὶ χάβρις ὁ τοῦ γοθονιήλ,
⁊ charmis filius melchiel. ⁊ cōuocaue
καὶ χάρμις ὁ τοῦ μελχιήλ. καὶ συνεκάλε-
runt oēs ſeniores ciui
σαν πάντας τοὺς πρεσβυτέρους τῆς πό-
tatis. ⁊ cōcurrerunt oēs iuuenes eo
λεως. καὶ συνέδραμον πᾶς νεανίσκος αὐ-
rum ⁊ mulieres ad cōgregationē. ⁊
τῶν καὶ αἱ γυναῖκες εἰς τὴν ἐκκλησίαν. καὶ
ſtatuerunt achior in medio vniuerſi popu
ἔστησαν τὸν ἀχιὼρ ἐν μέσῳ παντὸς τοῦ λα-
li eoru3. ⁊ interrogauit eum ozias quod
οῦ αὐτῶν. καὶ ἐπηρώτησεν αὐτὸν ὀζίας τὸ
cōtigerat. ⁊ rñdens nunciauit
συμβεβηκός. καὶ ἀποκριθεὶς ἀπήγγειλεν
eis verba cōſeſſus holofer-
αὐτοῖς τὰ ῥήματα τῆς συνεδρίας ὀλοφέρ-
nis: ⁊ oīa verba q̄ locutus fuit
νου, καὶ πάντα τὰ ῥήματα ὅσα ἐλάλησεν
in medio principu3 aſſyrioꝝ: ⁊ que
ἐν μέσῳ τῶν ἀρχόντων ἀσσούρ, καὶ ὅσα
ſupbe locutus fuit holofernes cōtra domū
ἐμεγαλορρημόνησεν ὀλοφέρνης εἰς τὸν οἶκον
iſrael. ⁊ pcidentes populus adorauē
ἰσραήλ. καὶ πεσόντες ὁ λαὸς προσεκύνη-
runt deu3: ⁊ clamauerūt deo dicētes
σαν τῷ θεῷ, καὶ ἐβόησαν τῷ θεῷ λέγοντες

dñe deus celi respice in
κύριε ὁ θεὸς τοῦ οὐρανοῦ κατίδε ἐπὶ τὰς
superbias eorum: & miserere humi
ὑπερηφανίας αὐτῶν, καὶ ἐλέησον τὴν τα-
litatis generis nostri: & respice
πείνωσιν τοῦ γένους ἡμῶν, καὶ ἐπίβλεψον
super faciem sctificatorũ tibi in
ἐπὶ τὸ πρόσωπον τῶν ἡγιασμένων σοι ἐν
die hac. & vocauerunt
τῇ ἡμέρᾳ ταύτῃ. καὶ παρεκάλεσαν τὸν
achior: & laudauerũt eum valde. &
ἀχιώρ, καὶ ἐπῄνεσαν αὐτὸν σφόδρα. καὶ
assumpsit eum ozias de cõgregatiõe
παρέλαβεν αὐτὸν ὀζίας ἐκ τῆς ἐκκλησίας
in domũ suã: & fecit cõuiuium
εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ, καὶ ἐποίησε πότον τοῖς
senioribus. & inuocauerunt
πρεσβυτέροις. καὶ ἐπεκαλέσαντο τὸν
deum israel in auxilium ꝑ totã noctẽ
θεὸν ἰσραὴλ εἰς βοήθειαν ὅλην τὴν νύκτα
illam.
ἐκείνην. Ca. 7.

Et postridie nunciauit holo
Τῇ δὲ ἐπαύριον παρήγγειλεν ὀλο
fernes omni exercitui suo & omni
φέρνης πάσῃ τῇ στρατιᾷ αὐτοῦ καὶ παντὶ
populo suo: qui venerunt in
τῷ λαῷ αὐτοῦ, οἳ παρεγένοντο ἐπὶ τὴν
auxilium eius: vt mouerẽt castra cõtra be
συμμαχίαν αὐτοῦ, ἀναζευγνύειν ἐπὶ βε
tuluam: & ascensus montanorũ
τουλουὰ, καὶ τὰς ἀναβάσεις τῆς ὀρεινῆς
preoccuparent: & facerẽt preli-
προκαταλαμβάνεσθαι, καὶ ποιεῖν πόλε-
um contra filios israel. & mouit castra
μον πρὸς τοὺς υἱοὺς ἰσραήλ. καὶ ἀνέζευξεν
in die illa omnis vir potens eo-
ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ πᾶς ἀνὴρ δυνατὸς αὐ
rum. & exercitus suorum virorum bella-
τῶν. καὶ ἡ δύναμις αὐτῶν ἀνδρῶν πολε
torum milia peditum septuaginta &
μιστῶν χιλιάδες πεζῶν ἑβδομήκοντα καὶ
centum: & equitum milia duodecim: pre
ἑκατόν, καὶ ἱππέων χιλιάδες δεκαδύο, χω
ter ꝑparationes & viros q erant
ρὶς τῆς ἀποσκευῆς καὶ τῶν ἀνδρῶν οἳ ἦσαν
pedites iter eos magna multitudo nimis. &
πεζοὶ ἐν αὐτοῖς πολὺ πλῆθος σφόδρα. καὶ
castrametati sũt in valle prope betu
παρενέβαλον ἐν τῷ αὐλῶνι πλησίον βετου
luam supra fontẽ. & extenderũt in
λουὰ ἐπὶ τῆς πηγῆς. καὶ παρέτειναν εἰς
latitudinẽ sup dothaim vsq; belmaim: & in
εὖρος ἐπὶ δωθαΐμ ἕως βελμαΐμ, καὶ εἰς
lõgitudinẽ a betulua vsq; ad cyamonemq̃
μῆκος ἀπὸ βετουλουὰ ἕως κυάμωνος ἥ
est contra esdraelom. at filii is-
ἐστιν ἀπέναντι ἐσδρηλώμ. οἱ δὲ υἱοὶ ἰσ
rael vt viderunt eorũ multitudinẽ: turbati
ραὴλ ὡς εἶδον αὐτῶν τὸ πλῆθος, ἐταράχθη
sunt valde. & dixit vnusquisq; ad
σαν σφόδρα. καὶ εἶπεν ἕκαστος πρὸς τὸν
ꝓximum suum: nunc occupabunt isti
πλησίον αὐτοῦ, νῦν ἐκλείσουσιν οὗτοι τὸ
faciem terre vniuerse: & neq;
πρόσωπον τῆς γῆς πάσης, καὶ οὔτε τὰ
mõtes excelsi: neq; valles: neq;
ὄρη τὰ ὑψηλὰ, οὔτε αἱ φάραγγες, οὔτε οἱ
colles sustinebunt grauitatẽ eorum: &
βουνοὶ ὑποστήσονται τὸ βάρος αὐτῶν, καὶ
assumentes vnusquisq; arma bel-
ἀναλαβόντες ἕκαστος τὰ σκεύη τὰ πολε

tuis omnibus conuersetis nobiscum. Tunc ozias finito cõsilio suscepit eũ in domum suam: & fecit cenam magnam. Et vocatis omnibus presbyteris: simul expleto ieiunio refecerunt. Postea vero cõuocatus omnis populus per totam noctem intra ecclesias orauerunt petentes auxilium a deo israel. Capitulum. 7.

Holofernes autem altera die ꝓcepit exercitibus suis: vt ascẽderẽt cõtra bethuliaʒ. Erant autem pedites bellatorum centum viginti milia: & equites viginti duo milia: preter preparationes virorum illorum quos occupauerat captiuitas: & abducti fuerant de prouinciis & vrbibus vniuerse iuuentutis. Omnes parauerunt se pariter ad pugnam cõtra filios israel: & venerunt per crepidinem montis vsq; ad apicem qui respicit super dothaim: a loco qui dicitur belma vsq; ad chelmon qui est contra esdrelon. Filii autem israel vt viderunt multitudinẽ illorũ: prostrauerunt se sup terrã mittentes cinerem sup capita sua: vnanimes orantes: vt deus israel misericordiam suam ostenderet super populũ suum. Et assumentes arma sua bellica: sederũt per loca q̃ angusti itineris tramitem dirigunt inter mõtosa: & erãt custodientes ea tota die & nocte. Porro holofernes dum circuit per gyrũ: repperit q; fons qui influebat aqueductum illorum a parte australi extra ciuitatẽ dirigeret: & incidi ꝓcepit aq̃ductum illorum. Erant tñ non longe a muris fontes: ex quibus furtim videbantur haurire aquam ad refocillandum potius q̃ ad potandum. Sed filii ammon & moab accesserunt ad holofernem dicentes. Filii israel non in lancea nec in sagitta confidunt: sed montes defendunt illos: & muniunt illos colles in precipitio cõstituti. Vt ergo sine congressione pugne possis superare eos: pone custodes fontiũ vt non hauriant aquam ex eis: & sine gladio interficies eos: vel certe fatigati: tradent ciuitatem suam quam putant in montibus positaʒ superari nõ posse. Et placuerunt verba hec coram holoferne: & coram satellitibus eius & constituit per gyrum centenarios per singulos fontes. Cumq; ista custodia per dies viginti fuisset expleta: defecerũt cisterne & collectiones aquarum omñibus inhabitantibus bethuliam: ita vt non esset in ciuitate vnde satiarentur vel vna die: qm̃ ad mensuraʒ dabatur populis aqua cottidie. Tunc ad oziaʒ congregati omnes viri femineq; iuuenes & paruuli omnes simul vna voce dixerunt. Iudicet deus inter nos & te: quoniam fecisti in nos mala: nolẽs loqui pacifice cuʒ assyriis: & propter hoc vendidit nos deus in manibus eorum. Et ideo non est qui adiuuet: cuʒ prosternamur ante oculos eorum i siti & in perditione magna. Et nunc cõgregate vniuersos qui in ciuitate sũt:

lica sua: & incẽdentes ꝓpyram sup
μικὰ αὐτῶν, καὶ ἀνάψαντες πυρὰν ἐπὶ
turribus suis: mãserunt custodientes
τοὺς πύργους αὐτῶν, ἔμειναν φυλάσσοντες
tota nocte illa. at die se
ὅλην τὴν νύκτα ἐκείνην. τῇ δὲ ἡμέρᾳ τῇ δευ
cunda eduxit holofernes oẽm equi-
τέρα ἐξήγαγεν ὀλοφέρνης πᾶσαν τὴν ἵπ
tatũ suum versus cõspectum filiorũ is-
πον αὐτοῦ κατὰ πρόσωπον τῶν υἱῶν ἰσ
rael q erant in betulua. & cõsidera
ραὴλ οἳ ἦσαν ἐν βετουλουά. καὶ ἐπεσκέ
uit ascensus ciuitatis eorũ.
ψατο τὰς ἀναβάσεις τῆς πόλεως αὐτῶν,
& fontes aquarum eorum aggres-
καὶ τὰς πηγὰς τῶν ὑδάτων αὐτῶν ἐφώ
sus est: & ꝑoccupauit eos. & ipo-
δευσε, καὶ προκατελάβετο αὐτάς. καὶ ἐπέ
suit eis castra virorum bel-
στησεν αὐταῖς παρεμβολὰς ἀνδρῶν πο
latorum. & ipse trãstulit castra in populũ
λεμιστῶν. καὶ αὐτὸς ἀνέζευξεν εἰς τὸν λαὸν
suum. & accedentes et omnes
αὐτοῦ. καὶ προσελθόντες αὐτῷ πάντες οἱ
principes filiorum esau: & omnes
ἄρχοντες τῶν υἱῶν ἡσαῦ, καὶ πάντες οἱ
duces populi moab: & duces
ἡγούμενοι τοῦ λαοῦ μωάβ, καὶ οἱ στρατηγοὶ
regiõis maritime: dixerũt: audiat iam ver-
τῆς παραλίας, εἶπον, ἀκουσάτω δὴ λό
bum dominus noster: vt non sit fractio
γον ὁ δεσπότης ἡμῶν, ἵνα μὴ γένηται θραῦσις
in exercitu tuo. nã populus iste
ἐν τῇ δυνάμει σου. ὁ γὰρ λαὸς οὗτος τῶν
filiorũ israel: non confidunt in lan
υἱῶν ἰσραὴλ, οὐ πεποίθασιν ἐπὶ τοῖς δό
ceis suis: sed in sublimitatib' mõ
ρασιν αὐτῶν, ἀλλ' ἐπὶ τοῖς ὕψεσι τῶν ὀρέ
tiũ in qbus ipsi habitant in eis. nõ
ων ἐν οἷς αὐτοὶ κατοικοῦσιν ἐν αὐτοῖς. οὐ
enim est facile ꝓcedere ꝑ vertices
γάρ ἐστιν εὐχερὲς προσβῆναι ταῖς κορυφαῖς
montiũ eorum. & nunc domine ne pre-
τῶν ὀρέων αὐτῶν. καὶ νῦν δέσποτα μὴ πο
lisi ineas aduersus eos sicut fit preli
λέμει πρὸς αὐτοὺς καθὼς γίνεται πόλε-
um aciei: & non cadet de
μος παρατάξεως, καὶ οὐ πεσεῖται ἐκ τοῦ
populo tuo vt vir vnus. mane in
λαοῦ σου ὡς ἀνὴρ εἷς. ἀνάμεινον ἐπὶ τῆς
castris tuis custodiens omnem vi
παρεμβολῆς σου διαφυλάσσων πάντα ἄν
rum ex exercitu tuo. & obtine
δρα ἐκ τῆς δυνάμεώς σου. καὶ ἐπικρατησά
ant serui tui fontem aque-
τωσαν οἱ παῖδές σου τῆς πηγῆς τοῦ ὕδα-
qui exit de radice montis. quia
τος, ἣ ἐκπορεύεται ἐκ τῆς ῥίζης τοῦ ὄρους. διό
inde aquantur omnes habitan-
τι ἐκεῖθεν ὑδρεύονται πάντες οἱ κατοικοῦν
tes betulua. & interimet eos si-
τες βετουλουά. καὶ ἀνελεῖ αὐτοὺς ἡ δί
tis: & tradent ciuitatem suam. &
ψα, καὶ ἐκδώσουσι τὴν πόλιν ἑαυτῶν. καὶ
nos & populus noster ascendemus sup
ἡμεῖς καὶ ὁ λαὸς ἡμῶν ἀναβησόμεθα ἐπὶ
primas altitudines montiũ: & ca
τὰς πλησίον κορυφὰς τῶν ὀρέων, καὶ πα
strametabimur super eas in custodi-
ρεμβαλοῦμεν ἐπ' αὐταῖς εἰς προφυλα-
am. ne exeat de ciuitate vir
κήν. τοῦ μὴ ἐξελθεῖν ἐκ τῆς πόλεως ἄνδρα

vnuo. ⁊ contabescēt in fame ipsi: ⁊
ἶσα. καὶ τακήσονται ἐν τῷ λιμῷ αὐτοί, καὶ
vxoꝛes eoꝛum: ⁊ filii eoꝛum:
αἱ γυναῖκες αὐτῶν, καὶ τὰ τέκνα αὐτῶν.
⁊ anteꝗ̄ veniat gladius sup eos:
καὶ πρὶν ἐλθεῖν τὴν ῥομφαίαν ἐπ' αὐτούς,
subuertentur in plateis
καταστραφήσονται ἐν ταῖς πλατείαις
habitatiōis eoꝛum. ⁊ retribues
τῆς οἰκήσεως αὐτῶν. καὶ ἀνταποδώσεις
eis retributionem malam: eo q̄ re
αὐτοῖς ἀνταπόδομα πονηρόν, ἀνθ' ὧν ἐστα
bellauesti ⁊ nō obedierunt faci
σίασαν καὶ οὐχ ὑπήκουσαν τοῦ ποιῆσαί
ei tue in pace. ⁊ placuerunt verba eo
πω σου ἐν εἰρήνῃ. καὶ ἤρεσαν οἱ λόγοι αὐ
rum coꝛam holoferne: ⁊ coꝛam omi
τῶν ἐνώπιον ὁλοφέρνου, καὶ ἐνώπιον πάν
bus satellitibus eius. ⁊ constituit
των τῶν θεραπόντων αὐτοῦ. καὶ συνέταξε
facere sicut locuti fuerūt. ⁊ recesserunt ca
ποιεῖν καθὰ ἐλάλησαν. καὶ ἀπῆραν πα
stra filioꝛū ammon: ⁊ cum eis mi
ρεμβολὴ υἱῶν ἀμμών, καὶ μετ' αὐτῶν χι
lia quinqꝫ filioꝛū assur. ⁊ castrame
λιάδες πέντε υἱῶν ἀσσούρ. καὶ παρενέ
tati sunt in valle. ⁊ pꝛeoccupauerunt
βαλον ἐν τῷ αὐλῶνι. καὶ προκατελάβοντο
aquas ⁊ fontes aquarum
τὰ ὕδατα καὶ τὰς πηγὰς τῶν ὑδάτων
filioꝛū israel. ⁊ ascenderūt filii esau
τῶν υἱῶν ἰσραήλ. καὶ ἀνέβησαν υἱοὶ ἡσαῦ
⁊ filii ammon: ⁊ castrametati sunt in
καὶ υἱοὶ ἀμμών, καὶ παρενέβαλον ἐν τῇ
mōtanis contra dothaim. ⁊ mise
ὀρεινῇ ἀπέναντι δωθαείμ. καὶ ἀπέστει
runt ex eis ad austrū ⁊ subsolanum
λαν ἐξ αὐτῶν πρὸς νότον καὶ ἀπηλιώτην
contra ecrebel: q̄ est pꝛope chu
ἀπέναντι ἐκρεβήλ, ἥ ἐστιν πλησίον χου
si: q̄ est super toꝛrentem mochmur.
σί, ἥ ἐστιν ἐπὶ τοῦ χειμάρρου μοχμούρ.
⁊ reliquꝰ exercitus assyrioꝝ castra
καὶ ἡ λοιπὴ στρατιὰ τῶν ἀσσυρίων παρε
metati sūt in campo: ⁊ cooperuerūt oēm
νέβαλον ἐν τῷ πεδίῳ, καὶ ἐκάλυψαν πᾶν
faciem terre. ⁊ tabernacula ⁊
τὸ πρόσωπον τῆς γῆς. καὶ αἱ σκηναὶ καὶ
sarcine eoꝝ castra fece
αἱ ἀπαρτίαι αὐτῶν κατεστρατοπέδευ
runt in multitudie multa valde. ⁊
σαν εἰς πλῆθος πολὺ σφόδρα. καὶ οἱ
filii israel clamauerunt ad dnm deū
υἱοὶ ἰσραὴλ ἀνεβόησαν πρὸς κύριον θεὸν
eoꝛum: qm̄ defecit aīo spūs eo
αὐτῶν, ὅτι ὠλιγοψύχησε τὸ πνεῦμα αὐ
rum: qm̄ i circuitu erāt omnes inimici eo
τῶν, ὅτι ἐκύκλωσαν πάντες οἱ ἐχθροὶ αὐ
rum: ⁊ nō poterāt fugere de medio eoꝛum.
τῶν, καὶ οὐκ ἦν διαφυγεῖν ἐκ μέσου αὐτῶν.
⁊ manserūt i circuitu eoꝝ omnis cōgrega
καὶ ἔμειναν κύκλῳ αὐτῶν πᾶσα συναγω
tio assyrioꝝ: pedites ⁊ currus ⁊
γὴ ἀσσούρ, οἱ πεζοὶ καὶ τὰ ἅρματα καὶ οἱ
equites eoꝛum diebus trigintaquattu
ἱππεῖς αὐτῶν ἡμέρας τριακοντατέσσα
oꝛ. ⁊ deficiebant oībus habitanti
ρας. καὶ ἐξέλειπον πάντας τοὺς κατοικοῦν
bus betulua oīa receptacula sua
τας βετυλούα πάντα τὰ ἀγγεῖα αὐτῶν
aquarum. ⁊ lacus euacuabātur
τῶν ὑδάτων. καὶ οἱ λάκκοι ἐξεκενοῦντο.

vt sponte tradamus nos popu
lo holofernis. Melius est enim
vt captiui benedicamus domi-
num viuentes: ꝗ̄ moriamur &
simus opprobrium omni car-
ni: cum videamus vxores no-
stras & infantes nostros mori
ante oculos nostros. Contesta-
mur hodie celum & terram &
deum patrum nostrorum: qui
vlciscitur nos secundum pecca
ta nostra: vt iam tradatis ciuita
tem in manu militie holofer-
nis: vt sit finis noster breuis in
ore gladii: qui longior efficitur
in ariditate sitis. Et cum hec di-
xissent factus est fletus & vlula
tus magnus in ecclesia omni-
bus: & per multas horas vna
voce clamauerunt ad deum di-
centes. Peccauimus cum patri
bus nostris: iniuste egimus: ini-
quitatem fecimus. Tu quia piꝰ
es miserere nostri: & in tuo fla-
gello vindica iniquitates no-
stras: & noli tradere confiten-
tes te populo qui ignorat te:
vt non dicant inter gentes: vbi
est deus eorum. Et cum fatiga-
ti his clamoribus: & his fleti-
bus lassati siluissent: exurgens
ozias infusus lachrymis dixit.
Equo animo estote fratres: &
hos quinqꝫ dies expectemus a
domino misericordiam. Forsi-
tan enim indignationem su-
am abscindet: & dabit gloriam
nomini suo. Si autem transa-
ctis quinqꝫ diebus non vene-
rit adiutorium: faciemus hec
verba que locuti estis.

Capitulum octauum.

ET factum est cum audisset
hec verba iudith vidua que
erat filia merari: filii idox: filii
ioseph: filii ozie: filii elai: filii
iamnor: filii iedeon: filii rapho-
im filii achitob: filii melchie: fi-
lii enan: filii nathanie: filii sala-
thiel: filii symeon: filii ruben: &
vir eius fuit manasses: qui mor
tuus est in diebus messis hor-
deacee: instabat enim super al-
ligantes manipulos in campo:
& venit estus super caput eius:
& mortuus est in bethulia ciui-
tate sua: & sepultus est cum pa-
tribus suis. Erat autem iudith

⁊ non hēbāt ad bibēdū ad satietatem aquā
καὶ οὐκ εἶχον πιεῖν εἰς πλησμονὴν ὕδωρ
die vnā: qm̄ in mēsura dabant e
ἡμέραν μίαν, ὅτι ἐν μέτρῳ ἐδίδουν αὐ
is ad bibēdū. ⁊ cōsternati sūt infantes eoꝝ:
τοῖς πιεῖν. καὶ ἠθύμησαν τὰ νήπια αὐτῶν,
⁊ vxoꝛes ⁊ iuuenes defecerūt
καὶ αἱ γυναῖκες καὶ οἱ νεανίσκοι ἐξέλειπον
a siti. ⁊ cadebant in
ἀπὸ τῆς δίψης. καὶ ἔπιπτον ἐν ταῖς
plateis ciuitatis: ⁊ in trāsi
πλατείαις τῆς πόλεως, καὶ ἐν ταῖς διό
tibus poꝛtarū. ⁊ non erat vigoꝛ
δοις τῶν πυλῶν. καὶ οὐκ ἦν κραταίωσις
ampliꝰ in eis. ⁊ cōgregatus est vniuersus
ἔτι ἐν αὐτοῖς. καὶ ἐπισυνήχθησαν πᾶς ὁ
ppl's ad oziam ⁊ pꝛincipes ciui
λαὸς ἐπὶ ὀζίαν καὶ τοὺς ἄρχοντας τῆς πό
tatis: iuuenes ⁊ mulieres ⁊
λεως, οἱ νεανίσκοι καὶ αἱ γυναῖκες καὶ τὰ
pueri. ⁊ clamauerunt voce magna:
παιδία. καὶ ἀνεβόησαν φωνῇ μεγάλῃ,
⁊ dixerūt coꝛam oībus seniori
καὶ εἶπον ἐναντίον πάντων τῶν πρεσβυ
bus: iudicet deus inter nos ⁊
τέρων, κρίναι ὁ θεὸς ἀναμέσον ἡμῶν καὶ ὑ
vos: qm̄ fecistis in nobis iniusticiā ma
μῶν, ὅτι ἐποιήσατε ἐν ἡμῖν ἀδικίαν με
gnam nō loquētes pacifica cum
γάλην οὐ λαλήσαντες εἰρηνικὰ μετὰ τῶν
filiis assyrioꝝ. ⁊ nūc non est auxiliatoꝛ nr̄:
υἱῶν ἀσσούρ. καὶ νῦν οὐκ ἔστι βοηθὸς ἡμῶν,
sed vendidit nos deus in mani
ἀλλὰ πέπρακεν ἡμᾶς ὁ θεὸς εἰς τὰς χεῖ
bus eoꝛum: vt pſternamur ante e
ρας αὐτῶν, τοῦ καταστρωθῆναι ἐναντίον αὐ
os in siti ⁊ pditiōe magna. ⁊
τῶν ἐν δίψῃ καὶ ἀπωλείᾳ μεγάλῃ. καὶ
nunc cōuocate eos: ⁊ tradite
νῦν ἐπικαλέσασθε αὐτούς, καὶ ἔκδοτε τὴν
ciuitatē oēm i direptionē populo holofer
πόλιν πᾶσαν εἰς προνομὴν λαῷ ὁλοφέρ
nis ⁊ vniuerso exercitui eius. qm̄ meli
νου καὶ πάσῃ τῇ δυνάμει αὐτοῦ. ὅτι κρεῖ
us nos fieri eis in rapi
σσον ἡμᾶς γενηθῆναι αὐτοῖς εἰς διαρπα
nam: q̄ moꝛi in siti. erimus eni in
γήν, ἢ ἀποθανεῖν ἐν δίψῃ. ἐσόμεθα γὰρ εἰς
seruos: ⁊ viuet aīa nostra. ⁊
δούλους, καὶ ζήσεται ἡ ψυχὴ ἡμῶν. καὶ
non videbimus moꝛtem infantium no
οὐκ ὀψόμεθα τὸν θάνατον τῶν νηπίων ἡ
stroꝝ in oculis nostris: ⁊ vxo
μῶν ἐν ὀφθαλμοῖς ἡμῶν, καὶ τὰς γυναῖ
res ⁊ filios nostros deficientes
κας καὶ τὰ τέκνα ἡμῶν ἐκλείπουσας
aīas ipsoꝝ. cōtestamur vobis
τὰς ψυχὰς αὐτῶν. μαρτυρόμεθα ὑμῖν τὸν
celum ⁊ terrā ⁊ deum nostrū ⁊
οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν καὶ τὸν θεὸν ἡμῶν καὶ
dnm patrum nostroꝝ: q̄ vlciscitur
κύριον τῶν πατέρων ἡμῶν, ὃς ἐκδικεῖ ἡ
nos secundū peccata nostra: ⁊
μᾶς κατὰ τὰς ἁμαρτίας ἡμῶν, καὶ τὰ
peccata patrum nostroꝝ: vt nō
ἁμαρτήματα τῶν πατέρων ἡμῶν, ἵνα μὴ
faciat secundū verba hec in di
ποιήσῃ κατὰ τὰ ῥήματα ταῦτα ἐν τῇ ἡμέ
e hodierna. ⁊ factus fuit planctus ma
ρᾳ τῇ σήμερον. καὶ ἐγένετο κλαυθμὸς μέ
gnus in medio cōgregatiōis oim
γας ἐν μέσῳ τῆς ἐκκλησίας πάντων

vnanimiter. ⁊ clamauerunt ad dñm
ὁμοθυμαδόν. καὶ ἐβόησαν πρὸς τὸν κύριον
deum voce magna. ⁊ dixit ad eos
θεὸν φωνῇ μεγάλῃ. καὶ εἶπε πρὸς αὐτοὺς
ozias: cōfidite fratres. expectemus
ὀζίας, θαρσεῖτε ἀδελφοί. διακαρτερήσωμεν
adhuc quinq dies: in quibus cōuertet
μὲν ἔτι πέντε ἡμέρας, ἐν αἷς ἐπιστρέψει
dñs deus noster miam suam super nos.
κύριος ὁ θεὸς ἡμῶν τὸ ἔλεος αὐτοῦ ἐφ᾽ ἡμᾶς.
nō.n. derelinquet nos in finē. si
οὐ γὰρ ἐγκαταλείψει ἡμᾶς εἰς τέλος. ἐὰν
aūt trāsierint isti: ⁊ nō venerit sup nos
δὲ διέλθωσιν αὗται, καὶ μὴ ἔλθῃ ἐφ᾽ ἡμᾶς
adiutoriū: faciam iuxta verbū vestrū. ⁊
βοήθεια, ποιήσω κατὰ τὸ ῥῆμα ὑμῶν. καὶ
dispersit populū in sua ca
ἐσκόρπισε τὸν λαὸν εἰς τὴν ἑαυτοῦ παρεμ
stra. ⁊ ad muros ⁊ turres
βολήν. καὶ ἐπὶ τὰ τείχη καὶ τοὺς πύργους
ciuitatis sue abierūt: ⁊ vxo
τῆς πόλεως αὐτῶν ἀπῆλθον, καὶ τὰς γυ
res ⁊ filios in domos suas
ναῖκας καὶ τὰ τέκνα εἰς τοὺς οἴκους αὐτῶν
miserunt. ⁊ erant in humilitate mul
ἀπέστειλαν. καὶ ἦσαν ἐν ταπεινώσει πολ
ta in ciuitate.
λῇ ἐν τῇ πόλει.

Ca. 8.

ET audiuit in illis die
Καὶ ἤκουσεν ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέ
bus iudith filia merari: filii ox filii io
ραις ἰουδὶθ θυγάτηρ μεραρί, υἱοῦ ὢξ υἱοῦ ἰω
seph filii oziel: filii helcie filii ananie filii
σὴφ υἱοῦ ὀζιήλ, υἱοῦ ἐλκία υἱοῦ ἀνανίου υἱοῦ
gedeon: filii raphain filii acitho filii eliu:
γεδεών, υἱοῦ ῥαφαῒν υἱοῦ ἀκιθὼ υἱοῦ ἠλιού,
filii eliab filii nathanael: filii samaliel
υἱοῦ ἐλιὰβ υἱοῦ ναθαναήλ, υἱοῦ σαμαλιήλ
filii saladai filii israel: ⁊ vir e
υἱοῦ σαλαδαῒ υἱοῦ ἰσραήλ, καὶ ὁ ἀνὴρ αὐ
ius manasses de tribu eius ⁊ de fa
τῆς μανασσῆς τῆς φυλῆς αὐτῆς καὶ τῆς πα
milia eius. ⁊ mortuus est i diebus mes
τριᾶς αὐτῆς. καὶ ἀπέθανεν ἐν ἡμέραις θερι
sis ordei. instabat.n. sup alligan
σμοῦ κριθῶν. ἐπέστη γὰρ ἐπὶ τοὺς δεσμεύον
tes manipulos in campo: ⁊
τας τὰ δράγματα ἐν τῷ πεδίῳ, καὶ ὁ
estus venit sup caput eius: ⁊
καύσων ἦλθεν ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ, καὶ
cecidit in lectum suum. ⁊ sepelierūt
ἔπεσεν ἐπὶ τὴν κλίνην αὐτοῦ. καὶ ἔθαψαν
eum cum patribus suis in a
αὐτὸν μετὰ τῶν πατέρων αὐτοῦ ἐν τῷ ἀ
gro q̄ inter dothaim ⁊ balamo.
γρῷ τῷ ἀναμέσον δωθαῒμ καὶ βαλαμών.
⁊ erat iudith in domo sua vidua
καὶ ἦν ἰουδὶθ ἐν τῷ οἴκῳ αὐτῆς χηρεύουσα
annis trib⁹ ⁊ mēsibus q̄tuor. ⁊ fe
ἔτη τρία καὶ μῆνας τέσσαρας. καὶ ἐποίη
cit sibi tabernaculū in pte supiori
σεν ἑαυτῇ σκηνὴν ἐπὶ τοῦ δώματος τοῦ
domus sue: ⁊ imposuit sup lumbuz
οἴκου αὐτῆς, καὶ ἐπέθηκεν ἐπὶ τὴν ὀσφὺν
suuz cilitium: ⁊ erāt sup eam vestes
αὐτῆς σάκκον, καὶ ἦν ἐπ᾽ αὐτῆς τὰ ἱμάτια
viduitatis sue. ⁊ ieiunauit om
τῆς χηρεύσεως αὐτῆς. καὶ ἐνήστευσε πά
nibus diebus viduitatis sue:
σας τὰς ἡμέρας τῆς χηρεύσεως αὐτῆς,
pter antesabbata ⁊ sabbata ⁊
χωρὶς προσαββάτων καὶ σαββάτων καὶ

relicta eius vidua iam annis tribus & mensibus sex. Et in superioribus domus sue fecit sibi secretum cubiculum: in quo cum puellis suis clausa morabatur: & habens super lumbos suos cilitium ieiunabat omnibus diebus vite sue: preter sabbata & neomenias & festa domus israel. Erat autem eleganti aspectu nimis: cui vir suus reliquerat diuitias multas & familiam copiosam: ac possessiones armentis boum ac gregibus ouium plenas. Et erat hec i omnibus famosissima: quoniam timebat dominum valde: nec erat qui loqueretur de illa verbum malū. Hec itaq; cum audisset quoniam ozias promisisset: ꝙ transacto quinto die traderet ciuitatem: misit ad presbyteros chabri & charmi. Et venerunt ad illam: & dixit illis. Quod ē hoc verbuz in quo consensit ozias: vt tradat ciuitatem assyriis: si intra quinq; dies non venerit vobis adiutorium? Et qui estis vos qui temptatis dominum? Non est iste sermo qui misericordiaz prouocet: sed potius qui iram excitet: & furorem accendat. Posuistis vos tempus miserationis domini: & in arbitrium vestrum diem constituistis ei. Sed quia patiens dominus est: i hoc ipso peniteamus: & indulgentiam eius fusis lachrymis postulemus. Non enim quasi homo deus sic comminabitur: neq; sicut filius hominis ad iracundiam inflāmabitur. Et ideo humiliem⁹ illi animas nostras: & in spiritu constituti humiliato seruientes illi: dicamus flētes domino: vt secundum voluntatem suam sic faciat nobiscum cito misericordiam suam: vt sicut conturbatum est cor nostrum in superbia eorum: ita etiam de nostra humilitate gloriemur: quoniam non sumus secuti peccata patrum nostrorum: qui dereliquerunt deum suum: & adorauerunt deos alienos. pro quo scelere dati sunt in gladium & i rapinam & in confusionem inimicis suis. Nos autem alterum deum nescimus preter ipsum. Expectemus humiles consolationem eius: & exquiret sanguinem nostrum de afflictionibus inimicorum nostrorum: & humiliabit omnes gentes quecunq; insurgunt contra nos: & faciet illas sine honore dominus deus noster. Et nunc fratres quoniam vos qui estis presbyteri in populo dei: & ex vobis pendet

antenumenias ⁊ festa ⁊ solēnitates
προνουμηνιῶν καὶ ἑορτῶν καὶ χαρμοσυνῶν
domus israel. ⁊ erat speciosa forma.
οἴκου ἰσραήλ. καὶ ἦν καλὴ τῷ εἴδει,
⁊ elegans aspectu nimis. ⁊ reliq̄ue
καὶ ὡραία τῇ ὄψει σφόδρα. καὶ ὑπελεί
rat ei manasses vir eius au
πετο αὐτῇ μανασσῆς ὁ ἀνὴρ αὐτῆς χρυσί
rū ⁊ argentum ⁊ famulos ⁊ ancil
ον καὶ ἀργύριον καὶ παῖδας καὶ παιδίσ
las ⁊ pecora ⁊ agros: ⁊ manebat in e
κας καὶ κτήνη καὶ ἀγρούς, καὶ ἔμενεν ἐπ᾽ αὐ
is. ⁊ nō erat q̄ inferret in eā ver
τῶν. καὶ οὐκ ἦν ὃς ἐπήνεγκεν ἐπ᾽ αὐτὴν ῥῆ
bum maluz: q̄m timebat deum valde.
μα πονηρόν, ὅτι ἐφοβεῖτο τὸν θεὸν σφόδρα.
⁊ audiuit verba populi mala
καὶ ἤκουσε τὰ ῥήματα τοῦ λαοῦ τὰ πονηρὰ
contra principem: q̄m cōsternati sunt in
ἐπὶ τὸν ἄρχοντα, ὅτι ὠλιγοψύχησαν ἐν
paucitate aq̄rum. ⁊ audiuit om
τῇ σπάνει τῶν ὑδάτων. καὶ ἤκουσε πάν
nia verba iudith que locut⁹ fuit ad
τας τοὺς λόγους ἰουδὶθ οὓς ἐλάλησε πρὸς
eos ozias: quō iurauit eis ꝯtra
αὐτοὺς ὀζίας, ὡς ὤμοσεν αὐτοῖς παραδώ
deret ciuitatē post dies quinq;
σειν τὴν πόλιν μετὰ ἡμέρας πέντε τοῖς
assyriis. ⁊ cū misisset ancillam su
ἀσσυρίοις. καὶ ἀποστείλασα τὴν ἅβραν αὐ
am q̄ preerat oībus facultatibus
τῆς τὴν ἐφεστῶσαν πᾶσι τοῖς ὑπάρχουσιν
suis: vocauit oziā ⁊ chabrin ⁊ char
αὐτῇ, ἐκάλεσεν ὀζίαν καὶ χαβρὶν καὶ χαρ
min presbyteros ciuitatis su
μὶν τοὺς πρεσβυτέρους τῆς πόλεως αὐ
e: ⁊ venerūt ad eam. ⁊ dixit ad
τῆς, καὶ ἦλθον πρὸς αὐτήν. καὶ εἶπε πρὸς
eos: audite iā me principes
αὐτούς, ἀκούσατε δή μου ἄρχοντες τῶν
habitantium betulua: q̄m nō rectū
κατοικούντων βετουλούα, ὅτι οὐκ εὐθὺς ὁ
verbū vestrū quod locuti estis coram
λόγος ὑμῶν ὃν ἐλαλήσατε ἐναντίον τοῦ
populo in die hac: ⁊ constituistis
λαοῦ ἐν τῇ ἡμέρᾳ ταύτῃ, καὶ ἐστήσατε τὸν
iusiurādū hoc quod locuti estis inter
ὅρκον τοῦτον ὃν ἐλαλήσατε ἀναμέσον τοῦ
deum ⁊ nos: ⁊ dixistis tradituros esse
θεοῦ καὶ ἡμῶν, καὶ εἴπατε ἐκδώσειν τὴν
ciuitatem inimicis nostris: nisi in illis
πόλιν τοῖς ἐχθροῖς ἡμῶν, ἐὰν μὴ ἐν αὐταῖς
cōuersus fuerit dñs ad adiuuādū nos. ⁊ nūc q̄
ἐπιστρέψῃ κύριος βοηθῆσαι ἡμῖν. καὶ νῦν τί
estis vos q̄ tētastis deū in
νές ἐστε ὑμεῖς οἳ ἐπειράσατε τὸν θεὸν ἐν τῇ
die hodierna: ⁊ statuistis p
ἡμέρᾳ τῇ σήμερον, καὶ ἵστασθε ὑπὲρ τοῦ
deo in medio filiorū hoīm? ⁊ nūc domi
θεοῦ ἐν μέσῳ υἱῶν ἀνθρώπων; καὶ νῦν κύρι
nū oīpotentem exq̄ritis: ⁊ nihil co
ον παντοκράτορα ἐξετάζετε, καὶ οὐθὲν ἐπι
gnoscetis vsq; i seculū. q̄a pfundū cor
γνώσεσθε ἕως τοῦ αἰῶνος. ὅτι βάθος καρδί
dis hoīs nō inuenietis: ⁊ verba
ας ἀνθρώπου οὐχ εὑρήσετε, καὶ λόγους τῆς
cogitatiōis eius nō pcipietis: ⁊ quomodo
διανοίας αὐτοῦ οὐ διαλήψεσθε, καὶ πῶς τὸν
deuz q̄ fecit oīa hec scrutabimini:
θεὸν ὃς ἐποίησε πάντα ταῦτα ἐρευνήσετε,
⁊ mentē eius cognoscetis: ⁊
καὶ τὸν νοῦν αὐτοῦ ἐπιγνώσεσθε, καὶ τὸν

cogitationē eius dignoſcetis: nequaq̄
λογισμὸν αὐτοῦ κατανοήσετε; μηδαμῶς
fratres. ne ad irā excitetis dñm deum
ἀδελφοί. μὴ παροργίζετε κύριον τὸν θεὸν
nrm: qm ſi noluerit in diebus
ἡμῶν, ὅτι ἐὰν μὴ βούληται ἐν ταῖς πέντε
diebus adiuuare nos: ipſe habet
ἡμέραις βοηθῆσαι ἡμῖν, αὐτὸς ἔχει τὴν
ptātem in q̄bus voluerit defendere τ omni
ἐξουσίαν ἐν αἷς θέλει σκεπάσαι καὶ πᾶ
bus diebus: aut etiā exterminare nos
σαις ἡμέραις, ἢ καὶ ὀλοθρεῦσαι ἡμᾶς
ante faciem inimicorū nrorum. vos
πρὸ προσώπου τῶν ἐχθρῶν ἡμῶν. ὑμεῖς
aūt ne alienetis cōſilia dñi
δὲ μὴ ἐνεχυριάζετε τὰς βουλὰς κυρίου
dei noſtri: qm nō q̄ſi homo de
τοῦ θεοῦ ἡμῶν, ὅτι οὐχ ὡς ἄνθρωπος ὁ θε
us vt minis afficiatur: neq̄ ſicut filꝰ hois vt
ὸς ἀπειληθῆναι, οὐδ' ὡς υἱὸς ἀνθρώπου δι
iudicetur. ideoq̄ expectātes q̄ ab
αιτηθῆναι. διόπερ ἀναμένοντες τὴν παρ'
eo ſalutem: inuocemus eum
αὐτοῦ σωτηρίαν, ἐπικαλεσώμεθα αὐτὸν
in adiutoriū noſtrū. τ exaudiet
εἰς βοήθειαν ἡμῶν. καὶ εἰσακούσεται τῆς
vocē noſtrā: ſi fuerit ei placitū. qm nō
φωνῆς ἡμῶν, ἐὰν ᾖ αὐτῷ ἀρεστόν. ὅτι οὐκ
ſurrexit in gñatiōibꝰ nrīs: neq̄ eſt in
ἀνέστη ἐν ταῖς γενεαῖς ἡμῶν, οὐδέ ἐστιν ἐν
die hodierna: neq̄ tribus: neq̄
τῇ ἡμέρᾳ τῇ σήμερον, οὔτε φυλή, οὔτε
familia: neq̄ populus: neq̄ ciuitas ex no
πατριά, οὔτε δῆμος, οὔτε πόλις ἐξ ἡ
bis: q̄ adorent deos manufactos:
μῶν, οἳ προσκυνοῦσι θεοῖς χειροποιήτοις,
ſicut fuit in prioribus die
καθάπερ ἐγένετο ἐν ταῖς πρότερον ἡμέ
bus: quoꝶ gr̄a dati ſunt in gladium
ραις, ὧν χάριν ἐδόθησαν εἰς ῥομφαίαν
τ rapinam patres noſtri: τ ceci
καὶ διαρπαγὴν οἱ πατέρες ἡμῶν, καὶ ἔπε
derūt ruina magna ī cōſpectu inimicoꝶ
σον πτῶμα μέγα ἐνώπιον τῶν ἐχθρῶν
nroꝶ. nos aūt alterū deū nō cognouimꝰ.
ἡμῶν. ἡμεῖς δὲ ἕτερον θεὸν οὐκ ἔγνωμεν.
vnde ſperamus φ nō deſpiciet
ὅθεν ἐλπίζομεν ὅτι οὐχ ὑπερόψεται ἡ
nos: neq̄ de gñe nro: neq̄ cū
μᾶς, οὔτε ἀπὸ τοῦ γένους ἡμῶν, οὔτε ἐν
capti fuerimus nos: ſic vocabitur
τῷ ληφθῆναι ἡμᾶς, οὕτως κληθήσεται ἡ
iudea. τ diripientur ſancta no
ἰουδαία. καὶ προνομευθήσεται τὰ ἅγια ἡ
ſtra: τ exq̄ret pfanationē eius
μῶν, καὶ ἐκζητήσει τὴν βεβήλωσιν αὐτοῦ
de ore nro: τ timorē ocu
ἐκ τοῦ στόματος ἡμῶν, καὶ τὸν φόβον τῶν ὀφ
lorum nroꝶ τ captiuitatē
θαλμῶν ἡμῶν καὶ τὴν αἰχμαλωσίαν τῆς
terre τ deſolationē hereditatis noſtre
γῆς καὶ τὴν ἐρήμωσιν τῆς κληρονομίας ἡμῶν
cōuertet in caput noſtrū in gēti
ἐπιστρέψει εἰς κεφαλὴν ἡμῶν ἐν τοῖς ἔθνε
bus: vbicūq̄ ſeruierimus illic. τ erimus
σιν, οὗ ἐὰν δουλεύσωμεν ἐκεῖ. καὶ ἐσόμε
in offenſionē τ in vituperiū ī con
θα εἰς πρόσκομμα καὶ εἰς ὄνειδος ἐναντί
ſpectu poſſidētiū nos: qm nō dirige
ον τῶν κτωμένων ἡμᾶς, ὅτι οὐ κατευθυν
tur ſeruitus noſtra in gratiam: ſed
θήσεται ἡ δουλεία ἡμῶν εἰς χάριν, ἀλλ'

anima illorum: ad eloquium veſtrum corda eorum erigite: vt memores ſint quia temptati ſunt patres noſtri: vt probarentur ſi vere colerent deum ſuum. Memores eſſe debent: quomodo pater noſter Abraam temptatus eſt: & per multas tribulationes probatus: dei amicus effectus eſt. Sic Iſaac: ſic Iacob: ſic moyſes: & omnes qui placuerunt deo: per multas tribulationes tranſierunt fideles. Illi autem qui temptationes non ſuſceperunt cum timore domini: & impatientiam ſuam: & improperium murmurationis ſue contra dominum protulerunt: exterminati ſunt ab exterminatore: & a ſerpentibus perierunt. Et nos ergo non vlciſcamur nos pro his que patimur: ſed reputantes peccatis noſtris hec ipſa ſupplicia minora eſſe: flagella domini quaſi ſerui qui corripimur ad emendationem & non ad perditionem noſtram eueniſſe credamus. Et dixerunt illi ozias & preſbyteri. Omnia que locuta es vera ſunt: & non eſt in ſermonibus tuis vlla reprehenſio. Nunc ergo ora pro nobis: quoniam mulier ſancta es: & timens deum. Et dixit illis iudith. Sicut qđ potui loqui dei eſſe cognoſcitis: ita quod facere diſpoſui probate ſi ex deo eſt: & orate vt firmum faciat deus conſilium meum. Stabitis vos ad portam nocte iſta: & ego exeam cum abra mea: & orate vt ſicut dixiſtis in diebus quinq̄ reſpiciat dominus populum ſuum iſrael. Vos autem nolo vt ſcrutemini actum meum: & vſq̄ dum renunciem vobis nihil aliud fiat: niſi oratio pro me ad dominum deum noſtrum. Et dixit ad eam ozias princeps iude. Vade in pace: & dominus ſit tecum in vltionē

in dedecus ponet eam dñs deus
εἰς ἀτιμίαν θήσει αὐτὴν κύριος ὁ θεὸς
noſter. τ nunc fratres oſdamus
ἡμῶν. καὶ νῦν ἀδελφοὶ ἐπιδειξώμεθα τοῖς
fratribus noſtris: φ a nobis pendet
ἀδελφοῖς ἡμῶν, ὅτι ἐξ ἡμῶν ἐκκρέμαται ἡ
anima eorum: τ ſctā τ domus τ
ψυχὴ αὐτῶν, καὶ τὰ ἅγια καὶ ὁ οἶκος καὶ τὸ
altare firmata ſunt in nobis. preter
θυσιαστήριον ἐπεστήρικται ἐφ' ἡμῖν. παρὰ
oīa hec agamus grās dño
πάντα ταῦτα εὐχαριστήσωμεν κυρίῳ τῷ
deo noſtro: q̄ tēptat nos ſicut τ
θεῷ ἡμῶν, ὃς πειράζει ἡμᾶς καθὼς καὶ τοὺς
patres noſtros. memores eſtote q̄ fecit
πατέρας ἡμῶν. μνήσθητε ὅσα ἐποίησε
cum abraam: τ q̄bus tēptauit iſa
μετὰ ἀβραάμ, καὶ ὅσα ἐπείρασε τὸν ἰσα
ac: τ q̄ facta ſunt iacob in meſopo
άκ, καὶ ὅσα ἐγένετο τῷ ἰακὼβ ἐν μεσοπο
tamia ſyrie paſcenti o
ταμίᾳ τῆς συρίας ποιμαίνοντι τὰ πρό
ues laban fratris matris
βατα λάβαν τοῦ ἀδελφοῦ τῆς μητρὸς
ſue. qm nō ſicut illos examiauit
αὐτοῦ. ὅτι οὐ καθὼς ἐκείνους ἐπύρωσεν
in examen cordis eorum: τ nos
εἰς ἐτασμὸν καρδίας αὐτῶν, καὶ ἡμᾶς
non vltus eſt: ſed ad monitionē flagel
οὐκ ἐξεδίκησεν, ἀλλ' εἰς νουθέτησιν μαστι
lat dñs appropinq̄ntes ſibi. τ dixit
γοῖ κύριος τοὺς ἐγγίζοντας αὐτῷ. καὶ εἶπε
ad eam ozias: oīa q̄cūq̄ dixiſti in
πρὸς αὐτὴν ὀζίας, πάντα ὅσα εἶπας ἐν
bono corde locuta es. τ nō eſt q̄
ἀγαθῇ καρδίᾳ ἐλάλησας. καὶ οὐκ ἔστιν ὃς
reſiſtat verbis tuis. qm non in
ἀντιστήσεται τοῖς λόγοις σου. ὅτι οὐκ ἐν
hodierno die ſapia tua manifeſta eſt:
τῇ σήμερον ἡ σοφία σου πρόδηλός ἐστιν,
ſed a pncipio dierum tuoꝶ cognouit oīs
ἀλλὰ ἀπ' ἀρχῆς ἡμερῶν σου ἔγνω πᾶς ὁ
populus prudētiam tuā: qm bona eſt
λαὸς τὴν σύνεσίν σου, καθότι ἀγαθόν ἐστι
formatio cordis tui. ſed popu
τὸ πλάσμα τῆς καρδίας σου. ἀλλ' ὁ λα
lus ſitiuit valde: τ coegerunt
ὸς διψῆσε σφόδρα, καὶ ἠνάγκασαν ἡ
nos ſicut locuti ſumus facere eis:
μᾶς καθὰ ἐλαλήσαμεν ποιῆσαι αὐτοῖς,
τ inducere iuramētū ſup nos: qđ nō trāſ
καὶ ἐπαγαγεῖν ὅρκον ἐφ' ἡμᾶς, ὃν οὐ παρα
grediemur. τ nūc ora tu p nobis:
βησόμεθα. καὶ νῦν δεήθητι σὺ περὶ ἡμῶν,
qm mulier religioſa es. τ mittet domi
ὅτι γυνὴ εὐσεβὴς εἶ. καὶ ἀποστελεῖ κύρι
nus pluuiā ad repletionē lacuum
ος τὸν ὑετὸν εἰς πλήρωσιν τῶν λάκκων
noſtroꝶ: τ nō deficiemus āplius. τ dixit
ἡμῶν, καὶ οὐκ ἐκλείψομεν ἔτι. καὶ εἶπε
ad eos iudith: audite me: τ
πρὸς αὐτοὺς ἰουδίθ, ἀκούσατέ μου, καὶ
faciam negociū quod pueniet in gñatiōes
ποιήσω πρᾶγμα ὃ ἀφίξεται εἰς γενεὰς
gñationū filiis gñis noſtri. vos ſtabi
γενεῶν υἱοῖς τοῦ γένους ἡμῶν. ὑμεῖς στήσε
tis in porta nocte hac: τ
σθε ἐπὶ τῆς πύλης τὴν νύκτα ταύτην, καὶ
exibo ego cū ancilla mea.
ἐξελεύσομαι ἐγὼ μετὰ τῆς ἅβρας μου.
τ in diebus poſt q̄s dixiſtis
καὶ ἐν ταῖς ἡμέραις μεθ' ἃς εἴπατε

traditurus ciuitatem inimicis no
παραδώσειν τὴν πόλιν τοῖς ἐχθροῖς ἡ-
stris: respiciet dñs israel in ma
μῶν, ἐπισκέψεται κύριος τὸν Ἰσραὴλ ἐν χει-
nu mea. vos aũt nõ scrutabimini a
ρί μου. ὑμεῖς δὲ οὐκ ἐξερευνήσετε τὴν πρᾶ-
ctũ meũ. nõ. n. annuntiabo vobis vsqdũ ꝑfi
ξίν μου. οὐ γὰρ ἀπαγγελῶ ὑμῖν ἕως τοῦ τε-
ciantur q̃ ego facio. & dixit ozias &
λεσθῆναι ἃ ἐγὼ ποιῶ. καὶ εἶπεν Ὀζίας καὶ
principes ad eam: vade in pa
οἱ ἄρχοντες πρὸς αὐτήν, πορεύου εἰς εἰρή-
ce: & dñs deus ante te in
νην, καὶ κύριος ὁ θεὸς ἔμπροσθέν σου εἰς
vltionem inimicorũ nroꝝ. & reuertẽ
ἐκδίκησιν τῶν ἐχθρῶν ἡμῶν. καὶ ἀποστρέ-
tes de tabernaculo: abierũt ad
ψαντες ἐκ τῆς σκηνῆς, ἐπορεύθησαν ἐπὶ
acies suas.
τὰς διατάξεις αὐτῶν. Ca. 9.

IUdith vero cecidit in faciem:
Ἰουδὶθ δὲ ἔπεσεν ἐπὶ πρόσωπον,
& imposuit cinerem sup caput su
καὶ ἐπέθετο σποδὸν ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐ-
um: & exuit quo induta erat cili
τῆς, καὶ ἐγύμνωσεν ὃν ἐνεδεδύκει σάκ-
tium. & erat nuper oblatũ in hierlm
κον. καὶ ἦν ἄρτι προσφερόμενον εἰς Ἱλη̃μ
in domũ dñi incensum vespere illi
εἰς τὸν οἶκον κυρίου τὸ θυμίαμα τῆς ἑσπέρας ἐκεί-
us. & clamauit voce magna iudith &
νης. καὶ ἐβόησε φωνῇ μεγάλῃ Ἰουδὶθ καὶ
dixit: dñe deus patris mei symeõ cui
εἶπε, κύριε ὁ θεὸς τοῦ πρός μου Συμεὼν ᾧ
dedisti gladium in vltionem alienige
ἔδωκας ῥομφαίαν εἰς ἐκδίκησιν ἀλλογε-
narũ: q̃ soluerũt vuluã virginis in coinq̃
νῶν, οἳ ἔλυσαν μήτραν παρθένου εἰς μία-
nationẽ: & nudauerũt femur iñ cõfusionẽ: &
σμα, καὶ ἐγύμνωσαν μηρὸν εἰς αἰσχύνην, καὶ
ꝓfanauerũt virginitatẽ in opprobriũ. di
ἐβεβήλωσαν παρθενίαν εἰς ὄνειδος. εἶ-
xisti eni nõ sic erit. & fecerunt
πας γὰρ οὐχ οὕτως ἔσται. καὶ ἐποίησαν
ꝓ qbus dedisti pricipes eorũ in cedes.
ἀνθ᾽ ὧν ἔδωκας ἄρχοντας αὐτῶν εἰς φόνον.
& stratum eorum irrigauit de
καὶ τὴν στρωμνὴν αὐτῶν ἠδεύσατο τὴν ἀ-
ceptum in sanguine. & ꝑcussisti ser
πατηθεῖσαν εἰς αἷμα. καὶ ἐπάταξας δού-
uos in potẽtibus: & potentes in thro
λους ἐπὶ δυνάσταις, καὶ δυνάστας ἐπὶ θρό-
nis suis. & dedisti mulieres eorum
νους αὐτῶν. καὶ ἔδωκας γυναῖκας αὐτῶν
in predam: & filias eorum in cap-
εἰς προνομήν, καὶ θυγατέρας αὐτῶν εἰς αἰχ-
tiuitatẽ: & omnia spolia eorum
μαλωσίαν, καὶ πάντα τὰ σκῦλα αὐτῶν
in diuisionẽ filiorũ dilectorũ a te: q̃
εἰς διαίρεσιν υἱῶν ἠγαπημένων ὑπὸ σοῦ, οἳ
et zelauerunt zelum tuum: & abomina
καὶ ἐζήλωσαν τὸν ζῆλόν σου, καὶ ἐβδελύ-
ti sunt coinq̃nationẽ sanguis sui: & inuoca-
ξαντο μίασμα αἵματος αὐτῶν, καὶ ἐπεκα-
uerunt te i auxiliatorẽ. de⁹ deus me⁹ ex
λέσαντό σε εἰς βοηθόν. ὁ θεὸς ὁ θεὸς ὁ ἐμὸς εἰσά-
audi me viduam. tu eni fecisti
κουσόν μου τῆς χήρας. σὺ γὰρ ἐποίησας τὰ
priora illorũ & illa & posterio
πρότερα ἐκείνων καὶ ἐκεῖνα καὶ τὰ μετέπει-
ra & pñtia: & supueniẽtia cogitasti:
τα καὶ τὰ νῦν, καὶ τὰ ἐπερχόμενα διενοήθης,

inimicorum nostrorum: & reuer-
tentes abierunt. Cap. 9.

QVibus ascendentibus: iudith ingressa est oratorium suum: & induens se cilitio posuit cinerem super caput suum: & prosternens se domino clamabat ad dominuꝫ dicens. Domine deus patris mei symeon: qui dedisti illi gladium in defensionem alienigenarum: qui violatores extiterunt in coinquinatione sua: & denudauerunt femur virginis in confusionem & dedisti mulieres illorum in predam: & filias illorum in captiuitatem: & omnem predam in diuisionem seruis tuis qui zelauerunt zelum tuum: subueni queso te domine deus meus mihi vidue. Tu enim fecisti priora: & illa post illa cogitasti: & hoc factum est quod ipse voluisti. Omnes enim vie tue parate sunt: & tua iudicia in tua ꝓuidentia posuisti. Respice castra assyriorum: nunc sicut tunc castra egyptiorum videre dignatus es: quando post seruos tuos armati currebant confidentes in quadrigis & in equitatu suo & in multitudine bellatorum. Sed aspexisti super castra eorum & tenebre fatigauerunt eos. Tenuit pedes eorum abyssus: & aque operuerunt eos. Sic fiant & isti domine: qui confidunt in multitudine sua: & in curribus suis & in contis & in sagittis suis: & in lanceis gloriantur: & nesciunt quia tu ipse es deus noster q conteris bella ab initio: & dominus nomen est tibi. Erige brachium tuum sicut ab initio: & allide virtutem eorum in virtute tua: cadat virtus eorum in iracundia tua qui promittunt se violare sancta tua: & polluere tabernaculum nominis tui: & deiicere gladio suo cornu altaris tui. Fac domine vt gladio proprio eius superbia amputetur. Capiatur laqueo oculorum suorum in me: & ꝑcuties eum ex labiis charitatis mee. Da mihi i animo constantiam: vt contemnã illum & virtutem vt euertam illũ. Erit.n. hoc memoriale nois tui: cũ manus femine deiecerit eum. Nõ enim in multitudine est virtus tua dñe: neq; in equorũ viribus voluntas tua. Nec superbi ab initio placuerunt tibi: sed humilium & mansuetorum sꝑ tibi placuit deprecatio. Deus celorum creator aquarum: & dominus totius creature: exaudi me miseram deꝑcantem: & de tua misericordia ꝑsumentẽ. memento dñe testamẽti tui: & da verbum in ore meo: & in corde meo consiliuꝫ corrobora: vt domus tua in sanctificatione ꝑmaneat: & oẽs gẽtes agnoscãt qa tu es deus: & nõ est alius preter te.

Capitulum decimũ.

& adfuerunt q̃ decreuisti & dixerũt:
καὶ παρέστησαν ἃ ἐβουλεύσω καὶ εἶπον,
ecce adsumus. oẽs .n. vie tue para
ἰδοὺ πάρεσμεν. πᾶσαι γὰρ αἱ ὁδοί σου ἕτοι-
te: & iudicia tua in ꝓuidentia. ecce eni
μοι, καὶ αἱ κρίσεις σου ἐν προγνώσει. ἰδοὺ γὰρ
assyrii multiplicati sunt in potẽtia sua:
Ἀσσύριοι ἐπληθύνθησαν ἐν δυνάμει αὐτῶν,
exaltati sunt in equo & ascensore: gloriati
ὑψώθησαν ἐφ᾽ ἵππῳ καὶ ἀναβάτῃ, ἐγαυρία-
sunt in brachio peditũ: sperauerũt i clypeo
σαν ἐν βραχίονι πεζῶν, ἤλπισαν ἐν ἀσπίδι
& arcu & funda: & nõ cognouerũt q̃
καὶ τόξῳ καὶ σφενδόνῃ, καὶ οὐκ ἔγνωσαν ὅτι
tu es dñs cõterens bella. dñs nomẽ
σὺ εἶ κύριος συντρίβων πολέμους. κύριος ὄνομά
tibi. tu rumpe eoꝝ fortitudinẽ i virtute tua:
σοι. σὺ ῥῆξον αὐτῶν τὴν ἰσχὺν ἐν δυνάμει σου,
& cõfringe robur eorum in iracũdia tua
καὶ κάταξον τὸ κράτος αὐτῶν ἐν τῷ θυμῷ σου.
deliberauerũt eni ꝓfanare sancta
ἐβουλεύσαντο γὰρ βεβηλῶσαι τὰ ἅγιά
tua: polluere tabernaculum quietis
σου, μιᾶναι τὸ σκήνωμα τῆς καταπαύσεως
nois glorie tue: & deiicere
τοῦ ὀνόματος τῆς δόξης σου, καὶ καταβαλεῖν
ferro cornu altaris tui. respice in
σιδήρῳ κέρας θυσιαστηρίου σου. βλέψον εἰς
suꝑbiam eorum. mitte iram
ὑπερηφανίαν αὐτῶν. ἀπόστειλον τὴν ὀργήν
tuam in capita eorũ. da in manu mea
σου εἰς κεφαλὰς αὐτῶν. δὸς ἐν χειρί μου
vidue quod cogitaui robur. ꝑcute ser
τῆς χήρας ὃ διενοήθην κράτος. πάταξον δοῦ-
uum ex labiis deceptiõis mee sup principẽ:
λον ἐκ χειλέων ἀπάτης μου ἐπ᾽ ἄρχοντι,
& principẽ sup seruũ suũ. frãge
καὶ ἄρχοντα ἐπὶ θεράποντι αὐτοῦ. θραῦσον
eorum celsitudinẽ in manu femine. nõ. n.
αὐτῶν τὸ ἀνάστημα ἐν χειρὶ θηλείας. οὐ γὰρ
in multitudine robur tuũ: neq; potentia
ἐν πλήθει τὸ κράτος σου, οὐδὲ ἡ δυναστεία
tua in fortibus: sed humiliũ es domi
σου ἐν ἰσχύουσιν, ἀλλὰ ταπεινῶν εἶ κύρι-
nus: & minorũ es adiutor: defensor
ος, καὶ ἐλαττόνων εἶ βοηθός, ἀντιλήπτωρ
impotentiũ: desperantiũ ꝓtector: spe
ἀσθενούντων, ἀπεγνωσμένων σκεπαστής, ἀ-
carentium saluator. vtiq; vtiq;: deus pa
πηλπισμένων σωτήρ. ναὶ ναί, ὁ θεὸς τοῦ πα-
tris mei & deus hereditatis israel: dña-
τρός μου καὶ θεὸς κληρονομίας Ἰσραήλ, δέσπο-
tor celorũ & terre: creator aqua
τα τῶν οὐρανῶν καὶ τῆς γῆς, κτίστα τῶν ὑδά-
rum: rex vniuerse creature tue: tu
των, βασιλεῦ πάσης κτίσεώς σου, σὺ
exaudi deꝑcationẽ meã: & da verbũ
εἰσάκουσον τῆς δεήσεώς μου, καὶ δὸς λόγον
meũ & deceptionẽ & vulnus & cicatricem
μου καὶ ἀπάτην καὶ τραῦμα καὶ μώλωπα
eis: q̃ aduersus testamentũ tuũ: & domũ
αὐτοῖς, οἳ κατὰ τῆς διαθήκης σου, καὶ οἴκου
sanctificatã tuã: & verticẽ sion: & domũ
ἡγιασμένου σου, καὶ κορυφῆς Σιών, καὶ οἴκου
possessiõis filiorũ tuorũ: decreuerunt du
κατασχέσεως υἱῶν σου, ἐβουλεύσαντο σκλη-
ra. & fac sup oẽm gentẽ tuã &
ρά. καὶ ποίησον ἐπὶ παντὸς ἔθνους σου καὶ
oẽm potẽtiã & fortitudinẽ: qm nõ ẽ
πάσης δυνάμεως καὶ κράτους, ὅτι οὐκ ἔστιν
alius defensor gentis israel: nisi tu.
ἄλλος ὑπερασπίζων τοῦ ἔθνους Ἰσραήλ, εἰμὴ σύ.

C.10. Et factū ē vt ceſſauit clamare ad
Καὶ ἐγένετο ὡς ἐπαύσατο βοῶσα πρὸς
deum iſrael: ⁊ cōſūmauit omnia
τὸν θεὸν ἰσραήλ, καὶ συνετέλεσε πάντα τὰ
verba hec: ⁊ ſurrexit de ruina:
ῥήματα ταῦτα, καὶ ἀνέστη ἀπὸ τῆς πτώσεως,
⁊ vocauit ancillam ſuam. ⁊ deſcēdit
καὶ ἐκάλεσε τὴν ἅβραν αὐτῆς. καὶ κατέβη
in domum: in q̄ morabatur in ea in
εἰς τὸν οἶκον, ἐν ᾧ διέτριβεν ἐν αὐτῷ ἐν ταῖς
diebus ſabbatorum ⁊ in feſtiuitatibus
ἡμέραις τῶν σαββάτων καὶ ἐν ταῖς ἑορταῖς
ſuis. ⁊ enoluit cilitium quo induta
αὐτῆς. καὶ περιείλετο τὸν σάκκον ὃν ἐνεδέδυ
erat: ⁊ exuit ſe veſtimētis viduita
κει, καὶ ἐξεδύσατο τὰ ἱμάτια τῆς χηρεύσε
tis ſue. ⁊ lauit os aqua:
ως αὐτῆς. καὶ περιεκλύσατο τὸ σῶμα ὕδατι,
⁊ vnxit vnguēto pingui. ⁊ diſcriminauit
καὶ ἐχρίσατο μύρῳ παχεῖ. καὶ διέταξε τὰς
crines capitis ſui: ⁊ impoſuit mi
τρίχας τῆς κεφαλῆς αὐτῆς, καὶ ἐπέθετο μί
tram ſup ipſum. ⁊ induta eſt veſtimētis
τραν ἐπ' αὐτῆς. καὶ ἐνεδύσατο τὰ ἱμάτια
iocūditatis ſue: in q̄bus ornabat in
τῆς εὐφροσύνης αὐτῆς, ἐν οἷς ἐστολίζετο ἐν ταῖς
diebus vite viri ſui manaſſe.
ἡμέραις τῆς ζωῆς τοῦ ἀνδρὸς αὐτῆς μανασσῆ.
⁊ aſſūpſit ſandalia in pedibus ſuis.
καὶ ἔλαβε σανδάλια εἰς τοὺς πόδας αὐτῆς.
⁊ induit brachiorū ornamēta ⁊ dextrariola
καὶ περιέθετο τοὺς χλιδῶνας καὶ τὰ ψέλλια
⁊ anulos ⁊ inaures: ⁊ omē
καὶ τοὺς δακτυλίους καὶ τὰ ἐνώτια, καὶ πάν
ornamētū ſuū. ⁊ ornata eſt
τα τὸν κόσμον αὐτῆς. καὶ ἐκαλλωπίσατο
valde in deceptionē oculorum virorum
σφόδρα εἰς ἀπάτησιν ὀφθαλμῶν ἀνδρῶν
q̄cūq; vidiſſent eam. ⁊ dedit ācille ſue
ὅσοι ἂν ἴδωσιν αὐτήν. καὶ ἔδωκε τῇ ἅβρᾳ αὐ
aſcopam vini ⁊ vas olei:
τῆς ἀσκοπυτίνην οἴνου καὶ καμψάκην ἐλαίου,
⁊ peram impleuit farina ⁊ palatha
καὶ πήραν ἐπλήρωσεν ἀλφίτων καὶ παλά
⁊ panibus mūdis. ⁊ duplicauit
θης καὶ ἄρτων καθαρῶν. καὶ περιεδίπλωσε
omnia vaſa ſua: ⁊ impoſuit in ea.
πάντα τὰ ἀγγεῖα ἑαυτῆς, καὶ ἐπέθηκεν ἐπ' αὐ
⁊ exierunt ſimul ad portam ciuita
τῇ. καὶ ἐξῆλθον ὁμοῦ ἐπὶ τὴν πύλην τῆς πόλε
tis betulue: ⁊ inuenerūt pfectos ſup eam
ως βετυλούα, καὶ εὗρον ἐφεστῶτας ἐπ' αὐτῇ
oziam ⁊ preſbyteros ciuitatis cha
ὀζίαν καὶ τοὺς πρεσβυτέρους τῆς πόλεως χα
brin ⁊ charmin. vt aūt viderūt eam: ⁊ erat
βρὶν καὶ χαρμίν. ὡς δὲ εἶδον αὐτήν, καὶ ἦν
mutata facies eius: ⁊ ve
ἠλλοιωμένον τὸ πρόσωπον αὐτῆς, καὶ τὴν στο
ſtem mutatam eius: mirati ſunt
λὴν μεταβεβλημένην αὐτῆς, ἐθαύμασαν
in pulchritudie eius valde nimis. ⁊
ἐπὶ τῷ κάλλει αὐτῆς ἐπιπολὺ σφόδρα. καὶ
dixerūt ei: deus deus patrum nrōrū det
εἶπον αὐτῇ, ὁ θεὸς ὁ θεὸς τῶν πατέρων ἡμῶν δώη
te in grām ⁊ pficiat ſtudia
σε εἰς χάριν καὶ τελειώσαι τὰ ἐπιτηδεύματα
tua ad gloriam filiorū iſrl: ⁊ exaltationē
τά σου εἰς γαυρίαμα υἱῶν ἰσλ, καὶ ὕψωμα
hierl̄m. ⁊ adorauerunt deū. ⁊ dixit
ἱλῆμ. καὶ προσεκύνησαν τῷ θεῷ. καὶ εἶπε
ad eos: precipite aperire mihi
πρὸς αὐτούς, ἐπιτάξατε ἀνοῖξαί μοι τὴν

Factum eſt autem cum ceſ-
ſaſſet clamare ad dominum:
ſurrexit de loco in quo iacuerat p
ſtrata ad dominū. Vocauitq; abrā
ſuam:& deſcendens in domum ſu-
am abſtulit a ſe cilitium: & exuit
ſe veſtimentis viduitatis ſue. Et la-
uit corpus ſuum.& vnxit ſe myrto
optimo. & diſcriminauit crinem
capitis ſui:& impoſuit mitram ſup
caput ſuum.& induit ſe veſtimen-
tis iocunditatis ſue. Induitq; ſanda
lia pedibus ſuis. aſſumpſitq; dex-
trariola & lilia & inaures & annu-
los:& omnibus ornamentis ſuis
ornauit ſe. Cui etiam dominus cō
tulit ſplendorem: quoniam omnis
iſta compoſitio nō ex libidine ſed
ex virtute pendebat.& ideo domi-
nus hanc in illam pulchritudinem
ampliauit: vt incōparabili decore
omniū oculis appareret. Impoſuit
itaq; abre ſue aſcopam vini & vas
olei & polentam & lapates & pa-
nes & caſeum & profecta eſt. Cun
q; veniſſent ad portas ciuitatis in-
uenerunt expectantem oziam &
preſbyteros ciuitatis. Qui cum vi-
diſſent eam: ſtupentes mirati ſunt
nimis pulchritudinem eius. Nihil
tamen interrogātes eam: dimiſerūt
trāſire dicētes: Deus patrū noſtro
rum det tibi gratiam:& omne con
ſilium tui cordis ſua virtute corro
boret: & glorietur ſuper te hieru
ſalem & ſit nomen tuum in nume
ro ſanctorum & iuſtorum. Et dixe
runt hi qui illic erant omnes vna
voce. fiat fiat. Iudith vero orans
dominum: tranſiuit per portas ip-
ſa & abra eius. Factum eſt autem
cum deſcenderet montem circa
ortum diei: occurrerunt ei explo-
ratores aſſyriorum:& tenuerunt
eam dicentes. Vnde venis aut quo
vadis? que reſpondit. Filia ſum he-
breorum. Ideo ego fugi a facie eo-
rum: quoniam futurum agnoui
q dentur vobis in depredationem
pro eo q cōtemnentes vos nolue
runt tradere ſeipſos: vt inuenirent
miſericordiam in conſpectu veſtro
Hac de cauſa cogitaui mecum di-
cens. Vadam ad faciem principis
holofernis vt indicem illi ſecreta il-
lorum:& oſtendam illi quo aditu
poſſit obtinere eos: ita vt non ca-
dat vir vnus de exercitu eius. Et
cum audiſſent viri illi verba eius:
conſiderabant faciem eius & erat
in oculis eorum ſtupor: quoniam
pulchritudinem eius mirabantur
nimis. Et dixerunt ad eam. Con-
ſeruaſti animam tuam eo q tale
repperiſti conſilium vt deſcende-
res ad dominum noſtrum. Hoc au
tem ſcias

portam ciuitatis: ⁊ exibo in cō
πύλην τῆς πόλεως, καὶ ἐξελεύσομαι εἰς τε
ſūmationē verborū q̄ locuti eſtis mecum.
λείωσιν τῶν λόγων ὧν ἐλαλήσατε μετ' ἐμοῦ.
⁊ pceperunt iuuenibus aperire ei
καὶ συνέταξαν τοῖς νεανίσκοις ἀνοῖξαι αὐτῇ
ſicut locuta eſt. ⁊ fecerunt ſic. ⁊ ex
καθότι ἐλάλησε. καὶ ἐποίησαν οὕτως. καὶ ἐξ
iuit iudith ipſa ⁊ ancilla eius cum
ῆλθεν ἰουδὶθ αὐτὴ καὶ ἡ παιδίσκη αὐτῆς μετ'
ea. ſpeculabātur autem eam viri
αὐτῆς. ἀπεσκόπευον δὲ αὐτὴν οἱ ἄνδρες τῆς
ciuitatis: quouſq; deſcēdit mōtem: ⁊ quouſq;
πόλεως, ἕως οὗ κατέβη τὸ ὄρος, καὶ ἕως οὗ
ptranſiuit vallem. ⁊ nō āplius viderunt
διῆλθε τὸν αὐλῶνα. καὶ οὐκέτι ἐθεώρησαν
eam. ⁊ abierunt in valle in
αὐτήν. καὶ ἐπορεύοντο ἐν τῷ αὐλῶνι εἰς
rectum. ⁊ obuiauit ei vigilia
εὐθεῖαν. καὶ συνήντησεν αὐτῇ προφυλα
aſſyriorū: ⁊ tenuerunt eam:
κὴ τῶν ἀσσυρίων, καὶ συνελάβοντο αὐτήν,
⁊ interrogauerūt eam: quorū es ⁊
καὶ ἐπηρώτησαν αὐτήν, τίνων εἶ καὶ
vnde venis? ⁊ dixit filia ſum he
πόθεν ἔρχῃ; καὶ εἶπε, θυγάτηρ εἰμὶ τῶν ἑ
breorū: ⁊ fugio a facie
βραίων, καὶ ἀποδιδράσκω ἀπὸ προσώπου
eorum: qm̄ futurū eſt vt dētur vobis in de
αὐτῶν, ὅτι μέλλουσι δίδοσθαι ὑμῖν εἰς κα
predationē. ⁊ ego venio ad faciem
τάβρωμα. κἀγὼ ἔρχομαι εἰς τὸ πρόσωπον
holofernis principis exercitus vrī:
ὁλοφέρνου ἀρχιστρατήγου δυνάμεως ὑμῶν,
vt annunciem verba veritatis. ⁊ oſtē
τοῦ ἀπαγγεῖλαι ῥήματα ἀληθείας. καὶ δεί
dā ante faciem eius viam p quam ibit
ξω πρὸ προσώπου αὐτοῦ ὁδὸν καθ' ἣν πο
⁊ dn̄abitur omnium mōta
ρεύσεται καὶ κυριεύσει πάσης τῆς ὀρει
norū. ⁊ nō interibit virorū eius
νῆς. καὶ οὐ διαφωνήσει τῶν ἀνδρῶν αὐτοῦ
caro vna: neq; ſpūs vite. cū autē
σὰρξ μία, οὐδὲ πνεῦμα ζωῆς. ὡς δὲ
audiſſent viri verba ei⁹: cō
ἤκουσαν οἱ ἄνδρες τὰ ῥήματα αὐτῆς, κα
ſiderauerūt faciem eius: ⁊ erat co
τενόησαν τὸ πρόσωπον αὐτῆς, καὶ ἦν ἐναν
ram eis mirabilis pulchritudie nimis.
τίον αὐτῶν θαυμασία τῷ κάλλει σφόδρα.
⁊ dixerūt ad eam: cōſeruaſti ani
καὶ εἶπον πρὸς αὐτήν, σέσωκας τὴν ψυ
mā tuam feſtinans deſcendere ad faci
χήν σου σπεύσασα καταβῆναι εἰς πρόσ
em dn̄i noſtri. ⁊ nūc accede
ωπον τοῦ κυρίου ἡμῶν. καὶ νῦν πρόσελ
ad tabernaculū eius: ⁊ de nobis co
θε ἐπὶ τὴν σκηνὴν αὐτοῦ, καὶ ἀφ' ἡμῶν προ
mitabūtur te donec cōmēdent te in
πέμψουσί σε ἕως παραδώσουσί σε εἰς
manus eius. ſi autē ſteteris corā
τὰς χεῖρας αὐτοῦ. ἐὰν δὲ στῇς ἐναντίον
eo: ne timeas in corde tuo: ſed
αὐτοῦ, μὴ φοβηθῇς τῇ καρδίᾳ σου, ἀλλὰ
annuntia iuxta verba tua: ⁊ bn̄
ἀνάγγειλον κατὰ τὰ ῥήματά σου, καὶ εὖ
tibi faciet. ⁊ elegerunt ex eis vi
σε ποιήσει. καὶ ἐπέλεξαν ἐξ αὐτῶν ἄν
ros centum: ⁊ currū iunxerunt ei ⁊ an
δρας ἑκατόν, καὶ παρέζευξαν αὐτῇ καὶ τῇ
cille eius: ⁊ duxerunt eam ad tabernaculū
ἅβρᾳ αὐτῆς, καὶ ἤγαγον αὐτὴν ἐπὶ τὴν σκηνὴν

holofernis. τ fact⁹ est concursus in oibus
ὀλοφέρνου. καὶ ἐγένετο συνδρομὴ ἐν πάσῃ
castris: dissonuit enī in tabernacu
τῇ παρεμβολῇ, διεβοήθη γὰρ εἰς τὰ σκηνώματα
lis aduentus eius. τ venientes circūdabāt
ἡ παρουσία αὐτῆς. καὶ ἐλθόντες ἐκύκλουν
eam: qñ stabat extra tabernaculū holofernis:
αὐτήν, ὡς εἱστήκει ἔξω τῆς σκηνῆς ὀλοφέρνου,
quousqȝ annūtiauerūt ei de ipsa. τ mira
ἕως προσήγγειλαν αὐτῷ περὶ αὐτῆς. καὶ ἐθαυ
bātur in pulchritudie eius: τ mirabā
μαζον ἐπὶ τῷ κάλλει αὐτῆς, καὶ ἐθαύμα-
tur filios israel. τ dixit vnusquisqȝ ad
ζον τοὺς υἱοὺς ἰσραήλ. καὶ εἶπεν ἕκαστος πρὸς
proximū suū: quis cōtemnet popu
τὸν πλησίον αὐτοῦ, τίς καταφρονήσει τοῦ λα
lū hunc: q̄ habet in seipso mulieres ta-
οῦ τούτου, ὃς ἔχει ἐν ἑαυτῷ γυναῖκας τοιαύ-
les: qm̄ nō bonū est relinqui ex e-
τας; ὅτι οὐ καλόν ἐστιν ὑπολείπεσθαι ἐξ αὐ-
is virū vnūquē dimissi poterunt de
τῶν ἄνδρα ἕνα, οἳ ἀφεθέντες δυνήσονται κα
cipere oēm terrā. τ exierūt
τασοφίσασθαι πᾶσαν τὴν γῆν. καὶ ἐξῆλθον
qui dormiebant apud holofernē τ oēs
οἱ παρακαθεύδοντες ὀλοφέρνῃ καὶ πάντες
famuli eius: τ introduxerūt eā in
οἱ θεράποντες αὐτοῦ, καὶ εἰσήγαγον αὐτὴν εἰς
tabernaculū. τ erat holofernes requiescēs
τὴν σκηνήν. καὶ ἦν ὀλοφέρνης ἀναπαυόμενος
sup lectū suū in conopeo: qd̄ erat ex
ἐπὶ τῆς κλίνης αὐτοῦ ἐν τῷ κωνωπίῳ, ὃ ἦν ἐκ
purpura τ auro τ smaragdo τ
πορφύρας καὶ χρυσίου καὶ σμαράγδου καὶ
lapidibus p̄ciosis intextum. τ annū-
λίθων πολυτελῶν καθυφασμένον. καὶ ἀνήγ
tiauerunt ei de ea. τ exijt in
γειλαν αὐτῷ περὶ αὐτῆς. καὶ ἐξῆλθεν εἰς τὸ
p̄scenium: τ lampades argētee p̄ceden
προσκήνιον, καὶ λαμπάδες ἀργυραῖ προάγου
tes eum: vt āt venit ante faciem eius
σαι αὐτοῦ. ὡς δὲ ἦλθε κατὰ πρόσωπον αὐτοῦ
iudith τ seruorum eius: obstupue
ἰουδὶθ καὶ τῶν θεραπόντων αὐτοῦ, ἐθαύμα-
runt oēs in pulchritudie faciei
σαν ἅπαντες ἐπὶ τῷ κάλλει τοῦ προσώπου
eius. τ cadēs sup faciem: adora-
αὐτῆς. καὶ πεσοῦσα ἐπὶ πρόσωπον, προσε
uit eum. τ eleuauerūt eā ser
κύνησεν αὐτῷ. καὶ ἤγειραν αὐτὴν οἱ δοῦ-
ui eius.
λοι αὐτοῦ. Ca.11

ET dixit ad eam holofernes: confi
Καὶ εἶπε πρὸς αὐτὴν ὀλοφέρνης, θάρση
de mulier. ne paueas in corde tuo: qm̄
σον γύναι. μὴ φοβηθῇς τῇ καρδίᾳ σου, ὅτι
ego nō nocui hoīe: qui elegit
ἐγὼ οὐκ ἐκάκωσα ἄνθρωπον, ὅστις ἡρέτικε
seruire nabuchodonosor regi
δουλεύειν ναβουχοδονόσορ τῷ βασιλεῖ
vniuerse terre. τ nūc popul⁹ tu⁹ qui habi
πάσης τῆς γῆς. καὶ νῦν ὁ λαός σου ὁ κατοι-
tat mōtana: si nō cōtēpsisset me: nō ele
κῶν τὴν ὀρεινήν, εἰ μὴ ἐφαύλισάν με, οὐκ ἂν
uassem lanceā meā sup eos: sed ipsi si-
ἦρα τὸ δόρυ μου ἐπ᾽ αὐτούς, ἀλλ᾽ αὐτοὶ ἑαυ-
bi fecerunt hec. τ nūc dic mihi cui⁹
τοῖς ἐποίησαν ταῦτα. καὶ νῦν λέγε μοι τίνος
causa fugisti ab eis: τ venisti ad
ἕνεκα ἀπέδρας ἀπ᾽ αὐτῶν, καὶ ἦλθες πρὸς
nos. venis.n. ad salutem: confide. in
ἡμᾶς. ἥκεις γὰρ εἰς σωτηρίαν. θάρσει. ἐν τῇ

quoniam cum steteris in conspectu eius bene tibi faciet & eris gratissima in corde eius. Duxeruntqȝ illam ad tabernaculum holofernis nunciantes eam. Cūqȝ intrasset ante faciem eius: statim captus est in suis oculis holofernes. Dixeruntqȝ ad eum satellites eius. Quis cōtemnat populum hebreorum qui tam decoras mulieres habent: vt nō p his merito pugnare contra eos debeamus? Videns itaqȝ iudith holofernem sedentem in conopeo quod erat ex purpura & auro & smaragdo & lapidibus preciosis intextus: & cum in faciem eius intendisset adorauit eū prosternens se super terram: & eleuauerūt eam serui holofernis iubente domino suo.

Capitulum vndecimū

TUnc Holofernes dixit ei. Equo animo esto & noli pauere in corde tuo quoniam ego nūqȝ nocui uirum qui voluit seruire nabuchodonosor regi. Populus autem tuus si non contēpsisset me: nō alleuassem lanceā meam super eum. Nunc autem dic mihi qua ex causa recessisti ab illis: & placuit tibi vt venires ad nos. Et dixit illi iudith. Sume verba ancille tue. qm̄ si secutus fueris verba ancille tue: perfectā rem faciet dominus tecū. Viuit enim nabuchodonosor rex terre: & viuit virt⁹ eius que est in te ad correptionem omnium animarum errātium. quoniam nō solum homines seruient illi per te: sed & bestie agri obtemperāt illi. Nunciatur enim animi tui industria vniuersis gentibus: & indicatum est omni seculo quoniam tu solus bonus & potens es in omni regno eius: & disciplina tua omnibus prouinciis predicatur. Nec hoc latet quod locutus est achior: nec illud ignoratur quod eis iusseris euenire. Constat enim deum nostrum sic peccatis offensum vt mandauerit per prophetas suos ad populum quod tradet eum pro peccatis suis. Et quoniam sciunt se offendisse deum suum filii israel: tremor tuus super ipsos est.

nocte hac viues τ in reliquū. nō enī
νυκτὶ ταύτῃ ζήσῃ καὶ εἰς τὸ λοιπόν. οὐ γάρ
est q̄ iniuria afficiat te: sed bn̄ tibi faciet si-
ἐστιν ὃς ἀδικήσει σε, ἀλλ᾽ εὖ σοι ποιήσει κα-
cut fit seruis dn̄i mei nabu
θὰ γίνεται τοῖς δούλοις τοῦ κυρίου μου ναβου
chodonosor regis. τ dixit ad e-
χοδονόσορ τοῦ βασιλέως. καὶ εἶπε πρὸς αὐ
um iudith: accipe verba famule tue:
τὸν ἰουδίθ, δέξαι τὰ ῥήματα τῆς δούλης σου,
τ loquatur ancilla tua ante faci
καὶ λαλησάτω ἡ παιδίσκη σου κατὰ πρόσω
em tuā. τ nō annuntiabo mēdaciū domi
πόν σου. καὶ οὐκ ἀναγγελῶ ψεῦδος τῷ κυρί
no meo in nocte hac. τ si secut⁹ fu-
ῳ μου ἐν τῇ νυκτὶ ταύτῃ. καὶ ἐὰν κατακολου
eris verba ancille tue: p̄fe
θήσῃς τοῖς λόγοις τῆς παιδίσκης σου, τελεί
cte rem faciet tecum deus: τ non
ως πρᾶγμα ποιήσει μετὰ σοῦ ὁ θεός, καὶ οὐκ
cadet dn̄s meus a studi
ἀποπεσεῖται ὁ κύριός μου τῶν ἐπιτηδευμά
is suis. viuit.n. rex nabuchodono
των αὐτοῦ. ζῇ γὰρ ὁ βασιλεὺς ναβουχοδονό-
sor vniuerse terre: τ viuit virtus eius: q̄
σορ πάσης τῆς γῆς, καὶ ζῇ τὸ κράτος αὐτοῦ, ὃς
misit te ad correctionē oīs ani
ἀπέστειλέ σε εἰς κατόρθωσιν πάσης ψυ-
me: qm̄ nō solū hoīes p te serui
χῆς, ὅτι οὐ μόνον ἄνθρωποι διὰ σοῦ δουλεύ
unt ei: sed τ bestie agri τ
ουσιν αὐτῷ, ἀλλὰ καὶ τὰ θηρία τοῦ ἀγροῦ καὶ
iumēta τ volatilia celi p̄pter
τὰ κτήνη καὶ τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ διὰ τῆς
fortitudinē tuā viuent in nabuchodonosor τ
ἰσχύος σου ζήσονται ἐπὶ ναβουχοδονόσορ καὶ
omnem domū eius. audiuimus.n. sapiē
πάντα τὸν οἶκον αὐτοῦ. ἀκηκόαμεν γὰρ τὴν σοφί
tiā tuā τ industrias aīe tue
αν σου καὶ τὰ πανουργεύματα τῆς ψυχῆς σου
τ annūciatū ē vniuerse terre: q tu solus bo
καὶ ἀνηγγέλη πάσῃ τῇ γῇ, ὅτι σὺ μόνος ἀγα
nus in omni regno: τ potens in sciē
θὸς ἐν πάσῃ τῇ βασιλείᾳ, καὶ δυνατὸς ἐν ἐπι
tia: τ mirabilis in exercitu belli.
στήμῃ, καὶ θαυμαστὸς ἐν στρατεύματι πολέμου.
τ nūc verbū qd̄ locutus est achior in cō
καὶ νῦν ὁ λόγος ὃν ἐλάλησεν ἀχιὼρ ἐν τῇ συ-
sessu tuo audiuimus verba eius: qm̄
νεδρίᾳ σου ἠκούσαμεν τὰ ῥήματα αὐτοῦ, ὅτι
ceperunt eū viri betulue:
περιεποιήσαντο αὐτὸν οἱ ἄνδρες βετυλουά,
τ nuntiauit eis oīa q̄ locutus
καὶ ἀνήγγειλεν αὐτοῖς πάντα ὅσα ἐξελάλη
est ipse apud te. ideo dn̄ator dn̄e ne trāſ
σεν αὐτὸς παρὰ σοί. διὸ δέσποτα κύριε μὴ πα
grediaris verbū eius: sed pone ipm̄
ρέλθῃς τὸν λόγον αὐτοῦ, ἀλλὰ κατάθου αὐτὸν
in corde tuo: qm̄ verū est. nō.n. punit
ἐν τῇ καρδίᾳ σου, ὅτι ἀληθής ἐστιν. οὐ γὰρ ἐκδι
vindicta de gēte nostro: nō.n. p̄ualet gladi⁹
κεῖται τὸ γένος ἡμῶν, οὐ γὰρ ἰσχύει ῥομφαία
cōtra eos: nisi peccauerit cōtra deū
ἐπ᾽ αὐτούς, εἰ μὴ ἁμάρτωσιν εἰς τὸν θεὸν
suum. τ nūc vt nō sit dn̄s me⁹ expul
αὐτῶν. καὶ νῦν ἵνα μὴ γένηται ὁ κύριός μου ἔκβο
sus τ re īfecta desīllēs: τ cecidit mors sup
λος καὶ ἄπρακτος, καὶ ἐπιπεσεῖται θάνατος ἐπὶ
faciē eos: τ deprehēdit eos pec
πρόσωπον αὐτῶν, καὶ κατελάβετο αὐτοὺς ἁ
catum: in quo irritabunt deū suū
μάρτημα, ἐν ᾧ παροργιοῦσι τὸν θεὸν αὐτῶν

qñcunq; fecerint abſurditatē. qm̄
ἡνίκα ἐὰν ποιήσωσιν ἀτοπίας. ἐπεὶ
defecerunt eis cibaria ſu
παρεξέλιπεν αὐτοῖς τὰ βρώματα αὐ-
a: ⁊ diminuta ē ois aqua. ⁊ ordinaue
τῶν, καὶ ἐσπάνισε πᾶν ὕδωρ. καὶ ἐβουλεύ-
runt inijcere manū pecoribus ſuis:
σαντο ἐπιβαλεῖν τοῖς κτήνεσιν αὐτῶν,
⁊ omnia q̄ diſtinxit eis deus in
καὶ πάντα ὅσα διεστείλατο αὐτοῖς ὁ θεὸς ἐν
legibus ſuis ne mãducarēt: decreuerūt im
τοῖς νόμοις αὐτοῦ μὴ φαγεῖν, διέγνωσαν δα-
pendere. ⁊ primitias frumēti
πανῆσαι. καὶ τὰς ἀπαρχὰς τοῦ σίτου
⁊ decimas vini ⁊ olei: q̄
καὶ τὰς δεκάτας τοῦ οἴνου καὶ τοῦ ἐλαίου, ἃ
ſeruauerūt ſanctificantes ſacerdotibus
ἐφύλαξαν ἁγιάσαντες τοῖς ἱερεῦσι τοῖς
aſtantibus in hieruſalem ante
παρεστηκόσιν ἐν ἱερουσαλὴμ ἀπέναντι τοῦ
faciem dei noſtri: decreuerūt
προσώπου τοῦ θεοῦ ἡμῶν, κεκρίκασιν
conſumere: q̄ neq; manibus cõueniebat
ἐξαναλῶσαι. ὧν οὐδὲ ταῖς χερσὶν καθῆκεν
contingere quēq̄ eorū q̄ de populo. ⁊ miſe-
ἅψασθαι οὐδένα τῶν ἐκ τοῦ λαοῦ. καὶ ἀπε-
runt in hieruſalem: qm̄ et
στάλκασιν εἰς ἱερουσαλήμ, ὅτι καὶ οἱ
ibi habitantes fecerunt hec iis
ἐκεῖ κατοικοῦντες ἐποίησαν ταῦτα τοῖς
q̄ tranſtulerunt ipſis remiſſionē ja
μετακομίσασιν αὐτοῖς τὴν ἄφεσιν παρὰ
ſenatu. ⁊ erunt quouſq; renūciet
τῆς γερουσίας. καὶ ἔσονται ἕως ἀναγγείλῃ
ipſis ⁊ facient: dabunt tibi in
αὐτοῖς καὶ ποιήσουσι, δοθήσονταί σοι εἰς
p̄ditionē in die illa. vnde ego ancilla
ὄλεθρον ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ. ὅθεν ἐγὼ ἡ δούλη
tua cognoſcens oīa hec: fugi
σου ἐπιγνοῦσα πάντα ταῦτα, ἀπέδρων
a facie eorum. ⁊ miſit me
ἀπὸ προσώπου αὐτῶν. καὶ ἀπέστειλέ με ὁ
deus ad faciēdū tecum rem: i q̄bus obſtu-
θεὸς ποιῆσαι μετὰ σοῦ πράγματα, ἐφ' οἷς ἐκστή-
pebit omnis terra q̄cunq; audierint hec.
σεται πᾶσα ἡ γῆ ὅσοι ἂν ἀκούσωσιν αὐτά.
qm̄ ancilla tua religioſa eſt ⁊ colens
ὅτι ἡ δούλη σου θεοσεβής ἐστι καὶ θεραπεύ-
nocte ⁊ die deum celi.
ουσα νυκτὸς καὶ ἡμέρας τὸν θεὸν τοῦ οὐρανοῦ.
⁊ nunc manebo apud te dñe mi: ⁊ exi-
καὶ νῦν μενῶ παρὰ σοὶ κύριέ μου, καὶ ἐξε-
bit ancilla tua in nocte in
λεύσεται ἡ δούλη σου κατὰ νύκτα εἰς τὴν
vallem: ⁊ orabo ad deum. ⁊
φάραγγα, καὶ προσεύξομαι πρὸς τὸν θεόν. καὶ
annunciabit mihi qñ fecerunt pecca
ἀναγγελεῖ μοι πότε ἐποίησαν τὰ ἁμαρτή-
ta eorum. ⁊ veniēs referam tibi.
ματα αὐτῶν. καὶ ἐλθοῦσα προσανοίσω σοι.
⁊ exibis cum oī exercitu tuo: ⁊
καὶ ἐξελεύσῃ σὺν πάσῃ δυνάμει σου, καὶ
non eſt q̄ reſiſtat tibi ex eis. ⁊ ad
οὐκ ἔστιν ὃς ἀντιστήσεταί σοι ἐξ αὐτῶν. καὶ ἄ-
ducā te p medīū iudee: quouſq; venias
ξω σε διὰ μέσου τῆς ἰουδαίας, ἕως τοῦ ἐλθεῖν
ante hierlm̄. ⁊ ponā ſedem tuā in
ἀπέναντι ἱερουσαλήμ. καὶ θήσω τὸν δίφρον σου ἐν
medio eius: ⁊ ages eos ſicut oues q̄b⁹
μέσῳ αὐτῆς, καὶ ἄξεις αὐτοὺς ὡς πρόβατα οἷς
nõ eſt paſtor, ⁊ nõ latrabit canis lingua
οὐκ ἔστι ποιμήν. καὶ οὐ γρύξει κύων τῇ γλώσσῃ

Inſuper etiam fames inuaſit eos: & ab ariditate aque iam inter mortuos computantur. Deniq; hoc ordinant vt interficiant pecora ſua: & bibant ſanguinem eorum: & ſancta domini ſui que precepit deus non contingi: in frumento vino & oleo hec cogitaue-runt impendere. & volunt conſume-re q̄ nec manibus deberēt cõtingere. Ergo quoniam hec faciunt certum ē q; in perditionem dabuntur. Quod ego ancilla tua cognoſcens fugi ab il-lis: & miſit me dominus hec ipſa nun-ciare tibi. Ego enim ancilla tua deum colo etiam nunc apud te. & exiet an-cilla tua & orabo deum: & dicet mihi: quando eis reddat peccatum ſuum: & veniens nunciabo tibi: ita vt ego ad-ducam te per mediam hieruſalem. Et habebis omnem populum iſrael ſicut oues quibus non eſt paſtor: & non la-trabit vel vnus canis contra te: quo-niam hec mihi dicta ſunt per prouidē-tiam dei. Et quoniam iratus eſt illis deus: hec ipſa miſſa ſum nũciare tibi. Placuerunt āt oīa verba hec corā Ho-loferne & coram pueris eius: & mira-bantur ad ſapientiam eius: & dicebāt alter ad alterum. Non eſt talis muli-er ſuper terram in aſpectu in pulchri-tudine & in ſenſu verborum. Et dixit ad illam holofernes. Bene fecit deus qui miſit te ante populum: vt des il-lum tu in manibus noſtris. Et quo-niam bona eſt promiſſio tua: ſi fece-rit mihi hoc deus tuus: erit & deus me-us: & tu in domo Nabuchodonoſor magna eris: & nomen tuum nomina-bitur in vniuerſa terra.

Capitulum duodecimum.

Tunc iuſſit eam introire vbi repo-ſiti erant theſauri eius: & iuſſit il-lic manere eam: & conſtituit quid da-retur illi de conuiuio ſuo. Cui reſpon-dit iudith: & dixit. Nunc non pote-ro manducare ex his que mihi pre-cipis tribui: ne veniat ſupra me of-fenſio. Ex his autem que mihi de-tuli manducabo. Cui Holofernes ait. Si defecerint tibi iſta que te-cum detuliſti: quid faciemus tibi? Et dixit iudith. Viuit anima tua do-mine meus: quoniam non expendet omnia hec ancilla tua: donec faciat deus in manu mea hec que cogitaui. Et induxerunt illam ſerui eius in ta-bernaculum quo preceperat:

ſua coram te: qm̄ mihi hec dicta
αὐτοῦ ἀπέναντί σου, ὅτι μοι ταῦτα ἐλα-
ſunt ꝑ p̄uidentiā meā ⁊ ānūciata ſūt mihi:
λήθη κατὰ πρόγνωσίν μου καὶ ἀπηγγέλη μοι,
⁊ miſſa ſum nunciare tibi. ⁊ placuerūt
καὶ ἀπεστάλην ἀπαγγεῖλαί σοι. καὶ ἤρεσαν
verba eius coram holoferne: ⁊ co-
οἱ λόγοι αὐτῆς ἐναντίον ὁλοφέρνου, καὶ ἐναν-
ram oībus pueris eius. ⁊
τίον πάντων τῶν θεραπόντων αὐτοῦ. καὶ
mirati ſunt in ſapīa eius ⁊ dixerūt:
ἐθαύμασαν ἐπὶ τῇ σοφίᾳ αὐτῆς καὶ εἶπον,
non eſt talis mulier a ſummo vſq; ad ſūmū
οὐκ ἔστι τοιαύτη γυνὴ ἀπ' ἄκρου ἕως ἄκρου
terre in pulchritudie faciei ⁊ prudētia
τῆς γῆς ἐν κάλλει προσώπου καὶ συνέσει
verborū. ⁊ dixit ad eam holofernes: bñ
λόγων. καὶ εἶπε πρὸς αὐτὴν ὁλοφέρνης, εὖ
fecit deus q̄ miſit te ante
ἐποίησεν ὁ θεὸς ἀποστείλας σε ἔμπροσθεν τοῦ
populū vt eſſet in manibus nr̄is fortitudo: i
λαοῦ τοῦ γενηθῆναι ἐν χερσὶν ἡμῶν κράτος, ἐν
āt cõtemnētibus dñm meū p̄ditio.
δὲ τοῖς φαυλίσασι τὸν κύριόν μου ἀπώλειαν.
⁊ nunc venuſta es tu in aſpectu tuo: ⁊ bo-
καὶ νῦν ἀστεία εἶ σὺ ἐν τῷ εἴδει σου, καὶ ἀγα-
na in ſermõibus tuis. q; ſi feceris ſicut
θὴ ἐν τοῖς λόγοις σου. ὅτι ἐὰν ποιήσῃς καθὰ
locuta es: deus tuus erit mihi deus: ⁊ tu in
ἐλάλησας, ὁ θεός σου ἔσται μοι θεός, καὶ σὺ ἐν
domo regis nabuchodonoſor ſedebis:
οἴκῳ βασιλέως ναβουχοδονόσορ καθήσῃ,
⁊ eris noīata in vniuerſa terra.
καὶ ἔσῃ ὀνομαστὴ παρὰ πᾶσαν τὴν γῆν. 12.
Et iuſſit introducere eam vbi
Καὶ ἐκέλευσεν εἰσαγαγεῖν αὐτὴν οὗ
repoſiti erāt theſauri eius. ⁊ iuſſit
ἐτίθετο τὰ ἀργυρώματα αὐτοῦ. καὶ συνέταξε
menſam parari ei e cibari
καταστρῶσαι αὐτῇ ἀπὸ τῶν ὀψοποιημά-
is ſuis ⁊ vino ſuo ad bibēdū. ⁊ dixit
των αὐτοῦ καὶ τοῦ οἴνου αὐτοῦ πίνειν. καὶ εἶπεν
iudith: nõ mãducabo ex eis vt nõ fi
ἰουδίθ, οὐ φάγομαι ἐξ αὐτῶν ἵνα μὴ γένη-
at ſcandalum: ſed de iis q̄ ſecuta ſunt
ται σκάνδαλον, ἀλλ' ἐκ τῶν ἠκολουθηκότων
me fiet expenſa. ⁊ dixit ad eam holo
μοι χορηγηθήσεται. καὶ εἶπε πρὸς αὐτὴν ὁλο-
fernes: ſi āt defecerint q̄ ſunt tecum:
φέρνης, ἐὰν δὲ ἐκλίπῃ τὰ ὄντα μετὰ σοῦ,
vnde poterimus tibi dare ſimilia eorū? nõ. n.
πόθεν ἐξοίσομέν σοι δοῦναι ὅμοια αὐτῶν; οὐ γάρ
eſt nobiſcum de gēne tuo. ⁊ dixit
ἐστι μεθ' ἡμῶν ἐκ τοῦ ἔθνους σου. καὶ εἶπεν
iudith ad eum: viuit aīa tua dñe mi:
ἰουδὶθ πρὸς αὐτόν, ζῇ ἡ ψυχή σου κύριέ μου,
qm̄ nõ expendet ancilla tua q̄ ſunt
ὅτι οὐ δαπανήσει ἡ δούλη σου τὰ ὄντα
mecum: donec faciat dñs in manu
μετ' ἐμοῦ, ἕως ἂν ποιήσῃ κύριος ἐν χειρί
mea q̄ decreuit. ⁊ induxerūt illā
μου ἃ ἐβουλεύσατο. καὶ ἤγαγον αὐτὴν οἱ
ſerui holofernis in tabernaculū. ⁊
θεράποντες ὁλοφέρνου εἰς τὴν σκηνήν. καὶ
dormiuit vſq; ad mediā noctem: ⁊
ὕπνωσε μέχρι μεσούσης τῆς νυκτός, καὶ
ſurrexit ad matutinā cuſtodiā: ⁊ mi
ἀνέστη πρὸς τὴν ἑωθινὴν φυλακήν, καὶ ἀπέ-
ſit ad holofernem dicens: iube
στειλε πρὸς ὁλοφέρνην λέγουσα, ἐπιταξά-
at iam dñs meus dimittere ancillā
τω δὴ ὁ κύριός μου ἐᾶσαι τὴν δούλην

tuam ad orationem exire. ⁊ iuſ-
σου ἐπὶ προσευχὴν ἐξελθεῖν. καὶ ἐπέτα
ſit holofernes ſatellitibus ne p
ξεν ὀλοφέρνης τοῖς σωματοφύλαξι μὴ δια
hiberent eam. ⁊ manſit in
κωλύειν αὐτήν. καὶ παρέμεινεν ἐν τῇ
caſtris diebus tribus. ⁊ exibat
παρεμβολῇ ἡμέρας τρεῖς. καὶ ἐξεπορεύε
p noctem in vallem betu-
το κατὰ νύκτα εἰς τὴν φάραγγα βετου
lua: ⁊ baptizabatur in fonte
λουά, καὶ ἐβαπτίζετο ἐπὶ τῆς πηγῆς τοῦ
aque in caſtris. ⁊ vt aſcēdebat:
ὕδατος ἐν τῇ παρεμβολῇ. καὶ ὡς ἀνέβη,
orabat dñm deū iſrael: vt dirigeret
ἐδέετο τοῦ κυ θεοῦ ἰσραὴλ, κατευθῦναι τὴν
viam eius ad exaltationē filiorum populi
ὁδὸν αὐτῆς εἰς ἀνάστημα τῶν υἱῶν τοῦ λαοῦ
ſui. ⁊ introiens munda mane
αὐτῆς. καὶ εἰσπορευομένη καθαρὰ παρέ-
bat in tabernaculo vſq; dū tuliſſet
μενεν ἐν τῇ σκηνῇ μέχρις οὗ προσηνέγκατο
eſcam ſuam ad veſperā. ⁊ factū eſt
τὴν τροφὴν αὐτῆς εἰς ἑσπέραν. καὶ ἐγένετο
in die quarto: fecit holofer
ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ τετάρτῃ, ἐποίησεν ὀλοφέρ
nes cōuiuium ſeruis ſuis ſolis: ⁊
νης πότον τοῖς δούλοις αὐτοῦ μόνοις, καὶ
nō vocauit ad inuitationē quenq̄ eorū q̄
οὐκ ἐκάλεσεν εἰς τὴν κλῆσιν οὐδένα τῶν
ad vſus. ⁊ dixit bagoe
πρὸς ταῖς χρείαις. καὶ εἶπε βαγώα τῷ
eunucho: q̄ erat ꝓfectus ſup oīa q̄
εὐνούχῳ, ὃς ἦν ἐφεστηκὼς ἐπὶ πάντων τῶν
eius: ſuade ꝗ̄ iā vadēs mulierē
αὐτοῦ, πεῖσον δὴ πορευθεὶς τὴν γυναῖκα
hebreā q̄ eſt apud te: vt veniat
τὴν ἑβραίαν ἥ ἐστι παρὰ σοί, τοῦ ἐλθεῖν
ad nos ⁊ māducet ⁊ bibat nobiſcum.
πρὸς ἡμᾶς καὶ φαγεῖν καὶ πιεῖν μεθ' ἡμῶν.
ecce eni fedum cōſpectui noſtro: ſi fe
ἰδοὺ γὰρ αἰσχρὸν τῷ προσώπῳ ἡμῶν, εἰ γυ
minā talem dimiſerimus non cōmunican
ναῖκα τοιαύτην παρήσομεν οὐχ ὁμιλήσαν
tes cū ea. q̄ niſi eā attraxerimus
τες αὐτῇ. ὅτι ἐὰν μὴ αὐτὴν ἐπισπασώμεθα
irridebit nos. ⁊ exiit bagoas
καταγελάσεται ἡμῶν. καὶ ἐξῆλθε βαγώας
a facie holofernis: ⁊ introiuit
ἀπὸ προσώπου ὀλοφέρνου, καὶ εἰσῆλθε
ad eam ⁊ dixit: ne grauetur an
πρὸς αὐτὴν καὶ εἶπε, μὴ ὀκνησάτω ἡ παι
cilla bona hec veniens ad domi
δίσκη ἡ καλὴ αὕτη ἐλθοῦσα πρὸς τὸν κύρι
nū meū honorificari ante faciem eius:
όν μου δοξασθῆναι κατὰ πρόσωπον αὐτοῦ,
⁊ bibere nobiſcū ad iocunditatē vinū:
καὶ πιεῖν μεθ' ἡμῶν εἰς εὐφροσύνην οἶνον,
⁊ fieri in die hac vt vna fi
καὶ γενηθῆναι ἐν τῇ ἡμέρᾳ ταύτῃ ὡς μία θυ
lia filiorum aſſyriorum: q̄ aſſiſterunt in
γάτηρ τῶν υἱῶν ἀσούρ, αἳ παρεστήκασιν ἐν
domo nabuchodonoſor. ⁊ dixit ad eum
οἴκῳ ναβουχοδονόσορ. καὶ εἶπε πρὸς αὐτὸν
iudith: ⁊ q̄ ſum ego vt cōtradicam
ἰουδείθ, καὶ τίς εἰμι ἐγὼ ἀντεροῦσα τῷ
dño meo: q̄m oē quod erit in ocu
κυρίῳ μου; ὅτι πᾶν ὃ ἔσται ἐν τοῖς ὀφθαλ
lis eius placitū feſtinans faciā:
μοῖς αὐτοῦ ἀρεστὸν σπεύσασα ποιήσω,
⁊ erit mihi hoc ad exultationē vſq; ad
καὶ ἔσται μοι τοῦτο εἰς ἀγαλλίαμα ἕως

& petiit dum introiret vt daretur ei copia nocte & ante lucem egrediendi foras ad orationem: & deprecandi dominum: & precepit cubiculariis ſuis vt ſicut placeret illi exiret & introiret ad adorandum deum ſuum per triduum. Et exibat noctibus in vallem bethulie: & baptizabat ſe in fonte aq̄: & vt aſcendebat orabat ad dominum deum iſrael: vt dirigeret viam eius ad liberationem populi ſui: & introiens munda manebat in tabernaculo: vſq; dum acciperet eſcam ſuam in veſperum. & factum eſt quarto die Holofernes fecit cenam ſeruis ſuis: & dixit ad Vagao eunuchum. Vade & ſuade hebream illam: vt ſponte conſentiat habitare mecum. Fedum eſt enim apud Aſſyrios ſi femina irrideat virum agendo: vt immunis ab eo tranſeat. Tunc introiuit Vagao ad Iudith: & dixit. Non vereatur bona puella introire ad dominum meum: vt honorificetur ante faciem eius: & manducet cum eo: & bibat vinum in iocunditate. Cui Iudith reſpondit. Que ego ſum vt contradicam domino meo? Omne quod erit ante oculos eius bonum & optimum faciam. Quicquid autem illi placuerit: hoc mihi erit optimum omnibus diebus vite mee. Et ſurrexit & ornauit ſe veſtimento ſuo: & ingreſſa ſtetit ante faciem eius. Cor autem Holofernis concuſſum eſt: erat enim ardens in concupiſcentia eius: & dixit ad eam holofernes. Bibe nunc & accumbe in iocunditate: quoniam inueniſti gratiam coram me. Et dixit Iudith. Bibam domine: quoniam magnificata eſt anima mea hodie pre omnibus diebus meis: & accepit & manducauit & bibit coram ipſo: ea que parauerat illi ancilla eius: & iocundus factus eſt holofernes ad eam: bibitq; vinum multum nimis quantum nunq̄ biberat in vita ſua.

Capitulum tertiumdecimū.

Ut autem ſero factum eſt feſtinauerunt ſerui illius ad hoſpitia ſua. & concluſit Vagao oſtia cubiculi: & abiit. Erant autem omnes fatigati a vino. Porro Holofernes iacebat in lecto nimia ebrietate ſopitus. Dixitq; Iudith puelle ſue: vt ſtaret foris ante cubiculum: & obſeruaret. Stetitq; iudith ante lectū orans cū lachrymis & labiorū motu in ſilentio dicens. Confirma me domine deus iſrael: & reſpice in hac hora ad opera manuum mearum: vt ſicut promiſiſti hieruſalem ciuitatē tuā erigas: & hoc q̄ credens per te poſſe fieri cogitaui perficiam. Et cū hec dixiſſet: acceſſit ad columnam que erat ad caput lectuli eius: & pugionem eius qui in ea ligatus pēdebat exoluit. Cūq; euaginaſſet illum apprehendit comā capitis eius & ait. Confirma me domine deus in

diem mortis mee. ⁊ ſurgens orna
ἡμέρας θανάτου μου. καὶ ἀναστᾶσα ἐκοσ
ta eſt veſtimēto ⁊ oī or
μήθη τῷ ἱματισμῷ καὶ παντὶ τῷ κό
natu muliebri. ⁊ introiuit ancil
σμῳ τῷ γυναικείῳ. καὶ προσῆλθεν ἡ δού
la eius: ⁊ ſtrauit ei ante ho
λη αὐτῆς, καὶ ἔστρωσεν αὐτῇ κατέναντι ὀ
lofernem in terra pelles q̄s acceperat a
λοφέρνου χαμαὶ τὰ κώδια ἃ ἔλαβε πα
bagoa ad cottidianū vſum vite
ρὰ βαγώου εἰς τὴν καθημερινὴν δίαιταν
ſue vt mādūcaret reclinata ſup
αὐτῆς εἰς τὸ ἐσθίειν κατακλινομένην ἐπ'
eas. ⁊ ingreſſa accubuit iudith. ⁊
αὐτῶν. καὶ εἰσελθοῦσα ἀνέπεσεν ἰουδείθ. καὶ
obſtupuit cor holofernis in ea: ⁊
ἐξέστη ἡ καρδία ὀλοφέρνου ἐπ' αὐτῇ, καὶ
cōcuſſa fuit aīa eius: ⁊ erat cupi
ἐσαλεύθη ἡ ψυχὴ αὐτοῦ, καὶ ἦν κατεπί-
dus valde coeundi cum e
θυμος σφόδρα τοῦ συγγενέσθαι μετ' αὐ
a. ⁊ obſeruabat tps vt deciperet
τῆς. καὶ ἐτήρει καιρὸν τοῦ ἀπατῆσαι
eam: ex q̄ die vidit eam. ⁊ di
αὐτήν, ἀφ' ἧς ἡμέρας εἶδεν αὐτήν. καὶ εἶ
xit ad eam holofernes: bibe iam ⁊ ſis
πε πρὸς αὐτὴν ὀλοφέρνης, πίε δὴ καὶ γενή
nobiſcum in iocunditate. ⁊ dixit iu
θητι μεθ' ἡμῶν εἰς εὐφροσύνην. καὶ εἶπεν ἰου-
dith: bibam iā dñe: qm̄ magnificatū ē
δείθ, πίομαι δὴ κύριε, ὅτι ἐμεγαλύνθη τὸ
viuere meū in me hodie p̄ oībus
ζῆν μου ἐν ἐμοὶ σήμερον παρὰ πάσας τὰς
diebus ḡnationis mee. ⁊ accipiēs mādu
ἡμέρας τῆς γενέσεώς μου. καὶ λαβοῦσα ἔφα
cauit ⁊ bibit coram ipſo: que pauerat
γε καὶ ἔπιε κατέναντι αὐτοῦ, ἃ ἡτοίμασεν
ancilla eius. ⁊ iocūd' fact' ē holofernes in
ἡ δούλη αὐτῆς. καὶ εὐφράνθη ὀλοφέρνης ἐπ'
ea: ⁊ bibit vinū multū nimis q̄tū non
αὐτῇ, καὶ ἔπιεν οἶνον πολὺν σφόδρα ὅσον οὐκ
biberat vnq̄ in die vna ex q̄ natus fuit.
ἔπιε πώποτε ἐν ἡμέρᾳ μιᾷ ἀφ' οὗ ἐγεννήθη.

Ut aūt veſpera fcā eſt: feſtinauerunt
Ὡς δὲ ὀψία ἐγένετο, ἐσπούδασαν οἱ Ca.13
ſerui eius diuertere. ⁊ bagoas cōclu
δοῦλοι αὐτοῦ ἀναλύειν. καὶ βαγώας συνέ-
ſit tabernaculū ei' foris: ⁊ dimi
κλεισε τὴν σκηνὴν αὐτοῦ ἔξωθεν, καὶ ἀπέλυ
ſit aſtantes a facie domini
σε τοὺς παρεστῶτας ἐκ προσώπου τοῦ κυρίου
ſui. ⁊ abierunt ad cubilia ſu
αὐτοῦ. καὶ ἀπῴχοντο εἰς τὰς κοίτας αὐ-
a. erant.n. omnes fatigati ꝓ
τῶν. ἦσαν γὰρ πάντες κεκοπωμένοι διὰ τὸ
diu factū fuit cōuiuiū. relicta
ἐπὶ πλεῖον γεγενῆσθαι τὸν πότον. ὑπελείφ
eſt āt iudith ſola i tabernaculo: ⁊ holofernes
θη δὲ ἰουδεὶθ μόνη ἐν τῇ σκηνῇ, καὶ ὀλοφέρνης
ꝓcumbens ſup lectū ſuū. erat.n.
προπεπτωκὼς ἐπὶ τὴν κλίνην αὐτοῦ. ἦν γὰρ
ꝑfuſum ipſi vinū. ⁊ dixit iu
περικεχυμένος αὐτῷ ὁ οἶνος. καὶ εἶπεν ἰου
dith ancille ſue: vt ſtaret extra cubicu
δεὶθ τῇ δούλῃ αὐτῆς, στῆναι ἔξω τοῦ κοιτῶ-
lum eius: ⁊ obſeruaret exitum eius
νος αὐτῆς, καὶ ἐπιτηρεῖν τὴν ἔξοδον αὐτῆς
ſicut cottidie. ſe exituram eni dixit
καθάπερ καθ' ἡμέραν. ἐξελεύσεσθαι γὰρ ἔφη
ad orationē ſuā. ⁊ bagoe
ἐπὶ τὴν προσευχὴν αὐτῆς. καὶ τῷ βαγώᾳ

locuta eſt iuxta verba hec. et a-
ἐλάλησε κατὰ τὰ ῥήματα ταῦτα. καὶ ἀ-
bierūt oēs a facie ipſius: et
πῆλθον πάντες ἐκ προσώπου αὐτῆς, καὶ
nemo relictus eſt in cubiculo a par
οὐδεὶς κατελείφθη ἐν τῷ κοιτῶνι ἀπὸ μι
uo vſq; ad magnū. et ſtans iudith ſup
κροῦ ἕως μεγάλου. καὶ στᾶσα ἰουδὶθ ἐπὶ τὴν
lectum illius: dixit in corde ſuo: do
κλίνην αὐτοῦ, εἶπεν ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτῆς, κύ
mine deus vniuerſe potētie reſpice in
ριε ὁ θεὸς πάσης δυνάμεως ἐπίβλεψον ἐν
hora hac ad opera manuū mearū
τῇ ὥρᾳ ταύτῃ ἐπὶ τὰ ἔργα τῶν χειρῶν μου
ad exaltationē hierſm. quī nunc temp^o ad
εἰς ὕψωμα ἱερουσαλήμ. ὅτι νῦν καιρὸς ἀν
aſſumēdū hereditatem tuā: et ad faci
τιλαβέσθαι τῆς κληρονομίας σου, καὶ ποιῆ
endū ſtudia mea in fractionē iī-
σαι τὰ ἐπιτηδεύματά μου εἰς θραῦσμα ἐχ
micorū q̄ inſurrexerūt nobis. et accedens
θρῶν οἳ ἐπανέστησαν ἡμῖν. καὶ προσελθοῦσα
regule lectuli q̄ erat ad caput ho-
τῷ κανόνι τῆς κλίνης ὃς ἦν πρὸς κεφαλῆς ὀ-
lofernis: demiſit pugionē ab ea.
λοφέρνου, καθεῖλε τὸν ἀκινάκην ἀπ' αὐτοῦ.
et appropinquās lectulo apprehendit comā
καὶ ἐγγίσασα τῇ κλίνῃ ἐδράξατο τῆς κόμης
capitis eius et ait: confirma
τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ καὶ εἶπε, κραταίωσόν
me dñe deus in die hac. et percuſ-
με κύριε ὁ θεὸς ἐν τῇ ἡμέρᾳ ταύτῃ. καὶ ἐπά-
ſit in ceruicem eius bis i fortitudie
ταξεν εἰς τὸν τράχηλον αὐτοῦ δὶς ἐν τῇ ἰσχύϊ
ſua: et abſtulit caput eius ab
αὐτῆς, καὶ ἀφεῖλε τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ ἀπ'
eo: et euoluit corpus eius de
αὐτοῦ, καὶ ἀπεκύλισε τὸ σῶμα αὐτοῦ ἀπὸ
lecto: et abſtulit conopeum a
τῆς στρωμνῆς, καὶ ἀφεῖλε τὸ κωνώπιον ἀπὸ
columnis. et poſt puſillū exiuit: et tradi
τῶν στύλων. καὶ μετ' ὀλίγον ἐξῆλθε, καὶ πα
dit ancille ſue caput holofer
ρέδωκε τῇ ἄβρᾳ αὐτῆς τὴν κεφαλὴν ὀλοφέρ
nis: et miſit illud in peram
νου, καὶ ἐνέβαλεν αὐτὴν εἰς τὴν πήραν τῶν
cibariorū ſuorum. et exierunt due ſimul
βρωμάτων αὐτῆς. καὶ ἐξῆλθον αἱ δύο ἅμα
ſecundū cōſuetudinē ſuā ad oratio-
κατὰ τὸν ἐθισμὸν αὐτῶν ἐπὶ τὴν προσευ-
nem. et tranſeuntes caſtra: circui-
χήν. καὶ διελθοῦσαι τὴν παρεμβολήν, ἐκύ
erunt vallem illam: et aſcende-
κλωσαν τὴν φάραγγα ἐκείνην, καὶ προσανέ
runt mōtē betulue: et venerūt ad
βησαν τὸ ὄρος βετυλούα, καὶ ἦλθον πρὸς
portas eius. et dixit iudith a lon
τὰς πύλας αὐτῆς. καὶ εἶπεν ἰουδὶθ μακρό
ge cuſtodiētibus in portis: ape
θεν τοῖς φυλάσσουσιν ἐπὶ τῶν πυλῶν, ἀνοί
rite aperite iam portam: nobiſcum
ξατε ἀνοίξατε δὴ τὴν πύλην, μεθ' ἡμῶν ὁ
deus deus noſter et faceret adhuc virtutē i iſrl̄
θεὸς ὁ θεὸς ἡμῶν ποιῆσαι ἔτι ἰσχὺν ἐν ἰηλ
et potentiā aduerſus inimicos: ſicut et ho
καὶ κράτος κατὰ τῶν ἐχθρῶν, καθὰ καὶ σή
die fecit. et factū eſt cū audiſſent
μερον ἐποίησε. καὶ ἐγένετο ὡς ἤκουσαν οἱ
viri ciuitatis ipſius vocem e-
ἄνδρες τῆς πόλεως αὐτῆς τὴν φωνὴν αὐ
ius: feſtinauerunt deſcendere ad
τῆς, ἐσπούδασαν τοῦ καταβῆναι εἰς τὴν

hac hora: & percuſſit bis in ceruicē ei⁹:
& abſcidit caput eius: & abſtulit cono
peum eius a columnis: & euoluit cor-
pus eius truncū. Et poſt puſillū exiuit
& tradidit caput holofernis ācille ſue:
& iuſſit vt mitteret illud in peram ſu-
am: & exierunt due ſecundum con-
ſuetudinem ſuam: quaſi ad oratio-
nem: & tranſierunt caſtra & gyran-
tes vallem venerunt ad portam ciuita
tis: & dixit Iudith a longe cuſtodi-
bus murorum. Aperite portas quoniam
nobiſcum eſt deus: qui fecit virtutem
in iſrael. Et factum eſt cum audiſſent
viri vocem eius: vocauerunt pref-
byteros ciuitatis. Et occurrerunt ad
eam omnes a minimo vſq; ad maxi-
mum: quoniam ſperauerunt eam
iam non eſſe venturā. Et accendentes
luminaria congyrauerunt circa eam
vniuerſi: illa autem aſcendens in emi
nentiorem locum: iuſſit fieri ſilenti-
um. Cunq; omnes tacuiſſent dixit
iudith. Laudate dominum deum no
ſtrum: qui non deſeruit ſperantes in
ſe: & in me ancillam ſuam adimple-
uit miſericordiam ſuam: quam pro-
miſit domui iſrael: et interfecit in ma
nu mea hoſtem populi ſui in hac no-
cte: & proferens de pera caput holo-
fernis: oſtendit illis dicēs. Ecce caput
Holofernis principis militie Aſſyrio-
rum. Et ecce conopeum illius in quo
recumbebat in ebrietate ſua: vbi &
per manum femine percuſſit illum do
minus deus noſter. Viuit autem ipſe
dominus: quoniam cuſtodiuit me an-
gelus eius: & hinc euntem: & ibi cōmo
rantem & inde huc reuertentem: &
non permiſit me dominus ancillā ſu
am coinquinari: ſed ſine pollutione
peccati reuocauit me vobis gauden-
tem in victoria ſua: in euaſione mea:
in liberatione veſtra. . Confitemini
illi omnes quoniam bonus: quoniam
in ſeculum miſericordia eius. Vniuer
ſi autem adorantes dominum dixerūt
ad eam. Benedixit te dominus in vir
tute ſua: quia per te ad nihilum rede-
git inimicos noſtros. Porro ozias pri
ceps populi iſrael dixit ad eam. Bene-
dicta es tu filia a domino deo excelſo:
pre omnibus mulieribus ſuper terrā.
Benedictus dominus qui creauit ce-
lum & terram: qui te direxit in vulne
ra capitis pricipis inimicorum noſtro
rum: quia hodie nomen tuum ita ma
gnificauit: vt non recedat laus tua de
ore hoīm q memores fuerint virtutis
dñi in eternum: p quibus nō pepciſti
aie tue ꝑpter anguſtias & tribulatiōes
gñis tui: ſed ſubueniſti ruine ante con
ſpectum dei noſtri. Et dixit oīs popu
lus. fiat fiat. Porro achior vocatus ve
nit. et dixit ei iudith. Deus iſrael cui tu
teſtimoniū dediſti q vlciſcatur ſe de ini
micis ſuis: ipſe caput oīū incredulorū
incidit ī hac nocte in manu mea. Et vt
probes quia ita eſt: ecce caput holofer
nis qui in contēptu ſupbie ſue deū iſra
el cōtempſit: & tibi interitū minabatur

portam ciuitatis ſue. et cōuoca
πύλην τῆς πόλεως αὐτῶν. καὶ συνεκά
uerunt pſbyteros ciuita
λεσαν τοὺς πρεσβυτέρους τῆς πόλε-
tis. et cōcurrerūt omnes a paruo
ως. καὶ συνέδραμον πάντες ἀπὸ μικροῦ
vſq; ad magnū: quia pter opinionē erat eis ꝟet
ἕως μεγάλου, ὅτι παράδοξον ἦν αὐτοῖς τὸ
niret ipſa. et aperuerunt portam et
ἐλθεῖν αὐτήν. καὶ ἤνοιξαν τὴν πύλην καὶ
ſuſceperūt eas. et accendentes ignē ad
ὑπεδέξαντο αὐτάς. καὶ ἅψαντες πῦρ εἰς
flammā: circūdederunt eas. illa aūt dixit
φαῦσιν, περιεκύκλωσαν αὐτάς. ἡ δὲ εἶπε
ad eos voce magna: laudate deū
πρὸς αὐτοὺς φωνῇ μεγάλῃ, αἰνεῖτε τὸν θεὸν
laudate: laudate deum: qm̄ nō amouit
αἰνεῖτε, αἰνεῖτε τὸν θεόν, ὅτι οὐκ ἀπέστησε
miām ſuam a domo iſrael: ſed cō
τὸ ἔλεος αὐτοῦ ἀπὸ τοῦ οἴκου ἰσραήλ, ἀλλ' ἔ-
fregit hoſtes noſtros p manū meā
θραυσε τοὺς ἐχθροὺς ἡμῶν διὰ χειρός μου
in nocte hac. et pferens ea
ἐν τῇ νυκτὶ ταύτῃ. καὶ προελοῦσα τὴν κεφα
put de pera oſidit et dixit eis:
λὴν ἐκ τῆς πήρας ἔδειξε καὶ εἶπεν αὐτοῖς,
ecce caput holofernis principis mili
ἰδοὺ ἡ κεφαλὴ ὀλοφέρνου ἀρχιστρατήγου δυ
tie aſſyriorum: et ecce conopeum in q̄
νάμεως ἀσσούρ, καὶ ἰδοὺ τὸ κωνώπιον ἐν ᾧ
recūbebat in ebrietatibus ſuis: et pcuſ-
κατέκειτο ἐν ταῖς μέθαις αὐτοῦ, καὶ ἐπάτα
ſit illum dñs in manu femine. et viuit do
ξεν αὐτὸν κύριος ἐν χειρὶ θηλείας. καὶ ζῇ ὁ κύ
minus q̄ cuſtodiuit me in via mea q̄ abiu
ριος ὃς διεφύλαξέ με ἐν τῇ ὁδῷ μου ᾗ ἐπο
laui: qm̄ decepit eum facies
ρεύθην, ὅτι ἠπάτησεν αὐτὸν τὸ πρόσωπόν
mea in pditionem eius: et nō fecit
μου εἰς ἀπώλειαν αὐτοῦ, καὶ οὐκ ἐποίησεν
petīn mecum in pollutionē et cōfu-
ἁμάρτημα μετ' ἐμοῦ εἰς μίασμα καὶ αἰσχύ
ſionē. et obſtupuit oīs pplus nimis. et inclinā
νην. καὶ ἐξέστη πᾶς ὁ λαὸς σφόδρα, καὶ κύψαν
tes adorauerunt deū et dixerūt vnani
τες προσεκύνησαν τῷ θεῷ καὶ εἶπον ὁμοθυ
miter: bñdictus es deus noſter q̄ ad nihilū
μαδόν, εὐλογητὸς εἶ ὁ θεὸς ἡμῶν ὁ ἐξουδενώ-
redegiſti in die hodierna inimicos
σας ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ σήμερον τοὺς ἐχθροὺς τοῦ
populi tui. et dixit ei ozias: bñdicta tu
λαοῦ σου. καὶ εἶπεν αὐτῇ ὀζίας, εὐλογητὴ σὺ
es filia a deo excelſo p̄ oībus
εἶ θύγατερ τῷ θεῷ τῷ ὑψίστῳ παρὰ πάσας
mulieribus q̄ ſup terrā: et bñdi
τὰς γυναῖκας τὰς ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ εὐλογη-
ctus dñs deus q̄ creauit celos
μένος κύριος ὁ θεὸς ὃς ἔκτισε τοὺς οὐρανοὺς
et terram: q̄ direxit te in vulnus
καὶ τὴν γῆν, ὃς κατεύθυνέ σε εἰς τραῦμα
capitis principis inimicorū nrorū. qa non
κεφαλῆς ἄρχοντος ἐχθρῶν ἡμῶν. ὅτι οὐκ
recedet ſpes tua a corde ho
ἀποστήσεται ἡ ἐλπίς σου ἀπὸ καρδίας ἀν
minum q̄ memores fuerit virtutis dei vſq; i ſecu
θρώπων μνημονευόντων ἰσχὺν θεοῦ ἕως αἰῶ
lū. et faciat tibi hec deus i exaltatiōes
νος. καὶ ποιήσαι σοι αὐτὰ ὁ θεὸς εἰς ὕψος
ſempiternā vt viſitet te in bonis: p
αἰώνιον τοῦ ἐπισκέψασθαί σε ἐν ἀγαθοῖς, ἀνθ'
q̄bus nō peperciſti anime tue ꝑpter
ὧν οὐκ ἐφείσω τῆς ψυχῆς σου διὰ τὴν

humilitatē gñis nostri: sed subuenisti
ταπείνωσιν τοῦ γένους ἡμῶν, ἀλλ' ἐπεξῆλθες
ruine nostre in rectū vadens
τῷ πτώματι ἡμῶν ἐπ' εὐθεῖαν πορευθεῖσα
ante cōspectū dei nři. ⁊ dixit oīs popu
ἐνώπιον τοῦ θεοῦ ἡμῶν. καὶ εἶπεν πᾶς ὁ λα-
lus: fiat fiat.
ός, γένοιτο γένοιτο.

Ca.14.

Et dixit ad eos iudith: audi-
Καὶ εἶπεν πρὸς αὐτοὺς Ἰουδείθ, ἀκού-
te iā me fratres: ⁊ accipiētes ca-
σατε δή μου ἀδελφοί, καὶ λαβόντες τὴν κε-
put hoc: suspēdite illud sup
φαλὴν ταύτην, κρεμάσατε αὐτὴν ἐπὶ τῆς
pinaculum muri nři. ⁊ erit quum
ἐπάλξεως τοῦ τείχους ἡμῶν. καὶ ἔσται ἡνίκα
illuxerit diluculū ⁊ exierit sol sup
ἂν διαφαύσκῃ ὁ ὄρθρος καὶ ἐξέλθῃ ὁ ἥλιος ἐπὶ
terrā: recipietis vnusquisq; arma bel
τὴν γῆν, ἀναλήψεσθε ἕκαστος τὰ σκεύη τὰ πο-
lica vestrā: ⁊ exibit omnis vir
λεμικὰ ὑμῶν, καὶ ἐξελεύσεται πᾶς ἀνὴρ
fortis extra ciuitatem. ⁊ dabitis princi
ἰσχύων ἔξω τῆς πόλεως. καὶ δώσετε ἀρχη-
pem sup eos q̄si descēdentes in cam
γὸν ἐπ' αὐτοὺς ὡς καταβαίνοντες εἰς τὸ πε-
pum ad vigiliam filiorū assyrioꝝ: ⁊ nō
δίον εἰς τὴν προφυλακὴν υἱῶν Ἀσσούρ, καὶ οὐ
descendetis. ⁊ cū accepint isti
καταβήσεσθε. καὶ ἀναλαβόντες οὗτοι τὰς
armaturas suas: ibunt in ca
πανοπλίας αὐτῶν, πορεύσονται εἰς τὰς πα-
stra sua: ⁊ excitabunt princi
ρεμβολὰς αὐτῶν, καὶ ἐγειροῦσι τοὺς στρατη-
pes exercitus assyriorū: ⁊ current
γοὺς τῆς δυνάμεως Ἀσσούρ, καὶ δραμοῦνται
ad tabernaculū holofernis: ⁊ nō inueni
ἐπὶ τὴν σκηνὴν Ὀλοφέρνου, καὶ οὐχ εὑρήσου-
ent eum. ⁊ decidet sup eos ti-
σιν αὐτόν. καὶ ἐπιπεσεῖται ἐπ' αὐτοὺς φό-
mor: ⁊ fugient a facie nostra. ⁊
βος, καὶ φεύξονται ἀπὸ προσώπου ἡμῶν. καὶ
insequentes vos ⁊ oēs ha
ἐπακολουθήσαντες ὑμεῖς καὶ πάντες οἱ κα-
bitantes oēm terminū israel: pstrate
τοικοῦντες πᾶν ὅριον Ἰσραήλ, καταστρώσατε
eos in viis suis. ante āt q̄ faci-
αὐτοὺς ἐν ταῖς ὁδοῖς αὐτῶν. πρὸ δὲ τοῦ ποιῆ-
atis hec: vocate mihi achior am-
σαι ταῦτα, καλέσατέ μοι Ἀχιὼρ τὸν Ἀμ-
manitē: vt vidēs cognoscat vilipenden
μανίτην, ἵνα ἰδὼν ἐπιγνῷ τὸν ἐκφαυλίσαν-
tem domū israel: ⁊ ipm in morte mit
τα τὸν οἶκον Ἰσραήλ, καὶ αὐτὸν εἰς θάνατον ἀπο-
tentem ad nos. ⁊ vocauerunt achior
στείλαντα εἰς ἡμᾶς. καὶ ἐκάλεσαν τὸν Ἀχιὼρ
de domo ozia. vt aūt venit ⁊ vidit ca
ἐκ τοῦ οἴκου Ὀζία. ὡς δὲ ἦλθε καὶ εἶδε τὴν κεφα-
put holofernis in manu viri vnius in con
λὴν Ὀλοφέρνου ἐν χειρὶ ἀνδρὸς ἑνὸς ἐν τῇ ἐκ-
gregatione populi: cecidit in faciem ⁊
κλησίᾳ τοῦ λαοῦ, ἔπεσεν ἐπὶ πρόσωπον καὶ
defecit sp̄s eius. vt āt recreauerūt il
ἐξελύθη τὸ πνεῦμα αὐτοῦ. ὡς δὲ ἀνέλαβον αὐ-
lum: cecidit ad pedes iudith: ⁊ ado
τόν, προσέπεσε τοῖς ποσὶν Ἰουδείθ, καὶ προ-
rauit faciem eius ⁊ dixit: bñ-
σεκύνησε τῷ προσώπῳ αὐτῆς καὶ εἶπεν, εὐ-
dicta tu in oī tabernaculo iuda ⁊
λογημένη σὺ ἐν παντὶ σκηνώματι Ἰούδα καὶ
in oī gente: q̄cūq; audiētes no
ἐν παντὶ ἔθνει, οἵτινες ἀκούσαντες τὸ ὄνο-

dicens. Cum captus fuerit populus Israel: gladio perforari precipiam latera tua. Videns autem Achior caput holofernis: angustiatus pre pauore: cecidit in faciem suam super terram: & estuauit anima eius. Postea vero q̄ resumpto spiritu recreatus est: procidit ad pedes eius: & adorauit eam: & dixit. Benedicta tu a deo tuo in omni tabernaculo iacob: quoniam in omni gente: que audierit nomen tuum: magnificabitur super te deus israel.

Capitulum quartumdecimū.

Dixit autem iudith ad omnem populum. Audite me fratres. Suspendite caput hoc super muros nostros & erit cum exierit sol: accipiat vnusquisq; arma sua: & exite cum impetu non vt descendatis deorsum: sed quasi impetum facientes. Tunc exploratores necesse erit: vt fugiant ad principem suum excitandum ad pugnam. Cumq; duces eorum concurrerint ad tabernaculum holofernis: & inuenerint eum truncum in suo sanguine volutatum: decidet super eos timor. Cumq; cognoueritis fugere eos: ite post illos securi: quoniam dominus conteret eos sub pedibus vestris. Tunc achior videns virtutem quam fecit deus israel: relicto gentilitatis ritu: credidit deo: & circumcidit carnem preputii sui: & appositus est ad populum israel: & omnis successio generis eius vsq; in hodiernum diem. Mox autem vt ortus est dies suspenderunt super muros caput holofernis: accepitq; vnusquisq; vir arma sua: & egressi sunt cum grandi strepitu & vlulatu. Quod videntes exploratores ad tabernaculum holofernis cucurrerunt. Porro hi qui in tabernaculo erant venientes: & ante ingressum cubiculi perstrepentes excitandi gratia: inquietudinem arte moliebantur: vt non ab excitantibus: sed a sonantibus holofernes euigilaret. Nullus enim audebat cubiculum virtutis assyriorū pulsando aut intrādo aperire. Sed cum venissent eius duces ac tribuni & vniuersi maiores exercitus assyriorum: dixerūt cubiculariis. Intrate & excitate illū: q̄m egressi mures de cauernis suis ausi sunt prouocare nos ad prelium. Tunc ingressus vagao cubiculum eius stetit ante cortinam & plausum fecit manibus suis. suspicabatur enim illum cū iudith dormire. Sed cū nullū motū iacentis sensu auriū caperet accessit pximās ad cortinam: & eleuans eā vidensq; cadauer absq; capite holofernis ī suo sanguine tabefactū iacere super terrā: exclamauit voce magna cū fletu & scidit vestimenta sua. Et ingressus tabernaculū iudith nō inuenit eā. Et exiliuit foras ad populum & dixit. Vna mulier hebrea fecit cōfusionem in domo regis

men tuū turbabūtur. ⁊ nunc nuncia
μά σου ταραχθήσονται. καὶ νῦν ἀνάγγειλόν
mihi q̄ fecisti in diebus istis.
μοι ὅσα ἐποίησας ἐν ταῖς ἡμέραις ταύταις.
⁊ annūciauit ei iudith in medio popu
καὶ ἀνήγγειλεν αὐτῷ Ἰουδείθ ἐν μέσῳ τοῦ λα-
li oīa q̄ fecerat a q̄ di-
οῦ πάντα ὅσα ἦν πεποιηκυῖα ἀφ' ἧς ἡμέ-
e exiuit: vsq; quo locuta ē eis. vt āt ces-
ρας ἐξῆλθεν, ἕως οὗ ἐλάλει αὐτοῖς. ὡς δὲ ἐπ-
sauit loq̄: voce magna exultauit
αύσατο λαλοῦσα, φωνὴν μεγάλην ἠλάλαξεν
populus: ⁊ dederūt vocem iocundā in
ὁ λαός, καὶ ἔδωκαν φωνὴν εὐφρόσυνον ἐν τῇ
ciuitate sua. videns āt achior oīa q̄
πόλει αὐτῶν. ἰδὼν δὲ ὁ Ἀχιὼρ πάντα ὅσα
fecit deus israel: credidit deo val
ἐποίησεν ὁ θεὸς τοῦ Ἰσραήλ, ἐπίστευσε τῷ θεῷ σφό-
de: ⁊ circūcidit carnē ꝑpu
δρα, καὶ περιετέμετο τὴν σάρκα τῆς ἀκροβυ-
tii sui: ⁊ appositus ē ad domū isrl
στίας αὐτοῦ, καὶ προσετέθη εἰς τὸν οἶκον Ἰσραήλ
vsq; in diem hāc. cū āt diluculū ascē
ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης. ἡνίκα δὲ ὄρθρος ἀνέ-
dit: suspenderūt caput holofernis de
βη, ἐκρέμασαν τὴν κεφαλὴν Ὀλοφέρνου ἐκ τοῦ
muro. ⁊ accepit oīs vir arma su
τείχους. καὶ ἀνέλαβε πᾶς ἀνὴρ τὰ ὅπλα αὐ-
a: ⁊ exierūt in circulum ad ascen
τοῦ, καὶ ἐξῆλθον κατὰ σπείρας ἐπὶ τὰς ἀναβά-
sus mōtis. at filij assirioꝝ vt viderūt e
σεις τοῦ ὄρους. οἱ δὲ υἱοὶ Ἀσσοὺρ ὡς εἶδον αὐ-
os: miserunt ad duces suos.
τούς, διέπεμψαν ἐπὶ τοὺς ἡγουμένους αὐτῶν.
illi āt venerūt ad duces ⁊ tribu
οἱ δὲ ἦλθον ἐπὶ τοὺς στρατηγοὺς καὶ χιλιάρ-
nos ⁊ ad oēm principem suum. ⁊
χους καὶ ἐπὶ πάντα ἄρχοντα αὐτῶν. καὶ
venerunt ad tabernaculū holofernis: ⁊
παρεγένοντο ἐπὶ τὴν σκηνὴν Ὀλοφέρνου, καὶ
dixerunt ei q̄ erat sup oīa eius: excita
εἶπαν τῷ ὄντι ἐπὶ πάντων τῶν αὐτοῦ, ἔγειρον
iam dñm nostrū: qm̄ ausi sunt serui des
δὴ τὸν κύριον ἡμῶν, ὅτι ἐτόλμησαν οἱ δοῦλοι κα-
cendere sup nos ad bellum: vt disper
ταβαίνειν ἐφ' ἡμᾶς εἰς πόλεμον, ἵνα ἐξολο-
dantur in finem. ⁊ ingressus ē bagoas:
θρευθῶσιν εἰς τέλος. καὶ εἰσῆλθε Βαγώας,
⁊ pulsauit aulā tabernaculi: suspicabat.n.
καὶ ἔκρουσε τὴν αὐλὴν τῆς σκηνῆς, ὑπενόει γὰρ
dormire ipm cum iudith. vt āt nemo
καθεύδειν αὐτὸν μετὰ Ἰουδείθ. ὡς δὲ οὐδεὶς
audiuit: aperiēs introiuit in cubicu
ὑπήκουσε, διαστείλας εἰσῆλθεν εἰς τὸν κοιτῶ-
lum: ⁊ inuenit eū sup stratū pie
να, καὶ εὗρεν αὐτὸν ἐπὶ τῆς χελωνίδος ἐρριμ-
ctum mortuū: ⁊ caput eius ablatū erat ab
μένον νεκρόν, καὶ ἡ κεφαλὴ αὐτοῦ ἀφῄρητο ἀπ'
eo. ⁊ exclamauit voce magna cum fle-
αὐτοῦ. καὶ ἐβόησε φωνῇ μεγάλῃ μετὰ κλαυθ-
tu ⁊ gemitu ⁊ clamore valido: ⁊ sci-
μοῦ καὶ στεναγμοῦ καὶ βοῆς ἰσχυρᾶς, καὶ διέρ-
dit vestimēta sua. ⁊ ingressus ē in taber
ρηξε τὰ ἱμάτια αὐτοῦ. καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὴν σκη-
naculū vbi erat iudith diuertēs: ⁊ non inuenit
νὴν οὗ ἦν Ἰουδείθ καταλύουσα, καὶ οὐχ εὗρεν
eam. ⁊ exiliit ad populū ⁊ clama
αὐτήν. καὶ ἐξεπήδησεν εἰς τὸν λαὸν καὶ ἐβόη-
uit: p̄uaricati sunt serui. fecit cōfusionē
σεν, ἠθέτησαν οἱ δοῦλοι. ἐποίησεν αἰσχύνην
vna mulier hebreorū in domū regis
μία γυνὴ τῶν Ἑβραίων εἰς τὸν οἶκον τοῦ βασιλέως

nabuchodonosor: qm̃ ecce holofernes ĩ terra:
ναβουχοδονόσορ, ὅτι ἰδοὺ ὁλοφέρνης χαμαί,
⁊ caput eius non ē in ipso. cũ aũt audis
καὶ ἡ κεφαλὴ αὐτοῦ οὐκ ἔστιν ἐν αὐτῷ. ὡς δὲ ἤκου
sent hec verba pn̄cipes vir
σαν ταῦτα τὰ ῥήματα οἱ ἄρχοντες τῆς δυ
tutis assyriorũ: sciderũt stati vestimẽta
νάμεως ἀσσούρ, διέῤῥηξαν εὐθὺς τοὺς χιτῶνας
sua: ⁊ turbata ē aĩa eorũ valde:
αὐτῶν, καὶ ἐταράχθη ἡ ψυχὴ αὐτῶν σφόδρα
⁊ factus ē eorũ clamor ⁊ vociferatio magna
καὶ ἐγένετο αὐτῶν κραυγὴ καὶ βοὴ μεγάλη
nimis in medio castrorum.
σφόδρα ἐν μέσῳ τῆς παρεμβολῆς. 15.

ET cũ audissent q̃ in tabernaculis
Καὶ ὡς ἤκουσαν οἱ ἐν τοῖς σκηνώμασιν
erant: obstupuerunt sup factũ: ⁊ cecidit
ὄντες, ἐξέστησαν ἐπὶ τὸ γεγονός, καὶ ἐπέπεσεν
sup eos timor ⁊ tremor. ⁊ nõ fuit ho
ἐπ' αὐτοὺς φόβος καὶ τρόμος. καὶ οὐκ ἦν ἄνθρω
mo manẽs ante faciem amplius pximi
πος ὑπομένων κατὰ πρόσωπον ἔτι τοῦ πλησίον
sui: sed diffusi vnanimiter fugerũt
αὐτοῦ, ἀλλ' ἐκχυθέντες ὁμοθυμαδὸν ἔφυγον
ad oẽm viã campi ⁊ mõtanorũ.
ἐπὶ πᾶσαν ὁδὸν τοῦ πεδίου καὶ τῆς ὀρεινῆς.
⁊ q̃ castrametati erant in mõtib⁹ ĩ circuitu
καὶ οἱ παρεμβεβληκότες ἐν τῇ ὀρεινῇ κύκλῳ
betulie cõuersi sunt in fugã. ⁊ tũc
βετυλουὰ ἐτράπησαν εἰς φυγήν. καὶ τότε
filij israel ois vir pliator ex eis
οἱ υἱοὶ ἰσραὴλ πᾶς ἀνὴρ πολεμιστὴς ἐξ αὐτῶν
effusi sunt sup eos. ⁊ misit ozi
ἐξεχύθησαν ἐπ' αὐτούς. καὶ ἐξαπέστειλεν ὀζί
as in betomasthem ⁊ bebe ⁊ chobe
ας εἰς βετομασθὲμ καὶ βηβαὶ καὶ χωβαὶ
⁊ cola: ⁊ in oẽm terminũ isrl' q̃ annũ
καὶ κωλά, καὶ εἰς πᾶν ὅριον ἰσραὴλ τοὺς ἀπαγ
ciarent sup ijs q̃ cõsumata sunt: ⁊
γέλλοντας ὑπὲρ τῶν συντετελεσμένων, καὶ
vt oẽs diffunderẽtur sup inimicos
ἵνα πάντες ἐπεκχυθῶσι τοῖς πολεμίοις
in interitũ eorũ. vt aũt audierũt filij
εἰς τὴν ἀναίρεσιν αὐτῶν. ὡς δὲ ἤκουσαν οἱ υἱοὶ
israel: oẽs vnanimiter ceciderũt sup
ἰσραήλ, πάντες ὁμοθυμαδὸν ἐπέπεσον ἐπ'
eos vsq; ad chobe. similiter aũt ⁊ q̃ ex hie
αὐτοὺς ἕως χωβαί. ὡσαύτως δὲ καὶ οἱ ἐξ ἱε
rusalem aduenerunt: ⁊ ex oibus
ρουσαλὴμ παρεγένοντο, καὶ ἐκ πάσης τῆς
mõtanis: annũciauerũt. n. eis q̃ facta fuerãt
ὀρεινῆς, ἀνήγγειλαν γὰρ αὐτοῖς τὰ γενόμενα
castris inimicorũ suorũ: ⁊ q̃ in
τῇ παρεμβολῇ τῶν ἐχθρῶν αὐτῶν, καὶ οἱ ἐν
galaad ⁊ q̃ in galilea dissipaue
τῇ γαλαὰδ καὶ οἱ ἐν τῇ γαλιλαίᾳ ὑπερεκέρα
rũt eos plaga magna: vsq; quo ptérie
σαν αὐτοὺς πληγῇ μεγάλῃ, ἕως οὗ παρῆλ
runt damascũ ⁊ fines eius. at reli
θον δαμασκὸν καὶ τὰ ὅρια αὐτῆς. οἱ δὲ λοι
qui habitãtes betuliam irruerũt
ποὶ οἱ κατοικοῦντες βετυλουὰ ἐπέπεσον τῇ
castris assyriorũ ⁊ p̃dati sunt e
παρεμβολῇ ἀσσούρ, καὶ ἐπρονόμευσαν αὐ
os: ⁊ ditati sunt valde. at filij isrl'
τούς, καὶ ἐπλούτησαν σφόδρα. οἱ δὲ υἱοὶ ἰσραὴλ
reuersi ab occisiõe: dñati sunt
ἀναστρέψαντες ἀπὸ τῆς κοπῆς, ἐκυρίευσαν
reliquorũ. ⁊ ville ⁊ ciuitates q̃
τῶν λοιπῶν. καὶ αἱ κῶμαι καὶ αἱ πόλεις αἱ
in mõtanis ⁊ cãpestrib⁹ obtinuerũt multa
ἐν τῇ ὀρεινῇ καὶ πεδινῇ ἐκράτησαν πολλῶν

Nabuchodonosor. Ecce enim holofernes iacet in terra: & caput eius non est in illo. Quod cum audissent principes virtutis assyriorum sciderunt omnes vestimenta sua: & intolerabilis timor & tremor cecidit sup eos & turbati sunt animi eorũ valde. Et fact⁹ ē clamor incõparabilis in medio castrorum eorũ. Capitulũ. 15.

OVnq; ois exercitus decollatũ holofernẽ audisset: fugit mẽs & consiliũ ab eis & solo tremore & metu agitati: fuge p̃sidium sumũt: ita vt nullus loqueretur cũ pximo suo: sed inclinato capite relictis oĩbus euadere festinabant hebreos: quos armatos sup se venire audierant fugientes p vias cãporũ & semitas colliũ. Vidẽtes itaq; filii isrl' fugiẽtes secuti sũt illos. Descẽderuntq; clangentes tubis & vlulantes post ipsos. Et qm̃ assyrii nõ adunati: in fugam ibant p̃cipites: filii aũt israel vno agmine psequentes debilitabant oẽs quos inuenire potuissent. Misitq; ozias nuncios per oẽs ciuitates & regiões israel. Omnis itaq; regio oĩsq; vrbs electã iuuentutẽ armatã misit post eos & psecuti sunt eos in ore gladii quousq; puenirent ad extremitatẽ finium suorum. Reliqui aũt qui erãt in bethulia: ingressi sunt castra assyriorum: & predam quam fugientes assyrii reliq̃rant abstulerunt & onustati sũt valde. Hi vero qui victores reuersi sũt ad bethuliã oĩa q̃ erãt illorum abstulerũt secũ: ita vt nõ esset numerus in pecoribus in iumẽtis & vniuersis mobilib⁹ eorũ: vt a minimo vsq; ad magnũ oẽs diuites fierẽt de p̃dationib⁹ eorũ. Ioachim aũt summus põtifex de hierusalem venit in bethuliã cu3 vniuersis p̃sbyteris suis vt videret iudith. Que cũ exisset ad illũ: bñdixerunt illam oẽs vna voce dicẽtes. Tu gloria hierusalẽ: tu letitia israel: tu honorificẽtia populi nr̃i: quia fecisti viriliter & cõfortatũ est cor tuũ: eo q̃ castitatẽ amaueris: & post virũ tuũ alterũ nescieris: ideo & manus dñi cõfortauit te: & ideo eris bñdicta ĩ eternũ. Et dixit ois populus: fiat fiat. Per dies aũt triginta vix collecta sunt spolia assyriorũ a populo isrl'. Porro aũt vniuersa q̃ holofernis peculiaria fuisse pbata sunt dederũt iudith in auro & argẽto & vestibus & gẽmis & oĩ supellectili & tradita sunt omnia illi a populo. Et oẽs populi gaudebãt cũ mulieribus & virginibus & iuuenibus in organis & cytharis. Cap̃. 16.

TVnc cantauit cãticum hoc domino iudith: dicens. Incipite domino in tympanis: cantate domino in cymbalis: modulamini illi psalmum nouum: exultate & inuocate nomẽ ei⁹. Dñs cõterẽs bella

spolia: erat. n. multitudo magna nimis. ⁊
λαφύρων, ἦν γὰρ πλῆθος πολὺ σφόδρα. καὶ
ioachim sacerdos magn⁹ ⁊ senatus
ἰωακεὶμ ὁ ἱερεὺς ὁ μέγας καὶ ἡ γερουσία τῶν
filiorũ isrl' q̃ hĩtabant in hierusalẽ venerũt vt
υἱῶν ἰσραὴλ οἱ κατοικοῦντες ἐν ἱερουσαλὴμ ἦλθον τοῦ
fundarẽt bona q̃ fecit deus
θεμελιῶσαι τὰ ἀγαθὰ ἃ ἐποίησεν ὁ θεὸς τῷ
israel: ⁊ vt viderẽt iudith ⁊ loq̃rentur cũ
ἰσραήλ, καὶ τοῦ ἰδεῖν ἰουδὶθ καὶ λαλῆσαι μετ'
ea pacẽ. vt aũt introierũt ad eam: bñ
αὐτῆς εἰρήνην. ὡς δὲ εἰσῆλθον πρὸς αὐτήν, εὐ
dixerunt eã vnanimiter: ⁊ dixerũt ad
λόγησαν αὐτὴν ὁμοθυμαδόν, καὶ εἶπον πρὸς
eam: tu exaltatio hierusalẽ: tu gloria magna
αὐτήν, σὺ ὕψωμα ἱερουσαλήμ, σὺ γαυρίαμα μέγα
israel: tu honorificẽtia magna gñis nostri:
τοῦ ἰσραήλ, σὺ καύχημα μέγα τοῦ γένους ἡμῶν,
q̃a fecisti hec oia in manu tua.
ὅτι ἐποίησας ταῦτα πάντα ἐν χειρί σου.
fecisti bona cum israel: ⁊ complacuit
ἐποίησας ἀγαθὰ μετὰ ἰσραήλ, καὶ εὐδόκησεν
sup eos de⁹. bñdicta sis ab
ἐπ' αὐτοῖς ὁ θεός. εὐλογημένη γίνου παρὰ τῷ
oipotenti dño in eternũ ipe.
παντοκράτορι κυρίῳ εἰς τὸν αἰῶνα χρόνον.
⁊ dixit ois popul⁹: fiat. ⁊ expolia
καὶ εἶπε πᾶς ὁ λαός, γένοιτο. καὶ ἐλαφύρευ
uit popul⁹ castra p dies tri
σεν ὁ λαὸς τὴν παρεμβολὴν ἐφ' ἡμέρας τρι
ginta: ⁊ dederũt iudith tabernaculũ holo
άκοντα, καὶ ἔδωκαν τῇ ἰουδὶθ τὴν σκηνὴν ὁλο
fernis ⁊ oia argentaria ⁊
φέρνου καὶ πάντα τὰ ἀργυρώματα καὶ τὰς
lectulos ⁊ stateras ⁊ oia supellectilia
κλίνας καὶ τὰ ὅλκια καὶ πάντα τὰ σκευάσματα
eius. ⁊ accipiens ipa: imposuit sup
αὐτοῦ. καὶ λαβοῦσα αὐτή, ἐπέθηκεν ἐπὶ
mulã suã: ⁊ cõiunxit currus su
τὴν ἡμίονον αὐτῆς, καὶ ἔζευξε τὰς ἁμάξας αὐ
os: ⁊ accumulauit ea sup illos. ⁊ cõcur
τῆς, καὶ ἐσώρευσεν αὐτὰ ἐπ' αὐτῶν. καὶ συνέ
rit ois mulier israel ad vidẽdũ eã: ⁊ bñ
δραμε πᾶσα γυνὴ ἰσραὴλ τοῦ ἰδεῖν αὐτήν, καὶ εὐ
dixerũt eã: ⁊ fecerũt ei chorũ
λόγησαν αὐτήν, καὶ ἐποίησαν αὐτῇ χορὸν
ex eis. ⁊ accepit thyrsos in manib⁹
ἐξ αὐτῶν. καὶ ἔλαβε θύρσους ἐν ταῖς χερσὶν
suis: ⁊ dedit et mulierib⁹ q̃ cũ
αὐτῆς, καὶ ἔδωκε καὶ ταῖς γυναιξὶ ταῖς μετ'
ea. ⁊ coronauerũt oliua ipsam ⁊
αὐτῆς. καὶ ἐστεφανώσαντο τὴν ἐλαίαν αὐτὴ καὶ
eã q̃ cũ ipsa: ⁊ pcessit ante om
αἱ μετ' αὐτῆς, καὶ προῆλθεν ἔμπροσθεν παν
nẽ populũ in chorea ducẽs oẽs
τὸς τοῦ λαοῦ ἐν χορείᾳ ἡγουμένη πασῶν τῶν
mulieres. ⁊ seq̃batur ois vir israel
γυναικῶν. καὶ ἠκολούθει πᾶς ἀνὴρ ἰσραὴλ
armatus: cum coronis ⁊ hymnis ĩ
ἐνωπλισμένος, μετὰ στεφάνων καὶ ὕμνων ἐν
ore eorũ:
τῷ στόματι αὐτῶν, Ca. 16.

ET cepit cãtare iudith cõfessionẽ hãc
Καὶ ἐξῆρχεν ἰουδὶθ τὴν ἐξομολόγησιν ταύ
in omni israel: ⁊ ois popul⁹ canta
την ἐν παντὶ ἰσραήλ, καὶ πᾶς ὁ λαὸς ὑπεφώ
bat cãticũ hoc. ⁊ dixit iudith in
νει τὴν αἴνεσιν ταύτην. καὶ εἶπεν ἰουδὶθ ἐξ
cipite deo meo in tympanis: modulamĩ
άρχετε τῷ θεῷ μου ἐν τυμπάνοις, ἐναρμόσα
ni ei psalmos ⁊ laudẽ: exaltate ⁊
σθε αὐτῷ ψαλμὸν καὶ αἶνον, ὑψοῦτε καὶ

BIBLIOTECA NACIONAL

invocate nomē eius: qm̄ deus cō=
ἐπικαλέσασθε τὸ ὄνομα αὐτοῦ, ὅτι θεὸς συν
terens bella: qm̄ in castris in
τρίβων πολέμους, ὅτι εἰς παρεμβολὰς ἐν
medio ppl̄i eripuit me de manu perse=
μέσῳ λαοῦ ἐξείλετό με ἐκ χειρὸς τῶν καταδι
quētiū me. venit assur ex mōtib⁹ ab aqlone:
ωκόντων με. ἦλθεν ἀσσοὺρ ἐξ ὀρέων ἀπὸ βορρᾶ,
venit in miliarib⁹ exercitus sui: q̄rū mltitudo
ἦλθεν ἐν μυριάσι δυνάμεως αὐτοῦ, ὧν τὸ πλῆθος
eorum obturauit torrentes: τ equitatus eo=
αὐτῶν ἐνέφραξε χειμάρρους, καὶ ἡ ἵππος αὐ=
rū cooperuit colles. dixit se incensurū
τῶν ἐκάλυψε βουνούς. εἶπεν ἐμπρήσειν τὰ
fines meos: τ iuuenes meos occisurū in
ὅριά μου, καὶ τοὺς νεανίσκους μου ἀνελεῖν ἐν
gladio: τ lactātes positurͣ i pauimētū:
ῥομφαίᾳ, καὶ τὰ θηλάζοντα θήσειν εἰς ἔδαφος,
τ infātes meos daturͣ in predam: τ
καὶ τὰ νήπιά μου δώσειν εἰς προνομήν, καὶ τὰς
virgines meas predaturͣ τ dn̄s omni=
παρθένους μου σκυλεῦσαι. κύριος παντο
potens quassauit eos in manu femine: nō.n.
κράτωρ ἠθέτησεν αὐτοὺς ἐν χειρὶ θηλείας. οὐ γὰρ
cecidit potens a iuuētibus: neqȝ filii ti
ἔπεσεν ὁ δυνατὸς ὑπὸ νεανίσκων, οὐδὲ υἱοὶ τι
tanū pcusserunt eum: neqȝ excelsi gigantes
τάνων ἐπάταξαν αὐτόν, οὐδὲ ὑψηλοὶ γίγαντες
iposuerūt se illi: sed iudith filia merari
ἐπέθεντο αὐτῷ, ἀλλὰ ἰουδὴθ θυγάτηρ μεραρὶ
in specie faciei sue dissoluit eum.
ἐν κάλλει προσώπου αὐτῆς παρέλυσεν αὐτόν.
exuit .n. vestimētū viduitatis sue in ex
ἐξεδύσατο γὰρ στολὴν χηρεύσεως αὐτῆς εἰς ὕ=
altatiōē laborantiū isrl̄: vnxit faciem
ψος τῶν πονούντων ἰσραήλ, ἠλείψατο τὸ πρόσω=
suam in vnguento: τ colligauit cincinnos
πον αὐτῆς ἐν μυρισμῷ, καὶ ἐδήσατο τὰς τρίχας
suos in mitra: τ accepit vestē lineā ad dece=
αὐτῆς ἐν μίτρᾳ, καὶ ἔλαβε στολὴν λινῆν εἰς ἀπά
ptiōē ei⁹. sandalium eius rapuit oculū
την αὐτοῦ. τὸ σανδάλιον αὐτῆς ἥρπασεν ὀφθαλ
eius: τ pulchritudo eius captiuā fecit
μὸν αὐτοῦ, καὶ τὸ κάλλος αὐτῆς ᾐχμαλώτευσε
aīam eius. ptrāsiuit pugio ceruicem
ψυχὴν αὐτοῦ. διῆλθεν ὁ ἀκινάκης τὸν τράχηλον
eius. horruerūt perse audaciam eius: τ
αὐτοῦ. ἔφριξαν πέρσαι τὴν τόλμαν αὐτῆς, καὶ
medi cōfidētiā eius turbati sunt. tunc
μῆδοι τὸ θάρσος αὐτῆς ἐταράχθησαν. τότε ἠ
vlulauerūt humiles mei: τ clamauerūt inua
λάλαξαν οἱ ταπεινοί μου, καὶ ἐβόησαν οἱ ἀσθε
lidi mei τ timuerunt: exaltauerūt vocem
νοῦντές μου καὶ ἐπτοήθησαν, ὕψωσαν τὴν φωνὴν
suam: τ conuersi sunt. filii puellarum cōpū
αὐτῶν, καὶ ἀνετράπησαν. υἱοὶ κορασίων κατε
xerunt eos: τ sicut pueros fugienti=
κέντησαν αὐτούς, καὶ ὡς παῖδας αὐτομολούν
um vulnerauerūt eos. perierunt de prelio
των ἐτίτρωσκον αὐτούς. ἀπώλοντο ἐκ παρα
dn̄i dei mei. cātabo dn̄o hymnū no=
τάξεως κυρίου θεοῦ μου. ὑμνήσω τῷ κυρίῳ ὕμνον και
uū. dn̄e magn⁹ es τ p̄clarus: mirabilis i virtute
νόν. κύριε μέγας εἶ καὶ ἔνδοξος, θαυμαστὸς ἐν ἰσχύϊ
τ insuperabilis. tibi seruiat omnis
καὶ ἀνυπέρβλητος. σοὶ δουλευσάτω πᾶσα ἡ
creatura tua: qr dixisti τ facta sunt. misisti
κτίσις σου, ὅτι εἶπας καὶ ἐγενήθησαν. ἀπέστει
spiritū tuū τ edificauit: τ nō est
λας τὸ πνεῦμά σου καὶ ᾠκοδόμησε, καὶ οὐκ ἔστιν
q̄ resistat voci tue. mōtes.n.a fūdamē
ὃς ἀντιστήσεται τῇ φωνῇ σου. ὄρη γὰρ ἐκ θεμελί

dn̄s nomen ē illi. Qui posuit ca=
stra sua i medio ppl̄i sui vt eriperet
nos de manu oīū inimicoꝝ nr̄oꝝ. ve
nit assur ex mōtib⁹ ab aqlone i mł
titudie fortitudis sue. Cui⁹ multitu
do obturauit torrētes: & eq coruȝ
cooperuerūt valles. Dixit se icēsurū
fines meos & iuuenes meos occisu
rū gladio: ifātes meos dare i p̄dā: &
virgies i captiuitatē. Dn̄s aūt op̄s
nocuit eū & tradidit eū in manu fe
mie: & cōfudit eū. Nō.n. cecidit po
tēs eorū a iuuenib⁹: nec filii titā p=
cusserūt eū: nec excelsi gigātes ipo
suerūt se illi: sȝ iudith filia merari in
specie faciei sue dissoluit eū. Exuit
eñi se vestimēto viduitatis: & iduit
se vestimēto leticie i exultatiōe filio
rū isrl̄. Vnxit faciē suā vnguēto: col
ligauit cicinos suos mitra ad deci=
piēdū illū. Sādalia ei⁹ rapuerūt ocu
los ei⁹: pulchitudo ei⁹ captiuā fecit
aīaȝ ei⁹. āputauit pugione ceruicē
ei⁹. Horruerūt p̄se cōstātiā eius &
medi audaciā ei⁹. Tūc vlulauerunt
castra assyriorū: qn̄ apparuerūt hu
miles mei arescētes i siti. Filii puel=
larū cōpunxerūt eos: & sicut pueros
fugiētes occiderūt eos. pierūt i p̄lio a
facie dn̄i dei mei. Hymnū cātemus
dn̄o: hymnū nouū cātem⁹ deo nr̄o
Adonai dn̄e magn⁹ es tu & p̄clar⁹ i
virtute: & quē supare nēo pōt. Tibi
suiat oīs creatura tua: qa dixisti &
facta sunt: misisti sp̄m tuū & creata
sunt: & nō ē q̄ resistat voci tue. Mō
tes a fūdamētis mouebūtur cū aqs
petre sicut cera liq̄scēt an̄ faciē tuā.
Qui aūt timēt te magni erūt apud
te p oīa. Ve gēti isurgēti sup genus
meū. Dn̄s.n. op̄s vidicabit i eis: i die
iudicii visitabit illos. Dabit.n. ignē
& vermes i carnes eorū: vt vrātur
& sētiāt vsqȝ i sepitnū. Et factū ē p⁹
h͛: oīs ppl̄s p⁹ victoriā vēit i hierlm
adorare dn̄m: & mox vt purificati
sūt obtulerūt oēs holocausta & vota
& repromissiōes suas. Porro iudith
vniuersa vasa bellica holofernis q̄
dedit illi ppl̄s & conopeū quod ipa
sustulerat obtulit in anathēa obli=
uiōis. Erat aūt ppl̄s iocūdus sm̄ fa
faciē sctōrū: & p tres mēses gaudiū
hui⁹ victorie celebratū ē cū iudith.
Post dies autē illos vnusqsqȝ rediit
i sua: & iudith magna facta ē in be
thulia & p̄clarior erat vniuerse ter
re isrl̄. Erat etiā virtuti castitas adiū
cta: ita vt nō cōgnosceret virū oī=
b⁹ dieb⁹ vite sue ex quo defūct⁹ est
manasses vir ei⁹. Erat āt dieb⁹ festis
pcedēs cū magna glīa. Māsit āt in
domo viri sui ānos cētū qnqȝ: & di
misit abrā suā liberā: & defūcta est
ac sepulta cū viro suo i bethulia: lu
xitqȝ illā oīs ppl̄s dieb⁹ septē. In oī
āt spatio vite ei⁹ nō fuit q̄ pturba=
ret isrl̄: & post mortē ei⁹ ānis mul=
tis. Dies āt victorie hui⁹ festiuitatis
ab hebreis i numero sctōrū dierū
accipitur & colitur a iudeis ex illo
tp̄e vsqȝ ad p̄ntem diem. Finis.

tis cum aquis mouebūtur: petre vero a
ων σὺν ὕδασι σαλευθήσεται, πέτραι δὲ ἀπὸ
facie tua vt cera liquescent. in autē
προσώπου σου ὡς κηρὸς τακήσονται. ἔτι δὲ τοῖς
timentibus te tu propiciaberis eis: qm̄
φοβουμένοις σε σὺ εὐιλατεύσεις αὐτοῖς, ὅτι
parū tibi omē sacrificiū i odorē suauitatis: τ
μικρὸν πᾶσα θυσία εἰς ὀσμὴν εὐωδίας, καὶ
minim⁹ omnis adeps i holocaustum tuū. at
ἐλάχιστον πᾶν στέαρ εἰς ὁλοκαύτωμά σοι. ὁ δὲ
qui timet dn̄m magn⁹ semper. veh gēti
φοβούμενος τὸν κύριον μέγας διαπαντός. οὐαὶ ἔθνε
bus insurgentibus generi meo. dn̄s omnipo=
σιν ἐπανισταμένοις τῷ γένει μου. κύριος παντοκρά
tēs vindicabit eos in die iudicii: vt det A
τωρ ἐκδικήσει αὐτοὺς ἐν ἡμέρᾳ κρίσεως, δοῦναι
ignē τ vermes in carnes eorū: τ fle=
πῦρ καὶ σκώληκας εἰς σάρκας αὐτῶν, καὶ κλαύ
bunt in sensu vsqȝ in seculū. vt āt introierūt
σονται ἐν αἰσθήσει ἕως αἰῶνος. ὡς δὲ ἦλθον
in hierlm: adorauerunt dn̄m. τ mox vt pu=
εἰς ἱερουσαλήμ, προσεκύνησαν τῷ θεῷ. καὶ ἡνίκα ἐκα
rificatus ē ppl̄s: obtulerunt holocausta
θαρίσθη ὁ λαός, ἀνήνεγκαν τὰ ὁλοκαυτώματα
sua τ vota sua τ dona.
αὐτῶν καὶ τὰ ἑκούσια αὐτῶν καὶ τὰ δόματα.
τ obtulit iudith omnia vasa holofernis
καὶ ἀνέθηκεν ἰουδὴθ πάντα τὰ σκεύη ὀλοφέρνου
que dedit ppl̄s ei: τ conopeū qd acce
ὅσα ἔδωκεν ὁ λαὸς αὐτῇ, καὶ τὸ κωνωπεῖον ὃ ἔλα
pit a cubiculo eius in oblationē dn̄o
βεν αὐτὴ ἐκ τοῦ κοιτῶνος αὐτοῦ εἰς ἀνάθημα τῷ θεῷ
dedit. τ erat ppl̄s iocundus in hierlm sm̄
ἔδωκε. καὶ ἦν ὁ λαὸς εὐφραινόμενος εἰς ἱερουσαλὴμ κα
faciem sctōrū per mēses tres: τ
τὰ πρόσωπον τῶν ἁγίων ἐπὶ μῆνας τρεῖς, καὶ
iudith cum eis mansit. post aūt di=
ἰουδὴθ μετ᾽ αὐτῶν κατέμεινε. μετὰ δὲ τὰς ἡμέ
es hos: rediit vnusqsqȝ in hereditatē
ρας ταύτας, ἀνέζευξεν ἕκαστος εἰς τὴν κληρονομί
suā: τ iudith abiit in bethuliā: τ
αν αὐτοῦ, καὶ ἰουδὴθ ἀπῆλθεν εἰς βετυλουά, καὶ
pmāsit in substantia sua. τ erat
κατέμεινεν ἐπὶ τῆς ὑπάρξεως αὐτῆς. καὶ ἐγένε
in tp̄e suo gloriosa in omni ter
το κατὰ τὸν καιρὸν αὐτῆς ἔνδοξος ἐν πάσῃ τῇ
ra. τ multi cupierunt eam. τ nō cognouit vir B
γῇ. καὶ πολλοὶ ἐπεθύμησαν αὐτήν. καὶ οὐκ ἔγνω ἀνὴρ
eam oībus diebus vite sue: ex qua die
αὐτὴν πάσας τὰς ἡμέρας τῆς ζωῆς αὐτῆς, ἀφ᾽ ἧς ἡμέρας
defunctus ē manasses vir eius: τ apposit⁹ ē ad
ἀπέθανε μανασσῆς ὁ ἀνὴρ αὐτῆς, καὶ προσετέθη πρὸς
ppl̄m suum. τ pcedens erat magna valde.
τὸν λαὸν αὐτοῦ. καὶ προβαίνουσα ἦν μεγάλη σφόδρα.
τ senuit in domo viri sui centū quinqȝ
καὶ ἐγήρασεν ἐν τῷ οἴκῳ τοῦ ἀνδρὸς αὐτῆς ἑκατὸν πέντε
ānis: τ dimisit ancillā suam liberam. τ defūcta
ἔτη, καὶ ἀφῆκε τὴν ἅβραν αὐτῆς ἐλευθέραν. καὶ ἀπέθα
est in betulua: τ sepelierunt eā in spelūca
νεν εἰς βετυλουά, καὶ ἔθαψαν αὐτὴν ἐν τῷ σπηλαίῳ τοῦ
viri sui manasse: τ luxit eam domus isrl̄
ἀνδρὸς αὐτῆς μανασσῆ, καὶ ἐπένθησεν αὐτὴν οἶκος ἰσραὴλ
diebus septem. diuisit aūt substantias suas an̄ q̄ mo=
ἡμέρας ἑπτά. διεῖλε δὲ τὰ ὑπάρχοντα αὐτῆς πρὸ τοῦ ἀπο
reretur ipsa oībus ppinquis manasse viri sui
θανεῖν αὐτὴν πᾶσι τοῖς ἔγγιστα μανασσῆ τοῦ ἀνδρὸς αὐ
τ ppinquis generis sui. τ nō erat āplius q̄ terre
τῆς καὶ τοῖς ἔγγιστα τοῦ γένους αὐτῆς. καὶ οὐκ ἦν ἔτι ὁ ἐκφο
reret filios isrl̄ in diebus iudith: τ post
βῶν τοὺς υἱοὺς ἰσραὴλ ἐν ταῖς ἡμέραις ἰουδήθ, καὶ μετὰ τὸ
mortem eius diebus multis. Finis iudith.
ἀποθανεῖν αὐτὴν ἡμέρας πολλάς. Τέλος ἰουδήθ.

Incipit prologus beati Hieronymi presbyteri in librum Hester.

Librum hester variis translatoribus constat esse vitiatū: quē ego de archiuis hebreorū releuās verbum e verbo expressius transtuli. Quem librū editio vulgata laciniosis hinc inde verborū funibus trahit: addens ea que ex tēpore dici poterant: & audiri: sicut solitū est scholaribus disciplinis sumpto themate excogitare qbus verbis vti potuit qui iniuriam passus est: vel ille qui iniuriā fecit. Vos aūt o paula & eustochium qm̄ & bibliothecas hebreorū studuistis intrare: & interpretū certamina cōprobastis: tenentes hester hebraicum librum: per singula verba nostram translationē aspicite: vt possitis agnoscere: me nihil etiam augmentasse addendo: sed fideli testimonio simpliciter sicut in hebreo habetur: historiā hebraicā latine lingue tradidisse. Nec affectamus laudes hominū nec vituperationes expauescimus: deo enim placere curantes minas hominū penitus non timemus: quoniā deus dissipat ossa eorum qui hominibus placere desiderant. & fm̄ apostolū qui eiusmodi sunt: serui christi esse non possunt. Rursum in libro hester alphabetum ex minio vsq; ad theta litterā fecimus diuersis in locis: volentes. s. septuaginta interpretū ordinem per hoc insinuare studioso lectori. Nos enim iuxta morem hebraicū ordinē prosequi etiā in septuaginta editione maluimus.

Explicit prologus.

Trās. Gre. lxx. cū interp. latina. Trāsla. B. Hie. Tex. he. hester. j. Pritiua. heb.

ESDER.

ΕΣΘΗΡ. Ca. i.

A Et factū est in diebus artaxerxis: hic
a Καὶ ἐγένετο ἐν ταῖς ἡμέραις ἀρταξέρξου, οὗ
artaxerxes ab india centū
τος ὁ ἀρταξέρξης ἀπὸ τῆς ἰνδικῆς ἑκατὸν
viginti septē prouincijs imperauit. in aūt istis die
εἰκοσιεπτὰ χωρῶν ἐκράτησεν. ἐν δὲ ταύταις ταῖς ἡμέ-
bus qn̄ sedit in solio rex artaxerxes in susis
ραις ὅτε ἐθρονίσθη ὁ βασιλεὺς ἀρταξέρξης ἐν σούσοις τῇ
ciuitate: in tertio āno regnāte ipso: conuiuiū fe
πόλει, ἐν τῷ τρίτῳ ἔτει βασιλεύοντος αὐτοῦ, δοχὴν ἐ-
cit amicis & reliquis gentib⁹ &
ποίησε τοῖς φίλοις καὶ τοῖς λοιποῖς ἔθνεσι καὶ τοῖς
persar & medor inclytis: & principib⁹ sa
περσῶν καὶ μήδων ἐνδόξοις, καὶ τοῖς ἄρχουσι τῶν σα-
trapar. & post hec postq̄ ostēdit eis
τραπῶν. καὶ μετὰ ταῦτα μετὰ τὸ δεῖξαι αὐτοῖς τὸν
diuitias regni sui & gloriam le
πλοῦτον τῆς βασιλείας αὐτοῦ καὶ τὴν δόξαν τῆς εὐ-
titie sue in dieb⁹ centū octoginta: qn̄
φροσύνης αὐτοῦ ἐπὶ ἡμέρας ἑκατὸν ὀγδοήκοντα, ὅ-
aūt impleti sunt dies nuptiar: fecit
τε δὲ ἀνεπληρώθησαν αἱ ἡμέραι τοῦ γάμου, ἐποίησεν
rex conuiuiū gētib⁹ inuētis in
ὁ βασιλεὺς πότον τοῖς ἔθνεσι τοῖς εὑρεθεῖσιν εἰς τὴν
ciuitate in dieb⁹ sex: in aula dom⁹ regis
πόλιν ἐπὶ ἡμέρας ἕξ, ἐν αὐλῇ τοῦ οἴκου τοῦ βασιλέ-
ornata byssinis & carpasinis exten-
ως κεκοσμημένῃ βυσσίνοις καὶ καρπασίνοις τεταμέ-
sis sup funiculis byssinis & purpureis in taxi
νοις ἐπὶ σχοινίοις βυσσίνοις καὶ πορφυροῖς ἐπὶ κύ-
lis aureis & argēteis: in colūnis pariis &
B βοις χρυσοῖς καὶ ἀργυροῖς, ἐπὶ στύλοις παρίνοις καὶ
lapideis. lectuli aurei & argētei sup pauimen
λιθίνοις. κλῖναι χρυσαῖ καὶ ἀργυραῖ ἐπὶ λιθοστρώ-
to smaragdini lapidis & pinnini & parij la
του σμαραγδίτου λίθου καὶ πιννίνου καὶ παρίνου λί-
pidis: & strat⁹ diaphani varie floribus ornatis po
θου, καὶ στρωμναὶ διαφανεῖς ποικίλως διηνθισμέναι, πο-
cula aurea & argētea: vinū multū & suaue: qd̄
τήρια χρυσᾶ καὶ ἀργυρᾶ. οἶνος πολὺς καὶ ἡδύς, ὃν
ipse rex bibebat. at pot⁹ hic nō fm̄
αὐτὸς ὁ βασιλεὺς ἔπινεν. ὁ δὲ πότος οὗτος οὐ κατὰ
p̄positā legē fuit. sic aūt voluit rex:
προκείμενον νόμον ἐγένετο. οὕτως δὲ ἠθέλησεν ὁ βα-
& p̄cepit dispēsatorib⁹ facere volūta-
σιλεύς, καὶ ἐπέταξε τοῖς οἰκονόμοις ποιῆσαι τὸ θέλη-
tē eius & hoim. & asti regina fe-
μα αὐτοῦ καὶ τῶν ἀνθρώπων. καὶ ἀστὶν ἡ βασίλισσα ἐποί-
cit conuiuiū mulierib⁹ in regijs: vbi
ησε πότον ταῖς γυναιξὶν ἐν τοῖς βασιλείοις, ὅπου ὁ
rex artaxerxes. in aūt die septimo hilaris
βασιλεὺς ἀρταξέρξης. ἐν δὲ τῇ ἡμέρᾳ τῇ ἑβδόμῃ ἡδέως
factus rex: dixit amā & bazatha & char
γενόμενος ὁ βασιλεύς, εἶπε τῷ ἀμὰν καὶ βαζαθὰ καὶ χαρ-
bona bagatha & abagatha & zethar & charabas
βωνὰ βαγαθὰ καὶ ἀβαγαθὰ καὶ ζηθὰρ καὶ χαρα-
septē eunuchis
βὰς τοῖς ἑπτὰ εὐνούχοις oooooooooooooooooooo

Incipit liber Hester.

In diebus assueri qui regnauit ab india vsq; ethiopiā sup centū viginti septē prouincias: qn̄ sedit in solio regni sui susa ciuitas regni ei⁹ exordiū fuit. Tertio igitur anno imperii sui fecerat grande cōuiuiū cunctis principibus: & pueris suis fortissimis persarū & medorū inclytis & p̄fectis prouinciarū corā se: vt ostēderet diuitias glorie regni sui: ac magnitudinem atq; iactantiam potentie sue multo tpe centū videlicet & octoginta diebus. Cumq; implerētur dies cōuiuii: inuitauit omnē ppl̄m qui inuētus est in susis a maximo vsq; ad minimū: & iussit septē dieb⁹ cōuiuiū preparari in vestibulo horti & nemoris qd̄ regio cultu & manu cōsitū erat. Et pēdebat ex omni pte tentoria aerei coloris & carbasini ac hyacinthini sustētata funib⁹ bissinis atq; purpureis: qui eburneis circulis inserti erant & colūnis marmoreis fulciebātur. Lectuli quoq; aurei & argētei: sup pauimētū smaragdino & pario stratū lapide dispositi erāt: qd̄ mira varietate pictura decorabat. Bibebāt aūt q inuitati erāt aureis poculis: & aliis atq; aliis vasis cibi iferebātur. Vinū quoq; vt magnificentia regis dignū erat abūdans & p̄cipuū ponebatur. Nec erat q nolētes cogeret ad bibēdū sed sicut rex statuerat: p̄ponēs mēsis singulos de principibus suis vt sumeret vnus quisq; qd̄ vellet. Vasthi quoq; regina fecit cōuiuiū feminarū in palatio vbi rex assuer⁹ manere cōsueuerat. Itaq; die septimo cū rex esset hilarior: & post nimiā potionē icaluisset mero: p̄cepit maumā & bazatha & arbona & bagatha & abgatha & zarath & charchas septē eunuchis q in cōspectu ei⁹ ministrabāt

ויהי בימי אחשורוש הוא
אחשורוש המלך מהדו ועד כוש
שבע ועשרים ומאה מדינה: בימים
ההם כשבת המלך אחשורוש על
כסא מלכותו אשר בשושן הבירה:
בשנת שלוש למלכו עשה משתה
לכל שריו ועבדיו חיל פרס ומדי
הפרתמים ושרי המדינות לפניו:
בהראתו את עשר כבוד מלכותו
ואת יקר תפארת גדולתו ימים
רבים שמונים ומאת יום: ובמלואת
הימים האלה עשה המלך לכל
העם הנמצאים בשושן הבירה
למגדול ועד קטן משתה שבעת
ימים בחצר גנת ביתן המלך: חור
כרפס ותכלת אחוז בחבלי בוץ
וארגמן על גלילי כסף ועמודי שש
מטות זהב וכסף על רצפת בהט
ושש ודר וסחרת: והשקות בכלי
זהב וכלים מכלים שונים ויין
מלכות רב כיד המלך: והשתיה כדת
אין אנס כי כן יסד המלך על כל
רב ביתו לעשות כרצון איש ואיש:
גם ושתי המלכה עשתה משתה
נשים בית המלכות אשר למלך
אחשורוש: ביום השביעי כטוב לב
המלך ביין אמר למהומן בזתא
חרבונא בגתא ואבגתא זתר וכרכס
שבעת הסריסים המשרתים את פני

Cap. j.
היה יום
מדן
ישב
שנה שתה
שור
פנה
ראה כבד
פאר גדל
רבב מאה
מלא
מצא
גדל
אחז
גלל עמד
נטה
שפה כלה
שנה
שתה
עשה רצה
שבע
סרס שרת
פנה

בוא הַמֶּלֶךְ אֲחַשְׁוֵרוֹשׁ׃ לְהָבִיא אֶת
וַשְׁתִּי הַמַּלְכָּה לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ בְּכֶתֶר
ראה שור מַלְכוּת לְהַרְאוֹת הָעַמִּים וְהַשָּׂרִים
יפה ראה אֶת יָפְיָהּ כִּי טוֹבַת מַרְאֶה הִיא׃
מאן וַתְּמָאֵן הַמַּלְכָּה וַשְׁתִּי לָבוֹא בִּדְבַר
הַמֶּלֶךְ אֲשֶׁר בְּיַד הַסָּרִיסִים
קצף חמם וַיִּקְצֹף הַמֶּלֶךְ מְאֹד וַחֲמָתוֹ בָּעֲרָה
אמר בוֹ׃ וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ לַחֲכָמִים יֹדְעֵי
הָעִתִּים כִּי כֵן דְּבַר הַמֶּלֶךְ לִפְנֵי
דין כָּל יֹדְעֵי דָּת וָדִין׃ וְהַקָּרֹב אֵלָיו
כַּרְשְׁנָא שֵׁתָר אַדְמָתָא תַרְשִׁישׁ
מֶרֶס מַרְסְנָא מְמוּכָן שִׁבְעַת שָׂרֵי
פָּרַס וּמָדַי רֹאֵי פְּנֵי הַמֶּלֶךְ הַיֹּשְׁבִים
רִאשֹׁנָה בַּמַּלְכוּת׃ כְּדָת מַה לַּעֲשׂוֹת
בַּמַּלְכָּה וַשְׁתִּי עַל אֲשֶׁר לֹא עָשְׂתָה
אמר אֶת מַאֲמַר הַמֶּלֶךְ אֲחַשְׁוֵרוֹשׁ בְּיַד
הַסָּרִיסִים׃ וַיֹּאמֶר מְמוּכָן לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ
עוה וְהַשָּׂרִים לֹא עַל הַמֶּלֶךְ לְבַדּוֹ עָוְתָה
וַשְׁתִּי הַמַּלְכָּה כִּי עַל כָּל הַשָּׂרִים
דין וְעַל כָּל הָעַמִּים אֲשֶׁר בְּכָל מְדִינוֹת
הַמֶּלֶךְ אֲחַשְׁוֵרוֹשׁ׃ כִּי יֵצֵא דְבַר
נשה בזה הַמַּלְכָּה עַל כָּל הַנָּשִׁים לְהַבְזוֹת
בַּעְלֵיהֶן בְּעֵינֵיהֶן בְּאָמְרָם הַמֶּלֶךְ
בוא אֲחַשְׁוֵרוֹשׁ אָמַר לְהָבִיא אֶת וַשְׁתִּי
פנה בוא הַמַּלְכָּה לְפָנָיו וְלֹא בָאָה׃ וְהַיּוֹם הַזֶּה
אמר שור תֹּאמַרְנָה שָׂרוֹת פָּרַס וּמָדַי אֲשֶׁר
שָׁמְעוּ אֶת דְּבַר הַמַּלְכָּה לְכֹל שָׂרֵי
בזה הַמֶּלֶךְ וּכְדַי בִּזָּיוֹן וָקָצֶף׃ אִם עַל
הַמֶּלֶךְ טוֹב יֵצֵא דְבַר מַלְכוּת מִלְּפָנָיו
כתב עבר וְיִכָּתֵב בְּדָתֵי פָרַס וּמָדַי וְלֹא יַעֲבוֹר
בוא אֲשֶׁר לֹא תָבוֹא וַשְׁתִּי לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ
נתן אֲחַשְׁוֵרוֹשׁ וּמַלְכוּתָהּ יִתֵּן הַמֶּלֶךְ
רעה שמע לִרְעוּתָהּ הַטּוֹבָה מִמֶּנָּה׃ וְנִשְׁמַע
עשה פִּתְגָם הַמֶּלֶךְ אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה בְּכָל
רבב מַלְכוּתוֹ כִּי רַבָּה הִיא וְכָל הַנָּשִׁים
נתן גדל יִתְּנוּ יְקָר לְבַעְלֵיהֶן לְמִגָּדוֹל וְעַד

vt introducerent reginā vasthi corā rege: posito sup caput ei⁹ diademate: vt ostenderet cunctis populis & principibus eius pulchritudinē. Erat enī pulchra valde. Que renuit: & ad regis iperiū qd per eunuchos mādauerat: venire contēpsit. Vnde iratus rex & nimio furore succensus: iterrogauit sapiētes q ex more regio semp ei aderant: & illorum faciebat cuncta cōsilio: scientiū leges ac iura maiorum erant aūt primi & pximi charsena & zethar & admatha & tharsis & mares & marsana & mamucha: septē duces psarū atq; medorū q videbant faciē regis: & primi post eum residere soliti erant: cui sentētie vasthi regina subiaceret: que assueri regis imperium quod per eunuchos mandauerat: facere noluisset. Rñditq; mamucha audiēte rege atq; principib⁹. Non solū regem lesit regina vasthi: sed & oēs pplos & principes qui sunt in cunctis prouintiis regis assueri. Egredietur enim sermo regine ad omnes mulieres vt contemnant viros suos: & dicāt. Rex assuerus iussit vt regina vasthi intraret ad eū: & illa noluit: atq; hoc exēplo oēs principū cōiuges persarū atq; medorū paruipendēt imperia maritorum. Vnde regis iusta est indignatio. Si tibi placet egradiatur edictū a facie tua & scribatur iuxta legem psarū atq; medorū quā pteriri illicitū est: vt nequaq; vltra vasthi ingrediatur ad regem: sed regnum illius altera que melior est illa accipiat. Et hoc in omne quod latissimū est puintiarum tuarū diuulgetur imperiū: & cuncte vxores tam maiorum quaꝫ

regis artaxerxis: vt introduceret regi
τοῦ βασιλέως ἀρταξέρξου, εἰσαγαγεῖν τὴν βασί
nā ad eū vt regnare faceret ipsam ꝛ circūponeret
λισσαν πρὸς αὐτὸν βασιλεύειν αὐτὴν καὶ περιθεῖναι C
ei diademaꝫ ꝛ mōstraret eā cūctis prin
αὐτῇ τὸ διάδημα, καὶ δεῖξαι αὐτὴν πᾶσι τοῖς ἄρ
cipib⁹ ꝛ gētib⁹ pulchritudinē ei⁹: q꞉ pul
χουσι καὶ τοῖς ἔθνεσι τὸ κάλλος αὐτῆς, ὅτι κα
chra erat. ꝛ nō obediuit ei asti regina
λὴ ἦν. καὶ οὐκ εἰσήκουσεν αὐτῷ ἀστὶ ἡ βασίλισσα
vt veniret cū eunuchis. ꝛ ꝯtristat⁹ est rex
ἐλθεῖν μετὰ τῶν εὐνούχων. καὶ ἐλυπήθη ὁ βασι
ꝛ irat⁹ est: ꝛ dixit amicis suis: sc̄d
λεὺς καὶ ὠργίσθη, καὶ εἶπε τοῖς φίλοις αὐτοῦ, κα
dū hec locuta est asti. facite ergo circa hoc
τὰ ταῦτα ἐλάλησεν ἀστί. ποιήσατε οὖν περὶ τού
legē ꝛ iudiciū. ꝛ accessit ad eū carse
του νόμον καὶ κρίσιν. καὶ προσῆλθεν αὐτῷ καρσι
na ꝛ sethar ꝛ admatha ꝛ tharsis ꝛ me
νὰ καὶ σηθὰρ καὶ ἀδμαθὰ καὶ θαρσὶς καὶ μέ
res ꝛ marsena ꝛ memuchā septē princi
ρες καὶ μαρσενὰ καὶ μεμουχὰν ἑπτὰ ἄρχον
pes ꝑsaꝝ ꝛ medoꝝ q̄ ꝓpe re
τες περσῶν καὶ μήδων οἱ ἐγγὺς τοῦ βασι
gē primi assidentes regi.
λέως οἱ πρῶτοι παρακαθήμενοι τῷ βασιλεῖ.
ꝛ nunciauerūt ei ſm leges vt
καὶ ἀπήγγειλαν αὐτῷ κατὰ τοὺς νόμους ὡς
oportet facere asti regine: q꞉ nō fe
δεῖ ποιῆσαι ἀστὶ τῇ βασιλίσσῃ, ὅτι οὐκ ἐποί
cit q̄ a rege mādata fuerāt
ησε τὰ ὑπὸ τοῦ βασιλέως προσταχθέντα
ꝑ eunuchos. ꝛ dixit memuchā ad
διὰ τῶν εὐνούχων. καὶ εἶπεν ὁ μεμουχὰν πρὸς
regē ꝛ ad ꝑncipes: nō
τὸν βασιλέα καὶ πρὸς τοὺς ἄρχοντας, οὐ τὸν
regē solū lesit asti regina: sed
βασιλέα μόνον ἠδίκησεν ἀστὶ ἡ βασίλισσα, ἀλ
ꝛ oēs ꝑncipes ꝛ du
λὰ καὶ πάντας τοὺς ἄρχοντας καὶ τοὺς ἡ
ces regis. ꝛ enim narrauit
γουμένους τοῦ βασιλέως. καὶ γὰρ ἐπιδιηγήσα
eis vba regine: ꝛ quō
το αὐτοῖς τὰ ῥήματα τῆς βασιλίσσης, καὶ ὡς ἀν
tradixit regi. sicut ergo ꝯtradixit regi D
τεῖπε τῷ βασιλεῖ. ὡς οὖν ἀντεῖπε τῷ βασιλεῖ
artaxerxi: sic hodie regna reli
ἀρταξέρξῃ, οὕτως σήμερον αἱ τυραννίδες αἱ λοι
qua ꝑncipū ꝑsaꝝ ꝛ medoꝝ cū au
παὶ τῶν ἀρχόντων περσῶν καὶ μήδων ἀκούσα
dierit ea q̄ regi dicta sunt ab ea: aude
σαι τὰ τῷ βασιλεῖ λεχθέντα ὑπ' αὐτῆς, τολμή
bunt similr̄ inhonorare viros suos. si ergo vi
σουσιν ὁμοίως ἀτιμάσαι τοὺς ἄνδρας αὐτῶν. εἰ οὖν δο
det regi: ꝑcipiat edictū regiū ꝛ scri
κεῖ τῷ βασιλεῖ, προσταξάτω βασιλικὸν καὶ γρα
bat iuxta leges medoꝝ ꝛ persaꝝ: ꝛ
φήτω κατὰ τοὺς νόμους μήδων καὶ περσῶν, καὶ
ne aliter vtat: neq; ingrediat vltra regi
μὴ ἄλλως χρησάσθω, μηδὲ εἰσελθέτω ἔτι ἡ βασί
na ad eū: ꝛ regnū eius det
λισσα πρὸς αὐτόν, καὶ τὴν βασιλείαν αὐτῆς δό
rex mulieri meliori ea. ꝛ au
τω ὁ βασιλεὺς γυναικὶ κρείττονι αὐτῆς. καὶ ἀκου
diat lex q̄ a rege: quācūq; fece
σθήτω ὁ νόμος ὁ ὑπὸ τοῦ βασιλέως, ὃν ἂν ποι
rit in regno suo. ꝛ sic oēs
ῇ ἐν τῇ βασιλείᾳ αὐτοῦ. καὶ οὕτως πᾶσαι
mulieres deferēt honorē vi
αἱ γυναῖκες περιθήσουσι τιμὴν τοῖς ἀνδρά
ris suis a paupe vsq; ad
σιν ἑαυτῶν ἀπὸ πτωχοῦ ἕως

diuitē. et placuit verbū regi et
πλουσίου. καὶ ἤρεσεν ὁ λόγος τῷ βασιλεῖ καὶ
principib⁹. et fecit rex sicut
τοῖς ἄρχουσι. καὶ ἐποίησεν ὁ βασιλεὺς καθὰ
locutus est memucha. et misit in om=
ἐλάλησεν ὁ μεμουχάϊ. καὶ ἀπέστειλεν εἰς πᾶ=
ne regnū per regionē: iuxta
σαν τὴν βασιλείαν κατὰ χώραν, κατὰ τὴν
loq̄lā eo₂: itaq₃ fuit timor eis in
λέξιν αὐτῶν, ὥστε εἶναι φόβον αὐτοῖς ἐν ταῖς
domib⁹ suis.
οἰκίαις αὐτῶν.

Ca. 2.

A Et post sermones hos: cessa=
Καὶ μετὰ τοὺς λόγους τούτους, ἐκόπασ=
uit rex ab indignatiōe: et memor fuit
σεν ὁ βασιλεὺς τοῦ θυμοῦ, καὶ ἐμνήσθη τῆς
asti: reminiscēs que locuta fuit et quomō cōdē
ἀστί, μνημονεύων ὅσα ἐλάλησε καὶ ὡς κατέ=
nauit eā. et dixerūt ministri re=
κρινεν αὐτήν. καὶ εἶπον οἱ διάκονοι τοῦ βασι=
gis: q̄rant regi puelle icorrupte
λέως, ζητηθήτω τῷ βασιλεῖ κοράσια ἄφθορα
pulchre specie. et statuet rex
καλὰ τῷ εἴδει. καὶ καταστήσει ὁ βασιλεὺς
regionū pncipes in vniuersis pūincijs re=
κωμάρχας ἐν πάσαις ταῖς χώραις τῆς βα
gni sui: et eligant puellas
σιλείας αὐτοῦ, καὶ ἐπιλεξάτωσαν κοράσια
virgines pulchras specie in susan ciui
παρθενικὰ καλὰ τῷ εἴδει εἰς σοῦσαν τὴν πό
tatē in domū feminarū: et tradant
λιν εἰς τὸν γυναικῶνα, καὶ παραδότωσαν
eunucho regis custodi mu
τῷ εὐνούχῳ τοῦ βασιλέως τῷ φύλακι τῶν γυ
lierū: et dent vnguēta et reliq̄ cu=
ναικῶν, καὶ δότω σμῆγμα καὶ ἡ λοιπὴ ἐπιμέ
ra. et mulier q̄cūq₃ placuerit regi: re=
λεια. καὶ ἡ γυνὴ ἣ ἂν ἀρέσῃ τῷ βασιλεῖ, βα=
gnabit pro asti. et placuit regi
σιλεύσει ἀντὶ ἀστί. καὶ ἤρεσε τῷ βασιλεῖ τὸ
res: et fecit sic. homo erat
πρᾶγμα, καὶ ἐποίησεν οὕτως. καὶ ἄνθρωπος ἦν
iudeus in susis ciuitate: et nomē ei
ἰουδαῖος ἐν σούσοις τῇ πόλει, καὶ ὄνομα αὐ=
mardoche⁹ filius iairu filij semei filij
τῷ μαρδοχαῖος ὁ τοῦ ἰαείρου τοῦ σεμεΐ τοῦ
cisei de tribu beniamin: q̄ fuerat captiu⁹
κισαίου ἐκ φυλῆς βενιαμίν, ὃς ἦν αἰχμάλω
ex hierusalē: quā captiuauit nabu=
τος ἐξ ἱερουσαλήμ, ἣν ᾐχμαλώτευσε ναβου=
4.Re. chodonosor: rex babylonis. et erat huic
n.f. χοδονόσορ ὁ βασιλεὺς βαβυλῶνος. καὶ ἦν τού
puella nutrita filia fratris patris
τῳ παῖς θρεπτή, θυγάτηρ ἀδελφοῦ πατρὸς
sui: et nomē ei esther. cū aūt trāsmi=
αὐτοῦ, καὶ ὄνομα αὐτῇ ἐσθήρ. ἐν δὲ τῷ μεταλ
grassēt ei⁹ parētes: erudiuit eā
λάξαι αὐτῆς τοὺς γονεῖς, ἐπαίδευσεν αὐτὴν
B sibi in vxorē. et erat puella pulchra
ἑαυτῷ εἰς γυναῖκα. καὶ ἦν τὸ κοράσιον καλὸν
specie. et q̄n auditū est regis
τῷ εἴδει. καὶ ὅτε ἠκούσθη τὸ τοῦ βασιλέως
imperiū cōgregate sunt multe puelle in su
πρόσταγμα συνήχθησαν πολλὰ κοράσια εἰς σοῦ
san ciuitatē sub manu agai. et ducta fuit
σαν τὴν πόλιν ὑπὸ χεῖρα ἀγαΐ. καὶ ἤχθη ἐσ=
esther ad gai custodē mulierū. et
θὴρ πρὸς γαὶ τὸν φύλακα τῶν γυναικῶν. καὶ
placuit ei puella: et inuenit grām co
ἤρεσεν αὐτῷ τὸ κοράσιον, καὶ εὗρε χάριν ἐνώ
ram eo.
πιον αὐτοῦ.

minorū deferāt maritis
suis honorē. Placuit cō
siliū eius regi & principi
bus: fecitq₃ iuxta cōsiliū
mamucha: & misit epi=
stolas ad vniuersas
prouincias regni sui:
vt queq₃ gens audire &
legere poterat diuersis
linguis & lr̄is: esse viros
principes ac maiores
in domib⁹ suis: & hoc p
cūctos pp̄los diuulgari.

2.

His itaq₃ gestis:
postq₃ regis asueri
indignatio deferbuerat:
recordatus est vasthi q̄
fecisset
vel que passa esset. Di
xeruntq₃
pueri regis ac ministri
eius. Querantur
regi puelle virgines ac
speciose:
& mittantur qui consi=
derent per vniuersas
prouintias
puellas speciosas & vir
gines: & adducāt eas ad
ciuitatē susan & tradant
eas in domū feminarū
sub māu egei eunuchi
qui est p̄positus & custos
mulierū regiarū: & acci
piant mundū muliebrē &
cetera ad vsus necessaria.
Et q̄cunq₃ inter oēs ocu
lis regis placuerit: ipsa
regnet p vasthi. Placu
it sermo regi: & ita vt sug
gesserāt iussit fieri. Erat
vir iudeus in susis ciui=
tate: vocabulo madoche
us fili⁹ iair: filii semei: fi
lii cis: de stirpe gemini.
qui trāslatus fuerat de
hierusalē tempore quo
iechoniam regem iuda
nabuchodonosor rex
babylonis trāstulerat: q
fuit nutritius filie fris sui
edisse q̄ altero noīe vo
cabatur hester: & vtrūq₃
parentem amiserat: pul=
chra nimis & decora fa=
cie. Mortuisq₃ patre ei⁹
ac mr̄e: mardoche⁹ sibi
eā adoptauit in filiā. Cū
q₃ percrebruisset regis ipe
riū: & iuxta mādatū illi⁹
multe pulchre virgines
adducerentur susan: &
egeo traderentur eunu=
cho: hester quoq₃ inter ce
teras puellas ei tradita ē:
vt seruaretur i nūero femia
rū. q̄ placuit ei & inuenit
grām in cōspectu illius

יטב — קטן׃ וייטב הדבר בעיני המלך
שור עשה — והשרים ויעש המלך כדבר
שלח — ממוכן׃ וישלח ספרים אל כל
דין — מדינות המלך אל מדינה
ומדינה ככתבה ואל עם ועם
היה — כלשונו להיות כל איש שרר
דבר לשן — בביתו ומדבר כלשון עמו׃
Cap. ij. — אחר הדברים האלה
שכך יחם — כשך חמת המלך אחשורוש
עשה — זכר את ושתי ואת אשר עשתה
גזר אמר — ואת אשר נגזר עליה׃ ויאמרו
שרת בקש — נערי המלך משרתיו יבקשו
בתל טוב — למלך נערות בתולות טובות מראה׃
ראה פקד — ויפקד המלך פקידים בכל
קבץ — מדינות מלכותו ויקבצו את כל
נערה בתולה טובת מראה אל
נשה — שושן הבירה אל בית הנשים אל
סרס — יד הגא סריס המלך שמר הנשים
נתן מרק — ונתון תמרוקיהן׃ והנערה אשר
יטב מלך — תיטב בעיני המלך תמלך תחת
ושתי וייטב הדבר בעיני המלך
עשה ידה — ויעש כן׃ איש יהודי היה בשושן
הבירה ושמו מרדכי בן יאיר בן
שמעי בן קיש איש ימיני׃ אשר
גלה — הגלה מירושלים עם הגלה אשר
הגלתה עם יכניה מלך יהודה אשר
היה — הגלה נבוכדנצר מלך בבל׃ ויהי אמן
את הדסה היא אסתר בת דודו כי
יפה — אין לה אב ואם והנערה יפת תאר
ראה — וטובת מראה ובמות אביה ואמה
בנה — לקחה מרדכי לו לבת׃ ויהי בהשמע
קבץ — דבר המלך ודתו ובהקבץ נערות
רבב — רבות אל שושן הבירה אל יד
לקח — הגי ותלקח אסתר אל בית המלך
נשה יטב — אל יד הגי שמר הנשים׃ ותיטב
נשא פנה — הנערה בעיניו ותשא חסד לפניו

וַיְבַהֵל אֶת תַּמְרוּקֶיהָ וְאֶת מְנוֹתֶיהָ בהל מנה
לָתֵת לָהּ וְאֵת שֶׁבַע הַנְּעָרוֹת נתן
הָרְאֻיוֹת לָתֶת לָהּ מִבֵּית הַמֶּלֶךְ ראה
וַיְשַׁנֶּהָ וְאֶת נַעֲרוֹתֶיהָ לְטוֹב בֵּית שנה
הַנָּשִׁים׃ לֹא הִגִּידָה אֶסְתֵּר אֶת נגד
עַמָּהּ וְאֶת מוֹלַדְתָּהּ כִּי מָרְדֳּכַי צִוָּה ילד
עָלֶיהָ אֲשֶׁר לֹא תַגִּיד׃ וּבְכָל יוֹם יום
וָיוֹם מָרְדֳּכַי מִתְהַלֵּךְ לִפְנֵי חֲצַר הלך
בֵּית הַנָּשִׁים לָדַעַת אֶת שְׁלוֹם ידע שלם
אֶסְתֵּר וּמַה יֵּעָשֶׂה בָּהּ׃ וּבְהַגִּיעַ תֹּר עשה נגע
נַעֲרָה וְנַעֲרָה לָבוֹא אֶל הַמֶּלֶךְ תור
אֲחַשְׁוֵרוֹשׁ מִקֵּץ הֱיוֹת לָהּ כְּדָת היה
הַנָּשִׁים שְׁנֵים עָשָׂר חֹדֶשׁ כִּי כֵּן שנה
יִמְלְאוּ יְמֵי מְרוּקֵיהֶן שִׁשָּׁה חֳדָשִׁים מלא יום
בְּשֶׁמֶן הַמֹּר וְשִׁשָּׁה חֳדָשִׁים מרק
בַּבְּשָׂמִים וּבְתַמְרוּקֵי הַנָּשִׁים׃ וּבָזֶה
הַנַּעֲרָה בָּאָה אֶל הַמֶּלֶךְ אֵת כָּל בוא
אֲשֶׁר תֹּאמַר יִנָּתֵן לָהּ לָבוֹא עִמָּהּ אמר נתן
מִבֵּית הַנָּשִׁים עַד בֵּית הַמֶּלֶךְ׃
בָּעֶרֶב הִיא בָאָה וּבַבֹּקֶר הִיא שָׁבָה אֶל שוב
בֵּית הַנָּשִׁים שֵׁנִי אֶל יַד שַׁעַשְׁגַז שנה
סְרִיס הַמֶּלֶךְ שֹׁמֵר הַפִּילַגְשִׁים לֹא סרס
תָבוֹא עוֹד אֶל הַמֶּלֶךְ כִּי אִם חָפֵץ בוא
בָּהּ הַמֶּלֶךְ וְנִקְרְאָה בְשֵׁם׃ וּבְהַגִּיעַ קרא נגע
תֹּר אֶסְתֵּר בַּת אֲבִיחַיִל דֹּד מָרְדֳּכַי דוד
אֲשֶׁר לָקַח לוֹ לְבַת לָבוֹא אֶל
הַמֶּלֶךְ לֹא בִקְשָׁה דָּבָר כִּי אִם
אֶת אֲשֶׁר יֹאמַר הֵגַי סְרִיס הַמֶּלֶךְ אמר
שֹׁמֵר הַנָּשִׁים וַתְּהִי אֶסְתֵּר נֹשֵׂאת נשא היה
חֵן בְּעֵינֵי כָּל רֹאֶיהָ׃ וַתִּלָּקַח אֶסְתֵּר ראה לקח
אֶל הַמֶּלֶךְ אֲחַשְׁוֵרוֹשׁ אֶל בֵּית
מַלְכוּתוֹ בַּחֹדֶשׁ הָעֲשִׂירִי הוּא עשר
חֹדֶשׁ טֵבֵת בִּשְׁנַת שֶׁבַע לְמַלְכוּתוֹ׃ שנה
וַיֶּאֱהַב הַמֶּלֶךְ אֶת אֶסְתֵּר מִכָּל אהב
הַנָּשִׁים וַתִּשָּׂא חֵן וָחֶסֶד לְפָנָיו נשא פנה
מִכָּל הַבְּתוּלֹת וַיָּשֶׂם כֶּתֶר מַלְכוּת בתל שום

Et precepit eunucho vt accelleraret mundū muliebrē & traderet ei ptes ſuas: & ſeptē puellas ſpecioſiſſimas de domo regis: & tam ipſam q̄ pediſſequas eiꝰ ornaret atqꝫ excoleret. Que noluit indicare ei populū & patriā ſuam. Mardocheꝰ enī preceperat ei vt de hac re oino reticeret: q deambulabat quotidie ante veſtibulum domꝰ in qua electe virgines ſeruabantur: curam agens ſalutis heſter: & ſcire volēs qd ei accideret. Cuꝫ aūt veniſſet tp̄s ſingularū p ordinē puellarū vt intrarēt ad regē expletis oibꝰ q̄ ad cultū muliebrē ptinebāt: mēſis duodecimꝰ vertebatur ita dumtaxat vt ſex menſibus oleo vngerētur myrrhino: & aliis ſex quibuſdā pigmentis & aromatibꝰ vterentur. Ingrediētesqꝫ ad regē: quicquid poſtulaſſent ad ornatū pertinēs accipiebāt: & vt eis placuerat compoſite: de triclinio feminarū ad regis cubiculū tranſibāt. Et que itrauerat veſpe egrediebatur mane: atqꝫ inde in ſcdas edes deducebātur q̄ ſub manu ſaſagazi eunuchi erant: q concubinis regis preſidebat: nec hēbat ptātem ad regē vltra redeūdi: niſi voluiſſet rex & eā venire iuſſiſſet ex noie: euoluto aūt tp̄e p ordinē: inſtabat dies q̄ heſter filia abiahil fris mardochei quā ſibi adoptauerat in filiā deberet intrare ad regem. Que nō q̄ſiuit muliebrē cultū: ſed q̄cunqꝫ voluit egeus eunuchus cuſtos virginū hec ei ad ornatū dedit. Erat enī formoſa valde: & icredibili pulchritudine oim oculis grațioſa & amabilis videbatur. Ducta ē itaqꝫ ad cubiculū regis aſuerī mēſe decimo q vocabatur thebeth: ſeptio anno regni eius: & adamauit eam rex plusquam omnes mulieres: habuitqꝫ gratiam & miam coram eo ſuper oēs mulieres: & poſuit diadema regni

ꝛ feſtinauit dare ei vnguentū ꝛ par-
καὶ ἔσπευσε δοῦναι αὐτῇ τὸ σμῆγμα καὶ τὴν μερί-
tem: ꝛ ſeptē puellas deſignatas
δα, καὶ τὰ ἑπτὰ κοράσια τὰ ἀποδεδειγμένα
ei de domo regis. ꝛ vſus eſt ea bene
αὐτῇ ἐκ βασιλικοῦ. καὶ ἐχρήσατο αὐτῇ καλῶς
ꝛ ancillis eius in domo mulierū. ꝛ
καὶ ταῖς ἅβραις αὐτῆς ἐν τῷ γυναικῶνι. καὶ
nō indicauit eſther genꝰ ſuū neqꝫ pa
οὐχ ὑπέδειξεν ἐσθὴρ τὸ γένος αὐτῆς οὐδὲ τὴν πα
triā. nā mardocheꝰ pceperat ei nō
τρίδα. ὁ γὰρ μαρδοχαῖος ἐνετείλατο αὐτῇ μὴ
āntiare. p ſingulos aūt dies deambulabat
ἀπαγγεῖλαι. καθ' ἑκάστην δὲ ἡμέραν περιεπάτει ὁ
mardocheꝰ iuxta aulā muliebrē:
μαρδοχαῖος κατὰ τὴν αὐλὴν τὴν γυναικείαν,
obſeruās qd eſther cōtingeret. hoc enim
ἐπισκοπῶν τί ἐσθὴρ συμβήσεται. οὗτος γὰρ
erat tp̄s puelle vt introiret ad re-
ἦν καιρὸς κορασίου εἰσελθεῖν πρὸς τὸν βασι-
gem cū impleret mēſes duodecim: ſic
λέα ὅταν ἀναπληρώσῃ μῆνας δεκαδύο. οὕ-
enim implent dies cura-
τως γὰρ ἀναπληροῦνται αἱ ἡμέραι τῆς θερα-
tionis. mēſes ſex in aromatibꝰ ꝛ in
πείας. μῆνας ἓξ ἐν τοῖς ἀρώμασι καὶ ἐν τοῖς
pigmētis mulierū: ꝛ mēſes ſex vnguū
σμήγμασι τῶν γυναικῶν, καὶ μῆνας ἓξ ἀλει-
tur myrrhino oleo: ꝛ ſic ingredi-
φομέναις σμυρνίνῳ ἐλαίῳ, καὶ τότε εἰσπο-
unt ad regē. ꝛ cuicūqꝫ dixiſſꝫ
ρεύονται πρὸς τὸν βασιλέα. καὶ ᾧ ἂν εἴπῃ
vt daret ipſaꝫ vt ingrederet ad eū a
παραδώσει αὐτὴν συνεισέρχεσθαι αὐτῷ ἀπὸ
domo mulierū vſqꝫ ad domū regis: veſpere
τοῦ γυναικῶνος ἕως τῶν βασιλείων, δείλης
ingredit. ꝛ ad veſperā regredit
εἰσπορεύεται. καὶ πρὸς ἑσπέραν ἀποτρέχει
in domū mulierū ſecundā: vbi gai eu
εἰς τὸν γυναικῶνα τὸν δεύτερον, οὗ γαὶ ὁ εὐ
nuchus regis cuſtos mulierū:
νοῦχος τοῦ βασιλέως ὁ φύλαξ τῶν γυναικῶν,
ꝛ nō ampliꝰ ingredit ad regē:
καὶ οὐκέτι εἰσπορεύεται πρὸς τὸν βασιλέα,
niſi vocaret nomine. cū aūt adimpleret
ἐὰν μὴ κληθῇ ὀνόματι. ἐν δὲ τῷ ἀναπληροῦσθαι
tēpus eſther filie abichail fra-
τὸν χρόνον ἐσθὴρ τῆς θυγατρὸς ἀβιχαὴλ ἀδελ-
tris patris mardochei vt intraret ad re
φοῦ πατρὸς μαρδοχαίου εἰσελθεῖν εἰς τὸν βα
gē: nihil ſpreuit eoꝝ q̄ mādauit ei
σιλέα, οὐδὲν ἠθέτησεν ὧν ἐνετείλατο αὐτῇ ὁ
eunuchus cuſtos mulierū. erat.n. eſther
εὐνοῦχος ὁ φύλαξ τῶν γυναικῶν. ἦν γὰρ ἐσθὴρ
inueniens grām apud oēs viden-
εὑρίσκουσα χάριν παρὰ πάντων τῶν βλεπόν-
tes eā. ꝛ introiuit eſther ad artaxer-
των αὐτήν. καὶ εἰσῆλθεν ἐσθὴρ πρὸς ἀρταξέρ-
xen regem decimo menſe q̄ eſt te-
ξην τὸν βασιλέα τῷ δεκάτῳ μηνὶ ὅς ἐστι τε-
beth: ſeptimo anno regni eiꝰ.
βὴθ, τῷ ἑβδόμῳ ἔτει τῆς βασιλείας αὐτοῦ.
ꝛ adamauit rex eſther: ꝛ inuenit grām
καὶ ἠράσθη ὁ βασιλεὺς ἐσθήρ, καὶ εὗρε χάριν
vltra oēs virgines. ꝛ impoſuit
παρὰ πάσας τὰς παρθένους. καὶ ἐπέθηκεν
ei diadema
αὐτῇ τὸ διάδημα

C

muliebre. ⁊ fecit rex cōuiuiū oī
τὸ γυναικεῖον. καὶ ἐποίησεν ὁ βασιλεὺς πότον πᾶ-
b⁹ amicis suis ⁊ potestatib⁹ in die
σι τοῖς φίλοις αὐτοῦ καὶ ταῖς δυνάμεσιν ἐπὶ ἡμέ-
D bus septē: ⁊ exaltauit nuptias esther: ⁊ remissionē
ρας ἑπτά, καὶ ὕψωσε τοὺς γάμους ἐσθήρ, καὶ ἄφεσιν
fecit his q̄ sub regno suo. at mardo-
ἐποίησε τοῖς ὑπὸ τὴν βασιλείαν αὐτοῦ. ὁ δὲ μαρδο-
cheus inseruiebat in aula at esther nō demō-
χαῖος ἐθεράπευεν ἐν τῇ αὐλῇ. ἡ δὲ ἐσθὴρ οὐχ ὑπέ-
strauit patriā suā: sic enim mādauerat
δειξε τὴν πατρίδα αὐτῆς, οὕτως γὰρ ἐνετείλατο
ei mardocheus: vt timeret deū ⁊ faceret
αὐτῇ μαρδοχαῖος, φοβεῖσθαι τὸν θεὸν καὶ ποιεῖν
precepta eius sicut erat cū eo. ⁊
τὰ προστάγματα αὐτοῦ καθὼς ἦν μετ᾽ αὐτοῦ. καὶ
esther nō mutauit educationē suā. ⁊ cōtristati
ἐσθὴρ οὐ μετήλλαξε τὴν ἀγωγὴν αὐτῆς. καὶ ἐλυπή-
sunt duo eunuchi regis ⁊ principes
Infra. 6.a.⁊ infra.12.b. θησαν οἱ δύο εὐνοῦχοι τοῦ βασιλέως καὶ οἱ ἀρχι-
custodie corporis: eo q adduct⁹ ē mardocheus: ⁊
σωματοφύλακες, ὅτι προήχθη μαρδοχαῖος, καὶ
q̄rebāt interficere artaxerxē regē.
ἐζήτουν ἀποκτεῖναι ἀρταξέρξην τὸν βασιλέα.
⁊ patefactū ē mardocheo verbū: ⁊ significauit il-
καὶ ἐδηλώθη μαρδοχαίῳ ὁ λόγος, καὶ ἐσήμανεν αὐ-
lud esther: ⁊ ipa manifestauit regi
τὸν τῇ ἐσθήρ, καὶ αὐτὴ ἐνεφάνισε τῷ βασιλεῖ τὰ
insidias. at rex examinauit duos
τῆς ἐπιβουλῆς. ὁ δὲ βασιλεὺς ἤτασε τοὺς δύο
eunuchos ⁊ suspēdit eos. ⁊ iussit
εὐνούχους καὶ ἐκρέμασεν αὐτούς. καὶ ἐπέταξεν ὁ
rex vt scriberēt in memoriali in re-
βασιλεὺς καταγράψαι εἰς μνημόσυνον ἐν τῇ βα-
gia bibliotheca pro beneuolētia mardochei
σιλικῇ βιβλιοθήκῃ ὑπὲρ τῆς εὐνοίας μαρδοχαίου
in laude.
ἐν ἐγκωμίῳ.

Ca.3.

A POst hec exaltauit rex arta-
Ex.co ΜΕΤὰ ταῦτα ἐδόξασεν ὁ βασιλεὺς ἀρτα-
xerxes amā filiū amadathu ugeū: ⁊ exaltauit eū:
ξέρξης ἀμὰν τὸν ἀμαδαθοῦ βουγαῖον, καὶ ὕψωσεν αὐ-
⁊ prior incedebat oībus amicis su-
τόν, καὶ ἐπρωτοβάθρει πάντων τῶν φίλων αὐ-
is. ⁊ oēs q in aula adorabāt eū:
τοῦ. καὶ πάντες οἱ ἐν τῇ αὐλῇ προσεκύνουν αὐ-
sic enim p̄ceperat rex vt facerēt.
τῷ, οὕτως γὰρ προσέταξεν ὁ βασιλεὺς ποιῆσαι.
at mardocheus nō adorabat eū. ⁊ dixe-
ὁ δὲ μαρδοχαῖος οὐ προσεκύνει αὐτῷ. καὶ ἐλά-
rūt q in aula regis mardocheo:
λησαν οἱ ἐν τῇ αὐλῇ τοῦ βασιλέως μαρδοχαίῳ,
mardochee qd obaudis q̄ a re-
μαρδοχαῖε τί παρακούεις τὰ ὑπὸ τοῦ βασι-
ge dicūtur? per singulos dies loquebant ei:
λέως λεγόμενα, καθ᾽ ἑκάστην ἡμέραν ἐλάλουν αὐτῷ,
⁊ nō obediuit eis. ⁊ nūciauerūt
καὶ οὐχ ὑπήκουσεν αὐτοῖς. καὶ ὑπέδειξαν τῷ
amā mardocheū regis dictis cō-
ἀμὰν μαρδοχαῖον τοῖς τοῦ βασιλέως λόγοις ἀν-
tradicentē: ⁊ nūtiauit eis mardoche-
τιτασσόμενον, καὶ ὑπέδειξεν αὐτοῖς μαρδοχαῖ-
us: qm iudeus est. ⁊ cognoscens amā q nō
ος, ὅτι ἰουδαῖός ἐστι. καὶ ἐπιγνοὺς ἀμὰν ὅτι οὐ
adorat eū mardocheus: irat⁹ est valde:
προσκυνεῖ αὐτῷ μαρδοχαῖος, ἐθυμώθη σφόδρα,

B

in capite eius: fecitq̧ eā regnare in loco vasthi. Et iussit cōuiuiū preparari p̄magnificū cūctis principib⁹ & seruis suis & p̄ cōiunctione & nuptiis hester. Et dedit requiē vniuersis prouintiis: ac dona largitus est iuxta magnificentiā principalē. Cūq̧ & secūdo q̄rerentur virgines & cōgregarētur mardoche⁹ manebat ad ianuā regis: necdū p̄diderat hester patriā & populū suū: iuxta mādatū eius. Quicquid enim ille precipiebat: obseruabat hester: & ita cūcta faciebat: vt eo tpe solita erat quo eā paruulā nutriebat. Eo igitur tēpore quo mardoche⁹ ad regis ianuā morabatur: irati sunt bagathā & thares duo eunuchi regis q ianitores erant & in primo palatii limine residebāt: volueruntq̧ insurgere in regē & occidere eū. Qd mardocheū non latuit. Statimq̧ nūciauit regine hester: & illa regi ex nomine mardochei q ad se rem detulerat. Quesitū est & inuentū: & appēsus ē vterq̧ eorū in patibulo. Mandatūq̧ ē historiis: & annalib⁹ traditū corā rege.

POst hec 3. rex assuerus exaltauit aman filiū amadathi qui erat de stirpe agag: & posuit solium eius super oēs principes quos habebat. Cunctiq̧ serui regis qui in forib⁹ palatii versabātur flectebant genua: & adorabāt aman. Sic enim preceperat eis iperator. Sol⁹ mardoche⁹ nō flectebat genu: neq̧ adorabat eū. Cui dixerūt pueri regis q ad fores palatii residebant. Cur p̄ter ceteros non obseruas mandatum regis? Cūq̧ hoc crebrius dicerent: & ille nollet audire: nūciauerunt aman: scire cupientes vtrū p̄seueraret in sniā. Dixerat enim eis se esse iudeū. Quod cū audisset aman & experimēto p̄basset q mardoche⁹ nō sibi flecteret genu: nec se adoraret: iratus est valde: & p̄ nihilo duxit in vnū

בְּרֹאשָׁהּ וַיַּמְלִיכֶהָ תַּחַת וַשְׁתִּי׃ וַיַּעַשׂ הַמֶּלֶךְ מִשְׁתֶּה גָדוֹל לְכָל שָׂרָיו וַעֲבָדָיו אֵת מִשְׁתֵּה אֶסְתֵּר וַהֲנָחָה לַמְּדִינוֹת עָשָׂה וַיִּתֵּן מַשְׂאֵת כְּיַד הַמֶּלֶךְ׃ וּבְהִקָּבֵץ בְּתוּלוֹת שֵׁנִית וּמָרְדֳּכַי יֹשֵׁב בְּשַׁעַר הַמֶּלֶךְ׃ אֵין אֶסְתֵּר מַגֶּדֶת מוֹלַדְתָּהּ וְאֶת עַמָּהּ כַּאֲשֶׁר צִוָּה עָלֶיהָ מָרְדֳּכָי וְאֶת מַאֲמַר מָרְדֳּכַי אֶסְתֵּר עֹשָׂה כַּאֲשֶׁר הָיְתָה בְאָמְנָה אִתּוֹ׃ בַּיָּמִים הָהֵם וּמָרְדֳּכַי יֹשֵׁב בְּשַׁעַר הַמֶּלֶךְ קָצַף בִּגְתָן וָתֶרֶשׁ שְׁנֵי סָרִיסֵי הַמֶּלֶךְ מִשֹּׁמְרֵי הַסַּף וַיְבַקְשׁוּ לִשְׁלֹחַ יָד בַּמֶּלֶךְ אֲחַשְׁוֵרוֹשׁ׃ וַיִּוָּדַע הַדָּבָר לְמָרְדֳּכַי וַיַּגֵּד לְאֶסְתֵּר הַמַּלְכָּה וַתֹּאמֶר אֶסְתֵּר לַמֶּלֶךְ בְּשֵׁם מָרְדֳּכָי׃ וַיְבֻקַּשׁ הַדָּבָר וַיִּמָּצֵא וַיִּתָּלוּ שְׁנֵיהֶם עַל עֵץ וַיִּכָּתֵב בְּסֵפֶר דִּבְרֵי הַיָּמִים לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ׃

Cap. iij.

אַחַר הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה גִּדַּל הַמֶּלֶךְ אֲחַשְׁוֵרוֹשׁ אֶת הָמָן בֶּן הַמְּדָתָא הָאֲגָגִי וַיְנַשְּׂאֵהוּ וַיָּשֶׂם אֶת כִּסְאוֹ מֵעַל כָּל הַשָּׂרִים אֲשֶׁר אִתּוֹ׃ וְכָל עַבְדֵי הַמֶּלֶךְ אֲשֶׁר בְּשַׁעַר הַמֶּלֶךְ כֹּרְעִים וּמִשְׁתַּחֲוִים לְהָמָן כִּי כֵן צִוָּה לוֹ הַמֶּלֶךְ וּמָרְדֳּכַי לֹא יִכְרַע וְלֹא יִשְׁתַּחֲוֶה׃ וַיֹּאמְרוּ עַבְדֵי הַמֶּלֶךְ אֲשֶׁר בְּשַׁעַר הַמֶּלֶךְ לְמָרְדֳּכָי מַדּוּעַ אַתָּה עוֹבֵר אֵת מִצְוַת הַמֶּלֶךְ׃ וַיְהִי כְּאָמְרָם אֵלָיו יוֹם וָיוֹם וְלֹא שָׁמַע אֲלֵיהֶם וַיַּגִּידוּ לְהָמָן לִרְאוֹת הֲיַעַמְדוּ דִּבְרֵי מָרְדֳּכַי כִּי הִגִּיד לָהֶם אֲשֶׁר הוּא יְהוּדִי׃ וַיַּרְא הָמָן כִּי אֵין מָרְדֳּכַי כֹּרֵעַ וּמִשְׁתַּחֲוֶה לוֹ וַיִּמָּלֵא הָמָן חֵמָה׃ וַיִּבֶז בְּעֵינָיו לִשְׁלֹחַ יָד

מלך
עשה שתה
גדל שור
נוח מדן
נתן נשא
קבץ שנה
נגד ילד
אמר
היה
יום
שנה
סרס
בקש
ידע נגד
אמר
מצא תלה
כתב פנה
נשא שום
שור
שחה
כרע
מדע עבר
צוה היה
נגד
ראה עמד
ראה
מלא
בזה

במרדכי לבדו כי הגידו לו את עם נגד
מרדכי ויבקש המן להשמיד את בקש שמד
כל היהודים אשר בכל מלכות
אחשורוש עם מרדכי: בחדש
הראשון הוא חדש ניסן בשנת
שתים עשרה למלך אחשורוש
הפיל פור הוא הגורל לפני המן נפל
מיום ליום ומחדש לחדש שנים פנה
עשר הוא חדש אדר: ויאמר המן אמר
למלך אחשורוש ישנו עם אחד ישה
מפזר ומפרד בין העמים בכל פזר פרד
מדינות מלכותך ודתיהם שנות דין שנה
מכל עם ואת דתי המלך אינם
עשים ולמלך אין שוה להניחם: נוח
אם על המלך טוב יכתב לאבדם כתב
ועשרת אלפים ככר כסף אשקול שקל
על ידי עשי המלאכה להביא אל עשה לאך
גנזי המלך: ויסר המלך את טבעתו בוא סור
מעל ידו ויתנה להמן בן המדתא נתן
האגגי צרר היהודים: ויאמר המלך צור יגה
להמן הכסף נתון לך והעם לעשות נתן
בו כטוב בעיניך: ויקראו ספרי עשה קרא
המלך בחדש הראשון בשלשה
עשר יום בו ויכתב ככל אשר צוה
המן אל אחשדרפני המלך ואל
הפחות אשר על מדינה ומדינה פחה
ואל שרי עם ועם מדינה ומדינה שור
ככתבה ועם ועם כלשונו בשם
המלך אחשורש נכתב ונחתם כתב חתם
בטבעת המלך: ונשלח ספרים ביד שלח
הרצים אל כל מדינות המלך רוץ
להשמיד להרג ולאבד את כל שמד
היהודים מנער ועד זקן טף ונשים נשה
ביום אחד בשלשה עשר לחדש
שנים עשר הוא חדש אדר ושללם
לבוז: פתשגן הכתב להנתן דת גזז נתן

mardocheũ mittere manus suas: audierat enĩ q̄ esset gentis iudee: magisq̃ voluit oooooooooooooooo omnem iudeorum qui erant in regno ooooooo assueri perdere nationem. Mense ooooooooooo primo cuius vocabulũ est nisan anno oooooooo duodecimo regni assueri oooooooooooooooooooooo missa est sors in vrnã q̄ hebraice dicitur phur coram aman q̄ die & q̄ mẽse gens iudeorũ deberet interfici: & exiuit mensis duodecimus qui vocatur adar. Dixitq̃ amã regi assuero. Est pp̃ls p oẽs puincias regni tui dispersus & a se mutuo separatus: nouis vtens legibus & cerimoniis: ooo & insup regis scita contẽnens. Et optime nosti q̄ non expediat regno tuo vt insolescat per licentiã. Si tibi placet decerne vt pareat: oooooooooo & decem milia talentorum appendam arcariis oooooooooooooooooooooooooo ooooooooooooooo oooooooooo gaze tue. Tulit ergo rex anuluũ q̄ vtebatur de manu sua: & dedit eũ amã filio amadathai de progenie agag hosti iudeorum: dixitq̃ ooooooo ad eum. Argentũ qđ tu polliceris tuũ sit: d' pp̃lo age quod tibi placet. Vocatiq̃ sunt scribe oo regis mense primo nisan: tertiadecima oooooo die eiusdem mensis & scriptum est vt iusserat aman ad omnes satrapas regis & ooooooooo iudices puinciarũ diuersarũq̃ gentiũ: vt queq̃ oooooooooooooooooooooooo oooooooooooooooooooooooo gens legere poterat & audire p varietate linguarũ ex nomine regis assueri & littere signate oooooo ipsius anulo misse sunt per oooooooooooooooo cursores regis ad vniuesas puĩcias: vt occiderent atq̃ delerent oẽs oooooooooooooooooooooooooo iudeos a puero vsq̃ ad senẽ puulos & mulieres vno die: hoc est tertiodecimo mensis ooooooooooo duodecimi qui vocatur adar: & bona eorum oo diriperent. Summa aũt epistolarum hec fuit: vt

ꝛ decreuit delere oẽs q̄ sub
καὶ ἐβουλεύσατο ἀφανίσαι πάντας τοὺς ὑπὸ τὴν
artaxerxis regno iudeos. ꝛ fecit decre-
ἀρταξέρξου βασιλείαν ἰουδαίους. καὶ ἐποίησε ψήφι-
tũ in anno duodecimo regni artaxerxis:
σμα ἐν ἔτει δωδεκάτῳ τῆς βασιλείας ἀρταξέρξου,
ꝛ misit sortes dies ex die: ꝛ mẽses ex mẽ
καὶ ἔβαλε κλήρους ἡμέραν ἐξ ἡμέρας, καὶ μῆνα ἐκ μη-
se: vt pderet in vna die gen⁹ mardo-
νός, ὥστε ἀπολέσαι ἐν μιᾷ ἡμέρᾳ τὸ γένος μαρδο-
chei. ꝛ cecidit sors in quartadeci-
χαίου. καὶ ἔπεσεν ὁ κλῆρος εἰς τὴν τεσσαρεσκαιδε-
ma mẽsis q̄ est adar. ꝛ locut⁹ est ad
κάτην τοῦ μηνὸς ὅς ἐστιν ἀδάρ. καὶ ἐλάλησε πρὸς τὸν Infra. 9.a.
regẽ artaxerxẽ dicẽs: est gens puer-
βασιλέα ἀρταξέρξην λέγων, ὑπάρχει ἔθνος διεσπαρ-
sa inf gẽtes in omni regno tuo. at
μένον ἐν τοῖς ἔθνεσιν ἐν πάσῃ τῇ βασιλείᾳ σου. οἱ δὲ
leges eoꝝ extrãee pꝛẽt oẽs gẽtes. at
νόμοι αὐτῶν ἔξαλλοι παρὰ πάντα τὰ ἔθνη. τῶν δὲ C
legi regis nõ obediũt: ꝛ nõ expedit
νόμων τοῦ βασιλέως παρακούουσι, καὶ οὐ συμφέρει Infra. 15.b.
regi dimittere eos: si placet regi
τῷ βασιλεῖ ἐᾶσαι αὐτούς, εἰ δοκεῖ τῷ βασιλεῖ
decernat perdere eos. et ego describã
δογματισάτω ἀπολέσαι αὐτούς. κἀγὼ διαγράψω
in gazophylaciũ regis argenti talẽto-
εἰς τὸ γαζοφυλάκιον τοῦ βασιλέως ἀργυρίου ταλάν-
rũ decẽ milia. ꝛ tollẽs rex anu
των μύρια. καὶ περιελόμενος ὁ βασιλεὺς τὸν δακτύ-
lũ: dedit in man⁹ aman vt sigillaret in-
λιον, ἔδωκεν εἰς χεῖρας τῷ ἀμὰν σφραγίσαι κα-
xta scripta cõtra iudeos. ꝛ di
τὰ τὰ γεγραμμένα κατὰ τῶν ἰουδαίων. καὶ εἶ-
xit rex aman: eq̄dẽ argentũ habe:
πεν ὁ βασιλεὺς τῷ ἀμάν, τὸ μὲν ἀργύριον ἔχε, τῷ
at gẽte vtere vt volueris. ꝛ vocati sunt scri-
δὲ ἔθνει χρῶ ὡς βούλει. καὶ ἐκλήθησαν οἱ γραμ-
be regis mẽse primo tertia
ματεῖς τοῦ βασιλέως μηνὶ πρώτῳ τῇ τρισκαι-
decima: ꝛ scripserũt vt iusserat amã
δεκάτῃ, καὶ ἔγραψαν ὡς ἐπέταξεν ἀμὰν τοῖς
ducibus ꝛ pncipib⁹ per oẽm regio
στρατηγοῖς καὶ τοῖς ἄρχουσι κατὰ πᾶσαν χώ- D
nẽ ab india vsq̃ ad ethiopiã cen-
ραν ἀπὸ ἰνδικῆς ἕως τῆς αἰθιοπίας ταῖς ἑκα-
tũ viginti regionib⁹: et pncipib⁹
τὸν εἰκοσιεπτὰ χώραις, τοῖς τε ἄρχουσι τῶν
gentiũ iuxta eoꝝ dictionẽ p artaxerxẽ
ἐθνῶν κατὰ τὴν αὐτῶν λέξιν διὰ ἀρταξέρξου τοῦ
regẽ. ꝛ missum est p scriptores in
βασιλέως. καὶ ἀπεστάλη διὰ βιβλιογράφων εἰς
artaxerxis regnũ: vt delerẽt gen⁹
τὴν ἀρταξέρξου βασιλείαν, ἀφανίσαι τὸ γένος
iudeoꝝ in die vna mẽsis duodecimi:
τῶν ἰουδαίων ἐν ἡμέρᾳ μιᾷ μηνὸς δωδεκάτου,
q̄ est adar ꝛ diriperẽt bona eo
ὅς ἐστιν ἀδάρ καὶ διαρπάσαι τὰ ὑπάρχοντα αὐ-
rũ. at exẽplaria epistolaꝝ̃ subducta fuerũt
τῶν. τὰ δὲ ἀντίγραφα τῶν ἐπιστολῶν ἐξετίθετο

ooooooooooooooooooooooooooooo ooo oo ooooo ooo

oooooooooooooooooooooooooooooooooooo oooooo ooo

oooooooooo ooooo oooooooooooooooooooooooooooo

oooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooo

oooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooo

oooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooo

per regiones: et imperatū fuit oībus gētibus esse
κατὰ χώραν, καὶ προσετάγη πᾶσιν ἑτοίμους εἶναι
Infra. 8.d. ad diē hūc. ppcrabat aūt res et
εἰς τὴν ἡμέραν ταύτην. ἐσπεύδετο δὲ τὸ πρᾶγμα καὶ
in susis: at rex et amā epulabant:
εἰς σοῦσαν, ὁ δὲ βασιλεὺς καὶ ἀμὰν ἐκωθωνίζοντο,
turbabat aūt ciuitas.
ἐταράσσετο δὲ ἡ πόλις. Ca. 4.

Et mardocheus cognoscēs qd cōsūmatū fuerat:
A Ὁ δὲ μαρδοχαῖος ἐπιγνοὺς τὸ συντελούμενον,
scidit vestimēta sua et indutus est sacco et
διέρρηξε τὰ ἱμάτια αὐτοῦ καὶ ἐνεδύσατο σάκκον καὶ
cōspersus fuit cinere et saliēs p pla-
κατεπάσατο σποδὸν καὶ ἐκπηδήσας διὰ τῆς πλα-
teā ciuitatis: clamabat voce magna: tollit gēs
τείας τῆς πόλεως, ἐβόα φωνῇ μεγάλῃ, αἴρεται ἔθνος
q nihil iniuste egit. et venit vsq ad ianuā re-
μηδὲν ἠδικηκός. καὶ ἦλθεν ἕως τῆς πύλης τοῦ βα-
gis et stetit. nō enī erat ei licitū ingredi in
σιλέως καὶ ἔστη. οὐ γὰρ ἦν αὐτῷ ἐξὸν εἰσελθεῖν εἰς τὴν
aulā saccū habēti et cinerē. et in omni regio
αὐλὴν σάκκον ἔχοντι καὶ σποδόν. καὶ ἐν πάσῃ χώ-
ne vbi exposite fuerāt littere: clamor et plan-
ρᾳ οὗ ἐξετίθετο τὰ γράμματα, κραυγὴ καὶ κοπε-
ctus et luctus magnus iudeis: et saccū
τὸς καὶ πένθος μέγα τοῖς ἰουδαίοις, καὶ σάκκον
et cinerē strauerāt sibi. et ingresse sūt
καὶ σποδὸν ἔστρωσαν ἑαυτοῖς. καὶ εἰσῆλθον αἱ
ancille et eunuchi regine: et annūciaue
B ἅβραι καὶ οἱ εὐνοῦχοι τῆς βασιλίσσης, καὶ ἀνήγγει-
rūt ei. et turbata fuit cū audiuit qd factū fuerat:
λαν αὐτῇ. καὶ ἐταράχθη ἀκούσασα τὸ γεγονός,
et misit ornare mardocheū: et auferre
καὶ ἀπέστειλε στολίσαι τὸν μαρδοχαῖον, καὶ ἀφελέσθαι
eius saccū. ille aūt nō psuasus ē. at esther vo-
αὐτοῦ τὸν σάκκον. ὁ δὲ οὐκ ἐπείσθη. ἡ δὲ ἐσθὴρ προσ-
cauit athach eunuchū suū q assi-
εκαλέσατο ἀθὰχ τὸν εὐνοῦχον αὐτῆς ὃς παρειστή-
stebat ei: et misit vt sciret ipsa a mar-
κει αὐτῇ, καὶ ἀπέστειλε μαθεῖν αὐτῇ παρὰ τοῦ μαρ-
docheo rē diligēt. at mardocheus indicauit ei
δοχαίου τὸ ἀκριβές. ὁ δὲ μαρδοχαῖος ὑπέδειξεν αὐ-
qd factū fuerat et pmissionē quā pmisit
τῷ τὸ γεγονὸς καὶ τὴν ἐπαγγελίαν ἣν ἐπηγγείλατο
amā regi in thesaurū talentorū decē milia:
ἀμὰν τῷ βασιλεῖ εἰς τὴν γάζαν ταλάντων μυρίων,
vt pderet iudeos: et exēplar qd
ἵνα ἀπολέσῃ τοὺς ἰουδαίους. καὶ τὸ ἀντίγραφον τὸ
in susis expositū vt pderēt eos:
ἐν σούσοις ἐκτεθὲν ὑπὲρ τοῦ ἀπολέσθαι αὐτούς,
dedit ei vt indicaret esther. et dixit ei: vt preci
ἔδωκεν αὐτῷ δεῖξαι τῇ ἐσθήρ. καὶ εἶπεν αὐτῷ, ἐντεί-
peret ei ingredienti petere a re
λασθαι αὐτῇ εἰσελθούσῃ παραιτήσασθαι τὸν βα-
ge: et deprecari eū pro ppl̄o memor
σιλέα, καὶ ἀξιῶσαι αὐτὸν περὶ τοῦ λαοῦ μνησθεῖ-
dierū humilitatis tue: vt nutrita fuisti in ma
σα ἡμερῶν ταπεινώσεώς σου, ὡς ἐτράφης ἐν χει-
nu mea: qr amā secundus a rege: lo-
ρί μου, διότι ἀμὰν ὁ δευτερεύων τῷ βασιλεῖ, ἐλά-
cut' ē cōtra nos in mortē: inuoca dn̄m:
λησε καθ' ἡμῶν εἰς θάνατον, ἐπικάλεσαι τὸν κύριον,
et loquere regi pro nobis. et libera nos
C καὶ λάλησον τῷ βασιλεῖ περὶ ἡμῶν. καὶ ῥῦσαι ἡμᾶς
a morte. ingressus aūt athach: locut' fuit esther
ἐκ θανάτου. εἰσελθὼν δὲ ὁ ἀθὰχ, ἐλάλησεν ἐσθὴρ
omnia verba hec. dixit aūt esther ad
πάντας τοὺς λόγους τούτους. εἶπε δὲ ἐσθὴρ πρὸς
athach: vade ad mardocheū: et dic:
ἀθὰχ, πορεύθητι πρὸς μαρδοχαῖον, καὶ εἰπόν,
q gētes oēs regni
ὅτι τὰ ἔθνη πάντα τῆς βασιλείας oooooooooo

oēs prouintie scirent &
ooooooooooooooooooooooooo
pararent se ad predictā
diem. Festinabant oooo
cursores qui missi erant
regis imperiū explere.
Statimq in susis pepen
dit edictum: rege ooooo
& aman celebrāte cōui-
uiū: & cūctis iudeis q in
vrbe erāt flentibus. 4.

Qve cū audisset mar
docheus scidit oooo
ooooooooooooooooooo ooooooo
vestimenta sua & indut'
est sacco spargēs cinerē
capiti: & in platea me-
die ciuitatis voce magna
clamabat: ostendēs ama
ritudinē animi sui: & hoc
eiulatu vsq ad fores pa-
latii gradiēs. Non ei erat
licitū indutū sacco aulā
regis intrare. In oībus
qq puītiis oppidis ac
locis ad q̄ crudele regis
dogma puenerat: plan
ctus ingens erat apud iu
deos: ieiuniū: vlulat' &
fletus: sacco & cinere
multis p stratu vtentib'.
Igresse autē sunt puelle
hester & eunuchi: nūcia
uerūtq ei. Quod audiēs
consternata est: & vestē
misit vt ablato oooooooo
sacco indueret eā: quā
accipere noluit. Accito
q athach eunucho quē
rex ministrum ei ooooo
dederat: precepit vt iret
ad mardocheum oooo
& disceret ab eo cur
hoc faceret. Egressusq
athach iuit ad mardo-
cheum: & iuenit eū stantē
in platea ciuitatis ante
ostiū palatii. q idicauit ei
omnia que acciderāt:
quomodo ooooooooooooo
aman promisisset oooo
oooooooooooooooooooooooo
vt in thesauros regis
pro iudeorum oooooooo
nece inferret argentum.
Exēplar quoq edicti
quod pendebat in susis
dedit oooooooooooooooo
ei vt regine ostenderet:
oooooooooooooooooooooooooo
& moneret eam vt in-
traret ad regem & ooooo
deprecaretur eum pro
oooooooooooooo ooooooooooo
populo suo. Regressus
athach nūciauit hester
oīa que mardocheus
dixerat. Que respōdit
ei: & iussit vt diceret
mardocheo. Omnes oo
serui regis & cuncte que
sub ditione eius sunt ooo

בְּכָל מְדִינָה וּמְדִינָה גָּלוּי לְכָל — גלה
הָעַמִּים לִהְיוֹת עֲתִדִים לַיּוֹם הַזֶּה׃ — היה עתד
הָרָצִים יָצְאוּ דְחוּפִים בִּדְבַר הַמֶּלֶךְ — דחף
וְהַדָּת נִתְּנָה בְּשׁוּשַׁן הַבִּירָה וְהַמֶּלֶךְ
וְהָמָן יָשְׁבוּ לִשְׁתּוֹת וְהָעִיר שׁוּשָׁן — שתה בוך
נָבוֹכָה׃ וּמָרְדֳּכַי יָדַע — Cap. iiij.
אֶת כָּל אֲשֶׁר נַעֲשָׂה וַיִּקְרַע מָרְדֳּכַי — עשה קרע
אֶת בְּגָדָיו וַיִּלְבַּשׁ שַׂק וָאֵפֶר וַיֵּצֵא — לבש
בְּתוֹךְ הָעִיר וַיִּזְעַק זְעָקָה גְדוֹלָה — זעק גדל
וּמָרָה׃ וַיָּבוֹא עַד לִפְנֵי שַׁעַר הַמֶּלֶךְ — עבר בוא
כִּי אֵין לָבוֹא אֶל שַׁעַר הַמֶּלֶךְ בִּלְבוּשׁ — פנה
שָׂק׃ וּבְכָל מְדִינָה וּמְדִינָה מְקוֹם — מדן קום
אֲשֶׁר דְּבַר הַמֶּלֶךְ וְדָתוֹ מַגִּיעַ אֵבֶל — נגע
גָּדוֹל לַיְּהוּדִים וְצוֹם וּבְכִי וּמִסְפֵּד — בכה ספד
שַׂק וָאֵפֶר יֻצַּע לָרַבִּים׃ וַתָּבוֹאינָה — רבב בוא
נַעֲרוֹת אֶסְתֵּר וְסָרִיסֶיהָ וַיַּגִּידוּ לָהּ — סרס נגד
וַתִּתְחַלְחַל הַמַּלְכָּה מְאֹד וַתִּשְׁלַח — חול שלח
בְּגָדִים לְהַלְבִּישׁ אֶת מָרְדֳּכַי וּלְהָסִיר — לבש סור
שַׂקּוֹ מֵעָלָיו וְלֹא קִבֵּל׃ וַתִּקְרָא — קרא
אֶסְתֵּר לַהֲתָךְ מִסָּרִיסֵי הַמֶּלֶךְ אֲשֶׁר
הֶעֱמִיד לְפָנֶיהָ וַתְּצַוֵּהוּ עַל מָרְדֳּכָי — עמד פנה
לָדַעַת מַה זֶּה וְעַל מַה זֶּה׃ וַיֵּצֵא — צוה ידע
הֲתָךְ אֶל מָרְדֳּכָי אֶל רְחוֹב הָעִיר — רחב
אֲשֶׁר לִפְנֵי שַׁעַר הַמֶּלֶךְ׃ וַיַּגֶּד לוֹ
מָרְדֳּכַי אֵת כָּל אֲשֶׁר קָרָהוּ וְאֵת
פָּרָשַׁת הַכֶּסֶף אֲשֶׁר אָמַר הָמָן
לִשְׁקוֹל עַל גִּנְזֵי הַמֶּלֶךְ בַּיְּהוּדִיים — ידה
לְאַבְּדָם׃ וְאֶת פַּתְשֶׁגֶן כְּתָב הַדָּת
אֲשֶׁר נִתַּן בְּשׁוּשָׁן לְהַשְׁמִידָם נָתַן — שמד
לוֹ לְהַרְאוֹת אֶת אֶסְתֵּר וּלְהַגִּיד — ראה נגד
לָהּ וּלְצַוּוֹת עָלֶיהָ לָבוֹא אֶל הַמֶּלֶךְ — צוה
לְהִתְחַנֶּן לוֹ וּלְבַקֵּשׁ מִלְּפָנָיו עַל — חנן פנה
עַמָּהּ׃ וַיָּבוֹא הֲתָךְ וַיַּגֵּד לְאֶסְתֵּר אֵת — בוא
דִּבְרֵי מָרְדֳּכָי׃ וַתֹּאמֶר אֶסְתֵּר — אמר
לַהֲתָךְ וַתְּצַוֵּהוּ אֶל מָרְדֳּכָי׃ כָּל
עַבְדֵי הַמֶּלֶךְ וְעַם מְדִינוֹת הַמֶּלֶךְ — ידע

יודעים אשר כל איש ואשה אשר — איש
יבוא אל המלך אל החצר הפנימית — פנה
אשר לא יקרא אחת דתו להמית — קרא מות
לבד מאשר יושיט לו המלך את — בדד ישט
שרביט הזהב וחיה ואני לא
נקראתי לבוא אל המלך זה
שלושים יום: ויגידו למרדכי את
דברי אסתר: ויאמר מרדכי להשיב — שוב
אל אסתר אל תדמי בנפשך — דמה
להמלט בית המלך מכל היהודים: — מלט
כי אם החרש תחרישי בעת הזאת — חרש
רוח והצלה יעמוד ליהודים ממקום — נצל עמד
אחר ואת ובית אביך תאבדו ומי — קום אבד
יודע אם לעת כזאת הגעת למלכות: — ידע נגע
ותאמר אסתר להשיב אל מרדכי:
לך כנוס את כל היהודים הנמצאים — הלך כנס
בשושן וצומו עלי ואל תאכלו ואל — מצא אכל
תשתו שלשת ימים לילה ויום — שתה יום
גם אני ונערתי אצום כן ובכן — צום
אבוא אל המלך אשר לא כדת — בוא
וכאשר אבדתי אבדתי: ויעבר — עבר
מרדכי ויעש ככל אשר צותה — עשה צוה
עליו אסתר:

Cap. v.

ויהי ביום השלישי ותלבש אסתר
מלכות ותעמד בחצר בית המלך — היה שלש
הפנימית נכח בית המלך והמלך — לבש פנה
יושב על כסא מלכותו בבית המלכות — ישב
נכח פתח הבית: ויהי כראות המלך — ראה
את אסתר המלכה עמדת בחצר
נשאה חן בעיניו ויושט המלך — ישט
לאסתר את שרביט הזהב אשר
בידו ותקרב אסתר ותגע בראש — קרב נגע
השרביט: ויאמר לה המלך מה לך
אסתר המלכה ומה בקשתך עד
חצי המלכות וינתן לך: ותאמר — חצה נתן
אסתר אם על המלך טוב יבוא — אמר בוא

norunt prouintie: q siue vir siue mulier
non vocatus: interius
atrium regis intrauerit:
absq; vlla cūctatione sta-
tim interficietur: nisi
forte rex aureā virgā ad
eum tetenderit p signo
clementie: atq; ita possit
viuere. Ego igitur quō
ad regē itrare potero: q̄
triginta iam diebus
non sum vocata ad eū.
Quod cū audisset mar-
docheus rursum mādauit
hester: dicens. Ne pu-
tes q animā tuā tantum
liberes: qa in domo re-
gis es: sed pre cunctis iu-
deis. Si enim nunc si-
lueris:
per aliam occasionem
liberabuntur iudei:
tu & domus patris tui
peribitis. Et quis
nouit vtrum idcirco ad
regnum veneris: vt in ta-
li tpe parareris? Rursumq;
hester hec mardocheo
verba mandauit. Vade &
cōgrega oēs iudeos q̄s
in susis repereris: & ora-
te pro me. Nō comede-
tis & non bibetis tribus
diebus & tribus noctib9:
& ego cū ancillis meis
similiter ieiunabo: &
tunc ingrediar ad regē
contra legē faciens non
vocata: tradensq; me mor
ti & periculo. Iuit itaq;
mardocheus & fecit
omnia que
hester preceperat. 5.

Die autem tertio in
duta est hester
regalibus vestimētis: &
stetit in atrio domus re-
gie qd erat interius con
tra basilicam regis. At
ille sedebat super solium
suū in consistorio palatii
contra ostium domus.
Cumq; vidisset
hester reginam stantem
placuit oculis eius: &
extendit
contra eam virgam au
ream quam tenebat
manu. Que accedens
osculata est summitatem
virge eius: dixitq; ad eā
rex. Quid vis
Hester regina? Que est
petitio tua? Etiam si
dimidiam partem regni
petieris dabitur tibi? At
illa respondit. Si regi
placet obsecro vt venias

cognoscit: q omnis homo aut mulier qui ingressus fuerit
γινώσκει, ὅτι πᾶς ἄνθρωπος ἢ γυνὴ ὃς εἰσελεύσεται
ad regē in aulā interiorē nō vo
πρὸς τὸν βασιλέα εἰς τὴν αὐλὴν τὴν ἐσωτέραν ἄκλη
catus: nō est ei salus. nisi cui extenderit
τος, οὐκ ἔστιν αὐτῷ σωτηρία. πλὴν ᾧ ἐὰν ἐκτείνῃ ὁ
rex aureā virgā: hic saluabit.
βασιλεὺς τὴν χρυσῆν ῥάβδον, οὗτος σωθήσεται.
et ego nō sū vocata ingredi ad regē sunt
κἀγὼ οὐ κέκλημαι εἰσελθεῖν πρὸς τὸν βασιλέα εἰσὶν
hi dies triginta. et nūtiauit athach
αὗται ἡμέραι τριάκοντα. καὶ ἀπήγγειλεν ἀθὰχ τῷ
mardocheo oīa verba esther. et dixit D
μαρδοχαίῳ πάντας τοὺς λόγους ἐσθήρ. καὶ εἶπε
mardocheus ad athach: vade et dic ipsi:
μαρδοχαῖος πρὸς ἀθάχ, πορεύθητι καὶ εἰπὸν αὐτῇ,
esther ne dicas tibi ipsi: q saluaberis sola in re-
ἐσθὴρ μὴ εἴπῃς σεαυτῇ, ὅτι σωθήσῃ μόνη ἐν τῇ βα-
gno pre cūctis iudeis. qz si ob
σιλείᾳ παρὰ πάντας τοὺς ἰουδαίους. ὡς ὅτι ἐὰν πα
audieris in hoc tēpore: aliūde auxiliū
ρακούσῃς ἐν τούτῳ τῷ καιρῷ, ἄλλοθεν βοήθεια
et ptectio erit iudeis: tu aūt et dom9
καὶ σκέπη ἔσται τοῖς ἰουδαίοις, σὺ δὲ καὶ ὁ οἶκος τοῦ
patris tui pibitis. et quis nouit si ad tē
πατρός σου ἀπολεῖσθε. καὶ τίς οἶδεν εἰ εἰς τὸν και
pus istud regnasti? et misit esther
ρὸν τοῦτον ἐβασίλευσας; καὶ ἐξαπέστειλεν ἐσθὴρ τὸν
venientē ad eā ad mardocheū dicēs: va
ἥκοντα πρὸς αὐτὴν πρὸς μαρδοχαῖον λέγουσα, βαδί
dēs cōgrega iudeos q in susis:
σας ἐκκλησίασον τοὺς ἰουδαίους τοὺς ἐν σούσοις,
et ieiunate pro me: et ne comedatis neq; bibatis
καὶ νηστεύσατε ἐπ' ἐμοί, καὶ μὴ φάγητε μηδὲ πίητε
in dieb9 tribus nocte et die. et ego aūt et
ἐπὶ ἡμέρας τρεῖς νύκτα καὶ ἡμέραν. κἀγὼ δὲ καὶ αἱ
ancille mee nō māducabim9: et tūc ingrediar
ἅβραι μου ἀσιτήσομεν, καὶ τότε εἰσελεύσομαι
ad regē ɔtra legē: et si perire
πρὸς τὸν βασιλέα παρὰ τὸν νόμον, ἐὰν καὶ ἀπολέ-
me ɔueniat. et pergens mardocheus: fecit
σθαι με δέῃ. καὶ βαδίσας μαρδοχαῖος, ἐποίησεν
que mandauit ei esther:
ὅσα ἐνετείλατο αὐτῷ ἐσθήρ. Ca. 5.

Et factū est in die tertio induta est A
Καὶ ἐγένετο ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ τρίτῃ ἐνεδύσατο
esther regalibus: et stetit in atrio dom9 re-
ἡ ἐσθὴρ βασιλικοῖς, καὶ ἔστη ἐν αὐλῇ τοῦ οἴκου βα-
gis interiore cōtra basilicā
σιλέως τῇ ἐσωτέρᾳ ἐξεναντίας τῆς βασιλικῆς τοῦ
regis. at rex sedebat in solio sui
βασιλέως. ὁ δὲ βασιλεὺς ἐκάθητο ἐν θρόνῳ τῆς ἑαυ
regni in domo regali contra
τοῦ βασιλείας ἐν τῷ οἴκῳ τῷ βασιλικῷ ἐξεναντί
hostiū dom9. cū aūt vidisset rex esther
ας τῆς θύρας τοῦ οἴκου. ὡς δὲ εἶδεν ὁ βασιλεὺς ἐσθὴρ
reginā stantē in atrio: inuenit aūt grām
τὴν βασίλισσαν ἑσταμένην ἐν τῇ αὐλῇ, εὗρε δὲ χάριν
in oculis eius: et extendēs rex esther
ἐν ὀφθαλμοῖς αὐτοῦ, καὶ ἐκτείνας ὁ βασιλεὺς τῇ ἐσθὴρ
virgā aureā que in manu sua: et ac-
τὴν ῥάβδον τὴν χρυσῆν τὴν ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ, καὶ προ
cessit esther: et tetigit sūmitatē virge. et
σῆλθεν ἡ ἐσθήρ, καὶ ἥψατο τῆς ἄκρας τῆς ῥάβδου. καὶ
dixit rex: qd vis esther? et q̄ tua B
εἶπεν ὁ βασιλεύς, τί θέλεις ἐσθήρ; καὶ τί σου
est petitio? vsq; ad dimidiū regni mei
ἐστὶ τὸ ἀξίωμα; ἕως ἡμίσους τῆς βασιλείας μου
erit tibi. dixit aūt esther: dies mea insignis
ἔσται σοι. εἶπε δὲ ἐσθήρ, ἡμέρα μου ἐπίσημος
hodie est. si igit placet
σήμερόν ἐστι. εἰ οὖν δοκεῖ τῷ

regi: veniat et rex et amā ad
βασιλεῖ, ἐλθέτω καὶ ὁ βασιλεὺς καὶ ἀμὰν εἰς
cōuiuiū qđ faciā hodie. et dixit
τὴν δοχὴν ἣν ποιήσω σήμερον. καὶ εἶπεν ὁ
rex: ſolicitate amā vt facia-
βασιλεύς, κατασπεύσατε ἀμὰν ὅπως ποιήσω-
mus verbū eſther. et venerūt am-
μεν τὸν λόγον ἐσθήρ. καὶ παραγίνονται ἀμφό-
bo ad cōuiuiū qđ fecit eſther. in aūt
τεροι εἰς τὴν δοχὴν ἣν ἐποίησεν ἐσθήρ. ἐν δὲ
cōuiuio dixit rex ad eſther: qđ
τῷ πότῳ εἶπεν ὁ βασιλεὺς πρὸς ἐσθήρ, τί
eſt tibi regina eſther? et erūt tibi q̄cūq̄
ἐστί σοι βασίλισσα ἐσθήρ; καὶ ἔσται σοι ὅσα
petieris. et dixit petitio mea et poſtu
ἀξιοῖς. καὶ εἶπε τὸ αἴτημά μου καὶ τὸ ἀξίω-
latio mea: ſi inueni grām in cōſpectu regis:
μά μου, εἰ εὗρον χάριν ἐνώπιον τοῦ βασιλέ-
veniat rex et amā in
C ως, ἐλθέτω ὁ βασιλεὺς καὶ ἀμὰν ἐπὶ τὴν
craſtinū ad cōuiuiū qđ faciā eis: et
αὔριον εἰς τὴν δοχὴν ἣν ποιήσω αὐτοῖς, καὶ
cras faciā eadē. et exijt amā a
αὔριον ποιήσω τὰ αὐτά. καὶ ἐξῆλθεν ἀμὰν ἀπὸ
rege alacer et letus:
τοῦ βασιλέως ὑπέρχαρις καὶ εὐφραινόμενος,
cū aūt vidiſſet amā mardocheū iudeū
ἐν δὲ τῷ ἰδεῖν ἀμὰν μαρδοχαῖον τὸν ἰουδαῖον
in aula: irat' eſt valde. et ingreſſus
ἐν τῇ αὐλῇ, ἐθυμώθη σφόδρα. καὶ εἰσελθὼν
in ꝓpria: vocauit amicos et zoſa-
εἰς τὰ ἴδια, ἐκάλεσε τοὺς φίλους καὶ ζωσά-
ram vxorē ſuā: et oſtendit eis
ραν τὴν γυναῖκα αὐτοῦ, καὶ ὑπέδειξεν αὐ-
diuitias ſuas: et gl'iam q̄
τοῖς τὸν πλοῦτον αὐτοῦ, καὶ τὴν δόξαν ἣν
rex ei appoſuit. et q̄ fecit
ὁ βασιλεὺς αὐτῷ περιέθηκε. καὶ ὡς ἐποίησεν
eū ꝓncipatū habere et gubernare regnū.
αὐτὸν πρωτεύειν καὶ ἡγεῖσθαι τῆς βασιλείας.
et dixit amā: nō vocauit regina cū
καὶ εἶπεν ἀμάν, οὐ κέκληκεν ἡ βασίλισσα μεθ'
rege quemq̄ ad cōuiuiū:
τοῦ βασιλέως οὐδένα εἰς τὴν δοχήν,
niſi me: et in craſtinū vocauit me. et
ἀλλ' ἢ ἐμέ, καὶ εἰς τὴν αὔριον κέκληκέ με. καὶ
D hec mihi nō placent: q̄diu videro mardo-
ταῦτά μοι οὐκ ἀρέσκει, ὅταν ἴδω μαρδο-
cheū iudeū in aula. et dixit ad
χαῖον τὸν ἰουδαῖον ἐν τῇ αὐλῇ. καὶ εἶπε πρὸς
eū zoſara vxor eius et amici: incī
αὐτὸν ζωσάρα ἡ γυνὴ αὐτοῦ καὶ οἱ φίλοι, κο-
dat tibi lignū cubitoꝝ quinquaginta. mane
πήτω σοι ξύλον πηχῶν πεντήκοντα. ὄρθρου
aūt dic regi et ſuſpendat mar-
δὲ εἰπὸν τῷ βασιλεῖ καὶ κρεμασθήτω μαρ-
docheus ſup lignū: tu aūt ingredere ad
δοχαῖος ἐπὶ τοῦ ξύλου, σὺ δὲ εἴσελθε εἰς
cōuiuiū cū rege et letare. et
τὴν δοχὴν σὺν τῷ βασιλεῖ καὶ εὐφραίνου. καὶ
placuit verbū amā: et parauit lignū.
ἤρεσε τὸ ῥῆμα τῷ ἀμάν, καὶ ἡτοίμασε τὸ ξύλον.
HE dn̄s abſtulit ſomnū a
A HO δὲ κύριος ἀπέστησε τὸν ὕπνον ἀπὸ τοῦ
rege nocte illa. et dixit mini-
βασιλέως τὴν νύκτα ἐκείνην. καὶ εἶπε τῷ διακό-
ſtro ſuo afferre litteras memoriales
νῳ αὐτοῦ εἰσφέρειν γράμματα μνημόσυνα

ad me hodie & aman
tecum ad conuiuium
quod paraui. Statimq;
rex: vocate inquid cito
amā vt heſter obediat
voluntati. Venerūt itaq;
rex & aman ad conui-
uium quod eis regina
parauerat. Dixitq;
ei rex poſtq̄ vinū bibe
rat abūdanter. Quid pe
tis vt detur tibi: & ꝑ qua
re poſtulas? Etiam ſi di
midiam partē regni mei
petieris: ĩpetrabis. Cui
reſpōdit heſter. Petitio
mea & p̄ces ſunt iſte. Si
inueni in cōſpectu regis
gratiā & ſi regi placet
vt det mihi qđ poſtulo:
& meam impleat peti
tionem: veniat rex &
aman ad conuiuium qđ
paraui eis: & cras aperiā
regi volūtatem meam.
Egreſſus ē itaq; illo die
amā letus & alacer. Cū
q; vidiſſet mardocheum
ſedentē ante fores pala-
tij: & nō ſolū nō aſſurre
xiſſet ſibi: ſed nec motū
qdē de loco ſeſſionis ſue:
indignatus eſt valde: &
diſſimulata ira reuerſus
in domū ſuā cōuocauit
ad ſe amicos ſuos: & za-
res vxorem ſuā: & expo
ſuit illis magnitudinē di
uitiarum ſuarū filiorūq;
turbā: & quāta eū gl'ia
ſuper oēs principes &
ſuos ſuos rex eleuaſſet.
Et poſt hec ait. Regina
quoq; heſter nullū aliū
vocauit ad conuiuium
cum rege
preter me: apud quam
etiam cras
cū rege pranſurus ſum:
Et cum hec oia habeā:
nihil me hebere puto:
quandiu
videro mardocheū iu-
deū ſedētem ante fores
regias. Rn̄deruntq; ei
zares vxor eius & ceteri
amici. Iube parari ex-
celſam trabē habentē alti
tudinis quiquaginta cu
bitos: & dic mane regi
vt appendatur ſup eam
mardocheus. & ſic ibis
cum rege letus ad cōui
uiū. Placuitq; ei cōſiliū:
& iuſſit excelſam prepa-
rari crucem. 6.
NOctem illam duxit
rex inſomnem:
iuſſitq; ſibi afferri hiſto
rias: & annales priorum

המלך והמן היום אל המשתה אשר
עשיתי לו: ויאמר המלך מהרו את
המן לעשות את דבר אסתר ויבא
המלך והמן אל המשתה אשר
עשתה אסתר: ויאמר המלך
לאסתר במשתה היין מה שאלתך
וינתן לך ומה בקשתך עד חצי
המלכות ותעש: ותען אסתר ותאמר
שאלתי ובקשתי: אם מצאתי חן
בעיני המלך ואם על המלך טוב לתת
את שאלתי ולעשות את בקשתי
יבוא המלך והמן אל המשתה אשר
אעשה להם ומחר אעשה כדבר
המלך: ויצא המן ביום ההוא שמח
וטוב לב וכראות המן את מרדכי
בשער המלך ולא קם ולא זע
ממנו וימלא המן על מרדכי חמה:
ויתאפק המן ויבא אל ביתו וישלח
ויבא את אהביו ואת זרש אשתו:
ויספר להם המן את כבוד עשרו
ורב בניו ואת כל אשר גדלו המלך
ואת אשר נשאו על השרים ועבדי
המלך: ויאמר המן אף לא הביאה
אסתר המלכה עם המלך אל המשתה
אשר עשתה כי אם אותי וגם למחר
אני קרוא לה עם המלך: וכל זה
איננו שוה לי בכל עת אשר אני
ראה את מרדכי היהודי יושב בשער
המלך: ותאמר לו זרש אשתו וכל
אהביו יעשו עץ גבה חמשים
אמה ובבקר אמר למלך ויתלו את
מרדכי עליו ובא עם המלך אל
המשתה שמח וייטב הדבר לפני
המן ויעש העץ:
בלילה ההוא נדדה שנת המלך
ויאמר להביא את ספר הזכרנות

שתה
עשה
עשה ענה
נתן
ראה
קום זוע
מלא
אפק בוא
שלח
איש
ספר כבד
שור
אמר בוא
עשה את
קרא
ראה ישב
אמר
תלה
בוא
שתה יטב
פנה
Cap. vj.
שנה אמר
בוא

דברי הימים, ויהיו נקראים לפני יום היה
המלך: וימצא כתוב אשר הגיד קרא מצא
מרדכי על בגתנא ותרש שני סריסי כתב נגד
המלך משמרי הסף, אשר בקשו שנה סרס
לשלח יד במלך אחשורוש: ויאמר
המלך מה נעשה יקר וגדולה עשה גדל
למרדכי על זה, ויאמרו נערי המלך
משרתיו, לא נעשה עמו דבר: שרת
ויאמר המלך מי בחצר, והמן בא בוא
לחצר בית המלך החיצונה, לאמר חוץ
למלך לתלות את מרדכי על העץ תלה
אשר הכין לו: ויאמרו נערי המלך כון
אליו הנה המן עמד בחצר, ויאמר
המלך יבוא: ויבוא המן, ויאמר לו בוא
המלך מה לעשות באיש אשר המלך עשה
חפץ ביקרו, ויאמר המן בלבו, למי
יחפץ המלך לעשות יקר יותר חפץ יתר
ממני: ויאמר המן אל המלך, איש
אשר המלך חפץ ביקרו: יביאו בוא
לבוש מלכות אשר לבש בו המלך, לבש
וסוס אשר רכב עליו המלך, ואשר
נתן כתר מלכות בראשו: ונתון נתן
הלבוש והסוס על יד איש משרי שור
המלך הפרתמים, והלבישו את
האיש אשר המלך חפץ ביקרו,
והרכיבהו על הסוס ברחוב העיר, רכב רחב
וקראו לפניו ככה יעשה לאיש פנה עשה
אשר המלך חפץ ביקרו: ויאמר
המלך להמן מהר קח את הלבוש לקח
ואת הסוס כאשר דברת, ועשה כן
למרדכי היהודי היושב בשער המלך יהד
אל תפל דבר מכל אשר דברת: נפל
ויקח המן את הלבוש ואת הסוס לקח
וילבש את מרדכי, וירכיבהו ברחוב רכב
העיר, ויקרא לפניו ככה יעשה קרא פנה
לאיש אשר המלך חפץ ביקרו: עשה

temporum. Que cum illo presente legerentur ventum est ad illum locum vbi scriptum erat quomodo nunciasset mardocheus insidias bagatham & thares eunuchorum: regem assuerum iugulare cupientium. Quod cum audisset rex: ait. Quid pro hac fide honoris ac premii mardocheus consecutus est? Dixerunt ei serui illius ac ministri. Nihil omnino mercedis accepit. Statimque rex. Quis est inquit in atrio? Aman quippe interius atrium domus regie intrauerat: vt suggereret regi & iuberet mardocheum affigi patibulo quod ei fuerat preparatum. Responderunt pueri. Aman stat in atrio. Dixitque rex: ingrediatur. Cumque esset ingressus: ait illi. Quid debet fieri viro quem rex honorare desiderat? Cogitans autem in corde suo aman: & reputans quod nullum alium rex nisi se vellet honorare. respondit. Homo quem rex honorare cupit: debet indui vestibus regiis & imponi super equum qui de sella regis est: & accipere regium diadema super caput suum: & primus de regiis principibus ac tyrannis teneat equum eius: & per plateam ciuitatis incedens clamet: & dicat. Sic honorabitur quecunque voluerit rex honorare. Dixitque ei rex. Festina & sumpta stola & equo fac vt locutus es mardocheo iudeo qui sedet ante fores palatii. Caue ne quicquam de his que locutus es pretermittas. Tulit itaque aman stolam & equum: indutumque mardocheum in platea ciuitatis & impositum equo precedebat atque clamabat. Hoc honore condignus est quecunque rex voluerit honorare.

dierum vt legeret ei. inuenit autem litte- E.1.b. Infra. 11.a.
τῶν ἡμερῶν ἀναγινώσκειν αὐτῷ. εὗρε δὲ γράμμα
ras que scripte fuerant de mardocheo: quomodo nun
τα τὰ γραφέντα περὶ μαρδοχαίου, ὡς ἀπήγ-
ciauit regi de duobus eunuchis re
γειλε τῷ βασιλεῖ περὶ τῶν δύο εὐνούχων τοῦ βα
gis dum custodirent ipsi: et quesiuissent
σιλέως ἐν τῷ φυλάσσειν αὐτούς, καὶ ζητῆσαι
iniicere manus artaxerxi. dixit autem rex:
ἐπιβαλεῖν τὰς χεῖρας ἀρταξέρξῃ. εἶπε δὲ ὁ βα
quam gloriam aut gratiam fecimus mar
σιλεύς, τίνα δόξαν ἢ χάριν ἐποιήσαμεν τῷ μαρ
docheo? et dixerunt ministri regis:
δοχαίῳ; καὶ εἶπον οἱ διάκονοι τοῦ βασιλέως, B
non fecisti ei quicquam. dum autem interroga
οὐκ ἐποίησας αὐτῷ οὐδέν. ἐν δὲ τῷ πυνθάνε-
ret rex de beneuolentia mardochei:
σθαι τὸν βασιλέα περὶ τῆς εὐνοίας μαρδοχαίου,
ecce aman in aula. dixit autem rex: quis
ἰδοὺ ἀμὰν ἐν τῇ αὐλῇ. εἶπε δὲ ὁ βασιλεύς, τίς
in atrio? ille autem introiuit vt diceret regi: vt su
ἐν τῇ αὐλῇ; ὁ δὲ εἰσῆλθεν εἰπεῖν τῷ βασιλεῖ, κρε
spenderet mardocheum in ligno quod parauerat.
μάσαι τὸν μαρδοχαῖον ἐν τῷ ξύλῳ ᾧ ἡτοίμασε.
et dixerunt ministri regis: ecce aman
καὶ εἶπον οἱ διάκονοι τοῦ βασιλέως, ἰδοὺ ἀμὰν
stat in atrio. et dixit rex: voca
ἕστηκεν ἐν τῇ αὐλῇ. καὶ εἶπεν ὁ βασιλεύς, καλέσα
te eum. dixit autem rex aman: quid fa
τε αὐτόν. εἶπε δὲ ὁ βασιλεὺς τῷ ἀμάν, τί ποι
ciam homini quem ego volo honorare? dixit autem
ήσω τῷ ἀνθρώπῳ ὃν ἐγὼ θέλω δοξάσαι; εἶπε δὲ
intra se aman: quem vult rex honorare
ἐν ἑαυτῷ ἀμάν, τίνα θέλει ὁ βασιλεὺς δοξάσαι
nisi me? dixit autem ad regem: homini
εἰ μὴ ἐμέ; εἶπε δὲ πρὸς τὸν βασιλέα, ἄνθρωπον
quem rex vult honorare: afferant
ὃν ὁ βασιλεὺς θέλει δοξάσαι, ἐνεγκάτωσαν οἱ
serui regis stolam byssinam qua rex
παῖδες τοῦ βασιλέως στολὴν βυσσίνην ἣν ὁ βασι
induit: et equum super quem rex C
λεὺς περιβάλλεται, καὶ ἵππον ἐφ' ὃν ὁ βασι-
ascendit: et det vni amicorum re
λεὺς ἐπιβαίνει, καὶ δότω ἑνὶ τῶν φίλων τοῦ βα
gis honorabilium: et ornet homi
σιλέως τῶν ἐνδόξων, καὶ στολισάτω τὸν ἄνθρω
nem quem rex diligit: et imponat
πον ὃν ὁ βασιλεὺς ἀγαπᾷ, καὶ ἀναβιβασάτω
eum super equum: et predicet per pla
αὐτὸν ἐπὶ τὸν ἵππον, καὶ κηρυσσέτω διὰ τῆς πλα
team ciuitatis dicens: sic erit om-
τείας τῆς πόλεως λέγων, οὕτως ἔσται παν
ni homini quem rex honorat. dixit autem
τὶ ἀνθρώπῳ ὃν ὁ βασιλεὺς δοξάζει. εἶπε δὲ
rex aman: bene locutus es: sic
ὁ βασιλεὺς τῷ ἀμάν, καλῶς ἐλάλησας, οὕ-
fac mardocheo iudeo
τως ποίησον τῷ μαρδοχαίῳ τῷ ἰουδαίῳ τῷ
seruienti in atrio: et ne pretermitta-
θεράποντι ἐν τῇ αὐλῇ, καὶ μὴ παραπεσέ-
tur a te verbum quod locutus es. tulit autem aman
τω σου λόγος ὧν ἐλάλησας. ἔλαβε δὲ ἀμὰν
stolam et equum et ornauit mar
τὴν στολὴν καὶ τὸν ἵππον καὶ ἐστόλισε τὸν μαρ
docheum et imposuit eum super equum:
δοχαῖον καὶ ἀνεβίβασεν αὐτὸν ἐπὶ τὸν ἵπ-
et processit per plateam ciuitatis
πον, καὶ διῆλθε διὰ τῆς πλατείας τῆς πόλεως D
et predicabat dicens: sic erit omni ho-
καὶ ἐκήρυσσε λέγων, οὕτως ἔσται παντὶ ἀν-
mini quem rex vult honorare.
θρώπῳ ὃν ὁ βασιλεὺς θέλει δοξάσαι.

reuersus ē aūt mardocheus in atriū: ⁊
ἐπέστρεψε δὲ μαρδοχαῖος εἰς τὴν αὐλήν· καὶ
amā reuersus fuit ad ppria lugēs in
ἀμὰν ἐπέστρεψεν εἰς τὰ ἴδια λυπούμενος κατὰ
capite. ⁊ narrauit amā q̄ cōtige-
κεφαλῆς. καὶ διηγήσατο ἀμὰν τὰ συμβεβηκό-
rāt ei zosara vxori sue ⁊
τα αὐτῷ ζωσάρα τῇ γυναικὶ αὐτοῦ καὶ τοῖς
amicis. ⁊ dixerūt ad eū amici ⁊ vxor:
φίλοις. καὶ εἶπον πρὸς αὐτὸν οἱ φίλοι καὶ ἡ γυ-
si de genere iudeoꝝ mardoche9: ⁊ cepisti
νή, εἰ ἐκ γένους ἰουδαίων μαρδοχαῖος, καὶ ἦρξω
humiliari ante eū: cadēs cadeo.
ταπεινοῦσθαι ἔμπροσθεν αὐτοῦ, πεσὼν πεσῇ.
non poteris eū vlcisci: q̄m de9 viuēs cū
οὐ μὴ δύνῃ αὐτὸν ἀμύνασθαι, ὅτι θεὸς ζῶν μετ'
eo. adhuc ipsis loquētib9: adueniūt
αὐτοῦ. ἔτι αὐτῶν λαλούντων, παραγίνονται οἱ
eunuchi cōpellentes amā ad cōui-
εὐνοῦχοι ἐπισπεύδοντες τὸν ἀμὰν ἐπὶ τὸν πό-
uiū qđ pauerat esther.
τον ὃν ἡτοίμασεν ἐσθήρ.

Ca. 7.

Intrauit aūt rex ⁊ amā vt bibe-
Εἰσῆλθε δὲ ὁ βασιλεὺς καὶ ἀμὰν συμπιεῖν
A rēt cū regina. dixit aūt rex esther
τῇ βασιλίσσῃ. εἶπε δὲ ὁ βασιλεὺς τῇ ἐσθὴρ
secūda die in cōuiuio: qđ ē esther regi-
τῇ δευτέρᾳ ἡμέρᾳ ἐν τῷ πότῳ, τί ἐστιν ἐσθὴρ βασί-
na: ⁊ q̄ petitio tua: ⁊ q̄ postulatio tua:
λισσα, καὶ τί τὸ αἴτημά σου; καὶ τί τὸ ἀξίωμά σου;
⁊ erit tibi vsq; ad dimidiū regni mei. ⁊
καὶ ἔσται σοι ἕως ἡμίσους τῆς βασιλείας μου. καὶ
respōdēs dixit: si inueni grām ante re-
ἀποκριθεῖσα εἶπεν, εἰ εὗρον χάριν ἐνώπιον τοῦ βα-
gē: detur anima petitioni mee: ⁊
σιλέως, δοθήτω ἡ ψυχὴ τῷ αἰτήματί μου, καὶ
ppls me9 postulationi mee: traditi sum9 ego q; ⁊
ὁ λαός μου τῷ ἀξιώματί μου, ἐπράθημεν ἐγώ τε καὶ
ppls me9 in pditionē ⁊ rapinā ⁊ fui
ὁ λαός μου εἰς ἀπώλειαν καὶ διαρπαγὴν καὶ δου-
tutē: nos q; ⁊ filii nři in ser-
λείαν, ἡμεῖς τε καὶ τὰ τέκνα ἡμῶν εἰς παῖ-
uos ⁊ ancillas: ⁊ obaudisti: nō eñ
δας καὶ παιδίσκας, καὶ παρήκουσα, οὐ γὰρ
dign9 diabolus atrii regis. di-
ἄξιος ὁ διάβολος τῆς αὐλῆς τοῦ βασιλέως. εἶ-
B xit aūt rex: q̄s hic q̄ ausus est fa-
πε δὲ ὁ βασιλεύς, τίς οὗτος ὃς ἐτόλμησε ποι-
cere rē hāc? dixit aūt esther: ho-
ῆσαι τὸ πρᾶγμα τοῦτο; εἶπε δὲ ἐσθήρ, ἄνθρω-
mo inimic9 amā prauus iste. amā vo tur-
πος ἐχθρὸς ἀμὰν ὁ πονηρὸς οὗτος. ἀμὰν δὲ ἐτα-
bat9 est a rege ⁊ regina.
ράχθη ἀπὸ τοῦ βασιλέως καὶ τῆς βασιλίσσης.
at rex surrexit a cōuiuio in
ὁ δὲ βασιλεὺς ἐξανέστη ἐκ τοῦ συμποσίου εἰς
hortū: at amā rogabat ⁊ petebat
τὸν κῆπον, ὁ δὲ ἀμὰν παρεκάλει καὶ ᾐτεῖτο
reginā: videbat eñ se in malis
τὴν βασίλισσαν, ἑώρα γὰρ ἑαυτὸν ἐν κακοῖς
existētē. reuers9 est aūt rex de horto.
ὄντα. ἐπέστρεψε δὲ ὁ βασιλεὺς ἐκ τοῦ κήπου.
amā vo corruerat sup lectū rogās
ἀμὰν δὲ ἐπιπεπτώκει ἐπὶ τὴν κλίνην ἀξιῶν τὴν
C reginā. dixit aūt rex: itaq; ⁊
βασίλισσαν. εἶπε δὲ ὁ βασιλεύς, ὥστε καὶ
mulierē opprimit i domo mea?
τὴν γυναῖκα βιάζῃ ἐν τῇ οἰκίᾳ μου;

Reuersusq; est mardocheus ad ianuā palatii: & aman festinauit ire in domū suā lugēs & operto capite: narrauitq; zares vxori sue & amicis omnia que euenissent sibi. Cui rñderūt sapiētes q̄s habebat ī cōsilio & vxor eius. Si de semine iudeorum est mardocheus ante quē cadere cepisti: nō poteris ei resistere: sed cades ī cōspectu ei9. Adhuc illis loqntib9: venerūt eunuchi regis: & cito eum ad cōuiuiū quod regina parauerat pergere compulerunt.

7.

INtrauit itaq; rex & aman: vt biberent cum regina. Dixitq; ei rex etiam secūdo die postq̄ vino incaluerat. Que est petitio tua hester vt detur tibi? & quid vis fieri? Etiā si dimidiā partē regni mei petieris: impetrabis. Ad quē illa respondit. Si inueni gratiam in oculis tuis o rex: & si placet: dona mihi aīam meā p qua rogo: & populū meū pro quo obsecro. Traditi em̄ sumus ego & ppl's me9 vt cōteramur iugulemur & peream9. Atq; vtinā in seruos & famulas venderemur eēt tollerabile malū & gemēs tacerē: nūc aūt hostis nr̄ est cui9 crudelitas redūdat in regē. Rñdensq; rex asuerus: ait. Quis est iste & cui9 potentie: vt hec audeat facere? Dixitq; hester. Hostis & inimicus noster pessimus iste est aman. Qd' ille audiēs ilico obstupuit: vultū regis ac regine ferre non sustinēs. Rex aūt irat9 surrexit: & de loco cōuiuii ītrauit in hortū arboribus cōsitū. Aman quoq; surrexit vt rogaret hester reginā pro aīa sua: intellexit enī a rege sibi paratū malū. Qui cum reuersus esset de horto nemorib9 cōsito: & ītrasset cōuiuii locū repit amā sup lectū corruisse in q̄ iacebat hester & ait. Etiā reginā vult opprimere me p̄sente in

---

וישב מרדכי אל שער המלך והמן	שוב
נדחף אל ביתו אבל וחפוי ראש׃	דחף חפה
ויספר המן לזרש אשתו ולכל	ספר איש
אהביו את כל אשר קרהו ויאמרו	אמר
לו חכמיו וזרש אשתו אם מזרע	
היהודים מרדכי אשר החלות לנפל	חלל
לפניו לא תוכל לו כי נפול תפול	יכל נפל
לפניו׃ עודם מדברים עמו וסריסי	דבר סרס
המלך הגיעו ויבהלו להביא את	נגע בהל
המן אל המשתה אשר עשתה	בוא שתה
	עשה
אסתר׃ ויבא המלך	Cap. vij.
והמן לשתות עם אסתר המלכה׃	בוא
ויאמר המלך לאסתר גם ביום	אמר
השני במשתה היין מה שאלתך	שנה
אסתר המלכה ותנתן לך ומה	נתן
בקשתך עד חצי המלכות ותעש׃ ותען	חצה עשה
אסתר המלכה ותאמר אם מצאתי	ענה
חן בעיניך המלך ואם על המלך	
טוב תנתן לי נפשי בשאלתי ועמי	
בבקשתי׃ כי נמכרנו אני ועמי	מכר
להשמיד להרוג ולאבד ואלו	שמד הרג
לעבדים ולשפחות נמכרנו החרשתי	שפחה
כי אין הצר שוה בנזק המלך׃	חרש צור
ויאמר המלך אחשורוש ויאמר	
לאסתר המלכה מי הוא זה ואי זה	
הוא אשר מלאו לבו לעשות כן׃	עשה
ותאמר אסתר איש צר ואויב המן	איב
הרע הזה והמן נבעת מלפני המלך	רוע בעת
והמלכה׃ והמלך קם בחמתו ממשתה	פנה קום
היין אל גנת הביתן והמן עמד	יחם
לבקש על נפשו מאסתר המלכה	
כי ראה כי כלתה אליו הרעה מאת	כלה רוע
המלך׃ והמלך שב מגנת הביתן אל	שוב
בית משתה היין והמן נפל על המטה	נטה
אשר אסתר עליה ויאמר המלך	
הגם לכבוש את המלכה עמי בבית	כבש

הַדָּבָר יָצָא מִפִּי הַמֶּלֶךְ וּפְנֵי הָמָן פָּה
חָפוּ׃ וַיֹּאמֶר חַרְבוֹנָה אֶחָד מִן חָפָה
הַסָּרִיסִים לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ גַּם הִנֵּה סָרִס
הָעֵץ אֲשֶׁר עָשָׂה הָמָן לְמָרְדֳּכַי אֲשֶׁר
דִּבֶּר טוֹב עַל הַמֶּלֶךְ עֹמֵד בְּבֵית הָמָן
גָּבֹהַּ חֲמִשִּׁים אַמָּה וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ אָמַר
תְּלֻהוּ עָלָיו׃ וַיִּתְלוּ אֶת הָמָן עַל הָעֵץ תָּלָה
אֲשֶׁר הֵכִין לְמָרְדֳּכָי וַחֲמַת הַמֶּלֶךְ כּוּן נָחַם
שָׁכָכָה׃ בַּיּוֹם הַהוּא נָתַן

Cap.viij.

הַמֶּלֶךְ אֲחַשְׁוֵרוֹשׁ לְאֶסְתֵּר הַמַּלְכָּה
אֶת בֵּית הָמָן צֹרֵר הַיְּהוּדִים וּמָרְדֳּכַי צוּר
בָּא לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ כִּי הִגִּידָה אֶסְתֵּר בּוֹא פָּנָה
מַה הוּא לָהּ׃ וַיָּסַר הַמֶּלֶךְ אֶת טַבַּעְתּוֹ נָגַד סוּר
אֲשֶׁר הֶעֱבִיר מֵהָמָן וַיִּתְּנָהּ לְמָרְדֳּכָי עָבַר נָתַן
וַתָּשֶׂם אֶסְתֵּר אֶת מָרְדֳּכַי עַל בֵּית שׂוּם
הָמָן׃ וַתּוֹסֶף אֶסְתֵּר וַתְּדַבֵּר לִפְנֵי יָסַף דָּבַר
הַמֶּלֶךְ וַתִּפֹּל לִפְנֵי רַגְלָיו וַתֵּבְךְּ נָפַל בָּכָה
וַתִּתְחַנֶּן לוֹ לְהַעֲבִיר אֶת רָעַת הָמָן חָנַן רוּעַ
הָאֲגָגִי וְאֵת מַחֲשַׁבְתּוֹ אֲשֶׁר חָשַׁב חָשַׁב
עַל הַיְּהוּדִים׃ וַיּוֹשֶׁט הַמֶּלֶךְ לְאֶסְתֵּר יָדָה יָשַׁט
אֵת שַׁרְבִט הַזָּהָב וַתָּקָם אֶסְתֵּר קוּם
וַתַּעֲמֹד לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ׃ וַתֹּאמֶר אִם עָמַד אָמַר
עַל הַמֶּלֶךְ טוֹב וְאִם מָצָאתִי חֵן
לְפָנָיו וְכָשֵׁר הַדָּבָר לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ
וְטוֹבָה אֲנִי בְּעֵינָיו יִכָּתֵב לְהָשִׁיב כָּתַב שׁוּב
אֶת הַסְּפָרִים מַחֲשֶׁבֶת הָמָן בֶּן הַמְּדָתָא
הָאֲגָגִי אֲשֶׁר כָּתַב לְאַבֵּד אֶת
הַיְּהוּדִים אֲשֶׁר בְּכָל מְדִינוֹת הַמֶּלֶךְ׃ פָּרַח
כִּי אֵיכָכָה אוּכַל וְרָאִיתִי בָּרָעָה אֲשֶׁר יָכֹל רָאָה
יִמְצָא אֶת עַמִּי וְאֵיכָכָה אוּכַל מָצָא
וְרָאִיתִי בְּאָבְדַן מוֹלַדְתִּי׃ וַיֹּאמֶר יָלַד
הַמֶּלֶךְ אֲחַשְׁוֵרֹשׁ לְאֶסְתֵּר הַמַּלְכָּה
וּלְמָרְדֳּכַי הַיְּהוּדִי הִנֵּה בֵית הָמָן
נָתַתִּי לְאֶסְתֵּר וְאֹתוֹ תָּלוּ עַל הָעֵץ נָתַן תָּלָה
עַל אֲשֶׁר שָׁלַח יָדוֹ בַּיְּהוּדִיִּים׃ וְאַתֶּם
כִּתְבוּ עַל הַיְּהוּדִים כַּטּוֹב בְּעֵינֵיכֶם

domo mea. Necdū verbū de ore regis exierat: & statim operuerūt faciē ei⁹. Dixitq; arbona vnus de eunuchis qui stabant in ministerio regis. En lignū quod parauerat mardocheo qui locut⁹ est pro rege: stat in domo aman: habens altitudinis quinquaginta cubitos. Cui dixit rex. Appēdite eū in eo. Suspēsus ē itaq; aman in patibulo quod parauerat mardocheo: & regis ira quieuit. 8.

Die illo dedit rex assuerus hester regine domū aman aduersarii iudeorū: & mardoche⁹ ingressus ē ante faciē regis. Cōfessa est eni ei hester q͏ esset patru⁹ suus. Tulitq; rex anulum quē ab amā recipi iusserat: & tradidit mardocheo. Hester aūt cōstituit mardocheū sup domū suam. Nec his contenta pcidit ad pedes regis. flevitq; & locuta ad eū orauit vt maliciā amā agagite & machinationes ei⁹ pessimas q̄s excogitauerat contra iudeos iuberet irritas fieri. At ille ex more sceptrū aureū ptendit manu: quo signū clemētie mōstrabatur. Illaq; cōsurgēs stetit ante eū & ait. Si placet regi: & si inueni gratiā in oculis eius & deprecatio mea non ei videtur esse contraria: obsecro vt nouis epistolis veteres aman littere īsidiatoris & hostis iudeorū: quibus eos in cunctis regis prouintiis perire preceperat corrigantur. Quomodo enī potero sustinere necem & interfectionem populi mei? Responditq; rex assuerus hester regine & mardocheo iudeo. Domum aman concessi hester regine & ipsum iussi affigi cruci: quia ausus est manū mittere in iudeos. Scribite ergo iudeis sicut vobis placet

amā xo audiens erubuit facie. dixit
ἀμὰν δὲ ἀκούσας διετράπη τῷ προσώπῳ. εἶπε
aūt charbona vn⁹ de eunuchis: iste aūt cogno
δὲ ὁ χαρβωνὰ εἷς τῶν εὐνούχων, οὗτος δὲ ἐγνώ
uerat illud lignū cū vidisset crucis in domo
κει τοῦτο τὸ ξύλον ἰδὼν τοῦ σταυροῦ ἐν τῇ οἰκίᾳ
amā: qn̄ vocauerat eū ad cenā
τοῦ ἀμὰν, ὅτι ἐκάλει αὐτὸν ἐπὶ τὸν δεῖπνον
regū: ꝛ de illo interrogās: cognouit ab vno puerorū qd̄ pabat.
τῶν βασιλέων, καὶ περὶ τούτου πυθόμενος, ἔγνω παρ' ἑνὸς τῶν παίδων τὸ κατασκευαζόμενον.
ꝛ dixit ad regē: ecce ꝛ lignū parauit amā mardocheo q locut⁹ fuit de
καὶ εἶπε πρὸς τὸν βασιλέα, ἰδοὺ καὶ ξύλον ἡτοίμασεν ἀμὰν μαρδοχαίῳ τῷ λαλήσαντι περὶ τοῦ
rege: ꝛ erectū ē in domo amā cubitorū quinquaginta. dixit aūt rex: appēdat
βασιλέως, καὶ ὤρθωται ἐν τοῖς ἀμὰν πηχῶν πεντήκοντα. εἶπε δὲ ὁ βασιλεύς, σταυρωθήτω
in eo. ꝛ suspēsus ē amā sup lignū qd̄ pauit mardocheo. ꝛ tūc cessauit rex
ἐπ' αὐτῷ. καὶ ἐκρεμάσθη ἀμὰν ἐπὶ τοῦ ξύλου ὃ ἡτοίμασε μαρδοχαίῳ. καὶ τότε ἐκόπασεν ὁ βα
ab ira.
σιλεὺς ἀπὸ τοῦ θυμοῦ. Ca. 8.

Et in illo die donauit rex
Καὶ ἐν αὐτῇ τῇ ἡμέρᾳ ἐδωρήσατο ὁ βασι
artaxerxes esther q̄cūq; erāt amā calūniatori: ꝛ mardoche⁹ vocat⁹ est a rege.
λεὺς ἀρταξέρξης τῇ ἐσθὴρ ὅσα ὑπῆρχεν ἀμὰν τῷ διαβόλῳ, καὶ μαρδοχαῖος προσεκλήθη ὑπὸ τοῦ βα
ostēderat eīn esther: q͏ ppinqu⁹ erat sibi.
σιλέως. ὑπέδειξε γὰρ ἐσθὴρ, ὅτι ἐνωκείωται αὐτῇ. ẽ.5.c.
tulit aūt rex anulū quē abstulerat ab amā: ꝛ dedit mardocheo. ꝛ cōstituit
ἔλαβε δὲ ὁ βασιλεὺς τὸν δακτύλιον ὃν ἀφείλετο ἀμὰν, καὶ ἔδωκε τῷ μαρδοχαίῳ. καὶ κατέστησεν
esther mardocheū sup oīa q̄ amā: ꝛ
ἐσθὴρ μαρδοχαῖον ἐπὶ πάντων τῶν τοῦ ἀμάν, καὶ
addens locuta fuit ad regē: ꝛ cecidit ad pedes ei⁹: ꝛ orauit irritā facere
προσθεῖσα ἐλάλησε πρὸς τὸν βασιλέα, καὶ προσέπεσεν ἐπὶ τοὺς πόδας αὐτοῦ, καὶ ἠξίου ἀφελεῖν τὴν
amā malitiā: ꝛ q̄ fecit iudeis. extēdit aūt rex esther virgā aurea
ἀμὰν κακίαν, καὶ ὅσα ἐποίησε τοῖς ἰουδαίοις. ἐξέτεινε δὲ ὁ βασιλεὺς τῇ ἐσθὴρ τὴν ῥάβδον τὴν χρυσῆν
ꝛ surrexit esther vt astaret regi.
καὶ ἐξηγέρθη ἐσθὴρ παρεστηκέναι τῷ βασιλεῖ.
ꝛ dixit esther: si videt tibi ꝛ iueni grām: mittat vt reuertant littere misse
καὶ εἶπεν ἐσθὴρ, εἰ δοκεῖ σοι καὶ εὗρον χάριν, πεμφθήτω ἀποστραφῆναι τὰ γράμματα τὰ ἀπεσταλμένα
ab amā: q̄ scripte fuerāt ad pdendū iudeos q̄ sunt in regno tuo. quomō eīn poterō videre afflictionē ppli mei? ꝛ quomō poterō saluari in pditione patrie mee? ꝛ
ὑπὸ ἀμάν, τὰ γραφέντα ἀπολέσθαι τοὺς ἰουδαίους οἵ εἰσιν ἐν τῇ βασιλείᾳ σου. πῶς γὰρ δυνήσομαι ἰδεῖν τὴν κάκωσιν τοῦ λαοῦ μου; καὶ πῶς δυνήσομαι σωθῆναι ἐν τῇ ἀπωλείᾳ τῆς πατρίδος μου; καὶ
dixit rex ad esther: si oīa bona amā dedi ꝛ donaui tibi: ꝛ illū suspēdi in ligno: q: man⁹ intulit iudeis. qd̄ āpli⁹ q̄ris? scribite ꝛ vos
εἶπεν ὁ βασιλεὺς πρὸς ἐσθὴρ, εἰ πάντα τὰ ὑπάρχοντα ἀμὰν ἔδωκα καὶ ἐχαρισάμην σοι, καὶ αὐτὸν ἐκρέμασα ἐπὶ ξύλου, ὅτι τὰς χεῖρας ἐπήνεγκε τοῖς ἰουδαίοις. τί ἔτι ἐπιζητεῖς; γράψατε καὶ ὑμεῖς
ex noīe meo vt videt vobis:
ἐκ τοῦ ὀνόματός μου ὡς δοκεῖ ὑμῖν,

A
B
C

f.3.d. C
τ sigillate anulo meo. quecumque
καὶ σφραγίσατε τῷ δακτυλίῳ μου. ὅσα
enim scribunt rege iubente
γὰρ γράφεται τοῦ βασιλέως ἐπιτάξαντος
τ signata sunt anulo meo: nō est
καὶ σφραγισθῇ τῷ δακτυλίῳ μου, οὐκ ἔστιν
eis ↄtradicere. vocati sunt autē scri
αὐτοῖς ἀντειπεῖν. ἐκλήθησαν δὲ οἱ γραμμα
be in primo mēse: quod est nisā
τεῖς ἐν τῷ πρώτῳ μηνί, ὅς ἐστι νισὰν τῇ
tertia τ vicesima eiusdē anni. τ
τρίτῃ καὶ εἰκάδι τοῦ αὐτοῦ ἔτους. καὶ
scripta sūt iudeis quecumque iussit
ἐγράφη τοῖς ἰουδαίοις ὅσα ἐνετείλατο
procuratoribus τ principibus sa
f.1.a τοῖς οἰκονόμοις καὶ τοῖς ἄρχουσι τῶν σα
traparū: ab india vsque ad ethio
τραπῶν, ἀπὸ τῆς ἰνδικῆς ἕως τῆς αἰθιο
piā: centū viginti septē satrapiis p
πίας, ἑκατὸν εἰκοσιεπτὰ σατράπαις κα
regionē τ regionē sm eorū lo
τὰ χώραν καὶ χώραν κατὰ τὴν αὐτῶν λέ
cutionē. scripte sūt autē p regē τ sigil
ξιν. ἐγράφη δὲ διὰ τοῦ βασιλέως καὶ ἐσ
late sunt anulo eius. τ mi
φραγίσθη τῷ δακτυλίῳ αὐτοῦ. καὶ ἐξα
serūt litteras per vereda
πέστειλαν τὰ γράμματα διὰ βιβλιοφό
rios sicut precepit eis vt vterentur
ρων ὡς ἐπέταξεν αὐτοῖς χρῆσθαι τοῖς
legibus suis in omni ciuitate iuuarēt
νόμοις αὐτῶν ἐν πάσῃ πόλει βοηθῆσαί
que illos τ vt vicerent inimi
τε αὐτοῖς καὶ χρῆσθαι τοῖς ἀντιδί
cos suis τ oppositis eis:
κοις αὐτῶν καὶ τοῖς ἀντικειμένοις αὐτοῖς,
vt voluissent in die vna in omni re
ὡς βούλονται ἐν ἡμέρᾳ μιᾷ ἐν πάσῃ τῇ βα
gno artaxerxis: tertiadecima
σιλείᾳ ἀρταξέρξου, τῇ τρισκαιδεκάτῃ τοῦ
duodecimi mēsis quod est adar. at
δωδεκάτου μηνὸς ὅς ἐστιν ἀδάρ. τὰ δὲ
exēplaria apponant visibilit
ἀντίγραφα ἐκτιθέσθωσαν ὀφθαλμοφανῶς
D in omni regno. parati que sint
ἐν πάσῃ τῇ βασιλείᾳ. ἑτοίμους τε εἶναι
oēs iudei in hāc
πάντας τοὺς ἰουδαίους εἰς ταύτην τὴν
diē ad debellandū suos hostes.
ἡμέραν πολεμῆσαι αὐτῶν τοὺς ὑπεναντί
ipsi quidē igit equites exierūt festinan
ους. οἱ μὲν οὖν ἱππεῖς ἐξῆλθον σπεύδον
tes ad ea q a rege dicta erāt pficī
τες τὰ ὑπὸ τοῦ βασιλέως λεγόμενα ἐπι
endū. appositū fuit aūt preceptū et in
τελεῖν. ἐξετέθη δὲ τὸ πρόσταγμα καὶ ἐν
susis. at mardocheus exijt orna
σούσοις. ὁ δὲ μαρδοχαῖος ἐξῆλθεν ἐστολι
tus regio ornatu τ coronā
σμένος τὴν βασιλικὴν στολὴν καὶ στέφανον
habēs aureā τ diadema byssinū pur
ἔχων χρυσοῦν καὶ διάδημα βύσσινον πορ
pureū. videntes autē qui in susis: gauisi
φυροῦν. ἰδόντες δὲ οἱ ἐν σούσοις, ἐχάρη
sunt. at iudeis fuit lumē
σαν. τοῖς δὲ ἰουδαίοις ἐγένετο φῶς oooo

ex regis noīe: signātes lrās anulo meo. Hec enim cōsuetudo erat vt epl'is que ex regis noīe mittebātur: & illius anulo signate erant: nemo auderet cōtradicere. Accitisque scribis & librariis regis: erat aūt tps tertii mēsis q appellatur siban: vicesima & tertia illius die: scripte sunt epistole vt mardocheus voluerat ad iudeos & ad principes procuratoresque & iudices q centū viginti septē puintiis ab india vsque ethiopiam presidebant: prouintie atque prouintie: populo & populo iuxta linguas & lras suas: & iudeis prout legere poterāt & audire. Ipseque eple que ex regis nomine mittebātur anulo illius obsignate sunt & misse per veredarios: qui per oēs puintias discurrētes: veteres litteras nouis nunciis preuenirent. Quibus imperauit rex: vt conuenirent iudeos per singulas ciuitates: & in vnū preciperēt cōgregari: vt starent pro animabus suis & omnes inimicos suos cum cōiugibus ac liberis & vniuersis domibus interficerēt atque delerēt. Et cōstituta est per oēs puintias vna vltiōis dies: idest tertiadecima die mensis duodecimi adar. Summa epistole hec fuit. Vt in omnibus terris ac ppl'is q regis assueri subiacebāt imperio: notū fieret paratos esse iudeos ad capiendā vindictā de hostibus suis. Egressique sunt veredarii celeres nūcia pferentes: & edictum regis pependit in susis. Mardocheus aūt de palatio & de cōspectu regis egrediēs fulgebat vestibus regiis hyacinthinis videlicet & aerinis coronā aureā portās in capite: & amictus serico pallio atque purpureo. Omnisque ciuitas exultauit atque letata est. Iudeis autē noua lux oriri visa est

בְּשֵׁם הַמֶּלֶךְ וְחִתְמוּ בְּטַבַּעַת הַמֶּלֶךְ
כִּי כְתָב אֲשֶׁר נִכְתָּב בְּשֵׁם הַמֶּלֶךְ
וְנַחְתּוֹם בְּטַבַּעַת הַמֶּלֶךְ אֵין לְהָשִׁיב׃ — חָתַם שׁוּב
וַיִּקָּרְאוּ סֹפְרֵי הַמֶּלֶךְ בָּעֵת הַהִיא — קָרָא
בַּחֹדֶשׁ הַשְּׁלִישִׁי הוּא חֹדֶשׁ סִיוָן — שָׁלַשׁ
בִּשְׁלוֹשָׁה וְעֶשְׂרִים בּוֹ וַיִּכָּתֵב כְּכָל
אֲשֶׁר צִוָּה מָרְדֳּכַי אֶל הַיְּהוּדִים
וְאֶל הָאֲחַשְׁדַּרְפְּנִים וְהַפַּחוֹת — פָּחָה
וְשָׂרֵי הַמְּדִינוֹת אֲשֶׁר מֵהֹדּוּ וְעַד — שׂוּר מָדַן
כּוּשׁ שֶׁבַע וְעֶשְׂרִים וּמֵאָה מְדִינָה
מְדִינָה וּמְדִינָה כִּכְתָבָהּ וְעַם
וָעָם כִּלְשֹׁנוֹ וְאֶל הַיְּהוּדִים כִּכְתָבָם
וְכִלְשׁוֹנָם׃ וַיִּכְתֹּב בְּשֵׁם הַמֶּלֶךְ — לָשׁוֹן כָּתַב
אֲחַשְׁוֵרשׁ וַיַּחְתֹּם בְּטַבַּעַת
הַמֶּלֶךְ וַיִּשְׁלַח סְפָרִים בְּיַד — שָׁלַח רוּץ
הָרָצִים בַּסּוּסִים רֹכְבֵי הָרֶכֶשׁ
הָאֲחַשְׁתְּרָנִים בְּנֵי הָרַמָּכִים׃ אֲשֶׁר
נָתַן הַמֶּלֶךְ לַיְּהוּדִים אֲשֶׁר בְּכָל עִיר
וָעִיר לְהִקָּהֵל וְלַעֲמֹד עַל נַפְשָׁם — קָהַל
לְהַשְׁמִיד וְלַהֲרֹג וּלְאַבֵּד אֶת כָּל — שָׁמַד
חֵיל עַם וּמְדִינָה הַצָּרִים אֹתָם — צוּר
טַף וְנָשִׁים וּשְׁלָלָם לָבוֹז׃ בְּיוֹם — נָשָׁה בָּזַז
אֶחָד בְּכָל מְדִינוֹת הַמֶּלֶךְ אֲחַשְׁוֵרוֹשׁ
בִּשְׁלוֹשָׁה עָשָׂר לְחֹדֶשׁ שְׁנֵים
עָשָׂר הוּא חֹדֶשׁ אֲדָר׃ פַּתְשֶׁגֶן
הַכְּתָב לְהִנָּתֵן דָּת בְּכָל מְדִינָה — נָתַן
וּמְדִינָה גָּלוּי לְכָל הָעַמִּים — גָּלָה
וְלִהְיוֹת הַיְּהוּדִים עֲתוּדִים לַיּוֹם — הָיָה הָיָה
הַזֶּה לְהִנָּקֵם מֵאֹיְבֵיהֶם׃ הָרָצִים — עָתַד נָקַם
רֹכְבֵי הָרֶכֶשׁ הָאֲחַשְׁתְּרָנִים יָצְאוּ
מְבֹהָלִים וּדְחוּפִים בִּדְבַר הַמֶּלֶךְ — בָּהַל דָּחַף
וְהַדָּת נִתְּנָה בְּשׁוּשַׁן הַבִּירָה׃ וּמָרְדֳּכַי
יָצָא מִלִּפְנֵי הַמֶּלֶךְ בִּלְבוּשׁ מַלְכוּת — פָּנָה
תְּכֵלֶת וָחוּר וַעֲטֶרֶת זָהָב גְּדוֹלָה וְתַכְרִיךְ — גָּדַל כָּרַךְ
בּוּץ וְאַרְגָּמָן וְהָעִיר שׁוּשָׁן צָהֲלָה
וְשָׂמֵחָה׃ לַיְּהוּדִים הָיְתָה אוֹרָה — הָיָה

וְשִׂמְחָה וְשָׂשֹׂן וִיקָר׃ וּבְכָל מְדִינָה שׂוּשׂ דִּין
וּמְדִינָה וּבְכָל עִיר וָעִיר מְקוֹם אֲשֶׁר קוּם
דְּבַר הַמֶּלֶךְ וְדָתוֹ מַגִּיעַ שִׂמְחָה נָגַע
וְשָׂשׂוֹן לַיְּהוּדִים מִשְׁתֶּה וְיוֹם טוֹב שָׁתָה
וְרַבִּים מֵעַמֵּי הָאָרֶץ מִתְיַהֲדִים רָבַב יָהַד
כִּי נָפַל פַּחַד הַיְּהוּדִים עֲלֵיהֶם׃

Cap.ix. וּבִשְׁנֵים עָשָׂר
חֹדֶשׁ הוּא חֹדֶשׁ אֲדָר בִּשְׁלוֹשָׁה שָׁנָה
עָשָׂר יוֹם בּוֹ אֲשֶׁר הִגִּיעַ דְּבַר
הַמֶּלֶךְ וְדָתוֹ לְהֵעָשׂוֹת בַּיּוֹם אֲשֶׁר עָשָׂה
שִׂבְּרוּ אֹיְבֵי הַיְּהוּדִים לִשְׁלוֹט
בָּהֶם וְנַהֲפוֹךְ הוּא אֲשֶׁר יִשְׁלְטוּ הָפַךְ שָׁלַט
הַיְּהוּדִים הֵמָּה בְּשׂנְאֵיהֶם׃ נִקְהֲלוּ קָהַל
הַיְּהוּדִים בְּעָרֵיהֶם בְּכָל מְדִינוֹת עִיר
הַמֶּלֶךְ אֲחַשְׁוֵרוֹשׁ לִשְׁלֹחַ יָד
בִּמְבַקְשֵׁי רָעָתָם וְאִישׁ לֹא עָמַד בָּקַשׁ רוּעַ
לִפְנֵיהֶם כִּי נָפַל פַּחְדָּם עַל כָּל פָּנָה
הָעַמִּים׃ וְכָל שָׂרֵי הַמְּדִינוֹת שׂוּר
וְהָאֲחַשְׁדַּרְפְּנִים וְהַפַּחוֹת וְעֹשֵׂי פֶּחָה עָשָׂה
הַמְּלָאכָה אֲשֶׁר לַמֶּלֶךְ מְנַשְּׂאִים לָאַךְ נָשָׂא
אֶת הַיְּהוּדִים כִּי נָפַל פַּחַד מָרְדֳּכַי
עֲלֵיהֶם׃ כִּי גָדוֹל מָרְדֳּכַי בְּבֵית גָּדַל
הַמֶּלֶךְ וְשָׁמְעוֹ הוֹלֵךְ בְּכָל הָלַךְ
הַמְּדִינוֹת כִּי הָאִישׁ מָרְדֳּכַי הוֹלֵךְ
וְגָדוֹל׃ וַיַּכּוּ הַיְּהוּדִים בְּכָל אֹיְבֵיהֶם נָכָה
מַכַּת חֶרֶב וְהֶרֶג וְאַבְדָן וַיַּעֲשׂוּ
בְשׂנְאֵיהֶם כִּרְצוֹנָם׃ וּבְשׁוּשַׁן הַבִּירָה רָצָה
הָרְגוּ הַיְּהוּדִים וְאַבֵּד חֲמֵשׁ מֵאוֹת נָבַד מֵאָה
אִישׁ׃ וְאֵת פַּרְשַׁנְדָּתָא וְאֵת דַּלְפוֹן
וְאֵת אַסְפָּתָא׃ וְאֵת פּוֹרָתָא וְאֵת
אֲדַלְיָא וְאֵת אֲרִידָתָא׃ וְאֵת פַּרְמַשְׁתָּא
וְאֵת אֲרִיסַי וְאֵת אֲרִידַי וְאֵת וַיְזָתָא׃
עֲשֶׂרֶת בְּנֵי הָמָן בֶּן הַמְּדָתָא צֹרֵר צוּר
הַיְּהוּדִים הָרָגוּ וּבַבִּזָּה לֹא שָׁלְחוּ בָּזַז
אֶת יָדָם׃ בַּיּוֹם הַהוּא בָּא מִסְפַּר בּוֹא סָפַר
הַהֲרוּגִים בְּשׁוּשַׁן הַבִּירָה לִפְנֵי הָרַג פָּנָה

gaudiū honor & tripudiū. Apud oēs populos vrbes atq̧ prouīntias quocunq̧ regis cccccc precepta veniebant mira exultatio cccccccccccc epule atq̧ conuiuia & festus dies: intantum cc vt plures alteri͛ gētis & secte eo͛ religioni & cerimoniis iūgerētur. Grādis enī cunctos iudaici nois terror inuaserat.

9. IGiur duodecimi cc mensis quē adar vocari ante iā diximus: tertiadecima die quando cūctis cccccccccccccccccccc iudeis interfectio parabatur & hostes eorum cc inhiabant sanguini: ccc ccccccccccc cccccccccccccc versa vice superiores cc cccccccccccccccccccc ccccccc iudei esse ceperūt & se de aduersariis vindicare. Cōgregatiq̧ sunt p singulas ciuitates & oppida & loca: vt extenderent manum cccccccccccccccc cōtra inimicos & psecutores suos. Nullusq̧ ausus est resistere: eo q̧ oēs populos magnitudinis eorū formido penetraret. Nam & puīntia͛ iudices duces & pcuratores: oīsq̧ dignitas: q̄ singulis locis ac operibus preerat extollebant ccc iudeos timore mardochei quē principē esse palatii & plurimū posse cognouerant. Fama quoq̧ nois eius crescebat quotidie: & per cūcto͛ ora volitabat. cccccccc cccccccccc ccccccccccccccccccccccccc Itaq̧ pcusserunt iudeis inimico suos cccccccccc plaga magna: & occiderunt eos: reddētes eis qđ sibi parauerāt facere: intātum vt etiam in susis cc quingentos viros interficerent: extra decē filios amā agagite hostis iudeorum. Quorū ista sunt noia. Parsādatha & delphon & esphata & phorata & adalia & aridatha & ephermestha cccccc arisai & aridai & vaisatha. Quos cum cccccccc ccccccccccccccccccccccccccc ccccccccccccccccccccccccc occidissent predas de substātiis eorū agere noluerunt. Statimq̧ numerus eorum cccccccccccc qui occisi erant in susis ad cccccccccccccccccccc

τ letitia per ciuitatē τ regionē: vbi
καὶ εὐφροσύνη κατὰ πόλιν καὶ χώραν, οὗ
cūque positū fuit exēplar: gaudiū τ letitia
ἂν ἐξετέθη τὸ ἔκθεμα, χαρὰ καὶ εὐφροσύνη
iudeis conuiuiū τ festiuitas. τ
τοῖς ἰουδαίοις κώθων καὶ εὐφροσύνη. καὶ
multi gētiliū circūcidebant τ iu-
πολλοὶ τῶν ἐθνῶν περιετέμοντο καὶ ἰου-
daizabāt ppt metum iudeo͛.
δάϊζον διὰ τὸν φόβον τῶν ἰουδαίων. Ca.9.
IN em duodecimo mēse tertia
ΕΝ γὰρ τῷ δωδεκάτῳ μηνὶ τῇ τρισ-
decima mēsis q̄ est adar: aderāt
καιδεκάτῃ τοῦ μηνός ὅς ἐστιν ἀδάρ, παρῆν
littere q̄ scripte fuerāt a
τὰ γράμματα τὰ γραφέντα παρὰ τοῦ
rege. τ in ea die pierunt
βασιλέως. καὶ ἐν αὐτῇ τῇ ἡμέρᾳ ἀπώλοντο
q̄ oppositi erāt iudeis. nullus .n.
οἱ ἀντικείμενοι τοῖς ἰουδαίοις. οὐδεὶς γὰρ
isurrexit timēs eos. nā pncipes
ἀντέστη φοβούμενος αὐτούς. οἱ γὰρ ἄρχοντες
satrapa͛ τ tyrāni τ
τῶν σατραπῶν καὶ οἱ τύραννοι καὶ οἱ
regij scribe honorabāt iu
βασιλικοὶ γραμματεῖς ἐτίμων τοὺς ἰου-
deos: qm timor mardochei incubuerat
δαίους, ὅτι ὁ φόβος μαρδοχαίου ἐπέκειτο
sup eos. cōtingit em pceptū
αὐτοῖς. προσέπεσε γὰρ τὸ πρόσταγμα τοῦ
regis nominatū fuisse i omni re-
βασιλέως ὀνομασθῆναι ἐν πάσῃ τῇ βασι-
gno. τ in susis ciuitate occide-
λείᾳ. καὶ ἐν σούσοις τῇ πόλει ἀπέκτει-
rūt iudei viros qngentos:
ναν οἱ ἰουδαῖοι ἄνδρας πεντακοσίους, τόν
et pharsandatha τ delphō τ aspha-
τε φαρσαννεστάν καὶ δελφῶν καὶ ἀσφα-
tha: τ phoradatha τ adalia τ aridatha
θά, καὶ φαραδαθὰ καὶ ἀδαλία καὶ ἀριδαθὰ
τ pharmastha τ arisai τ aridai τ
καὶ φαρμασθὰ καὶ ἀρισαῖ καὶ ἀριδαῖ καὶ
baizatha: τ decē filios amā ama
βαιζαθά, καὶ τοὺς δέκα υἱοὺς ἀμὰν ἀμα-
dathu bugei inimici iude
δαθοῦ βουγαίου τοῦ ἐχθροῦ τῶν ἰουδαί-
o͛: τ nō diripuerūt in eadē die.
ων, καὶ διήρπασαν ἐν αὐτῇ τῇ ἡμέρᾳ.
tradit͛ est aūt nūerus regi eo͛ q̄
ἐπεδόθη δὲ ὁ ἀριθμὸς τῷ βασιλεῖ τῶν
perierāt in susis.
ἀπολωλότων ἐν σούσοις. cccccccccc

cccccccccccccccccccccccccccccc ccc ccc
cccccccccccccccccccccccccccccccccc cc cc
cccccccccccccccccccccccccccccccccccc cccc
cccccccccccccccccccccccccccc cccccccccc
cccccccccccccccccccccccccccccccc cc
cccccccccccccccccccccccccccccccccccc
ccc cccccccccccccccccccccccccccccccc
cccccccccccccccccccccccccccccccccc
ccc cccccccccccccccccccccccccccccccc
cccccccccccccccccccccccccccc ccc ccccc

A

B

dixit aũt rex ad esther: interfecerũt
εἶπε δὲ ὁ βασιλεὺς πρὸς ἐσθήρ, ἀπώλεσαν οἱ
iudei in susis viros q̃ngentos in
ἰουδαῖοι ἐν σούσοις ἄνδρας πεντακοσίους ἐν
ciuitate. in aũt regione quomõ existimas ꝙ
τῇ πόλει. ἐν δὲ τῇ περιχώρῳ πῶς οἴει ὅτι
exercuerũt? q̃d igit̃ petis ãpli⁹: ⁊ erit tibi?
ἐχρήσαντο; τί οὖν ἀξιοῖς ἔτι, καὶ ἔσται σοι;
⁊ dixit esther regi: detur
καὶ εἶπεν ἐσθὴρ τῷ βασιλεῖ, δοθήτω τοῖς
iudeis vti similit̃ cras: ita
ἰουδαίοις χρῆσθαι ὡσαύτως τὴν αὔριον, ὥς
C ꝙ decẽ filios amã suspendãt. ⁊ per
τε τοὺς δέκα υἱοὺς ἀμὰν κρεμάσαι. καὶ ἐπέ
misit rex sic fieri: ⁊ pmi-
τρεψεν ὁ βασιλεὺς οὕτως γενέσθαι, καὶ ἐξέθη-
sit iudeos ciuitatis corpo-
κε τοὺς ἰουδαίους τῆς πόλεως τὰ σώμα-
ra filiorũ amã suspendere. ⁊ ꝯgregati
τα τῶν υἱῶν ἀμὰν κρεμάσαι. καὶ συνήχθη-
sũt iudei in susis quattuorde-
σαν οἱ ἰουδαῖοι ἐν σούσοις τῇ τεσσαρεσκαι-
cima adar: ⁊ occiderũt viros
δεκάτῃ τοῦ ἀδάρ, καὶ ἀπέκτειναν ἄνδρας
trecentos ⁊ nihil rapuerũt. at re
τριακοσίους καὶ οὐδὲν διήρπασαν. οἱ δὲ λοι-
liqui iudeorũ q̃ in regno ꝯgrega
ποὶ τῶν ἰουδαίων τῶν ἐν τῇ βασιλείᾳ συνήχ-
ti fuerũt ⁊ se adiuuabãt: ⁊ cessauerũt
θησαν καὶ ἑαυτοῖς ἐβοήθουν, καὶ ἀνεπαύσαντο
a bellis. pdiderũt .n. de ipsis
ἀπὸ τῶν πολεμίων. ἀπώλεσαν γὰρ αὐτῶν
decẽ milia septies quinq; milia tertiade
μυριάδας ἑπτὰ πεντακισχιλίους τῇ τρισκαι-
cima adar: ⁊ nihil rapuerũt. ⁊
δεκάτῃ τοῦ ἀδάρ, καὶ οὐδὲν διήρπασαν. καὶ
cessauerũt quartadecima
ἀνεπαύσαντο τῇ τεσσαρεσκαιδεκάτῃ τοῦ
eiusdẽ mẽsis. ⁊ egerũt eãdẽ diẽ requiei
αὐτοῦ μηνός. καὶ ἦγον αὐτὴν ἡμέραν ἀναπαύ-
D cũ gaudio ⁊ letitia. at iu-
σεως μετὰ χαρᾶς καὶ εὐφροσύνης. οἱ δὲ ἰου-
dei in susis ciuitate ꝯuenerũt: ⁊
δαῖοι ἐν σούσοις τῇ πόλει συνήχθησαν, καὶ τῇ
quartadecima cessauerũt. egerũt aũt ⁊
τεσσαρεσκαιδεκάτῃ ἀνεπαύσαντο. ἦγον δὲ καὶ
quintãdecimã cũ gaudio ⁊ leti
τὴν πεντεκαιδεκάτην μετὰ χαρᾶς καὶ εὐφρο-
tia. ppt̃ hoc igit̃ iudei dispsi
σύνης. διὰ τοῦτο οὖν οἱ ἰουδαῖοι διεσπαρμένοι
in omni regiõe extranea agũt quartã-
ἐν πάσῃ χώρᾳ τῇ ἔξω, ἄγουσι τὴν τεσσαρε-
decimã adar diẽ bonã cũ
σκαιδεκάτην τοῦ ἀδὰρ ἡμέραν ἀγαθὴν μετ' εὐ-
letitia: mittentes ptes q̃libet
φροσύνης, ἀποστέλλοντες μερίδας ἕκαστος τῷ
ꝓximo. q̃ ṽo habitant in metro
πλησίον. οἱ δὲ κατοικοῦντες ἐν ταῖς μητρο-
polibus: ⁊ q̃ntãdecimã diẽ
πόλεσι, καὶ τὴν πεντεκαιδεκάτην ἡμέραν
adar in letitia ducũt: mitten
E τοῦ ἀδὰρ ἐν εὐφροσύνῃ ἄγουσιν, ἐξαποστέλ-
tes ptes ꝓximis. scripsit aũt
λοντες μερίδας τοῖς πλησίον. ἔγραψε δὲ
mardoche⁹ ṽba hec in li-
μαρδοχαῖος τοὺς λόγους τούτους εἰς βι-
bro ⁊ misit iudeis: qui
βλίον καὶ ἐξαπέστειλε τοῖς ἰουδαίοις, ὅσοι
erant in artaxerxis regno iis q̃ ꝓ
ἦσαν ἐν τῇ ἀρταξέρξου βασιλείᾳ τοῖς ἐγ-
pe ⁊ iis q̃ longe:
γὺς καὶ τοῖς μακράν, ooooooooooooooo

regem relatus est. Qui
dixit oooooooooooooooooo
regine. In vrbe susis
interfecerunt oooooooo
iudei quingẽtos viros:
oooooo oooooooooooooooo
& alios decẽ filios amã.
oooooooooooooooooooooooo
Quantã putas eos exer
cere cedẽ in vniuersis p̃-
uintiis? Quid vltra po-
stulas: & quid vis oooooo
vt fieri iubeam? Cui illa
respondit. Si oooooooo
regi placet detur pote-
stas iudeis: oooooooooooo
vt sicut fecerũt hodie in
susis: sic & cras faciant
& decem filii aman in
ooooooooooooo oooooooooo
patibulis suspendantur.
Precepitq; rex vt ita
fieret. Statimq; in susis pe
pendit edictum & decẽ
filii aman suspensi sunt.
Congregatis iudeis oo
quartadecima die ooooo
ooooooooooooo oooooooo
mensis adar: interfecti
sunt in susis ooooooooooo
trecenti viri: nec eorum
ab illis direpta substãtia
est: sed & ooooooooooooo
per oẽs p̃uintias q̃ ditiõi
regis subiacebãt p̃ aĩa-
bus suis steterunt iudei:
interfectis hostib⁹ ac p̃se
cutoribus suis: in tantũ vt
septuaginta quinq; milia
occisorũ impleretur: & nul
lus de substãtiis eorũ qc-
q̃ cõtingeret. Dies autẽ
tertiusdecimus mensis
adar vn⁹ apud oẽs inter
fectiõis fuit: & q̃rtadeci
ma die cedere desierunt.
Quẽ cõstituerũt esse so
lemnẽ: vt in eo oĩ tpe de-
inceps vacarent epulis
gaudio atq; conuiuiis.
At hi qui in vrbe susis
cedẽ exercuerant tertio
decimo & q̃rtodecio die
eiusdẽ mẽsis in cede versa
ti sunt: q̃ntodecimo aũt
die pcutere desierũt. Et
idcirco eundẽ diẽ cõstitu
erũt solẽnem epularũ at
q; leticie. Hi vero iudei
q̃ in oppidis nõ muratis
ac villis morabãtur: q̃r-
tũdecimũ diẽ mẽsis adar
cõuiuiorũ & gaudii de-
creuerũt: ita vt exultẽt in
eo: & mittãt sibi mutuo
partes eplarũ & ciborũ.
Scripsit itaq; mardoche
us oĩa hec: & lr̃is cõpre-
hensa misit ad iudeos q
in oĩbus regis p̃uintiis
morabantur: tam in vici
no positis q̃ procul ooo

הַמֶּלֶךְ׃ וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ לְאֶסְתֵּר
הַמַּלְכָּה בְּשׁוּשַׁן הַבִּירָה הָרְגוּ
הַיְּהוּדִים וְאַבֵּד חֲמֵשׁ מֵאוֹת אִישׁ
וְאֵת עֲשֶׂרֶת בְּנֵי הָמָן בִּשְׁאַר
מְדִינוֹת הַמֶּלֶךְ מֶה עָשׂוּ וּמַה — מדן עשה
שְּׁאֵלָתֵךְ וְיִנָּתֵן לָךְ וּמַה בַּקָּשָׁתֵךְ — נתן
עוֹד וְתֵעָשׂ׃ וַתֹּאמֶר אֶסְתֵּר אִם עַל
הַמֶּלֶךְ טוֹב יִנָּתֵן גַּם מָחָר לַיְּהוּדִים
אֲשֶׁר בְּשׁוּשָׁן לַעֲשׂוֹת כְּדָת הַיּוֹם
וְאֵת עֲשֶׂרֶת בְּנֵי הָמָן יִתְלוּ עַל — תלה
הָעֵץ׃ וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ לְהֵעָשׂוֹת כֵּן
וַתִּנָּתֵן דָּת בְּשׁוּשָׁן וְאֵת עֲשֶׂרֶת
בְּנֵי הָמָן תָּלוּ׃ וַיִּקָּהֲלוּ הַיְּהוּדִיִּים — קהל ירה
אֲשֶׁר בְּשׁוּשָׁן גַּם בְּיוֹם אַרְבָּעָה — רבע
עָשָׂר לְחֹדֶשׁ אֲדָר וַיַּהַרְגוּ בְשׁוּשָׁן — הרג
שְׁלֹשׁ מֵאוֹת אִישׁ וּבַבִּזָּה לֹא
שָׁלְחוּ אֶת יָדָם׃ וּשְׁאָר הַיְּהוּדִים
אֲשֶׁר בִּמְדִינוֹת הַמֶּלֶךְ נִקְהֲלוּ
וְעָמֹד עַל נַפְשָׁם וְנוֹחַ מֵאֹיְבֵיהֶם
וְהָרֹג בְּשֹׂנְאֵיהֶם חֲמִשָּׁה וְשִׁבְעִים
אָלֶף וּבַבִּזָּה לֹא שָׁלְחוּ אֶת יָדָם׃
בְּיוֹם שְׁלֹשָׁה עָשָׂר לְחֹדֶשׁ אֲדָר
וְנוֹחַ בְּאַרְבָּעָה עָשָׂר בּוֹ וְעָשֹׂה
אֹתוֹ יוֹם מִשְׁתֶּה וְשִׂמְחָה׃ — שתה
וְהַיְּהוּדִיִּים אֲשֶׁר בְּשׁוּשָׁן נִקְהֲלוּ
בִּשְׁלֹשָׁה עָשָׂר בּוֹ וּבְאַרְבָּעָה עָשָׂר
בּוֹ וְנוֹחַ בַּחֲמִשָּׁה עָשָׂר בּוֹ וְעָשֹׂה
אֹתוֹ יוֹם מִשְׁתֶּה וְשִׂמְחָה׃ עַל כֵּן
הַיְּהוּדִים הַפְּרָוזִים הַיֹּשְׁבִים בְּעָרֵי — פרז ציר
הַפְּרָזוֹת עֹשִׂים אֵת יוֹם אַרְבָּעָה — עשה
עָשָׂר לְחֹדֶשׁ אֲדָר שִׂמְחָה וּמִשְׁתֶּה
וְיוֹם טוֹב וּמִשְׁלֹחַ מָנוֹת אִישׁ
לְרֵעֵהוּ׃ וַיִּכְתֹּב מָרְדֳּכַי אֶת הַדְּבָרִים — כתב
הָאֵלֶּה וַיִּשְׁלַח סְפָרִים אֶל כָּל — שלח
הַיְּהוּדִים אֲשֶׁר בְּכָל מְדִינוֹת הַמֶּלֶךְ — מדן
אֲחַשְׁוֵרוֹשׁ הַקְּרוֹבִים וְהָרְחוֹקִים׃ — קרב רחק

לקים עליהם להיות עשים את קום היה
יום ארבעה עשר לחדש אדר ואת רבע
יום חמשה עשר בו בכל שנה ושנה:
כימים אשר נחו בהם היהודים יום נוח
מאיביהם והחדש אשר נהפך להם הפך
מיגון לשמחה ומאבל ליום טוב יגה
לעשות אותם ימי משתה ושמחה עשה את
ומשלח מנות איש לרעהו ומתנות שלח מנה
לאביונים: וקבל היהודים את נתן אבה
אשר החלו לעשות ואת אשר כתב חלל
מרדכי אליהם: כי המן בן המדתא
האגגי צרר כל היהודים חשב על צור
היהודים לאבדם והפיל פור הוא נפל
הגורל להמם ולאבדם: ובבאה גרל בוא
לפני המלך אמר עם הספר ישוב פנה שוב
מחשבתו הרעה אשר חשב על חשב רוע
היהודים על ראשו ותלו אתו ואת תלה
בניו על העץ: על כן קראו לימים
האלה פורים על שם הפור על כן
על כל דברי האגרת הזאת ומה
ראו על ככה ומה הגיע אליהם: ראה נגע
קימו וקבל היהודים עליהם ועל קום
זרעם ועל כל הנלוים עליהם ולא לוה
יעבר להיות עשים את שני הימים עבר
האלה ככתבם וכזמנם בכל שנה עשה שנה
ושנה: והימים האלה נזכרים זכר
ונעשים בכל דור ודור משפחה עשה שפחה
ומשפחה מדינה ומדינה ועיר ועיר דין
וימי הפורים האלה לא יעברו מתוך יום
היהודים וזכרם לא יסוף מזרעם: סוף
ותכתב אסתר המלכה בת אביחיל כתב
ומרדכי היהודי את כל תקף לקים
את אגרת הפורים הזאת השנית: שנה
וישלח ספרים אל כל היהודים אל שלח
שבע ועשרים ומאה מדינה מלכות
אחשורוש דברי שלום ואמת: לקים שלם

vt oooooooooooooooooooo oooooooooooooooooooooooo quartādecimā & quintamdecimam ooooooooo diē mensis adar ꝓ festis susciperent: & reuertēte semꝑ anno solēni celebrarēt honore: qa in ipis diebus se vlti sunt iudei de inimicis suis: oooooooooo & luctus atq; tristicia in hilaritatē gaudiūq; cōuersi sunt: essentq; dies isti epularum atq; leticie: & mitterent sibiinuicē ciborum partes: & ooo: paupib9 munuscula largirētur. Susceperūtq; iudei in solēnem ritū cūcta q̄ eo tpe facere ceperāt: & q̄ mardocheus lr̄is faciēda mādauerat. Amā eni fili9 amadathi stirpis agag hostis & aduersari9 iudeoꝝ cogitauit cōtra eos malū: vt occideret illos atq; deleret: & misit phur qd nr̄a lingua vertitur in sorte: & postea ingressa est hester ad regē: obsecrās vt conatus eius lr̄is regis irriti fierent: & malū qd contra iudeos cogitauerat: reuerteretur in caput ei9. Deniq; & ipm & filios ei9 affixerūt cruci atq; ex illo tpe dies isti appellati sunt phurim .i. sortiū: eo q phur .i. sors in vrnā missa fuerit. Et cuncta q̄ gesta sunt eplē .i. libri hui9 volumine cōtinētur: queq; sustinuerūt: & q̄ deinceps imutata sunt: susceperūt iudei sup se & semē suū & sup cūctos q religioni eorū voluerūt copulari: vt nulli liceat duos hos dies absq; solēnitate trāsigere qs scriptura testatur: & certa expetūt tpa annis sibi iugiter succedentib9. Isti sunt dies qs nulla vnq̄ delebit obliuio: & p singulas gn̄ationes cūcte in toto orbe puintie celebrabūt: nec ē vlla ciuitas in q̄ dies phurim .i. sortiū nō obseruētur a iudeis: & ab eorū ꝓgenie q̄ his cerimoniis obligata ē. Scripserūtq; hester regina filia abiahil & mardoche9 iude9 etiā scd̄am eplām: vt oi studio dies ista solēnis sāciretur in posterū. Et miserūt ad oēs iudeos q in cētū viginti septē ꝓuītiis regis assueri versabātur: vt haberēt pacē & susciperēt veritatē obsuātes

vt cōstituerēt dies hos bonos: agerēt q
στῆσαι τὰς ἡμέρας ταύτας ἀγαθάς, ἄγειν τὴν
quartadecimā & quintade
τεσσαρεσκαιδεκάτην καὶ τὴν πεντεκαιδε-
cimā adar. in eni his diebus
κάτην τοῦ ἀδάρ. ἐν γὰρ ταύταις ταῖς ἡμέραις
deuerūt iudei ab inimicis su
ἀνεπαύσαντο οἱ ἰουδαῖοι ἀπὸ τῶν ἐχθρῶν αὐ-
is. & mēses in quo ɔuers9 ē eis q erat
τῶν. καὶ τὸν μῆνα ἐν ᾧ ἐστράφη αὐτοῖς ὅς ἦν
adar a luctu in gaudiū: & a tristi-
ἀδάρ ἀπὸ πένθους εἰς χαράν, καὶ ἀπὸ ὀδύ-
tia in bonā diē: agerēt totū in bonos
νης εἰς ἀγαθὴν ἡμέραν, ἄγειν ὅλον εἰς ἀγαθὰς
dies nuptiaꝝ & leticie: mittētes
ἡμέρας γάμων καὶ εὐφροσύνης, ἐξαποστέλλον-
ptes amicis & pauperib9.
τες μερίδας τοῖς φίλοις καὶ τοῖς πτωχοῖς.
& susceperūt iudei sicut scripsit
καὶ προσεδέξαντο οἱ ἰουδαῖοι καθὼς ἔγραψεν
eis mardoche9. q̄liter amā amadathu
αὐτοῖς ὁ μαρδοχαῖος. πῶς ἀμὰν ἀμαδάθου
macedo bellabat ɔtra eos: sicut posuit
ὁ μακεδὼν ἐπολέμει αὐτούς, καθὼς ἔθετο
sententiā & sorte vt deleret eos: &
ψήφισμα καὶ κλῆρον ἀφανίσαι αὐτούς, καὶ
quomō itrouit ad regē dicēs vt suspē
ὡς εἰσῆλθε πρὸς τὸν βασιλέα λέγων κρεμά-
deret mardocheū. q̄cūq; aūt conat9 est
σαι τὸν μαρδοχαῖον. ὅσα δὲ ἐπεχείρησεν
inducere ɔtra iudeos mala: sup ipm
ἐπάξαι ἐπὶ τοὺς ἰουδαίους κακά, ἐπ' αὐτὸν
facta sūt. & suspēsus ē ipe & filij sui.
ἐγένετο. καὶ ἐκρεμάσθη αὐτὸς καὶ τὰ τέκνα αὐ-
ꝓpt̄ hoc appellati sunt dies illi
τοῦ. διὰ τοῦτο ἐπεκλήθησαν αἱ ἡμέραι αὗ-
phuri ꝓpt̄ sortes. qꝛ lin-
ται φουρίμ διὰ τοὺς κλήρους. ὅτι τῇ διαλέ-
gua eoꝝ vocanē phuri: ꝓpt̄ ver
κτῳ αὐτῶν καλοῦνται φουρίμ, διὰ τοὺς λό-
ba epistole hui9. & q̄cūq; passi
γους τῆς ἐπιστολῆς ταύτης. καὶ ὅσα πεπόν-
sunt ꝓpt̄ ea: & q̄cūq; eis facta sūt &
θασιν διὰ ταῦτα, καὶ ὅσα αὐτοῖς ἐγένετο καὶ
statuit. & susceperūt iudei sup sei
ἔστησε. καὶ προσεδέχοντο οἱ ἰουδαῖοι ἐφ' ἑαυ-
psos & sup semē suū: & sup
τοὺς καὶ ἐπὶ τῷ σπέρματι αὐτῶν, καὶ ἐπὶ τοῖς
appositos sup eos: nec q̄dē alit
προστεθειμένοις ἐπ' αὐτῶν, οὐδὲ μὴν ἄλλως
vtenē. at dies hi ducenē
χρήσονται. αἱ δὲ ἡμέραι αὗται ἀχθήσονται
in oē tēpus: & memoria-
εἰς τὸν ἅπαντα χρόνον, καὶ τὸ μνημόσυ-
le eoꝝ nō deficiet vsq; ad gn̄ationes. & scri
νον αὐτῶν οὐ μὴ ἐκλίπῃ εἰς τὰς γενεάς. καὶ ἔγρα-
psit esther regina filia abichail: et
ψεν ἐσθὴρ ἡ βασίλισσα θυγάτηρ ἀβιχαὶλ, καὶ
mardoche9 iude9: q̄nta fecerūt:
μαρδοχαῖος ὁ ἰουδαῖος, ὅσα ἐποίησαν, τό,
et firmamentū epistole phuri.
τε στερέωμα τῆς ἐπιστολῆς τῶν φουρίμ. ooo

oooooooooooooooooooooooooooooooooooooo

oooooooooooooooooooooooooooooooooooooo

oooooooooooooooooooooooooooooooooooooo

oooooooooooooooooooooooooooooooooooooo

oooooooooooooooooooooooooooooooooooooo

ꝛ mardocheꝰ ꝛ esther regina statue
καὶ μαρδοχαῖος καὶ ἐσθὴρ ἡ βασίλισσα ἔστη
rūt sibi fm se. ꝛ tūc statuētes
σαν ἑαυτοῖς καθ᾽ ἑαυτῶν. καὶ τότε στήσαντες
fm ieiuniū eoꝝ ꝛ ꝯsiliū ipo
κατὰ τὴν ὑγιείαν αὐτῶν καὶ τὴν βουλὴν αὐ
rū: ꝛ esther ꝟbo statuit in eternū:
τῶν, καὶ ἐσθὴρ λόγῳ ἔστησεν εἰς τὸν αἰῶνα,
ꝛ scriptū ē in memoriali.
καὶ ἐγράφη εἰς μνημόσυνον. Ca.10.

A Scripsit aūt rex ad re
Ἔγραψε δὲ ὁ βασιλεὺς ἐπὶ τὴν βασι
gnū et terre ꝛ maris: ꝛ
λείαν τῆς τε γῆς καὶ τῆς θαλάσσης, καὶ τὴν
vim suā ꝛ fortitudinē diuitias
ἰσχὺν αὐτοῦ καὶ τὴν ἀνδραγαθίαν πλοῦτόν
qꝫ ꝛ gliam regni sui: ecce
τε καὶ δόξαν τῆς βασιλείας αὐτοῦ, ἰδοὺ
scripta sunt in libro psaꝝ ꝛ medoꝝ
γέγραπται ἐν βιβλίῳ περσῶν καὶ μήδων
in memoriā. et mardocheꝰ secundꝰ
εἰς μνημόσυνον. ὁ, τε μαρδοχαῖος διεδέχε
erat a rege artaxerxe. ꝛ magnꝰ erat
το τὸν βασιλέα ἀρταξέρξην. καὶ μέγας ἦν
in regno ꝛ honoratꝰ a
ἐν τῇ βασιλείᾳ καὶ δεδοξασμένος ὑπὸ τῶν
iudeis: ꝛ amatꝰ narrauit
ἰουδαίων, καὶ φιλούμενος διηγεῖτο τὴν
educationē omni gēti sue.
ἀγωγὴν παντὶ τῷ ἔθνει αὐτῶν. ooooooo
ꝛ dixit mardocheꝰ: a deo facta

B καὶ εἶπε μαρδοχαῖος, παρὰ τοῦ θεοῦ ἐγένε
sūt ista. recordatꝰ sū enī de sōnio:
το ταῦτα. ἐμνήσθην γὰρ περὶ τοῦ ἐνυπνίου,
qꝺ videra de ꝟbis his. neqꝫ enī
οὗ εἶδον περὶ τῶν λόγων τούτων. οὐδὲ γὰρ
pterijt ab eis ꝟbū. paruꝰ fons
παρῆλθεν ἀπ᾽ αὐτῶν λόγος. ἡ μικρὰ πηγὴ
factꝰ est fluuiꝰ: ꝛ erat lux ꝛ sol ꝛ
ἐγένετο ποταμός, καὶ ἦν φῶς καὶ ἥλιος καὶ
aqua multa. esther est fluuiꝰ: qͣ du
ὕδωρ πολύ. ἐσθὴρ ἐστὶν ὁ ποταμός, ἣν ἐγά

C xit rex ꝛ fecit reginā.
μησεν ὁ βασιλεὺς καὶ ἐποίησε βασίλισσαν.
at duo dracones ego sū ꝛ amā. at
οἱ δὲ δύο δράκοντες ἐγώ εἰμι καὶ ἀμάν. τὰ
gētes q̄ ꝯuenerāt vt pderēt no
δὲ ἔθνη τὰ ἐπισυναχθέντα ἀπολέσαι τὸ ὄνο
mē iudeoꝝ. at gens mea hic
μα τῶν ἰουδαίων. τὸ δὲ ἔθνος τὸ ἐμὸν οὗτός

D est israel q̄ clamauerūt ad deū
ἐστιν ὁ ἰσραὴλ οἱ βοήσαντες πρὸς τὸν θεὸν
ꝛ saluati sunt: ꝛ saluauit dn̄s ppl̄m
καὶ σωθέντες, καὶ ἔσωσε κύριος τὸν λαὸν
suū: ꝛ liberauit dn̄s nos ab oībus
αὐτοῦ, καὶ ἐρρύσατο κύριος ἡμᾶς ἐκ πάντων
malis istis: ꝛ fecit deꝰ
τῶν κακῶν τούτων, καὶ ἐποίησεν ὁ θεὸς τὰ
signa ꝛ portēta magna q̄ nō facta
σημεῖα καὶ τὰ τέρατα τὰ μεγάλα ἃ οὐ γέγο
fuerāt īter gentes. ppł hoc fecit sortes

A νεν ἐν τοῖς ἔθνεσι. διὰ τοῦτο ἐποίησε κλήρους
duas: vnā ppło dei: ꝛ vnā cūctis
δύο, ἕνα τῷ λαῷ τοῦ θεοῦ, καὶ ἕνα πᾶσι τοῖς
gentibꝰ. ꝛ venerūt due sortes iste in horā
ἔθνεσι. καὶ ἦλθον οἱ δύο κλῆροι οὗτοι εἰς ὥραν
ꝛ tēpus ꝛ diē iudicij corā
καὶ καιρὸν καὶ ἡμέραν κρίσεως ἐνώπιον τοῦ
deo in oībꝰ gētibꝰ. ꝛ recordatꝰ ē deꝰ
θεοῦ ἐν πᾶσι τοῖς ἔθνεσι. καὶ ἐμνήσθη ὁ θεὸς
populi sui: ꝛ iustificauit here
τοῦ λαοῦ αὐτοῦ, καὶ ἐδικαίωσε τὴν κλη
ditatē suā: ꝛ erūt eis di
ρονομίαν αὐτοῦ, καὶ ἔσονται αὐτοῖς αἱ ἡμέ
es isti in mēse adar q̄rtadecima
ραι αὗται ἐν μηνὶ ἀδὰρ τῇ τεσσαρεσκαιδεκάτῃ
eiusdē mēsis: cū cetu ꝛ gaudio
τοῦ αὐτοῦ μηνός, μετὰ συναγωγῆς καὶ χαρᾶς
ꝛ letitia in cōspectu dei fm gnationē
καὶ εὐφροσύνης ἐνώπιον τοῦ θεοῦ κατὰ γενεὰν
in eternū in pplo suo.
εἰς τὸν αἰῶνα ἐν τῷ λαῷ αὐτοῦ. Ca.11.

Anno q̄rto regnāte pto
Ἔτους τετάρτου βασιλεύοντος πτο
lemeo ꝛ cleopatra: attulit dositheꝰ
λεμαίου καὶ κλεοπάτρας, εἰσήνεγκε δοσίθεος
q̄ dicebat esse sacerdos ꝛ leuites ꝛ ptolemeꝰ
ὃς ἔφη εἶναι ἱερεὺς καὶ λευΐτης καὶ πτολεμαῖ
filiꝰ eiꝰ ppositā epistolā
ος ὁ υἱὸς αὐτοῦ τὴν προκειμένην ἐπιστολὴν τῶν
phurim: quā dixerūt esse ꝛ interpretasse li
φουρίμ, ἣν ἔφασαν εἶναι καὶ ἑρμηνευκέναι λυ
simachū ptolomei q̄ in hierusalē.
σίμαχον πτολεμαίου τὸν ἐν ἱερουσαλήμ.
āno secūdo regnante artaxer
ἔτους δευτέρου βασιλεύοντος ἀρταξέρ
xe magno vna nisan somni
ξου τοῦ μεγάλου τῇ μιᾷ τοῦ νισὰν ἐνύπνι
um vidit mardocheꝰ filiꝰ iari filij se
ον εἶδε μαρδοχαῖος ὁ τοῦ ἰαείρου τοῦ σε
mei filij cisei ex tribu beniami: ho
μεῒ τοῦ κισαίου ἐκ φυλῆς βενιαμίν, ἄνθρω
mo iudeus habitās in susis ciuitate:
πος ἰουδαῖος οἰκῶν ἐν σούσοις τῇ πόλει,
homo magnꝰ: minister existēs in au
ἄνθρωπος μέγας, θεραπεύων ὢν ἐν τῇ αὐ
la regis. erat aūt ex
λῇ τοῦ βασιλέως. ἦν δὲ ἐκ τῆς oooooo

dies fortiū: & suo tēpo
re cum gaudio celebrarēt
sicut constituerāt mar
docheus oooooooooooooooo
& hester. Et illi obseruā
da susceperunt a oooooo
se & a semine suo ieiu
nia oooooooooooooooooooo
atqꝫ clamores & fortiū
dies: & omnia que ooooo
libri huius q vocatur he
ster historia cōtinentur.

Rex vero assue 10.
rus omnem oooooo
terrā & cūctas maris in
sulas fecit tributarias:
cuiꝰ fortitudo & iperiū:
& dignitas atqꝫ sublimi
tas qua exaltauit mar
docheum: oooooooooooo
scripta sunt in libris oo
medorū atqꝫ psarum: &
quō mardocheꝰ iudaici
generis secundus a rege
assuero fuerit: & magnꝰ
apud iudeos: & accepta
bilis plebi fratrū suoꝝ:
querēs bona pplo suo:
& loq̄ns ea q̄ ad pacē se
minis sui pertinerent.

Que hētur ī hebreo plena fide expsi. hec aūt q̄ sequūtur scripta reperi in editione vulgata q̄ grecorū lingua & lr̄is cōtinētur: & interim post finē libri hoc caplm ferebatur: qđ iuxta cōsuetudinē nr̄aꝫ obelo.i.veru pnotauimꝰ. Dixitqꝫ mardocheus. Adeo facta sunt ista. Recordatus sum sōnii qđ viderā. hec eadē significātis: nec eoꝝ qcq̄ irritū fuit. Paruulus fons q creuit in fluuiū & in lucē solēqꝫ cōuersus est: & in aq̄s plimas redūdauit hester ē. quā rex accepit vxorē & voluit esse reginam. Duo aūt dracones: ego sum & aman. Gentes q̄ cōuenerāt: hi sunt q conati sunt delere nomē iudeorū. Gens aūt mea isrl̄ est: q̄ clamauit ad dn̄m: & saluū fecit pplm suū. liberauitqꝫ nos ab oībus malis: & fecit signa atqꝫ portēta inter gentes: & duas sortes esse pcepit vnā ppl̄i dei: & alterā cunctaꝝ gentiū. Venitqꝫ vtraqꝫ sors in statutū ex illo iā tpe corā deo vniuersis gentibꝰ: & recordatꝰ est dn̄s ppl̄i sui: ac misertꝰ hereditatis sue. Et obseruabūtur dies isti in mense adar quartadecima & quinta decima die eiusdē mēsis cum omni studio & gaudio in vnū cetum populi cōgregati in cunctas deinceps generationes populi israel. 11.

Anno q̄rto regnātibus ptolomeo & cleopatra: attulerūt dositheꝰ qui se sacerdotē & leuitici gn̄is ferebat & ptolomeus filius eius hanc epistolā phurim: quā dixerūt interptatam esse lysimacū ptolomei filiū in hierusalē. Hoc quoqꝫ principiū erat in editione vulgata qđ nec in hebreo: nec apud vllum fertur interpretū. Anno secundo regnante artaxerxe maximo prima die mensis nisan vidit somnium mardocheus filius iaheri: filii semei filii cis de tribu beniamin: homo iudeus qui habitabat in vrbe susis vir magnus & inter primos aule regie. Erat autem de eo numero

אֶת יְמֵי הַפּוּרִים הָאֵלֶּה בִּזְמַנֵּיהֶם
כַּאֲשֶׁר קִיַּם עֲלֵיהֶם מָרְדֳּכַי הַיְּהוּדִי
וְאֶסְתֵּר הַמַּלְכָּה וְכַאֲשֶׁר קִיְּמוּ עַל
נַפְשָׁם וְעַל זַרְעָם דִּבְרֵי הַצּוֹמוֹת — צום
וְזַעֲקָתָם׃ וּמַאֲמַר אֶסְתֵּר קִיַּם דִּבְרֵי — אמר
הַפּוּרִים הָאֵלֶּה וְנִכְתָּב בַּסֵּפֶר׃ — כתב
וַיָּשֶׂם הַמֶּלֶךְ אֲחַשְׁוֵרוֹשׁ — Cap.x.
מַס עַל הָאָרֶץ וְאִיֵּי הַיָּם׃ וְכָל מַעֲשֵׂה — אי עשה
תָקְפּוֹ וּגְבוּרָתוֹ וּפָרָשַׁת גְּדֻלַּת — גדר
מָרְדֳּכַי אֲשֶׁר גִּדְּלוֹ הַמֶּלֶךְ הֲלוֹא הֵם
כְּתוּבִים עַל סֵפֶר דִּבְרֵי הַיָּמִים לְמַלְכֵי — יום
מָדַי וּפָרָס׃ כִּי מָרְדֳּכַי הַיְּהוּדִי — ידה
מִשְׁנֶה לַמֶּלֶךְ אֲחַשְׁוֵרוֹשׁ וְגָדוֹל — שנה גדל
לַיְּהוּדִים וְרָצוּי לְרֹב אֶחָיו דֹּרֵשׁ — רצה
טוֹב לְעַמּוֹ וְדֹבֵר שָׁלוֹם לְכָל זַרְעוֹ׃ — שלם

captiuitate quā captiuauit nabuchodo-
αἰχμαλωσίας ἧς ᾐχμαλώτευσε ναβουχοδο-
noſor: rex babylonis de hieruſalē
νόσορ ὁ βασιλεὺς βαβυλῶνος ἐξ ἱερουσαλὴμ
cū iechonia rege iudee. & hoc
μετὰ ἰεχονίου βασιλέως τῆς ἰουδαίας. καὶ τοῦτ
ei⁹ ſomniū. & ecce vox tumult⁹
τὸ αὐτοῦ τὸ ἐνύπνιον. καὶ ἰδοὺ φωνὴ θορύβου
tonitrua & terremot⁹ & cōturbatio ſup
βρονταὶ καὶ σεισμὸς καὶ τάραχος ἐπὶ τῆς
terrā: & ecce duo dracones magni para
γῆς, καὶ ἰδοὺ δύο δράκοντες μεγάλοι ἕτοι-
ti pceſſerūt vtriq3 pliari. & facta
μοι προῆλθον ἀμφότεροι παλαίειν. καὶ ἐγένε-
eſt eoꝝ vox magna: & voce eoꝝ
το αὐτῶν φωνὴ μεγάλη, καὶ τῇ φωνῇ αὐτῶν ἡ-
parata eſt ois gens ad pliū: vt expu-
τοιμάσθη πᾶν ἔθνος εἰς πόλεμον, ὥστε πολε-
gnarēt iuſtoꝝ gentē. & ecce dies tenebraꝝ
μῆσαι δικαίων ἔθνος. καὶ ἰδοὺ ἡμέρα σκότους
& caliginis: tribulatio & anguſtia: afflictio &
καὶ γνόφου, θλίψις καὶ στενοχωρία, κάκωσις καὶ
turbatio magna ſup terrā. & cōturbata ē
τάραχος μέγας ἐπὶ τῆς γῆς. καὶ ἐταράχθη
ois gēs iuſta timētes ſua mala:
πᾶν ἔθνος δίκαιον φοβούμενοι τὰ ἑαυτῶν κακά,
& pparati ſunt perire: & clamauerūt
καὶ ἡτοιμάσθησαν ἀπολέσθαι, καὶ ἐβόησαν
ad deū. ab aūt clamore eoꝝ: factū ē
πρὸς τὸν θεόν. ἀπὸ δὲ τῆς βοῆς αὐτῶν, ἐγένετο
ſicut a paruo fonte fluui⁹ magn⁹:
ὡσανεὶ ἀπὸ μικρᾶς πηγῆς ποταμὸς μέγας,
aqua multa. & lux & ſol ort⁹ eſt: &
ὕδωρ πολύ. καὶ φῶς καὶ ὁ ἥλιος ἀνέτειλε, καὶ
humiles exaltati ſūt & deuorauerūt in
οἱ ταπεινοὶ ὑψώθησαν καὶ κατέφαγον τοὺς ἐν-
clytos. & cū ſurrexiſſet mardoche⁹ q̄ vidit
δόξους. καὶ διεγερθεὶς μαρδοχαῖος ὁ ἑωρακὼς
ſomniū hoc: & qd de⁹ deliberat
τὸ ἐνύπνιον τοῦτο, καὶ τί ὁ θεὸς βεβούλευται
facere: habuit inſomniū hoc in corde:
ποιῆσαι, εἶχε τὸ ἐνύπνιον τοῦτο ἐν τῇ καρδίᾳ,
& in omni vbo voluit cognoſcere hoc
καὶ ἐν παντὶ λόγῳ ἤθελεν ἐπιγνῶναι αὐ-
vſq3 ad noctem.
τὸ ἕως τῆς νυκτός. Ca.12.

ET quieuit mardoche⁹ in aula
Καὶ ἡσύχασε μαρδοχαῖος ἐν τῇ αὐλῇ
cū gabatha & tharra duob⁹ eunuchis
μετὰ γαβαθὰ καὶ θάρρα τῶν δύο εὐνούχων τοῦ
regis cuſtodientib⁹ aulā. au
βασιλέως τῶν φυλασσόντων τὴν αὐλήν. ἤ-
diuitq3 eoꝝ cogitatiōes: & cu
κουσέ τε αὐτῶν τοὺς λογισμούς, καὶ τὰς με-
ras eoꝝ ſcrutat⁹ eſt: & didicit q pa-
ρίμνας αὐτῶν ἐξηρεύνησε, καὶ ἔμαθεν ὅτι ἑτοι-
rāt man⁹ inijcere artaxerxi
μάζουσι τὰς χεῖρας ἐπιβαλεῖν ἀρταξέρξῃ τῷ
regi: & demōſtrauit regi de eis.
βασιλεῖ, καὶ ὑπέδειξε τῷ βασιλεῖ περὶ αὐ-
& q̄ſiuit rex duos eunu
τῶν. καὶ ἐξήτασεν ὁ βασιλεὺς τοὺς δύο εὐνού-
chos ſuos: & cōfitentes appēſi ſunt.
χους αὐτοῦ, καὶ ὁμολογήσαντες ἀπήχθησαν.
& ſcripſit rex ſmones hos
καὶ ἔγραψεν ὁ βασιλεὺς τοὺς λόγους τούτους
in cōmentarijs. & mardoche⁹ ſcripſit de
εἰς μνημόσυνον. καὶ μαρδοχαῖος ἔγραψε περὶ
vbis. & pcepit rex mardo
τῶν λόγων. καὶ ἐπέταξεν ὁ βασιλεὺς μαρδο-
cheū deſeruire in aula: & dedit ei
χαίῳ θεραπεύειν ἐν τῇ αὐλῇ, καὶ ἔδωκεν αὐτῷ

captiuorum quos tranſtulerat nabuchodonoſor rex babylonis de hieruſalem cū iechonia rege iuda: & hoc ei⁹ ſomnium fuit. Apperuerūt voces & tumultus tonitrua & terremot⁹ & cōturbatio ſup terrā: & ecce duo dracones magni paratiq3 cōtra ſe in preliū. Ad quorū clamorem cuncte cōcitate ſunt nationes: vt pugnarēt cōtra gentē iuſtorū. Fuitq3 dies illa tenebrarū & diſcriminis tribulationis & anguſtie: & ingēs formido ſup terrā. Conturbataq3 ē gens iuſtoꝝ timentiū mala ſua: et prepata ad mortē. Clamaueruntq3 ad deū: & illis vociferātibus fons paruus creuit in fluuiū maximū: & in aq̄s plurimas redūdauit. Lux & ſol ortus eſt: & hūiles exaltati ſunt: & deuorauerūt inclytos. Quod cū vidiſſet mardoche⁹ & ſurrexiſſet de ſtratu: cogitabat quid deus facere vellet: & fixū hēbat in aīo: ſcire cupiēs qd ſignificaret ſōniū. 12.

MOrabatur autē eo tēpore in aula regis cum bagatha & thara eunuchis regis: qui ianitores erant palatii. Cūq3 intellexiſſet cogitationes eorū & curas diligēti⁹ puidiſſet: didicit q conarētur in regē artaxerxē manus mittere: & nunciauit ſup eo regi. Qui de vtroq3 habita q̄ſtione: confeſſos iuſſit duci ad mortē. Rex aūt qd geſtū erat ſcripſit in cōmentariis. Sed & mardocheus rei memoriā litteris tradidit. Precepitq3 ei rex vt in aula palatii moraretur: datis ei pro delatione muneribus. Aman vero filius amadathi bugeus erat glorioſiſſimus corā rege & voluit nocere mardocheo & populo ei⁹ pro duobus eunuchis regis qui fuerāt iterfecti. Hucuſq3 proemiū. Que ſequūtur in eo loco poſita erant vbi ſcriptum eſt in volumine. Et diripuerunt bona vel ſubſtantias eorū. Que in ſola vulgata editione reperimus. Epiſtole autem hoc exemplar fuit. 13.

REx maxim⁹ artaxerxes ab india vſq3 ethiopiā cētū vigīti ſeptē puinciarū pricipib⁹ & ducib⁹ q eius īperio ſubiecti ſunt ſalutē. Cū plimis gētib⁹ īperarē: & vniuerſum orbē mee ditiōi ſubiugaſſē: volui neq̄q3 abuti potētie magnitudine: ſed clemētia & lenitate gubernare ſubiectos: vt abſq3 vllo terrore vitā ſilētio tranſigētes: optata cūctis mortalib⁹ pace fruerētur. Querēte aūt me a cōſiliariis meis quō poſſet hoc īpleri: vnus q ſapiā & fide ceteros pcellebat. & erat poſt regē ſcđs aman noīe indicauit mihi in toto orbe terrarū pplm eſſe diſpſū: q nouis vteretur legib⁹: & cōtra oīm gētiū cōſuetudinē faciēs regū iuſſa cōtēneret: & vniuerſarū cōcordiā nationū ſua diſſenſione violaret. Quod cū didiciſſem⁹ vidētes vnā gentē rebellē aduerſus oē hoīm genus puerſis vti legib⁹: nr̄iſq3 iuſſionib⁹ cōtraire: & turbare ſubiectaꝝ nobis puinciarū pacē atq3 cōcordiā: iuſſimus vt q̄ſcunq3 amā q oībus puintiis prepoſit⁹ eſt: & ſecūdus a rege: & quē patris loco colimus monſtrauerit: cū cōiugib⁹ ac liberis deleātur ab inimicis

dona ppt hoc. & erat amā amadathu C
δόματα περὶ τούτου. καὶ ἦν ἀμὰν ἀμαδάθου
bugeus inclyt⁹ corā rege: & q̄ſi
βουγαῖος ἔνδοξος ἐνώπιον τοῦ βασιλέως, καὶ ἐζή-
uit affligere mardocheū &
τησε κακοποιῆσαι τὸν μαρδοχαῖον καὶ τὸν
ppl'm ei⁹ ppt duos eunuchos re-
λαὸν αὐτοῦ ὑπὲρ τῶν δύο εὐνούχων τοῦ βασι-
gis. at epiſtole eſt exēplar * hoc.
λέως. τῆς δὲ ἐπιστολῆς ἐστὶ τὸ ἀντίγραφον τόδε.

REx magn⁹ artaxerxes his q̄ ab
Βασιλεὺς μέγας ἀρταξέρξης τοῖς ἀπὸ Ca.13
india vſq3 ad ethiopiā centū viginti D
τῆς ἰνδικῆς ἕως τῆς αἰθιοπίας ἑκατὸν εἰκοσιε-
ſeptē puinciaꝝ pncipes & locoꝝ pſides ordina
πτὰ χωρῶν ἄρχουσι καὶ τοπάρχαις ὑποτε-
ti ſunt: hec ſcribit. cū multis īperaſſem
ταγμένοις, τάδε γράφει. πολλῶν ἐπάρξας
gētib⁹ & vniuerſi dn̄arer orbis terre:
ἐθνῶν καὶ πάσης ἐπικρατήσας οἰκουμένης, ἐ-
volui nō temeritate potētie eleua-
βουλήθην μὴ τῷ θράσει τῆς ἐξουσίας ἐπαιρό-
r⁹: miti⁹ aūt & cū q̄cte ſēp A
μενος, ἐπιεικέστερον δὲ καὶ μετὰ ἠπιότητος ἀεὶ ū.:.d.
gubernās ſubiectos trāquil z.6.a.
διεξάγων τοὺς τῶν ὑποτεταγμένων ἀκυμάν-
los ſemp ſtatuere vita: et re
τους διαπαντὸς καταστῆσαι βίους, τήν τε βα-
gnū quietū & puiū vſq3 ad fines B
σιλείαν ἥμερον καὶ πορευτὴν μέχρι περάτων
pbens: renouare q3 deſi
τῶν παρεξόμενος, ἀνανεώσασθαί τε τὴν πο-
deratā cūctis hoib⁹ pacē. que
θουμένην τοῖς πᾶσιν ἀνθρώποις εἰρήνην. πυ- C
rente aūt me a cōſiliarijs quomō duce- ē.1.d.
θομένου δέ μου τῶν συμβούλων πῶς ἂν ἀχ-
ret hoc ad finē: q ſapiētia apud
θείη τοῦτο ἐπὶ πέρας, ὁ σωφροσύνῃ παρ' ἡ-
nos pcedebat: & in beneuolētia imutabi D
μῖν διενέγκας, καὶ ἐν τῇ εὐνοίᾳ ἀπαραλλά-
li & firma fide approbat⁹ eſt: &
κτως καὶ βεβαίᾳ πίστει ἀποδεδειγμένος, καὶ
ſecūdo regis dono pcede-
δεύτερον τῶν βασιλειῶν γέρας ἀπενηνεγ-
bat amā: indicauit nobis in omnib⁹
μένος ἀμάν, ἀπέδειξεν ἡμῖν ἐν πάσαις ταῖς A
per orbē terre tribub⁹ cōmixtū eſſe ini ē.1.a
κατὰ τὴν οἰκουμένην φυλαῖς ἀναμεμῖχθαι δυ-
micū pplm quēdā: legib⁹ cōtrariū ad
σμενῆ λαόν τινα, τοῖς νόμοις ἀντίθετον πρὸς
oēm gentē: et regū pcermit
πᾶν ἔθνος, τά τε τῶν βασιλέων παραπέμ-
tentes aſſidue edicta: vt nō
ποντας διηνεκῶς διατάγματα, πρὸς τὸ μὴ
deducat qui a nobis * dirigit
κατατίθεσθαι τὴν ὑφ' ἡμῶν κατευθυνομένην
ſine defectu pncipat⁹. cū didiciſſem⁹ ergo q hec
ἀμέμπτως συναρχίαν. διειληφότες οὖν τόδε
gens ſola in rebellione
δὲ τὸ ἔθνος μονώτατον ἐν ἀντιπαραγωγῇ
omni ſemp homini poſita ſit: et
παντὶ διαπαντὸς ἀνθρώπῳ κείμενον, διαγω-
tā legū peregrinā pmutās & diſſe B
γὴν νόμων ξενίζουσαν παραλλάσσον καὶ δυσ-
tiēs nr̄is reb⁹: peſſima q3
νοοῦν τοῖς ἡμετέροις πράγμασι, τὰ χείριστα τε-
cōſumās mala: & vt nō regnū
συντελοῦν κακά, καὶ πρὸς τὸ μὴ τὴν βασιλεί-
cōſtantiā cōſequeret. pcepim⁹ igit
αν εὐσταθείας τυγχάνειν. προστετάχαμεν οὖν
eos q ſignificant vobis i ſcriptis
τοὺς σημαινομένους ὑμῖν ἐν τοῖς γεγραμμένοις

C ab amā ꝓpoſito in reb⁹
ὑπὸ ἀμὰν τοῦ τεταγμένου ἐπὶ τῶν πραγμάτων
τ ſecūdo a nobis oēs cū mulierib⁹ τ
καὶ δευτέρου πατρὸς ἡμῶν πάντας σὺν γυναιξὶ καὶ
filiis ꝑdi radicit⁹ inimicoꝝ
τέκνοις ἀπολέσθαι ὁλοῤῥίζους τῶν ἐχθρῶν ταῖς
gladiis ſine omni mīa τ parcitate:
μαχαίραις ἄνευ παντὸς οἴκτου καὶ φειδοῦς, τῇ
q̄rtadecima duodecimi mēſis adar
τεσσαρεσκαιδεκάτῃ τοῦ δωδεκάτου μηνὸς ἀδὰρ
ꝑſentis anni. vt q̄ olim τ nūc ini
τοῦ ἐνεστῶτος ἔτους. ὅπως οἱ πάλαι καὶ νῦν δυ
mici in die vna violēter in īfernū de
σμενεῖς ἐν ἡμέρᾳ μιᾷ βιαίως εἰς τὸν ᾅδην κα
ſcendētes: in poſterum tp̄s q̄etas
τελθόντες, εἰς τὸν μετέπειτα χρόνον εὐσταθῆ
D τ trāquillas ꝑbeant nobis ꝑfecte
καὶ ἀτάραχα παρέχωσιν ἡμῖν διατέλους
res. τ depcat⁹ ē dn̄m: memor
τὰ πράγματα. καὶ ἐδεήθη κυρίου, μνημονεύων
oium opum dn̄i. τ dixit: dn̄e do
πάντα τὰ ἔργα κυρίου. καὶ εἶπε, κύριε κύ
mie rex oipotens: q: in ptāte
ριε βασιλεῦ παντοκράτωρ, ὅτι ἐν ἐξουσίᾳ
tua cūcta ſunt: τ nō eſt q̄ reſiſtat tibi
σου πᾶν ἐστι, καὶ οὐκ ἔστιν ὁ ἀντιδοξῶν σοι
cum volueris tu ſaluare iſrael. q: tu
ἐν τῷ θέλειν σε σῶσαι τὸν ἰσραήλ. ὅτι σὺ
fecisti celum τ terrā: τ oēne
ἐποίησας τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν, καὶ πᾶν
mirabile in ſub celo: τ dn̄s es
θαυμαζόμενον ἐν τῇ ὑπ᾽ οὐρανόν, καὶ κύριος εἶ
omniū: τ nō eſt q̄ reſiſtat tibi
πάντων, καὶ οὐκ ἔστιν ὃς ἀντιτάξεταί σοι τῷ
dn̄o: tu omnia noſti: tu ſcis dn̄e:
κυρίῳ, σὺ πάντα γινώσκεις, σὺ οἶδας κύριε,
A q: nō in cōtumelia neq̄ i ſupbia neq̄
ὅτι οὐκ ἐν ὕβρει οὐδὲ ἐν ὑπερηφανίᾳ οὐδὲ
in glīe cupiditate feci hoc vt nō adora
ἐν φιλοδοξίᾳ ἐποίησα τοῦτο τὸ μὴ προσκυ
rē ſupbū amā: q: cōplacebā
νεῖν τὸν ὑπερήφανον ἀμάν, ὅτι ηὐδόκουν
deoſculari veſtigia pedum eius ad ſa
φιλεῖν πέλματα ποδῶν αὐτοῦ πρὸς σω
lutē iſrael: ſed feci hoc: vt nō
τηρίαν ἰσραήλ, ἀλλ᾽ ἐποίησα τοῦτο, ἵνα μὴ
ponerē glīa hois ſuper gloriam dei:
θῶ δόξαν ἀνθρώπου ὑπεράνω δόξης θεοῦ,
τ nō adorabo queq̄ ꝑter te dn̄e:
καὶ οὐ προσκυνήσω οὐδένα πλὴν σοῦ κύριε,
τ nō faciā hoc in ſupbia. τ nūc
καὶ οὐ ποιήσω αὐτὸ ἐν ὑπερηφανίᾳ. καὶ νῦν
dn̄e deus rex: parce populo
κύριε ὁ θεὸς ὁ βασιλεύς, φεῖσαι τοῦ λαοῦ
tuo: q: reſpiciunt nos in ꝑditio
σου, ὅτι ἐπιβλέπουσιν ἡμῖν εἰς καταφθο
nē: τ deſiderauerūt ꝑdere eā q̄ a
ράν, καὶ ἐπεθύμησαν ἀπολέσαι τὴν ἐξ
ꝑncipio hereditatē tuā. ne deſpicias
ἀρχῆς κληρονομίαν σου. μὴ ὑπερίδῃς τὴν
ꝑtem tuā: quā tibi redemiſti de terra
μερίδα σου, ἣν σεαυτῷ ἐλυτρώσω ἐκ γῆς
B egypti: exaudi depcationē meā τ
αἰγύπτου, ἐπάκουσον τῆς δεήσεώς μου καὶ
ꝓpici⁹ eſto ſorti tue: τ cōuerte lu
ἱλάσθητι τῷ κλήρῳ σου, καὶ στρέψον τὸ πέν
ctū nr̄m in gaudium: vt viuētes laude
θος ἡμῶν εἰς εὐωχίαν, ἵνα ζῶντες ὑμνήσω
m⁹ tuū nomē dn̄e: τ ne perdas
μέν σου τὸ ὄνομα κύριε, καὶ μὴ ἀφανίσῃς
os laudantiū te dn̄e: τ ois iſrael
στόμα αἰνούντων σε κύριε, καὶ πᾶς ἰσραὴλ

ſuis. Nulluſq̄ eorū miſereatur q̄rtadecima die duodecimi menſis adar anni ꝑſentis vt nepharii hoies vno die ad inferos deſcendētes: reddāt iperio nr̄o pacē quā turbauerāt. Hucuſq̄ exemplar epl'e. Que ſequūtur poſt eū locū ſcripta reperi: vbi legitur. Pergenſq̄ mardocheus fecit oia q̄ ei mādauerat heſter. Nec tn̄ habetur in hebraico: & apud nullū penitus ferūtur interp̄tū. Mardoche⁹ aūt dep̄catus eſt dn̄m: memor oim operū eius: & dixit. Dn̄e dn̄e rex oṗs: in ditione em̄ tua cūcta ſunt poſita: & nō eſt qui poſſit tue reſiſtere volūtati: ſi decreueris ſaluare iſrael. Tu feciſti celū & terrā: & quicqd celi ambitu cōtinetur. dn̄s oim es: nec ē q reſiſtat maieſtati tue. Cuncta noſti & ſcis: qa nō pro ſupbia & cōtumelia: & aliq̄ glorie cupiditate feceri hoc: vt nō adorarē aman ſupbiſſimū: libēter ei pro ſalute iſrael: et veſtigia pedū ei⁹ deoſculari parat⁹ eſſē. ſed timui ne honorē dei mei trāſferrē ad hoīes: & ne quē q̄ adorarē: excepto deo meo. Et nunc dn̄e rex de⁹ abraā miſere ppl'i tui: quia volūt nos inimici nr̄i ꝑdere: & hereditatē tuā delere Ne deſpicias partē tuā quā redemiſti de egypto. Exaudi dep̄cationē meā: & ꝓpitius eſto ſorti & funiculo tuo: & cōuerte luctum nr̄m in gaudiū. vt viuētes laudem⁹ nomē tuū. dn̄e: & ne claudas ora te canentiū. Ois quoq̄ iſrael pari mente & obſecratione clamauit ad dominū: eo q̄ eis certa mors impenderet. 14.

Heſter q̄q̄ regina cōfugit ad dn̄m pauēs piculū qd̄ iminebat. Cūq̄ depoſuiſſet veſtes regias: fletib⁹ & luctui apta indumēta ſuſcepit: & pro vnguentis variis cinere & ſtercore impleuit caput: & corpus ſuū humiliauit ieiuniis: oiaq̄ loca in qbus antea letari cōſueuerat: crinīū laceratione cōpleuit. Et deprecabatur dn̄m deū iſrael: dicēs. Dn̄e mi q rex nr̄ es ſolus: adiuua me ſolitariā: & qa preter te nullus eſt auxiliator alius. Periculū meū in manib⁹ meis eſt. Audiui a patre meo q̄ tu dn̄e tuliſſes iſrael de cūctis gentib⁹: & patres nr̄os ex oībus retro maioribus ſuis: vt poſſideres hereditatē ſempiternā: feciſtiq̄ eis ſicut locutus es. Peccauim⁹ in cōſpectu tuo: & idcirco tradidiſti nos in manus inimicorū nr̄orū Coluim⁹ em̄ deos eoꝝ. Iuſtus es dn̄e. Et nunc non eis ſufficit q̄ duriſſima nos opprimūt ſeruitute: ſed robur manuū ſuarū idolorū potētie deputātes: volunt tua mutare promiſſa: & delere hereditatē tuam: & claudere ora laudātiū te: atq̄ extinguere gloriā templi et altaris tui: vt aperiant ora gentiū & laudent idolorū fortitudinē: & prediſcent carnalē regē in ſempiternū. Ne tradas dn̄e ſceptrū tuū his qui nō ſunt ne rideant ad ruinam noſtram: ſed cōuertere conſilium eorum ſuper eos: & eū qui in nos cepit ſeuire diſperde.

clamauerūt ex fortitudie ſua: qm̄ mors eo
ἐκέκραξαν ἐξ ἰσχύος αὐτῶν, ὅτι θάνατος αὐ
rū in oculis eoꝝ.
τῶν ἐν ὀφθαλμοῖς αὐτῶν. Ca. 14.
ET eſther regina cōfugit
Καὶ ἐσθὴρ ἡ βασίλισσα κατέφυγεν
ad dn̄m: in agone mortis cōpre
ἐπὶ τὸν κύριον, ἐν ἀγῶνι θανάτου κατει
henſa. τ deponēs veſtes glo
λημμένη. καὶ ἀφελομένη τὰ ἱμάτια τῆς δό
rie ſue: induta eſt indumētis anguſtie
ξης αὐτῆς, ἐνεδύσατο ἱμάτια στενοχωρίας
τ luctus. τ pro ſuperbis vn
καὶ πένθους. καὶ ἀντὶ τῶν ὑπερηφάνων ἡ
guētis: cinere τ ſtercore impleuit
δυσμάτων, σποδοῦ καὶ κοπριῶν ἐνέπλησε
caput ſuū: τ corp⁹ ſuum
τὴν κεφαλὴν αὐτῆς, καὶ τὸ σῶμα αὐτῆς
humiliauit valde. τ omnē locū
ἐταπείνωσε σφόδρα. καὶ πάντα τόπον
exultationis ſue impleuit laceratis cri
ἀγαλλιάματος αὐτῆς ἔπλησε στρεπτῶν τρι
nib⁹ ſuis. τ depcabat dn̄m deū iſrael
χῶν αὐτῆς. καὶ ἐδεῖτο κυρίου θεοῦ ἰσραὴλ
τ dixit: dn̄e mi rex nr̄ tu
καὶ εἶπε, κύριέ μου ὁ βασιλεὺς ἡμῶν σὺ
es ſolus: adiuua me ſolitariā τ nō habē
εἶ μόνος, βοήθησόν μοι τῇ μόνῃ καὶ μὴ ἐχού
tē adiutorē niſi te: q̄m piculum meū in ma
σῃ βοηθὸν εἰ μὴ σέ, ὅτι κίνδυνός μου ἐν χει
nu mea. ego audiui a natiuitate mea i tribu
ρί μου. ἐγὼ ἤκουον ἐκ γενετῆς μου ἐν φυλῇ
familie me: q: tu dn̄e tuliſti
πατριᾶς μου, ὅτι σὺ κύριε ἔλαβες τὸν
iſrael de oibus gentib⁹: τ pa
ἰσραὴλ ἐκ πάντων τῶν ἐθνῶν, καὶ τοὺς πα
tres nr̄os de oibus maiorib⁹ ſuis
τέρας ἡμῶν ἐκ πάντων τῶν προγόνων αὐτῶν
in hereditatē ſempitnā: τ feciſti e
εἰς κληρονομίαν αἰώνιον, καὶ ἐποίησας αὐ
is q̄ locutus es: τ nūc peccauim⁹ i cō
τοῖς ὅσα ἐλάλησας, καὶ νῦν ἡμάρτομεν ἐνώ
ſpectu tuo: τ tradidiſti nos in ma
πιόν σου, καὶ παρέδωκας ἡμᾶς εἰς χεῖ
nus inimicis nr̄is: eoꝝ glorificauim⁹
ρας τοῖς ἐχθροῖς ἡμῶν, ἀνθ᾽ ὧν ἐδοξάσαμεν
deos eoꝝ: iuſtus es dn̄e. τ nūc
τοὺς θεοὺς αὐτῶν, δίκαιος εἶ κύριε. καὶ νῦν
non eis ſufficit in amaritudie ſeruitutis
οὐχ ἱκανώθησαν ἐν πικρασμῷ δουλείας
nr̄e: ſed poſuiſti manus eoꝝ ſup
ἡμῶν, ἀλλ᾽ ἔθηκας τὰς χεῖρας αὐτῶν ἐπὶ
manus idoloꝝ ſuoꝝ: vt extollerēt
τὰς χεῖρας τῶν εἰδώλων αὐτῶν, ἐξᾶραι
determiatiōez oris tui τ delerent heredi
ὁρισμὸν στόματός σου καὶ ἀφανίσαι κληρο
tatem tuā: τ obturarēt os laudātiuꝫ
νομίαν σου, καὶ ἐμφράξαι στόμα αἰνούντων
te: τ extinguerēt gl'iaꝫ dom⁹ tue τ al
σε, καὶ σβέσαι δόξαν οἴκου σου καὶ θυσι
taris tui: τ aperirēt os gētiū ad vir
αστηρίου σου, καὶ ἀνοῖξαι στόμα ἐθνῶν εἰς ἀρε
tutes ſtultoꝝ: τ magnificaretur rex
τὰς ματαίων, καὶ θαυμασθῆναι βασιλέα
carnalis in ſēpitnū. ne tradas dn̄e
σάρκινον εἰς αἰῶνα. μὴ παραδῷς κύριε τὸ
ſceptrū tuum his q̄ nō ſunt: τ ne deri
σκῆπτρόν σου τοῖς μὴ οὖσι, καὶ μὴ κατα
deant in caſu nr̄o: ſed
γελασάτωσαν ἐν τῇ πτώσει ἡμῶν, ἀλλὰ
cōuerte cōſiliū eoꝝ ſup eos.
στρέψον τὴν βουλὴν αὐτῶν ἐπ᾽ αὐτούς. τὸν

at q̄ incepit ſup nos diſperde.
δὲ ἀρξάμενον ἐφ' ἡμᾶς παραδειγμάτισον.
memēto dñe notus te fac in tpe tribulatio
μνήσθητι κύριε γνώσθητι ἐν καιρῷ θλίψε
nis nře: ⁊ da mihi fiduciā rex
ως ἡμῶν, καὶ ἐμὲ θάρσυνον βασιλεῦ τῶν
deorū ⁊ ois pncipat⁹ dñator: tribue
θεῶν καὶ πάσης ἀρχῆς ἐπικρατῶν, δὸς
ſmonē cōpoſitū in ore meo in cōſpectu
λόγον εὔρυθμον εἰς τὸ στόμα μου ἐνώπιον
leonis: ⁊ transfer cor il
τοῦ λέοντος, καὶ μετάθες τὴν καρδίαν αὐ
lius in odiū oppugnātis nos in
τοῦ εἰς μῖσος τοῦ πολεμοῦντος ἡμᾶς εἰς
pditionē eius ⁊ eoꝝ q̄ cōſentiunt
συντέλειαν αὐτοῦ καὶ τῶν ὁμονοούντων
ei. nos āt libera in manu tua: ⁊ adiu
αὐτῷ. ἡμᾶς δὲ ῥῦσαι ἐν χειρί σου, καὶ βοή
ua me ſolitariā: ⁊ nō hñtē alium
θησόν μοι τῇ μόνῃ, καὶ μὴ ἐχούσῃ ἕτερον
adiutorē niſi te. dñe oīm ſciam
βοηθὸν εἰμὴ σέ. κύριε πάντων γνῶσιν
hēs: ⁊ noſti q̄ oderim gl'iam ini
ἔχεις, καὶ οἶδας ὅτι ἐμίσησα δόξαν ἀνό
quoꝝ: ⁊ deteſter cubile incircūciſo
μων, καὶ βδελύσσομαι κοίτην ἀπεριτμή
rū ⁊ oīs alienigene. tu ſcis
των καὶ παντὸς ἀλλοτρίου. σὺ οἶδας τὴν
neceſſitatē meā: q̄ abominer ſignum
ἀνάγκην μου, ὅτι βδελύσσομαι τὸ σημεῖον
ſuperbie mee qđ eſt ſup ca
τῆς ὑπερηφανίας μου ὅ ἐστιν ἐπὶ τῆς κεφα
put meū in diebus oſtentatōis mee: de
λῆς μου ἐν ἡμέραις ὀπτασίας μου, βδε
teſter illud q̄ſi pānū menſtruorum: ⁊
λύσσομαι αὐτὸ ὡς ῥάκος καταμηνίων, καὶ
nō portē illud in diebus ſilentij mei: ⁊
οὐ φορῶ αὐτὸ ἐν ἡμέραις ἡσυχίας μου, καὶ
nō comederit ancilla tua in menſa aman:
οὐκ ἔφαγεν ἡ δούλη σου τράπεζαν ἀμάν,
⁊ nō magnificaueri cōuiuiū regis:
καὶ οὐκ ἐδόξασα συμπόσιον βασιλέως,
neq̄ biberi vinū libaminū: ⁊ non le
οὐδὲ ἔπιον οἶνον σπονδῶν, καὶ οὐκ εὐφ
tata ſit ancilla tua a die tranſlatio
ράνθη ἡ δούλη σου ἀφ' ἡμέρας μεταβο
nis mee vſq̄ nunc. verū in te
λῆς μου μέχρι τοῦ νῦν. πλὴν ἐπὶ σοὶ
dñe deus abraam de⁹ fortis ſup om
κύριε ὁ θεὸς ἀβραάμ. ὁ θεὸς ἰσχύων ἐπὶ πάν
nes: exaudi vocē deſperantiū:
τας, εἰσάκουσον φωνῆς ἀπηλπισμένων,
⁊ libera nos de manu malignā
καὶ ῥῦσαι ἡμᾶς ἐκ χειρὸς τῶν πονηρευο
tium: ⁊ libera me a timore meo.
μένων, καὶ ῥῦσαί με ἐκ τοῦ φόβου μου. C. 15.
Et factū ē in die tertia vt
Καὶ ἐγενήθη ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ τρίτῃ ὡς
ceſſauit orans: depoſuit
ἐπαύσατο προσευχομένη, ἐξεδύσατο τὰ
veſtimēta luctus ⁊ induta ē glo
ἱμάτια τοῦ πένθους καὶ περιεβάλετο δό
ria ſua. ⁊ facta ſplendens: cū in
ξαν αὐτῆς. καὶ γενηθεῖσα ἐπιφανής, ἐπικα
uocaſſet omnium ſpectatorē ⁊ ſaluato
λεσαμένη τὸν πάντων ἐπόπτην καὶ σωτῆ
rē: aſſumpſit duas famulas. ⁊ q̄dem
ρα, παρέλαβε τὰς δύο ἅβρας. καὶ τῇ μὲν
ſup vnā innitebat: q̄ſi delicata: et alte
μιᾷ ἐπηρείδετο, ὡς τρυφερευομένη, ἡ δὲ ἑτέ
ra ſeq̄batur leuans indumētū
ρα ἐπηκολούθει κουφίζουσα τὴν ἔνδυσιν

Memento dñe & oſtēde te nobis in tpe
tribulatiōis nře: & da mihi fiduciā dñe
rex deorum & vniuerſe ptātis: tribue
ſmonē cōpoſitū in ore meo in cōſpe
ctu leonis: & trāſfer cor illi⁹ in odiū ho
ſtis nři: vt & ipſe pereat: & ceteri qui ei
cōſentiūt. Nos aūt libera in māu tua:
& adiuua me nullū aliud auxiliū habē
tē: niſi te dñe q habes oīm ſcientiā: &
noſti qa oderim gloriā iniq̄rū: & dete
ſter cubile incircūciſorū & oīs alieni
gene. Tu ſcis neceſſitatē meā q̄ abo
miner ſignū ſupbie & glorie mee qđ
eſt ſup caput meū in dieb⁹ oſtētationis
mee: & deteſter illud q̄ſi pānū mēſtrua
te: & nō portē in dieb⁹ ſilentii mei: & q̄
nō comederi in menſa amā: nec mihi
placuerit cōuiuiū regis: & nō biberim
vinū libaminū: & nūq̄ letata ſit ancil
la tua ex q̄ huc trāſlata ſum vſq̄ in pre
ſentē diē: niſi in te dñe de⁹ abraā. Deus
fortis ſup oēs: exaudi vocē eoꝝ q nullā
aliā ſpem hñt: & libera nos de manu
iniq̄rū: & erue me a timore meo. Hec
q̄q̄ addita repi in editiōe vulgata. 15.
Et mādauit ei haud dubiū qn he
ſter mardoche⁹ vt ingrederetur
ad regē: & rogaret p pplo ſuo & p pria
ſua. Memorare inqt dierū humilitatis
tue: quō nutrita ſis in manu mea: qa
aman ſcđs a rege locut⁹ eſt cōtra nos
in mortē: & tu inuoca dñm & loq̄re re
gi p nobis: & libera nos de morte. Nec
non & iſta q̄ ſubdita ſunt: in editione
vulgata reperi. Die aūt tertio depoſuit
veſtimēta ornat⁹ ſui: & circūdata ē glo
ria ſua. Cūq̄ regio fulgeret habitu: &
inuocaſſet oīm rectorem & ſaluatorē
deū: aſſūpſit duas famulas: & ſup vnā
qdē innitebatur q̄ſi pre delitiis & nimia
teneritudine corpus ſuū ferre nō ſuſti
nēs: altera aūt famulaꝝ ſeq̄batur dñāꝫ
defluētia in humū indumēta ſuſtētās.
Ipſa aūt roſeo colore vultū perfuſa: &
gratis ac nitentib⁹ oculis triſtē celabat
animū & nimio timore contractū. In
greſſa igitur cūcta p ordinē oſtia: ſtetit
contra regē vbi reſidebat ſup ſoliū re
gni ſui: indutus veſtib⁹ regiis auroq̄
fulgēs & p̄cioſis lapidib⁹. Eratq̄ terri
bilis aſpectu. Cūq̄ eleuaſſet faciem &
ardentib⁹ oculis furorē pectoris indi
caſſet: regina corruit: & in pallorē co
lore mutato: laſſum ſup ancillulā recli
nauit caput. Cōuertitq̄ de⁹ ſpm̄ regis
in māſuetudinē: & feſtinus ac metuēs
exiliuit de ſolio: & ſuſtentās eā vlnis ſu
is donec rediret ad ſe his verbis blādie
batur. Quid habes heſter. Ego ſum fr
tu⁹: noli metuere. Nō morieris: nō enī
pro te ſed p oibus hec lex cōſtituta ē.
Accede igitur & tange ſceptrū. Cumq̄
illa reticeret: tulit aureā virgā: & poſuit
ſup collū eius: & oſculatus eſt eā: & ait.
Cur mihi nō loq̄ris? Que rñdit. Vidi
te dñe q̄ſi āgelū dei: & cōturbatū ē cor
meū pre timore gl'ie tue. Valde ei mi
rabilis es dñe: & facies tua plena ē gr̄a
rū. Cūq̄ loq̄retur: rurſus corruit & pe
ne exanimata eſt. Rex aūt turbabatur:
& oēs miſtri ei⁹ cōſolabātur eā. 16.
Rex magnus artaxerxes ab india

eius. ⁊ ipſa rubefacta vigore pulchritudis
αὐτῆς, καὶ αὐτὴ ἐρυθριῶσα ἀκμῇ κάλλους
ſue: ⁊ vultus eius hilaris q̄ſi
αὐτῆς, καὶ τὸ πρόσωπον αὐτῆς ἱλαρὸν ὡς
amabilis: at cor eius arctatū
προσφιλές, ἡ δὲ καρδία αὐτῆς ἀπεστενωμένη
pre timore. ⁊ ingreſſa oſtia
ἀπὸ τοῦ φόβου. καὶ εἰσελθοῦσα πάσας
portas: ſtetit coram rege.
τὰς θύρας, κατέστη ἐνώπιον τοῦ βασιλέ
⁊ ipſe ſedebat ſup ſoliū
ως. καὶ αὐτὸς ἐκάθητο ἐπὶ τοῦ θρόνου τῆς
regni ſui. ⁊ omnem ſtolā D
βασιλείας αὐτοῦ. καὶ πᾶσαν στολὴν τῆς
ſplendoris ſui idut⁹ erat: totus in
ἐπιφανείας αὐτοῦ ἐνεδεδύκει, ὅλος διὰ
auro ⁊ lapidib⁹ p̄cioſis: ⁊ erat ter
χρυσοῦ καὶ λίθων πολυτελῶν, καὶ ἦν φο
ribilis nimis. ⁊ eleuās faciem ſu
βερὸς σφόδρα. καὶ ἄρας τὸ πρόσωπον αὐ
am incenſam gl'ia: in acie furoris cōſpe
τοῦ πεπυρωμένον δόξῃ, ἐν ἀκμῇ θυμοῦ ἔβλε
xit. ⁊ corruit regina ⁊ muta
ψε. καὶ ἔπεσεν ἡ βασίλισσα καὶ μετέβα
uit colorē ſuum in diſſolutione: ⁊ recli A
λε τὸ χρῶμα αὐτῆς ἐν ἐκλύσει, καὶ κατέ
nauit ſe ſup caput ācille pre
κυψεν ἐπὶ τὴν κεφαλὴν τῆς ἅβρας τῆς προ
cedentis. ⁊ conuertit deus ſpiri
πορευομένης. καὶ μετέβαλεν ὁ θεὸς τὸ πνεῦ
tū regis in mānſuetudinē. ⁊ feſti
μα τοῦ βασιλέως εἰς πραΰτητα. καὶ ἀγω
nans exiliuit de ſolio: ⁊
νιάσας, ἀνεπήδησεν ἀπὸ τοῦ θρόνου, καὶ
aſſumpſit eam in vlnis ſuis B
ἀνέλαβεν αὐτὴν ἐπὶ τὰς ἀγκάλας αὐτοῦ
donec rediret: ⁊ cōſolabatur eāꝫ
μέχρις οὗ κατέστη, καὶ παρεκάλει αὐτὴν
verbis pacificis. ⁊ dixit ei: quid eſt
λόγοις εἰρηνικοῖς. καὶ εἶπεν αὐτῇ, τί ἐστιν
eſther: ego frater tuus: cōfide nō
ἐσθήρ; ἐγὼ ὁ ἀδελφός σου, θάρσει οὐ μὴ
morieris: qm̄ cōmune p̄ceptum nřm
ἀποθάνῃς, ὅτι κοινὸν τὸ πρόσταγμα ἡμῶν C
eſt: accede. ⁊ tollens auream vir
ἐστι, πρόσελθε. καὶ ἄρας τὴν χρυσῆν ῥάβ
gam: īpoſuit ſup collum eius. ⁊
δον, ἐπέθηκεν ἐπὶ τὸν τράχηλον αὐτῆς. καὶ
āplexat⁹ ē eam ⁊ dixit: loq̄re mihi.
ἠσπάσατο αὐτὴν καὶ εἶπεν, λάλησόν μοι.
⁊ dixit ei: vidi te dñe q̄ſi an
καὶ εἶπεν αὐτῷ, εἶδόν σε κύριε ὡς ἄγ
gelum dei: ⁊ turbatū eſt cor meū
γελον θεοῦ, καὶ ἐταράχθη ἡ καρδία μου
pre timore glorie tue: qm̄
ἀπὸ τοῦ φόβου τῆς δόξης σου, ὅτι D
mirabilis es dñe: ⁊ facies tua
θαυμαστὸς εἶ κύριε, καὶ τὸ πρόσωπόν σου
gr̄arum plena. cū aūt loqueretur
χαρίτων μεστόν. ἐν δὲ τῷ διαλέγεσθαι
ipſa: corruit pre diſſolutiōe ſua:
αὐτήν, ἔπεσεν ἀπὸ ἐκλύσεως αὐτῆς,
⁊ rex turbabatur ⁊ om
καὶ ὁ βασιλεὺς ἐταράσσετο καὶ πᾶ
nis famulat⁹ eius conſolabatur
σα ἡ θεραπεία αὐτοῦ παρεκάλει
eam.
αὐτήν. Ca. 16. A
Rex magn⁹ artaxerxes his
Βασιλεὺς μέγας ἀρταξέρξης τοῖς
q̄ ab india vſq̄ ad ethiopiam
ἀπὸ τῆς ἰνδικῆς ἕως τῆς αἰθιοπίας

centũ viginti septẽ satrapis regionũ
ἑκατὸν εἰκοσιεπτὰ σατράπαις χωρῶν
pncipes sũt ⁊ his q̄ nr̄a sapiũt:
ἄρχουσι καὶ τοῖς τὰ ἡμέτερα φρονοῦσι,
valere. multi plurima eorũ q̄ be
B χαίρειν. πολλοὶ τῇ πλείστῃ τῶν εὐερ
nefaciũt bonitate frequẽtius hono
γετούντων χρηστότητι πυκνότερον τιμω
rati: magis superbierũt ⁊ nõ solũ
μένοι, μεῖζον ἐφρόνησαν καὶ οὐ μόνον τοὺς
subiectos nobis querũt affige
ὑποτεταγμένους ἡμῖν ζητοῦσι κακοποι
re: et vbertatẽ nõ potẽtes ferre: ⁊
εῖν, τόν τε κόρον οὐ δυνάμενοι φέρειν, καὶ
in suos benefactores conanẽ machi
τοῖς ἑαυτῶν εὐεργέταις ἐπιχειροῦσι μηχα
nari: ⁊ gratitudinẽ nõ solũ ab
νᾶσθαι, καὶ τὴν εὐχαριστίαν οὐ μόνον ἐκ τῶν
hominibus auferentes: sed ⁊
ἀνθρώπων ἀνταναιροῦντες, ἀλλὰ καὶ τοῖς
inexperientia bonorũ elationibus eleuati:
τῶν ἀπειραγάθων κόμποις ἐπαρθέντες,
eius q̄ oĩa cernit semp dei
τοῦ τὰ πάντα κατοπτεύοντος ἀεὶ θεοῦ τὴν
C odiosã arbitrãẽ fugere posse
μισοπόνηρον ὑπολαμβάνουσιν ἐκφεύξεσθαι
sniam. sepe aũt ⁊ multos ex his q̄ in po
δίκην. πολλάκις δὲ καὶ πολλοὺς τῶν ἐπ' ἐξ
testatibus cõstituti sunt q̄ crediti sunt guber
ουσίαις τεταγμένων τῶν πιστευθέντων χει
nare amicorũ res solatiũ pti
ρίζειν φίλων τὰ πράγματα παραμυθία με
cipes sanguine inocẽtũ cõstituẽs: in
τόχους αἱμάτων ἀθώων καταστήσασα, πε
duit calamitatibus imedicabilibus: praui
ριέβαλε συμφοραῖς ἀνηκέστοις, τῷ τῆς κακοη
tatis mẽdatio fraude decipien
θείας ψευδεῖ παραλογισμῷ παραλογισα
tiũ: eorũ q̄ dñantur simplicẽ be
μένων, τὴν τῶν ἐπικρατούντων ἀκέραιον εὐ
neuolẽtiã. cõsiderare aũt licet nõ tã
γνωμοσύνην. σκοπεῖν δὲ ἔξεστιν οὐ τοσοῦτον
ex veteribus vt tradidimus histo
ἐκ τῶν παλαιοτέρων ὡς παρεδώκαμεν ἱστο
riis: q̄ sũt prope vos queren
ριῶν, ὅσα ἐστὶ παρὰ πόδας ὑμᾶς ἐκζητοῦν
tes inique cõsummata: eorũ q̄ in
τας ἀνοσίως συντετελεσμένα, τῇ τῶν ἀνα
digne dominanẽ peste: ⁊ attẽde
D ξίως δυναστευόντων λοιμότητι, καὶ προσέ
re ad ea q̄ post hec: ita vt re
χειν εἰς τὰ μετὰ ταῦτα, ὥστε τὴν βασι
gnũ sine turbatione oĩbus hoĩbus cũ
λείαν ἀτάραχον τοῖς πᾶσιν ἀνθρώποις μετ'
pace pbeamus: vtentes qz mutatio
εἰρήνης παρεξόμεθα, χρώμενοι τε μεταβο
nibus: ea aũt q̄ ad cõspectũ veniũt discer
λαῖς, τὰ δὲ ὑπὸ τὴν ὄψιν ἐρχόμενα διακρί
nẽtes semp cũ mansueta obuiatione.
νοντες ἀεὶ μετ' ἐπιεικεστέρας ἀπαντήσε
vt enim amã amadathu macedo:
ως. ὡς γὰρ ἀμὰν ἀμαδαθοῦ μακεδών, ταῖς
veritatibus alienus de psarũ sangui
ἀληθείαις ἀλλότριος τοῦ τῶν περσῶν αἵμα
ne: ⁊ multũ distans a nr̄a beni
τος, καὶ πολὺ διεστὼς τῆς ἡμετέρας χρη
gnitate: ⁊ hospitatus a nobis: cõsecutus est q̃ habe
στότητος, καὶ ξενωθεὶς ἡμῖν, ἔτυχεν ἧς ἔχο
mus ad oẽm gentẽ humanitatẽ in tan
μεν πρὸς πᾶν ἔθνος φιλανθρωπίας ἐπὶ το
tũ: vt vocarẽ nr̄ pater
σοῦτον, ὥστε ἀναγορεύεσθαι ἡμῶν πατέρα

vsqz ethiopiam centũ viginti septem
prouinciarũ ducibus ac principibus
qui nr̄e iussioni obediũt salutẽ dicit.
Multi bonitate principũ & honore q
in eos collatus est: abusi sunt in super
biã: & nõ solũ subiectos regibus nitun
tur opprimere: sed datã sibi gloriã nõ
ferentes: in ipsos qui dederũt moliun
tur insidias. Nec cõtenti sunt grãs nõ
agere bñficiis: & humanitatis in se iu
ra violare: sed dei quoqz cũcta cernen
tis arbitrãtur se posse fugere sentẽtiã.
Et intantũ vesanie pruperunt vt eos
qui credita sibi officia diligẽter obser
uant: & cuncta agunt vt oĩum laude
digni sint mendaciorũ cuniculis conẽ
tur subuertere: dum aures principũ
simplices ex sua natura alios estimãtes
calida fraude decipiũt. Que res & ex
veteribus pbatur historiis: & ex his q̄
gerũtur quotidie: quõ malis quorun
dam suggestionibus regũ studia depra
uentur. Vnde puidendũ est paci oĩm
puinciarũ. Nec putare debetis si diuer
sa iubeamus ex animi nr̄i venire leui
tate: sed pq̄litate & necessitate tẽpo
rum vt rei publice possit vtilitas ferre
sententiã. Et vt manifestius qđ dicimus
intelligatis. Aman filius amadathi &
aio & gente macedo alienusqz a psarũ
sanguine & pietatẽ nr̄am sua crudeli
tate cõmaculãs: pegrinus a nobis susce
ptus est: & tantã in se expertus humani
tatẽ vt pater nr̄ vocaretur: & adorare
tur ab oĩbus post regẽ secũs. q in tantũ
arrogãtie tumorem sublatus est vt re
gno priuare nos niteretur & spiritu.
Nam mardocheũ cuius fide & benefi
ciis viuimus: & cõsortem regni nostri
hester r: cum oĩ gente sua: nouis qui
busdã atqz inauditis machinis expeti
uit in mortem: hoc cogitans vt illis in
terfectis isidiaretur nostre solitudini:
& regnũ persarũ transferret in mace
donas. Nos aũt a pessimo mortalium
iudeos neci destinatos: in nulla penitus
culpa reperimus: sed econtrario iustis
vtẽtes legibus & filios altissimi & ma
ximi sempqz viuentis dei cuius bene
ficio & patribus nr̄is & nobis regnum
est traditum & vsqz hodie custoditur.
Vnde eas litteras quas sub noĩe nr̄o
ille direxerat sciatis esse irritas. Pro
quo scelere ante portas huius vrbis. i.
susis & ipse qui machinatus est: & oĩs
cognatio eius pendet in patibulis:
non nobis: sed deo reddente ei qđ me
ruit. Hoc aũt edictum qđ nunc mitti
mus: in cunctis vrbibus proponatur:
vt liceat iudeis vti legibus suis. Qui
bus debetis esse ãminiculo: vt eos qui
se ad necem eorum parauerãt: possint
interficere tertiadecima die mẽsis duo
decimi qui vocatur adar. Hanc enim
diem deus oĩpotens meroris & luctus
eis vertit in gaudiũ. Vnde & vos inter
ceteros festos dies hanc habetote diẽ
& celebrate eam cum omni leticia.

⁊ adoraretur ab omnibus: secun
καὶ προσκυνούμενον ὑπὸ πάντων, τὸ δεύτε
dũ regij throni psonã ge
ρον τοῦ βασιλικοῦ θρόνου πρόσωπον διατε
rens. nõ ferens aũt superbiam: nitus
λεῖν. οὐκ ἐνέγκας δὲ τὴν ὑπερηφανίαν, ἐπι
est pncipatu pũare nos ⁊
τήδευσε τῆς ἀρχῆς στερῆσαι ἡμᾶς καὶ τοῦ
spiritu. ⁊ nr̄m saluatorẽ ⁊
πνεύματος. τόν τε ἡμέτερον σωτῆρα καὶ
in omnibus bñfactorẽ mardocheũ: ⁊
διὰ παντὸς εὐεργέτην μαρδοχαῖον, καὶ τὴν
irreprehẽsibilẽ regni cõsortẽ esther:
ἄμεμπτον τῆς βασιλείας κοινωνὸν ἐσθήρ,
cũ omni hoc gente: multiplicibus
σὺν παντὶ τῷ τούτων ἔθνει, πολυπλόκοις
viarum deceptionibus expetens in
μεθόδων παραλογισμοῖς αἰτησάμενος εἰς
pditionem. per .n. modos istos existia
ἀπώλειαν. διὰ γὰρ τῶν τρόπων τούτων ᾠή
uit accipiẽs nos desertos: psarum
θη λαβὼν ἡμᾶς ἐρήμους, τὴν τῶν περσῶν
dominium in macedonas transfer
ἐπικράτησιν εἰς τοὺς μακεδόνας μετατά
re. nos vero ab exiciali
ξαι. ἡμεῖς δὲ τοὺς ὑπὸ τοῦ τρισαλιτηρίου πα
traditos in necem iudeos: re
ραδεδομένους εἰς ἀφανισμὸν ἰουδαίους, εὑ
perimus nõ malefactores exñtes: iustissimis
ρίσκομεν οὐ κακούργους ὄντας. δικαιοτάτοις
vero degentes legibus: exñtes aũt filios
δὲ πολιτευομένους νόμοις, ὄντας δὲ υἱοὺς τοῦ
altissimi maximi viuẽtis dei: q̄ dirigit
ὑψίστου μεγίστου ζῶντος θεοῦ, τοῦ κατευθύνον
nobis qz ⁊ pmogenitoribus nr̄is re
τος ἡμῖν τε καὶ τοῖς προγόνοις ἡμῶν τὴν βα
gnum in optima dispositiõe. bene ergo
σιλείαν ἐν τῇ καλλίστῃ διαθέσει. καλῶς οὖν
facite non vtentes his q̄ ab a
ποιήσετε μὴ προσχρησάμενοι τοῖς ὑπὸ ἀ
mã amadathu misse fuerunt litteris:
μὰν ἀμαδαθοῦ ἀποσταλεῖσι γράμμασι,
pp̄terea q̄ hic q̄ hec operatus est:
διὰ τὸ αὐτὸν τὸν ταῦτα ἐξεργασάμενον,
ante susaz portas appẽsus est
πρὸς ταῖς σούσων πύλαις ἐσταυρῶσθαι
cũ omni familia: dignã eorũ oĩum
σὺν τῇ πανοικίᾳ, τὴν καταξίαν τοῦ τὰ πάντα
dñator deo velociter reddẽte
ἐπικρατοῦντος θεοῦ διὰ τάχους ἀποδόντος
ei iudiciũ. at exemplar epi
αὐτῷ κρίσιν. τὸ δὲ ἀντίγραφον τῆς ἐπι
stole huius pponẽtes in omni lo
στολῆς ταύτης ἐκθέντες ἐν παντὶ τό
co: cũ libertate dimittatis iu
πῳ, μετὰ παρρησίας ἐᾶν τοὺς ἰου
deos vti suis legibus:
δαίους χρῆσθαι τοῖς ἑαυτῶν νόμοις,
⁊ adiuuetis eos. vt eos q̄ in tem
καὶ συνεπισχύειν αὐτοῖς. ὅπως τοὺς ἐν και
pore tribulatiõis īpositi erant eis: vlciscã
ρῷ θλίψεως ἐπιθεμένους αὐτοῖς, ἀμύνων
tur tertiadecima duodecimi mẽ
ται τῇ τρισκαιδεκάτῃ τοῦ δωδεκάτου μη
sis adar eadẽ die. hanc .n.
νὸς ἀδὰρ τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ. ταύτην γὰρ ὁ
oĩum dñator deus pro pditione
πάντα δυναστεύων θεὸς ἀντ' ὀλεθρίας τοῦ
electi generis fecit eis gaudi
ἐκλεκτοῦ γένους ἐποίησεν αὐτοῖς εὐφροσ
um. ⁊ vos ergo in insignibus
ύνην. καὶ ὑμεῖς οὖν ἐν ταῖς ἐπωνύμοις

vris feſtiuitatib⁹ inſignē diē cū om=
ὑμῶν ἑορταῖς ἐπίσημον ἡμέραν μετὰ πά=
ni letitia ducite. ut et nūc ꝛ
σης εὐωχίας ἄγετε. ὅπως καὶ νῦν καὶ
poſt hec ſal⁹ nobis ꝛ be=
μετὰ ταῦτα σωτηρία ἡμῖν καὶ τοῖς εὐ=
neuolis pſis: his vō q̄ nobis inſidiant:
νοοῦσι πέρσαις, τοῖς δὲ ἡμῖν ἐπιβουλεύου
memoriale pditionis. oīs aūt
σι, μνημόσυνον τῆς ἀπωλείας. πᾶσα δὲ

vt & in poſterum cognoſcantur: om=
nes qui fideliter perſis obediunt dignā
pro fide recipere mercedem. qui autē
inſidiantur regno eorum: perire pro
ſcelere. Omnis autem prouintia & ci
uitas que noluerit ſolemnitatis huius
eſſe particeps: gladio & igne pereat: &
ſic deleatur vt non ſolum hominibus:
ſed etiā inuia beſtiis ſit in ſempiternū
pro exēplo contēptus & inobediētie.
Explicit liber Heſter.

ciuitas vel regio omnino q̄ iuxta hec
πόλις ἢ χώρα τὸ σύνολον ἥτις κατὰ ταῦ=
nō fecerit: lācea ꝛ igni cōſume
τα μὴ ποιήσῃ, δόρατι καὶ πυρὶ κατανα
tur cū ira. ꝛ nō ſolū hoībus
λωθήσεται μετ' ὀργῆς. καὶ οὐ μόνον ἀνθρώποις
inuia: ſed ꝛ beſtiis ꝛ volatilib⁹ in
ἄβατος, ἀλλὰ καὶ θηρίοις καὶ πετεινοῖς εἰς τὸν
omne tpꝰ inimiciſſimaqꝫ conſtituetur.
ἅπαντα χρόνον ἔχθιστός τε κατασταθήσεται.

Incipit prologus primus in Job ſcd̃m trāſlationē .lxx.

Cogor per ſinglos ſcripturæ diuinæ libros: aduerſariorū reſpōdere maledictis: qui interpr̄ætationē meā repræhenſionem ſeptuaginta interpretū criminantur quaſi nō & apud græcos aquila ſymmachus & theodotion: vel verbum e verbo: vel ſenſuꝫ e ſenſu: vel ex vtroqꝫ cōmixtum & mediæ tēperatū genus trāſlationis expreſſerint: & omnia veteris inſtrumenti volumina origenes obelis aſteriſciſqꝫ diſtinxerit: quos vel additos vel de theodotione ſumptos traſlationi antiquæ inſeruit: ꝓbans defuiſſe quod additum eſt. Diſcant igitur obtrectatores mei recipere in toto qd̄ in partibus ſuſceperūt aut interp̄tationē meā cum aſteriſcis ſuis radere. Neqꝫ enī fieri poteſt vt quos plura intermiſiſſe ſuſceperint: nō eoſdem etiam in quibuſdam erraſſe fateātur præcipue ī iob. cui ſi ea quæ ſub aſteriſcis addita ſunt ſubtraxeris: pars maxima detruncabitur. Et hoc dūtaxat apud græcos. Cæterum apud latinos ante eā tranſlationē quā ſub aſteriſcis & obelis nuper edidimus: ſeptingenti ferme aut octingenti verſus deſunt: vt decurtatus & laceratus corroſuſqꝫ liber: fœditatē ſui publice legentibus præbeat. Hæc auteꝫ tranſlatio nullū de veterib⁹ ſequitur interpretē: ſed ex ipſo hebraico arabicoqꝫ ſermone. & interdum ſyro: nunc verba: nunc ſenſus: nunc ſimul vtrūqꝫ reſonabit. Obliqu⁹ enī ēt apud hebræos totus liber fertur & lubric⁹: & qd̄ græci rhetores vocant ſchematiſmenos: dum qui aliud loquitur: aliud agit. Vt ſi velis anguillam vel murenulam ſtrictis tenere manibus quanto fortius preſſeris: tanto citius elabitur. Memini me ob intelligentiā huius voluminis lyddeum quendā p̄ceptorē qui apud hebræos primus haberi putabatur: nō paruis redemiſſe nūmis: cuius doctrina an aliquid ꝓfecerim: neſcio. Hoc vnū ſcio nō potuiſſe me interpretari: niſi qd̄ ante intellexerā. A principio itaqꝫ voluminis uſqꝫ ad uerba iob apud hebræos proſa oīo eſt. Porro a uerbis iob in quibus ait: pereat dies in qua natus ſum & nox in qua dictū eſt cōceptus eſt homo: uſqꝫ ad eū locū ubi ante finē uoluminis ſcriptū eſt: idcirco ip̄e me rep̄hendo & ago penitentiā in fauilla & cinere: hexametri uerſus ſunt: dactylo ſpondeoqꝫ currentes: & ꝓpter linguæ idioma crebro recipientes & alios pedes: nō earūdē ſyllabarū: ſed earūdē temporū. Interduꝫ quoqꝫ rhythmus ipſe dulcis & tinnulus fertur numeris peduꝫ ſolutis: qd̄ metrici magis q̄ ſimplex lector intelligūt. A ſupradicto aūt uerſu uſqꝫ ad finem libri: paruū cōma quod remanet proſa oratione cōtexitur. Quod ſi cui uidetur incredulum: metra ſcꝫ eē apd̄ hebræos: & in morē noſtri flacci græciqꝫ pindari & alcei & ſapho: uel pſalterium uel lamentationes hieremiæ: uel omnia ferme ſcripturaruꝫ cantica cōpræhendi: legat philonē: ioſephū: origenē: ceſarienſem euſebiū: & eorū teſtimonio me uerū dicere cōprobabit. Audiāt quapropter canes mei: idcirco me in hoc uolumine laboraſſe: nō ut interpretationem antiquā repræhenderē: ſed ut ea quæ in illa aut obſcura ſunt: aut omiſſa: aut certe ſcriptorum uitio deprauata: manifeſtiora noſtra interp̄tatione fierent: qui & hebræum ſermonem ex parte didicimus: & in latino pene ab ipſis cunabulis inter grāmaticos & rhetores & philoſophos detriti ſumus. Qd̄ ſi apud græcos poſt ſeptuaginta editionē iam chriſti euangelio coruſcante iudeus aquila & ſymmachus ac theodotion iudaizantes heretici ſunt recepti: qui multa myſteria ſaluatoris ſubdola interpretatione celarunt: & tamen in exapleis habentur apud eccleſias & explanantur ab eccleſiaſticis uiris: quanto magis ego chriſtianus & de parentibus chriſtianis natus: & uexillum crucis in mea fronte portans: cuius ſtudium fuit omiſſa repetere: deprauata corrigere: & ſacramenta eccleſiæ puro & fideli aperire ſermone: uel a faſtidioſis uel a malignis lectoribus nō debeo reprobari. Habeāt q uolūt ueteres libros uel in mēbranis purpureis auro argentoqꝫ deſcriptos: uel uncialibus (ut uulgo aiunt) litteris onera magis exarata q̄ codices: dūmodo mihi meiſqꝫ ꝑmittant pauperes habere ſcedulas: & non tam pulchros codices q̄ emendatos. Vtraqꝫ autem editio: & ſeptuaginta iuxta græcos: & mea iuxta hebræos in latinum meo labore tranſlata eſt. Eligat unuſquiſqꝫ qd̄ uult: & ſtudioſum me magis q̄ maliuolum probet.

Explicit primus prologus in librū Iob.

Incipit ſecundus prologus in Iob ſecundū hebraicum.

Si ficellam iunco texerē: aut palmarū folia cōplicarem ut in ſudore uultus mei comederem panem & uentris opus ſollicita mente pertractarē: nullus morderet nemo reprehenderet. Nūc aūt quia iuxta ſententiam ſaluatoris uolo operari cibum qui non perit: & antiquam diuinorum uoluminum uiam ſentibus uirgultiſqꝫ purgare: error mihi geminus infigitur: corrector uitiorum falſarius uocor: & errores non auferre: ſed ſerere. Tanta eſt enim uetuſtatis conſuetudo: ut etiam confeſſa plæriſqꝫ uitia placeant: dum magis pulchros habere uolunt codices q̄ emendatos. Quapropter o fratres dilectiſſimi: unicum nobilitatis & humilitatis exemplar: pro flabello calathis ſportelliſqꝫ munuſculis monachorum ſpiritalia hæc & manſura dona ſuſcipite: ac beatum iob qui adhuc apud latinos iace

bat in stercore: & uermibus scatebat errorū: integrū imaculatūq; gaudete. Quomodo enim post probationē atq; uictoriam duplicia sunt ei uniuersa reddita: ita ego in lingua nostra (ut audacter loquar) feci eū habere quæ amiserat. Igitur & uos & unūquēq; lectorem solita prefatiōe cōmoneo & in principiis librorum eadē semp annectens rogo: ut ubicunq; semper p̄cedentes uirgulas uideritis: sciatis ea quæ subiecta sunt in hebraicis uoluminibus non haberi. Porro ubi stellæ imago præfulserit: ex hebræo in sermone nostro addita sunt. Necnon & illa quæ haberi uidebantur & ita corrupta erant ut sensum legentibus tollerēt orantibus uobis magno labore correxi: magis utile quid ex odio meo ecclesiis christi uenturum ratus: q̄ ex aliorum negocio.

Explicit prologus secūdus in librū Iob.

Incipit argumentum in librū Iob.

IN terra quidē habitasse Iob utisidi in finibus idumeæ & arabiæ fertur: & erat ei ante nomē iobab. Et accepit uxorem arabissam: & genuit filiū quē uocauit ennon. Erat aūt ipse filius quidem zareth de esau filiis filius: de matre uero Bosra: ita ut sit quintus ab abraam. Et hi sunt reges qui regnauerunt in edom: in qua & ipse regnauit. Sed primus in ea regnauit balach filius beor & nomen eiusdem ciuitatis denaba. Post hunc autem barich. Post eum iobab qui uocatur Iob. Post iob autem hussan: qui erat dux ex themanorum regiōe. Et post illum regnauit adar filius bedath: qui excidit madiam in campo moab: & nomen ciuitatis eius auith.

Explicit argumentum.

Trāſ. grec. lxx. cū īter. lati.

IOB.

ΙΩΒ. Ca. 1.

Homo quidā fuit ī terra vs iob nomē
A Ἄνθρωπός τις ἦν ἐν γῇ ὢς ἰὼβ ὄνομα
ei: ⁊ erat homo ille verax immacu
Infra. 1.a. αὐτῷ, καὶ ἦν ὁ ἄνθρωπος ἐκεῖνος ἀληθινὸς ἄμω
latus vir simplex ⁊ rectus ⁊ timēs
Infra. 42.b. μος ἀνὴρ ἀπλοῦς καὶ εὐθὺς καὶ φοβούμε
deū: abstinēs ab omni mala re.
νος τὸν θεόν, ἀπεχόμενος ἀπὸ παντὸς πονηροῦ πράγματος.
fuerūt aūt ei filij septē: ⁊ filie tres. ⁊
ἐγένοντο δὲ αὐτῷ υἱοὶ ἑπτά, καὶ θυγατέρες τρεῖς. καὶ
fuerūt pecora eius oues septē mille: camelorū tria
ἦν τὰ κτήνη αὐτοῦ πρόβατα ἑπτακισχίλια, κάμηλοι τρισ
milia: iuga boū quingēta: ⁊ asine femine q̄ pa
χίλιαι, ζεύγη βοῶν πεντακόσια, καὶ ὄνοι θήλειαι νομά
scebant q̄ngente: ⁊ famulatus multus nimis: ⁊
δες πεντακόσιαι, καὶ ὑπηρεσία πολλὴ σφόδρα, καὶ
opera magna erāt ei in terra: ⁊ erat homo ille ma
ἔργα μεγάλα ἦν αὐτῷ ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ ἦν ὁ ἄνθρωπος ἐκεῖνος μέ
gnus eorū q̄ a solis ortu. cōuenientes aūt filij eius
γας τῶν ἀφ' ἡλίου ἀνατολῶν. συμπορευόμενοι δὲ οἱ υἱοὶ αὐ
ad inuicē faciebāt cōuiuiū vnusq̄sq; sua die
τοῦ πρὸς ἀλλήλους ἐποίουν πότον ἕκαστος τὴν ἑαυτοῦ ἡμέραν
assumentes simul ⁊ tres sorores suas
συμπαραλαμβάνοντες ἅμα καὶ τὰς τρεῖς ἀδελφὰς αὐτῶν
vt comederēt ⁊ biberēt cū eis. ⁊ cū cōsūmati
ἐσθίειν καὶ πίνειν μετ' αὐτῶν. καὶ ὡς ἂν συνετελέσθη
essent dies cōuiuij: mittebat iob ⁊ purificabat
B σαν αἱ ἡμέραι τοῦ πότου, ἀπέστελλεν ἰὼβ καὶ ἐκαθάριζεν
eos cōsurgens diluculo: ⁊ offerēs pro eis sacrificia
αὐτούς, ἀνιστάμενος τὸ πρωΐ, καὶ προσφέρων περὶ αὐτῶν θυσίας
Infra. 1.4. sm̄ numerū eorū. dicebat.n. iob: nequādo peccauerit
κατὰ τὸν ἀριθμὸν αὐτῶν. ἔλεγε γὰρ ἰώβ, μήποτε ἥμαρτον
⁊ bñdixerint deū in corde suo filij mei. sic
καὶ ἐνευλόγησαν θεὸν ἐπὶ καρδίας αὐτῶν οἱ υἱοί μου. οὕτως
igit̄ faciebat iob cūctis diebus eorū. ⁊ fuit sicut di
οὖν ἐποίει ἰὼβ πάσας τὰς ἡμέρας αὐτῶν. καὶ ἐγένετο ὡς ἡ ἡμέ
es hec: ⁊ ecce venerūt filij dei vt assisterēt corā
ρα αὕτη, καὶ ἰδοὺ ἦλθον οἱ υἱοὶ τοῦ θεοῦ παραστῆναι ἐνώπιον τοῦ
dño: ⁊ diabolus venit in medio eorū. ⁊ dixit dñs diabo
κυρίου, καὶ ὁ διάβολος ἦλθεν ἐν μέσῳ αὐτῶν. καὶ εἶπεν ὁ κύριος τῷ διαβό
lo: vnde venis? ⁊ respōdēs diabolus dño dixit:
λῳ, πόθεν παραγέγονας; καὶ ἀποκριθεὶς ὁ διάβολος τῷ κυρίῳ εἶπεν,
postq̄ circuiui terrā ⁊ deābulaui eā q̄ sub celo est adsum. ⁊
περιελθὼν τὴν γῆν καὶ ἐμπεριπατήσας τὴν ὑπ' οὐρανὸν πάρειμι. καὶ
dixit ei dñs: cōsiderasti igit̄ mēte tua cōtra seruū
εἶπεν αὐτῷ ὁ κύριος, προσέσχες οὖν τῇ διανοίᾳ σου κατὰ τοῦ θεράποντός
meū iob? q̄m nō est ei similis ex his q̄ sūt ī terra: homo
μου ἰώβ; ὅτι οὐκ ἔστιν αὐτῷ ὅμοιος τῶν ἐπὶ τῆς γῆς, ἄνθρωπος
sine defectu vir simplex ⁊ rectus ⁊ timēs deū cōti
ἄμεμπτος ἀνὴρ ἀπλοῦς καὶ εὐθὺς καὶ φοβούμενος τὸν θεὸν ἀπεχό
nēs ab omni mala re? respōdit aūt diabolus
μενος ἀπὸ παντὸς πονηροῦ πράγματος; ἀπεκρίθη δὲ ὁ διάβολος

Trāſla. B. Hie.

Incipit liber Iob. Ca. 1.

VIr erat in terra hus nomine iob. Et erat vir ille simplex & rectus ac timens deū: & recedēs a malo. Natiq; sunt ei septem filii: & tres filie. Et fuit possessio eius septem milia ouium: & tria milia camelorum: quingenta quoq; iuga boum: & quingente asine: ac familia multa nimis. Eratq; vir ille magnus inter omnes orientales. Et ibant filii eius: & faciebāt cōuiuia p domos: vnusq̄sq; in die suo. Et mittētes vocabāt tres sorores suas vt comederent & biberēt cū eis. Cūq; in orbē transissent dies cōuiuii: mittebat ad eos iob: & sctificabat illos: cōsurgēsq; diluculo offerebat holocausta p singl'os. Dicebat enī: Ne forte peccauerint filii mei & bñdixerint deo in cordibus suis. Sic faciebat iob cunctis diebus. Quadam autem die cū venissent filii dei vt assisterent corā dño affuit inter eos etiā sathan. Cui dixit dominus. Vnde venis? Qui respondens ait. Circuiui terram: & perambulaui eam. Dixitq; dñs ad eū. Nunquid considerasti seruum meū iob q̄ non sit ei similis in terra: homo simplex & rectus ac timens deū & recedēs a malo. Cui respodens sathan:

Tex. heb. Job. i. — Pritiua. heb.

איש היה בארץ עוץ איוב שמו
תמם — והיה האיש ההוא תם וישר וירא
סור רוע — אלהים וסר מרע: ויולדו לו שבעה
ילד היה — בנים ושלוש בנות: ויהי מקנהו
קנה — שבעת אלפי צאן ושלשת אלפי
מאה — גמלים וחמש מאות צמד בקר וחמש
רבב — מאות אתנות ועבדה רבה מאד
גדל — ויהי האיש ההוא גדול מכל בני
עשה שתה — קדם: והלכו בניו ועשו משתה בית
איש יומו ושלחו וקראו לשלשת
אח שתה — אחיתיהם לאכל ולשתות עמהם:
נקף יום — ויהי כי הקיפו ימי המשתה וישלח
שלח קדש — איוב ויקדשם והשכים בבקר
שכם עלה — והעלה עלות מספר כלם כי אמר
ספר — איוב אולי חטאו בני וברכו אלהים
בלבבם ככה יעשה איוב כל הימים:
בוא — ויהי היום ויבאו בני האלהים
יצב — להתיצב על יהוה ויבוא גם השטן
בתוכם: ויאמר יהוה אל השטן
בוא ענה — מאין תבא ויען השטן את יהוה
אמר הלך — ויאמר משוט בארץ ומהתהלך
שום — בה: ויאמר יהוה אל השטן השמת
כמו — לבך על עבדי איוב כי אין כמהו
בארץ איש תם וישר ירא
אלהים וסר מרע: ויען השטן את

יְהוָה וַיֹּאמַר הַחִנָּם יָרֵא אִיּוֹב
אֱלֹהִים׃ הֲלֹא אַתְּ שַׂכְתָּ בַעֲדוֹ וּבְעַד שׂוּךְ
בֵּיתוֹ וּבְעַד כָּל אֲשֶׁר לוֹ מִסָּבִיב סָבַב
מַעֲשֵׂה יָדָיו בֵּרַכְתָּ וּמִקְנֵהוּ פָּרַץ עָשָׂה קָנָה
בָּאָרֶץ׃ וְאוּלָם שְׁלַח נָא יָדְךָ וְגַע נָגַע
בְּכָל אֲשֶׁר לוֹ אִם לֹא עַל פָּנֶיךָ פָּנָה
יְבָרְכֶךָּ׃ וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל הַשָּׂטָן הִנֵּה בָּרַךְ אָמַר
כָל אֲשֶׁר לוֹ בְּיָדֶךָ רַק אֵלָיו אַל
תִּשְׁלַח יָדֶךָ וַיֵּצֵא הַשָּׂטָן מֵעִם פְּנֵי שָׁלַח
יְהוָה׃ וַיְהִי הַיּוֹם וּבָנָיו וּבְנֹתָיו הָיָה
אֹכְלִים וְשֹׁתִים יַיִן בְּבֵית אֲחִיהֶם שָׁתָה
הַבְּכוֹר׃ וּמַלְאָךְ בָּא אֶל אִיּוֹב וַיֹּאמַר בָּכַר לָאַךְ
הַבָּקָר הָיוּ חֹרְשׁוֹת וְהָאֲתֹנוֹת רֹעוֹת בּוֹא רָעָה
עַל יְדֵיהֶם׃ וַתִּפֹּל שְׁבָא וַתִּקָּחֵם וְאֶת נָפַל לָקַח
הַנְּעָרִים הִכּוּ לְפִי חָרֶב וָאִמָּלְטָה נָכָה פֶּה
רַק אֲנִי לְבַדִּי לְהַגִּיד לָךְ׃ עוֹד זֶה מָלַט בָּדַד
מְדַבֵּר וְזֶה בָּא וַיֹּאמַר אֵשׁ אֱלֹהִים נָגַד דָּבַר
נָפְלָה מִן הַשָּׁמַיִם וַתִּבְעַר בַּצֹּאן בָּעַר
וּבַנְּעָרִים וַתֹּאכְלֵם וָאִמָּלְטָה רַק אָכַל
אֲנִי לְבַדִּי לְהַגִּיד לָךְ׃ עוֹד זֶה מְדַבֵּר
וְזֶה בָּא וַיֹּאמַר כַּשְׂדִּים שָׂמוּ שְׁלֹשָׁה שׂוּם
רָאשִׁים וַיִּפְשְׁטוּ עַל הַגְּמַלִּים פָּשַׁט
וַיִּקָּחוּם וְאֶת הַנְּעָרִים הִכּוּ לְפִי חָרֶב
וָאִמָּלְטָה רַק אֲנִי לְבַדִּי לְהַגִּיד לָךְ׃
עַד זֶה מְדַבֵּר וְזֶה בָּא וַיֹּאמַר בָּנֶיךָ
וּבְנוֹתֶיךָ אֹכְלִים וְשֹׁתִים יַיִן בְּבֵית
אֲחִיהֶם הַבְּכוֹר׃ וְהִנֵּה רוּחַ גְּדוֹלָה גָּדַל בּוֹא
בָּאָה מֵעֵבֶר הַמִּדְבָּר וַיִּגַּע בְּאַרְבַּע דָּבַר נָגַע
פִּנּוֹת הַבַּיִת וַיִּפֹּל עַל הַנְּעָרִים רָבַע פָּנָה
וַיָּמוּתוּ וָאִמָּלְטָה רַק אֲנִי לְבַדִּי נָפַל מוּת
לְהַגִּיד לָךְ׃ וַיָּקָם אִיּוֹב וַיִּקְרַע קוּם קָרַע
אֶת מְעִלוֹ וַיָּגָז אֶת רֹאשׁוֹ וַיִּפֹּל מָעַל גָּזַז
אַרְצָה וַיִּשְׁתָּחוּ׃ וַיֹּאמֶר עָרֹם שָׁחָה
יָצָתִי מִבֶּטֶן אִמִּי וְעָרֹם אָשׁוּב שָׁמָּה יָצָא שׁוּב
יְהוָה נָתַן וַיהוָה לָקָח יְהִי שֵׁם הָיָה
יְהוָה מְבֹרָךְ׃ בְּכָל זֹאת לֹא חָטָא בָּרַךְ

ait. Nunquid frustra iob timet deum? Nonne tu vallasti eum ac domum eius vniuersamque substantiam eius per circuitum? Operibus manuum eius benedixisti: & possessio eius creuit in terra? Sed extende paululum manum tuam: & tange cuncta que possidet: nisi in faciem benedixerit tibi. Dixit ergo dominus ad sathan. Ecce vniuersa que habet in manu tua sunt: tantum in eum ne extendas manum tuam. Egressusque est sathan a facie domini. Cum autem quadam die filii & filie eius comederent & biberent vinum in domo fratris sui primogeniti: nuncius venit ad iob qui diceret. Boues arabant & asine pascebantur iuxta eos: & irruerunt sabei tuleruntque omnia & pueros percusserunt gladio: & euasi ego solus vt nunciarem tibi. Cumque adhuc ille loqueretur venit alter: & dixit. Ignis dei cecidit e celo: & tactas oues puerosque consumpsit: & effugi ego solus vt nunciarem tibi. Sed & adhuc illo loquente: venit alius: & dixit. Chaldei fecerunt tres turmas: & inuaserunt camelos & tulerunt eos: necnon & pueros percusserunt gladio & ego fugi solus vt nunciarem tibi. Adhuc loquebatur ille: & ecce alius intrauit: & dixit. Filiis tuis & filiabus vescentibus & bibentibus vinum in domo fratris sui primogeniti: repente ventus vehemens irruit a regione deserti: & concussit quattuor angulos domus: que corruens oppressit liberos tuos & mortui sunt: & effugi ego solus vt nunciarem tibi. Tunc surrexit iob: & scidit vestimenta sua: & tonso capite corruens in terram: adorauit & dixit. Nudus egressus sum de vtero matris mee: & nudus reuertar illuc. Dominus dedit: dominus abstulit: sit nomen domini benedictum. In omnibus his non peccauit

et dixit coram domino: nunquid frustra iob timet
καὶ εἶπεν ἔναντι τοῦ κυρίου, μὴ δωρεὰν ἰὼβ φοβεῖται τὸν
deum? nonne tu circumuallasti exteriora eius et interiora do
θεόν; οὐχὶ σὺ περιέφραξας τὰ ἔξω αὐτοῦ καὶ τὰ ἔσω τῆς οἰκί
mus eius: et omnium que sunt ei in circuitu opibus
ας αὐτοῦ, καὶ πάντων τῶν ὄντων αὐτῷ κύκλῳ τὰ ἔργα τῶν
manuum eius benedixisti: et pecora eius multa feci
χειρῶν αὐτοῦ εὐλόγησας; καὶ τὰ κτήνη αὐτοῦ πολλὰ ἐποί
sti in terra: sed mitte manum tuam: et
ησας ἐπὶ τῆς γῆς; ἀλλὰ ἀπόστειλον τὴν χεῖρά σου, καὶ
tange omnia que habet nisi in faciem tuam benedixerit
ἅψαι πάντων ὧν ἔχει εἰ μὴν εἰς πρόσωπόν σου εὐλογήσει
tibi. tunc dixit dominus diabolo: ecce omnia quecunque sunt
σε. τότε εἶπεν κύριος τῷ διαβόλῳ, ἰδοὺ πάντα ὅσα ἐστὶν
ei do in manu tua: sed eum ne tetigeris. et e
αὐτῷ, δίδωμι ἐν τῇ χειρί σου, ἀλλὰ αὐτοῦ μὴ ἅψῃ. καὶ ἐξ
gressus est diabolus a domino. et fuit sicut dies hec:
ῆλθεν ὁ διάβολος παρὰ τοῦ κυρίου. καὶ ἦν ὡς ἡ ἡμέρα αὕτη, C
filii iob et filie eius bibebant vinum in domo
οἱ υἱοὶ ἰὼβ καὶ αἱ θυγατέρες αὐτοῦ ἔπινον οἶνον ἐν τῇ οἰκίᾳ
fratris sui senioris: et ecce nuncius ve
τοῦ ἀδελφοῦ αὐτῶν τοῦ πρεσβυτέρου, καὶ ἰδοὺ ἄγγελος ἦλ
nit ad iob et dixit ei: iuga boum arabant:
θε πρὸς ἰὼβ καὶ εἶπεν αὐτῷ, τὰ ζεύγη τῶν βοῶν ἠροτρία,
et femine asine pascebantur adherentes eis et irruit
καὶ αἱ θήλειαι ὄνοι ἐβόσκοντο ἐχόμεναι αὐτῶν καὶ ἐπίστησι
saba et captiuas duxerunt eas: et pueros inter
σαβαὶ καὶ ᾐχμαλώτευσαν αὐτάς, καὶ τοὺς παῖδας ἀπέ
fecerunt in gladiis: saluatus autem ego solus veni vt nun
κτειναν ἐν μαχαίραις, σωθεὶς δὲ ἐγὼ μόνος ἦλθον τοῦ ἀπαγ
ciarem tibi. adhuc hoc loquente: venit alius et dixit
γεῖλαί σοι. ἔτι τούτου λαλοῦντος, ἦλθεν ἕτερος καὶ εἶπε
ad iob: ignis a deo cecidit de celo et com
πρὸς ἰώβ, πῦρ παρὰ τοῦ θεοῦ ἔπεσεν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καὶ κα
bussit oues: et pastores consumpsit simi
τέκαυσε τὰ πρόβατα, καὶ τοὺς ποιμένας κατέφαγεν ὁμοί
liter: et saluatus ego solus veni vt nunciarem tibi. adhuc hoc
ως, καὶ σωθεὶς ἐγὼ μόνος ἦλθον τοῦ ἀπαγγεῖλαί σοι. ἔτι τού
loquente venit alius nuncius et dixit ad iob:
του λαλοῦντος ἦλθεν ἕτερος ἄγγελος καὶ εἶπε πρὸς ἰώβ,
chaldei posuerunt tres turmas et circuierunt
οἱ χαλδαῖοι ἐποίησαν τρεῖς ἀρχὰς καὶ ἐκύκλωσαν τὰς
camelos et captiuas tulerunt eas: et pueros
καμήλους καὶ ᾐχμαλώτευσαν αὐτάς, καὶ τοὺς παῖδας
interfecerunt in gladiis: euasi autem ego solus et veni vt
ἀπέκτειναν ἐν μαχαίραις, ἐσώθην δὲ ἐγὼ μόνος καὶ ἦλθον τοῦ D
nunciarem tibi. adhuc hoc loquente: alius nuncius
ἀπαγγεῖλαί σοι. ἔτι τούτου λαλοῦντος, ἄλλος ἄγγελος
venit dicens iob: filiis tuis et filiabus
ἔρχεται λέγων τῷ ἰώβ, τῶν υἱῶν σου καὶ τῶν θυγατέρων
vescentibus et bibentibus apud fratrem suum senio
ἐσθιόντων καὶ πινόντων παρὰ τῷ ἀδελφῷ αὐτῶν τῷ πρεσ
rem: repente ventus magnus irruit ex deserto et
βυτέρῳ, ἐξαίφνης ἄνεμος μέγας ἐπῆλθεν ἐκ τῆς ἐρήμου καὶ
tetigit quattuor angulos domus: et corruit domus
ἥψατο τῶν τεσσάρων γωνιῶν τῆς οἰκίας, καὶ ἔπεσεν ἡ οἰκία
super filios tuos et mortui sunt: euasi autem ego so
ἐπὶ τὰ παιδία σου καὶ ἐτελεύτησαν, ἐσώθην δὲ ἐγὼ μό
lus et veni vt nunciarem tibi. sic surgens iob scidit
νος καὶ ἦλθον τοῦ ἀπαγγεῖλαί σοι. οὕτως ἀναστὰς ἰὼβ διέρρη
vestimenta sua: et totondit comam capitis
ξε τὰ ἱμάτια αὐτοῦ, καὶ ἐκείρατο τὴν κόμην τῆς κεφαλῆς
sui: et cadens humi adorauit et dixit: ipse nu
αὐτοῦ, καὶ πεσὼν χαμαὶ προσεκύνησε καὶ εἶπεν, αὐτὸς γυμ
dus egressus sum de vtero matris mee: nudus et reuertar
νὸς ἐξῆλθον ἐκ κοιλίας μητρός μου, γυμνὸς καὶ ἀπελεύσομαι
illuc. dominus dedit dominus abstulit: sicut domino placuit sic
ἐκεῖ. ὁ κύριος ἔδωκεν ὁ κύριος ἀφείλετο, ὡς τῷ κυρίῳ ἔδοξεν οὕ
et factum est: sit nomen domini benedictum. in his
τω καὶ ἐγένετο, εἴη τὸ ὄνομα κυρίου εὐλογημένον. ἐν τού
omnibus que acciderunt ei nihil peccauit
τοις πᾶσι τοῖς συμβεβηκόσιν αὐτῷ οὐδὲν ἥμαρτεν

iob labijs corã dño: et nõ de-
ἰὼβ τοῖς χείλεσιν ἔναντι τοῦ κυρίου, καὶ οὐκ ἔδωκεν
dit stultitiã deo.
ἀφροσύνην τῷ θεῷ. Ca. 2.
Fuit autẽ sicut dies hec: et venerũt filij dei
Ἐγένετο δὲ ὡς ἡ ἡμέρα αὕτη καὶ ἦλθον οἱ υἱοὶ τοῦ θεοῦ
vt astarẽt corã dño: et diabolus venit in
παραστῆναι ἐναντίον τοῦ κυρίου, καὶ ὁ διάβολος ἦλθεν ἐν
medio eorũ vt astaret corã dño. et dixit
μέσῳ αὐτῶν παραστῆναι ἔναντι τοῦ κυρίου. καὶ εἶπεν ὁ
dñs diabolo: vnde tu venis? tũc dixit dia
κύριος τῷ διαβόλῳ, πόθεν σὺ ἔρχῃ; τότε εἶπεν ὁ διά-
bolus corã dño: postq̃ discurri eã q̃ sub celo et
βολος ἐναντίον τοῦ κυρίου, διαπορευθεὶς τὴν ὑπ᾽ οὐρανὸν καὶ
deambulaui vniuersã adsũ. dixit aũt do
ἐμπεριπατήσας τὴν σύμπασαν πάρειμι. εἶπε δὲ ὁ κύ-
minus ad diabolũ: cõsiderasti igit̃ seruũ meũ
ριος πρὸς τὸν διάβολον, προσέσχες οὖν τῷ θεράποντί μου
iob: q̃ nõ est sc̃dm eũ ex his q̃ in terra: homo
ἰώβ, ὅτι οὐκ ἔστι κατ᾽ αὐτὸν τῶν ἐπὶ τῆς γῆς, ἄνθρωπος
innocẽs: verax: sine defectu: pius: abstinẽs ab
ἄκακος, ἀληθινός, ἄμεμπτος, θεοσεβής, ἀπεχόμενος ἀπὸ
omni malo: adhuc q̃ adheret inocentie. tu aũt dixisti:
παντὸς κακοῦ, ἔτι τε ἔχεται ἀκακίας. σὺ δὲ εἶπας, τὰ
substantiã eius frustra pdere. suscipiẽs aũt
ὑπάρχοντα αὐτοῦ διακενῆς ἀπολέσαι. ὑπολαβὼν δὲ ὁ
diabolus dixit dño: pellẽ pro pelle: et oia
διάβολος εἶπε τῷ κυρίῳ, δέρμα ὑπὲρ δέρματος, καὶ πάντα
q̃cũq̃ sunt homini pro aĩa sua dabit:
ὅσα ὑπάρχει ἀνθρώπῳ ὑπὲρ τῆς ψυχῆς αὐτοῦ δώσει,
q̃nimo autẽ mitte manũ tuã et tãge ossa
οὐ μὴν δὲ ἀλλὰ ἀπόστειλον τὴν χεῖρά σου καὶ ἅψαι τῶν ὀστῶν
eius et carnes eius: sinõ in faciẽ tibi be-
αὐτοῦ καὶ τῶν σαρκῶν αὐτοῦ, εἰ μὴν εἰς πρόσωπόν σε εὐλο-
nedicet. dixit aũt dño diabolo: ecce trado
γήσει. εἶπε δὲ ὁ κύριος τῷ διαβόλῳ, ἰδοὺ παραδίδωμί
tibi eũ: tm̃ aĩam illius serua. et egressus ẽ
σοι αὐτόν, μόνον τὴν ψυχὴν αὐτοῦ φύλαξον. καὶ ἐξῆλθεν
diabolus a dño: et pcussit iob vlcere ma
ὁ διάβολος ἀπὸ τοῦ κυρίου, καὶ ἔπαισε τὸν ἰὼβ ἕλκει πο-
lo a pedibus vsq̃ ad caput. et accepit sibi te-
νηρῷ ἀπὸ ποδῶν ἕως κεφαλῆς. καὶ ἔλαβεν ἑαυτῷ ὄστρα-
stã: vt saniẽ raderet: et ipse sedebat inter in cinere.
κον, ἵνα τὸν ἰχῶρα ξύῃ, καὶ αὐτὸς ἐκάθητο ἐπὶ τῆς σποδοῦ.
et dixit ei vxor sua: vsq̃ quo tolerabis? sed
καὶ εἶπεν αὐτῷ ἡ γυνὴ αὐτοῦ, μέχρι τίνος καρτερήσεις; ἀλλὰ
dic q̃dã ṽbũ cõtra deũ et morere. ille aũt inspiciẽs eã
εἰπόν τι ῥῆμα πρὸς θεὸν καὶ τελεύτα. ὁ δὲ ἐμβλέψας αὐ-
dixit: vt q̃d tanq̃ vna stultarũ mulierũ locuta
τῇ εἶπεν, ἵνα τί ὥσπερ μία τῶν ἀφρόνων γυναικῶν ἐλάλη-
es? si bona suscepimus de manu dñi: mala nõ
σας; εἰ τὰ ἀγαθὰ ἐδεξάμεθα ἐκ χειρὸς κυρίου, τὰ κακὰ οὐχ
sustinebimus? in his oibus q̃ acciderũt ei ni
ὑποίσομεν; ἐν τούτοις πᾶσι τοῖς συμβεβηκόσιν αὐτῷ οὐ-
hil peccauit iob labijs corã deo. cũ audis
δὲν ἥμαρτεν ἰὼβ τοῖς χείλεσιν ἐναντίον τοῦ θεοῦ. ἀκούσαν-
sent aũt tres amici eius mala oia q̃ superuenissẽt
τες δὲ οἱ τρεῖς φίλοι αὐτοῦ τὰ κακὰ πάντα τὰ ἐπελθόντα
ei: venerũt vnusq̃sq̃ de ppria regione ad cõso
αὐτῷ, παρεγένοντο ἕκαστος ἐκ τῆς ἰδίας χώρας τοῦ παρακα-
landũ eũ: eliphas themanorũ rex: baldad
λέσαι αὐτόν, ἐλιφὰζ ὁ θαιμανῶν βασιλεύς, βαλδὰδ ὁ
sauchẽorũ tyrannus: sophar mineorũ rex. et ve-
σαυχαίων τύραννος, σωφὰρ ὁ μιναίων βασιλεύς. καὶ πα-
nerũt ad eũ vnanimit̃ vt cõsolarent̃ et visi
ρεγένοντο πρὸς αὐτὸν ὁμοθυμαδὸν τοῦ παρακαλέσαι καὶ ἐπι-
tarẽt eũ. cũ vidissẽt aũt eũ pcul nõ cognoue
σκέψασθαι αὐτόν. ἰδόντες δὲ αὐτὸν πόρρωθεν οὐκ ἐπέγνω-
rũt. et exclamãtes voce magna plorauerũt scĩdẽtes vnusq̃
σαν. καὶ βοήσαντες φωνῇ μεγάλῃ ἔκλαυσαν ῥήξαντες ἕ-
sq̃ suã vestẽ: et spargentes terrã
καστος τὴν ἑαυτοῦ στολήν, καὶ καταπασάμενοι γῆν ooo

Iob neq̃ stultũ quid cõtra deũ locutus est. 2.

Factũ est aũt cũ quadã die venissent filii dei: & starẽt corã dño: venisset quoq̃ sathan inter eos: & staret in cõspectu eius: vt diceret dñs ad sathan. Vnde venis? Qui respondens ait. Circuiui terram : ooooooooo oooooooooooooo & perãbulaui eam. Et dixit dominus ad oooooo sathan. Nunquid cõsiderasti seruum meũ iob q̃ nõ sit ei similis in terra vir simplex & rectus ac timens deum & recedens a malo & adhuc oo retinẽs inocentiã. Tu aũt cõmouisti me aduersus eũ vt affligerẽ eũ frustra. Cui rñdens sathan ait. Pellem pro pelle & cũcta que habet homo ooo dabit pro anima sua : alioquin mitte oooooooo manũ tuã : & tange os eius & carnẽ: & tũc videbis q̃ in faciẽ benedicat tibi: dixit ergo dominus ad sathan. Ecce in manu tua est : veruntamen animam illius serua. Egressus igitur sathã a facie domini : percussit iob vlcere pessimo ooo a planta pedis vsq̃ ad verticẽ eius. Qui testa saniem radebat: sedens in sterquilinio. ooooooooooo Dixit autẽ illi vxor sua. Adhuc tu ooooooooooooo pmanes in simplicitate tua? Bñdic deo & morere. Qui ait ad illã. Quasi vna de stultis mulieribus locuta es. Si bona suscepimus de manu ooooooo dei: mala quare non sustineamus? ooooooooooooo In oibus his nõ peccauit iob labiis suis. Igitur audientes tres amici iob ooooooooooooooooooooo omne malum quod accidisset oooooooooooooooooo ei: venerunt singuli de loco suo : eliphaz ooooo themanites & baldath suites: & sophar oooooo naamathites. Cõdixerãt enĩ vt pariter venientes visitarẽt eum & cõsolarentur. Cunq̃ eleuassent procul oculos suos: nõ cognouerunt eum. ooo Et exclamantes plorauerunt : scissisq̃ oooooooooo vestibus sparserunt puluerem super caput suũ

איוב ולא נתן תפלה לאלהים׃
ויהי היום ויבאו בני האלהים
להתיצב על יהוה ויבוא גם השטן
בתוכם להתיצב על יהוה׃ ויאמר
יהוה אל השטן אי מזה תבא ויען
השטן את יהוה ויאמר משט בארץ
ומהתהלך בה׃ ויאמר יהוה אל
השטן השמת לבך אל עבדי איוב
כי אין כמהו בארץ איש תם וישר
ירא אלהים וסר מרע ועודנו
מחזיק בתמתו ותסיתני בו לבלעו
חנם׃ ויען השטן את יהוה ויאמר
עור בעד עור וכל אשר לאיש
יתן בעד נפשו׃ אולם שלח נא
ידך וגע אל עצמו ואל בשרו אם
לא אל פניך יברכך׃ ויאמר יהוה
אל השטן הנו בידך אך את
נפשו שמר׃ ויצא השטן מאת
פני יהוה ויך את איוב בשחין רע
מכף רגלו ועד קדקדו׃ ויקח לו חרש
להתגרד בו והוא ישב בתוך
האפר׃ ותאמר לו אשתו עודך
מחזיק בתמתך ברך אלהים ומת׃
ויאמר אליה כדבר אחת הנבלות
תדברי גם את הטוב נקבל מאת
האלהים ואת הרע לא נקבל
בכל זאת לא חטא איוב בשפתיו׃
וישמעו שלשת רעי איוב
את כל הרעה הזאת הבאה
עליו ויבאו איש ממקמו אליפז
התימני ובלדד השוחי וצפר
הנעמתי ויועדו יחדו לבוא
לנוד לו ולנחמו׃ וישאו את
עיניהם מרחוק ולא הכירהו
וישאו קולם ויבכו ויקרעו איש
מעלו ויזרקו עפר על ראשיהם

Cap. ij.
היה בוא
יצב
אמר
בוא ענה
שוט
הלך
שום
כמו תמם
סור רוע
חזק תמם
סית
נתן
נגע
פנה ברך
הנה
נכה שחן
לקח
גרד
אפר איש
מות
דבר קבל
רוע
שפה
שמע רעה
רוע
בוא קום
יעד
נשא
רחק נכר
בכה קרע
זרק

השמימה: וישבו אתו לארץ שבעת
ימים ושבעת לילות, ואין דבר — יום
אליו דבר, כי ראו כי גדל הכאב — ראה
מאד: אחרי כן פתח

Cap.iij.

איוב את פיהו, ויקלל את יומו: ויען — פה קלל
איוב ויאמר: יאבד יום אולד בו, — ענה אבד
והלילה אמר הרה גבר: היום ההוא — ילד
יהי חשך, אל ידרשהו אלוה ממעל — היה דרש
ואל תופע עליו נהרה: יגאלהו — עלה יפע
חשך וצלמות, תשכן עליו עננה, — גאל
יבעתהו כמרירי יום: הלילה ההוא — שכן בעת מרר
יקחהו אפל, אל יחד בימי שנה, — לקח
במספר ירחים אל יבא: הנה — ספר בוא
הלילה ההוא יהי גלמוד, אל תבוא — היה גלמד
רננה בו: יקבהו אררי יום — קבב
העתידים עורר לויתן: יחשכו כוכבי — עתד לוה
נשפו, יקו לאור ואין, ואל יראה — חשך כבב
בעפעפי שחר: כי לא סגר דלתי — קוה ראה
בטני, ויסתר עמל מעיני: למה לא — סתר
מרחם אמות, מבטן יצאתי ואגוע: — מות גוע
מדוע קדמוני ברכים, ומה שדים — מדע שדד
כי אינק: כי עתה שכבתי ואשקוט — ינק שקט
ישנתי אז ינוח לי: עם מלכים — נוח
ויעצי ארץ, הבנים חרבות למו: — בנה
או עם שרים זהב להם, הממלאים — שור מלא
בתיהם כסף: או כנפל טמון — בית טמן
לא אהיה, כעוללים לא — היה עלל
ראו אור: שם רשעים חדלו — ראה
רגז, ושם ינוחו יגיעי כח: — יגע כוח
יחד אסירים שאננו, לא שמעו — אסר
קול נגש: קטן וגדול שם הוא, — גדל
ועבד חפשי מאדניו: למה
יתן לעמל אור, וחיים למרי — נתן מרר
נפש: המחכים למות ואיננו, — חכה
ויחפרהו ממטמונים: השמחים — חפר טמן
אלי גיל, ישישו כי ימצאו קבר: — שוש מצא

in celum. Et sederunt cum eo in terra septem diebus & septem noctibus: & nemo loq̃batur ei verbũ. Videbant enĩ dolorem esse vehementem.

3.

POst hec aperuit iob os suũ: & maledixit diei sue & locutus est. Pereat dies in qua natus sum: & nox in qua dictũ est: cõceptus est hõ. Dies illa vertatur in tenebras. Nõ requirat eũ deus desup: & non illustretur lumine. Obscurent eum tenebre & vmbra mortis: occupet eum caligo & inuoluatur amaritudine. Noctẽ illam tenebrosus turbo possideat. Nõ cõputetur in diebus anni: nec numeretur in mensibus. Sit nox illa solitaria: nec laude digna. Maledicãt ei qui maledicunt diei: qui pati sunt suscitare leuiathan. Obtenebrẽtur stelle caligine eius. Expectet lucem & nõ videat: nec ortũ surgẽtis aurore. Quia non cõclusit ostia ventris q portauit me: nec abstulit mala ab oculis meis. Quare nõ in vulua mortuus sum: egressus ex vtero nõ statim perii? Quare exceptus genibus: cur lactatus vberibus? Nunc enĩ dormiẽs silerẽ: & somno meo requiescerẽ cum regibus & cõsulibus terre: qui edificãt sibi solitudines: aut cum principibus qui possidẽt aurũ: & replent domos suas argento. Aut sicut abortiuũ absconditum non subsisterẽ: vel qui concepti non viderunt lucem. Ibi impii cessauerunt a tumultu: & ibi requieuerũt fessi robore: & q̃ndam vincti pariter sine molestia. Non audierũt vocem exactoris. Paruus & magnus ibi sunt & seruus liber a domino suo. Quare misero data est lux & vita his q in amaritudine anime sunt? Qui expectant mortẽ & nõ venit: quasi effodientes thesaurũ: gaudentq; vehementer cum inuenerint sepulchrum.

assederũt iuxta eũ septẽ dies ⁊ septẽ noctes: ⁊
παρεκάθισαν αὐτῷ ἑπτὰ ἡμέρας καὶ ἑπτὰ νύκτας, καὶ
nemo illoꝝ locut⁹ est ad eũ verbũ: videbãt enĩ
οὐδεὶς αὐτῶν ἐλάλησε πρὸς αὐτὸν λόγον, ἑώρων γὰρ τὴν
plagã graue existẽtẽ ⁊ magnã valde.
πληγὴν δεινὴν οὖσαν καὶ μεγάλην σφόδρα. Ca.3.
ET post hoc apuit iob os suũ ⁊
Καὶ μετὰ τοῦτο ἤνοιξεν ὁ ἰὼβ τὸ στόμα αὐτοῦ καὶ
maledixit diei suo dicẽs: pereat di- A
κατηράσατο τὴν ἡμέραν αὐτοῦ λέγων, ἀπόλοιτο ἡ ἡμέ-
es in q̃ nat⁹ sum: ⁊ nox in q̃ dixerũt: ecce mascul⁹.
ρα ἐν ᾗ ἐγεννήθην, καὶ ἡ νὺξ ἐν ᾗ εἶπαν, ἰδοὺ ἄρσεν. ἡ Hiere. 20.d.
nox illa sit tenebre: ⁊ nõ requirat eã do-
νὺξ ἐκείνη εἴη σκότος, καὶ μὴ ἀναζητήσαι αὐτὴν ὁ κύ-
min⁹ desup: neq̃ veniat in eã lumẽ. capiãt
ριος ἄνωθεν, μηδὲ ἔλθοι εἰς αὐτὴν φέγγος. ἐκλάβοι
autẽ eã tenebre ⁊ vmbra mortis: supueniat in eã
δὲ αὐτὴν σκότος καὶ σκιὰ θανάτου, ἐπέλθοι ἐπ᾽ αὐτὴν
caligo. ⁊ turbet dies illa ⁊ nox il-
γνόφος. καὶ ταραχθείη ἡ ἡμέρα ἐκείνη καὶ ἡ νὺξ ἐκεί-
la: auferãt eã tenebre. nõ sit inter dies an-
νη, ἀπενέγκαιτο αὐτὴν σκότος. μὴ εἴη εἰς ἡμέρας ἐνι-
ni: neq̃ nũeret inter dies mẽsiũ. sed nox
αυτοῦ, μηδὲ ἀριθμηθείη εἰς ἡμέρας μηνῶν. ἀλλὰ ἡ νὺξ
illa sit dolor: ⁊ nõ veniat sup eã leticia
ἐκείνη εἴη ὀδύνη, καὶ μὴ ἔλθοι ἐπ᾽ αὐτὴν εὐφροσύνη
neq̃ gaudiũ. sed maledicat ei q̃ male-
μηδὲ χαρμονή. ἀλλὰ καταράσαιτο αὐτὴν ὁ κατα- B
dicit diei illi q̃ futuri sũt suscitare
ρώμενος τὴν ἡμέραν ἐκείνην οἱ μέλλοντες διεγείρειν τὸν
lebiathã. obtenebrẽtur stelle noctis illi⁹ ⁊
λευιαθάν. σκοτωθείη τὰ ἄστρα τῆς νυκτὸς ἐκείνης καὶ
nõ maneãt: ⁊ in illũinationẽ nõ veniãt. ⁊
μὴ ὑπομείναι, καὶ εἰς φωτισμὸν μὴ ἔλθοι. καὶ
nõ videat luciferũ orientẽ: qr nõ cõclusit
μὴ ἴδοι ἑωσφόρον ἀνατέλλοντα, ὅτι οὐ συνέκλεισε
hostia vẽtris matris mee: abstulit enĩ laborẽ ab Infra 10.b.
πύλας γαστρὸς μητρός μου, ἀπήλλαξε γὰρ πόνον ἀπὸ Hiere. 20.d.
oculis meis. q̃re enĩ in vẽtre nõ mortu⁹
ὀφθαλμῶν μου. διατί γὰρ ἐν κοιλίᾳ οὐκ ἐτελεύτη-
sũ: ex vtero autẽ egress⁹ sũ: ⁊ nõ stati pe-
σα, ἐκ γαστρὸς δὲ ἐξῆλθον, καὶ οὐκ εὐθὺς ἀπωλό-
rijs? q̃re autẽ obuiauerũt mihi genua: cur autẽ vbe-
μην; ἱνατί δὲ συνήντησάν μοι γόνατα, ἱνατί δὲ μα-
ra suxi? nũc vtiq̃ dormiẽs silerẽ: somni- C
στοὺς ἐθήλασα; νῦν ἂν κοιμηθεὶς ἡσύχασα, ὑπνώ-
ans autẽ q̃euissẽ cũ regib⁹ cõsiliarijs terre:
σας δὲ ἀνεπαυσάμην μετὰ βασιλέων βουλευτῶν γῆς,
q̃ gloriabant in gladijs: aut cũ principib⁹: q̃s mul-
οἳ ἐγαυριῶντο ἐπὶ ξίφεσιν, ἢ μετὰ ἀρχόντων, ὧν πο-
tũ aurũ: q̃ rpleuerũt dom⁹ suas argẽ-
λὺς ὁ χρυσός, οἳ ἔπλησαν τοὺς οἴκους αὐτῶν ἀργυ-
to: aut sicut abortiuũ exiens de matrice ma-
ρίου, ἢ ὥσπερ ἔκτρωμα ἐκπορευόμενον ἐκ μήτρας μη-
tris: aut sicut infantes q̃ nõ viderũt lucẽ. illic impij
τρός, ἢ ὥσπερ νήπιοι οἳ οὐκ εἶδον φῶς. ἐκεῖ ἀσεβεῖς
sedauerũt furorẽ ire: illic q̃euerũt defessi
ἔπαυσαν θυμὸν ὀργῆς, ἐκεῖ ἀνεπαύσαντο κατάκοποι
corpore: vnanimiter autẽ vincti nõ audie-
τῷ σώματι, ὁμοθυμαδὸν δὲ οἱ δεδεμένοι οὐκ ἤκου-
rũt vocẽ exactoris. paru⁹ ⁊ magn⁹ illic est: ⁊
σαν φωνὴν φορολόγου. μικρὸς καὶ μέγας ἐκεῖ ἐστι, καὶ D
seruus nõ timẽs dñm suũ. quare enĩ
θεράπων οὐ δεδοικὼς τὸν κύριον αὐτοῦ. ἱνατί γὰρ
data est his q̃ sũt i amaritudie lux: vita aũt q̃ sunt in dolorib⁹
δέδοται τοῖς ἐν πικρίᾳ φῶς; ζωὴ δὲ ταῖς ἐν ὀδύναις
aiabus. q̃ desiderãt mortẽ: ⁊ nõ cõsecun-
ψυχαῖς. οἳ ἱμείρονται τοῦ θανάτου, καὶ οὐ τυγχά-
tur effodientes q̃si thesauros. gaudẽtes autẽ
νουσιν ἀνορύσσοντες ὥσπερ θησαυρούς. περιχαρεῖς δὲ
fuerũt si repererint: mors
ἐγένοντο ἐὰν κατατύχωσι, θάνατος

viro requies: cui⁹ via abscōdita est: cōclusit enī
ἀνδρὶ ἀνάπαυσις, οὗ ἡ ὁδὸς ἀπεκρύβη, συνέκλεισε γὰρ ὁ
deus cōtra eū. ante enī cibos meos suspiriū venit mihi
θεὸς κατ' αὐτοῦ. πρὸ γὰρ τῶν σίτων μου στεναγμός ἥκει μοι
et fundent sicut aque rugit⁹: timor enī quē cogi
καὶ χυθήσεται ὡς ὕδατα βρυχήματα, φόβος γὰρ ὃν ἐφρό
taui venit mihi. et quē timuerā occurrit mihi. neqꝫ pacē
τισα ἦλθέ μοι, καὶ ὃν ἐδεδοίκειν συνήντησέ μοι. οὔτε εἰρήνευ
egi: neqꝫ silui: neqꝫ quieui: venit āt mihi idignatio.
σα, οὔτε ἡσύχασα, οὔτε ἀνεπαυσάμην, ἦλθε δέ μοι ὀργή.

Ca. 4 A
Respōdens aūt eliphaz themanites dicit: si cepe
ὙΠΟΛΑΒῺΝ δὲ ἐλιφὰζ ὁ θαιμανίτης λέγει, εἰ λε
rim⁹ loqui ad te: moleste accipies? vī āt verborū tuorū
μάκα λαλῆσαι πρὸς σέ, κοπιάσεις; ἰσχὺν δὲ ῥημάτων σου
quis feret? si enī tu admonuisti multos et man⁹
τίς ὑποίσει; εἰ γὰρ σὺ ἐνουθέτησας πολλούς, καὶ χεῖρας
debiles cōsolat⁹ es: languētes qꝫ erexisti ver
ἀσθενοῦς παρεκάλεσας, ἀσθενοῦντάς τε ἐξανέστησας ῥή
bis: genib⁹ qꝫ impotentib⁹ fiduciā circūposuisti. nūc āt
μασι, γόνασί τε ἀδυνατοῦσι θάρσος περιέθηκας. νυνὶ δὲ
venit sup te dolor et tetigit te: tu aūt accelerasti. nūqd
ἥκει ἐπὶ σὲ πόνος καὶ ἥψατό σου, σὺ δὲ ἐσπούδασας. πότε

B
non timor tu⁹ est in stultitia et spes tua et
ρον οὐχ ὁ φόβος σου ἐστὶν ἐν ἀφροσύνῃ καὶ ἡ ἐλπίς σου καὶ
malitia vie tue? recordare igit̄ quis existēs mund⁹ pe
ἡ κακία τῆς ὁδοῦ σου; μνήσθητι οὖν, τίς ὢν καθαρὸς ἀπ
riit: aut qn̄ veraces radicit⁹ perierūt: quēadmodū
ώλετο, ἢ πότε ἀληθινοὶ ὁλόρριζοι ἀπώλοντο, καθ' ὃν τρό
vñ vidi arantes absurda: qui āt seminauerūt
πον εἶδον τοὺς ἀροτριῶντας τὰ ἄτοπα, οἱ δὲ σπείροντες
ea: dolores metēt sibi. a pcepto do
αὐτά, ὀδύνας θεριοῦσιν ἑαυτοῖς. ἀπὸ προστάγματος κυ
mini peribūt. ab aūt spū ire ei⁹ dele
ρίου ἀπολοῦνται, ἀπὸ δὲ πνεύματος ὀργῆς αὐτοῦ ἀφανι
bunt. rugit⁹ leonis: vox aūt leene: superbia
σθήσονται. σθένος λέοντος, φωνὴ δὲ λεαίνης, γαυρίαμα

C
aūt draconū extincta ē. myrmicoleo periit eo ꝙ nō
δὲ δρακόντων ἐσβέσθη. μυρμηκολέων ὤλετο παρὰ τὸ μὴ
haberet pdā. catuli leonū defecerūt adinuicē: ad me
ἔχειν βοράν. σκύμνοι λεόντων ἔλιπον ἀλλήλους, πρὸς ἐμὲ
āt dictū ē abscōdite in furto. verū nō suscipiet mea
δὲ ἐλαλήθη λαθραίως ἐν κλοπῇ. πότερον οὐ δέξεταί μου τὸ
auris indecētia ab eo? in horrore ab visione mea no
οὖς ἐξαίσια παρ' αὐτοῦ; ἐν ἐκπλήξει ἀπὸ ὁράματός μου νυκτε
cturna incidens timor sup hoīes: horror āt mihi oc
ρινοῦ ἐπιπίπτων φόβος ἐπ' ἀνθρώπους, φρίκη δέ μοι συ
currit et tremor et valde mea ossa ꝯcussit:
νήντησε καὶ τρόμος καὶ μεγάλως μου τὰ ὀστᾶ συνέσεισε,
et spūs in faciē meā irruit: horruerūt āt mei
καὶ πνεῦμα ἐπὶ πρόσωπόν μου ἐπῆλθεν, ἔφριξαν δέ μου
pili et carnes: surrexi et nō cognoui: vidi et nō erat
τρίχες καὶ σάρκες, ἀνέστην καὶ οὐκ ἐπέγνων, εἶδον καὶ οὐκ ἦν

D
forma ante oculos meos: sed aurā et vocē audiui.
μορφὴ πρὸ ὀφθαλμῶν μου, ἀλλ' ἢ αὔραν καὶ φωνὴν ἤκουον.
qd enī: nūqd mūd⁹ erit mortalis corā dño? aut ab
τί γάρ, μὴ καθαρὸς ἔσται βροτὸς ἐναντίον τοῦ κυρίου; ἢ ἀπὸ
Infra. 5.b. opib⁹ suis iculpabilis vir? si ꝯtra pueros suos nō cre
τῶν ἔργων αὐτοῦ ἄμεμπτος ἀνήρ; εἰ κατὰ παίδων αὐτοῦ οὐ πι
dit: cōtra aūt angelos suos obliquū qd excogitauit. eos aūt
στεύει, κατὰ δὲ ἀγγέλων αὐτοῦ σκολιόν τι ἐπενόησε. τοὺς δὲ
q habitāt domos luteas ex qb⁹ et ipi ex eodē
κατοικοῦντας οἰκίας πηλίνας, ἐξ ὧν καὶ αὐτοὶ ἐκ τοῦ αὐτοῦ
luto sumus: pcussit eos tinee in modū: et a ma
πηλοῦ ἐσμέν, ἔπαισεν αὐτοὺς σητὸς τρόπον, καὶ ἀπὸ πρωΐ
ne vsqꝫ ad vespā nō ampli⁹ sūt: eo ꝙ nō potuerūt ipi
θεν ἕως ἑσπέρας οὐκ ἔτι εἰσί, παρὰ τὸ μὴ δύνασθαι αὐτοὺς
Psal. 11.c. se adiuuare perierūt. abstulit reliquū eo
ἑαυτοῖς βοηθῆσαι ἀπώλοντο. συνεξῆρε τὸ ὑπόλειμμα αὐ
rū in eis: perierūt eo ꝙ nō habuerūt eis sapiam.
τῶν ἐν αὐτοῖς, ἀπώλοντο παρὰ τὸ μὴ ἔχειν αὐτοὺς σοφίαν. Ca. 5.
Voca āt si dignatur te audiet: aut si aliquē āgelorū
ἘΠΙΚΆΛΕΣΑΙ δὲ, εἴ τίς σοι ὑπακούσεται, ἢ εἴ τινα ἀγγέλων

Viro cui abscondita est via: & circundedit eum deus tenebris. Anteꝗ̄ comedo suspiro: & quasi inūdātes aque sic rugit me⁹: qa timor quē timebā euenit mihi: & qd verebar accidit. Nonne dissimulaui? nōne silui? nonne quieui? Et venit sup me indignatio. 4.

Respondēs āt eliphaz themanites: dixit. Si cepim⁹ loq tibi forsitā moleste accipies. Sed cōceptū ſmonē tenere qs poterit? Ecce docuisti multos: & man⁹ lassas roborasti: vacillātes cōfirmauerūt ſmones tui: & genua tremētia cōfortasti. Nūc aūt venit sup te plaga: & defecisti: tetigit te & conturbatus es. Vbi ē timor tu⁹: fortitudo tua: & paciētia tua: & pfectio viarū tuarū? Recordare obsecro te: quis vnꝗ̄ inocēs piit: aut qn̄ recti deleti sunt? Quinpotius vidi eos q operātur iniqtatē: & semināt dolores: & metūt eos: flante deo perisse & spū ire eius esse cōsumptos. Rugit⁹ leonis & vox leene: & dentes catulorꝫ leonū cōtriti sūt. Tigris periit eo ꝙ nō haberet predā & catuli leonis dissipati sunt. Porro ad me dictū est verbū abscōditum: & qsi furtiue suscepit auris mea venas susurrii eius. In horrore visionis nocturne qn̄ solet sopor occupare hoīes: pauor tenuit me & tremor & oīa ossa mea pterrita sūt. Et cū spūs me pñte trāsiret: inhorruerunt pili carnis mee. Stetit quidā cui⁹ nō agnoscebā vultum: imago corā oculis meis: & vocē qsi aure lenis audiui. Nūqd hō dei cōparatiōe iustificabitur aut factore suo purior erit vir? Ecce q seruiūt ei nō sunt stabiles: & in angelis suis repit prauitatē. Quāto magis hi q hitāt domos luteas: q terrenū hñt fūdamentū cōsumētur velut a tinea: de mane vsqꝫ ad vespaꝫ succidētur & qa null⁹ itelligit i etnū pibūt. Qui aūt reliq fuerint auferētur ex eis: morientur & nō in sapia. 5.

Voca ergo si ē q tibi rñdeat: & ad aliquē

לְגֶבֶר אֲשֶׁר דַּרְכּוֹ נִסְתָּרָה וַיָּסֶךְ
אֱלוֹהַּ בַּעֲדוֹ׃ כִּי לִפְנֵי לַחְמִי אַנְחָתִי
תָבֹא וַיִּתְּכוּ כַמַּיִם שַׁאֲגֹתָי׃ כִּי פַחַד
פָּחַדְתִּי וַיֶּאֱתָיֵנִי וַאֲשֶׁר יָגֹרְתִּי יָבֹא
לִי׃ לֹא שָׁלַוְתִּי וְלֹא שָׁקַטְתִּי וְלֹא
נַחְתִּי וַיָּבֹא רֹגֶז׃

Cap. iiij.
וַיַּעַן אֱלִיפַז הַתֵּימָנִי וַיֹּאמַר׃ הֲנִסָּה
דָבָר אֵלֶיךָ תִּלְאֶה וַעְצֹר בְּמִלִּין
מִי יוּכָל׃ הִנֵּה יִסַּרְתָּ רַבִּים וְיָדַיִם
רָפוֹת תְּחַזֵּק׃ כּוֹשֵׁל יְקִימוּן מִלֶּיךָ
וּבִרְכַּיִם כֹּרְעוֹת תְּאַמֵּץ׃ כִּי עַתָּה
תָּבוֹא אֵלֶיךָ וַתֵּלֶא תִּגַּע עָדֶיךָ
וַתִּבָּהֵל׃ הֲלֹא יִרְאָתְךָ כִּסְלָתֶךָ
תִּקְוָתְךָ וְתֹם דְּרָכֶיךָ׃ זְכָר נָא מִי
הוּא נָקִי אָבָד וְאֵיפֹה יְשָׁרִים
נִכְחָדוּ׃ כַּאֲשֶׁר רָאִיתִי חֹרְשֵׁי
אָוֶן וְזֹרְעֵי עָמָל יִקְצְרֻהוּ׃ מִנִּשְׁמַת
אֱלוֹהַּ יֹאבֵדוּ וּמֵרוּחַ אַפּוֹ יִכְלוּ׃
שַׁאֲגַת אַרְיֵה וְקוֹל שָׁחַל וְשִׁנֵּי
כְפִירִים נִתָּעוּ׃ לַיִשׁ אוֹבֵד מִבְּלִי
טָרֶף וּבְנֵי לָבִיא יִתְפָּרָדוּ׃ וְאֵלַי
דָּבָר יְגֻנָּב וַתִּקַּח אָזְנִי שֵׁמֶץ מֶנְהוּ׃
בִּשְׂעִפִּים מֵחֶזְיֹנוֹת לָיְלָה בִּנְפֹל
תַּרְדֵּמָה עַל אֲנָשִׁים׃ פַּחַד קְרָאַנִי
וּרְעָדָה וְרֹב עַצְמוֹתַי הִפְחִיד׃ וְרוּחַ
עַל פָּנַי יַחֲלֹף תְּסַמֵּר שַׂעֲרַת בְּשָׂרִי׃
יַעֲמֹד וְלֹא אַכִּיר מַרְאֵהוּ תְּמוּנָה
לְנֶגֶד עֵינָי דְּמָמָה וָקוֹל אֶשְׁמָע׃
הַאֱנוֹשׁ מֵאֱלוֹהַּ יִצְדָּק אִם
מֵעֹשֵׂהוּ יִטְהַר גָּבֶר׃ הֵן בַּעֲבָדָיו לֹא
יַאֲמִין וּבְמַלְאָכָיו יָשִׂים תָּהֳלָה׃ אַף
שֹׁכְנֵי בָתֵּי חֹמֶר אֲשֶׁר בֶּעָפָר יְסוֹדָם
יְדַכְּאוּם לִפְנֵי עָשׁ׃ מִבֹּקֶר לָעֶרֶב יֻכַּתּוּ
מִבְּלִי מֵשִׂים לָנֶצַח יֹאבֵדוּ׃ הֲלֹא נִסַּע
יִתְרָם בָּם יָמוּתוּ וְלֹא בְחָכְמָה׃

Cap. v.
קְרָא נָא הֲיֵשׁ עוֹנֶךָּ וְאֶל מִי

סתר סכך · פנה · בוא נתך · אתה · שלה · נוח · ענה אמר · לאה מלל · יכל רבב · רפה חזק · כשל קום · אמץ בוא · נגע בהל · קוה תמם · נקה · כחד ראה · קצר · אבד כלה · ארה · כפר · לבא פרד · גנב לקח · שמץ חזה · רדם · פחד פנה · חלף סמר · עמד נכר · ראה מון · שמע אנש · צדק · טהר · אמן לאך · שום הלה · בית יסד · דכא כתת · שום אבד · מות · ענה

מקדשים תפנה: כי לאויל יהרג כעש פנה אויל
ופתה תמית קנאה: אני ראיתי אויל הרג מות
משריש ואקוב נוהו פתאם: ירחקו ראה שרש
בניו מישע וידכאו בשער ואין מציל נקב רחק נצל
אשר קצירו רעב יאכל ואל מצנים קצר אכל
יקחהו ושאף צמים חילם: כי לא יצא צנן לקח
מעפר און ומאדמה לא יצמח עמל: צמם צמח
כי אדם לעמל יולד ובני רשף ילד
יגביהו עוף: אולם אני אדרש אל גבה אלם
ואל אלהים אשים דברתי: דרש שום
עשה גדלות ואין חקר נפלאות פלא
עד אין מספר: הנתן מטר על פני ספר
ארץ ושלח מים על פני חוצות: פנה
לשום שפלים למרום וקדרים חוץ רום
שגבו ישע: מפר מחשבות ערומים פור חשב
ולא תעשינה ידיהם תושיה: לכד ערם עשה
חכמים בערמם ועצת נפתלים ישה חכם
נמהרה: יומם יפגשו חשך וכלילה פתל מהר
ימששו בצהרים: וישע מחרב פגש
מפיהם ומיד חזק אביון: ותהי לדל משש
תקוה ועלתה קפצה פיה: הנה פה אבה
אשרי אנוש יוכחנו אלוה ומוסר היה קוה
שדי אל תמאס: כי הוא יכאיב אנש יכח
ויחבש ימחץ וידו תרפינה: בשש יסר מאס
צרות יצילך ובשבע לא יגע בך רע: כאב חבש מחץ רפה
ברעב פדך ממות ובמלחמה מידי צור נצל
חרב: בשוט לשון תחבא ולא נגע רוע
תירא משד כי יבוא: לשד ולכפן פדה לחם
תשחק ומחית הארץ אל תירא: כי לשון חבא ירא שדד
עם אבני השדה בריתך וחית בוא שחק
השדה השלמה לך: וידעת כי שלום חיה כרת
אהלך ופקדת נוך ולא תחטא: שלם
וידעת כי רב זרעך וצאצאיך כעשב נוה חטא
הארץ: תבוא בכלח אלי קבר כעלות יצא
גדיש בעתו: הנה זאת חקרנוה כן עלה גדש
היא שמענה ואתה דע לך: ידע

ſctōrū cōuertere. Vere ſtultū iterficit iracūdia: & paruulū occidit inuidia. Ego vidi ſtultum firma radice: & maledixi pulchritudini ei9 ſtatim. Lōge fiēt filii ei9 a ſalute & cōterētur in porta: & nō erit q eruat. cui9 meſſem famelic9 comedet: & ipm rapiet armat9: & bibēt ſitiētes diuitias eius. Nihil in t̄ra ſine cā fit: & de humo nō egredietur dolor. Hō naſcitur ad laborē: & auis ad volatū. Quāobrē ego deprecabor deum: & deū ponā eloquiū meū: Qui facit magna & iſcrutabilia: & mirabilia abſq3 nūero. Qui dat pluuiā ſup faciē terre & irrigat aqs vniuerſa. Qui ponit hūiles i ſublime & merētes erigit ſoſpitate. Qui diſſipat cogitatiōes malignorū ne poſſint iplere man9 eorū qđ cepant. Qui apprehēdit ſapiētes in aſtutia eorū: & cōſiliū prauorū diſſipat. Per diē icurrēt tenebras: & quaſi in nocte ſic palpabūt in meridie. Porro ſaluū faciet egenū a gladio oris eorū: & de manu violenti pauperē. Et erit egeno ſpes: iniqtas aūt contrahet os ſuū. Beat9 homo qui corripitur a deo. Increpationē ergo dñi ne reprobes: qa ipſe vulnerat & medetur: pcutit & manus eius ſanabūt. In ſex tribulationib9 liberabit te: & in ſeptima nō tanget te malū. In fame eruet te de morte: & in bello de manu gladii. A flagello lingue abſconderis: & non timebis calamitatē cū venerit. In vaſtitate & fame ridebis: & beſtias terre non formidabis. Sed cū lapidib9 regionū pactum tuū: & beſtie terre pacifice erunt tibi. Et ſcies q pacem habeat tabernaculū tuū: & viſitās ſpeciē tuam non peccabis. Et ſcies qm̄ multiplex erit ſemen tuū: & progenies tua quaſi herba terre. Ingredieris in abūdantia ſepulchrū: ſicut infertur aceruus tritici in tēpore ſuo. Ecce hoc vt inueſtigauimus ita eſt: quod auditū mēte pertracta. 6.

ſctōꝝ videbis: et enī ſtultū interficit iracūdia: deceptū aū
ἁγίων ὄψει, καὶ γὰρ ἄφρονα ἀναιρεῖ ὀργή, πεπλανημένον δὲ
occidit inuidia. ego aūt vidi ſtultos radices iacientes ꝛ
θανατοῖ ζῆλος. ἐγὼ δὲ ἑώρακα ἄφρονας ῥίζας βάλλοντας καὶ
maledixi pulchritudini coꝝ ſtatim. lōge
κατηρασάμην τὴν εὐπρέπειαν αὐτῶν παραχρῆμα. πόρρω
fiāt filij coꝝ a ſalute ꝛ cōterent
γένοιντο οἱ υἱοὶ αὐτῶν ἀπὸ σωτηρίας καὶ ἐπιτριβείησαν
in portis minoꝝ: ꝛ nō erit q eruat. q enim illi
ἐπὶ θύραις ἡσσόνων, καὶ οὐκ ἔσται ὁ ἐξαιρούμενος. ἃ γὰρ ἐκεῖ
meſſuerūt: fameſcēs comedet: ipſi aūt ab armatis tol
νοι ἐθέρισαν, πεινῶν φάγεται, αὐτοὶ δὲ πρὸς ὁπλῶν ἀρθ B
lent. abſorbeat coꝝ fortitudo: nō enī egrediet de
ήσονται. ἐκσιφωνισθείη αὐτῶν ἡ ἰσχύς, οὐ γὰρ μὴ ἐξέλθῃ ἐκ
terra labor: neqꝫ de mōtib9 germinabit dolor. ſed
τῆς γῆς κόπος, οὐδὲ ἐξ ὀρέων ἀναβλαστήσει πόνος. ἀλλὰ
homo naſcit labori: pulli aūt aqlaꝝ ſublimia vo
ἄνθρωπος γεννᾶται κόπῳ, νεοσσοὶ δὲ ἀετῶν τὰ ὑψηλὰ πέ
lāt. verūtñ aūt ꝛ ego deprecabor dñm: dñz aūt
τανται. οὐ μὴν δὲ ἀλλὰ καὶ ἐγὼ δεηθήσομαι κυρίου, κύριον δὲ
oium dñm inuocabo: qui facit ma
τῶν πάντων δεσπότην ἐπικαλέσομαι, τὸν ποιοῦντα μεγά
gna ꝛ inueſtigabilia glorioſa qꝫ ꝛ mirabilia qꝝ nō eſt nūe
λα καὶ ἀνεξιχνίαστα ἔνδοξά τε καὶ ἐξαίσια ὧν οὐκ ἔστιν ἀριθ
rus. qui dat pluuiā ſup terrā: qui mittit aquā
μός. τὸν διδόντα ὑετὸν ἐπὶ τὴν γῆν, ἀποστέλλοντα ὕδωρ
ſup eā q ſub celo. q facit humiles in ſublime: ꝛ
ἐπὶ τὴν ὑπ᾽ οὐρανόν. τὸν ποιοῦντα ταπεινοὺς εἰς ὕψος, καὶ
pditos erigit. qui diſſipat cōſilia cal C
ἀπολωλότας ἐξεγείροντα. διασκεδάζοντα βουλὰς πα 1. Cor.
lidoꝝ: ꝛ nō faciēt man9 coꝝ veritatē. qui 3. b.
νούργων, καὶ οὐ μὴ ποιήσωσιν αἱ χεῖρες αὐτῶν ἀληθές. ὁ κα
apprehendit ſapiētes in prudētia: cōſiliū aūt puerſo
ταλαμβάνων σοφοὺς ἐν τῇ φρονήσει, βουλὴν δὲ πολυπλό
rū abſtulit. p diē occurrent eis tenebre: at
κων ἐξέστησεν. ἡμέρας συναντήσεται αὐτοῖς σκότος, τὸ δὲ
in meridie palpēt qſi in nocte. pereāt aūt in
μεσημβρινὸν ψηλαφήσαισαν ἴσα νυκτί. ἀπόλοιτο δὲ ἐν
bello: impotēs aūt egrediat de manu potētis. ſit aūt pau
πολέμῳ, ἀδύνατος δὲ ἐξέλθοι ἐκ χειρὸς δυνάστου. εἴη δὲ πέ
peri ſpes: iniuſti aūt os obturet. beat9 aūt ho
νητι ἐλπίς, ἀδίκου δὲ στόμα ἐμφραχθείη. μακάριος δὲ ἄνθρω
mo quē corripuit dñs: increpationē aūt oipotētis ne
πος ὃν ἤλεγξεν ὁ κύριος, νουθέτημα δὲ παντοκράτορος μὴ
renuas. ipſe enī dolere facit ꝛ rurſus reſtituit:
ἀπαναίνου. αὐτὸς γὰρ ἀλγεῖν ποιεῖ καὶ πάλιν ἀποκαθίστη D
percuſſit ꝛ man9 ei9 ſanauerūt. ſexies de neceſ
σιν, ἔπαισε καὶ αἱ χεῖρες αὐτοῦ ἰάσαντο. ἑξάκις ἐξ ἀναγ
ſitatib9 te eruet: in aūt ſeptima nō tāget te ma
κῶν σε ἐξελεῖται, ἐν δὲ τῷ ἑβδόμῳ οὐ μὴ ἅψηταί σου κα
lū. in fame eruet te de morte: in bello aūt de ma
κόν. ἐν λιμῷ ῥύσεταί σε ἐκ θανάτου, ἐν πολέμῳ δὲ ἐκ χει
nu ferri ſoluet te. a flagello lingue te abſcōdet
ρὸς σιδήρου λύσει σε. ἀπὸ μάστιγος γλώσσης σε κρύψει,
ꝛ nō timebis a malis venientib9. iniuſtos ꝛ ini
καὶ οὐ μὴ φοβηθήσῃ ἀπὸ κακῶν ἐρχομένων. ἀδίκων καὶ ἀνό
quos deridebis: ab aūt beſtijs feris nō timebis. be
μων καταγελάσῃ, ἀπὸ δὲ θηρίων ἀγρίων οὐ φοβηθήσῃ. θῆ
ſtie enī fere pacifice erūt tibi: poſtea ſcies q pacifica erit
ρες γὰρ ἄγριοι εἰρηνεύσουσί σοι, εἶτα γνώσῃ ὅτι εἰρηνεύσει
tua dom9. ꝛ viſitabis ſpeciē tuā ꝛ nō pecca
σου ὁ οἶκος. καὶ ἐπισκέψει ὡραιότητά σου καὶ οὐ μὴ ἁμάρτῃ
bis: ſcies aūt qm̄ multū ſemē tuū: at genimina tua e
σῃ, γνώσῃ δὲ ὅτι πολὺ τὸ σπέρμα σου, τὰ δὲ ἔκγονά σου ἔσ
rūt tāq̄ ois herba agri. igredieris aūt i ſepulchꝝ
ται ὥσπερ τὸ παμβότανον τοῦ ἀγροῦ. ἐλεύσῃ δὲ ἐν τάφῳ ὥσ
ſicut triticū maturū in tpore meſſis: aut ſicut aceru9 aree
περ σῖτος ὥριμος κατὰ καιρὸν θεριζόμενος, ἢ ὥσπερ θημωνία ἅλω
ad tps cōportat9. ecce hec ſic inueſtigauim9:
νος καθ᾽ ὥραν συγκομισθεῖσα. ἰδοὺ ταῦτα οὕτως ἐξιχνιάσαμεν,
hec ſunt q audiuim9. tu aūt cognoſce tibi: ſi qd feciſti.
ταῦτά ἐστιν ἃ ἀκηκόαμεν. σὺ δὲ γνῶθι σεαυτῷ, εἴ τι ἔπραξας. Ca.6.

Respōdēs aūt iob dicit: vtinā q̄dē q̄spiā appēdēs appēde
A Υπολαβὼν δὲ ἰὼβ λέγει, εἰ γάρ τις ἱστῶν στήσαι μου
ret meā irā: at dolores meos tolleret i statera vnanimit.
τὴν ὀργήν, τὰς δὲ ὀδύνας μου ἄραι ἐν ζυγῷ ὁμοθυμαδόν.
ꝛ iā arena marina grauior erit: in hoc
καὶ δὴ ἄμμου παραλίας βαρυτέρα ἔσται, ἐπὶ τούτῳ
ꝟba mea cōculcata sunt. sagitte eñ oipotētis
τὰ ῥήματά μου κατεπατήθησαν. βέλη γὰρ τοῦ ἱκανοῦ
Amos 5.a. in corpore meo sunt: quaꝝ idignatio ipaꝝ ebibit meū
ἐν τῷ σώματί μου ἐστίν, ὧν ὁ θυμὸς αὐτῶν ἐκπίνει μου τὸ
sāguinē: cū incepero loq̄ pungūt me: q̄d eñ: nōne fru
αἷμα, ὅταν ἄρξωμαι λαλεῖν κεντοῦσί με, τί γάρ; μὴ διὰ
stra rudet asinus agrestis: sed cibos q̄rens? si
κενῆς κεκράξεται ὄνος ἄγριος, ἀλλ' ἢ τὰ σῖτα ζητῶν; εἰ
aūt ꝛ rūpet vocē bos in p̄sepi habēs escās?
δὲ καὶ ῥήξει φωνὴν βοῦς ἐπὶ φάτνης ἔχων τὰ βρώματα;
si comedet panis sine sale? si āt ꝛ est gust⁹ in ꝟbis
εἰ βρωθήσεται ἄρτος ἄνευ ἁλός; εἰ δὲ καὶ ἐστὶ γεῦμα ἐν ῥήμα
B vanis? nō potest eñ mea q̄scere aīa. fero
σι κενοῖς; οὐ δύναται γάρ μου παύσασθαι ἡ ψυχή. βρῶ
rē eñ video cibaria mea sicut odorē leonis. vtinā eñ
μον γὰρ ὁρῶ τὰ σῖτά μου ὥσπερ ὀσμὴν λέοντος. εἰ γὰρ
det ꝛ veniat mea petitio: ꝛ spē meā det
δῴη καὶ ἔλθοι μου ἡ αἴτησις, καὶ τὴν ἐλπίδα μου δῴη ὁ
dñs. cū ceperit dñs vulneret: in finē āt ne me
κύριος. ἀρξάμενος ὁ κύριος τρωσάτω, εἰς τέλος δὲ μή με
tollat. sit aūt mea ciuitas sepulchꝛū: in q̄ sup muros
ἀνελέτω. εἴη δέ μου πόλις τάφος, ἐφ' ἧς ἐπὶ τειχέων
saltabā in ea nō abstineā. nō eñ fefelli ver
ἡλλόμην ἐπ' αὐτῆς οὐ μὴ φείσωμαι. οὐ γὰρ ἐψευσάμην ῥή
ba scā dei mei. que eñ mea fortitudo: q̄ sustinebo?
ματα ἅγια θεοῦ μου. τίς γάρ μου ἡ ἰσχύς, ὅτι ὑπομένω;
C aut q̄d meū tp̄s: q̄ tollerat mea aīa? nūq̄d fortitudo la
ἢ τίς μου ὁ χρόνος, ὅτι ἀνέχεταί μου ἡ ψυχή; μὴ ἰσχὺς λί
pidū fortitudo mea? aut carnes mee sūt enee? nūq̄d nō in
θων ἡ ἰσχύς μου; ἢ αἱ σάρκες μου εἰσὶ χάλκειαι; ἢ οὐκ ἐπ'
ipo ꝯfidi? auxiliū aūt a me recessit: ne
αὐτῷ ἐπεποίθειν; βοήθεια δὲ ἀπ' ἐμοῦ ἄπεστιν, ἀπεί
gauit me mīa: speculatio āt dñi despexit me. nō aspexerūt
πατό με ἔλεος, ἐπισκοπὴ δὲ κυρίου ὑπερεῖδέ με. οὐ προσεῖδόν
me frēs mei sicut torrens deficiens: aut sicut flu
με οἱ ἀδελφοί μου ὥσπερ χειμάρρους ἐκλείπων, ἢ ὥσπερ κῦ
ct⁹ p̄terierūt me. q̄ me verebant: nūc irruerūt
μα παρῆλθόν με. οἵτινές με διευλαβοῦντο, νυνὶ ἐπιπεπτώ
in me sicut nix aut gelu ꝯcretū. quēadmodū liq̄factū
κασί μου ὥσπερ χιὼν ἢ κρύσταλλος πεπηγώς. καθὼς τακεῖς
calore existente: nō cognitū est vbi erat: sic ꝛ ego de
θέρμης γενομένης, οὐκ ἐπεγνώσθη ὅπου ἦν, οὕτως καὶ ἐγὼ κα
relict⁹ sū ab oībus. perij āt ꝛ exul fact⁹ sū.
τελείφθην ὑπὸ πάντων. ἀπωλόμην δὲ καὶ ἔξοικος ἐγενόμην.
videte vias themanoꝝ: semitas sabeoꝝ q̄ despiciūt ꝛ
ἴδετε ὁδοὺς θαιμανῶν, ἀτραποὺς σαβῶν οἱ διορῶντες καὶ
ꝯfusionē debebūt: q̄ in ciuitatib⁹ ꝛ pecuniis ꝯfide
αἰσχύνην ὀφειλήσουσιν, οἱ ἐπὶ πόλεσι καὶ χρήμασι πεποι
runt. ceteꝝ āt ꝛ vos venistis ad me imisericorditer. itaq̄ vidē
θότες. ἀτὰρ δὲ καὶ ὑμεῖς ἐπέβητέ μοι ἀνελεημόνως. ὥστε ἰδόν
tes meū vulnus timete: q̄d eñ: nūq̄d aliq̄d vos postulaui:
D τες τὸ ἐμὸν τραῦμα φοβήθητε, τί γάρ; μή τι ὑμᾶς ᾔτησα,
aut a vobis fortitudīe egeo? vt saluetis me de inimicis:
ἢ τῆς παρ' ὑμῶν ἰσχύος ἐπιδέομαι; ὥστε σῶσαί με ἐξ ἐχθρῶν,
aut de manu potentū liberetis me? docete me: ego āt ob
ἢ ἐκ χειρὸς δυναστῶν ῥύσασθαί με; διδάξατέ με, ἐγὼ δὲ κω
mutescā: si q̄d erraui dicite mihi. sed vt videt ina
φεύσω, εἴ τι πεπλάνημαι φράσατέ μοι. ἀλλ' ὡς ἔοικε φαῦ
nia ꝟba ꝟbi: nō eñ a vobis fortitudinē peto:
λα ἀληθινοῦ ῥήματα, οὐ γὰρ παρ' ὑμῶν ἰσχὺν αἰτοῦμαι,
neq̄ icrepatio vr̄a ꝟbis me sedabit. neq̄ eñ
οὐδὲ ὁ ἔλεγχος ὑμῶν ῥήμασί με παύσει. οὐδὲ γὰρ
vr̄m sermonē verbi ferā: nisi q̄ in pupillū
ὑμῶν φθέγμα ῥήματος ἀνέξομαι, πλὴν ὅτι ἐπ' ὀρφανῷ
irruitis: insultatio aūt in
ἐπιπίπτετε, ἐνάλλεσθε δὲ ἐπὶ ooooo oooooooooooo

Respondens autē iob dixit. Vtinam oooo appenderētur pctā mea qbus irā merui: & calamitas quā patior in statera: q̄si arena maris hec grauior appareret. Vñ & verba mea dolore sunt plena: qa sagitte dñi in me sunt: q̄narū indignatio ebibit spiritū meū: & terrores dei militāt contra me. Nūq̄d rugiet onager cū habuerit herbā aut mugiet bos cū āte p̄sepe plenū steterit. Aut poterit comedi isulsū: q̄d nō est sale cōditū? Aut pōt aliqs gustare: q̄d gustatū affert mortē? Que prius nolebat tāgere aīa mea nūc p̄ angustia cibi mei sunt. Quis det vt veniat petitio mea & q̄d expecto tribuat mihi deus: & q̄ cepit ipse me cōterat: soluat manū suā: & succidat me: & hec mihi sit cōsolatio vt affligēs me dolore nō pcat: nec cōtradicā sermonib⁹ scti. Que est enī fortitudo mea vt sustineā: aut qs finis me⁹ vt patiēter agā? Nec fortitudo lapidum fortitudo mea: nec caro mea enea est. Ecce nō ē auxiliū mihi i me: & necessarii q̄q3 mei recesserūt a me. Qui tollit ab amico suo mia3: timorē dñi derelinq̄t. Frēs mei p̄terierunt me: sicut torrēs q̄ raptī trāsit in cōuallib⁹. Qui timēt pruinā irruet sup eos nix. Tpe q̄ fuerint dissipati pibūt: & vt incaluerit soluētur de loco suo. Inuolute sunt semite gressuū eoꝝ: ābulabūt i vacuū & pibunt. Cōsiderate semitas themā: itinera sabbata & expectate paulisp. Confusi sunt: qa sꝑaui. Venerūt q̄q3 vsq3 ad me & pudore coopti sunt. Nūc venistis: & mō videntes plagā meā timetis. Nūq̄d dixi. afferte mihi: & de substātia vr̄a donate mihi: vel liberate me de manu hostis: & de manu robustoꝝ eruite me? Docete me: & ego tacebo: & si quid forte ignoraui instruite me. Q̄re detraxistis sermōib⁹ veritatis: cū e vobis null⁹ sit q̄ possit arguere me. Ad icrepandū tm̄ eloq̄a cōcinnatis: & in ventū verba p̄fertis. Super pupillum irruitis & subuertere nitimini oooo

וַיַּעַן אִיּוֹב וַיֹּאמַר׃ לוּ שָׁקוֹל
יִשָּׁקֵל כַּעְשִׂי וְהַוָּתִי בְּמֹאזְנַיִם
יִשְׂאוּ יָחַד׃ כִּי עַתָּה מֵחוֹל יַמִּים יִכְבָּד
עַל כֵּן דְּבָרַי לָעוּ׃ כִּי חִצֵּי שַׁדַּי עִמָּדִי
אֲשֶׁר חֲמָתָם שֹׁתָה רוּחִי בִּעוּתֵי
אֱלוֹהַּ יַעַרְכוּנִי׃ הֲיִנְהַק פֶּרֶא עֲלֵי
דֶשֶׁא אִם יִגְעֶה שׁוֹר עַל בְּלִילוֹ׃
הֲיֵאָכֵל תָּפֵל מִבְּלִי מֶלַח אִם יֵשׁ
טַעַם בְּרִיר חַלָּמוּת׃ מֵאֲנָה לִנְגּוֹעַ
נַפְשִׁי הֵמָּה כִּדְוֵי לַחְמִי׃ מִי יִתֵּן
תָּבוֹא שְׁאֵלָתִי וְתִקְוָתִי יִתֵּן אֱלוֹהַּ׃
וְיֹאֵל אֱלוֹהַּ וִידַכְּאֵנִי יַתֵּר יָדוֹ
וִיבַצְּעֵנִי׃ וּתְהִי עוֹד נֶחָמָתִי וַאֲסַלְּדָה
בְחִילָה לֹא יַחְמוֹל כִּי לֹא כִחַדְתִּי
אִמְרֵי קָדוֹשׁ׃ מַה כֹּחִי כִּי אֲיַחֵל
וּמַה קִּצִּי כִּי אַאֲרִיךְ נַפְשִׁי׃ אִם
כֹּחַ אֲבָנִים כֹּחִי אִם בְּשָׂרִי נָחוּשׁ׃
הַאִם אֵין עֶזְרָתִי בִי וְתֻשִׁיָּה נִדְּחָה
מִמֶּנִּי׃ לַמָּס מֵרֵעֵהוּ חָסֶד וְיִרְאַת
שַׁדַּי יַעֲזוֹב׃ אַחַי בָּגְדוּ כְמוֹ נָחַל
כַּאֲפִיק נְחָלִים יַעֲבֹרוּ׃ הַקֹּדְרִים
מִנִּי קָרַח עָלֵימוֹ יִתְעַלֶּם שָׁלֶג׃ בְּעֵת
יְזֹרְבוּ נִצְמָתוּ בְּחֻמּוֹ נִדְעֲכוּ מִמְּקוֹמָם׃
יִלָּפְתוּ אָרְחוֹת דַּרְכָּם יַעֲלוּ בַתֹּהוּ
וְיֹאבֵדוּ׃ הִבִּיטוּ אָרְחוֹת תֵּימָא
הֲלִיכוֹת שְׁבָא קִוּוּ לָמוֹ׃ בֹּשׁוּ כִּי בָטָח
בָּאוּ עָדֶיהָ וַיֶּחְפָּרוּ׃ כִּי עַתָּה הֱיִיתֶם
לֹא תִּרְאוּ חֲתַת וַתִּירָאוּ׃ הֲכִי
אָמַרְתִּי הָבוּ לִי וּמִכֹּחֲכֶם שִׁחֲדוּ
בַעֲדִי׃ וּמַלְּטוּנִי מִיַּד צָר וּמִיַּד
עָרִיצִים תִּפְדּוּנִי׃ הוֹרוּנִי וַאֲנִי
אַחֲרִישׁ וּמַה שָּׁגִיתִי הָבִינוּ לִי׃
מַה נִּמְרְצוּ אִמְרֵי יֹשֶׁר וּמַה
יּוֹכִיחַ הוֹכֵחַ מִכֶּם׃ הַלְהוֹכַח מִלִּים
תַּחְשֹׁבוּ וּלְרוּחַ אִמְרֵי נֹאָשׁ׃
אַף עַל יָתוֹם תַּפִּילוּ וְתִכְרוּ עַל

Cap.vj.
עָנָה שָׁקַל
הָוָה אָזַן
נָשָׂא כָּבֵד
לוּעַ חָצַץ
יָחַם בָּעַת
אֱלֹהַּ עָרַךְ
נָהַק נָעָה
גָּלַל אָכַל
גָּבַר
מָאֵן נָתַן
בּוֹא קָוָה
דָּכָא נָתַר
בָּצַע
הָיָה סָלַד
חוּל חָמַל
קָדַשׁ כֹּחַ
יָחַל קָצַץ
אָבֶן נָחַשׁ
יָשָׁה
מָסַס
עָזַב
אָפַק עָבַר
עָלַם
זָרַב צָמַת
חָמַם דָּעַךְ
קוּם לָפַת
עָלָה תֹּהוּ
אָבַד נָבַט
הָלַךְ קָוָה
בּוֹשׁ בּוֹא
חָפַר הָיָה
יָרֵא יָהַב
כֹּחַ צוּר
עָרַץ פָּדָה
יָרָה חָרַשׁ
שָׁגָה בִּין
מָרַץ
יָכַח מָלַל
חָשַׁב יָאַשׁ
יָתַם נָפַל
כָּרָה

רעכם ועתה הואילו פנו בי ועל
פניכם אם אכזב: שובו נא אל תהי
עולה ושבו עוד צדקי בה: היש
בלשוני עולה אם חכי לא יבין
הוות: הלא צבא לאנוש Cap.vij.
עלי ארץ וכימי שכיר ימיו: כעבד
ישאף צל וכשכיר יקוה פעלו: כן
הנחלתי לי ירחי שוא ולילות
עמל מנו לי: אם שכבתי ואמרתי
מתי אקום ומדד ערב ושבעתי
נדדים עדי נשף: לבש בשרי רמה
וגוש עפר עורי רגע וימאס: ימי
קלו מני ארג ויכלו באפס תקוה:
זכר כי רוח חיי לא תשוב עיני
לראות טוב: לא תשורני עין ראי
עיניך בי ואינני: כלה ענן וילך
כן יורד שאול לא יעלה: לא ישוב
עוד לביתו ולא יכירנו עוד מקומו:
גם אני לא אחשך פי אדברה בצר
רוחי אשיחה במר נפשי: הים אני
אם תנין כי תשים עלי משמר:
כי אמרתי תנחמני ערשי ישא
בשיחי משכבי: וחתתני בחלמות
ומחזינות תבעתני: ותבחר מחנק
נפשי מות מעצמותי: מאסתי
לא לעולם אחיה חדל ממני כי
הבל ימי: מה אנוש כי תגדלנו
וכי תשית אליו לבך: ותפקדנו
לבקרים לרגעים תבחננו: כמה
לא תשעה ממני לא תרפני עד
בלעי רקי: חטאתי מה אפעל
לך נצר האדם למה שמתני
למפגע לך ואהיה עלי למשא:
ומה לא תשא פשעי ותעביר
את עוני כי עתה לעפר אשכב
ושחרתני ואינני:

יאל פנה / פנה כזב / שוב היה / חיך / בין הוה / אנש יום / שכר / שאף קוה / נחל / מנה / קום נדד / רמם / מאס יום / קלל כלה / מוה חיה / שוב ראה / שור ראה / ירד שאל / עלה שוב / נכר קום / חשך פה / צור שוח / מרר תנן / שום שמר / נחם נשא / שוח שכב / חזה בעת / בחר חנק / עלם חיה / יום אנש / גדל שות / פקד בחן / שעה רפה / רקק בלע / שום / פגע היה / נשא נשא / עבר שכב

amicū vēm. Verūtñ qd cepistis explete. Prebete aurē: videte an mētiar. Rñdete obsecro absq contētione: & loqntes id qd iustū est iudicate. Et nō inuenietis i ligua mea iniqtatē: nec in faucib9 meis stulticia psonabit.

Militia ē vita hois 7.
sup terrā & sicut dies mercenarii dies eius. Sicut seruus desiderat vmbrā: & sicut mercenari9 pstolatur finē opis sui: sic & ego habui mēses vacuos: & noctes laboriosas enumeraui mihi. Si dormiero dicā: qñ cōsurgā: & rursum expectabo vesperā: & replebor doloribus vsq ad tenebras. Induta ē caro mea putredie & sordib9 pulueris: cutis mea aruit & cōtracta est. Dies mei velocī9 trāsierūt q̄ȝ a texēte tela succiditur: & cōsumpti sunt absq vlla spe. Memēto qa vētus ē vita mea: & non reuertetur ocul9 me9 vt videat bōa: nec aspiciet me visus hominis. Oculi tui in me: & nō subsistā. Sicut cōsumitur nubes & ptrāsit: sic q descēdit ad inferos nō ascendet: nec reuertetur vltra in domū suā: neq cognoscet eū āpli9 loc9 ei9. Qua ppt & ego nō parcā ori meo: loqr in tribulatiōe spūs mei: cōfabulabor cū amaritudie aie mee. Nūqd mare ego sū aut cet9 qa circūdedisti me carcere. Si dixero cōsolabitur me lectulus me9: & releuabor loqns mecū i strattu meo: terrebis me p sōnia: & p visiōes horrore ɔcuties. Quāobrē elegit suspendiū aia mea & mortē ossa mea. Despaui. Nequaq̄ȝ vltra iam viuā. Parce mihi: nihil eni sunt dies mei. Quid est hō qa magnificas eū: aut qd apponis erga eū cor tuū. Visitas eum diluculo: & subito pbas illū. Vsq quo nō pcis mihi: nec dimittis me vt gluttiā saliuā meā. Peccaui. qd faciam tibi o custos hoim! Quare me posuisti ɔtrariū tibi & fact9 sū mihi metipsi grauis! Cur nō tollis pctm meū & q̄re nō aufers iniqtatē meā. Ecce nūc i puluere dormiā: & si mane me quesieris nō subsistam. 8.

amicū vr̄m. nūc aūt inspiciēs in facies vr̄as nō mē-
φίλων ὑμῶν. νυνὶ δὲ εἰσβλέψας εἰς πρόσωπα ὑμῶν οὐ ψεύ-
tiar: sedete iā ⁊ nō sit iniustū: ⁊ rursus iu-
σομαι, καθίσατε δὴ καὶ μὴ εἴη ἄδικον, καὶ πάλιν τῷ δι-
sto cōuenite. nō .n. est in lingua mea iniusticia: aut
καίῳ συνέρχεσθε. οὐ γάρ ἐστιν ἐν γλώσσῃ μου ἄδικον, ἢ οὐ
nō gutt᷑ meū meditat᷑ intellectū!
χὶ ὁ λάρυγξ μου μελετᾷ σύνεσιν; Ca.7.

Nūqd nō loc9 tētationis est vita hois A
Πότερον οὐχὶ πειρατήριόν ἐστιν ὁ βίος ἀνθρώπου
sup terrā: ⁊ sicut mercenarij diurnū vita ei9! aut sicut
ἐπὶ τῆς γῆς; καὶ ὥσπερ μισθίου αὐθημερινοῦ ἡ ζωὴ αὐτοῦ; ἢ ὥσ-
cut suus timēs dn̄m suū: ⁊ q̄ pparauit vmbrā!
περ θεράπων δεδοικὼς τὸν κύριον αὐτοῦ, καὶ τετυχὼς σκιᾶς;
aut sicut mercenari9 expectās mercedē suā! sic ⁊ ego B
ἢ ὥσπερ μισθωτὸς ἀναμένων τὸν μισθὸν αὐτοῦ; οὕτως κἀγὼ
expectaui mēses vacuos: noctes aūt dolorū date mihi
ὑπέμεινα μῆνας κενούς, νύκτες δὲ ὀδυνῶν δεδομέναι μοί
sunt. si dormieri: dico qñ dies! vt aūt surrexeri rur-
εἰσιν. ἐὰν κοιμηθῶ, λέγω πότε ἡμέρα; ὡς δ᾽ ἂν ἀναστῶ πά-
sus: qñ vespera! plen9 aūt sum doloribus a vespera
λιν, πότε ἑσπέρα; πλήρης δὲ γίνομαι ὀδυνῶν, ἀφ᾽ ἑσπέρας
vsq ad mane. miscet᷑ aūt meū corp9 in putredine vermiū:
ἕως πρωΐ. φύρεται δέ μου τὸ σῶμα ἐν σαπρίᾳ σκωλήκων,
liq̄facio aūt glebas terre a sanie radēs. et vita mea est B
τήκω δὲ βώλακας γῆς ἀπὸ ἰχῶρος ξύων. ὁ δὲ βίος μου ἐστὶν Infra. 9.c.
leuior loquela: perijt aūt in vana spe. memē-
ἐλαφρότερος λαλιᾶς, ἀπόλωλε δὲ ἐν κενῇ ἐλπίδι. μνήσθη-
to igit᷑ q: vent9 mea vita: ⁊ nō āpli9 reuertet᷑
τι οὖν ὅτι πνεῦμά μου ἡ ζωή, καὶ οὐκ ἔτι ἐπανελεύσεται ὁ
ocul9 me9 ad vidēdū bonū. nō circūspiciet ocul9
ὀφθαλμός μου ἰδεῖν ἀγαθόν. οὐ περιβλέψεταί με ὀφθαλμὸς
vidētis me: oculi tui in me: ⁊ nō āpli9 sum: si-
ὁρῶντός με, οἱ ὀφθαλμοί σου ἐν ἐμοί, καὶ οὐκ ἔτι εἰμί, ὥσ-
cut nubes purgata de celo. si .n. homo descēderit C
περ νέφος ἀποκαθαρθὲν ἀπ᾽ οὐρανοῦ. ἐὰν γὰρ ἄνθρωπος καταβῇ
in infernū: nō āpli9 vnq̄ ascēdet: nec q̄ cognoscet eū āpli9
εἰς ᾅδην, οὐκ ἔτι οὐ μὴ ἀναβῇ, οὐδ᾽ οὐ μὴ ἐπιγνῷ αὐτὸν ἔτι ὁ
loc9 su9: neque reuertet᷑ vltra in ppriā domū. verū
τόπος αὐτοῦ, οὐδ᾽ οὐ μὴ ἐπιστρέψῃ ἔτι εἰς τὸν ἴδιον οἶκον. ἀτὰρ
igit᷑ nec ego parcā ori meo: loquar in necessitate
οὖν οὐδὲ ἐγὼ φείσομαι τῷ στόματί μου, λαλήσω ἐν ἀνάγ-
situate existēs spūs mei: aperiā amaritudine aie mee cōpressus.
κῃ ὢν τοῦ πνεύματός μου, ἀνοίξω πικρία ψυχῆς μου συνε-
sus. nūqd mare sum aut draco: q: cōstituisti
χόμενος. πότερον θάλασσά εἰμι ἢ δράκων, ὅτι κατέταξας
in me custodiā: dixi q̄ cōsolabit᷑ me lectul9 me9:
ἐπ᾽ ἐμὲ φυλακήν; εἶπα ὅτι παρακαλέσει με ἡ κλίνη μου,
referā aūt ad meipm̄ puate sermonē strati mei. exterres
ἀνοίσω δὲ πρὸς ἐμαυτὸν ἰδίᾳ λόγον τῇ κοίτῃ μου. ἐκφοβεῖς
me insomnijs: ⁊ in visionib9 me pterrefacis. libera-
με ἐνυπνίοις, καὶ ἐν ὁράμασί με καταπλήσσεις. ἀπαλλά-
bis a spū meo aiam meā: ab aūt morte D
ξεις ἀπὸ πνεύματός μου τὴν ψυχήν μου, ἀπὸ δὲ θανάτου
ossa mea. nō .n. in seculū viuā vt patiēs sim.
τὰ ὀστᾶ μου. οὐ γὰρ εἰς τὸν αἰῶνα ζήσομαι ἵνα μακροθυμήσω.
recede a me: inanis .n. mea vita. qd .n. est homo q: magnificasti
ἀπόστα ἀπ᾽ ἐμοῦ, κενὸς γάρ μου ὁ βίος. τί γάρ ἐστιν ἄνθρωπος ὅτι ἐμεγά-
ficasti eū! aut q: apponis mentē i eū! aut speculationē ei
λυνας αὐτόν; ἢ ὅτι προσέχεις τὸν νοῦν εἰς αὐτόν; ἢ ἐπισκοπὴν αὐτοῦ
facies vsq ad mane! ⁊ in requiē eū iudicabis! vsq quo nō
ποιήσῃ ἕως τὸ πρωΐ; καὶ εἰς ἀνάπαυσιν αὐτὸν κρινεῖς; ἕως τίνος οὐκ
sinis me neq dimittis: vsq quo degluttiā saliuā meā in dolore! si
ἐᾷς με οὐδὲ προΐῃ με, ἕως ἂν καταπίω τὸν πτύελόν μου ἐν ὀδύνῃ; εἰ
ego peccaui: qd possū tibi facere q̄ scis mentē hoim!
ἐγὼ ἥμαρτον, τί δύναμαί σοι πρᾶξαι ὁ ἐπιστάμενος τὸν νοῦν τῶν ἀνθρώπων;
q̄re posuisti me ɔtrariū tuū: sum aūt in te on9! ⁊ cur
διατί ἔθου με κατεντευκτήν σου, εἰμὶ δὲ ἐπὶ σοὶ φορτίον; καὶ διὰ
nō fecisti iniq̄tatis mee obliuionē: ⁊ purificationē peccati
τί οὐκ ἐποιήσω τῆς ἀνομίας μου λήθην, καὶ καθαρισμὸν τῆς ἁμαρτί-
mei! nūc aūt in terrā reuertar: mane surgēs aūt nō āpli9 sū.
ας μου; νυνὶ δὲ εἰς γῆν ἀπελεύσομαι, ὀρθρίζων δὲ οὐκ ἔτι εἰμί. Ca.8.

A Reſpondēs aūt baldad ſauchites dicit: vſqȝ
Ὑπολαβὼν δὲ βαλδὰδ ὁ σαυχίτης λέγει, μέχρι
quo loqueris hec: ſpūs multiloquꝰ oris
τίνος λαλήσεις ταῦτα, πνεῦμα πολύρημον τοῦ στόματός
tui: nūqd dñs iniuriā faciet iudicās: aut q oīa fecit tur
σου; μὴ ὁ κς̄ ἀδικήσει κρίνων; ἢ ὁ τὰ πάντα ποιήσας ταρ-
babit iuſtitiā: ſi filij tui peccauerūt corā eo: di=
άξει τὸ δίκαιον; εἰ οἱ υἱοί σου ἥμαρτον ἐναντίον αὐτοῦ, ἀπέ-
miſit in manu iniqtatis eoꝝ. tu aūt diluculo ſurge ad dñz oī
στειλεν ἐν χειρὶ ἀνομίας αὐτῶν. σὺ δὲ ὄρθριζε πρὸς κν̄ παντο-
potentē deprecās. ſi mūdꝰ es ⁊ verax: deprecationē
κράτορα δεόμενος. εἰ καθαρὸς εἶ καὶ ἀληθινός, δεήσεως ἐ=
exaudiet tuā: reſtituet aūt tibi habitaculū iuſti
πακούσεταί σου, ἀποκαταστήσει δέ σοι δίαιταν δικαι-
B tie. erūt igit̄ qdē pma tua pauca: at nouiſſima tua
οσύνης. ἔσται οὖν τὰ μὲν πρῶτά σου ὀλίγα, τὰ δὲ ἔσχατά σου
Deut. 32.a. indicibilia. īterroga eñ gñationē pmā: inueſtiga aūt ſm
ἀμύθητα. ἐπερώτησον γὰρ γενεὰν πρώτην, ἐξιχνίασον δὲ κα-
ps. 143 genꝰ patrū. heſterni .n. ſumꝰ: ⁊ nō ſcimꝰ: vmbra
τὰ γένος πατέρων. χθιζοὶ γάρ ἐσμεν, καὶ οὐκ οἴδαμεν, σκιὰ
eñ vera eſt vita ſup terrā. nūqd nō hi te docebūt
γάρ ἐστιν ὁ βίος ἐπὶ τῆς γῆς. ἢ οὐχ οὗτοί σε διδάξουσι
⁊ renunciabūt ⁊ ex corde educēt ꝟba: nūqd viret
καὶ ἀναγγελοῦσι καὶ ἐκ καρδίας ἐξάξουσι ῥήματα; μὴ θάλλει
ſcirpꝰ abſqȝ aqua: aut eriget pratū ſine po
πάπυρος ἄνευ ὕδατος; ἢ ὑψωθήσεται βούτομον ἄνευ πό-
tu adhuc exñs i radice ⁊ nō meſſū fuerit: anteqȝ bibat oīs
C του; ἔτι ὂν ἐπὶ ῥίζης καὶ οὐ μὴ θερισθῇ; πρὸ τοῦ πιεῖν πᾶσα
herba nō areſcet: ſic igit̄ erūt vltima
βοτάνη οὐχὶ ξηραίνεται; οὕτως τοίνυν ἔσται τὰ ἔσχατα
oīum q obliuiſcunt̄ dñi. ſpes eñ impij
πάντων τῶν ἐπιλανθανομένων τοῦ κῡ. ἐλπὶς γὰρ ἀσεβοῦς
pibit: ihabitabilis eñ eiꝰ erit domꝰ. ſicut tela aranei aūt eiꝰ
ἀπολεῖται, ἀοίκητος γὰρ αὐτοῦ ἔσται ὁ οἶκος. ὡς ἀράχνη δὲ αὐ-
euenict tabñaculū. ſi fulciuerit domū ſuā nō
τοῦ ἀποβήσεται ἡ σκηνή. ἐὰν ὑπερείσῃ τὴν οἰκίαν αὐτοῦ, οὐ μὴ
ſtabit: apphēdēte aūt ipſū nō pmanebit: humidꝰ eñ
στῇ, ἐπιλαβομένου δὲ αὐτοῦ, οὐ μὴ ὑπομείνῃ, ὑγρὸς γάρ
D eſt ſub ſole. ⁊ de ſterqlinio ſuo ramꝰ eiꝰ egre
ἐστιν ὑπὸ ἡλίου, καὶ ἐκ σαπρίας αὐτοῦ ὁ ῥάδαμνος αὐτοῦ ἐξε-
diet̄: ſup aceruū petrarū dormit. i aūt medio ſili=
λεύσεται, ἐπὶ συναγωγὴν λίθων κοιμᾶται. ἐν δὲ μέσῳ χα=
cū viuet: ſi aūt abſorbuerit: locꝰ mentiet̄ eū.
λίκων ζήσεται, ἐὰν δὲ καταπίῃ, ὁ τόπος ψεύσεταί αὐτόν.
nō vidiſti talia: qm̄ ſuberſio impij talis:
οὐχ ἑώρακας τοιαῦτα, ὅτι καταστροφὴ ἀσεβοῦς τοιαύτη,
ex aūt terra aliū germinabit: nā dñs nō pij
ἐκ δὲ γῆς ἄλλον ἀναβλαστήσει, ὁ γὰρ κύριος οὐ μὴ ἀποποιή-
ciet innocentē. oē aūt donū impij nō accipiet:
σεται τὸν ἄκακον. πᾶν δὲ δῶρον ἀσεβοῦς οὐ δέξεται,
veraciū aūt os implebit riſu: at labia eo=
ἀληθινῶν δὲ στόμα ἐμπλήσει γέλωτος, τὰ δὲ χείλη αὐ=
rū cōfeſſione. at inimici eoꝝ induent cōfu
τῶν ἐξομολογήσεως. οἱ δὲ ἐχθροὶ αὐτῶν ἐνδύσονται αἰσχύ
ſiōe: habitaculū aūt impij nō erit.
νην, δίαιτα δὲ ἀσεβοῦς οὐκ ἔσται.

Ca. 9.

A Reſpōdēs aūt iob dicit: in veritate ſcio: qꝙ
Ὑπολαβὼν δὲ ἰὼβ λέγει, ἐπ᾽ ἀληθείας οἶδα, ὅτι
ita eſt. quomō eñ erit iuſtꝰ mortalis apud dñm:
οὕτως ἐστί. πῶς γὰρ ἔσται δίκαιος βροτὸς παρὰ κυρίῳ;
ſi eñ voluerit iudicari ei: nō audiet ei:
ἐὰν γὰρ βούληται κριθῆναι αὐτῷ, οὐ μὴ ὑπακούσῃ αὐτῷ,
ne cōtradicat ad vnū ꝟbū eiꝰ ex mille. ſapiēs
ἵνα μὴ ἀντείπῃ πρὸς ἕνα λόγον αὐτοῦ ἐκ χιλίων. σοφὸς
eñ eſt mente: fortis qȝ ⁊ magnꝰ. qs durꝰ fa=
γάρ ἐστι διανοίᾳ, κραταιός τε καὶ μέγας. τίς σκληρὸς γε=
ctꝰ corā eo ⁊ pacē habuit: q inueterat mōtes
νόμενος ἐναντίον αὐτοῦ καὶ ὑπέμεινεν; ὁ παλαιῶν ὄρη
⁊ nō ſciunt: ⁊ q ſubuertit eos furore: q ꝯcutit
καὶ οὐκ οἴδασι, καὶ καταστρέφων αὐτὰ ὀργῇ, ὁ σείων
que ſub celo a fundamētis:
τὴν ὑπ᾽ οὐρανὸν ἐκ θεμελίων, οοοοοο καὶ οοοοοοοοοο

Reſpondēs aūt baldath ſuites: dixit. Vſqȝquo loq̄ris talia & ſpūs multiplex ſmonis oris tui. Nūqd deꝰ ſupplantat iudiciū: aut ops ſubuertit qd iuſtum eſt? Etiā ſi filij tui peccauerunt ei: & dimiſit eos in manū iniqtatis ſue: tu tñ ſi diluculo cōſurrexeris ad deū & oipotentē fueris depcatꝰ: ſi mūdus & rectus iceſſeris: ſtati euigilabit ad te: & pacatum reddet hītaculū iuſticie tue: intantū vt ſi priora tua fuerint pua: & nouiſſima tua multiplicētur nimis. Interroga eni gñationē priſtinā: & diligenter iueſtiga prīm memoriā. heſterni qppe ſumꝰ & ignoramus: qm̄ ſicut vmbra dies nr̄i ſunt ſup terram: ipſi docebūt te. Loq̄ntur tibi: & de corde ſuo pferēt eloqa. Nū qd virere pōt ſcirpus abſqȝ humore aut creſcere carectū ſine aq̄? Cum adhuc ſit i flore nec carpatur manu: añ oēs herbas areſcit: ſic vie oīm qui obliuiſcūtur deū: & ſpes hypocrite pibit. Nō ei placebit vecordia ſua: & ſicut tela aranearū fiducia eiꝰ. Innitetur ſup domū ſuā: & nō ſtabit: fulciet eā & nō cōſurget. Humectꝰ videtur āteqȝ veniat ſol: & in hortu ſuo germē eius egredietur. Sup aceruū petraꝝ radices eiꝰ dēſabūtur: & inter lapides cōmorabitur. Si abſorbuerit eū de loco ſuo negabit eū: & dicet. Nō noui te. Hec eſt ei leticia vie eiꝰ: vt rurſū de tra alij germinētur. Deꝰ nō piiciet ſimplicē nec porriget manū malignis: donec ipleatur riſu os tuū: & labia tua iubilo. Qui oderūt te iduētur cōfuſiōe: & tabernaculū ipioꝝ nō ſubſiſtet. 9

Et rñdens Iob ait: Vere ſcio qꝙ ita ſit. & qꝙ non iuſtificetur hō cōparatꝰ deo. Si voluerit cōtendere cū eo: nō poterit rñdere ei vnū p mille. Sapiēs corde eſt: & fortis robore. Quis reſiſtit ei & pacē habuit? Qui trāſtulit mōtes: & neſciūt hi quos ſubuertit i furore ſuo. Qui cōmouet terrā de loco ſuo:

Cap. viiij.

וַיַּעַן בִּלְדַּד הַשּׁוּחִי וַיֹּאמַר: עַד אָן
תְּמַלֵּל אֵלֶּה וְרוּחַ כַּבִּיר אִמְרֵי פִיךָ:
הַאֵל יְעַוֵּת מִשְׁפָּט וְאִם שַׁדַּי יְעַוֵּת
צֶדֶק: אִם בָּנֶיךָ חָטְאוּ לוֹ וַיְשַׁלְּחֵם
בְּיַד פִּשְׁעָם: אִם אַתָּה תְּשַׁחֵר אֶל
אֵל וְאֶל שַׁדַּי תִּתְחַנָּן: אִם זַךְ וְיָשָׁר
אָתָּה כִּי עַתָּה יָעִיר עָלֶיךָ וְשִׁלַּם
נְוַת צִדְקֶךָ: וְהָיָה רֵאשִׁיתְךָ מִצְעָר
וְאַחֲרִיתְךָ יִשְׂגֶּה מְאֹד: כִּי שְׁאַל נָא
לְדוֹר רִישׁוֹן וְכוֹנֵן לְחֵקֶר אֲבוֹתָם:
כִּי תְמוֹל אֲנַחְנוּ וְלֹא נֵדָע כִּי צֵל
יָמֵינוּ עֲלֵי אָרֶץ: הֲלֹא הֵם יוֹרוּךָ
יֹאמְרוּ לָךְ וּמִלִּבָּם יוֹצִאוּ מִלִּים:
הֲיִגְאֶה גֹּמֶא בְּלֹא בִצָּה יִשְׂגֶּה אָחוּ
בְלִי מָיִם: עֹדֶנּוּ בְאִבּוֹ לֹא יִקָּטֵף
וְלִפְנֵי כָל חָצִיר יִיבָשׁ: כֵּן אָרְחוֹת
כָּל שֹׁכְחֵי אֵל וְתִקְוַת חָנֵף תֹּאבֵד:
אֲשֶׁר יָקוֹט כִּסְלוֹ וּבֵית עַכָּבִישׁ
מִבְטַחוֹ: יִשָּׁעֵן עַל בֵּיתוֹ וְלֹא יַעֲמֹד
יַחֲזִיק בּוֹ וְלֹא יָקוּם: רָטֹב הוּא לִפְנֵי
שָׁמֶשׁ וְעַל גַּנָּתוֹ יוֹנַקְתּוֹ תֵצֵא: עַל
גַּל שָׁרָשָׁיו יְסֻבָּכוּ בֵּית אֲבָנִים
יֶחֱזֶה: אִם יְבַלְּעֶנּוּ מִמְּקוֹמוֹ וְכִחֶשׁ
בּוֹ לֹא רְאִיתִיךָ: הֶן הוּא מְשׂוֹשׂ
דַּרְכּוֹ וּמֵעָפָר אַחֵר יִצְמָחוּ: הֶן אֵל
לֹא יִמְאַס תָּם וְלֹא יַחֲזִיק בְּיַד
מְרֵעִים: עַד יְמַלֶּה שְׂחוֹק פִּיךָ
וּשְׂפָתֶיךָ תְרוּעָה: שֹׂנְאֶיךָ יִלְבְּשׁוּ
בֹשֶׁת וְאֹהֶל רְשָׁעִים אֵינֶנּוּ:

Cap. ix.

וַיַּעַן אִיּוֹב וַיֹּאמַר:
אָמְנָם יָדַעְתִּי כִּי כֵן וּמַה יִּצְדַּק
אֱנוֹשׁ עִם אֵל: אִם יַחְפֹּץ לָרִיב עִמּוֹ
לֹא יַעֲנֶנּוּ אַחַת מִנִּי אָלֶף: חֲכַם לֵבָב
וְאַמִּיץ כֹּחַ מִי הִקְשָׁה אֵלָיו וַיִּשְׁלָם:
הַמַּעְתִּיק הָרִים וְלֹא יָדָעוּ אֲשֶׁר
הֲפָכָם בְּאַפּוֹ: הַמַּרְגִּיז אֶרֶץ מִמְּקוֹמָהּ

Cap. viiij. ענה אמר · מלל כבר · פה ענה · שפט שלח · שחר · חנן זכך · עור · נוה צער · שגה · ראש · תמל ידע · יום ירה · אמר מלל · גאה אחה · אבב קטף · פנה חצר · יבש קוה · אבד קוט · כסל · בטח שען · עמד חזק · קום ינק · יצא · סבך · חזה בלע · קום באה · שוש צמח · מאס תמם · חזק רוע · מלא שחק · פה שפה · רוע לבש · בוש

Cap. ix. ענה אמר · צדק אנש · חפץ ריב · ענה · אמץ כוח · קשה שלם · עתק רגז · קום

ועמודיה יתפלצון: האמר לחרס ולא — עמד פלץ
יזרח ובעד כוכבים יחתם: נטה — זרח כבב
שמים לבדו ודורך על במתי ים: — חתם נטה דרך במה
עשה עש כסיל וכימה וחדרי תימן: — כסל ימן
עשה גדלות עד אין חקר ונפלאות — פלא
עד אין מספר: הן יעבר עלי ולא — ספר עבר
אראה ויחלף ולא אבין לו: הן יחתף — ראה חלף
מי ישיבנו מי יאמר אליו מה — בין חתף
תעשה: אלוה לא ישיב אפו תחתו — שוב אמר
שחחו עזרי רהב: אף כי אנכי — עשה שוב
אעננו אבחרה דברי עמו: אשר — ענה בחר
אם צדקתי לא אענה למשפטי — שפט
אתחנן: אם קראתי ויענני לא — חנן
אאמין כי יאזין קולי: אשר בשערה — אמן אזן
ישופני והרבה פצעי חנם: לא — שוף רבה
יתנני השב רוחי כי ישבעני — נתן שוב
ממררים: אם לכח אמיץ הנה ואם — שבע מרר
למשפט מי יועידני: אם אצדק פי — כוח אמץ
ירשיעני תם אני ויעקשני: תם — יעד צדק
אני לא אדע נפשי אמאס חיי: — פה רשע
אחת היא על כן אמרתי תם ורשע — תמם עקש
הוא מכלה: אם שוט ימית פתאם — ידע מאס חיה
למסת נקיים ילעג: ארץ נתנה ביד — כלה מות
רשע פני שפטיה יכסה אם לא — נסה נקה
איפוא מי הוא: וימי קלו מני רץ — לעג פנה
ברחו לא ראו טובה: חלפו עם אניות — כסה יום
אבה כנשר יטוש עלי אכל: אם — קלל רוץ ראה אנה
אמרי אשכחה שיחי אעזבה פני — טוש שכח
ואבליגה: יגרתי כל עצבתי ידעתי — שוח עזב
כי לא תנקני: אנכי ארשע למה — פנה בלג
זה הבל איגע: אם התרחצתי במו — נקה רשע
שלג והזכותי בבר כפי: אז בשחת — יגע רחץ
תטבלני ותעבוני שלמותי: כי לא — זכך ברר
איש כמני אעננו נבוא יחדו — טבל
במשפט: לא יש בינינו מוכיח — ענה בוא
ישת ידו על שנינו: יסר מעלי — שפט יכח שות שנה סור

et colūne ei⁹ cōcutiūtur. Qui precipit soli: & nō oritur: & stellas claudit q̄si sub signaculo. Qui extendit celos solus: & graditur sup fluctus maris. Qui facit arcturū & oriona & hyadas: & interiora austri. Qui facit magna & incōprehensibilia & mirabilia: q̄rū non est nūer⁹. Si venerit ad me nō videbo eū: si abierit nō intelligā. Si repēte īterroget: q̄s r̄ndebit ei? Vel q̄s dicere pōt: cur ita facis? De⁹ cui⁹ ire nemo resistere pōt: & sub q̄ curuātur q̄ portāt orbē. Quātus ergo sū ego vt r̄ndeā ei? & loq̄r verbis meis cū eo? Qui etiā si habuero q̄ppiā iustū nō r̄ndebo: sed meū iudicē dep̄cabor. Et cū inuocantē me exaudierit: nō credo q̄ audierit vocē meam. In turbine ei cōteret me & multiplicabit vulnera mea: ēt sine causa. Non cōcedit reqescere sp̄m meū: & iplet me amaritudinib⁹. Si fortitudo q̄ritur: robustissimus est. Si eq̄tas iudicii: nēo audet p me testimoniū dicere. Si iustificare me voluero: os meū cōdēnabit me. Si īnocentē ośdero prauū me cōprobabit. Etiā si simplex fuero: hoc ipsum ignorabit aīa mea & tedebit me vite mee. Vnū ē q̄d locut⁹ sum: & īnocentē & impiū ip̄e cōsumit. Si flagellat occidat semel: & nō de penis innocentiū rideat. terra data ē i man⁹ impii vultū iudicū eius opit. Q̄d si nō ille est: q̄s ergo est? Dies mei velociores fuerūt cursore: fugerūt & nō viderūt bonū. Pertrāsierūt q̄si naues poma portātes: sicut aq̄la volās ad escā. Cū dixero neq̄q̄ ita loq̄r: cōmuto faciē meā: & dolore torq̄or. Verebar oīa opera mea sciēs q̄ nō p̄ceres delinq̄nti. Si aūt & sic impi⁹ sū: q̄re frustra laboraui? Si lot⁹ fuero q̄si aq̄s niuis: & fulserit velut mūdissime man⁹ mee: tn̄ sordibus intinges me & abominabūtur me vestimēta mea. Neq̄ enī viro q̄ similis mei ē r̄ndebo: nec q̄ mecū in iudicio ex eq̄ possit audiri. Nō ē q̄ vtrūq̄ valeat arguere: & ponere

at colūne ei⁹ q̄tiunt. q̄ dicit soli ⁊ nō ori
οἱ δὲ στύλοι αὐτῆς σαλεύονται. ὁ λέγων τῷ ἡλίῳ καὶ οὐκ ἀνα-
tur: sup aūt astra signaculū ponit. q̄ extēdit
τέλλει, κατὰ δὲ ἄστρων κατασφραγίζει. ὁ τανύσας τὸν
celū sol⁹: ⁊ q̄ deābulat sicut sup paulmentū sup ma
οὐρανὸν μόνος, καὶ περιπατῶν ὡς ἐπ᾽ ἐδάφους ἐπὶ θαλάσ-
re. q̄ facit pliada ⁊ hesperū ⁊ arcturū ⁊
σης. ὁ ποιῶν πλειάδα καὶ ἕσπερον καὶ ἀρκτοῦρον καὶ
recessus austri: q̄ facit magna ⁊ inīuestigabilia gl'iosaq̄z
ταμιεῖα νότου, ὁ ποιῶν μεγάλα καὶ ἀνεξιχνίαστα, ἔνδοξά τε
⁊ mirabilia: quoꝝ nō est nūer⁹. si trāsgress⁹ fuerit me: nō
καὶ ἐξαίσια, ὧν οὐκ ἔστιν ἀριθμός. ἐὰν ὑπερβῇ με, οὐ μὴ ἴ-
uideā: ⁊ si p̄terierit me neq̄z sic noui. si discesserit:
δω, καὶ ἐὰν παρέλθῃ με οὐδ᾽ ὡς ἔγνων. ἐὰν ἀπαλλάξῃ,
q̄s reducet: aut q̄s dicet ei q̄d fecisti? de⁹ cui⁹
τίς ἐπιστρέψει, ἢ τίς ἐρεῖ αὐτῷ τί ἐποίησας; ὁ θεὸς ὢν B
inflexibilis ira: ab ipso aūt curuata sūt cete que sub
ἀδιαπίστρεπτος ἡ ὀργή, ὑπ᾽ αὐτοῦ δὲ ἐκάμφθησαν κήτη τὰ ὑπ᾽ Eccl. 8
celo. si aūt me audierit: discernit v̄ba mea.
οὐρανόν. ἐὰν δέ μου ὑπακούσηται, διακρινεῖ τὰ ῥήματά μου.
si eni iust⁹ fuero: nō exaudiet me: iudiciū ei⁹
ἐάν τε γὰρ δίκαιος ὦ, οὐκ εἰσακούσεταί μου, τοῦ κρίματος αὐ-
deprecabor. si aūt vocauero ⁊ audierit: nō cre
τοῦ δεηθήσομαι. ἐὰν δὲ καλέσω καὶ ὑπακούσῃ, οὐ πι-
do ꝙ exaudiuit me: ne caligine me p̄terat: multas
στεύω ὅτι εἰσακήκοέ μου, μὴ γνόφῳ με ἐκτρίψῃ, πολλὰ
aūt meas p̄tritiones fecit inuanū. nō sinit
δέ μου τὰ συντρίμματα πεποίηκε διακενῆς. οὐκ ἐᾷ
eni me respirare: repleuit aūt me amaritudine: qm̄
γάρ με ἀναπνεῦσαι, ἐνέπλησε δέ με πικρίας, ὅτι μὲν
eni fortitudine p̄ualet. q̄s igit iudicio ei⁹ p̄trariabit? si
γὰρ ἰσχύϊ κρατεῖ. τίς οὖν κρίματι αὐτοῦ ἀντιστήσεται; ἐὰν
aūt eni fuero iust⁹ os meū impiū erit: si aūt fuero irre
γὰρ ὦ δίκαιος, τὸ στόμα μου ἀσεβήσει, ἐὰν δὲ ὦ ἄμεμ-
p̄hēsibil': prau⁹ euadā. si eni impi⁹ fui nō no C
πτος, σκολιὸς ἀποβήσομαι. εἴτε γὰρ ἠσέβησα οὐκ οἶ-
ui anime: nisi ꝙ ablata ē a me vita. q̄ p̄pt' di
δα τῇ ψυχῇ, πλὴν ὅτι ἀφῄρηταί μου ἡ ζωή. διὸ εἶ-
xi: magnū ⁊ potentē p̄sumit furor: qm̄ mali in
πον, μέγαν καὶ δυνάστην ἀπολλύει ἡ ὀργή, ὅτι φαῦλοι ἐν
morte indecēti: sed iusti deridenf. traditi
θανάτῳ ἐξαισίῳ, ἀλλὰ δίκαιοι καταγελῶνται. παρα-
sunt eni in man⁹ impij: vult⁹ iudicū ei⁹
δέδονται γὰρ εἰς χεῖρας ἀσεβοῦς, πρόσωπα κριτῶν αὐ-
operit. si aūt nō ipse: q̄s est? at vita
τῆς συγκαλύπτει. εἰ δὲ μὴ αὐτός, τίς ἐστιν; ὁ δὲ βίος
mea est velocior cursore. fugerūt: ⁊ nō
μου ἐστὶν ἐλαφρότερος δρομέως. ἀπέδρασαν, καὶ οὐκ
viderūt: si ⁊ est nauib⁹ vestigiū vie: aut aquile vo
εἴδοσαν, εἰ καὶ ἔστι ναυσὶν ἴχνος ὁδοῦ, ἢ ἀετοῦ πε- D
lātis q̄rentis escā. si eni dixero: oblinis Infra.
τομένου ζητοῦντος βοράν. ἐάν τε γὰρ εἴπω, ἐπιλήσο- 7.d.
car loquens: cū inclinauero vultū gemā. quatior
μαι λαλῶν, συγκύψας τῷ προσώπῳ στενάξω. σείομαι
oib⁹ mēbris: noui eni ꝙ nō insontē me sines.
πᾶσι τοῖς μέλεσιν, οἶδα γὰρ ὅτι οὐκ ἀθῷόν με ἐάσεις.
postq̄ aūt sum impi⁹: ad q̄d frustra laboro?
ἐπειδὴ δέ εἰμι ἀσεβής, εἰς τί τοῦτο μάτην κοπιῶ;
si eni lauero niue: ⁊ mūdauero ma
ἐὰν γὰρ ἀπολούσωμαι χιόνι, καὶ ἀποκαθάρωμαι χερ-
nib⁹ puris: abūde in sorde me intinxisti: abomina
σὶ καθαραῖς, ἱκανῶς ἐν ῥύπῳ με ἔβαψας, ἐβδελύ-
ta est aūt me vestis. nō eni es homo sicut ego: cui
ξατο δέ με ἡ στολή. οὐ γὰρ εἶ ἄνθρωπος κατ᾽ ἐμέ, ᾧ
p̄tra iudicabo: vt eam⁹ vnanimit' in iudiciū. vti
ἀντικρινοῦμαι ἵνα ἔλθωμεν ὁμοθυμαδὸν εἰς κρίσιν. εἴ-
nā eēt mediator noster ⁊ redarguēs ⁊ audiēs in
θε ἦν ὁ μεσίτης ἡμῶν καὶ ἐλέγχων καὶ διακούων ἀνὰ
medio vtriusq̄z: auferat a me
μέσον ἀμφοτέρων, ἀπαλλαξάτω ἀπ᾽ ἐμοῦ τὴν

virgā: at timor ei⁹ nō me circūagat: ꝛ
ῥάβδον, ὁ δὲ φόβος αὐτοῦ μή με στροβείτω, καὶ
nō timebo: sed loquar. nō eñi sic
οὐ μὴ φοβηθῶ, ἀλλὰ λαλήσω. οὐ γὰρ οὕτως
cōscius sum.
συνεπίσταμαι. Ca. 10.
Laborās aīa mea: gemēs dimittā in me
A Κάμνων τῇ ψυχῇ μου, στένων ἐπαφήσω ἐπ' ἐμαυ-
vba mea. loquar amaritudine aīe pres-
τὸν τὰ ῥήματά μου. λαλήσω πικρίᾳ ψυχῆς συνεχό-
sus: ꝛ dicā ad dñm: ne me impiū esse doceas.
μενος, καὶ ἐρῶ πρὸς κύριον, μή με ἀσεβεῖν δίδασκε.
ꝛ cur me ita iudicasti: nūqd bonū tibi: si calūnia
καὶ διατί με οὕτως ἔκρινας; ἢ καλόν σοι, ἐὰν συκο-
tus fuero: qm̄ negasti opa manuū tuaꝝ: ꝯsilio aūt
φαντήσω; ὅτι ἀπείπω ἔργα χειρῶν σου, βουλῇ δὲ
impioꝝ attēdisti. nūqd sicut mortalis videt vides: aut si
ἀσεβῶν προσέσχες. ἢ ὥσπερ βροτὸς ὁρᾷ καθορᾷς; ἢ κα-
cut videt homo aspicies: nūqd vita tua humana est
θὼς ὁρᾷ ἄνθρωπος βλέψῃ; ἢ ὁ βίος σου ἀνθρώπινός ἐστιν
aut anni tui viri? qm̄ ꝗsiuisti iniqtates meas:
ἢ τὰ ἔτη σου ἀνδρός; ὅτι ἀνεζήτησας τὰς ἀνομίας μου,
ꝛ peccata mea inuestigasti? nosti eñi ꝙ nō
B καὶ τὰς ἁμαρτίας μου ἐξιχνίασας; οἶδας γὰρ ὅτι οὐκ
impie egi. sed qs est qui ex manib⁹ tuis eruit?
Deut. ἠσέβησα. ἀλλὰ τίς ἐστιν ὁ ἐκ χειρῶν σου ἐξαιρούμενος;
32.f. man⁹ tue plasmauerūt me ꝛ fecerūt me: post hec
Ps.118 αἱ χεῖρές σου ἔπλασάν με καὶ ἐποίησάν με, μετὰ ταῦ-
trāsmutās me ꝑcussisti. memēto: ꝙ lutū
τα μεταβαλών με ἔπαισας. μνήσθητι, ὅτι πηλόν
me plasmasti: in ꝗ̄ terrā me rursus ꝯuertis. nōne
με ἔπλασας, εἰς δὲ γῆν με πάλιν ἀποστρέφεις. ἢ οὐχ
sicut lac me mulsisti: coagulasti aūt me sicut caseū?
ὥσπερ γάλα με ἤμελξας, ἐτύρωσας δέ με ἴσα τυρῷ;
pelle ꝛ carne me vestisti: ossib⁹ aūt ꝛ neruis con
δέρμα καὶ κρέας με ἐνέδυσας, ὀστέοις δὲ καὶ νεύροις συ-
C suisti. vitā aūt ꝛ miām posuisti apud me: at ꝯside-
νέρραψας. ζωὴν δὲ καὶ ἔλεος ἔθου παρ' ἐμοί, ἡ δὲ ἐπι-
ratio tua custodiuit meū spūm. hec habēs in
σκοπή σου ἐφύλαξέ μου τὸ πνεῦμα. ταῦτα ἔχων ἐν
teipso noui ꝙ oīa potes: impossibile est aūt tibi
σεαυτῷ οἶδα ὅτι πάντα δύνασαι, ἀδυνατεῖ δέ σοι
nihil. si eñi peccauero custodis me: ab aūt ini-
οὐδέν. ἐὰν τε γὰρ ἁμάρτω φυλάσσεις με, ἀπὸ δὲ ἀνο-
qtate nō innocentē me fecisti. si eñi impi⁹ fuero:
μίας οὐκ ἀθῷόν με πεποίηκας. ἐάν τε γὰρ ἀσεβὴς ὦ,
ve mihi. si aūt fuero iust⁹: nō possum tollere caput:
οἴμοι. ἐὰν δὲ ὦ δίκαιος, οὐ δύναμαι ἆραι κεφαλήν,
plen⁹ eñi ignominia sum: capior eñi sicut leo
D πλήρης γὰρ ἀτιμίας εἰμί, ἀγρεύομαι γὰρ ὥσπερ λέων
in iugulationē. rursus aūt trāsmutās grauiter me ꝑdis:
εἰς σφαγήν. πάλιν δὲ μεταβαλὼν δεινῶς με ὀλέκεις,
instaurās in me examē meū. ira aūt ma-
ἐπανακαινίζων ἐπ' ἐμὲ τὴν ἔτασίν μου. ὀργῇ δὲ μεγά-
gna in me usus es: induxisti aūt in me tētationes.
3.4.b λῃ μοι ἐχρήσω, ἐπήγαγες δὲ ἐπ' ἐμὲ πειρατήρια.
Iere. qre igit de vtero me eduxisti ꝛ nō mortu⁹ sū:
20.d. ἱνατί οὖν ἐκ κοιλίας με ἐξήγαγες καὶ οὐκ ἀπέθανον,
ocul⁹ aūt me nō videret: ꝛ sicut nō exns fuissem?
ὀφθαλμὸς δέ με οὐκ εἶδε, καὶ ὥσπερ οὐκ ὢν ἐγενόμην;
cur eñi de vtero in tumulū nō trāslat⁹ sū? nūqd
διατί γὰρ ἐκ γαστρὸς εἰς μνῆμα οὐκ ἀπηλλάγην; ἢ
nō paucū est tēpus vite mee? dimitte me re-
οὐκ ὀλίγος ἐστὶν ὁ χρόνος τοῦ βίου μου; ἔασόν με ἀνα-
quiescere paꝝ anteꝗ̄ ego vadā vnde nō
παύσασθαι μικρὸν πρὸ τοῦ με πορευθῆναι ὅθεν οὐκ
reuertar: in terrā tenebrosā ꝛ caliginosā: in terrā
ἀναστρέψω, εἰς γῆν σκοτεινὴν καὶ γνοφεράν, εἰς γῆν
tenebraꝝ sēpiternaꝝ: vbi nō est lumē neqꝫ videre vi-
σκότους αἰωνίου, οὗ οὐκ ἔστι φέγγος οὐδὲ ὁρᾶν ζω-
tā mortalium.
ὴν βροτῶν. Ca.11.

manū suā in ambob⁹. Auferat a me virgā suā: & pauor ei⁹ nō me terreat. Loqr: & nō timebo eū. Nec enī possum metuens rñdere. 10.

Tedet aiam meā vite mee: dimittā aduersum me eloquiū meū. Loqr i amaritudie aie mee. Dicā dō: noli me cōdēnare. Indica mihi: cur me ita iudices. Nūquid bonū tibi videtur si calūnieris me & opprimas me op⁹ manuū tuaꝝ: & cōsiliū ipiorū adiuues? Nūqd oculi carnei tibi sunt: aut sicut videt hō: & tu videbis? Nūqd sicut dies hois dies tui: & āni tui sicut hūana sunt tpa: vt q̄ras iniqtatē meā & peccatū meū scruteris? Et scias qa nihil impiū fecerim: cū sit nemo qui de manu tua possit eruere. Man⁹ tue fecerūt me: & plasmauerūt me totū in circuitu: & sic repēte ꝑcipitas me. Memento q̄so ꝙ sicut lutū feceris me: & i puluerē reduces me. Nōne sicut lac mulsisti me: & sicut caseū me coagulasti? Pelle & carnibus vestisti me: ossib⁹ & neruis cōpegisti me. Vitā & miām tribuisti mihi: & visitatio tua custodiuit spm̄ meū. Licet hec celes i corde tuo: tñ scio qa vniuersoꝝ memineris. Si peccaui & ad horā pepcisti mihi: cur ab iniquitate mea mundū me esse nō pateris? Et si impi⁹ fuero ve mihi est: & si iustus nō leuabo caput: saturat⁹ afflictiōe & miseria. Et ꝑpter supbiā q̄si leenā capies me: reuersusqꝫ mirabiliter me crucias. Instauras testes tuos cōtra me & multiplicas irā tuā aduersū me: & pene militāt i me. Quare de vulua eduxisti me: qui vtinā cōsumpt⁹ essem ne ocul⁹ me videret. Fuissē q̄si nō essem de vtero trāslat⁹ ad tumulū. Nūquid nō paucitas dierū meoꝝ finietur breui? Dimitte ergo me vt plangā paululū dolorē meū āteq̄ vadam & nō reuertar ad terrā tenebrosam & opertā mortis caligine: terrā miserie & tenebraꝝ: vbi vmbra mortis & nullus ordo: sed sempitern⁹ horror inhabitat. 11.

שבטו ואמתו אל תבעתני: אדברה
ולא איראנו כי לא כן אנכי
עמדי: Cap.x. נקטה נפשי
בחיי אעזבה עלי שיחי אדברה
במר נפשי: אמר אל אלוה אל
תרשיעני הודיעני על מה תריבני:
הטוב לך כי תעשק כי תמאס
יגיע כפיך ועל עצת רשעים
הופעת: העיני בשר לך אם
כראות אנוש תראה: הכימי
אנוש ימיך אם שנותיך כימי גבר:
כי תבקש לעוני ולחטאתי תדרוש:
על דעתך כי לא ארשע ואין
מידך מציל: ידיך עצבוני ויעשוני
יחד סביב ותבלעני: זכר נא כי
כחמר עשיתני ואל עפר תשיבני:
הלא כחלב תתיכני וכגבנה
תקפיאני: עור ובשר תלבישני
ובעצמות וגידים תשככני: חיים
וחסד עשית עמדי ופקדתך שמרה
רוחי: ואלה צפנת בלבבך ידעתי
כי זאת עמך: אם חטאתי ושמרתני
ומעוני לא תנקני: אם רשעתי
אללי לי וצדקתי לא אשא ראשי
שבע קלון וראה עניי: ויגאה כשחל
תצודני ותשב תתפלא בי:
תחדש עדיך נגדי ותרב כעשך
עמדי חליפות וצבא עמי: ולמה
מרחם הצאתני אגוע ועין לא
תראני: כאשר לא הייתי אהיה
מבטן לקבר אובל: הלא מעט ימי
וחדל ישית ממני ואבליגה
מעט: בטרם אלך ולא אשוב
אל ארץ חשך וצלמות: ארץ
עיפתה כמו אפל צלמות ולא
סדרים ותפע כמו אפל:

אים בעת
דבר ירא
עזב שיח
מרר
רשע ידע
רוב עשק
מאס יגע
יפע
ראה אנש
יום שנה
בקש דרש
ידע
נצל עשה
סבב בלה
שוב
נתך
קפא לבש
סכך
עשה
שמר
נקה
נשא
קלה ענה
גאה צוד
שוב פלא
חדש עוד
רבה חלף
יצא גוע
ראה היה
יבל יום
שית
בלג בלג
עוף
יפע

Cap.xi.

Tex. heb.	
ויען צפר הנעמתי ויאמר׃	
הרב דברים לא יענה ואם איש	ענה אמר
שפתים יצדק׃ בדיך מתים	שפה צדק
יחרישו ותלעג ואין מכלם׃	בד מתה
ותאמר זך לקחי ובר הייתי	חרש לעג
בעיניך׃ ואולם מי יתן אלוה דבר	כלם זכך
ויפתח שפתיו עמך׃ ויגד לך תעלמות	ברר
חכמה כי כפלים לתושיה ודע	היה אלם
כי ישה לך אלוה מעונך׃ החקר	נתן אלה
אלוה תמצא אם עד תכלית שדי	פתח נגד
תמצא׃ גבהי שמים מה תפעל	עלם ישה
עמקה משאול מה תדע׃ ארכה	ידע נשה
מארץ מדה ורחבה מני ים׃ אם	צוה מצא
יחלף ויסגיר ויקהיל ומי ישיבנו׃	כלה פעל
כי הוא ידע מתי שוא וירא און	שאל ידע
ולא יתבונן׃ ואיש נבוב ילבב	מדד חלף
ועיר פרא אדם יולד׃ אם אתה	סגר קהל
הכינות לבך ופרשת אליו כפך׃	שוב מתה
אם און בידך הרחיקהו ואל תשכן	ראה בין
באהליך עולה׃ כי אז תשא פניך	נוב לבב
מָמום והיית מצק ולא תירא׃	ילד
כי אתה עמל תשכח כמים עברו	כון
תזכר׃ ומצהרים יקום חלד תעפה	רחק שכן
כבקר תהיה׃ ובטחת כי יש	נשא פנה
תקוה וחפרת לבטח תשכב׃ ורבצת	היה צוק
ואין מחריד וחלו פניך רבים׃	ירא שכח
ועיני רשעים תכלינה ומנוס אבד	זכר קום
מנהם ותקותם מפח נפש׃	עוף
	קוה שכב
	חרד חלה
	פנה רבב
	כלה נוס
	מן נפח

Cap.xij.

Tex. heb.	
ויען איוב ויאמר׃	
אמנם כי אתם עם ועמכם תמות	ענה אמר
חכמה׃ גם לי לבב כמוכם לא	מות
נפל אנכי מכם ואת מי אין כמו	
אלה׃ שחק לרעהו אהיה קרא	היה
לאלוה ויענהו שחוק צדיק	שחק צדק
תמים׃ לפיד בוז לעשתות שאנן	תמם לפד
נכון למועדי רגל׃ ישליו אהלים	כון
	מעד שלה

Respondēs āt sophar naamathites dixit. Nunqd qui multa loquitur non audiet: aut vir verbosus iustificabitur? Tibi soli tacebūt homines? & cū ceteros irriseris a nullo cōfutaberis. Dixisti ei. Pur⁹ est ſmo meus: & mūdus sum in cōspectu tuo. Atqȝ vtinā deus loqueretur tecum: & aperiret labia sua tibi vt ostēderet tibi secreta sapiētie & ꝙ multiplex esset lex ei⁹: & itelligeres ꝙ multo minora exigaris ab eo ꝙ̄ meretur iniqtas tua. Forsitan vestigia dei cōprehēdes? & vsqȝ ad pfectū oīpotentē reperies? Excelsior celo ē: et qd facies? Profūdior inferno: & vnde cognosces? Longior terra mēsura eius: latior mari. Si subuertit oia vel in vnū coartauerit: qs cōtradicet ei? Ipse eni nouit hominū vanitatē & videns iniquitatē: nōne cōsiderat? Vir vanus in supbiā erigitur: & tanqȝ pullum onagri se liberū natū putat. Tu aūt firmasti cor tuū: & expandisti ad eū manus tuas. Si iniqtatē q̄ est in manu tua abstuleris a te: & nō māserit in tabernaculo tuo iniustitia: tunc leuare poteris faciē tuā absqȝ macula: & eris stabilis: & nō timebis. Miserie quoqȝ obliuisceris: & q̄si aquarū q̄ pterierūt recordaberis: & q̄si meridianus fulgor cōsurget tibi ad vesperā. Et cū te cōsumptū putaueris orieris vt lucifer: & habebis fiduciā ꝓposita tibi spe: & defossus securꝰ dormies. Reqesces: & nō erit q te exterreat. Et depcabūtur faciē tuā plurimi. Oculi āt ipsorū deficiēt: & effugiū peribit ab eis: & spes illoꝝ abominatio aīe. 12.

Rñdens āt iob: dixit. Ergo vos estis soli hoīes: & vobiscū morietur sapiā? Et mihi ē cor sicut vobis: nec iferior vrī sū. Quis ei hec q̄ nostis ignorat? Qui deridetur ab aico suo sicut ego: inuocabit deū: & exaudiet eū. Deridetur eni iusti simplicitas: lāpas contēpta apud cogitatiōes diuitū pata ad tps statutū. Abundant tabernacula

Respōdens āt sophar mineus dicit: q̄ multa
Ὑπολαβὼν δὲ σωφὰρ ὁ μιναῖος λέγει, ὁ τὰ πολλὰ
dicit ⁊ reaudiet: aut ⁊ verbosus putat iustus A
λέγων καὶ ἀντακούσεται, ἢ καὶ ὁ εὔλαλος οἴεται δίκαιος
esse? benedictus genit⁹ a muliere q̄ breuis vite ē. ne mul
εἶναι; εὐλογημένος γεννητὸς γυναικὸς ὀλιγόβιος. μὴ πο-
tus in verbis sis: nō enim est q̄ respōdeat
λὺς ἐν ῥήμασι γίνου, οὐ γάρ ἐστιν ὁ ἀνταποκρινόμενός
tibi. ne q̄dē dicas q̄ñ purus sum opib⁹: ⁊ B
σοι. μὴ γὰρ λέγε ὅτι καθαρός εἰμι τοῖς ἔργοις, καὶ
irreprehēsibilis corā eo. sed q̄mō vtiqȝ dñs lo-
ἄμεμπτος ἐναντίον αὐτοῦ. ἀλλὰ πῶς ἂν ὁ κύριος λα-
quat ad te ⁊ apiat labia sua tecū? postea
λήσει πρὸς σὲ καὶ ἀνοίξει χείλη αὐτοῦ μετὰ σοῦ; εἶτ'
renūciabit tibi secreta sapie: ꝙ duplex B
ἀναγγελεῖ σοι ἀπόρρητα σοφίας, ὅτι διπλοῦς
erit ad idq̄ ꝗ̄ tecū est: ⁊ tūc scies: ꝙ digna tibi eue
ἔσται τῶν κατὰ σέ, καὶ τότε γνώσῃ, ὅτι ἄξιά σοι ἀ-
nerūt a dño eoꝝ q̄ peccasti. nūqd vestigiū dñi in
πέβη παρὰ κυρίου ὧν ἡμάρτηκας. ἢ ἴχνος κυρίου εὑ-
uenies: aut ad vltima venisti q̄ fecit oīpo-
ρήσεις, ἢ εἰς τὰ ἔσχατα ἀφίκου ἃ ἐποίησεν ὁ παν-
tens? excelsum celū ⁊ q̄d facies? pro
τοκράτωρ; ὑψηλὸς ὁ οὐρανὸς καὶ τί ποιήσεις; βα-
fundiora āt his q̄ in inferno: q̄d nosti? aut lōgiora mē-
θύτερα δὲ τῶν ἐν ᾅδου, τί οἶδας; ἢ μακρότερα μέ-
sura terre: aut latitudie maris? si āt subuerterit C
τρου γῆς, ἢ εὔρους θαλάσσης; ἐὰν δὲ καταστρέψῃ τὰ
oia: q̄s dicet ei q̄d fecisti? ipe eñi no-
πάντα, τίς ἐρεῖ αὐτῷ τί ἐποίησας; αὐτὸς γὰρ οἶ-
uit opa impioꝝ: vidēs āt indecētia nō dissimulabit:
δεν ἔργα ἀνόμων, ἰδὼν δὲ ἄτοπα οὐ παρόψεται,
homo āūt incassū animat̄ ꝯbis. mortalis āt ge-
ἄνθρωπος δὲ ἄλλως νήχεται λόγοις. βροτὸς δὲ γεν-
nit⁹ de muliere: sicut asin⁹ solitari⁹. si eñi tu mundū posuisti
νητὸς γυναικός, ἴσα ὄνῳ ἐρημίτῃ. εἰ γὰρ σὺ καθαρὰν ἔθου
cor tuū: expādis āt man⁹ ad eū. si
τὴν καρδίαν σου, ὑπτιάζεις δὲ χεῖρας πρὸς αὐτόν. εἰ
iniquū q̄d est in manib⁹ tuis: ꝓcul fac illud: D
ἄνομόν τί ἐστιν ἐν χερσί σου, πόρρω ποίησον αὐτό,
iniustitia āt i habitaculo tuo nō habitet. sic eñi splē
ἀδικία δὲ ἐν διαίτῃ σου μὴ αὐλισθήτω. οὕτως γὰρ ἀνα-
debit tua facies sicut aqua pura.
λάμψει σου τὸ πρόσωπον ὥσπερ ὕδωρ καθαρόν.
exues āūt sordē: ⁊ nō timebis. ⁊ la- D
ἐκδύσῃ δὲ ῥύπον, καὶ οὐ μὴ φοβηθήσῃ. καὶ τὸν κό- Leu. 16.b.
boris obliuisceris tanq̄ vndā q̄ pterijt: ⁊ nō time
πον ἐπιλήσῃ ὥσπερ κῦμα παρελθόν, καὶ οὐ φοβη-
bis. at ōro tua sicut lucifer: de āūt meridie
θήσῃ. ἡ δὲ εὐχή σου ὥσπερ ἑωσφόρος, ἐκ δὲ μεσημβρί-
orietur tibi vita. cōfidēs q̄ eris: q̄m est tibi
ας ἀνατελεῖ σοι ζωή. πεποιθώς τε ἔσῃ, ὅτι ἐστί σοι
spes: de āūt cogitatiōe ⁊ cura apparebit
ἐλπίς, ἐκ δὲ μερίμνης καὶ φροντίδος ἀναφανεῖταί
tibi pax: requiesces eñi ⁊ nō erit q̄ bellū moueat tec. A
σοι εἰρήνη, ἡσυχάσεις γὰρ καὶ οὐκ ἔσται ὁ πολεμῶν σε.
trāsmutati āt multi te deprecabunt: sa-
μεταβαλλόμενοι δὲ πολλοί σου δεηθήσονται, σω-
lus āūt eos relinquet. nā spes eoꝝ pdi-
τηρία δὲ αὐτοὺς ἀπολείψει. ἡ γὰρ ἐλπὶς αὐτῶν ἀπώ-
tio: oculi āūt impioꝝ tabescent.
λεια, ὀφθαλμοὶ δὲ ἀσεβῶν τακήσονται. Ca.12.

Respōdens āt iob dicit: ergo vos estis hoī- A
Ὑπολαβὼν δὲ ἰὼβ λέγει, εἶτα ὑμεῖς ἐστὲ ἄνθρω-
nes: aut vobiscū morietur sapiā? et mihi q̄dē cor Prou. 14.a.
ποι, ἢ μεθ' ὑμῶν τελευτήσει σοφία; κἀμοὶ μὲν καρ-
sicut vobis est: iust⁹ eñi vir ⁊ integer fact⁹
δία καθ' ὑμᾶς ἐστι, δίκαιος γὰρ ἀνὴρ καὶ ἄμεμπτος ἐγε-
est in subsannatiōez. in tpe eñi statutū patus fuerat ca
νήθη εἰς χλεύασμα. εἰς χρόνον γὰρ τακτὸν ἡτοίμαστο πε-
dere ab alio: domusqȝ ei⁹ vestitui B
σεῖν ὑπὸ ἄλλου, οἴκους τε αὐτοῦ ἐκπορθεῖσθαι. q ccc

Infra. 14.a. Infra. 19.b.
Eccl. 11.f. Apo. 3.b.
a.6.d.

ab iniquis. verūtñ null⁹ cōfidat pra-
ὑπὸ ἀνόμων. οὐ μὴν δὲ ἀλλὰ μηδεὶς πεποιθέτω πονη
u⁹ exñs inocētē futur: q̄ puocāt dñm.
ρὸς ὢν ἀθῷος ἔσεσθαι, ὅσοι παροργίζουσι τὸν κύριον.
q̄mō nō z ſcrutatio eoꝝ erit: ſed iterroga qua
ὡς οὐχὶ καὶ ἔτασις αὐτῶν ἔσται; ἀλλὰ ἐρώτησον τε
drupeda ſi tibi dicāt: aut volatilia celi: ſi tibi
B τράποδα ἐάν σοι εἴπωσιν, ἢ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ, ἐάν σοι
renunciēt. narra aūt terre: ſi tibi dixerit: z
ἀναγγείλωσιν. ἐκδιήγησαι δὲ γῇ, ἐάν σοι φράσῃ, καὶ
exponēt tibi piſces maris. qs nō no-
ἐξηγήσονταί σοι οἱ ἰχθύες τῆς θαλάσσης. τίς οὐκ ἔγ-
uit in oīb⁹ hīs: φ man⁹ dñi fecit hec?
νω ἐν πᾶσι τούτοις, ὅτι χεὶρ κυρίου ἐποίησε ταῦτα;
ſi nō in manu ei⁹ aīa oīum viuētiū z
εἰ μὴ ἐν χειρὶ αὐτοῦ ἡ ψυχὴ πάντων τῶν ζώντων καὶ
ſpūs oīs hoīs. auris q̄dem verba diſcer
πνεῦμα παντὸς ἀνθρώπου. οὖς μὲν γὰρ ῥήματα διακρί
nit: guttur aūt cibos guſtat: in multo tēpore ſapiā:
νει, λάρυγξ δὲ σῖτα γεύεται, ἐν πολλῷ χρόνῳ σοφία,
Infra. 34.a. in aūt multa vita ſciētia. apud ipm ſapiā z po-
ἐν δὲ πολλῷ βίῳ ἐπιστήμη. παρ' αὐτῷ σοφία καὶ δύ
Infra. 38.b. tētia: ipi ɔſiliū z intellect⁹. ſi deſtruxerit: qs
ναμις, αὐτῷ βουλὴ καὶ σύνεσις. ἐὰν καταβάλῃ, τίς
edificabit? ſi clauſerit cōtra hoīes: qs aperiet?
C οἰκοδομήσει; ἐὰν κλείσῃ κατὰ ἀνθρώπων, τίς ἀνοίξει;
ſi phibuerit aquā ſiccabit terrā. ſi aūt immiſerit p
ἐὰν κωλύσῃ τὸ ὕδωρ ξηρανεῖ τὴν γῆν. ἐὰν δὲ ἐπαφῇ ἀπώ
Esa. 22. didit eā ſubuertēs. apud ipm potētia z fortitudo: ipi
λεσεν αὐτὴν καταστρέψας. παρ' αὐτῷ κράτος καὶ ἰσχύς, αὐ
Apo. 3.b. ſciētia z intellect⁹: adducēs ɔſiliarios capti
τῷ ἐπιστήμη καὶ σύνεσις, διάγων βουλευτὰς αἰχμα-
uos: iudices aūt terre ſtupidos fecit: collocās reges
λώτους, κριτὰς δὲ γῆς ἐξέστησε, καθιζάνων βασιλεῖς
ſup thronos: z circūligauit zona lūbos eoꝝ. emit
ἐπὶ θρόνους, καὶ περιέδησε ζώνῃ ὀσφύας αὐτῶν. ἐξα
tens ſacerdotes captiuos: potētes aūt terre ſub
ποστέλλων ἱερεῖς αἰχμαλώτους, δυνάστας δὲ γῆς κατέ
D uertit: cōmutās labia fideliū: intellectū aūt ſe
στρεψε, διαλλάσσων χείλη πιστῶν, σύνεσιν δὲ πρεσβυ
niū nouit: effundēs ignominiā ſup pncipes: humi
τέρων ἔγνω, ἐκχέων ἀτιμίας ἐπ' ἄρχοντας, ταπει
les aūt ſanauit: reuelās pfunda de tenebris.
νοὺς δὲ ἰάσατο, ἀνακαλύπτων βαθέα ἐκ σκότους.
eduxit aūt in lucē vmbrā mortis: decipiēs gētes z
ἐξήγαγε δὲ εἰς φῶς σκιὰν θανάτου, πλανῶν ἔθνη καὶ
pdens eas. pſternēs gētes z reducēs
ἀπολλύων αὐτά. καταστρωννύων ἔθνη καὶ καθοδηγῶν
eas: immutās corda pncipū terre. decepit
αὐτά, διαλλάσσων καρδίας ἀρχόντων γῆς. ἐπλάνησε
aūt eos via quā nō nouerāt: palpēt tenebras z
δὲ αὐτοὺς ὁδῷ ᾗ οὐκ ᾔδεισαν, ψηλαφήσαισαν σκότος καὶ
nō lucē: errent aūt ſicut ebrius.
μὴ φῶς, πλανηθείησαν δὲ ὥσπερ ὁ μεθύων. Ca.13.
A Ecce hec ɔtēplat⁹ ē me⁹ ocul⁹: z
Ἰδοὺ ταῦτα τεθέρακέ μου ὁ ὀφθαλμός, καὶ
audiuit auris mea. z noui q̄cūqs z vos ſcitis:
ἀκήκοέ μου τὸ οὖς. καὶ οἶδα ὅσα καὶ ὑμεῖς ἐπίστασθε,
z nō imprudētior ſum vobis. verūtamē ego
καὶ οὐκ ἀσυνετώτερός εἰμι ὑμῶν. οὐ μὴν δὲ ἀλλ' ἐγὼ
ad dñm loquar: arguā aūt corā eo ſi
πρὸς κύριον λαλήσω, ἐλέγξω δὲ ἐναντίον αὐτοῦ ἐὰν
voluerit. vos aūt eſtis medici iniuſti z ſanatores ma
βούληται. ὑμεῖς δέ ἐστε ἰατροὶ ἄδικοι καὶ ἰαταὶ κα
loꝝ oēs. ſit aūt vobis obmuteſcere z euadet
κῶν πάντες. εἴη δὲ ὑμῖν κωφεῦσαι καὶ ἀποβήσεται
vobis in ſapiam. audite increpationē oris
ὑμῖν εἰς σοφίαν. ἀκούσατε ἔλεγχον στόματός
mei: iudiciū aūt labioꝝ meoꝝ
B μου, κρίσιν δὲ χειλέων μου

predonū & audacter prouocant deum: cum ipſe dederit oīa in manus eorum. Nimirū interroga iumēta: & docebūt te: & volatilia celi & indicabūt tibi. Loquere terre & reſpōdebit tibi: & narrabūt piſces maris. Quis ignorat φ oīa hec manus dñi fecerit? In cuius manu anima oīs viuentis: & ſpūs vniuerſe carnis hominis. Nōne auris verba diiudicat & fauces comedētis ſaporem? In antiqs eſt ſapiētia: & in multo tpe prudentia. Apud ipm eſt ſapiētia & fortitudo: & ipſe habet conſiliū & intelligentiā. Si deſtruxerit: nemo eſt qui edificet: ſi incluſerit hoīem nullus ē qui aperiat. Si cōtinuerit aqs: oīa ſiccabūtur: ſi emiſerit eas: ſubuertent terrā. Apud ipm eſt fortitudo & ſapiētia. Ipſe nouit & decipientē: & eū qui decipitur. Adducit cōſiliarios in ſtultū finē: & iudices in ſtuporē. Balteū regū diſſoluit: & precingit fune renes eorū. Ducit ſacerdotes inglorios: & optimates ſupplātat. Cōmutans labium veracium: & doctrinā ſenum auferens. Effundit deſpectionē ſup principes: & eos q oppreſſi fuerāt releuās. Qui reuelat pfunda de tenebris: & producit in lucem vmbrā mortis. Qui multiplicat gentes & perdit eas: & ſubuerſas in itegrū reſtituit. Qui immutat cor principū populi terre: & decipit eos vt fruſtra incedāt per inuiū. Palpabūt quaſi in tenebris: & nō in luce: & errare eos faciet quaſi ebrios. 13.

Ecce omnia hec vidit oculus me⁹: & audiuit auris mea: & itellexi ſingula. Secūdm ſciētiam veſtrā & ego noui: nec inferior vrī ſum. Sed tñ ad oipotētē loquar: & diſputare cū deo cupio: prius vos oſtēdens fabricatores mendatii: & cultores puerſorū dogmatū. Atq₃ vtinā taceretis. vt putaremini eſſe ſapiētes. Audite ergo correctiones meas: & iudiciū labiorum meorum

לְשֹׁדְדִים וּבַטֻּחוֹת לְמַרְגִּיזֵי אֵל
לַאֲשֶׁר הֵבִיא אֱלוֹהַּ בְּיָדוֹ׃ וְאוּלָם
שְׁאַל נָא בְהֵמוֹת וְתֹרֶךָּ וְעוֹף
הַשָּׁמַיִם וְיַגֶּד לָךְ׃ אוֹ שִׂיחַ לָאָרֶץ
וְתֹרֶךָּ וִיסַפְּרוּ לְךָ דְּגֵי הַיָּם׃ מִי
לֹא יָדַע בְּכָל אֵלֶּה כִּי יַד יְהוָה
עָשְׂתָה זֹּאת׃ אֲשֶׁר בְּיָדוֹ נֶפֶשׁ כָּל
חַי וְרוּחַ כָּל בְּשַׂר אִישׁ׃ הֲלֹא
אֹזֶן מִלִּין תִּבְחָן וְחֵךְ אֹכֶל יִטְעַם
לוֹ׃ בִּישִׁישִׁים חָכְמָה וְאֹרֶךְ יָמִים
תְּבוּנָה׃ עִמּוֹ חָכְמָה וּגְבוּרָה לוֹ
עֵצָה וּתְבוּנָה׃ הֵן יַהֲרוֹס וְלֹא יִבָּנֶה
יִסְגֹּר עַל אִישׁ וְלֹא יִפָּתֵחַ׃ הֵן
יַעְצֹר בַּמַּיִם וְיִבָשׁוּ וִישַׁלְּחֵם
וְיַהַפְכוּ אָרֶץ׃ עִמּוֹ עֹז וְתוּשִׁיָּה
לוֹ שֹׁגֵג וּמַשְׁגֶּה׃ מוֹלִיךְ יוֹעֲצִים
שׁוֹלָל וְשֹׁפְטִים יְהוֹלֵל׃ מוּסַר
מְלָכִים פִּתֵּחַ וַיֶּאְסֹר אֵזוֹר בְּמָתְנֵיהֶם׃
מוֹלִיךְ כֹּהֲנִים שׁוֹלָל וְאֵתָנִים
יְסַלֵּף׃ מֵסִיר שָׂפָה לְנֶאֱמָנִים
וְטַעַם זְקֵנִים יִקָּח׃ שׁוֹפֵךְ בּוּז עַל
נְדִיבִים וּמְזִיחַ אֲפִיקִים רִפָּה׃
מְגַלֶּה עֲמֻקוֹת מִנִּי חֹשֶׁךְ וַיֹּצֵא
לָאוֹר צַלְמָוֶת׃ מַשְׂגִּיא לַגּוֹיִם וַיְאַבְּדֵם
שֹׁטֵחַ לַגּוֹיִם וַיַּנְחֵם׃ מֵסִיר לֵב
רָאשֵׁי עַם הָאָרֶץ וַיַּתְעֵם בְּתֹהוּ
לֹא דָרֶךְ׃ יְמַשְׁשׁוּ חֹשֶׁךְ וְלֹא אוֹר
וַיַּתְעֵם כַּשִּׁכּוֹר׃
הֶן כֹּל רָאֲתָה עֵינִי שָׁמְעָה אָזְנִי
וַתָּבֶן לָהּ׃ כְּדַעְתְּכֶם יָדַעְתִּי גַם אָנִי
לֹא נֹפֵל אָנֹכִי מִכֶּם׃ אוּלָם אֲנִי
אֶל שַׁדַּי אֲדַבֵּר וְהוֹכֵחַ אֶל אֵל
אֶחְפָּץ׃ וְאוּלָם אַתֶּם טֹפְלֵי שָׁקֶר
רֹפְאֵי אֱלִל כֻּלְּכֶם׃ מִי יִתֵּן הַחֲרֵשׁ
תַּחֲרִישׁוּן וּתְהִי לָכֶם לְחָכְמָה׃
שִׁמְעוּ נָא תוֹכַחְתִּי וְרִבוֹת שְׂפָתַי

רגז
בוא אלה
אלם ירה
נגד שיח
ספר דגה
עשה
חיה
מלל בחן
ישש יום
בין גבר
יעץ הרס
בנה סגר
פתח עצר
שלח הפך
עזז ישה
שגה ילך
יעץ הלל
יסר אסר
אזר
שלל
סלף סור
אמן לקח
נדב מזח
אפק גלה
שנא
אבד
נחם סור
תעה תהה
משש
שכר
Cap. xiij.
ראה בין
ידע
אלם
דבר יכח
חפץ
אלל נתן
חרש היה
ריב שפה

הַקְשִׁיבוּ׃ הַלְאֵל תְּדַבְּרוּ עַוְלָה — קָשַׁב
וְלוֹ תְּדַבְּרוּ רְמִיָּה׃ הֲפָנָיו תִּשָּׂאוּן — רָמָה פָּנָה
אִם לָאֵל תְּרִיבוּן׃ הֲטוֹב כִּי יַחְקֹר — נָשָׂא
אֶתְכֶם אִם כְּהָתֵל בֶּאֱנוֹשׁ תְּהָתֵלּוּ — רוּב חָקַר
בוֹ׃ הוֹכֵחַ יוֹכִיחַ אֶתְכֶם אִם בַּסֵּתֶר — אָנַשׁ
פָּנִים תִּשָּׂאוּן׃ הֲלֹא שְׂאֵתוֹ תְּבַעֵת — נָשָׂא בָּעַת
אֶתְכֶם וּפַחְדּוֹ יִפֹּל עֲלֵיכֶם׃ זִכְרֹנֵיכֶם — נָפַל
מִשְׁלֵי אֵפֶר לְגַבֵּי חֹמֶר גַּבֵּיכֶם׃ — גָּב
הַחֲרִישׁוּ מִמֶּנִּי וַאֲדַבְּרָה אָנִי וְיַעֲבֹר — חָרַשׁ עָבַר
עָלַי מָה׃ עַל מָה אֶשָּׂא בְשָׂרִי בְשִׁנָּי — נָשָׂא שֵׁן
וְנַפְשִׁי אָשִׂים בְּכַפִּי׃ הֵן יִקְטְלֵנִי — שׂוּם קָטַל
לוֹ אֲיַחֵל אַךְ דְּרָכַי אֶל פָּנָיו — יָחַל פָּנָה
אוֹכִיחַ׃ גַּם הוּא לִי לִישׁוּעָה כִּי — יָכַח יָשַׁע
לֹא לְפָנָיו חָנֵף יָבוֹא׃ שִׁמְעוּ שָׁמוֹעַ — בּוֹא
מִלָּתִי וְאַחֲוָתִי בְּאָזְנֵיכֶם׃ הִנֵּה — מָלַל חָוָה
נָא עָרַכְתִּי מִשְׁפָּט יָדַעְתִּי כִּי — שָׁפַט
אֲנִי אֶצְדָּק׃ מִי הוּא יָרִיב עִמָּדִי — צָדַק רוּב
כִּי עַתָּה אַחֲרִישׁ וְאֶגְוָע׃ אַךְ שְׁתַּיִם — חָרַשׁ גָּוַע
אַל תַּעַשׂ עִמָּדִי אָז מִפָּנֶיךָ לֹא — עָשָׂה פָּנָה
אֶסָּתֵר׃ כַּפְּךָ מֵעָלַי הַרְחַק וְאֵמָתְךָ — סָתַר רָחַק
אַל תְּבַעֲתַנִּי׃ וּקְרָא וְאָנֹכִי אֶעֱנֶה — בָּעַת עָנָה
אוֹ אֲדַבֵּר וַהֲשִׁיבֵנִי׃ כַּמָּה לִי עֲוֹנוֹת — דָּבַר שׁוּב
וְחַטָּאוֹת פִּשְׁעִי וְחַטָּאתִי הוֹדִיעֵנִי׃ — עָוָה יָדַע
לָמָּה פָנֶיךָ תַסְתִּיר וְתַחְשְׁבֵנִי — חָשַׁב
לְאוֹיֵב לָךְ׃ הֶעָלֶה נִדָּף תַּעֲרוֹץ — אָיַב עָרַץ
וְאֶת קַשׁ יָבֵשׁ תִּרְדֹּף׃ כִּי תִכְתֹּב — רָדַף כָּתַב
עָלַי מְרֹרוֹת וְתוֹרִישֵׁנִי עֲוֹנוֹת נְעוּרָי׃ — יָרַשׁ
וְתָשֵׂם בַּסַּד רַגְלַי וְתִשְׁמוֹר כָּל — נָעַר שׂוּם
אָרְחוֹתָי עַל שָׁרְשֵׁי רַגְלַי תִּתְחַקֶּה׃ — שָׁמַר חָקָה
וְהוּא כְּרָקָב יִבְלֶה כְּבֶגֶד אֲכָלוֹ עָשׁ׃ — בָּלָה

Cap.xiiij. אָדָם יְלוּד אִשָּׁה — יָלַד אִישׁ
קְצַר יָמִים וּשְׂבַע רֹגֶז׃ כְּצִיץ יָצָא — יוֹם
וַיִּמָּל וַיִּבְרַח כַּצֵּל וְלֹא יַעֲמוֹד׃ אַף — נָמַל בָּרַח
עַל זֶה פָּקַחְתָּ עֵינֶךָ וְאֹתִי תָבִיא — עָמַד בּוֹא
בְמִשְׁפָּט עִמָּךְ׃ מִי יִתֵּן טָהוֹר מִטָּמֵא — שָׁפַט נָתַן
לֹא אֶחָד׃ אִם חֲרוּצִים יָמָיו מִסְפַּר — טָהַר יוֹם
סָפַר

attendite. Nūquid deus indiget vestro mēdatio: vt pillo loqmini dolos? Nunqd faciē eius accipitis & p deo iudicare nitimini? Aut placebit ei quē celare nihil pōt: aut decipietur vt hō vris fraudulentiis? Ipse vos arguet: quoniam in abscondito faciē eius accipitis. Statim vt se cōmouerit turbabit vos: & terror eius irruet super vos. Memoria vra cōparabitur cineri: & redigētur in lutū ceruices vestre. Tacete paulisper: vt loquar quodcunqꝫ mihi mens suggesserit: quare lacero carnes meas dētibus meis: & aiam meā porto in manibus meis? Etiam si occiderit me in ipso sperabo. Veruntñ vias meas in cōspectu eius arguā: & ipse erit saluator meus. Nō eni veniet in cōspectu eius ōis hypocrita. Audite fmonē meū: & enigmata pcipite auribus vris. Si fuero iudicatus: scio q iustus inueniar. Quis ē q iudicetur mecum? Veniat. Quare tacens consumor? Duo tantum ne facias mihi & tunc a facie tua non abscondar. Manū tuā longe fac a me & formido tua non me terreat. voca me & ego rñdebo tibi: aut certe loqr: & tu rñde mihi. Quātas hēo iniqtates & pcā: scelera mea & delicta mea ostēde mihi. Cur faciē tuā abscondis & arbitraris me inimicū tuū? Cōtra foliū qd vento rapitur ostēdis potentiā tuā: & stipulam siccā persequris. Scribis eni cōtra me amaritudines: & cōsumere me vis pctis adolescentie mee. Posuisti in neruo pedē meū: & obseruasti oēs semitas meas: & vestigia pedū meorū cōsiderasti. Qui qsi putredo cōsumēdus sū & qsi vestimētū qd comeditur a tinea. 14

HOmo natus de muliere: breui viuēs tpe repletur multis miseriis. Qui qsi flos egreditur & cōteritur: & fugit velut vmbra: & nunqꝫ i eodē statu pmanet. Et dignū duci sup huiuscemodi apire oculos tuos: & adducere eū tecū in iudiciū? Quis pōt facere mūdū de imūdo cōceptū se-

attēdite. nūqd nō corā dño loquimini:
προσέχετε. πότερον οὐ κατέναντι κυρίου λαλεῖτε,
corā aūt eo dicitis dolū? nūqd verebimini:
ἔναντι δὲ αὐτοῦ φθέγγεσθε δόλον; ἢ ὑποστελεῖσθε, ὑμ-
vos aūt ipi iudices estis. bonū si inuestigauerit
εῖς δὲ αὐτοὶ κριταὶ γίνεσθε. καλόν γε ἐὰν ἐξιχνιάσῃ ὑ-
vos: si eni oīa faciētes addetis ei:
μᾶς, εἰ γὰρ τὰ πάντα ποιοῦντες προστεθήσεσθε αὐτῷ,
nihilo minus redarguet vos. si aūt ꝛ latēter vultus
οὐδὲν ἧττον ἐλέγξει ὑμᾶς. εἰ δὲ καὶ κρυφῇ πρόσωπα
mirabimini: nūqd nō reuolutio eius versabit vos?
θαυμάσετε, πότερον οὐχὶ δεινὰ αὐτοῦ στροβήσει ὑμᾶς;
timor aūt ab eo irruet in vos: recedet
φόβος δὲ παρ' αὐτοῦ ἐπιπεσεῖται ὑμῖν, ἀποβήσεται
aūt a vobis elatio tanqꝫ cinis: at corpus luteū:
δὲ ὑμῶν τὸ γαυρίαμα ἴσον σποδῷ, τὸ δὲ σῶμα πήλινον,
obmutescite vt loquar ꝛ quiescā a furore: accipiens
κωφεύσατε ἵνα λαλήσω καὶ ἀναπαύσωμαι θυμοῦ, ἀνα-
carnes meas dentibus: aīam aūt meā ponā
λαβὼν τὰς σάρκας μου τοῖς ὀδοῦσι, ψυχὴν δέ μου θή-
in manu mea. si me ceperit potēs qm ꝛ
σω ἐν χειρί μου. ἐάν με χειρώσηται ὁ δυνάστης ἐπεὶ καὶ
pnceps ē: pfecto loquar ꝛ redarguā corā ipso: ꝛ
ἦρκται, ἦ μὴν λαλήσω καὶ ἐλέγξω ἐναντίον αὐτοῦ, καὶ
hoc mihi euadet in salutē: nō eni corā
τοῦτό μοι ἀποβήσεται εἰς σωτηρίαν, οὐ γὰρ ἐναντίον
eo dolus ingredief. audite audite verba
αὐτοῦ δόλος εἰσελεύσεται. ἀκούσατε ἀκούσατε τὰ ῥή-
mea: renūciabo eni vobis audiētibus. ecce ego
ματά μου, ἀναγγελῶ γὰρ ὑμῶν ἀκουόντων. ἰδοὺ ἐγὼ
ppe sū iuditio meo: noui ego q iustus apparebo.
ἐγγύς εἰμι τοῦ κρίματός μου, οἶδα ἐγὼ ὅτι δίκαιος ἀνα-
quis eni est q iudicabit mihi: qm nūc obmutescā ꝛ deficiā?
φανοῦμαι. τίς γάρ ἐστιν ὁ κριθησόμενός μοι, ὅτι νῦν κω-
duobus aūt me vteris: tūc a
φεύσω καὶ ἐκλείψω; δυεῖν δέ μοι χρήσῃ, τότε ἀπὸ τοῦ
facie tua nō abscōdar. manū a me abstine:
προσώπου σου οὐ κρυβήσομαι. τὴν χεῖρα ἀπ' ἐμοῦ ἀπέχου,
ꝛ timor tuus ne me terreat. postea vocabis:
καὶ ὁ φόβος σου μή με καταπλησσέτω. εἶτα καλέσεις,
ego aūt tibi obediā: aut loqueris: ego aūt tibi dabo respōsum.
ἐγὼ δέ σοι ὑπακούσομαι, ἢ λαλήσεις, ἐγὼ δέ σοι δώ-
quot sunt peccata ꝛ iniquitates mee: doce me q sūt: cur a me abscōderis?
σω ἀνταπόκρισιν. πόσαι εἰσὶν αἱ ἁμαρτίαι καὶ αἱ ἀνο-
μίαι μου, δίδαξόν με τίνες εἰσί; διατί ἀπ' ἐμοῦ κρύπτῃ,
putasti aūt me cōtrariū tibi: aut tāqꝫ foliū qd mouetur
ἥγησαι δέ με ὑπεναντίον σοι, ἢ ὡς φύλλον κινούμενον
a vēto vereberis: aut sicut feno qd fertur a spiritu
ὑπὸ ἀνέμου εὐλαβηθήσῃ, ἢ ὡς χόρτῳ φερομένῳ ὑπὸ πνεύ-
cōtrapositus es mihi: qm scripsisti cōtra me mala.
ματος ἀντίκεισαί μοι, ὅτι κατέγραψας κατ' ἐμοῦ κα-
circūposuisti aūt mihi iuuētutis pctā: posuisti aūt meū
κά. περιέθηκας δέ μοι νεότητος ἁμαρτίας, ἔθου δέ μου
pedē in ipedimēto: obseruasti aūt mea oīa opera:
τὸν πόδα ἐν κωλύματι, ἐφύλαξας δέ μου πάντα τὰ ἔργα,
in aūt radices pedū meorū venisti: qd veterascit sicut vter:
εἰς δὲ ῥίζας ποδῶν μου ἀφίκου, ὃ παλαιοῦται ἴσα ἀσκῷ,
aut sicut vestimētū qd comedit a tinea.
ἢ ὥσπερ ἱμάτιον σητόβρωτον. Ca.14.

MOrtalis eni natus de muliere breuis vite ꝛ repletus ira:
Βροτὸς γὰρ γεννητὸς γυναικὸς ὀλιγόβιος καὶ πλήρης
aut sicut flos q floruit, decidit: aufugit aūt velut
ὀργῆς, ἢ ὥσπερ ἄνθος ἀνθῆσαν ἐξέπεσεν, ἀπέδρα δὲ ὥσπερ
vmbra ꝛ nō stetit: nō ꝛ huius rōnē fecisti: ꝛ
σκιὰ καὶ οὐ μὴ στῇ, οὐχὶ καὶ τούτου λόγον ἐποιήσω, καὶ
hūc fecisti ingredi corā te in iuditio. qs
τοῦτον ἐποίησας εἰσελθεῖν ἐνώπιόν σου ἐν κρίματι. τίς
eni mūdus erit a sordē? sed nullus: si ꝛ vnius
γὰρ καθαρὸς ἔσται ἀπὸ ῥύπου; ἀλλ' οὐδείς, ἐὰν καὶ μία
dies vita eius in terra. nūerabiles aūt
ἡμέρα ὁ βίος αὐτοῦ ἐπὶ τῆς γῆς. ἀριθμητοὶ δὲ

Infra. 14.c.

mēses ei⁹ apud te. in tēpus posuisti & nō trāsgrediat:
μηνῶν αὐτοῦ παρὰ σοί· εἰς χρόνον ἔθου, καὶ οὐ μὴ ὑπερβῇ,
B recede ab eo vt quiescat: & letificabit vitā si-
ἀπόστα ἀπ᾽ αὐτοῦ ἵνα ἡσυχάσῃ, καὶ εὐδοκήσει τὸν βίον ὥσ-
cut mercenari⁹. est enim arbori spes: si enim pcisa fuerit:
περ ὁ μισθωτός. ἔστι γὰρ δένδρῳ ἐλπίς, ἐὰν γὰρ κοπῇ,
adhuc pullulabit: & ram⁹ ei⁹ nō deficiet. si
ἔτι ἐπανθήσει, καὶ ὁ ῥάδαμνος αὐτοῦ οὐ μὴ ἐκλείπῃ. ἐὰν
enim senuerit in terra radix ei⁹: in āt petra mortua
γὰρ γηράσῃ ἐν γῇ ἡ ῥίζα αὐτοῦ, ἐν δὲ πέτρᾳ τελευτήσῃ
fuerit: truncus ei⁹ ab odore aque germinabit. fa-
τὸ στέλεχος αὐτοῦ, ἀπὸ ὀσμῆς ὕδατος ἀνθήσει. ποι-
ciet aūt messē sicut noua plāta: vir āt cū mortu⁹ fuerit abi-
ήσει δὲ θερισμὸν ὥσπερ νεόφυτον, ἀνὴρ δὲ τελευτήσας ᾤ-
it: postq̄ cecidit āt mortalis nō āpli⁹ est. tpore enim rare-
χετο, πεσὼν δὲ βροτὸς οὐκ ἔτι ἐστί. χρόνῳ γὰρ σπανι-
scit mare: fluui⁹ āt desolatus aruit: homo
εῖται θάλασσα, ποταμὸς δὲ ἐρημωθεὶς ἐξηράνθη, ἄνθρωπος
āt postq̄ dormierit nō resurget: quousq̄ celū nō ↄsutū sit &
δὲ κοιμηθεὶς οὐ μὴ ἀναστῇ, ἕως ἂν ὁ οὐρανὸς οὐ μὴ συρραφῇ, καὶ
C nō excitabunt de somno suo. vtinā enim in inferno
οὐκ ἐξυπνισθήσονται ἐξ ὕπνου αὐτῶν. εἰ γὰρ ὄφελον ἐν ᾅδῃ
me fuasses: abscōdisses āt me donec cessasset tu⁹ fu-
με ἐφύλαξας, ἔκρυψας δέ με ἕως ἂν παύσηταί σου ἡ ὀρ-
ror: & ↄstitues mihi tēp⁹ in quo memoriā mei facias. si enim
γή, καὶ τάξῃ μοι χρόνον ἐν ᾧ μνείαν μου ποιήσῃ. ἐὰν γὰρ
mortu⁹ fuerit homo viuet postq̄ ↄsumauerit dies
ἀποθάνῃ ἄνθρωπος ζήσεται συντελέσας τὰς ἡμέρας τοῦ
vite sue. expectabo quousq̄ rursus fiā. postea vocabis:
βίου αὐτοῦ. ὑπομενῶ ἕως πάλιν γένωμαι. εἶτα καλέσεις,
ego aūt tibi obediā: at opa manuū tuaꝝ ne
ἐγὼ δέ σοι ὑπακούσομαι, τὰ δὲ ἔργα τῶν χειρῶν σου μὴ
repellas. nūerasti aūt mea studia: & nō
ἀποποιοῦ. ἠρίθμησας δέ μου τὰ ἐπιτηδεύματα, καὶ οὐ
D pterijt te aliqd peccatoꝝ meoꝝ. signasti āt
Infra. 4.c. μὴ παρέλθῃ σε οὐδὲ ἓν τῶν ἁμαρτιῶν μου. ἐσφράγισας δὲ
meas iniqtates in marsuppio: adnotasti aūt siqd inuit⁹
μου τὰς ἀνομίας ἐν βαλαντίῳ, ἐπεσημήνω δὲ εἴ τι ἄκων
trāsgress⁹ sū. & verūtū mōs cadēs decidet: & petra
παρέβην. καὶ πλὴν ὄρος πῖπτον διαπεσεῖται, καὶ πέτρα
senescet de loco suo. lapides cauauerūt aque
παλαιωθήσεται ἐκ τοῦ τόπου αὐτῆς. λίθους ἐλέαναν ὕδατα,
& demerserūt aque supina cumuli terre.
καὶ κατέκλυσεν ὕδατα ὕπτια τοῦ χώματος τῆς γῆς.
& expectationē hoīs pdidisti. expulisti eū in finē
καὶ ὑπομονὴν ἀνθρώπου ἀπώλεσας. ὦσας αὐτὸν εἰς τέλος
& abiuit. imposuisti ei faciē & emisisti.
καὶ ᾤχετο. ἐπιστήσας αὐτῷ τὸ πρόσωπον καὶ ἐξαπέστειλας.
multis āt existētibus filijs ei⁹: nō nouit: si q̄
πολλῶν δὲ γενομένων τῶν υἱῶν αὐτοῦ, οὐκ οἶδεν, ἐάν τε
pauci fuerint: nō scit. sed carnes ei⁹ do-
ὀλίγοι γένωνται, οὐκ ἐπίσταται. ἀλλ᾽ ἢ αἱ σάρκες αὐτοῦ ἤλ-
luerūt: at aīa ei⁹ plorauit:
γησαν, ἡ δὲ ψυχὴ αὐτοῦ ἐπένθησεν, Ca.15.

A Respōdēs āt eliphaz themanites dicit: num-
Ὑπολαβὼν δὲ Ἐλιφὰζ ὁ Θαιμανίτης λέγει, πότερ-
qd sapiēs respōsum dabit intellect⁹ spūs: &
ον σοφὸς ἀπόκρισιν δώσει συνέσεως πνεύματος, καὶ
impleuit laborē vētris: arguēs in verbis qb⁹ nō oportet.
ἐνέπλησε πόνον γαστρός, ἐλέγχων ἐν ῥήμασιν οἷς οὐ δεῖ
A in sermonib⁹ qb⁹ nulla vtilitas: nō & tu expulisti timorē:
ἐν λόγοις οἷς οὐδὲν ὄφελος, οὐ καὶ σὺ ἀπεποιήσω φόβον,
cōsumasti āt verba talia corā dño?
συνετελέσω δὲ ῥήματα τοιαῦτα ἐναντίον τοῦ κυρίου;
reus es verbis oris tui: nō discreuisti verba potē-
ἔνοχος εἶ ῥήμασι στόματός σου, οὐδὲ διέκρινας ῥήματα δυνα-
tū. redarguat te tuū os: & nō ego: at labia
στῶν; ἐλέγξαι σε τὸ σὸν στόμα, καὶ μὴ ἐγώ, τὰ δὲ χείλη
tua testimoniū dēt ↄtra te: qd enī nūqd pmus homi-
σου καταμαρτυρήσουσί σου, τί γὰρ μὴ πρῶτος ἀνθρώ-
nū natus es? aut āte colles
πων ἐγεννήθης; ἢ πρὸ θινῶν

mine? Nōne tu q̄ sol⁹ es? breues dies hoīs sunt: nūerus mēsiū eius apud te ē. Cōstituisti termios eius: q̄ pteriri nō poterit. Recede paululū ab eo: vt qescat donec optata veniat: & sicut mercenarij dies eius. Lignū hēt spē: si pcisū fuerit: rursum virescat: & rami eius pullulant. Si senuerit in terra radix ei⁹: & in puluere emortuus fuerit trūcus illi⁹: ad odorē aq̄ germinabit: & faciet comā q̄si cū primū plātatū est. Hō vero cū mortu⁹ fuerit: & nudatus atq̄ cōsūptus: vbi q̄so ē? Quō si recedāt aq̄ de mari: & fluui⁹ vacuefactus arescat: sic hō cū dormierit nō resurget. Donec atteratur celū non euigilabit: nec cōsurget de somno suo. Quis mihi hoc tribuat vt in iferno ptegas me: & abscondas me donec ptrāseat furor tu⁹: & cōstituas mihi tp̄s in q̄ recorderis mei. Putasne mortu⁹ hō rursū viuet? Cūctis dieb⁹ qbus nūc milito expecto dōec veniat imutatio mea. Vocabis me: & ego rñdebo tibi: operi manuū tuarū porriges dexterā. Tu q̄dē gressus meos dinumerasti: sed pce pctis meis. Signasti q̄si i sacculo delicta mea: sed curasti iniqtatē meā. Mons cadēs defluit: & saxū transfertur de loco suo. Lapides excauāt aq̄: & alluuione paulatī tra cōsumitur: & hoēs ergo silr pdes? Roborasti eū paululū vt in ppetuū trāsiret: imutabis faciē ei⁹ & emittes eū. Siue nobiles fuerit filij eius siue ignobiles: non itelliget. Attn̄ caro eius dū viuet dolebit: & aīa illi⁹ sr̄ semetipō lugebit.

Rñdens aūt eliphaz 15. themanites: dixit. Nūqd sapiēs rñdebit q̄si in vētū loqns: & iplebit ardore stomachū suū? Arguis verbis eū q̄ nō est eq̄lis tibi & loq̄ris qd tibi nō expedit. Quātū in te ē euacuasti timorē: & abstulisti preces corā deo. Docuit enī iniqtas tua os tuū: & imitaris linguā blasphemātiū. Condēnabit te os tuū: & nō ego & labia tua rñdebūt tibi. Nūqd prim⁹ hō tu nat⁹ es: & an̄ oēs colles

חדשיו אתך חקו עשית ולא	עשה
יעבר׃ שעה מעליו ויחדל עד	עבר חדל
ירצה כשכיר יומו׃ כי יש לעץ	רצה שכר
תקוה אם יכרת ועוד יחליף וינקתו	קוה כרת
לא תחדל׃ אם יזקין בארץ שרשו	חלף זקן
ובעפר ימות גזעו׃ מריח מים יפרח	מות פרח
ועשה קציר כמו נטע׃ וגבר ימות	קצר
ויחלש ויגוע אדם ואיו׃ אזלו	חלש גוע
מים מני ים ונהר יחרב ויבש׃	אזל חרב
ואיש שכב ולא יקום עד בלתי	קום
שמים לא יקיצו ולא יערו משנתם׃	קוץ עור
מי יתן בשאול תצפנני תסתירני	ישן נתן
עד שוב אפך תשית לי חק	שאל צפן
ותזכרני׃ אם ימות גבר היחיה כל	סתר שות
ימי צבאי איחל עד בוא חליפתי׃	זכר חיה
תקרא ואנכי אענך למעשה ידיך	יום יחל
תכסף׃ כי עתה צעדי תספור לא	חלף צבא
תשמר על חטאתי׃ חתם בצרור	ענה עשה
פשעי ותטפל על עוני׃ ואולם	כסף ספר
הר נופל יבול וצור יעתק ממקומו׃	שמר צרר
אבנים שחקו מים תשטף	טפל אלם
ספיחיה עפר ארץ ותקות	נבל עתק
אנוש האבדת׃ תתקפהו לנצח	קום שטף
ויהלך משנה פניו ותשלחהו׃	ספח קוה
יכבדו בניו ולא ידע ויצערו	אנש אבד
ולא יבין למו׃ אך בשרו עליו	תקף הלך
יכאב ונפשו עליו תאבל׃	שנה פנה
	שלח כבד
	צער בין
	כאב אבל
ויען אליפז התימני	Cap.xv.
ויאמר׃ החכם יענה דעת רוח וימלא	ענה אמר
קדים בטנו׃ הוכח בדבר לא	ידע מלא
יסכון ומלים לא יועיל בם׃ אף	קדם יכח
אתה תפר יראה ותגרע שיחה	סכן מלל
לפני אל׃ כי יאלף עונך פיך	יעל פור
ותבחר לשון ערומים׃ ירשיעך	גרע שיח
פיך ולא אני ושפתיך יענו בך׃	פנה אלף
הראישון אדם תולד ולפני גבעות	פה בחר
	ערם רשע
	שפה ראש
	ילד

חוללת: הבסוד אלוה תשמע   שמע
ותגרע אליך חכמה: מה ידעת ולא
נדע תבין ולא עמנו הוא: גם שב   ידע בין
גם ישיש בנו כביר מאביך ימים: שוב ישש
המעט ממך תנחמות אל ודבר   כבר יום
לאט עמך: מה יקחך לבך ומה   מן נחם לקח
ירזמון עיניך: כי תשיב אל אל   רזם שוב
רוחך והוצאת מפיך מלין: מה   יצא פה
אנוש כי יזכה וכי יצדק ילוד אשה: טלל אנש
הן בקדשיו לא יאמין ושמים לא   זכה צדק
זכו בעיניו: אף כי נתעב ונאלח   ילד איש אמן תעב
איש שתה כמים עולה: אחוך שמע   אלח חוה
לי וזה חזיתי ואספרה: אשר   חזה ספר
חכמים יגידו ולא כחדו מאבתם: נגד
להם לבדם נתנה הארץ ולא   בדד
עבר זר בתוכם: כל ימי רשע הוא   יום
מתחולל ומספר שנים נצפנו   חול ספר
לעריץ: קול פחדים באזניו בשלום   שנה צפן
שודד יבואנו: לא יאמין שוב מני   ערץ שלם
חשך וצפוי הוא אלי חרב: נדד   שדד בוא צפה
הוא ללחם איה ידע כי נכון בידו   כון
יום חשך: יבעתהו צר ומצוקה   בעת צור
תתקפהו כמלך עתיד לכידור: כי   צוק תקף
נטה אל אל ידו ואל שדי יתגבר: עתד כדר
ירוץ אליו בצואר בעבי גבי   גבר רוץ
מגניו: כי כסה פניו בחלבו ויעש   צור עבה גב גנן פנה
פימה עלי כסל: וישכן ערים   עשה שכן
נכחדות בתים לא ישבו למו אשר   עיר כחד
התעתדו לגלים: לא יעשר ולא   בית עתד
יקום חילו ולא יטה לארץ מנלם: עשר קום
לא יסור מני חשך ינקתו תיבש   נטה נלה סור
שלהבת ויסור ברוח פיו: אל   יבש פה
יאמן בשו נתעה כי שוא תהיה   אמן שוא
תמורתו: בלא יומו תמלא   תעה היה
וכפתו לא רעננה: יחמס כגפן   מיר מלא
בסרו וישלך כזית נצתו: כפף חמס שלך נוץ

formatus? Nunqd cōsiliū
dei audisti: & inferior te
erit eius sapiētia? Quid
nosti qd ignoremus: qd
intelligis qd nesciamus?
Et senes & antiqui sunt
in nobis multo vetustio
res ꝙ̄ patres tui. Nunqd
grāde est vt cōsoletur te
deus? sed verba tua pra
ua hoc ꝓhibēt. Quid te
eleuat cor tuū: & quasi
magna cogitās: attoni
tos habes oculos? Quid
tumet cōtra deū spūs
tuus vt ꝓferas de ore tuo
huiuscemodi sermones?
Quid est hō vt imacula
tus sit: & vt iustus appeat
natus de muliere? Ecce
inter sctōs eius nemo imu
tabilis: & celi nō sūt mū
di in cōspectu eius: quāto
magis abominabilis & inu
tilis hō: q bibit q̄si aquā
iniqtatē. Ostēdā tibi au
di me: qd vidi narrabo
tibi. Sapiētes cōfitētur:
& nō abscondūt pr̄es su
os. Quibus solis data est
terra: & nō trāsiuit alie
nus ꝑ eos. Cūctis diebus
suis impius supbit: & nu
merus annorum icertus est
tyrānidis eius. Sonitus ter
roris semꝑ in auribus illius:
& cū pax sit: ille semꝑ insi
dias suspicatur. Nō cre
dit ꝙ reuerti possit de te
nebris: circunspectans
vndiq̄ gladium. Cum
se mouerit ad q̄rendū pa
nē: nouit ꝙ ꝑatus sit in
manu eius tenebrarum dies.
Terrebit eum tribulatio:
& āgustia vallabit eū sic
regē q preparatur ad p̄liū.
Tetēdit enim aduersus deū
manū suā & cōtra oipo
tentē roboratus ē. Cucur
rit aduersus eum erecto
collo: & pingui ceruice
armatus est. Operuit faciē
eius crassitudo: & de la
teribus eius aruina depēdet.
Habitauit in ciuitatibus
desolatis: & in domibus
desertis que in cumulos
sunt redacte. Non dita
bitur nec ꝑseuerabit sub
stantia eius: nec mittet
in terra radicē suā. Non
recedet de tenebris: ra
mos eius arefaciet flāma:
& auferetur spū oris eius.
Nō credet frustra erro
re deceptus: ꝙ aliq̄ ꝓcio
redimēdus sit. Anteq̄ dies
eius impleātur ꝑibit: & ma
nus eius arescet. Ledetur
q̄si vinea in primo flore
botrus eius: & quasi oli
ua ꝓiciens florem suū.

induct⁹ es: ordinē dñi audisti: in āt te venit
ἐπάγης; σύνταγμα κυρίου ἀκήκοας, εἰς δέ σε ἀφίκετο
sapia? qd .n. nosti: qd nō nouim⁹? aut qd itelligēs: qd   B
σοφία; τί γὰρ οἶδας, ὃ οὐκ οἴδαμεν; ἢ τί συνιῇς, ὃ οὐ
nō ꝛ nos? et senex et antiqu⁹ in no
χὶ καὶ ἡμεῖς; καί γε πρεσβύτης καί γε παλαιὸς ἐν ἡ
bis: grauior patre tuo dieb⁹. pauca ꝙ pec
μῖν, βαρύτερος τοῦ πατρός σου ἡμέραις. ὀλίγα ὧν ἡ
casti verberat⁹ es: valde supra modū lo
μάρτηκας μεμαστίγωσαι, μεγάλως ὑπερβαλλόντως λε
cut⁹ es. qd ausus est cor tuū: aut qd tulerūt
λάληκας. τί ἐτόλμησεν ἡ καρδία σου; ἢ τί ἐπήνεγκαν οἱ
oculi tui: qm irā rupisti corā dño.
ὀφθαλμοί σου; ὅτι θυμὸν ἔρρηξας ἐναντίον τοῦ κυρίου.
ꝓtulisti aūt ex ore verba talia. qs .n. ens
ἐξήγαγες δὲ ἐκ στόματος ῥήματα τοιαῦτα. τίς γὰρ ὢν
homo: qm erit irreprehēsibilis? aut vt futur⁹ iust⁹ na
βροτός, ὅτι ἔσται ἄμεμπτος; ἢ ὡς ἐσόμενος δίκαιος γεννη   8.7λ
tus de muliere: si in sctis nō credit: celū āt nō
τὸς γυναικός; εἰ κατὰ ἁγίων οὐ πιστεύει, οὐρανὸς δὲ οὐ
mundū corā eo. sine āt abominat⁹ ꝛ impu
καθαρὸς ἐναντίον αὐτοῦ. ἔα δὲ ἐβδελυγμένος καὶ ἀκά
rus vir bibēs iniustitiā q̄si potionē. renūciabo āt
θαρτος ἀνὴρ πίνων ἀδικίας ἴσα ποτῷ. ἀναγγελῶ δέ
tibi: audi me: q̄ vtiq̄ vidi renūciabo tibi: q̄ sapiētes
σοι, ἄκουέ μου, ἃ δὴ ἑώρακα ἀναγγελῶ σοι, ἃ σοφοὶ
dicēt: ꝛ nō abscōderūt patres eorū. ipsis āt so
ἐροῦσι, καὶ οὐκ ἔκρυψαν πατέρες αὐτῶν. αὐτοῖς δὲ μό
lis data ē terra: ꝛ nō venit alienus in eos. ois   C
νοις ἐδόθη ἡ γῆ, καὶ οὐκ ἐπῆλθεν ἀλλογενὴς ἐπ' αὐτούς. πᾶς
vita impii in cura: āni āt nūerabiles dati po
ὁ βίος ἀσεβοῦς ἐν φροντίδι, ἔτη δὲ ἀριθμητὰ δεδομένα δυ
tēti. at timor ipsi⁹ in aurib⁹ suis cū vis⁹ fuerit iā ipace agere:
νάστῃ. ὁ δὲ φόβος αὐτοῦ ἐν ὠσὶν αὐτοῦ, ὅταν δοκῇ ἤδη εἰρηνεύειν,
veniet ei⁹ subuersio. nō credat auersū esse
ἥξει αὐτοῦ ἡ καταστροφή. μὴ πιστευέτω ἀποστραφῆναι
a tenebris: destinat⁹ ē em iā in man⁹ ferri: or
ἀπὸ σκότους. ἐντέταλται γὰρ ἤδη εἰς χεῖρας σιδήρου, κα
dinat⁹ est āt in cibos vulturib⁹. nouit āt i se ꝙ ma
τατέτακται δὲ εἰς σῖτα γυψίν. οἶδε δὲ ἐν ἑαυτῷ ὅτι μέ
net in ruinā. dies āt tenebrosa ipsū versabit: necessi
νει εἰς πτῶμα. ἡμέρα δὲ σκοτεινὴ αὐτὸν στροβήσει, ἀνάγ
tas āt ꝛ tribulatio ipsū ꝯprehēdet: sicut dux pre
κη δὲ καὶ θλίψις αὐτὸν καθέξει, ὥσπερ στρατηγὸς πρω
fect⁹ cadēs: qm sustulit man⁹ corā dño. cōtra
τοστάτης πίπτων, ὅτι ἦρε χεῖρας ἐναντίον κυρίου. ἐναν
āt oipotentē ceruicē īdurauit. cucurrit āt cō
τι δὲ παντοκράτορος ἐτραχηλίασεν. ἔδραμε δὲ ἐναν
tra eū in iniuria in crassitudie tergi scuti ei⁹: qm   D
τίον αὐτοῦ ὕβρει ἐν πάχει νώτου ἀσπίδος αὐτοῦ, ὅτι
abscōdit vultū suū in adipe suo. ꝛ fe
ἐκάλυψε τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ἐν στέατι αὐτοῦ. καὶ ἐποί
cit femorale in crurib⁹. habitet āt ciuitates de
ησε περιστόμιον ἐπὶ τῶν μηρίων. αὐλισθείη δὲ πόλεις ἐρή
sertas: ingrediat āt domos inhabitatas. q̄ āt illi ꝓparaue
μους, εἰσέλθοι δὲ οἴκους ἀοικήτους. ἃ δὲ ἐκεῖνοι ἡτοίμα
rūt: alij auferēt. neque ditet: neq̄ ma
σαν ἄλλοι ἀποίσονται. οὔτε μὴ πλουτισθῇ, οὔτε μὴ μεί
neāt ei⁹ facultates. nō mittat in terra vmbrā: ne
νῃ αὐτοῦ τὰ ὑπάρχοντα. οὐ μὴ βάλῃ ἐπὶ γῆς σκιάν, οὐ
que fugiat tenebras: germē ei⁹ tabefaciat vē
δὲ μὴ ἐκφύγῃ τὸ σκότος, τὸν βλαστὸν αὐτοῦ μαράναι ἄνε
tus: decidat āt ei⁹ flos: nō credat ꝙ ꝑma
μος, ἐκπέσοι δὲ αὐτοῦ τὸ ἄνθος, μὴ πιστευέτω ὅτι ὑπο
nebit: inania .n. euadēt ei. icisio ei⁹ āte
μενεῖ, κενὰ γὰρ ἀποβήσεται αὐτῷ. ἡ τομὴ αὐτοῦ πρὸ
tēp⁹ corrūpet: ꝛ ram⁹ ei⁹ nō flores
ὥρας φθαρήσεται, καὶ ὁ ῥάδαμνος αὐτοῦ οὐ μὴ εὐθαλή
at: comedat āt tanq̄ acresta ante tēp⁹: decidat āt
σῃ, τρυγηθείη δὲ ὥσπερ ὄμφαξ πρὸ ὥρας, ἐκπέσοι δὲ
sicut flos oliue.
ὡς ἄνθος ἐλαίας. oooooooooooooooooooooooooooo

B testimoniū eni impiū mors. ignis aūt cōburet domos
μαρτύριον γὰρ ἀσεβοῦς θάνατος· πῦρ δὲ καύσει οἴκους
munera accipiētiū. i vētre āt capiet dolores: eueniēt aūt
δωροδεκτῶν. ἐν γαστρὶ δὲ λήψεται ὀδύνας, ἀποβήσεται δὲ
ei vana: at venter ei9 feret dolū.
αὐτῷ κενά, ἡ δὲ κοιλία αὐτοῦ ὑποίσει δόλον. Ca.16.
Reſpōdens aūt iob dicit: audiui talia mul
A Ὑπολαβὼν δὲ ἰὼβ λέγει, ἀκήκοα τοιαῦτα πολ
ta: cōſolatores malorū oēs. qd eni nūqd ordo eſt
λά, παρακλήτορες κακῶν πάντες. τί γὰρ μὴ τάξις ἐστὶ
vbis venti: aut qd moleſtū erit tibi qm reſpō
ῥήμασι πνεύματος, ἢ τί παρενοχλήσει σοι ὅτι ἀποκρί
deris? ego ſicut vos loquar. vtinā ſupponeret aīa vra
νῃ; κἀγὼ καθ' ὑμᾶς λαλήσω. εἰ ὑπέκειτό γε ἡ ψυχὴ ὑμῶν
pro mea: poſtea iſultabo vobis vbis. & mouiſſē
ἀντὶ τῆς ἐμῆς, εἶτ' ἐναλοῦμαι ὑμῖν ῥήμασι. καὶ ἐκίνησα
etiā ſup vos cū plāctu caput meū. ſit āt fortitudo i
ἂν ἐφ' ὑμῶν σὺν κινήσει τὴν κεφαλήν μου. εἴη δὲ ἰσχὺς ἐν
ore meo: motui aūt labioꝝ nō parcā. ſi
τῷ στόματί μου, κίνησιν δὲ χειλέων οὐ φείσομαι. ἐὰν
eni loquar nō dolebo vulnus. ſi aūt & tacuero
γὰρ λαλήσω οὐκ ἀλγήσω τὸ τραῦμα· ἐὰν δὲ καὶ σιωπήσω
qd min9 vulnerabor? nūc āt laceratū me fecit
τί ἔλαττον τρωθήσομαι; νῦν δὲ κατάκοπόν με πεποίηκε
B fatuū putridū: & adheſit mihi: in teſtimoniū fa
μωρὸν σεσηπότα, καὶ ἐπελάβετό μου, εἰς μαρτύριον ἐγε
ct9 ſum: & ſurrexit i me mēdaciū meū: ſm faciē
νήθη, καὶ ἀνέστη ἐν ἐμοὶ τὸ ψεῦδός μου, κατὰ πρόσωπόν
C meā reſpōdit. ira vſus deiecit me: fre
μου ἀνταπεκρίθη. ὀργῇ χρησάμενος κατέβαλέ με, ἔβρυ
muit in me dentib9: ſagitte piratarū ei9
ξεν ἐπ' ἐμὲ τοὺς ὀδόντας, βέλη πειρατῶν αὐτοῦ
in me inciderūt. telis oculoꝝ iſultauit. acuto
ἐπ' ἐμοὶ ἔπεσεν. ἀκίσιν ὀφθαλμῶν ἐνήλατο. ὀξεῖ
C pcuſſit me in genib9. vnanimit aūt occurrerūt
ἔπαισέ με ἐπὶ τὰ γόνατα. ὁμοθυμαδὸν δὲ κατέδραμον
in me. tradidit eni me dns in man9 iniu
ἐπ' ἐμοί. παρέδωκε γάρ με ὁ κύριος εἰς χεῖρας ἀδί
ſtoꝝ: in āt impijs piecit me. pacificū diſper
κων, ἐπὶ δὲ ἀσεβέσιν ἔρριψέ με. εἰρηνεύοντα διεσκέδα
ſit me. accipiēs me capillis euulſit: cōſtituit me
σέ με. λαβών με τῆς κόμης διέτιλε, κατέστησέ με
tanq̄ ſignū: circūdederūt me lāceis pcuciētes
ὥσπερ σκοπόν. ἐκύκλωσάν με λόγχαις βάλλοντες
in renes meos: nō pcentes effuderūt in terrā
εἰς νεφρούς μου, οὐ φειδόμενοι ἐξέχεαν εἰς γῆν τὴν
bilē meā. iniecerūt mihi ruinā ſup ruinā: cu
χολήν μου. κατέβαλόν με πτῶμα ἐπὶ πτώματι, ἔ
D currerūt ad me potētes. ſaccū cōſuerūt ſup cu
δραμον πρός με δυνάμενοι. σάκκον ἔρραψαν ἐπὶ βύρ
tē meā. at robur meū in terra extinctū ē. vēter me9
σῃ μου, τὸ δὲ σθένος μου ἐν γῇ ἐσβέσθη. ἡ γαστήρ μου
cōbuſt9 eſt a fletu: in āt palpebris meis
D συγκέκαυται ἀπὸ κλαυθμοῦ, ἐπὶ δὲ βλεφάροις μου
vmbra mortis. iniuſtū āt nihil fuit in manib9 meis: ora
σκιὰ θανάτου. ἄδικον δὲ οὐδὲν ἦν ἐν χερσί μου, εὐ
tio āt mea mūda. terra ne operiat in ſanguine
χὴ δέ μου καθαρά. γῆ μὴ ἐπικαλύψαι ἐφ' αἵματι τῆς
carnis mee: neque ſit loc9 clamori meo. & nūc
σαρκός μου, μὴ δὲ εἴη τόπος τῇ κραυγῇ μου. καὶ νῦν
ecce in celis teſtis me9: at cōſci9 mei in excelſis:
ἰδοὺ ἐν οὐρανοῖς ὁ μάρτυς μου, ὁ δὲ συνίστωρ μου ἐν ὑψίστοις.
veniat mea oratio ad dnm: corā āt eo
ἀφίκοιτό μου ἡ δέησις πρὸς κύριον, ἔναντι δὲ αὐτοῦ
ſtillet me9 ocul9. ſit āt redargutio viro corā
στάζοι μου ὁ ὀφθαλμός. εἴη δὲ ἔλεγχος ἀνδρὶ ἔναντι
dno: & filio hois pximo ſuo.
κυρίου, καὶ υἱῷ ἀνθρώπου τῷ πλησίον αὐτοῦ.
āni āt nūerabiles venerūt: via āt p quā nō reuer
ἔτη δὲ ἀριθμητὰ ἥκασιν, ὁδῷ δὲ ᾗ οὐκ ἐπαναστρα
tar ambulo.
φήσομαι πορεύσομαι. Ca.17.

Cōgregatio ei hypocri
te ſterilis: & ignis deuo
rabit tabernacla eoꝝ qui
munera libēter accipiūt.
Concepit dolorē: & pe
perit iniqtatē: & vterus
eius pparat dolos. 16.
Rñdens aūt iob: dixit.
Audiui freqnter ta
lia: cōſolatores oneroſi
oēs vos eſtis. Nunqd hē
būt finē verba ventoſa?
aut aliqd tibi moleſtū ē
ſi loqris? Poterā & ego
ſilia vri loq. Atq; vtinā
eſſet aīa vrā p aīa mea:
cōſolarer & ego vos ſer
mōib9: & mouerē caput
meū ſup vos. Roborarē
vos ore meo: & mouerē
labia mea qſi parcēs vo
bis. Sed qd agā? Si locut9
fuero: nō quieſcit dolor
me9: & ſi tacuero nō re
cedet a me. Nūc aūt op
pſſit me dolor meus: & in
nihilū redacti ſūt oēs ar
tus mei. Ruge mee teſtio
niū dicūt cōtra me: & ſu
ſcitatur falſiloqu9 aduer
ſus faciē meā cōtradicēs
mihi. Collegit furorem
ſuū in me: & cōminās mi
hi ifremuit cōtra me dē
tibus ſuis. Hoſtis me9 ter
ribilib9 oclis me ituitus
eſt. Apuerūt ſup me ora
ſua: & exprobrātes pcuſ
ſerūt maxillā meā: ſatiati
ſūt penis meis: Cōcluſit
me deus apd iniquū: &
manib9 ipioꝝ me tradi
dit. Ego ille qndā opulē
tus repēte cōtritus ſum:
tenuit ceruicē meā: cōfre
git me: & poſuit me ſibi
qſi in ſignū. Circūdedit
me lāceis ſuis: cōuulne
rauit lūbos meos. Non
pepcit: & effudit in tra
viſcera mea. Conſcidit
me vulnere ſup vulnus:
irruit in me qſi gigas.
Saccū cōſui ſup cutem
meā: & opui cinere car
nē meā. Facies mea intu
muit a fletu: & palpe
bre mee caligauerūt. Hec
paſſus ſuꝫ abſq; iniqtate
man9 mee: cū hērē mū
das ad deū pces. Terra
ne opias ſanguinē meū
neq; iueniat in te locū la
tēdi clamor me9. Ecce ei
in celo teſtis me9: & cō
ſcius me9 i excelſis. Ver
boſi amici mei: ad deū
ſtillat ocul9 meus. Atq;
vtinā ſic iudicaretur vir
cū deo: quō iudicatur
filius hois cū collega ſuo.
Ecce ei breues anni trā
ſeunt: & ſemitā p quā nō
reuertar ambulo. 17.

כי עדת חנף גלמוד ואש אכלה
אהלי שחד: הרה עמל וילד און
ובטנם תכין מרמה:
ויען איוב ויאמר: שמעתי כאלה
רבות מנחמי עמל כלכם: הקץ
לדברי רוח או מה ימריצך כי
תענה: גם אנכי כמכם אדברה לו
יש נפשכם תחת נפשי אחבירה
עליכם במלים ואניעה עליכם
במו ראשי: אאמצכם במו פי
וניד שפתי יחשך: אם אדברה לא
יחשך כאבי ואחדלה מה מני
יהלך: אך עתה הלאני השמות
כל עדתי: ותקמטני לעד היה
ויקם בי כחשי בפני יענה: אפו
טרף וישטמני חרק עלי בשניו
צרי ילטוש עיניו לי: פערו עלי
בפיהם בחרפה הכו לחיי יחד עלי
יתמלאון: יסגירני אל אל עויל
ועל ידי רשעים ירטני: שלו הייתי
ויפרפרני ואחז בערפי ויפצפצני
ויקימני לו למטרה: יסבו עלי רביו
יפלח כליותי ולא יחמל ישפך
לארץ מררתי: יפרצני פרץ על
פני פרץ ירץ עלי כגבור: שק
תפרתי עלי גלדי ועללתי בעפר
קרני: פני חמרמרה מני בכי ועל
עפעפי צלמות: על לא חמס בכפי
ותפלתי זכה: ארץ אל תכסי דמי
ואל יהי מקום לזעקתי: גם
עתה הנה בשמים עדי ושהדי
במרומים: מליצי רעי אל
אלוה דלפה עיני: ויוכח לגבר
עם אלוה ובן אדם לרעהו:
כי שנות מספר יאתיו וארח
לא אשוב אהלך:

יצד
כון רמה
Cap. xvi.
ענה אמר
רבב נחם
קצץ
דבר
חבר
מלל נוע
אמץ פה
נוד שפה
חשך חדל
הלך לאה
שמם יצד
קמט עוד
קום פנה
שטם שן
צור לטש
פה נכה
לחה מלא
סגר עול
שלה היה
פור פוץ
קום נטר
סבב רבה
פלח כלה
חמל שפך
פרץ פנה
רוץ גבר
עלל קרן
פלל כסה
היה קום
עוד רום
לוץ רעה
יכח
שנה ספר
אתה שוב
הלך

Cap.xvij.

רוחי חבלה ימי נזעכו קברים לי:
אם לא התלים עמדי ובהמרותם
תלן עיני: שימה נא ערבני עמך
מי הוא לידי יתקע: כי לבם
צפנת משכל על כן לא תרומם:
לחלק יגיד רעים ועיני בניו
תכלינה: והצגני למשל עמים
ותפת לפנים אהיה: ותכה מכעש
עיני ויצרי כצל כלם: ישמו
ישרים על זאת ונקי על חנף
יתעורר: ויאחז צדיק דרכו וטהר
ידים יסיף אמץ: ואולם כלם תשבו
ובאו נא ולא אמצא בכם חכם:
ימי עברו זמתי נתקו מורשי
לבבי: לילה ליום ישימו אור
קרוב מפני חשך: אם אקוה שאול
ביתי בחשך רפדתי יצועי: לשחת
קראתי אבי אתה אמי ואחתי
לרמה: ואיה אפו תקותי ותקותי
מי ישורנה: בדי שאול תרדנה
אם יחד על עפר נחת:

Cap.xviij.

ויען בלדד השוחי ויאמר: עד אנה
תשימון קנצי למלין תבינו ואחר
נדבר: מדוע נחשבנו כבהמה
נטמינו בעיניכם: טרף נפשו באפו
הלמענך תעזב ארץ ויעתק צור
ממקומו: גם אור רשעים ידעך
ולא יגה שביב אשו: אור חשך
באהלו ונרו עליו ידעך: יצרו צעדי
אונו ותשליכהו עצתו: כי שלח
ברשת ברגליו ועל שבכה יתהלך:
יאחז בעקב פח יחזק עליו צמים:
טמון בארץ חבלו ומלכדתו עלי
נתיב: סביב בעתהו בלהות והפיצהו
לרגליו: יהי רעב אנו ואיד נכון
לצלעו: יאכל בדי עורו יאכל בדיו

יום זעך
קבר
לון שום
תקע
רום
נגד רעה
כלה יצג
פנה היה
כהה כעס
שמם נקה
עור אחז
צדק יסף
אלם שוב
בוא מצא
יום זמם
ירש
קרב פנה
קוה שאל
יצע
רמם איפה
שור בד
ירד
ענה אמר
שום סלל
בין דבר
מדע חשב
טמה עזב
עתק קום
דעך נגה
שבב אש
נור צור
שלך רגל
הלך
אחז פוח
חזק צמם
טמן לכד
נתב סבב
פוץ היה
און כון
אכל בד

Spirit⁹ me⁹ attenuabi
tur: dies mei breuia
bũtur: & solũ mihi supest
sepulchrũ. Nõ peccaui:
& in amaritudinib⁹ mo
ratur ocl's me⁹. Libera
me & pone me iuxta te
& cui⁹ vis man⁹ pugnet
cõtra me. Cor eorũ lõge
fecisti a disciplina: ppte
rea nõ exaltabũtur. Pre
dam pollicetur sociis: &
oculi filiorũ ei⁹ deficiẽt.
Posuit me q̃si in puer
biũ vulgi: & exẽplũ sũ
corã eis. Caligauit ad in
dignationẽ ocul⁹ meus: &
mẽbra mea q̃si in nihilũ
redacta sunt. Stupebunt
iusti sup hoc: & inocẽs
cõtra hypocritã suscita
bitur. Et tenebit iustus
viã suã: & mũdis mani
bus addet fortitudinẽ.
Igitur oẽs vos cõuerti
mini & venite: & nõ iue
niã in vobis vllũ sapiẽtẽ.
Dies mei transierũt: co
gitationes mee dissipate
sunt: torq̃ntes cor meũ.
Noctẽ verterũt in diẽ: &
rursũ post tenebras spe
ro lucẽ. Si sustinuero:
infern⁹ dom⁹ mea est: &
in tenebris straui lectu
lũ meũ. Putredini dixi:
pr̃ me⁹ es: mr̃ mea & so
ror mea vermib⁹. Vbi ẽ
ergo nũc p̃stolatio mea:
& patiã mea q̃s ↄsiderat
In pfũdissimũ ifernũ de
scẽdẽt oĩa mea. Putas ne
saltẽ ibi erit reqes mihi.

Respondẽs aũt baldath 18.
suites: dixit. Vsq
ad quẽ finẽ verba iacta
bitis. Intelligite prius: &
sic loq̃mur. Quare re
putati sum⁹ vt iumenta:
& sorduim⁹ corã vobis?
Quid pdis aiam tuã in
furore tuo? Nũqd ppter
te derelinq̃tur terra: &
trãsferẽtur rupes de loco
suo? Nõne lux ipii extin
guetur: nec splẽdebit flã
ma ignis ei⁹. Lux obte
nebrescet in tabernaclo
illi⁹: & lucerna q̃ sup eũ ẽ
extiguetur. Arctabũtur
gressus virtutis eius: &
pcipitabit eũ cõsiliũ suũ.
Immisit ei in rete pe
des suos: & in maculis
ei⁹ ambulat. Tenebitur
plãta illi⁹ laq̃o: & exarde
scet cõtra eum sitis. Ab
scõdita ẽ in terra pedica
ei⁹ & decipula illius sup
semitã. Vndiq̃ terrebũt
eũ formidines: & iuoluẽt
pedes eius. Attenuetur
fame robur eius & inedia inuadat costas illius. Deuo
ret puchritudinẽ cutis eius: & cõsumat brachia illius

Pereo spũ latus: egeo aũt sepulchro:
Ὀλέκομαι πνεύματι φερόμενος, δέομαι δὲ ταφῆς,
et nõ assequor. supplico laborãs: et qd faciã? furati A
καὶ οὐ τυγχάνω. λίσσομαι κάμνων, καὶ τί ποιήσω; ἔκλεψαν
sunt aũt meas facultates alieni. quis est hic?
δέ μου τὰ ὑπάρχοντα ἀλλότριοι. τίς ἐστιν οὗτος; τῇ
manu mea ligetur? qm cor eorũ abscõderunt a
χειρί μου συνδεθήτω; ὅτι καρδίαν αὐτῶν ἔκρυψας ἀπὸ
prudẽtia: ppt hoc non exaltabis eos. parti nun-
φρονήσεως, διὰ τοῦτο οὐ μὴ ὑψώσῃς αὐτούς. τῇ μερίδι ἀναγ-
ciabit mala: oculi aũt mei in filiis cõtabuerũt. posuisti
γελεῖ κακίας, ὀφθαλμοὶ δέ μου ἐφ' υἱοῖς ἐτάκησαν. ἔθου B
aũt me fabulã in gẽtibus: risus aũt eis euasi. cecifa-
δέ με θρύλημα ἐν ἔθνεσι, γέλως δὲ αὐτοῖς ἀπέβην. πεπώ-
cti sunt enĩ ab ira oculi mei: obsessus sũ val
ρωνται γὰρ ἀπὸ ὀργῆς οἱ ὀφθαλμοί μου, πεπολιόρκημαι μεγά-
de ab oĩbus. stupor tenuit veraces sup his:
λως ὑπὸ πάντων. θαῦμα ἔσχεν ἀληθινοὺς ἐπὶ τούτοις,
iustus aũt sup iniquũ suscitet'. teneat aũt fidelis
δίκαιος δὲ ἐπὶ παρανόμῳ ἐπανασταίη. σχοίη δὲ πιστὸς τὴν
suã viã: mũdus aũt manibus recipiat audaciã. quinimo
ἑαυτοῦ ὁδόν, καθαρὸς δὲ χεῖρας ἀναλάβοι θάρσος. οὐ μὴν δὲ C
oẽs nitimini et venite iã: nõ enĩ inuenio in
ἀλλὰ πάντες ἐρείδετε καὶ δεῦτε δή, οὐ γὰρ εὑρίσκω ἐν
vobis verũ. dies mei trãsierũt in strepitu: rupti sũt aũt
ὑμῖν ἀληθές. αἱ ἡμέραι μου παρῆλθον ἐν βρόμῳ, ἐρράγη δὲ
articuli cordis mei. noctẽ in diẽ posui: lumẽ ppe
τὰ ἄρθρα τῆς καρδίας μου. νύκτα εἰς ἡμέραν ἔθηκα, φῶς ἐγγὺς
a facie tenebrarũ. si enĩ sustinuero: infern⁹ mea
ἀπὸ προσώπου σκότους. ἐὰν γὰρ ὑπομείνω, ᾅδης μου ὁ
dom⁹: in aũt caligine strat⁹ ẽ me⁹ lect⁹. mortẽ in D
οἶκος, ἐν δὲ γνόφῳ ἔστρωταί μου ἡ στρωμνή. θάνατον ἐπε-
uocaui patrẽ meũ esse: matrẽ aũt meã esse et
καλεσάμην πατέρα μου εἶναι, μητέρα δέ μου εἶναι καὶ
sororẽ putredinẽ. vbi igit' mea est spes: aut bona
ἀδελφὴν σαπρίαν. ποῦ οὖν μου ἐστὶν ἡ ἐλπίς; ἢ τὰ ἀγα-
mea videbo? aut mecũ in infernũ descendẽt? aut vna
θά μου ὄψομαι; ἢ μετ' ἐμοῦ εἰς ᾅδην καταβήσονται; ἢ ὁμο-
nimit' in sepulchrũ descẽdemus?
θυμαδὸν ἐπὶ χώματος καταβησόμεθα; Ca.18.

Respõdens aũt baldad sauchites dicit: vsq
Ὑπολαβὼν δὲ Βαλδὰδ ὁ Σαυχίτης λέγει, μέ- A
quo nõ cessabis? mane: vt et ipsi loquamur.
χρι τίνος οὐ παύσῃ; ἐπίσχες, ἵνα καὶ αὐτοὶ λαλήσωμεν.
quare vt q̃drupedes tacuim⁹ corã te? in
διατί ὥσπερ τετράποδα σεσιωπήκαμεν ἐναντίον σου; κέ-
terfecit te ira. qd enĩ si tu mortu⁹ fueris: inhabitabilis q̃
χρηταί σοι ὀργή. τί γὰρ ἐὰν σὺ ἀποθάνῃς, ἀοίκητος ἡ ὑπ'
sub celo? aut subuertent' mõtes a fundamẽtis? et lumẽ
οὐρανόν; ἢ καταστραφήσεται ὄρη ἐκ θεμελίων; καὶ φῶς
impiorũ extinguet'? et nõ eueniet eorũ flãma.
ἀσεβῶν σβεσθήσεται; καὶ οὐκ ἀποβήσεται αὐτῶν ἡ φλόξ.
lumẽ eis tenebre in tabnaculo: at lucerna in eo B
τὸ φῶς αὐτοῖς σκότος ἐν διαίτῃ, ὁ δὲ λύχνος ἐπ' αὐτῷ
extinguet'. venent' minimi facultates ei⁹
σβεσθήσεται. θηρεύσαισαν ἐλάχιστοι τὰ ὑπάρχοντα αὐ-
erret aũt ei⁹ cõsiliũ. imitat' aũt pes
τοῦ. σφάλαι δὲ αὐτοῦ ἡ βουλή. ἐμβέβληται δὲ ὁ πούς
ei⁹ in laqueo: in rete inuoluat'. veniãt aũt sup
αὐτοῦ ἐν παγίδι, ἐν δικτύῳ ἑλιχθείη. ἔλθοισαν δὲ ἐπ'
eũ laquei: roborabit in eũ sitiẽtes. abscõdi
αὐτὸν παγίδες, κατισχύσει ἐπ' αὐτὸν διψῶντας. κέκρυ-
t' est aũt in terra funicul' ei⁹: et decipula il-
πται δὲ ἐν τῇ γῇ σχοινίον αὐτοῦ, καὶ ἡ σύλληψις αὐ-
lius in semitis. in circuitu pdant eũ dolores:
τοῦ ἐπὶ τρίβων. κύκλῳ ὀλέσαισαν αὐτὸν ὀδύναι,
multi aũt circũ pedẽ ei⁹ veniãt in fame an- C
πολλοὶ δὲ περὶ πόδα αὐτοῦ ἔλθοισαν ἐν λιμῷ στε-
gustia: ruina aũt ei pparata est indecẽs. comedant'
νῷ, πτῶμα δὲ αὐτῷ ἡτοίμασται ἐξαίσιον. βρωθείησαν
aũt ei⁹ rami pedũ: comedat aũt eius
δὲ αὐτοῦ κλῶνες ποδῶν, κατέδεται δὲ αὐτοῦ [illegible]

pulchra mors. ſcindat āt de tabnaculo ei⁹ ſanitas:
τὰ ὡραῖα θάνατος. ἐκραγείη δὲ ἐκ διαίτης αὐτοῦ ἴασις,
teneat āt eū neceſſitas accuſatiōe regia. habitabit in
σχοίη δὲ αὐτὸν ἀνάγκη αἰτίᾳ βασιλικῇ. κατασκηνώσει ἐν τῇ
D habitaculo ei⁹ i nocte ei⁹: diſpergent decē
σκηνῇ αὐτοῦ ἐν νυκτὶ αὐτοῦ, κατασπαρήσονται τὰ εὐπρέ
tia ei⁹ in ſulfure. deorſū radices ei⁹ ſiccabunt:
πῆ αὐτοῦ ἐν θείῳ. ὑποκάτωθεν αἱ ῥίζαι αὐτοῦ ξηρανθήσονται,
ꝛ ſurſū corruet meſſis ei⁹. memoria
καὶ ἐπάνωθεν ἐπιπεσεῖται θερισμὸς αὐτοῦ. τὸ μνημόσυνον
ei⁹ pereat de terra: ꝛ erit nomē ei in fa
αὐτοῦ ἀπόλοιτο ἐκ γῆς, καὶ ὑπάρξει ὄνομα αὐτῷ ἐπὶ πρόσ
ciē extraneo. expellat eū de luce in tenebras: ꝛ
ωπον ἐξωτέρω. ἀπώσειεν αὐτὸν ἐκ φωτὸς εἰς σκότος, καὶ
ab orbe terrarū trāſtulerūt eū. nō erit not⁹
ἀπὸ τῆς οἰκουμένης μετῴκισαν αὐτόν. οὐκ ἔσται ἐπίγνωστος
in pplo ſuo: neqꝫ ſaluat⁹ in ſubceleſti dom⁹ ei⁹.
ἐν λαῷ αὐτοῦ, οὐδὲ σεσωσμένος ἐν τῇ ὑπ' οὐρανὸν ὁ οἶκος αὐτοῦ.
ſed in reb⁹ ei⁹ viuēt alij: ſup eū gemuerūt vltimi:
ἀλλ' ἐν τοῖς αὐτοῦ ζήσονται ἕτεροι, ἐπ' αὐτῷ ἐστέναξαν ἔσχατοι,
primos āt tenuit ſtupor. he ſunt dom⁹ iniuſtoꝝ: hic āt
πρώτους δὲ ἔσχε θαῦμα. οὗτοί εἰσιν οἶκοι ἀδίκων, οὗτος δὲ
locus ignorantiū dn̄m.
ὁ τόπος τῶν μὴ εἰδότων τὸν κύριον. Ca.19.
A Reſpōdens iob dicit: vſqꝫ quo afflictā facie
Ὑπολαβὼν ἰὼβ λέγει, ἕως τίνος ἔγκοπον ποιήσε
tis aīam meā: ꝛ occidetis me ſmonib⁹: cognoſcite ſolū
τε τὴν ψυχήν μου, καὶ καθαιρεῖτέ με λόγοις; γνῶτε μόνον
ꝙ dn̄s fecit me ſic: loqmini ꝯtra me: nō re
ὅτι ὁ κύριος ἐποίησέ με οὕτως, καταλαλεῖτέ μου, οὐκ αἰσ
uerētes me incūbitis mihi: nēpe iā in ꝟitate ego erra
χυνόμενοί με ἐπίκεισθέ μοι, ναὶ δὴ ἐπ' ἀληθείας ἐγὼ ἐπλα
ui: apud me āt habitat error. locutū eſſe ꝟbū qđ nō
νήθην, παρ' ἐμοὶ δὲ αὐλίζεται πλάνος. λαλῆσαι ῥῆμα ὃ οὐκ
oportebat: at verba mea errāt ꝛ nō in tpore. ſine
ἔδει, τὰ δὲ ῥήματά μου πλανᾶται καὶ οὐκ ἐπὶ καιροῦ. ἔα
āt qm̄ i me magnificamini: inſultatiſ āt mihi opprobrio. cogno
δὲ ὅτι ἐπ' ἐμοὶ μεγαλύνεσθε, ἐνάλλεσθε δέ μοι ὀνείδει. γνῶ
Abac. 1.c. ſcite igit ꝙ dn̄s eſt ꝗ turbauit: munitionē āt ei⁹ in me exal
τε οὖν ὅτι ὁ κύριός ἐστιν ὁ ταράξας, ὀχύρωμα δὲ αὐτοῦ ἐπ' ἐμὲ ὕ
tauit. ecce rideo opprobrio: ꝛ nō loquar: clamabo: ꝛ
B ψωσεν. ἰδοὺ γελῶ ὀνείδει, καὶ οὐ λαλήσω, κεκράξομαι, καὶ
neqꝫ iudiciū icircuitu circūedificat⁹ ſū: ꝛ nō trāſibo:
οὐδαμοῦ κρίμα κύκλῳ περιῳκοδόμημαι, καὶ οὐ μὴ διαβῶ,
in facie mea tenebras poſuit. at gloriā meā a me
ἐπὶ προσώπου μου σκότος ἔθετο. τὴν δὲ δόξαν μου ἀπ' ἐ
exuit: abſtulit āt coronā de capite meo. dilania
μοῦ ἐξέδυσεν, ἀφεῖλε δὲ στέφανον ἀπὸ κεφαλῆς μου. διέσπα
uit āt me icircuitu ꝛ abiui: excidit āt ſicut arborē
σέ με κύκλῳ καὶ ᾠχόμην, ἐξέκοψε δὲ ὥσπερ δένδρον
ſpē meā. grauit āt mihi ira vſus eſt: reputauit
τὴν ἐλπίδα μου. δεινῶς δέ μοι ὀργῇ ἐχρήσατο, ἡγήσατο
āt me ſicut inimicū. ſimul āt ei⁹ venerūt tēpta
δέ με ὥσπερ ἐχθρόν. ὁμοθυμαδὸν δὲ αὐτοῦ ἦλθον τὰ πειρα
C tiones in me: vijs meis circūdederūt me inſidiatores.
τήρια ἐπ' ἐμοί, ταῖς ὁδοῖς μου ἐκύκλωσάν με ἐγκάθετοι.
a me āt fratres mei receſſerūt: cognouerūt alienos pl⁹ ꝙ me. ami
ἀπ' ἐμοῦ δὲ ἀδελφοί μου ἀπέστησαν, ἔγνωσαν ἀλλοτρίους ἢ ἐμέ. φί
ci āt mei immiſericordes facti ſunt: neqꝫ adiūxerūt me pxi
λοι δέ μου ἀνελεήμονες γεγόνασιν, οὐ δὲ προσεποιήσαντό με οἱ ἐγγύ
mi mei. ꝛ ꝗ nouerūt meū nomē obliti ſunt mei. vici
τατοί μου. καὶ οἱ εἰδότες μου τὸ ὄνομα ἐπελάθοντό μου. γείτο
ni dom⁹: ancille qꝫ mee: alien⁹ fui corā eis. ſer
νες οἰκίας, θεράπαιναί τέ μου, ἀλλογενὴς ἤμην ἐναντίον αὐτῶν. θερά
uū meū vocaui: ꝛ nō obediuit. os āt meū deprecabat: ꝛ
ποντά μου ἐκάλεσα, καὶ οὐχ ὑπήκουσε. στόμα δέ μου ἐδεῖτο, καὶ
ſupplicabā vxori mee: aduocabā āt adulās filios
ἱκέτευον τὴν γυναῖκά μου, προσεκαλούμην δὲ κολακεύων υἱοὺς
concubinarū meaꝝ. ipſi āt in ſeculū me auerſati ſunt: qñ
παλλακίδων μου. οἱ δὲ εἰς τὸν αἰῶνά με ἀπεποιήσαντο, ὅταν
ſurgo: ꝯtra me loquunt. abominati ſunt āt me
ἀναστῶ, κατ' ἐμοῦ λαλοῦσιν. ἐβδελύξαντο δέ με ∞∞∞∞

priogenita mors. Auellatur de tabernaculo ſuo fiducia ei⁹: & calcet ſup eū q̄ſi rex interit⁹. Habitēt in tabernaculo illi⁹ ſocii ei⁹ q nō eſt: aſpgatur in tabernaculo eius ſulfur. Deorſu radices ei⁹ ſiccētur: ſurſum āt atteratur meſſis ei⁹. Memoria illi⁹ peat de terra: & nō celebretur nomē eius in plateis. Expellet eū de luce in tenebras: & de vrbe trāſferet eū. Nō erit ſemē eius neqꝫ pgenies in pplo ſuo: nec vlle reliqe in regionib⁹ eius. In die ei⁹ ſtupebūt nouiſſimi: & primos inuadet horror. Hec ſūt ergo tabernacula iniqui: & iſte locus eius qui ignorat deum. 19.

Reſpondēs āt iob: dixit. Vſqꝫ quo affligitis aiam meā: & atteritis me ſmonib⁹? En decies cōfūditis me: & nō erubeſcitis opprimētes me. Nempe & ſi ignoraui: mecum erit ignorantia mea at vos cōtra me erigimini: & arguitis me opprobriis meis. Saltem nūc itelligite qa de⁹ nō eq iudicio affixerit me: & flagellis ſuis me cīxerit. Ecce clamabo vim patiēs: & nemo audiet. Vociferabor: & nō ē qui iudicet. Semitā meā circūſepſit & trāſire nō poſſum: & in calle meo tenebras poſuit. Spoliauit me gl'ia mea: & abſtulit coronā de capite meo. Deſtruxit me vndiqꝫ & pereo: & q̄ſi euulſe arbori abſtulit ſpē mei. Irat⁹ eſt cōtra me furor ei⁹: & ſic me habuit q̄ſi hoſtem ſuū. Simul venerūt latrones ei⁹: & fecerūt ſibi viā per me: & obſederūt in gyro tabernaculū meū. Frēs meos longe fecit a me & noti mei q̄ſi alieni receſſerūt a me. Dereliqrūt me ppinq mei: & q me nouerāt obliti ſūt mei inqlini dom⁹ mee & ācille mee ſic alienū hūerūt me: & q̄ſi pegrin⁹ fui in oclis eorū. Seruū meū vocaui & nō rn̄dit: ore pprio deprecabar illū. Halitū meum exhorruit vxor mea & orabā filios vteri mei. Stulti qꝫ deſpiciebāt me: & cū ab eis receſſiſſem detrahebāt mihi. Abominati ſunt me ∞

בכור מות: ינתק מאהלו מבטחו
ותצעדהו למלך בלהות: תשכון
באהלו מבלי לו, יזרה על נוהו
גפרית: מתחת שרשיו יבשו
וממעל ימל קצירו: זכרו אבד
מני ארץ ולא שם לו על פני חוץ
יהדפהו מאור אל חשך ומתבל
ינדהו: לא נין לו ולא נכד בעמו
ואין שריד במגוריו: על יומו
נשמו אחרנים וקדמנים אחזו
שער: אך אלה משכנות עול וזה
מקום לא ידע אל:
ויען איוב ויאמר: עד
אנה תוגיון נפשי ותדכאונני במלים:
זה עשר פעמים תכלימוני לא
תבשו תהכרו לי: ואף אמנם
שגיתי אתי תלין משוגתי: אם
אמנם עלי תגדילו ותוכיחו עלי
חרפתי: דעו אפו כי אלוה עותני
ומצודו עלי הקיף: הן אצעק חמס
ולא אענה אשוע ואין משפט:
ארחי גדר ולא אעבור ועל
נתיבותי חשך ישים: כבודי מעלי
הפשיט ויסר עטרת ראשי: יתצני
סביב ואלך ויסע כעץ תקותי:
ויחר עלי אפו ויחשבני לו כצריו:
יחד יבאו גדודיו ויסלו עלי
דרכם ויחנו סביב לאהלי: אחי
מעלי הרחיק וידעי אך זרו ממני:
חדלו קרובי ומידעי שכחוני:
גרי ביתי ואמהתי לזר תחשבני
נכרי הייתי בעיניהם: לעבדי
קראתי ולא יענה במו פי אתחנן
לו: רוחי זרה לאשתי וחנתי
לבני בטני: גם עוילים מאסו בי
אקומה וידברו בי: תעבוני כל

בכר נתק
בטח צעד
שכן בל
זרה
עלה נמל
קצר פנה
הדף
נדד
שרד גור
שמם
שכן
קום
Cap. xix.
ענה אמר
יגה דכא
מלל כלם
בוש הכר
שגה לון
שגג גדל
יכח ידע
איפה עוה
צוד נקף
צעק ענה
שוע שפט
עבר נתב
שום פשט
סור נתץ
סבב הלך
נסע קוה
חרה חשב
צור בוא
סלל חנה
רחק זרה
קרב ידע
גור
היה
ענה פה
חנן איש
חנן עול
קום דבר

מְתֵי סוֹדִי וְזֶה אָהַבְתִּי נֶהְפְּכוּ בִי׃ מָתָה הָפַךְ
בְּעוֹרִי וּבִבְשָׂרִי דָּבְקָה עַצְמִי
וָאֶתְמַלְּטָה בְּעוֹר שִׁנָּי׃ חָנֻּנִי חָנֻּנִי מָלַט
אַתֶּם רֵעָי כִּי יַד אֱלוֹהַּ נָגְעָה רָעָה
בִּי׃ לָמָּה תִּרְדְּפֻנִי כְמוֹ אֵל וּמִבְּשָׂרִי רָדַף
לֹא תִשְׂבָּעוּ׃ מִי יִתֵּן אֵפוֹ וְיִכָּתְבוּן שָׂבַע נָתַן
מִלָּי מִי יִתֵּן בַּסֵּפֶר וְיֻחָקוּ׃ בְּעֵט אֵיפֹה כָּתַב
בַּרְזֶל וְעֹפָרֶת לָעַד בַּצּוּר יֵחָצְבוּן׃ מָלַל חָקַק
וַאֲנִי יָדַעְתִּי גֹּאֲלִי חָי וְאַחֲרוֹן חָצַב
עַל עָפָר יָקוּם׃ וְאַחַר עוֹרִי נִקְּפוּ קוּם
זֹאת וּמִבְּשָׂרִי אֶחֱזֶה אֱלוֹהַּ׃ אֲשֶׁר חָזָה אָלַהּ
אֲנִי אֶחֱזֶה לִּי וְעֵינַי רָאוּ וְלֹא זָר רָאָה
כָּלוּ כִלְיֹתַי בְּחֵקִי׃ כִּי תֹאמְרוּ כָּלָה כָּלָה
מַה נִּרְדָּף לוֹ וְשֹׁרֶשׁ דָּבָר נִמְצָא חִיק אָמַר
בִי׃ גּוּרוּ לָכֶם מִפְּנֵי חֶרֶב כִּי חֵמָה רָדַף מָצָא פָּנָה
עֲוֹנוֹת חֶרֶב לְמַעַן תֵּדְעוּן שַׁדּוּן׃ יָדַע דִּין

Cap.xx.

וַיַּעַן צֹפַר הַנַּעֲמָתִי עָנָה
וַיֹּאמַר׃ לָכֵן שְׂעִפַּי יְשִׁיבוּנִי אָמַר שׁוּב
וּבַעֲבוּר חוּשִׁי בִי׃ מוּסַר כְּלִמָּתִי עָבַר יָסַר
אֶשְׁמָע וְרוּחַ מִבִּינָתִי יַעֲנֵנִי׃ שָׁמַע
הֲזֹאת יָדַעְתָּ מִנִּי עַד מִנִּי שִׂים שׂוּם
אָדָם עֲלֵי אָרֶץ׃ כִּי רִנְנַת רְשָׁעִים
מִקָּרוֹב וְשִׂמְחַת חָנֵף עֲדֵי רָגַע׃ קָרַב
אִם יַעֲלֶה לַשָּׁמַיִם שִׂיאוֹ וְרֹאשׁוֹ עָלָה נָשָׂא
לָעָב יַגִּיעַ׃ כְּגֶלְלוֹ לָנֶצַח יֹאבֵד נָגַע אָבַד
רֹאָיו יֹאמְרוּ אַיּוֹ׃ כַּחֲלוֹם יָעוּף רָאָה אָמַר
וְלֹא יִמְצָאֻהוּ וְיֻדַּד כְּחֶזְיוֹן לָיְלָה׃ אַי חָלַם
עַיִן שְׁזָפַתּוּ וְלֹא תוֹסִיף וְלֹא עוֹד עוּף מָצָא
תְּשׁוּרֶנּוּ מְקוֹמוֹ׃ בָּנָיו יְרַצּוּ דַלִּים נָדַד חָזָה
וְיָדָיו תָּשֵׁבְנָה אוֹנוֹ׃ עַצְמוֹתָיו יָסַף שׁוּר
מָלְאוּ עֲלוּמָו וְעִמּוֹ עַל עָפָר קוּם רָצָה
תִּשְׁכָּב׃ אִם תַּמְתִּיק בְּפִיו רָעָה שׁוּב עָלַם
יַכְחִידֶנָּה תַּחַת לְשׁוֹנוֹ׃ יַחְמֹל עָלֶיהָ שָׁכַב מָתַק
וְלֹא יַעַזְבֶנָּה וְיִמְנָעֶנָּה בְּתוֹךְ חִכּוֹ׃ פֶּה רוּעַ
לַחְמוֹ בְּמֵעָיו נֶהְפָּךְ מְרוֹרַת פְּתָנִים כָּחַד חָמַל
בְּקִרְבּוֹ׃ חַיִל בָּלַע וַיְקִאֶנּוּ מִבִּטְנוֹ עָזַב מָנַע
חִיךְ מֵעָה הָפַךְ מָרַר
קוֹא

quōdā consiliarii mei: & quē maxime diligebam auersat9 ē me. Pelli mee cōsumptis carnib9 adhesit os meū: & drelicta sūt tm̄modo labia circa dentes meos. Miſemini mei miseremi mei saltē vos amici mei: qa man9 dei tetigit me. Q̄re pſeqmi me sicut deus & carnib9 meis saturamini? Quis mihi tribuat vt scribātur ſmōes mei? Quis mihi det vt exarētur in libro stilo ferreo & plūbi lamina vel certe sculpātur in silice. Scio eī q̄ redēptor me9 viuit: & i nouissimo die de terra surrectur9 sum. Et rursum circūdabor pelle mea: & i carne mea videbo deū. Quē visur9 sū ego ipse & oculi mei cōspecturi sunt: & nō ali9. Reposita est hec spes mea in sinu meo. Quare ergo nūc dicitis: pſeq̄mur eū: & radicē verbi inueniam9 cōtra eum? Fugite ergo a facie gladii: q̄m vltor iniquitatū gladi9 est: & scitote esse iudicium.

20.

Respōdēs aūt sophar naamathites dixit. Idcirco cogitatiōes mee varie succedunt sibi: & mens in diuersa rapitur. Doctrinā q̄ me arguis audiā: & spūs intelligētie mee rñdebit mihi. Hoc scio a pricipio ex q̄ posit9 ē hō sup terrā: q̄ laus īpiorū breuis sit & gaudium hypocrite ad instar pūcti. Si ascēderit vsq; ad celū supbia ei9: & caput ei9 nubes tetigerit: q̄si sterq̄linū i fine pdetur: & q eū viderāt: dicēt: vbi est? Velut sōniū auolans nō inuenietur: transiet sicut visio nocturna. Oculus qui eum viderat nō videbit: neq; vltra intuebitur eū locus su9. Filii ei9 atterētur egestate: & man9 illi9 reddēt ei dolorē suū. Ossa eius iplebūtur vitiis adolescētie eius: & cū eo in puluere dormiēt. Cū ei dulce fuerit in ore ei9 malū: abscondit illud sub lingua sua. Parcet illi & nō derelinq̄t illud: & celabit in gutture suo. Panis ei9 in vtero illi9 vertetur i fel aspidū intrinsec9. Diuitias quas deuorauit euomet: & de vētre illi9

q cognouerūt me: q̄s aūt amauerā insurrexerūt mihi. in pelle
οἱ εἰδότες με, οὓς δὲ ἠγαπήκειν ἐπανέστησάν μοι. ἐν δέρ-
mea putruerūt carnes mee: at ossa mea in dentib9 habent.
ματί μου ἐσάπησαν αἱ σάρκες μου, τὰ δὲ ὀστᾶ μου ἐν ὀδοῦ-
misemini mei misemini mei o amici: man9 em dñi q tetigit me est. cur aūt me pſeq̄mini sicut & dñs? de
σιν ἔχεται. ἐλεήσατέ με ἐλεήσατέ με ὦ φίλοι, χεὶρ γὰρ κυ-
ἡ ἁψαμένη μού ἐστι. διὰ τί δέ με διώκετε ὥσπερ καὶ ὁ κύριος; ἀπὸ
āt carnib9 meis nō saturamini. q̄s em vtiq; det vt scripta sint v̄ba mea: et posita sint āt ea in libro in seculū.
δὲ σαρκῶν μου οὐκ ἐμπίμπλασθε. τίς γὰρ ἂν δοίη γραφῆ-
ναι τὰ ῥήματά μου, τεθῆναι δὲ αὐτὰ ἐν βιβλίῳ εἰς τὸν αἰῶ-
in stilo ferreo & plūbeo: aut i petris insculpta esse. scio ego q̄ etern9 est q soluere me debet: sup
να. ἐν γραφείῳ σιδηρῷ καὶ μολίβδῳ, ἢ ἐν πέτραις ἐγγλυ-
φῆναι. οἶδα γὰρ ὅτι ἀέναός ἐστιν ὁ ἐκλύειν με μέλλων, ἐπὶ
terrā suscitare pellē meā q tolerat hec. ab em dño hec mihi cōfecta sunt: q̄ ego mihi cōscius
γῆς ἀναστῆσαι τὸ δέρμα μου τὸ ἀνατλοῦν ταῦτα. παρὰ
γὰρ κυρίου ταῦτά μοι συνετελέσθη, ἃ ἐγὼ ἐμαυτῷ συνεπί-
sum: q̄ ocul9 me9 vidit: & nō ali9: oia aūt mihi cōsumata sūt in sinu. si aūt & dicetis: qd dicem9 corā eo: & radicē ſmonis iueniem9 in eo:
σταμαι, ἃ ὀφθαλμός μου ἑώρακε, καὶ οὐκ ἄλλος, πάντα
δέ μοι συντετέλεσται ἐν κόλπῳ. εἰ δὲ καὶ ἐρεῖτε, τί ἐροῦ-
μεν ἐναντίον αὐτοῦ, καὶ ῥίζαν λόγου εὑρήσομεν ἐν αὐτῷ;
cauete & vos a tegmine: furor em in iniquos superueniet: & tūc cognoscēt vbi est eoꝝ materia.
εὐλαβήθητε καὶ ὑμεῖς ἀπὸ ἐπικαλύμματος, θυμὸς
γὰρ ἐπὶ ἀνόμους ἐπελεύσεται, καὶ τότε γνώσονται,
ποῦ ἐστιν αὐτῶν ἡ ὕλη.

Ca.20.

Respōdens āt sophar mineus dicit: non sic putabā ɔtradicere te hec: & nō intelligitis magis q̄ ego. disciplinā ɔfusionis mee audiā: & spūs ex itelligētia respōdet mihi: nōne hec nosti a principio: ex q̄ posit9 ē homo sup terrā: gaudiū em impioꝝ ruina indecēs: letitia aūt iniquoꝝ pditio. si ascēderit i celū ei9 dona: et sacrificiū ei9 nubes attigerit. qñ em videat iā firmatū eē: tūc i finē peribit. atq cognouerāt eū dicēt vbi ē: sicut insomniū qd auolauit nō iuenietur: volauit āt sicut visio nocturna. ocul9 asperit: & nō addet: & nō āpli9 aduertet eū loc9 su9: filios ei9 pdant minores: man9 ei9 vrāt dolores. ossa ei9 repleta sunt adolescētia ei9: & cū eo in tumulo terre dormiēt. si dulcis fuerit i ore eius malitia: abscondet eā sub lingua sua. nō pcet ei: & nō derelinquet eā. & ɔgregabit eā in medio gutturis sui. & nō poterit adiuuare eū. fel aspidis in vtero ei9: diuitie iniuste ɔgregate euomēt de domo ei9

Ὑπολαβὼν δὲ σωφὰρ ὁ μιναῖος λέγει, οὐχ οὕτως
ὑπελάμβανον ἀντιρεῖν σε ταῦτα, καὶ οὐχὶ συνίετε μᾶλ-
λον, ἢ ἐγώ. παιδείαν ἐντροπῆς μου ἀκούσομαι, καὶ πνεῦ-
μα ἐκ τῆς συνέσεως ἀποκρίνεταί μοι, μὴ ταῦτα ἔγνως ἀπὸ
τοῦ ἔτι, ἀφ' οὗ ἐτέθη ἄνθρωπος ἐπὶ τῆς γῆς; εὐφροσύνη γὰρ
ἀσεβῶν πτῶμα ἐξαίσιον, χαρμονὴ δὲ παρανόμων ἀπώ-
λεια. ἐὰν ἀναβῇ εἰς οὐρανὸν αὐτοῦ τὰ δῶρα, ἡ δὲ θυσία αὐτοῦ νεφῶν
ἅψηται. ὅταν γὰρ δοκῇ ἤδη κατεστηρίχθαι, τότε εἰς τέλος ἀπολεῖ-
ται. οἱ δὲ εἰδότες αὐτὸν ἐροῦσι ποῦ ἐστιν; ὥσπερ ἐνύπνιον ἐκ-
πετασθὲν οὐ μὴ εὑρεθῇ, ἔπτη δὲ ὥσπερ φάσμα νυκτερινόν.
ὀφθαλμὸς παρέβλεψε, καὶ οὐ προσθήσει, καὶ οὐκ ἔτι
προσνοήσει αὐτὸν ὁ τόπος αὐτοῦ. τοὺς υἱοὺς αὐτοῦ
ὀλέσαισαν ἥττονες, αἱ χεῖρες αὐτοῦ πυρσεύσαισαν ὀ-
δύνας. ὀστᾶ αὐτοῦ ἐνεπλήσθησαν νεότητος αὐτοῦ, καὶ
μετ' αὐτοῦ ἐπὶ χώματος κοιμηθήσεται. ἐὰν γλυκανθῇ ἐν
στόματι αὐτοῦ κακία, κρύψει αὐτὴν ὑπὸ τὴν γλῶσσαν
αὐτοῦ. οὐ φείσεται αὐτῆς, καὶ οὐκ ἐγκαταλείψει αὐτήν. καὶ
συνάξει αὐτὴν ἐν μέσῳ τοῦ λάρυγγος αὐτοῦ. καὶ οὐ
μὴ δυνηθῇ βοηθῆσαι αὐτῷ. χολὴ ἀσπίδος ἐν γαστρὶ αὐτοῦ.
πλοῦτος ἀδίκως συναγόμενος ἐξεμεσθήσεται ἐξ οἰκίας αὐτοῦ

extrahat eū angel⁹. furorē aūt draconū sugat:
ἐξελκύσαι αὐτὸν ἄγγελος. θυμὸν δὲ δρακόντων θηλάσειεν,
occidat aūt eū lingua serpētis. nō videat mulsionē pastorū:
ἀνέλοι δὲ αὐτὸν γλῶσσα ὄφεως. μὴ ἴδοι ἄμελξιν νομάδων,
neq; pascua mellis et butyri. in vana et ina
μηδὲ νομὰς μέλιτος καὶ βουτύρου. εἰς κενὰ καὶ μά
nia laborauit. diuitias de q̄b⁹ nō gustabit. sicut caro
C ταια ἐκοπίασε. πλοῦτον ἐξ οὗ οὐ γεύσεται. ὥσπερ στρί
neruosa q̄ nō mādit: q̄ nō bibit. multorū eñ impotentū
φνος ἀμάσητος, ἀκατάποτος. πολλῶν γὰρ ἀδυνάτων
domos fregit. tabnaculū aūt rapuit: et nō extruxit.
οἴκους ἔθλασε. δίαιταν δὲ ἥρπασε, καὶ οὐκ ἔστησεν.
nō est eius sal⁹ facultatib⁹: in deside
οὐκ ἔστιν αὐτοῦ σωτηρία τοῖς ὑπάρχουσιν, ἐν ἐπιθυ
rio suo nō saluabit. nō sunt reliquie
μίᾳ αὐτοῦ οὐ σωθήσεται. οὐκ ἔστιν ὑπόλειμμα τοῖς
cibis ei⁹: ppt hoc nō florebūt eius bo
βρώμασιν αὐτοῦ, διὰ τοῦτο οὐκ ἀνθήσει αὐτοῦ τὰ ἀ
Eccl. 5. na. cū aūt videat iā saturat⁹ esse arctabit:
γαθά. ὅταν δὲ δοκῇ ἤδη πεπληρῶσθαι θλιβήσεται,
ois aūt necessitas sup eū veniet. si q̄mō imple
D πᾶσα δὲ ἀνάγκη ἐπ' αὐτὸν ἐπελεύσεται. εἴπως πλη
uerit ventrē suū: immittat in eū furorē
ρώσαι γαστέρα αὐτοῦ, ἐπαποστείλαι ἐπ' αὐτὸν θυμὸν
ire: lauet in eū dolores: et nō saluet de ma
ὀργῆς, νίψαι ἐπ' αὐτὸν ὀδύνας, καὶ οὐ μὴ σωθῇ ἐκ χει
nu ferri: vulneret eū arcus ereus. ptereat
ρὸς σιδήρου, τρώσαι αὐτὸν τόξον χάλκειον. διέλθοι
āt per os eius sagitta: stelle āt in tabnaculis ei⁹.
δὲ διὰ σώματος αὐτοῦ βέλος, ἄστρα δὲ ἐν διαίταις αὐ
deambulēt in eo timores: oēs āt tene
τοῦ. περιπατήσαισαν ἐπ' αὐτῷ φόβοι, πᾶν δὲ σκό
bre ei pmaneāt. deuoret āt eū ignis q̄ nō in
τος αὐτῷ ὑπομείναι. κατέδεται δὲ αὐτὸν πῦρ ἄκαυ
cēdit: vexet aūt eius aduena domū: reue
στον, κακώσαι δὲ αὐτοῦ ἐπήλυτος τὸν οἶκον, ἀνακαλύ
let aūt eius celū iniq̄tates: terra āt insur
ψαι δὲ αὐτοῦ ὁ οὐρανὸς τὰς ἀνομίας, γῆ δὲ ἐπανιστα
gat ei. trahat domū eius pditio in fi
σαίη αὐτῷ. ἑλκύσαι τὸν οἶκον αὐτοῦ ἀπώλεια εἰς τέ
nē: dies ire supueniat ei. hec pars hoīs
λος, ἡμέρα ὀργῆς ἐπέλθοι αὐτῷ. αὕτη ἡ μερὶς ἀνθρώπου
impii a dño: et possessio eo𝔷 q̄ sunt ei
ἀσεβοῦς παρὰ κυρίου, καὶ κτῆμα ὑπαρχόντων αὐτῷ
a speculatore.
παρὰ τοῦ ἐπισκόπου. Ca. 21.

A Respōdens āt iob dicit: audite audite meos
ΥΠολαβὼν δὲ Ἰὼβ λέγει, ἀκούσατε ἀκούσατέ μου
Mat. 5.a. smones: et sit mihi a vobis hec cōsolatio.
τῶν λόγων, ἵνα μὴ ᾖ μοι παρ' ὑμῶν αὕτη ἡ παράκλησις.
sustinete me: ego āt loquar: postea nō deridebitis me.
ἄρατέ με, ἐγὼ δὲ λαλήσω, εἶτ' οὐ καταγελάσετέ μου.
qd eñ: nūqd hoīs mea redargutio: aut cur nō irasc
τί γάρ; μὴ ἀνθρώπου μου ἡ ἔλεγξις; ἢ διατί οὐ θυμωθήσο
car: cū inspexeritis in me stuporē hēte: manū ponētes
μαι; εἰσβλέψαντες εἰς ἐμὲ θαυμάσατε, χεῖρα θέντες
in maxilla. si aūt eñ recordat⁹ fuero: studui: habēt aūt
ἐπὶ σιαγόνι. ἐάν τε γὰρ μνησθῶ, ἐσπούδακα, ἔχουσι δέ
Hiere. 12.a. meas carnes dolores. quare impii viuūt: senes facti
μου τὰς σάρκας ὀδύναι. διατί ἀσεβεῖς ζῶσι, πεπαλαί
Abac. 1.a. sunt āt et in diuitiis? semē eo𝔷 sm aiam:
ωνται δὲ καὶ ἐν πλούτῳ; ὁ σπόρος αὐτῶν κατὰ ψυχήν, τὰ
at filii eo𝔷 in oculis. dom⁹ eo𝔷 recte stāt:
δὲ τέκνα αὐτῶν ἐν ὀφθαλμοῖς. οἱ οἶκοι αὐτῶν εὐθηνοῦσι,
timor aūt neq̄q̄: flagellū āt a dño nō est in
B φόβος δὲ οὐδαμοῦ, μάστιξ δὲ παρὰ κυρίου οὐκ ἔστιν ἐπ'
eis. bos eo𝔷 nō fecit abortiuū: saluata ē āt eo𝔷
αὐτοῖς. ἡ βοῦς αὐτῶν οὐκ ὠμοτόκησε, διεσώθη δὲ αὐτῶν
in vētre habēs et nō offendit. manēt āt sicut
ἐν γαστρὶ ἔχουσα καὶ οὐκ ἔσφαλε. μένουσι δὲ ὥσπερ
oues ppetue: at pueri eo𝔷
πρόβατα αἰώνια, τὰ δὲ παιδία αὐτῶν

extrahet eas deus. Caput aspidum suget: & occidet eum lingua vipere. Non videat riuulos fluminis torrētis mellis & butyri. Luet q̄ fecit oia: nec tñ cōsumetur. Iuxta multitudinē adinuētionū suarum sic & sustinebit: qm̄ cōfringēs nudauit paupes: domū rapuit & nō edificauit eā: nec est satiatus vēter ei⁹. Et cū habuerit q̄ cōcupierat: possidere nō poterit. Non remāsit de cibo ei⁹: & ppterea nihil permanebit de bonis ei⁹. Cū satiat⁹ fuerit arctabitur: estuabit: & ois dolor irruet sup eū. Vtinā impleatur vēter ei⁹: vt emittat in eū irā furoris sui: & pluat sup illum bellū suū. Fugiet arma ferrea: & irruet in arcū ereū: gladi⁹ deductus & egrediēs de vagina sua & fulgurās in amaritudine sua. Vadēt & venīet sup eum horribiles: oēs tenebre abscōdite sunt in occultis eius. Deuorabit eū ignis q nō succēditur: affligetur relictus in tabernaculo suo. Reuelabūt celi iniqtatē ei⁹ & terra cōsurget aduersus eū. Apertū erit germē domus illi⁹: detrahetur i die furoris dei. Hec est ps hoīs ipii a deo & hereditas verbo𝔷 ei⁹ a deo. 21.

Rñdens aūt iob: dixit. Audite queso sermones meos: & agite penitentiam. Sustinete me vt ego loquar: & post mea si videbitur verba ridete. Nunqd cōtra hoīem disputatio mea ē vt merito nō debeā cōtristari? Attendite me & obstupescite: & superponite digitū ori vestro. Et ego quando recordatus fuero ptimesco: & cōcutit carnē meā tremor. Quare ergo ipii viuunt: subleuati sunt cōfortatiq; diuitiis? Semē eo𝔷 pmanet corā eis: ppinquorū turba & nepotū in cōspectu eo𝔷. Domus eo𝔷 secure sunt & pacate: & nō est virga dei super illos. Bos eorum concepit & nō abortiuit: vacca peperit & nō ē priuata fetu suo. Egrediūtur quasi greges paruli eorū: & ifātes eo𝔷

ירשנו אל: ראש פתנים יינק
תהרגהו לשון אפעה: אל ירא
בפלגות נהרי נחלי דבש וחמאה:
משיב יגע ולא יבלע כחיל
תמורתו ולא יעלס: כי רצץ עזב
דלים בית גזל ולא יבנהו: כי
לא ידע שלו בבטנו בחמודו לא
ימלט: אין שריד לאכלו על כן
לא יחיל טובו: במלאות שפקו
יצר לו כל יד עמל תבואנו:
יהי למלא בטנו ישלח בו חרון
אפו וימטר עלימו בלחומו: יברח
מנשק ברזל תחלפהו קשת
נחושה: שלף ויצא מגוה וברק
ממררתו יהלך עליו אמים:
כל חשך טמון לצפוניו תאכלהו
אש לא נפח ירע שריד באהלו:
יגלו שמים עונו וארץ מתקוממה
לו: יגל יבול ביתו נגרות ביום
אפו: זה חלק אדם רשע מאלהים
ונחלת אמרו מאל:

ויען איוב ויאמר:
שמעו שמוע מלתי ותהי זאת
תנחומתיכם: שאוני ואנכי
אדבר ואחר דברי תלעיג:
האנכי לאדם שיחי ואם מדוע
לא תקצר רוחי: פנו אלי והשמו
ושימו יד על פה: ואם זכרתי
ונבהלתי ואחז בשרי פלצות:
מדוע רשעים יחיו עתקו גם
גברו חיל: זרעם נכון לפניהם
עמם וצאצאיהם לעיניהם:
בתיהם שלום מפחד ולא שבט
אלוה עליהם: שורו עבר ולא
יגעל תפלט פרתו ולא תשכל:
ישלחו כצאן עויליהם וילדיהם

ינק
דרג לשון
פצה ראה
שוב בלע
מיר עלס
בנה
שלה חמד
מלט שרד
יחל ספק
צור בוא
היה שלח
חרה מטר
לחם ברח
חלף נחש
הלך
טמן צפן
אכל שרד
גלה קום
גול

Cap. xxi.
ענה אמר
מלל היה
נחם נשא
דבר לעג
שוח מדע
קצר פנה
שמם שום
בהל
חיה
כון פנה
יצא
בית שלם
געל פלט
פרה שכל
שלח עול

יִרְקְדוּן׃ יִשְׂאוּ בְּתֹף וְכִנּוֹר רָקַד נָשָׂא
וְיִשְׂמְחוּ לְקוֹל עוּגָב׃ יְכַלּוּ בַטּוֹב תָּפַף כִּנֹּר
יְמֵיהֶם וּבְרֶגַע שְׁאוֹל יֵחָתּוּ׃ שָׂמַח עָגַב כָּלָה יוֹם
וַיֹּאמְרוּ לָאֵל סוּר מִמֶּנּוּ וְדַעַת שָׁאַל חָתָה
דְּרָכֶיךָ לֹא חָפָצְנוּ׃ מַה שַּׁדַּי יָדַע
כִּי נַעַבְדֶנּוּ וּמַה נּוֹעִיל כִּי נִפְגַּע עָבַד יָעַל
בּוֹ׃ הֵן לֹא בְיָדָם טוּבָם עֲצַת פָּגַע יָעַץ
רְשָׁעִים רָחֲקָה מֶנִּי׃ כַּמָּה נֵר מָן נוּר
רְשָׁעִים יִדְעָךְ וְיָבֹא עָלֵימוֹ אֵידָם דָּעַךְ
חֲבָלִים יְחַלֵּק בְּאַפּוֹ׃ יִהְיוּ כְּתֶבֶן חָלַק הָיָה
לִפְנֵי רוּחַ וּכְמֹץ גְּנָבַתּוּ סוּפָה׃ פָּנָה מוּץ
אֱלוֹהַּ יִצְפֹּן לְבָנָיו אוֹנוֹ יְשַׁלֵּם צָפַן שָׁלַם
אֵלָיו וְיֵדָע׃ יִרְאוּ עֵינָיו כִּידוֹ רָאָה
וּמֵחֲמַת שַׁדַּי יִשְׁתֶּה׃ כִּי מַה יָחַם שָׁתָה
חֶפְצוֹ בְּבֵיתוֹ אַחֲרָיו וּמִסְפַּר סָפַר
חֳדָשָׁיו חֻצָּצוּ׃ הַלְאֵל יְלַמֶּד דָּעַת לָמַד
וְהוּא רָמִים יִשְׁפּוֹט׃ זֶה יָמוּת רוּם שָׁפַט
בְּעֶצֶם תֻּמּוֹ כֻּלּוֹ שַׁלְאֲנַן וְשָׁלֵו׃ מוּת תָּמַם
עֲטִינָיו מָלְאוּ חָלָב וּמֹחַ עַצְמוֹתָיו שָׁאַן שָׁלָה עָטַן
יְשֻׁקֶּה׃ וְזֶה יָמוּת בְּנֶפֶשׁ מָרָה שָׁקָה מָרַר
וְלֹא אָכַל בַּטּוֹבָה׃ יַחַד עַל עָפָר
יִשְׁכָּבוּ וְרִמָּה תְּכַסֶּה עֲלֵיהֶם׃ שָׁכַב רָמַם
הֵן יָדַעְתִּי מַחְשְׁבוֹתֵיכֶם וּמְזִמּוֹת כָּסָה חָשַׁב
עָלַי תַּחְמֹסוּ׃ כִּי תֹאמְרוּ אַיֵּה זָמַם חָמַס
בֵית נָדִיב וְאַיֵּה אֹהֶל מִשְׁכְּנוֹת אָמַר נָדַב שָׁכַן
רְשָׁעִים׃ הֲלֹא שְׁאֶלְתֶּם עוֹבְרֵי עָבַר
דָרֶךְ וְאֹתֹתָם לֹא תְנַכֵּרוּ׃ כִּי אוֹת נָכַר
לְיוֹם אֵיד יֵחָשֶׂךְ רָע לְיוֹם חָשַׂךְ רוּעַ
עֲבָרוֹת יוּבָלוּ׃ מִי יַגִּיד עַל פָּנָיו יָבַל נָגַד
דַּרְכּוֹ וְהוּא עָשָׂה מִי יְשַׁלֶּם לוֹ׃ פָּנָה שָׁלַם
וְהוּא לִקְבָרוֹת יוּבָל וְעַל גָּדִישׁ גָּדַשׁ
יִשְׁקוֹד׃ מָתְקוּ לוֹ רִגְבֵי נָחַל שָׁקַד
וְאַחֲרָיו כָּל אָדָם יִמְשׁוֹךְ וּלְפָנָיו מָשַׁךְ
אֵין מִסְפָּר׃ וְאֵיךְ תְּנַחֲמוּנִי הָבֶל סָפַר נָחַם
וּתְשׁוּבֹתֵיכֶם נִשְׁאַר מָעַל׃ שׁוּב שָׁאַר
Cap. xxii. וַיַּעַן אֱלִיפַז הַתֵּמָנִי וַיֹּאמַר׃ הַלְאֵל עָנָה אָמַר

exultant lusibus. Tenēt tympanū & citharam: & gaudent ad sonitū organi. Ducunt in bonis dies suos: & in pūcto ad infernū descendūt. Qui dixerunt deo: recede a nobis: & scientiam viarum tuarum nolumus. Quis est omnipotens vt seruiamus ei? Et quid nobis prodest: si orauerimus illū? Verūtñ quia nō sunt in manu eorū bona sua: cōsiliū impiorū longe sit a me. Quoties lucerna impiorū extinguetur: & superueniet eis inūdatio: & dolores diuidet furoris sui. Erunt sicut palee ante faciē venti: & sicut fauilla quā turbo dispergit. Deus seruabit filiis illius dolorē patris: & cū reddiderit tunc sciet. Videbūt oculi eius interfectionē suā: & de furore omnipotentis bibet. Quid enī ad eum pertinet de domo sua post se? et si numerus mensiū eius dimidietur. Nunquid deū docebit quispiam: qui excelsos iudicat? Iste moritur robustus & sanus diues & felix: viscera eius plena sūt adipe: & medullis ossa illius irrigātur. Alius vero moritur in amaritudine aie sue absque vllis opibus: & tamen simul in puluere dormiēt: & vermes operient eos. Certe noui cogitationes vestras & sententias contra me iniquas. Dicitis enim. Vbi est domus principis? & vbi tabernacula impiorū? Interrogate quenlibet de viatoribus: & hec eadem illū intelligere cognoscetis. Quia in diem perditiōis seruatur malus & ad diem furoris ducetur. Quis arguet coram eo viam eius? & que fecit quis reddet illi? Ipse ad sepulchra ducetur: & in cōgerie mortuorum vigilabit. Dulcis fuit glareis cocyti: & post se omnē hominē trahet: & ante se innumerabiles. Quō igitur consolamini me frustra cū rñsio vřa repugnare ostensa sit veritati? 22.
Respondens autē eliphaz themanites: dixit. Nunquid deo

illudūt. sumētes psalteriū & citharā: & gaudent
προσπαίζουσι. ἀναλαβόντες ψαλτήριον καὶ κιθάραν, καὶ εὐ
dent voce psalmi. cōsumauerūt aūt in bonis
φραίνονται φωνῇ ψαλμοῦ. συνετέλεσαν δὲ ἐν ἀγαθοῖς τὸν
vitā suā: in aūt requie inferni dormierūt. dicit aūt
βίον αὐτῶν, ἐν δὲ ἀναπαύσει ᾅδου ἐκοιμήθησαν. λέγει δὲ
dño: recede a me: vias tuas scire nō volo:
κυρίῳ, ἀπόστα ἀπ᾿ ἐμοῦ, ὁδούς σου εἰδέναι οὐ βούλομαι.
quid oīpotēs: quia seruiem ei? & que vtilitas: quia
τί ἱκανός, ὅτι δουλεύσομεν αὐτῷ, καὶ τίς ὠφέλεια, ὅτι
obuiabim ei? in manib enī nō fuerūt ei bona:
ἀπαντήσομεν αὐτῷ; ἐν χερσὶ γὰρ οὐκ ἦν αὐτῷ τὰ ἀγαθά,
opa aūt impiorū nō aspicit. veruntā &
ἔργα δὲ ἀσεβῶν οὐκ ἐφορᾷ. οὐ μὴν δὲ ἀλλὰ καὶ
impiorū lucerna extinguet: superueniet aūt eis
ἀσεβῶν λύχνος σβεσθήσεται, ἐπελεύσεται δὲ αὐτοῖς ἡ
subuersio: dolores aūt eos habebūt a furore. erūt
καταστροφή, ὠδῖνες δὲ αὐτοὺς ἕξουσιν ἀπὸ ὀργῆς. ἔσονται
aūt sicut palee ante ventū: aut sicut puluis quē abstulit turbo.
δὲ ὥσπερ ἄχυρα πρὸ ἀνέμου, ἢ ὥσπερ κονιορτὸς ὃν ἐξῆρε
deficiāt filios facultates eius:
λαῖλαψ. ἐκλείποι υἱοὺς τὰ ὑπάρχοντα αὐτοῦ,
retribuet ad eū & cognoscet. videāt oculi
ἀνταποδώσει πρὸς αὐτὸν καὶ γνώσεται. ἴδοισαν οἱ ὀφθαλ-
eius suā interfectionē: ab aūt dño nō saluetur:
μοὶ αὐτοῦ τὴν αὐτοῦ σφαγήν, ἀπὸ δὲ κυρίου μὴ διασωθείη.
quia volūtas eius in domo eius cū eo: & numeri mensiū eius diuisi sunt.
ὅτι τὸ θέλημα αὐτοῦ ἐν οἴκῳ αὐτοῦ μετ᾿ αὐτοῦ, καὶ ἀριθμοὶ μηνῶν αὐτοῦ διῃρέθησαν.
nunquid nō dñs est qui docet intellectū & sciētiā: ipse aūt sapiētes
πότερον οὐχ ὁ κύριός ἐστιν ὁ διδάσκων σύνεσιν καὶ ἐπιστήμην, αὐτὸς δὲ φόνους
discernet? iste āt morietur in potētia stultitie
διακρινεῖ; οὗτος δὲ ἀποθανεῖται ἐν κράτει ἀφροσύνης
sue: totus aūt beneaffectus & abundās. at viscera eius
αὐτοῦ, ὅλος δὲ εὐπαθῶν καὶ εὐθηνῶν. τὰ δὲ ἐγκατα αὐτοῦ
plena adipe: medulla aūt eius effluet. alius aūt moritur
πλήρη στέατος, μυελὸς δὲ αὐτοῦ διαχεῖται. ὁ δὲ τελευτᾷ
ab amaritudine aie sue: cū nō comederit quicquā bonū.
ὑπὸ πικρίας ψυχῆς αὐτοῦ, οὐ φαγὼν οὐδὲν ἀγαθόν.
simul aūt in terra dormiūt: putredo aūt eos operuit.
ὁμοθυμαδὸν δὲ ἐπὶ γῆς κοιμῶνται, σαπρία δὲ αὐτοὺς ἐκάλυψεν.
itaque noui vos: quia audacia incūbitis mihi. quia dicetis: vbi est domus principis & vbi est tegmē tabernaculorū impiorū? interrogate pretereuntes viā: & signa eorū nō alienabitis.
ὥστε οἶδα ὑμᾶς, ὅτι τόλμῃ ἐπίκεισθέ μοι. ὅτι ἐρεῖτε, ποῦ ἐστιν οἶκος ἄρχοντος καὶ ποῦ ἐστιν ἡ σκέπη τῶν σκηνωμάτων τῶν ἀσεβῶν; ἐρωτήσατε παραπορευομένους ὁδόν, καὶ τὰ σημεῖα αὐτῶν οὐκ ἀπαλλοτριώσετε.
quia in diē perditionis subleuat malus: in diē furoris eius ducent.
ὅτι εἰς ἡμέραν ἀπωλείας κουφίζεται ὁ πονηρός, εἰς ἡμέραν ὀργῆς αὐτοῦ ἀπαχθήσονται.
quis renūciabit in faciē eius viā eius? & ipse fecit.
τίς ἀπαγγελεῖ ἐπὶ πρόσωπον αὐτοῦ τὴν ὁδὸν αὐτοῦ; καὶ αὐτὸς ἐποίησε.
quis retribuet ei: & ipse ad sepulchra ductus est: & in aceruo vigilauit. dulces fuerūt ei silices torrētis: & post eū ois homo abibit: & ante illū innumerabiles.
τίς ἀνταποδώσει αὐτῷ, καὶ αὐτὸς εἰς τάφους ἀπηνέχθη, καὶ ἐπὶ σωρῷ ἠγρύπνησεν. ἐγλυκάνθησαν αὐτῷ χάλικες χειμάρρου, καὶ ὀπίσω αὐτοῦ πᾶς ἄνθρωπος ἀπελεύσεται, καὶ ἔμπροσθεν αὐτοῦ ἀναρίθμητοι.
quō aūt mihi adiicietis inania? at me quiescere a vobis nihil.
πῶς δέ με παρακαλεῖτε κενά; τὸ δὲ ἐμὲ καταπαύσασθαι ἀφ᾿ ὑμῶν οὐδέν.
Ca. 22.
Respōdens aūt eliphaz themanites dicit:
Ὑπολαβὼν δὲ ἐλιφὰζ ὁ θαιμανίτης λέγει,
nunquid nō dñs
πότερον οὐχὶ ὁ κύριος

Prou. 24. c.

C

D

A

est: doces intellectũ et scientiã? qd enĩ cure est
ἐστιν, ὁ διδάσκων σύνεσιν καὶ ἐπιστήμην; τί γὰρ μέλει
dño: si tu fuisti opib⁹ irreprehẽsibilis: nũqd vti
τῷ κυρίῳ, ἐὰν σὺ ἦσθα τοῖς ἔργοις ἄμεμπτος, ἢ ὠφέ-
litas q̃a simplicẽ facies viã tuã. aut rõnẽ tui fa
λεια ὅτι ἁπλώσεις τὴν ὁδόν σου. ἢ λόγον σου ποιού-
ciẽs redarguet te: et simul veniet tecũ in iudiciũ?
μενος ἐλέγξει σε, καὶ συνεισελεύσεταί σοι εἰς κρίσιν;
nunqd nõ malitia tua est multa: innumerabilia aũt
πότερον οὐχ ἡ κακία σου ἐστὶ πολλή, ἀναρίθμητοι δέ
tua sunt peccata? pignerabas aũt a fratrib⁹
σου εἰσὶν αἱ ἁμαρτίαι; ἠνεχύραζες δὲ τοὺς ἀδελφούς
tuis frustra: vestimentũ aũt nudorũ abstulisti: neq; aquã
σου διακενῆς, ἀμφίασιν δὲ γυμνῶν ἀφείλου, οὐδὲ ὕδωρ
sitientes potasti: sed esurientiũ subtraxisti fru
B διψῶντας ἐπότισας, ἀλλὰ πεινώντων ἐστέρησας ψω-
stũ panis. mirab⁹ eo aũt quorũdã vult⁹: habitare fecisti aũt pau
μόν. ἐθαύμασας δὲ τινῶν πρόσωπα, ᾤκισας δὲ πτω-
peres in terra. viduas aũt dimisisti vanas: pupil
χοὺς ἐπὶ γῆς. χήρας δὲ ἐξαπέστειλας κενάς, ὀρφα-
los aũt afflixisti. igit circũdauerũt te la
νοὺς δὲ ἐκάκωσας. τοιγαροῦν ἐκύκλωσάν σε παγί-
quei: et vrsit te bellũ subitũ. lumẽ
δες, καὶ ἐσπούδασέ σε πόλεμος ἐξαίσιος. τὸ φῶς
tibi tenebre euasit: dormientẽ aũt aqua te ope
σοι σκότος ἀπέβη, κοιμηθέντα δὲ ὕδωρ σε ἐκάλυ-
ruit. nũqd nõ excelsa habitãs aspicit? at iniuria
ψε. μὴ οὐχὶ ὁ τὰ ὑψηλὰ ναίων ἐφορᾷ; τοὺς δὲ ὕβρει
latos humiliauit? et dixisti: qd nouit fortis. nũqd p
φερομένους ἐταπείνωσε; καὶ εἶπας, τί ἔγνω ὁ ἰσχυρός. ἢ κα-
caliginẽ iudicabit? nubes latibulũ ei⁹ et nõ
τὰ τοῦ γνόφου κρινεῖ; νεφέλη ἀποκρυφὴ αὐτοῦ καὶ οὐχ
videbit: et gyrũ celi pambulat. nũqd semitã
ὁραθήσεται, καὶ γῦρον οὐρανοῦ διαπορεύεται. μὴ τρίβον
C eternã custodies: quã calcauerũt viri iniusti: q cõpre
αἰώνιον φυλάξεις, ἣν ἐπάτησαν ἄνδρες ἄδικοι, οἳ συνε-
hẽsi sunt immaturi. fluui⁹ fluẽs fundamẽta eorũ.
λήφθησαν ἄωροι. ποταμὸς ἐπιρρέων οἱ θεμέλιοι αὐτῶν.
dicẽtes dñe qd faciet nobis? aut qd inducet nobis
οἱ λέγοντες, κύριε τί ποιήσει ἡμῖν; ἢ τί ἐπάξεται ἡμῖν
oipotens? q aũt impleuit domos eorũ bo
ὁ παντοκράτωρ; ὃς δὲ ἐνέπλησε τοὺς οἴκους αὐτῶν ἀγα-
k.u.b. nis cõsiliũ aũt impiorũ lõge ab eo. vidẽtes iusti
θῶν, βουλὴ δὲ ἀσεβῶν πόρρω αὐτοῦ. ἰδόντες δίκαιοι
riserũt: irreprehẽsibilis aũt subsannauit eos. nisi destru
ἐγέλασαν, ἄμεμπτος δὲ ἐμυκτήρισεν αὐτούς. εἰ μὴ ἠφα-
cta ẽ substãtia eorũ et reliquias eorũ de
νίσθη ἡ ὑπόστασις αὐτῶν καὶ τὸ κατάλειμμα αὐτῶν κα-
uorat ignis. esto aũt durus. si sustinueris: postea
fe. ταφάγεται πῦρ. γενοῦ δὲ σκληρός. ἐὰν ὑπομείνῃς, εἶτα
tos. fruct⁹ tuus erit in bonis. suscipe de ore il
ὁ καρπός σου ἔσται ἐν ἀγαθοῖς. ἔκλαβε ἐκ στόματος αὐ-
li⁹ interpretationẽ: et recipe vba ei⁹ in cor
τοῦ ἐξηγορίαν, καὶ ἀνάλαβε τὰ ῥήματα αὐτοῦ ἐν καρ-
de tuo. si aũt reuers⁹ fueris et humiliaueris teipsũ
δίᾳ σου. ἐὰν δὲ ἐπιστραφῇς καὶ ταπεινώσῃς σεαυτὸν
corã dño: lõge fecisti a tabnaculo tuo
ἔναντι κυρίου, πόρρω ἐποίησας ἀπὸ διαίτης σου τὸ
iniq̃tatẽ. sedebis sup aggerẽ in petra: et vt petra
ἄδικον. καθίσῃ ἐπὶ χώματι ἐν πέτρᾳ, καὶ ὡς πέτρα
torrẽtis ophir. erit igit tu⁹ oipotẽs adiutor
D χειμάρρου Ὠφείρ. ἔσται οὖν σου ὁ παντοκράτωρ βοηθὸς
ab inimicis: purũ aũt reddet te sicut argẽ
ἀπὸ ἐχθρῶν, καθαρὸν δὲ ἀποδώσει σε ὥσπερ ἀργύρι-
tũ igne pbatũ. postea cũ audacia loqueris corã dño
ον πεπυρωμένον. εἶτα παρρησιασθήσῃ ἔναντι κυρίου
cũ respexeris in celũ hilarit. cũ oraueris aũt tu
ἀναβλέψας εἰς τὸν οὐρανὸν ἱλαρῶς. εὐξαμένου δέ σου

cõparari potest hõ: etiã cũ pfecte fuerit sciẽtie? Quid pdest deo si iustus fueris: aut quid ei cõfers si immaculata fuerit via tua? Nunqd timẽs arguet te: & veniet tecũ in iudiciũ: & nõ propter maliciam tuã plurimã & infinitas iniqtates tuas? Abstulisti enĩ pign⁹ fratrũ tuorũ sine causa & nudos spoliasti vestibus. Aquã lasso nõ dedisti & esurienti subtraxisti panẽ. In fortitudine brachii tui possidebas terrã: & potentissimus obtinebas eam. Viduas dimisisti vacuas & lacertos pupillorum cõminuisti. Propterea circundatus es laqueis & conturbat te formido subita. Et putabas te tenebras nõ visurũ: & ĩpetu aquarũ inũdantiũ nõ oppressũ iri. An cogitas q̃ de⁹ excelsior celo sit: & sup stellarũ verticem sublimetur. Et dicis. Quid enĩ nouit de⁹? Et q̃si per caliginẽ iudicat. Nubes latibulũ ei⁹: nec nr̃a cõsiderat: & circa cardines celi pambulat. Nunqd semitã seculorũ custodire cupis quã calcauerunt viri iniqui? qui sublati sunt ante tẽpus suum: & fluuius subuertit fundamẽtum eorũ. Qui dicebãt deo: recede a nobis: & q̃si nihil possit facere oĩps: estimabãt eũ: cũ ille ĩplesset domos eorum bonis. Quorũ sentẽtia procul sit a me. Videbunt iusti & letabuntur: & innocens subsannabit eos. Nõne succisa ẽ erectio eorũ & reliquias eorũ deuorauit ignis? Acqesce igitur ei: & hẽto pacẽ & per hec hẽbis fructus optios. Suscipe ex ore illius legẽ: & pone sermones eius in corde tuo. Si reuersus fueris ad oĩpotentẽ edificaberis: & lõge facies iniqtatẽ a tabernaculo tuo. Dabit p terra silicem: & pro silice torrentes aureos. Eritq; oĩpotẽs cõtra hostes tuos: & argentũ coacervabitur tibi. Tũc super oĩpotentẽ delitiis afflues: & eleuabis ad deũ faciem tuam. Rogabis

Tex.heb.	Pritiua.heb.
יִסְכָּן גָּבֶר כִּי יִסְכֹּן עָלֵימוֹ מַשְׂכִּיל׃	סָכַן שָׂכַל
הַחֵפֶץ לְשַׁדַּי כִּי תִצְדָּק וְאִם	צָדַק
בֶּצַע כִּי תַתֵּם דְּרָכֶיךָ׃ הֲמִיִּרְאָתְךָ	תָּמַם
יֹכִיחֶךָ יָבוֹא עִמְּךָ בַּמִּשְׁפָּט׃	בּוֹא
הֲלֹא רָעָתְךָ רַבָּה וְאֵין קֵץ	שָׁפַט רָעַע
לַעֲוֺנֹתֶיךָ׃ כִּי תַחְבֹּל אַחֶיךָ חִנָּם	רָבַב קָצַץ חָבַל
וּבִגְדֵי עֲרוּמִּים תַּפְשִׁיט׃ לֹא	עוּר פָּשַׁט
מַיִם עָיֵף תַּשְׁקֶה וּמֵרָעֵב תִּמְנַע	שָׁקָה מָנַע
לָחֶם׃ וְאִישׁ זְרוֹעַ לוֹ הָאָרֶץ	זָרַע
וּנְשׂוּא פָנִים יֵשֶׁב בָּהּ׃ אַלְמָנוֹת	נָשָׂא פָּנָה
שִׁלַּחְתָּ רֵיקָם וּזְרֹעוֹת יְתוֹמִים	יָתַם
יְדֻכָּא׃ עַל כֵּן סְבִיבוֹתֶיךָ פַּחִים	דָּכָא סָבַב
וִיבַהֶלְךָ פַּחַד פִּתְאֹם׃ אוֹ חֹשֶׁךְ	פּוּחַ בָּהַל
לֹא תִרְאֶה וְשִׁפְעַת מַיִם תְּכַסֶּךָּ׃	רָאָה כָּסָה
הֲלוֹא אֱלוֹהַּ גֹּבַהּ שָׁמָיִם וּרְאֵה	
רֹאשׁ כּוֹכָבִים כִּי רָמּוּ׃ וְאָמַרְתָּ	כָּבַב רוּם
מַה יָּדַע אֵל הַבְעַד עֲרָפֶל יִשְׁפּוֹט׃	שָׁפַט
עָבִים סֵתֶר לוֹ וְלֹא יִרְאֶה וְחוּג	
שָׁמַיִם יִתְהַלָּךְ׃ הַאֹרַח עוֹלָם	הָלַךְ עָלַם
תִּשְׁמוֹר אֲשֶׁר דָּרְכוּ מְתֵי אָוֶן׃	שָׁמַר מָתָה
אֲשֶׁר קֻמְּטוּ וְלֹא עֵת נָהָר	
יוּצַק יְסוֹדָם׃ הָאֹמְרִים לָאֵל	יָצַק יָסַד
סוּר מִמֶּנּוּ וּמַה יִּפְעַל שַׁדַּי	פָּעַל
לָמוֹ׃ וְהוּא מִלֵּא בָתֵּיהֶם טוֹב	בַּיִת
וַעֲצַת רְשָׁעִים רָחֲקָה מֶנִּי׃ יִרְאוּ	יָעַץ מִן
צַדִּיקִים וְיִשְׂמָחוּ וְנָקִי יִלְעַג	צָדַק שָׂמַח
לָמוֹ׃ אִם לֹא נִכְחַד קִימָנוּ וְיִתְרָם	נָקָה לָעַג
אָכְלָה אֵשׁ׃ הַסְכֶּן נָא עִמּוֹ וּשְׁלָם	כָּחַד קוּם
בָּהֶם תְּבוֹאָתְךָ טוֹבָה׃ קַח נָא מִפִּיו	סָכַן בּוֹא לָקַח פֶּה
תּוֹרָה וְשִׂים אֲמָרָיו בִּלְבָבֶךָ׃ אִם	יָרָה שׂוּם
תָּשׁוּב עַד שַׁדַּי תִּבָּנֶה תַּרְחִיק	שׁוּב בָּנָה
עַוְלָה מֵאָהֳלֶךָ׃ וְשִׁית עַל עָפָר	רָחַק שִׁית
בָּצֶר וּבְצוּר נְחָלִים אוֹפִיר׃	אָפַר
וְהָיָה שַׁדַּי בְּצָרֶיךָ וְכֶסֶף תּוֹעָפוֹת	צוּר יָעַף
לָךְ׃ כִּי אָז עַל שַׁדַּי תִּתְעַנָּג	עָנַג נָשָׂא
וְתִשָּׂא אֶל אֱלוֹהַּ פָּנֶיךָ׃ תַּעְתִּיר	פָּנָה עָתַר

אליו וישמעך ונדריך תשלם : שמע שלם
ותגזר אמר ויקם לך ועל דרכיך נזר קום
נגה אור: כי השפילו ותאמר שפל אמר
גוה ושח עינים יושע: ימלט שוח ישע
אי נקי ונמלט בבר כפיך: מלט נקה
ברר
Cap. xxiij. ויען איוב ויאמר:
ענה
גם היום מרי שחי ידי כבדה על סבר שוח
אנחתי: מי יתן ידעתי ואמצאהו נתן מצא
אבוא עד תכונתו: אערכה לפניו בוא כון
משפט ופי אמלא תוכחות: אדעה ערך פנה
מלים יענני ואבינה מה יאמר שפט פה
לי: הברב כח יריב עמדי לא מלא יכח
אך הוא ישם בי: שם ישר נוכח ידע מלל
עמו ואפלטה לנצח משפטי: בין טוח רוב
הן קדם אהלך ואיננו ואחור שום יכח
ולא אבין לו: שמאול בעשתו פלט הלך אחר
ולא אחז יעטף ימין ולא אראה: שמאל עשה
כי ידע דרך עמדי בחנני כזהב עטף ימן
אצא: באשורו אחזה רגלי ראה
דרכו שמרתי ולא אט: מצות יצא אשר
שפתיו ולא אמיש מחקי צפנתי חזה נטה
אמרי פיו: והוא באחד ומי צוה שפה מוש
ישיבנו ונפשו אותה ויעש: כי שוב אוה
ישלים חקי וכהנה רבות עמו: עשה שלם
על כן מפניו אבהל אתבונן רבב פנה
ואפחד ממנו: ואל הרך לבי בהל בין
ושדי הבהילני: כי לא נצמתי פחד רכך צמת
מפני חשך ומפני כסה אפל: פנה
Ca.xxiiij. מדוע משדי לא
נצפנו עתים וידעו לא חזו ימיו: מדע צפן
גבולות ישיגו עדר גזלו וירעו: חזה יום
חמור יתומים ינהגו יחבלו שור נבל נשג
אלמנה: יטו אביונים מדרך חמר יתם
יחד חבאו עניי ארץ: הן פראים נהג חבל
במדבר יצאו בפעלם משחרי נטה אבה ענה
לטרף ערבה לו לחם לנערים: דבר שחר

eum & exaudiet te: & vota tua reddes. oooooo Decernes rem & veniet tibi: & in viis tuis ooooo splendebit lumē. Qui enī hūiliat⁹ fuerit: erit in glia: & q incliauerit oculos suos ipse saluabitur. Saluabitur innocēs: saluabitur autem mūdicia manuū suarum. 23.

Rñdens autē iob: ait. Nunc qq3 in amaritudine ē s̄mo me⁹: & manus plage mee aggrauata est super gemitū meum. Quis mihi tribuat vt cognoscā & inueniā illū: & veniā vsq3 ad soliū eius? Ponā corā eo iudiciū: & os meū replebo increpationib⁹: vt sciā verba que mihi rñdeat & intelligā qd loqtur mihi. Nolo multa fortitudie cōtēdat mecū: nec magnitudis sue mole me p̄mat. Proponat eqtatē cōtra me: & pueniet ad victoriā iudiciū meū. Si ad orientē iero nō apparet: si ad occidentē nō itelligā eū. Si ad sinistrā: qd agā? Non apphendā eū. Si me vertā ad dexterā: nō videbo illū. Ipse vero scit viam meā: & probauit me q̄si aurū qd p igne trāsit. Vestigia ei⁹ secut⁹ ē pes me⁹: viā eius custodiui: & nō declinaui ex ea. A mādatis labiorū ei⁹ nō recessi: & in sinu meo abscondi verba oris ei⁹. Ipse eī sol⁹ ē: & nemo auertere pōt cogitationē eius: & aia ei⁹ qdcūq3 voluit hoc fecit. Cunq3 expleuerit i me volūtatē suā: & alia multa silia p̄sto sunt ei. Et idcirco a facie ei⁹ turbat⁹ su3: & cōsiderās eū timore sollicitor. De⁹ molliuit cor meū: & ops cōturbauit me. Nō enī perii ppter imminētes tenebras: nec faciē meam operuit caligo. 24.

Ab omnipotēte nō sunt abscōdita tpa: qui nouerūt eū ignorāt dies illius. Alii termios trāstulerūt: diripuerūt greges & pauerūt eos. Asinū pupillorū abegerūt: & abstulerūt p pignore bouē vidue. Subuerterūt pauperū viā: & opp̄sserūt pter māsuetos tre. Alii q̄si onagri in desto egrediūtur ad opus suū: vigilantesq3 ad predam preparāt panē liberis.

ad eū exaudiet te: dabit aūt tibi reddere
πρὸς αὐτὸν εἰσακούσεταί σου, δώσει δέ σοι ἀποδοῦναι
vota. restituet aūt tibi tabnaculū
τὰς εὐχάς. ἀποκαταστήσει δέ σοι δίαιταν
iustitie: in aūt viis tuis erit lux. qm hūi-
δικαιοσύνης, ἐπὶ δὲ ὁδοῖς σου ἔσται φέγγος. ὅτι ἐτα-
liauit seipm: & dices superbiuit: & incli-
πείνωσεν ἑαυτόν, καὶ ἐρεῖς ὑπερηφανεύσατο, καὶ κύ-
natū oculis saluabit. saluabit inocētē: &
φοντα τοῖς ὀφθαλμοῖς σώσει. ῥύσεται ἀθῷον, καὶ
saluus esto in mūdis manib⁹ tuis:
διασώθητι ἐν καθαραῖς χερσί σου. Ca.23

Rñdens aūt iob ait: & iā noui q ex A
Ὑπολαβὼν δὲ Ἰὼβ λέγει, καὶ δὴ οἶδα ὅτι ἐκ
manu mea redargutio mea ē: & man⁹ ei⁹ grauis
χειρός μου ἡ ἔλεγξίς μου ἐστί, καὶ ἡ χεὶρ αὐτοῦ βαρεῖα
facta est sup meū gemitū. qs igit nouerit: q inue-
γέγονεν ἐπ' ἐμῷ στεναγμῷ. τίς δ' ἄρα γνοίη, ὅτι εὕροι-
niā illū: & veniā in terminū? dicā aūt meū
μι αὐτόν, καὶ ἔλθοιμι εἰς τέλος; εἴποιμι δὲ ἐμαυτοῦ
iudiciū: at os meū replebo redargutionib⁹. sciā aūt
κρίμα, τὸ δὲ στόμα μου ἐμπλήσω ἐλέγχων. γνοίην δὲ
sanitatē: q mihi dicet: sentiā aūt: q mihi renūcia- B
ἴαμα, ἅ μοι ἐρεῖ, αἰσθοίμην δέ, τίνα μοι ἀπαγγε-
bit. & si in multa fortitudie supueniet mihi: postea in
λεῖ. καὶ εἰ ἐν πολλῇ ἰσχύϊ ἐπελεύσεταί μοι, εἶτα ἐν
minis me vtet. veritas enī & redargutio ab
ἀπειλῇ μοι χρήσεται. ἀλήθεια γὰρ καὶ ἔλεγχος παρ'
eo: educat aūt in finē meū iudiciū: in enī pri-
αὐτοῦ, ἐξάγοι δὲ εἰς τέλος μου τὸ κρίμα, εἰς γὰρ πρῶ-
ma ambulabo. & nō āpli⁹ sum: q aūt in nouissimis:
τα πορεύσομαι. καὶ οὐκέτι εἰμί, τὰ δὲ ἐπ' ἐσχάτοις,
qd noui? sinistra qfecit ipsi⁹ nō restiti: circū- C
τί οἶδα; ἀριστερὰ ποιήσαντος αὐτοῦ οὐκ ἀντέσχον, περι-
daciet dextera & nō videbo. nouit enī iā viā meā:
βαλεῖ δεξιὰ καὶ οὐκ ὄψομαι. οἶδε γὰρ ἤδη ὁδόν μου,
pbauit aūt me sicut aurū? egrediar aūt in pce-
διέκρινε δέ με ὥσπερ τὸ χρυσίον; ἐξελεύσομαι δὲ ἐν ἐντάλ-
ptis ei⁹: vias enī ei⁹ custodiui: & nō de-
μασιν αὐτοῦ, ὁδοὺς γὰρ αὐτοῦ ἐφύλαξα; καὶ οὐ μὴ ἐκ-
clino a pceptis ei⁹: & nō pteriē:
κλίνω ἀπὸ ἐνταλμάτων αὐτοῦ, καὶ οὐ μὴ παρέλθω,
in aūt sinu meo abscōdi verba ei⁹. si aūt &
ἐν δὲ κόλπῳ μου ἔκρυψα τὰ ῥήματα αὐτοῦ. εἰ δὲ καὶ
ipse iudicauit sic: qs est resistēs ei? D
αὐτὸς ἔκρινεν οὕτως, τίς ἐστιν ἀντειπὼν αὐτῷ; ὃ
nā ipse voluit & fecit: ppt hoc supeū
γὰρ αὐτὸς ἠθέλησε καὶ ἐποίησε, διὰ τοῦτο ἐπ' αὐτῷ
studui. admonēs aūt curā habui ei⁹ sup hoc:
ἐσπούδακα. νουθετούμενος δὲ ἐφρόντισα αὐτοῦ ἐπὶ τού-
a facie ei⁹ celer ero: cōsiderabo
τῳ, ἀπὸ προσώπου αὐτοῦ κατασπουδασθῶ, κατανοήσω
& pterrit⁹ ero ex eo. dns aūt emolliuit cor meū:
καὶ πτοηθήσομαι ἐξ αὐτοῦ. κύριος δὲ ἐμαλάκυνε τὴν καρδίαν μου.
at oipotēs vrsit me. nō enī noueram qd supue-
ὁ δὲ παντοκράτωρ ἐσπούδασέ με. οὐ γὰρ ᾔδειν ὅτι ἐπελεύ-
niēt mihi tenebre: aūt faciē aūt meā operuit caligo.
σεταί μοι σκότος, πρὸ προσώπου δέ μου ἐκάλυψε γνόφος.

Cur aūt dnm nō latuerūt hore: impii aūt terminū C.24
Διατί δὲ κύριον οὐκ ἔλαθον ὧραι, ἀσεβεῖς δὲ ὅριον A
trāgressi sunt gregē cū pastore rapiētes. subiu-
ὑπερέβησαν ποίμνιον σὺν ποιμένι ἁρπάσαντες. ὑποζύ-
gale aūt pupillorū abegerūt: & bouē vidue tulerūt
γιον δὲ ὀρφανῶν ἀπήγαγον, καὶ βοῦν χήρας ἠνεχύρα-
ppignore. declinarūt ipotētes de via iusta: pari-
σαν. ἐξέκλιναν ἀδυνάτους ἐξ ὁδοῦ δικαίας, ὁμοθυμα-
ter abscōditi sūt māsueti terre. euaserūt aūt sicut asini
δὸν ἐκρύβησαν πραεῖς γῆς. ἀπέβησαν δὲ ὥσπερ ὄνοι
in agro: sup me egressi suā actionē.
ἐν ἀγρῷ, ὑπὲρ ἐμοῦ ἐξελθόντες τὴν ἑαυτῶν πρᾶξιν.
dulcis fuit eorū panis in iuniores.
ἡδύνθη αὐτῶν ἄρτος εἰς νεωτέρους. oooooooooooooo

agrū āte tpe: nō suū exñtes messuerūt impotētes āt
ἀγρὸν πρὸ ὥρας, οὐκ αὐτῶν ὄντα ἐθέρισαν. ἀδύνατοι δὲ
vineas impioꝝ absq mercede ⁊ absq cibo opati sūt: nu
ἀμπελῶνας ἀσεβῶν ἀμισθὶ καὶ ἀσιτὶ εἰργάσαντο. γυ-
B dos multos sopierūt sine vestib⁹: indumētū āt
μνοὺς πολλοὺς ἐκοίμισαν ἄνευ ἱματίων, ἀμφίασιν δὲ
aīe eoꝝ abstulerūt. a guttis mōtiū madefiūt
ψυχῆς αὐτῶν ἀφείλοντο. ἀπὸ ψεκάδων ὀρέων ὑγραίνον-
ppt nō habere sibi opimentū: petrā ample
ται, παρὰ τὸ μὴ ἔχειν αὐτοῖς σκέπην, πέτραν περιέβα-
xati sūt. rapuerūt pupillū ab vbere: eū q̄ cecidit
λοντο. ἥρπασαν ὀρφανὸν ἀπὸ μαστοῦ, ἐκπεπτωκότα
āt hūiliauerūt. nudos āt sopierūt iniuste: esurie-
δὲ ἐταπείνωσαν. γυμνοὺς δὲ ἐκοίμισαν ἀδίκως, πει-
tiū āt frustū panis abstulerūt. in tenebrosis iniuste
νώντων δὲ τὸν ψωμὸν ἀφείλοντο. ἐν σκοτεινοῖς ἀδίκως
insidiati sūt: viā āt iustā nō nouerūt: q̄ de ciuitate
ἐνήδρευσαν, ὁδὸν δὲ δικαίαν οὐκ ᾔδεισαν, οἱ ἐκ πόλεως
⁊ domib⁹ ꝓpriis eiecerūt. aīa āt pueroꝝ gemuit val-
καὶ οἴκων ἰδίων ἐξεβάλοντο. ψυχὴ δὲ νηπίων ἐστέναξε μέ-
de: ipse āt cur hoꝝ speculationē nō fecit?
γα, αὐτὸς δὲ διατί τούτων ἐπισκοπὴν οὐ πεποίηκε.
sup terra exñtib⁹ illis ⁊ nō cognouerūt: viā āt iusti-
ἐπὶ γῆς ὄντων αὐτῶν καὶ οὐκ ἐπέγνωσαν, ὁδὸν δὲ δικαιο-
tie nō nouerūt. neq semitas ei⁹ ambulauerūt.
σύνης οὐκ ᾔδεισαν, οὐδὲ ἀτραποὺς αὐτῆς ἐπορεύθησαν;
C cognouit āt eoꝝ opa: tradidit eos in tene-
γνοὺς δὲ αὐτῶν τὰ ἔργα, παρέδωκεν αὐτοὺς εἰς σκό-
bras: ⁊ nocte erit sicut fur. ⁊ ocul⁹ adulteri
τος, καὶ νυκτὸς ἔσται ὡς κλέπτης. καὶ ὀφθαλμὸς μοιχοῦ
obseruauit tenebras dicēs: nō ꝯsiderabit me ocul⁹: ⁊
ἐφύλαξε σκότος λέγων, οὐ προσνοήσει με ὀφθαλμός, καὶ
opimentū vult⁹ posuit. pfodit in tenebris domos:
ἀποκρυβὴν προσώπου ἔθετο. διώρυξεν ἐν σκότει οἰκίας,
interdiu sigillauerūt seipsos: nō cognouerūt lucē: q̄a
ἡμέρας ἐσφράγισαν ἑαυτούς, οὐκ ἐπέγνωσαν φῶς. ὅτι
simul eis in aurora vmbra mortis: q̄a cogno-
ὁμοθυμαδὸν αὐτοῖς τὸ πρωὶ σκιὰ θανάτου, ὅτι ἐπιγνώ-
scet tumult⁹ vmbre mortis. leuis est sup fa-
σεται ταραχὰς σκιᾶς θανάτου. ἐλαφρός ἐστιν ἐπὶ πρόσ-
ciē aque: maledicta sit pars eoꝝ sup terrā: ap-
ωπον ὕδατος, καταραθείη ἡ μερὶς αὐτῶν ἐπὶ γῆς, ἀνα-
pareāt āt plāte eoꝝ in terra aride. vlnā em̄
φανείη δὲ τὰ φυτὰ αὐτῶν ἐπὶ γῆς ξηρά. ἀγκαλίδα γὰρ
pupilloꝝ rapuerūt: postea ad memoriā ductū ē eoꝝ petūꝫ si-
ὀρφανῶν ἥρπασαν, εἶτ' ἀνεμνήσθη αὐτῶν ἡ ἁμαρτία. ὥσ-
D cut āt nebula roris nō apparēs fact⁹ ē: reddant āt ei
περ δὲ ὁμίχλη δρόσου ἀφανὴς ἐγένετο, ἀποδοθείη δὲ αὐ-
q̄ fecit: cōterat āt ois iniust⁹ sicut lignū īme-
τῷ ἃ ἔπραξεν, συντριβείη δὲ πᾶς ἄδικος ἴσα ξύλῳ ἀνιά-
A dicabile. sterili. n. nō bene fecit: ⁊ mulieris nō mise-
τῳ. στεῖραν γὰρ οὐκ εὖ ἐποίησε, καὶ γύναιον οὐκ ἠλέη-
est: furore āt subuertit impotētes: cū steterit igit:
σε, θυμῷ δὲ κατέστρεψεν ἀδυνάτους, ἀναστὰς τοιγαροῦν,
non credat in suā vitā. debilitat⁹ āt
οὐ μὴ πιστεύσῃ κατὰ τῆς ἑαυτοῦ ζωῆς. μαλακισθεὶς δὲ
nō speret sanū esse: sed cadet morbo. mul-
μὴ ἐλπιζέτω ὑγιασθῆναι, ἀλλὰ πεσεῖται νόσῳ. πολ-
tis em̄ nocuit sublimitas ei⁹: marcuit āt sicut
Spo. 2.f. λοὺς γὰρ ἐκάκωσε τὸ ὕψωμα αὐτοῦ, ἐμαράνθη δὲ ὥσπερ
malua in ardore: aut sicut spica a calamo spōte
μολόχη ἐν καύματι, ἢ ὥσπερ στάχυς ἀπὸ καλάμης αὐτόμα-
decidēs. si āt nō: q̄s est q̄ dicit mēdacia me di-
τος ἀποπεσών. εἰ δὲ μή, τίς ἐστιν ὁ φάμενος ψευδῆ με λέ-
cere: ⁊ ponet in nihil verba mea?
γειν, καὶ θήσει εἰς οὐδὲν τὰ ῥήματά μου; Ca. 25.
A Respōdens āt baldad sauchites ait: q̄d
Ὑπολαβὼν δὲ Βαλδὰδ ὁ σαυχίτης λέγει, τί
em̄ pemiū aut timor ab eo q̄ facit vniuersum
γὰρ προοίμιον ἢ φόβος παρ' αὐτοῦ ὁ ποιῶν τὴν σύμπασαν
in altissimo: nō ē em̄ aliq̄s putet q̄ est dilatio
ἐν ὑψίστῳ; μὴ γάρ τις ὑπολάβοι ὅτι ἐστὶ παρέλκυσις

Agrū nō suū demetūt: & vineā ei⁹ quē vi oppsserāt vidēmiāt. Nudos dimittūt hoīes indumenta tollētes: qbus nō est opimentū in frigore: qs imbres montiū rigāt: & nō habētes velamē āplexantur lapides. Vim fecerūt depdantes pupillos: & vulgū paupere spoliauerūt. Nudis incedētibus absq vestitu & esurientibus tulerūt spicas. Inter aceruos eorū meridiati sunt: q calcatis torcularibus sitiūt. De ciuitatibus fecerūt viros gemere: & aīa vulneratoꝝ clamauit & deus inultū abire nō patitur. Ipsi fuerūt rebelles lumini: nescierūt vias ei⁹: nec reuersi sunt p semitas eius. Mane primo consurgit homicida: īterficit egenū & pauperē: p noctē vero erit q̄si fur. Ocul⁹ adulteri obseruat caliginem dicens: non me videbit ocul⁹: & operiet vultum suum. Perfodit in tenebris domos: sicut in die cōdixerant sibi: & ignorauerunt lucem. Si subito appuerit aurora: arbitrātur vmbram mortis: & sic in tenebris q̄si in luce ambulant. Leuis est sup faciē aque: maledicta sit pars eius in terra nec ambulet per viā vinearum. Ad nimium calorē transiet ab aquis niuiū: & vsq ad inferos peccatū illi⁹. Obliuiscatur ei⁹ mīa: dulcedo illius vermis. Non sit in recordatiōe: sed cōteratur sicut lignū īfructuosum. Pauit enī sterilē & q̄ nō parit: & vidue bene nō fecit. Detraxit fortes in fortitudie sua: & cū steterit non credet vite sue. Dedit ei de⁹ locum pnīe: & ille abutitur eo in supbia: oculi aūt ei⁹ sunt in viis illi⁹. Eleuati sunt ad modicū: & non subsistent: & hūiliabūtur sicut oia & auferētur & sicut sūmitates spicarū cōterētur. Q̄d si nō est ita q̄s me pōt arguere esse mentitū: & ponere āte deū verba mea? 25.

Respondens āt baldath suites: dixit. Ptās & terror apud eū est qui facit cōcordiā in sublimibus suis. Nunqd ē numerus

בַּשָּׂדֶה בְּלִילוֹ יִקְצוֹרוּ וְכֶרֶם רָשָׁע
יְלַקֵּשׁוּ׃ עָרוֹם יָלִינוּ מִבְּלִי לְבוּשׁ
וְאֵין כְּסוּת בַּקָּרָה׃ מִזֶּרֶם הָרִים
יִרְטָבוּ וּמִבְּלִי מַחְסֶה חִבְּקוּ צוּר׃
יִגְזְלוּ מִשֹּׁד יָתוֹם וְעַל עָנִי יַחְבֹּלוּ׃
עָרוֹם הִלְּכוּ בְּלִי לְבוּשׁ וּרְעֵבִים
נָשְׂאוּ עֹמֶר׃ בֵּין שׁוּרֹתָם יַצְהִירוּ
יְקָבִים דָּרְכוּ וַיִּצְמָאוּ׃ מֵעִיר
מְתִים יִנְאָקוּ וְנֶפֶשׁ חֲלָלִים
תְּשַׁוֵּעַ וֶאֱלוֹהַּ לֹא יָשִׂים תִּפְלָה׃
הֵמָּה הָיוּ בְּמֹרְדֵי אוֹר לֹא הִכִּירוּ
דְרָכָיו וְלֹא יָשְׁבוּ בִּנְתִיבֹתָיו׃
לָאוֹר יָקוּם רוֹצֵחַ יִקְטָל עָנִי
וְאֶבְיוֹן וּבַלַּיְלָה יְהִי כַגַּנָּב׃ וְעֵין
נֹאֵף שָׁמְרָה נֶשֶׁף לֵאמֹר לֹא
תְשׁוּרֵנִי עָיִן וְסֵתֶר פָּנִים
יָשִׂים׃ חָתַר בַּחֹשֶׁךְ בָּתִּים יוֹמָם
חִתְּמוּ לָמוֹ לֹא יָדְעוּ אוֹר׃ כִּי
יַחְדָּו בֹּקֶר לָמוֹ צַלְמָוֶת כִּי
יַכִּיר בַּלְהוֹת צַלְמָוֶת׃ קַל הוּא עַל
פְּנֵי מַיִם תְּקֻלַּל חֶלְקָתָם בָּאָרֶץ
לֹא יִפְנֶה דֶּרֶךְ כְּרָמִים׃ צִיָּה
גַם חֹם יִגְזְלוּ מֵימֵי שֶׁלֶג שְׁאוֹל
חָטָאוּ׃ יִשְׁכָּחֵהוּ רֶחֶם מְתָקוֹ
רִמָּה עוֹד לֹא יִזָּכֵר וַתִּשָּׁבֵר
כָּעֵץ עַוְלָה׃ רֹעֶה עֲקָרָה לֹא
תֵלֵד וְאַלְמָנָה לֹא יְיֵטִיב׃ וּמָשַׁךְ
אַבִּירִים בְּכֹחוֹ יָקוּם וְלֹא יַאֲמִין
בַּחַיִּין׃ יִתֶּן לוֹ לָבֶטַח וְיִשָּׁעֵן
וְעֵינֵיהוּ עַל דַּרְכֵיהֶם׃ רוֹמּוּ
מְעַט וְאֵינֶנּוּ וְהֻמְּכוּ כַּכֹּל יִקָּפְצוּן
וּכְרֹאשׁ שִׁבֹּלֶת יִמָּלוּ׃ וְאִם לֹא
אֵפוֹ מִי יַכְזִיבֵנִי וְיָשֵׂם לְאַל מִלָּתִי׃
וַיַּעַן בִּלְדַּד הַשֻּׁחִי
וַיֹּאמַר׃ הַמְשֵׁל וָפַחַד עִמּוֹ עֹשֶׂה
שָׁלוֹם בִּמְרוֹמָיו׃ הֲיֵשׁ מִסְפָּר

גלל קצר
לקש ערם
לון לבש
כסה רטב
בל חסה
גזל שדד
יתם ענה
חבל צהר
צמא
מתה נאק
שוע שום
היה גבר
נתב
קום רצח
קטל אבה
שור פנה
בית
קלל
קלל
תמם שאל
שכח
רמם זכר
שבר
ילד יטב
אבר כוח
קום אמן
חיה נתן
שען
סבב קפץ
נמל כזב
שום מלל
Cap. xxv.
ענה אמר
משל שלם
רום ספר

לגדודיו ועל מי לא יקום אורהו: — גדד
ומה יצדק אנוש עם אל ומה — צדק אנש
יזכה ילוד אשה: הן עד ירח — זכה ילד
ולא יאהיל וכוכבים לא זכו — אהל
בעיניו: אף כי אנוש רמה ובן — כבב זכה
אדם תולעה: — רמם
תלע

Cap. xxvi
ויען איוב ויאמר:
מה עזרת ללא כח הושעת — כחח ישע
זרוע לא עז: מה יעצת ללא — זרע עזז
חכמה ותושיה לרב הודעת: — ישה ידע
את מי הגדת מלין ונשמת מי — נגד מלל
יצאה ממך: הרפאים יחוללו — מן חול
מתחת מים ושכניהם: ערום — ערם
שאול נגדו ואין כסות לאבדון: — שאל כסה
נטה צפון על תהו תלה ארץ — צפן
על בלימה: צרר מים בעביו — תלה בל
ולא נבקע ענן תחתם: מאחז — בקע אחז
פני כסה פרשז עליו עננו: חק — פנה
חג על פני מים עד תכלית אור — חגג כלה
עם חשך: עמודי שמים ירופפו — רוף
ויתמהו מגערתו: בכחו רגע הים — תמה גער
ובתובנתו מחץ רהב: ברוחו — בין
שמים שפרה חללה ידו נחש — חול
ברח: הן אלה קצות דרכו ומה — קצה
שמץ דבר נשמע בו ורעם — שמע
גבורתו מי יתבונן: — בין

Ca. xxvij.
ויסף איוב שאת משלו ויאמר: — נשא
חי אל הסיר משפטי ושדי המר — אמר סור
נפשי: כי כל עוד נשמתי בי — שפט מרר
ורוח אלוה באפי: אם תדברנה — דבר
שפתי עולה ולשוני אם יהגה — שפה לשן
רמיה: חלילה לי אם אצדיק — הגה רמה
אתכם עד אגוע לא אסיר תמתי — צדק גוע
ממני: בצדקתי החזקתי ולא — תמם
ארפה לא יחרף לבבי מימי: — חזק
יהי כרשע איבי ומתקוממי כעול: — רפה חרף / יום היה
קום

militũ illius? Et sup quẽ non surget lumẽ illius? Nunqd iustificari potest homo cõparatus deo: aut appere mũdus natus de muliere? Ecce luna etiã non splendet: & stelle non sunt munde ∞∞∞ in cõspectu eius: quãto magis hõ putredo: & filius hois vermis. 26.

Rñdens ãt iob: dixit. Cuius adiutor es: nũqd ĩbecillis? Et sustẽtas brachiũ eius q nõ est fortis? Cui dedisti consiliũ? forsitã illi q nõ habet sapientiã? & prudentiã tuã ostẽdisti plurimã. Quẽ docere voluisti? nõne eũ qui fecit spiramentum? Ecce gigantes gemunt sub aquis: & qui habitant cum eis. Nudus est infernus corã illo: & nullũ est opimentũ pditioni. Qui extẽdit aqlonẽ sup vacuũ: & appẽdit terrã sup nihilũ. Qui ligat aqs in nubibus suis: vt non erumpant pariter deorsum. Qui tenet vultũ solii sui: & expandit sup illud nebulã suã. Terminũ circũdedit aquis: vsqz dũ finiãtur lux & tenebre. Colũne celi cõtremiscũt: & pauent ad nutũ eius. In fortitudine illius repẽte maria cõgregata sunt: & prudẽtia eius pcussit superbũ. Spiritus eius ornauit celos: & obstetricãte manu eius eductus ẽ coluber tortuosus. Ecce hec ex pte dicta sunt viarũ eius: & cũ vix paruã stillã fmonis eius audierimus: qs poterit tonitruũ magnitudinis illius intueri? 27.

Addidit qqz iob assumens pabolã suã: & dixit. Viuit deus q abstulit iudiciũ meũ: & ops q ad amaritudinez adduxit aiam meã: qa donec supest halitus in me: & spũs dei in naribus meis: nõ loquẽtur labia mea iniqtatẽ: nec lingua mea meditabitur mendaciũ. Absit a me vt iustos vos eẽ iudicẽ. Donec deficiã: nõ recedã ab innocẽtia mea. Iustificationẽ meã quã cepi tenere: nõ deseram. Neqz eni reprehendit me cor meũ in omni vita mea. Sit vt ĩpius inimicus meus: & aduersarius meus quasi iniquus ∞∞∞

predonibus: sup quos ãt nõ veniet insidiatio ab
πειραταῖς, ἐπὶ τίνας δὲ οὐκ ἐπελεύσεται ἔνεδρα παῤ
eo? quomõ eñi erit iust⁹ homo corã dño? aut qs
αὐτοῦ; πῶς γὰρ ἔσται δίκαιος βροτὸς ἔναντι κυρίου; ἢ τίς
mũdauerit se nat⁹ de muliere? si luna eidi
ἂν ἀποκαθαρίσαι ἑαυτὸν γεννητὸς γυναικός; εἰ σελήνη συν
nat: ꝛ nõ illucet: stelle aũt nõ mũde corã
τάσσει, καὶ οὐκ ἐπιφαύσκει, ἄστρα δὲ οὐ καθαρὰ ἐναντίον
eo. sine ãt homo putredo: ꝛ fili⁹ hois vermis.
αὐτοῦ. ἔα δέ, ἄνθρωπος σαπρία, καὶ υἱὸς ἀνθρώπου σκώληξ. Ca. 26.

Respõdens aũt iob dicit: cui apposit⁹ es: aut cui
Ὑπολαβὼν δὲ ἰὼβ λέγει, τίνι πρόσκεισαι, ἢ τίνι
auxiliatur⁹ es? nunqd nõ cui multa fortitudo: ꝛ cui bra
μέλλεις βοηθεῖν; πότερον οὐχ ᾧ πολλὴ ἰσχύς, καὶ ᾧ βρα
chiũ robustũ est? cui dedisti cõsiliũ? nõne cui ois
χίων κραταιός ἐστι; τίνι συμβεβούλευσαι; οὐχ ᾧ πᾶσα
sapia? aut quẽ insequeris? nõne cui maxima potẽtia? cui
σοφία; ἢ τίνι ἐπακολουθήσεις, οὐχ ᾧ μεγίστη δύναμις; τί
renũciasti vba? spũs ãt cui⁹ est egressus ex
νι ἀνήγγειλας ῥήματα; πνοὴ δὲ τίνος ἐστὶν ἡ ἐξελθοῦσα ἐκ
te? nũqd gigãtes nutrient: sub aqua
σοῦ; μὴ γίγαντες μαιωθήσονται, ὑποκάτωθεν ὕδατος
ꝛ vicinis ei⁹? nud⁹ infern⁹ corã illo: ꝛ
καὶ τῶν γειτόνων αὐτοῦ; γυμνὸς ᾅδης ἐνώπιον αὐτοῦ, καὶ
nõ est circuit⁹ pditioni. q extẽdit boreã in ni
οὐκ ἔστι περιβόλαιον τῇ ἀπωλείᾳ. ἐκτείνων βορέαν ἐπ' οὐ
hil: q appẽdit terrã sup nihilũ. q ligat aquã in nubi
δέν, κρεμάζων γῆν ἐπὶ μηδενός. δεσμεύων ὕδωρ ἐν νεφέ
b⁹ suis: ꝛ nõ rupta ẽ nebula sub eo.
λαις αὐτοῦ, καὶ οὐκ ἐρράγη νέφος ὑποκάτω αὐτοῦ. ὁ
q tenet vultũ solii: q expãdit sup illud nebulã su
κρατῶν πρόσωπον θρόνου, ἐκπετάζων ἐπ' αὐτὸν νέφος αὐ
am. pceptũ circũdedit in faciẽ aque: vsqz
τοῦ. πρόσταγμα ἐγύρωσεν ἐπὶ πρόσωπον ὕδατος, μέ
ad cõsũmationẽ lucis cũ tenebris. colũne celi ex
χρι συντελείας φωτὸς μετὰ σκότους. στῦλοι οὐρανοῦ ἐκ
pãse sunt: ꝛ stupuerũt ab increpatione ei⁹.
πεπτάκασι, καὶ ἐξέστησαν ἀπὸ τῆς ἐπιτιμήσεως αὐ
fortitudine sedauit mare: sciẽtia ãt strauit
τοῦ. ἰσχύϊ κατέπαυσε τὴν θάλασσαν, ἐπιστήμῃ δὲ ἔστρω
cete. claustra ãt celi timuerũt eũ.
σε τὸ κῆτος. κλεῖθρα δὲ οὐρανοῦ δεδοίκασιν αὐτόν.
pcepto aũt eius interfecit dracõnẽ apostatã.
προστάγματι δὲ αὐτοῦ ἐθανάτωσε δράκοντα ἀποστά
ecce he ptes vie eius: ꝛ sup hũorẽ sermonis
την. ἰδοὺ ταῦτα μέρη ὁδοῦ αὐτοῦ, καὶ ἐπὶ ἰκμάδα λό
audiemus in eo: vim ãt tonitrui eius: qs
γου ἀκουσόμεθα ἐν αὐτῷ, σθένος δὲ βροντῆς αὐτοῦ, τίς
nouit qñ faciet?
οἶδεν ὁπότε ποιήσει; Ca. 27.

Adhuc ãt addẽs iob dixit pemio: viuit dñs q
Ἔτι δὲ προσθεὶς ἰὼβ εἶπε τῷ προοιμίῳ, ζῇ κύριος ὃς
sic me iudicauit: ꝛ oĩpotẽs q amarã fecit meã
οὕτω με κέκρικε, καὶ ὁ παντοκράτωρ ὁ πικράνας μου
aiam. si qdẽ adhuc halitu meo exñte: spũs ãt
τὴν ψυχήν. εἰ μὴν ἔτι τῆς πνοῆς μου ἐνούσης, πνεῦμα δὲ
diuinus circũstãns mihi ĩ narib⁹. nõ loquẽtur labia mea
θεῖον τὸ περιόν μοι ἐν ῥινί. μὴ λαλήσει τὰ χείλη μου
iniqua: neqz aia mea meditabit iniusta. ne mihi sit
ἄνομα, οὐδὲ ἡ ψυχή μου μελετήσει ἄδικα. μή μοι εἴη
iustos vos oñdere: donec moriar: nõ eñi amo
δικαίους ὑμᾶς ἀποφῆναι, ἕως ἂν ἀποθάνω, οὐ γὰρ ἀπαλ
uebo innocẽtiã meã. iustitie ãt attendẽs nõ
λάξω τὴν ἀκακίαν μου. δικαιοσύνῃ δὲ προσέχων οὐ
tradã: nõ eñi cõsci⁹ sũ mihi q illicita fece
μὴ προῶμαι, οὐ γὰρ σύνοιδα ἐμαυτῷ ἄτοπα πρά
rim. veruntñ sint inimici mei. sicut subuer
ξας. οὐ μὴν δὲ ἀλλὰ εἴησαν οἱ ἐχθροί μου. ὥσπερ ἡ κατα
sio impiorũ: ꝛ in me insurgẽtes: sicut
στροφὴ τῶν ἀσεβῶν, καὶ οἱ ἐπ' ἐμὲ ἐπανιστάμενοι, ὥσ
cut pditio iniquorũ.
περ ἡ ἀπώλεια τῶν παρανόμων. ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞

τ que eñ eſt ſpes impio: qm̄ cōtinet? cōfidēs
καὶ τίς γάρ ἐστιν ἐλπὶς ἀσεβεῖ, ὅτι ἐπέχει; πεποιθὼς
in dñm nūqd ſalu⁹ erit: aut dep̄catione ei⁹ exaudiet
ἐπὶ κύριον ἆρα σωθήσεται, ἢ τὴν δέησιν αὐτοῦ εἰσακούσει
dñs? aut cū venerit ei neceſſitas nō habet aliq̄
ὁ κύριος; ἢ ἐπελθούσης αὐτῷ ἀνάγκης μὴ ἔχει τινὰ
fiducia audacia corā illo? aut ſicut eū inuocauerit ipſe
παρρησίαν ἔναντι αὐτοῦ; ἢ ὡς ἐπικαλεσαμένου αὐτοῦ
exaudiet eū? ſed iā renūciabo vobis qd eſt
εἰσακούσεται αὐτοῦ; ἀλλὰ δὴ ἀναγγελῶ ὑμῖν τί ἐστιν
C in manu dñi: q̄ ſūt apud oīpotentē: nō mē
ἐν χειρὶ κυρίου, ἅ ἐστι παρὰ παντοκράτορι, οὐ ψεύσο
tiar. ecce iā oēs noſtis: q͛ vana vanis inijci
μαι. ἰδοὺ δὴ πάντες οἴδατε, ὅτι κενὰ κενοῖς ἐπιβάλ
tis. hec pars hoīs impij a dño:
λετε. αὕτη ἡ μερὶς ἀνθρώπου ἀσεβοῦς παρὰ κυρίου,
poſſeſſio aūt potentiū ſupueniet ab oīpotente
κτῆμα δὲ δυναστῶν ἐλεύσεται παρὰ παντοκράτορος
ſup eos. ſi aūt multi fuerint filij ei⁹ in occiſio
ἐπ' αὐτούς. ἐὰν δὲ πολλοὶ γένωνται οἱ υἱοὶ αὐτοῦ εἰς σφα
nē erūt: ſi aūt viri euaſerint mēdicabūt. at ſup
γὴν ἔσονται, ἐὰν δὲ ἀνδρωθῶσι προσαιτήσουσιν. οἱ δὲ πε
ſtites ei⁹ morte morient: viduas aūt eoꝝ
ριόντες αὐτοῦ θανάτῳ τελευτήσουσιν, χήρας δὲ αὐτῶν
nemo miſerabit. ſi ɔgregauerit,ſicut terrā argentū: ſicut
οὐδεὶς ἐλεήσει. ἐὰν συναγάγῃ ὥσπερ γῆν ἀργύριον, ἴσα
aūt lutū p̄parauerit auꝝ. hec oīa iuſti vē
δὲ πηλῷ ἑτοιμάσῃ χρυσίον. ταῦτα πάντα δίκαιοι πε
D dicabūt: at pecunias ei⁹ veraces habe
ριποιήσονται, τὰ δὲ χρήματα αὐτοῦ ἀληθινοὶ καθέξου
ja.48 būt: euaſit aūt dom⁹ ei⁹ ſicut tinee τ ſicut tela
σιν. ἀπέβη δὲ ὁ οἶκος αὐτοῦ ὥσπερ σῆτες καὶ ὥσπερ ἀρά
aranee. diues dormiet τ nō addet: ocu
χνη. πλούσιος κοιμηθήσεται καὶ οὐ προσθήσει, ὀφθαλ-
los ſuos aperuit: τ nō eſt. occurrerūt ei ſicut
μοὺς αὐτοῦ διήνοιξε, καὶ οὐκ ἔστι. συνήντησαν αὐτῷ ὥσπερ
aqua dolores: nocte aūt abſtulit eū caligo. tol-
ὕδωρ αἱ ὀδύναι, νυκτὶ δὲ ὑφείλετο αὐτὸν γνόφος. ἀνα
let eū vētus vrēs τ abibit: τ vētila
λήψεται αὐτὸν καύσων καὶ ἀπελεύσεται, καὶ λικμή
bit eū de loco ſuo. τ inijciet ſup
σει αὐτὸν ἐκ τοῦ τόπου αὐτοῦ. καὶ ἐπιρρίψει ἐπ'
eū τ nō pcet: de manu ei⁹ fuga fugiet
αὐτὸν καὶ οὐ φείσεται, ἐκ χειρὸς αὐτοῦ φυγῇ φεύξεται
pulſabit ſup eū man⁹ ſuas: τ eribilabit eū de
κροτήσει ἐπ' αὐτὸν χεῖρας αὐτοῦ, καὶ συριεῖ αὐτὸν ἐκ
loco ſuo.
τοῦ τόπου αὐτοῦ. Ca.28.
A Eſt eñ argēto loc⁹ vnde fit: loc⁹ aūt
ἜΕστι γὰρ ἀργυρίῳ τόπος ὅθεν γίνεται, τόπος δὲ
auro vnde cōflat̄ ferrū. qdē eñ de terra fit:
χρυσίῳ ὅθεν διηθεῖται. σίδηρος μὲν γὰρ ἐκ γῆς γίνεται,
es aūt ſicut lapis incidit̄. ordinē poſuit tenebris:
χαλκὸς δὲ ἴσα λίθῳ λατομεῖται. τάξιν ἔθετο σκότει,
τ oēs terminū ipſe ſcrutat̄: lapis tenebre τ
καὶ πᾶν πέρας αὐτὸς ἐξακριβάζεται, λίθος σκοτία καὶ
vmbra mortis. inciſio torrētis a calce: at q̄
σκιὰ θανάτου. διακοπὴ χειμάῤῥου ἀπὸ κονίας, οἱ δὲ ἐπι
obliuiſcētes viē iuſte infirmati ſūt ex mortalib⁹. terra ex
λανθανόμενοι ὁδὸν δικαίαν ἠσθένησαν ἐκ βροτῶν. γῆ ἐξ
ea exibit panis: ſubt⁹ eā verſa ē ſicut
αὐτῆς ἐξελεύσεται ἄρτος, ὑπὸ κάτω αὐτῆς ἐστράφη ὡσεὶ
B ignis. loc⁹ ſapphiri lapides ei⁹: τ tumul⁹ au
πῦρ. τόπος σαπφείρου οἱ λίθοι αὐτῆς, καὶ χῶμα χρυ
re⁹ ei⁹ ſemita. nō nouit eā volatile. τ nō in
σίον αὐτῷ. τρίβος οὐκ ἔγνω αὐτὴν πετεινόν. καὶ οὐ πα
tuit⁹ eſt eā ocul⁹ vulturi. nō calcauerūt eā
ρέβλεψεν αὐτὴν ὀφθαλμὸς γυπός. οὐκ ἐπάτησαν αὐτὴν
filij ſupboꝝ nō ptrāſiuit ſup eā leo. in ru-
υἱοὶ ἀλαζόνων, οὐ παρῆλθεν ἐπ' αὐτῆς λέων. ἐν ἀκροτό
pe extēdit manū ſuā: ſubuertit aūt a radicib⁹ mōtes.
μῳ ἐξέτεινε χεῖρα αὐτοῦ, κατέστρεψε δὲ ἐκ ῥιζῶν ὄρη.

Que ē eñi ſpes hypocri
te ſi auare rapiat: & nō li
beret de⁹ aiam eius? Nū
qd deus audiet clamorē
eius cū venerit ſup eum
āguſtia? Aut poterit in
oīpotēte delectari & in-
uocare deū oī tpe? Doce
bo vos per manum dei
que oīpotens habeat:
nec abſcondam. Ecce
vos omnes noſtis: ∞∞
& quid ſine cauſa vana
loquimini? Hec eſt pars
hoīs impij apud deū: &
hereditas violētorū quā
ab oīpotēte ſuſcipient.
Si multiplicati fuerint
filij eius: in gladio erūt:
& nepotes eius nō ſatu
rabūtur pane. Qui reliq
fuerint ex eo: ſepeliētur
in iteritu: & vidue illius
nō plorabūt. Si cōpor
tauerit q̄ſi terrā argentū:
& ſicut lutū preparauerit
veſtimēta: p̄pabit qdē
ſed iuſtus veſtietur illis:
& argentū innocēs di-
uidet. Edificauit ſicut ti
nea domū ſuam: & ſicut
cuſtos fecit vmbraculū.
Diues cū dormierit: ni-
hil ſecū auferet: aperiet
oculos ſuos: & nihil iue
niet. Apprehēdet eū q̄ſi
aq̄ inopia: nocte oppri
met eū tēpeſtas. Tollet
eū vētus vrēs & auferet:
& velut turbo rapiet eū
de loco ſuo. Emittet ſup
eū & nō pcet: de māu ei⁹
fugiēs fugiet. Striget ſr
eū manꝰ ſuas: & ſibilabit
ſup illū ītuēs locū ei⁹. 28
HAbet argentū vena
rū ſuarū pricipia: &
auro locus ē in q̄ cōfla-
tur. Ferrū de t̄ra tollitur
& lapis ſolutus calore in
es vertitur. Tp̄s poſuit
tenebris: & vniuerſorū
finē ipſe cōſiderat. La-
pidē q̄ꝙ caliginis & vm
bre mortis diuidit torrēs
a pp̄lo peregrināte: eos
q̄s oblitꝰ eſt pes egētis
hoīs & inuios. Terra de
qua oriebatur panis:
in loco ſuo ∞∞∞∞∞
igni ſubuerſa eſt. Locꝰ
ſapphiri lapides eius:
& glebe illius aurū. Se-
mitam ignorauit ∞∞∞
auis: nec intuitus eſt
oculus ∞∞∞∞∞∞∞
vulturis. Non calcaue-
runt eam filij inſtitorū:
nec pertranſiuit per eā
leena. Ad ſilicem ∞∞∞
extendit manū ſuā: ſub
uertit a radicibus mōtes.

כי מה תקות חנף כי יבצע כי ישל | קנה בצע
אלוה נפשו: הצעקתו ישמע אל | נשל שמע
כי תבוא עליו צרה: אם על שדי | בוא צור
יתענג יקרא אלוה בכל עת: אורה | ענג קרא
אתכם ביד אל אשר עם שדי | ירה
לא אכחד: הן אתם כלכם חזיתם | כחד חזה
ולמה זה הבל תהבלו: זה חלק | הבל
אדם רשע עם אל ונחלת עריצים | ערץ
משדי יקחו: אם ירבו בניו | לקח רבה
למו חרב וצאצאיו לא ישבעו | יצא שבע
לחם: שרידו במות יקברו | שרד קבר
ואלמנתיו לא תבכינה: אם יצבר | בכה צבר
כעפר כסף וכחמר יכין מלבוש: | כון לבש
יכין וצדיק ילבש וכסף נקי יחלק: | צדק נקה
בנה כעש ביתו וכסכה עשה | חלק סכך
נצר: עשיר ישכב ולא יאסף | עשר שכב
עיניו פקח ואיננו: תשיגהו כמים | אסף נשג
בלהות לילה גנבתו סופה:
ישאהו קדים וילך וישערהו | נשא קדם
ממקמו: וישלך עליו ולא יחמל | סער קום
מידו ברוח יברח: ישפק עלימו | שלך חמל
כפימו וישרק עליו ממקמו: | ברח שפק
כי יש לכסף מוצא | C. xxviij
ומקום לזהב יזקו: ברזל מעפר | יצא
יקח ואבן יצוק נחושה: קץ שם | זקק
לחשך ולכל תכלית הוא חוקר | לקח צוק
אבן אפל וצלמות: פרץ נחל | נחש שום
מעם גר הנשכחים מני רגל | כלה
דלו מאנוש נעו: ארץ ממנה | גור שכח
יצא לחם ותחתיה נהפך כמו | דלל אנש
אש: מקום ספיר אבניה | נוע
ועפרת זהב לו: נתיב לא | הפך
ידעו עיט ולא שזפתו עין | ספר
איה: לא הדריכוהו בני שחץ | נתב
לא עדה עליו שחל: בחלמיש | דרך
שלח ידו הפך משרש הרים:

בַּצּוּרוֹת יְאֹרִים בִּקֵּעַ וְכָל יְקָר
רָאֲתָה עֵינוֹ: מִבְּכִי נְהָרוֹת חִבֵּשׁ   רָאָה בָּכָה
וְתַעֲלֻמָהּ יֹצִא אוֹר: וְהַחָכְמָה מֵאַיִן   עָלַם
תִּמָּצֵא וְאֵי זֶה מְקוֹם בִּינָה: לֹא   מָצָא
יָדַע אֱנוֹשׁ עֶרְכָּהּ וְלֹא תִמָּצֵא בְּאֶרֶץ
הַחַיִּים: תְּהוֹם אָמַר לֹא בִי הִיא   תְּהֹם
וְיָם אָמַר אֵין עִמָּדִי: לֹא יֻתַּן סְגוֹר   נָתַן סָגַר
תַּחְתֶּיהָ וְלֹא יִשָּׁקֵל כֶּסֶף מְחִירָהּ:   שָׁקַל מָחַר
לֹא תְסֻלֶּה בְּכֶתֶם אוֹפִיר בְּשֹׁהַם   סָלָה אָפַר
יָקָר וְסַפִּיר: לֹא יַעַרְכֶנָּה זָהָב   סָפַר עָרַךְ
וּזְכוֹכִית וּתְמוּרָתָהּ כְּלִי פָז: זָכַךְ מִיר
רָאמוֹת וְגָבִישׁ לֹא יִזָּכֵר וּמֶשֶׁךְ   כָּלָה רוּם
חָכְמָה מִפְּנִינִים: לֹא יַעַרְכֶנָּה   נָגַשׁ זָכַר פָּנָה
פִּטְדַת כּוּשׁ בְּכֶתֶם טָהוֹר לֹא תְסֻלֶּה   טָהַר
וְהַחָכְמָה מֵאַיִן תָּבוֹא וְאֵי זֶה   בּוֹא
מְקוֹם בִּינָה: וְנֶעֶלְמָה מֵעֵינֵי כָל   עָלַם
חָי וּמֵעוֹף הַשָּׁמַיִם נִסְתָּרָה: אֲבַדּוֹן   סָתַר
וָמָוֶת אָמְרוּ בְּאָזְנֵינוּ שָׁמַעְנוּ
שִׁמְעָהּ: אֱלֹהִים הֵבִין דַּרְכָּהּ וְהוּא   בִּין
יָדַע אֶת מְקוֹמָהּ: כִּי הוּא לִקְצוֹת   קוּם קָצָה
הָאָרֶץ יַבִּיט תַּחַת כָּל הַשָּׁמַיִם   נָבַט
יִרְאֶה: לַעֲשׂוֹת לָרוּחַ מִשְׁקָל   רָאָה עָשָׂה
וּמַיִם תִּכֵּן בְּמִדָּה: בַּעֲשׂוֹתוֹ לַמָּטָר   שָׁקַל מָדַד
חֹק וְדֶרֶךְ לַחֲזִיז קֹלוֹת: אָז רָאָהּ   חָזַז קוֹל
וַיְסַפְּרָהּ הֱכִינָהּ וְגַם חֲקָרָהּ:   סָפַר כּוּן
וַיֹּאמֶר לָאָדָם הֵן יִרְאַת אֲדֹנָי הִיא   אָמַר
חָכְמָה וְסוּר מֵרָע בִּינָה: רוּעַ

Cap. xxix

וַיֹּסֶף אִיּוֹב שְׂאֵת   נָשָׂא
מְשָׁלוֹ וַיֹּאמַר: מִי יִתְּנֵנִי כְיַרְחֵי   נָתַן
קֶדֶם כִּימֵי אֱלוֹהַּ יִשְׁמְרֵנִי: בְּהִלּוֹ   יוֹם שָׁמַר
נֵרוֹ עֲלֵי רֹאשִׁי לְאוֹרוֹ אֵלֶךְ חֹשֶׁךְ:   הָלַל יָלַךְ
כַּאֲשֶׁר הָיִיתִי בִּימֵי חָרְפִּי בְּסוֹד   הָיָה
אֱלוֹהַּ עֲלֵי אָהֳלִי: בְּעוֹד שַׁדַּי
עִמָּדִי סְבִיבוֹתַי נְעָרָי: בִּרְחֹץ הֲלִיכַי   סָבַב
בְּחֵמָה וְצוּר יָצוּק עִמָּדִי פַּלְגֵי   הָלַךְ צוּק
שָׁמֶן: בְּצֵאתִי שַׁעַר עֲלֵי קָרֶת   יָצָא קָרָה

In petris riuos excidit: & omne preciosum vidit oculus eius. Profunda quoque fluuiorum scrutatus est: & abscondita produxit in lucē. Sapientia vero vbi inuenitur? & quis est locus intelligentie? Nescit homo preciū eius: nec inuenitur in terra suauiter viuentium. Abyssus dicit: non est in me: & mare loquitur nō est mecū. Nō dabitur aurum obrizum pro ea: nec appēdetur argentū in cōmutatiōe eius. Nō cōferetur tinctis indie coloribus: nec lapidi sardōico preciosissimo vel saphiro. Nō adequabitur ei aurū vel vitrū: nec cōmutabūtur pro ea vasa auri: excelsa & eminētia nō cōmemorabūtur cōparatione eius. Trahitur aūt sapientia de occultis. Nō adequabitur ei topazius de ethiopia: nec tincture mūdissime cōponētur. Vn̄ ergo sapientia venit? & quis est locus intelligētie? Abscōdita est ab oculis oīm viuētiū: volucres quoque celi latet. Perditio & mors dixerūt: auribus nostris audiuimus famam eius. Deus intelligit viam eius: & ipse nouit locum illius. Ipse enim fines mundi intuetur: & oīa que sub celo sunt respicit. Qui fecit ventis pondus: & aquas appendit in mēsura. Qn̄ ponebat pluuiis legē: & viā procellis sonātibus: tūc vidit illā & enarrauit: & preparauit & inuestigauit: & dixit homini. Ecce timor domini ipse est sapientia: & recedere a malo intelligentia. 29.

Addidit quoque iob assumens parabolā suam: & dixit. Quis mihi tribuat vt sim iuxta mēses pristinos: secundum dies quibus deus custodiebat me. Qn̄ splendebat lucerna eius super caput meū: & ad lumē eius ambulabā in tenebris. Sicut fui in diebus adolescētie mee: qn̄ secreto deus erat in tabernaculo meo. Qn̄ erat omnipotens mecū: & in circuitu meo pueri mei. Qn̄ lauabā pedes meos butyro: & petra fundebat mihi riuos olei. Quādo procedebā ad portā ciuitatis:

ripas aūt fluuiorum excidit: oē aūt preciosū vidit meus
δίνας δὲ ποταμῶν ἔρρηξε, πᾶν δὲ τίμιον εἶδέ μου ὁ
ocul⁹. profunda aūt fluuiorum reuelauit: ostēdit aūt
ὀφθαλμός. βάθη δὲ ποταμῶν ἀνεκάλυψεν, ἔδειξεν δὲ
suā potētiā in lucē. at sapia vnde inuēta est: qua   B
αὐτοῦ δύναμιν εἰς φῶς. ἡ δὲ σοφία πόθεν εὑρέθη; ποῖ   Pro. 3.b. Ibid.
lis aūt loc⁹ est sciētie? nō nouit homo viā e-   8.b.
ος δὲ τόπος ἐστὶ τῆς ἐπιστήμης; οὐκ οἶδε βροτὸς ὁδὸν αὐ
ius: neque inuenie homib⁹. abyssus dixit nō
τῆς, οὐδὲ μὴ εὑρεθῇ ἐν ἀνθρώποις. ἄβυσσος εἶπεν οὐκ
est in me: et mare dixit nō est mecū. nō
ἔστιν ἐν ἐμοί, καὶ θάλασσα εἶπεν οὐκ ἔστι μετ᾽ ἐμοῦ. οὐ
dabit cōclusum aurū pro ea: et nō appēdet argē-
δώσει συγκλεισμὸν ἀντ᾽ αὐτῆς, καὶ οὐ σταθήσεται ἀργύ-
tū cōmutatio ei⁹. et nō cōportabit au-   C
ριον ἀντάλλαγμα αὐτῆς. καὶ οὐ συμβασταχθήσεται χρυ-   Sa. 7. a.
ro ophir in onyche precioso et sapphiro. nō adequa-
σίῳ ὠφείρ ἐν ὄνυχι τιμίῳ καὶ σαπφείρῳ. οὐκ ἰσωθήσε-
bit ei aurū et vitrū. et cōmutatio e-
ται αὐτῇ χρυσίον καὶ ὕαλος. καὶ τὸ ἄλλαγμα αὐ-
ius supellectilia aurea. excelsa et sublimia nō cōmemora-
τῆς σκεύη χρυσᾶ. μετέωρα καὶ γαβεὶς οὐ μνησθήσε-
bunt: et trahe sapiam sup intima. nō ade-
ται, καὶ ἕλκυσον σοφίαν ὑπὲρ τὰ ἐσώτατα. οὐκ ἰσω-
quabit ei topaziū ethiopie: auro puro nō
θήσεται αὐτῇ τοπάζιον αἰθιοπίας, χρυσίῳ καθαρῷ οὐ
cōportabitur. at sapia vnde inuēta est? qlis aūt
συμβασταχθήσεται. ἡ δὲ σοφία πόθεν εὑρέθη; ποῖος δὲ
locus est intellect⁹? latuit oēm hoīem:
τόπος ἐστὶ τῆς συνέσεως; λέληθε πάντα ἄνθρωπον,   D
et a volatilib⁹ celi abscōdita ē. pditio et
καὶ ἀπὸ πετεινῶν τοῦ οὐρανοῦ ἐκρύβη. ἡ ἀπώλεια καὶ
mors dixerūt: audiuim⁹ ei⁹ gl'iam. dn̄s
ὁ θάνατος εἶπαν, ἀκηκόαμεν αὐτῆς τὸ κλέος. ὁ κύριος
bn̄ cōstituit ei⁹ viā: ipse aūt nouit locū   D
εὖ συνέστησεν αὐτῆς τὴν ὁδόν, αὐτὸς δὲ οἶδε τὸν τόπον
ei⁹. ipse enī q̄ subcelum totā intuet: videns
αὐτῆς. αὐτὸς γὰρ τὴν ὑπ᾽ οὐρανὸν πᾶσαν ἐφορᾷ, εἰδὼς
q̄ in terra: oīa q̄ q̄ fecit: ventorū pōdus:
τὰ ἐν τῇ γῇ, πάντα τε ἃ ἐποίησεν, ἀνέμων σταθμόν,
aque q̄ mēsuras qn̄ fecit. sic videns nūe-
ὕδατός τε μέτρα ὅτε ἐποίησεν. οὕτως ἰδὼν ἠρί-
rauit: et viā in cōcussione vocis. tūc vidit
θμησε, καὶ ὁδὸν ἐν τινάγματι φωνῆς. τότε εἶδεν
illā: enarrauit eā: cū pparasset inuestigauit. di-
αὐτὴν, ἐξηγήσατο αὐτήν, ἑτοιμάσας ἐξιχνίασεν. εἶ-   Ps. 11.
xit aūt hoī: ecce pietas est sapia: at ab   Pro.
πε δὲ ἀνθρώπῳ, ἰδοὺ ἡ θεοσέβειά ἐστι σοφία, τὸ δὲ ἀ-   10.a.
stinere a malis est scientia.
πέχεσθαι ἀπὸ κακῶν ἐστὶν ἐπιστήμη.   Ca. 29.

Adhuc aūt addēs iob dixit pemio: qs
ΕΤι δὲ προσθεὶς ἰὼβ εἶπε τῷ προοιμίῳ, τίς   A
me ponat iuxta mēses ante dies: qb⁹ me de⁹
ἄν με θείη κατὰ μῆνα ἔμπροσθεν ἡμερῶν, ὧν με ὁ θεὸς
custodiuit: vt qn̄ splēdebat lucerna ei⁹ sup ca-
ἐφύλαξεν; ὡς ὅτε ηὔγει ὁ λύχνος αὐτοῦ ὑπὲρ κεφα-
put meū: qn̄ lumine ei⁹ ambulabā in tene-
λῆς μου, ὅτε τῷ φωτὶ αὐτοῦ ἐπορευόμην ἐν σκό-
bris. qn̄ fui in dieb⁹ iuuētutis mee: qn̄ dn̄s
τει. ὅτε ἤμην ἐν ἡμέραις νεότητός μου, ὅτε ὁ κύριος
speculationē faciebat dom⁹ mee. qn̄ fui ve-
ἐπισκοπὴν ἐποιεῖτο τοῦ οἴκου μου. ὅτε ἤμην ὑλώ-
des valde: incircuitu aūt mei pueri mei. qn̄ fluebāt
δης λίαν, κύκλῳ δέ μου οἱ παῖδές μου. ὅτε ἐχέον-
mee vie butyro: at mōtes mei fluebāt lac
τό μου αἱ ὁδοὶ βουτύρῳ, τὰ δὲ ὄρη μου ἐχέοντο γά-
te qn̄ exibā diluculo in ciuitatē:
λακτι. ὅτε ἐξεπορευόμην ὄρθριος ἐν πόλει,

in āt plateis ponebat mea cathedra. videntes me iuue
ἐν δὲ πλατείαις ἐτίθετό μου ὁ δίφρος. ἰδόντες με νεανί-
B nes absconsi sunt: senes āt oēs steterūt. adulti āt
σκοι ἐκρύβησαν, πρεσβῦται δὲ πάντες ἔστησαν. ἁδροὶ δὲ
cessauerūt loquētes: digitū iponētes sup os.
ἐπαύσαντο λαλοῦντες, δάκτυλον ἐπιθέντες ἐπὶ στόμα-
at qui audierūt beatū dixerūt me: ⁊ lingua eoꝝ
τι. οἱ δὲ ἀκούσαντες ἐμακάρισάν με, καὶ γλῶσσα αὐτῶν
gutturi suo adhesit. quia auris audiuit ⁊ beatū di
τῷ λάρυγγι αὐτῶν ἐκολλήθη. ὅτι οὖς ἤκουσε καὶ ἐμακά-
xit me: oculꝰ āt vidēs me declinauit. liberaui enī pau
ρισέ με, ὀφθαλμὸς δὲ ἰδών με ἐξέκλινε. διέσωσα γὰρ πτω-
perē de manu potētis: ⁊ pupillo: cui nō erat adiutor auxi
C χὸν ἐκ χειρὸς δυνάστου, καὶ ὀρφανῷ, ᾧ οὐκ ἦν βοηθὸς ἐβοή-
liatꝰ sū. benedictio pereuntis sup me veniat: os āt
θησα. εὐλογία ἀπολλυμένου ἐπ' ἐμὲ ἔλθοι, στόμα δὲ
vidue mihi bndixit. iustitiā indutꝰ fuꝫ: vestitꝰ sū
χήρας με εὐλόγησε. δικαιοσύνην ἐνδεδύκειν, ἠμφιασά-
āt iudiciū sicut diploidē. oculꝰ fui cecoꝝ:
μην δὲ κρίμα ἴσα διπλοΐδι. ὀφθαλμὸς ἤμην τυφλῶν,
pes āt claudoꝝ: ego fui pater impotentiū: causā āt quā
ποὺς δὲ χωλῶν, ἐγὼ ἤμην πατὴρ ἀδυνάτων, δίκην δὲ ἣν
nō sciebā inuestigaui. cōtriui āt molas iniquoꝝ: de āt
οὐκ ᾔδειν ἐξιχνίασα. συνέτριψα δὲ μύλας ἀδίκων, ἐκ δὲ
mediis dentibꝰ eoꝝ predā euulsi. dixi
μέσων τῶν ὀδόντων αὐτῶν ἅρπαγμα ἐξέσπασα. εἶπα
āt etas mea senescet sicut truncus palme: multū
δὲ ἡ ἡλικία μου γηράσει ὥσπερ στέλεχος φοίνικος, πολὺν
tēpus viuā. radix mea apta est in aqua: ⁊ ros
D χρόνον βιώσω. ἡ ῥίζα μου διήνοικται ἐπὶ ὕδατος, καὶ δρό-
morabit in messione mea. glia mea noua me-
σος αὐλισθήσεται ἐν τῷ θερισμῷ μου. ἡ δόξα μου καινὴ μετ' ἐ-
cū: ⁊ arcꝰ meꝰ in manu eiꝰ ābulabit. qui me
μοῦ, καὶ τὸ τόξον μου ἐν χειρὶ αὐτοῦ πορεύσεται. ἐμοῦ
audierūt attēdebāt: tacuerūt āt in meo cōsilio.
ἀκούσαντες προσέσχον, ἐσιώπησαν δὲ ἐπὶ τῇ ἐμῇ βουλῇ.
sup āt meū verbū nō addiderūt: leti āt e-
ἐπὶ δὲ τῷ ἐμῷ ῥήματι οὐ προσέθεντο, περιχαρεῖς δὲ ἐγί-
rāt qn̄ illis loquebar. sicut terra sitiēs susci
νοντο ὁπόταν αὐτοῖς ἐλάλουν. ὥσπερ γῆ διψῶσα προσδε-
piēs imbrē: sic isti meū smonē. si rise
χομένη τὸν ὑετόν, οὕτως οὗτοι τὴν ἐμὴν λαλιάν. ἐὰν γε-
rā ad eos nō crediderāt: ⁊ lux vul
λάσω πρὸς αὐτούς, οὐ μὴ πιστεύσωσι, καὶ φῶς τοῦ προσ-
tus mei nō cadebat. elegi viā eoꝝ:
ώπου μου οὐκ ἀπέπιπτεν. ἐξελεξάμην ὁδὸν αὐτῶν,
⁊ sedi imperās: ⁊ in tabnaculo erā sicut rex in
καὶ ἐκάθισα ἄρχων, καὶ κατεσκήνουν ὡσεὶ βασιλεὺς ἐν
satellitibꝰ. quēadmodū passionibꝰ affectos ꝯsolabar.
μονοζώνοις. ὃν τρόπον παθεινοὺς παρακαλῶν. Ca.30.

A Nūc āt deriserūt me minimi: nūc hortant
Νυνὶ δὲ κατεγέλασάν μου ἐλάχιστοι, νῦν νουθετοῦσί
me in pte. quoꝝ ꝯtēnebā patres eoꝝ: quos nō pu
με ἐν μέρει. ὧν ἐξουδένουν πατέρας αὐτῶν, οὓς οὐχ ἡγη-
taui esse dignos canibꝰ meoꝝ gregū. et fortitudo
σάμην εἶναι ἀξίους κυνῶν τῶν ἐμῶν νομάδων. καί γε ἰσχὺς
manuū ipoꝝ ad qd mihi: sup ipos periit ꝯsumatio:
χειρῶν αὐτῶν ἵνα τί μοι; ἐπ' αὐτοὺς ἀπώλετο συντέλεια,
in egestate ⁊ fame sterilis: fugiētes inaquosam heri pssu
ἐν ἐνδείᾳ καὶ λιμῷ ἄγονος, οἱ φεύγοντες ἄνυδρον ἐχθὲς συνο-
rā ⁊ miseriā. frāgentes aurone in so
χὴν καὶ ταλαιπωρίαν. οἱ περικλῶντες ἅλιμα ἐπὶ ἠ-
nāte: qui auro erāt eoꝝ cibaria. ihonorati āt
χοῦντι, οἵτινες ἅλιμα ἦν αὐτῶν τὰ σῖτα. ἄτιμοι δὲ
⁊ viles habiti indigētes oīs boni: ⁊ qui radices
καὶ πεφαυλισμένοι ἐνδεεῖς παντὸς ἀγαθοῦ, καὶ οἳ ῥίζας
lignoꝝ mādebāt pre fame magna insurrexerūt
ξύλων ἐμασῶντο ὑπὸ λιμοῦ μεγάλου. ἐπανέστησάν
mihi fures. quoꝝ domꝰ eoꝝ erāt foramina petraꝝ
μοι κλέπται. ὧν οἱ οἶκοι αὐτῶν ἦσαν τρῶγλαι πετρῶν

Et in platea parabāt cathedrā mihi. Videbāt me iuuenes & abscondebātur: & senes assurgētes stabant. Principes cessabāt loq: & digitum superponebāt ori suo. Vocem suā cohibebant duces: & lingua eorū gutturi suo adherebat. Auris audiēs btificabat me & ocl's vidēs testioniū reddebat mihi: eo q liberassē paupere vociferantē & pupillum cui nō esset adiutor. Bndictio pituri sup me veniebat: & cor vidue cōsolatus sū. Iusticia indutus sum: & vestiui me sicut vestimēto & diademate iudicio meo. Oculus fui ceco: & pes claudo. Pater eram pauperum: & causam quā nesciebā diligētissime inuestigabā. Conterebā molas iniq: & de dētibꝰ illiꝰ auferebā predā. Dicebāq; in nidulo meo moriar & sicut palma multiplicabo dies. Radix mea apta ē secus aqs: & ros morabitur i messiōe mea. Glia mea semp innouabitur: & arcus meꝰ in manu mea instaurabitur. Qui me audiebāt: expectabāt sentētiā: & intenti tacebāt ad cōsiliū meū. Verbis meis addere nihil audebāt: & sup illos stillabat eloquiū meū. Expectabant me sic pluuiā: & os suū apiebāt qsi ad ibrē serotinū. Si qn ridebā ad eos nō credebāt & lux vultꝰ mei nō cadebat i tra. Si voluissē ire ad eos: sedebā pmꝰ. Cūq; sederē qsi rex circūstāte exercitu: erā tm̄ merētiū cōsolator.

Nūc āt deridēt me 30. iuniores tpe: quoꝝ nō dignabar pres ponere cū canibꝰ gregis mei. Quorū virtus manuū mihi erat pro nihilo: & vita ipsa putabātur indigni. Egestate & fame steriles: q rodebāt in solitudine squallētes calamitate & miseria. Et mandebāt herbas & arboꝝ cortices: & radix iuniporū erat cibꝰ eorū. Qui de cōuallibus ista rapiētes: cū singla repissent: ad ea cū clamore currebāt. In desertis habitabāt torrētiū: & in cauernis tre vel sup glareā. Qui inter huiuscemodi letabantur: & esse sub

ברחוב אכין מושבי: ראוני נערים
ונחבאו וישישים קמו עמדו:
שרים עצרו במלים וכף ישימו
לפיהם: קול נגידים נחבאו
ולשונם לחכם דבקה: כי אזן שמעה
ותאשרני ועין ראתה ותעידני:
כי אמלט עני משוע ויתום ולא
עזר לו: ברכת אבד עלי תבוא
ולב אלמנה ארנן: צדק לבשתי
וילבשני כמעיל וצניף משפטי:
עינים הייתי לעור ורגלים
לפסח אני: אב אנכי לאביונים
ורב לא ידעתי אחקרהו: ואשברה
מתלעות עול ומשניו אשליך טרף:
ואמר עם קני אגוע וכחול ארבה
ימים: שרשי פתוח אלי מים
וטל ילין בקצירי: כבודי חדש עמדי
וקשתי בידי תחליף: לי שמעו
ויחלו וידמו למו עצתי: אחרי
דברי לא ישנו ועלימו תטף מלתי:
ויחלו כמטר לי ופיהם פערו
למלקוש: אשחק אליהם לא
יאמינו ואור פני לא יפילון: אבחר
דרכם ואשב ראש ואשכון כמלך
בגדוד כאשר אבלים ינחם:
ועתה שחקו עלי
צעירים ממני לימים אשר
מאסתי אבתם לשית עם כלבי
צאני: גם כח ידיהם למה לי
עלימו אבד כלח: בחסר ובכפן
גלמוד הערקים ציה אמש
שואה ומשאה: הקטפים מלוח
עלי שיח ושרש רתמים לחמם:
מן גו יגרשו יריעו עלימו כגנב:
בערוץ נחלים לשכן חרי עפר
וכפים: בין שיחים ינהקו תחת

כון ישב
ראה חבא
ישש קום
שור מלל
שום פה
נגד לשן
חיך אשר
ראה עוד
מלט ענה
שוע יתם
בוא רנן
לבש מעל
צנף שפט
היה אבה
רוב חקר
שבר תלע
שן שלך
קן גוע רבה
ים פתח
לון קצר
חלף
דום יעץ
שנה נטף
מלל פה
לקש שחק
אמן פנה
נפל בחר
ישב שכן
נדד נחם
Cap. xxx.
צער יום
שות
כח
שאה מלח
גרש רוע
ערץ חרר
בין נהק

חרול יספחו׃ בני נבל גם בני   חרל ספח
בלי שם נכאו מן הארץ׃ ועתה   בל נכה
נגינתם הייתי ואהי להם למלה׃   נגן היה
תעבוני רחקו מני ומפני לא חשכו   טלל מן
רק׃ כי יתרו פתח ויענני ורסן   פנה רסן
ענה
מפני שלחו׃ על ימין פרחה   ימן
יקומו רגלי שלחו ויסלו עלי   קום סלה
ארחות אידם׃ נתסו נתיבתי להותי   נתב הוה
יעילו לא עזר למו׃ כפרץ רחב   יעל
יאתיו תחת שאה התגלגלו׃   אתה גלל
ההפך עלי בלהות תרדף כרוח   הפך רדף
נדבתי וכעב עברה ישעתי׃ ועתה
עלי תשתפך נפשי יאחזוני ימי   שפך אחז
עני׃ לילה עצמי נקר מעלי וערקי   יום ענה
לא ישכבון׃ ברב כח יתחפש   שכב כח
לבושי כפי כתנתי יאזרני׃   חפש לבש
הרני לחמר ואתמשל כעפר   פה אזר
ואפר׃ אשוע אליך ולא תענני   היה משל
עמדתי ותתבנן בי׃ תהפך לאכזר   שוע ענה
לי בעצם ידך תשטמני׃ תשאני   בין חזר
אל רוח תרכיבני ותמוגגני תשיה׃   שטם נשא
כי ידעתי מות תשיבני ובית   רכב מוג
מועד לכל חי׃ אך לא בעי ישלח   ישה שוב
יד אם בפידו להן שוע׃ אם   יעד צוה
לא בכיתי לקשה יום עגמה נפשי   שלח
לאביון׃ כי טוב קויתי ויבא רע   בכה
ואיחלה לאור ויבא אפל׃ מעי   אבה קוה
רתחו ולא דמו קדמוני ימי   בוא רוע
עני׃ קדר הלכתי בלא חמה   יחל מעה
קמתי בקהל אשוע׃ אח הייתי   דמם יום
ענה
לתנים ורע לבנות יענה׃ עורי   קום היה
שחר מעלי ועצמי חרה מני   תנן רעה
חרב׃ ויהי לאבל כנרי   נגה צוה
ועגבי לקול בוכים׃   היה
בכה
Cap. xxxi   ברית כרתי לעיני   ברת
ומה אתבונן על בתולה׃   בין בתל

sentibus delitias computabant. Filii stultorū & ignobiliū & in terra penitꝰ nō parētes. Nunc in eorū cāticū versus sū: & factꝰ sum eis in pͦuerbiū. Abominātur me & longe fugiunt a me: & faciē meā cōspuere non verētur. Pharetrā ei suā apuit & afflixit me & frenū posuit in os meū. Ad dexteram orientis calamitatis mee ilico surrexerūt: pedes meos subuerterunt: oppresserūt q̄si fluctibꝰ semitis suis. Dissipauerūt itinera mea: isidiati sunt mihi & pͦualuerūt: & nō fuit qui ferret auxilium. Quasi rupto muro & apta ianua irruerūt sup me: & ad meas miserias deuoluti sunt. Redactꝰ sū in nihilū. Abstulit q̄si vētꝰ desideriū meum & velut nubes ptrāsiit salus mea. Nūc aūt in memetipso marcescit aīa mea & possidēt me dies afflictionis. Nocte os meū pforatur doloribus: & q me comedunt non dormiūt. In multitudine eorꝫ cōsumitur vestimentū meū: q̄si capitio tunice succinxerūt me. Cōparatus sū luto: & assimilatꝰ sū fauille & cineri. Clamo ad te & nō exaudies me: sto & respicis me. Mutatꝰ es mihi in crudelē & in duritia manus tue aduersaris mihi. Eleuasti me: & q̄si sr vētū ponēs elisisti me valde. Scio qa morti trades me: vbi cōstituta ē domꝰ oī viuēti. Verūtñ nō ad cōsumptionē eorū emittis manū tuā: & si corruerint ipse saluabis. Flebā quōdā sup eo q afflictus erat: & cōpatiebatur aīa mea paupi. Expectabā bona & venerūt mihi mala: pͦstolabar lucē & eruperūt tenebre. Interiora mea efferbuerūt absq; vlla reqe: pͦuenerūt me dies afflictiōis. Merens icedebā sine furore: cōsurgēs: i turba clamabā. Frater fui draconū: & socꝰ struthionū. Cutis mea denigrata ē sup me: & ossa mea aruerūt p̄ caumate. Versa ē in luctū cithara mea: & organū meū in vocē flentium. 31.

Pepigi fedus cū oculis meis: vt ne cogitarem quidē de virgine.

in medio bñsonātiū clamabūt. q̄ sub sarmētis agrestib' et
ἀναμέσον εὐήχων βοήσονται, οἳ ὑπὸ φρύγανα ἄγρια διῃ-
uebāt. stultorū filij τ ignobiliū nomē τ gl'ia extin
τῶντο. ἀφρόνων υἱοὶ καὶ ἀτίμων ὄνομα καὶ κλέος ἐσβε-
ctū a terra: nūc āt cithara ego sū eorū: τ me
σμένον ἀπὸ γῆς, νυνὶ δὲ κιθάρα ἐγώ εἰμι αὐτῶν, καὶ ἐμὲ
puerbiū habēt. abominati sūt āt me recedētes lō- B
θρύλημα ἔχουσιν. ἐβδελύξαντο δέ με ἀποστάντες μα-
ge: ab āt facie mea nō abstinuerūt sputum.
κρόθεν, ἀπὸ δὲ προσώπου μου οὐκ ἐφείσαντο πτύελον.
cū apuisset eñi pharetrā suā afflixit me: τ frenū
ἀνοίξας γὰρ φαρέτραν αὐτοῦ ἐκάκωσέ με, καὶ χαλινὸν
faciei mee emisit. ad dextrā germi
τοῦ προσώπου μου ἐξαπέστειλαν. ἐπὶ δεξιῶν βλα-
nis insurrexerūt: pedes eī' extēdit: τ viā fe-
στοῦ ἐπανέστησαν, πόδας αὐτοῦ ἐξέτεινεν, καὶ ὡδοποί-
cit in me semitas pditionis eorū. attrite sūt
ησεν ἐπ' ἐμὲ τρίβους ἀπωλείας αὐτῶν. ἐξετρίβησαν
semite mee: exuit eñi meā stolā: sagittis su-
τρίβοι μου, ἐξέδυσε γάρ μου τὴν στολήν, βέλεσιν αὐ-
is iaculat' est me. vsus est āt me vt vult: in
τοῦ κατηκόντισέ με. κέχρηται δέ μου ὡς βούλεται, ἐν
doloribꝰ cōpact' sum. reuertunt āt mei dolores: abi
ὀδύναις πέφυρμαι. ἐπιστρέφονται δέ μου αἱ ὀδύναι, ᾤ-
it mea spes q̄si vēt': τ sicut nebula
χετό μου ἡ ἐλπὶς ὥσπερ πνεῦμα, καὶ ὥσπερ νέφος ἡ
salus mea. τ nūc in me effundet aia mea:
σωτηρία μου. καὶ νῦν ἐπ' ἐμὲ ἐκχυθήσεται ἡ ψυχή μου,
habēt āt me dies dolorū. nocte āt ossa mea cō- C
ἔχουσι δέ με ἡμέραι ὀδυνῶν. νυκτὶ δὲ τὰ ὀστᾶ μου συγ-
busta sunt: at nerui mei dissoluti sūt. in multa fortitudie
κέκαυται, τὰ δὲ νεῦρά μου διαλέλυται. ἐν πολλῇ ἰσχύϊ
apprehēdit meū vestimētū: sicut circūorale
ἐπελάβετό μου τῆς στολῆς, ὥσπερ τὸ περιστόμιον τοῦ
tunice mee circūdederūt me: reputasti āt me sicut lutū: in
χιτῶνός μου περιέσχεν με, ἥγησαι δέ με ἴσα πηλῷ, ἐν
terra τ cinere mea pars. clamaui āt ad te τ nō s.19.a
γῇ καὶ σποδῷ μου ἡ μερίς. κέκραγα δὲ πρὸς σὲ καὶ οὐκ
audis me: steterūt τ ↄsiderauerūt me. insultasti āt mihi
ἀκούεις με, ἔστησαν καὶ κατενόησάν με. ἐπέβης δέ μοι
crudelit': manu potēti me v̄berasti ordinasti āt
ἀνελεημόνως, χειρὶ κραταιᾷ με ἐμαστίγωσας. ἔταξας δέ
mihi in doloribꝰ: τ eiecisti me a salute: nos
μοι ἐν ὀδύναις, καὶ ἀπέρριψάς με ἀπὸ σωτηρίας. οἶ-
ui eñi q̄ morte me cōteret: domꝰ eñi omni mor
δα γὰρ ὅτι θάνατός με ἐκτρίψει, οἰκία γὰρ παντὶ θνη-
tali terra. vtinā.n. possem meipsū cape
τῷ γῆ. εἰ γὰρ ὄφελον δυναίμην ἐμαυτὸν διαχειρώσασ- D
re: aut deprecat' saltē aliū: τ faciet mihi hoc. ego
θαι, ἢ δεηθείς γε ἑτέρου, καὶ ποιήσει μοι τοῦτο. ἐγὼ
āt sup oī impotēte fleui: gemui āt vidēs ho
δὲ ἐπὶ παντὶ ἀδυνάτῳ ἔκλαυσα, ἐστέναξα δὲ ἰδὼν ἄν-
minē in necessitatibꝰ. ego expectās bona: ecce occurre
δρα ἐν ἀνάγκαις. ἐγὼ ἐπέχων ἀγαθοῖς, ἰδοὺ συνήντη-
rūt mihi magis dies malorū. venter meꝰ efferbuit τ
σάν μοι μᾶλλον ἡμέραι κακῶν. ἡ κοιλία μου ἐξέζεσε καὶ
nō tacebit: pͦuenerūt me dies paupertatis. ge
οὐ σιωπήσεται, προέφθασάν με ἡμέραι πτωχείας. στέ-
mēs ambulo sine furore steti āt in ↄgregatiōe
νων πεπόρευμαι ἄνευ θυμοῦ, ἕστηκα δὲ ἐν ἐκκλησίᾳ κέ-
clamās. frater fui sirenū: amicꝰ aūt struthio
κραγώς. ἀδελφὸς γέγονα σειρήνων, ἑταῖρος δὲ στρου-
nū. cutis mea obtenebrata ē valde: at ossa mea
θῶν. τὸ δέρμα μου ἐσκότωται μεγάλως, τὰ δὲ ὀστᾶ μου
pre ardore. euasit in luctū mea cithara: at
ἀπὸ καύματος. ἀπέβη εἰς πένθος μου ἡ κιθάρα, ὁ δὲ
psalmus meꝰ in fletū mihi.
ψαλμός μου εἰς κλαυθμὸν ἐμοί. Ca. 31.
Fedus posui oculis meis: τ nō A
Διαθήκην ἐθέμην τοῖς ὀφθαλμοῖς μου, καὶ οὐ
intelligā sup virginem.
συνήσω ἐπὶ παρθένῳ.

& qd diuisit deus desup: & hereditas sufficiẽtis ex
καὶ τί ἐμέρισεν ὁ θεὸς ἀπάνωθεν, καὶ κληρονομία ἱκανοῦ ἐξ
altissimis? ꝯe pditio iniquo & abalienatio
ὑψίστων; οὐχὶ ἀπώλεια τῷ ἀδίκῳ καὶ ἀπαλλοτρίωσις
Pro. 5.b. facientibus iniqtatẽ. nõne ipe videbit viã meã: &
Infra. 34.c. τοῖς ποιοῦσιν ἀνομίαν. οὐχὶ αὐτὸς ὄψεται ὁδόν μου, καὶ
oẽs gressus meos enũerabit? si ãt fui ambu
πάντα τὰ διαβήματά μου ἐξαριθμήσει; εἰ δὲ ἤμην πεπο-
lãs cũ scurris: si ãt & festinauit pes
ρευμένος μετὰ γελοιαστῶν, εἰ δὲ καὶ ἐσπούδασεν ὁ πούς
meus in dolũ. appẽsus sũ n. in statera iusta: sciuit ãt do-
μου εἰς δόλον. ἕσταμαι γὰρ ἐν ζυγῷ δικαίῳ, ἴδε δὲ ὁ κύ-
min' innocẽtiã meã. si declinauit pes meus de via
ριος τὴν ἀκακίαν μου. εἰ ἐξέκλινεν ὁ πούς μου ἐκ τῆς ὁδοῦ,
si ãt & oculũ secutũ est cor meũ: si ãt &
εἰ δὲ καὶ τῷ ὀφθαλμῷ ἐπηκολούθησεν ἡ καρδία μου, εἰ δὲ καὶ
manib' meis tetigi dona. serã igit & alij co-
ταῖς χερσί μου ἡψάμην δώρων. σπείραιμι ἄρα καὶ ἄλλοι φά-
medãt: eradicat' aũt sim sup terrã. si aũt secutũ est
γοισαν, ἄρριζος δὲ γενοίμην ἐπὶ γῆς. εἰ δὲ ἐξηκολούθησεν ἡ
cor meũ mulierẽ viri alteri': si & insidiator
B καρδία μου γυναικὶ ἀνδρὸς ἑτέρου, εἰ καὶ ἐγκάθετος
fui ad ostia eius. placeat igit & vxor mea
ἐγενόμην ἐπὶ θύραις αὐτῆς. ἀρέσαι ἄρα καὶ ἡ γυνή μου
alij: at puuli mei hũiliẽt. furor enim ire
ἑτέρῳ, τὰ δὲ νήπιά μου ταπεινωθείη. θυμὸς γὰρ ὀργῆς
irretẽtibilis: ꝯtaminare viri vxorẽ. ignis enim est
ἀκατάσχετος, τὸ μιᾶναι ἀνδρὸς γυναῖκα. πῦρ γάρ ἐστι
cõburens in oĩbus mẽbris. cui vtiqȝ supuenerit a ra
καιόμενον ἐπὶ πάντων τῶν μελῶν, οὗ δ᾽ ἂν ἐπέλθοι ἐκ ῥι-
dicib' pdidit. si aũt & vile habui iudiciũ serui
Luc. 16.a. ζῶν ἀπώλεσεν. εἰ δὲ καὶ ἐφαύλισα κρίμα θεράποντός
mei aut ancille: disceptantib' illis aduersũ me. qd enim fa-
μου ἢ θεραπαίνης, κρινομένων αὐτῶν πρός με. τί γὰρ ποι-
ciã cũ inqsitionẽ mei faciet dñs: si ãt & specu
ήσω ἐὰν ἔτασίν μου ποιῆται ὁ κύριος, ἐὰν δὲ καὶ ἐπι-
lationẽ: qd respõsũ faciã? nunqd nõ vt
σκοπήν, τίνα ἀπόκρισιν ποιήσομαι; πότερον οὐχ ὡς
& ego fact' sũ in vtero: & illi facti sunt. ĩpotẽ-
καὶ ἐγὼ ἐγενόμην ἐν γαστρί, καὶ ἐκεῖνοι γεγόνασιν. ἀδύνα-
tes ãt vsu quẽ qñqȝ habuerũt nõ frustrati sũt: vidue ãt
τοι δὲ χρείαν ἥν ποτε εἶχον οὐκ ἀπέτυχον, χήρας δὲ
oculũ nõ tabefeci: si ãt & buccellã meã comedi
τὸν ὀφθαλμὸν οὐκ ἐξέτηξα, εἰ δὲ καὶ τὸν ψωμόν μου ἔφαγον
sol': & nõ pupillũ pticipẽ feci ex ea. qꝛ ab adole
μόνος, καὶ οὐχὶ ὀρφανῷ μετέδωκα ἐξ αὐτοῦ. ὅτι ἐκ νεότη-
scẽtia mea enutriui vt pat: & de vtero matris dedu
τός μου ἐξέτρεφον ὡς πατήρ, καὶ ἐκ γαστρὸς μητρὸς ὡδή-
xi. si ãt & despexi nudũ pereũtẽ: & nõ
C γησα. εἰ δὲ καὶ ὑπερεῖδον γυμνὸν ἀπολλύμενον, καὶ οὐκ
vestiui: ĩpotẽtes ãt si nõ bñdixerũt mihi: ab ãt tõsura
ἠμφίεσα, ἀδύνατοι δὲ εἰ μὴ εὐλόγησάν με, ἀπὸ δὲ κουρᾶς
agnoꝝ meoꝝ calefacti sũt hũeri eoꝝ: si leuaui pupillo
ἀμνῶν μου ἐθερμάνθησαν οἱ ὦμοι αὐτῶν, εἰ ἐπῆρα ὀρφανῷ
manũ: cõfidẽs qꝛ multa mihi auxiliatio adest. rece
χεῖρα, πεποιθὼς ὅτι πολλή μοι βοήθεια περίεστιν. ἀπο-
dat igit hũer' me' a iunctura: at brachiũ meũ
σταίη ἄρα ὁ ὦμός μου ἀπὸ τῆς κλειδός, ὁ δὲ βραχίων μου
a cubito meo ꝯfringat: timor enim dñi cõ
ἀπὸ τοῦ ἀγκῶνός μου συντριβείη. φόβος γὰρ κυρίου συ-
tinuit me & a captione ei' nõ ferã. si
νέσχε με καὶ ἀπὸ τοῦ λήμματος αὐτοῦ οὐχ ὑποίσω. εἰ
ordinaui aurũ fortitudinẽ meã: si ãt & i lapide p̃tioso fidu
ἔταξα χρυσίον ἰσχύν μου, εἰ δὲ καὶ λίθῳ πολυτελεῖ ἐπε-
ciã habui: si ãt & letat' sum multis diuitijs mihi cre
ποίθησα, εἰ δὲ καὶ εὐφράνθην πολλοῦ πλούτου μοι γε-
scentib': si ãt & in innũerabilib' posui manũ meã.
νομένου, εἰ δὲ καὶ ἐπ᾽ ἀναριθμήτοις ἐθέμην χεῖρά μου.
aut nõ video quidẽ solẽ lucentẽ deficientẽ:
ἢ οὐχ ὁρῶ μὲν ἥλιον τὸν ἐπιφαύσκοντα ἐκλείποντα,
lunã aũt deficientẽ. nõ enim in eis est:
σελήνην δὲ φθίνουσαν. οὐ γὰρ ἐπ᾽ αὐτοῖς ἐστι,

Quã eni parte hẽret in me de' desup: & heredi tatẽ ops de excelsis? Nũ qd nõ perditio ẽ iniquo & alienatio operãtibus iniusticiã? Nõne ipse cõ siderat vias meas: & cũ ctos gressus meos dinu merat? Si ãbulaui in va nitate & festinauit i dolo pes me': appendat me in statera iusta: & sciat de' simplicitatẽ meã. Si declinauit gressus meus de via: & si secutus est oculus me' cor meum: & si in manibus meis ad hesit macula: seram & alius comedat: & pro genies mea erradicetur. Si deceptũ est cor meũ super muliere: & si ad ostiũ amici mei insidiat' sum: scortũ alterius sit vxor mea: & super illam incuruentur alij. Hoc enim nefas est & ini quitas maxima: ignis vsqȝ ad perditio nem deuorans & oĩa erradicãs genimi na. Si contempsi subire iudiciũ cũ seruo meo & ancilla mea: cũ discepta rẽt aduersũ me. Quid ei faciã cũ surrexerit ad iu dicãdũ de'? & cũ q̃sierit: qd rñdebo illi? Nũquid nõ in vtero fecit me q & illũ opatus ẽ: & formauit me in vulua vnus? Si ne gaui qd volebãt paupib' & oculos vidue expecta re feci. Si comedi bucellã meã sol': & nõ comedit pupillus ex ea: qa ab in fantia mea creuit mecũ misatio: & de vtero ma tris mee egressa ẽ mecũ. Si despexi p̃tereuntẽ eo q nõ habuerit idumentũ: & absqȝ opimento pau perẽ. Si nõ bñdixerunt mihi latera eius: & de vel leribꝰ oviũ mearũ calefa ctus ẽ. Si leuaui sup pu pillũ manũ meã: etiã cũ vi derẽ me in porta supio rẽ: hũerus me' a iũctura sua cadat: & brachiũ me um cũ suis ossibꝰ cõfrin gatur. Semp ei q̃si tumẽ tes sup me fluctus timui deũ: & põdus ei' ferre nõ potui. Si putaui au rũ robur meũ & obrizo dixi fiducia mea. Si leta tus sum super multis diuitiis meis: & qa pluri ma repit man' mea. Si vidi solem cũ fulgeret: & lunã incedentẽ clare:

ומה חלק אלוה ממעל ונחלת
שדי ממרומים: הלא איד לעול
ונכר לפעלי און: הלא הוא יראה
דרכי וכל צעדי יספור: אם הלכתי
עם שוא ותחש על מרמה רגלי:
ישקלני במאזני צדק וידע
אלוה תמתי: אם תטה אשרי
מני הדרך ואחר עיני הלך
לבי ובכפי דבק מאום: אזרעה
ואחר יאכל וצאצאי ישרשו:
אם נפתה לבי על אשה ועל
פתח רעי ארבתי: תטחן לאחר
אשתי ועליה יכרעון אחרין:
כי הוא זמה והוא עון פלילים:
כי אש היא עד אבדון תאכל
ובכל תבואתי תשרש: אם אמאס
משפט עבדי ואמתי ברבם עמדי:
ומה אעשה כי יקום אל וכי
יפקד מה אשיבנו: הלא בבטן
עשני עשהו ויכננו ברחם אחד:
אם אמנע מחפץ דלים ועיני אלמנה
אכלה: ואכל פתי לבדי ולא
אכל יתום ממנה: כי מנעורי גדלני
כאב ומבטן אמי אנחנה: אם
אראה אובד מבלי לבוש ואין
כסות לאביון: אם לא ברכוני
חלצו ומגז כבשי יתחמם: אם
הניפותי על יתום ידי כי
אראה בשער עזרתי: כתפי
משכמה תפול ואזרעי מקנה
תשבר: כי פחד אלי איד אל
ומשאתו לא אוכל: אם שמתי
זהב כסלי ולכתם אמרתי
מבטחי: אם אשמח כי רב
חילי וכי כביר מצאה ידי: אם
אראה אור כי יהל וירח יקר הלך:

עלה
רום
ראה
ספר
חוש רמה
שקל און
תמם נטה
מן
מאם זרע
אכל יצא
שרש פתה
איש רעה
טחן
כרע
זמם פלל
בוא מאס
שפט אמה
ריב עשה
קום פקד
שוב
עשה כון
מנע
כלה פתת
גדל יתם
נער נחה
ראה אבד
בלי לבש
כסה אמה
חמם
נוף
נפל זרע
שבר
נשא יכל
שום
בטח שמח
כבר
הלל הלך

וַיִּפְתְּ בַּסֵּתֶר לִבִּי וַתִּשַּׁק יָדִי פָּתָה נָשַׁק
לְפִי: גַּם הוּא עָוֹן פְּלִילִי כִּי כִחַשְׁתִּי פָּה פָּלַל
לָאֵל מִמָּעַל: אִם אֶשְׂמַח בְּפִיד עָלָה
מְשַׂנְאִי וְהִתְעֹרַרְתִּי כִּי מְצָאוֹ שָׂנֵא עוּר
רָע: וְלֹא נָתַתִּי לַחֲטֹא חִכִּי לִשְׁאֹל רוּעַ נָתַן
בְּאָלָה נַפְשׁוֹ: אִם לֹא אָמְרוּ חֵךְ
מְתֵי אָהֳלִי מִי יִתֵּן מִבְּשָׂרוֹ לֹא פָּתָה נָתַן
נִשְׂבָּע: בַּחוּץ לֹא יָלִין גֵּר דְּלָתַי שָׂבַע לוּן
לָאֹרַח אֶפְתָּח: אִם כִּסִּיתִי כְאָדָם גּוּר פָּתַח
פְּשָׁעָי לִטְמוֹן בְּחֻבִּי עֲוֹנִי: כִּי כָּסָה חָבַב
אֶעֱרוֹץ הָמוֹן רַבָּה וּבוּז מִשְׁפָּחוֹת עָרַץ הָמַן
יְחִתֵּנִי וָאֶדֹּם לֹא אֵצֵא פָתַח: רָבַב שִׁפְחָה
מִי יִתֶּן לִי שֹׁמֵעַ לִי הֵן תָּוִי שַׁדַּי חָתַת דּוּם
יַעֲנֵנִי וְסֵפֶר כָּתַב אִישׁ רִיבִי: נָתַן תָּוָה
אִם לֹא עַל שִׁכְמִי אֶשָּׂאֶנּוּ עָנָה רוּב
אֶעֶנְדֶנּוּ עֲטָרוֹת לִי: מִסְפַּר צְעָדַי נָשָׂא
אַגִּידֶנּוּ כְּמוֹ נָגִיד אֲקָרְבֶנּוּ: עָנַד סָפַר
אִם עָלַי אַדְמָתִי תִזְעָק וְיַחַד נָגַד קָרַב
תְּלָמֶיהָ יִבְכָּיוּן: אִם כֹּחָהּ אָכַלְתִּי זָעַק
בְלִי כָסֶף וְנֶפֶשׁ בְּעָלֶיהָ הִפָּחְתִּי: בָּכָה כֹּחַ
תַּחַת חִטָּה יֵצֵא חוֹחַ וְתַחַת שְׂעֹרָה פּוּחַ
בָאְשָׁה תַּמּוּ דִּבְרֵי אִיּוֹב: תָּמַם

Cap. xxxij.

וַיִּשְׁבְּתוּ שְׁלֹשֶׁת שָׁבַת
הָאֲנָשִׁים הָאֵלֶּה מֵעֲנוֹת אֶת אִיּוֹב עָנָה
כִּי הוּא צַדִּיק בְּעֵינָיו: וַיִּחַר צָדַק חָרָה
אַף אֱלִיהוּא בֶן בַּרַכְאֵל הַבּוּזִי
מִמִּשְׁפַּחַת רָם בְּאִיּוֹב חָרָה אַפּוֹ
עַל צַדְּקוֹ נַפְשׁוֹ מֵאֱלֹהִים:
וּבִשְׁלֹשֶׁת רֵעָיו חָרָה אַפּוֹ עַל רָעָה
אֲשֶׁר לֹא מָצְאוּ מַעֲנֶה וַיַּרְשִׁיעוּ עָנָה רָשַׁע
אֶת אִיּוֹב: וֶאֱלִיהוּ חִכָּה אֶת אִיּוֹב
בִּדְבָרִים כִּי זְקֵנִים הֵמָּה מִמֶּנּוּ
לְיָמִים: וַיַּרְא אֱלִיהוּא כִּי אֵין יוֹם רָאָה
מַעֲנֶה בְּפִי שְׁלֹשֶׁת הָאֲנָשִׁים פֶּה
וַיִּחַר אַפּוֹ: וַיַּעַן אֱלִיהוּא בֶן
בַּרַכְאֵל הַבּוּזִי וַיֹּאמַר: צָעִיר אֲנִי אָמַר צָעַר

et letatū ē in abscōdito
cor meū: & osculatus sū
manū meā ore meo: q̄ ē
iniqtas maxia: & nega-
tio cōtra deū altissimū.
Si gauisus sum ad ruinā
eius qui me oderat: & ex
ultaui q' inuenisset eum
malū. Nō eī ddi ad pec
candū guttur meū: vt ex
peterē maledicens aīam
eius. Si non dixerunt
viri tabernaculi mei: qs
det de carnibus eius vt
saturemur? Foris non
māsit peregrinus: ostiū
meū viatori patuit. Si
abscondi quasi homo
pctm meū: & celaui in si
nu meo iniqtatē meā. Si
expaui ad multitudinē
nimiā: & despectio pro
pinquorū terruit me: &
non magis tacui: nec e-
gressus sum ostiū. Quis
mihi tribuat auditorē?
vt desideriū meū audi-
at omp̄s: & librū scribat
ipse q iudicat: vt in hu-
mero meo portē illum &
circundē illū q̄si coronā
mihi. Per singlos grad⁹
meos pronunciabo illū:
& q̄si principi offerā eū.
Si aduersum me terra
mea clamat: & cum ipsa
sulci ei⁹ deflent. Si fru-
ctus eius comedi oooooo
absq̧ pecunia: & animā
agricolarū eius afflixi:
p̄ frumēto oriatur mi-
hi tribulus & p̄ hordeo
spina. Finita sunt verba
iob. 32.

Miserunt autē tres
viri isti respondere
iob: oooooooooooooooooo
eo q' iustus sibi videre-
tur. Et iratus ooooooooo
indignatusq̧ est heliu fi
lius barachel buzites oo
de cognatiōe ram. Ira-
tus est aūt aduersus iob:
eo q' iustum se esse dice-
ret coram deo. oooooooo
Porro aduersū amicos
eius indignatus est: eo q'
nō inuenissent rn̄sione
rōnabilē: sed tantūmodo
condēnassent iob. Igi-
tur heliu expectauit iob
loquentem: eo q' senio
res essent qui loq̄bantur.
Cum autem vidisset q'
oooooooooooo oooooooooooooooo
tres respondere non po
tuissent: : oooooooooooooooo
iratus est vehementer.
Respondēsq̧ heliu fili⁹
barachel buzites: dixit.
Iunior sum oooooooooooo

et si deceptū ē latent cor meū: si aūt et manū meā
καὶ εἰ ἠπατήθη λάθρᾳ ἡ καρδία μου, εἰ δὲ καὶ χεῖρά μου
imponēs in ore meo osculat⁹ sū. et hoc mihi igit
ἐπιθεὶς ἐπὶ στόματί μου ἐφίλησα. καὶ τοῦτό μοι ἄρα
iniquitas maxima cōputet: quia mentit⁹ sū corā do-
ἀνομία ἡ μεγίστη λογισθείη, ὅτι ἐψευσάμην ἐναντίον κυ-
mino altissimo. si aūt et gaudēs fact⁹ sū ruina
ρίου τοῦ ὑψίστου. εἰ δὲ καὶ ἐπιχαρὴς ἐγενόμην πτώματι
inimicoꝝ meoꝝ. et dixit cor meū euge: audiat igit
ἐχθρῶν μου. καὶ εἶπεν ἡ καρδία μου εὖγε, ἀκούσαι ἄρα
auris mea maledictionē meā. diuulger aūt igit a popu
τὸ οὖς μου τὴν κατάραν μου. θρυλληθείην δὲ ἄρα ὑπὸ λα-
lo meo male affect⁹: si aūt et sepe dixerūt ancil-
οῦ μου κακούμενος, εἰ δὲ καὶ πολλάκις εἶπον αἱ θερά-
le meę: quis daret nobis de carnib⁹ ei⁹ satura-
παιναί μου, τίς ἂν δῴη ἡμῖν τῶν σαρκῶν αὐτοῦ ἐμπλη-
ri? valde me vtili existēte: foris aūt nō morabat pe-
σθῆναι; λίαν μου χρηστοῦ ὄντος, ἔξω δὲ οὐκ ηὐλίζετο ξέ-
regrin⁹. at hostiū meū omni veniēti patuit. si aūt et cū-
νος, ἡ δὲ θύρα μου παντὶ ἐλθόντι ἀνέῳκτο. εἰ δὲ καὶ ἁ-
peccaueri inuite abscōdi pctm̄ meū: nō enī
μαρτὼν ἀκουσίως ἔκρυψα τὴν ἁμαρτίαν μου, οὐ γὰρ
auerti multitudinē turbe: vt nō eloquerer co-
διετράπην πολυοχλίας πλήθους, τοῦ μὴ ἐξαγορεῦσαι ἐνώ-
rā eis. si aūt et pmisi impotentē exire bo-
πιον αὐτῶν. εἰ δὲ καὶ εἴασα ἀδύνατον ἐξελθεῖν τὴν θύ-
stiū meū sinu vacuo. quis det audiētē me. manū āt
ραν μου κόλπῳ κενῷ. τίς δῴη ἀκούοντά μου. χεῖρα δὲ
dn̄i si nō timuerā: syngraphā aūt quā habui cōtra
κυρίου εἰ μὴ ἐδεδοίκειν; συγγραφὴν δὲ ἣν εἶχον κατά
quēpiā in hūmeris circūponens coronā legebā. et
τινος ἐπ' ὤμοις ἂν περιθέμενος στέφανον ἀνεγίνωσκον. καὶ
si nō scindēs illud reddidi: nihil accipiēs a debi-
εἰ μὴ ῥήξας αὐτὴν ἀπέδωκα, οὐδὲν λαβὼν παρὰ χρεω-
tore. si in me aliqñ terra gemuit: si aūt et
φειλέτου. εἰ ἐπ' ἐμοί ποτε ἡ γῆ ἐστέναξεν, εἰ δὲ καὶ οἱ
sulci ei⁹ fleuerūt vna. si aūt et forti-
αὔλακες αὐτῆς ἔκλαυσαν ὁμοθυμαδόν. εἰ δὲ καὶ τὴν ἰσ-
tudinē ei⁹ comedi sol⁹ sine pcio: si ēt et aīas do-
χὺν αὐτῆς ἔφαγον μόνος ἄνευ τιμῆς, εἰ δὲ καὶ ψυχὴν κυ-
mini terre apphēdēs afflixi: pro tritico igit egrediat
ρίου τῆς γῆς ἐκβαλὼν ἐλύπησα, ἀντὶ πυροῦ ἄρα ἐξέλθοι
mihi vrtica: pro aūt ordeo spina. et cessauit
μοι κνίδη, ἀντὶ δὲ κριθῆς βάτος. καὶ ἐπαύσατο
iob a verbis.
ἰὼβ ῥήμασιν. Ca. 32.

Cessauerūt aūt et tres amici ei⁹ amplius contra- A
Ἡσύχασαν δὲ καὶ οἱ τρεῖς φίλοι αὐτοῦ ἔτι ἀντει-
dicere iob: erat enī iob iust⁹ corā eis. irat⁹ est āt
πεῖν ἰώβ, ἦν γὰρ ἰὼβ δίκαιος ἐναντίον αὐτῶν. ὠργίσθη δὲ
elius fili⁹ barachiel buzites de cognatione ram:
ἐλιοὺ ὁ τοῦ βαραχιὴλ ὁ βουζίτης ἐκ τῆς συγγενείας ῥάμ,
ausitidis regionis. irat⁹ est āt aduersū iob valde: eo
τῆς αὐσίτιδος χώρας. ὠργίσθη δὲ τῷ ἰὼβ σφόδρα, διό-
quod ostēdit se iustū corā dn̄o. et contra
τι ἀπέφηνεν ἑαυτὸν δίκαιον ἐναντίον τοῦ κυρίου. καὶ κατὰ
tres āt amicos irat⁹ est valde: quia nō potue-
τῶν τριῶν δὲ φίλων ὠργίσθη σφόδρα. ὅτι οὐκ ἠδυνάσθη-
rūt respōdere contraria iob: et posuerūt ipm̄ esse
σαν ἀποκριθῆναι ἀντίθετα ἰώβ, καὶ ἔθεντο αὐτὸν εἶναι
impiū. elius āt expectauit dare respōsionē iob. quia
ἀσεβῆ. ἐλιοὺ δὲ ὑπέμεινε δοῦναι ἀπόκρισιν ἰώβ. ὅτι
seniores eo sunt dieb⁹. et vidit elius B
πρεσβύτεροι αὐτοῦ εἰσὶν ἡμέραις. καὶ εἶδεν ἐλιοὺ
quod nō est respōsū in ore triū viroꝝ:
ὅτι οὐκ ἔστιν ἀπόκρισις ἐν στόματι τῶν τριῶν ἀνδρῶν,
et irat⁹ est furor ei⁹. respōdens āt elius fili⁹
καὶ ἐθυμώθη ὀργὴ αὐτοῦ. ὑπολαβὼν δὲ ἐλιοὺ ὁ τοῦ
barachiel buzites dixit: iunior quidē sum
βαραχιὴλ ὁ βουζίτης εἶπεν, νεώτερος μέν εἰμι ooooo

oooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooo

tpe: vos aūt estis seniores. idcirco tacui
τῷ χρόνῳ, ὑμεῖς δέ ἐστε πρεσβύτεροι· διὸ ἡσύχασα
timēs vobis renūciare meā sciētiā.
φοβηθεὶς τοῦ ὑμῖν ἀναγγεῖλαι τὴν ἐμαυτοῦ ἐπιστήμην.
ε.ιι.α. dixi aūt nō tps est loquēs: in multis aūt ānis
εἶπα δὲ οὐχ ὁ χρόνος ἐστὶν ὁ λαλῶν, ἐν πολλοῖς δὲ ἔτε-
nō nouerūt sapiam: sed spūs est in hoīb⁹.
σιν οὐκ οἴδασι σοφίαν, ἀλλὰ πνεῦμά ἐστιν ἐν βροτοῖς.
C inspiratio aūt oīpotētis q̄ docet. nō lōge-
πνοὴ δὲ παντοκράτορος ἡ διδάσκουσα· οὐχ οἱ πολυ-
ui sunt sapiētes: neq̧ senes norūt iudiciū. ideo
χρόνιοί εἰσι σοφοί, οὐδ᾽ οἱ γέροντες οἴδασι κρίμα. διὸ
dixi: audite me ⁊ nūciabo vobis q̄ noui. aurib⁹
εἶπα, ἀκούσατέ μου καὶ ἀναγγελῶ ὑμῖν ἃ οἶδα. ἐνωτί-
pcipite mea verba: dicā enī vobis audiētib⁹ vsq̧
ζεσθέ μου τὰ ῥήματα, ἐρῶ γὰρ ὑμῶν ἀκουόντων ἄχρι
quo scrutemini s̄mones. ⁊ vsq̧ ad vos intelligā: ⁊ ec-
οὗ ἐτάσητε λόγους. καὶ μέχρι ὑμῶν συνήσω, καὶ ἰ-
ce nō fuit ipi iob redarguēs: respōdens ei⁹
δοὺ οὐκ ἦν τῷ Ἰὼβ ἐλέγχων, ἀνταποκρινόμενος αὐτοῦ
verba ex vobis. ne dicatis inuenim⁹ sapiam do-
ῥήματα ἐξ ὑμῶν. ἵνα μὴ εἴπητε, εὕρομεν σοφίαν κυ-
mino addētes: hoī aūt cōmisistis loqui
ρίῳ προσθέμενοι, ἀνθρώπῳ δὲ ἐπετρέψατε λαλῆσαι
talia verba. timuerūt nō respōderunt āpli⁹:
τοιαῦτα ῥήματα. ἐπτοήθησαν, οὐκ ἀπεκρίθησαν ἔτι,
D antiq̄s fecerūt ex ipis s̄mones. expectaui: nō enī locu
ἐπαλαίωσαν ἐξ αὐτῶν λόγους. ὑπέμεινα, οὐ γὰρ ἐλά-
ti sūt: q̄m steterūt: nō respōderūt. respōdens
λησαν, ὅτι ἔστησαν, οὐκ ἀπεκρίθησαν. ὑπολαβὼν
aūt eliu dicit: rurs⁹ loquar. plenus enī sum ver
δὲ Ἐλιοὺ λέγει, πάλιν λαλήσω. πλήρης γάρ εἰμι ῥη-
bis: pdit enī me spūs vteri: at vē
μάτων, ὀλέκει γάρ με τὸ πνεῦμα τῆς γαστρός. ἡ δὲ γα-
ter me⁹ sicut vter musti feruēs ligat⁹: ⁊ si
στήρ μου ὥσπερ ἀσκὸς γλεύκους ζέων δεδεμένος, καὶ ὥσ-
cut follis fabri ferrarij ruptus. loquar vt requie-
περ φυσητὴρ χαλκέως ἐρρηγώς. λαλήσω ἵνα ἀναπαύ-
scā cū apueri labia: hoīez enī nō vere
σωμαι ἀνοίξας τὰ χείλη, ἄνθρωπον γὰρ οὐ μὴ αἰσχυν-
bor. q̄nctiā neq̧ mortalē nō reuerebor: nō enī scio
θῶ. ἀλλὰ μὴν οὐδὲ βροτὸν οὐ μὴ ἐντραπῶ, οὐ γὰρ ἐπί-
mirari psonā: si aūt nō: ⁊ me tinee
σταμαι θαυμάσαι πρόσωπον, εἰ δὲ μή, καὶ ἐμὲ σῆτες
comedāt.
ἔδονται. Ca.33.

A Veruntā audi iob verba mea:
Οὐ μὴν δὲ ἀλλὰ ἄκουσον Ἰὼβ τὰ ῥήματά μου,
⁊ s̄monē aurib⁹ pcipe meū. ecce enī aperui os meū:
καὶ λαλιὰν ἐνωτίζου μου. ἰδοὺ γὰρ ἤνοιξα τὸ στόμα μου,
⁊ locuta est ligua mea: mundū meū cor ver
καὶ ἐλάλησεν ἡ γλῶσσά μου, καθαρά μου ἡ καρδία ῥή-
bis: itellectus aūt labioꝝ meoꝝ mūda cogitabit. spiri
μασι, σύνεσις δὲ χειλέων μου καθαρὰ νοήσει. πνεῦ-
tus diuin⁹ q̄ fecit me: spiraculū aūt oīpotētis est
μα θεῖον τὸ ποιῆσάν με, πνοὴ δὲ παντοκράτορός ἐστιν
docēs me. si potueris: da mihi respōsū:
ἡ διδάσκουσά με. ἐὰν δύνῃ, δός μοι ἀπόκρισιν,
ad hec expecta: sta ante me: et ego ante te.
πρὸς ταῦτα ὑπόμεινον, στῆθι κατ᾽ ἐμέ, κἀγὼ κατὰ σέ.
de luto pfectus es tu sicut ⁊ ego: de eo
ἐκ πηλοῦ διήρτισαι σὺ ὡς καὶ ἐγώ, ἐκ τοῦ αὐ-
dē pfecti sumus. nō timor mei te stupefaciet.
τοῦ διηρτίσμεθα. οὐχ ὁ φόβος μου σε ἐκθαμβήσει,
neq̧ manus mea grauis erit in te: sed dixisti
οὐδὲ ἡ χείρ μου βαρεῖα ἔσται ἐπὶ σοί, πλὴν εἴπας

tempore: vos autem an
tiquiores. Idcirco
demisso capite verit⁹ sū
vobis indicare meā sen-
tentiā. Sperabā enī q̧ etas
plixior loqretur: & an-
norū multitudo doceret
sapiētiam. Sed vt video
spūs est in hoibus: & in
spiratio oipotētis dat in-
telligētiā. Non sunt lon
geui sapiētes: nec senes
intelligunt iudicium.
Ideo dicam audite
me: ostēdam vobis etiā
ego meam sapientiam.
Expectaui enim sermo
nes vestros: audiui
prudentiā vr̄am. Donec
disceptaremini s̄moni-
bus vr̄is: & donec putabā
vos aliqd dicere: cōsidera
bā. Sed vt video nō est q
possit arguere iob: & r̄n
dere ex vobis s̄monibus
eius. Ne forte dicatis: in
uenim⁹ sapiam: de⁹ pie
cit eū nō hō. Nihil locu
tus est mihi: & ego non
s̄m s̄mōes vr̄os r̄ndebo
illi. Extimuerūt: nec r̄n
derūt vltra: abstulerūtq̧
a se eloquia. Qm̄ igi-
tur expectaui: & nō sunt
locuti: steterūt: nec r̄n
derunt vltra: r̄ndebo &
ego ptē meā: & ostendā
sciētiā meā. Plen⁹ sū enī
sermonibus: & coarctat
me spūs vteri mei. En
venter me⁹ quasi mustū
absq̧ spiraculo qd lagū
culas nouas dirūpit. Lo
quar & respirabo paulu
lum: aperiam labia mea
& respondebo. Non
accipiam personā viri:
& deum homini non
equabo. Nescio enī quā
diu subsistā: & si post mo
dicum tollat me factor
meus. 33.

Audi igitur iob elo-
quia mea: & omnes
sermones meos auscul-
ta. Ecce aperui
os meū: loqtur lingua
mea i faucib⁹ meis. Sim
plici corde meo s̄mones
mei: & sciam labia mea
puram loquētur. Spūs
dei fecit me: & spiraculū
oipotētis viuificauit me.
Si potes respōde mihi &
aduersus faciē meā con-
siste. Ecce & me
sicut & te fecit de⁹: & de
eodem luto ego qq̧ for
mat⁹ sum. Verūtn̄ mira
culū meū nō te terreat:
& eloquētia mea non sit
tibi grauis. Dixisti ergo

לימים ואתם ישישים על כן | ישש
זחלתי ואירא מחות דעי אתכם׃ | ירא חוה
אמרתי ימים ידברו ורב שנים | ידע דבר
ידיעו חכמה׃ אכן רוח היא | שנה
באנוש ונשמת שדי תבינם׃ | אנש בין
לא רבים יחכמו וזקנים יבינו | רבב חכם
משפט׃ לכן אמרתי שמעה | שפט
לי אחוה דעי אף אני׃ הן | ידע
הוחלתי לדבריכם אזין עד | יחל אזן
תבונתיכם עד תחקרון מלין׃ | בין חקר
ועדיכם אתבונן והנה אין לאיוב | מלל
מוכיח עונה אמריו מכם׃ פן | יכח
תאמרו מצאנו חכמה אל ידפנו | אמר הדף
לא איש׃ ולא ערך אלי מלין
ובאמריכם לא אשיבנו׃ חתו | שוב חתת
לא ענו עוד העתיקו מהם מלין׃ | ענה עתק
והוחלתי כי לא ידברו כי עמדו | יחל
לא ענו עוד׃ אענה אף אני חלקי
אחוה דעי אף אני׃ כי מלתי
מלין הציקתני רוח בטני׃ הנה | צוק
בטני כיין לא יפתח כאבות | פתח אוב
חדשים יבקע׃ אדברה וירוח | בקע רוח
לי אפתח שפתי ואענה׃ אל נא | פתח שפה
אשא פני איש ואל אדם לא | נשא פנה
אכנה׃ כי לא ידעתי אכנה כמעט | כנה
ישאני עשני׃ | עשה
ואולם שמע נא איוב מלי וכל | Ca.xxxiij
דברי האזינה׃ הנה נא פתחתי | אזן
פי דברה לשוני בחכי׃ ישר | פה לשון
לבי אמרי ודעת שפתי ברור | חך ידע
מללו׃ רוח אל עשתני ונשמת | שפה ברר
שדי תחיני׃ אם תוכל השיבני | חיה יכל
ערכה לפני התיצבה׃ הן אני | שוב פנה
כפיך לאל מחמר קרצתי גם | יצב
אני׃ הנה אמתי לא תבעתך | אים בעת
ואכפי עליך לא יכבד׃ אך אמרת | כבד

בְּאָזְנָי וְקוֹל מִלִּין אֶשְׁמָע׃ זַךְ מלל שמע
אֲנִי בְּלִי פָשַׁע חַף אָנֹכִי וְלֹא זכה חפף
עָוֺן לִי׃ הֵן תְּנוּאוֹת עָלַי יִמְצָא נוא מצא
יַחְשְׁבֵנִי לְאוֹיֵב לוֹ׃ יָשֵׂם בַּסַּד חשב איב
רַגְלָי יִשְׁמֹר כָּל אָרְחֹתָי׃ הֶן זֹאת שום
שמר
לֹא צָדַקְתָּ אֶעֱנֶךָּ כִּי יִרְבֶּה אֱלוֹהַּ ענה רבה
מֵאֱנוֹשׁ׃ מַדּוּעַ אֵלָיו רִיבוֹתָ כִּי אנש ידע
כָּל דְּבָרָיו לֹא יַעֲנֶה׃ כִּי בְאַחַת ריב
יְדַבֶּר אֵל וּבִשְׁתַּיִם לֹא יְשׁוּרֶנָּה׃ דבר שור
בַּחֲלוֹם חֶזְיוֹן לַיְלָה בִּנְפֹל תַּרְדֵּמָה חלם חזה
עַל אֲנָשִׁים בִּתְנוּמוֹת עֲלֵי רדם נום
שכב גלה
מִשְׁכָּב׃ אָז יִגְלֶה אֹזֶן אֲנָשִׁים
וּבְמֹסָרָם יַחְתֹּם׃ לְהָסִיר אָדָם יסר חתם
מַעֲשֶׂה וְגֵוָה מִגֶּבֶר יְכַסֶּה׃ יַחְשֹׂךְ סור עשה
נַפְשׁוֹ מִנִּי שָׁחַת וְחַיָּתוֹ מֵעֲבֹר כסה חשך
מן חיה
בַּשָּׁלַח׃ וְהוּכַח בְּמַכְאוֹב עַל מִשְׁכָּבוֹ יכח כאב
וְרוֹב עֲצָמָיו אֵתָן׃ וְזִהֲמַתּוּ חַיָּתוֹ רבב איתן
לָחֶם וְנַפְשׁוֹ מַאֲכַל תַּאֲוָה׃ יִכֶל אכל אוה
בְּשָׂרוֹ מֵרֹאִי וְשֻׁפּוּ עַצְמֹתָיו לֹא כלה ראה
רֻאּוּ׃ וַתִּקְרַב לַשַּׁחַת נַפְשׁוֹ וְחַיָּתוֹ שפה ראה
קרב
לַמְמִתִים׃ אִם יֵשׁ עָלָיו מַלְאָךְ מות לאך
מֵלִיץ אֶחָד מִנִּי אָלֶף לְהַגִּיד לְאָדָם לוץ נגד
יָשְׁרוֹ׃ וַיְחֻנֶּנּוּ וַיֹּאמֶר פְּדָעֵהוּ חנן אמר
מֵרֶדֶת שַׁחַת מָצָאתִי כֹפֶר׃ רֻטֲפַשׁ ירד
בְּשָׂרוֹ מִנֹּעַר יָשׁוּב לִימֵי עֲלוּמָיו׃ שוב יום
יֶעְתַּר אֶל אֱלוֹהַּ וַיִּרְצֵהוּ וַיַּרְא פָּנָיו עלם עתר
רצה ראה
בִּתְרוּעָה וַיָּשֶׁב לֶאֱנוֹשׁ צִדְקָתוֹ׃ פנה רוע
יָשֹׁר עַל אֲנָשִׁים וַיֹּאמֶר חָטָאתִי שור
וְיָשָׁר הֶעֱוֵיתִי וְלֹא שָׁוָה לִי׃ פָּדָה ענה
נַפְשׁוֹ מֵעֲבֹר בַּשָּׁלַח וְחַיָּתוֹ בָּאוֹר
תִּרְאֶה׃ הֶן כָּל אֵלֶּה יִפְעַל אֵל ראה פעל
פַּעֲמַיִם שָׁלוֹשׁ עִם גָּבֶר׃ לְהָשִׁיב
נַפְשׁוֹ מִנִּי שָׁחַת לֵאוֹר בְּאוֹר
הַחַיִּים׃ הַקְשֵׁב אִיּוֹב שְׁמַע לִי קשב
הַחֲרֵשׁ וְאָנֹכִי אֲדַבֵּר׃ אִם יֵשׁ חרש דבר
מִלִּין הֲשִׁיבֵנִי דַּבֵּר כִּי חָפַצְתִּי מלל שוב

in auribus meis: & vocē
verborū tuorū audiui.
Mūdus sū ego & absqȝ
delicto imaculat⁹: & nō
est iniqtas in me. Quia
q̄relas in me rep̄it: ideo
arbitratus est me inimi-
cū sibi. Posuit in neruo
pedes meos: custodiuit
oēs semitas meas. Hoc
est ergo in quo nō es iu
stificat⁹. Rn̄debo tibi: qa
maior sit de⁹ hoīe. Ad-
uersus eum cōtendis: q
non ad oīa verba re-
sponderit tibi. Semel
loquitur deus: & secun-
do idipsum non repetit.
Per somniū in visione no
cturna: qn̄ irruit sopor
super homines: & dor-
miunt in
lectulo. Tunc aperit au
res virorum:
& erudiens eos instruit
disciplina: vt auertat ho
minē ab his q̄ fecit: & li-
beret eū de supbia: eruēs
aīam eius a corruptiōe
& vitā illius vt nō trāseat
in gladiū. Increpat qȝ
per dolorem in lectulo:
& oīa ossa ei⁹ marcesce
re facit. Aboīabilis ei fit
in vita sua panis & aīe illi⁹
cibus ante desiderabilis.
Tabescet caro eius: &
ossa q̄ tecta fuerāt nuda-
būtur. Appropinquabit
corruptioni aīa eius: &
vita illius mortiferis. Si
fuerit pro eo angelus
loquēs vnus de milib⁹:
vt annunciet hominis
equitatē: miserebitur ei⁹:
& dicet. Libera eum vt
nō descēdat in corruptio
nē: inueni in quo ei pro
pitier. Cōsumpta ē caro
eius a suppliciis: reuerta
tur ad dies adolescentie
sue. Dep̄cabitur deū &
placabilis ei erit: & vide-
bit faciē eius in iubilo: &
reddet hoī iusticiā suam.
Respiciet hoīes: & di-
cet. Peccaui & vere deli
qui: & vt eram dign⁹ nō
recepi. Liberauit animā
suā ne p̄geret in interitū:
sed viuēs lucem videret.
Ecce hec oīa operatur
deus tribus vicibus per
singulos: vt reuocet
animas eorum a corru
ptione & illuminet luce
viuētium. Attende iob
& audi me:
tace dum ego loquor.
Si autē habes qd loq̄ris:
responde mihi. Loque
re: volo enim

in aurib⁹ meis. vocē ✠ verboꝝ tuoꝝ audiui. qm̄ dicis mū
ἐν ὠσίν μου. φωνὴν ῥημάτων σου ἀκήκοα. διότι λέγεις καθα
d⁹ sū cū nō peccauerī: imaculat⁹ eñi sum: nō eñi iniq
ρός εἰμι οὐχ ἁμαρτών, ἄμεμπτος γάρ εἰμι, οὐ γὰρ ἠνό
tatē feci: accusationē āt ɔtra me inuenit. arbitrat⁹ ē āt me sicut
μησα, μέμψιν δὲ κατ' ἐμοῦ εὗρεν. ἥγηται δέ με ὥσπερ
aduersariū. posuit āt in ligno meū pedē: custodiuit āt
ὑπεναντίον. ἔθετο δὲ ἐν ξύλῳ μου τὸν πόδα, ἐφύλαξε δὲ
vias meas oēs. quomō eñi dicis iust⁹ sū: ꝛ
τὰς ὁδούς μου πάσας. πῶς γὰρ λέγεις δίκαιός εἰμι, καὶ
nō exaudiuit me? etern⁹ eñi est sup̄ior hoīb⁹. di
οὐκ ἐπακήκοέ μου; αἰώνιος γάρ ἐστιν ὁ ἐπάνω βροτῶν. λέ
cis āt cur iusticie mee nō exaudiuit oē ver
γεις δὲ διατί. τῆς δικαιοσύνης μου οὐκ ἐπακήκοε πᾶν ῥῆ
bū? in eñi semel locutū eē dn̄z: in āt secūdo
μα; ἐν γὰρ τῷ ἅπαξ λαλῆσαι ὁ κύριος, ἐν δὲ τῷ δευτέρῳ
isomniū aut i meditatiōe nocturna: aut sicut cū incidat gra-
ἐνύπνιον ἢ ἐν μελέτῃ νυκτερινῇ, ἢ ὡς ὅταν ἐπιπίπτῃ δει
uis timor sup̄ hoīes. in dormitationib⁹ in cubili: tūc
νὸς φόβος ἐπ' αὐτούς. ἐπὶ νυσταγμάτων ἐπὶ κοίτης, τότε
reuelat mentē hoīm in speciēb⁹ timoris talib⁹
ἀνακαλύπτει νοῦν ἀνθρώπων ἐν εἴδεσι φόβου τοιούτοις
illos exterruit. auertat hoīez de iniusticia:
αὐτοῖς ἐξεφόβησεν. ἀποστρέψαι ἄνθρωπον ἐξ ἀδικίας, τὸ C
at corp⁹ ei⁹ a ruina liberauit. pepercit āt
δὲ σῶμα αὐτοῦ ἀπὸ πτώματος ἐρρύσατο. ἐφείσατο δὲ
aīe ei⁹ a morte: ꝛ nō cadere ipm in
τῆς ψυχῆς αὐτοῦ ἀπὸ θανάτου, καὶ μὴ πεσεῖν αὐτὸν ἐν
bello. rursus āt icrepauit illū in mollicie in cubili:
πολέμῳ. πάλιν δὲ ἤλεγξεν αὐτὸν ἐν μαλακίᾳ ἐπὶ κοίτης,
ꝛ multitudinē ossiū ei⁹ dbilitauit. oē āt comestibile frumēti nō
καὶ πλῆθος ὀστῶν αὐτοῦ ἐνάρκησε. πᾶν δὲ βρωτὸν σίτου οὐ
possit accipere: ꝛ aīa ei⁹ cibū desi
μὴ δύνηται προσδέξασθαι, καὶ ἡ ψυχὴ αὐτοῦ βρῶσιν ἐπι
derabit. quousqȝ putrescāt ei⁹ carnes: ꝛ ostēdat
θυμήσει. ἕως ἂν σαπῶσιν αὐτοῦ αἱ σάρκες, καὶ ἀποδείξῃ τὰ
ossa ei⁹ vacua. appropinquauit āt i mortē ei⁹ aīa: at
ὀστᾶ αὐτοῦ κενά. ἤγγισε δὲ εἰς θάνατον αὐτοῦ ἡ ψυχή, ἡ δὲ
vita ei⁹ in iferno. si fuerit mille angeli mortiferi:
ζωὴ αὐτοῦ ἐν ᾅδῃ. ἐὰν ὦσι χίλιοι ἄγγελοι θανατηφόροι,
vn⁹ eoꝝ nō vulnerabit eū. si cogitauerit corde reuer-
εἷς αὐτῶν οὐ μὴ τρώσει αὐτόν. ἐὰν νοήσῃ τῇ καρδίᾳ ἐπιστρα
ti ad dn̄m: renūciet āt hoī suā accusationē
φῆναι πρὸς κύριον, ἀναγγείλῃ δὲ ἀνθρώπῳ τὴν ἑαυτοῦ μέμψιν
at insiqtatē ei⁹ ostēdat: resistet vt nō cadat ipe in
τὴν δὲ ἄνοιαν αὐτοῦ δείξῃ, ἀνθέξεται τοῦ μὴ πεσεῖν αὐτὸν εἰς D
mortē. reiuuenescere faciet āt ei⁹ corp⁹: sicut vnctionē in pa-
θάνατον. ἀνανεώσει δὲ αὐτοῦ τὸ σῶμα, ὥσπερ ἀλοιφὴν ἐπὶ τοί
riete: at ossa ei⁹ implebit medulla. mollificabit ei⁹
χου, τὰ δὲ ὀστᾶ αὐτοῦ ἐμπλήσει μυελοῦ. ἁπαλυνεῖ αὐτοῦ τὰς
carnes sicut puuli: restituet āt eū virū fa-
σάρκας ὥσπερ νηπίου, ἀποκαταστήσει δὲ αὐτὸν ἀνδρωθέν
ctū in hoīb⁹. dep̄cat⁹ āt dn̄z ꝛ accepta ei
τα ἐν ἀνθρώποις. εὐξάμενος δὲ πρὸς κύριον καὶ δεκτὰ αὐτῷ
erūt: ingredietē āt vultu puro cū enarratione. red
ἔσται, εἰσελεύσεται δὲ προσώπῳ καθαρῷ σὺν ἐξηγορίᾳ. ἀποδώ
det āt hoīb⁹ iusticiā: postea tūc accusabit ho
σει δὲ ἀνθρώποις δικαιοσύνην, εἶτα τότε ἀπομέμψεται ἄν
mo ipe seipm dicēs: q̄lia ɔficiebā: ꝛ nō digna scru
θρωπος αὐτὸς ἑαυτῷ λέγων, οἷα συνετέλουν, καὶ οὐκ ἄξια ἤ
tat⁹ ē me q̄ peccaui: libera aīam meā ne p̄gat in inte
τασέ με ὧν ἥμαρτον, σῶσον ψυχήν μου τοῦ μὴ ἐλθεῖν εἰς δια
ritū: ꝛ vita mea lucē videbit. ecce hec oīa opa
φθοράν, καὶ ἡ ζωή μου φῶς ὄψεται. ἰδοὺ ταῦτα πάντα ἐργᾶ
tur fortis vias tres cū viro. sed liberauit
ται ὁ ἰσχυρὸς ὁδοὺς τρεῖς μετὰ ἀνδρός. ἀλλ' ἐρρύσατο τὴν
aīam meā de morte: vt vita mea in luce laudet eū.
ψυχήν μου ἐκ θανάτου, ἵνα ἡ ζωή μου ἐν φωτὶ αἰνῇ αὐτόν.
aurib⁹ p̄cipe iob ꝛ audi me. obmutesce: ꝛ ego sū lo
ἐνωτίζου ἰὼβ καὶ ἄκουέ μου. κώφευσον, καὶ ἐγώ εἰμι λαλή
quar. si est tibi sermo respōde mihi: loquere: volo eñi
σω. εἰ εἰσί σοι λόγοι ἀποκρίθητί μοι, λάλησον, θέλω γὰρ

iustificare te. si aũt nõ: tu audi me: obmutesce &
δικαιωθῆναί σε. εἰ δὲ μή, σὺ ἄκουσόν μου, κώφευσον, καὶ
docebo te sapiam.
διδάξω σε σοφίαν. Ca.34.
Respõdens aũt eliu ait: audite me sapiẽtes:
A Ὑπολαβὼν δὲ ἐλιοὺ λέγει, ἀκούσατέ μου σοφοί,
eruditi auribꝰ pcipite bonũ. qm̃ auris sermones pro
ἐπιστάμενοι ἐνωτίζεσθε τὸ καλόν. ὅτι οὖς λόγους δοκιμά-
bat: & guttur gustat escã. iudiciũ eligimꝰ ipsis:
ζει, καὶ λάρυγξ γεύεται βρῶσιν. κρίσιν ἑλώμεθα ἑαυ-
cognoscamꝰ in medio ipsorũ: qd bonũ qm̃ dixit
τοῖς, γνῶμεν ἀναμέσον ἑαυτῶν, ὅτι καλόν. ὅτι εἴρηκεν
iob iustꝰ sum. dñs amouit meũ iudiciũ. mẽ
ἰὼβ δίκαιός εἰμι. ὁ κύριος ἀπήλλαξέ μου τὸ κρίμα. ἐψ-
titꝰ est aũt iudicio meo: violẽta sagitta mea sine
εύσατο δὲ τῷ κρίματί μου, βίαιον τὸ βέλος μου ἄνευ
iniustitia. qs vir vt iob. bibẽs subsãnationẽ sicut
ἀδικίας. τίς ἀνὴρ ὥσπερ ἰώβ, πίνων μυκτηρισμὸν ὥσπερ
aquã. q nõ peccauit neqʒ impiꝰ fuit: neqʒ oĩno communica
ὕδωρ. οὐχ ἁμαρτὼν οὐδὲ ἀσεβήσας, οὐδ᾿ ὅλως κοινωνή-
uit cũ faciẽtibꝰ iniqua vt ambularet cũ
σας μετὰ ποιούντων τὰ ἄνομα τοῦ πορευθῆναι μετὰ
impiis. nõ enĩ dicas qm̃ nõ erit speculatio viri:
ἀσεβῶν. μὴ γὰρ εἴπῃς ὅτι οὐκ ἔσται ἐπισκοπὴ ἀνδρός,
& speculatio ipsi a dño ideo prudẽtes corde
καὶ ἐπισκοπὴ αὐτῷ παρὰ κυρίου. διὸ συνετοὶ καρδίας
B audite me: ne mihi sit corã dño impiũ esse: &
ἀκούσατέ μου, μή μοι εἴη ἔναντι κυρίου ἀσεβῆσαι, καὶ
corã oĩpotente turbasse iustitiã. sed red
ἔναντι παντοκράτορος ταράξαι τὸ δίκαιον. ἀλλὰ ἀποδί-
dat hoĩ sm̃ qd facit vnusquisqʒ eorũ: & in semita
δοι ἀνθρώπῳ καθὰ ποιεῖ ἕκαστος αὐτῶν, καὶ ἐν τρίβῳ
viri inueniet eũ. putas aũt dñm absurda facturũ:
ἀνδρὸς εὑρήσει αὐτόν. οἴει δὲ τὸν κύριον ἄτοπα ποιήσειν,
aut oĩps conturbabit iudiciũ q fecit terrã:
ἢ ὁ παντοκράτωρ ταράξει κρίσιν ὃς ἐποίησε τὴν γῆν,
qs aũt est faciẽs subcœlestẽ & q insũt oĩa.
τίς δὲ ἐστιν ὁ ποιῶν τὴν ὑπ᾿ οὐρανὸν καὶ τὰ ἐνόντα πάν-
si enĩ voluerit cõtinere & spũm apud eũ
τα. εἰ γὰρ βούλοιτο συνέχειν καὶ τὸ πνεῦμα παρ᾿ αὐτῷ
detinere: finiet oĩs caro simul. oĩs
κατασχεῖν, τελευτήσει πᾶσα σὰρξ ὁμοθυμαδόν. πᾶς
enĩ homo in terrã redibit vnde & formatꝰ est. si aũt nõ
γὰρ βροτὸς εἰς γῆν ἀπελεύσεται ὅθεν καὶ ἐπλάσθη. εἰ δὲ μὴ
admonitꝰ es: audi hec: auribꝰ pcipe vocẽ verborũ. vide tu
νουθετῇ, ἄκουε ταῦτα, ἐνωτίζου φωνὴν ῥημάτων. ἴδε σὺ
facientẽ iniqua: & pdentẽ malos:
τὸν ποιοῦντα ἄνομα, καὶ τὸν ὀλλύντα τοὺς πονηρούς,
existẽtẽ eternũ iustũ impiũ faciẽs: dicẽs regi iniquus
ὄντα αἰώνιον δίκαιον ἀσεβεῖς; λέγων βασιλεῖ παρανο-
es: impiissimꝰ pncipibꝰ. q nõ veritꝰ est per
μεῖς, ἀσεβέστατος τοῖς ἄρχουσιν. ὃς οὐκ ἐπῃσχύνθη πρό-
sonã honorabilis: neqʒ nouit honorẽ ponere adultis: mira
σωπον ἐντίμου, οὐδὲ οἶδε τιμὴν θέσθαι ἁδροῖς, θαυμα-
ri psonas eorũ: vana aũt ipsis eueniẽt
σθῆναι πρόσωπα αὐτῶν, κενὰ δὲ αὐτοῖς ἀποβήσε-
C clamasse & orasse virũ: vsus est
ται, τὸ κεκραγέναι καὶ δεῖσθαι ἀνδρός, ἐχρήσατο
enĩ iniquẽ. exclusis impotentibꝰ: ipse enĩ
γὰρ παρανόμως, ἐκκλεισμένων ἀδυνάτων, αὐτὸς γὰρ
cõspector est operũ hoĩum: latuit aũt illũ nihil eorũ
ἐφορατής ἐστιν ἔργων ἀνθρώπων, λέληθε δὲ αὐτὸν οὐδὲν ὧν
faciũt. neqʒ est locꝰ vt abscõdant
πράσσουσιν. οὐδέ ἐστι τόπος τοῦ κρυβῆναι τοὺς
facientes iniqua: qm̃ nõ in viro ponet adhuc.
ποιοῦντας τὰ ἄνομα, ὅτι οὐκ ἐπ᾿ ἄνδρα θήσει ἔτι.
nã dñs
ὁ γὰρ κύριος

te apparere iustũ. Quod si nõ habes: audi me: tace & docebo te sapiẽtiam. 34.

Pronũcians itaqʒ heliu etiã hec locutꝰ est. Audite sapientes verba mea: & eruditi auscultate me. Auris enim verba pbat: & guttur escas gustu diiudicat. Iudiciũ eligamus nobis: & inter nos videamus qd sit melius: quia dixit iob iustus sum: & deus subuertit iudiciũ meũ. In iudicãdo eni me mẽdaciũ est: violẽta sagitta mea absqʒ vllo peccato. Quis est vir vt est iob q bibit subsannationem quasi aquã: qui graditur cum operãtibus iniquitatẽ: & ambulat cũ viris impiis. Dixit eni. Non placebit vir deo: etiam si cucurrerit cum eo. Ideo viri cordati audite me. Absit a deo impietas: & ab oĩpotente iniqtas. Opus enim hominis reddet ei: & iuxta vias singulorum restituet eis. Vere enim deus non condẽnabit frustra: nec oĩpotẽs subuertet iudiciũ. Quẽ cõstituit alium sup terrã: aut quẽ posuit sup orbẽ quẽ fabricatꝰ ẽ? Si direxerit ad eum cor suũ: spm̃ illiꝰ & flatũ ad se trahet: deficiet oĩs caro simul: & hõ in cinerẽ reuertetur. Si hẽs ergo intellectũ: audi qd dicitur: & ausculta vocem eloquii mei. Nunqd q non amat iudiciũ sanari põt? Et quõ tu eũ q iustꝰ est in tm̃ cõdẽnas? Qui dicit regi apostata: qui vocat duces impios. Qui non accipit personas principum: nec cognouit tyrannũ cũ disceptaret cõtra pauperẽ. Opus eñ manuũ eiꝰ sunt vniuersi. Subito morientur: & in media nocte turbabũtur ppl'i & ptrãsibũt: & auferẽt violẽtũ absqʒ manu. Oculi eñ eius sup vias hoĩum: & oẽs gressus eorũ cõsiderat. Nõ sunt tenebre & nõ est vmbra mortis: vt abscõdãtur ibi q opãtur iniqtatẽ. Neqʒ eñ vltra in hominis potestate ẽ: vt veniat ad deum

צדקך׃ אם אין אתה שמע לי	
החרש ואאלפך חכמה׃	אלף
ויען אליהוא ויאמר׃	Ca.xxxiiij
שמעו חכמים מלי וידעים האזינו	ענה אמר
לי׃ כי אזן מלין תבחן וחך	אזן
יטעם לאכל׃ משפט נבחרה לנו	בחן
נדעה בינינו מה טוב׃ כי אמר	טעם שפט
איוב צדקתי ואל הסיר משפטי׃	בחר ידע
על משפטי אכזב אנוש חצי	סור
בלי פשע׃ מי גבר כאיוב	כזב אנש
ישתה לעג כמים׃ וארח לחברה	
עם פעלי און וללכת עם אנשי	שתה
רשע׃ כי אמר לא יסכן גבר	הלך
ברצתו עם אלהים׃ לכן אנשי	סכן
לבב שמעו לי חללה לאל	רצה
מרשע ושדי מעול׃ כי פעל	
אדם ישלם לו וכארח איש	
ימצאנו׃ אף אמנם אל לא	שלם
ירשיע ושדי לא יעות משפט׃	מצא
מי פקד עליו ארצה ומי שם תבל	רשע עוה
כלה׃ אם ישים אליו לבו רוחו	שום
ונשמתו אליו יאסף׃ יגוע כל בשר	
יחד ואדם על עפר ישוב׃ ואם	אסף גוע
בינה שמעה זאת האזינה לקול	שוב
מלי׃ האף שונא משפט יחבוש	אזן
ואם צדיק כביר תרשיע׃ האמר	מלל שנא
למלך בליעל רשע אל נדיבים׃	שפט
אשר לא נשא פני שרים ולא	בל נדב
נכר שוע לפני דל כי מעשה	כנה שור
ידיו כלם׃ רגע ימתו וחצות	עשה
לילה יגעשו עם ויעברו ויסירו	מות חצה
אביר לא ביד׃ כי עיניו על דרכי	געש עבר
איש וכל צעדיו יראה׃ אין	סור אבר
חשך ואין צלמות להסתר	ראה
שם פעלי און׃ כי לא על	סתר
איש ישים עוד להלך אל אל	שום

בַּמִּשְׁפָּט: יָרֹעַ כַּבִּירִים לֹא חֵקֶר | שפט רוע
וַיַּעֲמֵד אֲחֵרִים תַּחְתָּם: לָכֵן | כבר עמד
יַכִּיר מַעְבָּדֵיהֶם וְהָפַךְ לַיְלָה | נכר עבד
וְיִדַּכָּאוּ: תַּחַת רְשָׁעִים סְפָקָם | דכא
בִּמְקוֹם רֹאִים: אֲשֶׁר עַל כֵּן | קום ראה
סָרוּ מֵאַחֲרָיו וְכָל דְּרָכָיו לֹא | סור
הִשְׂכִּילוּ: לְהָבִיא עָלָיו צַעֲקַת | שכל בוא
דָּל וְצַעֲקַת עֲנִיִּים יִשְׁמָע: וְהוּא | ענה שמע
יַשְׁקִט וּמִי יַרְשִׁעַ וְיַסְתֵּר פָּנִים | שקט רשע
וּמִי יְשׁוּרֶנּוּ וְעַל גּוֹי וְעַל אָדָם | סתר פנה
יָחַד: מִמְּלֹךְ אָדָם חָנֵף מִמֹּקְשֵׁי | שור יקש
עָם: כִּי אֶל אֵל הֶאָמַר נָשָׂאתִי | אמר חבל
לֹא אֶחְבֹּל: בִּלְעֲדֵי אֶחֱזֶה אַתָּה | חזה
הֹרֵנִי אִם אָוֶן פָּעַלְתִּי לֹא אֹסִיף: | ירה יסף
הֲמֵעִמְּךָ יְשַׁלְּמֶנָּה כִּי מָאַסְתָּ כִּי | שלם
אַתָּה תִבְחַר וְלֹא אָנִי וּמַה יָדַעְתָּ | בחר
דַבֵּר: אַנְשֵׁי לֵבָב יֹאמְרוּ לִי
וְגֶבֶר חָכָם שֹׁמֵעַ לִי: אִיּוֹב לֹא
בְדַעַת יְדַבֵּר וּדְבָרָיו לֹא בְהַשְׂכֵּיל: | ידע שכל
אָבִי יִבָּחֵן אִיּוֹב עַד נֶצַח עַל | בחן
תְּשֻׁבֹת בְּאַנְשֵׁי אָוֶן: כִּי יֹסִיף | שוב יסף
עַל חַטָּאתוֹ פֶשַׁע בֵּינֵינוּ יִשְׂפּוֹק | שפק
וְיֶרֶב אֲמָרָיו לָאֵל: | רבה

Ca.xxxv. וַיַּעַן אֱלִיהוּא וַיֹּאמַר: | ענה אמר
הֲזֹאת חָשַׁבְתָּ לְמִשְׁפָּט אָמַרְתָּ | שפט
צִדְקִי מֵאֵל: כִּי תֹאמַר מַה
יִסְכָּן לָךְ מָה אֹעִיל מֵחַטָּאתִי: | סכן יעל
אֲנִי אֲשִׁיבְךָ מִלִּין וְאֶת רֵעֶיךָ | שוב מלל
עִמָּךְ: הַבֵּט שָׁמַיִם וּרְאֵה וְשׁוּר | ראה נבט
שְׁחָקִים גָּבְהוּ מִמֶּךָּ: אִם חָטָאתָ | מן
מַה תִּפְעָל בּוֹ וְרַבּוּ פְשָׁעֶיךָ | פעל רבה
מַה תַּעֲשֶׂה לּוֹ: אִם צָדַקְתָּ מַה | עשה
תִּתֶּן לוֹ אוֹ מַה מִיָּדְךָ יִקָּח: | נתן לקח
לְאִישׁ כָּמוֹךָ רִשְׁעֶךָ וּלְבֶן
אָדָם צִדְקָתֶךָ: מֵרֹב עֲשׁוּקִים | עשק
יַזְעִיקוּ יְשַׁוְּעוּ מִזְּרוֹעַ רַבִּים: | זעק שוע זרע רבב

in iudicium. Conteret multos & innūerabiles: & stare faciet alios pro eis. Nouit eni opera eorū: & idcirco inducet noctē: & conterentur. Quasi impios percussit eos in loco videntium. Qui quasi de industria recesserūt ab eo: & oēs vias eius intelligere noluerūt. Vt puenire facerēt ad eū clamorem egeni: & audiret vocē pauperū. Ipso enī cōcedēte pacē: qs est q cōdēnet? Ex q abscōderit vultū: qs ē q cōtēpletur eū? & sup gentes & sup oēs homies. Qui regnare facit hoīem hypocritā: ppter pctā populi. Quia ergo ego locutus sum ad deū: te quoqꝫ nō prohibebo. Si erraui: tu doce me. Si iniqtatē locutus suꝫ: vltra nō addā. Nunqͩda te deus expetit eam quia displicuit tibi? Tu ei cepisti loq: & nō ego. Qd si qd nosti melius: loquere. Viri intelligentes loquātur mihi: & vir sapiēs audiat me. Iob autem stulte locutus est: & verba illi9 non sonant disciplinā. Pater mi: pbetur iob vsqꝫ ad finem. Ne desinas ab homine iniquitatis: qui addidit sup pctā sua blasphemiā. Inter nos iterim cōstringatur: & tūc ad iudiciū puocet sermonib9 suis deū.

Igitur heliu hec rursum locutus est. 35. Nūqd equa videtur tibi tua cogitatio: vt diceres iustior deo sum? Dixisti enim. Non tibi placet qd rectū ē: vel qd tibi pderit si ego peccauero? Itaqꝫ ego rūdebo sermonib9 tuis: & amicis tuis tecū. Suspice celū & intuere: & cōtēplare ethera q altior te sit. Si peccaueris: qd ei nocebis? et si multiplicate fuerit iniqtates tue: qd facies cōtra eū? Porro si iuste egeris: qd donabis ei: aut quid de manu tua accipiet? Homini q similis tui ē nocebit impietas tua: & filiū hoīs adiuuabit iustitia tua. Propter multitudinē calūniatorū clamabūt: & eiulabūt ppter vim brachii tyrānorū.

ocs inspicit: q̄ ꝯprehēdit ininuestigabilia: gl'iosa q̄
πάντας ἐφορᾷ, ὁ καταλαμβάνων ἀνεξιχνίαστα, ἔνδοξά τε
et excellētia: quorū nō est nūer⁹. cognoscēs eorū
καὶ ἐξαίσια, ὧν οὐκ ἔστιν ἀριθμός. ὁ γνωρίζων αὐτῶν
opa: et vertet noctē et humiliabunt. ex
τὰ ἔργα, καὶ στρέψει νύκτα καὶ ταπεινωθήσονται. ἔσ
tinxit āt impios: ꝯspicui āt corā eo. q̄
βεσεν δὲ ἀσεβεῖς, ὁρατοὶ δὲ ἐναντίον αὐτοῦ. ὅτι
declinauerūt a lege dei. iustificationes ei⁹ nō cogno
ἐξέκλιναν ἐκ νόμου θεοῦ. δικαιώματα αὐτοῦ οὐκ ἐπέ
uerūt. vt adducerēt ad eū clamorē paupe
γνωσαν, τοῦ ἐπαγαγεῖν ἐπ' αὐτὸν κραυγὴν πένη
ris: et clamorē egenorū exaudiet. et ipse
τος, καὶ κραυγὴν πτωχῶν εἰσακούσεται. καὶ αὐτὸς
silentiū pbebit: et q̄s condēnabit: et abscō
ἡσυχίαν παρέξεται, καὶ τίς καταδικάσεται, καὶ κρύ
det faciē? et q̄s videbit eū? et sup gē
ψει πρόσωπον; καὶ τίς ὄψεται αὐτόν; καὶ κατὰ ἔθ
tē: et sup hoīem simul: q̄ regnare facit homi
νους, καὶ κατὰ ἀνθρώπου ὁμοῦ, βασιλεύων ἄνθρω
nē hypocritā ob difficultatē ppl̄i. q̄ ad
πον ὑποκριτὴν ἀπὸ δυσκολίας λαοῦ. ὅτι πρὸς τὸν
fortē dicēs: accepi: nō alienabo: sine meipso
ἰσχυρὸν ὁ λέγων, εἴληφα, οὐκ ἐνεχυράσω, ἄνευ ἐμαυ
videbo. tu ostēde mihi: si iniustitiā opat⁹ suꝫ:
τοῦ ὄψομαι. σὺ δεῖξόν μοι, εἰ ἀδικίαν εἰργασάμην,
nō addā: nūqd a te soluet eā: q̄
οὐ μὴ προσθήσω, μὴ παρὰ σοῦ ἀποτίσει αὐτήν. ὅτι
tu expulisti: q̄ tu eliges: et nō ego: et qd nosti lo
σὺ ἀπώσω, ὅτι σὺ ἐκλέξῃ, καὶ οὐκ ἐγώ, καὶ τί ἔγνως λά
quere? ideo prudētes corde dicēt hec: vir āt sa
λησον; διὸ συνετοὶ καρδίας ἐροῦσι ταῦτα, ἀνὴρ δὲ σο
piēs audiuit meū verbū. iob āt nō in intellectu locut⁹
φὸς ἀκήκοέ μου τὸ ῥῆμα. ἰὼβ δὲ οὐκ ἐν συνέσει ἐλάλη
est: at verba ei⁹ nō in sciētia. verūtā
σε, τὰ δὲ ῥήματα αὐτοῦ οὐκ ἐν ἐπιστήμῃ. οὐ μὴν δὲ ἀλ
disce iob: ne dederis āpli⁹ respōsionē: q̄madmodū
λὰ μάθε ἰώβ, μὴ δῷς ἔτι ἀνταπόκρισιν, ὥσπερ οἱ
stulti. ne addam⁹ sup peccatis nr̄is: ini
ἄφρονες. ἵνα μὴ προσθῶμεν ἐφ' ἁμαρτίαις ἡμῶν, ἀνο
q̄tas āt in nobis ꝯputet multa loquentib⁹ verba
μία δὲ ἐφ' ἡμῖν λογισθείη πολλὰ λαλούντων ῥήματα
corā domino.
ἐναντίον κυρίου.

Ca.35.

Respōdens āt eliu ait: qd hoc putasti
Ὑπολαβὼν δὲ ἐλιοὺ λέγει, τί τοῦτο ἡγήσω
in iudicio. tu q̄s es? q̄ dixisti iust⁹ suꝫ co
ἐν κρίσει. σὺ τίς εἶ; ὅτι εἶπας δίκαιός εἰμι ἐναν
rā dn̄o. q̄ dices qd faciā cū peccauerī? ego āt
τίον κυρίου. ὅτι ἐρεῖς τί ποιήσω ἁμαρτών; ἐγὼ δέ
tibi dabo respōsum et trib⁹ amicis. suspi
σοι δώσω ἀπόκρισιν καὶ τοῖς τρισὶ φίλοις. ἀνά
ce in celū et vide: ꝯtēplare nebulas: q̄
βλεψον εἰς τὸν οὐρανὸν καὶ ἴδε, κατάμαθε νέφη, ὡς
alte a te. si peccasti qd facies? si āt et
ὑψηλὰ ἀπὸ σοῦ. εἰ ἥμαρτες τί πράξεις; εἰ δὲ καὶ
multa deliq̄sti: qd potes facere? q̄ igit iu
πολλὰ ἠνόμησας, τί δύνασαι ποιῆσαι; ἐπεὶ οὖν δί
st⁹ es: qd dabis ei: aut qd de manu tua acci
καιος εἶ, τί δώσεις αὐτῷ, ἢ τί ἐκ χειρός σου λή
piet? viro simili tui ipietas tua: et filio
ψεται; ἀνδρὶ τῷ ὁμοίῳ σου ἡ ἀσέβειά σου, καὶ υἱῷ
hoīs iusticia tua. a multitudīe calūnia
ἀνθρώπου ἡ δικαιοσύνη σου. ἀπὸ πλήθους συκοφαν
ti clamabūt: vociferabunt a brachio
τούμενοι κεκράξονται, βοήσονται ἀπὸ βραχίονος
multorum.
πολλῶν.

C τ nõ dixit: vbi est deus q̃ fecit me: ordi-
καὶ οὐκ εἶπε, ποῦ ἐστιν ὁ θεὸς ὁ ποιήσας με, ὁ κατατάσ-
nãs custodias nocturnas. diuidens me a q̃drupedi-
σων φυλακὰς νυκτερινάς. ὁ διορίζων με ἀπὸ τετραπό-
bus terre: ab aũt volucrib⁹ celi. illic clamabũt τ
δων γῆς, ἀπὸ δὲ πετεινῶν οὐρανοῦ. ἐκεῖ κεκράξονται καὶ
nõ exaudiet: τ ab iniuria malorũ. indecẽtia enĩ
οὐ μὴ εἰσακούσῃ, καὶ ἀπὸ ὕβρεως πονηρῶν. ἄτοπα γὰρ
videre nõ vult dñs] ipse enĩ ops
D ἰδεῖν οὐ βούλεται ὁ κύριος, αὐτὸς γὰρ ὁ παντοκράτωρ
cõspector est pficientiũ iniqua: τ saluã
ὁρατής ἐστι τῶν συντελούντων τὰ ἄνομα, καὶ σώ-
bit me. iudicare aũt corã eo: si potes laudare
σει με. κρίθητι δὲ ἐναντίον αὐτοῦ, εἰ δύνασαι αἰνέσαι
eũ vt est. τ nũc qm̃ nõ est q̃ cõsideret irã
αὐτὸν ὡς ἔστι. καὶ νῦν ὅτι οὐκ ἔστιν ἐπισκεπτόμενος ὀργὴν
ei⁹: τ nõ nouit in delicto valde. τ iob fru
αὐτοῦ, καὶ οὐκ ἔγνω παραπτώματι σφόδρα. καὶ ἰὼβ μα-
stra aperit os suũ: in ignorãtia v̄ba põderat.
ταίως ἀνοίγει τὸ στόμα αὐτοῦ, ἐν ἀγνωσίᾳ ῥήματα βαρύνει.
A ADdens aũt eliu adhuc ait: expecta me paulũ ãpli⁹.
ΠΡοσθεὶς δὲ ἐλιοὺ ἔτι λέγει, μεῖνόν με μικρὸν ἔτι.
vt doceã te: adhuc.n. in me est s̃mo: repetẽs sciẽ
ἵνα διδάξω σε, ἔτι γὰρ ἐν ἐμοί ἐστι λέξις, ἀναλαβὼν τὴν ἐπι-
tiã meã longã: operib⁹ aũt meis iusta dicã in verita
στήμην μου μακράν, ἔργοις δέ μου δίκαια ἐρῶ ἐπ' ἀληθεί-
te: τ nõ iniusta verba iniuste intelligẽs. cognosce aũt
ας, καὶ οὐκ ἄδικα ῥήματα ἀδίκως συνιείς. γίνωσκε δὲ
qm̃ dñs nõ repellet innocentẽ. potẽs
ὅτι ὁ κύριος οὐ μὴ ἀποποιήσηται τὸν ἄκακον. δυνατὸς
fortitudie cor impiorũ nõ viuificabit: τ pecunias mẽdi
ἰσχύϊ καρδίαν ἀσεβῶν οὐ μὴ ζωοποιήσῃ, καὶ χρήματα πτω-
corũ dabit: nõ auferet a iusto oculos suos: τ
χῶν δώσει. οὐκ ἀφελεῖ ἀπὸ δικαίου ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ, καὶ
cũ regib⁹ in solio collocabit eos in victoriã τ exalta
μετὰ βασιλέων εἰς θρόνον καθιεῖ αὐτοὺς εἰς νῖκος καὶ ὑψω-
bunt. τ victi in manicis cõprehẽdent
θήσονται. καὶ οἱ πεπεδημένοι ἐν χειροπέδαις συσχεθήσον-
in fune paupertatis. τ renũciabit eis opa eorũ
ται ἐν σχοινίῳ πενίας. καὶ ἀναγγελεῖ αὐτοῖς τὰ ἔργα αὐτῶν
τ delicta eorũ: qm̃ fortes erũt. sed
καὶ τὰ παραπτώματα αὐτῶν, ὅτι ἰσχύσουσιν. ἀλλὰ τοῦ
B iusti exaudiet: τ dixit qm̃ reuertent ex
δικαίου εἰσακούσεται, καὶ εἶπεν ὅτι ἐπιστραφήσονται ἐξ
iniq̃tate. si audierint τ seruierint: cõplebũt
ἀδικίας. ἐὰν ἀκούσωσι καὶ δουλεύσωσι, συντελέσουσι
dies suos in bonis: τ ãnos suos in gau-
τὰς ἡμέρας αὐτῶν ἐν ἀγαθοῖς, καὶ τὰ ἔτη αὐτῶν ἐν εὐπρε-
diis. impios aũt nõ saluat ppt̃ nõ velle
πείαις. ἀσεβεῖς δὲ οὐ διασώζει παρὰ τοῦ μὴ βούλεσθαι
ipsos scire dñm: τ qm̃ admoniti inaudientes
αὐτοὺς εἰδέναι τὸν κύριον, καὶ διότι νουθετούμενοι ἀνήκοοι
fuerũt. τ hypocrite corde ordinabũt furorẽ: nõ clama-
ἦσαν. καὶ ὑποκριταὶ καρδίᾳ τάξουσι θυμόν, οὐ βοήσον-
bũt qm̃ ligauit eos. moriat̃ igit̃ in iuuẽtute ani
ται ὅτι ἔδησεν αὐτούς. ἀποθάνοι τοίνυν ἐν νεότητι ἡ ψυ-
ma eorũ: at vita eorũ vulnerata ab angelis.
χὴ αὐτῶν, ἡ δὲ ζωὴ αὐτῶν τιτρωσκομένη ὑπὸ ἀγγέλων.
C eo q̃ cõpresserũt debilẽ τ impotentẽ: iudiciũ aũt mãsuetorũ ex
ἀνθ' ὧν ἔθλιψαν ἀσθενῆ καὶ ἀδύνατον, κρίμα δὲ πραέων ἐκ-
ponet. τ preterea qm̃ decepit ex ore inimici: im-
θήσει. καὶ προσέτι ἠπάτησεν ἐκ στόματος ἐχθροῦ, ἄ-
mẽsa cõfusio sub ea: τ descẽdit mẽ
βυσσος κατάχυσις ὑποκάτω αὐτῆς, καὶ κατέβη τρά-
sa tua plena pinguedine. nõ deficiet aũt a iu
πεζά σου πλήρης πιότητος. οὐχ ὑστερήσει δὲ ἀπὸ δι-
stis iudiciũ: furor aũt in impios erit: ppt̃ impietatẽ
καίων κρίμα, θυμὸς δὲ ἐπ' ἀσεβεῖς ἔσται, δι' ἀσεβείας
donorũ: q̃ susceperũt in iniustitiis: ne te declinet voluntaria
δώρων, ὧν ἐδέχοντο ἐπ' ἀδικίαις, μή σε ἐκκλινάτω ἑκὼν
mẽs: deprecatiõis in necessitate existiũ impotentiũ τ oẽs
ὁ νοῦς δεήσεως ἐν ἀνάγκῃ ὄντων ἀδυνάτων, καὶ πάντας

Et nõ dixit vbi est deus qui fecit me: qui dedit carmina in nocte. Qui docet nos super iumenta terre: & super volucres celi erudit nos. Ibi ∞∞ clamabũt & nõ exaudiet ppter supbiã malorũ. Nõ ergo frustra audiet de⁹: & ops causas singulorũ intuebitur. Etiã cũ dixeris non cõsiderat: iudicare coram illo & expecta eum. Nunc eni non infert furorem suũ: nec vlciscitur scelus valde. Ergo iob frustra aperit os suum: & absq; scientia verba multiplicat.

36.

HDdens quoq; heliu: hec locutus est. ∞∞ Sustine me paululũ: & indicabo tibi. Adhuc eni habeo qd̃ p deo loquar. Repetã sciam meã a principio: & opatorẽ meũ pbabo iustũ. Vere ei absq; mẽdacio s̃mones mei: & pfecta scia pbabitur tibi. De⁹ potẽtes nõ abiicit: cũ & ipse sit potẽs. Sed nõ saluat ipios: & iudicium paupibus tribuit. Nõ auferet a iusto oculos suos: & reges ∞∞∞ in solio collocat in perpetuum: & illi erigũtur. Et si fuerint in catenis: & vinciantur ∞∞∞∞∞∞ funibus paupertatis: indicabit eis opera eorum & scelera eorũ qa violẽti fuerũt. Reuelabit q̃q; aurẽ eorũ vt corripiat: & loq̃tur vt reuertantur ab iniq̃tate. Si audierint & obseruauerint: cõplebũt dies suos in bono: & annos suos in gloria. Si aũt nõ audierint: transibũt p gladiũ: & cõsumẽtur in stulticia. Simulatores & callidi puocãt irã dei: neq; clamabunt cũ vincti fuerit. Morietur in tẽpestate aia eorũ: & vita eorũ inter effeminatos. Eripiet de angustia sua paupẽ: & reuelabit in tribulatiõe aurẽ ei⁹. Igitur saluabit te de ore angusto latissime & non hñte fũdamẽtũ subter se: requies aũt mẽse tue erit plena pinguedie. Causa tua q̃si impii iudicata ẽ: cãm iudiciũq; recipies. Nõ te ergo supet ira vt aliquẽ opprimas: nec mltitudo donorũ iclinet te. Depone magnitudinẽ tuam absq; tribulatione: & oẽs

ולא אמר איה אלוה עשי נתן | עשה
זמרות בלילה: מלפנו מבהמות | אלף
ארץ ומעוף השמים יחכמנו: שם | חכם
יצעקו ולא יענה מפני גאון רעים: | צעק פנה
אך שוא לא ישמע אל ושדי לא | גאה רעע
ישורנה: אף כי תאמר לא תשורנו | שמע שור
דין לפניו ותחולל לו: ועתה כי | דין חול
אין פקד אפו ולא ידע בפש | פוש
מאד: ואיוב הבל יפצה פיהו | פצה פה
בבלי דעת מלין יכבר: | ידע מלל
| כבר
ויסף אליהוא ויאמר: | C. xxxvj.
כתר לי זעיר ואחוך כי עוד לאלוה | אמר
מלים: אשא דעי למרחוק ולפעלי | זער חוה
אתן צדק: כי אמנם לא שקר מלי | נשא ידע
תמים דעות עמך: הן אל כביר | רחק נתן
ולא ימאס כביר כח לב: לא יחיה | מלל תמם
רשע ומשפט עניים יתן: לא | מאס נוח
יגרע מצדיק עיניו ואת מלכים | חיה שפט
לכסא וישיבם לנצח ויגבהו: | ענה גרע
ואם אסורים בזקים ילכדון | נצח
בחבלי עני: ויגד להם פעלם | ישב גבה
ופשעיהם כי יתגברו: ויגל אזנם | אסר זקק
למוסר ויאמר כי ישובון מאון: | לכד ענה
אם ישמעו ויעבדו יכלו ימיהם | נגד פעל
בטוב ושניהם בנעימים: ואם לא | גלה יסר
ישמעו בשלח יעברו ויגועו בבלי | אמר שוב
דעת: וחנפי לב ישימו אף לא | שמע עבד
ישועו כי אסרם: תמת בנער נפשם | כלה יום
וחיתם בקדשים: יחלץ עני בעניו | שנה נעם
ויגל בלחץ אזנם: ואף הסיתך | עבר גוע
מפי צר רחב לא מוצק תחתיה | בל ידע
ונחת שלחנך מלא דשן: ודין | שום שוע
רשע מלאת דין ומשפט | מות חיה
יתמכו: כי חמה פן יסיתך | חלץ ענה
בשפק ורב כפר אל יטך: | סות פה
היערך שועך לא בצר וכל | צור צוק
| דון
| שפט
| תמך
| ערך צרר

מאמצי כח: אל תשאף הלילה ‸ אמץ שאף
לעלות עמים תחתם: השמר עלה שמר
אל תפן אל און ‸ כי על זה בחרת פנה
מעני: הן אל ישגיב בכחו ‸ מי שגב כוח
כמהו מורה: מי פקד עליו דרכו ‸ כמו ירה
ומי אמר פעלת עולה: זכר כי
תשגיא פעלו ‸ אשר שררו שגא שור
אנשים: כל אדם חזו בו ‸ אנוש חזה אנש
יביט מרחוק: הן אל שגיא ולא נבט רחק
נדע ‸ מספר שניו ולא חקר: כי ידע ספר
יגרע נטפי מים ‸ יזקו מטר לאדו: שנה גרע
אשר יזלו שחקים ‸ ירעפו עלי זקק איד
אדם רב: אף אם יבין מפרשי נזל רעף
עב ‸ תשאות סכתו: הן פרש עליו בין פרש
אורו ‸ ושרשי הים כסה: כי בם שאה סכך
ידין עמים ‸ יתן אכל למכביר: על דון נתן
כפים כסה אור ויצו עליה במפגיע: כבר כסף
יגיד עליו רעו ‸ מקנה אף על עולה: זוה פגע
נגד רעה
קנה

C.xxxvij. אף לזאת יחרד
לבי ‸ ויתר ממקומו: שמעו שמוע חרד נתר
ברגז קולו ‸ והגה מפיו יצא: קום
תחת כל השמים ישרהו ‸ ואורו פה
על כנפות הארץ: אחריו ישאג שרה
קול ‸ ירעם בקול גאונו ‸ ולא שאג
יעקבם כי ישמע קולו: ירעם אל רעם נאה
בקולו נפלאות ‸ עשה גדלות עקב שמע
ולא נדע: כי לשלג יאמר הוא פלא
ארץ ונשם מטר ‸ ונשם מטרות ידע הוה
עזו: ביד כל אדם יחתום ‸ לדעת
כל אנשי מעשהו: ותבא חיה עזז חתם
במו ארב ‸ ובמעונתיה תשכן: ידע עשה
מן החדר תבוא סופה ‸ וממזרים בוא עון
קרה: מנשמת אל יתן קרח ‸ שכן
ורחב מים במוצק: אף ברי מרר נתן
יטריח עב ‸ יפיץ ענן אורו: צוק ברר
והוא מסבות מתהפך בתחבולתו טרח
סבב הפך
חבל

robuſtos fortitudine. Ne protrahas noctem: vt aſcendant populi pro eis. Caue ne declines ad iniquitatē: hanc enim cepiſti ſequi poſt miſeriā. Ecce deus excelſus i fortitudie ſua: & nullus ei ſimis in legiſlatoribus. Quis poterit ſcrutari vias eius? aut qs audet ei dicere: operatus es iniquitatē? Memēto q ignores opus ei⁹: de q cecinerūt viri. Oēs homines vidēt eū: vnuſquiſq intuetur pcul. Ecce deus magn⁹ vincēs ſciētiā nrām: numerus ānorū ei⁹ ineſtimabilis. Qui aufert ſtillas pluuie: & effundit ibres ad inſtar gurgitū: qui de nubib⁹ fluūt q pretexūt cūcta deſup. Si voluerit extēdere nubes quaſi tentorium ſuum: & fulgurare lumine ſuo deſup: cardines quoq maris operiet. Per hec enī iudicat populos: & dat eſcas multis mortalib⁹. In manibus abſcōdit lucē: & pcipit ei vt rurſus aduciat. Annunciat de ea amico ſuo q poſſeſſio eius ſit: & ad eam poſſit aſcēdere. 37.

S Vper hoc expauit cor meū: & emotū eſt de loco ſuo. Audiet auditionē in terrore vocis ei⁹: & ſonū de ore illi⁹ pcedentē. Subter oēs celos ipſe cōſiderat: & lumen illi⁹ ſup terminos terre. Poſt eum rugiet ſonitus: tonabit voce magnitudinis ſue: & nō inueſtigabitur cū audita fuerit vox eius. Tonabit deus in voce ſua mirabiliter: qui facit magna & iſcrutabilia. Qui precipit niui vt deſcendat in terram: & hiemis pluuiis & imbri fortitudinis ſue. Qui in manu oīm hoīm ſignat: vt nouerint ſinguli opa ſua. Ingredietur beſtia latibulum ſuū: & in antro ſuo morabitur. Ab interiorib⁹ egredietur tēpeſtas: & ab arcturo frigus. Flante deo cō creſcit gelu: & rurſum latiſſime fundūtur aque. Frumētū deſiderat nubes: & nubes ſpargunt lumē ſuū. Que luſtrant cūcta p circuitū: quocūq eas volūtas gubernantis

robuſtos fortitudie: ne ptrahas noctē vt aſcē-
τοὺς κραταιοῦντας ἰσχύν, μὴ ἐξελκύσῃς τὴν νύκτα τοῦ ἀνα-
dant alij pro eis: ſed caue ne facias inde-
βῆναι ἄλλους ἀντ᾽ αὐτῶν, ἀλλὰ φύλαξαι μὴ πράξῃς ἄτο-
cēcia: ab his em liberat⁹ es a pauptate. ecce C
πα, ἀπὸ τούτων γὰρ ἐξείλου ἀπὸ πτωχείας. ἰδοὺ ὁ
fortis cōfirmabit in fortitudie ſua: qs em eſt ſm eū
ἰσχυρὸς κραταιώσει ἐν ἰσχύι αὐτοῦ, τίς γάρ ἐστι κατ᾽ αὐ-
potēs? qs āt eſt ſcrutās ei⁹ opa? aut qs qs
τὸν δυνάστης; τίς δέ ἐστιν ὁ ἐτάζων αὐτοῦ τὰ ἔργα; ἢ τίς ὁ
dixiſti fecit iniuſta: memēto q magna opa ei⁹
εἴπας ἔπραξεν ἄδικα; μνήσθητι ὅτι μεγάλα τὰ ἔργα αὐ-
ius ſūt: q dñati ſūt viri. ois homo nouit in eo:
τοῦ ἐστιν, ὧν ἦρξαν ἄνδρες. πᾶς ἄνθρωπος εἶδεν ἐν αὐ-
quāq vulnerati ſunt mortales. ecce fortis mul
τῷ, ὅσοι τιτρωσκόμενοί εἰσι βροτοί. ἰδοὺ ὁ ἰσχυρὸς πο-
t⁹ τ nō cognoſcem⁹: nūerus annoꝝ eius τ infini D
λὺς καὶ οὐ γνωσόμεθα, ἀριθμὸς ἐτῶν αὐτοῦ καὶ ἀπέρατ-
tus. nūerabiles āt ei ſtille pluuie: τ infundent
τος. ἀριθμηταὶ δὲ αὐτῷ σταγόνες ὑετοῦ, καὶ ἐπιχυθήσον-
pluuia i nubē. fluēt antiqtates: inūbrauerūt āt
ται ὑετῷ εἰς νεφέλην. ῥυήσονται παλαιώματα, ἐσκίασε δὲ
nubila in indicibilib⁹ tonitruis. τ ſi ꝯpoſuerit extēſiōes nu
νέφη ἐπὶ ἀμυθήτων βροτῶν. καὶ ἐὰν συνῇ ἐκτάσεις νε-
bis: eqlitatē tabnaculi ſui. ecce extēdit ſup illus
φέλης, ἰσότητα σκηνῆς αὐτοῦ. ἰδοὺ ἐκτείνει ἐπ᾽ αὐτὴν
nubē ſuā: τ fundamēta maris abſcōdit: in eis em eis
ἠδῶ, καὶ ῥιζώματα τῆς θαλάσσης ἐκάλυψεν. ἐν γὰρ αὐτοῖς
iudicabit pplos: dabit eſcā forti. in manib⁹ abſcō
κρινεῖ λαούς, δώσει τροφὴν τῷ ἰσχύοντι. ἐπὶ χειρῶν ἐκά-
dit lumē: τ pcepit de ea in occurrēti. renū
λυψε φῶς, καὶ ἐνετείλατο περὶ αὐτῆς ἐν ἀπαντῶντι. ἀναγ-
ciabit de eo amico ei⁹ poſſeſſio τ de iniuſtitia.
γελεῖ περὶ αὐτοῦ φίλον αὐτοῦ κτῆσις καὶ περὶ ἀδικίας. C.37
E t ppt hāc turbatū eſt cor meū: τ deſlu A
Καὶ ἀπὸ ταύτης ἐταράχθη ἡ καρδία μου, καὶ ἀπερ-
xit de loco ſuo. audi auditionē i ira furoris dñi:
ρύη ἐκ τοῦ τόπου αὐτῆς. ἄκουε ἀκοὴν ἐν ὀργῇ θυμοῦ κυρίου,
τ meditatio de ore ei⁹ egredietur. ſub to
καὶ μελέτη ἐκ στόματος αὐτοῦ ἐξελεύσεται. ὑποκάτω παν-
to celo pncipat⁹ ei⁹: τ lumē illi⁹ ſup a- Infra 40.a
τὸς τοῦ οὐρανοῦ ἡ ἀρχὴ αὐτοῦ, καὶ τὸ φῶς αὐτοῦ ἐπὶ πτέ-
las terre. poſt eū clamabit voce: tonabit
ρυγας τῆς γῆς. ὀπίσω αὐτοῦ βοήσεται φωνῇ, βροντήσει
in voce iniurie ſue: τ nō cōmutabit eos: qm̄
ἐν φωνῇ ὕβρεως αὐτοῦ, καὶ οὐκ ἀνταλλάξει αὐτούς, ὅτι
audiet vocē ei⁹. tonabit fortis in voce ſua
ἀκούσει φωνὴν αὐτοῦ. βροντήσει ὁ ἰσχυρὸς ἐν φωνῇ αὐ-
mirabili: horā poſuit beſtijs. norūt āt cubilis or
τοῦ θαυμάσια, ὥρας ἔθετο κτήνεσιν. οἴδασι δὲ κοίτης τά-
dinē. in his oib⁹ nō exſurgit tua ſentētia: neq mu
ξιν. ἐπὶ τούτοις πᾶσιν οὐκ ἐξίσταταί σου ἡ διάνοια, οὐδὲ ἀλ-
tabit tuū cor a corpore. fecit em ma-
λάσσεταί σου ἡ καρδία ἀπὸ σώματος. ἐποίησε γὰρ μεγά-
gna q̄ nō nouim⁹: diſpoēs niui. eſto ſup terrā: τ B
λα ἃ οὐκ ᾔδειμεν, συντάσσων χιόνι. γίνου ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ
tēpeſtas pluuiaꝝ potētie ſue. in manu ois homi
χειμὼν ὑετῶν δυναστείας αὐτοῦ. ἐν χειρὶ παντὸς ἀνθρώ-
nis ſubſignat: vt ſciat ois homo ſuā
που κατασφραγίζει, ἵνα γνῷ πᾶς ἄνθρωπος τὴν ἑαυτοῦ
infirmitatē. ingreſſe ſūt āt fere ſub tectū: qeuerūt āt
ἀσθένειαν. εἰσῆλθε δὲ θηρία ὑπὸ σκέπην, ἡσύχασαν δὲ
in cubili. de penetralib⁹ veniūt dolores. ab
ἐπὶ κοίτης. ἐκ ταμιείων ἐπέρχονται ὀδύναι. ἀπὸ
āt pmontorijs frig⁹: τ a vēto forti dabit
δὲ ἀκρωτηρίων ψῦχος, καὶ ἀπὸ πνοῆς ἰσχυροῦ δώσει
glaciē. gubernat āt aquā ſicut voluerit. τ ele
πάγος. διακίζει δὲ τὸ ὕδωρ ὡς ἐὰν βούληται. καὶ ἐκλε-
ctū format nubes. diſperget nubilū lumē ei⁹:
κτὸν καταπλάσσει νεφέλη. διασκορπιεῖ νέφος φῶς αὐ-
τ ipſe circuit⁹ ꝯuertit in gubernaculis
τοῦ, καὶ αὐτὸς κυκλώματα διαστρέφει ἐν θεεβουλαθὼ ⁊⁊

in opa eo⁊: oia quecūqz etiā pceperit eis:
εἰς ἔργα αὐτῶν, πάντα ὅσα ἂν ἐντείληται αὐτοῖς,
hec coordinata sūt ab eo sup terram. siue in
ταῦτα συντέτακται παρ' αὐτοῦ ἐπὶ τῆς γῆς. ἐὰν εἰς
disciplinā siue in terrā eius: siue in misaz inuene
C παιδείαν ἐάν τε εἰς τὴν γῆν αὐτοῦ, ἐὰν εἰς ἔλεος εὑρή-
rit eum. auribꝰ pcipe hec iob: sta: admonere poten
σει αὐτόν. ἐνωτίζου ταῦτα ἰώβ, στῆθι, νουθετοῦ δύνα-
tiam dni. nouimꝰ qm dns posuit opera eiꝰ.
μιν κυρίου. οἴδαμεν ὅτι κύριος ἔθετο τὰ ἔργα αὐτοῦ.
lumē q̄ fecit e tenebris. scit aūt discretionē nubiu⁊
φῶς ποιήσας ἐκ σκότους. ἐπίσταται δὲ διάκρισιν νεφῶν,
magne aūt ruine malo⁊. tua aūt vestis calida:
ἐξαίσια δὲ πτώματα πονηρῶν. σοῦ δὲ ἡ στολὴ θερμή,
quiescit aūt sup terrā a noto. firmabit cū
ἡσυχάζεται δὲ ἐπὶ τῆς γῆς ἀπὸ νότου. στερεώσεις μετ'
eo in antiquitates: fortes et inspectioēs ifusio
αὐτοῦ εἰς παλαιώματα, ἰσχυραὶ ὡς ὅρασις ἐπιχύ-
nis. cur doce me: qd dicemꝰ ei? ⁊ cessa
D σεως. διατί δίδαξόν με, τί ἐροῦμεν αὐτῷ; καὶ παυ-
bimus multa dicentes. nūqd liber aut scriba
σώμεθα πολλὰ λέγοντες. μὴ βίβλος ἢ γραμματεύς
mihi adsuit: vt hoiem cōsistēs silere faciaz.
μοι παρέστηκεν, ἵνα ἄνθρωπον ἑστηκὼς κατασιωπήσω.
oibus aūt nō visibile lumē: lucidum est in
πᾶσι δὲ οὐχ ὁρατὸν τὸ φῶς, τηλαυγές ἐστιν ἐν τοῖς
antiquitatibus: sicut ab eo in nebulis. ab
παλαιώμασιν, ὥσπερ τὸ παρ' αὐτοῦ ἐπὶ νεφῶν. ἀπὸ
aqlone nubes splendentes: in his magna glo
βορρᾶ νέφη χρυσαυγοῦντα, ἐπὶ τούτοις μεγάλη ἡ δό-
ria ⁊ honor ab oipotente: ⁊ non inueni-
ξα καὶ τιμὴ παρὰ παντοκράτορος, καὶ οὐχ εὑρίσκο-
mꝰ alium simile fortitudini eiꝰ. q iusta iudicat
μεν ἄλλον ὅμοιον τῇ ἰσχύϊ αὐτοῦ, ὁ τὰ δίκαια κρίνων
nō putas exaudire eum: ideo timebunt eum ho
A οὐκ οἴει ἐπακούειν αὐτόν; διὸ φοβηθήσονται αὐτὸν οἱ ἄν-
mines: timebunt aūt eū ⁊ sapiētes corde.
θρωποι, φοβηθήσονται δὲ αὐτὸν καὶ οἱ σοφοὶ καρδίᾳ. Ca. 38

Postq̄ aūt cessauit eliu a sermone dixit
A Μετὰ δὲ τὸ παύσασθαι ἐλιοῦ τῆς λέξεως εἶπεν ὁ
dns iob p turbinem ⁊ nubem. qs iste
Infra. 40.a. κύριος τῷ ἰὼβ διὰ λαίλαπος καὶ νεφῶν. τίς οὗτος ὁ
abscōdens cōsiliū. cōtinens aūt verba in corde: me
κρύπτων βουλήν, συνέχων δὲ ῥήματα ἐν καρδίᾳ, ἐμὲ
aūt putat abscōdere? cinge sicut uir lūbū tuū: iter
δὲ οἴεται κρύπτειν; ζῶσαι ὥσπερ ἀνὴρ τὴν ὀσφύν σου, ἐρω-
rogabo aūt te: tu aūtē mihi responde. vbi eras in fun-
τήσω δέ σε, σὺ δέ μοι ἀποκρίθητι. ποῦ ἦς ἐν τῷ θε-
dando me terram? nuncia aūt mihi si scis itelle
μελιοῦν με τὴν γῆν; ἀπάγγειλον δέ μοι εἰ ἐπίστῃ σύνε-
ctū: qs posuit mēsuras eiꝰ si nosti? aut qs q indu
σιν; τίς ἔθετο τὰ μέτρα αὐτῆς εἰ οἶδας; ἢ τίς ὁ ἐπα-
xit funem sup eā? sup quo annuli eius cō-
γαγὼν σπαρτίον ἐπ' αὐτῆς; ἐπὶ τίνος οἱ κρίκοι αὐτῆς πε-
fixi sūt? qs aūt est q misit lapidē angularē in ea:
B πήγασι; τίς δέ ἐστιν ὁ βαλὼν λίθον γωνιαῖον ἐπ' αὐτῆς,
qn facta sunt astra laudauerūt me voce magna omnes
ὅτε ἐγενήθησαν ἄστρα ᾔνεσάν με φωνῇ μεγάλῃ πάντες
angeli mei. cōclusi aūt mare portis: qn fluctua
ἄγγελοί μου. ἔφραξα δὲ θάλασσαν πύλαις, ὅτε ἐμαί-
bat de ventre matris sue pcedens. posui
μασσεν ἐκ κοιλίας μητρὸς αὐτῆς ἐκπορευομένη. ἐθέμην
aūt ei nebulā vestimētū: caligine aūt eam q̄si pānis inuol
δὲ αὐτῇ νέφος ἀμφίασιν, ὁμίχλῃ δὲ αὐτὴν ἐσπαργάνω-
ui. posui aūt ei terminos circūponēs claustra ⁊ portas. di
σα. ἐθέμην δὲ αὐτῇ ὅρια περιθεὶς κλεῖθρα καὶ πύλας. εἶ-
xi aūt ei vsqz huc venies: ⁊ non trāsgredieris:
πα δὲ αὐτῇ μέχρι τούτου ἐλεύσῃ, καὶ οὐχ ὑπερβήσῃ,
B sed in teipsa conterentur tibi fluctus.
ἀλλ' ἐν σεαυτῇ συντριβήσεταί σου τὰ κύματα.

duxerit ad omne quod precepit illis super faciem orbis terrarum: siue in vna tribu siue in terra sua: siue in quocunqz loco mie sue eas iussent inueniri. Ausculta hec iob: sta & cōsidera mirabilia dei. Nunqd scis quando precepit deus pluuiis: vt ostenderent lucem nubiū eius? Nunquid nosti semitas nubium magnas & pfectas scientias? Nōne vestimēta tua calida sūt: cum perflata fuerit terra austro? Tu forsitan cum eo fabricatus es celos: qui solidissimi q̄si ere fusi sunt. Ostēde nobis qd dicamꝰ illi: nos qppe inuoluimur tenebris. Quis narrabit ei que loquor? etiam si locutus fuerit hō: deuorabitur. ac nunc non vident lucem. Subito aer cogetur in nubes: & ventus trāsiens fugabit eas. Ab aquilone aurum venit: & a deo formidolosa laudatio. Digne eū inuenire nō possumus. Magnus fortitudine & iudicio & iustitia: & enarrari nō potest. Ideo timebunt eū viri: & non audebūt contēplari oēs q sibi vidētur esse sapiētes. 38.

Respondens autē dominus iob de turbine: dixit. Quis est iste inuoluens sentētias sermonibus imperitis? Accinge sicut vir lumbos tuos: iterrogabo te: & rñde mihi. Vbi eras qñ ponebā fundamenta terre? Indica mihi si habes intelligentiam. Quis posuit mensuras eius si nosti: vel quis tetendit sup eam lineā? Super quo bases illius solidate sunt? Aut qs demisit lapidē āgulare eiꝰ? cum me laudarēt simul astra matutina: & iubilarent omnes filii dei. Quis conclusit ostiis mare: qñ erūpebat q̄si de vulua pcedens: cū ponerē nubē vestimentū eius: & caligine illud q̄si pānis infantie obuoluere. Circūdedi illud terminis meis: & posui vectem & ostia & dixi. Vsqz huc venies & nō pcedes amplꝰ: & hic cōfringes tumentes fluctus tuos.

Tex. heb.	Pritiua. heb.
לפעלם כל אשר יצום על	צוה
פני תבל ארצה: אם לשבט	פנה
אם לארצו אם לחסד ימציאהו:	מצא
האזינה זאת איוב עמד והתבונן	אזן בין
נפלאות אל: התדע בשום	פלא ידע
אלוה עליהם והופיע אור עננו:	יפע
התדע על מפלשי עב מפלאות	פלש פלא
תמים דעים: אשר בגדיך חמים	תמם ידע
בהשקט ארץ מדרום: תרקיע	חמם שקט
עמו לשחקים חזקים כראי	דרם רקע
מוצק: הודיענו מה נאמר לו לא	ראה
נערך מפני חשך: היספר לו כי	ידע אמר
אדבר אם אמר איש כי יבלע:	ערך ספר
ועתה לא ראו אור בהיר הוא	דבר בלע
בשחקים ורוח עברה ותטהרם:	בהר
מצפון זהב יאתה על אלוה נורא	טהר
הוד: שדי לא מצאנהו שגיא כח	צפן אתה
ומשפט ורב צדקה לא יענה:	ירא שגא
לכן יראוהו אנשים לא יראה	שפט
כל חכמי לב:	ראה
ויען יהוה את	C. xxxviij
איוב מן הסערה ויאמר: מי זה	ענה אמר
מחשיך עצה במלין בלי דעת:	חשך יעץ
אזר נא כגבר חלציך ואשאלך	מלל כל
והודיעני: איפה היית ביסדי	ידע שאל
ארץ הגד אם ידעת בינה:	היה
מי שם ממדיה כי תדע או מי	נגד
נטה עליה קו: על מה אדניה	שום מדד
הטבעו או מי ירה אבן פנתה:	טבע פנה
ברן יחד כוכבי בקר ויריעו	רנן כבב
כל בני אלהים: ויסך בדלתים	רוע סכך
ים בגיחו מרחם יצא: בשומי	גוח
ענן לבשו וערפל חתלתו:	
ואשבר עליו חקי ואשים בריח	שבר שום
ודלתים: ואמר עד פה תבוא ולא	ברח בוא
תסיף ופא ישית בגאון גליך:	יסף שית
	גאה גלל

Prītiua.heb. Tex.he. Job.xxxviij. | Trāſla.B.Hie. | Trāſ.Gre.lxx.cū interp̄.latina.

המימיך צוית בקר ידעת השחר — יום צוה
מקומו׃ לאחז בכנפות הארץ — קום
וינערו רשעים ממנה׃ תתהפך — נער הפך
כחמר חותם ויתיצבו כמו לבוש׃ — חתם יצב
וימנע מרשעים אורם וזרוע — לבש מנע
רמה תשבר׃ הבאת עד נבכי — זרע שבר
ים ובחקר תהום התהלכת׃ — בוא בכה
הנגלו לך שערי מות ושערי — תהם הלך
צלמות תראה׃ התבננת עד רחבי — גלה
ארץ הגד אם ידעת כלה׃ — ראה בין
אי זה הדרך ישכן אור וחשך — נגד
אי זה מקומו׃ כי תקחנו אל — שכן לקח
גבולו וכי תבין נתיבות ביתו׃ — בין נתב
ידעת כי אז תולד ומספר ימיך — ילד ספר
רבים׃ הבאת אל אצרות — יום רבב
שלג ואוצרות ברד תראה׃ אשר — ראה
חשכתי לעת צר ליום קרב — צור
ומלחמה׃ אי זה הדרך יחלק אור — לחם חלק
יפץ קדים עלי ארץ׃ מי פלג — פוץ קדם
לשטף תעלה ודרך לחזיז — צלה חזז
קלות׃ להמטיר על ארץ לא — קול מטר
איש מדבר לא אדם בו׃ להשביע — דבר שבע
שאה ומשאה ולהצמיח מצא — שאה צמח
דשא׃ היש למטר אב או מי הוליד — יצא ילד
אגלי טל׃ מבטן מי יצא הקרח
וכפר שמים מי ילדו׃ כאבן מים
יתחבאו ופני תהום יתלכדו׃ — חבא פנה
התקשר מעדנות כימה או — תהם לכד
משכות כסיל תפתח׃ התוציא — קשר ערן
מזרות בעתו ועיש על בניה — כסל פתח
תנחם׃ הידעת חקות שמים אם — יצא עוש
תשים משטרו בארץ׃ התרים — נחה חקק
לעב קולך ושפעת מים תכסך׃ — שום שטר
התשלח ברקים וילכו ויאמרו — רום כסה
לך הננו׃ מי שת בטחות חכמה — שלח אמר
או מי נתן לשכוי בינה׃ — שית טוח
שכה

Nunqd post ortū tuū p̄cepisti diluculo & ostēdisti auror[e] locum suū: & tenuisti cōcutiens extrema terre? & excussisti impios ex ea? Restituetur ooo vt lutum signaculū: & stabit sicut vestimētum. Auferetur ab impiis lux sua: & brachium oooooo excelsum confringetur. Nunqd ingressus es profundū maris: & in nouissimis abyssi deambulasti? Nunquid aperte sunt tibi porte mortis: & ostia tenebrosa vidisti? Nunqd cōsiderasti latitudinē terre? Indica mihi si nosti omnia. oooooooooooooo In qua via lux habitet & tenebrarum oooooooo quis locus sit: vt ducas vnumquodq; ad oooooo terminos suos: & intelligas semitas domus eius. Sciebas tunc q̄ nasciturus esses: & nūerū dierū tuorū noueras? Nunqd ingressus es thesauros niuis: aut thesauros grādinis aspexisti? que oooo preparaui in tēpus hostis: in diem pugne oooo & belli. Per quam viam spargitur lux: oooooooo diuiditur estus sup terrā? Quis dedit vehemētissimo imbri cursum? & viam ooooooooooooooo sonantis tonitrui: vt plueret sup terrā absq; hoīe in deserto vbi null[us] mortaliū cōmoratur: vt impleret inuiam & desolatam: & produceret ooo herbas virētes? Quis ē pluuie pr̄: vel qs genuit stillas roris? De cuius vtero egressa est glacies: & gelu de celo qs genuit? In similitudinē lapidis aque durantur: & supficies abyssi cōstringitur. Nunqd cōiungere valebis micantes stellas pliades: aut gyrum arcturi poteris dissipare? Nūqd pducis luciferum in tpe suo: & vesperū sup filios terre consurgere facis? Nūqd nosti ordinē celi: & pones rationē ei[us] in terra? Nunquid eleuabis in nebula vocem tuā: & ipet[us] aquarū operiet te? Nūqd mittes fulgura & ibūt: & reuertētia dicēt tibi adsum? Quis posuit in visceribus hoīs sapientiam: vel quis dedit gallo intelligentiam? oo

aut in te ordinaui lucem matutinā: lucifer autē sciuit suum ordinē? apphendere alas terre: excutere impios ex ea. et tu accipiēs terre lutū: formasti aial: et loqͥ poteēs ipm posuisti sup trā. abstulisti āt ab impiis lumē: brachiū āt supbor confregisti. venisti in trā maris: in āt vestigiis abyssi deambulasti? apiuntur āt tibi timore ianue mortis. ianitores āt inferni videntes te stupuerūt? admonitus fuisti āt latitudinē subcelestis? nuncia ergo mihi quāta est? quāli autē terra habitat lux: tenebrarū āt qualis locus? si duxeris me in terminos eorū: si āt et scis semitas eorū? noui igit quō tunc natus es: numerus āt annorū tuorū multus. venisti āt in thesauros niuis: thesauros āt grādinis vidisti? repositū est āt tibi in horā inimicorū in diem belli et pugne. vnde autē egreditur pruina: aut dispgit auster in subcelestem? quis āt pparauit pluuie ipetuose fluxū: viam autē tumultui? vt plueret sup trā vbi non vir: desertū vbi nō est homo in ea. vt saturaret inuiam et inhitabilem: et vt pduceret exitū herbe virētis. quis est pluuie pater? quis autē est qui genuit guttas roris? ex vētre autē cuius egreditur gelu? glaciem āt in celo quis peperit? que descēdit sicut aqua fluēs: vultū āt abyssi quis tabefecit? cōposuisti āt vinculū pliadis et septū orionis aperuisti? aut aperies mazuroth in tpe suo: et vesperū cū coma sua duces eum? scis āt versiones celi: aut que sub celū simul facta? vocabis āt nebulā voce: et tremore aque ipetuose obediet tibi? mittes autē fulmina et ibunt: dicēt āt tibi: quid est? quis āt dedit mulieribus texture sapiam: aut variegatiuā scientiam? quis āt

ἢ ἐπὶ σοῦ συντέταχα φέγγος πρωϊνόν, ἑωσφόρος δὲ εἶδε τὴν ἑαυτοῦ τάξιν; ἐπιλαβέσθαι πτερύγων γῆς, ἐκτινάξαι ἀσεβεῖς ἐξ αὐτῆς. καὶ σὺ λαβὼν γῆς πηλόν, ἔπλασας ζῶον, καὶ λαλητὸν αὐτὸν ἔθου ἐπὶ γῆς. ἀφεῖλες δὲ ἀπὸ ἀσεβῶν τὸ φῶς, βραχίονα δὲ ὑπερηφάνων συνέτριψας. ἦλθες ἐπὶ γῆν θαλάσσης, ἐν δὲ ἴχνεσιν ἀβύσσου περιεπάτησας; ἀνοίγονται δέ σοι φόβῳ πύλαι θανάτου. πυλωροὶ δὲ ᾅδου ἰδόντες σε ἔπτηξαν; νενουθέτησαι δὲ τὸ εὖρος τῆς ὑπ' οὐρανόν, ἀνάγγειλον δή μοι πόση τίς ἐστι; ποίᾳ δὲ γῇ αὐλίζεται τὸ φῶς, σκότους δὲ ποῖος ὁ τόπος; εἰ ἀγάγοις με εἰς ὅρια αὐτῶν, εἰ δὲ καὶ ἐπίστασαι τρίβους αὐτῶν; οἶδα ἄρα ὅτι τότε γεγέννησαι, ἀριθμὸς δὲ ἐτῶν σου πολύς. ἦλθες δὲ ἐπὶ θησαυροὺς χιόνος, θησαυροὺς δὲ χαλάζης ἑώρακας; ἀπόκειται δέ σοι εἰς ὥραν ἐχθρῶν εἰς ἡμέραν πολέμου καὶ μάχης. πόθεν δὲ ἐκπορεύεται πάχνη, ἢ διασκεδάννυται νότος εἰς τὴν ὑπ' οὐρανόν; τίς δὲ ἡτοίμασεν ὑετῷ λάβρῳ ῥύσιν, ὁδὸν δὲ κυδοιμῶν; τοῦ ὑετίσαι ἐπὶ γῆν οὗ οὐκ ἀνήρ, ἔρημον οὗ οὐχ ὑπάρχει ἄνθρωπος ἐν αὐτῇ. τοῦ χορτάσαι ἄβατον καὶ ἀοίκητον, καὶ τοῦ ἐκβλαστῆσαι ἔξοδον χλόης. τίς ἐστιν ὑετοῦ πατήρ; τίς δέ ἐστιν ὁ τετοκὼς βώλους δρόσου; ἐκ γαστρὸς δὲ τίνος ἐκπορεύεται ὁ κρύσταλλος; πάχνην δὲ ἐν οὐρανῷ τίς τέτοκεν; ἣ καταβαίνει ὥσπερ ὕδωρ ῥέον, πρόσωπον δὲ ἀβύσσου τίς ἔτηξε; συνῆκας δὲ δεσμὸν πλειάδος καὶ φραγμὸν ὠρίωνος ἤνοιξας; ἢ διανοίξεις μαζουρὼθ ἐν καιρῷ αὐτοῦ, καὶ ἕσπερον ἐπὶ κόμης αὐτοῦ ἄξεις αὐτόν; ἐπίστασαι δὲ τροπὰς οὐρανοῦ, ἢ τὰ ὑπ' οὐρανὸν ὁμοθυμαδὸν γινόμενα; καλέσεις δὲ νέφος φωνῇ, καὶ τρόμῳ ὕδατος λάβρου ὑπακούσεταί σοι; ἀποστελεῖς δὲ κεραυνοὺς καὶ πορεύσονται, ἐροῦσι δέ σοι, τί ἐστι; τίς δὲ ἔδωκε γυναιξὶν ὑφάσματος σοφίαν, ἢ ποικιλτικὴν ἐπιστήμην; τίς δὲ ooo

oooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooo

oooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooo

oooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooo

Trāsla.gre.lxx.cū inter.lati.

q nūerat nebulas sapia: celū aūt in trā declinauit su
ὁ ἀριθμῶν νέφη σοφίᾳ, οὐρανὸν δὲ εἰς γῆν ἔκλινε κέ-
B fum ē aūt sicut itra puluis: cōglutinauit aūt ipm sicut
χυται δὲ ὥσπερ γῆ κονία, κεκόλληκα δὲ αὐτὸν ὥσπερ
lapide cubū? capies aūt leonib9 cibum: aīas aūt dra=
λίθῳ κύβον; θηρεύσεις δὲ λέουσι βοράν, ψυχὰς δὲ δρα-
conum implebis? timuerūt .n. in cubilib9 suis.
κόντων ἐμπλήσεις; δεδοίκασι γὰρ ἐν κοίταις αὐτῶν,
sedent aūt in syluis insidiantes? qs aūt pparauit
κάθηνται δὲ ἐν ὕλαις ἐνεδρεύοντες; τίς δὲ ἡτοίμασε
fo.146 coruo escam: pulli .n. eoꝝ ad dnm clama=
κόρακι βοράν, νεοσσοὶ γὰρ αὐτοῦ πρὸς κύριον κεκρά-
uerūt. vagantes cibos querentes?
γασι. πλανώμενοι τὰ σῖτα ζητοῦντες; Ca.39.
A Si nosti tps partus capre siluestris i petra?
Εἰ ἔγνως καιρὸν τοκετοῦ τραγελάφου πέτρας;
obseruasti aūt dolores pt9 ceruaꝝ? nūerasti aūt mēses ea
ἐφύλαξας δὲ ὠδῖνας ἐλάφων; ἠρίθμησας δὲ μῆνας αὐ-
rū plenos partus? dolores aūt eaꝝ soluisti? enu
τῶν πλήρεις τοκετοῦ; ὠδῖνας δὲ αὐτῶν ἔλυσας; ἐξέ-
triuisti aūt eaꝝ fetus extra timorem: dolores aūt
θρεψας δὲ αὐτῶν τὰ παιδία ἔξω φόβου, ὠδῖνας δὲ
eaꝝ emittes? abrumpent filij eaꝝ:
αὐτῶν ἐξαποστελεῖς; ἀπορρήξουσι τὰ τέκνα αὐτῶν,
implebuntur in genimine: egredientur et non
πληθυνθήσονται ἐν γεννήματι, ἐξελεύσονται καὶ οὐ μὴ
reflectent ipsis. qs aūt est q dimisit asinū agrestē
ἀνακάμψουσιν αὐτοῖς. τίς δέ ἐστιν ὁ ἀφεὶς ὄνον ἄγριον
liberum: vincula aūt eius qs soluit? posui aūt
ἐλεύθερον, δεσμοὺς δὲ αὐτοῦ τίς ἔλυσεν; ἐθέμην δὲ
habitaculū eius desertū: et tabernacula e=
τὴν δίαιταν αὐτοῦ ἔρημον, καὶ τὰ σκηνώματα αὐ-
C ius terrā salsam. deridens tumultum ciuitatis:
τοῦ ἁλμυρίδα. καταγελῶν πολυοχλίας πόλεως,
accusationē aūt exactoris nō audiens. considerabit mōtes
μέμψιν δὲ φορολόγου οὐκ ἀκούων. κατασκέψεται ὄρη
pascuū suum? et post omne viride querit.
νομὴν αὐτοῦ; καὶ ὀπίσω παντὸς χλωροῦ ζητεῖ.
volet aūt tibi vnicorni9 seruire: aut dormire
βουλήσεται δέ σοι μονόκερως δουλεῦσαι, ἢ κοιμηθῆναι
B in psepi tuo? ligabis aūt in loris iugū eius:
ἐπὶ φάτνης σου; δήσεις δὲ ἐν ἱμᾶσι ζυγὸν αὐτοῦ,
aut trahet tuos sulcos in agro? fiduciā habuisti
ἢ ἑλκύσει σου αὔλακας ἐν πεδίῳ; πέποιθας τε
aūt in illo: qm multa fortitudo ei9: derelinques
δὲ ἐπ' αὐτῷ, ὅτι πολλὴ ἰσχὺς αὐτοῦ, ἐπαφήσεις
aūt ei opa tua? credes aūt q reddet
δὲ αὐτῷ τὰ ἔργα σου; πιστεύσεις δὲ ὅτι ἀποδώ-
tibi semen: inducet aūt tibi aream?
σει σοι τὸν σπόρον, εἰσοίσει δέ σοι τὴν ἅλωνα;
ala eoꝝ q delectāt gloriosa: si cōphēderit ciconia
πτέρυξ τερπομένων νεέλασσα, ἐὰν συλλάβῃ ἀσίδα
et accipiter: qm relinqt in trā oua sua: et
καὶ νέσσα; ὅτι ἀφήσει εἰς γῆν τὰ ὠὰ αὐτῆς, καὶ
in puluerē calefaciet. et oblita est qm pes spar
ἐπὶ χοῦν θάλψει. καὶ ἐπελάθετο ὅτι ποὺς σκορπι-
get: et bestie agri conculcabunt. indurauit
εῖ, καὶ θηρία ἀγροῦ καταπατήσει. ἀπεσκλήρυνε τὰ
filios suos vt nō se. in vanū laborauit sine
D τέκνα αὐτῆς ὥστε μὴ ἑαυτῇ. εἰς κενὸν ἐκοπίασεν ἄνευ
timore. qm tacuit ei de9 sapiam: et
φόβου. ὅτι κατεσιώπησεν αὐτῇ ὁ θεὸς σοφίαν, καὶ
non diuisit ei in intellectu. scdm tps i altitudie
οὐκ ἐμέρισεν αὐτῇ ἐν τῇ συνέσει. κατὰ καιρὸν ἐν ὕψει
extollet: deridet equum et ascēsorem
ὑψώσει, καταγελάσεται ἵππου καὶ τοῦ ἐπιβάτου
C eius. aut tu circūposuisti equo potētiam: induisti
αὐτοῦ. ἢ σὺ περιέθηκας ἵππῳ δύναμιν, ἐνέδυσας
aūt collū eius timorē? circūposuisti aūt ei
δὲ τραχήλῳ αὐτοῦ φόβον; περιέθηκας δὲ αὐτῷ ooo

oooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooo

Trāsla.B.Hie.

Quis enarrabit celorū rationē: & concentum celi quis dormire faciet? Qn̄ fundabatur puluis in terra & glebe cōpingebantur. Nunqd capies leene predam: & animā catulorū eius implebis? quando cubant in antris: & in specubus ooooo insidiantur. Quis preparat coruo escam suā? quando pulli eius clamant ad deum vagantes eo q non habeant cibos. 39.

Nunquid nosti tempus partus oooooooo ibicū in petris: vel parturientes ceruas oooooo obseruasti? Dinumerasti menses cōceptus earū? & scisti tempus partus earum? Incuruātur ad fetum & pariunt: & rugitus oooooooooooooooooo emittūt. Separātur filii earum: & pergunt ooooo ad pastum: egrediūtur & nō reuertētur ad eas. Quis dimisit onagrum liberū: & vincula eius qs soluit? Cui dedi in solitudine oooooooooooooooo domū: & tabernacula eius in terra salsuginis. Contēnit multitudinē ciuitatis: clamorem exactoris nō audit. Circunspicit mōtes pascue sue: & virētia queqꝫ perqrit. Nūqd volet rhinoceros seruire tibi: aut morabitur ad psepe tuū? Nūqd alligabis rhinocerota ad arandū loro tuo: aut confringet glebas valliū post te? Nunqd fiduciā habebis in magna fortitudie ei9: & derelinqs ei labores tuos? Nūqd credes illi q sementē reddat tibi: & areā tuā cōgreget? Pēna struthiōis similis est pēnis herodii & accipitris. Quādo derelinqt oua sua in terra: tu forsitan in puluere calefacies ea? Obliuiscitur q pes conculcet ea: aut bestia agri cōterat. Duratur ad filios suos qsi nō sint sui: frustra laborauit nullo timore cogente. Priuauit ei eā de9 sapiētia nec dedit illi intelligētiā. Cū tps fuerit in altū alas erigit: deridet equū & ascensorē ei9. Nunqd pbebis eq fortitudinē: aut circūdabis collo ei9 hinitū? nūqd suscitabis eū

Tex.he.Job.xxxix.

מִי־יְסַפֵּר שְׁחָקִים בְּחָכְמָה וְנִבְלֵי
שָׁמַיִם מִי יַשְׁכִּיב׃ בְּצֶקֶת עָפָר
לַמּוּצָק וּרְגָבִים יְדֻבָּקוּ׃ הֲתָצוּד
לְלָבִיא טָרֶף וְחַיַּת כְּפִירִים תְּמַלֵּא׃
כִּי־יָשֹׁחוּ בַמְּעוֹנוֹת יֵשְׁבוּ בַסֻּכָּה
לְמוֹ־אָרֶב׃ מִי יָכִין לָעֹרֵב צֵידוֹ
כִּי־יְלָדָו אֶל־אֵל יְשַׁוֵּעוּ יִתְעוּ
לִבְלִי־אֹכֶל׃

Ca.xxxix

הֲיָדַעְתָּ עֵת לֶדֶת
יַעֲלֵי־סָלַע חֹלֵל אַיָּלוֹת
תִּשְׁמֹר׃ תִּסְפֹּר יְרָחִים תְּמַלֶּאנָה
וְיָדַעְתָּ עֵת לִדְתָּנָה׃ תִּכְרַעְנָה
יַלְדֵיהֶן תְּפַלַּחְנָה חֶבְלֵיהֶם
תְּשַׁלַּחְנָה׃ יַחְלְמוּ בְנֵיהֶם יִרְבּוּ
בַבָּר יָצְאוּ וְלֹא־שָׁבוּ לָמוֹ׃
מִי־שִׁלַּח פֶּרֶא חָפְשִׁי וּמֹסְרוֹת
עָרוֹד מִי פִתֵּחַ׃ אֲשֶׁר־שַׂמְתִּי עֲרָבָה
בֵיתוֹ וּמִשְׁכְּנוֹתָיו מְלֵחָה׃ יִשְׂחַק
לַהֲמוֹן קִרְיָה תְּשֻׁאוֹת נוֹגֵשׂ לֹא
יִשְׁמָע׃ יְתוּר הָרִים מִרְעֵהוּ וְאַחַר
כָּל־יָרוֹק יִדְרוֹשׁ׃ הֲיֹאבֶה רֵים עָבְדֶךָ
אִם־יָלִין עַל־אֲבוּסֶךָ׃ הֲתִקְשָׁר
רֵים בְּתֶלֶם עֲבֹתוֹ אִם־יְשַׂדֵּד עֲמָקִים
אַחֲרֶיךָ׃ הֲתִבְטַח־בּוֹ כִּי־רַב כֹּחוֹ
וְתַעֲזֹב אֵלָיו יְגִיעֶךָ׃ הֲתַאֲמִין
בּוֹ כִּי־יָשִׁיב זַרְעֶךָ וְגָרְנְךָ יֶאֱסֹף׃
כְּנַף־רְנָנִים נֶעֱלָסָה אִם־אֶבְרָה
חֲסִידָה וְנֹצָה׃ כִּי־תַעֲזֹב לָאָרֶץ
בֵּצֶיהָ וְעַל־עָפָר תְּחַמֵּם׃ וַתִּשְׁכַּח כִּי
רֶגֶל תְּזוּרֶהָ וְחַיַּת הַשָּׂדֶה תְּדוּשֶׁהָ׃
הִקְשִׁיחַ בָּנֶיהָ לְּלֹא־לָהּ לְרִיק
יְגִיעָהּ בְּלִי־פָחַד׃ כִּי־הִשָּׁהּ אֱלוֹהַּ
חָכְמָה וְלֹא־חָלַק לָהּ בַּבִּינָה׃ כָּעֵת
בַּמָּרוֹם תַּמְרִיא תִּשְׂחַק לַסּוּס
וּלְרֹכְבוֹ׃ הֲתִתֵּן לַסּוּס גְּבוּרָה
הֲתַלְבִּישׁ צַוָּארוֹ רַעְמָה׃ הֲתַרְעִישֶׁנּוּ

Primitiua heb.

סָפַר
שָׁכַב יָצַק
דָּבַק צוּד
לָבִא חָיָה
כָּפַר מָלֵא
שׁוּחַ עוּן
סָכַךְ כּוּן
צוּד שׁוּע
יָלַד חוּל
שָׁמַר סָפַר
כָּרַע
פָּלַח
שָׁלַח חָלַם
רָבָה שׁוּב
אָסַר
עָרַד שׂוּם
שָׁכַן שָׂחַק
הָמָה קָרָה
שָׁאָה
שָׁמַע יָתַר
רָעָה יָרַק
דָּרַשׁ אָבָה
רְאֵם לוּן
אָבַס קָשַׁר
שָׂדַד בָּטַח
כֹּחַ עָזַב
יָגַע אָמַן
שׁוּב אָסַף
עָלַס חָסַד
בֵּיצָה חָמַם
שָׁכַח זוּר
חָיָה דּוּשׁ
קָשַׁח
נָשָׁה
רוּם מָרָא
שָׂחַק נָתַן
גָּבַר לָבַשׁ
צוּר רָעַשׁ

כארבה הוד נחרו אימה: יחפרו — רבה חפר
בעמק וישיש בכח יצא לקראת — שוש
נשק: ישחק לפחד ולא יחת ולא — חתת
ישוב מפני חרב: עליו תרנה אשפה — שוב פנה
להב חנית וכידון: ברעש ורגז יגמא — רנה תנה
ארץ ולא יאמין כי קול שופר: — גמא
בדי שפר יאמר האח ומרחוק — אמן
יריח מלחמה רעם שרים ותרועה: — אמר אח
המבינתך יאבר נץ יפרש כנפו — רחק ריח
לתימן: אם על פיך יגביה נשר — לחם שור
וכי ירים קנו: סלע ישכן ויתלונן — רוע בין
על שן סלע ומצודה: משם חפר — אבר פרש
אכל למרחוק עיניו יביטו: — ימן פה
ואפרחו יעלעו דם ובאשר — גבה רום
חללים שם הוא: ויען יהוה — קנן שכן
את איוב ויאמר: הרב עם שדי — לון צוד
יסר מוכיח אלוה יעננה: ויען — נבט פרח
איוב את יהוה ויאמר: הן קלותי — עלע ענה
מה אשיבך ידי שמתי למו פי: — אמר רוב
אחת דברתי ולא אענה ושתים — יכח
ולא אוסיף: — קלל
— שוב שום
— פה
— יסף

Cap.xl. ויען יהוה את איוב מנסערה
ויאמר: אזר נא כגבר חלציך
אשאלך והודיעני: האף תפר — שאל ידע
משפטי תרשיעני למען תצדק: — פור שפט
ואם זרוע כאל לך ובקול כמהו — רשע צדק
תרעם: עדה נא גאון וגבה והוד — זרע כמו
והדר תלבש: הפץ עברות אפך — רעם גאה
וראה כל גאה והשפילהו: ראה — לבש פוץ
כל גאה הכניעהו והדך רשעים — שפל
תחתם: טמנם בעפר יחד פניהם — כנע
חבש בטמון: וגם אני אודך כי — פנה
תושיע לך ימינך: הנה נא בהמות — טמן ידה
אשר עשיתי עמך חציר כבקר — ישע ימן
יאכל: הנה נא כחו במתניו ואונו — עשה חציר
בשרירי בטנו: יחפץ זנבו כמו — אכל כח
— שרר חפץ

q̄si locustas? Gloria na-
riū ei⁹ terror: terrā vngu
la fodit. Exultat auda-
cter: in occursum pergit
armatis. Contemnit pa
uorem: nec ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
cedit gladio. Super ip-
sum sonabit pharetra:
vibrabit hasta & clype⁹.
Feruēs & fremēs sorbet
terram: nec reputat tu
be sonare clangorem.
Vbi audierit buccinā: di
cit vah: p̄cul odoratur
bellū: exhortationē du
cum & vlulatū exercitus.
Nūq̄d p sapiētiā tuā plu-
mescit accipiter expan-
dens alas suas ad austrū?
Nunq̄d ad p̄ceptū tuū
eleuabitur aquila & ī ar
duis ponet nidū suū? In
petris manet: ī p̄ruptis
silicib⁹ cōmoratur atq;
in iaccessis rupib⁹. Inde
cōtēplatur escā: & de lō
ge oculi eius p̄spiciunt.
Pulli ei⁹ lābūt sanguinē:
& vbicūq; cadauer fuerit
statim adest. Et adiecit
dn̄s: & locut⁹ est ad iob.
Nunq̄d q cōtendit cū
deo tam facile cōq̄escit?
Vtiq; qui arguit deū: de
bet r̄ndere ei. R̄ndens āt
iob dn̄o: dixit. Qui le-
uiter locut⁹ sum: r̄ndere
q̄d possum? Manū meā
ponā sup os meū. Vnū
locut⁹ sum: q̄d vtinā nō
dixissem: & alterū q̄bus
vltra nō addam. 40.
Respondēs aūt domi
nus iob de turbine:
dixit. Accinge sicut vir
lumbos tuos: ∞∞∞∞∞∞∞∞
interrogabo te & indica
mihi. Nūq̄d irritū facies
iudiciū meū: & condem
nabis me vt iustificeris?
Et si habes brachiū si-
cut deus & voce simili ∞
tonas: circūda tibi deco
rē & ī sublime erigere: &
esto gl'iosus: & speciosis
īduere vestib⁹. Disperge
sup̄bos in furore tuo: &
cōfunde eos: & respiciēs
oēm arrogantē hūilia.
Respice cūctos sup̄bos:
& cōfunde eos: & cōtere
ip̄ios in loco suo. Abscō
de eos in puluere simul:
& facies eoꝝ demerge in
foueā: & ego cōfitebor
q̄ saluare te possit dex
tera tua. ecce behemoth
quē feci tecū: fenū q̄si
bos comedet. Fortitudo
ei⁹ in lūbis ei⁹: & virtus
illi⁹ in vmbilico vētris ei⁹
Stringit caudā suā quasi

armaturā gl'ia āt pectoꝝ ei⁹ audacia: effodiēs C
πανοπλίαν· δόξα δὲ στηθέων αὐτοῦ τόλμη· ἀνορύσσων
in pede fugbit: egredit̄ āt in campū in fortitudie: oc
ἐν ποδὶ γαυριᾷ, ἐκπορεύεται δὲ εἰς πεδίον ἐν ἰσχύϊ, συ
currēs iaculo. deridet: ⁊ nō auertet̄ a fer
ναντῶν βέλει· καταγελᾷ, καὶ οὐ μὴ ἀποστραφῇ ἀπὸ σι
ro. in eo em̄ gloriat̄ arcus ⁊ gladi⁹: ⁊ ira
δήρου. ἐπ' αὐτῷ γὰρ γαυριᾷ τόξον καὶ μάχαιρα, καὶ ὀργῇ
desolabit terrā: nō crediderit quosq; signū det tuba.
ἀφανιεῖ τὴν γῆν, οὐ μὴ πιστεύσῃ ἕως ἂν σημάνῃ σάλπιγξ.
tuba āt significāte dicit euge: alōge āt olfa
σάλπιγγος δὲ σημαινούσης λέγει εὖγε, πόρρωθεν δὲ ὀσφραί
cit bellū cū saltu ⁊ clamore: ex āt tua scīe
νεται πολέμου σὺν ἅλματι καὶ κραυγῇ. ἐκ δὲ τῆς σῆς ἐπι
tia stetit accipit̄: expādēs alas immotus
στήμης ἕστηκεν ἱέραξ, ἀναπετάσας τὰς πτέρυγας ἀκίνητος
aspiciēs q̄ ad austrū: in āt tuo p̄cepto exalta D
καθορῶν τὰ πρὸς νότον; ἐπὶ δὲ τῷ σῷ προστάγματι ὑψοῦ
tur aq̄la: vult̄ āt in nidis suis sedens habitat̄
ται ἀετός, γὺψ δὲ ἐπὶ νοσσιᾶς αὐτοῦ καθεσθεὶς αὐλίζεται;
in eminētia petre ⁊ abscōdito: illic exīs q̄rit es D
ἐπ' ἐξοχῇ πέτρας καὶ ἀποκρύφῳ, ἐκεῖσε ὢν ζητεῖ τὰ σῖ
cas: de lōge oculi ei⁹ speculant̄. pulli āt
τα, πόρρωθεν οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτοῦ σκοπεύουσι. νεοσσοὶ δὲ
eius polluūt̄ in sanguie: vbicūq; āt fuerit mortui sta
αὐτοῦ φύρονται ἐν αἵματι, οὗ δ' ἂν ὦσι τεθνεῶτες πα
tim inueniunt̄. ⁊ respōdit dn̄s iob ⁊
ραχρῆμα εὑρίσκονται. καὶ ἀπεκρίθη κύριος τῷ Ἰὼβ καὶ
dixit: nūq̄d iudiciū cū idoneo indicas: arguēs deū respō
εἶπε, μὴ κρίσιν μετὰ ἱκανοῦ κρίνεις, ἐλέγχων θεὸν ἀποκρι
debit ei: respōdēs āt iob ait dn̄o: q̄d adhuc
θήσεται αὐτῷ, ὑπολαβὼν δὲ Ἰὼβ λέγει τῷ κυρίῳ, τί ἔτι
ego iudico: admonit⁹ ⁊ redarguēs dn̄m audiēs hec
ἐγὼ κρίνομαι νουθετούμενος καὶ ἐλέγχων κύριον ἀκούων τοι
nihil exīs: ego āt quā respōsionē dederi ad hec:
αῦτα οὐδὲν ὤν; ἐγὼ δὲ τίνα ἀπόκρισιν δῶ πρὸς ταῦ
manū ponā in ore meo. semel locut⁹ sū: ē.9.c.
τα, χεῖρα θήσω ἐπὶ στόματί μου. ἅπαξ λελάληκα,
in āt secūdo nō addam.
ἐπὶ δὲ τῷ δευτέρῳ οὐ προσθήσω. Ca,40.
Amplius āt respōdens dn̄s dixit iob de ne A
Ἔτι δὲ ὑπολαβὼν ὁ κύριος εἶπε τῷ Ἰὼβ ἐκ τοῦ νέ ē.38.a.
bula: minime: sed accinge sicut vir lumbū tuū: interro
φους, μή, ἀλλὰ ζῶσαι ὥσπερ ἀνὴρ τὴν ὀσφύν σου, ἐρωτή
gabo āt te: tu āt mihi respōde. nūq̄d repellis meū iudiciū?
σω δέ σε, σὺ δέ μοι ἀποκρίθητι. ἢ ἀποποιοῦ μου τὸ κρίμα;
putas āt me alit̄ tibi respōdisse: aut vt appareas
οἴει δέ με ἄλλως σοι κεχρηματικέναι; ἢ ἵνα ἀναφανῇς δί
iust⁹? nūq̄d brachiū tibi est cōtra dn̄m? aut voce secū A Dere. 10.e.
καιος; ἢ βραχίων σοί ἐστι κατὰ τοῦ κυρίου; ἢ φωνῇ κα
dū eū tonas? resume āt altitudinē ⁊ potentiā: glo
τ' αὐτὸν βροντᾷς; ἀνάλαβε δὲ ὕψος καὶ δύναμιν, δό
riā āt ⁊ honorē induere: mitte āt angelos ira
ξαν δὲ καὶ τιμὴν ἀμφίασαι. ἀπόστειλον δὲ ἀγγέλους ὀρ
oēs āt cōtumeliosū humilia. superbū āt extin
γῇ, πάντα δὲ ὑβριστὴν ταπείνωσον. ὑπερήφανον δὲ σβέ B
gue: putrefac āt impios statim. abscōde āt in
σον, σῆψον δὲ ἀσεβεῖς παραχρῆμα. κρύψον δὲ εἰς
terrā simul extra: at facies eoꝝ ignomi
γῆν ὁμοθυμαδὸν ἔξω, τὰ δὲ πρόσωπα αὐτῶν ἀτιμί
nia imple. et ego cōfitebor vtiq; q̄ po
ας ἔμπλησον. καί γε ἐγὼ ὁμολογήσω ἄρα, ὅτι δύ
test dextera tua saluare. sed em̄ ecce bestias a
ναται ἡ δεξιά σου σῶσαι. ἀλλὰ δὴ ἰδοὺ θηρία πα
pud te: fenū sicut boues comedit. ecce āt fortitudo e
ρὰ σοί, χόρτον ἴσα βουσὶν ἐσθίει. ἰδοὺ δὴ ἡ ἰσχὺς αὐ
ius in lūbo: at potētia eius in vmbilico ve
τοῦ ἐπ' ὀσφύϊ, ἡ δὲ δύναμις αὐτοῦ ἐπ' ὀμφαλοῦ γα
tris erexit caudā vt
στρός· ἔστησεν οὐρὰν ὡς ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞

C capistrum: at nerui ei⁹ cōplicati sunt. late-
κυρτώσας; τὰ δὲ νεῦρα αὐτοῦ συμπέπλεκται. αἱ πλευ-
ra ei⁹ latera enea: at tergū ei⁹ fer-
ραὶ αὐτοῦ πλευραὶ χάλκειαι, ἡ δὲ ῥάχις αὐτοῦ σίδη-
rū fusile. hoc est pncipiū fictionis dñi factū
ρος χυτός. τοῦτ᾽ ἔστιν ἀρχὴ πλάσματος κυρίου πεποι-
ut eluderet ab angelis ei⁹. asce-
ημένον ἐγκαταπαίζεσθαι ὑπὸ τῶν ἀγγέλων αὐτοῦ. ἐπελ-
dens āt ad montē prruptū fecit gaudiū q̄drupedi-
θὼν δὲ ἐπ᾽ ὄρος ἀκρότομον ἐποίησε χαρμονὴν τετράπο-
b⁹ in tartaro. sub oīgenas arbores dor-
σιν ἐν τῷ ταρτάρῳ. ὑπὸ παντοδαπὰ δένδρα κοιμᾶ-
mit: iuxta papyr⁹ ⁊ calamū ⁊ scirpū. obū-
ται, παρὰ πάπυρον καὶ κάλαμον καὶ βούτομον. σκιά-
brāt āt ei arbores cū ramis ⁊ rami plā-
ζονται δὲ αὐτῷ δένδρα σὺν θάμνοις καὶ κλῶνες ἄγ-
te. si fuerit inūdatio: nō senserint. cōfidit
ρου. ἐὰν γένηται πλημμύρα, οὐ μὴ αἰσθηθῇ. πέποιθεν
q̄m offendet iordanis in os ei⁹. in
D ὅτι προσκρούσει ὁ Ἰορδάνης εἰς τὸ στόμα αὐτοῦ. ἐν τῷ
oculo ei⁹ accipiet eū: intortus pforabit
ὀφθαλμῷ αὐτοῦ δέξεται αὐτόν, ἐνσκολιευόμενος τρήσει
narē. duces aūt draconē in hamo? circūpones āt cir-
ῥῖνα. ἄξεις δὲ δράκοντα ἐν ἀγκίστρῳ; περιθήσεις δὲ φορ-
culū circa nasū ei⁹? aut ligabis annulū in nare?
βείαν περὶ ῥῖνα αὐτοῦ; ἢ δήσεις κρίκον ἐν τῷ μυκτῆ-
armilla aūt terebrabis labiū ei⁹? loquet āt
ρι; ψελλίῳ δὲ τρυπήσεις τὸ χεῖλος αὐτοῦ; λαλήσει δέ
tibi deprecationes supplicationis mollit? ponet āt tecū
σοι δεήσεις ἱκετηρίας μαλακῶς; θήσεται δὲ μετὰ σοῦ
pactū? accipies āt eū seruū sēpiternū? illudes āt in eū
διαθήκην; λήψῃ δὲ αὐτὸν δοῦλον αἰώνιον; παίξῃ δὲ ἐν αὐ-
sicut aue? aut ligabis eū tanq̄ passerē puero?
τῷ ὥσπερ ὀρνέῳ, ἢ δήσεις αὐτὸν ὥσπερ στρουθίον παιδίῳ;
pascunt aūt in eo gētes? diuidūt eū phœni-
ἐνσιτοῦνται δὲ ἐν αὐτῷ ἔθνη; μεριτεύονται αὐτὸν φοινί-
cū gnātiōes? oē āt nauigabile ꝯueniēs nō ferāt pel-
κων ἔθνη; πᾶν δὲ πλωτὸν συνελθὸν οὐ μὴ ἐνέγκωσι βύρ-
lē vnā caude ei⁹: ⁊ in nauigiis piscatoꝝ caput
σαν μίαν οὐρᾶς αὐτοῦ, καὶ ἐν πλοίοις ἁλιέων κεφαλὴν
ei⁹? impones āt ei manū: memor belli
αὐτοῦ; ἐπιθήσεις δὲ αὐτῷ χεῖρα, μνησθεὶς πόλεμον τὸν
facti in corpore ei⁹: ⁊ nō ultra fiat: nō
γινόμενον ἐν σώματι αὐτοῦ, καὶ μηκέτι γινέσθω. οὐχ
vidisti eū?
ἑώρακας αὐτόν;

Ca.41.

A Neq̄ in dictis miraris? neq̄ ti-
Οὐ δὲ ἐπὶ τοῖς λεγομένοις τεθαύμακας; οὐ δέδοι-
muisti q̄m pparatū est mihi? q̄s enī est mihi resistēs? aut
κας ὅτι ἡτοίμασταί μοι; τίς γάρ ἐστιν ὁ ἐμοὶ ἀντιστάς; ἢ
q̄s resistet mihi ⁊ sustinebit? si oīs sub
τίς ἀντιστήσεταί μοι καὶ ὑπομενεῖ; εἰ πᾶσα ἡ ὑπ᾽ οὐ-
celesti mea est: nō tacebo ppt eū: ⁊ sermōib⁹
ρανὸν ἐμή ἐστιν, οὐ σιωπήσομαι δι᾽ αὐτόν, καὶ λόγος
potentie miserabit̄ equalē ei. q̄s reuelabit faci-
B δυνάμεως ἐλεήσει τὸν ἴσον αὐτῷ. τίς ἀποκαλύψει πρόσω-
em indumenti eius? in āt rugā pectoris eius q̄s vtiq̄ igre-
πον ἐνδύσεως αὐτοῦ; εἰς δὲ πτύξιν θώρακος αὐτοῦ τίς ἂν εἰσέλ-
dietur? portas vultus ei⁹ q̄s apiet? i circulo dentiū ei-
θοι; πύλας προσώπου αὐτοῦ τίς ἀνοίξει; κύκλῳ ὀδόντων αὐ-
us timor. interiora ei⁹ scuta enea: cōiunctio āt
τοῦ φόβος. τὰ ἔγκατα αὐτοῦ ἀσπίδες χαλκαῖ, σύνδεσμος δὲ
ei⁹ sicut smirites lapis. vn⁹ vni agglutinat̄. spūs āt
αὐτοῦ ὥσπερ σμυρίτης λίθος. εἷς τοῦ ἑνὸς κολλῶνται, πνεῦμα δὲ
non īgrediat̄ eū. sicut vir fratri suo agglutinabū-
οὐ μὴ διέλθῃ αὐτόν. ὡς ἀνὴρ τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ προσκολληθή-
tur? conuenisūt. ⁊ nō auellentur. i sternuta-
σεται; συνέχονται, καὶ οὐ μὴ ἀποσπασθῶσιν. ἐν πταρ-
tiōe eius splendet lumen: at oculi eius
μῷ αὐτοῦ ἐπιφαύσκεται φέγγος, οἱ δὲ ὀφθαλμοὶ αὐτοῦ
spēs luciferi. de ore eius pcedunt lampades
εἶδος ἑωσφόρου. ἐκ στόματος αὐτοῦ ἐκπορεύονται λαμπάδες

cedrū: nerui testiculorū ei⁹ pplexi sunt. Ossa ei⁹ velut fistule eris: cartilago illi⁹ q̄si lamine ferree. Ipse ē pricipiū viarū dei: qui fecit eū applicabit gladiū ei⁹. Huic mōtes herbas ferūt: omnes bestie agri ludent ibi. Sub vmbra dormit in secreto calami in locis humētibus. Protegūt vmbre vmbrā eius: circūdabūt eū salices torrētis. Ecce absorbebit fluuiū & nō mirabitur: & hēt fiduciā q̄ influat iordanis in os ei⁹. In oclis ei⁹ q̄si hamo capiet eū: in sudib⁹ pforabit nares ei⁹. An extrahere poteris leuiathā hamo: & fune ligabis linguā ei⁹? Nūqd pones circulū in narib⁹ ei⁹: aut armilla pforabis maxillā eius? Nunqd multiplicabit ad te pces: aut loq̄tur tibi mollia? Nunqd feriet tecū pactū: & accipies eū seruū sempiternū? Nūqd illudes ei q̄si aui: aut ligabis eum ancillis tuis? Concident eum amici: diuident illū negociatores? Nunquid implebis sagenas pelle ei⁹: & gurgustiū piscíū capite illi⁹? Pones sup eū manū tuā. Memēto belli. Nec vltra addas loq. Ecce spes eius frustrabitur eū: & videntibus cunctis precipitabitur.

41.

Non quasi crudelis suscitabo eum. Quis enī resistere pōt vultui meo? & qs ante dedit mihi vt reddā ei? Oia que sub celo sunt mea sunt. Non parcā ei verbis potentibus: & ad deprecandū compositis. Quis reuelabit faciē indumenti eius? & in medium oris eius qs intrabit? Portas vultus eius quis aperiet? Per gyrū dentiū eius formido: corpus illi⁹ q̄si scuta fusilia compactū squamis se prementibus. Vna vni cōiūgitur: & ne spiraculum quidem incedit per eas. Vna alteri adherebūt: & tenētes se nequaq̄ separabuntur. Sternutatio eius splendor ignis: & oculi eius vt palpebre diluculi. De ore eius lampades

אֶרֶז גִּידֵי פַחֲדָו יְשֹׂרָגוּ׃ עֲצָמָיו
אֲפִיקֵי נְחוּשָׁה גְּרָמָיו כִּמְטִיל בַּרְזֶל׃
הוּא רֵאשִׁית דַּרְכֵי־אֵל הָעֹשׂוֹ יַגֵּשׁ
חַרְבּוֹ׃ כִּי־בוּל הָרִים יִשְׂאוּ־לוֹ וְכָל
חַיַּת הַשָּׂדֶה יְשַׂחֲקוּ־שָׁם׃ תַּחַת
צֶאֱלִים יִשְׁכָּב בְּסֵתֶר קָנֶה וּבִצָּה׃
יְסֻכֻּהוּ צֶאֱלִים צִלְלוֹ יְסֻבּוּהוּ עַרְבֵי
נָחַל׃ הֵן יַעֲשֹׁק נָהָר לֹא יַחְפּוֹז
יִבְטַח כִּי־יָגִיחַ יַרְדֵּן אֶל־פִּיהוּ׃ בְּעֵינָיו
יִקָּחֶנּוּ בְּמוֹקְשִׁים יִנְקָב־אָף׃ תִּמְשֹׁךְ
לִוְיָתָן בְּחַכָּה וּבְחֶבֶל תַּשְׁקִיעַ
לְשׁוֹנוֹ׃ הֲתָשִׂים אַגְמוֹן בְּאַפּוֹ וּבְחוֹחַ
תִּקּוֹב לֶחֱיוֹ׃ הֲיַרְבֶּה אֵלֶיךָ תַּחֲנוּנִים
אִם־יְדַבֵּר אֵלֶיךָ רַכּוֹת׃ הֲיִכְרֹת
בְּרִית עִמָּךְ תִּקָּחֶנּוּ לְעֶבֶד עוֹלָם׃
הַתְשַׂחֶק־בּוֹ כַּצִּפּוֹר וְתִקְשְׁרֶנּוּ
לְנַעֲרוֹתֶיךָ׃ יִכְרוּ עָלָיו חַבָּרִים
יֶחֱצוּהוּ בֵּין כְּנַעֲנִים׃ הַתְמַלֵּא
בְשֻׂכּוֹת עוֹרוֹ וּבְצִלְצַל דָּגִים רֹאשׁוֹ׃
שִׂים־עָלָיו כַּפֶּךָ זְכֹר מִלְחָמָה אַל
תּוֹסַף׃ הֵן־תֹּחַלְתּוֹ נִכְזָבָה הֲגַם
אֶל־מַרְאָיו יֻטָל׃

לֹא־אַכְזָר כִּי יְעוּרֶנּוּ
וּמִי הוּא לְפָנַי יִתְיַצָּב׃ מִי הִקְדִּימַנִי
וַאֲשַׁלֵּם תַּחַת כָּל־הַשָּׁמַיִם לִי־
הוּא׃ לֹא אַחֲרִישׁ בַּדָּיו וּדְבַר
גְּבוּרוֹת וְחִין עֶרְכּוֹ׃ מִי גִלָּה
פְּנֵי לְבוּשׁוֹ בְּכֶפֶל רִסְנוֹ מִי
יָבוֹא׃ דַּלְתֵי פָנָיו מִי פִתֵּחַ
סְבִיבוֹת שִׁנָּיו אֵימָה׃ גַּאֲוָה
אֲפִיקֵי מָגִנִּים סָגוּר חוֹתָם צָר׃
אֶחָד בְּאֶחָד יִגַּשׁוּ וְרוּחַ לֹא
יָבֹא בֵינֵיהֶם׃ אִישׁ בְּאָחִיהוּ
יְדֻבָּקוּ יִתְלַכְּדוּ וְלֹא יִתְפָּרָדוּ׃
עֲטִישֹׁתָיו תָּהֶל אוֹר וְעֵינָיו
כְּעַפְעַפֵּי שָׁחַר׃ מִפִּיו לַפִּידִים

שָׂרַג
אָפַק מָטַל
עָשָׂה נָגַשׁ
נָשָׂא
חָיָה שָׂחַק
שָׁכַב
סָכַךְ סָבַב
עָשַׁק חָפַז
בָּטַח גִּיחַ
פֶּה לָקַח
יָקַשׁ נָקַב
מָשַׁךְ לָוָה
שָׁקַע לָשׁוֹן
שׂוּם נָקַב
לְחִי רָבָה
חָנַן דָּבַר
רָכַךְ כָּרַת
בְּרִית לָקַח
עָלַם צָפַר
קָשַׁר כָּרָה
חָצָה מָלֵא
סָכַךְ דָּגָה
שׂוּם
לָחַם
יָסַף יָחַל
כָּזַב רָאָה
טוּל

Cap. xli.

כָּזַר עוּר
פָּנָה יָצַב
קָדַם שָׁלַם
חָרַשׁ בַּד
גָּבַר
לָבַשׁ
בּוֹא
סָבַב גָּאָה
אָפַק גָּנַן
סָגַר חָתַם
צוּר נָגַשׁ
דָּבַק לָכַד
פָּרַד עָטַשׁ
הָלַל פֶּה
לָפַד

יְהַלֵּכוּ כִּידוֹדֵי אֵשׁ יִתְמַלָּטוּ׃ הלך כידד מלט
מִנְּחִירָיו יֵצֵא עָשָׁן כְּדוּד נָפוּחַ נחר נפח
וְאַגְמֹן׃ נַפְשׁוֹ גֶּחָלִים תְּלַהֵט להט
וְלַהַב מִפִּיו יֵצֵא׃ בְּצַוָּארוֹ צור
יָלִין עֹז וּלְפָנָיו תָּדוּץ דְּאָבָה׃ לון עזז
מַפְּלֵי בְשָׂרוֹ דָבֵקוּ יָצוּק עָלָיו פנה דוץ
בַּל יִמּוֹט׃ לִבּוֹ יָצוּק כְּמוֹ אָבֶן נפל יצק
וְיָצוּק כְּפֶלַח תַּחְתִּית׃ מִשֵּׂתוֹ מטט
נשא
יָגוּרוּ אֵלִים מִשְּׁבָרִים יִתְחַטָּאוּ׃ גור חטא
מַשִּׂיגֵהוּ חֶרֶב בְּלִי תָקוּם חֲנִית נשג קום
מַסָּע וְשִׁרְיָה׃ יַחְשֹׁב לְתֶבֶן בַּרְזֶל חנה נסע
לְעֵץ רִקָּבוֹן נְחוּשָׁה׃ לֹא יַבְרִיחֶנּוּ שרה חשב
בֶן קָשֶׁת לְקַשׁ נֶהְפְּכוּ לוֹ אַבְנֵי נחש ברח
הפך
קָלַע׃ כְּקַשׁ נֶחְשְׁבוּ תוֹתָח תתח
וְיִשְׂחַק לְרַעַשׁ כִּידוֹן׃ תַּחְתָּיו שחק
חַדּוּדֵי חָרֶשׂ יִרְפַּד חָרוּץ עֲלֵי חדד רפד
טִיט׃ יַרְתִּיחַ כַּסִּיר מְצוּלָה יָם חרץ רתח
צול
יָשִׂים כַּמֶּרְקָחָה׃ אַחֲרָיו יָאִיר שום רקח
נָתִיב יַחְשֹׁב תְּהוֹם לְשֵׂיבָה׃ אור נתב
אֵין עַל עָפָר מָשְׁלוֹ הֶעָשׂוּ לִבְלִי תהם שוב
חָת׃ אֶת כָּל גָּבֹהַּ יִרְאֶה וְהוּא מֶלֶךְ עשה חתת
ראה
עַל כָּל בְּנֵי שָׁחַץ׃

Cap. xlij.

וַיַּעַן אִיּוֹב אֶת יְהוָה
ענה
וַיֹּאמַר׃ יָדַעְתִּי כִּי כֹל תּוּכָל אמר יכל
וְלֹא יִבָּצֵר מִמְּךָ מְזִמָּה׃ מִי זֶה בצר מן זמם
מַעְלִים עֵצָה בְּלִי דָעַת לָכֵן עלם יעץ
הִגַּדְתִּי וְלֹא אָבִין נִפְלָאוֹת מִמֶּנִּי ידע נגד
וְלֹא אֵדָע׃ שְׁמַע נָא וְאָנֹכִי בין פלא
אֲדַבֵּר אֶשְׁאָלְךָ וְהוֹדִיעֵנִי׃ דבר שאל
לְשֵׁמַע אֹזֶן שְׁמַעְתִּיךָ וְעַתָּה
עֵינִי רָאָתְךָ׃ עַל כֵּן אֶמְאַס ראה מאס
וְנִחַמְתִּי עַל עָפָר וָאֵפֶר׃ וַיְהִי היה
אַחַר דִּבֶּר יְהוָה אֶת הַדְּבָרִים
הָאֵלֶּה אֶל אִיּוֹב וַיֹּאמֶר יְהוָה
אֶל אֱלִיפַז הַתֵּימָנִי חָרָה אַפִּי
בְךָ וּבִשְׁנֵי רֵעֶיךָ כִּי לֹא דִבַּרְתֶּם שנה רעה

procedunt sicut tede ignis accense: de naribus eius pcedit fumus: sicut olle succēse atq; feruentis. Halitus eius prunas ardere facit: & flāma de ore eius egreditur. In collo eius morabitur fortitudo: & faciē eius precedit egestas. Mēbra carniū eius coherētia sibi. Mittet cōtra eū fulmina: & ad locū aliū nō ferētur. Cor eius indurabitur tanq̄ lapis: & stringetur q̄si malleatoris incus. Cū sublatus fuerit: timebūt angeli: & territi purgabuntur. Cū apphenderit eū gladius: subsistere nō poterit: neq; hasta neq; thorax. Reputabit enim q̄si paleas ferrū: & quasi lignū putridū es. Nō fugabit eū vir sagittarius: in stipulā versi sūt ei lapides fūde. Quasi stipulā estimabit malleū: & deridebit vibrantē hastā. Sub ipso erunt radii solis: & sternet sibi aurum quasi lutum. Feruescere faciet q̄si ollā pfundū maris: & ponet q̄si cū vnguēta bulliūt. Post eum lucebit semita: estimabit abyssum quasi senescentem. Non est sup terra potestas q̄ cōparetur ei: q factus est vt nullū timeret. Omne sublime videt: ipse est rex sup vniuersos filios superbie. 42.

Respondens autē iob domino: dixit. Scio quia omnia potes: & nulla te latet cogitatio. Quis est iste qui celat cōsilium absq; scientia? Ideo insipiēter locutus sum: & que vltra modū excedūt scientiam meam. Audi & ego loquar: interrogabo te & responde mihi. Auditu auris audiui te: nunc autem oculus meus videt te. Idcirco ipse me reprehēdo: & ago penitētiam in fauilla & cinere. Postq̄ autem locutus est dominus verba hec ad iob: dixit ad eliphaz themanitē. Iratus est furor meus in te & in duos amicos tuos: qm̄ nō estis locuti

accense: & iaciuntur craticule ignis: de nari
καίονται, καὶ διαρριπτοῦνται ἐσχάραι πυρός, ἐκ μυκτή
bus eius procedit fumus camini accensi igne
ρων αὐτοῦ ἐκπορεύεται καπνὸς καμίνου καιομένης πυρὶ
carbonū. aia eius carbones: flāma aūt de ore
ἀνθράκων. ἡ ψυχὴ αὐτοῦ ἄνθρακες, φλὸξ δὲ ἐκ στόμα
eius procedit. in aūt collo eius habi
τος αὐτοῦ ἐκπορεύεται. ἐν δὲ τραχήλῳ αὐτοῦ αὐλίζε
tat potētia: ante eum currit perditio. car
ται δύναμις, ἔμπροσθεν αὐτοῦ τρέχει ἀπώλεια. σάρ
nes aūt corporis eius coherētes sūt: effundit in e C
κες δὲ σώματος αὐτοῦ κεκόλληνται, καταχέει ἐπ᾽ αὐ
um nō ɔmouebit. cor eius īduratū est vt
τὸν οὐ σαλευθήσεται. ἡ καρδία αὐτοῦ πέπηγεν ὥσπερ
lapis: stetit aūt sicut incus ipulsata. cū v̄ti fuerit aūt C
λίθος, ἕστηκε δὲ ὥσπερ ἄκμων ἀνήλατος. στραφέντος δὲ
ipse tio: bestiis q̄drupedib⁹ in t̄ra saltātib⁹.
αὐτοῦ φόβος θηρίοις τετράποσιν ἐπὶ γῆς ἁλλομένοις.
si occurrerint ei lancee: non timebunt
ἐὰν συναντήσωσιν αὐτῷ λόγχαι, οὐδὲν οὐ μὴ ποιήσωσι
hastā sublatam & thoracē. reputauit q̄dē.n. ferrū pale
δόρυ ἐπηρμένον καὶ θώρακα. ἥγηται μὲν γὰρ σίδηρον ἄχυ
as: es aūt vt lignū putridū. reputauit apium
ρα, χαλκὸν δὲ ὥσπερ ξύλον σαθρόν. ἥγηται πετροβό
q̄dē fenū: non vulnerabit eū arcus eneus.
λον μὲν χόρτον, οὐ μὴ τρώσει αὐτὸν τόξον χάλκειον. D
vt calam⁹ reputati sūt mallei: deridet aūt cōcussio
ὡς καλάμην ἐλογίσθησαν σφῦραι, καταγελᾷ δὲ σεισ
nē ignifferam. lect⁹ eius obelisci acuti: omne
μοῦ πυρφόρου. ἡ στρωμνὴ αὐτοῦ ὀβελίσκοι ὀξεῖς, πᾶς
aūt aurum maris in illum sicut lutum. indicibilis
δὲ χρυσὸς θαλάσσης ἐπ᾽ αὐτὸν ὥσπερ πηλὸς ἀμύθητος.
feruere facit abyssū tāq̄ officia ferrarij. reputauit aūt ma
ἀναζεῖ τὴν ἄβυσσον ὥσπερ χαλκεῖον. ἥγηται δὲ τὴν θά
re tanq̄ spōgiam: at tartarum a
λασσαν ὥσπερ ἐξάλειπτρον, τὸν δὲ τάρταρον τῆς ἀ
byssi sicut captiuum: estimauit abyssum
βύσσου ὥσπερ αἰχμάλωτον, ἐλογίσατο ἄβυσσον
in deābulatiōem. nō est q̄cq̄ in terra simile il
εἰς περίπατον. οὐκ ἔστιν οὐδὲν ἐπὶ τῆς γῆς ὅμοιον αὐ D
li factum: vt illudatur ab angelis
τῷ πεποιημένον, ἐγκαταπαίζεσθαι ὑπὸ τῶν ἀγγέλων
meis. oīe sublime vidit: ipse aūt rex oium q
μου. πᾶν ὑψηλὸν ὁρᾷ, αὐτὸς δὲ βασιλεὺς πάντων τῶν
in aquis.
ἐν τοῖς ὕδασιν. Ca.42.

Respondens aūt iob dño ait: noui q A
Ὑπολαβὼν δὲ ἰὼβ τῷ κυρίῳ λέγει, οἶδα ὅτι
omnia potes: ipossibile ē aūt tibi nihil. q̄s .n. est
πάντα δύνασαι, ἀδυνατεῖ δέ σοι οὐδέν. τίς γάρ ἐστιν
q̄ celat a te cōsiliū? parcens aūt verbis: & te
ὁ κρύπτων σε βουλήν; φειδόμενος δὲ ῥημάτων, καὶ σὲ
putat abscondere. q̄s aūt renūciabit mihi q̄ nō nouerā? ma
οἴεται κρύπτειν. τίς δὲ ἀναγγελεῖ μοι ἃ οὐκ ᾔδειν; με
gna & mirabilia q̄ nō noram? audi aūt me
γάλα καὶ θαυμαστὰ ἃ οὐκ ἐπιστάμην; ἄκουσον δέ μου
dñe: vt & ego loquar. iterrogabo aūt te: tu aūt
κύριε, ἵνα κἀγὼ λαλήσω. ἐρωτήσω δέ σε, σὺ δέ
me doce: auditionē q̄dē auris audiui tue pri
με δίδαξον. ἀκοὴν μὲν ὠτὸς ἤκουόν σου τὸ πρότε
us: nūc aūt oculus me⁹ vidit te. icirco vilipen
ρον, νῦν δὲ ὁ ὀφθαλμός μου ἑώρακέ σε. διὸ ἐφαύλι B
di meipm & liq̄fact⁹ sū: reputaui aūt meipm t̄rā &
σα ἐμαυτὸν καὶ ἐτάκην, ἥγημαι δὲ ἐμαυτὸν γῆν καὶ
cinerem. factū ē aūt postq̄ locutus ē dñs om
σποδόν. ἐγένετο δὲ μετὰ τὸ λαλῆσαι τὸν κύριον πάν
nia verba hec iob: dixit dñs eli
τα τὰ ῥήματα ταῦτα τῷ ἰώβ, εἶπεν ὁ κύριος ἐλι
phaz themanite: peccasti tu & duo amici
φὰζ τῷ θαιμανίτῃ, ἥμαρτες σὺ καὶ οἱ δύο φίλοι
tui: nō.n. locuti estis
σου, οὐ γὰρ ἐλαλήσατε

Trãſla.gre.lxx.cũ īter.latina.

coram me verum nullũ: ſicut ſeruus me⁹ iob.
ἐνώπιόν μου ἀληθὲς οὐδέν, ὥσπερ ὁ θεράπων μου ἰώβ.
nũc ãt accipite ſeptẽ vitulos ⁊ ſeptẽ arietes. ⁊ i=
νῦν δὲ λάβετε ἑπτὰ μόσχους καὶ ἑπτὰ κριούς, καὶ πο=
te ad ſeruum meũ iob: ⁊ faciet
ρεύθητε πρὸς τὸν θεράποντά μου ἰώβ, καὶ ποιήσει
libationem p vobis: qm̃ ſi nõ faciem eius ac=
κάρπωσιν περὶ ὑμῶν, ὅτι εἰ μὴ πρόσωπον αὐτοῦ λή=
cipiam: ſi nõ .n. ppẽ eũ pdidiſſẽ vtiq; vos. nõ .n.
ψομαι, εἰ μὴ γὰρ δι᾽ αὐτὸν ἀπώλεσα ἂν ὑμᾶς. οὐ γὰρ
locuti eſtis verũ cõtra ſeruum meũ iob: a=
ἐλαλήσατε ἀληθὲς κατὰ τοῦ θεράποντός μου ἰώβ. ἐπο=
bijt ãt eliphaz themanites: ⁊ baldad ſauchites
ρεύθη δὲ ἐλιφὰζ ὁ θαιμανίτης, καὶ βαλδὰδ ὁ σαυχίτης,
⁊ ſophar meneus: ⁊ fecerunt ſicut pcepit e=
καὶ σωφὰρ ὁ μιναῖος, καὶ ἐποίησαν καθὼς συνέταξεν αὐ=
C is dñs: ⁊ ſoluit peccatũ eis ppẽ iob.
τοῖς ὁ κύριος, καὶ ἔλυσε τὴν ἁμαρτίαν αὐτοῖς διὰ ἰώβ.
at dñs auxit iob: cũ oraſſet ãt ipſe ⁊ pro
ὁ δὲ κύριος ηὔξησε τὸν ἰώβ, εὐξαμένου δὲ αὐτοῦ καὶ περὶ
amicis ſuis: dimiſit illis peccatũ. de=
τῶν φίλων αὐτοῦ, ἀφῆκεν αὐτοῖς τὴν ἁμαρτίαν. ἔδω=
dit ãt dñs dupla quecũq; erãt prius iob in dupli=
κε δὲ ὁ κύριος διπλᾶ ὅσα ἦν ἔμπροσθεν ἰώβ εἰς διπλα=
cationẽ. audierũt ãt omnes fratres eius ⁊
σιασμόν. ἤκουσαν δὲ πάντες οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ καὶ
ſorores eius oĩa q̃ acciderũt ei:
αἱ ἀδελφαὶ αὐτοῦ πάντα τὰ συμβεβηκότα αὐτῷ,
⁊ venerũt ad eũ. ⁊ omnes quicũq; viderãt e=
καὶ ἦλθον πρὸς αὐτόν. καὶ πάντες ὅσοι ᾔδεισαν αὐ=
um a primo. cũ cõmediſſent ãt ⁊ bibiſſent apd eũ
τὸν ἐκ πρώτου. φαγόντες δὲ καὶ πιόντες παρ᾽ αὐτῷ
cõſolati ſũt eũ: ⁊ mirati ſunt in oĩbus q̃
παρεκάλεσαν αὐτόν, καὶ ἐθαύμασαν ἐπὶ πᾶσιν οἷς
induxit in eũ dñs. ⁊ dedit ei vnuſ=
ἐπήγαγεν ἐπ᾽ αὐτῷ ὁ κύριος. καὶ ἔδωκεν αὐτῷ ἕκα=
quiſq; agnã vnã ⁊ quadridrachmũ aureum ſic ſigno.
στος ἀμνάδα μίαν καὶ τετράδραχμον χρυσοῦν ἄσημον.
at dñs bñdixit nouiſſia iob magiſq; priorib⁹:
D ὁ δὲ κύριος εὐλόγησε τὰ ἔσχατα ἰὼβ ἢ τὰ ἔμπροσθεν,
fuerũt ãt pecora eius oues decẽ ⁊ quattuor mil=
ἦν δὲ τὰ κτήνη αὐτοῦ πρόβατα μύρια τετρακισχί=
le: cameli ſexmille: iuga boum mille: aſine femie
λια, κάμηλοι ἑξακισχίλιαι, ζεύγη βοῶν χίλια, ὄνοι θήλειαι
paſcẽtes mille. naſcunt̃ ãt ei filij ſeptẽ ⁊ filie
νομάδες χίλιαι. γεννῶνται δὲ αὐτῷ υἱοὶ ἑπτὰ καὶ θυγατέρες
tres: ⁊ vocauit quidẽ priam diem: at ſecũ
τρεῖς, καὶ ἐκάλεσε τὴν μὲν πρώτην ἡμέραν, τὴν δὲ δευτέ=
dã caſſiam: at tertiã amalthee cornu: ⁊
ραν κασίαν, τὴν δὲ τρίτην ἀμαλθαίας κέρας. καὶ
non inuẽte ſũt ſcdm filias iob meliores
οὐχ εὑρέθησαν κατὰ τὰς θυγατέρας ἰὼβ βελτίους
eis in ſub celeſti. dedit aũt eis pater
αὐτῶν ἐν τῇ ὑπ᾽ οὐρανόν. ἔδωκε δὲ αὐταῖς ὁ πατὴρ
hereditatẽ int̃ fratres. vixit aũt iob poſt
κληρονομίαν ἐν τοῖς ἀδελφοῖς. ἔζησε δὲ ἰὼβ μετὰ
plagam ãnos centũ quadraginta. ⁊ vidit iob
τὴν πληγὴν ἔτη ἑκατὸν τεσσαράκοντα. καὶ εἶδεν ἰὼβ
filios ſuos ⁊ filios filiorũ ſuorũ:
τοὺς υἱοὺς αὐτοῦ καὶ τοὺς υἱοὺς τῶν υἱῶν αὐτοῦ,
quartã gñationẽ. ⁊ mortuus eſt iob ſenior
τετάρτην γενεάν. καὶ ἐτελεύτησεν ἰὼβ πρεσβύτε=
⁊ plenus dierũ.
ρος καὶ πλήρης ἡμερῶν.

Explicit liber Iob.

Trãſla.B.Hie.

coram me rectum ſicut ſeruus meus iob. Sumite ergo vobis ſeptem tauros & ſeptem arietes: & ite ad ſeruũ meum iob: & offerte holocauſtum pro vobis. Iob autem ſeruus meus orabit pro vobis: faciem eius ſuſcipiam: vt non vobis iputetur ſtulticia. Neq; enim locuti eſtis corã me rectũ ſicut ſeruus me⁹ iob. Abierunt ergo eliphaz themanites & baldath ſuites & ſophar naamathites: & fecerunt ſicut locutus fuerat dominus ad eos. Et ſuſcepit dominus faciem iob. Dñs quoq; cõuerſus eſt ad penitẽtiã iob: cum oraret ille p amicis ſuis. Et addidit dominus oĩa quecunq; fuerant iob duplicia. Venerunt aũt ad eũ oẽs fratres ſui: & vniuerſe ſorores ſue: & cuncti q nouerãt eũ pri⁹: & comederũt cũ eo panẽ in domo ei⁹. Et mouerũt ſup eũ caput & cõſolati ſunt eum ſup omĩ malo qđ intulerat dñs ſup eum: & dederũt ei vnuſquiſq; ouẽ vnã & inaurem auream vnã. Dominus autem benedixit nouiſſimis iob magis q̃ principio eius. Et facta ſunt ei q̃ttuordecim milia ouium: & ſex milia camelorum: & mille iuga boum: & mille aſine: & fuerunt ei ſeptem filii: & tres filie. Et vocauit nomẽ vnius diem: & nomen ſecũde caſſia: & nomen tertie cornu ſtibii. Non ſunt autem inuente mulieres ſpecioſe ſicut filie iob in vniuerſa t̃ra. Deditq; eis pater ſuus hereditatem inter fratres earum. Vixit autẽ iob poſt flagella hec centũ quadraginta annis: & vidit filios ſuos: & filios filiorum ſuorũ vſq; ad quartã generationẽ: & mortu⁹ eſt ſenex & plen⁹ dierũ.

Explicit liber Iob.

Tex.heb.Job.xlij. Pritiua.heb.

Tex. heb.	Pritiua. heb.
אֵלַי נְכוֹנָה כְּעַבְדִּי אִיּוֹב׃ וְעַתָּה	כּון
קְחוּ לָכֶם שִׁבְעָה פָּרִים וְשִׁבְעָה	לָקַח
אֵילִים וּלְכוּ אֶל עַבְדִּי אִיּוֹב	הָלַךְ
וְהַעֲלִיתֶם עוֹלָה בַּעַדְכֶם וְאִיּוֹב	עָלָה עָלָה
עַבְדִּי יִתְפַּלֵּל עֲלֵיכֶם כִּי אִם	פָּלַל
פָּנָיו אֶשָּׂא לְבִלְתִּי עֲשׂוֹת	פָּנָה נָשָׂא
עִמָּכֶם נְבָלָה כִּי לֹא דִבַּרְתֶּם	עָשָׂה
אֵלַי נְכוֹנָה כְּעַבְדִּי אִיּוֹב׃ וַיֵּלְכוּ	
אֱלִיפַז הַתֵּימָנִי וּבִלְדַּד הַשּׁוּחִי	
צֹפַר הַנַּעֲמָתִי וַיַּעֲשׂוּ כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר	
אֲלֵיהֶם יְהוָה וַיִּשָּׂא יְהוָה אֶת	
פְּנֵי אִיּוֹב׃ וַיהוָה שָׁב אֶת שְׁבוּת	שוּב שָׁבָה
אִיּוֹב בְּהִתְפַּלְלוֹ בְּעַד רֵעֵהוּ	
וַיֹּסֶף יְהוָה אֶת כָּל אֲשֶׁר לְאִיּוֹב	
לְמִשְׁנֶה׃ וַיָּבֹאוּ אֵלָיו כָּל אֶחָיו	שָׁנָה בּוא
וְכָל אַחְיֹתָיו וְכָל יֹדְעָיו לְפָנִים	פָּנָה
וַיֹּאכְלוּ עִמּוֹ לֶחֶם בְּבֵיתוֹ וַיָּנֻדוּ	אָכַל נוּד
לוֹ וַיְנַחֲמוּ אֹתוֹ עַל כָּל הָרָעָה אֲשֶׁר	נָחַם רוּעַ
הֵבִיא יְהוָה עָלָיו וַיִּתְּנוּ לוֹ אִישׁ	בּוא נָתַן
קְשִׂיטָה אֶחָת וְאִישׁ נֶזֶם זָהָב אֶחָד׃	קָשַׂט
וַיהוָה בֵּרַךְ אֶת אַחֲרִית אִיּוֹב	
מֵרֵאשִׁתוֹ וַיְהִי לוֹ אַרְבָּעָה עָשָׂר	הָיָה רָבַע
אֶלֶף צֹאן וְשֵׁשֶׁת אֲלָפִים גְּמַלִּים	שִׁשָּׁה
וְאֶלֶף צֶמֶד בָּקָר וְאֶלֶף אֲתוֹנוֹת׃	
וַיְהִי לוֹ שִׁבְעָנָה בָנִים וְשָׁלוֹשׁ	
בָּנוֹת׃ וַיִּקְרָא שֵׁם הָאַחַת יְמִימָה	בָּנָה קָרָא
וְשֵׁם הַשֵּׁנִית קְצִיעָה וְשֵׁם	שָׁנָה
הַשְּׁלִישִׁית קֶרֶן הַפּוּךְ׃ וְלֹא נִמְצָא	שָׁלַשׁ מָצָא
נָשִׁים יָפוֹת כִּבְנוֹת אִיּוֹב בְּכָל הָאָרֶץ	נָשָׁה יָפָה
וַיִּתֵּן לָהֶם אֲבִיהֶם נַחֲלָה בְּתוֹךְ	נָתַן
אֲחֵיהֶם׃ וַיְחִי אִיּוֹב אַחֲרֵי זֹאת	חָיָה
מֵאָה וְאַרְבָּעִים שָׁנָה וַיַּרְא	רָבַע רָאָה
אֶת בָּנָיו וְאֶת בְּנֵי בָנָיו אַרְבָּעָה	דּוּר
דֹּרוֹת׃ וַיָּמָת אִיּוֹב זָקֵן וּשְׂבַע יָמִים׃	מוּת יוֹם

Incipit prologus beati Hieronymi preſbyteri in pſalterium.lxx.

SALTERIVM ROMAE dudum poſitus emendaram: & iuxta ſeptuaginta interpretes (licet curſim) magna tamen ex parte correxeram. Quod quia rurſum videtis o paula & euſtochium ſcriptorum vitio deprauatu3: pluſq; antiquum errorem q̄ nouam emendationem valere: me cogitis vt veluti quodam nouali ſciſſum iam aruum exerceam: & obliquis ſulcis renaſcētes ſpinas erradicem: æquū eſſe dicentes: vt quod crebro male pullulat crebrius ſuccidatur. Vnde conſueta prefatione commoneo tam vos quibus forte labor iſte deſudat: q̄ eos qui exemplaria iſtiuſmodi habere voluerint: vt que diligenter emendaui: cū cura & diligentia tranſcribantur. Notet ſibi vnuſquiſq; vel iacentem lineam: vel radiantia ſigna.i.obelos vel aſteriſcos: & vbicūq; viderit virgulam p̄cedentem: ab ea vſq; ad duo puncta que impreſſimus: ſciat in ſeptuaginta trāſlatoribus plus haberi: ubi autem perſpexerit ſtelle ſimilitudinem: de hebreis uoluminibus additum nouerit eque uſq; ad duo puncta iuxta theodotionis dumtaxat editionem: qui ſimplicitate ſermonis a ſeptuagita interp̄tibus non diſcordat. Hec ergo & uobis & ſtudioſo cuiq; feciſſe me ſciens: non ambigo multos fore qui uel inuidia uel ſupercilio malint contemnere uideri p̄clara q̄ diſcere: & de turbulento magis riuo q̄ de puriſſimo fonte potare.

Explicit ꝓlogus beati Hieronymi.

Incipit ꝓlogus B.Hieronymi p̄ſbyteri in pſalterium quod tranſtulit in latinū iuxta Hebraicam ueritatem.

VSEBIVS HIERonymus Sophronio ſuo ſalutē dicit. Scio quoſdam putare pſalterium in quinq; libros eſſe diuiſum: ut ubicunq; apud ſeptuaginta interp̄tes ſcriptū eſt γένοιτο γένοιτο.i.fiat fiat: finis librorum ſit: ꝓ quo in hebreo legitur Amen amen. Nos autem Hebreorum auctoritatem ſequuti: & maxime apoſtolorum qui ſemper in nouo teſtamento pſalmorum librum nomināt: unum uolumen aſſerimus. Pſalmos quoq; omnes eorum teſtamur auctorum qui ponuntur in titulis: Dauid ſcilicet & Aſaph: idithun: filiorum chore: heman ezraite: moyſi: & Salomonis: & reliquorum quos eſdras uno uolumine comprehendit. Si enim amen.i.fideliter ꝓ quo Aquila tranſtulit πεπιστωμένως: in fine tātum librorum ponitur: & nō interdū aut in exordio aut in calce ſermonis ſiue ſententie: nun q̄ ſaluator i euāgelio loq̄retur: amen amen dico uobis: nec pauli epiſtole in medio illud opere continerent. Moyſes quoq; & Hieremias & ceteri in hunc modū multos haberent libros: qui in medio uoluminibus ſuis amen frequenter inſerunt. Sed & numerus.xxii. hebraicorum librorum & myſterium eiuſdem numeri commutabitur. Nam & titulus ipſe hebraicus ſefer tehilim: quod interp̄tatur uolumen hymnorum Apoſtolice auctoritati congruens: non plures libros ſed unum uolumen oſtendit. Quia igitur cum hebreo nuper diſputans: quedam ꝓ dn̄o ſaluatore de pſalmis teſtimonia ꝓtuliſti: uolenſq; ille te illudere p ſermones pene ſingulos aſſerebat non ita haberi in hebreo ut tu de.lxx.interp̄tibus opponebas: ſtudioſiſſime poſtulaſti ut poſt aquilam ſymmachum & theodotionem nouam editionem latino ſermone tranſferrem. Aiebas enim te magis interp̄tum uarietate turbari: & amore quo laberis: uel tranſlatione uel iudicio meo eſſe contentum: unde impulſus a te: cui & que poſſum debeo: & que non poſſum: rurſum me obtrectatorum latratibus tradidi: maluiq; te uires potius meas q̄ uoluntatem in amicitia querere. Certe confidenter dicam & multos huius operis teſtes citabo: me nihil dumtaxat ſcientem de hebraica ueritate mutaſſe. Sicubi ergo editio mea a ueteribus diſcrepauerit: interroga quemlibet hebreorum: & liquido puidebis me ab emulis fruſtra lacerari: qui malunt contemnere uideri p̄clara q̄ diſcere peruerſiſſimi homines. Nam cum ſemp nouas expetāt uoluptates: & gule eorum uicina maria non ſufficiant: cur in ſolo ſtudio ſcripturarum ueteri ſapore contenti ſunt? Nec hoc dico quo p̄ceſſores meos mordeam: aut quicq̄ de his arbitrer detrahendum quorum tranſlationem diligentiſſime emendatam olim lingue mee hominibus dederim: ſed quod aliud ſit in eccleſiis chriſto credentium pſalmos legere: aliud iudeis calumniātibus p ſingula uerba reſpōdere. Quod opuſculum meum ſi in grecum ut polliceris tranſtuleris: & impitie mee doctiſſimos quoſq; teſtes facere uolueris: dicā tibi illud Horatianū in ſyluā ne ligna feras: niſi q hoc habebo ſolamen: ſi in labore communi intelligam mihi uel laudem uel uitupationem tecum eſſe cōmunem. Valere te cupio in dn̄o Ieſu: & meminiſſe mei.

Explicit prologus. B. Hieronymi.

PSALTERIUM.
ΨΑΛΤΗΡΙΟΝ.

Psalm⁹ dauid: ſine titulo apud hebreos. 1.
Ψαλμὸς τῷ δαυίδ, ἀνεπίγραφος παρ' ἑβραίοις. α.
Beatus vir q̄ nō abijt in cōſilio ipiorꝫ:
μ Μακάριος ἀνὴρ ὃς οὐκ ἐπορεύθη ἐν βουλῇ ἀσεβῶν,
et in via pctōꝝ nō ſtetit: ꝛ in cathedra
καὶ ἐν ὁδῷ ἁμαρτωλῶν οὐκ ἔστη, καὶ ἐπὶ καθέδρα
peſtilētie nō ſedit. Sed in lege dñi volū
λοιμῶν οὐκ ἐκάθισεν. Ἀλλ' ἢ ἐν τῷ νόμῳ κυρίου τὸ θέλη
tas eius: ꝛ in lege ei⁹ meditabit̄ die ac nocte.
μα αὐτοῦ, καὶ ἐν τῷ νόμῳ αὐτοῦ μελετήσει ἡμέρας καὶ νυκτός.
Hiere. Et erit tanq̄ lignū qd plātatū eſt ſecus decurſus
17.b. Καὶ ἔσται ὡς τὸ ξύλον τὸ πεφυτευμένον παρὰ τὰς διεξόδους
aquarū. qd fructū ſuū dabit in tpe ſuo:
τῶν ὑδάτων, ὃ τὸν καρπὸν αὐτοῦ δώσει ἐν καιρῷ αὐτοῦ,
Et foliū eius nō defluet: ꝛ oīa q̄cunq̄
Καὶ τὸ φύλλον αὐτοῦ οὐκ ἀπορρυήσεται, καὶ πάντα ὅσα ἂν
faciet: pſperabūtur. Non ſic ipij nō ſic
ποιῇ, κατευοδωθήσεται. Οὐχ οὕτως οἱ ἀσεβεῖς οὐχ οὕ
ſed tanq̄ puluis quē pijcit vētus a facie
τως, ἀλλ' ἢ ὡσεὶ χνοῦς ὃν ἐκρίπτει ὁ ἄνεμος ἀπὸ προσώπου
terre. Ideo nō reſurgēt ipij in iudicio:
τῆς γῆς. Διὰ τοῦτο οὐκ ἀναστήσονται ἀσεβεῖς ἐν κρίσει,
neq̄ pctōres in cōſilio iuſtorꝫ. Qm̄ nouit dñs viā iu
οὐδὲ ἁμαρτωλοὶ ἐν βουλῇ δικαίων. Ὅτι γινώσκει κύριος ὁδὸν δι
ſtorꝫ: ꝛ iter ipiorꝫ peribit. Pſalmus dauid. 2.
καίων, καὶ ὁδὸς ἀσεβῶν ἀπολεῖται. Ψαλμὸς τῷ δαυίδ. β.
Actū Quare fremuerūt gētes ꝛ ppl'i: meditati ſūt inania?
4.c. Ἱνατί ἐφρύαξαν ἔθνη καὶ λαοὶ ἐμελέτησαν κενά;
Aſtiterūt reges terre: ꝛ pncipes cōuene
Παρέστησαν οἱ βασιλεῖς τῆς γῆς, καὶ οἱ ἄρχοντες συνήχθη
rūt in vnū: aduerſus dñm ꝛ aduerſus xp̄m
σαν ἐπὶ τὸ αὐτό, κατὰ τοῦ κυρίου καὶ κατὰ τοῦ χριστοῦ
eius. Dirūpamus vincula eorꝫ: ꝛ pijciamus
αὐτοῦ. Διαρρήξωμεν τοὺς δεσμοὺς αὐτῶν, καὶ ἀπορρίψω
a nobis iugū ipſorꝫ. Qui habitat in celis irride
μεν ἀφ' ἡμῶν τὸν ζυγὸν αὐτῶν. Ὁ κατοικῶν ἐν οὐρανοῖς ἐκγελά
bit eos: ꝛ dñs ſubſānabit eos. Tūc lo
σεται αὐτούς, καὶ ὁ κύριος ἐκμυκτηριεῖ αὐτούς. Τότε λα
q̄tur ad eos in ira ſua: ꝛ in furore ſuo cō
λήσει πρὸς αὐτοὺς ἐν ὀργῇ αὐτοῦ, καὶ ἐν τῷ θυμῷ αὐτοῦ τα
turbabit eos. Ego aūt cōſtitut⁹ ſum rex ab eo ſup
ράξει αὐτούς. Ἐγὼ δὲ κατεστάθην βασιλεὺς ὑπ' αὐτοῦ ἐπὶ
Heb. Sion montē ſanctū ei⁹: pdicās pceptū dñi. Dñs
1.b. Σιὼν ὄρος τὸ ἅγιον αὐτοῦ, διαγγέλλων τὸ πρόσταγμα κυρίου. Κύριος
Heb. dixit ad me: fili⁹ me⁹ es tu: ego hodie genui te. Po
5.a. εἶπε πρός με, υἱός μου εἶ σύ, ἐγὼ σήμερον γεγέννηκά σε. Αἴ
Apo. 2 ſtula a me: et dabo tibi gētes hereditatē tuā: ꝛ
f.1.19 τησαι παρ' ἐμοῦ, καὶ δώσω σοι ἔθνη τὴν κληρονομίαν σου, καὶ
c. poſſeſſionē tuā terminos terre. Reges eos in
τὴν κατάσχεσίν σου τὰ πέρατα τῆς γῆς. Ποιμανεῖς αὐτοὺς ἐν
virga ferrea: tanq̄ vaſa figuli cōfringes eos. Et
ῥάβδῳ σιδηρᾷ, ὡς σκεῦος κεραμέως συντρίψεις αὐτούς. Καὶ
nūc reges itelligite: erudimini oēs q̄ iudicatis
νῦν βασιλεῖς σύνετε, παιδεύθητε πάντες οἱ κρίνοντες τὴν
terrā. Seruite dño in timore: ꝛ exultate ei
γῆν. Δουλεύσατε τῷ κυρίῳ ἐν φόβῳ, καὶ ἀγαλλιᾶσθε αὐτῷ
in tremore. Apphēdite diſciplinā: nequādo iraſcat dñs: ꝛ pe
ἐν τρόμῳ. Δράξασθε παιδείας, μήποτε ὀργισθῇ κύριος, καὶ ἀπο
reatis de via iuſta. Cum exarſerit in breui ira e
λεῖσθε ἐξ ὁδοῦ δικαίας. Ὅταν ἐκκαυθῇ ἐν τάχει ὁ θυμὸς αὐ
ius: beati oēs q̄ cōfidūt in eo.
τοῦ, μακάριοι πάντες οἱ πεποιθότες ἐπ' αὐτῷ.
Pſalmus dauid: cū fugeret a fa
Ψαλμὸς τῷ δαυίδ, ὁπότε ἀπεδίδρασκεν ἀπὸ προ
cie abſalom filij ſui. 3.
σώπου ἀβεσσαλὼμ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ. γ.
Domine qd multiplicati ſūt q̄ tribulāt me? multi
Κύριε τί ἐπληθύνθησαν οἱ θλίβοντές με; πολλοὶ
inſurgūt aduerſū me: multi dicūt aie mee: nō
ἐπανίστανται ἐπ' ἐμέ, πολλοὶ λέγουσι τῇ ψυχῇ μου, οὐκ
eſt ſalus ipſi in deo eius. dp̄.
ἔστι σωτηρία αὐτῷ ἐν τῷ θεῷ αὐτοῦ. Διάψαλμα.

Incipit liber pſal-
morum. 1.
Beatus vir qui non
abijt in conſilio im
piorum: & in via pecca
torum non ſtetit: & in
cathedra deriſorū non
ſedit. Sed in lege do-
mini voluntas eius: &
in lege eius meditabi-
tur die ac nocte. Et erit
tanq̄ lignum tranſplā
tatum iuxta riuos aq̄-
rum: quod fructū ſuū
dabit in tpe ſuo: & fo
lium eius non defluet:
& omne quod fecerit
proſperabitur. Nō ſic
impij: ſed tanquā pul-
uis quem
proijcit ventus. Pro-
pterea non reſurgent
impij in iudicio: neq̄
peccatores in cōgrega
tione iuſtorum. Quo-
niam noſcit dñs viam
iuſtorum: & iter impio-
rum peribit. 2.
Quare congregaue-
runt gentes: & tri-
bus meditabuntur ina-
nia. Conſurgent reges
terre: & principes tra-
ctabūt pariter: aduerſus
dñm & aduerſus xp̄m
eius. Dirumpamus vin
cula eorum: & proiicia
mus a nobis laqueos
eorum. Habitans in ce
lis irridebit: dominus
ſubſannabit eos. Tūc
loquetur ad eos in ira
ſua: & i furorē ſuo cōtur
babit eos. Ego autem
ordinaui regē meum:
ſuper ſion mōtē ſctm̄
meū. Annunciabo dei
preceptū: dñs dixit ad
me filius meus es tu: e-
go hodie genui te. Po-
ſtula a me & dabo gen-
tes hereditatem tuam:
& poſſeſſionem tuam
terminos terre. Fran-
ges eos in virga ferrea:
vt vas figuli conteres
eos. Et nunc reges in-
telligite: erudimini iu-
dices tre. Seruite dño
in timore: & exultate ī
tremore. Adorate pu-
re: ne forte iraſcatur
& pereatis de via: cum
exarſerit poſt paululū
furor eius: bti oēs q
ſpant i eū.
Pſalm⁹ dd̄ cū fugeret
a facie abſalō filij ſui. 3.
Domine q̄re multi-
plicati ſunt hoſtes
mei: mlti cōſurgūt ad
uerſum me. Multi di
cunt anime mee: nō eſt
ſalus huic in deo. Sp.

א אשרי האיש אשר לא הלך
בעצת רשעים ובדרך חטאים לא — יעץ
עמד ובמושב לצים לא ישב: — ישב לוץ
כי אם בתורת יהוה חפצו — ירה
ובתורתו יהגה יומם ולילה: והיה — הגה
כעץ שתול על פלגי מים אשר — שתל פלג
פריו יתן בעתו ועלהו לא יבול — נתן עשה
וכל אשר יעשה יצליח: לא כן — נבל צלח
הרשעים כי אם כמץ אשר — מוץ
תדפנו רוח: על כן לא יקמו — נדף קום
רשעים במשפט וחטאים בעדת — שפט יעד
צדיקים: כי יודע יהוה דרך — צדק ידע
צדיקים ודרך רשעים תאבד: — אבד
.ii. למה רגשו גוים ולאמים
יהגו ריק: יתיצבו מלכי — הגה יצב
ארץ ורוזנים נוסדו יחד על יהוה — יסד
ועל משיחו: ננתקה את יי — משח נתק
מוסרותימו ונשליכה ממנו — יסר שלך
עבתימו: יושב בשמים ישחק — ישב שחק
אדני ילעג למו: אז ידבר אלימו — לעג דבר
באפו ובחרונו יבהלמו: ואני — חרה בהל
נסכתי מלכי על ציון הר קדשי:
אספרה אל חק יהוה אמר אלי — ספר חקק
בני אתה אני היום ילדתיך: — בנה
שאל ממני ואתנה גוים נחלתך — נתן
ואחזתך אפסי ארץ: תרעם — רעע
בשבט ברזל ככלי יוצר תנפצם: — כלה יצר
ועתה מלכים השכילו הוסרו — נפץ שכל
שפטי ארץ: עבדו את יהוה — יסר
ביראה וגילו ברעדה: נשקו בר — ברר
פן יאנף ותאבדו דרך כי יבער — אנף אבד
כמעט אפו אשרי כל חוסי בו: iii — בער חסה
מזמור לדוד בברחו מפני אבשלום — זמר פנה
בנו: יהוה מה רבו צרי רבים — בנה רבה
קמים עלי: רבים אמרים לנפשי — צור רבב
אין ישועתה לו באלהים סלה: — קום ישע

BIBLIOTECA NACIONAL

ואתה יהוה מגן בעדי כבודי ומרים | כבד רום
ראשי: קולי אל יהוה אקרא | קרא
ויענני מהר קדשו סלה: אני | ענה
שכבתי ואישנה הקיצותי כי | ישן קוץ
יהוה יסמכני: לא אירא מרבבות | סמך ירא
עם אשר סביב שתו עלי: קומה | סבב שות
יהוה הושיעני אלהי כי הכית | ישע נכה
את כל איבי לחי שני רשעים | לחה
שברת: ליהוה הישועה על עמך | ישע
ברכתך סלה: .iiii. למנצח | נצח נגן
בנגינות מזמור לדוד: בקראי | זמר
ענני אלהי צדקי בצר הרחבת לי | ענה צור
חנני ושמע תפלתי: בני איש עד | רחב פלל
מה כבודי לכלמה תאהבון ריק | בנה כבד
תבקשו כזב סלה: ודעו כי הפלה | כלם אהב
יהוה חסיד לו יהוה ישמע בקראי | בקש ידע
אליו: רגזו ואל תחטאו אמרו | פלה חסד
בלבבכם על משכבכם ודמו סלה: | שמע חטא שכב דמם
זבחו זבחי צדק ובטחו אל יהוה:
רבים אמרים מי יראנו טוב נסה | רבב ראה
עלינו אור פניך יהוה: נתתה | נסס פנה
שמחה בלבי מעת דגנם ותירושם | נתן רבב
רבו: בשלום יחדו אשכבה ואישן | רבה שלם
כי אתה יהוה לבדד לבטח | שכב ישן
תושיבני: .v. למנצח אל | ישב נצח
הנחילות מזמור לדוד: אמרי | נחל זמר
האזינה יהוה בינה הגיני: | אזן הגה
הקשיבה לקול שועי מלכי ואלהי | קשב
כי אליך אתפלל: יהוה בקר תשמע | פלל שמע
קולי בקר אערך לך ואצפה: כי | ערך צפה
לא אל חפץ רשע אתה לא יגרך | גור רוע
רע: לא יתיצבו הוללים לנגד | יצב הלל
עיניך שנאת כל פעלי און: תאבד | אבד
דברי כזב איש דמים ומרמה | רמה
יתעב יהוה: ואני ברב חסדך | תעב
אבא ביתך אשתחוה אל היכל | בוא שחה

Tu aūt dñe clypeus circa me: glīa mea & exaltās caput meum. Voce mea ad dñm clamabo: & exaudiet me de monte scto suo. Sp. Ego dormiui & soporatus sū: euigilaui quia dñs sustētabit me. Non timebo milia ppli: q̄ circūdederūt me. Exurge dñe saluum me fac deus meus: quia pcussisti oim inimicorū meorū maxillā: dētes impiorū cōfregisti. Dño salꝰ: super populum tuum bñdictio tua. Semper.

Victori in canticis p̄s dauid. 4.

INuocante me exaudi me deus iusticie mee: i tribulatiōe dilatasti mihi: miserere mei & exaudi orōnē meā. Filii viri vsq̄ quo inclyti mei ignominiose diligitis vanitatē: q̄rentes mēdaciū. Semp. Et cognoscite qm̄ mirabilē reddidit dñs sctm̄ suū: dñs exaudiet cū clamauero ad eū. Irascimini & nolite peccare: loq̄mini i cordibus vr̄is sup cubilia vr̄a: & tacete. Sp. Sacrificate sacrificium iusticie: & cōfidite i dño. Multi dicūt quis ostēdet nobis bonū? leua sup nos lumē vultꝰ tui dñe. Dedisti leticiā i corde meo in tpe frumētū eoꝶ & vinū eorū mltiplicata sūt. In pace sil reqescā & dormiā: quia tu dñe spāl'r securū habitare fecisti me.

Victori pro hereditatibus p̄s dauid. 5.

VErba mea exaudi dñe: itellige rugitū meū. Aduerte ad vocē clamoris mei rex meus & deꝰ meus: quia te dep̄cor. Dñe mane audies vocē meā: mane p̄pabor ad te & cōtēplabor. Qm̄ nō deus volēs iniquitatē tu: nec hitabit iuxta te malignus. Nō stabūt iniqui i cōspectu ocloꝶ tuorū: odisti oēs qui opantur iniquitatē. Perdes loq̄ntes mēdaciū: virū sanguinū & dolosū aboiabitur dñs. Ego aūt i mltitudie mīe tue itroibo in domū tuā: adorabo ad tēplū sctm̄ tuū i tiore tuo. Dñe deduc me

Tu aūt dñe susceptor meꝰ es: gloria mea ⁊ exaltās
Σὺ δὲ κύριε ἀντιλήπτωρ μου εἶ, δόξα μου καὶ ὑψῶν τὴν
caput meū. Voce mea ad dñm clamaui: ⁊ exau-
κεφαλήν μου. Φωνῇ μου πρὸς κύριον ἐκέκραξα, καὶ ἐπή-
diuit me de mōte scō suo. Ego aūt dormiui ⁊ soporatꝰ
κουσέ μου ἐξ ὄρους ἁγίου αὐτοῦ. Ἐγὼ δὲ ἐκοιμήθην καὶ ὕπνω-
sum. exurrexi: qꝛ dñs suscipiet me. Nō timebo
σα· ἐξηγέρθην, ὅτι κύριος ἀντιλήψεταί μου. Οὐ φοβηθή-
milia populi: circūdantia
σομαι ἀπὸ μυριάδων λαοῦ, τῶν κύκλῳ συνεπιτιθεμένων
me: exurge dñe saluū me fac deus meꝰ. Qm̄ tu pcussisti
μοι, ἀνάστα κύριε σῶσόν με ὁ θεός μου, Ὅτι σὺ ἐπάταξας
oēs aduersantes mihi sine causa: dentes pctōꝝ
πάντας τοὺς ἐχθραίνοντάς μοι ματαίως, ὀδόντας ἁμαρτω-
cōtriuisti. dñi ē salus: ⁊ sup pplꝫ tuū
λῶν συνέτριψας. Τοῦ κυρίου ἡ σωτηρία, καὶ ἐπὶ τὸν λαόν σου
bñdictio tua.
ἡ εὐλογία σου.

In finē in hymnis psalmus dauid. 4.
Εἰς τὸ τέλος ἐν ὕμνοις ψαλμὸς τῷ δαδ'. δ'.

OEm inuocarē ego exaudiuit me deus iusticie
Ἐν τῷ ἐπικαλεῖσθαί με εἰσήκουσέ μου ὁ θεὸς τῆς δικαιο-
mee: in tribulatōe dilatasti mihi. miserere mei: ⁊ ex-
σύνης μου, ἐν θλίψει ἐπλάτυνάς με. οἰκτείρησόν με, καὶ εἰ-
audi oratione meā. Filii hoim vsq̄quo graui
σάκουσον τῆς προσευχῆς μου. Υἱοὶ ἀνθρώπων ἕως πότε βαρυ-
corde. vt qd diligitis vanitatē: et q̄ritis mēdaciū?
κάρδιοι. ἱνατί ἀγαπᾶτε ματαιότητα, καὶ ζητεῖτε ψεῦδος;
Et scitote qm̄ mirificauit dñs sanctū suū: dñs exau-
Καὶ γνῶτε ὅτι ἐθαυμάστωσε κύριος τὸν ὅσιον αὐτοῦ, κύριος εἰσα-
diet me cū clamauero ego ad eū. Irascimini
κούσεταί μου ἐν τῷ κεκραγέναι με πρὸς αὐτόν. Ὀργίζεσθε
et nolite peccare: q̄ dicitis in cordibus vr̄is: in
καὶ μὴ ἁμαρτάνετε, ἃ λέγετε ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν, ἐπὶ
cubilibus vr̄is cōpūgimini. Sacrificate sacrificiū iusticie
ταῖς κοίταις ὑμῶν κατανύγητε, Θύσατε θυσίαν δικαιοσύ-
et sperate in dño. multi dicūt: qs ondet
νης καὶ ἐλπίσατε ἐπὶ κύριον. πολλοὶ λέγουσι, τίς δείξει
nob bona? Signatū est sup nos lumē vultus
ἡμῖν τὰ ἀγαθά; Ἐσημειώθη ἐφ' ἡμᾶς τὸ φῶς τοῦ προσώπου
tui dñe: dedisti leticiā in corde meo. A
σου κύριε, ἔδωκας εὐφροσύνην εἰς τὴν καρδίαν μου. Ἀπὸ
fructu frumēti: vini: ⁊ olei sui multiplicati sūt. In pa-
καρποῦ σίτου, οἴνου, καὶ ἐλαίου αὐτῶν ἐπληθύνθησαν. Ἐν εἰρή-
ce in idipm dormiā ⁊ reqescā. Qm̄ tu dñe
νῃ ἐπὶ τὸ αὐτὸ κοιμηθήσομαι καὶ ὑπνώσω. Ὅτι σὺ κύριε
singulariter in spe cōstituisti me.
κατὰ μόνας ἐπ' ἐλπίδι κατῴκισάς με.

Pro ea q̄ hereditatē cōseq̄tur psalmus dauid. 5.
Ὑπὲρ τῆς κληρονομούσης ψαλμὸς τῷ δαδ'. ε'.

VErba mea aurib' pcipe dñe: intellige clamorē
Τὰ ῥήματά μου ἐνώτισαι κύριε, σύνες τῆς κραυγῆς
meū: intēde voci orōnis mee rex meus ⁊
μου, πρόσχες τῇ φωνῇ τῆς δεήσεώς μου ὁ βασιλεύς μου καὶ ὁ
deus meꝰ. Qm̄ ad te orabo dñe: mane exaudies
θεός μου. Ὅτι πρὸς σὲ προσεύξομαι κύριε, τοπρωῒ εἰσακού-
vocē meā. Mane astabo tibi ⁊ videbis
σῃ τῆς φωνῆς μου. Τοπρωῒ παραστήσομαί σοι καὶ ἐπόψει
me: qm̄ nō deꝰ volēs iniq̄tatē tu es. Nō hitabit iuxta te
με, ὅτι οὐχὶ θεὸς θέλων ἀνομίαν σὺ εἶ. Οὐ παροικήσει σοι
malignus: neq̄ pmanebūt iniusti ante
πονηρευόμενος, οὐδὲ διαμενοῦσι παράνομοι κατέναντι τῶν
oculos tuos. Odisti oēs qui operātur
ὀφθαλμῶν σου. Ἐμίσησας πάντας τοὺς ἐργαζομένους τὴν
iniq̄tatē: pdes oēs q̄ loquūtur mēdaciū.
ἀνομίαν, ἀπολεῖς πάντας τοὺς λαλοῦντας τὸ ψεῦδος.
Virū sanguinū ⁊ dolosum abominabit dñs. ego aūt in
Ἄνδρα αἱμάτων καὶ δόλιον βδελύσσεται κύριος. ἐγὼ δὲ ἐν
multitudie mie tue: Introibo in domū
τῷ πλήθει τοῦ ἐλέους σου, Εἰσελεύσομαι εἰς τὸν οἶκόν
tuā: adorabo ad tēplum
σου, προσκυνήσω πρὸς ναὸν

m.s.b.

Infra 17.

Ephe. 4.f.

Math. 10.a. ... Luce ...

ſcm̄ tuū in timore tuo. Dn̄e deduc me in iuſticia
ἅγιόν σου ἐν φόβῳ σου. Κύριε ὁδήγησόν με ἐν τῇ δικαιοσύνῃ
tua: ꝓpter inimicos meos dirige i ꝯſpectu tuo viā
σου, ἕνεκα τῶν ἐχθρῶν μου κατεύθυνον ἐνώπιόν σου τὴν ὁδόν
mea. Qm̄ nō eſt in ore eoꝝ veritas: cor
μου. Ὅτι οὐκ ἔστιν ἐν τῷ στόματι αὐτῶν ἀλήθεια, ἡ καρδία
eoꝝ vana. Sepulchꝝ patēs guttur eoꝝ: lin-
αὐτῶν ματαία. Τάφος ἀνεῳγμένος ὁ λάρυγξ αὐτῶν, ταῖς γλώ-
Ro. 3. b
guis ſuis doloſe agebāt: iudica illos deus. Decidāt
σσαις αὐτῶν ἐδολιοῦσαν, κρῖνον αὐτοὺς ὁ θεός. Ἀποπεσάτωσαν
a cogitatiōibus ſuis: ſcđm multitudinē ipietatū
ἀπὸ τῶν διαβουλιῶν αὐτῶν, κατὰ τὸ πλῆθος τῶν ἀσεβειῶν
eoꝝ expelle eos: qm̄ irritauerūt te dn̄e. Et letēn-
αὐτῶν ἔξωσον αὐτούς, ὅτι παρεπίκρανάν σε κύριε. Καὶ εὐφρανθή-
tur oēs qui ſpant in te: in eternū exultabūt
τωσαν πάντες οἱ ἐλπίζοντες ἐπὶ σέ, εἰς αἰῶνα ἀγαλλιάσονται
τ habitabis in eis. Et gloriabūtur in te q̄
καὶ κατασκηνώσεις ἐν αὐτοῖς. Καὶ καυχήσονται ἐν σοὶ οἱ
diligūt nomē tuū: qm̄ tu benedices iuſto dn̄e:
ἀγαπῶντες τὸ ὄνομά σου, ὅτι σὺ εὐλογήσεις δίκαιον κύριε,
Ut ſcuto bone uolūtatis coronaſti nos.
Ὡς ὅπλῳ εὐδοκίας ἐστεφάνωσας ἡμᾶς.

In finē in hymnis pro octaua pſalmus dd. 6.
Εἰς τὸ τέλος ἐν ὕμνοις ὑπὲρ τῆς ὀγδόης ψαλμὸς τῷ δαδ. ϛ.

Domine ne in furore tuo arguas me: neq̄ in ira tua corri
Infra. 17.
Κύριε μὴ τῷ θυμῷ σου ἐλέγξῃς με, μηδὲ τῇ ὀργῇ σου παι-
pias me. Miſerere mei dn̄e: qm̄ infirm⁹ ſum. ſana me do
δεύσῃς με. Ἐλέησόν με κύριε, ὅτι ἀσθενής εἰμι. ἴασαί με κύ-
mine: qm̄ cōturbata ſūt oſſa mea. Et aīa mea turbata ē
ριε, ὅτι ἐταράχθη τὰ ὀστᾶ μου. Καὶ ἡ ψυχή μου ἐταράχθη
valde: τ tu dn̄e vſquequo? cōuertere dn̄e: eripe
σφόδρα, καὶ σὺ κύριε ἕως πότε; ἐπίστρεψον κύριε, ῥῦσαι τὴν
aīaꝫ meā. Saluū me fac ꝑꝑ miaꝫ tuā: qm̄ nō eſt in
ψυχήν μου. Σῶσόν με ἕνεκεν τοῦ ἐλέους σου, ὅτι οὐκ ἔστιν ἐν
morte q̄ memor ſit tui: i iferno āt q̄s cōfitebit
τῷ θανάτῳ ὁ μνημονεύων σου, ἐν δὲ τῷ ᾅδῃ τίς ἐξομολογήσε-
tibi: Laboraui in gemitu meo: lauabo ꝑ ſingulas
ταί σοι; Ἐκοπίασα ἐν τῷ στεναγμῷ μου, λούσω καθ' ἑκάστην
noctes lectū meū: i lachrimis meis ſtratū meū riga
νύκτα τὴν κλίνην μου, ἐν δάκρυσί μου τὴν στρωμνήν μου βρέ-
bo. turbatus ē a furore oculus meus: inueteraui int
ξω. Ἐταράχθη ἀπὸ θυμοῦ ὁ ὀφθαλμός μου, ἐπαλαιώθην ἐν
oēs inimicos meos. Diſcedite a me oēs q̄ opa-
Math. 7. a
πᾶσι τοῖς ἐχθροῖς μου. Ἀπόστητε ἀπ' ἐμοῦ πάντες οἱ ἐργαζό-
mini iniq̄tatē: qm̄ exaudiuit dn̄s vocē fletus
Luc. 13. f.
μενοι τὴν ἀνομίαν, ὅτι εἰσήκουσε κύριος τῆς φωνῆς τοῦ κλαυ-
mei. Exaudiuit dn̄s deprecatiōeꝫ meā: dn̄s orōnē
θμοῦ μου. Ἤκουσε κύριος τῆς δεήσεώς μου, κύριος τὴν προσευ-
meā ſuſcepit. Erubeſcant τ cōturbētur
χήν μου προσεδέξατο. Αἰσχυνθείησαν καὶ ταραχθείησαν
oēs inimici mei: cōuertātur τ erubeſcāt
πάντες οἱ ἐχθροί μου, ἀποστραφείησαν καὶ καταισχυνθεί-
valde velociter.
ησαν σφόδρα διὰ τάχους.

pſalmus dd: quē cātauit dn̄o pro v̄bis
Ψαλμὸς τῷ δαδ, ὃν ᾖσε τῷ κυρίῳ ὑπὲρ τῶν λόγων
chuſi filij iemini. 7.
χουσὶ υἱοῦ ἰεμενί. ζ.

Domine deus meus in te ſpaui: saluū fac me ex oībus
Κύριε ὁ θεός μου ἐπὶ σοὶ ἤλπισα, σῶσόν με ἐκ πάντων
perſequētibus me: τ libera me. Nequādo rapiat vt leo
τῶν διωκόντων με, καὶ ῥῦσαί με. Μήποτε ἁρπάσῃ ὡς λέ-
aīam meā: dū nō eſt qui redimat neq̄ q̄ saluū faciat.
ων τὴν ψυχήν μου, μὴ ὄντος λυτρουμένου μηδὲ σώζοντος.
Dn̄e de⁹ meus ſi feci iſtud: ſi eſt iniq̄tas in mani
Κύριε ὁ θεός μου εἰ ἐποίησα τοῦτο, εἰ ἔστιν ἀδικία ἐν χερ-
b⁹ meis: Si reddidi retribuētibus mihi mala:
σί μου, Εἰ ἀνταπέδωκα τοῖς ἀνταποδιδοῦσί μοι κακά,
decidā merito ab inimicis meis inanis. pſeq̄tur merito
ἀποπέσοιμι ἄρα ἀπὸ τῶν ἐχθρῶν μου κενός. Καταδιώξαι ἄρα
inimicus aīaꝫ meā τ cōprehendat: τ cōculcet
ὁ ἐχθρὸς τὴν ψυχήν μου καὶ καταλάβοι, καὶ καταπατήσαι

in iuſticia tua pp īſidiatores meos: dirige añ faciē meā viā tuā. Nō ē ei in ore eorū rectū: iteriora eorū inſidie: ſepulchrū patens guttur eorū: linguā ſuā lenificant. Cōdēna eos deus excidāt a conſiliis ſuis: iuxta multitudinē ſcelerū eorū expelle eos: quoniā ꝓuocauerūt te. Et letētur oēs qui ſperāt in te: in ꝑpetuū laudabunt: & ꝓteges eos: & letabūtur i te qui diligūt nomē tuū. Quoniā tu benedices iuſto: dn̄e vt ſcuto placabilitatis coronabis eū.

Victori in pſalmis ſup octauā pſalm⁹ dd. 6.

Domine ne in furore tuo arguas me: neq̄ in ira tua corripias me. Miſereī mei dn̄e quoniā īfirmus ſū: ſana me dn̄e quoniā conturbata ſunt oſſa mea. Et aīa mea turbata eſt valde: & tu dn̄e vſquequo? Cōuertere dn̄e eripe aiam meam: ſalua me ꝑꝑ miam tuā. Quoniā nō in morte recordatio tui: i iferno quis cōfitebitur tibi? Laboraui in gemitu meo: natare faciā tota nocte lectū meū: lachrimis meis ſtratū meū rigabo. Caligauit pre amaritudine oculus meus: conſumptus ſum ab vniuerſis hoſtibus meis. Recedite a me oēs qui opamini iniquitatē: quia audiuit dn̄s vocem fletus mei. Audiuit dn̄s depcationē meā: dn̄s orōnē meā ſuſcipiet. Cōfūdātur & cōturbētur vehementer oēs inimici mei: reuertantur & cōfundantur ſubito.

Pro ignoratiōe dd: q cecinit dn̄o ſup verba ethiopis filii iemini. 7.

Domie de⁹ me⁹ in te ſpaui: ſalua me ab oibus pſequētibus me & libera me. Ne forte rapiat vt leo animā meā: laceret & nō ſit q eripiat. Dn̄e deus meus ſi feci iſtud: ſi ē iniquitas in māibus meis: Si reddidi retribuētibus mihi mala: & dimiſi hoſtes meos vacuos. ꝑſeq̄tur īimic⁹ aīam meā & apphēdat: & cōculcet

קָדְשְׁךָ בְּיִרְאָתֶךָ׃ יְהוָה נְחֵנִי
בְצִדְקָתֶךָ לְמַעַן שׁוֹרְרָי הַיְשַׁר לְפָנַי
דַּרְכֶּךָ׃ כִּי אֵין בְּפִיהוּ נְכוֹנָה קִרְבָּם
הַוּוֹת קֶבֶר פָּתוּחַ גְּרוֹנָם לְשׁוֹנָם
יַחֲלִיקוּן׃ הַאֲשִׁימֵם אֱלֹהִים יִפְּלוּ
מִמֹּעֲצוֹתֵיהֶם בְּרֹב פִּשְׁעֵיהֶם הַדִּיחֵמוֹ
כִּי מָרוּ בָךְ׃ וְיִשְׂמְחוּ כָל חוֹסֵי בָךְ לְעוֹלָם
יְרַנֵּנוּ וְתָסֵךְ עָלֵימוֹ וְיַעְלְצוּ בְךָ
אֹהֲבֵי שְׁמֶךָ׃ כִּי אַתָּה תְּבָרֵךְ
צַדִּיק יְהוָה כַּצִּנָּה רָצוֹן תַּעְטְרֶנּוּ׃
.vi לַמְנַצֵּחַ בִּנְגִינוֹת עַל הַשְּׁמִינִית
מִזְמוֹר לְדָוִד׃ יְהוָה אַל בְּאַפְּךָ
תוֹכִיחֵנִי וְאַל בַּחֲמָתְךָ תְיַסְּרֵנִי׃
חָנֵּנִי יְהוָה כִּי אֻמְלַל אָנִי רְפָאֵנִי
יְהוָה כִּי נִבְהֲלוּ עֲצָמָי׃ וְנַפְשִׁי
נִבְהֲלָה מְאֹד וְאַתָּה יְהוָה עַד מָתָי׃
שׁוּבָה יְהוָה חַלְּצָה נַפְשִׁי הוֹשִׁיעֵנִי
לְמַעַן חַסְדֶּךָ׃ כִּי אֵין בַּמָּוֶת זִכְרֶךָ
בִּשְׁאוֹל מִי יוֹדֶה לָּךְ׃ יָגַעְתִּי
בְּאַנְחָתִי אַשְׂחֶה בְכָל לַיְלָה מִטָּתִי
בְּדִמְעָתִי עַרְשִׂי אַמְסֶה׃ עָשְׁשָׁה
מִכַּעַס עֵינִי עָתְקָה בְּכָל צוֹרְרָי׃
סוּרוּ מִמֶּנִּי כָּל פֹּעֲלֵי אָוֶן כִּי שָׁמַע
יְהוָה קוֹל בִּכְיִי׃ שָׁמַע יְהוָה תְּחִנָּתִי
יְהוָה תְּפִלָּתִי יִקָּח׃ יֵבֹשׁוּ וְיִבָּהֲלוּ
מְאֹד כָּל אֹיְבָי יָשֻׁבוּ יֵבֹשׁוּ רָגַע׃
.vii שִׁגָּיוֹן לְדָוִד אֲשֶׁר
שָׁר לַיהוָה עַל דִּבְרֵי כוּשׁ בֶּן
יְמִינִי׃ יְהוָה אֱלֹהַי
בְּךָ חָסִיתִי הוֹשִׁיעֵנִי מִכָּל
רֹדְפַי וְהַצִּילֵנִי׃ פֶּן יִטְרֹף
כְּאַרְיֵה נַפְשִׁי פֹּרֵק וְאֵין מַצִּיל׃
יְהוָה אֱלֹהַי אִם עָשִׂיתִי זֹאת אִם
יֶשׁ עָוֶל בְּכַפָּי׃ אִם גָּמַלְתִּי
שׁוֹלְמִי רָע וָאֲחַלְּצָה צוֹרְרִי רֵיקָם׃
יִרַדֹּף אוֹיֵב נַפְשִׁי וְיַשֵּׂג וְיִרְמֹס

נחה
שרר ישר
פנה פה כון
הוה פתח
גרן לשן
חלק שמם
נפל יעץ
רבב דחה
מרה שמח
חסה עלם
רנן סכך
עלץ אהב
ברך צדק
צנן רצה
עטר נצח
נגן שמן
זמר יכח
יחם יסר
בהל
ישע
שאל ידה
שחה נסה
מסה
סור
בכה חנן
פלל לקח
בוש בהל
איב שוב
שגה
שור בנה
ימן
חסה ישע
נצל רדף
ארה פרק
נצל עשה
ירד חלץ
רקם איב
נשג רמס

לארץ חיי וכבודי לעפר ישכן — חיה שכן
סלה׃ קומה יהוה באפך הנשא — נשא
בעברות צוררי ועורה אלי
משפט צוית׃ ועדת לאמים — שפט צוה
תסובבך ועליה למרום שובה׃ — עוד סבב
יהוה ידין עמים שפטני יהוה — רום דין
כצדקי וכתמי עלי׃ יגמר נא רע — תמם גמר
רשעים ותכונן צדיק ובחן לבות — רשע כון
וכליות אלהים צדיק׃ מגני על — צדק כלה
אלהים מושיע ישרי לב׃ אלהים — ישע
שופט צדיק ואל זעם בכל יום׃ — שפט
אם לא ישוב חרבו ילטוש — שוב לטש
קשתו דרך ויכוננה׃ ולו הכין כלי — כון כון
מות חציו לדלקים יפעל׃ הנה יחבל — כלה פעל
און והרה עמל וילד שקר׃ בור — חבל
כרה ויחפרהו ויפל בשחת יפעל׃ — חפר נפל
ישוב עמלו בראשו ועל קדקדו — שוב קדד
חמסו ירד׃ אודה יהוה כצדקו — ירד
ואזמרה שם יהוה עליון׃ .viii. — זמר עלה
למנצח על הגתית מזמור לדוד׃ — נצח נת
יהוה אדנינו מה אדיר שמך בכל — זמר אדר
הארץ אשר תנה הודך על — נתן
השמים׃ מפי עוללים וינקים — פה עלל
יסדת עז למען צורריך להשבית — עזז שבת
אויב ומתנקם׃ כי אראה שמיך — איב נקם
מעשה אצבעתיך ירח וכוכבים — ראה עשה
אשר כוננתה׃ מה אנוש כי — צבע כבב
תזכרנו ובן אדם כי תפקדנו׃ — אנש זכר
ותחסרהו מעט מאלהים וכבוד והדר — פקד חסר
תעטרהו׃ תמשילהו במעשי — כבד
ידיך כל שתה תחת רגליו׃ צנה — עטר משל
ואלפים כלם וגם בהמות שדי׃ — עשה שות צון
צפור שמים ודגי הים עבר — כלל שדה
ארחות ימים׃ יהוה אדנינו מה — צפר דגה
אדיר שמך בכל הארץ׃ .ix.
למנצח על מות לבן מזמור לדוד׃ — נצח זמר

i terra vitã meã: & gloriã meã i puluerem collocet. Sẽp. Surge dñe in furore tuo: eleuare in indignãs super hostes meos: & consurge ad me iudicio quod mãdasti. Et congregatio tribuum circũdet te: & ꝑ hac in altum reuertere. Dominꝰ iudicabit populos: iudica me domine scd̃m iustitiã meã: & scd̃m simplicitatẽ meã q̃ est in me. Consumetur nũc malũ iniquorum: & cõfirmetur iustꝰ: ꝓbator cordis & renum deus iustꝰ. Clypeꝰ meus in deo: qui saluat rectos corde. Deꝰ iudex iustus: & fortis cõminãs tota die. Nõ cõuertenti gladiũ suũ acuet arcũ suũ tetẽdit & parauit illũ. Et in ipso preparauit vasa mortis: sagittas suas ad cõburẽdũ opatus ẽ. Ecce pturit iniqtatẽ & cõcepit dolorẽ: & pepit mẽdaciũ. Lacũ apuit & effodit eũ: & icidit in interitũ quẽ opatꝰ ẽ. Reuertetur dolor suꝰ i caput eius: & sup vertice eius iniqtas sua descendet. Confitebor dño scd̃m iusticiam eiꝰ: & cãtabo noĩ dñi altissimi.

Victori pro torcularibus psalmus dauid. 8.

Domine dñator nr̃ q̃ grãde ẽ nomen tuũ i vniuersa terra: q posuisti gloriã tuã sup celos. Ex ore ifantium & lactentiũ pfecisti laudẽ pp aduersarios tuos vt qescat inimicꝰ & vltor. Qñ videbo celos tuos opa digitorũ tuorũ: lunã & stellas q̃ fũdasti. Quid est hõ q̃ m recordaris eius? vel filius hominis quoniã visitas eũ? Et minuisti eũ paulominꝰ a deo: gloria & decore coronasti eũ. Dedisti ei ptãtẽ sup opa manuũ tuarũ: cuncta posuisti sub pedibꝰ eius. Oues & armenta oia: isup & aialia agri. Aues celi & pisces maris: qui transeunt oooooo semitas ponti. Domie dominator noster quã grande est nomẽ tuũ i vniuersa terra.

Victori super mortem filii psalmus dauid. 9.

in tra vitã meã: ꝛ gloriã meã in puluerẽ collo-
εἰς γῆν τὴν ζωήν μου, καὶ τὴν δόξαν μου εἰς χοῦν κατασκη-
cet. exurge dñe in ira tua: exaltare in finibus
νώσαι. Ἀνάστηθι κύριε ἐν ὀργῇ σου, ὑψώθητι ἐν τοῖς πέρα-
inimicoꝝ tuoꝝ. Et exurge dñe deus meus in pce-
σι τῶν ἐχθρῶν σου. Καὶ ἐξεγέρθητι κύριε ὁ θεός μου ἐν προ-
pto qđ mãdasti: ꝛ sinagoga pploꝝ circũdabit te.
στάγματι ᾧ ἐνετείλω, καὶ συναγωγὴ λαῶν κυκλώσει σε.
Et pp hanc in altũ regredere: dñs iudicabit pplos.
Καὶ ὑπὲρ ταύτης εἰς ὕψος ἐπίστρεψον, κύριος κρινεῖ λαούς.
Iudica me dñe sm̃ iustitiã meã: ꝛ sm̃
Κρῖνόν με κύριε κατὰ τὴν δικαιοσύνην μου, καὶ κατὰ τὴν
inocẽtiã meã sup me. Cõsumetur tã neqtia petõꝝ:
ἀκακίαν μου ἐπ᾽ ἐμοί. Συντελεσθήτω δὴ πονηρία ἁμαρτω-
ꝛ diriges iustũ: scrutãs corda ꝛ renes
λῶν, καὶ κατευθυνεῖς δίκαιον, ἐτάζων καρδίας καὶ νεφροὺς
deus iuste. adiutoriũ meũ a deo q̃ sal-
ὁ θεὸς δικαίως. Ἡ βοήθειά μου παρὰ τοῦ θεοῦ τοῦ σώζον-
uos facit rectos corde. Deus iudex iustus ꝛ for-
τος τοὺς εὐθεῖς τῇ καρδίᾳ. Ὁ θεὸς κριτὴς δίκαιος καὶ ἰσχυ-
tis ꝛ patiẽs: ꝛ nũqđ irascit p singulos
ρὸς καὶ μακρόθυμος, καὶ μὴ ὀργὴν ἐπάγων καθ᾽ ἑκάστην
dies? Nisi cõuersi fueritis: gladiũ suũ vibra-
ἡμέραν; Ἐὰν μὴ ἐπιστραφῆτε, τὴν ῥομφαίαν αὐτοῦ στιλ-
bit: arcũ suũ tetẽdit: ꝛ pauit illũ.
βώσει, τὸ τόξον αὐτοῦ ἐνέτεινε, καὶ ἡτοίμασεν αὐτό.
Et in eo pauit vasa mortis: sagittas suas
Καὶ ἐν αὐτῷ ἡτοίμασε σκεύη θανάτου, τὰ βέλη αὐτοῦ
ardẽtibus effecit. Ecce pturit iniustitiã:
τοῖς καιομένοις ἐξειργάσατο. Ἰδοὺ ὠδίνησεν ἀδικίαν, Iob. xv. d.
cõcepit dolorẽ ꝛ pepit iniqtatẽ. Lacũ apuit ꝛ effo-
συνέλαβε πόνον καὶ ἔτεκεν ἀνομίαν. Λάκκον ὤρυξε, καὶ ἀνέ-
dit eũ: ꝛ incidet in foueã quã fecit.
σκαψεν αὐτόν, καὶ ἐμπεσεῖται εἰς βόθρον ὃν εἰργάσατο.
Cõuertetur dolor eius in caput eius: ꝛ in vti-
Ἐπιστρέψει ὁ πόνος αὐτοῦ εἰς κεφαλὴν αὐτοῦ, καὶ ἐπὶ κο-
cẽ ipsius iniquitas eius descẽdet. Cõfitebor Infra
ρυφὴν αὐτοῦ ἡ ἀδικία αὐτοῦ καταβήσεται. Ἐξομολογήσο- 12.
dño sm̃ iustitiã eius: ꝛ psallã
μαι τῷ κυρίῳ κατὰ τὴν δικαιοσύνην αὐτοῦ, καὶ ψαλῶ
nomini dñi altissimi.
τῷ ὀνόματι κυρίου τοῦ ὑψίστου.

in finẽ pro torcularibus psalmꝰ dd. 8.
Εἰς τὸ τέλος ὑπὲρ τῶν ληνῶν ψαλμὸς τῷ δαδ. η.

Dñe dñs nr̃ q̃ admirabile nomẽ tuũ in vniuersa tra.
Κύριε ὁ κύριος ἡμῶν ὡς θαυμαστὸν τὸ ὄνομά σου ἐν πάσῃ τῇ γῇ.
Qm̃ eleuata ẽ magnificẽtia tua sup celos. Ex Math.
Ὅτι ἐπήρθη ἡ μεγαλοπρέπειά σου ὑπεράνω τῶν οὐρανῶν. Ἐκ 21.b.
ore infantiũ ꝛ lactẽtiũ pfecisti laudẽ: ppter
στόματος νηπίων καὶ θηλαζόντων κατηρτίσω αἶνον, ἕνεκα τῶν
inimicos tuos vt destruas inimicũ ꝛ vltorẽ. Qm̃ videbo
ἐχθρῶν σου τοῦ καταλῦσαι ἐχθρὸν καὶ ἐκδικητήν. Ὅτι ὄψομαι
celos: opa digitoꝝ tuoꝝ: lunã ꝛ stellas: q̃
τοὺς οὐρανούς, ἔργα τῶν δακτύλων σου, σελήνην καὶ ἀστέρας, ἃ
tu fundasti. Quid est hõ: qđ memor es eius? aut
σὺ ἐθεμελίωσας. Τί ἐστιν ἄνθρωπος, ὅτι μιμνήσκῃ αὐτοῦ; ἢ Heb.
filius hois: qm̃ visitas eũ? Minuisti eũ pau- 2.b.
υἱὸς ἀνθρώπου, ὅτι ἐπισκέπτῃ αὐτόν; Ἠλάττωσας αὐτὸν βρα-
lominus ab angelis: glĩa ꝛ honore coronasti eũ: ꝛ
χύ τι παρ᾽ ἀγγέλους, δόξῃ καὶ τιμῇ ἐστεφάνωσας αὐτόν, καὶ
cõstituisti eũ sup opa manuũ tuaꝝ. Oĩa subie-
κατέστησας αὐτὸν ἐπὶ τὰ ἔργα τῶν χειρῶν σου. Πάντα ὑπέ-
cisti sub pedibus eius: oues ꝛ boues vniuer-
ταξας ὑποκάτω τῶν ποδῶν αὐτοῦ, πρόβατα καὶ βόας ἁπά-
sas: insup ꝛ pecora cãpi. Volucres celi:
σας, ἔτι δὲ καὶ τὰ κτήνη τοῦ πεδίου. Τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ,
ꝛ pisces maris: q̃ pambulant semitas ma-
καὶ τοὺς ἰχθύας τῆς θαλάσσης, τὰ διαπορευόμενα τρίβους θα-
ris. Dñe dñs nr̃ q̃ admirabile nomẽ tuũ in vniuersa tra.
λασσῶν. Κύριε ὁ κύριος ἡμῶν ὡς θαυμαστὸν τὸ ὄνομά σου ἐν πάσῃ τῇ γῇ.

in finẽ pro occultis filii psalmus dd. 9.
Εἰς τὸ τέλος ὑπὲρ τῶν κρυφίων τοῦ υἱοῦ ψαλμὸς τῷ δαδ. θ.

Infra 103.a. 137.

Infra. 110. & 137.

Confitebor tibi dñe in toto corde meo: narrabo
Ἐξομολογήσομαί σοι κύριε ἐν ὅλῃ καρδίᾳ μου, διηγήσο-
oĩa mirabilia tua. Letabor ⁊ exulta
μαι πάντα τὰ θαυμάσιά σου. Εὐφρανθήσομαι καὶ ἀγαλλιά-
bo in te: psallã nomini tuo altissime. In cõuer
σομαι ἐν σοί, ψαλῶ τῷ ὀνόματί σου ὕψιστε. Ἐν τῷ ἀποστρα-
tẽdo inimicũ meũ retrorsus: infirmabũtur ⁊ peribũt
φῆναι τὸν ἐχθρόν μου εἰς τὰ ὀπίσω, ἀσθενήσουσι καὶ ἀπολοῦν-
a facie tua. Qm̃ fecisti iudiciũ meũ
ται ἀπὸ προσώπου σου. Ὅτι ἐποίησας τὴν κρίσιν μου
⁊ causã meã: sedisti sup thronũ q̃ iudicas iusti-
καὶ τὴν δίκην μου, ἐκάθισας ἐπὶ θρόνου ὁ κρίνων δικαιο-
tiã. Increpasti gẽtes ⁊ periit impius: no
σύνην. Ἐπετίμησας ἔθνεσι καὶ ἀπώλετο ὁ ἀσεβής, τὸ ὄνο-
mẽ eius delesti in eternũ: ⁊ in seculũ seculi.
μα αὐτοῦ ἐξήλειψας εἰς τὸν αἰῶνα, καὶ εἰς τὸν αἰῶνα τοῦ αἰῶνος.
Inimici defecerũt framee in finẽ: ⁊ ciuitates
Τοῦ ἐχθροῦ ἐξέλιπον αἱ ῥομφαῖαι εἰς τέλος, καὶ πόλεις
destruxisti. Periit memoria eius cũ sonitu: ⁊
καθεῖλες. Ἀπώλετο τὸ μνημόσυνον αὐτοῦ μετ᾽ ἤχου, καὶ ὁ
dñs in eternũ pmanet. Parauit in iuditio thronũ
κύριος εἰς τὸν αἰῶνα μένει. Ἡτοίμασεν ἐν κρίσει τὸν θρόνον
suũ: ⁊ ipse iudicabit orbẽ terre in eq̃tate: iudicabit
αὐτοῦ, καὶ αὐτὸς κρινεῖ τὴν οἰκουμένην ἐν δικαιοσύνῃ, κρινεῖ
populos in iustitia. ⁊ factus ẽ dñs refugiũ paupi:
λαοὺς ἐν εὐθύτητι. Καὶ ἐγένετο κύριος καταφυγὴ τῷ πένητι,
adiutor in opportunitatibꝰ i tribulatiõe. Et sperent in
βοηθὸς ἐν εὐκαιρίαις ἐν θλίψεσι. Καὶ ἐλπισάτωσαν ἐπὶ
te q̃ cognoscũt nomẽ tuũ: qm̃ nõ dereliquisti
σοὶ οἱ γινώσκοντες τὸ ὄνομά σου, ὅτι οὐκ ἐγκατέλιπες
q̃rẽtes te dñe. Psallite dño qui hitat
τοὺς ἐκζητοῦντάς σε κύριε. Ψάλατε τῷ κυρίῳ τῷ κατοι-
in sion: annũciate inter gẽtes studia
κοῦντι ἐν Σιών, ἀναγγείλατε ἐν τοῖς ἔθνεσι τὰ ἐπιτηδεύ-
eius. Qm̃ req̃rẽs sãguinẽ eoꝝ recordatꝰ ẽ:
ματα αὐτοῦ. Ὅτι ὁ ἐκζητῶν τὰ αἵματα αὐτῶν ἐμνήσθη,
nõ ẽ oblitꝰ clamoris pauperũ. Miserere mei do
οὐκ ἐπελάθετο τῆς κραυγῆς τῶν πενήτων. Ἐλέησόν με κύ-
mine: vide humilitatẽ meã de inimicis meis. Qui exaltas
ριε, ἴδε τὴν ταπείνωσίν μου ἐκ τῶν ἐχθρῶν μου. Ὁ ὑψῶν
me de portis mortis: vt annũciẽ om
με ἐκ τῶν πυλῶν τοῦ θανάτου, ὅπως ἂν ἐξαγγείλω πά-
nes laudatiões tuas i portis filie
σας τὰς αἰνέσεις σου ἐν ταῖς πύλαις τῆς θυγατρὸς
siõ. Exultabimus in salutari tuo: infixe
Σιών. Ἀγαλλιασώμεθα ἐπὶ τῷ σωτηρίῳ σου, ἐνεπά-
sũt gẽtes in interitu quẽ fecerũt. In laq̃o isto quẽ abscõ
γησαν ἔθνη ἐν διαφθορᾷ ᾗ ἐποίησαν. Ἐν παγίδι ταύτῃ ἣν ἔκρυ-
derũt: cõphẽsus ẽ pes eoꝝ. Cognoscitur dñs iuditia
ψαν, συνελήφθη ὁ πούς αὐτῶν. Γινώσκεται κύριος κρίματα
faciẽs: in opibus manuũ suaꝝ cõprehẽsus ẽ pec
ποιῶν, ἐν τοῖς ἔργοις τῶν χειρῶν αὐτοῦ συνελήφθη ὁ ἁ-
cator. Cõuertãtur peccatores in infernũ:
μαρτωλός. Ἀποστραφήτωσαν οἱ ἁμαρτωλοὶ εἰς τὸν ᾅδην,
oẽs gẽtes q̃ obliuiscũtur deũ. Qm̃ nõ in fi
πάντα τὰ ἔθνη τὰ ἐπιλανθανόμενα τοῦ θεοῦ. Ὅτι οὐκ εἰς τέ-
nẽ obliuio erit paupis: patiẽtia pauperũ
λος ἐπιλησθήσεται ὁ πτωχός, ἡ ὑπομονὴ τῶν πενήτων
nõ peribit in finẽ. Exurge dñe nõ cõfortet hõ:
οὐκ ἀπολεῖται εἰς τέλος. Ἀνάστηθι κύριε μὴ κραταιούσθω ἄνθρωπος,
iudicẽtur gẽtes in cõspectu tuo. Cõstitue dñe legis
κριθήτωσαν ἔθνη ἐνώπιόν σου. Κατάστησον κύριε νομοθέ-
latorẽ sup eos: sciãt gẽtes qm̃ hoies sũt. Ut qd
την ἐπ᾽ αὐτούς, γνώτωσαν ἔθνη ὅτι ἄνθρωποί εἰσιν. Ἱνατί
dñe recessisti longe despicis in opportunitatibꝰ i tri
κύριε ἀφέστηκας μακρόθεν ὑπερορᾷς ἐν εὐκαιρίαις ἐν θλί-
bulatiõibꝰ. Dũ supbit impius incẽdit
ψεσιν. Ἐν τῷ ὑπερηφανεύεσθαι τὸν ἀσεβῆ ἐμπυρίζεται
paup: cõphẽdũtur in cõsiliis q̃bꝰ cogitãt.
ὁ πτωχός, συλλαμβάνονται ἐν διαβουλίοις οἷς διαλογίζον-
Qm̃ laudat peccator in
ται. Ὅτι ἐπαινεῖται ὁ ἁμαρτωλὸς ἐν ταῖς

Confitebor tibi domine in toto corde
meo: narrabo oĩa mi
rabilia tua. Letabor &
gaudebo i te: canã noi
tuo altissime. Cũ ceci-
derit inimici mei retror
sum: & corruerit & pie-
rint a facie tua. Fecisti
ei iudiciũ meũ & cãm
meã: sedisti super soliũ
iudex iusticie. Increpa
sti gẽtes pdidisti ipiũ:
nomen eorum delesti
in sẽpiternũ & iugiter.
Inimici cõplete sũt so-
litudines in finẽ: & ciui
tates subuertisti: periit
memoria eorũ cũ ipsis.
Dñs aũt in sẽpiternũ se-
debit: stabiliuit ad iudi-
candũ soliũ suũ. Et ipse
iudicat orbem in iusti
cia: iudicat populos in
equitatibus. Et erit do
minus eleuatio oppsso:
eleuatio opportuna in
angustia. Et cõfidẽt in
te q nouerũt nomẽ tu-
um: quoniã nõ dereliq
sti q̃rẽtes te dñe. Canta
te dño habitatori siõ:
ãnũciate in populis co
gitatiões eius. Quoniã
querẽs sanguinẽ eorũ
recordatus est: nõ ẽ o-
blitus clamoris paupe
rũ. Miserere mei dñe:
vide afflictionẽ meam
ex inimicis meis: exal-
tãs me d portis mortis.
Vt narrẽ oẽs laudes
tuas in portis filie siõ:
exultabo i salutari tuo.
Demerse sunt gẽtes in
interitu quẽ fecerũt: in
rete isto qd abscõderũt
captꝰ ẽ pes eorũ. Agni
tꝰ est dñs iudiciũ faciẽs
in ope manuũ suarum
corruit ĩpius. medita-
tio sp. Cõuertãtur ipii
in infernũ: oẽs gentes
q̃ oblite sunt dei. Quo
niã nõ in eternũ obli-
uiõi erit paup: expecta
tio pauperũ nõ pibit i
ppetuũ. Surge dñe nõ
cõfortetur hõ: iudicẽ-
tur gẽtes ante faciẽ tu-
am. Pone dñe terrorẽ
eis: sciant gentes
homines esse. Semp.

ps. 10.

Quare domine stas
a longe:
despicis in tpibus an-
gustie. In superbia
impii ardet paup: ca-
piantur in sceleribus
q̃ cogitauerũt. Quia
laudauit ipi desideriũ

אוֹדֶה יְהוָה בְּכָל לִבִּי אֲסַפְּרָה כָּל
נִפְלְאוֹתֶיךָ׃ אֶשְׂמְחָה וְאֶעֶלְצָה
בָךְ אֲזַמְּרָה שִׁמְךָ עֶלְיוֹן׃ בְּשׁוּב
אוֹיְבַי אָחוֹר יִכָּשְׁלוּ וְיֹאבְדוּ
מִפָּנֶיךָ׃ כִּי עָשִׂיתָ מִשְׁפָּטִי וְדִינִי
יָשַׁבְתָּ לְכִסֵּא שׁוֹפֵט צֶדֶק׃ גָּעַרְתָּ
גוֹיִם אִבַּדְתָּ רָשָׁע שְׁמָם מָחִיתָ
לְעוֹלָם וָעֶד׃ הָאוֹיֵב תַּמּוּ חֳרָבוֹת
לָנֶצַח וְעָרִים נָתַשְׁתָּ אָבַד זִכְרָם
הֵמָּה׃ וַיהוָה לְעוֹלָם יֵשֵׁב כּוֹנֵן
לַמִּשְׁפָּט כִּסְאוֹ׃ וְהוּא יִשְׁפֹּט תֵּבֵל
בְּצֶדֶק יָדִין לְאֻמִּים בְּמֵישָׁרִים׃
וִיהִי יְהוָה מִשְׂגָּב לַדָּךְ מִשְׂגָּב
לְעִתּוֹת בַּצָּרָה׃ וְיִבְטְחוּ בְךָ יוֹדְעֵי
שְׁמֶךָ כִּי לֹא עָזַבְתָּ דֹרְשֶׁיךָ יְהוָה׃
זַמְּרוּ לַיהוָה יֹשֵׁב צִיּוֹן הַגִּידוּ
בָעַמִּים עֲלִילוֹתָיו׃ כִּי דֹרֵשׁ דָּמִים
אוֹתָם זָכָר לֹא שָׁכַח צַעֲקַת עֲנָוִים׃
חָנְנֵנִי יְהוָה רְאֵה עָנְיִי מִשֹּׂנְאָי
מְרוֹמְמִי מִשַּׁעֲרֵי מָוֶת׃ לְמַעַן
אֲסַפְּרָה כָּל תְּהִלָּתֶיךָ בְּשַׁעֲרֵי בַת
צִיּוֹן אָגִילָה בִּישׁוּעָתֶךָ׃ טָבְעוּ
גוֹיִם בְּשַׁחַת עָשׂוּ בְּרֶשֶׁת זוּ טָמָנוּ
נִלְכְּדָה רַגְלָם׃ נוֹדַע יְהוָה מִשְׁפָּט
עָשָׂה בְּפֹעַל כַּפָּיו נוֹקֵשׁ רָשָׁע
הִגָּיוֹן סֶלָה׃ יָשׁוּבוּ רְשָׁעִים
לִשְׁאוֹלָה כָּל גּוֹיִם שְׁכֵחֵי אֱלֹהִים׃
כִּי לֹא לָנֶצַח יִשָּׁכַח אֶבְיוֹן תִּקְוַת
עֲנִיִּים תֹּאבַד לָעַד׃ קוּמָה יְהוָה אַל
יָעֹז אֱנוֹשׁ יִשָּׁפְטוּ גוֹיִם עַל פָּנֶיךָ׃
שִׁיתָה יְהוָה מוֹרָה לָהֶם יֵדְעוּ
גוֹיִם אֱנוֹשׁ הֵמָּה סֶּלָה׃ י
לָמָה יְהוָה תַּעֲמֹד בְּרָחוֹק
תַּעְלִים לְעִתּוֹת בַּצָּרָה׃ בְּגַאֲוַת
רָשָׁע יִדְלַק עָנִי יִתָּפְשׂוּ בִּמְזִמּוֹת
זוּ חָשָׁבוּ׃ כִּי הִלֵּל רָשָׁע עַל תַּאֲוַת

ידה ספר
פלא שמח
עלץ זמר
עלה איב
אחר כשל
אבד פנה
עשה שפט
דון מחה
עלם איב
תמם
ציר
דון ישר
היה שגב
דוך צור
בטח ידע
דרש
נגד
עלל
ענה צעה
רום
ספר הלל
גיל ישע
עשה
לכד ידע
שפט יקש
הגה שוב
שאל
שכח אבה
קוה ענה
אבד עזז
אנש שפט
פנה שית
ירא עמד
רחק עלם
צור גאה
דלק ענה
תפש זמם
אוה

נַפְשׁוֹ וּבֹצֵעַ בֵּרֵךְ נִאֵץ יְהוָה׃
דרש רָשָׁע כְּגֹבַהּ אַפּוֹ בַּל יִדְרֹשׁ אֵין
חול אֱלֹהִים כָּל מְזִמּוֹתָיו׃ יָחִילוּ
רום שפט דְרָכָיו בְּכָל עֵת מָרוֹם מִשְׁפָּטֶיךָ
פוח מִנֶּגְדּוֹ כָּל צוֹרְרָיו יָפִיחַ בָּהֶם׃ אָמַר
מוט בְּלִבּוֹ בַּל אֶמּוֹט לְדֹר וָדֹר אֲשֶׁר
רוע פה לֹא בְרָע׃ אָלָה פִּיהוּ מָלֵא וּמִרְמוֹת
רמה לשן וָתֹךְ תַּחַת לְשׁוֹנוֹ עָמָל וָאָוֶן׃
ארב סתר יֵשֵׁב בְּמַאְרַב חֲצֵרִים בַּמִּסְתָּרִים
הרג נקה יַהֲרֹג נָקִי עֵינָיו לְחֵלְכָה יִצְפֹּנוּ׃
צפן ארב יֶאֱרֹב בַּמִּסְתָּר כְּאַרְיֵה בְסֻכֹּה יֶאֱרֹב
סכך חטף לַחֲטוֹף עָנִי יַחְטֹף עָנִי בְּמָשְׁכוֹ
ענה דכה בְרִשְׁתּוֹ׃ יִדְכֶּה יָשֹׁחַ וְנָפַל
שחח עצם בַּעֲצוּמָיו חֵלְכָּאִים׃ אָמַר בְּלִבּוֹ
סתר פנה שָׁכַח אֵל הִסְתִּיר פָּנָיו בַּל רָאָה
לָנֶצַח׃ קוּמָה יְהוָה אֵל נְשָׂא יָדֶךָ
שכח ענה אַל תִּשְׁכַּח עֲנָוִים׃ עַל מֶה נִאֵץ
רָשָׁע אֱלֹהִים אָמַר בְּלִבּוֹ לֹא
דרש ראה תִּדְרֹשׁ׃ רָאִתָה כִּי אַתָּה עָמָל וָכַעַס
נבט נתן תַּבִּיט לָתֵת בְּיָדֶךָ עָלֶיךָ יַעֲזֹב
עזב יתם חֵלֶכָה יָתוֹם אַתָּה הָיִיתָ עוֹזֵר׃
היה עזר
שבר זרע שְׁבֹר זְרוֹעַ רָשָׁע וָרָע תִּדְרוֹשׁ
רוע דרש רִשְׁעוֹ בַל תִּמְצָא׃ יְהוָה מֶלֶךְ
מצא עלם עוֹלָם וָעֶד אָבְדוּ גוֹיִם מֵאַרְצוֹ׃
אוה ענה תַּאֲוַת עֲנָוִים שָׁמַעְתָּ יְהוָה תָּכִין
קשב כון לִבָּם תַּקְשִׁיב אָזְנֶךָ׃ לִשְׁפֹּט
דוך יסף יָתוֹם וָדָךְ בַּל יוֹסִיף עוֹד לַעֲרֹץ
אנש נצח אֱנוֹשׁ מִן הָאָרֶץ׃ יא לַמְנַצֵּחַ לְדָוִד
חסה אמר בַּיהוָה חָסִיתִי אֵיךְ תֹּאמְרוּ
הרר צפר לְנַפְשִׁי נוּדִי הַרְכֶם צִפּוֹר׃ כִּי הִנֵּה
דרך הָרְשָׁעִים יִדְרְכוּן קֶשֶׁת כּוֹנְנוּ
חצץ ירה חִצָּם עַל יֶתֶר לִירוֹת בְּמוֹ אֹפֶל
שות הרס לְיִשְׁרֵי לֵב׃ כִּי הַשָּׁתוֹת יֵהָרֵסוּן
צדק הכל צַדִּיק מַה פָּעָל׃ יְהוָה בְּהֵיכַל
קָדְשׁוֹ יְהוָה בַּשָּׁמַיִם כִּסְאוֹ עֵינָיו
חזה בחן יֶחֱזוּ עַפְעַפָּיו יִבְחֲנוּ בְּנֵי אָדָם׃

aīe sue: & auar⁹ applaudens sibi blasphemauit dñm. Impius scḋm altitudinē furoris sui non reqret: nec deus in oibus cogitatiōibus eius. Parturiūt vie eius in omni tpe: lōge sunt iudicia tua a facie ei⁹: oēs inimicos suos despicit. Loquitur in corde suo nō mouebor: in gñatiōe & gñatiōe ero sine malo. Maledictiōe os eius plenū est & dolis & auaricia: sub lingua ei⁹ dolor & iniqtas. Sedet insidiās iuxta vestibula in abscōditis vt interficiat inocētē: oculi eius robustos tuos circūspiciūt. Insidiatur i abscōdito q̄si leo in cubili suo: insidiatur vt rapiat pauperem: rapiet pauperē cū attraxerit eū ad rete suū. Et cōfractū subiiciet eū & irruet viribus suis valēter. Dixit in corde suo oblitus est deus: abscōdit faciē suā: nō respiciet in ppetuū. Surge dñe deus leua manū tuā: noli obliuisci pauperū. Quare blasphemat ipius deū: dicēs i corde suo ꝙ nō requiras. Vides qa tu laborē & furorē respicis vt detur in māu tua: tibi derelinquūtur fortes tui pupillo tu es adiutor. Contere brachiū impii & maligni: q̄res impietatem eius & nō inuenies. Domin⁹ rex seculi & eternitatis: perierunt gentes de terra ei⁹. Desideriū pauperū audisti dñe: preparasti cor eorum: audiat auris tua. Vt iudices pupillū & oppressum: & nequaq̄ vltra supbiat homo de terra.

Victori dauid. 11.

IN domino speraui: quomodo dicitis aīe mee: trāsuola i mōtem vt auis. Quia ecce impii tetenderūt arcum: posuerunt sagittā suā sup neruū: vt sagittent in abscōdito rectos corde. Quia leges dissipate sunt: iustus quid operatus ē. Dominus in templo sancto suo: dñs in celo thron⁹ ei⁹: oculi ei⁹ vident: palpebre eius probant filios hoim.

desiderijs aīe sue: ⁊ iniqu⁹ bñdicit. Exacer-
ἐπιθυμίαις τῆς ψυχῆς αὐτοῦ, καὶ ὁ ἀδικῶν εὐλογεῖται. Παρώξυ-
bauit dñm peccator: scḋm multitudinē ire sue nō q̄-
νε τὸν κύριον ὁ ἁμαρτωλός, κατὰ τὸ πλῆθος τῆς ὀργῆς αὐτοῦ οὐκ ἐκ-
ret. Nō est de⁹ in cōspectu ei⁹: inquinate sūt vie illi⁹
ζητήσει. Οὐκ ἔστιν ὁ θεὸς ἐνώπιον αὐτοῦ, βεβηλοῦνται αἱ ὁδοὶ αὐτοῦ
in omni tēpore. Auferūtur iudicia tua a fa-
ἐν παντὶ καιρῷ. Ἀνταναιροῦνται τὰ κρίματά σου ἀπὸ προ-
cie eius: oim inimicoꝝ suoꝝ dominabit. Dixit
σώπου αὐτοῦ, πάντων τῶν ἐχθρῶν αὐτοῦ κατακυριεύσει. Εἶπε
.n. in corde suo: nō mouebor a gñatiōe in gñatiōes sine
γὰρ ἐν καρδίᾳ αὐτοῦ, οὐ μὴ σαλευθῶ ἀπὸ γενεᾶς εἰς γενεὰν ἄνευ
malo. Cui⁹ maledictiōe os ei⁹ plenū ē ⁊ amaritudine ⁊ dolo: sub
κακοῦ. Οὗ ἀρᾶς τὸ στόμα αὐτοῦ γέμει καὶ πικρίας καὶ δόλου, ὑ-
lingua ei⁹ labor ⁊ dolor. Sedet in insidijs
πὸ τὴν γλῶσσαν αὐτοῦ κόπος καὶ πόνος. Ἐγκάθηται ἐνέδρᾳ
cū diuitib⁹ in occultis: vt īterficiat innocentē. Ocu-
μετὰ πλουσίων ἐν ἀποκρύφοις, τοῦ ἀποκτεῖναι ἀθῷον. Οἱ ὀφ-
li ei⁹ in pauperē respiciūt: insidiat in ab-
θαλμοὶ αὐτοῦ εἰς τὸν πένητα ἀποβλέπουσιν, ἐνεδρεύει ἐν ἀπο- Infra.
scondito q̄si leo in spelunca sua. Insidiatur vt rapiat 10.
κρύφῳ ὡς λέων ἐν τῇ μάνδρᾳ αὐτοῦ. Ἐνεδρεύει τοῦ ἁρπάσαι
pauperē: rapere pauperē dū attrahit eum. In la-
πτωχόν, ἁρπάσαι πτωχὸν ἐν τῷ ἑλκύσαι αὐτόν. Ἐν τῇ πα-
queo suo humiliabit eū: inclinabit se ⁊ cadet cū ipse
γίδι αὐτοῦ ταπεινώσει αὐτόν, κύψει καὶ πεσεῖται ἐν τῷ αὐτὸν
dñatus fuerit pauperū. Dixit.n.in corde suo: obli-
κατακυριεῦσαι τῶν πενήτων. Εἶπε γὰρ ἐν καρδίᾳ αὐτοῦ, ἐπι-
tus ē de⁹: auertit faciē suā: ne videat
λέλησται ὁ θεός, ἀπέστρεψε τὸ πρόσωπον αὐτοῦ, τοῦ μὴ βλέ-
in finē. Exurge dñe de⁹ me⁹: exaltet man⁹ tua:
πειν εἰς τέλος. Ἀνάστηθι κύριε ὁ θεός μου, ὑψωθήτω ἡ χείρ σου,
ne obliuiscaris paupeꝝ tuoꝝ in finē. Propt̄ qd irrita-
μὴ ἐπιλάθῃ τῶν πενήτων σου εἰς τέλος. Ἕνεκεν τίνος παρώξ-
uit impi⁹ deū: dixit.n. in corde suo: nō req-
υνεν ὁ ἀσεβὴς τὸν θεόν, εἶπε γὰρ ἐν καρδίᾳ αὐτοῦ, οὐκ ἐκζητή-
ret. Uides qm̄ tu laborē ⁊ dolorē cōsideras. vt tra-
σει. Βλέπεις ὅτι σὺ πόνον καὶ θυμὸν κατανοεῖς, τοῦ παραδοῦ-
das eū in man⁹ tuas. Tibi derelict⁹ est pau-
ναι αὐτὸν εἰς χεῖράς σου. Σοὶ ἐγκαταλέλειπται ὁ πτω-
per: orphano tu fuisti adiutor. Cōtere brachiū pec-
χός, ὀρφανῷ σὺ ἦσθα βοηθός. Σύντριψον τὸν βραχίονα τοῦ ἁ-
catoris ⁊ maligni: q̄ret peccatū illi⁹ ⁊ nō inue-
μαρτωλοῦ καὶ πονηροῦ, ζητηθήσεται ἡ ἁμαρτία αὐτοῦ καὶ οὐ μὴ εὑ-
niet. Dñs rex in eternū ⁊ in sclm̄ seculi:
ρεθῇ. Κύριος βασιλεὺς εἰς τὸν αἰῶνα καὶ εἰς τὸν αἰῶνα τοῦ αἰῶνος,
peribitis gētes de t̄ra illi⁹. Desideriū pau-
ἀπολεῖσθε ἔθνη ἐκ τῆς γῆς αὐτοῦ. Τὴν ἐπιθυμίαν τῶν πενή-
peꝝ exaudisti dñe: p̄patiōi cordis coꝝ atten-
των εἰσήκουσας κύριε, τὴν ἑτοιμασίαν τῆς καρδίας αὐτῶν προσέ-
dit auris tua: Iudicare pupillo ⁊ humili: vt nō apponat
σχε τὸ οὖς σου, Κρῖναι ὀρφανῷ καὶ ταπεινῷ, ἵνα μὴ προσθῇ
vltra magnificare se hō sup t̄rā.
ἔτι τοῦ μεγαλαυχεῖν ἄνθρωπος ἐπὶ τῆς γῆς.

In finē psalm⁹ dauid. 10.
Εἰς τὸ τέλος ψαλμὸς τῷ δαυίδ. ι.

In dño cōfido: quō dicitis aīe mee: trans-
Ἐπὶ τῷ κυρίῳ πέποιθα, πῶς ἐρεῖτε τῇ ψυχῇ μου, μετα- i.7.
migra in mōtē sicut passer? Qm̄ ecce peccatores in-
νάστευε ἐπὶ τὰ ὄρη ὡς στρουθίον; Ὅτι ἰδοὺ οἱ ἁμαρτωλοὶ ἐνέ-
tenderūt arcū: parauerūt sagittas in pharetra: vt sagittēt
τειναν τόξον, ἡτοίμασαν βέλη εἰς φαρέτραν, τοῦ κατατοξεῦ-
in obscuro rectos corde. Qm̄ q̄ tu perfeci-
σαι ἐν σκοτομήνῃ τοὺς εὐθεῖς τῇ καρδίᾳ. Ὅτι ἃ σὺ κατηρ-
sti: ipi destruxerūt. iust⁹ aūt qd fecit? Dñs
τίσω, αὐτοὶ καθεῖλον· ὁ δὲ δίκαιος τί ἐποίησε; Κύριος
in tēplo sctō suo: dñs in celo sedes ei⁹. O-
ἐν ναῷ ἁγίῳ αὐτοῦ, κύριος ἐν οὐρανῷ ὁ θρόνος αὐτοῦ. Οἱ
culi eius in pauperē respiciūt: palpe- Abac.
ὀφθαλμοὶ αὐτοῦ εἰς τὸν πένητα ἐπιβλέπουσι, τὰ βλέ- 2.d.
bre eius interrogāt filios hominū. ā.9.
φαρα αὐτοῦ ἐξετάζει τοὺς υἱοὺς τῶν ἀνθρώπων.

Trāſ. Gre. lxx. cū interp̄. latina.

Dñs interrogat iustū τ impiū. q̄ āt diligit
Κύριος ἐξετάζει τὸν δίκαιον καὶ τὸν ἀσεβῆ. ὁ δὲ ἀγαπῶν τὴν
iniquitatē: odit suā aīaʒ. Pluet sup peccato-
ἀδικίαν, μισεῖ τὴν ἑαυτοῦ ψυχήν. Ἐπιβρέξει ἐπὶ ἁμαρτω-
res laqueos: ignis τ sulphur τ spūs pcellaꝝ pars
λοὺς παγίδας, πῦρ καὶ θεῖον καὶ πνεῦμα καταιγίδος ἡ μερὶς
calicis eoꝝ. Quō iustus dñs τ iusticias dile
τοῦ ποτηρίου αὐτῶν. Ὅτι δίκαιος κύριος καὶ δικαιοσύνας ἠγά-
xit: equitatē vidit vult⁹ eius.
πησεν, εὐθύτητας εἶδε τὸ πρόσωπον αὐτοῦ.

In finē p octaua psalmus dauid. 11.
Εἰς τὸ τέλος ὑπὲρ τῆς ὀγδόης ψαλμὸς τῷ δαβίδ. ια.

Saluū me fac dñe: qm̄ defecit sctūs: qm̄ diminute sūt
Σῶσόν με κύριε, ὅτι ἐκλέλοιπεν ὅσιος, ὅτι ὠλιγώθησαν
ŷitates a filijs hoim. Uana locutus ē
αἱ ἀλήθειαι ἀπὸ τῶν υἱῶν τῶν ἀνθρώπων. Μάταια ἐλάλησεν
vnusq̄sq; ad pximū suū: labia dolosa in corde: τ
ἕκαστος πρὸς τὸν πλησίον αὐτοῦ, χείλη δόλια ἐν καρδίᾳ, καὶ
in corde locutus ē mala. Dispdat dñs vniuersa
ἐν καρδίᾳ ἐλάλησε κακά. Ἐξολοθρεύσαι κύριος πάντα τὰ
labia dolosa: linguā magniloquā. Qui dixerūt
χείλη τὰ δόλια, γλῶσσαν μεγαλοῤῥήμονα. Τοὺς εἰπόντας
linguā nrāʒ magnificabim⁹: labia nrā a nobis
τὴν γλῶσσαν ἡμῶν μεγαλυνοῦμεν, τὰ χείλη ἡμῶν παρ᾽ ἡμῖν
sūt. qs nr̄ dñs est: Propter miseriā ino-
ἐστι, τίς ἡμῶν κύριός ἐστιν; Ἕνεκεν τῆς ταλαιπωρίας τῶν πτω-
pū τ gemitū pauperꝫ: nūc exurgam dicit
χῶν καὶ τοῦ στεναγμοῦ τῶν πενήτων, νῦν ἀναστήσομαι λέγει
dñs. Ponā in salutari: fiducialiter agā in eo.
κύριος. Θήσομαι ἐν σωτηρίῳ, παῤῥησιάσομαι ἐν αὐτῷ. Τὰ
Eloquia dñi eloquia casta: argentū igne examinatū: pbatū
λόγια κυρίου λόγια ἁγνά, ἀργύριον πεπυρωμένον, δοκίμιον τῇ
tre: purgatū septuplū. Tu dñe seruabis nos
γῇ, κεκαθαρισμένον ἑπταπλασίως. Σὺ κύριε φυλάξαις ἡμᾶς
τ custodies nos a gñatiōe hac: τ in
καὶ διατηρήσαις ἡμᾶς ἀπὸ τῆς γενεᾶς ταύτης, καὶ εἰς τὸν
eternū. Incircuitu impij ambulant: scd̄m altitudinē tuā
αἰῶνα. Κύκλῳ οἱ ἀσεβεῖς περιπατοῦσι, κατὰ τὸ ὕψος σου
multiplicasti filios hoim.
ἐπολυώρησας τοὺς υἱοὺς τῶν ἀνθρώπων.

In finē psalm⁹ dauid. 12.
Εἰς τὸ τέλος ψαλμὸς τῷ δαβίδ. ιβ.

Usquequo dñe obliuisceris me in finē: vsquequo
Ἕως πότε κύριε ἐπιλήσῃ μου εἰς τέλος, ἕως πότε
auertis faciē tuā a me? Quā diu po-
ἀποστρέψεις τὸ πρόσωπόν σου ἀπ᾽ ἐμοῦ; Ἕως τίνος θήσο-
nā cōsilia in aīa mea: dolorē in corde meo p diē τ
μαι βουλὰς ἐν ψυχῇ μου, ὀδύνας ἐν καρδίᾳ μου ἡμέρας καὶ
nocte? Usquequo exaltabit inimic⁹ meus sup me? respi
νυκτός; Ἕως πότε ὑψωθήσεται ὁ ἐχθρός μου ἐπ᾽ ἐμέ; Ἐπί-
ce exaudi me dñe de⁹ me⁹. Illumina ocu
βλεψον εἰσάκουσόν μου κύριε ὁ θεός μου. Φώτισον τοὺς ὀφ-
los meos: ne vnq̄ obdormiā in morte: neqñ dicat
θαλμούς μου, μήποτε ὑπνώσω εἰς θάνατον, μήποτε εἴπῃ
inimic⁹ me⁹: preualui aduersus eū. Qui tribulāt me exul-
ὁ ἐχθρός μου, ἴσχυσα πρὸς αὐτόν. Οἱ θλίβοντές με ἀγαλ-
tabūt si mot⁹ fuero: ego āt in mīa tua speraui.
λιάσονται ἐὰν σαλευθῶ, ἐγὼ δὲ ἐπὶ τῷ ἐλέει σου ἤλπισα.
i.7. Exultabit cor meū in salutari tuo: cātabo
Ἀγαλλιάσεται ἡ καρδία μου ἐπὶ τῷ σωτηρίῳ σου, ᾄσω
dño q bona tribuit mihi: τ psallā nomini do
τῷ κυρίῳ τῷ εὐεργετήσαντί με, καὶ ψαλῶ τῷ ὀνόματι κυ-
mini altissimi.
ρίου τοῦ ὑψίστου.

In finē psalmus dauid. 13.
Εἰς τὸ τέλος ψαλμὸς τῷ δαβίδ. ιγ.

Dixit insipiēs in corde suo: nō est de⁹. Corru-
Εἶπεν ἄφρων ἐν καρδίᾳ αὐτοῦ, οὐκ ἔστι θεός. Διεφ-
pti sūt τ abominabiles facti sūt in studijs: nō ē
θάρησαν καὶ ἐβδελύχθησαν ἐν ἐπιτηδεύμασιν, οὐκ ἔστι
q faciat bonū Dñs de celo
ποιῶν χρηστότητα. Κύριος ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ooooooo

Trāſla. B. Hie.

Dñs iustū probat: ipsum autē & diligentem iniquitatem odit anima eius. Pluet super oo peccatores laqueos: ignis & sulphur & spūs tēpestatū pars calicis eorum. Quoniā iustus dñs iusticias dilexit: rectum videbūt facies eius.

Victori super octauā ps dauid. 12.

Salua domine quoniam defecit sctūs: quoniā imminuti sūt fideles a filiis hominū. Frustra loquuntur vnusquisq; proximo suo: labium subdolum in corde & corde locuti sunt. Disperdat dominus omnia labia ooooooo dolosa: linguam magniloquam. oooooooooooo Qui dixerunt linguā nostram roboremus: labia nrā nobiscū sūt: quis nr̄ dñs est? Propter vastitatē inopū & gemitū pauperū: nūc consurgam dicit dominus: ponam in salutari auxiliū eorū. Eloquia domini eloquia oooooo munda: argetū igne probatū separatum a terra colatū septuplū. Tu dñe custodies ea: seruabis nos a gñatiōe hac in eternum. In circuitu impii ambulant: cū exaltati fuerit vilissimi filiorum hominum.

Victori psalm⁹ dauid. 13.

Usq; quo dñe obliuisceris mei penitus: vsq; quo abscondes faciem tuam a me? oooooo Vsq; quo ponā cōsilia in anima mea: dolorē in corde meo per diē: vsq; quo exaltabitur inimicus meus sup me? Cōuertere exaudi me dñe deus meus: illumina oculos meos: ne vnq̄ obdormiā ī morte. Nequādo dicat inimicus meus pualui aduersus eum: hostes mei exultabunt cū motus fuero. Ego āt ī mia tua cōfisus: exultabit cor meum in salutari tuo: cātabo dño qui meruit sup me.

Victori dd. 14.

Dixit stultus ī corde suo nō ē deus: corrupti sunt & aboīabiles fcti sunt studiose: nō ē qui faciat bonū. Dñs

Tex. heb. ps. xii. xiii.

יהוה צדיק יבחן ורשע ואהב
חמס שנאה נפשו ימטר על
רשעים פחים אש וגפרית ורוח
זלעפות מנת כוסם כי צדיק
יהוה צדקות אהב ישר יחזו
פנימו. xij. למנצח על השמינית
מזמור לדוד הושיעה
יהוה כי גמר חסיד כי פסו אמונים
מבני אדם שוא ידברו איש
את רעהו שפת חלקות בלב ולב
ידברו יכרת יהוה כל שפתי
חלקות לשון מדברת גדלות
אשר אמרו ללשננו נגביר
שפתינו אתנו מי אדון לנו משד
עניים מאנקת אביונים עתה
אקום יאמר יהוה אשית בישע
יפיח לו אמרות יהוה אמרות
טהרות כסף צרוף בעליל לארץ
מזקק שבעתים אתה יהוה
תשמרם תצרנו מן הדור זו
לעולם סביב רשעים יתהלכון
כרם זלות לבני אדם. xiij.
למנצח מזמור לדוד עד
אנה יהוה תשכחני נצח עד
אנה תסתיר את פניך ממני
עד אנה אשית עצות בנפשי יגון
בלבבי יומם עד אנה ירום איבי
עלי הביטה ענני יהוה אלהי
האירה עיני פן אישן המות פן
יאמר איבי יכלתיו צרי יגילו כי
אמוט ואני בחסדך בטחתי יגל
לבי בישועתך אשירה ליהוה כי
גמל עלי. xiiii. למנצח לדוד
אמר נבל בלבו אין
אלהים השחיתו התעיבו עלילה
אין עשה טוב יהוה משמים

Priītiua. he.

מטר
פחם
מנה
פנה נצח
שמן זמר
ישע חסד
פסס אמן
דבר
שפה
כרת
לשן
גבר
אדן שדד
ענה אנה
קום אמר
שות פוח
צרף עלל
זקק
שמר נצר
עלם סבב
הלך רום
זלל נצח
זכר שכח
סתר פנה
שות יגן
יגה רום
עלה נבט
ענה אור
ישן אמר
צור גיל
מוט
ישע שור
נצח
שחת תעב
עלל

הִשְׁקִיף עַל־בְּנֵי־אָדָם לִרְאוֹת הֲיֵשׁ שָׁקַף רָאָה
מַשְׂכִּיל דֹּרֵשׁ אֶת־אֱלֹהִים׃ הַכֹּל שָׂכַל
סָר יַחְדָּו נֶאֱלָחוּ אֵין עֹשֵׂה טוֹב סוּר אָלַח
אֵין גַּם אֶחָד׃ הֲלֹא יָדְעוּ כָּל
פֹּעֲלֵי אָוֶן אֹכְלֵי עַמִּי אָכְלוּ לֶחֶם
יְהוָה לֹא קָרָאוּ׃ שָׁם פָּחֲדוּ פָחַד
כִּי־אֱלֹהִים בְּדוֹר צַדִּיק׃ עֲצַת־עָנִי צָדַק יָעַץ
תָבִישׁוּ כִּי יְהוָה מַחְסֵהוּ׃ מִי יִתֵּן עָנָה בּוֹשׁ
מִצִּיּוֹן יְשׁוּעַת יִשְׂרָאֵל בְּשׁוּב יְהוָה חָסָה נָתַן
שְׁבוּת עַמּוֹ יָגֵל יַעֲקֹב יִשְׂמַח יָשַׁע גִּיל
יִשְׂרָאֵל׃ .טו. מִזְמוֹר לְדָוִד שָׂמַח זָמַר
יְהוָה מִי־יָגוּר בְּאָהֳלֶךָ מִי גּוּר
יִשְׁכֹּן בְּהַר קָדְשֶׁךָ׃ הוֹלֵךְ תָּמִים שָׁכַן הָלַךְ
וּפֹעֵל צֶדֶק וְדֹבֵר אֱמֶת בִּלְבָבוֹ׃ תָּמַם
לֹא־רָגַל עַל־לְשֹׁנוֹ לֹא־עָשָׂה לָשַׁן
לְרֵעֵהוּ רָעָה וְחֶרְפָּה לֹא־נָשָׂא עַל
קְרֹבוֹ׃ נִבְזֶה בְּעֵינָיו נִמְאָס וְאֶת בָּזָה מָאַס
יִרְאֵי יְהוָה יְכַבֵּד נִשְׁבַּע לְהָרַע כָּבַד שָׁבַע
וְלֹא יָמִר׃ כַּסְפּוֹ לֹא־נָתַן בְּנֶשֶׁךְ רוּעַ מִיר
וְשֹׁחַד עַל־נָקִי לֹא לָקָח עֹשֵׂה־אֵלֶּה נָקָה
לֹא יִמּוֹט לְעוֹלָם׃ .טז. מִכְתָּם מוֹט עָלַם
לְדָוִד שָׁמְרֵנִי אֵל כִּי־חָסִיתִי כָּתַם חָסָה
בָךְ׃ אָמַרְתְּ לַיהוָה אֲדֹנָי אָתָּה
טוֹבָתִי בַּל־עָלֶיךָ׃ לִקְדוֹשִׁים עָלָה קָדַשׁ
אֲשֶׁר־בָּאָרֶץ הֵמָּה וְאַדִּירֵי כָּל אָדַר
חֶפְצִי־בָם׃ יִרְבּוּ עַצְּבוֹתָם אַחֵר רָבָה
מָהָרוּ בַּל־אַסִּיךְ נִסְכֵּיהֶם מִדָּם נָסַךְ
וּבַל־אֶשָּׂא אֶת־שְׁמוֹתָם עַל־שְׂפָתָי׃ נָשָׂא שָׂפָה
יְהוָה מְנָת־חֶלְקִי וְכוֹסִי אַתָּה מָנָה
תּוֹמִיךְ גּוֹרָלִי׃ חֲבָלִים נָפְלוּ־לִי תָּמַךְ גָּרַל
בַּנְּעִמִים אַף־נַחֲלָת שָׁפְרָה עָלָי׃ נָעַם עָלָה
אֲבָרֵךְ אֶת־יְהוָה אֲשֶׁר יְעָצָנִי אַף בָּרַךְ
לֵילוֹת יִסְּרוּנִי כִלְיוֹתָי׃ שִׁוִּיתִי כָּלָה שָׁוָה
יְהוָה לְנֶגְדִּי תָמִיד כִּי מִימִינִי בַּל תָּמַד יָמַן
אֶמּוֹט׃ לָכֵן שָׂמַח לִבִּי וַיָּגֶל כְּבוֹדִי מוֹט גִּיל
אַף־בְּשָׂרִי יִשְׁכֹּן לָבֶטַח׃ כִּי לֹא כָּבַד שָׁכַן

de celo pspexit sup filios hoim: vt videret si ē intelligēs requirēs deum. Omnes recesserūt simul cōglutinati sunt: nō est qui faciat bonū: nō ē vsqz ad vnū. Nō ne cognoscēt oēs qui opantur iniqtatē: qui deuorāt populū meū vt cibū panis: dñm nō inuocauerunt. Ibi timebūt formidine: qm̄ deus i gñatiōe iusta ē. Cōsiliū paupis cōfudistis: qm̄ dñs spes eius est. Quis dabit de siō salutem isrl? qn̄ reduxerit dñs captiuitatem ppli sui: exultabit iacob: letabitur israel.

Psalmus dauid. 15.

Domine qs pegrinabitur in tetorio tuo: qs hītabit in mōte scō tuo? Qui ingreditur sine macula & opatur iusticiā: & loquitur veritatē in corde suo. Nō est facilis in lingua sua: nec fecit amico suo malū: & oppbriū non sustinuit super propinquo suo. Despicitur oculis ei⁹ iprobus: timētes āt dñm glificat: iurat vt se affligat & non mutat. Pecuniā suā nō dedit ad vsurā: & mūera aduersum inoxiū nō accepit: qui facit hec nō cōmouebitur i eťnū

Humilis & simplicis dauid. 16.

Custodi me deus: qm̄ spaui i te. Dicēs dño dñs me⁹ es tu: bn̄ mihi nō est sine te. Sanctis qui in terra st & magnificis: oīs volūtas mea i eis. Multiplicabūtur idola eorū post tergū sequētiū: nō libabo libamia eorū de sanguine: neqz assumā nomina eorū in labiis meis. Dñs pars hereditatis mee & calicis mei: tu possessor sortis mee. Linee ceciderūt mihi i pulcherrimis: & hereditas speciosissima mea ē. Benedicā dñm qui dedit mihi cōsiliū: insup & noctibus erudierunt me renes mei. Proposui dñm i cōspectu meo sp: quia a dextris meis ē ne cōmouear. Propťea letatū ē cor meū & exultauit glia mea: & caro mea hītabit cōfidē

pspexit sup filios hominū: vt videat si ē intel
διέκυψεν ἐπὶ τοὺς υἱοὺς τῶν ἀνθρώπων, τοῦ ἰδεῖν εἰ ἔστι συνι-
ligēs: aut requirēs deū. Oēs declinauerūt simul inutiles facti sūt:
ῶν, ἢ ἐκζητῶν τὸν θεόν. Πάντες ἐξέκλιναν ἅμα ἠχρειώθησαν,
nō est q̄ faciat bonū: nō est vsqz ad vnū. Nōne cogno ro.3.b
οὐκ ἔστι ποιῶν χρηστότητα, οὐκ ἔστιν ἕως ἑνός. Οὐχὶ γνώσον-
scēt oēs q̄ opanť iniq̄tatē: q̄ deuorāt plebē
ται πάντες οἱ ἐργαζόμενοι τὴν ἀνομίαν, οἱ ἐσθίοντες τὸν λαόν
meā in escā panis. Dominū nō inuocauerūt: illic
μου ἐν βρώσει ἄρτου. Τὸν κύριον οὐκ ἐπεκαλέσαντο, ἐκεῖ
trepidauerūt timore: vbi nō erat timor. Qm̄ dñs i gñatiōe
ἐδειλίασαν φόβον, οὗ οὐκ ἦν φόβος. Ὅτι κύριος ἐν γενεᾷ
iustoꝝ: cōsiliū inopis cōfudistis: at dñs spes ei⁹
δικαίων, βουλὴν πτωχοῦ κατῃσχύνατε, ὁ δὲ κύριος ἐλπὶς αὐ-
est. Quis dabit ex sion salutare israel? cū
τοῦ ἐστι. Τίς δώσει ἐκ σιὼν τὸ σωτήριον τοῦ ἰσραήλ; ἐν τῷ
auerterit dñs captiuitatē plebis sue: ex-
ἐπιστρέψαι κύριον τὴν αἰχμαλωσίαν τοῦ λαοῦ αὐτοῦ, ἀ-
ultabit iacob ꝛ letabitur israel.
γαλλιάσεται ἰακὼβ καὶ εὐφρανθήσεται ἰσραήλ.

In finē psalm⁹ dauid. 14
Εἰς τὸ τέλος ψαλμὸς τῷ δαυίδ. ιδʹ.

Domine q̄s habitabit in tabernaculo tuo: aut q̄s
Κύριε τίς παροικήσει ἐν τῷ σκηνώματί σου, ἢ τίς
requiescet in mōte scō tuo? Qui igredit̄ sine macula: ꝛ
κατασκηνώσει ἐν ὄρει ἁγίῳ σου; Πορευόμενος ἄμωμος, καὶ
operatur iustitiā. Qui loq̄tur veritatē i corde suo:
ἐργαζόμενος δικαιοσύνην. Λαλῶν ἀλήθειαν ἐν καρδίᾳ αὐτοῦ,
q̄ nō egit dolū in lingua sua: Nec fecit pri
ὃς οὐκ ἐδόλωσεν ἐν γλώσσῃ αὐτοῦ, Καὶ οὐκ ἐποίησε τῷ πλη-
mo suo malū: ꝛ opprobriū nō accepit aduersus pro-
σίον αὐτοῦ κακόν, καὶ ὀνειδισμὸν οὐκ ἔλαβεν ἐπὶ τοῖς ἔγγι-
mos suos. Ad nihilū deduct⁹ ē i cōspectu ei⁹ malign⁹:
στα αὐτοῦ. Ἐξουδένωται ἐνώπιον αὐτοῦ πονηρευόμενος, τοὺς
timētes āt dñm glificat. Qui iurat primo suo
δὲ φοβουμένους τὸν κύριον δοξάζει. Ὁ ὀμνύων τῷ πλησίον αὐ-
ꝛ nō decipit: q̄ pecuniā suā nō dedit ad vsurā:
τοῦ καὶ οὐκ ἀθετῶν, τὸ ἀργύριον αὐτοῦ οὐκ ἔδωκεν ἐπὶ τόκῳ,
ꝛ munera sup inocētes nō accepit. Qui facit hec: nō mouebi
καὶ δῶρα ἐπ' ἀθώοις οὐκ ἔλαβεν. Ὁ ποιῶν ταῦτα, οὐ σαλευ-
tur in eternū. Tituli inscriptio ipi dauid. 15.
θήσεται εἰς τὸν αἰῶνα. Στηλογραφία τῷ δαυίδ. ιεʹ.

Conserua me dñe: qm̄ in te spaui. dixi dño:
Φύλαξόν με κύριε, ὅτι ἐπὶ σοὶ ἤλπισα. Εἶπα τῷ κυρίῳ,
dñs me⁹ es tu: qm̄ bonoꝝ meoꝝ nō eges. Sā
κύριός μου εἶ σύ, ὅτι τῶν ἀγαθῶν μου οὐ χρείαν ἔχεις. Τοῖς ἁ-
ctis q̄ in t̄ra ei⁹ mirificauit dñs oēs vo-
γίοις τοῖς ἐν τῇ γῇ αὐτοῦ ἐθαυμάστωσεν ὁ κύριος πάντα τὰ θε-
luntates suas in eis. multiplicate sūt infirmitates eoꝝ:
λήματα αὐτοῦ ἐν αὐτοῖς. Ἐπληθύνθησαν αἱ ἀσθένειαι αὐτῶν,
postea accelerauerūt. Nō cōgregabo cōuēticula
μετὰ ταῦτα ἐτάχυναν. Οὐ μὴ συναγάγω τὰς συναγωγὰς
eoꝝ de sanguinib⁹: nec memor ero nominū eoꝝ p
αὐτῶν ἐξ αἱμάτων, οὐδ' οὐ μὴ μνησθῶ τῶν ὀνομάτων αὐτῶν διὰ
labia mea. Dñs pars hereditatis mee ꝛ cali-
χειλέων μου. Κύριος μερὶς τῆς κληρονομίας μου καὶ τοῦ ποτη-
cis mei: tu es q̄ restitues hereditatē meā mihi. Fu-
ρίου μου, σὺ εἶ ὁ ἀποκαθιστῶν τὴν κληρονομίαν μου ἐμοί. Σχοι-
nes ceciderūt mihi in preclaris meis: ꝛ .n. hereditas
νία ἔπεσέ μοι ἐν τοῖς κρατίστοις μου, καὶ γὰρ ἡ κληρονομία
mea preclara mihi est. Bñdicā dñm q̄ tribuit i-
μου κρατίστη μοί ἐστιν. Εὐλογήσω τὸν κύριον τὸν συνετί-
tellectū mihi: isup ꝛ vsqz ad noctē increpuerūt me re-
σαντά με, ἔτι δὲ καὶ ἕως νυκτὸς ἐπαίδευσάν με οἱ νε-
nes mei. Prouidebā dñs in cōspectu meo semp:
φροί μου. Προωρώμην τὸν κύριον ἐνώπιόν μου διαπαντός,
qm̄ a dextris meis est: ne cōmouear. Propť hoc letatū
ὅτι ἐκ δεξιῶν μού ἐστιν, ἵνα μὴ σαλευθῶ. Διὰ τοῦτο ηὐφράνθη
est cor meū: ꝛ exultauit lingua mea: insup Act. 2.d.
ἡ καρδία μου, καὶ ἠγαλλιάσατο ἡ γλῶσσά μου, ἔτι δὲ
ꝛ caro mea requiescet in spe. Qm̄ nō
καὶ ἡ σάρξ μου κατασκηνώσει ἐπ' ἐλπίδι. Ὅτι οὐκ

derelinques aīam meā in iferno: neq̄ dabis ſctū
ἐγκαταλείψεις τὴν ψυχήν μου εἰς ᾅδην, οὐδὲ δώσεις τὸν ὅσι-
tuū videre corruptiões. Notas feciſti mihi vias vite: adimple-
όν σου ἰδεῖν διαφθοράν. Ἐγνώρισάς μοι ὁδοὺς ζωῆς, πληρώ-
Actu. 13. bis me leticia cū vultu tuo: delectatiões
σεις με εὐφροσύνης μετὰ τοῦ προσώπου σου, τερπνότης
in dextera tua vſq̄ in finē.
ἐν τῇ δεξιᾷ σου εἰς τέλος.

Oratio dauid. 16.
Προσευχὴ τοῦ δαυίδ. ιϛ'.

Exaudi dn̄e iuſtitiā meā: itende deprecatiões
Εἰσάκουσον κύριε δικαιοσύνης μου, πρόσχες τῇ δεήσει
meā. Aurib⁹ p̄cipe orōnē meā nō in labiis doloſis.
μου. Ἐνώτισαι τὴν προσευχήν μου οὐκ ἐν χείλεσι δολίοις.
De vultu tuo iudiciū meū p̄deat: oculi mei vi-
Ἐκ προσώπου σου τὸ κρίμα μου ἐξέλθοι, οἱ ὀφθαλμοί μου ἰ-
deāt equitatē. Probaſti cor meū: vi-
δέτωσαν εὐθύτητας. Ἐδοκίμασας τὴν καρδίαν μου, ἐ-
ſitaſti nocte: igne examinaſti me ꝛ nō ē inuēta in me ini-
πεσκέψω νυκτός, ἐπύρωσάς με καὶ οὐχ εὑρέθη ἐν ἐμοὶ ἀδι-
quitas. Ut nō loquat̄ os meū opa ho-
κία. Ὅπως ἂν μὴ λαλήσῃ τὸ στόμα μου τὰ ἔργα τῶν ἀν-
minū: p̄pt̄ verba labiox tuox ego cuſtodiui
θρώπων, διὰ τοὺς λόγους τῶν χειλέων σου ἐγὼ ἐφύλαξα
vias duras. P̄fice greſſ⁹ meos in
ὁδοὺς σκληράς. Κατάρτισαι τὰ διαβήματά μου ἐν ταῖς
ſemitis tuis: vt nō moueātur veſtigia mea. Ego
τρίβοις σου, ἵνα μὴ σαλευθῶσι τὰ διαβήματά μου. Ἐγὼ
clamaui: q̄m exaudiſti me de⁹: inclina aurē tuā mihi:
ἐκέκραξα, ὅτι ἐπήκουσάς μου ὁ θεός, κλῖνον τὸ οὖς σου ἐμοί,
ꝛ exaudi v̄ba mea. Mirifica miās tuas
καὶ εἰσάκουσον τῶν ῥημάτων μου. Θαυμάστωσον τὰ ἐλέη σου
q̄ ſaluos facis ſperātes in te. A reſiſtentib⁹ dextere
ὁ σώζων τοὺς ἐλπίζοντας ἐπὶ σέ. Ἐκ τῶν ἀνθεστηκότων τῇ δεξιᾷ
tue: cuſtodi me dn̄e vt pupillā oculi. Sub vmbra ala-
σου, φύλαξόν με κύριε ὡς κόρην ὀφθαλμοῦ. Ἐν σκέπῃ τῶν πτε-
rū tuax p̄tegeſ me: a facie impiox qui affli-
ρύγων σου σκεπάσεις με, ἀπὸ προσώπου ἀσεβῶν τῶν ταλαι-
xerūt me. Inimici mei aīaꝫ meā circūdederūt:
πωρησάντων με. Οἱ ἐχθροί μου τὴν ψυχήν μου περιέσχον,
adipē ſuū cōcluſerūt: os eox locutū ē ſuper
τὸ στέαρ αὐτῶν συνέκλεισαν, τὸ στόμα αὐτῶν ἐλάλησεν ὑπε-
biam. Proiicientes me nūc circundederūt me:
ρηφανίαν. Ἐκβαλόντες με νυνὶ περιεκύκλωσάν με, τοὺς
oculos ſuos ſtatuerūt declinare in t̄rā. Suſceperūt
ὀφθαλμοὺς αὐτῶν ἔθεντο ἐκκλῖναι ἐν τῇ γῇ. Ὑπέλαβόν
me ſicut leo parat⁹ ad p̄dā: ꝛ ſicut catul⁹ leonis habitās i
με ὡσεὶ λέων ἕτοιμος εἰς θήραν, καὶ ὡσεὶ σκύμνος οἰκῶν ἐν
abditis. Exurge dn̄e p̄ueni eos: ꝛ ſup-
ἀποκρύφοις. Ἀνάστηθι κύριε πρόφθασον αὐτούς, καὶ ὑπο-
planta eos: eripe aīam meā ab impio: fra-
σκέλισον αὐτούς, ῥῦσαι τὴν ψυχήν μου ἀπὸ ἀσεβοῦς, ῥομ-
meā tuā ab inimicis man⁹ tue. Dn̄e a paucis
φαίαν σου ἀπὸ ἐχθρῶν τῆς χειρός σου. Κύριε ἀπὸ ὀλίγων
de t̄ra diuide eos in vita eox ꝛ de abſcon-
ἀπὸ γῆς διαμέρισον αὐτοὺς ἐν τῇ ζωῇ αὐτῶν καὶ τῶν κεκρυμ-
ditis tuis adimplet⁹ ē venter eox. Saturati ſūt filiis: ꝛ
μένων σου ἐπλήσθη ἡ γαστὴρ αὐτῶν. Ἐχορτάσθησαν υἱῶν, καὶ
dimiſerūt reliquias paruulis ſuis: Ego aūt in iu-
ἀφῆκαν τὰ κατάλοιπα τοῖς νηπίοις αὐτῶν, Ἐγὼ δὲ ἐν δι-
ſtitia apparebo cōſpectui tuo. Satiabor
καιοσύνῃ ὀφθήσομαι τῷ προσώπῳ σου. Χορτασθήσομαι
cū apparuerit mihi gloria tua.
ἐν τῷ ὀφθῆναί μοι τὴν δόξαν σου.

In finē puero dn̄i dauid: q̄ locut⁹ ē
Εἰς τὸ τέλος τῷ παιδὶ κυρίου τῷ δαυίδ, ἃ ἐλάλησε
dn̄o v̄ba cātici hui⁹: in die q̄
τῷ κυρίῳ τοὺς λόγους τῆς ᾠδῆς ταύτης, ἐν ἡμέρᾳ ᾗ
eripuit eū dn̄s de manu oīm inimicox
ἐρρύσατο αὐτὸν ὁ κύριος ἐκ χειρὸς πάντων τῶν ἐχθρῶν
ei⁹ ꝛ de manu ſaul: ꝛ dixit. .17.
αὐτοῦ καὶ ἐκ χειρὸς σαούλ, καὶ εἶπεν. ιζ'.

ter. Non enim derelin-
q̄s aīam meā in iferno:
nec dabis ſctūm tuum
videre corruptionem.
Oñdiſti mihi ſemitam
vite: plēitudinē leticia-
rū aū vultū tuū: deco-
res i dextera tua ꝛ ſnos.

Oratio dauid. 17.

Audi dn̄e iuſticiā: i-
tēde deprecationem
meā: auribus p̄cipe oro-
nē meā abſq̄ labiis mē-
dacibus. De vultu tuo
iudiciū meū p̄deat: o-
culi tui videāt eq̄tates.
Probaſti cor meū viſi-
taſti nocte: conflaſti me
& non inueniſti cogita-
tiones meas non trans-
ſire os meum. In opere
hominum propter ver-
bum labiorum tuorū:
ego obſeruaui vias la-
tronis. Suſtēta greſſus
meos in callibus tuis: &
non labentur veſtigia
mea. Ego inuocaui te
quia exaudies me de⁹:
inclina aurē tuā mihi:
audi eloquiū meū. Mi-
rabilē fac miam tuā ſal-
uator ſperantiū: a reſi-
ſtentibus dextere tue:
Cuſtodi me q̄ſi pupillā
filiā oculi: in vmbra a-
larum tuarum protege
me. A facie impiorum
vaſtantium me: inimi-
ci mei aiam meā circū-
dederūt. Adipe ſuo cō-
cluſerunt: ore locuti
ſunt ſuperbe. Inceden-
tes aduerſum me nunc
circūdederūt me: ocu-
los ſuos poſuerūt decli-
nare i terrā. Silitudo e-
ius q̄ſi leōis deſiderātis
p̄dā: & q̄ſi catuli leonis
ſedentis in abſconditis.
Surge dn̄e p̄ueni faciē
eius incurua eū: ſalua a-
nimā meā ab impio q̄ ē
eſt gladius tuus. A viris
manus tue dn̄e q mor-
tui ſunt in p̄fūdo: quo-
rū ps in vita: & quorū
de abſconditis tuis re-
pleſti vētrē: qui ſatura-
būtur filiis & dimittent
reliquias ſuas paruulis
eorū. Ego i iuſticia vi-
debo faciē tuā: ipleboꝛ
cū vigilauero ſilitudine
tua. Victori ſeruo
dn̄i dauid: qui locutus
eſt dn̄o verba cātici hu-
ius in die qua liberauit
eum dominus de ma-
nu omnium inimicorū
ſuorum & de manu ſa-
ul: & dixit. 18.

לֹא תַעֲזֹב נַפְשִׁי לִשְׁאוֹל לֹא תִתֵּן
חֲסִידְךָ לִרְאוֹת שָׁחַת׃ תּוֹדִיעֵנִי
אֹרַח חַיִּים שֹׂבַע שְׂמָחוֹת אֶת פָּנֶיךָ
נְעִמוֹת בִּימִינְךָ נֶצַח׃ .xvii.
תְּפִלָּה לְדָוִד שִׁמְעָה יְהוָה
צֶדֶק הַקְשִׁיבָה רִנָּתִי הַאֲזִינָה
תְּפִלָּתִי בְּלֹא שִׂפְתֵי מִרְמָה׃
מִלְּפָנֶיךָ מִשְׁפָּטִי יֵצֵא עֵינֶיךָ
תֶּחֱזֶינָה מֵישָׁרִים׃ בָּחַנְתָּ לִבִּי
פָּקַדְתָּ לַיְלָה צְרַפְתַּנִי בַל תִּמְצָא
זַמֹּתִי בַּל יַעֲבָר פִּי׃ לִפְעֻלּוֹת
אָדָם בִּדְבַר שְׂפָתֶיךָ אֲנִי שָׁמַרְתִּי
אָרְחוֹת פָּרִיץ׃ תָּמֹךְ אֲשׁוּרַי
בְּמַעְגְּלוֹתֶיךָ בַּל נָמוֹטּוּ פְעָמָי׃ אֲנִי
קְרָאתִיךָ כִי תַעֲנֵנִי אֵל הַט אָזְנְךָ
לִי שְׁמַע אִמְרָתִי׃ הַפְלֵה חֲסָדֶיךָ
מוֹשִׁיעַ חוֹסִים מִמִּתְקוֹמְמִים
בִּימִינֶךָ׃ שָׁמְרֵנִי כְּאִישׁוֹן בַּת
עָיִן בְּצֵל כְּנָפֶיךָ תַּסְתִּירֵנִי׃ מִפְּנֵי
רְשָׁעִים זוּ שַׁדּוּנִי אֹיְבַי בְּנֶפֶשׁ
יַקִּיפוּ עָלָי׃ חֶלְבָּמוֹ סָּגְרוּ פִּימוֹ
דִּבְּרוּ בְגֵאוּת׃ אַשֻּׁרֵנוּ עַתָּה
סְבָבוּנוּ עֵינֵיהֶם יָשִׁיתוּ לִנְטוֹת
בָּאָרֶץ׃ דִּמְיֹנוֹ כְּאַרְיֵה יִכְסוֹף
לִטְרֹף וְכִכְפִיר יוֹשֵׁב בְּמִסְתָּרִים׃
קוּמָה יְהוָה קַדְּמָה פָנָיו הַכְרִיעֵהוּ
פַּלְּטָה נַפְשִׁי מֵרָשָׁע חַרְבֶּךָ׃
מִמְתִים יָדְךָ יְהוָה מִמְתִים מֵחֶלֶד
חֶלְקָם בַּחַיִּים וּצְפִינְךָ תְּמַלֵּא בִטְנָם
יִשְׂבְּעוּ בָנִים וְהִנִּיחוּ יִתְרָם
לְעוֹלְלֵיהֶם׃ אֲנִי בְּצֶדֶק אֶחֱזֶה
פָנֶיךָ אֶשְׂבְּעָה בְהָקִיץ תְּמוּנָתֶךָ׃
.xviii. לַמְנַצֵּחַ לְעֶבֶד יְהוָה לְדָוִד
אֲשֶׁר דִּבֶּר לַיהוָה אֶת דִּבְרֵי הַשִּׁירָה
הַזֹּאת בְּיוֹם הִצִּיל יְהוָה אוֹתוֹ מִכַּף
כָּל אֹיְבָיו וּמִיַּד שָׁאוּל׃ וַיֹּאמַר

עָזַב שָׁאַל
נָתַן חָסַד
רָאָה יָדַע
פָּנָה נָעַם
פָּלַל
קָשַׁב רָנַן
אָזַן שָׂפָה
רָמָה פָּנָה
שָׁפַט
חָזָה יָשַׁר
מָצָא
זָמַם עָבַר
פֶּה
פָּרַץ אָשַׁר
עָגַל מוט
עָנָה נָטָה
פָּלָה יָשַׁע
חָסָה קום
יָמַן
פָּנָה
זֶה שָׁדַד
נָקַף עָלָה
פֶּה נָאָה
אָשַׁר שׁות
נָטָה דָּמָה
אָרָה כָּסַף
כָּפַר יָשַׁב
סָתַר פָּנָה
כָּרַע
מָתָה
חָיָה צָפַן
מָלֵא שָׂבַע
נוּחַ
חָזָה פָּנָה
קוּץ מון
נָצַח
שׁוּר
נָצַל אֵת
אָמַר

ארחמך יהוה חזקי: יהוה — רחם
סלעי ומצודתי ומפלטי אלי — צור פלט
צורי אחסה בו מגני וקרן ישעי — חסה
משגבי: מהלל אקרא יהוה ומן — שגב הלל
איבי אושע: אפפוני חבלי מות — קרא ישע
ונחלי בליעל יבעתוני: חבלי — בלע בעת
שאול סבבוני קדמוני מקשי — שאל יקש
מות: בצר לי אקרא יהוה ואל — צור קרא
אלהי אשוע ישמע מהיכלו קולי — שוע שמע
ושועתי לפניו תבוא באזניו: — היכל פנה בוא
ותגעש ותרעש הארץ ומוסדי — געש רעש
הרים ירגזו ויתגעשו כי חרה — יסד רגז
לו: עלה עשן באפו ואש מפיו — פה
תאכל גחלים בערו ממנו: ויט — אכל נטה
שמים וירד וערפל תחת רגליו:
וירכב על כרוב ויעף וידא על — רכב כרב
כנפי רוח: ישת חשך סתרו — עוף דאה
סביבותיו סכתו חשכת מים עבי — שית סבב
שחקים: מנגה נגדו עביו עברו — סבב
ברד וגחלי אש: וירעם בשמים — רעם
יהוה ועליון יתן קלו ברד וגחלי — עלה נתן
אש: וישלח חציו ויפיצם — קול שלח
וברקים רב ויהמם: ויראו אפיקי — פוץ המם
מים ויגלו מוסדות תבל מגערתך — ראה אפק
יהוה מנשמת רוח אפך: ישלח — גלה יסד שלח
ממרום יקחני ימשני ממים — רום לקח
רבים: יצילני מאיבי עז — משה רבב
ומשנאי כי אמצו ממני: — נצל עזז
יקדמוני ביום אידי ויהי יהוה — קדם היה
למשען לי: ויוציאני למרחב — שען יצא
יחלצני כי חפץ בי: יגמלני יהוה — רחב חלץ
כצדקי כבור ידי ישיב לי: — גמל
כי שמרתי דרכי יהוה ולא רשעתי — גבר שוב
מאלהי: כי כל משפטיו לנגדי — שפט
וחקתיו לא אסיר מני: ואהי — חקק סור היה

Diligã te dñe fortitudo mea. Domĩe petra mea & robur meum & saluator meus: deus meus fortis meus & spabo ĩ eũ: scutũ meũ & cornu salutis mee susceptor meus. Laudatũ ĩuocabo dñm: & ab ĩnimicis meis salu⁹ ero. Circũdederũt me fũes mortis: & torrẽtes iniquitatis terruerunt me. Funes inferni circũdederũt me: ꝑuenerũt me laq̃i mortis. In tribulatiõe mea ĩuocabo dominũ: & ad deũ meum clamabo: & exaudiet d̃ tẽplo suo vocẽ meã: & clamor meus añ faciẽ eius vẽiet ĩ aures ei⁹. Cõmota ẽ & cõtremuit terra: & fundamẽta mõtium cõcussa sunt & conq̃ssata sunt: q̃m iratus est. Ascendit fumus in furore eius: & ignis ex ore eius deuorãs: carbones incẽsi sũt ab eo. Inclinauit celos & descẽdit: & caligo sub pedibus eius. Et ascendit sup cherub & volauit: & trãsuolauit sup pennas venti. Posuit tenebras latibulũ suũ: in circuitu eius tabernaculũ eius: tenebrosa aq̃ in nubibus etheris. Pre fulgore in cõspectu ei⁹ nubes trãsierũt: grãdo & carbões ignis. Et intonuit de celo dñs: & altissimus dedit vocem suã grãdinẽ & carbones ignis. Et misit sagittas suas & dissipauit eos: & fulgura mltiplicauit & cõsũpsit eos. Et appuerũt effusiões aq̃rum: & reuelata sunt fũdamẽta orbis: ab ĩcrepatõe tua dñe ab ĩspiratiõe spũs furoris tui. Misit de alto accepit me: extraxit me de aquis multis. Liberauit me de inimicis meis potẽtissimis: & d̃ his qui oderũt me: q̃m robustiores me erant. Preuenerũt me in die afflictiõis mee: & fctũs ẽ dñs firmamẽtũ meũ. Et eduxit me ĩ latitudinem: liberauit me quia placuit ei. Retribuit mihi dñs scd̃m iusticiã meam: & scd̃m mũdiciam manuũ mearũ reddidit mihi. Quia custodiui vias dñi: & nõ egi im-

Diligam te dñe fortitudo mea: dñs firmamẽtũ meũ: τ
Ἀγαπήσω σε κύριε ἡ ἰσχύς μου, κύριος στερέωμά μου, καὶ
refugiũ meũ τ liberator me⁹. De⁹ me⁹ adiutor me⁹: τ spe
καταφυγή μου καὶ ῥύστης μου. Ὁ θεός μου βοηθός μου, καὶ ἐλπ-
rabo in eũ. Protector me⁹ τ cornu salutis mee:
ιῶ ἐπ᾽ αὐτόν. Ὑπερασπιστής μου καὶ κέρας σωτηρίας μου,
τ susceptor me⁹. Laudãs inuocabo dñm: τ ab
καὶ ἀντιλήπτωρ μου. Αἰνῶν ἐπικαλέσομαι τὸν κύριον, καὶ ἐκ
inimicis meis salu⁹ ero. Circũdederũt me dolores mortis: τ
τῶν ἐχθρῶν μου σωθήσομαι. Περιέσχον με ὠδῖνες θανάτου, καὶ
torrẽtes iniq̃tatis cõturbauerũt me. Dolores inferni circũde-
χείμαρροι ἀνομίας ἐξετάραξάν με. Ὠδῖνες ᾅδου περιεκύ-
derũt me: Preoccupauerũt me laq̃i mortis. Et in
κλωσάν με, προέφθασάν με παγίδες θανάτου. Καὶ ἐν τῷ
tribulatiõe mea inuocaui dñm: τ ad deũ meũ
θλίβεσθαί με ἐπεκαλεσάμην τὸν κύριον, καὶ πρὸς τὸν θεόν μου
clamaui. Exaudiuit de tẽplo scõ suo vocẽ meã: τ clamor
ἐκέκραξα. Ἤκουσεν ἐκ ναοῦ ἁγίου αὐτοῦ φωνῆς μου, καὶ ἡ κραυ-
me⁹ in cõspectu ei⁹ introibit in aures ei⁹. Et cõ
γή μου ἐνώπιον αὐτοῦ εἰσελεύσεται εἰς τὰ ὦτα αὐτοῦ. Καὶ ἐσα-
mota ẽ τ cõtremuit t̃ra: τ fundamẽta mõtiũ cõ-
λεύθη καὶ ἔντρομος ἐγενήθη ἡ γῆ, καὶ τὰ θεμέλια τῶν ὀρέων ἐτα-
turbata sũt τ cõmota sũt: q̃m irat⁹ ẽ eis de⁹. Ascendit
ράχθησαν καὶ ἐσαλεύθησαν, ὅτι ὠργίσθη αὐτοῖς ὁ θεός. Ἀνέβη
fumus in ira ei⁹: τ ignis a facie ei⁹ exarde-
καπνὸς ἐν ὀργῇ αὐτοῦ, καὶ πῦρ ἀπὸ προσώπου αὐτοῦ καταφλε-
scet: carbones succẽsi sũt ab eo. Et iclinauit celos τ
γήσεται, ἄνθρακες ἀνήφθησαν ἀπ᾽ αὐτοῦ. Καὶ ἔκλινεν οὐρανοὺς καὶ
descẽdit: τ caligo sub pedibus ei⁹. Et ascẽdit sup
κατέβη, καὶ γνόφος ὑπὸ τοὺς πόδας αὐτοῦ. Καὶ ἐπέβη ἐπὶ
cherubim τ volauit: volauit sup pẽnas ventoꝝ. Et
χερουβὶμ καὶ ἐπετάσθη, ἐπετάσθη ἐπὶ πτερύγων ἀνέμων. Καὶ
posuit tenebras latibulũ suũ ĩ circuitu eius tabernaculũ eius: te-
ἔθετο σκότος ἀποκρυφὴν αὐτοῦ κύκλῳ αὐτοῦ ἡ σκηνὴ αὐτοῦ, σκο-
nebrosa aqua in nubibus aeris. Pre fulgore ĩ cõ-
τεινὸν ὕδωρ ἐν νεφέλαις ἀέρων. Ἀπὸ τῆς τηλαυγήσεως ἐνώ-
spectu eius nubes trãsierũt: grãdo τ carbones ignis.
πιον αὐτοῦ αἱ νεφέλαι διῆλθον, χάλαζα καὶ ἄνθρακες πυρός.
Et intonuit de celo dñs: τ altissimus dedit vo-
Καὶ ἐβρόντησεν ἐξ οὐρανοῦ ὁ κύριος, καὶ ὁ ὕψιστος ἔδωκε φω-
cẽ suã. Misit sagittas τ dissipauit eos: Et
νὴν αὐτοῦ. Ἐξαπέστειλε βέλη καὶ ἐσκόρπισεν αὐτούς, Καὶ
fulgura multiplicauit: τ cõturbauit eos. Et apparuerũt
ἀστραπὰς ἐπλήθυνε, καὶ συνετάραξεν αὐτούς. Καὶ ὤφθησαν
fontes aquaꝝ: τ reuelata sũt fundamẽta orbis
αἱ πηγαὶ τῶν ὑδάτων, καὶ ἀνεκαλύφθη τὰ θεμέλια τῆς οἰκουμέ-
t̃re. Ab increpatiõe tua dñe: ab inspiratiõe spiri
νης. Ἀπὸ ἐπιτιμήσεώς σου κύριε, ἀπὸ ἐμπνεύσεως πνεύ-
tus ire tue. Misit de summo τ accepit me: assũ-
ματος ὀργῆς σου. Ἐξαπέστειλεν ἐξ ὕψους καὶ ἔλαβέ με, προσ-
psit me de aq̃s multis. Eripiet me de inimicis
ελάβετό με ἐξ ὑδάτων πολλῶν. Ῥύσεταί με ἐξ ἐχθρῶν
meis fortissimis: τ ab iis q̃ oderũt me: q̃m cõfortati sũt sup
μου δυνατῶν, καὶ ἐκ τῶν μισούντων με, ὅτι ἐστερεώθησαν ὑπὲρ
me. Preuenerũt me in die afflictiõis mee: τ factus ẽ dñs
ἐμέ. Προέφθασάν με ἐν ἡμέρᾳ κακώσεώς μου, καὶ ἐγένετο κύ-
minus ꝓtectio mea. Et eduxit me in latitudinẽ: saluũ
ριος ἀντιστήριγμά μου. Καὶ ἐξήγαγέ με εἰς πλατυσμόν, ῥύ-
faciet me: q̃m voluit me. Et retribuet mihi dñs se-
σεταί με, ὅτι ἠθέλησέ με. Καὶ ἀνταποδώσει μοι κύριος κα-
cũdũ iusticiã meã: τ scd̃m puritatẽ ma-
τὰ τὴν δικαιοσύνην μου, καὶ κατὰ τὴν καθαριότητα τῶν χει-
nuũ mearũ retribuet mihi. Quia custodiui vias do
ρῶν μου ἀνταποδώσει μοι. Ὅτι ἐφύλαξα τὰς ὁδοὺς κυ-
mini. τ nõ ipie gessi a deo meo. Q̃m oia
ρίου, καὶ οὐκ ἠσέβησα ἀπὸ τοῦ θεοῦ μου. Ὅτι πάν-
iudicia eius ĩ cõspectu meo: τ iusticias
τα τὰ κρίματα αὐτοῦ ἐνώπιόν μου, καὶ τὰ δικαιώμα-
eius nõ repuli a me. Et ero
τα αὐτοῦ οὐκ ἀπέστησα ἀπ᾽ ἐμοῦ. Καὶ ἔσομαι

immaculat⁹ cum eo. ⁊ obſeruabo me ab iniquitate mea.
ἄμωμος μετ᾽ αὐτοῦ, καὶ φυλάξομαι ἀπὸ τῆς ἀνομίας μου.
Et retribuet mihi dñs ſcd̄m iuſticiā meā:
Καὶ ἀνταποδώσει μοι κύριος κατὰ τὴν δικαιοσύνην μου,
⁊ ſcd̄m puritatē manuū meaꝝ: in cōſpectu
καὶ κατὰ τὴν καθαριότητα τῶν χειρῶν μου, ἐνώπιον τῶν
Se. oculoꝝ ei⁹. Cum ſctō ſctūs eris: ⁊ cum vi
:1. ὀφθαλμῶν αὐτοῦ. Μετὰ ὁσίου ὅσιος ἔσῃ, καὶ μετὰ ἀνδ-
ro inocēte inocēs eris: Et cū electo elect⁹ eris:
ρὸς ἀθώου ἀθῶος ἔσῃ, Καὶ μετὰ ἐκλεκτοῦ ἐκλεκτὸς ἔσῃ,
⁊ cū puerſo puerteris. Qm̄ tu ppl'm humi
καὶ μετὰ στρεβλοῦ διαστρέψεις. Ὅτι σὺ λαὸν ταπει-
leꝫ ſaluū facies: ⁊ oculos ſupboꝝ humiliabis.
νὸν σώσεις, καὶ ὀφθαλμοὺς ὑπερηφάνων ταπεινώσεις.
Qm̄ tu illuminabis lucernā meā dñe de⁹ me⁹: illuminabis
Ὅτι σὺ φωτιεῖς λύχνον μου κύριε ὁ θεός μου, φωτιεῖς
tenebras meas. Qm̄ in te eripiar a tentatio-
τὸ σκότος μου. Ὅτι ἐν σοὶ ῥυσθήσομαι ἀπὸ πειρατη-
ne: ⁊ in deo meo trāſgrediar murū. Deus
ρίου, καὶ ἐν τῷ θεῷ μου ὑπερβήσομαι τεῖχος. Ὁ θεός
me⁹ īpoluta via eius: eloquia dñi igne exami-
μου ἄμωμος ἡ ὁδὸς αὐτοῦ, τὰ λόγια κυρίου πεπυρωμέ-
nata: ꝓtector eſt oīm ſperantiū in ſe.
να, ὑπερασπιστής ἐστι πάντων τῶν ἐλπιζόντων ἐπ᾽ αὐτόν.
Qm̄ qs de⁹ p̄ter dñm: aut qs de⁹ p̄ter deū
Ὅτι τίς θεὸς πάρεξ τοῦ κυρίου, ἢ τίς θεὸς πλὴν τοῦ θεοῦ
nr̄m? De⁹ qui p̄cingit me v̄tute: ⁊ poſuit im-
ἡμῶν; Ὁ θεὸς ὁ περιζωννύων με δύναμιν, καὶ ἔθετο ἄμω-
Infra 141. culatā viā meā. Qui pfecit pedes meos tanq̄
μον τὴν ὁδόν μου. Καταρτιζόμενος τοὺς πόδας μου ὡσεὶ
ceruꝝ: ⁊ ſup excelſa ſtatuēs me. Qui docet man⁹
ἐλάφου, καὶ ἐπὶ τὰ ὑψηλὰ ἱστῶν με. Διδάσκων χεῖράς
meas ad preliū: ⁊ poſuiſti arcū ereū brachia
μου εἰς πόλεμον, καὶ ἔθου τόξον χαλκοῦν τοὺς βραχίο-
mea. Et dediſti mihi ꝓtectiōeꝫ ſalutis: ⁊
νάς μου. Καὶ ἔδωκάς μοι ὑπερασπισμὸν σωτηρίας, καὶ
dextera tua ſuſcepit me. Et diſciplina tua corre-
ἡ δεξιά σου ἀντελάβετό μου. Καὶ ἡ παιδεία σου ἀνώρ-
xit me in finē: ⁊ diſciplina tua ipa me docebit.
θωσέ με εἰς τέλος, καὶ ἡ παιδεία σου αὐτή με διδάξει.
Dilataſti greſſus meos ſubtus me: ⁊
Ἐπλάτυνας τὰ διαβήματά μου ὑποκάτω μου, καὶ
nō ſūt infirmata veſtigia mea. Perſequar inimicos meos
οὐκ ἠσθένησε τὰ ἴχνη μου. Καταδιώξω τοὺς ἐχθρούς μου
⁊ cōprehendā illos: ⁊ nō cōuertar donec
καὶ καταλήψομαι αὐτούς, καὶ οὐκ ἀποστραφήσομαι ἕως ἂν
deficiant. Cōfringā illos nec poterūt ſta-
ἐκλείπωσιν. Ἐκθλίψω αὐτοὺς καὶ οὐ μὴ δύνωνται στῆ-
re: cadent ſubt⁹ pedes meos. Et p̄cinxi-
ναι, πεσοῦνται ὑπὸ τοὺς πόδας μου. Καὶ περιέζω-
ſti me v̄tute ad bellum: ſupplantaſti oēs
σάς με δύναμιν εἰς πόλεμον, συνεπόδισας πάντας
inſurgentes in me ſubtus me. Et
τοὺς ἐπανισταμένους ἐπ᾽ ἐμὲ ὑποκάτω μου. Καὶ τοὺς
inimicos meos dediſti mihi dorſum: ⁊ odientes me
ἐχθρούς μου ἔδωκάς μοι νῶτον, καὶ τοὺς μισοῦντάς με
diſꝑdidiſti. Clamauerūt nec erat q ſaluos faceret ad dñm:
ἐξωλόθρευσας. Ἐκέκραξαν καὶ οὐκ ἦν ὁ σώζων πρὸς κύριον,
⁊ nō exaudiuit eos. Et cōminuā eos vt puluerē
καὶ οὐκ εἰσήκουσεν αὐτῶν. Καὶ λεπτυνῶ αὐτοὺς ὡσεὶ χνοῦν
an faciē venti: vt lutū plateaꝝ delebo e-
κατὰ πρόσωπον ἀνέμου, ὡς πηλὸν πλατειῶν λεανῶ αὐ-
os. Eripies me de cōtradictiōe populi: cōſtitues me in
τούς. Ῥύσαι με ἐξ ἀντιλογίας λαοῦ, καταστήσεις με εἰς
caput gentiū. Pp̄ls quē nō cognoui: ſeruiuit mihi:
κεφαλὴν ἐθνῶν. Λαὸς ὃν οὐκ ἔγνων, ἐδούλευσέ μοι,
in auditu auris obediuit mihi. filij alieni menti-
εἰς ἀκοὴν ὠτίου ὑπήκουσέ μου. Υἱοὶ ἀλλότριοι ἐψεύ-
ti ſūt mihi: filij alieni inueterati ſūt. ⁊ claudi-
σαντό μοι, υἱοὶ ἀλλότριοι ἐπαλαιώθησαν. καὶ ἐχώ-
cauerūt a ſemitis ſuis.
λαναν ἀπὸ τῶν τρίβων αὐτῶν.

pie a deo meo. Oia eni iudicia eius in cōſpectu meo: & p̄cepta ei⁹ nō amoui a me. Et fui immaculat⁹ cū eo: & cuſtodiui me ab iniqtate mea. Et reſtituit mihi dñs ſcd̄m iuſticiā meā: & ſcd̄m manuū mearum mūdiciā in cōſpectu oclorū eius. Cū ſctō ſctūs eris: & cū viro inocēte innocēter ages. Et cū electo electus eris: & cū puerſo peruerteris. Qm̄ ppl'm pauperē ſaluabis: & oclos excelſos hūiliabis. Quia tu illumias lucernā meā: dñe deus meus illuminabis tenebras meas. In te ei curră accictus: & in deo meo trāſiliā murū. Deus imaculata via eius: eloquium dñi igne examinatū: ſcutū eſt omnium ſperantiū in ſe. Quis eſt deus preter dominum? & qs fortis p̄ter deū noſtrum? Deus q accingit me fortitudine & poſuit immaculatam viam meam. Coequans pedes meos ceruis: & ſuper excelſa mea ſtatuens me. Docens manus meas ad preliū: & componens quaſi arcum ereum brachia mea. Dediſti mihi clypeum ſalutis tue: & dextera tua cōfortabit me: & manſuetudo tua multiplicabit me. Dilatabis greſſus meos ſubter me: & nō deficiēt tali mei. Perſequar inimicos meos & apprehēdam eos: & non reuertar dōec conſumam eos. Cedā eos & non poterunt ſurgere: cadent ſub pedibus meis. Accinxiſti me fortitudine ad preliū: incuruaſti reſiſtentes mihi ſub me. Et inimicorum meorū dediſti mihi dorſum: & odiētes me diſperdidiſti. Clamabunt & non erit qui ſaluet: ad dominum & non exaudiet eos. Et delebo eos vt puluerem ante faciem venti: vt lutū platearum proiiciam eos. Saluabis me a contradictionibus ppl'i: pones me in caput gentium: populus quem ignoraui ſeruiet mihi. Auditiōe auris obediet mihi: filii alieni mentiti ſunt mihi. Filii alieni defluent: & contrahentur in anguſtiis ſuis.

תמים עמו ואשתמר מעוני׃
וישב יהוה לי כצדקי כבר
ידי לנגד עיניו׃ עם חסיד
תתחסד עם גבר תמים תתמם׃
עם נבר תתברר ועם עקש
תתפתל׃ כי אתה עם עני
תושיע ועינים רמות תשפיל׃
כי אתה תאיר נרי יהוה אלהי
יגיה חשכי׃ כי בך ארוץ
גדוד ובאלהי אדלג שור׃
האל תמים דרכו אמרת יהוה
צרופה מגן הוא לכל החוסים
בו׃ כי מי אלוה מבלעדי יהוה
ומי צור זולתי אלהינו׃ האל
המאזרני חיל ויתן תמים
דרכי׃ משוה רגלי כאילות
ועל במתי יעמידני׃ מלמד
ידי למלחמה ונחתה קשת
נחושה זרועתי׃ ותתן לי מגן
ישעך וימינך תסעדני וענותך
תרבני׃ תרחיב צעדי תחתי
ולא מעדו קרסלי׃ ארדוף איבי
ואשיגם ולא אשוב עד
כלותם׃ אמחצם ולא יכלו
קום יפלו תחת רגלי׃ ותאזרני
חיל למלחמה תכריע קמי
תחתי׃ ואיבי נתתה לי ערף
ומשנאי אצמיתם׃ ישועו
ואין מושיע על יהוה ולא
ענם׃ ואשחקם כעפר על
פני רוח כטיט חוצות אריקם׃
תפלטני מריבי עם תשימני
לראש גוים עם לא ידעתי
יעבדוני׃ לשמע אזן ישמעו
לי בני נכר יכחשו לי׃ בני
נכר יבלו ויחרגו ממסגרותיהם׃

תמם שמר
שוב
חסד
ברר
פתל ענה
ישע רום
שפל אור
נור נגה
רוץ גדד
דלג תמם
צרף חסה
זלת
אזר נתן
שוה
במה עמד
למד לחם
חתת נחש
זרע נתן
ימן סעד
ענה רבה
רחב רדף
נשג שוב
כלה מחץ
נפל
לחם כרע
קום נתן
שנא צמת
שוע ישע
ענה שחק
פנה חוץ
ריק פלט
רוב שום
עבד שמע
כחש נבל
חרג סגר

Prītiua.he. Tex.heb. ps.xix. | **Trāſla.B.Hie.** | **Trāſ.Gre.lxx.cū interp̄.latina.**

Prītiua.he. Tex.heb. ps.xix.

חי יהוה וברוך צורי וירום — ברך רום
אלוהי ישעי: האל הנותן — אלה נתן
נקמות לי וידבר עמים תחתי: — דבר
מפלטי מאיבי אף מן קמי — פלט קום
תרוממני מאיש חמס תצילני: — רמם נצל
על כן אודך בגוים יהוה ולשמך — ידה
אזמרה: מגדיל ישועות מלכו — זמר גדל
ועשה חסד למשיחו לדוד — ישע משח
ולזרעו עד עולם: .xix. — עלם
למנצח מזמור לדוד: — נצח זמר
השמים מספרים כבוד אל — ספר כבד
ומעשה ידיו מגיד הרקיע: — עשה נגד
יום ליום יביע אמר ולילה — רקע נבע
ללילה יחוה דעת: אין אמר — חוה
ואין דברים בלי נשמע קולם: — ידע כלל
בכל הארץ יצא קום ובקצה — שמע
תבל מליהם לשמש שם אהל — מלל שום
בהם: והוא כחתן יצא מחפתו — חפף
ישיש כגבור לרוץ ארח: מקצה — שוש גבר
השמים מוצאו ותקופתו על — יצא תקף
קצותם ואין נסתר מחמתו: — קצה סתר
תורת יהוה תמימה משיבת נפש — חמם ירה
עדות יהוה נאמנה מחכימת פתי: — תמם שוב
פקודי יהוה ישרים משמחי לב — עוד אמן
מצות יהוה ברה מאירת עינים: — חכם פתה
יראת יהוה טהורה עומדת לעד — פקד שמח
משפטי יהוה אמת צדקו יחדו: — צוה ברר
הנחמדים מזהב ומפז רב — אור שפט
ומתוקים מדבש ונפת צופים: — חמד רבב
גם עבדך נזהר בהם בשמרם — מתק נוף
עקב רב: שגיאות מי יבין — זהר
מנסתרות נקני: גם מזדים — שגה בין
חשך עבדך אל ימשלו בי אז — סתר נקה
איתם ונקיתי מפשע רב: יהיו — זוד משל
לרצון אמרי פי והגיון לבי — תמם נקה
לפניך יהוה צורי וגואלי: — היה רצה
— פה הגה
— פנה גאל

Trāſla.B.Hie.

Viuit dñs & benedictus
deus meus: & exaltetur
deus ſalutis mee. Deus
qui das ooooooooooooooooo
vindictas mihi: & ſubdi
diſti populos ſub me. ooo
Qui ſeruas me ab inimi
cis meis: & a reſiſtētibus
mihi eleuas me: a viro ini
quo libera me. oooooooooo
Propterea cōfitebor tibi
in gētibus dñe: & nomi
ni tuo cantabo. Magnifi
canti ſalutes regis ſui: ooo
& facienti miſericordiam
chriſto ſuo dauid: oooooo
& ſemini eius vſq3 in ſe-
culū.

Victori pſalmus
dauid. 19.

OEli enarrant gloriā
dei: ooooooooooooooo
& opus manuū eius an-
nunciat firmamentum.
Dies diei eructat ver-
bum: & nox oooooooooo
nocti indicat ſcientiam.
Non eſt ſermo oooooooooo
& non ſunt verba: qui-
bus nō audiatur vox eo-
rum. In omnem terram
exiuit ſonus eorū: & i fi-
nes orbis verba eorum:
ſoli poſuit tabernaculū
in eis. Et ipſe quaſi ſpō-
ſus procedes de thalamo
ſuo: exultabit vt fortis
ad currendā viā. A ſum-
mitate celi egreſſus eius:
& curſus eius vſq3 ad ooo
ſummitatē illius: nec eſt
qui ſe abſcōdat a calore
eius. Lex dñi immacula-
ta conuertens animas:
teſtimoniū dñi fidele ſa
pientiam preſtans paruu
lis. Precepta domini re-
cta letificantia cor: oooo
mandatum domini luci
dum illuminans oculos.
Timor domini mundus
perſeuerans in ſecula: oo
iudicia domini vera iu-
ſtificata in ſemetipſa. ooo
Deſiderabilia ſuper au-
rum & obrizum p̄cioſum
multū: & dulciora ſuper
mel & fauum redundātē.
Vnde ſeruus tuus doce-
bit ea: in cuſtodiendis eis
fructus multus. Errores
quis intelliget: oooooooooo
ab occultis meis munda
me. A ſuperbis quoq3 oo
libera ſeruū tuū: ſi non
fuerit dñati mei tūc ima
culatus ero: & emūdabor
a delicto maxio. Sit pla
cētes ſermones oris mei:
& meditatio cordis mei
in cōſpectu tuo: dñs for
tis me & redēptor meus.

Trāſ.Gre.lxx.cū interp̄.latina.

Viuit dñs & bñdict⁹ de⁹: & exaltet de⁹
Ζῇ κύριος καὶ εὐλογητὸς ὁ θεός, καὶ ὑψωθήτω ὁ θεὸς τῆς
ſalutis mee. De⁹ q̄ das vindictas mihi: & ſub-
σωτηρίας μου. Ὁ θεὸς ὁ διδοὺς ἐκδικήσεις ἐμοί, καὶ ὑπο-
dis p̄plos ſub me: liberator me⁹ de inimicis meis iracūdis.
τάξας λαοὺς ὑπ᾽ ἐμέ, ὁ ῥύστης μου ἐξ ἐχθρῶν μου ὀργίλων.
Ab inſurgentibus in me exaltabis me: a vi-
Ἀπὸ τῶν ἐπανισταμένων ἐπ᾽ ἐμὲ ὑψώσεις με, ἀπὸ ἀν- 2.Re.
ro iniquo eripies me. Propterea cōfitebor tibi in 22.b.
δρὸς ἀδίκου ῥύσῃ με. Διὰ τοῦτο ἐξομολογήσομαί σοι ἐν ro.15.d
nationib⁹ dñe: & nomini tuo pſalmū dicā. Magnificās
ἔθνεσι κύριε, καὶ τῷ ὀνόματί σου ψαλῶ. Μεγαλύνων
ſalutes regis: & faciēs miam chri
τὰς σωτηρίας τοῦ βασιλέως, καὶ ποιῶν ἔλεος τῷ χρι-
ſto ſuo dauid: & ſemini eius vſq3 in ſeculū.
στῷ αὐτοῦ τῷ δαυίδ, καὶ τῷ σπέρματι αὐτοῦ ἕως αἰῶνος.

In finē pſalm⁹ dauid. 18.
Εἰς τὸ τέλος ψαλμὸς τῷ δαυίδ. ιη.

CEli enarrāt gloriā dei: opa āt ma
Οἱ οὐρανοὶ διηγοῦνται δόξαν θεοῦ, ποίησιν δὲ χει-
nuū ei⁹ ānūciat firmamētū. Dies diei eru
ρῶν αὐτοῦ ἀναγγέλλει τὸ στερέωμα. Ἡμέρα τῇ ἡμέρᾳ ἐρεύ-
ctat v̄bū: & nox nocti indicat ſciētiā. Nō ſunt
γεται ῥῆμα, καὶ νὺξ νυκτὶ ἀναγγέλλει γνῶσιν. Οὐκ εἰσὶ
loq̄le neq3 ſermones: quoꝝ nō audiātur voces eoꝝ.
λαλιαὶ οὐδὲ λόγοι, ὧν οὐχὶ ἀκούονται αἱ φωναὶ αὐτῶν.
In oēm trā exiuit ſonus eoꝝ: & in
Εἰς πᾶσαν τὴν γῆν ἐξῆλθεν ὁ φθόγγος αὐτῶν, καὶ εἰς Ro.10.d.
fines orbis terre verba. eoꝝ. In
τὰ πέρατα τῆς οἰκουμένης τὰ ῥήματα αὐτῶν. Ἐν τῷ
ſole poſuit tabernaculū ſuū: & ipſe tanq̄ ſpon-
ἡλίῳ ἔθετο τὸ σκήνωμα αὐτοῦ, καὶ αὐτὸς ὡς νυμφί-
ſus p̄cedēs de thalamo ſuo. Exultabit
ος ἐκπορευόμενος ἐκ παστοῦ αὐτοῦ. Ἀγαλλιάσεται
vt gigas ad currēdā viā: a ſūmo celo egreſ
ὡς γίγας δραμεῖν ὁδόν, ἀπ᾽ ἄκρου τοῦ οὐρανοῦ ἡ ἔξο-
ſio eius. Et occurſus eius vſq3 ad ſūmū
δος αὐτοῦ. Καὶ τὸ κατάντημα αὐτοῦ ἕως ἄκρου
celi: nec eſt q̄ ſe abſcondat a calo-
τοῦ οὐρανοῦ, καὶ οὐκ ἔστιν ὃς ἀποκρυβήσεται τῆς θέρ-
re eius. Lex dñi imaculata cōuertēs ani-
μης αὐτοῦ. Ὁ νόμος κυρίου ἄμωμος ἐπιστρέφων ψυ-
mas: teſtimoniū dñi fidele ſapiētiā p̄ſtās p̄uulis. Iu-
χάς, ἡ μαρτυρία κυρίου πιστὴ σοφίζουσα νήπια. Τὰ δι-
ſticie dñi recte letificantes cor: p̄ceptū
καιώματα κυρίου εὐθέα εὐφραίνοντα καρδίαν, ἡ ἐντολὴ
dñi lucidū illumināſ oculos. Timor
κυρίου τηλαυγὴς φωτίζουσα ὀφθαλμούς. Ὁ φόβος
dñi ſctūs p̄manēs in ſeculū ſeculi. iudicia
κυρίου ἁγνός, διαμένων εἰς αἰῶνα αἰῶνος. τὰ κρίματα
dñi vera: iuſtificata in ſemetipſa. Deſiderabilia
κυρίου ἀληθινά, δεδικαιωμένα ἐπὶ τὸ αὐτό. Ἐπιθυμητὰ
ſup aurū & lapidē p̄cioſū multū: & dulciora ſup
ὑπὲρ χρυσίον καὶ λίθον τίμιον πολύν, καὶ γλυκύτερα ὑπὲρ
mel & fauū. Et .n. ſeru⁹ tu⁹ cuſtodit e-
μέλι καὶ κηρίον. Καὶ γὰρ ὁ δοῦλός σου φυλάσσει αὐ-
a: in cuſtodiēdis illis retributio multa.
τά, ἐν τῷ φυλάσσειν αὐτὰ ἀνταπόδοσις πολλή.
Delicta q̄s intelliget: ab occultis meis mū
Παραπτώματα τίς συνήσει; ἐκ τῶν κρυφίων μου κα-
da me: & ab alienis parce ſeruo
θάρισόν με, καὶ ἀπὸ ἀλλοτρίων φεῖσαι τοῦ δούλου
tuo. Si mei nō fuerint dominati: tunc immaculatus
σου. Ἐὰν μή μου κατακυριεύσωσι, τότε ἄμωμος
ero: & mundabor a delicto maximo.
ἔσομαι, καὶ καθαρισθήσομαι ἀπὸ ἁμαρτίας μεγάλης.
Et erūt vt cōplaceāt eloq̄a oris mei:
Καὶ ἔσονται εἰς εὐδοκίαν τὰ λόγια τοῦ στόματός μου,
& meditatio cordis mei in cōſpectu tuo ſemp.
καὶ ἡ μελέτη τῆς καρδίας μου ἐνώπιόν σου διαπαντός.
Dñe adiutor me⁹ & redēptor me⁹.
Κύριε βοηθέ μου καὶ λυτρωτά μου.

In fine pſalmus dauid. 19.
Εἰς τὸ τέλος ψαλμὸς τῷ δαυΐδ. ιθ.
Exaudiat te dñs in die tribulationis: ꝓte
Ἐπακούσαι σου κύριος ἐν ἡμέρᾳ θλίψεως, ὑπερασπί-
gat te nomē dei iacob. Mittat tibi auxi
σαι σου τὸ ὄνομα τοῦ θεοῦ ἰακώβ. Ἐξαποστείλαι σοι βοήθει-
liū de ſctō: ꝛ de ſiō tueatur te. Memor ſit oīs
αν ἐξ ἁγίου, καὶ ἐκ σιὼν ἀντιλάβοιτό σου. Μνησθείη πάσης
ſacrificij tui: ꝛ holocauſtū tuū pingue fiat. Tribuat tibi do
θυσίας σου, καὶ τὸ ὁλοκαύτωμά σου πιανάτω. Δώη σοι κύ-
minus ſm̄ cor tuū: ꝛ oīe cōſiliū tuū im
ριος κατὰ τὴν καρδίαν σου, καὶ πᾶσαν τὴν βουλήν σου πλη-
pleat. Letabimur in ſalutari tuo: ꝛ in noīe
ρώσαι. Ἀγαλλιασώμεθα ἐπὶ τῷ σωτηρίῳ σου, καὶ ἐν ὀνόματι
dñi dei nr̄i magnificabimur. Impleat dñs om
κυρίου θεοῦ ἡμῶν μεγαλυνθησόμεθα. Πληρώσαι κς̄ πάν-
nes petitiōes tuas: nūc cognoui qm̄ ſaluū fecit dñs chriſtū
τα τὰ αἰτήματά σου, νῦν ἔγνων ὅτι ἔσωσε κύριος τὸν χριστὸν
ſuū. Exaudiet illū de celo ſctō ſuo: in po
αὐτοῦ. Ἐπακούσεται αὐτοῦ ἐξ οὐρανοῦ ἁγίου αὐτοῦ, ἐν δυ-
tētatibus ſalus dextere eius. Hi in curribus
ναστείαις ἡ σωτηρία τῆς δεξιᾶς αὐτοῦ. Οὗτοι ἐν ἅρμασι
ꝛ hi in equis: nos āt in noīe dñi dei nr̄i inuo
καὶ οὗτοι ἐν ἵπποις, ἡμεῖς δὲ ἐν ὀνόματι κῡ θεοῦ ἡμῶν ἐπι-
cabimus. Ipſi obligati ſunt ꝛ ceciderūt: nos
καλεσόμεθα. Αὐτοὶ συνεποδίσθησαν καὶ ἔπεσον, ἡμεῖς
āt ſurreximꝰ ꝛ erecti ſumꝰ. Dñe saluū fac regē ꝛ ex
δὲ ἀνέστημεν καὶ ἀνωρθώθημεν. Κύριε σῶσον τὸν βασιλέα καὶ ἐ-
audi nos: in qua die inuocauerimꝰ te.
πάκουσον ἡμῶν, ἐν ᾗ ἂν ἡμέρᾳ ἐπικαλεσώμεθά σε.

Pſalmus dauid. 20.
Ψαλμὸς τῷ δαυΐδ. κ.
Domine in virtute tua letabitur rex:
Κύριε ἐν τῇ δυνάμει σου εὐφρανθήσεται ὁ βασιλεύς,
ꝛ ſup ſalutare tuū exultabit vehemēter. Deſide
καὶ ἐπὶ τῷ σωτηρίῳ σου ἀγαλλιάσεται σφόδρα. Τὴν ἐπιθυ-
riū cordis eius tribuiſti ei: ꝛ volūtate
μίαν τῆς καρδίας αὐτοῦ ἔδωκας αὐτῷ, καὶ τὴν θέλησιν τῶν
labioꝝ eius nō fraudaſti eū. Qm̄ p̄ueniſti eū
χειλέων αὐτοῦ οὐκ ἐστέρησας αὐτόν. Ὅτι προέφθασας αὐτὸν
in bñdictiōibus dulcedinis: poſuiſti in capite eius co-
ἐν εὐλογίαις χρηστότητος, ἔθηκας ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ στέ-
ronā de lapide p̄cioſo. Vitā petijt a te: ꝛ tribuiſti ei
φανον ἐκ λίθου τιμίου. Ζωὴν ἠτήσατό σε, καὶ ἔδωκας αὐτῷ
lōgitudinē dierū in ſeculū ſeculi. Magna eſt gl̄ia e-
μακρότητα ἡμερῶν εἰς αἰῶνα αἰῶνος. Μεγάλη ἡ δόξα αὐ-
ius in ſalutari tuo: gl̄iaꝫ ꝛ magnū decorē im
τοῦ ἐν τῷ σωτηρίῳ σου, δόξαν καὶ μεγαλοπρέπειαν ἐπι-
pones ſup eū. Qm̄ dabis ei bñdictiōeſ i ſeculū ſeculi:
θήσεις ἐπ᾽ αὐτόν. Ὅτι δώσεις αὐτῷ εὐλογίαν εἰς αἰῶνα αἰῶνος,
letificabis eū in gaudio cū vultu tuo. Qm̄
εὐφρανεῖς αὐτὸν ἐν χαρᾷ μετὰ τοῦ προσώπου σου. Ὅτι ὁ
rex ſperat in dño: ꝛ in mīa altiſ
βασιλεὺς ἐλπίζει ἐπὶ κύριον, καὶ ἐν τῷ ἐλέει τοῦ ὑψί-
ſimi nō cōmouebit. Inueniat manus tua. oībꝰ inimi
στου οὐ μὴ σαλευθῇ. Εὑρεθείη ἡ χείρ σου πᾶσι τοῖς ἐχ-
cis tuis: dextera tua iueniat oēs q̄ oderūt te.
θροῖς σου, ἡ δεξιά σου εὕροι πάντας τοὺς μισοῦντάς σε.
Qm̄ pones eos vt clibanū ignis in tp̄e
Ὅτι θήσεις αὐτοὺς ὡς κλίβανον πυρὸς εἰς καιρὸν τοῦ
vultus tui: dñs in ira ſua cōturbabit e-
προσώπου σου, κύριος ἐν ὀργῇ αὐτοῦ συνταράξει αὐ-
os: ꝛ deuorabit eos ignis. Fructum eo-
τούς, καὶ καταφάγεται αὐτοὺς πῦρ. Τὸν καρπὸν αὐ-
rū de tra perdes: ꝛ ſemē eoꝝ a
τῶν ἀπὸ τῆς γῆς ἀπολεῖς, καὶ τὸ σπέρμα αὐτῶν ἀπὸ
filijs hoīuꝫ. Qm̄ declinauerūt in te mala: cogitauerūt cō
υἱῶν ἀνθρώπων. Ὅτι ἔκλιναν εἰς σὲ κακά, διελογίσαντο βου-
ſilia q̄ nō potuerūt ſtabilire. Qm̄ pones eos dorſuꝫ
λάς, αἷς οὐ μὴ δύνωνται στῆσαι. Ὅτι θήσεις αὐτοὺς νῶτον

2.Re. 22.b. 20.a.j
Ro.10 d.

Victori p̄s dd̄. 20.
Exaudiat te dñs in die tribulatiōis: ꝓtegat te nomen dei iacob. Mittat auxiliū tibi de sancto: & de ſion tueatur te. Memor ſit omnis ſacrificij tui: & holocauſtū tuū pingue fiat. Sp. Det tibi ſecundum cor tuum: & oīe cōſiliū tuū ipleat. Laudabimur in ſalutari tuo: & in noīe dei nr̄i ducemus choros: ipleat dominus oēs petitiōes tuas. Nūc ſcio qm̄ ſaluauit dñs xp̄m ſuum: exaudiet eum de celis ſanctuarii ſui: in fortitudinibus ſalus dextere ſue. Hi in curribus & hi in equis: & nos in nomine domini dei noſtri recordabimur. Ipſi incuruati ſūt & ceciderūt: nos vero ſurreximꝰ & erecti ſumus. Dñe ſalua: rex exaudi nos in die inuocationis noſtre.

Victori p̄s dd̄. 21.
Domine in fortitudine tua letabitur rex: & ſup ſalutari tuo exultabit vehementer. Deſideriū cordis eius dediſti ei: & voluntate labiorū eius nō fraudaſti eū. Sp. Qm̄ p̄ueniſti eū in bñdictionibus bonitatis: pones in capite eius coronā de obrizo. Vitam petiit a te dediſti ei: lōgitudinem dierū in ſeculū & in eternū. Magna gloria eius in ſalutari tuo: gloriā & decorē pones ſup eū. Pones ei eū i bñdictionē ſempiternā: exhilarabis eum leticia apud vultū tuū. Quoniam rex confidet in domino: & in miſericordia excelſi non decipietur. Inueniet manus tua omnes inimicos tuos: dextera tua inueniet omnes odientes te. Pones eos vt clibanum ignis in tempore vultus tui: dñs in furore ſuo precipitabit eos: & deuorabit eos ignis. Fructum eorū de terra pdes: & ſemē eorū de filiis hoim. Qm̄ declinauerunt ſup te malū: cogitauerūt ſcelus qd̄ non potuerunt. Qm̄ pones eos humerum:

xx. למנצח מזמור לדוד:
יענך יהוה ביום צרה ישגבך שם
אלהי יעקב: ישלח עזרך מקדש
ומציון יסעדך: יזכר כל מנחתיך
ועולתך ידשנה סלה: יתן לך
כלבבך וכל עצתך ימלא: נרננה
בישועתך ובשם אלהינו נדגל
ימלא יהוה כל משאלותיך:
עתה ידעתי כי הושיע יהוה
משיחו יענהו משמי קדשו
בגברות ישע ימינו: אלה ברכב
ואלה בסוסים ואנחנו בשם יהוה
אלהינו נזכיר: המה כרעו
ונפלו ואנחנו קמנו ונתעודד:
יהוה הושיעה המלך יעננו ביום
קראנו: xxi. למנצח מזמור
לדוד: יהוה בעזך ישמח
מלך ובישועתך מה יגיל מאד:
תאות לבו נתתה לו וארשת
שפתיו בל מנעת סלה: כי
תקדמנו ברכות טוב תשית
לראשו עטרת פז: חיים שאל
ממך נתתה לו ארך ימים עולם
ועד: גדול כבודו בישועתך הוד
והדר תשוה עליו: כי תשיתהו
ברכות לעד תחדהו בשמחה
את פניך: כי המלך בטח
ביהוה ובחסד עליון בל
ימוט: תמצא ידך לכל
איביך ימינך תמצא שנאיך:
תשיתמו כתנור אש לעת
פניך יהוה באפו יבלעם
ותאכלם אש: פרימו מארץ
תאבד וזרעם מבני אדם:
כי נטו עליך רעה חשבו מזמה
בל יוכלו: כי תשיתמו שכם

נצח זמר
ענה צור
שגב שלח
סעד זכר
עלה דשן
נתן יעץ
מלא רנן
ישע דגל
שאל
ישע
משח ענה
ימן
זכר
קום עדד
נצח זמר
עזז שמח
ישע גול
אוה נתן
שפה
קדם שות
מן
נתן יום
עלם גדל
כבד שוה
שות
חדה
פנה
עלה
מוט מצא
ימן
שות תנר
פנה בלע
אכל פרה
אבד
נטה רוע
זמם יכל

במיתריך תכונן על פניהם׃ יתר כון
רומה יהוה בעזך נשירה ונזמרה פנה רמם
גבורתך׃ xxii. למנצח על עזז שור
זמר גבר
אילת השחר מזמור לדוד׃ נצח זמר
אלי אלי למה עזבתני רחוק רחק
מישועתי דברי שאגתי׃ אלהי ישע
אקרא יומם ולא תענה ולילה קרא ענה
ולא דומיה לי׃ ואתה קדוש יושב קדש ישב
תהלות ישראל׃ בך בטחו אבתינו הלל
בטחו ותפלטמו׃ אליך זעקו פלט
ונמלטו בך בטחו ולא בושו׃ מלט
ואנכי תולעת ולא איש חרפת תלע
אדם ובזוי עם׃ כל ראי ילעגו בזה ראה
לי יפטירו בשפה יניעו ראש׃ לעג פטר
נוע
גל אל יהוה יפלטהו יצילהו כי גלל נצל
חפץ בו׃ כי אתה גחי מבטן גוח
מבטיחי על שדי אמי׃ עליך בטח שד
השלכתי מרחם מבטן אמי שלך
אלי אתה׃ אל תרחק ממני כי רחק
צרה קרובה כי אין עוזר׃ צור קרב
עזר רבב
סבבוני פרים רבים אבירי בשן אבר פצה
כתרוני׃ פצו עלי פיהם אריה פה ארה
טרף ושואג׃ כמים נשפכתי שאג שפך
והתפרדו כל עצמותי היה לבי פרד
כדונג נמס בתוך מעי׃ יבש מסס מעה
כחרש כחי ולשוני מדבק מלקוחי כוח לשון
ולעפר מות תשפתני׃ כי דבק לקח
סבבוני כלבים עדת ייי שפת יעד
מרעים הקיפוני כארו י רעע נקף
ידי ורגלי׃ אספר כל יי ברה ספר
עצמותי המה יביטו יראו בי׃ נבט ראה
יחלקו בגדי להם ועל לבושי חלק לבש
יפילו גורל׃ ואתה יהוה אל נפל גבל
תרחק אילותי לעזרתי חושה׃ רחק
הצילה מחרב נפשי מיד כלב נצל
יחידתי׃ הושיעני מפי אריה יחד ישע

fũes tuos firmabis cõtra facies eorum. ○○○○○○ Exaltare dñe in virtute tua: cantabimus & ○○ psallemus fortitudines tuas.

Victori p cerua matutina ps dauid. zz.

Deus meus deus meus qre dereliquisti me? longe a salute mea verba rugit9 mei. Deus meus clamabo p diẽ & nõ exaudies: & nocte nec est silẽtiũ mihi. Et tu habitator sancte laus israel. In te cõfisi sunt patres nostri: ○○○○ confisi sunt & liberasti eos. Ad te clamauerũt & salui facti sunt: in te cõfisi sunt & nõ sũt cõfusi. Ego aũt sũ vermis & nõ homo: opprobrium hominũ & abiectio plebis. Oẽs videntes me subsannãt me: dimittũt labiũ mouẽt caput. Cõfugit ad dñm saluet eũ: liberet eum qm̃ vult eũ. Tu autẽ ppugnator me9 ex vtero: fiducia mea ab vberibus matris mee. In te proiectus sum ex vulua: de ventre mrĩs mee deus meus es tu. Ne longe fias a me qm̃ tribulatio proxima ẽ: quoniã nõ est adiutor. Circũdederunt me vituli multi tauri basan vallauerũt me. Aperuerũt super me os suum: quasi leo rapiẽs & rugiens. Sicut aq̃ effusus sũ & sepata sunt oĩa ossa mea: factũ ẽ cor meum tanq̃ cera liquefacta i medio ventris mei. Aruit velut testa fortitudo mea: & ligua mea adhesit palato meo: & in puluerẽ mortis detraxisti me. Qm̃ circundederunt me canes: cõciliũ pessimorum vallauit me: foderunt ○○○○○○○○ manus meas & pedes meos. Numeraui oĩa ossa mea: ipsi respiciẽtes viderunt in me. ○○○○ Diuiserunt vestimenta mea sibi: & sup vestimẽtũ meũ miserunt sortẽ. Tu autem dñe ne ○○○○ longe fias: fortitudo mea in auxiliũ meũ festina. Erue a gladio animã meã: de manu canis solitariam meam. Salua me ex ore leõis

in reliquiis tuis pparabis vultũ eo
ἐν τοῖς περιλοίποις σου ἑτοιμάσεις τὸ πρόσωπον αὐ-
rũ. Exaltare dñe in virtute tua: cãtabimus & psal
τῶν. Ὑψώθητι κύριε ἐν τῇ δυνάμει σου, ᾄσωμεν καὶ ψα
lemus virtutes tuas.
λοῦμεν τὰς δυναστείας σου.
In fine pro susceptiõe matutina:
Εἰς τὸ τέλος ὑπὲρ τῆς ἀντιλήψεως τῆς ἑωθινῆς,
Psalmus dauid. zi.
ψαλμὸς τῷ δαυίδ. κά.
Deus deus meus respice in me: quare dereliquisti
Ὁ θεὸς ὁ θεός μου πρόσχες μοι, ἱνατί ἐγκατέλιπές Math. 27.f. Mar. 15.c.
me? lõge a salute mea verba deli
με; μακρὰν ἀπὸ τῆς σωτηρίας μου οἱ λόγοι τῶν παρα-
ctorũ meorũ. Deus meus clamabo p diẽ &
πτωμάτων μου. Ὁ θεός μου κεκράξομαι ἡμέρας καὶ
nõ exaudies: & nocte & nõ ad insipiẽtiã mihi. Tu
οὐκ εἰσακούσῃ, καὶ νυκτὸς καὶ οὐκ εἰς ἄνοιαν ἐμοί. Σὺ
aũt in sctõ habitas laus israel. In te
δὲ ἐν ἁγίῳ κατοικεῖς ὁ ἔπαινος τοῦ ἰσραήλ. Ἐπὶ σοὶ
sperauerũt pres nri: sperauerũt & liberasti e-
ἤλπισαν οἱ πατέρες ἡμῶν, ἤλπισαν καὶ ἐρρύσω αὐ-
os. Ad te clamauerũt & salui facti sũt: in te spera
τούς. Πρὸς σὲ ἐκέκραξαν καὶ ἐσώθησαν, ἐπὶ σοὶ ἤλπι-
uerũt & nõ sunt cõfusi. Ego aũt sum vermis & nõ
σαν καὶ οὐ κατῃσχύνθησαν. Ἐγὼ δέ εἰμι σκώληξ καὶ οὐκ
homo: opprobriũ hominũ & abiectio plebis. Om
ἄνθρωπος, ὄνειδος ἀνθρώπων καὶ ἐξουδένημα λαοῦ. Πάν-
nes videntes me deriserũt me: locuti sũt la-
τες οἱ θεωροῦντές με ἐξεμυκτήρισάν με, ἐλάλησαν ἐν χεί-
biis: mouerũt caput. Sperauit in dño: eri
λεσιν, ἐκίνησαν κεφαλήν. Ἤλπισεν ἐπὶ κύριον, ῥυσά- Math. 27.c.
piat eũ: saluũ faciat eũ: qm̃ vult eũ. Qm̃ tu
σθω αὐτόν, σωσάτω αὐτόν, ὅτι θέλει αὐτόν. Ὅτι σὺ
es q extraxisti me de vẽtre: spes mea ab vberib9
εἶ ὁ ἐκσπάσας με ἐκ γαστρός, ἡ ἐλπίς μου ἀπὸ μαστῶν τῆς
matris mee: in te piectus sũ ex vtero. De vẽ-
μητρός μου, ἐπὶ σὲ ἐπερρίφην ἐκ μήτρας. Ἀπὸ γα-
tre matris mee de9 me9 es tu: ne discesseris a me. Qm̃ tribu
στρὸς μητρός μου θεός μου εἶ σύ, μὴ ἀποστῇς ἀπ᾽ ἐμοῦ. Ὅτι θλί-
latio pxima: qm̃ nõ est qui adiuuet me. Circũdederũt me
ψις ἐγγύς, ὅτι οὐκ ἔστιν ὁ βοηθῶν μοι. Περιεκύκλωσάν με
vituli multi: tauri pingues obsederũt me. Aperuerũt
μόσχοι πολλοί, ταῦροι πίονες περιέσχον με. Ἤνοιξαν
sup me os suũ: sicut leo rapiẽs & rugiẽs.
ἐπ᾽ ἐμὲ τὸ στόμα αὐτῶν, ὡς λέων ἁρπάζων καὶ ὠρυόμενος.
Sicut aqua effusa sũt & dispsa sũt oĩa ossa
Ὡσεὶ ὕδωρ ἐξεχύθη καὶ διεσκορπίσθη πάντα τὰ ὀστᾶ
mea. Factũ ẽ cor meũ tanq̃ cera liquescẽs in medio
μου. Ἐγενήθη ἡ καρδία μου ὡσεὶ κηρὸς τηκόμενος ἐν μέσῳ
vẽtris mei. Aruit tanq̃ testa virtus mea: &
τῆς κοιλίας μου. Ἐξηράνθη ὡς ὄστρακον ἡ ἰσχύς μου, καὶ ἡ
lingua mea adhesit faucibus meis: & i puluerẽ
γλῶσσά μου κεκόλληται τῷ λάρυγγί μου, καὶ εἰς χοῦν
mortis deduxisti me. Qm̃ circũdederũt me canes multi:
θανάτου κατήγαγές με. Ὅτι ἐκύκλωσάν με κύνες πολλοί,
cõsiliũ malignãtiũ obsederũt me. Foderũt manus
συναγωγὴ πονηρευομένων περιέσχον με. Ὤρυξαν χεῖράς
meas & pedes meos: dinumerauerũt oĩa ossa mea:
μου καὶ πόδας μου, ἐξηρίθμησαν πάντα τὰ ὀστᾶ μου, Math. 27.c.
ipsi vero cõsiderauerũt & inspexerũt me. Diuiserũt
αὐτοὶ δὲ κατενόησαν καὶ ἐπεῖδόν με. Διεμερίσαντο τὰ Joan. 19.c.
vestimẽta mea sibi: & sup vestẽ meã miserũt
ἱμάτιά μου ἑαυτοῖς, καὶ ἐπὶ τὸν ἱματισμόν μου ἔβαλον
sortẽ. Tu aũt dñe ne elõgaueris auxiliũ tuũ a
κλῆρον. Σὺ δὲ κύριε μὴ μακρύνῃς τὴν βοήθειάν σου ἀπ᾽ ἐ-
me: ad defensionẽ meã cõspice. Erue a framea
μοῦ, εἰς τὴν ἀντίληψίν μου πρόσχες. Ῥῦσαι ἀπὸ ῥομφαίας
aĩam meã: & de manu canis vnicã meã.
τὴν ψυχήν μου, καὶ ἐκ χειρὸς κυνὸς τὴν μονογενῆ μου.
Salua me ex ore leonis:
Σῶσόν με ἐκ στόματος λέοντος,

τ a cornibus vnicornīū humilitatē meā. Nar
καὶ ἀπὸ κεράτων μονοκερώτων τὴν ταπείνωσίν μου. Διηγή-
rabo nomē tuū frib⁹ meis: in medio ecclesie lau
σομαι τὸ ὄνομά σου τοῖς ἀδελφοῖς μου, ἐν μέσῳ ἐκκλησίας ὑμ-
dabo te. Qui timetis dn̄z laudate eū: vniuersū
νήσω σε. Οἱ φοβούμενοι τὸν κύριον αἰνέσατε αὐτόν, ἅπαν
semē iacob glorificate eū. Timeat iā eū
τὸ σπέρμα ἰακὼβ δοξάσατε αὐτόν. Φοβηθήτω δὴ ἀπ᾽ αὐ-
oē semē israel. Qm̄ nō spreuit neq̄
τοῦ ἅπαν τὸ σπέρμα ἰσραήλ. Ὅτι οὐκ ἐξουδένωσεν οὐδὲ
despexit deprecationē paupis. Neq̄ auertit fa
προσώχθισε τῇ δεήσει τοῦ πτωχοῦ. Οὐδὲ ἀπέστρεψε τὸ πρόσω-
ciē suā a me: τ cū clamarē ad eū exau
πον αὐτοῦ ἀπ᾽ ἐμοῦ, καὶ ἐν τῷ κεκραγέναι με πρὸς αὐτὸν εἰσή-
diuit me. A te laus mea: in ecclesia magna
κουσέ μου. Παρὰ σοῦ ὁ ἔπαινός μου, ἐν ἐκκλησίᾳ μεγάλῃ
cōfitebor tibi: vota mea reddā in cōspectu
ἐξομολογήσομαί σοι, τὰς εὐχάς μου ἀποδώσω ἐνώπιον τῶν
timētiū eū. edent paupes τ saturabū
φοβουμένων αὐτόν. Φάγονται πένητες καὶ ἐμπλησθήσον-
tur: τ laudabūt dn̄m q̄ reqrūt eū. Viuēt cor
ται, καὶ αἰνέσουσι κύριον οἱ ἐκζητοῦντες αὐτόν. Ζήσονται αἱ καρδί-
da eoꝝ in seculū seculi. Reminiscētur τ cōuertētur
αι αὐτῶν εἰς αἰῶνα αἰῶνος. Μνησθήσονται καὶ ἐπιστραφήσονται
ad dn̄m vniuersi fines trē. Et adora
πρὸς κύριον πάντα τὰ πέρατα τῆς γῆς. Καὶ προσκυνήσου-
būt in cōspectu eius vniuerse familie gētiū. Qm̄
σιν ἐνώπιον αὐτοῦ πᾶσαι αἱ πατριαὶ τῶν ἐθνῶν. Ὅτι τοῦ
dn̄i regnū: τ ipse dn̄atur gētiū. Mādūcauerūt
κυρίου ἡ βασιλεία, καὶ αὐτὸς δεσπόζει τῶν ἐθνῶν. Ἔφαγον
τ adorauerūt oēs pingues trē: in cōspectu eius
καὶ προσεκύνησαν πάντες οἱ πίονες τῆς γῆς, ἐνώπιον αὐτοῦ
cadent oēs q̄ descēdūt in trāz. Et ani-
προπεσοῦνται πάντες οἱ καταβαίνοντες εἰς γῆν. Καὶ ἡ ψυ-
ma mea illi viuit: τ semē meū seruiet ipsi. Annū-
χή μου αὐτῷ ζῇ, καὶ τὸ σπέρμα μου δουλεύσει αὐτῷ. Ἀναγ-
ciabit dn̄o gn̄atio vētura: τ annūciabūt
γελήσεται τῷ κυρίῳ γενεὰ ἡ ἐρχομένη, καὶ ἀναγγελοῦσι τὴν
iustitiā eius ppl̄o q̄ nascet: quē fecit dn̄s.
δικαιοσύνην αὐτοῦ λαῷ τῷ τεχθησομένῳ, ὃν ἐποίησεν ὁ κς.

Psalmus dauid. 22.
Ψαλμὸς τῷ δαυίδ. κβ.

DOmin⁹ regit me: τ nihil mihi deerit. in loco
ΚΥριος ποιμαίνει με, καὶ οὐδέν με ὑστερήσει. εἰς τόπον
pascue ibi me collocauit. Sup aq̄ refectiōis edu
χλόης ἐκεῖ με κατεσκήνωσεν. Ἐπὶ ὕδατος ἀναπαύσεως ἐξέ-
cauit me: aiaꝫ meā cōuertit. Deduxit me sup se
θρεψέ με, τὴν ψυχήν μου ἐπέστρεψεν. Ὡδήγησέ με ἐπὶ τρί-
mitas iustitie: pp̄ nomē suū. Nā τ si ābulaue
βους δικαιοσύνης, ἕνεκεν τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ. Ἐὰν γὰρ καὶ πορευ-
ro in medio vmbre mortis: nō timebo mala: qm̄ tu mecū es:
θῶ ἐν μέσῳ σκιᾶς θανάτου, οὐ φοβηθήσομαι κακά, ὅτι σὺ μετ᾽ ἐμοῦ εἶ.
Virga tua τ baculus tuus: ipsa me cōsolata sūt. Para
Ἡ ῥάβδος σου καὶ ἡ βακτηρία σου, αὐταί με παρεκάλεσαν. Ἡτοί-
sti in cōspectu meo mēsaꝫ: aduersus eos q̄ tribulāt me. Impi-
μασας ἐνώπιόν μου τράπεζαν, ἐξεναντίας τῶν θλιβόντων με. Ἐλί-
guasti in oleo caput meū: τ calix tuus inebrians me
πανας ἐν ἐλαίῳ τὴν κεφαλήν μου, καὶ τὸ ποτήριόν σου μεθύσκον με
q̄ p̄clarus. Et mia tua subseq̄tur me oib⁹ diebus
ὡσεὶ κράτιστον. Καὶ τὸ ἔλεός σου καταδιώξει με πάσας τὰς ἡμέρας
vite mee: Et vt inhabitē in domo dn̄i i lōgitudinē dieꝝ.
τῆς ζωῆς μου, Καὶ τὸ κατοικεῖν με ἐν οἴκῳ κυ εἰς μακρότητα ἡμερῶν.

Psalmus dauid prima sabbatoꝝ. 23.
Ψαλμὸς τῷ δαδ τῆς μιᾶς τῶν σαββάτων. κγ.

DOmini terra τ plenitudo eius: orbis trāꝝ τ vniuersi
ΤΟῦ κυ ἡ γῆ καὶ τὸ πλήρωμα αὐτῆς, ἡ οἰκουμένη καὶ πάντες οἱ
qui habitāt in ea. Ipse sup maria fundauit eū: τ
κατοικοῦντες ἐν αὐτῇ. Αὐτὸς ἐπὶ θαλασσῶν ἐθεμελίωσεν αὐτήν, καὶ
sup flumina p̄parauit eū. Quis ascēdet in mōtē dn̄i aut
ἐπὶ ποταμῶν ἡτοίμασεν αὐτήν. Τίς ἀναβήσεται εἰς τὸ ὄρος τοῦ κυ, ἢ
quis stabit in loco scō eius? Innocēs manib⁹ τ mūdus corde: qui
τίς στήσεται ἐν τόπῳ ἁγίῳ αὐτοῦ; Ἀθῷος χερσὶ καὶ καθαρὸς τῇ καρδίᾳ, ὃς

& de cornibus vnicor-
niū exaudi me. Narra-
bo nomē tuū frib⁹ me
is: i medio eccl̄ie lauda-
bo te. Qui timetis do-
minū laudate eū: oē se
mē iacob glificate eū:
& metuat eū vniuersū
semē isrl̄. Qm̄ nō de-
spexit neq̄ contempsit
modestiā pauperis: &
nō abscondit faciē suam
ab eo: & cū clamauerit
ad eū exaudiet. Apud
te laus mea in ecclesia
mlta: vota mea reddā
i cōspectu timētiū eū.
Comedēt mites & sa-
turabuntur: laudabunt
dn̄m q̄rētes eū: viuet
cor eoꝝ in sēpiternū.
Recordabūtur & cōuer
tētur ad dn̄m oēs fines
terre: & adorabūt co-
rā eo vniuerse cognatio
nes gētium. Quia dn̄i
regnū: & dn̄atur gēti-
bus. Comederunt & a-
dorauerūt oēs pingues
terre: an̄ faciē eius cu-
ruabūt genu vniuersi q
descēdūt in puluerē: &
aīa eius ipi viuit. Semē
seruiet ei: narrabitur
dn̄o in gn̄atiōe. Veni-
ent & annunciabunt iu
sticiam eius: populo q
nascetur quem fecit.

Psalmus dauid. 23.

DOmin⁹ pastor me
us nihil mihi derit.
In loco viridi accuba-
uit me: sup aquas refe
ctiōis enutriuit me. A-
nimā meā refecit: dedu
xit me sup semitas iusti
cie pp̄ nomen suū. Sed
& si ambulauero in val-
le vmbre mortis: nō ti
mebo malū qm̄ tu me
cū es: virga tua & bacu
lus tuus ipsa me cōsola
būtur. Pones corā me
mēsā ex aduerso hosti
um meorū: ipīguasti in
oleo caput meū: calix
meus inebrians. Sed &
benignitas & mīa sub
seq̄ntur me oib⁹ dieb⁹
vite mee: & hītabo i do
mo dn̄i i lōgitudinē die
rum. Psalmus dd. 24.

DOmino tra & plēi
tudo eius: orbis &
hitatores ei⁹. Quia ipē
sup maria fūdauit eū:
& sup flumia stabiliuit
illū. Quis ascēdet i mō
tē domini: aut quis sta
bit in loco sancto eius?
Innocens manibus &
mundo corde qui

ומקרני רמים עניתני: אספרה | ראם ענה
שמך לאחי בתוך קהל אהללך: | ספר הלל
יראי יהוה הללוהו כל זרע יעקב
כבדוהו ונורו ממנו כל זרע
ישראל: כי לא בזה ולא שקץ
ענות עני ולא הסתיר פניו ממנו | ענה סתר
ובשועו אליו שמע: מאתך | פנה
תהלתי בקהל רב נדרי אשלם | הלל שלם
נגד יראיו: יאכלו ענוים וישבעו | אכל ענה
יהללו יהוה דורשיו יחי לבבכם | שבע הלל
לעד: יזכרו וישבו אל יהוה כל | דרש חיה
אפסי ארץ וישתחוו לפניך כל | זכר שוב
משפחות גוים: כי ליהוה המלוכה | שחה פנה
ומשל בגוים: אכלו וישתחוו כל | שפח מלך
דשני ארץ לפניו יכרעו כל יורדי | כרע ירד
עפר ונפשו לא חיה: זרע | עבד
יעבדנו יספר לאדני לדור: | ספר
יבאו ויגידו צדקתו לעם נולד כי | בוא נגד
עשה: xxiii. מזמור לדוד | ילד זכר
יהוה רעי לא אחסר: בנאות | רעה חסר
דשא ירביצני על מי מנוחות | נוה רבץ
ינהלני: נפשי ישובב ינחני | נוח נהל
במעגלי צדק למען שמו: גם כי | שוב נחה
אלך בגיא צלמות לא אירא רע | עגל
כי אתה עמדי שבטך ומשענתך | הלך ירא
המה ינחמני: תערך לפני שלחן | רעע שען
נגד צררי דשנת בשמן ראשי | נחם ערך
כוסי רויה: אך טוב וחסד | פנה
ירדפוני כל ימי חיי ושבתי בבית | צור
יהוה לארך ימים: xxiiii. לדוד | רוה
מזמור ליהוה הארץ | רדף יום
ומלואה תבל וישבי בה: כי | חיה ישב
הוא על ימים יסדה ועל נהרות | זמר
יכוננה: מי יעלה בהר יהוה | מלא
ומי יקום במקום קדשו: | כון עלה
נקי כפים ובר לבב אשר | קום קום
נקה

לא נשא לשוא נפשי ולא
נשבע למרמה: ישא ברכה שבע רמה
מאת יהוה וצדקה מאלהי ישעו: נשא
זה דור דרשו מבקשי פניך יעקב דרש בקש פנה
סלה: שאו שערים ראשיכם נשא
והנשאו פתחי עולם ויבוא מלך עלם בוא
הכבוד: מי זה מלך הכבוד יהוה כבד
עזוז וגבור יהוה גבור מלחמה: עזז גבר
שאו שערים ראשיכם ושאו לחם
פתחי עולם ויבא מלך הכבוד:
מי הוא זה מלך הכבוד יהוה
צבאות הוא מלך הכבוד סלה:
כה. לדוד אליך יהוה
נפשי אשא: אלהי בך בטחתי בוש עלץ
אל אבושה אל יעלצו איבי לי: איב קוה
גם כל קויך לא יבשו יבשו בוש
הבוגדים ריקם: דרכיך יהוה
הודיעני ארחותיך למדני: ידע
הדריכני באמתך ולמדני כי דרך
אתה אלהי ישעי אותך קויתי קוה
כל היום: זכר רחמיך יהוה
וחסדיך כי מעולם המה: חטאת עלם
נעורי ופשעי אל תזכר כחסדך נער זכר
זכר לי אתה למען טובך יהוה:
טוב וישר יהוה על כן יורה ירה
חטאים בדרך: ידרך ענוים במשפט ענה שפט
וילמד ענוים דרכו: כל ארחות למד
יהוה חסד ואמת לנצרי בריתו ברת
ועדתיו: למען שמך יהוה וסלחת עוד
לעוני כי רב הוא: מי זה האיש
ירא יהוה יורנו בדרך יבחר: בחר
נפשו בטוב תלין וזרעו יירש לון ירש
ארץ: סוד יהוה ליראיו ובריתו
להודיעם: עיני תמיד אל יהוה עין תמד
כי הוא יוציא מרשת רגלי: פנה יצא
אלי וחנני כי יחיד ועני אני: יחד ענה

non exaltauit frustra animam suam: & non iurauit dolose. Accipiet benedictionem a domino: & iusticiam a deo salutis sue. Hec generatio querentium eum: querentium faciem tuam iacob. Semper. Leuate porte capita vestra: & eleuamini ianue sempiterne: & ingredietur rex glorie. Quis iste rex glorie? dominus fortis & potens dominus potens in prelio. Leuate porte capita vestra: & erigite ianue sempiterne: & ingredietur rex glorie. Quis ipse iste rex glorie? dominus exercituum ipse rex glorie. Semper.

David. 25.

AD te dn̄e aiam meam leuabo. Deus meus in te confisus sū non erubescā: neq; letabūtur inimici mei mihi. Etiā vniuersi q spāt in te non erubescēt: erubescēt q iniq̄ egerunt frustra. Vias tuas dn̄e ostēde mihi: & semitas tuas doce me. Deduc me in veritate tua & doce me: quia tu deus salutis mee: te expectaui tota die. Recordar miserationū tuarum dn̄e & mian̄ tuarū qa a sempiterno sūt. Peccatorū adolescētie mee & scelerū meorum ne memineris: scd̄m miam tuā recordare mei tu propter bonitatē tuā dn̄e. Bonus & rectus dn̄s: propterea docebit pctōres in via. Ducet mansuetos in iudicio: & docebit modestos viā suā. Oēs semite dn̄i mia & veritas: his q custodiūt pactū eius & testificatiōes eius. Propter nomē tuum dn̄e ppiciare iniquitati mee: qm̄ grādis ē. Quis ē iste vir timens dominū? quē docebit in via quā elegerit. Aia eius in bōis cōmorabitur: & semē eius hereditabit terrā. Secretū dn̄i timētibus eū: & pactū suū ostēdit eis. Ocl̄i mei sp ad dn̄m: qm̄ ipse educet de rete pedes meos. Respice in me & miserere mei: quoniam solus & pauper sū ego.

nō accepit in vano aiam suā: & nō iu
οὐκ ἔλαβεν ἐπὶ ματαίῳ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ, καὶ οὐκ ὤ- ps.14.
rauit in dolo pximo suo. Hic accipiet
μοσεν ἐπὶ δόλῳ τῷ πλησίον αὐτοῦ. Οὗτος λήψεται
bn̄dictionē a dn̄o: & miam a deo sa-
εὐλογίαν παρὰ κυρίου, καὶ ἐλεημοσύνην παρὰ θεοῦ σω-
lutari suo. Hec gn̄ratio q̄rētiū dn̄m: q̄rē
τῆρος αὐτοῦ. Αὕτη ἡ γενεὰ ζητούντων τὸν κύριον, ζητούν-
tiū faciē dei iacob. Attollite portas
των τὸ πρόσωπον τοῦ θεοῦ ἰακώβ. Ἄρατε πύλας οἱ
pricipes vr̄as: & eleuamini porte eternales: & introi-
ἄρχοντες ὑμῶν, καὶ ἐπάρθητε πύλαι αἰώνιοι, καὶ εἰσε-
bit rex glorie. Quis est iste rex
λεύσεται ὁ βασιλεὺς τῆς δόξης. Τίς ἐστιν οὗτος ὁ βασι-
glorie? dn̄s fortis & potēs: dn̄s po
λεὺς τῆς δόξης; κύριος κραταιὸς καὶ δυνατός, κύριος δυ-
tēs in prelio. Attollite portas pncipes vr̄as: &
νατὸς ἐν πολέμῳ. Ἄρατε πύλας οἱ ἄρχοντες ὑμῶν, καὶ
eleuamini porte eternales: & introibit rex
ἐπάρθητε πύλαι αἰώνιοι, καὶ εἰσελεύσεται ὁ βασιλεὺς τῆς
glorie. Quis est iste rex glorie? dn̄s
δόξης. Τίς ἐστιν οὗτος ὁ βασιλεὺς τῆς δόξης; κύριος τῶν
virtutū ipse est rex glorie.
δυνάμεων αὐτός ἐστιν ὁ βασιλεὺς τῆς δόξης.

Psalmus dauid. 24.
Ψαλμὸς τῷ δαυίδ. κδ΄.

AD te dn̄e leuaui aiam meā: deus meus in te
Πρὸς σὲ κύριε ἦρα τὴν ψυχήν μου, ὁ θεός μου ἐπὶ σοὶ
cōfido: nō erubescā in eternū. Neq; irri
πέποιθα, μὴ καταισχυνθείην εἰς τὸν αἰῶνα. Μὴ δὲ καταγε-
deant me inimici mei: & .n. vniuersi q̄ sustinēt
λασάτωσάν με οἱ ἐχθροί μου, καὶ γὰρ πάντες οἱ ὑπομένοντές
te: nō cōfundētur. Cōfundātur iniq̄ agētes sup
σε, οὐ μὴ καταισχυνθῶσιν. Αἰσχυνθήτωσαν οἱ ἀνομοῦντες διὰ
uacue. Vias tuas dn̄e demōstra mihi: & semitas
κενῆς. Τὰς ὁδούς σου κύριε γνώρισόν μοι, καὶ τὰς τρίβους
tuas edoce me. Dirige me in v̄itate tua: &
σου δίδαξόν με. Ὁδήγησόν με ἐπὶ τὴν ἀλήθειάν σου, καὶ
doce me: q̄ tu es deus saluator meus: & te sustin
δίδαξόν με, ὅτι σὺ εἶ ὁ θεὸς ὁ σωτήρ μου, καὶ σὲ ὑπέμει-
nui tota die. Reminiscere miserationū tuar̄ dn̄e: &
να ὅλην τὴν ἡμέραν. Μνήσθητι τῶν οἰκτιρμῶν σου κύριε, καὶ
misericordiar̄ tuar̄: q̄ a seculo sūt. Delicta iuuē
τὰ ἐλέη σου, ὅτι ἀπὸ τοῦ αἰῶνός εἰσιν. Ἁμαρτίας νεό-
tutis mee & ignorātias meas ne memineris. Scd̄m miam tuā
τητός μου καὶ ἀγνοίας μου μὴ μνησθῇς. Κατὰ τὸ ἔλεός σου
memēto mei tu: pp bonitatē tuā dn̄e. Dul
μνήσθητί μου σύ, ἕνεκεν τῆς χρηστότητός σου κύριε. Χρη-
cis & rectus dn̄s: pp hoc legē dabit delinquētib' in
στὸς καὶ εὐθὺς ὁ κς, διὰ τοῦτο νομοθετήσει ἁμαρτάνοντας ἐν
via. Diriget mansuetos in iuditio: docebit mites vias
ὁδῷ. Ὁδηγήσει πραεῖς ἐν κρίσει, διδάξει πραεῖς ὁδοὺς
suas. Vniuerse vie dn̄i mia & v̄itas: req̄rētibus
αὐτοῦ. Πᾶσαι αἱ ὁδοὶ κυ ἔλεος καὶ ἀλήθεια, τοῖς ἐκζητοῦσι
testamētū eius & testimōia eius: Propter nomē
τὴν διαθήκην αὐτοῦ καὶ τὰ μαρτύρια αὐτοῦ. Ἕνεκεν τοῦ ὀνόματός
tuū dn̄e: & ppitiare pctō meo: multū eni est. Quis ē
σου κε, καὶ ἱλάσθητι τῇ ἁμαρτίᾳ μου, πολλὴ γάρ ἐστι. Τίς ἐστιν
hō qui timet dn̄z? legē statuet ei in via: q̄ ele
ἄνθρωπος ὁ φοβούμενος τὸν κν; νομοθετήσει αὐτῷ ἐν ὁδῷ, ᾗ ᾑρετίσα-
git. Aia eius in bonis: demorabitur: & semē e
το. Ἡ ψυχὴ αὐτοῦ ἐν ἀγαθοῖς αὐλισθήσεται, καὶ τὸ σπέρμα αὐ-
ius hereditabit trā. Firmamētū dn̄s timētibus e
τοῦ κληρονομήσει γῆν. Κραταίωμα κς τῶν φοβουμένων αὐ-
um: & testamētū ipsi' manifestabit illis. Oculi mei
τόν, καὶ ἡ διαθήκη αὐτοῦ δηλώσει αὐτοῖς. Οἱ ὀφθαλμοί μου
semp ad dn̄z: q̄m ipse euellet de la
διαπαντὸς πρὸς τὸν κύριον, ὅτι αὐτὸς ἐκσπάσει ἐκ παγί- Infra. 85.
queo pedes meos. Respice in me & miserere
δος τοὺς πόδας μου. Ἐπίβλεψον ἐπ' ἐμὲ καὶ ἐλέησόν
mei: q̄ vnicus & pauper sū ego.
με, ὅτι μονογενὴς καὶ πτωχός εἰμι ἐγώ.

Tribulatiões cordis mei multiplicate sũt: de necessi
Αἱ θλίψεις τῆς καρδίας μου ἐπληθύνθησαν, ἐκ τῶν ἀναγ
tatib⁹ meis erue me. Vide humilitatẽ meã ⁊ la
κῶν μου ἐξάγαγέ με. Ἴδε τὴν ταπείνωσίν μου καὶ τὸν κό
borẽ meũ: ⁊ dimitte vniuersa delicta mea. Respice
πον μου, καὶ ἄφες πάσας τὰς ἁμαρτίας μου. Ἴδε τοὺς
inimicos meos: qm̃ multiplicati sũt: ⁊ odio iniquo ode-
ἐχθρούς μου, ὅτι ἐπληθύνθησαν, καὶ μῖσος ἄδικον ἐμίση
rũt me. Custodi aiaʒ meã: ⁊ erue me: nõ eru
σάν με. Φύλαξον τὴν ψυχήν μου, καὶ ῥῦσαί με, μὴ κα
besca: qm̃ speraui in te. Innocẽtes ⁊ recti ad
ταισχυνθείην, ὅτι ἤλπισα ἐπὶ σέ. Ἄκακοι καὶ εὐθεῖς ἐ-
heserũt mihi: q: sustinui te dñe. Libera
κολλῶντό μοι, ὅτι ὑπέμεινά σε κύριε. Λύτρωσαι ὁ
deus israel ex oĩbus tribulatiõibus suis.
θεὸς τὸν ἰσραὴλ ἐκ πασῶν τῶν θλίψεων αὐτοῦ.

Psalmus dauid. 25.
Ψαλμὸς τῷ δαυίδ. κε.

Iudica me dñe: qm̃ ego in inocẽtia mea igressus
Κρῖνόν με κύριε, ὅτι ἐγὼ ἐν ἀκακίᾳ μου ἐπορεύ-
sum: ⁊ in dño sperãs nõ infirmabor. Pro
θην, καὶ ἐπὶ τῷ κυρίῳ ἐλπίζων οὐ μὴ ἀσθενήσω. Δοκί
ba me dñe ⁊ tẽta me: vre renes
μασόν με κύριε καὶ πείρασόν με, πύρωσον τοὺς νεφρούς
meos ⁊ cor meũ. Qm̃ mĩa tua ante
μου καὶ τὴν καρδίαν μου. Ὅτι τὸ ἔλεός σου κατέναντι
oculos meos est: ⁊ cõplacui in veri-
τῶν ὀφθαλμῶν μου ἐστί, καὶ εὐηρέστησα ἐν τῇ ἀλη-
tate tua. Nõ sedi cũ cõcilio vanitatis:
θείᾳ σου. Οὐκ ἐκάθισα μετὰ συνεδρίου ματαιότητος,
⁊ cũ iniqua gerẽtibus nõ introibo. Odiui
καὶ μετὰ παρανομούντων οὐ μὴ εἰσέλθω. Ἐμίσησα
ecclesiã malignãtiũ: ⁊ cũ impijs nõ
ἐκκλησίαν πονηρευομένων, καὶ μετὰ ἀσεβῶν οὐ μὴ
sedebo. Lauabo inter inocẽtes manus meas: ⁊ cir
καθίσω. Νίψομαι ἐν ἀθώοις τὰς χεῖράς μου, καὶ κυ
cũdabo altare tuũ dñe. Ut audiã vo
κλώσω τὸ θυσιαστήριόν σου κύριε. Τοῦ ἀκοῦσαί με φω
cẽ laudis tue: ⁊ enarrẽ vniuersa mirabilia
νῆς αἰνέσεώς σου, καὶ διηγήσασθαι πάντα τὰ θαυμάσιά
tua. Dñe dilexi decorẽ domus tue: ⁊ locũ
σου. Κύριε ἠγάπησα εὐπρέπειαν οἴκου σου, καὶ τόπον
habitatiõis glorie tue. Ne pdas cũ impijs
σκηνώματος δόξης σου. Μὴ συναπολέσῃς μετὰ ἀσεβῶν
aiaʒ meã: ⁊ cũ viris sãguinũ vitã meã.
τὴν ψυχήν μου, καὶ μετὰ ἀνδρῶν αἱμάτων τὴν ζωήν μου.
Quoꝝ ĩ manib⁹ iniq̃tates: dextera coꝝ repleta ẽ munerib⁹. ego
Ὧν ἐν χερσὶν αἱ ἀνομίαι, ἡ δεξιὰ αὐτῶν ἐπλήσθη δώρων. Ἐγὼ
aũt i innocẽtia mea igressus sũ: redime me dñe ⁊ miserere mei:
δὲ ἐν ἀκακίᾳ μου ἐπορεύθην, λύτρωσαί με κύριε καὶ ἐλέησόν με.
Pes meus stetit in directo: in ecclesijs bñdicã te dñe.
Ὁ πούς μου ἔστη ἐν εὐθύτητι, ἐν ἐκκλησίαις εὐλογήσω σε κύριε.

Psalmus dd: añ q̃ liniretur. 26.
Ψαλμὸς τῷ δαυίδ, πρὸ τοῦ χρισθῆναι. κϛ.

Dominus illumiatio mea ⁊ salus mea: quẽ ti
Κύριος φωτισμός μου καὶ σωτήρ μου, τίνα φοβη-
mebo? Dñs ptector vite mee: a quo
θήσομαι; Κύριος ὑπερασπιστὴς τῆς ζωῆς μου, ἀπὸ τίνος
trepidabo? Dũ appropiãt sup me nocẽtes: vt e-
δειλιάσω; Ἐν τῷ ἐγγίζειν ἐπ᾽ ἐμὲ κακοῦντας, τοῦ φα-
dãt carnes meas. Qui tribulãt me ⁊ inimici mei:
γεῖν τὰς σάρκας μου. Οἱ θλίβοντές με καὶ οἱ ἐχθροί μου,
ipi ĩfirmati sũt ⁊ ceciderũt. Si cõsistãt aduersũ me
αὐτοὶ ἠσθένησαν καὶ ἔπεσον. Ἐὰν παρατάξηται ἐπ᾽ ἐμὲ
castra: nõ timebit cor meũ. Si exur
παρεμβολή, οὐ φοβηθήσεται ἡ καρδία μου. Ἐὰν ἐπαναστῇ
gat aduersũ me pliũ: in hoc ego spero. Unã pe
ἐπ᾽ ἐμὲ πόλεμος, ἐν ταύτῃ ἐγὼ ἐλπίζω. Μίαν ᾐτησά-
tij a dño: hãc reqrã: vt ihabitẽ in domo
μην παρὰ κυρίου, ταύτην ζητήσω, τὸ κατοικεῖν με ἐν οἴκῳ
dñi oĩbus diebus vite mee: Ut videã
κυρίου πάσας τὰς ἡμέρας τῆς ζωῆς μου, Τοῦ θεωρεῖν

Tribulatiões cordis mei multiplicate sunt: de angustiis meis educ me.
Vide hũilitatẽ meã & laborẽ meũ: & porta omnia pctã mea. Vide inimicos meos qm̃ mlti plicati sunt: & odio iniquo oderũt me. Custodi animã meã & libera me: nõ confundar qm̃ speraui in te. Simplicitas & equitas seruabunt me: quia expectaui te. Redime deus israel ex omnibus angustiis suis.

David. 26.

Iudica me domine quia ego in simplicitate mea ambulaui: & in dño cõfidẽs nõ deficiam. Proba me domine & tẽta me: confla renes meos & cor meum. Quoniam mĩa tua in cõspectu oculorũ meorũ: & ãbulabo in veritate tua. Non sedi cum viris vanitatis: & cum superbis non ingrediar. Odiui ecclesiã pessimorum: & cum iniquis nõ sedebo. Lauabo in innocẽtia manus meas: & circuibo altare tuũ domine. Vt audiam vocem laudis: & enarrem omnia mirabilia tua. Domine dilexi habitaculũ domus tue: & locũ tabernaculi glorie tue. Ne auferas cum peccatoribus aĩam meam: & cum viris sanguinum vitã meã. In quorum mãibus scelus: & dextera eorum repleta est muneribus. Ego autẽ in simplicitate mea gradiar: redime me & miserere mei. Pes meus stetit in recto: in ecclesiis bñdicam dñm.

David. 27.

Dominus lux mea & salus mea quẽ timebo? dñs fortitudo vite mee quem formidabo? Dũ appropinq̃rent sup me maligni vt comederẽt carnẽ meam: hostes mei & inimici mei ipi ipegerũt & ceciderũt. Si steterit aduersum me castra non timebit cor meũ: si surrexerit cõtra me bellum in hoc ego cõfidã. Vnã petii a dño hãc requiram: vt inhabitẽ i domo domini omnib⁹ diebus vite mee: vt videam

צרות לבבי הרחיבו ממצוקותי
הוציאני: ראה עניי ועמלי
ושא לכל חטאתי: ראה איבי
כי רבו ושנאת חמס שנאוני:
שמרה נפשי והצילני אל
אבוש כי חסיתי בך: תם וישר
יצרוני כי קויתיך: פדה
אלהים את ישראל מכל צרותיו:
xxvi. לדוד. שפטני יהוה
כי אני בתמי הלכתי וביהוה
בטחתי לא אמעד: בחנני יהוה
ונסני צרפה כליותי ולבי: כי
חסדך לנגד עיני והתהלכתי
באמתך: לא ישבתי עם מתי
שוא ועם נעלמים לא אבוא:
שנאתי קהל מרעים ועם
רשעים לא אשב: ארחץ
בנקיון כפי ואסבבה את מזבחך
יהוה: לשמע בקול תודה
ולספר כל נפלאותיך: יהוה
אהבתי מעון ביתך ומקום משכן
כבודך: אל תאסף עם חטאים
נפשי ועם אנשי דמים חיי:
אשר בידיהם זמה וימינם
מלאה שחד: ואני בתמי אלך
פדני וחנני: רגלי עמדה במישור
xxvii. במקהלים אברך יהוה:
לדוד. יהוה אורי וישעי ממי
אירא יהוה מעוז חיי ממי אפחד:
בקרב עלי מרעים לאכל את בשרי
צרי ואיבי לי המה כשלו ונפלו:
אם תחנה עלי מחנה לא יירא לבי
אם תקום עלי מלחמה בזאת
אני בוטח: אחת שאלתי מאת
יהוה אותה אבקש שבתי בבית
יהוה כל ימי חיי לחזות

צור נתב
צוק יצא
ענה נשא
רבה
נצל
בוש חסה
תמם נצר
קוה
צור
תמם
מעד
נסה
כלה הלך
מתה
עלם בוא
רוע
ישב רחץ
נקה סבב
זבח ידה
פלא
עון קום
שכן כבד
אסף חיה
זמם ימן
תמם ילך
פדה ישר
קהל ברך
ירא עזז
חיה פחד
רוע צור
חנה ירא
קום לחם
את בקש
ישב יום
חזה

בנעם יהוה ולבקר בהיכלו: כי — הכל
יצפנני בסכה ביום רעה — צפן סכך
יסתירני בסתר אהלו בצור — רעה סתר
ירוממני: ועתה ירום ראשי על — רום
איבי סביבותי ואזבחה באהלו — סבב זבח
זבחי תרועה אשירה ואזמרה — רוע
ליהוה: שמע יהוה קולי אקרא — שור זמר
וחנני וענני: לך אמר לבי — קרא
בקשו פני את פניך יהוה — ענה פנה
אבקש: אל תסתר פניך ממני — בקש סתר
אל תט באף עבדך עזרתי היית — נטה
אל תטשני ואל תעזבני אלהי — היה נטש
ישעי: כי אבי ואמי עזבוני — עזב
ויהוה יאספני: הורני יהוה — אסף ירה
דרכך ונחני בארח מישור — נחה ישר
למען שוררי: אל תתנני בנפש — נתן
צרי כי קמו בי עדי שקר ויפח — צור קום
חמס: לולא האמנתי לראות — עד אמן
בטוב יהוה בארץ חיים: קוה — ראה
אל יהוה חזק ויאמץ לבך וקוה — אמץ
אל יהוה: xxviii. לדוד
אליך יהוה אקרא צורי אל — קרא
תחרש ממני פן תחשה ממני — חרש חשה
ונמשלתי עם יורדי בור: שמע — משל ירד
קול תחנוני בשועי אליך בנשאי — חנן
ידי אל דביר קדשך: אל תמשכני — דבר משך
עם רשעים ועם פעלי און דברי
שלום עם רעיהם ורעה בלבבם: — שלם רעה
תן להם כפעלם וכרע מעלליהם — רעע נתן
כמעשה ידיהם תן להם השב — עלל עשה
גמולם להם: כי לא יבינו אל — שוב גמל
פעלת יהוה ואל מעשה ידיו — בין
יהרסם ולא יבנם: ברוך יהוה כי — הרס בנה
שמע קול תחנוני: יהוה עזי ומגני — ברך חנן
בו בטח לבי ונעזרתי ויעלז לבי — עזז צור
ומשירי אהודנו: יהוה עז — עלז שור ידה

pulchritudinē dñi & attē
dā tēplū eius. Abscondit
enim me in vmbra sua
in die pessimo:
abscondit me in secreto
tabernaculi sui: in petra
exaltauit me. Nūc quo=
q; exaltauit caput meum
sup inimicos meos q sūt
i circuitu meo: & imola=
bo i tabernaculo eius ho
stias iubili: cantabo &
psallā dño. Audi dñe vo
cem meam inuocantis:
miserere mei & exaudi
me. Tibi dixit cor meū
quesiuit vultus me9: fa=
ciem tuam domine
requiram. Ne abscōdas
faciem tuam a me:
ne declines in furore a
seruo tuo: auxiliū meum
fuisti: ne derelinq̄s me
& ne dimittas me deus
salutis mee. Pater enim
meus & mater mea dere
liquerūt me: dñs aūt col
legit me. Ostēde mihi dñe
viā tuā: & deduc me i se=
mitā rectā pp̄ isidiatores
meos. Ne tradas me aīe
tribulātiū me: qm̄ insur
rexerunt cōtra me testes
falsi & apertum menda
cium. Credo vt videam
bona domini in terra vi
uentium. Expecta dñm:
confortare & roboretur
cor tuū: & sustine dñm.

David. 28.

AD te domine clama
bo: fortis meus ne
obsurdescas mihi: nefor
te tacente te mihi com=
parer his qui descendunt
in lacum. Audi domine
vocē depcatiōis mee cū
clamauero ad te: cum le=
uauero manus meas ad
oraculum sanctum tuū.
Ne trahas me cum im=
piis & cum operantibus
iniquitatem: qui loquū=
tur pacem cū amicis suis
& est malū in corde eo=
rū. Da eis scd̄m opus su
um & scd̄m malū adinuē
tionū suarū: iuxta opus
manuū suarū da eis: red
de retributionē suā illis.
Qm̄ non intellexerunt
opera domini & opus
manuū ei9: destruet eos
& nō edificabit. Bñdict9
dñs qm̄ exaudiuit vocē
depcatōis mee. Dñs for
titudo mea & scutū meū:
in ipso cōfisū est cor me
um & habui adiutoriū: &
gauisū est cor meū: & in
cātico meo confitebor il=
li. Dominus fortitudo

voluptatē dñi: & visitē tēplū
με τὴν τερπνότητα κυρίου, καὶ ἐπισκέπτεσθαι τὸν ναὸν τὸν
sctm̄ eius. Qm̄ abscōdit me in tabnaculo suo: in die malo
ἅγιον αὐτοῦ. Ὅτι ἔκρυψέ με ἐν σκηνῇ αὐτοῦ, ἐν ἡμέρᾳ κακῶν
meo. ptexit me in abscōdito tabnaculi sui. In petra
μου ἐσκέπασέ με ἐν ἀποκρύφῳ τῆς σκηνῆς αὐτοῦ. Ἐν πέτρᾳ
exaltauit me: & nūc ecce exaltauit caput meū sup inimicos meos.
ὕψωσέ με, καὶ νῦν ἰδοὺ ὕψωσε κεφαλήν μου ἐπ' ἐχθρούς μου.
Circuiui & imolaui in tabnaculo eius hostiā laudis &
Ἐκύκλωσα καὶ ἔθυσα ἐν τῇ σκηνῇ αὐτοῦ θυσίαν αἰνέσεως καὶ
iubilatiōis: cātabo & psalmū dicā dño. Exaudi dñe
ἀλαλαγμοῦ, ᾄσω καὶ ψαλῶ τῷ κυρίῳ. Εἰσάκουσον κύριε τῆς
vocē meā: qua clamaui. miserere mei & exaudi me. Tibi
φωνῆς μου, ἧς ἐκέκραξα. ἐλέησόν με καὶ εἰσάκουσόν μου. Σοὶ
dixit cor meū: dñm requirā. exq̄siuit te fa
εἶπεν ἡ καρδία μου, κύριον ζητήσω. ἐξεζήτησέ σε τὸ πρόσωπ
cies mea: faciē tuā dñe requirā. Ne auertas
όν μου, τὸ πρόσωπόν σου κύριε ζητήσω. Μὴ ἀποστρέψῃς τὸ
faciē tuā a me: & ne declines in ira a ser
πρόσωπόν σου ἀπ' ἐμοῦ, καὶ μὴ ἐκκλίνῃς ἐν ὀργῇ ἀπὸ τοῦ δού
uo tuo. Adiutor me9 esto: ne derelinquas me: neq; di
λου σου. Βοηθός μου γενοῦ, μὴ ἀποσκορακίσῃς με, καὶ μὴ ἐγ
mittas me deus salutaris me9. Qm̄ pr̄ meus
καταλίπῃς με ὁ θεὸς ὁ σωτήρ μου. Ὅτι ὁ πατήρ μου
& mr̄ mea dereliq̄runt me: dñs āt assūp
καὶ ἡ μήτηρ μου ἐγκατέλιπόν με, ὁ δὲ κύριος προσελά=
sit me. Legem pone mihi dñe in via tua: & diri
βετό με. Νομοθέτησόν με κύριε ἐν τῇ ὁδῷ σου, καὶ ὁδήγη
ge me in semita recta pp̄ inimicos meos. Ne tradi
σόν με ἐν τρίβῳ εὐθείᾳ ἕνεκα τῶν ἐχθρῶν μου. Μὴ παραδ
deris me in aīas tribulātiū me: qm̄ insurrexerūt in mē te
ῷς με εἰς ψυχὰς θλιβόντων με, ὅτι ἐπανέστησάν μοι μάρ
stes iniqui: & mētita est iniq̄tas sibi. Credo videre
τυρες ἄδικοι, καὶ ἐψεύσατο ἡ ἀδικία ἑαυτῇ. Πιστεύω τοῦ ἰδεῖν
bona dñi in t̄ra viuētiū. Expecta dñm: viriliter age:
τὰ ἀγαθὰ κυρίου ἐν γῇ ζώντων. Ὑπόμεινον τὸν κύριον, ἀνδρίζου,
& cōfortetur cor tuū: & sustine dñm.
καὶ κραταιούσθω ἡ καρδία σου, καὶ ὑπόμεινον τὸν κύριον.

Psalmus dd. 27.
Ψαλμὸς τῷ δαυίδ. κζ.

AD te dñe clamabo: deus meus ne sileas
Πρὸς σὲ κύριε κεκράξομαι, ὁ θεός μου μὴ παρασιωπή
a me: ne qñ taceas & assimilabor
σῃς ἀπ' ἐμοῦ, μήποτε παρασιωπήσῃς καὶ ὁμοιωθήσομαι
descēdētibus in lacū. Exaudi dñe vocē
τοῖς καταβαίνουσιν εἰς λάκκον. Εἰσάκουσον κύριε τῆς φωνῆς
de pcatiōis mee: dū oro ad te: dū extollo
τῆς δεήσεώς μου, ἐν τῷ δέεσθαί με πρὸς σέ, ἐν τῷ αἴρειν με
manus meas ad tēplū sctm̄ tuū. Ne simul trahas me cū
χεῖράς μου πρὸς ναὸν τὸν ἅγιόν σου. Μὴ συνελκύσῃς με μετὰ
peccatoribus: & cū opantibus iniq̄tatē ne per
ἁμαρτωλῶν, καὶ μετὰ ἐργαζομένων ἀδικίαν μὴ συναπολέ
das me: Qui loquūtur pacē cū primo suo: ma — Hiere. 9.a.
σῃς με. Τῶν λαλούντων εἰρήνην μετὰ τῶν πλησίον αὐτῶν, κα
la aūt in cordibus eoꝝ. Da illis dñe sm̄ opa eo
κὰ δὲ ἐν ταῖς καρδίαις αὐτῶν. Δὸς αὐτοῖς κύριε κατὰ τὰ ἔργα αὐ
rū: & sm̄ neq̄tiā adinuētionū ipsoꝝ. Scd̄m
τῶν, καὶ κατὰ τὴν πονηρίαν τῶν ἐπιτηδευμάτων αὐτῶν. Κατὰ
opa manuū eoꝝ tribue illis: redde retributionē
τὰ ἔργα τῶν χειρῶν αὐτῶν δὸς αὐτοῖς, ἀπόδος τὸ ἀνταπόδομα
eoꝝ ipsis. Qm̄ nō intellexerūt in opa dñi: & in ope
αὐτῶν αὐτοῖς. Ὅτι οὐ συνῆκαν εἰς τὰ ἔργα κυρίου, καὶ εἰς τὰ ἔρ
ra manuū eius destrues illos: & nō edificabis e
γα τῶν χειρῶν αὐτοῦ καθελεῖς αὐτούς, καὶ οὐ μὴ οἰκοδομήσεις αὐ
os. Bñdictus dñs: qm̄ exaudiuit vocē depcatiōis mee:
τούς. Εὐλογητὸς κύριος, ὅτι εἰσήκουσε τῆς φωνῆς τῆς δεήσεώς μου,
Dñs adiutor meus & ptector me9: in ipo sꝑauit cor
Κύριος βοηθός μου καὶ ὑπερασπιστής μου, ἐπ' αὐτῷ ἤλπισεν ἡ καρ
meū: & adiutus sū. Et refloruit caro mea: & ex volū
δία μου, καὶ ἐβοηθήθην. Καὶ ἀνέθαλεν ἡ σάρξ μου, καὶ ἐκ θελή
tate mea cōfitebor ei. dñs fortitudo
ματός μου ἐξομολογήσομαι αὐτῷ. Κύριος κραταίωμα τῶν

plebis ſue: ⁊ ꝓtector ſalutationū xp̄i
λαοῦ αὐτοῦ, καὶ ὑπερασπιστὴς τῶν σωτηρίων τοῦ χριστοῦ
ſui eſt. Saluū fac pp̄lꝫ tuū: ⁊ bn̄dic here
αὐτοῦ ἐστι. Σῶσον τὸν λαόν σου, καὶ εὐλόγησον τὴν κλη
ditati tue: ⁊ rege eos: ⁊ extolle illos
ρονομίαν σου, καὶ ποίμανον αὐτοὺς, καὶ ἔπαρον αὐτοὺς
vſqꝫ in eternū.
ἕως τοῦ αἰῶνος.

Pſalmus dd: In cōſumatiōe tab̄naculi. 28.
Ψαλμὸς τῷ δαδ', ἐξοδίου σκηνῆς. κη.

Afferte dn̄o filij dei: afferte dn̄o fi
Ἐνέγκατε τῷ κυρίῳ υἱοὶ θεοῦ, ἐνέγκατε τῷ κυρίῳ υἱ
lios arietū. Afferte dn̄o gloriā ⁊ honorē:
οὺς κριῶν. Ἐνέγκατε τῷ κυρίῳ δόξαν καὶ τιμὴν,
afferte dn̄o gloriā nomini eius: ado
ἐνέγκατε τῷ κυρίῳ δόξαν ὀνόματι αὐτοῦ, προσκυ
rate dn̄m in atrio ſcō eius. Uox dn̄i ſup
νήσατε τῷ κυρίῳ ἐν αὐλῇ ἁγίᾳ αὐτοῦ. Φωνὴ κυρίου ἐπὶ
aquas: deus maieſtatis intonuit dn̄s ſup aquas
τῶν ὑδάτων, ὁ θεὸς τῆς δόξης ἐβρόντησε, κύριος ἐπὶ ὑδάτων
multas. Uox dn̄i in v̄tute: vox dn̄i in magnifi
πολλῶν. Φωνὴ κυρίου ἐν ἰσχύϊ, φωνὴ κυρίου ἐν μεγαλοπρε
cētia. Uox dn̄i cōfrīgētis cedros: ⁊ cōfringet
πείᾳ. Φωνὴ κυρίου συντρίβοντος κέδρους, καὶ συντρίψει
dn̄s cedros libani. Et cōminuet eas tāq̄
κύριος τὰς κέδρους τοῦ λιβάνου. Καὶ λεπτυνεῖ αὐτὰς ὡς τὸν
vitulū libani: ⁊ dilectus queadmodū filiꝰ vnicornīū.
μόσχον τὸν λίβανον, καὶ ὁ ἠγαπημένος ὡς υἱὸς μονοκερώτων.
Uox dn̄i intercidētis flāmā ignis: vox dn̄i cōcu
Φωνὴ κυρίου διακόπτοντος φλόγα πυρὸς, φωνὴ κυρίου συσ
tiētis deſertū: ⁊ cōmouebit dn̄s deſertū cades.
σείοντος ἔρημον, καὶ συσσείσει κύριος τὴν ἔρημον καδής.
Uox dn̄i ꝓparātis ceruos: ⁊ reuelabit
Φωνὴ κυρίου καταρτιζομένου ἐλάφους, καὶ ἀποκαλύψει
cōdēſa: ⁊ in tēplo eius oīs dicit gloriā.
δρυμοὺς, καὶ ἐν τῷ ναῷ αὐτοῦ πᾶς τις λέγει δόξαν.
Dn̄s diluuiū inhabitare faciet: ⁊ ſedebit dn̄s
Κύριος τὸν κατακλυσμὸν κατοικιεῖ, καὶ καθιεῖται κύριος
rex in eternū. Dn̄s v̄tutē pp̄lo ſuo dabit.
βασιλεὺς εἰς τὸν αἰῶνα. Κύριος ἰσχὺν τῷ λαῷ αὐτοῦ δώσει,
dn̄s bn̄dicet pp̄lo ſuo in pace.
κύριος εὐλογήσει τὸν λαὸν αὐτοῦ ἐν εἰρήνῃ.

Pſalmus cātici in dedicatiōe domus dd. 29.
Ψαλμὸς ᾠδῆς τοῦ ἐγκαινισμοῦ τοῦ οἴκου δαδ'. κθ'.

Exaltabo te dn̄e: qm̄ ſuſcepiſti me: ⁊ nō delectaſti
Ὑψώσω σε κύριε, ὅτι ὑπέλαβές με, καὶ οὐκ εὔφρανας
inimicos meos ſup me: Dn̄e deus meus clamaui ad te:
τοὺς ἐχθρούς μου ἐπ' ἐμέ. Κύριε ὁ θεός μου ἐκέκραξα πρὸς σέ,
⁊ ſanaſti me. Dn̄e eduxiſti ab inferno aīaꝫ meā: ſal
καὶ ἰάσω με. Κύριε ἀνήγαγες ἐξ ᾅδου τὴν ψυχήν μου, ἔσω
uaſti me a deſcēdētibus in lacū. Pſallite
σάς με ἀπὸ τῶν καταβαινόντων εἰς λάκκον. Ψάλατε τῷ
dn̄o ſcti eius: ⁊ cōfitemini memorie ſancti
κυρίῳ οἱ ὅσιοι αὐτοῦ, καὶ ἐξομολογεῖσθε τῇ μνήμῃ τῆς ἁγιω
tatis eius. Qm̄ ira in indignatiōe eius: ⁊ vita
σύνης αὐτοῦ. Ὅτι ὀργὴ ἐν τῷ θυμῷ αὐτοῦ, καὶ ζωὴ
in volūtate eius. Ad veſperū demorabitur
ἐν τῷ θελήματι αὐτοῦ. Τὸ ἑσπέρας αὐλισθήσεται
fletus: ⁊ ad matutinū letitia. Ego āt dixi
κλαυθμὸς, καὶ εἰς τὸ πρωῒ ἀγαλλίασις. Ἐγὼ δὲ εἶπα
in abūdātia mea: nō mouebor in eternū.
ἐν τῇ εὐθηνίᾳ μου, οὐ μὴ σαλευθῶ εἰς τὸν αἰῶνα.
Dn̄e in volūtate tua p̄ſtitiſti decori meo
Κύριε ἐν τῷ θελήματί σου παρέσχου τῷ κάλλει μου
v̄tutē. Auertiſti āt faciē tuā: ⁊ factꝰ
δύναμιν. Ἀπέστρεψας δὲ τὸ πρόσωπόν σου, καὶ ἐγε
ſum cōturbatus. Ad te dn̄e clamabo: ⁊
νήθην τεταραγμένος. Πρὸς σὲ κύριε κεκράξομαι, καὶ
ad deū meū dep̄cabor. Que vtilitas in
πρὸς τὸν θεόν μου δεηθήσομαι. Τίς ὠφέλεια ἐν τῷ
ſanguine meo: dū deſcēdo in corruptionē?
αἵματί μου, ἐν τῷ καταβαίνειν με εἰς διαφθοράν;

mea: & robur ſalutariū
chriſti ſui eſt. ooooooooooo
Salua populū tuū & bn̄
dic ooooooooooooooo ooooooo
hereditati tue: & paſce e
os & ſubleua eos vſqꝫ in
eternum.

Pſalmus dauid. 29.
Afferte domino filii
dei: afferte ooooooo
dn̄o gloriam & imperi
um. Afferte domino ooo
gloriam nomini eius: a
dorate dominum ooooooo
in decore ſancto. Vox
domini ſuper ooooooooooo
aquas deus glorie into
nuit: dominus oooooooooo
ſuper aq̄s multas. Vox
domini in fortitudine:
vox domini in decore.
Vox domini ooooooooooo
confringentis cedros:
& confringet dominus
cedros libani. Et diſper
get eas quaſi oooooooooooo
vitulus libani & ſarion:
quaſi filius rhinocerotis
Vox domini diuidens
flammas ignis. oooooooooo
Vox dn̄i parturire faci
ens deſertū: parturire fa
ciens dominus deſertum
cades. Vox domini oooo
obſtreticans ceruis & re
uelans ſaltus: ooooooooooo
& in tēplo eius ōis loq̄
tur gloriam. Dominus
diluuium inhabitat: &
ſedebit dominus rex ooo
in eternū. Dn̄s fortitu
dinem populo ſuo dabit:
dominus benedicet po
pulo ſuo in pace.

Pſalmus cantici pro
dedicatiōe domꝰ dd. 30.
Exaltabo te domine
quoniam ooooooooooo
ſaluaſti me: & non dele
ctaſti inimicos meos ſup
me. Domine deus meus
clamaui ad te: & ſanaſti
me. Domine eduxiſti
ex īferno animam meā:
viuificaſti me ne deſcēde
rem in lacū. Cātate dn̄o
ſcti eius: & cōfitemini me
morie ſctitatis eius. Qm̄
ad momētū ē ira eius: &
vita in repropiciatiōe e
ius: ad veſperū cōmora
bitur fletꝰ & in matutio
laus. Ego āt dixi i abun
dātia mea nō mouebor i
ſepiternū. Dn̄e in volūta
te tua ſtatuiſti mōti meo
fortitudinē: abſcōdiſti fa
ciē tuā & fctūs ſū cōturba
tus. Ad te dn̄e clamabo:
& dn̄ꝫ dep̄cabor. Que
vtilitas ē i ſaguie meo dū
deſcēdero i corruptionē?

ישע משח למו ומעוז ישועות משיחו הוא׃
הושיעה את עמך וברך את
זמר נחלתך ורעם ונשאם עד
עלם העולם׃ .xxix. מזמור לדוד
יהב איל הבו ליהוה בני אלים הבו
כבד עזז ליהוה כבוד ועז׃ הבו ליהוה
שחה כבוד שמו השתחוו ליהוה
בהדרת קדש׃ קול יהוה על
רעם המים אל הכבוד הרעים יהוה
רבב כחח על מים רבים׃ קול יהוה בכח
קול יהוה בהדר׃ קול יהוה
שבר שבר ארזים וישבר יהוה את
רקד ארזי הלבנון׃ וירקידם כמו
עגל לבנון ושריון כמו בן ראמים׃
קול יהוה חצב להבות אש׃
חיל קול יהוה יחיל מדבר יחיל
דבר יהוה מדבר קדש׃ קול יהוה
חול חשף יחולל אילות ויחשף יערות
היכל ובהיכלו כלו אמר כבוד׃ יהוה
מבל עלם למבול ישב וישב יהוה מלך
עזז נתן לעולם׃ יהוה עז לעמו יתן
ברך שלם יהוה יברך את עמו בשלום׃
זמר שיר .xxx. מזמור שיר חנכת הבית
רום לדוד׃ ארוממך יהוה כי דליתני
דלה ולא שמחת איבי לי׃ יהוה אלהי
רפא שועתי אליך ותרפאני׃ יהוה
עלה העלית מן שאול נפשי חייתני
שאל חיה מיורדי בור׃ זמרו ליהוה חסידיו
ידה חסד והודו לזכר קדשו׃ כי רגע
נוח בצה באפו חיים ברצונו בערב ילין
לון בכה בכי ולבקר רנה׃ ואני אמרתי
רנן שלה בשלוי בל אמוט לעולם׃ יהוה
מוט עלם
עמד עזז ברצונך העמדתה להררי עז
סתר פנה הסתרת פניך הייתי נבהל׃ אליך
היה בהל יהוה אקרא ואל אדני אתחנן׃
קרא חנן
דמה ירד מה בצע בדמי ברדתי אל שחת

הֲיוֹדְךָ עָפָר הֲיַגִּיד אֲמִתֶּךָ׃ — ידה נגד
שְׁמַע יְהוָה וְחָנֵּנִי יְהוָה הֱיֵה — היה
עֹזֵר לִי׃ הָפַכְתָּ מִסְפְּדִי לְמָחוֹל — עזר ספד
לִי פִּתַּחְתָּ שַׂקִּי וַתְּאַזְּרֵנִי שִׂמְחָה׃ — חלל אזר
לְמַעַן יְזַמֶּרְךָ כָבוֹד וְלֹא יִדֹּם — זמר כבד
יְהוָה אֱלֹהַי לְעוֹלָם אוֹדֶךָּ׃ — דמם עלם
xxxi. לַמְנַצֵּחַ מִזְמוֹר לְדָוִד׃ — ידה נצח
בְּךָ יְהוָה חָסִיתִי אַל אֵבוֹשָׁה — זמר חסה בוש
לְעוֹלָם בְּצִדְקָתְךָ פַלְּטֵנִי׃ הַטֵּה — נטה
אֵלַי אָזְנְךָ מְהֵרָה הַצִּילֵנִי הֱיֵה — נצל
לִי לְצוּר מָעוֹז לְבֵית מְצוּדוֹת — עזז צור
לְהוֹשִׁיעֵנִי׃ כִּי סַלְעִי וּמְצוּדָתִי — ישע
אָתָּה וּלְמַעַן שִׁמְךָ תַּנְחֵנִי — נחה
וּתְנַהֲלֵנִי׃ תּוֹצִיאֵנִי מֵרֶשֶׁת זוּ — נהל יצא
טָמְנוּ לִי כִּי אַתָּה מָעוּזִּי׃ בְּיָדְךָ
אַפְקִיד רוּחִי פָּדִיתָה אוֹתִי — פקד פדה
יְהוָה אֵל אֱמֶת׃ שָׂנֵאתִי הַשֹּׁמְרִים — את
הַבְלֵי שָׁוְא וַאֲנִי אֶל יְהוָה
בָּטָחְתִּי׃ אָגִילָה וְאֶשְׂמְחָה — גיל שמח
בְּחַסְדֶּךָ אֲשֶׁר רָאִיתָ אֶת עָנְיִי — ראה ענה
יָדַעְתָּ בְּצָרוֹת נַפְשִׁי׃ וְלֹא — צור
הִסְגַּרְתַּנִי בְּיַד אוֹיֵב הֶעֱמַדְתָּ — סגר איב
בַמֶּרְחָב רַגְלָי׃ חָנֵּנִי יְהוָה כִּי — אמד רחב
צַר לִי עָשְׁשָׁה בְכַעַס עֵינִי — צור
נַפְשִׁי וּבִטְנִי׃ כִּי כָלוּ בְיָגוֹן — כלה יגה
חַיַּי וּשְׁנוֹתַי בַּאֲנָחָה כָּשַׁל — חיה שנה
בַּעֲוֺנִי כֹחִי וַעֲצָמַי עָשֵׁשׁוּ׃ — צוח
מִכָּל צֹרְרַי הָיִיתִי חֶרְפָּה וְלִשְׁכֵנַי — צור היה
מְאֹד וּפַחַד לִמְיֻדָּעָי רֹאַי בַּחוּץ — ידע ראה
נָדְדוּ מִמֶּנִּי׃ נִשְׁכַּחְתִּי כְּמֵת — שכח מות
מִלֵּב הָיִיתִי כִּכְלִי אֹבֵד׃ כִּי — כלה אבד
שָׁמַעְתִּי דִּבַּת רַבִּים מָגוֹר מִסָּבִיב — דבב גור
בְּהִוָּסְדָם יַחַד עָלַי לָקַחַת נַפְשִׁי — סבב נפש
זָמָמוּ׃ וַאֲנִי עָלֶיךָ בָטַחְתִּי יְהוָה
אָמַרְתִּי אֱלֹהַי אָתָּה׃ בְּיָדְךָ
עִתֹּתָי הַצִּילֵנִי מִיַּד אוֹיְבַי — נצל

numquid confitebitur tibi pulvis aut annunciabit veritatem tuam? Audi domine & miserere mei: domine esto adiutorium meum. Convertisti planctum meum in chorum mihi: solvisti saccum meum & accinxisti me leticia. Ut laudet te gloria & non taceat: domine deus meus in sempiternum confitebor tibi.

Victori psalmus david. 31.

IN te domine speravi non confundar in eternum: in iusticia tua salva me. Inclina ad me aurem tuam velociter libera me: esto mihi in lapidem fortissimum & in domum munitam ut salves me. Quia petra mea & munitio mea tu es: & propter nomen tuum dux meus eris & enutries me. Educes me de reti quod absconderunt mihi: quia tu fortitudo mea es. In manu tua commendo spiritum meum: redemisti me domine deus veritatis. Odisti custodientes vanitates frustra: ego autem in domino confisus sum. Exultabo & letabor in misericordia tua: quoniam vidisti afflictionem meam: cognovisti tribulationem anime mee. Et non conclusisti me in manu inimici: statuisti oooo in latitudine pedes meos. Miserere mei domine quoniam tribulor: caligavit in furore oculus meus anima mea & venter meus. Quia consumpte sunt in merore vite mee & anni mei in gemitu: infirmata est in iniquitate virtus mea: & ossa mea contabuerunt. Apud omnes hostes meos factus sum opprobrium & vicinis meis nimis & timor notis meis: qui videbant me in plateis fugiebant a me. Oblivioni traditus sum quasi mortuus a corde: factus sum quasi vas perditum. Audivi enim opprobrium multorum congregationem in circuitu: cum inirent consilium adversum me: ut auferrent animam meam cogitaverunt. Ego autem in te speravi domine: dixi deus meus es tu. In manu tua oooooooooooo tempora mea: libera me de manu inimicorum meorum

Numquid confitebitur tibi pulvis? aut annunciabit veritatem
Μὴ ἐξομολογήσεταί σοι χοῦς; ἢ ἀναγγελεῖ τὴν ἀλήθειάν
tuam? Audivit dominus & misertus est mei: dominus factus est adiutor
σου; Ἤκουσε κύριος καὶ ἠλέησέ με, κύριος ἐγενήθη βοηθός
meus. Convertisti planctum meum in gaudium mihi: conscidisti
μου. Ἔστρεψας τὸν κοπετόν μου εἰς χαρὰν ἐμοί, διέῤῥηξας
saccum meum: & circumdedisti me leticia. Ut
τὸν σάκκον μου, καὶ περιέζωσάς με εὐφροσύνην. Ὅπως
cantet tibi gloria mea: & non compungar: domine deus
ἂν ψάλλῃ σοι ἡ δόξα μου, καὶ οὐ μὴ κατανυγῶ, κύριε ὁ θεός
meus in eternum confitebor tibi.
μου εἰς τὸν αἰῶνα ἐξομολογήσομαί σοι.

In finem psalmus david. pro extasi. 30.
Εἰς τὸ τέλος ψαλμὸς τῷ δαδ. ἐκστάσεως. λʹ.

IN te domine speravi non confundar in eternum: in iustitia tua libera me & eripe me. Inclina
Ἐπὶ σοὶ κύριε ἤλπισα μὴ καταισχυνθείην εἰς τὸν αἰῶνα, ἐν τῇ δικαιοσύνῃ σου ῥῦσαί με καὶ ἐξελοῦ με. Κλῖνον
ad me aurem tuam: accelera ut eruas me. Esto
πρός με τὸ οὖς σου, τάχυνον τοῦ ἐξελέσθαι με. Γενοῦ
mihi in deum protectorem: & in domum refugii
μοι εἰς θεὸν ὑπερασπιστήν, καὶ εἰς οἶκον καταφυγῆς τοῦ
ut salvum me facias. Quoniam fortitudo mea & refugium meum
σῶσαί με. Ὅτι κραταίωμά μου καὶ καταφυγή μου
es tu: & propter nomen tuum deduces me & enutries
εἶ σύ, καὶ ἕνεκεν τοῦ ὀνόματός σου ὁδηγήσεις με καὶ διαθρέψεις
me. Educes me de laqueo hoc quem absconderunt
με. Ἐξάξεις με ἐκ παγίδος ταύτης ἧς ἔκρυψάν
mihi: quoniam tu es protector meus domine in manus — Luce. 23.f.
μοι, ὅτι σὺ εἶ ὁ ὑπερασπιστής μου κύριε, εἰς χεῖράς
tuas commendabo spiritum meum. Redemisti me domine
σου παραθήσομαι τὸ πνεῦμά μου. Ἐλυτρώσω με κύριε
deus veritatis. Odisti observantes
ὁ θεὸς τῆς ἀληθείας. Ἐμίσησας τοὺς διαφυλάσσοντας
vanitates supervacue. Ego autem in domino speravi:
ματαιότητας διακενῆς. Ἐγὼ δὲ ἐπὶ τῷ κυρίῳ ἤλπισα,
exultabo & letabor in misericordia tua. Quoniam
ἀγαλλιάσομαι καὶ εὐφρανθήσομαι ἐπὶ τῷ ἐλέει σου. Ὅτι
respexisti in humilitatem meam: salvasti de necessitatibus
ἐπεῖδες ἐπὶ τὴν ταπείνωσίν μου, ἔσωσας ἐκ τῶν ἀναγκῶν
animam meam. Et non conclusisti me in manus
τὴν ψυχήν μου. Καὶ οὐ συνέκλεισάς με εἰς χεῖρας
inimicorum: statuisti in loco spatioso pedes meos. Miserere
ἐχθροῦ, ἔστησας ἐν εὐρυχώρῳ τοὺς πόδας μου. Ἐλέησόν
mei domine: quoniam tribulor. conturbatus est in ira oculus
με κύριε, ὅτι θλίβομαι. ἐταράχθη ἐν θυμῷ ὁ ὀφθαλμός
meus: anima mea & venter meus. Quoniam defecit in dolore
μου, ἡ ψυχή μου καὶ ἡ γαστήρ μου. Ὅτι ἐξέλιπεν ἐν ὀδύνῃ
vita mea: & anni mei in gemitibus. Infirmata est
ἡ ζωή μου, καὶ τὰ ἔτη μου ἐν στεναγμοῖς. Ἠσθένησεν
in paupertate virtus mea: & ossa mea conturbata sunt.
ἐν πτωχείᾳ ἡ ἰσχύς μου, καὶ τὰ ὀστᾶ μου ἐταράχθησαν.
Super omnes inimicos meos factus sum opprobrium: &
Παρὰ πάντας τοὺς ἐχθρούς μου ἐγενήθην ὄνειδος, καὶ
vicinis meis valde: & timor notis
τοῖς γείτοσί μου σφόδρα, καὶ φόβος τοῖς γνωστοῖς
meis. Qui videbant me foras fugerunt a me: oblivioni
μου. Οἱ θεωροῦντές με ἔξω ἔφυγον ἀπ᾽ ἐμοῦ, ἐπελήσθην
datus sum tanquam mortuus a corde. Factus sum tanquam vas
ὡσεὶ νεκρὸς ἀπὸ καρδίας. Ἐγενήθην ὡσεὶ σκεῦος
perditum: quoniam audivi vituperationem multorum commorantium — Hiere. 11.
ἀπολωλός, ὅτι ἤκουσα ψόγον πολλῶν παροικούντων
in circuitu. In eo dum convenirent ipsi simul adversum me:
κυκλόθεν. Ἐν τῷ ἐπισυναχθῆναι αὐτοὺς ἅμα ἐπ᾽ ἐμέ,
accipere animam meam consiliati sunt. Ego autem
τοῦ λαβεῖν τὴν ψυχήν μου ἐβουλεύσαντο. Ἐγὼ δὲ
in te domine speravi. dixi: tu es deus meus: in
ἐπὶ σοὶ κύριε ἤλπισα. εἶπα, σὺ εἶ ὁ θεός μου, ἐν ταῖς
manibus tuis sortes mee. Eripe me de manu inimicorum meorum:
χερσί σου οἱ κλῆροί μου. Ῥῦσαί με ἐκ χειρὸς ἐχθρῶν μου,

ꝛ a pſeqn̄tibus me. Illuſtra faciē
καὶ ἐκ τῶν καταδιωκόντων με. Ἐπίφανον τὸ πρόσωπόν
tuā ſup ſeruū tuū. ſaluū fac me in mīa tua: do
σου ἐπὶ τὸν δοῦλόν σου. σῶσόν με ἐν τῷ ἐλέει σου, κύ-
mine nō cōfundar qm̄ inuocaui te. Erubeſcāt
ριε μὴ καταισχυνθείην ὅτι ἐπεκαλεσάμην σε. Αἰσχυνθείησαν
impij ꝛ deducātur in īfernū. Muta fiāt
ἀσεβεῖς καὶ καταχθείησαν εἰς ᾅδου. Ἄλαλα γενηθήτω τὰ
labia doloſa: q̄ loquūtur aduerſū iuſtū iniq̄tatē in
χείλη τὰ δόλια, τὰ λαλοῦντα κατὰ τοῦ δικαίου ἀνομίαν ἐν
ſupbia ꝛ cōtēptu. Quā magna multitudo
ὑπερηφανίᾳ καὶ ἐξουδενώσει. Ὡς πολὺ τὸ πλῆθος τῆς
dulcedinis tue dn̄e: q̄ abſcōdiſti timētibus te.
χρηστότητός σου κύριε, ἧς ἔκρυψας τοῖς φοβουμένοις σε.
Perfeciſti eis q̄ ſperāt in te: in ɔſpectu filioꝝ
Ἐξειργάσω τοῖς ἐλπίζουσιν ἐπὶ σέ, ἐναντίον τῶν υἱῶν
hoīuꝫ. Abſcōdes eos in abſcōdito
τῶν ἀνθρώπων. Κατακρύψεις αὐτοὺς ἐν ἀποκρύφῳ τοῦ
faciei tue a ɔturbatiōe hoīuꝫ. Proteges
προσώπου σου ἀπὸ ταραχῆς ἀνθρώπων. Σκεπάσεις
eos in tabnaculo a cōtradictiōe linguaꝝ. Bñdictus dñi
αὐτοὺς ἐν σκηνῇ ἀπὸ ἀντιλογίας γλωσσῶν. Εὐλογητὸς κύρι-
nus: qm̄ mirificauit miaꝫ ſuā in ciuitate munita.
ος, ὅτι ἐθαυμάστωσε τὸ ἔλεος αὐτοῦ ἐν πόλει περιοχῆς.
Ego āt dixi in exceſſu mētis mee: pīectus ſū a fa
Ἐγὼ δὲ εἶπα ἐν τῇ ἐκστάσει μου, ἀπέρριμμαι ἀπὸ προσώ-
cie oculoꝝ tuoꝝ. Propter hoc exaudiſti vo
που τῶν ὀφθαλμῶν σου. Διὰ τοῦτο εἰσήκουσας τῆς φω-
cē orōnis mee dū clamarē ad te. Dili
νῆς τῆς δεήσεώς μου ἐν τῷ κεκραγέναι με πρὸς σέ. Ἀγα-
gite dn̄z oēs ſcti eius: qm̄ veritates
πήσατε τὸν κύριον πάντες οἱ ὅσιοι αὐτοῦ, ὅτι ἀληθείας
reqrit dn̄s: ꝛ retribuit abūdāter faciē-
ἐκζητεῖ κύριος, καὶ ἀνταποδίδωσι τοῖς περισσῶς ποιοῦ-
tib⁹ ſupbiā. Viriliť agite ꝛ cōfortetur cor
σιν ὑπερηφανίαν. Ἀνδρίζεσθε καὶ κραταιούσθω ἡ καρδία
vrm̄ oēs q̄ ſpatis in dn̄o.
ὑμῶν πάντες οἱ ἐλπίζοντες ἐπὶ κύριον.

Pſalmus dd̄ intellectus. 31.
Ψαλμὸς τῷ δαδ συνέσεως. λά.

Beati quoꝝ remiſſe ſūt iniq̄tates: ꝛ quoꝝ tecta
10.4.a Μακάριοι ὧν ἀφέθησαν αἱ ἀνομίαι, καὶ ὧν ἐπεκαλύφ-
ſunt peccata. Beatus vir: cui nō īputabit dn̄s
θησαν αἱ ἁμαρτίαι. Μακάριος ἀνήρ, ᾧ οὐ μὴ λογίσηται κύριος
pctm̄: neq; eſt in ore eius dol⁹. Qm̄ ta
ἁμαρτίαν, οὐδέ ἐστιν ἐν τῷ στόματι αὐτοῦ δόλος. Ὅτι ἐσί-
cui: inueterauerūt oſſa mea: dū clamarē tota
γησα, ἐπαλαιώθη τὰ ὀστᾶ μου, ἀπὸ τοῦ κράζειν με ὅλην
die. Qm̄ die ac nocte grauata ē ſup me man⁹
τὴν ἡμέραν. Ὅτι ἡμέρας καὶ νυκτὸς ἐβαρύνθη ἐπ᾽ ἐμὲ ἡ χείρ
tua: cōuerſus ſū in erumnā: dū cōfingit mihi
σου, ἐστράφην εἰς ταλαιπωρίαν, ἐν τῷ ἐμπαγῆναί μοι ἄ-
ſpina. Delictū meū cognitū feci: ꝛ iniuſtitiā
κανθαν. Τὴν ἀνομίαν μου ἐγνώρισα, καὶ τὴν ἁμαρτίαν
meā nō abſcōdi. Dixi cōfitebor aduerſū me iniu
μου οὐκ ἐκάλυψα. Εἶπα ἐξαγορεύσω κατ᾽ ἐμοῦ τὴν ἀνο-
ſtitiā meā dn̄o: ꝛ tu remiſiſti impietatē
μίαν μου τῷ κυρίῳ, καὶ σὺ ἀφῆκας τὴν ἀσέβειαν τῆς
cordis mei. Pro hac orabit ad te oīs ſā-
καρδίας μου. Ὑπὲρ ταύτης προσεύξεται πρὸς σὲ πᾶς ὅ-
ctus in tpe oportuno. Verūtñ in diluuio aquaꝝ
σιος ἐν καιρῷ εὐθέτῳ. Πλὴν ἐν κατακλυσμῷ ὑδάτων
multaꝝ ad eū nō approximabūt. Tu meū es refugiū a
πολλῶν πρὸς αὐτὸν οὐκ ἐγγιοῦσι. Σύ μου εἶ καταφυγὴ ἀπὸ
tribulatiōe q̄ circūdedit me: exultatio mea e-
θλίψεως τῆς περιεχούσης με, τὸ ἀγαλλίαμά μου λύ-
rue me a circūdātib⁹ me. Intellectū tibi dabo
τρωσαί με ἀπὸ τῶν κυκλωσάντων με. Συνετιῶ σε
ꝛ inſtruā te in via hac qua gradieris: firmabo
καὶ συμβιβῶ σε ἐν ὁδῷ ταύτῃ ἡ πορεύσῃ, ἐπιστηριῶ
ſup te oculos meos. Nolite
ἐπὶ σὲ τοὺς ὀφθαλμούς μου. Μὴ

& pſequētiū me. Oſtē
de faciē tuā ſup ſeruū
tuū: ſalua me in miſeri-
cordia tua. Domine ne
confundar quia inuo-
caui te: confundantur
impii taceant in infer
no. Muta fiant
labia mendacii: q̄ lo-
quuntur contra iuſtum
dura in ſupbia & de-
pectōe. Quā m̄lta ē bo
nitas tua quā abſcōdi-
ſti timentibus te: opat⁹
es ſperātibus in te ī cō-
ſpectu filiorū hominū.
Abſcōdes eos in pro-
tectiōe vultus tui a du-
ricia viri: abſcōdes eos
in vmbra a cōtradictio
ne linguarū. Bn̄dictus
dn̄s qui mirabilē fecit
miam ſuam mihi in ci-
uitate munita. Ego
dixi in ſtupore meo: p-
iectus ſum a conſpectu
oculorū tuorū: ergo
ne audiſti vocē depca-
tiōis mee dū clamarem
ad te. Diligite Dn̄m
omnes ſancti eius: fide
les ſeruat dominus:
& retribuet his qui ſa-
tis operantur ſupbiam.
Cōfortamini & robo-
retur cor vrm̄: oēs qui
expectatis dominum.

Eruditio dauid. 32.

Beatus cui dimiſſa ē
iniquitas: & abſcō-
ditū eſt pctm̄. Btūs hō
cui nō imputabit dn̄s
iniquitatem: nec eſt in
ſpū eius dolus. Quoni
am tacui attrita ſūt oſ-
ſa mea in rugitu meo to
ta die. Die enim ac no
cte grauatur
ſup me manus tua: ver
ſatus ſum ī miſeria mea
cū exarſerit eſtas. Sp.
Pctm̄ meū notū faciā
tibi: & iniquitatē meā
nō abſcōdi: dixi cōfi-
tebor ſcelus meū do-
mino: & tu dimiſiſti
iniquitatē peccati mei.
Semper. Pro
hac orabit omnis mi-
ſericors ad te
tempus inueniens: vt
cum inundauerint aq̄
multe ad illū non acce
dant. Tu es
protectio mea ab hoſte
cuſtodies me: laus mea
ſaluans circūdabis me.
Semper. Docebo te
& monſtrabo tibi viā
per quam ambules:
cogitabo de te oculo
meo. Nolite

וּמֵרֹדְפָי׃ הָאִירָה פָנֶיךָ עַל עַבְדֶּךָ
הוֹשִׁיעֵנִי בְחַסְדֶּךָ׃ יְהוָה אַל
אֵבוֹשָׁה כִּי קְרָאתִיךָ יֵבֹשׁוּ
רְשָׁעִים יִדְּמוּ לִשְׁאוֹל׃ תֵּאָלַמְנָה
שִׂפְתֵי שָׁקֶר הַדֹּבְרוֹת עַל צַדִּיק
עָתָק בְּגַאֲוָה וָבוּז׃ מָה רַב טוּבְךָ
אֲשֶׁר צָפַנְתָּ לִּירֵאֶיךָ פָּעַלְתָּ
לַחֹסִים בָּךְ נֶגֶד בְּנֵי אָדָם׃
תַּסְתִּירֵם בְּסֵתֶר פָּנֶיךָ מֵרֻכְסֵי
אִישׁ תִּצְפְּנֵם בְּסֻכָּה מֵרִיב
לְשֹׁנוֹת׃ בָּרוּךְ יְהוָה כִּי הִפְלִיא
חַסְדּוֹ לִי בְּעִיר מָצוֹר׃ וַאֲנִי
אָמַרְתִּי בְחָפְזִי נִגְרַזְתִּי מִנֶּגֶד
עֵינֶיךָ אָכֵן שָׁמַעְתָּ קוֹל תַּחֲנוּנַי
בְּשַׁוְּעִי אֵלֶיךָ׃ אֶהֱבוּ אֶת יְהוָה
כָּל חֲסִידָיו אֱמוּנִים נֹצֵר יְהוָה
וּמְשַׁלֵּם עַל יֶתֶר עֹשֵׂה גַאֲוָה׃
חִזְקוּ וְיַאֲמֵץ לְבַבְכֶם כָּל הַמְיַחֲלִים
לַיהוָה׃ xxxii. לְדָוִד מַשְׂכִּיל
אַשְׁרֵי נְשׂוּי פֶּשַׁע כְּסוּי חֲטָאָה׃
אַשְׁרֵי אָדָם לֹא יַחְשֹׁב יְהוָה
לוֹ עָוֹן וְאֵין בְּרוּחוֹ רְמִיָּה׃ כִּי
הֶחֱרַשְׁתִּי בָּלוּ עֲצָמָי בְּשַׁאֲגָתִי כָּל
הַיּוֹם׃ כִּי יוֹמָם וָלַיְלָה תִּכְבַּד
עָלַי יָדֶךָ נֶהְפַּךְ לְשַׁדִּי בְּחַרְבֹנֵי
קַיִץ סֶלָה׃ חַטָּאתִי אוֹדִיעֲךָ
וַעֲוֹנִי לֹא כִסִּיתִי אָמַרְתִּי אוֹדֶה
עֲלֵי פְשָׁעַי לַיהוָה וְאַתָּה נָשָׂאתָ
עֲוֹן חַטָּאתִי סֶלָה׃ עַל ייי
זֹאת יִתְפַּלֵּל כָּל חָסִיד אֵלֶיךָ
לְעֵת מְצוֹא רַק לְשֵׁטֶף מַיִם
רַבִּים אֵלָיו לֹא יַגִּיעוּ׃ אַתָּה
סֵתֶר לִי מִצַּר תִּצְּרֵנִי רָנֵּי
פַלֵּט תְּסוֹבְבֵנִי סֶלָה׃ אַשְׂכִּילְךָ
וְאוֹרְךָ בְּדֶרֶךְ זוּ תֵלֵךְ
אִיעֲצָה עָלֶיךָ עֵינִי׃ אַל

אור פנה
ישע
בוש
דמם אלם
שפה צדק
גאה
חסה
סתר
צפן סכה
רוכ ברך
פלא
צור
גרז
חנן
חסד אמן
שלם גאה
אמץ יחל
שכל
נשא כסה
חשב
רמה
חרש בלה
כבד
הפך
קוץ ידע
כסה ידה
פלל חסד
מצא
רבב נגע
צור נצר
רנן סבב
שכל ירה
ילך
יעץ

תהיו כסוס כפרד אין הבין היה בין
במתג ורסן עדיו לבלום בל קרב צוה בלם
אליך: רבים מכאובים לרשע כאב
והבוטח ביהוה חסד יסובבנו: בטח סבב
שמחו ביהוה וגילו צדיקים צדק
והרנינו כל ישרי לב: xxxiii. רנן
רננו צדיקים ביהוה לישרים
נאוה תהלה: הודו ליהוה בכנור אוה הלל
בנבל עשור זמרו לו: שירו לו ידה כנר
שיר חדש היטיבו נגן בתרועה: עשר שור
כי ישר דבר יהוה וכל מעשהו יטב רוע
באמונה: אהב צדקה ומשפט עשה
חסד יהוה מלאה הארץ: בדבר אמן שפט
יהוה שמים נעשו וברוח פיו כל עשה פה
צבאם: כנס כנד מי הים נתן
באוצרות תהומות: ייראו מיהוה אצר תהם
כל הארץ ממנו יגורו כל ישבי ירא גור
תבל: כי הוא אמר ויהי הוא היה
צוה ויעמד: יהוה הפיר עצת עמד פור
גוים הניא מחשבות עמים: צוה נוא
עצת יהוה לעולם תעמד מחשבות חשב
לבו לדור ודור: אשרי הגוי עלם
אשר יהוה אלהיו העם בחר
לנחלה לו: משמים הביט יהוה נבט
ראה את כל בני האדם: ממכון כון
שבתו השגיח אל כל ישבי הארץ: ישב שגח
היוצר יחד לבם המבין אל כל יצר בין
מעשיהם: אין המלך נושע ברב עשה ישע
חיל גבור לא ינצל ברב כח: גבר נצל
שקר הסוס לתשועה וברב חילו כוח
לא ימלט: הנה עין יהוה אל מלט
יראיו למיחלים לחסדו: להציל יחל
ממות נפשם ולחיותם ברעב: חיה
נפשנו חכתה ליהוה עזרנו ומגננו חכה
הוא: כי בו ישמח לבנו כי בשם שמח
קדשו בטחנו: יהי חסדך יהוה היה

fieri sicut equus & mulus quibus nō ē intellectus: in camo & freno maxillas eorū cōstrige qui nō accedūt ad te. Multi dolores impii: cōfidētē aūt in dño mīsericordia circundabit. Letamini in dño & exultate iusti: & laudate eum omnes recti corde. 33.

Laudate iusti dominum: rectos decet laudatio. Cōfitemini dño in cithara: in psalterio decachordo cātate ei. Cantate ei canticum nouum: diligenter psallite ei in iubilo. Qm̄ rectū est verbum dñi: & omne opus ei⁹ in fide. Diligit iusticiam & iudicium: misericordia dñi plēa est terra. Verbo dñi celi firmati sunt: & spū oris eius omnis ornatus eorū. Cōgregans quasi in vtrē aq̄s maris: ponēs in thesauris abyssos. Timeat dominū oīs terra: ipsum formidēt vniuersi hītatores orbis. Quia ip̄e dixit & factus est: ipso precipiente stetit. Dominus absoluit consilia gentiū: irritas facit cogitationes populorum. Consiliū āt dñi stabit i eternum: cogitationes cordis eius in gñatiōe & gñationē. Btā gens cuius est dñs deus ei⁹: populus quem elegit in hereditatē sibi. De celo respexit dominus: vidit oēs filios adam. de firmissimo solio suo pspexit vniuersos habitatores terre. Fingēs piter corda eorū: intelligēs omnia opera eorū. Non saluatur rex in multitudine exercitus: nec fortis liberabitur in mltitudine virtutis. Fallax equus ad salutē: & in multitudine roboris sui nō saluabitur. Ecce ocli dñi sup timētes eū: & expectātes miam eius. Vt eruat de morte aīas eorū: & viuificet eos in fame. Aīa nr̄a expectauit dñm: auxilium nr̄m & clypeus nr̄ ē. In ip̄o ei letabitur cor nr̄m: qa in noīe scto eius sperauimus. Sit mia tua dñe

fieri sicut equus & mulus: quib⁹ nō est intellect⁹. In camo &
γίνεσθε ὡς ἵππος καὶ ἡμίονος, οἷς οὐκ ἔστι σύνεσις. Ἐν κημῷ καὶ
freno maxillas eoꝝ cōstringe: q̄ nō appropīnquāt ad
χαλινῷ τὰς σιαγόνας αὐτῶν ἄγξαις, τῶν μὴ ἐγγιζόντων πρὸς
te. Multa flagella pctōris: sperātē aūt
σέ. Πολλαὶ αἱ μάστιγες τοῦ ἁμαρτωλοῦ, τὸν δὲ ἐλπίζοντα
in dño mīa circūdabit. Letamini in dño & exul-
ἐπὶ κύριον ἔλεος κυκλώσει. Εὐφράνθητε ἐπὶ κύριον καὶ ἀγαλ-
tate iusti: & gloriamini oēs recti corde.
λιᾶσθε δίκαιοι, καὶ καυχᾶσθε πάντες οἱ εὐθεῖς τῇ καρδίᾳ.
Psalmus dauid: sine titulo apd hebreos. 32.
Ψαλμὸς τῷ δαυίδ, ἀνεπίγραφος παρ' ἑβραίοις. λβ΄.

Exultate iusti in dño: rectos decet col-
Ἀγαλλιᾶσθε δίκαιοι ἐν κυρίῳ, τοῖς εὐθέσι πρέπει αἴ-
laudatio. Cōfitemini dño in cithara: i psalterio de-
νεσις. Ἐξομολογεῖσθε τῷ κυρίῳ ἐν κιθάρᾳ, ἐν ψαλτηρίῳ δε-
cē chordaꝝ psallite illi. Cātate ei cāticū nouū: be-
καχόρδῳ ψάλατε αὐτῷ, Ἄσατε αὐτῷ ᾆσμα καινόν, κα-
ne psallite ei in vociferatiōe. Quia rectū xbū do-
λῶς ψάλατε αὐτῷ ἐν ἀλαλαγμῷ. Ὅτι εὐθὺς ὁ λόγος τοῦ κυ-
mini: & oīa opa eius in fide. Diligit mise-
ρίου, καὶ πάντα τὰ ἔργα αὐτοῦ ἐν πίστει. Ἀγαπᾷ ἐλε-
ricordiā & iudiciū dñs: mīa dñi plena
ημοσύνην καὶ κρίσιν ὁ κύριος, τοῦ ἐλέους κυρίου πλήρης ἡ
terra. Verbo dñi celi firmati sūt: & spi-
γῆ. Τῷ λόγῳ κυρίου οἱ οὐρανοὶ ἐστερεώθησαν, καὶ τῷ πνεύ-
ritu oris eius oīs xtus eoꝝ. Cō-
ματι τοῦ στόματος αὐτοῦ πᾶσα ἡ δύναμις αὐτῶν. Συ-
gregās sicut vtrē aquas maris: ponēs in thesauris a-
νάγων ὡσεὶ ἀσκὸν ὕδατα θαλάσσης, τιθεὶς ἐν θησαυροῖς ἀ-
byssos: Timeat dñs oīs tra: ab eo āt
βύσσους, Φοβηθήτω τὸν κύριον πᾶσα ἡ γῆ, ἀπ' αὐτοῦ δὲ
cōmoueātur oēs inhabitātes orbē.
σαλευθήτωσαν πάντες οἱ κατοικοῦντες τὴν οἰκουμένην.
Quia ipse dixit & facta sūt: ipse mādauit & crea-
Ὅτι αὐτὸς εἶπε καὶ ἐγενήθησαν, αὐτὸς ἐνετείλατο καὶ ἐκτί-
ta sūt. Dñs dissipat cōsilia gētiū: reprobat āt cogi- Infra 148.
σθησαν. Κύριος διασκεδάζει βουλὰς ἐθνῶν, ἀθετεῖ δὲ λο- Judit. 16.
tatiōes pplōꝝ: & reprobat cōsilia pncipū. Cōsiliū āt
γισμοὺς λαῶν, καὶ ἀθετεῖ βουλὰς ἀρχόντων. Ἡ δὲ βου-
dñi in eternū manet: cogitatiōes cordis
λὴ τοῦ κυρίου εἰς τὸν αἰῶνα μένει, λογισμοὶ τῆς καρδίας
eius in gñatione & gñationē. Beata gēs cui⁹ est do-
αὐτοῦ εἰς γενεὰν καὶ γενεάν. Μακάριον τὸ ἔθνος οὗ ἐστι κύ-
minus deus eius: pplš quē elegit in hereditatē si-
ριος ὁ θεὸς αὐτοῦ, λαὸς ὃν ἐξελέξατο εἰς κληρονομίαν ἑαυ-
bi. De celo respexit dñs: vidit oēs fi-
τῷ. Ἐξ οὐρανοῦ ἐπέβλεψεν ὁ κύριος, εἶδε πάντας τοὺς υἱ-
lios hominū. De pparato habitaculo suo respe-
οὺς τῶν ἀνθρώπων. Ἐξ ἑτοίμου κατοικητηρίου αὐτοῦ ἐπιβλέ-
xit sup oēs q̄ hītant trā. Qui finxit
ψεν ἐπὶ πάντας τοὺς κατοικοῦντας τὴν γῆν. Ὁ πλάσας
singillatī corda eoꝝ: q̄ intelligit oīa opa
κατὰ μόνας τὰς καρδίας αὐτῶν, ὁ συνιεὶς εἰς πάντα τὰ ἔργα
eoꝝ. Nō saluat rex p multā xtutē: & gigas
αὐτῶν. Οὐ σῴζεται βασιλεὺς διὰ πολλὴν δύναμιν, καὶ γίγας
nō saluabit in multitudine xtutis sue. Fallax equ⁹ ad sa-
οὐ σωθήσεται ἐν πλήθει ἰσχύος αὐτοῦ. Ψευδὴς ἵππος εἰς σω-
lutē: in abūdātia āt xtutis sue nō saluabit. Ecce ocu-
τηρίαν, ἐν δὲ πλήθει δυνάμεως αὐτοῦ οὐ σωθήσεται. Ἰδοὺ οἱ ὀφ-
li dñi sup metuētes eū: sperātes sup
θαλμοὶ κυρίου ἐπὶ τοὺς φοβουμένους αὐτόν, τοὺς ἐλπίζοντας ἐπὶ
miā eius: Vt eruat a morte aīas eoꝝ: & a-
τὸ ἔλεος αὐτοῦ, Ῥύσασθαι ἐκ θανάτου τὰς ψυχὰς αὐτῶν, καὶ δια-
lat eos in fame: Anima aūt nr̄a sustinebit do-
θρέψαι αὐτοὺς ἐν λιμῷ, Ἡ δὲ ψυχὴ ἡμῶν ὑπομενεῖ τῷ κυ-
minū: qm̄ adiutor & ptector nr̄ est. Quia in eo
ρίῳ, ὅτι βοηθὸς καὶ ὑπερασπιστὴς ἡμῶν ἐστιν. Ὅτι ἐν αὐ-
letabitur cor nr̄m: & in nomine
τῷ εὐφρανθήσεται ἡ καρδία ἡμῶν, καὶ ἐν τῷ ὀνόματι
scō eius sperauimus. Fiat
τῷ ἁγίῳ αὐτοῦ ἠλπίσαμεν. Γένοιτο

1. Pe. 3. b.

Infra. 36.

Deu. 4. b.

dn̄e mīa tua ſup nos: queadmodū ſperauimus in te.
κύριε τὸ ἔλεός σου ἐφ' ἡμᾶς, καθάπερ ἠλπίσαμεν ἐπὶ σέ.
Pſalmus dauid: qn̄ mutauit os ſuū
Ψαλμὸς τῷ δαυΐδ, ὅτε ἠλλοίωσε τὸ πρόσωπον αὐτοῦ
corā abimelech ⁊ deiecit eū ⁊ abijt. 33.
ἐναντίον ἀβιμέλεχ καὶ ἀπέλυσεν αὐτὸν καὶ ἀπῆλθε. λγ´
Benedicā dn̄z in oī tp̄e: ſemp
Εὐλογήσω τὸν κύριον ἐν παντὶ καιρῷ, διαπαντὸς ἡ
laus eius in ore meo. In dn̄o laudabit
αἴνεσις αὐτοῦ ἐν τῷ στόματί μου. Ἐν τῷ κυρίῳ ἐπαινεθήσεται
aīa mea: audiāt māſueti ⁊ letētur.
ἡ ψυχή μου, ἀκουσάτωσαν πραεῖς καὶ εὐφρανθήτωσαν.
Magnificate dn̄z mecū: ⁊ exaltemus no
Μεγαλύνατε τὸν κύριον σὺν ἐμοί, καὶ ὑψώσωμεν τὸ ὄνο-
mē eius in idipm. Exqſiui dn̄z: ⁊ exaudi-
μα αὐτοῦ ἐπὶ τὸ αὐτό. Ἐξεζήτησα τὸν κύριον, καὶ ἐπήκου-
uit me: ⁊ ex oīb⁹ tribulatiōib⁹ meis eripuit me. Ac-
σέ μου, καὶ ἐκ πασῶν τῶν θλίψεών μου ἐρρύσατό με. Προ-
cedite ad eū ⁊ illuminamini: ⁊ facies
σέλθετε πρὸς αὐτὸν καὶ φωτίσθητε, καὶ τὰ πρόσωπα
vrē nō cōfundētur. Iſte paup clama
ὑμῶν οὐ μὴ καταισχυνθῇ. Οὗτος ὁ πτωχὸς ἐκέκρα-
uit: ⁊ dn̄s exaudiuit eū: ⁊ ex oīb⁹ tribu
ξε, καὶ ὁ κύριος εἰσήκουσεν αὐτοῦ, καὶ ἐκ πασῶν τῶν θλί-
latiōibus eius ſaluauit eū. Caſtrametabit āgel⁹ dn̄i
ψεων αὐτοῦ ἔσωσεν αὐτόν. Παρεμβαλεῖ ἄγγελος κυρί-
ni i circuitu timētiū eū: ⁊ eripiet eos.
ου κύκλῳ τῶν φοβουμένων αὐτόν, καὶ ῥύσεται αὐτούς.
Guſtate ⁊ videte: qm̄ ſuauis dn̄s. beatus vir:
Γεύσασθε καὶ ἴδετε, ὅτι χρηστὸς ὁ κύριος. μακάριος ἀνήρ,
qui ſperat in eo. Timete dn̄z oēs ſan-
ὃς ἐλπίζει ἐπ' αὐτόν. Φοβήθητε τὸν κύριον πάντες οἱ ἅγι-
cti eius: qm̄ nō eſt inopia timētibus eū. Diui-
οι αὐτοῦ, ὅτι οὐκ ἔστιν ὑστέρημα τοῖς φοβουμένοις αὐτόν. Πλού-
tes eguerūt ⁊ eſurierūt: inquirētes aūt do
σιοι ἐπτώχευσαν καὶ ἐπείνασαν, οἱ δὲ ἐκζητοῦντες τὸν κύ-
minū: nō minuent oīni bono. Venite fi
ριον, οὐκ ἐλαττωθήσονται παντὸς ἀγαθοῦ. Δεῦτε τέκ-
lij audite me: timorē dn̄i docebo vos. Quis ē ho
να ἀκούσατέ μου, φόβον κυρίου διδάξω ὑμᾶς. Τίς ἐστιν ἄνθρω-
1.Pe. 3.b. mo qui vult vitā: diligēs dies videre bonos? Prohibe
πος ὁ θέλων ζωὴν ἀγαπῶν ἡμέρας ἰδεῖν ἀγαθάς; Παῦσον τὴν
linguā tuā a malo: ⁊ labia tua ne loquātur
γλῶσσάν σου ἀπὸ κακοῦ, καὶ χείλη σου τοῦ μὴ λαλῆσαι
dolū. Diuerte a malo: ⁊ fac bonū: inq
Infra. 36. δόλον. Ἔκκλινον ἀπὸ κακοῦ, καὶ ποίησον ἀγαθόν, ζήτη-
re pacē ⁊ pſeqre eā. Oculi dn̄i ſup iu-
σον εἰρήνην καὶ δίωξον αὐτήν. Ὀφθαλμοὶ κυρίου ἐπὶ δικαί-
Deb. 4.b. ſtos: ⁊ aures eius in preces eoꝝ. Vultus aūt dn̄i
ους, καὶ ὦτα αὐτοῦ εἰς δέησιν αὐτῶν. Πρόσωπον δὲ κυρίου
ſup facietes mala: vt pdat de tra memoriā eo
ἐπὶ ποιοῦντας κακά, τοῦ ἐξολοθρεῦσαι ἐκ γῆς τὸ μνημόσυνον αὐ-
rū. Clamauerūt iuſti: ⁊ dn̄s exaudiuit eos:
τῶν. Ἐκέκραξαν οἱ δίκαιοι, καὶ ὁ κύριος εἰσήκουσεν αὐτῶν,
⁊ ex oībus tribulatiōibus eoꝝ liberauit eos. Iuxta
καὶ ἐκ πασῶν τῶν θλίψεων αὐτῶν ἐρρύσατο αὐτούς. Ἐγγὺς
dn̄s iis q̄ tribulato ſūt corde: ⁊ humi
κύριος τοῖς συντετριμμένοις τὴν καρδίαν, καὶ τοὺς ταπει-
les ſpū ſaluabit. Multe tribulatiōes iuſtoꝝ: ⁊
νοὺς τῷ πνεύματι σώσει. Πολλαὶ αἱ θλίψεις τῶν δικαίων, καὶ
de oībus iis liberabit eos dn̄s. Cuſtodit dn̄s oīa
ἐκ πασῶν αὐτῶν ῥύσεται αὐτοὺς ὁ κύριος. Φυλάσσει κύριος πάντα
oſſa eoꝝ: vnū ex iis nō cōteret: Mors pec-
τὰ ὀστᾶ αὐτῶν, ἓν ἐξ αὐτῶν οὐ συντριβήσεται. Θάνατος ἁμαρ-
catoꝝ peſſima: ⁊ q̄ oderūt iuſtū delin
τωλῶν πονηρός, καὶ οἱ μισοῦντες τὸν δίκαιον πλημμελήσου-
quēt. Redimet dn̄s aīas ſeruoꝝ ſuoꝝ: ⁊ nō delin
σι. Λυτρώσεται κύριος ψυχὰς δούλων αὐτοῦ, καὶ οὐ μὴ πλημμελή-
quēt oēs qui ſperāt in eo. Pſalmus dauid. 34.
σουσι πάντες οἱ ἐλπίζοντες ἐπ' αὐτόν. Ψαλμὸς τῷ δαυΐδ. λδ´
Iudica dn̄e nocētes me: expugna
Δίκασον κύριε τοὺς ἀδικοῦντάς με, πολέμησον τοὺς

ſuper nos: ſicut expectauimus in te.
David: qn̄ mutauit os ſuū corā abimelech & eiecit eum & abiit. 34.
Benedicā dn̄m in oī tp̄e: ſp laus eius i ore meo. In dn̄o laudabitur anima mea: audient mites & letabuntur. Magnificate dominū mecum: & exaltabimus nomen eius pariter. Queſiui dominum & exaudiuit me: & de omnibus anguſtiis meis liberauit me. Reſpicite ad eum & cōfluite: & vultus veſtri non erubeſcent. Hic pauper clamauit: & dominus exaudiuit: & de oībus tribulatiōibus eius ſaluauit eū. Circūdat angelus domini in gyro timentes eum: & eruet eos. Guſtate & videte qm̄ bonus dn̄s: btūs vir qui ſperat in eo. Timete dominum ſancti eius: quoniam non eſt inopia timētibus eum. Leones indiguerunt & eſurierunt: querentibus aūt dn̄m non deerit oē bonū. Venite filii audite me: timorē dn̄i docebo vos. Quis eſt vir qui velit vitam: diligens dies videre bonos? Cuſtodi linguam tuam a malo: & labia tua ne loquantur dolū. Recede a malo & fac bonum: quere pacem & perſequere eam. Oculi domini ad iuſtos: & aures eius ad clamores eorum. Vultus autem domini ſuper faciētes mala: vt pdat de terra memoriā eorū. Clamauerūt & dn̄s exaudiuit: & ex oībus tribulatiōibus eoꝝ liberauit eos. Iuxta eſt dn̄s cōtritis corde: & cōfractos ſpiritu ſaluabit. Multe tribulationes iuſti: & ex oībus illis liberabit eū dn̄s. Cuſtodit dn̄s oīa oſſa eius: vnū ex eis nō cōfrigetur. Interficiet impium malitia: & odientes iuſtū culpabuntur. Redimet dn̄s aīas ſeruorum ſuorū: & non peccabunt oēs ſperantes in eo.
David. 35.
Iudica dn̄e aduerſarios meos: pugna

עָלֵינוּ כַּאֲשֶׁר יִחַלְנוּ לָךְ׃ xxxiiii.
לְדָוִד בְּשַׁנּוֹתוֹ אֶת טַעְמוֹ (שָׁנָה)
לִפְנֵי אֲבִימֶלֶךְ וַיְגָרְשֵׁהוּ וַיֵּלַךְ׃ (פָּנָה גָּרַשׁ)
אֲבָרְכָה אֶת יְהוָה בְּכָל עֵת תָּמִיד (בָּרַךְ תָּמַד)
תְּהִלָּתוֹ בְּפִי׃ בַּיהוָה תִּתְהַלֵּל נַפְשִׁי (הָלַל פֶּה)
יִשְׁמְעוּ עֲנָוִים וְיִשְׂמָחוּ׃ גַּדְּלוּ (שָׁמַע עָנָה)
לַיהוָה אִתִּי וּנְרוֹמְמָה שְׁמוֹ יַחְדָּו׃ (שָׂמַח רָמַם)
דָּרַשְׁתִּי אֶת יְהוָה וְעָנָנִי וּמִכָּל (עָנָה)
מְגוּרוֹתַי הִצִּילָנִי׃ הִבִּיטוּ אֵלָיו (גּוּר נָצַל)
וְנָהָרוּ וּפְנֵיהֶם אַל יֶחְפָּרוּ׃ זֶה (נָבַט פָּנָה)
עָנִי קָרָא וַיהוָה שָׁמֵעַ וּמִכָּל (חָפַר)
צָרוֹתָיו הוֹשִׁיעוֹ׃ חֹנֶה מַלְאַךְ (עָנָה צוּר יָשַׁע)
יְהוָה סָבִיב לִירֵאָיו וַיְחַלְּצֵם׃ (לָאַךְ סָבַב)
טַעֲמוּ וּרְאוּ כִּי טוֹב יְהוָה אַשְׁרֵי (חָלַץ רָאָה)
הַגֶּבֶר יֶחֱסֶה בּוֹ׃ יְראוּ אֶת יְהוָה (חָסָה)
קְדֹשָׁיו כִּי אֵין מַחְסוֹר לִירֵאָיו׃ (חָסֵר)
כְּפִירִים רָשׁוּ וְרָעֵבוּ וְדֹרְשֵׁי יְהוָה (כָּפַר רוּשׁ)
לֹא יַחְסְרוּ כָל טוֹב׃ לְכוּ בָנִים (הָלַךְ)
שִׁמְעוּ לִי יִרְאַת יְהוָה אֲלַמֶּדְכֶם׃ (לָמַד)
מִי הָאִישׁ הֶחָפֵץ חַיִּים אֹהֵב יָמִים (יוֹם)
לִרְאוֹת טוֹב׃ נְצֹר לְשׁוֹנְךָ מֵרָע (רָאָה לָשַׁן)
וּשְׂפָתֶיךָ מִדַּבֵּר מִרְמָה׃ סוּר מֵרָע (רוּעַ שָׂפָה)
וַעֲשֵׂה טוֹב בַּקֵּשׁ שָׁלוֹם וְרָדְפֵהוּ׃ (בָּקַשׁ שָׁלַם)
עֵינֵי יְהוָה אֶל צַדִּיקִים וְאָזְנָיו (צָדַק)
אֶל שַׁוְעָתָם׃ פְּנֵי יְהוָה בְּעֹשֵׂי רָע (פָּנָה עָשָׂה)
לְהַכְרִית מֵאֶרֶץ זִכְרָם׃ צָעֲקוּ (כָּרַת)
וַיהוָה שָׁמֵעַ וּמִכָּל צָרוֹתָם (צוּר)
הִצִּילָם׃ קָרוֹב יְהוָה לְנִשְׁבְּרֵי לֵב (נָצַל קָרַב)
וְאֶת דַּכְּאֵי רוּחַ יוֹשִׁיעַ׃ רַבּוֹת (שָׁבַר יָשַׁע)
רָעוֹת צַדִּיק וּמִכֻּלָּם יַצִּילֶנּוּ יְהוָה׃ (רָבַב צָדַק)
שֹׁמֵר כָּל עַצְמוֹתָיו אַחַת מֵהֵנָּה לֹא
נִשְׁבָּרָה׃ תְּמוֹתֵת רָשָׁע רָעָה (שָׁבַר מוּת)
וְשֹׂנְאֵי צַדִּיק יֶאְשָׁמוּ׃ פֹּדֶה יְהוָה (אָשַׁם)
נֶפֶשׁ עֲבָדָיו וְלֹא יֶאְשְׁמוּ כָּל
הַחֹסִים בּוֹ׃ xxxv. לְדָוִד (חָסָה)
רִיבָה יְהוָה אֶת יְרִיבַי לְחַם אֶת (רוּב)

לחמי: החזק מגן וצנה וקומה — חזק גנן
בעזרתי: והרק חנית וסגר — ריק חנה
לקראת רדפי אמר לנפשי
ישעתך אני: יבשו ויכלמו — ישע בוש
מבקשי נפשי יסגו אחור ויחפרו — כלם בקש
חשבי רעתי: יהיו כמץ לפני — סוג אחר
רוח ומלאך יהוה דחה: יהי — חפר רוץ היה מוץ
דרכם חשך וחלקלקות ומלאך יהוה — פנה לאך
רדפם: כי חנם טמנו לי שחת
רשתם חנם חפרו לנפשי:
תבואהו שואה לא ידע ורשתו — בוא שאה
אשר טמן תלכדו בשואה יפל — לכד נפל
בה: ונפשי תגיל ביהוה תשיש — גיל שוש
בישועתו: כל עצמתי תאמרנה — ישע אמר
יהוה מי כמוך מציל עני מחזק — נצל ענה
ממנו ועני ואביון מגזלו: יקומון — אבה קום
עדי חמס אשר לא ידעתי — עוד
ישאלוני: ישלמוני רעה תחת — שאל שלם
טובה שכול לנפשי: ואני — רוע שכל
בחלותם לבושי שק עניתי בצום — חלה לבש
נפשי ותפלתי על חיקי תשוב: — ענה פלל
כרע כאח לי התהלכתי כאבל — רעה הלך
אם קודר שחותי: ובצלעי — קדר שחה
שמחו ונאספו נאספו עלי נכים — אסף נכה
ולא ידעתי קרעו ולא דמו: — דמם
בחנפי לעגי מעוג חרק עלי
שנימו: אדני כמה תראה — ראה
השיבה נפשי משאיהם — שוב שאה
מכפירים יחידתי: אודך בקהל — כפר יחד
רב בעם עצום אהללך: אל — ידה עצם
ישמחו לי איבי שקר שנאי חנם — הלל שמח
יקרצו עין: כי לא שלום ידברו — קרץ שלם
ועל רגעי ארץ דברי מרמות — דבר רמה
יחשבון: וירחיבו עלי פיהם — חשב רחב
אמרו האח האח ראתה עינינו: — פה אח
ראיתה יהוה אל תחרש אדני — ראה חרש

cōtra ipugnantes me. Apphēde scutū & hastā: & cōsurge in adiutoriū meū. Euagina gladiū & pōccupa ex aduerso psequentes me: dic anime mee sal9 tua ego sū. Cōfundātur & reuereātur q querunt animā meā: cōuertantur retrorsum: & cōfundātur qui cogitant mihi mala. Fiant sicut puluis ante faciē venti: & angelus dñi impellat. Sit via eorū tenebre & lubricū: & āgelus dñi psequatur eos. Quia frustra abscōderūt mihi insidias retis sui: sine cā foderūt aie mee. Veniat ei calamitas quā ignorat: & rete suū qd abscōdit cōphendat eū: & cadat i laqueū. Aia āt mea exultabit i dño: letabitur in salute sua.
Oia ossa mea dicent dñe qs similis tui? eruens inopem a validiore eo & pauperē & mendicū a violento. Surgētes testes iniqui: que nesciebam interrogabāt me. Reddebant mihi mala pro bono: sterilitatem aie mee. Ego autem cū ifirmarer ab eis induebar cilicio: humiliabā in ieiunio aiam meā & oratio mea in sinū meum conuertebatur. Quasi ad amicū qsi ad frēm meū sic āmbulabā: qsi lugēs mr̄ tristis sic icuruabar. Et i ifirmitate mea letabātur & cōgregabātur: collecti sūt aduersū me pcutientes & nesciebā: scidētes & nō tacētes. In simulatiōe verborū fictorum: frēdebāt cōtra me dētibus suis. Dñe qn̄ aspicies: cōuerte aiam meam a calamitatibus suis a leōibus solitariā meā. Cōfitebor tibi i ecclīa grādi: i pplo forti laudabo te. Nō letētur sup me inimici mei mēdaces: odiētes me frustra cōniuētes oclo. Nō ei pacē loquūtur: sed i rapina terre verba fraudulēta cōcināt. Et dilatauerunt sup me os suum: dixerunt vah vah vidit oculus nr̄. Vidisti domine ne taceas: domine

impugnātes me. Apphēde arma ꝛ scutū: ꝛ exurge
πολεμοῦντάς με. Ἐπιλαβοῦ ὅπλου καὶ θυρεοῦ, καὶ ἀνάστηθι
in adiutoriū meū. Effunde frameā: ꝛ cōclude ad
εἰς τὴν βοήθειάν μου. Ἔκχεον ῥομφαίαν, καὶ σύγκλεισον ἐξ
uersus eos q̄ psequūtur me: dic aie mee sa
εναντίας τῶν καταδιωκόντων με, εἶπον τῇ ψυχῇ μου σωτη
lus tua sū ego. Cōfundātur ꝛ reuereātur q̄
ρία σου εἰμὶ ἐγώ. Αἰσχυνθήτωσαν καὶ ἐντραπήτωσαν οἱ ζη
rētes aias meā. Auertantur retrorsū:
τοῦντες τὴν ψυχήν μου. Ἀποστραφήτωσαν εἰς τὰ ὀπίσω,
ꝛ cōfundātur cogitātes mihi mala. Fi
καὶ καταισχυνθήτωσαν οἱ λογιζόμενοί μοι κακά. Γενηθήτω
ant tāq̄ puluis ante faciē vēti: ꝛ angelus dñi
σαν ὡσεὶ χνοῦς κατὰ πρόσωπον ἀνέμου, καὶ ἄγγελος κυρίου
coartās eos. Fiat via eoꝝ tenebre ꝛ lu
ἐκθλίβων αὐτούς. Γενηθήτω ἡ ὁδὸς αὐτῶν σκότος καὶ ὀλί
bricū: ꝛ angelus dñi psequēs eos. Quā gra
σθημα, καὶ ἄγγελος κυρίου καταδιώκων αὐτούς. Ὅτι δωρε
tis abscōderūt mihi interitū laquei sui: supuacue exprobrauerūt
ὰν ἔκρυψάν μοι διαφθορὰν παγίδος αὐτῶν, μάτην ὠνείδισαν
aiam meā. Veniat illi laqueus: quē ignorat. ꝛ
τὴν ψυχήν μου. Ἐλθέτω αὐτῷ παγίς, ἣν οὐ γινώσκει. καὶ ἡ
captio q̄ abscōdit: apprehēdat eū. ꝛ in laqueū ca
θήρα ἣν ἔκρυψε, συλλαβέτω αὐτόν. καὶ ἐν τῇ παγίδι πεσοῦ
dat in idipsū. Anima āt mea exultabit in dño: dele
ται ἐν αὐτῇ. Ἡ δὲ ψυχή μου ἀγαλλιάσεται ἐπὶ τῷ κυρίῳ, τερ
ctabit sup salutari suo. Omnia ossa mea dicēt:
φθήσεται ἐπὶ τῷ σωτηρίῳ αὐτοῦ. Πάντα τὰ ὀστᾶ μου ἐροῦσι,
dñe dñe quis similis tibi? Eripiēs inopē de manu for
κύριε κύριε τίς ὅμοιός σοι; Ῥυόμενος πτωχὸν ἐκ χειρὸς στερεω
tioꝝ eius: ꝛ egenū ꝛ paupē a diripiē
τέρων αὐτοῦ, καὶ πτωχὸν καὶ πένητα ἀπὸ τῶν διαρπαζόν
tibus eū. Surgētes mihi testes iniqui que ignorabā
των αὐτόν. Ἀναστάντες μοι μάρτυρες ἄδικοι ἃ οὐκ ἐγίνωσκον
interrogabāt me. Retribuebāt mihi mala p bonis: ꝛ
ἠρώτων με. Ἀνταπεδίδοσάν μοι πονηρὰ ἀντὶ ἀγαθῶν, καὶ
sterilitatē aie mee. Ego āt cū ipi molesti essent
ἀτεκνίαν τῇ ψυχῇ μου. Ἐγὼ δὲ ἐν τῷ αὐτούς παρενοχλεῖν
mihi: induebar cilicio. Et humiliabā in ieiunio aiam
μοι, ἐνεδυόμην σάκκον. Καὶ ἐταπείνουν ἐν νηστείᾳ τὴν ψυχήν
meā: ꝛ oro mea in sinu meo cōuertet.
μου, καὶ ἡ προσευχή μου εἰς κόλπον μου ἀποστραφήσεται.
Quasi primo q̄si frī nr̄o sic cōplacebā: q̄si lu
Ὡς πλησίον ὡς ἀδελφῷ ἡμετέρῳ οὕτως εὐηρέστουν, ὡς πεν
gēs ꝛ cōtristatus sic humiliabar. Et aduersū me
θῶν καὶ σκυθρωπάζων οὕτως ἐταπεινούμην. Καὶ κατ᾽ ἐμοῦ
letati sunt ꝛ cōuenerūt: cōgregata sūt sup me flagella
εὐφράνθησαν καὶ συνήχθησαν, συνήχθησαν ἐπ᾽ ἐμὲ μάστιγες
ꝛ ignoraui. Dissipati sūt nec cōpuncti: tenta
καὶ οὐκ ἔγνων. Διεσχίσθησαν καὶ οὐ κατενύγησαν, ἐπείρα
uerūt me subsānauerūt me subsānatiōe: frēduerūt sup me
σάν με ἐξεμυκτήρισάν με μυκτηρισμῷ, ἔβρυξαν ἐπ᾽ ἐμὲ
dētibus suis. Dñe qn̄ respicies: restitue
τοὺς ὀδόντας αὐτῶν. Κύριε πότε ἐπόψῃ, ἀποκατάστησον τὴν
aiam meā a malignitate eoꝝ: a leonibus
ψυχήν μου ἀπὸ τῆς κακουργίας αὐτῶν, ἀπὸ λεόντων τὴν
vnicā meā. Cōfitebor tibi in ecclesia ma
μονογενῆ μου. Ἐξομολογήσομαί σοι ἐν ἐκκλησίᾳ πολ
gna: in pplo graui laudabo te. Nō supgaudeāt mihi q̄
λῇ, ἐν λαῷ βαρεῖ αἰνέσω σε. Μὴ ἐπιχαρείησάν μοι οἱ
aduersantur mihi inique: qui oderūt me gratis: ꝛ
ἐχθραίνοντές μοι ἀδίκως, οἱ μισοῦντές με δωρεάν, καὶ
annuūt oculis. Qm̄ mihi quidē pacifice loqbātur:
διανεύοντες ὀφθαλμοῖς. Ὅτι ἐμοὶ μὲν εἰρηνικὰ ἐλάλουν,
ꝛ in iracūdia dolos cogitabāt. Dilatauerūt sup me
καὶ ἐπ᾽ ὀργὴν δόλους διελογίζοντο. Ἐπλάτυναν ἐπ᾽ ἐμὲ τὸ
os suū: dixerūt euge euge: viderūt oculi nr̄i.
στόμα αὐτῶν, εἶπον εὖγε εὖγε, εἶδον οἱ ὀφθαλμοὶ ἡμῶν.
Vidisti dñe ne sileas: dñe
Εἶδες κύριε, μὴ παρασιωπήσῃς, κύριε

Iere. 33.?. 69.
1. Joh. 5.d.

ne discedas a me. Exurge dn̄e ꝛ intēde iuditio meo.
μὴ ἀποστῇς ἀπ' ἐμοῦ. Ἐξεγέρθητι κύριε καὶ πρόσχες τῇ κρίσει μου,
deus meus ꝛ dn̄s meus in causā meā. Judica me dn̄e ſm iu-
ὁ θεός μου καὶ ὁ κύριός μου εἰς τὴν δίκην μου. Κρῖνόν με κύριε κατὰ τὴν δι-
stitiā tuā dn̄e de⁹ meus: ꝛ nō ſupgaudeāt mihi. Nō di-
καιοσύνην σου κύριε ὁ θεός μου, καὶ μὴ ἐπιχαρείησάν μοι. Μὴ εἴποι-
cāt in cordib⁹ ſuis: Euge euge aīe nr̄e: nec di-
σαν ἐν καρδίαις αὐτῶν, Εὖγε εὖγε τῇ ψυχῇ ἡμῶν, μὴ δὲ εἴποι-
cāt deuorauimus eū. Erubeſcāt ꝛ reuereātur ſimul
εν κατεπίομεν αὐτόν. Αἰσχυνθείησαν καὶ ἐντραπείησαν ἅμα
qui gratulātur malis meis. Induantur ꝯfuſiōe
οἱ ἐπιχαίροντες τοῖς κακοῖς μου. Ἐνδυσάσθωσαν αἰσχύνην
ꝛ reuerētia q̄ magna loquūtur ſup me. Exul-
καὶ ἐντροπὴν οἱ μεγαλοῤῥημονοῦντες ἐπ' ἐμέ. Ἀγαλλιά-
tent ꝛ letentur q̄ volūt iuſtitiā meā.
σθωσαν καὶ εὐφρανθήτωσαν οἱ θέλοντες τὴν δικαιοσύνην μου.
Et dicant ſemp magnificeť dn̄s q̄ volūt
Καὶ εἰπάτωσαν διαπαντὸς μεγαλυνθήτω ὁ κύριος οἱ θέλοντες
pacē ſerui eius. Et lingua mea meditabit
τὴν εἰρήνην τοῦ δούλου αὐτοῦ. Καὶ ἡ γλῶσσά μου μελετήσει
iuſtitiā tuā: tota die laudē tuā.
τὴν δικαιοσύνην σου, ὅλην τὴν ἡμέραν τὸν ἔπαινόν σου.

In finē ſeruo dn̄i dauid. 35.
Εἰς τὸ τέλος τῷ παιδὶ κυρίου τῷ δαυίδ. λέ.

Dixit iniuſtus vt delinquat in ſemetipſo: nō eſt
Φησὶν ὁ παράνομος τοῦ ἁμαρτάνειν ἐν ἑαυτῷ, οὐκ ἔστι
timor dei an̄ oculos eius. Qm̄ doloſe egit i
φόβος θεοῦ ἀπέναντι τῶν ὀφθαλμῶν αὐτοῦ. Ὅτι ἐδόλωσεν ἐν-
cōſpectu eius: vt inueniret iniq̄tatē ſuā ꝛ odiret.
ώπιον αὐτοῦ, τοῦ εὑρεῖν τὴν ἀνομίαν αὐτοῦ καὶ μισῆσαι.
Uerba oris eius iniq̄tas ꝛ dolus: no-
Τὰ ῥήματα τοῦ στόματος αὐτοῦ ἀνομία καὶ δόλος, οὐκ ἠβουλή-
luit intelligere vt bn̄ ageret. Iniq̄tatē meditatus eſt in cu-
θη συνιέναι τοῦ ἀγαθῦναι. Ἀνομίαν διελογίσατο ἐπὶ τῆς κοί-
bili ſuo: aſtitit oī vie nō bone: malitiā aūt nō o-
της αὐτοῦ, παρέστη πάσῃ ὁδῷ οὐκ ἀγαθῇ, κακίᾳ δὲ οὐ προσ-
diuit. Dn̄e in celo mīa tua: ꝛ veritas
ώχθισε. Κύριε ἐν τῷ οὐρανῷ τὸ ἔλεός σου, καὶ ἡ ἀλήθειά
tua vſq̄ ad nubes. Iuſtitia tua ſicͭ mōtes dei:
σου ἕως τῶν νεφελῶν. Ἡ δικαιοσύνη σου ὡς ὄρη θεοῦ, τὰ
iudicia tua abyſſus multa. Homies ꝛ iumēta ſal-
κρίματά σου ἄβυσσος πολλή. Ἀνθρώπους καὶ κτήνη σώ-
uabis dn̄e: quēadmodū multiplicaſti miaꝫ tuā de⁹. Filij aūt
σεις κύριε, ὡς ἐπλήθυνας τὸ ἔλεός σου ὁ θεός. Οἱ δὲ υἱοὶ τῶν
hoīum in tegmine alaꝝ tuaꝝ ſpabūt. Inebria-
ἀνθρώπων ἐν σκέπῃ τῶν πτερύγων σου ἐλπιοῦσι. Μεθυσθή-
būtur ab vbertate dom⁹ tue: ꝛ torrēte volu-
σονται ἀπὸ πιότητος οἴκου σου, καὶ τὸν χειμάῤῥουν τῆς τρυ-
ptatis tue potabis eos. Qm̄ apud te fons vite: in
φῆς σου ποτιεῖς αὐτούς. Ὅτι παρὰ σοὶ πηγὴ ζωῆς, ἐν
lumine tuo videbimus lumē. Pretēde miam tuā
τῷ φωτί σου ὀψόμεθα φῶς. Παράτεινον τὸ ἔλεός σου
ſciētibus te. ꝛ iuſtitiā tuā his q̄ recto ſūt
τοῖς γινώσκουσί σε, καὶ τὴν δικαιοσύνην σου τοῖς εὐθέσι τῇ
corde. Nō veniat mihi pes ſupbie: ꝛ man⁹ pec-
καρδίᾳ. Μὴ ἐλθέτω μοι ποὺς ὑπερηφανίας, καὶ χεὶρ ἁμαρ-
catoris nō moueat me. Ibi ceciderūt oēs q̄ opā-
τωλοῦ μὴ σαλεύσαι με. Ἐκεῖ ἔπεσον πάντες οἱ ἐργα-
tur iniq̄tatē: expulſi ſūt nec potuerūt ſtare.
ζόμενοι τὴν ἀνομίαν, ἐξώσθησαν καὶ οὐ μὴ δύνωνται στῆναι.

Pſalmus dauid. 36.
Ψαλμὸς τῷ δαυίδ. λϛ'.

Noli emulari in malignātib⁹: neq̄ zelaueris
Μὴ παραζήλου ἐν πονηρευομένοις, μὴ δὲ ζήλου τοὺς
faciētes iniq̄tatē. Qm̄ tanq̄ fenū velociť arefi-
ποιοῦντας τὴν ἀνομίαν. Ὅτι ὡσεὶ χόρτος ταχὺ ἀποξηραν-
ent: ꝛ quēadmodū olera herbaꝝ cito decidēt. Spe-
θήσονται, καὶ ὡσεὶ λάχανα χλόης ταχὺ ἀποπεσοῦνται. Ἔλ-
ra in dn̄o: ꝛ fac bonitatē: ꝛ inhabita
πισον ἐπὶ κύριον, καὶ ποίει χρηστότητα, καὶ κατασκήνου
terraꝫ: ꝛ paſceris in diuitijs eius.
τὴν γῆν, καὶ ποιμανθήσῃ ἐπὶ τῷ πλούτῳ αὐτῆς.

ne elōgeris a me. Cōſurge & vigila in iudicium meū: deus meus & dn̄s meus in cām meā. Iudica me ſcđm iuſticiam meā dn̄e deus me⁹: & ne inſultēt mihi. Ne dicāt i corde ſuo vah aīe nr̄e: ne dicāt obſorbuimus eū. Cōfundantur & reuereantur pˢter qui letantur in afflictione mea: induātur cōfuſione & verecūdia qui magnificātur ſuper me. Gaudeāt & letētur qui volūt iuſticiā meā: & dicāt ſp̄ magnificetur dominus qui vult pacem ſerui eius. Et ligua mea meditabitur iuſticiā tuam: tota die laudē tuā.

victori ſuo dn̄i dd. 36

Dixit ſcelus impii i medio cordis eius: nō eſt timor dei ante oculos eius. Qm̄ doloſe agit aduerſū eū in oculis ſuis: vt inueniret iniqtatē eius ad odiendū. Verba oris eius iniquitas & dolus: ceſſauit cogitare bn̄facere. Iniquitatē cogitat in cubili ſuo: ſtabit in via nō bona: malū nō abiiciet. Domine in celo miſericordia tua: fides tua vſq̄ ad nubes. Iuſtitia tua quaſi montes dei: iudicia tua abyſſus multa: homines & iumenta ſaluos facies domine. Quam preciosa eſt miſericordia tua deus: & filii adam in vmbra alarum tuarum ſperabunt. Inebriabuntur de pinguedine domus tue: & torrēte delitiarū tuaꝝ potabis eos. Qm̄ tecū eſt fōs vite: i lumine tuo videbim⁹ lumē. Attrahe miam tuā ſciētibus te: & iuſtitiam tuam rectis corde. Non veniat mihi pes ſuperbie: & man⁹ ipioꝝ non me cōmoueat. Ibi ceciderūt opantes iniquitatem: expulſi ſunt & nō potuerunt ſurgere.

David. 37.

Noli cōtēdere cum malignis: nec emuleris facietes iniquitatē. Qm̄ ſicut herba velociter conterētur: & ſicut holus viride marceſcēt. Spera in domino & fac bonum: peregrinare i terra & paſcere fide.

אַל־תִּרְחַק מִמֶּנִּי׃ הָעִירָה וְהָקִיצָה — רָחַק עוּר
לְמִשְׁפָּטִי אֱלֹהַי וַאדֹנָי לְרִיבִי׃ — קוּץ שָׁפַט
שָׁפְטֵנִי כְצִדְקְךָ יְהוָה אֱלֹהָי וְאַל — רִיב
יִשְׂמְחוּ־לִי׃ אַל־יֹאמְרוּ בְלִבָּם — אָמַר
הֶאָח נַפְשֵׁנוּ אַל־יֹאמְרוּ בִּלַּעֲנוּהוּ׃
יֵבֹשׁוּ וְיַחְפְּרוּ יַחְדָּו שְׂמֵחֵי רָעָתִי — בּוֹשׁ חָפַר
יִלְבְּשׁוּ בֹשֶׁת וּכְלִמָּה הַמַּגְדִּילִים — רוּעַ לָבַשׁ
עָלָי׃ יָרֹנּוּ וְיִשְׂמְחוּ חֲפֵצֵי צִדְקִי — גָּדַל
וְיֹאמְרוּ תָמִיד יִגְדַּל יְהוָה הֶחָפֵץ — רָנַן תָּמַד
שְׁלוֹם עַבְדּוֹ׃ וּלְשׁוֹנִי תֶּהְגֶּה — לָשׁוֹן הָגָה
צִדְקֶךָ כָּל־הַיּוֹם תְּהִלָּתֶךָ׃ xxxvi. — הָלַל
לַמְנַצֵּחַ לְעֶבֶד־יְהוָה לְדָוִד׃ — נָצַח
נְאֻם־פֶּשַׁע לָרָשָׁע בְּקֶרֶב לִבִּי אֵין
פַּחַד אֱלֹהִים לְנֶגֶד עֵינָיו׃ כִּי
הֶחֱלִיק אֵלָיו בְּעֵינָיו לִמְצֹא עֲוֹנוֹ — חָלַק
לִשְׂנֹא׃ דִּבְרֵי־פִיו אָוֶן וּמִרְמָה — פֶּה רָמָה
חָדַל לְהַשְׂכִּיל לְהֵיטִיב׃ אָוֶן — שָׂכַל יָטַב
יַחְשֹׁב עַל־מִשְׁכָּבוֹ יִתְיַצֵּב עַל־דֶּרֶךְ — חָשַׁב
לֹא־טוֹב רָע לֹא יִמְאָס׃ יְהוָה — שָׁכַב יָצַב
בְּהַשָּׁמַיִם חַסְדֶּךָ אֱמוּנָתְךָ עַד — רוּעַ מָאַס
שְׁחָקִים׃ צִדְקָתְךָ כְּהַרְרֵי־אֵל — אָמַן
מִשְׁפָּטֶךָ תְּהוֹם רַבָּה אָדָם וּבְהֵמָה — שָׁחַק תְּהוֹם
תּוֹשִׁיעַ יְהוָה׃ מַה־יָּקָר חַסְדְּךָ — בָּהַם יָשַׁע
אֱלֹהִים וּבְנֵי אָדָם בְּצֵל כְּנָפֶיךָ
יֶחֱסָיוּן׃ יִרְוְיֻן מִדֶּשֶׁן בֵּיתֶךָ וְנַחַל — חָסָה רָוָה
עֲדָנֶיךָ תַשְׁקֵם׃ כִּי־עִמְּךָ מְקוֹר — שָׁקָה קוּר
חַיִּים בְּאוֹרְךָ נִרְאֶה־אוֹר׃ מְשֹׁךְ — חָיָה רָאָה
חַסְדְּךָ לְיֹדְעֶיךָ וְצִדְקָתְךָ לְיִשְׁרֵי־
לֵב׃ אַל־תְּבוֹאֵנִי רֶגֶל גַּאֲוָה וְיַד — בּוֹא גָּאָה
רְשָׁעִים אַל־תְּנִדֵנִי׃ שָׁם נָפְלוּ — נוּד
פֹּעֲלֵי אָוֶן דֹּחוּ וְלֹא־יָכְלוּ קוּם׃ — דָּחָה
לְדָוִד xxxvii. אַל — חָרַת
תִּתְחַר בַּמְּרֵעִים אַל־תְּקַנֵּא בְּעֹשֵׂי — רוּעַ קָנָא
עַוְלָה׃ כִּי כֶחָצִיר מְהֵרָה יִמָּלוּ וּכְיֶרֶק — עָשָׂה חָצַר
דֶּשֶׁא יִבּוֹלוּן׃ בְּטַח בַּיהוָה וַעֲשֵׂה — נָפַל נָבַל
טוֹב שְׁכָן־אֶרֶץ וּרְעֵה אֱמוּנָה׃ — אָמַן

Ioh. 39.c. 69.

1.Ioh. 5.d.

והתענג על יהוה ויתן לך ענג נתן
משאלות לבך: גול על יהוה שאל גלל
דרכך ובטח עליו והוא יעשה: עלה עשה
והוציא כאור צדקך ומשפטך יצא שפט
כצהרים: דום ליהוה והתחולל דמם חול
לו אל תתחר במצליח דרכו חרה
באיש עשה מזמות: הרף מאף צלח זמם
ועזב חמה אל תתחר אך להרע: רפה יחם
רוע
כי מרעים יכרתון וקוי יהוה המה רוע כרת
יירשו ארץ: ועוד מעט ואין קוה ירש
רשע והתבוננת על מקומו בין קום
ואיננו: וענוים יירשו ארץ ענה
והתענגו על רב שלום: זמם ענג שלם
רשע לצדיק וחרק עליו שניו: צדק
אדני ישחק לו כי ראה כי יבא שחק בוא
יומו: חרב פתחו רשעים ודרכו
קשתם להפיל עני ואביון נפל ענה
לטבוח ישרי דרך: חרבם תבא אבה טבח
בוא
בלבם וקשתותם תשברנה:
שבר
טוב מעט לצדיק מהמון רשעים צדק המה
רבים: כי זרועות רשעים תשברנה רבב זרע
וסומך צדיקים יהוה: יודע יהוה ידע
ימי תמימם ונחלתם לעולם תהיה: יום תמם
לא יבשו בעת רעה ובימי רעבון עלם היה
ישבעו: כי רשעים יאבדו ואיבי בוש רוע
יהוה כיקר כרים כלו בעשן כלו: יום שבע
אבד כר
לוה רשע ולא ישלם וצדיק כלה צדק
חונן ונותן: כי מברכיו שלם חנן
יירשו ארץ ומקלליו יכרתו: נתן ברך
מיהוה מצעדי גבר כוננו ודרכו קלל כרת
צעד
יחפץ: כי יפל לא יוטל חפץ נפל
כי יהוה סומך ידו: נער הייתי טול סמך
גם זקנתי ולא ראיתי צדיק היה ראה
נעזב וזרעו מבקש לחם: כל צדק עזב
בקש
היום חונן ומלוה וזרעו לברכה: חנן לוה
סור מרע ועשה טוב ושכן רוע

Et delectare ĩ dño: & dabit tibi petitiões cordis tui. Volue super dominum viam tuam: & confide in eo & ipse faciet. Et educet sicut lumen iusticiam tuam: & iudicium tuũ sicut meridiem. Tace domio & expecta eum: noli contendere aduersus eum qui proficit in via sua: aduersus virum qui facit que cogitat. Dimitte irã & relinq̃ furorẽ. noli cõtẽdere vt male facias. Q̃m̃ qui male faciũt interibũt: expectãtes aũt dñm ipsi hereditabũt terrã. Adhuc eni modicũ & nõ erit ipius: & cogitabis de loco eius & nõ subsistet. Mites aũt hereditabũt terrã: & delectabuntur in multitudine pacis. Cogitat ĩpius de iusto: & frẽdet aduersus eũ dentibus suis. Dñs deridebit eũ: vidẽs q᷑ veniet dies eius. Gladiũ euaginauerũt impii & tetẽderũt arcũ suũ: vt percutiant egenũ & pauperẽ & interficiãt rectos ĩ via. Gladius eorũ ĩgrediatur in cor eorũ: & arcus eorũ cõfringantur. Melius est parũ iusto: quam diuitie ipiorum multe. Q̃m̃ brachia ĩpiorũ confringentur: subleuat aũt iustos dominus. Nouit dñs dies immaculatorũ: & hereditas eorũ eterna erit. Non cõfundẽtur in tpe malo: & ĩ diebus famis saturabũtur. Quia ĩmpii peribunt: & inimici dñi gloriãtes vt monocerotes cõsumẽtur vt fumus cõsumẽtur. Fenꝰ accipit ĩpius & nõ reddit: iustus aũt donat & tribuit. Quia q bñdicti fuerit ab eo hereditabũt terrã: & q maledicti interibũt. A dño gressus viri firmãtur: & viã eiꝰ volet. Cum ceciderit non allidetur: oooooooo quia dñs sustentat manũ eius. Puer fui oooooo siquidem senui: & non vidi iustum oooooooooooo derelictũ: nec semẽ eiꝰ querens panem. Tota die donat & cõmodat: & semẽ eius ĩ bñdictione erit. Recede a malo & fac bonũ: & habita

Delectare in dño: & dabit tibi petitiões
Κατατρύφησον τοῦ κυρίου, καὶ δώσει σοι τὰ αἰτήματα τῆς
cordis tui. Reuela ad dñm viã tuã: &
καρδίας σου. Ἀποκάλυψον πρὸς κύριον τὴν ὁδόν σου, καὶ
spera in eo: & ipse faciet. Et educet q̃si lumẽ
ἔλπισον ἐπ' αὐτόν, καὶ αὐτὸς ποιήσει. Καὶ ἐξοίσει ὡς φῶς
iustitiã tuã: & iudiciũ tuũ tãq̃ meridiẽ.
τὴν δικαιοσύνην σου, καὶ τὸ κρίμα σου ὡς μεσημβρίαν.
Subditus esto dño: & ora eũ. Noli emulari
Ὑποτάγηθι τῷ κυρίῳ, καὶ ἱκέτευσον αὐτόν. Μὴ παραζήλου
in eo q̃ pspera in via sua: in hõie fa
ἐν τῷ κατευοδουμένῳ ἐν τῇ ὁδῷ αὐτοῦ, ἐν ἀνθρώπῳ ποι-
ciẽti iniustitias. Desine ab ira: & derelinque
οῦντι παρανομίαν. Παῦσαι ἀπὸ ὀργῆς, καὶ ἐγκατάλιπε
furorẽ. noli emulari: vt maligneris. Qm̃ q̃ malignã
θυμόν. μὴ παραζήλου, ὥστε πονηρεύεσθαι. Ὅτι οἱ πονηρευό-
tur exterminabũtur: sustinẽtes aũt dñm: ipsi
μενοι ἐξολοθρευθήσονται, οἱ δὲ ὑπομένοντες τὸν κύριον, αὐτοὶ
hereditabũt terrã. Et adhuc pusillũ & nõ erit pec-
κληρονομήσουσι γῆν. Καὶ ἔτι ὀλίγον καὶ οὐ μὴ ὑπάρξῃ ὁ ἁμαρ-
cator: & q̃res locũ eius: & nõ inuenies.
τωλός. καὶ ζητήσεις τὸν τόπον αὐτοῦ, καὶ οὐ μὴ εὕρῃς.
Mãsueti aũt hereditabũt terrã: & delectabũtur
Οἱ δὲ πραεῖς κληρονομήσουσι γῆν, καὶ κατατρυφήσουσιν
in multitudine pacis. Obseruabit pctõr in
ἐπὶ πλήθει εἰρήνης. Παρατηρήσεται ὁ ἁμαρτωλὸς τὸν δί-
stũ: & stridebit sup eũ dẽtibꝰ suis. Dñs aũt ir Iniu
καιον, καὶ βρύξει ἐπ' αὐτὸν τοὺς ὀδόντας αὐτοῦ. Ὁ δὲ κύριος ἐκγε- co.
ridebit eũ: qm̃ pspicit q᷑ veniet dies eiꝰ. Gladiũ
λάσεται αὐτόν, ὅτι προβλέπει ὅτι ἥξει ἡ ἡμέρα αὐτοῦ. Ῥομφαί-
euaginauerũt pctõres: intẽderũt arcũ suũ: Ut deij
αν ἐσπάσαντο οἱ ἁμαρτωλοί, ἐνέτειναν τόξον αὐτῶν, Τοῦ κα-
ciãt paupẽ & inopẽ: vt trucidẽt rectos
ταβαλεῖν πτωχὸν καὶ πένητα, τοῦ σφάξαι τοὺς εὐθεῖς
corde. Gladius eoꝝ intret in corda ipso-
τῇ καρδίᾳ. Ἡ ῥομφαία αὐτῶν εἰσέλθοι εἰς τὰς καρδίας αὐ-
rũ: & arcus eoꝝ cõfringãtur. Meliꝰ ẽ modicũ
τῶν, καὶ τὰ τόξα αὐτῶν συντριβείη. Κρεῖσσον ὀλίγον τῷ
iusto sup diuitias pctõꝝ multas. Qm̃ bra-
δικαίῳ ὑπὲρ πλοῦτον ἁμαρτωλῶν πολύν. Ὅτι βραχί-
chia pctõꝝ cõterẽtur: cõfirmat aũt iu-
ονες ἁμαρτωλῶν συντριβήσονται, ὑποστηρίζει δὲ τοὺς δικαί-
stos dñs. Nouit dñs vias immaculatoꝝ: &
ους ὁ κύριος. Γινώσκει κύριος τὰς ὁδοὺς τῶν ἀμώμων, καὶ
hereditas eoꝝ in eternũ erit. Nõ cõfundẽtur in
ἡ κληρονομία αὐτῶν εἰς αἰῶνα ἔσται. Οὐ καταισχυνθήσονται ἐν
tpe malo: & in diebus famis saturabũtur: q2
καιρῷ πονηρῷ, καὶ ἐν ἡμέραις λιμοῦ χορτασθήσονται, ὅτι
pctõres pibũt. Inimici vero dñi mox
οἱ ἁμαρτωλοὶ ἀπολοῦνται. Οἱ δὲ ἐχθροὶ τοῦ κυρίου ἅμα
vt honorificati fuerit ipi & exaltati: deficiẽtes quẽadmodũ fu
τῷ δοξασθῆναι αὐτοὺς καὶ ὑψωθῆναι, ἐκλείποντες ὡσεὶ κα-
mus defecerũt. Mutuatur pctõr: & nõ soluet.
πνὸς ἐξέλιπον. Δανείζεται ὁ ἁμαρτωλός, καὶ οὐκ ἀποτίσει. ὁ
iustus aũt miseretur: & tribuit: Quia bñdicẽtes ei
δὲ δίκαιος οἰκτείρει, καὶ δίδωσιν. Ὅτι οἱ εὐλογοῦντες αὐτὸν
hereditabũt terrã: maledicẽtes aũt ei dispe-
κληρονομήσουσι γῆν, οἱ δὲ καταρώμενοι αὐτὸν ἐξολοθρευθήσον-
bũt. A dño gressus hoĩs dirigũtur: &
ται. Παρὰ κυρίου τὰ διαβήματα ἀνθρώπου κατευθύνεται, καὶ τὴν ὁ-
viã eius volet valde. Cũ ceciderit nõ collidetur:
δὸν αὐτοῦ θελήσει σφόδρα. Ὅταν πέσῃ οὐ καταραχθήσεται,
q2 dñs supponit manũ ei. Junior fui: &
ὅτι κύριος ἀντιστηρίζει χεῖρα αὐτοῦ. Νεώτερος ἐγενόμην, καὶ
eñi senui: & nõ vidi iustũ derelictũ: neq̃
γὰρ ἐγήρασα, καὶ οὐκ εἶδον δίκαιον ἐγκαταλελειμμένον, οὐδὲ
semẽ eius q̃rẽs panẽ. Tota die miseret & cõ
τὸ σπέρμα αὐτοῦ ζητοῦν ἄρτους. Ὅλην τὴν ἡμέραν ἐλεεῖ καὶ δα-
modat iustus: & semẽ illiꝰ in bñdictiõe erit. De
νείζει ὁ δίκαιος, καὶ τὸ σπέρμα αὐτοῦ εἰς εὐλογίαν ἔσται. Ἔκ- a.55.
clina a malo: & fac bonũ: & inhabita
κλινον ἀπὸ κακοῦ, καὶ ποίησον ἀγαθόν, καὶ κατασκήνου

in seculũ seculi. Quia dñs amat iudiciũ: τ nõ dereliñ
ἐις ἀιῶνα ἀιῶνος. Ὅτι κς ἀγαπᾷ κρίσιν, καὶ οὐκ ἐγκατα
quet sctõs suos. in eternũ cõseruabũtur.
λείψει τοὺς ὁσίους αὐτοῦ, ἐις τὸν ἀιῶνα φυλαχθήσονται.
Iniusti aũt punientur: τ semẽ impiorũ peri
Ἄνομοι δὲ ἐκδιωχθήσονται, καὶ σπέρμα ἀσεβῶν ἐξολοθρευθήσε
bit. Iusti aũt hereditabũt trã: τ inhabitabũt
ται. Δίκαιοι δὲ κληρονομήσουσι γῆν, καὶ κατασκηνώσουσιν
in seculũ seculi sup eã. Os iusti meditabit sapiẽ
ἐις ἀιῶνα ἀιῶνος ἐπ' αὐτῆς. Στόμα δικαίου μελετήσει σοφί
tiã: τ lingua eius loquet iudiciũ. Lex dei eius
αν, καὶ ἡ γλῶσσα αὐτοῦ λαλήσει κρίσιν. Ὁ νόμος τοῦ θεοῦ αὐτοῦ
in corde ipsi⁹: τ nõ supplãtabũtur gressus e
ἐν καρδίᾳ αὐτοῦ, καὶ οὐχ ὑποσκελισθήσονται τὰ διαβήματα αὐ
ius. cõsiderat pctõr iustũ: τ q̃rit mor
τοῦ. Κατανοεῖ ὁ ἁμαρτωλὸς τὸν δίκαιον, καὶ ζητεῖ τοῦ θανα
tificare. eũ. Dñs aũt nõ derelinquet eũ in
τῶσαι αὐτόν. Ὁ δὲ κύριος οὐ μὴ ἐγκαταλίπῃ αὐτὸν ἐις τὰς
manib⁹ eius: nec dãnabit eũ: cũ iudica
χεῖρας αὐτοῦ, οὐδ' οὐ μὴ καταδικάσηται αὐτόν, ὅταν κρίνη
bit illi. Expecta dñm: τ custodi viã e
ται αὐτῷ. Ὑπόμεινον τὸν κύριον, καὶ φύλαξον τὴν ὁδὸν αὐ
ius: τ exaltabit te vt hereditate capias trã: cũ perie
τοῦ, καὶ ὑψώσει σε τοῦ κατακληρονομῆσαι γῆν, ἐν τῷ ἐξολο
rint pctõres videbis. Vidi impiũ superexal
θρεύεσθαι ἁμαρτωλοὺς ὄψει. Εἶδον τὸν ἀσεβῆ ὑπερυψού
tatũ: τ eleuatũ: sicut cedros libani. Et
μενον, καὶ ἐπαιρόμενον, ὡς τὰς κέδρους τοῦ λιβάνου. Καὶ
trãsiui τ ecce nõ erat: τ q̃siui eũ τ nõ ẽ inuẽt⁹ lo
παρῆλθον καὶ ἰδοὺ οὐκ ἦν, καὶ ἐζήτησα αὐτὸν καὶ οὐχ εὑρέθη ὁ τό
cus eius. Custodi inocẽtiã τ vide equitatẽ: q̃m sũt re
πος αὐτοῦ. Φύλασσε ἀκακίαν καὶ ἴδε εὐθύτητα, ὅτι ἐστὶν ἐγκα
liquie hoi pacifico. Iniusti aũt disperi
τάλειμμα ἀνθρώπῳ εἰρηνικῷ. Οἱ δὲ παράνομοι ἐξολοθρευθήσον
bũt simul: reliquie impiorũ inte
ται ἐπὶ τὸ αὐτό, τὰ ἐγκαταλείμματα τῶν ἀσεβῶν ἐξολοθρευ
ribũt. Salus aũt iustorũ a dño: τ pro
θήσονται. Σωτηρία δὲ τῶν δικαίων παρὰ κυρίου, καὶ ὑπερα
tector eorũ est in tpe tribulatiõis. Et adiuuabit eos
σπιστὴς αὐτῶν ἐστὶν ἐν καιρῷ θλίψεως. Καὶ βοηθήσει αὐτοῖς
dñs: τ liberabit eos: τ eruet eos a pec
κύριος, καὶ ῥύσεται αὐτούς, καὶ ἐξελεῖται αὐτοὺς ἐξ ἁμαρ
catoribus: τ saluabit eos: q̃ sperauerũt in eo.
τωλῶν, καὶ σώσει αὐτούς, ὅτι ἤλπισαν ἐπ' αὐτόν.

psalmus dd in cõmemoratiõe de sabbato. 37.
Ψαλμὸς τῷ δαδ ἐις ἀνάμνησιν περὶ τοῦ σαββάτου. λζ.

s.6. Domine ne furore tuo arguas me: neq; ira tua
Κύριε μὴ τῷ θυμῷ σου ἐλέγξῃς με, μηδὲ τῇ ὀργῇ σου
corripias me. Qm̃ sagitte tue infixe sũt mihi: τ cõ
παιδεύσῃς με. Ὅτι τὰ βέλη σου ἐνεπάγησάν μοι, καὶ ἐπε
firmasti sup me manũ tuã. Nõ est sanitas in carne
στήριξας ἐπ' ἐμὲ τὴν χεῖρά σου. Οὐκ ἔστιν ἴασις ἐν τῇ σαρκί
mea a facie ire tue: nõ est pax in ossi
μου ἀπὸ προσώπου τῆς ὀργῆς σου, οὐκ ἔστιν εἰρήνη ἐν τοῖς ὀστέ
bus meis a facie pctõrũ meorũ. Qm̃ iniq̃tates
οις μου ἀπὸ προσώπου τῶν ἁμαρτιῶν μου. Ὅτι αἱ ἀνομίαι
mee supgresse sũt caput meũ: sicut onus graue grauate
μου ὑπερῆραν τὴν κεφαλήν μου, ὡσεὶ φορτίον βαρὺ ἐβαρύνθη
sũt sup me. Putruerũt τ corrupte sũt cicatrices mee
σαν ἐπ' ἐμέ. Προσώζεσαν καὶ ἐσάπησαν οἱ μώλωπές μου
a facie insipiẽtie mee. Miser factus sũ τ
ἀπὸ προσώπου τῆς ἀφροσύνης μου. Ἐταλαιπώρησα καὶ
curuatus sũ vsq; in finẽ: tota die cõtristatus
κατεκάμφθην ἕως τέλους, ὅλην τὴν ἡμέραν σκυθρωπάζων
ingrediebar. Qm̃ lũbi mei impleti sũt illusionibus: τ nõ
ἐπορευόμην. Ὅτι αἱ ψόαι μου ἐπλήσθησαν ἐμπαιγμάτων, καὶ οὐκ
est sanitas in carne mea. Afflict⁹ sũ τ humiliatus sũ ni
ἔστιν ἴασις ἐν τῇ σαρκί μου, Ἐκακώθην καὶ ἐταπεινώθην ἕως σφό
mis: rugiebã a gemitu cordis mei. Dñe ante te
δρα, ὠρυόμην ἀπὸ στεναγμοῦ τῆς καρδίας μου. Κύριε ἐναντίον σου
oĩe desideriũ meũ: τ gemitus meus a te nõ est abscõdit⁹.
πᾶσα ἡ ἐπιθυμία μου, καὶ ὁ στεναγμός μου ἀπὸ σοῦ οὐκ ἀπεκρύβη.

55.

in sempiternũ. Quia dominus diligit iudicium: & non derelinquet sanctos suos in eternũ custoditi sunt: & semẽ impiorum pibit. Iusti hereditabunt terram: & inhabitabũt in seculũ sup eã. Os iusti meditabitur sapientiam: & lingua eius loquetur iudicium. Lex dei eius in corde eius: non deficient gressus eius. Considerat impius iustum: & querit vt occidat eũ. Dñs nõ derelinquet eum in manu eius: & nõ condẽnabit eum cũ iudicatur. Expecta dominũ & custodi viam eius: & exaltabit te vt possideas terrã: cũ interibunt impii videbis. Vidi impium robustum & fortissimum sicut indigenam virentem. Et transiui & ecce non erat: & quesiui eum & non est inuentus. Custodi simplicitatem & vide rectũ: quia erit ad extremum viro pax. Preuaricatores aũt delebũtur pariter: nouissimum impiorum peribit. Salus aũt iustorũ a dño: fortitudo eorũ in tpe tribulatiõis. Et auxiliabitur eis dñs & liberabit eos: eripiet eos ab impiis & saluabit eos quia sperauerũt i eo.

Psalmus dauid in commemoratione. 38.

Domine ne i ira tua arguas me: neq; i furore tuo corripias me. Qm̃ sagitte tue infixe sũt mihi: & tetigit me manus tua. Nõ sanitas in carne mea a facie indignatiõis tue: nõ pax ossib⁹ meis a facie pcti mei. Qm̃ iniqtates mee trãsierũt caput meũ: q̃si onus graue aggrauate sunt sup me. Cõputruerũt & tabuerũt cicatrices mee a facie isipiẽtie mee. Afflict⁹ sũ & icuruat⁹ sũ nimis: tota die merens ãbulabã. Qm̃ lũbi mei repleti sunt ignominia: & nõ ẽ sanitas i carne mea. Euigilaui & afflictus sũ nimis: rugiebã a gemitu cordis mei. Dñe i cõspectu tuo oẽ desideriũ meũ: & gemitus meus a te non est absconditus.

לעולם: כי יהוה אהב משפט עלם שפט
ולא יעזב את חסידיו לעולם עזב חסד
נשמרו וזרע רשעים נכרת: עלם שמר
צדיקים ירשו ארץ וישכנו לעד שכן
עליה: פי צדיק יהגה חכמה פה הגה
ולשונו תדבר משפט: תורת לשן דבר
אלהיו בלבו לא תמעד אשריו: ירה מעד
צופה רשע לצדיק ומבקש צפה
להמיתו: יהוה לא יעזבנו בידו מות עזב
ולא ירשיענו בהשפטו: קוה רשע שפט
אל יהוה ושמר דרכו וירוממך רמם
לרשת ארץ בהכרת רשעים ירש כרת
תראה: ראיתי רשע עריץ ראה ערץ
ומתערה כאזרח רענן: ויעבר ערה זרח
והנה איננו ואבקשהו ולא עבר בקש
נמצא: שמר תם וראה ישר כי מצא תמם
אחרית לאיש שלום: ופשעים שלם
נשמדו יחדו אחרית רשעים שמד
נכרתה: ותשועת צדיקים כרת ישע
מיהוה מעוזם בעת צרה: ויעזרם צדק עזז צור עזר
יהוה ויפלטם יפלטם מרשעים פלט
xxxviii. ויושיעם כי חסו בו: ישע חסה
מזמור לדוד להזכיר: יהוה זמר זכר
אל בקצפך תוכיחני ובחמתך יכח יחם
תיסרני: כי חציך נחתו בי יסר חתת
ותנחת עלי ידך: אין מתם בבשרי נחת
מפני זעמך אין שלום בעצמי מפני פנה שלם
חטאתי: כי עונתי עברו ראשי
כמשא כבד יכבדו ממני: הבאישו נשא באש
נמקו חבורתי מפני אולתי: מקק חבר
נעויתי שחתי עד מאד כל היום פנה צוה שחח
קדר הלכתי: כי כסלי מלאו
נקלה ואין מתם בבשרי: נפוגתי קלה פוג
ונדכיתי עד מאד שאגתי מנהמת דכה
לבי: אדני נגדך כל תאותי אוה
ואנחתי ממך לא נסתרה: סתר

לבי סחרחר עזבני כחי ואור עיני
גם הם אין אתי: אהבי ורעי
מנגד נגעי יעמדו וקרובי מרחוק
עמדו: וינקשו מבקשי נפשי
ודרשי רעתי דברו הוות ומרמות
כל היום יהגו: ואני כחרש לא
אשמע וכאלם לא יפתח פיו:
ואהי כאיש אשר לא שמע
ואין בפיו תוכחות: כי לך יהוה
הוחלתי אתה תענה אדני אלהי:
כי אמרתי פן ישמחו לי במוט
רגלי עלי הגדילו: כי אני לצלע
נכון ומכאובי נגדי תמיד: כי עוני
אגיד אדאג מחטאתי: ואיבי
חיים עצמו ורבו שנאי שקר:
ומשלמי רעה תחת טובה ישטנוני
תחת רדופי טוב: אל תעזבני
יהוה אלהי אל תרחק ממני: חושה
לעזרתי אדני תשועתי: xxxix.
למנצח לידיתון מזמור לדוד: אמרתי
אשמרה דרכי מחטוא בלשוני
אשמרה לפי מחסום בעד רשע
לנגדי: נאלמתי דומיה החשיתי
מטוב וכאבי נעכר: חם לבי
בקרבי בהגיגי תבער אש דברתי
בלשוני: הודיעני יהוה קצי
ומדת ימי מה היא אדעה מה
חדל אני: הנה טפחות נתתה ימי
וחלדי כאין נגדך אך כל הבל כל
אדם נצב סלה: אך בצלם יתהלך
איש אך הבל יהמיון יצבר
ולא ידע מי אספם: ועתה מה
קויתי אדני תוחלתי לך היא:
מכל פשעי הצילני חרפת
נבל אל תשימני: נאלמתי
לא אפתח פי כי אתה עשית:

סחר
רצה
עמד קרב
רחק נקש
בקש רוע
הוה רמה
הגה שמע
פתח פה
היה
יכח
יחל ענה
שמח
צלע גדל
כון כאב
חטא נגד
איב חיה
רבה
שלם רעע
שטן רדף
עזב רחק
ישע
נצח זמר
שמר חטא
לשון פה
חסם אלם
דום חשה
עכר חמם
הגה בער
לשון ידע
מדד יום
ידע
נתן
נצב הלך
המה צבר
קוה יחל
נצל
שום אלם
פתח פה
עשה

Cor meũ fluctuabat: dereliquit me fortitudo mea: & lux oculorũ meorũ & ipsa nõ ẽ mecũ. Cari mei & proximi mei q̃si cõtra leprã meã steterunt: & vicini mei lõge steterũt. Et irruebãt q̃rẽtes aiam meam: & inuestigãtes mala mihi loq̃bãtur insidias: & dolos tota die meditabãtur. Et ego tanq̃ surdus nõ audiebã: & sicut mutus nõ apiẽs os suũ. Et fui sicut hõ qui non audit: nec in ore suo redargutiones. Te eni dñe expectabã: tu exaudies dñe deus meus. Quia dixi ne forte insultẽt mihi: & cũ vacillauerit pedes mei super me magnificentur. Quia ego ad plagas paratus sum: & dolor meus cõtra me semper. Quia iniquitatẽ meã annũcio: sollicitus ero ꝑ pctõ meo. Inimici ãt mei viuẽtes confortati sunt: & multiplicati sũt odiẽtes me mẽdaciter. Et qui reddũt malũ ꝑ bono aduersabãtur mihi: q̃m seq̃bar bonum. Ne dereliquas me dñe deus meus: ne elongeris a me. Festina i audiliũ meũ: dñe saluti mee.

Victori pro idithun ps̃ dauid. 39.

Dixi custodiam vias meas ne peccẽ in lingua mea: custodiam os meũ silẽtio: donec ẽ impius cõtra me. Obmutui silẽtio tacui de bono: & dolor me' cõturbatus ẽ. Incaluit cor meum i medio mei: in meditatiõe mea incẽsus sũ igni: locut' sũ lingua mea. Oñde mihi dñe finẽ meũ: & mẽsurã dierũ meorũ q̃ sit: vt sciã qd mihi deest. Ecce breues posuisti dies meos: & vita mea q̃si nõ sit in cõspectu tuo: oia ei vanitas ois hõ subsistens. Sp. Tãtũ i imagie ãbulat hõ: tñ frustra cõturbatur: cõgregat & ignorat cui dimittat ea. Nũc ergo qd' expecto? dñe ꝑstolatio mea tu es. Ab oibus iniquitatib' meis libera me: opprobriũ stulto ne põas me. Obmutui nõ apui os meũ: quia tu fecisti

Cor meũ cõturbatũ ẽ: dereliqt me virtus mea: ⁊
Ἡ καρδία μου ἐταράχθη, ἐγκατέλιπέ με ἡ ἰσχύς μου, καὶ τὸ
lumẽ oculoꝝ meoꝝ ⁊ ipm nõ est mecũ. Amici mei
φῶς τῶν ὀφθαλμῶν μου καὶ αὐτὸ οὐκ ἔστι μετ᾽ ἐμοῦ. Οἱ φίλοι μου
⁊ ꝓximi mei aduersũ me appropinqueſt ⁊ steterũt. Et
καὶ οἱ πλησίον μου ἐξεναντίας μου ἤγγισαν καὶ ἔστησαν. Καὶ
qui iuxta me de lõge steterũt: ⁊ vim faciebãt q̃re
οἱ ἔγγιστά μου ἀπὸ μακρόθεν ἔστησαν, καὶ ἐξεβιάζοντο οἱ ζητοῦν
bãt aiaꝫ meã. Et q̃ inq̃rebãt mala mihi: locuti sũt va
τες τὴν ψυχήν μου. Καὶ οἱ ζητοῦντες τὰ κακά μοι, ἐλάλησαν μα
nitates: ⁊ dolos tota die meditabãtur. Ego aũt
ταιότητας, καὶ δολιότητας ὅλην τὴν ἡμέραν ἐμελέτησαν. Ἐγὼ δὲ
tãq̃ surdus nõ audiebã: ⁊ sicut mutus nõ apiẽs os su
ὡσεὶ κωφὸς οὐκ ἤκουον, καὶ ὡσεὶ ἄλαλος οὐκ ἀνοίγων τὸ στόμα αὐ
ũ. Et factus sũ sicut hõ nõ audiẽs: ⁊ nõ hñs in ore
τοῦ. Καὶ ἐγενόμην ὡσεὶ ἄνθρωπος οὐκ ἀκούων, καὶ οὐκ ἔχων ἐν τῷ στόμα
suo redargutiões. Quia in te dñe speraui: tu exaudies
τι αὐτοῦ ἐλεγμούς. Ὅτι ἐπὶ σοὶ κύριε ἤλπισα, σὺ εἰσακού
dñe deus meus. Quia dixi: neq̃ñdo supgaudeãt mihi
σῃ κύριε ὁ θεός μου. Ὅτι εἶπον, μήποτε ἐπιχαρῶσί μοι οἱ
inimici mei: ⁊ dũ cõmouẽt pedes mei sup me magna
ἐχθροί μου, καὶ ἐν τῷ σαλευθῆναι πόδας μου ἐπ᾽ ἐμὲ ἐμεγα
locuti sunt. Quia ego in flagella paratus: ⁊ dolor
λορρημόνησαν. Ὅτι ἐγὼ εἰς μάστιγας ἕτοιμος, καὶ ἡ ἀλγηδών
me' i cõspectu meo ẽ semꝑ. Quia iniq̃tatẽ meã ego
μου ἐνώπιόν μου ἐστὶ διαπαντός. Ὅτι τὴν ἀνομίαν μου ἐγὼ
annũtiabo: ⁊ cogitabo pro pctõ meo. Inimi
ἀναγγελῶ, καὶ μεριμνήσω ὑπὲρ τῆς ἁμαρτίας μου. Οἱ δὲ
ci aũt mei viuũt: ⁊ cõfirmati sũt sup me: ⁊ multiplica
ἐχθροί μου ζῶσι, καὶ κεκραταίωνται ὑπὲρ ἐμέ, καὶ ἐπληθύνθη
ti sũt q̃ oderũt me inique. Qui retribuũt mihi ma
σαν οἱ μισοῦντές με ἀδίκως. Οἱ ἀνταποδιδόντες μοι κα
la pro bonis: detrahebãt mihi: q̃m seq̃bar boni
κὰ ἀντὶ ἀγαθῶν, ἐνδιέβαλλόν με, ἐπεὶ κατεδίωκον ἀγαθω
tatẽ. Ne derelinquas me dñe deus me': ne discesseris a
σύνην. Μὴ ἐγκαταλίπῃς με κύριε ὁ θεός μου, μὴ ἀποστῇς ἀπ᾽
me. Intẽde in adiutoriũ meũ dñe salutis mee.
ἐμοῦ. Πρόσχες εἰς τὴν βοήθειάν μου κύριε τῆς σωτηρίας μου.

In finẽ idithũ cãticũ dd. 38.
Εἰς τὸ τέλος τῷ ἰδιθοὺμ ᾠδὴ τῷ δαυίδ. λη.

Dixi custodiã vias meas: vt nõ delinq̃
Εἶπα, φυλάξω τὰς ὁδούς μου, τοῦ μὴ ἁμαρτάνειν με
in lingua mea. Posui ori meo custodiã: cũ ꝯsisteret
ἐν γλώσσῃ μου. Ἐθέμην τῷ στόματί μου φυλακήν, ἐν τῷ συστῆναι
pctõr aduersũ me. Obmutui ⁊ humiliat' sũ:
τὸν ἁμαρτωλὸν ἐναντίον μου. Ἐκωφώθην καὶ ἐταπεινώθην,
⁊ silui a bonis: ⁊ dolor meus renouat' est. Con
καὶ ἐσίγησα ἐξ ἀγαθῶν, καὶ τὸ ἄλγημά μου ἀνεκαινίσθη. Ἐθερ
caluit cor meũ intra me: ⁊ in meditatiõe mea exar
μάνθη ἡ καρδία μου ἐντός μου, καὶ ἐν τῇ μελέτῃ μου ἐκκαυθή
descet ignis. Locut' sũ in lingua mea: notũ fac mihi dñe
σεται πῦρ. Ἐλάλησα ἐν γλώσσῃ μου, γνώρισόν μοι κύριε τὸ
finẽ meũ: Et numerũ dierũ meoꝝ q̃s est: vt sciã
πέρας μου, Καὶ τὸν ἀριθμὸν τῶν ἡμερῶν μου τίς ἐστιν; ἵνα γνῶ
q̃d desit mihi. Ecce veteres posuisti dies meos: ⁊
τί ὑστερῶ ἐγώ. Ἰδοὺ παλαιὰς ἔθου τὰς ἡμέρας μου, καὶ
substãtia mea tãq̃ nihilũ ante te. Verũtñ vni
ἡ ὑπόστασίς μου ὡσεὶ οὐθὲν ἐνώπιόν σου. Πλὴν τὰ σύμ
uersa vanitas: ois hõ viuẽs. Q̃q̃ in ima
παντα ματαιότης, πᾶς ἄνθρωπος ζῶν. Μέντοιγε ἐν εἰκό
gine ptrãsit hõ: tñ frustra cõturbat. The
νι διαπορεύεται ἄνθρωπος, πλὴν μάτην ταράσσεται. Θη
saurizat ⁊ ignorat cui cõgregabit ea: ⁊ nũc q̃
σαυρίζει καὶ οὐ γινώσκει τίνι συνάξει αὐτά, καὶ νῦν τίς ἡ
expectatio mea: nõne dñs? ⁊ subã mea a
ὑπομονή μου, οὐχὶ κύριος; καὶ ἡ ὑπόστασίς μου παρὰ
te est. Ab oib' iniq̃tatib' meis erue me: opp
σοῦ ἐστιν. Ἀπὸ πασῶν τῶν ἀνομιῶν μου ῥῦσαί με, ὀνει
briũ insipiẽti dedisti me. Obmutui ⁊ nõ apui os
δος ἄφρονι ἔδωκάς με. Ἐκωφώθην καὶ οὐκ ἤνοιξα τὸ στό
meũ: q̃m tu fecisti:
μα μου, ὅτι σὺ ἐποίησας,

Amoue a me plagas tuas. A fortitudine enī
Ἀπόστησον ἀπ᾽ ἐμοῦ τὰς μάστιγάς σου. Ἀπὸ γὰρ τῆς ἰσχύ-
manus tue ego defeci: in increpatiōib⁹ p̄p iniqui
ος τῆς χειρός σου ἐγὼ ἐξέλιπον, ἐν ἐλεγμοῖς ὑπὲρ ἀνομί-
tatē corripuiſti hoīez. Et tabeſcere feciſti ſicut araneā
ας ἐπαίδευσας ἄνθρωπον. Καὶ ἐξέτηξας ὡς ἀράχνην τὴν
aīam eius: verūtū vane oīs hō. Exaudi
ψυχὴν αὐτοῦ, πλὴν μάτην πᾶς ἄνθρωπος. Εἰσάκουσον
oṙoez meā dn̄e ⁊ dep̄catione meā: aurib⁹ p̄cipe
τῆς προσευχῆς μου κύριε καὶ τῆς δεήσεώς μου, ἐνώτισαι
lachrymas meas. Ne ſileas: qm̄ aduena
τῶν δακρύων μου. Μὴ παρασιωπήσης, ὅτι πάροικος
ego ſum apud te ⁊ peregrinus: ſic̄ oēs
ἐγώ εἰμι παρὰ σοὶ καὶ παρεπίδημος, καθὼς πάντες
p̄res mei. Remitte mihi: vt refrigerer p̄uſq̄ a-
οἱ πατέρες μου. Ἄνες μοι, ἵνα ἀναψύξω πρὸ τοῦ με ἀ-
beam: ⁊ ampliꝰ nō ero.
πελθεῖν, καὶ οὐκέτι οὐ μὴ ὑπάρξω.

In finē pſalmus dauid. 39.
Εἰς τὸ τέλος ψαλμὸς τῷ Δαυίδ. λθ.

Expectās expectaui dn̄m: ⁊ intēdit mihi:
Ὑπομένων ὑπέμεινα τὸν κύριον, καὶ προσέσχε μοι,
⁊ exaudiuit p̄ces meas: Et eduxit me de la-
καὶ εἰσήκουσε τῆς δεήσεώς μου, Καὶ ἀνήγαγέ με ἐκ λάκ-
cu miſerie: ⁊ de luto fecis. Et ſtatuit ſup
κου ταλαιπωρίας, καὶ ἀπὸ πηλοῦ ἰλύος. Καὶ ἔστησεν ἐπὶ
petrā pedes meos: ⁊ direxit greſſus
πέτραν τοὺς πόδας μου, καὶ κατεύθυνε τὰ διαβήματά
meos. Et immiſit in os meū cāticū nouū: carmē
μου. Καὶ ἐνέβαλεν εἰς τὸ στόμα μου ᾆσμα καινόν, ὕμνον τῷ
deo nr̄o. Videbūt multi ⁊ timebūt: ⁊ ſpabūt
θεῷ ἡμῶν. Ὄψονται πολλοὶ καὶ φοβηθήσονται, καὶ ἐλπιοῦσιν
in dn̄o. Beatus vir: cuius eſt nomē dn̄i ſpes
ἐπὶ κύριον. Μακάριος ἀνήρ, οὗ ἐστι τὸ ὄνομα κυρίου ἐλπὶς
eius: ⁊ nō reſpexit in vanitates ⁊ inſanias fal-
αὐτοῦ, καὶ οὐκ ἐπέβλεψεν εἰς ματαιότητας καὶ μανίας ψευ-
ſas. Multa feciſti tu dn̄e deus meus mirabi-
δεῖς. Πολλὰ ἐποίησας σὺ κύριε ὁ θεός μου τὰ θαυμάσι-
lia tua: ⁊ cogitatiōib⁹ tuis nō eſt q̄ ſimilis
ά σου, καὶ τοῖς διαλογισμοῖς σου οὐκ ἔστι τίς ὁμοιωθήσε-
ſit tibi. Annūtiaui ⁊ locut⁹ ſū: multiplicati ſūt ſup nu-
ταί σοι. Ἀπήγγειλα καὶ ἐλάλησα, ἐπληθύνθησαν ὑπὲρ ἀρι-
mer̄. Sacrificiū ⁊ oblationē noluiſti: corpus aūt per-
θμόν. Θυσίαν καὶ προσφορὰν οὐκ ἠθέλησας, σῶμα δὲ κατηρ-
Heb. 10.b. Inde. feciſti mihi. Holocauſta ⁊ pro pctō nō poſtu-
τίσω μοι. Ὁλοκαυτώματα καὶ περὶ ἁμαρτίας οὐκ ἐζήτη-
laſti: tūc dixi: ecce venio. In capite libri ſcri-
σας, τότε εἶπον, ἰδοὺ ἥκω. Ἐν κεφαλίδι βιβλίου γέγρα-
ptū eſt de me: vt facerē volūtatē tuā: deus me⁹ vo-
πται περὶ ἐμοῦ, τοῦ ποιῆσαι τὸ θέλημά σου, ὁ θεός μου ἐβου-
lui ⁊ legē tuā in medio vētris mei. Annū-
λήθην καὶ τὸν νόμον σου ἐν μέσῳ τῆς κοιλίας μου. Εὐηγγελι-
tiaui iuſtitiā in eccleſia magna: ecce labia mea
σάμην δικαιοσύνην ἐν ἐκκλησίᾳ μεγάλῃ, ἰδοὺ τὰ χείλη μου
nō p̄hibebo: dn̄e tu ſciſti. Iuſtitiā tuā nō
οὐ μὴ κωλύσω, κύριε σὺ ἔγνως. Τὴν δικαιοσύνην σου οὐκ
abſcōdi in corde meo: v̄itatē tuā ⁊ ſalutare
ἔκρυψα ἐν τῇ καρδίᾳ μου, τὴν ἀλήθειάν σου καὶ τὸ σωτήριόν
tuū dixi. Nō abſcōdi miām tuā ⁊ v̄itatē tuā
σου εἶπα. Οὐκ ἔκρυψα τὸ ἔλεός σου καὶ τὴν ἀλήθειάν σου
a cōcilio multo. Tu aūt dn̄e ne lōge facias
ἀπὸ συναγωγῆς πολλῆς. Σὺ δὲ κύριε μὴ μακρύνῃς τοὺς
miſerationes tuas a me: miā tua ⁊ v̄itas tua ſem-
οἰκτιρμούς σου ἀπ᾽ ἐμοῦ, τὸ ἔλεός σου καὶ ἡ ἀλήθειά σου δια-
per ſuſceperūt me. Qm̄ circūdederūt me mala: quoꝝ nō
παντὸς ἀντιλάβοιντό μου. Ὅτι περιέσχον με κακά, ὧν οὐκ
eſt numer⁹. cōp̄hēderūt me iniq̄tates mee: ⁊ nō po-
ἔστιν ἀριθμός. κατέλαβόν με αἱ ἀνομίαι μου, καὶ οὐκ ἠδυ-
Infra. 68. tui vt viderē. Multiplicate ſūt ſup capil-
νήθην τοῦ βλέπειν. Ἐπληθύνθησαν ὑπὲρ τὰς τρί-
los capitis mei:
χας τῆς κεφαλῆς μου,

Tolle a me plagas tuas: a cōtētiōe manus tue ego cōſūptus ſum. In increpatiōibus pro iniquitate corripuiſti virū: & poſuiſti quaſi tineā deſiderabilia eius: verūtū vāitas oīs hō. Sp. Audi orōnē meā dn̄e: & clamorē meum exaudi: ad lachrymam meam ne obſurdeſcas: quia aduena ego ſum apud te & pegrinus ſicut oēs p̄res mei. Parce mihi vt rideā: anteq̄ vadam & non ſubſiſtā.

Victori dauid. p̄s. 40.

Expectās expectaui dn̄m & inclinatus eſt ad me: & exaudiuit clamorē meū. Et eduxit me de lacu ſonitus de luto ceni: & ſtatuit ſup petrā pedes meos: ſtabiliuit greſſus meos. Et dedit in ore meo cāticū nouū laudē deo noſtro: videbūt multi & timebūt & ſpabūt i dn̄o. Beatus vir qui poſuit dominū cōfidētiā ſuā: & nō eſt auerſus ad ſuperbias pōpaſq; mēdacii. Multa feciſti tu dn̄e de⁹ me⁹ mirabilia tua: & cogitatōes tuas p̄ nobis: nō inuenio ordinē corā te. Si narrare voluero & nūerare: plura ſunt quā vt narrari que ant. Victimā & oblationē noluiſti: aures fodiſti mihi: holocauſtum & pro pctō nō petiſti. Tūc dixi ecce venio: i volumie libri ſcriptum eſt de me. Vt facerē placitū tibi deus meus volui: & legē tuā i medio vētris mei. Annūciaui iuſtitiā in eccleſia multa: ecce labia mea non prohibebo: dn̄e tu noſti. Iuſtitiam tuam non abſcōdi in medio cordis mei: fidem tuā & ſalutare tuum dixi: non abſcōdi miſericordiam tuam & veritatem tuam in eccleſia multa. Tu dn̄e nō prohibebis miās tuas a me: miſericordia tua & veritas tua iugiter ſeruabūt me. Circūdederūt eī me mala quorū nō eſt nūerus: cōp̄hēderūt me iniquitates mee & non potui videre: plures facte ſunt quā capilli capitis mei:

הסר מעלי נגעך מתגרת ידך אני
כליתי: בתוכחות על עון יסרת
איש ותמס כעש חמודו אך הבל
כל אדם סלה: שמעה תפלתי
יהוה ושועתי האזינה אל דמעתי
אל תחרש כי גר אנכי עמך תושב
ככל אבותי: השע ממני
ואבליגה בטרם אלך ואינני:
xl. למנצח לדוד מזמור:
קוה קויתי יהוה ויט אלי וישמע
שועתי: ויעלני מבור שאון
מטיט היון ויקם על סלע רגלי
כונן אשרי: ויתן בפי שיר חדש
תהלה לאלהינו יראו רבים
וייראו ויבטחו ביהוה: אשרי
הגבר אשר שם יהוה מבטחו ולא
פנה אל רהבים ושטי כזב: רבות
עשית אתה יהוה אלהי נפלאתיך
ומחשבתיך אלינו אין ערך אליך
אגידה ואדברה עצמו מספר: זבח
ומנחה לא חפצת אזנים כרית
לי עולה וחטאה לא שאלת: אז
אמרתי הנה באתי במגלת ספר
כתוב עלי: לעשות רצונך אלהי
חפצתי ותורתך בתוך מעי:
בשרתי צדק בקהל רב הנה
שפתי לא אכלא יהוה אתה
ידעת: צדקתך לא כסיתי בתוך
לבי אמונתך ותשועתך
אמרתי לא כחדתי חסדך
ואמתך לקהל רב: אתה יהוה
לא תכלא רחמיך ממני חסדך
ואמתך תמיד יצרוני: כי אפפו
עלי רעות עד אין מספר
השיגוני עונתי ולא יכלתי
לראות עצמו משערות ראשי

סור צרה
כלה יכח
מסס חמד
פלל
אזן
חרש גור
ישב שעה
בלג הלך
נצח
זמר נטה
שמע עלה
שאה קום
נתן שיר
הלל ראה
רבב ירא
בטח
שום
שטה
עשה פלא
חשב ערך
נגד דבר
כרה
עלה
בוא גלל
כתב עשה
רצה ירה
מעה
שפה כלא
אמן ישע
חסד נצר
רוע ספר
נשג
ראה

וְלִבִּי עֲזָבָנִי׃ רְצֵה יְהוָה לְהַצִּילֵנִי נָצַל
יְהוָה לְעֶזְרָתִי חוּשָׁה׃ יֵבֹשׁוּ בּוֹשׁ
וְיַחְפְּרוּ יַחַד מְבַקְשֵׁי נַפְשִׁי חָפַר בָּקַשׁ
לִסְפּוֹתָהּ יִסֹּגוּ אָחוֹר וְיִכָּלְמוּ חֲפֵצֵי סָפָה נָסַג
רָעָתִי׃ יָשֹׁמּוּ עַל עֵקֶב בָּשְׁתָּם אָחַר כָּלַם
הָאֹמְרִים לִי הֶאָח הֶאָח׃ יָשִׂישׂוּ שָׁמַם אָמַר
אָח שׂוּשׂ
וְיִשְׂמְחוּ בְּךָ כָּל מְבַקְשֶׁיךָ יֹאמְרוּ שָׂמַח בָּקַשׁ
תָמִיד יִגְדַּל יְהוָה אֹהֲבֵי תְּשׁוּעָתֶךָ׃ גָּדַל יָשַׁע
וַאֲנִי עָנִי וְאֶבְיוֹן אֲדֹנָי יַחֲשָׁב לִי עָנָה אָבָה
עֶזְרָתִי וּמְפַלְטִי אַתָּה אֱלֹהַי אַל חָשַׁב פָּלַט
תְּאַחַר׃ xli. לַמְנַצֵּחַ מִזְמוֹר אָחַר נָצַח
לְדָוִד׃ אַשְׁרֵי מַשְׂכִּיל אֶל דָּל זָמַר שָׂכַל
בְּיוֹם רָעָה יְמַלְּטֵהוּ יְהוָה׃ יְהוָה רוּעַ מָלַט
יִשְׁמְרֵהוּ וִיחַיֵּהוּ וְאֻשַּׁר בָּאָרֶץ שָׁמַר חָיָה
וְאַל תִּתְּנֵהוּ בְּנֶפֶשׁ אֹיְבָיו׃ יְהוָה נָתַן
יִסְעָדֶנּוּ עַל עֶרֶשׂ דְּוָי כָּל מִשְׁכָּבוֹ סָעַד דָּוָה
הָפַכְתָּ בְחָלְיוֹ׃ אֲנִי אָמַרְתִּי יְהוָה שָׁכַב
חָנֵּנִי רְפָאָה נַפְשִׁי כִּי חָטָאתִי לָךְ׃ חָלָה
אוֹיְבַי יֹאמְרוּ רַע לִי מָתַי יָמוּת אָיַב אָמַר
וְאָבַד שְׁמוֹ׃ וְאִם בָּא לִרְאוֹת רוּעַ מוּת
שָׁוְא יְדַבֵּר לִבּוֹ יִקְבָּץ אָוֶן בּוֹא רָאָה
לוֹ יֵצֵא לַחוּץ יְדַבֵּר׃ יַחַד עָלַי דָּבַר
יִתְלַחֲשׁוּ כָּל שֹׂנְאָי עָלַי לָחַשׁ
יַחְשְׁבוּ רָעָה לִי׃ דְּבַר בְּלִיַּעַל חָשַׁב בָּל
יָצוּק בּוֹ וַאֲשֶׁר שָׁכַב לֹא יוֹסִיף צוּק יָסַף
לָקוּם׃ גַּם אִישׁ שְׁלוֹמִי אֲשֶׁר שָׁלַם
בָּטַחְתִּי בוֹ אוֹכֵל לַחְמִי הִגְדִּיל אָכַל גָּדַל
עָלַי עָקֵב׃ וְאַתָּה יְהוָה חָנֵּנִי
וַהֲקִימֵנִי וַאֲשַׁלְּמָה לָהֶם׃ בְּזֹאת קוּם שָׁלַם
יָדַעְתִּי כִּי חָפַצְתָּ בִּי כִּי לֹא יָרִיעַ רוּעַ
אֹיְבִי עָלָי׃ וַאֲנִי בְּתֻמִּי תָּמַכְתָּ בִּי תָּמַם
וַתַּצִּיבֵנִי לְפָנֶיךָ לְעוֹלָם׃ בָּרוּךְ יָצַב פָּנָה
יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל מֵהָעוֹלָם וְעַד עָלַם בָּרַךְ
הָעוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן׃ xlii. לַמְנַצֵּחַ נָצַח
מַשְׂכִּיל לִבְנֵי קֹרַח׃ כְּאַיָּל שָׂכַל
תַּעֲרֹג עַל אֲפִיקֵי מָיִם כֵּן נַפְשִׁי עָרַג אָפַק

& cor meũ dereliqt me.
Placeat tibi dñe vt libe
res me: dñe ad adiuuã
dũ me festina. Confun
dantur & reuereãtur si
mul querẽtes aĩam meã
vt auferãt eã: cõuertã
tur retrorsum & cõfun
dãtur q volũt mihi ma
la. Pereãt post cõfusio
nẽ suã: qui dicunt mihi
vah vah. Gaudeãt & le
tentur in te qui querũt
te: dicant iugiter ma
gnificetur domin⁹ qui
diligunt salutare tuum.
Ego ãt sum egenus &
pauper: dñs sollicitus e
rit ꝓ me: auxiliũ meũ
& salutare meũ tu es:
deus me⁹ ne moreris.
Pro victoria p̃s dd. 41
Beatus qui intelligit
super pauperem:
in die mala liberabit
eum dominus. Dñs
custodiet eũ & viuifica
bit eũ & btũs erit in ter
ra: & non tradet eũ aĩe
inimicorũ suorũ. Dñs
cõfortabit eũ in lecto
ĩfirmitatis: totũ stratũ
eius vertisti in egrota
tione sua. Ego dixi dñe
miserere mei: sana ani
mã meã quia peccaui ti
bi. Inimici mei loquun
tur malũ mihi: qñ mo
rietur & ꝑibit nomen e
ius. Et si venerit vt vi
sitet vana loq̃tur: cor
eius cõgregabit iniqui
tatẽ sibi: egrediẽs foras
detrahet. Siml aduer
sum me murmurabant
oẽs odientes me: con
tra me cogitabãt malũ
mihi. Verbũ ĩpietatis
infundebant sibi: qui
dormiuit non addet
vt resurgat? Sed & ho
mo pacificus meus
in quo habui fiduciã
q mãducabat panẽ me
um leuauit contra me
plãtã. Sed tu dñe mise
rere mei: & leua me vt
reddã eis. In hoc
cognoui q velis me:
q̃a nõ ĩsultabit inimic⁹
meus mihi. Ego ãt in
simplicitate mea adiut⁹
sũ a te: & statues me añ
faciẽ tuã in ꝑpetuũ. Bñ
dictus dñs deus israel
a seculo & vsq; in secu
lum amen & amen.
Pro victoria doctissimi
filiorũ core. 42.
Sicut ceruus deside
rat ad fontes aqua
rum: sic anima mea

τ cor meũ dereliqt me. Cõplaceat dñe vt eru
καὶ ἡ καρδία μου ἐγκατέλιπέ με. Εὐδόκησον κύριε τοῦ ῥύ
as me: dñe ad adiuuãdũ me respice. Cõfun
σασθαί με, κύριε εἰς τὸ βοηθῆσαί μοι πρόσχες. Καταισχυνθεί
dãtur τ reuereãtur simul q̃ querũt aĩas meã: Infra 69.
ησαν καὶ ἐντραπείησαν ἅμα οἱ ζητοῦντες τὴν ψυχήν μου, τοῦ ἐξ
vt auferãt eã. Auertantur retrorsũ τ reuereã
ἆραι αὐτήν. Ἀποστραφείησαν εἰς τὰ ὀπίσω καὶ καταισχυν
tur q̃ volũt mihi mala. Ferant cõfe
θείησαν οἱ θέλοντές μοι κακά. Κομισάσθωσαν παραχρῆ
stim cõfusionẽ suã: q̃ dicũt mihi euge euge. Exul
μα αἰσχύνην αὐτῶν, οἱ λέγοντές μοι εὖγε εὖγε. Ἀγαλλιά
tent τ letẽtur sup te oẽs querẽtes
σθωσαν καὶ εὐφρανθήτωσαν ἐπὶ σοὶ πάντες οἱ ζητοῦντές
te dñe. Et dicãt semp magnificet do
σε κύριε. Καὶ εἰπάτωσαν διαπαντὸς μεγαλυνθήτω ὁ κύ
min⁹: qui diligũt salutare tuũ. Ego ãt mẽdicus sum
ριος, οἱ ἀγαπῶντες τὸ σωτήριόν σου. Ἐγὼ δὲ πτωχός εἰμι
τ paup: dñs sollicit⁹ erit mei. Adiutor meus τ ꝓte
καὶ πένης, κύριος φροντιεῖ μου. Βοηθός μου καὶ ὑπερασπι
ctor meus es tu deus meus: ne tardaueris.
στής μου εἶ σὺ ὁ θεός μου, μὴ χρονίσῃς.

In finẽ psalmus dauid. 40.
Εἰς τὸ τέλος ψαλμὸς τῷ δαυίδ. μ΄.

Beatus q̃ intelligit sup egenũ τ paupẽm: in
Μακάριος ὁ συνιῶν ἐπὶ πτωχὸν καὶ πένητα, ἐν ἡ
die mala liberabit eũ dñs. Dñs cõseruet e
μέρᾳ πονηρᾷ ῥύσεται αὐτὸν ὁ κύριος. Κύριος διαφυλάξαι αὐ
um τ viuificet eũ: τ btm faciat eũ in tra: τ nõ
τὸν καὶ ζήσαι αὐτόν, καὶ μακαρίσαι αὐτὸν ἐν τῇ γῇ, καὶ μὴ
tradat eũ in manus inimicoꝝ eius. Dñs opẽferat
παραδῷ αὐτὸν εἰς χεῖρας ἐχθρῶν αὐτοῦ. Κύριος βοηθήσαι
illi sup lectũ doloris eius: vniuersũ stratũ eius ver
αὐτῷ ἐπὶ κλίνης ὀδύνης αὐτοῦ, ὅλην τὴν κοίτην αὐτοῦ ἔστρε
sasti in ĩfirmitate eius. Ego dixi: dñe miserere mei: sa
ψας ἐν τῇ ἀρρωστίᾳ αὐτοῦ. Ἐγὼ εἶπα, κύριε ἐλέησόν με, ἴα
na aĩaꝫ meã: q: peccaui tibi. Inimici mei dixe
σαι τὴν ψυχήν μου, ὅτι ἥμαρτόν σοι. Οἱ ἐχθροί μου εἶ
rũt mala mihi: qñ morietur τ peribit nomẽ
πον κακά μοι, πότε ἀποθανεῖται καὶ ἀπολεῖται τὸ ὄνομα
eius. Et ingrediebat vt videret: vana loq̃bat cor
αὐτοῦ. Καὶ εἰσεπορεύετο τοῦ ἰδεῖν, μάτην ἐλάλει ἡ καρδία
eius: cõgregauit iniquitatẽ sibi: egrediebat foras: τ loq
αὐτοῦ, συνήγαγεν ἀνομίαν ἑαυτῷ, ἐξεπορεύετο ἔξω, καὶ ἐλά
bat in idipsũ. Aduersũ me susurrabãt oẽs inimici
λει ἐπὶ τὸ αὐτό. Κατ᾽ ἐμοῦ ἐψιθύριζον πάντες οἱ ἐχθροί
mei: aduersũ me cogitabãt mala mihi. Verbũ iniquũ cõ
μου, κατ᾽ ἐμοῦ ἐλογίζοντο κακά μοι. Λόγον παράνομον κα
stituerũt aduersũ me: nũqd q̃ dormit nõ adiiciet vt re
τέθεντο κατ᾽ ἐμοῦ, μὴ ὁ κοιμώμενος οὐχὶ προσθήσει τοῦ ἀνα
surgat? Et eñi hõ pacis mee in quo speraui: q̃
στῆναι; Καὶ γὰρ ὁ ἄνθρωπος τῆς εἰρήνης μου ἐφ᾽ ὃν ἤλπισα, ὁ
edebat pães meos magnificauit sup me supplãtationẽ. Tu ãt do
ἐσθίων ἄρτους μου ἐμεγάλυνεν ἐπ᾽ ἐμὲ πτερνισμόν. Σὺ δὲ κύ
mine miserere mei: τ resuscita me: τ retribuã eis.
ριε ἐλέησόν με, καὶ ἀνάστησόν με, καὶ ἀνταποδώσω αὐτοῖς.
In hoc cognoui: q̃ñ voluisti me: q̃ñ nõ gaude
Ἐν τούτῳ ἔγνων, ὅτι τεθέληκάς με, ὅτι οὐ μὴ ἐπιχα
bit inimicus meus sup me. Me ãt ꝓꝑ innocẽtiã su
ρῇ ὁ ἐχθρός μου ἐπ᾽ ἐμέ. Ἐμοῦ δὲ διὰ τὴν ἀκακίαν ἀντε
scepisti: τ cõfirmasti me ĩ cõspectu tuo in eternũ.
λάβου, καὶ ἐβεβαίωσάς με ἐνώπιόν σου εἰς τὸν αἰῶνα.
Benedictus dñs deus israel a seculo τ in
Εὐλογητὸς κύριος ὁ θεὸς Ἰσραὴλ ἀπὸ τοῦ αἰῶνος καὶ εἰς
seculũ fiat fiat.
τὸν αἰῶνα, γένοιτο γένοιτο.

In finẽ in intellectũ filijs core. 41.
Εἰς τὸ τέλος εἰς σύνεσιν τοῖς υἱοῖς κορέ. μα΄.

Quemadmodũ desiderat ceru⁹ ad fontes
Ὃν τρόπον ἐπιποθεῖ ἡ ἔλαφος ἐπὶ τὰς πηγὰς
aquaꝝ: ita desiderat aĩa mea
τῶν ὑδάτων, οὕτως ἐπιποθεῖ ἡ ψυχή μου

ad te deus. Sitiuit aīa mea ad deū
πρὸς σὲ ὁ θεός. Ἐδίψησεν ἡ ψυχή μου πρὸς τὸν θεὸν τὸν
forté viuū. Qñ veniā et apparebo añ faciē
ἰσχυρὸν τὸν ζῶντα. Πότε ἥξω καὶ ὀφθήσομαι τῷ προσώπῳ
dei. Fuerūt lachrime mee mihi panis die ac
τοῦ θεοῦ. Ἐγενήθη τὰ δάκρυά μου ἐμοὶ ἄρτος ἡμέρας καὶ
nocte: dum dr mihi quotidie: vbi est deus
νυκτός, ἐν τῷ λέγεσθαί μοι καθ' ἑκάστην ἡμέραν, ποῦ ἐστιν ὁ θεός
tuus? Hec recordat⁹ sū: et effudi in me aīam meā:
σου; Ταῦτα ἐμνήσθην, καὶ ἐξέχεα ἐπ' ἐμὲ τὴν ψυχήν μου,
qm trāsibo i locū tabnaculi admirabilis vsq ad domū
ὅτι διελεύσομαι ἐν τόπῳ σκηνῆς θαυμαστῆς ἕως τοῦ οἴκου τοῦ
dei. In voce exultatiōis et cōfessionis son⁹ fe
θεοῦ. Ἐν φωνῇ ἀγαλλιάσεως καὶ ἐξομολογήσεως ἤχου ἑορ-
sta celebrātis. Quare tristis es aīa mea: et quare cō
τάζοντος. Ἱνατί περίλυπος εἶ ἡ ψυχή μου, καὶ ἱνατί συν-
Infra. 42. turbas me? Spera in deo: qm cōfitebor
ταράσσεις με; Ἔλπισον ἐπὶ τὸν θεόν, ὅτι ἐξομολογήσομαι
illi: salutare vultus mei et deus me⁹. Ad
αὐτῷ, σωτήριον τοῦ προσώπου μου καὶ ὁ θεός μου. Πρὸς
meipm aīa mea cōturbata ē: ppterea memor ero
ἐμαυτὸν ἡ ψυχή μου ἐταράχθη, διὰ τοῦτο μνησθήσομαί
tui de tra iordanis et hermoniīz a mōte modico. Abys
σου ἐκ γῆς Ἰορδάνου καὶ Ἑρμωνιὶμ ἀπὸ ὄρους μικροῦ. Ἄβυσ-
sus abyssuz inuocat in voce cataractaꝝ tuaꝝ.
σος ἄβυσσον ἐπικαλεῖται εἰς φωνὴν τῶν καταρακτῶν σου.
Omnia excelsa tua et fluctus tui sup me
Πάντες οἱ μετεωρισμοί σου καὶ τὰ κύματά σου ἐπ' ἐμὲ
trāsierūt. In die mādabit dñs miaz suā: et
διῆλθον. Ἡμέρας ἐντελεῖται κύριος τὸ ἔλεος αὐτοῦ, καὶ
nocte cāticū eius apd me. Oratio deo vite mee:
νυκτὸς ᾠδὴ αὐτοῦ παρ' ἐμοί. Προσευχὴ τῷ θεῷ τῆς ζωῆς μου,
dicā deo susceptor me⁹ es. Quare mei oblitus es? et qua
ἐρῶ τῷ θεῷ ἀντιλήπτωρ μου εἶ. Διατί μου ἐπελάθου, καὶ ἱνα-
re cōtristatus incedo dū affligit inimicus?
τί σκυθρωπάζων πορεύομαι ἐν τῷ ἐκθλίβειν τὸν ἐχθρόν;
Dum cōfrigūtur ossa mea: ex pbrauerūt mihi inimici mei. Dū
Ἐν τῷ καταθλάσαι τὰ ὀστᾶ μου, ὠνείδισάν με οἱ ἐχθροί μου. Ἐν
dicūt ipi mihi p singulos dies: vbi est de⁹ tuus?
τῷ λέγειν αὐτούς μοι καθ' ἑκάστην ἡμέραν, ποῦ ἐστιν ὁ θεός σου;
Quare tristis es aīa mea: et quare cōturbas
Ἱνατί περίλυπος εἶ ἡ ψυχή μου, καὶ ἱνατί συνταράσσεις
me? Spera in deo: qm cōfitebor illi: saluta
με; Ἔλπισον ἐπὶ τὸν θεόν, ὅτι ἐξομολογήσομαι αὐτῷ, σωτή-
re vultus mei et de⁹ me⁹.
ριον τοῦ προσώπου μου καὶ ὁ θεός μου.

Psalmus dauid sine titulo apd hebreos. 42.
Ψαλμὸς τῷ Δαυὶδ ἀνεπίγραφος παρ' Ἑβραίοις. μβ'.

Iudica me deus: et discerne causaz meā: de gē-
Κρῖνόν με ὁ θεός, καὶ δίκασον τὴν δίκην μου, ἐξ ἔθ-
te nō sctā: ab hoīe iniquo et doloso erue
νους οὐχ ὁσίου, ἀπὸ ἀνθρώπου ἀδίκου καὶ δολίου ῥῦσαί
me. Quia tu es de⁹ fortitudo mea: quare repulisti
με. Ὅτι σὺ εἶ ὁ θεὸς κραταίωμά μου, ἱνατί ἀπώσω
me: et quare tristis incedo: dū affligit
με, καὶ ἱνατί σκυθρωπάζων πορεύομαι, ἐν τῷ ἐκθλίβειν τὸν
inimicus? Emitte lucē tuā et veritatē
ἐχθρόν; Ἐξαπόστειλον τὸ φῶς σου καὶ τὴν ἀλήθειάν
tuā: ipa me deduxerūt et adduxerūt me in mōtē sctm
σου, αὐτά με ὡδήγησαν καὶ ἤγαγόν με εἰς ὄρος ἅγιόν
tuū et in tabnacula tua. Et introibo
σου καὶ εἰς τὰ σκηνώματά σου. Καὶ εἰσελεύσομαι
ad altare dei: ad deū q letifi
πρὸς τὸ θυσιαστήριον τοῦ θεοῦ, πρὸς τὸν θεὸν τὸν εὐφραί-
ficat iuuētutē meā: Cōfitebor tibi in cithara
νοντα τὴν νεότητά μου, Ἐξομολογήσομαί σοι ἐν κιθάρᾳ
deus deus me⁹: quare tristis es aīa mea: et
ὁ θεὸς ὁ θεός μου, ἱνατί περίλυπος εἶ ἡ ψυχή μου, καὶ
quare cōturbas me? Spera in deo: qm
ἱνατί συνταράσσεις με; Ἔλπισον ἐπὶ τὸν θεόν, ὅτι
cōfitebor illi: salutare
ἐξομολογήσομαι αὐτῷ, σωτήριον τοῦ

desiderat ad te deus. Sitiuit anima mea ad deum fortem viuum: quando veniam & videbo faciem dei. Fuerūt mihi lachrime mee panis die ac nocte: cū diceretur mihi tota die vbi est deus tuus? Horum recordatus sum & effudi in me animā meam: quia vēiam ad vmbraculum tacebo vsq ad domum dei: in voce laudis & confessiōis multitudinis festa celebrantis. Quare incuruaris anima mea: & q̄re conturbas me? expecta deum quia adhuc cōfitebor ei salutaribus vultus eius. Deus meus i meipso aīa mea incuruatur: ppterea recordabor tui d tra iordanis & hermōii de mōte minimo. Abyssus abyssum vocat in voce cataractarū tuarū: oēs gurgites tui & fluctus tui sup me transierunt. Per diē mandabit dñs miam suā: & nocte cāticū eius mecū: oratio deo vite mee. Dicam deo petra mea q̄re oblitus es mei: quare tristis incedo affligente inimico. Cū me interficerēt in ossibus meis: exprobrauerūt mihi hostes mei: dicentes mihi tota die vbi est deus tuus? Quare icuruaris aīa mea: & quare cōturbas me? expecta deū qm adhuc cōfitebor ei salutaribus vultus mei & deo meo. 45.

Iudica me deus & discerne cām meam de gēte nō sctā: a viro iniquo & doloso salua me. Tu enim deus fortitudinis mee: q̄re piecisti me? quare tristis incedo affligēte inimico? Mitte lucē tuā & veritatē tuā: ipsa ducēt me & itroducent in mōtē sanctū tuum & in tabernacula tua. Et introibo ad altare dei: ad deū letitiā exultatiōis mee: & cōfitebor tibi i cithara deus deus me⁹. Quare incuruaris anima mea: & q̄re conturbas sup me? expecta deū quoniā adhuc cōfitebor ei salutaribus

תערג אליך אלהים: צמאה
נפשי לאלהים לאל חי מתי
אבוא ואראה פני אלהים: היתה
לי דמעתי לחם יומם ולילה באמר
אלי כל היום איה אלהיך: אלה
אזכרה ואשפכה עלי נפשי כי
אעבר בסך אדדם עד בית
אלהים בקול רנה ותודה המון
חוגג: מה תשתוחחי נפשי ותהמי
עלי הוחילי לאלהים כי עוד אודנו
ישועות פניו: אלהי עלי נפשי
תשתוחח על כן אזכרך מארץ
ירדן וחרמונים מהר מצער:
תהום אל תהום קורא לקול
צנוריך כל משבריך וגליך עלי
עברו: יומם יצוה יהוה חסדו
ובלילה שירה עמי תפלה לאל
חיי: אומרה לאל סלעי למה
שכחתני למה קדר אלך בלחץ
אויב: ברצח בעצמותי חרפוני
צוררי באמרם אלי כל היום איה
אלהיך: מה תשתוחחי נפשי ומה
תהמי עלי הוחילי לאלהים כי
עוד אודנו ישועות פני ואלהי:
xliii. שפטני אלהים וריבה
ריבי מגוי לא חסיד מאיש
מרמה ועולה תפלטני: כי אתה
אלהי מעוזי למה זנחתני למה
קדר אתהלך בלחץ אויב: שלח
אורך ואמתך המה ינחוני יביאוני
אל הר קדשך ואל משכנותיך:
ואבואה אל מזבח אלהים אל
אל שמחת גילי ואודך בכנור
אלהים אלהי: מה תשתוחחי
נפשי ומה תהמי עלי הוחילי
לאלהים כי עוד אודנו ישועות

בוא ראה
פנה היה
זכר שפך
עבר סכך
דדה רנן
ידה המה
חגג שחה
המה יחל
ידה ישע
פנה שחה
זכר צער
תהם קרא
צנר שבר
גלל צוה
שור פלל
חיה
שכח הלך
איב
פנה
ריב
חסד
רמה פלט
עזז
איב
נחה בוא
שכן
בוא זנח
ידה כנר

פָּנַי וֵאלֹהָי׃ לַמְנַצֵּחַ xliiii. — פנה נצח
לִבְנֵי קֹרַח מַשְׂכִּיל׃ אֱלֹהִים — שכל
בְּאָזְנֵינוּ שָׁמַעְנוּ אֲבוֹתֵינוּ סִפְּרוּ
לָנוּ פֹּעַל פָּעַלְתָּ בִימֵיהֶם בִּימֵי — יום
קֶדֶם׃ אַתָּה יָדְךָ גּוֹיִם הוֹרַשְׁתָּ — ירש
וַתִּטָּעֵם תָּרַע לְאֻמִּים וַתְּשַׁלְּחֵם׃ — נטע רוע
כִּי לֹא בְחַרְבָּם יָרְשׁוּ אֶרֶץ — שלח זרע
וּזְרוֹעָם לֹא הוֹשִׁיעָה לָּמוֹ כִּי יְמִינְךָ — ישע ימן
וּזְרוֹעֲךָ וְאוֹר פָּנֶיךָ כִּי רְצִיתָם׃ — פנה רצה
אַתָּה הוּא מַלְכִּי אֱלֹהִים צַוֵּה
יְשׁוּעוֹת יַעֲקֹב׃ בְּךָ צָרֵינוּ נְנַגֵּחַ — ישע צור
בְּשִׁמְךָ נָבוּס קָמֵינוּ׃ כִּי לֹא — נגח בוס
בְקַשְׁתִּי אֶבְטָח וְחַרְבִּי לֹא — קום בטח
תוֹשִׁיעֵנִי׃ כִּי הוֹשַׁעְתָּנוּ מִצָּרֵינוּ — ישע צור
וּמְשַׂנְאֵינוּ הֱבִישׁוֹתָ׃ בֵּאלֹהִים — שנא בוש
הִלַּלְנוּ כָל הַיּוֹם וְשִׁמְךָ לְעוֹלָם — עלם
נוֹדֶה סֶלָה׃ אַף זָנַחְתָּ וַתַּכְלִימֵנוּ — ידה כלם
וְלֹא תֵצֵא בְּצִבְאוֹתֵינוּ׃ תְּשִׁיבֵנוּ — יצא שוב
אָחוֹר מִנִּי צָר וּמְשַׂנְאֵינוּ שָׁסוּ — אחר צור
לָמוֹ׃ תִּתְּנֵנוּ כְּצֹאן מַאֲכָל וּבַגּוֹיִם — שסה נתן
זֵרִיתָנוּ׃ תִּמְכֹּר עַמְּךָ בְלֹא הוֹן — צאן אכל
וְלֹא רִבִּיתָ בִּמְחִירֵיהֶם׃ תְּשִׂימֵנוּ — זרה מכר — רבב מחר
חֶרְפָּה לִשְׁכֵנֵינוּ לַעַג וָקֶלֶס — שום
לִסְבִיבוֹתֵינוּ׃ תְּשִׂימֵנוּ מָשָׁל — סבב
בַּגּוֹיִם מְנוֹד רֹאשׁ בַּלְאֻמִּים׃ — נוד לאם
כָּל הַיּוֹם כְּלִמָּתִי נֶגְדִּי וּבֹשֶׁת פָּנַי — בוש פנה
כִּסָּתְנִי׃ מִקּוֹל מְחָרֵף וּמְגַדֵּף מִפְּנֵי — כסה חרף
אוֹיֵב וּמִתְנַקֵּם׃ כָּל זֹאת בָּאַתְנוּ — גדף איב
וְלֹא שְׁכַחֲנוּךָ וְלֹא שִׁקַּרְנוּ — נקם בוא
בִּבְרִיתֶךָ׃ לֹא נָסוֹג אָחוֹר לִבֵּנוּ — ברת נסג
וַתֵּט אֲשֻׁרֵינוּ מִנִּי אָרְחֶךָ׃ כִּי — אחר נטה
דִכִּיתָנוּ בִּמְקוֹם תַּנִּים וַתְּכַס — אשר דכא
עָלֵינוּ בְצַלְמָוֶת׃ אִם שָׁכַחְנוּ שֵׁם — קום תנן
אֱלֹהֵינוּ וַנִּפְרֹשׂ כַּפֵּינוּ לְאֵל זָר׃ — כסה צלה
הֲלֹא אֱלֹהִים יַחֲקָר זֹאת כִּי הוּא — פרש
יֹדֵעַ תַּעֲלֻמוֹת לֵב׃ כִּי עָלֶיךָ הֹרַגְנוּ — חקר — עלם הרג

vultus mei & đo meo.
Victori filiorū core eruditio. 44

DEus auribꝰ nostris audiuimus: pres nostri narrauerūt nobis opus qđ opatus es in diebus eorū in diebus antiquis. Tu manu tua gentes delesti & plātasti eos: afflixisti populos & emisisti eos. Non enim in gladio suo possederūt terrā: nec brachiū eorū saluauit eos: sed dextera tua & brachiū tuū & lux vultus tui: qm̄ cōplacuisti eis. Tu es ipse rex meꝰ deus: precipe pro salutaribꝰ iacob. In te hostes nostros ventilabimꝰ cornu: & in noīe tuo cōculcabimus aduersarios nostros. Non enim in arcu meo cōfidā: nec gladius meus saluabit me. Quia saluasti nos de hostibus nr̄is: & eos q oderūt nos cōfudisti. In deo gaudebimus tota die: & nomē tuū in eternū confitebimur. Sp. Verū tu proiecisti & confudisti nos: & nō egredieris in exercitibus nostris. Vertisti terga nr̄a hostibus: & q oderunt nos diripuerūt sibi. Dedisti nos quasi gregē ad vorādū: & in gentibus dispersisti nos. Vendidisti populū tuū sine precio: nec grādis fuit cōmutatio eorū. Posuisti nos opprobriū vicinis nr̄is: subsānationē & irrisum his q erāt i circuitu nr̄o. Posuisti nos in similitudinē gētibus: cōmotionē capitis in tribubus. Tota die cōfusio mea contra me: & ignominia faciei mee coopuit me. A voce exprobrantis & blasphemantis: a facie inimici & vltoris. Oīa hec venerūt sup nos: & obliti nō sumus tui: nec mētiti sumus in pacto tuo. Non ē cōuersū retro cor nostrū: nec declinauerunt gressꝰ nr̄i a semita tua. Qm̄ deiecisti nos in locū draconū: & opuisti nos vmbra mortis. Si obliti sumus noīs dei nr̄i: & si expādimꝰ manus nr̄as ad deū alienū. Nūqd nō deus inuestigabit istud? ipse ei no-

vultus mei & deꝰ meus.
προσώπου μου καὶ ὁ θεός μου.
In finē filiis core ad intellectū. 43.
Εἰς τὸ τέλος τοῖς υἱοῖς κορὲ εἰς σύνεσιν. μγ'.
Deus in auribus nr̄is audiuimus: & pres
Ὁ θεὸς ἐν τοῖς ὠσὶν ἡμῶν ἠκούσαμεν, καὶ οἱ πατέρες
nr̄i annūciauerūt nobis: Opus: qđ operatꝰ es in diebꝰ eo
ἡμῶν ἀπήγγειλαν ἡμῖν, Ἔργον, ὃ εἰργάσω ἐν ταῖς ἡμέραις αὐ-
rū: in diebus antiquis. Manus tua gētes disperdidit: &
τῶν, ἐν ἡμέραις ἀρχαίαις. Ἡ χείρ σου ἔθνη ἐξωλόθρευσε, καὶ
plātasti eos: afflixisti pplos: & expulisti e-
κατεφύτευσας αὐτούς, ἐκάκωσας λαούς, καὶ ἐξέβαλες αὐ-
os. Nec enī in gladio suo possederūt terrā: &
τούς. Οὐ γὰρ ἐν τῇ ῥομφαίᾳ αὐτῶν ἐκληρονόμησαν γῆν, καὶ
brachiū eorū nō saluauit eos: Sed dextera tua &
ὁ βραχίων αὐτῶν οὐκ ἔσωσεν αὐτούς, Ἀλλ' ἡ δεξιά σου καὶ
brachiū tuū & illuminatio vultus tui: qm̄ cōpla
ὁ βραχίων σου καὶ ὁ φωτισμὸς τοῦ προσώπου σου, ὅτι εὐδό-
cuisti in eis. Tu es ipse rex meꝰ & deus meꝰ:
κησας ἐν αὐτοῖς. Σὺ εἶ αὐτὸς ὁ βασιλεύς μου καὶ ὁ θεός μου,
qui mādas salutes iacob. In te inimicos
ὁ ἐντελλόμενος τὰς σωτηρίας ἰακώβ. Ἐν σοὶ τοὺς ἐχθροὺς
nr̄os vētilabimꝰ cornu: & in noīe tuo spernemꝰ
ἡμῶν κερατιοῦμεν, καὶ ἐν τῷ ὀνόματί σου ἐξουδενώσομεν
insurgētes nobis. Nō enī in arcu meo sperabo.
τοὺς ἐπανισταμένους ἡμῖν. Οὐ γὰρ ἐπὶ τῷ τόξῳ μου ἐλπιῶ,
& gladius meus nō saluabit me. Saluasti enī nos de
καὶ ἡ ῥομφαία μου οὐ σώσει με. Ἔσωσας γὰρ ἡμᾶς ἐκ τῶν
affligētibꝰ nos: & odiētes nos cōfudisti. In
θλιβόντων ἡμᾶς, καὶ τοὺς μισοῦντας ἡμᾶς κατῄσχυνας. Ἐν
deo laudabimur tota die: & in noīe
τῷ θεῷ ἐπαινεσθησόμεθα ὅλην τὴν ἡμέραν, καὶ ἐν τῷ ὀνόματί
tuo cōfitebimur in seculū. Nūc aūt repulisti & cō
σου ἐξομολογησόμεθα εἰς τὸν αἰῶνα. Νυνὶ δὲ ἀπώσω καὶ κα-
fudisti nos: & nō egredieris deus in vrtutibus
τῄσχυνας ἡμᾶς, καὶ οὐκ ἐξελεύσῃ ὁ θεὸς ἐν ταῖς δυνάμεσιν ἡ-
nr̄is. Auertisti nos retrorsū post inimicos
μῶν. Ἀπέστρεψας ἡμᾶς εἰς τὰ ὀπίσω παρὰ τοὺς ἐχθροὺς ἡ-
nr̄os: & q oderūt nos diripiebāt sibi. Dedisti nos
μῶν, καὶ οἱ μισοῦντες ἡμᾶς διήρπαζον ἑαυτοῖς. Ἔδωκας ἡμᾶς
tanq̄ oues escarū: & in gētibꝰ dispersisti nos.
ὡς πρόβατα βρώσεως, καὶ ἐν τοῖς ἔθνεσι διέσπειρας ἡμᾶς.
Vendidisti pplm̄ tuū sine p̄tio: & nō fuit multitudo in
Ἀπέδου τὸν λαόν σου ἄνευ τιμῆς, καὶ οὐκ ἦν πλῆθος ἐν τοῖς
cōmutatiōibus nr̄is. Posuisti nos opprobriū vicinis nr̄is:
ἀλλάγμασιν ἡμῶν. Ἔθου ἡμᾶς ὄνειδος τοῖς γείτοσιν ἡμῶν,
subsannationē & derisū his q in circuitu nr̄o. Posuisti nos i
μυκτηρισμὸν καὶ χλευασμὸν τοῖς κύκλῳ ἡμῶν. Ἔθου ἡμᾶς εἰς
similitudinē in gētibus: cōmotionē capitis in pp̄lis.
παραβολὴν ἐν τοῖς ἔθνεσι, κίνησιν κεφαλῆς ἐν τοῖς λαοῖς.
Tota die verecūdia mea cōtra me est: & cō
Ὅλην τὴν ἡμέραν ἡ ἐντροπή μου κατεναντίον μού ἐστι, καὶ ἡ αἰ-
fusio faciei mee cooperuit me. A voce exprobrā
σχύνη τοῦ προσώπου μου ἐκάλυψέ με. Ἀπὸ φωνῆς ὀνειδίζον-
tis & obloquētis: a facie inimici & psequē-
τος καὶ καταλαλοῦντος, ἀπὸ προσώπου ἐχθροῦ καὶ ἐκδιώκον-
tis. Hec oīa venerūt sup nos: nec obliti sumꝰ te:
τος. Ταῦτα πάντα ἦλθεν ἐφ' ἡμᾶς, καὶ οὐκ ἐπελαθόμεθά σου,
& iniq̄ nō egimus in testamēto tuo. Et nō recessit re
καὶ οὐκ ἠδικήσαμεν ἐν τῇ διαθήκῃ σου. Καὶ οὐκ ἀπέστη εἰς τὰ ὀ-
tro cor nr̄m: & declinasti semitas nr̄as a
πίσω ἡ καρδία ἡμῶν, καὶ ἐξέκλινας τὰς τρίβους ἡμῶν ἀπὸ τῆς
via tua. Qm̄ humiliasti nos in loco afflictiōis: &
ὁδοῦ σου. Ὅτι ἐταπείνωσας ἡμᾶς ἐν τόπῳ κακώσεως, καὶ
cooperuit nos vmbra mortis. Si obliti sumꝰ nomē
ἐπεκάλυψεν ἡμᾶς σκιὰ θανάτου. Εἰ ἐπελαθόμεθα τοῦ ὀνόματος
dei nr̄i: & si expandimus manus nr̄as ad deū alie-
τοῦ θεοῦ ἡμῶν, καὶ εἰ διεπετάσαμεν χεῖρας ἡμῶν πρὸς θεὸν ἀλλό-
nū: Nōne deus requiret ista? ipse enī nouit
τριον, Οὐχὶ ὁ θεὸς ἐκζητήσει ταῦτα; αὐτὸς γὰρ γινώσκει τὰ
abscōdita cordis. Qm̄ pp te mortificamur
κρύφια τῆς καρδίας. Ὅτι ἕνεκά σου θανατούμεθα ro.8.g

tota die: estimati sum⁹ sicut oues occisiōis. Exur
ὅλην τὴν ἡμέραν, ἐλογίσθημεν ὡς πρόβατα σφαγῆς. Ἐξεγέρ
ge: quare obdormis dñe? exurge et ne repellas in finē.
θητι, ἱνατί ὑπνοῖς κύριε; ἀνάστηθι καὶ μὴ ἀπώσῃ εἰς τέλος.
Quare faciē tuā auertis? obliuisceris ino-
ἱνατί τὸ πρόσωπόν σου ἀποστρέφεις; ἐπιλανθάνῃ τῆς πτω
pie nrē et tribulatiōis nrē? Quī humiliata ē in
χείας ἡμῶν καὶ τῆς θλίψεως ἡμῶν; Ὅτι ἐταπεινώθη εἰς
puluere aīa nr̄a: cōglutinat⁹ est in terra vēter nr̄. Exurge dñe
χοῦν ἡ ψυχὴ ἡμῶν, ἐκολλήθη εἰς γῆν ἡ γαστὴρ ἡμῶν. Ἀνάστα κύ
adiuua nos: et redime nos pp̄ nomē tuū.
βοήθησον ἡμῖν, καὶ λύτρωσαι ἡμᾶς ἕνεκεν τοῦ ὀνόματός σου.

In finē pro his q̄ cōmutabūtur filijs
Εἰς τὸ τέλος ὑπὲρ τῶν ἀλλοιωθησομένων τοῖς υἱοῖς
core ad intellectū: cāticū pro dilecto. 44.
κορὲ εἰς σύνεσιν, ᾠδὴ ὑπὲρ τοῦ ἀγαπητοῦ. μδ'.

Eructauit cor meū vbū bonū: dico ego
Ἐξηρεύξατο ἡ καρδία μου λόγον ἀγαθόν, λέγω ἐγὼ
opa mea regi. Lingua mea calamus scri-
τὰ ἔργα μου τῷ βασιλεῖ. Ἡ γλῶσσά μου κάλαμος γραμ
be velociter scribētis. Speciosus forma p̄e filijs
ματέως ὀξυγράφου. Ὡραῖος κάλλει παρὰ τοὺς υἱοὺς
hoīuz. diffusa est grā in labijs tuis. p̄pterea bñ-
τῶν ἀνθρώπων, ἐξεχύθη χάρις ἐν χείλεσί σου, διὰ τοῦτο εὐλό
dixit te deus in eternū. Accingere gladio tuo sup
γησέν σε ὁ θεὸς εἰς τὸν αἰῶνα. Περίζωσαι τὴν ῥομφαίαν σου ἐπὶ
femur tuū potētissime. Specie tua et pulchritudie
τὸν μηρόν σου δυνατέ. Τῇ ὡραιότητί σου καὶ τῷ κάλλει
tua et intēde et p̄spe p̄cede et regna. Propter vbū
σου καὶ ἔντεινε καὶ κατευοδοῦ καὶ βασίλευε. Ἕνεκεν ἀλη
tatē et mā̄suetudinē et iustitiā et deducet te mira-
θείας καὶ πραότητος καὶ δικαιοσύνης καὶ ὁδηγήσει σε θαυ
biliter dextera tua. Sagitte tue acute potētissime: p̄pli
μαστῶς ἡ δεξιά σου. Τὰ βέλη σου ἠκονημένα δυνατέ, λαοὶ
sub te cadēt in corde inimicoꝝ re-
ὑποκάτω σου πεσοῦνται ἐν καρδίᾳ τῶν ἐχθρῶν τοῦ βα
gis. Sedes tua de⁹ in seculū seculi vir
Heb.1. σιλέως. Ὁ θρόνος σου ὁ θεὸς εἰς τὸν αἰῶνα τοῦ αἰῶνος ῥάβ
ga directiōis vga regni tui. Dilexisti
δος εὐθύτητος ἡ ῥάβδος τῆς βασιλείας σου. Ἠγάπησας
iustitiā: et odisti iniq̄tatē: p̄pea vnxit te de-
δικαιοσύνην, καὶ ἐμίσησας ἀνομίαν, διὰ τοῦτο ἔχρισέ σε ὁ θε
us deus tuus oleo leticie p̄e cōsortib⁹
ὸς ὁ θεός σου ἔλαιον ἀγαλλιάσεως παρὰ τοὺς μετόχους
tuis. Myrrha et gutta et casia a vestimētis tuis:
σου. Σμύρνα καὶ στακτὴ καὶ κασία ἀπὸ τῶν ἱματίων σου,
a domib⁹ eburneis: ex q̄b⁹ delectauert te filie
ἀπὸ βάρεων ἐλεφαντίνων, ἐξ ὧν εὔφρανάν σε θυγατέρες
regū in honore tuo. Astitit regina a dextris
βασιλέων ἐν τῇ τιμῇ σου. Παρέστη ἡ βασίλισσα ἐκ δεξιῶν
tuis: in vestitu deaurato circūdata varieta
σου, ἐν ἱματισμῷ διαχρύσῳ περιβεβλημένη πεποικιλμέ
te. Audi filia et vide et inclina aurē tuā: et obli
νη. Ἄκουσον θύγατερ καὶ ἴδε καὶ κλῖνον τὸ οὖς σου, καὶ ἐπι
uiscere p̄p̄lum tuū: et domū pr̄is tui. Et
λάθου τοῦ λαοῦ σου, καὶ τοῦ οἴκου τοῦ πατρός σου. Καὶ
cōcupiscet rex decorē tuū: q̄ñ ip̄e est dñs
ἐπιθυμήσει ὁ βασιλεὺς τοῦ κάλλους σου, ὅτι αὐτός ἐστι κύριός
tuus: et adorabis eū. Et filia tyri in muneribus
σου, καὶ προσκυνήσεις αὐτῷ. Καὶ θυγάτηρ τύρου ἐν δώροις, τὸ
vultū tuū deprecabūtur diuites plebis. Omnis
πρόσωπόν σου λιτανεύσουσιν οἱ πλούσιοι τοῦ λαοῦ. Πᾶσα ἡ
glīa filie regis abīnt⁹: in fimbrijs au-
δόξα τῆς θυγατρὸς τοῦ βασιλέως ἔσωθεν, ἐν κροσσωτοῖς χρυ
reis circūamicta varietatibus. Adducētur
σοῖς περιβεβλημένη πεποικιλμένη. Ἀπενεχθήσονται τῷ βα
regi vgines post eā: p̄xime eius afferē
σιλεῖ παρθένοι ὀπίσω αὐτῆς, αἱ πλησίον αὐτῆς ἀπενεχθήσον
tur tibi. Afferentur in leticia et exultatiōe: addu
ταί σοι. Ἀπενεχθήσονται ἐν εὐφροσύνῃ καὶ ἀγαλλιάσει, ἀχ
cētur in tēplū regis. Pro pr̄ib⁹ tuis
θήσονται εἰς ναὸν βασιλέως. Ἀντὶ τῶν πατέρων σου

uit cogitatiōes cordis. Quī p̄p te mortificati sumus tota die: reputati sumus vt grex occisionis. Cōsurge: q̄re dormitas dñe? euigila quare p̄icis i sempiternū? Quare faciē tuā abscōdis? obliuisceris afflictionis & angustie nr̄e. Quī incuruata ē i puluere aīa nr̄a: adhesit terre vēter nr̄. Surge auxiliare nobis: & redime nos p̄p miam tuam.

Victori pro liliis filiorū core eruditionis cāticum amātissimi. 45.

Eructauit cor meū verbū bonū: dico ego opa mea regi: lingua mea stilus scribe velocis. Decorē pulchrior es filiis hoim: effusa est grā in labiis tuis: p̄pterea bn̄dixit te deus i eternū. Accigere gladio tuo sup femur fortissime: gloria tua & decore tuo. Et decore tuo p̄spe ascēde p̄p verbū veritatis & mā̄suetudinē iusticie: & docebit te terribilia dextera tua. Sagitte tue acute: p̄pli sub te cadēt in corde inimicorū regis. Thronus tuus deus in seculū & in eternū: sceptrū equitatis sceptrū regni tui. Dilexisti iusticiā & odisti iniquitatē: p̄pterea vnxit te deus deus tuus oleo exultationis p̄ p̄ticipibus tuis. Myrrha & stacte & casia in cūctis vestimētis tuis: de domibus eburneis quibus letificauerūt te. Filie regum in honore tuo: stetit cōiunx i dextera tua i diademate aureo. Audi filia & vide & inclina aurē tuam: & obliuiscere p̄p̄li tui & domus pr̄is tui. Et cōcupiscet rex decorē tuū: quia ipse ē dn̄s tuus & adora eū. Et filia fortis in muneribus ∞ faciē tuā dep̄cabuntur diuites plebis. Oīs ∞∞ gloria filie regis intrin secus: fasciis aureis ∞∞ vestita est. In scutulatis ducetur ad regem: virgines sequentur eā: amice eius ducentur illuc. Ducentur in leticiis & exultatione: ∞∞∞ ingredientur i thalamū regis. Pro p̄ribus tuis

כָּל הַיּוֹם נֶחְשַׁבְנוּ כְּצֹאן טִבְחָה׃
עוּרָה לָמָּה תִישַׁן אֲדֹנָי הָקִיצָה
אַל תִּזְנַח לָנֶצַח׃ לָמָּה פָנֶיךָ
תַסְתִּיר תִּשְׁכַּח עָנְיֵנוּ וְלַחֲצֵנוּ׃
כִּי שָׁחָה לֶעָפָר נַפְשֵׁנוּ דָּבְקָה
לָאָרֶץ בִּטְנֵנוּ׃ קוּמָה עֶזְרָתָה לָּנוּ
וּפְדֵנוּ לְמַעַן חַסְדֶּךָ׃ xlv.
לַמְנַצֵּחַ עַל שֹׁשַׁנִּים לִבְנֵי קֹרַח
מַשְׂכִּיל שִׁיר יְדִידֹת׃ רָחַשׁ
לִבִּי דָּבָר טוֹב אֹמֵר אָנִי מַעֲשַׂי
לְמֶלֶךְ לְשׁוֹנִי עֵט סוֹפֵר מָהִיר׃
יָפְיָפִיתָ מִבְּנֵי אָדָם הוּצַק חֵן
בְּשְׂפְתוֹתֶיךָ עַל כֵּן בֵּרַכְךָ אֱלֹהִים
לְעוֹלָם׃ חֲגוֹר חַרְבְּךָ עַל יָרֵךְ גִּבּוֹר
הוֹדְךָ וַהֲדָרֶךָ׃ וַהֲדָרְךָ צְלַח רְכַב
עַל דְּבַר אֱמֶת וְעַנְוָה צֶדֶק וְתוֹרְךָ
נוֹרָאוֹת יְמִינֶךָ׃ חִצֶּיךָ שְׁנוּנִים
עַמִּים תַּחְתֶּיךָ יִפְּלוּ בְּלֵב אוֹיְבֵי
הַמֶּלֶךְ׃ כִּסְאֲךָ אֱלֹהִים עוֹלָם וָעֶד
שֵׁבֶט מִישֹׁר שֵׁבֶט מַלְכוּתֶךָ׃
אָהַבְתָּ צֶּדֶק וַתִּשְׂנָא רֶשַׁע עַל כֵּן
מְשָׁחֲךָ אֱלֹהִים אֱלֹהֶיךָ שֶׁמֶן שָׂשׂוֹן
מֵחֲבֵרֶךָ׃ מֹר וַאֲהָלוֹת קְצִיעוֹת
כָּל בִּגְדֹתֶיךָ מִן הֵיכְלֵי שֵׁן מִנִּי
שִׂמְּחוּךָ׃ בְּנוֹת מְלָכִים בְּיִקְּרוֹתֶיךָ
נִצְּבָה שֵׁגַל לִימִינְךָ בְּכֶתֶם אוֹפִיר׃
שִׁמְעִי בַת וּרְאִי וְהַטִּי אָזְנֵךְ
וְשִׁכְחִי עַמֵּךְ וּבֵית אָבִיךְ׃ וְיִתְאָו
הַמֶּלֶךְ יָפְיֵךְ כִּי הוּא אֲדֹנַיִךְ
וְהִשְׁתַּחֲוִי לוֹ׃ וּבַת צֹר בְּמִנְחָה
פָּנַיִךְ יְחַלּוּ עֲשִׁירֵי עָם׃ כָּל כְּבוּדָּה
בַת מֶלֶךְ פְּנִימָה מִמִּשְׁבְּצוֹת זָהָב
לְבוּשָׁהּ׃ לִרְקָמוֹת תּוּבַל לַמֶּלֶךְ
בְּתוּלוֹת אַחֲרֶיהָ רֵעוֹתֶיהָ מוּבָאוֹת
לָךְ׃ תּוּבַלְנָה בִּשְׂמָחֹת וָגִיל
תְּבֹאֶינָה בְּהֵיכַל מֶלֶךְ׃ תַּחַת אֲבֹתֶיךָ

חָשַׁב צֹאן
יָשַׁן קוּץ
זָנַח פָּנָה
סָתַר שָׁכַח
פָּדָה
נָצַח
שָׂכַל שׁוּר
יָדַד
עָשָׂה לָשׁוֹן
סָפַר מָהַר
יָפָה יָצַק
שָׂפָה
עָלַם חָגַר
גָּבַר
עָנָה
יָרֵא יָמַן
חָצַץ שָׁנַן
נָפַל אָיַב
עָלַם
יָשַׁר
שָׂנֵא
שׂוּשׂ
מוֹר קָצַע
הֵיכָל
בָּנָה
יָצַב אָפַר
רָאָה נָטָה
אָוָה
יָפָה
שָׁחָה
פָּנָה חָלָה
עָשַׁר כָּבַד
בָּנָה פָּנָה
שָׁבַץ לָבַשׁ
יָבַל בָּתַל
רָעָה בּוֹא
גִּיל בּוֹא
הֵיכָל

יהיו בניך תשיתמו לשרים בכל — היה שות
הארץ: אזכירה שמך בכל דר — שור זכר
ודר על כן עמים יהודוך לעלם — דור
ועד: xlvi. למנצח לבני — ידה עלם
קרח על עלמות שיר: — נצח
אלהים לנו מחסה ועז עזרה — שור
בצרות נמצא מאד: על כן לא — חסה עזז
נירא בהמיר ארץ ובמוט הרים — צור מצא
בלב ימים: יהמו יחמרו מימיו — ירא מיר
ירעשו הרים בגאותו סלה: נהר — המה חמר
פלגיו ישמחו עיר אלהים קדש — רעש גאה
משכני עליון: אלהים בקרבה — שמח
בל תמוט יעזרה אלהים לפנות — שכן עלה
בקר: המו גוים מטו ממלכות — מוט עזר
נתן בקולו תמוג ארץ: יהוה — פנה המה
צבאות עמנו משגב לנו אלהי — מוט מלך
יעקב סלה: לכו חזו מפעלות — מוג
יהוה אשר שם שמות בארץ: — שגב
משבית מלחמות עד קצה הארץ — הלך חזה
קשת ישבר וקצץ חנית עגלות — פעל שום
ישרף באש: הרפו ודעו כי — שמם שבת
אנכי אלהים ארום בגוים ארום — קצה
בארץ: יהוה צבאות עמנו משגב — שבר חנה
לנו אלהי יעקב סלה: xlvii. — שרף רפה
למנצח לבני קרח מזמור: — ידע רמם
כל העמים תקעו כף הריעו — שגב
לאלהים בקול רנה: כי יהוה — נצח זמר
עליון נורא מלך גדול על כל — רוע
הארץ: ידבר עמים תחתינו — רנן
ולאמים תחת רגלינו: יבחר לנו — עלה ירא
את נחלתנו את גאון יעקב אשר — גדל דבר
אהב סלה: עלה אלהים בתרועה — בחר
יהוה בקול שופר: זמרו אלהים — גאה
זמרו זמרו למלכנו זמרו: כי מלך — רוע
כל הארץ אלהים זמרו משכיל: — שפר
מלך אלהים על גוים אלהים — שכל

erūt tibi filii: pōes eos
principes in vniuersa
terra. Recordabor no
minis tui in oi gnatiōe
& gnatiōe: ppterea po
puli cōfitebūtur tibi in
seculū & in eternū.
Victori filiorū core p
iuuētutibus cāticū. 46.
DEus nostra spes &
fortitudo: auxiliū
in tribulationibus in
uentus est validum. I
deo non timebimus
cum fuerit translata ter
ra: & concussi montes
in corde maris. Sonāti
bus & intumescentibus
gurgitibus eius: & agi
tatis mōtibus i potētia
eius. Sp. Flumis diuisio
nes letificāt ciuitatē dī:
sctm̄ tabernaculū altis
simi. Deus in medio ei⁹
nō cōmouebitur: auxi
liabitur ei deus in ortu
matutino. Cōturbate
sunt gētes cōcussa sunt
regna: dedit vocē suā
prostrata ē terra. Dn̄s
exercituū nobiscū: p
tector nr̄ deus iacob.
Sp. Venite & videte o
pera domini: quantas
posuerit solitudines in
terra. Conpescet bella
vsq; ad extremum ter
re: arcum confringet
& concidet hastam:
plaustra comburet i
gni. Cessate & cogno
scite quoniam ego sum
deus: exaltabor in gen
tibus exaltabor i terra.
Dominus exercituum
nobiscū: fortitudo
nostra deus iacob.
Semper.
Victori filiorum co
re psalmus. 47.
OMnes populi plau
dite manibus: iubi
late deo in voce laudis.
Quoniam dominus
altissimus terribilis:
rex magnus sup oēm
terrā. Cōgregauit po
pulos subtus nos:
& tribus sub pedibus
nostris. Elegit nobis
hereditatem nostram:
gloriam iacob quam
dilexit. Semper. Ascē
dit deus in iubilo:
dominus in voce buc
cine. Canite deo
canite: canite regi no
stro canite. Quia rex
vniuerse terre deus: ca
nite erudite.
Regnauit deus super
gentes: deus

nati sunt filii tui: cōstitues eos principes sup
ἐγεννήθησαν οἱ υἱοί σου, καταστήσεις αὐτοὺς ἄρχοντας ἐπὶ
oēm trā. Memor ero nominis tui in om
πᾶσαν τὴν γῆν. Μνησθήσομαι τοῦ ὀνόματός σου ἐν πά
ni gnatiōe & gnatiōe. Propterea ppl'i cōfitebūtur tibi
σῃ γενεᾷ καὶ γενεᾷ. Διὰ τοῦτο λαοὶ ἐξομολογήσονταί σοι
in eternū: & in seculū seculi.
εἰς τὸν αἰῶνα, καὶ εἰς τὸν αἰῶνα τοῦ αἰῶνος.
In finē pro filiis core pro
Εἰς τὸ τέλος ὑπὲρ τῶν υἱῶν κορὲ ὑπὲρ τῶν
arcanis psalmus. 45.
κρυφίων ψαλμός. με.
DEus nr̄ refugiū & virtus: adiutor in tri
Ὁ θεὸς ἡμῶν καταφυγὴ καὶ δύναμις, βοηθὸς ἐν θλί
bulatiōibus q̄ inuenerūt nos nimis. Propterea nō time
ψεσι ταῖς εὑρούσαις ἡμᾶς σφόδρα. Διὰ τοῦτο οὐ φοβη
bimus dū turbabitur terra: & trāsferētur mōtes
θησόμεθα ἐν τῷ ταράσσεσθαι τὴν γῆν, καὶ μετατίθεσθαι ὄρη
in cor maris. Sonuerūt & turbate sūt aque
ἐν καρδίαις θαλασσῶν. Ἤχησαν καὶ ἐταράχθησαν τὰ ὕδατα
eo͞r: cōturbati sūt mōtes in fortitudine eius.
αὐτῶν, ἐταράχθησαν τὰ ὄρη ἐν τῇ κραταιότητι αὐτοῦ.
Fluminis impetus letificāt ciuitatē dei:
Τοῦ ποταμοῦ τὰ ὁρμήματα εὐφραίνουσι τὴν πόλιν τοῦ θε
sctificauit tabnaculū suū altissimus. Deus in me
οῦ, ἡγίασε τὸ σκήνωμα αὐτοῦ ὁ ὕψιστος. Ὁ θεὸς ἐν μέ
dio eius: & nō cōmouebit. adiuuabit eā deus
σῳ αὐτῆς, καὶ οὐ σαλευθήσεται. Βοηθήσει αὐτῇ ὁ θεὸς
mane diluculo. Cōturbate sūt gētes: inclinata sūt re
τὸ πρὸς πρωῒ πρωΐ. Ἐταράχθησαν ἔθνη, ἔκλιναν βασι
gna: dedit vocē suā altissimus: mota est tra.
λεῖαι, ἔδωκε φωνὴν αὐτοῦ ὁ ὕψιστος, ἐσαλεύθη ἡ γῆ.
Dn̄s virtutū nobiscū: susceptor nr̄ deus
Κύριος τῶν δυνάμεων μεθ' ἡμῶν, ἀντιλήπτωρ ἡμῶν ὁ θεὸς
iacob. Venite & videte opa dei: q̄ posuit
ἰακώβ. Δεῦτε καὶ ἴδετε τὰ ἔργα τοῦ θεοῦ, ἃ ἔθετο
prodigia sup trā: auferēs bella vsq; ad
τέρατα ἐπὶ τῆς γῆς, ἀνταναιρῶν πολέμους μέχρι τῶν
fines tre. Arcū cōteret & cōfringet ar
περάτων τῆς γῆς. Τόξον συντρίψει καὶ συγκλάσει ὅ
ma: & scuta cōburet in igne. Vaca
πλον, καὶ θυρεοὺς κατακαύσει ἐν πυρί. Σχολάσα
te & cognoscite: q̄m ego sū deus: exaltabor in
τε καὶ γνῶτε, ὅτι ἐγώ εἰμι ὁ θεός, ὑψωθήσομαι ἐν τοῖς
gētibus: exaltabor in tra. Dn̄s virtutū
ἔθνεσιν, ὑψωθήσομαι ἐν τῇ γῇ. Κύριος τῶν δυνάμεων
nobiscū: susceptor nr̄ deus iacob.
μεθ' ἡμῶν, ἀντιλήπτωρ ἡμῶν ὁ θεὸς ἰακώβ.
In finē pro filiis core psalmus. 46.
Εἰς τὸ τέλος ὑπὲρ τῶν υἱῶν κορὲ ψαλμός. μς.
OMnes gētes plaudite manib': iubilate
Πάντα τὰ ἔθνη κροτήσατε χεῖρας, ἀλαλάξατε
deo in voce exultatiōis. Q̄m dn̄s excelsus:
τῷ θεῷ ἐν φωνῇ ἀγαλλιάσεως. Ὅτι κύριος ὕψιστος,
terribilis: rex magnus sup oēs trā. Sub
φοβερός, βασιλεὺς μέγας ἐπὶ πᾶσαν τὴν γῆν. Ὑπέ
iecit ppl'os nobis: & gētes sub pedibus nr̄is.
ταξε λαοὺς ἡμῖν, καὶ ἔθνη ὑπὸ τοὺς πόδας ἡμῶν.
Elegit nobis hereditatē sibi: spēm
Ἐξελέξατο ἡμῖν τὴν κληρονομίαν ἑαυτῷ, τὴν καλλο
iacob: q̄ dilexit. Ascēdit deus in iubi
νὴν ἰακώβ, ἣν ἠγάπησεν. Ἀνέβη ὁ θεὸς ἐν ἀλαλαγ
lo: dn̄s in voce tube. Psallite deo
μῷ, κύριος ἐν φωνῇ σάλπιγγος. Ψάλατε τῷ θεῷ ἡ
nr̄o psallite: psallite regi nr̄o psallite.
μῶν ψάλατε, ψάλατε τῷ βασιλεῖ ἡμῶν ψάλατε.
Q̄m rex oīs terre deus: psallite sapiē
Ὅτι βασιλεὺς πάσης τῆς γῆς ὁ θεός, ψάλατε συνε
ter. Regnauit deus sup gētes: deus
τῶς. Ἐβασίλευσεν ὁ θεὸς ἐπὶ τὰ ἔθνη, ὁ θεὸς

sedet sup sedē sctā suā. Principes pplorū cōgre
κάθηται ἐπὶ θρόνου ἁγίου αὐτοῦ. Ἄρχοντες λαῶν συνήχ-
gati sūt cū deo abraā: qm̄ dei fortes
θησαν μετὰ τοῦ θεοῦ ἀβραάμ, ὅτι τοῦ θεοῦ οἱ κραταιοὶ τῆς
terre vehemēter eleuati sūt.
γῆς σφόδρα ἐπήρθησαν.
Psalmus cātici filijs core scda sabbati. 47.
Ψαλμὸς ᾠδῆς τοῖς υἱοῖς κορὲ δευτέρᾳ σαββάτου. μζ.
Magnus dñs et laudabilis nimis: in ciuitate dei
Infra. 143. Μέγας κύριος καὶ αἰνετὸς σφόδρα, ἐν πόλει τοῦ θε-
nři in mōte sctō eius: Bñ fūdata exultatiōe vniuerse
οῦ ἡμῶν ἐν ὄρει ἁγίῳ αὐτοῦ, Εὐρίζῳ ἀγαλλιάματι πάσης
terre: mōtes siō latera aqlōis: ciuitas re-
τῆς γῆς, ὄρη σιὼν τὰ πλευρὰ τοῦ βορρᾶ, ἡ πόλις τοῦ βα-
gis magni. Deus in domibus eius co-
σιλέως τοῦ μεγάλου. Ὁ θεὸς ἐν ταῖς βάρεσιν αὐτῆς γινώ-
gnoscit: cū suscipiet eā. Qm̄ ecce reges
σκεται, ὅταν ἀντιλαμβάνηται αὐτῆς. Ὅτι ἰδοὺ οἱ βασιλεῖς
terre cōgregati sūt cōuenerūt in vnū. Ipsi vide-
τῆς γῆς συνήχθησαν διῆλθοσαν ἐπὶ τὸ αὐτό. Αὐτοὶ ἰδόν-
tes sic admirati sūt: cōturbati sunt: cōmoti sunt: tre-
τες οὕτως ἐθαύμασαν, ἐταράχθησαν, ἐσαλεύθησαν, τρό-
mor apphēdit eos. Ibi dolores vt parturiētis: in spū
μος ἐπελάβετο αὐτῶν. Ἐκεῖ ὠδῖνες ὡς τικτούσης, ἐν πνεύ-
vehemēti cōteres naues tharsis. Sicut audi-
ματι βιαίῳ συντρίψεις πλοῖα θαρσίς. Καθάπερ ἠκού-
uimus: sic et vidim⁹. in ciuitate dñi vir-
σαμεν, οὕτως καὶ εἴδομεν. ἐν πόλει κυρίου τῶν δυ-
tutū: in ciuitate dei nři. Deus fundauit
νάμεων, ἐν πόλει τοῦ θεοῦ ἡμῶν. Ὁ θεὸς ἐθεμελίωσεν
eā in eternū. suscepimus de⁹ miaʒ tuā in
αὐτὴν εἰς τὸν αἰῶνα. ὑπελάβομεν ὁ θεὸς τὸ ἔλεός σου ἐν
medio ppłi tui. Scdʒ nomē tuū deus: sic
μέσῳ τοῦ λαοῦ σου. Κατὰ τὸ ὄνομά σου ὁ θεός, οὕτως
et laus tua in fines terre: iustitia
καὶ ἡ αἴνεσίς σου ἐπὶ τὰ πέρατα τῆς γῆς, δικαιοσύνης
plena dextera tua. Letetur mōs sion: et
Infra. 49. πλήρης ἡ δεξιά σου. Εὐφρανθήτω ὄρος σιών, καὶ ἀ-
exultent filie iude ppt
γαλλιάσθωσαν αἱ θυγατέρες τῆς ἰουδαίας ἕνεκεν τῶν
iudicia tua dñe. Circūdate siō: et cō
κριμάτων σου κύριε. Κυκλώσατε σιών, καὶ περι-
plectimini eā: narrate in turribus eius. Po-
λάβετε αὐτήν, διηγήσασθε ἐν τοῖς πύργοις αὐτῆς. Θέ-
nite corda vřa in ⱴtute eius: et di-
σθε τὰς καρδίας ὑμῶν εἰς τὴν δύναμιν αὐτῆς, καὶ κα-
stribuite domus eius: vt enarretis in
ταδιέλεσθε τὰς βάρεις αὐτῆς, ὅπως ἂν διηγήσησθε εἰς
progenie altera. Qm̄ hic est deus nř in eternū et
γενεὰν ἑτέραν. Ὅτι οὗτός ἐστιν ὁ θεὸς ἡμῶν εἰς τὸν αἰῶνα καὶ
in seculū seculi. ipse reget nos in secula.
εἰς τὸν αἰῶνα τοῦ αἰῶνος. αὐτὸς ποιμανεῖ ἡμᾶς εἰς τοὺς αἰῶνας.
In finē filijs core psalmus. 48.
Εἰς τὸ τέλος τοῖς υἱοῖς κορὲ ψαλμός. μη.
Audite hec oēs gētes: aurib⁹ pcipite om-
Ἀκούσατε ταῦτα πάντα τὰ ἔθνη, ἐνωτίσασθε πάν-
nes q̄ habitatis orbē. Quiq̄ terrigene et fi-
τες οἱ κατοικοῦντες τὴν οἰκουμένην, Οἵ τε γηγενεῖς καὶ υἱ-
lij hoīs: simul in vnū diues et paup. Os meum
οὶ τῶν ἀνθρώπων, ἐπὶ τὸ αὐτὸ πλούσιος καὶ πένης. Τὸ στόμα μου
loquet sapiaʒ: et meditatio cordis mei prudētiā.
λαλήσει σοφίαν, καὶ ἡ μελέτη τῆς καρδίας μου σύνεσιν.
Inclinabo in parabolā aurē meā: apiam in psalterio
Κλινῶ εἰς παραβολὴν τὸ οὖς μου, ἀνοίξω ἐν ψαλτηρίῳ τὸ
propositionē meā. Cur timeo in die mala: iniq̄
πρόβλημά μου. Ἱνατί φοβοῦμαι ἐν ἡμέρᾳ πονηρᾷ; ἡ ἀνο-
tas calcanei mei circūdabit me. Qui cōfidūt in
μία τῆς πτέρνης μου κυκλώσει με. Οἱ πεποιθότες ἐπὶ τῇ
virtute sua: et in multitudine diuitiaʒ suaʒ qui
δυνάμει αὐτῶν, καὶ ἐπὶ τῷ πλήθει τοῦ πλούτου αὐτῶν καυ-
gloriātur. Frater nō redimit: redimet hō: nō dabit
χώμενοι. Ἀδελφὸς οὐ λυτροῦται, λυτρώσεται ἄνθρωπος, οὐ δώσει

sedet sup thronū sctm̄ suū. Principes pplorū cōgregati sūt ppł's dei abraam: quoniam deo scuta terre: vehementer eleuatus est.

Canticum psalmi filiis core. 48.

Magnus dñs & laudabilis nimis: ī ciuitate dei nři in monte sctō ei⁹. Specioso germine gaudio vniuerse terre: mōte sion lateribus aquilonis: ciuitatula regis magni. Deus in domibus eius agnitus ē ī auxiliādo. Quia ecce reges congregati sunt: venerunt simul. Ipsi vidētes sic obstupuerunt: cōturbati sūt admirati sunt. Horror possedit eos: ibi dolor q̄si pturiētis. In vēto vredinis cōfrīges naues tharsis. Sicut audiuimus ita vidimus in ciuitate domini exercituū in ciuitate dei nři: deus fundauit eā vsq̄ in eternū. Sp. Estimauimus deus miam tuam ī medio tēpli tui. Secūdum nomen tuum deus sic laus tua vsq̄ ad extremum terre: iustitia repleta ē dextera tua. Letetur mons sion: exultēt filie iude ppter iudicia tua. Circundate sion & circuite eam: numerate turres eius. Ponite cor vřm in menibus: separate palatia eius: vt enarretis in gñatiōe nouissima. Quia ipse ē deus deus nř in seculū & in perpetuum: ipse erit dux noster ī morte.

Victori filiorum core p̄s. 49.

Audite hec omnes populi: auribus percipite vniuersi habitatores orbis. Tam filii adam quam filii viri: simul diues & pauper. Os meum loquetur sapientias: & meditatio cordis mei prudentias. Inclinabo ad parabolā aurē meā: apiā in cithara enigma meum. Quare timebo ī dieb⁹ malis: iniqtas calcanei mei circundabit me. Qui fiduciā hñt ī forti tudie sua: & ī multitudie diuitiaʒ suarū supbiūt. Frem nō redimēs redi

ישב על כסא קדשו: נדיבי עמים | נדב
נאספו עם אלהי אברהם כי | אסף
לאלהים מגני ארץ מאד נעלה: | עלה
xlviii. שיר מזמור לבני קרח | שור זמר
גדול יהוה ומהלל מאד בעיר | גדל הלל
אלהינו הר קדשו: יפה נוף |
משוש כל הארץ הר ציון ירכתי | שוש
צפון קרית מלך רב: אלהים | צפן קרה
בארמנותיה נודע למשגב: כי | ידע שגב
הנה המלכים נועדו עברו יחדו: | יעד
המה ראו כן תמהו נבהלו נחפזו: | ראה בהל
רעדה אחזתם שם חיל כיולדה: | חפז חול
ברוח קדים תשבר אניות | ילד קדם
תרשיש: כאשר שמענו כן | שבר אנה
ראינו בעיר יהוה צבאות בעיר | ראה
אלהינו אלהים יכוננה עד עולם | כון עלם
סלה: דמינו אלהים חסדך בקרב | דמה
היכלך: כשמך אלהים כן תהלתך | הכל הלל
על קצוי ארץ צדק מלאה ימינך: | קצה ימן
ישמח הר ציון תגלנה בנות | שמח גול
יהודה למען משפטיך: סבו ציון | ענה שפט
והקיפוה ספרו מגדליה: שיתו | סבב נקף
לבכם לחילה פסגו ארמנותיה | גדל שות
למען תספרו לדור אחרון: כי זה | ספר
אלהים אלהינו עולם ועד הוא |
xlix. ינהגנו עלמות: | נהג
למנצח לבני קרח מזמור: | נצח זמר
שמעו זאת כל העמים האזינו | אזן
כל ישבי חלד: גם בני אדם גם |
בני איש יחד עשיר ואביון: פי | עשר אבה
ידבר חכמות והגות לבי תבונות: | פה דבר
אטה למשל אזני אפתח בכנור | הגה בין
חידתי: למה אירא בימי רע | נטה פתח
עון עקבי יסובני: הבטחים על | כנר חוד
חילם וברב עשרם יתהללו: | ירא יום
אח לא פדה יפדה איש לא יתן | רוע סבב
| הלל
| נתן

לאלהים כפרו: ויקר פדיון — כפר
נפשם וחדל לעולם: ויחי עוד — עלם חיה
לנצח לא יראה השחת: כי יראה — ראה
חכמים ימותו יחד כסיל ובער — מות כסל
יאבדו ועזבו לאחרים חילם: — אבד
קרבם בתימו לעולם משכנתם — בית עלם
לדור ודור קראו בשמותם עלי — שכן
אדמות: ואדם ביקר בל ילין — לון
נמשל כבהמות נדמו: זה דרכם — משל דמה
כסל למו ואחריהם בפיהם ירצו — פה רצה
סלה: כצאן לשאול שתו מות — צון שאל
ירעם וירדו בם ישרים לבקר — שות רעה
וצורם לבלות שאול מזבול לו: — רדה
אך אלהים יפדה נפשי מיד — בלה שאל
שאול כי יקחני סלה: אל תירא — פדה
כי יעשר איש כי ירבה כבוד — לקח
ביתו: כי לא במותו יקח הכל — עשר רבה
לא ירד אחריו כבודו: כי נפשו — כבד
בחייו יברך ויודוך כי תיטיב לך: — חיה ברך
תבא עד דור אבותיו עד נצח לא — ידה יטב
יראו אור: אדם ביקר ולא יבין — בוא ראה
נמשל כבהמות נדמו: — בין

l.

מזמור לאסף אל אלהים — זמר
יהוה דבר ויקרא ארץ ממזרח — קרא זרח
שמש עד מבאו: מציון מכלל — בוא כלל
יפי אלהים הופיע: יבא אלהינו — יפה יפע
ואל יחרש אש לפניו תאכל — בוא חרש
וסביביו נשערה מאד: יקרא אל — פנה אכל
השמים מעל ואל הארץ לדין — סבב שער
עמו: אספו לי חסידי כרתי — קרא דון
בריתי עלי זבח: ויגידו שמים — חסד
צדקו כי אלהים שפט הוא — כרת נגד
סלה: שמעה עמי ואדברה — דבר
ישראל ואעידה בך אלהים — עוד
אלהיך אנכי: לא על זבחיך
אוכיחך ועולתיך לנגדי תמיד: — יכח עלה

met vir: nec dabit deo ꝑpiciationẽ pro eo. Et preciũ redẽptionis animę eorũ: & quiescet in secula. Et viuet vltra in sempiternũ: non videbit interitũ. Cũ viderit sapiẽtes morientes: simul insipiens & indoctus peribũt: & derelinquent aliẽis diuitias suas: Interiora sua domus suas in seculo: tabernacula sua in gñatione & gñatiõe: vocauerũt nominibus suis terras suas. Et homo in honore nõ cõmorabitur: similatus est iumẽtis & exequatus est. Hec via insipiẽtie eorũ: & post eos iuxta os eorũ current. Sp. Quasi grex in inferno positi sunt mors depascet eos: & subiicient eos recti in matutino: & figura eorũ cõteretur i iferno post hitaculũ suũ. Verũtñ deus redimet aiam meã de manu inferni: cũ asũpserit me. Sp. Noli timere cũ ditatus fuerit vir: cũ multiplicata fuerit gl̃ia domus eius. Nec ei moriens tollet oia: nec descẽdet post eũ gl̃ia eius. Quia aie sue ivita sua bñdicet: & laudabũt te cũ bñfeceris tibi. Introibit vsq͂ ad gñationẽ patrũ suorũ vsq͂ ad finẽ nõ videbunt lumen. Homo cũ in honore esset & non intellexit: comparatus est iumentis & silebit.

Psalmus asaph. 50.

Fortis deus dñs locutus est & vocauit terrã: ab ortu solis vsq͂ ad occasũ eius. De sion pfecto decore deus appuit. Veniet de⁹ noster & nõ tacebit: ignis corã eo vorabit: & i circuitu eius tẽpestas valida. Vocabit celũ de sursũ: & terram vt iudicet ppl̃m suũ. Cõgregate mihi sctõs meos: q feriũt pactũ meũ in sacrificio. Et annũciabũt celi iustitiã eius: quia de⁹ iudex ẽ. Sp. Audi popule meus & loquar: israel & testificabor in te: deus ∞∞∞∞∞ deus tuus ego sũ. Nõ propter victimas tuas arguã te: & holocausta tua coram me sunt sp.

deo placatiões suã: Et p̃ciũ redẽptiõis
τῷ θεῷ ἐξίλασμα ἑαυτοῦ, Καὶ τὴν τιμὴν τῆς λυτρώσεως τῆς
aie sue: & laborauit in eternũ: & viuet in fi-
ψυχῆς αὐτοῦ, καὶ ἐκοπίασεν εἰς τὸν αἰῶνα, καὶ ζήσεται εἰς τέ-
nẽ. Nõ videbit interitũ. cũ viderit sapiẽtes morie-
λος. Οὐκ ὄψεται καταφθοράν, ὅταν ἴδῃ σοφοὺς ἀποθνήσκον-
tes: simul insipiẽs & stultus peribũt. Et relin-
τας, ἐπὶ τὸ αὐτὸ ἄφρων καὶ ἄνους ἀπολοῦνται. Καὶ κατα-
quẽt alienis diuitias suas: & sepulchra eo-
λείψουσιν ἀλλοτρίοις τὸν πλοῦτον αὐτῶν, καὶ οἱ τάφοι αὐ-
rũ domus illoꝝ in eternũ. Tabnacula eoꝝ in pge
τῶν οἰκίαι αὐτῶν εἰς τὸν αἰῶνα. Σκηνώματα αὐτῶν εἰς γενε-
niẽ & pgeniẽ: vocauerũt noia sua in ter
ὰν καὶ γενεάν, ἐπεκαλέσαντο τὰ ὀνόματα αὐτῶν ἐπὶ τῶν γαι-
ris. Et hõ cũ in honore eẽt: nõ intellexit. cõparatus est
ῶν. Καὶ ἄνθρωπος ἐν τιμῇ ὤν, οὐ συνῆκε. παρασυνεβλήθη
iumẽtis insipiẽtib⁹ & similis fact⁹ est illis. Hec via
τοῖς κτήνεσι τοῖς ἀνοήτοις καὶ ὡμοιώθη αὐτοῖς. Αὕτη ἡ ὁδὸς — Infra. eo.
illoꝝ scãdalũ ipsis: & postea in ore
αὐτῶν σκάνδαλον αὐτοῖς, καὶ μετὰ ταῦτα ἐν τῷ στόματι
suo cõplacebũt. Sicut oues in inferno positi sũt: mors
αὐτῶν εὐδοκήσουσιν. Ὡς πρόβατα ἐν ᾅδῃ ἔθεντο, θάνατος
depascet eos. Et dominabũtur eoꝝ iusti in ma-
ποιμανεῖ αὐτούς. Καὶ κατακυριεύσουσιν αὐτῶν οἱ εὐθεῖς τὸ
tutino: & auxiliũ eoꝝ veterascet in inferno: a
πρωΐ, καὶ ἡ βοήθεια αὐτῶν παλαιωθήσεται ἐν τῷ ᾅδῃ, ἐκ τῆς
gl̃ia eoꝝ expulsi sũt. Verũtñ deus redimet ani
δόξης αὐτῶν ἐξώσθησαν. Πλὴν ὁ θεὸς λυτρώσεται τὴν ψυ-
mã meã de manu inferni: cũ accepit me. Nõ timueri
χήν μου ἐκ χειρὸς ᾅδου, ὅταν λαμβάνῃ με. Μὴ φοβοῦ
cũ diues fact⁹ fuerit hõ aut cũ multiplicata fuerit gl̃ia dom⁹
ὅταν πλουτήσῃ ἄνθρωπος, ἢ ὅταν πληθυνθῇ ἡ δόξα τοῦ οἴκου
eius. Quoniã nõ cũ interierit ipse sumet om
αὐτοῦ. Ὅτι οὐκ ἐν τῷ ἀποθνήσκειν αὐτὸν λήψεται τὰ πάν-
nia: neq͂ descẽdet cũ eo gl̃ia eius. Quia ani- — Iob.17
τα, οὐδὲ συγκαταβήσεται αὐτῷ ἡ δόξα αὐτοῦ. Ὅτι ἡ ψυ-
ma eius in vita ipi⁹ bñdicetur: cõfitebitur tibi
χὴ αὐτοῦ ἐν τῇ ζωῇ αὐτοῦ εὐλογηθήσεται, ἐξομολογήσεταί σοι
cũ bñfeceris ei. Introibit vsq͂ in pgeniẽ patrũ suoꝝ
ὅταν ἀγαθύνῃς αὐτῷ. Εἰσελεύσεται ἕως γενεᾶς πατέρων αὐτοῦ
vsq͂ i eternũ nõ videbit lumẽ. Et hõ cũ i honore eẽt nõ itellexit cõ
ἕως αἰῶνος οὐκ ὄψεται φῶς. Καὶ ἄνθρωπος ἐν τιμῇ ὢν οὐ συνῆκε, πα-
paratus est iumẽtis insipiẽtib⁹: & similis fact⁹ ẽ illis.
ρασυνεβλήθη τοῖς κτήνεσι τοῖς ἀνοήτοις, καὶ ὡμοιώθη αὐτοῖς.

Psalmus asaph. 49.
Ψαλμὸς τῷ ἀσάφ. μθ.

Deus deoꝝ dñs locutus ẽ: & vocauit terrã. ab
Θεὸς θεῶν κύριος ἐλάλησε, καὶ ἐκάλεσε τὴν γῆν. ἀπὸ
ortu solis vsq͂ ad occasũ. Ex siõ spẽs de
ἀνατολῶν ἡλίου μέχρι δυσμῶν. Ἐκ σιὼν ἡ εὐπρέπεια τῆς ὡραι-
coris eius. Deus manifeste veniet: deus nr̃ & nõ sile-
ότητος αὐτοῦ. Ὁ θεὸς ἐμφανῶς ἥξει, ὁ θεὸς ἡμῶν καὶ οὐ παρα-
bit. Ignis ĩ cõspectu ei⁹ exardescet: & i circuitu e-
σιωπήσεται. Πῦρ ἐνώπιον αὐτοῦ καυθήσεται, καὶ κύκλῳ αὐ-
ius tẽpestas valida. Aduocabit celũ sursũ:
τοῦ καταιγὶς σφοδρά. Προσκαλέσεται τὸν οὐρανὸν ἄνω,
& terrã vt discernat pplꝫ suũ. Cõgregate il
καὶ τὴν γῆν τοῦ διακρῖναι τὸν λαὸν αὐτοῦ. Συναγάγετε αὐ-
li sctõs eius: q ordinãt testamẽtũ e-
τῷ τοὺς ὁσίους αὐτοῦ, τοὺς διατιθεμένους τὴν διαθήκην αὐ-
ius sup sacrificia. Et annũciabũt celi iusti
τοῦ ἐπὶ θυσίαις. Καὶ ἀναγγελοῦσιν οἱ οὐρανοὶ τὴν δικαιοσύ-
tiã eius: qm̃ deus iudex est. Audi pp̃le meus &
νην αὐτοῦ, ὅτι ὁ θεὸς κριτής ἐστιν. Ἄκουσον λαός μου καὶ
loquar tibi israel: & testificabor tibi: deus
λαλήσω σοι ἰσραήλ, καὶ διαμαρτύρομαί σοι, ὁ θεὸς ὁ
deus tuus sũ ego. Nõ in sacrificijs tuis arguã
θεός σου εἰμὶ ἐγώ. Οὐκ ἐπὶ ταῖς θυσίαις σου ἐλέγξω
te. holocausta aũt tua in cõspectu meo sunt semp.
σε. τὰ δὲ ὁλοκαυτώματά σου ἐνώπιόν μου ἐστὶ διαπαντός.

Nō accipiā de domo tua vitulos: neq̧ de gregi
Οὐ δέξομαι ἐκ τοῦ οἴκου σου μόσχους, οὐδὲ ἐκ τῶν ποιμ-
bus tuis hircos. Quā mee ſūt oēs fere
νίων σου χιμάρους. Ὅτι ἐμά ἐστι πάντα τὰ θηρία τοῦ
ſyluaꝝ: iumēta in mōtibus ⁊ boues. Cognoui oia
ἀγροῦ, κτήνη ἐν τοῖς ὄρεσι καὶ βόες. Ἔγνωκα πάντα τὰ
volatilia celi: ⁊ pulchritudo agri mecū eſt.
πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ, καὶ ὡραιότης ἀγροῦ μετ' ἐμοῦ ἐστι.
Si eſuriero: nō tibi dicā: meus em̄ eſt orbis terre ⁊
Ἐὰν πεινάσω, οὐ μή σοι εἴπω, ἐμὴ γάρ ἐστιν ἡ οἰκουμένη καὶ
plenitudo eius. Nūqd mādu cabo carnes tauroꝝ: aut ſāguinē hir
τὸ πλήρωμα αὐτῆς. Μὴ φάγωμαι κρέα ταύρων, ἢ αἷμα τρά-
coꝝ potabo? Immola deo ſacrificiū laudis: ⁊ redde
γων πίωμαι; Θῦσον τῷ θεῷ θυσίαν αἰνέσεως, καὶ ἀπόδος
altiſſimo vota tua. Et inuoca me in die tri
τῷ ὑψίστῳ τὰς εὐχάς σου. Καὶ ἐπικάλεσαί με ἐν ἡμέρᾳ θλί-
bulatiōis tue: ⁊ eruā te: ⁊ glorificabis me. Peccato
ψεώς σου, καὶ ἐξελοῦμαί σε, καὶ δοξάσεις με. Τῷ δὲ ἁμαρ-
ri aūt dixit deus: q̄re tu enarras iuſtitias meas:
τωλῷ εἶπεν ὁ θεός, ἵνα τί σὺ ἐκδιηγῇ τὰ δικαιώματά μου,
⁊ aſſumis teſtamētū meū per os tuū: Tu vo
καὶ ἀναλαμβάνεις τὴν διαθήκην μου διὰ στόματός σου; Σὺ δὲ
odiſti diſciplinā ⁊ proiciſti ſermōes meos retroꝛ
ἐμίσησας παιδείαν καὶ ἐξέβαλες τοὺς λόγους μου εἰς τὰ ὀπί-
ſum. Si videbas furē: currebas cū eo: ⁊ cū
σω. Εἰ ἐθεώρεις κλέπτην, συνέτρεχες αὐτῷ, καὶ μετὰ
adultero portionē tuā ponebas. Os tuū abūdauit
μοιχοῦ τὴν μερίδα σου ἐτίθεις. Τὸ στόμα σου ἐπλεόνασε
malitia: ⁊ lingua tua cōcinnabat dolos. Se
κακίαν, καὶ ἡ γλῶσσά σου περιέπλεκε δολιότητας. Καθή-
dēs aduerſus frēz tuū loq̄baris: ⁊ aduerſus
μενος κατὰ τοῦ ἀδελφοῦ σου κατελάλεις, καὶ κατὰ τοῦ
filiū matris tue ponebas ſcādalū. Hec feciſti:
υἱοῦ τῆς μητρός σου ἐτίθεις σκάνδαλον. Ταῦτα ἐποίησας,
⁊ tacui. exiſtimaſti iniq̄tatē: q̄ ero tui ſimilis.
καὶ ἐσίγησα· ὑπέλαβες ἀνομίαν, ὅτι ἔσομαί σοι ὅμοιος.
Arguā te: ⁊ ſtatuam cōtra faciē tuā pec
Ἐλέγξω σε, καὶ παραστήσω κατὰ πρόσωπόν σου τὰς ἁμαρ-
cata tua. Intelligite iā hec q̄ obliuiſcimini deū: ne
τίας σου. Σύνετε δὴ ταῦτα οἱ ἐπιλανθανόμενοι τοῦ θεοῦ, μή-
q̄n rapiat: ⁊ nō ſit q̄ eripiat. Sacrificiū laudis ho
ποτε ἁρπάσῃ, καὶ οὐ μὴ ᾖ ὁ ῥυόμενος. Θυσία αἰνέσεως δο-
norificabit me: ⁊ illic iter q̄ oſtēdā illi ſalutare meū.
ξάσει με, καὶ ἐκεῖ ὁδὸς ἣ δείξω αὐτῷ τὸ σωτήριόν μου.

In finē pſalmus dd: cū ingrederet̄ ad
Εἰς τὸ τέλος ψαλμὸς τῷ Δαυΐδ, ἐν τῷ εἰσελθεῖν πρὸς
ipm nathā propheta: q̄n intrauit ad berſa
αὐτὸν Νάθαν τὸν προφήτην, ἡνίκα εἰσῆλθε πρὸς Βηρσα-
bee vxorē vrie. 50.
βεὲ τὴν γυναῖκα Οὐρίου. ν.

Miſerere mei deus ſm magnā miaꝝ tuā: Et ſm
Ἐλέησόν με ὁ θεὸς κατὰ τὸ μέγα ἔλεός σου, Καὶ κατὰ
multitudinē miſerationū tuaꝝ dele iniq̄tatē meā.
τὸ πλῆθος τῶν οἰκτιρμῶν σου ἐξάλειψον τὸ ἀνόμημά μου.
Amplius laua me ab iniq̄tate mea: ⁊ a
Ἐπιπλεῖον πλῦνόν με ἀπὸ τῆς ἀνομίας μου, καὶ ἀπὸ τῆς
pctō meo mūda me. Quā iniq̄tatē meā ego co
10.3.a. ἁμαρτίας μου καθάρισόν με. Ὅτι τὴν ἀνομίαν μου ἐγὼ γι-
gnoſco: ⁊ pctm̄ meū corā me eſt ſemp.
νώσκω, καὶ ἡ ἁμαρτία μου ἐνώπιόν μου ἐστὶ διαπαντός.
Tibi ſoli peccaui: ⁊ malū corā te feci.
Σοὶ μόνῳ ἥμαρτον, καὶ τὸ πονηρὸν ἐνώπιόν σου ἐποίησα.
Ut iuſtificeris in ſermōibus tuis: ⁊ vincas cū
Ὅπως ἂν δικαιωθῇς ἐν τοῖς λόγοις σου, καὶ νικήσῃς ἐν τῷ
iudicaris. Ecce em̄ in iniq̄tatibus cōceptus ſū: ⁊ in pec
κρίνεσθαί σε. Ἰδοὺ γὰρ ἐν ἀνομίαις συνελήφθην, καὶ ἐν ἁμαρ-
catis cōcepit me mater mea. Ecce em̄ v̄itatē dile
τίαις ἐκίσσησέ με ἡ μήτηρ μου. Ἰδοὺ γὰρ ἀλήθειαν ἠγά-
xiſti: incerta ⁊ occulta ſapie tue mani
πησας, τὰ ἄδηλα καὶ τὰ κρύφια τῆς σοφίας σου ἐδή-
feſtaſti mihi. Aſperges me hyſſopo ⁊ mūdabor:
λωσάς μοι. Ῥαντιεῖς με ὑσσώπῳ καὶ καθαρισθήσομαι,

Non accipiā de domo tua vitulū: neq̧ de gregibus tuis hircos. Mea ſunt em̄ oīa aīalia ſyluarū: pecudes in mōtibus milium. Scio omnes aues mōtiū: & vniuerſitas agri mecū eſt. Si eſuriero nō dicā tibi: meus eſt enim orbis & plenitudo eius. Nunqd comedā carnē taurorum: aut ſanguinē hircorum bibam? Immola deo laudem: & redde altiſſimo vota tua. Et inuoca me in die tribulationis: liberabo te & glorificabis me. Impio autem dixit deus qd tibi ē cū narratiōe pceptoꝝ meoꝝ: vt aſſumas pactū meū in ore tuo? Qui odiſti diſciplinā: & proieciſti verba mea poſt te. Si videbas furem conſentiebas ei: & cum adulteris erat pars tua. Os tuum dimiſiſti in malitiam: & lingua tua concinnauit dolum. Sedens aduerſus fratrē tuū loquebaris: & aduerſus filium matris tue fabricabas opprobriū. Hec feciſti & tacui: exiſtimaſti me futurū ſimilē tui: arguam te & ppona te ante oculos tuos. Intelligite hoc qui obliuiſcimini deū: ne forte capiā & nō ſit q liberet. Qui immolat cōfeſſionē glorificat me: & qui ordiat vi am oſtēdā ei ſalutare dī.

Victori p̄s dauid: cū veniſſet ad eum nathan propheta qn̄ igreſſus eſt ad berſabee. 51.

Miſerere mei deus ſecūdum miam tuā: iuxta mltitudinē miſerationū tuarū dele iniquitates meas. Multū laua me ab iniquitate mea: & a pctō meo mūda me. Qm̄ iniquitates meas ego cognoui: & pctm̄ meū cōtra me ē ſp. Tibi ſoli peccaui & malū coram te feci: vt iuſtificeris in ſermonibus tuis: & vincas dū iudicaris. Ecce in iniquitate cōcept⁹ ſū: & in pctō pepit me mater mea. Ecce ei veritatē diligis: abſconditū & arcanum ſapiētie manifeſtaſti mihi. Aſperges me hyſſopo & mundabor:

לֹא אֶקַּח מִבֵּיתְךָ פָר מִמִּכְלְאֹתֶיךָ
עַתּוּדִים׃ כִּי לִי כָל חַיְתוֹ יָעַר
בְּהֵמוֹת בְּהַרְרֵי אָלֶף׃ יָדַעְתִּי כָּל
עוֹף הָרִים וְזִיז שָׂדַי עִמָּדִי׃ אִם
אֶרְעַב לֹא אֹמַר לָךְ כִּי לִי תֵּבֵל
וּמְלֹאָהּ׃ הַאוֹכַל בְּשַׂר אַבִּירִים
וְדַם עַתּוּדִים אֶשְׁתֶּה׃ זְבַח
לֵאלֹהִים תּוֹדָה וְשַׁלֵּם לְעֶלְיוֹן
נְדָרֶיךָ׃ וּקְרָאֵנִי בְּיוֹם צָרָה
אֲחַלֶּצְךָ וּתְכַבְּדֵנִי׃ וְלָרָשָׁע אָמַר
אֱלֹהִים מַה לְּךָ לְסַפֵּר חֻקָּי וַתִּשָּׂא
בְרִיתִי עֲלֵי פִיךָ׃ וְאַתָּה שָׂנֵאתָ
מוּסָר וַתַּשְׁלֵךְ דְּבָרַי אַחֲרֶיךָ׃ אִם
רָאִיתָ גַנָּב וַתִּרֶץ עִמּוֹ וְעִם
מְנָאֲפִים חֶלְקֶךָ׃ פִּיךָ שָׁלַחְתָּ
בְרָעָה וּלְשׁוֹנְךָ תַּצְמִיד מִרְמָה׃
תֵּשֵׁב בְּאָחִיךָ תְדַבֵּר בְּבֶן אִמְּךָ תִּתֶּן
דֹּפִי׃ אֵלֶּה עָשִׂיתָ וְהֶחֱרַשְׁתִּי
דִּמִּיתָ הֱיוֹת אֶהְיֶה כָמוֹךָ אוֹכִיחֲךָ
וְאֶעֶרְכָה לְעֵינֶיךָ׃ בִּינוּ נָא זֹאת
שֹׁכְחֵי אֱלוֹהַּ פֶּן אֶטְרֹף וְאֵין מַצִּיל׃
זֹבֵחַ תּוֹדָה יְכַבְּדָנְנִי וְשָׂם דֶּרֶךְ
אַרְאֶנּוּ בְּיֵשַׁע אֱלֹהִים׃ li.
לַמְנַצֵּחַ מִזְמוֹר לְדָוִד׃ בְּבוֹא
אֵלָיו נָתָן הַנָּבִיא כַּאֲשֶׁר בָּא אֶל
בַּת שָׁבַע׃ חָנֵּנִי אֱלֹהִים כְּחַסְדֶּךָ
כְּרֹב רַחֲמֶיךָ מְחֵה פְשָׁעָי׃ הֶרֶבה
כַּבְּסֵנִי מֵעֲוֹנִי וּמֵחַטָּאתִי טַהֲרֵנִי׃
כִּי פְשָׁעַי אֲנִי אֵדָע וְחַטָּאתִי לְנֶגְדִּי
תָמִיד׃ לְךָ לְבַדְּךָ חָטָאתִי
וְהָרַע בְּעֵינֶיךָ עָשִׂיתִי לְמַעַן
תִּצְדַּק בְּדָבְרֶךָ תִּזְכֶּה בְשָׁפְטֶךָ׃
הֵן בְּעָווֹן חוֹלָלְתִּי וּבְחֵטְא יֶחֱמַתְנִי
אִמִּי׃ הֵן אֱמֶת חָפַצְתָּ בַטֻּחוֹת
וּבְסָתֻם חָכְמָה תוֹדִיעֵנִי׃
תְּחַטְּאֵנִי בְאֵזוֹב וְאֶטְהָר

לָקַח כָּלָא
עָתַד חָיָה
שָׂדֶה
רָעֵב אָכַל
אָבַר
עָתַר שָׁתָה
יָדָה עָלָה
צוּר
חָלַץ כָּבֵד
נָשָׂא
בְּרִית פֶּה
יָסַר שָׁלַךְ
רָאָה רָצָה
נָאַף
פָּה רוּעַ
לָשׁוֹן צָמַד
רָמָה
יָשַׁב דָּבַר
נָתַן עָשָׂה
חָרַשׁ דָּמָה
הָיָה יָכַח
עָרַךְ
טָרַף נָצַל
יָדָה כָּבֵד
שׂוּם רָאָה
נָצַח זָמַר
בּוֹא
רָבַב
יָדַע
תָּמִיד בָּדַד
רוּעַ עָשָׂה
צָדַק זָכָה
עָוָה
טוּחַ
יָדַע
אֵזוֹב טָהֵר

תכבסני ומשלג אלבין׃ תשמיעני   כבס לבן
ששון ושמחה תגלנה עצמות   שמע שוש
דכית׃ הסתר פניך מחטאי וכל   גיל דכה
עונתי מחה׃ לב טהור ברא לי   סתר פנה
אלהים ורוח נכון חדש בקרבי׃   טהר כון
אל תשליכני מלפניך ורוח   שלך
קדשך אל תקח ממני׃ השיבה   לקח שוב
לי ששון ישעך ורוח נדיבה   נדב סמך
תסמכני׃ אלמדה פשעים דרכיך   למד
וחטאים אליך ישובו׃ הצילני   שוב נצל
מדמים אלהים אלהי תשועתי   ישע רנן
תרנן לשוני צדקתך׃ אדני   לשון
שפתי תפתח ופי יגיד תהלתך׃   שפה פתח
כי לא תחפץ זבח ואתנה עולה   פה נגד
לא תרצה׃ זבחי אלהים רוח   הלל חפץ נתן עלה
נשברה לב נשבר ונדכה אלהים   רצה שבר
לא תבזה׃ היטיבה ברצונך את   דכה בזה
ציון תבנה חומות ירושלם׃ אז   יטב רצה
תחפץ זבחי צדק עולה וכליל אז   בנה חמה חפץ עלה
יעלו על מזבחך פרים׃ lii.   כלל עלה
למנצח משכיל לדוד׃ בבוא דואג   זבח נצח
האדומי ויגד לשאול ויאמר לו בא   שכל נגד
דוד אל בית אחימלך׃   אמר בוא
מה תתהלל ברעה הגבור חסד   הלל רעע
אל כל היום׃ הוות תחשב   גבר הוה
לשונך כתער מלטש עשה   חשב לשן לטש
רמיה׃ אהבת רע מטוב   רמה רעע
שקר מדבר צדק סלה׃
אהבת כל דברי בלע לשון מרמה׃   רמה
גם אל יתצך לנצח יחתך ויסחך   נתץ חתה
מאהל ושרשך מארץ חיים סלה׃   נסח
ויראו צדיקים וייראו ועליו   ראה צדק
ישחקו׃ הנה הגבר לא ישים   ירא שחק
אלהים מעוזו ויבטח ברב עשרו   שום עזז
יעז בהותו׃ ואני כזית רענן   בטח עזז
בבית אלהים בטחתי בחסד   הוה

lauabis me & super niuē dealbabor. Auditū mihi facies gaudiū & letitiam: vt exultēt ossa q̄ cōfregisti. Abscōde faciē tuā a pctis meis: & oēs iniquitates meas dele. Cor mūdū crea mihi deus: & spūm stabilē renoua in visceribus meis. Ne piicias me a facie tua: & spiritum sanctum tuum ne auferas a me. Redde mihi letitiā iesu tui: & spiritu potenti confirma me. Docebo iniquos vias tuas: & peccatores ad te reuertentur. Libera me de sanguinibus deus deus salutis mee: laudabit lingua mea iustitiam tuam. Domine labia mea apies: & os meū annūciabit laudē tuā. Nō ei vis vt victimā ferā: nec holocaustū tibi placet. Sacrificium dei spiritus contribulatus: cor cōtritū & humiliatū deus nō despicies. Benigne fac in voluntate tua sion: vt edificētur muri hierusalem. Tunc suscipies sacrificiū iustitie oblatiōes & holocausta: tunc imponent super altare tuū vitulos.

Victori itellect9 dauid cum venisset doec idumeus & annūciasset sauli dicens ei: venit dauid i domum achimelech. 52.

Quid gloriaris i malitia potēs: mia dei tota die. Insidias cogitat lingua tua: q̄si nouacula acuta faciens dolum. Dilexisti malū magis quam bonum: mendaciū magis quā loqui iustitiam. Semp. Dilexisti oīa verba ad deuorādū: līguā dolosā: Sed deus destruet te in sēpiternū: terrebit te & euellet de tabernaculo tuo: & erradicabit te de tra viuētiū. Sp. Videbunt iusti & timebūt: & super eum ridebūt. Ecce vir qui nō posuit deū fortitudinē suā: sed sperauit i multitudinē diuitiarum suarum: confortatus est in isidiis suis. Ego autē sicut oliua virēs in domo dei: speraui in mia

lauabis me & sup niuē dealbabor. Auditui meo dabis
πλυνεῖς με, καὶ ὑπὲρ χιόνα λευκανθήσομαι. Ἀκουτιεῖς μοι
gaudiū & letitiā: exultabūt ossa humi
ἀγαλλίασιν καὶ εὐφροσύνην, ἀγαλλιάσονται ὀστέα τεταπει
liata. Auerte faciē tuā a pctis
νωμένα. Ἀπόστρεψον τὸ πρόσωπόν σου ἀπὸ τῶν ἁμαρτιῶν
meis: & oēs iniqtates meas dele. Cor mū
μου, καὶ πάσας τὰς ἀνομίας μου ἐξάλειψον. Καρδίαν κα
dū crea in me deus: & spūm rectū innoua in
θαρὰν κτίσον ἐν ἐμοὶ ὁ θεός, καὶ πνεῦμα εὐθὲς ἐγκαίνισον ἐν
visceribus meis. Ne pūcias me a facie
τοῖς ἐγκάτοις μου. Μὴ ἀπορρίψῃς με ἀπὸ τοῦ προσώπου
tua: & spūs tuū sctm̄ ne auferas a me.
σου, καὶ τὸ πνεῦμά σου τὸ ἅγιον μὴ ἀντανέλῃς ἀπ' ἐμοῦ.
Redde mihi letitiā salutaris tui: & spiri
Ἀπόδος μοι τὴν ἀγαλλίασιν τοῦ σωτηρίου σου, καὶ πνεύ
tu pncipali cōfirma me. Docebo iniquos vias tuas:
ματι ἡγεμονικῷ στήριξόν με. Διδάξω ἀνόμους τὰς ὁδούς σου,
& impij ad te cōuertētur. Libera me de sāguinibus
καὶ ἀσεβεῖς ἐπὶ σὲ ἐπιστρέψουσι. Ῥῦσαί με ἐξ αἱμάτων ὁ
deus deus salutis mee: exultabit lingua mea
θεὸς ὁ θεὸς τῆς σωτηρίας μου, ἀγαλλιάσεται ἡ γλῶσσά μου
iustitiā tuā. Dñe labia mea apies: &
τὴν δικαιοσύνην σου. Κύριε τὰ χείλη μου ἀνοίξεις, καὶ τὸ
os meū ānūtiabit laudē tuā. Quē si voluisses
στόμα μου ἀναγγελεῖ τὴν αἴνεσίν σου. Ὅτι εἰ ἠθέλησας
sacrificiū: dedissē vtiq. holocaustis nō delectaberis. Sacri
θυσίαν, ἔδωκα ἄν. ὁλοκαυτώματα οὐκ εὐδοκήσεις. Θυ
ficiū deo spūs cōtribulatus: cor cōtri
σία τῷ θεῷ πνεῦμα συντετριμμένον, καρδίαν συντετριμ
tū & humiliatū deus nō despiciet. Benigne fac
μένην καὶ τεταπεινωμένην ὁ θεὸς οὐκ ἐξουδενώσει. Ἀγάθυνον
dñe in bona volūtate tua sion: & edificētur mu
κύριε ἐν τῇ εὐδοκίᾳ σου τὴν Σιών, καὶ οἰκοδομηθήτω τὰ τεί
ri hierusalē. Tūc acceptabis sacrificiū iustitie
χη Ἱερουσαλήμ. Τότε εὐδοκήσεις θυσίαν δικαιοσύνης
oblationē & holocausta: tūc imponēt sup al
ἀναφορὰν καὶ ὁλοκαυτώματα, τότε ἀνοίσουσιν ἐπὶ τὸ θυ
tare tuū vitulos.
σιαστήριόν σου μόσχους.

In finē intellectus dd: cū venit do
Εἰς τὸ τέλος συνέσεως τῷ Δαυίδ, ἐν τῷ ἐλθεῖν Δω
ec idumeus & annūtiauit sauli & dixit
ὴκ τὸν Ἰδουμαῖον καὶ ἀναγγεῖλαι τῷ Σαούλ, καὶ εἰπεῖν
ei: venit dd in domū abimelech. 51.
αὐτῷ, ἦλθε Δαυὶδ εἰς τὸν οἶκον Ἀβιμέλεχ. ια.

Quid gloriaris in malitia q potēs es in iniqtate: tota die
Τί ἐγκαυχᾷ ἐν κακίᾳ ὁ δυνατὸς ἀνομίαν; ὅλην τὴν ἡμέραν
iniusticiā cogitauit lingua tua. Sicut nouacula acuta fe
ἀδικίαν ἐλογίσατο ἡ γλῶσσά σου. Ὡσεὶ ξυρὸν ἠκονημένον ἐ
cisti dolū. Dilexisti malitiā sup benignitatē.
ποίησας δόλον. Ἠγάπησας κακίαν ὑπὲρ ἀγαθωσύνην.
iniqtatē magis q̄ loqui equitatē. Dilexisti om
ἀδικίαν ὑπὲρ τὸ λαλῆσαι δικαιοσύνην. Ἠγάπησας πάν
nia vba precipitationis: linguā dolosā. Propt
τα τὰ ῥήματα καταποντισμοῦ, γλῶσσαν δολίαν. Διὰ
hoc deus destruet te in finē: euellet te & emigra
τοῦτο ὁ θεὸς καθελοῖ σε εἰς τέλος, ἐκτίλαι σε καὶ μεταφυ
bit te de tabnaculo tuo: & radicē tuā de tra
τεύσαι σε ἀπὸ σκηνώματός σου, καὶ τὸ ῥίζωμά σου ἐκ γῆς
viuētiū. Videbūt iusti & timebūt: & sup
ζώντων. Ὄψονται δίκαιοι καὶ φοβηθήσονται, καὶ ἐπ' αὐ
eū ridebūt: & dicēt. Ecce hō: q nō posuit
τὸν γελάσονται, καὶ ἐροῦσιν. Ἰδοὺ ἄνθρωπος, ὃς οὐκ ἔθετο
deū adiutorē suū: Sed sperauit in multitudie
τὸν θεὸν βοηθὸν αὐτοῦ, ἀλλ' ἐπήλπισεν ἐπὶ τῷ πλήθει
diuitiaꝝ suaꝝ: & pualuit in vanita
τοῦ πλούτου αὐτοῦ, καὶ ἐνεδυναμώθη ἐπὶ τῇ ματαιότη
te sua. Ego aūt sicut oliua fructifera in domo
τι αὐτοῦ. Ἐγὼ δὲ ὡσεὶ ἐλαία κατάκαρπος ἐν τῷ οἴκῳ
dei: Speraui in mia
τοῦ θεοῦ, ἤλπισα ἐπὶ τὸ ἔλεος

dei in eternū: & in seculū seculi. Cō
τοῦ θεοῦ εἰς τὸν αἰῶνα, καὶ εἰς τὸν αἰῶνα τοῦ αἰῶνος. Ἐξο-
fitebor tibi in seculū: qr fecisti. & expe-
μολογήσομαί σοι εἰς τὸν αἰῶνα, ὅτι ἐποίησας. καὶ ὑπο-
ctabo nomē tuū: qm̄ bonū in ɔspectu sctōꝝ tuoꝝ.
μενῶ τὸ ὄνομά σου, ὅτι χρηστὸν ἐναντίον τῶν ὁσίων σου.
In fine pro amalech intellect⁹ dd. 52.
Εἰς τὸ τέλος ὑπὲρ μαελὲθ συνέσεως τῷ δαδ. νβ΄.
Dixit insipiēs in corde suo: nō est deus. Cor
ΕἾπεν ἄφρων ἐν καρδίᾳ αὐτοῦ, οὐκ ἔστι θεός. Διεφ-
ps.13. rupti sūt & abominabiles facti sūt in iniqtatib⁹: nō est q̄ faciat
θάρησαν καὶ ἐβδελύχθησαν ἐν ἀνομίαις, οὐκ ἔστι ποιῶν ἀ-
bonū. Deus de celo pspexit sup filios
γαθόν. Ὁ θεὸς ἐκ τοῦ οὐρανοῦ διέκυψεν ἐπὶ τοὺς υἱοὺς
hoīuʒ: vt videat: si est itelligēs: aut reqrēs
τῶν ἀνθρώπων, τοῦ ἰδεῖν, εἰ ἔστι συνιῶν, ἢ ἐκζητῶν τὸν
deū. Oēs declinauerūt simul inutiles facti sūt: nō est q̄ faciat
ro.3.b. θεόν. Πάντες ἐξέκλιναν ἅμα ἠχρειώθησαν, οὐκ ἔστι ποιῶν
bonū nō est vsq; ad vnū. Nōne sciēt oēs q̄ opan-
ἀγαθὸν οὐκ ἔστιν ἕως ἑνός. Οὐχὶ γνώσονται πάντες οἱ ἐργα-
tur iniqtatē: q̄ deuorāt plebē meā vt cibū
ζόμενοι τὴν ἀνομίαν, οἱ κατεσθίοντες τὸν λαόν μου ἐν βρώσει
panis? Dn̄m nō inuocauerūt: illic trepidauerūt
ἄρτου; Τὸν κύριον οὐκ ἐπεκαλέσαντο, ἐκεῖ ἐφοβήθησαν
timore: vbi nō fuit timor. Qm̄ deus dissipauit ossa eoꝝ
φόβον, οὗ οὐκ ἦν φόβος. Ὅτι ὁ θεὸς διεσκόρπισεν ὀστᾶ ἀν-
qui hoīb⁹ placēt: cōfusi sunt: qm̄ deus spreuit e-
θρωπαρέσκων, κατῃσχύνθησαν, ὅτι ὁ θεὸς ἐξουδένωσεν αὐ-
os. Quis dabit ex sion salutare israel? cū
τούς. Τίς δώσει ἐκ Σιὼν τὸ σωτήριον τοῦ Ἰσραήλ; ἐν τῷ
auerterit de⁹ captiuitatē plebis sue.
ἐπιστρέψαι τὸν θεὸν τὴν αἰχμαλωσίαν τοῦ λαοῦ αὐτοῦ.
Exultabit iacob & letabitur israel.
Ἀγαλλιάσεται Ἰακὼβ καὶ εὐφρανθήσεται Ἰσραήλ.
In fine in hymnis intellectus dauid: cū
Εἰς τὸ τέλος ἐν ὕμνοις συνέσεως τῷ Δαυίδ, ἐν τῷ
venissēt ziphei & dixissent saul nōne
ἐλθεῖν τοὺς Ζιφαίους καὶ εἰπεῖν τῷ Σαοὺλ οὐκ ἰδοὺ
dauid abscōdit⁹ ē apō nos? 53.
Δαυὶδ κέκρυπται παρ' ἡμῖν; νγ.
Deus in noīe tuo saluū me fac: & in virtu-
Ὁ θεὸς ἐν τῷ ὀνόματί σου σῶσόν με, καὶ ἐν τῇ δυνάμει
te tua iudicabis me. Deus exaudi oratio-
σου κρινεῖς με. Ὁ θεὸς εἰσάκουσον τῆς προσευ-
nē meā: aurib⁹ pcipe vba oris mei. Qm̄ a-
χῆς μου, ἐνώτισαι τὰ ῥήματα τοῦ στόματός μου. Ὅτι ἀλλό-
lieni insurrexerūt aduersū me: & fortes qsierūt aī-
τριοι ἐπανέστησαν ἐπ' ἐμέ, καὶ κραταιοὶ ἐζήτησαν τὴν ψυ-
mā meā: & nō ꝓposuerūt deū an̄ cōspectū suū. Ecce enī
χήν μου, καὶ οὐ προέθεντο τὸν θεὸν ἐνώπιον αὐτῶν. Ἰδοὺ γὰρ
deus adiuuat me: & dn̄s susceptor aīe mee.
ὁ θεὸς βοηθεῖ μοι, καὶ ὁ κύριος ἀντιλήπτωρ τῆς ψυχῆς μου.
Auerte mala inimicis meis: in vitate tua
Ἀποστρέψει τὰ κακὰ τοῖς ἐχθροῖς μου, ἐν τῇ ἀληθείᾳ σου
disꝑde illos. Uolūtarie sacrificabo tibi: cōfitebor
ἐξολόθρευσον αὐτούς. Ἑκουσίως θύσω σοι, ἐξομολογήσομαι
noī tuo dn̄e: qm̄ bonū. Qm̄ ex oīni
τῷ ὀνόματί σου κύριε, ὅτι ἀγαθόν. Ὅτι ἐκ πάσης
tribulatiōe eripuisti me: & sup inimicos meos des-
θλίψεως ἐρρύσω με, καὶ ἐν τοῖς ἐχθροῖς μου ἐπεῖ-
pexit oculus meus.
δεν ὁ ὀφθαλμός μου.
In fine i hymnis intellectus asaph. 54.
Εἰς τὸ τέλος ἐν ὕμνοις συνέσεως τῷ Ἀσάφ. νδ΄.
Exaudi deus orōnē meā & ne despexeris
Ἐνώτισαι ὁ θεὸς τὴν προσευχήν μου καὶ μὴ ὑπερίδῃς
dep̄catiōnē meā: itēde mihi & exaudi me. Cōtristat⁹
τὴν δέησίν μου, πρόσχες μοι καὶ εἰσάκουσόν μου. Ἐλυπή-
sū in exercitatiōe mea: & cōturbat⁹ sū a voce inimici:
θην ἐν τῇ ἀδολεσχίᾳ μου, καὶ ἐταράχθην ἀπὸ φωνῆς ἐχθροῦ,
& a tribulatiōe peccatoris. Qm̄ declinauerūt
καὶ ἀπὸ θλίψεως ἁμαρτωλοῦ. Ὅτι ἐξέκλιναν

dei in seculū & in eternū. Cōfitebor tibi i seculū qm̄ fecisti: & expectabo nomē tuū qm̄ bonum in cōspectu sctorum tuorum.
Victori per chorū eruditio dauid. 53.
Dixit stultus in corde suo nō est deus: corrupti sūt abomiabiles facti sunt in iniquitate: nō ē qui faciat bonū. Deus de celo pspexit sup filios hoim: vt videret si est intelligens requirēs deū. Oēs auersi sunt: piter adheserūt: non est qui faciat bonū: nō est vsq; ad vnū. Nūquid nō cognouerūt q opantur iniquitatē: qui comedūt populū meū vt cibū panis: deū nō inuocauerunt. Ibi timuerūt timore vbi non erat timor: qm̄ deus dispsit ossa circūdātiū te: cōfunderis q a deus piecit eos. Quis dabit ex siō salutare israel? cū reduxerit deus captiuitatē ppl̄i sui: exultabit iacob letabitur israel. Victori in orgāis eruditio dauid: qn̄ venerunt ziphei & dixerunt sauli: nonne dauid absconditus est apud nos? 54.
Deus in nomine tuo salua me: & in fortitudie tua vlciscere me. Deus exaudi orationē meam: auribus percipe verba oris mei. Quia alieni insurrexerūt aduersum me: & fortes q̄sierūt aiam meā: & non proposuerūt deum in conspectu suo. Sp. Ecce deus auxiliatur mihi: dn̄s sustentās animā meā. Redde malū insidiatoribus meis: in veritate tua disperde illos. Volūtarie sacrificabo tibi: cōfitebor noi tuo dn̄e qm̄ bonum. Qm̄ ex oi tribulatiōe liberauit me: & inimicos meos despexit oculus meus. Victori in psalmis eruditio dd. 55.
Exaudi de⁹ orōnem meā: & ne despicias dep̄catione meā. Attēde mihi & exaudi me humiliatus sū in meditatōe mea et cōturbat⁹ A voce iimici a facie psecutis ipū: qm̄ piecerūt

צלם ירה | אלהים עולם ועד: אודך לעולם
עשה קוה | כי עשית ואקוה שמך כי טוב
חסד נצח | נגד חסידיך: liii. למנצח
חלל שכל | על מחלת משכיל לדוד: אמר
שחת | נבל בלבו אין אלהים השחיתו
תעב | והתעיבו עול אין עשה טוב:
שקף | אלהים משמים השקיף על בני
ראה | אדם לראות היש משכיל דרש
סוג אלח | את אלהים: כלו סג יחדו נאלחו
אין עשה טוב אין גם אחד:
הלא ידעו פעלי און אכלי עמי
אכלו לחם אלהים לא קראו:
שם פחדו פחד לא היה פחד כי
חנה בוש | אלהים פזר עצמות חנך הבשתה
נתן | כי אלהים מאסם: מי יתן מציון
ישעות ישראל בשוב אלהים
גול שמח | שבות עמו יגל יעקב ישמח
נצח נגן | ישראל: liiii. למנצח בנגינות
שכל בוא | משכיל לדוד: בבא הזיפים ויאמרו
אמר | לשאול הלא דוד מסתתר
סתר ישע | עמנו: אלהים בשמך
גבר דין | הושיעני ובגבורתך תדינני:
פלל אזן | אלהים שמע תפלתי האזינה
פה | לאמרי פי: כי זרים קמו עלי
קום | ועריצים בקשו נפשי לא שמו
ערץ שום | אלהים לנגדם סלה: הנה אלהים
שוב | עזר לי אדני בסמכי נפשי: ישיב
רוע צמת | הרע לשררי באמתך הצמיתם:
זבח ידה | בנדבה אזבחה לך אודה שמך
צור נצל | יהוה כי טוב: כי מכל צרה הצילני
ראה נצח | ובאיבי ראתה עיני: lv. למנצח
נגן שכל | בנגינות משכיל לדוד: האזינה
אזן עלם | אלהים תפלתי ואל תתעלם
חנן קשב | מתחנתי: הקשיבה לי וענני
ענה רוד | אריד בשיחי ואהימה: מקול
שוח המה |
איב פנה | אויב מפני עקת רשע כי ימיטו
עקה מוט |

עלי און ובאף ישטמוני: לבי — שטם
יחיל בקרבי ואימות מות נפלו — חול
עלי: יראה ורעד יבא בי — בוא
ותכסני פלצות: ואמר מי יתן לי — כסה נתן
אבר כיונה אעופה ואשכנה: — עוף שכן
הנה ארחיק נדד אלין במדבר — רחק לון
סלה: אחישה מפלט לי מרוח — דבר חוש פלט
סעה מסער: בלע אדני פלג
לשונם כי ראיתי חמס וריב — לשן ראה
בעיר: יומם ולילה יסובבה על — ריב סבב
חומתיה ואון ועמל בקרבה: הוות — חמה היה
בקרבה ולא ימיש מרחבה תוך — מוש רחב
ומרמה: כי לא אויב יחרפני — איב חרף
ואשא לא משנאי עלי הגדיל — נשא שנא
ואסתר ממנו: ואתה אנוש — גדל סתר אנש
כערכי אלופי ומיודעי: אשר — אלף ידע
יחדו נמתיק סוד בבית אלהים — מתק
נהלך ברגש: ישי מות עלימו — הלך נשה
ירדו שאול חיים כי רעות — עלה שאל
במגורם בקרבם: אני אל אלהים — רוע גור
אקרא ויהוה יושיעני: ערב — קרא ישע
ובקר וצהרים אשיחה ואהמה — שוח המה
וישמע קולי: פדה בשלום נפשי — שמע שלם
מקרב לי כי ברבים היו עמדי: — רבב
ישמע אל ויענם וישב — היה ענה
קדם סלה אשר אין חליפות — ישב חלף
למו ולא יראו אלהים: שלח
ידיו בשלמיו חלל בריתו: חלקו — ברת
מחמאת פיו וקרב לבו רכו דבריו — חמא פה
משמן והמה פתחות: השלך — רכך שלך
על יהוה יהבך והוא יכלכלך — כלכל
לא יתן לעולם מוט לצדיק: — נתן עלם
ואתה אלהים תורידם לבאר — צדק ירד
שחת אנשי דמים ומרמה לא — רמה
יחצו ימיהם ואני אבטח בך: — חצה יום
למנצח על יונת — נצח נצח
lvi.

sup me iniquitatẽ & in furore aduersabãt mihi. Cor meũ doluit in vitalibus meis: & terrores mortis ceciderũt super me. Timor & tremor venit sup me: & opuit me caligo. Et dixi quis dabit mihi pẽnas colũbe: vt volẽ & requiescã. Vt pcul abeã: & cõmorer in deserto. oooooooooo Sp. Festinabo vt saluer a spiritu oooooooooooooo tẽpestatis & turbinis. Precipita domine diuide linguas eorũ: qm̃ vidi iniquitatẽ & cõtradictiõem in ciuitate. Die ac nocte circũeuntes muros eius: scelus & dolor in medio eius. Infidie invitalibus eius: & nõ recedit de plateis eius dãnũ & fraudulẽtia. Nõ ei inimicus expbrauit mihi vt sustineã: nec is q me oderat sup me magnificatus est vt abscõdar ab eo. Sed tu hõ vnanimis me?: dux meus & notus meus. Qui sil habuimus dulce secretũ: i domo dei ãbulauimus in terrore. Veniat mors sup eos: descẽdãt in infernũ viuẽtes: quoniã nequitie in cõgregatiõe eorũ i medio eorũ. Ego ad deum clamabo: & dñs saluabit me. Vespere oooo & mane & meridie loquar & resonabo: oooo & exaudiet vocem meam. Redimet in pace animã meã ab appiqñtibus mihi: multi enim fuerũt aduersũ me. Exaudiet deus & hũiliabit eos: q iudex ẽ ab initio. Sp. nõ ei mutãtur nec timent deum. Extendit oooooooooooooooooo manũ suam ad pacifica sua: cõtaminauit pactũ suũ. Nitidius butyro os eius: pugnat ãt cor illius molliores sermões eius oleo: cũ sint lãcee. Proiice sup dñm charitatẽ tuã & ipse enutriet te: nõ dabit in eternũ fluctuatiõem iusto. Tu autem deus deduces eos in puteum oooo iteritus: viri sanguinũ & dolosi non dimidiabunt dies suos: ego aũt fiduciam habeo tui.
Victori pro colũba oooooooooooooooooooooo

in me iniqtatẽ: ɀ in ira molesti erãt mihi. Cor meũ
ἐπ᾽ἐμὲ ἀνομίαν, καὶ ἐν ὀργῇ ἐνεκότουν μοι. Η καρδία μου
cõturbatũ ẽ in me: ɀ formido mortis cecidit sup me.
ἐταράχθη ἐν ἐμοί, καὶ δειλία θανάτου ἐπέπεσεν ἐπ᾽ἐμέ.
Timor ɀ tremor venit sup me: ɀ cõtexerũt me tenebre. Et dixi: qs dabit mihi pennas sicut colũbe:
Φόβος καὶ τρόμος ἦλθεν ἐπ᾽ἐμέ, καὶ ἐκάλυψέ με σκότος. Καὶ εἶπα, τίς δώσει μοι πτέρυγας ὡσεὶ περιστερᾶς,
ɀ volabo ɀ requiescã? Ecce elõgaui fugiẽs ɀ mãsi in solitudie. Expectabã
καὶ πετασθήσομαι καὶ καταπαύσω; Ἰδοὺ ἐμάκρυνα φυγαδεύων καὶ ηὐλίσθην ἐν τῇ ἐρήμῳ. Προσεδεχόμην τὸν
deũ q saluũ me facit a pusillanimitate spũs ɀ a tẽpestate. Precipita dñe ɀ diuide linguas
θεὸν τὸν σώζοντά με ἀπὸ ὀλιγοψυχίας καὶ ἀπὸ καταιγίδος. Καταπόντισον κύριε καὶ καταδίελε τὰς γλώσσας
eoꝝ: qm̃ vidi iniqtatẽ ɀ cõtradictionẽ i ciuitate.
αὐτῶν, ὅτι εἶδον ἀνομίαν καὶ ἀντιλογίαν ἐν τῇ πόλει.
Die ac nocte circũdabit eã sup muros eius:
Ημέρας καὶ νυκτὸς κυκλώσει αὐτὴν ἐπὶ τὰ τείχη αὐτῆς,
ɀ iniqtas ɀ labor in medio eius ɀ iniustitia. Et nõ defecit de plateis eius vsura ɀ dolus. Qm̃ si
καὶ ἀνομία καὶ κόπος ἐν μέσῳ αὐτῆς καὶ ἀδικία. Καὶ οὐκ ἐξέλιπεν ἐκ τῶν πλατειῶν αὐτῆς τόκος καὶ δόλος. Οτι εἰ
inimic⁹ maledixisset mihi sustinuissẽ vtiqȝ. Et si is q oderat me
ὁ ἐχθρὸς ὠνείδισέ με ὑπήνεγκα ἄν. Καὶ εἰ ὁ μισῶν με
sup me magna locut⁹ fuisset: abscõdissẽ me forsitã ab eo.
ἐπ᾽ἐμὲ ἐμεγαλορρημόνησεν, ἐκρύβην ἂν ἀπ᾽αὐτοῦ.
Tu v̾o hõ vnanimis: dux me⁹ ɀ notus meus:
Σὺ δὲ ἄνθρωπε ἰσόψυχε, ἡγεμών μου καὶ γνωστέ μου,
Qui simul mecũ dulces capiebas cibos: in domo
Ος ἐπιτοαυτὸ ἐγλύκανάς μοι ἐδέσματα, ἐν τῷ οἴκῳ τοῦ
dei ambulauim⁹ in cõsensu. Ueniat tñ mors sup
θεοῦ ἐπορεύθημεν ἐν ὁμονοίᾳ. Ελθέτω δὲ θάνατος ἐπ᾽αὐ
illos: ɀ descẽdãt in infernũ viuẽtes. Qm̃ nequitie in
τούς, καὶ καταβήτωσαν εἰς ᾅδου ζῶντες. Οτι πονηρία
habitaculis eoꝝ in medio eoꝝ. Ego ad
ἐν ταῖς παροικίαις αὐτῶν ἐν μέσῳ αὐτῶν. Εγὼ πρὸς
deũ clamaui: ɀ dñs exaudiuit me. Uespe
τὸν θεὸν ἐκέκραξα, καὶ ὁ κύριος εἰσήκουσέ μου. Εσπέρας
ɀ mane ɀ meridie narrabo ɀ annũtiabo: ɀ
καὶ πρωὶ καὶ μεσημβρίας διηγήσομαι καὶ ἀπαγγελῶ, καὶ
exaudiet vocẽ meã. Redimet in pace
εἰσακούσεται τῆς φωνῆς μου. Λυτρώσεται ἐν εἰρήνῃ τὴν
aiaȝ meã ab his q appropiqñt mihi: qm̃ iter multos
ψυχήν μου ἀπὸ τῶν ἐγγιζόντων μοι, ὅτι ἐν πολλοῖς
erãt mecũ. Exaudiet deus ɀ humiliabit il
ἦσαν σὺν ἐμοί. Εισακούσεται ὁ θεὸς καὶ ταπεινώσει αὐ
los: qui est añ secula. Nõ eñi est illis
τούς, ὁ ὑπάρχων πρὸ τῶν αἰώνων. Οὐ γάρ ἐστιν αὐτοῖς
cõmutatio: qm̃ nõ timuerũt deũ: extẽdit
ἀντάλλαγμα, ὅτι οὐκ ἐφοβήθησαν τὸν θεόν, ἐξέτεινε τὴν
manũ suã in retribuẽdo. Cõtaminauerũt testamẽtũ eius:
χεῖρα αὐτοῦ ἐν τῷ ἀποδιδόναι. Εβεβήλωσαν τὴν διαθήκην αὐτοῦ,
diuisi sunt ab ira vultus
διεμερίσθησαν ἀπὸ ὀργῆς τοῦ προσώπου
eius: ɀ appropiquerũt corda eoꝝ. Molliti sunt
αὐτοῦ, καὶ ἤγγισαν αἱ καρδίαι αὐτῶν. Ηπαλύνθησαν
sermones eoꝝ sup oleũ: ɀ ipi sunt iacula.
οἱ λόγοι αὐτῶν ὑπὲρ ἔλαιον, καὶ αὐτοί εἰσι βολίδες.
Iacta sup dñm curã tuã: ɀ ipse te enutriet: nõ dabit in eternũ fluctuatiões iusto.
Επίρριψον ἐπὶ κύριον τὴν μέριμνάν σου, καὶ αὐτός σε διαθρέψει, οὐ δώσει εἰς τὸν αἰῶνα σάλον τῷ δικαίῳ.
Tu v̾o deus deduces eos in puteũ interitus. Uiri sãguinũ ɀ dolosi nõ dimidiabũt
Σὺ δὲ ὁ θεὸς κατάξεις αὐτοὺς εἰς φρέαρ διαφθορᾶς. Ανδρες αἱμάτων καὶ δολιότητος οὐ μὴ ἡμισεύσωσι τὰς
dies suos. ego ãt dñe spabo in te.
ἡμέρας αὐτῶν. ἐγὼ δὲ κύριε ἐλπιῶ ἐπὶ σέ.
In finẽ pro pplo q
Εἰς τὸ τέλος ὑπὲρ τοῦ λαοῦ τοῦ oooooooo

Trãs. Gre. lxx. cũ interp̃. latina.

a scis longe fact' e dauid in tituli in
ἀπὸ τῶν ἁγίων μεμακρυμμένου τῷ δαυὶδ εἰς στηλογρα-
scriptiõe cũ tenuerũt eũ allophyli in geth. 55.
φίαν ὁπότε ἐκράτησαν αὐτὸν οἱ ἀλλόφυλοι ἐν γέθ. νέ,
Miserere mei deus: qm̃ cõculcauit me hõ:
Infra. 55. Ἐλέησόν με ὁ θεός, ὅτι κατεπάτησέ με ἄνθρωπος,
tota die impugnãs tribulauit me. Cõculcauerũt
ὅλην τὴν ἡμέραν πολεμῶν ἔθλιψέ με. Κατεπάτησάν
me inimici mei tota die: qm̃ multi bellã-
με οἱ ἐχθροί μου ὅλην τὴν ἡμέραν, ὅτι πολλοὶ οἱ πολε-
tes aduersũ me ab altitudine. Die nõ timebo: ego
μοῦντές με ἀπὸ ὕψους. Ἡμέρας οὐ φοβηθήσομαι, ἐγὼ
vero sperabo in te. In deo laudabo sermões
δὲ ἐλπιῶ ἐπὶ σέ. Ἐν τῷ θεῷ ἐπαινέσω τοὺς λόγους
meos: in deo speraui: nõ timebo: qd faciet
μου, ἐπὶ τῷ θεῷ ἤλπισα, οὐ φοβηθήσομαι, τί ποιήσει
mihi caro? Tota die v̄ba mea execra
μοι σάρξ; Ὅλην τὴν ἡμέραν τοὺς λόγους μου ἐβδελύσ-
bãtur: aduersũ me oẽs cogitatiões eoꝝ in malũ.
σοντο, κατ' ἐμοῦ πάντες οἱ διαλογισμοὶ αὐτῶν εἰς κακόν.
Inhabitabũt & abscõdẽt: ipi calcaneũ
Παροικήσουσι καὶ κατακρύψουσιν, αὐτοὶ τὴν πτέρναν
meũ obseruabũt. Sicut sustinuerũt aiaz meã:
μου φυλάξουσι. Καθάπερ ὑπέμειναν τὴν ψυχήν μου,
pro nihilo saluos facies illos: in ira pp̃los cõfriges.
ὑπὲρ τοῦ μηδενὸς σώσεις αὐτούς, ἐν ὀργῇ λαοὺς κατάξεις.
Deus vitã meã annũciaui tibi: posuisti lachrymas meas
Ὁ θεὸς τὴν ζωήν μου ἐξήγγειλά σοι, ἔθου τὰ δάκρυά μου
in cõspectu tuo: sicut & in p̃missiõe tua. Cõuer-
ἐνώπιόν σου, ὡς καὶ ἐν τῇ ἐπαγγελίᾳ σου. Ἐπιστρέ-
tẽtur inimici mei retrorsũ in q̃cũq; die inuo-
ψουσιν οἱ ἐχθροί μου εἰς τὰ ὀπίσω. ἐν ᾗ ἂν ἡμέρᾳ ἐπι-
cauero te: ecce cognoui qm̃ deus meus es tu. In
καλέσωμαί σε, ἰδοὺ ἔγνων ὅτι θεός μου εἶ σύ. Ἐπὶ
deo laudabo v̄bũ: in dño laudabo sermonẽ: in
Infra 114. τῷ θεῷ αἰνέσω ῥῆμα, ἐπὶ τῷ κυρίῳ αἰνέσω λόγον, ἐπὶ
deo speraui: nõ timebo: qd faciet mihi ho-
τῷ θεῷ ἤλπισα, οὐ φοβηθήσομαι, τί ποιήσει μοι ἄνθρω-
mo? In me deus vota: que reddã laudatiõis tue.
πος; Ἐν ἐμοὶ ὁ θεὸς εὐχαί, ἃς ἀποδώσω αἰνέσεώς σου.
Qm̃ eripuisti aiaz meã de morte: ocu-
Ὅτι ἐρρύσω τὴν ψυχήν μου ἐκ θανάτου, τοὺς ὀφθαλ-
los meos a lachrymis: & pedes meos de la-
μούς μου ἀπὸ δακρύων, καὶ τοὺς πόδας μου ἀπὸ ὀλισθή-
psu. Placebo corã dño: in lumine viuẽtiũ.
ματος. Εὐαρεστήσω ἐνώπιον κυρίου, ἐν φωτὶ ζώντων.
In finẽ ne disp̃das dauid in tituli inscri-
Εἰς τὸ τέλος μὴ διαφθείρῃς τῷ δαυὶδ εἰς στηλογραφί-
ptiõe: cũ ipse fugeret a facie
αν, ἐν τῷ αὐτὸν ἀποδιδράσκειν ἀπὸ προσώπου
saul in speluncã. 56.
σαοὺλ εἰς τὸ σπήλαιον. νς.
Miserere mei deus: miserere mei: qm̃ in te cõfidit
Ἐλέησόν με ὁ θεός, ἐλέησόν με, ὅτι ἐπὶ σοὶ πέποιθεν
aia mea. Et in vmbra alaꝝ tuaꝝ sperabo:
ἡ ψυχή μου. Καὶ ἐν τῇ σκιᾷ τῶν πτερύγων σου ἐλπιῶ,
donec trãseat iniqtas. Clamabo ad deũ
ἕως οὗ παρέλθοι ἡ ἀνομία. Κεκράξομαι πρὸς τὸν θεὸν τὸν
altissimũ: deũ q bñfecit mihi. Misit
ὕψιστον, τὸν θεὸν τὸν εὐεργετήσαντά με. Ἐξαπέστειλεν
de celo & liberauit me: dedit in opp̃briũ cõ-
ἐξ οὐρανοῦ καὶ ἔσωσέ με, ἔδωκεν εἰς ὄνειδος τοὺς κα-
calcantes me. Misit deus miaz suã
ταπατοῦντάς με. Ἐξαπέστειλεν ὁ θεὸς τὸ ἔλεος αὐτοῦ
& v̄itatẽ suã: & eripuit aiaz
καὶ τὴν ἀλήθειαν αὐτοῦ, καὶ ἐρρύσατο τὴν ψυχήν
meã de medio catuloꝝ leonũ: dormiui cõturbatus. Filii hoĩz
μου ἐκ μέσου σκύμνων, ἐκοιμήθην τεταραγμένος. Υἱοὶ ἀνθρώπων
dẽtes eoꝝ arma & sagitte: & lingua eoꝝ gla-
οἱ ὀδόντες αὐτῶν ὅπλα καὶ βέλη, καὶ ἡ γλῶσσα αὐτῶν μάχαι-
dius acutus. Exaltare sup celos deus & in
ρα ὀξεῖα. Ὑψώθητι ἐπὶ τοὺς οὐρανοὺς ὁ θεός, καὶ ἐπὶ

Trãsla. B. Hie.

muta eo q̃ p̃cul abie-
rit dauid humilis & sim-
plex qñ retinuerũt eum
philistiim in geth. 56.
Miserere mei deus
qm̃ cõculcauit me
hõ: tota die pugnans
tribulauit me. Cõcul-
cauerunt me insidiato-
res mei tota die: multi
eñi qui pugnãt contra
me altissime. Quacunq;
die territus fuero: ego
in te cõfidã. In dõ lau-
dabo verbũ eius: in dõ
speraui nõ timebo quid
faciat caro mihi. Tota
die sermonibus me
affligebãt: contra me
oẽs cogitatiões eorũ i
malũ. Cõgregabuntur
abscõdite: plãtas meas
obseruabũt expectan-
tes aiam meam. Quia
nullus est saluus in eis:
in furore pp̃los detra-
hes de9. Secretiora mea
nũerasti: pone lachry-
mã meã in cõspectu tuo
sed nõ in narratiõe tua.
Tũc cõuertẽtur inimici
mei retrorsũ in q̃cũq;
die inuocauero: hoc
scio quia deus me9 es.
In deo laudabo verbũ
in domino
predicabo sermonem.
In deo sperabo: non
timebo quid faciat
mihi homo. In me sũt
deus vota tua: reddã
gratiarum actiões tibi.
Quia eripuisti animã
meã de morte: & pedes
meos de lapsu: vt am-
bulem coram deo
in lumine viuentium.
Victori vt nõ disp̃das
dauid humilem & sim-
plicem: quando fugit
a facie saul in spelun-
ca. 57.
Miserere mei de9 mi-
serere mei: qm̃ i te
sperat aia mea: & in
vmbra alarũ tuarũ spa-
bo: donec trãseant insi-
die. Inuocabo deum
altissimum: deũ vlto-
rẽ meum. Mittet
de celo & saluabit me:
exprobrabit cõculcã-
tibus me Sp: mittet d-
us miam suã & veritatẽ
suã. Anima mea in me-
dio leonum dormiuit
ferociẽtiũ: filii homi-
num dentes eorũ lãcee
& sagitte & lingua eo-
rum gladius acutus.
Exaltare super celos
deus: in

Tex. heb. p̃s. lvi. lvii. Priitiua. he.

רחק כתם · אֵלֶם רְחוֹקִים לְדָוִד מִכְתָּם בֶּאֱחֹז
את · אוֹתוֹ פְלִשְׁתִּים בְּגַת׃ חָנֵּנִי
אנש · אֱלֹהִים כִּי שְׁאָפַנִי אֱנוֹשׁ כָּל
לחץ · הַיּוֹם לֹחֵם יִלְחָצֵנִי׃ שָׁאֲפוּ שׁוֹרְרַי
רבב · כָּל הַיּוֹם כִּי רַבִּים לֹחֲמִים לִי
רום ירא · מָרוֹם׃ יוֹם אִירָא אֲנִי אֵלֶיךָ
בטח הלל · אֶבְטָח׃ בֵּאלֹהִים אֲהַלֵּל דְּבָרוֹ
בֵּאלֹהִים בָּטַחְתִּי לֹא אִירָא מַה
עשה · יַּעֲשֶׂה בָשָׂר לִי׃ כָּל הַיּוֹם דְּבָרַי
עצב חשב · יְעַצֵּבוּ עָלַי כָּל מַחְשְׁבֹתָם לָרָע׃
רוע גור · יָגוּרוּ יִצְפִּינוּ הֵמָּה עֲקֵבַי יִשְׁמֹרוּ
צפן שמר · כַּאֲשֶׁר קִוּוּ נַפְשִׁי׃ עַל אָוֶן פַּלֶּט
קוה · לָמוֹ בְּאַף עַמִּים הוֹרֵד אֱלֹהִים׃
ירד
שום · נֹדִי סָפַרְתָּה אַתָּה שִׂימָה דִמְעָתִי
בְנֹאדֶךָ הֲלֹא בְּסִפְרָתֶךָ׃ אָז
שוב איב · יָשׁוּבוּ אוֹיְבַי אָחוֹר בְּיוֹם אֶקְרָא
אחר קרא · זֶה יָדַעְתִּי כִּי אֱלֹהִים לִי׃
הלל · בֵּאלֹהִים אֲהַלֵּל דָּבָר בַּיהוָה
אֲהַלֵּל דָּבָר׃ בֵּאלֹהִים בָּטַחְתִּי לֹא
ירא עשה · אִירָא מַה יַּעֲשֶׂה אָדָם לִי׃ עָלַי
עלה שלם · אֱלֹהִים נְדָרֶיךָ אֲשַׁלֵּם תּוֹדֹת לָךְ׃
ידה נצל · כִּי הִצַּלְתָּ נַפְשִׁי מִמָּוֶת הֲלֹא רַגְלַי
דחה הלך · מִדֶּחִי לְהִתְהַלֵּךְ לִפְנֵי אֱלֹהִים
פנה · בְּאוֹר הַחַיִּים׃ lvii. לַמְנַצֵּחַ אַל
נצח
שחת כתם · תַּשְׁחֵת לְדָוִד מִכְתָּם בְּבָרְחוֹ
פנה · מִפְּנֵי שָׁאוּל בַּמְּעָרָה׃
חסה · חָנֵּנִי אֱלֹהִים חָנֵּנִי כִּי בְךָ חָסָיָה
נַפְשִׁי וּבְצֵל כְּנָפֶיךָ אֶחְסֶה
עבר הוה · עַד יַעֲבֹר הַוּוֹת׃ אֶקְרָא לֵאלֹהִים
קרא עלה · עֶלְיוֹן לָאֵל גֹּמֵר עָלָי׃ יִשְׁלַח
שלח ישע · מִשָּׁמַיִם וְיוֹשִׁיעֵנִי חֵרֵף שֹׁאֲפִי
סֶלָה יִשְׁלַח אֱלֹהִים חַסְדּוֹ וַאֲמִתּוֹ׃
שכב · נַפְשִׁי בְּתוֹךְ לְבָאִם אֶשְׁכְּבָה
להט · לֹהֲטִים בְּנֵי אָדָם שִׁנֵּיהֶם חֲנִית
חצץ לשן · וְחִצִּים וּלְשׁוֹנָם חֶרֶב חַדָּה׃
חדד רמם · רוּמָה עַל הַשָּׁמַיִם אֱלֹהִים עַל

כל הארץ כבודך: רשת הכינו | כבד כון
לפעמי כפף נפשי כרו לפני | כרה פנה
שיחה נפלו בתוכה סלה: נכון | שוח כון
לבי אלהים נכון לבי אשירה | שור
ואזמרה: עורה כבודי עורה הנבל | זמר כבד
וכנור אעירה שחר: אודך | כנר עור
בעמים אדני אזמרך בלאמים: | ידה זמר
כי גדל עד שמים חסדך ועד
שחקים אמתך: רומה על שמים | רמם
אלהים על כל הארץ כבודך:

lviii.

למנצח אל תשחת | נצח שחת
לדוד מכתם: האמנם | כתם
אלם צדק תדברון מישרים | דבר ישר
תשפטו בני אדם: אף | שפט
בלב עולת תפעלון בארץ | עול פעל
חמס ידיכם תפלסון: זרו | פלס זור
רשעים מרחם תעו מבטן דברי | תעה
כזב: חמת למו כדמות חמת נחש | יחם דמה
כמו פתן חרש יאטם אזנו: | אטם
אשר לא ישמע לקול מלחשים | שמע לחש
חובר חברים מחכם: אלהים | חבר חכם
הרס שנימו בפימו מלתעות | פה לתע
כפירים נתץ יהוה: ימאסו כמו | כפר מאס
מים יתהלכו למו ידרך חצו כמו | הלך דרך
יתמוללו: כמו שבלול תמס | חצץ מול
יהלך נפל אשת בל חזו שמש: | מסס הלך
בטרם יבינו סירתיכם אטד כמו | איש חזה
חי כמו חרון ישערנו: ישמח | בין
צדיק כי חזה נקם פעמיו ירחץ | חרה שער
בדם הרשע: ויאמר אדם אך | שמח צדק
פרי לצדיק אך יש אלהים | רחץ אמר
שפטים בארץ: lix. למנצח | פרה
אל תשחת לדוד מכתם בשלח | נצח
שאול וישמרו את הבית להמיתו: | שחת כתם
הצילני מאיבי אלהי | שמר מות
ממתקוממי תשגבני: הצילני | נצל
| קום שגב

omni terra gloria tua. Rete parauerunt gressib9 meis ad incuruādā aiam meā: foderūt āte me foueā: ceciderūt i mediū eius. Sēp. Paratū cor meū deus: paratū cor meū: cantabo & psalā. Surge gloria mea: surge psalterium & cithara: surgam mane. Confitebor tibi in populis dñe: cantabo tibi in gentibus. Quia magna vsq ad celos mīa tua: & vsq ad nubes veritas tua. Exaltare super celos deus: i omni terra gloria tua.

Victori vt non disperdas dauid humilē & simplicem. 58.

SI vere vtiq iustitiā loquimini: recta iudicate filii hominum. Etenim in corde iniquitates operamini: in terra iniquitates manuum vestrarū appendite. Alienati sunt peccatores a vulua: errauerunt ab vtero loquentes mendacium. Furor eorum sicut furor serpentis: sicut reguli surdi obturantis aurem suam. Vt nō audiat vocem murmurantium: nec incantatoris incantationes callidas. Deus excute dentes eorum ex ore eorum: molares leonum confringe domine. Dissoluantur quasi aque que defluūt: intēdit arcum suum donec conterantur. Quasi vermis tabefactus ptrāseant: q̄si abortiuū mulieris qd non vidit solē. Anteq crescant spine vřc in rhānū: q̄si viuētes quasi ira tēpestas rapiet eos. Letabitur iustus cū viderit vltionē: pedes suos lauabit i sanguie impii. Et dicet homo vere fructus est iusto: vere est deus iudicans in terra.

Victori vt nō disp̄das dauid humilem & simplicem: quando misit saul vt custodirēt domum vt occiderent eū. 59.

ERue me de inimicis meis deus me9: a resistentibus mihi p̄tege me. Libera me

omnē terra gl̃ia tua. Laqueū parauerūt pedib9
πᾶσαν τὴν γῆν ἡ δόξα σου. Παγίδα ἡτοίμασαν τοῖς ποσί
meis: & incuruauerūt aiaȝ meā. Foderūt an̄ fa
μου, καὶ κατέκαμψαν τὴν ψυχήν μου. Ὤρυξαν πρὸ προσ-
ciē meā foueā: & inciderūt in eā. Dp̄.
ώπου μου βόθρον, καὶ ἐνέπεσον εἰς αὐτόν. Διάψαλμα.
Paratū cor meū deus patū cor meū: cātabo
Ἑτοίμη ἡ καρδία μου ὁ θεὸς ἑτοίμη ἡ καρδία μου, ᾄσομαι | Infra. 107.
& psalmū dicā in gl̃ia mea. Exurge gl̃ia mea: exur
καὶ ψαλῶ ἐν τῇ δόξῃ μου. Ἐξεγέρθητι ἡ δόξα μου, ἐξεγέρ-
ge psalteriū & cithara: exurgā diluculo. Cōfite
θητι ψαλτήριον καὶ κιθάρα, ἐξεγερθήσομαι ὄρθρου. Ἐξομολο-
bor tibi in pp̄lis dñe: psalmū dicā tibi in gētib9. Qm̄
γήσομαί σοι ἐν λαοῖς κύριε, ψαλῶ σοι ἐν ἔθνεσιν. Ὅτι
magnificata ē vsq ad celos mīa tua: & vsq ad nu
ἐμεγαλύνθη ἕως τῶν οὐρανῶν τὸ ἔλεός σου, καὶ ἕως τῶν νεφε-
bes veritas tua. Exaltare sup celos deus: &
λῶν ἡ ἀλήθειά σου. Ὑψώθητι ἐπὶ τοὺς οὐρανοὺς ὁ θεός, καὶ
sup oēȝ trā gl̃ia tua.
ἐπὶ πᾶσαν τὴν γῆν ἡ δόξα σου.

In finē ne disp̄das dd i tituli iscriptiōe. 57.
Εἰς τὸ τέλος μὴ διαφθείρῃς τῷ δαδ εἰς στηλογραφίαν. νζʹ.

SI vere vtiq iustitiā loq̄mini: recta iudicate fi-
ΕἸ ἀληθῶς ἄρα δικαιοσύνην λαλεῖτε, εὐθείας κρίνατε υἱ-
lij hoium. Et eñi in corde iniq̄tatē opamini
οὶ τῶν ἀνθρώπων. Καὶ γὰρ ἐν καρδίᾳ ἀνομίαν ἐργάζεσθε
in trā: iniustitiā manus vr̃e cōcinnāt. alie
ἐν τῇ γῇ, ἀδικίαν αἱ χεῖρες ὑμῶν συμπλέκουσιν. Ἀπη-
nati sūt peccōres a vulua: errauerūt ab vtero: locuti sūt falsa. Furor illis sc
λλοτριώθησαν οἱ ἁμαρτωλοὶ ἀπὸ μήτρας, ἐπλανήθησαν ἀπὸ γαστρός, ἐλάλησαν ψευδῆ. Θυμὸς αὐτοῖς κα-
cūdū similitudinē serpētis: sicut aspidis surde & ob
τὰ τὴν ὁμοίωσιν τοῦ ὄφεως, ὡσεὶ ἀσπίδος κωφῆς καὶ βυ-
turātis aures suas. Que nō exaudiet vocē incā
ούσης τὰ ὦτα αὐτῆς. Ἥτις οὐκ εἰσακούσεται φωνῆς ἐπα-
tātiū: & venefici q̄ incātat a sapiēte. Deus
δόντων, φαρμακοῦ τε φαρμακευομένου παρὰ σοφοῦ. Ὁ θεὸς
cōteret dētes eoȝ in ore ipoȝ: mo
συντρίψει τοὺς ὀδόντας αὐτῶν ἐν τῷ στόματι αὐτῶν, τὰς μύ-
las leonū cōfregit dñs. Ad nihilū deuenient
λας τῶν λεόντων συνέθλασεν ὁ κύριος. Ἐξουδενωθήσονται
tāq aqua decurrēs: intēdet arcū suū donec
ὡσεὶ ὕδωρ διαπορευόμενον, ἐντενεῖ τὸ τόξον αὐτοῦ ἕως οὗ
infirmētur. Sicut cera q̄ fluit auferentur: cecid
ἀσθενήσουσιν. Ὡσεὶ κηρὸς τακεὶς ἀνταναιρεθήσονται, ἔπε-
dit ignis sup eos: & nō viderūt solē. Priusq̄ intel
σε πῦρ ἐπ' αὐτούς, καὶ οὐκ εἶδον τὸν ἥλιον. Πρὸ τοῦ συ-
ligerēt spine vr̃e rhamnū: sicut viuētes sic in
νιέναι τὰς ἀκάνθας ὑμῶν τὴν ῥάμνον, ὡσεὶ ζῶντας ὡσεὶ ἐν
ira absorbet eos. Letabitur iustus cū vi-
ὀργῇ καταπίεται αὐτούς. Εὐφρανθήσεται δίκαιος ὅταν ἴ-
derit vindictā: manus suas lauabit in sāguie
δῃ ἐκδίκησιν, τὰς χεῖρας αὐτοῦ νίψεται ἐν τῷ αἵματι τοῦ
peccōris. Et dicet hō: si vtiq est fructus iu
ἁμαρτωλοῦ. Καὶ ἐρεῖ ἄνθρωπος, εἰ ἄρα ἐστὶ καρπὸς τῷ δικαί-
sto: vtiq est deus iudicās eos in trā.
ῳ, ἄρα ἐστὶν ὁ θεὸς κρίνων αὐτοὺς ἐν τῇ γῇ.

In finē ne disp̄das dd in tituli in
Εἰς τὸ τέλος μὴ διαφθείρῃς τῷ δαδ εἰς στηλογρα-
scriptiōe: cū misit saul & custodiuit do
φίαν, ὁπότε ἀπέστειλε σαοὺλ καὶ ἐφύλαξε τὸν οἶ-
mū eius vt interficeret eū. 58.
κον αὐτοῦ τοῦ θανατῶσαι αὐτόν. νηʹ.

ERipe me de inimicis meis deus & ab in
ἘΞελοῦ με ἐκ τῶν ἐχθρῶν μου ὁ θεός, καὶ ἐκ τῶν ἐπα-
surgētibus in me libera me. Eripe me
νισταμένων ἐπ' ἐμὲ λύτρωσαί με. Ῥῦσαί με

de operantibus iniquitatē: & de viris sāguinū sal
ἐκ τῶν ἐργαζομένων τὴν ἀνομίαν, καὶ ἐξ ἀνδρῶν αἱμάτων σῶ-
ua me. Quia ecce ceperūt animā meā: irruerūt in me
σόν με. Ὅτι ἰδοὺ ἐθήρευσαν τὴν ψυχήν μου, ἐπέθεντο ἐπ' ἐμὲ
fortes. Neq; iniquitas mea: neq; peccatū meū dñe: si-
κραταιοί. Οὔτε ἡ ἀνομία μου, οὔτε ἡ ἁμαρτία μου κύριε, ἄ-
ne iniquitate cucurri & direxi. Exurge in occur
νευ ἀνομίας ἔδραμον καὶ κατεύθυνα. Ἐξεγέρθητι εἰς συνάν-
sum meū: & vide: & tu dñe deus virtutū
τησίν μου, καὶ ἴδε, καὶ σὺ κύριε ὁ θεὸς τῶν δυνάμεων ὁ
deus israel: Intēde ad visitādas oēs
θεὸς τοῦ ἰσραήλ, Πρόσχες τοῦ ἐπισκέψασθαι πάντα τὰ
gētes: nō miserearis oībus q operātur iniqta
ἔθνη, μὴ οἰκτειρήσῃς πάντας τοὺς ἐργαζομένους τὴν ἀνο-
tem. Cōuertētur ad vesperā: & famē patiē-
μίαν. Ἐπιστρέψουσιν εἰς ἑσπέραν, καὶ λιμώξουσιν
vt canis: & circuibūt ciuitatē. Ecce ipi loqn
ὡς κύων, καὶ κυκλώσουσι πόλιν. Ἰδοὺ αὐτοὶ ἀποφθέγ-
tur in ore suo: & gladius in labiis
ξονται ἐν τῷ στόματι αὐτῶν, καὶ ῥομφαία ἐν τοῖς χείλεσιν
eorū: qm qs audiuit? Et tu dñe deridebis eos:
αὐτῶν, ὅτι τίς ἤκουσε; Καὶ σὺ κύριε ἐκγελάσεις αὐτούς,
ad nihilū deduces oēs gētes. Fortitudinē meā ad te cu-
ἐξουδενώσεις πάντα τὰ ἔθνη. Τὸ κράτος μου πρὸς σὲ φυ-
stodiā: quia tu deus susceptor meus es. Deus me-
λάξω, ὅτι σὺ ὁ θεὸς ἀντιλήπτωρ μου εἶ. Ὁ θεός μου τὸ
mia eius pueniet me. deus meus ostēdet mihi sup
ἔλεος αὐτοῦ προφθάσει με. ὁ θεός μου δείξει μοι ἐν τοῖς
inimicos meos. Ne occidas eos: neqñ obliuiscā-
ἐχθροῖς μου. Μὴ ἀποκτείνῃς αὐτούς, μήποτε ἐπιλάθων-
tur legis tue. Disperge illos in virtute
ται τοῦ νόμου σου. Διασκόρπισον αὐτοὺς ἐν τῇ δυνάμει
tua: & depone eos protector meus dñe:
σου, καὶ κατάγαγε αὐτούς ὁ ὑπερασπιστής μου κύριε.
Delictū oris eorū sermo labiorū ipsorū: & cō-
Ἁμαρτία στόματος αὐτῶν λόγος χειλέων αὐτῶν, καὶ συλ-
prehēdātur in supbia sua: Et de execratiōe &
ληφθήτωσαν ἐν τῇ ὑπερηφανίᾳ αὐτῶν. Καὶ ἐξ ἀρᾶς καὶ
mēdatio annūtiabūtur in cōsumatiōe: in ira cōsuma-
ψεύδους διαγγελήσονται ἐν συντελείᾳ, ἐν ὀργῇ συντε-
tiōis: & nō erūt. Et scient qr deus dña-
λείας, καὶ οὐ μὴ ὑπάρξωσι. Καὶ γνώσονται ὅτι ὁ θεὸς δεσπό-
tur iacob: & finiū terre. Cōuertētur
ζει τοῦ ἰακώβ, καὶ τῶν περάτων τῆς γῆς. Ἐπιστρέψουσιν
ad vesperā: & famē patiētur vt canis: & circuibūt ciuitatē
εἰς ἑσπέραν, καὶ λιμώξουσιν ὡς κύων, καὶ κυκλώσουσι πόλιν.
Ipi dispgētur ad mādu cādū: si vero nō fuerit saturati:
Αὐτοὶ διασκορπισθήσονται τοῦ φαγεῖν, ἐὰν δὲ μὴ χορτασθῶσι,
& murmurabūt. Ego aūt cātabo fortitudinē tuā & exul
καὶ γογγύσουσιν. Ἐγὼ δὲ ᾄσομαι τῇ δυνάμει σου καὶ ἀγαλλιά-
tabo mane miam tuā. Quia factus es susceptor me9
σομαι τὸ πρωῒ τὸ ἔλεός σου. Ὅτι ἐγενήθης ἀντιλήπτωρ μου
& refugiū meū in die tribulatiōis mee. Adiutor me9 es: tibi
καὶ καταφυγή μου ἐν ἡμέρᾳ θλίψεώς μου. Βοηθός μου εἶ, σοὶ
psallā: qr tu deus susceptor meus es: deus me9 mia mea.
ψαλῶ, ὅτι σὺ ὁ θεὸς ἀντιλήπτωρ μου εἶ, ὁ θεός μου τὸ ἔλεός μου.

In finē p his q immutabūtur in tituli iscriptiōe
Εἰς τὸ τέλος τοῖς ἀλλοιωθησομένοις εἰς στηλογραφίαν
dauid in doctrinā: cū succēdit me-
τῷ δαυὶδ εἰς διδαχήν, ὁπότε ἐνεπύρισε τὴν με-
sopotamiā syrie & syriā sobal: & cō-
σοποταμίαν συρίας καὶ τὴν συρίαν σοβάλ, καὶ ἐπέ-
uertit ioab & pcussit edō in valle
στρεψεν ἰωὰβ καὶ ἐπάταξε τὴν ἐδὼμ ἐν τῇ φάραγ-
salinarū duodeci milia. 59.
γι τῶν ἁλῶν δώδεκα χιλιάδας. νθ.

Deus repulisti nos & destruxisti nos: iratus es &
Ὁ θεὸς ἀπώσω ἡμᾶς καὶ καθεῖλες ἡμᾶς, ὠργίσθης καὶ
misert9 es nobis. Cōmouisti terrā & cōturbasti e-
ᾠκτείρησας ἡμᾶς. Συνέσεισας τὴν γῆν καὶ συνετάραξας αὐ-
am: sana cōtritiōes eius: qr cōmota ē.
τήν, ἴασαι τὰ συντρίμματα αὐτῆς, ὅτι ἐσαλεύθη.

Infra. 67.

ab operariis iniquita-
tis: & a viris sāguinum
salua me. Quia ecce in
sidiati sunt anime mee:
cōgregantur aduersus
me fortissimi: absq; ini
quitate mea & absq; pec
cato meo dñe. Nō egi
inique & illi currūt &
pparātur: surge ex ad-
uerso p me & respice.
Et tu dñe deus exerci-
tuū deus israel euigila
vt visites oēs gentes:
nō miserearis vniuersis
qui operātur iniquita-
tē. Sp. Reuertātur ad
vesperā & latrēt vt cāis:
& circueāt ciuitatē. Ec
ce loquūtur in ore suo:
gladii in labiis eorū: q̄
si nemo audiat. Et tu
domine deridebis eos:
subsannabis omnes
gentes. Fortitudinem
meā ad te seruabo: qm̄
tu deus eleuator meus.
De9 mea misericordia
pueniet me: deus ostē
dat mihi i insidiatoribus
meis. Ne occidas eos
ne forte obliuiscantur
ppli mei: dispge eos i
fortitudie tua: & destrue
eos ptector nr̄ dñe. In
pctō oris sui i sermone
labiorū suorū & capiā
tur in supbia sua: male-
dictionē & mendacium
narrātes. Cōsume i fu
rore: cōsume vt nō sub
sistāt: & sciēt qm̄ deus
dñator iacob i finibus
terre. Sp. Et cōuertan
tur ad vesperā & latrent
vt canis: & circueāt ci
uitatē. Ipsi vagabūtur
vt comedāt: & cū satu
rati nō fuerit murmu-
rabūt. Ego aūt cātabo i
piū tuū & laudabo māe
miam tuā: qm̄ factus
es fortitudo mea & re-
fugiū i die tribulatiōis
mee. Virtutē meā tibi
cātabo: qm̄ deus ad-
iutor me9 de9 mia mea.
Victori p liliis testi
moniū humilis & perfe
cti dd̄ ad docendū: qn̄
pugnauit aduersus syri
am mesopotamie & sy
riā soba: & reuersus est
ioab & pcussit edō in
valle salinarū duodecim
milia. 60.
Deus proiecisti nos
scidisti nos: iratus
es cōuertisti nos. Com
mouisti terram ooooooo
diripuisti eā: sana con
tritiōes ei9 qm̄ mota ē.

מפעלי און ומאנשי דמים	
הושיעני׃ כי הנה ארבו לנפשי	ישע
יגורו עלי עזים לא פשעי ולא	גור עזז
חטאתי יהוה׃ בלי עון ירצון	רוץ
ויכוננו עורה לקראתי וראה׃	כון
ואתה יהוה אלהים צבאות אלהי	
ישראל הקיצה לפקד כל הגוים	קוץ
אל תחן כל בגדי און סלה׃ ישובו	חנן שוב
לערב יהמו ככלב ויסובבו עיר׃	המה סבב
הנה יביעון בפיהם חרבות	נבע פה
בשפתותיהם כי מי שמע׃ ואתה	שפה
אדני תשחק למו תלעג לכל	שחק לעג
גוים׃ עזו אליך אשמרה כי	עזז שמר
אלהים משגבי׃ אלהי חסדי	שגב
יקדמני אלהים יראני בשררי׃	קדם ראה
אל תהרגם פן ישכחו עמי הניעמו	הרג שכח
בחילך והורידמו מגננו אדני׃	נוע ירד
חטאת פימו דבר שפתימו וילכדו	פה לכד
בגאונם ומאלה ומכחש יספרו׃	גאה ספר
כלה בחמה כלה ואינמו וידעו כי	יתם
אלהים משל ביעקב לאפסי	
הארץ סלה׃ וישובו לערב יהמו	
ככלב ויסובבו עיר׃ המה ינועון	נוע
לאכל אם לא ישבעו וילינו׃	שבע לון
ואני אשיר עזך וארנן לבקר	שור עזז
חסדך כי היית משגב לי ומנוס	רנן היה
ביום צר לי׃ עזי אליך אזמרה	נוס צור
כי אלהים משגבי אלהי חסדי׃	עזז זמר
lx. למנצח על שושן עדות	נצח ששן
מכתם לדוד ללמד׃ בהצותו	עוד כתם
את ארם נהרים ואת ארם	נצה
צובה וישב יואב ויך את אדום	שוב נכה
בגיא מלח שנים עשר אלף׃	שנה
אלהים זנחתנו פרצתנו אנפת	
תשובב לנו׃ הרעשתה ארץ	שוב רעש
פצמתה רפה שבריה כי מטה׃	רפא נטה

הִרְאִיתָ עַמְּךָ קָשָׁה הִשְׁקִיתָנוּ רָאָה שָׁקָה
יַיִן תַּרְעֵלָה: נָתַתָּה לִּירֵאֶיךָ נֵּס רָעַל נָתַן
לְהִתְנוֹסֵס מִפְּנֵי קֹשֶׁט סֶלָה: נָסַס פָּנָה
לְמַעַן יֵחָלְצוּן יְדִידֶיךָ הוֹשִׁיעָה דוד יָשַׁע
יְמִינְךָ וַעֲנֵנִי: אֱלֹהִים דִּבֶּר יָמַן עָנָה
בְּקָדְשׁוֹ אֶעְלֹזָה אֲחַלְּקָה שְׁכֶם עָלַז חָלַק
וְעֵמֶק סֻכּוֹת אֲמַדֵּד: לִי גִלְעָד וְלִי
מְנַשֶּׁה וְאֶפְרַיִם מָעוֹז רֹאשִׁי סָכַךְ מָדַד
יְהוּדָה מְחֹקְקִי: מוֹאָב סִיר רַחְצִי עָזַז
עַל אֱדוֹם אַשְׁלִיךְ נַעֲלִי עָלַי חָקַק
פְּלֶשֶׁת הִתְרוֹעָעִי: מִי יֹבִלֵנִי עִיר שָׁלַךְ רוּעַ
מָצוֹר מִי נָחַנִי עַד אֱדוֹם: הֲלֹא
אַתָּה אֱלֹהִים זְנַחְתָּנוּ וְלֹא תֵצֵא צוּר נָחָה
אֱלֹהִים בְּצִבְאוֹתֵינוּ: הָבָה לָּנוּ יָצָא
עֶזְרָת מִצָּר וְשָׁוְא תְּשׁוּעַת אָדָם: יָהַב
בֵּאלֹהִים נַעֲשֶׂה חָיִל וְהוּא יָבוּס צוּר יָשַׁע
צָרֵינוּ: lxi. לַמְנַצֵּחַ עַל נְגִינַת עָשָׂה בּוּס
לְדָוִד: שִׁמְעָה אֱלֹהִים רִנָּתִי צוּר נָצַח
הַקְשִׁיבָה תְּפִלָּתִי: מִקְצֵה הָאָרֶץ נָגַן רָנַן
אֵלֶיךָ אֶקְרָא בַּעֲטֹף לִבִּי בְּצוּר קָשַׁב פָּלַל
יָרוּם מִמֶּנִּי תַנְחֵנִי: כִּי הָיִיתָ קָרָא
מַחְסֶה לִי מִגְדַּל עֹז מִפְּנֵי אוֹיֵב: רוּם נָחָה
אָגוּרָה בְאָהָלְךָ עוֹלָמִים אֶחֱסֶה הָיָה חָסָה
בְסֵתֶר כְּנָפֶיךָ סֶּלָה: כִּי אַתָּה גָּדַל עָזַז
אֱלֹהִים שָׁמַעְתָּ לִנְדָרָי נָתַתָּ פָּנָה אָיַב
יְרֻשַּׁת יִרְאֵי שְׁמֶךָ: יָמִים עַל גּוּר עָלַם
יְמֵי מֶלֶךְ תּוֹסִיף שְׁנוֹתָיו כְּמוֹ דֹר חָסָה נָתַן
וָדֹר: יֵשֵׁב עוֹלָם לִפְנֵי אֱלֹהִים יוֹם
חֶסֶד וֶאֱמֶת מַן יִנְצְרֻהוּ: כֵּן אֲזַמְּרָה יָסַף שָׁנָה
שִׁמְךָ לָעַד לְשַׁלְּמִי נְדָרַי יוֹם יוֹם: דוּר פָּנָה
lxii. לַמְנַצֵּחַ עַל יְדוּתוּן מִזְמוֹר מָנָה נָצַר
לְדָוִד: אַךְ אֶל אֱלֹהִים דּוּמִיָּה זָמַר
נַפְשִׁי מִמֶּנּוּ יְשׁוּעָתִי: אַךְ הוּא נָצַח זָמַר
צוּרִי וִישׁוּעָתִי מִשְׂגַּבִּי לֹא דּוּם
אֶמּוֹט רַבָּה: עַד אָנָה תְּהוֹתְתוּ יָשַׁע
עַל אִישׁ תְּרָצְּחוּ כֻלְּכֶם שָׂגַב מוּט רָבַב הָוָה רָצַח

Ostendisti populo tuo duritiam: potasti nos vino cõsopiẽte. Dedisti metuẽtibus te signũ: vt fugerent a facie arcus. Semper. Vt liberetur amici tui: salua dexteram tuam & exaudi me. Deus locutus est in sanctuario suo: letabor & diuidam sichimam & vallem socoth dimetiar. Meus est galaad & meus est manasses: & ephraim fortitudo capitis mei: iuda legifer me. Moab olla lauacri mei: sup idumeã icedã calciamento meo: mihi palestina federata ẽ. Quis deducet me ad ciuitatẽ munitã: quis deducet me vsq ad idumeã? Nõne tu deus q pieciſti nos: & nõ egredieris deus i exercitibus nrís? Da nobis auxiliũ in tribulatiõe: vana est ei salus ab homine. In deo faciemus virtutẽ: & ipse conculcabit tribulãtes nos.

Victori sup organũ: dauid. 61.

Exaudi deus laudationẽ meã: intẽde oratiõi mee. De nouissimo terre ad te clamabo cũ tristẽ fuerit cor meũ: cũ fortis eleuabitur aduersũ me tu eris ductor meus. Fuisti spes mea: turris munitissima a facie inimici. Hitabo in tabernaculo tuo iugiter: spabo i protectõe alarũ tuarũ. Sp. Tu enim deus exaudisti orõnem meam: dedisti hereditatẽ timentibus nomẽ tuũ: Dies super dies regis adiicies: annos eius donec gñatio & gñatio. Sedebit sp̃ i conspectu dei: mia & veritas seruabunt eum. Sic canam nõi tuo iugiter: reddẽs vota mea p sigl'os dies.

Victori pro idithum ps̃ dauid. 62.

AT tamen ad deum silebit aĩa mea: qa ex eo salus mea. Attamen ipse scutũ meum & sal mea fortitudo mea non cõmouebor amplius. Vsququo insidiamini contra virum: interficitis omnes:

Oſtẽdiſti pp̃lo tuo dura: potaſti nos vino cõpũ
Ἔδειξας τῷ λαῷ σου σκληρά, ἐπότισας ἡμᾶς οἶνον κατα
ctionis. Dediſti metuẽtibus te ſignificationẽ:
νύξεως. Ἔδωκας τοῖς φοβουμένοις σε σημείωσιν, τοῦ
vt fugiãt a facie arcus. Dp. Ut libe
φυγεῖν ἀπὸ προσώπου τόξου. Διάψαλμα. Ὅπως ἂν ῥυ
rẽtur dilecti tui: ſaluũ fac dextera tua ꝛ exau
σθῶσιν οἱ ἀγαπητοί σου, σῶσον τῇ δεξιᾷ σου καὶ ἐπάκου
di me. Deus locutus ẽ in ſctõ ſuo: leta
σόν μου. Ὁ θεὸς ἐλάλησεν ἐν τῷ ἁγίῳ αὐτοῦ, ἀγαλλιά
bor ꝛ ptibor ſichimã: ꝛ cõuallẽ tabñaculoꝝ me
σομαι καὶ διαμεριῶ σίκιμα, καὶ τὴν κοιλάδα τῶν σκηνῶν δια
tibor. Meus eſt galaad: ꝛ meus eſt manaſſes: ꝛ
μετρήσω. Ἐμός ἐστι γαλαάδ, καὶ ἐμός ἐστι μανασσῆς, καὶ Infra. 107.
ephraim fortitudo capitis mei: Juda rex
ἐφραὶμ κραταίωσις τῆς κεφαλῆς μου, Ἰούδας βασιλεύς
meus: moab olla ſpei mee. In ida
μου, μωὰβ λέβης τῆς ἐλπίδος μου. Ἐπὶ τὴν ἰδουμαί
meã extẽdã calciamẽtũ meũ: mihi alienigene ſubdi
αν ἐκτενῶ τὸ ὑπόδημά μου, ἐμοὶ ἀλλόφυλοι ὑπετά
ti ſũt. Quis deducet me in ciuitatẽ munitã: aut qs dedu
γησαν. Τίς ἀπάξει με εἰς πόλιν περιοχῆς, ἢ τίς ὁδηγή
cet me vſq in idumeã? Nõne tu deus q̃ repuli
σει με ἕως τῆς ἰδουμαίας; Οὐχὶ σὺ ὁ θεὸς ὁ ἀπωσάμε
ſti nos: ꝛ nõ egredieris de' in ỹtutibus nr̃is.
νος ἡμᾶς, καὶ οὐκ ἐξελεύσῃ ὁ θεὸς ἐν ταῖς δυνάμεσιν ἡμῶν;
Da nobis auxiliũ de tribulatõe: ꝛ vana ſalus ho
Δὸς ἡμῖν βοήθειαν ἐκ θλίψεως, καὶ ματαία σωτηρία ἀν
minis. In deo faciemus ỹtutẽ: ꝛ ipſe ad
θρώπου. Ἐν τῷ θεῷ ποιήσομεν δύναμιν, καὶ αὐτὸς ἐξουδε
nihilũ deducet tribulãtes nos.
νώσει τοὺς θλίβοντας ἡμᾶς.

In fine in hymnis dd pſalmus. 60.
Εἰς τὸ τέλος ἐν ὕμνοις τῷ δαδ ψαλμός. ξ.

Exaudi deus depcatonẽ meã: intẽde orã
Εἰσάκουσον ὁ θεὸς τῆς δεήσεώς μου, πρόσχες τῇ προ
tioni mee. A finibus t̃re ad te cla
σευχῇ μου. Ἀπὸ τῶν περάτων τῆς γῆς πρὸς σὲ ἐκέ
maui: dũ anxiaretur cor meũ: in petra
κραξα, ἐν τῷ ἀκηδιάσαι τὴν καρδίαν μου, ἐν πέτρᾳ
exaltaſti me. Deduxiſti me: q: factus es ſpes mea:
ὕψωσάς με. Ὡδήγησάς με, ὅτι ἐγενήθης ἐλπίς μου,
turris fortitudinis a facie inimici. Inhabitabo in
πύργος ἰσχύος ἀπὸ προσώπου ἐχθροῦ. Παροικήσω ἐν
tabñaculo tuo in ſecula: protegar in
τῷ σκηνώματί σου εἰς τοὺς αἰῶνας, σκεπασθήσομαι ἐν
velamẽto alaꝝ tuaꝝ. Qm̃ tu deus exaudiſti
τῇ σκέπῃ τῶν πτερύγων σου. Ὅτι σὺ ὁ θεὸς εἰσήκουσας
orõnẽ meã: dediſti hereditatẽ timẽtibus
τῶν εὐχῶν μου, ἔδωκας κληρονομίαν τοῖς φοβουμένοις τὸ
nomẽ tuũ. Dies ſup dies regis adijcies:
ὄνομά σου. Ἡμέρας ἐφ' ἡμέρας τοῦ βασιλέως προσθήσεις,
ãnos eius vſq in diẽ gñatiõis ꝛ gñatiõis. Perma
τὰ ἔτη αὐτοῦ ἕως ἡμέρας γενεᾶς καὶ γενεᾶς. Διαμε
nebit in eternũ in cõſpectu dei: miaꝫ ꝛ ỹitatẽ
νεῖ εἰς τὸν αἰῶνα ἐνώπιον τοῦ θεοῦ, ἔλεος καὶ ἀλήθειαν
eius qs requiret? Sic pſalmũ dicã noi
αὐτοῦ τίς ἐκζητήσει; Οὕτως ψαλῶ τῷ ὀνόματί
tuo in ſecula: vt reddã vota
σου εἰς τοὺς αἰῶνας, τοῦ ἀποδοῦναί με τὰς εὐχάς
mea diẽ de die.
μου ἡμέραν ἐξ ἡμέρας.

In fine pro idithũ pſalmus dd. 61.
Εἰς τὸ τέλος ὑπὲρ ἰδιθοὺμ ψαλμὸς τῷ δαδ. ξα.

Nõnne deo ſubiecta erit aĩa mea? ab ipſo
Οὐχὶ τῷ θεῷ ὑποταγήσεται ἡ ψυχή μου; παρ' αὐτῷ
eſt ſalutare meũ. Nã ꝛ ipſe deus me' ꝛ ſalutaris me':
γὰρ τὸ σωτήριόν μου. Καὶ γὰρ αὐτὸς θεός μου καὶ σωτήρ μου,
ſuſceptor me' nõ mouebor amplius. Quouſq
ἀντιλήπτωρ μου οὐ μὴ σαλευθῶ ἐπὶ πλεῖον. Ἕως πότε
irruitis in hoies: interficitis vniuerſi
ἐπιτίθεσθε ἐπ' ἄνθρωπον, φονεύετε πάντες

ros: tāq̄ parieti inclinato ⁊ macerie depulſe: Verūtñ
ὑμεῖς, ὡς τοίχῳ κεκλιμένῳ καὶ φραγμῷ ὠσμένῳ; Πλὴν
pciū meū cogitauerūt repellere: cucurri in ſi
τὴν τιμήν μου ἐβουλεύσαντο ἀπώσασθαι, ἔδραμον ἐν δί
ti. Ore ſuo bñdicebāt: ⁊ corde ſuo ma
ψει. Τῷ στόματι αὐτῶν εὐλόγουν, καὶ τῇ καρδίᾳ αὐτῶν κα
ledicebāt. Verūtñ deo ſubiecta eſto aīa mea: qm̄ ab
τηρῶντο. Πλὴν τῷ θεῷ ὑποτάγηθι ἡ ψυχή μου, ὅτι παρ᾽
ipo patiētia mea. Quia ipſe deus meus ⁊ ſaluator
αὐτοῦ ἡ ὑπομονή μου. Ὅτι αὐτὸς θεός μου καὶ σωτήρ
meus. adiutor meus nō emigrabo: in deo
μου, ἀντιλήπτωρ μου οὐ μὴ μεταναστεύσω, ἐπὶ τῷ θεῷ
ſalutare meū ⁊ glīa mea. Deus auxi
τὸ σωτήριόν μου καὶ ἡ δόξα μου. Ὁ θεὸς τῆς βοηθεί
lij mei ⁊ ſpes mea in deo: ſpate in
ας μου καὶ ἡ ἐλπίς μου ἐπὶ τῷ θεῷ, ἐλπίσατε ἐπ᾽ αὐ
eo ois cōgregatio ppl̄i. Effundite corā illo
τὸν πᾶσα συναγωγὴ λαοῦ. Ἐκχέατε ἐνώπιον αὐτοῦ
corda vr̄a: qr deus adiutor nr̄. Verūtñ va
τὰς καρδίας ὑμῶν, ὅτι ὁ θεὸς βοηθὸς ἡμῶν. Πλὴν μά
ni filij hoīuʒ: mēdaces filij homi
ταιοι οἱ υἱοὶ τῶν ἀνθρώπων, ψευδεῖς οἱ υἱοὶ τῶν ἀνθρώ
nū in ſtateris vt decipiāt: ipi de vanitate in
πων ἐν ζυγοῖς τοῦ ἀδικῆσαι, αὐτοὶ ἐκ ματαιότητος ἐπὶ
idipm. Nolite ſpare i iniq̄tate: ⁊ in rapinis
τὸ αὐτό. Μὴ ἐλπίζετε ἐπ᾽ ἀδικίαν, καὶ ἐπὶ ἅρπαγμα
nolite cōcupiſcere: diuitie ſi affluāt: nolite apponere cor
μὴ ἐπιποθεῖτε, πλοῦτος ἐὰν ῥέῃ, μὴ προστίθεσθε καρ
Semel locutus eſt deus: duo hec audiui: qr
δίαν. Ἅπαξ ἐλάλησεν ὁ θεός, δύο ταῦτα ἤκουσα, ὅτι
poteſtas dei ⁊ tua dn̄e mīa: Quia tu
τὸ κράτος τοῦ θεοῦ καὶ σοῦ κύριε τὸ ἔλεος, Ὅτι σὺ
reddes vnicuiq₃ iuxta opa ſua.
ἀποδώσεις ἑκάστῳ κατὰ τὰ ἔργα αὐτοῦ.

Pſalmus dauid cū eēt ipe in def
Ψαλμὸς τῷ δαδ ἐν τῷ εἶναι αὐτὸν ἐν τῇ ἐρή
to iudee. 62.
μῳ τῆς ἰουδαίας. ξβ.

DEus deus meus ad te de luce vigilo: ſitiuit te ani
Ὁ θεὸς ὁ θεός μου πρὸς σὲ ὀρθρίζω, ἐδίψησέ σοι ἡ ψυ
ma mea: q̄ multipliciter tibi caro mea. In tra deſerta ⁊ in
χή μου, ποσαπλῶς σοι ἡ σάρξ μου. Ἐν γῇ ἐρήμῳ καὶ ἀ
uia ⁊ inaquoſa ſic in ſctō appui tibi: vt viderē
βάτῳ καὶ ἀνύδρῳ οὕτως ἐν τῷ ἁγίῳ ὤφθην σοι, τοῦ ἰδεῖν
virtutē tuā ⁊ glīaʒ tuā. Qm̄ melior
τὴν δύναμίν σου καὶ τὴν δόξαν σου. Ὅτι κρεῖσσον τὸ
mīa tua ſup vitas: labia mea laudabūt te.
ἔλεός σου ὑπὲρ ζωάς, τὰ χείλη μου ἐπαινέσουσί σε.
Sic bñdicā te in vita mea: in noīe tuo
Οὕτως εὐλογήσω σε ἐν τῇ ζωῇ μου, ἐν τῷ ὀνόματί σου
leuabo manus meas. Sicut de adipe ⁊ pinguedie re
ἀρῶ τὰς χεῖράς μου. Ὡς ἐκ στέατος καὶ πιότητος ἐμ
pleatur aīa mea: ⁊ labijs exultatiōis laudabit
πλησθείη ἡ ψυχή μου, καὶ χείλη ἀγαλλιάσεως αἰνέσει
os meū. Si memor fui tui ſup ſtratū
τὸ στόμα μου. Εἰ ἐμνημόνευόν σου ἐπὶ τῆς στρωμνῆς
meū in matutinis meditabar in te. Quia fuiſti
μου ἐν τοῖς ὄρθροις ἐμελέτων εἰς σέ. Ὅτι ἐγενήθης
adiutor meus: ⁊ in velamēto alaʒ tuaʒ exul
βοηθός μου, καὶ ἐν τῇ σκέπῃ τῶν πτερύγων σου ἀγαλ
tabo. Adheſit aīa mea poſt te: me āt
λιάσομαι. Ἐκολλήθη ἡ ψυχή μου ὀπίσω σου, ἐμοῦ δὲ
ſuſcepit dextera tua. Ipi xo in vanū q̄ſierūt
ἀντελάβετο ἡ δεξιά σου. Αὐτοὶ δὲ εἰς μάτην ἐζήτησαν
aīaʒ meā: introibūt in inferiora
τὴν ψυχήν μου, εἰσελεύσονται εἰς τὰ κατώτατα τῆς
terre. Tradētur in manus gladij: ptes
γῆς. Παραδοθήσονται εἰς χεῖρας ῥομφαίας, μερίδες
vulpiū erūt. Rex xo letabitur
ἀλωπέκων ἔσονται. Ὁ δὲ βασιλεὺς εὐφρανθήσεται
in deo: laudabūt ois q̄ iurat in eo. Quia
ἐπὶ τῷ θεῷ, ἐπαινεθήσεται πᾶς ὁ ὀμνύων ἐν αὐτῷ. Ὅτι

quaſi murus inclinatus
& maceria corruens.
Partē ei eius cogitaue-
rūt expellere: placue-
runt ſibi in mēdacio: o-
re ſuo ſinguli bñdicunt:
& corde ſuo maledicūt.
Sp. Verūtñ deo tace
aīa mea: quia ab ipō
ſpes mea. Sed ipſe for-
tis meus & ſalus mea: al-
titudo mea non moue-
bor. In deo ſalutare
meū & gloria mea: ro-
bur fortitudinis mee &
ſpes mea in deo. Spa-
te in eo oī tpe: populi
effūdite corā eo cor ve-
ſtrū: deus ſpes nr̄a. Sp.
Veruntamen vanitas fi-
lii adam mendaciū fi-
lii viri: in ſtateris
doloſis fraudulenter a-
gunt ſimul. Nolite
confidere in calumnia:
& in rapina ne fruſtremi-
ni: diuitie ſi affluxerit
ne apponatis cor.
Vnum locutus eſt de⁹:
duo hec
audiui quia imperium
dei eſt. Et tibi domine
miſericordia: quia tu
reddes vnicuiq₃
ſecundum opus ſuum.
Pſalmus dauid cū eēt
in deſerto iudee. 63.
DEus fortitudo mea
tu es de luce cōſur-
gā ad te: ſitiuit ad te
aīa mea: deſiderauit
ad te caro mea in ter-
ra inuia & cōſitiente ſi-
ne aqua. Sic in ſancto
apparui tibi: vt videam
fortitudinē tuā & glo-
riā tuā. Melior enim eſt
mīa tua q̄ꝫ vite: labia
mea laudabunt te. Sic
bñdicā tibi in vita mea
in noīe tuo leuabo ma-
nus meas. Quaſi adipe
& piguedie iplebitur a-
nima mea: & labiis lau-
dātibus canet os meū.
Recordās tui in cubili
meo: p ſingulas vigilias
meditabor tibi. Quia
fuiſti auxiliū meū. &
in vmbra alarū tuarum
laudabo. Adheſit aīa
mea poſt te: me ſuſce-
pit dextera tua. Ipſi ve-
ro interficere querunt
animā meā: ingredian-
tur in extrema terre.
Cōgregētur in manus
gladii: pars vulpium
erunt. Rex aūt letabi-
tur in deo:
laudabitur ois qui iu-
rat in eo: quia

כקיר נטוי גדר הדחויה: אך
משאתו יעצו להדיח ירצו כזב
בפיו יברכו ובקרבם יקללו סלה:
אך לאלהים דומי נפשי כי ממנו
תקותי: אך הוא צורי וישועתי
משגבי לא אמוט: על אלהים
ישעי וכבודי צור עזי מחסי
באלהים: בטחו בו בכל עת עם
שפכו לפניו לבבכם אלהים
מחסה לנו סלה: אך הבל בני
אדם כזב בני איש במאזנים
לעלות המה מהבל יחד: אל
תבטחו בעשק ובגזל אל תהבלו
חיל כי ינוב אל תשיתו לב:
אחת דבר אלהים שתים זו
שמעתי כי עז לאלהים: ולך אדני
חסד כי אתה תשלם לאיש
כמעשהו: lxiii. מזמור לדוד
בהיותו במדבר יהודה: אלהים
אלי אתה אשחרך צמאה לך
נפשי כמה לך בשרי בארץ
ציה ועיף בלי מים: כן בקדש
חזיתיך לראות עזך וכבודך:
כי טוב חסדך מחיים שפתי
ישבחונך: כן אברכך בחיי
בשמך אשא כפי: כמו חלב
ודשן תשבע נפשי ושפתי רננות
יהלל פי: אם זכרתיך על יצועי
באשמרות אהגה בך: כי היית
עזרתה לי ובצל כנפיך ארנן:
דבקה נפשי אחריך בי תמכה
ימינך: והמה לשואה יבקשו
נפשי יבאו בתחתיות הארץ:
יגירהו על ידי חרב מנת שועלים
יהיו: והמלך ישמח באלהים
יתהלל כל הנשבע בו כי

נטה דחה
נשא דחה
רצה פה
ברך קלל
קוה ישע
שגב מוט
כבד עזז
חסה
פנה
בנה
אזן
עלה
בטח הבל
נוב שות
שנה
עזז
שלם
עשה זמר
היה דבר
שחר
כלה
חזה ראה
עזז כבד
שפה שבח
ברך חיה
נשא
שבע
הלל פה
יצע שמר
הגה היה
רנן
ימן שאה
בקש בוא
נגר מנה
שעל היה
שמח
שבע

lxiiii. יִסָּכֵר פִּי דוֹבְרֵי שָׁקֶר׃ סכר פה
לַמְנַצֵּחַ מִזְמוֹר לְדָוִד׃ שְׁמַע דבר נצח
אֱלֹהִים קוֹלִי בְשִׂיחִי מִפַּחַד אוֹיֵב זמר
תִּצֹּר חַיָּי׃ תַּסְתִּירֵנִי מִסּוֹד שיח איב
מְרֵעִים מֵרִגְשַׁת פֹּעֲלֵי אָוֶן׃ אֲשֶׁר נצר חיה
שָׁנְנוּ כַחֶרֶב לְשׁוֹנָם דָּרְכוּ חִצָּם סתר רוע
דָּבָר מָר׃ לִירוֹת בַּמִּסְתָּרִים תָּם לשון חצץ
פִּתְאֹם יֹרֻהוּ וְלֹא יִירָאוּ׃ יְחַזְּקוּ מרר ירה
לָמוֹ דָּבָר רָע יְסַפְּרוּ לִטְמוֹן סתר תמם
מוֹקְשִׁים אָמְרוּ מִי יִרְאֶה לָּמוֹ׃ ירא
יַחְפְּשׂוּ עוֹלֹת תַּמְנוּ חֵפֶשׂ מְחֻפָּשׂ חזק רוע
וְקֶרֶב אִישׁ וְלֵב עָמֹק׃ וַיֹּרֵם ספר יקש
אֱלֹהִים חֵץ פִּתְאוֹם הָיוּ מַכּוֹתָם׃ ראה חפש
וַיַּכְשִׁילֻהוּ עָלֵימוֹ לְשׁוֹנָם יִתְנֹדְדוּ עמק ירה
כָּל רֹאֵה בָם׃ וַיִּירְאוּ כָּל אָדָם פתע היה
וַיַּגִּידוּ פֹּעַל אֱלֹהִים וּמַעֲשֵׂהוּ גבה כשל
הִשְׂכִּילוּ׃ יִשְׂמַח צַדִּיק בַּיהוָה לשון נדד
וְחָסָה בוֹ וְיִתְהַלְלוּ כָּל יִשְׁרֵי לֵב׃ ראה נגד עשה
lxv. לַמְנַצֵּחַ מִזְמוֹר לְדָוִד שִׁיר׃ שכל שמח
לְךָ דֻמִיָּה תְהִלָּה אֱלֹהִים צדק הלל
בְּצִיּוֹן וּלְךָ יְשֻׁלַּם נֶדֶר׃ שֹׁמֵעַ נצח זמר
תְּפִלָּה עָדֶיךָ כָּל בָּשָׂר יָבֹאוּ׃ הלל
דִּבְרֵי עֲוֹנֹת גָּבְרוּ מֶנִּי פְּשָׁעֵינוּ שלם
אַתָּה תְכַפְּרֵם׃ אַשְׁרֵי תִּבְחַר פלל בוא
וּתְקָרֵב יִשְׁכֹּן חֲצֵרֶיךָ נִשְׂבְּעָה כפר בחר
בְּטוּב בֵּיתֶךָ קְדֹשׁ הֵיכָלֶךָ׃ קרב שכן
נוֹרָאוֹת בְּצֶדֶק תַּעֲנֵנוּ אֱלֹהֵי שבע קדש
יִשְׁעֵנוּ מִבְטָח כָּל קַצְוֵי אֶרֶץ היכל ירא ענה
וְיָם רְחֹקִים׃ מֵכִין הָרִים בְּכֹחוֹ בטח קצה
נֶאְזָר בִּגְבוּרָה׃ מַשְׁבִּיחַ שְׁאוֹן רחק כון
יַמִּים שְׁאוֹן גַּלֵּיהֶם וַהֲמוֹן כח אזר
לְאֻמִּים׃ וַיִּירְאוּ יֹשְׁבֵי קְצָוֹת גבר שבח שאה גלל
מֵאוֹתֹתֶיךָ מוֹצָאֵי בֹקֶר וָעֶרֶב קצה ירא
תַּרְנִין׃ פָּקַדְתָּ הָאָרֶץ וַתְּשֹׁקְקֶהָ יצא
רַבַּת תַּעְשְׁרֶנָּה פֶּלֶג אֱלֹהִים מָלֵא רנן שקה
מָיִם תָּכִין דְּגָנָם כִּי כֵן תְּכִינֶהָ׃ רבב עשר כון

obstruetur os loquentium mendacium.

Victori ps dd. 64.

Audi ooooooooooooooo deus vocē meā loquentis: a timore inimici serua vitā meā. Absconde me a consilio malignorū: a tumultu opantiū iniquitatem. Quia exacuerūt quasi gladiū ligua suā: tetēderūt sagittā suā verbū amarissimū. Vt sagittarēt in abscōditis simplicē: subito sagittabūt eū & nō timebūt. Cōfortauerūt sibi ſmonē pessimū: narrauerūt vt abscōderēt laqos: dixerūt qs videbit eos. Scrutati sūt iniquitates: defecerūt scrutātes scrutinium: cogitatiōibus singulorū & corde pfūdo. Sagittabit ergo eos deus iaculo repētino: īferētur plage eorum. Et corruēt in semetipsos līguis suis: fugiēt omnes qui viderit eos. Et timebūt oēs hoīes & annūciabunt opus dei: & opa eius itelligēt. Letabitur iustus in dño & oo sperabit in eo: & exultabunt oēs recti corde.

Victori psalmus dauid cantici. 65.

Tibi silētiū laus deus in sion: & tibi reddetur votum. Exaudi orationem: donec ad te ois caro veniat. ooo Verba iniquitatū pualuerūt aduersus me: scelenbus nr̄is tu propiciaberis. Btūs que elegeris & suscepis hītabit ei ī atriis tuis: replebimur in bonis domus tue sāctificatione templi tui. Terribilis ī iustitia exaudi nos deus ooooooooooo saluator nr̄: cōfidentia omnium finium terre & maris lōginqui. Preparās mōtes in virtute tua: accinctus fortitudine. Cōpescēs sonitū maris fremitū fluctuū eius & multitudinem oo gentiū. Et timebunt qui habitant in extremis a signis tuis: egressus matutini & vesperi laudantes facies. Visitasti terrā & irrigasti eā: vbertate ditasti eā. Riuus dei plenus oooooooo aq: preparabis frumētū eoꝝ: q sic fūdasti eā.

obstructū ē os loquētiū iniqua.
ἐνεφράγη στόμα λαλούντων ἄδικα.
In fine psalmus dauid. 63.
Εἰς τὸ τέλος ψαλμὸς τῷ δαυίδ. ξγ.
Exaudi deus vocē meā: cū deprecor ad
Εἰσάκουσον ὁ θεὸς φωνῆς μου, ἐν τῷ δέεσθαί με πρὸς
te: a timore inimici eripe aiaꝫ meā. Prote
σέ, ἀπὸ φόβου ἐχθροῦ ἐξελοῦ τὴν ψυχήν μου. Σκέπα-
ge me a cōuētu malignātiū: a multitudine opā
σόν με ἀπὸ συστροφῆς πονηρευομένων, ἀπὸ πλήθους ἐργα-
tiū iniqtatē. Qui exacuerūt vt gladiū lin
ζομένων ἀδικίαν. Οἵτινες ἠκόνησαν ὡς ῥομφαίαν τὰς γλώσ-
guas suas: intēderūt arcū suū rem amarā: Vt
σας αὐτῶν, ἐνέτειναν τόξον αὐτῶν πρᾶγμα πικρόν, Τοῦ
sagittēt in occultis imaculatū: subito sagit
κατατοξεῦσαι ἐν ἀποκρύφοις ἄμωμον, ἐξάπινα κατατο-
tabūt eū: τ nō timebūt. Firmauerūt si
ξεύσουσιν αὐτόν, καὶ οὐ φοβηθήσονται. Ἐκραταίωσαν ἑαυ-
bi sermonē nequā: narrauerūt vt abscōderēt laqum. Di
τοῖς λόγον πονηρόν, διηγήσαντο τοῦ κρύψαι παγίδα. Εἶ-
xerūt: qs videbit eos? scrutati sūt iniqtatē: defecerūt
πον, τίς ὄψεται αὐτούς; ἐξηρεύνησαν ἀνομίαν, ἐξέλιπον
scrutātes scrutiniū. Accedet hō τ cor
ἐξερευνῶντες ἐξερευνήσεις. Προσελεύσεται ἄνθρωπος καὶ καρ-
altū: τ exaltabit deus. Sagitte puuloꝝ facte
δία βαθεῖα, καὶ ὑψωθήσεται ὁ θεός. Βέλος νηπίων ἐγενήθη-
sūt plage eoꝝ: τ infirmate sūt cōtra eos lingue
σαν αἱ πληγαὶ αὐτῶν, καὶ ἐξουθένησαν ἐπ' αὐτοὺς αἱ γλῶσσαι
eoꝝ. Cōturbati sūt oēs q videbāt eos: τ
αὐτῶν. Ἐταράχθησαν πάντες οἱ θεωροῦντες αὐτούς, καὶ
timuit ois hō. Et annūciauerūt opa dei:
ἐφοβήθη πᾶς ἄνθρωπος. Καὶ ἀνήγγειλαν τὰ ἔργα τοῦ θεοῦ,
τ facta eius intellexerūt. Letabitur iu
καὶ τὰ ποιήματα αὐτοῦ συνῆκαν. Εὐφρανθήσεται δίκαι-
stus in dño: τ sperabit in eo. Et laudabū
ος ἐν τῷ κυρίῳ, καὶ ἐλπιεῖ ἐπ' αὐτόν. Καὶ ἐπαινεσθήσον-
tur oēs recti corde.
ται πάντες οἱ εὐθεῖς τῇ καρδίᾳ.
In fine psalmus cātici dd cāticū hieremie τ ezecie
Εἰς τὸ τέλος ψαλμὸς ᾠδῆς τῷ δαδ ᾠδὴ ἱερεμίου καὶ ἰεζεκι-
lis de ppl'o trāsmigratiōe qñ profecturi erāt. 64.
ὴλ ἐκ τοῦ λαοῦ τῆς παροικίας ὅτε ἔμελλον ἐκπορεύεσθαι. ξδ.
Te decet hymnus deus in sion: τ tibi reddetur
Σοὶ πρέπει ὕμνος ὁ θεὸς ἐν σιών, καὶ σοὶ ἀποδοθήσεται
votū in hierusalē. Exaudi orōnē meā: ad te om
εὐχὴ ἐν ἱερουσαλήμ. Εἰσάκουσον προσευχῆς μου, πρὸς σὲ πᾶ-
nis caro veniet. Verba iniqꝫ pualuerūt sup nos: τ
σα σὰρξ ἥξει. Λόγοι ἀνόμων ὑπερεδυνάμωσαν ἡμᾶς, καὶ ταῖς
impietatib' nr̄is tu ppiciaberis. Btūs: quē elegisti τ assumpsi
ἀσεβείαις ἡμῶν σὺ ἱλάσῃ. Μακάριος, ὃν ἐξελέξω καὶ προσελά-
sti: ihitabit in atrijs tuis. Replebimur
βου, κατασκηνώσει ἐν ταῖς αὐλαῖς σου. Πλησθησόμεθα
in bonis dom' tue: sctm̄ tēplū tuū mirabile in
ἐν τοῖς ἀγαθοῖς τοῦ οἴκου σου, ἅγιος ὁ ναός σου θαυμαστὸς ἐν δι-
eqtate. Exaudi nos deus salutaris nr̄: spes om
καιοσύνῃ. Ἐπάκουσον ἡμῶν ὁ θεὸς ὁ σωτὴρ ἡμῶν ἡ ἐλπὶς πάν-
niū finiū tre: τ eoꝝ qui in mare lōge. Pre
των τῶν περάτων τῆς γῆς, καὶ τῶν ἐν θαλάσσῃ μακράν. Ἑτοι-
parās mōtes in ꝟtute sua: accinctus in potētia. Qui
μάζων ὄρη ἐν τῇ ἰσχύϊ αὐτοῦ, περιεζωσμένος ἐν δυναστείᾳ. Ὁ
cōturbas pfundū maris: sonū fluctuū eius
συνταράσσων τὸ κύτος τῆς θαλάσσης, ἤχους κυμάτων αὐτῆς
quis sustinebit? Turbabūtur gētes τ timebūt
τίς ὑποστήσεται; Ταραχθήσονται τὰ ἔθνη καὶ φοβηθήσονται οἱ
qui hitant terminos a signis tuis. Exitus
κατοικοῦντες τὰ πέρατα ἀπὸ τῶν σημείων σου. Ἐξόδους
matutini τ vespe delectaberis: visitasti trā τ inebria
πρωΐας καὶ ἑσπέρας τέρψεις, ἐπεσκέψω τὴν γῆν καὶ ἐμέθυ-
sti eā multiplicasti locupletare eā: flumē vel reple
σας αὐτήν. Ἐπλήθυνας τοῦ πλουτίσαι αὐτήν, ὁ ποταμὸς τοῦ θεοῦ ἐπλη-
tū ē aquis. Parasti cibū illoꝝ: qm̄ ita pparatio
ρώθη ὑδάτων. Ἡτοίμασας τὴν τροφὴν αὐτῶν, ὅτι οὕτως ἡ ἑτοιμασία,

riuos eius inebria. Multiplica genimina e-
τὰς αὔλακας αὐτῆς μέθυσον. Πλήθυνον τὰ γεννήματα αὐ-
ius: in stillicidijs eius letabitur germinãs.
τῆς, ἐν ταῖς σταγόσιν αὐτῆς εὐφρανθήσεται ἀνατέλλουσα.
Benedices corone anni benignitatis
Εὐλογήσεις τὸν στέφανον τοῦ ἐνιαυτοῦ τῆς χρηστότητός
tue: et cãpi tui replebũtur vbertate. Pin
σου· καὶ τὰ πεδία σου πλησθήσονται πιότητος. Πιαν-
guescẽt speciosa deserti: et exultatiõe colles acci
θήσονται τὰ ὡραῖα τῆς ἐρήμου, καὶ ἀγαλλίασιν οἱ βουνοὶ περι-
gẽtur. Induti sũt arietes ouiũ: et
ζώσονται. Ἐνεδύσαντο οἱ κριοὶ τῶν προβάτων, καὶ αἱ
valles abũdabũt frumẽto: clamabũt: et enĩ hymnũ dicẽt.
κοιλάδες πληθυνοῦσι σῖτον, κεκράξονται, καὶ γὰρ ὑμνήσουσιν.

In finẽ cãticũ psalmi resurrectiõis. 65.
Εἰς τὸ τέλος ᾠδὴ ψαλμοῦ ἀναστάσεως. ξε.

Iubilate dño oĩs terra: psalmũ dicite nomi
Ἀλαλάξατε τῷ κυρίῳ πᾶσα ἡ γῆ, ψάλατε δὴ τῷ ὀνόματι
ni eius: Date gl'iam laudi eius dicite deo quã
αὐτοῦ. Δότε δόξαν αἰνέσει αὐτοῦ, εἴπατε τῷ θεῷ ὡς
terribilia opa tua. In multitudĩe virtutis tue
φοβερὰ τὰ ἔργα σου. Ἐν τῷ πλήθει τῆς δυνάμεώς σου
mẽtiẽtur tibi inimici tui. Oĩs terra adoret
ψεύσονταί σε οἱ ἐχθροί σου. Πᾶσα ἡ γῆ προσκυνησάτω
te et psallat tibi: psalmũ dicat nõi
σοι καὶ ψαλάτωσάν σοι, ψαλάτωσαν δὴ τῷ ὀνόματι
tuo altissime. Dp. Uenite et videte ope
σου ὕψιστε. Διάψαλμα. Δεῦτε καὶ ἴδετε τὰ ἔρ-
ra dei: quã terribilis in cõsilijs sup filios
γα τοῦ θεοῦ, ὡς φοβερὸς ἐν βουλαῖς ὑπὲρ τοὺς υἱοὺς τῶν
hoĩum. Qui cõuertit mare in aridã: in flu
ἀνθρώπων. Ὁ μεταστρέφων τὴν θάλασσαν εἰς ξηράν, ἐν πο-
mine pertrãsibũt pede. Ibi letabimur in ipso:
ταμῷ διελεύσονται ποδί. Ἐκεῖ εὐφρανθησόμεθα ἐπ' αὐτῷ,
qui dñatur in virtute sua in eternũ. Ocu-
τῷ δεσπόζοντι ἐν τῇ δυναστείᾳ αὐτοῦ τοῦ αἰῶνος. Οἱ ὀφ-
li eius sup gẽtes respiciũt: qui exaspe
θαλμοὶ αὐτοῦ ἐπὶ τὰ ἔθνη ἐπιβλέπουσιν, οἱ παραπικραί-
rãt nõ exaltẽtur in semetipsis. Dp. Bene
νοντες μὴ ὑψούσθωσαν ἐν ἑαυτοῖς. Διάψαλμα. Εὐλο-
dicite gẽtes deũ nrm: et auditã facite vocẽ lau
γεῖτε ἔθνη τὸν θεὸν ἡμῶν, καὶ ἀκουτίσατε τὴν φωνὴν τῆς αἰ-
dis eius. Qui posuit aiãm meã ad vitã: et nõ
νέσεως αὐτοῦ. Τοῦ θεμένου τὴν ψυχήν μου εἰς ζωήν, καὶ μὴ
dedit in cõmotionẽ pedes meos: qm probasti nos
δόντος εἰς σάλον τοὺς πόδας μου, ὅτι ἐδοκίμασας ἡμᾶς
deus. Igne examinasti nos sic examinatur argẽtũ: indu
ὁ θεός. Ἐπύρωσας ἡμᾶς ὡς πυροῦται τὸ ἀργύριον, εἰσήγα-
xisti nos in laqueũ. Posuisti tribulatiões in dorso nro:
γες ἡμᾶς εἰς τὴν παγίδα. Ἔθου θλίψεις ἐπὶ τὸν νῶτον ἡμῶν,
imposuisti hoĩes sup capita nra. Trãsiui-
ἐπεβίβασας ἀνθρώπους ἐπὶ τὰς κεφαλὰς ἡμῶν. Διήλθο-
mus p ignẽ et aquã: et eduxisti nos in refrige
μεν διὰ πυρὸς καὶ ὕδατος, καὶ ἐξήγαγες ἡμᾶς εἰς ἀναψυ-
riũ. Introibo in domũ tuã in holocaustis.
χήν. Εἰσελεύσομαι εἰς τὸν οἶκόν σου ἐν ὁλοκαυτώμασιν,
reddã tibi vota mea q̃ distinxerũt labia mea: et
ἀποδώσω σοι τὰς εὐχάς μου, ἃς διέστειλε τὰ χείλη μου, καὶ
loqutũ ẽ os meũ in tribulatiõe mea. Holocausta
ἐλάλησε τὸ στόμα μου ἐν τῇ θλίψει μου. Ὁλοκαυτώματα
medullata offerã tibi cũ incẽso et arietib': offe
μεμυελωμένα ἀνοίσω σοι μετὰ θυμιάματος καὶ κριῶν, ἀνοί-
rã tibi boues cũ hircis. Dp. Uenite audi
σω σοι βόας μετὰ χιμάρων. Διάψαλμα. Δεῦτε ἀκού-
te et narrabo vobis oẽs q̃ timetis deũ:
σατε καὶ διηγήσομαι ὑμῖν πάντες οἱ φοβούμενοι τὸν θεόν,
quãta fecit aĩe mee. Ad ipsũ ore meo
ὅσα ἐποίησε τῇ ψυχῇ μου. Πρὸς αὐτὸν τῷ στόματί μου
clamaui: et exaltaui sub lingua mea. Iniqtatẽ si
ἐκέκραξα, καὶ ὕψωσα ὑπὸ τὴν γλῶσσάν μου. Ἀδικίαν εἰ
aspexi in corde meo: nõ exaudiat me dñs.
ἐθεώρουν ἐν καρδίᾳ μου, μὴ εἰσακουσάτω μου κύριος.

Sulcos eius inebria: multiplica fruges eius: pluuijs irriga eã: & germini eius bñdic. Voluetur annus i bonitate tua: & vestigia tua rorabuntur piguedine. Pinguescẽt pascua deserti: & exultatiõe colles accigẽtur. Vestientur agnis greges: & valles plene frumento coequabuntur & canent.

Victori canticum psalmi. 66.

Iubilate deo ois terra. Cantate gloriã nomini eius: date gloriam laudi eius. Dicite deo quam terribile opus tuum: in multitudine fortitudinis tue mẽtiẽtur tibi inimici tui. Ois terra adoret te & cantet tibi: cantet noi tuo. Semper. Venite & videte opera dei: terribilia consilia super filiis adam. Conuertet mare in aridã: in flumine pertransibũt pede: ibi letabimur in eo. Qui dñatur in fortitudine sua in seculũ: oculi eius gentes aspiciunt: q increduli sunt non exaltẽtur in semetipsis. Sp. Benedicite populi deo nostro: & auditã facite vocẽ laudis eius. Qui posuit aiam nram ad vitam: & non dedit in cõmotionem pedes nros. Probasti eni nos deus: igne nos cõflasti sicut cõflatur argentũ. Introduxisti nos i obsidionẽ: posuisti stridorẽ i dorso nro. Posuisti hoies sup capita nra: trãsiuimus p ignem & aquã: & eduxisti nos in refrigeriũ. Ingrediar domũ tuã in holocaustis: reddam tibi vota mea. Que pmiserũt labia mea: & locutũ ẽ os meũ cũ tribularer. Holocausta medullata offerã tibi cũ icẽso arietũ: faciã boues cũ hircis. Semper. Vẽite audite & narrabo oẽs qui timetis deũ: quanta fecerit anime mee. Ipsum ore meo inuocaui: & exaltaui in lingua mea. Iniquitatem si vidi in corde meo: nõ exaudiet dominus.

תלמיה רוה נחת גדודה ברביבים
תמגגנה צמחה תברך׃ עטרת
שנת טובתך ומעגליך ירעפון
דשן׃ ירעפו נאות מדבר וגיל
גבעות תחגרנה׃ לבשו כרים
הצאן ועמקים יעטפו בר
יתרועעו אף ישירו׃ lxvi.
למנצח שיר מזמור הריעו
לאלהים כל הארץ׃ זמרו כבוד
שמו שימו כבוד תהלתו׃ אמרו
לאלהים מה נורא מעשיך ברב
עזך יכחשו לך איביך׃ כל הארץ
ישתחוו לך ויזמרו לך יזמרו
שמך סלה׃ לכו וראו מפעלות
אלהים נורא עלילה על בני
אדם׃ הפך ים ליבשה בנהר
יעברו ברגל שם נשמחה בו׃
משל בגבורתו עולם עיניו
בגוים תצפינה הסוררים אל
ירומו למו סלה׃ ברכו עמים
אלהינו והשמיעו קול תהלתו׃
השם נפשנו בחיים ולא נתן
למוט רגלנו׃ כי בחנתנו אלהים
צרפתנו כצרף כסף׃ הבאתנו
במצודה שמת מועקה במתנינו׃
הרכבת אנוש לראשנו באנו
באש ובמים ותוציאנו לרויה׃
אבוא ביתך בעולות אשלם לך
נדרי׃ אשר פצו שפתי ודבר
פי בצר לי׃ עלות מחים אעלה
לך עם קטרת אילים אעשה בקר
עם עתודים סלה׃ לכו שמעו
ואספרה כל יראי אלהים אשר
עשה לנפשי׃ אליו פי קראתי
ורומם תחת לשוני׃ און אם
ראיתי בלבי לא ישמע אדני׃

גדד רבב
מוג ברך
שנה עגל
רעף נוה
דבר
חגר
עטף
רוע שיר
נצח זמר
רוע
כבד שום
הלל ירא
עשה
עזז כחש
שחה זמר
הלך ראה
פעל ירא
עלל
עבר שמח
משל גבר
עלם צפן
סרר
רום
שמע הלל
שום
בוא
צוד שום
עוק רכב
אנש בוא
יצא רוה
בוא עלה
שלם פצה
שפה פה
צור עלה
מוח עלה
איל עשה
עתד הלך
ספר פה
לשן
ראה שמע

אכן שמע אלהים הקשיב בקול — קשב
תפלתי: ברוך אלהים אשר — פלל ברך
לא הסיר תפלתי וחסדו מאתי: — סור
למנצח בנגינת מזמור lxvii. — נצח נגן
שיר: אלהים יחננו ויברכנו — זמר שור
יאר פניו אתנו סלה: לדעת — חנן ברך
בארץ דרכך בכל גוים ישועתך: — אור פנה
יודוך עמים אלהים יודוך עמים — ידע ישע
כלם: ישמחו וירננו לאמים כי — ידה
תשפט עמים מישור ולאמים — שמח רנן
בארץ תנחם סלה: יודוך עמים — שפט ישר
אלהים יודוך עמים כלם: ארץ — נחה
נתנה יבולה יברכנו אלהים — סלל ברך
אלהינו: יברכנו אלהים וייראו — ירא
אתו כל אפסי ארץ. lxviii.
למנצח לדוד מזמור שיר: — נצח זמר
יקום אלהים יפוצו אויביו — שור קום
וינוסו משנאיו מפניו: כהנדף — פוץ איב
עשן תנדף כהמס דונג מפני אש — נוס שנא
יאבדו רשעים מפני אלהים: — פנה נדף
וצדיקים ישמחו יעלצו לפני — מסס דנג
אלהים וישישו בשמחה: שירו — אבד צדק
לאלהים זמרו שמו סלו לרכב — שמח עלץ / שוש שור
בערבות ביה שמו ועלזו לפניו: — סלל
אבי יתומים ודין אלמנות אלהים — יתם דון
במעון קדשו: אלהים מושיב — עון ישב
יחידים ביתה מוציא אסירים — יחד יצא
בכושרות אך סוררים שכנו — אסר כשר
צחיחה: אלהים בצאתך לפני — סרר / צחח יצא
עמך בצעדך בישימון סלה: ארץ
רעשה אף שמים נטפו מפני
אלהים זה סיני מפני אלהים
אלהי ישראל: גשם נדבות תניף — נוף
אלהים נחלתך ונלאה אתה — לאה
כוננתה: חיתך ישבו בה תכין — חיה כון
בטובתך לעני אלהים: יהוה יתן — ענה נתן

Ideo exaudiuit deus:
attendit vocem
depcatiōis mee. Bñdi-
ctus deus: qui nō ab-
stulit orationem meam
& misericordiā suā a me.
Victori i psalmis cā
ticum carminis. 67.
Deus misereatur no-
stri & benedicat no
bis: illustret faciē suā su
p nos. Sp. Vt nota fiat
in terra via tua: in vni-
uersis gētibus salus tua.
Cōfiteātur tibi populi
deus: confiteantur tibi
populi oēs. Letentur
& laudēt gentes: q̃m
iudicas populos in eq-
tate: & gētium que
in terra sunt ductor es
sempiternus. Sp. Cōfi
teātur tibi ppli de9: cō
fiteātur tibi populi oēs.
Terra dedit germē su-
um: bñdicat nobis de9
deus nr̄. Benedicat no
bis deus: & timeant
eū oēs fines terre.

Victori dauid psal-
mus cantici. 68.
Exurgat deus & dis-
sipētur inimici ei9:
& fugiant qui oderunt
eū a facie eius. Sicut de
ficit fumus deficiāt: si-
cut tabescit cera a facie
ignis sic pereant impii
a facie dei.
Iusti aūt letentur & e-
xultent in conspectu
dei: & gaudeāt in leti-
tia. Cantate
deo canite nomini ei9:
p̄parate viā ascēdenti
p deserta: in dño no-
men eius: & exultate co
rā eo. Patre pupillorū
& defensore viduarū:
deus in habitaculo san
cto suo. Deus inhabita
re facit solitarios in do
mo: educit vinctos
in fortitudine: incredu
li autem habitauerunt
in siccitatibus. Deus
cum egredereris ante
populū tuū: & ambula
res p desertū. Sp. Ter-
ra cōmota est: & celi di
stillauerunt a facie
dei: hoc est sinai a facie
dei
dei israel. Pluuiā volū
tariam eleuasti
deus: hereditatē tuam
laborantem tu
confortasti. Aīalia tua
habitauerūt in ea: p̄pa
rasti in bōitate tua pau
peri deus. Dñs dabit

Propterea exaudiuit me deus: attēdit voci dep
Διὰ τοῦτο εἰσήκουσέ μου ὁ θεός, προσέσχε τῇ φωνῇ τῆς δεή
catiōis mee. Bñdictus deus: q nō amouit ōronē
σεώς μου. Εὐλογητὸς ὁ θεός, ὃς οὐκ ἀπέστησε τὴν προσευχὴν
meā: & miaz suā a me.
μου, καὶ τὸ ἔλεος αὐτοῦ ἀπ' ἐμοῦ.
In fine in hymnis psalmus cātici dd. 66.
Εἰς τὸ τέλος ἐν ὕμνοις ψαλμὸς ᾠδῆς τῷ δαδ'. ξς'.
Deus misereatur nři: & bñdicat nobis: illu
Ὁ θεὸς οἰκτειρήσαι ἡμᾶς, καὶ εὐλογήσαι ἡμᾶς, ἐπιφά
minet vultū suū sup nos: & misereat nři. Ut
ναι τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ἐφ' ἡμᾶς, καὶ ἐλεήσαι ἡμᾶς. Τοῦ
cognoscam9 in tra viā tuā: in oībus gētib9 salutare
γνῶναι ἐν τῇ γῇ τὴν ὁδόν σου, ἐν πᾶσιν ἔθνεσι τὸ σωτήριόν
tuū: Cōfiteātur tibi ppli deus: cōfiteā
σου, Ἐξομολογησάσθωσάν σοι λαοὶ ὁ θεός, ἐξομολογησάσθω
tur tibi ppli oēs. Letētur & exultēt
σάν σοι λαοὶ πάντες. Εὐφρανθήτωσαν καὶ ἀγαλλιάσθωσαν
gētes: qm̄ iudicabis pplos in equitate: & gētes i tra diriges.
ἔθνη, ὅτι κρινεῖς λαοὺς ἐν εὐθύτητι, καὶ ἔθνη ἐν τῇ γῇ ὁδηγήσεις.
Cōfiteātur tibi ppli deus: cōfiteātur
Ἐξομολογησάσθωσάν σοι λαοὶ ὁ θεός, ἐξομολογησάσθωσάν
tibi ppli oēs: tra dedit fructū suū. Benedicat
σοι λαοὶ πάντες, γῆ ἔδωκε τὸν καρπὸν αὐτῆς. Εὐλογήσαι
nos deus deus nř: bñdicat nos deus. Et me-
ἡμᾶς ὁ θεὸς ὁ θεὸς ἡμῶν, εὐλογήσαι ἡμᾶς ὁ θεός. Καὶ φο-
tuant eū oēs fines tre.
βηθήτωσαν αὐτὸν πάντα τὰ πέρατα τῆς γῆς.
In fine cātici psalmus dd. 67.
Εἰς τὸ τέλος ᾠδῆς ψαλμὸς τῷ δαδ'. ξζ'.
Exurgat deus & dissipētur inimici
Ἀναστήτω ὁ θεὸς καὶ διασκορπισθήτωσαν οἱ ἐχθροὶ
eius: & fugiāt a facie eius q̃ ode
αὐτοῦ, καὶ φυγέτωσαν ἀπὸ προσώπου αὐτοῦ οἱ μισοῦν-
rūt eū. Sicut deficit fumus deficiāt: sic flu
τες αὐτόν. Ὡς ἐκλείπει καπνὸς ἐκλειπέτωσαν, ὡς τή
it cera a facie ignis: Sic pereāt
κεται κηρὸς ἀπὸ προσώπου πυρός, Οὕτως ἀπολοῦνται οἱ
peccātes a facie dei: & iusti le
ἁμαρτωλοὶ ἀπὸ προσώπου τοῦ θεοῦ, καὶ οἱ δίκαιοι εὐ
tētur. Exultēt in cōspectu dei: dele
φρανθήτωσαν. Ἀγαλλιάσθωσαν ἐνώπιον τοῦ θεοῦ, τερφ
ctētur in leticia. Cātate deo: psalmū dicite no
θήτωσαν ἐν εὐφροσύνῃ. Ἄσατε τῷ θεῷ, ψάλατε τῷ ὀνό
mini eius: iter facite ei qui ascēdit sup oc
ματι αὐτοῦ, ὁδοποιήσατε τῷ ἐπιβεβηκότι ἐπὶ δυσ
casū: Dñs nomē illi: & exultate i cōspectu e-
μῶν, Κύριος ὄνομα αὐτῷ, καὶ ἀγαλλιᾶσθε ἐνώπιον αὐ-
ius. Turbentur a facie eius pa
τοῦ. Ταραχθήτωσαν ἀπὸ προσώπου αὐτοῦ τοῦ πα
tris orphanoꝝ & iudicis viduaꝝ: deus in lo
τρὸς τῶν ὀρφανῶν καὶ κριτοῦ τῶν χηρῶν, ὁ θεὸς ἐν τό
co scō suo. Deus inhītare facit vnī9 moris in
πῳ ἁγίῳ αὐτοῦ. Ὁ θεὸς κατοικίζει μονοτρόπους ἐν
domo: q̃ educit vinctos in fortitudine: Simili9 eos qui
οἴκῳ, ἐξάγων πεπεδημένους ἐν ἀνδρείᾳ, Ὁμοίως τοὺς
exasperāt q̃ hitāt in sepulchris.
παραπικραίνοντας τοὺς κατοικοῦντας ἐν τάφοις. Ὁ
Deus cū egredereris i cōspectu ppli tui: cū
θεὸς ἐν τῷ ἐκπορεύεσθαί σε ἐνώπιον τοῦ λαοῦ σου, ἐν
ptrāsires in deserto: Terra mota ē: & eni
τῷ διαβαίνειν σε ἐν τῇ ἐρήμῳ, Γῆ ἐσείσθη, καὶ γὰρ οἱ
celi distillauerūt a facie dei sinai: a
οὐρανοὶ ἔσταξαν ἀπὸ προσώπου τοῦ θεοῦ τοῦ σινά, ἀπὸ
facie dei israel. Pluuiā volūtariā segregab
προσώπου τοῦ θεοῦ ἰσραήλ. Βροχὴν ἑκούσιον ἀφοριεῖς
deus hereditati tue: & infirmata ē: tu vo pfecisti
ὁ θεὸς τῇ κληρονομίᾳ σου, καὶ ἠσθένησε, σὺ δὲ κατηρτίσω
eā. Aīalia tua hitant in ea: parasti in
αὐτήν. Τὰ ζῶά σου κατοικοῦσιν ἐν αὐτῇ, ἡτοίμασας ἐν
dulcedine tua paupi deus. Dñs dabit
τῇ χρηστότητί σου τῷ πτωχῷ ὁ θεός. Κύριος δώσει

verbū euāgelizātib⁹ ꝟtute multa: rex
ῥῆμα τοῖς εὐαγγελιζομένοις δυνάμει πολλῇ, ὁ βασι-
ꝟtutū dilecti: speciei
λεὺς τῶν δυνάμεων τοῦ ἀγαπητοῦ, τῇ ὡραιότητι τοῦ
domus diuidere spolia. Si dormiatis inter medios
οἴκου διελέσθαι σκῦλα. Ἐὰν κοιμηθῆτε ἀνὰ μέσον τῶν
cleros: penne colūbe deargētate: ⁊ poste
κλήρων, πτέρυγες περιστερᾶς περιηργυρωμέναι, καὶ τὰ με-
riora dorsi eius in pallore auri. Dū dis
τάφρενα αὐτῆς ἐν χλωρότητι χρυσίου. Ἐν τῷ διαστέλ-
cernit celestē reges sup eā: niue dealbabū-
λειν τὸν ἐπουράνιον βασιλεῖς ἐπ᾽ αὐτῆς, χιονωθήσον-
tur in selmon. Mōs dei mōs pinguis: mōs coa-
ται ἐν σελμών. Ὄρος τοῦ θεοῦ ὄρος πῖον, ὄρος τετυ-
gulatus: mōs pinguis. Ut qd suspicamini mōtes coa-
ρωμένον, ὄρος πῖον. Ἱνατί ὑπολαμβάνετε ὄρη τετυ-
gulatos? mōs in quo bñplacitū ē deo hītare in eo.
ρωμένα; τὸ ὄρος ὃ εὐδόκησεν ὁ θεὸς κατοικεῖν ἐν αὐτῷ.
Et eñ dñs hītabit in finē: currus
Καὶ γὰρ ὁ κύριος κατασκηνώσει εἰς τέλος, τὸ ἅρμα
dei decē milib⁹ multiplex: milia abūdātiū. Dñs
τοῦ θεοῦ μυριοπλάσιον, χιλιάδες εὐθηνούντων. Κύριος
in eis in sinai in sctō: ascēdisti in altū:
ἐν αὐτοῖς ἐν σινὰ ἐν τῷ ἁγίῳ, ἀνέβης εἰς ὕψος,
cepisti captiuitatē. Accepisti dona i hōi
Ephe. 4.b. ᾐχμαλώτευσας αἰχμαλωσίαν. Ἔλαβες δόματα ἐν ἀν-
nibus: ⁊ eñ nō credētes inhītare.
θρώποις, καὶ γὰρ ἀπειθοῦντας τοῦ κατασκηνῶσαι.
Dñs deus bñs: bñs dñs die quo
Κύριος ὁ θεὸς εὐλογητός, εὐλογητὸς κύριος ἡμέραν καθ᾽ ἡ-
tidie. Prosperū iter faciet nob deus salutariū
μέραν. Κατευοδώσαι ἡμῖν ὁ θεὸς τῶν σωτηρίων
nroꝝ: deus nr: de⁹ saluos faciēdi: ⁊ dñi dñi exi
ἡμῶν, ὁ θεὸς ἡμῶν, ὁ θεὸς τοῦ σώζειν, καὶ τοῦ κυρίου κυρίου αἱ
tus mortis: Uerūtñ deus cōfringet capi-
διέξοδοι τοῦ θανάτου. Πλὴν ὁ θεὸς συνθλάσει κεφα-
ta inimicoꝝ suoꝝ: ꝟticē capilli pambulātiū in
λὰς ἐχθρῶν αὐτοῦ, κορυφὴν τριχὸς διαπορευομένων ἐν
delictis suis. Dixit dñs: ex basā cōuertam:
πλημμελείαις αὐτῶν. Εἶπε κύριος, ἐκ βασὰν ἐπιστρέψω,
cōuertā in pfundis maris: Ut intingat pes tuus in
ἐπιστρέψω ἐν βυθοῖς θαλάσσης, Ὅπως ἂν βαφῇ ὁ πούς σου ἐν
sāguine: lingua canū tuoꝝ ex inimicis ab ipso.
αἵματι, ἡ γλῶσσα τῶν κυνῶν σου ἐξ ἐχθρῶν παρ᾽ αὐτοῦ.
Uisi sunt ingressus tui deus: ingressus dei
Ἐθεωρήθησαν αἱ πορεῖαί σου ὁ θεός, αἱ πορεῖαι τοῦ θεοῦ
mei regis qui in sctō. Preuenerūt pn
μου τοῦ βασιλέως τοῦ ἐν τῷ ἁγίῳ. Προέφθασαν ἄρ-
cipes cōiūcti psallētibus: in medio iuuēculaꝝ tym
χοντες ἐχόμενα ψαλλόντων, ἐν μέσῳ νεανίδων τυμ-
panistriaꝝ. In ecclesiis bñdicite deo dño de
πανιστριῶν. Ἐν ἐκκλησίαις εὐλογεῖτε τὸν θεὸν κύριον ἐκ
fontib⁹ israel. Ibi bēiamin adolescētul⁹ i mētis excessu: pn
πηγῶν ἰσραήλ. Ἐκεῖ βενιαμὶν νεώτερος ἐν ἐκστάσει, ἄρ-
cipes iuda duces eoꝝ: pncipes zabu
χοντες ἰούδα ἡγεμόνες αὐτῶν, ἄρχοντες ζαβου-
lon: pncipes nephthalim. Māda deus ꝟtu-
λών, ἄρχοντες νεφθαλίμ. Ἔντειλαι ὁ θεὸς τῇ δυνά-
ti tue: cōfirma deus hoc: qd opatus es in
μει σου, δυνάμωσον ὁ θεὸς τοῦτο, ὃ κατειργάσω ἐν
nobis: a tēplo tuo in hierusalē. Tibi offerēt re
ἡμῖν, ἀπὸ τοῦ ναοῦ σου ἐπὶ ἱερουσαλήμ. Σοὶ οἴσουσι βασι-
ges munera: increpa feras arūdinis. Cō
λεῖς δῶρα, ἐπιτίμησον τοῖς θηρίοις τοῦ καλάμου. Ἡ
gregatio tauroꝝ in vaccis ppłoꝝ:
συναγωγὴ τῶν ταύρων ἐν ταῖς δαμάλεσι τῶν λαῶν,
ut excludāt il q pbati sūt argēto.
τοῦ ἐκκλεισθῆναι τοὺς δεδοκιμασμένους τῷ ἀργυρίῳ.
Dissipa gētes que bella volunt: venie-
Διασκόρπισον ἔθνη τὰ τοὺς πολέμους θέλοντα, ἥξου-
ent legati
σι πρέσβεις oooooooooooooooooooooooooooooooo

sermonē ānūciatricib⁹
fortitudinis plurime.
Reges exercituū fede-
rabūtur federabuntur:
& pulchritudo domus
diuidet spolia. Si dor-
mieritis iter medios ter
minos: penne colūbe
deargētate & posterio
ra eius in virore auri.
Dū diuideret robustis-
simus reges in ea: niue
dealbata est in selmon.
Mōs dei mōs pinguis:
mōs excelsus mōs pi-
guis. Quare cōtēditis
mōtes excelsi aduersus
mōtē quē dilexit deus
vt hītaret in eo: eteni
dñs hītabit sp. Curr⁹
dei innumerabilis: mi-
lia abundantium ooooooo
dñs in eis in sinai in
sancto. Ascendisti oooo
i excelsū: captiuā duxi
sti captiuitatē: accepisti
dona in hoibus: insup
& nō credētes habitare
dñm deum. Bñdictus
dñs per singulos dies:
portabit nos deus sa-
lutis nře. Semp. ooooooo
Deus noster deus salu
tis: & dei ooooooooooooo
domini mortis egres-
sus. Verūtamen deus
cōfringet capita inimi
corū suoꝝ: verticē cri-
nis ābulātiū in delictis
suis. Dixit dominus ooo
de basan cōuertā: con
uertam de profundis oo
maris. Vt calcet pes
tuus in sanguine: oooooo
ligua canū tuorū ex i-
nimicis a temetipso. oo
Viderunt itinera tua
deus: itinera oooooooooo
dei mei regis mei in sā
cto. Precesserūt canto-
res eos qui post tergum
psallebāt: i medio pu-
ellaꝝ timpanistriarum.
In ecclesiis benedicite
deo dño de fontibus is
rael. Ibi bēiamin puu-
lus continens eos: prin
cipes iuda in purpura
sua: pricipes zabulon
principes neptali. Pre
cepit de⁹ tu⁹ de fortitu
die tua: conforta deus
hoc qd opatus es i no
bis. De tēplo tuo qd ē i
hierusalē: tibi offerēt
reges mūera. Increpa
bestiā calami: cōgrega
tio fortiū in vitulis po-
pulorū calcitrātiū cōtra
rotas argenteas: disper
ge populos qui bella
volūt. Offerāt veloci

אמר המבשרות צבא רב׃ מלכי — בשר
צבאות ידדון ידדון ונות בית — נדד נוה
תחלק שלל׃ אם תשכבון בין שפתים — חלק שכב
כנפי יונה נחפה בכסף ואברותיה — חפה
בירקרק חרוץ׃ בפרש שדי — חרץ
מלכים בה תשלג בצלמון׃ הר — שלג
אלהים הר בשן הר גבננים
הר בשן׃ למה תרצדון הרים — רצד
גבננים ההר חמד אלהים לשבתו — ישב
אף יהוה ישכן לנצח׃ רכב — שכן
אלהים רבתים אלפי שנאן — רבב
אדני בם סיני בקדש׃ עלית — עלה
למרום שבית שבי לקחת מתנות — רום שבה
באדם ואף סוררים לשכן יה — נתן סרר
אלהים׃ ברוך אדני יום יום — ברך
יעמס לנו האל ישועתנו סלה׃ — עמס
האל לנו אל למושעות וליהוה — ישע
אדני למות תוצאות׃ אך אלהים — יצא
ימחץ ראש איביו קדקד שער — מחץ בדד
מתהלך באשמיו׃ אמר אדני — הלך
מבשן אשיב אשיב ממצולות — שוב צול
ים׃ למען תמחץ רגלך בדם
לשון כלביך מאיבים מנהו׃ — לשן
ראו הליכותיך אלהים הליכות — ראה הלך
אלי מלכי בקדש׃ קדמו שרים — שור
אחר נגנים בתוך עלמות — נגן
תופפות׃ במקהלות ברכו אלהים — תפף קהל
אדני ממקור ישראל׃ שם — קור
בנימן צעיר רדם שרי יהודה — צער רדה
רגמתם שרי זבלון שרי נפתלי׃ — שור
צוה אלהיך עזך עוזה אלהים זו — עזז
פעלת לנו׃ מהיכלך על ירושלם — הכל
לך יובילו מלכים שי׃ גער חית קנה — יבל חיה
עדת אבירים בעגלי עמים — יעד אבר
מתרפס ברצי כסף בזר עמים — רפס רצץ
קרבות יחפצו׃ יאתיו חשמנים — חפץ אתה

מני מצרים כוש תריץ ידיו — רוץ
לאלהים: ממלכות הארץ שירו — מלך שור
לאלהים זמרו אדני סלה: לרכב
בשמי שמי קדם הן יתן בקולו — נתן
קול עז: תנו עז לאלהים על — עזז נתן
ישראל גאותו ועזו בשחקים: — גאה
נורא אלהים ממקדשיך אל — ירא קדש
ישראל הוא נתן עז ותעצמות — עצם
לעם ברוך אלהים: lxix. — ברך
למנצח על שושנים לדוד: — נצח שושן
הושיעני אלהים כי באו מים — ישע בוא
עד נפש: טבעתי ביון מצולה — צול
ואין מעמד באתי במעמקי מים — עמד בוא
ושבלת שטפתני: יגעתי בקראי — עמק
נחר גרוני כלו עיני מיחל לאלהי: — חרה כלה
רבו משערות ראשי שנאי חנם — יחל רבה
עצמו מצמיתי איבי שקר אשר — צמת
לא גזלתי אז אשיב: אלהים — שוב
אתה ידעת לאולתי ואשמותי — מן
ממך לא נכחדו: אל יבשו בי — כחד בוש
קויך אדני יהוה צבאות אל — קוה
יכלמו בי מבקשיך אלהי — כלם בקש
ישראל: כי עליך נשאתי חרפה
כסתה כלמה פני: מוזר הייתי — כסה פנה
לאחי ונכרי לבני אמי: כי קנאת — זור
ביתך אכלתני וחרפות חורפיך
נפלו עלי: ואבכה בצום נפשי — בכה
ותהי לחרפות לי: ואתנה — היה נתן
לבושי שק ואהי להם למשל: — לבש שוח
ישיחו בי ישבי שער ונגינות — נגן
שותי שכר: ואני תפלתי לך — שתה פלל
יהוה עת רצון אלהים ברב — רצה
חסדך ענני באמת ישעך: — ענה
הצילני מטיט ואל אטבעה — נצל טבע
אנצלה משנאי וממעמקי מים: — עמק
אל תשטפני שבלת מים ואל — שטף

ex egypto: ethiopia festinet dare manus deo. Regna terre cantate deo: canite domino. Semper. Qui ascendit super celū celi a principio: ecce dabit voci sue vocē fortitudinis. Date gloriā deo: sup isrl magnificētia ei⁹ & fortitudo eius in celis. Terribilis deus de sanctuario suo: deus israel ipse dabit fortitudinem & robur populo: benedictus deus.

Victori p liliis dd. 69.

Salua me deus: qm venerūt aque vsq ad animam. Infixus sum in limo profundi & non possum cōsistere: veni in profundū aquarū & flumē operuit me. Laboraui clamans exasperatū est guttur meū: defecerūt oculi mei expectātes deū meum. Multiplicati sūt super capillos capitis mei q oderūt me gratis: cōfortati sūt q psequebantur me inimici mei iniuste: q nō rapuerā tūc reddebā. Deus tu scis stultitiā meā: & pctā mea a te nō sunt abscōdita. Nō cōfundātur in me qui expectant te domine deus exercituū: nō reuereantur in me qui querunt te deus israel. Quia ppter te portaui opprobrium: operuit confusio faciem meā. Alienus fctūs sum fribus meis: & peregrinus filiis mris mee. Quia zelus domus tue comedit me: & opprobriū exprobrātiū tibi cecidit sup me. Et fleui i ieiunio aiam meā: & factū est in opprobriū mihi. Et posui vestimentū meū saccū: & fctūs sum eis i parabolā. Cōtra me loqbātur qui sedebāt i porta: & cātabāt bibentes vinū. Mea āt orō ad te dñe: tps reconciliatiōis est: deus i multitudine mīe tue exaudi me in veritate salutis tue. Erue me de luto & non infigar: libera me ab his qui oderunt me & de profundis aquis. Ne opiat me fluctus aque: & ne

ex egypto: ethiopia preueniet manū eius deo. Re
ἐξ αἰγύπτου, αἰθιοπία προφθάσει χεῖρα αὐτῆς τῷ θεῷ. Αἱ
gna terre cātate deo: psallite dño.
βασιλεῖαι τῆς γῆς ᾄσατε τῷ θεῷ, ψάλατε τῷ κυρίῳ.
Dp. Qui ascēdit sup celū ce
Διάψαλμα. Τῷ ἐπιβεβηκότι ἐπὶ τὸν οὐρανὸν τοῦ οὐρα
li ad oriētē. Ecce dabit voci sue vocē vir
νοῦ κατὰ ἀνατολάς. Ἰδοὺ δώσει τῇ φωνῇ αὐτοῦ φωνὴν δυ
tutis: date gliā deo. Sup israel magni
νάμεως, δότε δόξαν τῷ θεῷ. Ἐπὶ τὸν Ἰσραὴλ ἡ μεγαλο
ficētia eius: & virtus eius in nubibus.
πρέπεια αὐτοῦ, καὶ ἡ δύναμις αὐτοῦ ἐν ταῖς νεφέλαις.
Mirabilis deus in sctis suis: deus israel. Ipse da
Θαυμαστὸς ὁ θεὸς ἐν τοῖς ἁγίοις αὐτοῦ, ὁ θεὸς Ἰσραήλ. Αὐτὸς δώ
bit virtutē & fortitudinē plebi sue: bñs deus:
σει δύναμιν καὶ κραταίωσιν τῷ λαῷ αὐτοῦ, εὐλογητὸς ὁ θεός.

In finē pro his q cōmutabūtur
Εἰς τὸ τέλος ὑπὲρ τῶν ἀλλοιωθησομένων
psalmus dauid. 68.
ψαλμὸς τῷ δαυίδ. ξη.

Saluū me fac deus: qm intrauerūt aque vsq ad aiaz ā. 11.
Σῶσόν με ὁ θεός, ὅτι εἰσήλθοσαν ὕδατα ἕως ψυχῆς
meā. Infixus sū in limo pfundi: & nō est subā
μου. Ἐνεπάγην εἰς ἰλὺν βυθοῦ, καὶ οὐκ ἔστιν ὑπόστασις,
veni in altitudinē maris: & tēpestas demer
ἦλθον εἰς τὰ βάθη τῆς θαλάσσης, καὶ καταιγὶς κατεπόν
sit me. Laboraui clamās: rauce facte sūt fauces mee.
τισέ με. Ἐκοπίασα κράζων, ἐβραγχίασεν ὁ λάρυγξ μου.
Defecerūt oculi mei dū spero in
Ἐξέλιπον οἱ ὀφθαλμοί μου ἀπὸ τοῦ ἐλπίζειν με ἐπὶ
deū meū. Multiplicati sunt sup capillos ca
τὸν θεόν μου. Ἐπληθύνθησαν ὑπὲρ τὰς τρίχας τῆς κε ā. 39.
pitis mei q oderūt me gratis. Cōfortati sunt
φαλῆς μου οἱ μισοῦντές με δωρεάν. Ἐκραταιώθησαν οἱ
inimici mei: q psecuti sūt me iniuste. Que nō rapui:
ἐχθροί μου, οἱ ἐκδιώκοντές με ἀδίκως. Ἃ οὐχ ἥρπαζον,
tūc exoluebā. Deus tu scis insipiētiā meā
τότε ἀπετίννυον. Ὁ θεὸς σὺ ἔγνως τὴν ἀφροσύνην μου
& delicta mea a te nō sūt abscōdita. Nō eru
καὶ αἱ πλημμέλειαί μου ἀπὸ σοῦ οὐκ ἀπεκρύβησαν. Μὴ αἰ
bescāt in me q expectāt te dñe: dñe virtutū:
σχυνθείησαν ἐπ' ἐμὲ οἱ ὑπομένοντές σε κύριε, κύριε τῶν δυνάμεων,
neq confundantur sup me q querūt te deus
μηδὲ ἐντραπείησαν ἐπ' ἐμὲ οἱ ζητοῦντές σε ὁ θεὸς τοῦ
israel. Qm pp te sustinui opprobriū: operuit
Ἰσραήλ. Ὅτι ἕνεκά σου ὑπήνεγκα ὀνειδισμόν, ἐκάλυψεν
cōfusio faciē meā. Extraneus factus sū
ἐντροπὴ τὸ πρόσωπόν μου. Ἀπηλλοτριωμένος ἐγενήθην
frībus meis: & pegrinus filijs mrīs mee.
τοῖς ἀδελφοῖς μου, καὶ ξένος τοῖς υἱοῖς τῆς μητρός μου.
Qm zelus domus tue comedit me: & opprobria
Ὅτι ὁ ζῆλος τοῦ οἴκου σου κατέφαγέ με, καὶ οἱ ὀνειδισμοὶ Jo. 2.c
exprobrātiū tibi ceciderūt sup me. Et ope Ro. 15.a
τῶν ὀνειδιζόντων σε ἐπέπεσον ἐπ' ἐμέ. Καὶ συνεκάλυ
rui in ieiunio aiaz meā: & factū ē in opprobriū
ψα ἐν νηστείᾳ τὴν ψυχήν μου, καὶ ἐγενήθη εἰς ὀνειδισμοὺς
mihi. Et posui vestimētū meū ciliciū: & factus sū
ἐμοί. Καὶ ἐθέμην τὸ ἔνδυμά μου σάκκον, καὶ ἐγενόμην
illis in pabolā. Aduersū me loqbātur q sede
αὐτοῖς εἰς παραβολήν. Κατ' ἐμοῦ ἠδολέσχουν οἱ καθήμε
bāt in portis: & in me psallebāt q bibebāt vinū. Ego vo
νοι ἐν πύλαις, καὶ εἰς ἐμὲ ἔψαλλον οἱ πίνοντες οἶνον. Ἐγὼ δὲ
orōnē meā ad te dñe: tps bñplaciti. Deus in
τῇ προσευχῇ μου πρὸς σὲ κύριε, καιρὸς εὐδοκίας. Ὁ θεὸς ἐν τῷ
multitudine mīe tue exaudi me: in vitate sa
πλήθει τοῦ ἐλέους σου ἐπάκουσόν μου, ἐν ἀληθείᾳ τῆς σω
lutis tue eripe me de luto: vt nō infigar.
τηρίας σου σῶσόν με ἀπὸ πηλοῦ, ἵνα μὴ ἐμπαγῶ.
Libera me ab his qui oderūt me: & de pfundis
Ῥυσθείην ἐκ τῶν μισούντων με, καὶ ἐκ τῶν βαθέων τῶν
aquaz. Nō me demergat tēpestas aque: neq
ὑδάτων. Μή με καταποντισάτω καταιγὶς ὕδατος, μηδὲ

abſorbeat me pfūdū: neq̄ vrgeat ſup me puteus os
καταπιέτω με βυθὸς, μηδὲ συσχέτω ἐπ' ἐμὲ φρέαρ τὸ στόμα
ſuū: Exaudi me dn̄e: qm̄ benigna mīa tua: ſcḋm
αὐτοῦ. Εἰσάκουσόν μου κύριε, ὅτι χρηστὸν τὸ ἔλεός σου, κατὰ
multitudinē miſerationū tuaꝝ reſpice in me. Ne auer
τὸ πλῆθος τῶν οἰκτιρμῶν σου ἐπίβλεψον ἐπ' ἐμέ. Μὴ ἀποστρέ-
tas faciē tuā a puero tuo: qm̄ tribu
ψῃς τὸ πρόσωπόν σου ἀπὸ τοῦ παιδός σου, ὅτι θλίβο-
lor: velociter exaudi me: intēde aīe mee: ꝛ libe
μαι, ταχὺ ἐπάκουσόν μου, πρόσχες τῇ ψυχῇ μου, καὶ λύτρω-
ra eā. Propter inimicos meos: eripe me: tu eñ ſcis
σαι αὐτήν. Ἕνεκα τῶν ἐχθρῶν μου, ῥῦσαί με, σὺ γὰρ γινώ-
improperiū meū: ꝛ cōfuſionē meā: ꝛ reuerētiā
σκεις τὸν ὀνειδισμόν μου, καὶ τὴν αἰσχύνην μου, καὶ τὴν ἐντροπήν
meā. In cōſpectu tuo oēs q̄ tribulāt me: improperiū ex
μου. Ἐναντίον σου πάντες οἱ θλίβοντές με, ὀνειδισμὸν προ-
pectauit aīa mea ꝛ miſeriā. Et ſuſtinui
σεδόκησεν ἡ ψυχή μου καὶ ταλαιπωρίαν. Καὶ ὑπέμεινα
qui ſimul cōtriſtaref: ꝛ nō fuit. ꝛ qui cōſolarētur: ꝛ
συλλυπούμενον, καὶ οὐχ ὑπῆρξε. καὶ παρακαλοῦντας, καὶ
nō inueni. Et dederūt in eſcā meā fel: ꝛ in
οὐχ εὗρον. Καὶ ἔδωκαν εἰς τὸ βρῶμά μου χολήν, καὶ εἰς τὴν
ſiti mea potauerūt me aceto. Fiat mēſa eoꝝ
δίψαν μου ἐπότισάν με ὄξος. Γενηθήτω ἡ τράπεζα αὐτῶν
corā ipſis in laqūm: ꝛ in retributionē ꝛ in ſcā-
ἐνώπιον αὐτῶν εἰς παγίδα, καὶ εἰς ἀνταπόδοσιν καὶ εἰς σκάν-
dalū. Obſcurētur oculi eoꝝ ne videāt:
δαλον. Σκοτισθήτωσαν οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτῶν τοῦ μὴ βλέπειν,
ꝛ dorſū eoꝝ ſemp incurua. Effunde ſup eos
καὶ τὸν νῶτον αὐτῶν διαπαντὸς σύγκαμψον. Ἔκχεον ἐπ' αὐτοὺς
irā tuā: ꝛ furor ire tue cōp̄rehēdat eos.
τὴν ὀργήν σου, καὶ ὁ θυμὸς τῆς ὀργῆς σου καταλάβοι αὐτούς.
Fiat hitatio eoꝝ deſerta: ꝛ in tabnacu
Γενηθήτω ἡ ἔπαυλις αὐτῶν ἠρημωμένη, καὶ ἐν τοῖς σκηνώμα-
lis eoꝝ ne ſit q̄ inhitet. Qm̄ quē tu pcuſſiſti: ipſi
σιν αὐτῶν μὴ ἔστω ὁ κατοικῶν. Ὅτι ὃν σὺ ἐπάταξας, αὐτοὶ
perſecuti ſūt: ꝛ ſup dolorē vulnerū meoꝝ addi-
κατεδίωξαν, καὶ ἐπὶ τὸ ἄλγος τῶν τραυμάτων μου προσέ-
derūt. Appone iniq̄tatē ſup iniq̄tatē eoꝝ: ꝛ ne in
θηκαν. Πρόσθες ἀνομίαν ἐπὶ τῇ ἀνομίᾳ αὐτῶν, καὶ μὴ εἰσελ-
trēt in iuſtitia tua. Deleātur de libro
θέτωσαν ἐν δικαιοσύνῃ σου. Ἐξαλειφθήτωσαν ἐκ βίβλου
viuētiū: ꝛ cū iuſtis nō ſcribātur. Paup ꝛ
ζώντων, καὶ μετὰ δικαίων μὴ γραφήτωσαν. Πτωχὸς καὶ
dolēs ſū ego: ſalus tua deus ſuſcipiat me. Lau-
ἀλγῶν εἰμὶ ἐγώ, ἡ σωτηρία σου ὁ θεὸς ἀντιλάβοιτό μου. Αἰνέ-
dabo nomē dei mei cū cātico: magnificabo eū in
σω τὸ ὄνομα τοῦ θεοῦ μου μετ' ᾠδῆς, μεγαλυνῶ αὐτὸν ἐν
laude: ꝛ placebit deo ſup vitulū nouellū: cornua pducē
αἰνέσει, καὶ ἀρέσει τῷ θεῷ ὑπὲρ μόσχον νέον, κέρατα ἐκφέρον-
tē ꝛ vngulas. Videāt paupes ꝛ letētur: que
τα καὶ ὁπλάς. Ἰδέτωσαν πτωχοὶ καὶ εὐφρανθήτωσαν, ἐκζη-
rite deū ꝛ viuet aīa vr̄a. Qm̄ exaudiuit
τήσατε τὸν θεὸν καὶ ζήσεται ἡ ψυχὴ ὑμῶν. Ὅτι εἰσήκουσε τῶν
paupes dn̄s: ꝛ vinctos ſuos nō deſpe-
πενήτων ὁ κύριος, καὶ τοὺς πεπεδημένους αὐτοῦ οὐκ ἐξουδέ-
xit. Laudēt illū celi ꝛ t̄ra: mare ꝛ
νωσεν. Αἰνεσάτωσαν αὐτὸν οἱ οὐρανοὶ καὶ ἡ γῆ, θάλασσα καὶ
oīa reptilia in eo. Qm̄ deꝰ ſaluū faciet ſion:
πάντα τὰ ἕρποντα ἐν αὐτῇ. Ὅτι ὁ θεὸς σώσει τὴν σιών,
ꝛ edificabūtur ciuitates iude. Et inhabi
καὶ οἰκοδομηθήσονται αἱ πόλεις τῆς ἰουδαίας. Καὶ κατοική-
tabūt ibi: ꝛ hereditate acq̄rēt eā: ꝛ ſemē
σουσιν ἐκεῖ, καὶ κληρονομήσουσιν αὐτήν, καὶ τὸ σπέρμα τῶν
ſeruoꝝ tuoꝝ poſſidebit eā. Et qui diligūt nomē
δούλων σου καθέξουσιν αὐτήν. Καὶ οἱ ἀγαπῶντες τὸ ὄνομά
tuū habitabūt in ea.
σου κατασκηνώσουσιν ἐν αὐτῇ.

In fine dd̄ i rememorationē: q̄ ſaluū me fecit dn̄s. 69.
Εἰς τὸ τέλος τῷ δαδ εἰς ἀνάμνησιν, εἰς τὸ σῶσαί με κν̄. ξθ.

Deus in adiutoriū meū intēde: dn̄e
Ὁ θεὸς εἰς τὴν βοήθειάν μου πρόσχες, κύριε

abſorbeat me profundū: & ne coronet ſuper me puteus os ſuū. Exaudi me dn̄e qm̄ bōa ē mia tua: ſcḋm multitudinē miſerationū tuarū reſpice ad me. Et ne abſcōdas faciē tuā a ſeruo tuo: qm̄ tribulor cito exaudi me. Accede ad aiam meā redime eam: pp̄ inimicos meos libera me. Tu ſcis opprobriū meū & confuſionē meā & verecundiā meā: corā te ſunt oēs hoſtes mei. Opprobrio cōtritū ē cor meū & deſpatꝰ ſū: & expectaui q cōtriſtaretur & nō fuit & qui cōſolarētur & nō iueni. Et dederūt in eſcā meā fel: & in ſiti mea potauerūt me aceto. Sit mēſa eorū corā eis in laq̄um: & i retributiōes ad corruēdū. Tenebrētur oculi eorū ne videant: & dorſum eorū ſp̄ incurua. Effunde ſup eos indignatiōem tuā: & ira furoris tui cōp̄hēdat eos. Fiat cōmoratio eorū deſerta: in tabernaculis eorū non ſit qui habitet. Qm̄ quē tu pcuſſiſti pſecuti ſūt: & vt affligerent vulneratos tuos narrabāt. Da iniq̄tatē ſup iniquitatē eorū: & nō veniāt in iuſtitia tua. Deleantur de libro viuentiū: & cū iuſtis nō ſcribātur. Ego āt paup & dolēs: ſalus tua deꝰ ſuſcipiat me. Laudabo nomē dei in cātico: & magnificabo eū i cōfeſſiōe. Et placebit dn̄o ſup vitulū nouellū cornua efferentē & vngulas. Videntes manſueti letabuntur: qui q̄ritis deū viuet aīma vr̄a. Qm̄ exaudiuit paupes dn̄s: & vinctos ſuos non deſpexit. Laudent eum celi & terra: mare & omnia que mouentur in eis. Qm̄ deus ſaluabit ſiō & edificabit ciuitates iuda: & habitabunt ibi & poſſidebunt eam. Et ſemē ſeruorum eius poſſidebit eam: & qui diligunt nomē eius habitabunt in ea.

Victori dauid ad recordandum. 70.

Deus vt liberes me: domine

תבלעני מצולה ואל תאטר עלי באר פיה: ענני יהוה כי טוב חסדך כרב רחמיך פנה אלי: ואל תסתר פניך מעבדך כי צר לי מהר ענני: קרבה אל נפשי גאלה למען איבי פדני: אתה ידעת חרפתי ובשתי וכלימתי נגדך כל צוררי: חרפה שברה לבי ואנושה ואקוה לנוד ואין ולמנחמים ולא מצאתי: ויתנו בברותי ראש ולצמאי ישקוני חמץ: יהי שלחנם לפניהם לפח ולשלומים למוקש: תחשכנה עיניהם מראות ומתניהם תמיד המעד: שפך עליהם זעמך וחרון אפך ישיגם: תהי טירתם נשמה באהליהם אל יהי יושב: כי אתה אשר הכית רדפו ואל מכאוב חלליך יספרו: תנה עון על עונם ואל יבאו בצדקתך: ימחו מספר חיים ועם צדיקים אל יכתבו: ואני עני וכאב ישועתך אלהים תשגבני: אהללה שם אלהים בשיר ואגדלנו בתודה: ותיטב ליהוה משור פר מקרן מפריס: ראו ענוים ישמחו דרשי אלהים ויחי לבבכם: כי שמע אל אביונים יהוה ואת אסיריו לא בזה: יהללוהו שמים וארץ ימים וכל רמש בם: כי אלהים יושיע ציון ויבנה ערי יהודה וישבו שם וירשוה: וזרע עבדיו ינחלוה ואהבי שמו ישכנו בה:

lxx.

למנצח לדוד להזכיר: אלהים להצילני יהוה

בלע צול אטר פה ענה סתר פנה צור פדה בוש כלם אנש קוה נחם נתן ברה שקה היה פנה פוח שלם יקש חשך ראה תמד מעד חרה נשג היה שמם ישב נכה כאב ספר נתן בוא מחה צדק כתב ענה ישע שגב הלל שור גדל ידה יטב קרן פרס ראה ענה שמח חיה אבה אסר הלל ישע בנה עיר נחל שכן נצח זכר נצל

לעזרתי חושה: יבשו ויחפרו בוש חפר
מבקשי נפשי יסוגו אחור ויכלמו בקש נסג
חפצי רעתי: ישובו על עקב אחר כלם
בשתם האמרים האח האח: רוץ שוב
ישישו וישמחו בך כל מבקשיך בוש אח
ויאמרו תמיד יגדל אלהים אהבי שוש שמח
ישועתך: ואני עני ואביון אמר תמד
אלהים חושה לי עזרי ומפלטי גדל ישע
אתה יהוה אל תאחר: ענה אבה
פלט

lxxi.

אחר
בך יהוה חסיתי אל אבושה חסה
לעולם: בצדקתך תצילני בוש עלם
ותפלטני הטה אלי אזנך והושיעני: נצל פלט
היה לי לצור מעון לבוא תמיד נטה ישע
צוית להושיעני כי סלעי ומצודתי עון תמד
אתה: אלהי פלטני מיד רשע צוה ישע
מכף מעול וחומץ: כי אתה תקותי צוד
אדני יהוה מבטחי מנעורי: עליך עול חמץ
נסמכתי מבטן ממעי אמי אתה קוה בטח
גוזי בך תהלתי תמיד: כמופת נער סמך
הייתי לרבים ואתה מחסי עז: מעה הלל
ימלא פי תהלתך כל היום יפת
תפארתך: אל תשליכני היה רבב
לעת זקנה ככלות כחי אל חסה עזז
תעזבני: כי אמרו אויבי לי מלא פה
ושמרי נפשי נועצו יחדו: הלל פאר
לאמר אלהים עזבו רדפו שלך בלה
ותפשוהו כי אין מציל: כחח עזב
אלהים אל תרחק ממני יעץ
אלהי לעזרתי חושה: יבשו נצל
יכלו שטני נפשי יעטו רחק
חרפה וכלמה מבקשי רעתי: בוש
ואני תמיד איחל והוספתי על כלה עטה
כל תהלתך: פי יספר בקש רוע
צדקתך כל היום תשועתך תמד יחל
כי לא ידעתי ספרות: אבוא יסף הלל
בגבורת אדני יהוה אזכיר פה ספר
ישע
בוא
גבר זכר

vt auxilieris mihi festi-
na. Confundantur & e
rubescant querentes a-
nimam meã: cõuertan-
tur retrorsum & erube-
scant qui volunt mihi
malum. Reuertãtur ad
vestigiũ cõfusiõis sue:
q dicunt mihi vah vah.
Gaudeant & letẽtur in
te oẽs querentes te: &
dicant semper magnifi
cetur dñs qui diligunt
salutare tuũ. Ego autẽ
egenus & pauper: de-
us festina pro me: auxi
liũ meũ & saluator me9
tu: dñe ne moreris.

IN te dñe speraui: 71.
non confundar oo
in eternũ. In iustitia
tua erue me & liba me:
inclina ad me aurẽ tuã
& salua me. Esto mihi
robustũ hitaculũ vt in
grediar iugiter: prece-
pisti vt saluares me: oooo
quia petra mea & forti
tudo mea es tu. Deus
meus salua me de mãu
ipii: de manu iniqui &
nocentis. Qm̃ tu es ex
pectatio mea: dñe de9
fiducia mea ab adole-
scẽtia mea. A te sustẽta
tus sũ ex vtero: d vẽtre
matris mee tu es prote
ctor meus: in te laus
mea sp. Quasi portẽtũ
factus sum multis: &
tu spes mea fortissima.
Impleatur os meũ lau
de tua: tota die magni
tudine tua. Ne piicias
me in tpe senectutis:
cũ defecerit fortitudo
mea ne derelinqs me.
Quia dixerũt inimici
mei mihi: & qui obser-
uabãt aiam meã cõsiliũ
inierũt pariter. Dicentes
deus dereliquit eũ: p-
sequimini & cõprehen-
dite eũ quia non ẽ qui
eruat. Deus ne elõgeris
a me: oooooooooooooooo
de9 meus in auxiliũ mi
hi festina. Cõfũdãtur &
consumãtur aduersarii
anime mee: operiãtur
opprobrio & cõfusiõe
qui querũt malũ mihi.
Ego aũt iugiter expe-
ctabo: & adiiciã super
oẽs laudationes tuas.
Os meum narrabit ooo
iustitiam tuã: tota die
salutare tuum: oooooooo
quoniam non cogno-
ui litteraturas. Ingredi
ar in fortitudine domi-
ni dei: recordabor oooo

ad adiuuãdũ me festina. Cõfundãtur & re
εἰς τὸ βοηθῆσαί μοι σπεῦσον. Αἰσχυνθήτωσαν καὶ ἐντρα-
uereãtur qui querũt aiaʒ meã. Auertan ā.39.
πήτωσαν οἱ ζητοῦντες τὴν ψυχήν μου. Ἀποστραφήτω-
tur retrorsũ & erubescãt: qui volũt
σαν εἰς τὰ ὀπίσω καὶ καταισχυνθήτωσαν, οἱ βουλόμενοί
mihi mala. Auertãtur statim erubescẽtes: q
μοι κακά. Ἀποστραφήτωσαν παραυτίκα αἰσχυνόμενοι, οἱ
dicũt mihi euge euge. Exultẽt & letẽ
λέγοντές μοι εὖγε εὖγε. Ἀγαλλιάσθωσαν καὶ εὐφρανθήτω-
tur in te oẽs q querũt te deus. Et di
σαν ἐπὶ σοὶ πάντες οἱ ζητοῦντές σε ὁ θεός. Καὶ λεγέτω-
cãt semp: magnificetur dñs: q diligũt
σαν διαπαντός, μεγαλυνθήτω ὁ κύριος, οἱ ἀγαπῶντες τὸ
salutare tuũ. Ego vero egenus sũ & paup: deus ad
σωτήριόν σου. Ἐγὼ δὲ πτωχός εἰμι καὶ πένης, ὁ θεὸς βοή-
iuua me: adiutor me9 & liberator me9 es tu: dñe ne moreris.
θησόν μοι, βοηθός μου καὶ ῥύστης μου εἶ σύ, κύριε μὴ χρονίσῃς.

David psalmus filiorum ionadab: & prior
Τῷ Δαυὶδ ψαλμὸς τῶν υἱῶν Ἰωναδάβ, καὶ τῶν πρώτως
captiuorum. sine titulo apud hebreos. 70.
αἰχμαλωτισθέντων. ἀνεπίγραφος παρ' Ἑβραίοις. ο.

IN te dñe speraui: nõ cõfundar in eternũ. ā.30.
Ἐπὶ σοὶ κύριε ἤλπισα, μὴ καταισχυνθείην εἰς τὸν αἰῶνα.
In iustitia tua libera me & eripe me. Inclina ad
Ἐν τῇ δικαιοσύνῃ σου ῥῦσαί με καὶ ἐξελοῦ με. Κλῖνον πρός
me aurẽ tuã & salua me. Esto mihi in deũ protecto
με τὸ οὖς σου καὶ σῶσόν με. Γενοῦ μοι εἰς θεὸν ὑπερασπι-
rẽ: & in locũ munitũ vt saluũ me facias. Qm̃ firmamẽtũ
στήν, καὶ εἰς τόπον ὀχυρὸν τοῦ σῶσαί με. Ὅτι στερέωμά
meũ & refugiũ meũ es tu. Deus meus eripe me de ma
μου καὶ καταφυγή μου εἶ σύ. Ὁ θεός μου ῥῦσαί με ἐκ χει-
nu pctõris: de manu ɀlegẽ agẽtis & ini
ρὸς ἁμαρτωλοῦ, ἐκ χειρὸς παρανομοῦντος καὶ ἀδικοῦν-
qui. Qm̃ tu es paciẽtia mea dñe: dñe spes mea a iu
τος. Ὅτι σὺ εἶ ἡ ὑπομονή μου κύριε, κύριε ἡ ἐλπίς μου ἐκ νε-
uẽtute mea. In te cõfirmat9 sũ ex vtero: de vẽ
ότητός μου. Ἐπὶ σὲ ἐπεστηρίχθην ἀπὸ γαστρός, ἐκ κοιλί-
tre m̃ris mee tu me9 es ptector. In te cãtatio mea
ας μητρός μου σύ μου εἶ σκεπαστής. Ἐν σοὶ ἡ ὕμνησίς μου
semp: tãq̃ pdigiũ factus sũ multis: & tu
διαπαντός, ὡσεὶ τέρας ἐγενήθην τοῖς πολλοῖς, καὶ σὺ
adiutor meus fortis. Repleat os meũ laude:
βοηθός μου κραταιός. Πληρωθήτω τὸ στόμα μου αἰνέσεως,
vt cãtẽ gl'iã tuã: tota die magni
ὅπως ὑμνήσω τὴν δόξαν σου, ὅλην τὴν ἡμέραν τὴν μεγαλο-
tudinẽ tuã. Ne proiicias me in tpe senectutis: cũ
πρέπειάν σου. Μὴ ἀπορρίψῃς με εἰς καιρὸν γήρως, ἐν τῷ
defecerit virtus mea ne derelinquas me. Quia dixerũt
ἐκλείπειν τὴν ἰσχύν μου μὴ ἐγκαταλίπῃς με. Ὅτι εἶπον
inimici mei mihi: & q custodiebãt aiaʒ meã
οἱ ἐχθροί μου ἐμοί, καὶ οἱ φυλάσσοντες τὴν ψυχήν μου
cõsiliũ fecerũt in vnũ. Dicẽtes: deus dereliqt
ἐβουλεύσαντο ἐπὶ τὸ αὐτό. Λέγοντες, ὁ θεὸς ἐγκατέλιπεν
eũ: psequimini & cõprehẽdite eũ: q2 nõ est
αὐτόν, καταδιώξατε καὶ καταλάβετε αὐτόν, ὅτι οὐκ ἔστιν
qui eripiat. Deus me9 ne elõgeris a me: deus me9
ὁ ῥυόμενος. Ὁ θεός μου μὴ μακρύνῃς ἀπ' ἐμοῦ, ὁ θεός μου
in adiutoriũ meũ respice. Cõfundãtur & defi
εἰς τὴν βοήθειάν μου πρόσχες. Αἰσχυνθήτωσαν καὶ ἐκλιπέ-
ciãt detrahẽtes aie mee: operiã
τωσαν οἱ ἐνδιαβάλλοντες τὴν ψυχήν μου, περιβαλλέσθω-
tur confusione & pudore q q̃rũt mala mihi.
σαν αἰσχύνην καὶ ἐντροπὴν οἱ ζητοῦντες τὰ κακά μοι.
Ego aũt semp sperabo in te: & adiiciã sup om
Ἐγὼ δὲ διαπαντὸς ἐλπιῶ ἐπὶ σέ, καὶ προσθήσω ἐπὶ πᾶ-
nẽ laudẽ tuã. Os meũ ãnũciabit iustitiã
σαν τὴν αἴνεσίν σου. Τὸ στόμα μου ἀπαγγελεῖ τὴν δικαιοσύνην
tuã: tota die salutare tuũ. Qm̃ nõ cognoui littera
σου, ὅλην τὴν ἡμέραν τὴν σωτηρίαν σου. Ὅτι οὐκ ἔγνων γραμ-
turas: introibo in potẽtiaʒ dñi: dñe memorabor
ματείας, εἰσελεύσομαι ἐν δυναστείᾳ κυρίου, κύριε μνησθήσομαι τῆς

iustitie tue solius. Deus meus quē docuisti me a iuuē
δικαιοσύνης σου μόνου. Ὁ θεός μου ἃ ἐδίδαξάς με ἐκ νεό
tute mea: et vsque nūc pnūciabo mirabilia
τητός μου, καὶ μέχρι τοῦ νῦν ἀπαγγελῶ τὰ θαυμάσιά
tua: et vsque i senectā et seniū. Deus meus ne dere
σου, καὶ ἕως γήρως καὶ πρεσβείου. Ὁ θεός μου μὴ ἐγκα
linquas me donec ānūciē brachiū tuū gñatiōi
ταλίπῃς με ἕως ἂν ἀπαγγελῶ τὸν βραχίονά σου τῇ γενεᾷ
omi q̄ ventura ē. Potētiam tuā et iustitiā
πάσῃ τῇ ἐρχομένῃ. Τὴν δυναστείαν σου καὶ τὴν δικαιοσύνην
tuā deus vsque in altissima: Que fecisti mihi magnalia: de
σου ὁ θεὸς ἕως τῶν ὑψίστων, Ἃ ἐποίησάς μοι μεγαλεῖα, ὁ θε
us quis similis tibi? Quātas ostēdisti mihi tribulatiōes multas et
ὸς τίς ὅμοιός σοι; Ὅσας ἔδειξάς μοι θλίψεις πολλὰς καὶ
malas: et cōuersus viuificasti me: et de abys
κακάς, καὶ ἐπιστρέψας ἐζωοποίησάς με, καὶ ἐκ τῶν ἀβύσ
sis tre reduxisti me. Multiplicasti sup me magni
σων τῆς γῆς ἀνήγαγές με. Ἐπλεόνασας ἐπ' ἐμὲ τὴν μεγα
ficētiā tuā: et cōuersus cōsolatus es me: et de
λωσύνην σου, καὶ ἐπιστρέψας παρεκάλεσάς με, καὶ ἐκ τῶν
abyssis tre iterū reduxisti me. Et enī ego cōfi
ἀβύσσων τῆς γῆς πάλιν ἀνήγαγές με. Καὶ γὰρ ἐγὼ ἐξομολο
tebor tibi in ppłis dñe: in vasis psalmi veritatē
γήσομαί σοι ἐν λαοῖς κύριε, ἐν σκεύεσι ψαλμοῦ τὴν ἀλήθει
tuā deus. Psallā tibi in cithara sctūs israel.
άν σου ὁ θεός. Ψαλῶ σοι ἐν κιθάρᾳ ὁ ἅγιος τοῦ Ἰσραήλ.
Exultabūt labia mea dū cātauero tibi: et ani
Ἀγαλλιάσονται τὰ χείλη μου ὅταν ψάλω σοι, καὶ ἡ ψυ
ma mea quā redemisti. Insup aūt et lingua mea tota
χή μου ἣν ἐλυτρώσω. Ἔτι δὲ καὶ ἡ γλῶσσά μου ὅλην τὴν ἡ
die meditabit iustitiā tuā. Cū cōfu
μέραν μελετήσει τὴν δικαιοσύνην σου. Ὅταν αἰσχυν
si et reueriti fuerit q̄ querūt mala mihi.
θῶσι καὶ ἐντραπῶσιν οἱ ζητοῦντές τὰ κακά μοι.

In salomonē psalmus dd. 71.
Εἰς σαλομὼν ψαλμὸς τῷ δαδ'. οα.

Deus iudiciū tuū regi da: et iusti
Ὁ θεὸς τὸ κρίμα σου τῷ βασιλεῖ δός, καὶ τὴν δικαιο
tiā tuā filio regis: Iudicare pplm tuū
σύνην σου τῷ υἱῷ τοῦ βασιλέως, Κρίνειν τὸν λαόν σου
in iustitia: et paupes tuos in iudicio. Susci
ἐν δικαιοσύνῃ, καὶ τοὺς πτωχούς σου ἐν κρίσει. Ἀναλα
piāt mōtes pacē pplo: et colles iustitiā.
βέτω τὰ ὄρη εἰρήνην τῷ λαῷ, καὶ οἱ βουνοὶ δικαιοσύνην.
Iudicabit paupes ppli: et saluos faciet filios
Κρινεῖ τοὺς πτωχοὺς τοῦ λαοῦ, καὶ σώσει τοὺς υἱοὺς τῶν
paupum. Et humiliabit calūniatorē: et pma
πενήτων. Καὶ ταπεινώσει συκοφάντην, καὶ συμπαρα
nebit cū sole: Et añ lunā i gñatiōe gñationū.
μενεῖ τῷ ἡλίῳ, Καὶ πρὸ τῆς σελήνης γενεὰς γενεῶν.
Descēdet sicut pluuia in vellꝰ: et sicut stillicidia stil
Καταβήσεται ὡς ὑετὸς ἐπὶ πόκον, καὶ ὡσεὶ σταγὼν ἡ στά
lātia sup trā. Orietur in diebus eius iusti
ζουσα ἐπὶ τὴν γῆν. Ἀνατελεῖ ἐν ταῖς ἡμέραις αὐτοῦ δικαιο
tia: et abūdātia pacis donec auferatur luna. Et
σύνη, καὶ πλῆθος εἰρήνης ἕως οὗ ἀνταναιρεθῇ ἡ σελήνη. Καὶ
dñabitur a mari vsque ad mare et a flu
κατακυριεύσει ἀπὸ θαλάσσης ἕως θαλάσσης καὶ ἀπὸ πο
minibꝰ vsque ad terios orbis terraꝝ: Corā illo p
ταμῶν ἕως περάτων τῆς οἰκουμένης, Ἐνώπιον αὐτοῦ προ
cidēt ethiopes: et inimici eius terrā lingēt. Re
πεσοῦνται αἰθίοπες, καὶ οἱ ἐχθροὶ αὐτοῦ χοῦν λείξουσι. Βα
ges tharsis et insule mūera offerēt: reges
σιλεῖς θαρσεῖς καὶ νῆσοι δῶρα προσοίσουσι, βασιλεῖς
arabū et saba dona adducēt. Et adorabūt
ἀράβων καὶ σαβὰ δῶρα προσάξουσι. Καὶ προσκυνήσουσιν
eū oēs reges tre: oēs gētes ser
αὐτῷ πάντες οἱ βασιλεῖς τῆς γῆς, πάντα τὰ ἔθνη δου
uient ei: Quia liberauit paupeȝ a potēte:
λεύσουσιν αὐτῷ, Ὅτι ἐρρύσατο πτωχὸν ἐκ δυνάστου,
et paupeȝ cui nō erat adiutor. Parcet
καὶ πένητα ᾧ οὐχ ὑπῆρχε βοηθός. Φείσεται ccccccc

iustitie tue solius. Deus docuisti me ccccccc ab adoleſcētia mea: & vſq; nūc annūciabo mirabilia tua. Inſuper & vſq; in ſenectutē & canos deus ne derelinq̄s me: donec annunciem brachiū tuū gñationi: cūctiſq; qui venturi ſūt fortitudies tuas. Et iuſtitiā tuā deus vſq; ī excelſū: quāta feciſti magnalia deus qs ſilis tibi? Qui oſtēdiſti mihi tribulationes plurimas & malas: cōuerſus viuificabis nos: & de abyſſis terre rurſū educes nos. Multiplicabis magnitudinē meā: & cōuerſus conſolaberis me. Ego q̄ʒ cōfitebor tibi in vaſis pſalterii: veritatē tuam deus meus: cātabo tibi in cithara ſctē iſrl. Laudabunt labia mea cū cātauero tibi: & aīa mea quā redemiſti. Inſup & līgua mea tota die meditabitur iuſtitiam tuā: quia cōfuſi ſūt & dehoneſtati quærentes malum mihi.

Salomoni. 72.

Deus iudicium tuū regi da: cccccccccc & iuſtitiā tuā filio regis. Iudicabit populū tuū in iuſtitia: & pauperes tuos in iudicio. Aſſumēt mōtes pacē populo: & colles iuſtitiam. Iudicabit pauperes populi: ſaluabit filios cccc pauperū: & cōfringet calūniatorem. Et timebunt te quādiu erit ſol: & vltra lunā in gñatione gñationū. Deſcēdet vt pluuia ſuper vellus: vt ſtille irrorātes terrā. Germinabit in diebus eius iuſtus: & multitudo pacis dōec nō ſit luna. Et dñabitur a mari vſq; ad mare: & a flumine vſq; ad terminos terre. Corā illo pcidēt ethiopes: & inimici eiꝰ puluerē līgent. Reges tharſis & inſule munera offerēt: reges arabie & ſaba tributū cōferēt cccccccccccccccccccccc Et adorabunt eū omnes reges: vniuerſe cccc natiōes ſeruiēt ei. quia eruet pauperem cccccc a potente: & inopē cui nō ē adiutor. Parcet

צדקתך לבדך: אלהים למדתני
מנעורי ועד הנה אגיד נפלאותיך:
וגם עד זקנה ושיבה אלהים אל
תעזבני עד אגיד זרועך לדור
לכל יבוא גבורתך: וצדקתך
אלהים עד מרום אשר עשית
גדלות אלהים מי כמוך: אשר
הראיתני צרות רבות ורעות
תשוב תחייני ומתהמות הארץ
תשוב תעלני: תרב גדלתי ותסב
תנחמני: גם אני אודך בכלי
נבל אמתך אלהי אזמרה לך
בכנור קדוש ישראל: תרננה
שפתי כי אזמרה לך ונפשי
אשר פדית: גם לשוני כל
היום תהגה צדקתך כי בשו
כי חפרו מבקשי רעתי:

לשלמה lxxii.

אלהים משפטיך למלך תן
וצדקתך לבן מלך: ידין עמך
בצדק ועניך במשפט: ישאו
הרים שלום לעם וגבעות בצדקה:
ישפט עניי עם יושיע לבני
אביון וידכא עושק: ייראוך
עם שמש ולפני ירח דור דורים:
ירד כמטר על גז כרביבים זרזיף
ארץ: יפרח בימיו צדיק ורב
שלום עד בלי ירח: וירד מים
עד ים ומנהר עד אפסי ארץ:
לפניו יכרעו ציים ואיביו עפר
ילחכו: מלכי תרשיש ואיים
מנחה ישיבו מלכי שבא
וסבא אשכר יקריבו: יי
וישתחוו לו כל מלכים כל
גוים יעבדוהו: כי יציל אביון
משוע ועני ואין עזר לו: יחס

בדד
נער עוד
פלא שוב
עזב
זרע בוא
רום עשה
ראה צור
רבב רוע
שוב חיה
עלה
רבה סבב
נחם ידה
בלה זמר
כנר קדש
רנן שפה
פדה לשון
הגה בוש
חפש
שפט נתן
דין
ענה שפט
נשא שלם
ענה ישע
אבה
דכא עשק
ירא פנה
גזז רבב
פרח יום
צדק רבה
כרע
ציה לחך
אי שוב
שבר קרב
שחה עבד
נצל אבה
שוע ענה
חוס

על דל ואביון ונפשות אביונים
יושיע: מתוך ומחמס יגאל — ישע גאל
נפשם וייקר דמם בעיניו: ויחי — חיה
ויתן לו מזהב שבא ויתפלל בעדו — נתן פלל
תמיד כל היום יברכנהו: יהי — תמד ברך
פסת בר בארץ בראש הרים — היה
ירעש כלבנון פריו ויציצו מעיר — רעש פרה
כעשב הארץ: יהי שמו לעולם — ציץ עלם
לפני שמש ינון שמו ויתברכו בו — פנה נין
כל גוים יאשרוהו: ברוך יהוה — ברך אשר
אלהים אלהי ישראל עשה
נפלאות לבדו: וברוך שם כבודו — פלא בדד
לעולם וימלא כבודו את כל — עלם מלא
הארץ אמן ואמן: כלו תפלות — כבד כלה
דוד בן ישי: **lxxiij.** — פלל זמר
מזמור לאסף אך טוב לישראל
אלהים לברי לבב: ואני כמעט — ברר
נטיו רגלי כאין שפכה אשרי: — נטה
כי קנאתי בהוללים שלום — הלל שלם
רשעים אראה: כי אין — ראה
חרצבות למותם ובריא אולם: — ברא
בעמל אנוש אינמו ועם — אנש
אדם לא ינגעו: לכן ענקתמו — נגע
גאוה יעטף שית חמס למו: — גאה עטף
יצא מחלב עינמו עברו — שות
משכיות לבב: ימיקו וידברו — שכה מיק
ברע עשק ממרום ידברו: — דבר רוע
שתו בשמים פיהם ולשונם — רום שות
תהלך בארץ: לכן ישוב עמו הלם — פה לשן / שוב הלך
ומי מלא ימצו למו: ואמרו איכה — מיץ
ידע אל ויש דעה בעליון: הנה — ידע עלה
אלה רשעים ושלוי עולם השגו — עלם שגה
חיל: אך ריק זכיתי לבבי וארחץ — זכה רחץ
בנקיון כפי: ואהי נגוע כל — נקה היה
היום ותוכחתי לבקרים: אם — נגע
אמרתי אספרה כמו הנה דור — יכח / ספר

pauperi & inopi: & animas pauperum saluabit. Ab vsura & iniquitate redimet aias eorũ: & pciosus erit sanguis eoꝝ corã oculis ei⁹. Et viuet & dabitur ei de auro sabba: & orabunt de eo iugiter: tota die bñdicẽt ei. Erit memorabile triticũ in terra in capite mõtiũ: eleuabitur sicut libani fructus eius. & florebunt de ciuitate sicut fenũ terre. Erit nomẽ eius in eternũ: vltra solẽ pseuerabit nomẽ ei⁹: & bñdicẽtur in eo oẽs gẽtes & btificabũt eũ. Benedictus dominus deus israel: qui facit mirabilia solus. Et bñdictũ nomen glorie ei⁹ in eternũ: & implebitur gloria eius vniuersa terra: amen amen.

Complete sunt orationes dauid filii iesse.

canticum asaph. 73.

At tamen bonus israel deus: his q mũdo sunt corde. Mei aũt pene vacillauerũt pedes: pene effusi sunt gressus mei. Quia emulatus sum contra iniquos: pacẽ impiorum videns. Quia non cogitauerũt de morte sua: & firma sunt vestibula eorum. In labore hominum nõ sũt: & cũ hominibus non flagellabuntur. Ideo nutriti sunt ad supbiã: circũdederũt iniquitatem sibi. Processerũt a piguedine oculi eorũ: trãsierũt cogitatiões cordis. Irriserunt & locuti sunt in malicia: calumniam de excelso loquentes. Posuerunt in celũ os suum: & lingua eorum deãbulauit i tra. Propterea cõuertetur ppls eius huc: & qs plenus i uenietur i eis? Et dixerũt quõ nouit deus: & si ẽ sciẽtia in excelso. Ecce isti impii: & abũdãtes i seculo multiplicauerũt diuitias. Ergo ne frustra mundaui cor meũ: & laui i innocẽtia manus meas. Et fui flagellatus tota die: & increpatio mea in matutinis. Dixi si narrauero sic: ecce generationem

paupi τ inopi: τ aias pauperũ saluas faciet. Ex vsu
πτωχοῦ καὶ πένητος, καὶ ψυχὰς πενήτων σώσει. Ἐκ τό-
ris τ ex iniqtate redimet aias eoꝝ: τ honorabile
κου καὶ ἐξ ἀδικίας λυτρώσεται τὰς ψυχὰς αὐτῶν, καὶ ἔντιμον
nomẽ eius corã illis. Et viuet τ dabitur
τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἐνώπιον αὐτῶν. Καὶ ζήσεται καὶ δοθήσεται
ei de auro arabie: τ adorabũt de ip-
αὐτῷ ἐκ τοῦ χρυσίου τῆς ἀραβίας, καὶ προσεύξονται περὶ αὐ-
so semp. Tota die bñdicẽt ei: erit
τοῦ διαπαντός. Ὅλην τὴν ἡμέραν εὐλογήσουσιν αὐτόν, ἔσται
firmamẽtũ in tra in sũmis mõtiũ. Supextolletur sup
στήριγμα ἐν τῇ γῇ ἐπ᾽ ἄκρων τῶν ὀρέων. Ὑπεραρθήσεται ὑπὲρ
libanũ fructus eius: τ florebũt de ciuitate si
τὸν λίβανον ὁ καρπὸς αὐτοῦ, καὶ ἐξανθήσουσιν ἐκ πόλεως ὡ-
cut fenũ tre. Erit nomẽ eius bñdictũ in
σεὶ χόρτος τῆς γῆς. Ἔσται τὸ ὄνομα αὐτοῦ εὐλογημένον εἰς
secula: añ solẽ pmanet nomẽ eius. Et bñ
τοὺς αἰῶνας, πρὸ τοῦ ἡλίου διαμενεῖ τὸ ὄνομα αὐτοῦ. Καὶ ἐνευ-
dicẽtur in ipo oẽs trib⁹ tre: oẽs
λογηθήσονται ἐν αὐτῷ πᾶσαι αἱ φυλαὶ τῆς γῆς, πάντα τὰ
gẽtes btificabũt eũ. Bñs dñs deus isra-
ἔθνη μακαριοῦσιν αὐτόν. Εὐλογητὸς κύριος ὁ θεὸς τοῦ Ἰσρα-
el. q fecit mirabilia solus. Et benedictũ nomẽ
ήλ, ὁ ποιῶν θαυμάσια μόνος. Καὶ εὐλογημένον τὸ ὄνομα
maiestatis eius in eternũ: τ in seculũ seculi.
τῆς δόξης αὐτοῦ εἰς τὸν αἰῶνα, καὶ εἰς τὸν αἰῶνα τοῦ αἰῶνος.
Et replebitur maiestate ei⁹ ois tra: fiat fiat.
Καὶ πληρωθήσεται τῆς δόξης αὐτοῦ πᾶσα ἡ γῆ, γένοιτο γένοιτο.
Defecerũt laudes dd filij iesse: psalmus asaph. 72.
Ἐξέλιπον οἱ ὕμνοι Δαυὶδ υἱοῦ Ἰεσσαί, ψαλμὸς τῷ ἀσάφ. οβ΄
Quam bonus deus israel his q recto sũt corde.
Ὡς ἀγαθὸς ὁ θεὸς τῷ ἰσραὴλ τοῖς εὐθέσι τῇ καρδίᾳ.
Mei aũt pene moti sũt pedes: pe
Ἐμοῦ δὲ παρὰ μικρὸν ἐσαλεύθησαν οἱ πόδες, παρ᾽ ὀλί-
ne effusi sũt gressus mei. Quia zelaui sup
γον ἐξεχύθη τὰ διαβήματά μου. Ὅτι ἐζήλωσα ἐπὶ τοῖς
iniquos: pacẽ pctõꝝ videns. Quia nõ est respectus
ἀνόμοις, εἰρήνην ἁμαρτωλῶν θεωρῶν. Ὅτι οὐκ ἔστιν ἀνάνευσις
in morte eoꝝ: τ firmamẽtũ in plaga eoꝝ. In
ἐν τῷ θανάτῳ αὐτῶν, καὶ στερέωμα ἐν τῇ μάστιγι αὐτῶν. Ἐν
laborib⁹ hoiũ nõ sũt: τ cũ hoibus nõ flagel-
κόποις ἀνθρώπων οὐκ εἰσί, καὶ μετὰ ἀνθρώπων οὐ μαστιγω-
labũtur: ideo tenuit eos supbia eo-
θήσονται, διὰ τοῦτο ἐκράτησεν αὐτοὺς ἡ ὑπερηφανία αὐ-
rũ in finẽ. Operti sũt iniqtate τ impietate su-
τῶν εἰς τέλος, Περιεβάλοντο ἀδικίαν καὶ ἀσέβειαν ἑαυ-
a: pdibit qsi ex adipe iniqtas eoꝝ. Transie
τῶν, ἐξελεύσεται ὡς ἐκ στέατος ἡ ἀδικία αὐτῶν. Διήλθο-
rũt in affectũ cordis: cogitauerũt τ locuti sũt in
σαν εἰς διάθεσιν καρδίας, διενοήθησαν καὶ ἐλάλησαν ἐν
nequitia: iniqtatẽ in excelso locuti sũt. Posuerũt in ce
πονηρίᾳ, ἀδικίαν εἰς τὸ ὕψος ἐλάλησαν. Ἔθεντο εἰς οὐ-
lũ os suũ: τ lingua eoꝝ trãsiuit in
ρανὸν τὸ στόμα αὐτῶν, καὶ ἡ γλῶσσα αὐτῶν διῆλθεν ἐπὶ
terra. Ideo cõuertet ppls meus hic:
τῆς γῆς. Διὰ τοῦτο ἐπιστρέψει ὁ λαός μου ἐνταῦθα,
τ dies pleni inuenientur in eis. Et dixerũt
καὶ ἡμέραι πλήρεις εὑρεθήσονται ἐν αὐτοῖς. Καὶ εἶπον
quomõ sciuit deus: τ si est scia in excelso? Ecce
πῶς ἔγνω ὁ θεός, καὶ εἰ ἔστι γνῶσις ἐν τῷ ὑψίστῳ; Ἰδοὺ
ipi pctõres τ abũdãtes in seculo: ob-
οὗτοι οἱ ἁμαρτωλοὶ καὶ εὐθηνοῦντες εἰς τὸν αἰῶνα, κα-
tinuerũt diuitias. Et dixi: ergo sine causa iustificaui
τέσχον πλούτου. Καὶ εἶπα, ἄρα ματαίως ἐδικαίωσα
cor meũ τ laui iter innocẽtes manus
τὴν καρδίαν μου καὶ ἐνιψάμην ἐν ἀθώοις τὰς χεῖράς
meas. Et fui flagellatus tota die:
μου. Καὶ ἐγενόμην μεμαστιγωμένος ὅλην τὴν ἡμέραν,
τ castigatio mea in matutinis. Si dicebã narra-
καὶ ὁ ἔλεγχός μου εἰς τὰς πρωΐας. Εἰ ἔλεγον διηγήσο-
bo sic: ecce nationẽ
μαι οὕτως, ἰδοὺ τῇ γενεᾷ τῶν

filiorum tuorum reprobaui: et existimabā vt cognoscerē. Hoc la
υἱῶν σου ἠσυνθέτηκα, καὶ ὑπέλαβον τοῦ γνῶναι. Τοῦτο κό
bor est ante me: donec intrem in sctūariū
πος ἐστὶν ἐνώπιόν μου, ἕως οὗ εἰσέλθω εἰς τὸ ἁγιαστήριον τοῦ
dei: et intelligā in nouissimis eorum. Uerūtñ pp do
θεοῦ, καὶ συνῶ εἰς τὰ ἔσχατα αὐτῶν. Πλὴν διὰ τὰς δολιό-
los eorum posuisti eis mala: deiecisti eos cū
τητας αὐτῶν ἔθου αὐτοῖς κακά, κατέβαλες αὐτοὺς ἐν
alleuarentur. Quō facti sūt in desolationē? subito defe
τῷ ἐπαρθῆναι. Πῶς ἐγένοντο εἰς ἐρήμωσιν; ἐξάπινα ἐξέ-
cerūt: perierūt pp iniq̄tatē suā. Uelut somniū
λιπον, ἀπώλοντο διὰ τὴν ἀνομίαν αὐτῶν. Ὡσεὶ ἐνύπνιον
exsurgētis dñe in ciuitate tua imaginē ipsorum
ἐξεγειρομένου κύριε ἐν τῇ πόλει σου τὴν εἰκόνα αὐτῶν
ad nihilū rediges. Quia inflāmatū ē cor meū: et renes
ἐξουδενώσεις. Ὅτι ἐξεκαύθη ἡ καρδία μου, καὶ οἱ νεφροί
mei cōmutati sūt. Et ego ad nihilū redactus sū: et nesciui:
μου ἠλλοιώθησαν. Κἀγὼ ἐξουδενωμένος, καὶ οὐκ ἔγνων,
iumētū factus sū apd te: et ego semp tecum.
κτηνώδης ἐγενήθην παρὰ σοί, κἀγὼ διαπαντὸς μετὰ σοῦ.
Tenuisti manū dexterā meā: et in cōsilio
Ἐκράτησας τῆς χειρὸς τῆς δεξιᾶς μου, καὶ ἐν τῇ βουλῇ
tuo deduxisti me: et cū gloria suscepisti me. Quid enim
σου ὡδήγησάς με, καὶ μετὰ δόξης προσελάβου με. Τί γάρ
mihi est in celo: et a te qd vo
μοι ὑπάρχει ἐν τῷ οὐρανῷ, καὶ παρὰ σοῦ τί ἠθέλη-
lui sup terrā? Defecit cor meū et caro mea:
σα ἐπὶ τῆς γῆς; Ἐξέλιπεν ἡ καρδία μου καὶ ἡ σάρξ μου,
deus cordis mei et pars mea deus in eternū.
ὁ θεὸς τῆς καρδίας μου καὶ ἡ μερίς μου ὁ θεὸς εἰς τὸν αἰῶνα.
Quia ecce q elōgāt se a te: peribūt.
Ὅτι ἰδοὺ οἱ μακρύνοντες ἑαυτοὺς ἀπὸ σοῦ, ἀπολοῦνται.
perdidisti oēm q fornicat abs te. Mihi aūt
ἐξωλόθρευσας πάντα τὸν πορνεύοντα ἀπὸ σοῦ. Ἐμοὶ δὲ
adherere deo bonū est: ponere in do
τὸ προσκολλᾶσθαι τῷ θεῷ ἀγαθόν ἐστι, τίθεσθαι ἐν τῷ κυ-
mino spem meā. Ut annūciē oēs
ρίῳ τὴν ἐλπίδα μου. Τοῦ ἐξαγγεῖλαί με πάσας τὰς
predicatiões tuas: in portis filie sion.
αἰνέσεις σου, ἐν ταῖς πύλαις τῆς θυγατρὸς σιών.

Intellectus asaph. 73.
Συνέσεως τῷ ἀσάφ. ογʹ.

Ut quid deus repulisti in finē: iratus ē furor tuus
Ἵνα τί ὁ θεὸς ἀπώσω εἰς τέλος, ὠργίσθη ὁ θυμός σου
sup oues pascue tue? Memor esto cōgregatiōis tue
ἐπὶ πρόβατα νομῆς σου; Μνήσθητι τῆς συναγωγῆς σου
quā possedisti ab initio: redemisti virgā hereditatis tue.
ἧς ἐκτήσω ἀπ᾽ ἀρχῆς, ἐλυτρώσω ῥάβδον κληρονομίας σου.
Mōs sion hic in quo habitasti in eo: leua
Ὄρος σιὼν τοῦτο ὃ κατεσκήνωσας ἐν αὐτῷ, ἔπαρον τὰς
manus tuas in superbias eorum in finē. Quāta
χεῖράς σου ἐπὶ τὰς ὑπερηφανίας αὐτῶν εἰς τέλος. Ὅσα
malignatus ē inimicus in scto tuo: et gloriati sūt
ἐπονηρεύσατο ὁ ἐχθρὸς ἐν τῷ ἁγίῳ σου, καὶ ἐνεκαυχήσαντο
qui oderūt te in medio solēnitatis tue. Posuerūt si-
οἱ μισοῦντές σε ἐν μέσῳ τῆς ἑορτῆς σου. Ἔθεντο τὰ ση-
gna sua signa: et nō cognouerūt: sicut in exitu
μεῖα αὐτῶν σημεῖα, καὶ οὐκ ἔγνωσαν, ὡς εἰς τὴν ἔξοδον
sup summū. Quasi in sylua lignorum securibus exciderūt
ὑπεράνω. Ὡς ἐν δρυμῷ ξύλων ἀξίναις ἐξέκοψαν τὰς
ianuas eius in idipsum: in securi et ascia de
θύρας αὐτῆς ἐπὶ τὸ αὐτό, ἐν πελέκει καὶ λαξευτηρίῳ κα-
iecerūt eā. Incēderūt in igne sctūariū tuū
4.Re. 25. τέρραξαν αὐτήν. Ἐνεπύρισαν ἐν πυρὶ τὸ ἁγιαστήριόν σου
in terra: polluerūt tabnaculū nominis tui. Dixerūt
εἰς τὴν γῆν, ἐβεβήλωσαν τὸ σκήνωμα τοῦ ὀνόματός σου. Εἶπον
in corde suo cognatiões eorum simul: venite
ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτῶν αἱ συγγένειαι αὐτῶν ἐπὶ τὸ αὐτό, δεῦτε
et quiescere faciamus oēs dies festos dei a terra.
καὶ καταπαύσωμεν πάσας τὰς ἑορτὰς τοῦ θεοῦ ἀπὸ τῆς γῆς.
Signa nostra nō vidimus nō est vltra propheta: et nos
Τὰ σημεῖα ἡμῶν οὐκ εἴδομεν, οὐκ ἔστιν ἔτι προφήτης, καὶ ἡμᾶς

filiorum tuorum reliqui. Et cogitaui vt itelligerē istud. labor est in oculis meis. Donec veniam ad sctūariū dei: intelligā in nouissimo eorum. Verūtñ in lubrico posuisti eos: deiecisti eos ad interitū. Quō vastati sunt? subito defecerūt: cōsūpti sūt quasi non sint. Quasi sōniū euigilātis dñe in ciuitate imagines eorū ad nihilum rediges. Quia cōtractū est cor meū: et lūbi mei velut ignis fumigās. Et ego insipiēs et nescius: quasi iumētū factus sum apd te. Et erā sp tecū: tenebas manū dexterā meam. In cōsiliū tuū deduces me: et postea in gloria suscipies me. Quid mihi ē in celo: et tecū nolui i terra? Cōsumata ē caro mea et cor meum: robur cordis mei et ps mea deus in eternū. Quia ecce qui elōgāt se a te pibūt: pdidisti oēm fornicātē a te. Mihi aūt appropinquare deo bonū est: posui in dño deo spem meā: vt narrem omnes annunciationes tuas.

Eruditio asaph. 74.

Ut quid deus repulisti in finē: fumabit furor tuus in grege pascue tue? Recordare cōgregationis tue quā possedisti ab initio: redemisti virgā hereditatis tue monte sion i quo habitasti. Sublimitas pedū tuorū dissipata ē vsq in finē: oia mala egit inimicus in sctūario. Fremuerūt hostes tui in medio pacti tui: posuerūt signa sua in tropheum. Manifesta in introitu desuper: in saltu lignorum secures. Et nunc sculpturas eius pariter bipenni et dolatoriis deraserunt. Miserunt ignem in sanctuarium tuū: in terra cōtaminauerūt tabernaculū nois tui. Dixerūt i cordibus suis posteri eorum sil: icēderūt oēs solēnitates dei i terra. Signa nostra non vidimus: nō est vltra propheta: et non est nobiscum

בניך בגדתי׃ ואחשבה לדעת | חשב ידע
זאת עמל הוא בעיני׃ עד אבוא | בוא
אל מקדשי אל אבינה לאחריתם׃ | קדש בין
אך בחלקות תשית למו הפלתם | שית נפל
למשואות׃ איך היו לשמה כרגע | נשא היה
ספו תמו מן בלהות׃ כחלום | שמם סוף
מהקיץ אדני בעיר צלמם תבזה׃ | חלם קוץ
כי יתחמץ לבבי וכליותי אשתונן׃ | בזה חמץ
ואני בער ולא אדע בהמות הייתי | כלה שנן
עמך׃ ואני תמיד עמך אחזת | ידע היה
ביד ימיני׃ בעצתך תנחני ואחר | תמד
כבוד תקחני׃ מי לי בשמים | ימן יעץ
ועמך לא חפצתי בארץ׃ כלה | נחה כבד
שארי ולבבי צור לבבי וחלקי | לקח
אלהים לעולם׃ כי הנה רחקיך
יאבדו הצמתה כל זונה ממך׃ | צלם רחק
ואני קרבת אלהים לי טוב שתי | אבד צמת
ביהוה אלהים מחסי לספר כל | זנה מן
מלאכותיך׃ | שות חסה

lxxiiij.

משכיל לאסף׃ | לאך
למה אלהים זנחת לנצח יעשן | שכל
אפך בצאן מרעיתך׃ זכר | עשן
עדתך קנית קדם גאלת | רעה
שבט נחלתך הר ציון זה שכנת | יעד קנה
בו׃ הרימה פעמיך למשאות
נצח כל הרע אויב בקדש׃ | רום נשא
שאגו צרריך בקרב מועדך | רעע איב
שמו אותתם אתות׃ יודע | צור יעד
כמביא למעלה בסבך עץ | שום ידע
קרדמות׃ ועתה פתוחיה יחד | בוא עלה
בכשיל וכילפות יהלמון׃ | פתח
שלחו באש מקדשך לארץ | כשל הלם
חללו משכן שמך׃ אמרו בלבם | קדש
נינם יחד שרפו כל מועדי אל | שכן
בארץ׃ אותתינו לא ראינו | יעד
אין עוד נביא ולא אתנו | ראה
| נבא

ידע עד מה ׃ עד מתי אלהים
יחרף צר ינאץ אויב שמך — חרף צור
לנצח׃ למה תשיב ידך וימינך — נאץ איב
מקרב חיקך כלה׃ ואלהים מלכי — שוב ימן
מקדם פעל ישועות בקרב — חיק
הארץ׃ אתה פוררת בעזך ים — פעל ישע
שברת ראשי תנינים על המים׃ — פור עזז
אתה רצצת ראשי לויתן תתננו — תנן
מאכל לעם לציים׃ אתה בקעת — לוה נתן
מעין ונחל אתה הובשת נהרות — אכל ציה
איתן׃ לך יום אף לך לילה — עין יבש
אתה הכינות מאור ושמש׃ אתה — כון אור
הצבת כל גבולות ארץ קיץ וחרף — יצב גבל
אתה יצרתם׃ זכר זאת אויב — איב
חרף יהוה ועם נבל נאצו שמך׃
אל תתן לחית נפש תורך חית — נתן חיה
עניך אל תשכח לנצח׃ הבט — ענה שכח
לברית כי מלאו מחשכי ארץ — נבט ברת
נאות חמס׃ אל ישב דך נכלם — חשך נוה
עני ואביון יהללו שמך׃ קומה — שוב דוך
אלהים ריבה ריבך זכר חרפתך — כלם
מני נבל כל היום׃ אל תשכח — אנה הלל
קול צורריך שאון קמיך עלה — רוב שכח
תמיד׃ lxxv. למנצח אל תשחת — שאה קום
מזמור לאסף שיר׃ הודינו — תמד נצח
לך אלהים הודינו וקרוב שמך — שחת זכר
ספרו נפלאותיך׃ כי אקח מועד — שור ידה
אני מישרים אשפט׃ נמגים — קרב
ארץ וכל ישביה אנכי תכנתי — פלא לקח
עמודיה סלה׃ אמרתי להוללים — יעד ישר
אל תהולו ולרשעים אל תרימו — שפט מוג
קרן׃ אל תרימו למרום קרנכם — כון עמד
תדברו בצואר עתק׃ כי לא — הלל
ממוצא וממערב ולא ממדבר — רום
הרים׃ כי אלהים שפט זה — דבר צור
ישפיל וזה ירים׃ כי כוס ביד — יצא דבר
שפל רום

qui sciat usq3 quo. Us-
q3 quo deus
exprobrabit aduersari
us: blasphemabit ini-
micus nomen tuū in fi
nē? Quare cōuertis ma
nū tuā & dexterā tuam:
ad mediū sinū tuū cōsu
mēs? Deus āt rex meus
ab initio: operatur salu-
tes in medio terre. Tu
dissipasti in fortitudine
tua mare: cōtriuisti ca
pita draconū in aquis.
Tu cōfregisti capita le
uiathan: dedisti eum in
escam poplo ethiopū.
Tu disrupisti
fontē & torrētē: tu ex
siccasti flumina
fortia. Tuus est dies &
tua est nox:
tu ordinasti luminare
& solem. Tu
statuisti oēs terminos
terre: estatē & hyemē
tu plasmasti. Memen-
to huius: inimicus
exprobrauit dño: & po-
pulus insipiēs blasphe-
mauit nomē tuum. Ne
tradas bestiis aiam eru
ditā i lege tua: vite pau
perū tuorū ne obliuisca
ris in ppetuū. Respice
ad pactū: qa replete st
tenebris terre hītatio-
nes inique. Ne reuerta
tur cōfractus confusus:
egenus & paup lauda-
bit nomē tuum. Surge
deus iudica cām tuam:
memēto opprobrii tui
ab insipiente tota die.
Ne obliuiscaris vocis
hostiū tuorū: sonitus
aduersariorū tuorū ascē-
dit iugiter. Victori ut
nō disperdas: psalmus
asaph canticū. 75.
Confessi sumus tibi
deus confessi sum9
& iuxta nomē tuū nar
rabūt mirabilia tua. Cū
accepero tps: ego recta
iudicabo. Dissoluetur
terra cum omnibus ha
bitatorib9 suis: ego ap
pendi colūnas ei9. Sp.
Dixi inique agentibus
nolite inique agere: &
impiis nolite exaltare
cornu. Nolite extolle
re in excelsū cornu ve-
strū: loquētes in ceruī-
ce veteri. Quia neq3
ab oriente neq3 ab occi
dente: neq3 a solitudine
montium. Sed deus iu
dex hunc
humiliabit: & hūc exal
tabit. Quia calix i mau

nō cognoscet āplius. Usq3 quo deus iproperabit inimicus: ir-
οὐ γνώσεται ἔτι. Ἕως πότε ὁ θεὸς ὀνειδιεῖ ὁ ἐχθρός, πα-
ritabit aduersarius nomē tuū in finē? Ut qd auer-
ροξυνεῖ ὁ ὑπεναντίος τὸ ὄνομά σου εἰς τέλος; Ἱνατί ἀπο-
tis manū tuā & dexterā tuā de medio
στρέφεις τὴν χεῖρά σου καὶ τὴν δεξιάν σου ἐκ μέσου τοῦ
sinu tuo in finē? Deus aūt rex nr ań se
κόλπου σου εἰς τέλος; Ὁ δὲ θεὸς βασιλεὺς ἡμῶν πρὸ αἰ-
cula operatus ē salutē in medio tre. Tu cōfirma
ώνος εἰργάσατο σωτηρίαν ἐν μέσῳ τῆς γῆς. Σὺ ἐκραταίω-
sti in v̄tute tua mare: tu cōtriuisti
σας ἐν τῇ δυνάμει σου τὴν θάλασσαν, σὺ συνέτριψας
capita draconū in aqua. Tu cō
τὰς κεφαλὰς τῶν δρακόντων ἐπὶ τοῦ ὕδατος. Σὺ συ-
fregisti caput draconis: dedisti eū es
νέθλασας τὴν κεφαλὴν τοῦ δράκοντος, ἔδωκας αὐτὸν βρῶ-
cā pplis ethiopū. Tu disrupisti fontes & torrē
μα λαοῖς τοῖς αἰθίοψι. Σὺ διέῤῥηξας πηγὰς καὶ χειμάῤ-
tes: tu siccasti fluuios ethā. Tuus ē dies: &
ῥους, σὺ ἐξήρανας ποταμοὺς ἠθάμ. Σή ἐστιν ἡ ἡμέρα, καὶ
tua est nox: tu fabricatus es aurorā & solē. Tu feci
σή ἐστιν ἡ νύξ, σὺ κατηρτίσω φαῦσιν καὶ ἥλιον. Σὺ ἐποί-
sti oēs terminos tre: estatē & ver tu plas
ησας πάντα τὰ ὅρια τῆς γῆς, θέρος καὶ ἔαρ σὺ ἔπλα-
masti ea: memor esto huius. Inimic9 iproperauit do
σας αὐτά, μνήσθητι ταύτης. Ἐχθρὸς ὠνείδισε τὸν κύ-
mino: & pplo insipiēs incitauit nomē tuū. Ne tra-
ριον, καὶ λαὸς ἄφρων παρώξυνε τὸ ὄνομά σου. Μὴ πα-
das bestiis aias cōfitētē tibi: ani
ραδῷς τοῖς θηρίοις ψυχὴν ἐξομολογουμένην σοι, τῶν ψυ-
mas pauperum tuorū ne obliuiscaris in finē. Res
χῶν τῶν πενήτων σου μὴ ἐπιλάθῃ εἰς τέλος. Ἐπί-
pice in testamētū tuū: qr repleti sūt q obs
βλεψον εἰς τὴν διαθήκην σου, ὅτι ἐπληρώθησαν οἱ ἐσκο-
curati sūt tre domib9 iniqtatū. Ne auertatur hu-
τισμένοι τῆς γῆς οἴκων ἀνομιῶν. Μὴ ἀποστραφήτω τεταπει-
milis factus cōfusus: paup & inops lauda
νωμένος κατῃσχυμμένος, πτωχὸς καὶ πένης αἰνέσου-
būt nomē tuū. Exurge deus iudica causā tuā:
σι τὸ ὄνομά σου. Ἀνάστα ὁ θεὸς δίκασον τὴν δίκην σου,
memor esto impiorū tuorū: q ab insipiēte tota
μνήσθητι τοῦ ὀνειδισμοῦ σου, τοῦ ὑπὸ ἄφρονος ὅλην τὴν
die. Ne obliuiscaris vocē seruorū tuorū: sup
ἡμέραν. Μὴ ἐπιλάθῃ τῆς φωνῆς τῶν ἱκετῶν σου, ἡ ὑπε-
bia eorū q oderūt te ascēdit semp.
ρηφανία τῶν μισούντων σε ἀνέβη διαπαντός.
In finē ne corrūpas psalmus cātici asaph. 74.
Εἰς τὸ τέλος μὴ διαφθείρῃς ψαλμὸς ᾠδῆς τῷ ἀσάφ. οδ΄.
Confitebimur tibi deus: cōfitebimur tibi:
Ἐξομολογησόμεθά σοι ὁ θεός, ἐξομολογησόμεθά σοι,
& inuocabimus nomē tuū. Narrabo om
καὶ ἐπικαλεσόμεθα τὸ ὄνομά σου. Διηγήσομαι πάν-
nia mirabilia tua: cū accepero tps: ego iusti
τα τὰ θαυμάσιά σου, ὅταν λάβω καιρόν, ἐγὼ εὐθύτη-
tias iudicabo. Liqfacta ē tra & oēs q habit
τας κρινῶ. Ἐτάκη ἡ γῆ καὶ πάντες οἱ κατοικοῦντες
in ea. Dp. Ego cōfirmaui colūnas e
ἐν αὐτῇ. Διάψαλμα. Ἐγὼ ἐστερέωσα τοὺς στύλους αὐ-
ius. Dixi iniquis: nolite iniqꝫ agere: &
τῆς. Εἶπα τοῖς παρανομοῦσι, μὴ παρανομεῖτε, καὶ
delinquētib9 nolite exaltare cornu. Nolite extollere
τοῖς ἁμαρτάνουσι μὴ ὑψοῦτε κέρας. Μὴ ἐπαίρετε
i altū cornu vrz. & nolite loqui aduersus de
εἰς ὕψος τὸ κέρας ὑμῶν. καὶ μὴ λαλεῖτε κατὰ τοῦ θε-
um iniqtatē. Quia neq3 ab oriēte: neq3 ab occidēte:
οῦ ἀδικίαν. Ὅτι οὔτε ἐξ ἐξόδων, οὔτε ἀπὸ δυσμῶν,
neq3 a desertis mōtibus: qm deus iudex est. Hūc
οὔτε ἀπὸ ἐρήμων ὀρέων, ὅτι ὁ θεὸς κριτής ἐστι. Τοῦ-
humiliat & hūc exaltat: qr calix in manu
τον ταπεινοῖ καὶ τοῦτον ὑψοῖ, ὅτι ποτήριον ἐν χειρὶ

dñi vini meri plenus mixto. Et inclinauit ex
κυρίου οἴνου ἀκράτου πλῆρες κεράσματος. Καὶ ἔκλινεν ἐκ
hoc in hoc: verũtñ fex eius nõ est exinanita. Bibẽt
τούτου εἰς τοῦτο, πλὴν ὁ τρυγίας αὐτοῦ οὐκ ἐξεκενώθη. Πίονται
oẽs peccãtes terre: ego autẽ gaudebo in
πάντες οἱ ἁμαρτωλοὶ τῆς γῆς, ἐγὼ δὲ ἀγαλλιάσομαι εἰς
seculũ: cãtabo deo iacob. Et oĩa cornua
τὸν αἰῶνα, ψαλῶ τῷ θεῷ Ἰακώβ. Καὶ πάντα τὰ κέρατα τῶν
peccõꝝ cõfringã: & exaltabit cornu iusti.
ἁμαρτωλῶν συνθλάσω, καὶ ὑψωθήσεται τὸ κέρας τοῦ δικαίου.
In finẽ in laudib' psalmus asaph: cãticũ
Εἰς τὸ τέλος ἐν ὕμνοις ψαλμὸς τῷ Ἀσάφ, ᾠδὴ
ad assyriũ. 75.
πρὸς τὸν Ἀσσύριον. οε.
Notus in iudea deus: in israel magnũ
Γνωστὸς ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ ὁ θεός, ἐν τῷ Ἰσραὴλ μέγα τὸ
nomẽ eius. Et factus ẽ in pace locus eius: &
ὄνομα αὐτοῦ. Καὶ ἐγενήθη ἐν εἰρήνῃ ὁ τόπος αὐτοῦ, καὶ τὸ
habitatio eius in sion. Ibi cõfregit potẽtias
κατοικητήριον αὐτοῦ ἐν Σιών. Ἐκεῖ συνέτριψε τὰ κράτη
arcuũ: scutũ & gladiũ & bellũ. Illuminas
τῶν τόξων, ὅπλον καὶ ῥομφαίαν καὶ πόλεμον. Φωτίζεις
tu mirabiliter a mõtibus eternis: turbati sũt oẽs
σὺ θαυμαστῶς ἀπὸ ὀρέων αἰωνίων, ἐταράχθησαν πάντες
insipiẽtes corde. Dormierũt somnũ suũ: & nihil i
οἱ ἀσύνετοι τῇ καρδίᾳ. Ὕπνωσαν ὕπνον αὐτῶν, καὶ οὐχ
uenerũt oẽs viri diuitiaꝝ in manib' suis.
εὗρον οὐδὲν πάντες οἱ ἄνδρες τοῦ πλούτου ταῖς χερσὶν αὐτῶν.
Ab increpatiõe tua deus iacob: dormitauerũt q̃ ascẽde
Ἀπὸ ἐπιτιμήσεώς σου ὁ θεὸς Ἰακώβ, ἐνύσταξαν οἱ ἐπιβεβηκό
rũt equos. Tu terribilis es: & q̃s resistet tibi?
τες τοῖς ἵπποις. Σὺ φοβερὸς εἶ, καὶ τίς ἀντιστήσεταί σοι;
ex tũc ira tua: de celo auditũ fecisti iudiciũ.
ἀπὸ τότε ἡ ὀργή σου, ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἠκούτισας κρίσιν.
Terra tremuit & quieuit: cũ resurgeret in iudiciũ
Γῆ ἐφοβήθη καὶ ἡσύχασεν, ἐν τῷ ἀναστῆναι εἰς κρίσιν τὸν
deus: vt saluos faceret oẽs mãsuetos terre. Dp.
θεόν, τοῦ σῶσαι πάντας τοὺς πραεῖς τῆς γῆς. Διάψαλ
Quõ cogitatio hoĩs cõfitebit tibi: &
μα. Ὅτι ἐνθύμιον ἀνθρώπου ἐξομολογήσεταί σοι, καὶ
reliq̃e cogitatiõis diẽ festũ agẽt tibi. Vouete &
ἐγκατάλειμμα ἐνθυμίου ἑορτάσει σοι. Εὔξασθε καὶ
reddite dño deo vro: oẽs q̃ in circuitu eius
ἀπόδοτε κυρίῳ τῷ θεῷ ὑμῶν, πάντες οἱ κύκλῳ αὐτοῦ
afferẽt munera. Terribili & ei qui aufert spũm
οἴσουσι δῶρα. Τῷ φοβερῷ καὶ ἀφαιρουμένῳ πνεύματα
principũ: terribili apud reges terre.
ἀρχόντων, φοβερῷ παρὰ τοῖς βασιλεῦσι τῆς γῆς.
In finẽ pro idithũ psalmus asaph. 76.
Εἰς τὸ τέλος ὑπὲρ Ἰδιθοὺμ ψαλμὸς τῷ Ἀσάφ. ος.
Infra. 143. Voce mea ad dñm clamaui: voce mea ad
Φωνῇ μου πρὸς κύριον ἐκέκραξα, φωνῇ μου πρὸς τὸν
deũ: & intẽdit mihi. In die tribulatiõis mee deũ
θεόν, καὶ προσέσχε μοι. Ἐν ἡμέρᾳ θλίψεώς μου τὸν θεὸν
exquisiui manibus meis: nocte corã eo &
ἐξεζήτησα ταῖς χερσί μου, νυκτὸς ἐναντίον αὐτοῦ καὶ
nõ sũ deceptus. Renuit cõsolari aĩa mea:
οὐκ ἠπατήθην. Ἀπηνήνατο παρακληθῆναι ἡ ψυχή μου,
memor fui dei & delectat' sũ. Exercitat' sũ & defe
ἐμνήσθην τοῦ θεοῦ καὶ εὐφράνθην. Ἠδολέσχησα καὶ ὠλιγο
cit spũs meus. Dp. Anticipaue
ψύχησε τὸ πνεῦμά μου. Διάψαλμα. Προκατελάβοσα
rũt vigilias oculi mei. Turbat' sũ & nõ sũ lo
το φυλακὰς οἱ ὀφθαλμοί μου. Ἐταράχθην καὶ οὐκ ἐλά
cutus: cogitaui dies antiquos: & ãnos eternos in mẽ
λησα, διελογισάμην ἡμέρας ἀρχαίας, καὶ ἔτη αἰώνια ἐμνή
te habui & meditat' sũ. Nocte cũ corde meo exercita
σθην καὶ ἐμελέτησα. Νυκτὸς μετὰ τῆς καρδίας μου ἠδολέ
bar: & scopebat spũs meus. Nũqd in eternũ proij
σχουν, καὶ ἔσκαλλε τὸ πνεῦμά μου. Μὴ εἰς τοὺς αἰῶνας ἀπώ
ciet dñs: & nõ apponet vt cõplacitior sit
σεται κύριος, καὶ οὐ προσθήσει τοῦ εὐδοκῆσαι

dñi est: vino merato vsq; ad plenũ mixtus: & ppinabit ex eo: verũtñ feces eius epotabũt bibẽtes oẽs impii terre. Ego aũt annũciabo ĩ sempiternũ: cãtabo deo iacob. Et oĩa cornua impiorũ confringam: exaltabuntur cornua iusti.

Victori in carminibus ps asaph cantici. 76.

Cognoscitur in iudea deus: in israel magnũ nomẽ eius. Et factũ ẽ in salẽ tabernaculũ ei9: & hĩtaculũ eius in sion. Ibi cõfregit volatilia arcus: scutũ & gladiũ & bellũ. Sp. Lumen tu es magnifice: a mõtibus captiuitatis. Spoliati sũt supbi corde: dormitauerũt sõnium suũ: & nõ inuenerunt oẽs viri exercit9 man9 suas. Ab increpatione tua deus iacob: cõsopitus est & currus & equus. Tu terribilis es: & quis stabit aduersum te ex tunc ira tua. De celo annũciasti iudiciũ: tra timẽs tacebit. Cũ surrexerit ad iudicãdũ deus: vt saluos faciat oẽs mites terre. Sp. Quia ira hominis confitebitur tibi: reliquiis ire accigeris. Vouete & reddite dño deo vestro: oẽs qui ĩ circuitu eius sunt offerẽt dona terribili. Auferenti spiritum ducum: terribili regibus terre.

Victori super idithun: asaph psalmus. 77.

Voce mea ad deum clamabo: voce mea ad deũ & exaudiuit me. In die tribulatiõis mee dñm exquisiui: manus mea nocte extẽditur & nõ quiescit: noluit se cõsolari aia mea. Recordãs dei cõturbabar: loq̃bar in me ipo & deficiebat spũs meus. Sp. Prohibebã suspectũ oculorũ meorũ: stupebã & non loq̃bar. Recogitabam dies antiquos: ãnos seculoꝝ. Recordabar psalmorũ meoꝝ: ĩ nocte cũ corde meo loq̃bar: & scopebã spm meũ. Ergo ne ĩ eternũ proiiciet dominus & non propiciabitur

יְהוָה וְיַיִן חָמַר מָלֵא מֶסֶךְ וַיַּגֵּר	נגר
מִזֶּה אַךְ שְׁמָרֶיהָ יִמְצוּ יִשְׁתּוּ כֹּל	מיץ שתה
רִשְׁעֵי אָרֶץ׃ וַאֲנִי אַגִּיד לְעוֹלָם	נגד עלם
אֲזַמְּרָה לֵאלֹהֵי יַעֲקֹב׃ וְכָל קַרְנֵי	זמר
רְשָׁעִים אֲגַדֵּעַ תְּרוֹמַמְנָה קַרְנוֹת	גדע רום
צַדִּיק׃ lxxvi. לַמְנַצֵּחַ בִּנְגִינוֹת	צדק נצח
מִזְמוֹר לְאָסָף שִׁיר׃ נוֹדָע	נגן זמר / שיר ידע
בִּיהוּדָה אֱלֹהִים בְּיִשְׂרָאֵל גָּדוֹל	גדל
שְׁמוֹ׃ וַיְהִי בְשָׁלֵם סֻכּוֹ וּמְעוֹנָתוֹ	היה סכך
בְצִיּוֹן׃ שָׁמָּה שִׁבַּר רִשְׁפֵי קָשֶׁת	עון
מָגֵן וְחֶרֶב וּמִלְחָמָה סֶלָה׃ נָאוֹר	לחם
אַתָּה אַדִּיר מֵהַרְרֵי טָרֶף׃	אור אדר
אֶשְׁתּוֹלְלוּ אַבִּירֵי לֵב נָמוּ שְׁנָתָם	שלל אבר
וְלֹא מָצְאוּ כָל אַנְשֵׁי חַיִל יְדֵיהֶם׃	נום
מִגַּעֲרָתְךָ אֱלֹהֵי יַעֲקֹב נִרְדָּם וְרֶכֶב	רדם
וָסוּס׃ אַתָּה נוֹרָא אַתָּה וּמִי יַעֲמֹד	ירא עמד
לְפָנֶיךָ מֵאָז אַפֶּךָ׃ מִשָּׁמַיִם	פנה
הִשְׁמַעְתָּ דִּין אֶרֶץ יָרְאָה וְשָׁקָטָה׃	שמע דין
בְּקוּם לַמִּשְׁפָּט אֱלֹהִים לְהוֹשִׁיעַ	שפט ישע
כָּל עַנְוֵי אֶרֶץ סֶלָה׃ כִּי חֲמַת אָדָם	ענה חמם
תּוֹדֶךָּ שְׁאֵרִית חֵמֹת תַּחְגֹּר׃ נִדְרוּ	נדר חגר
וְשַׁלְּמוּ לַיהוָה אֱלֹהֵיכֶם כָּל סְבִיבָיו	סבב
יוֹבִילוּ שַׁי לַמּוֹרָא׃ יִבְצֹר רוּחַ	יבל ירא
נְגִידִים נוֹרָא לְמַלְכֵי אָרֶץ׃ lxxvii.	בצר נגד
לַמְנַצֵּחַ עַל יְדוּתוּן לְאָסָף מִזְמוֹר׃	ירא
קוֹלִי אֶל אֱלֹהִים וְאֶצְעָקָה	נצח זמר / צעק
קוֹלִי אֶל אֱלֹהִים וְהַאֲזִין אֵלָי׃ בְּיוֹם	אזן
צָרָתִי אֲדֹנָי דָּרָשְׁתִּי יָדִי לַיְלָה נִגְּרָה	צור
וְלֹא תָפוּג מֵאֲנָה הִנָּחֵם נַפְשִׁי׃	פוג נחם
אֶזְכְּרָה אֱלֹהִים וְאֶהֱמָיָה אָשִׂיחָה	זכר המה
וְתִתְעַטֵּף רוּחִי סֶלָה׃ אָחַזְתָּ שְׁמֻרוֹת	שיח עטף
עֵינָי נִפְעַמְתִּי וְלֹא אֲדַבֵּר׃ חִשַּׁבְתִּי	פעם דבר
יָמִים מִקֶּדֶם שְׁנוֹת עוֹלָמִים׃ אֶזְכְּרָה	יום שנה
נְגִינָתִי בַּלָּיְלָה עִם לְבָבִי אָשִׂיחָה	עלם זכר
וַיְחַפֵּשׂ רוּחִי׃ הַלְעוֹלָמִים יִזְנַח	נגן חפש / זנח
אֲדֹנָי וְלֹא יוֹסִיף לִרְצוֹת	יסף רצה

עוד: האפס לנצח חסדו גמר אמר — דור
לדר ודר: השכח חנות אל אם — חנה
קפץ באף רחמיו סלה: ואמר חלותי — חלל
היא שנות ימין עליון: אזכור — שנה ימן
מעללי יה כי אזכרה מקדם — עלה זכר
פלאך: והגיתי בכל פעלך — עלל
ובעלילותיך אשיחה: אלהים — הגה שוח
בקדש דרכך מי אל גדול — גדל
כאלהים: אתה האל עשה פלא
הודעת בעמים עזך: גאלת — ידע עזז
בזרוע עמך בני יעקב ויוסף סלה: — זרע
ראוך מים אלהים ראוך מים — ראה
יחילו אף ירגזו תהמות: זרמו — חול רגז
מים עבות קול נתנו שחקים — עבב
אף חצציך יתהלכו: קול רעמך — הלך
בגלגל האירו ברקים תבל רגזה — אור
ותרעש הארץ: בים דרכך — רעש
ושביליך במים רבים ועקבותיך — שבל רבב
לא נדעו: נחית כצאן עמך — ידע נחה
ביד משה ואהרן: **lxxviii.** — צאן
משכיל לאסף: האזינה עמי — שכל אזן
תורתי הטו אזנכם לאמרי פי: — ירה נטה
אפתחה במשל פי אביעה חידות — פה פתח
מני קדם: אשר שמענו ונדעם — נבע חוד
ואבותינו ספרו לנו: לא נכחד — ידע
מבניהם לדור אחרון מספרים — כחד
תהלות יהוה ועזוזו ונפלאותיו — ספר הלל עזז
אשר עשה: ויקם עדות ביעקב — פלא קום
ותורה שם בישראל אשר צוה — עוד שום
את אבותינו להודיעם לבניהם: — ידע
למען ידעו דור אחרון בנים יולדו — ילד
יקמו ויספרו לבניהם: וישימו — קום ספר
באלהים כסלם ולא ישכחו — שום שכח
מעללי אל ומצותיו ינצרו: — עלל צוה
ולא יהיו כאבותם דור סורר — נצר היה
ומרה דור לא הכין לבו ולא — סרר כון

vltra? Ergo necõplebit vſq; ĩ finẽ miam ſuam? cõſumabitur verbũ de gñatiõe in gñationem. Nũqd oblitus ẽ miſereri deus: aut cõplebit ĩ furore mias ſuas? Sp. Et dixi ĩbecillitas mea eſt: hec cõmutatio dextere excelſi. Recordabor cogitationũ dñi: quia reminiſcar antiq mirabilia tua. Et meditabor in oĩ ope tuo: & adiuẽtiões tuas loqr. Deus ĩ ſctõ via tua: qs de9 magnus vt deus? Tu es deus faciẽs mirabilia: oooo oſtẽdens in populis potẽtiã tuã. Redemiſti oooo ĩ brachio populũ tuũ: filios iacob & ioſeph. Sp. Vidẽtes te aq̃ de9: videntes te aque oooooo parturierunt: & cõmote ſunt abyſſi. Excuſſerũt aq̃s nubila: vocem dederunt nubes: oooo & ſagitte tue diſcurrebãt. Vox tonitrui tui in rota: appuerũt fulgura orbi: concuſſa eſt & cõmota eſt terra. In mari via tua oooooooooo & ſemite tue in aquis multis: & veſtigia tua nõ ſunt agnita. Deduxiſti quaſi gregẽ populum tuũ: in manu moyſi & aaron.

Eruditio aſaph. 78.

Auſculta ppl̃e meus legẽ meã: ĩclinate aurẽ vr̃am ad verba oris mei. Apiã in pabola os meũ: loq̃r enigmata antiq̃. Que audiuimus & cognouimus: & p̃res nr̃i narrauerũt nobis. Nõ ſũt abſcõdita a filiis eorũ a gñatiõe ſequẽti: narrantes oooo laudes dñi & poteſtatẽ eius & mirabilia eius que fecit. Statuit conteſtationem iacob oooo & legem poſuit in iſrael: que mandauit ooooo patribus noſtris vt docerent filios ſuos. ooooo Vt cognoſceret generatio ſubſeq̃ns: filii naſcituri ſurget & narrabũt filiis ſuis. Vt ponãt in deo ſpem ſuã: & nõ obliuiſcantur oooooooooo cogitationũ dei: & mãdata eius cuſtodiant. oo Et nõ ſint ſicut p̃res eorũ generatio declinans & p̃uocãs: gñatio q̃ nõ p̃parauit cor ſuũ: & nõ

adhuc: aut in finẽ mias ſuã abſcidet? Cõſumauit
ἔτι; ἢ εἰς τέλος τὸ ἔλεος αὐτοῦ ἀποκόψει; Συνετέλεσε
verbũ a gñatione in gñationẽ? Nũquid obliuiſcet miſe
ῥῆμα ἀπὸ γενεᾶς εἰς γενεάν; Μὴ ἐπιλήσεται τοῦ οἰκτειρῆ
reri deus? Aut cõtinebit in ira ſua mias ſu
σαι ὁ θεός; Ἢ συνέξει ἐν τῇ ὀργῇ αὐτοῦ τοὺς οἰκτιρμοὺς αὐ
as? Dp̃. Et dixi nũc cepi: Hec cõ
τοῦ; Διάψαλμα. Καὶ εἶπα νῦν ἠρξάμην, Αὕτη ἡ ἀλ
mutatio dextere excelſi: memor fui opus dñi.
λοίωσις τῆς δεξιᾶς τοῦ ὑψίστου, ἐμνήσθην τῶν ἔργων κυρίου.
Quia memor ero ab initio mirabiliũ tuoꝝ:
Ὅτι μνησθήσομαι ἀπὸ τῆς ἀρχῆς τῶν θαυμασίων σου,
⁊ meditabor in oĩbus opibus tuis. Et in ad
καὶ μελετήσω ἐν πᾶσι τοῖς ἔργοις σου. Καὶ ἐν τοῖς ἐπι
inuẽtiõibus tuis exercebor: deus in ſctõ via tua.
τηδεύμασί σου ἀδολεσχήσω, ὁ θεὸς ἐν τῷ ἁγίῳ ἡ ὁδός σου.
Quis de9 magn9 ſicẽ deus nr̃? tu es deus q̃ facis mirabilia.
Τίς θεὸς μέγας ὡς ὁ θεὸς ἡμῶν; σὺ εἶ ὁ θεὸς ὁ ποιῶν θαυμάσια.
Notã feciſti in pp̃lis ṽtutẽ tuã redemiſti in
Ἐγνώρισας ἐν τοῖς λαοῖς τὴν δύναμίν σου, ἐλυτρώσω ἐν τῷ
brachio tuo pp̃lm tuũ: filios iacob ⁊ ioſeph.
βραχίονί σου τὸν λαόν σου, τοὺς υἱοὺς Ἰακὼβ καὶ Ἰωσήφ.
Viderũt te aque deus: viderũt te aque: ⁊ timue
Εἴδοσάν σε ὕδατα ὁ θεός, εἴδοσάν σε ὕδατα, καὶ ἐφοβή
rũt. Turbati ſũt abyſſi: multitudo ſonit9 aquaꝝ:
θησαν. Ἐταράχθησαν ἄβυσσοι, πλῆθος ἤχους ὑδάτων,
vocẽ dederũt nubes. Et eñi ſagitte tue trã
φωνὴν ἔδωκαν αἱ νεφέλαι. Καὶ γὰρ τὰ βέλη σου διαπορεύ
ſeũt: vox tonitrui tui in rota. Illuxerũt
ονται, φωνὴ τῆς βροντῆς σου ἐν τῷ τροχῷ. Ἔφαναν αἱ
coruſcatiões tue orbi t're: cõmota ẽ ⁊ cõtre
ἀστραπαί σου τῇ οἰκουμένῃ, ἐσαλεύθη καὶ ἔντρομος ἐγε
muit t'ra. In mari vie tue ⁊ ſemite tue
νήθη ἡ γῆ. Ἐν τῇ θαλάσσῃ αἱ ὁδοί σου καὶ αἱ τρίβοι σου
in aquis multis: ⁊ veſtigia tua nõ cognoſcẽtur.
ἐν ὕδασι πολλοῖς, καὶ τὰ ἴχνη σου οὐ γνωσθήσονται.
Deduxiſti ſicut oues pp̃lm tuũ in manu moyſi
Ὡδήγησας ὡς πρόβατα τὸν λαόν σου ἐν χειρὶ Μωυσῆ
⁊ aaron. Intellectus aſaph. 77.
καὶ Ἀαρών. Συνέσεως τῷ Ἀσάφ. οζ.
Attẽdite pp̃le meus legẽ meã: inclinate aurẽ — Math. 13.c.
Προσέχετε λαός μου τῷ νόμῳ μου, κλίνατε τὸ οὖς
vr̃az in ṽba oris mei. Apiã in para
ὑμῶν εἰς τὰ ῥήματα τοῦ στόματός μου. Ἀνοίξω ἐν παρα
bolis os meũ: loquar p̃poſitiões ab initio.
βολαῖς τὸ στόμα μου, φθέγξομαι προβλήματα ἀπ' ἀρχῆς.
Quãta audiuim9 ⁊ cognouimus ea: ⁊ p̃res
Ὅσα ἠκούσαμεν καὶ ἔγνωμεν αὐτά, καὶ οἱ πατέρες ἡ
nr̃i narrauerũt nobis. Nõ ſũt occultata a filijs
μῶν διηγήσαντο ἡμῖν. Οὐκ ἐκρύβη ἀπὸ τῶν τέκνων
eoꝝ in gñatiõe altera narrãtes laudes
αὐτῶν εἰς γενεὰν ἑτέραν, ἀπαγγέλλοντες τὰς αἰνέσεις
dñi ⁊ ṽtutes eius: Et mirabi
τοῦ κυρίου καὶ τὰς δυναστείας αὐτοῦ, Καὶ τὰ θαυμά
lia eius q̃ fecit: ⁊ ſuſcitauit teſtimoniũ in iacob:
σια αὐτοῦ ἃ ἐποίησε, καὶ ἀνέστησε μαρτύριον ἐν Ἰακώβ,
⁊ legẽ poſuit in iſrael. Quãta mãdauit patri
καὶ νόμον ἔθετο ἐν Ἰσραήλ. Ὅσα ἐνετείλατο τοῖς πα
bus nr̃is vt nota faceret ea filijs ſuis. Vt
τράσιν ἡμῶν τοῦ γνωρίσαι αὐτὰ τοῖς υἱοῖς αὐτῶν. Ὅπως
cognoſcat gñatio altera filij qui naſcẽtur: ⁊ exurgẽt ⁊
ἂν γνῷ γενεὰ ἑτέρα υἱοὶ τεχθησόμενοι, καὶ ἀναστήσονται καὶ
narrabũt ea filijs ſuis. Vt ponãt in
ἀπαγγελοῦσιν αὐτὰ τοῖς υἱοῖς αὐτῶν. Ἵνα θῶνται ἐπὶ τὸν
deo ſpeꝫ ſuã: ⁊ nõ obliuiſcãtur opum dei.
θεὸν τὴν ἐλπίδα αὐτῶν, καὶ μὴ ἐπιλάθωνται τῶν ἔργων τοῦ θεοῦ.
Et mãdata eius exquirãt: ne fiãt ſicut
Καὶ τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ ἐκζητήσωσιν, ἵνα μὴ γένωνται ὡς οἱ
p̃res eoꝝ: gñatio p̃ua ⁊ exaſperãs. Gñatio
πατέρες αὐτῶν, γενεὰ σκολιὰ καὶ παραπικραίνουσα. Γενεὰ
que nõ direxit cor ſuũ: ⁊ nõ
ἥτις οὐ κατεύθυνε τὴν καρδίαν ἑαυτῆς, καὶ οὐκ ooooooo

est credit cū deo spūs eius. Filij ephrē in
ἐπιστώθη μετὰ τοῦ θεοῦ τὸ πνεῦμα αὐτῆς. Υἱοὶ Ἐφραὶμ ἐν
tēdētes τ mittētes arcū: cōuersi sūt in die bel
τείνοντες καὶ βάλλοντες τόξοις, ἐστράφησαν ἐν ἡμέρᾳ πο
li. Nō custodierūt testamētū dei τ in le
λέμου. Οὐκ ἐφύλαξαν τὴν διαθήκην τοῦ θεοῦ καὶ ἐν τῷ νό
ge eius noluerūt ambulare. Et obliti
μῳ αὐτοῦ οὐκ ἠβουλήθησαν πορεύεσθαι. Καὶ ἐπελάθον
sūt bñfactorum eius τ mirabiliū eius: q̄
το τῶν εὐεργεσιῶν αὐτοῦ καὶ τῶν θαυμασίων αὐτοῦ, ὧν
Exo. 7 ostendit eis. Coram pr̄ibus eorum q̄ fe
ἔδειξεν αὐτοῖς. Ἐναντίον τῶν πατέρων αὐτῶν ἃ ἐποίη
cit mirabilia: in t̄ra egypti in cāpo taneos. Interrupit
Exo. 14. d. σε θαυμάσια, ἐν γῇ Αἰγύπτῳ ἐν πεδίῳ Τάνεως. Διέρρηξε
mare: τ pduxit eos: statuit aquas q̄si
θάλασσαν, καὶ διήγαγεν αὐτούς, παρέστησεν ὕδατα ὡσεὶ
vtrem. Et eduxit eos in nube diei: τ tota
In eo. ἀσκόν. Καὶ ὡδήγησεν αὐτοὺς ἐν νεφέλῃ ἡμέρας, καὶ ὅλην
nocte in illuminatiōe ignis. Interrupit petrā i eremo:
Exo. τὴν νύκτα ἐν φωτισμῷ πυρός. Διέρρηξε πέτραν ἐν ἐρήμῳ,
17. b. τ adaquauit eos velut i abysso multa. Et eduxit
καὶ ἐπότισεν αὐτοὺς ὡς ἐν ἀβύσσῳ πολλῇ. Καὶ ἐξήγαγεν
aquā de petra: τ eduxit tāq̄ flumina aquas.
ὕδωρ ἐκ πέτρας, καὶ κατήγαγεν ὡς ποταμοὺς ὕδατα.
τ apposuerūt adhuc peccare ei. In irā excitaue
καὶ προσέθεντο ἔτι τοῦ ἁμαρτάνειν αὐτῷ. Παρεπίκραναν
rūt excelsū in inaquoso: τ tētauerūt deū in
τὸν ὕψιστον ἐν ἀνύδρῳ, καὶ ἐξεπείρασαν τὸν θεὸν ἐν ταῖς
cordibus suis: Ut peterēt escas aīabus su
καρδίαις αὐτῶν, τοῦ αἰτῆσαι βρώματα ταῖς ψυχαῖς αὐ
is. Et male locuti sūt de deo: τ dixerūt: Nūqd poterit
τῶν. Καὶ κατελάλησαν τοῦ θεοῦ, καὶ εἶπον, Μὴ δυνήσεται
deus parare mēsā in deserto: qm̄ pcussit petrā:
ὁ θεὸς ἑτοιμάσαι τράπεζαν ἐν ἐρήμῳ; ἐπεὶ ἐπάταξε πέτραν,
τ fluxerūt aque: τ torrētes inundauerūt. Nūqd
καὶ ἐρρύησαν ὕδατα, καὶ χείμαρροι κατεκλύσθησαν. Μὴ
τ panē poterit dare: aut pare mēsam pplo
καὶ ἄρτον δύναται δοῦναι, ἢ ἑτοιμάσαι τράπεζαν τῷ λαῷ
suo? Ideo audiuit dñs τ distulit: τ ignis
αὐτοῦ; Διὰ τοῦτο ἤκουσε κύριος καὶ ἀνεβάλετο, καὶ πῦρ
accēsus ē in iacob: τ ira ascēdit in israel. Quia nō
ἀνήφθη ἐν Ἰακώβ, καὶ ὀργὴ ἀνέβη ἐπὶ τὸν Ἰσραήλ. Ὅτι οὐκ
crediderūt in deo: neq̄ sꝑauerūt in salutari e
ἐπίστευσαν ἐν τῷ θεῷ, οὐδὲ ἤλπισαν ἐπὶ τὸ σωτήριον αὐ
ius. Et mādauit nubibus desup: τ ianuas ce
τοῦ. Καὶ ἐνετείλατο νεφέλαις ὑπεράνωθεν, καὶ θύρας οὐ
Exo. 16. d. li apuit. Et pluit illis māna ad mādūcādū: τ panē ce
ρανοῦ ἀνέῳξε. Καὶ ἔβρεξεν αὐτοῖς μάννα φαγεῖν, καὶ ἄρτον οὐ
Sapiē 16. c. li dedit eis. Panē angelorum mādūcauit hō:
Joh. 6 d. ρανοῦ ἔδωκεν αὐτοῖς. Ἄρτον ἀγγέλων ἔφαγεν ἄνθρωπος,
cibaria misit eis in abūdātiā. Abstulit au
ἐπισιτισμὸν ἀπέστειλεν αὐτοῖς εἰς πλησμονήν. Ἀπῆρε νό
strū de celo: τ induxit in ṽtute sua africū.
τον ἐξ οὐρανοῦ, καὶ ἐπήγαγεν ἐν τῇ δυνάμει αὐτοῦ λίβα.
Nu. 11. g. Et pluit sup eos sicut puluerē carnes: Et sicut are
Καὶ ἔβρεξεν ἐπ' αὐτοὺς ὡσεὶ χοῦν σάρκας, Καὶ ὡσεὶ ἄμ
nā maris volatilia pēnata. Et ceciderūt in medio
μον θαλασσῶν πετεινὰ πτερωτά. Καὶ ἐπέπεσον ἐν μέσῳ τῆς
castrorum eorum: circa tabnacula eorum. Et mādūca
παρεμβολῆς αὐτῶν, κύκλῳ τῶν σκηνωμάτων αὐτῶν. Καὶ ἔφα
uerūt τ saturati sūt nimis: τ desideriū eorum attu
γον καὶ ἐνεπλήσθησαν σφόδρα, καὶ τὴν ἐπιθυμίαν αὐτῶν ἤνεγ
lit eis: nō sūt fraudati a desiderio suo. Adhuc
κεν αὐτοῖς, οὐκ ἐστερήθησαν ἀπὸ τῆς ἐπιθυμίας αὐτῶν. Ἔτι
esca erat in ore ipsorum: τ ira dei
τῆς βρώσεως οὔσης ἐν τῷ στόματι αὐτῶν, καὶ ὀργὴ τοῦ θεοῦ
ascēdit sup eos. Et occidit plurimos eo
ἀνέβη ἐπ' αὐτούς. Καὶ ἀπέκτεινεν ἐν τοῖς πλείοσιν αὐ
rum: τ electos israel impediuit.
τῶν, καὶ τοὺς ἐκλεκτοὺς τοῦ Ἰσραὴλ συνεπόδισεν.
In oīb his peccauerūt adhuc:
Ἐν πᾶσι τούτοις ἥμαρτον ἔτι, cccccccccccccccc

credidit deo spūs eius. Filii ephraim intendē tes & mittentes arcum: terga verterunt in die belli. Nō custodierunt pactum dei: & in lege eius noluerūt ingredi. Et obliti sunt cōmutationū eius: & mirabiliū eius q̄ ośdit eis. Corā patribus eorū fecit mirabilia: in terra egypti in regiōe taneos. Diuisit mare & traduxit eos: & stare fecit aq̄s q̄si aceruū. Et duxit eos i nube p diem: & tota nocte in lumine ignis. ccc Scidit petrā in deserto: & potū dedit q̄si de abyssis magnis. Et eduxit riuos de petra: & elicuit quasi flumina aq̄s. Et addiderunt vltra peccare ei: vt prouocarent excelsum in inuio. Et tētauerūt deū i cordibus suis: petētes cibū aīe sue. Et loquētes cōtra deū dicebant: nunquid poterit deus pōere mensam in solitudie! Ecce pcussit petrā & fluxerunt aq̄ & torrētes inūdauerūt: nunquid & panem poterit dare aut p̄parare carnē populo suo? Ideo audiuit dñs & distulit: & ignis accensus est in iacob: & furor ascendit in israel. Quia nō crediderunt in deo: nec habuerunt fiduciam in salutari eius. Et precepit nubibus desuper: & portas celi apuit. Et pluit super eos māna vt comederent: & triticum celi dedit eis. Panem fortiū comedit vir: cibaria misit eis in saturitatem. Abstulit eurum de celo: & induxit in fortitudine sua africum. Et pluit super eos quasi puluerē carnes: & q̄si arenam maris volatilia pennata. Et ceciderūt i medio castrorum ei: i circuitu tabernaculorū eius. Et comederunt & saturati sunt nimis: & desideriū eorū attulit eis. Nō idiguerūt d̄ cupiditate sua: cū adhuc cibus eēt i ore eorū. Furor ergo dei ascēdit sup eos: & occidit pigues eorum & electos israel incuruauit. In oībus his peccauerunt vltra:

נאמנה את אל רוחו: בני אפרים
נושקי רומי קשת הפכו ביום קרב:
לא שמרו ברית אלהים ובתורתו
מאנו ללכת: וישכחו עלילותיו
ונפלאותיו אשר הראם: נגד
אבותם עשה פלא בארץ מצרים
שדה צען: בקע ים ויעבירם
ויצב מים כמו נד: וינחם בענן
יומם וכל הלילה באור אש:
יבקע צרים במדבר וישק כתהמות
רבה: ויוצא נוזלים מסלע
ויורד כנהרות מים: ויוסיפו
עוד לחטא לו למרות עליון בציה:
וינסו אל בלבבם לשאל אכל
לנפשם: וידברו באלהים אמרו
היוכל אל לערך שלחן במדבר:
הן הכה צור ויזובו מים ונחלים
ישטפו הגם לחם יוכל תת אם
יכין שאר לעמו: לכן שמע יהוה
ויתעבר ואש נשקה ביעקב
וגם אף עלה בישראל: כי לא
האמינו באלהים ולא בטחו
בישועתו: ויצו שחקים ממעל
ודלתי שמים פתח: וימטר עליהם
מן לאכל ודגן שמים נתן למו:
לחם אבירים אכל איש צידה
שלח להם לשבע: יסע קדים
בשמים וינהג בעזו תימן: וימטר
עליהם כעפר שאר וכחול ימים
עוף כנף: ויפל בקרב מחנהו
סביב למשכנותיו: ויאכלו
וישבעו מאד ותאותם יבא להם:
לא זרו מתאותם עוד אכלם
בפיהם: ואף אלהים עלה בהם
ויהרג במשמניהם ובחורי ישראל
הכריע: בכל זאת חטאו עוד

אמן
נשק רמה
ברת ירה
הלך שכח
עלל פלא
ראה
עבר
נחה
בקע צור
דבר שקה
רבב יצא
נזל ירד
יסף מרה
עלה נסה
דבר
יכל
נכה זוב
שטף נתן
כון
עבר
אמן
ישע
צוה פתח
מנה
אבר צוד
נסע קדם
נהג עזז
ימן
נפל חנה
סבב שכן
אכל שבע
אוה בוא
זור פה
הרג שמן
בחר כרע

ולא האמינו בנפלאותיו : ויכל
בהבל ימיהם ושנותם בבהלה :
אם הרגם ודרשוהו ושבו ושחרו
אל : ויזכרו כי אלהים צורם
ואל עליון גואלם : ויפתוהו
בפיהם ובלשונם יכזבו לו :
ולבם לא נכון עמו ולא נאמנו
בבריתו : והוא רחום יכפר עון
ולא ישחית והרבה להשיב אפו
ולא יעיר כל חמתו : ויזכר כי
בשר המה רוח הולך ולא ישוב :
כמה ימרוהו במדבר יעציבוהו
בישימון : וישובו וינסו אל
וקדוש ישראל התוו : לא זכרו
את ידו יום אשר פדם מני צר :
אשר שם במצרים אותותיו
ומופתיו בשדה צען : ויהפך
לדם יאוריהם ונוזליהם בל
ישתיון : ישלח בהם ערוב
ויאכלם וצפרדע ותשחיתם :
ויתן לחסיל יבולם ויגיעם
לארבה : יהרג בברד גפנם
ושקמותם בחנמל : ויסגר לברד
בעירם ומקניהם לרשפים :
ישלח בם חרון אפו עברה וזעם
וצרה משלחת מלאכי רעים :
יפלס נתיב לאפו לא חשך ממות
נפשם וחיתם לדבר הסגיר :
ויך כל בכור במצרים ראשית
אונים באהלי חם : ויסע כצאן
עמו וינהגם כעדר במדבר : וינחם
לבטח ולא פחדו ואת אויביהם
כסה הים : ויביאם אל גבול
קדשו הר זה קנתה ימינו :
ויגרש מפניהם גוים ויפילם
בחבל נחלה וישכן באהליהם

אמן פלא
כלה יום
שנה שוב
זכר עלה
גאל פתה
פה לשן
כזב כון
אמן ברית
רחם כפר
עוה שחת
רבה שוב
עור יחם
זכר הלך
שוב מרה
דבר עצב
שוב נסה
קדש תוה
פדה צור
שום
יפת הפך
יאר נזל
שתה שלח
ערב אכל
שחת
נתן חסל
בול יגע
רבה הרג
סגר ברד
קנה
שלח חרה
צור שלח
לאר רתע
פלס נתב
חיה סגר
נכה בכר
נסע צון
נהג תהר
נחה
בוא גבל
קנה ימן
ערש פנה
נפל שכן

& nō crediderūt mira-
bilibus suis. Et consum
psit in vanitate dies eo-
rū: & annos eorū velo
citer. Si occidebat eos
tūc reqrebāt eū: & con
uertebātur & diluculo
cōsurgebāt ad deū. Et
recordabātur quia deus
fortitudo eorū: & deus
excelsus redēptor eorū
est. Et lactauerūt eū i o
re suo: & ligua sua mēti
ti sunt ei. Cor aūt eorū
nō erat firmū cum eo:
nec pmāserūt in pacto
eius. Ipse vero miseri-
cors ppiciabitur iniq-
tati & nō dispdet: mul
tūq; auertit irā suā & nō
suscitabit totū furorē
suū. Sed recordatus est
q caro eēnt: spūs va-
dens & non reuertens.
Quotiēs puocauerūt
eū in deserto: afflixerūt
eū i solitudie. Et cōuer
si sunt & tētauerūt deū:
& sctm̄ isrl̄ cōcitauerūt.
Nō sunt recordati ma-
nus ei9: die q̄ redemit
eos a tribulāte. Qui fe
cit in egypto signa sua:
& ostenta sua i regione
taneos. Qui conuertit
i sāguinē fluuios eorū:
& riuos eorū vt nō bi-
berēt. Qui imisit eis oē
genus muscarū vt co-
mederent eos: & ranas
vt dispderēt eos. Qui
dedit brucho germen
eorū: & laborē eorū lo-
custe. Qui occidit in
grādine vineas eorū: &
sycomoros eorū i frigore.
Qui tradidit grandini
pascua eorū: & iumēta
eorū volucribus. Qui
misit in eos irā furoris
sui; idignationē & com
minationē & angustiā:
imissionē āgelorū ma-
lorū. Muniuit semitam
furori suo: nō pepcit
a morte aīe eorū: & ani-
mātia eorū pesti tradi-
dit. Et pcussit oē prio-
genitū i egypto: prici-
piū ptus in tabernacu-
lis chā. Et tulit velut o-
ues ppl̄m suū: & miauit
eos sicut gregē i deser-
to. Et eduxit eos cū fi-
ducia & absq; timore: i
nimicos aūt eorū opuit
mare. Et eduxit eos
ad terminū sctificatū
suū: mōtē hūc quē pos
sidet dextera eius. Et e
iecit a facie eorū gentes:
& possidere eos fecit in

z nō crediderūt in mirabilibus eius. Et defecerūt
καὶ οὐκ ἐπίστευσαν ἐν τοῖς θαυμασίοις αὐτοῦ. Καὶ ἐξέλιπον
in vanitate dies eorū: z anni eorū cū festia
ἐν ματαιότητι αἱ ἡμέραι αὐτῶν, καὶ τὰ ἔτη αὐτῶν μετὰ σπου-
tiōe. Cū occideret eos: tūc q̄rebāt eū: z
δῆς. Ὅταν ἀπέκτεινεν αὐτούς, τότε ἐξεζήτουν αὐτόν, καὶ
reuertebātur z diluculo veniebāt ad deū. Et rememorati sūt: q
ἐπέστρεφον καὶ ὤρθριζον πρὸς τὸν θεόν. Καὶ ἐμνήσθησαν, ὅτι
deus adiutor eorū est: z deus excelsus redēptor eorū
ὁ θεὸς βοηθὸς αὐτῶν ἐστι, καὶ ὁ θεὸς ὁ ὕψιστος λυτρωτὴς αὐτῶν
est. Et dilexerūt eū in ore suo: z lin
ἐστι. Καὶ ἠγάπησαν αὐτὸν ἐν τῷ στόματι αὐτῶν, καὶ τῇ γλώσ-
gua sua mētiti sūt ei. Cor āt eorū nō
σῃ αὐτῶν ἐψεύσαντο αὐτῷ. Ἡ δὲ καρδία αὐτῶν οὐκ
rectū cū eo: nec fideles habiti sūt in testamēto eius.
εὐθεῖα μετ' αὐτοῦ, οὐδὲ ἐπιστώθησαν ἐν τῇ διαθήκῃ αὐτοῦ.
Ipse āt est misericors z ppitius fiet pctis eo
Αὐτὸς δέ ἐστιν οἰκτίρμων καὶ ἱλάσεται ταῖς ἁμαρτίαις αὐ-
rū: z nō dispdet. Et abūdabit vt auerteret irā
τῶν, καὶ οὐ διαφθερεῖ. Καὶ πληθυνεῖ τοῦ ἀποστρέψαι τὸν θυμὸν
suā: z nō accēdet oēz irā suā. Et recor
αὐτοῦ, καὶ οὐχὶ ἐκκαύσει πᾶσαν τὴν ὀργὴν αὐτοῦ. Καὶ ἐμνή-
datus ē q: caro sūt: spūs vadēs z nō rediēs.
σθη ὅτι σάρξ εἰσι, πνεῦμα πορευόμενον καὶ οὐκ ἐπιστρέφον.
Quotiēs exacerbauerūt eū in deserto: i irā ɔcitauerūt
Ποσάκις παρεπίκραναν αὐτὸν ἐν τῇ ἐρήμῳ, παρώργισαν
eū in tra inaquosa. Et cōuersi sūt z tētauerūt deū:
αὐτὸν ἐν γῇ ἀνύδρῳ. Καὶ ἐπέστρεψαν καὶ ἐπείρασαν τὸν θεόν,
z sctm̄ israel exacerbauerūt. Et nō recordati sūt
καὶ τὸν ἅγιον τοῦ Ἰσραὴλ παρώξυναν. Καὶ οὐκ ἐμνήσθησαν τῆς
manus eius: die qua redemit eos de manu tribulā
χειρὸς αὐτοῦ, ἡμέρας ἧς ἐλυτρώσατο αὐτοὺς ἐκ χειρὸς θλίβον-
tis. Sicut posuit in egypto signa sua: z pdigia
τος. Ὡς ἔθετο ἐν Αἰγύπτῳ τὰ σημεῖα αὐτοῦ, καὶ τὰ τέρατα
sua in cāpo taneos. Et cōuertit in sāguinē flu
αὐτοῦ ἐν πεδίῳ Τάνεως. Καὶ μετέστρεψεν εἰς αἷμα τοὺς πο-
mina eorū: z hymbres eorū ne biberēt. Exo.7.d. Infra.104.
ταμοὺς αὐτῶν, καὶ τὰ ὀμβρήματα αὐτῶν ὅπως μὴ πίωσι.
Misit in eos cynomyaz: z comedit eos:
Ἐξαπέστειλεν εἰς αὐτοὺς κυνόμυιαν, καὶ κατέφαγεν αὐτούς,
z ranā z dispdidit eos. Et dedit erugini
καὶ βάτραχον καὶ διέφθειρεν αὐτούς. Καὶ ἔδωκε τῇ ἐρυσίβῃ
fructus eorū: z labores eorū locuste. Occi
τοὺς καρποὺς αὐτῶν, καὶ τοὺς πόνους αὐτῶν τῇ ἀκρίδι. Ἀπέ-
dit in grādine vineas eorū: z moros
κτεινεν ἐν χαλάζῃ τὴν ἄμπελον αὐτῶν, καὶ τὰς συκαμίνους
eorū in pruina. Et tradidit grādini iumēta eo
αὐτῶν ἐν τῇ πάχνῃ. Καὶ παρέδωκεν εἰς χάλαζαν τὰ κτήνη αὐ-
rū: z possessionē eorū igni. Misit in eos i-
τῶν, καὶ τὴν ὕπαρξιν αὐτῶν τῷ πυρί. Ἐξαπέστειλεν εἰς αὐτοὺς ὀρ-
rā idignatiōis sue: idignationē z irā z tribulatiōez: imissionē p an
γὴν θυμοῦ αὐτοῦ, θυμὸν καὶ ὀργὴν καὶ θλίψιν, ἀποστολὴν δι' ἀγγέ-
gelos malos. Viā fecit semite ire sue: z nō pep
λων πονηρῶν. Ὡδοποίησε τρίβον τῇ ὀργῇ αὐτοῦ, καὶ οὐκ ἐφείσα-
cit a morte aīarū eorū. Et iumēta eorū i mor
το ἀπὸ θανάτου τῶν ψυχῶν αὐτῶν. Καὶ τὰ κτήνη αὐτῶν εἰς θά-
te cōclusit. Et pcussit oē priogenitū in tra egy
νατον συνέκλεισε. Καὶ ἐπάταξε πᾶν πρωτότοκον ἐν γῇ Αἰγύ- Exo.12.d.
pti pmitias oīs laboris eorū in tabernaculis chā. Infra.134.et 135.
πτῳ, ἀπαρχὴν παντὸς πόνου αὐτῶν ἐν τοῖς σκηνώμασι Χάμ.
Et abstulit sicē oues ppl̄m suū: z pduxit eos tanq̄
Καὶ ἀπῆρεν ὡς πρόβατα τὸν λαὸν αὐτοῦ, καὶ ἀνήγαγεν αὐτοὺς ὡσεὶ
gregē in deserto. Et eduxit eos in spe: z nō ti
ποίμνιον ἐν ἐρήμῳ. Καὶ ὡδήγησεν αὐτοὺς ἐπ' ἐλπίδι, καὶ οὐκ ἐδει-
muerūt: z inimicos eorū operuit mare. Et indu Exo.14.d.
λίασαν, καὶ τοὺς ἐχθροὺς αὐτῶν ἐκάλυψε θάλασσα. Καὶ εἰσήγα-
xit eos in mōtē sctificatiōis sue: mōtē hūc quē acqsiuit dex
γεν αὐτοὺς εἰς ὄρος ἁγιάσματος αὐτοῦ, ὄρος τοῦτο ὃ ἐκτήσατο ἡ δε-
tera ei9. Et eiecit a facie eorū gētes: z sorte
ξιὰ αὐτοῦ. Καὶ ἐξέβαλεν ἀπὸ προσώπου αὐτῶν ἔθνη, καὶ ἐκληρο-
diuisit eis in funiculo distributiōis: z hitare fecit in
δότησεν αὐτοὺς ἐν σχοινίῳ κληροδοσίας, καὶ κατεσκήνωσεν ἐν ταῖς

tabernaculis eoꝝ tribus israel. Et tētauerūt
σκηνώμασιν αὐτῶν τὰς φυλὰς τοῦ ἰσραήλ. Καὶ ἐπείρασαν
et exacerbauerūt deū excelsū: et testimonia e-
καὶ παρεπίκραναν τὸν θεὸν τὸν ὕψιστον, καὶ τὰ μαρτύρια αὐ-
ius nō custodierūt. Et auerterūt se et nō suauerūt pactū: quēadmodū
τοῦ οὐκ ἐφυλάξαντο. Καὶ ἀπέστρεψαν καὶ ἠσυνθέτησαν, καθὼς
et pr̄es eoꝝ cōuersi sunt in arcū prauū. Et
καὶ οἱ πατέρες αὐτῶν μετεστράφησαν εἰς τόξον στρεβλόν. Καὶ
in irā cōcitauerūt eū in collibus suis: et in sculptili
παρώργισαν αὐτὸν ἐν τοῖς βουνοῖς αὐτῶν, καὶ ἐν τοῖς γλυ-
bus suis ad emulationē prouocauerūt eū. Audiuit deus et spre
πτοῖς αὐτῶν παρεζήλωσαν αὐτόν. Ἤκουσεν ὁ θεὸς καὶ ὑπερ-
uit: et ad nihilū redegit valde israel. Et repulit
εῖδε, καὶ ἐξουδένωσε σφόδρα τὸν ἰσραήλ. Καὶ ἀπώσατο
tabnaculū silo: tabnaculū quod hitauit in hoībus.
τὴν σκηνὴν σιλώμ, σκήνωμα ὃ κατεσκήνωσεν ἐν ἀνθρώποις.
Et tradidit in captiuitatē v̄tutē eoꝝ: et
Καὶ παρέδωκεν εἰς αἰχμαλωσίαν τὴν ἰσχὺν αὐτῶν, καὶ τὴν
pulchritudinē eoꝝ: in manus inimicoꝝ. Et cōclusit in
καλλονὴν αὐτῶν, εἰς χεῖρας ἐχθρῶν. Καὶ συνέκλεισεν ἐν
gladio ppl̄m suū: et hereditatē suā spre
ῥομφαίᾳ τὸν λαὸν αὐτοῦ, καὶ τὴν κληρονομίαν αὐτοῦ ὑπε-
uit. Iuuenes eoꝝ comedit ignis: et virgi-
ρεῖδε. Τοὺς νεανίσκους αὐτῶν κατέφαγε πῦρ, καὶ αἱ παρθέ-
nes eoꝝ nō sūt lamētate. Sacerdotes eoꝝ in gladio ceci-
νοι αὐτῶν οὐκ ἐπενθήθησαν. Οἱ ἱερεῖς αὐτῶν ἐν ῥομφαίᾳ ἔπε-
derūt: et vidue eoꝝ nō plorabūtur. Et excitat᷑ ē tanq̄ dor-
σον, καὶ αἱ χῆραι αὐτῶν οὐ κλαυθήσονται. Καὶ ἐξηγέρθη ὡς ὁ ὑπ-
miēs dn̄s: tanq̄ potēs et crapulatus a vino. Et
νῶν κύριος, ὡς δυνατὸς καὶ κεκραιπαληκὼς ἐξ οἴνου. Καὶ
percussit inimicos suos in posteriora: opprobriū sēpi-
ἐπάταξε τοὺς ἐχθροὺς αὐτοῦ εἰς τὰ ὀπίσω, ὄνειδος αἰώ-
ternū dedit illis. Et repulit tabnaculū ioseph: et
νιον ἔδωκεν αὐτοῖς. Καὶ ἀπώσατο τὸ σκήνωμα ἰωσήφ, καὶ
1.Re. 5.d. tribū ephraim nō elegit. Et elegit tri-
τὴν φυλὴν ἐφραὶμ οὐκ ἐξελέξατο. Καὶ ἐξελέξατο τὴν φυ-
bū iuda: mōtē sion quē dilexit. Et edificauit
λὴν ἰούδα, τὸ ὄρος τὸ σιὼν ὃ ἠγάπησε. Καὶ ᾠκοδόμησεν
sicut vnicornis sanctificiū suū in terra: fundauit
ὡς μονοκερώτων τὸ ἁγίασμα αὐτοῦ ἐν τῇ γῇ, ἐθεμελίωσεν
eā in seculū. Et elegit dauid seruū suū:
1.Re. αὐτὴν εἰς τὸν αἰῶνα. Καὶ ἐξελέξατο δαυὶδ τὸν δοῦλον αὐτοῦ,
16.c. et sustulit eū de gregibus ouiū. De
καὶ ἀνέλαβεν αὐτὸν ἐκ τῶν ποιμνίων τῶν προβάτων. Ἐξόπι-
post fetātes accepit eū: pascere iacob
σθεν τῶν λοχευομένων ἔλαβεν αὐτόν, ποιμαίνειν ἰακὼβ τὸν
seruū suū: et israel hereditatē suā: Et pa
δοῦλον αὐτοῦ, καὶ ἰσραὴλ τὴν κληρονομίαν αὐτοῦ. Καὶ ἐποί-
uit eos in inocētia cordis sui. et in
μανεν αὐτοὺς ἐν τῇ ἀκακίᾳ τῆς καρδίας αὐτοῦ, καὶ ἐν ταῖς
intellectibus manuū suaꝝ deduxit eos.
συνέσεσι τῶν χειρῶν αὐτοῦ ὡδήγησεν αὐτούς.

Psalmus asaph: 78.
Ψαλμὸς τῷ ἀσάφ, οη.

Deus venerūt gētes in hereditatē tuā: pol
Ὁ θεὸς ἤλθοσαν ἔθνη εἰς τὴν κληρονομίαν σου, ἐμία-
luerūt tēplū sctm̄ tuū. Posuerūt hierusalē velut pomo
ναν τὸν ναὸν τὸν ἅγιόν σου. Ἔθεντο ἱερουσαλὴμ ὡς ὀπωρο-
rū custodiā: posuerūt morticinia seruoꝝ tuoꝝ escas
φυλάκιον, ἔθεντο τὰ θνησιμαῖα τῶν δούλων σου βρώματα
volatilibus celi. Carnes sctōꝝ tuoꝝ be
τοῖς πετεινοῖς τοῦ οὐρανοῦ. Τὰς σάρκας τῶν ὁσίων σου τοῖς θη-
stiis tre. Effuderūt sāguinē ipsoꝝ tanq̄ aquā i circuitu hieru
1.Ma. ρίοις τῆς γῆς. Ἐξέχεαν τὸ αἷμα αὐτῶν ὡσεὶ ὕδωρ, κύκλῳ ἱερου-
7.c. salē: et nō erat q̄ sepeliret. Facti sum᷑ opprobriū vicinis
σαλήμ, καὶ οὐκ ἦν ὁ θάπτων. Ἐγενήθημεν ὄνειδος τοῖς γείτοσιν
nr̄is: subsānatio et illusio his q̄ i circuitu nr̄o. Usq̄
ἡμῶν, μυκτηρισμὸς καὶ χλευασμὸς τοῖς κύκλῳ ἡμῶν. Ἕως πό-
quo dn̄e irasceris in finē: accēdetur velut ignis zelus tu᷑?
τε κύριε ὀργισθήσῃ εἰς τέλος, ἐκκαυθήσεται ὡς πῦρ ὁ ζῆλός σου;
Hiere. Effunde irā tuā in gētes q̄ nō nouerūt te: et in
10.d. Ἔκχεον τὴν ὀργήν σου ἐπὶ τὰ ἔθνη τὰ μὴ γινώσκοντά σε, καὶ ἐπὶ

funiculo hereditatē: & collocauit in tabernaculis eorū tribus israel. Et tentauerūt & prouocauerūt deū excelsum: & testimonia eius nō custodierūt. Auersi sunt & preuaricati sūt vt patres eorum: incuruati sunt q̄si arcus inutilis. Et prouocauerūt eū in excelsis suis: & in sculptilibus suis ad emulādū cōcitauerūt eū. Audiuit deus & distulit: & proiecit vehementer isrl̄. Et reliquit tabernaculū silo: tētoriū quod collocauit inter homies. Tradidit in captiuitatē virtutē suā: & decorē suum in manu hostis. Et cōclusit in gladio populū suū: & hereditatē suā distulit. Iuuenes ei9 deuorauit ignis: & virgies eius nemo luxit. Sacerdotes eius gladio ceciderūt: & vidue eius nō sunt flete. Euigilauit q̄si dormiens dn̄s: q̄si fortis post crapulā vini. Et percussit hostes suos retrorsū: opprobriū sempiternū dedit eis. Et proiecit tabernaculum ioseph: & tribū ephraim nō elegit. Sed elegit tribū iuda: mōtē sion quē dilexit. Et edificauit i similitudie monocerotis sanctuariū suū: q̄si terrā fundauit illud in seculū. Et elegit dd̄ seruū suū: & tulit eū de gregibus ouiū. Sequētē fetas adduxit eū: vt pasceret in iacob ppl̄m eius & in isrl̄ hereditatē suā. Qui pauit eos i simplicitate cordis sui: & in prudētia manuū suarū dux eorū fuit.

Canticum asaph. 79.

Deus venerūt gētes in hereditatem tuā: polluerunt templū sanctum tuum: posuerunt hierusalē in aceruos lapidum. Dederunt cadauera seruorū tuorū escā auibus celi: carnes sanctorū tuorum bestiis terre. Effuderunt sanguinē eorū q̄si aquā in circuitu hierusalem: & nō erat q sepeliret. Facti sumus opprobriū vicinis nr̄is: subsānatio & derisio his qui in circuitu nr̄o sunt. Vsq̄quo dn̄e irasceris i finē: ardebit q̄si ignis zelus tuus. Effunde furorem tuum super gentes que non cognouerunt te: & super

Tex. heb.	Pritiua. he.
שבטי ישראל: וינסו וימרו את	נסה מרה
אלהים עליון ועדתיו לא שמרו:	עלה עוד
ויסגו ויבגדו כאבותם נהפכו	סוג בגד
כקשת רמיה: ויכעיסוהו בבמותם	הפך רמה
ובפסיליהם יקניאוהו: שמע	כעס במה
אלהים ויתעבר וימאס מאד	פסל קנא
בישראל: ויטש משכן שלו אהל	עבר מאס
שכן באדם: ויתן לשבי עזו	נטש שכן
ותפארתו ביד צר: ויסגר לחרב	שילה נתן
עמו ובנחלתו התעבר: בחוריו	שבה עזז
אכלה אש ובתולתיו לא הוללו:	פאר צור
כהניו בחרב נפלו ואלמנתיו	סגר עבר
לא תבכינה: ויקץ כישן אדני	בחר בתל
כגבור מתרונן מיין: ויך צריו	בכה קוץ
אחור חרפת עולם נתן למו: וימאס	גבר רנן
באהל יוסף ובשבט אפרים לא	נכה צור
בחר: ויבחר את שבט יהודה את	אחר עלם
הר ציון אשר אהב: ויבן כמו	מאס
רמים מקדשו כארץ יסדה לעולם:	בחר
ויבחר בדוד עבדו ויקחהו	הרר בנה
ממכלאות צאן: מאחר עלות	רום קדש
הביאו לרעות ביעקב עמו	לקח
ובישראל נחלתו: וירעם כתם	כלא
לבבו ובתבונות כפיו ינחם:	עלה בוא
lxxix. מזמור לאסף	רעה רעה
אלהים באו גוים בנחלתך	תמם בין
טמאו את היכל קדשך שמו את	נחה
ירושלם לעיים: נתנו את	זמר
נבלת עבדיך מאכל לעוף השמים	בוא
בשר חסידיך לחיתו ארץ: שפכו	היכל שום
דמם כמים סביבות ירושלם	עיה
ואין קובר: היינו חרפה לשכנינו	אכל
לעג וקלס לסביבותינו: עד מה	חסד חיה
יהוה תאנף לנצח תבער כמו	סבב
אש קנאתך: שפך חמתך אל	קבר היה
הגוים אשר לא ידעוך ועל	אנף בער

Tex.heb.	Prītiua.he.
מַמְלָכוֹת אֲשֶׁר בְּשִׁמְךָ לֹא קָרָאוּ׃	מלך
כִּי אָכַל אֶת יַעֲקֹב וְאֶת נָוֵהוּ	
הֵשַׁמּוּ׃ אַל תִּזְכָּר לָנוּ עֲוֹנֹת	שמם זכר
רִאשֹׁנִים מַהֵר יְקַדְּמוּנוּ רַחֲמֶיךָ	קדם עוה
כִּי דַלּוֹנוּ מְאֹד׃ עָזְרֵנוּ אֱלֹהֵי	דלל
יִשְׁעֵנוּ עַל דְּבַר כְּבוֹד שְׁמֶךָ	כבד
וְהַצִּילֵנוּ וְכַפֵּר עַל חַטֹּאתֵינוּ לְמַעַן	נצל
שְׁמֶךָ׃ לָמָּה יֹאמְרוּ הַגּוֹיִם אַיֵּה	אמר
אֱלֹהֵיהֶם יִוָּדַע בַּגּוֹיִם לְעֵינֵינוּ	ידע
נִקְמַת דַּם עֲבָדֶיךָ הַשָּׁפוּךְ׃ תָּבוֹא	שפך בוא
לְפָנֶיךָ אֶנְקַת אָסִיר כְּגֹדֶל זְרוֹעֲךָ	אסר גדל
הוֹתֵר בְּנֵי תְמוּתָה׃ וְהָשֵׁב לִשְׁכֵנֵינוּ	זרע יתר מות שוב
שִׁבְעָתַיִם אֶל חֵיקָם חֶרְפָּתָם אֲשֶׁר	
חֵרְפוּךָ אֲדֹנָי׃ וַאֲנַחְנוּ עַמְּךָ וְצֹאן	
מַרְעִיתֶךָ נוֹדֶה לְּךָ לְעוֹלָם לְדוֹר	רעה ידה
וָדֹר נְסַפֵּר תְּהִלָּתֶךָ׃ lxxx.	עלם ספר הלל
לַמְנַצֵּחַ אֶל שֹׁשַׁנִּים עֵדוּת לְאָסָף	נצח עוד
מִזְמוֹר׃ רֹעֵה יִשְׂרָאֵל	זמר
הַאֲזִינָה נֹהֵג כַּצֹּאן יוֹסֵף יֹשֵׁב	אזן
הַכְּרוּבִים הוֹפִיעָה׃ לִפְנֵי אֶפְרַיִם	כרב יפע
וּבִנְיָמִן וּמְנַשֶּׁה עוֹרְרָה אֶת גְּבוּרָתֶךָ	פנה גבר
וּלְכָה לִישֻׁעָתָה לָּנוּ׃ אֱלֹהִים	ילך ישע
הֲשִׁיבֵנוּ וְהָאֵר פָּנֶיךָ וְנִוָּשֵׁעָה׃	שוב אור
יְהוָה אֱלֹהִים צְבָאוֹת עַד מָתַי	ישע
עָשַׁנְתָּ בִּתְפִלַּת עַמֶּךָ׃ הֶאֱכַלְתָּם	פלל אכל
לֶחֶם דִּמְעָה וַתַּשְׁקֵמוֹ בִּדְמָעוֹת	שקה
שָׁלִישׁ׃ תְּשִׂימֵנוּ מָדוֹן לִשְׁכֵנֵינוּ	שלש שום
וְאֹיְבֵינוּ יִלְעֲגוּ לָמוֹ׃ אֱלֹהִים צְבָאוֹת	דון לעג
הֲשִׁיבֵנוּ וְהָאֵר פָּנֶיךָ וְנִוָּשֵׁעָה׃ גֶּפֶן	
מִמִּצְרַיִם תַּסִּיעַ תְּגָרֵשׁ גּוֹיִם	נסע גרש
וַתִּטָּעֶהָ׃ פִּנִּיתָ לְפָנֶיהָ וַתַּשְׁרֵשׁ	נטע פנה
שָׁרָשֶׁיהָ וַתְּמַלֵּא אָרֶץ׃ כָּסּוּ הָרִים	פנה שרש מלא כסה
צִלָּהּ וַעֲנָפֶיהָ אַרְזֵי אֵל׃ תְּשַׁלַּח	צלל שלח
קְצִירֶהָ עַד יָם וְאֶל נָהָר יוֹנְקוֹתֶיהָ׃	קצר ינק
לָמָּה פָּרַצְתָּ גְדֵרֶיהָ וְאָרוּהָ	ארה
כָּל עֹבְרֵי דָרֶךְ׃ יְכַרְסְמֶנָּה	כרסם

regna que nomen tuū
non inuocauerunt.
Quia comederunt ia
cob: & decorem eius
desolauerūt. Ne recor
deris iniquitatū nr̄arū
veterum: cito occupēt
nos misericordie tue
quia attenuati sum⁹ ni
mis. Auxiliare nobis d̄
us salutis nostre ꝑpter
gloriam nominis tui:
& libera nos & ꝓpitia
re pctis nr̄is propter
nomē tuū. Quare di
cunt gentes vbi est
deus eorum: nota fiat in
gētibus añ oculos nr̄os
vltio sanguinis seruorum
tuorū q effusus est. In
grediatur corā te gemi
tus victorū: i magnitu
dine brachii tui relinq̄
filios interitus. Et red
de vicinis nr̄is septuplū
i sinu eorū: opꝓbriū
suū qd exprobrauerūt
tibi dñe. Nos ei popu
lus tuus & grex pascue
tue: cōfitebimur tibi i
sempitnū: in gñatione
& gñatiōe narrabimus
laudes tuas. Victori
pro liliis testimonii: a
saph canticum. 80.
Pastor israel
ausculta: qui ducis
quasi gregē ioseph: q
sedes sup cherubim oñ
dere. Ante ephraim
& beniamin & manasse
suscita fortitudinē tuā:
& veni vt saluos facias
nos. Deus
conuerte nos: & oñde
faciē tuā & salui erim⁹.
Dñe deus exercituū vs
qꝫquo
fumabis ad orationem
populi tui? Cibasti nos
pane flebili: & potasti
nos in lachrymis
tripli̅r. Posuisti nos i cō
tētionē vicinis nostris:
& inimici nr̄i subsanna
uerūt nos. Deus exerci
tuū cōuerte nos: & oñ
de faciē tuam & salui e
rimus. Vineam de egy
pto tulisti: eiecisti gen
tes & plātasti eā. Prepa
sti añ faciē ei⁹: & stabili
sti radices eius: & reple
uit terrā. Opti sūt mō
tes vmbra ei⁹: & rami il
li⁹ cedri dī. Expādit co
mas suas vsqꝫ ad mare:
& vsqꝫ ad flumia ger
mia sua. Quare dissipa
sti maceriā eius: & vide
miāt eā oēs qui trāseūt
per viā. Vastauit eam

regna: q̄ nomē tuū nō inuocauerūt. Quia come
βασιλείας, αἳ τὸ ὄνομά σου οὐκ ἐπεκαλέσαντο. Ὅτι κατέ
derūt iacob: et locū ei⁹ desolauerūt. Ne memineris — Esaie. d.64.
φαγον τὸν ἰακώβ, καὶ τὸν τόπον αὐτοῦ ἠρήμωσαν. Μὴ μνησθῇς
nr̄arum iniq̄tatū antiquarum. Cito anticipēt nos
ἡμῶν ἀνομιῶν ἀρχαίων. Ταχὺ προκαταλαβέτωσαν ἡμᾶς
mie tue dñe: quia paupes facti sum⁹ nimis. Ad
οἱ οἰκτιρμοί σου κύριε, ὅτι ἐπτωχεύσαμεν σφόδρα. Βοή
iuua nos deus salutaris nr̄: pp gliā nois
θησον ἡμῖν ὁ θεὸς ὁ σωτὴρ ἡμῶν, ἕνεκεν τῆς δόξης τοῦ ὀνόματός
tui dñe libera nos. Et ꝓpicius esto pctis nr̄is
σου κύριε ῥῦσαι ἡμᾶς. Καὶ ἱλάσθητι ταῖς ἁμαρτίαις ἡμῶν
propter nomē tuū. Ne qñ dicāt gētes: vbi
ἕνεκεν τοῦ ὀνόματός σου. Μή ποτε εἴπωσι τὰ ἔθνη, ποῦ
est deus eorum: et innotescat in natiōibus corā
ἐστιν ὁ θεὸς αὐτῶν, καὶ γνωσθήτω ἐν τοῖς ἔθνεσιν ἐνώπιον τῶν
oculis nr̄is vltio sāguinis seruorum
ὀφθαλμῶν ἡμῶν ἡ ἐκδίκησις τοῦ αἵματος τῶν δούλων
tuorum q̄ effusus ē. Introeat in cōspectu tuo gemitus
σου τοῦ ἐκκεχυμένου. Εἰσελθέτω ἐνώπιόν σου ὁ στεναγμὸς
cōpeditorum. Scdm magnitudinē bra
τῶν πεπεδημένων. Κατὰ τὴν μεγαλωσύνην τοῦ βραχίο
chij tui: posside filios mortificatorum. Red
νός σου, περιποίησαι τοὺς υἱοὺς τῶν τεθανατωμένων. Ἀπό
de vicinis nr̄is septuplū in sinu eorum:
δος τοῖς γείτοσιν ἡμῶν ἑπταπλασίονα εἰς τὸν κόλπον αὐτῶν
improperiū ipsorum qd exprobrauerūt tibi dñe. Nos aūt pplus tuus
τὸν ὀνειδισμὸν αὐτῶν ὃν ὠνείδισάν σε κύριε. Ἡμεῖς δὲ λαός σου
et oues pascue tue: Cōfitebimur tibi deus in
καὶ πρόβατα νομῆς σου, ἀνθομολογησόμεθά σοι ὁ θεὸς εἰς τὸν
seculū: i gñatiōe et gñationē annūciabimus laudē tuā.
αἰῶνα, εἰς γενεὰν καὶ γενεὰν ἐξαγγελοῦμεν τὴν αἴνεσίν σου.
In finē pro his qui cōmutabūtur testi
Εἰς τὸ τέλος ὑπὲρ τῶν ἀλλοιωθησομένων μαρ
moniū asaph psalmus. 79.
τύριον τῷ ἀσάφ ψαλμός. οθ´.
Qui regis israel intēde: q̄ deducis velut ouē
Ὁ ποιμαίνων τὸν ἰσραὴλ πρόσχες, ὁ ὁδηγῶν ὡσεὶ πρόβα
ioseph. Qui sedes sup cherubim manifestare:
τον τὸν ἰωσήφ. Ὁ καθήμενος ἐπὶ τῶν χερουβὶμ ἐμφάνηθι, ἐ
corā ephraim et beniamin et manasse. Excita po
ναντίον ἐφραὶμ καὶ βενιαμὶν καὶ μανασσῆ. Ἐξέγειρον τὴν δυ
tētiā tuā et veni: vt saluos facias nos. Deus cōuerte
ναστείαν σου καὶ ἐλθὲ, εἰς τὸ σῶσαι ἡμᾶς. Ὁ θεὸς ἐπίστρεψον ἡ
nos: et ostēde faciē tuā: et salui erimus. Dñe
μᾶς, καὶ ἐπίφανον τὸ πρόσωπόν σου, καὶ σωθησόμεθα. Κύριε
deus virtutū vsqꝫquo irasceris sup orōne
ὁ θεὸς τῶν δυνάμεων ἕως πότε ὀργίζῃ ἐπὶ τὴν προσευχὴν τῶν
seruorum tuorum? Cibabis nos pane lachrymarum: et potū dabis nob
δούλων σου; Ψωμιεῖς ἡμᾶς ἄρτον δακρύων, καὶ ποτιεῖς ἡμᾶς
in lachrymis in mēsura. Posuisti nos in cōtradictionē vici
ἐν δάκρυσιν ἐν μέτρῳ. Ἔθου ἡμᾶς εἰς ἀντιλογίαν τοῖς γείτο
nis nr̄is: et inimici nr̄i subsānauerūt nos. Dñe deus
σιν ἡμῶν, καὶ οἱ ἐχθροὶ ἡμῶν ἐμυκτήρισαν ἡμᾶς. Κύριε ὁ θεὸς τῶν
virtutū cōuerte nos: et ostēde faciē tuā:
δυνάμεων ἐπίστρεψον ἡμᾶς, καὶ ἐπίφανον τὸ πρόσωπόν σου,
et salui erimus. Vineā de egypto trāstulisti: eiecisti
καὶ σωθησόμεθα. Ἄμπελον ἐξ αἰγύπτου μετῆρας, ἐξέβαλες
gētes et plātasti eā. Dux itineris fuisti i cōspectu e
ἔθνη καὶ κατεφύτευσας αὐτήν. Ὡδοποίησας ἔμπροσθεν αὐ
ius: et plātasti radices eius: et impleuit
τῆς, καὶ κατεφύτευσας τὰς ῥίζας αὐτῆς, καὶ ἐπλήρωσε τὴν
terrā. Operuit mōtes vmbra eius: et arbusta eius
γῆν. Ἐκάλυψεν ὄρη ἡ σκιὰ αὐτῆς, καὶ αἱ ἀναδενδράδες αὐτῆς
cedros dei. Extēdit palmites suos vsqꝫ ad ma
τὰς κέδρους τοῦ θεοῦ. Ἐξέτεινε τὰ κλήματα αὐτῆς ἕως θα
re: et vsqꝫ ad flumina propagines eius.
λάσσης, καὶ ἕως ποταμῶν τὰς παραφυάδας αὐτῆς.
Vt q̄d destruxisti maceriā eius: et vindemiāt e
Ἱνατί καθεῖλες τὸν φραγμὸν αὐτῆς, καὶ τρυγῶσιν αὐ
am oēs qui pretergrediūtur viā?
τὴν πάντες οἱ παραπορευόμενοι τὴν ὁδόν;

Exterminauit eā aper de ſylua: & ſingularis ferus depa
Ἐλυμήνατο αὐτὴν ὗς ἐκ δρυμοῦ, καὶ μονιὸς ἄγριος κατενε-
ſtus eſt eā. Deus virtutū cōuertere iā: &
μήσατο αὐτήν. Ὁ θεὸς τῶν δυνάμεων ἐπίστρεψον δή, καὶ
reſpice de celo & vide. Et viſita vi-
ἐπίβλεψον ἐξ οὐρανοῦ καὶ ἴδε. Καὶ ἐπίσκεψαι τὴν ἄμπε-
neā iſtā: & pfice eā: q̄ plātauit dextera
λον ταύτην, καὶ κατάρτισαι αὐτήν, ἣν ἐφύτευσεν ἡ δεξιά
tua. Et ſup filiū hoīs: quē cōfirmaſti tibi. In-
σου. Καὶ ἐπὶ υἱὸν ἀνθρώπου, ὃν ἐκραταίωσας σεαυτῷ. Ἐμ-
cēſa igni & ſuffoſſa: ab increpatiōe
πεπυρισμένη πυρὶ καὶ ἀνεσκαμμένη, ἀπὸ ἐπιτιμήσεως τοῦ
vultus tui peribūt. Fiat manus tua ſup virū
προσώπου σου ἀπολοῦνται. Γενηθήτω ἡ χείρ σου ἐπ' ἄνδρα
dextere tue: & ſup filiū hoīs: quē cōfirmaſti ti-
δεξιᾶς σου, καὶ ἐπὶ υἱὸν ἀνθρώπου, ὃν ἐκραταίωσας σεαυ-
bi. Et nō diſcedim⁹ a te: viuificabis nos: &
τῷ. Καὶ οὐ μὴ ἀποστῶμεν ἀπὸ σοῦ, ζωώσεις ἡμᾶς, καὶ τὸ
nomē tuū inuocabimus. Dñe deus virtutū cō-
ὄνομά σου ἐπικαλεσόμεθα. Κύριε ὁ θεὸς τῶν δυνάμεων ἐπί-
uerte nos: & oſtēde faciē tuā: & ſal-
στρεψον ἡμᾶς, καὶ ἐπίφανον τὸ πρόσωπόν σου, καὶ σω-
ui erimus.
θησόμεθα.

In finē pro torcularibus pſalmus aſaph. 80.
Εἰς τὸ τέλος ὑπὲρ τῶν ληνῶν ψαλμὸς τῷ ἀσάφ. π'.

Exultate deo adiutori nr̄o: iubilate
Ἀγαλλιᾶσθε τῷ θεῷ τῷ βοηθῷ ἡμῶν, ἀλαλάξατε τῷ
deo iacob. Sumite pſalmū & date tympanū: pſal-
θεῷ ἰακώβ. Λάβετε ψαλμὸν καὶ δότε τύμπανον, ψαλ-
teriū iocūdū cū cithara. Buccinate in neomenia
τήριον τερπνὸν μετὰ κιθάρας. Σαλπίσατε ἐν νεομηνίᾳ
tuba: in inſigni die ſolēnitatis vr̄e. Quia p̄ceptū
σάλπιγγι, ἐν εὐσήμῳ ἡμέρᾳ ἑορτῆς ὑμῶν. Ὅτι πρόσταγμα
in iſrael eſt: & iudiciū deo iacob. Teſtimoniū in
τῷ ἰσραὴλ ἐστί, καὶ κρίμα τῷ θεῷ ἰακώβ. Μαρτύριον ἐν
ioſeph poſuit illud: cū exiret ipſe de t̄ra egypti.
Gen. 41. τῷ ἰωσὴφ ἔθετο αὐτόν, ἐν τῷ ἐξελθεῖν αὐτὸν ἐκ γῆς αἰγύπτου.
Linguā q̄ nō nouerat audiuit: diuertit ab onerib⁹
Γλῶσσαν ἣν οὐκ ἔγνω ἤκουσεν, ἀπέστησεν ἀπὸ ἄρσεων τὸν
dorſū eius. Manus eius in cophino ſeruierūt: in
νῶτον αὐτοῦ. Αἱ χεῖρες αὐτοῦ ἐν τῷ κοφίνῳ ἐδούλευσαν, ἐν
tribulatiōe inuocaſti me & liberaui te. Exaudiui te
θλίψει ἐπεκαλέσω με καὶ ἐρρυσάμην σε. Ἐπήκουσά σου
in abſcōdito tēpeſtatis. Dp̄. Probaui te apd̄
ἐν ἀποκρύφῳ καταιγίδος. Διάψαλμα. Ἐδοκίμασά σε ἐπὶ
aquā ɔtradictiōis. Audi ppl̄s me⁹ & cōteſtor
ὕδατος ἀντιλογίας. Ἄκουσον λαός μου καὶ διαμαρτύρομαί
te. Iſrael ſi audieris me: nō erit in te deus re-
σοι. Ἰσραὴλ ἐὰν ἀκούσῃς μου, οὐκ ἔσται ἐν σοὶ θεὸς πρόσφα-
cēs: neq̄ adorabis deū alienū. Ego em̄ ſū do-
τος, οὐδὲ προσκυνήσεις θεῷ ἀλλοτρίῳ. Ἐγὼ γάρ εἰμι κύ-
minus deus tu⁹: q̄ eduxi te de t̄ra egypti. Dila-
Exo. 20. ριος ὁ θεός σου, ὁ ἀναγαγών σε ἐκ γῆς αἰγύπτου. Πλάτυ-
ta os tuū & implebo illud. Et nō audiuit ppl̄s
νον τὸ στόμα σου καὶ πληρώσω αὐτό. Καὶ οὐκ ἤκουσεν ὁ λαός
meus vocē meā: & iſrael nō intēdit mihi. Et dimi-
μου τῆς φωνῆς μου, καὶ ἰσραὴλ οὐ προσέσχε μοι. Καὶ ἐξαπέ-
ſi eos ſm̄ ſtudia cordis eoꝝ:
στειλα αὐτοὺς κατὰ τὰ ἐπιτηδεύματα τῶν καρδιῶν αὐτῶν,
ibunt in adinuētiōibus ſuis. Si ppl̄s me⁹
πορεύσονται ἐν τοῖς ἐπιτηδεύμασιν αὐτῶν. Εἰ ὁ λαός μου
audiſſet me: iſrael i vijs meis ſi ambulaſſet: pro nihilo
ἤκουσέ μου, ἰσραὴλ ταῖς ὁδοῖς μου εἰ ἐπορεύθη, ἐν τῷ μηδενὶ
forſitā inimicos eoꝝ humiliaſſē. Et ſup tribu-
ἂν τοὺς ἐχθροὺς αὐτῶν ἐταπείνωσα. Καὶ ἐπὶ τοὺς θλί-
lātes eos miſiſſē manū meā. Inimi-
βοντας αὐτοὺς ἐπέβαλον ἂν τὴν χεῖρά μου. Οἱ ἐχ-
ci dñi mētiti ſūt ei: & erit tp̄s eoꝝ
θροὶ κυρίου ἐψεύσαντο αὐτῷ, καὶ ἔσται ὁ καιρὸς αὐτῶν
in ſeculū. Et cibauit eos
εἰς τὸν αἰῶνα. Καὶ ἐψώμισεν αὐτοὺς

aper de ſylua: & oēs be-
ſtie agri depaſte ſūt eā.
Deus exercituū reuer-
tere obſecro: reſpice
de celo & vide & viſita
vineam hanc.
Et radicē quā plātauit
dextera tua: & ſup fili-
um quē confirmaſti ti-
bi. Succenſa igni &
diruta: ab increpatiōe
faciei tue pereant.
Fiat manus tua ſup vi-
rū dextere tue: & ſup fi-
liū hoīs quē cōfirma-
ſti tibi. Et non recede-
mus a te: viuificabis
nos & in noīe tuo voca-
bimus. Dñe deus exer-
cituū cōuerte nos: & o-
ſtende faciem tuam &
ſalui erimus.
Victori pro torcularí-
bus: aſaph. 81.
Laudate deū fortitu-
dinē nr̄am: iubilate
deo iacob. Aſſumite
carmen & date tympa-
nū: citharā decorā cū
pſalterio. Clangite
in neomenia buccina:
ī medio mēſe diei ſolē-
nitatis vr̄e. Quia legiti-
mū iſrael eſt: & iudiciū
deo iacob. Teſtimoni-
um in ioſeph
poſuit eū cū egredere-
tur de terra egypti:
labiū quod neſciebam
audiui.
Amoui ab onere hūe-
rum eius: manus eius
a cophino receſſerunt.
In tribulatione inuoca-
ſti & erui te: exaudiui te
in abſcōdito tonitrui:
pbaui te ſup aquā cō-
tradictiōis. Sp. Audi
popule meus & con-
teſtor te iſrael ſi
audieris me. Nō ſit in
te deus alienus:
& nō adores deū pere-
grinū. Ego
dñs deus tuus qui edu-
xi te de terra egypti:
api os tuū & iplebo il-
lud. Et non audiuit
ppl̄s meus vocē meā:
& iſrael nō credidit mi-
hi. Et dimiſi eū i praui-
tate cordis ſui: ambula-
būt in cōſiliis ſuis. Vti-
nā populus meus audiſ-
ſet me: iſrl̄ in viis meis
ābulaſſet. Quaſi nihi-
lū inimicos ei⁹ humiliaſ-
ſem: & ſup hoſtes eorū
vertiſſē manū meam.
Qui oderūt dñm nega-
bunt eū: & erit tp̄s eo-
rū i ſeclo. Et cibauit eos

חזיר מיער וזיז שדי ירענה׃ | חזר שדה
אלהים צבאות שוב נא הבט | רעה נבט
משמים וראה ופקד גפן זאת׃
וכנה אשר נטעה ימינך ועל בן | כון ימן
אמצתה לך׃ שרופה באש | שרף
כסוחה מגערת פניך יאבדו׃ | כסח פנה
תהי ידך על איש ימינך על בן | אבד היה
אדם אמצת לך׃ ולא נסוג ממך | נסג
תחיינו ובשמך נקרא׃ יהוה | חיה קרא
אלהים צבאות השיבנו האר | שוב אור
פניך ונושעה׃ lxxxi. למנצח | פנה ישע
על הגתית לאסף׃ הרנינו | נצח גת
לאלהים עוזנו הריעו לאלהי | רנן
יעקב׃ שאו זמרה ותנו תף | עזז רוע
כנור נעים עם נבל׃ תקעו | נשא נתן
בחדש שופר בכסה ליום חגנו׃ | תפף כנר
כי חק לישראל הוא משפט | נעם שפר
לאלהי יעקב׃ עדות ביהוסף | תקע
שמו בצאתו על ארץ מצרים | חגג
שפת לא ידעתי אשמע׃ | שפט
הסירותי מסבל שכמו כפיו | עוד
מדוד תעברנה׃ בצרה קראת | שום יצא
ואחלצך אענך בסתר רעם | שפה שמע
אבחנך על מי מריבה סלה׃ שמע | סור
עמי ואעידה בך ישראל אם | עבר צור
תשמע לי׃ לא יהיה בך אל זר | חלץ ענה
ולא תשתחוה לאל נכר׃ אנכי | בחן רוב
יהוה אלהיך המעלך מארץ מצרים | עוד
הרחב פיך ואמלאהו׃ ולא שמע | שמע היה
עמי לקולי וישראל לא אבה לי׃ | שחה
וָאשלחהו בשרירות לבם | עלה
ילכו במועצותיהם׃ לו עמי | רחב פה
שמע לי ישראל בדרכי יהלכו׃ | מלא
כמעט אויביהם אכניע ועל צריהם | שלח שרר
אשיב ידי׃ משנאי יהוה יכחשו | יעץ
לו ויהי עתם לעולם׃ ויאכילהו | הלך כנע
| צור שוב
| שנא כחש
| היה עת
| עלם אכל

וַיַּאֲכִילֵהוּ מֵחֵלֶב חִטָּה וּמִצּוּר דְּבַשׁ אַשְׂבִּיעֶךָ׃ חנט שבע
מִזְמוֹר לְאָסָף lxxxii. זמר
אֱלֹהִים נִצָּב בַּעֲדַת אֵל בְּקֶרֶב נצב יצר
אֱלֹהִים יִשְׁפֹּט׃ עַד מָתַי תִּשְׁפְּטוּ שפט
עָוֶל וּפְנֵי רְשָׁעִים תִּשְׂאוּ סֶלָה׃ פנה נשא
שִׁפְטוּ דַל וְיָתוֹם עָנִי וָרָשׁ יתם ענה
הַצְדִּיקוּ׃ פַּלְּטוּ דַל וְאֶבְיוֹן מִיַּד רוש צדק
רְשָׁעִים הַצִּילוּ׃ לֹא יָדְעוּ וְלֹא אבה נצל
יָבִינוּ בַּחֲשֵׁכָה יִתְהַלָּכוּ יִמּוֹטוּ בין הלך
כָּל מוֹסְדֵי אָרֶץ׃ אֲנִי אָמַרְתִּי מוט יסד
אֱלֹהִים אַתֶּם וּבְנֵי עֶלְיוֹן כֻּלְּכֶם׃ עלה
אָכֵן כְּאָדָם תְּמוּתוּן וּכְאַחַד הַשָּׂרִים מות שור
תִּפֹּלוּ׃ קוּמָה אֱלֹהִים שָׁפְטָה נפל
הָאָרֶץ כִּי אַתָּה תִנְחַל בְּכָל הַגּוֹיִם׃ נחל
שִׁיר מִזְמוֹר לְאָסָף׃ lxxxiii. שור זמר
אֱלֹהִים אַל דֳּמִי לָךְ אַל תֶּחֱרַשׁ דמה חרש
וְאַל תִּשְׁקֹט אֵל׃ כִּי הִנֵּה אוֹיְבֶיךָ שקט איב
יֶהֱמָיוּן וּמְשַׂנְאֶיךָ נָשְׂאוּ רֹאשׁ׃ המה שנא
עַל עַמְּךָ יַעֲרִימוּ סוֹד וְיִתְיָעֲצוּ ערם יעץ
עַל צְפוּנֶיךָ׃ אָמְרוּ לְכוּ וְנַכְחִידֵם צפן הלך
מִגּוֹי וְלֹא יִזָּכֵר שֵׁם יִשְׂרָאֵל כחד זכר
עוֹד׃ כִּי נוֹעֲצוּ לֵב יַחְדָּו יעץ
עָלֶיךָ בְּרִית יִכְרֹתוּ׃ אָהֳלֵי אֱדוֹם ברת כרת
וְיִשְׁמְעֵאלִים מוֹאָב וְהַגְרִים׃
גְּבָל וְעַמּוֹן וַעֲמָלֵק פְּלֶשֶׁת עִם
יֹשְׁבֵי צוֹר׃ גַּם אַשּׁוּר נִלְוָה לוה
עִמָּם הָיוּ זְרוֹעַ לִבְנֵי לוֹט סֶלָה׃ היה זרע
עֲשֵׂה לָהֶם כְּמִדְיָן כְּסִיסְרָא כְיָבִין
בְּנַחַל קִישׁוֹן׃ נִשְׁמְדוּ בְעֵין דֹּאר שמד
הָיוּ דֹּמֶן לָאֲדָמָה׃ שִׁיתֵמוֹ נְדִיבֵמוֹ היה שות
כְּעֹרֵב וְכִזְאֵב וּכְזֶבַח וּכְצַלְמֻנָּע נדב
כָּל נְסִיכֵמוֹ׃ אֲשֶׁר אָמְרוּ נִירְשָׁה נסך ירש
לָנוּ אֵת נְאוֹת אֱלֹהִים׃ אֱלֹהַי שִׁיתֵמוֹ נוה
כַגַּלְגַּל כְּקַשׁ לִפְנֵי רוּחַ׃ כְּאֵשׁ גלל פנה
תִּבְעַר יָעַר וּכְלֶהָבָה תְּלַהֵט הָרִים׃ בער להט
כֵּן תִּרְדְּפֵם בְּסַעֲרֶךָ וּבְסוּפָתְךָ כן

ex adipe frumēti: & de
petra melle ſaturauit e-
os.
Pſalmus aſaph. 82.
DEus ſtetit in cetu
dei: in medio
deos diiudicat. Vſq;
quo iudicatis
iniquitatē: & facies i-
piorum ſuſcipitis? Sēp.
Iudicate pauperi & pu
pillo: egenum & inopē
iuſtificate. Saluate ino
pē & pauperē: de māu
impiorū liberate. Non
cognoſcunt neq;
intelligunt: in tenebris
ambulāt: mouebūtur
omnia fundamēta ter
re. Ego dixi
dii eſtis: & filii excelſi
omnes vos.
Ergo q̄ſi adā moriemi
ni: & q̄ſi vnus de prici-
pibus cadetis. Surge
deus iudica
terram: q̄m tu here-
ditabis omnes gentes.
Canticū pſalmi aſaph.
83.
DEus non ſilētium
tibi: ne ſileas
& non quieſcas deus.
Quia ecce inimici tui
tumultuati ſunt: & qui
oderūt te eleuauerūt ca
put. Cōtra populū tuū
nequiter tractauerunt:
inierūt cōſiliū aduerſuſ
arcanū tuū. Dixerīt ve
nite & cōteramus eos d
gēte: & nō ſit memoria
nois iſrael vltra. Q̄m
tractauerūt corde pa-
riter: cōtra te fedus pe
pigerūt. Tabernacula i
dumee & iſmaelitarū
moab & agareni.
Gebal & āmon & ama
lec: paleſtina cum
habitatorib9 tyri. Sed
& aſſur venit
cū eis: facti ſunt bra-
chium filiorū loth. Sp.
Fac illis ſicut madiā &
ſiſare: ſicut iabin
in torrente ciſſon. Cō
triti ſunt in endor:
fuerūt q̄ſi ſterq̄liniū ter
re. Pone duces eorum
ſicut oreb & ſicut zeb:
& ſicut zebee & ſalma
nah oēs pricipes eorū.
Qui dixerūt poſſidea
mus nobis pulchritudi
nē dei. Deus meus pōe
cos vt rotā: quaſi ſtipu-
lā añ faciē vēti. Quō i-
gnis cōburit ſyluā: & ſi
cut flāma cōburat mōteſ
Sic pſeq̄re eos in tēpe
ſtate tua: & i turbie tuo

et adipe frumēti: ⁊ de petra melle ſaturauit eos.
ἐκ στέατος πυροῦ, καὶ ἐκ πέτρας μέλι ἐχόρτασεν αὐτούς.
Pſalmus aſaph. 81.
Ψαλμὸς τῷ ἀσάφ. πα.
DEus ſtetit in ſynagoga deoꝝ: in medio aūt deos diiudi
Ὁ θεὸς ἔστη ἐν συναγωγῇ θεῶν, ἐν μέσῳ δὲ θεοὺς διακρι-
cabit. Uſq; quo iudicatis iniq̄tatē: ⁊ facies peccatoꝝ
νεῖ. Ἕως πότε κρίνετε ἀδικίαν, καὶ πρόσωπα ἁμαρτωλῶν
ſumitis? Judicate pupillo ⁊ egeno: humilē ⁊
λαμβάνετε; Κρίνατε ὀρφανῷ καὶ πτωχῷ, ταπεινὸν καὶ
paupēz iuſtificate. Eripite paupem ⁊ egenū: de
πένητα δικαιώσατε. Ἐξέλεσθε πένητα καὶ πτωχόν, ἐκ
manu peccatoꝛis liberate eū. Neſcierūt neq;
χειρὸς ἁμαρτωλοῦ ῥύσασθε αὐτόν. Οὐκ ἔγνωσαν οὐδὲ Joan. 10.
intellexerūt: in tenebꝛis ambulāt. Mouebūtur om
συνῆκαν, ἐν σκότει διαπορεύονται. Σαλευθήτωσαν πάν-
nia fundamēta tre. Ego dixi: dii eſtis ⁊ filii excelſi
τα τὰ θεμέλια τῆς γῆς. Ἐγὼ εἶπα, θεοί ἐστε καὶ υἱοὶ ὑψίστου
oēs: vos aūt ſicut hoīes moriemini: ⁊ ſicut vnꝰ
πάντες, ὑμεῖς δὲ ὡς ἄνθρωποι ἀποθνήσκετε, καὶ ὡς εἷς
de pꝛincipibus cadetis. Surge deus iudica trā: q̄m
τῶν ἀρχόντων πίπτετε. Ἀνάστα ὁ θεὸς κρῖνον τὴν γῆν, ὅτι
tu hereditabis in oībus gētibus.
σὺ κατακληρονομήσεις ἐν πᾶσι τοῖς ἔθνεσι.
Cāticū pſalmi aſaph. 82.
Ὠδὴ ψαλμοῦ τῷ ἀσάφ. πβ.
DEus q̄s ſimilis erit tibi? ne taceas neq; cō
Ὁ θεὸς τίς ὁμοιωθήσεταί σοι; μὴ σιγήσῃς μηδὲ κατα-
peſcaris deus. Q̄m ecce inimici tui ſonuerūt: ⁊ q̄ ode
πραΰνῃς ὁ θεός. Ὅτι ἰδοὺ οἱ ἐχθροί σου ἤχησαν, καὶ οἱ μι-
rūt te extulerūt caput. Sup pp̄ꝫ tuū mali
σοῦντές σε ἦραν κεφαλήν. Ἐπὶ τὸν λαόν σου κατεπανούρ-
gnauerūt cōſiliū: ⁊ cogitauerūt aduerſus ſctōs tuos.
γευσαντο γνώμην, καὶ ἐβουλεύσαντο κατὰ τῶν ἁγίων σου.
Dixerūt: venite ⁊ diſpdamus eos de gēte: ⁊ nō
Εἶπαν, δεῦτε καὶ ἐξολοθρεύσωμεν αὐτοὺς ἐξ ἔθνους, καὶ οὐ
memoret nomē iſrael vltra. Q̄m cogitauerūt vna
μὴ μνησθῇ τὸ ὄνομα ἰσραὴλ ἔτι. Ὅτι ἐβουλεύσαντο ἐν
nimiter ſimul: aduerſus te teſtamētū diſpoſuerūt. Taber
ὁμονοίᾳ ἐπιτοαυτό, κατὰ σοῦ διαθήκην διέθεντο. Τὰ σκη-
nacula idumeoꝝ ⁊ iſmaelite: moab ⁊ aga
νώματα τῶν ἰδουμαίων καὶ οἱ ἰσμαηλῖται, μωὰβ καὶ οἱ ἀγα-
reni. Gebal ⁊ ammon ⁊ amalec: Alienigene
ρηνοί, Γεβὰλ καὶ ἀμμὼν καὶ ἀμαλήκ, Ἀλλόφυλοι
cū hitātibus tyrū. Et em̄ ⁊ aſſur
μετὰ τῶν κατοικούντων τύρον. Καὶ γὰρ καὶ ἀσσοὺρ
venit cū illis: facti ſunt in adiu
συμπαρεγένετο μετ᾽ αὐτῶν, ἐγενήθησαν εἰς ἀντί-
toꝛiū filiis lot. Dp̄. Fac illis ſicut
ληψιν τοῖς υἱοῖς λώτ. Διάψαλμα. Ποίησον αὐτοῖς ὡς
madiā ⁊ ſiſare: ſicut iabim in torrē
τῇ μαδιὰμ καὶ τῷ σισάρᾳ, ὡς τῷ ἰαβὶμ ἐν τῷ χειμάῤῥῳ
te ciſſon. Diſpierūt in endoꝛ: facti ſūt Judi. 5. ⁊ 7.
κισσῶν. Ἐξωλοθρεύθησαν ἐν ἀενδώρ, ἐγενήθησαν
vt ſtercus tre. Pone pꝛincipes eoꝝ ſicut
ὡσεὶ κόπρος τῇ γῇ. Θοῦ τοὺς ἄρχοντας αὐτῶν ὡς τὸν
oreb ⁊ zeb ⁊ zebee ⁊ ſalmana: oēs
ὠρὴβ καὶ ζὴβ καὶ ζεβεὲ καὶ σαλμανά, πάντας τοὺς Judi. 8.
pꝛīcipes eoꝝ. Qui dixerūt: hereditate poſſideamꝰ no
ἄρχοντας αὐτῶν. Οἵτινες εἶπον, κληρονομήσωμεν ἑαυ-
bis ſctūariū dei. Deus meus pone illos
τοῖς τὸ ἁγιαστήριον τοῦ θεοῦ. Ὁ θεός μου θοῦ αὐτοὺς
vt rotā: ſicut ſtipulā añ faciē vēti.
ὡς τροχόν, ὡς καλάμην κατὰ πρόσωπον ἀνέμου.
Sicut ignis q̄ cōburet ſyluā: ſicut flāma q̄ cō
Ὡσεὶ πῦρ ὃ διαφλέξει δρυμόν, ὡσεὶ φλὸξ ἣ κατα-
buret mōtes. Jta pſeq̄ris illos in tē
καύσει ὄρη. Οὕτως καταδιώξεις αὐτοὺς ἐν τῇ κα-
peſtate tua: ⁊ in ira tua
ταιγίδι σου, καὶ ἐν τῇ ὀργῇ σου

turbabis eos. Imple facies eoꝝ igno
συνταράξεις αὐτούς. Πλήρωσον τὰ πρόσωπα αὐτῶν ἀτι
minia: ꝛ q̄rēt nomē tuū dn̄e. Erubescāt ꝛ
μίας, καὶ ζητήσουσι τὸ ὄνομά σου κύριε. Αἰσχυνθήτωσαν καὶ
cōturbētur in seculū seculi: ꝛ cōfundā
ταραχθήτωσαν εἰς τὸν αἰῶνα τοῦ αἰῶνος, καὶ ἐντραπήτω
tur ꝛ pereāt. Et cognoscāt: q̄r nomē tibi dn̄s:
σαν καὶ ἀπολέσθωσαν. Καὶ γνώτωσαν, ὅτι ὄνομά σοι κς',
tu solus altissimus in omni tra.
σὺ μόνος ὕψιστος ἐπὶ πᾶσαν τὴν γῆν.

In finē pro torcularibus filijs core psalmus. 83.
Εἰς τὸ τέλος ὑπὲρ τῶν ληνῶν τοῖς υἱοῖς κορὲ ψαλμός. πγ'

Quā dilecta tabnacula tua dn̄e ꝟtu
Ὡς ἀγαπητὰ τὰ σκηνώματά σου κύριε τῶν δυνάμε
tū. Cōcupiscit ꝛ deficit aīa mea in atria do
ων. Ἐπιποθεῖ καὶ ἐκλείπει ἡ ψυχή μου εἰς τὰς αὐλὰς τ̄ κυ
mini. Cor meū ꝛ caro mea exultauerūt in deū
ρίου. Ἡ καρδία μου καὶ ἡ σάρξ μου ἠγαλλιάσαντο ἐπὶ θεὸν
viuū. Et em̄ passer inuenit sibi domū: ꝛ turtur ni
ζῶντα. Καὶ γὰρ στρουθίον εὗρεν ἑαυτῷ οἰκίαν, καὶ τρυγὼν νοσ
dū sibi: vbi ponet pullos suos. Altaria tua dn̄e
σιὰν ἑαυτῇ, οὗ θήσει τὰ νοσσία αὐτῆς. Τὰ θυσιαστήριά σου κύριε
ꝟtutū: rex me⁹ ꝛ deus meus. Bti q̄
τῶν δυνάμεων, ὁ βασιλεύς μου καὶ ὁ θεός μου. Μακάριοι οἱ
habitāt in domo tua: in secula seculoꝝ lau
κατοικοῦντες ἐν τῷ οἴκῳ σου, εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων αἰ
dabūt te. Dp̄. Btūs vir: cui est auxiliū
νέσουσί σε. Διάψαλμα. Μακάριος ἀνήρ, ᾧ ἐστιν ἀντίληψις
ipsi abs te: ascēsiões in corde suo disposuit. In
αὐτῷ παρὰ σοί, ἀναβάσεις ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ διέθετο. Εἰς
valle lachrymaꝝ: in loco quē posuit: ꝛ
τὴν κοιλάδα τοῦ κλαυθμῶνος, εἰς τὸν τόπον ὃν ἔθετο, καὶ
em̄ bñdictiões dabit legis lator. Ibunt de ꝟtu
γὰρ εὐλογίας δώσει ὁ νομοθετῶν. Πορεύσονται ἐκ δυνάμε
te in ꝟtutē: videbit deus deoꝝ in sion. Dn̄e deus
ως εἰς δύναμιν, ὀφθήσεται ὁ θεὸς τῶν θεῶν ἐν σιών. Κύριε ὁ θεὸς
ꝟtutū exaudi orōnē meā: auribꝰ ꝑcipe
τῶν δυνάμεων εἰσάκουσον τῆς προσευχῆς μου, ἐνώτισαι
deus iacob. Dp̄. Protector nr̄ aspice deus:
ὁ θεὸς ἰακώβ. Διάψαλμα. Ὑπερασπιστὰ ἡμῶν ἴδε ὁ θεός,
ꝛ respice in faciē christi tui. Quia meli
καὶ ἐπίβλεψον εἰς τὸ πρόσωπον τ̄ χριστοῦ σου. Ὅτι κρείσ
or ē dies vna in atrijs tuis: sup milia.
σων ἡμέρα μία ἐν ταῖς αὐλαῖς σου, ὑπὲρ χιλιάδας.
Elegi abiectus esse in domo dei mei
Ἐξελεξάμην παραρριπτεῖσθαι ἐν τῷ οἴκῳ τοῦ θεοῦ μου
magis q̄ hītare me in tabnaculis pctōꝝ. Quia miseri
μᾶλλον ἢ οἰκεῖν με ἐν σκηνώμασιν ἁμαρτωλῶν. Ὅτι ἔλε
cordiā ꝛ ꝟitatē diligit dn̄s: deus gr̄aꝫ ꝛ gl'iā da
ος καὶ ἀλήθειαν ἀγαπᾷ κύριος, ὁ θεὸς χάριν καὶ δόξαν δώ
bit. Dn̄s nō ꝓuabit bonis eos qui ambulāt in inocētia.
σει. Κύριος οὐ στερήσει τὰ ἀγαθὰ τοῖς πορευομένοις ἐν ἀκακίᾳ.
Dn̄e deus ꝟtutū btūs hōq̄ sperat in te.
Κύριε ὁ θεὸς τῶν δυνάμεων μακάριος ἄνθρωπος ὁ ἐλπίζων ἐπὶ σέ.

In finē filijs core psalmus.. 84.
Εἰς τὸ τέλος τοῖς υἱοῖς κορὲ ψαλμός. πδ'.

Benedixisti dn̄e trā tuā: auertisti capti
Εὐδόκησας κύριε τὴν γῆν σου, ἀπέστρεψας τὴν αἰχμα
uitatē iacob. Remisisti iniq̄tates plebis tue: cooperuisti
λωσίαν ἰακώβ. Ἀφῆκας τὰς ἀνομίας τῷ λαῷ σου, ἐκάλυψας
oīa pctā eoꝝ. Mitigasti oēꝫ
πάσας τὰς ἁμαρτίας αὐτῶν. Κατέπαυσας πᾶσαν τὴν
irā tuā: auertisti ab ira indignatōis tue. Cōuerte
ὀργήν σου, ἀπέστρεψας ἀπὸ ὀργῆς θυμοῦ σου. Ἐπίστρεψον
nos deus salutaris nr̄: ꝛ auerte irā tuā
ἡμᾶς ὁ θεὸς τῶν σωτηρίων ἡμῶν, καὶ ἀπόστρεψον τὸν θυμόν σου
a nobis. Nūq̄d in eternū irasceris nobis: aut extēdes i
ἀφ' ἡμῶν. Μὴ εἰς τοὺς αἰῶνας ὀργισθῇς ἡμῖν; ἢ διατενεῖς τὴν ὀρ
rā tuā a gn̄atiōe in gn̄ationē? Deus tu cōuersus
γήν σου ἀπὸ γενεᾶς εἰς γενεάν; Ὁ θεὸς σὺ ἐπιστρέψας
viuificabis nos: ꝛ plebs tua
ζωώσεις ἡμᾶς, καὶ ὁ λαός σου

cōturbabis eos. Imple facies eorū ignominia: & q̄rēt nomen tuū domine. Confundātur & conturbētur vsq̄ in seculū: & erubescant & pereant. Et sciant quia nomē tuū est dn̄s: solꝰ tu excelsus super omnem terram.

Victori pro torcularibus: filiorū core p̄s. 84

Quam dilecta tabernacula tua domine exercituum. Desiderat & deficit anima mea in atria domini: cor meum & caro mea laudabūt deū viuētem. Siquidem passer inuenit domum: & auis nidum sibi vbi ponat pullos suos: altaria tua dn̄e exercituū rex meus & deus meus. Beati qui habitant in domo tua: adhuc laudabūt te. Sp. Btūs hō cuius in te est fortitudo: semite in corde suo. Trāseuntes in vallem fletus fontē ponēt eā: benedictiōe quoq̄ amicietur doctor. Ibunt de fortitudie i fortitudinē: apparebūt apud deū in sion. Domine deus exercituū exaudi orationem meam: ausculta deus iacob. Semper. Clypeus noster vide deus: & attende faciē xp̄i tui. Q̄m melior ē dies in atriis tuis super milia: elegi abiectus eē in domo dei mei magis quā hītare i tabernaculis impietatis. Quia solꝰ & scutū dn̄s deus: gr̄am & gloriā dabit dn̄s: nec ꝓhibebit bonū ab his q ābulāt in ꝑfectiōe. Dn̄e exercituū btūs hō qui cōfidit i te.

Victori filioꝝ core p̄s 85.

Placatꝰ es dn̄e terre tue: reduxisti captiuitatē iacob. Dimisisti iniquitatē pp'lo tuo: opuisti oīa pctā eorū. Sp. Cōtinuisti oēm idignationē tuā: cōuersus es ab ira furoris tui. Cōuerte nos deꝰ iesus nr̄: & solue irā tuā aduersum nos. Noli i eternū irasci nobis: extendēs irā tuā in gn̄ationē & generationem. Non ne tu reuertens viuificabis nos: & pp'ls tuus

תבהלם: מלא פניהם קלון
ויבקשו שמך יהוה: יבשו
ויבהלו עדי עד ויחפרו ויאבדו:
וידעו כי אתה שמך יהוה לבדך
עליון על כל הארץ: lxxxiiii.
למנצח על הגתית לבני קרח
מזמור: מה ידידות משכנותיך
יהוה צבאות: נכספה וגם כלתה
נפשי לחצרות יהוה לבי ובשרי
ירננו אל אל חי: גם צפור
מצאה בית ודרור קן לה אשר
שתה אפרחיה את מזבחותיך
יהוה צבאות מלכי ואלהי: אשרי
יושבי ביתך עוד יהללוך סלה:
אשרי אדם עוז לו בך מסלות
בלבבם: עברי בעמק הבכא
מעין ישיתוהו גם ברכות יעטה
מורה: ילכו מחיל אל חיל יראה
אל אלהים בציון: יהוה אלהים
צבאות שמעה תפלתי האזינה
אלהי יעקב סלה: מגננו ראה
אלהים והבט פני משיחך: כי טוב
יום בחצריך מאלף בחרתי הסתופף
בבית אלהי מדור באהלי רשע: כי
שמש ומגן יהוה אלהים חן וכבוד
יתן יהוה לא ימנע טוב להולכים
בתמים: יהוה צבאות אשרי אדם
בטח בך: lxxxv. למנצח לבני קרח
מזמור: רצית יהוה ארצך שבת
שבות יעקב: נשאת עון עמך כסית
כל חטאתם סלה: אספת כל
עברתך השיבות מחרון אפך:
שובנו אלהי ישענו והפר
כעסך עמנו: הלעולם תאנף
בנו תמשך אפך לדור ודר:
הלא אתה תשוב תחיינו ועמך

בהל פנה
קלה בקש
בוש
בהל חפר
אבד בדד
עלה
נצח נת
זמר ידד
שכן כסף
כלה
רנן צפר
דרר קנן
שות פרח
זבח
ישב הלל
עזז סלל
עין שות
עטה ירה
ראה
פלל אזן
נבט פנה
משח ספף
כבד
נתן מנע
הלך תמם
נצח
זמר רצה
שוב שבה
כסה
שוב חרה
פור
עלם אנף
משך
שוב חיה

ישמחו בך: הראנו יהוה חסדך שמח ראה
וישעך תתן לנו: אשמעה מה נתן שמע
ידבר האל יהוה כי ידבר שלום דבר שלם
אל עמו ואל חסידיו ואל ישובו חסד שוב
לכסלה: אך קרוב ליראיו ישעו קרב
לשכן כבוד בארצנו: חסד ואמת כבד
נפגשו צדק ושלום נשקו: אמת פגש
מארץ תצמח וצדק משמים צמח
נשקף: גם יהוה יתן הטוב וארצנו שקף נתן
תתן יבולה: צדק לפניו יהלך בול פנה
וישם לדרך פעמיו: lxxxvi. הלך שום
תפלה לדוד הטה יהוה אזנך פלל נטה
ענני כי עני ואביון אני: שמרה ענה ענה
נפשי כי חסיד אני הושע עבדך אנה חסד
אתה אלהי הבוטח אליך: חנני ישע בטח
אדני כי אליך אקרא כל היום: קרא
שמח נפש עבדך כי אליך אדני
נפשי אשא: כי אתה אדני נשא
טוב וסלח ורב חסד לכל קראיך:
האזינה יהוה תפלתי והקשיבה אזן
בקול תחנונותי: ביום צרתי קשב חנן
אקראך כי תענני: אין כמוך צור
באלהים אדני ואין כמעשיך: כל קרא ענה
גוים אשר עשית יבואו וישתחוו עשה עשה בוא שחה
לפניך יהוה ויכבדו לשמך: פנה
כי גדול אתה ועשה נפלאות גדל פלא
אתה אלהים לבדך: הורני בדד ירה
יהוה דרכך אהלך באמתך הלך
יחד לבבי ליראה שמך: אודך ידה
אדני אלהי בכל לבבי ואכבדה כבד
שמך לעולם: כי חסדך גדול עלם גדל
עלי והצלת נפשי משאול נצל שאל
תחתיה: אלהים זדים קמו עלי זוד קום
ועדת עריצים בקשו נפשי ולא עדד ערץ
שמוך לנגדם: ואתה אדני אל שום
רחום וחנון ארך אפים ורב חסד רחם חנן

letabitur in te. Ostēde nobis dñe miam tuam: & salutare tuū da nobis. Audiā qd loq̃tur deus dñs: loq̃tur enī pacē ad pplm suū & ad sctōs suos: vt nō cōuertātur ad stultitiā. Verūtamē ppe est his qui timent eū salutare eius: vt inhabitet glīa in terra nr̄a. Mia & veritas occurrerūt sibi: iustitia & pax deosculate sunt. Veritas de terra orta ē: & iustitia de celo prospexit. Sed & dñs dabit bonū: & terra nr̄a dabit germē suū. Iustitia añ eū ibit: & ponet in via gressus suos.

Oratio dauid. 86.

Inclina dñe aurē tuam & exaudi me: quia egenus & pauper sum ego. Custodi animā meā qm̃ sctūs sum: salua seruū tuum deus meus qui confidit in te. Miserere mei dñe: qm̃ ad te clamabo tota die. Letifica aiam serui tui: quia ad te dñe animā meā leuo. Tu eni es dñe bonus & ppicia bilis: & multus mia oibus qui inuocāt te. Exaudi dñe orōnē meā: & auscultа vocē depcationū mearū. In die tribulatiōis mee inuocabo te: quia exaudies me. Nō est similis tui in diis dñe: & non est iuxta opera tua. Oēs gentes quas fecisti venient & adorabunt coram te dñe: & glorificabūt nomē tuū. Quia magnus es tu & faciens mirabilia: tu es deus solus. Doce me domine viam tuam: vt ambulem in veritate tua: vnicum fac cor meum vt timeat nomē tuum. Confitebor tibi domine deus meus in toto corde meo: & glorificabo nomē tuū i eternū. Quia mia tua magna est super me: & eruisti animam de inferno extremo. Deus supbi surrexerunt aduersus me: & cetus robustorum quesierunt animā meam & non posuerunt te in conspectu suo. Tu autem dñe deus miseri cors & clemens: patiēs & multe misericordie

letabitur in te. Ostēde nobis dñe miaʒ tuā: ⁊
εὐφρανθήσεται ἐπὶ σοί. Δεῖξον ἡμῖν κύριε τὸ ἔλεός σου, καὶ
salutare tuū da nobis. Audiā qd loq̃tur in me
τὸ σωτήριόν σου δώης ἡμῖν. Ἀκούσομαι τί λαλήσει ἐν ἐμοὶ
dñs deus. Qm̃ loq̃tur pacē in plebē suā: ⁊
κύριος ὁ θεός. Ὅτι λαλήσει εἰρήνην ἐπὶ τὸν λαὸν αὐτοῦ, καὶ
sup sctōs suos: ⁊ sup eos qui cōuertūt
ἐπὶ τοὺς ὁσίους αὐτοῦ, καὶ ἐπὶ τοὺς ἐπιστρέφοντας καρ-
cor ad eū. Uerūtñ ppe timētes eū sa
δίαν ἐπ' αὐτόν. Πλὴν ἐγγὺς τῶν φοβουμένων αὐτὸν τὸ σω-
lutare ipsi⁹: vt inhabitet glīa in t̄ra nr̄a.
τήριον αὐτοῦ, τοῦ κατασκηνῶσαι δόξαν ἐν τῇ γῇ ἡμῶν.
Mia ⁊ v̄itas obuiauerūt: iustitia ⁊ pax os-
Ἔλεος καὶ ἀλήθεια συνήντησαν, δικαιοσύνη καὶ εἰρήνη κα-
culate sūt. Ueritas de t̄ra orta est: ⁊ iusti
τεφίλησαν. Ἀλήθεια ἐκ τῆς γῆς ἀνέτειλε, καὶ δικαιοσύ-
tia de celo ꝓspexit. Et eñi dñs dabit beni
νη ἐκ τοῦ οὐρανοῦ διέκυψε. Καὶ γὰρ ὁ κύριος δώσει χρηστό-
gnitatē: ⁊ t̄ra nr̄a dabit fructū suū. Iusti
τητα, καὶ ἡ γῆ ἡμῶν δώσει τὸν καρπὸν αὐτῆς. Δικαιο-
tia añ eū ambulabit: ⁊ ponet in via
σύνη ἐνώπιον αὐτοῦ προπορεύσεται, καὶ θήσει εἰς ὁδὸν τὰ
gressus suos.
διαβήματα αὐτοῦ.

Oratio dauid. 85.
Προσευχὴ τοῦ Δαυίδ. πε.

Inclina dñe aurē tuā ⁊ exaudi me: qm̃ ino-
Κλῖνον κύριε τὸ οὖς σου καὶ ἐπάκουσόν μου, ὅτι πτω-
ps ⁊ paup sū ego. Custodi aiaʒ meā: qm̃ san
χὸς καὶ πένης εἰμὶ ἐγώ. Φύλαξον τὴν ψυχήν μου, ὅτι ὅσι-
ctus sū: saluū fac seruū tuū deus meus: sperantē in
ός εἰμι, σῶσον τὸν δοῦλόν σου ὁ θεός μου, τὸν ἐλπίζοντα ἐπὶ
te. Miserere mei dñe qm̃ ad te clamabo tota die
σέ. Ἐλέησόν με κύριε ὅτι πρὸς σὲ κεκράξομαι ὅλην τὴν ἡμέ-
Letifica aiaʒ serui tui: qm̃ ad te
ραν. Εὔφρανον τὴν ψυχὴν τοῦ δούλου σου, ὅτι πρὸς σὲ
leuaui aiaʒ meā. Qm̃ tu dñe suauis ⁊ mitis:
ἦρα τὴν ψυχήν μου. Ὅτι σὺ κύριε χρηστὸς καὶ ἐπιεικής, Iohel.
⁊ multe mie oībus inuocātibus te. Auribꝰ ꝑcipe 2.c.
καὶ πολυέλεος πᾶσι τοῖς ἐπικαλουμένοις σε. Ἐνώτισαι
dñe orōnē meā: ⁊ intēde voci depcatiōis
κύριε τὴν προσευχήν μου, καὶ πρόσχες τῇ φωνῇ τῆς δεήσεώς
mee. In die tribulatiōis mee clamaui ad te: q2 exau
μου. Ἐν ἡμέρᾳ θλίψεώς μου ἐκέκραξα πρὸς σέ, ὅτι εἰσή-
disti me. Nō est similis tui in diis dñe: ⁊ nō est
κουσάς μου. Οὐκ ἔστιν ὅμοιός σοι ἐν θεοῖς κύριε, καὶ οὐκ ἔστι
sm̄ opa tua. Oēs gētes q̄scūq3 fecisti: venient
κατὰ τὰ ἔργα σου. Πάντα τὰ ἔθνη ὅσα ἐποίησας, ἥξουσι,
⁊ adorabūt corā te dñe. Et glificabūt no
καὶ προσκυνήσουσιν ἐνώπιόν σου κύριε. Καὶ δοξάσουσι τὸ ὄνο-
mē tuū: qm̃ magnus es tu: ⁊ faciēs mirabilia: tu es de⁹
μά σου, ὅτι μέγας εἶ σύ, καὶ ποιῶν θαυμάσια, σὺ εἶ θεὸς
solus. Deduc me dñe in via tua: ⁊ ingredi
μόνος. Ὁδήγησόν με κύριε ἐν τῇ ὁδῷ σου, καὶ πορεύσο-
ar in v̄itate tua. Letetur cor meū vt ti
μαι ἐν τῇ ἀληθείᾳ σου. Εὐφρανθήτω ἡ καρδία μου τοῦ φο-
meat nomē tuū. Cōfitebor tibi dñe deus me⁹ ā.9.c.
βεῖσθαι τὸ ὄνομά σου. Ἐξομολογήσομαί σοι κύριε ὁ θεός μου Infra.
in toto corde meo: ⁊ glificabo nomē tuū in eternū. 110.c.
ἐν ὅλῃ καρδίᾳ μου, καὶ δοξάσω τὸ ὄνομά σου εἰς τὸν αἰῶνα. 137.
Quia mia tua magna sup me: ⁊ eruisti aiaʒ meā
Ὅτι τὸ ἔλεός σου μέγα ἐπ' ἐμέ, καὶ ἐρρύσω τὴν ψυχήν μου
ex inferno inferiori. Deus iniqui insurrexerūt sup
ἐξ ᾅδου κατωτάτου. Ὁ θεὸς παράνομοι ἐπανέστησαν ἐπ' ἐ-
me: ⁊ synagoga potētiū q̄sierūt aiaʒ meā: ⁊
μέ, καὶ συναγωγὴ κραταιῶν ἐζήτησαν τὴν ψυχήν μου, καὶ
nō ꝓposuerūt te i cōspectu suo. Et tu dñe deus me⁹
οὐ προέθεντό σε ἐνώπιον αὐτῶν. Καὶ σὺ κύριε ὁ θεός μου Infra
miserator ⁊ misericors: patiēs ⁊ multe mie ⁊ 102.c
οἰκτίρμων καὶ ἐλεήμων, μακρόθυμος καὶ πολυέλεος καὶ 144.

verax. Respice in me et miserere mei: da im
ἀληθινός. Ἐπίβλεψον ἐπ' ἐμὲ καὶ ἐλέησόν με, δὸς τὸ κρά-
periũ tuũ puero tuo et saluũ fac filiũ ancil
τος σου τῷ παιδί σου καὶ σῶσον τὸν υἱὸν τῆς παιδίσ-
le tue. Fac mecũ signũ in bonũ: et vide
κης σου. Ποίησον μετ' ἐμοῦ σημεῖον εἰς ἀγαθόν, καὶ ἰδέτω-
ant q̃ oderũt me: et cõfundãtur. Quõ tu dñe
σαν οἱ μισοῦντές με, καὶ αἰσχυνθήτωσαν. Ὅτι σὺ κύριε
adiuuisti me et cõsolatus es me.
ἐβοήθησάς μοι καὶ παρεκάλεσάς με.

Filijs core psalmus cãtici. 86.
Τοῖς υἱοῖς κορὲ ψαλμὸς ᾠδῆς. πϛ.

Fundamẽta eius in mõtibus sctis. Diligit
Οἱ θεμέλιοι αὐτοῦ ἐν τοῖς ὄρεσι τοῖς ἁγίοις. Ἀγαπᾷ
dñs portas sion: sup oĩa tabnacula ia
κύριος τὰς πύλας σιών, ὑπὲρ πάντα τὰ σκηνώματα ἰα-
cob. Gloriosa dicta sũt de te ciuitas dei.
κώβ. Δεδοξασμένα ἐλαλήθη περὶ σοῦ ἡ πόλις τοῦ θεοῦ.
Memor ero raab: et babylõis sciẽtibus me. Et
Μνησθήσομαι ῥαὰβ, καὶ βαβυλῶνος τοῖς γινώσκουσί με. Καὶ
ecce alienigene et tyrus et pplś ethiopũ: hi
ἰδοὺ ἀλλόφυλοι καὶ τύρος καὶ λαὸς τῶν αἰθιόπων, οὗτοι
fuerũt illic. Mater siõ dicet hõ: et ho
ἐγενήθησαν ἐκεῖ. Μήτηρ σιὼν ἐρεῖ ἄνθρωπος, καὶ ἄνθρω-
mo natus est in ea: et ipse fundauit eã altis
πος ἐγεννήθη ἐν αὐτῇ, καὶ αὐτὸς ἐθεμελίωσεν αὐτὴν ὁ ὕψι-
simus. Dñs narrabit in scriptura pplõꝝ: et pncipũ
στος. Κύριος διηγήσεται ἐν γραφῇ λαῶν, καὶ ἀρχόντων τού-
hoꝝ qui fuerũt in ea. Sicut letãtiũ omni-
των τῶν γεγενημένων ἐν αὐτῇ. Ὡς εὐφραινομένων πάν-
um habitatio in te.
των ἡ κατοικία ἐν σοί.

Cãticũ psalmi filijs core: in finẽ pro maeleth
Ὠδὴ ψαλμοῦ τοῖς υἱοῖς κορέ, εἰς τὸ τέλος ὑπὲρ μαελὲθ
ad respõdẽdũ: intellectus eman israelite. 87.
τοῦ ἀποκριθῆναι, συνέσεως αἰμὰν τῷ ἰσραηλίτῃ. πζ.

Domine deus salutis mee: die clamaui et in no-
Κύριε ὁ θεὸς τῆς σωτηρίας μου, ἡμέρας ἐκέκραξα καὶ ἐν νυ-
cte corã te. Intret in cõspectu tuo oro mea.
κτὶ ἐναντίον σου. Εἰσελθέτω ἐνώπιόν σου ἡ προσευχή μου
Inclina aurẽ tuã ad precẽ meã: q2 repleta ẽ malis
Κλῖνον τὸ οὖς σου εἰς τὴν δέησίν μου, ὅτι ἐπλήσθη κακῶν
aia mea: et vita mea iferno appꝓpiquit. Estimatus sum
ἡ ψυχή μου, καὶ ἡ ζωή μου τῷ ᾅδῃ ἤγγισε. Προσελογίσθην
cũ descẽdẽtibus in lacũ. Fact⁹ sũ sicut ho
μετὰ τῶν καταβαινόντων εἰς λάκκον. Ἐγενήθην ὡσεὶ ἄνθρω-
mo sine adiutorio: inter mortuos liber. Sicut vulnerati dor
πος ἀβοήθητος, ἐν νεκροῖς ἐλεύθερος. Ὡσεὶ τραυματίαι κα-
miẽtes in sepulchro: qꝝ nõ es memor ãpli⁹: et ipsi de ma
θεύδοντες ἐν τάφῳ, ὧν οὐκ ἐμνήσθης ἔτι, καὶ αὐτοὶ ἐκ τῆς χει-
nu tua repulsi sũt. Posuerũt in lacu inferiori: in te
ρός σου ἀπώσθησαν. Ἔθεντό με ἐν λάκκῳ κατωτάτῳ, ἐν σκο-
nebris et i vmbra mortis. Sup me cõfirmat⁹ ẽ furor tu⁹:
τεινοῖς καὶ ἐν σκιᾷ θανάτου. Ἐπ' ἐμὲ ἐπεστηρίχθη ὁ θυμός σου,
et oẽs eleuatiões tuas induxisti sup me. Dp.
καὶ πάντας τοὺς μετεωρισμούς σου ἐπήγαγες ἐπ' ἐμέ. Διά-
Lõge fecisti notos meos a me: posuerũt
ψαλμα. Ἐμάκρυνας τοὺς γνωστούς μου ἀπ' ἐμοῦ, ἔθεντό
me abominationẽ sibi. Tradit⁹ sũ et nõ egrediebar:
με βδέλυγμα ἑαυτοῖς. Παρεδόθην καὶ οὐκ ἐξεπορευόμην,
oculi mei lãguerũt pre inopia. Clamaui
οἱ ὀφθαλμοί μου ἠσθένησαν ἀπὸ πτωχείας. Ἐκέκραξα
ad te dñe tota die: expãdi ad te
πρὸς σὲ κύριε ὅλην τὴν ἡμέραν, διεπέτασα πρὸς σὲ τὰς
manus meas. Nũqd mortuis facies mirabilia: aut me
χεῖράς μου. Μὴ τοῖς νεκροῖς ποιήσεις θαυμάσια, ἢ ἰα-
dici suscitabũt et cõfitebũtur tibi? Nũqd narrabit
τροὶ ἀναστήσουσι καὶ ἐξομολογήσονταί σοι; Μὴ διηγήσεταί
aliqs in sepulchro miaꝫ tuã: et vitatẽ tuã in
τις ἐν τῷ τάφῳ τὸ ἔλεός σου, καὶ τὴν ἀλήθειάν σου ἐν
pditiõe? Nũqd cognoscẽtur in tenebris
τῇ ἀπωλείᾳ; Μὴ γνωσθήσεται ἐν τῷ σκότει ooooooo

& verax. Respice ad
me & miserere mei: da
fortitudinem tuã seruo
tuo: & salua filiũ ancil-
le tue. Fac mecũ signũ
in bonitate: & videant
qui oderunt me & con
fundantur: quia tu do-
mine auxiliatus es mihi
& consolatus es me.

Filiorum core psal-
mus cantici. 87.

Fundamẽtũ eius in
mõtibus sãctuarii.
Diligit dñs portas siõ:
sup oĩa tabernacula ia
cob. Gloriosa dicta sũt
ĩ te ciuitas dei. Sẽper.
Cõmemorabor sup bie
& babylõis sciẽtib⁹ me:
ecce palestina & tyrus
cũ ethiopia iste natus
est ibi. Ad siõ autẽ dice-
tur: vir & vir natus est
in ea: & ipse fundauit
eã excelsus. Dñs narra
bit scribẽs populos: iste
natus est ibi. Semper.
Et cãtores quasi in cho
ris: oẽs fõtes mei ĩ te.

Cãticũ carminis fili
orũ core victori super
chorũ ad pcinẽdũ: eru
ditio hemã ezraite. 88.

Domine deus salu-
tis mee per diẽ cla
maui: in nocte corã te.
Ingrediatur ante te o-
ratio mea: inclina aurẽ
tuã ad laudationẽ meã.
Quia repleta est malis
anima mea: & vita mea
ad infernũ descendit.
Reputatus sum cũ de-
scẽdentibus in lacũ: fa
ctus sum quasi hõ inua
lidus. Inter mortuos li
ber: sicut interfecti dor
miẽtes ĩ sepulchro quo
rũ nõ recordaris ampli
us: & q a manu tua ab-
scisi sunt. Posuisti me in
lacu nouissimo: in tene
bris & in pfundo. Sup
me cõfirmatus ẽ furor
tuus: & cũctis fluctibus
tuis afflixisti me. Sp.
Lõge fecisti notos me-
os a me: posuisti me ooo
aboĩationẽ eis clausũ
& nõ prodeũtẽ. Ocu-
lus meus infirmatus est
ab afflictiõe: inuocaui
te dñe tota die: expan
di ad te palmas meas.
Nunqd mortuis facies
mirabilia: aut gigãtes
resurgẽt & cõfitebũtur
tibi? Sp. Nũqd narrabi
tur ĩ sepulchro mia tua:
& veritas tua ĩ pditiõe?
Nũqd cognoscentur in

וֶאֱמֶת׃ פְּנֵה אֵלַי וְחָנֵּנִי תְּנָה
עֻזְּךָ לְעַבְדֶּךָ וְהוֹשִׁיעָה לְבֶן אֲמָתֶךָ׃
עֲשֵׂה עִמִּי אוֹת לְטוֹבָה וְיִרְאוּ
שֹׂנְאַי וְיֵבֹשׁוּ כִּי אַתָּה יְהוָה
עֲזַרְתַּנִי וְנִחַמְתָּנִי׃ lxxxvii.
לִבְנֵי קֹרַח מִזְמוֹר שִׁיר
יְסוּדָתוֹ בְּהַרְרֵי קֹדֶשׁ׃ אֹהֵב יְהוָה
שַׁעֲרֵי צִיּוֹן מִכֹּל מִשְׁכְּנוֹת יַעֲקֹב׃
נִכְבָּדוֹת מְדֻבָּר בָּךְ עִיר הָאֱלֹהִים
סֶלָה׃ אַזְכִּיר רַהַב וּבָבֶל לְיֹדְעָי
הִנֵּה פְלֶשֶׁת וְצוֹר עִם כּוּשׁ זֶה יֻלַּד
שָׁם׃ וּלְצִיּוֹן יֵאָמַר אִישׁ וְאִישׁ
יֻלַּד בָּהּ וְהוּא יְכוֹנְנֶהָ עֶלְיוֹן׃ יְהוָה
יִסְפֹּר בִּכְתוֹב עַמִּים זֶה יֻלַּד שָׁם
סֶלָה׃ וְשָׁרִים כְּחֹלְלִים כָּל מַעְיָנַי
בָּךְ׃ lxxxviii. שִׁיר מִזְמוֹר
לִבְנֵי קֹרַח לַמְנַצֵּחַ עַל מַחֲלַת לְעַנּוֹת
מַשְׂכִּיל לְהֵימָן הָאֶזְרָחִי׃
יְהוָה אֱלֹהֵי יְשׁוּעָתִי יוֹם צָעַקְתִּי
בַלַּיְלָה נֶגְדֶּךָ׃ תָּבוֹא לְפָנֶיךָ תְּפִלָּתִי
הַטֵּה אָזְנְךָ לְרִנָּתִי׃ כִּי שָׂבְעָה
בְרָעוֹת נַפְשִׁי וְחַיַּי לִשְׁאוֹל הִגִּיעוּ׃
נֶחְשַׁבְתִּי עִם יוֹרְדֵי בוֹר הָיִיתִי
כְּגֶבֶר אֵין אֱיָל׃ בַּמֵּתִים חָפְשִׁי
כְּמוֹ חֲלָלִים שֹׁכְבֵי קֶבֶר אֲשֶׁר לֹא
זְכַרְתָּם עוֹד וְהֵמָּה מִיָּדְךָ נִגְזָרוּ׃
שַׁתַּנִי בְּבוֹר תַּחְתִּיּוֹת בְּמַחֲשַׁכִּים
בִּמְצֹלוֹת׃ עָלַי סָמְכָה חֲמָתֶךָ וְכָל
מִשְׁבָּרֶיךָ עִנִּיתָ סֶּלָה׃ הִרְחַקְתָּ
מְיֻדָּעַי מִמֶּנִּי שַׁתַּנִי תוֹעֵבוֹת לָמוֹ
כָּלֻא וְלֹא אֵצֵא׃ עֵינִי דָאֲבָה
מִנִּי עֹנִי קְרָאתִיךָ יְהוָה בְּכָל יוֹם
שִׁטַּחְתִּי אֵלֶיךָ כַפָּי׃ הֲלַמֵּתִים
תַּעֲשֶׂה פֶּלֶא אִם רְפָאִים יָקוּמוּ
יוֹדוּךָ סֶלָה׃ הַיְסֻפַּר בַּקֶּבֶר חַסְדֶּךָ
אֱמוּנָתְךָ בָּאֲבַדּוֹן׃ הֲיִוָּדַע בַּחֹשֶׁךְ

נתן
עזז ישע
בנה אמה
בוש
זמר שור
יסד
שכן
כבד דבר
זכר
אמר
כון עלה
ספר כתב
שור חלל
עין שור
זמר נצח
חלל
ענה שכל
זרח ישע
בוא פנה
פלל נטה
רנן
רוע חיה
שאל נגע
חשב ירד
היה מות
גזר
שית חשך
צול יחם
שבר ענה
רחק ידע
שית תעב
כלא יצא
ענה
עשה קום
ידה ספר
אמן ידע

פִּלְאֶךָ וְצִדְקָתְךָ בְּאֶרֶץ נְשִׁיָּה׃ נָשָׁה
וַאֲנִי אֵלֶיךָ יְהוָה שִׁוַּעְתִּי וּבַבֹּקֶר
תְּפִלָּתִי תְקַדְּמֶךָּ׃ לָמָה יְהוָה תִּזְנַח פָּלַל קָדַם
נַפְשִׁי תַּסְתִּיר פָּנֶיךָ מִמֶּנִּי׃ עָנִי זָנַח סָתַר
אֲנִי וְגֹוֵעַ מִנֹּעַר נָשָׂאתִי אֵמֶיךָ פָּנָה עָנָה
אָפוּנָה׃ עָלַי עָבְרוּ חֲרוֹנֶיךָ אָיַם
בִּעוּתֶיךָ צִמְּתוּתֻנִי׃ סַבּוּנִי פּוּן חָרָה
כַמַּיִם כָּל הַיּוֹם הִקִּיפוּ עָלַי יָחַד׃ בָּעַת סָבַב
הִרְחַקְתָּ מִמֶּנִּי אֹהֵב וָרֵעַ מְיֻדָּעַי נָקַף
מַחְשָׁךְ׃ lxxxix. מַשְׂכִּיל לְאֵיתָן רָחַק רָעָה
הָאֶזְרָחִי׃ חַסְדֵי יְהוָה יָדַע חָשַׁךְ
עוֹלָם אָשִׁירָה לְדֹר וָדֹר אוֹדִיעַ שָׂכַל זָרַח
אֱמוּנָתְךָ בְּפִי׃ כִּי אָמַרְתִּי עוֹלָם עָלַם שִׁיר
חֶסֶד יִבָּנֶה שָׁמַיִם תָּכִן אֱמוּנָתְךָ דּוֹר יָדַע
בָהֶם׃ כָּרַתִּי בְרִית לִבְחִירִי אָמַן פֶּה
נִשְׁבַּעְתִּי לְדָוִד עַבְדִּי׃ עַד עוֹלָם בָּנָה כּוּן
אָכִין זַרְעֶךָ וּבָנִיתִי לְדֹר וָדוֹר כָּרַת בָּחַר
כִּסְאֲךָ סֶלָה׃ וְיוֹדוּ שָׁמַיִם פִּלְאֲךָ שָׁבַע עָלַם
יְהוָה אַף אֱמוּנָתְךָ בִּקְהַל קְדֹשִׁים׃ כּוּן בָּנָה
כִּי מִי בַשַּׁחַק יַעֲרֹךְ לַיהוָה יִדְמֶה יָדָה
לַיהוָה בִּבְנֵי אֵלִים׃ אֵל נַעֲרָץ קָדַשׁ
בְּסוֹד קְדֹשִׁים רַבָּה וְנוֹרָא עַל עָרַךְ חָמָה
כָּל סְבִיבָיו׃ יְהוָה אֱלֹהֵי צְבָאוֹת עָרַץ
מִי כָמוֹךָ חֲסִין יָהּ וֶאֱמוּנָתְךָ רָבַב יָרֵא
סְבִיבוֹתֶיךָ׃ אַתָּה מוֹשֵׁל בְּגֵאוּת סָבַב
הַיָּם בְּשׂוֹא גַלָּיו אַתָּה תְשַׁבְּחֵם׃ חָסַן
אַתָּה דִכִּאתָ כֶחָלָל רָהַב בִּזְרוֹעַ מָשַׁל גָּאָה
עֻזְּךָ פִּזַּרְתָּ אוֹיְבֶיךָ׃ לְךָ שָׁמַיִם נָשָׂא גָּלַל
אַף לְךָ אָרֶץ תֵּבֵל וּמְלֹאָהּ אַתָּה שָׁבַח דָּכָה
יְסַדְתָּם׃ צָפוֹן וְיָמִין אַתָּה בְרָאתָם זָרַע עָזַז
תָּבוֹר וְחֶרְמוֹן בְּשִׁמְךָ יְרַנֵּנוּ׃ לְךָ צָפַן יָמַן
זְרוֹעַ עִם גְּבוּרָה תָּעֹז יָדְךָ תָּרוּם רָנַן
יְמִינֶךָ׃ צֶדֶק וּמִשְׁפָּט מְכוֹן כִּסְאֶךָ זָרַע גָּבַר
חֶסֶד וֶאֱמֶת יְקַדְּמוּ פָנֶיךָ׃ אַשְׁרֵי עָזַז רָמַם
הָעָם יוֹדְעֵי תְרוּעָה יְהוָה בְּאוֹר שָׁפַט כּוּן
פָּנֶיךָ יְהַלֵּכוּן׃ בְּשִׁמְךָ יְגִילוּן כָּל קָדַם פָּנָה
יָדַע רוּעַ
הָלַךְ גִּיל

tenebris mirabilia tua: & iustitia tua in terra q̃ obliuiōi tradita ē? Ego aūt ad te dn̄e clamaui: & mā̄e oratio mea p̄ueniet te. Quare dn̄e abiicis aīam meā: abscōdis faciē tuā a me? Pauper ego sum & erūnosus ab adolescētia mea: portaui furorē tuū & cōturbatus sum. Per me transierūt ire tue: terrores tui opp̄sserūt me. Circundederūt me quasi aq̃ tota die: vallauerunt me pariter. Lōge fecisti a me amicū & sodalē: notos meos abstulisti.

Eruditio ethā ezraite. 89.

Misericordias dn̄i in eternū cātabo: in gn̄atiōe & gn̄atione annūciabo veritatē tuā in ore meo. Q̃m̄ dixi sempiterna mīa edificabitur: celos fundabis veritas tua in eis. Percussi fedus cum electo meo: iuraui dauid suo meo. Vsq; in eternū stabiliā semen tuum: & edificabo in gn̄atiōe & gn̄ationē thronum tuū. Sp. Cōfitebūtur celi mirabilia tua dn̄e: & veritatē tuā in ecclesia sctōꝝ. Quis enī in nubibus eq̄bitur dn̄o: assimilabitur domino in filiis dei? Deus inclitus in archano sanctorum nimio: & terribilis in cunctis q̃ circa eū sunt. Domine deus exercituū qs sīlis tui? fortissime domine: & veritas tua in circuitu tuo. Tu dominaris superbie maris: elationes gurgitū eius tu comprimis. Tu cōfregisti q̃si vulneratū supbū: in brachio forti tuo dispsisti inimicos tuos. Tui sunt celi & tua ē terra: orbē & plenitudinem eius tu fundasti. Aquilonem & dexterum tu creasti: thabor & hermon nomē tuū laudabūt. Tuū brachiū cū fortitudīe: roboretur manus tua exaltetur dextera tua. Iustitia & iudiciū firmamentū throni tui: mīa & veritas p̄cedēt faciē tuā. Btūs ppl's q nouit iubilū: dn̄e in lumine vult⁹ tui ābulabūt. In noīe tuo exūltabūt tota

mirabilia tua: τ iustitia tua in tra obliuiōi tradi
τὰ θαυμάσιά σου, καὶ ἡ δικαιοσύνη σου ἐν γῇ ἐπιλελησμέ
ta? Et ego ad te dn̄e clamaui: τ mane oratio
νῃ; Κἀγὼ πρὸς σὲ κύριε ἐκέκραξα, καὶ τὸ πρωῒ ἡ προσευχή
mea p̄ueniet te. Ut q̄d dn̄e repellis aiaʒ meā: auer
μου προφθάσει σε. Ἱνατί κύριε ἀπωθῇς τὴν ψυχήν μου, ἀπο
tis faciē tuā a me? Paup sū ego: τ
στρέφεις τὸ πρόσωπόν σου ἀπ' ἐμοῦ; Πτωχός εἰμι ἐγώ, καὶ
in laboribus a iuuētute mea: exaltatus āt humiliatus sū τ cō
ἐν κόποις ἐκ νεότητός μου, ὑψωθεὶς δὲ ἐταπεινώθην καὶ ἐξη
turbat' sū. In me trāsierūt ire tue: terrores tui cō
πορήθην. Ἐπ' ἐμὲ διῆλθον αἱ ὀργαί σου, οἱ φοβερισμοί σου ἐξε
turbauerūt me: circūdederūt me sicut aqua. Tota die
τάραξάν με, ἐκύκλωσάν με ὡσεὶ ὕδωρ. Ὅλην τὴν ἡμέραν
circūdederūt me simul: elōgasti a me amicū τ p̄ximū:
περιέσχον με ἅμα, ἐμάκρυνας ἀπ' ἐμοῦ φίλον καὶ πλησίον,
τ notos meos a miseria.
καὶ τοὺς γνωστούς μου ἀπὸ ταλαιπωρίας.

Intellectus etham israelite. 88.
Συνέσεως αἰθὰμ τῷ ἰσραηλίτῃ. πη.

Misericordias tuas dn̄e in eternū cātabo: in gn̄atione τ
Τὰ ἐλέη σου κύριε εἰς τὸν αἰῶνα ᾄσομαι, εἰς γενεὰν καὶ
gn̄ationē ānūtiabo v̄itatē tuā in ore meo. Quō
γενεὰν ἀπαγγελῶ τὴν ἀλήθειάν σου ἐν τῷ στόματί μου. Ὅτι
dixisti in eternū mīa edificabitur: in celis
εἶπας εἰς τὸν αἰῶνα ἔλεος οἰκοδομηθήσεται, ἐν τοῖς οὐρανοῖς
p̄parabit v̄itas tua. Disposui testamētū
ἑτοιμασθήσεται ἡ ἀλήθειά σου. Διεθέμην διαθήκην τοῖς
electis meis: iuraui dauid seruo meo vsq; in eter
ἐκλεκτοῖς μου, ὤμοσα δαυὶδ τῷ δούλῳ μου ἕως τοῦ αἰῶ
nū. Preparabo semē tuū: τ edificabo in gn̄a
νος. Ἑτοιμάσω τὸ σπέρμα σου, καὶ οἰκοδομήσω εἰς γενε
tionē τ gn̄ationē sedē tuā. Cōfitebūtur celi
ὰν καὶ γενεὰν τὸν θρόνον σου. Ἐξομολογήσονται οἱ οὐρανοὶ τὰ
mirabilia tua dn̄e: τ em̄ v̄itatē tuā in ecclesia
θαυμάσιά σου κύριε, καὶ γὰρ τὴν ἀλήθειάν σου ἐν ἐκκλησίᾳ
sctōꝝ. Quō q̄s in nubibus equabit dn̄o? simi
ἁγίων. Ὅτι τίς ἐν νεφέλαις ἰσωθήσεται τῷ κυρίῳ, ὁμοι
lis erit dn̄o in filiis dei? Deus q̄ glorificatur in
ωθήσεται τῷ κυρίῳ ἐν υἱοῖς θεοῦ; Ὁ θεὸς ἐνδοξαζόμενος ἐν
cōsilio sctōꝝ: magnus τ terribilis est sup oēs q̄
βουλῇ ἁγίων, μέγας καὶ φοβερός ἐστιν ἐπὶ πάντας τοὺς
in circuitu eius. Dn̄e deus v̄tutū q̄s similis
περικύκλῳ αὐτοῦ. Κύριε ὁ θεὸς τῶν δυνάμεων τίς ὅμοιός
tibi? potēs es dn̄e: τ v̄itas tua i circuitu tuo. Tu
σοι; δυνατὸς εἶ κύριε, καὶ ἡ ἀλήθειά σου κύκλῳ σου. Σὺ
dn̄aris potestati maris: motū autē
δεσπόζεις τοῦ κράτους τῆς θαλάσσης, τὸν δὲ σάλον τῶν
fluctuū eius tu mitigas. Tu humiliasti sicut
κυμάτων αὐτῆς σὺ καταπραΰνεις. Σὺ ἐταπείνωσας ὡς
vulneratū supbū: in brachio v̄tutis
τραυματίαν ὑπερήφανον, ἐν τῷ βραχίονι τῆς δυνάμεώς
tue dispsisti inimicos tuos. Tui sūt celi:
σου διεσκόρπισας τοὺς ἐχθρούς σου. Σοί εἰσιν οἱ οὐρανοί,
τ tua est tra: orbē tre τ plenitudinē eius tu
καὶ σή ἐστιν ἡ γῆ, τὴν οἰκουμένην καὶ τὸ πλήρωμα αὐτῆς σὺ
fundasti: aquilonē τ mare tu creasti.
ἐθεμελίωσας, τὸν βορρᾶν καὶ τὴν θάλασσαν σὺ ἔκτισας,
Thabor τ hermō in noīe tuo exultabūt:
Θαβὼρ καὶ ἑρμὼν ἐν τῷ ὀνόματί σου ἀγαλλιάσονται,
tuū brachiū cū potētia. Firmetur manus
σὸς ὁ βραχίων μετὰ δυναστείας. Κραταιωθήτω ἡ χείρ
tua: exaltet' dextera tua. Iustitia τ iudiciū p̄pa
σου, ὑψωθήτω ἡ δεξιά σου. Δικαιοσύνη καὶ κρίμα ἑτοι
tio sedis tue. Mīa τ v̄itas p̄cec
μασία τοῦ θρόνου σου. Ἔλεος καὶ ἀλήθεια προπορεύ
dēt ante faciē tuā: Btūs pp̄ls q̄ scit
σονται πρὸ προσώπου σου. Μακάριος ὁ λαὸς ὁ γινώσκων
iubilationē. Dn̄e in lumine vultus tui ambula
ἀλαλαγμόν. Κύριε ἐν τῷ φωτὶ τοῦ προσώπου σου πορεύσον
būt: τ in noīe tuo exultabūt tota
ται, καὶ ἐν τῷ ὀνόματί σου ἀγαλλιάσονται ὅλην τὴν

die: et in iustitia tua exaltabūtur. Qm̄ glo
ἡμέραν, καὶ ἐν τῇ δικαιοσύνῃ σου ὑψωθήσονται. Ὅτι καύ
ria virtutis eorū tu es: et in beneplacito tuo
χημα τῆς δυνάμεως αὐτῶν σὺ εἶ, καὶ ἐν τῇ εὐδοκίᾳ σου ὑ
exaltabit cornu nr̄m. Quia dñi assumptio:
ψωθήσεται τὸ κέρας ἡμῶν. Ὅτι τοῦ κυρίου ἡ ἀντίληψις,
et sancti israel regis nr̄i. Tunc locutus es in
καὶ τοῦ ἁγίου Ἰσραὴλ βασιλέως ἡμῶν. Τότε ἐλάλησας ἐν
visiōe filijs tuis: et dixisti: posui adiutoriū in po
ὁράσει τοῖς υἱοῖς σου, καὶ εἶπας, ἔθεμην βοήθειαν ἐπὶ δυ
tēte: exaltaui electū de plebe mea. Inueni dauid
νατόν, ὕψωσα ἐκλεκτὸν ἐκ τοῦ λαοῦ μου. Εὗρον Δαυίδ
seruū meū: in oleo scō meo vnxi eū. Ma
τὸν δοῦλόν μου, ἐν ἐλαίῳ ἁγίῳ μου ἔχρισα αὐτόν. Ἡ γὰρ
nus enim mea auxiliabit ei: et brachiū meū cōfir
χείρ μου συναντιλήψεται αὐτῷ, καὶ ὁ βραχίων μου κατισχύ
mabit eū. Nihil pficiet inimicus in eo: et filiꝰ iniq
σει αὐτόν. Οὐκ ὠφελήσει ἐχθρὸς ἐν αὐτῷ, καὶ υἱὸς ἀνομί
tatis nō apponet nocere ei. Et cōcidā a
ας οὐ προσθήσει τοῦ κακῶσαι αὐτόν. Καὶ συγκόψω ἀπὸ
facie ipsiꝰ inimicos eius: et odiē
προσώπου αὐτοῦ τοὺς ἐχθροὺς αὐτοῦ, καὶ τοὺς μισοῦν
tes eū in fugā cōuertā. Et veritas mea et mia
τας αὐτὸν τροπώσομαι. Καὶ ἡ ἀλήθειά μου καὶ τὸ ἔλεός
mea cū ipso: et in noīe meo exaltabit cor
μου μετ' αὐτοῦ, καὶ ἐν τῷ ὀνόματί μου ὑψωθήσεται τὸ κέ
nu eius. Et ponā in mari manū eius: et in
ρας αὐτοῦ. Καὶ θήσομαι ἐν θαλάσσῃ χεῖρα αὐτοῦ, καὶ ἐν
fluminibꝰ dexterā eius. Ipse inuocabit me: pr
ποταμοῖς δεξιὰν αὐτοῦ. Αὐτὸς ἐπικαλέσεταί με, πατήρ
meus es tu: deus meus et susceptor salutis mee. Et
μου εἶ σύ, θεός μου καὶ ἀντιλήπτωρ τῆς σωτηρίας μου. Κἀ
ego primogenitū ponā illū: excelsū pre regi
γὼ πρωτότοκον θήσομαι αὐτόν, ὑψηλὸν παρὰ τοῖς βασι
bus terre. In eternū seruabo illi miam meā:
λεῦσι τῆς γῆς. Εἰς τὸν αἰῶνα φυλάξω αὐτῷ τὸ ἔλεός μου,
et testamētū meū fidele ipsi. Et ponā in seculū
καὶ ἡ διαθήκη μου πιστὴ αὐτῷ. Καὶ θήσομαι εἰς τὸν αἰῶνα τοῦ
seculi semē eius: et thronū eius sicut di
αἰῶνος τὸ σπέρμα αὐτοῦ, καὶ τὸν θρόνον αὐτοῦ ὡς τὰς ἡμέ
es celi. Si dereliquerint filij eius le
ρας τοῦ οὐρανοῦ. Ἐὰν ἐγκαταλίπωσιν οἱ υἱοὶ αὐτοῦ τὸν νό
gē meā: et in iudicijs meis nō ābulauerit: Si iusti
μον μου, καὶ τοῖς κρίμασί μου μὴ πορευθῶσιν, Ἐὰν τὰ δικαιώ
tias meas pphanauerit: et mādata mea nō custodierit:
ματά μου βεβηλώσωσι, καὶ τὰς ἐντολάς μου μὴ φυλάξωσιν,
Uisitabo in virga iniq̄tates eorū: et in verberibus
Ἐπισκέψομαι ἐν ῥάβδῳ τὰς ἀνομίας αὐτῶν, καὶ ἐν μάστιξι τὰς
pctā eorū. Miam aūt meā nō dispgā ab eis:
ἀδικίας αὐτῶν. Τὸ δὲ ἔλεός μου οὐ μὴ διασκεδάσω ἀπ' αὐτῶν,
neqꝫ nocebo in veritate mea: Neqꝫ pphanabo
οὐδ' οὐ μὴ ἀδικήσω ἐν τῇ ἀληθείᾳ μου, Οὐδ' οὐ μὴ βεβηλώσω τὴν
testamētū meū: et q̄ pcedūt de labijs meis nō
διαθήκην μου, καὶ τὰ ἐκπορευόμενα διὰ τῶν χειλέων μου οὐ μὴ
faciā irrita. Semel iuraui in scō meo si dauid mētiar:
ἀθετήσω. Ἅπαξ ὤμοσα ἐν τῷ ἁγίῳ μου εἰ τῷ Δαυίδ ψεύσομαι;
Semen eius in eternū manebit: et thronus eiꝰ sicut sol
Τὸ σπέρμα αὐτοῦ εἰς τὸν αἰῶνα μενεῖ, καὶ ὁ θρόνος αὐτοῦ ὡς ὁ ἥλιος
in cōspectu meo: Et sicut luna pfecta in eternū: et
ἐναντίον μου, Καὶ ὡς ἡ σελήνη κατηρτισμένη εἰς τὸν αἰῶνα, καὶ ὁ
testis in celo fidelis. Dp̄. Tu vero repulisti et des
μάρτυς ἐν οὐρανῷ πιστός. Διάψαλμα. Σὺ δὲ ἀπώσω καὶ ἐξου
pexisti: distulisti xp̄m tuū. Auertisti testamētū
δένωσας, ἀνεβάλου τὸν χριστόν σου. Κατέστρεψας τὴν διαθήκην
serui tui: pphanasti in terra sctūariū eiꝰ. De
τοῦ δούλου σου, ἐβεβήλωσας εἰς τὴν γῆν τὸ ἁγίασμα αὐτοῦ. Κα
struxisti oēs sepes eius: posuisti firmamētū eius
θεῖλες πάντας τοὺς φραγμοὺς αὐτοῦ, ἔθου τὰ ὀχυρώματα αὐτοῦ
formidinē. Diripuerūt eū oēs trāseūtes viā: factꝰ
δειλίαν. Διήρπασαν αὐτὸν πάντες οἱ διοδεύοντες ὁδόν, ἐγενή
est opprobriū vicinis suis. Exaltasti dexterā deprimētiū
θη ὄνειδος τοῖς γείτοσιν αὐτοῦ. Ὕψωσας τὴν δεξιὰν τῶν θλιβόν

die: et in iustitia tua exaltabuntur. Quia gloria fortitudinis eorū tu es: et in voluntate tua eleuabis cornu nostrū. Quia a dño est protectio nostra: et a scto israel rege nr̄o. Tunc locutus es per visionē sanctis tuis: et dixisti posui adiutoriū super robustū: exaltaui electū de pplo. Inueni dauid seruū meū: oleo scto meo vnxi eū. Cū quo manus mea firma erit: et brachium meum roborauit eum. Non decipiet inimicus eum: et filius iniquitatis non affliget eū. Sed cōcidā ante faciem eius hostes illiꝰ: et qui eū oderūt pcutiā. Veritas āt mea et mia mea erit cū eo: et in nomine meo exaltabitur cornu eius. Et ponā in mari manū eius: et i fluminibus dexterā eius. Ipse inuocabit me pater meus es tu: deꝰ meꝰ et fortitudo salutis mee. Ego aūt primogenitū ponā eū: excelsū regibus terre. In etnū custodiā ei miam meā: et pactū meū fidele erit ei. Et ponā in ppetuū semē eius: et thronū eius sicut dies celi. Si āt dereliq̄rint filii eius legem meā: et in iudiciis meis nō ambulauerit. Si cerimōias meas pphanauerit: et p̄cepta mea nō custodierit. Visitabo i virga scelera eorū: et in plagis iniquitates eorū. Miam aūt meā nō auferā ab eo: nec mentiar in veritate mea. Nō violabo pactū meum: et qđ egressū est de labiis meis nō mutabo. Semel iuraui in sancto meo: ne dauid mētiar. Semē eius in sempiternū erit: et thrōus eius sicut sol in conspectu meo. Sicut luna stabilietur in sēpiternū: et testis in celo fidelis. Sēp. Tu āt repulisti et p̄ieci sti: iratus es aduersus xp̄m tuū. Attenuasti pactū serui tui: pphanasti i terra diadema eius. Dissipasti oēs macerias eius: posuisti munitiōes eius pauorē. Diripuerūt eū oēs qui trāseunt p viā: fctūs ē op

היום ובצדקתך ירומו: כי
תפארת עזמו אתה וברצונך
תרום קרננו: כי ליהוה מגננו
ולקדוש ישראל מלכנו: אז
דברת בחזון לחסידיך ותאמר
שויתי עזר על גבור הרימותי
בחור מעם: מצאתי דוד עבדי
בשמן קדשי משחתיו: אשר
ידי תכון עמו אף זרועי תאמצנו:
לא ישיא אויב בו ובן עולה לא
יעננו: וכתותי מפניו צריו
ומשנאיו אגוף: ואמונתי וחסדי
עמו ובשמי תרום קרנו: ושמתי
בים ידו ובנהרות ימינו: הוא
יקראני אבי אתה אלי וצור
ישועתי: אף אני בכור אתנהו
עליון למלכי ארץ: לעולם אשמור
לו חסדי ובריתי נאמנת לו:
ושמתי לעד זרעו וכסאו כימי
שמים: אם יעזבו בניו תורתי
ובמשפטי לא ילכון: אם חקתי
יחללו ומצותי לא ישמרו:
ופקדתי בשבט פשעם ובנגעים
עונם: וחסדי לא אפיר מעמו
ולא אשקר באמונתי: לא
אחלל בריתי ומוצא שפתי לא
אשנה: אחת נשבעתי בקדשי
אם לדוד אכזב: זרעו לעולם
יהיה וכסאו כשמש נגדי: כירח
יכון עולם ועד בשחק נאמן סלה:
ואתה זנחת ותמאס התעברת עם
משיחך: נארתה ברית עבדך
חללת לארץ נזרו: פרצת כל
גדרתיו שמת מבצריו מחתה:
שסהו כל עברי דרך היה חרפה
לשכניו: הרימות ימין צריו

רום
פאר עזז
רצה
קדש
חזה חסד
אמר שוה
עזר רום
בחר
כון זרע
אמץ נשא
איב ענה
כתת פנה
צור שנא
נגף אמן
שום
קרא
ישע בכר
נתן עלה
עלם שמר
כרת אמן
שום יום
עזב ירה
שפט חקק
חלל צוה
שמר
פור
שקר אמן
חלל יצא
שפה שנה
שבע כזב
היה
כון עד
אמן
מאס עבר
משח
שום בצר
חתת שסס
רום ימן
צור

הִשְׂמַחְתָּ כָּל־אוֹיְבָיו׃ אַף תָּשִׁיב
צוּר חַרְבּוֹ וְלֹא הֲקֵמֹתוֹ בַּמִּלְחָמָה׃
הִשְׁבַּתָּ מִטְּהָרוֹ וְכִסְאוֹ לָאָרֶץ
מִגַּרְתָּה׃ הִקְצַרְתָּ יְמֵי עֲלוּמָיו
הֶעֱטִיתָ עָלָיו בּוּשָׁה סֶלָה׃ עַד־מָה
יְהוָה תִּסָּתֵר לָנֶצַח תִּבְעַר כְּמוֹ
אֵשׁ חֲמָתֶךָ׃ זְכָר־אֲנִי מֶה חָלֶד
עַל־מַה־שָּׁוְא בָּרָאתָ כָל־בְּנֵי־אָדָם׃
מִי גֶבֶר יִחְיֶה וְלֹא יִרְאֶה מָּוֶת
יְמַלֵּט נַפְשׁוֹ מִיַּד שְׁאוֹל סֶלָה׃
אַיֵּה חֲסָדֶיךָ הָרִאשֹׁנִים אֲדֹנָי
נִשְׁבַּעְתָּ לְדָוִד בֶּאֱמוּנָתֶךָ׃ זְכֹר
אֲדֹנָי חֶרְפַּת עֲבָדֶיךָ שְׂאֵתִי בְחֵיקִי
כָּל רַבִּים עַמִּים׃ אֲשֶׁר חֵרְפוּ
אוֹיְבֶיךָ יְהוָה אֲשֶׁר חֵרְפוּ עִקְּבוֹת
מְשִׁיחֶךָ׃ בָּרוּךְ יְהוָה לְעוֹלָם אָמֵן
וְאָמֵן׃ xc. תְּפִלָּה לְמֹשֶׁה אִישׁ
הָאֱלֹהִים אֲדֹנָי מָעוֹן אַתָּה
הָיִיתָ לָּנוּ בְּדֹר וָדֹר׃ בְּטֶרֶם הָרִים
יֻלָּדוּ וַתְּחוֹלֵל אֶרֶץ וְתֵבֵל וּמֵעוֹלָם
עַד־עוֹלָם אַתָּה אֵל׃ תָּשֵׁב אֱנוֹשׁ
עַד־דַּכָּא וַתֹּאמֶר שׁוּבוּ בְנֵי־אָדָם׃
כִּי אֶלֶף שָׁנִים בְּעֵינֶיךָ כְּיוֹם
אֶתְמוֹל כִּי יַעֲבֹר וְאַשְׁמוּרָה בַלָּיְלָה׃
זְרַמְתָּם שֵׁנָה יִהְיוּ בַּבֹּקֶר כֶּחָצִיר
יַחֲלֹף׃ בַּבֹּקֶר יָצִיץ וְחָלָף לָעֶרֶב
יְמוֹלֵל וְיָבֵשׁ׃ כִּי כָלִינוּ בְאַפֶּךָ
וּבַחֲמָתְךָ נִבְהָלְנוּ׃ שַׁתָּה עֲוֺנֹתֵינוּ
לְנֶגְדֶּךָ עֲלֻמֵנוּ לִמְאוֹר פָּנֶיךָ׃
כִּי כָל־יָמֵינוּ פָּנוּ בְעֶבְרָתֶךָ כִּלִּינוּ
שָׁנֵינוּ כְמוֹ הֶגֶה׃ יְמֵי שְׁנוֹתֵינוּ
בָהֶם שִׁבְעִים שָׁנָה וְאִם בִּגְבוּרֹת
שְׁמוֹנִים שָׁנָה וְרָהְבָּם עָמָל וָאָוֶן כִּי
גָז חִישׁ וַנָּעֻפָה׃ מִי יוֹדֵעַ עֹז
אַפֶּךָ וּכְיִרְאָתְךָ עֶבְרָתֶךָ׃ לִמְנוֹת
יָמֵינוּ כֵּן הוֹדַע וְנָבִא לְבַב חָכְמָה׃

שָׂמַח אָיַב
שׁוּב קוּם
לָחַם שָׁבַת
קָצַר
יוֹם עָלַם
עָטָה סָתַר
בָּעַר
חָמַם
חָיָה רָאָה
מָלַט שָׁאַל
שָׁבַע אָמַן
נָשָׂא
רָבַב
מָשַׁח
בָּרַךְ עָלַם
פָּלַל
עוּן
הָיָה
חוּל עָלַם
שׁוּב אָנַשׁ
אָמַר
שָׁנָה
תְּמוֹל עָבַר
שָׁמַר יָשֵׁן
הָיָה חָצַר
חָלַף צִיץ
מוּל כָּלָה
יָחַם בָּהַל
שִׁית עָוָה
עָלַם אוֹר
פָּנָה יוֹם
שָׁנָה פָּנָה
גָּבַר
שָׁמַן גּוּז
חוּשׁ עוּף
יָדַע עָזַז
מָנָה יוֹם
יָדַע בּוֹא

probriū vicinis suis. Eleuasti dexterā hostium eius: letificasti oēs inimicos illius. Auertisti robur gladii eius: & nō sublevasti eū in prelio. Quiescere fecisti mundiciā eius: & thronū illius in terra detraxisti. Abbreuiasti dies adolescētie eius: operuisti eū ignominia. Sp. Vsq; quo dñe abscōderis in finē? succēditur quasi ignis idignatio tua? Memēto mei de ꝓfundo: alioqn q̄re frustra creasti filios hoim? Quis est vir qui viuat & nō videat mortē: saluās aiaꝫ suā de manu inferi? Sp. Vbi sunt mie tue antique dñe: q̄s iurasti dd in veritate tua. Recordare dñe opprobrii seruorū tuorū: quia portaui in sinu meo oēs iniqtates populorū. Quibus exprobrauerūt inimici tui dñe: qbus exꝓbrauerunt vestigia xpi tui. Bñdictus dñs i sempiternū: amen & amē.

Oratio moysi viri dei. 90.

Domie hītaculū tu fctūs es nobis: in gñatiōe & gñatōe. Añq̄ mōtes nascerētur & ꝑturiretur terra & orbis: a seculo & vsq; i seculū tu es deus. Cōuertēs hoiem vsq; ad cōtritionē: & dicēs reuertimi filii adā. Quia mille āni in oculis tuis sicut dies hesterna q̄ ꝑtrāsiit & vigilia in nocte. Percutiēte te eos vt sōniū erunt: mane q̄si herba ꝑtrāsiēs. Mane floruit & abiit: ad vesperū conteretur atq; siccabitur. Cōsūpti ei sum⁹ in furore tuo. & i indignatiōe tua cōturbati sum⁹. Posuisti iniquitates nr̄as corā te: negligētias nr̄as i luce vultus tui. Oēs ei dies nr̄i trāsierūt i furore tuo: cōsumpsimus ānos nr̄os q̄si ꝑmonē loq̄ns. Dies ānorū nr̄oꝝ in ipsis septuagita ānis: si āt multū e octogita āni: & q̄ āpli us est labor & dolor: q̄m trāsiuimus cito & aduolauimus. Quis nouit fortitudinē ire tue: & scdm timorē tuū idignationē tuā? Vt nume

eum: letificasti oēs inimicos eius. Auer
των αὐτοῦ, εὔφρανας πάντας τοὺς ἐχθροὺς αὐτοῦ. Ἀπέ
tisti adiutoriū gladij eius: ⁊ nō es auxilia
στρεψας τὴν βοήθειαν τῆς ῥομφαίας αὐτοῦ, καὶ οὐκ ἀντιλά
tus ei in bello. Destruxisti ab emūdatiōe
βου αὐτοῦ ἐν τῷ πολέμῳ. Κατέλυσας ἀπὸ καθαρισμοῦ
sua: sedē eius in tra collisisti. Mino
αὐτοῦ, τὸν θρόνον αὐτοῦ εἰς τὴν γῆν κατέρραξας. Ἐσμίκρυ
rasti dies tēporis eius: pfudisti eū cōfu
νας τὰς ἡμέρας τοῦ χρόνου αὐτοῦ, κατέχεας αὐτοῦ αἰσχύ
siōe. Vsq quo dñe auertis in finē: exardescet
νην. Ἕως πότε κύριε ἀποστρέφῃ εἰς τέλος, ἐκκαυθήσεται
sicut ignis ira tua? Memorare q̄ mea suba: nūqd enī
ὡς πῦρ ἡ ὀργή σου; Μνήσθητι τίς μου ἡ ὑπόστασις, μὴ γὰρ
vane cōstituisti oēs filios hoīum? Quis est
ματαίως ἔκτισας πάντας τοὺς υἱοὺς τῶν ἀνθρώπων; Τίς ἐστιν
hō: qui viuet ⁊ nō videbit mortē: eruet ani
ἄνθρωπος, ὃς ζήσεται καὶ οὐκ ὄψεται θάνατον, ῥύσεται τὴν ψυ
mā suā de manu inferi? Dp. Vbi sūt
χὴν αὐτοῦ ἐκ χειρὸς ᾅδου; Διάψαλμα. Ποῦ εἰσι τὰ
mie tue antique dñe: q̄s iurasti dd in ve
ἐλέη σου τὰ ἀρχαῖα κύριε, ἃ ὤμοσας τῷ Δαυὶδ ἐν τῇ ἀλη
tate tua. Memor esto dñe opꝓbrij seruoꝝ tuoꝝ:
θείᾳ σου. Μνήσθητι κύριε τοῦ ὀνειδισμοῦ τῶν δούλων σου,
qđ cōtinui in sinu meo multaꝝ gētiū. Qđ exꝓbrauerūt
οὗ ὑπέσχον ἐν τῷ κόλπῳ μου πολλῶν ἐθνῶν. Οὗ ὠνείδισαν
inimici tui dñe: qđ exꝓbrauerūt cōmutationē chri
οἱ ἐχθροί σου κύριε, οὗ ὠνείδισαν τὸ ἀντάλλαγμα τοῦ χρι
sti tui. Bñs dñs in eternū: fiat fiat.
στοῦ σου. Εὐλογητὸς κύριος εἰς τὸν αἰῶνα, γένοιτο γένοιτο.

Oratio moysi hoī dei. 89.
Προσευχὴ μωυσῆ ἀνθρώπῳ τοῦ θεοῦ. πθʹ.

Domine refugiū factus es nob ī gñatiōe ⁊ gñatione. Priusq̄
Κύριε καταφυγὴ ἐγενήθης ἡμῖν ἐν γενεᾷ καὶ γενεᾷ. Πρὸ
quā mōtes fierēt ⁊ formaretur tra ⁊ or
τοῦ ὄρη γενηθῆναι καὶ πλασθῆναι τὴν γῆν καὶ τὴν οἰκουμέ
bis: ⁊ a seculo ⁊ vsq in seculū tu es. Ne auer
νην, καὶ ἀπὸ τοῦ αἰῶνος καὶ ἕως τοῦ αἰῶνος σὺ εἶ. Μὴ ἀπο
tas hoīez in humilitatē: ⁊ dixisti: cōuertimini
στρέψῃς ἄνθρωπον εἰς ταπείνωσιν, καὶ εἶπας, ἐπιστρέψατε
filij hoīum. Qm̄ mille āni aū oculos tuos dñe:
υἱοὶ τῶν ἀνθρώπων. Ὅτι χίλια ἔτη ἐν ὀφθαλμοῖς σου κύριε,
tāq̄ dies hesterna q̄ ꝑterijt: ⁊ custodia in nocte. Que ꝓ
ὡς ἡ ἡμέρα ἡ ἐχθὲς ἥτις διῆλθε, καὶ φυλακὴ ἐν νυκτί. Τὰ ἐξου
nihilo habētur eoꝝ āni erūt: mane sicut herba trāseat:
δενώματα αὐτῶν ἔτη ἔσονται, τὸ πρωῒ ὡσεὶ χλόη παρέλθοι,
mane floreat ⁊ trāseat: Vespere decidat:
τὸ πρωῒ ἀνθήσαι καὶ παρέλθοι, Τὸ ἑσπέρας ἀποπέσοι,
induret ⁊ arescat. Quia defecimus in ira tua:
σκληρυνθείη καὶ ξηρανθείη. Ὅτι ἐξελίπομεν ἐν τῇ ὀργῇ σου,
⁊ in furore tuo turbati sumus. Posuisti iniq̄tates nr̄as in
καὶ ἐν τῷ θυμῷ σου ἐταράχθημεν. Ἔθου τὰς ἀνομίας ἡμῶν ἐν
cōspectu tuo: seculū nr̄ꝫ in illuminatiōe vultus tui.
ἐναντίον σου, ὁ αἰὼν ἡμῶν εἰς φωτισμὸν τοῦ προσώπου σου.
Qm̄ oēs dies nr̄i defecerūt: ⁊ in ira tua defe
Ὅτι πᾶσαι αἱ ἡμέραι ἡμῶν ἐξέλιπον, καὶ ἐν τῇ ὀργῇ σου ἐξελί
cimus. Anni nr̄i sicut aranea meditabātur: dies ānoꝝ
πομεν. Τὰ ἔτη ἡμῶν ὡσεὶ ἀράχνη ἐμελέτων, αἱ ἡμέραι τῶν ἐτῶν Gen. 6.
nroꝝ in ipsis septuaginta āni: si aūt in potētatib⁹ octo Eccle.
ἡμῶν ἐν αὐτοῖς ἑβδομήκοντα ἔτη, ἐὰν δὲ ἐν δυναστείαις ὀγ 16. a.
ginta āni: ⁊ plurimū eoꝝ labor ⁊ dolor.
δοήκοντα ἔτη, καὶ τὸ πλεῖον αὐτῶν κόπος καὶ πόνος.
Qm̄ superuenit māsuetudo sup nos ⁊ corripiemur.
Ὅτι ἐπῆλθε πραότης ἐφ' ἡμᾶς καὶ παιδευθησόμεθα.
Quis nouit potestatē ire tue: ⁊ pre
Τίς γινώσκει τὸ κράτος τῆς ὀργῆς σου, καὶ ἀπὸ τοῦ
timore tuo irā tuā dinumerare? Dexterā
φόβου σου τὸν θυμόν σου ἐξαριθμήσασθαι; Τὴν δεξιάν
tuā sic notā fac mihi: ⁊ eruditos
σου οὕτως γνώρισόν μοι, καὶ τοὺς πεπαιδευμένους
corde in sapiētia.
τῇ καρδίᾳ ἐν σοφίᾳ.

Cōuertere dñe vſq̄ quo: & deprecabilis eſto ſup ſer-
Ἐπίστρεψον κύριε ἕως πότε, καὶ παρακλήθητι ἐπὶ τοῖς δού-
uos tuos. Repleti ſumus mane mīa tua dñe: & exul
λοις σου. Ἐνεπλήσθημεν τὸ πρωῒ τοῦ ἐλέους σου κύριε, καὶ ἠγαλ-
tauimus & delectati ſum⁹. In oībus diebus nr̄is
λιασάμεθα καὶ εὐφράνθημεν. Ἐν πάσαις ταῖς ἡμέραις ἡμῶν
letati ſumus: pro qb⁹ dieb⁹ humiliaſti nos: ānis qb⁹ vidi
εὐφρανθείημεν, ἀνθ' ὧν ἡμερῶν ἐταπείνωσας ἡμᾶς, ἐτῶν ὧν εἴδο-
mus mala. Et reſpice in ſeruos tuos & in opa tua
μεν κακά. Καὶ ἴδε ἐπὶ τοὺς δούλους σου καὶ ἐπὶ τὰ ἔργα σου
& dirige filios eoꝝ. Et ſit ſplēdor do-
καὶ ὁδήγησον τοὺς υἱοὺς αὐτῶν. Καὶ ἔστω ἡ λαμπρότης κυ-
mini dei nr̄i ſup nos: & opa manuū nr̄aꝝ diri
ρίου τοῦ θεοῦ ἡμῶν ἐφ' ἡμᾶς, καὶ τὰ ἔργα τῶν χειρῶν ἡμῶν κατεύ-
ge ſup nos: & opus manuū nr̄aꝝ dirige.
θυνον ἐφ' ἡμᾶς, καὶ τὸ ἔργον τῶν χειρῶν ἡμῶν κατεύθυνον.

Laus cātici dd: ſine titulo apud hebreos. 90.
Αἶνος ᾠδῆς τῷ δαβίδ, ἀνεπίγραφος παρ' ἑβραίοις. ϟ.

QUi hītat in adiutorio altiſſimi: in ꝓtectiōe dei
Ὁ κατοικῶν ἐν βοηθείᾳ τοῦ ὑψίστου, ἐν σκέπῃ τοῦ θεοῦ
celi cōmorabit. Dicet dño: ſuſceptor me⁹ es
τοῦ οὐρανοῦ αὐλισθήσεται. Ἐρεῖ τῷ κυρίῳ, ἀντιλήπτωρ μου εἶ
& refugiū meū deus meus: & ſpabo in eū. Qm̄
καὶ καταφυγή μου ὁ θεός μου, καὶ ἐλπιῶ ἐπ' αὐτόν. Ὅτι
ipſe liberabit te de laqueo venātiū & a v̄bo aſ
αὐτὸς ῥύσεταί σε ἐκ παγίδος θηρευτῶν καὶ ἀπὸ λόγου ταρα-
pero: in ſcapulis ſuis obūbrabit tibi: & ſub
χώδους, ἐν τοῖς μεταφρένοις αὐτοῦ ἐπισκιάσει σοι, καὶ ὑπὸ
pēnis eius ſpabis. Scuto circūdabit te vĩ
τὰς πτέρυγας αὐτοῦ ἐλπιεῖς. Ὅπλῳ κυκλώσει σε ἡ ἀλή-
tas eius: nō timebis a timore nocturno: A ſa
θεια αὐτοῦ, οὐ φοβηθήσῃ ἀπὸ φόβου νυκτερινοῦ, ἀπὸ βέ-
gitta volāte in die: a negotio in tenebris pābu
λους πετομένου ἡμέρας, ἀπὸ πράγματος ἐν σκότει διαπο-
lante: ab incurſu & demonio meridiano.
ρευομένου, ἀπὸ συμπτώματος καὶ δαιμονίου μεσημβρινοῦ.
Cadent a latere tuo mille: & decē milia a dextris
Πεσεῖται ἐκ τοῦ κλίτους σου χιλιάς, καὶ μυριὰς ἐκ δεξιῶν
tuis: ad te aūt nō ap̄ppiq̄bit. Verū tñ oculis tuis cō
σου, πρὸς σὲ δὲ οὐκ ἐγγιεῖ. Πλὴν τοῖς ὀφθαλμοῖς σου κατα-
ſiderabis: & retributionē pctōꝝ videbis. Qm̄ tu dñe
νοήσεις, καὶ ἀνταπόδοσιν ἁμαρτωλῶν ὄψει. Ὅτι σύ κύριε ἡ
ſpes mea: altiſſimū poſuiſti refugiū tuū. Nō acce
ἐλπίς μου, τὸν ὕψιστον ἔθου καταφυγήν σου. Οὐ προσε-
dent ad te mala: & flagellū nō ap̄ppiq̄bit tabnaculo
λεύσεται πρὸς σὲ κακά, καὶ μάστιξ οὐκ ἐγγιεῖ ἐν τῷ σκηνώματί
tuo. Qm̄ angelis ſuis mādabit de te: vt cuſto
σου. Ὅτι τοῖς ἀγγέλοις αὐτοῦ ἐντελεῖται περὶ σοῦ, τοῦ διαφυ-
diāt te in oībus vijs tuis. In manib⁹ portabūt te:
λάξαι σε ἐν πάσαις ταῖς ὁδοῖς σου. Ἐπὶ χειρῶν ἀροῦσί σε,
ne forte offendas ad lapidē pedē tuū. Sup aſpidē
μήποτε προσκόψῃς πρὸς λίθον τὸν πόδα σου. Ἐπὶ ἀσπίδα
& baſiliſcū ambulabis: & cōculcabis leonē &
καὶ βασιλίσκον ἐπιβήσῃ, καὶ καταπατήσεις λέοντα καὶ
dracōnē. Qm̄ in me ſpauit: & liberabo eū: ꝓte
Math. 4.a. Luce. 4.b. δράκοντα. Ὅτι ἐπ' ἐμὲ ἤλπισε, καὶ ῥύσομαι αὐτόν, σκεπά-
gā eū qm̄ cognouit nomē meū. Clamabit ad me: & ex
σω αὐτὸν ὅτι ἔγνω τὸ ὄνομά μου. Κεκράξεται πρός με, καὶ ἐπα-
audiā eū: cū ipſo ſū in tribulatiōe. Eripiam eū:
κούσομαι αὐτοῦ, μετ' αὐτοῦ εἰμὶ ἐν θλίψει. Ἐξελοῦμαι αὐτόν,
& glorificabo eū: lōgitudine dieꝝ replebo eū: &
καὶ δοξάσω αὐτόν, μακρότητα ἡμερῶν ἐμπλήσω αὐτόν, καὶ
oſtēdā illi ſalutare meū.
δείξω αὐτῷ τὸ σωτήριόν μου.

Pſalmus cātici in diē ſabbati. 91.
Ψαλμὸς ᾠδῆς εἰς τὴν ἡμέραν τοῦ σαββάτου. ϟα.

BOnū cōfiteri dño: & pſallere nomi
Ἀγαθὸν τὸ ἐξομολογεῖσθαι τῷ κυρίῳ, καὶ ψάλλειν τῷ ὀνόμα-
ni tuo altiſſime. Ad ānūciādū mane miaꝫ tuā: &
τί σου ὕψιστε. Τοῦ ἀναγγέλλειν τὸ πρωῒ τὸ ἔλεός σου, καὶ τὴν
veritatē tuā per noctē. In decachordo pſalterio cū cātico
ἀλήθειάν σου κατὰ νύκτα. Ἐν δεκαχόρδῳ ψαλτηρίῳ μετ' ᾠδῆς

rētur dies nr̄i ſic oſide: & veniemus corde ſapienti. Reuertere dñe vſq̄ quo: & exorabilis eſto ſup ſeruos tuos. Imple nos matutino mīa tua: & laudabimus & letabimur in cūctis dieb⁹ nr̄is. Letifica nos ꝓ diebus qbus afflixiſti nos: & ānis quibus vidim⁹ mala. Appeat apd̄ ſeruos tuos opus tuum: & glīa tua ſup filios eorū. Et ſit decor dñi dei nr̄i ſup nos: & opus manuum nr̄aꝝ cōfirma ſuper nos: & opus manuum noſtrarū confirma. 91.

QVi hitat i abſcondito excelſi: i vmbraculo oīpotētis cōmorabitur. Dicens dño ſpes mea & fortitudo mea: deus meus cōfidā i eo. Qm̄ ipe liberabit te d laqueo venātiū: d morte iſidiaꝝ. In ſcapulis ſuis obūbrabit tibi & ſub alis eius ſpabis: ſcutū & ꝓtectio veritas eius. Nō timebis a timore nocturno: a ſagitta volāte p diē. A peſte i tenebris ābulāte: a morſu iſanietis meridie. Cadēt a latere tuo mille & decē milia a dxtris tuis: ad te aūt nō appropinq̄bit. Verūtñ oculis tuis videbis: & vltionē ipiorū cernes. Tu enim es dñe ſpes mea. excelſū poſuiſti hitaculū tuū. Nō accedet ad te malū & lepra nō ap̄ppiquabit tabernaculo tuo. Quia angelis ſuis mādabit de te: vt cuſtodiāt te in oībus viis tuis. In manibus portabūt te: ne forte offēdas ad lapidē pedē tuū. Sup aſpidē & baſiliſcū calcabiſ conculcabis leonem & draconē. Qm̄ mihi adheſit & liberabo eū: exaltabo eū qm̄ cognouit nomē meū. Inuocabit me & exaudiā eū: cū ipo ero in tribulatiōe: eruā eū & glīficabo eū. Lōgitudie dierū iplebo eū: & oſidā illi ſalutare meū. Pſalmus cātici i die ſabbati. 92.

BOnū ē cōfiteri dño & pſallere noī tuo altiſſime. Ad annūciādū mane mīam tuā: & fidē tuā i noctibus. In decachordo & pſalte-

שובה יהוה עד מתי והנחם על
עבדיך׃ שבענו בבקר חסדך
ונרננה ונשמחה בכל ימינו׃
שמחנו כימות עניתנו שנות ראינו
רעה׃ יראה אל עבדיך פעלך
והדרך על בניהם׃ ויהי נעם
אדני אלהינו עלינו ומעשה ידינו
כוננה עלינו ומעשה ידינו
כוננהו׃ xci. ישב בסתר עליון
בצל שדי יתלונן׃ אמר ליהוה
מחסי ומצודתי אלהי אבטח בו׃
כי הוא יצילך מפח יקוש
מדבר הוות׃ באברתו יסך לך
ותחת כנפיו תחסה צנה וסחרה
אמתו׃ לא תירא מפחד לילה
מחץ יעוף יומם׃ מדבר באפל
יהלך מקטב ישוד צהרים׃ יפל
מצדך אלף ורבבה מימינך אליך
לא יגש׃ רק בעיניך תביט
ושלמת רשעים תראה׃ כי אתה
יהוה מחסי עליון שמת מעונך׃
לא תאנה אליך רעה ונגע לא
יקרב באהלך׃ כי מלאכיו יצוה
לך לשמרך בכל דרכיך׃ על
כפים ישאונך פן תגף באבן
רגלך׃ על שחל ופתן תדרך
תרמס כפיר ותנין׃ כי בי חשק
ואפלטהו אשגבהו כי ידע שמי׃
יקראני ואענהו עמו אנכי בצרה
אחלצהו ואכבדהו׃ ארך ימים
אשביעהו ואראהו בישועתי׃
xcii. מזמור שיר ליום
השבת׃ טוב להודות ליהוה
ולזמר לשמך עליון׃ להגיד
בבקר חסדך ואמונתך בלילות׃
עלי עשור ועלי נבל עלי הגיון

נחם
רנן שמח
יום יום
ענה שנה
ראה רעע
ראה היה
עשה
צלה
לון
חסה צוד
בטח נצל
פוח יקש
דבר הוה
חסה צנן
ירא
עוף
הלך שדד
נפל צדד
ימן נגש
נבט
ראה
חסה
שום עון
אנה רעע
קרב לאך
צוה
נשא נגף
דרך
רמס כפר
תנן פלט
שגב
קרא ענה
צור חלץ
כבד שבע
ראה ישע
זמר שור
ידה
עלה נגד
אמן
עשר הגה

בכנור: כי שמחתני יהוה בפעלך כנר
במעשי ידיך ארנן: מה גדלו עשה רנן
מעשיך יהוה מאד עמקו
מחשבתיך: איש בער לא ידע חשב
וכסיל לא יבין את זאת: בפרח כסל בין
רשעים כמו עשב ויציצו כל ציץ
פעלי און להשמדם עדי עד: שמד
ואתה מרום לעלם יהוה: כי הנה רום עלם
איביך יהוה כי הנה איביך איב
יאבדו יתפרדו כל פעלי און: אבד פרד
ותרם כראים קרני בלתי בשמן רום בלל
רענן: ותבט עיני בשורי בקמים נבט
עלי מרעים תשמענה אזני: קום רוע
צדיק כתמר יפרח כארז בלבנון שמע צדק
ישגה: שתולים בבית יהוה פרח שגה שתל
בחצרות אלהינו יפריחו: עוד פרח
ינובון בשיבה דשנים ורעננים נוב שוב
יהיו: להגיד כי ישר יהוה צורי היה נגד
ולא עלתה בו:

xciii.

יהוה מלך גאות לבש לבש גאה
יהוה עז התאזר אף תכון תבל עזז אזר
בל תמוט: נכון כסאך מאז כון מוט
מעולם אתה: נשאו נהרות יהוה כון עלם
נשאו נהרות קולם ישאו נהרות נשא
דכים: מקלות מים רבים דכה רבב
אדירים משברי ים אדיר אדר שבר
במרום יהוה: עדתיך נאמנו רום עוד
מאד לביתך נאוה קדש יהוה אמן אוה
לארך ימים: יום

xciiii.

אל נקמות יהוה אל נקמות
הופיע: הנשא שפט הארץ יפע נשא
השב גמול על גאים: עד מתי שפט שוב
רשעים יהוה עד מתי רשעים גמל גאה
יעלזו: יביעו ידברו עתק עלז נבע
יתאמרו כל פעלי און: עמך יהוה דבר אמר
ידכאו ונחלתך יענו: אלמנה דכא ענה

rio: in cãtico & cithara. Quĩ letificasti me dñe in ope tuo: in factura manuũ tuarũ laudabo. Quã magnificata sunt opa tua dñe: satis pro funde facte sunt cogitatiões tue. Vir insipiens nõ cognoscet: & stultus nõ intelliget istud. Germinauerũt ipii q̃si fenũ: & floruerũt oẽs qui opantur iniquitatẽ vt côterãtur vsq; in sẽpiternũ. Tu aũt excelsus in eternũ dñe. Ecce inimici tui dñe: ecce inimici tui peribũt: dissipabuntur oẽs qui operantur iniquitatem. Et exaltabitur q̃si monocerotis cornu meũ: & senecta mea in oleo vberi. Et respiciet ocl's meus eos q isidiãtur mihi: & his qui cõsurgũt aduersũ me malignãtib⁹ audiet auris mea. Iust⁹ vt palma florebit: vt cedrus in libano multiplicabitur. Trãsplãtati in domo dñi: ĩ atriis dei nrĩ germiabũt. Adhuc fructificabũt in senectute: pigues & frõdentes erũt. Annũciãtes qa rectus dñs fortitudo mea: & nõ ẽ iniquitas ĩ

D Ominus (eo. 93.
regnauit glĩa idutus ẽ: idutus ẽ dñs fortitudine & accictus est: ĩ sup appẽdit orbem qui nõ comouebitur. Firmũ soliũ tuũ ex tunc: ab eterno tu es. Leuauerũt flumia dñe: leuauerũt flumia vocẽ suã: leuauerũt flumia gurgites suos. A vocib⁹ aq̃rũ multarũ grãdes: fluctus maris: grandis in excelso dominus. Testimõia tua fidelia fctã sũt nimis: domum tuam decet sanctitas domĩe in longitudine dierũ.

94.

D Eus vltiõum dñe: deus vltionum ostendere. Eleuare qui iudicas terram: redde vicissitudinẽ sup bis. Vsq;quo impii domĩe: vsq;quo impii exultabunt. Fluent loquentes antiquum: garriẽt oẽs qui opantur iniquitatẽ? Populũ tuũ dñe côterẽt: & hereditatẽ tuã affligẽt. Vidu

in cithara. Quia delectasti me dñe in factura tua:
ἐν κιθάρᾳ. Ὅτι εὔφρανάς με κύριε ἐν τῷ ποιήματί σου,
τ in opibus manuũ tuarũ exultabo. Quã
καὶ ἐν τοῖς ἔργοις τῶν χειρῶν σου ἀγαλλιάσομαι. Ὡς
magnificata sũt opa tua dñe: nimis pfunde facte sũt
ἐμεγαλύνθη τὰ ἔργα σου κύριε, σφόδρα ἐβαθύνθησαν οἱ
cogitatiões tue. Vir insipiẽs nõ cognoscet: τ stultus nõ
διαλογισμοί σου. Ἀνὴρ ἄφρων οὐ γνώσεται, καὶ ἀσύνετος οὐ
intelliget hec. Cũ exorti fuerit pctõres sicut fe-
συνήσει ταῦτα. Ἐν τῷ ἀνατεῖλαι ἁμαρτωλοὺς ὡσεὶ χόρ-
nũ: τ appuerit oẽs q̃ opantur iniq̃tatẽ. Ut
τον, καὶ διέκυψαν πάντες οἱ ἐργαζόμενοι τὴν ἀνομίαν. Ὅπως
intereãt in seculũ seculi: tu ãt altissim⁹ in eter
ἂν ἐξολοθρευθῶσιν εἰς τὸν αἰῶνα τοῦ αἰῶνος, σὺ δὲ ὕψιστος εἰς τὸν αἰ-
nũ dñe. Quĩ ecce inimici tui dñe: qm̃ ecce inimici tui
ῶνα κύριε. Ὅτι ἰδοὺ οἱ ἐχθροί σου κύριε, ὅτι ἰδοὺ οἱ ἐχθροί σου
peribũt. Et dispgẽtur oẽs q̃ opantur
ἀπολοῦνται. Καὶ διασκορπισθήσονται πάντες οἱ ἐργαζόμενοι
iniq̃tatẽ: τ exaltabit sicut vnicornis cornu meũ: τ
τὴν ἀνομίαν, καὶ ὑψωθήσεται ὡς μονοκέρωτος τὸ κέρας μου, καὶ
senect⁹ mea in oleo vberi. Et despexit oculus me⁹ in
τὸ γῆράς μου ἐν ἐλαίῳ πίονι. Καὶ ἐπεῖδεν ὁ ὀφθαλμός μου ἐν
inimicos meos: τ in insurgẽtibus in me malignã
τοῖς ἐχθροῖς μου, καὶ ἐν τοῖς ἐπανισταμένοις ἐπ' ἐμὲ πονηρευο-
tibus audiet auris mea. Iustus vt palma florebit: sicut
μένοις ἀκούσεται τὸ οὖς μου. Δίκαιος ὡς φοῖνιξ ἀνθήσει, ὡσεὶ
cedrus in libano multiplicabit. Plãtati in
κέδρος ἡ ἐν τῷ Λιβάνῳ πληθυνθήσεται. Πεφυτευμένοι ἐν τῷ
domo dñi: in atriis dei nr̃i florebũt. Adhuc
οἴκῳ κυρίου, ἐν ταῖς αὐλαῖς τοῦ θεοῦ ἡμῶν ἐξανθήσουσιν. Ἔτι
multiplicabũtur in senecta vberi. τ bñ patiẽtes erũt vt an-
πληθυνθήσονται ἐν γήρει πίονι, καὶ εὐπαθοῦντες ἔσονται τοῦ ἀναγ-
nũtiẽt: Quĩ rectus dñs deus nr̃: τ nõ est iniq̃tas in eo.
γεῖλαι, Ὅτι εὐθὴς κύριος ὁ θεὸς ἡμῶν, καὶ οὐκ ἔστιν ἀδικία ἐν αὐτῷ.

In diẽ ãn sabbatũ qñ fundata ẽ
Εἰς τὴν ἡμέραν τοῦ προσαββάτου ὅτε κατῴκισται ἡ
terra: laus cãtici dauid. 92.
γῆ, αἶνος ᾠδῆς τῷ Δαυίδ. ϙβʹ.

D Ominus regnauit: decorẽ indutus est. In-
Ὁ κύριος ἐβασίλευσεν, εὐπρέπειαν ἐνεδύσατο. Ἐνε-
dutus ẽ dñs fortitudinẽ τ pcinxit se: τ enim fir-
δύσατο κύριος δύναμιν καὶ περιεζώσατο, καὶ γὰρ ἐστε-
mauit orbẽ tre: qui nõ cõmouebit. Parata se-
ρέωσε τὴν οἰκουμένην, ἥτις οὐ σαλευθήσεται. Ἕτοιμος ὁ θρό-
des tua ex tũc: a seculo tu es. Eleuauerũt
νος σου ἀπὸ τότε, ἀπὸ τοῦ αἰῶνος σὺ εἶ. Ἐπῆραν
flumina dñe: eleuauerũt flumina voces suas.
οἱ ποταμοὶ κύριε, ἐπῆραν οἱ ποταμοὶ φωνὰς αὐτῶν.
Eleuabũt flumina fluctus suos a vocibus
Ἀροῦσιν οἱ ποταμοὶ ἐπιτρίψεις αὐτῶν ἀπὸ φωνῶν ὑ-
aquarũ multarũ. Mirabiles elatiões maris: mira-
δάτων πολλῶν. Θαυμαστοὶ οἱ μετεωρισμοὶ τῆς θαλάσσης, θαυ-
bilis in altis dñs. Testimonia tua credibilia facta sũt ni-
μαστὸς ἐν ὑψηλοῖς ὁ κύριος. Τὰ μαρτύριά σου ἐπιστώθησαν σφό-
mis: domũ tuã decet sctĩtudo dñe in lõgitudine dierũ.
δρα, τῷ οἴκῳ σου πρέπει ἁγίασμα κύριε εἰς μακρότητα ἡμερῶν.

Psalmus dauid quarta sabbati. 93.
Ψαλμὸς τῷ Δαυίδ τετράδι σαββάτου. ϙγʹ.

D Eus vltionũ dñs: deus vltionũ libe-
Θεὸς ἐκδικήσεων κύριος, θεὸς ἐκδικήσεων ἐπαῤ-
re egit: Exaltare q̃ iudicas trã: redde retri-
ῥησιάσατο. Ὑψώθητι ὁ κρίνων τὴν γῆν, ἀπόδος ἀντα-
butiões superbis. Usq;quo pctõres do-
πόδοσιν τοῖς ὑπερηφάνοις. Ἕως πότε ἁμαρτωλοὶ κύ-
mine: vsq;quo pctõres gl̃iabũtur? Effabũtur τ
ριε, ἕως πότε ἁμαρτωλοὶ καυχήσονται; Φθέγξονται καὶ
loq̃ntur iniq̃tatẽ: loq̃ntur oẽs q̃ opantur
λαλήσουσιν ἀδικίαν, λαλήσουσι πάντες οἱ ἐργαζόμενοι
iniustitiã? Populum tuũ dñe humiliauerũt: τ
τὴν ἀνομίαν; Τὸν λαόν σου κύριε ἐταπείνωσαν, καὶ τὴν
hereditatẽ tuã vexauerũt. Viduã
κληρονομίαν σου ἐκάκωσαν. Χήραν ccccccccccccccc

et pupillā interfecerūt: ⁊ aduenā occiderūt. Et
καὶ ὀρφανοὺς ἀπέκτειναν, καὶ προσήλυτον ἐφόνευσαν. Καὶ
dixerūt: nō videbit dñs: neq; intelliget de⁹ iacob.
εἶπαν, οὐκ ὄψεται κύριος, οὐδὲ συνήσει ὁ θεὸς τοῦ ἰακώβ.
Intelligite iā inſipiētes in ppl'o: ⁊ ſtulti aliqñ ſapite.
Σύνετε δὴ ἄφρονες ἐν τῷ λαῷ, καὶ μωροί ποτε φρονήσατε.
Qui plātauit aurē: nō audit? aut q̄ finxit ocu-
Ο φυτεύσας τὸ οὖς, οὐχὶ ἀκούει; ἢ ὁ πλάσας τὸν ὀφθαλ-
lum nō cōſiderat? Qui corripit gētes: nō arguet? qui
μὸν οὐχὶ κατανοεῖ; Ο παιδεύων ἔθνη, οὐχὶ ἐλέγξει; ὁ δι-
docet hoīem ſciētiā? Dñs ſcit cogitatio
δάσκων ἄνθρωπον γνῶσιν; Κύριος γινώσκει τοὺς διαλογισ-
nes hoīm: qm̄ ſunt vane. Beatus hō:
μοὺς τῶν ἀνθρώπων, ὅτι εἰσὶ μάταιοι. Μακάριος ἄνθρωπος,
quē erudieris dñe: ⁊ de lege tua docueris eū.
ὃν ἂν παιδεύσῃς κύριε, καὶ ἐκ τοῦ νόμου σου διδάξῃς αὐ-
Ut mitiges eū a diebus malis: donec fodiat
τόν. Τοῦ πραῧναι αὐτὸν ἀφ' ἡμερῶν πονηρῶν, ἕως οὗ ὀρυγῇ
pctōri fouea. Qm̄ nō repellet dñs ple-
τῷ ἁμαρτωλῷ βόθρος. Οτι οὐκ ἀπώσεται κύριος τὸν λα-
bē ſuā: ⁊ hereditatē ſuā nō derelinquet.
ὸν αὐτοῦ, καὶ τὴν κληρονομίαν αὐτοῦ οὐκ ἐγκαταλείψει.
Quoadusq; iuſtitia cōuertetur in iudiciū: ⁊ q̄ iuxta illā:
Εως οὗ δικαιοσύνη ἐπιστρέψει εἰς κρίσιν, καὶ ἐχόμενοι αὐτῆς,
oēs q̄ recto ſunt corde. Dp̄ Quis cōſurget
πάντες οἱ εὐθεῖς τῇ καρδίᾳ. Διάψαλμα. Τίς ἀναστήσεταί
mihi aduerſus malignātes: aut q̄s ſtabit mecū aduer
μοι ἐπὶ πονηρευομένοις; ἢ τίς συμπαραστήσεταί μοι ἐπὶ
ſus operātes iniq̄tatē? Niſi q: dñs adiuuit me:
τοὺς ἐργαζομένους τὴν ἀνομίαν; Εἰ μὴ ὅτι κύριος ἐβοήθησέ μοι,
paulomin⁹ habitaſſet in iferno aia mea. Si dicebā
παραβραχὺ παρῴκησε τῷ ᾅδῃ ἡ ψυχή μου. Εἰ ἔλεγον
motus eſt pes me⁹: mia tua dñe adiuuabat me ſe-
σεσάλευται ὁ πούς μου, τὸ ἔλεός σου κύριε ἐβοήθει μοι, κα-
cundū multitudinē dolorū meorū in corde meo: cōſo-
τὰ τὸ πλῆθος τῶν ὀδυνῶν μου ἐν τῇ καρδίᾳ μου, αἱ πα-
lationes tue letificauerūt aīam meā. Nunq̄d adheret
ρακλήσεις σου εὔφραναν τὴν ψυχήν μου. Μὴ συμπροσέσ-
tibi ſedes iniq̄tatis: q̄ fingis laborē in p̄cepto? Ca
ται σοι θρόνος ἀνομίας, ὁ πλάσσων κόπον ἐπὶ πρόσταγμα; Θη
ptabūt in aīam iuſti: ⁊ ſanguinē inocētē cōdēna
ρεύσουσιν ἐπὶ ψυχὴν δικαίου, καὶ αἷμα ἀθῷον καταδικά-
būt. Et fact⁹ eſt mihi dñs in refugiū: ⁊ de⁹ me⁹
σουσι. Καὶ ἐγένετό μοι κύριος εἰς καταφυγήν, καὶ ὁ θεός μου
in adiutoriū ſpei mee. Et reddet illis dñs
εἰς βοηθὸν ἐλπίδος μου. Καὶ ἀποδώσει αὐτοῖς κύριος
iniq̄tatē ipſorū: ⁊ ſm̄ malitiā eorū diſper
τὴν ἀνομίαν αὐτῶν, καὶ κατὰ τὴν πονηρίαν αὐτῶν ἀφα-
det illos dñs deus.
νιεῖ αὐτοὺς κύριος ὁ θεός.

Laus cātici dauid: ſine titulo apud hebreos. 94.
Αἶνος ᾠδῆς τῷ δαυΐδ, ἀνεπίγραφος παρ' ἑβραίοις. ϟδʹ

Uenite exultemus dño: iubilemus
Δεῦτε ἀγαλλιασώμεθα τῷ κυρίῳ, ἀλαλάξωμεν τῷ
deo ſalutari nr̄o. Preoccupemus faciē eius
θεῷ τῷ σωτῆρι ἡμῶν. Προφθάσωμεν τὸ πρόσωπον αὐτοῦ
in cōfeſſione: ⁊ in pſalmis iubilemus ei. Qm̄
ἐν ἐξομολογήσει, καὶ ἐν ψαλμοῖς ἀλαλάξωμεν αὐτῷ. Οτι
deus magn⁹ dñs ⁊ rex magn⁹ ſup oēm
θεὸς μέγας κύριος καὶ βασιλεὺς μέγας ἐπὶ πᾶσαν τὴν
terrā. Quia in manu eius fines terre: ⁊ al-
γῆν. Οτι ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ τὰ πέρατα τῆς γῆς, καὶ τὰ
titudines mōtiū ipſi⁹ ſunt. Qm̄ ipſi⁹ eſt mare:
ὕψη τῶν ὀρέων αὐτοῦ εἰσιν. Οτι αὐτοῦ ἐστιν ἡ θάλασσα,
⁊ ipſe fecit illud: ⁊ aridā manus eius
καὶ αὐτὸς ἐποίησεν αὐτήν, καὶ τὴν ξηρὰν αἱ χεῖρες αὐτοῦ
formauerūt. Uenite adoremus: ⁊ procidamus ei:
ἔπλασαν. Δεῦτε προσκυνήσωμεν, καὶ προσπέσωμεν αὐ-
⁊ ploremus corā dño q̄ fecit
τῷ, καὶ κλαύσωμεν ἐναντίον κυρίου τοῦ ποιήσαντος
nos. Quia ipſe eſt deus nr̄:
ἡμᾶς. Οτι αὐτός ἐστιν ὁ θεὸς ἡμῶν, oooooooooooo

am & aduenā interfici-
ent: & pupillos occidēt
Et dixerūt nō videbit
dñs: & non intelliget
deus iacob. Intelligite
ſtulti in populo: oooooo
& inſipiētes aliqñ diſci
te. Qui plantauit ooooo
aurem non audiet? aut
qui finxit oculū oooo
nō videbit? Qui eru-
dit gentes non arguet?
q docet hoīem ſcientiā?
Dominus nouit ooooooo
cogitatiōes hominum:
quia vane ſunt. ooooooo
Beatus vir quem eru-
dieris domine: oooooooo
& de lege tua docueris
eum. Ut quieſcat ooooo
a diebus afflictiōis: do
nec fodiatur impio oooo
interitus. Nō enim de
relinquet dñs populū
ſuū: & hereditatē ſuam
nō deſeret. Quo vſq;
ad iuſtitiā reuertetur iu
diciū: & ſequētur illud
oēs recti corde. Quis
ſtabit p me aduerſum
malos? q̄s ſtabit p me
aduerſus oparios ini-
quitatis? Niſi quia dñs
auxiliator meus: paulo
minus hitaſſet i iferno
aīa mea. Si dicebam
motus ē pes me⁹: mīa
tua dñe ſuſtētabat me.
In multitudīe cogita-
tionū meaꝝ que ſunt i
me intriſecus: cōſolatio
nes tue delectabāt aīam
meā. Nūquid p̄ticeps e
rit tui thron⁹ inſidiarū:
figēs laborē i p̄cepto?
Copulabūtur aduerſū
aīaꝫ iuſti: & ſāguinē i
nocētē cōdēnabūt. E-
rit āt dñs mihi i refugi
um & de⁹ me⁹ q̄ſi petra
ſpei mee. Et reſtituet
ſup eos iniquitatē ſuā:
& i malitia ſua p̄det e-
os: p̄det illos dñs de⁹ nr̄.

Uenite laudem⁹ 95.
dñm: iubilemus
petre ieſu nr̄o. Preue-
niamus vultū eius i acti
one grāꝝ: i cāticis iubi-
lemus ei. Quoniam fortis
& magnus dñs: & rex
magnus ſup oēs deos.
In cuius māu fūdamen
ta terre: & excelſa mō
tiū ipſius ſunt. Cuius ē
mare: ipſe ei fecit illud:
& ſiccā māus eius plaſ
mauerūt. Venite ado-
remus & curuemur: fle
ctamus genua āſi faciē
dñi factoris nr̄i. Quia
ipſe eſt deus noſter oooo

וְגֵר יַהֲרֹגוּ וִיתוֹמִים יְרַצֵּחוּ׃
וַיֹּאמְרוּ לֹא יִרְאֶה יָּהּ וְלֹא יָבִין
אֱלֹהֵי יַעֲקֹב׃ בִּינוּ בֹּעֲרִים בָּעָם
וּכְסִילִים מָתַי תַּשְׂכִּילוּ׃ הֲנֹטַע
אֹזֶן הֲלֹא יִשְׁמָע אִם יֹצֵר עַיִן
הֲלֹא יַבִּיט׃ הֲיֹסֵר גּוֹיִם הֲלֹא יוֹכִיחַ
הַמְלַמֵּד אָדָם דָּעַת׃ יְהוָה יוֹדֵעַ
מַחְשְׁבוֹת אָדָם כִּי הֵמָּה הָבֶל׃
אַשְׁרֵי הַגֶּבֶר אֲשֶׁר תְּיַסְּרֶנּוּ יָּהּ
וּמִתּוֹרָתְךָ תְלַמְּדֶנּוּ׃ לְהַשְׁקִיט
לוֹ מִימֵי רָע עַד יִכָּרֶה לָרָשָׁע
שָׁחַת׃ כִּי לֹא יִטֹּשׁ יְהוָה עַמּוֹ
וְנַחֲלָתוֹ לֹא יַעֲזֹב׃ כִּי עַד צֶדֶק
יָשׁוּב מִשְׁפָּט וְאַחֲרָיו כָּל יִשְׁרֵי
לֵב׃ מִי יָקוּם לִי עִם מְרֵעִים
מִי יִתְיַצֵּב לִי עִם פֹּעֲלֵי אָוֶן׃
לוּלֵי יְהוָה עֶזְרָתָה לִּי כִּמְעַט שָׁכְנָה
דוּמָה נַפְשִׁי׃ אִם אָמַרְתִּי מָטָה
רַגְלִי חַסְדְּךָ יְהוָה יִסְעָדֵנִי׃ בְּרֹב
שַׂרְעַפַּי בְּקִרְבִּי תַּנְחוּמֶיךָ יְשַׁעַשְׁעוּ
נַפְשִׁי׃ הַיְחָבְרְךָ כִּסֵּא הַוּוֹת יֹצֵר
עָמָל עֲלֵי חֹק׃ יָגוֹדּוּ עַל נֶפֶשׁ
צַדִּיק וְדָם נָקִי יַרְשִׁיעוּ׃ וַיְהִי
יְהוָה לִי לְמִשְׂגָּב וֵאלֹהַי לְצוּר
מַחְסִי׃ וַיָּשֶׁב עֲלֵיהֶם אֶת אוֹנָם
וּבְרָעָתָם יַצְמִיתֵם יַצְמִיתֵם יְהוָה
אֱלֹהֵינוּ׃ xcv. לְכוּ נְרַנְּנָה
לַיהוָה נָרִיעָה לְצוּר יִשְׁעֵנוּ׃
נְקַדְּמָה פָנָיו בְּתוֹדָה בִּזְמִירוֹת
נָרִיעַ לוֹ׃ כִּי אֵל גָּדוֹל יְהוָה
וּמֶלֶךְ גָּדוֹל עַל כָּל אֱלֹהִים׃ אֲשֶׁר
בְּיָדוֹ מֶחְקְרֵי אָרֶץ וְתוֹעֲפוֹת
הָרִים לוֹ׃ אֲשֶׁר לוֹ הַיָּם וְהוּא
עָשָׂהוּ וְיַבֶּשֶׁת יָדָיו יָצָרוּ׃ בֹּאוּ
נִשְׁתַּחֲוֶה וְנִכְרָעָה נִבְרְכָה לִפְנֵי
יְהוָה עֹשֵׂנוּ׃ כִּי הוּא אֱלֹהֵינוּ

גור הָרַג
יָתַם רָצַח
אָמַר רָאָה
בִּין כָּסַל
שָׂכַל
שָׁמַע
נָבַט יָכַח
לָמַד יָדַע
יָדַע חָשַׁב
יָסַר
יָרָה לָמַד
שָׁקַט יוֹם
רוּעַ כָּרָה
נָטַשׁ
עָזַב
שׁוּב שָׁפַט
קוּם רוּעַ
יָצַב
נָטָה
סָעַד
עֶצֶם שָׁעַשַׁע
חָבַר הָיָה
גָּדַד
צָדַק נָקָה
רָשַׁע הָיָה
שָׂגַב חָסָה
שׁוּב
רוּעַ צָמַת
הָלַךְ רָנַן
רוּעַ
קָדַם פָּנָה
יָדָה זָמַר
גָּדַל
חָקַר יָעַף
שָׁחָה כָּרַע
בָּרַךְ פָּנָה
עָשָׂה

ואנחנו עם מרעיתו וצאן ידו
היום אם בקלו תשמעו : אל
תקשו לבבכם כמריבה כיום מסה
במדבר : אשר נסוני אבותיכם
בחנוני גם ראו פעלי : ארבעים
שנה אקוט בדור ואמר עם תעי
לבב הם והם לא ידעו דרכי :
אשר נשבעתי באפי אם יבאון
אל מנוחתי : xcvj. שירו
ליהוה שיר חדש שירו ליהוה
כל הארץ : שירו ליהוה ברכו
שמו בשרו מיום ליום ישועתו :
ספרו בגוים כבודו בכל העמים
נפלאותיו : כי גדול יהוה
ומהלל מאד נורא הוא על כל
אלהים : כי כל אלהי העמים
אלילים ויהוה שמים עשה :
הוד והדר לפניו עז ותפארת
במקדשו : הבו ליהוה משפחות
עמים הבו ליהוה כבוד ועז :
הבו ליהוה כבוד שמו שאו
מנחה ובאו לחצרותיו : השתחוו
ליהוה בהדרת קדש חילו
מפניו כל הארץ : אמרו
בגוים יהוה מלך אף תכון
תבל בל תמוט ידין עמים
במישרים : ישמחו השמים
ותגל הארץ ירעם הים ומלאו :
יעלז שדי וכל אשר בו אז ירננו
כל עצי יער : לפני יהוה כי בא
כי בא לשפט הארץ ישפט תבל
בצדק ועמים באמונתו : xcvii.
יהוה מלך תגל הארץ ישמחו
איים רבים : ענן וערפל סביביו
צדק ומשפט מכון כסאו :
אש לפניו תלך ותלהט סביב

רעה צון
קול שמע
קשה רוב
נסה דבר
נסה
ראה רגע
קוט תעה
שבע בוא
נוח שיר
ישע
כבד
פלא גדל
הלל ירא
פנה עזז
פאר קדש
יהב שפחה
עזז
נשא
בוא שחה
חול
פנה
כון
מוט דין
ישר שמח
גול רעם
עלז שדה
רנן פנה
בוא
שפט
אמן
גול שמח
אי רבב
סבב שפט
כון ילך
להט

&& nos ppl's pascue eius & grex manus eius: hodie si vocē eius audieritis. Nolite ooooooo īdurare corda vestra sicut in cōtradictione: sicut in die tētatiōis ī deserto. Vbi tētauerunt me pr̄es vr̄i: pbauerūt me & viderūt opus meum. Quadragīta annis displicuit mihi gn̄atio illa: & dixi ppl's errās ī corde est: & ipsi nō cognouerūt vias meas. & iuraui in furorē meo: si venient in requiē meā.

C Antate dn̄o 96.
canticum nouum: canite domino oooooo omnis terra. Canite domino benedicite ooo noi eius: annunciate de die in diē salutare eius. Narrate in gētibus gloriā eius: in vniuersis populis mirabilia eius. Quia magnus dn̄s & laudabilis nimis: terribilis ipse sup omnes deos. Omnes enim oo dii populorum ooooooo sculptilia: dominus autem celos fecit. ooooooo Gloria & decor añ vultū eius: fortitudo & exultatio in sctūario eius. Afferte dn̄o familie oo ppl'orū: afferte domio gloriā & fortitudinem. Afferte dn̄o gloriam nomini eius: leuate oo munera & introite in atria eius. Adorate oooo dominum in decore sanctuarii: paueat ooooooo a facie eius omnis terra. Dicite ooooooooooooo in gētibus dn̄s regnauit: siquidem appendit orbem immobilem: iudicabit populos oooooo in equitate. Letamini celi oooooooooooooooooooo & exulta terra: tonet mare & plēitudo eius. Gaudeat ager & oia q̄ in eo sunt: tūc laudabūt vniuersa ligna saltus. Añ faciē dn̄i qm̄ venit: qm̄ venit iudicare terram: iudicabit orbem in iustitia & populos in fide sua. 97.

D Nŝ regnauit exultabit terra: letabuntur īsule multe. Nubes & caligo in circuitu ei9: iustitia & iudicium firmamentum solii eius. Ignis ante faciē eius ībit: & exuret p circuitū

nos ppl's pascue eius: & oues manus eius.
καὶ ἡμεῖς λαὸς νομῆς αὐτοῦ, καὶ πρόβατα χειρὸς αὐτοῦ.
Hodie si vocē eius audieritis: nolite obdurare
Σήμερον ἐὰν τῆς φωνῆς αὐτοῦ ἀκούσητε, μὴ σκληρύνητε τὰς — Deu. 5 b. c. 4. b.
corda vr̄a: sicut in exacerbatione. Secūm diē
καρδίας ὑμῶν, ὡς ἐν τῷ παραπικρασμῷ. Κατὰ τὴν ἡμέραν
tētationis in deserto: vbi tētauerūt me pr̄es vr̄i.
τοῦ πειρασμοῦ ἐν τῇ ἐρήμῳ, οὗ ἐπείρασάν με οἱ πατέρες ὑμῶν.
Probauerūt me & viderūt opa mea: q̄draginta ānis
Ἐδοκίμασάν με καὶ εἶδον τὰ ἔργα μου, τεσσαράκοντα ἔτη
offensus fui gn̄ationi huic. Et dixi: semp errāt
προσώχθισα τῇ γενεᾷ ἐκείνῃ. Καὶ εἶπα, ἀεὶ πλανῶνται τῇ
corde: ipsi xo nō cognouerūt vias meas. Ut iuraui in
καρδίᾳ, αὐτοὶ δὲ οὐκ ἔγνωσαν τὰς ὁδούς μου. Ὡς ὤμοσα ἐν
ira mea: si introibūt in requiē meā:
τῇ ὀργῇ μου, εἰ εἰσελεύσονται εἰς τὴν κατάπαυσίν μου;
Laus cātici dauid: qn̄ dom⁹ edificabat post
Αἶνος ᾠδῆς τῷ δαυίδ, ὅτε ὁ οἶκος ᾠκοδόμητο μετὰ τὴν
captiuitatē. sine titulo apud hebreos. 95.
αἰχμαλωσίαν. ἀνεπίγραφος παρ' ἑβραίοις. 95.

C Antate dn̄o cāticū nouū. cātate dn̄o ois — 1. Pa. 16. c.
Ἄσατε τῷ κυρίῳ ᾆσμα καινόν, ᾄσατε τῷ κυρίῳ πᾶσα
terra. Cātate dn̄o: bn̄dicite noi eius. An
ἡ γῆ. Ἄσατε τῷ κυρίῳ, εὐλογήσατε τὸ ὄνομα αὐτοῦ. Εὐ
nūciate diē de die salutare eius. Annūciate
αγγελίζεσθε ἡμέραν ἐξ ἡμέρας τὸ σωτήριον αὐτοῦ. Ἀναγγείλα
inter gētes gloriā eius: in oibus pplis
τε ἐν τοῖς ἔθνεσι τὴν δόξαν αὐτοῦ, ἐν πᾶσι τοῖς λαοῖς τὰ
mirabilia eius. Qm̄ magn⁹ dn̄s & laudabilis nimis: terri
θαυμάσια αὐτοῦ. Ὅτι μέγας κύριος καὶ αἰνετὸς σφόδρα, φο
bilis est sup oēs deos. Qm̄ oēs dij
βερός ἐστιν ὑπὲρ πάντας τοὺς θεούς. Ὅτι πάντες οἱ θεοὶ
gentiū demonia: dn̄s aūt celos fecit
τῶν ἐθνῶν δαιμόνια, ὁ δὲ κύριος τοὺς οὐρανοὺς ἐποίησεν.
Confessio & pulchritudo in ɔ̄spectu eius. scimonia &
Ἐξομολόγησις καὶ ὡραιότης ἐνώπιον αὐτοῦ, ἁγιωσύνη καὶ
magnificētia in sctificatione eius. Afferte do
μεγαλοπρέπεια ἐν τῷ ἁγιάσματι αὐτοῦ. Ἐνέγκατε τῷ κυ
mino patrie gentiū: afferte dn̄o gloriā & ho
ρίῳ αἱ πατριαὶ τῶν ἐθνῶν, ἐνέγκατε τῷ κυρίῳ δόξαν καὶ τι
norē. Afferte dn̄o gloriā noi eius: tollite ho
μήν. Ἐνέγκατε τῷ κυρίῳ δόξαν ὀνόματι αὐτοῦ, ἄρατε θυ
stias & introite in atria eius. Adorate
σίας καὶ εἰσπορεύεσθε εἰς τὰς αὐλὰς αὐτοῦ. Προσκυνήσατε
dn̄m in atrio sctō eius: cōmoueat a facie
τῷ κυρίῳ ἐν αὐλῇ ἁγίᾳ αὐτοῦ, σαλευθήτω ἀπὸ προσώπου
eius vniuersa t̄ra. Dicite in gētibus: q: dn̄s re
αὐτοῦ πᾶσα ἡ γῆ. Εἴπατε ἐν τοῖς ἔθνεσιν, ὅτι κύριος ἐβα
gnauit: & eni correxit orbē terre: q̄ nō cōmo
σίλευσε, καὶ γὰρ κατώρθωσε τὴν οἰκουμένην, ἥτις οὐ σαλευ
uebit: iudicabit ppl'os in eq̄tate. Letētur celi
θήσεται, κρινεῖ λαοὺς ἐν εὐθύτητι. Εὐφραινέσθωσαν οἱ οὐρα
et exultet terra: cōmoueat mare: & plenitu
νοὶ καὶ ἀγαλλιάσθω ἡ γῆ, σαλευθήτω ἡ θάλασσα, καὶ τὸ πλήρω
do eius. Gaudebūt cāpi: & oīa q̄ in eis: tunc
μα αὐτῆς. Χαρήσεται τὰ πεδία, καὶ πάντα τὰ ἐν αὐτοῖς, τότε
exultabūt oīa ligna silue: A facie
ἀγαλλιάσονται πάντα τὰ ξύλα τοῦ δρυμοῦ, Ἀπὸ προσώπου — B. 53.
dn̄i: q: venit: qm̄ venit iudicare terrā. Judicabit orbē ter
κυρίου, ὅτι ἔρχεται, ὅτι ἔρχεται κρῖναι τὴν γῆν. Κρινεῖ τὴν οἰκουμέ
re in eq̄tate: & ppl'os in veritate sua. Psalmus
νην ἐν δικαιοσύνῃ, καὶ λαοὺς ἐν τῇ ἀληθείᾳ αὐτοῦ. Ψαλμὸς τῷ
dauid qn̄ terra ei⁹ restituta ē. sine titulo apud hebreos. 96
δαυίδ, ὅτε ἡ γῆ αὐτοῦ καθίσταται. ἀνεπίγραφος παρ' ἑβραίοις. 96

D Dominus regnauit: exultet terra: letētur
Ο κύριος ἐβασίλευσεν, ἀγαλλιάσθω ἡ γῆ, εὐφρανθήτω
insule multe. Nubes & caligo i circuitu ei⁹: iustitia
σαν νῆσοι πολλαί. Νεφέλη καὶ γνόφος κύκλῳ αὐτοῦ, δικαιοσύ
et iudiciū correctio sedis eius. Ignis ante
νη καὶ κρίμα κατόρθωσις τοῦ θρόνου αὐτοῦ. Πῦρ ἐνώπι
ipm̄ pcedet: & inflāmabit i circuitu
ον αὐτοῦ προπορεύσεται, καὶ φλογιεῖ κύκλῳ oooooooo

Trāſ.Gre.lxx.cū interp̄re.latina.

inimicos eius. Alluxerũt fulgura eius orbi
τοὺς ἐχθροὺς αὐτοῦ. Ἔφαναν αἱ ἀστραπαὶ αὐτοῦ τῇ οἰκου
terre: vidit ⁊ cõmota est terra. Mõtes sicut cera fluxerũt
μένῃ, εἶδε καὶ ἐσαλεύθη ἡ γῆ. Τὰ ὄρη ὡσεὶ κηρὸς ἐτάκη
a facie dñi: a facie dñi oĩs
σαν ἀπὸ προσώπου κυρίου, ἀπὸ προσώπου κυρίου πά
terre. Annũciauerũt celi iusticiã eius:
σης τῆς γῆς. Ἀνήγγειλαν οἱ οὐρανοὶ τὴν δικαιοσύνην αὐτοῦ,
et viderũt oẽs ppl̃i gloriã eius. Cõfundãtur
καὶ εἴδοσαν πάντες οἱ λαοὶ τὴν δόξαν αὐτοῦ. Αἰσχυνθήτω
oẽs q adorãt sculptilia: q gloriãtur
σαν πάντες οἱ προσκυνοῦντες τοῖς γλυπτοῖς, οἱ ἐγκαυχώ
in simulachris suis. Adorate eũ oẽs
μενοι ἐν τοῖς εἰδώλοις αὐτῶν. Προσκυνήσατε αὐτῷ πάν
angeli eius. Audiuit ⁊ letata est sion: ⁊
τες ἄγγελοι αὐτοῦ. Ἤκουσε καὶ εὐφράνθη ἡ Σιών, καὶ ἠ
exultauerũt filie iude: pp̃ter iu
γαλλιάσαντο αἱ θυγατέρες τῆς Ἰουδαίας, ἕνεκεν τῶν κρι
dicia tua dñe. Qm̃ tu dñs altissim⁹ sup oẽm
μάτων σου κύριε. Ὅτι σὺ κύριος ὕψιστος ἐπὶ πᾶσαν τὴν
terrã: nimis exaltatus es sup oẽs deos: Qui
γῆν, σφόδρα ὑπερυψώθης ὑπὲρ πάντας τοὺς θεούς. Οἱ
Amos 5.d. diligitis dñm: odite mala: custodit dñs
ἀγαπῶντες τὸν κύριον, μισεῖτε πονηρά, φυλάσσει κύριος
aĩas sctõꝝ suoꝝ: de manu pctõris libe
τὰς ψυχὰς τῶν ὁσίων αὐτοῦ, ἐκ χειρὸς ἁμαρτωλοῦ ῥύσε
rabit eos. Lux orta est iusto: ⁊ rectis cor
ται αὐτούς. Φῶς ἀνέτειλε τῷ δικαίῳ, καὶ τοῖς εὐθέσι τῇ καρ
de letitia. Letamini iusti in dño: ⁊ cõ
δίᾳ εὐφροσύνη. Εὐφράνθητε δίκαιοι ἐν τῷ κυρίῳ, καὶ ἐξο
fitemini memorie sctificationis eius.
μολογεῖσθε τῇ μνήμῃ τῆς ἁγιωσύνης αὐτοῦ.

Psalmus dauid 97.
Ψαλμὸς τῷ Δαυίδ. ϟζ.

CAntate dño canticũ nouũ: q: mirabilia fe
ᾌσατε τῷ κυρίῳ ᾆσμα καινόν, ὅτι θαυμαστὰ ἐποί
cit dñs. Saluauit eũ dextera eius. ⁊ brachiũ
ησεν ὁ κύριος. Ἔσωσεν αὐτὸν ἡ δεξιὰ αὐτοῦ. καὶ ὁ βραχί
sctũ eius. Notũ fecit dñs salutare suũ:
ων ὁ ἅγιος αὐτοῦ. Ἐγνώρισε κύριος τὸ σωτήριον αὐτοῦ,
in cõspectu gentiũ reuelauit iusticiã suã.
ἐναντίον τῶν ἐθνῶν ἀπεκάλυψε τὴν δικαιοσύνην αὐτοῦ.
recordat⁹ est mĩe sue iacob: ⁊ verita
Ἐμνήσθη τοῦ ἐλέους αὐτοῦ τῷ Ἰακώβ, καὶ τῆς ἀληθεί
tis sue domui israel. Viderũt oẽs ter
Esaie. 52.c. ας αὐτοῦ τῷ οἴκῳ Ἰσραήλ. Εἴδοσαν πάντα τὰ πέ
mini terre salutare dei nři. Jubilate
ρατα τῆς γῆς τὸ σωτήριον τοῦ θεοῦ ἡμῶν. Ἀλαλάξατε
deo oĩs terra: cãtate ⁊ exultate ⁊ psallite.
τῷ θεῷ πᾶσα ἡ γῆ, ᾄσατε καὶ ἀγαλλιᾶσθε καὶ ψάλατε.
Psallite dño in cithara: in cithara ⁊ voce psalmi:
Ψάλατε τῷ κυρίῳ ἐν κιθάρᾳ, ἐν κιθάρᾳ καὶ φωνῇ ψαλμοῦ,
in tubis ductilibus: ⁊ voce tube cornee Jubi
ἐν σάλπιγξιν ἐλαταῖς, καὶ φωνῇ σάλπιγγος κερατίνης. Ἀλα
late in cõspectu regis dñi. Moueat ma
λάξατε ἐνώπιον τοῦ βασιλέως κυρίου. Σαλευθήτω ἡ θά
re ⁊ plenitudo eius: orbis terraꝝ ⁊ oẽs
λασσα καὶ τὸ πλήρωμα αὐτῆς, ἡ οἰκουμένη καὶ πάντες οἱ
qui habitãt in eo. Flumina plaudẽt manu si
κατοικοῦντες ἐν αὐτῇ. Ποταμοὶ κροτήσουσι χειρὶ ἐπὶ τὸ
mul: mõtes exultabũt a cõspectu dñi: qm̃ ve
αὐτό, τὰ ὄρη ἀγαλλιάσονται ἀπὸ προσώπου κυρίου, ὅτι ἔρ
ps.95. nit: qm̃ venit iudicare terrã. Judicabit orbẽ terraꝝ in iu
χεται, ὅτι ἥκει κρῖναι τὴν γῆν. Κρινεῖ τὴν οἰκουμένην ἐν δι
sticia: ⁊ pp̃los in equitate. Psalm⁹ dauid 98.
καιοσύνῃ, καὶ λαοὺς ἐν εὐθύτητι. Ψαλμὸς τῷ Δαυίδ. ϟη.

DOmin⁹ regnauit: irascant ppl̃i: q se
Κύριος ἐβασίλευσεν, ὀργιζέσθωσαν λαοί, ὁ καθή
des sup cherubim: moueatur terra. Dñs in
μενος ἐπὶ τῶν χερουβίμ, σαλευθήτω ἡ γῆ. Κύριος ἐν
sion magn⁹: ⁊ excelsus est sup oẽs
Σιὼν μέγας, καὶ ὑψηλός ἐστιν ἐπὶ πάντας

Trāſla.B.Hie.

hostes eius. Appuerũt
fulgura eius orbi: vidit
& cõtremuit terra. Mõ
tes sicut cera tabefacti
sunt a facie dñi: a facie
dominatoris omnis
terre. Annũciauerũt celi
iustitiã eius: & viderũt
oẽs populi gloriã eius.
Confundantur vniuer
si qui seruiunt sculptili:
qui gloriãtur in idolis suis:
adorate eum oẽs dii.
Audiuit
& letata est siõ: & exul
tauerunt filie iude
propter iudicia tua do
mine. Tu enim
dñs excelsus sup om
nem terram: vehemen
ter eleuatus es sup oẽs
deos. Qui diligitis
dominum odite malũ:
custodit animas
sanctorũ suorũ: de ma
nu impiorum eruet eos
Lux orta est iusto: &
rectis corde letitia.
Letamini iusti in dño:
& confitemini
memorie scte ei⁹. 98.
Psalmus.

CAntate domino cã
ticũ nouum quia
mirabilia fecit: saluauit
sibi dextera eius
& brachiũ sctũm eius.
Notum fecit dominus
salutare suũ: in cõspe
ctu gẽtiũ reuelauit iusti
tiã suã. Recordatus est
mĩe sue & veritatis sue
domui israel: viderunt
oẽs fines terre saluta
re dei nostri. Iubilate
domino omnis terra
vociferamini: & lauda
te & canite. Cãtate do
mino in cithara: in ci
thara & voce carminis.
In tubis & clangore
buccine iubilate
coram rege dño. To
net mare
& pleĩtudo eius: orbis
& hitatores eius.
Flumina plaudẽt ma
nu: simul mõtes
laudabunt. Ante dñm
quia venit iudicare
terram: iudicabit or
bem in iustitia
& populos in equitati
bus. 99.

DOminus regnauit
commoueantur popu
li: sessor cherubim
concutiatur terra. Do
minus in sion
magnus: & excelsus ẽ
super omnes

Tex.heb.p̄s.xcviij. P̄initiua.heb.

צריו: האירו ברקיו תבל ראתה
ותחל הארץ: הרים כדונג נמסו
מלפני יהוה מלפני אדון כל
הארץ: הגידו השמים צדקו וראו
כל העמים כבודו: יבשו כל
עבדי פסל המתהללים באלילים
השתחוו לו כל אלהים: שמעה
ותשמח ציון ותגלנה בנות יהודה
למען משפטיך יהוה: כי אתה
יהוה עליון על כל הארץ מאד
נעלית על כל אלהים: אהבי
יהוה שנאו רע שמר נפשות
חסידיו מיד רשעים יצילם: אור
זרע לצדיק ולישרי לב שמחה:
שמחו צדיקים ביהוה והודו
לזכר קדשו: xcviij. מזמור
שירו ליהוה שיר חדש כי
נפלאות עשה הושיעה לו ימינו
וזרוע קדשו: הודיע יהוה
ישועתו לעיני הגוים גלה צדקתו:
זכר חסדו ואמונתו לבית ישראל
ראו כל אפסי ארץ את ישועת
אלהינו: הריעו ליהוה כל הארץ
פצחו ורננו וזמרו: זמרו ליהוה
בכנור בכנור וקול זמרה:
בחצצרות וקול שופר הריעו
לפני המלך יהוה: ירעם הים
ומלאו תבל וישבי בה:
נהרות ימחאו כף יחד הרים
ירננו: לפני יהוה כי בא לשפט
הארץ ישפט תבל בצדק
ועמים במישרים:
יהוה מלך xcix.
ירגזו עמים ישב כרובים
תנוט הארץ: יהוה בציון
גדול ורם הוא על כל

צור אור
ראה חול
דוג מסס
אדן
נגד ראה
כבד בוש
עבד הלל
שחה
שמח גיל
גנה
עלה
רוע
חסד נצל
צדק
ידה
זכר
שור
פלא ישע
ימן זרע
ידע
אמן
ראה
רוע
כנר
חצר שפר
רוע פנה
רעם מלא
מחה רנן
בוא
שפט
ישר
רגז כרב
נוט
גדל רום

הָעַמִּים: יוֹדוּ שִׁמְךָ גָּדוֹל וְנוֹרָא ידה ירא
קָדוֹשׁ הוּא: וְעֹז מֶלֶךְ מִשְׁפָּט אָהֵב קדש עזז
אַתָּה כּוֹנַנְתָּ מֵישָׁרִים מִשְׁפָּט שפט ישר
וּצְדָקָה בְּיַעֲקֹב אַתָּה עָשִׂיתָ: עשה
רוֹמְמוּ יהוה אֱלֹהֵינוּ וְהִשְׁתַּחֲווּ שחה
לַהֲדֹם רַגְלָיו קָדוֹשׁ הוּא: מֹשֶׁה הדם
וְאַהֲרֹן בְּכֹהֲנָיו וּשְׁמוּאֵל בְּקֹרְאֵי
שְׁמוֹ קֹרְאִים אֶל יהוה וְהוּא
יַעֲנֵם: בְּעַמּוּד עָנָן יְדַבֵּר אֲלֵיהֶם ענה עמד
שָׁמְרוּ עֵדֹתָיו וְחֹק נָתַן לָמוֹ: דבר עוד
יהוה אֱלֹהֵינוּ אַתָּה עֲנִיתָם אֵל
נֹשֵׂא הָיִיתָ לָהֶם וְנֹקֵם עַל היה
עֲלִילוֹתָם: רוֹמְמוּ יהוה אֱלֹהֵינוּ עלל
וְהִשְׁתַּחֲווּ לְהַר קָדְשׁוֹ כִּי קָדוֹשׁ קדש
יהוה אֱלֹהֵינוּ: c. מִזְמוֹר זמר
לְתוֹדָה הָרִיעוּ לַיהוה כָּל ידה רוע
הָאָרֶץ: עִבְדוּ אֶת יהוה בְּשִׂמְחָה
בֹּאוּ לְפָנָיו בִּרְנָנָה: דְּעוּ כִּי יהוה בוא פנה
הוּא אֱלֹהִים הוּא עָשָׂנוּ וְלוֹ ידע עשה
אֲנַחְנוּ עַמּוֹ וְצֹאן מַרְעִיתוֹ: צון רעה
בֹּאוּ שְׁעָרָיו בְּתוֹדָה חֲצֵרֹתָיו בוא
בִּתְהִלָּה הוֹדוּ לוֹ בָּרְכוּ שְׁמוֹ: הלל ידה
כִּי טוֹב יהוה לְעוֹלָם חַסְדּוֹ
וְעַד דֹּר וָדֹר אֱמוּנָתוֹ: ci. אמן
לְדָוִד מִזְמוֹר זמר
חֶסֶד וּמִשְׁפָּט אָשִׁירָה לְךָ יהוה שפט שור
אֲזַמֵּרָה: אַשְׂכִּילָה בְּדֶרֶךְ תָּמִים שכל תמם
מָתַי תָּבוֹא אֵלָי אֶתְהַלֵּךְ בְּתָם בוא הלך
לְבָבִי בְּקֶרֶב בֵּיתִי: לֹא אָשִׁית שות
לְנֶגֶד עֵינַי דְּבַר בְּלִיָּעַל עֲשֹׂה כל
שֵׂטִים שָׂנֵאתִי לֹא יִדְבַּק בִּי: שטה דבק
לֵבָב עִקֵּשׁ יָסוּר מִמֶּנִּי רָע לֹא סור רוע
אֵדָע: מְלָשְׁנִי בַסֵּתֶר רֵעֵהוּ ידע לשן
אוֹתוֹ אַצְמִית גְּבַהּ עֵינַיִם וּרְחַב לֵבָב צמת
אֹתוֹ לֹא אוּכָל: עֵינַי בְּנֶאֶמְנֵי יכל אמן
אֶרֶץ לָשֶׁבֶת עִמָּדִי הֹלֵךְ בְּדֶרֶךְ ישב הלך

populos. Cõfiteantur noĩ tuo magno & terribili sctõ. Et imperiũ regis iudicium diligit: tu fundasti equitates: iudicium & iustitiam in iacob tu fecisti. Exaltate dñm deũ nostrũ: & adorate scabellũ pedũ eius quia sctũs est ipse. Moyses & aaron in sacerdotib⁹ suis: & samuel in his q inuocãt nomẽ eius: inuocabant dñm: & ipse exaudiebat eos. In colũna nubis loq̃batur ad eos: custodierũt testimonia eius & p̃ceptum qđ dedit illis. Dñe deus nr̃ tu exaudisti eos: deus propitius fuisti eis & vltor super cõmutationibus eorũ. Exaltate dñm deũ nostrũ: & adorate in mõte sancto eius: qa sanctus dominus deus nr̃.

Psalm⁹ p cõfessiõe. 100

Iubilate domio omnis t̃ra. Seruite domino in leticia: ingredimini coram eo in laude. Scitote quoniã dominus ipse est deus: ipse fecit nos & ipsius sumus: populus eius & grex pascue ei⁹. Ingredimini portas eius in gratiarum actione atria eius in laude: confitemini ei benedicite nomini eius. Quia bonus dominus in sempiternum misericordia eius: & vsq̃ ad generationẽ & generationem fides eius.

Dauid psalmus. 101.

Misericordiã & iudiciũ cãtabo: tibi domine psallam. Erudiar in via perfecta: qñ venies ad me: ambulabo in simplicitate cordis mei ĩ medio domus mee. Non p̃ponã corã oclis meis verbũ belial: facientem declinatiões odiui: nec adhesit mihi. Cor prauũ recedet a me: malum nesciam. Loquẽtẽ in abscõdito contra proximũ suum hunc interficiã: supbũ oculis & latum corde cũ hoc esse nõ potero. Oculi mei ad fideles terre vt habitẽt mecũ: ambulans in via

pplos. Confiteãtur noĩ tuo
τοὺς λαοὺς. Ἐξομολογησάσθωσαν τῷ ὀνόματί σου τῷ
magno: qm̃ terribile ꝛ sctm̃ est: ꝛ honor regis
μεγάλῳ, ὅτι φοβερὸν καὶ ἅγιόν ἐστι, καὶ τιμὴ βασιλ
iudiciũ diligit. Tu parasti directiones: iudiciũ
ως κρίσιν ἀγαπᾷ. Σὺ ἡτοίμασας εὐθύτητας, κρίσιν
et iustitiã in iacob tu fecisti. Exaltate dñm
καὶ δικαιοσύνην ἐν ἰακὼβ σὺ ἐποίησας. Ὑψοῦτε κύριον
deũ nr̃m: ꝛ adorate scabellũ pe
τὸν θεὸν ἡμῶν, καὶ προσκυνεῖτε τῷ ὑποποδίῳ τῶν πο
dum eius: qm̃ sanct⁹ est. Moyses ꝛ aaron in
δῶν αὐτοῦ, ὅτι ἅγιός ἐστι. Μωυσῆς καὶ ἀαρὼν ἐν τοῖς
sacerdotib⁹ eius: ꝛ samuel inter eos q̃ inuocant
ἱερεῦσιν αὐτοῦ, καὶ σαμουὴλ ἐν τοῖς ἐπικαλουμένοις
nomẽ eius. Inuocabãt dñm: ꝛ ipse
τὸ ὄνομα αὐτοῦ. Ἐπεκαλοῦντο τὸν κύριον, καὶ αὐτὸς
exaudiebat eos: in colũna nubis loq̃bat ad eos.
εἰσήκουεν αὐτῶν, ἐν στύλῳ νεφέλης ἐλάλει πρὸς αὐτούς.
Qm̃ custodiebãt testimonia eius: ꝛ p̃cepta
Ὅτι ἐφύλασσον τὰ μαρτύρια αὐτοῦ, καὶ τὰ προστάγ
eius q̃ dedit illis: Dñe deus nr̃ tu exau
ματα αὐτοῦ ἃ ἔδωκεν αὐτοῖς. Κύριε ὁ θεὸς ἡμῶν σὺ ἐπή
diebas eos: de⁹ tu p̃picius fuisti eis: ꝛ vlci
κουες αὐτῶν, ὁ θεὸς σὺ εὐίλατος ἐγίνου αὐτοῖς, καὶ ἐκδι
scẽs in oẽs adinuẽtiões eoꝝ. Exaltate
κῶν ἐπὶ πάντα τὰ ἐπιτηδεύματα αὐτῶν. Ὑψοῦτε
dñm deũ nr̃m: ꝛ adorate in mõte sctõ eius:
κύριον τὸν θεὸν ἡμῶν, καὶ προσκυνεῖτε εἰς ὄρος ἅγιον αὐτ̃,
qm̃ sctũs dñs de⁹ noster.
ὅτι ἅγιος κύριος ὁ θεὸς ἡμῶν.

Psalmus dauid in cõfessione. 99.
Ψαλμὸς τῷ δαυὶδ εἰς ἐξομολόγησιν. ϙθ.

Iubilate deo oĩs terra: seruite do
Ἀλαλάξατε τῷ θεῷ πᾶσα ἡ γῆ, δουλεύσατε τῷ κυ 8.63.
mino in leticia. Introite in cõspectu eius in exultatio
ρίῳ ἐν εὐφροσύνῃ. Εἰσέλθετε ἐνώπιον αὐτοῦ ἐν ἀγαλλιά
ne: scitote qm̃ dñs ipse est deus nr̃. Ipse fe
σει, γνῶτε ὅτι κύριος αὐτός ἐστιν ὁ θεὸς ἡμῶν. Αὐτὸς ἐποί
cit nos: ꝛ nõ nos. nos aũt pplũ eius ꝛ oues
ησεν ἡμᾶς, καὶ οὐχ ἡμεῖς. ἡμεῖς δὲ λαὸς αὐτ̃ καὶ πρόβατα
pascue eius. Introite ad portas eius in cõfes
νομῆς αὐτοῦ. Εἰσέλθετε εἰς τὰς πύλας αὐτοῦ ἐν ἐξομο
sione: ad atria eius in hymnis. Cõfitemini
λογήσει, εἰς τὰς αὐλὰς αὐτοῦ ἐν ὕμνοις. Ἐξομολογῦ
illi: laudate nomen eius: qm̃ suauis dñs:
σθε αὐτῷ, αἰνεῖτε τὸ ὄνομα αὐτοῦ, ὅτι χρηστὸς κύριος,
in eternũ mĩa eius. Et vsq̃ in gñatiõnẽ ꝛ gña
εἰς τὸν αἰῶνα τὸ ἔλεος αὐτοῦ. Καὶ ἕως γενεᾶς καὶ γε
tionẽ veritas eius.
νεᾶς ἡ ἀλήθεια αὐτοῦ.

Psalmus dauid 100.
Ψαλμὸς τῷ δαυίδ. ρ.

Misericordiã ꝛ iudiciũ cãtabo tibi dñe: psallã ꝛ in
Ἔλεον καὶ κρίσιν ᾄσομαί σοι κύριε, ψαλῶ καὶ συ
telligã in via imaculata: qñ venies ad me. Perãbula
νήσω ἐν ὁδῷ ἀμώμῳ, πότε ἥξεις πρός με. Διεπορευό
bã in inocẽtia cordis mei in medio dom⁹ mee. Nõ
μην ἐν ἀκακίᾳ καρδίας μου ἐν μέσῳ τοῦ οἴκου μου. Οὐ
p̃ponebã ante oculos meos rem iniustã: faciẽ
προετιθέμην πρὸ ὀφθαλμῶν μου πρᾶγμα παράνομον, ποι
tes p̃uaricationes odiui. Non adhesit mihi cor
οῦντας παραβάσεις ἐμίσησα. Οὐκ ἐκολλήθη μοι καρδία
prauũ: declinãtes a me malignũ nõ cognoscebã.
σκαμβὴ, ἐκκλίνοντος ἀπ᾽ ἐμοῦ τοῦ πονηροῦ οὐκ ἐγίνωσκον.
Detrahentẽ secreto p̃ximo suo: hũc p̃se
Τὸν καταλαλοῦντα λάθρα τῶν πλησίον αὐτ̃, τοῦτον ἐξε
q̃bar. Supbo oculo ꝛ isatiabili corde: cũ
δίωκον. Ὑπερηφάνῳ ὀφθαλμῷ καὶ ἀπλήστῳ καρδίᾳ, τού
hoc nõ edebã. oculi mei ad fideles terre:
τῳ οὐ συνήσθιον. Οἱ ὀφθαλμοί μου ἐπὶ τοὺς πιστοὺς τῆς γῆς,
vt sedeãt ipsi mecũ. Ambulans in via
τοῦ συγκαθῆσθαι αὐτοὺς μετ᾽ ἐμοῦ. Πορευόμενος ἐν ὁδῷ

Trāſ. Gre. lxx. cū interpꝛe. latina.

immaculata: hic mihi miniſtrabat. Nō hītabat in medio
ἀμώμῳ, οὗτός μοι ἐλειτούργει. Οὐ κατῴκει ἐν μέσῳ τῆς
domꝰ mee q̃ facit ſupbiā. Qui loqtur iniq̃ nō di-
οἰκίας μου ποιῶν ὑπερηφανίαν. Λαλῶν ἄδικα οὐ κα-
rexit in cōſpectu oculoꝝ meoꝝ. In ma-
τεύθυνεν ἐνώπιον τῶν ὀφθαλμῶν μου. Εἰς τὰς πρω-
tutino iterficiebā oēs pctōres terre: Ut di-
ΐας ἀπέκτεινον πάντας τοὺς ἁμαρτωλοὺς τῆς γῆς, Τοῦ ἐξο-
ſperderē de ciuitate dñi oēs operātes
λοθρεῦσαι ἐκ πόλεως κυρίου πάντας τοὺς ἐργαζομένους τὴν
iniqtatē.
ἀνομίαν.

Orō paupi: cū anxius fuerit: ꝛ corā
Προσευχὴ τῷ πτωχῷ, ὅταν ἀκηδιάσῃ, καὶ ἐναντί
dño effuderit precē ſuā 101.
ον κυρίου ἐκχέῃ τὴν δέησιν αὐτοῦ. ρα.

Dñe exaudi orōnes meā: ꝛ clamor
Infra. 142. Κύριε εἰσάκουσον τῆς προσευχῆς μου, καὶ ἡ κραυγή
meꝰ ad te veniat. Non auertas faciē tuā
μου πρός σε ἐλθέτω. Μὴ ἀποστρέψῃς τὸ πρόσωπόν σου
a me In q̃cūq; die tribulor: inclina ad me aurē
ἀπ' ἐμοῦ. Ἐν ᾗ ἂν ἡμέρᾳ θλίβωμαι, κλῖνον πρός με τὸ οὖς
tuā: in q̃cūq; die inuocauero te: velociter exaudi
σου, ἐν ᾗ ἂν ἡμέρᾳ ἐπικαλέσωμαί σε, ταχὺ ἐπάκουσόν
me. Quia defecerūt ſic̄ fumus dies mei: ꝛ oſſa
μου. Ὅτι ἐξέλιπον ὡσεὶ καπνὸς αἱ ἡμέραι μου, καὶ τὰ ὀστᾶ
Infra. 137. mea ſic̄ cremiū aruerūt. Percuſſus ſū vt fenū:
μου ὡσεὶ φρύγιον συνεφρύγησαν. Ἐπλήγην ὡσεὶ χόρτος,
et aruit cor meū: q2 oblitus ſum cōedere
καὶ ἐξηράνθη ἡ καρδία μου, ὅτι ἐπελαθόμην τοῦ φαγεῖν
panē meū. A voce gemitus mei adheſit
τὸν ἄρτον μου. Ἀπὸ φωνῆς τοῦ στεναγμοῦ μου ἐκολλήθη τὸ
os meū carni mee. Siīs factꝰ ſū pelicano ſolitudīs: fcūs
ὀστοῦν μου τῇ σαρκί μου. Ὡμοιώθην πελεκᾶνι ἐρημικῷ, ἐγε-
ſum ſicut nycticorax in domicilio. Uigilaui ꝛ factꝰ
νήθην ὡσεὶ νυκτικόραξ ἐν οἰκοπέδῳ. Ἠγρύπνησα καὶ ἐγενό-
ſum ſic̄ paſſer ſolitariꝰ in tecto. Tota die
μην ὡς στρουθίον μονάζον ἐπὶ δώματος. Ὅλην τὴν ἡμέραν
exp̄brabāt mihi inimici mei: ꝛ q̃ laudabāt me aduerſū me
ὠνείδιζόν με οἱ ἐχθροί μου, καὶ οἱ ἐπαινοῦντές με κατ' ἐμοῦ
iurabāt. Quia cinerē tanq̃ panē mādūcabā: ꝛ poculū
ὤμνυον. Ὅτι σποδὸν ὡσεὶ ἄρτον ἔφαγον, καὶ τὸ πόμα
meū cū fletu miſcebā. A facie ire
μου μετὰ κλαυθμοῦ ἐκίρνων. Ἀπὸ προσώπου τῆς ὀργῆς
tue ꝛ idignatiōis tue: q2 eleuās alliſiſti me.
σου καὶ τοῦ θυμοῦ σου, ὅτι ἐπάρας κατέρραξάς με.
Dies mei ſic̄ vmbra declinauerūt: ꝛ ego ſic̄ fe
Αἱ ἡμέραι μου ὡσεὶ σκιὰ ἐκλίθησαν, κἀγὼ ὡσεὶ χόρ-
nū arui. Tu aūt dñe in eternū pmanes: ꝛ
τος ἐξηράνθην. Σὺ δὲ κύριε εἰς τὸν αἰῶνα μένεις, καὶ
memoriale tuū in gnationē ꝛ gnationē. Tu exurgēs mi
τὸ μνημόσυνόν σου εἰς γενεὰν καὶ γενεάν. Σὺ ἀναστὰς οἰ-
ſereberis ſion: q2 tēpus miſerēdi e-
κτειρήσεις τὴν Σιών, ὅτι καιρὸς τοῦ οἰκτειρῆσαι αὐ-
ius: q2 venit tēpus. Qm̄ placuerūt ſeruis tuis
τήν, ὅτι ἥκει καιρός. Ὅτι εὐδόκησαν οἱ δοῦλοί σου
lapides eius: ꝛ terre eiꝰ miſerebūtur.
τοὺς λίθους αὐτῆς, καὶ τὸν χοῦν αὐτῆς οἰκτειρήσουσι.
Et timebūt gētes nomē dñi: ꝛ oēs
Καὶ φοβηθήσονται τὰ ἔθνη τὸ ὄνομα κυρίου, καὶ πάντες
reges terre gloriā tuā. Quia edifica-
οἱ βασιλεῖς τῆς γῆς τὴν δόξαν σου. Ὅτι οἰκοδομή-
bit dñs ſion: ꝛ videbit in gloria ſua.
σει κύριος τὴν Σιών, καὶ ὀφθήσεται ἐν τῇ δόξῃ αὐτοῦ.
Reſpexit in orōnes humiliū ꝛ
Ἐπέβλεψεν ἐπὶ τὴν προσευχὴν τῶν ταπεινῶν, καὶ
nō ſpreuit precē eoꝝ. Scribatur hec in
οὐκ ἐξουδένωσε τὴν δέησιν αὐτῶν. Γραφήτω αὕτη εἰς
gnōne altera: ꝛ pplūs q̃ creatur laudabit do-
γενεὰν ἑτέραν, καὶ λαὸς ὁ κτιζόμενος αἰνέσει τὸν κύ-
minū. Quia p̄ſpexit de excelſo ſcō ſuo: dñs de
ριον. Ὅτι ἐξέκυψεν ἐξ ὕψους ἁγίου αὐτοῦ, κύριος ἐξ

Trāſla. B. Hie.

ſimpliciter hic miniſtrabit mihi. Nō hītabit in medio domus mee faciēs dolum: loquens mēdaciū nō placebit ī cōſpectu oculorū meorū. Mane pdā oēs ipſos terre: vt interficiā d ciuitate dñi vniuerſos qui opantur iniqtatē.

Orō pauperi cū anxius fuerit & coram domino fuderit eloquium ſuum. 102.

Domine exaudi orationē meā: & clamor meus ad te vēiat. Nō abſcōdas faciē tuam a me in die tribulatiōis mee: iclina ad me aurē tuā: in quacunq; die inuocauero te velociter exaudi me. Qm̄ cōſūpti ſunt ſicut fumꝰ dies mei: & oſſa mea q̄ſi frixa cōtabuerunt. Percuſſum eſt quaſi fenū & arefactū ē cor meum: quia oblitus ſū comedere panē meū. A voce gemitus mei adheſit os meū carni mee. Aſſimilatus ſum pelicano deſerti: fctūs ſum quaſi bubo ſolitudinū. Vigilaui & fui ſicut auis ſolitaria ſuper tecto. Tota die exprobrabāt mihi inimici mei: exultātes per me iurabant. Quia cinerē ſicut panē comedi: & potū meū cū fletu miſcui. A facie indignatiōis & ire tue: quia eleuaſti me & alliſiſti me. Dies mei q̄ſi vmbra iclinati ſunt: & ego q̄ſi fenū arui. Tu āt domine in eternū pmāes: & memoriale tuū in generatione & generatione. Tu ſuſcitās miſereberis ſiō: quia tp̄s ē vt miſerearis eius: qm̄ vēit tp̄s. Qm̄ placitos fecerunt ſerui tui lapides eius: & puluerē eiꝰ miſerabilē. Et timebūt gētes nomen dñi: & vniuerſi reges terre gloriā tuam. Quia edificabit dominus ſion: appebit in gloria ſua. Reſpexit ad orationem vacui: & nō deſpexit orationē eoꝝ. Scribātur hec in generatione nouiſſima: & populus qui creabitur laudabit dominum. Quoniam proſpexit de excelſo ſācto ſuo: dominus

Tex. heb. / Pꝛitiua. heb.

Tex. heb.	Pꝛitiua. heb.
תמים הוא ישרתני: לא ישב	תמם שרת
בקרב ביתי עשה רמיה דבר	רמה
שקרים לא יכון לנגד עיני:	כון
לבקרים אצמית כל רשעי ארץ	
להכרית מעיר יהוה כל פעלי און:	כרת
תפלה לעני כי cii.	פלל ענה
יעטף ולפני יהוה ישפך שיחו:	עטף פנה
יהוה שמעה תפלתי	שפך שוח
ושועתי אליך תבוא: אל	בוא
תסתר פניך ממני ביום צר לי	סתר פנה
הטה אלי אזנך ביום אקרא מהר	צור נטה
ענני: כי כלו בעשן ימי ועצמותי	קרא ענה / כלה יום
כמו קד נחרו: הוכה כעשב ויבש	יקד חרר
לבי כי שכחתי מאכל לחמי:	נכה
מקול אנחתי דבקה עצמי לבשרי:	
דמיתי לקאת מדבר הייתי ככוס	דמה דבר
חרבות: שקדתי ואהיה כצפור	היה היה
בודד על גג: כל היום חרפוני	צפר בדד
אויבי מהוללי בי נשבעו:	אנה הלל / שבע
כי אפר כלחם אכלתי ושקוי	שקה
בבכי מסכתי: מפני זעמך	בכה פנה
וקצפך כי נשאתני ותשליכני:	שלך
ימי כצל נטוי ואני כעשב	יום נטה
איבש: ואתה יהוה לעולם	יבש עלם
תשב וזכרך לדור ודור: אתה	ישב
תקום תרחם ציון כי עת לחננה	קום רחם
כי בא מועד: כי רצו עבדיך	בוא יעד
את אבניה ואת עפרה יחננו:	רצה חנן
וייראו גוים את שם יהוה	ירא
וכל מלכי הארץ את כבודך:	כבד
כי בנה יהוה ציון נראה בכבודו:	ראה
פנה אל תפלת הערער ולא בזה	פלל עור
את תפלתם: תכתב זאת לדור	כתב
אחרון ועם נברא יהלל יה:	ברא הלל
כי השקיף ממרום קדשו יהוה	שקף רום

משמים אל ארץ הביט: לשמע   נבט
אנקת אסיר לפתח בני תמותה: אסר בנה
לספר בציון שם יהוה ותהלתו   כות הלל
בירושלם: בהקבץ עמים יחדו   קבץ
וממלכות לעבד את יהוה: ענה   מלך
בדרך כחי קצר ימי: אמר אלי   כוח
אל תעלני בחצי ימי בדור דורים   עלה חצה
שנותיך: לפנים הארץ יסדת   יום שנה
ומעשה ידיך שמים: המה יאבדו   פנה עשה אבד
ואתה תעמד וכלם כבגד יבלו   עמד בלה
כלבוש תחליפם ויחלפו: ואתה   לבש חלף
הוא ושנותיך לא יתמו: בני   תמם
עבדיך ישכונו וזרעם לפניך   שכן פנה
יכון: ciii. לדוד ברכי נפשי   כון
את יהוה וכל קרבי את שם
קדשו: ברכי נפשי את יהוה
ואל תשכחי כל גמוליו: הסלח   שכח גמל
לכל עונכי הרפא לכל תחלואיכי: חלה
הגואל משחת חייכי המעטרכי   גאל חיה
חסד ורחמים: המשביע בטוב   עטר שבע
עדיך תתחדש כנשר נעוריכי: עדה חדש
עשה צדקות יהוה ומשפטים   נער שפט
לכל עשוקים: יודיע דרכיו   עשק ידע
למשה לבני ישראל עלילותיו: עלל
רחום וחנון יהוה ארך אפים ורב   רחם חנן
חסד: לא לנצח יריב ולא   רבב ריב
לעולם יטור: לא כחטאינו   נטר
עשה לנו ולא כעונותינו גמל
עלינו: כי כגבה שמים על
הארץ גבר חסדו על יראיו:
כרחק מזרח ממערב הרחיק   זרח ערב
ממנו את פשעינו: כרחם   רחק
אב על בנים רחם יהוה
על יראיו: כי הוא ידע
יצרנו זכור כי עפר אנחנו: זכר אנש
אנוש כחציר ימיו כציץ   חצר יום

de celo terram contẽplatus est. Vt audiret gemitum vincti: vt solueret filios mortis. Vt narretur in siõ nomẽ dñi: & laudatio ei⁹ in hierusalẽ. Cũ cõgregati fuerĩt populi simul: & regna vt seruiãt domino. Afflixit i via fortitudinẽ meã: abbreuiauit dies meos. Dicã deus meus ne rapias me in medio dierũ meorũ: in gñatiõe gñationũ anni tui. A principio terrã fundasti: & opus manuũ tuarũ sunt celi. Ipsi peribunt tu aũt stabis: & oẽs quasi vestimentũ atterentur: quasi pallium mutabis eos & mutabũtur. Tu ãt ipse es: & anni tui nõ deficiẽt. Filii seruorum tuorũ habitabũt: & semẽ eorũ añ faciẽ tuã pseuerabit. David. 103.

Benedic aĩa mea domino: & oĩa viscera mea noĩ sctõ eius. Bñdic aĩa mea domino: & noli obliuisci omnium retributionũ eius. Qui ꝓpiciatur cunctis iniqtatib⁹ tuis: q sanat oẽs infirmitates tuas. Qui redimit de corruptiõe vitã tuã: & corõat te mĩa & miseratiõibus. Qui replet bõis ornamẽtũ tuũ: innouabitur sicut aqle iuuẽtus tua. Faciẽs iustitias dñs: & iudicia cũctis qui calũnias sustinẽt. Notas fecit vias suas moysi: filiis israel cogitatiões suas. Misericors & clemens dñs: patiẽs & multe miseratiõis. Non in sempiternũ iudicabit: neq; in eternũ irascetur. Non scđm pctã nostra fecit nobis: neq; secũdũ iniquitates nr̃as retribuit nobis. Q̃ñtũ eñi excelsius est celum a terra: tñ confortata est mĩa eius sup timentes eũ. Q̃ñtũ lõge ẽ oriẽs ab occidẽte: tñ lõge fecit a nobis scelera nr̃a. Sicut miseretur pater filiorum: misertus est dominus timentibus se. Ipse eñim nouit plasmationẽ nr̃am: recordatus ẽ q̃a puluis sumus. Hõ quasi herba: dies eius sicut flos

celo in trã asperit. Ut audiret gemitũ
οὐρανοῦ ἐπὶ τὴν γῆν ἐπέβλεψε. Τοῦ ἀκοῦσαι τοῦ στεναγμοῦ
cõpeditoꝝ: vt solueret filios interẽpto
τῶν πεπεδημένων, τοῦ λῦσαι τοὺς υἱοὺς τῶν τεθανατωμέ-
rũ. Ut ãnũtiẽt in sion nomẽ dñi: ⁊ laudẽ
νων. Τοῦ ἀναγγεῖλαι ἐν σιὼν τὸ ὄνομα κυρίου, καὶ τὴν αἴνεσιν
eius in hierusalẽ. In cõueniẽdo pplos in
αὐτοῦ ἐν ἱερουσαλήμ. Ἐν τῷ ἐπισυναχθῆναι λαοὺς ἐπὶ τὸ
vnũ: ⁊ reges vt seruiãt dño. Respõdit ei
αὐτό, καὶ βασιλεῖς τοῦ δουλεύειν τῷ κυρίῳ. Ἀπεκρίθη αὐ-
in via ꝟtutis sue: paucitatẽ dieꝝ meoꝝ nũ
τῷ ἐν ὁδῷ ἰσχύος αὐτοῦ, τὴν ὀλιγότητα τῶν ἡμερῶν μου ἀνάγ-
tia mihi. Ne reuoces me in dimidio dieꝝ meoꝝ: i gñatiõe
γειλόν μοι. Μὴ ἀναγάγῃς με ἐν ἡμίσει ἡμερῶν μου, ἐν γενεᾷ
gñationũ ãni tui. Initio tu dñe trã funda
γενεῶν τὰ ἔτη σου. Κατ᾽ ἀρχὰς σὺ κύριε τὴν γῆν ἐθεμελί-
sti: ⁊ opa manuũ tuaꝝ sũt celi Ipsi   Hebre. 1.d.
ωσας, καὶ ἔργα τῶν χειρῶν σου εἰσὶν οἱ οὐρανοί. Αὐτοὶ
peribũt: tu ãt pmanes. Et oẽs sicut vestimẽtũ ve
ἀπολοῦνται, σὺ δὲ διαμένεις. Καὶ πάντες ὡς ἱμάτιον πα-   Ibidẽ
terascẽt: ⁊ sicut opertoriũ vertes eos: ⁊
λαιωθήσονται, καὶ ὡσεὶ περιβόλαιον ἑλίξεις αὐτούς, καὶ
mutabũtur. Tu ãt idẽ ipse es: ⁊ ãni tui nõ de
ἀλλαγήσονται. Σὺ δὲ ὁ αὐτὸς εἶ, καὶ τὰ ἔτη σου οὐκ ἐκλεί-
ficiẽt. Filii seruoꝝ tuoꝝ hitabũt: ⁊
ψουσιν. Οἱ υἱοὶ τῶν δούλων σου κατασκηνώσουσι, καὶ
semẽ eoꝝ in seculũ dirigẽt.
τὸ σπέρμα αὐτῶν εἰς τὸν αἰῶνα κατευθυνθήσεται.

Psalmus dauid. 102.
Ψαλμὸς τῷ δαυίδ. ρβ.

Benedic aĩa mea dño: ⁊ oĩa q̃ intra
Εὐλόγει ἡ ψυχή μου τὸν κύριον, καὶ πάντα τὰ ἐντός
me sũt noĩ sctõ eius. Benedic aĩa mea domi
μου τὸ ὄνομα τὸ ἅγιον αὐτοῦ. Εὐλόγει ἡ ψυχή μου τὸν κύρι-
no: ⁊ noli obliuisci oẽs retributiões eius.
ον, καὶ μὴ ἐπιλανθάνου πάσας τὰς ἀνταποδόσεις αὐτοῦ.
Qui propitiatur oĩbus iniqtatib⁹ tuis: q̃ sanat
Τὸν εὐιλατεύοντα πάσας τὰς ἀνομίας σου, τὸν ἰώμενον
oẽs ĩfirmitates tuas. Qui redimit de interitu
πάσας τὰς νόσους σου. Τὸν λυτρούμενον ἐκ φθορᾶς τὴν
vitã tuã: qui coronat te in mĩa ⁊ miseratiõib⁹. Qui
ζωήν σου, τὸν στεφανοῦντά σε ἐν ἐλέει καὶ οἰκτιρμοῖς. Τὸν
replet in bonis desideriũ tuũ: reno
ἐμπιμπλῶντα ἐν ἀγαθοῖς τὴν ἐπιθυμίαν σου, ἀνακαινι-
uabitur vt aquile iuuẽt⁹ tua. Faciẽs mĩas domi
σθήσεται ὡς ἀετοῦ ἡ νεότης σου. Ποιῶν ἐλεημοσύνας ὁ κύρι-
nus ⁊ iudiciũ oĩb⁹ iniuriã patiẽtib⁹. Notas fecit
ος καὶ κρίμα πᾶσι τοῖς ἀδικουμένοις. Ἐγνώρισε τὰς ὁ-
vias suas moysi: filiis israel volũtates
δοὺς αὐτοῦ τῷ μωυσῇ, τοῖς υἱοῖς ἰσραὴλ τὰ θελήματα
suas. Miserator ⁊ misericors dñs: lõganimis ⁊
αὐτοῦ. Οἰκτίρμων καὶ ἐλεήμων ὁ κύριος, μακρόθυμος καὶ
multũ misericors. Nõ in finẽ irascet: neq; in eter
πολυέλεος. Οὐκ εἰς τέλος ὀργισθήσεται, οὐδὲ εἰς τὸν αἰῶ-
nũ cõminabit: nõ ſm iniqtates nr̃as fecit nobis: neq;
να μηνιεῖ, οὐ κατὰ τὰς ἀνομίας ἡμῶν ἐποίησεν ἡμῖν, οὐδὲ
scđm pctã nr̃a retribuit nobis. Qm̃ scđm
κατὰ τὰς ἁμαρτίας ἡμῶν ἀνταπέδωκεν ἡμῖν. Ὅτι κατὰ
altitudinẽ celi a trã corroborauit dñs mi
τὸ ὕψος τοῦ οὐρανοῦ ἀπὸ τῆς γῆς ἐκραταίωσε κύριος τὸ ἔ-
sericordiã suã sup timẽtes se. Quãtũ di
λεος αὐτοῦ ἐπὶ τοὺς φοβουμένους αὐτόν. Καθόσον ἀπέ-
stat ortus ab occidẽte: lõge fecit a nobis
χουσιν ἀνατολαὶ ἀπὸ δυσμῶν, ἐμάκρυνεν ἀφ᾽ ἡμῶν τὰς
iniqtates nr̃as. Sicut miseret pr̃ filioꝝ: misertus ẽ
ἀνομίας ἡμῶν. Καθὼς οἰκτείρει πατὴρ υἱούς, ὠκτείρησε
dñs timẽtib⁹ se. Qm̃ ipse cognouit
κύριος τοὺς φοβουμένους αὐτόν. Ὅτι αὐτὸς ἔγνω τὸ
figmẽtũ nr̃m: recordatus ẽ q̃m puluis sumus. Homo
πλάσμα ἡμῶν, ἐμνήσθη ὅτι χοῦς ἐσμέν. Ἄνθρωπος
sicut fenũ: dies eius tãq̃ flos
ὡσεὶ χόρτος, αἱ ἡμέραι αὐτοῦ ὡσεὶ ἄνθος

agri sic efflorebit. Quia spiritus pertransiit in il
τοῦ ἀγροῦ οὕτως ἐξανθήσει. Ὅτι πνεῦμα διῆλθεν ἐν αὐ
lo: et non subsistet: et non cognoscet amplius locum su
τῷ, καὶ οὐχ ὑπάρξει, καὶ οὐκ ἐπιγνώσεται ἔτι τὸν τόπον αὐ
um. Misericordia autem domini ab eterno et usque in eternum sup
τοῦ. Τὸ δὲ ἔλεος τοῦ κυρίου ἀπὸ τοῦ αἰῶνος καὶ ἕως τοῦ αἰῶνος ἐπὶ
timentes eum. Et iustitia illius in filios
τοὺς φοβουμένους αὐτόν. Καὶ ἡ δικαιοσύνη αὐτοῦ ἐπὶ υἱοῖς
filiorum: his qui servant testamentum eius: et memores sunt
υἱῶν, τοῖς φυλάσσουσι τὴν διαθήκην αὐτοῦ, καὶ μεμνημένοις
mandatorum ipsius ad faciendum ea. Dominus in ce
τῶν ἐντολῶν αὐτοῦ τοῦ ποιῆσαι αὐτάς. Κύριος ἐν τῷ οὐ
lo paravit sedem suam: et regnum ipsius
ρανῷ ἡτοίμασε τὸν θρόνον αὐτοῦ, καὶ ἡ βασιλεία αὐτοῦ
omnibus dominatur. Benedicite domino omnes angeli
πάντων δεσπόζει. Εὐλογεῖτε τὸν κύριον πάντες ἄγγελοι
eius: potentes virtute facientes verbum illius: ad audi
αὐτοῦ, δυνατοὶ ἰσχύϊ ποιοῦντες τὸν λόγον αὐτοῦ, τοῦ ἀκοῦ
endum vocem sermonum eius. Benedicite domino
σαι τῆς φωνῆς τῶν λόγων αὐτοῦ. Εὐλογεῖτε τὸν κύριον
omnes virtutes eius: ministri eius qui facitis
πᾶσαι αἱ δυνάμεις αὐτοῦ, λειτουργοὶ αὐτοῦ ποιοῦντες
voluntatem eius. Benedicite domino omnia opera e
τὸ θέλημα αὐτοῦ. Εὐλογεῖτε τὸν κύριον πάντα τὰ ἔργα αὐ
ius: in omni loco dominationis eius benedic
τοῦ, ἐν παντὶ τόπῳ τῆς δεσποτείας αὐτοῦ εὐλόγει ἡ
anima mea domino.
ψυχή μου τὸν κύριον.

Psalmus david pro mundi commendatione. 103.
Ψαλμὸς τῷ Δαυὶδ ὑπὲρ τῆς τοῦ κόσμου συστάσεως. ργʹ.

Benedic anima mea domino: domine deus meus ma
Εὐλόγει ἡ ψυχή μου τὸν κύριον, κύριε ὁ θεός μου ἐμε
gnificatus es vehementer. Confessionem et decorem
γαλύνθης σφόδρα. Ἐξομολόγησιν καὶ μεγαλοπρέπειαν
induisti. Amictus lumine sicut vestimento: extendens
ἐνεδύσω. Ἀναβαλλόμενος φῶς ὡς ἱμάτιον, ἐκτείνων τὸν
celum sicut pellem. Qui tegit in aquis superiora eius:
οὐρανὸν ὡσεὶ δέρριν. Ὁ στεγάζων ἐν ὕδασι τὰ ὑπερῷα αὐτοῦ,
qui ponit nubes ascensum suum. Qui ambulat super pen
ὁ τιθεὶς νέφη τὴν ἐπίβασιν αὐτοῦ. Ὁ περιπατῶν ἐπὶ πτερύ
nas ventorum: qui facit angelos suos spiritus: et
γων ἀνέμων, ὁ ποιῶν τοὺς ἀγγέλους αὐτοῦ πνεύματα, καὶ τοὺς
ministros suos ignis flammam. Qui fundat terram super
λειτουργοὺς αὐτοῦ πυρὸς φλόγα. Ὁ θεμελιῶν τὴν γῆν ἐπὶ τὴν
stabilitatem suam: non inclinabitur in seculum seculi. Abys
ἀσφάλειαν αὐτῆς, οὐ κλιθήσεται εἰς τὸν αἰῶνα τοῦ αἰῶνος. Ἄβυσ
sus sicut vestimentum amictus eius: super montes stabunt
σος ὡς ἱμάτιον τὸ περιβόλαιον αὐτοῦ, ἐπὶ τῶν ὀρέων στήσονται
aque. Ab increpatione tua fugient: a voce tonitrui
ὕδατα. Ἀπὸ ἐπιτιμήσεώς σου φεύξονται, ἀπὸ φωνῆς βρον
tui formidabunt. Ascendunt montes: et descendunt
τῆς σου δειλιάσουσιν. Ἀναβαίνουσιν ὄρη, καὶ καταβαίνουσι
campi in locum quem fundasti eis. Terminum posuisti quem non trans
πεδία εἰς τὸν τόπον ὃν ἐθεμελίωσας αὐτά. Ὅριον ἔθου ὃ οὐ πα
gredientur: neque convertentur operire terram. Qui emit
ρελεύσονται, οὐδὲ ἐπιστρέψουσι καλύψαι τὴν γῆν. Ὁ ἐξαποσ
tis fontes in convallibus: inter medium montium pertransi
τέλλων πηγὰς ἐν φάραγξιν, ἀνὰ μέσον τῶν ὀρέων διελεύσον
bunt aque. Potabunt omnes bestie agri: expectabunt
ται ὕδατα. Ποτιοῦσι πάντα τὰ θηρία τοῦ ἀγροῦ, προσδέξονται
onagri in siti sua. Super ea volucres celi ha
ὄναγροι εἰς δίψαν αὐτῶν. Ἐπ' αὐτὰ τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ κα
bitabunt: de medio petrarum dabunt vocem. Rigans
τασκηνώσει, ἐκ μέσου τῶν πετρῶν δώσουσι φωνήν. Ποτίζων
montes de superioribus suis: de fructu operum tuorum satia
ὄρη ἐκ τῶν ὑπερῴων αὐτοῦ, ἀπὸ καρποῦ τῶν ἔργων σου χορτα
bitur terra. Producens fenum iumentis: et
σθήσεται ἡ γῆ. Ὁ ἐξανατέλλων χόρτον τοῖς κτήνεσι, καὶ
herbam servituti hominum. Ut educas panem de
χλόην τῇ δουλείᾳ τῶν ἀνθρώπων. Τοῦ ἐξαγαγεῖν ἄρτον ἐκ
terra: et vinum letificat cor hominis. Ut exhilaret
τῆς γῆς, καὶ οἶνος εὐφραίνει καρδίαν ἀνθρώπου. Τοῦ ἱλαρῦναι

agri sic florebit. Quia spiritus pertrãsiuit eũ & nõ subsistet: & nõ cognoscet eũ vltra locus eius. Mia ãt dñi ab eterno & vsq; in eternũ sup timentes eum: & iustitia eius in filiis filiorũ. His qui custodiunt pactũ eius: & recordantur pceptorũ eius ad faciẽda ea. Dñs in celo stabiliuit thronũ suũ: & regnũ illius oibus dñabitur. Bñdicite dño ãgeli eius: fortes robore faciẽtes verbũ eius: obediẽtes voci sermõis ei9. Bñdicite dño oẽs exercitus eius: ministri eius: qui facitis placitum illius. Benedicite dño vniuersa opera eius in oibus locis potestatis eius: bñdic aia mea domino. 104.

BEnedic aia mea domino: dñe de9 me9 magnificatus es nimis: gloria & decore idutus es. Amictus luce q̃si vestimẽto: extẽdẽs celos vt pellẽ. Qui tegit aquis cenacula eius: q põit nubes currũ suum qui ãbulat sup pennas vẽti. Qui facit ãgelos suos spũs: miñstros suos ignẽ vrẽtẽ. Qui fundauit terrã sup basem suam: nõ cõmouebitur i seculũ & i seculũ. Abysso q̃si vestimẽto opuisti eã: sup mõtes stabũt aque. Ab icrepatiõe tua fugiẽt: a voce tonitrui tui formidabũt. Ascendũt mõtes & descẽdũt campi: ad locũ quem fundasti eis. Terminũ posuisti quem nõ ptrãsibũt: nec reuertentur vt operiãt terrã. Qui imittis fõtes in cõuallibus: vt iter medios mõtes fluãt. Vt bibant oĩa animalia regionum: & reficiat onager ooooooo sitim suam. Super ea volucres celi oooooooooo morabũtur: de medio nemorũ dabũt vocem Qui irrigas mõtes de cenaculis tuis: de fructu opum tuoꝝ satiabitur terra. Germinans oooo herbam iumentis & fenum seruituti ooooooooo hoiũm: vt educat panem de terra. oooooooo Et vinum letificat cor hois ad exhilarandam

השדה כן יציץ: כי רוח עברה בו
ואיננו ולא יכירנו עוד מקומו:
וחסד יהוה מעולם ועד עולם על
יראיו וצדקתו לבני בנים:
לשמרי בריתו ולזכרי פקדיו
לעשותם: יהוה בשמים הכין
כסאו ומלכותו בכל משלה:
ברכו יהוה מלאכיו גבורי כח עשי
דברו לשמע בקול דברו: ברכו
יהוה כל צבאיו משרתיו עשי
רצונו: ברכו יהוה כל מעשיו
בכל מקמות ממשלתו ברכי נפשי
את יהוה: ciiij. ברכי נפשי
את יהוה יהוה אלהי גדלת מאד
הוד והדר לבשת: עטה אור
כשלמה נוטה שמים כיריעה:
המקרה במים עליותיו השם
עבים רכובו המהלך על כנפי רוח:
עשה מלאכיו רוחות משרתיו אש
להט: יסד ארץ על מכוניה בל
תמוט עולם ועד: תהום כלבוש
כסיתו על הרים יעמדו מים:
מן גערתך ינוסון מן קול רעמך
יחפזון: יעלו הרים ירדו בקעות
אל מקום זה יסדת להם: גבול
שמת בל יעברון בל ישובון לכסות
הארץ: המשלח מעינים בנחלים
בין הרים יהלכון: ישקו כל
חיתו שדי ישברו פראים
צמאם: עליהם עוף השמים
ישכון מבין עפאים יתנו קול:
משקה הרים מעליותיו מפרי
מעשיך תשבע הארץ: מצמיח
חציר לבהמה ועשב לעבדת
האדם להוציא לחם מן הארץ:
ויין ישמח לבב אנוש להצהיל

ציץ
גבר קום
עלם
ברת
עשה כון
לאך גבר
כח עשה
שרת
רצה עשה
קום משל
נטה ירע
קרה עלה
שום רכב
הלך
לאך שרת
כון
מוט עלם
תהם לבש
כסה עמד
נוס
חפז עלה
קום גבל
שום עבר
כסה שלח
עין הלך
שקה
חיה שדה
שבר
שכן נתן
שקה עלה
פרה עשה
שבע צמח
חצר יצא
שמח אנש
צהל

פָּנִים מִשָּׁמֶן וְלֶחֶם לְבַב אֱנוֹשׁ
יִסְעָד: יִשְׂבְּעוּ עֲצֵי יְהוָה אַרְזֵי
לְבָנוֹן אֲשֶׁר נָטָע: אֲשֶׁר שָׁם
צִפֳּרִים יְקַנֵּנוּ חֲסִידָה בְּרוֹשִׁים
בֵּיתָהּ: הָרִים הַגְּבֹהִים לַיְּעֵלִים
סְלָעִים מַחְסֶה לַשְׁפַנִּים: עָשָׂה
יָרֵחַ לְמוֹעֲדִים שֶׁמֶשׁ יָדַע מְבוֹאוֹ:
תָּשֶׁת חֹשֶׁךְ וִיהִי לַיְלָה בּוֹ תִרְמֹשׂ
כָּל חַיְתוֹ יָעַר: הַכְּפִירִים שֹׁאֲגִים
לַטָּרֶף וּלְבַקֵּשׁ מֵאֵל אָכְלָם:
תִּזְרַח הַשֶּׁמֶשׁ יֵאָסֵפוּן וְאֶל
מְעוֹנֹתָם יִרְבָּצוּן: יֵצֵא אָדָם
לְפָעֳלוֹ וְלַעֲבֹדָתוֹ עֲדֵי עָרֶב:
מָה רַבּוּ מַעֲשֶׂיךָ יְהוָה כֻּלָּם בְּחָכְמָה
עָשִׂיתָ מָלְאָה הָאָרֶץ קִנְיָנֶךָ:
זֶה הַיָּם גָּדוֹל וּרְחַב יָדָיִם שָׁם
רֶמֶשׂ וְאֵין מִסְפָּר חַיּוֹת קְטַנּוֹת עִם
גְּדֹלוֹת: שָׁם אֳנִיּוֹת יְהַלֵּכוּן לִוְיָתָן
זֶה יָצַרְתָּ לְשַׂחֶק בּוֹ: כֻּלָּם אֵלֶיךָ
יְשַׂבֵּרוּן לָתֵת אָכְלָם בְּעִתּוֹ: תִּתֵּן
לָהֶם יִלְקֹטוּן תִּפְתַּח יָדְךָ יִשְׂבְּעוּן
טוֹב: תַּסְתִּיר פָּנֶיךָ יִבָּהֵלוּן תֹּסֵף
רוּחָם יִגְוָעוּן וְאֶל עֲפָרָם יְשׁוּבוּן:
תְּשַׁלַּח רוּחֲךָ יִבָּרֵאוּן וּתְחַדֵּשׁ פְּנֵי
אֲדָמָה: יְהִי כְבוֹד יְהוָה לְעוֹלָם
יִשְׂמַח יְהוָה בְּמַעֲשָׂיו: הַמַּבִּיט
לָאָרֶץ וַתִּרְעָד יִגַּע בֶּהָרִים וְיֶעֱשָׁנוּ:
אָשִׁירָה לַיהוָה בְּחַיָּי אֲזַמְּרָה
לֵאלֹהַי בְּעוֹדִי: יֶעֱרַב עָלָיו שִׂיחִי
אָנֹכִי אֶשְׂמַח בַּיהוָה: יִתַּמּוּ
חַטָּאִים מִן הָאָרֶץ וּרְשָׁעִים עוֹד
אֵינָם בָּרְכִי נַפְשִׁי אֶת יְהוָה
הַלְלוּיָהּ: cv. הוֹדוּ לַיהוָה
קִרְאוּ בִּשְׁמוֹ הוֹדִיעוּ בָעַמִּים
עֲלִילוֹתָיו: שִׁירוּ לוֹ זַמְּרוּ לוֹ
שִׂיחוּ בְּכָל נִפְלְאוֹתָיו: הִתְהַלְלוּ

פָּנָה אָנַשׁ
סָעַד שָׂבַע
קָנַן חָסַד
ברשׁ
חָסָה
יָעַד בּוֹא
שׁוּת הָיָה
רָמַשׂ חָיָה
כָּפַר
זָרַח אָסַף
עוֹן רָבַץ
עָבַד
רָבָה עָשָׂה
קָנָה
גָּדַל
סָפַר חָיָה
אָנָה הָלַךְ
לָוָה
שָׁבַר נָתַן
נָתַן לָקַט
פָּתַח שָׂבַע
סָתַר פָּנָה
בָּהַל אָסַף
גָּוַע שׁוּב
שָׁלַח בָּרָא
חָדַשׁ הָיָה
כָּבַד עָלַם
שָׂמַח נָבַט
רָעַד נָגַע
עָשַׁן שִׁיר
חָיָה זָמַר
עָרַב שׂוּחַ
שָׂמַח תָּמַם
יָדָה
יָדַע עָלַל
שִׁיר שׂוּחַ
פָּלָא הָלַל

faciem oleo: panis autem cor hominis roborat. Saturabūtur ligna domini: cedri libani quas plantauit. Ibi aues nidificabūt: miluo abietes domus eius. Montes excelsi ceruis: petre refugium erinaciis. Fecit lunā p tpa: sol cognouit occubitum suum. Posuisti tenebras & facta est nox: in ipsa mouebūtur oēs bestie syluae. Leones rugientes ad predam: & querētes a deo escam sibi. Oriente sole recedēt: & in spelūcis suis cubabūt. Egredietur homo ad opus suū: & ad seruitutē suā vsq ad vesperū. Quā magnificata sūt opa tua dñe: oia in sapientia fecisti: ipleta ē terra possessione tua. Hoc mare magnū & latum manibus: ibi reptilia innumerabilia animalia parua cum grandibus. Ibi naues pertranseunt: leuiathā istum plasmasti vt illuderes ei. Omnia in te sperant: vt des cibū eis in tpe suo. Dante te illis colligent: aperiēte te manū tuā replebuntur bono. Abscondes vultū tuū & turbabuntur: auferes spm̄ eorū & deficiēt: & i puluerē suū reuertentur. Emittes spm̄ tuū & creabuntur: & instaurabis faciē tre. Sit gl̄ia dñi i sempiternū: letabitur dñs i opibus suis. Qui respicit terrā & tremet: tangit mōtes & fumabūt. Cantabo domino in vita mea: psallam deo meo quādiu sum. Placeat ei eloquiū meum: ego aūt letabor in domino. Deficiant peccatores de terra & impii vltra non sint: benedic anima mea domino. Aleluia. 105.

Confitemini dño invocate nomen eius: notas facite in populis cogitationes eius. Cātate ei & psallite ei: loqmi vniuersis mirabilib⁹ eius. Exultate

faciē in oleo: ⁊ panis cor hōis firmat.
πρόσωπον ἐν ἐλαίῳ, καὶ ἄρτος καρδίαν ἀνθρώπου στηρίζει.
Saturabūtur ligna cāpi: cedri li-
Χορτασθήσονται τὰ ξύλα τοῦ πεδίου, αἱ κέδροι τοῦ λι-
bani quos plātasti. Illic passeres nidificabūt: erodij
βάνου ἃς ἐφύτευσας. Ἐκεῖ στρουθία ἐννοσσεύσουσι, τοῦ ἐρωδιοῦ
domus dux est eaꝝ. Mōtes excelsi ceruis:
ἡ κατοικία ἡγεῖται αὐτῶν. Ὄρη τὰ ὑψηλὰ ταῖς ἐλάφοις,
petra refugiū erinaciis. Fecit lunā in
πέτρα καταφυγὴ τοῖς λαγωοῖς. Ἐποίησε σελήνην εἰς
tpa: sol cognouit occasum suū. Posuisti tenebras ⁊
καιρούς, ὁ ἥλιος ἔγνω τὴν δύσιν αὐτοῦ. Ἔθου σκότος καὶ
facta est nox: in ipsa ptrāsibūt oēs bestie sil-
ἐγένετο νύξ, ἐν αὐτῇ διελεύσονται πάντα τὰ θηρία τοῦ δρυ-
ue. Catuli leonū rugiētes ut rapiāt: ⁊ quērant a
μοῦ. Σκύμνοι ὠρυόμενοι τοῦ ἁρπάσαι, καὶ ζητῆσαι πα-
deo escā sibi. Ortus est sol ⁊ cōgre-
ρὰ τῷ θεῷ βρῶσιν αὐτοῖς. Ἀνέτειλεν ὁ ἥλιος καὶ συνήχ-
gati sūt: ⁊ in cubilib⁹ suis collocabūtur. Exi-
θησαν, καὶ εἰς τὰς μάνδρας αὐτῶν κοιτασθήσονται. Ἐξε-
bit hō ad opus suū: ⁊ ad ope-
λεύσεται ἄνθρωπος ἐπὶ τὸ ἔργον αὐτοῦ, καὶ ἐπὶ τὴν ἐρ-
rationē suā vsq ad vesperū. Quā magnificata sūt opa tua
γασίαν αὐτοῦ ἕως ἑσπέρας. Ὡς ἐμεγαλύνθη τὰ ἔργα σου E.91.
dñe: oia in sapia fecisti. Impleta est terra
κύριε, πάντα ἐν σοφίᾳ ἐποίησας. Ἐπληρώθη ἡ γῆ τῆς
creatione tua: hoc mare magnū ⁊ spaciosum.
κτίσεώς σου, αὕτη ἡ θάλασσα ἡ μεγάλη καὶ εὐρύχωρος.
Illic reptilia quoꝝ nō est nūerus: aialia pusilla cū ma-
Ἐκεῖ ἑρπετὰ ὧν οὐκ ἔστιν ἀριθμός, ζῶα μικρὰ μετὰ με-
gnis. Illic naues ptrāseūt: draco iste quē forma-
γάλων. Ἐκεῖ πλοῖα διαπορεύονται, δράκων οὗτος ὃν ἔπλα-
sti ad illudēdū ei. Oia ad te expectāt:
σας ἐμπαίζειν αὐτῷ. Πάντα πρὸς σὲ προσδοκῶσι,
vt des escā illis in tpe: dante te il-
δοῦναι τὴν τροφὴν αὐτῶν εἰς εὔκαιρον, δόντος σου αὐ-
lis: colligēt Aperiēte te manū:
τοῖς, συλλέξουσιν. Ἀνοίξαντός σου τὴν χεῖρα, τὰ σύμ-
oia iplebūtur bonitate: auertēte aūt
παντα πλησθήσονται χρηστότητος, ἀποστρέψαντος δέ
te faciē: turbabūtur. Auferes spm̄
σου τὸ πρόσωπον, ταραχθήσονται. Ἀντανελεῖς τὸ πνεῦ-
coꝝ ⁊ deficiēt: ⁊ in puluerē suū reuer-
μα αὐτῶν καὶ ἐκλείψουσι, καὶ εἰς τὸν χοῦν αὐτῶν ἐπι-
tentur. Emittes spūm tuū: ⁊ creabun-
στρέψουσιν. Ἐξαποστελεῖς τὸ πνεῦμά σου, καὶ κτισθήσον-
tur: ⁊ renouabis faciē terre. Sit gl̄ia
ται, καὶ ἀνακαινιεῖς τὸ πρόσωπον τῆς γῆς. Ἤτω ἡ δόξα
dñi in seculū letabit dñs in ope-
κυρίου εἰς τοὺς αἰῶνας, εὐφρανθήσεται κύριος ἐπὶ τοῖς ἔρ-
rib⁹ suis. Qui respicit in terrā ⁊ facit eā
γοις αὐτοῦ. Ὁ ἐπιβλέπων ἐπὶ τὴν γῆν καὶ ποιῶν αὐτὴν
tremere: q̄ tangit mōtes ⁊ fumigāt. Cantabo
τρέμειν, ὁ ἁπτόμενος τῶν ὀρέων καὶ καπνίζονται. Ἄσω τῷ
dño in vita mea: psallā deo meo q̄diu sum.
κυρίῳ ἐν τῇ ζωῇ μου, ψαλῶ τῷ θεῷ μου ἕως ὑπάρχω. Infra. 145.
Iucundū sit ei eloquiū meū: ego vo delectabor in
Ἡδυνθείη αὐτῷ ἡ διαλογή μου, ἐγὼ δὲ εὐφρανθήσομαι ἐπὶ τῷ
dño. Deficiāt pctōres a terra ⁊ iniq: ita vt
κυρίῳ. Ἐκλείποιεν ἁμαρτωλοὶ ἀπὸ τῆς γῆς καὶ ἄνομοι, ὥστε
nō sint ipsi: bñdic aia mea dño.
μὴ ὑπάρχειν αὐτούς, εὐλόγει ἡ ψυχή μου τὸν κύριον.

Alleluia. 104.

Ἀλληλούια. ρδʹ.

Confitemini dño: ⁊ inuocate no-
Ἐξομολογεῖσθε τῷ κυρίῳ, καὶ ἐπικαλεῖσθε τὸ ὄνο- 1. Pa. 16.b.
men eius. Annūciate iter gētes opera e- Esaie.
μα αὐτοῦ. Ἀπαγγείλατε ἐν τοῖς ἔθνεσι τὰ ἔργα αὐ- 12.b.
ius: cātate ei ⁊ psallite ei. Narrate oia
τοῦ, ᾄσατε αὐτῷ καὶ ψάλατε αὐτῷ. Διηγήσασθε πάν-
mirabilia eius: laudamini
τα τὰ θαυμάσια αὐτοῦ, ἐπαινεῖσθε

in noīe ſctō eius. Letet cor querē-
ἐν τῷ ὀνόματι τῷ ἁγίῳ αὐτοῦ. Εὐφρανθήτω καρδία ζητούν-
tiū dñm: q̄rite dñm ⁊ cōfirmamini. Que-
των τὸν κύριον, ζητήσατε τὸν κύριον καὶ κραταιώθητε. Ζη-
rite faciē eius ſemp: memētote mi-
τήσατε τὸ πρόσωπον αὐτοῦ διαπαντός, μνήσθητε τῶν θαυ-
rabiliū eius q̄ fecit. Prodigia eius ⁊ iu-
μασίων αὐτοῦ ὧν ἐποίησε. Τὰ τέρατα αὐτοῦ καὶ τὰ κρί-
dicia oris eius Semen abraā ſerui e-
ματα τοῦ στόματος αὐτοῦ. Σπέρμα ἀβραὰμ δοῦλοι αὐ-
ius: filij iacob electi eius. Ipſe dñs deꝰ nr̄: in vni
τοῦ, υἱοὶ ἰακὼβ ἐκλεκτοὶ αὐτοῦ. Αὐτὸς κς ὁ θς ἡμῶν, ἐν πά-
uerſa terra iudicia eius. Memor fuit in ſeculū teſta-
σῃ τῇ γῇ τὰ κρίματα αὐτοῦ. Ἐμνήσθη εἰς τὸν αἰῶνα διαθή-
mēti ſui: verbi qđ mādauit in mille gñationes: Qđ diſ-
κης αὐτοῦ, λόγου οὗ ἐνετείλατο εἰς χιλίας γενεάς, Ὃν διέ-
poſuit abraā: ⁊ iuramēti ſui iſaac. Et ſta-
θετο τῷ ἀβραάμ, καὶ τοῦ ὅρκου αὐτοῦ τῷ ἰσαάκ. Καὶ ἔστη-
tuit illud iacob in p̄ceptū: ⁊ iſrael in te-
σεν αὐτὸν τῷ ἰακὼβ εἰς πρόσταγμα, καὶ τῷ ἰσραὴλ εἰς δια-
ſtamētū eternū. Dicens: tibi dabo terrā chanaā: funiculū
θήκην αἰώνιον. Λέγων, σοὶ δώσω τὴν γῆν χαναάν, σχοίνισμα
hereditatis vr̃e. Cum eſſent ipſi nūero modici: pau-
κληρονομίας ὑμῶν. Ἐν τῷ εἶναι αὐτοὺς ἀριθμῷ βραχεῖς, ὀλι-
ciſſimi ⁊ incole in ea. Et ptrāſierūt de gēte in gentē:
γοστοὺς καὶ παροίκους ἐν αὐτῇ. Καὶ διῆλθον ἐξ ἔθνους εἰς ἔθνος,
et de regno ad pp̄lm alterū. Non reliq̄t hominē
καὶ ἐκ βασιλείας εἰς λαὸν ἕτερον. Οὐκ ἀφῆκεν ἄνθρωπον
nocere eis: ⁊ corripuit p̄ eis reges. No-
ἀδικῆσαι αὐτούς, καὶ ἤλεγξεν ὑπὲρ αὐτῶν βασιλεῖς. Μὴ
1. Pa. lite tāgere xp̄os meos: ⁊ in pphetis meis no-
16. c. ἅψησθε τῶν χριστῶν μου, καὶ ἐν τοῖς προφήταις μου μὴ
lite malignari. Et vocauit famē ſup terrā: oē firma-
πονηρεύεσθε. Καὶ ἐκάλεσε λιμὸν ἐπὶ τὴν γῆν, πᾶν στήριγ-
mētū panis cōtriuit. Miſit ante eos vi-
μα ἄρτου συνέτριψεν. Ἀπέστειλεν ἔμπροσθεν αὐτῶν ἄνθρω-
rum: in ſeruū venūdat⁹ ē ioſeph. Humiliauerūt in cōpedib⁹
πον, εἰς δοῦλον ἐπράθη ἰωσήφ. Ἐταπείνωσαν ἐν πέδαις
pedes eius: ferrū ptrāſijt aīa eius. Donec
τοὺς πόδας αὐτοῦ, σίδηρον διῆλθεν ἡ ψυχὴ αὐτοῦ. Μέχρι
veniret verbū eius: eloquiū dñi inflāmauit
τοῦ ἐλθεῖν τὸν λόγον αὐτοῦ, τὸ λόγιον κυρίου ἐπύρωσεν αὐ-
eum. Miſit rex ⁊ ſoluit eū: p̄nceps ppl̄i
τόν. Ἀπέστειλε βασιλεὺς καὶ ἔλυσεν αὐτόν, ἄρχων λαῶν
et dimiſit eū. Cōſtituit eum dñm domus ſue:
καὶ ἀφῆκεν αὐτόν. Κατέστησεν αὐτὸν κύριον τοῦ οἴκου αὐτοῦ,
et p̄ncipē oīs poſſeſſiōis ſue. Ut erudiret
καὶ ἄρχοντα πάσης τῆς κτήσεως αὐτοῦ. Τοῦ παιδεῦσαι
p̄ncipes eius ſic ſemetip̄m: ⁊ ſenes
τοὺς ἄρχοντας αὐτοῦ ὡς ἑαυτόν, καὶ τοὺς πρεσβυτέρους
ei⁹ prudētiā doceret. Et itrauit iſrael in egyptū: ⁊ iacob
αὐτοῦ σοφίσαι. Καὶ εἰσῆλθεν ἰσραὴλ εἰς αἴγυπτον, καὶ ἰακὼβ
acola fuit in t̄ra cham Et auxit pp̄lm ſuū vehe-
παρῴκησεν ἐν γῇ χάμ. Καὶ ηὔξησε τὸν λαὸν αὐτοῦ σφό-
mēter: ⁊ firmauit eū ſup inimicos eius. Cō-
δρα, καὶ ἐκραταίωσεν αὐτὸν ὑπὲρ τοὺς ἐχθροὺς αὐτοῦ. Με-
uertit cor eius vt odirēt pp̄lm eius.
τέστρεψε τὴν καρδίαν αὐτοῦ τοῦ μισῆσαι τὸν λαὸν αὐτοῦ,
vt dolū facerēt in ſeruos eius. Miſit moy-
τοῦ δολιοῦσθαι ἐν τοῖς δούλοις αὐτοῦ. Ἐξαπέστειλε μωυ-
ſen ſeruū ſuū: aaron quē elegit ſibi. Po-
σῆν τὸν δοῦλον αὐτοῦ, ἀαρὼν ὃν ἐξελέξατο ἑαυτῷ. Ἔθε-
ſuit in eis verba ſignoꝝ ſuoꝝ: ⁊ p-
το ἐν αὐτοῖς τοὺς λόγους τῶν σημείων αὐτοῦ, καὶ τῶν τε-
digioꝝ ſuoꝝ in terra chā. Miſit tenebras ⁊ obſcurauit:
ράτων αὐτοῦ ἐν γῇ χάμ. Ἐξαπέστειλε σκότος καὶ ἐσκότασεν,
quia exacerbauerūt ſermones ſuos. Cōuertit a-
ὅτι παρεπίκραναν τοὺς λόγους αὐτοῦ. Μετέστρεψε τὰ ὕ-
quas eoꝝ in ſanguinē: ⁊ occidit piſces eoꝝ.
δατα αὐτῶν εἰς αἷμα, καὶ ἀπέκτεινε τοὺς ἰχθύας αὐτῶν.
Edidit t̄ra eoꝝ ranas in penetralib⁹
Ἐξῆρψεν ἡ γῆ αὐτῶν βατράχους ἐν τοῖς ταμιείοις τῶν oooo

in nomine ſctō eius: le
tetur cor querentium
dñm. Querite dñm &
virtutem eius: querite
faciē eius iugiter. Re-
cordamini mirabiliū ei⁹
q̄ fecit ſignorū & iudi
ciorū oris eius. Semen
abraam ſerui eius: filii
iacob electi eius. oooooo
Ipſe dñs deus noſter:
in vniuerſa terra oooo
iudicia eius. Recorda-
tus eſt in eternū pacti e
ius: verbi qđ p̄cepit in
mille gñatiōes. Quod
pepigit cū abraā: & iu
ramenti ſui cum iſaac.
Et firmauit illud cū ia-
cob in legē: cū iſrael in
pactū ſempiternū. Di
cēs tibi dabo ooooooooo
terrā chanaā: funiculū
hereditatis vr̄e. Cū eſ-
ſent viri pauci: modici
& aduene in ea. ooo.oooo
Et trāſierūt de gēte in
gētem: & de regno ooo
ad populū alterū. Nō
dimiſit hominem oooo
vt noceret eis: & corri-
puit pro eis reges. oooo
Nolite tangere xp̄os
meos: & pphetas meos
nolite affligere. Et vo-
cauit famē ſup terrā:
oēm virgā panis cōtri
uit. Miſit ante faciē eo-
rū virū: in ſeruū venū
datus eſt ioſeph. Affli-
xerūt in cōpedibus pe
des eius: in ferrū venit
aīa ei⁹. Vſq; ad tp̄s do-
nec veniret ſermo eius:
eloquiū dñi pbauit e-
um. Miſit rex & ſoluit
eū: princeps populorū
& dimiſit illū. Poſuit e
um dñm domui ſue: &
pricipem in omni poſ-
ſeſſiōe ſua. Vt erudiret
pricipes eius ſm volū-
tatē ſuā: & ſenes ei⁹ ſa-
pientiam doceret. Et in
greſſus ē iſrl̄ in egyptū:
& iacob aduena fuit in
terra chā. Et creſcere fe
cit pp̄lm ſuū nimis: &
roborauit eū ſup hoſtes
eius. Cōuertit cor eoꝝ
vt odio haberent pp̄lm
eius: vt doloſe agerent
cōtra ſuos illius. Miſit
moyſē ſuū ſuū: aaron
quē elegit. Poſuit i eis
verba ſignoꝝ ſuoꝝ: &
portētoꝝ ſuoꝝ in terra
chā. Miſit tenebras &
cōtenebrauit: & nō fue
rūt icreduli verbis eius.
Cōmutauit aq̄s eoꝝ in
ſanguinē: & occidit pi-
ſces eoꝝ. Ebulliuit tra

בשם קדשו ישמח לב מבקשי — שמח נקש
יהוה: דרשו יהוה ועזו בקשו — עזז
פניו תמיד: זכרו נפלאתיו אשר — פנה תמד
עשה מפתיו ומשפטי פיו: זרע — פלא יפת
אברהם עבדו בני יעקב בחיריו: — שפט פה
הוא יהוה אלהינו בכל הארץ — בנה בחר
משפטיו: זכר לעולם בריתו — ברת
דבר צוה לאלף דור: אשר כרת
את אברהם ושבועתו לישחק: — שבע
ויעמידה ליעקב לחק לישראל — עמד
ברית עולם: לאמר לך אתן את — עלם נתן
ארץ כנען חבל נחלתכם: בהיותם — היה
מתי מספר כמעט וגרים בה: — מתה ספר
ויתהלכו מגוי אל גוי ממלכה — גור הלך
אל עם אחר: לא הניח אדם — מלך נוח
לעשקם ויוכח עליהם מלכים: — יכח
אל תגעו במשיחי ולנביאי אל — נגע משח
תרעו: ויקרא רעב על הארץ כל — נבא רוע
מטה לחם שבר: שלח לפניהם — קרא נטה
איש לעבד נמכר יוסף: ענו בכבל — פנה מכר
רגלו ברזל באה נפשו: עד — ענה
עת בא דברו אמרת יהוה — בוא
צרפתהו: שלח מלך ויתירהו — בוא
משל עמים ויפתחהו: שמו אדון — נתר
לביתו ומשל בכל קנינו: לאסר — פתח שום
שריו בנפשו וזקניו יחכם: ויבא — אדן קנה
ישראל מצרים ויעקב גר בארץ — שור חכם
חם: ויפר את עמו מאד — בוא
ויעצמהו מצריו: הפך לבם — גור
לשנא עמו להתנכל בעבדיו: שלח — פרה
משה עבדו אהרן אשר בחר בו: — עצם צור
שמו בם דברי אתותיו ומפתים — נכל
בארץ חם: שלח חשך ויחשך — שום אות
ולא מרו את דבריו: הפך את — יפת חשך
מימיהם לדם וימת את דגתם: — מרה
שרץ ארצם צפרדעים בחדרי — מות דגה

מַלְכֵיהֶם׃ אָמַר וַיָּבֹא עָרֹב כִּנִּים בוא כן
בְּכָל גְּבוּלָם׃ נָתַן גִּשְׁמֵיהֶם בָּרָד גבל
אֵשׁ לֶהָבוֹת בְּאַרְצָם׃ וַיַּךְ גַּפְנָם נכה
וּתְאֵנָתָם וַיְשַׁבֵּר עֵץ גְּבוּלָם׃ שבר
אָמַר וַיָּבֹא אַרְבֶּה וְיֶלֶק וְאֵין רבה
מִסְפָּר׃ וַיֹּאכַל כָּל עֵשֶׂב בְּאַרְצָם ספר אכל
וַיֹּאכַל פְּרִי אַדְמָתָם׃ וַיַּךְ כָּל פרה
בְּכוֹר בְּאַרְצָם רֵאשִׁית לְכָל אוֹנָם׃ בכר
וַיּוֹצִיאֵם בְּכֶסֶף וְזָהָב וְאֵין בִּשְׁבָטָיו יצא
כּוֹשֵׁל׃ שָׂמַח מִצְרַיִם בְּצֵאתָם כִּי כשל
נָפַל פַּחְדָּם עֲלֵיהֶם׃ פָּרַשׂ עָנָן
לְמָסָךְ וְאֵשׁ לְהָאִיר לָיְלָה׃ שָׁאַל סכך אור
וַיָּבֵא שְׂלָו וְלֶחֶם שָׁמַיִם יַשְׂבִּיעֵם׃ בוא שבע
פָּתַח צוּר וַיָּזוּבוּ מָיִם הָלְכוּ זוב
בַּצִּיּוֹת נָהָר׃ כִּי זָכַר אֶת דְּבַר ציה
קָדְשׁוֹ אֶת אַבְרָהָם עַבְדּוֹ׃ וַיּוֹצִא יצא
עַמּוֹ בְשָׂשׂוֹן בְּרִנָּה אֶת בְּחִירָיו׃ שוש רנן
וַיִּתֵּן לָהֶם אַרְצוֹת גּוֹיִם וַעֲמַל בחר נתן
לְאֻמִּים יִירָשׁוּ׃ בַּעֲבוּר יִשְׁמְרוּ ירש עבר
חֻקָּיו וְתוֹרֹתָיו יִנְצֹרוּ הַלְלוּיָהּ׃ שמר ירה
הַלְלוּיָהּ הוֹדוּ לַיהוָה cvi. נצר ידה
כִּי טוֹב כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ׃ מִי עלם
יְמַלֵּל גְּבוּרוֹת יְהוָה יַשְׁמִיעַ כָּל מלל גבר
תְּהִלָּתוֹ׃ אַשְׁרֵי שֹׁמְרֵי מִשְׁפָּט שמע הלל
עֹשֵׂה צְדָקָה בְכָל עֵת׃ זָכְרֵנִי יְהוָה שפט
בִּרְצוֹן עַמֶּךָ פָּקְדֵנִי בִּישׁוּעָתֶךָ׃ רצה ישע
לִרְאוֹת בְּטוֹבַת בְּחִירֶיךָ לִשְׂמֹחַ ראה בחר
בְּשִׂמְחַת גּוֹיֶךָ לְהִתְהַלֵּל עִם הלל
נַחֲלָתֶךָ׃ חָטָאנוּ עִם אֲבוֹתֵינוּ
הֶעֱוִינוּ הִרְשָׁעְנוּ׃ אֲבוֹתֵינוּ עוה רשע
בְמִצְרַיִם לֹא הִשְׂכִּילוּ נִפְלְאוֹתֶיךָ שכל פלא
לֹא זָכְרוּ אֶת רֹב חֲסָדֶיךָ וַיַּמְרוּ רבב מרה
עַל יָם בְּיַם סוּף׃ וַיּוֹשִׁיעֵם לְמַעַן ישע
שְׁמוֹ לְהוֹדִיעַ אֶת גְּבוּרָתוֹ׃ וַיִּגְעַר ידע גבר
בְּיַם סוּף וַיֶּחֱרָב וַיּוֹלִיכֵם בַּתְּהוֹמוֹת גער חרב ילך תהם
כַּמִּדְבָּר׃ וַיּוֹשִׁיעֵם מִיַּד שׂוֹנֵא דבר שנא

eorū ranas: i cubilibus regū ipsorū. Dixit & venit musca oimoda: scinifes in vniuerso termino eorū. Dedit pluuias eorū grandinē: ignē flāmātē in terra ipsorū. Et pcussit vineā eorū & ficū eorū: & cōfregit lignum finiū eoꝶ. Dixit & venit locusta: & bruchus cuius non erat numerus. Et comedit oēm fenū terre eorū: & deuorauit fructū terre eorū. Et pcussit oē primogenitum in terra eorū: primitias vniuersi partus eorū. Et eduxit eos cū argēto & auro: & nō erat in tribubus eorū infirmus. Letata est egyptus cum egrederētur: qm̄ irruerat terror eoꝶ sup eos. Expādit nubē in tētoriū: & ignem vt luceret nocte. Petierūt & adduxit ortygometrā: & pane celi saturauit eos. Apuit petram & fluxerūt aq̄: cucurrerūt in aridis flumina. Quia recordatus est verbi scti sui cū abraā seruo suo. Et eduxit populū suū i exultatiōe: i laude electos suos. Et dedit eis terras gētiū: & labores tribuū possederūt. Vt custodirent cerimōias ei⁹: & leges eius seruarent. Aleluia Aleluia.106.

Confitemini dño qm̄ bon⁹: qm̄ in eternū mia eius. Quis loq̄tur fortitudies dñi: auditas faciet oēs laudes ei⁹ Bti q custodiūt iudiciū: & faciūt iustitiā i oi tpe. Recordare mei dñe i repplaciatiōe ppli tui: visita me i salutari tuo. Vt videā bona electoꝶ tuoꝶ: & leter i letitia gētis tue: & exultē cū hereditate tua. Peccauim⁹ cū pribus nřis: iniq̄ fecimus & ipie egim⁹. Patres nři in egypto nō intellexerūt mirabilia tua nō sunt recordati mультitudinis mie tue: & ad iracūdiā puocauerūt supmarei in mari rubro. Et saluauit eos pp nomē suū: vt oñderet fortitudinē suā. Et cōminatus ē mari rubro & aruit: & traduxit eos p abyssos q̄si in deserto. Et saluauit eos de manu odi-

regū ipsoꝶ. Dixit: ⁊ venit cynomia: ⁊ scinifes in
βασιλέων αὐτῶν. Εἶπε, καὶ ἦλθε κυνόμυια, καὶ σκνῖπες ἐν
oībus finib⁹ eoꝶ. Posuit pluuias eoꝶ grādinē:
πᾶσι τοῖς ὁρίοις αὐτῶν. Ἔθετο τὰς βροχὰς αὐτῶν χάλαζαν,
ignē cōburentē in terra ipsoꝶ. Et pcussit vine
πῦρ καταφλέγον ἐν τῇ γῇ αὐτῶν. Καὶ ἐπάταξε τὰς ἀμπέ-
as eoꝶ ⁊ ficulneas eoꝶ: ⁊ cōtriuit oē li-
λους αὐτῶν καὶ τὰς συκὰς αὐτῶν, καὶ συνέτριψε πᾶν ξύ-
gnū finiū eoꝶ. Dixit ⁊ venit locusta: ⁊ bruch⁹: cui⁹ nō erat
λον ὁρίου αὐτῶν. Εἶπε καὶ ἦλθεν ἀκρίς, καὶ βροῦχος, οὗ οὐκ ἦν
nūerus. Et comedit oē fenū in terra eoꝶ: ⁊
ἀριθμός. Καὶ κατέφαγε πάντα χόρτον ἐν τῇ γῇ αὐτῶν, καὶ
comedit oēm fructū terre eoꝶ. Et pcussit
κατέφαγε πάντα τὸν καρπὸν τῆς γῆς αὐτῶν. Καὶ ἐπάταξε Exo. 12.d.
oē pmogenitū in terra eoꝶ: pmitias oīs la
πᾶν πρωτότοκον ἐν τῇ γῇ αὐτῶν, ἀπαρχὴν παντὸς πό-
boris eoꝶ. Et eduxit eos in argēto ⁊ auro: ⁊
νου αὐτῶν. Καὶ ἐξήγαγεν αὐτοὺς ἐν ἀργυρίῳ καὶ χρυσίῳ, καὶ
nō erat in tribub⁹ eoꝶ infirm⁹. Letata est egyptus
οὐκ ἦν ἐν ταῖς φυλαῖς αὐτῶν ὁ ἀσθενῶν. Εὐφράνθη Αἴγυπτος
in pfectione eoꝶ: qꝛ incubuit timor eoꝶ sup eos.
ἐν τῇ ἐξόδῳ αὐτῶν, ὅτι ἐπέπεσεν ὁ φόβος αὐτῶν ἐπ' αὐτούς.
Expādit nubē in ptectionē eis: ⁊ ignē vt lu-
Διεπέτασε νεφέλην εἰς σκέπην αὐτοῖς, καὶ πῦρ τοῦ φω-
ceret eis p noctē. Petierūt ⁊ venit coturnix:
τίσαι αὐτοῖς τὴν νύκτα. Ἤτησαν καὶ ἦλθεν ὀρτυγομήτρα, Nu. 11
et pane celi saturauit eos. Disrupit petrā: ⁊
καὶ ἄρτον οὐρανοῦ ἐνέπλησεν αὐτούς. Διέρρηξε πέτραν, καὶ
fluxerūt aque: abierūt in sicco flumina. Qm
ἐρρύησαν ὕδατα, ἐπορεύθησαν ἐν ἀνύδροις ποταμοί. Ὅτι
memor fuit vbi scti sui: qđ ad abraā pue-
ἐμνήσθη τοῦ λόγου τοῦ ἁγίου αὐτοῦ, τοῦ πρὸς Ἀβραὰμ τὸν δοῦ-
rū suū Et eduxit ppłm suū in exultatione: ⁊
λον αὐτοῦ. Καὶ ἐξήγαγε τὸν λαὸν αὐτοῦ ἐν ἀγαλλιάσει, καὶ τοὺς
electos suos in leticia. Et dedit illis regiōes gē
ἐκλεκτοὺς αὐτοῦ ἐν εὐφροσύνῃ. Καὶ ἔδωκεν αὐτοῖς χώρας ἐθ-
tiū: ⁊ labores ppłoꝶ possederūt. Ut custo
νῶν, καὶ πόνους λαῶν κατεκληρονόμησαν. Ὅπως ἂν φυλά-
diāt iustificatiōes eius: ⁊ legē eius requirāt.
ξωσι τὰ δικαιώματα αὐτοῦ, καὶ τὸν νόμον αὐτοῦ ἐκζητήσωσιν.
Alleluia. Alleluia 105.
Ἀλληλούϊα. Ἀλληλούϊα.

Confitemini dño qm̄ bonus: qm̄ in seculū Iudith 13.c.
Ἐξομολογεῖσθε τῷ κυρίῳ ὅτι χρηστός, ὅτι εἰς τὸν αἰῶνα
mia eius. Quis loqtur potētias dñi: Infra. 117.
τὸ ἔλεος αὐτοῦ. Τίς λαλήσει τὰς δυναστείας τοῦ κυρίου,
auditas faciet oēs laudes eius? Beati ꝗ cu-
ἀκουστὰς ποιήσει πάσας τὰς αἰνέσεις αὐτοῦ; Μακάριοι οἱ φυ-
stodiūt iudiciū ⁊ faciūt iusticiā in oī tpe.
λάσσοντες κρίσιν, καὶ ποιοῦντες δικαιοσύνην ἐν παντὶ καιρῷ.
Memēto nři dñe in bñplacito ppłi tui: visita
Μνήσθητι ἡμῶν κύριε ἐν τῇ εὐδοκίᾳ τοῦ λαοῦ σου, ἐπίσκεψαι
nos in salutari tuo. Ad vidēdū in bonitate
ἡμᾶς ἐν τῷ σωτηρίῳ σου. Τοῦ ἰδεῖν ἐν τῇ χρηστότητι τῶν
electoꝶ tuoꝶ: ad letandū in leticia gētis
ἐκλεκτῶν σου, τοῦ εὐφρανθῆναι ἐν τῇ εὐφροσύνῃ τοῦ ἔθνους
tue: vt lauderis cū hereditate tua. Peccaui
σου, τοῦ ἐπαινεῖσθαι μετὰ τῆς κληρονομίας σου. Ἡμάρτο-
mus cū pribus nřis: iniuste egim⁹: iniqtatē fecim⁹. Pa
μεν μετὰ τῶν πατέρων ἡμῶν, ἠνομήσαμεν, ἠδικήσαμεν. Οἱ
tres nři in egypto nō intellexerūt mirabilia tua: nō
πατέρες ἡμῶν ἐν Αἰγύπτῳ οὐ συνῆκαν τὰ θαυμάσιά σου, οὐκ
fuerūt memores multitudis mie tue. Et irritauerūt
ἐμνήσθησαν τοῦ πλήθους τοῦ ἐλέους σου. Καὶ παρεπίκραν-
ascendētes in rubro mari: ⁊ saluauit eos
αν ἀναβαίνοντες ἐν τῇ ἐρυθρᾷ θαλάσσῃ, καὶ ἔσωσεν αὐτοὺς
ppter nomē suū. Ut notā faceret potētiā su
ἕνεκεν τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ. Τοῦ γνωρίσαι τὴν δυναστείαν αὐ-
am: ⁊ increpuit rubeū mare ⁊ exiccatū est. Et
τοῦ, καὶ ἐπετίμησε τῇ ἐρυθρᾷ θαλάσσῃ καὶ ἐξηράνθη. Καὶ
eduxit eos in abysso sicut in deserto:
ὡδήγησεν αὐτοὺς ἐν ἀβύσσῳ ὡς ἐν ἐρήμῳ,

et ſaluauit eos de manu odientis. Et redemit
καὶ ἔσωσεν αὐτοὺς ἐκ χειρὸς μισοῦντος. Καὶ ἐλυτρώσατο
eos de manu inimicorū. Operuit aq̄ tribulā-
Exo. αὐτοὺς ἐκ χειρὸς ἐχθρῶν. Ἐκάλυψεν ὕδωρ τοὺς θλίβον-
14.b. tes eos: vn⁹ ex eis nō remāſit. Et crediderūt
τας αὐτούς, εἷς ἐξ αὐτῶν οὐχ ὑπελείφθη. Καὶ ἐπίστευσαν
vbo eius: ꝛ cantauerūt laudē eius. Cito fecerūt
τῷ λόγῳ αὐτοῦ, καὶ ᾖσαν τὴν αἴνεσιν αὐτοῦ. Ἐτάχυναν
obliti ſunt operū eius: nō ſuſtinuerūt cōſiliū e-
ἐπελάθοντο τῶν ἔργων αὐτοῦ, οὐχ ὑπέμειναν τὴν βουλὴν αὐ-
ius. Et cōcupierūt cōcupiſcētiā in deſerto: ꝛ tentaue-
τοῦ. Καὶ ἐπεθύμησαν ἐπιθυμίαν ἐν τῇ ἐρήμῳ, καὶ ἐπείρα-
rūt deū in inaquoſo. Et dedit eis petitionē
σαν τὸν θεὸν ἐν ἀνύδρῳ. Καὶ ἔδωκεν αὐτοῖς τὸ αἴτημα αὐ-
ipſoꝝ: miſit ſaturitatē in aīas eoꝝ. Et irri
τῶν, ἐξαπέστειλε πλησμονὴν εἰς τὰς ψυχὰς αὐτῶν. Καὶ πα-
tauerūt moyſen in caſtris: aaron ſctm̄
ρώργισαν τὸν μωυσῆν ἐν τῇ παρεμβολῇ, τὸν ἀαρὼν τὸν ἅγι-
dn̄i. Apta ē. fra. ꝛ. deglutiuit dathan: ꝛ operuit ſup
nu.16. ον κυρίου. Ἠνοίχθη γῆ καὶ κατέπιε δαθάν, καὶ ἐκάλυψεν ἐπὶ
d. cōgregationē abirō. Et exarſit ignis in ſynagoga
τὴν συναγωγὴν ἀβειρών. Καὶ ἐξεκαύθη πῦρ ἐν τῇ συναγωγῇ αὐ-
eoꝝ: flāma cōbuſſit pctōres. Et fecerūt vitulū
τῶν, φλὸξ κατέφλεξεν ἁμαρτωλούς. Καὶ ἐποίησαν μόσχον
in oreb: ꝛ adorauerūt ſculptile. Et mutauerūt
ἐν χωρήβ, καὶ προσεκύνησαν τῷ γλυπτῷ. Καὶ ἠλλάξαντο
gloriā ſuā in ſimilitudinē vituli comedētis fenū. Et
τὴν δόξαν αὐτοῦ ἐν ὁμοιώματι μόσχου ἔσθιοντος χόρτον. Καὶ
obliti ſunt deū q̄ ſaluat eos: q̄ fecit
ἐπελάθοντο τοῦ θεοῦ τοῦ σώζοντος αὐτούς, τοῦ ποιήσαν-
magnalia in egypto: Mirabilia in terra chā: terribilia
τος μεγάλα ἐν αἰγύπτῳ, Θαυμάσια ἐν γῇ χάμ, φοβερὰ
in mari rubro. Et dixit vt diſperderet eos:
ἐπὶ θαλάσσης ἐρυθρᾶς. Καὶ εἶπε τοῦ ἐξολοθρεῦσαι αὐτούς,
ſi nō moyſes electus eius ſtetiſſet in ꝯfractiōe in ꝯſpectu
εἰ μὴ μωυσῆς ὁ ἐκλεκτὸς αὐτοῦ ἔστη ἐν τῇ θραύσει ἐνώπιον
ei⁹: vt auerteret irā eius: ne diſpderet
αὐτοῦ, τοῦ ἀποστρέψαι τὸν θυμὸν αὐτοῦ, τοῦ μὴ ἐξολοθρεῦ-
eos. Et p̄ nihilo hūerūt terā deſiderabilē: nō cre
σαι αὐτούς. Καὶ ἐξουδένωσαν γῆν ἐπιθυμητήν, οὐκ ἐπί-
diderūt vbo eius. Et murmurauerūt in tabernacu
στευσαν τῷ λόγῳ αὐτοῦ. Καὶ ἐγόγγυσαν ἐν τοῖς σκηνώμα-
lis ſuis: nō exaudierūt vocē dn̄i. Et eleua-
σιν αὐτῶν, οὐκ εἰσήκουσαν τῆς φωνῆς κυρίου. Καὶ ἐπῆ-
uit manū ſuā ſup eos: vt pſterneret eos in
ρε τὴν χεῖρα αὐτοῦ ἐπ' αὐτούς, τοῦ καταβαλεῖν αὐτοὺς ἐν
deſerto: Et vt deiceret ſemē eoꝝ in
τῇ ἐρήμῳ, Καὶ τοῦ καταβαλεῖν τὸ σπέρμα αὐτῶν ἐν τοῖς
nationib⁹: ꝛ diſpgeret eos in regionib⁹. Et ini-
ἔθνεσι, καὶ διασκορπίσαι αὐτοὺς ἐν ταῖς χώραις. Καὶ ἐτε-
tiati ſunt beelphegor: ꝛ comederūt ſacrificia mortuoꝝ.
λέσθησαν τῷ βεελφεγώρ, καὶ ἔφαγον θυσίας νεκρῶν.
Et irritauerūt eū in adiuētionibus ſuis: ꝛ
Καὶ παρώξυναν αὐτὸν ἐν τοῖς ἐπιτηδεύμασιν αὐτῶν, καὶ
multiplicata ē in eis ruina. Et ſtetit phinees ꝛ placauit
ἐπληθύνθη ἐν αὐτοῖς ἡ πτῶσις. Καὶ ἔστη φινεὲς καὶ ἐξιλάσα-
et ceſſauit q̄ſſatio: ꝛ reputatū ē ei ad iuſti
το, καὶ ἐκόπασεν ἡ θραῦσις καὶ ἐλογίσθη αὐτῷ εἰς δικαιο-
tiam: in gn̄ationē ꝛ gn̄ationē vſq; in ſempiternū. Et ir-
σύνην, εἰς γενεὰν καὶ γενεὰν ἕως τοῦ αἰῶνος. Καὶ πα-
ritauerūt eū ad aquā ꝯdictionis: ꝛ vexatus ē
ρώργισαν αὐτὸν ἐπὶ ὕδατος ἀντιλογίας, καὶ ἐκακώθη
moyſes pp̄ter eos. Quia exacerbauerūt ſpūm e-
μωυσῆς δι' αὐτούς. Ὅτι παρεπίκραναν τὸ πνεῦμα αὐ-
ius: ꝛ diſtinxit in labiis ſuis. Nō diſ-
τοῦ, καὶ διέστειλεν ἐν τοῖς χείλεσιν αὐτοῦ. Οὐκ ἐξω-
perdiderūt gētes q̄s dixit dn̄s illis: ꝛ cōmixti
λόθρευσαν τὰ ἔθνη ἃ εἶπε κύριος αὐτοῖς, καὶ ἐμίγη-
ſunt inē gētes ꝛ didicerūt opa eoꝝ. Et
σαν ἐν τοῖς ἔθνεσι καὶ ἔμαθον τὰ ἔργα αὐτῶν. Καὶ
ſeruierūt ſculptilib⁹ eoꝝ:
ἐδούλευσαν τοῖς γλυπτοῖς αὐτῶν, oooooooooooooo

eritis: & redemit eos de manu inimici. Et operuit aqua hoſtes eorū: vn⁹ ex ipſis non ſuperfuit. Et crediderunt verbis eius: ceciuerūt q; laudē eius. Cito obliti ſunt operū illius: nec expectauerūt volūtatē eius. Et deſiderauerūt deſideriū in deſerto: & tētauerūt deū in ſolitudie. Et dedit eis petitionē ipſorū: & miſit tenuitatē in animam eorū. Et zelati ſunt moyſen in caſtris: aarō ſctm̄ dn̄i. Apta ē terra & deuorauit dathā: & opuit ſynagogā abiron. Et ſuccenſus ē ignis in ſynagoga eorum: flamma exuſſit īpios. Fecerunt vitulū in oreb: & adorauerūt cōflatile. Et mutauerunt gloriā ſuā in ſimilitudinem bouis comedētis fenum. Obliti ſunt dei ſaluatoris ſui: qui fecit magnalia in egypto. Mirabilia in terra chā: terribilia ſuper mari rubro. Dixit ergo vt cōtereret eos: niſi moyſes electus eius ſtetiſſet medius contra faciem illius: vt conuerteret indignationem eius vt nō interficeret. Et deſpexerunt terrā deſiderabilē: nec crediderūt ſermoni eius. Et murmurauerunt in tabernaculis ſuis: nō exaudierūt vocē dn̄i. Et eleuauit manū ſuā ſup eos: vt deiceret eos ī deſerto. Et vt deiceret ſemen eorū in gētibus: & diſpgeret eos in terris. Et cōſecrati ſunt beelphegor: & comederunt victimas mortuorū. Et cōcitauerūt eū in ſtudiis ſuis: & pcuſſit eos plaga. Stetitāt finees & diiudicauit: & retēta ē pcuſſio. Et reputatū eſt ei ad iuſtitiā: in gn̄atiōe & gn̄atiōe vſq; in eternū. Et puocauerunt ſup aquā cōtradictōis: & afflict⁹ ē moyſes pp eos. Quia puocauerūt ſpm̄ eius: & precepit labiis ſuis. Nō exterminauerunt populos quos dixit oo dominus oooooooooooooo illis. Et cōmixti ſūt gētibus: & didicerunt oooo opera eorū. Et ſeruierūt ſculptilibus eorum:

ויגאלם מיד אויב: ויכסו מים
צריהם אחד מהם לא נותר:
ויאמינו בדבריו ישירו תהלתו:
מהרו שכחו מעשיו לא חכו
לעצתו: ויתאוו תאוה במדבר
וינסו אל בישימון: ויתן להם
שאלתם וישלח רזון בנפשם:
ויקנאו למשה במחנה לאהרן
קדוש יהוה: תפתח ארץ ותבלע
דתן ותכס על עדת אבירם:
ותבער אש בעדתם להבה תלהט
רשעים: יעשו עגל בחרב
וישתחוו למסכה: וימירו את
כבודם בתבנית שור אכל עשב:
שכחו אל מושיעם עשה גדלות
במצרים: נפלאות בארץ חם
נוראות על ים סוף: ויאמר
להשמידם לולי משה בחירו
עמד בפרץ לפניו להשיב חמתו
מהשחית: וימאסו בארץ חמדה
לא האמינו לדברו: וירגנו
באהליהם לא שמעו בקול יהוה:
וישא ידו להם להפיל אותם
במדבר: ולהפיל זרעם בגוים
ולזרותם בארצות: ויצמדו לבעל
פעור ויאכלו זבחי מתים: ויכעיסו
במעלליהם ותפרץ בם מגפה:
ויעמד פינחס ויפלל ותעצר
המגפה: ותחשב לו לצדקה
לדר ודר עד עולם: ויקציפו
על מי מריבה וירע למשה
בעבורם: כי המרו את רוחו
ויבטא בשפתיו: לא השמידו
את העמים אשר אמר יהוה
להם: ויתערבו בגוים וילמדו
מעשיהם: ויעבדו את עצביהם

גאל איב
כסה צור
יתר אמן
שור הלל
עשה חכה
עוץ אוה
נסה נתן
שלח רזה
קנא חנה
קדש פתח
בלע כסה
יעד
בער להט
עשה
שחה נסך
מור כבד
בנה
ישע
פלא
ירא אמר
שמד בחר
פנה שוב
חם שחת
מאס אמן
רגן
נשא נפל
את דבר
זרה צמד
אכל מות
כעס עלל
פרץ נגף
עמד פלל
עצר חשב
עלם קצף
רוב רעע
עבר מרה
בטא שפה
שמד
ערב למד
עשה עבד

ויהיו להם למוקש׃ ויזבחו את — היה יקש
בניהם ואת בנתיהם לשדים׃ — זבח
וישפכו דם נקי דם בניהם — שפך נקה
ובנותיהם אשר זבחו לעצבי כנען
ותחנף הארץ בדמים׃ ויטמאו — חנף טמא
במעשיהם ויזנו במעלליהם׃ — עשה זנה
ויחר אף יהוה בעמו ויתעב את — עלל חרה
נחלתו׃ ויתנם ביד גוים וימשלו — תעב
בהם שנאיהם׃ וילחצום — נתן משל
אויביהם ויכנעו תחת ידם׃ — לחץ
פעמים רבות יצילם והמה ימרו — איב כנע
בעצתם וימכו בעונם׃ וירא — רבב נצל
בצר להם בשמעו את רנתם׃ — מרה
ויזכר להם בריתו וינחם כרב — יעץ מכך
חסדו׃ ויתן אותם לרחמים לפני — ראה צור
כל שוביהם׃ הושיענו יהוה — רנן זכר
אלהינו וקבצנו מן הגוים להודות — ברת נחם
לשם קדשך להשתבח בתהלתך׃ — נתן פנה
ברוך יהוה אלהי ישראל מן — שבה ישע
העולם ועד העולם ואמר כל — ידה
העם אמן הללויה׃ — שבח הלל
— ברך
— אלם

cvii. הדו ליהוה כי טוב כי — ידה
לעולם חסדו׃ יאמרו גאולי יהוה — אמר גאל
אשר גאלם מיד צר׃ ומארצות — צור
קבצם ממזרח וממערב מצפון — זרח ערב
ומים׃ תעו במדבר בישימון דרך — צפן תעה
עיר מושב לא מצאו׃ רעבים — דבר
גם צמאים נפשם בהם תתעטף׃ — ישב
ויצעקו אל יהוה בצר להם — עטף
ממצוקותיהם יצילם׃ וידריכם — צעק צור
בדרך ישרה ללכת אל עיר מושב׃ — צוק נצל
יודו ליהוה חסדו ונפלאותיו לבני — דרך הלך
אדם׃ כי השביע נפש שוקקה — ידה פלא
ונפש רעבה מלא טוב׃ ישבי — שבע שוק
חשך וצלמות אסירי עני וברזל׃
כי המרו אמרי אל ועצת עליון — אסר ענה
— מרה
— יעץ עלה

& factũ est eis in scãdalũ. Et immolauerunt filios suos & filias suas demonibus.
Et effuderũt sanguinẽ innocẽtẽ: sanguinẽ filiorũ suorũ & filiarũ suarũ: quos immolauerũt sculptilibus chanaã: & polluta est terra in sanguinibus. Et coinquinati sunt in opibus suis: & fornicati sunt in studiis suis. Iratus est itaq; furor dñi in populũ suũ: & aboĩatus est hereditatẽ suã. Et dedit eos in manu gẽtiũ: & dñati sũt eorũ qui oderũt eos.
Et afflixerunt eos inimici sui: & hũiliati sunt sub manu eorũ. Multis vicibus liberauit eos ipsi vero prouocauerũt ĩ cõsiliis suis: & humiliati sunt propter iniqtates suas. Et vidit tribulationes eorũ: cũ exaudiret eos rogãtes. Et recordatus est pacti sui cũ eis & penituit eũ scdm multitudinẽ mĩe sue. Et dedit eos miserabiles corã oibus q cepant eos.
Salua nos dñe deus nr̃ & cõgrega nos de gẽtibus: vt cõfiteamur noĩni scto tuo: & cantemus laudem tuã. Bñdictus dñs deus israel ab eterno & vsq; in eternũ: & dicet ois populus amen. Aleluia. 107.

Confitemini dño qm̃ bonus: qm̃ in eternũ mĩa eius. Dicant q redẽpti sũt a dño: quos redemit de manu hostis. Et de terris cõgregauit eos: ab oriente & occidẽte ab aqlõe & mari. Errauerunt in solitudine in deserta via: ciuitatẽ que hitaretur non repperũt. Esuriẽtes & sitiẽtes: aĩa eorũ in ipĩs deficiebat. Et clamauerũt ad dñm in tribulatiõe sua: de afflictõe eorũ eripuit eos. Et duxit illos p viã rectã: vt veniret in ciuitatẽ hitabilẽ. Cõfiteãtur dño mĩam eius: & mirabilia eius ĩ filios hoim. Quia saturauit animam vacuam: & aĩam esurientẽ impleuit bois. Habitantes in tenebris & in vmbra mortis alligatos inopia & ferro. Quia prouocauerũt sermones dei: &

et factũ est illis in scandalũ. Et imolauerũt filios suos
καὶ ἐγενήθη αὐτοῖς εἰς σκάνδαλον. Καὶ ἔθυσαν τοὺς υἱοὺς αὐτῶν
τ filias suas demoniis. Et effuderũt
καὶ τὰς θυγατέρας αὐτῶν τοῖς δαιμονίοις. Καὶ ἐξέχεαν
sãguinẽ inocẽtẽ: sãguinẽ filiorũ suorũ τ filiarũ: q̃s sacrificauerũt
αἷμα ἀθῷον, αἷμα υἱῶν αὐτῶν καὶ θυγατέρων, ὧν ἔθυσαν τοῖς
sculptilib' chanaã. Et infecta est terra in sãguinib': τ
γλυπτοῖς χαναάν. Καὶ ἐφονοκτονήθη ἡ γῆ ἐν τοῖς αἵμασι, καὶ
cõtaminata ẽ in opibus eorũ. Et fornicati sũt in adinuẽ
ἐμιάνθη ἐν τοῖς ἔργοις αὐτῶν, Καὶ ἐπόρνευσαν ἐν τοῖς ἐπιτη
tionib' suis. Et irat' est furore dñs in pplm suũ:
δεύμασιν αὐτῶν. Καὶ ὠργίσθη θυμῷ κύριος ἐπὶ τὸν λαὸν αὐτοῦ
τ abominatus ẽ hereditatẽ suã. Et tradi
καὶ ἐβδελύξατο τὴν κληρονομίαν αὐτοῦ. Καὶ παρέ
dit eos in man' inimicorũ: τ dñati sunt eorũ q
δωκεν αὐτοὺς εἰς χεῖρας ἐχθρῶν, καὶ ἐκυρίευσαν αὐτῶν οἱ
oderũt eos Et tribulauerũt eos inimici eorũ:
μισοῦντες αὐτούς. Καὶ ἔθλιψαν αὐτοὺς οἱ ἐχθροὶ αὐτῶν,
et hũiliati sunt sub manib' eorũ. Sepe li
καὶ ἐταπεινώθησαν ὑπὸ τὰς χεῖρας αὐτῶν. Πλεονάκις ἐῤ
berauit eos: ipsi aũt exacerbauerũt eũ in cõsi
ῥύσατο αὐτούς, αὐτοὶ δὲ παρεπίκραναν αὐτὸν ἐν τῇ βου
lio suo. Et hũiliati sunt in iniqtatib' suis. Et
λῇ αὐτῶν. Καὶ ἐταπεινώθησαν ἐν ταῖς ἀνομίαις αὐτῶν. Καὶ
vidit dñs cũ tribularent ipsi: cũ ipse exaudiret
ἴδε κύριος ἐν τῷ θλίβεσθαι αὐτούς, ἐν τῷ αὐτὸν εἰσακοῦσαι
orõnes eorũ. Et memor fuit testamẽti sui: τ pe
τῆς δεήσεως αὐτῶν. Καὶ ἐμνήσθη τῆς διαθήκης αὐτοῦ, καὶ με
nituit eũ sm multitudinẽ mĩe sue. Et dedit
τεμελήθη κατὰ τὸ πλῆθος τοῦ ἐλέους αὐτοῦ. Καὶ ἔδωκεν
eos in mĩas in cõspectu oĩm q ceperũt
αὐτοὺς εἰς οἰκτιρμοὺς ἐναντίον πάντων τῶν αἰχμαλωτισ
eos. Saluos fac nos dñe de' nr̃: τ cõgrega
σάντων αὐτούς. Σῶσον ἡμᾶς κύριε ὁ θεὸς ἡμῶν, καὶ ἐπισυνά
nos de natiõib'. Vt cõfiteamur noĩ
γαγε ἡμᾶς ἐκ τῶν ἐθνῶν. Τοῦ ἐξομολογήσασθαι τῷ ὀνόματί
tuo scto: vt gloriemur in laude tua. Bene
σου τῷ ἁγίῳ, τοῦ ἐγκαυχᾶσθαι ἐν τῇ αἰνέσει σου. Εὐλο
dictus dñs deus israel a seculo τ vsq; in
γητὸς κύριος ὁ θεὸς ἰσραὴλ ἀπὸ τοῦ αἰῶνος καὶ ἕως τοῦ
seculũ: τ dicet ois pp̃ls fiat fiat.
αἰῶνος, καὶ ἐρεῖ πᾶς ὁ λαὸς γένοιτο γένοιτο.
Alleluia. 106.
Ἀλληλούϊα. ρϛ'.

Cõfitemini dño qm̃ bon': qm̃ in seculũ — Judith 13.c.
Ἐξομολογεῖσθε τῷ κυρίῳ ὅτι χρηστός, ὅτι εἰς τὸν αἰῶνα τὸ
mĩa eius. Dicãt q redẽpti sunt a dño: quos re — Infra. 117.
ἔλεος αὐτοῦ. Εἰπάτωσαν οἱ λελυτρωμένοι ὑπὸ κυρίου, οὓς ἐλυ
demit de manu inimici: τ de regiõib' cõgregauit eos.
τρώσατο ἐκ χειρὸς ἐχθροῦ, καὶ ἐκ τῶν χωρῶν συνήγαγεν αὐ
Ab oriẽte: τ occidẽte: τ aqlone: τ mari:
τούς. Ἀπὸ ἀνατολῶν, καὶ δυσμῶν, καὶ βοῤῥᾶ, καὶ θαλάσσης,
errauerũt in solitudine in inaqso. Viã ciuitatis hitaculi
ἐπλανήθησαν ἐν τῇ ἐρήμῳ ἐν ἀνύδρῳ. Ὁδὸν πόλεως κατοικη
nõ inuenerũt esuriẽtes τ sitiẽtes: aĩa eorũ in
τηρίου οὐχ εὗρον πεινῶντες καὶ διψῶντες, ἡ ψυχὴ αὐτῶν ἐν
ipsis defecit. Et clamauerũt ad dñm cũ tribularent — Infra. eo.
αὐτοῖς ἐξέλιπεν. Καὶ ἐκέκραξαν πρὸς κύριον ἐν τῷ θλίβεσθαι
ipsi: τ de necessitatib' eorũ eripuit eos. Et eduxit
αὐτούς, καὶ ἐκ τῶν ἀναγκῶν αὐτῶν ἐῤῥύσατο αὐτούς. Καὶ ὡδήγησεν
eos in viã rectã: vt irent in ciuitatẽ hitationis.
αὐτοὺς εἰς ὁδὸν εὐθεῖαν, τοῦ πορευθῆναι εἰς πόλιν κατοικητηρίου.
Cõfiteãtur dño mĩe ei': τ mirabilia
Ἐξομολογησάσθωσαν τῷ κυρίῳ τὰ ἐλέη αὐτοῦ, καὶ τὰ θαυμάσια
eius filiis hoim. Qr satiauit aĩaz inanẽ τ aĩ
αὐτοῦ τοῖς υἱοῖς τῶν ἀνθρώπων. Ὅτι ἐχόρτασε ψυχὴν κενήν, καὶ ψυ
mã esurientẽ satiauit bonis. Sedẽtes in tenebris τ
χὴν πεινῶσαν ἐνέπλησεν ἀγαθῶν. Καθημένους ἐν σκότει καὶ
vmbra mortis: vinctos in mẽdicitate τ ferro. Quia
σκιᾷ θανάτου, πεπεδημένους ἐν πτωχείᾳ καὶ σιδήρῳ. Ὅτι
exacerbauerũt eloquia dei: τ cõsiliũ altissimi
παρεπίκραναν τὰ λόγια τοῦ θεοῦ, καὶ τὴν βουλὴν τοῦ ὑψίστου

irritauerũt. Et humiliatũ est in laborib⁹ cor: eorꝫ:
παρώξυναν. Καὶ ἐταπεινώθη ἐν κόποις ἡ καρδία αὐτῶν,
infirmati sũt ꝛ nõ fuit q̃ adiuuaret. Et clamauerũt ad dñm cũ
ἠσθένησαν καὶ οὐκ ἦν ὁ βοηθῶν. Καὶ ἐκέκραξαν πρὸς κύριον ἐν
tribularẽtur ipsi: ꝛ de necessitatib⁹ eorꝫ liberauit e
τῷ θλίβεσθαι αὐτούς, καὶ ἐκ τῶν ἀναγκῶν αὐτῶν ἔσωσεν αὐ
os. Et eduxit eos de tenebris ꝛ vmbra mortis: ꝛ
τούς. Καὶ ἐξήγαγεν αὐτοὺς ἐκ σκότους καὶ σκιᾶς θανάτου, καὶ
vincula eorꝫ disrupit. Confiteãtur do
Infra. τοὺς δεσμοὺς αὐτῶν διέρρηξεν. Ἐξομολογησάσθωσαν τῷ κυ
eo. mino mĩe eius: ꝛ mirabilia eius filijs
& eo. ρίῳ τὰ ἐλέη αὐτοῦ, καὶ τὰ θαυμάσια αὐτοῦ τοῖς υἱοῖς τῶν
hominũ. Quia cõtriuit portas ereas: ꝛ vectes
ἀνθρώπων. Ὅτι συνέτριψε πύλας χαλκᾶς, καὶ μοχλοὺς
ferreos cõfregit. Suscepit eos de via iniq̃tatis
σιδηροῦς συνέθλασεν. Ἀντελάβετο αὐτῶν ἐξ ὁδοῦ ἀνομίας
eorꝫ: ppˀ eñi iniustitias suas humiliati sunt. Omẽ
αὐτῶν, διὰ γὰρ τὰς ἀνομίας αὐτῶν ἐταπεινώθησαν. Πᾶν
escã abominata est aĩa eorꝫ: ꝛ appropinq̃uerũt vsq; ad
βρῶμα ἐβδελύξατο ἡ ψυχὴ αὐτῶν, καὶ ἤγγισαν ἕως τῶν πυ
portas mortis. Et clamauerũt ad dñm cũ tribularent
λῶν τοῦ θανάτου. Καὶ ἐκέκραξαν πρὸς κύριον ἐν τῷ θλίβεσθαι
ipsi: ꝛ de necessitatib⁹ eorꝫ liberauit eos. Misit
αὐτούς, καὶ ἐκ τῶν ἀναγκῶν αὐτῶν ἔσωσεν αὐτούς. Ἀπέστει
verbũ suũ. ꝛ sanauit eos: ꝛ eripuit eos
λε τὸν λόγον αὐτοῦ, καὶ ἰάσατο αὐτούς, καὶ ἐρρύσατο αὐτοὺς
de interitionib⁹ eorꝫ. Confiteãtur dño
ἐκ τῶν διαφθορῶν αὐτῶν. Ἐξομολογησάσθωσαν τῷ κυρίῳ
mĩe eius: ꝛ mirabilia eius filijs ho
τὰ ἐλέη αὐτοῦ, καὶ τὰ θαυμάσια αὐτοῦ τοῖς υἱοῖς τῶν ἀν
minũ. Et sacrificẽt ei sacrificiũ laudis: ꝛ annũ
θρώπων. Καὶ θυσάτωσαν αὐτῷ θυσίαν αἰνέσεως, καὶ ἐξαγ
tient opa eius in exultatione. Qui descendũt
γειλάτωσαν τὰ ἔργα αὐτοῦ ἐν ἀγαλλιάσει. Οἱ καταβαί
in mare in nauibus: faciẽtes opatione in aq̃s
νοντες εἰς θάλασσαν ἐν πλοίοις, ποιοῦντες ἐργασίαν ἐν ὕδα
multis: Ipsi viderũt opa dñi: ꝛ mirabilia e
σι πολλοῖς. Αὐτοὶ εἴδοσαν τὰ ἔργα κυρίου, καὶ τὰ θαυμάσια αὐ
ius in pfundo. Dixit: ꝛ stetit spũs pcelle: ꝛ exaltati
τοῦ ἐν τῷ βυθῷ. Εἶπε, καὶ ἔστη πνεῦμα καταιγίδος, καὶ ὑψώ
sũt fluctus eius. Ascendũt vsq; ad celos: ꝛ de
θη τὰ κύματα αὐτῆς. Ἀναβαίνουσιν ἕως τῶν οὐρανῶν, καὶ κα
Iudith 5. c. scendũt vsq; ad abyssos. Aĩa eorꝫ in malis tabe
ταβαίνουσιν ἕως τῶν ἀβύσσων. Ἡ ψυχὴ αὐτῶν ἐν κακοῖς ἐτή
Infra. 17. scebat: turbati sunt: moti sunt sicˀ ebrius: ꝛ oĩs
κετο, ἐταράχθησαν, ἐσαλεύθησαν ὡς ὁ μεθύων, καὶ πᾶσα ἡ
sapiã eorꝫ deuorata ẽ. Et clamauerũt ad dñm cũ tribula
σοφία αὐτῶν κατεπόθη. Καὶ ἐκέκραξαν πρὸς κύριον ἐν τῷ θλίβε
rent ipsi: ꝛ de necessitatib⁹ eorꝫ eduxit eos. Et
σθαι αὐτούς, καὶ ἐκ τῶν ἀναγκῶν αὐτῶν ἐξήγαγεν αὐτούς. Καὶ
statuit procellã: ꝛ stetit in aurã: ꝛ siluerũt fluctus
ἐπέταξε τῇ καταιγίδι, καὶ ἔστη εἰς αὔραν, καὶ ἐσίγησαν τὰ κύμα
eius. Et letati sunt: q̃r siluerũt: ꝛ eduxit
τα αὐτῆς. Καὶ εὐφράνθησαν, ὅτι ἡσύχασαν, καὶ ὡδήγησεν
Infra. o. eos in portũ volũtatis ei⁹. Cõfiteãtur
αὐτοὺς ἐπὶ λιμένα θελήματος αὐτοῦ. Ἐξομολογησάσθωσαν τῷ
domino mĩe eius: ꝛ mirabilia eius filijs homi
κυρίῳ τὰ ἐλέη αὐτοῦ, καὶ τὰ θαυμάσια αὐτοῦ τοῖς υἱοῖς τῶν ἀνθρώ
nũ. Exaltent eũ in ecclesia plebis: ꝛ in cathe
πων. Ὑψωσάτωσαν αὐτὸν ἐν ἐκκλησίᾳ λαοῦ, καὶ ἐν καθέ
dra seniorꝫ laudẽt eũ. Posuit flumina
δρᾳ πρεσβυτέρων αἰνεσάτωσαν αὐτόν. Ἔθετο ποταμοὺς
in desertũ: ꝛ exitus aquarũ in sitim. Terrã fructi
εἰς ἔρημον, καὶ διεξόδους ὑδάτων εἰς δίψαν. Γῆν καρποφό
ferã in salsuginẽ: a malitia inhabitantiũ in ea. Po
ρον εἰς ἅλμην, ἀπὸ κακίας τῶν κατοικούντων ἐν αὐτῇ. Ἔθε
suit desertũ in stagna aquarũ: ꝛ terrã sine aq̃ in exitus
το ἔρημον εἰς λίμνας ὑδάτων, καὶ γῆν ἄνυδρον εἰς διεξόδους ὑ
aquarũ. Et collocauit illic esuriẽtes: ꝛ cõstituerũt
δάτων. Καὶ κατῴκισεν ἐκεῖ πεινῶντας, καὶ συνεστήσαντο
ciuitates hitationis. Et seminauerũt agros:
πόλεις κατοικεσίας. Καὶ ἔσπειραν ἀγρούς, ooooooo

cõsiliũ excelsi blasphe-
mauerũt. Et hũiliauit i
labore cor eorꝫ: ceciderunt & nõ erat qui adiu
uaret. Et clamauerunt
ad dñm i tribulatione
sua: de angustiis eorũ
saluauit eos. Et eduxit
eos de tenebris & vm-
bra mortis: & vicula eo
rũ disrupit. Cõfiteãtur
dño miam eius: & mi-
rabilia eius in filios ho-
minũ. Quia contriuit
portas ereas: & vectes
ferreos cõfregit. Stul-
ti pp viã sceleris eorũ:
& pp iniquitates affli-
cti. Oẽm cibũ aboiata
est aia eorũ: & accesse-
rũt ad portas mortis.
Et clamauerũt ad dñm
i tribulatiõe sua: de an
gustiis eorꝫ saluauit eos.
Misit verbũ suum &
sanauit eos: & saluauit
de iteritu eorũ. Confi-
teãtur dño miam eius:
& mirabilia eius in fili-
os hoim. Et imolẽt ho-
stias grarũ: & narrent
opa eius in laude. Qui
descẽdũt mare in naui-
bus: facientes opus in a
quis multis: Ipsi vide
runt opa dñi: & mira-
bilia eius in pfũdo. Di-
xit & surrexit ventus oo
tempestatis: & eleuauit
gurgites eius. Ascẽdũt
in celũ & descẽdũt in a
byssos: anima eorum oo
in afflictiõe cõsumitur.
Obstupuerũt & intre-
muerũt qsi ebrius: & v
niuersa sapiẽtia eorꝫ ab
sorpta ẽ. Clamauerũt ãt
ad dñm i tribulatione
sua: & de angustia eorꝫ
educet eos. Statuit tur
binẽ in trãquillitatẽ: &
silebũt fluctus eius. Et
letabuntur q̃a quieue
rũt: & deducet eos ad
portũ quẽ voluerunt.
Cõfiteãtur dño miam
eius: & mirabilia eius i
filios hoim. Et exaltẽt
eũ in ecclesia populi: &
in cathedra seniorũ lau
dẽt eũ. Põet flumina in
desertũ: & fõtes aqrum
in sitim. Terrã fructife
rã in salsuginem: ooooo
pre malitia hitatorum
eius. Ponet desertum
in paludes aquarũ: &
terrã inuiã in fontes oo
aquarũ. Et collocabit
ibi esurientes: & forma
bunt vrbem ad habitã-
dam. Et serent agros

נאצו: ויכנע בעמל לבם כשלו
ואין עזר: ויזעקו אל יהוה בצר
להם ממצוקותיהם יושיעם:
יוציאם מחשך וצלמות
ומוסרותיהם ינתק: יודו ליהוה
חסדו ונפלאותיו לבני אדם:
כי שבר דלתות נחשת ובריחי
ברזל גדע: אולים מדרך פשעם
ומעונתיהם יתענו: כל אכל
תתעב נפשם ויגיעו עד שערי
מות: ויזעקו אל יהוה בצר להם
ממצקותיהם יושיעם: ישלח
דברו וירפאם וימלט משחיתותם:
יודו ליהוה חסדו ונפלאותיו לבני
אדם: ויזבחו זבחי תודה ויספרו
מעשיו ברנה: יורדי הים באניות
עשי מלאכה במים רבים: המה
ראו מעשי יהוה ונפלאתיו
במצולה: ויאמר ויעמד רוח
סערה ותרומם גליו: יעלו
שמים ירדו תהומות נפשם
ברעה תתמוגג: יחוגו וינועו
כשכור וכל חכמתם תתבלע:
ויצעקו אל יהוה בצר להם
וממצוקתיהם יוציאם: יקם סערה
לדממה ויחשו גליהם: וישמחו
כי ישתקו וינחם אל מחוז
חפצם: יודו ליהוה חסדו
ונפלאותיו לבני אדם: וירוממוהו
בקהל עם ובמושב זקנים יהללוהו:
ישם נהרות למדבר ומוצאי מים
לצמאון: ארץ פרי למלחה
מרעת יושבי בה: ישם מדבר
לאגם מים וארץ ציה למוצאי
מים: ויושב שם רעבים ויכוננו
עיר מושב: ויזרעו שדות

כנע
זעק צור
צוק ישע
יצא
אסר נתק
ידה פלא
ברח
עוה ענה
תעב נגע
זעק צור
צוק ישע
שלח רפא
מלט שחת
זבח ידה
ספר עשה
רנן ירד
אנה עשה
לאך רבב
ראה
פלא צול
אמר עמד
רמם גלל
עלה תהם
מוג חגג
נוע שכר
בלע צעק
צור צוק
יצא קום
חשה שמח
שתק נחם
חוז ידה
פלא רמם
ישב הלל
שום דבר
יצא פרה
רוע
ישב
כון ישב
זרע שדה

וַיִּטְּעוּ כְרָמִים וַיַּעֲשׂוּ פְּרִי תְבוּאָה׃ נָטַע עָשָׂה
וַיְבָרְכֵם וַיִּרְבּוּ מְאֹד וּבְהֶמְתָּם לֹא פָּרָה בּוֹא
יַמְעִיט׃ וַיִּמְעֲטוּ וַיָּשֹׁחוּ מֵעֹצֶר בָּרַךְ רָבָה מָעַט
רָעָה וְיָגוֹן׃ שֹׁפֵךְ בּוּז עַל נְדִיבִים שָׁחַח רוּעַ
וַיַּתְעֵם בְּתֹהוּ לֹא דָרֶךְ׃ וַיְשַׂגֵּב יָגָה נָדַב
אֶבְיוֹן מֵעוֹנִי וַיָּשֶׂם כַּצֹּאן תָּעָה תָּהָה
מִשְׁפָּחוֹת׃ יִרְאוּ יְשָׁרִים וְיִשְׂמָחוּ שָׂגַב אָבָה
וְכָל עַוְלָה קָפְצָה פִּיהָ׃ מִי חָכָם עָנָה שׂוּם צֹאן שִׁפְחָה
וְיִשְׁמָר אֵלֶּה וְיִתְבּוֹנְנוּ חַסְדֵי יְהוָה׃ רָאָה שָׂמַח
שִׁיר מִזְמוֹר לְדָוִד cviij. פָּה שָׁמַר
נָכוֹן לִבִּי אֱלֹהִים אָשִׁירָה וַאֲזַמְּרָה בִּין שׁוּר
אַף כְּבוֹדִי׃ עוּרָה הַנֵּבֶל וְכִנּוֹר זָמַר כּוּן שׁוּר זָמַר
אָעִירָה שָּׁחַר׃ אוֹדְךָ בָעַמִּים יְהוָה כָּבַד כָּנַר
וַאֲזַמֶּרְךָ בַּלְאֻמִּים׃ כִּי גָדוֹל מֵעַל עוּר יָדָה
שָׁמַיִם חַסְדֶּךָ וְעַד שְׁחָקִים אֲמִתֶּךָ׃ גָּדַל
רוּמָה עַל שָׁמַיִם אֱלֹהִים וְעַל כָּל
הָאָרֶץ כְּבוֹדֶךָ׃ לְמַעַן יֵחָלְצוּן חָלַץ יָדַד
יְדִידֶיךָ הוֹשִׁיעָה יְמִינְךָ וַעֲנֵנִי׃ יָשַׁע יָמַן
אֱלֹהִים דִּבֶּר בְּקָדְשׁוֹ אֶעְלֹזָה עָנָה עָלַז
אֲחַלְּקָה שְׁכֶם וְעֵמֶק סֻכּוֹת אֲמַדֵּד׃ חָלַק סָכַךְ
לִי גִלְעָד לִי מְנַשֶּׁה וְאֶפְרַיִם מָעוֹז מָדַד עָזַז
רֹאשִׁי יְהוּדָה מְחֹקְקִי׃ מוֹאָב חָקַק
סִיר רַחְצִי עַל אֱדוֹם אַשְׁלִיךְ נַעֲלִי שָׁלַךְ
עֲלֵי פְלֶשֶׁת אֶתְרוֹעָע׃ מִי יֹבִלֵנִי רוּעַ יָבַל
עִיר מִבְצָר מִי נָחַנִי עַד אֱדוֹם׃ בָּצַר נָחָה
הֲלֹא אֱלֹהִים זְנַחְתָּנוּ וְלֹא תֵצֵא יָצָא
אֱלֹהִים בְּצִבְאֹתֵינוּ׃ הָבָה לָּנוּ יָהַב
עֶזְרָת מִצָּר וְשָׁוְא תְּשׁוּעַת אָדָם׃ צוּר יָשַׁע
בֵּאלֹהִים נַעֲשֶׂה חָיִל וְהוּא יָבוּס עָשָׂה בּוּס
צָרֵינוּ׃ cix. לַמְנַצֵּחַ לְדָוִד מִזְמוֹר נָצַח זָמַר
אֱלֹהֵי תְהִלָּתִי אַל תֶּחֱרַשׁ׃ הָלַל חָרַשׁ
כִּי פִי רָשָׁע וּפִי מִרְמָה עָלַי פָּתָחוּ פָּה רָמָה
דִּבְּרוּ אִתִּי לְשׁוֹן שָׁקֶר׃ וְדִבְרֵי לָשַׁן
שִׂנְאָה סְבָבוּנִי וַיִּלָּחֲמוּנִי לָחַם
חִנָּם׃ תַּחַת אַהֲבָתִי יִשְׂטְנוּנִי שָׂטַן פָּלַל
וַאֲנִי תְפִלָּה׃ וַיָּשִׂימוּ עָלַי רָעָה שׂוּם רוּעַ

& plantabunt vineas:
& facient fruges germi
na. Et bñdicet eis & mꝉ
tiplicabũtur nimis: &
pecora eorũ nõ minuet.
Imminuta ſunt ãt & af
flicta ꝑ ãguſtiã mali &
doloris. Effundet deſ-
pectionẽ ſup pricipes:
& errare eos faciet i ſo-
litudine deuia. Et ſuble
uauit pauperẽ de iopia:
& põet q̃ſi gregẽ famili
as. Videbũt recti & le
tabuntur: & oĩs iniqui
tas contrahet os ſuum.
Quis ſapiẽs & cuſtodi
et hec: & intelligẽt mi-
ſericordias dñi?
Cãticũ pſalmi dd. 108.
Paratum cor meũ
deus: cantabo &
pſallã ſed & gloria mea.
Cõſurge pſalteriũ &
cithara: cõſurgã mãe.
Cõfitebor tibi in popu
lis dñe: & cãtabo te in
natiõibus. Q̃m magna
ſup celos mia tua: & vſ
q̃ ad ethera veritas tua.
Exaltare ſup celos de-
us: & ſuper omnem
terram gloria tua. Vt
liberentur
dilecti tui: ſalua dexte
ra tua & exaudi me.
Deus locutus eſt in ſã-
ctuario ſuo: gaudebo di
uidã ſichem & vallẽ ſo-
coth dimetiar.
Meus ẽ galaad & meus
eſt manaſſe: & ephraim
virtus capitis mei: iu-
da dux meus. Moab
lebes peluis mee: ſup
idumeã pṕiciã calciamẽ
tũ meũ: cũ philiſtiim fe
derabor. Quis deducet
me in ciuitatẽ munitã:
quis deducet me vſq; i
idumeã? Nõne tu deus
qui proieceras nos: &
nõ exieras deus i exer
citibus nr̃is? Da nobis
auxiliũ in tribulatione:
vana eſt eĩ ſalus ab ho-
mine. In deo erimus
fortes: & ipſe concul-
cabit hoſtes noſtros.
Victori dd p̃s. 109.
Deus laudis mee ne
taceas. Quia os
impii & doloſi contra
me apertum eſt: locuti
ſunt de me lingua men
dacii. Et verbis odii cir
cũdederũt me: & expu
gnauerunt me fruſtra.
Pro eo quod eos dilige
bã aduerſabantur mihi:
ego aũt orabã. Et po-
ſuerunt cõtra me malũ

et plantauerũt vineas: τ fecerũt fructũ nati
καὶ ἐφύτευσαν ἀμπελῶνας, καὶ ἐποίησαν καρπὸν γεννή-
tatis. Et bñdixit eis: τ multiplicati ſũt nimis:
ματος. Καὶ εὐλόγησεν αὐτούς, καὶ ἐπληθύνθησαν σφόδρα,
et iumẽta eoꝝ nõ minuit. Et pauci facti ſũt τ
καὶ τὰ κτήνη αὐτῶν οὐκ ἐσμίκρυνε. Καὶ ὠλιγώθησαν καὶ
vexati ſunt a tribulatiõe maloꝝ τ doloris. Effuſa ẽ cõtẽ
ἐκακώθησαν ἀπὸ θλίψεως κακῶν καὶ ὀδύνης. Ἐξεχύθη ἐξουδέ-
ptio ſup pncipes eoꝝ: τ errare fecit eos in in
νωσις ἐπ᾽ ἄρχοντας αὐτῶν, καὶ ἐπλάνησεν αὐτοὺς ἐν ἀβά-
uio τ nõ in via. Et adiuuit pauperẽ de inopia: τ poſuit
τῳ καὶ οὐχ ὁδῷ. Καὶ ἐβοήθησε πένητι ἐκ πτωχείας, καὶ ἔθετο
ſicut oues familias. Videbũt recti τ letabũtur:
ὡς πρόβατα πατριάς. Ὄψονται εὐθεῖς καὶ εὐφρανθήσον-
et oĩs iniq̃tas oppilabit os ſuũ. Quis ſapiẽs
ται, καὶ πᾶσα ἀνομία ἐμφράξει τὸ στόμα αὐτῆς. Τίς σοφὸς
et cuſtodiet hec: τ intelligẽt mias dñi? Job.2 d.
καὶ φυλάξει ταῦτα, καὶ συνήσουσι τὰ ἐλέη τοῦ κυρίου;
Canticũ pſalmi dauid. 107.
Ὠδὴ ψαλμοῦ τῷ δαυίδ. ρζ.
Paratũ cor meũ deꝰ paratũ cor meũ: can
Ἑτοίμη ἡ καρδία μου ὁ θεὸς ἑτοίμη ἡ καρδία μου, ᾄσο-
tabo τ pſallã in gloria mea. Exurge gloria mea: ex ð.56.
μαι καὶ ψαλῶ ἐν τῇ δόξῃ μου. Ἐξεγέρθητι ἡ δόξα μου, ἐξε-
urge pſalteriũ τ cithara: exurgã diluculo. Cõfi-
γέρθητι ψαλτήριον καὶ κιθάρα, ἐξεγερθήσομαι ὄρθρου. Ἐξο-
tebor tibi in ppl̃is dñe: pſallã tibi in natiõib'. Quia
μολογήσομαί σοι ἐν λαοῖς κύριε, ψαλῶ σοι ἐν ἔθνεσιν. Ὅτι
magna ſup celos mia tua: τ vſq; ad nu-
μέγα ἐπάνω τῶν οὐρανῶν τὸ ἔλεός σου, καὶ ἕως τῶν νεφε-
bes veritas tua. Exaltare ſup celos deus: τ
λῶν ἡ ἀλήθειά σου. Ὑψώθητι ἐπὶ τοὺς οὐρανοὺς ὁ θεός, καὶ
ſup oẽm terrã gloria tua. Vt liberẽtur di
ἐπὶ πᾶσαν τὴν γῆν ἡ δόξα σου. Ὅπως ἂν ῥυσθῶσιν οἱ ἀ-
lecti tui: ſaluũ fac dextera tua τ exaudi me. De'
γαπητοί σου, σῶσον τῇ δεξιᾷ σου καὶ ἐπάκουσόν μου. Ὁ θεὸς
locutus ẽ in ſctõ ſuo: exultabo τ diuidã ſichi-
ἐλάλησεν ἐν τῷ ἁγίῳ αὐτοῦ, ὑψωθήσομαι καὶ διαμεριῶ σίκι-
mã: τ cõuallẽ tabernaculoꝝ dimetiar. Meus ẽ ga
μα, καὶ τὴν κοιλάδα τῶν σκηνῶν διαμετρήσω. Ἐμός ἐστι γα-
laad: τ me' eſt manaſſes: τ ephraim ſuſceptio
λαάδ, καὶ ἐμός ἐστι μανασσῆς, καὶ ἐφραὶμ ἀντίληψις τῆς
capitis mei. Iuda rex me': moab lebes
κεφαλῆς μου, Ἰούδας βασιλεύς μου, μωὰβ λέβης τῆς ἐλ-
ſpei mee. In idumeã extendã calciamẽtũ meũ:
πίδος μου. Ἐπὶ τὴν ἰδουμαίαν ἐπιβαλῶ τὸ ὑπόδημά μου,
mihi alienigene ſubditi ſunt. Quis deducet me i ciuitatẽ
ἐμοὶ ἀλλόφυλοι ὑπετάγησαν. Τίς ἀπάξει με εἰς πόλιν
munitã: aut quis deducet me vſq; in idumeã? Nõne
περιοχῆς, ἢ τίς ὁδηγήσει με ἕως τῆς ἰδουμαίας; Οὐχὶ
tu deus q̃ repuliſti nos? τ nõ exibis deus in
σὺ ὁ θεὸς ὁ ἀπωσάμενος ἡμᾶς; καὶ οὐκ ἐξελεύσῃ ὁ θεὸς ἐν
virtutibus nr̃is? Da nobis auxiliũ de tribulatiõe: τ va
ταῖς δυνάμεσιν ἡμῶν; Δὸς ἡμῖν βοήθειαν ἐκ θλίψεως, καὶ μα-
na ſalus hoĩs. In deo faciemus virtutẽ: τ
ταία σωτηρία ἀνθρώπου. Ἐν τῷ θεῷ ποιήσομεν δύναμιν, καὶ
ipſe ad nihilũ deducet inimicos nr̃os.
αὐτὸς ἐξουδενώσει τοὺς ἐχθροὺς ἡμῶν.
In finẽ pſalmus dauid. 108.
Εἰς τὸ τέλος ψαλμὸς τῷ δαυίδ. ρη.
Deus laudẽ meã ne tacueris: q: os
Ὁ θεὸς τὴν αἴνεσίν μου μὴ παρασιωπήσῃς, ὅτι στό-
pctõris τ os doloſi ſup me apertũ ẽ. Locu-
μα ἁμαρτωλοῦ καὶ στόμα δολίου ἐπ᾽ ἐμὲ ἠνοίχθη. Ἐλά-
ti ſunt aduerſum me lingua doloſa: τ ſmonib' odii circũ
λησαν κατ᾽ ἐμοῦ γλώσσῃ δολίᾳ, καὶ λόγοις μίσους ἐκύ-
dederũt me: τ expugnauerũt me gratis. Pro eo vt dili-
κλωσάν με, καὶ ἐπολέμησάν με δωρεάν. Ἀντὶ τοῦ ἀγα-
gerẽt me: detrahebãt mihi: ego aũt orabã. Et
πᾶν με, ἐνδιέβαλλόν με, ἐγὼ δὲ προσηυχόμην. Καὶ
poſuerũt aduerſũ me mala
ἔθεντο κατ᾽ ἐμοῦ κακὰ

pro bonis: τ odiũ p̃ dilectione mea. Constitue
ἀντὶ ἀγαθῶν, καὶ μῖσος ἀντὶ τῆς ἀγαπήσεώς μου. Κατάστησον
sup eũ peccatorẽ: τ diabolus stet a dextris eius.
ἐπ' αὐτὸν ἁμαρτωλόν, καὶ διάβολος στήτω ἐκ δεξιῶν αὐτοῦ.
Cum iudicatur ipse exeat condẽnatus: τ ora-
Ἐν τῷ κρίνεσθαι αὐτὸν ἐξέλθοι καταδεδικασμένος, καὶ ἡ προσ-
tio eius fiat in peccatũ. Fiant dies
ευχὴ αὐτοῦ γινέσθω εἰς ἁμαρτίαν. Γενηθήτωσαν αἱ ἡμέραι
Beati id. eius pauci: τ episcopatũ eius accipiat alter. Fiant
αὐτοῦ ὀλίγαι, καὶ τὴν ἐπισκοπὴν αὐτοῦ λάβοι ἕτερος. Γενηθή-
filij eius orphani: τ vxor eius vidua. Mu-
τωσαν οἱ υἱοὶ αὐτοῦ ὀρφανοί, καὶ ἡ γυνὴ αὐτοῦ χήρα. Σα-
tantes transferant filij eius: τ mendicent:
λευόμενοι μετανασθήτωσαν οἱ υἱοὶ αὐτοῦ, καὶ ἐπαιτησάτω-
eijciantur de habitationib⁹ suis. Scrute-
σαν, ἐκβληθήτωσαν ἐκ τῶν οἰκοπέδων αὐτῶν. Ἐξερευνη-
tur fenerator oĩa q̃ sunt ei: τ diri-
σάτω δανειστὴς πάντα ὅσα ὑπάρχει αὐτῷ, καὶ διαρπα-
piant alieni labores eius. Non sit
σάτωσαν ἀλλότριοι τοὺς πόνους αὐτοῦ. Μὴ ὑπαρξάτω
illi adiutor: neq̃ sit q̃ misereat pupillis
αὐτῷ ἀντιλήπτωρ, μηδὲ γενηθήτω οἰκτίρμων τοῖς ὀρφανοῖς
eius. Fiant nati eius in interitũ: in gñatiõe
αὐτοῦ. Γενηθήτω τὰ τέκνα αὐτοῦ εἰς ἐξολόθρευσιν, ἐν γενεᾷ
vna deleat nomẽ eius. In memoriã redeat iniq̃tas
μιᾷ ἐξαλειφθείη τὸ ὄνομα αὐτοῦ. Ἀναμνησθείη ἡ ἀνομία τῶν
patrũ eius in cõspectu dñi: τ peccatũ mrĩs
πατέρων αὐτοῦ ἔναντι κυρίου, καὶ ἡ ἁμαρτία τῆς μητρὸς
eius nõ deleatur. Fiant cõtra dñm sem
αὐτοῦ μὴ ἐξαλειφθείη. Γενηθήτωσαν ἐναντίον κυρίου διὰ-
per: τ dispereat de terra memoria eoꝝ. Pro
παντός, καὶ ἐξολοθρευθείη ἐκ γῆς τὸ μνημόσυνον αὐτῶν. Ἀν-
eo q̃ nõ est recordatus facere miaꝫ: τ psecutus est hoĩem
θ' ὧν οὐκ ἐμνήσθη ποιῆσαι ἔλεος, καὶ κατεδίωξεν ἄνθρωπον
inopẽ τ mẽdicũ: τ cõpunctũ corde morti-
πένητα καὶ πτωχόν, καὶ κατανενυγμένον τῇ καρδίᾳ τοῦ θανα-
ficare. Et dilexit maledictionẽ τ veniet ei: τ noluit
τῶσαι. Καὶ ἠγάπησε κατάραν καὶ ἥξει αὐτῷ, καὶ οὐκ ἠθέ-
bñdictionẽ: τ elongabitur ab eo. Et indu
λησεν εὐλογίαν, καὶ μακρυνθήσεται ἀπ' αὐτοῦ. Καὶ ἐνεδύ-
it maledictionẽ sicˮ vestimẽtũ: τ intrauit sicut aq̃ in
σατο κατάραν ὡς ἱμάτιον, καὶ εἰσῆλθεν ὡσεὶ ὕδωρ εἰς τὰ
interiora eius: τ sicut oleũ in ossib⁹ eius. Fi-
ἔγκατα αὐτοῦ, καὶ ὡσεὶ ἔλαιον ἐν τοῖς ὀστέοις αὐτοῦ. Γένοι-
at ei sicˮ vestimentũ q̃ operitur: τ sicˮ zona q̃
το αὐτῷ ὡς ἱμάτιον ὃ περιβάλλεται, καὶ ὡσεὶ ζώνη ἣν
semper pcingit. Hoc opus eoꝝ q̃ detrahũt
διαπαντὸς περιζώννυται. Τοῦτο τὸ ἔργον τῶν ἐνδιαβαλλόν-
mihi a dño: τ q̃ loquũtur mala aduersus ani
των με παρὰ κυρίου, καὶ τῶν λαλούντων πονηρὰ κατὰ τῆς ψυ-
mã meã. Et tu dñe dñe fac mecũ: ppter no-
χῆς μου. Καὶ σὺ κύριε κύριε ποίησον μετ' ἐμοῦ, ἕνεκεν τοῦ ὀνό-
men tuũ: q2 suauis mĩa tua. Libera me q2 egenus
ματός σου, ὅτι χρηστὸν τὸ ἔλεός σου. Ῥῦσαί με ὅτι πτωχὸς
et paup sum ego: τ cor meũ cõturbatũ est intra me.
καὶ πένης εἰμὶ ἐγώ, καὶ ἡ καρδία μου τετάρακται ἐντός μου.
Sicut vmbra cũ declinat ipsa ablatus sum: excussus sum
Ὡσεὶ σκιὰ ἐν τῷ ἐκκλῖναι αὐτὴν ἀντανῃρέθην, ἐξετινάχθην
sicˮ locuste. Genua mea infirmata sũt a ieiunio: τ
ὡσεὶ ἀκρίδες. Τὰ γόνατά μου ἠσθένησαν ἀπὸ νηστείας, καὶ ἡ
caro mea imutata est pp oleũ. Et ego fact⁹ sũ oppbriũ illis:
σάρξ μου ἠλλοιώθη δι' ἔλαιον. Κἀγὼ ἐγενήθην ὄνειδος αὐτοῖς,
viderũt me: mouerũt capita sua. Adiuua me dñe de⁹ me⁹: τ sal
ἴδοσάν με, ἐσάλευσαν κεφαλὰς αὐτῶν. Βοήθησόν μοι κύριε ὁ θεός μου, καὶ σῶ-
uũ fac me sm̃ miaꝫ tuã. Et sciant q̃m man⁹ tua hec: τ tu dñe
σόν με κατὰ τὸ ἔλεός σου. Καὶ γνώτωσαν ὅτι ἡ χείρ σου αὕτη, καὶ σὺ κύριε
fecisti eã. Maledicẽt illi: τ tu bñdices. Qui isurgũt
ἐποίησας αὐτήν. Καταράσονται αὐτοί, καὶ σὺ εὐλογήσεις. Οἱ ἐπανιστάμε-
in me cõfundãtur: seru⁹ aũt tuus letabit. Induatur
νοι μοι αἰσχυνθήτωσαν, ὁ δὲ δοῦλός σου εὐφρανθήσεται. Ἐνδυσάσθωσαν
qui detrahũt mihi pudore: τ operiãtur sicˮ diploide
οἱ ἐνδιαβάλλοντές με ἐντροπήν, καὶ περιβαλέσθωσαν ὡς διπλοΐδα

pro bono: & odiũ p
dilectione mea.
Cõstitue sup eũ ipiũ:
& sathan stet a
dextris eius. Cũ fuerit
iudicatus exeat cõdem
natus: & orõ eius sit in
pctm̃. Fiãt dies eius
pauci: & episcopatum
eius accipiat alter. Sint
filii eius pupilli: & v-
xor eius vidua.
Instabiles vagẽtur fi-
lii eius & mẽdicẽt: & q̃-
rãtur in parietinis suis.
Scrutetur exactor vni
uersa q̃ habet: & diripi
ant alieni labores eius.
Non sit qui eius mise-
reatur: nec qui clemẽs
sit pupillis eius. Fiat
nouissimũ eius iterit⁹:
in gñatiõe altera delea
tur nomẽ eius. Redeat
in memoriã iniq̃tas pa-
trũ eius apd̃ dñm: & i-
niquitas matris ei⁹ nõ
deleatur. Sit cõtra do-
minũ sp: & intereat d̃
tra memoria eoꝝ. Eo
q̃d nõ ẽ recordatus fa
cere miam: & psecutus
est virũ inopẽ & paupe
rẽ: & cõpũctũ corde vt
interficeret. Et dilexit
maledictionẽ & vẽiet ei
& noluit bñdictionem
& elongabitur ab eo.
Et idutus ẽ maledictio
ne q̃si vestimẽto suo: &
igredietur q̃si aq̃ i visce
ra eius & q̃si oleũ i ossa
ei⁹. Sit ei q̃si palliũ quo
circũdatur: & q̃si cingu-
lũ quo sp accigit. Hec
ẽ retributio his q aduer
sãtur mihi a dño: & qui
loquũtur malũ cõtra a
nimã meã. Tu aũt dñe d
us fac mecũ pp nomẽ
tuũ: q̃m bõa ẽ mĩa tua
libera me. Q̃m egen⁹
& paup sũ: & cor meũ
vulneratũ ẽ intrisecus.
Quasi vmbra cũ incli-
natur abductus sũ: ex-
cussus sum q̃si locusta.
Genua mea vacillaue-
rũt a ieiũio: & caro mea
imutata ẽ absq̃ oleo.
Et ego fctũs sũ op pbri
uꝫ illis: vidẽtes me mo
uerũt caput suũ. Adiu-
ua me dñe deus meus:
salua me sm̃ miam tuã
Et sciãt q̃m manus tua
hec: tu dñe fecisti eã.
Maledicẽt illi: & tu bñ
dices: resisterũt & cõfũ
dãtur: seruus aũt tuus le-
tabitur. Induantur ad-
uersarii mei cõfusiõe: &
opiãtur quasi vestimẽto

תחת טובה ושנאה תחת אהבתי׃
הפקד עליו רשע ושטן יעמד על
ימינו׃ בהשפטו יצא רשע
ותפלתו תהיה לחטאה׃ יהיו ימיו
מעטים פקדתו יקח אחר׃ יהיו
בניו יתומים ואשתו אלמנה׃
ונוע ינועו בניו ושאלו ודרשו
מחרבותיהם׃ ינקש נושה לכל
אשר לו ויבזו זרים יגיעו׃ אל
יהי לו משך חסד ואל יהי חונן
ליתומיו׃ יהי אחריתו להכרית
בדור אחר ימח שמם׃ יזכר עון
אבתיו אל יהוה וחטאת אמו אל
תמח׃ יהיו נגד יהוה תמיד ויכרת
מארץ זכרם׃ יען אשר לא זכר
עשות חסד וירדף איש עני
ואביון ונכאה לבב למותת׃
ויאהב קללה ותבואהו ולא חפץ
בברכה ותרחק ממנו׃ וילבש
קללה כמדו ותבא כמים בקרבו
וכשמן בעצמותיו׃ תהי לו כבגד
יעטה ולמזח תמיד יחגרה׃ זאת
פעלת שטני מאת יהוה והדברים
רע על נפשי׃ ואתה יהוה אדני
עשה אתי למען שמך כי טוב
חסדך הצילני׃ כי עני ואביון אנכי
ולבי חלל בקרבי׃ כצל כנטותו
נהלכתי ננערתי כארבה׃ ברכי
כשלו מצום ובשרי כחש משמן׃
ואני הייתי חרפה להם יראוני
יניעון ראשם׃ עזרני יהוה אלהי
הושיעני כחסדך׃ וידעו כי ידך
זאת אתה יהוה עשיתה׃
יקללו המה ואתה תברך
קמו ויבשו ועבדך ישמח׃
ילבשו שוטני כלמה ויעטו כמעיל

פקד עמד
ימן שפט
פלל היה
היה יום
לקח
בנה יתם
איש
נקש נשה
בזז יגע
היה חנן
כרת
מחה זכר
היה תמד
כרת
עשה רדף
ענה אבה
כאה אבב
בוא
רחק לבש
יד
היה
עטה חגר
רוע
נצל
נטה
הלך נער
ברך
המה ראה
נוע
ישע
עשה
קלל ברך
קום בוש
שמח לבש
עטה מעל

בשתם: אודה יהוה מאד בפי ובתוך
רבים אהללנו: כי יעמד לימין
אביון להושיע משפטי נפשו:
cx לדוד מזמור נאם יהוה לאדני
שב לימיני עד אשית איביך הדם
לרגליך: מטה עזך ישלח יהוה מציון
רדה בקרב איביך: עמך נדבת ביום
חילך בהדרי קדש מרחם משחר
לך טל ילדתיך: נשבע יהוה
ולא ינחם אתה כהן לעולם על
דברתי מלכי צדק: אדני על
ימינך מחץ ביום אפו מלכים:
ידין בגוים מלא גויות מחץ ראש
על ארץ רבה: מנחל בדרך ישתה
על כן ירים ראש: cxi. הללויה
אודה יהוה בכל לבב בסוד
ישרים ועדה: גדולים מעשי
יהוה דרושים לכל חפציהם:
הוד והדר פעלו וצדקתו עמדת
לעד: זכר עשה לנפלאותיו
חנון ורחום יהוה: טרף נתן ליראיו
יזכר לעולם בריתו: כח מעשיו
הגיד לעמו לתת להם נחלת
גוים: מעשי ידיו אמת ומשפט
נאמנים כל פקודיו: סמוכים
לעד לעולם עשוים באמת וישר:
פדות שלח לעמו צוה לעולם
בריתו קדוש ונורא שמו: ראשית
חכמה יראת יהוה שכל טוב לכל
עשיהם תהלתו עמדת לעד: cxii
הללויה אשרי איש ירא את
יהוה במצותיו חפץ מאד: גבור
בארץ יהיה זרעו דור ישרים
יברך: הון ועשר בביתו וצדקתו
עמדת לעד: זרח בחשך אור
לישרים חנון ורחום וצדיק:

בוש ידה
פה רבב
הלל עמד
ימן ישע
זמר
ישב שות
נטה עזז
שלח
שחר
שבע
נחם עלם
ימן
דון גוה
רבב שתה
רום
ידה
ישר גדל
עשה חפש
פלא
חנן רחם
זכר עלם
ברת כוח
עשה נגד
נתן
שפט אמן
[illegible] סמך
עשה
פדה
קדש ירא
עשה הלל
עמד
צוה גבר
היה
ברך
חנן
רחם צדק

cõfusiõe sua. Cõfitebor dño vehemẽter in ore meo: & i medio populorũ laudabo eũ. Qm̃ stabit a dextris pauperis: vt saluet a iudicibus aiam ei'. Dd' ps. 110.

Dixit dñs domino meo: sede a dextris meis. Donec ponã inimicos tuos: scabellũ pedibus tuis. Virgã fortitudinis tue emittet dñs ex sion: dñare ĩ medio inimicorũ tuoꝝ. Populi tui duces spontanei in die fortitudis tue: ĩ mõtibus sctis devulua orietur tibi ros adolescẽtie tue. Iurauit dñs & non pẽitebit eũ: tu es sacerdos in eternũ fm ordinẽ melchisedech. Dñs a dextera tua pcussit ĩ die furoris sui reges. Iudicabit in gẽtibus ĩplebit valles: pcussit caput in terra multa. De torrẽte in via bibet: ꝓpterea exaltabit caput.

Alleluia. 111.

Confitebor dño in toto corde: ĩ consilio iustorũ & cõgregatione. Magna opa dñi: exqrẽda in cũctis volũtatibus suis. Gloria & decor opus eius: & iustitia eius pseuerãs in eternũ. Memoriã fecit mirabiliũ suoꝝ: clemẽs & misericors dñs. Escã dedit timẽtib' se: memor erit in sempiternũ pacti sui. Fortitudinẽ opum suorũ ãnũciauit pplo suo: vt det illis hereditatẽ gẽtiũ. Op' mãuũ eius veritas & iudiciũ: fidelia oia pcepta eius. Firmata iugit ĩ sẽpiternũ: fctã ĩ veritate & eqtate. Redẽptionẽ misit pplo suo: mãdauit ĩ eternũ pactũ suũ: sctm & terribile nomẽ ei'. Initiũ sapiẽtie timor dñi: doctrĩa bona cũctis q faciũt eã: laus eius perseuerat iugiter.

Alleluia. 112.

Beatus vir qui timet dominũ: in mandatis eius volet nimis. Potẽs in terra erit semen eius: gñatio iustorum bñdicetur. Substantia & diuitie in domo ei': & iustitia eius pseuerãs sp. Ortũ est ĩ tenebris lumen iustis: clemens & misericors & iustus.

cõfusione sua. Cõfitebor dño nimis in ore
αἰσχύνην αὐτῶν. Ἐξομολογήσομαι τῷ κυρίῳ σφόδρα ἐν τῷ στό-
meo: ꝛ in medio multoꝝ laudabo eum. Quia astitit
ματί μου, καὶ ἐν μέσῳ πολλῶν αἰνέσω αὐτόν. Ὅτι παρέ-
a dextris pauperis vt saluã faceret a ꝑsequẽtibus
στη ἐκ δεξιῶν πένητος τοῦ σῶσαι ἐκ τῶν καταδιωκόντων
aiam meã. Psalmus dauid. 109.
τὴν ψυχήν μου. Ψαλμὸς τῷ Δαυίδ. ρθʹ.

Dixit dñs dño meo sede a dextris meis: donec
Εἶπεν ὁ κύριος τῷ κυρίῳ μου κάθου ἐκ δεξιῶν μου, ἕως — Math. 22.d.
ponã inimicos tuos scabellũ pedũ tuoꝝ. Virgã — Heb. 1.d.
ἂν θῶ τοὺς ἐχθρούς σου ὑποπόδιον τῶν ποδῶν σου. Ῥάβδον — 10.c.
virtutis emittet tibi dño ex sion: ꝛ dñare — 1.Cor. 15.c.
δυνάμεως ἐξαποστελεῖ σοι κύριος ἐκ σιών, καὶ κατακυρίευε
in medio inimicoꝝ tuoꝝ. Tecũ pncipiũ in die
ἐν μέσῳ τῶν ἐχθρῶν σου. Μετὰ σοῦ ἡ ἀρχὴ ἐν ἡμέρᾳ τῆς
virtutis tue: in splẽdoribus sctõꝝ tuoꝝ. Ex
δυνάμεώς σου, ἐν ταῖς λαμπρότησι τῶν ἁγίων σου. Ἐκ
vtero ante luciferũ genui te: iurauit dño ꝛ nõ pe-
γαστρὸς πρὸ ἑωσφόρου ἐγέννησά σε, ὤμοσε κύριος καὶ οὐ με- — Heb.
nitebit eũ Tu sacerdos in eternũ: sm ordi- — 7.c.
ταμεληθήσεται. Σὺ ἱερεὺς εἰς τὸν αἰῶνα, κατὰ τὴν τά-
nẽ melchisedech. Dñs a dextris tuis cõfregit in die
ξιν Μελχισεδέκ. Κύριος ἐκ δεξιῶν σου συνέθλασεν ἐν ἡμέρᾳ
ire sue reges. Iudicabit in nationib': implebit
ὀργῆς αὐτοῦ βασιλεῖς. Κρινεῖ ἐν τοῖς ἔθνεσι, πληρώσει
ruinas: cõquassabit capita in terra multoꝝ. De tor-
πτώματα, συνθλάσει κεφαλὰς ἐπὶ γῆς πολλῶν. Ἐκ χει-
rente in via bibet: ꝓpterea exaltabit caput.
μάρρου ἐν ὁδῷ πίεται, διὰ τοῦτο ὑψώσει κεφαλήν.
Alleluia. 110.
Ἀλληλούϊα. ριʹ.

Confitebor tibi dñe in toto corde meo: in cõsi- — S.9.c.
Ἐξομολογήσομαί σοι κύριε ἐν ὅλῃ καρδίᾳ μου, ἐν βου- — Infra.
lio iustoꝝ ꝛ cõgregatione. Magna opa dñi: exqsi- — 137.
λῇ εὐθέων καὶ συναγωγῇ. Μεγάλα τὰ ἔργα κυρίου, ἐξεζητη-
ta in oẽs volũtates eius. Cõfessio ꝛ ma-
μένα εἰς πάντα τὰ θελήματα αὐτοῦ. Ἐξομολόγησις καὶ με-
gnificẽtia opus eius: ꝛ iustitia eius manet
γαλοπρέπεια τὸ ἔργον αὐτοῦ, καὶ ἡ δικαιοσύνη αὐτοῦ μένει
in seculũ seculi. Memoriã fecit mirabiliũ suo-
εἰς τὸν αἰῶνα τοῦ αἰῶνος. Μνείαν ἐποιήσατο τῶν θαυμασίων αὐ-
rũ. Misericors ꝛ miserator dñs: escã dedit timẽti-
τοῦ. Ἐλεήμων καὶ οἰκτίρμων ὁ κύριος, τροφὴν ἔδωκε τοῖς φοβου-
bus se. Memor erit in seculũ testamẽti sui: Virtutẽ
μένοις αὐτόν. Μνησθήσεται εἰς τὸν αἰῶνα διαθήκης αὐτοῦ, ἰσχὺν ἔρ-
operũ suoꝝ annũciauit pplo suo. Vt det illis heredi-
γων αὐτοῦ ἀνήγγειλε τῷ λαῷ αὐτοῦ. Τοῦ δοῦναι αὐτοῖς κληρονο-
tatẽ gentiũ: opa manuũ eius: veritas ꝛ iudiciũ. Fidelia oia
μίαν ἐθνῶν, ἔργα χειρῶν αὐτοῦ, ἀλήθεια καὶ κρίσις. Πισταὶ πᾶ-
mãdata eius: cõfirmata in seculũ seculi: fa- — Iob. 28.d.
σαι αἱ ἐντολαὶ αὐτοῦ, ἐστηριγμέναι εἰς τὸν αἰῶνα τοῦ αἰῶνος, πε- — Prouer.
cta in veritate ꝛ eqtate. Redẽptionẽ misit — 1.a.9.b.
ποιημέναι ἐν ἀληθείᾳ καὶ εὐθύτητι. Λύτρωσιν ἀπέστειλε τῷ
pplo suo. Mãdauit in eternũ testamẽtũ suũ: sctm ꝛ
λαῷ αὐτοῦ. Ἐνετείλατο εἰς τὸν αἰῶνα διαθήκην αὐτοῦ, ἅγιον καὶ
terribile nomẽ eius. Initiũ sapiẽtie timor dñi: intellect'
φοβερὸν τὸ ὄνομα αὐτοῦ. Ἀρχὴ σοφίας φόβος κυρίου, σύνεσις
aũt bon' oibus faciẽtib' eũ. Laudatio eius
δὲ ἀγαθὴ πᾶσι τοῖς ποιοῦσιν αὐτήν. Ἡ αἴνεσις αὐτοῦ
manet in seculũ seculi. Alleluia. 111.
μένει εἰς τὸν αἰῶνα τοῦ αἰῶνος. Ἀλληλούϊα. ριαʹ.

Beatus vir q timet dñm: in mãdatis
Μακάριος ἀνὴρ ὁ φοβούμενος τὸν κύριον, ἐν ταῖς ἐντολαῖς
eius volet nimis. Potẽs in terra erit semen eius:
αὐτοῦ θελήσει σφόδρα. Δυνατὸν ἐν τῇ γῇ ἔσται τὸ σπέρμα αὐτοῦ,
gñatio rectoꝝ bñdicet. Gloria ꝛ diuitie in domo ei':
γενεὰ εὐθέων εὐλογηθήσεται. Δόξα καὶ πλοῦτος ἐν τῷ οἴκῳ αὐτοῦ,
et iustitia eius manet in seculũ seculi. Exortũ est
καὶ ἡ δικαιοσύνη αὐτοῦ μένει εἰς τὸν αἰῶνα τοῦ αἰῶνος. Ἐξανέτειλεν
in tenebris lumẽ rectis: misericors ꝛ miserator ꝛ iustus
ἐν σκότει φῶς τοῖς εὐθέσιν ἐλεήμων καὶ οἰκτίρμων καὶ δίκαιος

Jocūdus vir q̄ miseret̄ ⁊ cōmodat: disponet ser-
Χρηστὸς ἀνὴρ ὁ οἰκτείρων καὶ κιχρῶν, οἰκονομήσει τοὺς λό-
mones suos in iudicio: q2 in eternū nō cōmouebit.
γους αὐτοῦ ἐν κρίσει, ὅτι εἰς τὸν αἰῶνα οὐ σαλευθήσεται.
In mēoria eterna erit iustus: ab auditiōe mala
Εἰς μνημόσυνον αἰώνιον ἔσται δίκαιος, ἀπὸ ἀκοῆς πονη-
nō timebit. Paratū cor eius ſꝑare in
ρᾶς οὐ φοβηθήσεται. Ἑτοίμη ἡ καρδία αὐτοῦ ἐλπίζειν ἐπὶ
dn̄o: cōfirmatū ē cor eius: nō timebit donec
κύριον, ἐστήρικται ἡ καρδία αὐτοῦ, οὐ μὴ φοβηθῇ ἕως οὗ
despiciat in inimicos suos. Dispersit dedit
.Cor. 9.c. ἐπίδῃ ἐπὶ τοὺς ἐχθροὺς αὐτοῦ. Ἐσκόρπισεν ἔδωκε τοῖς
paupibus: iustitia eius manet in seculū secu
πένησιν, ἡ δικαιοσύνη αὐτοῦ μένει εἰς τὸν αἰῶνα τοῦ αἰῶ-
li. Cornu eius exaltabit in gloria. Peccator
νος. Τὸ κέρας αὐτοῦ ὑψωθήσεται ἐν δόξῃ. Ἁμαρτωλὸς
videbit ⁊ irascet: dētibus suis fremet ⁊
ὄψεται καὶ ὀργισθήσεται, τοὺς ὀδόντας αὐτοῦ βρύξει καὶ
tabescet. Desideriū pctōris peribit.
τακήσεται. Ἐπιθυμία ἁμαρτωλοῦ ἀπολεῖται.

Alleluia. 112.
Ἀλληλούϊα. ριβʹ.

Laudate pueri dn̄m: laudate nomē dn̄i. Sit
Infra. 134. Αἰνεῖτε παῖδες κύριον, αἰνεῖτε τὸ ὄνομα κυρίου. Εἴη
nomē dn̄i benedictū ex hoc nūc ⁊ vſq3 in se-
Job. 1. b. τὸ ὄνομα κυρίου εὐλογημένον ἀπὸ τοῦ νῦν καὶ ἕως τοῦ αἰ-
culū: Ab ortu solis vſq3 ad occasum: laudabile no
ῶνος. Ἀπὸ ἀνατολῶν ἡλίου μέχρι δυσμῶν, αἰνετὸν τὸ ὄνο-
men dn̄i. Excelsus sup oēs gētes dn̄s: sup
μα κυρίου. Ὑψηλὸς ἐπὶ πάντα τὰ ἔθνη ὁ κύριος, ἐπὶ
celos gloria eius. Quis sic dn̄s de9 nr̄:
τοὺς οὐρανοὺς ἡ δόξα αὐτοῦ. Τίς ὡς κύριος ὁ θεὸς ἡμῶν,
q̄ in altis hītat ⁊ hūilia respicit: In ce-
ὁ ἐν ὑψηλοῖς κατοικῶν καὶ τὰ ταπεινὰ ἐφορῶν; Ἐν τῷ οὐ-
lo ⁊ in terra: suscitās a terra inopē: ⁊ de
.Re. b. ρανῷ καὶ ἐν τῇ γῇ, ὁ ἐγείρων ἀπὸ γῆς πτωχόν, καὶ ἀπὸ
stercore erigēs pauperē. Ut collocet eū cū prin
κοπρίας ἀνυψῶν πένητα. Τοῦ καθίσαι αὐτὸν μετὰ ἀρ-
cipibus: cū pncipib9 ppl'i sui. Qui hītare facit ste
χόντων, μετὰ ἀρχόντων λαοῦ αὐτοῦ. Ὁ κατοικίζων στεῖ-
rilē in domo: matrē sup filios letantē.
ραν ἐν οἴκῳ, μητέρα ἐπὶ τέκνοις εὐφραινομένην.

Alleluia. 113.
Ἀλληλούϊα. ριγʹ.

In exitu israel de egypto: dom9 iacob de pp'lo
Exo. Ἐν ἐξόδῳ Ἰσραὴλ ἐξ Αἰγύπτου, οἴκου Ἰακὼβ ἐκ λαοῦ
13.a. barbaro: Facta ē iudea sctificatio eius: israel po-
βαρβάρου, Ἐγενήθη Ἰουδαία ἁγίασμα αὐτοῦ, Ἰσραὴλ ἐξου-
testas eius. Mare vidit ⁊ fugit: iordanis cō-
σία αὐτοῦ. Ἡ θάλασσα εἶδε καὶ ἔφυγεν, ὁ Ἰορδάνης ἐσ-
uersus est retrorsum. Mōtes exultauerūt vt arietes: ⁊
τράφη εἰς τὰ ὀπίσω. Τὰ ὄρη ἐσκίρτησαν ὡσεὶ κριοί, καὶ οἱ
colles sic agni ouiū. Quid tibi ē mare q2 fugi
βουνοὶ ὡς ἀρνία προβάτων. Τί σοί ἐστι θάλασσα ὅτι ἔφυ-
sti: ⁊ tu iordanis q2 cōuersus es retrorsum: Mōtes
γες; καὶ σὺ Ἰορδάνη ὅτι ἐστράφης εἰς τὰ ὀπίσω; Τὰ ὄρη
q̄d exultastis sicut arietes: ⁊ colles sic agni ouiū:
ὅτι ἐσκιρτήσατε ὡσεὶ κριοί, καὶ οἱ βουνοὶ ὡς ἀρνία προβά-
A facie dn̄i mota est terra: a fa-
των; Ἀπὸ προσώπου κυρίου ἐσαλεύθη ἡ γῆ, ἀπὸ προ-
cie dei iacob. Qui cōuertit petrā
σώπου τοῦ θεοῦ Ἰακώβ. Τοῦ στρέψαντος τὴν πέτραν
in stagna aquarū: ⁊ rupē in fontes aqua
εἰς λίμνας ὑδάτων, καὶ τὴν ἀκρότομον εἰς πηγὰς ὑδά-
rum. Non nobis dn̄e nō nob: sed noi tuo
των. Μὴ ἡμῖν κύριε μὴ ἡμῖν, ἀλλ' ἢ τῷ ὀνόματί σου
da gloriā. Sup mia tua ⁊ veritate tua:
Infra. 137. δὸς δόξαν. Ἐπὶ τῷ ἐλέει σου καὶ τῇ ἀληθείᾳ σου,
nequādo dicāt gētes: vbi est deus eorū?
μήποτε εἴπωσι τὰ ἔθνη, ποῦ ἐστιν ὁ θεὸς αὐτῶν;
Deus aūt nr̄
Ὁ δὲ θεὸς ἡμῶν ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ

Bonus vir clemēs & fenerans: dispēſabit verba ſua in iudicio. Quia in eternū nō cōmouebitur: in memoria ſempiterna erit iuſtus. Ab auditu malo nō timebit: paratum cor eius confidens in dn̄o. Firmatū cor ei9 nō timebit: donec aſpiciat in hoſtibus ſuis. Diſpſit dedit ꝏꝏ paupibus iuſtitia eius permanet in eternum: cornu eius exaltabitur in gloria. Impius videbit & iraſcetur dētibus ſuis frendet & tabeſcet: deſiderium impiorum peribit. Aleluia. 113.

Laudate ſerui dominum: ꝏꝏꝏꝏꝏꝏ laudate nomen domini. Sit nomen ꝏꝏꝏꝏ dn̄i bn̄dictum a modo & vſq3 in eternum. Ab ortu ſolis vſq3 ad occaſum eius laudabile nomē domini. Excelſus ſup oēs gētes dn̄s: ſuper celos gloria eius. Quis vt dominus ꝏꝏ deus noſter: q in excelſis habitans ꝏꝏꝏꝏꝏ humilia reſpicit in celo ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ & in terra? Suſcitās de puluere inopē: de ſtercoribus eleuabit pauperem. Vt ſedere faciat eū cū pricipibus: cū principibus ppl'i ſui. Qui collocat ſterilē i domo matrē filiorū letantē. Aleluia. 114.

Cum egrederetur iſrael de egypto: domus iacob de populo barbaro. Factus eſt iudas in ſctificatiōe eius: iſrl poteſtas eius. Mare vidit & fugit: iordanis cōuerſus eſt retrorſum. Mōtes ſubſilierūt vt arietes: colles q̄ſi filii gregis. Quid eſt tibi mare q2 fugiſti? iordāis quia cōuerſus es retrorſū? Montes ſubſaltaſtis vt arietes: colles q̄ſi filii gregis. A facie dn̄i cōtremiſcit terra: a facie dei iacob. Qui conuertit petrā in paludes aquarum: ſilice in fontes aquarum. 115.

Non nobis dn̄e nō nobis: ſed noī tuo da gloriā pp' miam tuā & veritatē tuam. Ne dicāt gētes vbi eſt deus eorū? Deus āt noſter

Tex. heb.	Primitiua heb.
טוב איש חונן ומלוה יכלכל דבריו	לוה כלכל
במשפט: כי לעולם לא ימוט	שפט עלם
לזכר עולם יהיה צדיק: משמועה	מוט שמע
רעה לא יירא נכון לבו בטח	רוע ירא
ביהוה: סמוך לבו לא יירא עד	כון בטח
אשר יראה בצריו: פזר נתן	סמך
לאביונים צדקתו עמדת לעד	ראה צור
קרנו תרום בכבוד: רשע יראה	אבה
וכעס שניו יחרק ונמס תאות	רום כבד
רשעים תאבד: cxiii.	ראה חרק
הללויה הללו עבדי יהוה	מסס אוה
הללו את שם יהוה: יהי שם	אבד
יהוה מברך מעתה ועד עולם:	היה
ממזרח שמש עד מבואו מהלל	ברך עלם
שם יהוה: רם על כל גוים יהוה	זרח בוא
על השמים כבודו: מי כיהוה	הלל רום
אלהינו המגביהי לשבת:	כבד
המשפילי לראות בשמים	גבה ישב
ובארץ: מקימי מעפר דל מאשפת	שפל ראה
ירים אביון: להושיבי עם נדיבים	קום רום
עם נדיבי עמו: מושיבי עקרת	אבה ישב
הבית אם הבנים שמחה הללויה:	נדב
cxiiii. בצאת ישראל ממצרים	בנה
בית יעקב מעם לעז: היתה יהודה	יצא
לקדשו ישראל ממשלותיו: הים	היה
ראה וינס הירדן יסב לאחור: ההרים	משל
רקדו כאילים גבעות כבני צאן:	נוס סבב
מה לך הים כי תנוס הירדן תסב	אחר איל
לאחור: ההרים תרקדו כאילים	צאן
גבעות כבני צאן: מלפני אדון	רקד
חולי ארץ מלפני אלוה יעקב:	פנה אדן
ההפכי הצור אגם מים חלמיש	
למעינו מים: cxv. לא לנו יהוה	עין
לא לנו כי לשמך תן כבוד על חסדך	
על אמתך: למה יאמרו הגוים	נתן כבד
איה נא אלהיהם: ואלהינו	אמר

בַּשָּׁמָיִם כֹּל אֲשֶׁר חָפֵץ עָשָׂה׃
עֲצַבֵּיהֶם כֶּסֶף וְזָהָב מַעֲשֵׂה יְדֵי עָשָׂה
אָדָם׃ פֶּה לָהֶם וְלֹא יְדַבֵּרוּ דָּבַר
עֵינַיִם לָהֶם וְלֹא יִרְאוּ׃ אָזְנַיִם רָאָה
לָהֶם וְלֹא יִשְׁמָעוּ אַף לָהֶם וְלֹא שָׁמַע
יְרִיחוּן׃ יְדֵיהֶם וְלֹא יְמִישׁוּן רִיחַ מוּשׁ
רַגְלֵיהֶם וְלֹא יְהַלֵּכוּ לֹא יֶהְגּוּ הָלַךְ הָגָה
בִּגְרוֹנָם׃ כְּמוֹהֶם יִהְיוּ עֹשֵׂיהֶם הָיָה עָשָׂה
כֹּל אֲשֶׁר בֹּטֵחַ בָּהֶם׃ יִשְׂרָאֵל
בְּטַח בַּיהוָה עֶזְרָם וּמָגִנָּם הוּא׃
בֵּית אַהֲרֹן בִּטְחוּ בַיהוָה עֶזְרָם
וּמָגִנָּם הוּא׃ יִרְאֵי יְהוָה בִּטְחוּ
בַיהוָה עֶזְרָם וּמָגִנָּם הוּא׃ יְהוָה
זְכָרָנוּ יְבָרֵךְ יְבָרֵךְ אֶת בֵּית יִשְׂרָאֵל בָּרַךְ
יְבָרֵךְ אֶת בֵּית אַהֲרֹן׃ יְבָרֵךְ יִרְאֵי
יְהוָה הַקְּטַנִּים עִם הַגְּדֹלִים׃ יֹסֵף
יְהוָה עֲלֵיכֶם עֲלֵיכֶם וְעַל בְּנֵיכֶם׃
בְּרוּכִים אַתֶּם לַיהוָה עֹשֵׂה שָׁמַיִם בָּרַךְ
וָאָרֶץ׃ הַשָּׁמַיִם שָׁמַיִם לַיהוָה
וְהָאָרֶץ נָתַן לִבְנֵי אָדָם׃ לֹא
הַמֵּתִים יְהַלְלוּ יָהּ וְלֹא כָּל יֹרְדֵי סוּת הָלַל
דוּמָה׃ וַאֲנַחְנוּ נְבָרֵךְ יָהּ מֵעַתָּה
וְעַד עוֹלָם הַלְלוּיָהּ׃ צָלַם

cxvi. אָהַבְתִּי כִּי יִשְׁמַע שָׁמַע
יְהוָה אֶת קוֹלִי תַּחֲנוּנָי׃ כִּי חָנַן
הִטָּה אָזְנוֹ לִי וּבְיָמַי אֶקְרָא׃ נָטָה יוֹם
אֲפָפוּנִי חֶבְלֵי מָוֶת וּמְצָרֵי קָרָא צוּר
שְׁאוֹל מְצָאוּנִי צָרָה וְיָגוֹן אֶמְצָא׃ שָׁאַל צוּר
וּבְשֵׁם יְהוָה אֶקְרָא אָנָּה יְהוָה יָגָה מָצָא
מַלְּטָה נַפְשִׁי׃ חַנּוּן יְהוָה וְצַדִּיק חָנַן צָדַק
וֵאלֹהֵינוּ מְרַחֵם׃ שֹׁמֵר פְּתָאִים רָחַם פָּתָה
יְהוָה דַּלּוֹתִי וְלִי יְהוֹשִׁיעַ׃ שׁוּבִי דָּלַל יָשַׁע
נַפְשִׁי לִמְנוּחָיְכִי כִּי יְהוָה נוּחַ
גָּמַל עָלָיְכִי׃ כִּי חִלַּצְתָּ נַפְשִׁי
מִמָּוֶת אֶת עֵינִי מִן דִּמְעָה אֶת
רַגְלִי מִדֶּחִי׃ אֶתְהַלֵּךְ לִפְנֵי יְהוָה הָיָה הָלַךְ
פָּנָה

in celo: vniuersa quę voluit fecit. ooooooooooooooo
Idola gentiū argentū
& aurū: opus manuū
hoim. Os habent &
non loquentur: ooooooo
oculos habent & non
videbunt. Aures oooo
hn̄t & nō audiēt: nasū
habent & non ooooooo
odorabunt. Manus ha
bent & non palpabūt:
pedes habent & nō am
bulabunt: & non sona
būt in gutture suo. Si
miles illis fiāt qui faci
unt ea: & oēs qui confi
dūt in eis. Israel confi
dit i dn̄o: auxiliator eo
rū & protector eorū ip
se. Domus aaron cōfi
dit in domino: auxilia
tor eorū & ptector eo
rū ipse. Timētes dn̄m
cōfidūt in dn̄o: auxili
ator eorū & protector
eorū ipse. Dn̄s recor
datus nr̄i bn̄dicet: bn̄di
cet domui israel: bn̄di
cet domui aaron. Bn̄
dicet timētibus dn̄m p
uis cū magnis. Addat
dn̄s sup vos: sup vos
& super filios vestros.
Benedicti vos a domi
no: qui fecit celos oooo
& terrā. Celū celorum
domino: oooooooooooooo
terram autem dedit fi
liis hominum. Non ooo
mortui laudabunt do
minum: nec omnes qui
descēdūt in silentium.
Sed nos benedicemus
domino: a modo &
vsq; in eternum.
Aleluia. 116.

Dilexi qm̄ exaudiet
dn̄s vocē depreca
tiōis mee. Inclinauit ei
aurē suā mihi: & i die
bus meis inuocabo. ooo
Circūdederūt me fūes
mortis: & munitiones
iferni iuenerūt me: an
gustiā & dolorē reperi.
Et nomen dn̄i inuoca
bo: obsecro domine oo
libera aiam meā. Cle
mens dominus & iust9:
& deus nr̄ misericors.
Custodit paruulos ooo
dominus: attenuatus
sum & me saluabit. Re
uertere aia mea in requi
em tuam: quia domin9
reddidit tibi. Quia e
ruit animam meam oooo
de morte: oculos meos
a lachrymis: pedes me
os ab offensa. Deam
bulabo coram domino

in celo ꝛ in terra: oīa quecūq; voluit fecit.
ἐν τῷ οὐρανῷ καὶ ἐν τῇ γῇ, πάντα ὅσα ἠθέλησεν ἐποίησε.
Simulacra gētiū: argentū ꝛ aurū: opa manuū
Τὰ εἴδωλα τῶν ἐθνῶν, ἀργύριον καὶ χρυσίον, ἔργα χειρῶν
hoim: Os habēt: ꝛ nō loquntur. oculos
ἀνθρώπων, Στόμα ἔχουσι, καὶ οὐ λαλήσουσιν. ὀφθαλ-
habēt: ꝛ nō videbūt. Aures hn̄t: ꝛ nō
μοὺς ἔχουσι, καὶ οὐκ ὄψονται. Ὦτα ἔχουσι, καὶ οὐκ ἀ-
audiēt. nares hn̄t: ꝛ nō odorabūt. Ma
κούσονται. ῥῖνας ἔχουσι, καὶ οὐκ ὀσφρανθήσονται. Χεῖ-
nus hn̄t: ꝛ nō palpabūt. pedes hn̄t: ꝛ nō
ρας ἔχουσι, καὶ οὐ ψηλαφήσουσι. πόδας ἔχουσι, καὶ οὐ
ambulabūt: nō sonabūt in gutture suo.
περιπατήσουσι, οὐ φωνήσουσιν ἐν τῷ λάρυγγι αὐτῶν.
Siles illis fiāt q̄ faciūt ea: ꝛ oēs
Ὅμοιοι αὐτοῖς γένοιντο οἱ ποιοῦντες αὐτά, καὶ πάντες
q̄ cōfidūt in eis. Domus israel sperauit in
οἱ πεποιθότες ἐπ' αὐτοῖς. Οἶκος ἰσραὴλ ἤλπισεν ἐπὶ Infra. 134.
dn̄o: adiutor ꝛ ptector eoꝝ est. Domus aarō
κύριον, βοηθὸς καὶ ὑπερασπιστὴς αὐτῶν ἐστι. Οἶκος ἀαρὼν
sperauit in dn̄o: adiutor ꝛ ptector eoꝝ est.
ἤλπισεν ἐπὶ κύριον, βοηθὸς καὶ ὑπερασπιστὴς αὐτῶν ἐστι.
Qui timēt dn̄m sperauerūt in dn̄o: adiutor ꝛ
Οἱ φοβούμενοι τὸν κύριον ἤλπισαν ἐπὶ κύριον, βοηθὸς καὶ
ptector eoꝝ est. Dn̄s memor fuit nr̄i bn̄dixit
ὑπερασπιστὴς αὐτῶν ἐστι. Κύριος μνησθεὶς ἡμῶν εὐλόγησεν
nobis: bn̄dixit domui israel: bn̄dixit domui aaron.
ἡμᾶς, εὐλόγησε τὸν οἶκον ἰσραὴλ, εὐλόγησε τὸν οἶκον ἀαρών.
Bn̄dixit timētibus dn̄m: pusillis cū
Εὐλόγησε τοὺς φοβουμένους τὸν κύριον, τοὺς μικροὺς μετὰ
magnis. Adijciat dn̄s sup vos: sup vos ꝛ sup
τῶν μεγάλων. Προσθείη κύριος ἐφ' ὑμᾶς, ἐφ' ὑμᾶς καὶ ἐπὶ
filios vros. Bn̄dicti vos a dn̄o: q̄ fecit
τοὺς υἱοὺς ὑμῶν. Εὐλογημένοι ὑμεῖς τῷ κυρίῳ, τῷ ποιήσαντι
celū ꝛ terrā. Celū celi dn̄o
τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν. Ὁ οὐρανὸς τοῦ οὐρανοῦ τῷ κυ-
mino: terrā aūt dedit filijs hoim. Nō
ρίῳ, τὴν δὲ γῆν ἔδωκε τοῖς υἱοῖς τῶν ἀνθρώπων. Οὐχ
mortui laudabūt te dn̄e: neq; oēs q̄ descendūt
οἱ νεκροὶ αἰνέσουσί σε κύριε, οὐδὲ πάντες οἱ καταβαίνον-
in infernū: Sed nos q̄ viuim' bn̄dicemus dn̄o
τες εἰς ᾅδου, Ἀλλ' ἡμεῖς οἱ ζῶντες εὐλογήσομεν τὸν κύριον,
ex hoc nūc ꝛ vsq; in seculū.
ἀπὸ τοῦ νῦν καὶ ἕως τοῦ αἰῶνος.
Alleluia. 114.
Ἀλληλούϊα. ριδʹ.

Dilexi: qm̄ exaudiet dn̄s vocē
Ἠγάπησα, ὅτι εἰσακούσεται κύριος τῆς φωνῆς τῆς
orationis mee. Quia iclinauit aurē suā mihi: ꝛ in
δεήσεώς μου. Ὅτι ἔκλινε τὸ οὖς αὐτοῦ ἐμοί, καὶ ἐν ταῖς
dieb' meis inuocabo. Circūdederūt me dolores mor- ē.17.
ἡμέραις μου ἐπικαλέσομαι. Περιέσχον με ὠδῖνες θανά-
tis: pericula iferni inuenerūt me. Tribulationē ꝛ dolorē in-
του, κίνδυνοι ᾅδου εὕροσάν με. Θλίψιν καὶ ὀδύνην εὗ-
ueni: ꝛ nomē dn̄i inuocaui: o dn̄e libe
ρον, καὶ τὸ ὄνομα κυρίου ἐπικαλεσάμην, ὦ κύριε ῥῦ-
ra aiam meā. Misericors dn̄s ꝛ iustus:
σαι τὴν ψυχήν μου. Ἐλεήμων ὁ κύριος καὶ δίκαιος,
et de' nr̄ miseret: custodiēs puulos dn̄s:
καὶ ὁ θεὸς ἡμῶν ἐλεεῖ, φυλάσσων τὰ νήπια ὁ κύριος,
hūiliatus sum ꝛ liberauit me. Cōuertere aīa mea
ἐταπεινώθην καὶ ἔσωσέ με. Ἐπίστρεψον ψυχή μου
in requiē tuā: q: dn̄s bn̄fecit tibi.
εἰς τὴν ἀνάπαυσίν σου, ὅτι κύριος εὐηργέτησέ σε.
Quia eripuit aiam meā de morte: ocu-
Ὅτι ἐξείλετο τὴν ψυχήν μου ἐκ θανάτου, τοὺς ὀφ-
los meos a lachrymis: ꝛ pedes meos
θαλμούς μου ἀπὸ δακρύων, καὶ τοὺς πόδας μου
a lapsu. Placebo in cōspectu dn̄i
ἀπὸ ὀλισθήματος. Εὐαρεστήσω ἐνώπιον κυρίου oooooo

in regione viuētiū. Alleluia. 115.
ἐν χώρᾳ ζώντων. Ἀλληλούϊα. ριε΄.
2.Co. 4.c. Credidi ppter qđ locut' sū: ego aūt hūiliatus sū ni-
Ἐπίστευσα διὸ ἐλάλησα, ἐγὼ δὲ ἐταπεινώθην σφό-
mis. Ego aūt dixi in excessu meo: oīs hō mē-
Ro.3.a. δρα. Ἐγὼ δὲ εἶπα ἐν τῇ ἐκστάσει μου, πᾶς ἄνθρωπος ψεύ-
dax. Quid retribuā dño pro oībus q̄ retribuit
στης. Τί ἀνταποδώσω τῷ κυρίῳ περὶ πάντων ὧν ἀνταπέ-
mihi: Calicē salutaris accipiā: τ nomē do
δωκέ μοι; Ποτήριον σωτηρίου λήψομαι, καὶ τὸ ὄνομα κυ-
mini inuocabo. Vota mea dño reddā:
ρίου ἐπικαλέσομαι. Τὰς εὐχάς μου τῷ κυρίῳ ἀποδώσω,
corā oī pplo eius. Preciosa in cōspectu
ἐναντίον παντὸς τοῦ λαοῦ αὐτοῦ. Τίμιος ἐναντίον κυ-
dñi mors sctōꝝ eius. O dñe ego seruus
ρίου ὁ θάνατος τῶν ὁσίων αὐτοῦ. Ὦ κύριε ἐγὼ δοῦλος
tu': ego seruus tu': τ filius ancille tue: dirupi-
Sap.9.a σός, ἐγὼ δοῦλος σός, καὶ υἱὸς τῆς παιδίσκης σου, διέῤῥη-
sti vincula mea. Tibi sacrificabo hostiā laudis: τ in
ξας τοὺς δεσμούς μου. Σοὶ θύσω θυσίαν αἰνέσεως, καὶ ἐν
noīe dñi inuocabo. Vota mea dño
ὀνόματι κυρίου ἐπικαλέσομαι. Τὰς εὐχάς μου τῷ κυρίῳ
reddā: in cōspectu oīs ppl̄i eius. In atriis
ἀποδώσω, ἐναντίον παντὸς τοῦ λαοῦ αὐτοῦ. Ἐν αὐλαῖς
dom' dñi in medio tui hierusalē.
οἴκου κυρίου ἐν μέσῳ σου ἱερουσαλήμ.

Alleluia. 116.
Ἀλληλούϊα. ρις΄.
Ro.15.c Laudate dñm oēs gētes: laudate eū
Αἰνεῖτε τὸν κύριον πάντα τὰ ἔθνη, ἐπαινέσατε αὐτὸν
oēs ppl̄i. Quā cōfirmata est mīa eius sup nos: τ
πάντες οἱ λαοί. Ὅτι ἐκραταιώθη τὸ ἔλεος αὐτοῦ ἐφ᾽ ἡμᾶς, καὶ
veritas dñi manet in eternū.
ἡ ἀλήθεια τοῦ κυρίου μένει εἰς τὸν αἰῶνα.

Alleluia. 117.
Ἀλληλούϊα. ριζ΄.
S.104 Confitemini dño qm̄ bonus: qm̄ in seculū
S.105. Ἐξομολογεῖσθε τῷ κυρίῳ ὅτι ἀγαθός, ὅτι εἰς τὸν αἰῶνα τὸ
S.106. mīa eius. Dicat nūc dom' israel: qm̄ bonus: qm̄ in
Iudith ἔλεος αὐτοῦ. Εἰπάτω δὴ οἶκος ἰσραήλ, ὅτι ἀγαθός, ὅτι εἰς
13.c. seculū mīa eius. Dicat nūc dom' aaron: qm̄
τὸν αἰῶνα τὸ ἔλεος αὐτοῦ. Εἰπάτω δὴ οἶκος ἀαρών, ὅτι
bon': qm̄ in seculū mīa eius. Dicāt nūc
ἀγαθός, ὅτι εἰς τὸν αἰῶνα τὸ ἔλεος αὐτοῦ. Εἰπάτωσαν δὴ
oēs q̄ timēt dñm: qm̄ bonus: qm̄ in seculū
πάντες οἱ φοβούμενοι τὸν κύριον, ὅτι ἀγαθός, ὅτι εἰς τὸν αἰῶνα
mīa eius. De tribulatiōe inuocaui dñm: τ
τὸ ἔλεος αὐτοῦ. Ἐκ θλίψεως ἐπεκαλεσάμην τὸν κύριον, καὶ
Heb.13. exaudiuit me in latitudine. Dñs mihi adiutor: τ nō ti-
b. ἐπήκουσέ μου εἰς πλατυσμόν. Κύριος ἐμοὶ βοηθός, καὶ οὐ φο-
mebo qđ faciat mihi hō. Dñs mihi adiutor:
βηθήσομαι τί ποιήσει μοι ἄνθρωπος. Κύριος ἐμοὶ βοηθός,
τ ego despiciā inimicos meos. Bonū ē cōfidere in do-
κἀγὼ ἐπόψομαι τοὺς ἐχθρούς μου. Ἀγαθὸν πεποιθέναι ἐπὶ κύ-
mino: q̄ cōfidere in hoīe. Bonū ē sperare in
ριον, ἢ πεποιθέναι ἐπ᾽ ἄνθρωπον. Ἀγαθὸν ἐλπίζειν ἐπὶ
dño: q̄ sperare in pncipibus. Oēs gētes circuierūt
κύριον, ἢ ἐλπίζειν ἐπ᾽ ἄρχουσι. Πάντα τὰ ἔθνη ἐκύκλωσάν
me: τ noīe dñi vlt' sum in eos. Circūdan-
με, καὶ τῷ ὀνόματι κυρίου ἠμυνάμην αὐτούς. Κυκλώσαν-
tes circūdederūt me: τ noīe dñi vltus sum in
τες ἐκύκλωσάν με, καὶ τῷ ὀνόματι κυρίου ἠμυνάμην αὐ-
eos. Circūdederūt me sicͤ apes fauū: τ exarserūt
τούς. Ἐκύκλωσάν με ὡσεὶ μέλισσαι κηρίον, καὶ ἐξεκαύθη-
sicͤ ignis in spinis: τ noīe dñi vlt' sum in
σαν ὡς πῦρ ἐν ἀκάνθαις, καὶ τῷ ὀνόματι κυρίου ἠμυνάμην
Exo. eos. Impulsus euersus sū vt caderē: τ dñs su-
15.a. αὐτούς. Ὠσθεὶς ἀνετράπην τοῦ πεσεῖν, καὶ ὁ κύριος ἀν-
Esaie. scepit me. Fortitudo mea τ laus mea dñs: τ
12.a. τελάβετό μου. Ἰσχύς μου καὶ ὕμνησίς μου ὁ κύριος, καὶ
factus ē mihi in salutē. Vox exultationis
ἐγένετό μοι εἰς σωτηρίαν. Φωνὴ ἀγαλλιάσεως

in terris viuorū. Cre-
didi propter quod
locutus sum: ego autē
afflictus sum nimis. E-
go dixi in stupore meo:
oīs homo mēdacium.
Quid reddā dño: p oī
bus que retribuit
mihi. Calicē salutaris
accipiā: & in nomine
dñi inuocabo. Vota
mea domino reddam
nūc corā oī populo e-
ius. Gloriosa ī cōspectu
dñi mors sctōrū eius.
Obsecro domine
quia ego seruus tuus:
ego seruus tuus filius
ancille tue: dissoluisti
vincula mea. Tibi im-
molabo hostiā laudis:
& in noīe dñi īuocabo.
Vota mea dño reddā
nunc in conspectu
oīs populi eius. In atri
is domus domini:
in medio tui ierusalem.
Aleluia. 117.
Laudate dominum
omnes
gentes: collaudate eū
vniuersi populi. Quia
confortata est sup nos
mia eius: & veritas do
mini in eternū.
Aleluia. 118.
Confitemini dño
qm̄ bonus: qm̄ ī
eternū mia eius. Dicat
nunc israel: quoniam
in eternū mia ei9. Di
cat nunc domus
aaron: qm̄ in eternum
mia eius. Dicant nunc
qui timēt dñm: qm̄ in
eternū mia eius. De tri
bulatiōe īuocaui dñm:
exaudiuit me in latitu-
dine dñs. Dñs mecum
nō timebo quid faci-
at mihi hō. Dñs mihi
auxiliator: & ego
despiciā odientes me.
Melius est sperare
in dño: quā sperare ī ho
mine. Melius est spare
in dño: quā spare ī pri
cipibus. Omnes
gētes circūdederūt me
in noīe domini quia
vltus sum eas. Circūde
derūt me & obsederunt
me: ī noīe dñi quia vl-
tus sū eas. Circūdede-
rūt me q̄si apes: exticte
sunt q̄si ignis spinarū:
in noīe dñi quia vltus
sū eas. Impulsus īpelle-
bar vt caderē: & dñs su
stentauit me. Fortitudo
mea & laudatio dñs: &
factus ē mihi ad salutē.

בארצות החיים: האמנתי כי (אמן)
אדבר אני עניתי מאד: אני (דבר ענה)
אמרתי בחפזי כל האדם כזב:
מה אשיב ליהוה כל תגמולוהי (שוב גמל)
עלי: כוס ישועות אשא ובשם (ישע נשא)
יהוה אקרא: נדרי ליהוה אשלם (קרא שלם)
נגדה נא לכל עמו: יקר בעיני
יהוה המותה לחסידיו: אנה יהוה (חסד)
כי אני עבדך אני עבדך בן
אמתך פתחת למוסרי: לך אזבח (אמה אסר)
זבח תודה ובשם יהוה אקרא: (זבח ידה)
נדרי ליהוה אשלם נגדה נא
לכל עמו: בחצרות בית יהוה
בתוככי ירושלם הללויה:
cxvii. הללו את יהוה כל
גוים שבחוהו כל האמים: כי
גבר עלינו חסדו ואמת יהוה
cxviii. לעולם הללויה: (עלם)
הודו ליהוה כי טוב כי לעולם (ידה)
חסדו: יאמר נא ישראל כי (אמר)
לעולם חסדו: יאמרו נא בית
אהרן כי לעולם חסדו: יאמרו נא
יראי יהוה כי לעולם חסדו: מן
המצר קראתי יה ענני במרחב יה: (צור ענה)
יהוה לי לא אירא מה יעשה (רחב ירא)
לי אדם: יהוה לי בעזרי ואני
אראה בשנאי: טוב לחסות (ראה חסה)
ביהוה מבטח באדם: טוב לחסות
ביהוה מבטח בנדיבים: כל (נדב)
גוים סבבוני בשם יהוה כי
אמילם: סבוני גם סבבוני בשם (מול סבב)
יהוה כי אמילם: סבוני כדבורים (דבר)
דעכו כאש קוצים בשם יהוה כי
אמילם: דחה דחיתני לנפל
ויהוה עזרני: עזי וזמרת יה (עזז היה)
ויהי לי לישועה: קול רנה (ישע רנן)

וישועה באהלי צדיקים ימין — צדק ימן
יהוה עשה חיל: ימין יהוה רוממה
ימין יהוה עשה חיל: לא אמות — מות
כי אחיה ואספר מעשי יה: יסר — חיה ספר
יסרני יה ולמות לא נתנני: פתחו — עשה
לי שערי צדק אבא בם אודה — בוא ידה
יה: זה השער ליהוה צדיקים
יבאו בו: אודך כי עניתני ותהי — בוא ענה
לי לישועה: אבן מאסו הבונים — היה ישע
היתה לראש פנה: מאת יהוה — בנה היה
היתה זאת היא נפלאת בעינינו: — פלא
זה היום עשה יהוה נגילה — גול
ונשמחה בו: אנא יהוה הושיעה — שמח ישע
נא אנא יהוה הצליחה נא: ברוך — צלח
הבא בשם יהוה ברכנוכם מבית — בוא
יהוה: אל יהוה ויאר לנו אסרו — אור
חג בעבתים עד קרנות המזבח: אלי — זבח
אתה ואודך אלהי ארוממך: — ידה רום
הודו ליהוה כי טוב כי לעולם — עלם
חסדו: **cxix.** אשרי
תמימי דרך ההלכים בתורת — תמם הלך
יהוה: אשרי נצרי עדתיו בכל — ירה נצר
לב ידרשוהו: אף לא פעלו — דרש
עולה בדרכיו הלכו: אתה צויתה — צוה
פקדיך לשמר מאד: אחלי
יכנו דרכי לשמר חקיך: אז לא — כון
אבוש בהביטי אל כל מצותיך: — בוש נבט
אודך בישר לבב בלמדי משפטי — צוה ידה
צדקך: את חקיך אשמר אל — שפט שמר
תעזבני עד מאד: — עזב
במה יזכה נער את ארחו לשמר — זכה
כדברך: בכל לבי דרשתיך
אל תשגני ממצותיך: בלבי — שגה
צפנתי אמרתך למען לא
אחטא לך: ברוך אתה יהוה — חטא ברך
למדני חקיך: בשפתי ספרתי — שפה

Vox laudis & salutis i tabernaculis iustorum: dextera dñi fecit fortitudinē. Dextera dñi excelsa: dextera dñi fecit virtutem. Nō moriar sed viuā: & narrabo opa domini. Corripiens corripuit me dñs: & morti nō tradidit me. Apite mihi portas iustitie: igressus in eas cōfitebor dño. Hec porta dño: iusti itrabūt in eam. Cōfitebor tibi qm̄ exaudisti me: & fctūs es mihi ad salutē. Lapis quē reprobauerūt edificātes: factus est in caput anguli. A dño factū est istud: hoc est mirabile i oculis nr̄is. Hec dies quam fecit dñs: exultemus & letemur i ea. Obsecro domine salua obsecro: obsecro dñe pspera obsecro. Bñdictus qui venit in noie dñi: bñdiximus vobis de domo dñi. Deus dñs & appuit nobis: freqntate solēnitatē in frōdosis vsq; ad cornua altaris. Deus meus es tu & cōfitebor tibi: deus meus exaltabo te. Cōfitemini dño qm̄ bōus: qm̄ i eternū mia eius.

Aleph. 119.

Beati imaculati vie: qui ābulant in lege dñi. Beati qui custodiunt testimōia eius: i toto corde requirunt eū. Nec enim qui opantur iniquitatē in viis eius ambulauerunt. Tu mādasti p̄cepta tua custodiri nimis. Vtinam dirigātur vie mee: ad custodiēda p̄cepta tua. Tūc nō confundar: cū respexero ad oia mandata tua. Cōfitebor tibi in directiōe cordis: cū didicero iudicia iustitie tue. Precepta tua custodiam: ne derelinqs me vsq; nimis. Beth.

In quo corriget iuuenis semitam suā? cū custodierit verba tua. In toto corde meo exquisiui te: ne errarē me facias a mandatis tuis. In corde meo abscōdi eloquia tua: vt non peccem tibi. Benedictus tu domine: doce me precepta tua. In labiis meis narraui:

et salutis in tabnaculis iustoꝝ. Dextera dñi fecit virtutē: dextera dñi exaltauit me. Dextera dñi fecit virtutem.
καὶ σωτηρίας ἐν σκηναῖς δικαίων. Δεξιὰ κυρίου ἐποίησε δύναμιν, δεξιὰ κυρίου ὕψωσέ με. Δεξιὰ κυρίου ἐποίησε δύναμιν.
nō moriar: sꝫ viuā: ꝛ narrabo opa dñi. Castigās castigauit me dñs: ꝛ morti nō tradidit me. Aperite mihi portas iustitie:
Οὐκ ἀποθανοῦμαι, ἀλλὰ ζήσομαι, καὶ διηγήσομαι τὰ ἔργα κυρίου. Παιδεύων ἐπαίδευσέ με ὁ κύριος, καὶ τῷ θανάτῳ οὐ παρέδωκέ με. Ἀνοίξατέ μοι πύλας δικαιοσύνης,
ingressus in eas cōfitebor dño. Hec porta dñi: iusti intrabūt in eā. Cōfitebor tibi qm̄ exaudisti me: ꝛ fact' ē mihi in salutem.
εἰσελθὼν ἐν αὐταῖς ἐξομολογήσομαι τῷ κυρίῳ. Αὕτη ἡ πύλη τοῦ κυρίου, δίκαιοι εἰσελεύσονται ἐν αὐτῇ. Ἐξομολογήσομαί σοι ὅτι ἐπήκουσάς μου, καὶ ἐγένου μοι εἰς σωτηρίαν.
Lapidē quē reprobauerūt edificātes: hic factus ē in caput anguli. A dño factū est istud: et est mirabile in oculis nr̄is. Hec dies q̄ fecit dñs: exultemus ꝛ letemur in ea. — Math. 21.d.
Λίθον ὃν ἀπεδοκίμασαν οἱ οἰκοδομοῦντες, οὗτος ἐγενήθη εἰς κεφαλὴν γωνίας. Παρὰ κυρίου ἐγένετο αὕτη, καὶ ἔστι θαυμαστὴ ἐν ὀφθαλμοῖς ἡμῶν. Αὕτη ἡ ἡμέρα ἣν ἐποίησεν ὁ κύριος, ἀγαλλιασώμεθα καὶ εὐφρανθῶμεν ἐν αὐτῇ.
O dñe saluū me faciā: o dñe bñ pspare iā. Bñdictus q venit in noie dñi. Bñdiximus vobis de domo dñi. Deus dñs ꝛ illuxit nobis. Cōstituite diē solēnē in cōdensis: vsq; ad cornua altaris. — Math. 21.d.
Ὦ κύριε σῶσον δή, ὦ κύριε εὐόδωσον δή. Εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι κυρίου. Εὐλογήκαμεν ὑμᾶς ἐξ οἴκου κυρίου. Θεὸς κύριος καὶ ἐπέφανεν ἡμῖν. Συστήσασθε ἑορτὴν ἐν τοῖς πυκάζουσιν, ἕως τῶν κεράτων τοῦ θυσιαστηρίου.
Deus me' es tu ꝛ cōfitebor tibi: deus me' es tu ꝛ exaltabo te. Cōfitebor tibi: qm̄ exaudisti me: ꝛ factus es mihi in salutē. Cōfitemini dño: qm̄ bonus: qm̄ in seculū mia eius.
Θεός μου εἶ σὺ καὶ ἐξομολογήσομαί σοι, θεός μου εἶ σὺ καὶ ὑψώσω σε. Ἐξομολογήσομαί σοι, ὅτι ἐπήκουσάς μου, καὶ ἐγένου μοι εἰς σωτηρίαν. Ἐξομολογεῖσθε τῷ κυρίῳ, ὅτι ἀγαθός, ὅτι εἰς τὸν αἰῶνα τὸ ἔλεος αὐτοῦ.

Alleluia. 118.
Ἀλληλούϊα. ρια.

Beati imaculati in via: q ambulāt in lege dñi.
Μακάριοι ἄμωμοι ἐν ὁδῷ, οἱ πορευόμενοι ἐν νόμῳ κυρίου.
Beati q scrutātur testimonia eius: in toto corde exqrent eū. Nō eni q operātur iniq̄tatē: in viis eius ambulauerūt. Tu mādasti mādata tua custodiri nimis.
Μακάριοι οἱ ἐξερευνῶντες τὰ μαρτύρια αὐτοῦ, ἐν ὅλῃ καρδίᾳ ἐκζητήσουσιν αὐτόν. Οὐ γὰρ οἱ ἐργαζόμενοι τὴν ἀνομίαν, ἐν ταῖς ὁδοῖς αὐτοῦ ἐπορεύθησαν. Σὺ ἐνετείλω τὰς ἐντολάς σου τοῦ φυλάξασθαι σφόδρα.
Utinā dirigātur vie mee ad custodiēdas iustificatiōes tuas. Tūc nō cōfundar: cū pspexero in oibus mādatis tuis. Cōfitebor tibi in directiōe cordis: in eo q didici iudicia iustitie tue.
Ὄφελον κατευθυνθείησαν αἱ ὁδοί μου τοῦ φυλάξασθαι τὰ δικαιώματά σου. Τότε οὐ μὴ αἰσχυνθῶ, ἐν τῷ με ἐπιβλέπειν ἐπὶ πάσας τὰς ἐντολάς σου. Ἐξομολογήσομαί σοι ἐν εὐθύτητι καρδίας, ἐν τῷ μεμαθηκέναι με τὰ κρίματα τῆς δικαιοσύνης σου.
Justificatiōes tuas custodiā: nō me derelinqs vsq; q̄q;. In q corriget adolescētior viā suā: in custodiēdo sermōes tuos.
Τὰ δικαιώματά σου φυλάξω, μή με ἐγκαταλίπῃς ἕως σφόδρα. Ἐν τίνι κατορθώσει νεώτερος τὴν ὁδὸν αὐτοῦ; ἐν τῷ φυλάξασθαι τοὺς λόγους σου.
In toto corde meo exq̄siui te: ne repellas me a mādatis tuis. In corde meo abscōdi eloquia tua: vt nō peccē tibi. Bñdictus es dñe: doce me iustificatiōes tuas. In labiis meis pnuntiaui
Ἐν ὅλῃ καρδίᾳ μου ἐξεζήτησά σε, μὴ ἀπώσῃ με ἀπὸ τῶν ἐντολῶν σου. Ἐν τῇ καρδίᾳ μου ἔκρυψα τὰ λόγιά σου, ὅπως ἂν μὴ ἁμάρτω σοι. Εὐλογητὸς εἶ κύριε, δίδαξόν με τὰ δικαιώματά σου. Ἐν τοῖς χείλεσί μου ἐξήγγειλα

oia iudicia oris tui: in via teſti-
πάντα τὰ κρίματα τοῦ στόματός σου, ἐν τῇ ὁδῷ τῶν μαρ
moniorum tuorum delectat⁹ ſū: ſicut in oibus diuitijs. In mā
τυρίων σου ἐτέρφθην, ὡς ἐπὶ παντὶ πλούτῳ. Ἐν ταῖς ἐν
datis tuis exercebor: τ cōſiderabo vias tuas. In
τολαῖς σου ἀδολεσχήσω, καὶ κατανοήσω τὰς ὁδούς σου. Ἐν
iuſtificatiōib⁹ tuis meditabor: nō obliuiſcar ſer
τοῖς δικαιώμασί σου μελετήσω, οὐκ ἐπιλήσομαι τῶν λό
mones tuos. Retribue ſeruo tuo: viuifica me: τ cu-
γων σου. Ἀνταπόδος τῷ δούλῳ σου, ζῆσόν με, καὶ φυ
ſtodiā ſmones tuos. Reuela oculos meos:
λάξω τοὺς λόγους σου. Ἀποκάλυψον τοὺς ὀφθαλμούς μου,
et cōſiderabo mirabilia de lege tua. In
καὶ κατανοήσω τὰ θαυμάσια ἐκ τοῦ νόμου σου. Πάρ-
cola ego ſum in terra: nō abſcōdas a me mā-
οικος ἐγώ εἰμι ἐν τῇ γῇ, μὴ ἀποκρύψῃς ἀπ' ἐμοῦ τὰς ἐντο
data tua. Cōcupiuit aia mea deſiderare
λάς σου. Ἐπεπόθησεν ἡ ψυχή μου τοῦ ἐπιθυμῆσαι τὰ
iudicia tua in oi tpe. Increpaſti ſupbos:
κρίματά σου ἐν παντὶ καιρῷ. Ἐπετίμησας ὑπερηφάνοις,
maledicti q̄ declinant a mādatis tuis. Au-
ἐπικατάρατοι οἱ ἐκκλίνοντες ἀπὸ τῶν ἐντολῶν σου. Πε
fer a me opprobriū τ cōtemptū: q2 teſtimonia
ρίελε ἀπ' ἐμοῦ ὄνειδος καὶ ἐξουδένωσιν, ὅτι τὰ μαρτύριά
tua exquiſiui. Et eni ſederūt pncipes: τ aduerſū
σου ἐξεζήτησα. Καὶ γὰρ ἐκάθισαν ἄρχοντες, καὶ κατ' ἐ-
me loq̄bant: ſeru⁹ aūt tuus exercebat in iuſtifica
μοῦ κατελάλουν, ὁ δὲ δοῦλός σου ἠδολέσχει ἐν τοῖς δικαιώ
tionib⁹ tuis. Et eni teſtimonia tua meditatio mea eſt. τ
μασί σου. Καὶ γὰρ τὰ μαρτύριά σου μελέτη μου ἐστί, καὶ
cōſilia mea iuſtificatiōes tue. Adheſit
αἱ συμβουλίαι μου τὰ δικαιώματά σου. Ἐκολλήθη τῷ
pauimēto aia mea: viuifica me ſm verbū tuū.
ἐδάφει ἡ ψυχή μου, ζῆσόν με κατὰ τὸν λόγον σου. Τὰς
Vias meas enūtiaui τ exaudiſti me: doce me iu
ὁδούς μου ἐξήγγειλα καὶ ἐπήκουσάς μου, δίδαξόν με τὰ δι
ſtificatiōes tuas. Viā iuſtificationū tuarū inſtrue me: τ
καιώματά σου. Ὁδὸν δικαιωμάτων σου συνέτισόν με, καὶ
exercebor in mirabilib⁹ tuis. Dormitauit aia mea
ἀδολεσχήσω ἐν τοῖς θαυμασίοις σου. Ἐνύσταξεν ἡ ψυχή μου
pre tedio: cōfirma me in verbis tuis. Viā
ἀπὸ ἀκηδίας, βεβαίωσόν με ἐν τοῖς λόγοις σου. Ὁδὸν ἀ
iniq̄tatis amoue a me: τ lege tua miſerere
δικίας ἀπόστησον ἀπ' ἐμοῦ, καὶ τῷ νόμῳ σου ἐλέησόν
mei. Viā veritatis elegi: iudicia tua nō
με. Ὁδὸν ἀληθείας ᾑρετισάμην, τὰ κρίματά σου οὐκ
ſum oblitus. Adheſi teſtimonijs tuis dñe: noli me
ἐπελαθόμην. Ἐκολλήθην τοῖς μαρτυρίοις σου κύριε, μή με
cōfundere. Viā mādatorū tuorū cucurri: cū dilata-
καταισχύνῃς. Ὁδὸν ἐντολῶν σου ἔδραμον, ὅταν ἐπλά-
ſti cor meū. Legē pone mihi dñe
τυνας τὴν καρδίαν μου. Νομοθέτησόν με κύριε τὴν
viā iuſtificationū tuarū: τ exq̄ram eā ſemp.
ὁδὸν τῶν δικαιωμάτων σου, καὶ ἐκζητήσω αὐτὴν διαπαν
Da mihi intellectū: τ ſcrutabor legē tuā: τ
τός. Συνέτισόν με, καὶ ἐξερευνήσω τὸν νόμον σου, καὶ
cuſtodiā illā in toto corde meo. Deduc me in
φυλάξω αὐτὸν ἐν ὅλῃ καρδίᾳ μου. Ὁδήγησόν με ἐν τῇ
ſemitā mādatorū tuorū: q2 ipſam volui. Inclina
τρίβῳ τῶν ἐντολῶν σου, ὅτι αὐτὴν ἠθέλησα. Κλῖνον τὴν
cor meū in teſtimonia tua: τ nō in auaritiā.
καρδίαν μου εἰς τὰ μαρτύριά σου, καὶ μὴ εἰς πλεονεξί
Auerte oculos meos ne videāt va-
αν. Ἀπόστρεψον τοὺς ὀφθαλμούς μου τοῦ μὴ ἰδεῖν μα
nitatē: in via tua viuifica me. Statue ſer-
ταιότητα, ἐν τῇ ὁδῷ σου ζῆσόν με. Στῆσον τῷ δού
uo tuo eloquiū tuū in timore tuo. Amputa
λῳ σου τὸ λόγιόν σου εἰς τὸν φόβον σου. Περίελε
opprobriū meū qd̄ ſuſpicat⁹ ſum: q2 iudicia
τὸν ὀνειδισμόν μου ὃν ὑπώπτευσα, ὅτι τὰ κρίματά
tua iocūda. Ecce cōcupiui mādata tua:
σου χρηστά. Ἰδοὺ ἐπεθύμησα τὰς ἐντολάς σου ooooooo

oia iudicia oris tui. In via teſtimoniorū tuorū delectatus ſum: quaſi in oibus diuitiis. In preceptis tuis meditabor: & cōteplabor ſemitas tuas. In iuſtitiis tuis delectabor: nō obliuiſcar verba tua. Gimel.

Retribue ſeruo tuo: viuam & cuſtodiā verba tua. Reuela oculos meos: & videbo mirabilia de lege tua. Aduena ego ſum in terra: ne abſcōdas a me mādata tua. Deſiderauit oo aia mea deſiderare iudicia tua in omni oooooo tempore. Increpaſti ſuperbos: maledicti oo qui recedunt a mādatis tuis. Aufer a me ooooooo opprobriū & cōteptū: qm̄ teſtimōia tua cuſtodiui. Et ei ſederunt pricipes aduerſū me loq̄bātur: ſeruus āt tuus meditabatur precepta tua. Sed & teſtimonia tua voluptas mea: quaſi viri amiciſſimi mei.

Deleth.

Adheſit puluericaia mea: viuifica me iuxta verbū tuū. Vias meas expoſui & exaudiſti me: doce me iuſtitiā tuā. Viā p̄ceptorū tuorū fac me itelligere: & loq̄r in mirabilibus tuis. Diſtillauit aīa mea pre ſtultitia: ſerua me iuxta eloquiū tuū. Viā mēdacii aufer a me: & legē tuam dōa mihi. Viā fidei elegi: iudicia tua p̄poſui. Adheſi teſtimōiis tuis dñe: ne cōfūdas me. Viā mādatorū tuorum currā: qm̄ dilataſti cor meum. He.

Oſtēde mihi dñe viā p̄ceptorū tuorū: & cuſtodiā eā p vestigiū. Doce me & obſeruabo legē tuā: & cuſtodiā eā in toto corde. Deduc me in ſemita mādatorū tuorū: quia ipſam volui. Inclina cor meum ad teſtimōia tua: & nō ad auaritiā. Auerte oculos meos ne videant vanitatē: in via tua viuifica me. Suſcita ſuo tuo eloquiū tuū i timore tuo. Auerte opp̄brium meū qd̄ reueritus ſum: quia iudicia tua oo bōa. Ecce cōcupiui p̄-

כָּל מִשְׁפְּטֵי פִיךָ׃ בְּדֶרֶךְ עֵדְוֺתֶיךָ | שָׁפַט פֶּה
שַׂשְׂתִּי כְּעַל כָּל הוֹן׃ בְּפִקּוּדֶיךָ | עוּד שׂוּשׂ
אָשִׂיחָה וְאַבִּיטָה אֹרְחֹתֶיךָ׃ | פָּקַד
בְּחֻקֹּתֶיךָ אֶשְׁתַּעֲשָׁע לֹא אֶשְׁכַּח | שׂוּחַ נָבַט
דְּבָרֶךָ׃ | חָקַק שָׁעַע
גְּמֹל עַל עַבְדְּךָ אֶחְיֶה וְאֶשְׁמְרָה | חָיָה שָׁמַר
דְבָרֶךָ׃ גַּל עֵינַי וְאַבִּיטָה נִפְלָאוֹת | גָּלָה נָבַט
מִתּוֹרָתֶךָ׃ גֵּר אָנֹכִי בָאָרֶץ אַל | פָּלָא יָרָה
תַּסְתֵּר מִמֶּנִּי מִצְוֺתֶיךָ׃ גָּרְסָה | גּוּר
נַפְשִׁי לְתַאֲבָה אֶל מִשְׁפָּטֶיךָ בְכָל | סָתַר צָוָה
עֵת׃ גָּעַרְתָּ זֵדִים אֲרוּרִים | שָׁפַט
הַשֹּׁגִים מִמִּצְוֺתֶיךָ׃ גַּל מֵעָלַי | זוּד אָרַר
חֶרְפָּה וָבוּז כִּי עֵדֹתֶיךָ נָצָרְתִּי׃ | שָׁגָה גָּלָה
גַּם יָשְׁבוּ שָׂרִים בִּי נִדְבָּרוּ עַבְדְּךָ | שׂוּר דָּבַר
יָשִׂיחַ בְּחֻקֶּיךָ׃ גַּם עֵדֹתֶיךָ שַׁעֲשֻׁעַי | שׂוּחַ עוּד
אַנְשֵׁי עֲצָתִי׃ | יָעַץ
דָּבְקָה לֶעָפָר נַפְשִׁי חַיֵּנִי כִּדְבָרֶךָ׃ | חָיָה
דְּרָכַי סִפַּרְתִּי וַתַּעֲנֵנִי לַמְּדֵנִי חֻקֶּיךָ׃ | עָנָה
דֶּרֶךְ פִּקּוּדֶיךָ הֲבִינֵנִי וְאָשִׂיחָה | פָּקַד בִּין
בְּנִפְלְאוֹתֶיךָ׃ דָּלְפָה נַפְשִׁי מִתּוּגָה | שׂוּחַ
קַיְּמֵנִי כִּדְבָרֶךָ׃ דֶּרֶךְ שֶׁקֶר הָסֵר | פָּלָא יָגָה
מִמֶּנִּי וְתוֹרָתְךָ חָנֵּנִי׃ דֶּרֶךְ אֱמוּנָה | קוּם סוּר
בָחָרְתִּי מִשְׁפָּטֶיךָ שִׁוִּיתִי׃ דָּבַקְתִּי | יָרָה אָמַן
בְעֵדְוֺתֶיךָ יְהוָה אַל תְּבִישֵׁנִי׃ | שָׁפַט שָׁוָה
דֶּרֶךְ מִצְוֺתֶיךָ אָרוּץ כִּי | עוּד בּוֹשׁ
תַרְחִיב לִבִּי׃ | צָוָה רוּץ
| רָחַב
הוֹרֵנִי יְהוָה דֶּרֶךְ חֻקֶּיךָ וְאֶצְּרֶנָּה | יָרָה נָצַר
עֵקֶב׃ הֲבִינֵנִי וְאֶצְּרָה תוֹרָתֶךָ | בִּין יָרָה
וְאֶשְׁמְרֶנָּה בְכָל לֵב׃ הַדְרִיכֵנִי | שָׁמַר דָּרַךְ
בִּנְתִיב מִצְוֺתֶיךָ כִּי בוֹ חָפָצְתִּי׃ | נָתַב
הַט לִבִּי אֶל עֵדְוֺתֶיךָ וְאַל אֶל בָּצַע׃ | נָטָה
הַעֲבֵר עֵינַי מֵרְאוֹת שָׁוְא בִּדְרָכֶךָ | עָבַר רָאָה
חַיֵּנִי׃ הָקֵם לְעַבְדְּךָ אִמְרָתֶךָ | חָיָה קוּם
אֲשֶׁר לְיִרְאָתֶךָ׃ הַעֲבֵר חֶרְפָּתִי
אֲשֶׁר יָגֹרְתִּי כִּי מִשְׁפָּטֶיךָ טוֹבִים׃ | גּוּר שָׁפַט
הִנֵּה תָּאַבְתִּי לְפִקֻּדֶיךָ | פָּקַד

בְּצִדְקָתְךָ חַיֵּנִי׃ חָיָה
וִיבֹאֻנִי חֲסָדֶךָ יְהוָה תְּשׁוּעָתְךָ בּוֹא יָשַׁע
כְּאִמְרָתֶךָ׃ וְאֶעֱנֶה חֹרְפִי דָבָר עָנָה
כִּי בָטַחְתִּי בִּדְבָרֶךָ׃ וְאַל תַּצֵּל מִפִּי נָצַל פֶּה
דְבַר אֱמֶת עַד מְאֹד כִּי לְמִשְׁפָּטֶךָ
יִחָלְתִּי׃ וְאֶשְׁמְרָה תוֹרָתְךָ תָמִיד שָׁמַר יָרָה
לְעוֹלָם וָעֶד׃ וְאֶתְהַלְּכָה בָרְחָבָה תָּמַד עָלַם
כִּי פִקֻּדֶיךָ דָרָשְׁתִּי׃ וַאֲדַבְּרָה הָלַךְ פָּקַד דָּבַר
בְעֵדֹתֶיךָ נֶגֶד מְלָכִים וְלֹא אֵבוֹשׁ׃ עוּד בּוֹשׁ
וְאֶשְׁתַּעֲשַׁע בְּמִצְוֹתֶיךָ אֲשֶׁר שַׁעְשַׁע צָוָה
אָהָבְתִּי׃ וְאֶשָּׂא כַפַּי אֶל מִצְוֹתֶיךָ נָשָׂא
אֲשֶׁר אָהָבְתִּי וְאָשִׂיחָה בְחֻקֶּיךָ׃ שׂוּחַ
זְכָר דָּבָר לְעַבְדֶּךָ עַל
אֲשֶׁר יִחַלְתָּנִי׃ זֹאת נֶחָמָתִי בְעָנְיִי עָנָה
כִּי אִמְרָתְךָ חִיָּתְנִי׃ זֵדִים חָיָה זוּד
הֱלִיצֻנִי עַד מְאֹד מִתּוֹרָתְךָ לֹא לוּץ יָרָה
נָטִיתִי׃ זָכַרְתִּי מִשְׁפָּטֶיךָ מֵעוֹלָם נָטָה שָׁפַט
יְהוָה וָאֶתְנֶחָם׃ זַלְעָפָה אֲחָזַתְנִי עָלַם נָחַם
מֵרְשָׁעִים עֹזְבֵי תּוֹרָתֶךָ׃ זְמִרוֹת יָרָה זָמַר
הָיוּ לִי חֻקֶּיךָ בְּבֵית מְגוּרָי׃ זָכַרְתִּי הָיָה גּוּר
בַלַּיְלָה שִׁמְךָ יְהוָה וָאֶשְׁמְרָה שָׁמַר
תּוֹרָתֶךָ׃ זֹאת הָיְתָה לִּי כִּי פִקֻּדֶיךָ הָיָה
נָצָרְתִּי׃
חֶלְקִי יְהוָה אָמַרְתִּי לִשְׁמֹר
דְּבָרֶךָ׃ חִלִּיתִי פָנֶיךָ בְכָל לֵב חָלָה פָּנָה
חָנֵּנִי כְּאִמְרָתֶךָ׃ חִשַּׁבְתִּי דְרָכָי
וָאָשִׁיבָה רַגְלַי אֶל עֵדֹתֶיךָ׃ חַשְׁתִּי שׁוּב עוּד
וְלֹא הִתְמַהְמָהְתִּי לִשְׁמֹר מִצְוֹתֶיךָ׃ חוּשׁ מָהַהּ
חֶבְלֵי רְשָׁעִים עִוְּדֻנִי תּוֹרָתְךָ צָוָה
לֹא שָׁכָחְתִּי׃ חֲצוֹת לַיְלָה יָרָה חָצָה
אָקוּם לְהוֹדוֹת לָךְ עַל מִשְׁפְּטֵי קוּם יָדָה
צִדְקֶךָ׃ חָבֵר אָנִי לְכָל אֲשֶׁר שָׁפַט
יְרֵאוּךָ וּלְשֹׁמְרֵי פִּקּוּדֶיךָ׃ חַסְדְּךָ
יְהוָה מָלְאָה הָאָרֶץ חֻקֶּיךָ לַמְּדֵנִי׃
טוֹב עָשִׂיתָ עִם עַבְדְּךָ עָשָׂה
יְהוָה כִּדְבָרֶךָ׃ טוּב טַעַם וָדַעַת יָדַע

cepta tua: in iustitia tua viuifica me. Vau.

ET veniāt mihi mīe tue dñe: & sal9 tua iuxta eloquiū tuū. Et rñdebo exp̄brantibus mihi sermonē: qa sp̄aui in sermōe tuo. Et ne auferas đ ore meo verbū veritatis vsq3 nimis: qm̄ iudicia tua expectaui. Et custodiā legē tuā iugit᷑ i sempitnū & vltra. Et ābulabo i spacioso: quia p̄cepta tua exquisiui. Et loquar i testimoniis tuis coram regibus: & nō cōfundar. Et delectabor i mādatis tuis que dilexi. Et leuabo manus meas ad mandata tua q̄ dilexi: & loq̄r in preceptis tuis. Zain.

MEmento sermonis serui tuo: quem me spare fecisti. Hec est cōsolatio mea i afflictiōe mea: quia eloquiū tuū viuificat me. Superbi deridebāt me nimis: a lege tua non declinaui. Recordatus sum iudiciorū tuorū a seculo dñe: & cōsolatus sum. Horror obtinuit me ab impiis: qui dereliquerunt legē tuā. Carmina erāt mihi p̄cepta tua: in domo p̄egrinatiōis mee. Recordatus sum in nocte nomis tui dñe: & custodiui legē tuam. Hoc factum est mihi: quia p̄cepta tua custodiui. Heth.

PArs mea dñe: dixi vt custodiam verbū tuū. Dep̄catus sum vl̄tū tuū i toto corde meo: miserere mei s̄m eloquiū tuū. Recogitaui vias meas: & cōuerti pedes meos ad testimonia tua. Festinaui & non neglexi custodire mādata tua. Funes ipiorū iplicauerunt me: legē tuā nō sum oblitus. Medio noctis surgam ad confitendū tibi: super iudicia iustitie tue. Particeps ego sum oīm timentiū te: & custodientiū precepta tua. Mīa tua dñe plena est terra: precepta tua doce me. Teth.

BEne fecisti cum seruo tuo domine: secūdū verbū tuū. Bonū sermonem & scientiam

in equitate tua viuifica me. Et veniat sup me mīa
ἐν τῇ δικαιοσύνῃ σου ζῆσόν με. Καὶ ἔλθοι ἐπ' ἐμὲ τὸ ἔλεος
tua dñe: salutare tuū s̄m eloquiū tuū. Et responde
σου κύριε, τὸ σωτήριόν σου κατὰ τὸν λόγον σου. Καὶ ἀποκριθή-
bo exprobrātib9 mihi verbū: q: speraui in
σομαι τοῖς ὀνειδίζουσί μοι λόγον, ὅτι ἤλπισα ἐπὶ τοῖς
sermonib9 tuis. Et ne auferas de ore meo verbū
λόγοις σου. Καὶ μὴ περιέλῃς ἐκ τοῦ στόματός μου λόγον
veritatis vsq3 quaq3: q: in iudiciis tuis supspe
ἀληθείας ἕως σφόδρα, ὅτι ἐπὶ τοῖς κρίμασί σου ἐπήλ-
raui. Et custodiā legē tuā semp̄ in
πισα. Καὶ φυλάξω τὸν νόμον σου διαπαντός, εἰς τὸν
seculū & in seculū seculi. Et ambulabā in
αἰῶνα καὶ εἰς τὸν αἰῶνα τοῦ αἰῶνος. Καὶ ἐπορευόμην ἐν
latitudine: q: mādata tua exquisiui. Et loq̄-
πλατυσμῷ, ὅτι τὰς ἐντολάς σου ἐξεζήτησα. Καὶ ἐλά-
bar in testimoniis tuis in cōspectu regū: & nō
λουν ἐν τοῖς μαρτυρίοις σου ἐναντίον βασιλέων, καὶ οὐκ
cōfundebar. Et meditabar in mādatis tuis: q̄ di-
ᾐσχυνόμην. Καὶ ἐμελέτων ἐν ταῖς ἐντολαῖς σου, ἃς ἠγά-
lexi nimis. Et leuaui manus meas ad māda
πησα σφόδρα. Καὶ ἦρα τὰς χεῖράς μου πρὸς τὰς ἐντο-
ta tua: que dilexi: & exercebar in iustificationib9
λάς σου, ἃς ἠγάπησα, καὶ ἠδολέσχουν ἐν τοῖς δικαιώμασί
tuis. Memor esto verbo4 tuo4 seruo tuo in q̄b9
σου. Μνήσθητι τῶν λόγων σου τῷ δούλῳ σου ὧν
spem dedisti mihi. Hec me cōsolata est in hūilitate
ἐπήλπισάς με. Αὕτη με παρεκάλεσεν ἐν τῇ ταπεινώ-
mea: q: eloquiū tuū viuificauit me. Supbi iniq3
σει μου, ὅτι τὸ λόγιόν σου ἔζησέ με. Ὑπερήφανοι παρη-
agebāt vsq3quaq3: a lege aūt tua nō declina
νόμουν ἕως σφόδρα, ἀπὸ δὲ τοῦ νόμου σου οὐκ ἐξέκλι-
ui. Memor fui iudicio4 tuo4 a seculo dñe: &
να. Ἐμνήσθην τῶν κριμάτων σου ἀπ' αἰῶνος κύριε, καὶ
cōsolat9 sum. Defectio tenuit me a pctōribus
παρεκλήθην. Ἀθυμία κατέσχε με ἀπὸ ἁμαρτωλῶν τῶν
derelinquētibus legē tuā. Cātabiles erāt mihi
ἐγκαταλιμπανόντων τὸν νόμον σου. Ψαλτὰ ἦσάν μοι
iustificationes tue: in loco p̄egrinatiōis mee. Memor fui
τὰ δικαιώματά σου, ἐν τόπῳ παροικίας μου. Ἐμνήσθην
in nocte nois tui dñe: & custodiui legē
ἐν νυκτὶ τοῦ ὀνόματός σου κύριε, καὶ ἐφύλαξα τὸν νόμον
tuā. Hec facta est mihi: q: iustificationes tuas
σου. Αὕτη ἐγενήθη μοι, ὅτι τὰ δικαιώματά σου
exq̄siui. Portio mea es dñe dixi custo-
ἐξεζήτησα. Μερίς μου εἶ κύριε, εἶπα τοῦ φυ-
dire legē tuā. Dep̄cat9 sum faciē tuā in
λάξασθαι τὸν νόμον σου. Ἐδεήθην τοῦ προσώπου σου ἐν
toto corde meo: miserere mei s̄m eloquiū tuū. Cogita-
ὅλῃ καρδίᾳ μου, ἐλέησόν με κατὰ τὸ λόγιόν σου. Διελο-
ui vias tuas: & cōuerti pedes meos
γισάμην τὰς ὁδούς σου, καὶ ἐπέστρεψα τοὺς πόδας μου
in testimonia tua. Paratus sum & nō su3 turbat9:
εἰς τὰ μαρτύριά σου. Ἡτοιμάσθην καὶ οὐκ ἐταράχθην,
vt custodiā mādata tua. Funes pctō4
τοῦ φυλάξασθαι τὰς ἐντολάς σου. Σχοινία ἁμαρτωλῶν
circūplexi sunt me: & legē tuā nō sum obli-
περιεπλάκησάν μοι, καὶ τοῦ νόμου σου οὐκ ἐπελαθό-
tus. Media nocte surgebā: ad cōfitendū tibi
μην. Μεσονύκτιον ἐξεγειρόμην, τοῦ ἐξομολογεῖσθαί σοι
sup iudicia iustificatiōis tue. Particeps ego b.12.
ἐπὶ τὰ κρίματα τῆς δικαιοσύνης σου. Μέτοχος ἐγώ
sum oīm timētiū te: & custodien-
εἰμι πάντων τῶν φοβουμένων σε, καὶ τῶν φυλασσόν-
tiū mādata tua. Mīa tua dñe plena
των τὰς ἐντολάς σου. Τοῦ ἐλέους σου κύριε πλήρης
terra: iustificationes tuas doce me. Bonita-
ἡ γῆ, τὰ δικαιώματά σου δίδαξόν με. Χρηστό-
tem fecisti cū seruo tuo dñe s̄m
τητα ἐποίησας μετὰ τοῦ δούλου σου κύριε κατὰ
verbū tuū. Bonitatē & disciplinā & scientiā
τὸν λόγον σου. Χρηστότητα καὶ παιδείαν καὶ γνῶσιν

doce me: quia mandatis tuis credidi. Priusquam
δίδαξόν με, ὅτι ταῖς ἐντολαῖς σου ἐπίστευσα. Πρὸ τοῦ
humiliarer: ego deliqui: propterea elo-
με ταπεινωθῆναι, ἐγὼ ἐπλημμέλησα, διὰ τοῦτο τὸ λό-
quium tuum custodivi. Bonus es tu domine et in bonita
γιόν σου ἐφύλαξα. Χρηστὸς εἶ σὺ κύριε καὶ ἐν τῇ χρηστό-
te tua doce me iustificationes tuas. Multiplicata est sup
τητί σου δίδαξόν με τὰ δικαιώματά σου. Ἐπληθύνθη ἐπ᾽ ἐ-
me iniquitas superborum: ego autem in toto corde meo scrutabor
μὲ ἀδικία ὑπερηφάνων, ἐγὼ δὲ ἐν ὅλῃ καρδίᾳ μου ἐξερευνήσω
mandata tua. Coagulatum est sicut lac cor eorum: ego vero
τὰς ἐντολάς σου. Ἐτυρώθη ὡς γάλα ἡ καρδία αὐτῶν, ἐγὼ δὲ
legem tuam meditatus sum. Bonum mihi quia humiliasti me:
τὸν νόμον σου ἐμελέτησα. Ἀγαθόν μοι ὅτι ἐταπείνωσάς με,
ut discam iustificationes tuas. Bona mihi lex
ὅπως ἂν μάθω τὰ δικαιώματά σου. Ἀγαθός μοι ὁ νόμος τοῦ
oris tui super milia auri et argenti.
στόματός σου ὑπὲρ χιλιάδας χρυσίου καὶ ἀργυρίου.
Manus tue fecerunt me et plasmaverunt me: da intelle
Iob.10 b. Αἱ χεῖρές σου ἐποίησάν με καὶ ἔπλασάν με, συνέτι-
ctum mihi et discam mandata tua. Qui timent
σόν με καὶ μαθήσομαι τὰς ἐντολάς σου. Οἱ φοβούμε-
te videbunt me et letabuntur: quia in verba
νοί σε ὄψονταί με καὶ εὐφρανθήσονται, ὅτι εἰς τοὺς λόγους
tua supersperavi. Cognovi domine quia equitas iudicia
σου ἐπήλπισα. Ἔγνων κύριε ὅτι δικαιοσύνη τὰ κρίματά
tua: et veritate humiliasti me. Fiat iam misericordia
σου, καὶ ἀληθείᾳ ἐταπείνωσάς με. Γενηθήτω δὴ τὸ ἔλεός
tua ut consoletur me secundum eloquium tuum servo
σου τοῦ παρακαλέσαι με κατὰ τὸ λόγιόν σου τῷ δούλῳ
tuo. Veniant mihi miserationes tue et vivam: quia lex
σου. Ἐλθέτωσάν μοι οἱ οἰκτιρμοί σου καὶ ζήσομαι, ὅτι ὁ νό-
tua meditatio mea est. Confundantur superbi: quia
μος σου μελέτη μου ἐστίν. Αἰσχυνθήτωσαν ὑπερήφανοι, ὅτι
iniuste iniquitatem fecerunt in me: ego autem exercebor in manda
ἀδίκως ἠνόμησαν εἰς ἐμέ, ἐγὼ δὲ ἀδολεσχήσω ἐν ταῖς ἐντο-
tis tuis. Convertantur mihi timentes te: et qui cogno
λαῖς σου. Ἐπιστρεψάτωσάν με οἱ φοβούμενοί σε, καὶ οἱ γινώ-
scunt testimonia tua. Fiat cor meum imma-
σκοντες τὰ μαρτύριά σου. Γενηθήτω ἡ καρδία μου ἄμω-
culatum in iustificationibus tuis: ut non confundar.
μος ἐν τοῖς δικαιώμασί σου, ὅπως ἂν μὴ αἰσχυνθῶ.
Deficit in salutare tuum anima mea: in
Ἐκλείπει εἰς τὸ σωτήριόν σου ἡ ψυχή μου, εἰς τοὺς
verba tua supersperavi. Defecerunt oculi mei in
λόγους σου ἐπήλπισα. Ἐξέλιπον οἱ ὀφθαλμοί μου εἰς τὸ
eloquium tuum: dicentes quando consolaberis me? Quia fa
λόγιόν σου, λέγοντες πότε παρακαλέσεις με; Ὅτι ἐγε-
ctus sum sicut uter in pruina: iustificationes tuas non sum obli
νήθην ὡς ἀσκὸς ἐν πάχνῃ, τὰ δικαιώματά σου οὐκ ἐπελαθό-
tus. Quot sunt dies servi tui: quando facies
μην. Πόσαι εἰσὶν αἱ ἡμέραι τοῦ δούλου σου, πότε ποιήσεις
mihi de persequentibus me iudicium? Narraverunt mihi ini
μοι ἐκ τῶν καταδιωκόντων με κρίσιν; Διηγήσαντό μοι πα-
qui fabulationes: sed non ut lex tua domine. Omnia manda
ράνομοι ἀδολεσχίας, ἀλλ᾽ οὐχ ὡς ὁ νόμος σου κύριε. Πᾶσαι αἱ ἐντο-
ta tua veritas. Inique persecuti sunt me: adiuva me: pau
λαί σου ἀλήθεια. Ἀδίκως κατεδίωξάν με, βοήθησόν μοι, πα-
lominus consumaverunt me in terra. Ego autem non dereliqui
ραβραχὺ συνετέλεσάν με ἐν τῇ γῇ. Ἐγὼ δὲ οὐκ ἐγκατέλιπον
mandata tua. Secundum misericordiam tuam vivifica me: et custodiam
τὰς ἐντολάς σου. Κατὰ τὸ ἔλεός σου ζῆσόν με, καὶ φυλάξω τὰ
testimonia oris tui. In eternum domine verbum tuum
μαρτύρια τοῦ στόματός σου. Εἰς τὸν αἰῶνα κύριε ὁ λόγος σου
permanet in celo: in generatione et generatione veritas tua. Fun
διαμένει ἐν τῷ οὐρανῷ, εἰς γενεὰν καὶ γενεὰν ἡ ἀλήθειά σου. Ἐθεμε-
dasti terram et permanet: ordinatione tua perseverat di
λίωσας τὴν γῆν καὶ διαμένει, τῇ διατάξει σου διαμένει ἡμέ-
es: quoniam omnia serviunt tibi. Nisi quod lex tua me
ρα, ὅτι τὰ σύμπαντα δοῦλα σά. Εἰ μὴ ὅτι ὁ νόμος σου με-
ditatio mea est: tunc forte perissem in humilitate mea.
λέτη μού ἐστι, τότε ἂν ἀπωλόμην ἐν τῇ ταπεινώσει μου.

doce me: quia mandatis tuis credidi. Antequam audirem ego ignoraui: nūc aūt eloquium tuū custodiui. Bonus es tu & beneficus: doce me precepta tua. Applicabāt mihi mendaciū supbi: ego aūt in toto corde seruabā pcepta tua. Incrassatū ē velut adeps cor eo2: ego in lege tua delectabar. Bonū mihi quia afflictus fui: vt discerē pcepta tua. Melior est mihi lex oris tui: sup milia auri & argenti. Iod.

Manus tue fecerunt me & firmauerunt me: doce me & discā mādata tua. Qui timent te videbūt me & letabuntur: quia sermonē tuū expectaui. Scio dñe quia iustū iudiciū tuū: & vere afflixisti me. Sit obsecro mīa tua in cōsolatiōe mea: sicut locutus es seruo tuo. Veniant mihi mīe tue & viuā: quia lex tua delectatio mea. Cōfūdātur superbi qm̄ iniq̄ cōtriuerunt me: ego aūt loq̄r i pceptis tuis. Reuertantur ad me qui timēt te: & qui sciūt testimoniū tuū. Fiat cor meū pfectū in pceptis tuis: vt nō cōfundar. Caph.

Defecit i salutare tuum aīa mea: verbū tuū expectaui. Cōsūpti sunt oculi mei in verbū tuū dicētes: qñ cōsolaberis me? Cū eēm quasi vter i pruina: pcepta tua non sū oblitus. Quot sūt dies serui tui: qñ facies i psequētib9 me iudiciū. Foderūt mihi supbi foueas: q̄ non erāt iuxta legē tuā. Oīa mādata tua vera: falso psecuti sūt me: auxiliare mihi. Paulominus cōsūpserūt me i terra: ego autē nō dimisi pcepta tua. Secundū miam tuam viuifica me: & custodiā testimōia oris tui.

Lamed.

In eternū dñe verbū tuū stat in celo. In gñatiōe & gñatiōe fides tua: fundasti terram & stat. Iudicio tuo stant vsq3 hodie: quia oīa seruiūt tibi. Nisi qđ lex tua delectatio mea: forte piissem i pressura

למדני כי במצותיך האמנתי:
טרם אענה אני שגג ועתה
אמרתך שמרתי: טוב אתה ומטיב
למדני חקיך: טפלו עלי שקר
זדים אני בכל לב אצר פקודיך:
טפש כחלב לבם אני תורתך
שעשעתי: טוב לי כי עניתי למען
אלמד חקיך: טוב לי תורת פיך
מאלפי זהב וכסף:
ידיך עשוני ויכוננוני הבינני
ואלמדה מצותיך: יראיך יראוני
וישמחו כי לדברך יחלתי: ידעתי
יהוה כי צדק משפטיך ואמונה
עניתני: יהי נא חסדך לנחמני
כאמרתך לעבדך: יבאוני רחמיך
ואחיה כי תורתך שעשעי: יבשו
זדים כי שקר עותוני אני אשיח
בפקודיך: ישובו לי יראיך וידעי
עדתיך: יהי לבי תמים בחקיך
למען לא אבוש:
כלתה לתשועתך נפשי לדברך
יחלתי: כלו עיני לאמרתך לאמר
מתי תנחמני: כי הייתי כנאד
בקיטור חקיך לא שכחתי:
כמה ימי עבדך מתי תעשה ברדפי
משפט: כרו לי זדים שיחות
אשר לא כתורתך: כל מצותיך
אמונה שקר רדפוני עזרני:
כמעט כלוני בארץ ואני לא
עזבתי פקודיך: כחסדך חיני
ואשמרה עדות פיך:
לעולם יהוה דברך נצב בשמים:
לדר ודר אמונתך כוננת ארץ
ותעמד: למשפטיך עמדו היום
כי הכל עבדיך: לולי תורתך
שעשעי אז אבדתי בעניי:

צוה אמן
ענה
יטב
טפל
זוד נצר
ירה
ענה
למד פה
עשה כון
בין למד
צוה ראה
שפח
שפט אמן
ענה היה
בוא
חיה ירה
שעשע בוש
זוד שוח
פקד עוד
היה תמם
בוש
כלה ישע
כלה
נחם היה
נוד קטר
יום עשה
שפט כרה
שוח
ירה צוה
אמן
כלה
פקד חיה
שמר עוד
פה צלם
יצב דור
עמד
ירה
שעשע ענה

לעולם לא אשכח פקודיך כי — שכח פקד
בם חייתני: לך אני הושיעני — חיה ישע
כי פקודיך דרשתי: לי קוו — קוה
רשעים לאבדני עדתיך
אתבונן: לכל תכלה ראיתי קץ — בין כלה
רחבה מצותך מאד: — ראה צוה
מה אהבתי תורתך כל היום היא — רבה
שיחתי: מאיבי תחכמני מצותיך — שוח חכם
כי לעולם היא לי: מכל מלמדי — עלם למד
השכלתי כי עדותיך שיחה לי: — שכל שוח
מזקנים אתבונן כי פקודיך
נצרתי: מכל ארח רע כלאתי — רוע
רגלי למען אשמר דברך: — שמר
ממשפטיך לא סרתי כי אתה — שפט סור
הורתני: מה נמלצו לחכי אמרתך — ירה לוץ
מדבש לפי: מפקודיך אתבונן — חיך פה
על כן שנאתי כל ארח שקר:
נר לרגלי דברך ואור לנתיבתי: — נור נתב
נשבעתי ואקימה לשמר משפטי — שבע קום
צדקך: נעניתי עד מאד יהוה — ענה
חיני כדברך: נדבות פי רצה נא — חיה
יהוה ומשפטיך למדני: נפשי
בכפי תמיד ותורתך לא שכחתי: — תמד ירה
נתנו רשעים פח לי ומפקודיך — פוח פקד
לא תעיתי: נחלתי עדותיך — תעה עוד
לעולם כי ששון לבי המה: — עלם שוש
נטיתי לבי לעשות חקיך לעולם — נטה עשה
עקב: סעפים שנאתי
ותורתך אהבתי: סתרי ומגני אתה
לדברך יחלתי: סורו ממני מרעים — רוע
ואצרה מצות אלהי: סמכני — נצר צוה
כאמרתך ואחיה ואל תבישני — חיה בוש
משברי: סעדני ואושעה ואשעה — ישע שעה
בחקיך תמיד: סלית כל שוגים — חקק תמד
מחקיך כי שקר תרמיתם: סגים — סלה שגה
השבת כל רשעי ארץ לכן — שבת

mea. In ſepiternū non obliuiſcar p̄ceptorꝝ tuorū: quia per ipſa viuificaſti me. Tuus ſū ego ſalua me: qm̄ p̄cepta tua queſiui. Me expectauerūt ipii vt pderēt me: teſtimonium tuum cōſiderabo. Oīs cōſumationis vidi finē: latū preceptum tuū nimis.

Mem.

Quā dilexi legē tuā: tota die hec meditatio mea. Sup inimicos meos īſtruis me mādato tuo: qa in ſepiternū hoc eſt mibi. Sup oēs qui docebant me eruditus ſū: quia teſtimonia tua meditatio mea eſt. Sup ſenes itellexi: quia precepta tua ſeruaui. Ab oī ſemita mala phibui pedes meos: vt cuſtodirē verba tua. A iudiciis tuis nō receſſi: quia tu illuminaſti me. Quam dulce gutturi meo eloquiū tuum: ſup mel ori meo. Precepta tua cōſiderabā: ppei odiui oēm ſemitā mēdacii.

Nū.

Lucerna pedi meo verbū tuū: & lux ſemite mee. Iuraui & pſeuerabo: vt cuſtodiā iudicia iuſtitie tue. Afflictus ſum vſqꝫ nimis: dñe viuifica me iuxta verbū tuū. Volūtaria oris mei cōplaceant tibi dñe: & ſcdm iudicia tua doce me. Aīa mea in manu mea ſp: & legis tue nō ſum oblitus. Poſuerūt ipii laqueū mihi & a p̄ceptis tuis nō aberraui. Hereditas mea teſtimōia tua in ſepiternū: quia gaudiū cordis mei ſūt. Inclinaui cor meū vt facerē iuſtitias tuas: pp eternā retributionem.

Samech.

Tumultuoſos odiui: & legē tuā dilexi. Protectio mea & ſcutū meū tu es: verbū tuū expectaui. Recedite a me maligni: & cuſtodiam mādata dī mei. Cōfirma me ſm verbū tuū & viuā: & noli me confundere ab expectatiōe mea. Auxiliare mihi & ſalu⁹ ero: & delectabor in p̄ceptis tuis iugiter. Abiecisti oēs qui ignorāt p̄cepta tua: quia mēdax cogitatio eoꝝ. Quaſi ſcoriā cōputaſti omīs

In eternū nō obliuiſcar iuſtificatiōes tuas: qꝛ
Εἰς τὸν αἰῶνα οὐ μὴ ἐπιλάθωμαι τῶν δικαιωμάτων σου, ὅτι
in ipſis viuificaſti me. Tuus ſum ego ſaluū fac me: qm̄ iuſtifica
ἐν αὐτοῖς ἔζησάς με. Σός εἰμι ἐγὼ σῶσόν με, ὅτι τὰ δικαιώμα
tiōes tuas exquiſiui. Me expectauerūt pctōres vt pderēt
τά σου ἐξεζήτησα. Ἐμὲ ὑπέμειναν ἁμαρτωλοὶ τοῦ ἀπολέσαι
me: teſtimōia tua intellexi. Ois cōſumatiōis vidi fi
με, τὰ μαρτύριά σου συνῆκα. Πάσης συντελείας εἶδον πέ
nē: latū mādatū tuū nimis. Quā dilexi
ρας, πλατεῖα ἡ ἐντολή σου σφόδρα. Ὡς ἠγάπησα
legē tuā dñe: tota die meditatio mea eſt. Sup
τὸν νόμον σου κύριε, ὅλην τὴν ἡμέραν μελέτη μου ἐστί. Ὑπὲρ
inimicos meos prudētē me feciſti mādato tuo: qꝛ in
τοὺς ἐχθρούς μου ἐσόφισάς με τὴν ἐντολήν σου, ὅτι εἰς τὸν
eternū mihi eſt. Sup oēs docētes me intel
αἰῶνα ἐμοί ἐστιν. Ὑπὲρ πάντας τοὺς διδάσκοντάς με συνῆ
lexi: qꝛ teſtimōia tua meditatio mea eſt. Sup ſe
κα, ὅτι τὰ μαρτύριά σου μελέτη μου ἐστίν. Ὑπὲρ πρεσ
nes intellexi: qꝛ mādata tua queſiui. Ab om
βυτέρους συνῆκα, ὅτι τὰς ἐντολάς σου ἐξεζήτησα. Ἐκ πά
ni via mala phibui pedes meos: vt cu
σης ὁδοῦ πονηρᾶς ἐκώλυσα τοὺς πόδας μου, ὅπως ἂν φυ
ſtodiā verba tua. A iudiciis tuis nō decli
λάξω τοὺς λόγους σου. Ἀπὸ τῶν κριμάτων σου οὐκ ἐξέκλι
naui: qꝛ tu legē poſuiſti mihi. Quā dulcia faucib⁹ meis
να, ὅτι σὺ ἐνομοθέτησάς με. Ὡς γλυκέα τῷ λάρυγγί μου τὰ
eloquia tua ſup mel ori meo. A mādatis tuis
λόγιά σου ὑπὲρ μέλι τῷ στόματί μου. Ἀπὸ τῶν ἐντολῶν σου
intellexi: ppea odiui oēm viā iniqtatis:
συνῆκα, διὰ τοῦτο ἐμίσησα πᾶσαν ὁδὸν ἀδικίας,
Lucerna pedib⁹ meis lex tua: ꝛ lumē ſemi
Λύχνος τοῖς ποσί μου ὁ νόμος σου, καὶ φῶς ταῖς τρί
tis meis. Iuraui ꝛ ſtatui cuſtodire iudicia
βοις μου. Ὤμοσα καὶ ἔστησα τοῦ φυλάξασθαι τὰ κρίματα
iuſtitie tue. Humiliatus ſuꝫ vſqꝫ quaqꝫ dñe: vi
τῆς δικαιοσύνης σου. Ἐταπεινώθην ἕως σφόδρα κύριε, ζῆ
uifica me ſm vbū tuū. Voluntaria oris mei:
σόν με κατὰ τὸν λόγον σου. Τὰ ἑκούσια τοῦ στόματός μου,
bñplacita faciā dñe: ꝛ iudicia tua doce me. Ani
εὐδόκησον δὴ κύριε, καὶ τὰ κρίματά σου δίδαξόν με. Ἡ ψυ
ma mea in manib⁹ tuis ſemp: ꝛ legē tuā
χή μου ἐν ταῖς χερσί σου διαπαντός, καὶ τοῦ νόμου σου
nō ſum oblitus. Poſuerūt pctōres laqueū mihi: ꝛ de
οὐκ ἐπελαθόμην. Ἔθεντο ἁμαρτωλοὶ παγίδα μοι, καὶ ἐκ τῶν
mādatis tuis nō erraui. Hereditate acqſiui teſtimōia tua
ἐντολῶν σου οὐκ ἐπλανήθην. Ἐκληρονόμησα τὰ μαρτύριά σου
in eternū: qꝛ exultatio cordis mei ſunt. Incli
εἰς τὸν αἰῶνα, ὅτι ἀγαλλίαμα τῆς καρδίας μου εἰσίν. Ἔκλι
naui cor meū ad faciēdas iuſtificatiōes tuas in
να τὴν καρδίαν μου τοῦ ποιῆσαι τὰ δικαιώματά σου εἰς τὸν
eternū pp retributionē. Iniquos odio habui: at legē
αἰῶνα δι' ἀντάμειψιν. Παρανόμους ἐμίσησα, τὸν δὲ νόμον
tuā dilexi. Adiutor meus ꝛ ſusceptor meus es tu: in
σου ἠγάπησα. Βοηθός μου καὶ ἀντιλήπτωρ μου εἶ σύ, εἰς
verba tua ſupſpaui. Declinate a me ma
τοὺς λόγους σου ἐπήλπισα. Ἐκκλίνατε ἀπ' ἐμοῦ πονηρευό
ligni: ꝛ ſcrutabor mādata dei mei. Suſcipe
μενοι, καὶ ἐξερευνήσω τὰς ἐντολὰς τοῦ θεοῦ μου. Ἀντιλαβοῦ
me ſm eloquiū tuū ꝛ viuifica me: ꝛ nō cōfundas me
μου κατὰ τὸ λόγιόν σου καὶ ζῆσόν με, καὶ μὴ καταισχύνῃς με
ab expectatiōe mea. Adiuua me: ꝛ ſalu⁹ ero:
ἀπὸ τῆς προσδοκίας μου. Βοήθησόν μοι, καὶ σωθήσομαι,
ꝛ meditabor in iuſtificatiōibus tuis ſemp. Sp
καὶ μελετήσω ἐν τοῖς δικαιώμασί σου διαπαντός. Ἐ
uiſti oēs diſcedētes a iu
ξουδένωσας πάντας τοὺς ἀποστατοῦντας ἀπὸ τῶν δι
ſtificatiōib⁹ tuis: qꝛ iniuſta cogitatio eoꝝ. Preuari
καιωμάτων σου, ὅτι ἄδικον τὸ ἐνθύμημα αὐτῶν. Παραβαί
cātes reputaui oēs pctōres terꝛ: ideo
νοντας ἐλογισάμην πάντας τοὺς ἁμαρτωλοὺς τῆς γῆς, διὰ

dilexi testimonia tua. Cōfige a ti-
τοῦτο ἠγάπησα τὰ μαρτύριά σου. Καθήλωσον ἐκ τοῦ φό-
more tuo carnes meas: ab enim iudiciis tuis ti-
βου σου τὰς σάρκας μου, ἀπὸ γὰρ τῶν κριμάτων σου ἐφο-
mui. Feci iudiciū et iustitiā: nō tra
βήθην. Ἐποίησα κρίμα καὶ δικαιοσύνην, μὴ παρα-
das me calūniātibus me. Suscipe seruū tuū in
δῷς με τοῖς ἀδικοῦσί με. Ἐκδέξαι τὸν δοῦλόν σου εἰς
bonū: nō calūnietur me superbi. Ocu
ἀγαθόν, μὴ συκοφαντησάτωσάν με ὑπερήφανοι. Ὀφθαλ-
li mei defecerūt in salutare tuū: et in eloquiū
μοί μου ἐξέλιπον εἰς τὸ σωτήριόν σου, καὶ εἰς τὸ λόγιον
iustitie tue. Fac cū seruo tuo sm
τῆς δικαιοσύνης σου. Ποίησον μετὰ τοῦ δούλου σου κατὰ
miaꝫ tuā: et iustificatiōes tuas doce me. Ser
τὸ ἔλεός σου, καὶ τὰ δικαιώματά σου δίδαξόν με. Δοῦ-
uus tuus sum ego: da intellectū mihi et sciam testimo
λός σου εἰμὶ ἐγώ, συνέτισόν με καὶ γνώσομαι τὰ μαρτύ-
nia tua. Tpo faciēdi dño: dissipauerūt
ριά σου. Καιρὸς τοῦ ποιῆσαι τῷ κυρίῳ, διεσκέδασαν τὸν
legem tuam. Ideo dilexi mādata tua sup
νόμον σου. Διὰ τοῦτο ἠγάπησα τὰς ἐντολάς σου ὑπὲρ
aurum et topazion. Propterea ad oia māda
χρυσίον καὶ τοπάζιον. Διὰ τοῦτο πρὸς πάσας τὰς ἐντο-
ta tua dirigebar: oēm viā iniquā odio habui.
λάς σου κατωρθούμην, πᾶσαν ὁδὸν ἄδικον ἐμίσησα.
Mirabilia testimonia tua: ideo scrutata est
Θαυμαστὰ τὰ μαρτύριά σου, διὰ τοῦτο ἐξηρεύνησεν
ea aīa mea. Declaratio sermonū tuoꝝ illuminabit et
αὐτὰ ἡ ψυχή μου. Ἡ δήλωσις τῶν λόγων σου φωτιεῖ καὶ
intellectū dabit puulis. Os meū aperui: et attraxi spiri
συνετιεῖ νηπίους. Τὸ στόμα μου ἤνοιξα, καὶ εἵλκυσα πνεῦ-
tū: qꝛ mādata tua desiderabā. Aspice
μα, ὅτι τὰς ἐντολάς σου ἐπεπόθουν. Ἐπίβλεψον
in me et miserere mei: sm iudiciū diligētiū
ἐπ' ἐμὲ καὶ ἐλέησόν με, κατὰ τὸ κρίμα τῶν ἀγαπώντων
nomē tuū. Gressus meos dirige sm
τὸ ὄνομά σου. Τὰ διαβήματά μου κατεύθυνον κατὰ τὸ
eloquiū tuū: et nō dominetur mei ois iniustitia.
λόγιόν σου, καὶ μὴ κατακυριευσάτω μου πᾶσα ἀνομία.
Redime me a calūniis hoīuꝫ: et custodiā
Λύτρωσαί με ἀπὸ συκοφαντίας ἀνθρώπων, καὶ φυλάξω
mādata tua. Faciē tuā illumina sup ser
τὰς ἐντολάς σου. Τὸ πρόσωπόν σου ἐπίφανον ἐπὶ τὸν δοῦ-
uum tuū: et doce me iustificatiōes tuas. Exitus aqua
λόν σου, καὶ δίδαξόν με τὰ δικαιώματά σου. Διεξόδους ὑδά-
rū deduxerūt oculi mei: qꝛ nō custodiui le
των κατέβησαν οἱ ὀφθαλμοί μου, ἐπεὶ οὐκ ἐφύλαξα τὸν νό-
gē tuā. Iustus es dñe: et recta iudicia tua.
μον σου. Δίκαιος εἶ κύριε, καὶ εὐθεῖς αἱ κρίσεις σου.
Mādasti iustitiā testimonia tua: et veritatē ni
Ἐνετείλω δικαιοσύνην τὰ μαρτύριά σου, καὶ ἀλήθειαν σφό-
mis. Tabescere me fecit zelus tuus: qꝛ obliti sūt vba tua
δρα. Ἐξέτηξέ με ὁ ζῆλός σου, ὅτι ἐπελάθοντο τῶν λόγων σου
inimici mei. Ignitū eloquiū tuū vehemēter: et
οἱ ἐχθροί μου. Πεπυρωμένον τὸ λόγιόν σου σφόδρα, καὶ
seruus tuus dilexit illud. Adolescētulus ego sum et cō
ὁ δοῦλός σου ἠγάπησεν αὐτό. Νεώτερος ἐγώ εἰμι καὶ ἐξου-
temptus: iustificatiōes tuas nō sum oblitus. Iu
δενωμένος, τὰ δικαιώματά σου οὐκ ἐπελαθόμην. Ἡ δι-
stitia tua iustitia in eternū: et lex tua vẽi
καιοσύνη σου δικαιοσύνη εἰς τὸν αἰῶνα, καὶ ὁ νόμος σου ἀλή-
tas. Tribulatiōes et angustie inuenerūt me: mādata tua
θεια. Θλίψεις καὶ ἀνάγκαι εὕροσάν με, αἱ ἐντολαί σου
meditatio mea. Equitas testimōia tua in eternū:
μελέτη μου. Δικαιοσύνη τὰ μαρτύριά σου εἰς τὸν αἰῶνα,
intellectū da mihi: et viuā. Clamaui in toto corde
συνέτισόν με, καὶ ζήσομαι. Ἐκέκραξα ἐν ὅλῃ καρδίᾳ
meo exaudi me dñe: iustificatiōes tuas requi-
μου ἐπάκουσόν μου κύριε, τὰ δικαιώματά σου ἐκζητή-
ram. Clamaui ad te saluū me fac: et custodiā
σω. Ἐκέκραξά σοι σῶσόν με, καὶ φυλάξω ○○○○○○○○

ipsos tre: ppterea dilexi testimōia tua. Horripilauit a timore tuo caro mea: & iudicia tua timui. Haın.

Feci iudiciū & iustitiam: ne derelinquas me his q calūniātur me. Sponde p seruo tuo in bonū: ne calūniētur me supbi. Oculi mei defecerūt in salutare tuū: & i eloquiū iustitie tue. Fac cū seruo tuo iuxta miam tuā: & pcepta tua doce me. Seruus tuus ego: instrue me: & cognoscā testimonia tua. Tps ē vt facias dñe: puaricati sūt legem tuā. Propterea dilexi mādata tua: sup aurū & topazion. Propterea i vniuersa pcepta direxi: oēm semitam mendacii odio habui. Phe.

Mirabilia testimonia tua: idcirco custodiuit ea aīa mea. Ostiū sermonū tuoꝝ lucidū: docet puulos. Os meū apui & respiraui: qa mādata tua desiderabā. Respice ad me & miserere mei: iuxta iudiciū diligētiū nomē tuū. Gressus meos firma in smone tuo: & nō des ptātē in me vniuerse iniquitati. Redime me a calūnia hoīm: & custodiam pcepta tua. Vultū tuū ostēde suo tuo: & doce me pcepta tua. Riui aqrum fluebant de oculis meis: quia non custodierūt legē tuā. Sade.

Iustus tu dñe: & rectū iudiciū tuū. Mādasti iustitiam testimōii tui: & veritatem nimis. Cōsūpsit me zelus meus: quia obliti sunt verborū tuorū hostes mei. Probatus sermo tuus nimis: & seruus tu dilexit illū. Paruulus ego sum & cōteptibilis: sed pcepta tua nō sū oblitus. Iustitia tua iustitia sempiterna: & lex tua veritas. Tribulatio & āgustia inuenerunt me: mandata tua voluptas mea. Iusta testimonia tua semper: doce me & viuam. Coph.

Clamaui i toto corde exaudi me dñe: precepta tua custodiā. Inuocaui te saluū me fac: & custodiam ○○○○○○

אהבתי עדתיך׃ סמר מפחדך עוד
בשרי וממשפטיך יראתי׃ שפט
עשיתי משפט וצדק בל תניחני עשה נוח
לעשקי׃ ערב עבדך לטוב אל
יעשקני זדים׃ עיני כלו עשק זוד
לישועתך ולאמרת צדקך׃ עשה כלה ישע
עם עבדך כחסדך וחקיך למדני׃
עבדך אני הבינני ואדעה עדתיך׃ בין ידע
עת לעשות ליהוה הפרו תורתך׃ עשה
על כן אהבתי מצותיך מזהב פור אהב
ומפז׃ על כן כל פקודי כל ישרתי צוה
כל ארח שקר שנאתי׃ פזז
פלאות עדותיך על כן נצרתם
נפשי׃ פתח דבריך יאיר מבין אור בין
פתאים׃ פי פערתי ואשאפה פתה פה
כי למצותיך יאבתי׃ פנה אלי שאף
וחנני כמשפט לאהבי שמך׃ צוה
פעמי הכן באמרתך ואל תשלט שפט
בי כל און׃ פדני מעשק אדם כון שלט
ואשמרה פקודיך׃ פניך האר פדה
בעבדך ולמדני את חקיך׃ פלגי שמר פנה
מים ירדו עיני על לא שמרו אור
תורתך׃
צדיק אתה יהוה וישר משפטיך׃ צדק
צוית צדק עדתיך ואמונה צוה עוד
מאד׃ צמתתני קנאתי כי אמן
שכחו דבריך צרי׃ צרופה צור צרף
אמרתך מאד ועבדך אהבה׃
צעיר אנכי ונבזה פקדיך לא צער בזה
שכחתי׃ צדקתך צדק לעולם עלם
ותורתך אמת׃ צר ומצוק היה צור
מצאוני מצותיך שעשעי׃ צוק
צדק עדותיך לעולם הבינני בין חיה
ואחיה׃ קראתי בכל
לב ענני יהוה חקיך אצרה׃ ענה חקק
קראתיך הושיעני ואשמרה צער ישע
שמר

עֵדֹתֶיךָ׃ קִדַּמְתִּי בַנֶּשֶׁף וָאֲשַׁוֵּעָה עוד שוע
לִדְבָרְךָ יִחָלְתִּי׃ קִדְּמוּ עֵינַי
אַשְׁמֻרוֹת לָשִׂיחַ בְּאִמְרָתֶךָ׃ קוֹלִי שמר שוח
שִׁמְעָה כְחַסְדֶּךָ יְהוָה כְּמִשְׁפָּטֶיךָ שפט
חַיֵּנִי׃ קָרְבוּ רֹדְפֵי זִמָּה מִתּוֹרָתְךָ חיה זמם
רָחָקוּ׃ קָרוֹב אַתָּה יְהוָה וְכָל קרב
מִצְוֹתֶיךָ אֱמֶת׃ קֶדֶם יָדַעְתִּי צוה
מֵעֵדֹתֶיךָ כִּי לְעוֹלָם יְסַדְתָּם׃ עלם
רְאֵה עָנְיִי וְחַלְּצֵנִי כִּי תוֹרָתְךָ לֹא ענה
שָׁכָחְתִּי׃ רִיבָה רִיבִי וּגְאָלֵנִי רוב
לְאִמְרָתְךָ חַיֵּנִי׃ רָחוֹק מֵרְשָׁעִים רחק
יְשׁוּעָה כִּי חֻקֶּיךָ לֹא דָרָשׁוּ׃ ישע
רַחֲמֶיךָ רַבִּים אֲדֹנָי כְּמִשְׁפָּטֶיךָ רבב שפט
חַיֵּנִי׃ רַבִּים רֹדְפַי וְצָרָי מֵעֵדְוֺתֶיךָ צור עוד
לֹא נָטִיתִי׃ רָאִיתִי בֹגְדִים נטה ראה
וָאֶתְקוֹטָטָה אֲשֶׁר אִמְרָתְךָ לֹא קוט
שָׁמָרוּ׃ רְאֵה כִּי פִקּוּדֶיךָ אָהָבְתִּי פקד
יְהוָה כְּחַסְדְּךָ חַיֵּנִי׃ רֹאשׁ דְּבָרְךָ חיה
אֱמֶת וּלְעוֹלָם כָּל מִשְׁפַּט צִדְקֶךָ׃
שָׂרִים רְדָפוּנִי חִנָּם וּמִדְּבָרֶיךָ שור
פָּחַד לִבִּי׃ שָׂשׂ אָנֹכִי עַל אִמְרָתֶךָ שוש
כְּמוֹצֵא שָׁלָל רָב׃ שֶׁקֶר שָׂנֵאתִי מצא
וָאֲתַעֵבָה תּוֹרָתְךָ אָהָבְתִּי׃ שֶׁבַע תעב ירה
בַּיּוֹם הִלַּלְתִּיךָ עַל מִשְׁפְּטֵי צִדְקֶךָ׃ שפט
שָׁלוֹם רָב לְאֹהֲבֵי תוֹרָתֶךָ וְאֵין שלם ירה
לָמוֹ מִכְשׁוֹל׃ שִׂבַּרְתִּי לִישׁוּעָתְךָ כשל ישע
יְהוָה וּמִצְוֹתֶיךָ עָשִׂיתִי׃ שָׁמְרָה צוה עשה
נַפְשִׁי עֵדֹתֶיךָ וָאֹהֲבֵם מְאֹד׃ שָׁמַרְתִּי
פִקּוּדֶיךָ וְעֵדֹתֶיךָ כִּי כָל דְּרָכַי נֶגְדֶּךָ׃
תִּקְרַב רִנָּתִי לְפָנֶיךָ קרב רנן
יְהוָה כִּדְבָרְךָ הֲבִינֵנִי׃ תָּבוֹא פנה בין
תְּחִנָּתִי לְפָנֶיךָ כְּאִמְרָתְךָ הַצִּילֵנִי׃ בוא חנן
תַּבַּעְנָה שְׂפָתַי תְּהִלָּה כִּי נצל נבע
תְלַמְּדֵנִי חֻקֶּיךָ׃ תַּעַן לְשׁוֹנִי שפה הלל
אִמְרָתֶךָ כִּי כָל מִצְוֹתֶיךָ צֶּדֶק׃ למד חקק
תְּהִי יָדְךָ לְעָזְרֵנִי כִּי פִקּוּדֶיךָ ענה לשן
צוה היה
פקד

testimonia tua. Surge
bã adhuc i tenebris &
clamabã: verbũ tuũ ex
pectãs. Preueniebãt o-
culi mei vigilias: vt me
ditarer i sermõibus tuis.
Vocẽ meã audi iuxta
miam tuã dñe: ſm iudi
ciũ tuũ viuifica me. Ap
propinquauerũt pſecu-
tores mei ſceleri: & a le
ge tua pcul fcti ſũt. Pro
pe es tu dñe: & omnia
mãdata tua veritas. A
principio noui de teſti
moniis tuis: quia in et-
nũ fundaueris ea. Res.
Vide afflictionẽ meã
& eripe me: qa le
gẽ tuã nõ ſũ oblitus. Iu
dica cãm meã & redime
me: i ſermõe tuo viuifi
ca me. Lõge ab impiis
ſalus: quia pcepta tua
nõ queſierũt. Mie tue
multe dñe: iuxta iudi-
cia tua viuifica me. Mlti
q pſequũtur me & af-
fligũt me: a teſtimoniis
tuis nõ declinaui. Vidi
puaricantes & merebã:
quia verbũ tuũ nõ cu-
ſtodierunt. Vide qm p
cepta tua dilexi dñe: iu
xta miãm tuam viuifica
me. Caput verbo tuo
rũ veritas & i ſempiter-
num omne iudiciũ iu-
ſtitie tue. Sin.
Principes pſecuti ſũt
me ſine cã: verba
aũt tua timuit cor meũ.
Gaudẽs ego i eloquio
tuo. ſicut q inuẽit ſpolia
mlta. Mendaciũ odio
habui & deteſtat9 ſũ: le-
gẽ tuã dilexi. Septies i
die laudaui te: ſup iudi-
ciis iuſtitie tue. Pax mlt
ta diligẽtibus legẽ tuã:
& nõ ẽ illis ſcãdalũ. Ex
pectaui ſalutarẽ tuũ dñe:
& mãdata tua feci. Cu
ſtodiuit aia mea teſtimo
nia tua: & dilexit ea ni-
mis. Cuſtodiui pcepta
tua & teſtimonia tua:
quia omnes vie mee i
conſpectu tuo. Thau.
Ingrediatur la9 mea
corã te dñe: ſm ver
bũ tuũ doce me. Veiat
depcatio mea ãn vultũ
tuũ: ſcdm eloquiũ tuũ
libera me. Fũdẽt labia
mea hymnũ. docebis e
ni me pcepta tua. Lo-
quetur lingua mea oooo
ſermonẽ tuũ: quia oia
mãdata tua iuſta. oooooo
Sit manus tua auxilia-
trix mea: qa pcepta tua

testimonia tua. Preueni in imaturitate: & clamaui:
τὰ μαρτύριά σου. Προέφθασα ἐν ἀωρίᾳ, καὶ ἐκέκραξα,
in verba tua supsperaui. Preuenerũt oculi
εἰς τοὺς λόγους σου ἐπήλπισα. Προέφθασαν οἱ ὀφθαλμοί
mei ad diluculũ vt meditarer eloqa tua: vocem
μου πρὸς ὄρθρον τοῦ μελετᾶν τὰ λόγιά σου. Τῆς φωνῆς
meã audi dñe ſm miaz tuã: ſm iudiciũ tuũ vi
μου ἄκουσον κύριε κατὰ τὸ ἔλεός σου, κατὰ τὸ κρίμα σου ζῆ
uifica me. Appropiquerũt pſequẽtes me iniqtati: a
σόν με. Προσήγγισαν οἱ καταδιώκοντές με ἀνομίᾳ, ἀπὸ
lege autem tua lõge facti sunt. Prope es tu dñe: &
δὲ τοῦ νόμου σου ἐμακρύνθησαν. Ἐγγὺς εἶ σὺ κύριε, καὶ
oẽs vie tue veritas. Initio cognoui de testi
πᾶσαι αἱ ὁδοί σου ἀλήθεια. Κατ' ἀρχὰς ἔγνων ἐκ τῶν μαρ
moniis tuis: qz in eternũ fundasti ea.
τυρίων σου, ὅτι εἰς τὸν αἰῶνα ἐθεμελίωσας αὐτά.
Vide humilitatẽ meã & eripe me: qz le
Ἴδε τὴν ταπείνωσίν μου καὶ ἐξελοῦ με, ὅτι τοῦ νό-
gem tuã nõ sum oblitus. Judica iudiciũ meũ & redi
μου σου οὐκ ἐπελαθόμην. Κρῖνον τὴν κρίσιν μου καὶ λύτρω
me me: pp eloquiũ tuũ viuifica me. Lõge a pecca-
σαί με, διὰ τὸν λόγον σου ζῆσόν με. Μακρὰν ἀπὸ ἁμαρ-
toribus salus: qz iustificatiões tuas nõ exqsierũt.
τωλῶν σωτηρία, ὅτι τὰ δικαιώματά σου οὐκ ἐξεζήτησαν.
Misericordie tue multe dñe: ſcdm iudiciũ tuũ viuifica
Οἱ οἰκτιρμοί σου πολλοὶ κύριε, κατὰ τὸ κρίμα σου ζῆσόν
me. Multi q persequuntur me & tribulãt me: a
με. Πολλοὶ οἱ ἐκδιώκοντές με καὶ θλίβοντές με, ἐκ τῶν
testimoniis tuis nõ declinaui. Vidi preuaricãtes & ta-
μαρτυρίων σου οὐκ ἐξέκλινα. Εἶδον ἀσυνετοῦντας καὶ ἐξε
bescebã: qz eloqa tua nõ custodierũt. Vide qm
τηκόμην, ὅτι τὰ λόγιά σου οὐκ ἐφυλάξαντο. Ἴδε ὅτι τὰς
mãdata tua dilexi dñe: in mia tua viuifica me.
ἐντολάς σου ἠγάπησα κύριε, ἐν τῷ ἐλέει σου ζῆσόν με.
Principiũ verbo tuo veritas & in eternũ oia
Ἀρχὴ τῶν λόγων σου ἀλήθεια καὶ εἰς τὸν αἰῶνα πάντα τὰ
iudicia iustitie tue. Principes psecuti
κρίματα τῆς δικαιοσύνης σου. Ἄρχοντες κατεδίω
sunt me gratis: & a verbis tuis formidauit cor
ξάν με δωρεάν, καὶ ἀπὸ τῶν λόγων σου ἐδειλίασεν ἡ καρδία
meũ. Letabor ego sup eloqa tua: sicut q inue-
μου. Ἀγαλλιάσομαι ἐγὼ ἐπὶ τὰ λόγιά σου, ὡς ὁ εὑρί-
nit spolia multa. Iniqtatẽ odio habui & abominatus sum:
σκων σκῦλα πολλά. Ἀδικίαν ἐμίσησα καὶ ἐβδελυξάμην,
legem autem tuã dilexi. Septies i die laudẽ dixi tibi:
τὸν δὲ νόμον σου ἠγάπησα. Ἑπτάκις τῆς ἡμέρας ᾔνεσά σε,
sup iudicia iustitie tue. Pax multa
ἐπὶ τὰ κρίματα τῆς δικαιοσύνης σου. Εἰρήνη πολλὴ τοῖς
diligẽtibus legẽ tuã: & nõ est illis scãdalũ.
ἀγαπῶσι τὸν νόμον σου, καὶ οὐκ ἔστιν αὐτοῖς σκάνδαλον.
Expectabã salutare tuũ dñe: & mãdata
Προσεδόκων τὸ σωτήριόν σου κύριε, καὶ τὰς ἐντολάς
tua dilexi. Custodiuit aia mea testimõia tua:
σου ἠγάπησα. Ἐφύλαξεν ἡ ψυχή μου τὰ μαρτύριά σου,
& dilexit ea vehemẽter. Seruaui mãdata tua
καὶ ἠγάπησεν αὐτὰ σφόδρα. Ἐφύλαξα τὰς ἐντολάς σου
& testimõia tua: qz oẽs vie mee i cõspectu tuo
καὶ τὰ μαρτύριά σου, ὅτι πᾶσαι αἱ ὁδοί μου ἐναντίον σου
dñe. Appropiquet depcatio mea in cõspectu tuo dñe:
κύριε. Ἐγγισάτω ἡ δέησίς μου ἐνώπιόν σου κύριε,
iuxta eloquiũ tuũ da mihi intellectũ. Intret postulatio
κατὰ τὸ λόγιόν σου συνέτισόν με. Εἰσέλθοι τὸ ἀξίωμα
mea in cõspectu tuo dñe: ſm eloquiũ tuũ eripe me.
μου ἐνώπιόν σου κύριε, κατὰ τὸ λόγιόν σου ῥῦσαί με.
Eructent labia mea hymnũ: cũ docueris me iu-
Ἐξερεύξαιντο τὰ χείλη μου ὕμνον, ὅταν διδάξῃς με τὰ δι-
stificatiões tuas. Pronũtiet lingua mea eloqa tua:
καιώματά σου. Φθέγξαιτο ἡ γλῶσσά μου τὰ λόγιά σου,
qz oia mãdata tua eqtas. Fiat man9
ὅτι πᾶσαι αἱ ἐντολαί σου δικαιοσύνη. Γενέσθω χείρ
tua vt saluet me: qm mãdata tua
σου τοῦ σῶσαί με, ὅτι τὰς ἐντολάς σου oooooooo

elegi. Cōcupiui salutare tuū dn̄e: ⁊ lex
ᾑρετισάμην. Ἐπεπόθησα τὸ σωτήριόν σου κύριε, καὶ ὁ νό
tua meditatio mea est. Uiuet aīa mea ⁊ lau
μός σου μελέτη μού ἐστί. Ζήσεται ἡ ψυχή μου καὶ αἰνέ
dabit te: ⁊ iudicia tua adiuuabūt me. Erraui sicut o
σει σε, καὶ τὰ κρίματά σου βοηθήσει μοι. Ἐπλανήθην ὡς πρό
uis q̄ periit: quere seruū tuū: q: mā
βατον ἀπολωλός, ζήτησον τὸν δοῦλόν σου, ὅτι τὰς ἐντο
data tua nō sum oblitus.
λάς σου οὐκ ἐπιλαθόμην.

Cātticū graduū. 119.
Ὠδὴ τῶν ἀναβαθμῶν. ριθ΄.

Ad dn̄m cū tribularer clamaui: ⁊ exaudi
ſ.117. Πρὸς κύριον ἐν τῷ θλίβεσθαί με ἐκέκραξα, καὶ εἰσήκου
Ion.2. uit me. Dn̄e libera aīaʒ meā a labiis iniquis
σέ μου. Κύριε ῥῦσαι τὴν ψυχήν μου ἀπὸ χειλέων ἀδίκων
⁊ a lingua dolosa. Quid detur tibi ⁊ q̄d appona
καὶ ἀπὸ γλώσσης δολίας. Τί δοθείη σοι καὶ τί προστε
tur tibi ad linguā dolosaʒ? Sagitte potētis a
θείη σοι πρὸς γλῶσσαν δολίαν; Τὰ βέλη τοῦ δυνατοῦ ἠ
cute cū carbonibus desolatoriis. Hei mihi q:
κονημένα σὺν τοῖς ἄνθραξι τοῖς ἐρημικοῖς. Οἴ μοι ὅτι ἡ
incolatus meus plōgatᵘˢ ē: habitaui cū tabna
παροικία μου ἐμακρύνθη, κατεσκήνωσα μετὰ τῶν σκηνω
culis cedar: multū incola fuit aīa mea. Cū
μάτων κηδάρ, πολλὰ παρῴκησεν ἡ ψυχή μου. Μετὰ
his q̄ oderūt pacē erā pacificus. Cū loq̄bar
τῶν μισούντων τὴν εἰρήνην ἤμην εἰρηνικός. Ὅταν ἐλάλουν
illis: impugnabāt me gratis.
αὐτοῖς, ἐπολέμουν με δωρεάν.

Cātticū graduū. 120.
Ὠδὴ τῶν ἀναβαθμῶν. ρκ΄.

Leuaui oculos meos in mōtes: vn̄ veniet auxiliū
Ἦρα τοὺς ὀφθαλμούς μου εἰς τὰ ὄρη, ὅθεν ἥξει ἡ βοήθειά
meū. Auxiliū meū a dn̄o qui fecit ce
μου. Ἡ βοήθειά μου παρὰ κυρίου τοῦ ποιήσαντος τὸν οὐ
lum ⁊ trā. Nō det in cōmotionē pedē tuū: ne
ρανὸν καὶ τὴν γῆν. Μὴ δῴη εἰς σάλον τὸν πόδα σου, μὴ
q̄ dormitet qui custodit te. Ecce nō dormitabit neq̄ dormiet
δὲ νυστάξῃ ὁ φυλάσσων σε. Ἰδοὺ οὐ νυστάξει οὐδὲ ὑπνώσει
qui custodit israel. Dn̄s custodiat te: dn̄s ꝓtectio
ὁ φυλάσσων τὸν ἰσραήλ. Κύριος φυλάξει σε, κύριος σκέπη
tua sup̄ manū dexterā tuā. Per diē sol nō vret
σου ἐπὶ χεῖρα δεξιάν σου. Ἡμέρας ὁ ἥλιος οὐ συγκαύσει
te: neq̄ luna per noctē. Dn̄s custodiat te ab om
σε, οὐδὲ ἡ σελήνη τὴν νύκτα. Κύριος φυλάξει σε ἀπὸ παν
ni malo: custodiat aīam tuā dn̄s. Dn̄s cu
τὸς κακοῦ, φυλάξει τὴν ψυχήν σου ὁ κύριος. Κύριος φυ
stodiat introitū tuū ⁊ exitū tuū: ex hoc
λάξει τὴν εἴσοδόν σου καὶ τὴν ἔξοδόν σου, ἀπὸ τοῦ
nūc ⁊ vsq̄ in seculū.
νῦν καὶ ἕως τοῦ αἰῶνος.

Cātticū graduū. 121.
Ὠδὴ τῶν ἀναβαθμῶν. ρκα΄.

Letatus sum in his q̄ dicta sūt mihi: in domū dn̄i ibi
Εὐφράνθην ἐπὶ τοῖς εἰρηκόσι μοι, εἰς οἶκον κυρίου πο
mus. Stātes erāt pedes nr̄i in atriis
ρευσόμεθα. Ἑστῶτες ἦσαν οἱ πόδες ἡμῶν ἐν ταῖς αὐλαῖς
tuis hierusalē. Hierusalē q̄ edificat vt ciuitas: cui
σου ἱερουσαλήμ. Ἱερουσαλὴμ οἰκοδομουμένη ὡς πόλις, ἧς
participatio eius in idipm̄. Illuc eñi ascēderūt tri
ἡ μετοχὴ αὐτῆς ἐπὶ τὸ αὐτό. Ἐκεῖ γὰρ ἀνέβησαν αἱ φυ
bus: tribus dn̄i testimoniū israel: Ad cō
λαί, φυλαὶ κυρίου μαρτύριον τοῦ ἰσραήλ, Τοῦ ἐξο
fitendū noī dn̄i. Quia illic sederūt
μολογήσασθαι τῷ ὀνόματι κυρίου, Ὅτι ἐκεῖ ἐκάθισαν
sedes in iuditio: sedes sup̄ domū dauid. Roga
θρόνοι εἰς κρίσιν, θρόνοι ἐπὶ οἶκον δαυίδ. Ἐρωτήσα
te ꝗ̄ que ad pacē hierusalē: ⁊ abūdātia
τε δὴ τὰ εἰς εἰρήνην τὴν ἱερουσαλήμ, καὶ εὐθηνία ∞∞

elegi. Desideraui salutare tuum domine: ∞∞ & lex tua voluptas ∞∞ mea. Viuet aīa mea & laudabit te: & iudicia tua auxiliabuntur mihi. Erraui q̄si ouis ꝑdita: q̄re seruū tuū: quia mādatorum tuorum non sum oblitus.

Canticum graduum. 120.

Ad dn̄m in tribulatiōe mea clamaui: & exaudiuit me. Dn̄e libera animam meam a labio mēdacii: a lingua dolosa. Quid ∞∞ dabitur tibi: aut quid appōetur tibi a lingua dolosa? Sagitte potentis acute: cū carbōibus iuniporum. Heu mihi quia pegrinatio mea ꝓlōgata est: habitaui cū tabernaculis cedar. ∞∞ Multū habitauit in ea aīa mea cū odiēte pacē. Ego pax: & cū loq̄bar: illi ad bellum.

Canticum graduum. 121.

Leuabo oculos meos ad montes: vnde veniet auxiliū mihi. Auxilium meum a domino factore celi ∞∞ & terre. Nō det in cōmotionē pedē tuū: nec dormitet qui custodit te. Ecce non dormitabit neq̄ dormiet: qui custodit israel. Dn̄s custodit te: dn̄s protectio tua super manū dexterā tuā. Per diē sol non ꝑcutiet te: neq̄ luna ꝑ noctē. Dn̄s custodiet te ab oī malo: custodiat aīam tuā. Dn̄s custodiat exitū tuū & introitū tuum: a modo & vsq̄ in eternum.

Canticum graduum dauid. 122.

Letatus sum eo q̄d dixerūt mihi: in domū dn̄i ibimus. Stātes erāt pedes nr̄i ī portis tuis ierusalem. Ierusalē que edificatur: vt ciuitas cuius ꝑticipatio eiꝰ simul. Quia illuc ascēderūt tribus trībꝰ dn̄i: testimonium israel ∞∞ ad confitendum nomī domini. Quia ibi sederunt sedes in iudicio: sedes domui dauid. Rogate pacem ierusalem: sit bene ∞∞∞∞∞∞

בחרתי: תאבתי לישועתך יהוה | ישע
ותורתך שעשועי: תחי נפשי | ירה חיה
ותהללך ומשפטך יעזרני: תעיתי | הלל שפט
כשה אבד בקש עבדך כי מצותיך | עזר תעה
לא שכחתי: cxx.

שיר המעלות | שור עלה
אל יהוה בצרתה לי קראתי | צור
ויענני: יהוה הצילה נפשי | ענה נצל
משפת שקר מלשון רמיה: מה | שפה לשן
יתן לך ומה יסיף לך לשון רמיה: | רמה נתן
חצי גבור שנונים עם גחלי | יסף
רתמים: אויה לי כי גרתי משך | גבר שנן
שכנתי עם אהלי קדר: רבת | גור
שכנה לה נפשי עם שונא שלום: | רבב
אני שלום וכי אדבר המה | שלם
למלחמה: cxxi. | דבר
| לחם

שיר למעלות אשא עיני | נשא
אל ההרים מאין יבא עזרי: | בוא
עזרי מעם יהוה עשה שמים
וארץ: אל יתן למוט רגלך אל | נתן
ינום שמרך: הנה לא ינום ולא | נום
יישן שומר ישראל: יהוה שמרך | ישן
יהוה צלך על יד ימינך: יומם | צלל ימן
השמש לא יככה וירח בלילה: | נכה
יהוה ישמרך מכל רע ישמר את | שמר רעע
נפשך: יהוה ישמר צאתך ובואך | יצא בוא
מעתה ועד עולם: cxxii. | עלם

שיר המעלות לדוד שמחתי
באמרים לי בית יהוה נלך: | הלך
עמדות היו רגלינו בשעריך | היה
ירושלם: ירושלם הבנויה כעיר | בנה
שחברה לה יחדו: ששם עלו | חבר שם
שבטים שבטי יה עדות לישראל | עלה עוד
להדות לשם יהוה: כי שמה ישבו | ידה
כסאות למשפט כסאות לבית דוד: | שפט
שאלו שלום ירושלם ישליו | שלם שלה

אהביך׃ יהי שלום בחילך שלוה — היה
בארמנותיך׃ למען אחי ורעי — אח רעה
אדברה נא שלום בך׃ למען בית — דבר
יהוה אלהינו אבקשה טוב לך׃ — בקש
cxxiij. שיר המעלות — שור עלה
אליך נשאתי את עיני הישבי
בשמים׃ הנה כעיני עבדים אל
יד אדוניהם כעיני שפחה אל
יד גברתה כן עינינו אל יהוה
אלהינו עד שיחננו׃ חננו יהוה — חנן
חננו כי רב שבענו בוז׃ רבת — רבב
שבעה לה נפשנו הלעג השאננים
הבוז לגאיונים׃ cxxiiij. שיר — גאה
המעלות לדוד לולי יהוה שהיה — היה
לנו יאמר נא ישראל׃ לולי יהוה — אמר
שהיה לנו בקום עלינו אדם׃ אזי — אז
חיים בלעונו בחרות אפם בנו׃ — חרה אף
אזי המים שטפונו נחלה עבר על
נפשנו׃ אזי עבר על נפשנו
המים הזידונים׃ ברוך יהוה — זוד ברך
שלא נתננו טרף לשניהם׃ — לא שן
נפשנו כצפור נמלטה מפח — צפר מלט
יוקשים הפח נשבר ואנחנו — פוח יקש
נמלטנו׃ עזרנו בשם יהוה עשה — שבר
שמים וארץ׃ cxxv. שיר
המעלות הבטחים ביהוה
כהר ציון לא ימוט לעולם ישב׃ — מוט עלם
ירושלם הרים סביב לה ויהוה
סביב לעמו מעתה ועד עולם׃ כי לא — סבב
ינוח שבט הרשע על גורל הצדיקים — נוח גרל
למען לא ישלחו הצדיקים בעולתה — צדק שלח
ידיהם׃ היטיבה יהוה לטובים — יטב
ולישרים בלבותם׃ והמטים — לבב נטה
עקלקלותם יוליכם יהוה את פעלי — הלך
האון שלום על ישראל׃ cxxvi. — שלם
שיר המעלות בשוב יהוה את

his q diligūt te. Sit pax in muris tuis: abūdātia in domibus tuis. Propter frēs meos & amicos meos loquar pacē tibi. Propter domum domini dei nostri q̄rā bona tibi.

Canticū graduū. 123.

AD te leuaui oculos meos: qui habitas in celis. Ecce sicut oculi seruorum ad manū dominorum suorum: sicut oculi ancille ad manum dn̄e sue: sic oculi nostri ad dominum deū nostrū donec misereatur nostri. Miserere nr̄i dn̄e miserere nr̄i: quia multū repleti sumus despectiōe. Multū repleta est aīa nr̄a opprobrio abūdātiū & despectiōe superborum.

Canticum graduum dauid. 124.

NIsi dominus fuisset i nobis: dicat nūc israel. Nisi dominus fuisset i nobis: cū exurgerēt hoīes sup nos. Forsitā viuos absorbuisset nos: cū irasceretur furor eoꝝ sup nos. Forsitā aq̄ circūdedisset nos torrēs trāsisset sup animā nr̄am. Forsitā trāsissent sup aiam nr̄am aq̄ supbie. Bn̄dictus dn̄s: q nō dedit nos in p̄dā dentibus eorum. Anima nostra sicut auis erepta est de laqueo venantiū: laqueus contritus est & nos liberati sumꝰ. Auxilium nostrum in nomine domini: qui fecit celum & terram.

Canticum graduum. 125.

QVi cōfidūt in dn̄o quasi mōs sion immobilis: in eternū habitabit. Ierusalē mōtes i circuitu eius: & dn̄s in circuitu populi sui a mō & vsq̄ i eternū. Quia nō reqescet virga impietatis sup sortē iustorū: vt non mittant iusti in iniquitatem ccccccccccc manus suas. Benefac dn̄e bōis & rectis corde. Qui āt declinant ad prauitates suas: deducet dominus eos cum his qui operātur iniquitatē: pax super israel.

Canticum graduum. 126.

CVm cōuerteret dn̄s

diligētibus te. Fiat pax in virtute tua: et
τοῖς ἀγαπῶσί σε. Γενέσθω εἰρήνη ἐν τῇ δυνάμει σου, καὶ
abūdātia in turribus tuis. Propter frēs
εὐθηνία ἐν ταῖς πυργοβάρεσί σου. Ἕνεκα τῶν ἀδελφῶν
meos et proximos meos: loquebar iā pacē de te.
μου καὶ τῶν πλησίον μου, ἐλάλουν δὴ εἰρήνην περὶ σοῦ.
Propter domū dn̄i dei nr̄i quesiui bona tibi.
Ἕνεκα τοῦ οἴκου κυρίου τοῦ θεοῦ ἡμῶν ἐξεζήτησα ἀγαθά σοι.
Cātică graduū. 122.
Ὠιδὴ τῶν ἀναβαθμῶν. ρκβ´.
AD te leuaui oculos meos: qui habitas in
Πρὸς σὲ ἦρα τοὺς ὀφθαλμούς μου τὸν κατοικοῦντα ἐν τῷ
celo: Ecce sicut oculi seruoꝝ in manibus dn̄oꝝ
οὐρανῷ. Ἰδοὺ ὡς ὀφθαλμοὶ δούλων εἰς χεῖρας τῶν κυρίων
suoꝝ: sicut oculi ancille in manibus dn̄e sue:
αὐτῶν, ὡς ὀφθαλμοὶ παιδίσκης εἰς χεῖρας τῆς κυρίας αὐ-
ita oculi nr̄i ad dn̄ꝫ deū nr̄ꝫ: donec
τῆς, οὕτως οἱ ὀφθαλμοὶ ἡμῶν πρὸς κύριον τὸν θεὸν ἡμῶν, ἕως
misereat nr̄i.. Miserere nr̄i dn̄e miserere nr̄i:
οὗ οἰκτειρήσαι ἡμᾶς. Ἐλέησον ἡμᾶς κύριε ἐλέησον ἡμᾶς,
q̄m multū repleti sumus despectiōe. Multum re-
ὅτι ἐπὶ πολὺ ἐπλήσθημεν ἐξουδενώσεως. Ἐπὶ πλεῖον ἐ-
pleta est aīa nr̄a: opprobriū obūdātibus et des-
πλήσθη ἡ ψυχὴ ἡμῶν, τὸ ὄνειδος τοῖς εὐθηνοῦσι καὶ ἡ ἐξου-
pectio superbis.
δένωσις τοῖς ὑπερηφάνοις.
Cātică graduū. 123.
Ὠιδὴ τῶν ἀναβαθμῶν. ρκγ´.
NIsi quia dn̄s erat in nobis: dicat nūc israel:
Εἰ μὴ ὅτι κύριος ἦν ἐν ἡμῖν, εἰπάτω δὴ ἰσραήλ,
Nisi q̄ dn̄s erat in nobis: cum exurgerēt hoīes
Εἰ μὴ ὅτι κύριος ἦν ἐν ἡμῖν, ἐν τῷ ἐπαναστῆναι ἀνθρώπους
in nos. Forte viuos deglutissent nos: cum irascere-
ἐφ᾽ ἡμᾶς. Ἄρα ζῶντας ἂν κατέπιον ἡμᾶς, ἐν τῷ ὀργισθῆναι
tur furor eius in nos. Forsitā aqua absorbuis-
τὸν θυμὸν αὐτοῦ ἐφ᾽ ἡμᾶς. Ἄρα τὸ ὕδωρ ἂν κατεπόν-
set nos: Torrētē pertrāsisset aīa nr̄a. Forsitā ptrā-
τισεν ἡμᾶς, Χείμαρρον διῆλθεν ἡ ψυχὴ ἡμῶν. Ἄρα διῆλ-
sisset aīa nr̄a aquā intolerabilē. Bn̄dictus domi-
θεν ἡ ψυχὴ ἡμῶν τὸ ὕδωρ τὸ ἀνυπόστατον. Εὐλογητὸς κύρι-
nus: q̄ nō dedit nos in captionē dētibus eoꝝ.
ος, ὃς οὐκ ἔδωκεν ἡμᾶς εἰς θήραν τοῖς ὀδοῦσιν αὐτῶν.
Anima nr̄a sicut passer erepta ē de laqueo venā-
Ἡ ψυχὴ ἡμῶν ὡς στρουθίον ἐρρύσθη ἐκ τῆς παγίδος τῶν θηρευ-
tium. Laqueꝰ cōtritus ē: et nos liberati sumꝰ. Ad-
όντων. Ἡ παγὶς συνετρίβη, καὶ ἡμεῖς ἐρρύσθημεν. Ἡ
iutoriū nr̄m in noīe dn̄i: qui fecit ce-
βοήθεια ἡμῶν ἐν ὀνόματι κυρίου, τοῦ ποιήσαντος τὸν οὐ-
lum et terram. Cātică graduū. 124.
ρανὸν καὶ τὴν γῆν. Ὠιδὴ τῶν ἀναβαθμῶν. ρκδ´.
QVi cōfidūt in dn̄o sicut mōs sion: nō cōmouebi-
Οἱ πεποιθότες ἐπὶ κύριον ὡς ὄρος σιών, οὐ σαλευθήσε-
tur in eternū: qui habitat hierusalē. Mōtes i circuitu eiꝰ
ται εἰς τὸν αἰῶνα, ὁ κατοικῶν ἱερουσαλήμ. Ὄρη κύκλῳ αὐτῆς
et dn̄s i circuitu ppl'i sui: ex hoc nūc et vsq̄
καὶ ὁ κύριος κύκλῳ τοῦ λαοῦ αὐτοῦ, ἀπὸ τοῦ νῦν καὶ ἕως τοῦ
in seculū. Quia nō relinquet dn̄s virgā peccato-
αἰῶνος. Ὅτι οὐκ ἀφήσει κύριος τὴν ῥάβδον τῶν ἁμαρτω-
rū sup sortē iustoꝝ. Ut non extendant iu-
λῶν ἐπὶ τὸν κλῆρον τῶν δικαίων. Ὅπως ἂν μὴ ἐκτείνωσιν οἱ δί-
sti ad iniq̄tatē manus suas. Benefac dn̄e bo-
καιοι ἐν ἀνομίαις χεῖρας αὐτῶν. Ἀγάθυνον κύριε τοῖς ἀγα-
nis et rectis corde. Declinantes aūt in
θοῖς καὶ τοῖς εὐθέσι τῇ καρδίᾳ. Τοὺς δὲ ἐκκλίνοντας εἰς τὰς
obligationes: adducet dn̄s cum operātibꝰ iniq̄-
στραγγαλιάς, ἀπάξει κύριος μετὰ τῶν ἐργαζομένων τὴν ἀνο-
tatē. Pax sup israel.
μίαν. Εἰρήνη ἐπὶ τὸν ἰσραήλ.
Cātică graduum. 125.
Ὠιδὴ τῶν ἀναβαθμῶν. ρκε´.
IN cōuertēdo dn̄s
Ἐν τῷ ἐπιστρέψαι κύριον cccccccccccccccccc

captiuitatē sion: facti sumus sicut cōsolati.
τὴν αἰχμαλωσίαν σιών, ἐγενήθημεν ὡσεὶ παρακεκλημένοι.
Tūc repletū ē gaudio os nrm: ⁊ lingua nra
Τότε ἐπλήσθη χαρᾶς τὸ στόμα ἡμῶν, καὶ ἡ γλῶσσα ἡμῶν
exultatiōe. Tūc dicēt inter gētes: magnificauit
ἀγαλλιάσεως. Τότε ἐροῦσιν ἐν τοῖς ἔθνεσιν, ἐμεγάλυνε
dñs facere cū eis: magnificauit dñs
κύριος τοῦ ποιῆσαι μετ' αὐτῶν, ἐμεγάλυνε κύριος τοῦ
facere nobiscū: facti sumus letātes. Cōuerte
ποιῆσαι μεθ' ἡμῶν, ἐγενήθημεν εὐφραινόμενοι. Ἐπίστρεψον
dñe captiuitatē nrā3 sic̄ torrēs in austro.
κύριε τὴν αἰχμαλωσίαν ἡμῶν ὡς χειμάρρους ἐν τῷ νότῳ.
Qui semināt in lachrymis: in exultatiōe metēt. Eun
Οἱ σπείροντες ἐν δάκρυσιν, ἐν ἀγαλλιάσει θεριοῦσι. Πο
tes ibant: ⁊ flebāt mittētes se-
ρευόμενοι ἐπορεύοντο, καὶ ἔκλαιον βάλλοντες τὰ σπέρ-
mina sua. Venietes āt venient in exultatiōe portā
ματα αὐτῶν. Ἐρχόμενοι δὲ ἥξουσιν ἐν ἀγαλλιάσει αἴρον-
tes manipulos suos.
τες τὰ δράγματα αὐτῶν.

Cāticū graduū. 126.
Ὠδὴ τῶν ἀναβαθμῶν. ρκϛ'.

Nisi dñs edificauerit domū: in vanū labora-
Ἐὰν μὴ κύριος οἰκοδομήσῃ οἶκον, εἰς μάτην ἐκοπία-
uerūt qui edificāt. Nisi dñs custodierit ciuitatē:
σαν οἱ οἰκοδομοῦντες. Ἐὰν μὴ κύριος φυλάξῃ πόλιν, εἰς
frustra vigilauit qui custodit. Vanū vobis est
μάτην ἠγρύπνησεν ὁ φυλάσσων. Εἰς μάτην ὑμῖν ἐστὶ τὸ
ante lucē surgere. Surgite postq̄ sederitis: q̄ māducatis panē
ὀρθρίζειν. Ἐγείρεσθε μετὰ τὸ καθῆσθαι, οἱ ἐσθίοντες ἄρτον
doloris: cū dederit dilectis suis somnū. Ecce
ὀδύνης, ὅταν δῷ τοῖς ἀγαπητοῖς αὐτοῦ ὕπνον. Ἰδοὺ
hereditas dñi filij merces fructus vētris.
ἡ κληρονομία κυρίου υἱοὶ ὁ μισθὸς τοῦ καρποῦ τῆς γαστρός.
Sicut sagitte in manu potētis: ita filij excu
Ὡσεὶ βέλη ἐν χειρὶ δυνατοῦ, οὕτως οἱ υἱοὶ τῶν ἐκτε-
ssorū. Btūs qui implebit desideriū su
τιναγμένων. Μακάριος ὃς πληρώσει τὴν ἐπιθυμίαν αὐ-
um ex ipsis. Nō cōfundētur: cū loquntur
τοῦ ἐξ αὐτῶν. Οὐ καταισχυνθήσονται, ὅταν λαλῶσι τοῖς
inimicis suis in portis.
ἐχθροῖς αὐτοῦ ἐν πύλαις.

Cāticū graduū. 127.
Ὠδὴ τῶν ἀναβαθμῶν. ρκζ'.

Beati oēs qui timēt dñm: qui ambu
Μακάριοι πάντες οἱ φοβούμενοι τὸν κύριον, οἱ πορευό-
lāt in vijs eius. Labores fructuū tuoꝝ mā
μενοι ἐν ταῖς ὁδοῖς αὐτοῦ. Τοὺς πόνους τῶν καρπῶν σου φά-
ducabis. Btūs es ⁊ bene tibi erit: vxor tua sicut vi
γεσαι. Μακάριος εἶ καὶ καλῶς σοι ἔσται, ἡ γυνή σου ὡς ἄμπε-
tis abūdās in lateribus domus tue. Filij
λος εὐθηνοῦσα ἐν τοῖς κλίτεσι τῆς οἰκίας σου. Οἱ υἱοί
tui sicut nouelle oliuaꝝ in circuitu mēse tue. Ecce sic
σου ὡς νεόφυτα ἐλαιῶν κύκλῳ τῆς τραπέζης σου. Ἰδοὺ οὕ-
bñdicetur hō qui timet dñm. bñdi-
τως εὐλογηθήσεται ἄνθρωπος ὁ φοβούμενος τὸν κύριον. Εὐλο-
cat tibi dñs ex sion. Et videas bona hierusalē oibus
γήσαι σε κς' ἐκ σιών. Καὶ ἴδοις τὰ ἀγαθὰ ἱερουσαλὴμ πάσας
diebus vite tue. Et videas filios filioꝝ tuoꝝ: pax
τὰς ἡμέρας τῆς ζωῆς σου. Καὶ ἴδοις υἱοὺς τῶν υἱῶν σου, εἰρή-
sup israel.
νη ἐπὶ τὸν ἰσραήλ.

Cāticū graduū. 128.
Ὠδὴ τῶν ἀναβαθμῶν. ρκη'.

Sepe expugnauerūt me a iuuētute mea: dicat nūc
Πλειστάκις ἐπολέμησάν με ἐκ νεότητός μου, εἰπάτω δὴ
israel. Sepe expugnauerūt me a iuuētute mea: ⁊
ἰσραήλ. Πλειστάκις ἐπολέμησάν με ἐκ νεότητός μου, καὶ
eñi nō potuerūt mihi. Sup dorsū meū fabricaue
γὰρ οὐκ ἠδυνήθησάν μοι. Ἐπὶ τὸν νῶτόν μου ἐτέκταιναν
rūt peccōres: prolōgauerūt iniq̄tatē suā. Do
οἱ ἁμαρτωλοί, ἐμάκρυναν τὴν ἀνομίαν αὐτῶν. Κύ-
minus iustus cōcidit ceruices
ριος δίκαιος συνέκοψεν αὐχένας

captiuitatē sion: facti sumus sicut sōniātes. Tūc īplebitur risu os nrm: & lingua nostra laude: tunc dicēt in gentibus magnificauit dñs facere cū istis. Magnificauit dominus facere nobiscum: facti sumus letātes. Conuerte dñe captiuitatē nrām: sicut riuos ī austro. Qui seminat in lachrymis: in exultatiōe metēt. Qui ambulās ibat & flebat portās ad seminādū semētē: veniēs veniet in exultatiōe portās manipulos suos.

Cāticum graduū salomōi. 127.

Nisi dominus edificauerit domū in vanū laborāt qui edificāt eam: nisi dominus custodierit ciuitatē: frustra vigilat qui custodit. Frustra vobis est de mane surgere postq̄ sederitis: q manducatis panem doloris: sic dabit diligentibus se somnum. Ecce hereditas domini filii merces fructus vētris. Sicut sagitte in manu potētis: ita filii iuuentutis. Beatus vir qui īpleuit pharetrā suā ex ipsis: non confundetur cum loquetur inimicis suis in porta.

Canticum graduum. 128.

Beatus oīs qui timet dñm: qui ābulat ī viis eius. Laborē manuum tuarū cū comederis: btūs tu & bñ tibi erit. Vxor tua sicut vitis fructifera in penetralibus dom⁹ tue: filii tui sicut germina oliuarū in circuitu mēse tue. Ecce sic bñdicetur vir: q timet dñm. Bñdicat tibi dñs ex sion: & videas bōa hierusalē oībus diebus vite tue. Et videas filios filiorū tuorum: pacē super israel.

Cāticū graduū. 129.

Sepe expugnauerūt me ab adolescentia mea: dicat nunc israel. Sepe expugnauerunt me ab adolescētia mea: sed nō potuerūt mihi. Sup ceruicē meā arauerūt arantes: plōgauerūt sulcū suū. Dñs iustus concidit laqueos

שיבת ציון היינו כחלמים׃ אז
ימלא שחוק פינו ולשוננו רנה אז
יאמרו בגוים הגדיל יהוה לעשות
עם אלה׃ הגדיל יהוה לעשות
עמנו היינו שמחים׃ שובה יהוה
את שבותנו כאפיקים בנגב׃
הזרעים בדמעה ברנה יקצרו׃
הלוך ילך ובכה נשא משך הזרע
בא יבא ברנה נשא אלמתיו׃
שיר המעלות cxxvij.
לשלמה אם יהוה לא יבנה
בית שוא עמלו בוניו בו אם
יהוה לא ישמר עיר שוא שקד
שומר׃ שוא לכם משכימי קום
מאחרי שבת אכלי לחם
העצבים כן יתן לידידו שנא׃
הנה נחלת יהוה בנים שכר פרי
הבטן׃ כחצים ביד גבור כן בני
הנעורים׃ אשרי הגבר אשר
מלא את אשפתו מהם לא יבשו
כי ידברו את אויבים בשער׃
שיר המעלות cxxviii. אשרי
כל ירא יהוה ההלך בדרכיו׃ יגיע
כפיך כי תאכל אשריך וטוב לך׃
אשתך כגפן פוריה בירכתי ביתך
בניך כשתלי זיתים סביב
לשלחנך׃ הנה כי כן יברך גבר
ירא יהוה׃ יברכך יהוה מציון
וראה בטוב ירושלם כל ימי
חייך׃ וראה בנים לבניך שלום
על ישראל׃ cxxix. שיר
המעלות רבת צררוני מנעורי
יאמר נא ישראל׃ רבת צררוני
מנעורי גם לא יכלו לי׃ על
גבי חרשו חרשים האריכו
למעניתם׃ יהוה צדיק קצץ עבות

שבה היה
מלא שחק
פה לשון
רנן אמר
גדל עשה
שוב אפק
קצר
שור עלה
בנה
שמר
שכם
אחר ישב
נתן ידד
ישן פרה
גבר
נער
בוש
דבר
יגע
כף אכל
איש פרה
שתל זית
סבב ברך
יום
חיה שלם
רבב צור
נער אמר
גב אבה
ענה צדק
עבת

[library stamp]

רְשָׁעִים׃ יֵבֹשׁוּ וְיִסֹּגוּ אָחוֹר כֹּל — בּוֹשׁ נָסַג
שֹׂנְאֵי צִיּוֹן׃ יִהְיוּ כַּחֲצִיר גַּגּוֹת — אַחַר הָיָה
שֶׁקַּדְמַת שָׁלַף יָבֵשׁ׃ שֶׁלֹּא מִלֵּא — חָצַר גָּג קָדַם לֹא
כַפּוֹ קוֹצֵר וְחִצְנוֹ מְעַמֵּר׃ וְלֹא — כַּף קָצַר
אָמְרוּ הָעֹבְרִים בִּרְכַּת יְהוָה אֲלֵיכֶם — עָמַר
בֵּרַכְנוּ אֶתְכֶם בְּשֵׁם יְהוָה׃

שִׁיר הַמַּעֲלוֹת cxxx.

מִמַּעֲמַקִּים קְרָאתִיךָ יְהוָה׃ אֲדֹנָי — עָמַק
שִׁמְעָה בְקוֹלִי תִּהְיֶינָה אָזְנֶיךָ — הָיָה
קַשֻּׁבוֹת לְקוֹל תַּחֲנוּנָי׃ אִם — קָשַׁב חָנַן
עֲוֹנוֹת תִּשְׁמָר יָהּ אֲדֹנָי מִי יַעֲמֹד׃ — שָׁמַר עָמַד
כִּי עִמְּךָ הַסְּלִיחָה לְמַעַן תִּוָּרֵא׃ — סָלַח יָרֵא
קִוִּיתִי יְהוָה קִוְּתָה נַפְשִׁי וְלִדְבָרוֹ — קָוָה
הוֹחָלְתִּי׃ נַפְשִׁי לַאדֹנָי מִשֹּׁמְרִים — יָחַל
לַבֹּקֶר שֹׁמְרִים לַבֹּקֶר׃ יַחֵל
יִשְׂרָאֵל אֶל יְהוָה כִּי עִם יְהוָה
הַחֶסֶד וְהַרְבֵּה עִמּוֹ פְדוּת׃ וְהוּא — רָבָה פָּדָה
יִפְדֶּה אֶת יִשְׂרָאֵל מִכֹּל עֲוֹנֹתָיו׃

שִׁיר הַמַּעֲלוֹת לְדָוִד cxxxi. — שׁוּר עָלָה

יְהוָה לֹא גָבַהּ לִבִּי וְלֹא רָמוּ עֵינַי — רוּם
וְלֹא הִלַּכְתִּי בִּגְדֹלוֹת וּבְנִפְלָאוֹת — פָּלָא
מִמֶּנִּי׃ אִם לֹא שִׁוִּיתִי וְדוֹמַמְתִּי — שָׁוָה
נַפְשִׁי כְּגָמֻל עֲלֵי אִמּוֹ כַּגָּמֻל — גָּמַל
עָלַי נַפְשִׁי׃ יַחֵל יִשְׂרָאֵל אֶל יְהוָה
מֵעַתָּה וְעַד עוֹלָם׃ cxxxii. — עָלַם

שִׁיר הַמַּעֲלוֹת

זְכוֹר יְהוָה לְדָוִד אֵת כָּל עֻנּוֹתוֹ׃ — זָכַר עָנָה
אֲשֶׁר נִשְׁבַּע לַיהוָה נָדַר — שָׁבַע
לַאֲבִיר יַעֲקֹב׃ אִם אָבֹא — אָבַר בּוֹא
בְּאֹהֶל בֵּיתִי אִם אֶעֱלֶה עַל — עָלָה
עֶרֶשׂ יְצוּעָי׃ אִם אֶתֵּן שְׁנַת — יָצַע נָתַן
לְעֵינָי לְעַפְעַפַּי תְּנוּמָה׃ עַד — יָשֵׁן נוּם
אֶמְצָא מָקוֹם לַיהוָה מִשְׁכָּנוֹת — מָצָא קוּם
לַאֲבִיר יַעֲקֹב׃ הִנֵּה שְׁמַעֲנוּהָ — שָׁכַן
בְאֶפְרָתָה מְצָאנוּהָ בִּשְׂדֵי יָעַר׃ — שָׂדָה
נָבוֹאָה לְמִשְׁכְּנוֹתָיו נִשְׁתַּחֲוֶה — בּוֹא שָׁכַן שָׁחָה

---

ipsorum. Cōfundātur & couertātur retrorsū oēs qui oderūt sion. Fiāt sicut fenū tectorum: qđ statī vt viruerit arescit. De quo nō impleuit manū suā messor: & sinū suū manipulos faciens. De quo nō dixerūt trāseūtes bñdictio dñi super vos: benediximus vobis in nomine dñi.

Canticum graduum. 150.

De profundis clamaui ad te dñe. Domine exaudi vocē meā: fiant aures tue intēdētes ad vocē dep̄catiōis mee. Si iniqtates obseruaueris dñe: dñe quis sustinebit? Quia tecū ꝓpiciatio: cum terribilis sis. Sustinui dñm sustinuit anima mea: & verbum eius expectaui. Anima mea ad dñm: a vigilia matutina vsq; ad vigiliā matutinā. Expectet israel dominū: quia apud dominum mia & multa apud eū redēptio. Et ipse redimet israel: ex omnibus iniquitatib9 eius.

Canticum graduū dauid. 151.

Domine non est exaltatū cor meū: nec elati sunt oculi mei: & nō ambulaui i magnis & i mirabilib9 sup me. Si non ꝓposui & silere feci aiam meā sicut ablactatus ad matrē suā: ita ablactata ad me anima mea. Expectet isrl dominum a modo & vsq; in eternum.

Canticū graduū. 152.

Memēto dñe dauid: & ois afflictionis eius. Qui iurauit dño: votū vouit deo iacob. Si introiero in tabernaculū domus mee: si ascēdero in lectū strati mei. Si dedero somnum oculis meis: palpebris meis dormitationem. Donec inueniā locum dño: tabernaculum deo iacob. Ecce audiuimus illum in ephrata: iuenimus illum in regione saltus. Introibimus ad tabernacula eius: adorabim9

---

peccatorum. Cōfundātur et cōuertātur retror-
ἁμαρτωλῶν. Αἰσχυνθήτωσαν καὶ ἀποστραφήτωσαν εἰς τὰ ὀ-
sum oēs qui oderūt sion. Fiant sicut fe-
πίσω πάντες οἱ μισοῦντες σιών. Γενηθήτωσαν ὡσεὶ χόρ-
nū tectorū: qđ priusq̄ euellatur exaruit. De quo nō
τος δωμάτων, ὃς πρὸ τοῦ ἐκσπασθῆναι ἐξηράνθη. Οὗ οὐκ
impleuit manū suā qui metit: et sinū su-
ἐπλήρωσε τὴν χεῖρα αὐτοῦ ὁ θερίζων, καὶ τὸν κόλπον αὐ-
um qui manipulos colligit. Et nō dixerūt q̄ prete-
τοῦ ὁ τὰ δράγματα συλλέγων. Καὶ οὐκ εἶπαν οἱ παρά-
ribāt: bñdictio dñi sup vos: bñdiximus vobis in no-
γοντες, εὐλογία κυρίου ἐφ᾽ ὑμᾶς, εὐλογήκαμεν ὑμᾶς ἐν ὀνό-
mine dñi.
ματι κυρίου.

Cātic\u0304 graduū. 129.
Ὠδὴ τῶν ἀναβαθμῶν. ρκθ´.

De profundis clamaui ad te dñe: dñe exaudi
Ἐκ βαθέων ἐκέκραξά σοι κύριε, κύριε εἰσάκουσον τῆς
vocē meā. Fiant aures tue intēdētes in vo-
φωνῆς μου. Γενηθήτω τὰ ὦτά σου προσέχοντα εἰς τὴν φω-
cē deprecatiōis mee. Si iniqtates obseruaueris dñe:
νὴν τῆς δεήσεώς μου. Ἐὰν ἀνομίας παρατηρήσῃς κύριε,
dñe quis sustinebit? q̄r apud te ꝓpiciatio est. Pro-
κύριε τίς ὑποστήσεται; ὅτι παρὰ σοὶ ὁ ἱλασμός ἐστιν. Ἕνε-
pter nomē tuū sustinui te dñe: sustinuit
κεν τοῦ ὀνόματός σου ὑπέμεινά σε κύριε, ὑπέμεινεν ἡ
aīa mea in ṽbū tuū: sperauit aīa mea in
ψυχή μου εἰς τὸν λόγον σου, ἤλπισεν ἡ ψυχή μου ἐπὶ τὸν
dño. A custodia matutina vsq; ad noctē: a custo-
κύριον. Ἀπὸ φυλακῆς πρωΐας μέχρι νυκτός, ἀπὸ φυ-
dia matutina speret israel in dño. Quia a-
λακῆς πρωΐας ἐλπισάτω Ἰσραὴλ ἐπὶ τὸν κύριον. Ὅτι πα-
pud dñm mia: et copiosa apō eū redēptio: et
ρὰ τῷ κυρίῳ τὸ ἔλεος, καὶ πολλὴ παρ᾽ αὐτῷ λύτρωσις, καὶ
ipse redimet israel ex oībus iniqtatib9 eius.
αὐτὸς λυτρώσεται τὸν Ἰσραὴλ ἐκ πασῶν τῶν ἀνομιῶν αὐτοῦ.

Cāticū graduū. 130.
Ὠδὴ τῶν ἀναβαθμῶν. ρλ´.

Domine nō est exaltatū cor meū: neq; elati sunt
Κύριε οὐχ ὑψώθη ἡ καρδία μου, οὐδὲ ἐμετεωρίσθησαν
oculi mei. Neq; ambulaui in magnis: neq; in
οἱ ὀφθαλμοί μου. Οὐδὲ ἐπορεύθην ἐν μεγάλοις, οὐδὲ ἐν
mirabilibus sup me. Si nō humiliter sentiebā: sed exal-
θαυμασίοις ὑπὲρ ἐμέ. Εἰ μὴ ἐταπεινοφρόνουν, ἀλλὰ ὕψω-
taui aiam meā. Sicut ablactatus sup
σα τὴν ψυχήν μου. Ὡς τὸ ἀπογεγαλακτισμένον ἐπὶ τὴν
matrem suā: ita retribues in aīa mea.
μητέρα αὐτοῦ, ὡς ἀνταποδώσεις ἐπὶ τὴν ψυχήν μου.
Speret israel in dño ex hoc nūc et
Ἐλπισάτω Ἰσραὴλ ἐπὶ τὸν κύριον ἀπὸ τοῦ νῦν καὶ
vsq; in seculū.
ἕως τοῦ αἰῶνος.

Cāticū graduū. 131.
Ὠδὴ τῶν ἀναβαθμῶν. ρλα´.

Memēto dñe dauid: et oīs māsue-
Μνήσθητι κύριε τοῦ Δαυίδ, καὶ πάσης τῆς πραΰ-
tudinis eius. Sicut iurauit dño: votū vouit deo ia-
τητος αὐτοῦ. Ὡς ὤμοσε τῷ κυρίῳ, ηὔξατο τῷ θεῷ Ἰα-
cob. Si introiero in tabñaculū dom9 mee: si ascē-
κώβ. Εἰ εἰσελεύσομαι εἰς σκήνωμα οἴκου μου, εἰ ἀναβή-
dero in lectū strati mei: Si dedero somnū
σομαι ἐπὶ κλίνης στρωμνῆς μου, Εἰ δώσω ὕπνον τοῖς
oculis meis: et palpebris meis dormitationē: et
ὀφθαλμοῖς μου, καὶ τοῖς βλεφάροις μου νυσταγμόν, καὶ
requiē tēporib9 meis: Donec inueniā locū do-
ἀνάπαυσιν τοῖς κροτάφοις μου, Ἕως οὗ εὕρω τόπον τῷ κυ-
mino: tabñaculū deo iacob. Ecce audiuimus eā in e-
ρίῳ, σκήνωμα τῷ θεῷ Ἰακώβ. Ἰδοὺ ἠκούσαμεν αὐτὴν ἐν Εὐ-
phrata: inuēimus eā in cāpis silue. Intre-
φραθά, εὕρομεν αὐτὴν ἐν τοῖς πεδίοις τοῦ δρυμοῦ. Εἰσελευ-
mus in tabñacula eius. Adorermus
σόμεθα εἰς τὰ σκηνώματα αὐτοῦ. Προσκυνήσωμεν

2.Pa. 6.f. in loco vbi steterũt pedes eius. Surge dñe
εἰς τὸν τόπον οὗ ἔστησαν οἱ πόδες αὐτοῦ. Ἀνάστηθι κύριε
in requiẽ tuã: tu ⁊ arca sanctifica
εἰς τὴν ἀνάπαυσίν σου, σὺ καὶ ἡ κιβωτὸς τοῦ ἁγιάσμα-
tiõis tue. Sacerdotes tui induẽtur iustitia: ⁊
τός σου. Οἱ ἱερεῖς σου ἐνδύσονται δικαιοσύνην, καὶ οἱ
scti tui exultabũt. Propter dauid seruũ
ὅσιοί σου ἀγαλλιάσονται. Ἕνεκεν δαυὶδ τοῦ δούλου
tuũ nõ auertas faciẽ xp̃i tui: Iura
σου μὴ ἀποστρέψῃς τὸ πρόσωπον τοῦ χριστοῦ σου. Ὤμο-
uit dñs dauid ỹitatẽ: ⁊ nõ frustrabit eã.
σε κύριος τῷ δαυὶδ ἀλήθειαν, καὶ οὐ μὴ ἀθετήσει αὐτήν.
De fructu vẽtris tui ponã sup sedẽ tuã.
Ἐκ καρποῦ τῆς κοιλίας σου θήσομαι ἐπὶ τοῦ θρόνου σου.
Si custodierint filii tui testamẽtũ meũ: ⁊ testi
Ἐὰν φυλάξωνται οἱ υἱοί σου τὴν διαθήκην μου, καὶ τὰ μαρ-
mõia mea hec q̃ docebo eos: Et filij eoꝝ
τύριά μου ταῦτα ἃ διδάξω αὐτούς, Καὶ οἱ υἱοὶ αὐτῶν
vsq; in seculũ sedebũt sup sedẽ tuã. Qm̃
ἕως τοῦ αἰῶνος καθιοῦνται ἐπὶ τοῦ θρόνου σου. Ὅτι
elegit dñs sion: elegit eã in hitatio
ἐξελέξατο κύριος τὴν σιών, ᾑρετίσατο αὐτὴν εἰς κατοικί-
nem sibi. Hec requies mea in seculũ seculi: hic
αν ἑαυτῷ. Αὕτη ἡ κατάπαυσίς μου εἰς αἰῶνα αἰῶνος, ὧ-
habitabo qm̃ elegi eã. Venationẽ eius bñ
δε κατοικήσω ὅτι ᾑρετισάμην αὐτήν. Τὴν θήραν αὐτῆς εὐ-
dicẽs bñdicã: paupes eius saturabo panib⁹.
λογῶν εὐλογήσω, τοὺς πτωχοὺς αὐτῆς χορτάσω ἄρτων.
Sacerdotes eius induam salutare: ⁊ scti e-
Τοὺς ἱερεῖς αὐτῆς ἐνδύσω σωτηρίαν, καὶ οἱ ὅσιοι αὐ-
ius exultatiõe exultabũt. Illic producã cornu
τῆς ἀγαλλιάσει ἀγαλλιάσονται. Ἐκεῖ ἐξανατελῶ κέρας τῷ
dauid: paraui lucernã xp̃o meo. Inimicos eius in
δαυίδ, ἡτοίμασα λύχνον τῷ χριστῷ μου. Τοὺς ἐχθροὺς αὐτοῦ ἐν-
duam cõfusione: sup ipm̃ aũt efflorebit sctificatio mea.
δύσω αἰσχύνην, ἐπὶ δὲ αὐτὸν ἐξανθήσει τὸ ἁγίασμά μου.

Cãticũ graduũ. 132.
Ὠδὴ τῶν ἀναβαθμῶν. ρλβʹ.

Ecce q̃ q̃d bonũ: aut q̃d iocũdũ: nisi habitare
Ἰδοὺ δὴ τί καλόν, ἢ τί τερπνόν, ἀλλ' ἢ τὸ κατοικεῖν
frẽs in vnũ. Sicut vnguẽtũ in capite qd̃ descẽ
ἀδελφοὺς ἐπὶ τὸ αὐτό. Ὡς μύρον ἐπὶ κεφαλῆς τὸ κατα-
dit in barbã: barbã aarõ. Qd̃ descẽ
βαῖνον ἐπὶ πώγωνα, τὸν πώγωνα τὸν ἀαρών. Τὸ κατα-
dit in orã vestimẽti eius. Sic ros
βαῖνον ἐπὶ τὴν ὤαν τοῦ ἐνδύματος αὐτοῦ. Ὡς δρό-
hermõ q̃ descẽdit in mõtes siõ: Qm̃ illic
σος ἀερμὼν ἡ καταβαίνουσα ἐπὶ τὰ ὄρη σιών. Ὅτι ἐκεῖ
mãdauit dñs bñdictionẽ: vitã vsq; in seculũ.
ἐνετείλατο κύριος τὴν εὐλογίαν, ζωὴν ἕως τοῦ αἰῶνος.

Cãticũ graduũ. 133.
Ὠδὴ τῶν ἀναβαθμῶν. ρλγʹ.

Infra. 134.a. &.114. Ecce nũc bñdicite dñm oẽs serui
Ἰδοὺ δὴ εὐλογεῖτε τὸν κύριον πάντες οἱ δοῦλοι
dñi. Qui statis in domo dñi: in atriis domus dei nos-
κυρίου. Οἱ ἑστῶτες ἐν οἴκῳ κυρίου, ἐν αὐλαῖς οἴκου θεοῦ ἡ-
tri. In noctibus extollite manus vr̃as in
μῶν. Ἐν ταῖς νυξὶν ἐπάρατε τὰς χεῖρας ὑμῶν εἰς τὰ
sctã: ⁊ benedicite dñm. Benedicat te dñs
ἅγια, καὶ εὐλογεῖτε τὸν κύριον. Εὐλογήσαι σε κύριος
ex sion: q̃ fecit celũ ⁊ terrã.
ἐκ σιών, ὁ ποιήσας τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν.

Alleluia. 134.
Ἀλληλούϊα. ρλδʹ.

Su.112. &.133.d Laudate nomẽ dñi: laudate serui dñm. Qui
Αἰνεῖτε τὸ ὄνομα κυρίου, αἰνεῖτε δοῦλοι κύριον. Οἱ
statis in domo dñi: in atriis domus dei nr̃i. Laudate
ἑστῶτες ἐν οἴκῳ κυρίου, ἐν αὐλαῖς οἴκου θεοῦ ἡμῶν. Αἰνεῖτε τὸν
dñm qr bonus dñs: psallite noĩ eius qm̃ sua-
κύριον ὅτι ἀγαθὸς κύριος, ψάλατε τῷ ὀνόματι αὐτοῦ ὅτι κα-
ue. Qm̃ iacob elegit sibi dñs: israel
λόν. Ὅτι τὸν ἰακὼβ ἐξελέξατο ἑαυτῷ ὁ κύριος, ἰσραὴλ

scabellũ pedũ ei⁹. Sur-
ge dñe in requiẽ tuã:
tu & arca fortitudinis
tue. Sacerdotes tui idu-
antur iustitiã: & scti tui
laudẽt. Propter dd̃ s-
uũ tuũ: nõ auertas faci-
em christi tui. Iurauit
dñs dauid veritatem &
nõ auertetur ab ea: de
fructu ventris tui ponã
sup sedẽ tuã. Si custo-
dierint filii tui pactum
meũ & testificationem
meã quã docuero eos:
& filii eorũ vsq; in eter-
nũ sedebũt sup thronũ
tuũ. Quia elegit dñs
sion: desiderauit eã in
hitaculũ sibi. Hec ẽ re-
quies mea in sempiter-
nũ: hic hitabo quia d̃-
sideraui eam. Venatio-
nem eius benedicens
benedicam: pauperes
eius saturabo pane. ∞∞
Sacerdotes eius induã
salutare: & sancti eius
laudabunt laude. Ibi
oriri faciã cornu dauid
paraui lucernã xp̃o meo.
Inimicos eius iduã cõ-
fusione: sup ipsum autẽ
florebit diadema eius.

Canticum graduum
dauid. 133.

Ecce q̃ bonũ & q̃
decorũ hitare fra-
tres in vnũ. Sicut vn-
guẽtũ optimũ in capi-
te: qd̃ descẽdit in bar-
bã barbã aarõ: qd̃ dscẽ-
dit sup orã vestimẽtoꝝ
eius. Sicut ros hermon
qui descẽdit sup mõta-
na sion: qm̃ ibi manda-
uit dñs benedictionẽ
vitam vsq; in eternũ.

Canticum gradu-
um. 134.

Ecce bñdicite do-
minum omnes ser-
ui domini: qui statis in
domo domini ∞∞∞∞
in noctibus. Leuate
manus vestras ad sctm̃
& benedicite dominũ.
Benedicat te dominus
ex sion: factor celi &
terre.

Aleluia. 135.

Laudate ∞∞∞∞∞
nomẽ dñi: laudate
serui domini: ∞∞∞∞
Qui statis in domo do-
mini: in atriis ∞∞∞∞
domus dĩ nostri. Lau-
date dominum quoniã
bonus dñs: cãtate noĩ
eius quoniam decens.
Quoniam iacob ele-
git sibi dominus: israel

לַהֲדוֹם רַגְלָיו׃ קוּמָה יְהוָה הָדַם
לִמְנוּחָתֶךָ אַתָּה וַאֲרוֹן עֻזֶּךָ׃ כֹּהֲנֶיךָ נוּחַ אָרַן
יִלְבְּשׁוּ צֶדֶק וַחֲסִידֶיךָ יְרַנֵּנוּ׃ עָזַז לָבַשׁ
בַּעֲבוּר דָּוִד עַבְדֶּךָ אַל תָּשֵׁב פְּנֵי חָסַד רָנַן עָבַר שׁוּב
מְשִׁיחֶךָ׃ נִשְׁבַּע יְהוָה לְדָוִד אֱמֶת פָּנָה מָשַׁח
לֹא יָשׁוּב מִמֶּנָּה מִפְּרִי בִטְנְךָ שָׁבַע שׁוּב
אָשִׁית לְכִסֵּא לָךְ׃ אִם יִשְׁמְרוּ בָנֶיךָ פָּרָה שׁוּת
בְּרִיתִי וְעֵדוֹתִי זוֹ אֲלַמְּדֵם גַּם שָׁמַר בָּרַת
בְּנֵיהֶם עֲדֵי עַד יֵשְׁבוּ לְכִסֵּא לָךְ׃ עוּד לָמַד
כִּי בָחַר יְהוָה בְּצִיּוֹן אִוָּהּ לְמוֹשָׁב יָשַׁב
לוֹ׃ זֹאת מְנוּחָתִי עֲדֵי עַד פֹּה נוּחַ
אֵשֵׁב כִּי אִוִּתִיהָ׃ צֵידָהּ בָּרֵךְ יָשַׁב אָוָה
אֲבָרֵךְ אֶבְיוֹנֶיהָ אַשְׂבִּיעַ לָחֶם׃ צוּד אָבָה
וְכֹהֲנֶיהָ אַלְבִּישׁ יֶשַׁע וַחֲסִידֶיהָ שָׂבַע לָבַשׁ
רַנֵּן יְרַנֵּנוּ׃ שָׁם אַצְמִיחַ קֶרֶן צָמַח
לְדָוִד עָרַכְתִּי נֵר לִמְשִׁיחִי׃ אוֹיְבָיו נוּר מָשַׁח
אַלְבִּישׁ בֹּשֶׁת וְעָלָיו יָצִיץ נִזְרוֹ׃ אָיַב לָבַשׁ בּוֹשׁ צִיץ
שִׁיר הַמַּעֲלוֹת לְדָוִד cxxxiii. שׁוּר עָלָה
הִנֵּה מַה טּוֹב וּמַה נָּעִים שֶׁבֶת נָעַם יָשַׁב
אַחִים גַּם יָחַד׃ כַּשֶּׁמֶן הַטּוֹב עַל אָח
הָרֹאשׁ יֹרֵד עַל הַזָּקָן זְקַן אַהֲרֹן יָרַד
שֶׁיֹּרֵד עַל פִּי מִדּוֹתָיו׃ כְּטַל חֶרְמוֹן פֶּה מָדַד
שֶׁיֹּרֵד עַל הַרְרֵי צִיּוֹן כִּי שָׁם צִוָּה
יְהוָה אֶת הַבְּרָכָה חַיִּים עַד הָעוֹלָם׃ עָלַם
שִׁיר הַמַּעֲלוֹת cxxxiiii.
הִנֵּה בָּרְכוּ אֶת יְהוָה כָּל עַבְדֵי
יְהוָה הָעֹמְדִים בְּבֵית יְהוָה
בַּלֵּילוֹת׃ שְׂאוּ יְדֵכֶם קֹדֶשׁ נָשָׂא
וּבָרְכוּ אֶת יְהוָה׃ יְבָרֶכְךָ יְהוָה בָּרַךְ
מִצִּיּוֹן עֹשֵׂה שָׁמַיִם וָאָרֶץ׃
הַלְלוּיָהּ הַלְלוּ אֶת cxxxv.
שֵׁם יְהוָה הַלְלוּ עַבְדֵי יְהוָה׃
שֶׁעֹמְדִים בְּבֵית יְהוָה בְּחַצְרוֹת עָמַד
בֵּית אֱלֹהֵינוּ׃ הַלְלוּיָהּ כִּי
טוֹב יְהוָה זַמְּרוּ לִשְׁמוֹ כִּי נָעִים׃ נָעַם
כִּי יַעֲקֹב בָּחַר לוֹ יָהּ יִשְׂרָאֵל

לִסְגֻלָּתוֹ: כִּי אֲנִי יָדַעְתִּי כִּי גָדוֹל גָּדַל
יְהוָה וַאֲדֹנֵינוּ מִכָּל אֱלֹהִים:
כֹּל אֲשֶׁר חָפֵץ יְהוָה עָשָׂה בַּשָּׁמַיִם
וּבָאָרֶץ בַּיַּמִּים וְכָל תְּהֹמוֹת: מַעֲלֶה עָלָה
נְשִׂאִים מִקְצֵה הָאָרֶץ בְּרָקִים
לַמָּטָר עָשָׂה מוֹצֵא רוּחַ מֵאוֹצְרוֹתָיו: יָצָא
שֶׁהִכָּה בְּכוֹרֵי מִצְרָיִם מֵאָדָם עַד נָכָה בָּכַר
בְּהֵמָה: שָׁלַח אוֹתֹת וּמֹפְתִים יָפַת
בְּתוֹכֵכִי מִצְרָיִם בְּפַרְעֹה וּבְכָל
עֲבָדָיו: שֶׁהִכָּה גּוֹיִם רַבִּים רָבַב
וְהָרַג מְלָכִים עֲצוּמִים: לְסִיחוֹן
מֶלֶךְ הָאֱמֹרִי וּלְעוֹג מֶלֶךְ הַבָּשָׁן
וּלְכֹל מַמְלְכוֹת כְּנָעַן: וְנָתַן אַרְצָם מָלַךְ
נַחֲלָה נַחֲלָה לְיִשְׂרָאֵל עַמּוֹ: יְהוָה
שִׁמְךָ לְעוֹלָם יְהוָה זִכְרְךָ לְדֹר עָלַם דּוּר
וָדֹר: כִּי יָדִין יְהוָה עַמּוֹ וְעַל דִּין
עֲבָדָיו יִתְנֶחָם: עֲצַבֵּי הַגּוֹיִם עַם
כֶּסֶף וְזָהָב מַעֲשֵׂה יְדֵי אָדָם: פֶּה עָשָׂה
לָהֶם וְלֹא יְדַבֵּרוּ עֵינַיִם לָהֶם דָּבַר
וְלֹא יִרְאוּ: אָזְנַיִם לָהֶם וְלֹא רָאָה
יַאֲזִינוּ אַף אֵין יֶשׁ רוּחַ בְּפִיהֶם: אָזַן פֶּה
כְּמוֹהֶם יִהְיוּ עֹשֵׂיהֶם כֹּל אֲשֶׁר הָיָה עָשָׂה
בֹּטֵחַ בָּהֶם: בֵּית יִשְׂרָאֵל בָּרְכוּ
אֶת יְהוָה בֵּית אַהֲרֹן בָּרְכוּ אֶת
יְהוָה: בֵּית הַלֵּוִי בָּרְכוּ אֶת
יְהוָה יִרְאֵי יְהוָה בָּרְכוּ אֶת
יְהוָה: בָּרוּךְ יְהוָה מִצִּיּוֹן שֹׁכֵן שָׁכַן
יְרוּשָׁלִָם הַלְלוּיָהּ:

הוֹדוּ לַיהוָה cxxxvi. יָדָה
כִּי טוֹב כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ: הוֹדוּ עָלַם
לֵאלֹהֵי הָאֱלֹהִים כִּי לְעוֹלָם
חַסְדּוֹ: הוֹדוּ לַאֲדֹנֵי הָאֲדֹנִים
כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ: לְעֹשֵׂה נִפְלָאוֹת פָּלָא
גְּדֹלוֹת לְבַדּוֹ כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ: לְעֹשֵׂה בָּדַד
הַשָּׁמַיִם בִּתְבוּנָה כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ: בִּין
לְרֹקַע הָאָרֶץ עַל הַמָּיִם כִּי

in peculiū ſuū. Quia ego ſcio φ magnus dñs: & dñator nr̄ pre oībus diis. Oīa que voluit dominus fecit in celo & ī terra: in mari & in oībus abyſſis. Leuans nubes de ſummitatib9 terre: fulgura in pluuiā fecit: educēs vētos de theſauris ſuis. Qui ꝑcuſſit primitiua egypti: ab homīe vſqꝫ ad pecus. Emiſit ſigna & portenta ī medio tui egypte: in pharaonem & in cūctos ſeruos eius. Qui ꝑcuſſit gentes multas: & occidit reges fortes. Seon regem amorreorū & og regem baſan: & oīa regna chanaan. Et dedit terram eorum hereditatē: hereditatē iſrael populo ſuo. Dñe nomē tuū in eternum: dñe memoriale tuū in gñatiōe & gñationem. Quia iudicabit dñs populū ſuū: & ī ſuos ſuos erit placabilis. Idola gētiū argētū & aurū: opa manuū hoīm. Os habēt & nō loqn̄tur: oculos habent & nō videbūt. Aures habent & non audiēt: ſed nec ē ſpūs in ore ipſorum. Similes illis fiāt qui faciunt ea: oīs qui cōfidit in eis. Domus iſrael benedicite domino: domus aarō benedicite domino. Domus leui benedicite domino: timentes dominum benedicite dño. Benedictus dñs ex ſion: qui habitat in ieruſalem.

Aleluia. 136.

Confitemini domino qm̄ bonus: qm̄ in eternū mīa eius. Cōfitemini deo deorum: quoniam in eternum mīa eius. Cōfitemini domino dominorum: quoniā in. Qui fecit mirabilia magna ſolus: quoniā. Qui fecit celos in ſapientia: quoniam. qui firmauit terram ſuper aquas: quoniam.

in poſſeſſionē ſibi. Quia ego cognoui: φ ma
ἐις περιουσιασμὸν ἑαυτῷ. Ὅτι ἐγὼ ἔγνωκα, ὅτι μέ-
gnus dñs: τ dñs nr̄ pre oibus di-
γας ὁ κύριος, καὶ ὁ κύριος ἡμῶν παρὰ πάντας τοὺς θε-
is. Oia q̄cūqꝫ voluit dñs fecit in ce
ούς. Πάντα ὅσα ἠθέλησεν ὁ κύριος ἐποίησεν ἐν τῷ οὐρα
lo τ in t̄ra: In mari τ in oibus
νῷ καὶ ἐν τῇ γῇ, Ἐν ταῖς θαλάσσαις καὶ ἐν πάσαις
abyſſis. Educēs nubes ab extremo t̄re: ful Hiere.
ταῖς ἀβύσσοις. Ἀνάγων νεφέλας ἐξ ἐσχάτου τῆς γῆς, ἀσ 10.c.
gura in pluuiā fecit. Qui ꝑducit vētos de theſau ꝑ.77.
τραπὰς εἰς ὑετὸν ἐποίησε. Ὁ ἐξάγων ἀνέμους ἐκ θησαυ Exo.
ris ſuis. Qui ꝑcuſſit ꝑmogenita egypti ab 12.d.
ρῶν αὐτοῦ. Ὃς ἐπάταξε τὰ πρωτότοκα αἰγύπτου ἀπὸ
hoīe vſqꝫ ad pecus. Miſit ſigna τ ꝑdigia
ἀνθρώπου ἕως κτήνους. Ἐξαπέστειλε σημεῖα καὶ τέρατα
in medio tui egypte: In pharaonē τ in oēs ſer
ἐν μέσῳ σου αἴγυπτε, Ἐν φαραὼ καὶ ἐν πᾶσι τοῖς δού
uos eius. Qui ꝑcuſſit gētes multas: τ occidit
λοις αὐτοῦ. Ὃς ἐπάταξεν ἔθνη πολλά, καὶ ἀπέκτεινε
reges fortes. Seon regē amorreoꝝ:
βασιλεῖς κραταιούς. Τὸν σηὼν βασιλέα τῶν ἀμορραίων,
Et og regē baſan: τ oia regna
Καὶ τὸν ὢγ βασιλέα τῆς βασάν, καὶ πάσας τὰς βασιλείας
chanaā. Et dedit t̄rā eoꝝ hereditatē: here
χαναάν. Καὶ ἔδωκε τὴν γῆν αὐτῶν κληρονομίαν, κληρο-
ditatē iſrael ꝑp̄lo ſuo. Dñe nomē tuū in
νομίαν ἰσραὴλ λαῷ αὐτοῦ. Κύριε τὸ ὄνομά σου εἰς τὸν
eternū: τ memoriale tuū ī gñationē τ gñationē. Quia
αἰῶνα, καὶ τὸ μνημόσυνόν σου εἰς γενεὰν καὶ γενεάν. Ὅτι
iudicabit dñs ꝑp̄ꝫ ſuū: τ in ſeruis ſu
κρινεῖ κύριος τὸν λαὸν αὐτοῦ, καὶ ἐπὶ τοῖς δούλοις αὐ
is deprecabitur. Simulachra gētiū argētū ꝑ.113.
τοῦ παρακληθήσεται. Τὰ εἴδωλα τῶν ἐθνῶν ἀργύριον Sapië
τ aurū opa manuū hoīum. Os hēt τ 15.
καὶ χρυσίον ἔργα χειρῶν ἀνθρώπων. Στόμα ἔχουσι καὶ
nō loqn̄tur: oculos hēt τ nō videbūt.
οὐ λαλήσουσιν, ὀφθαλμοὺς ἔχουσι καὶ οὐκ ὄψονται.
Aures hēt τ nō audiēt: neqꝫ eīm eſt ſpūs
Ὦτα ἔχουσι καὶ οὐκ ἐνωτισθήσονται, οὐδὲ γάρ ἐστι πνεῦ
in ore ipoꝝ. Similes illis fiant q̄ fa
μα ἐν τῷ στόματι αὐτῶν. Ὅμοιοι αὐτοῖς γένοιντο οἱ ποι ꝑ.115.
ciūt ea: τ oēs qui cōfidūt in eis. Do
οῦντες αὐτά, καὶ πάντες οἱ πεποιθότες ἐπ᾽ αὐτοῖς. Οἶ
mus iſrael bñdicite dño. Dom9 aarō bndi
κος ἰσραὴλ εὐλογήσατε τὸν κύριον. Οἶκος ἀαρὼν εὐλο-
cite dño. dom9 leui bñdicite dño.
γήσατε τὸν κύριον. Οἶκος λευὶ εὐλογήσατε τὸν κύριον.
Qui timetis dñm bñdicite dño. Bndi
Οἱ φοβούμενοι τὸν κύριον εὐλογήσατε τὸν κύριον. Εὐλο
ctus dñs ex ſion qui habitat hieruſalē.
γητὸς κύριος ἐκ σιὼν ὁ κατοικῶν ἱερουσαλήμ.

Alleluia. 135.

Ἀλληλούϊα. ρλέ.

Confitemini dño qm̄ bonus: qm̄ in ſecu ꝑ.104
Ἐξομολογεῖσθε τῷ κυρίῳ ὅτι ἀγαθός, ὅτι εἰς τὸν αἰῶ ꝑ.105.
lū mīa eius. Cōfitemini deo deoꝝ: ꝑ.106.
να τὸ ἔλεος αὐτοῦ. Ἐξομολογεῖσθε τῷ θεῷ τῶν θεῶν,
qm̄ in ſeculū mīa eius. Cōfitemini do
ὅτι εἰς τὸν αἰῶνα τὸ ἔλεος αὐτοῦ. Ἐξομολογεῖσθε τῷ κυ
mino dñoꝝ: qm̄ in ſeculū mīa eius. Qui
ρίῳ τῶν κυρίων, ὅτι εἰς τὸν αἰῶνα τὸ ἔλεος αὐτοῦ. Τῷ
fecit mirabilia magna ſolus: qm̄ in ſeculū
ποιήσαντι θαυμάσια μεγάλα μόνῳ, ὅτι εἰς τὸν αἰῶνα
mīa eius. Qui fecit celos in intel Gen.
τὸ ἔλεος αὐτοῦ. Τῷ ποιήσαντι τοὺς οὐρανοὺς ἐν συνέ 1.a.
lectu: qm̄ in ſeculū mīa eius. Qui firma Jere.
σει, ὅτι εἰς τὸν αἰῶνα τὸ ἔλεος αὐτοῦ. Τῷ στερεώσαν
uit t̄rā ſuꝑ aquas: qm̄
τι τὴν γῆν ἐπὶ τῶν ὑδάτων, ὅτι

in ſeculū mīa eius. Qui fecit lūinaria ma-
ἐις τὸν ἀιῶνα τὸ ἔλεος αὐτοῦ. Τῷ ποιήσαντι φῶτα με-
gna ſolus: qm̄ in ſeculū mīa eius: Solē
γάλα μόνῳ, ὅτι ἐις τὸν ἀιῶνα τὸ ἔλεος αὐτοῦ, Τὸν ἥλιον
in poteſtatē diei: qm̄ in ſeculū mīa eius.
ἐις ἐξουσίαν τῆς ἡμέρας, ὅτι ἐις τὸν ἀιῶνα τὸ ἔλεος αὐτοῦ.
Lunam ⁊ ſtellas in poteſtatē noctis: qm̄
Τὴν σελήνην καὶ τοὺς ἀςέρας ἐις ἐξουσίαν τῆς νυκτός, ὅτι
in ſeculū mīa eius. Qui percuſſit egyptū cū
ἐις τὸν ἀιῶνα τὸ ἔλεος αὐτοῦ. Τῷ πατάξαντι ἄιγυπτον σὺν
pꝛimogenitis eoꝝ: qm̄ in ſeculū mīa e-
τοῖς πρωτοτόκοις αὐτῶν, ὅτι ἐις τὸν ἀιῶνα τὸ ἔλεος αὐ-
ius. Et eduxit iſrael de medio eoꝝ: qm̄ in
τοῦ. Καὶ ἐξαγαγόντι τὸν ἰσραὴλ ἐκ μέσου αὐτῶν, ὅτι ἐις
ſeculū mīa eius. In manū potēti ⁊ in bra
τὸν ἀιῶνα τὸ ἔλεος αὐτοῦ. Ἐν χειρὶ κραταιᾷ καὶ ἐν βραχί-
chio excelſo: qm̄ in ſeculū mīa eius. Qui diui
ονι ὑψηλῷ, ὅτι ἐις τὸν ἀιῶνα τὸ ἔλεος αὐτοῦ. Τῷ καταδιε-
ſit rubeū mare in diuiſiōes: qm̄ in ſeculū
λόντι τὴν ἐρυθρὰν θάλασσαν ἐις διαιρέσεις, ὅτι ἐις τὸν ἀιῶνα
mīa eius. Et eduxit iſrael per mediū e-
τὸ ἔλεος αὐτοῦ. Καὶ διαγαγόντι τὸν ἰσραὴλ διὰ μέσου αὐ-
ius: qm̄ in ſeculū mīa eius. Et excuſſit pha
τῆς, ὅτι ἐις τὸν ἀιῶνα τὸ ἔλεος αὐτοῦ. Καὶ ἐκτινάξαντι φα-
raonē ⁊ exercitū eius in mari rubꝛo: qm̄ in
ραὼ καὶ τὴν δύναμιν αὐτοῦ ἐις θάλασσαν ἐρυθράν, ὅτι ἐις τὸν
ſeculū mīa eius. Qui traduxit ppl̄m ſuū per
ἀιῶνα τὸ ἔλεος αὐτοῦ. Τῷ διαγαγόντι τὸν λαὸν αὐτοῦ ἐν τῇ
deſertū: qm̄ in ſeculū mīa eius. Qui pcuſſit
ἐρήμῳ, ὅτι ἐις τὸν ἀιῶνα τὸ ἔλεος αὐτοῦ. Τῷ πατάξαντι
reges magnos: qm̄ in ſeculū mīa eius.
βασιλεῖς μεγάλους, ὅτι ἐις τὸν ἀιῶνα τὸ ἔλεος αὐτοῦ.
Et occidit reges fortes: qm̄ in ſeculū
Καὶ ἀποκτείναντι βασιλεῖς κραταιούς, ὅτι ἐις τὸν ἀιῶνα τὸ
mīa eius. Seon regē amoꝛreoꝝ: qm̄ in
ἔλεος αὐτοῦ. Τὸν σηὼν βασιλέα τῶν ἀμορραίων, ὅτι ἐις τὸν
ſeculū mīa eius. Et og regē baſan:
ἀιῶνα τὸ ἔλεος αὐτοῦ. Καὶ τὸν ὢγ βασιλέα τῆς βασάν,
qm̄ in ſeculū mīa eius. Et dedit trā eoꝝ
ὅτι ἐις τὸν ἀιῶνα τὸ ἔλεος αὐτοῦ. Καὶ δόντι τὴν γῆν αὐ-
rū hereditatē: qm̄ in ſeculū mīa eius. He
τῶν κληρονομίαν, ὅτι ἐις τὸν ἀιῶνα τὸ ἔλεος αὐτοῦ. Κλη-
reditatē iſrael ſeruo ſuo: qm̄ in ſeculū mīa
ρονομίαν ἰσραὴλ δούλῳ αὐτοῦ, ὅτι ἐις τὸν ἀιῶνα τὸ ἔλεος
eius. Quia in humilitate nr̄a memoꝛ fuit nr̄i dñs:
αὐτοῦ. Ὅτι ἐν τῇ ταπεινώσει ἡμῶν ἐμνήσθη ἡμῶν ὁ κύριος,
qm̄ in ſeculū mīa eius. Et redimit nos
ὅτι ἐις τὸν ἀιῶνα τὸ ἔλεος αὐτοῦ. Καὶ ἐλυτρώσατο ἡμᾶς ἐκ
ab inimicis nr̄is: qm̄ in ſeculū mīa eius. Qui dat
τῶν ἐχθρῶν ἡμῶν, ὅτι ἐις τὸν ἀιῶνα τὸ ἔλεος αὐτοῦ. Ὁ διδοὺς
eſcā oīm carni: qm̄ in ſeculū mīa eius. Cōfite
τροφὴν πάσῃ σαρκί, ὅτι ἐις τὸν ἀιῶνα τὸ ἔλεος αὐτοῦ. Ἐξομο-
mini deo celi: qm̄ in ſeculū mīa eius.
λογεῖσθε τῷ θεῷ τοῦ οὐρανοῦ, ὅτι ἐις τὸν ἀιῶνα τὸ ἔλεος αὐτοῦ.

David per hieremiā. 136.
Τῷ δαυὶδ διὰ ἱερεμίου. ρλϛ΄.

Super flumina babylonis illic ſedimus: ⁊
Ἐπὶ τῶν ποταμῶν βαβυλῶνος ἐκεῖ ἐκαθίσαμεν, καὶ
fleuimus dū recoꝛdaremur nos ſion. In
ἐκλαύσαμεν ἐν τῷ μνησθῆναι ἡμᾶς τῆς σιών. Ἐπὶ ταῖς
ſalicibus in medio eius ſuſpēdimus oꝛgana nr̄a.
ἰτέαις ἐν μέσῳ αὐτῆς ἐκρεμάσαμεν τὰ ὄργανα ἡμῶν.
Quia illic interrogauerūt nos qui captiuos duxerūt
Ὅτι ἐκεῖ ἐπηρώτησαν ἡμᾶς οἱ αἰχμαλωτεύσαντες
nos: vba cātionū: ⁊ qui abduxerūt nos hymnū.
ἡμᾶς, λόγους ᾠδῶν, καὶ οἱ ἀπαγαγόντες ἡμᾶς ὕμνον.
Cātate nobis de cāticis ſion: quō cātabimus cāticū
Ἄσατε ἡμῖν ἐκ τῶν ᾠδῶν σιών, πῶς ᾄσομεν τὴν ᾠδὴν
dñi in tra aliena? Si oblit⁹ fuero tui
κυρίου ἐπὶ γῆς ἀλλοτρίας; Ἐὰν ἐπιλάθωμαί σου

Qui fecit luminaria
magna: quoniam.
Solem in poteſtatem
diei: quoniam.
Lunam & ſtellas
in poteſtatem noctis:
quoniam.
Qui percuſſit egyptū
cum primitiuis eorum:
quoniam. Et eduxit iſ
rael
de medio eorum: quo-
niam. In manu
valida & in brachio ex
tento: quoniam.
Qui diuiſit mare ru-
brum in diuiſiones:
quoniam. Et adduxit
iſrael
in medio eius: quoni-
am. Et conuoluit
pharaonē & exercitū e
ius in mari rubro: qm̄.
Qui duxit populū ſuū
p deſertum: quoniam.
Qui percuſſit reges
magnos: quoniā. Et
occidit
reges magnificos:
quoniam.
Seon regem amorreo
rum: quoniam.
Et og regem baſan:
Quoniam. Et dedit
terram eorum
hereditatem: quoniā.
Hereditatem
iſrael ſeruo ſuo: quoni
am.
Quia in humilitate no
ſtra memor fuit noſtri:
quoniā. Et eripuit nos
de hoſtibus noſtris:
quoniam.
Qui dat panem omni
carni: quoniam.
Confitemini deo celi:
quoniam
in eternum miſericor-
dia eius.

137.

Sup flumina baby-
lonis illic ſedimus
& fleuimus: dum re
cordaremur ſion. Super
ſalices in medio eius
ſuſpendimus citharas
nr̄as. Qm̄ ibi interro-
gauerūt nos qui capti-
uos duxerūt nos verba
carminis: & qui afflige
bāt nos: leti: canite no
bis de cāticis ſiō. Quō
cantabimus canticum
domini in terra aliēa.
Si oblitus fuero tui

לעולם חסדו: לעשה אורים
גדלים, כי לעולם חסדו: את
השמש לממשלת ביום, כי — משל
לעולם חסדו: את הירח וכוכבים — כבב
לממשלות בלילה, כי לעולם
חסדו: למכה מצרים בבכוריהם — נכה בכר
כי לעולם חסדו: ויוצא ישראל — יצא
מתוכם, כי לעולם חסדו: ביד
חזקה ובזרוע נטויה, כי לעולם — זרע נטה
חסדו: לגזר ים סוף לגזרים
כי לעולם חסדו: והעביר ישראל — עבר
בתוכו, כי לעולם חסדו: ונער
פרעה וחילו בים סוף, כי לעולם
חסדו: למוליך עמו במדבר, כי — הלך דבר
לעולם חסדו: למכה מלכים
גדלים, כי לעולם חסדו: ויהרג — הרג
מלכים אדירים, כי לעולם — אדר
חסדו: לסיחון מלך האמרי, כי
לעולם חסדו: ולעוג מלך הבשן
כי לעולם חסדו: ונתן ארצם
לנחלה, כי לעולם חסדו: נחלה
לישראל עבדו, כי לעולם חסדו:
שבשפלנו זכר לנו, כי — שפל
לעולם חסדו: ויפרקנו — צלם פרק
מצרינו, כי לעולם חסדו: — צור
נותן לחם לכל בשר, כי לעולם — נתן
חסדו: הודו לאל השמים, כי — ידה
לעולם חסדו:

cxxxvii.

על נהרות בבל שם ישבנו
גם בכינו, בזכרנו את ציון: — בכה
על ערבים בתוכה תלינו כנרותינו: — תלה
כי שם שאלונו שובינו דברי — שבה
שיר ותוללינו שמחה, שירו לנו — שור תלל
משיר ציון: איך נשיר את שיר
יהוה על אדמת נכר: אם אשכחך — שכח

ירושלם תשכח ימיני: תדבק   שכח ימן דבק
לשוני לחכי אם לא אזכרכי אם   לשן חיך
לא אעלה את ירושלם על ראש   זכר עלה
שמחתי: זכור יהוה לבני אדום   זכר
את יום ירושלם האמרים ערו   ערה
ערו עד היסוד בה: בת בבל   יסד
השדודה אשרי שישלם לך את   שדד שלם
גמולך שגמלת לנו: אשרי שיאחז   גמל אחז
ונפץ את עלליך אל הסלע:

לדוד **cxxxviii.**

אודך בכל לבי נגד אלהים   ידה
אזמרך: אשתחוה אל היכל   זמר שחה הכל
קדשך ואודה את שמך על
חסדך ועל אמתך כי הגדלת על   גדל
כל שמך אמרתך: ביום קראתי   ענה
ותענני תרהבני בנפשי עז: רהב עזז
יודוך יהוה כל מלכי ארץ כי   ידה
שמעו אמרי פיך: וישירו בדרכי   פה שור
יהוה כי גדול כבוד יהוה: כי רם   גדל כבד
יהוה ושפל יראה וגבה ממרחק   רום ראה
יידע: אם אלך בקרב צרה   רחק ידע
תחיני על אף איבי תשלח ידך   ילך צור
ותושיעני ימינך: יהוה יגמר   חיה שלח
בעדי יהוה חסדך לעולם מעשי   ישע ימן
ידיך אל תרף: גמר עלם עשה רפה

למנצח לדוד **cxxxix.**   נצח

מזמור יהוה חקרתני
ותדע: אתה ידעת שבתי וקומי   ישב
בנתה לרעי מרחוק: ארחי   בין רעה
ורבעי זרית וכל דרכי הסכנתה: רחק זרה
כי אין מלה בלשוני הן יהוה   סכן מלל
ידעת כלה: אחור וקדם צרתני   לשן אחר צור שות
ותשת עלי כפכה: פלאיה   כף
דעת ממני נשגבה לא אוכל   ידע שגב
לה: אנה אלך מרוחך ואנה   יכל ילך
מפניך אברח: אם אסק   פנה ברח נסק

ierusalē: in obliuione
sit dextera mea. Adhe-
reat ligua mea gutturi
meo: si nō recordatus
fuero tui: si nō ꝓposue
ro ierusalē in principio
letitie mee. Memento
domine filiorū edom
in die ierusalem: dicē
tium euacuate euacuate
vsq; ad fūdamētū eius.
Filia babylonis
vastata: beatus qui re-
tribuet tibi
vicissitudinē tuā quā re
tribuisti nobis. Btūs q
tenebit & allidet paruu
los tuos ad petram.

David. 138.

Confitebor tibi dñe
i toto corde meo:
in cōspectu deorū cāta
bo tibi. Adorabo ad tē
plū sctm̄ tuū: & confi-
tebor nomi tuo super
mia tua & veritate tua
qm̄ magnificasti super
oñe nomē tuū eloqui
um tuū. In die inuoca-
bo & exaudies me: dila
tabis aie mee fortitudi-
nē. Cōfiteātur tibi dñe
oēs reges terre: qm̄
audierūt eloquia oris
tui. Et cantēt in viis
dñi: qm̄ magna gl̄ia
dñi. Quoniā excelsus
dñs & hūilia respicit:
& excelsa de longe
cognoscit. Si ambula-
uero in medio tribula-
tiōis viuificabis me: su
p furorē inimicoꝝ meo
rū mittes manū tuā: &
saluabit me dxtera tua.
Dñs opabitur pro me:
dñe mia tua in eternū:
opera manuum tuarū
ne dimittas.

Victori dauid psal-
mus. 139.

Domine inuestiga-
sti me:
& cognouisti. Tu co-
gnouisti sessionē meam
& resurrectionē meā: i-
tellexisti malū meū de
lōge. Semitā meā & ac-
cubationē meā vētilasti:
& oēs vias meas itelle-
xisti: Quia nō ē eloqui
um in lingua mea: ecce
dñe oīa nosti. Retror
sū & añ formasti me: &
posuisti sup me manum
tuā. Mirabilior ē scien-
tia me: excellētior ē nō
potero ad eā. quo ibo
a spiritu tuo: & quo
a facie tua fugiam. Si
ascendero in

hierusalē: obliuioni detur dextera mea. Adhereat lingua
ἱερουσαλήμ, ἐπιλησθείη ἡ δεξιά μου. Κολληθείη ἡ γλῶσσά
mea faucib⁹ meis: si no tui meminero. Si nō pro
μου τῷ λάρυγγί μου, ἐὰν μή σου μνησθῶ. Ἐὰν μὴ προα-
posuero hierusalē sicut in pricipio letitie mee.
ναξωμαι τὴν ἱερουσαλὴμ ὡς ἐν ἀρχῇ τῆς εὐφροσύνης μου.
Memor esto dñe filioꝝ edom in die hierusalē.
Μνήσθητι κύριε τῶν υἱῶν ἐδώμ τὴν ἡμέραν ἱερουσαλήμ.
Qui dicūt exinanite exinanite: vsq; ad fundamētū e-
Τῶν λεγόντων ἐκκενοῦτε ἐκκενοῦτε, ἕως τῶν θεμελίων αὐ-
ius. Filia babylonis misera. Btūs qui
τῆς. Θυγάτηρ βαβυλῶνος ἡ ταλαίπωρος. Μακάριος ὃς
retribuet tibi retributionē tuā: q̄ retribuisti
ἀνταποδώσει σοι τὸ ἀνταπόδομά σου ὃ ἀνταπέδωκας
nobis. Btūs q̄ tenebit ⁊ allidet paruulos tuos
ἡμῖν. Μακάριος ὃς κρατήσει καὶ ἐδαφιεῖ τὰ νήπιά σου
ad petrā.
πρὸς τὴν πέτραν.

Psalmus dauid aggei ⁊ zacharie. 137.
Ψαλμὸς τῷ δαυὶδ ἀγγαίου καὶ ζαχαρίου. ρλζ.

Confitebor tibi dñe in toto corde meo: ⁊ in
Ἐξομολογήσομαί σοι κύριε ἐν ὅλῃ καρδίᾳ μου, καὶ ἐν-
cōspectu āgeloꝝ psallā tibi. Qm̄ audisti oīa ver
αντίον ἀγγέλων ψαλῶ σοι. Ὅτι ἤκουσας πάντα τὰ ῥή-
ba oris mei. Adorabo ad tēplū sctm̄ tuū:
ματα τοῦ στόματός μου. Προσκυνήσω πρὸς ναὸν ἅγιόν σου,
⁊ cōfitebor nōi tuo: sup mia tua
καὶ ἐξομολογήσομαι τῷ ὀνόματί σου, ἐπὶ τῷ ἐλέει σου
⁊ ṽitate tua. Qm̄ magnificasti sup oñe nomē
καὶ τῇ ἀληθείᾳ σου. Ὅτι ἐμεγάλυνας ἐπὶ πᾶν τὸ ὄνομα
sctm̄ tuū: in q̄cūq; die inuocauero te: velociter exa
τὸ ἅγιόν σου, ἐν ᾗ ἂν ἡμέρᾳ ἐπικαλέσωμαί σε, ταχὺ ἐπά-
udi me. Multiplicabis me in aīa mea ṽtute tua.
κουσόν μου. Πολυωρήσεις με ἐν ψυχῇ μου δυνάμει σου.
Cōfiteātur tibi dñe oēs reges
Ἐξομολογησάσθωσάν σοι κύριε πάντες οἱ βασιλεῖς τῆς
terre: q̄ audierūt oīa ṽba oris tui.
γῆς, ὅτι ἤκουσαν πάντα τὰ ῥήματα τοῦ στόματός σου.
Et cantent in vijs dñi: qm̄ magna gl̄ia
Καὶ ᾀσάτωσαν ἐν ταῖς ὁδοῖς κυρίου, ὅτι μεγάλη ἡ δόξα
dñi: Qm̄ excelsus dñs: ⁊ humilia respicit: ⁊ al
κυρίου, Ὅτι ὑψηλὸς κύριος, καὶ τὰ ταπεινὰ ἐφορᾷ, καὶ τὰ ὑψη-
ta a lōge cognoscit. Si ābulauero i medio tribulatōis: vi
λὰ ἀπὸ μακρόθεν γινώσκει. Ἐὰν πορευθῶ ἐν μέσῳ θλίψεως, ζη-
uificabis me. Sup irā īimicoꝝ meoꝝ extēdisti man⁹ tuas: ⁊ saluū
σεις με. Ἐπ᾽ ὀργὴν ἐχθρῶν μου ἐξέτεινας χεῖράς σου, καὶ ἔσω-
fecit me dextera tua. Dñs retribuet pro me. Dñe
σέ με ἡ δεξιά σου. Κύριος ἀνταποδώσει ὑπὲρ ἐμοῦ. Κύριε τὸ
mia tua in seculū: opa manuū tuaꝝ ne despicias.
ἔλεός σου εἰς τὸν αἰῶνα, τὰ ἔργα τῶν χειρῶν σου μὴ παρίδῃς.
In fine dauid psalmus zacharie in dispsiōe. 138.
Εἰς τὸ τέλος τῷ δαυὶδ ψαλμὸς ζαχαρίου ἐν τῇ διασπορᾷ. ρλη.

Domine pbasti me: ⁊ cognouisti me. Tu cognouisti se
Κύριε ἐδοκίμασάς με, καὶ ἔγνως με. Σὺ ἔγνως τὴν καθ-
ssionē meā ⁊ resurrectionē meā. Tu intellexisti cogitatio
έδραν μου καὶ τὴν ἔγερσίν μου. Σὺ συνῆκας τοὺς διαλογισ-
nes meas de lōge. Semitam meā ⁊ funiculū meū
μούς μου ἀπὸ μακρόθεν. Τὴν τρίβον μου καὶ τὴν σχοῖνόν μου
tu inuestigasti. Et oēs vias meas pūidisti: q: nō
σὺ ἐξιχνίασας. Καὶ πάσας τὰς ὁδούς μου προεῖδες, ὅτι οὐκ
est dolus in lingua mea. Ecce dñe tu cognouisti oīa noui
ἔστι δόλος ἐν γλώσσῃ μου. Ἰδοὺ κύριε σὺ ἔγνως πάντα τὰ ἔσχα-
ssima ⁊ antiqua. Tu formasti me ⁊ posuisti sup me
τα καὶ τὰ ἀρχαῖα. Σὺ ἔπλασάς με καὶ ἔθηκας ἐπ᾽ ἐμὲ τὴν
manū tuā. Mirabilis facta est sciā tua ex me: cōfortata ē:
χεῖρά σου. Ἐθαυμαστώθη ἡ γνῶσίς σου ἐξ ἐμοῦ, ἐκραταιώθη,
non potero ad eā. Quo ibo a spū
οὐ μὴ δύνωμαι πρὸς αὐτήν. Ποῦ πορευθῶ ἀπὸ τοῦ πνεύματός
tuo: ⁊ a facie tua quo fugiā: Si ascēdero
σου, καὶ ἀπὸ τοῦ προσώπου σου ποῦ φύγω; Ἐὰν ἀναβῶ

in celũ: tu illic es. ſi deſcẽdero in infernũ: ades.
ἐις τὸν οὐρανόν, σὺ ἐκεῖ εἶ· ἐὰν καταβῶ εἰς τὸν ἅδην, πάρει.
Si ſumpſero pẽnas meas diluculo: ⁊
Ἐὰν ἀναβάλοιμι τὰς πτέρυγάς μου κατ' ὄρθρον, καὶ
habitauero in extremis maris: Et eſi illic
κατασκηνώσω εἰς τὰ ἔσχατα τῆς θαλάσσης, Καὶ γὰρ ἐκεῖ
manus tua deducet me: ⁊ tenebit me dextera tua. Et
ἡ χείρ σου ὁδηγήσει με, καὶ καθέξει με ἡ δεξιά σου. Καὶ
dixi forſitã tenebre cõculcabũt me: ⁊ nox illuminatio
εἶπα ἄρα σκότος καταπατήσει με, καὶ νὺξ φωτισμὸς
in delitijs meis. Quia tenebre nõ obſcurabũtur a
ἐν τῇ τρυφῇ μου. Ὅτι σκότος οὐ σκοτισθήσεται ἀπὸ
te: ⁊ nox ſicut dies illuminabit. Sicut tenebre eius:
σοῦ, καὶ νὺξ ὡς ἡμέρα φωτισθήσεται. Ὡς τὸ σκότος αὐ-
ita ⁊ lumẽ eius. Quia tu poſſediſti
τῆς, οὕτως καὶ τὸ φῶς αὐτῆς. Ὅτι σὺ ἐκτήσω τοὺς
renes meos: ſuſcepiſti me de vtero mr̃is mee. Cõ
νεφρούς μου, ἀντελάβου μου ἐκ γαστρὸς μητρός μου. Ἐξο-
fitebor tibi q2 terribiliter mirificatus es. Mirabilia
μολογήσομαί σοι ὅτι φοβερῶς ἐθαυμαστώθης. Θαυμάσια
op̃a tua: ⁊ aĩa mea cognoſcit nimis: Nõ
τὰ ἔργα σου, καὶ ἡ ψυχή μου γινώσκει σφόδρα. Οὐκ
eſt occultatũ os meũ a te q̃d feciſti in occulto: ⁊
ἐκρύβη τὸ ὀστοῦν μου ἀπὸ σοῦ ὃ ἐποίησας ἐν κρυφῇ, καὶ
ſubſtãtia mea in inferioribus terre. Imperfe
ἡ ὑπόστασίς μου ἐν τοῖς κατωτάτοις τῆς γῆς. Τὸ ἀκατέρ-
ctũ meũ viderũt oculi tui: ⁊ in libro tuo
γαστόν μου εἴδον οἱ ὀφθαλμοί σου, καὶ ἐπὶ τὸ βιβλίον σου
oẽs ſcribẽtur. Dies formabũtur: ⁊ nemo
πάντες γραφήσονται. Ἡμέρας πλασθήσονται, καὶ οὐθεὶς
in eis. Mihi aũt nimis honorificati ſũt amici tui deus:
ἐν αὐτοῖς. Ἐμοὶ δὲ λίαν ἐτιμήθησαν οἱ φίλοι σου ὁ θεός,
nimis cõfortati ſunt p̃ncipatus eoꝝ. Dinumerabo eos
λίαν ἐκραταιώθησαν αἱ ἀρχαὶ αὐτῶν. Ἐξαριθμήσομαι αὐ-
⁊ ſup̃ arenã multiplicabũtur. Exurrexi: ⁊ adhuc
τούς, καὶ ὑπὲρ ἄμμον πληθυνθήσονται. Ἐξηγέρθην, καὶ ἔτι
ſum tecum: ſi occideris pctõres deus. Viri
εἰμὶ μετὰ σοῦ, ἐὰν ἀποκτείνῃς ἁμαρτωλοὺς ὁ θεός. Ἄν-
ſanguinũ declinate a me: q2 litigioſi eſtis in
δρες αἱμάτων ἐκκλίνατε ἀπ' ἐμοῦ, ὅτι ἐρισταί ἐστε εἰς
cogitatiõibus. Accipiẽt in vanitate ciuitates
διαλογισμούς. Λήψονται εἰς ματαιότητα τὰς πόλεις
tuas. Nõne q̃ oderũt te dñe oderã: ⁊
σου. Οὐχὶ τοὺς μισοῦντάς σε κύριε ἐμίσησα, καὶ
ſup̃ inimicos tuos tabeſcebã? Perfecto odio ode
ἐπὶ τοὺς ἐχθρούς σου ἐξετηκόμην; Τέλειον μῖσος ἐμί-
ram illos: in inimicos facti ſũt mihi. Proba me
σουν αὐτούς, εἰς ἐχθροὺς ἐγένοντό μοι. Δοκίμασόν με
deus: ⁊ ſcito cor meũ. Interroga me: ⁊ cognoſce
ὁ θεός, καὶ γνῶθι τὴν καρδίαν μου. Ἔτασόν με, καὶ γνῶθι
ſemitas meas. Et vide ſi via iniq̃tatis in me: ⁊
τὰς τρίβους μου. Καὶ ἴδε εἰ ὁδὸς ἀνομίας ἐν ἐμοί, καὶ
deduc me in via eterna.
ὁδήγησόν με ἐν ὁδῷ αἰωνίᾳ.

In finẽ pſalmus dauid. 139.
Εἰς τὸ τέλος ψαλμὸς τῷ δαυίδ. ρλθ'.

Eripe me dñe ab hoĩe malo: a viro
Ἐξελοῦ με κύριε ἐξ ἀνθρώπου πονηροῦ, ἀπὸ ἀνδρὸς
iniquo eripe me. Qui cogitauerũt iniq̃tatẽ in cor
ἀδίκου ῥῦσαί με. Οἵτινες ἐλογίσαντο ἀδικίαν ἐν καρ-
de: tota die cõſtituebãt p̃lia: Acue
δίᾳ, ὅλην τὴν ἡμέραν παρετάσσοντο πολέμους, Ἠκό-
rũt linguã ſuã ſicut ſerpẽtis: venenũ aſpidũ ſub
νησαν γλῶσσαν αὐτῶν ὡσεὶ ὄφεως, ἰὸς ἀσπίδων ὑπὸ
labijs eoꝝ. Dp̃. Cuſtodi me dñe de
τὰ χείλη αὐτῶν. Διάψαλμα. Φύλαξόν με κύριε ἐκ
manu pctõris: ab hoĩbus iniq̃s eripe me.
χειρὸς ἁμαρτωλοῦ, ἀπὸ ἀνθρώπων ἀδίκων ἐξελοῦ με.
Qui cogitauerũt ſupplãtare greſ
Οἵτινες διελογίσαντο τοῦ ὑποσκελίσαι τὰ διαβήματά
ſus meos: abſcõderũt ſupbi
μου, ἔκρυψαν ὑπερήφανοι

celum ibi es tu: ſi iacuero in inferno ades tu. Si ſumpſero pẽnas meas diluculo: habitauero in extremo maris. Etiã ibi manus tua deducet me: & tenebit me dextera tua. Si dixero forte tenebre operient me: nox quoq̃ lux erit corã me. Nec tenebre hñt tenebras apud te: & nox q̃ſi dies lucet: ſicut ſũt tenebre & lux. Quia tu poſſediſti renes meos: orſuſq̃ es me i vtero matris mee. Cõfitebor tibi q̃m terribiliter magnificaſti me: mirabilia opera tua: & aĩa mea nouit nimis. Nõ ſunt op̃ta oſſa mea a te quibus fctũs ſum in abſcõdito: imaginat9 ſũ in nouiſſimis terre. Informẽ adhuc me viderũt oculi tui: & in libro tuo oẽs ſcribẽtur: dies formati ſũt & nõ eſt vna in eis. Mihi aũt quã honorabiles fcti ſunt amici tui deus: q̃̃ fortes paupes eorum. Dinumerabo eos & arena plures erũt: euigilaui & adhuc ſum tecũ. Si occideris deus impium: viri ſanguinũ declinate a me. Qui contradicent tibi ſcelerate: eleuati ſunt fruſtra aduerſarii tui. Nõne odientes te dñe odiui: & contra aduerſarios tuos diſtabui? Perfecto odio oderã illos: inimici fcti ſunt mihi. Scrutare deus me & cognoſce cor meũ: proba me & ſcito cogitatiões meas. Et vide ſi via doli in me ẽ: & deduc me i via eterna.

Victori p̃s dd̃. 140.

Eripe me dñe ab homine malo a viris iniquis ſerua me. Qui cogitauerũt malicias in corde: tota die verſati ſunt in p̃relíis. Exacuerunt linguam ſuam quaſi ſerpens: venenum aſpidum ſub labiis eorum. Semper. Cuſtodi me dñe de manu impii: a viro iniquitatum ſerua me: qui cogitauerunt ſupplãtare greſſus meos. Abſcõderunt ſupbi

שמים שם אתה ואציעה שאול הנך: אשא כנפי שחר אשכנה באחרית ים: גם שם ידך תנחני ותאחזני ימינך: ואמר אך חשך ישופני ולילה אור בעדני: גם חשך לא יחשיך ממך ולילה כיום יאיר כחשכה כאורה: כי אתה קנית כליותי תסכני בבטן אמי: אודך על כי נוראות נפליתי נפלאים מעשיך ונפשי יודעת מאד: לא נכחד עצמי ממך אשר עשיתי בסתר רקמתי בתחתיות ארץ: גלמי ראו עיניך ועל ספרך כלם יכתבו ימים יצרו ולא אחד בהם: ולי מה יקרו רעיך אל מה עצמו ראשיהם: אספרם מחול ירבון הקיצותי ועודי עמך: אם תקטול אלוה רשע ואנשי דמים סורו מני: אשר ימרוך למזמה נשוא לשוא עריך: הלא משנאיך יהוה אשנא ובתקוממיך אתקוטט: תכלית שנאה שנאתים לאיבים היו לי: חקרני אל ודע לבבי בחנני ודע שרעפי: וראה אם דרך עצב בי ונחני בדרך עולם:

cxl.

למנצח מזמור לדוד: חלצני יהוה מאדם רע מאיש חמסים תנצרני: אשר חשבו רעות בלב כל יום יגורו מלחמות: שננו לשונם כמו נחש חמת עכשוב תחת שפתימו סלה: שמרני יהוה מידי רשע מאיש חמסים תנצרני אשר חשבו לדחות פעמי: טמנו גאים

נצע שאל
הנה נשא
שכן נחה
אחז ימן
שוף
מן
אור
קנה כלה
נסך ידה
ירא פלא
עשה ידע
כחד
עשה
ראה
כתב יום
רעה
ספר רבה
קוץ קטל
אמר זמם
נשא עור
שנא קום
קוט כלה
היה ידע
נחה עלם
נצח זמר
רוע נצר
גור לחם
לשן
שפה
נצר
דחה צפה

פח לי וחבלים פרשו רשת ליד פוח
מעגל מוקשים שתו לי סלה׃ עגל יקש
אמרתי ליהוה אלי אתה האזינה שות אזן
יהוה קול תחנוני׃ יהוה אדני חנן
עז ישועתי סכתה לראשי עזז ישע
ביום נשק׃ אל תתן יהוה מאויי סכך נתן
רשע זממו אל תפק ירומו סלה׃ אוה פוק רום
ראש מסבי עמל שפתימו סבב שפה
יכסמו׃ ימיטו עליהם גחלים כסה מוט
באש יפלם במהמרות בל יקומו׃ נפל המר
איש לשון בל יכון בארץ איש קום לשן
חמס רע יצודנו למדחפות׃ ידעתי כון רוע
כי יעשה יהוה דין עני משפט צוד דחף עשה ענה
אבינים׃ אך צדיקים יודו שפט אבה
לשמך ישבו ישרים את פניך׃ צדק ידה
מזמור לדוד cxli. פנה זמר

יהוה קראתיך חושה לי
האזינה קולי בקראי לך׃ תכון אזן כון
תפלתי קטרת לפניך משאת פלל נשא
כפי מנחת ערב׃ שיתה יהוה כף שות
שמרה לפי נצרה על דל שפתי׃ פה שפה
אל תט לבי לדבר רע להתעולל נטה רוע
עלילות ברשע את אישים פעלי עלל
און ובל אלחם במנעמיהם׃ נעם
יהלמני צדיק חסד ויוכיחני הלם צדק
שמן ראש אל יני ראשי כי יכח נוא
עוד ותפלתי ברעתיהם׃ נשמטו שמט
בידי סלע שפטיהם ושמעו
אמרי כי נעמו׃ כמו פלח ובקע
בארץ נפזרו עצמינו לפי שאול׃ פזר שאל
כי אליך יהוה אדני עיני בך
חסיתי אל תער נפשי׃ שמרני חסה ערה
מידי פח יקשו לי ומקשות פעלי פוח יקש
און׃ יפלו במכמריו רשעים יחד נפל כמר
אנכי עד אעבור׃ עבר
משכיל לדוד cxlii. שכל

laqueū mihi: & funib⁹ extenderūt rete: iuxta semitā offendiculū posuerunt mihi. Semper. Dixi domino deus meus es tu: exaudi dñe vocē deprecationis mee. Deus domine fortitudo salutis mee: protexisti caput meum in die belli. Ne des domine desideria impii: scelera eius ne effundātur & eleuētur. Sp. Amaritudo conuiuarū meorū labor labiorū eorū opiet eos. Cadēt super eos carbōes: in ignē deiicies eos: in fouea vt nō consurgāt. Vir linguosus nō dirigetur in terra: virum iniquū mala capiēt in interitu. Scio qd faciet dñs cām inopis: iudicia pauperū. Attamē iusti confitebuntur noī tuo: hītabunt recti cum vultu tuo.

Psalmus dauid. 141.

Domine clamaui ad te festina mihi: exaudi vocem meā clamantis ad te. Dirigatur ofo mea sicut incensū in cōspectu tuo: eleuatio manuū mearū sacrificiū vespertinū. Pōe domine custodiā ori meo: serua pauptatē labiorū meorū. Ne declies cor meū in verbū malū: volucre cogitatiōes ipias: cū viris operantibus iniquitatē: neqꝫ comedere in deliciis eorum. Corripiat me iustus in mīa & arguat me: oleū amaritudinis nō ipinguet caput meum: quia adhuc ofo mea ꝑ maliciis eorū. Sublati sūt iuxta petram iudices eorum: & audient verba mea qm̄ decorata sunt. Sicut agricola cū scindit terrā: sic dissipata sunt ossa nr̄a in ore iferni. Quia ad te dñe deus oculi mei: in te speraui: ne euacues animam meā. Custodi me de manibus laqi quem posuerunt mihi: & de offendiculis operantium iniquitatē. Incidet in rete eius impii simul: ego autem transibo.

Eruditio dauid

laqueū mihi. Dp̄. Et funib⁹ extēderūt la
παγίδα μοι. Διάψαλμα. Καὶ σχοινίοις διέτειναν παγί
queū pedibus meis: iuxta iter scādala posuerūt mihi.
δα τοῖς ποσί μου, ἐχόμενα τρίβου σκάνδαλα ἔθεντό μοι.
Dixi dño: deus meus es tu: exaudi dñe vo
Εἶπα τῷ κυρίῳ, θεός μου εἶ σύ, ἐνώτισαι κύριε τὴν φω
cē depcatiōis mee. Dñe dñe virtus salutis
νὴν τῆς δεήσεώς μου. Κύριε κύριε δύναμις τῆς σωτηρίας
mee: obūbrasti sup caput meū in die bel
μου, ἐπεσκίασας ἐπὶ τὴν κεφαλήν μου ἐν ἡμέρᾳ πολέ
li. Ne tradas me dñe a desiderio meo pec
μου. Μὴ παραδῷς με κύριε ἀπὸ τῆς ἐπιθυμίας μου ἁ
catori. Cogitauerūt cōtra me: ne derelinquas me:
μαρτωλῷ. Διελογίσαντο κατ' ἐμοῦ, μὴ ἐγκαταλίπῃς με,
ne forte exaltētur. Dp̄. Caput circui
μήποτε ὑψωθῶσι. Διάψαλμα. Ἡ κεφαλὴ τοῦ κυκλώ
tus eoꝝ: labor labioꝝ ipoꝝ: operiet eos:
ματος αὐτῶν, κόπος τῶν χειλέων αὐτῶν καλύψει αὐτούς.
Cadēt sup eos carbones in igne: deiicies e
Πεσοῦνται ἐπ' αὐτοὺς ἄνθρακες ἐν πυρί, καταβαλεῖς αὐ
os in miserijs: ⁊ nō subsistēt. Uir lin
τοὺς ἐν ταλαιπωρίαις, καὶ οὐ μὴ ὑποστῶσιν. Ἀνὴρ γλωσ
guosus nō diriget in t̄ra. Uirū iniustū ma
σώδης οὐ κατευθυνθήσεται ἐπὶ τῆς γῆς. Ἄνδρα ἄδικον κα
la capiēt in interitu. Cognoui q: faciet dñs
κὰ θηρεύσει εἰς διαφθοράν. Ἔγνων ὅτι ποιήσει κύριος τὴν
iudiciū inopū ⁊ vīdictā pauperū. Uerūtn̄ iusti
κρίσιν τῶν πτωχῶν καὶ τὴν δίκην τῶν πενήτων. Πλὴν δίκαιοι
cōfitebūtur noī tuo: ⁊ habitabūt recti
ἐξομολογήσονται τῷ ὀνόματί σου, καὶ κατοικήσουσιν εὐθεῖς
cū vultu tuo. Psalmus dauid. 140.
σὺν τῷ προσώπῳ σου. Ψαλμὸς τῷ δαυΐδ. ρμ.

Domine clamaui ad te exaudi me: intēde vo
Κύριε ἐκέκραξα πρὸς σέ, εἰσάκουσόν μου, πρόσχες τῇ φω
ci depcatiōis mee: cū clamauero ad te. Di
νῇ τῆς δεήσεώς μου, ἐν τῷ κεκραγέναι με πρὸς σέ. Κα
rigatur ofo mea sicut icēsuꝫ in cōspectu tuo.
τευθυνθήτω ἡ προσευχή μου ὡς θυμίαμα ἐνώπιόν σου.
Eleuatio manuū meaꝝ sacrificiū vesptinū. Pone dñe
Ἔπαρσις τῶν χειρῶν μου θυσία ἑσπερινή. Θοῦ κύριε Eccle. 22.a.
custodiā ori meo: ⁊ ostiū circūstātie circū
φυλακὴν τῷ στόματί μου, καὶ θύραν περιοχῆς περὶ τὰ
labia mea. Nō declines cor meū in v̄ba ma
χείλη μου. Μὴ ἐκκλίνῃς τὴν καρδίαν μου εἰς λόγους πονη
litie: ad excusandas excusatiōes in pctis. Cū
ρίας τοῦ προφασίζεσθαι προφάσεις ἐν ἁμαρτίαις. Σὺν
hoībus opantibus iniqtatē: ⁊ nō cōmunicabo
ἀνθρώποις ἐργαζομένοις τὴν ἀνομίαν, καὶ οὐ μὴ συνδυάσω
cum electis coꝝ. Corripiet me iustus in mīa
μετὰ τῶν ἐκλεκτῶν αὐτῶν. Παιδεύσει με δίκαιος ἐν ἐλέει
⁊ icrepabit me: oleū āt pctōris nō impinguet
καὶ ἐλέγξει με, ἔλαιον δὲ ἁμαρτωλοῦ μὴ λιπανάτω τὴν
caput meū. Qm̄ adhuc ⁊ ofo mea in bene
κεφαλήν μου. Ὅτι ἔτι καὶ ἡ προσευχή μου ἐν ταῖς εὐδο
placitis coꝝ: absorpti sunt iuncti petre iudices eo
κίαις αὐτῶν, κατεπόθησαν ἐχόμενα πέτρας οἱ κριταὶ αὐ
rū. Audient verba mea: qm̄ suauia sūt: sicut
τῶν. Ἀκούσονται τὰ ῥήματά μου, ὅτι ἡδύνθησαν, ὡσεὶ
crassitudo t̄re erupta est sup t̄rā: dissipata sunt ossa eo
πάχος γῆς ἐρράγη ἐπὶ τῆς γῆς, διεσκορπίσθη τὰ ὀστᾶ αὐ
rū secus infernū. Quia ad te dñe dñe oculi mei: in
τῶν παρὰ τὸν ᾅδην. Ὅτι πρὸς σέ κύριε κύριε οἱ ὀφθαλμοί μου, ἐπὶ
te speraui: nō auferas aīam meā. Custodi me a
σοὶ ἤλπισα, μὴ ἀντανέλῃς τὴν ψυχήν μου. Φύλαξόν με ἀπὸ
laqueo quē statuerūt mihi: ⁊ a scandalis ope
παγίδος ἧς συνεστήσαντό μοι, καὶ ἀπὸ σκανδάλων τῶν ἐργα
rātium iniqtatē. Cadēt in retiaculo coꝝ pecca
ζομένων τὴν ἀνομίαν. Πεσοῦνται ἐν ἀμφιβλήστρῳ αὐτῶν οἱ ἁμαρ
tores: singulariter sum ego donec trāseam.
τωλοί, καταμόνας εἰμὶ ἐγὼ ἕως ἂν παρέλθω.
Intellectus dauid
Συνέσεως τῷ δαυΐδ

cũ esset ipse in spelũca oratio. 141.
ἐν τῷ εἶναι αὐτὸν ἐν τῷ σπηλαίῳ προσευχόμενος. ρμα.
Voce mea ad dñm clamaui: voce mea ad dñz
Φωνῇ μου πρὸς κύριον ἐκέκραξα, φωνῇ μου πρὸς κύριον
deprecat⁹ sũ. Effundã in cõspectu eius orõnẽ meã: tribu
ἐδεήθην. Ἐκχεῶ ἐνώπιον αὐτοῦ τὴν δέησίν μου, τὴν θλί-
lationẽ meã ante ipm pnũciabo. In deficiẽdo
ψιν μου ἐνώπιον αὐτοῦ ἀπαγγελῶ. Ἐν τῷ ἐκλείπειν
ex me spũm meũ: et tu cognouisti semitas meas.
ἐξ ἐμοῦ τὸ πνεῦμά μου, καὶ σὺ ἔγνως τὰς τρίβους μου.
In via hac qua ambulabã: abscõderũt laqueũ mihi. Cõ
Ἐν ὁδῷ ταύτῃ ᾗ ἐπορευόμην, ἔκρυψαν παγίδα μοι. Κα-
siderabã ad dexterã et videbã: et nõ erat q cognos
τενόουν εἰς τὰ δεξιὰ καὶ ἐπέβλεπον, καὶ οὐκ ἦν ὁ ἐπιγι-
ceret me. Periit fuga a me: et nõ est q re
νώσκων με. Ἀπώλετο φυγὴ ἀπ᾽ ἐμοῦ, καὶ οὐκ ἔστιν ὁ ἐκ-
quirat aiam meã. Clamaui ad te dñe: dixi:
ζητῶν τὴν ψυχήν μου. Ἐκέκραξα πρὸς σὲ κύριε, εἶπα,
tu es spes mea: portio mea es in tra viuẽtiũ. Intẽde
σὺ εἶ ἡ ἐλπίς μου, μερίς μου εἶ ἐν γῇ ζώντων. Πρόσχες
ad depcationẽ meã: qr humiliat⁹ sũ nimis. Libera
πρὸς τὴν δέησίν μου, ὅτι ἐταπεινώθην σφόδρα. Ῥῦσαί
me a psequẽtibus me: qr cõfortati sunt sup
με ἐκ τῶν καταδιωκόντων με, ὅτι ἐκραταιώθησαν ὑπὲρ
me. Educ de custodia aiam meã: ad cõ
ἐμέ. Ἐξάγαγε ἐκ φυλακῆς τὴν ψυχήν μου, τοῦ ἐξομολο-
fitẽdũ noĩ tuo. Me expectabũt iusti donec
γήσασθαι τῷ ὀνόματί σου. Ἐμὲ ὑπομενοῦσι δίκαιοι ἕως
retribuas mihi.
οὗ ἀνταποδῷς μοι.

Psalmus dauid quãdo psequebatur eũ
Ψαλμὸς τῷ δαυίδ ὁπότε κατεδίωκεν αὐτὸν
absalom filius eius. 142.
ἀβεσσαλὼμ ὁ υἱὸς αὐτοῦ. ρμβ.

Domine exaudi orõnẽ meã: auribꝰ pcipe
Κύριε εἰσάκουσον τῆς προσευχῆς μου, ἐνώτισαι τὴν
obsecrationẽ meã in veritate tua. Exaudi me in iusti
δέησίν μου ἐν τῇ ἀληθείᾳ σου. Εἰσάκουσόν μου ἐν τῇ δικαιο-
tia tua: et nõ intres in iudiciũ cũ seruo
σύνῃ σου, καὶ μὴ εἰσέλθῃς εἰς κρίσιν μετὰ τοῦ δούλου
tuo: Quia nõ iustificabitur in cõspectu tuo ois viuẽs:
σου, Ὅτι οὐ δικαιωθήσεται ἐνώπιόν σου πᾶς ζῶν,
Quia psecutus ẽ inimicus aiaz meã: humilia
Ὅτι κατεδίωξεν ὁ ἐχθρὸς τὴν ψυχήν μου, ἐταπείνω-
uit in tra vitã meã. Collocauit me in obscuris sicut
σεν εἰς γῆν τὴν ζωήν μου. Ἐκάθισέ με ἐν σκοτεινοῖς ὡς
mortuos seculi: et anxiatus ẽ sup me spũs meus.
νεκροὺς αἰῶνος, καὶ ἠκηδίασεν ἐπ᾽ ἐμὲ τὸ πνεῦμά μου.
In me turbatũ est cor meũ: memor fui dierũ an
Ἐν ἐμοὶ ἐταράχθη ἡ καρδία μου, ἐμνήσθην ἡμερῶν ἀρ-
tiquorũ. Meditatus sũ in oibꝰ opibꝰ tuis: in fa
χαίων. Ἐμελέτησα ἐν πᾶσι τοῖς ἔργοις σου, ἐν ποι-
ctis manuũ tuarũ meditabar. Expandi ad te
ήμασι τῶν χειρῶν σου ἐμελέτων. Διεπέτασα πρὸς σὲ
manus meas: aia mea sicut tra sine aqua tibi. Ve
τὰς χεῖράς μου, ἡ ψυχή μου ὡς γῆ ἄνυδρός σοι. Τα-
lociter exaudi me dñe: defecit spũs meus. Nõ
χὺ εἰσάκουσόν μου κύριε, ἐξέλιπε τὸ πνεῦμά μου. Μὴ
auertas faciẽ tuã a me: et similis ero
ἀποστρέψῃς τὸ πρόσωπόν σου ἀπ᾽ ἐμοῦ, καὶ ὁμοιωθήσο-
descẽdẽtibꝰ in lacũ. Auditã fac
μαι τοῖς καταβαίνουσιν εἰς λάκκον. Ἀκουστὸν ποίησόν
mihi mane miam tuã: qr in te speraui. Notã
μοι τὸ πρωῒ τὸ ἔλεός σου, ὅτι ἐπὶ σοὶ ἤλπισα. Γνώρι-
fac mihi dñe viã: in qua ambulẽ: qr ad te leuaui
σόν μοι κύριε ὁδόν, ἐν ᾗ πορεύσομαι, ὅτι πρὸς σὲ ἦρα
aiaz meã. Eripe me de inimicis meis: dñe ad
τὴν ψυχήν μου. Ἐξελοῦ με ἐκ τῶν ἐχθρῶν μου, κύριε πρὸς
te cõfugi: doce me vt faciã voluntatẽ tuã.
σὲ κατέφυγον, δίδαξόν με τοῦ ποιεῖν τὸ θέλημά σου.
Quia tu es deus meus: spũs tuus bonus
Ὅτι σὺ εἶ ὁ θεός μου, τὸ πνεῦμά σου τὸ ἀγαθὸν

Eccle. 7.a.

cũ esset in spelũca: Oratio. 142.
Voce mea ad dñm clamabo: voce me
a ad dñm depcatus sũ.
Effundã in cõspectu eius eloquiũ meũ: tribu
lationẽ meã corã illo an
nũciabo. Cũ anxius in
me fuerit spũs meus: tu
eni nosti semitã meã: i
via hac q ambulabo ab
scõderũt laqueũ mihi.
Respice ad dexterã &
vide quia nõ sit qui co
gnoscat me: piit fuga
a me & non est qui re
quirat aiam meã. Cla
maui ad te dñe dixi tu
es spes mea:
pars mea in terra viuẽ
tium. Ausculta
depcationẽ meã qm in
firmatus sum nimis:
libera me a psecutori
bus meis qm cõfortati
sunt super me. Educ de
carcere aiam meã: vt cõ
fiteatur noi tuo: in me
coronabuntur iusti
cum retribueris mihi.

Psalmus dauid. 143.
Domine exaudi o
rationẽ meã: auscul
ta deprecationẽ meã: i
veritate tua exaudi me
in iustitia tua. Et non
venias in iudicio
cum seruo tuo: quia
non iustificabitur i cõ
spectu tuo ois viuens:
Quia psecutus ẽ inimi
cus aiam meã: cõfregit
in terra vitã meã: posu
it me i tenebris sicut
mortuos antiquos. Et
anxius fuit in me spũs
meus: i medio mei solli
citũ fuit cor meum. Re
cordabar dierũ ãtiquo
rũ: meditabar oia opa
tua: fctã manuũ tuarũ
loqbar. Expãdi manꝰ
meas ad te: aia mea qsi
terra sitiẽs ad te. Semp
Cito exaudi me dñe
defecit spũs meus: ne
abscondas faciẽ tuã a
me & cõparabor descẽ
dẽtibus in lacũ. Fac me
audire mane miam tuã
qm in te cõfido: notã
fac mihi viã in q ambu
lẽ quoniam ad te leua
ui aiam meam. Libera
me de inimicis meis do
mine: a te ptectus sũ.
Doce me vt faciã volũ
tatẽ tuã: quia tu deꝰ me
us: spũs tuus bonus

בהיותו במערה תפלה: קולי — היה פלל
אל יהוה אזעק, קולי אל יהוה — זעק
אתחנן: אשפך לפניו שיחי, — חנן שפך
צרתי לפניו אגיד: בהתעטף — פנה שיח
עלי רוחי ואתה ידעת נתיבתי, — צור נגד
בארח זו אהלך טמנו פח — עטף נתב
לי: הבט ימין וראה ואין — הלך פחח
לי מכיר, אבד מנוס ממני, — נבט ימן
אין דורש לנפשי: זעקתי — נכר נוס
אליך יהוה, אמרתי אתה מחסי, — חסה
חלקי בארץ החיים: הקשיבה — קשב
אל רנתי כי דלותי מאד, — רנן דלל
הצילני מרדפי כי אמצו ממני: — נצל
הוציאה ממסגר נפשי להודות — יצא סגר
את שמך, בי יכתירו צדיקים — ידה כתר
כי תגמל עלי: cxliii. — צדק גמל
מזמור לדוד, — זמר
יהוה שמע תפלתי, האזינה אל — פלל אזן
תחנוני באמנתך ענני — חנן ענה
בצדקתך: ואל תבוא במשפט — בוא שפט
את עבדך, כי לא יצדק לפניך — צדק פנה
כל חי: כי רדף אויב נפשי דכא — איב
לארץ חיתי, הושיבני במחשכים — חיה ישב
כמתי עולם: ותתעטף עלי רוחי, — חשך מות
בתוכי ישתומם לבי: זכרתי — עלם עטף
ימים מקדם, הגיתי בכל פעלך, — שמם
במעשה ידיך אשוחח: פרשתי — יום הגה
ידי אליך, נפשי כארץ עיפה לך — עשה
סלה: מהר ענני יהוה כלתה — שוח
רוחי, אל תסתר פניך ממני, — ענה
ונמשלתי עם יורדי בור: השמיעני — כלה סתר
בבקר חסדך כי בך בטחתי, הודיעני — פנה משל
דרך זו אלך, כי אליך נשאתי — ירד שמע
נפשי: הצילני מאיבי יהוה, — ידע
אליך כסתי: למדני לעשות רצונך — הלך נצל
כי אתה אלוהי, רוחך טובה — כסה עשה

תַּנְחֵנִי בְּאֶרֶץ מִישׁוֹר׃ לְמַעַן	נחה ישר
שִׁמְךָ יְהוָה תְּחַיֵּנִי בְּצִדְקָתְךָ תוֹצִיא	חיה יצא
מִצָּרָה נַפְשִׁי׃ וּבְחַסְדְּךָ תַּצְמִית	צור צמת
אֹיְבָי וְהַאֲבַדְתָּ כָּל צֹרְרֵי נַפְשִׁי	אבד צור
כִּי אֲנִי עַבְדֶּךָ׃ cxliiij.	
לְדָוִד בָּרוּךְ יְהוָה צוּרִי	גבג
הַמְלַמֵּד יָדַי לַקְרָב אֶצְבְּעוֹתַי	למד צבע
לַמִּלְחָמָה׃ חַסְדִּי וּמְצוּדָתִי מִשְׂגַּבִּי	לחם צוד
וּמְפַלְטִי לִי מָגִנִּי וּבוֹ חָסִיתִי	שגב פלט
הָרוֹדֵד עַמִּי תַחְתָּי׃ יְהוָה מָה	גנן חסה רדד
אָדָם וַתֵּדָעֵהוּ בֶּן אֱנוֹשׁ וַתְּחַשְּׁבֵהוּ׃	ידע אנש
אָדָם לַהֶבֶל דָּמָה יָמָיו כְּצֵל עוֹבֵר׃	חשב יום
יְהוָה הַט שָׁמֶיךָ וְתֵרֵד גַּע בֶּהָרִים	עבר נטה
וְיֶעֱשָׁנוּ׃ בְּרוֹק בָּרָק וּתְפִיצֵם	ירד נגע
שְׁלַח חִצֶּיךָ וּתְהֻמֵּם׃ שְׁלַח יָדֶיךָ	עשן ברק
מִמָּרוֹם פְּצֵנִי וְהַצִּילֵנִי מִמַּיִם	פוץ המם
רַבִּים מִיַּד בְּנֵי נֵכָר׃ אֲשֶׁר פִּיהֶם	רום פצה
דִּבֶּר שָׁוְא וִימִינָם יְמִין שָׁקֶר׃	נצל רבב
אֱלֹהִים שִׁיר חָדָשׁ אָשִׁירָה לָּךְ	פה ימן
בְּנֵבֶל עָשׂוֹר אֲזַמְּרָה לָּךְ׃ הַנּוֹתֵן	שור
תְּשׁוּעָה לַמְּלָכִים הַפּוֹצֶה אֶת דָּוִד	עשר זמר
עַבְדּוֹ מֵחֶרֶב רָעָה׃ פְּצֵנִי וְהַצִּילֵנִי	נתן ישע
מִיַּד בְּנֵי נֵכָר אֲשֶׁר פִּיהֶם דִּבֶּר	רוע
שָׁוְא וִימִינָם יְמִין שָׁקֶר׃	
אֲשֶׁר בָּנֵינוּ כִּנְטִעִים מְגֻדָּלִים	נטע גדל
בִּנְעוּרֵיהֶם בְּנוֹתֵינוּ כְזָוִיֹּת	נער בנה זוה
מְחֻטָּבוֹת תַּבְנִית הֵיכָל׃ מְזָוֵינוּ	חטב בנה
מְלֵאִים מְפִיקִים מִזַּן אֶל זַן	היכל זוה
צֹאונֵנוּ מַאֲלִיפוֹת מְרֻבָּבוֹת	פוק זון
בְּחוּצוֹתֵינוּ׃ אַלּוּפֵינוּ מְסֻבָּלִים	צון אלף
אֵין פֶּרֶץ וְאֵין יוֹצֵאת וְאֵין צְוָחָה	רבב חוץ אלף סבל
בִּרְחֹבֹתֵינוּ׃ אַשְׁרֵי הָעָם שֶׁכָּכָה	יצא כה
לּוֹ אַשְׁרֵי הָעָם שֶׁיְהוָה אֱלֹהָיו׃	
תְּהִלָּה לְדָוִד cxlv.	הלל
אֲרוֹמִמְךָ אֱלוֹהַי הַמֶּלֶךְ	רמם
וַאֲבָרְכָה שִׁמְךָ לְעוֹלָם וָעֶד׃	ברך עלם

deducet me in terram
rectam. Propter ooooo
nomẽ tuũ dñe viuifica-
bis me: in iustitia tua e
duces de angustia aiam
meã. Et in mĩa tua dissi
pabis inimicos meos:
& pdes oẽs ligantes a-
nimã meã: ego eñi sum
seruus tuus.

Dauid. 144.

BEnedictus dñs for
tis meus: qui docet
manus meas ad preliũ
digitos meos ad bellũ.
Mĩa mea & fortitudo
mea auxiliator meꝰ &
saluator meꝰ mihi: scu
tũ meũ & in ipso spaui:
qui subiecit pplos mi-
hi. Dñe quid ẽ hõ qa a
gnoscis eũ: filius hoĩs
quia cõputas eũ? Hõ
vanitati assimilatus est:
dies eius qsi vmbra p-
trãsiens. Dñe iclina ce
los tuos & descẽde: tan
ge mõtes & fumigabũt
Mica fulgure & dissi-
pa eos: mitte sagittã tu
am & interfice illos. Ex
tende manũ tuã de ex-
celso: libera me & erue
me de aquis multis de
manu filiorũ alienorũ.
Quorũ os locutũ est
vanitatẽ: & dextera eo
rũ dxtera mẽdacii. De
us cãticũ nouũ cãtabo
tibi: in psalterio deca-
chordo psallã tibi. Qui
das salutẽ regibus: qui
eruis dauid seruũ tuũ d
gladio pessimo. Libe-
ra me & erue me de ma
nu filiorũ alienorum:
quorũ os locutũ est va
nitatẽ: & dextera eorũ
dextera mendacii. Vt
sint filii nri qsi plãtatio
crescẽs in adolescentia
sua: filie nostre qsi ãgu-
li ornati ad silitudinẽ tẽ
pli. Prõptuaria nostra
plena: & supfundentia
ex hoc in illud: peco-
ra nra in milibus & in-
numerabilia in cõpitis
nostris. Tauri nri pin-
gues: ooooooooooooooo
nõ est iterruptio & nõ
est egressus: & nõ ẽ vlu
latus in plateis nostris.
Beatus populus cuius
talia sunt: btũs popu
lus cuius dñs deꝰ suus.

Laudatio dauid. 145.

Exaltabo te deꝰ me-
us rex: ooooooooooo
& bñdicam noĩ tuo in
eternum & vltra. oooooo

deducet me in trã rectã. Propter nomẽ tuũ dñe
ὁδηγήσει με ἐν γῇ εὐθείᾳ. Ἕνεκεν τοῦ ὀνόματός σου κύριε
viuificabis me. In equitate tua educes de tribulatiõe
ζήσεις με. Ἐν τῇ δικαιοσύνῃ σου ἐξάξεις ἐκ θλίψεως τὴν
aiaʒ meã. Et in mĩa tua disgdes ini-
ψυχήν μου. Καὶ ἐν τῷ ἐλέει σου ἐξολοθρεύσεις τοὺς ἐχ-
micos meos. Et perdes oẽs qui tribulãt ani
θρούς μου. Καὶ ἀπολεῖς πάντας τοὺς θλίβοντας τὴν ψυ
mã meã: qm̃ ego seruus tuus sum.
χήν μου, ὅτι ἐγὼ δοῦλός σου εἰμί.

Psalmus dauid ad goliath. 145.
Ψαλμὸς τῷ δαυὶδ πρὸς τὸν γολιάδ. ρμγ'.

Benedictus dñs deus meꝰ. Qui docet ma-
Εὐλογητὸς κύριος ὁ θεός μου. Ὁ διδάσκων τὰς χεῖ- ε.17.
nus meas ad preliũ: digitos meos ad bel
ράς μου εἰς παράταξιν, τοὺς δακτύλους μου εἰς πόλε-
lum. Mĩa mea ⁊ refugiũ meũ: susceptor meus ⁊
μον. Ἔλεός μου καὶ καταφυγή μου, ἀντιλήπτωρ μου καὶ ε.17.
liberator meꝰ: protector meꝰ: ⁊ in ipso speraui. Qui
ῥύστης μου, ὑπερασπιστής μου, καὶ ἐπ' αὐτῷ ἤλπισα. Ὁ
subdit ppłm meũ sub me. Dñe qd est hõ:
ὑποτάσσων τὸν λαόν μου ὑπ' ἐμέ. Κύριε τί ἐστιν ἄνθρωπος, Job.8
q: innotuisti ei: aut filius hoĩs: qr reputas eũ:
ὅτι ἐγνώσθης αὐτῷ, ἢ υἱὸς ἀνθρώπου, ὅτι λογίζῃ αὐτῷ;
Homo vanitati similis factꝰ ẽ: dies eius sicut vmbra
Ἄνθρωπος ματαιότητι ὡμοιώθη, αἱ ἡμέραι αὐτοῦ ὡσεὶ σκιὰ
pretereũt. Dñe inclina celos ⁊ descẽde: tãge
παράγουσι. Κύριε κλῖνον οὐρανούς σου καὶ κατάβηθι, ἅψαι
mõtes ⁊ fumigabũt. Fulgura coruscationẽ ⁊
τῶν ὀρέων καὶ καπνισθήσονται. Ἄστραψον ἀστραπὴν καὶ
dissipabis eos: emitte sagittas tuas ⁊ cõ
σκορπιεῖς αὐτούς, ἐξαπόστειλον τὰ βέλη σου καὶ συν
turbabis eos. Emitte manũ tuã de alto:
ταράξεις αὐτούς. Ἐξαπόστειλον τὴν χεῖρά σου ἐξ ὕψους,
eripe me ⁊ libera me de aquis multis: de manu
ἐξελοῦ με καὶ ῥῦσαί με ἐξ ὑδάτων πολλῶν, ἐκ χειρὸς
filiorꝫ alienorꝫ. Quorꝫ os locutũ ẽ vanitatẽ: ⁊ dex
υἱῶν ἀλλοτρίων. Ὧν τὸ στόμα ἐλάλησε ματαιότητα, καὶ ἡ δε-
tera eorꝫ: dextera iniq̃tatis. Deus cãticũ nouũ cãtabo
ξιὰ αὐτῶν, δεξιὰ ἀδικίας. Ὁ θεὸς ᾠδὴν καινὴν ᾄσομαί
tibi: in psalterio decachordo psallã tibi. Qui das
σοι, ἐν ψαλτηρίῳ δεκαχόρδῳ ψαλῶ σοι. Τῷ διδόντι
salutẽ regibus: qui redemisti dauid
τὴν σωτηρίαν τοῖς βασιλεῦσι, τῷ λυτρουμένῳ δαυὶδ
seruũ tuũ de gladio maligno. Eripe me ⁊
τὸν δοῦλον αὐτοῦ ἐκ ῥομφαίας πονηρᾶς. Ῥῦσαί με καὶ
erue me de manu filiorꝫ alienorꝫ. Quorꝫ os locu-
ἐξελοῦ με ἐκ χειρὸς υἱῶν ἀλλοτρίων. Ὧν τὸ στόμα ἐλά-
tũ ẽ vanitatẽ: ⁊ dextera eorꝫ dextera iniq̃tatis. Quorꝫ
λησε ματαιότητα, καὶ ἡ δεξιὰ αὐτῶν δεξιὰ ἀδικίας. Ὧν
filii eorꝫ sicut nouelle plãtate in iuuẽtute sua.
οἱ υἱοὶ αὐτῶν ὡς νεόφυτα ἱδρυμένα ἐν τῇ νεότητι αὐτῶν.
Filie eorꝫ cõposite: circũornã
Αἱ θυγατέρες αὐτῶν κεκαλλωπισμέναι, περικεκοσμημέ-
te vt similitudo tẽpli. Prõptuaria eorꝫ plena: eru
ναι ὡς ὁμοίωμα ναοῦ. Τὰ ταμιεῖα αὐτῶν πλήρη, ἐξε-
ctãtia ex hoc in illud. Oues eorꝫ fe-
ρευγόμενα ἐκ τούτου εἰς τοῦτο. Τὰ πρόβατα αὐτῶν πο
tose abũdãtes in gressibus suis. Boues eo
λυτόκα πληθύνοντα ἐν ταῖς ἐξόδοις αὐτῶν. Οἱ βόες αὐ
rũ crasse. Nõ est ruina macerie: neq̃ trãs
τῶν παχεῖς. Οὐκ ἔστι κατάπτωμα φραγμοῦ, οὐδὲ διέ-
situs: neq̃ clamor in plateis eorꝫ. Beatũ di-
ξοδος, οὐδὲ κραυγὴ ἐν ταῖς πλατείαις αὐτῶν. Ἐμακά-
xerũt ppłm cui hec sunt: btũs pplꝰ cuius dñs
ρισαν τὸν λαὸν ᾧ ταῦτά ἐστι, μακάριος ὁ λαὸς οὗ κύριος
deus eius. Laudatio dauid. 144.
ὁ θεὸς αὐτοῦ. Αἴνεσις τῷ δαυίδ. ρμδ'.

Exaltabo te deus meus rex meus: ⁊ bene
Ὑψώσω σε ὁ θεός μου ὁ βασιλεύς μου, καὶ εὐλο-
dicã noĩ tuo in seculũ:
γήσω τὸ ὄνομά σου εἰς τὸν αἰῶνα, ooooooooooooooo

τ in seculū seculi. Per singulos dies bñdicā
καὶ εἰς τὸν αἰῶνα τοῦ αἰῶνος. Καθ᾽ ἑκάστην ἡμέραν εὐλογήσω
tibi: τ laudabo nomē tuū in seculū τ in seculū
σε, καὶ αἰνέσω τὸ ὄνομά σου εἰς τὸν αἰῶνα καὶ εἰς τὸν αἰῶνα τοῦ
seculi. Magnus dñs τ laudabilis nimis: τ magnitudi-
αἰῶνος. Μέγας κύριος καὶ αἰνετὸς σφόδρα, καὶ τῆς μεγαλωσύ-
145. nis eius nō est finis. Gñatio τ gñatio laudabit ope
νης αὐτοῦ οὐκ ἔστι πέρας. Γενεὰ καὶ γενεὰ ἐπαινέσει τὰ ἔρ-
ra tua: τ potētiā tuā pronūtiabūt. Magnificen
γα σου, καὶ τὴν δύναμίν σου ἀπαγγελοῦσι. Τὴν μεγαλοπρέ-
tiā glorie sctitatis tue loquētur: τ mi-
πειαν τῆς δόξης τῆς ἁγιωσύνης σου λαλήσουσι, καὶ τὰ θαυ-
rabilia tua narrabūt. Et ꝟtutē terribiliū tuoꝝ
μάσιά σου διηγήσονται. Καὶ τὴν δύναμιν τῶν φοβερῶν σου
dicēt: τ magnitudinē tuā narrabūt. Memoriā
ἐροῦσι, καὶ τὴν μεγαλωσύνην σου διηγήσονται. Μνήμην τοῦ
abūdātie suauitatis tue eructabūt: τ iustitia
πλήθους τῆς χρηστότητός σου ἐξερεύξονται, καὶ τῇ δικαιοσύνῃ
tua exultabūt. Miserator τ misericors dñs: pa-
σου ἀγαλλιάσονται. Οἰκτίρμων καὶ ἐλεήμων ὁ κύριος, μα-
tiēs τ multū misericors. Suauis dñs vniuersis:
κρόθυμος καὶ πολυέλεος. Χρηστὸς κύριος τοῖς σύμπασι,
τ miserationes eius sup oīa opa eius. Cōfi
καὶ οἱ οἰκτιρμοὶ αὐτοῦ ἐπὶ πάντα τὰ ἔργα αὐτοῦ. Ἐξομο-
teantur tibi dñe oīa opa tua: τ scti
λογησάσθωσάν σοι κύριε πάντα τὰ ἔργα σου, καὶ οἱ ὅσιοί
tui benedicāt tibi. Gloriā regni tui dicēt:
σου εὐλογησάτωσάν σε. Δόξαν τῆς βασιλείας σου ἐροῦσι,
τ potētiā tuā loquētur. Ut notā faciāt fi
καὶ τὴν δυναστείαν σου λαλήσουσι. Τοῦ γνωρίσαι τοῖς υἱ-
lijs hoīum potētiā tuā: τ gloriā magni
οῖς τῶν ἀνθρώπων τὴν δυναστείαν σου, καὶ τὴν δόξαν τῆς μεγα-
ficētie regni tui. Regnū tuū regnū
λοπρεπείας τῆς βασιλείας σου. Ἡ βασιλεία σου βασιλεία
oīum seculoꝝ: τ dominatio tua in oīni gñatiōe τ
πάντων τῶν αἰώνων, καὶ ἡ δεσποτεία σου ἐν πάσῃ γενεᾷ καὶ
gñatiōe. Fidelis dñs in oīb᷒ ꝟbis suis: τ sctūs in
γενεᾷ. Πιστὸς κύριος ἐν πᾶσι τοῖς λόγοις αὐτοῦ, καὶ ὅσιος ἐν
oībus opibus suis. Sublētat dñs oēs qui
πᾶσι τοῖς ἔργοις αὐτοῦ. Ὑποστηρίζει κύριος πάντας τοὺς
corruunt: τ erigit oēs elisos.
καταπίπτοντας, καὶ ἀνορθοῖ πάντας τοὺς κατερραγμένους.
Oculi oīum in te sperant: τ tu das
Οἱ ὀφθαλμοὶ πάντων εἰς σὲ ἐλπίζουσι, καὶ σὺ δίδως τὴν
escā illoꝝ in tp̄e oportūo. Apis tu manū tuā: τ
τροφὴν αὐτῶν ἐν εὐκαιρίᾳ. Ἀνοίγεις σὺ τὴν χεῖρά σου, καὶ
imples oē aīal refectiōe. Iustus dñs in oībus
ἐμπιπλᾷς πᾶν ζῷον εὐδοκίας. Δίκαιος κύριος ἐν πάσαις
viis suis: τ sctūs in oībus opib᷒ suis. Prope
ταῖς ὁδοῖς αὐτοῦ, καὶ ὅσιος ἐν πᾶσι τοῖς ἔργοις αὐτοῦ. Ἐγγὺς
dñs oībus inuocātibus eū: oībus inuo-
κύριος πᾶσι τοῖς ἐπικαλουμένοις αὐτόν, πᾶσι τοῖς ἐπικα-
cātibus eū in ꝟitate. Uolūtatē timētiū se
λουμένοις αὐτὸν ἐν ἀληθείᾳ. Θέλημα τῶν φοβουμένων αὐτὸν
faciet: τ dep̄catione eoꝝ exaudiet: τ saluos faciet e-
ποιήσει, καὶ τῆς δεήσεως αὐτῶν εἰσακούσεται, καὶ σώσει αὐ-
os. Custodit dñs oēs diligētes se: τ
τούς. Φυλάσσει κύριος πάντας τοὺς ἀγαπῶντας αὐτόν, καὶ
oēs peccātores disp̄det. Laudationē dñi lo-
πάντας τοὺς ἁμαρτωλοὺς ἐξολοθρεύσει. Αἴνεσιν κυρίου λα-
quet os meū: τ bñdicat oīs caro noī
λήσει τὸ στόμα μου, καὶ εὐλογείτω πᾶσα σὰρξ τὸ ὄνομα τὸ
sctō eius: in seculū τ in seculū seculi.
ἅγιον αὐτοῦ, εἰς τὸν αἰῶνα καὶ εἰς τὸν αἰῶνα τοῦ αἰῶνος.

Alleluia aggei τ zacharie. 145.
Ἀλληλούϊα ἀγγαίου καὶ ζαχαρίου. ρμε.

Lauda aīa mea dñm: laudabo dñm in vita mea:
Αἴνει ἡ ψυχή μου τὸν κύριον, αἰνέσω κύριον ἐν τῇ ζωῇ μου,
psallā deo meo quādiu sum. Nolite cōfidere in principi
ψαλῶ τῷ θεῷ μου ἕως ὑπάρχω. Μὴ πεποίθατε ἐπ᾽ ἄρχον-
bus in filiis hoīum qbus nō est salus. Exibit
τας, ἐπὶ υἱοὺς ἀνθρώπων οἷς οὐκ ἔστι σωτηρία. Ἐξελεύσεται

In oī die benedicam ti-
bi: & laudabo
nomē tuū in sempiter
num & iugiter. Magn᷒
dñs & laudabilis ni-
mis: & magnificētie ei᷒
nō est inuentio. Gene-
ratio ad gñationē lauda
bit opa tua: & fortitudi
nes tuas annunciabunt.
Decorem glorie ma-
gnitudinis tue & verba
mirabiliū tuorū loqr.
Et fortitudinē horribi
liū tuorū dicēt: & ma-
gnitudines tuas narra-
bunt. Memoriā multe
bonitatis tue loquen-
tur: & iustitias tuas lau-
dabunt. Clemēs & mi-
sericors dñs: patiens
& multe misatiōis. Bo
nus dñs oībus: & mie e
ius in vniuersa opa ei᷒.
Confiteantur tibi dñe
oīa opa tua: & miseri-
cordes tui bñdicāt tibi.
Gloriā regni tui dicēt:
& fortitudines tuas lo-
quētur. Vt ostēdāt fili-
is hoīm fortitudines ei᷒
& glīam decoris regni
eius. Regnū tuū regnū
oīm seculorū: & po-
testas tua in oī gñatiōe
& gñationē. Sustentat
dñs oēs corruētes: &
erigit omnes
iacētes. Oculi oīm ad
te sperant:
& tu das eis escā suā in
tempore suo.
Aperis manus tuas: &
imples omne animal
refectiōe. Iustus domi
nus in oībus viis suis:
& misericors in oībus
opibus suis. Iuxta est
dñs oībus qui iuocant
illū: oībus qui inuocāt
illū in veritate. Placitū
timentium se faciet: &
clamorē eorū exaudiet
& saluabit eos.
Custodit dñs oēs dili
gentes se:
& vniuersos impios
conteret.
Laudationē dñi loque
tur os meū: & bñdicet
oīs caro noī scto eius
in eternum & iugiter.

Alleluia. 146.

Lauda aīa mea do-
minum. Laudabo
dñm in vita mea: cāta-
bo deo meo q̄diu sum.
Nolite cōfidere in pri
cipibus: in filio homis
cui nō est salus. Egre-
dietur

בכל יום אברכך ואהללה
שמך לעולם ועד: גדול
יהוה ומהלל מאד ולגדלתו
אין חקר: דור לדור ישבח
מעשיך וגבורתיך יגידו:
הדר כבוד הודך ודברי
נפלאתיך אשיחה: ועזוז נוראתיך
יאמרו וגדלותך אספרנה: זכר
רב טובך יביעו וצדקתך ירננו:
חנון ורחום יהוה ארך אפים
וגדל חסד: טוב יהוה לכל ורחמיו
על כל מעשיו: יודוך יהוה כל
מעשיך וחסידיך יברכוכה: כבוד
מלכותך יאמרו וגבורתך ידברו:
להודיע לבני האדם גבורתיו
וכבוד הדר מלכותו: מלכותך
מלכות כל עולמים וממשלתך
בכל דור ודור: סומך יהוה
לכל הנפלים וזוקף לכל
הכפופים: עיני כל אליך ישברו
ואתה נותן להם את אכלם בעתו:
פותח את ידיך ומשביע לכל חי
רצון: צדיק יהוה בכל דרכיו
וחסיד בכל מעשיו: קרוב יהוה
לכל קראיו לכל אשר יקראהו
באמת: רצון יראיו יעשה ואת
שועתם ישמע ויושיעם:
שומר יהוה את כל אהביו
ואת כל הרשעים ישמיד:
תהלת יהוה ידבר פי ויברך כל
בשר שם קדשו לעולם ועד:

cxlvj. הללויה

הללי נפשי את יהוה: אהללה
יהוה בחיי אזמרה לאלהי בעודי:
אל תבטחו בנדיבים בבן אדם
שאין לו תשועה: תצא

הלל
גדל
שבח
עשה נגד
כבד
פלא שוח
עזז ירא
אמר ספר
נבע רנן
חנן רחם
ידה
חסד
גבר דבר
ידע
עלם משל
סמך
זקף
כפף שבר
נתן
פתח שבע
רצה צדק
עשה קרב
קרא
שמע ישע
שמר
שמד
הלל דבר
פה ברך
עלם
הלל
חיה זמר
בטח נדב
אין ישע
יצא

רוחו ישוב לאדמתו ביום ההוא שוב
אבדו עשתנתיו: אשרי שאל אל
יעקב בעזרו שברו על יהוה
אלהיו: עשה שמים וארץ את
הים ואת כל אשר בם השמר
אמת לעולם: עשה משפט עלם שפט
לעשוקים נתן לחם לרעבים
יהוה מתיר אסורים: יהוה פקח נתר אסר
עורים יהוה זקף כפופים יהוה כפף
אהב צדיקים: יהוה שמר את צדק
גרים יתום ואלמנה יעודד גור יתם
ודרך רשעים יעות: ימלך יהוה עדד עות
לעולם אלהיך ציון לדר ודר מלך עלם
הללויה: דור

cxlvii.

הללויה:

כי טוב זמרה אלהינו כי נעים נעם
נאוה תהלה: בונה ירושלם אוה הלל
יהוה נדחי ישראל יכנס: בנה דחה
הרופא לשבורי לב ומחבש כנס רפא
לעצבותם: מונה מספר לכוכבים שבר חבש
לכלם שמות יקרא: גדול אדונינו מנה ספר
ורב כח לתבונתו אין מספר: כבב קרא
מעודד ענוים יהוה משפיל גדל רבב
רשעים עדי ארץ: ענו ליהוה כחח בין
בתודה זמרו לאלהינו בכנור: עדד ענה
המכסה שמים בעבים המכין שפל ענה
לארץ מטר המצמיח הרים חציר: ידה כנר
נותן לבהמה לחמה לבני ערב כסה כון
אשר יקראו: לא בגבורת הסוס צמח חצר
יחפץ ולא בשוקי האיש ירצה: נתן
רוצה יהוה את יראיו את קרא גבר
המיחלים לחסדו: שבחי חפץ רצה
ירושלם את יהוה הללי רצה
אלהיך ציון: כי חזק בריחי יחל
שעריך ברך בניך בקרבך: השם ברח
גבולך שלום חלב חטים ישביעך: שום גבל
שלם חטם
שבע

spũs eius & reuertetur in humũ suã: in die illa peribunt cogitationes eius. Btũs cuius deus iacob auxiliator ei9: spes eius in domino deo suo. Qui fecit celos & terram: mare & omnia que in eis sunt: qui custodit veritatẽ in sempiternũ. Qui facit iudiciũ calũniã sustinentibus: & dat panem esurientibus: dñs soluit vinctos. Dominus illuminat cecos: dominus erigit elisos: dominus diligit iustos. Dominus custodit aduenas: pupillum & viduam eriget: & viã impiorũ conteret. Regnabit dominus ĩ eternũ: deus tuus siõ in gñatione & gñatione. Aleluia. 147.

Laudate dominum quoniam bonum est canticum dei nostri quoniam decorum est: pulchra laudatio. Edificabit hierusalem dominus: eiectos israel congregabit. Qui sanat contritos corde: & alligat plagas eorũ. Qui nũerat multitudinẽ stellarũ: & oẽs noĩe vocat. Magnus dominus noster: & multus fortitudie: & prudẽtie eius nõ ẽ numerus. Suscipiẽs mansuetos dñs: humilians impios vsq̧ ad terrã. Cantate domino in cõfessione: cãite dño nostro in cithara. Qui operit celos nubibus & prebet terre pluuiã: & oriri facit in mõtibus germen. Qui dat iumẽtis panẽ suum: filiis corui clamantibus. Non est in fortitudine equi voluntas eius: neq̧ in tibiis viri placetur ei. Placetur dño in his q timent eum: & expectãt misericordiã eius. Lauda ierusãlem dominum: lauda deum tuum sion. Quoniam confortauit vectes portarũ tuarũ: benedixit filiis tuis in medio tui. Qui posuit terminũ tuum pacem: adipe frumenti saturauit te.

spũs eius: & reuertet in terrã suã. In
τὸ πνεῦμα αὐτοῦ, καὶ ἐπιστρέψει εἰς τὴν γῆν αὐτοῦ. Ἐν
illa die peribũt oẽs cogitatiões eius:
ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ ἀπολοῦνται πάντες οἱ διαλογισμοὶ αὐτοῦ.
Btũs cuius deus iacob adiutor eius: spes eius
Μακάριος οὗ ὁ θεὸς ἰακὼβ βοηθὸς αὐτοῦ, ἡ ἐλπὶς αὐτοῦ Beatꝰ
in dño deo ipsius. Qui fecit celũ & 14.c.
ἐπὶ κύριον τὸν θεὸν αὐτοῦ. Τὸν ποιήσαντα τὸν οὐρανὸν καὶ Spe.
terrã: mare & oĩa q̃ in eis. Qui cu 14.b.
τὴν γῆν, τὴν θάλασσαν καὶ πάντα τὰ ἐν αὐτοῖς. Τὸν φυ
stodit vitatẽ in seculũ: q̃ facit iudiciũ
λάσσοντα ἀλήθειαν εἰς τὸν αἰῶνα, ποιοῦντα κρίμα τοῖς
iniuriã patiẽtibꝰ: q̃ dat escã esuriẽtibꝰ. Dñs sol
ἀδικουμένοις, διδόντα τροφὴν τοῖς πεινῶσι. Κύριος λύ
uit cõpeditos: dñs illumiat cecos: dñs erigit
ει πεπεδημένους, κύριος σοφοῖ τυφλούς, κύριος ἀνορθοῖ
elisos: dñs diligit iustos: dñs custo
κατερραγμένους, κύριος ἀγαπᾷ δικαίους, κύριος φυλάσ
dit aduenas. Pupillũ & viduã suscipiet:
σει τοὺς προσηλύτους. Ὀρφανὸν καὶ χήραν ἀναλήψεται,
& viã pctõꝝ disꝑdet. Regnabit dñs in
καὶ ὁδὸν ἁμαρτωλῶν ἀφανιεῖ. Βασιλεύσει κύριος εἰς τὸν
seculũ: deꝰ tuus sion in gñatione & gñatione.
αἰῶνα, ὁ θεός σου σιὼν εἰς γενεὰν καὶ γενεάν.

Alleluia. 146.

Ἀλληλούϊα. ρμϛʹ.

Laudate dñm qm̃ bonus psalmus: deo nr̃o
Αἰνεῖτε τὸν κύριον ὅτι ἀγαθὸς ψαλμός, τῷ θεῷ ἡμῶν
iocũda sit laudatio: edificãs hierusalẽ dñs: dis
ἡδυνθείη αἴνεσις, οἰκοδομῶν ἱερουσαλὴμ ὁ κύριος, τὰς δια
persiões israel cõgregabit. Qui sanat cõ
σποράς τοῦ ἰσραὴλ ἐπισυνάξει. Ὁ ἰώμενος τοὺς συντε
tritos corde: & alligat cõtritiões
τριμμένους τὴν καρδίαν, καὶ δεσμεύων τὰ συντρίμματα
eoꝝ. Qui numerat multitudines stellaꝝ: & oĩbꝰ eis no
αὐτῶν. Ὁ ἀριθμῶν πλήθη ἄστρων, καὶ πᾶσιν αὐτοῖς ὀνό
mina vocãs. Magnus dñs nr̃: & magna virtus
ματα καλῶν. Μέγας ὁ κύριος ἡμῶν, καὶ μεγάλη ἡ ἰσχὺς
eius: & sapiẽtie eius nõ est numerꝰ. Sus
αὐτοῦ, καὶ τῆς συνέσεως αὐτοῦ οὐκ ἔστιν ἀριθμός. Ἀνα
cipiẽs mãsuetos dñs: humiliãs aũt pctõres vsq̧ ad
λαμβάνων πραεῖς ὁ κύριος, ταπεινῶν δὲ ἁμαρτωλοὺς ἕως
terrã. Precinite dño in cõfessiõe: psallite deo
γῆς. Ἐξάρξατε τῷ κυρίῳ ἐν ἐξομολογήσει, ψάλατε τῷ θεῷ
nr̃o in cithara. Qui operit celũ in nubibus:
ἡμῶν ἐν κιθάρᾳ. Τῷ περιβάλλοντι τὸν οὐρανὸν ἐν νεφέλαις,
qui parat terre pluuiã. Qui ꝓducit in mõtibꝰ fe
τῷ ἑτοιμάζοντι τῇ γῇ ὑετόν. Τῷ ἐξανατέλλοντι ἐν ὄρεσι χόρ Ps.103.
nũ: & herbã seruituti hoĩum. Qui dat
τον, καὶ χλόην τῇ δουλείᾳ τῶν ἀνθρώπων. Διδόντι τοῖς
iumẽtis escã ipsoꝝ: & pullis coruoꝝ
κτήνεσι τροφὴν αὐτῶν, καὶ τοῖς νεοσσοῖς τῶν κοράκων
inuocãtibus eũ. Nõ in fortitudine
τοῖς ἐπικαλουμένοις αὐτόν. Οὐκ ἐν τῇ δυναστείᾳ τοῦ
equi volũtatẽ habebit: neq̧ ĩ tibiis viri bñpla
ἵππου θελήσει, οὐδὲ ἐν ταῖς κνήμαις τοῦ ἀνδρὸς εὐδο
citũ ẽet. Bñplacitũ ẽ dño sup timẽtes eũ: &
κεῖ. Εὐδοκεῖ κύριος ἐν τοῖς φοβουμένοις αὐτόν, καὶ
in eis qui sperãt sup mĩa eius.
ἐν τοῖς ἐλπίζουσιν ἐπὶ τὸ ἔλεος αὐτοῦ.

Alleluia aggei & zacharie. 147.

Ἀλληλούϊα ἀγγαίου καὶ ζαχαρίου. ρμζʹ.

Lauda hierusalẽ dñm: lauda deũ tuũ
Ἐπαίνει ἱερουσαλὴμ τὸν κύριον, αἴνει τὸν θεόν σου
sion. Qm̃ cõfortauit seras portaꝝ tuaꝝ: bñ
σιών. Ὅτι ἐνίσχυσε τοὺς μοχλοὺς τῶν πυλῶν σου, εὐ
dixit filios tuos in te. Qui posuit fines tuos
λόγησε τοὺς υἱούς σου ἐν σοί. Ὁ τιθεὶς τὰ ὅριά σου
pacẽ: & adipe frumẽti satiat te.
εἰρήνην, καὶ στέαρ πυροῦ ἐμπιπλῶν σε.

Deu. c. Iudit 16.f.

Trãs. Gre. lxx. cũ interp. latina.

Qui emittit eloquiũ suũ tre: velociter cur
Ὁ ἀποστέλλων τὸ λόγιον αὐτοῦ τῇ γῇ, ἕως τάχους δρα-
ret sermo eius. Qui dat niuẽ suã sicut lanã:
μεῖται ὁ λόγος αὐτοῦ. Διδόντος χιόνα αὐτοῦ ὡσεὶ ἔριον,
nebulã sicut cinerẽ spargit. Mittit chrystallũ
ὁμίχλην ὡσεὶ σποδὸν πάσσοντος. Βάλλοντος κρύσταλλον
suũ sicut buccellas: ante faciẽ frigoris eius quis
αὐτοῦ ὡσεὶ ψωμούς, κατὰ πρόσωπον ψύχους αὐτοῦ τίς
sustinebit? Emittet vbũ suũ: ꝛ liquefaciet ea:
ὑποστήσεται; Ἐξαποστελεῖ τὸν λόγον αὐτοῦ, καὶ τήξει αὐ-
flabit spũs eius: ꝛ fluẽt a-
τά, πνεύσει τὸ πνεῦμα αὐτοῦ, καὶ ῥυήσεται ὕδα-
que. Qui annũciat vbũ suũ iacob: iu-
τα. Ὁ ἀπαγγέλλων τὸν λόγον αὐτοῦ τῷ Ἰακώβ, δικαι-
stitias ꝛ iudicia sua israel. Non fecit ta-
ώματα καὶ κρίματα αὐτοῦ τῷ Ἰσραήλ. Οὐκ ἐποίησεν οὕ-
liter omi natiõi: ꝛ iudicia sua nõ manifestauit eis.
τως παντὶ ἔθνει, καὶ τὰ κρίματα αὐτοῦ οὐκ ἐδήλωσεν αὐτοῖς.

Alleluia aggei ꝛ zacharie. 148.
Ἀλληλούϊα Ἀγγαίου καὶ Ζαχαρίου. ρμη.

Laudate dñz de celis: laudate eũ
Αἰνεῖτε τὸν κύριον ἐκ τῶν οὐρανῶν, αἰνεῖτε αὐτὸν
in excelsis. Laudate eũ oẽs angeli e-
ἐν τοῖς ὑψίστοις. Αἰνεῖτε αὐτὸν πάντες οἱ ἄγγελοι αὐ-
Dañ.3 c — ius: laudate eũ oẽs vtutes eius. Laudate
Judith 16.f. — τοῦ, αἰνεῖτε αὐτὸν πᾶσαι αἱ δυνάμεις αὐτοῦ. Αἰνεῖτε
eũ sol ꝛ luna: laudate eũ oẽs stelle ꝛ
αὐτὸν ἥλιος καὶ σελήνη, αἰνεῖτε αὐτὸν πάντα τὰ ἄστρα καὶ
lumẽ. Laudate eũ celi celoꝝ: ꝛ
τὸ φῶς. Αἰνεῖτε αὐτὸν οἱ οὐρανοὶ τῶν οὐρανῶν, καὶ τὸ
aqua q̃ sup celos: laudẽt nomẽ
ὕδωρ τὸ ὑπεράνω τῶν οὐρανῶν, αἰνεσάτωσαν τὸ ὄνομα
dñi. Quia ipse dixit ꝛ facta sunt: ipse mãda-
κυρίου. Ὅτι αὐτὸς εἶπε καὶ ἐγενήθησαν, αὐτὸς ἐνετείλα-
uit ꝛ creata sunt. Statuit ea in seculũ: ꝛ in
το καὶ ἐκτίσθησαν. Ἔστησεν αὐτὰ εἰς τὸν αἰῶνα, καὶ εἰς
seculũ seculi: preceptũ posuit ꝛ nõ prete-
τὸν αἰῶνα τοῦ αἰῶνος, πρόσταγμα ἔθετο καὶ οὐ παρε-
ribit. Laudate dñz de tra: dracones
λεύσεται. Αἰνεῖτε τὸν κύριον ἐκ τῆς γῆς, δράκοντες
ꝛ oẽs abyssi. Ignis grando nix glacies
καὶ πᾶσαι ἄβυσσοι. Πῦρ χάλαζα χιὼν κρύσταλλος
spũs procellaꝝ: que faciũt vbũ eius.
πνεῦμα καταιγίδος, τὰ ποιοῦντα τὸν λόγον αὐτοῦ.
Mõtes ꝛ oẽs colles: ligna fructifera ꝛ om-
Τὰ ὄρη καὶ πάντες οἱ βουνοί, ξύλα καρποφόρα καὶ πᾶ-
nes cedri. Bestie ꝛ vniuersa pecora: serpẽtes ꝛ
σαι κέδροι. Τὰ θηρία καὶ πάντα τὰ κτήνη, ἑρπετὰ καὶ
volucres pennate. Reges tre ꝛ oẽs ppli:
πετεινὰ πτερωτά. Βασιλεῖς τῆς γῆς καὶ πάντες λαοί,
principes ꝛ oẽs iudices tre. Iuuenes ꝛ vir-
ἄρχοντες καὶ πάντες κριταὶ γῆς. Νεανίσκοι καὶ παρ-
gines: senes cũ iunioribꝰ: laudẽt no-
θένοι, πρεσβύτεροι μετὰ νεωτέρων, αἰνεσάτωσαν τὸ ὄνο-
mẽ dñi: q: exaltatũ est nomẽ eius solius. Confessio e-
μα κυρίου, ὅτι ὑψώθη τὸ ὄνομα αὐτοῦ μόνου. Ἐξομολόγησις αὐ-
ius sup trã ꝛ celũ: ꝛ exaltabit cornu ppli sui. Hymnꝰ oĩ-
τοῦ ἐπὶ γῆς καὶ οὐρανοῦ, καὶ ὑψώσει κέρας λαοῦ αὐτοῦ. Ὕμνος πᾶ-
bus sctis eius: filiis israel: pplo appꝛpiquãti sibi.
σι τοῖς ὁσίοις αὐτοῦ, τοῖς υἱοῖς Ἰσραήλ, λαῷ ἐγγίζοντι αὐτῷ.

Alleluia. 149.
Ἀλληλούϊα. ρμθ.

Cantate dño cãticũ nouũ: laus eius
Ἄσατε τῷ κυρίῳ ᾆσμα καινόν, ἡ αἴνεσις αὐτοῦ
in ecclesia sctõꝝ. Letetur israel in eo qui
ἐν ἐκκλησίᾳ ὁσίων. Εὐφρανθήτω Ἰσραὴλ ἐπὶ τῷ
fecit eũ: ꝛ filii sion exultẽt in
ποιήσαντι αὐτόν, καὶ υἱοὶ Σιὼν ἀγαλλιάσθωσαν ἐπὶ τῷ
rege suo. Laudẽt nomẽ eius in choro:
βασιλεῖ αὐτῶν. Αἰνεσάτωσαν τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἐν χορῷ,

Trãsla. B. Hie.

Qui emittit eloquium suum terre: velociter currit verbũ eiꝰ. Qui dat niuem quasi lanã: pruinas quasi cinerem spargit. Proiicit glaciem suam quasi buccellas ante faciem frigoris eius quis stabit? Mittet verbũ suũ & soluet illa: spirabit spũ suo & fluent aque. Qui annũciat verbũ suũ iacob: pcepta sua & iudicia sua israel. Non fecit similiter omni genti: & iudicia sua non cognoscẽt. Aleluia.

Aleluia. 148.

Laudate dominum de celis: laudate eũ in excelsis. Laudate eum omnes angeli eius: laudate eum oẽs exercitus eius. Laudate eũ sol & luna: laudate eum omnes stelle luminis. Laudate eum celi celorum: & aque que super celos sunt: Laudent nomẽ domini: quoniam ipse mandauit & creata sũt. Et statuit ea i eternũ & in secl'm: preceptũ dedit & non preteribit. Laudate dominum de terra: dracones & omnes abyssi. Ignis grando nix glacies: ventus turbo q̃ facitis sermonẽ eiꝰ. Montes & oẽs colles: lignũ fructiferũ & vniuerse cedri. Bestie & oĩa iumenta: reptilia & aues volantes. Reges terre & omnes populi: principes & vniuersi iudices terre. Iuuenes & virgĩes: senes cum pueris: Laudẽt nomẽ dñi: qm̃ sublime nomen eius soliꝰ: gloria eius in celo & in terra. Et exaltauit cornu populi sui: laus omnibus sanctis eius: filiis israel populo appropinquanti sibi. Aleluia.

Aleluia. 149.

Cantate domino canticum nouum: laus eius in cõgregatione sanctorum. Letetur israel in factore suo: filii sion exultent i rege suo. Laudẽt nomen eius in choro:

Tex. heb. ps. cxlviij. Pritiua. he.

השלח אמרתו ארץ עד מהרה
רוץ — ירוץ דברו: הנתן שלג כצמר
כפר פזר — כפור כאפר יפזר: משליך קרחו
שלך פתת — כפתים לפני קרתו מי יעמד:
פנה קרר / עמד שלח — ישלח דברו וימסם ישב רוחו
מסס נשב — יזלו מים: מגיד דברו ליעקב
נזל נגד — חקיו ומשפטיו לישראל: לא
חקק שפט — עשה כן לכל גוי ומשפטים בל
ידעום הללויה: cxlviii.
הללויה
הללו את יהוה מן השמים
רום — הללוהו במרומים: הללוהו כל
לאך — מלאכיו הללוהו כל צבאו:
הללוהו שמש וירח הללוהו כל
ככב — כוכבי אור: הללוהו שמי השמים
הלל — והמים אשר מעל השמים: יהללו
את שם יהוה כי הוא צוה
ברא עמד — ונבראו: ויעמידם לעד לעולם
עלם עבר — חק נתן ולא יעבור: הללו את
תנן — יהוה מן הארץ תנינים וכל
קטר — תהמות: אש וברד שלג וקיטור
רוח סערה עשה דברו: ההרים
פרה — וכל גבעות עץ פרי וכל ארזים:
צפר — החיה וכל בהמה רמש וצפור
כנף: מלכי ארץ וכל לאמים
שור — שרים וכל שפטי ארץ: בחורים
בחר בתל — וגם בתולות זקנים עם נערים:
הלל שגב — יהללו את שם יהוה כי נשגב
בדד — שמו לבדו הודו על ארץ ושמים:
רום הלל — וירם קרן לעמו תהלה לכל
חסד — חסידיו לבני ישראל עם קרבו
הללויה: cxlix. הללויה
שור — שירו ליהוה שיר חדש
שמח — תהלתו בקהל חסידים: ישמח
עשה גול — ישראל בעשיו בני ציון יגילו
חול — במלכם: יהללו שמו במחול

בתף וכנור יזמרו לו : כי רוצה
יהוה בעמו יפאר ענוים בישועה׃
יעלזו חסידים בכבוד ירננו על
משכבותם׃ רוממות אל בגרונם
וחרב פיפיות בידם : לעשות
נקמה בגוים תוכחות בלאומים׃
לאסור מלכיהם בזקים
ונכבדיהם בכבלי ברזל׃ לעשות
בהם משפט כתוב הדר הוא לכל
חסידיו הללויה׃

cl.

הללויה הללו אל
בקדשו הללוהו ברקיע עזו׃
הללוהו בגבורתיו הללוהו כרב
גדלו : הללוהו בתקע שופר
הללוהו בנבל וכנור : הללוהו
בתף ומחול הללוהו במנים
ועגב : הללוהו בצלצלי שמע
הללוהו בצלצלי תרועה : כל
הנשמה תהלל יה הללויה :

תפף כנר
זמר רצה
פאר ענה
ישע עלז
כבד רנן
שכב גרן
פה עשה
יכח לאם
זקק כבד
עשה שפט
כתב
חסד
רקע עזז
שפר
כנר
תפף חלל
מן
רוע
הלל

in tympano & cithara cātēt ei. Quia compla
cet sibi dn̄s in pplo suo:
exaltabit māsuetos, in
iesu. Exultabūt sancti
in gloria: laudabunt in
cubilibus suis. Exal-
tatiões dei in gutture e
orū: & gladii ancipites
in māibus eorū. Ad fa-
ciēdā vindictā in genti
bus: increpatiões i po-
pulis. Vt alligēt reges
eorū in catenis:
& inclytos eorum i cō-
pedibus ferreis. Vt faci
ant in eis iudicium scri
ptum: decor est oībus
sanctis eius. Aleluia.
Aleluia. 150.
LAudate deum
i sctō eius: laudate
eū in fortitudine potē-
tie eius. Laudate eū in
fortitudinibus eius: lau
date eū iuxta multitudi-
nem magnificētie sue.
Laudate eū in clāgore
buccine: laudate eū in
psalt̄io & cithara. Lau-
date eum in tympa-
no & choro: laudate
eum i cordis & orgāo.
Laudate eū i cymbalis
sonātibus: laudate eū i
cymbalis tinnientibus.
Omne qđ spirat lau-
det dominū. Aleluia.

in tympano ⁊ psalterio psallant ei. Qui bñpla
ἐν τυμπάνῳ καὶ ψαλτηρίῳ ψαλάτωσαν αὐτῷ. Ὅτι εὐδ-
citū ē dño in pplo suo: ⁊ exaltabit māsuetos in salute.
οκεῖ κύριος ἐν τῷ λαῷ αὐτοῦ, καὶ ὑψώσει πραεῖς ἐν σωτηρίᾳ.
Exultabūt sctī in gl̄ia: ⁊ letabūtur in cubi
Καυχήσονται ὅσιοι ἐν δόξῃ, καὶ ἀγαλλιάσονται ἐπὶ τῶν κοι-
libus suis. Exultatiões dei in gutture coꝝ: ⁊
τῶν αὐτῶν. Αἱ ὑψώσεις τοῦ θεοῦ ἐν τῷ λάρυγγι αὐτῶν, καὶ
gladij ancipites in manibus coꝝ. Ad faciēdā vindi-
ῥομφαῖαι δίστομοι ἐν ταῖς χερσὶν αὐτῶν. Τοῦ ποιῆσαι ἐκδί-
ctā in natiōibus: icrepatiões in pplis. Ad alligādos
κησιν ἐν τοῖς ἔθνεσιν, ἐλεγμοὺς ἐν τοῖς λαοῖς. Τοῦ δῆσαι τοὺς
reges coꝝ in cōpedibus: ⁊ nobiles coꝝ in ma
βασιλεῖς αὐτῶν ἐν πέδαις, καὶ τοὺς ἐνδόξους αὐτῶν ἐν χει-
nicis ferreis. Ut faciāt in eis iudiciū cōscri-
ροπέδαις σιδηραῖς. Τοῦ ποιῆσαι ἐν αὐτοῖς κρίμα ἔγγραπ-
ptū: gl̄ia hec erit oībus sctis eius.
τον, δόξα αὕτη ἔσται πᾶσι τοῖς ὁσίοις αὐτοῦ.
Alleluia. 150.
Ἀλληλούϊα. ρν.
LAudate deū in sctis eius: laudate eū in
Αἰνεῖτε τὸν θεὸν ἐν τοῖς ἁγίοις αὐτοῦ, αἰνεῖτε αὐτὸν ἐν
firmamēto v̄tutis eius. Laudate eū in vir
στερεώματι δυνάμεως αὐτοῦ. Αἰνεῖτε αὐτὸν ἐπὶ ταῖς δυ-
tutibus eius: laudate eū scđm multitudinē magnitu
ναστείαις αὐτοῦ, αἰνεῖτε αὐτὸν κατὰ τὸ πλῆθος τῆς μεγαλω-
dinis eius. Laudate eū in sono tube: laudate
σύνης αὐτοῦ. Αἰνεῖτε αὐτὸν ἐν ἤχῳ σάλπιγγος, αἰνεῖτε
eū in psalterio ⁊ cithara. Laudate eū in tympa
αὐτὸν ἐν ψαλτηρίῳ καὶ κιθάρᾳ. Αἰνεῖτε αὐτὸν ἐν τυμπά-
no ⁊ choro: laudate eū in chordis ⁊ organo. Lauda
νῳ καὶ χορῷ, αἰνεῖτε αὐτὸν ἐν χορδαῖς καὶ ὀργάνῳ. Αἰνεῖ-
te eū in cymbalis bñsonātibus: laudate eū in cymbalis
τε αὐτὸν ἐν κυμβάλοις εὐήχοις, αἰνεῖτε αὐτὸν ἐν κυμβάλοις
iubilationis. Ois spūs laudet dñm.
ἀλαλαγμοῦ. Πᾶσα πνοὴ αἰνεσάτω τὸν κύριον.

Explicit psalterium.

EPISTOLA sancti Hieronymi presbyteri ad Chromacium & Heliodorum Episcopos de libris Salomonis.

VNGAT EPISTOLA quos iungit sacerdotium: immo charta non diuidat quos Christi nectit amor. Cōmentarios ī Osee amos & Zachariā: malachiā quoq; poscitis. Scripsissem si li cuisset pre valitudine. Mittitis solatia sumptuum: notarios nostros & librarios sustentatis vt vobis potissimum nostrum desudet ingenium. Et ecce ex latere frequens turba diuersa poscentiū quasi aut equum sit me vobis esurientibus & aliis laborare: aut in ratione dati & accepti: cuiq; preter vos obnoxius sim. Itaq; longa egrotatione fractus: ne penitus hoc anno reticerem: & apud vos mutus essem: tridui opus nomini vestro consecraui interpretationem videlicet trium Salomonis uoluminum: masloth quod Hebrei parabolas: vulgata autem editio prouerbia vocat: coheleth quē grece ecclesiasten: latine contionatorem possumus dicere: sirasirim quod in lingua nostra vertitur canticū canticorum. Fertur & panaretos Iesu filii sirach liber: & alius pseudographus qui sapientia Salomonis inscribitur. Quorum priorem hebraicum repperi: non ecclesiasticum vt apud latinos: sed parabolas prenotatum. Cui iuncti erant ecclesiastes & canticum canticorum: vt similitudinem Salomonis non solum numero librorum: sed etiam materiarū genere coequaret. Secundus apud hebreos nusq; est: quia & ipse stilus grecam eloquentiam redolet: & nonnulli scriptorum veterum hunc esse iudei Philonis affirmant. Sicut ergo iudith & tobie & machabeorum libros legit quidē eos ecclesia: sed inter canonicas scripturas nō recipit: sic & hec duo volumina legat ad edificationem plebis: non ad autoritatem ecclesiasticorum dogmatum confirmandam. Si cui sane septuaginta interpretum magis editio placet: habet eam a nobis olim emendatam. Neq; enim noua sic cudimus vt vetera destruamus. Et tamen cum diligentissime legerit: sciat magis nostra scripta intelligi: que non in tertiū vas transfusa coacuerint: sed statim de prelo purissime commendata teste: suum saporem seruauerint.

Explicit epistola sancti Hieronymi.

Incipit prologus in libros eosdem.

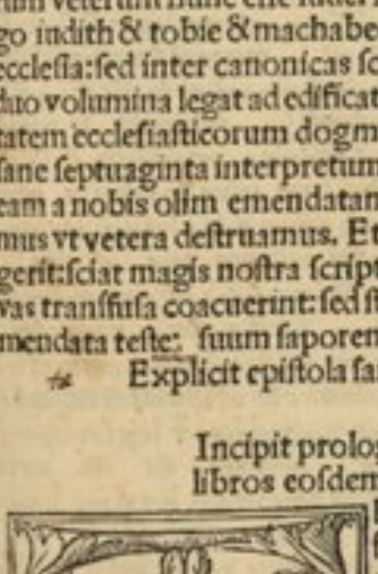

RIBVS nominibus vocatū fuisse Salomonē scripture manifestissime docent. Pacificū id est Salomonē: & idida. hoc est dilectum domini: & quod nūc dicitur coheleth idē ecclesiasten. Ecclesiastes autem greco sermōe est appellatus: quia cœtum .i. ecclesiam congreget quem nos nuncupare possumus contionatorem: eo q loquatur ad populum: & sermo eius nō specialiter ad vnum sed ad vniuersos dirigatur generaliter. Porro pacificus & dilectus domini ab eo q regno eius pax fuerit: & eum dominus dilexerit appellatus est. Nam & psal. xliiii. & .lxxi. dilecti & pacifici titulo prenotātur. Qui tamē & si ad prophetiam christi ecclesieq; pertinentes: felicitatem & vires Salomonis excedunt: tamen secundum historiam super Salomonem scripti sunt. Itaq; iuxta numerum vocabulorū tria volumina edidit. prouerbia: ecclesiasten: canticum canticorum. In prouerbiis paruulum docens: & quasi de officiis per sententias erudiens. Vnde & ad filiū sermo crebro repetitur. In ecclesiasten vero mature virum etatis instituens: ne quicq; in mundi rebus putet esse perpetuū: sed caduca & breuia vniuersa que cernimus. Ad extremum iam consumatum virum & calcato seculo preparatum: in canticis canticorum sponse iungit amplexibus. Nisi enim prius reliquerimus vitia: & pōpis seculi renunciantes expeditos nos ad aduentum preparauerimus: non possumus cantare canticum canticorum. Sed & hoc diligentius attendendum: tres libros autore diuerso esse intitulatos. In prouerbiis enim notātur prouerbia Salomonis filii Dauid regis Israel. In ecclesiasten vero verba ecclesiastes filii dauid regis hierusalem. Superfluum quippe est israel hic: quod male in grecis & latinis codicibus inuenitur. In cantico autem canticorum nec filius dauid nec rex israel siue hierusalem prescribitur: sed tantum canticum canticorum Salomonis. Sicut enim prouerbia & rudis institutio ad duodecim tribus & ad totum pertinet Israel. & quomodo contemptus mundi nō nisi metropolitis conuenit: hoc est habitatoribus in hierusalem: ita canticum canticorum ad eos proprie pertinet qui tātum superna desiderant. Ad incipientes & proficientes & paterna dignitas & regni proprii merito vendicatur auctoritas. Ad perfectos vero vbi non timore eruditur sed amore: proprium nomen sufficit: & equalis magister est & nescit esse se regem. Que omnia referuntur ad Christum.

Incipit alius Prologus.

RES libros Salomonis .i. prouerbia: ecclesiasten: canticum cāticorum: veteri .lxx. interp̄tum autoritati reddidi vel antepositis lineis superflua queq; designans: vel stellis titulo prenotatis: ea que minus habebantur interserens. vt pleni us paula & eustochium cognoscatis quid in libris nostris minus sit: quidve redundet. Nec non etiā illa que imperiti trāslatores male in linguam nostram de greco sermone verterant oblitterans & antiquans: curiosissima veritate correxi. Et vbi preposteo ordine atq; peruerso sententiarum fuerat lumen ereptum: suis locis restituēs feci itelligi quod latebat. Porro in eo libro qui a plerisq; sapientia Salomonis inscribitur: & in ecclesiastico quem esse Iesu filii syrach nullus ignorat: calamum temperaui: tantummodo canonicas scripturas vobis emendare desiderans: & studium meū certis magis q̄ dubiis commendare. Ideo greco & hebreo prefatiuncula vtraq; in libro premissa est: quia nonnulla de greco hoc ad illuminationem sensus & legentis edificationem vel inserta hebraice translationi: vel extrinsecus iūcta sunt. Et idcirco q legis semp peregrina memento.

Explicit prologus. B. Hieronymi.

מִשְׁלֵי שְׁלֹמֹה בֶן דָּוִד מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל׃
לָדַעַת חָכְמָה וּמוּסָר לְהָבִין אִמְרֵי יָדַע יָסַר
בִינָה׃ לָקַחַת מוּסַר הַשְׂכֵּל צֶדֶק בִּין לָקַח
וּמִשְׁפָּט וּמֵשָׁרִים׃ לָתֵת לִפְתָאִים שָׂכַל שָׁפַט
עָרְמָה לְנַעַר דַּעַת וּמְזִמָּה׃ יִשְׁמַע יָשַׁר נָתַן
חָכָם וְיוֹסֶף לֶקַח וְנָבוֹן תַּחְבֻּלוֹת פָּתָה זָמַם
יִקְנֶה׃ לְהָבִין מָשָׁל וּמְלִיצָה דִּבְרֵי שָׁמַע יָסַף
חֲכָמִים וְחִידֹתָם׃ יִרְאַת יְהוָה בִּין חָבַל
רֵאשִׁית דַּעַת חָכְמָה וּמוּסָר אֱוִילִים קָנָה לוּץ
בָּזוּ׃ שְׁמַע בְּנִי מוּסַר אָבִיךָ וְאַל חוּר
תִּטֹּשׁ תּוֹרַת אִמֶּךָ׃ כִּי לִוְיַת חֵן הֵם אֱוִל
לְרֹאשֶׁךָ וַעֲנָקִים לְגַרְגְּרֹתֶיךָ׃ בָּזָה
בְּנִי אִם יְפַתּוּךָ חַטָּאִים אַל תֹּבֵא׃ נָטַשׁ יָרָה
אִם יֹאמְרוּ לְכָה אִתָּנוּ נֶאֶרְבָה לָוָה
לְדָם נִצְפְּנָה לְנָקִי חִנָּם׃ נִבְלָעֵם פָּתָה אָבָה
כִּשְׁאוֹל חַיִּים וּתְמִימִים כְּיוֹרְדֵי אָמַר יָלַךְ
בוֹר׃ כָּל הוֹן יָקָר נִמְצָא נְמַלֵּא אָרַב צָפַן
בָתֵּינוּ שָׁלָל׃ גּוֹרָלְךָ תַּפִּיל בְּתוֹכֵנוּ נָקָה בָּלַע
כִּיס אֶחָד יִהְיֶה לְכֻלָּנוּ׃ בְּנִי אַל שְׁאַל תָּמַם
תֵּלֵךְ בְּדֶרֶךְ אִתָּם מְנַע רַגְלְךָ יָרַד מָצָא
מִנְּתִיבָתָם׃ כִּי רַגְלֵיהֶם לָרַע יָרוּצוּ מָלֵא בַּיִת
וִימַהֲרוּ לִשְׁפָּךְ דָּם׃ כִּי חִנָּם מְזֹרָה גֹּרָל נָפַל
הָרָשֶׁת בְּעֵינֵי כָּל בַּעַל כָּנָף׃ הָיָה יָלַךְ
וְהֵם לְדָמָם יֶאֱרֹבוּ יִצְפְּנוּ לְנַפְשֹׁתָם׃ נָתַב רוּעַ
כֵּן אָרְחוֹת כָּל בֹּצֵעַ בָּצַע אֶת רוּץ שָׁפַר
נֶפֶשׁ בְּעָלָיו יִקָּח׃ חָכְמוֹת בַּחוּץ זָרָה
תָּרֹנָּה בָּרְחֹבוֹת תִּתֵּן קוֹלָהּ׃ אָרַב
בְּרֹאשׁ הֹמִיּוֹת תִּקְרָא בְּפִתְחֵי לָקַח
שְׁעָרִים בָּעִיר אֲמָרֶיהָ תֹאמֵר׃ עַד רָנַן נָתַן
מָתַי פְּתָיִם תְּאֵהֲבוּ פֶתִי וְלֵצִים הָמָה קָרָא
לָצוֹן חָמְדוּ לָהֶם וּכְסִילִים יִשְׂנְאוּ אָמַר
דָּעַת׃ תָּשׁוּבוּ לְתוֹכַחְתִּי הִנֵּה אַבִּיעָה פָּתָה אָהַב
לָכֶם רוּחִי אוֹדִיעָה דְבָרַי אֶתְכֶם׃ לוּץ כָּסַל
יַעַן קָרָאתִי וַתְּמָאֵנוּ נָטִיתִי יָדִי שָׂנֵא יָדַע
וְאֵין מַקְשִׁיב׃ וַתִּפְרְעוּ כָל עֲצָתִי שׁוּב יָכַח
נָבַע יָדַע
מָאַן נָטָה
קָשַׁב פָּרַע
יָעַץ

Incipit liber puerbiorū.

Parabole salomonis filii dauid regis israel: ad sciendā sapientiā & disciplinā. Ad intelligenda verba prudentie. & suscipiēdā eruditionē doctrine iustitiā & iudiciū & equitatē. Vt detur paruulis astutia: & adolescenti scientia & intellectus. Audiens sapiēs sapientior erit: & intelligēs gubernacula possidebit. Animaduertet parabolā & interp̄tationē verba sapientum & enigmata eorū. Timor dñi initiū sapie: sapiētiā atq̄ doctrinam stulti despiciūt. Audi fili mi disciplinam patris tui: & ne dimittas legē mr̄is tue. Vt addatur gratia capiti tuo & torques collo tuo. Fili mi si te lactauerint peccatores ne acqelcas eis. Si dixerint veni nobiscum: insidiemur sanguini: abscondamus tendiculas cōtra insontē frustra. Deglutiamus eū sicut infernus viuentē & integrū q̄si descendētem in lacū. Oēm preciosā substātiā reperiem⁹: implebim⁹ domos nr̄as spoliis. Sortē mitte nobiscū marsupiū sit vnū oium nostrū. Fili mi ne ambules cū eis: p̄hibe pedem tuū a semitis eoꝝ. Pedes enī illorū ad malū currunt: & festināt vt effundāt sanguinē. Frustra āt iacitur rete ante oculos pennatorum. Ipsi quoq̄ cōtra sanguinē suū insidiātur: & moliūtur fraudes cōtra aias suas. Sic semite ois auari: animas possidentiū rapiūt. Sapientia foris predicat: in plateis dat vocem suam. In capite turbarum clamitat in foribus portarum vrbis profert verba sua dicēs Vsq̄q̄ paruuli diligitis infantiam: & stulti ea que sibi sunt noxia cupient: & imprudentes odibunt scientiā? Conuertimini ad correptionē meā. En p̄ferā vobis spūm meū: ostēdā vobis verba mea. Quia vocaui & renuistis: extēdi manū meā & nō fuit qui aspiceret. Despexistis oē cōsiliū meū:

PARABOLE SALOMONIS.
ΠΑΡΟΙΜΙΑΙ ΣΟΛΟΜΩΝΤΟΣ.

Parabole salomonis filii dauid: qui re-
Παροιμίαι σολομῶντος υἱοῦ δαυίδ, ὃς ἐβα-
gnauit in israel: ad sciendū sapiam ⁊
σίλευσεν ἐν ἰσραὴλ, γνῶναι σοφίαν καὶ
disciplinā: ad intelligēdū q̄s v̄ba prudētie:
παιδείαν, νοῆσαί τε λόγους φρονήσεως,
ad suscipiēdas q̄s inuolutiōes s̄monū ⁊ solutiōes enigmatū: ad intel
δέξασθαί τε στροφὰς λόγων καὶ λύσεις αἰνιγμάτων, νοῆσαί
ligēdā q̄s iustitiā verā: ⁊ iudiciū dirigendū: vt det sim
τε δικαιοσύνην ἀληθῆ, καὶ κρῖμα κατευθύνειν, ἵνα δῷ ἀπα-
plicib⁹ astutiā: puero āt nouo sensū q̄s ⁊ cogitationē.
κοῖς πανουργίαν, παιδὶ δὲ νέῳ αἴσθησίν τε καὶ ἔννοιαν.
hec eñ audiēs sapiēs sapiētior erit. at intelligēs gu
τῶνδε γὰρ ἀκούσας σοφὸς σοφώτερος ἔσται. ὁ δὲ νοήμων κυ-
bernationē possidebit. aiaduertet q̄s pabolā ⁊ tenebrosū ser
βέρνησιν κτήσεται. νοήσει τε παραβολὴν καὶ σκοτεινὸν λό-
monē: v̄ba q̄s sapientū ⁊ enigmata. Initiū sapie timor
γον, ῥήσεις τε σοφῶν καὶ αἰνίγματα. Ἀρχὴ σοφίας φόβος
dñi: intellect⁹ āt bon⁹ oībus faciētib⁹ eū. pietas
κῦ, σύνεσις δὲ ἀγαθὴ πᾶσι τοῖς ποιοῦσιν αὐτήν. εὐσέβεια
āt in deū initiū sensus: sapiam āt ⁊ disciplinā impij
δὲ εἰς θεὸν ἀρχὴ αἰσθήσεως, σοφίαν δὲ καὶ παιδείαν ἀσεβεῖς
despiciēt. audi fili leges patris tui: ⁊ ne repellas
ἐξουθενήσουσιν. Ἄκουε υἱὲ νόμους πατρός σου, καὶ μὴ ἀπώσῃ
statuta matris tue. coronā eñ gratiaꝝ suscipies tuo v̄tici: ⁊
θεσμοὺς μητρός σου. στέφανον γὰρ χαρίτων δέξῃ σῇ κορυφῇ, καὶ
torquē aureū circa tuū collū. Fili ne te deceperint
κλοιὸν χρύσεον περὶ σῷ τραχήλῳ. Υἱὲ μή σε πλανήσωσιν
viri impij: neq̄s volueris. si aduocauerint te:
ἄνδρες ἀσεβεῖς, μηδὲ βουληθῇς. ἐὰν παρακαλέσωσί σε,
dicētes: veni nobiscū comunica sanguinis: abscōdam⁹ āt
λέγοντες, ἐλθὲ μεθ' ἡμῶν κοινώνησον αἵματος, κρύψωμεν δὲ
in terrā viꝝ iustū frustra: deglutiam⁹ āt eū sicut
εἰς γῆν ἄνδρα δίκαιον ἀδίκως, καταπίωμεν δὲ αὐτὸν ὥσπερ
infern⁹ viuentē: ⁊ tollam⁹ ei⁹ memoriā d̄ terra: possessionē e-
ᾅδης ζῶντα, καὶ ἄρωμεν αὐτοῦ τὴν μνήμην ἐκ γῆς, τὴν κτῆσιν αὐ-
i⁹ p̄ciosam recipiam⁹: impleam⁹ āt domos no-
τοῦ τὴν πολυτελῆ καταλαβώμεθα, πλήσωμεν δὲ οἴκους ἡμε-
stras spolijs: at tuā sortē mitte in nobis ⁊ marsup-
τέρους σκύλων, τὸν δὲ σὸν κλῆρον βάλε ἐν ἡμῖν, καὶ μαρσίπ-
piū vnū sit nobis. Ne ambules vias cū eis: de
πιον ἓν γενηθήτω ἡμῖν. Μὴ πορευθῇς ὁδοὺς μετ' αὐτῶν, ἔκ-
clina pedē tuū a semitis eoꝝ. nā pedes illoꝝ
κλινον τὸν πόδα σου ἐκ τῶν τρίβων αὐτῶν. οἱ γὰρ πόδες αὐτῶν
ad maliciā currūt. ⁊ festinātes sūt ad effundēdū sāguinē. nō eñ
εἰς κακίαν τρέχουσι, καὶ ταχινοί εἰσι τοῦ ἐκχέαι αἷμα. οὐ γὰρ
frustra extēdunt retia pēnatis: ipi eñ mortis pti
ἀδίκως ἐκτείνονται δίκτυα πτερωτοῖς, αὐτοὶ γὰρ οἱ φόνου με-
cipātes thesaurisāt sibi ips mala: iste vie sūt
τέχοντες θησαυρίζουσιν ἑαυτοῖς κακά, αὗται αἱ ὁδοί εἰσι
oīum pficientiū iniq̄. nā impietate
πάντων τῶν συντελούντων τὰ ἄνομα. τῇ γὰρ ἀσεβείᾳ τὴν
suā aiam auferūt. sapiā in egressib⁹ laudaf: in āt
ἑαυτῶν ψυχὴν ἀφαιροῦνται. σοφία ἐν ἐξόδοις ὑμνεῖται, ἐν δὲ
plateis audaciā s̄monis habet. In sūmis āt muris p̄di
πλατείαις παρρησίαν ἄγει. Ἐπ' ἄκρων δὲ τειχέων κηρύσσε-
cat: in āt portis ciuitatis cōfidēs dicit. Q̄nto tpe
ται, ἐπὶ δὲ πύλαις πόλεως θαρροῦσα λέγει. ὅσον ἂν χρόνον
inocētes ihereb̄ūt iusticie nō cōfundent. at stul
ἄκακοι ἔχωνται τῆς δικαιοσύνης οὐκ αἰσχυνθήσονται. οἱ δὲ ἄφρο-
ti iniurie existēs desideratores: impij facti odio ha
νες τῆς ὕβρεως ὄντες ἐπιθυμηταί, ἀσεβεῖς γενόμενοι ἐμίση-
buerūt sensū ⁊ obnoxij facti sūt redargutionib⁹. ecce pro
σαν αἴσθησιν καὶ ὑπεύθυνοι ἐγένοντο ἐλέγχοις. ἰδοὺ προ-
mittā vobis mei spūs verbū. docebo āt vos meū s̄monē.
ήσομαι ὑμῖν ἐμῆς πνοῆς ῥῆσιν. διδάξω δὲ ὑμᾶς τὸν ἐμὸν λόγον.
qm̄ vocabā: ⁊ nō audistis. ⁊ extendebā s̄mones:
ἐπειδὴ ἐκάλουν, καὶ οὐχ ὑπηκούσατε. καὶ ἐξέτεινον λόγους,
⁊ nō attēdebatis. sed irrita faciebatis mea cōsilia.
καὶ οὐ προσείχετε. ἀλλὰ ἀκύρους ἐποιεῖτε ἐμὰς βουλάς.

at meis redargutiõib⁹ nõ itẽdebatis. Igitur τ ego in ve
τοῖς δὲ ἐμοῖς ἐλέγχοις οὐ προσείχετε. Τοιγαροῦν κἀγὼ τῇ ὑ
stro interitu irridebo. ɔtra gaudebo aũt qñ
μετέρᾳ ἀπωλείᾳ ἐπιγελάσομαι. καταχαροῦμαι δὲ ἡνίκα
cũq; superuenerit vobis ꝑnities. τ qñ aduenerit vobis subito tu
ἂν ἐπέρχηται ὑμῖν ὄλεθρος. καὶ ὡς ἂν ἀφίκηται ὑμῖν ἄφνω θό
mult⁹: et subuersio tanq̃ tẽpestas affuerit: aut qñ vene
ρυβος, ἡ δὲ καταστροφὴ ὁμοίως καταιγίδι παρῇ, ἢ ὅταν ἔρχη
rit uobis tribulatio τ obsessio. erit .n. qñ inuocabi
ται ὑμῖν θλῖψις καὶ πολιορκία. ἔσται γὰρ ὅταν ἐπικαλέση
tis me: ego aũt nõ exaudiam vos. q̃rent me mali:
σθέ με, ἐγὼ δὲ οὐκ εἰσακούσομαι ὑμῶν. ζητήσουσί με κακοί,
τ nõ inuenient. odio hũerũt .n. sapiam: at timorẽ
καὶ οὐχ εὑρήσουσιν. ἐμίσησαν γὰρ σοφίαν, τὸν δὲ φόβον
dñi nõ receperũt: neq; voluerũt meis attẽdere consi
κυρίου οὐ προείλαντο, οὐδὲ ἤθελον ἐμαῖς προσέχειν βου
liis. subsãnauerũt aũt meas redargutiões. igit͛ cõedent
λαῖς. ἐμυκτήριζον δὲ ἐμοὺς ἐλέγχους. τοιγαροῦν ἔδονται τῆς
sue vie fruct⁹: τ sue ĩpietatis im
ἑαυτῶν ὁδοῦ τοὺς καρπούς, καὶ τῆς ἑαυτῶν ἀσεβείας πλη
plebunt. qm̃ .n. iniuriã fecerũt ꝑuulis: interficient: τ
σθήσονται. ἀνθ᾽ ὧν γὰρ ἠδίκουν νηπίους, φονευθήσονται, καὶ
inq̃sitio ĩpios ꝑdet. at me audiẽs habitabit
ἐξετασμὸς ἀσεβεῖς ὀλεῖ. ὁ δὲ ἐμοῦ ἀκούων κατασκηνώσει
in spe: τ q̃escet absq; terrore ab omni malo.
ἐπ᾽ ἐλπίδι, καὶ ἡσυχάσει ἀφόβως ἀπὸ παντὸς κακοῦ. Ca. 2
Fili si suscipiẽs sermonẽ mei p̃cepti abscõderis penes
Υἱὲ ἐὰν δεξάμενος ῥῆσιν ἐμῆς ἐντολῆς κρύψῃς παρὰ σε
teipm: audiet sapiam auris tua: τ adiicies
αυτῷ, ὑπακούσεται σοφίας τὸ οὖς σου, καὶ παραβαλεῖς
cor tuũ i intellectũ: adiicies aũt ipm in admoni
καρδίαν σου εἰς σύνεσιν, παραβαλεῖς δὲ αὐτὴν ἐπὶ νουθέτη
tionẽ filio tuo. si .n. sapiam inuocaueris: τ intel
σιν τῷ υἱῷ σου. ἐὰν γὰρ τὴν σοφίαν ἐπικαλέσῃ, καὶ τῇ συ
lectui dederis vocẽ tuã: at sensum q̃sieris magna
νέσει δῷς φωνήν σου, τὴν δὲ αἴσθησιν ζητήσῃς μεγάλῃ τῇ
voce: τ si q̃sieris eam q̃si argẽtũ τ sicut thesauros
φωνῇ, καὶ ἐὰν ζητήσῃς αὐτὴν ὡς ἀργύριον καὶ ὡς θησαυροὺς
scrutat⁹ fueris illam: tũc intelliges timorẽ dñi: τ sciẽn
ἐξερευνήσῃς αὐτήν, τότε συνήσεις φόβον κυρίου, καὶ ἐπί
tiã dei inuenies. q: dñs dat sapiam: τ ex
γνωσιν θεοῦ εὑρήσεις. ὅτι κύριος δίδωσι σοφίαν, καὶ ἀπὸ
facie ei⁹ cognitio τ itellectus: τ thesaurizat di
προσώπου αὐτοῦ γνῶσις καὶ σύνεσις, καὶ θησαυρίζει τοῖς κα
rigẽtib⁹ salutẽ. proteget aũt viam eoꝝ: ad ser
τορθοῦσι σωτηρίαν. ὑπερασπιεῖ δὲ τὴν πορείαν αὐτῶν, τοῦ φυ
uãdũ vias iustificationũ τ viam eoꝝ q̃ reuerẽt eũ cu
λάξαι ὁδοὺς δικαιωμάτων, καὶ ὁδὸν εὐλαβουμένων αὐτὸν δια
stodiet. tũc intelliges iusticiam τ iudiciũ: τ di
φυλάξει. τότε συνήσεις δικαιοσύνην καὶ κρίμα, καὶ κατορ
riges omnes semitas bonas. Si .n. venerit sapia in
θώσεις πάντας ἄξονας ἀγαθούς. Ἐὰν γὰρ ἔλθῃ ἡ σοφία εἰς
tuã mentẽ: at sensus tue aĩe pulcher esse uidebit͛:
σὴν διάνοιαν, ἡ δὲ αἴσθησις τῇ σῇ ψυχῇ καλὴ εἶναι δόξῃ,
cõsiliũ bonũ custodiet te: cogitatio aũt scã ꝯuabit te: vt
βουλὴ καλὴ φυλάξει σε, ἔννοια δὲ ὁσία τηρήσει σε, ἵνα
eruat te a via mala τ a viro loquen
ῥύσηταί σε ἀπὸ ὁδοῦ κακῆς καὶ ἀπὸ ἀνδρὸς λαλοῦν
te nihil fidele. ve q̃ relinquũt vias rectas
τος μηδὲν πιστόν. ὦ οἱ ἐγκαταλείποντες ὁδοὺς εὐθείας
vt ambulẽt in viis tenebraꝝ. ve q̃ letantur
τοῦ πορεύεσθαι ἐν ὁδοῖς σκότους. ὦ οἱ εὐφραινόμενοι
in malis τ gaudent in subuersione mala: quoꝝ
ἐπὶ κακοῖς καὶ χαίροντες ἐπὶ καταστροφῇ κακῇ, ὧν αἱ
semite ꝑuerse τ curue: orbite eoꝝ:
τρίβοι σκολιαὶ καὶ καμπύλαι, αἱ τροχιαὶ αὐτῶν,
ad longe te faciendũ a via recta: τ alie
τοῦ μακράν σε ποιῆσαι ἀπὸ ὁδοῦ εὐθείας, καὶ ἀλλό
num iuste sententie. Fili ne te ꝯphẽdat ma
τριον τῆς δικαίας γνώμης. Υἱὲ μή σε καταλάβῃ κα
lũ cõsiliũ: q̃ relinquit
κὴ βουλή, ἡ ἀπολιποῦσα

& increpationes meas neglexistis. Ego quoq; in interitu vro ridebo: & subsãnabo cũ vobis id qd timebatis aduenerit. Cum irruerit repentina calamitas: & interit⁹ q̃si tẽpestas ingruerit: qñ venerit sup vos tribulatio & angustia. Tunc inuocabũt me: & nõ exaudiã: mane cõsurgẽt: & non inuenient me. Eo q͛ exosam habuerint disciplinam: & timorẽ domini nõ susceperint: nec acquieuerint cõsilio meo: & detraxerint vniuerse correptioni mee. Comedet igitur fruct⁹ vie sue: suisq; consiliis saturabuntur. Auersio paruulorum interficiet eos: prosperitas stultoꝝ ꝑdet eos. Qui aũt me audierit absq; terrore reqescet: & abũdãtia ꝑfruetur timore malorũ sublato.

2. Fili mi si susceperis sermones meos: & mandata mea absconderis penes te: vt audiat sapiam auris tua: iclina cor tuũ ad cognoscẽdã prudentiã. Si enim sapientiam inuocaueris: & iclinaueris cor tuũ prudentie: si q̃sieris eam q̃si pecuniam & sicut thesauros effoderis illã: tũc intelliges timorem dñi: & scientiam dei inuenies. Quia dñs dat sapientiã: & ex ore eius sciẽtia & prudentia. Custodiet rectorum salutem: & proteget gradiẽtes simpliciter. Seruãs semitas iustitie: & viam sanctorum custodiens. Tunc intelliges iusticiã & iudicium & equitatẽ: & oẽm semitam bonam. Si intrauerit sapientia cor tuũ: & scientia anime tue placuerit: consilium custodiet te: & prudentia seruabit te. Vt eruaris a via mala: & ab homine qui peruersa loquitur. Qui relinquũt iter rectum: & ambulant per vias tenebrosas. Qui letantur cũ male fecerint: & exultãt in rebus pessimis. Quorum vie peruerse sunt: & infames gressus eorum. Vt eruaris a muliere aliena & ab extranea q̃ mollit sermones suos: & relinquit

ותוכחתי לא אביתם׃ גם אני
באידכם אשחק אלעג בבא
פחדכם׃ בבא כשאוה פחדכם
ואידכם כסופה יאתה בבא
עליכם צרה וצוקה׃ אז יקראנני
ולא אענה ישחרנני ולא
ימצאנני׃ תחת כי שנאו
דעת ויראת יהוה לא בחרו׃
לא אבו לעצתי נאצו כל
תוכחתי׃ ויאכלו מפרי דרכם
וממעצתיהם ישבעו׃ כי משובת
פתים תהרגם ושלות כסילים
תאבדם׃ ושמע לי ישכן בטח
ושאנן מפחד רעה׃
בני אם תקח אמרי
ומצותי תצפן אתך׃ להקשיב
לחכמה אזנך תטה לבך לתבונה׃
כי אם לבינה תקרא לתבונה
תתן קולך׃ אם תבקשנה ככסף
וכמטמונים תחפשנה׃ אז תבין
יראת יהוה ודעת אלהים תמצא׃
כי יהוה יתן חכמה מפיו דעת
ותבונה׃ יצפן לישרים תושיה
מגן להלכי תם׃ לנצר ארחות
משפט ודרך חסידו ישמר׃ אז
תבין צדק ומשפט ומישרים כל
מעגל טוב׃ כי תבוא חכמה
בלבך ודעת לנפשך ינעם׃ מזמה
תשמר עליך תבונה תנצרכה׃
להצילך מדרך רע מאיש מדבר
תהפכות׃ העזבים ארחות ישר
ללכת בדרכי חשך׃ השמחים
לעשות רע יגילו בתהפכות רע׃
אשר ארחתיהם עקשים ונלוזים
במעגלותם׃ להצילך מאשה זרה
מנכריה אמריה החליקה׃ העזבת

אבה
שחק לעג
בוא
אתה
קרא
ענה שחר
מצא
אבה
אכל פרה
יעץ שבע
שוב פתה
הרג שלה
כסל אבד
שכן
רוע
Cap. ij.
לקח צוה
צפן קשב
נטה בין
קרא
נתן בקש
טמן חפש
בין ידע
מצא
פה
ישה
תמם
שפט חסד
שמר ישר
עגל בוא
נעם זמם
שמר נצר
נצל רוע
דבר הפך
ילך
עשה גיל
לוז
איש
חלק

אלוף נעוריה ואת ברית — אלף נער
אלהיה שכחה : כי שחה אל — ברת
מות ביתה ואל רפאים מעגלתיה:
כל באיה לא ישובון ולא — בוא שוב
ישיגו ארחות חיים : למען — נשג
תלך בדרך טובים וארחות — הלך
צדיקים תשמר : כי ישרים — צדק שמר
ישכנו ארץ ותמימים יותרו — שכן תמם
בה: ורשעים מארץ יכרתו — יתר כרת
ובוגדים יסחו ממנה: — בגד נסח
Cap.iii. בני תורתי אל תשכח — ירה שכח
ומצותי יצר לבך: כי ארך ימים — צוה נצר
ושנות חיים ושלום יוסיפו לך: — יום שנה
חסד ואמת אל יעזבך קשרם — שלם יסף
על גרגרותיך כתבם על לוח לבך: — ענב
ומצא חן ושכל טוב בעיני אלהים
ואדם: בטח אל יהוה בכל לבך
ואל בינתך אל תשען: בכל דרכיך — שען
דעהו והוא יישר ארחתיך: אל — ידע ישר
תהי חכם בעיניך ירא את יהוה — היה
וסור מרע: רפאות תהי לשרך — רוע שבר
ושקוי לעצמותיך: כבד את יהוה — שקה
מהונך ומראשית כל תבואתך: — בוא
וימלאו אסמיך שבע ותירוש יקביך — מלא ירש
יפרצו: מוסר יהוה בני אל תמאס — פרץ יסר
ואל תקץ בתוכחתו : כי את — מאס קוץ
אשר יאהב יהוה יוכיח וכאב את — יכח אהב
בן ירצה: אשרי אדם מצא חכמה — רצה
ואדם יפיק תבונה: כי טוב סחרה — פוק בין
מסחר כסף ומחרוץ תבואתה: — חרץ
יקרה היא מפנינים וכל חפציך — פנה
לא ישוו בה: ארך ימים בימינה — שוה יום
בשמאולה עשר וכבוד: דרכיה דרכי — ימן שמל
נעם וכל נתיבתיה שלום: עץ — כבד נתב
חיים היא למחזיקים בה ותמכיה — שלם
מאשר: יהוה בחכמה יסד ארץ — חזק
— אשר

ducem pubertatis sue: & pacti dei sui oblita est. Inclinata est enim ad mortem domus eius: & ad inferos semite ipsius. Oēs qui ingrediuntur ad eā nō reuertētur: nec apprehendent semitas vite. Vt ambules in via bona: & calles iustorū custodias. Qui enim recti sunt habitabūt ī terra: & simplices permanebunt in ea. Impii vero de terra perdentur: & qui inique agunt auferētur ex ea. 5.

Fili mi ne obliuiscaris legis mee: & p̄cepta mea cor tuū custodiat. Longitudinē enī dierū & annos vite & pacē apponent tibi. Misericordia & veritas te nō deserāt. Circūda eas gutturi tuo: & describe in tabulis cordis tui: & inuenies gratiā & disciplinā bonā corā deo & hoībus. Habe fiduciā in dn̄o ex toto corde tuo: & ne innitaris prudentie tue. In oībus vijs tuis cogita illum: & ipse diriget gressus tuos. Ne sis sapiens apud temetipsum: time dominum: & recede a malo. Sanitas q̄ppe erit vmbilico tuo: & irrigatio ossium tuorū. Honora dominū de tua substātia & de primitiis oīm frugū tuarū: & iplebūtur horrea tua saturitate: & vino torcularia redūdabūt. Disciplinā dn̄i fili mi ne abiicias: nec deficias cū ab eo corriperis. Quē enim diligit dn̄s corripit: & quasi pr̄ in filio cōplacet sibi. Beatꝰ hō qui inuenit sapiētiā: & qui affluit prudentia. Melior acquisitio eius negotiatione argenti & auro primo fructꝰ eiꝰ. Preciosior est cūctis opibus sapiā: & oīa q̄ desiderātur huic nō valēt cōparari. Longitudo dierū in dextera eius: & in sinistra illiꝰ diuitie & gloria. Vie eiꝰ vie pulchre: & oēs semite eiꝰ pacifice. Lignū vite est his qui apprehēderit eā: & qui tenuerit eam beati. Dominus sapientia fundauit terram:

doctrinā adolescētie: ⁊ testamētū diuinū oblita.
διδασκαλίαν νεότητος, καὶ διαθήκην θείαν ἐπιλελησμένη.
posuit.n. apud mortē domū eiꝰ: ⁊ apud infer
ἔθετο γὰρ παρὰ τῷ θανάτῳ τὸν οἶκον αὐτῆς, καὶ παρὰ τῷ ᾅ-
nū cū trigenis semitas eiꝰ. omnes ambu
δῃ μετὰ τῶν γηγενῶν τοὺς ἄξονας αὐτῆς. πάντες οἱ πορευό-
lantes in ea nō reuertētur: neq̄ apphendent
μενοι ἐν αὐτῇ οὐκ ἀναστρέψουσιν, οὐδὲ μὴ καταλάβω-
semitas rectas: nō.n. cōp̄henduntur ab annis
σι τρίβους εὐθείας. οὐ γὰρ καταλαμβάνονται ὑπὸ ἐνιαυτῶν
vite. si.n. ābulauissēt semitas bonas: īuenissēt vtiq̄ semitas
ζωῆς. εἰ γὰρ ἐπορεύοντο τρίβους ἀγαθάς, εὕροσαν ἂν τρίβους
iusticie leues. vtiles erūt hītatores terre: ⁊ innocētes āt D
δικαιοσύνης λείους. χρηστοὶ ἔσονται οἰκήτορες γῆς, ἄκακοι δὲ
relinquentur in ea. q̄m recti habitabunt terrā ⁊
ὑπολειφθήσονται ἐν αὐτῇ. ὅτι εὐθεῖς κατασκηνώσουσι γῆν καὶ
sancti relinquēt in ea. vie āt ipiorū e terra pden
ὅσιοι ὑπολειφθήσονται ἐν αὐτῇ. ὁδοὶ δὲ ἀσεβῶν ἐκ γῆς ὀλοῦν-
tur at iniqui expellent ab ea.
ται, οἱ δὲ παράνομοι ἐξωσθήσονται ἀπ᾽ αὐτῆς. Ca.3.

Fili meas leges ne obliuiscaris: at verba mea
Υἱὲ ἐμῶν νόμων μὴ ἐπιλανθάνου, τὰ δὲ ῥήματά μου
custodiat tuū cor. lōgitudinē.n. vite ⁊ ānos vite. ⁊ pa
τηρείτω σὴ καρδία. μῆκος γὰρ βίου καὶ ἔτη ζωῆς. καὶ εἰ-
cem apponēt tibi. mie ⁊ fides ne desint
ρήνην προσθήσουσί σοι. ἐλεημοσύναι καὶ πίστεις μὴ ἐκλειπέ-
tibi. liga āt eas in tuo collo: scribe
τωσάν σοι. ἄφαψαι δὲ αὐτὰς ἐπὶ σῷ τραχήλῳ, γράψον
eas in tabula cordis tui ⁊ īuenies grām.
αὐτὰς ἐπὶ πλακὸς τῆς καρδίας σου καὶ εὑρήσεις χάριν.
⁊ puide bona coram dn̄o ⁊ hominibus. esto con
καὶ προνοοῦ καλὰ ἐνώπιον κυρίου καὶ ἀνθρώπων. ἴσθι πε-
fidēs in toto corde in deo: in āt tua sapia ne extolla
ποιθὼς ἐν ὅλῃ καρδίᾳ ἐπὶ θεῷ, ἐπὶ δὲ σῇ σοφίᾳ μὴ ἐπαί-
ris. in omnibꝰ vijs tuis cognosce illā. vt dirigat
ρου. ἐν πάσαις ὁδοῖς σου γνώριζε αὐτήν. ἵνα ὀρθοτομῇ τὰς
vias tuas. ne sis prudēs apud temetipsū: time āt deū
ὁδούς σου. μὴ ἴσθι φρόνιμος παρὰ σεαυτῷ, φοβοῦ δὲ τὸν θεὸν
⁊ declina ab omni malo. tūc sanitas erit corpori
καὶ ἔκκλινε ἀπὸ παντὸς κακοῦ. τότε ἴασις ἔσται τῷ σώματί
tuo: ⁊ curatio ossibus tuis. honora dn̄m de tuis
σου, καὶ ἐπιμέλεια τοῖς ὀστέοις σου. τίμα τὸν κύριον ἀπὸ σῶν
iustis laboribꝰ: ⁊ p̄mitias da ei de tuis fructibꝰ iusti
δικαίων πόνων, καὶ ἀπάρχου αὐτῷ ἀπὸ σῶν καρπῶν δικαιοσύ-
cie. vt impleant horrea tua saturitate frumēti. A
νης. ἵνα πιμπλῶνται τὰ ταμιεῖα σου πλησμονῆς σίτου.
vino āt torcularia tua redūdēt. Fili ne puipēdas disciplinā
οἴνῳ δὲ αἱ ληνοί σου ἐκβλύζωσιν. Υἱὲ μὴ ὀλιγώρει παιδείας
dn̄i: neq̄ deficias ab ipso correptus. quē.n. diligit dn̄s corri
κυρίου, μηδὲ ἐκλύου ὑπ᾽ αὐτοῦ ἐλεγχόμενος. ὃν γὰρ ἀγαπᾷ κύριος παι-
pit. verberat āt omnē filiū quē suscipit. Beatus
δεύει. μαστιγοῖ δὲ πάντα υἱὸν ὃν παραδέχεται. Μακάριος
homo q̄ inuenit sapiam: ⁊ mortalis q̄ nouit prudētiā. melius
ἄνθρωπος ὃς εὗρε σοφίαν, καὶ θνητὸς ὃς εἶδε φρόνησιν. κρεῖσσον
.n. eā mercari: q̄ auri ⁊ argenti thesauros:
γὰρ αὐτὴν ἐμπορεύεσθαι, ἢ χρυσίου καὶ ἀργυρίου θησαυρούς.
p̄ciosior āt est lapidibꝰ p̄ciosis. omne āt p̄ciosū nō
τιμιωτέρα δέ ἐστι λίθων πολυτελῶν. πᾶν δὲ τίμιον οὐκ
dignū illa est: lōgitudo.n. vite ⁊ anni vite in dextera e
ἄξιον αὐτῆς ἐστι. μῆκος γὰρ βίου καὶ ἔτη ζωῆς ἐν τῇ δεξιᾷ αὐ-
ius: in āt sinistra illiꝰ diuitie ⁊ gl'ia: ex o
τῆς, ἐν δὲ τῇ ἀριστερᾷ αὐτῆς πλοῦτος καὶ δόξα, ἐκ τοῦ στόμα-
re eius p̄cedit iusticia legem āt ⁊ miam in
τος αὐτοῦ ἐκπορεύεται δικαιοσύνη νόμον δὲ καὶ ἔλεον ἐπὶ
lingua fert. vie eius vie pulchre. ⁊ oēs
γλώσσης φέρει. αἱ ὁδοὶ αὐτῆς ὁδοὶ καλαί. καὶ πᾶσαι αἱ
semite eiꝰ in pace. lignū vite est oībꝰ apprehēdē- B
τρίβοι αὐτῆς ἐν εἰρήνῃ. ξύλον ζωῆς ἐστι πᾶσι τοῖς ἀντεχο-
tibus eā: ⁊ firmatio in eā vt in do
μένοις αὐτῆς, καὶ τοῖς ἐπερειδομένοις ἐπ᾽ αὐτὴν ὡς ἐπὶ κύ-
minū secura. Deꝰ sapia fundauit terrā:
ριον ἀσφαλής. Ὁ θεὸς τῇ σοφίᾳ ἐθεμελίωσε τὴν γῆν,

parauit aūt celos in prudētia. In sensu eius abyssi
ητοιμασε δε ουρανους εν φρονησει. Εν αισθησει αβυσσοι
scissi sunt: nubes aūt distillarūt rores. Fili ne effluas:
ερραγησαν, νεφη δε ερρυησαν δροσους. Υιε μη παραρρυης,
custodi aūt meū consiliū et sententiā: vt viuat aīa tua:
τηρησον δε εμην βουλην και εννοιαν, ινα ζηση η ψυχη σου,
et gratia sit circa tuū collum. Erit aūt sanitas carnibus
και χαρις η περι σω τραχηλω. Εσται δε ιασις ταις σαρξι
tuis: et cura tuis ossibus: vt ambules confi
σου, και επιμελεια τοις σοις οστεοις, ινα πορευη πεποι
sus in pace omnes vias tuas: at pes tuus nō of
θως εν ειρηνη πασας τας οδους σου, ο δε πους σου ου μη προ
D fendat. Si eni sederis: itrepidus eris. Si aūt dormieris sua
σκοψη. Εαν γαρ καθη, αφοβος εση. Εαν δε καθευδης ηδε
uiter somniabis. Et nō pauesces terrorē superuenientem:
ως υπνωσεις. Και ου φοβηθηση πτοησιν επελθουσαν,
neqȝ impetus impioȝ irruentes. Nā dñs erit in
ουδε ορμας ασεβων επερχομενας. Ο γαρ κυριος εσται επι
oibus vijs tuis: et firmabit tuū pedē vt nō quatiaris.
πασων οδων σου, και ερεισει σον ποδα ινα μη σαλευθης.
Ne abstineas bñ facere idigētē: qñ vtiqȝ possit manus tua auxilia
Μη αποσχη ευ ποιειν ενδεη, ηνικα αν εχη η χειρ σου βοη
ri. ne dicas reuertens redi: et cras dabo: potente
θειν. Μη ειπης επανελθων επανηκε, και αυριον δωσω, δυνατου
te exīte bñ facere. Nō.n. nosti qd pariet dies sequēs.
σου οντος ευ ποιειν. Ου γαρ οιδας τι τεξεται η επιουσα.
Ne moliaris in tuū amicū mala: propeꝫ habitātē et con
Μη τεκταινε επι σον φιλον κακα, παροικουντα και πε
fidētē in te. Ne diligas inimicitias contra hoīem frus
ποιθοτα επι σοι. Μη φιλεχθρησης προς ανθρωπον μα
tra: ne in te faciat malū. Ne acquiras maloꝝ
την, ινα μη εις σε εργασηται κακον. Μη κτηση κακων
viroꝝ opprobria. Neqȝ emuleris vias eoꝝ. Impu
ανδρων ονειδη. Μηδε ζηλωσης τας οδους αυτων. Ακαθαρ
rus .n. corā dño ois iniquus. In aūt iustis
τος γαρ εναντι κυριου πας παρανομος, Εν δε δικαιοις
nō consiliū facit execratio dei in domibus ipsoꝝ: domos
ου συνεδριαζει. Καταρα κυριου εν οικοις ασεβων, επαυ
aūt iustoꝝ bñdicūtur. Dñs superbis resi
λεις δε δικαιων ευλογουνται. Κυριος υπερηφανοις αντι
stit: hūilibus aūt dat grām. Gloriā sapiētes
τασσεται, ταπεινοις δε διδωσι χαριν. Δοξαν σοφοι
hereditabūt: at impij exaltati ignominiā.
κληρονομησουσιν, οι δε ασεβεις υψωσαν ατιμιαν. Ca. 4

A Audite filij disciplinā patris: et atte
Ακουσατε παιδες παιδειαν πατρος, και προ
dite ad sciēdū cogitationē. Donū eni bonū tribuā vo
σεχετε γνωναι εννοιαν. Δωρον γαρ αγαθον δωρουμαι υ
bis: meū sermonē ne derelinquatis. Filius.n. fui
μιν, τον εμον λογον μη εγκαταλιπητε. Υιος γαρ εγε
et ego patri obediēs: et dilectus in fa
νομην καγω πατρι υπηκοος, και αγαπωμενος εν προ
cie matris. Qui dicebāt et docebant me: firme
σωπω μητρος. Οι ελεγον και εδιδασκον με, ερειδε
tur noster sermo in tuū cor. Custodi precep
τω ημετερος λογος εις σην καρδιαν. Φυλασσε εντο
pta: ne obliuiscaris. Posside sapiam posside itellectū: ne
λας, μη επιλαθη. Κτησαι σοφιαν κτησαι συνεσιν, μη
obliuiscaris: neqȝ cōtemnas eloquū mei oris: neqȝ
επιλαθη, μηδε παριδης ρησιν εμου στοματος, μηδε
declines a verbis oris mei. Ne relinquas
εκκλινης απο ρηματων στοματος μου. Μη εγκαταλι
eam et inherebit tibi. dilige eā et custo
πης αυτην και ανθεξεται σου. ερασθητι αυτης και τηρη
diet te. Pricipiū sapie: posside sapiam et in omni
σει σε. Αρχη σοφιας, κτησαι σοφιαν και εν παση
B possessiōe tua acqre intellectū. Aggeribus circūda illam:
κτησει σου κτησαι συνεσιν. Περιχαρακωσον αυτην,
et exaltabit te: honora eam: vt te āplectatur. Vt
και υψωσει σε, τιμησον αυτην, ινα σε περιλαβη. Ινα
det tuo capiti coronam grarum:
δω τη ση κεφαλη στεφανον χαριτων, cccccccccccc

stabiliuit celos prudētia. Sapientia illius ccccccc eruperunt abyssi & nubes rore concrescunt. Fili mi ne effluāt hec ab oculis tuis. Custodi cccc legem meā & consilium meū: & erit vita aie tue: & grā faucibus tuis. Tūc ambulabis fiducialiter in via tua: & pes tuus non impinget. Si cccccccccc dormieris nō timebis: quiesces & suauis erit cc somnus tuus. Ne paueas repentino terrore: & irruentes tibi ruinas impiorum. cccccccccccc Dñs enim erit in latere tuo & custodiet pedē tuū ne capiaris. Noli prohibere benefacere eū qui pōt. Si vales & ipse benefac. Ne cccccccccccccccccc dicas amico tuo vade & reuertere & cras cccccc dabo tibi: cū statim possis dare. Ne moliaris ccc amico tuo malum: cuȝ ille cccccccccccccccccccc in te habeat fiduciā. Nō cōtendas aduersus hominē frustra cū ipse tibi nihil mali fecerit. Ne emuleris hominē iniustum nec imiteris ccccc vias eius. quia abominatio est dñi ois illusor: & cuȝ simplicibus sermocinatio eius. Egestas a dño in domo impii: habitacula aūt iustorum benedicētur. Ipse deludet illusores: & mansuetis dabit ccc gratiā. Gloriā sapientes possidebunt: stultorum exaltatio ignominia.

4.

Audite filii disciplinā patris & attēdite vt sciatis prudentiā. Donū bonū tribuā vobis: legem meā ne derelinqtis. Nā & ego filius fui patris mei: tenellus & vnigenitus corā matre mea & docebat me atqȝ dicebat. Suscipiat verba mea cor tuū: & custodi precepta mea & viues. Posside sapientiā: posside prudentiā. Ne obliuiscaris: neqȝ declines a verbis oris mei. Ne dimittas eā & custodiet te: dilige eā & cōseruabit te. Principiū sapiētie posside sapiam: & in oi possessione tua acquire prudētiā. Arripe illā & exaltabit te: & glorificaberis ab ea cū eā fueris amplexatus. Dabit capiti tuo augmenta gratiarū:

כונן שמים בתבונה: בדעתו
תהומות נבקעו ושחקים ירעפו
טל: בני אל ילזו מעיניך נצר
תשיה ומזמה: ויהיו חיים לנפשך
וחן לגרגרתיך: אז תלך לבטח
דרכך ורגלך לא תגוף: אם
תשכב לא תפחד ושכבת וערבה
שנתך: אל תירא מפחד פתאם
ומשאת רשעים כי תבא: כי
יהוה יהיה בכסלך ושמר רגלך
מלכד: אל תמנע טוב מבעליו
בהיות לאל ידיך לעשות: אל
תאמר לרעיך לך ושוב ומחר
אתן ויש אתך: אל תחרש על
רעך רעה והוא יושב לבטח
אתך: אל תרוב עם אדם חנם
אם לא גמלך רעה: אל תקנא
באיש חמס ואל תבחר בכל
דרכיו: כי תועבת יהוה נלוז ואת
ישרים סודו: מארת יהוה בבית
רשע ונוה צדיקים יברך: אם
ללצים הוא יליץ ולענוים יתן
חן: כבוד חכמים ינחלו וכסילים
מרים קלון:

שמעו בנים מוסר אב
והקשיבו לדעת בינה: כי לקח
טוב נתתי לכם תורתי אל תעזבו:
כי בן הייתי לאבי רך ויחיד לפני
אמי: וירני ויאמר לי יתמך דברי
לבך שמר מצותי וחיה: קנה חכמה
קנה בינה אל תשכח ואל תט
מאמרי פי: אל תעזבה ותשמרך
אהבה ותצרך: ראשית חכמה
קנה בינה ובכל קנינך קנה
בינה: סלסלה ותרוממך תכבדך כי
תחבקנה: תתן לראשך לוית חן

כון ידע
תהם בקע
רעף לוז
ישה זמם
היה ילך
נגף
שכב פחד
ישן ירא
שאה בוא
היה
מנע
היה איל
עשה אמר
רעה ילך
נתן חרש
רוע ישב
רוב
קנא
בחר
תעב לוז
ארר
צדק ברך
לוץ ענה
נתן כבד
נחל כסל
רום קלה
Cap.iiij.
יסר קשב
ידע נתן
ירה עזב
היה רכך
יחד פנה
ירה אמר
תמך צוה
שכח נטה
פה עזב
שמר נצר
קנה
סלל רום
כבד חבק
נתן לוה

עֲטֶרֶת תִּפְאֶרֶת תְּמַגְּנֶךָּ׃ שְׁמַע בְּנִי פאר מגן
וְקַח אֲמָרָי וְיִרְבּוּ לְךָ שְׁנוֹת חַיִּים׃ לקח רבה
בְּדֶרֶךְ חָכְמָה הֹרֵיתִיךָ הִדְרַכְתִּיךָ שנה ירה דרך עגל
בְּמַעְגְּלֵי יֹשֶׁר׃ בְּלֶכְתְּךָ לֹא יֵצַר ילך
צַעֲדֶךָ וְאִם תָּרוּץ לֹא תִכָּשֵׁל׃ רוץ כשל
הַחֲזֵק בַּמּוּסָר אַל תֶּרֶף נִצְּרֶהָ כִּי חזק יסר
הִיא חַיֶּיךָ׃ בְּאֹרַח רְשָׁעִים אַל רפה חיה
תָּבֹא וְאַל תְּאַשֵּׁר בְּדֶרֶךְ רָעִים׃ בוא אשר
פְּרָעֵהוּ אַל תַּעֲבָר בּוֹ שְׂטֵה מֵעָלָיו רוע עבר
וַעֲבוֹר׃ כִּי לֹא יִשְׁנוּ אִם לֹא יָרֵעוּ רוע
וְנִגְזְלָה שְׁנָתָם אִם לֹא יַכְשִׁילוּ׃ כִּי גזל ישן
לָחֲמוּ לֶחֶם רֶשַׁע וְיֵין חֲמָסִים כשל
יִשְׁתּוּ׃ וְאֹרַח צַדִּיקִים כְּאוֹר שתה צדק
נֹגַהּ הוֹלֵךְ וָאוֹר עַד נְכוֹן הַיּוֹם׃ כון
דֶּרֶךְ רְשָׁעִים כָּאֲפֵלָה לֹא יָדְעוּ
בַּמֶּה יִכָּשֵׁלוּ׃ בְּנִי לִדְבָרַי הַקְשִׁיבָה קשב
לַאֲמָרַי הַט אָזְנֶךָ׃ אַל יַלִּיזוּ נטה לוז
מֵעֵינֶיךָ שָׁמְרֵם בְּתוֹךְ לְבָבֶךָ׃
כִּי חַיִּים הֵם לְמֹצְאֵיהֶם וּלְכָל יצא
בְּשָׂרוֹ מַרְפֵּא׃ מִכָּל מִשְׁמָר נְצֹר רפא שמר
לִבֶּךָ כִּי מִמֶּנּוּ תּוֹצְאוֹת חַיִּים׃ יצא
הָסֵר מִמְּךָ עִקְּשׁוּת פֶּה וּלְזוּת סור מן לוז
שְׂפָתַיִם הַרְחֵק מִמֶּךָּ׃ עֵינֶיךָ שפה רחק
לְנֹכַח יַבִּיטוּ וְעַפְעַפֶּיךָ יַיְשִׁרוּ נבט ישר
נֶגְדֶּךָ׃ פַּלֵּס מַעְגַּל רַגְלֶךָ וְכָל עגל כון
דְּרָכֶיךָ יִכֹּנוּ׃ אַל תֵּט יָמִין וּשְׂמֹאול נטה שמל
הָסֵר רַגְלְךָ מֵרָע׃ סור רוע

Cap.v.

בְּנִי לְחָכְמָתִי הַקְשִׁיבָה
לִתְבוּנָתִי הַט אָזְנֶךָ׃ לִשְׁמֹר מְזִמּוֹת קשב בין נטה
וְדַעַת שְׂפָתֶיךָ יִנְצֹרוּ׃ כִּי נֹפֶת זמם ידע
תִּטֹּפְנָה שִׂפְתֵי זָרָה וְחָלָק מִשֶּׁמֶן שפה נצר
חִכָּהּ׃ וְאַחֲרִיתָהּ מָרָה כַלַּעֲנָה חַדָּה נוף נטף
כְּחֶרֶב פִּיּוֹת׃ רַגְלֶיהָ יֹרְדוֹת מָוֶת מרר חדד פה
שְׁאוֹל צְעָדֶיהָ יִתְמֹכוּ׃ אֹרַח חַיִּים שאל תמך
פֶּן תְּפַלֵּס נָעוּ מַעְגְּלֹתֶיהָ לֹא פלס נוע
תֵדָע׃ וְעַתָּה בָנִים שִׁמְעוּ לִי וְאַל עגל

&corona inclyta prote
get te. Audi fili mi
& suscipe verba mea: vt
multiplicentur tibi anni
vite. Viam sapiẽtie mõ
strabo tibi: & ducam
p semitas eqtatis. quas
cũ ingressus fueris non
arctabũtur gressꝰ tui &
currẽs nõ hẽbis offendi
culũ. Tene disciplinã: ne
dimittas eã. Custodi illã:
quia illa est vita tua. Ne
delecteris in viis ĩpiorũ
nec tibi placeat malorũ
via.
Fuge ab ea nec trãseas
per illam: declina
& desere eam. Non enĩ
dormiũt nisi cũ malefe
cerit: & nõ capitur som
nus ab eis nisi supplãta
uerit. Comedũt panem
ĩpietatis & vinũ iniqta
tis bibunt. Iustorũ autẽ
semita quasi lux
splendẽs: procedit &
crescit vsqз ad pfectũ diẽ.
Via impiorum tenebro
sa: nesciunt
vbi corruãt. Fili mi au
sculta sermones meos: &
ad eloquia mea inclina
aurẽ tuã. Ne recedant
ab oculis tuis: custodi ea
in medio cordis tui. Vi
ta enim sunt inuenienti
bus ea & vniuerse
carni sanitas. Omni
custodia serua
cor tuum: quia ex ipso
vita procedit.
Remoue a te os pra
uum: & detrahentia
labia sint procul a te.
Oculi tui
recta videant: & palpe
bre tue precedãt gressus
tuos. Dirige semitas pe
dibus tuis: & omnes
vie tue stabilientur. Ne
declines ad dexterã: ne
qз ad sinistrã. Auerte pe
dem tuũ a malo. 5.

Fili mi attende ad sa
pientiam meam: &
prudentie mee inclina
aurẽ tuã: vt custodias co
gitationes: & disciplinã
labia tua cõseruẽt. Fauꝰ
enĩ distillans labia me
retricis: & nitidius oleo
guttur eius. Nouissima
aũt illiꝰ amara q̃si absin
thiũ: & lingua eius acuta
q̃si gladiꝰ biceps. Pedes
eiꝰ descẽdũt in mortẽ: &
ad inferos gressus eiꝰ pe
netrãt. Per semitã vite nõ
ãbulãt: vagi sũt gressus
eiꝰ & iuestigabiles. Nũc
ergo fili mi audi me & ne

corona aũt deliciarũ ptegat te. Audi fili et suscipe
στεφάνῳ δὲ τρυφῆς ὑπερασπίσῃ σε. Ἄκουε υἱὲ καὶ δέξαι
mea verba et multiplicabunt tibi ãni vite tue. Ut
ἐμοὺς λόγους καὶ πληθυνθήσεταί σοι ἔτη ζωῆς σου. Ἵνα
tibi fiant multe vie vite. Vias .n. sapie mon
σοι γένωνται πολλαὶ ὁδοὶ βίου. Ὁδοὺς γὰρ σοφίας διδά
stro tibi: induco aũt te orbitis rectis. Si n. ambulaueris
σκω σε, ἐμβιβάζω δέ σε τροχιαῖς ὀρθαῖς. Ἐὰν γὰρ πορεύῃ
nõ arctabũtur tui gressus: si aũt cucurreris nõ C
οὐ συγκλεισθήσεταί σου τὰ διαβήματα, ἐὰν δὲ τρέχῃς οὐ
laborabis. Tene meã disciplinã: ne dimittas: sed
κοπιάσεις. Ἐπιλαβοῦ ἐμῆς παιδείας, μὴ ἀφῇς, ἀλλὰ
custodi eam tibiipsi in vitã tuã. vias impiorũ ne
φύλαξον αὐτὴν σεαυτῷ εἰς ζωήν σου. Ὁδοὺς ἀσεβῶν μὴ
igrediaris: neqз emuleris vias iniquorũ. In quecũqз lo
ἐπέλθῃς, μηδὲ ζηλώσῃς ὁδοὺς παρανόμων. Ἐν ᾧ ἂν τό
co castrametati fuerit: ne igrediaris illuc. declina ab e
πῳ στρατοπεδεύσωσι, μὴ ἐπέλθῃς ἐκεῖ. ἔκκλινον ἀπ' αὐ
is et recede. Neqз.n. dormient: si nõ
τῶν καὶ παράλλαξον. Οὐ γὰρ μὴ ὑπνώσωσιν, ἐὰν μὴ
malefecerit: tollitur somnꝰ ab eis et nõ dormiũt.
κακοποιήσωσιν, ἀφῄρηται ὕπνος ἀπ' αὐτῶν καὶ οὐ κοιμῶνται.
Hi .n. comedũt panes ipietatis: vino aũt iniquo
Οἵδε γὰρ σιτοῦνται σῖτα ἀσεβείας, οἴνῳ δὲ παρανόμῳ
inebriantur. at vie iustorũ tanq̃ lux splen
μεθύσκονται. Αἱ δὲ ὁδοὶ τῶν δικαίων ὁμοίως φωτὶ λάμπου
dẽt: pcedũt et lucent: vsqз dũ dirigat
σι, προπορεύονται καὶ φωτίζουσιν, ἕως ἂν κατορθώσῃ ἡ
dies. At vie impiorũ tenebrose. non sciunt
ἡμέρα. Αἱ δὲ ὁδοὶ τῶν ἀσεβῶν σκοτειναί. οὐκ οἴδασι D
in quo offendũt. Fili meo verbo attende:
ἐν τίνι προσκόπτουσιν. Υἱὲ ἐμῇ ῥήσει πρόσεχε,
at meis sermõibꝰ adhibe tuam aurẽ. Ne
τοῖς δὲ ἐμοῖς λόγοις παράβαλλε σὸν οὖς. Ὅπως μὴ
relinquant te fontes tui. Custodi eos in tuo cor
ἐκλίπωσί σε αἱ πηγαί σου. Φύλασσε αὐτὰς ἐν σῇ καρ
de. Vita .n. est omibus inuenientibꝰ eos: et vni
δίᾳ. Ζωὴ γάρ ἐστι πᾶσι τοῖς εὑρίσκουσιν αὐτάς, καὶ πά
uerse carni sanitas. Omi custodia sua tuũ cor. ex
σῃ σαρκὶ ἴασις. Πάσῃ φυλακῇ τήρει σὴν καρδίαν, ἐκ
namqз his exitꝰ vite. Remoue a teipso puersũ os:
γὰρ τούτων ἔξοδοι ζωῆς. Περίελε σεαυτοῦ σκολιὸν στόμα,
et iniusta labia longe a te repelle. Oculi
καὶ ἄδικα χείλη μακρὰν ἀπὸ σοῦ ἄπωσαι. Οἱ ὀφθαλ
tui recta videant: at palpebre tue ãnuant
μοί σου ὀρθὰ βλεπέτωσαν, τὰ δὲ βλέφαρά σου νευέτω
iusta. Rectas semitas fac tuis pedibꝰ: et vias
δίκαια. Ὀρθὰς τροχιὰς ποίει σοῖς ποσί, καὶ τὰς ὁδούς
tuas dirige. Ne declines ad dexterã: neqз ad sinistrã
σου κατεύθυνε. Μὴ ἐκκλίνῃς εἰς τὰ δεξιά, μηδὲ εἰς τὰ ἀριστερά,
auerte aũt tuũ pedẽ a via mala. Vias .n. q̃ a dextris
ἀπόστρεψον δὲ σὸν πόδα ἀπὸ ὁδοῦ κακῆς. Ὁδοὺς γὰρ τὰς ἐκ δεξιῶν
nouit deus: puerse aũt sunt q̃ a sinistris. Ipse aũt rectas fa
οἶδεν ὁ θεός, διεστραμμέναι δέ εἰσιν αἱ ἐξ ἀριστερῶν. Αὐτὸς δὲ ὀρθὰς ποι
ciet semitas tuas: at itinera tua in pace pducet.
ήσει τὰς τροχιάς σου, τὰς δὲ πορείας σου ἐν εἰρήνῃ προάξει. Ca.5.

Fili mee sapie attende: meis aũt sermõibꝰ adhibe tuã aurẽ.
Υἱὲ ἐμῇ σοφίᾳ πρόσεχε, ἐμοῖς δὲ λόγοις παράβαλλε σὸν οὖς.
Ut custodias cogitatiões bonã: sensũ aũt meorũ labiorũ pcipio
Ἵνα φυλάξῃς ἔννοιαν ἀγαθήν, αἴσθησιν δὲ ἐμῶν χειλέων ἐντέλλομαί
tibi. Ne attendas praue mulieri: mel .n. distillat a labijs
σοι. Μὴ πρόσεχε φαύλῃ γυναικί, μέλι γὰρ ἀποστάζει ἀπὸ χειλέων
mulieris meretricis: q̃ ad tps impinguat tuũ guttur. postea ũ
γυναικὸς πόρνης, ἣ πρὸς καιρὸν λιπαίνει σὸν φάρυγγα. Ὕστερον μέν
men amarius felle inuenies: et acutum plusq̃ ensem
τοι πικρότερον χολῆς εὑρήσεις, καὶ ἠκονημένον μᾶλλον μαχαίρας
ancipitẽ. Nã insipientie pedes deducunt vtentes e
διστόμου. Τῆς γὰρ ἀφροσύνης οἱ πόδες κατάγουσι τοὺς χρωμένους αὐ
a cũ morte in infernũ. At plãte eius nõ firmãtur: peri
τῇ μετὰ θανάτου εἰς τὸν ᾅδην. Τὰ δὲ ἴχνη αὐτῆς οὐκ ἐρείδεται, σφαλε
culose aũt semite eius et nõ cognoscibiles. Nũc igit fili audi me et ne
ραὶ δὲ αἱ τροχιαὶ αὐτῆς καὶ οὐκ εὔγνωστοι. Νῦν οὖν υἱὲ ἄκουέ μου καὶ μὴ

irritos facias meos sermones. Longe fac ab e
ἀκύρους ποιήσῃς ἐμοὺς λόγους. Μακρὰν ποίησον ἀπ' αὐ-
a tuam viam: ne appropinques ad fores domorum eius. Ne
τῆς σὴν ὁδόν, μὴ ἐγγίσῃς πρὸς θύραις οἴκων αὐτῆς. Ἵνα μὴ
p̄ijcias alijs vitam tuam: et tuam vitam crudelibus. Ne
πρόῃ ἄλλοις ζωήν σου, καὶ σὸν βίον ἀνελεήμοσι. Ἵνα μὴ
impleantur extranei tuis viribus: at tui labores in domos
πλησθῶσιν ἀλλότριοι σῆς ἰσχύος, οἱ δὲ σοὶ πόνοι εἰς οἴκους
alienos ingrediantur. Et peniteas in nouissimis:
ἀλλοτρίους εἰσέλθωσι. Καὶ μεταμεληθήσῃ ἐπ' ἐσχάτων, ἡ-
quando conterantur carnes corporis tui. Et dices quomodo
νίκα ἂν κατατρίβωσι σάρκες σώματός σου. Καὶ ἐρεῖς πῶς
odio habui disciplinam: et increpationes declinauit cor meum.
ἐμίσησα παιδείαν, καὶ ἐλέγχους ἐξέκλινεν ἡ καρδία μου.
Non audiui vocem corripientis me et docentis me:
Οὐκ ἤκουον φωνὴν παιδεύοντός με καὶ διδάσκοντός με,
neque adieci aurem meam. Pene fui in om-
οὐδὲ παρέβαλλον τὸ οὖς μου. Παρ' ὀλίγον ἐγενόμην ἐν παν-
ni malo: in medio ecclesie et synagoge. Fili bibe a-
τὶ κακῷ, ἐν μέσῳ ἐκκλησίας καὶ συναγωγῆς. Υἱὲ πῖνε ὕ-
quas de tuis vasis: et de tuis puteis fontis.
δατα ἀπὸ σῶν ἀγγείων, καὶ ἀπὸ σῶν φρεάτων πηγῆς.
Effundantur tibi aque ex tuo fonte: in autem tuas
Ὑπερεκχείσθω σοι τὰ ὕδατα ἐκ τῆς σῆς πηγῆς, εἰς δὲ σὰς
plateas transeant tue aque. Sint tibi soli
πλατείας διαπορευέσθω τὰ σὰ ὕδατα. Ἔστω σοι μόνῳ
existentia: et nullus alienus particeps sit tui. Fons
ὑπάρχοντα, καὶ μηδεὶς ἀλλότριος μετασχέτω σοι. Ἡ πη-
tua aque sit tibi proprius: et congaudere cum
γή σου τοῦ ὕδατος ἔστω σοι ἰδία, καὶ συνευφραίνου μετὰ
muliere que ab adolescentia tua. Ceruus amicitie et pullus equ
γυναικὸς τῆς ἐκ νεότητός σου. Ἔλαφος φιλίας καὶ πῶλος
tuarum gratiarum conuersetur tecum: at propria precedat te et si
σῶν χαρίτων ὁμιλείτω σοι, ἡ δὲ ἰδία ἡγείσθω σου καὶ συ-
mul sit tibi in omni tempore: in enim eius amicitia circum
νέστω σοι ἐν παντὶ καιρῷ, ἐν γὰρ τῇ ταύτης φιλίᾳ συμπεριφε-
ductus multiplicabilis eris. Ne multus sis in alie
ρόμενος πολλοστὸς ἔσῃ. Μὴ πολὺς ἴσθι πρὸς ἀλλοτρί-
nam: neque contineraris vlnis non proprie. coram enim sunt
αν, μηδὲ συνέχου ἀγκάλαις τῆς μὴ ἰδίας. Ἐνώπιον γάρ εἰσι
dei oculis vie hominis: in autem omnes or-
τῶν τοῦ θεοῦ ὀφθαλμῶν ὁδοὶ ἀνδρός, εἰς δὲ πάσας τὰς τρο-
bitas eius speculatur. Iniquitates virum capiunt: cate
χιὰς αὐτοῦ σκοπεύει. Παρανομίαι ἄνδρα ἀγρεύουσι, σει-
nis autem suorum ipsius peccatorum vnusquisque constringitur. Iste mo
ραῖς δὲ τῶν ἑαυτοῦ ἁμαρτιῶν ἕκαστος σφίγγεται. Οὗτος τε-
ritur cum imperitis: ex autem multitudine sue vio-
λευτᾷ μετὰ ἀπαιδεύτων, ἐκ δὲ πλήθους τῆς ἑαυτοῦ βιό-
lentie deiectus est: et perijt propter insipientiam.
τητος ἐξερρίφη, καὶ ἀπώλετο δι' ἀφροσύνην. Ca. 6.

Fili si spoponderis pro tuo amico: trades tuam manum
Υἱὲ ἐὰν ἐγγυήσῃ σὸν φίλον, παραδώσεις σὴν χεῖρα
inimico. Laqueus enim fortis viro propria labia: et capi-
ἐχθρῷ. Παγὶς γὰρ ἰσχυρὰ ἀνδρὶ τὰ ἴδια χείλη, καὶ ἁλίσκε-
tur verbis proprij oris. Fac fili que ego tibi precipio:
ται ῥήμασιν ἰδίου στόματος. Ποίει υἱὲ ἃ ἐγώ σοι ἐντέλλομαι,
et liberare. venis enim in manus malorum propter tuum amicum: sis non
καὶ σώζου. ἥκεις γὰρ εἰς χεῖρας κακῶν διὰ σὸν φίλον, ἴσθι μὴ
deficiens: incita autem et amicum tuum pro quo spopondisti.
ἐκλυόμενος, παρόξυνε δὲ καὶ τὸν φίλον σου ὃν ἐνεγγυήσω.
Ne dederis somnum tuis oculis: neque dormites tuis palpe-
Μὴ δῷς ὕπνον σοῖς ὄμμασι, μηδὲ ἐπινυστάξῃς σοῖς βλεφά-
bris vt salueris tanquam damula ex laqueis: et tanquam auis ex re-
ροις, ἵνα σώζῃ ὥσπερ δορκὰς ἐκ βρόχων, καὶ ὥσπερ ὄρνεον ἐκ πα-
ti. Vade ad formicam o piger: et imitare videns
γίδος. Ἴθι πρὸς τὸν μύρμηκα ὦ ὀκνηρέ, καὶ ζήλωσον ἰδὼν
vias eius: et sis illa sapientior. Illa enim a-
τὰς ὁδοὺς αὐτοῦ, καὶ γενοῦ ἐκείνου σοφώτερος. Ἐκείνῳ γὰρ γε-
gricolatione non existente ipsi: neque cogentem habens:
ωργίου μὴ ὑπάρχοντος αὐτῷ, μηδὲ τὸν ἀναγκάζοντα ἔχων,
neque sub domino existens: parat messe victum mul-
μηδὲ ὑπὸ δεσπότην ὤν, ἑτοιμάζεται θέρους τὴν τροφὴν πολ-

---

recedas a verbis oris mei. Longe fac ab ea viam tuam: & ne appropinques foribus domus eius. Ne des alienis honorem tuum: & annos tuos crudeli. Ne forte impleantur extranei viribus tuis: & labores tui sint in domo aliena. Et gemas in nouissimis: quando consumpseris carnes tuas & corpus tuum. & dicas. Cur detestatus sum disciplinam & increpationibus non acquieuit cor meum? Nec audiui vocem docentium me: & magistris non inclinaui aurem meam. Pene fui in omni malo: in medio ecclesie et synagoge. Bibe aquam de cisterna tua: & fluenta putei tui. Deriuentur fontes tui foras: & in plateis aquas tuas diuide. Habeto eas solus: nec sint alieni participes tui. Sit vena tua benedicta: & letare cum muliere adolescentie tue. Cerua charissima & gratissimus hinnulus. Vbera eius inebrient te in omni tempore: & in amore eius delectare iugiter. Quare seduceris fili mi ab aliena: & foueris in sinu alterius? Respicit dominus vias hominis & omnes gressus eius considerat. Iniquitates sue capiunt impium: & funibus peccatorum suorum constringitur. Ipse morietur: quia non habuit disciplinam & in multitudine stultitie sue decipietur. 6.

Fili mi si spoponderis pro amico tuo: defixisti apud extraneum manum tuam. Illaqueatus es verbis oris tui & captus propriis sermonibus. Fac ergo quod dico fili mi & temetipsum libera: quia incidisti in manum proximi tui. Discurre: festina: suscita amicum tuum. Ne dederis somnum oculis tuis: nec dormitent palpebre tue. Eruere quasi damula de manu: & quasi auis de manu aucupis. Vade ad formicam o piger: & considera vias eius & disce sapientiam. Que cum non habeat ducem nec preceptorem nec principem: parat in estate cibum sibi: & congregat in messe quod comedat. Vsquequo piger dormies? Quando consurges de somno tuo? Paululum dormies

---

תָּסוּרוּ מֵאִמְרֵי פִי׃ הַרְחֵק מֵעָלֶיהָ
דַּרְכֶּךָ וְאַל תִּקְרַב אֶל פֶּתַח בֵּיתָהּ׃
פֶּן תִּתֵּן לַאֲחֵרִים הוֹדֶךָ וּשְׁנֹתֶיךָ
לְאַכְזָרִי׃ פֶּן יִשְׂבְּעוּ זָרִים כֹּחֶךָ
וַעֲצָבֶיךָ בְּבֵית נָכְרִי׃ וְנָהַמְתָּ
בְאַחֲרִיתֶךָ בִּכְלוֹת בְּשָׂרְךָ וּשְׁאֵרֶךָ׃
וְאָמַרְתָּ אֵיךְ שָׂנֵאתִי מוּסָר וְתוֹכַחַת
נָאַץ לִבִּי׃ וְלֹא שָׁמַעְתִּי בְּקוֹל
מוֹרָי וְלִמְלַמְּדַי לֹא הִטִּיתִי אָזְנִי׃
כִּמְעַט הָיִיתִי בְכָל רָע בְּתוֹךְ קָהָל
וְעֵדָה׃ שְׁתֵה מַיִם מִבּוֹרֶךָ וְנוֹזְלִים
מִתּוֹךְ בְּאֵרֶךָ׃ יָפוּצוּ מַעְיְנֹתֶיךָ
חוּצָה בָּרְחֹבוֹת פַּלְגֵי מָיִם׃ יִהְיוּ
לְךָ לְבַדֶּךָ וְאֵין לְזָרִים אִתָּךְ׃ יְהִי
מְקוֹרְךָ בָרוּךְ וּשְׂמַח מֵאֵשֶׁת
נְעוּרֶךָ׃ אַיֶּלֶת אֲהָבִים וְיַעֲלַת
חֵן דַּדֶּיהָ יְרַוֻּךָ בְכָל עֵת בְּאַהֲבָתָהּ
תִּשְׁגֶּה תָמִיד׃ וְלָמָּה תִשְׁגֶּה בְנִי
בְזָרָה וּתְחַבֵּק חֵק נָכְרִיָּה׃ כִּי נֹכַח
עֵינֵי יְהוָה דַּרְכֵי אִישׁ וְכָל מַעְגְּלֹתָיו
מְפַלֵּס׃ עַוֹנֹתָיו יִלְכְּדֻנוֹ אֶת הָרָשָׁע
וּבְחַבְלֵי חַטָּאתוֹ יִתָּמֵךְ׃ הוּא יָמוּת
בְּאֵין מוּסָר וּבְרֹב אִוַּלְתּוֹ יִשְׁגֶּה׃
בְּנִי אִם עָרַבְתָּ לְרֵעֶךָ
תָּקַעְתָּ לַזָּר כַּפֶּיךָ׃ נוֹקַשְׁתָּ בְאִמְרֵי
פִיךָ נִלְכַּדְתָּ בְּאִמְרֵי פִיךָ׃ עֲשֵׂה
זֹאת אֵפוֹא בְּנִי וְהִנָּצֵל כִּי בָאתָ
בְכַף רֵעֶךָ לֵךְ הִתְרַפֵּס וּרְהַב רֵעֶיךָ׃
אַל תִּתֵּן שֵׁנָה לְעֵינֶיךָ וּתְנוּמָה
לְעַפְעַפֶּיךָ׃ הִנָּצֵל כִּצְבִי מִיָּד
וּכְצִפּוֹר מִיַּד יָקוּשׁ׃ לֵךְ אֶל נְמָלָה
עָצֵל רְאֵה דְרָכֶיהָ וַחֲכָם׃ אֲשֶׁר
אֵין לָהּ קָצִין שֹׁטֵר וּמֹשֵׁל׃
תָּכִין בַּקַּיִץ לַחְמָהּ אָגְרָה בַקָּצִיר
מַאֲכָלָהּ׃ עַד מָתַי עָצֵל תִּשְׁכָּב
מָתַי תָּקוּם מִשְּׁנָתֶךָ׃ מְעַט שֵׁנוֹת

סור רָחַק
קָרַב
נָתַן שָׁנָה
זוּר שָׂבַע
כּוֹחַ
כָּלָה
יָסַר יָכַח
יָרָה לָמַד
נָטָה הָיָה
רוּעַ יָעַד
נָזַל
פוּץ עָיַן
הָיָה
בָּדַד
קור בָּרַךְ
אִישׁ נָעַר
דַּד רָוָה
שָׁגָה תָּמַד
חָבַק
עָגַל
פָּלַס לָכַד
תָּמַךְ מוּת
יָסַר
Cap. vj.
רָעָה יָקַשׁ
פֶּה
בּוֹא
יָלַךְ רָפַס
נָתַן יָשֵׁן
נוּם נָצַל
צָבָה
צִפַּר יָקַשׁ
קָצַן שָׁטַר
מָשַׁל כּוּן
קוּץ קָצַר
אָכַל שָׁכַב
קוּם

מְעַט תְּנוּמוֹת מְעַט חִבֻּק יָדַיִם
לִשְׁכָּב׃ וּבָא כִמְהַלֵּךְ רֵאשֶׁךָ   בוא הלך
וּמַחְסֹרְךָ כְּאִישׁ מָגֵן׃ אָדָם בְּלִיַּעַל   רוש חסר
אִישׁ אָוֶן הוֹלֵךְ עִקְּשׁוּת פֶּה׃   כל
קֹרֵץ בְּעֵינָו מֹלֵל בְּרַגְלָו מֹרֶה   ירה
בְּאֶצְבְּעֹתָיו׃ תַּהְפֻּכוֹת בְּלִבּוֹ חֹרֵשׁ   צבע הפך
רָע בְּכָל עֵת מְדָנִים יְשַׁלֵּחַ׃ עַל   רוע דין
כֵּן פִּתְאֹם יָבוֹא אֵידוֹ פֶּתַע יִשָּׁבֵר   שלח שבר
וְאֵין מַרְפֵּא׃ שֶׁשׁ הֵנָּה שָׂנֵא יְהוָה   רפא
וְשֶׁבַע תּוֹעֲבוֹת נַפְשׁוֹ׃ עֵינַיִם רָמוֹת   תעב רום
לְשׁוֹן שָׁקֶר וְיָדַיִם שֹׁפְכוֹת דָּם   לשן
נָקִי׃ לֵב חֹרֵשׁ מַחְשְׁבוֹת אָוֶן   נקה
רַגְלַיִם מְמַהֲרוֹת לָרוּץ לָרָעָה׃   חשב מהר
יָפִיחַ כְּזָבִים עֵד שָׁקֶר וּמְשַׁלֵּחַ   פוח עוד
מְדָנִים בֵּין אַחִים׃ נְצֹר בְּנִי מִצְוַת   שלח צוה
אָבִיךָ וְאַל תִּטֹּשׁ תּוֹרַת אִמֶּךָ׃   נטש ירה
קָשְׁרֵם עַל לִבְּךָ תָמִיד עָנְדֵם עַל   תמד
גַּרְגְּרֹתֶךָ׃ בְּהִתְהַלֶּכְךָ תַּנְחֶה אֹתָךְ   הלך נחה
בְּשָׁכְבְּךָ תִּשְׁמֹר עָלֶיךָ וַהֲקִיצוֹתָ   שמר קוץ
הִיא תְשִׂיחֶךָ׃ כִּי נֵר מִצְוָה וְתוֹרָה   שוח נור
אוֹר וְדֶרֶךְ חַיִּים תּוֹכְחוֹת מוּסָר׃   יכח יסר
לִשְׁמָרְךָ מֵאֵשֶׁת רָע מֵחֶלְקַת   איש רוע
לָשׁוֹן נָכְרִיָּה׃ אַל תַּחְמֹד יָפְיָהּ   חמד יפה
בִּלְבָבֶךָ וְאַל תִּקָּחֲךָ בְּעַפְעַפֶּיהָ׃ כִּי   לקח
בְעַד אִשָּׁה זוֹנָה עַד כִּכַּר לָחֶם   זנה
וְאֵשֶׁת אִישׁ נֶפֶשׁ יְקָרָה תָצוּד׃   צוד
הֲיַחְתֶּה אִישׁ אֵשׁ בְּחֵיקוֹ וּבְגָדָיו   חתה
לֹא תִשָּׂרַפְנָה׃ אִם יְהַלֵּךְ אִישׁ עַל   שרף
הַגֶּחָלִים וְרַגְלָיו לֹא תִכָּוֶינָה׃ כֵּן   כוה
הַבָּא אֶל אֵשֶׁת רֵעֵהוּ לֹא יִנָּקֶה   בוא איש
כָּל הַנֹּגֵעַ בָּהּ׃ לֹא יָבוּזוּ לַגַּנָּב כִּי   נקה
יִגְנוֹב לְמַלֵּא נַפְשׁוֹ כִּי יִרְעָב׃   בוז גנב
וְנִמְצָא יְשַׁלֵּם שִׁבְעָתָיִם אֶת כָּל   רעב מצא
הוֹן בֵּיתוֹ יִתֵּן׃ נֹאֵף אִשָּׁה חֲסַר לֵב   שלם נתן
מַשְׁחִית נַפְשׁוֹ הוּא יַעֲשֶׂנָּה׃ נֶגַע   שחת עשה
וְקָלוֹן יִמְצָא וְחֶרְפָּתוֹ לֹא תִמָּחֶה׃   קלה מצא מחה

paululū dormitabis paululū cōſeres manus tuas vt dormias: & veniet tibi quaſi viator egeſtas: & paupies quaſi vir armatus. Homo apoſtata vir inutilis graditur ore peruerſo: annuit ocl'is: terit pede: digito loquitur: prauo corde machinatur malum: & omni tempore iurgia ſeminat. Huic extemplo veniet pditio ſua & ſubito contereturnec habebit vltra medicinā. Sex ſūt q̄ odit dn̄s & ſeptimū deteſtatur aia eius. Oculos ſublimes: linguam mendacē: manus effundentes innoxiū ſanguinē: cor machinās cogitationes peſſimas: pedes veloces ad currendū in malum: pferentē mēdacia teſtē fallacē: & eū qui ſemiat inter fratres diſcordias. Cōſerua fili mi pcepta patris tui & ne dimittas legem matris tue. Liga ea iugiter in corde tuo: & circunda gutturi tuo. Cū ambulaueris gradiātur tecū: cū dormieris cuſtodiant te: & euigilans loq̄re cū eis. Quia mandatum lucerna eſt & lex lux: & via vite increpatio diſcipline vt cuſtodiant te a muliere mala & a blanda lingua extranee. Non cōcupiſcat pulchritudinem eius cor tuū: ne capiaris nutibus illius. Precium enī ſcorti vix eſt vnius panis: mulier autem viri precioſam animam capit. Nunqd poteſt hō abſcōdere ignē in ſinu ſuo vt veſtimēta illi' nō ardeāt: aut ambulare ſuper prunas vt non plante comburantur eius? Sic qui igreditur ad mulierē pximi ſui nō erit mūdus cū tetigerit eam. Nō grandis eſt culpa cū qs furat' fuerit: furatur enī vt eſurientē ipleat aiam. Deprehēſus quoq; reddet ſeptuplum & omnē ſubſtātiā dom' ſue tradet. Qui aūt adulter ē ppter inopiā cordis pdet aiaʒ ſuā. Turpitudinē & ignominiā cōgregat ſibi & opprobriū illi' nō delebitur.

tumq; in tpe meſſis facit cōgregationē. Uſq; quo piger
λὴν τεῦ τῷ ἀμήτῳ ποιεῖται τὴν παράθεσιν. Ἕως τίνος ὀκνηρὲ
iaces? qn̄ aūt e ſomno excitaberis? Paulū quidē dor
κατάκεισαι; πότε δὲ ἐξ ὕπνου ἐγερθήσῃ; Ὀλίγον μὲν ὑπ-
mis: paulū aūt ſedes: paꝝ aūt dormitas: paulū aūt ſuffarci
νοῖς, ὀλίγον δὲ κάθησαι, μικρὸν δὲ νυστάζεις, ὀλίγον δὲ ἐναγκαλί-
nas manib' pectora. Poſtea adeſt tibi ſicut mal' via-
ζῃ χερσὶ στήθη. Εἶτ᾽ ἐμπαραγίνεταί σοι ὥσπερ κακὸς ὁδοι-
tor paupertas: ⁊ egeſtas tanq̄ bon' curſor. Uir inſi
πόρος ἡ πενία, καὶ ἡ ἔνδεια ὥσπερ ἀγαθὸς δρομεύς. Ἀνὴρ ἄ-
piēs ⁊ iniquus ābulabit vias nō bonas. Jſt
φρων καὶ παράνομος πορεύσεται ὁδοὺς οὐκ ἀγαθάς. Ὁ δὲ
ipe ānuit oculo: ſignificat āt pede: docet āt nutī
αὐτὸς ἐννεύει ὀφθαλμῷ, σημαίνει δὲ ποδί, διδάσκει δὲ νεύμα-
b' digito. Peruerſū āt cor machinatur mala:
σι δακτύλων. Διεστραμμένῃ δὲ καρδίᾳ τεκταίνεται κακά,
in omni tpe talis turbatiōes cōſtituit ciuitati. Propt
ἐν παντὶ καιρῷ ὁ τοιοῦτος ταραχὰς συνίστησι πόλει. Διὰ τοῦ-
hoc extēplo venit pditio ei': inciſio ⁊ contritio
το ἐξάπινης ἔρχεται ἡ ἀπώλεια αὐτοῦ, διακοπὴ καὶ συντριβὴ
imedicabil. Qm̄ gaudet oib' q̄ odio hēt dn̄s: conteritur
ἀνίατος. Ὅτι χαίρει πᾶσιν οἷς μισεῖ ὁ κύριος, συντρίβεται
āt pꝑ ipuritatē aie. Oculus ɔtūelioſi lingua iniuſta:
δὲ δι᾽ ἀκαθαρσίαν ψυχῆς. Ὀφθαλμὸς ὑβριστοῦ, γλῶσσα ἄδικος,
man' effūdētes ſāguieʒ iuſtum. Et cor machināς
χεῖρες ἐκχέουσαι αἷμα δικαίου. Καὶ καρδία τεκταινομένη
cogitationes malas ⁊ pedes feſtinantes malefacere.
λογισμοὺς κακούς, καὶ πόδες ἐπισπεύδοντες κακοποιεῖν.
Exurit mēdacē teſtis iniuſtus: ⁊ immittit iudicia p
Ἐκκαίει ψευδῆ μάρτυς ἄδικος, καὶ ἐπιπέμπει κρίσεις ἀνὰ
mediū fratrum. Fili ſerua leges pris tui: ⁊ ne repel
μέσον ἀδελφῶν. Υἱὲ φύλασσε νόμους πατρός σου, καὶ μὴ ἀπώ-
las ſtatuta mris tue. Liga āt ea in tua aia iu-
σῃ θεσμοὺς μητρός σου. Ἄφαψαι δὲ αὐτοὺς ἐπὶ σῇ ψυχῇ διὰ
giter: ⁊ circūda circū tuū collum. Qn̄ vtiq; de
παντός, καὶ ἐγκλοίωσαι περὶ σῷ τραχήλῳ. Ἡνίκα ἂν περι-
ābulaueris adduc ipam: ⁊ tecū ſit. qn̄ āt vtiq; dormie
πατῇς, ἐπάγου αὐτήν, καὶ μετὰ σοῦ ἔστω. ὡς δ᾽ ἂν καθεύ-
ris cuſtodiat te: vt excitato colloq̄t tibi. Qm̄ lu-
δῃς φυλασσέτω σε, ἵνα ἐγειρομένῳ συλλαλῇ σοι. Ὅτι λύ-
cerna mādatū legis ⁊ lux ⁊ via vite ⁊ icrepatio ⁊ diſci-
χνος ἐντολὴ νόμου καὶ φῶς, καὶ ὁδὸς ζωῆς καὶ ἔλεγχος καὶ παι-
plia. Ad cuſtodiendū te a muliere nupta ⁊ a
δεία. Τοῦ διαφυλάσσειν σε ἀπὸ γυναικὸς ὑπάνδρου καὶ ἀπὸ
calūniatiōe lingue extranee. Fili ne te vicerit pulchritudis dſi
διαβολῆς γλώσσης ἀλλοτρίας. Υἱὲ μή σε νικήσῃ κάλλους ἐπι-
deriū: neq; capiaris tuis oculis: neq; rapiaris
θυμία, μηδὲ ἀγρευθῇς σοῖς ὀφθαλμοῖς, μηδὲ συναρπασθῇς
ab eius palpebris. Preciū.n. ſcorti q̄ntū ⁊ vni' pa
ἀπὸ τῶν αὐτῆς βλεφάρων. Τιμὴ γὰρ πόρνης ὅση καὶ ἑνὸς ἄρ-
nis: mulier āt viroꝝ pcioſas aias capit. Alligabit aliq̄s
του, γυνὴ δὲ ἀνδρῶν τιμίας ψυχὰς ἀγρεύει. Ἀποδήσει τις
ignē in ſinu: at veſtimēta nō ɔburet? Aūq̄d ābula
πῦρ ἐν κόλπῳ, τὰ δὲ ἱμάτια οὐ κατακαύσει; Ἢ περιπατή-
bit aliq̄s ſup carbones ignis: at pedes nō cōbu-
σει τις ἐπ᾽ ἀνθράκων πυρός, τοὺς δὲ πόδας οὐ κατακαύ-
ret? Sic q̄ igredit ad mulierē nuptam nō inno
σει; Οὕτως ὁ εἰσελθὼν πρὸς γυναῖκα ὕπανδρον οὐκ ἀθῳ-
cens erit: neq; ois tangēs eam. Nō mirum ſi
ωθήσεται, οὐδὲ πᾶς ὁ ἁπτόμενος αὐτῆς. Οὐ θαυμαστὸν ἐὰν
capiat aliq̄s q̄ furat: furatur eni vt ipleat aiam eſu-
ἁλῷ τις κλέπτων, κλέπτει γὰρ ἵνα ἐμπλήσῃ ψυχὴν πει-
rientē. Si āt capiat ſoluet ſeptupla: ⁊ om
νῶσαν. Ἐὰν δὲ ἁλῷ ἀποτίσει ἑπταπλάσια, καὶ πάν-
nia q̄ ſunt eius dans liberabit ſe. At
τα τὰ ὑπάρχοντα αὐτοῦ δοὺς ῥύσεται ἑαυτόν. Ὁ δὲ
mechus pꝑ iopiā mētis pditionē aie ſue
μοιχὸς δι᾽ ἔνδειαν φρενῶν ἀπώλειαν τῇ ψυχῇ αὐτοῦ
acquirit. Dolores q; ⁊ ignominias ſuffert:
περιποιεῖται. Ὀδύνας τε καὶ ἀτιμίας ὑποφέρει, τὸ
at opprobriū illi' non delebitur
δὲ ὄνειδος αὐτοῦ οὐκ ἐξαλειφθήσεται.

in ſeculū. Plen⁹ .n. zelo aius viri eius nō parcet
ἐις τὸν ἀιῶνα. Μεστὸς γὰρ ζήλου θυμὸς ἀνδρὸς αὐτῆς οὐ φείσεται
in die iudicij. Non cōmutabit ulla redēptio
ἐν ἡμέρα κρίσεως. Οὐκ ἀνταλλάξεται οὐδενὸς λύτρου
ne inimicitiā: neqꝫ diſſoluet multis donis.
τὴν ἔχθραν. οὐδὲ μὴ διαλυθῇ πολλῶν δώρων. Ca.7.

Fili cuſtodi meos ſermōes: at mea pcepta re-
Υἱὲ φύλασσε ἐμοὺς λόγους, τὰς δὲ ἐμὰς ἐντολὰς κρύ-
conde apud teipm. Fili hōra dñm: ⁊ valebis:
ψον παρὰ σεαυτῷ. Υἱὲ τίμα τὸν κύριον, καὶ ἰσχύσεις,
preter ēt eum ne timeas aliū. Serua mea mādata:
πλὴν δὲ αὐτοῦ μὴ φοβοῦ ἄλλον. Φύλαξον ἐμὰς ἐντολάς,
⁊ viues. at meos ſermōes tanqꝫ pupillas oculoꝝ.
καὶ βιώσεις. τοὺς δὲ ἐμοὺς λόγους ὥσπερ κόρας ὀμμάτων.
Circūpōe eos tuis digitis: inſcribe āt in
Περίθου αὐτοὺς σοῖς δακτύλοις, ἐπίγραψον δὲ ἐπὶ τὸ
latitudine cordis tui. Dic ſapiam tuā ſoro-
πλάτος τῆς καρδίας σου. Εἶπον τὴν σοφίαν σὴν ἀδελ-
rem eſſe: at prudentiā notam acquire tibi ip-
φὴν εἶναι, τὴν δὲ φρόνησιν γνώριμον περιποίησαι σεαυ-
ſi. Ut te cuſtodiat a muliere extranea ⁊ ma-
τῷ. Ἵνα σε τηρήσῃ ἀπὸ γυναικὸς ἀλλοτρίας καὶ πονη-
la: ſi te ſermōib⁹ q̄ ad grām inuaſerit. Ab
ρᾶς, ἐάν σε λόγοις τοῖς πρὸς χάριν ἐμβάλληται. Ἀπὸ
.n. ianua e domo eius in plateas inclina-
γὰρ θυρίδος ἐκ τοῦ οἴκου αὐτῆς εἰς τὰς πλατείας παρακύ-
ta Quē vtiqꝫ viderit ſtultoꝝ filioꝝ iuuenē idi
πτουσα. Ὃν ἂν ἴδῃ τῶν ἀφρόνων τέκνων νεανίαν ἐν-
gētē mēte. Tranſeuntem in āgulo in trāſitib⁹ do
δεῆ φρενῶν. Παραπορευόμενον ἐν γωνίᾳ ἐν διόδοις οἴ-
moꝝ eius ⁊ loquentē. In tenebris veſptinis: qñ vtiqꝫ
κων αὐτῆς καὶ λαλοῦντα. Ἐν σκότει ἑσπερινῷ, ἡνίκα ἂν
ſilentiū nocturnū fuerit ⁊ caliginoſū. At mulier occurrit
ἡσυχία νυκτερινὴ ᾖ καὶ γνοφώδης. Ἡ δὲ γυνὴ συναντᾷ
illi ſpeciē hñs meretriciā: q̄ facit iuuenū volare
αὐτῷ εἶδος ἔχουσα πορνικόν, ἣ ποιεῖ νέων ἐξίπτασθαι
corda. Eleuata āt eſt ⁊ luxurioſa. in domo āt
καρδίας. Ἀνεπτερωμένη δέ ἐστι καὶ ἄσωτος. ἐν οἴκῳ δὲ
nō quieſcunt pedes eius. Tēpore .n. qdā extra
οὐχ ἡσυχάζουσιν οἱ πόδες αὐτῆς. Χρόνον γάρ τινα ἔξω
circūuertit: tpe āt in plateis per omnē āgulū inſi-
ῥέμβεται, χρόνον δὲ ἐν πλατείαις παρὰ πᾶσαν γωνίαν ἐν-
diatur. Poſtea apphendens oſculata ē illū: procaci
εδρεύει. Εἶτα ἐπιλαβομένη ἐφίλησεν αὐτόν, ἀναιδεῖ
āt vultu alloquitur eum. Uictima pacifica mihi eſt:
δὲ προσώπῳ προσεῖπεν αὐτῷ. Θυσία εἰρηνική μοι ἐστί,
hodie reddo vota mea: Cauſa huius egreſ-
σήμερον ἀποδίδωμι τὰς εὐχάς μου. Ἕνεκα τούτου ἐξῆλ-
ſa ſū in occurſum tuū: deſiderās tuā faciem: rep-
θον εἰς συνάντησίν σου, ποθοῦσα τὸ σὸν πρόσωπον, εὕ-
peri te. Funib⁹ tetendi lectulū meū: tapetibus
ρηκά σε. Κειρίαις τέτακα τὴν κλίνην μου, ἀμφιτάποις
ſtraui egypti. Aſperſi cubile meū cro-
ἔστρωκα τοῖς ἀπ' Αἰγύπτου. Διέρραγκα τὴν κοίτην μου κρό-
co āt domū meā cinnamomo. Ueni ⁊ fruamur
κῳ, τὸν δὲ οἶκόν μου κινναμώμῳ. Ἐλθὲ καὶ ἀπολαύσωμεν
amicitia vſqꝫ ad aurorā: veni ⁊ inuoluamur amore.
φιλίας ἕως ὄρθρου, δεῦρο καὶ ἐγκυλισθῶμεν ἔρωτι.
Non.n. adeſt vir me⁹ in domo: abijt viam
Οὐ γὰρ πάρεστιν ὁ ἀνήρ μου ἐν οἴκῳ, πεπόρευται ὁδὸν
longā. Sacculū argenti accipiēs in manib⁹ eius: p
μακράν. Ἔνδεσμον ἀργυρίου λαβὼν ἐν χερσὶν αὐτοῦ, δι'
dies multos reuertet in domū eius. Decepit
ἡμερῶν πολλῶν ἐπανήξει εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ. Ἀπεπλά-
āt eū multa ꝯfabulatiōe: laqueiſqꝫ a la-
νησε δὲ αὐτὸν πολλῇ ὁμιλίᾳ, βρόχοις τε τοῖς ἀπὸ χει-
bijs ipegit illū. Ipſe āt ſecutus eſt eam
λέων ἐξώκειλεν αὐτόν. Ὁ δὲ ἐπηκολούθησεν αὐτῇ
claruſ
κεπφωθείς.

Quia zelus & furor viri non parcet in die vindicte: nec acquieſcet cuiuſqꝫ precibus: nec ſuſcipiet pro redemptione dona plurima. 7.

Fili mi cuſtodi ſermones meos: & precepta mea recondē tibi. Serua mādata mea & viues: & legem meā quaſi pupillā oculi tui. Liga eam in digitis tuis: ſcribe illam in tabulis cordis tui. Dic ſapientie ſoror mea es tu: & prudentiam voca amicā tuā. Vt cuſtodiat te a muliere extranea: & ab aliena que verba ſua dulcia facit. De feneſtra enim domus mee per cancellos proſpexi: & video paruulos. Conſidero vecordem iuuenem qui tranſit per plateas iuxta angulum: & prope viā dom⁹ illius graditur in obſcuro aduesperaſcente die in noctis tenebris & caligine. Et ecce occurrit illi mulier ornatu meretricio preparata ad decipiēdas animas. Garrula & vaga quietis impatiens: nec valens in domo cōſiſtere pedibus ſuis. Nūc foris nunc in plateis: nūc iuxta angulos inſidians. Apprehenſūqꝫ deoſculatur iuuenē: & procaci vultu blanditur dicens. Victimas pro ſalute deuoui: hodie reddidi vota mea. Idcirco egreſſa ſum in occurſum tuū: deſiderans te videre & repperi. Intexui funibus lectulū meū: ſtraui tapetib⁹ pictis ex egypto. Aſperſi cubile meū myrrha & aloe & cinamomo. Veni inebriemur vberibus: & fruamur cupitis amplexib⁹ donec illuceſcat dies. Nō eſt ei vir i domo ſua: abijt via lōgiſſima ſacculū pecunie ſecū tulit: in die plene lune reuerſurus eſt in domū ſuā. Irretiuit eū multis ſmonib⁹ & blanditiis labioꝝ ptraxit illū. Statim eam ſequitur

כִּי־קִנְאָה חֲמַת גָּבֶר וְלֹא יַחְמוֹל
בְּיוֹם נָקָם׃ לֹא יִשָּׂא פְּנֵי
כָל כֹּפֶר וְלֹא יֹאבֶה כִּי
תַרְבֶּה שֹׁחַד׃

Cap.vij.

בְּנִי שְׁמֹר אֲמָרָי
וּמִצְוֹתַי תִּצְפֹּן אִתָּךְ׃ שְׁמֹר
מִצְוֹתַי וֶחְיֵה וְתוֹרָתִי כְּאִישׁוֹן
עֵינֶיךָ׃ קָשְׁרֵם עַל אֶצְבְּעֹתֶיךָ
כָּתְבֵם עַל לוּחַ לִבֶּךָ׃ אֱמֹר
לַחָכְמָה אֲחֹתִי אָתְּ וּמֹדָע לַבִּינָה
תִקְרָא׃ לִשְׁמָרְךָ מֵאִשָּׁה זָרָה
מִנָּכְרִיָּה אֲמָרֶיהָ הֶחֱלִיקָה׃ כִּי
בְּחַלּוֹן בֵּיתִי בְּעַד אֶשְׁנַבִּי
נִשְׁקָפְתִּי׃ וָאֵרֶא בַפְּתָאיִם אָבִינָה
בַבָּנִים נַעַר חֲסַר לֵב׃ עֹבֵר
בַּשּׁוּק אֵצֶל פִּנָּהּ וְדֶרֶךְ בֵּיתָהּ
יִצְעָד׃ בְּנֶשֶׁף בְּעֶרֶב יוֹם
בְּאִישׁוֹן לַיְלָה וַאֲפֵלָה׃ וְהִנֵּה
אִשָּׁה לִקְרָאתוֹ שִׁית זוֹנָה וּנְצֻרַת
לֵב׃ הֹמִיָּה הִיא וְסֹרָרֶת בְּבֵיתָהּ
לֹא יִשְׁכְּנוּ רַגְלֶיהָ׃ פַּעַם בַּחוּץ
פַּעַם בָּרְחֹבוֹת וְאֵצֶל כָּל פִּנָּה
תֶאֱרֹב׃ וְהֶחֱזִיקָה בּוֹ וְנָשְׁקָה לוֹ
הֵעֵזָּה פָנֶיהָ וַתֹּאמַר לוֹ׃ זִבְחֵי
שְׁלָמִים עָלָי הַיּוֹם שִׁלַּמְתִּי
נְדָרָי׃ עַל כֵּן יָצָאתִי לִקְרָאתֶךָ
לְשַׁחֵר פָּנֶיךָ וָאֶמְצָאֶךָּ׃ מַרְבַדִּים
רָבַדְתִּי עַרְשִׂי חֲטֻבוֹת אֵטוּן
מִצְרָיִם׃ נַפְתִּי מִשְׁכָּבִי מֹר
אֲהָלִים וְקִנָּמוֹן׃ לְכָה נִרְוֶה
דֹדִים עַד הַבֹּקֶר נִתְעַלְּסָה
בָּאֳהָבִים׃ כִּי אֵין הָאִישׁ בְּבֵיתוֹ
הָלַךְ בְּדֶרֶךְ מֵרָחוֹק׃ צְרוֹר הַכֶּסֶף
לָקַח בְּיָדוֹ לְיוֹם הַכֶּסֶא יָבֹא
בֵיתוֹ׃ הִטַּתּוּ בְּרֹב לִקְחָהּ בְּחֵלֶק
שְׂפָתֶיהָ תַּדִּיחֶנּוּ׃ הוֹלֵךְ אַחֲרֶיהָ

חָמַס חָמַל נָשָׂא פָּנָה אָבָה רָבָה צָוָה צָפַן חָיָה אָצְבַּע יָדַע קָרָא אִישׁ חָלַק חָלַל שָׁנַב שָׁקַף רָאָה פָּתָה בִּין צָעַד אִישׁ שִׁית זָנָה חָמָה סוּר שָׁכַן אָרַב חָזַק עָזַז פָּנָה אָמַר מָצָא רָבַד אָטַן נוּף שָׁכַב מוּר יָלַךְ רָוָה עָלַס רָחַק צָרַר בּוֹא נָטָה שָׂפָה נָדַח הָלַךְ

פתאם כשור אל טבח יבא
וכעכס אל מוסר אויל: עד — יסר אול
יפלח חץ כבדו כמהר צפור אל — פלח צפר
פח ולא ידע כי בנפשו הוא: — פוח
ועתה בנים שמעו לי והקשיבו — קשב
לאמרי פי: אל ישט אל דרכיה — פה שטה
לבך אל תתע בנתיבותיה: כי — תעה נתב
רבים חללים הפילה ועצמים — נפל
כל הרגיה: דרכי שאול ביתה — הרג שאל
ירדות אל חדרי מות:

Cap. viij.

הלא חכמה תקרא — קרא בין
ותבונה תתן קולה: בראש — נתן
מרומים עלי דרך בית נתיבות — רום
נצבה: ליד שערים לפי קרת — פה קרה
מבוא פתחים תרנה: אליכם — בוא רנן
אישים אקרא וקולי אל בני
אדם: הבינו פתאים ערמה — בין פתת
וכסילים הבינו לב: שמעו כי — כסל
נגידים אדבר ומפתח שפתי — נגד דבר
מישרים: כי אמת יהגה חכי — פתח שפה
ותועבת שפתי רשע: בצדק — ישר הגה
כל אמרי פי אין בהם נפתל — חיך תעב
ועקש: כלם נכחים למבין — פתל
וישרים למצאי דעת: קחו — בין
מוסרי ואל כסף ודעת מחרוץ — ידע לקח
נבחר: כי טובה חכמה מפנינים — יסר חרץ
וכל חפצים לא ישוו בה: אני — בחר פנה
חכמה שכנתי ערמה ודעת — שוה
מזמות אמצא: יראת יהוה שנאת — זמם מצא
רע גאה וגאון ודרך רע ופי — רוע גאה
תהפכות שנאתי: לי עצה ותושיה — פה הפך
אני בינה לי גבורה: בי מלכים — יעץ ישה
ימלכו ורזנים יחקקו צדק: — גבר
בי שרים ישרו ונדיבים כל — מלך חקק
שפטי ארץ: אני אהבי אהב — שור נדב
ומשחרי ימצאנני: עשר וכבוד — שחר כבד

quasi bos ductus ad victimam & q̄ſi agnus laſciuiens: & neſcit q̄ ad vincula ſtult⁹ trahatur: donec transfigat ſagitta iecur ei⁹: velut ſi auis feſtinet ad laq̄um & neſcit q̄ de piculo aīe illi⁹ agitur. Nūc ergo fili mi audi me: & attende verbis oris mei. Ne abſtrahatur in viis illi⁹ mens tua: nec decipiaris ſemitis eius. Multos eñi vulneratos deiecit: & fortiſſimi quiq̄ interfecti ſunt ab ea. Vie inferi domus ei⁹ penetrantes interiora mortis. 8.

Nunquid non ſapientia clamitat: & prudentia dat vocem ſuam? In ſummis excelſiſq̄ verticibus ſupra viā in mediis ſemitis ſtans iuxta portas ciuitatis in ipſis foribus loquitur: dicēs. O viri ad vos clamito: & vox mea ad filios hominum. Intelligite paruuli aſtuciam: & inſipiētes animaduertite. Audite quoniam de rebus magnis locutura ſum: & aperientur labia mea vt recta p̄dicēt: veritatē meditabitur guttur meū: & labia mea deteſtabūtur ipiū. Iuſti ſunt oēs ſermones mei: nō eſt in eis prauum quid neq̄ peruerſum. Recti ſunt intelligentibus: & equi inuenientibus ſcientiam. Accipite diſciplinā meā & nō pecuniā: doctrinā magiſq̄ aurū accipite. Melior eſt eñi ſapiā cūctis p̄cioſiſſimis: & omē deſiderabile nō pōt ei cōparari. Ego ſapientia habito in cōſilio: & eruditis interſum cogitationibus. Timor dñi odit malū: arrogantiā & ſupbiam & viam prauā & os bilingue deteſtor. Meū eſt conſilium & equitas: mea eſt prudētia: mea ē fortitudo. Per me reges regnāt: & legum cōditores iuſta decernunt. Per me principes imperant: & potentes decernunt iuſticiā. Ego diligentes me diligo: & qui mane vigilauerint ad me: inuenient me.

Tanq̄ āt bos ad victimā ducitur: ⁊ tanq̄ canis ad
Ὥσπερ δὲ βοῦς ἐπὶ σφαγὴν ἄγεται, καὶ ὥσπερ κύων ἐπὶ
vincula: ⁊ tanq̄ ceruus ſagittatiōe percuſſus in
δεσμούς, καὶ ὡς ἔλαφος τοξεύματι πεπληγὼς εἰς τὸ
iecur: feſtinat āt velut auis ad laqueū: nō ſciens
ἧπαρ, σπεύδει δὲ ὥσπερ ὄρνεον εἰς παγίδα, οὐκ εἰδὼς
q̄ pro aīa currit. Nūc igit fili audi me: ⁊ atte
ὅτι περὶ ψυχῆς τρέχει. Νῦν οὖν υἱὲ ἄκουέ μου, καὶ πρό-
de verbis oris mei. Ne declinet in vias
σεχε ῥήμασι στόματός μου. Μὴ ἐκκλινάτω εἰς τὰς ὁδοὺς
illius cor tuū: ⁊ nō deciparis in viis e-
αὐτῆς ἡ καρδία σου, καὶ μὴ πλανηθῇς ἐν ἀτραποῖς αὐ-
ius. Multos .n. vulnerās deiecit: ⁊ inūerabiles
τῆς. Πολλοὺς γὰρ τρώσασα καταβέβληκε, καὶ ἀναρίθμητοί
ſunt quos interfecit. Vie īferni dom⁹ ei⁹ deducen-
εἰσιν οὓς πεφόνευκεν. Ὁδοὶ ᾅδου ὁ οἶκος αὐτῆς, κατάγου-
tes in p̄mptuaria mortis.
σαι εἰς τὰ ταμιεῖα τοῦ θανάτου. Ca.8.

Tu ſapiam p̄dicabis: vt prudentia tibi obedi-
Σὺ τὴν σοφίαν κηρύξεις, ἵνα φρόνησίς σοι ὑπακού-
at. In .n. excelſis verticib⁹ eſt: in medio āt
σῃ. Ἐπὶ γὰρ τῶν ὑψηλῶν ἄκρων ἐστίν, ἀναμέσον δὲ
ſemitaꝝ ſtetit. Iuxta .n. portas potentū aſſi
τῶν τρίβων ἕστηκε. Παρὰ γὰρ πύλαις δυναστῶν παρε-
det: in āt introitib⁹ laudat. Vos o hoīes ad-
δρεύει, ἐν δὲ εἰσόδοις ὑμνεῖται. Ὑμᾶς ὦ ἄνθρωποι πα-
uoco: ⁊ p̄mitto meā vocē filiis hominū. Intel
ρακαλῶ, καὶ προΐεμαι ἐμὴν φωνὴν υἱοῖς ἀνθρώπων. Νοή-
ligite inocētes aſtutiam: at inſipiētes apponite cor.
σατε ἄκακοι πανουργίαν, οἱ δὲ ἀπαίδευτοι ἔνθεσθε καρ-
Exaudite me: grauia .n. dicā: ⁊ referā
δίαν. Εἰσακούσατέ μου, σεμνὰ γὰρ ἐρῶ, καὶ ἀνοίσω
a labiis recta. Qm̄ veritatē meditabit guttur
ἀπὸ χειλέων ὀρθά. Ὅτι ἀλήθειαν μελετήσει ὁ λάρυγξ
meū: abominabilia āt coram me labia mēdacia. Cū
μου, ἐβδελυγμένα δὲ ἐναντίον ἐμοῦ χείλη ψευδῆ. Με-
iuſticia omnia verba oris mei:
τὰ δικαιοσύνης πάντα τὰ ῥήματα τοῦ στόματός μου,
nihil in eis p̄uerſū neq̄ tortuoſum. Omnia
οὐδὲν ἐν αὐτοῖς σκολιὸν οὐδὲ στραγγαλῶδες. Πάντα
p̄ſentia intelligētib⁹: ⁊ recta inuenientib⁹ ſcientiā.
ἐνώπια τοῖς συνιοῦσι, καὶ ὀρθὰ τοῖς εὑρίσκουσι γνῶσιν.
Accipite diſciplinā ⁊ nō argentū: ⁊ cognitionē ſu
Λάβετε παιδείαν καὶ μὴ ἀργύριον, καὶ γνῶσιν ὑ-
per aurum approbatum. Eligite poti⁹ āt ſen
πὲρ χρυσίον δεδοκιμασμένον. Ἀνθαιρεῖσθε δὲ αἰσθή-
ſus q̄ auꝝ purū. Melior .n. ſapiā lapidib⁹ p̄
σεις χρυσίου καθαροῦ. Κρείσσων γὰρ σοφία λίθων πο-
cioſis: omne āt p̄cioſū nō dignū ea eſt. Ego
λυτελῶν, πᾶν δὲ τίμιον οὐκ ἄξιον αὐτῆς ἐστιν. Ἐγὼ
ſapia habitaui cōſiliū ⁊ cognitionē ⁊ cogitationē
ἡ σοφία κατεσκήνωσα βουλὴν καὶ γνῶσιν καὶ ἔννοιαν
ego inuocaui. Timor dñi odit iniuſticiā: con-
ἐγὼ ἐπεκαλεσάμην. Φόβος κυρίου μισεῖ ἀδικίαν, ὕ-
meliāq̄ ⁊ ſupbiam ⁊ vias prauoꝝ: odi
βριν τε καὶ ὑπερηφανίαν καὶ ὁδοὺς πονηρῶν, μεμί-
āūt ego peruerſas vias maloꝝ. Meū cōſiliū
σηκα δὲ ἐγὼ διεστραμμένας ὁδοὺς κακῶν. Ἐμὴ βουλὴ
⁊ ſecuritas: mea prudentia: mea āt fortitudo. Per me
καὶ ἀσφάλεια, ἐμὴ φρόνησις, ἐμὴ δὲ ἰσχύς. Δι' ἐμοῦ
reges regnant: ⁊ potentes ſcribunt iuſti-
βασιλεῖς βασιλεύουσι, καὶ οἱ δυνάσται γράφουσι δικαιοσύ-
ciam. Per me magnates magnificant: ⁊ re
νην. Δι' ἐμοῦ μεγιστᾶνες μεγαλύνονται, καὶ τύραν-
ges p me dn̄antur t̄re. Ego me diligentes dili
νοι δι' ἐμοῦ κρατοῦσι γῆς. Ἐγὼ τοὺς ἐμὲ φιλοῦντας ἀγα-
go: at me q̄rentes inuenient gr̄am Diui
πῶ, οἱ δὲ ἐμὲ ζητοῦντες εὑρήσουσι χάριν. Πλοῦ-
tie ⁊ gl̄ia
τος καὶ δόξα

mihi est: τ possessio multoꝝ et iusticia. Melius
ἐμοὶ ὑπάρχει, καὶ κτῆσις πολλῶν καὶ δικαιοσύνη. Βέλτιον
me redit⁹ habere sup auꝝ τ lapide p̄ciosū: at mea ge
ἐμὲ καρπὸν ἰσθίειν ὑπὲρ χρυσίον καὶ λίθον τίμιον, τὰ δὲ ἐμὰ γε
nimina meli⁹ argēto electo. In vijs iusticie am
νήματα κρείσσω ἀργυρίου ἐκλεκτοῦ. Ἐν ὁδοῖς δικαιοσύνης πε
bulo: τ in medio semitaꝝ iusticie versor. Ut
ριπατῶ, καὶ ἀναμέσον τρίβων δικαιοσύνης ἀναστρέφομαι. Ἵνα
diuidā me diligentib⁹ substātiā: τ thesauros
μερίσω τοῖς ἐμὲ ἀγαπῶσιν ὕπαρξιν, καὶ τοὺς θησαυροὺς
eoꝝ repleā bonis. Si annūciauero vobis que quoti
αὐτῶν ἐμπλήσω ἀγαθῶν. Ἐὰν ἀναγγείλω ὑμῖν τὰ καθ᾽ ἡμέ
die fiūt: memor ero q̄ ex seculo nūcrare. Domi
ραν γινόμενα, μνημονεύσω τὰ ἐξ αἰῶνος ἀριθμῆσαι. Κύρι
nus c̄didit me initiū viaꝝ suaꝝ in opa sua: ante secu
ος ἔκτισέ με ἀρχὴν ὁδῶν αὐτοῦ εἰς ἔργα αὐτοῦ, πρὸ τοῦ αἰῶ
lū fundauit me: in initio anteq̄ terrā faceret. Et ante
νος ἐθεμελίωσέ με, ἐν ἀρχῇ πρὸ τοῦ τὴν γῆν ποιῆσαι. Καὶ πρὸ
q̄ abyssos faceret: anteq̄ p̄cederēt fontes aqua
τοῦ τὰς ἀβύσσους ποιῆσαι, πρὸ τοῦ προελθεῖν τὰς πηγὰς τῶν ὑδά
rū: Anteq̄ mōtes facti essent: āte āt oēs colles gignit me.
των, Πρὸ τοῦ ὄρη ἑδρασθῆναι, πρὸ δὲ πάντων βουνῶν γεννᾷ με.
Dūs fecit regiones τ īhabitabilia: τ sūma q̄ habitant ei⁹ q̄
Κύριος ἐποίησε χώρας καὶ ἀοικήτους, καὶ ἄκρα οἰκούμενα τῆς
sub celo. Qñ p̄parabat celū: simul aderā ipsi
ὑπ᾽ οὐρανόν. Ἡνίκα ἡτοίμαζε τὸν οὐρανόν, συμπαρήμην αὐ
τ qñ secernebat suā sedē sup vētos. Qñ for
τῷ, καὶ ὅτε ἀφώριζε τὸν ἑαυτοῦ θρόνον ἐπ᾽ ἀνέμων. Ἡνίκα ἰσχυ
tes faciebat q̄ supra nubes: τ qñ securos ponebat fontes ei⁹ q̄
ρὰ ἐποίει τὰ ἄνω νέφη, καὶ ὡς ἀσφαλεῖς ἐτίθει πηγὰς τῆς
sub celo. In ponēdo mari terminū ei⁹:
ὑπ᾽ οὐρανόν. Ἐν τῷ τιθέναι τῇ θαλάσσῃ ἀκρίβασμον αὐτοῦ,
τ aque nō trāsibāt os ei⁹: τ fortia faciebat
καὶ ὕδατα οὐ παρελεύσονται στόματος αὐτοῦ, καὶ ἰσχυρὰ ἐποίει
fundamēta terre. Erā apud eū cōponens ego erā: cui
τὰ θεμέλια τῆς γῆς. Ἤμην παρ᾽ αὐτῷ ἁρμόζουσα ἐγὼ ἤμην, ᾗ
adgaudebat. Per singulos dies āt delectabar i facie ei⁹
προσέχαιρε. Καθ᾽ ἡμέραν δὲ εὐφραινόμην ἐν προσώπῳ αὐτοῦ
in oī tpe. Qñ letabat habitabilē posteq̄ pfe
ἐν παντὶ καιρῷ. Ὅτε εὐφραίνετο τὴν οἰκουμένην συντελέ
cit: τ delectabat in filijs hoim. Nūc ergo fili audi
σας, καὶ ἐνευφραίνετο ἐν υἱοῖς ἀνθρώπων. Νῦν οὖν υἱὲ ἄκουέ
me τ beati vias meas custodiētes. Audite sa
μου καὶ μακάριοι οἳ ὁδούς μου φυλάσσοντες. Ἀκούσατε σο
pia τ sapiētes estote: τ ne obturamini. Beat⁹ vir q̄
φίαν καὶ σοφίσθητε, καὶ μὴ ἀποφραγῆτε. Μακάριος ἀνὴρ ὃς
exaudiet me: τ homo q̄ meas vias suabit:
εἰσακούσεταί μου, καὶ ἄνθρωπος ὃς τὰς ἐμὰς ὁδοὺς φυλάξει,
vigilās ad meas fores quotidie: servās terminos meoꝝ
ἀγρυπνῶν ἐπ᾽ ἐμαῖς θύραις καθ᾽ ἡμέραν, τηρῶν σταθμοὺς ἐμῶν
ingressuū. Nā exit⁹ mei exit⁹ vite: τ parat
εἰσόδων. Αἱ γὰρ ἔξοδοί μου ἔξοδοι ζωῆς, καὶ ἑτοιμάζεται
voluntas a dño. At in me peccātes impij
θέλησις παρὰ κυρίου. Οἱ δὲ εἰς ἐμὲ ἁμαρτάνοντες ἀσε
sunt in suas aīas: τ q̄ oderūt me dili
βοῦσιν εἰς τὰς ἑαυτῶν ψυχάς, καὶ οἱ μισοῦντές με ἀγα
gunt mortem.
πῶσι θάνατον.

Ca. 9.

Sapiētia edificauit sibi domū: τ subtulit colūnas
Ἡ σοφία ᾠκοδόμησεν ἑαυτῇ οἶκον, καὶ ὑπήρεισε στύλους
septē. Mactauit suas victimas: miscuit in craterē
ἑπτά. Ἔσφαξε τὰ ἑαυτῆς θύματα, ἐκέρασεν εἰς κρατῆρα
suū vinū: τ parauit suā mēsam.
τὸν ἑαυτῆς οἶνον, καὶ ἡτοιμάσατο τὴν ἑαυτῆς τράπεζαν.
Misit suos seruos: cōuocans cū excel
Ἀπέστειλε τοὺς ἑαυτῆς δούλους, συγκαλοῦσα μετὰ ὑψη
sa p̄dicatione. Ad craterē dicēs: q̄ est īsipiēs de
λοῦ κηρύγματος. Ἐπὶ κρατῆρα λέγουσα, ὅς ἐστιν ἄφρων ἐκ
clinet ad me. τ īdigētib⁹ mente dixit: veni
κλινάτω πρός με. Καὶ τοῖς ἐνδεέσι φρενῶν εἶπεν, ἔλθε
te comedite ex meis panib⁹:
τε φάγετε τῶν ἐμῶν ἄρτων,

Mecū sunt diuitie & gloria opes supbe & iustitia. Melior ē fructus meus auro & lapide precioso: & genimina mea argēto electo. In viis iusticie ambulabo in medio semitarum iudicii: vt ditē diligentes me: & thesauros eorum repleam. Dñs possedit me in initio viarū suaꝝ: anteq̄ qc quā faceret a principio. Ab eterno ordinata sū: & ex antiqs anteq̄ terra fieret. Nondum erant abyssi: & ego iam cōcepta erā. Necdum fontes aquarū eruperant: nec dum montes graui mole constiterant. Ante oēs colles ego parturiebar. Adhuc t̄ra nō fecerat: & flumina & cardines orbis terre. Quando preparabat celos aderam: quando certa lege & gyro vallabat abyssos. Quādo ethera firmabat sursum: & librabat fontes aquarū. Quando circūdabat mari terminū suū: & legē ponebat aqs ne trāsirent fines suos. Qñ appendebat fundamēta terre: cū eo erā cūcta cōponēs. Et delectabar p singulos dies ludens corā eo omni tempore: & ludens in orbe terrarū: & delicie mee esse cum filiis hominum. Nunc ergo filii audite me: beati qui custodiunt vias meas. Audite disciplinā & estote sapiētes: & nolite abiicere eam. Beatus homo q audit me: & q vigilat ad fores meas quottidie & obseruat ad postes ostii mei. Qui me inuenerit inueniet vitā: & hauriet salutē a dño. Qui āt in me peccauerit: ledet aīam suā: oēs qui me oderunt diligūt mortem.

9.

Sapientia edificauit sibi domū: excidit columnas septem. Immolauit victimas suas: miscuit vinum: proposuit mēsam suā. Misit ancillas suas vt vocarēt ad arcem & ad menia ciuitatis. Siquis ē paruul⁹ veniat ad me: & insipientibus locuta est. Venite comedite panem meum:

אתי הון עתק וצדקה: טוב פריי מחרוץ ומפז ותבואתי מכסף נבחר: בארח צדקה אהלך בתוך נתיבות משפט: להנחיל אהבי יש ואצרתיהם אמלא: יהוה קנני ראשית דרכו קדם מפעליו מאז: מעולם נסכתי מראש מקדמי ארץ: באין תהומות חוללתי באין מעינות נכבדי מים: בטרם הרים הטבעו לפני גבעות חוללתי: עד לא עשה ארץ וחוצות וראש עפרות תבל: בהכינו שמים שם אני בחקו חוג על פני תהום: באמצו שחקים ממעל בעזוז עינות תהום: בשומו לים חקו ומים לא יעברו פיו בחוקו מוסדי ארץ: ואהיה אצלו אמון ואהיה שעשועים יום יום משחקת לפניו בכל עת: משחקת בתבל ארצו ושעשועי את בני אדם: ועתה בנים שמעו לי ואשרי דרכי ישמרו: שמעו מוסר וחכמו ואל תפרעו: אשרי אדם שמע לי לשקד על דלתתי יום יום לשמר מזוזת פתחי: כי מצאי מצאי חיים ויפק רצון מיהוה: וחטאי חמס נפשו כל משנאי אהבו מות:

Cap. ix.

חכמות בנתה ביתה חצבה עמודיה שבעה: טבחה טבחה מסכה יינה אף ערכה שלחנה: שלחה נערתיה תקרא על גפי מרמי קרת: מי פתי יסר הנה חסר לב אמרה לו: לכו לחמו בלחמי

פרה בוא הלך נתב שפט נחל מלא קנה פעל תהם עין כבד טבע פנה חוץ כון עזז עבר פה יסד היה אמן שחק שמר יסר פרע זות פוק רצה שנא עמד קרא גף רום קרה פתה סור הלך

וּשְׁתוּ בְּיַיִן מָסָכְתִּי׃ עִזְבוּ פְתָאִים שָׁתָה פָּתָה
וִחְיוּ וְאִשְׁרוּ בְּדֶרֶךְ בִּינָה׃ יֹסֵר יָסַר
לֵץ לֹקֵחַ לוֹ קָלוֹן וּמוֹכִיחַ לְרָשָׁע לוּץ קָלָה
מוּמוֹ׃ אַל תּוֹכַח לֵץ פֶּן יִשְׂנָאֶךָּ יָכַח שָׂנֵא
הוֹכַח לְחָכָם וְיֶאֱהָבֶךָּ׃ תֵּן לְחָכָם אָהַב נָתַן
וְיֶחְכַּם עוֹד הוֹדַע לְצַדִּיק חָכַם יָדַע
וְיוֹסֶף לֶקַח׃ תְּחִלַּת חָכְמָה יִרְאַת צָדַק יָסַף
יְהוָה וְדַעַת קְדוֹשִׁים בִּינָה׃ חָלַל יָדַע
קָדַשׁ
כִּי בִי יִרְבּוּ יָמֶיךָ וְיוֹסִיפוּ לְךָ רָבָה יוֹם
שְׁנוֹת חַיִּים׃ אִם חָכַמְתָּ חָכַמְתָּ יָסַף שָׁנָה
לָּךְ וְלַצְתָּ לְבַדְּךָ תִשָּׂא׃ אֵשֶׁת לוּץ בָּדַד
כְּסִילוּת הוֹמִיָּה פְּתַיּוּת וּבַל נָשָׂא אִישׁ
יָדְעָה מָּה׃ וְיָשְׁבָה לְפֶתַח בֵּיתָהּ כָּסַל הָמָה
פָּתָה
עַל כִּסֵּא מְרֹמֵי קָרֶת׃ לִקְרֹא רוּם קָרָה
לְעֹבְרֵי דָרֶךְ הַמְיַשְּׁרִים אֹרְחוֹתָם׃ יָשַׁר
מִי פֶתִי יָסֻר הֵנָּה וַחֲסַר לֵב
וְאָמְרָה לוֹ׃ מַיִם גְּנוּבִים יִמְתָּקוּ גָּנַב מָתַק
וְלֶחֶם סְתָרִים יִנְעָם׃ וְלֹא יָדַע נָעַם
כִּי רְפָאִים שָׁם בְּעִמְקֵי שְׁאוֹל שָׁאַל
קְרֻאֶיהָ׃

Cap.x. מִשְׁלֵי שְׁלֹמֹה בֵּן חָכָם יְשַׂמַּח
אָב וּבֵן כְּסִיל תּוּגַת אִמּוֹ׃ לֹא שָׂמַח יָגָה
יוֹעִילוּ אוֹצְרוֹת רֶשַׁע וּצְדָקָה יָעַל אָצַר
תַּצִּיל מִמָּוֶת׃ לֹא יַרְעִיב יְהוָה נָצַל רָעֵב
נֶפֶשׁ צַדִּיק וְהַוַּת רְשָׁעִים יֶהְדֹּף׃ צָדַק הָוָה
רָאשׁ עֹשֶׂה כַף רְמִיָּה וְיַד חָרוּצִים הָדַף רוּשׁ
תַּעֲשִׁיר׃ אֹגֵר בַּקַּיִץ בֵּן מַשְׂכִּיל רָמָה חָרַץ
נִרְדָּם בַּקָּצִיר בֵּן מֵבִישׁ׃ בְּרָכוֹת עָשַׁר קוּץ
שָׂכַל רָדַם
לְרֹאשׁ צַדִּיק וּפִי רְשָׁעִים קָצַר בּוֹשׁ
יְכַסֶּה חָמָס׃ זֵכֶר צַדִּיק לִבְרָכָה פָּה כָּסָה
וְשֵׁם רְשָׁעִים יִרְקָב׃ חֲכַם לֵב רָקַב
יִקַּח מִצְוֹת וֶאֱוִיל שְׂפָתַיִם יִלָּבֵט׃ לָקַח צָוָה
הוֹלֵךְ בַּתֹּם יֵלֶךְ בֶּטַח וּמְעַקֵּשׁ אוּל שָׂפָה
דְּרָכָיו יִוָּדֵעַ׃ קֹרֵץ עַיִן יִתֵּן עַצָּבֶת לָבַט תָּמַם
וֶאֱוִיל שְׂפָתַיִם יִלָּבֵט׃ מְקוֹר עָקַשׁ יָדַע
חַיִּים פִּי צַדִּיק וּפִי רְשָׁעִים נָתַן קוּר
פָּה

& bibite vinū qđ miscui vobis. Relinqte infantiā & viuite: & ambulate p vias prudentie. Qui erudit derisorē: ipse iniuriā sibi facit: & qui arguit impiū sibi maculā generat. Noli arguere derisorē ne oderit te: argue sapientem & diliget te. Da sapiēti occasionē: & addetur ei sapiā. Doce iustū: & festinabit accipere. Pricipiū sapie timor dñi: & scientia sanctorum prudentia. Per me enim multiplicabuntur dies tui: & addētur tibi anni vite. Si sapiens fueris oooooooooooooooooooo tibimetipsi eris: si autē illusor solus portabis malum. Mulier stulta & clamosa plēaq; illecebris & nihil oino sciens: sedet in foribus domus sue super sellam in excelso vrbis loco: vt vocaret transeuntes per viam & pergētes in itinere suo. Quis est paruulus: declinet ad me. Et vecordi locuta est: aque furtiue dulciores sunt: oooooooo & panis abscōditus suauior. Et ignorauit ooooo φ ibi sint gigantes: & in profundis inferni oo conuiue eius. 10.

Parabole salomonis. Filius sapiēs letificat patrē: filius vero stultus mesticia est matris sue. Nil proderūt thesauri impietatis: iustitia vero liberabit a morte. Non affliget dominus fame animam iusti: & insidias impiorum subuertet. Egestatē operata est manus remissa: manus aūt fortium diuitias parat. Qui cōgregat in messe filius sapiēs ē: q aūt stertit estate: filius cōfusiōis. Benedictio super caput iusti: os aūt impiorum operit iniquitatē. Memoria iusti cum laudibus: & nomen impiorū putrescet. Sapiēs corde pcepta suscipiet: stultus ceditur labiis. oooooooo Qui ābulat simpliciter: ambulat cōfidēter: qui autē deprauat vias suas manifestus erit. Qui annuit oculo dabit dolorē: & stultus labiis verberabitur. Vena vite os iusti: & os impiorum oooooo

& bibite vinū: quod miscui vobis. Relinqte insipiētiā
καὶ πίετε οἶνον, ὃν ἐκέρασα ὑμῖν. Ἀπολείπετε ἀφροσύνην
& viuetis. & querite prudentiā: vt viuatis. Et cor
καὶ ζήσεσθε. καὶ ζητήσατε φρόνησιν, ἵνα βιώσητε. Καὶ κα
rigite in cognitione itellectū: q erudit malos acci
τορθώσατε ἐν γνώσει σύνεσιν. ὁ παιδεύων κακοὺς λήψε
piet sibi iniuriā. redargues āt impiū: vituperabit
ται ἑαυτῷ ἀτιμίαν. Ἐλέγχων δὲ τὸν ἀσεβῆ, μωμήσεται
seipm. Ne arguas malos: ne oderint te: argue
ἑαυτόν. Μὴ ἔλεγχε κακούς, ἵνα μὴ μισήσωσί σε, ἔλεγχε
sapiētē: & diliget te. Da sapiēti occasionē & sapiē
σοφόν, καὶ ἀγαπήσει σε. Δίδου σοφῷ ἀφορμὴν καὶ σο
tior erit: notū fac iusto & addet suscipere.
φώτερος ἔσται, γνώριζε δικαίῳ καὶ προσθήσει τοῦ δέχεσθαι.
Pricipiū sapie timor dñi: & ꝯsiliū sanctorum itellect⁹.
Ἀρχὴ σοφίας φόβος κυρίου, καὶ βουλὴ ἁγίων σύνεσις. Τὸ
Nā cognoscere legē mētis est bone. hoc eīm mo
γὰρ γνῶναι νόμον διανοίας ἐστὶν ἀγαθῆς. τούτῳ γὰρ τῷ τρό
do multū viues tpe: & addent tibi anni vite.
πῳ πολὺν ζήσεις χρόνον, καὶ προστεθήσεταί σοι ἔτη ζωῆς.
Fili si sapiēs fueris tibi ipi sapiēs eris: si āt mal⁹ euaseris:
Υἱὲ ἐὰν σοφὸς γένῃ σαυτῷ σοφὸς ἔσῃ, ἐὰν δὲ κακὸς ἀποβῇς,
sol⁹ haurias mala. Mulier stulta & audax idigēs frustropāis
μόνος ἀντλήσεις κακά. Γυνὴ ἄφρων καὶ θρασεῖα ἐνδεὴς ψωμοῦ
fit: q nō scit verecūdiā: sedit in forib⁹ sue
γίνεται, ἣ οὐκ ἐπίσταται αἰσχύνην, ἐκάθισεν ἐπὶ θύραις τοῦ ἑαυτῆς
dom⁹ sup sellā manifeste in plateis: aduocās
οἴκου ἐπὶ δίφρου ἐμφανῶς ἐν πλατείαις, προσκαλουμέ
trāseūtes viā: & dirigētes in vijs
νη τοὺς παριόντας ὁδόν, καὶ κατευθύνοντας ἐν ταῖς ὁδοῖς
corum. Qui est vrm īsipiētissimus: declinet ad me:
αὐτῶν. Ὅς ἐστιν ὑμῶν ἀφρονέστατος, ἐκκλινάτω πρός με,
& indigētes āt mente hortor dicēs.
καὶ τοῖς ἐνδεέσι δὲ φρενῶν παρακελεύομαι λέγουσα.
Panes abscōditos dulcit attingite: & aquā furti dul
Ἄρτων κρυφίων ἡδέως ἅψασθε, καὶ ὕδατος κλοπῆς γλυ
cē bibite: Ipse āt nō sciuit φ gigātes apud eā pereūt:
κεροῦ πίετε. Ὁ δὲ οὐκ οἶδεν ὅτι γηγενεῖς παρ' αὐτῇ ὄλλυνται,
& in pfunditatē inferni occurrit.
καὶ ἐπὶ πέτευρον ᾅδου συναντᾷ. Ca.10.
Filius sapiēs letificat patrē: fili⁹ vero stult⁹ mesti
Υἱὸς σοφὸς εὐφραίνει πατέρα, υἱὸς δὲ ἄφρων λύ
tia matri. Non proderūt thesauri iniquis: iusticia
πη μητρί. Οὐκ ὠφελήσουσι θησαυροὶ ἀνόμους, δικαιοσύ
vero liberabit a morte. Nō fame necabit dñs aīam
νη δὲ ῥύσεται ἐκ θανάτου. Οὐ λιμοκτονήσει κύριος ψυχὴν
iustā: vitā āt impiorum subuertet. Paupertas virum humi
δικαίαν, ζωὴν δὲ ἀσεβῶν ἀνατρέψει. Πενία ἄνδρα ταπει
liat: man⁹ āt virilium ditāt. Fili⁹ doct⁹
νοῖ, χεῖρες δὲ ἀνδρείων πλουτίζουσιν. Υἱὸς πεπαι
sapiēs erit: at stulto ministro vtet. Sal
δευμένος σοφὸς ἔσται, τῷ δὲ ἄφρονι διακόνῳ χρήσεται. Δι
uat⁹ ē a calore fili⁹ intelligēs: corrupt⁹ a vētis āt fit
εσώθη ἀπὸ καύματος υἱὸς νοήμων, ἀνεμόφθορος δὲ γίνεται
in tpe messis fili⁹ iniqu⁹. Benedictio dñi sup caput
ἐν ἀμητῷ υἱὸς παράνομος. Εὐλογία κυρίου ἐπὶ κεφαλὴν
iusti: os āt impiorum operiet planctū itēpestiuū. Memoria
δικαίου, στόμα δὲ ἀσεβῶν καλύψει πένθος ἄωρον. Μνήμη δι
iusti cū laude: nomē āt impij extinguit. Sapiēs
καίου μετ' ἐγκωμίων, ὄνομα δὲ ἀσεβοῦς σβέννυται. Σοφὸς
corde suscipiet pcepta: at nō tect⁹ labijs obliquās
καρδίᾳ δέξεται ἐντολάς, ὁ δὲ ἄστεγος χείλεσι σκολιάζων
supplantabit. Qui ambulat simplicit ambulat cōfi
ὑποσκελισθήσεται. Ὃς πορεύεται ἁπλῶς πορεύεται πε
dēs: at q puertit vias suas: cognoscet.
ποιθώς, ὁ δὲ διαστρέφων τὰς ὁδοὺς αὐτοῦ, γνωσθήσεται.
Qui annuit oculo cū dolo. ꝯgregat viris tristi
Ὁ ἐννεύων ὀφθαλμοῖς μετὰ δόλου συνάγει ἀνδράσι λύ
tias: at redarguēs cū audacia pacificat. Fōs
πας, ὁ δὲ ἐλέγχων μετὰ παρρησίας εἰρηνοποιεῖ. Πη
vite in manu iusti: os āt impij
γὴ ζωῆς ἐν χειρὶ δικαίου, στόμα δὲ ἀσεβοῦς oooooooooo

operiet pditio. Odiũ suscitabit ꝯtentionẽ: ocõ
καλύψει ἀπώλεια. Μῖσος ἐγείρει νεῖκος, πάντας
āt nõ cõtendentes operiet amicitia. Qui de
δὲ τοὺς μὴ φιλονεικοῦντας καλύψει φιλία. Ὃς ἐκ
labijs pfert sapiam: virga verberat virũ ex
χειλέων προφέρει σοφίαν, ῥάβδῳ τύπτει ἄνδρα ἀ-
cordẽ. sapiẽtes abscõdent sensum: os āt proca
κάρδιον. Σοφοὶ κρύψουσιν αἴσθησιν, στόμα δὲ προπε-
cis ꝓximũ ẽ ꝯtritioni. possessio diuitũ vrbs munita:
τοῦς ἐγγίζει συντριβῇ. κτῆσις πλουσίων πόλις ὀχυρά,
-cõtritio āt impiorũ paupertas. Opa iustorũ vitã faciũt:
C συντριβὴ δὲ ἀσεβῶν πενία. Ἔργα δικαίων ζωὴν ποιεῖ,
fruct' āt impiorũ peccatũ. Vias vite custo-
καρποὶ δὲ ἀσεβῶν ἁμαρτίας. Ὁδοὺς ζωῆς φυ-
dit disciplina: disciplina āt irredargutibilis errat. ab-
λάσσει παιδεία, παιδεία δὲ ἀνεξέλεγκτος πλανᾶται. κα-
scondũt inimicitiã labia iusta: at pferẽtes cõtu
λύπτουσιν ἔχθραν χείλη δίκαια, οἱ δὲ ἐκφέροντες λοιδο-
melias insipiẽtissimi sunt. Ex multiloquio nõ fugi-
ρίας ἀφρονέστατοί εἰσιν. Ἐκ πολυλογίας οὐκ ἐκφεύ-
es peccatũ: parcẽs āt labijs itelligẽs eris.
ξῃ ἁμαρτίαν, φειδόμενος δὲ χειλέων νοήμων ἔσῃ.
Argentũ igne examinatũ lingua iusti: cor āt
Ἄργυρος πεπυρωμένος γλῶσσα δικαίου, καρδία δὲ
impij deficiet. Labia iustorũ sciũt excel
ἀσεβοῦς ἐκλείψει. Χείλη δικαίων ἐπίσταται ὑψη-
sa: at isipiẽtes in egestate moriunť. Bñdictio domi
λά, οἱ δὲ ἄφρονες ἐν ἐνδείᾳ τελευτῶσι. Εὐλογία κυρί-
ni sup caput iusti: hec diuites facit: ꝛ nõ
ου ἐπὶ κεφαλὴν δικαίου, αὕτη πλουτίζει, καὶ οὐ
addet ei tristitia in corde. In risu stul
μὴ προστεθῇ αὐτῇ λύπη ἐν καρδίᾳ. Ἐν γέλωτι ἄ-
tus operať mala: at sapia viro parit prudẽ
φρων πράσσει κακά, ἡ δὲ σοφία ἀνδρὶ τίκτει φρό-
D tiã. In pditione impius circũferť: desideriũ
νησιν. Ἐν ἀπωλείᾳ ἀσεβὴς περιφέρεται, ἐπιθυμία
āt iusti acceptabile. trãseunte tẽpestate dele-
δὲ δικαίου δεκτή. παραπορευομένης καταιγίδος ἀφα-
tur impi': iustus āt q declinauit saluať in
νίζεται ὁ ἀσεβής, δίκαιος δὲ ἐκκλίνας σώζεται εἰς τὸν
seculũ. Sicut vua acerba dẽtib' nociua ꝛ fu-
αἰῶνα. Ὥσπερ ὄμφαξ ὀδοῦσι βλαβερὸν καὶ κα-
mus oculis: sic iniquitas vtentib'
πνὸς ὄμμασιν, οὕτως παρανομία τοῖς χρωμένοις
ea. Timor dñi apponit dies: ãni āt
αὐτῇ. Φόβος κυρίου προστίθησιν ἡμέρας, ἔτη δὲ
impiorũ breuiabunť. immorať iustis letitia:
ἀσεβῶν ὀλιγωθήσεται. Ἐγχρονίζει δικαίοις εὐφροσύ-
spes āt impiorũ perit. Munitio sancti
νη, ἐλπὶς δὲ ἀσεβῶν ὄλλυται. Ὀχύρωμα ὁσίου
timor dñi: cõtritio āt operantib' ma-
φόβος κυρίου, συντριβὴ δὲ τοῖς ἐργαζομένοις κα-
la. Iustus in seculũ nõ inclinabit: impij
κά. Δίκαιος εἰς τὸν αἰῶνα οὐκ ἐνδώσει, ἀσεβεῖς
āt nõ habitabũt terrã. Os iusti distillat sapiẽ
δὲ οὐκ οἰκήσουσι γῆν. Στόμα δικαίου ἀποστάζει σο-
tiã: lingua āt iniusti peribit. Labia virorũ
φίαν, γλῶσσα δὲ ἀδίκου ἐξολεῖται. Χείλη ἀνδρῶν
iustorũ distillãt gr̃as: os āt impiorũ auer
δικαίων ἀποστάζει χάριτας, στόμα δὲ ἀσεβῶν ἀπο-
titur.
στρέφεται.

Ca.11.

A Statere dolose abominatio corã dño: pon
Ζυγοὶ δόλιοι βδέλυγμα ἐνώπιον κυρίου, στάθμι-
d' āt iustũ acceptabile ei. Vbicũqꝫ igrediať ꝯtumelia ibi
ον δὲ δίκαιον δεκτὸν αὐτῷ. Οὗ ἐὰν εἰσέλθῃ ὕβρις ἐκεῖ
ꝛ ignominia: os āt humiliũ meditať sapiẽtiam.
καὶ ἀτιμία, στόμα δὲ ταπεινῶν μελετᾷ σοφίαν.

operit iniquitatẽ. Odium suscitat rixas: & vniuersa delicta operit charitas. In labiis sapientis inuenitur sapientia: & virga in dorso eius qui idiget corde. Sapiẽtes abscõdunt sciẽtiã: & os stulti cõfusioni proximũ est. Substãtia diuitis vrbs fortitudinis ei': pauor pauperũ egestas eorũ. Opus iusti ad vitam: fructus autem impii ad peccatum. Via vite custodienti disciplinã: q aũt increpatiões relinqt errat. Abscondũt odiũ labia mendacia: qui profert contumeliã insipiens est. In multiloquio nõ deerit pctm̃: q aũt moderatur labia sua prudentissimus ẽ. Argentũ electũ lingua iusti: cor aũt impiorũ pro nihilo. Labia iusti erudiũt plurimos: qui autem indocti sunt: in cordis egestate morientur. Benedictio dñi diuites facit: nec sociabitur ei afflictio. Quasi per risum stultus opatur scelus: sapia aũt est viro prudẽtia. Quod timet impius veniet sup eum: desiderium suũ iustis dabitur. Quasi tẽpestas transiẽs nõ erit impius: iustus aũt q̃si fundamẽtũ sempiternũ. Sicut acetũ dẽtib' & fumus oculis: sic piger his qui miserunt eum. Timor domini apponet dies: & anni impiorũ breuiabuntur. Expectatio iustorum leticia: spes autem impiorum peribit. Fortitudo simplicis via domini: & pauor his qui operãtur malũ. Iustus in eternum non cõmouebitur: impii autẽ non habitabunt super terram. Os iusti parturiet sapientiam: lingua prauorum peribit. Labia iusti considerant placita: & os impiorum peruersa.

11.

Statera dolosa abominatio ẽ apud dñm: & pondus equũ volũtas eius. Vbi fuerit supbia: ibi erit & cõtumelia: vbi aũt ẽ hũilitas: ibi & sapia.

יְכַסֶּה חָמָס׃ שִׂנְאָה תְּעֹרֵר מְדָנִים עור דון
וְעַל כָּל פְּשָׁעִים תְּכַסֶּה אַהֲבָה׃
בְּשִׂפְתֵי נָבוֹן תִּמָּצֵא חָכְמָה וְשֵׁבֶט בין מצא
לְגֵו חֲסַר לֵב׃ חֲכָמִים יִצְפְּנוּ צפן
דָעַת וּפִי אֱוִיל מְחִתָּה קְרֹבָה׃ ידע חתת
הוֹן עָשִׁיר קִרְיַת עֻזּוֹ מְחִתַּת דַּלִּים קרב עשר
רֵישָׁם׃ פְּעֻלַּת צַדִּיק לְחַיִּים קרה עזז
רוש צדק
תְּבוּאַת רָשָׁע לְחַטָּאת׃ אֹרַח לְחַיִּים בוא שמר
שׁוֹמֵר מוּסָר וְעֹזֵב תּוֹכַחַת מַתְעֶה׃ יסר עזב
מְכַסֶּה שִׂנְאָה שִׂפְתֵי שָׁקֶר כסה תעה
וּמוֹצִא דִבָּה הוּא כְסִיל׃ בְּרֹב שפה יצא
דְּבָרִים לֹא יֶחְדַּל פָּשַׁע וְחֹשֵׂךְ דבב כסל
חדל
שְׂפָתָיו מַשְׂכִּיל׃ כֶּסֶף נִבְחָר לְשׁוֹן שכל בחר
צַדִּיק לֵב רְשָׁעִים כִּמְעָט׃ שִׂפְתֵי לשן
צַדִּיק יִרְעוּ רַבִּים וֶאֱוִילִים רעה רבב
בַּחֲסַר לֵב יָמוּתוּ׃ בִּרְכַּת יְהוָה הִיא אול מות
תַעֲשִׁיר וְלֹא יוֹסִף עֶצֶב עִמָּהּ׃
יסף
כִּשְׂחוֹק לִכְסִיל עֲשׂוֹת זִמָּה וְחָכְמָה שחק כסל
לְאִישׁ תְּבוּנָה׃ מְגוֹרַת רָשָׁע עשה זמם
הִיא תְבוֹאֶנּוּ וְתַאֲוַת צַדִּיקִים יִתֵּן׃ בין גור
כַּעֲבוֹר סוּפָה וְאֵין רָשָׁע וְצַדִּיק בוא אוה
נתן עבר
יְסוֹד עוֹלָם׃ כַּחֹמֶץ לַשִּׁנַּיִם וְכֶעָשָׁן יסד עלם
לָעֵינָיִם כֵּן הֶעָצֵל לְשֹׁלְחָיו׃
יִרְאַת יְהוָה תּוֹסִיף יָמִים וּשְׁנוֹת יסף יום
רְשָׁעִים תִּקְצֹרְנָה׃ תּוֹחֶלֶת צַדִּיקִים שנה קצר
שִׂמְחָה וְתִקְוַת רְשָׁעִים תֹּאבֵד׃ יחל קוה
אבד
מָעוֹז לַתֹּם דֶּרֶךְ יְהוָה וּמְחִתָּה עזז תמם
לְפֹעֲלֵי אָוֶן׃ צַדִּיק לְעוֹלָם בַּל חתת צדק
יִמּוֹט וּרְשָׁעִים לֹא יִשְׁכְּנוּ מטט שכן
אָרֶץ׃ פִּי צַדִּיק יָנוּב חָכְמָה פה נוב
וּלְשׁוֹן תַּהְפֻּכוֹת תִּכָּרֵת׃ שִׂפְתֵי לשן הפך
צַדִּיק יֵדְעוּן רָצוֹן וּפִי רְשָׁעִים כרת שפה
רצה
תַּהְפֻּכוֹת׃

Cap. xj.

מֹאזְנֵי מִרְמָה תּוֹעֲבַת יְהוָה וְאֶבֶן אזן רמה
שְׁלֵמָה רְצוֹנוֹ׃ בָּא זָדוֹן וַיָּבֹא תעב בוא
קָלוֹן וְאֶת צְנוּעִים חָכְמָה׃ זוד בוא
קלה צנע

Prītiua.heb. Tex.he. Prouer.xj.

תמת ישרים תנחם וסלף בגדים | תמם נחה
ישדם: לא יועיל הון ביום עברה | שדד יעל
וצדקה תציל ממות: צדקת | נצל
תמים תישר דרכו וברשעתו | תמם ישר
יפל רשע: צדקת ישרים תצילם | נפל
ובהות בגדים ילכדו: במות אדם | הוה לכד
רשע תאבד תקוה ותוחלת אונים | אבד קוה
אבדה: צדיק מצרה נחלץ | יחל צור
ויבא רשע תחתיו: בפה חנף | חלץ בוא
ישחית רעהו ובדעת צדיקים | שחת ידע
יחלצו: בטוב צדיקים תעלץ | עלץ
קריה ובאבד רשעים רנה: בברכת | קרה רנן
ישרים תרום קרת ובפי רשעים | רום קרה
תהרס: בז לרעהו חסר לב | פה הרס
ואיש תבונות יחריש: הולך רכיל | בין חרש
מגלה סוד ונאמן רוח מכסה | רכל גלה
דבר: באין תחבלות יפל עם | אמן כסה
ותשועה ברב יועץ: רע ירוע | חבל נפל
כי ערב זר ושנא תקעים בוטח: | ישע יעץ רוע
אשת חן תתמך כבוד ועריצים | איש תמך
יתמכו עשר: גמל נפשו איש | כבד עשר
חסד ועכר שארו אכזרי: רשע | גזר
עשה פעלת שקר וזרע צדקה
שכר אמת: כן צדקה לחיים
ומרדף רעה למותו: תועבת יהוה | רדף רוע
עקשי לב ורצונו תמימי דרך: | תעב רצה
יד ליד לא ינקה רע וזרע צדיקים | תמם נקה צדק
נמלט: נזם זהב באף חזיר אשה | מלט חזר
יפה וסרת טעם: תאות צדיקים | איש סור
אך טוב תקות רשעים עברה: | אוה קוה
יש מפזר ונוסף עוד וחשך | פזר יסף
מישר אך למחסור: נפש | חסר
ברכה תדשן ומרוה גם הוא | דשן רוה
יורא: מנע בר יקבהו לאום | ירה נקב
וברכה לראש משביר: שחר טוב | לאם שבר
יבקש רצון ודרש רעה תבואנו: | בקש רצה בוא

Trāsla.B.Hie.

Simplicitas iustorū diri
get eos: & supplātatio p
uersorum vastabit illos.
Non pderūt diuitie ī die
vltionis: iustitia autē li-
berabit a morte. Iustitia
simplicis diriget viā ei⁹:
& in impietate sua
corruet impius. Iustitia
rectorum liberabit eos:
& in insidiis suis capien-
tur iniqui. Mortuo hoīe
ipio nulla erit vltra spes:
& expectatio sollicitorū
peribit. Iustus de angu
stia liberatus est:
& tradetur impius pro
eo. Simulator ore
decipit amicum suum:
iusti autem
liberabūtur scientia. In
bonis iustorū exultabit
ciuitas: & in pditiōe im
piorū erit laudatio. Bñ-
dictione iustorū exaltabi
tur ciuitas: & ore ipioꝝ
subuertetur. Qui despi
cit amicū suū indigēs cor
de est: vir aūt prudēs ta
cebit. Qui ambulat frau
dulenter reuelat archa-
na: qui aūt fidelis est celat
amici cōmissum. Vbi nō
est gubernator ppl's cor
ruet: salus aūt vbi multa
cōsilia. Affligetur malo
qui fidē facit p extraneo
q aūt cauet laqos: secu
rus erit. Mulier gratio-
sa inueniet gloriā: & ro-
busti habebūt diuitias.
Benefacit anime sue vir
misericors: q aūt crude-
lis est etiā ppinqs abiicit.
Impius facit opus insta
bile: semināti aūt iustitiā
merces fidelis. Clemē
tia preparat vitam:
& sectatio malorū mor
tē. Abomiabile dño cor
prauū: & volūtas ei⁹ in
his q simpliciter ābulāt.
Man⁹ in manu nō erit
innocēs malus: semē aūt
iustorū saluabitur. Cir
culus aure⁹ in narib⁹ su
is: mulier pulchra & fa
tua. Desiderium iustorū
omne bonum est: pre-
stolatio impiorū furor.
Alii diuidūt ppria: & di
tiores fiunt: alii rapiunt
nō sua & semp in egestate
sunt. Aīa que benedicit
impigabitur: & qui ine
briat ipse quoqꝫ inebria
bitur. Qui abscōdit fru-
mēta maledicetur in po
pulis: bñdictio āt sup ca
put vēdentiū. Bñ cōsur
git diluculo q qrit bona:
q aūt inuestigator malo
rū ē: opprimetur ab eis.

Trās. Gre. lxx. cū interp. latina.

Perfectio rectoꝝ deducet eos: ꝛ supplātatio per
τελειότης εὐθέων ὁδηγήσει αὐτούς, καὶ ὑποσκελισμὸς ἀθε-
nētiū ꝑdabitur eos. Nō ꝓderit substātia
τούντων προνομεύσει αὐτούς. Οὐκ ὠφελήσει ὑπάρχοντα
in die ire: ꝛ iusticia liberabit a morte. Mo
ἐν ἡμέρᾳ θυμοῦ, καὶ δικαιοσύνη ῥύσεται ἀπὸ θανάτου. Ἀπο-
riēs iust⁹ reliquit penitētiā: facilis āt fit ꝛ in
θανὼν δίκαιος ἔλιπε μεταμέλον, πρόχειρος δὲ γίνεται καὶ ἐπί-
cāda impioꝝ ꝑditio. Iusticia imaculati dirigit
χαρτος ἀσεβῶν ἀπώλεια. Δικαιοσύνη ἀμώμου ὀρθοτομεῖ
vias: impietas āt incidit in iniusticiā. Iusticiā viroꝝ re
ὁδούς, ἀσέβεια δὲ περιπίπτει ἀδικίᾳ. Δικαιοσύνη ἀνδρῶν ὀρ-
ctoꝝ liberabit eos: at temeritate capiunt iniqui. Mo
θῶν ῥύσεται αὐτούς, τῇ δὲ ἀβουλίᾳ ἁλίσκονται παράνομοι. Τε-
tuo viro iusto: nō perit spes: at glo
λευτήσαντος ἀνδρὸς δικαίου, οὐκ ὄλλυται ἐλπίς, τὸ δὲ καύ-
ria impioꝝ perit. Iust⁹ ex captiōe liberat: pro
χημα τῶν ἀσεβῶν ὄλλυται. Δίκαιος ἐκ θήρας ἐκδύνει, ἀντ'
eo āt traditur impius. In ore impioꝝ la
αὐτοῦ δὲ παραδίδοται ὁ ἀσεβής. Ἐν στόματι ἀσεβῶν πα-
que⁹ ciuibus: sensus āt iustoꝝ ꝓsper. In bonis iusto-
γὶς πολίταις, αἴσθησις δὲ δικαίων εὔοδος. Ἐν ἀγαθοῖς δικαί-
rū recta fecit ciuitas: ꝛ in perditione impioꝝ exultatio.
ων κατώρθωσε πόλις, καὶ ἐν ἀπωλείᾳ ἀσεβῶν ἀγαλλίαμα.
In bñdictiōe rectoꝝ exaltabit ciuitas: ore āt impioꝝ sub
Ἐν εὐλογίᾳ εὐθέων ὑψωθήσεται πόλις, στόμασι δὲ ἀσεβῶν κα-
uertetur. Subsānat ciues indigēs mēte: vir āt
τασκαφήσεται. Μυκτηρίζει πολίτας ἐνδεὴς φρενῶν, ἀνὴρ δὲ
prudēs silentiū agit. Vir bilinguis reuelat cōsi
φρόνιμος ἡσυχίαν ἄγει. Ἀνὴρ δίγλωσσος ἀποκαλύπτει βου-
lia in cōcilio: fidelis āt spū celat res. Quib⁹ nō
λὰς ἐν συνεδρίῳ, πιστὸς δὲ πνοῇ κρύπτει πράγματα. Οἷς μὴ
est gubernatio: cadūt vt folia: sa
ὑπάρχει κυβέρνησις, πίπτουσιν ὥσπερ φύλλα, σωτη-
lus āt est in multo ꝯsilio. mal⁹ malefacit cū
ρία δὲ ὑπάρχει ἐν πολλῇ βουλῇ. Πονηρὸς κακοποιεῖ ὅταν
mixt⁹ fuerit iusto: odio hēt āt sonū securitatis. Mulier grosa
συμμίξῃ δικαίῳ, μισεῖ δὲ ἦχον ἀσφαλείας. Γυνὴ εὐχάριστος
suscitat viro gl'iam: sedes āt ignominie mulier odio hēns iusta.
ἐγείρει ἀνδρὶ δόξαν, θρόνος δὲ ἀτιμίας γυνὴ μισοῦσα δίκαια.
Diuitiaꝝ pigri idigētes sunt: at robusti innitunt
Πλούτου ὀκνηροὶ ἐνδεεῖς γίνονται, οἱ δὲ ἀνδρεῖοι ἐρείδονται
diuitijs. aīe sue bonū facit vir misericors per
πλούτῳ. Τῇ ψυχῇ αὐτοῦ ἀγαθὸν ποιεῖ ἀνὴρ ἐλεήμων, ἐξολ-
dit āt suū corp⁹ imisericors. Impi⁹ facit opa iniusta:
λύει δὲ αὐτοῦ σῶμα ὁ ἀνελεήμων. Ἀσεβὴς ποιεῖ ἔργα ἄδικα,
semē āt iustoꝝ merces veritatis. Fili⁹ iust⁹ gignit
σπέρμα δὲ δικαίων μισθὸς ἀληθείας. Υἱὸς δίκαιος γεννᾶται
in vitā: ꝓsecutio āt impij in mortē. Abominatio do
εἰς ζωήν, διωγμὸς δὲ ἀσεβοῦς εἰς θάνατον. Βδέλυγμα κυ-
mino puerse vie: acceptabiles āt ei oēs irrepre
ρίῳ διεστραμμέναι ὁδοί, προσδεκτοὶ δὲ αὐτῷ πάντες ἄμω-
hēsibiles ī via. Manui man⁹ iniiciēs iniuste nō impunis
μοι ἐν ὁδῷ. Χειρὶ χεῖρας ἐμβαλὼν ἀδίκως οὐκ ἀτιμώρητος
erit maloꝝ: at seminās iusticiā accipiet mercedē fide
ἔσται κακῶν, ὁ δὲ σπείρων δικαιοσύνην λήψεται μισθὸν πι-
liū. Tanꝙ inauris aurea in nare suis: sic mulieri
στόν. Ὥσπερ ἐνώτιον χρυσοῦν ἐν ῥινὶ ὑός, οὕτω γυναικὶ
stulte pulchritudo. desideriū iustoꝝ totū bonū: spes
κακόφρονι κάλλος. Ἐπιθυμία δικαίων πᾶσα ἀγαθή, ἐλπὶς
āt impioꝝ peribit. Suntꝙ ꝓpria seminantes plu-
δὲ ἀσεβῶν ἀπολεῖται. Εἰσὶν οἳ τὰ ἴδια σπείροντες πλείο-
ra faciūt: sunt āt ꝛ q̄ ꝯgregātes minuunt. Anima
να ποιοῦσιν, εἰσὶ δὲ καὶ οἱ συνάγοντες ἐλαττονοῦνται. Ψυχὴ
benedicta ois simplex. Vir āt iracund⁹ nō formosus.
εὐλογουμένη πᾶσα ἁπλῆ, ἀνὴρ δὲ θυμώδης οὐκ εὐσχήμων. Ὁ
cōtinēs triticū relinquat ipm gentib⁹: bñdictio
συνέχων σῖτον ὑπολείποιτο αὐτὸν τοῖς ἔθνεσιν, εὐλογία
āt in caput distribuētis. Qui fabricat bona qrit
δὲ εἰς κεφαλὴν τοῦ μεταδιδόντος. Τεκταινόμενος ἀγαθὰ ζητεῖ
grām bonā: exquirentē āt mala cōprehēdent eū.
χάριν ἀγαθήν, ἐκζητοῦντα δὲ κακὰ καταλήψεται αὐτόν.

qui cōfidit in diuitijs ſuis hic corruet: at
ὁ πεποιθὼς ἐπὶ πλούτῳ ἑαυτοῦ οὗτος πεσεῖται, ὁ δὲ ἀν
qui inheret iuſtis orief. Qui nō pacſto eſt
τιλαμβανόμενος δικαίων ἀνατελεῖ. Ὁ μὴ συμπεριφερόμε
ſuc domui poſſidebit vētos: ſeruiet āt ſtultus
νος τῷ ἑαυτοῦ οἴκῳ κληρονομήσει ἀνέμους, δουλεύσει δὲ ἄφρων
prudēti. De fructu iuſticie naſcif arbor vite: au
φρονίμῳ. Ἐκ καρποῦ δικαιοσύνης φύεται δένδρον ζωῆς, ἀφαι
ferunf āt intēpeſtiue aīe iniquoꝝ. Si qdē iuſtus vix
ροῦνται δὲ ἄωροι ψυχαὶ παρανόμων. Εἰ ὁ μὲν δίκαιος μόλις
ſaluatur: impi⁹ ꝛ peccator vbi apparebit?
σώζεται, ὁ ἀσεβὴς καὶ ἁμαρτωλὸς ποῦ φανεῖται; Ca.12.
Diligēs diſciplinā diligit ſenſū: at ōdit incre
Ὁ ἀγαπῶν παιδείαν ἀγαπᾷ αἴσθησιν, ὁ δὲ μισῶν ἐλέγ
pationes inſipiēs. Melius ꝗ inuenit grām apud dām: vir āt
χους ἄφρων. Κρείσσων ὁ εὑρὼν χάριν παρὰ κυρίῳ, ἀνὴρ δὲ
iniqu⁹ tacebitur. Nō diriget ho
παράνομος παρασιωπηθήσεται. Οὐ κατορθώσει ἄνθρω
mo ex iniquo: at radices iuſtoꝝ nō auferent. mulier
πος ἐξ ἀνόμου, αἱ δὲ ῥίζαι τῶν δικαίων οὐκ ἐξαρθήσονται. γυνὴ
virilis corona viro ſuo: quēadmodū āt in ligno vmis:
ἀνδρεία στέφανος τῷ ἀνδρὶ αὐτῆς, ὥσπερ δὲ ἐν ξύλῳ σκώληξ,
ſic vir perdit mulier mala. Cogitationes iuſto
οὕτως ἄνδρα ἀπόλλυσι γυνὴ κακοποιός. Λογισμοὶ δικαίω
rū iudicia: gubernāt āt impij dolos. Sinōes impioꝝ
ων κρίματα, κυβερνῶσι δὲ ἀσεβεῖς δόλους. λόγοι ἀσεβῶν
doloſi in ſāguinē: os āt rectoꝝ liberabit eos. Ubicūq verta
δόλιοι εἰς αἷμα, στόμα δὲ ὀρθῶν ῥύσεται αὐτούς. Οὗ ἐὰν στρα
tur impius delef: dom⁹ āt iuſtoꝝ pmanebūt: Os
φῇ ὁ ἀσεβὴς ἀφανίζεται, οἶκοι δὲ δικαίων παραμενοῦσι. Στό
prudētis laudaf a viro: piger corde āt ſub
μα συνετοῦ ἐγκωμιάζεται ὑπὸ ἀνδρός, νωθροκάρδιος δὲ μυ
ſannaf. Meli⁹ vir in inhonoratione ſuiēs ſibi: ꝙ ho
κτηρίζεται. Κρείσσων ἀνὴρ ἐν ἀτιμίᾳ δουλεύων ἑαυτῷ, ἢ τι
norē ſibi circūponēs ꝛ indigēs pane. Miſeraf
μὴν ἑαυτῷ περιτιθεὶς καὶ προσδεόμενος ἄρτου. Οἰκτείρει
iuſtus aias iumētoꝝ ſuoꝝ: at viſcera impioꝝ
δίκαιος ψυχὰς κτηνῶν αὐτοῦ, τὰ δὲ σπλάγχνα τῶν ἀσεβῶν
crudelia. Qui operaf ſuā terrā implebi
ἀνελεήμονα. Ὁ ἐργαζόμενος τὴν ἑαυτοῦ γῆν ἐμπλησθήσε
tur panib⁹: at ſectantes vana indigētes mente. Qui
ται ἄρτων, οἱ δὲ διώκοντες μάταια ἐνδεεῖς φρενῶν. Ὅς
eſt ſuauis in vinoꝝ immorationib⁹: in ſuis mūitioni
ἐστιν ἡδὺς ἐν οἴνων διατριβαῖς, ἐν τοῖς ἑαυτοῦ ὀχυρώμα
bus relinquet ignominiā. Deſideria impioꝝ mala:
σι καταλείψει ἀτιμίαν. Ἐπιθυμίαι ἀσεβῶν κακαί, αἱ
at radices pioꝝ in mūitionib⁹. ppt peccatū labio
δὲ ῥίζαι τῶν εὐσεβῶν ἐν ὀχυρώμασι. Δι᾽ ἁμαρτίαν χει
rū incidet in laqueos peccator: effugit āt
λέων ἐμπίπτει εἰς παγίδας ἁμαρτωλός, ἐκφεύγει δὲ
ex eis iuſt⁹. De fructib⁹ oris viri aīa
ἐξ αὐτῶν δίκαιος. Ἀπὸ καρπῶν στόματος ἀνδρὸς ψυχὴ
replebit bonis: retributio aūt labioꝝ ſuoꝝ
πλησθήσεται ἀγαθῶν, ἀνταπόδομα δὲ χειλέων αὐτοῦ
tribuetur ei. Uie ſtultoꝝ recte corā eis
δοθήσεται αὐτῷ. Ὁδοὶ ἀφρόνων ὀρθαὶ ἐνώπιον αὐτῶν
exaudit āt cōſilia ſapiēs. fatu⁹ ipſo die indi
εἰσακούει δὲ συμβουλίας σοφός. ἄφρων αὐθήμερον ἐξαγ
cat irā ſuā: celat āt ſuā ignominiā cal
γέλλει ὀργὴν αὐτοῦ, κρύπτει δὲ τὴν ἑαυτοῦ ἀτιμίαν πα
lidus. Demōſtratā fidē āñūciat iuſt⁹:
νοῦργος. Ἐπιδεικνυμένην πίστιν ἀπαγγέλλει δίκαιος, ὁ
at teſtis iniuſtoꝝ doloſus. Sūt ꝗ dicētes vulne
δὲ μάρτυς τῶν ἀδίκων δόλιος. Εἰσὶν οἳ λέγοντες τιτρώ
rant q̄ſi enſis: lingue āt ſapientū ſanāt. Labia
σκουσιν ὡς μάχαιρα, γλῶσσαι δὲ σοφῶν ἰῶνται. Χείλη
vera dirigūt teſtimoniū: teſtis āt repētin⁹ linguā
ἀληθινὰ κατορθοῖ μαρτυρίαν, μάρτυς δὲ ταχὺς γλῶσσαν
hēt iniuſtā. Dolus in corde fabricātis mala: at
ἔχει ἄδικον. Δόλος ἐν καρδίᾳ τεκταινομένου κακά, οἱ δὲ
volētes pacē gaudebūt. non
βουλόμενοι εἰρήνην εὐφρανθήσονται. Οὐκ

Qui confidit in diuitiis ſuis corruet: iuſti aūt q̄ſi virens foliū germinabūt. Qui cōturbat domū ſuā poſſidebit ventos: & qui ſtultus eſt ſeruiet ſapiēti. Fructus iuſti lignū vite: & q ſuſcipit animas ſapiens eſt. Si iuſtus in terra recipit: quātomagis impius & peccator. 12.

Qui diligit diſciplinā: diligit ſcientiā: qui aūt odit increpatiões inſipiēs ē. Qui bon⁹ eſt hauriet ſibi gratiā a dño: qui aūt cōfidit in cogitationib⁹ ſuis impie agit. Non roborabitur hō ex īpietate: & radix iuſtorū nō cōmouebitur. Mulier diligēs corona ē viro ſuo: & putredo in oſſibus eius q̄ cōfuſione res dignas gerit. Cogitatiões iuſtorū iudicia: & cōſilia impiorū fraudulenta. Verba impioꝝ īſidiātur ſanguini: os iuſtoꝝ liberabit eos. Verte impios & nō erunt: domus aūt iuſtorum permanebit. Doctrina ſua noſcitur vir: q aūt van⁹ & excors eſt patebit cōtemptui. Melior eſt paup & ſufficiēs ſibi: q̄ꝫ glorioſus & indigēs pane. Nouit iuſtus iumētoꝝ ſuoꝝ aīas: viſcera aūt īpiorū crudelia. Qui opatur terrā ſuā ſatiabitur panib⁹: q aūt ſectatur ociū ſtultiſſim⁹ eſt. Deſideriū īpii monimentū eſt īpiorū: radix autem iuſtorū proficiet. Propter pctā labioꝝ ruina proximat malo: effugiet aūt iuſt⁹ de anguſtia. De fructu oris ſui vnuſqſqꝫ replebitur bonis: & iuxta opa manuū ſuarū retribuetur ei. Via ſtulti recta in oculis ei⁹: q aūt ſapiens eſt audit cōſilia. Fatuus ſtatim indicat irā ſuā: q aūt diſſimulat iniuriā callidus ē. Qui qd̄ nouit loquitur index iuſticie eſt: qui aūt mētitur teſtis ē fraudulētus. Eſt q pmittit & q̄ſi gladio pūgitur cōſciētie: lingua aūt ſapiētiū ſanitas. Labiū veritatis firmū erit ī ppetuū: q aūt teſtis eſt repētinus: cōcinnat linguā mēdacii. Dol⁹ ī corde cogitātiū mala: q aūt pacis ineunt cōſilia: ſequtur eos gaudium. Non

בוטח בעשרו הוא יפול וכעלה
צדיקים יפרחו: עכר ביתו
ינחל רוח ועבד אויל לחכם
לב: פרי צדיק עץ חיים ולקח
נפשות חכם: הן צדיק בארץ
ישלם אף כי רשע וחוטא:
Cap. xij. אהב מוסר אהב
דעת ושונא תוכחת בער: טוב
יפיק רצון מיהוה ואיש
מזמות ירשיע: לא יכון אדם
ברשע ושרש צדיקים בל ימוט:
אשת חיל עטרת בעלה וכרקב
בעצמותיו מבישה: מחשבות
צדיקים משפט תחבולות רשעים
מרמה: דברי רשעים ארב דם
ופי ישרים יצילם: הפך רשעים
ואינם ובית צדיקים יעמד: לפי
שכלו יהלל איש ונעוה לב יהיה
לבוז: טוב נקלה ועבד לו ממתכבד
וחסר לחם: יודע צדיק נפש
בהמתו ורחמי רשעים אכזרי:
עבד אדמתו ישבע לחם ומרדף
רקים חסר לב: חמד רשע מצוד
רעים ושרש צדיקים יתן:
בפשע שפתים מוקש רע ויצא
מצרה צדיק: מפרי פי איש
ישבע טוב וגמול ידי אדם ישיב
לו: דרך אויל ישר בעיניו
ושמע לעצה חכם: אויל ביום
יודע כעסו וכסה קלון ערום: יפיח
אמונה יגיד צדק ועד שקרים
מרמה: יש בוטה כמדקרות חרב
ולשון חכמים מרפא: שפת
אמת תכון לעד ועד ארגיעה
לשון שקר: מרמה בלב חרשי
רע וליועצי שלום שמחה: לא

נפל
צדק פרח
נחל אול
פרה
שלם חטא
יסר ידע
יכח
פוק
זמם רשע
כון מטט
איש
בוש חשב
שפט חבל
רמה
פה נצל
עמד
הלל עוה
היה קלה
כבד
צדק
כזר
שבע רדף
ריק צוד
רוע נתן
שפה יקש
צור פרה
פה נפל
שוב אול
יעץ
ידע קלה
ערם יפח
אמן נגד
עוד רמה
בטה דקר
לשון רפא
כון רגע
שלם

לא יאנה לצדיק כל און ורשעים — אנה
מלאו רע׃ תועבת יהוה שפתי — תעב
שקר ועשי אמונה רצונו׃ אדם — עשה
ערום כסה דעת ולב כסילים — ידע כסל
יקרא אולת׃ יד חרוצים תמשול — קרא חרץ
ורמיה תהיה למס׃ דאגה בלב — משל רמה
איש ישחנה ודבר טוב ישמחנה׃ — היה שוח
יתר מרעהו צדיק ודרך רשעים — שמח צדק
תתעם׃ לא יחרך רמיה צידו — תעה חרך
והון אדם יקר חרוץ׃ בארח — צוד
צדקה חיים ודרך נתיבה — נתב
אל מות׃

Cap. xiij. בן חכם מוסר אב — יסר
ולץ לא שמע גערה׃ מפרי פי — לוץ גערה
איש יאכל טוב ונפש בגדים — פה אכל
חמס׃ נצר פיו שמר נפשו פשק
שפתיו מחתה לו׃ מתאוה ואין — שפה חתת
נפשו עצל ונפש חרצים תדשן׃ — אוה דשן
דבר שקר ישנא צדיק ורשע — שנא
יבאיש ויחפיר׃ צדקה תצר תם — באש חפר
דרך ורשעה תסלף חטאת׃ יש — נצר תמם
מתעשר ואין כל מתרושש והון — סלף עשר
רב׃ כפר נפש איש עשרו ורש — רוש
לא שמע גערה׃ אור צדיקים
ישמח ונר רשעים ידעך׃ רק — נור דעך
בזדון יתן מצה ואת נועצים חכמה׃ — זוד נתן
הון מהבל ימעט וקבץ על יד — נצה יעץ
ירבה׃ תוחלת ממשכה מחלה לב — מעט
ועץ חיים תאוה באה׃ בז לדבר — רבה יחל
יחבל לו וירא מצוה הוא ישלם׃ — משך חלה
תורת חכם מקור חיים לסור — אוה חבל
ממקשי מות׃ שכל טוב יתן חן — צוה שלם
ודרך בגדים איתן׃ כל ערום — ירה קור
יעשה בדעת וכסיל יפרש אולת׃ — יקש נתן
מלאך רשע יפל ברע וציר — ערם עשה
אמונים מרפא׃ ריש וקלון פורע — ידע כסל
פרש לאך
נפל רוע
אמן רפא
רוש קלה

contristabit iustum quicquid ei acciderit: impii autē replebūtur malo. Abominatio est domino labia mendacia: qui autē fideliter agunt placent ei. Homo versutus celat scientiā: & cor insipientium prouocat stulticiā. Manus fortium dominabitur: que autē remissa est tributis seruiet. Meror in corde viri humiliabit illum: & sermone bono letificabitur. Qui negligit damnum propter amicū iustus est: iter autē impiorū decipiet eos. Non inueniet fraudulentus lucrū: & substātia hominis erit auri preciū. In semita iusticie vita: iter autem deuium ducit ad mortem. 13.

Filius sapiens doctrina patris: qui autem illusor est non audit cū arguitur. De fructu oris sui homo satiabitur bonis: anima autē impiorū iniqua. Qui custodit os suū custodit animā suā: qui autē inconsideratus est ad loquendū sentiet mala. Vult & nō vult piger: aīa autē operantiū impinguabitur. Verbū mendax iustus detestabitur: impius autē cōfundit & cōfundetur. Iustitia custodit innocentis viam: impietas autē peccatorē supplantat. Est quasi diues cū nihil habeat: & est quasi pauper cū in multis diuitiis sit. Redēptio aīe viri diuitie sue: qui autē pauper est increpationē nō sustinet. Lux iustorum letificat: lucerna autē impiorū extinguetur. Inter superbos semper iurgia sūt: qui autē agūt oia cū cōsilio: reguntur sapiā. Substātia festinata minuetur: que autē paulatim colligitur manu multiplicabitur. Spes que differtur affligit aiam: lignū vite desideriū veniēs. Qui detrahit alicui rei: ipse se in futurū obligat: qui autē timet preceptū in pace versabitur. Lex sapiētis fons vite: vt declinet a ruina mortis. Doctrina bona dabit gratiā: in itinere cōtemptorū vorago. Astutus oia agit cū cōsilio: qui autē fatuus est aperit stulticiā. Nuncius impii cadet in malū: legatus fidelis sanitas. Egestas & ignominia ei qui deserit

placebit iusto nihil iniustū: at impij replebunt
ἀρέσει τῷ δικαίῳ οὐδὲν ἄδικον, οἱ δὲ ἀσεβεῖς πλησθήσονται
malis. abominatio dño labia mēdacia: at faciēs fides
κακῶν. Βδέλυγμα κυρίῳ χείλη ψευδῆ, ὁ δὲ ποιῶν πίστεις
acceptabilis apud eū. Vir prudēs thronꝰ sensus: cor
δεκτὸς παρ' αὐτῷ. Ἀνὴρ συνετὸς θρόνος αἰσθήσεως, καρδία
aūt insipiētiū obuiabit execrationibꝰ. Manꝰ electorū dñabit
δὲ ἀφρόνων συναντήσεται ἀραῖς. Χεὶρ ἐκλεκτῶν κρατήσει
facile: dolosi aūt erūt in direptionē. Terribilis sermo
εὐχερῶς, δόλιοι δὲ ἔσονται εἰς προνομήν. Φοβερὸς λόγος
cor turbat viri: ānunciatio aūt bona letificat il-
καρδίαν ταράσσει ἀνδρός, ἀγγελία δὲ ἀγαθὴ εὐφραίνει αὐ-
lū. Sapiēs iustꝰ sui ipsius amicꝰ erit: at via
τόν. Ἐπιγνώμων δίκαιος ἑαυτοῦ φίλος ἔσται, ἡ δὲ ὁδὸς τῶν
impiorū decipiet eos. nō fabricabit dolosus captiōes
ἀσεβῶν πλανήσει αὐτούς. Οὐκ ἐπιτεύξεται δόλιος θήρας
Possessio aūt preciosa vir purꝰ. In vijs iusticie vita.
Κτῆμα δὲ τίμιον ἀνὴρ καθαρός. Ἐν ὁδοῖς δικαιοσύνης ζωή.
vie aūt eorū q recordāt iniuriarū in mortē.
ὁδοὶ δὲ μνησικάκων εἰς θάνατον. Ca.13.
Filiꝰ astutus obediēs patri: filiꝰ aūt inobediēs i pdi-
Υἱὸς πανοῦργος ὑπήκοος πατρί, υἱὸς δὲ ἀνήκοος ἐν ἀπω-
tione. De fructibꝰ iusticie comedet bonus: anime aūt
λείᾳ. Ἀπὸ καρπῶν δικαιοσύνης φάγεται ἀγαθός, ψυχαὶ δὲ
impiorū peribūt intēpestiue. Qui custodit suū os
παρανόμων ὀλοῦνται ἄωροι. Ὃς φυλάσσει τὸ ἑαυτοῦ στόμα
custodit suā aiam: at temerariꝰ labijs metu afficiet
τηρεῖ τὴν ἑαυτοῦ ψυχήν, ὁ δὲ προπετὴς χείλεσι πτοήσει
seipm: In desiderijs est ois piger: manꝰ aūt virilū
ἑαυτόν. Ἐν ἐπιθυμίαις ἐστὶ πᾶς ἀεργός, χεῖρες δὲ ἀνδρείων
in diligētia. Sermonē iniustū detestat iustꝰ: impius aūt cōfun
ἐν ἐπιμελείᾳ. Λόγον ἄδικον μισεῖ δίκαιος, ἀσεβὴς δὲ αἰσχύ-
dit. et nō hēbit audaciā loquēdi. Iusticia custodit inno-
νεται, καὶ οὐχ ἕξει παρρησίαν. Δικαιοσύνη φυλάσσει ἀκά-
cētes via: at impios malos facit peccatū. Sunt
κους ὁδῷ, τοὺς δὲ ἀσεβεῖς φαύλους ποιεῖ ἁμαρτία. Εἰσὶν
ditantes seipsos nihil hētes: et sunt humiliā
οἱ πλουτίζοντες ἑαυτοὺς μηδὲν ἔχοντες, καὶ εἰσὶν οἱ ταπει-
tes seipsos in multis diuitijs. Redēptio viri aie
νοῦντες ἑαυτοὺς ἐν πολλῷ πλούτῳ. Λύτρον ἀνδρὸς ψυχῆς
proprie diuitie: mēdicꝰ aūt nō sustinet minas.
ὁ ἴδιος πλοῦτος, πτωχὸς δὲ οὐχ ὑφίσταται ἀπειλήν.
lux iustis semp: lux impiorū extinguit. Ma-
Φῶς δικαίοις διαπαντός, φῶς ἀσεβῶν σβέννυται. Κα-
lus cū iniuria facit mala: at ipsorū cognitores
κὸς μεθ' ὕβρεως πράσσει κακά, οἱ δὲ αὐτῶν ἐπιγνώμονες
sapiētes. Substātia festinata cū iniqtate: minor
σοφοί. Ὕπαρξις ἐπισπουδαζομένη μετὰ ἀνομίας, ἐλάσσων
fit: at cōgregās sibi cū pietate implebi-
γίνεται, ὁ δὲ συνάγων ἑαυτῷ μετ' εὐσεβείας πληθυνθήσε-
tur. iustꝰ miseret et cōmodat: arbor eni vite de-
ται. Δίκαιος οἰκτείρει καὶ κιχρᾷ, δένδρον γὰρ ζωῆς ἐπι-
sideriū bonū. Qui despicit rem despicie-
θυμία ἀγαθή. Ὃς καταφρονεῖ πράγματος καταφρονηθή-
tur ex ea: at timēs pceptū hic sanꝰ est.
σεται ἐξ αὐτοῦ, ὁ δὲ φοβούμενος ἐντολὴν οὗτος ὑγιαίνει.
Filio doloso nullū erit bonū famulo aūt sapiēti pspere erūt
Υἱῷ δολίῳ οὐδὲν ἔσται ἀγαθόν, οἰκέτῃ δὲ σοφῷ εὔοδοι ἔσον-
operationes: et diriget via eius. Lex
ται πράξεις, καὶ κατευθυνθήσεται ἡ ὁδὸς αὐτοῦ. Νόμος
sapiētis fons vite: at demēs capiꝰ a laqueo morie-
σοφοῦ πηγὴ ζωῆς, ὁ δὲ ἄνους ὑπὸ παγίδος θανεῖ-
tur. Intellectꝰ bonꝰ dat grām: at cognoscere legē: cognitio-
ται. Σύνεσις ἀγαθὴ δίδωσι χάριν, τὸ δὲ γνῶναι νόμον, διανοί-
nis est bone: vie aūt despicientiū in pditione. Om-
ας ἐστὶν ἀγαθῆς, ὁδοὶ δὲ καταφρονούντων ἐν ἀπωλείᾳ. Πᾶς
astutus agit cū cognitione: at fatuꝰ pandit
πανοῦργος πράσσει μετὰ γνώσεως, ὁ δὲ ἄφρων ἐξεπέτασεν
suā maliciā: Rex temerariꝰ cadet in mala: lega-
ἑαυτοῦ κακίαν. Βασιλεὺς θρασὺς ἐμπεσεῖται εἰς κακά, ἄγγε-
tus aūt sapiēs liberabit eū. Egestatē et ignominiā aufert
λος δὲ σοφὸς ῥύσεται αὐτόν. Πενίαν καὶ ἀτιμίαν ἀφαιρεῖται

disciplina: at custodiens redargutiones glorificabitur. Deside
παιδείαν, ὁ δὲ φυλάσσων ἐλέγχους δοξασθήσεται. Ἐπιθυ
ria impiorum delectant animam: opera autem impiorum longe a
μίαι ἀσεβῶν ἡδύνουσι ψυχήν, ἔργα δὲ ἀσεβῶν μακρὰν ἀπὸ
cognitione. Qui circumfert simul cum sapientibus sapiens erit:
γνώσεως. Ὁ συμπεριφερόμενος σοφοῖς σοφισθήσεται,
qui autem circumuertitur simul cum stultis agnoscetur. Peccantes
ὁ δὲ συμπεριφερόμενος ἄφροσι γνωσθήσεται. Ἁμαρτάνοντας
persequentur mala: at iustos apprehendent bo
καταδιώξεται κακά, τοὺς δὲ δικαίους καταλήψεται ἀγα
na. bonus vir relinquet heredes filios filiorum: thesauri
θά. Ἀγαθὸς ἀνὴρ κληρονομήσει υἱοὺς υἱῶν, θησαυρί
zant autem iustis diuitie impiorum. Iusti facient in
ζεται δὲ δικαίοις πλοῦτος ἀσεβῶν. Δίκαιοι ποιήσουσιν ἐν
diuitijs annos multos: iniusti vero peribunt breuiter.
πλούτῳ ἔτη πολλά, ἄδικοι δὲ ἀπολοῦνται συντόμως.
Qui parcit virge odit filium suum: at dili
Ὃς φείδεται τῆς βακτηρίας μισεῖ τὸν υἱὸν αὐτοῦ, ὁ δὲ ἀγα
gens instanter erudit. iustus comedens replet
πῶν ἐπιμελῶς παιδεύει. Δίκαιος ἔσθων ἐμπιπλᾶται τὴν
animam suam: anime autem impiorum indigentes.
ψυχὴν αὐτοῦ, ψυχαὶ δὲ ἀσεβῶν ἐνδεεῖς. Ca.14.

Sapientes mulieres edificauerunt domos: at insipiens euer
Σοφαὶ γυναῖκες ᾠκοδόμησαν οἴκους, ἡ δὲ ἄφρων κα
tit manibus suis. Ambulans recte timet
τέσκαψε ταῖς χερσὶν αὐτῆς. Ὁ πορευόμενος ὀρθῶς φοβεῖ
dominum: at qui tortuose incedit vijs suis inhonora
ται τὸν κύριον, ὁ δὲ σκολιάζων ταῖς ὁδοῖς αὐτοῦ ἀτιμασθήσε
bitur. Ex ore stultorum virga iniurie: labia autem sa
ται. Ἐκ στόματος ἀφρόνων βακτηρία ὕβρεως, χείλη δὲ σο
pientum custodiunt eos. Ubi non sunt boues presepia mun
φῶν φυλάσσει αὐτούς. Οὗ μὴ εἰσὶ βόες φάτναι καθα
da: vbi autem multa genimina manifesta bouis fortitudo. Te
ραί, οὗ δὲ πολλὰ γεννήματα φανερὰ βοὸς ἰσχύς. Μάρ
stis fidelis non mentitur: accendit autem mendacia testis iniustus.
τυς πιστὸς οὐ ψεύδεται, ἐκκαίει δὲ ψευδῆ μάρτυς ἄδικος.
Queres sapientiam apud malos et non inuenies: sen
Ζητήσεις σοφίαν παρὰ κακοῖς καὶ οὐχ εὑρήσεις, αἴσθη
sus autem apud prudentes facilis. Omnia contraria vi
σις δὲ παρὰ φρονίμοις εὐχερής. Πάντα ἐναντία ἀνδ
ro stulto: arma autem sensus labia sapientia. Sapientia astu
ρὶ ἄφρονι, ὅπλα δὲ αἰσθήσεως χείλη σοφά. Σοφία πα
torum cognoscet vias eorum: amentia autem stulto
νούργων ἐπιγνώσεται τὰς ὁδοὺς αὐτῶν, ἄνοια δὲ ἀφρό
rum in deceptione. Domus iniquorum debebunt purifica
νων ἐν πλάνῃ. Οἰκίαι παρανόμων ὀφειλήσουσι καθαρι
tionem: domus autem iustorum acceptabiles. Cor viri sensi
σμόν, οἰκίαι δὲ δικαίων δεκταί. Καρδία ἀνδρὸς αἰσθη
tiua mesta anima eius: quando autem letetur non mi
τικὴ λυπηρὰ ψυχὴ αὐτοῦ, ὅταν δὲ εὐφραίνηται οὐκ ἐπι
scetur iniuria. Domus impiorum delebuntur: tabernacula
μίγνυται ὕβρει. Οἰκίαι ἀσεβῶν ἀφανισθήσονται, σκηναὶ
autem rectorum stabunt. Est via que videtur recta esse
δὲ κατορθούντων στήσονται. Ἔστιν ὁδὸς ἣ δοκεῖ ὀρθὴ εἶναι
apud homines: at nouissima eius vadunt ad
παρὰ ἀνθρώποις, τὰ δὲ τελευταῖα αὐτῆς ἔρχεται εἰς
fundum inferni. In letitijs non miscetur meror:
πυθμένα ᾅδου. Ἐν εὐφροσύναις οὐ προσμίγνυται λύπη,
extrema autem gaudium in luctum vadunt. Suis
τελευταῖα δὲ χαρᾶς εἰς πένθος ἔρχεται. Τῶν ἑαυτοῦ
vijs replebitur qui est audacis cordis: ab autem cogitatio
ὁδῶν πλησθήσεται θρασυκάρδιος, ἀπὸ δὲ τῶν διανοημά
nibus eius vir bonus. Innocens credit omni verbo:
των αὐτοῦ ἀνὴρ ἀγαθός. Ἄκακος πιστεύει παντὶ λόγῳ,
astutus autem vadit in penitentiam. Sapiens timens
πανοῦργος δὲ ἔρχεται εἰς μετάνοιαν. Σοφὸς φοβηθεὶς
declinauit a malo: at stultus sibi confidens mi
ἐξέκλινεν ἀπὸ κακοῦ, ὁ δὲ ἄφρων ἑαυτῷ πεποιθὼς μί
scetur iniquo.
γνυται ἀνόμῳ.

disciplinam: qui autem acquiescit arguenti glorificabitur. Desiderium si compleatur delectat animam: detestantur stulti eos qui fugiunt mala. Qui cum sapientibus graditur sapiens erit: amicus stultorum similis efficietur. Peccatores persequitur malum: et iustis retribuentur bona. Bonus relinquit heredes filios et nepotes: et custoditur iusto substantia peccatoris. Multi cibi in noualibus patrum: et aliis congregantur absque iudicio. Qui parcit virge odit filium suum: qui autem diligit illum diligenter erudit. Iustus comedit et replet animam suam: venter autem impiorum insaturabilis.

14.

Sapiens mulier edificat domum suam: insipiens extructam quoque manibus destruet. Ambulans recto itinere et timens dominum: despicitur ab eo qui infami graditur via. In ore stulti virga superbie: labia autem sapientium custodiunt eos. Ubi non sunt boues presepe vacuum est: vbi autem apparent plurime segetes: ibi manifesta est fortitudo bouis. Testis fidelis non mentietur: profert autem mendacium dolosus testis. Querit derisor sapientiam et non inuenit: doctrina prudentium facilis. Vade contra virum stultum: et nescit labia prudentie. Sapientia callidi est intelligere viam suam: et prudentia stultorum errans. Stultus illudet peccatum: et inter iustos morabitur gratia. Cor quod nouit amaritudinem anime sue: in gaudio eius non miscebitur extraneus. Domus impiorum delebitur: tabernacula iustorum germinabunt. Est via que videtur homini iusta: nouissima autem eius deducunt ad mortem. Risus dolore miscebitur: et extrema gaudii luctus occupat. Vijs suis replebitur stultus: et super eum erit vir bonus. Innocens credit omni verbo: astutus considerat gressus suos. Sapiens timet et declinat a malo: stultus transilit et confidit.

מוסר ושומר תוכחת יכבד ׃ — יסר יכח
תאוה נהיה תערב לנפש — כבד היה
ותועבת כסילים סור מרע ׃ — ערב תעב
הלוך את חכמים יחכם ורעה — הלך חכם
כסילים ירוע ׃ חטאים תרדף — רוע רדף
רעה ואת צדיקים ישלם טוב ׃ — רוע צדק
טוב ינחיל בני בנים וצפון — שלם נחל
לצדיק חיל חוטא ׃ רב אכל — צפן
ניר ראשים ויש נספה בלא — צדק חטא
משפט ׃ חושך שבטו שונא בנו — ספה
ואהבו שחרו מוסר ׃ צדיק — שפט
אכל לשבע נפשו ובטן
רשעים תחסר ׃ — חסר

Cap.xiiij.

חכמות נשים בנתה
ביתה ואולת בידיה תהרסנו ׃ — נשה בנה
הרס
הולך בישרו ירא יהוה ונלוז — הלך לוז
דרכיו בוזהו ׃ בפי אויל חטר — פה
גאוה ושפתי חכמים תשמורם ׃ — גאה שפה
באין אלפים אבוס בר ורב — שמר אבס
תבואות בכח שור ׃ עד אמונים — בוא עוד
לא יכזב ויפיח כזבים עד שקר ׃ — אמן כזב
בקש לץ חכמה ואין ודעת לנבון — פוח לוץ
ידע בין
נקל ׃ לך מנגד לאיש כסיל ובל — קלל הלך
ידעת שפתי דעת ׃ חכמת ערום — כסל ערם
הבין דרכו ואולת כסילים מרמה ׃ — בין רמה
אוילים יליץ אשם ובין ישרים
רצון ׃ לב יודע מרת נפשו — רצה מרר
ובשמחתו לא יתערב זר ׃ בית — ערב
רשעים ישמד ואהל ישרים — שמד
יפריח ׃ יש דרך ישר לפני איש — פרח פנה
ואחריתה דרכי מות ׃ גם בשחק
יכאב לב ואחריתה שמחה תוגה ׃ — כאב יגה
מדרכיו ישבע סוג לב ומעליו — שבע
איש טוב ׃ פתי יאמין לכל דבר — פתה אמן
וערום יבין לאשורו ׃ חכם ירא — בין
וסר מרע וכסיל מתעבר ובוטח ׃ — סור רוע
עבר

קצר אפים יעשה אולת ואיש | עשה
מזמות ישנא : נחלו פתאים | זמם שנא
אולת וערומים יכתרו דעת: | פתה ערם
שחו רעים לפני טובים ורשעים | כתר ידע
על שערי צדיק : גם לרעהו | שחח רוע
ישנא רש ואהבי עשיר | פנה צדק
רבים : בז לרעהו חוטא ומחונן | רוש עשר
ענוים אשריו : הלא יתעו | רבב חנן
חרשי רע וחסד ואמת חרשי | ענה תעה
טוב: בכל עצב יהיה מותר | היה יתר
ודבר שפתים אך למחסור : | שפה חסר
עטרת חכמים עשרם אולת
כסילים אולת : מציל נפשות | כסל נצל
עד אמת ויפח כזבים מרמה : | עוד רמה
ביראת יהוה מבטח עז ולבניו | בטח עזז
יהיה מחסה: יראת יהוה מקור | חסה קור
חיים לסור ממקשי מות: ברב | יקש
עם הדרת מלך ובאפס לאם
מחתת רזון : ארך אפים רב | חתת רזן
תבונה וקצר רוח מרים אולת : | בין רום
חיי בשרים לב מרפא ורקב | חיה רפא
עצמות קנאה : עשק דל חרף
עשהו ומכבדו חנן אביון: ברעתו | כבד אנה
ידחה רשע וחסה במותו צדיק : | רוע חסה
בלב נבון תנוח חכמה ובקרב | בין נוח
כסילים תודע : צדקה תרומם | ידע רום
גוי וחסד לאמים חטאת: רצון
מלך לעבד משכיל ועברתו | שכל
תהיה מביש: | בוש

Cap.xv.

מענה רך ישיב חמה | ענה רכך
ודבר עצב יעלה אף : לשון | שוב עלה
חכמים תיטיב דעת ופי כסילים | לשן יטב
יביע אולת : בכל מקום עיני | ידע פה
יהוה צפות רעים וטובים : | נבע קום
מרפא לשון עץ חיים וסלף בה | צפה רוע
שבר ברוח : אויל ינאץ מוסר | אול נאץ
יסר

Impatiens operabitur stulticiam: & vir versutus odiosus est. Possidebunt paruuli stulticiam: & expectabunt astuti scientiam. Iacebunt mali ante bonos: & impii ante portas iustorum. Etiā pximo suo pauper odiosus est: amici vero diuitum multi. Qui despicit pximū suū peccat: q aūt miseretur pauperis beatus erit. Errant qui operantur malum: mīa & veritas preparāt bona. In oī opere erit abundantia: vbi aūt sunt verba plurima: ibi frequenter egestas. Corona sapientū diuitie eorum: fatuitas stultorum imprudentia. Liberat animas testis fidelis: & profert mendacia versipellis. In timore dñi fiducia fortitudinis: & filiis eius erit spes. Timor domini fons vite: vt declinet a ruina mortis. In multitudine populi dignitas regis: & in paucitate plebis ignominia principis. Qui patiēs est multa gubernatur sapia: q aūt impatiēs ē exaltat stulticiā. Vita carniū sanitas cordis: putredo ossiū inuidia. Qui calūniatur egentē exprobrat factori ei⁹: honorat aūt eū q miseretur paupis. In malicia sua repelletur impius: sperat aūt iustus in morte sua. In corde prudētis reqescit sapia & indoctos quosq erudiet. Iusticia eleuat gentē: miseros aūt facit pplos pctm. Accept⁹ ē regi minister intelligens: iracundiam eius inutilis sustinebit. 15.

Responsio mollis frāgit iram: sermo durus suscitat furorem. Lingua sapientum ornat scientiam: os stultorum ebullit stulticiā. In omī loco oculi domini contemplantur bonos & malos. Ligua placabilis lignum vite: que autē immoderata est conteret spiritum. Stultus irridet disciplinam

Impatiēs operat̄ cū temeritate: vir aūt prudēs mul
Ὀξύθυμος πράσσει μετὰ ἀβουλίας, ἀνὴρ δὲ φρόνιμος πολ
ta suffert. diuidēt stulti maliciā: at stu
λὰ ὑποφέρει. Μεριοῦνται ἄφρονες κακίαν, οἱ δὲ πανοῦρ
ti obtinebunt sensus. Labent mali ante
γοι κρατήσουσιν αἰσθήσεως. Ὀλισθήσουσι κακοὶ ἔναντι
bonos: ꝛ impij colēt portas iustoꝝ. Ami
ἀγαθῶν, καὶ ἀσεβεῖς θεραπεύσουσι θύρας δικαίων. Φί
ci odibūt amicos mēdicos: amici aūt diuitū
λοι μισήσουσι φίλους πτωχούς, φίλοι δὲ πλουσίων
multi. Qui inhonorat pauperes peccat: q̄ miserat̄ aūt mē
πολλοί. Ὁ ἀτιμάζων πένητας ἁμαρτάνει, ἐλεῶν δὲ πτω
dicos beat⁹. Errantes fabricāt mala: miam
χοὺς μακαριστός. Πλανώμενοι τεκταίνουσι κακά, ἔλεον
aūt ꝛ veritatē operant̄ boni. Non sciunt
δὲ καὶ ἀλήθειαν τεκταίνουσιν ἀγαθοί. Οὐκ ἐπίστανται
miam ꝛ fidē fabricatores maloꝝ: elemosyne aūt ꝛ fi
ἔλεον καὶ πίστιν τέκτονες κακῶν, ἐλεημοσύναι δὲ καὶ πί
des apud fabricatores bonos. In omni sollicito in
στεις παρὰ τέκτοσιν ἀγαθοῖς. Ἐν παντὶ μεριμνῶντι ἔνι
est abundātia: at dulcis ꝛ carēs dolore in egestate erit.
στι περισσόν, ὁ δὲ ἡδὺς καὶ ἀνάλγητος ἐν ἐνδείᾳ ἔσται.
Corona sapiētū diuitie eoꝝ: At ꝯuersatio stulto
Στέφανος σοφῶν πλοῦτος αὐτῶν, Ἡ δὲ διατριβὴ ἀφρό
rū mala. liberabit maloꝝ aīam testis fidelis: accēdit
νων κακή. Ῥύσεται κακῶν ψυχὴν μάρτυς πιστός, ἐκκαίει
aūt mēdacia dolosus. In timore dñi spes fortitudinis:
δὲ ψευδῆ δόλιος. Ἐν φόβῳ κυρίου ἐλπὶς ἰσχύος, τοῖς
at filijs ei⁹ relinquet firmamētū. Preceptū domi
δὲ τέκνοις αὐτοῦ καταλείψει ἔρεισμα. Πρόσταγμα κυ
ni fons vite: facit aūt declinare a laqueo mor
ρίου πηγὴ ζωῆς, ποιεῖ δὲ ἐκκλίνειν ἐκ παγίδος θανά
tis. In multa gēte gloria regis: in aūt defectu
του. Ἐν πολλῷ ἔθνει δόξα βασιλέως, ἐν δὲ ἐκλείψει
plebis cōtritio principis. patiēs vir multus in
λαοῦ συντριβὴ δυνάστου. Μακρόθυμος ἀνὴρ πολὺς ἐν
prudentia: at impatiēs fortis stult⁹. Mitis
φρονήσει, ὁ δὲ ὀλιγόψυχος ἰσχυρὸς ἄφρων. Πραΰθυ
vir cordis medic⁹: tinea aūt ossiū cor sensi
μος ἀνὴρ καρδίας ἰατρός, σὴς δὲ ὀστέων καρδία αἰσθη
tiuū. Qui calūniat̄ egentē irritat illū q̄ fe
τική. Ὁ συκοφαντῶν πένητα παροξύνει τὸν ποιή
cit eū: at honorās illū miseret̄ mēdici. In mali
σαντα αὐτόν, ὁ δὲ τιμῶν αὐτὸν ἐλεεῖ πτωχόν. Ἐν κα
tia sua expellet̄ impi⁹. Confidens sue
κίᾳ αὐτοῦ ἀπωσθήσεται ἀσεβής. Ὁ πεποιθὼς τῇ ἑαυ
sanctitati iust⁹. In corde bono viri reside
τοῦ ὁσιότητι δίκαιος. Ἐν καρδίᾳ ἀγαθῇ ἀνδρὸς ἀνα
bit sapiētia: in aūt corde stultoꝝ nō agnoscit
παύσεται σοφία, ἐν δὲ καρδίᾳ ἀφρόνων οὐ διαγινώσκε
tur. Iusticia eleuat gentē: diminuūt aūt tribus
ται. Δικαιοσύνη ὑψοῖ ἔθνος, ἐλασσονοῦσι δὲ φυλὰς
peccata. Accept⁹ regi minister intelligēs: at
ἁμαρτίαι. Δεκτὸς βασιλεῖ ὑπηρέτης νοήμων, τῇ δὲ
sua agilitate tollit ignominiā: ira pdit
ἑαυτοῦ εὐστροφίᾳ ἀφαιρεῖται ἀτιμίαν, ὀργὴ ἀπόλλυσι
ꝛ prudentes.
καὶ φρονίμους.

Ca.15.

Responsio aūt submissa auertit iram:
Ἀπόκρισις δὲ ὑποπίπτουσα ἀποστρέφει θυμόν,
sermo ꝯo tristis suscitat iras. Lingua sapientū bona
λόγος δὲ λυπηρὸς ἐγείρει ὀργάς. Γλῶσσα σοφῶν καλὰ
scit: os aūt stultoꝝ nūciat mala. in omni
ἐπίσταται, στόμα δὲ ἀφρόνων ἀναγγέλλει κακά. ἐν παντὶ
loco oculi dñi: contēplant̄ malos q̄ ꝛ bo
τόπῳ ὀφθαλμοὶ κυρίου, σκοπεύουσι κακούς τε καὶ ἀγα
nos. Sanitas lingue arbor vite: at custodiēs eā
θούς. Ἴασις γλώσσης δένδρον ζωῆς, ὁ δὲ συντηρῶν αὐτὴν
replebit̄ spū. Stult⁹ deridet disciplinā
πλησθήσεται πνεύματος. Ἄφρων μυκτηρίζει παιδίαν

patris: qui aūt custodit pcepta: astutior. In
πατρὸς, ὁ δὲ φυλάσσων ἐντολάς, πανουργότερος. Ἐν
abūdanti iusticia fortitudo multa: at impii radi
πλεοναζούσῃ δικαιοσύνῃ ἰσχὺς πολλή, οἱ δὲ ἀσεβεῖς ὁλόρ-
citus de terra pibunt. Domibus iustoꝝ fortitudo multa: fructus
ριζοι ἐκ γῆς ὀλοῦνται. Οἴκοις δικαίων ἰσχὺς πολλή, καρποὶ
āt impioꝝ peribūt. Labia sapiētū ligata sūt sensu:
δὲ ἀσεβῶν ἀπολοῦνται. Χείλη σοφῶν δέδεται αἰσθήσει,
corda āt stultoꝝ nō secura. victime impioꝝ abomi
καρδίαι δὲ ἀφρόνων οὐκ ἀσφαλεῖς. θυσίαι ἀσεβῶν βδέλυ-
natio dño: vota āt recte agētū acceptabilia apud eū. Abomi
γμα κυρίῳ, εὐχαὶ δὲ κατευθυνόντων δεκταὶ παρ' αὐτῷ. Βδέ-
natio dño vie impii. sequētes iusticiā diligit.
λυγμα κυρίῳ ὁδοὶ ἀσεβοῦς. διώκοντας δικαιοσύνην ἀγαπᾷ.
Disciplina inocētis cognoscit a trāseuntibus: q āt odiūt
Παιδεία ἀκάκου γνωρίζεται ὑπὸ τῶν παριόντων, οἱ δὲ μισοῦν-
increpatiões moriunt turpiter. Infernus & pditio manife
τες ἐλέγχους τελευτῶσιν αἰσχρῶς. Ἅδης καὶ ἀπώλεια φανε-
sta apud dñm. quō nō & corda hoim?
ρὰ παρὰ τῷ κυρίῳ, πῶς οὐχὶ καὶ αἱ καρδίαι τῶν ἀνθρώπων;
Nō amabit indoctus corripiētes se:
Οὐκ ἀγαπήσει ἀπαίδευτος τοὺς ἐλέγχοντας αὐτόν,
cū āt sapiētibus nō ꝯuersabit. Corde gaudente
μετὰ δὲ σοφῶν οὐχ ὁμιλήσει. Καρδίας εὐφραινομένης
facies viret: in āt meroribus exīte tristis incedit. Cor
πρόσωπον θάλλει, ἐν δὲ λύπαις οὔσης σκυθρωπάζει. Καρ-
rectū querit sensum: os āt ineruditoꝝ cognoscet
δία ὀρθὴ ζητεῖ αἴσθησιν, στόμα δὲ ἀπαιδεύτων γνώσεται
mala. Omni tpe oculi maloꝝ susci
κακά. Πάντα τὸν χρόνον οἱ ὀφθαλμοὶ τῶν κακῶν προσδέ-
piūt mala: at boni ꝗescunt semp. Meli
χονται κακά, οἱ δὲ ἀγαθοὶ ἡσυχάζουσι διαπαντός. Κρείσ-
or parua pars cū timore dñi: q thesauri ma-
σων μικρὰ μερὶς μετὰ φόβου κυρίου, ἢ θησαυροὶ μεγά-
gni cū itrepiditate. Melior vocatio ad ꝯuiuiū oleꝝ ad ami
λοι μετὰ ἀφοβίας. Κρείσσων ξενισμὸς λαχάνων πρὸς φι-
ciciā & grām: q appositio vituloꝝ cū inimicitia. Uir
λίαν καὶ χάριν, ἢ παράθεσις μόσχων μετὰ ἔχθρας. Ἀνὴρ
iracundus pparat rixas: patiēs āt &
θυμώδης παρασκευάζει μάχας, μακρόθυμος δὲ καὶ τὴν
futurā mitigat. Patiens vir extin
μέλλουσαν καταπραΰνει. Μακρόθυμος ἀνὴρ κατασβέ-
guet iudicia: at impius suscitat magis. Uie pigroꝝ
σει κρίσεις, ὁ δὲ ἀσεβὴς ἐγείρει μᾶλλον. Ὁδοὶ ἀεργῶν
strate spinis: at viriliū trite.
ἐστρωμέναι ἀκάνθαις, αἱ δὲ τῶν ἀνδρείων τετριμμέναι.
Filius sapiēs letificat patrē: filius āt stultus subsā
Υἱὸς σοφὸς εὐφραίνει πατέρα, υἱὸς δὲ ἄφρων μυκτηρί-
nat matrē suā. Amētis semite indigētes mēte: vir āt pru
ζει μητέρα αὐτοῦ. Ἀνοήτου τρίβοι ἐνδεεῖς φρενῶν, ἀνὴρ δὲ φρό-
dēs dirigēs ambulat. Differūt cogitatiões nō
νιμος κατευθύνων πορεύεται. Ὑπερτίθενται λογισμοὶ οἱ μὴ
honorātes cōcilia: in āt cordibus cōsiliantiū manebit ꝯsi
τιμῶντες συνέδρια, ἐν δὲ καρδίαις βουλευομένων μένει βου-
liū. Nō obediet malus illi: neque dicet oppor-
λή. Οὐ μὴ ὑπακούσῃ ὁ κακὸς αὐτῇ, οὐδὲ μὴ εἴπῃ καίριόν
tunū qd & bonū cōmuni. Uie vite cogitationes pru
τι καὶ καλὸν τῷ κοινῷ. Ὁδοὶ ζωῆς διανοήματα συνε-
dentis: vt cū declinauerit ex iferno saluus sit. Domos iniurioꝝ
τοῦ, ἵνα ἐκκλίνας ἐκ τοῦ ᾅδου σωθῇ. Οἴκους ὑβριστῶν
demolit dñs: firmauit āt terminū vidue. abominatio
κατασπᾷ κύριος, ἐστήρισε δὲ ὅριον χήρας. Βδέλυγμα
dño cogitatio iniusta: castoꝝ āt verba casta. Per
κυρίῳ λογισμὸς ἄδικος, ἁγνῶν δὲ ῥήσεις σεμναί. Ἐξόλ-
dit seipm muneꝝ acceptor: at odio hēs donoꝝ captiões
λυσιν ἑαυτὸν ὁ δωρολήπτης, ὁ δὲ μισῶν δώρων λήψεις
saluat. elemosynis & fide purgant
σώζεται. ἐλεημοσύναις καὶ πίστεσιν ἀποκαθαίρονται αἱ
peccata: at timore dñi declinat ois a ma-
μαρτίαι, τῷ δὲ φόβῳ κυρίου ἐκκλίνει πᾶς ἀπὸ κα-
lo. Corda iustoꝝ meditant fidem
κοῦ. Καρδίαι δικαίων μελετῶσι πίστεις

patris sui: qui autem cu
stodit increpatiões: astu
tior fiet. Domus iusti plu
rima fortitudo: & in fru
ctibus impii cōturbatio.
Labia sapientum
diseminabūt scientiam:
cor stultorum dissimile
erit. Victime impiorum
abomiabiles dño: vota
iustorū placabilia. Ab-
ominatio est domino
via impii: qui sequitur
iusticiam diligitur ab eo.
Doctrina mala deseren
tium viam: qui
increpationes odit mo
rietur. Infernus & pditio
corā dño: quantomagis
corda filiorū hominū.
Non amat pestilēs eum
qui se corripit: nec ad
sapientes graditur. Cor
gaudens exhilarat
faciem: in merore ani-
mi deiicitur spiritus.
Cor sapiens querit do
ctrinam: & os stultorū
pascitur imperitia. Oēs
dies pauperis mali:
secura mens quasi iuge
conuiuium. Melius est
parū cum timore dñi:
q thesauri
magni & insatiabiles.
Melius est vocari ad
olera cū charitate: q
ad vitulum saginatum
cum odio. Vir iracun-
dus prouocat
rixas: qui patiens est mi
tigat suscitatas.
Iter pigrorum quasi se
pes spinarum: via
iustorū absq; offendicu
lo. Filius sapiēs letificat
patrē: & stultus homo
despicit matrem suam.
Stulticia gaudium stul-
to: & vir
prudens dirigit gressus
suos. Dissipātur cogitatio
nes absq; cōsilio: vbi vo
sunt plures cōsiliarii: cō
firmantur. Letatur hō
in sententia oris sui:
& sermo opportunus est
optimus. Semita
vite super eruditum: vt
declinet de inferno no-
uissimo. Domū supbo-
rū demolietur dñs: & fir
mos faciet terminos vi-
due. Abominatio domi
ni cogitationes male:
& purus sermo pulcher
rimus. Conturbat
domū suā q sectatur aua
riciā: qui aūt odit mūera
viuet. Mens iusti medi
tabitur sapientiam:

אָבִיו וְשֹׁמֵר תּוֹכַחַת יַעְרִם׃
בֵּית צַדִּיק חֹסֶן רָב וּבִתְבוּאַת
רָשָׁע נֶעְכָּרֶת׃ שִׂפְתֵי חֲכָמִים
יְזָרוּ דָעַת וְלֵב כְּסִילִים לֹא־כֵן׃
זֶבַח רְשָׁעִים תּוֹעֲבַת יְהוָה וּתְפִלַּת
יְשָׁרִים רְצוֹנוֹ׃ תּוֹעֲבַת יְהוָה
דֶּרֶךְ רָשָׁע וּמְרַדֵּף צְדָקָה יֶאֱהָב׃
מוּסָר רָע לְעֹזֵב אֹרַח שׂוֹנֵא
תוֹכַחַת יָמוּת׃ שְׁאוֹל וַאֲבַדּוֹן
נֶגֶד יְהוָה אַף כִּי לִבּוֹת בְּנֵי אָדָם׃
לֹא יֶאֱהַב לֵץ הוֹכֵחַ לוֹ אֶל
חֲכָמִים לֹא יֵלֵךְ׃ לֵב שָׂמֵחַ יֵיטִב
פָּנִים וּבְעַצְּבַת לֵב רוּחַ נְכֵאָה׃
לֵב נָבוֹן יְבַקֶּשׁ דָּעַת וּפְנֵי כְסִילִים
יִרְעֶה אִוֶּלֶת׃ כָּל יְמֵי עָנִי רָעִים
וְטוֹב לֵב מִשְׁתֶּה תָמִיד׃ טוֹב
מְעַט בְּיִרְאַת יְהוָה מֵאוֹצָר
רָב וּמְהוּמָה בוֹ׃ טוֹב אֲרֻחַת
יָרָק וְאַהֲבָה שָׁם מִשּׁוֹר אָבוּס
וְשִׂנְאָה בוֹ׃ אִישׁ חֵמָה יְגָרֶה
מָדוֹן וְאֶרֶךְ אַפַּיִם יַשְׁקִיט רִיב׃
דֶּרֶךְ עָצֵל כִּמְשֻׂכַת חָדֶק וְאֹרַח
יְשָׁרִים סְלֻלָה׃ בֵּן חָכָם יְשַׂמַּח
אָב וּכְסִיל אָדָם בּוֹזֶה אִמּוֹ׃
אִוֶּלֶת שִׂמְחָה לַחֲסַר לֵב וְאִישׁ
תְּבוּנָה יְיַשֶּׁר לָכֶת׃ הָפֵר מַחֲשָׁבוֹת
בְּאֵין סוֹד וּבְרֹב יוֹעֲצִים תָּקוּם׃
שִׂמְחָה לָאִישׁ בְּמַעֲנֵה פִיו
וְדָבָר בְּעִתּוֹ מַה טּוֹב׃ אֹרַח
חַיִּים לְמַעְלָה לְמַשְׂכִּיל לְמַעַן
סוּר מִשְּׁאוֹל מָטָּה׃ בֵּית גֵּאִים
יִסַּח יְהוָה וְיַצֵּב גְּבוּל אַלְמָנָה׃
תּוֹעֲבַת יְהוָה מַחְשְׁבוֹת רָע
וּטְהֹרִים אִמְרֵי נֹעַם׃ עֹכֵר
בֵּיתוֹ בּוֹצֵעַ בָּצַע וְשׂוֹנֵא מַתָּנֹת
יִחְיֶה׃ לֵב צַדִּיק יֶהְגֶּה לַעֲנוֹת

יכח ערם
צדק בוא
עכר שפה
זרה כסל
תעב פלל
רדף אהב
יסר שנא
מות שאל
לבב
לוץ יכח
יטב
פנה כאה
בין בקש
ידע רעה
ענה רוע
שתה תמד
אצר
הום
אבס
גרה
דון שקט
רוב שוך
שמח
בזה
בין ישר
ילך פור
חשב יעץ
קום ענה
פה
עלה שכל
שאל נטה
נסח נצב
תעב רוע
טהר
בצע נתן
חיה צדק
הגה ענה

ופי רשעים יביע רעות : רחוק | נבע רעה
יהוה מרשעים , ותפלת צדיקים | פלל
ישמע : מאור עינים ישמח | שמע אור
לב , שמועה טובה תדשן עצם : | דשן
אזן שמעת תוכחת חיים , בקרב | יכח
חכמים תלין : פורע מוסר מואס | לון פרע
נפשו , ושומע תוכחת קונה | יסר מאס קנה
לב : יראת יהוה מוסר חכמה , | ענה
ולפני כבוד ענוה : | פנה כבד

Cap. xvj.

לאדם מערכי לב , | ערך ענה
ומיהוה מענה לשון : כל דרכי | לשון
איש זך בעיניו , ותכן רוחות | זכך
יהוה : גל אל יהוה מעשיך , | גלל עשה
ויכנו מחשבתיך : כל פעל יהוה | כון חשב
למענהו , וגם רשע ליום רעה : | רוע
תועבת יהוה כל גבה לב , יד
ליד לא ינקה : בחסד ואמת | נקה
יכפר עון , וביראת יהוה סור | כפר
מרע : ברצות יהוה דרכי איש , | רצה
גם אויביו ישלם אתו : טוב | איב שלם
מעט בצדקה , מרב תבואות | בוא
בלא משפט : לב אדם יחשב | שפט חשב
דרכו , ויהוה יכין צעדו : קסם | כון
על שפתי מלך , במשפט לא | שפה שפט
ימעל פיו : פלס ומאזני משפט | מעל פה
ליהוה , מעשהו כל אבני כיס : | אזן עשה
תועבת מלכים עשות רשע , כי | עשה
בצדקה יכון כסא : רצון מלכים | רצה
שפתי צדק , ודבר ישרים
יאהב : חמת מלך מלאכי מות , | אהב יחם
ואיש חכם יכפרנה : באור | לאך כפר
פני מלך חיים , ורצונו כעב | פנה
מלקוש : קנה חכמה מה טוב | לקש
מחרוץ , וקנות בינה נבחר מכסף : | חרץ קנה
מסלת ישרים סור מרע , שמר | סור סלל
נפשו נצר דרכו : לפני שבר | רוע

os impiorum redundat malis. Longe est dominus ab impiis: & orationes iustorum exaudiet. Lux oculorũ letificat animã: fama bona impinguat ossa. Auris que audit increpationes vite: in medio sapientũ cõmorabitur. Qui abiicit disciplinã: despicit aiam suã: q aũt acqescit increpationibus possessor est cordis. Timor dñi disciplina sapiẽtie: & gloriam precedit humilitas. 16.

Hominis est animũ preparare: & dñi gubernare linguam. Omnes vie hoĩs patent oculis eius: spirituũ ponderator est dominus. Reuela domino opera tua: & dirigentur cogitationes tue. Vniuersa ꝓpter semetipsũ operat⁹ est dñs: ĩpiũ quoqꝫ ad diẽ malũ. Abominatio domini est oĩs arrogãs: etiã si man⁹ ad manũ fuerit nõ est innocẽs. Misericordia & veritate redimitur iniquitas: & in timore dñi declinatur a malo. Cũ placuerit dño vie hoĩs: inimicos quoqꝫ eius cõuertet ad pacem. Melius est parum cum iustitia: ꝙ̃ multi fructus cum iniquitate. Cor hominis disponit viam suã: sed dñi est dirigere gressus eius. Diuinatio in labiis regis: in iudicio non errabit os eius. Pondus & statera iudicia domini sunt: & opera ei⁹ omnes lapides sacculi. Abominabiles regi qui agunt impie: quoniã iusticia firmabitur solium. Voluntas regum labia iusta: qui recta loquitur diligetur. Indignatio regis nuncii mortis: & vir sapiens placabit eum. In hilaritate vultus regis vita: & clementia eius quasi imber serotinus. Posside sapiẽtiam: quia auro melior ẽ: & acqre prudentiã: qa ꝓciosior ẽ argento. Semita iustorũ declinat mala: custos aie sue seruat viam suã. Contritionem precedit

os at impiorum respõdet mala. Acceptabiles apud do-
στόμα δὲ ἀσεβῶν ἀποκρίνεται κακά. Δεκταὶ παρὰ κυ-
minũ vie virorum iustorum: per at eos et inimici
ρίῳ ὁδοὶ ἀνθρώπων δικαίων, διὰ δὲ αὐτῶν καὶ οἱ ἐχθροὶ
amici fiũt. Longe abest deus ab impiis:
φίλοι γίνονται. Μακρὰν ἀπέχει ὁ θεὸς ἀπὸ ἀσεβῶν,
orones at iustorum audit. Melior pauca acceptio cũ
εὐχαῖς δὲ δικαίων ὑπακούει. Κρείσσων ὀλίγη λῆψις μετὰ
iusticia ꝙ̃ multa germina cũ iniusticia. Cor
δικαιοσύνης ἢ πολλὰ γεννήματα μετὰ ἀδικίας. Καρ-
viri cogitet iusta: vt a deo dirigã-
δία ἀνδρὸς λογιζέσθω δίκαια, ἵνα ὑπὸ τοῦ θεοῦ διορθῶ-
tur gressus eius. Cõtẽplãs oculus bona leti-
ται τὰ διαβήματα αὐτοῦ. Θεωρῶν ὀφθαλμὸς καλὰ εὐ-
ficat cor: fama at bona ĩpinguat ossa. Qui expel-
φραίνει καρδίαν, φήμη δὲ ἀγαθὴ πιαίνει ὀστᾶ. Ὃς ἀπω-
lit disciplinã odit seipm: at seruãs ĩcrepatiões dili-
θεῖται παιδείαν μισεῖ ἑαυτόν, ὁ δὲ τηρῶν ἐλέγχους ἀγα-
git aiam suã. Timor dñi disciplina et sapia:
πᾷ ψυχὴν αὐτοῦ. Φόβος κυρίου παιδεία καὶ σοφία,
et ꝑncipiũ glie respõdebit ei: ꝓcedit at
καὶ ἀρχὴ δόξης ἀποκριθήσεται αὐτῇ, προπορεύεται δὲ
humiles gloria.
ταπεινοῖς δόξα.

Ca.16.

Omnia opa humilis manifesta apud
Πάντα τὰ ἔργα τοῦ ταπεινοῦ φανερὰ παρὰ τῷ
deũ. at impii in die mala peribũt: impurus
θεῷ. οἱ δὲ ἀσεβεῖς ἐν ἡμέρᾳ κακῇ ὀλοῦνται, ἀκάθαρτος
apud deũ ois excelsi cordis. Manui manus iniiciens
παρὰ θεῷ πᾶς ὑψηλοκάρδιος. Χειρὶ χεῖρας ἐμβαλὼν
iniuste nõ erit innocẽs: initiũ vie bone facere
ἀδίκως οὐκ ἀθωωθήσεται, ἀρχὴ ὁδοῦ ἀγαθῆς τὸ ποιεῖν τὰ
iusta: acceptabilia at apud deũ potius ꝙ̃ mactare victimas. Qui
δίκαια, δεκτὰ δὲ παρὰ θεῷ μᾶλλον ἢ θύειν θυσίας. Ὁ ζη-
rẽs dñm inueniet cognitionẽ cũ iusticia: at re-
τῶν τὸν κύριον εὑρήσει γνῶσιν μετὰ δικαιοσύνης, οἱ δὲ ὀρ-
cte querentes eũ inueniẽt pacẽ. Omnia opa
θῶς ζητοῦντες αὐτὸν εὑρήσουσιν εἰρήνην. Πάντα τὰ ἔργα
dñi cũ iusticia: seruat at impi⁹ in di-
κυρίου μετὰ δικαιοσύνης, φυλάσσεται δὲ ὁ ἀσεβὴς εἰς ἡμέ-
em malũ. Diuinatio in labiis regis: in at iudi-
ραν κακήν. Μαντεῖον ἐπὶ χείλεσι βασιλέως, ἐν δὲ κρί-
cio nõ errabit os eius. Momẽtũ statere iusti-
σει οὐ μὴ πλανηθῇ τὸ στόμα αὐτοῦ. Ῥοπὴ ζυγοῦ δικαιο-
cia apud deũ: at opa eius statere iuste. Abo-
σύνη παρὰ θεῷ, τὰ δὲ ἔργα αὐτοῦ σταθμία δίκαια. Βδέ-
minatio regi faciẽs mala: cũ enĩ iusticia ꝑpa-
λυγμα βασιλεῖ ὁ ποιῶν κακά, μετὰ γὰρ δικαιοσύνης ἑτοι-
ratur soliũ ꝑncipat⁹. Acceptabilia regi labia iusta: sermo-
μάζεται θρόνος ἀρχῆς. Δεκτὰ βασιλεῖ χείλη δίκαια, λό-
nes at rectos diligit dñs. Indignatio regis nun-
γους δὲ ὀρθοὺς ἀγαπᾷ ὁ κύριος. Θυμὸς βασιλέως ἄγγε-
ci⁹ mortis: vir at sapiẽs placabit eũ. In lu-
λος θανάτου, ἀνὴρ δὲ σοφὸς ἐξιλάσεται αὐτόν. Ἐν φω-
ce vite fili⁹ regis: at accepti ei quasi nu-
τὶ ζωῆς υἱὸς βασιλέως, οἱ δὲ προσδεκτοὶ αὐτῷ ὥσπερ νέ-
bis serotinũ. Nidi sapiẽtie eligibiliores auro:
φος ὄψιμον. Νοσσιαὶ σοφίας αἱρετώτεραι χρυσίου,
nidi at prudentie eligibiliores sup argentũ. Semi-
νοσσιαὶ δὲ φρονήσεως αἱρετώτεραι ὑπὲρ ἀργύριον. Τρί-
te vite declinãt a malis: lõgitudo at vite
βοι ζωῆς ἐκκλίνουσιν ἀπὸ κακῶν, μῆκος δὲ βίου ὁ-
vie iusticie. Suscipiens disciplinã in bonis
δοὶ δικαιοσύνης. Ὁ δεχόμενος παιδείαν ἐν ἀγαθοῖς
erit: at custodiẽs increpatiões sapiẽs erit. Qui cu-
ἔσται, ὁ δὲ φυλάσσων ἐλέγχους σοφισθήσεται. Ὃς φυ-
stodit suas vias seruat suã aiam:
λάσσει τὰς ἑαυτοῦ ὁδοὺς τηρεῖ τὴν ἑαυτοῦ ψυχήν,
diligẽs at vitã suã parcet ori suo. Ante
ἀγαπῶν δὲ ζωὴν αὐτοῦ φείσεται στόματος αὐτοῦ. Πρὸ
cõtritionẽ precedit
συντριβῆς ἡγεῖται

superbia: ante aūt ruinā immodestia. melior mansuet⁹ corde
ὕβρις, πρὸ δὲ πτώματος κακοφροσύνη. Κρείσσων πραΰθυμος
cū humilitate: quā qui diuidit spolia cū iniuriātib⁹.
μετὰ ταπεινώσεως, ἢ ὃς διαιρεῖται σκῦλα μετὰ ὑβριστῶν.
Prudēs in rebus inuētor bonorū: cōfisus aūt in do
Συνετὸς ἐν πράγμασιν εὑρετὴς ἀγαθῶν, πεποιθὼς δὲ ἐπὶ κυ
mino beat⁹. Sapiētes & prudētes malos appel
ρίῳ μακαριστός. Τοὺς σοφοὺς καὶ συνετοὺς φαύλους καλοῦ
lāt: at dulces in sermone plura audiēt. fons vite
σιν, οἱ δὲ γλυκεῖς ἐν λόγῳ πλείονα ἀκούσονται. Πηγὴ ζωῆς
cogitatio possidentib⁹: disciplina aūt stultorū mala. Cor
ἔννοια τοῖς κεκτημένοις, παιδεία δὲ ἀφρόνων κακή. Καρδία
sapiētis cōsiderabit quę a pprio ore: in aūt labiis
σοφοῦ νοήσει τὰ ἀπὸ τοῦ ἰδίου στόματος, ἐπὶ δὲ χείλεσι
feret prudentiā. Faui mellis sermones boni: dul
φορέσει ἐπιγνωμοσύνην. Κηρία μέλιτος λόγοι καλοί, γλύ
cedo aūt eorū sanitas aīe. sunt vie quę videntur recte
κασμα δὲ αὐτῶν ἴασις ψυχῆς. Εἰσὶν ὁδοὶ δοκοῦσαι ὀρθαὶ
esse viro: tamē nouissima earū respiciūt in pfun
εἶναι ἀνδρί, τὰ μέντοι τελευταῖα αὐτῶν βλέπει εἰς πυθ
dū inferni. Vir in laborib⁹ laborat sibi & vim facit sue
μένα ᾅδου. Ἀνὴρ ἐν πόνοις πονεῖ ἑαυτῷ καὶ ἐκβιάζεται αὐτοῦ
pditioni. At peruersus in suo ore fert
τὴν ἀπώλειαν. Ὁ μέντοι σκολιός, ἐπὶ τῷ ἑαυτοῦ στόματι φο
pditionē. Vir insipiēs fodit sibi mala: in aūt
ρεῖ τὴν ἀπώλειαν. Ἀνὴρ ἄφρων ὀρύσσει ἑαυτῷ κακά, ἐπὶ δὲ
suis labiis thesaurizat ignē. Homo peruersus immit
τῶν ἑαυτοῦ χειλέων θησαυρίζει πῦρ. Ἀνὴρ σκολιὸς διαπέμ
tit mala: & lucernā ardētē doli accēdet malis: & se
πεται κακά, καὶ λαμπτῆρα δόλου πυρσεύσει κακοῖς, καὶ
diuidit amicos. Vir iniqu⁹ tēptat amicos:
διαχωρίζει φίλους. Ἀνὴρ παράνομος ἀποπειρᾶται φίλων,
& ducit eos p vias nō bonas. Firmās oculos
καὶ ἀπάγει αὐτοὺς ὁδοὺς οὐκ ἀγαθάς. Στηρίζων ὀφθαλμοὺς
suos cogitat puersa: diffinit aūt labiis suis om
αὐτοῦ λογίζεται διεστραμμένα, ὁρίζει δὲ τοῖς χείλεσιν αὐτοῦ πάν
nia mala: hic fornax est malitie: Corona exulta
τα τὰ κακά, οὗτος κάμινός ἐστι κακίας. Στέφανος καυχή
tionis senect⁹: in aūt viis iusticie reperiē. Melior vir
σεως γῆρας, ἐν δὲ ὁδοῖς δικαιοσύνης εὑρίσκεται. Κρείσσων ἀνὴρ
patiēs forti: & vir prudētiā hēns agricola ma
μακρόθυμος ἰσχυροῦ, καὶ ἀνὴρ φρόνησιν ἔχων γεωργίου μεγά
gno: at qui dn̄atur ire melior ɔprehendente ciuitatē.
λου, ὁ δὲ κρατῶν ὀργῆς κρείσσων καταλαμβανομένου πόλιν.
In sinus veniūt oīa iustis ab aūt do
Εἰς κόλπους ἐπέρχεται πάντα τοῖς δικαίοις, παρὰ δὲ κυ
mino oīa iusta.
ρίου πάντα τὰ δίκαια.

Ca.17.

Melior bucella cū voluptate in pace. quā dom⁹ plena
Κρείσσων ψωμὸς μεθ᾽ ἡδονῆς ἐν εἰρήνῃ, ἢ οἶκος πλήρης
multis bonis & iniustis victimis cū iurgio. Seruus
πολλῶν ἀγαθῶν καὶ ἀδίκων θυμάτων μετὰ μάχης. Οἰκέτης
intelligēs dn̄abit dn̄orū stultorū: in aūt fratrib⁹ diuidet
νοήμων κρατήσει δεσποτῶν ἀφρόνων, ἐν δὲ ἀδελφοῖς διελεῖ
ptes. Sicut pbatur in camino argētū & aurū:
ται μέρη. Ὥσπερ δοκιμάζεται ἐν καμίνῳ ἄργυρος καὶ χρυσός,
sic electa corda apud dn̄m. Mal⁹ obedit
οὕτως ἐκλεκταὶ καρδίαι παρὰ κυρίῳ. Κακὸς ὑπακούει
linguis iniquorū: iniust⁹ aūt attēdit labiis mēda
γλώσσαις παρανόμων, ἄδικος δὲ προσέχει χείλεσι ψευδέ
cib⁹. Fidelis tot⁹ ornat⁹ pecuniarū: at
σιν. Τοῦ πιστοῦ ὅλος ὁ κόσμος τῶν χρημάτων, τοῦ δὲ
infidelis neqȝ obol⁹. Qui deridet pauperē irri
ἀπίστου οὐδὲ ὀβολός. Ὁ καταγελῶν πτωχοῦ παροξύ
tat eū qui fecit illū: at qui letat perdito
νει τὸν ποιήσαντα αὐτόν, ὁ δὲ ἐπιχαίρων ἀπολλυμέ
nō erit innocēs: at qui miseret misericordiā
νῳ οὐκ ἀθωωθήσεται, ὁ δὲ ἐπισπλαγχνιζόμενος ἐλεηθήσε
cōsequet. Corona senū filii filiorū: glīa aūt
ται. Στέφανος γερόντων τέκνα τέκνων, καύχημα δὲ
filiorū patres eorū.
τέκνων πατέρες αὐτῶν.

superbia: & ante ruinā exaltabitur spiritus. Melius humiliari cum mitibus: quā diuidere spolia cum superbis. Eruditus in verbo repiet bona: qui sperat in domino beatus est. Qui sapiens est corde appellabitur prudēs: & qui dulcis eloquio maiora reperiet. Fons vite eruditio possidētis: doctrina stultorum fatuitas. Cor sapiētis erudiet os eius: & labiis eius addet gratiam. Fauus mellis composita verba: dulcedo anime & sanitas ossium. Est via que videtur homini recta: & nouissima eius ducūt ad mortem. Anima laborantis laborat sibi: quia compulit eum os suum. Vir insipiens fodit malum: & in labiis eius ignis ardescit. Homo peruersus suscitat lites: & verbosus separat principes. Vir iniquus lactat amicū suū: & ducit eum per viam non bonam. Qui attonitis oculis cogitat praua: mordens labia sua perficiet malum. Corona dignitatis senectus: que in viis iusticie reperietur. Melior est patiens viro forti: & qui dn̄atur animo suo expugnatore vrbium. Sortes mittūtur in sinu sed a domino temperantur. 17.

Melior est bucella sicca cum gaudio: quā domus plena victimis cum iurgio. Seruus sapiens dominabitur stultis filiis: & inter fratres hereditatem diuidet. Sicut igne pbatur argentū & aurum camino: ita corda pbat dominus. Malus obedit lingue inique: & fallax obtēperat labiis mendacibus. Qui despicit pauperem exprobrat factori ei⁹: & qui ruina letatur alteri⁹: nō erit ipunitus. Corona senū filii filiorum: & gloria filiorū pres eorū.

גָּאוֹן וְלִפְנֵי כִשָּׁלוֹן גֹּבַהּ רוּחַ׃
טוֹב שְׁפַל רוּחַ אֶת עֲנָוִים
מֵחַלֵּק שָׁלָל אֶת גֵּאִים׃ מַשְׂכִּיל
עַל דָּבָר יִמְצָא טוֹב וּבוֹטֵחַ
בַּיהוָה אַשְׁרָיו׃ לַחֲכַם לֵב
יִקָּרֵא נָבוֹן וּמֶתֶק שְׂפָתַיִם יוֹסִיף
לֶקַח׃ מְקוֹר חַיִּים שֵׂכֶל בְּעָלָיו
וּמוּסַר אֱוִלִים אִוֶּלֶת׃ לֵב
חָכָם יַשְׂכִּיל פִּיהוּ וְעַל שְׂפָתָיו
יוֹסִיף לֶקַח׃ צוּף דְּבַשׁ אִמְרֵי
נֹעַם מָתוֹק לַנֶּפֶשׁ וּמַרְפֵּא
לָעָצֶם׃ יֵשׁ דֶּרֶךְ יָשָׁר לִפְנֵי
אִישׁ וְאַחֲרִיתָהּ דַּרְכֵי מָוֶת׃ נֶפֶשׁ
עָמֵל עָמְלָה לּוֹ כִּי אָכַף עָלָיו
פִּיהוּ׃ אִישׁ בְּלִיַּעַל כֹּרֶה רָעָה
וְעַל שְׂפָתָיו כְּאֵשׁ צָרָבֶת׃ אִישׁ
תַּהְפֻּכוֹת יְשַׁלַּח מָדוֹן וְנִרְגָּן
מַפְרִיד אַלּוּף׃ אִישׁ חָמָס יְפַתֶּה
רֵעֵהוּ וְהוֹלִיכוֹ בְּדֶרֶךְ לֹא טוֹב׃
עֹצֶה עֵינָיו לַחְשֹׁב תַּהְפֻּכוֹת
קֹרֵץ שְׂפָתָיו כִּלָּה רָעָה׃ עֲטֶרֶת
תִּפְאֶרֶת שֵׂיבָה בְּדֶרֶךְ צְדָקָה
תִּמָּצֵא׃ טוֹב אֶרֶךְ אַפַּיִם מִגִּבּוֹר
וּמֹשֵׁל בְּרוּחוֹ מִלֹּכֵד עִיר׃ בַּחֵיק
יוּטַל אֶת הַגּוֹרָל וּמֵיְהוָה כָּל
מִשְׁפָּטוֹ׃

טוֹב פַּת חֲרֵבָה וְשַׁלְוָה בָהּ
מִבַּיִת מָלֵא זִבְחֵי רִיב׃ עֶבֶד
מַשְׂכִּיל יִמְשֹׁל בְּבֵן מֵבִישׁ
וּבְתוֹךְ אַחִים יַחֲלֹק נַחֲלָה׃ מַצְרֵף
לַכֶּסֶף וְכוּר לַזָּהָב וּבֹחֵן לִבּוֹת
יְהוָה׃ מֵרַע מַקְשִׁיב עַל שְׂפַת
אָוֶן שֶׁקֶר מֵזִין עַל לְשׁוֹן הַוֺּת׃
לֹעֵג לָרָשׁ חֵרֵף עֹשֵׂהוּ שָׂמֵחַ
לְאֵיד לֹא יִנָּקֶה׃ עֲטֶרֶת זְקֵנִים
בְּנֵי בָנִים וְתִפְאֶרֶת בָּנִים אֲבוֹתָם׃

גָּאָה
עָנָה
שָׁלַל
מָצָא
קָרָא בִּין
שָׂפָה יָסַף
קוּר
יָסַר
פֶּה
יָסַף
מָתַק רָפָא
רוּעַ
הָפַךְ שָׁלַח
דּוּן רָגַן
פָּרַד אָלַף
פָּתָה הָלַךְ
פָּאַר שׁוּב
מָצָא גָּבַר
טִיל גָּרַל
שָׁפַט
Cap. xvij.
פָּתַת שָׁלָה
רוּב
שָׂכַל מָשַׁל
בּוּשׁ חָלַק
צָרַף
לָבַב
רוּעַ קָשַׁב
זוּן לָשַׁן
הָוָה רוּשׁ
נָקָה
פָּאַר

לֹא נָאוָה לְנָבָל שְׂפַת יֶתֶר אַף
כִּי לְנָדִיב שְׂפַת שָׁקֶר: אֶבֶן
חֵן הַשֹּׁחַד בְּעֵינֵי בְעָלָיו אֶל
כָּל אֲשֶׁר יִפְנֶה יַשְׂכִּיל: מְכַסֶּה
פֶּשַׁע מְבַקֵּשׁ אַהֲבָה וְשֹׁנֶה
בְדָבָר מַפְרִיד אַלּוּף: תֵּחַת
גְּעָרָה בְמֵבִין מֵהַכּוֹת כְּסִיל מֵאָה:
אַךְ מְרִי יְבַקֶּשׁ רָע וּמַלְאָךְ
אַכְזָרִי יְשֻׁלַּח בּוֹ: פָּגוֹשׁ דֹּב
שַׁכּוּל בְּאִישׁ וְאַל כְּסִיל בְּאִוַּלְתּוֹ:
מֵשִׁיב רָעָה תַּחַת טוֹבָה לֹא
תָמוּשׁ רָעָה מִבֵּיתוֹ: פּוֹטֵר
מַיִם רֵאשִׁית מָדוֹן וְלִפְנֵי הִתְגַּלַּע
הָרִיב נְטוֹשׁ: מַצְדִּיק רָשָׁע
וּמַרְשִׁיעַ צַדִּיק תּוֹעֲבַת יְהוָה
גַּם שְׁנֵיהֶם: לָמָּה זֶּה מְחִיר בְּיַד
כְּסִיל לִקְנוֹת חָכְמָה וְלֶב אָיִן:
בְּכָל עֵת אֹהֵב הָרֵעַ וְאָח לְצָרָה
יִוָּלֵד: אָדָם חֲסַר לֵב תּוֹקֵעַ כָּף
עֹרֵב עֲרֻבָּה לִפְנֵי רֵעֵהוּ: אֹהֵב
פֶּשַׁע אֹהֵב מַצָּה מַגְבִּיהַּ פִּתְחוֹ
מְבַקֶּשׁ שָׁבֶר: עִקֶּשׁ לֵב לֹא
יִמְצָא טוֹב וְנֶהְפָּךְ בִּלְשׁוֹנוֹ יִפּוֹל
בְּרָעָה: יֹלֵד כְּסִיל לְתוּגָה לוֹ
וְלֹא יִשְׂמַח אֲבִי נָבָל: לֵב שָׂמֵחַ
יֵיטִיב גֵּהָה וְרוּחַ נְכֵאָה תְּיַבֶּשׁ
גָּרֶם: שֹׁחַד מֵחֵיק רָשָׁע יִקָּח
לְהַטּוֹת אָרְחוֹת מִשְׁפָּט: אֶת
פְּנֵי מֵבִין חָכְמָה וְעֵינֵי כְסִיל
בִּקְצֵה אָרֶץ: כַּעַס לְאָבִיו בֵּן
כְּסִיל וּמֶמֶר לְיוֹלַדְתּוֹ: גַּם עֲנוֹשׁ
לַצַּדִּיק לֹא טוֹב לְהַכּוֹת נְדִיבִים
עַל יֹשֶׁר: חוֹשֵׂךְ אֲמָרָיו יוֹדֵעַ
דָּעַת יְקַר רוּחַ אִישׁ תְּבוּנָה:
גַּם אֱוִיל מַחֲרִישׁ חָכָם יֵחָשֵׁב
אֹטֵם שְׂפָתָיו נָבוֹן:

אנה · נדב · פנה שכל · כסה בקש · שנה פרד · חתת · בין נכה · כסל מרה · רוע לאך · כזר שלח · פגש שכל · שוב רוע · מוש פטר · דון פנה · גלע רוב · נטש צדק · רשע תעב · שנה מחר · כסל קנה · רעה צור · ילד תקע · נצה נגה · מצא הפך · לשן נפל · רוע תוה · שמח יטב · כאה יבש · לקח · נטה שפט · בין · מרר · צדק נכה · ערב ישר · ידע בין · אול חרש · חשב שפה · גין

Non decẽt stultum verba composita: nec principem labium mentiens. Gemma gratissima expectatio p̃stolantis: quocunqꝫ se vertit prudenter intelligit. Qui celat delictum querit amicitias: qui altero sermone repetit separat federatos. Plus proficit correctio apud prudentẽ: q̃ꝫ centũ plage apud stultũ. Semper iurgia querit malus: angelus aũt crudelis mittetur cõtra eum. Expedit magis vrse occurrere raptis fetibus: q̃ꝫ fatuo cõfidenti sibi in stulticia sua. Qui reddit mala pro bonis: non recedet malum de domo eius. Qui dimittit aquã caput ẽ iurgiorũ: & anteq̃ꝫ patiatur cõtumeliam iudiciũ deserit. Qui iustificat impium & qui condẽnat iustum: abominabilis est vterqꝫ apud dñm. Quid prodest stulto habere diuitias: cũ sapiẽtiã emere non possit? Omni tẽpore diligit q amicus est: & frater in angustiis cõprobatur. Stultus homo plaudet manib9 suis: cũ spoponderit p amico suo. Qui meditatur discordias diligit rixas: & q exaltat ostiũ suũ q̃rit ruinã. Qui peruersi cordis est non inuenit bonum: & qui vertit linguam incidet in malũ. Natus est stultus in ignominiã suã: sed nec pater in fatuo letabitur. Animus gaudens etatem floridã facit: spiritus tristis exsiccat ossa. Munera de sinu impius accipit: vt peruertat semitas iudicii. In facie prudentis lucet sapientia: oculi stultorum in finibus terre. Ira patris filius stultus: & dolor matris que genuit eum. Non est bonũ dãnũ inferre iusto: nec percutere principẽ q recta iudicat. Qui moderatur sermones suos doct9 & prudẽs est: & preciosi spũs vir eruditus. Stultus quoqꝫ si tacuerit sapiens reputabitur & si cõpresserit labia sua intelligens. 18.

Nõ cõgruent stulto labia fidelia: neqꝫ iusto labia men-
Οὐχ ἁρμόσει ἄφρονι χείλη πιστά, οὐδὲ δικαίῳ χείλη ψευ-
dacia. Merces gratiarũ disciplina vtentib9: quocunqꝫ vtiqꝫ
δῆ. Μισθὸς χαρίτων ἡ παιδεία τοῖς χρωμένοις, οὗ δ᾽ ἂν
vertat prosperabit. Qui celat iniusticias querit amici
ἐπιστρέψῃ εὐοδωθήσεται. Ὃς κρύπτει ἀδικήματα ζητεῖ φιλί
tiã: qui autem odit celare: erigit amicos & domesticos. Cõ
αν, ὃς δὲ μισεῖ κρύπτειν, διΐστησι φίλους καὶ οἰκείους. Συν
terũt mine cor prudẽtis: stultus autem verberatus
τρίβει ἀπειλὴ καρδίαν φρονίμου, ἄφρων δὲ μαστιγωθεὶς
nõ sentit. cõtradictiones suscitat omnis malus: at do
οὐκ αἰσθάνεται. Ἀντιλογίας ἐγείρει πᾶς κακός, ὁ δὲ κύ
minus angelũ crudelẽ emittet ei. Incidet
ριος ἄγγελον ἀνελεήμονα ἐκπέμψει αὐτῷ. Ἐμπεσεῖται
cura viro intelligẽti: at stulti excogitabũt mala.
μέριμνα ἀνδρὶ νοήμονι, οἱ δὲ ἄφρονες διαλογιοῦνται κακά.
Qui reddit mala pro bonis: nõ mouebunt mala de
Ὃς ἀποδίδωσι κακὰ ἀντὶ ἀγαθῶν, οὐ κινηθήσεται κακὰ ἐκ
domo eius. Licentiã dat sermonib9 principiũ iusti
τοῦ οἴκου αὐτοῦ. Ἐξουσίαν δίδωσι λόγοις ἀρχὴ δικαιοσύ
cie: precedit autem egestatẽ cõtentio & pugna. Qui iu
νης, προηγεῖται δὲ τῆς ἐνδείας στάσις καὶ μάχη. Ὃς δί
stũ iudicat iniustũ: iniustũ autem iustũ: immund9
καιον κρίνει τὸν ἄδικον, ἄδικον δὲ τὸν δίκαιον, ἀκάθαρτος
& abominabilis apud deũ. Ad quid sunt pecunie stul
καὶ βδελυκτὸς παρὰ θεῷ. Ἵνα τί ὑπῆρξε χρήματα ἄφρο
to: possidere enĩ sapiam excors nõ poterit? Qui
νι; κτήσασθαι γὰρ σοφίαν ἀκάρδιος οὐ δυνήσεται. Ὃς
altũ facit suã domũ querit cõtritionẽ: at re
ὑψηλὸν ποιεῖ τὸν ἑαυτοῦ οἶκον ζητεῖ συντριβήν, ὁ δὲ σκο
nuens discere: incidet in mala. in omne tẽ
λιάζων τοῦ μαθεῖν, ἐμπεσεῖται εἰς κακά. Εἰς πάντα και
pus amic9 sit tibi: fratres in necessitatib9 vtiles
ρὸν φίλος ὑπαρχέτω σοι, ἀδελφοὶ δὲ ἐν ἀνάγκαις χρήσι
sint. huius enĩ gratia nascunt: vir stult9
μοι ἔστωσαν. Τούτου γὰρ χάριν γεννῶνται. Ἀνὴρ ἄφρων
applaudit & cõgaudet sibi. Sicut & spondẽs
ἐπικροτεῖ καὶ ἐπιχαίρει ἑαυτῷ, ὡς καὶ ὁ ἐγγυώμενος
spõsione dat suũ amicũ: amans peccata gaudet rixis.
ἐγγύῃ τὸν ἑαυτοῦ φίλον. Φιλαμαρτήμων χαίρει μάχαις.
At durus corde nõ occurrit bonis: vir facile muta
Ὁ δὲ σκληροκάρδιος οὐ συναντᾷ ἀγαθοῖς, ἀνὴρ εὐμετά
bilis lingua incidet in mala. cor autem stul
βολος γλώσσῃ ἐμπεσεῖται εἰς κακά. Καρδία δὲ ἄφρο
ti dolor: possidenti illud: nõ letatur pa
νος ὀδύνη τῷ κεκτημένῳ αὐτήν. Οὐκ εὐφραίνεται πα
ter in filio indisciplinato. Filius autem prudẽs letificat ma
τὴρ ἐφ᾽ υἱῷ ἀπαιδεύτῳ. Υἱὸς δὲ φρόνιμος εὐφραίνει μη
trẽ suã: cor letũ benehabere facit. Vi
τέρα αὐτοῦ. Καρδία εὐφραινομένη εὐεκτεῖν ποιεῖ. Ἀν
ri autem tristis exiccant ossa. accipiẽtis mu
δρὸς δὲ λυπηροῦ ξηραίνεται τὰ ὀστᾶ. Λαμβάνοντος δῶ
nera in sinib9 iniuste nõ prosperant vie: im
ρα ἐν κόλποις ἀδίκως οὐ κατευοδοῦνται αἱ ὁδοί, ἀσε
pi9 autem declinat vias iusticie. Facies prudẽs
βὴς δὲ ἐκκλίνει ὁδοὺς δικαιοσύνης. Πρόσωπον συνετὸν
viri sapiẽtis: at oculi stulti in summa
ἀνδρὸς σοφοῦ, οἱ δὲ ὀφθαλμοὶ τοῦ ἄφρονος ἐπ᾽ ἄκρα
terre. Ira patri fili9 stultus: & dolor ma
γῆς. Ὀργὴ πατρὶ υἱὸς ἄφρων, καὶ ὀδύνη τῇ τεκού
tri ei9. Dãnũ inferre viro iusto nõ bonũ: neqꝫ iu
σῃ αὐτόν. Ζημιοῦν ἄνδρα δίκαιον οὐ καλόν, οὐδὲ ὅ
stũ insidiari principib9 iustis. Qui abstinet
σιον ἐπιβουλεύειν δυνάσταις δικαίοις. Ὃς φείδεται
verbũ pmittere durũ: prudẽs: patiẽs autem
ῥῆμα προέσθαι σκληρόν, ἐπιγνώμων, μακρόθυμος δὲ
vir prudẽs. Amẽti interroganti sapia impu
ἀνὴρ φρόνιμος. Ἀνοήτῳ ἐπερωτήσαντι σοφία λογι
tabit: mutũ autem quispiã seipsũ cũ fecerit videbit pru
σθήσεται, ἐνεὸν δέ τις ἑαυτὸν ποιήσας δόξει φρό
dens esse.
νιμος εἶναι.

Ca. 18.

Occasiones querit vir volēs recedere ab
Προφάσεις ζητεῖ ἀνὴρ βουλόμενος χωρίζεσθαι ἀπὸ
amicis: in omni āt tēpore exprobrabilis erit. Nō necessi
φίλων, ἐν παντὶ δὲ καιρῷ ἐπονείδιστος ἔσται. Οὐ χρεί-
tatē habet sapiē indigēs mēte: poti⁹ eni ducit̄ stulti
αν ἔχει σοφίας ἐνδεὴς φρενῶν, μᾶλλον γὰρ ἄγεται ἀφρο-
tia. Quā venerit impi⁹ in pfundū maloꝝ: contēnit:
σύνῃ. Ὅταν ἔλθῃ ἀσεβὴς εἰς βάθος κακῶν, καταφρονεῖ,
superuenit āt ei ignominia ꝛ opprobriū. aqua pfunda ser
ἐπέρχεται δὲ αὐτῷ ἀτιμία καὶ ὄνειδος. Ὕδωρ βαθὺ λό-
mo in corde viri: fluui⁹ āt scaturit ꝛ fons
γος ἐν καρδίᾳ ἀνδρός, ποταμὸς δὲ ἀναπηδύει καὶ πη-
vite. Admirari psonā impij nō bonū: neq̄
γὴ ζωῆς. Θαυμάσαι πρόσωπον ἀσεβοῦς οὐ καλόν, οὐδὲ
sctū declinare iustū in iudicio. labia stulti du
ὅσιον ἐκκλίνειν τὸ δίκαιον ἐν κρίσει. Χείλη ἄφρονος ἄγου-
cūt eū in mala: at os ei⁹ temerariū mortē
σιν αὐτὸν εἰς κακά, τὸ δὲ στόμα αὐτοῦ τὸ θρασὺ θάνατον
inuocat. Os stulti ɔtritio ei: at
ἐπικαλεῖται. Στόμα ἄφρονος συντριβὴ αὐτῷ, τὰ δὲ
labia ei⁹ laque⁹ aie. ei⁹. Pigros deiicit
χείλη αὐτοῦ παγὶς τῇ ψυχῇ αὐτοῦ. Ὀκνηροὺς καταβάλ-
timor: aie āt effeminatoꝝ esuriēt. q̄ nō me-
λει φόβος, ψυχαὶ δὲ ἀνδρογύνων πεινάσουσιν. Ὁ μὴ ἰώ-
det sibi in operib⁹ suis: frater est dissipā
μενος ἑαυτὸν ἐν τοῖς ἔργοις αὐτοῦ, ἀδελφός ἐστι τοῦ λυμαι-
tis seipm. Ex magnificētia fortitudinis nomē dñi: ad
νομένου ἑαυτόν. Ἐκ μεγαλωσύνης ἰσχύος ὄνομα κυρίου, αὐ-
ipm āt accurrētes iusti exaltant. Substātia diui-
τῷ δὲ προσδραμόντες δίκαιοι ὑψοῦνται. Ὕπαρξις πλου-
tis viri vrbs munita: at gloria eius valde inū
σίου ἀνδρὸς πόλις ὀχυρά, ἡ δὲ δόξα αὐτῆς μέγα ἐπι-
brat. Ante ɔtritionē exaltat̄ cor hoīs: ꝛ āte
σκιάζει. Πρὸ συντριβῆς ὑψοῦται καρδία ἀνδρός, καὶ πρὸ
gliam humiliat̄. Qui respōdet vbū āteq̄ audiat:
δόξης ταπεινοῦται. Ὃς ἀποκρίνεται λόγον πρὶν ἀκοῦσαι,
stulticia ipsi est ꝛ opprobriū. Irā viri mitigat
ἀφροσύνη αὐτῷ ἐστι καὶ ὄνειδος. Θυμὸν ἀνδρὸς πραΰνει
seru⁹ prudēs: pusi animi āt virū q̄s sustinebit?
θεράπων φρόνιμος, ὀλιγόψυχον δὲ ἄνδρα τίς ὑποίσει;
Cor prudētis possidet sensū. aures āt sapiēm querūt
Καρδία φρονίμου κτᾶται αἴσθησιν, ὦτα δὲ σοφῶν ζητεῖ
cogitationē. dom⁹ hoīs dilatat illū ꝛ apud pnci-
ἔννοιαν. Δόμα ἀνθρώπου ἐμπλατύνει αὐτὸν καὶ παρὰ δυνά-
pes sedere facit eū. Iustus sui accusator in pnci
σταις καθίζει αὐτόν. Δίκαιος ἑαυτοῦ κατήγορος ἐν πρω-
pio sermonis: cū autē adiecerit aduersari⁹ redarguit. Cōtradi
τολογίᾳ, ὡς δ' ἂν ἐπιβάλῃ ὁ ἀντίδικος ἐλέγχεται. Ἀντι-
ctiones sedat taciturn⁹ inť āt potētes determinat. Frater
λογίας παύει σιγηρός, ἐν δὲ δυνάσταις ὁρίζει. Ἀδελφὸς
a fratre adiutus tāq̄ ciuitas munita ꝛ excelsa:
ὑπὸ ἀδελφοῦ βοηθούμενος ὡς πόλις ὀχυρὰ καὶ ὑψη-
fortis ē āt tāq̄ fundatū regnū. De fru
λή, ἰσχύει δὲ ὥσπερ τεθεμελιωμένον βασίλειον. Ἀπὸ καρ-
ctibus oris vir replet ventrē suū: de āt
πῶν στόματος ἀνὴρ πίμπλησι κοιλίαν αὐτοῦ, ἀπὸ δὲ
fructibus labioꝝ eius replebit. Mors ꝛ vi
καρπῶν χειλέων αὐτοῦ ἐμπλησθήσεται. Θάνατος καὶ ζω-
ta in manu lingue: at q̄ obtinēt eius comedēt
ὴ ἐν χειρὶ γλώσσης, οἱ δὲ κρατοῦντες αὐτῆς ἔδονται τοὺς
fructus eius. Qui inuenit mulierē bonā: inuenit gra
καρποὺς αὐτῆς. Ὃς εὗρε γυναῖκα ἀγαθήν, εὗρε χάρι-
tias: accepit āt a dño iucūditatē. Qui expellit
τας, ἔλαβε δὲ παρὰ κυρίου ἱλαρότητα. Ὃς ἐκβάλλει
mulierē bonā: expellit bona: q̄ āt cōtinet
γυναῖκα ἀγαθήν, ἐκβάλλει τὰ ἀγαθά, ὁ δὲ κατέχων
adulterā stultus ꝛ impius. Precem loquit
μοιχαλίδα ἄφρων καὶ ἀσεβής. Δεήσεις φθέγγεται
paup: at diues respōdet dura.
πένης, ὁ δὲ πλούσιος ἀποκρίνεται σκληρά.

Occasiones q̄rit qui vult recedere ab amico: omni tpe erit exprobrabil. Nō recipit stult⁹ verba prudētie: nisi ea dixeris que versantur in corde ei⁹. Impius cū in pfundū venerit pctōrū cōtemnit: sed seqtur eū ignomia & opprobriū. Aqua pfunda verba ex ore viri: & torrēs redūdās fons sapie. Accipe psonā ipii i iudicio nō ē bonū: vt declines a veritate iudicii. Labia stulti miscent se rixis: & os eius iurgia prouocat. Os stulti contritio eius: & labia ipsius ruina anime eius. Verba bilinguis quasi simplicia: & ipsa perueniunt vsq̄ ad interiora ventris. Qui mollis & dissolutus est in ope suo: frī est sua opera dissipātis. Turris fortissima nomen domini: ad ipsam currit iustus & exaltabitur. Substantia diuitis vrbs roboris eius: & q̄si mur⁹ validus circundans eū. Anteq̄ conteratur exaltatur cor hominis: & anteq̄ glorificetur humiliatur. Qui prius respondet q̄ audiat: stultū se esse demonstrat & cōfusione dignū. Spūs viri sustentat ibecillitatē suā: spm̄ vero ad irascēdū facilē qs poterit sustinere? Cor prudētis possidebit sciētiā: & auris sapiētiū q̄rit doctrinā. Donum hois dilatat viam ei⁹: & ante principes spacium ei facit. Iustus prior est accusator sui: venit amicus ei⁹ & iuestigabit eū. Cōtradictiōes cōprimit sors: & iter potētes q̄q̄ diiudicat. Frater q adiuuatur a fratre q̄si ciuitas firma: & iudicia quasi vectes vrbium. De fructu oris viri replebitur venter eius: & genimina labiorū ipsius saturabunt eum. Mors & vita in manibus lingue: qui diligūt eā comedēt fruct⁹ eius. Qui inuenit mulierē iuenit bonū: & hauriet iucunditatē a dño. Cū obsecrationib⁹ loquitur paup: & diues effabitur rigide.

Cap. xviij

לְתַאֲוָה יְבַקֵּשׁ נִפְרָד בְּכָל
תּוּשִׁיָּה יִתְגַּלָּע׃ לֹא יַחְפֹּץ כְּסִיל
בִּתְבוּנָה כִּי אִם בְּהִתְגַּלּוֹת
לִבּוֹ׃ בְּבוֹא רָשָׁע בָּא גַם בּוּז
וְעִם קָלוֹן חֶרְפָּה׃ מַיִם עֲמֻקִּים
דִּבְרֵי פִי אִישׁ נַחַל נֹבֵעַ מְקוֹר
חָכְמָה׃ שְׂאֵת פְּנֵי רָשָׁע לֹא
טוֹב לְהַטּוֹת צַדִּיק בַּמִּשְׁפָּט׃
שִׂפְתֵי כְסִיל יָבֹאוּ בְרִיב
וּפִיו לְמַהֲלֻמוֹת יִקְרָא׃ פִּי
כְסִיל מְחִתָּה לוֹ וּשְׂפָתָיו מוֹקֵשׁ
נַפְשׁוֹ׃ דִּבְרֵי נִרְגָּן כְּמִתְלַהֲמִים
וְהֵם יָרְדוּ חַדְרֵי בָטֶן׃ גַּם
מִתְרַפֶּה בִמְלַאכְתּוֹ אָח הוּא
לְבַעַל מַשְׁחִית׃ מִגְדַּל עֹז שֵׁם
יְהוָה בּוֹ יָרוּץ צַדִּיק וְנִשְׂגָּב׃
הוֹן עָשִׁיר קִרְיַת עֻזּוֹ וּכְחוֹמָה
נִשְׂגָּבָה בְּמַשְׂכִּיתוֹ׃ לִפְנֵי שֶׁבֶר
יִגְבַּהּ לֵב אִישׁ וְלִפְנֵי כָבוֹד
עֲנָוָה׃ מֵשִׁיב דָּבָר בְּטֶרֶם
יִשְׁמָע אִוֶּלֶת הִיא לוֹ וּכְלִמָּה׃
רוּחַ אִישׁ יְכַלְכֵּל מַחֲלֵהוּ וְרוּחַ
נְכֵאָה מִי יִשָּׂאֶנָּה׃ לֵב נָבוֹן
יִקְנֶה דָּעַת וְאֹזֶן חֲכָמִים תְּבַקֶּשׁ
דָּעַת׃ מַתָּן אָדָם יַרְחִיב לוֹ וְלִפְנֵי
גְדֹלִים יַנְחֶנּוּ׃ צַדִּיק הָרִאשׁוֹן
בְּרִיבוֹ וּבָא רֵעֵהוּ וַחֲקָרוֹ׃ מִדְיָנִים
יַשְׁבִּית הַגּוֹרָל וּבֵין עֲצוּמִים
יַפְרִיד׃ אָח נִפְשָׁע מִקִּרְיַת
עֹז וּמִדְיָנִים כִּבְרִיחַ אַרְמוֹן׃
מִפְּרִי פִי אִישׁ תִּשְׂבַּע בִּטְנוֹ
תְּבוּאַת שְׂפָתָיו יִשְׂבָּע׃ מָוֶת
וְחַיִּים בְּיַד לָשׁוֹן וְאֹהֲבֶיהָ יֹאכַל
פִּרְיָהּ׃ מָצָא אִשָּׁה מָצָא טוֹב
וַיָּפֶק רָצוֹן מֵיְהוָה׃ תַּחֲנוּנִים
יְדַבֶּר רָשׁ וְעָשִׁיר יַעֲנֶה עַזּוֹת׃

אָוָה בָּקַשׁ
פָּרַד יָשָׁה
גָּלַע חָפֵץ
כָּסַל גָּלָה
בּוֹא קָלָה
פָּה
קוּר נָשָׂא
בּוֹא רוּב
פָּה הָלַם
קָרָא חָתַת
שָׂפָה יָקַשׁ
רָגַן לָהַם
רָפָה לָאַךְ
שָׁחַת גָּדַל
עָזַז רוּץ
שָׂגַב עָשַׁר
קָרָה שָׂכָה
פָּנָה
גָּבַהּ כָּבֵד
עָנָה שׁוּב
שָׁמַע
חָלָה
כָּאָה נָשָׂא
בִּין קָנָה
יָדַע בָּקַשׁ
נָתַן רָחַב
נָחָה
צָדַק רוּב
בּוֹא דוּן
שָׁבַת גָּרַל
עָצַם פָּרַד
פָּשַׁע בָּרַח
פָּרָה פָּה
שָׂבַע בּוֹא
שָׂפָה לָשַׁן
אָכַל אִישׁ
פּוּק רָצָה
חָנַן דָּבַר
רוּשׁ עָשַׁר
עָנָה עָזַז

איש רעים להתרעע ויש אהב דבק
מאח׃

Cap. xix.

טוב רש הולך בתמו מעקש — הלך תמם
שפתיו והוא כסיל׃ גם בלא — כסל
דעת נפש לא טוב ואץ ברגלים
חוטא׃ אולת אדם תסלף דרכו — חטא סלף
ועל יהוה יזעף לבו׃ הון יסיף — זעף יסף
רעים רבים ודל מרעהו יפרד׃ — רבב פרד
עד שקרים לא ינקה ויפיח — עוד נקה
כזבים לא ימלט׃ רבים יחלו — פוח מלט חלה
פני נדיב וכל הרע לאיש — פנה רעה
מתן׃ כל אחי רש שנאהו אף — נתן
כי מרעהו רחקו ממנו מרדף — רדף
אמרים לא המה׃ קנה לב אהב
נפשו שמר תבונה למצא — בין
טוב׃ עד שקרים לא ינקה
ויפיח כזבים יאבד׃ לא נאוה — אבד נאה
לכסיל תענוג אף כי לעבד — ענג
משל בשרים׃ שכל אדם האריך — שור ארך
אפו ותפארתו עבר על פשע׃ — פאר
נהם ככפיר זעף מלך וכטל — כפר
על עשב רצונו׃ הות לאביו בן — רצה הוה
כסיל ודלף טרד מדיני אשה׃ — טרד דין
בית והון נחלת אבות ומיהוה — איש
אשה משכלת׃ עצלה תפיל — שכל
תרדמה ונפש רמיה תרעב׃ — נפל רדם
שמר מצוה שמר נפשו בוזה — רמה רעב צוה
דרכיו יומת׃ מלוה יהוה חונן — מות לוה
דל וגמלו ישלם לו׃ יסר בנך — חנן גמל
כי יש תקוה ואל המיתו אל — שלם קוה
תשא נפשך׃ גדל חמה נשא — מות נשא
ענש כי אם תציל ועוד תוסיף׃ — נצל יסף
שמע עצה וקבל מוסר למען — יעץ יסר
תחכם באחריתך׃ רבות מחשבות — חכם רבב
בלב איש ועצת יהוה היא — חשב
תקום׃ תאות אדם חסדו וטוב — קום אוה

Vir amicabilis ad socie-
tatem: magis amicus
erit quam frater. 19.

Melior est pauper qui am-
bulat in simplicitate
sua: quam torquens labia sua
et insipiens. Vbi non est
sciētia anime nō est bonū:
et qui festinus est pedibus
offendet. Stulticia hominis
supplantat gressus eius:
et cōtra dominum feruet ani-
mo suo. Diuitie addunt
amicos plurimos: a paupere
autem et hi quos habuit se-
parātur. Testis falsus
nō erit impunitus: et qui
mendacia loquitur nō
effugiet. Multi colunt
personam potentis: et
amici sunt ꝏꝏꝏꝏꝏꝏ
dōa tribuētis. Frēs hominis
pauperis oderūt eū: insuper
et amici procul recesse-
runt ab eo. Qui tantum
verba sectatur nihil ha-
bebit: qui autem possessor est
mētis diligit animam suā: et
custos prudētie inueniet
bona. Falsus testis non
erit impunitus: ꝏꝏꝏ
et qui loquitur mendacia
peribit. Non decent ꝏ
stultum delitie: nec ser-
uum ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ
dominari principibus. Do-
ctrina viri per patiētiā no-
scitur: et gloria eius est ini-
qua pretergredi. Sicut
fremitus leonis ita et re-
gis ira: et sicut ros ꝏꝏ
super herbā ita et hilaritas
eius. Dolor patris filius
stultus: et tecta iugiter per-
stillātia litigiosa mulier.
Domus et diuitie dātur a
parētibus: a dn̄o autem proprie
vxor prudens. Pigredo
immittit ꝏꝏꝏꝏꝏꝏ
soporem: et anima dis-
soluta esuriet. ꝏꝏꝏꝏ
Qui custodit mādatū cu-
stodit animam suā: qui autem ne-
gligit viā suā mortificabi-
tur. Feneratur dn̄o qui
miseretur pauperis: et vicissi-
tudinē suā reddet ei. Eru-
di filiū tuū: ne desperes:
ad interfectionē autem eius
ne ponas animam tuā. Qui
enim impatiēs est sustinebit
damnū: et cum rapue-
rit aliud apponet. ꝏꝏ
Audi consiliū et suscipe
disciplinam ut ꝏꝏꝏ
sis sapiens in nouissimis
tuis. Multe cogitationes
in corde viri: voluntas
autē dn̄i in eternū perma-
nebit. Homo indigens mi-
sericors est: et melior est

Vir amicorum ad amicitiā: et est amicus adhe-
Ἀνὴρ ἑταίρων πρὸς ἑταιρίαν, καὶ ἔστι φίλος προσκολλώ-
rens super fratrem.
μενος ὑπὲρ ἀδελφόν. Ca.19.

Melior est mēdicus ambulās in simplicitate sua A
Κρείσσων ἐστὶ πτωχὸς πορευόμενος ἐν ἁπλότητι αὐ-
quam peruersus labiis suis: et ipse stultus.
τοῦ ἢ στρεβλὸς τοῖς χείλεσιν αὐτοῦ, καὶ αὐτὸς ἄφρων.
Et absque sciētia aia nō bona: et festinās
Καί γε χωρὶς ἐπιστήμης ψυχὴ οὐκ ἀγαθή, καὶ ὁ σπεύδων
pedibus peccat. Stultitia viri vastat
τοῖς ποσὶν ἁμαρτάνει. Ἀφροσύνη ἀνδρὸς λυμαίνεται τὰς
vias eius: at deū accusat corde suo. Diui-
ὁδοὺς αὐτοῦ, τὸν δὲ θεὸν αἰτιᾶται τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ. Πλοῦ-
tie addūt amicos multos: at pauper et ab
τος προστίθησι φίλους πολλούς, ὁ δὲ πτωχὸς καὶ ἀπὸ τοῦ
existēte amico relinquit. Testis falsus nō impu-
ὑπάρχοντος φίλου λείπεται. Μάρτυς ψευδὴς οὐκ ἀτι-
nitus erit: qui autem accusat iniuste nō effugiet. Mul-
μώρητος ἔσται, ὁ δὲ ἐγκαλῶν ἀδίκως οὐ διαφεύξεται. Πολ-
ti colūt psonas regis: ois autem malus fit
λοὶ θεραπεύουσι πρόσωπα βασιλέως, πᾶς δὲ ὁ κακὸς γίνε-
opprobriū viro. Ois qui fratrē mendicū odit et
ται ὄνειδος ἀνδρί. Πᾶς ὃς ἀδελφὸν πτωχὸν μισεῖ καὶ B
ab amicitia lōge erit: cogitatio bona scientibus eā appro-
φιλίας μακρὰν ἔσται, ἔννοια ἀγαθὴ τοῖς εἰδόσιν αὐτὴν ἐγγι-
pinquabit: vir autem prudēs inueniet eā. Multa malefa-
εῖ, ἀνὴρ δὲ φρόνιμος εὑρήσει αὐτήν. Ὁ πολλὰ κακοποι-
ciēs pficit maliciae: qui autem irritat sermōibus nō saluabi-
ῶν τελεσιουργεῖ κακίας, ὃς δὲ ἐρεθίζει λόγους οὐ σωθήσε-
tur. Qui possidet prudentiā diligit se: qui autem custodit
ται. Ὁ κτώμενος φρόνησιν ἀγαπᾷ ἑαυτόν, ὃς δὲ φυλάσσει
prudentiā inueniet bona. Testis falsus nō impuni-
φρόνησιν εὑρήσει ἀγαθά. Μάρτυς ψευδὴς οὐκ ἀτιμώρη-
tus erit: qui autē incēdet malitiā peribit ab illa.
τος ἔσται, ὃς δ᾽ ἂν ἐκκαύσῃ κακίαν ἀπολεῖται ὑπ᾽ αὐτῆς.
Nō conferūt stulto delitie: et si seruus inceperit cū
Οὐ συμφέρει ἄφρονι τρυφή, καὶ ἐὰν οἰκέτης ἄρξηται μεθ᾽
superbia dominari. Misericors vir patiēs est: at glo-
ὕβρεως δυναστεύειν. Ἐλεήμων ἀνὴρ μακροθυμεῖ, τὸ δὲ καύ-
ria eius instat iniustis. Regis mi-
χημα αὐτοῦ ἐπέρχεται παρανόμοις. Βασιλέως ἀπειλὴ
similis fremitui leonis: sicut autem ros sup herbā sic
ὁμοία βρυγμῷ λέοντος, ὥσπερ δὲ δρόσος ἐπὶ χόρτῳ, οὕτως B
hilaritas eius. Verecūdia patri filius stultus: et nō casta
τὸ ἱλαρὸν αὐτοῦ. Αἰσχύνη πατρὶ υἱὸς ἄφρων, καὶ οὐχ ἁγναὶ
vota de mercede meretricio. Domū et substantiā diui- C
εὐχαὶ ἀπὸ μισθώματος ἑταίρας. Οἶκον καὶ ὕπαρξιν μερί-
dūt patres filiis: ab autem dn̄o aptat mulier viro. 1.Tob. 4.d.
ζουσι πατέρες παισί, παρὰ δὲ κυρίου ἁρμόζεται γυνὴ ἀνδρί.
Timiditas detinet effeminatū: aia autem pigri esuriet.
Δειλία κατέχει ἀνδρόγυνον, ψυχὴ δὲ ἀεργοῦ πεινάσει.
Qui custodit mādatū custodit suā aiam: qui autem negli-
Ὃς φυλάσσει ἐντολὴν τηρεῖ τὴν ἑαυτοῦ ψυχήν, ὁ δὲ κατα-
git suas vias: peribit. Feneratur deo qui mi-
φρονῶν τῶν ἑαυτοῦ ὁδῶν ἀπολεῖται. Δανείζει θεῷ ὁ ἐλε-
seretur pauperis: sm̄ autem donū eius retribuet ei.
ῶν πτωχόν, κατὰ δὲ τὸ δόμα αὐτοῦ ἀνταποδώσει αὐ-
Erudi filiū tuū: sic enim erit bone spei: in autem
τῷ. Παίδευε υἱόν σου, οὕτω γὰρ ἔσται εὔελπις, εἰς δὲ
iniuriā ne extollaris aia. Nequā vir multis mul-
ὕβριν μὴ ἐπαίρου τῇ ψυχῇ. Κακόφρων ἀνὴρ πολλὰ ζη-
ctabitur: si autem vastauerit et aiam suā ad-
μιωθήσεται, ἐὰν δὲ λυμαίνηται καὶ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ προσθή-
det. Audi fili disciplinā patris tui: vt sa-
σει. Ἄκουε υἱὲ παιδείαν πατρός σου, ἵνα σο- C
piēs sis in nouissimis tuis. Multe cogitatiōes in corde
φὸς γένῃ ἐπ᾽ ἐσχάτων σου. Πολλοὶ λογισμοὶ ἐν καρδίᾳ
viri: at cōsiliū dn̄i in seculū manebit. Fru-
ἀνδρός, ἡ δὲ βουλὴ τοῦ κυρίου εἰς τὸν αἰῶνα μενεῖ. Καρ- Ifra.24.
ctus viro mia: melior autem
πὸς ἀνδρὶ ἐλεημοσύνη, κρείσσων δὲ ꝏꝏꝏꝏꝏꝏ

D mendic⁹ iust⁹ ꝙ diues mēdax. Timor dñi in
πτωχὸς δίκαιος ἢ πλούσιος ψεύστης. Φόβος κυρίου εἰς
vitā viro: at intrepid⁹ morabit in locis: vbi nō
ζωὴν ἀνδρί, ὁ δὲ ἄφοβος αὐλισθήσεται ἐν τόποις, οὗ οὐκ
A cōsiderat cognitio. Abscōdens in sinū su
ἐπισκοπεῖται γνῶσις. Ὁ ἐγκρύπτων εἰς τὸν κόλπον αὐ
um man⁹ iniuste: neqꝫ ori applicabit eas.
τοῦ χεῖρας ἀδίκως, οὐδὲ τῷ στόματι οὐ μὴ προσαγάγῃ αὐ
Pestilēte flagellato stult⁹ astutior erit:
τάς. Λοιμοῦ μαστιγουμένου ἄφρων πανουργότερος ἔσται,
si āt corripueris virū prudentē intelliget sensum. Qui in
ἐὰν δὲ ἐλέγχῃς ἄνδρα φρόνιμον, νοήσει αἴσθησιν. Ὁ ἀτι
honorat patrē ⁊ expellēs matrē suā: confun
μάζων πατέρα καὶ ἀπωθούμενος μητέρα αὐτοῦ, καταισχυν
det ⁊ exprobrabilis erit. Fili⁹ relinquens custo
θήσεται καὶ ἐπονείδιστος ἔσται. Υἱὸς ἀπολειπόμενος φυ
dire disciplinā patris: meditabit ſmōes malos. ſpō
λάξαι παιδείαν πατρός, μελετήσει ῥήσεις κακάς. ἐγ
dens p puero stulto iniuria afficiet iusticiā: os āt im
γυώμενος παῖδα ἄφρονα καθυβρίσει δικαίωμα, στόμα δὲ ἀ
pios deuorabit iudicia. Parant luxurioso flagel
σεβῶν καταπίεται κρίσεις. Ἑτοιμάζονται ἀκολάστοις μάστι
la: ⁊ supplicia similr stultis.
γες, καὶ τιμωρίαι ὁμοίως ἄφροσιν. Ca.20.

L Uxuriosa res vinū ⁊ iniuriosa ebrietas: ois āt deua
A Ἀκόλαστον οἶνος καὶ ὑβριστικὸν μέθη, πᾶς δὲ ὁ συμμι
stās nō erit sapiēs. Nō differt mine re
γνύμενος οὐκ ἔσται σοφός. Οὐ διαφέρει ἀπειλὴ βασιλέ
gis ab ira leonis: q̄ āt puocat eū ⁊ immiscēs
ως θυμοῦ λέοντος, ὁ δὲ παροξύνων αὐτὸν καὶ ἐπιμιγνύμενος
peccat in suā aīam. Gła viro auer
ἁμαρτάνει εἰς τὴν ἑαυτοῦ ψυχήν. Δόξα ἀνδρὶ ἀποστρέ
ti a cōtumelia: ois āt stult⁹ his implicat.
φεσθαι λοιδορίας, πᾶς δὲ ἄφρων τοιούτοις συμπλέκε
exprobrat⁹ piger nō erubescit: similit ⁊ q̄
ται. ὀνειδιζόμενος ὀκνηρὸς οὐκ αἰσχύνεται, ὡσαύτως καὶ ὁ
fenerat triticū in tpe messis. Aqua pfunda cōsiliū i cor
δανειζόμενος σῖτον ἐν ἀμητῷ. Ὕδωρ βαθὺ βουλὴ ἐν καρ
de viri: vir āt prudēs exhauriet illud. Ma
δίᾳ ἀνδρός, ἀνὴρ δὲ φρόνιμος ἐξαντλήσει αὐτήν. Μέ
gnū hō ⁊ pciosū vir misericors: virū āt fidelē
γα ἄνθρωπος καὶ τίμιον ἀνὴρ ἐλεήμων, ἄνδρα δὲ πιστὸν
opus inuenire. Qui reuertit irreprehēsibilis i iusticia
B ἔργον εὑρεῖν. Ὃς ἀναστρέφεται ἄμωμος ἐν δικαιοσύνῃ
beatos filios suos relinquet. Cū
μακαρίους τοὺς παῖδας αὐτοῦ καταλείψει. Ὅταν
rex iust⁹ sederit in solio: nō aduersat
1.Joh. βασιλεὺς δίκαιος καθίσῃ ἐπὶ θρόνου, οὐκ ἐναντιοῦται
14. in oculis eius omne malū. Quis gloriabit mū
ἐν ὀφθαλμοῖς αὐτοῦ πᾶν πονηρόν. Τίς καυχήσεται ἁγ
dū hēre cor? aut qs libere dicet pur
νὴν ἔχειν τὴν καρδίαν; ἢ τίς παρρησιάσεται καθαρὸς
esse a pctis? Statera magna ⁊ parua ⁊
εἶναι ἀπὸ ἁμαρτιῶν; Στάθμιον μέγα καὶ μικρὸν καὶ
mēsure duplices immūda corā dño ⁊ vtraque:
μέτρα δισσὰ ἀκάθαρτα ἐνώπιον κυρίου καὶ ἀμφότερα,
⁊ q̄ facit ea. In studijs suis im
καὶ ὁ ποιῶν αὐτά. Ἐν τοῖς ἐπιτηδεύμασιν αὐτοῦ συμ
pedief adolescēs cū sancto: ⁊ recta via ei⁹.
ποδισθήσεται νεανίσκος μετὰ ὁσίου, καὶ εὐθεῖα ἡ ὁδὸς αὐτοῦ.
Auris audit ⁊ oculus videt: dñi opa ⁊ vtraque.
Οὖς ἀκούει καὶ ὀφθαλμὸς ὁρᾷ, κυρίου ἔργα καὶ ἀμφότερα.
Ne diligas detrahere: ne pereas. Aperi āt
Μὴ ἀγάπα καταλαλεῖν, ἵνα μὴ ἐξαρθῇς. Διάνοιξον δὲ τοὺς
C oculos tuos ⁊ saturare panib⁹. Malū malū di
ὀφθαλμούς σου καὶ ἐμπλήσθητι ἄρτων. Κακὸν κακόν λέ
cit q̄ emit: ⁊ postq̄ recesserit tūc gliabit. Est aurū
γει ὁ ἀγοράζων, καὶ ὡς ἀπέλθῃ τότε καυχήσεται. Ἔστι χρυσὸς
⁊ multitudo lapidū pciosoꝝ: ⁊ vasa pciosa labia itel
καὶ πλῆθος λίθων πολυτελῶν, καὶ σκεῦος ἔντιμον χείλη αἰσ
Pro.27 lect⁹. Tolle vestimētū spōdētis pro alieno:
6. θήσεως. Ἀφελοῦ τὸ ἱμάτιον τοῦ ἐγγυῶντος ὅτι ἀλλοτρίου,

pauper ꝙ vir mendax. Timor domini ad vitā: & in plenitudine cōmorabitur absqꝫ visitatione pessimi. Abscōdit piger manū suā sub ascella: nec ad os suū applicat eam. Pestilente flagellato stultus sapiētior erit: si aūt corripueris sapientē: intelliget disciplinā. Qui affligit patrē & fugit matrē: ignominiosus erit & infelix. Nō cesses audire fili doctrinam: nec ignores sermones sciētie. Testis iniquus deridet iudicium: & os impiorum deuorat iniquitatē. Parata sunt derisoribus iudicia: & mallei percutientes stultorum corporibus. 20.

Luxuriosa res vinū: & tumultuosa ebrietas. Quicūqꝫ his delectatur: nō erit sapiens. Sicut rugitus leonis ita & terror regis: qui puocat eū peccat in animā suam. Honor est homini qui separat se a cōtentiōibus: oēs aūt stulti miscentur contumeliis. Propter frigus piger arare noluit: mendicabit ergo estate & nō dabitur illi. Sicut aqua pfunda sic cōsilium in corde viri: sed homo sapiēs exhauriet illud. Multi homies misericordes vocantur: virū aūt fidelem qs inueniet? Iust⁹ q ambulat in simplicitate sua: beatos post se filios relinquit. Rex qui sedet in solio iudicii: dissipat omē malū intuitu suo. Quis pōt dicere mundū est cor meū: purus sum a peccato? Pondus & pondus: mensura & mensura: vtrūqꝫ abominabile est apud dñm. Ex studiis suis intelligitur puer: si munda & recta sint opera eius. Aurē audientē & oculū videntē dñs fecit vtrūqꝫ. Noli diligere sōnū: ne te egestas opprimat. Aperi oculos tuos: & saturare panib⁹. Malū ē: malū est: dicit ois emptor: et cū recesserit tūc gloriabitur. Est aurū & multitudo gēmarū: vas autē pciosum labia sciē. Tolle vestimentū eius q fideiussor extitit alieni:

רָשׁ מֵאִישׁ כָּזָב ׃ יִרְאַת יְהוָה
לְחַיִּים וְשָׂבֵעַ יָלִין בַּל יִפָּקֵד
רָע ׃ טָמַן עָצֵל יָדוֹ בַּצַּלַּחַת גַּם
אֶל פִּיהוּ לֹא יְשִׁיבֶנָּה ׃ לֵץ
תַּכֶּה וּפֶתִי יַעְרִם וְהוֹכִיחַ
לְנָבוֹן יָבִין דָּעַת ׃ מְשַׁדֶּד אָב
יַבְרִיחַ אֵם בֵּן מֵבִישׁ וּמַחְפִּיר ׃
חֲדַל בְּנִי לִשְׁמֹעַ מוּסָר לִשְׁגוֹת
מֵאִמְרֵי דָעַת ׃ עֵד בְּלִיַּעַל יָלִיץ
מִשְׁפָּט וּפִי רְשָׁעִים יְבַלַּע אָוֶן ׃
נָכוֹנוּ לַלֵּצִים שְׁפָטִים וּמַהֲלֻמוֹת
לְגֵו כְּסִילִים ׃

לֵץ הַיַּיִן הֹמֶה
שֵׁכָר וְכָל שֹׁגֶה בּוֹ לֹא יֶחְכָּם ׃
נַהַם כַּכְּפִיר אֵימַת מֶלֶךְ
מִתְעַבְּרוֹ חוֹטֵא נַפְשׁוֹ ׃ כָּבוֹד
לָאִישׁ שֶׁבֶת מֵרִיב וְכָל אֱוִיל
יִתְגַּלָּע ׃ מֵחֹרֶף עָצֵל לֹא יַחֲרֹשׁ
וְשָׁאַל בַּקָּצִיר וָאָיִן ׃ מַיִם עֲמֻקִּים
עֵצָה בְלֶב אִישׁ וְאִישׁ תְּבוּנָה
יִדְלֶנָּה ׃ רָב אָדָם יִקְרָא אִישׁ
חַסְדּוֹ וְאִישׁ אֱמוּנִים מִי יִמְצָא ׃
מִתְהַלֵּךְ בְּתֻמּוֹ צַדִּיק אַשְׁרֵי
בָנָיו אַחֲרָיו ׃ מֶלֶךְ יוֹשֵׁב עַל
כִּסֵּא דִין מְזָרֶה בְעֵינָיו כָּל רָע ׃
מִי יֹאמַר זִכִּיתִי לִבִּי טָהַרְתִּי
מֵחַטָּאתִי ׃ אֶבֶן וָאֶבֶן אֵיפָה
וְאֵיפָה תּוֹעֲבַת יְהוָה גַּם שְׁנֵיהֶם ׃
גַּם בְּמַעֲלָלָיו יִתְנַכֶּר נָעַר אִם זַךְ
וְאִם יָשָׁר פָּעֳלוֹ ׃ אֹזֶן שֹׁמַעַת וְעַיִן
רֹאָה יְהוָה עָשָׂה גַם שְׁנֵיהֶם ׃
אַל תֶּאֱהַב שֵׁנָה פֶּן תִּוָּרֵשׁ פְּקַח
עֵינֶיךָ שְׂבַע לָחֶם ׃ רַע רַע יֹאמַר
הַקּוֹנֶה וְאֹזֵל לוֹ אָז יִתְהַלָּל ׃ יֵשׁ
זָהָב וְרָב פְּנִינִים וּכְלִי יְקָר שִׂפְתֵי
דָעַת ׃ לְקַח בִּגְדוֹ כִּי עָרַב זָר

רוש
לון פקד
רוע
פה שוב
לוץ נכה
פתה ערם
יכח בין
ידע שדד
ברח בוש
חפר
שגה כל
שפט פה
בלע כון
הלם כסל

Cap. xx.
חכם
כפר
עבר חטא
כבד ריב
איל גלע
חרש קצר
יעץ בין
דלה קרא
אמן מצא
הלך תמם
צדק ישב
דון זרה
רוע אמר
זכה
תעב שנה
עלל נכר
זכך
אהב ישן
ירש
קנה הלל
פנה כלה
שפה ידע

ובעד נכריה חבלהו׃ ערב לאיש
לחם שקר ואחר ימלא פיהו מלא פה
חצץ׃ מחשבות בעצה תכון חשב יעץ
ובתחבלות עשה מלחמה׃ כון חבל
גולה סוד הולך רכיל ולפתה לחם גלה
שפתיו לא תתערב׃ מקלל הלך רכל ערב
אביו ואמו ידעך נרו באישון קלל דעך
חשך׃ נחלה מבהלת בראשנה נור בהל
ואחריתה לא תברך׃ אל תאמר ברך אמר
אשלמה רע קוה ליהוה שלם רוע
וישע לך׃ תועבת יהוה אבן תעב
ואבן ומאזני מרמה לא טוב׃ אזן רמה
מיהוה מצעדי גבר ואדם צעד
מה יבין דרכו׃ מוקש אדם ילע בין יקש
קדש ואחר נדרים לבקר׃ מזרה לוע זרה
רשעים מלך חכם וישב עליהם
אופן׃ נר יהוה נשמת אדם חפש אפן נור
כל חדרי בטן׃ חסד ואמת
יצרו מלך וסעד בחסד כסאו׃ נצר
תפארת בחורים כחם והדר פאר בחר
זקנים שיבה׃ חבורת פצע תמרוק שוב מרק
ברע ומכות חדרי בטן׃ רוע נכה

Cap. xxi.
פלגי מים לב
מלך ביד יהוה על כל אשר
יחפץ יטנו׃ כל דרך איש ישר חפץ נטה
בעיניו ותכן לבות יהוה׃ תכן
עשה צדקה ומשפט נבחר שפט בחר
ליהוה מזבח׃ רום עינים
ורחב לב נר רשעים חטאת׃
מחשבות חרוץ אך למותר חשב חרץ
וכל אץ אך למחסור׃ פעל יתר חסר
אצרות בלשון שקר הבל נדף
מבקשי מות׃ שד רשעים בקש שדד
יגורם כי מאנו לעשות משפט׃ גרר עשה
הפכפך דרך איש וזר וזך ישר זכך
פעלו׃ טוב לשבת על פנת גג פנה

et pro extraneis aufer pignus ab eo. Suauis est hoi panis mendacii: & postea iplebitur os eius calculo. Cogitationes consilii roborantur: & gubernaculis tranctāda sunt bella. Ei qui reuelat mysteria: & ambulat fraudulēter: & dilatat labia sua: ne cōmiscearis. Qui maledicit patri suo & matri: extinguetur lumē eius i mediis tenebris. Hereditas ad quā festinatur in principio: in nouissimo bñdictione carebit. Ne dicas reddam malum pro malo: expecta dominum & liberabit te. Abominatio ē apud dñm pōdus & pondus: statera dolosa non est bona. A dño diriguntur gressus viri: qs aūt hoim intelligere potest viā suā? Ruina est hoi deuorare sctōs: & post vota retractare. Dissipat impios rex sapiēs: & incuruat sup eos fornicē. Lucerna dñi spiraculū hois: q̄ inuestigat oia secreta ventris. Misericordia & veritas custodiūt regē: & roboratur clementia thronus eius. Exultatio iuuenū fortitudo eorū: & dignitas senum canicies. Liuor vulneris absterget mala: & plage in secretioribus ventris.

21.

Sicut diuisiones aquarum: ita cor regis in manu dñi: quocunq; voluerit inclinabit illud. Omnis via viri recta sibi videtur: appendit autem corda dominus. Facere iusticiam & iudicium: magis placet dño q̄ victime. Exaltatio oculorum & dilatatio cordis: lucerna impiorum peccatū. Cogitatiōes robusti semper in abundantia: omnis aūt piger in egestate est. Qui congregat thesauros lingua mendacii: vanus & excors est: & impingetur ad laqueos mortis. Rapine ipiorū detrahent eos: quia noluerunt facere iudicium. Peruersa via viri aliena est: q aūt mūdus ē: rectū opus eius. Melius est sedere in angulo domatis:

& pro aliena accipe pign° ab eo. Dulcis
και αντι αλλοτριας λαβε ενεχυρον παρ αυτου. Ηδυς Infra. 18.b.
hoi panis mēdacii: & postea implebitur
ανθρωπω αρτος ψευδους, και υστερον εμπλησθησεται το
os ei° silicib°. Cogitationes in cōsilio firmant:
στομα αυτου χαλικων. Διαλογισμοι εν βουλη στερεουνται,
gubernationib° āt fit bellū. Reuelās cōsi
κυβερνησει δε γινεται πολεμος. Ο αποκαλυπτων βου
lia in cōsessu: vadit duplex ligua: & cū extendēte
λας εν συνεδριω, πορευεται διγλωσσος, και μετα πλατυνοντ
sua ne miscere labia. Maledicētis pa Exo. 21.b.
τος τα εαυτου μη μιγνυε χειλη. Κακολογουντος πα Leui. 20.b.
trē matrē extinguet lucerna: āt pupille
τερα η μητερα σβεσθησεται λαμπτηρ, αι δε κοραι των 20.11.b
oculoꝝ ei° videbūt tenebras. Pars festinata
οφθαλμων αυτου οψονται σκοτος. Μερις επισπουδαζομε
ta in pmis: in vltimis nō bñdicet. C
νη εν πρωτοις, εν τοις τελευταιοις ουκ ευλογηθησεται.
Ne dicas vlciscar inimicū: sed expecta do
Μη ειπης τισομαι τον εχθρον, αλλα υπομεινον τον κυ
minū: vt tibi auxiliet. Abominatio dño duplex statera:
ριον, ινα σοι βοηθηση. Βδελυγμα κυριω δισσον σταθμιον,
& iugū dolosuꝫ nō bonū corā eo. A dño
και ζυγος δολιος ου καλον ενωπιον αυτου. Παρα κυριου
diriguntur gressus viro: mortalis āt q̄mō intel
ευθυνεται τα διαβηματα ανδρι, θνητος δε πως αν νο
ligere poterit vias suas? Laqueus viro celeriter q̄ppiā pro
ησαι τας οδους αυτου; Παγις ανδρι ταχυ τι των ιδι
prioꝝ sctificare: post enī votū fecisse penitere ptingit.
ων αγιασαι, μετα γαρ το ευξασθαι μετανοειν γινεται.
Dissipator impioꝝ rex sapiēs: & iniiciet sup e
Λικμητωρ ασεβων βασιλευς σοφος, και επιβαλει αυ
os rotā. Lux dñi spūs hoīum: aut lucerna
τοις τροχον. Φως κυριου πνοη ανθρωπων, η λυχνος 1.Re. 15.c.
q̄ scrutat recessus vētris. Mia & veritas
ος ερευνα ταμιεια κοιλιας. Ελεημοσυνη και αληθεια
custodia regi: & circūdabūt in iusticia
φυλακη βασιλει, και περικυκλωσουσιν εν δικαιοσυνη
thronū ei°. Ornat° iuuenib° sapiā: glīa āt
τον θρονον αυτου. Κοσμος νεανιαις σοφια, δοξα δε
senū cani. Liuores: & cōtritiones occur
πρεσβυτερων πολιαι. Υπωπια και συντριμματα συ
rūt malis: plage āt in pmptuaria vētris.
ναντα κακοις, πληγαι δε εις ταμιεια κοιλιας. Ca. 21.
Sicut ipet° aque: ita cor regis
Ωσπερ ορμη υδατος, ουτως καρδια βασιλεως
in manu dei: q̄cūq; vtiq; volens ānuerit illuc iclinauit illud.
εν χειρι θεου, ου αν θελων νευση εκει εκλινεν αυτην.
Ois vir videt sibi iust°: dirigit āt cor
Πας ανηρ φαινεται εαυτω δικαιος, κατευθυνει δε καρ
da dñs. Facere iusta & vera loqui placita
διας κυριος. Ποιειν δικαια και αληθευειν αρεστα
apud deū poti°: q̄ victimaꝝ sāguis. Magnanim° in
παρα θεω μαλλον, η θυσιων αιμα. Μεγαλοφρων εφ
iniuria audax: lux āt impioꝝ peccata.
υβρει θρασυκαρδιος, λαμπτηρ δε ασεβων αμαρτια.
Cogitationes fortis: in sacietatē. & ois festi
Διαλογισμοι ανδρειου εις πλησμονην, και πας ο σπευ
nās in minore. Qui operat thesauros lingua mēda
δων εν ελασσονι. Ο ενεργων θησαυρισματα γλωσση ψευ
ci: vana sequit & vadit in rete mortis.
δει, ματαια διωκει και ερχεται επι παγιδας θανατου.
pnicies impiis hospitabilis erit: nō enī volūt face
Ολεθρος ασεβεσιν επιξενωθησεται, ου γαρ βουλονται πρασ
re iusta. Ad puersos puersas vias mit
σειν τα δικαια. Προς τους σκολιους σκολιας οδους αποστελ
tit deus mūda enī & recta opa ei°.
λει ο θεος, αγνα γαρ και ορθα τα εργα αυτου.
Meli° habitare in āgulo nō tecto Infra. 25 a.
Κρεισσον οικειν επι γωνιας υπαιθρου

ꝙ pictis domib⁹ cū in iuſticia ⁊ in domo cōmūi. Aia im
ἢ ἐγκεκονιαμένοις μετὰ ἀδικίας καὶ ἐν οἴκῳ κοινῷ. Ψυχὴ ἀσε
pij optat mala: nō cōſeqtur miām ab ullo ho
βοῦς ἐπιθυμεῖ κακῶν, οὐκ ἐλεηθήσεται ὑπ' οὐδενὸς τῶν ἀν
minū. Mulctato intēperāte aſtutior fit
θρώπων. Ζημιουμένου ἀκολάστου πανουργότερος γίνε
innocēs: intelligēs āt ſapiēs ſuſcipiet cognitionē. Intelliget
ται ὁ ἄκακος, συνιῶν δὲ σοφὸς δέξεται γνῶσιν. Συνιεῖ
iuſt⁹ corda impiorū: ⁊ vilipēdit impios in ma
δίκαιος καρδίας ἀσεβῶν, καὶ φαυλίζει ἀσεβεῖς ἐν κα
C lis. Qui obturat aures ſuas ne audiat infir
κοῖς. Ὃς φράσσει τὰ ὦτα αὐτοῦ τοῦ μὴ ἀκοῦσαι ἀσθε
mū: ⁊ ipſe inuocabit ⁊ nō erit q exaudiat.
νοῦς, καὶ αὐτὸς ἐπικαλέσεται καὶ οὐκ ἔσται ὁ εἰσακούων.
Munus abſcōditū auertit iras: a donis āt q abſtinet
Δόσις λαθραία ἀνατρέπει ὀργάς, δώρων δὲ ὁ φειδόμενος
īdignationē ſuſcitat fortē. Gaudiū iuſtorū facere iudi
θυμὸν ἐγείρει ἰσχυρόν. Εὐφροσύνη δικαίων ποιεῖν κρίμα
cia: ſctūs āt immūdus apud maleficos. Uir q er
τα, ὅσιος δὲ ἀκάθαρτος παρὰ κακούργοις. Ἀνὴρ πλανώ
rat a via iuſticie: in cetu gigantū reqe
μενος ἐξ ὁδοῦ δικαιοσύνης, ἐν συναγωγῇ γιγάντων ἀνα
ſcet. Uir indigēs diligit gaudiū: amās vinū
παύσεται. Ἀνὴρ ἐνδεὴς ἀγαπᾷ εὐφροσύνην, φιλῶν οἶνον
⁊ oleū in diuitias. Purgatio āt iuſti iniqu⁹
καὶ ἔλαιον εἰς πλοῦτον. Περικάθαρμα δὲ δικαίου ἄνομος.
⁊ pro rectis iniqu⁹. Melius habitare ī terra de
καὶ ἀντὶ εὐθέων παράνομος. Κρεῖσσον οἰκεῖν ἐν γῇ ἐρή
ſerta: ꝙ cū muliere rixoſa ⁊ linguace ⁊ ira
Ecc. 25.c. μῳ, ἢ μετὰ γυναικὸς μαχίμου καὶ γλωσσώδους καὶ ὀρ
cunda. Theſaur⁹ deſiderabilis requieſcet in ore
γίλου. Θησαυρὸς ἐπιθυμητὸς ἀναπαύσεται ἐπὶ στόμα
ſapiētis: ſtulti āt viri deuorāt illū.
τος σοφοῦ, ἄφρονες δὲ ἄνδρες καταπίονται αὐτόν.
Uia iuſticie ⁊ mīe inueniet vitā ⁊ glo
Ὁδὸς δικαιοσύνης καὶ ἐλεημοσύνης εὑρήσει ζωὴν καὶ δό
riā. Ciuitates munitas aſcēdit ſapiēs: deſtruxit munitio
Eccl. 9.c. ξαν. Πόλεις ὀχυρὰς ἐπέβη σοφός, καθεῖλε τὸ ὀχύρω
nē in qua cōfiderāt impij. Qui cuſtodit
μα ἐφ' ᾧ ἐπεποίθεισαν οἱ ἀσεβεῖς. Ὃς φυλάσσει τὸ
os ſuū ⁊ linguā: ſeruat a tribulatiōe
D στόμα αὐτοῦ καὶ τὴν γλῶσσαν, διατηρεῖ ἐκ θλίψεως τὴν
aiam ſuā. Temerari⁹ ⁊ arrogās ⁊ ſuperb⁹ peſtis
ψυχὴν αὐτοῦ. Θρασὺς καὶ αὐθάδης καὶ ἀλαζὼν λοιμὸς
vocat: q āt reminiſcit iniuriarū iniqu⁹. Deſideria pi
καλεῖται, ὃς δὲ μνησικακεῖ παράνομος. Ἐπιθυμίαι ὀκ
Sus. 15.b. grū occidūt: nō eñi eligūt man⁹ eius
νηρὸν ἀποκτείνουσιν, οὐ γὰρ προαιροῦνται αἱ χεῖρες αὐτοῦ
facere qcꝗ. Impi⁹ deſiderat tota die deſi
ποιεῖν τι. Ἀσεβὴς ἐπιθυμεῖ ὅλην τὴν ἡμέραν ἐπιθυ
deria mala: at iuſtus miſeret ⁊ miſerat inceſſanter.
μίας κακάς, ὁ δὲ δίκαιος ἐλεεῖ καὶ οἰκτείρει ἀφειδῶς.
Hoſtie impiorū abominatio dño: ⁊ eñi ini
Θυσίαι ἀσεβῶν βδέλυγμα κυρίῳ, καὶ γὰρ παρανό
que offerūt eas. Teſtis mēdax peri
μως προσφέρουσιν αὐτάς. Μάρτυς ψευδὴς ἀπολεῖ
bit: vir obediēs ſeruatur⁹ loquet. Impius vir
ται, ἀνὴρ ὑπήκοος φυλασσόμενος λαλήσει. Ἀσεβὴς ἀνὴρ
pcaciter obfirmat vultū: at rect⁹ ipſe intelliget
ἀναιδῶς ὑφίσταται προσώπῳ, ὁ δὲ εὐθὺς αὐτὸς συνιεῖ
vias ſuas. Nō eſt ſapia nō eſt fortitudo:
τὰς ὁδοὺς αὐτοῦ. Οὐκ ἔστι σοφία, οὐκ ἔστιν ἀνδρεία,
nō eſt cōſiliū cōtra ipiū. equ⁹ parat ad
οὐκ ἔστι βουλὴ πρὸς τὸν ἀσεβῆ. Ἵππος ἑτοιμάζεται εἰς
diē belli: ab āt dño auxiliatio.
ἡμέραν πολέμου, παρὰ δὲ κυρίου ἡ βοήθεια. Ca. 22.
A Eligibili⁹ nomē bonū ꝙ diuitie multe:
Αἱρετώτερον ὄνομα καλὸν ἢ πλοῦτος πολύς,
ſup āt argentū ⁊ aurū gr͂a bona.
ὑπὲρ δὲ ἀργύριον καὶ χρυσίον χάρις ἀγαθή.

ꝙ cum muliere litigioſa & ī domo cōmuni. Aia impii deſiderat malū: nō miſerebitur pximo ſuo. Mulctato peſtilente ſapientior erit paruulus: & ſi ſectetur ſapientem ſumet ſcientiam. Excogitat iuſtus de domo impii: vt detrahat ipios a malo. Qui obturat aurem ſuā ad clamorē paupis: & ipſe clamabit & non exaudietur. Munus abſcōditū extiguit iras: & donū in ſinu indignationē maximam. Gaudium iuſto eſt facere iudicium: & pauor operātib⁹ iniqtatē. Vir qui errauerit in via doctrine: in cetu gigantum cōmorabitur. Qui diligit epulas ī egeſtate erit: qui amat vinum & pinguia nō ditabitur. Pro iuſto dabitur impius: & pro recto iniquus. Melius eſt habitare in terra deſerta: ꝙ cum muliere rixoſa & iracunda. Theſaurus deſiderabilis & oleū in habitaculo iuſti: & iprudens hō diſſipabit illud. Qui ſeqtur iuſtitiā & miſericordiā: inueniet vitā iuſtitiā & gloriā. Ciuitatē fortiū aſcendit ſapiēs: detraxitꝗ robur fiducie eius. Qui cuſtodit os ſuū & linguā ſuā: cuſtodit ab āguſtiis animā ſuā. ſupbus & arrogās vocatur indoctus: q in ira operatur ſupbiā. Deſideria occidunt pigrū: noluerūt eñi quicꝗ manus eius opari. Tota die concupiſcit & deſiderat: qui aūt iuſtus eſt tribuet & nō ceſſabit. Hoſtie impiorum abominabiles: que offerūtur ex ſcelere. Teſtis mendax peribit: vir obediēs loqtur victoriā. Vir impius pcaciter obfirmat vultū ſuū: qui aūt rectus eſt corrigit viam ſuam. Non eſt ſapiētia: non eſt prudētia: nō eſt conſilium cōtra dñm. Equus paratur ad diem belli: dominus autē ſalutem tribuit. 22.
Melius eſt nomen bonum ꝙ diuitie multe: ſup argentū enī & aurum gratia bona

מאשת מדינים ובית חבר׃ נפש
רשע אותה רע לא יחן בעיניו
רעהו׃ בענש לץ יחכם פתי
ובהשכיל לחכם יקח דעת׃
משכיל צדיק לבית רשע
מסלף רשעים לרע׃ אטם
אזנו מזעקת דל גם הוא יקרא
ולא יענה׃ מתן בסתר יכפה
אף ושחד בחיק חמה עזה׃
שמחה לצדיק עשות משפט
ומחתה לפעלי און׃ אדם תועה
מדרך השכל בקהל רפאים
ינוח׃ איש מחסור אהב שמחה
אהב יין ושמן לא יעשיר׃
כפר לצדיק רשע ותחת ישרים
בוגד׃ טוב שבת בארץ מדבר
מאשת מדינים וכעס׃ אוצר
נחמד ושמן בנוה חכם וכסיל
אדם יבלענו׃ רדף צדקה וחסד
ימצא חיים צדקה וכבוד׃ עיר
גבורים עלה חכם וירד עז
מבטחה׃ שמר פיו ולשונו
שמר מצרות נפשו׃ זד יהיר
לץ שמו עושה בעברת זדון׃
תאות עצל תמיתנו כי מאנו
ידיו לעשות׃ כל היום התאוה
תאוה וצדיק יתן ולא יחשך׃ זבח
רשעים תועבה אף כי בזמה
יביאנו׃ עד כזבים יאבד ואיש
שומע לנצח ידבר׃ העז איש
רשע בפניו וישר הוא יכין דרכיו׃
אין חכמה ואין תבונה ואין
עצה לנגד יהוה׃ סוס מוכן ליום
מלחמה וליהוה התשועה׃
נבחר שם מעשר
רב מכסף ומזהב חן טוב׃

איש דון
אוה רוע
חנן לוץ
חכם פתה
שכל לקח
ידע צדק
סלף
קרא
ענה נתן
כפה עזז
חתת תעה
שכל
נוח
עשר
בגד ישב
דבר איש
אצר חמד
כסל
בלע
מצא כבד
גבר
עזז בטח
פה לשון
צור זוד
יהר לוץ
עשה אוה
מות
נתן חשך
תעב זמם
בוא עבר
אבד דבר
עזז פנה
כון
בין
יעץ כון
לחם ישע
Cap. xxij.
בחר

עשיר ורש נפגשו עשה כלם | עשר רוש
יהוה: ערום ראה רעה ונסתר | פגש ערם
ופתיים עברו ונענשו: עקב | סתר פתה
| ענש
ענוה יראת יהוה עשר וכבוד | ענה כבד
וחיים: צנים פחים בדרך | צנן פוח
עקש שומר נפשו ירחק מהם: | רחק
חנך לנער על פי דרכו גם | פה
כי יזקין לא יסור ממנה: עשיר | זקן סור
בראשים ימשול ועבד לוה | רוש משל
לאיש מלוה: זורע עולה | לוה זרע
יקצור און ושבט עברתו יכלה: | קצר כלה
טוב עין הוא יבורך כי נתן | ברך
מלחמו לדל: גרש לץ ויצא | לוץ
מדון וישבות דין וקלון: אהב | דון שבת
טהור לב חן שפתיו רעהו | דון קלה
מלך: עיני יהוה נצרו דעת | שפה ידע
ויסלף דברי בגד: אמר עצל | סלף
ארי בחוץ בתוך רחבות ארצח: | ארה רצח
שוחה עמקה פי זרות זעום | פה זרה
יהוה יפול שם: אולת קשורה | זעם נפל
בלב נער שבט מוסר ירחיקנה | קשר יסר
ממנו: עשק דל להרבות לו | רחק רבה
נותן לעשיר אך למחסור: הט | נתן חסר
אזנך ושמע דברי חכמים | נטה
ולבך תשית לדעתי: כי נעים | שות ידע
כי תשמרם בבטנך יכונו | נעם שמר
יחדו על שפתיך: להיות ביהוה | כון שפה
מבטחך הודעתיך היום אף | היה
אתה: הלא כתבתי לך שלשום | בטח
במועצות ודעת: להודיעך | יעץ ידע
קשט אמרי אמת להשיב | שוב
אמרים אמת לשלחך: אל תגזל | גזל
דל כי דל הוא ואל תדכא | דכא
עני בשער: כי יהוה יריב | ענה רוב
ריבם וקבע את קבעיהם
נפש: אל תתרע את בעל אף | רעה

Diues & paup obuiaue-
runt sibi: vtriusq; opa
tor est dñs. Callidus vi-
det malū & abscondit se:
innocens pertransiit &
afflictus est damno. Finis
modestie timor dñi: di
uitie & gloria ooooooooo
& vita. Arma & gladii
in via ooooooooooooooooo
supbi: custos aīe sue
longe recedit ab eis.
Prouerbium est: adole-
scens iuxta viā suā: etiā
cum senuerit non rece
det ab ea. Diues oooooo
pauperibus imperat: &
qui accipit mutuū seru9
est fenerantis. Qui semi
nat iniquitatem ooooooo
metet mala: & virga
ire sue consumabitur.
Qui pnus est ad miseri-
cordiam benedicetur: oo
de panib9 eni suis dedit
paupi. Eiice derisorē &
exibit cū eo iurgiū: ces-
sabūtq; cause & cōtume
lie. Qui diligit cordis
mūdiciam ppter gratiā
labiorū suorū: habebit
amicū regē. Oculi dñi
custodiūt scientiā: & sup
plantatur verba iniq. Di
cit piger: leo est foris: in
medio platearū occiden
dus sum. Fouea pfunda
os aliene: cui iratus est
domin9 incidet in eam.
Stulticia colligata est oo
in corde pueri: & virga
discipline fugabit eam.
Qui calūniatur pauperē
vt augeat diuitias suas:
dabit ipsi ditiori & ege-
bit. Inclina ooooooooooo
aurem tuā: & audi ver-
ba sapientiū. Appone
autē cor ad doctrinam
meā: q̄ pulchra erit tibi
cum seruaueris eam in
ventre tuo. Et redūdabit
in labiis tuis: vt sit in
domino ooooooooooooooo
fiducia tua. Vnde & ostē
dam eam oooooooooooooo
tibi hodie. Ecce descri-
psi eam tibi tripliciter oo
in cogitationibus & sciē
tia: vt ostenderem tibi
firmitatē & eloquia ve-
ritatis: respondere ex eis
illis qui miserūt te. Non
facias violentiam ooooo
pauperi: quia paup est:
neq; conteras oooooooo
egenum in porta: quia
iudicabit dominus oooo
causam eius: & configet
eos qui confixerunt oo
animam eius. Noli esse
amicus homini iracūdo:

diues τ pauper obuiauerūt sibi: vtros | Ecc. 7
πλούσιος καὶ πτωχὸς συνήντησαν ἀλλήλοις, ἀμφοτέ- | a.
ρους ἃt dñs fecit. Callid9 videns malū crucia
ρους δὲ ὁ κύριος ἐποίησε. Πανοῦργος ἰδὼν πονηρὸν τιμω-
tū fortiter ipse erudit: at stulti ptrāseū
ρούμενον κραταιῶς αὐτὸς παιδεύεται, οἱ δὲ ἄφρονες παρελ-
tes affecti sūt dāno. Gñatio sapie timor dñi τ diuitie
θόντες ἐζημιώθησαν. Γενεὰ σοφίας φόβος κυ' καὶ πλοῦτος
τ glia τ vita. tribuli τ laquei in viis tortuosis
καὶ δόξα καὶ ζωή. Τρίβολοι καὶ παγίδες ἐν ὁδοῖς σκολιαῖς·
at custodiens suā aīam abstinebit ab eis. dedi
ὁ δὲ φυλάσσων τὴν ἑαυτοῦ ψυχὴν ἀφέξεται αὐτῶν. Ἐγκαίνι-
ca puer iuxta viā eius: τ quādo senuerit: nō
σον τὸ παιδίον κατὰ τὴν ὁδὸν αὐτοῦ, καί γε ἐὰν γηράσῃ, οὐκ
discedet ab ea. diuites pauperib9 iperabūt: τ ser
ἀποστήσεται ἀπ' αὐτῆς. Πλούσιοι πτωχῶν ἄρξουσι, καὶ οἰκέ-
ui pprijs dominis fenerabunt. Qui seminat mala metet | B
ται ἰδίοις δεσπόταις δανειοῦσιν. Ὁ σπείρων φαῦλα θερίσει
mala: plagā aūt opeꝝ ei9 ɔsumabit. Virꝝ hilarē τ
κακά, πληγὴν δὲ ἔργων αὐτοῦ συντελέσει. Ἄνδρα ἱλαρὸν καὶ
datorē diligit dñs: vanitatē aūt opeꝝ ei9 cōsuma-
δότην ἀγαπᾷ ὁ θεός, ματαιότητα δὲ ἔργων αὐτοῦ συντελέ-
bit. Qui miseret paupis ipse nutrietur: nā de
σει. Ὁ ἐλεῶν πτωχὸν αὐτὸς διατραφήσεται, τῶν γὰρ ἑαυ-
suis panib9 dedit pauperi. Victoriā τ honorē acquirit
τοῦ ἄρτων δέδωκε τῷ πτωχῷ. Νίκην καὶ τιμὴν περιποι-
mūera dās: . tū aīam auferet possidē
εῖται ὁ δῶρα δούς, τὴν μέντοι ψυχὴν ἀφαιρεῖται τῶν κεκτη-
tiū. eiice de cōcilio pestilētē: τ exibit simul cū eo
μένων. Ἔκβαλε ἐκ συνεδρίου λοιμόν, καὶ συνεξελεύσεται αὐ-
iurgiū: cū eī sederit in cōcilio oēs inhonorat.
τῷ νεῖκος, ὅταν γὰρ καθίσῃ ἐν συνεδρίῳ πάντας ἀτιμάζει.
diligit dñs sancta corda: accepti aūt ei oēs irrepre
Ἀγαπᾷ κύριος ὁσίας καρδίας, δεκτοὶ δὲ αὐτῷ πάντες ἄμω-
hēsibiles ī viis suis: labiis pascit rex. | Infra. 23. c.
μοι ἐν ταῖς ὁδοῖς αὐτῶν. Χείλεσι ποιμαίνει βασιλεύς. Οἱ
Et oculi dñi custodiūt sensū: vilipēdit aūt smōes ini
δὲ ὀφθαλμοὶ κυ' τηροῦσιν αἴσθησιν, φαυλίζει δὲ λόγους πα- | C
qui9. Excusat τ dicit piger leo in viis:
ράνομος. Προφασίζεται καὶ λέγει ὀκνηρὸς λέων ἐν ταῖς ὁδοῖς,
in aūt plateis homicide. fouea pfunda os ini-
ἐν δὲ ταῖς πλατείαις φονευταί. Βόθρος βαθὺς στόμα παρα-
qui: aūt q odio hētur a dño incidet in eā. Stultitia
νόμου, ὁ δὲ μισηθεὶς ὑπὸ κυ' ἐμπεσεῖται εἰς αὐτόν. Ἄνοια
suspēsa ē in corde iuuenis: virga aūt τ disciplina lōge ab eo.
ἐξῆπται καρδίας νέου, ῥάβδος δὲ καὶ παιδεία μακρὰν ἀπ' αὐ-
Qui calūniat pauperē multa facit sua mala:
τοῦ. Ὁ συκοφαντῶν πένητα πολλὰ ποιεῖ τὰ ἑαυτοῦ κακά,
dat aūt diuiti in minori. Sermōib9 sapiētū appo
δίδωσι δὲ πλουσίῳ ἐπ' ἐλάσσονι. Λόγοις σοφῶν παρά-
ne aurē tuā: τ audi meos smōes Et tuū cor
βαλε τὸ οὖς σου, καὶ ἄκουε ἐμοὺς λόγους. Τὴν δὲ σὴν καρδίαν
firma vt cognoscas q boni sunt. Et si imiseris eos
ἐπίστησον ἵνα γνῷς ὅτι καλοί εἰσι. Καὶ ἐὰν ἐμβάλῃς αὐτοὺς
in cor tuū: letificabūt te simul in tuis labiis.
εἰς τὴν καρδίαν σου, εὐφρανοῦσί σε ἅμα ἐπὶ σοῖς χείλε-
Et tua sit in dñm spes: τ cognoscere faciat tibi
σιν. Ἵνα σου γένηται ἐπὶ κύριον ἡ ἐλπίς, καὶ γνωρίσῃ σοι τὴν
viā ei9. Et tu aūt excribe ea tibi ipsi tripli:
ὁδὸν αὐτοῦ. Καὶ σὺ δὲ ἀπόγραψαι αὐτὰ σεαυτῷ τρισσῶς,
in cōsiliū τ cogitationē: doceo igit te veꝝ smonē τ cogni | D
εἰς βουλὴν καὶ γνῶσιν, διδάσκω οὖν σε ἀληθῆ λόγον καὶ γνῶ-
tionē bonā audire vt respōdeas tu smones veri
σιν ἀγαθὴν ὑπακούειν τοῦ ἀποκρίνεσθαί σε λόγους ἀλη-
tatis ppositis tibi. Nō facias violētiā pau-
θείας τοῖς προβαλλομένοις σοι. Μὴ ἀποβιάζου πένη-
peri: paup eīn est: τ neq; ihonores fragilē in portis.
τα, πτωχὸς γάρ ἐστι, καὶ μὴ ἀτιμάσῃς ἀσθενῆ ἐν πύλαις.
nā dñs iudicabit ei9 causā: τ liberabis tuā inoctē
ὁ γὰρ κύριος κρινεῖ αὐτοῦ τὴν δίκην, καὶ ῥύσῃ σὴν ἄσυλον
aīam: Ne sis amicus homini iracūdo:
ψυχήν. Μὴ ἴσθι ἑταῖρος ἀνδρὶ θυμώδει, oooooooo

cũ amico aũt furioso ne cohabites. Ne forte discas
φίλῳ δὲ ὀργίλῳ μὴ συναυλίζου. Μήποτε μάθῃς τῶν
vias eiꝰ & sumas laqueos tue aie. Ne
ὁδῶν αὐτοῦ καὶ λάβῃς βρόχους τῇ σῇ ψυχῇ. Μὴ
des teipsũ in sponsionẽ erubescẽs vultũ:
δίδου σεαυτὸν εἰς ἐγγύην αἰσχυνόμενος πρόσωπον,
si enĩ nõ habueris vnde soluas accipiẽt le-
ἐὰν γὰρ μὴ ἔχῃς πόθεν ἀποτίσῃς λήψονται τὸ στρῶ-
ctũ q̃ sub lateribꝰ tuis. Ne trãsgrediaris terminos
μα τὸ ὑπὸ τὰς πλευράς σου. Μὴ μέταιρε ὅρια αἰ-
eternos: q̃s statuerũt patres tui. Intelligẽtẽ virũ
ώνια, ἃ ἔστησαν οἱ πατέρες σου. Ὁρατικὸν ἄνδρα
Deut. 19.c. & acutũ in operibꝰ suis regibꝰ oportet assi-
καὶ ὀξὺν ἐν τοῖς ἔργοις αὐτοῦ βασιλεῦσι δεῖ πα-
stere & nõ assistere viris segnibꝰ.
ρεστάναι καὶ μὴ παρεστάναι ἀνδράσι νωθροῖς. Ca. 23.
Si sederis vt cenes in mẽsa pncipis:
B A ΣΕὰν καθίσῃς δειπνῆσαι ἐπὶ τραπέζης δυνάστου,
attẽte psidera apposita tibi. Et inijce
νοητῶς νόει τὰ παρατιθέμενά σοι. Καὶ ἐπίβαλλε
manũ tuã: sciẽs qm talia te oportet para-
τὴν χεῖρά σου, εἰδὼς ὅτι τοιαῦτά σε δεῖ παρα-
re. si aũt insatiabilior es: ne desideres
σκευάσαι. εἰ δὲ ἀπληστότερος εἶ, μὴ ἐπιθύμει τῶν
cibos eius: illi enĩ inherẽt vite mẽdacis.
ἐδεσμάτων αὐτοῦ, ταῦτα γὰρ ἔχεται ζωῆς ψευδοῦς.
Ne cõtendas pauper existẽs cũ diuite: at tua pru
Μὴ παρεκτείνου πένης ὢν πλουσίῳ, τῇ δὲ σῇ ἐν-
dẽtia abstine. Si apposueris tuũ oculũ ad eũ
νοίᾳ ἀπέχου. Ἐὰν ἐπιστήσῃς τὸ σὸν ὄμμα πρὸς αὐ-
nusquã apparebit: parate sunt enĩ ei ale
τὸν οὐδαμοῦ φανεῖται, κατεσκεύασται γὰρ αὐτῷ πτέ-
tanq̃ aquile: & reuertit in domũ
ρυγες ὥσπερ ἀετοῦ, καὶ ὑποστρέφει εἰς τὸν οἶκον τοῦ
pfecti sibi. ne cenes cũ viro inuido:
προεστηκότος αὐτοῦ. μὴ συνδείπνει ἀνδρὶ βασκάνῳ,
neque desideres cibos eius. Quẽadmodũ
μηδὲ ἐπιθύμει τῶν βρωμάτων αὐτοῦ. Ὃν τρόπον
C enĩ si q̃s absorbeat pilũ: sic comedit & bibit:
B γὰρ εἴ τις καταπίοι τρίχα, οὕτως ἐσθίει καὶ πίνει,
neq; ad te adduces eũ. Et comedas fru-
μηδὲ πρὸς σὲ εἰσαγάγῃς αὐτόν. Καὶ φάγῃς τὸν ψω-
stũ panis tui cũ eo: euomet enĩ illud & disper-
μόν σου μετ' αὐτοῦ, ἐξεμέσει γὰρ αὐτὸν καὶ λυμανεῖ-
det sermones tuos bonos. In aures insi-
ται τοὺς λόγους σου τοὺς καλούς. Εἰς ὦτα ἄφρο-
pientis nihil dicas: ne forte subsãnet prudẽtes
νος μηδὲν λέγε, μήποτε μυκτηρίσῃ τοὺς συνετούς
tuos sermones. Ne trãsmutes terminos eternos: i aũt possessionẽ
σου λόγους. Μὴ μετάθῃς ὅρια αἰώνια, εἰς δὲ κτῆμα
orphanoꝝ ne igrediaris. nã redimẽs illos do-
ὀρφανῶν μὴ εἰσέλθῃς. Ὁ γὰρ λυτρούμενος αὐτοὺς κύ-
minꝰ: fortis est: & iudicabit iudiciũ illoꝝ te-
ριος, κραταιός ἐστι, καὶ κρινεῖ τὴν κρίσιν αὐτῶν με-
cũ. Da in disciplinã cor tuũ:
τὰ σοῦ. Δὸς εἰς παιδείαν τὴν καρδίαν σου, τὰ
at aures tuas para sermonibꝰ sensus. Ne absti
δὲ ὦτά σου ἑτοίμασον λόγοις αἰσθήσεως. Μὴ ἀπό-
neas puulũ erudire: qm si pcusseris eũ vir-
σχῃ νήπιον παιδεύειν, ὅτι ἐὰν πατάξῃς αὐτὸν ῥάβ-
D ga: nõ morieť. Tu quidẽ enĩ percuties eũ vir-
δῳ, οὐ μὴ ἀποθάνῃ. Σὺ μὲν γὰρ πατάξεις αὐτὸν ῥάβ-
A ga: at aĩam eius de morte liberabis. Fili
S.13.d. δῳ, τὴν δὲ ψυχὴν αὐτοῦ ἐκ θανάτου ῥύσῃ. Υἱέ
Eccl. si sapiẽs fuerit tuũ cor: letificabis &
10.a. ἐὰν σοφὴ γένηταί σου ἡ καρδία, εὐφρανεῖς καὶ τὴν
meũ cor. Et immorabunť sermonibꝰ tua labia
ἐμὴν καρδίαν. Καὶ ἐνδιατρίψει λόγοις τὰ σὰ χείλη
erga mea labia si recta fuerit.
πρὸς τὰ ἐμὰ χείλη ἐὰν ὀρθὰ ὦσι.

neque ambules cum viro furioso: ne forte discas semitas eius: & sumas scandalum anime tue. Noli esse cũ his q defigũt manus suas: & q vades se offerũt pro debitis. Si eĩ nõ habes vñ restituas: qd cause est vt tollat opimentũ de cubili tuo? Ne transgrediaris terminos antiquos: qs posuerũt pres tui. Vidisti virũ velocem in opere suo coram regibus stabit: nec erit ante ignobiles. 25.

Quando sederis vt comedas cum principe: diligẽter attende q̃ sunt apposita ante faciẽ tuã: & statue cultrũ in gutture tuo: si tamen habes in potestate animam tuam. Ne desideres de cibis eius: in quo est panis mendacii. Noli laborare vt diteris: sed prudentie tue pone modum. Ne erigas oculos tuos ad opes quas non potes habere: qa faciẽt sibi pẽnas quasi aquile: & volabunt in celum. Ne comedas cum homine inuido: & ne desideres cibos eiꝰ: quoniam in similitudinẽ arioli & cõiectoris estimat qđ ignorat: comede & bibe dicet tibi: & mens eiꝰ nõ est tecũ. Cibos q̃s comederas euomes: & perdes pulchros sermões tuos. In auribus insipientium ne loquaris: quia despiciẽt doctrinã eloquii tui. Ne attingas paruulorũ terminos: & agrum pupillorũ ne introeas. Propinquus enĩ illorũ fortis ẽ: & ipse iudicabit cõtra te causam illorũ. Ingrediatur ad doctrinã cor tuũ: & aures tue ad verba scientie. Noli subtrahere a puero disciplinam: si enĩ pcusseris eũ virga non morietur. Tu virga percuties eũ: & animam eius de inferno liberabis. Fili mi si sapiens fuerit animꝰ tuus: gaudebit tecum cor meũ. Et exultabũt renes mei: cũ locuta fuerint recta labia tua.

ואת איש חמות לא תבוא׃	יחם בוא
פן תאלף ארחתו ולקחת	אלף יקש
מוקש לנפשך׃ אל תהי	היה
בתקעי כף בערבים משאות׃	נשה
אם אין לך לשלם למה	
יקח משכבך מתחתיך׃ אל תסג	לקח שכב
גבול עולם אשר עשו אבותיך׃	נסג גבל
חזית איש מהיר במלאכתו	עלם עשה
לפני מלכים יתיצב בל יתיצב	חזה מהר
לפני חשכים׃	לאך
	פנה
כי תשב ללחום	Cap. xxiij
את מושל בין תבין את אשר	ישב לחם
לפניך׃ ושמת שכין בלעך	משל שום
אם בעל נפש אתה׃ אל	שכן
תתאו למטעמותיו והוא לחם	אוה טעם
כזבים׃ אל תיגע להעשיר	יגע עשר
מבינתך חדל׃ התעוף עיניך	עוף
בו ואיננו כי עשה יעשה	
לו כנפים כנשר יעוף השמים׃	
אל תלחם את לחם רע עין	לחם רוע
ואל תתאו למטעמתיו׃ כי	
כמו שער בנפשו כן הוא אכל	
ושתה יאמר לך ולבו בל עמך׃	אמר
פתך אכלת תקיאנה ושחת	פתת קוא
דבריך הנעימים׃ באזני כסיל	נעם כסל
אל תדבר כי יבוז לשכל מליך׃	דבר בוז
אל תסג גבול עולם ובשדי	מלל שדה
יתומים אל תבא׃ כי גאלם חזק	בוא
הוא יריב את ריבם אתך׃ הביאה	ריב בוא
למוסר לבך ואזנך לאמרי	יסר
דעת׃ אל תמנע מנער מוסר	ידע מנע
כי תכנו בשבט לא ימות׃	נכה מות
אתה בשבט תכנו ונפשו	
משאול תציל׃ בני אם חכם	שאל נצל
לבך ישמח לבי גם אני׃ ותעלזנה	שמח עלז
כליותי בדבר שפתיך מישרים׃	כלה שפה
	ישר

אל יקנא לבך בחטאים כי אם קנא
ביראת יהוה כל היום:
כי אם יש אחרית ותקותך לא קוה
תכרת: שמע אתה בני וחכם כרת
ואשר בדרך לבך: אל תהי היה
בסבאי יין בזללי בשר למו:
כי סבא וזולל יורש וקרעים זלל ירש
תלביש נומה: שמע לאביך זה לבש
ילדך ואל תבוז כי זקנה אמך: בוז
אמת קנה ואל תמכר חכמה מכר
ומוסר ובינה: גול יגול אבי צדיק יסר צדק
ויולד חכם ישמח בו: ישמח ילד
אביך ואמך ותגל יולדתך: גול
תנה בני לבך לי ועיניך דרכי נתן
תצרנה: כי שוחה עמקה זונה נצר זנה
ובאר צרה נכריה: אף היא צור
כחתף תארב ובוגדים באדם ארב בגד
תוסף: למי אוי למי אבוי למי יסף
מדינים למי שיח למי פצעים דון שוח
חנם למי חכלילות עינים:
למאחרים על היין לבאים אחר בוא
לחקר ממסך: אל תרא יין כי מסך ראה
יתאדם כי יתן בכוס עינו יתהלך אדם הלך
במישרים: אחריתו כנחש ישך ישר נשך
וכצפעני יפרש: עיניך יראו פרש ראה
זרות ולבך ידבר תהפכות: זור דבר
והיית כשכב בלב ים וכשכב הפך היה
נכה
בראש חבל: הכוני בל חליתי חלה
הלמוני בל ידעתי מתי אקיץ קוץ
אוסיף אבקשנו עוד: יסף בקש

Ca.xxiiij.

אל תקנא באנשי קנא רעע
רעה ואל תתאו להיות אתם: כי אוה
שד יהגה לבם ועמל שפתיהם הגה שפה
תדברנה: בחכמה יבנה בית בנה
ובתבונה יתכונן: ובדעת חדרים בין כון
ימלאו כל הון יקר ונעים: ידע מלא
נעם

Non emuletur cor tuū peccatores: sed in timore domini esto tota die: qa habebis spem in nouissimo: & p̄stolatio tua nō auferetur. Audi fili mi & esto sapiens: & dirige in via animum tuum. Noli esse in cōuiuiis potatorū: nec in comessationib⁹ eorū: qui carnes ad vescendū cōferūt: qa vacātes potibus & dātes symbola cōsumētur: & vestietur pānis dormitatio. Audi patrē tuū q genuit te: & nō cōtēnas cū senuerit mr̄ tua. Veritatē eme: & noli vēdere sapiā & doctrinā & intelligētiā. Exultat gaudio pr̄ iusti: q sapiētē genuit letabitur ī eo. Gaudeat pr̄ tuus & mr̄ tua: & exultet q̄ genuit te. Prebe fili mi cor tuū mihi: & oculi tui vias meas custodiant. Fouea eni⁹ p̄funda ē meretrix: & puteus angustus aliena. Insidiatur in via quasi latro: & quos incautos inuenerit interficiet. Cui ve: cuius patri ve: cui rixe: cui fouee: cui sine causa vulnera: cui suffossio oculorum? Nonne his qui cōmorantur in vino & studēt calicib⁹ epotādis? Ne intuearis vinū qñ flauescit: cum splēduerit in vitro color ei⁹. Ingreditur blande: & in nouissimo mordebit vt coluber: & sicut regulus venena diffūdet. Oculi tui videbunt extraneas: & cor tuū loq̄tur p̄uersa. Et eris sicut dormiēs in medio mari: & q̄si sopit⁹ gubernator amisso clauo: & dices. Verberauerūt me sed nō dolui: traxerūt me & ego non sensi. Qñ euigilabo: & rursus vina reperiam. 24.

NE emuleris viros malos: nec desideres esse cum eis: quia rapinas meditatur mēs eorū: & fraudes labia eorum loquūtur. Sapientia edificabitur domus: & prudētia roborabitur. In doctrina replebūtur cellaria vniuersa substātia p̄ciosa & pulcherrima. Vir

Nō emulet cor tuū peccatores: sed in timore do
Μὴ ζηλούτω ἡ καρδία σου ἁμαρτωλούς, ἀλλὰ ἐν φόβῳ κυ
mini esto tota die: Si eñ custodieris illa: erūt
ρίου ἴσθι ὅλην τὴν ἡμέραν. Ἐὰν γὰρ τηρήσῃς αὐτά, ἔσται
tibi nepotes: at spes tua nō deficiet. Audi fili
σοι ἔκγονα. ἡ δὲ ἐλπίς σου οὐκ ἀποστήσεται. Ἄκουε υἱὲ
& sapiēs esto: & dirige cogitatiōes tui cordis. Ne
καὶ σοφὸς γίνου, καὶ κατεύθυνε ἐννοίας σῆς καρδίας. Μὴ
sis bibax vini: neq3 extēdaris symbolis: carniūq3 emptio
ἴσθι οἰνοπότης, μηδὲ ἐκτείνου συμβολαῖς, κρεῶν τε ἀγορα
nib⁹. Ois eñ ebrius & leno mēdicabit:
σμοῖς. Πᾶς γὰρ μέθυσος καὶ πορνοκόπος πτωχεύσει,
& vestiet ruptis vestib⁹ & laceris ois somnolent⁹.
καὶ ἐνδύσεται διερρηγμένα καὶ ῥακώδη πᾶς ὑπνώδης.
audi fili patrē q genuit te: & ne cōtemnas
Ἄκουε υἱὲ πατρὸς τοῦ γεννήσαντός σε, καὶ μὴ καταφρόνει
qñ senuit tua mater. Veritatē acq̄re: & ne repel
ὅτι γεγήρακέ σου ἡ μήτηρ. Ἀλήθειαν κτῆσαι, καὶ μὴ ἀπώ
las sapiam & disciplinā & itellectū. Recte educat
σῃ σοφίαν καὶ παιδείαν καὶ σύνεσιν. Καλῶς ἐκτρέφει
pater iust⁹: in āt filio sapiēte letat aia eius.
πατὴρ δίκαιος, ἐπὶ δὲ υἱῷ σοφῷ εὐφραίνεται ἡ ψυχὴ αὐτοῦ.
Letet pater & mater in te. & gaudeat
Εὐφραινέσθω ὁ πατὴρ καὶ ἡ μήτηρ ἐπὶ σοί, καὶ χαιρέτω ἡ
q peperit te. Prebe mihi fili tuū cor: at tui ocu
τεκοῦσά σε. Δός μοι υἱὲ σὴν καρδίαν, οἱ δὲ σοὶ ὀφθαλ
li meas vias custodiāt. Doliū eñ fractū est
μοὶ ἐμὰς ὁδοὺς τηρείτωσαν. Πίθος γὰρ τετρημένος ἐστὶν
aliena dom⁹: & puteus āgust⁹ alien⁹. Hic
ἀλλότριος οἶκος, καὶ φρέαρ στενὸν ἀλλότριον. Οὗτος
eñ breui peribit: & ois iniqu⁹ consu
γὰρ συντόμως ἀπολεῖται, καὶ πᾶς παράνομος ἀναλω
met. Cui ve cui tumult⁹ cui iudicia cui tristitie &
θήσεται. Τίνι οὐαί τίνι θόρυβος τίνι κρίσεις τίνι ἀηδίαι καὶ
inepție: cui cōtritiones sup vacue: cuius nigri ocu
λέσχαι, τίνι συντρίμματα διακενῆς, τίνος πελιδνοὶ οἱ ὀφ
li? nō immorantiū in vinis? nō inuestigāciū
θαλμοί; οὐ τῶν ἐγχρονιζόντων ἐν οἴνοις; οὐ τῶν ἰχνευόντων
vbi cōuiuia fiūt? Ne inebriemini vino: sed cōuersamini
ποῦ πότοι γίνονται; Μὴ μεθύσκεσθε οἴνῳ, ἀλλὰ ὁμιλεῖτε
hoibus iustis & cōuersamini in deābulationib⁹. Si eñ
ἀνθρώποις δικαίοις καὶ ὁμιλεῖτε ἐν περιπάτοις. Ἐὰν γὰρ
in phialas & vasa dederis oculos tuos:
εἰς τὰς φιάλας καὶ τὰ ποτήρια δῷς τοὺς ὀφθαλμούς σου,
postea ābulabis nudior pistillo. At nouis
ὕστερον περιπατήσεις γυμνότερος ὑπέρου. Τὸ δὲ ἔσχα
sime tanq̄ a serpēte vulnerat⁹ extēdit: & tanq̄
τον ὥσπερ ὑπὸ ὄφεως πεπληγὼς ἐκτείνεται, καὶ ὥσπερ
a ceraste diffundit eius venenū. Oculi tui
ὑπὸ κεράστου διαχεῖται αὐτοῦ ὁ ἰός. Οἱ ὀφθαλμοί σου
cum viderint alienā os tuū tūc loquet
ὅταν ἴδωσιν ἀλλοτρίαν τὸ στόμα σου τότε λαλήσει
p̄uersa. Et iacebis sicut in corde maris &
σκολιά. Καὶ κατακείσῃ ὥσπερ ἐν καρδίᾳ θαλάσσης καὶ
sicut gubernator in multa tēpestate. Dices āt Verbe
ὥσπερ κυβερνήτης ἐν πολλῷ κλύδωνι. Ἐρεῖς δὲ τύ
rauerūt me & nō laboraui: & illuserūt me: ego āt nō
πτουσί με καὶ οὐκ ἐπόνεσα, καὶ ἐνέπαιξάν μοι, ἐγὼ δὲ οὐκ
viderā qñ diluculū erit: vt veniēs q̄ram cū q̄b⁹ con
ᾔδειν πότε ὄρθρος ἔσται, ἵνα ἐλθὼν ζητήσω μεθ᾽ ὧν συν
ueniam.
ελεύσομαι.

Ca.24.

Fili ne emuleris malos viros: neq3 desideres
Υἱὲ μὴ ζηλώσῃς κακοὺς ἄνδρας, μὴ δὲ ἐπιθυμήσῃς
esse cū eis. Mēdacia eñ meditat cor eoꝝ & la
εἶναι μετ᾽ αὐτῶν. Ψευδῆ γὰρ μελετᾷ ἡ καρδία αὐτῶν καὶ πό
bores labia eoꝝ loquunt. Cū sapia edificat
νους τὰ χείλη αὐτῶν λαλεῖ. Μετὰ σοφίας οἰκοδομεῖται οἶ
dom⁹: & cū intellectu erigit. Cū sensu reple
κος, καὶ μετὰ συνέσεως ἀνορθοῦται. Μετὰ αἰσθήσεως ἐμπίμ
tur celaria oībus diuitijs p̄ciosis & pulchris.
πλαται τὰ ταμιεῖα παντὸς πλούτου τιμίου καὶ καλοῦ.

Melior sapiēs forti: τ vir prudentiā hēns agricola
Κρείσσων σοφὸς ἰσχυροῦ, καὶ ἀνὴρ φρόνησιν ἔχων γεωργίου
magno. Cū gubernatione fit bellū: auxiliū
μεγάλου. Μετὰ κυβερνήσεως γίνεται πόλεμος, βοήθεια
a.11.b. āt cū corde ɔsiliū hēnte. Sapiā τ cogitatio bona
δὲ μετὰ καρδίας βουλευτικῆς. Σοφία καὶ ἔννοια ἀγαθὴ
in portis sapientū: sapiētes nō declināt a lege dñi:
ἐν πύλαις σοφῶν, σοφοὶ οὐκ ἐκκλίνουσιν ἐκ νόμου κυρίου,
sed ɔsiderant in ɔcilijs: indoctis occurrit
ἀλλὰ λογίζονται ἐν συνεδρίοις, ἀπαιδεύτοις συναντᾷ δὲ
mors. Morit āt stultus in peccatis: immunditia
θάνατος. Ἀποθνήσκει δὲ ἄφρων ἐν ἁμαρτίαις, ἀκαθαρσία
viro pestilēti inquinabit. In die mala τ in die
δὲ ἀνδρὶ λοιμῷ ἐμμολυνθήσεται. Ἐν ἡμέρᾳ κακῇ καὶ ἐν ἡμέ-
tribulatiōis quousq deficiat: erue eos q ducunt ad mor
B
ps.81. ρᾳ θλίψεως ἕως ἂν ἐκλείπῃ, ῥῦσαι ἀγομένους εἰς θάνα-
Eccl.4 tē. τ redime occisos nō parcas: si āt dixeris nō
τον. καὶ ἐκπρίου κτεινομένους μὴ φείσῃ, ἐὰν δὲ εἴπῃς οὐκ
noui hūc: cognosce q dñs corda oīum cogno
οἶδα τοῦτον, γίνωσκε ὅτι κύριος καρδίας πάντων γινώ-
scit: τ q formauit āhelitū oībus ipse nouit oīa:
σκει, καὶ ὁ πλάσας πνοὴν πᾶσιν αὐτὸς οἶδε πάντα,
q reddit vnicuiq fm opa sua. Comede mel
ὃς ἀποδίδωσιν ἑκάστῳ κατὰ τὰ ἔργα αὐτοῦ. Φάγε μέ-
fili: bon⁹ em fau⁹: vt dulcescat tuū guttur.
λι υἱέ, ἀγαθὸν γὰρ κηρίον, ἵνα γλυκανθῇ σου ὁ φάρυγξ.
Sic em senties sapiam tua aīa. Si em inue
Οὕτως γὰρ αἰσθήσῃ σοφίαν τῇ σῇ ψυχῇ. Ἐὰν γὰρ εὕ-
neris erit bon⁹ finis tu⁹: τ spes te nō dese
ρῃς, ἔσται καλὴ ἡ τελευτή σου, καὶ ἐλπίς σε οὐκ ἐγκαταλεί-
ret. Ne adducas impiū pabulo iustoꝝ: neq deci
ψει. Μὴ προσαγάγῃς ἀσεβῆ νομῇ δικαίων, μηδὲ ἀπα-
piaris pabulo vētris. Septies em cadet iu-
τηθῇς χορτασίᾳ κοιλίας. Ἑπτάκις γὰρ πεσεῖται ὁ δί-
stus τ resurget: at impij infirmabunt in ma-
καιος καὶ ἀναστήσεται, οἱ δὲ ἀσεβεῖς ἀσθενήσουσιν ἐν κα-
lis. Si ceciderit inimic⁹ tu⁹: ne gaudeas cōtra eū: in
κοῖς. Ἐὰν πέσῃ ὁ ἐχθρός σου, μὴ ἐπιχαρῇς αὐτῷ, ἐν
āt supplātatione eius ne extollaris. Qm̄ videbit
C δὲ τῷ ὑποσκελίσματι αὐτοῦ μὴ ἐπαίρου. Ὅτι ὄψεται
a.17.a dñs τ nō placebit ei: τ auertet irā suā
Iob.31 κύριος καὶ οὐκ ἀρέσει αὐτῷ, καὶ ἀποστρέψει τὸν θυμὸν αὐτοῦ
b. ab eo. Ne gaudeas in malefactorib⁹: neq emuleris pec
ἀπ' αὐτοῦ. Μὴ χαῖρε ἐπὶ κακοποιοῖς, μηδὲ ζήλου ἁμαρ-
catores. Nō em erūt posteri maloꝝ: lāpas
τωλούς. Οὐ γὰρ μὴ γένηται ἔκγονα πονηρῶν, λαμπτὴρ
āt impioꝝ extinguet. Time deū fili τ re-
δὲ ἀσεβῶν σβεσθήσεται. Φοβοῦ τὸν θεὸν υἱὲ καὶ βασι-
gē: τ nec alteri eoꝝ inobediēs sis. Repente
λέα, καὶ μηθετέρῳ αὐτῶν ἀπειθήσῃς. Ἐξαίφνης
em vlciscent impios. at supplicia vtrius-
γὰρ τίσονται τοὺς ἀσεβεῖς, τὰς δὲ τιμωρίας ἀμφοτέ-
q quis cognoscet? hec āt dico vobis sapiē
ρων τίς γνώσεται; ταῦτα δὲ λέγω ὑμῖν τοῖς σο-
tib⁹ cognoscere: reuereri faciē in iudicio nō
φοῖς ἐπιγινώσκειν, αἰδεῖσθαι πρόσωπον ἐν κρίσει οὐ
bonū. Dicēs impio iust⁹ est: maledi
καλόν. Ὁ εἰπὼν τὸν ἀσεβῆ δίκαιός ἐστιν, ἐπικατά-
ctus populis erit τ odiosus in gētes. At redarguētes
ρατος λαοῖς ἔσται καὶ μισητὸς εἰς ἔθνη. Οἱ δὲ ἐλέγχοντες
a.12.a. meliores apparebūt: sup eos āt veniet bñdictio
βελτίους φανοῦνται, ἐπ' αὐτοὺς δὲ ἥξει εὐλογία
bona. Labia āt deosculabūt respōdentia smões
ἀγαθή. Χείλη δὲ φιλήσουσιν ἀποκρινόμενα λόγους
bonos: pa in exitū opa tua:
ἀγαθούς, ἑτοίμαζε εἰς τὴν ἔξοδον τὰ ἔργα σου, ooo
καὶ oooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooo

D oooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooo

oooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooo

sapiens fortis est: & vir doctus robustus & oooo validus: quia cum dispositione initur oooooo bellum: & erit salus vbi multa consilia sunt. oooo Excelsa stulto sapiētia: in porta ooo:ooo:oooooo nō aperiet os suū. Qui cogitat mala facere: ooo stultus vocabitur. Cogitatio ooooooooooooooo stulti peccatum est: & abominatio hominum detractor. Si desperaueris lapsus i die angustie: imminuetur fortitudo tua. Erue eos q ducūtur ad mortē: & q trahūtur ad interitū liberare ne cesses. Si dixeris vires nō suppetūt: oooooo:oooooo qui inspector est cordis ipse intelligit & seruatorem anie tue nihil fallit: reddetq hominī ooooo iuxta opa sua. Comede fili mi mel qa bonū est: & fauum dulcissimum gutturi tuo. Sic & oooo doctrina sapie aīe tue: quā cū inueneris hēbis in nouissimis spem: & spes tua non peribit. oooooo Ne insidieris & q̄ras impietatē in domo iusti: ne q vastes requiē eius. Septies enim cadet oooooo iustus & resurget: impij autem corruent oooo in malū. Cum ceciderit inimic⁹ tu⁹ ne gaudeas: & in ruina eius ne exultet cor tuū: ne forte vi deat dominus & displiceat ei: & auferat ab eo oo iram suā. Ne contendas cum pessimis: nec oooo emuleris impios: quoniā non habent futurorū spem mali: & lucerna impiorum extinguetur. Time dominum fili mi & regem: & cum oooooo detractoribus non cōmiscearis. Qm̄ repente consurget perditio eorū: & ruinam vtriusq quis nouit? Hec quoq sapiētibus: cognoscere oooooo personam in iudicio nō est bonum. Qui dicunt impio iustus es: maledicent eis populi: & oooooo detestabūtur eos tribus. Qui arguunt eum oooo laudabuntur: & sup eos veniet benedictio. oooo Labia deosculabitur: q ooo:ooo:oooooo oooooo:oooo recta verba respondet. Prepara foris opus tuū

חָכָם בַּעוֹז וְאִישׁ דַּעַת מְאַמֶּץ
כֹּחַ׃ כִּי בְתַחְבֻּלוֹת תַּעֲשֶׂה לְּךָ
מִלְחָמָה וּתְשׁוּעָה בְּרֹב יוֹעֵץ׃
רָאמוֹת לֶאֱוִיל חָכְמוֹת בַּשַּׁעַר
לֹא יִפְתַּח פִּיהוּ׃ מְחַשֵּׁב לְהָרֵעַ
לוֹ בַּעַל מְזִמּוֹת יִקְרָאוּ׃ זִמַּת
אִוֶּלֶת חַטָּאת וְתוֹעֲבַת לְאָדָם
לֵץ׃ הִתְרַפִּיתָ בְּיוֹם צָרָה צַר
כֹּחֶכָה׃ הַצֵּל לְקֻחִים לַמָּוֶת
וּמָטִים לַהֶרֶג אִם תַּחְשׂוֹךְ׃ כִּי
תֹאמַר הֵן לֹא יָדַעְנוּ זֶה הֲלֹא
תֹכֵן לִבּוֹת הוּא יָבִין וְנֹצֵר
נַפְשְׁךָ הוּא יֵדָע וְהֵשִׁיב לְאָדָם
כְּפָעֳלוֹ׃ אֱכָל בְּנִי דְבַשׁ כִּי טוֹב
וְנֹפֶת מָתוֹק עַל חִכֶּךָ׃ כֵּן דְּעֶה
חָכְמָה לְנַפְשֶׁךָ אִם מָצָאתָ וְיֵשׁ
אַחֲרִית וְתִקְוָתְךָ לֹא תִכָּרֵת׃
אַל תֶּאֱרֹב רָשָׁע לִנְוֵה צַדִּיק אַל
תְּשַׁדֵּד רִבְצוֹ׃ כִּי שֶׁבַע יִפּוֹל
צַדִּיק וָקָם וּרְשָׁעִים יִכָּשְׁלוּ
בְרָעָה׃ בִּנְפֹל אוֹיִבְךָ אַל תִּשְׂמָח
וּבִכָּשְׁלוֹ אַל יָגֵל לִבֶּךָ׃ פֶּן יִרְאֶה
יְהוָה וְרַע בְּעֵינָיו וְהֵשִׁיב מֵעָלָיו
אַפּוֹ׃ אַל תִּתְחַר בַּמְּרֵעִים אַל
תְּקַנֵּא בָּרְשָׁעִים׃ כִּי לֹא תִהְיֶה
אַחֲרִית לָרָע נֵר רְשָׁעִים יִדְעָךְ׃
יְרָא אֶת יְהוָה בְּנִי וָמֶלֶךְ עִם
שׁוֹנִים אַל תִּתְעָרָב׃ כִּי פִתְאֹם
יָקוּם אֵידָם וּפִיד שְׁנֵיהֶם מִי
יוֹדֵעַ׃ גַּם אֵלֶּה לַחֲכָמִים הַכֵּר
פָּנִים בְּמִשְׁפָּט בַּל טוֹב׃ אֹמֵר
לְרָשָׁע צַדִּיק אָתָּה יִקְּבֻהוּ עַמִּים
יִזְעָמוּהוּ לְאֻמִּים׃ וְלַמּוֹכִיחִים
יִנְעָם וַעֲלֵיהֶם תָּבוֹא בִרְכַּת טוֹב׃
שְׂפָתַיִם יִשָּׁק מֵשִׁיב דְּבָרִים
נְכֹחִים׃ הָכֵן בַּחוּץ מְלַאכְתֶּךָ

עָזַז אָמַץ
חָבַל עָשָׂה
לָחַם יָשַׁע
יָעַץ רוּם
אוּל פָּתַח
פֶּה חָשַׁב
רוּעַ זָמַם
קָרָא זָמַם
תָּעַב לִיץ
רָפָה צוּר
כּוּחַ נָצַל
נָטָה חָשַׂךְ
אָמַר
בִּין
שׁוּב
נוּף מָתַק
חָנַךְ יָדַע
קָוָה כָּרַת
אָרַב צָדַק
שָׁדַד נָפַל
קוּם כָּשַׁל
רוּעַ אָיַב
שָׂמַח גִּיל
רָאָה שׁוּב
חָרָה
קָנָא הָיָה
נוּר דָּעַךְ
שָׁנָה עָרַב
קוּם שָׁנָה
יָדַע נָכַר
פָּנָה שָׁפַט
צָדַק קָבַב
זָעַם יָכַח
נָעַם בּוֹא
שָׂפָה נָשַׁק
שׁוּב נָכַח
כּוּן לָאַךְ

וְעַתְּדָהּ בַּשָּׂדֶה לָךְ אַחַר וּבָנִיתָ — בָּנָה
בֵיתֶךָ׃ אַל תְּהִי עֵד חִנָּם בְּרֵעֶךָ — הָיָה עוּד
וַהֲפִתִּיתָ בִּשְׂפָתֶיךָ׃ אַל תֹּאמַר — רֵעָה פָּתָה אָמַר
כַּאֲשֶׁר עָשָׂה לִי כֵּן אֶעֱשֶׂה לּוֹ — עָשָׂה
אָשִׁיב לָאִישׁ כְּפָעֳלוֹ׃ עַל שְׂדֵה
אִישׁ עָצֵל עָבַרְתִּי וְעַל כֶּרֶם
אָדָם חֲסַר לֵב׃ וְהִנֵּה עָלָה כֻלּוֹ
קִמְּשֹׂנִים כָּסּוּ פָנָיו חֲרֻלִּים — כָּסָה פָּנָה
וְגֶדֶר אֲבָנָיו נֶהֱרָסָה׃ וָאֶחֱזֶה — הָרַס חָזָה
אָנֹכִי אָשִׁית לִבִּי רָאִיתִי לָקַחְתִּי — שׁוּת
מוּסָר׃ מְעַט שֵׁנוֹת מְעַט תְּנוּמוֹת — יָסַר יָשֵׁן
מְעַט חִבֻּק יָדַיִם לִשְׁכָּב׃ וּבָא — נוּם בּוֹא
מִתְהַלֵּךְ רֵישֶׁךָ וּמַחְסֹרֶיךָ כְּאִישׁ — הָלַךְ רוּשׁ
מָגֵן׃ — חָסַר

Cap. xxv. גַּם אֵלֶּה מִשְׁלֵי שְׁלֹמֹה אֲשֶׁר
הֶעְתִּיקוּ אַנְשֵׁי חִזְקִיָּה מֶלֶךְ יְהוּדָה׃ — עָתַק
כְּבוֹד אֱלֹהִים הַסְתֵּר דָּבָר — כָּבַד סָתַר
וּכְבוֹד מְלָכִים חֲקֹר דָּבָר׃ שָׁמַיִם
לָרוּם וָאָרֶץ לָעֹמֶק וְלֵב מְלָכִים
אֵין חֵקֶר׃ הָגוֹ סִיגִים מִכָּסֶף — הָגָה
וַיֵּצֵא לַצֹּרֵף כֶּלִי׃ הָגוֹ רָשָׁע — כָּלָה
לִפְנֵי מֶלֶךְ וְיִכּוֹן בַּצֶּדֶק כִּסְאוֹ׃ — פָּנָה כּוּן
אַל תִּתְהַדַּר לִפְנֵי מֶלֶךְ וּבִמְקוֹם — הָדַר קוּם
גְּדֹלִים אַל תַּעֲמֹד׃ כִּי טוֹב — גָּדַל עָמַד
אֲמָר לְךָ עֲלֵה הֵנָּה מֵהַשְׁפִּילְךָ — שָׁפֵל
לִפְנֵי נָדִיב אֲשֶׁר רָאוּ עֵינֶיךָ׃ — נָדַב רָאָה
אַל תֵּצֵא לָרִב מַהֵר פֶּן מַה — יָצָא רוּב
תַּעֲשֶׂה בְּאַחֲרִיתָהּ בְּהַכְלִים — עָשָׂה כָּלַם
אֹתְךָ רֵעֶךָ׃ רִיבְךָ רִיב אֶת רֵעֶךָ — רָעָה
וְסוֹד אַחֵר אַל תְּגָל׃ פֶּן יְחַסֶּדְךָ — גָּלָה חָסַד
שֹׁמֵעַ וְדִבָּתְךָ לֹא תָשׁוּב׃ — דָּבַב שׁוּב
תַּפּוּחֵי זָהָב בְּמַשְׂכִּיּוֹת כָּסֶף — תָּפַח שָׂכָה
דָּבָר דָּבֻר עַל אָפְנָיו׃ נֶזֶם זָהָב
וַחֲלִי כָתֶם מוֹכִיחַ חָכָם עַל אֹזֶן — חָלָה יָכַח
שֹׁמָעַת׃ כְּצִנַּת שֶׁלֶג בְּיוֹם — צָנַן
קָצִיר צִיר נֶאֱמָן לְשֹׁלְחָיו וְנֶפֶשׁ — קָצַר אָמַן

et diligẽter exerce agrũ tuum: & postea edifices domũ tuã. Ne sis testis frustra cõtra pximũ tuũ: nec lactes quemq̃ labiis tuis. Ne dicas: quomodo fecit mihi sic faciam ei: & reddam vnicuiq̃ secundum opus suũ. Per agrũ pigri transiui: & per vineam viri stulti. Et ecce totũ repleuerant vrtice: & operuerant superficiem eius spine: & maceria lapidum destructa erat. Quod cũ vidissem posui in corde meo: & exemplo didici disciplinã. Parũ inquam dormies: modicũ dormitabis: pauxillũ manus cõseres vt quiescas. Et veniet tibi quasi cursor egestas tua: & mendicitas quasi vir armatus.

25.

HE quoq̃ parabole salomonis: quas transtulerunt viri ezechie regis iuda. Gloria dei ẽ celare verbum: & gloria regum inuestigare sermonem. Celum sursum & terra deorsũ: & cor regum inscrutabile. Aufer rubiginem de argento: & egredietur vas purissimũ. Aufer impietatem de vultu regis: & firmabitur iustitia thronus eius. Ne gloriosus appareas coram rege: & in loco magnorum ne steteris. Melius est enim vt dicatur tibi ascẽde huc: q̃ vt humilieris coram principe. Que viderunt oculi tui ne proferas in iurgio cito: ne postea emendare nõ possis cum dehonestaueris amicũ tuũ. Causam tuã tracta cum amico tuo: & secretum extraneo ne reueles: ne forte insultet tibi cum audierit: & exprobrare non cesset. Mala aurea in lectis argenteis: qui loquitur verbum in tẽpore suo. Inauris aurea & margarita fulgens: q arguit sapientẽ & aurẽ obediẽtem. Sicut frigus niuis in die messis: ita legatus fidelis ei q̃ miserit eum: animam ipsius

ꝛ pꝛeparare in agrũ: ꝛ vade post
καὶ παρασκευάζου εἰς τὸν ἀγρόν, καὶ πορεύου κατόπισ
me ꝛ reedificabis domũ tuã. Ne sis
θέν μου καὶ ἀνοικοδομήσεις τὸν οἶκόν σου. Μὴ ἴσθι
falsus testis in tuũ ciuẽ: neque dilateris tuis
ψευδὴς μάρτυς ἐπὶ σὸν πολίτην, μηδὲ πλατύνου σοῖς
labiis. Ne dicas quẽadmodũ visus est mei vtar
χείλεσι. Μὴ εἴπῃς ὃν τρόπον ἐχρήσατό μοι, χρήσο
eo: reddã autẽ ei ea i q̃b⁹ mihi iniuriat⁹ ẽ sicut agri
μαι αὐτῷ, τίσομαι δὲ αὐτὸν ἅ με ἠδίκησεν ὥσπερ γεώρ
colationẽ vir stult⁹: ꝛ tanq̃ vinea. homo indi
γιον ἀνὴρ ἄφρων, καὶ ὥσπερ ἀμπελὼν ἄνθρωπος ἐνδε
gẽs mẽte si dimiseris eũ horrid⁹ fiet ꝛ sylue scet
ὴς φρενῶν ἐὰν ἀφῇς αὐτόν, χερσωθήσεται καὶ χορτομανή
totus: ꝛ fit relictus: at macerie
σει ὅλος, καὶ γίνεται ἐκλελειμμένος, οἱ δὲ φραγμοὶ τῶν
lapidũ eius defodiunt. postea ego penitẽtiã egi: aspe
λίθων αὐτοῦ κατασκάπτονται. ὕστερον ἐγὼ μετενόησα, ἐπέ
xi ad eligendã disciplinã. parũ dormito:
βλεψα τοῦ ἐκλέξασθαι παιδείαν. Ὀλίγον νυστάζω,
parũ aũt dormio: parũ aũt amplector manib⁹ pe
ὀλίγον δὲ καθυπνῶ, ὀλίγον δὲ ἐναγκαλίζομαι χερσὶ στή
ctora. Si aũt hoc feceris: veniet pcedens paupertas
θη. Ἐὰν δὲ τοῦτο ποιῇς, ἥξει προπορευομένη ἡ πενία
tua: ꝛ egestas quasi bon⁹ cursor.
σου, καὶ ἡ ἔνδεια ὥσπερ ἀγαθὸς δρομεύς. Ca. 25.

HE parabole salomonis: indistincte — A
ΗΑὗται αἱ παροιμίαι σολομῶντος, αἱ ἀδιάκριτοι
quas exscripserũt amici ezecie regis
ἃς ἐξεγράψαντο οἱ φίλοι ἐζεκίου τοῦ βασιλέως τῆς
iudee. Gl̃ia dei celat s̃monẽ: gl̃ia aũt re
ἰουδαίας. Δόξα θεοῦ κρύπτει λόγον, δόξα δὲ βασι
gis honorat res. Celũ excelsũ: terra aũt
λέως τιμᾷ πράγματα. Οὐρανὸς ὑψηλός, γῆ δὲ
pfunda: cor aũt regis inscrutabile. pcute ipro
βαθεῖα, καρδία δὲ βασιλέως ἀνεξέλεγκτος. Τύπτε ἀδό
batũ argentũ: ꝛ purificabit pur̃ omne.
κιμον ἀργύριον, καὶ καθαρισθήσεται καθαρὸν ἅπαν.
Interfice impios a facie regis ꝛ diri
Κτεῖνε ἀσεβεῖς ἐκ προσώπου βασιλέως καὶ κατορ
get in iusticia thron⁹ ei⁹. Ne superbias
θώσει ἐν δικαιοσύνῃ ὁ θρόνος αὐτοῦ. Μὴ ἀλαζονεύου
corã rege: neq̃ in locis principũ stete
ἐνώπιον βασιλέως, μηδὲ ἐν τόποις δυναστῶν ὑφίστα
ris. Meli⁹ enĩ vt dicat tibi ascẽde ad meq̃
σο. Κρεῖσσον γάρ τὸ ῥηθῆναί σοι ἀνάβαινε πρός με ἢ
humiliare te in facie pncipis: q̃ viderũt ocu — Luce. 14.b.
ταπεινῶσαί σε ἐν προσώπῳ δυνάστου, ἃ εἶδον οἱ ὀφ
li tui dic. Ne incidas in iurgiũ cito:
θαλμοί σου λέγε. Μὴ πρόσπιπτε εἰς μάχην ταχέως,
ne peniteas in nouissimis. Quãdo vtiq̃ tibi exprobrau
ἵνα μὴ μεταμεληθῇς ἐπ' ἐσχάτων. Ἡνίκα δ' ἄν σε ὀνειδί
erit amic⁹ recede retro. Ne despicias:
σῃ ὁ φίλος ἀναχώρει εἰς τὰ ὀπίσω. Μὴ καταφρόνει,
ne tibi exprobret q̃dẽ amicus. At iurgiũ tuũ ꝛ inimicitia
μή σε ὀνειδίσῃ μὲν ὁ φίλος. Ἡ δὲ μάχη σου καὶ ἡ ἔχθρα — B
nõ aberit sed erit tibi equalis morti. Gr̃a ꝛ ami
οὐκ ἀπέσται ἀλλ' ἔσται σοι ἴση θανάτου. Χάρις καὶ φι
citia liberat: quas serua tibi: ne exprobrabi
λία ἐλευθεροῖ, ἃς τήρησον σεαυτῷ, ἵνα μὴ ἐπονείδι
lis fias: sed custodi vias tuas liberali
στος γένῃ, ἀλλὰ φύλαξον τὰς ὁδούς σου εὐσυναλλά
ter. malũ aureũ monili sardij sic dicere
κτως. μῆλον χρυσοῦν ἐν ὁρμίσκῳ σαρδίου οὕτως εἰπεῖν
s̃monẽ. In inaurẽ aureã sardiũ pciosũ liga
λόγον. Εἰς ἐνώτιον χρυσοῦν σάρδιον πολυτελὲς δέ
tũ est. sermo sapiẽs in obediẽtẽ aurẽ: sicut exitus ni
δεται. λόγος σοφὸς εἰς εὐήκοον οὖς, ὥσπερ ἔξοδος χιό
uis in tp̃e messis estus prodest: sic legat⁹ fide
νος ἐν ἀμήτῳ κατὰ καῦμα ὠφελεῖ, οὕτως ἄγγελος πι
lis mittẽtib⁹ eũ: aĩab⁹ enĩ
στὸς τοὺς ἀποστείλαντας αὐτόν, ψυχὰς γὰρ

co ventis pdest. Sicut venti ꝛ nubes
τῶν αὐτῶ χρωμένων ὠφιλεῖ. Ὥσπερ ἄνεμοι καὶ νέφη
ꝛ pluuie clarissime: sic qui gliant in do
καὶ ὑετοὶ ἐπιφανέστατοι, οὕτως οἱ καυχώμενοι ἐπὶ δό
no mēdaci. In patientia psperitas regib⁹:
Ec.15.a. σει ψευδεῖ. Ἐν μακροθυμίᾳ εὐοδία βασιλεῦσιν,
lingua aūt mollis cōfringit ossa. Mel inueniēs comede
C γλῶσσα δὲ μαλακὴ συντρίβει ὀστᾶ. Μέλι εὑρὼν φάγε
qđ sufficit: ne forte replet⁹ euomas. rar induc
τὸ ἱκανόν, μήποτε πλησθεὶς ἐξεμέσῃς. Σπάνιον εἴσαγε
tuū pedē ad tuū amicū: neqñ faciat⁹
σὸν πόδα πρὸς τὸν σεαυτοῦ φίλον, μήποτε πλησθείς
te oderit te. claua ꝛ gladi⁹ ꝛ sagittatio spicula
σου μισήσῃ σε. Ῥόπαλον καὶ μάχαιρα καὶ τόξευμα ἀκιδω
ta: sic ꝛ vir qui testificat cōtra amicū suū
τόν, οὕτως καὶ ἀνὴρ ὁ καταμαρτυρῶν τοῦ φίλου αὐτοῦ
testimoniū falsū. Dens mali ꝛ pes iniqui
μαρτυρίαν ψευδῆ. Ὀδοὺς κακοῦ καὶ πούς παρανόμου
peribit in die mala. Sicut acetū trahit inutile:
ὀλεῖται ἐν ἡμέρᾳ κακῇ. Ὥσπερ ὄξος ἕλκει ἀσύμφορον,
sic incidēs passio in corpore cor pristat.
οὕτως προσπεσὸν πάθος ἐν σώματι καρδίαν λυπεῖ.
Sicut tinea vestimēto ꝛ vermis ligno: sic tristitia
Ὥσπερ σὴς ἱματίῳ καὶ σκώληξ ξύλῳ, οὕτως λύπη
viri nocet cordi. si esurit inimic⁹ tu⁹:
Ro.12.b. ἀνδρὸς βλάπτει καρδίαν. ἐὰν πεινᾷ ὁ ἐχθρός σου,
ciba illū. si sitit dabibere ei. Hoc eñ
τρέφε αὐτόν. ἐὰν διψᾷ πότιζε αὐτόν. Τοῦτο γὰρ
faciēs carbones ignis accumulabis sup caput ei⁹
ποιῶν ἄνθρακας πυρὸς σωρεύσεις ἐπὶ τῆς κεφαλῆς αὐ
D at dñs retribuet tibi bona. vētus boreas susci
τοῦ, ὁ δὲ κς ἀνταποδώσει σοι ἀγαθά. ἄνεμος βορέας ἐξε
tat nubes: facies aūt iuerecūda linguā irritat.
γείρει νέφη, πρόσωπον δὲ ἀναιδὲς γλῶσσαν ἐρεθίζει.
Meli⁹ habitare in angulo dom⁹: ꝙ cū mulie
Ec.21.b. Κρεῖσσον οἰκεῖν ἐπὶ γωνίας δώματος, ἢ μετὰ γυναι
re cōtētiosa in domo cōmuni. Sicut aqua frigida
κὸς λοιδόρου ἐν οἰκίᾳ κοινῇ. Ὥσπερ ὕδωρ ψυχρὸν
aie sitienti blāda: sic nūti⁹ bon⁹ de terra
ψυχῇ διψώσῃ προσηνές, οὕτως ἀγγελία ἀγαθὴ ἐκ γῆς
lōginqua. Sicut siquis fontē obturet ꝛ aque
μακρόθεν. Ὥσπερ εἴ τις πηγὴν φράσσοι καὶ ὕδατος
exitū disperdat: sic indecēs iustū cecidis
Ec.5.c. ἔξοδον λυμαίνοιτο, οὕτως ἄκοσμον δίκαιον πεπτωκέ
se corā impio. Comedere mel multū nō bonū:
ναι ἐνώπιον ἀσεβοῦς. Ἐσθίειν μέλι πολὺ οὐ καλόν,
in ptio hēre aūt oportet smōes gliosos. Sicut vrbs
τιμᾶν δὲ χρὴ λόγους ἐνδόξους. Ὥσπερ πόλις τὰ
muros disiectos hēns ꝛ immurata: sic vir qui
τείχη καταβεβλημένη καὶ ἀτείχιστος, οὕτως ἀνὴρ ὃς
nō cū cōsilio aliqđ facit.
οὐ μετὰ βουλῆς τι πράττει. Ca.26.
A Sicut ros in ꝑe messis ꝛ sicut pluuia in
Ὥσπερ δρόσος ἐν ἀμητῷ καὶ ὥσπερ ὑετὸς ἐν
vere: sic nō est stulto gl'ia. Sicut aues vo
θέρει, οὕτως οὐκ ἔστιν ἄφρονι τιμή. Ὥσπερ ὄρνεα πέ
lāt ꝛ passeres: sic maledictio iania nō superue
ταται καὶ στρουθοί, οὕτως ἀρὰ ματαία οὐκ ἐπελεύ
B niet villi. Sicut flagellū equo ꝛ stimul⁹ asino:
σεται οὐδενί. Ὥσπερ μάστιξ ἵππῳ καὶ κέντρον ὄνῳ,
sic virga genti inique. Ne respōdeas stul
οὕτως ῥάβδος ἔθνει παρανόμῳ. Μὴ ἀποκρίνου ἄφρο
to iuxta ei⁹ stultitiā: ne similis fias ei
νι κατὰ τὴν ἐκείνου ἀφροσύνην, ἵνα μὴ ὅμοιος γένῃ αὐ
sed respōde stulto ad ei⁹ stulti
τῷ. Ἀλλὰ ἀποκρίνου ἄφρονι πρὸς τὴν ἐκείνου ἀφρο
tiā: ne videat sapiēs apud seipm. Ex
σύνην, ἵνα μὴ φαίνηται σοφὸς παρ' ἑαυτῷ. Ἐκ τῶν
suis vijs opprobriū
ἑαυτοῦ ὁδῶν ὄνειδος ooooooooooooooooooooooooooo

oooooooooooooooooooooooooooooooooooooooo ooo ooo

requiescere facit. Nubes & ventus & pluuie nō sequētes: vir gloriosus & pmissa nō cōplens. Patiētia lenietur princeps: oooooooooooooooooo & lingua mollis confringet duriciam. Mel ooo inuenisti: comede quod sufficit tibi: ne forte satiatus euomas illud. Subtrahe pedē tuū de domo proximi tui: neqñ satiatus oderit te. Iaculum & gladius & sagitta acuta: homo qui loquitur cōtra pximū suū falsum testimoniū. Dens putridus & pes lassus: qui sperat super infideli in die angustie: & amittit pallium in die frigoris. ooo Acetum in nitro: qui cantat carmina oooooooo cordi pessimo. Si esurierit inimicus tuus ooo ciba illum: si sitit da ei oooooooooooooooooooooooooo aquam bibere. Prunas enim cōgregabis super caput ei⁹: & dñs reddet tibi. Ventus oooooooooo aquilo dissipat pluuias: & facies tristis oooooooooo linguā detrahentē. Melius est sedere in angulo domatis: ꝙ cū muliere litigiosa & in domo cōmuni. Aqua frigida anime sitienti. oooooooooooo & nuncius bonus de terra longinqua. oooooooooo Fons turbatus pede & vena corrupta: oooooooo iustus cadens corā impio. Sicut qui oooooooooo mel multū comedit nō ē ei bonū: sic q scrutator est maiestatis opprimetur a gloria. Sicut vrbs patens & absq; muroꝶ ambitu: ita vir q nō potest in loquēdo cohibere spiritum suum. 26.

Quomodo nix i estate: & pluuie i messe: sic indecēs est stulto gloria. oooooooooooooooooooo Sicut auis ad alta transuolans: & passer quolibet vadēs: sic maledictū frustra platū in quēpiā supueniet. Flagellū equo & chamus asino & virga in dorso iprudētiū. Ne rñdeas stulto iuxta stulticiā suā ne efficiaris ei similis. Responde oooooooooo stulto iuxta stulticiā suā: ne sibi sapiens esse videatur. Claudus pedib⁹ & iniquitatem oooooooooo

נשאים ורוח וגשם
אין איש מתהלל במתת שקר ׃
בארך אפים יפתה קצין
ולשון רכה תשבר גרם ׃ דבש
מצאת אכל דיך פן תשבענו
והקאתו ׃ הקר רגלך מבית
רעך פן ישבעך ושנאך ׃ מפיץ
וחרב וחץ שנון איש ענה
ברעהו עד שקר ׃ שן רעה
ורגל מועדת מבטח בוגד ביום
צרה ׃ מעדה בגד ביום קרה
חמץ על נתר ושר בשרים
על לב רע ׃ אם רעב שנאך
האכלהו לחם ואם צמא השקהו
מים ׃ כי גחלים אתה חתה על
ראשו ויהוה ישלם לך ׃ רוח
צפון תחולל גשם ופנים נזעמים
לשון סתר ׃ טוב שבת על פנת
גג מאשת מדינים ובית חבר ׃
מים קרים על נפש עיפה
ושמועה טובה מארץ מרחק ׃
מעין נרפש ומקור משחת
צדיק מט לפני רשע ׃ אכל
דבש הרבות לא טוב וחקר
כבודם כבוד ׃ עיר פרוצה אין
חומה איש אשר אין מעצר
לרוחו ׃

Cap. xxvj

כשלג בקיץ וכמטר בקציר
כן לא נאוה לכסיל כבוד ׃
כצפור לנוד כדרור לעוף כן
קללת חנם לא תבוא ׃ שוט
לסוס מתג לחמור ושבט לגו
כסילים ׃ אל תען כסיל כאולתו
פן תשוה לו גם אתה ׃ ענה
כסיל כאולתו פן יהיה חכם
בעיניו ׃ מקצה רגלים חמס

שוב נשא
הלל נתן
פתה קצן
רכך שבר
די שבע
קוא יקר
רעה פוץ
שנן
ענה
מעד בטח
עדה קרר
שור
רעע
אכל שקה
שלם
צפן חול
פנה זעם
ישב פנה
איש דון
קרר
שמע רחק
עין רפש
קור שחת
צדק נטה
רבה כבד
פרץ
חמה עצר
קוץ קצר
נוה כסל
צפר דרר
בוא
חמר
ענה
שוה
היה
קצה

שֹׁתֶה שֹׁלֵחַ דְּבָרִים בְּיַד כְּסִיל׃
דָּלָה שׁוּק דַּלְיוּ שֹׁקַיִם מִפִּסֵּחַ וּמָשָׁל
פֶּה כָּסַל בְּפִי כְּסִילִים׃ כִּצְרוֹר אֶבֶן
רָגַם נָתַן בְּמַרְגֵּמָה כֵּן נוֹתֵן לִכְסִיל כָּבוֹד׃
כָּבַד שָׁכַר חוֹחַ עָלָה בְיַד שִׁכּוֹר וּמָשָׁל
חוּל בְּפִי כְסִילִים׃ רַב מְחוֹלֵל כֹּל
וְשֹׂכֵר כְּסִיל וְשֹׂכֵר עֹבְרִים׃ כְּכֶלֶב
שׁוּב קוא שָׁב עַל קֵאוֹ כְּסִיל שׁוֹנֶה
שָׁנָה רָאָה בְאִוַּלְתּוֹ׃ רָאִיתָ אִישׁ חָכָם
קָוָה בְּעֵינָיו תִּקְוָה לִכְסִיל מִמֶּנּוּ׃
אָמַר אָרָה אָמַר עָצֵל שַׁחַל בַּדָּרֶךְ אֲרִי
סָבַב בֵּין הָרְחֹבוֹת׃ הַדֶּלֶת תִּסּוֹב עַל
צוּר נָטָה צִירָהּ וְעָצֵל עַל מִטָּתוֹ׃ טָמַן
לָאָה שׁוּב עָצֵל יָדוֹ בַּצַּלָּחַת נִלְאָה לַהֲשִׁיבָהּ
אֶל פִּיו׃ חָכָם עָצֵל בְּעֵינָיו
חָזַק מִשִּׁבְעָה מְשִׁיבֵי טָעַם׃ מַחֲזִיק
עָבַר בְּאָזְנֵי כָלֶב עֹבֵר מִתְעַבֵּר עַל
רוּב לָהָה רִיב לֹּא לוֹ׃ כְּמִתְלַהְלֵהַּ הַיֹּרֶה
זָקַק זִקִּים חִצִּים וָמָוֶת׃ כֵּן אִישׁ
רִמָּה אֶת רֵעֵהוּ וְאָמַר הֲלֹא
שָׂחַק כָּבָה מְשַׂחֵק אָנִי׃ בְּאֶפֶס עֵצִים תִּכְבֶּה
רָגַן שָׁתַק אֵשׁ וּבְאֵין נִרְגָּן יִשְׁתֹּק מָדוֹן׃
דִּין פֶּחָם לְגֶחָלִים וְעֵצִים לְאֵשׁ
חָרַר וְאִישׁ מִדְיָנִים לְחַרְחַר רִיב׃ דִּבְרֵי
לָהַם נִרְגָּן כְּמִתְלַהֲמִים וְהֵם
יָרַד יָרְדוּ חַדְרֵי בָטֶן׃ כֶּסֶף סִיגִים
צָפָה שָׂפָה מְצֻפֶּה עַל חָרֶשׂ שְׂפָתַיִם דֹּלְקִים
רוּעַ נָכַר וְלֶב רָע׃ בִּשְׂפָתָו יִנָּכֵר שׂוֹנֵא
שׂוּת רָמָה וּבְקִרְבּוֹ יָשִׁית מִרְמָה׃ כִּי
חָנַן אָמַן יְחַנֵּן קוֹלוֹ אַל תַּאֲמֶן בּוֹ
תָּעַב כָּסָה כִּי שֶׁבַע תּוֹעֵבוֹת בְּלִבּוֹ׃ תִּכַּסֶּה
נָשָׂא גָּלָה שִׂנְאָה בְּמַשָּׁאוֹן תִּגָּלֶה רָעָתוֹ
נָפַל בְקָהָל׃ כֹּרֶה שַּׁחַת בָּהּ יִפֹּל
גָּלַל שׁוּב וְגֹלֵל אֶבֶן אֵלָיו תָּשׁוּב׃ לְשׁוֹן
לָשׁוֹן שָׂנָא שֶׁקֶר יִשְׂנָא דַכָּיו וּפֶה חָלָק
דָּכָא יַעֲשֶׂה מִדְחֶה׃
עָשָׂה דָּחָה

bibēs: q mittit verba p nunciū stultū. Quō pulchras frustra habet claudus tibias: sic indecēs est in ore stultorū parabola. Sicut qui mittit lapidē in aceruū mercurii: ita qui tribuit insipiēti honorem. Quō si spina nascatur in manu temulēti: sic pabola in ore stultorū. Iudiciū determinat causas: & q īposuit stulto silentiū iras mitigat. Sicut canis q reuertitur ad vomitū suū: sic īprudēs qui iterat stulticiā suam. Vidisti hoīem sapientē sibi videri: magis illo spem habebit insipiēs. Dicit piger leo ē in via: & leena in itinerib9. Sicut ostiū vertitur in cardine suo: ita piger in lectulo suo. Abscondit piger manus sub ascella sua: & laborat si ad os suū eas cōuerterit. Sapiētior sibi stultus videtur: septē viris loquētibus sententias. Sicut q apprehēdit auribus canē: sic qui trāsit & īpatiēs cōmiscetur rixe alteri9. Sicut noxius est qui mittit sagittas & lāceas in mortem: ita vir qui fraudulēter nocet amico suo: & cū fuerit deprehensus dicet: ludēs feci. Cum defecerit ligna extinguetur ignis: & susurrone subtracto iurgia cōquiescūt. Sicut carbones ad prunas & ligna ad ignem: sic homo iracundus suscitat rixas. Verba susurronis quasi simplicia: & ipsa perueniūt ad intima cordis. Quō si argēto sordido ornare velis vas fictile: sic labia tumentia cum pessimo corde sociata. Labiis suis intelligitur inimicus: cum in corde tractauerit dolos. Quando submiserit vocem suā ne credideris ei: quoniā septem nequitie sunt in corde illius. Qui operit odium fraudulēter: reuelabitur malicia eius in concilio. Qui fodit foueā incidet in eam: & qui voluit lapidē reuertetur ad eū. Lingua fallax non amat veritatem: & os lubricum operatur ruinas.

facit: q̄ misit p nunciū stultū sermonē. Auferet facultatē crurū: & puerbia ex ore stultorū: A
ποιεῖται, ὁ ἀποστείλας δι' ἀγγέλου ἄφρονος λόγον. Ἀφελοῦ πορείαν σκελῶν, καὶ παροιμίας ἐκ στόματος ἀφρόνων.
Qui ligat lapidē in funda: similis est tribuēti stulto gloriā. Spine nascunt in manu te
Ὃς ἀποδεσμεύει λίθον ἐν σφενδόνῃ, ὅμοιός ἐστι τῷ διδόντι ἄφρονι δόξαν. Ἄκανθαι φύονται ἐν χειρὶ τοῦ με B
mulēti: seruitus āt in manu stultorū. Multū enim
θύσου, δουλεία δὲ ἐν χειρὶ τῶν ἀφρόνων. Πολλὰ χει Eccl. b.
at ois caro stultorū: cōterit enim stu
μάζεται πᾶσα σὰρξ ἀφρόνων, συντρίβεται γὰρ ἡ ἔκστασις 2. Pe. 2. c.
por eorū. Sicut canis cū reuertit ad suū
αὐτῶν. Ὥσπερ κύων ὅταν ἐπέλθῃ ἐπὶ τὸν ἑαυτοῦ
vomitū & abominabilis fit: sic stult9 sua ma
ἔμετον καὶ μισητὸς γένηται, οὕτως ἄφρων τῇ ἑαυτοῦ κα
litia reuertēs ad suū peccatū. Uidi vi
κίᾳ ἀναστρέψας ἐπὶ τὴν ἑαυτοῦ ἁμαρτίαν. Εἶδον ἄνδρα Job b.
rū q videt apud seipm sapiēs esse: spē ta
δόξαντα παρ' ἑαυτῷ σοφὸν εἶναι, ἐλπίδα μέν
mē habuit magis stult9 q̄ ipse. Dicit piger mis B
τοι ἔσχεν μᾶλλον ἄφρων αὐτοῦ. Λέγει ὀκνηρὸς ἀποστελ
sus ad viā: leo in viis: in āt pla
λόμενος εἰς ὁδόν, λέων ἐν ταῖς ὁδοῖς, ἐν δὲ ταῖς πλα
teis occisores. Sicut hostiū vertit in car
τείαις φονευταί. Ὥσπερ θύρα στρέφεται ἐπὶ τοῦ στρόφιγ
dine: ita piger in lectulo suo. Abscōdēs pi C
γος, οὕτως ὀκνηρὸς ἐπὶ τῆς κλίνης αὐτοῦ. Κρύψας ὀκνη S. 19. d
ger manū in sinu suo: nō potest in
ρὸς τὴν χεῖρα ἐν τῷ κόλπῳ αὐτοῦ, οὐ δυνήσεται ἐπε
ferre ad os. Sapiētior piger sibi vide
νεγκεῖν εἰς τὸ στόμα. Σοφώτερος ὀκνηρὸς ἑαυτῷ φαίνε
tur: eo q in satietate affert nuntiū. Si
ται, τοῦ ἐν πλησμονῇ ἀποκομίζοντος ἀγγελίαν. Ὥσ
cut q tenet caudā canis: sic q p̄sidet alieno
περ ὁ κρατῶν κέρκου κυνός, οὕτως ὁ προεστὼς ἀλλοτρίας
iudicio. Sicut q curāt p̄iciūt sermones in ho S.10.
κρίσεως. Ὥσπερ οἱ ἰώμενοι προβάλλουσι λόγους εἰς ἀν C
mines: at q occurrit sermoni p̄mus: supplātabi
θρώπους, ὁ δὲ ἀπαντήσας τῷ λόγῳ πρῶτος, ὑποσκελισθή
tur: sic oēs q insidiant suis ami
σεται, οὕτως πάντες οἱ ἐνεδρεύοντες τοὺς ἑαυτῶν φί
cis. Cū āt dprehēsi fuerit: dicūt q ludēs fe
λους. Ὅταν δὲ φωραθῶσι, λέγουσιν ὅτι παίζων ἔπραξα. S.16
ci. In multis lignis germinat ignis: vbi āt nō est
Ἐν πολλοῖς ξύλοις θάλλει πῦρ, ὅπου δὲ οὐκ ἔστι
furēs q̄escit iurgiū. Focus carbonib9 & ligna igni: D
δίθυμος ἡσυχάζει μάχη. Ἐσχάρα ἄνθραξι καὶ ξύλα πυρί,
vir āt cōuiciator ad turbationē rixe. Sermōes astutorū
ἀνὴρ δὲ λοίδορος εἰς ταραχὴν μάχης. Λόγοι κερκώπων
molles: ipsi āt feriūt in penetralia viscerū.
μαλακοί, οὗτοι δὲ τύπτουσιν εἰς ταμιεῖα σπλάγχνων.
Argentū datū cū dolo: sicut testa reputāda:
Ἀργύριον διδόμενον μετὰ δόλου, ὥσπερ ὄστρακον ἡγητέ
on, labia leuia cor celāt triste. Labiis
ον, χείλη λεῖα καρδίαν καλύπτει λυπηράν. Χείλεσι
oīa innuit plorās inimic9: in āt cor
πάντα ἐπινεύει ἀποκλαιόμενος ἐχθρός, ἐν δὲ τῇ καρ
de machinat dolos. Si te rogauerit inimic9 ma
δίᾳ τεκταίνεται δόλους. Ἐάν σου δέηται ὁ ἐχθρὸς με
gna voce ne credideris ei: septē enim sunt nequitie in Infra 30. c.
γάλῃ τῇ φωνῇ μὴ πεισθῇς αὐτῷ, ἑπτὰ γάρ εἰσι πονηρίαι ἐν Eccl. b.
corde illi9. Qui operit inimicitiā cōponit dolū: re
τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ. Ὁ κρύπτων ἔχθραν συνίστησι δόλον, ἐκκα
lat āt sua peccata notabilis in cōcilio. Qui
λύπτει δὲ τὰς ἑαυτοῦ ἁμαρτίας εὔγνωστος ἐν συνεδρίῳ. Ὁ
fodit foueā p̄ximo incidet in eā: at q Eccl. 10. b.
ὀρύσσων βόθρον τῷ πλησίον ἐμπεσεῖται εἰς αὐτόν, ὁ δὲ κυ Eccli. 27. d. D
uoluit lapidē: sup se voluit. Lingua mēdax odit veri
λίων λίθον, ἐφ' ἑαυτὸν κυλίει. Γλῶσσα ψευδὴς μισεῖ ἀλή
tatē: os āt patēs facit icōstantiā.
θειαν, στόμα δὲ ἄστεγον ποιεῖ ἀκαταστασίας.

Ne glorieris ob futura in crastinū: nō enim nosti qd pa
Μὴ καυχῶ τὰ εἰς αὔριον, οὐ γὰρ γινώσκεις τί τέ
A riet superuentura dies. Laudet te vicinus ⁊ nō tuū
ξεται ἡ ἐπιοῦσα. Ἐγκωμιαζέτω σε ὁ πέλας καὶ μὴ τὸ σὸν
os: extraneus ⁊ nō tua labia. Graue saxū ⁊
στόμα, ἀλλότριος καὶ μὴ τὰ σὰ χείλη. Βαρὺ λίθος καὶ
onerosa arena: ira aūt stulti grauior vtro
δυσβάστακτον ἄμμος, ὀργὴ δὲ ἄφρονος βαρυτέρα ἀμφο
que. Immisericors furor ⁊ acuta ira: sed nihil su
τέρων. Ἀνελεήμων θυμὸς καὶ ὀξεῖα ὀργή, ἀλλ᾽ οὐδὲν ὑ
stinet zel'. Meliores redargutiōes manifeste
Eccl. 22 b. φίσταται ζῆλος. Κρείσσους ἔλεγχοι ἀποκαλυπτόμενοι
absc̄odita amicitia: fideliora vulnera amici: q̄
κρυπτομένης φιλίας, ἀξιοπιστότερα τραύματα φίλου, ἢ
voluntaria oscula inimici. aīa in saturitate exñs sa
ἑκούσια φιλήματα ἐχθροῦ. Ψυχὴ ἐν πλησμονῇ οὖσα κη
uis ludit: aīe aūt esurienti ⁊ amara dulcia
ρίοις ἐμπαίζει, ψυχῇ δὲ ἐνδεεῖ καὶ τὰ πικρὰ γλυκέα
Job. 6 b. videnē. Sicut auis cū deuolauerit a pro
φαίνεται. Ὥσπερ ὄρνεον ὅταν καταπετασθῇ ἐκ τῆς ἰδί
prio nido: sic homo īseruitutē ducit cū exulaue
ας νοσσιᾶς, οὕτως ἄνθρωπος δουλοῦται ὅταν ἀποξενω
B rit a ꝓpriis locis. Vnguētis ⁊ vinis ⁊ odo
θῇ ἐκ τῶν ἰδίων τόπων. Μύροις καὶ οἴνοις καὶ θυμιά
rib' delectat cor: disrumpit aūt ab acciden
μασι τέρπεται καρδία, καταρρήγνυται δὲ ὑπὸ συμπτω
tib' aīa. Amicū tuū aut amicū paternū ne dimit
μάτων ψυχή. Φίλον σὸν ἢ φίλον πατρῷον μὴ ἐγκα
tas: in aūt domū fratris tui ne igredia
ταλείπῃς, εἰς δὲ τὸν οἶκον τοῦ ἀδελφοῦ σου μὴ εἰσέλ
ris i isfortunio exis. Melior amic' ꝓpe: q̄ frater lōge
θῃς ἀτυχῶν. Κρείσσων φίλος ἐγγὺς ἢ ἀδελφὸς μακρὰν
habitās. Sapiēs esto fili: vt letet meū cor:
οἰκῶν. Σοφὸς γίνου υἱέ, ἵνα εὐφραίνηταί μου ἡ καρ
⁊ auerte a te exprobātes sermones.
δία, καὶ ἀπόστρεψον ἀπὸ σοῦ ἐπονειδίστους λόγους.
Astut' malis superuenientib' absc̄odit' est: stulti aūt
Πανοῦργος κακῶν ἐπερχομένων ἀπεκρύβη, ἄφρονες δὲ
I. 10. c. aggredientes penā soluēt. Tolle vestimētū e
C ἐπελθόντες ζημίαν τίσουσιν. Ἀφελοῦ τὸ ἱμάτιον αὐ
ius: aduenit enim iniuriator: q̄ aliena disper
τοῦ, παρῆλθε γὰρ ὑβριστής, ὅστις τὰ ἀλλότρια λυμαίνει
dit. Qui vtiq3 bñdicit amico mane: a maledicēte nihil
ται. Ὃς ἂν εὐλογῇ φίλον τοπρωΐ, καταρωμένου οὐδὲν
differre videbit. Gutte eiiciūt hoiem in
διαφέρειν δόξει. Σταγόνες ἐκβάλλουσιν ἄνθρωπον ἐν ἡ
I. 16. b. die hyemali de domo sua: sic ⁊ mu
μέρᾳ χειμερινῇ ἐκ τοῦ οἴκου αὐτοῦ, ὡσαύτως καὶ γυ
lier cōtentiatrix de ꝓpria domo. Boreas asper vē
νὴ λοίδορος ἐκ τοῦ ἰδίου οἴκου. Βορέας σκληρὸς ἄνε
tus: nomine aūt dexter vocat. Ferrū fer
μος, ὀνόματι δὲ ἐπιδέξιος καλεῖται. Σίδηρος σίδη
rū acuit: vir aūt acuit faciē amici. Qui
ρον ὀξύνει, ἀνὴρ δὲ παροξύνει πρόσωπον ἑταίρου. Ὃς
plātat ficū comedet fruct' ei': q aūt cu
φυτεύει συκῆν φάγεται τοὺς καρποὺς αὐτῆς, ὃς δὲ φυ
stodit suū dñm honorificabit. Sicut nō similes
λάσσει ἑαυτοῦ κύριον τιμηθήσεται. Ὥσπερ οὐχ ὅμοια
facies faciebꝰ: sic neq3 corda ho
πρόσωπα προσώποις, οὕτως οὐδὲ αἱ καρδίαι τῶν ἀν
minū similia. Infern' ⁊ pditio nō implent:
Infra. 30. c. θρώπων ὅμοιαι. ᾍδης καὶ ἀπώλεια οὐκ ἐμπίμπλανται,
similit ⁊ oculi hoim insatiabiles. Abo
Eccl. 1. b. ὡσαύτως καὶ οἱ ὀφθαλμοὶ τῶν ἀνθρώπων ἄπληστοι. Βδέ
minatio dño q firmat oculū ⁊ indocti intēpe
λυγμα κυρίῳ στηρίζων ὀφθαλμόν, καὶ οἱ ἀπαίδευτοι ἀκρα
rātes lingua. Probatio argēto ⁊ auro ignitio:
τεῖς γλώσσῃ. Δοκίμιον ἀργυρίῳ καὶ χρυσίῳ πύρωσις,
vir aūt probat per os laudantiū eū.
D ἀνὴρ δὲ δοκιμάζεται διὰ στόματος ἐγκωμιαζόντων αὐτόν.
Si verberaueris stultū in medio cōcilio
Ἐὰν μαστιγοῖς τὸν ἄφρονα ἐν μέσῳ συνεδρίῳ

Ne glorieris in crastinum: ignorans quid superuentura pariat dies. Laudet te alienus & non os tuum: extraneus & non labia tua. Graue est saxum & onerosa arena: sed ira stulti vtroq3 grauior. Ira nō habet misericordiam nec erumpens furor: & impetum cōcitati spūs ferre quis poterit? Melior est manifesta correctio q̄ amor absc̄oditus. Meliora sūt vulnera diligētis: q̄ fraudulenta oscula odientis. Anima saturata calcabit fauum: & anima esuriens etiā amarū pro dulci sumet. Sicut auis trāsmigrās de nido suo: sic vir qui derelinquit locum suum. Vnguēto & variis odoribꝰ delectatur cor: & bonis amici cōsiliis aīa dulcoratur. Amicum tuū & amicū patris tui ne dimiseris: & domum fratris tui ne ingrediaris in die afflictionis tue. Melior est vicinus iuxta: q̄ fr ꝑcul. Stude sapiē fili mi & letifica cor meum vt possis exprobrāti rñdere sermonē. Astutꝰ videns malū absc̄oditus ē: paruuli transeuntes sustinuerunt dispendia. Tolle vestimētū eiꝰ qui spopondit ꝓ extraneo: & pro alienis aufer ei pignus. Qui bñdicit ꝓximo suo voce grandi de nocte cōsurgēs: maledicēti similis erit. Tecta ꝑstillantia in die frigoris & litigiosa mulier cōparatur. Qui retinet eam q̄si qui ventū teneat: & oleum dextre sue vocat. Ferrum ferro exacuitur: & homo exacuit faciē amici sui. Qui seruat ficū comedet fructus eiꝰ: & qui custos est dñi sui glorificabitur. Quō in aquis resplendēt vultus ꝓspicientiū: sic corda hoim manifesta sunt prudētibus. Infernus & perditio nunq̄ iplentur: similiter & oculi hoim isatiabiles. Quō ꝓbatur in cōflatorio argentū & in fornace aurū: sic probatur hō ore laudantis. Si cōtuderis stultū in pila quasi ptisanas: feriente desuper

Ca. xxvij.

אל תתהלל ביום מחר כי לא
תדע מה ילד יום: יהללך זר
ולא פיך נכרי ואל שפתיך:
כבד אבן ונטל החול וכעס
אויל כבד משניהם: אכזריות
חמה ושטף אף ומי יעמד לפני
קנאה: טובה תוכחת מגלה
מאהבה מסתרת: נאמנים פצעי
אוהב ונעתרות נשיקות שונא:
נפש שבעה תבוס נפת ונפש
רעבה כל מר מתוק: כצפור
נודדת מן קנה כן איש נודד
ממקומו: שמן וקטרת ישמח
לב ומתק רעהו מעצת נפש:
רעך ורעה אביך אל תעזב
ובית אחיך אל תבוא ביום
אידך טוב שכן קרוב מאח
רחוק: חכם בני ושמח לבי
ואשיבה חרפי דבר: ערום ראה
רעה נסתר פתאים עברו
נענשו: קח בגדו כי ערב זר
ובעד נכריה חבלהו: מברך
רעהו בקול גדול בבקר השכים
קללה תחשב לו: דלף טרד
ביום סגריר ואשת מדינים
נשתוה: צפניה צפן רוח
ושמן ימינו יקרא: ברזל
בברזל יחד ואיש יחד פני רעהו:
נצר תאנה יאכל פריה ושמר
אדניו יכבד: כמים הפנים
לפנים כן לב האדם לאדם:
שאול ואבדה לא תשבענה
ועיני האדם לא תשבענה:
מצרף לכסף וכור לזהב ואיש
לפי מהללו: אם תכתוש את
האויל במכתש בתוך הריפות

הלל ידע
פה
אול שנה
כזר עמד
פנה
יכח גלה
סתר אמן
אהב עתר
נשק בוס
נוף מתק
צפר נדד
קום שמח
יעץ
רעה עזב
בוא
קרב
רחק
שוב ערם
סתר פתה
ענש לקח
ברך
גדל שכם
חשב
איש דון
שוה
ימן קרא
פנה
אכל פרה
כבד
שאל שבע
צרף
פה הלל
כתש אול
רוף

בעלי לא תסור מעליו אולתו׃ — עלה סור
ידע תדע פני צאנך שית — ידע שות
לבך לעדרים׃ כי לא לעולם — עלם
חסן ואם נזר לדור ודור׃ גלה
חציר ונראה דשא ונאספו — חצר ראה
עשבות הרים׃ כבשים ללבושך — אסף לבש
ומחיר שדה עתודים׃ ודי חלב — מחר עתד
עזים ללחמך ללחם ביתך
וחיים לנערותיך׃

C. xxviij. נסו ואין רדף — נוס
רשע וצדיקים ככפיר יבטח׃ — צדק כפר
בפשע ארץ רבים שריה — בטח רבב
ובאדם מבין ידע כן יאריך׃ — שור בין
גבר רש ועשק דלים מטר — ידע ארך
סחף ואין לחם׃ עזבי תורה — רוש ירה
יהללו רשע ושמרי תורה יתגרו — הלל גרה
בם׃ אנשי רע לא יבינו משפט — רוע שפט
ומבקשי יהוה יבינו כל׃ טוב — בקש
רש הולך בתמו מעקש — הלך תמם
דרכים והוא עשיר׃ נוצר — עשר נצר
תורה בן מבין ורעה זוללים — זלל
יכלים אביו׃ מרבה הונו בנשך — רבה
ובתרבית לחונן דלים יקבצנו׃ — רבה חנן
מסיר אזנו משמע תורה גם — קבץ סור
תפלתו תועבה׃ משגה ישרים — פלל תעב
בדרך רע בשחותו הוא יפול — שגה רוע
ותמימים ינחלו טוב׃ חכם — שחה נפל
בעיניו איש עשיר ודל מבין — תמם נחל
יחקרנו׃ בעלץ צדיקים רבה — חקר צדק
תפארת ובקום רשעים יחפש — רבב פאר
אדם׃ מכסה פשעיו לא יצליח — חפש כסה
ומודה ועזב ירחם׃ אשרי — צלח ידה
אדם מפחד תמיד ומקשה — רחם פחד
לבו יפול ברעה׃ ארי נהם ודוב — תמד קשה
שוקק מושל רשע על עם דל׃ — נפל רוע
נגיד חסר תבונות ורב מעשקות — משל
נגד בין
עשק

pilo non auferetur ab
eo stulticia eius. Diligēter
agnosce vultū pecoris
tui: tuosq; greges cōside
ra. Non enim habebis
iugiter potestatē: sed
corona tribuetur tibi in
generatione & gñatione.
Aperta sunt prata & ap
paruerūt herbe virētes:
& collecta sunt fena de
mōtibus. Agni sunt ad
vestimentū tuū: & hedi
ad agri p̄ciū. Sufficiat
tibi lac caprarū in cibos
tuos: & in necessaria do
mus tue & ad victū an-
cillis tuis. 28.

FVgit impius nemi-
ne persequente: ∞
iustus aūt quasi leo con
fidens absq; terrore erit.
Propter peccata terre
multi principes eius: ∞
& ppter hoīs sapiam &
horū scientiā q̄ dicūtur:
vita ducis lōgior erit. Vir
paup calūnians paupes
siīis est imbri vehemēti
in q̄ paratur fames. Qui
derelinquūt legē laudāt
impiū: q custodiūt: succē
dūtur cōtra eū. Viri ma
li non cogitāt iudiciū:
q aūt inquirūt dñm ani
maduertūt oīa. Melior
est paup ambulās in sim
plicitate sua q̄ dives in
prauis itineribus. Qui
custodit ∞∞∞∞∞∞∞∞
legē filius sapiēs ē: q aūt
comessatores pascit ∞∞
cōfūdit patrē suū. Qui
coaceruat diuitias vsuris
& fenore liberali: i pau
peres congregat eas. ∞
Qui declinat aures suas
ne audiat legem: ∞∞∞
oratio eius erit execrabi
lis. Qui decipit iustos ∞
in via mala in interitu
suo corruet: ∞∞∞∞∞∞
& simplices possidebunt
bona. Sapiens ∞∞∞∞
sibi videtur vir diues:
pauper autem prudens
scrutabitur eū. In exul-
tatione iustorum multa
gloria est: regnantibus
impiis ruine ∞∞∞∞∞
hominū. Qui abscōdit
scelera sua nō dirigetur
q aūt cōfessus fuerit & re
liq̄rit ea miam cōseq̄tur.
Beatus homo qui sem
per ē pauidus: qui vero
mētis est dure corruet
in malū. Leo rugiēs &
vrsus esuriēs princeps im
pius sup populū pauperē.
Dux indigēs prudētia:
mltos opp̄met p calūniā

inhonorās: nō tolles stulticiā ei⁹. Aper
ἀτιμάζων, οὐ μὴ περιέλῃς τὴν ἀφροσύνην αὐτοῦ. Γνω
te cognosces aīas gregis tui: ⁊ applicabis
στῶς ἐπιγνώσῃ ψυχὰς ποιμνίου σου, καὶ ἐπιστήσεις
cor tuū tuis armētis. Qm̄ nō in seculū
καρδίαν σου σαῖς ἀγέλαις. Ὅτι οὐκ εἰς τὸν αἰῶνα
viro robur ⁊ fortitudo: neq; tradit a gñatiōe in
ἀνδρὶ κράτος καὶ ἰσχύς, οὐδὲ παραδίδωσιν ἐκ γενεᾶς εἰς
gñatiōes. Curā habe eoꝝ q̄ in agro viridiū: ⁊ tō
γενεάν. Ἐπιμελοῦ τῶν ἐν τῷ πεδίῳ χλωρῶν, καὶ κε
debis herbā: ⁊ cōgrega fenū mōtanū. Ut hēas
ρεῖς πόαν, καὶ συνάγαγε χόρτον ὀρεινόν. Ἵνα ἔχῃς
oues ad vestimentū: honora agrū: vt sint tibi a-
πρόβατα εἰς ἱματισμόν, τίμα πεδίον, ἵνα ὦσί σοι ἄρ
gni. Fili a me habes verba fortia ad vitā
νες. Υἱὲ παρ᾽ ἐμοῦ ἔχεις ῥήσεις ἰσχυρὰς εἰς τὴν ζωὴν
tuā: ⁊ ad vitā famuloꝝ.
σου, καὶ εἰς τὴν ζωὴν τῶν θεραπόντων. Ca.28.

FUgit impi⁹ nemine psequēte: iustus āt tā-
Φεύγει ἀσεβὴς μηδενὸς διώκοντος, δίκαιος δὲ ὥσ A
q̄ leo cōfidit. ppter pctā impioꝝ grauatiōes
περ λέων πέποιθε. Δι᾽ ἁμαρτίας ἀσεβῶν κρίσεις
suscitanē: vir āt astut⁹ extinguet eas.
ἐγείρονται, ἀνὴρ δὲ πανοῦργος κατασβέσει αὐτάς.
Uirilis in impietatib⁹ calūniaē pauperes: sicut
Ἀνδρεῖος ἐν ἀσεβείαις συκοφαντεῖ πτωχούς, ὥσπερ
hiber vehemēs ⁊ inutilis. Sic relinquētes
ὑετὸς λάβρος καὶ ἀνωφελής. Οὕτως οἱ ἐγκαταλιπόν
legē laudāt impietatē: at q̄ dili
τες τὸν νόμον ἐγκωμιάζουσιν ἀσέβειαν, οἱ δὲ ἀγαπῶν
gūt legē circūiacīūt sibi muꝝ. Ui-
τες τὸν νόμον περιβάλλουσιν ἑαυτοῖς τεῖχος. Ἄν
ri mali nō intelligēt iudiciū: at q̄ inquirūt dn̄ꝫ
δρες κακοὶ οὐ νοήσουσι κρίσιν, οἱ δὲ ζητοῦντες τὸν κύριον E. 9.a.
intelligēt in oī. Melior paup ambu
συνήσουσιν ἐν παντί. Κρείσσων πτωχὸς πορευόμε
lās in veritate: diuite mēdaci. Custodit legē
νος ἐν ἀληθείᾳ, πλουσίου ψευδοῦς. Φυλάσσει νόμον
fili⁹ intelligēs: q̄ āt pascit luxuriā inhonorat pa-
υἱὸς συνετός, ὃς δὲ ποιμαίνει ἀσωτίαν ἀτιμάζει πα B
trē suū. Qui multiplicat diuitias suas cū
τέρα αὐτοῦ. Ὁ πληθύνων τὸν πλοῦτον αὐτοῦ μετὰ
vsuris ⁊ abūdātijs: ei q̄ miseref pauperꝫ cō
τόκων καὶ πλεονασμῶν, τῷ ἐλεοῦντι πτωχοὺς συν
gregat eas. Qui declinat aurē suā ne au
άγει αὐτόν. Ὁ ἐκκλίνων τὸ οὖς αὐτοῦ τοῦ μὴ εἰσ
diat legē: ⁊ ipse orationē suā abo
ακοῦσαι νόμου, καὶ αὐτὸς τὴν προσευχὴν αὐτοῦ ἐβδε
minat⁹ ē. Qui decipit rectos in via mala in corru-
λύξατο. Ὃς πλανᾷ εὐθεῖς ἐν ὁδῷ κακῇ εἰς διαφθο
ptionē ipse incidet: at iniqui pterībūt
ρὰν αὐτὸς ἐμπεσεῖται, οἱ δὲ ἄνομοι διελεύσονται
bona: ⁊ nō ingredienē ad ea. Sapiēs apud se-
ἀγαθά, καὶ οὐκ εἰσελεύσονται εἰς αὐτά. Σοφὸς παρ᾽ ἑαυ
tpm vir diues: paup āt intelligēs dānabit
τῷ ἀνὴρ πλούσιος, πένης δὲ νοήμων καταγνώσεται
eū. Propē auxiliū iustoꝝ multa fit gloria: in
αὐτοῦ. Διὰ βοήθειαν δικαίων πολλὴ γίνεται δόξα, ἐν
āt locis impioꝝ capiunē hoīes. Qui abscon-
δὲ τόποις ἀσεβῶν ἁλίσκονται ἄνθρωποι. Ὁ ἐπικαλύ
dit impietatē suā nō psperabiē: q̄ āt narrat
πτων ἀσέβειαν αὐτοῦ οὐκ εὐοδωθήσεται, ὁ δὲ ἐξηγούμενος
⁊ redarguit diligeē. Beat⁹ vir q̄ ti-
καὶ ἐλέγχων ἀγαπηθήσεται. Μακάριος ἀνὴρ ὃς κατα C
met oīa ob cautelā: at dur⁹ corde
πτήσσει πάντα δι᾽ εὐλάβειαν, ὁ δὲ σκληρὸς τὴν καρδί
incidet in mala. Leo esuriēs ⁊ lup⁹ si-
αν ἐμπεσεῖται κακοῖς. Λέων πεινῶν καὶ λύκος δι
tiēs q̄ tyrānizat paup exīs gētis pauperis: rex
ψῶν ὃς τυραννεῖ πτωχὸς ὢν ἔθνους πενιχροῦ, βα
indigēs pūentuū magn⁹ calūniator:
σιλεὺς ἐνδεὴς προσόδων μέγας συκοφάντης, ∞∞∞

q̄ aūt odit iniustitiā longū tp̄s viuet. Pro viro q̄
ὁ δὲ μισῶν ἀδικίαν μακρὸν χρόνον ζήσεται. Ἄνδρα τὸν
in causa cedis spōdens exul erit ⁊ nō in securi
§.10.d ἐν αἰτίᾳ φόνου ὁ ἐγγυώμενος φυγὰς ἔσται καὶ οὐκ ἐν ἀσφα
tate. Qui ambulat iuste adiut⁹ est: at puersis
λείᾳ. Ὁ πορευόμενος δικαίως βεβοήθηται, ὁ δὲ σκολιαῖς
viis ambulās implicabit. Qui operat
§.11.b. ὁδοῖς πορευόμενος ἐμπλακήσεται. Ὁ ἐργαζόμενος τὴν
suā terrā replebit panib⁹: q̄ aūt sectat ociū
ἑαυτοῦ γῆν πλησθήσεται ἄρτων, ὁ δὲ διώκων σχολὴν
replebit egestate. Vir fidelis multū bñdice-
πλησθήσεται πενίας. Ἀνὴρ ἀξιόπιστος πολλὰ εὐλογηθή-
tur: at mal⁹ nō impunit⁹ erit. Qui nō reue
σεται, ὁ δὲ κακὸς οὐκ ἀτιμώρητος ἔσται. Ὃς οὐκ αἰσχύ
ret facies iustoꝝ nō bon⁹: talis bucella
D νεται πρόσωπα δικαίων οὐκ ἀγαθός, ὁ τοιοῦτος ψωμοῦ
panis vēdet virū. Festinat ditari vir
ἄρτου ἀποδώσεται ἄνδρα. Σπεύδει πλουτεῖν ἀνὴρ
inuid⁹: ⁊ nō scit ꝙ misericors dñabit ei⁹.
βάσκανος, καὶ οὐκ οἶδεν ὅτι ἐλεήμων κρατήσει αὐτοῦ.
Qui corripit hoīs vias: grās hēbit magis
Ὁ ἐλέγχων ἀνθρώπου ὁδούς, χάριτας ἕξει μᾶλλον
ꝙ q̄ lingua blandit. Qui violat patrē
τοῦ γλωσσοχαριτοῦντος. Ὃς ἀποβάλλεται πατέρα
aut matrē ⁊ videt nō peccare: hic pticeps
ἢ μητέρα καὶ δοκεῖ μὴ ἁμαρτάνειν, οὗτος κοινωνός
est viri impij. Insaciabilis vir iudicabit temere: q̄
ἐστιν ἀνδρὸς ἀσεβοῦς. Ἄπληστος ἀνὴρ κρίνει εἰκῆ, ὃς
aūt cōfidit in dño in cura erit. Qui cōfi-
δὲ πέποιθεν ἐπὶ κύριον ἐν ἐπιμελείᾳ ἔσται. Ὃς πέποι-
dit in audaci corde talis stultus: q̄ aūt ambu-
θε θρασείᾳ καρδίᾳ ὁ τοιοῦτος ἄφρων, ὃς δὲ πορεύε-
lat in sapia saluabit. Qui dat mēdico: sine idigētia
ται σοφίᾳ σωθήσεται. Ὁ διδοὺς πτωχῷ, ἀνενδεὴς
erit: q̄ aūt auertit oculū suū in multa
ἔσται, ὃς δὲ ἀποστρέφει τὸν ὀφθαλμὸν αὐτοῦ ἐν πολλῇ
egestate erit. In locis impioꝝ gemūt iusti:
ἀπορίᾳ ἔσται. Ἐν τόποις ἀσεβῶν στένουσι δίκαιοι,
in aūt illoꝝ pditione multiplicabunt iusti.
ἐν δὲ τῇ ἐκείνων ἀπωλείᾳ πληθυνθήσονται δίκαιοι. C.29
Melior vir corripiēs viro durecéruicis:
A Κρείσσων ἀνὴρ ἐλέγχων ἀνδρὸς σκληροτραχήλου,
repēte em̄ cōbusto eo nō est sanitas. Cū
ἐξαπίνης γὰρ φλεγομένου αὐτοῦ οὐκ ἔστιν ἴασις. Ἐγ-
laudant iusti letabunt ppl̄i: imperātib⁹
κωμιαζομένων δικαίων εὐφρανθήσονται λαοί, ἀρχόντων
aūt impijs gemūt viri. Viri q̄ amat sapiē
δὲ ἀσεβῶν στένουσιν ἄνδρες. Ἀνδρὸς φιλοῦντος σο-
tiā letat pater: q̄ aūt pascit scorta
φίαν εὐφραίνεται ὁ πατήρ, ὃς δὲ ποιμαίνει πόρνας
pdet diuitias. Rex iust⁹ erigit regionē:
ἀπολεῖ πλοῦτον. Βασιλεὺς δίκαιος ἀνίστησι χώραν,
Luce. 15. vir aūt iniquus defodit. Qui pparā-
ἀνὴρ δὲ παράνομος κατασκάπτει. Ὃς παρασκευά-
tur ad vultū sui amici: rete
ζεται ἐπὶ πρόσωπον τοῦ ἑαυτοῦ φίλου, δίκτυον
circūiaciet ei suis pedib⁹. Peccāti vi
περιβαλεῖ αὐτὸ τοῖς ἑαυτοῦ ποσίν. Ἁμαρτάνοντι ἀν-
ro magn⁹ laque⁹: iustus aūt in gaudio ⁊ in leti-
δρὶ μεγάλη παγίς, δίκαιος δὲ ἐν χαρᾷ καὶ ἐν εὐφρο-
tia erit. Nouit iustus iudicare pauperib⁹: at
B σύνῃ ἔσται. Ἐπίσταται δίκαιος κρίνειν πενιχροῖς, ὁ δὲ
impius nō intelliget iudiciū: ⁊ pauperi nō inest
ἀσεβὴς οὐ συνήσει γνῶσιν, καὶ πτωχῷ οὐχ ὑπάρχει
mēs cognoscēs. Viri pestilētes exusserūt ciuitatē:
νοῦς ἐπιγνώμων. Ἄνδρες λοιμοὶ ἐξέκαυσαν πόλιν,
sapiētes aūt auerterūt irā. Vir sapiēs iudicat gētes:
σοφοὶ δὲ ἀπέστρεψαν ὀργήν. Ἀνὴρ σοφὸς κρινεῖ ἔθνη,
vir aūt malus iratus deridet ⁊ nō ter-
ἀνὴρ δὲ φαῦλος ὀργιζόμενος καταγελᾶται καὶ οὐ κα-
ret.
ταπτήσσει. ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ

qui aūt odit auariciā lōgi fiēt dies ei⁹. Hoīem q calūniatur aīe sāguine: si vsq; ad lacum fugerit nemo sustinet. Qui ambulat simplr̄ saluus erit: qui peruersis graditur viis concidet semel. ꝏ Qui opatur terrā suā satiabitur panib⁹: q aūt sectatur ociū replebitur egestate. Vir fidelis ꝏ multū laudabitur: qui autē festinat ditari non erit inocēs. Qui cognoscit ī iudicio faciē nō benefacit: iste p bucella panis deserit veritatem. ꝏ Vir qui festinat ditari & aliis inuidet: ignorat ꝙ egestas superueniet ei. Qui corripit hoīez: grātiā postea īueniet apd eū: magis q̄ ille qui p lingue blādimēta decipit. Qui subtrahit aliqd a pr̄e suo vel a mr̄e & dicit hoc nō esse pctm̄: particeps homicide est. Qui se iactat & dilatat iurgia cōcitat: q vero sperat in dño saluabitur. Qui confidit in corde suo stult⁹ est: q aūt graditur sapienter ipse saluabitur. Qui dat pauperi non indigebit: ꝏ qui despicit deprecantē sustinebit penuriam. ꝏ Cum surrexerint impii abscondētur homines: cum illi perierint multiplicabūtur iusti. 29.

Viro qui corripientē dura ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ ceruice contēnit: repētinus ei superueniet interit⁹ & eū sanitas nō seq̄tur. In multiplicatiōe iustoꝝ letabitur vulg⁹: cū impii sūpserint principatū gemet ppl̄s. Vir q amat sapiētiā letificat patrē suū: qui aūt nutrit scortū pdet substātiā. Rex iustus erigit terrā: vir auarus ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ destruet eā. Hō qui blandis fictisq; sermonibus loquitur amico suo: rete expandit gressibus eius. Peccantē virum iniquū inuoluet laq̄us: & iustus laudabitur atq; gaudebit. Nouit iust⁹ causam pauperū: impius ignorat sciam. Hoīes pestilētes dissipant ciuitatem: sapientes vero auertunt ꝏ furorem. Vir sapiens si cum stulto contenderit siue irascitur siue rideat: non inueniet requiē.

שׂנאי בֶּצַע יַאֲרִיךְ יָמִים׃ אָדָם | אָרַךְ יוֹם
עָשֻׁק בְּדַם נָפֶשׁ עַד בּוֹר יָנוּס | נוּס
אַל יִתְמְכוּ בוֹ׃ הוֹלֵךְ תָּמִים יִוָּשֵׁעַ | תָּמַם הָלַךְ
וְנֶעְקַשׁ דְּרָכַיִם יִפּוֹל בְּאֶחָת׃ | יָשַׁע עָקַשׁ
עֹבֵד אַדְמָתוֹ יִשְׂבַּע לָחֶם וּמְרַדֵּף | שָׂבַע רָדַף
רֵקִים יִשְׂבַּע רִישׁ׃ אִישׁ אֱמוּנוֹת | רִיק רוּשׁ
רַב בְּרָכוֹת וְאָץ לְהַעֲשִׁיר לֹא | אָמַן עָשַׁר
יִנָּקֶה׃ הַכֵּר פָּנִים לֹא טוֹב וְעַל | נָקָה נָכַר
פַּת לֶחֶם יִפְשַׁע גָּבֶר׃ נִבְהָל לַהוֹן | פָּנָה פָּתַת
אִישׁ רַע עָיִן וְלֹא יֵדַע כִּי חֶסֶר | פָּשַׁע בָּהַל
יְבֹאֶנּוּ׃ מוֹכִיחַ אָדָם אַחֲרַי חֵן | בּוֹא יָכַח
יִמְצָא מִמַּחֲלִיק לָשׁוֹן׃ גּוֹזֵל | מָצָא חָלַק
| לָשַׁן גָּזַל
אָבִיו וְאִמּוֹ וְאֹמֵר אֵין פָּשַׁע
חָבֵר הוּא לְאִישׁ מַשְׁחִית׃ | שָׁחַת
רְחַב נֶפֶשׁ יְגָרֶה מָדוֹן וּבוֹטֵחַ | גָּרָה דוּן
עַל יְהוָה יְדֻשָּׁן׃ בּוֹטֵחַ בְּלִבּוֹ הוּא | דָּשַׁן
כְסִיל וְהוֹלֵךְ בְּחָכְמָה הוּא | כָּסַל הָלַךְ
יִמָּלֵט׃ נוֹתֵן לָרָשׁ אֵין מַחְסוֹר | מָלַט נָתַן
וּמַעְלִים עֵינָיו רַב מְאֵרוֹת׃ | רוּשׁ חָסַר
בְּקוּם רְשָׁעִים יִסָּתֵר אָדָם | עָלַם אָרַר
| סָתַר
וּבְאָבְדָם יִרְבּוּ צַדִּיקִים׃ | רָבָה צָדַק
אִישׁ תּוֹכָחוֹת מַקְשֶׁה | Ca. xxix.
עֹרֶף פֶּתַע יִשָּׁבֵר וְאֵין מַרְפֵּא׃ | יָכַח קָשָׁה
| שָׁבַר רָפָא
בִּרְבוֹת צַדִּיקִים יִשְׂמַח הָעָם | שָׂמַח
וּבִמְשֹׁל רָשָׁע יֵאָנַח עָם׃ אִישׁ | אָנַח
אֹהֵב חָכְמָה יְשַׂמַּח אָבִיו וְרֹעֶה
זוֹנוֹת יְאַבֶּד הוֹן׃ מֶלֶךְ בְּמִשְׁפָּט | זָנָה אָבַד
יַעֲמִיד אָרֶץ וְאִישׁ תְּרוּמוֹת | שָׁפַט עָמַד
יֶהֶרְסֶנָּה׃ גֶּבֶר מַחֲלִיק עַל | רוּם הָרַס
| חָלַק
רֵעֵהוּ רֶשֶׁת פּוֹרֵשׂ עַל פְּעָמָיו׃
בְּפֶשַׁע אִישׁ רָע מוֹקֵשׁ וְצַדִּיק | רוּעַ יָקַשׁ
יָרוּן וְשָׂמֵחַ׃ יֹדֵעַ צַדִּיק דִּין דַּלִּים | רָנַן דּוּן
רָשָׁע לֹא יָבִין דָּעַת׃ אַנְשֵׁי לָצוֹן | בִּין יָדַע
יָפִיחוּ קִרְיָה וַחֲכָמִים יָשִׁיבוּ | לוּץ פּוּחַ
אָף׃ אִישׁ חָכָם נִשְׁפָּט אֶת אִישׁ | קָרָה שׁוּב
אֱוִיל וְרָגַז וְשָׂחַק וְאֵין נָחַת׃ | אָוַל נוּחַ

אַנְשֵׁי דָמִים יִשְׂנְאוּ תָם וִישָׁרִים שָׂנֵא תָּמַם
יְבַקְשׁוּ נַפְשׁוֹ׃ כָּל רוּחוֹ יוֹצִיא בָּקַשׁ יָצָא
כְסִיל וְחָכָם בְּאָחוֹר יְשַׁבְּחֶנָּה׃ כָּסַל אָחַר
מוֹשֵׁל מַקְשִׁיב עַל דְּבַר שָׁקֶר כָּל שָׁבַח מָשַׁל
מְשָׁרְתָיו רְשָׁעִים׃ רָשׁ וְאִישׁ קָשַׁב שָׁרַת
תְּכָכִים נִפְגָּשׁוּ מֵאִיר עֵינֵי שְׁנֵיהֶם רוּשׁ אוֹר
יְהוָה׃ מֶלֶךְ שׁוֹפֵט בֶּאֱמֶת דַּלִּים שָׁנָה
כִּסְאוֹ לָעַד יִכּוֹן׃ שֵׁבֶט וְתוֹכַחַת יִתֵּן שָׁפַט
חָכְמָה וְנַעַר מְשֻׁלָּח מֵבִישׁ אִמּוֹ׃ כּוּן יָכַח
בִּרְבוֹת רְשָׁעִים יִרְבֶּה פָּשַׁע נָתַן שָׁלַח
וְצַדִּיקִים בְּמַפַּלְתָּם יִרְאוּ׃ יַסֵּר בִּנְךָ בּוּשׁ רָבָה
וִינִיחֶךָ וְיִתֵּן מַעֲדַנִּים לְנַפְשֶׁךָ׃ צָדַק נָפַל
בְּאֵין חָזוֹן יִפָּרַע עָם וְשֹׁמֵר תּוֹרָה רָאָה נוּחַ
אַשְׁרֵהוּ׃ בִּדְבָרִים לֹא יִוָּסֶר עָבֶד עָדַן חָזָה
כִּי יָבִין וְאֵין מַעֲנֶה׃ חָזִיתָ אִישׁ פָּרַע יָרָה
אָץ בִּדְבָרָיו תִּקְוָה לִכְסִיל מִמֶּנּוּ׃ יָסַר
מְפַנֵּק מִנֹּעַר עַבְדּוֹ וְאַחֲרִיתוֹ בִּין עָנָה
יִהְיֶה מָנוֹן׃ אִישׁ אַף יְגָרֶה מָדוֹן קָוָה כָּסַל
וּבַעַל חֵמָה רַב פָּשַׁע׃ גַּאֲוַת פָּנַק
אָדָם תַּשְׁפִּילֶנּוּ וּשְׁפַל רוּחַ יִתְמֹךְ הָיָה גָּרָה
כָּבוֹד׃ חוֹלֵק עִם גַּנָּב שׂוֹנֵא נַפְשׁוֹ גָּרָה דּוּן
אָלָה יִשְׁמַע וְלֹא יַגִּיד׃ חֶרְדַּת גָּאָה שָׁפַל
אָדָם יִתֵּן מוֹקֵשׁ וּבוֹטֵחַ בַּיהוָה תָּמַךְ כָּבַד
יְשֻׂגָּב׃ רַבִּים מְבַקְשִׁים פְּנֵי חָלַק
מוֹשֵׁל וּמֵיְהוָה מִשְׁפַּט אִישׁ׃ שָׁמַע נָגַד
תּוֹעֲבַת צַדִּיקִים אִישׁ עָוֶל וְתוֹעֲבַת נָתַן יָקַשׁ
רְשַׁע יְשַׁר דָּרֶךְ׃ שָׂגַב רָבַב
בָּקַשׁ פָּנָה
מָשַׁל שָׁפַט
תָּעַב צָדַק

Cap.xxx. דִּבְרֵי אָגוּר בִּן אָגַר
יָקֶה הַמַּשָּׂא נְאֻם הַגֶּבֶר לְאִיתִיאֵל קוּא נָשָׂא
לְאִיתִיאֵל וְאֻכָל׃ כִּי בַעַר אָנֹכִי אֵת יָכַל
מֵאִישׁ וְלֹא בִינַת אָדָם לִי׃
וְלֹא לָמַדְתִּי חָכְמָה וְדַעַת קְדֹשִׁים יָדַע
אֵדָע׃ מִי עָלָה שָׁמַיִם וַיֵּרַד מִי
אָסַף רוּחַ בְּחָפְנָיו מִי צָרַר מַיִם
בַּשִּׂמְלָה מִי הֵקִים כָּל אַפְסֵי קוּם
אָרֶץ מַה שְּׁמוֹ וּמַה שֶּׁם בְּנוֹ כִּי

Viri sanguinū oderunt simplicem: iusti autem querunt animā eius. Totum spiritū suū profert stultus: sapiens differt & reseruat in posterum. Princeps q libēter audit verba mēdacii: om̄es ministros habet impios. Pauper & creditor obuiauerunt sibi: vtriusqꝫ illuminator est dominus. Rex qui iudicat ī veritate pauperes: thronus eius in eternū firmabitur. Virga atqꝫ correctio tribuit sapiām: puer aūt q dimittitur volūtati sue cōfūdit matrē suā. In multiplicatōe impiorū multiplicabuntur scelera: & iusti ruinas eorū videbūt. Erudi filiū tuū & refrigerabit te & dabit delitias anime tue. Cum pphetia defecerit dissipabitur pplus: qui vero custodit legē btūs ē. Seruus verbis non pōt erudiri: qa qd̄ dicis ītelligit: & rn̄dere cōtemnit. Vidisti hoīem velocē ad loquēdū: stulticia magis sperāda est q̄ illi⁹ correctio. Qui delicate a puericia sua nutrit seruū suū postea sentiet eū contumacē. Vir iracūdus pūocat rixas: & q ad indignādū facilis ē erit ad peccādū pclíuior. Supbū seqtur hūlitas: & hūilē spū suscipiet glīa. Qui cū fure participat odit animā suā: adiurantē audit & nō īdicat. Qui timet hominē cito corruet: q sperat in dn̄o subleuabitur. Multi reqrunt faciē pricipis: & iudiciū a dn̄o egreditur singulorum. Abominātur iusti virū impium: & abominantur impii eos qui in recta sunt via. 30.

Verba cōgregātis filii vomētis. Visio quā locut⁹ ē vir cū quo ē de⁹ & q deo secū morāte cōfortat⁹ ait. Stultissimus sum virorū: & sapientia hoīm non est mecū. Non didici sapientiā & noui scientiā sanctorū. Quis ascendit in celum atqꝫ descēdit? Quis cōtinuit spm̄ in manib⁹ suis? Quis colligauit aq̄s q̄si in vestimēto? Quis suscitauit om̄es terminos terre? Quod nomē est ei⁹: & qd̄ nomē filii ei⁹ si

viri sanguinū pticipātes odio hēbunt sctū: at recti
ἄνδρες αἱμάτων μέτοχοι μισήσουσιν ὅσιον, οἱ δὲ εὐθεῖς
exquirēt aīam eius. Totū animū suū pfert
ἐκζητήσουσι ψυχὴν αὐτοῦ. Ὅλον τὸν θυμὸν αὐτοῦ ἐκφέρει
stult⁹: sapiēs āt reseruat per ptem. Rege
ὁ ἄφρων, σοφὸς δὲ ταμιεύεται κατὰ μέρος. Βασιλέως
audiēte smonē iniustū: oēs subditi ini-
ὑπακούοντες λόγον ἄδικον, πάντες οἱ ὑπ' αὐτὸν παρά-
qui. Feneratore ꝛ debitore adinuicē ꝯuenienti
νομοι. Δανειστοῦ καὶ χρεωφειλέτου ἀλλήλοις συνελθόν-
bus: inspectionē facit vtrusqꝫ dn̄s. Re
των, ἐπισκοπὴν ποιεῖται ἀμφοτέρων ὁ κύριος. Βασιλέ-
gis in veritate iudicātis pauperes thron⁹ ei⁹ in testi B
ως ἐν ἀληθείᾳ κρίνοντος πτωχοὺς ὁ θρόνος αὐτοῦ εἰς μαρ-
moniū ꝯstituetur. plage ꝛ correptiōes dant
τύριον κατασταθήσεται. πληγαὶ καὶ ἔλεγχοι διδόασι
sapiam: puer āt q̄ errat ꝯfundit parētes suos. C
σοφίαν, παῖς δὲ πλανώμενος αἰσχύνει γονεῖς αὐτοῦ.
Multis exīstib⁹ impijs multa sunt peccata:
Πολλῶν ὄντων ἀσεβῶν πολλαὶ γίνονται ἁμαρτίαι, οἱ
at iusti illis cadentib⁹ trepidi fiūt. Eru
δὲ δίκαιοι ἐκείνων πιπτόντων κατάφοβοι γίνονται. Παί-
di filiū tuū ꝛ requiē dabit tibi: ꝛ dabit ornatū
δευε υἱόν σου καὶ ἀναπαύσει σε, καὶ δώσει κόσμον τῇ
aīe tue. Nō erit enarrator gēti iniqūe:
ψυχῇ σου. Οὐ μὴ ὑπάρξει ἐξηγητὴς ἔθνει παρανόμῳ,
at q̄ custodit legē beatus. Sermōib⁹ nō erudie
ὁ δὲ φυλάσσων τὸν νόμον μακαριστός. Λόγοις οὐ παιδευθή-
tur seruus durus: licet eīm ꝛ itelligat nō obe
σεται οἰκέτης σκληρός, ἐὰν γὰρ καὶ νοήσῃ οὐχ ὑπακού-
dict. Si videris vir̄ velocē in smonib⁹: cognosce q̄
σεται. Ἐὰν ἴδῃς ἄνδρα ταχὺν ἐν λόγοις, γίνωσκε ὅτι
spē hēt magis stult⁹ eo. Qui delitiat D
ἐλπίδα ἔχει μᾶλλον ἄφρων αὐτοῦ. Ὃς κατασπατα-
a puero suus erit: nouissime āt dolebit sup
λᾷ ἐκ παιδὸς οἰκέτης ἔσται, ἔσχατον δὲ ὀδυνηθήσεται ἐφ'
se. Vir furiosus effodit ꝯtētionē: vir āt iracūdus
ἑαυτῷ. Ἀνὴρ θυμώδης ὀρύσσει νεῖκος, ἀνὴρ δὲ ὀργίλος
effodit pctā. Iniuria vir̄ humiliat: at
ἐξώρυξεν ἁμαρτίας. Ὕβρις ἄνδρα ταπεινοῖ, τοὺς δὲ
hūiles spū firmat glīa dn̄s: Qui pticipat cū fu Job.22.d.
ταπεινόφρονας ἐρείδει δόξῃ κύριος. Ὃς μερίζεται κλέ-
re odit suā aīam: si āt iuramētū ppositū
πτῃ μισεῖ τὴν ἑαυτοῦ ψυχήν, ἐὰν δὲ ὅρκου προτεθέντος
audiētes nō renūciauerint q̄ timent ꝛ q̄ reuerent
ἀκούσαντες μὴ ἀναγγείλωσι φοβηθέντες καὶ αἰσχυνθέντες
hoīes supplātabunt. at cōfidēs in dn̄o
ἀνθρώπους ὑποσκελισθήσονται. ὁ δὲ πεποιθὼς ἐπὶ κυρίῳ
letabit. Impietas viro dat errorē: at cō
εὐφρανθήσεται. Ἀσέβεια ἀνδρὶ δίδωσι σφάλμα, ὁ δὲ πε-
fidens in dn̄o saluabit. Multi colunt
ποιθὼς ἐπὶ τῷ δεσπότῃ σωθήσεται. Πολλοὶ θεραπεύουσι
facies ducū: ab āt dn̄o est iusticia
πρόσωπα ἡγουμένων, παρὰ δὲ κυρίου γίνεται τὸ δίκαιον
viro. Abominatio iust⁹ vir viro iniusto: abo
ἀνδρί. Βδέλυγμα δίκαιος ἀνὴρ ἀνδρὶ ἀδίκῳ, βδέ-
minatio āt iniquo dirigens via.
λυγμα δὲ ἀνόμῳ κατευθύνουσα ὁδός. Ca.30.

Hec dicit vir credentib⁹ deo ꝛ quie- A
ΤΑΔΕ λέγει ὁ ἀνὴρ τοῖς πιστεύουσι θεῷ καὶ παύο-
sco: stultissim⁹ eīm sum oīm hoīm. Et pru
μαι, ἀφρονέστατος γάρ εἰμι πάντων ἀνθρώπων. Καὶ φρό-
dētia hoīs nō est in me. Deus docuit me
νησις ἀνθρώπου οὐκ ἔστιν ἐν ἐμοί. Ὁ θεὸς δεδίδαχέ με
sapiam ꝛ cognitionē sctōꝝ cognoui. Quis ascēdit in celū ꝛ
σοφίαν καὶ γνῶσιν ἁγίων ἔγνωκα. Τίς ἀνέβη εἰς τὸν οὐρανὸν καὶ
descēdit? qs cōgregauit vētos in sinu. Quis cōuertit
κατέβη; τίς συνήγαγεν ἀνέμους ἐν κόλπῳ; Τίς συνέστρεψεν
aquā in veste. Quis dn̄at⁹ est oīm finiū
ὕδωρ ἐν ἱματίῳ. Τίς ἐκράτησε πάντων τῶν ἄκρων τῆς
terre? qd̄ nomē ei⁹? aut qd̄ nomē filijs ei⁹? vt D
γῆς; τί ὄνομα αὐτῷ; ἢ τί ὄνομα τοῖς τέκνοις αὐτοῦ; ἵνα

cognoſcas. Protegit āt ipſe eos q̄ reuerentur eū.
ps.118 γνῷς. Ὑπερασπίζει δὲ αὐτὸς τῶν εὐλαβουμένων αὐτόν.
Apo. Ne addas ſmōibꝰ eiꝰ: ne redarguat te: ⁊
22.d. Μὴ προσθῇς τοῖς λόγοις αὐτοῦ, ἵνα μὴ ἐλέγξῃ σε, καὶ
mēdax fias. Duo peto a te: ne tollas
ψευδὴς γένῃ, Δύο αἰτοῦμαι παρὰ σοῦ, μὴ ἀφέλῃς
a me grām anteq̄ moriar ego. Inanē ſmonē ⁊
μου χάριν πρὸ τοῦ ἀποθανεῖν με. Μάταιον λόγον καὶ
mendacē lōge a me fac: diuitias āt ⁊ paupertatē ne
ψευδῆ μακράν μου ποίησον, πλοῦτον δὲ καὶ πενίαν μή
mihi dederis. Cōſtitue āt mihi neceſſaria ⁊ ſufficiētia: ne
μοι δῷς. Σύνταξον δέ μοι τὰ δέοντα καὶ τὰ αὐτάρκη, ἵνα
repletꝰ mendax fiā: ⁊ dicā: q̄s me videt? aut
B μὴ πλησθεὶς ψευδὴς γένωμαι, καὶ εἴπω, τίς με ὁρᾷ; ἢ
paupfactꝰ furer: ⁊ iurē nomē dei. Ne
πενηθεὶς κλέψω, καὶ ὀμόσω τὸ ὄνομα τοῦ θεοῦ. Μὴ
tradideris ſeruū in manꝰ dñi: ne forte ma-
παραδῷς οἰκέτην εἰς χεῖρας δεσπότου, μήποτε κα-
ledicat tibi ⁊ delearis. Filiꝰ malꝰ patri
ταράσηταί σε καὶ ἀφανισθῇς. Ἔκγονον κακὸν πατέρα
maledicit: at matri nō bñdicit. filiꝰ malꝰ
καταρᾶται, τὴν δὲ μητέρα οὐκ εὐλογεῖ. Ἔκγονον κακὸν
iuſtū ſe iudicat: at exitū eiꝰ nō lauit.
δίκαιον ἑαυτὸν κρίνει, τὴν δὲ ἔξοδον αὐτοῦ οὐκ ἀπένιψεν.
Filiꝰ malꝰ excelſos oculos hēt: at palpe-
Ἔκγονον κακὸν ὑψηλοὺς ὀφθαλμοὺς ἔχει, τοῖς δὲ βλε-
bris ſuis extollit̄. Filiꝰ malꝰ gladios den-
φάροις αὐτοῦ ἐπαίρεται. Ἔκγονον κακὸν μαχαίρας ὀδόν-
tes hēt: ⁊ molares forcipes: vt cōſumat
τας ἔχει, καὶ τὰς μύλας τομίδας, ὥστε ἀναλίσκειν τοὺς
imbecilles a terra: ⁊ pauperes eoꝝ ex hoībus.
ἀδυνάτους ἀπὸ τῆς γῆς, καὶ τοὺς πένητας αὐτῶν ἐξ ἀνθρώπων.
Sāguiſuge tres filie fuerūt dilectione dile-
Τῇ βδέλλῃ τρεῖς θυγατέρες ἦσαν ἀγαπήσει ἀγαπώ-
cte: ⁊ tres iſte nō repleuerūt eā: ⁊
μεναι, αἱ τρεῖς αὗται οὐκ ἐνεπίμπλασαν αὐτήν, καὶ
quarta nō cōtēta eſt dicere ſatis. Infernꝰ ⁊ amor
ἡ τετάρτη οὐκ ἠρκέσθη εἰπεῖν ἱκανόν. Ἅδης καὶ ἔρως
mulieris ⁊ terra nō repleta aqua: ⁊ aqua
γυναικὸς καὶ γῆ οὐκ ἐμπιμπλαμένη ὕδατος, καὶ ὕδωρ
C ⁊ ignis nō dicēt ſufficit. Oculū q̄ deridet
καὶ πῦρ οὐ μὴ εἴπωσιν ἀρκεῖ. Ὀφθαλμὸν καταγελῶν-
17.c. patrē: ⁊ q̄ inhonorat ſenectutē matris eruāt
τα πατρὸς, καὶ ἀτιμάζοντα γῆρας μητρὸς ἐκκόψαισαν
eū corui de cōuallibꝰ: ⁊ comedāt eū
αὐτὸν κόρακες ἐκ τῶν φαράγγων, καὶ καταφάγοισαν αὐ-
pulli aq̄laꝝ. Tria āt ſunt ipoſſibilia mihi itelligere.
τὸν νεοσσοὶ ἀετῶν. Τρία δέ ἐστιν ἀδύνατά μοι νοῆσαι,
⁊ quartū nō cognoſco. Veſtigia aq̄le volan-
καὶ τὸ τέταρτον οὐκ ἐπιγινώσκω. Ἴχνη ἀετοῦ πετομέ-
tis: ⁊ vias colubri ſup petrā: ⁊ ſemitas nauis
νου, καὶ ὁδοὺς ὄφεως ἐπὶ πέτρας, καὶ τρίβους νεὼς
nauigātis: ⁊ vias viri in adoleſcētia. Ta-
ποντοπορούσης, καὶ ὁδοὺς ἀνδρὸς ἐν νεότητι. Τοι-
lis via mulieris adultere: q̄ cū fecerit
αύτη ὁδὸς γυναικὸς μοιχαλίδος, ἣ ὅταν πράξῃ
lota nihil dicit feciſſe abſurdū. Per
ἀπονιψαμένη οὐδέν φησι πεπραχέναι ἄτοπον. Διὰ
A tria mouet̄ terra: at quartū nō poteſt fer-
τριῶν σείεται ἡ γῆ, τὸ δὲ τέταρτον οὐ δύναται φέ-
re. Si ſuus regnauerit: ⁊ ſtultꝰ repletꝰ fuerit
ρειν. Ἐὰν οἰκέτης βασιλεύσῃ, καὶ ἄφρων πλησθῇ
ciboꝝ: ⁊ ſerua ſi eiecerit ſuā dñam:
σιτίων, καὶ οἰκέτις ἐὰν ἐκβάλῃ τὴν ἑαυτῆς κυρίαν,
⁊ odioſa mulier ſi ſortita fuerit viꝝ bonū. Quattuor
καὶ μισητὴ γυνὴ ἐὰν τύχῃ ἀνδρὸς ἀγαθοῦ. Τέσσαρα
āt ſunt minima in terra:
δέ ἐστιν ἐλάχιστα ἐπὶ τῆς γῆς, ooooooooooooooo

D ooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooo

ooooooooooooooooooooooooooooooooooooκαὶooo oooooooo

noſti. Omīs ſermo dei ignitus oooooooooooooo clypeus eſt oībus ſperātibus in ſe. Ne addas q̄cq̄ verbis illiꝰ & arguaris inueniariſq; mendax. oo Duo rogaui te ne denegeṡ oooooooooooooooooooo mihi anteq̄ moriar. Vanitatem & verba ooo mēdacii longe facꝰ a me. Mendicitatē & diuitias ne dederis mihi. Tribue tantum victui meo neceſſaria: ne forte ſaciatus illiciar ad negandū & dicā: q̄s eſt dñs? aut egeſtate cōpulſus furer & periurem nomen dei mei. Ne ooooooooooooooo accuſes ſeruū ad dñm ſuū: ne forte maledicat tibi & corruas. Generatio q̄ patri ſuo maledicit: & que matri ſue nō benedicit. Gñatio que ſibi mūda videtur & tñ nō eſt lota a ſordibus ſuis. Generatio cuius excelſi ſunt oculi: & palpebre eius in alta ſurrecte. Generatio q̄ pro dētibꝰ gladios habet & cōmandit molaribꝰ ſuis: vt cōedat inopes de terra & pauperes ex hoībus. Sanguiſuge due ſunt filie dicentes: affer affer. Tria ſūt inſaturabilia: & quartū quod nunq̄ dicit oooooo ſufficit. Infernus & os vulue & terra que oooo nō ſatiatur aqua: ignis vero nunq̄ dicit oooooooo ſufficit. Oculū qui ſubſannat patrē & qui deſpicit partū matris ſue: ſuffodiāt eū corui de torrētibus & comedāt eum filii aquile. Tria ſunt oooo difficilia mihi & quartum penitus ignoro. ooo Viā aquile in celo: viā colubri ooooooooooooooo ſuper petram: viam nauis in medio mari: & viā viri in adoleſcentia. Talis eſt & via mulieris oo adultere que comedes & tergens os ſuum ooo dicit: Non ſum operata malum. Per ooooooooooo tria mouetur terra: & quartum ooooooooooooo non pōt ſuſtinere. Per ſeruū cū regnauerit: per ſtultū cum ſaturatus fuerit cibo: & p odioſā mulierē cū matrimonio fuerit aſſūpta: & pancillā cū fuerit heres domīe ſue. Quattuor ſūt minima tre

תֵדָע: כָּל אִמְרַת אֱלוֹהַּ צְרוּפָה	ידע צרף
מָגֵן הוּא לַחֹסִים בּוֹ: אַל תּוֹסְףְּ	חסה יסף
עַל דְּבָרָיו פֶּן יוֹכִיחַ בְּךָ וְנִכְזָבְתָּ:	יכח כזב
שְׁתַּיִם שָׁאַלְתִּי מֵאִתָּךְ אַל תִּמְנַע	מנע
מִמֶּנִּי בְּטֶרֶם אָמוּת: שָׁוְא וּדְבַר	מות
כָּזָב הַרְחֵק מִמֶּנִּי רֵאשׁ וָעֹשֶׁר	רחק רוש
אַל תִּתֶּן לִי הַטְרִיפֵנִי לֶחֶם	נתן טרף
חֻקִּי: פֶּן אֶשְׂבַּע וְכִחַשְׁתִּי וְאָמַרְתִּי	שבע
מִי יְהוָה וּפֶן אִוָּרֵשׁ וְגָנַבְתִּי	ירש
וְתָפַשְׂתִּי שֵׁם אֱלֹהָי: אַל	
תַּלְשֵׁן עֶבֶד אֶל אֲדֹנוֹ פֶּן יְקַלֶּלְךָ	לשן קלל
וְאָשָׁמְתָּ: דּוֹר אָבִיו יְקַלֵּל	
וְאֶת אִמּוֹ לֹא יְבָרֵךְ: דּוֹר טָהוֹר	ברך טהר
בְּעֵינָיו וּמִצֹּאָתוֹ לֹא רֻחָץ:	צוא
דּוֹר מָה רָמוּ עֵינָיו וְעַפְעַפָּיו	רום
יִנָּשֵׂאוּ: דּוֹר חֲרָבוֹת שִׁנָּיו	נשא שן
וּמַאֲכָלוֹת מְתַלְּעֹתָיו לֶאֱכֹל עֲנִיִּים	אכל לתע
מֵאֶרֶץ וְאֶבְיוֹנִים מֵאָדָם: לַעֲלוּקָה	ענה אבה
שְׁתֵּי בָנוֹת הַב הַב שָׁלוֹשׁ הֵנָּה	בנה יהב
לֹא תִשְׂבַּעְנָה אַרְבַּע לֹא אָמְרוּ	רבע
הוֹן: שְׁאוֹל וְעֹצֶר רָחַם אֶרֶץ	שאל
לֹא שָׂבְעָה מַּיִם וְאֵשׁ לֹא אָמְרָה	
הוֹן: עַיִן תִּלְעַג לְאָב וְתָבוּז	לעג בוז
לִיקְּהַת אֵם יִקְּרוּהָ עֹרְבֵי נַחַל	יקה נקר
וְיֹאכְלוּהָ בְנֵי נָשֶׁר: שְׁלֹשָׁה הֵמָּה	אכל
נִפְלְאוּ מִמֶּנִּי וְאַרְבָּעָ לֹא יְדַעְתִּים:	פלא
דֶּרֶךְ הַנֶּשֶׁר בַּשָּׁמַיִם דֶּרֶךְ נָחָשׁ	
עֲלֵי צוּר דֶּרֶךְ אֳנִיָּה בְלֶב יָם וְדֶרֶךְ	אנה
גֶּבֶר בְּעַלְמָה: כֵּן דֶּרֶךְ אִשָּׁה	איש
מְנָאָפֶת אָכְלָה וּמָחֲתָה פִיהָ	נאף מחה
וְאָמְרָה לֹא פָעַלְתִּי אָוֶן: תַּחַת	פה
שָׁלוֹשׁ רָגְזָה אֶרֶץ וְתַחַת אַרְבַּע	שלש
לֹא תוּכַל שְׂאֵת: תַּחַת עֶבֶד כִּי יִמְלוֹךְ	יכל נשא
וְנָבָל כִּי יִשְׂבַּע לָחֶם: תַּחַת שְׂנוּאָה	מלך שבע
כִּי תִבָּעֵל וְשִׁפְחָה כִּי תִירַשׁ	שנא בעל ירש
גְּבִרְתָּהּ: אַרְבָּעָה הֵם קְטַנֵּי אָרֶץ	

והמה חכמים מחכמים: הנמלים חכם
עם לא עז ויכינו בקיץ לחמם: עזז כון
שפנים עם לא עצום וישימו קיץ עצם
בסלע ביתם: מלך אין לארבה שום
ויצא חצץ כלו: שממית בידים רבה
תתפש והיא בהיכלי מלך: שלשה תפש היכל
המה מיטיבי צעד וארבעה מיטבי יטב
לכת: ליש גבור בבהמה ולא הלך גבר
ישוב מפני כל: זרזיר מתנים שוב פנה
או תיש ומלך אלקום עמו: אם קום
נבלת בהתנשא ואם זמות יד נשא זמם
לפה: כי מיץ חלב יוציא חמאה יצא
ומיץ אף יוציא דם ומיץ אפים
יוציא ריב: ריב

Ca.xxxi. דברי למואל מלך
משא אשר יסרתו אמו: מה נשא
ברי ומה בר בטני ומה בר בר
נדרי: אל תתן לנשים חילך נתן נשה
ודרכיך למחות מלכין: אל מחה
למלכים למואל אל למלכים שתו שתה
יין ולרוזנים או שכר: פן ישתה
וישכח מחקק וישנה דין כל בני שכח חקק
עני: תנו שכר לאובד ויין למרי שנה דון
נפש: ישתה וישכח רישו ענה נתן
ועמלו לא יזכר עוד: פתח פיך מרר רוש
לאלם אל דין כל בני חלוף: זכר פה
פתח פיך שפט צדק ודין דון
עני ואביון: אשת חיל מי אבה איש
ימצא ורחק מפנינים מכרה: מצא פנה
בטח בה לב בעלה ושלל לא
יחסר: גמלתהו טוב ולא רע חסר רוע
כל ימי חייה: דרשה צמר יום חיה
ופשתים ותעש בחפץ כפיה: עשה כפף
היתה כאניות סוחר ממרחק תביא היה אנה
לחמה: ותקם בעוד לילה רחק בוא
ותתן טרף לביתה וחק לנערתיה: קום נתן

& ipsa sunt sapientiora sapientibus. Formice populus infirmus q̄ p̄parat in messe cibum suū. Lepusculus plebs inualida qui collocat in petra cubile suū. Regem locusta non habet & egreditur vniuersa p turmas suas. Stellio manibus nititur & moratur in edibus regis. Tria sunt que bene gradiuntur: & quartum quod incedit feliciter. Leo fortissimus bestiarū ad nullius pauebit occursū. Gallus succinctus lūbos suos & aries: nec est rex qui resistat ei: & q stultus appuerit postq̄ eleuatus est i sublime. Si ei itellexisset: ori suo ipo suisset manū. Qui autē fortiter premit vbera ad eliciendū lac: exprimit butyrū: & q vehemēter emungit elicit sanguinem: & qui pṙuocat iras pducit discordias. 31.

Verba lamuelis regis. Visio q̄ erudiuit eū mater sua. Quid dilecte mi: qd dilecte vteri mei: qd dilecte votorū meorū. Ne dederis mulieribus substātiā tuā: & vias tuas ad delēdos reges. Noli regibus o lamuel: noli regibus dare vinū: qa nullū secretū ē vbi regnat ebrietas. Ne forte bibāt & obliuiscantur iudiciorū & mutent causam filiorū paupis. Date sicerā merētibus: & vinū his q amaro sūt aīo. Bibant & obliuiscātur egestatis sue & doloris sui nō recordētur āplius. Aperi os tuū muto: & causis oim̄ filiorum q ptrāseunt. Aperi os tuū: decerne qd iustū est: & vindica inopē & pauperē. Aleph. Mulierē fortē qs inueniet: pcul & de vltimis finibus pcīū eius. Beth. Cōfidit in ea cor viri sui & spoliis non idigebit. Gimel. Reddet ei bonum & non malū oībus diebus vite sue. Daleth. Quesiuit lanam & linū: & opata est cōsilio manuū suarum. He. Facta est quasi nauis institoris de longe portans panem suum. Vau. De nocte surrexit deditq̄ predam domesticis suis & cibaria ancillis suis.

hec autē sūt sapiētiora sapiētibus. Formice q̄bus
ταῦτα δέ ἐστι σοφώτερα τῶν σοφῶν. Οἱ μύρμηκες οἷς
nō est fortitudo: et p̄parāt vere cibū. Et
μὴ ἔστιν ἰσχύς, καὶ ἑτοιμάζονται θέρους τὴν τροφήν. Καὶ
cherogrylli gēs nō valida: q̄ fecerūt in pe- C
οἱ χοιρογρύλλιοι ἔθνος οὐκ ἰσχυρόν, οἳ ἐποιήσαντο ἐν πέ-
tris suas domos. Absq̄ rege est locusta.
τραις τοὺς ἑαυτῶν οἴκους. Ἀβασίλευτόν ἐστιν ἡ ἀκρίς.
et egredit tāq̄ acies ab vna iussione ordinate. Et ca-
καὶ ἐκστρατεύει ἀφ' ἑνὸς κελεύσματος εὐτάκτως. Καὶ κα-
lamotes piscis manibus innitēs et captu facilis exñs: habitat
λαμώτης χερσὶν ἐρειδόμενος καὶ εὐάλωτος ὤν, κατοικεῖ
in munitionibus regis. Tria aūt sunt q̄ pspere gradiū-
ἐν ὀχυρώμασι βασιλέως. Τρία δέ ἐστιν ἃ εὐόδως πορεύ-
tur: et quartū qd̄ bene incedit. Catu-
εται, καὶ τὸ τέταρτον ὃ καλῶς διαβαίνει. Σκύμ-
lus leonis fortior bestijs. q̄ nō auertit: ne-
νος λέοντος ἰσχυρότερος κτηνῶν. ὃς οὐκ ἀποστρέφεται, οὐ-
q̄ horret bestiā. Et gallus cōscendēs se-
δὲ καταπτήσσει κτῆνος. Καὶ ἀλέκτωρ ἐμπεριπατῶν ἐν
minas clemēter: et hircus pcedens gregē: et rex
θηλείαις εὐψύχως, καὶ τράγος ἡγούμενος αἰπολίου, καὶ βα-
cōcionās in gēte. Si imiseris te in leti-
σιλεὺς δημηγορῶν ἐν ἔθνει. Ἐὰν πρόῃς σεαυτὸν εἰς εὐφροσύ-
tiā: et extēderis manū tuā cū pugna inhono- D
νην, καὶ ἐκτείνῃς τὴν χεῖρά σου μετὰ μάχης ἀτιμα-
raberis. Mulge lac et erit butyrū: si aūt expresseris
σθήσῃ. Ἄμελγε γάλα καὶ ἔσται βούτυρον, ἐὰν δὲ ἐκπιέζῃς
nares: exibit sanguis. Si aūt extraxeris smōes:
μυκτῆρας, ἐξελεύσεται αἷμα. Ἐὰν δὲ ἐξέλκῃς λόγους,
exibūt iudicia et pugne.
ἐξελεύσονται κρίσεις καὶ μάχαι. Ca.31.

Mei smōes dicti sunt a deo rege respō- A
Οἱ ἐμοὶ λόγοι εἴρηνται ὑπὸ θεοῦ βασιλέως χρημα-
sum: qd̄ docuit mater eius. Quid fili custo-
τισμός, ὃν ἐπαίδευσεν ἡ μήτηρ αὐτοῦ. Τί τέκνον τηρή-
dies qd? smōes dei: pmogenite tibi dico fili qd fi-
σεις τί; ῥήσεις θεοῦ, πρωτογενὲς σοὶ λέγω υἱέ. τί τέκ-
li mei vteri? qd fili meorū votorū: ne dederis mulie-
νον ἐμῆς κοιλίας; τί τέκνον ἐμῶν εὐχῶν; μὴ δῷς γυναι-
ribus tuas diuitias et tuā mētē et vitā in peniten-
ξὶ σὸν πλοῦτον καὶ τὸν σὸν νοῦν καὶ βίον εἰς ὑστεροβουλί-
tiā. Cū cōsilio oia fac: cū cōsilio bibe vi-
αν. Μετὰ βουλῆς πάντα ποίει, μετὰ βουλῆς οἰνοπό-
nū: pncipes iracūdi sunt. Vinū ne bibāt
τει, οἱ δυνάσται θυμώδεις εἰσίν. Οἶνον μὴ πινέτω-
ne cū biberint obliuiscant sapiētiae et recta iudi-
σαν. ἵνα μὴ πιόντες ἐπιλάθωνται τῆς σοφίας καὶ ὀρθὰ κρί-
care: ne obruāt debiles. Date merū his q̄ sūt
νειν, οὐ μὴ δύνωνται τοὺς ἀσθενεῖς. Δότε μέθην τοῖς ἐν
i meroribus: et vinū bibere his q̄ sūt i doloribus. Ut obliuis-
λύπαις, καὶ οἶνον πίνειν τοῖς ἐν ὀδύναις. Ἵνα ἐπιλά-
cant egestatis et laborū nō recordent āplius. Fili B
θωνται τῆς πενίας καὶ τῶν πόνων μὴ μνησθῶσιν ἔτι. Υἱέ
aperi tuū os verbo dei: et iudica oēs sane.
ἄνοιγε σὸν στόμα λόγῳ θεοῦ, καὶ κρίνε πάντας ὑγιῶς.
Aperi tuū os. et iudica iuste: diiudica aūt paupe-
Ἄνοιγε σὸν στόμα. καὶ κρίνε δικαίως, διάκρινε δὲ πένητα
et imbecillē. Mulierē fortē quis inueniet? ptiosior
καὶ ἀσθενῆ. Γυναῖκα ἀνδρείαν τίς εὑρήσει; τιμιωτέρα
aūt est lapidibus ptiosis huiusmodi. Cōfidit in ea cor
δέ ἐστι λίθων πολυτελῶν ἡ τοιαύτη. Θαρσεῖ ἐπ' αὐτῇ ἡ καρδία
viri sui: talis bonis spolijs nō idigebit. opatur enim
τοῦ ἀνδρὸς αὐτῆς, ἡ τοιαύτη καλῶν σκύλων οὐκ ἀπορήσει. ἐνεργεῖ γὰρ
viro bonū et nō malū tota vita. Filās lanā et
τῷ ἀνδρὶ ἀγαθὸν καὶ οὐ κακὸν πάντα τὸν βίον. Μηρυομένη ἔρια καὶ
linū fecit vtilia manibus suis. Facta est q̄si nauis mer-
λίνον ἐποίησεν εὔχρηστα ταῖς χερσὶν αὐτῆς. Ἐγένετο ὡσεὶ ναῦς ἐμπο-
caturā exercēs: de lōge cōgregat suas diuitias. Et surgit de no-
ρευομένη, μακρόθεν συνάγει αὐτῆς τὸν πλοῦτον. Καὶ ἀνίσταται ἐκ νυ-
ctibus et dedit cibaria domo et opa ancillis.
κτῶν καὶ ἔδωκε βρώματα τῷ οἴκῳ καὶ ἔργα ταῖς θεραπαίναις.

Trāsla. grec. lxx. cū inter. lati.

Cōsiderans agrū emit: ab āt fructib⁹ ma=
C Θεωρήσασα γεώργιον ἐπρίατο, ἀπὸ δὲ καρπῶν χει=
nuū suaꝝ plātauit possessionē. Accincta fortiter
ρῶν αὐτῆς κατεφύτευσε κτῆμα. Ἀναζωσαμένη ἰσχυρῶς
lūbū suū: firmauit brachia sua ad o=
τὴν ὀσφὺν αὐτῆς, ἤρεισε τοὺς βραχίονας αὐτῆς εἰς ἔρ=
pus. Gustauit ꝙ bonū est operari: ⁊ nō
γον. Ἐγεύσατο ὅτι καλόν ἐστι τὸ ἐργάζεσθαι, καὶ οὐκ
extinguit tota nocte lucerna ei⁹. Cu
ἀποσβέννυται ὅλην τὴν νύκτα ὁ λύχνος αὐτῆς. Τοὺς πή=
bitos suos extēdit ad vtilia: at man⁹
χεις αὐτῆς ἐκτείνει ἐπὶ τὰ συμφέροντα, τὰς δὲ χεῖρας
suas firmat ad fusū. Man⁹ āt suas aperuit pau
αὐτῆς ἐρείδει εἰς ἄτρακτον. Χεῖρας δὲ αὐτῆς διήνοιξε πέ=
peri: fructū āt extēdit mēdico. Nō hēt curā co=
νητι, καρπὸν δὲ ἐξέτεινε πτωχῷ. Οὐ φροντίζει τῶν
q̄ sunt ī domo vir ei⁹ cū alicubi morat. Oēs eīm q̄
ἐν οἴκῳ ὁ ἀνὴρ αὐτῆς ὅταν που χρονίζῃ. Πάντες γὰρ οἱ
ab ea induti sunt: duplices vestes fecit
παρ' αὐτῆς ἐνδεδυμένοι εἰσί, δισσὰς χλαίνας ἐποίησε
viro suo: ex āt bysso ⁊ purpura sibi indu
τῷ ἀνδρὶ αὐτῆς, ἐκ δὲ βύσσου καὶ πορφύρας ἑαυτῇ ἐνδύ=
mēta. Circūspect⁹ āt fit in portis vir ei⁹:
ματα. Περίβλεπτος δὲ γίνεται ἐν πύλαις ὁ ἀνὴρ αὐτῆς,
D qn̄ vtiq̄ sederit ī cōcilio cū senib⁹ terre. Sin
ἡνίκα ἂν καθίσῃ ἐν συνεδρίῳ μετὰ τῶν γερόντων τῆς γῆς. Σιν=
dones fecit ⁊ vēdidit: cingula āt chana=
δόνας ἐποίησε καὶ ἀπέδοτο, περιζώματα δὲ τοῖς χανα=
neis. Fortitudinē ⁊ honestatē induit: ⁊ letata est in
ναίοις. Ἰσχὺν καὶ εὐπρέπειαν ἐνεδύσατο, καὶ εὐφράνθη ἐν
dieb⁹ vltimis. Os āt suū aperit sapiēter ⁊ lega
ἡμέραις ἐσχάταις. Στόμα δὲ αὐτῆς διανοίγει σοφῶς καὶ νομο=
A liter: at elemosyna ei⁹ in lingua ei⁹. Angu=
θέσμως, ἡ δὲ ἐλεημοσύνη αὐτῆς ἐν τῇ γλώσσῃ αὐτῆς. Στεγ=
ste semite domui ei⁹: cibos āt ociosa nō comedit. Sur
ναὶ διατριβαὶ οἴκων αὐτῆς, σῖτα δὲ ὀκνηρὰ οὐκ ἔφαγε. Ἀνέ=
rexerūt filij eius ⁊ diuites facti sūt: ⁊ vir eius
στησαν τὰ τέκνα αὐτῆς καὶ ἐπλούτησαν, καὶ ὁ ἀνὴρ αὐτῆς
laudauit eā. Multe filie acq̄sierāt diuitias:
ᾔνεσεν αὐτήν. Πολλαὶ θυγατέρες ἐκτήσαντο πλοῦτον,
multe fecerūt potētiā: excellis ⁊ sup gressa es
πολλαὶ ἐποίησαν δύναμιν, ὑπέρκεισαι καὶ ὑπερῆρας
vniuersas. Mēdaces gratie ⁊ vana pulchritudo nō est
πάσας. Ψευδεῖς ἀρέσκειαι καὶ μάταιον κάλλος οὐκ ἔστιν
in te: mulier eīm prudēs benedicit: timorē āt dñi ista
ἐν σοί, γυνὴ γὰρ συνετὴ εὐλογεῖται, φόβον δὲ κυρίου αὕτη
laudet. Date ei de fructib⁹ manuū ei⁹: ⁊
αἰνείτω. Δότε αὐτῇ ἀπὸ καρπῶν χειρῶν αὐτῆς, καὶ
laudet in portis vir eius.
αἰνείσθω ἐν πύλαις ὁ ἀνὴρ αὐτῆς.

Trāsla. B. Hie.

Zai. Considerauit agrū & emit eum: de fructu manuū suarū plātauit vineā. Heth. Accinxit fortitudie lūbos suos: & roborauit brachiū suum. Teth. Gustauit qm̄ bona est negociatio eius: non extiguetur in nocte lucerna ei⁹. Ioth. Manū suā misit ad fortia: & digiti eius apphēderūt fusum. Caph. Manū suā aperuit inopi: & palmas suas extēdit ad paupeꝫ. Lamech. Non timebit domui sue a frigoribus niuis: oēs ei domestici ei⁹ vestiti sunt duplicibus. Mem. Stragulatam vestē fecit sibi: byssus & purpura indumentū ei⁹. Nun. Nobilis in portis vir eius: quando sederit cum senatorib⁹ tre. Samech. Sindon fecit & vēdidit: & cingulū tradidit chananeo. Ain. Fortitudo & decor indumentū ei⁹: & ridebit in die nouissimo. Phe. Os suum aperuit sapientie: & lex clemētie in lingua eius. Sade. Considerauit semitas domus sue: & panem ociosa nō cōedit. Coph. Surrexerūt filii eius & beatissimā predicauerūt: vir eius laudauit eā. Res. Multe filie cōgregauerunt diuitias: tu supergressa es vniuersas. Sin. Fallax gratia & vana est puchritudo: mulier timens dominum ipsa laudabitur. Thau. Date ei de fructu manuum suarum & laudent eam in portis opera eius.

Expliciunt prouerbia Salomonis.

Tex. he. Prouer. xxxi.

זממה שדה ותקחהו מפרי
כפיה נטע כרם: חגרה בעוז
מתניה ותאמץ זרועתיה:
טעמה כי טוב סחרה לא
יכבה בלילה נרה: ידיה שלחה
בכישור וכפיה תמכו פלך:
כפה פרשה לעני וידיה שלחה
לאביון: לא תירא לביתה
משלג כי כל ביתה לבש
שנים: מרבדים עשתה לה
שש וארגמן לבושה: נודע
בשערים בעלה בשבתו עם
זקני ארץ: סדין עשתה ותמכור
וחגור נתנה לכנעני: עוז והדר
לבושה ותשחק ליום אחרון:
פיה פתחה בחכמה ותורת
חסד על לשונה: צופיה הילכות
ביתה ולחם עצלות לא תאכל:
קמו בניה ויאשרוה בעלה
ויהללה: רבות בנות עשו
חיל ואת עלית על כלנה:
שקר החן והבל היפי אשה
יראת יהוה היא תתהלל: תנו
לה מפרי ידיה ויהללוה
בשערים מעשיה:

Pritiua. heb.

לקח פרה
עזז
אמץ זרע
כבה נור
כשר
ענה
אבה ירא
שנה רבד
עשה לבש
ידע ישב
סדן מכר
תגר
לבש שחק
פה ירה
לשון צפה
הלך אכל
קום אשר
הלל רבב
בנה עשה
עלה יפה
איש
הלל נתן
פרה

B

Incipit prologus beati hieronymi in librum Ecclesiasten.

Memini me ante hoc ferme quinquennium cum adhuc Rome essem & Ecclesiasten sancte Blesille legerem vt eam ad contemptum mundi huius prouocarem: & omne quod in mundo cerneret putaret esse pro nihilo: rogatum ab ea: vt in morem commentarioli: obscuraqueq; dissererem: vt absq; me posset intelligere que legebat. Itaq; quoniam in procinctu nostri operis subita morte subtracta est: & vbi non meruimus o paula & eustochium talem vite nostre habere consortem: tantoq; vulnere tunc percussus obmutui: nunc in bethleem positus: angustiore videlicet ciuitate: & illius memorie & vobis reddo quod debeo. Hoc breuiter ammonens ꝙ nullius autoritatem secutus suꝫ sed de Hebreo transferens maxime septuaginta interpretum consuetudini me coaptaui. in his dumtaxat que non multū ab hebraicis discrepant. Interdum aquile quoq; & symmachi & theodotiōis recordatus sum: vt nec nouitate nimia lectoris studium deterrerem: nec rursum contra conscientiam meam fonte veritatis omisso: opinionum riuulos consectarer.

Explicit prologus sancti Hieronymi.

Cap. j.

דִּבְרֵי קֹהֶלֶת בֶּן דָּוִד מֶלֶךְ
בִּירוּשָׁלָםִ : הֲבֵל הֲבָלִים אָמַר
קֹהֶלֶת הֲבֵל הֲבָלִים הַכֹּל הָבֶל:
מַה יִּתְרוֹן לָאָדָם בְּכָל עֲמָלוֹ
שֶׁיַּעֲמֹל תַּחַת הַשָּׁמֶשׁ: דּוֹר הֹלֵךְ עָמַל הָלַךְ
וְדוֹר בָּא וְהָאָרֶץ לְעוֹלָם עֹמָדֶת: בּוֹא עָלַם
וְזָרַח הַשֶּׁמֶשׁ וּבָא הַשָּׁמֶשׁ וְאֶל עָמַד
מְקוֹמוֹ שׁוֹאֵף זוֹרֵחַ הוּא שָׁם: קוּם שָׁאַף
הוֹלֵךְ אֶל דָּרוֹם וְסוֹבֵב אֶל צָפוֹן זָרַח דָּרַם
סוֹבֵב סֹבֵב הוֹלֵךְ הָרוּחַ וְעַל סָבַב צָפַן
סְבִיבֹתָיו שָׁב הָרוּחַ: כָּל הַנְּחָלִים שׁוּב
הֹלְכִים אֶל הַיָּם וְהַיָּם אֵינֶנּוּ
מָלֵא אֶל מְקוֹם שֶׁהַנְּחָלִים נָחַל
הֹלְכִים שָׁם הֵם שָׁבִים לָלָכֶת : יָלַךְ
כָּל הַדְּבָרִים יְגֵעִים לֹא יוּכַל אִישׁ יָכֹל
לְדַבֵּר לֹא תִשְׂבַּע עַיִן לִרְאוֹת שָׂבַע רָאָה
וְלֹא תִמָּלֵא אֹזֶן מִשְּׁמֹעַ : מַה מָלֵא
שֶּׁהָיָה הוּא שֶׁיִּהְיֶה וּמַה שֶּׁנַּעֲשָׂה הָיָה עָשָׂה
הוּא שֶׁיֵּעָשֶׂה וְאֵין כָּל חָדָשׁ תַּחַת
הַשָּׁמֶשׁ: יֵשׁ דָּבָר שֶׁיֹּאמַר רְאֵה אָמַר
זֶה חָדָשׁ הוּא כְּבָר הָיָה לְעֹלָמִים
אֲשֶׁר הָיָה מִלְּפָנֵנוּ : אֵין זִכְרוֹן פָּנָה
לָרִאשֹׁנִים וְגַם לָאַחֲרֹנִים שֶׁיִּהְיוּ
לֹא יִהְיֶה לָהֶם זִכָּרוֹן עִם שֶׁיִּהְיוּ
לָאַחֲרֹנָה: אֲנִי קֹהֶלֶת הָיִיתִי מֶלֶךְ הָיָה
עַל יִשְׂרָאֵל בִּירוּשָׁלָםִ: וְנָתַתִּי נָתַן
אֶת לִבִּי לִדְרוֹשׁ וְלָתוּר בַּחָכְמָה דָּרַשׁ
עַל כָּל אֲשֶׁר נַעֲשָׂה תַּחַת הַשָּׁמָיִם עָשָׂה
הוּא עִנְיַן רָע נָתַן אֱלֹהִים לִבְנֵי עָנָה רוּעַ
הָאָדָם לַעֲנוֹת בּוֹ: רָאִיתִי אֶת עָנָה רָאָה
כָּל הַמַּעֲשִׂים שֶׁנַּעֲשׂוּ תַּחַת
הַשָּׁמֶשׁ וְהִנֵּה הַכֹּל הֶבֶל וּרְעוּת רָעָה
רוּחַ: מְעֻוָּת לֹא יוּכַל לִתְקֹן עָוָה יָכֹל
וְחֶסְרוֹן לֹא יוּכַל לְהִמָּנוֹת: דִּבַּרְתִּי מָנָה
אֲנִי עִם לִבִּי לֵאמֹר אֲנִי הִנֵּה

Incipit liber Ecclesiastes
Capitulum. I.

Verba ecclesiastes filii david regis hierusalem. Vanitas vanitatum dixit ecclesiastes: vanitas vanitatū & omnia vanitas. Quid habet amplius hō de vniuerso labore suo quo laborat sub sole? Generatio preterit & generatio aduenit: terra aūt in eternū stat. Oritur sol & occidit & ad locum suū reuertitur: ibiq̃ renascens gyrat per meridiē & flectitur ad aquilonē. Lustrans vniuersa in circuitu pergit spiritus: & in circulos suos reuertitur. Omnia flumina intrant in mare: & mare non redundat. Ad locum vnde exeunt flumina reuertuntur: vt iterum fluant. Cuncte res difficiles: nō potest eas homo explicare sermone. Nō saturatur oculus visu nec auris auditu impletur. Quid est qd̄ fuit? Ipm̄ qd̄ futurū est. Quid est qd̄ factū ē? Ipsum qd̄ faciendū est. Nihil sub sole nouum: nec valet quisq̃ dicere: ecce hoc recens est. Iam eni precessit in seculis que fuerunt ante nos. Non est priorū memoria: sed nec eorū qdē q̃ postea futura sunt erit recordatio apud eos qui futuri sunt in nouissimo. Ego ecclesiastes fui rex israel in hierusalem & proposui in animo meo querere et inuestigare sapienter de omnibus que fiunt sub sole. Hanc occupationē pessimam dedit deus filiis hoīum vt occuparētur in ea. Vidi que fiunt cuncta sub sole: & ecce vniuersa vanitas & afflictio spiritus. Peruersi difficile corriguntur: & stultorū infinitus est numerus. Locutus sum in corde meo dicens. Ecce

ECCLESIASTES.
ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΗΣ.

Uerba ecclesiastes filij dauid re-
Ῥήματα ἐκκλησιαστοῦ υἱοῦ δαυίδ βα- A
gis israel in hierusalē. vani
σιλέως ἰσραὴλ ἐν ἱερουσαλήμ. ματαιό-
tas vanitatū dixit ecclesiastes: va
της ματαιοτήτων εἶπεν ὁ ἐκκλησιαστής, μα- Infra.12.c.
nitas vanitatū oīa vanitas. q̄ abūdantia
ταιότης ματαιοτήτων τὰ πάντα ματαιότης. τίς περίσσεια
homini in oī labore suo quo laborat sub
τῷ ἀνθρώπῳ ἐν παντὶ μόχθῳ αὐτοῦ ᾧ μοχθεῖ ὑπὸ τὸν
sole? gnātio vadit & gnātio venit: & terra in
ἥλιον; γενεὰ πορεύεται καὶ γενεὰ ἔρχεται, καὶ ἡ γῆ εἰς
seculū stetit. & orit sol: & occidit sol
τὸν αἰῶνα ἕστηκε. καὶ ἀνατέλλει ὁ ἥλιος, καὶ δύνει ὁ ἥλιος
& in locū suū trahit: oriēs ipse illic va
καὶ εἰς τὸν τόπον αὐτοῦ ἕλκει, ἀνατέλλων αὐτὸς ἐκεῖ πο-
dit ad notū & circuit ad boreā: circuit cir
ρεύεται πρὸς νότον καὶ κυκλοῖ πρὸς βορρᾶν, κυκλοῖ κυ-
cuēs vadit spūs: & ad circulos suos cōuer-
κλῶν πορεύεται πνεῦμα, καὶ ἐπὶ κύκλους αὐτοῦ ἐπι- B
tit spūs. oēs torrentes eūt ad
στρέφει τὸ πνεῦμα. πάντες οἱ χείμαρροι πορεύονται εἰς
mare: & mare nō est repletū.
τὴν θάλασσαν, καὶ ἡ θάλασσα οὐκ ἔστιν ἐμπιπλαμένη.
ad locū quo torrētes vadūt: illuc ipi con-
εἰς τὸν τόπον οὗ οἱ χείμαρροι πορεύονται, ἐκεῖ αὐτοὶ ἐπι-
uertunt ad eundū. oēs smōes iplicati: nō
στρέφουσι τοῦ πορευθῆναι. πάντες οἱ λόγοι ἔγκοποι, οὐ
poterit vir ad loquēdū: & nō replebit ocu
δυνήσεται ἀνὴρ τοῦ λαλεῖν, καὶ οὐκ ἐμπλησθήσεται ὀφ-
lus visu. & nō replebit auris ab audi
θαλμὸς τοῦ ὁρᾶν. καὶ οὐ πληρωθήσεται οὖς ἀπὸ ἀκροά-
tu. qd̄ qđ fuit? ipm qđ futurū est: & qd̄ qđ fa- Prou.
σεως. τί τὸ γεγονός; αὐτὸ τὸ γενησόμενον, καὶ τί τὸ πε- 27.c.
ctū est? ipm faciendū. & nō est oē re- Eccli.
ποιημένον; αὐτὸ τὸ ποιηθησόμενον. καὶ οὐκ ἔστι πᾶν πρό- 14.c.
cēs sub sole. q̄ loquet & dicet: ecce hoc
σφατον ὑπὸ τὸν ἥλιον. ὃς λαλήσει καὶ ἐρεῖ, ἴδε τοῦτο
nouū est: iā fuerūt in seculis q̄ fue-
καινόν ἐστιν, ἤδη γέγονεν ἐν τοῖς αἰῶσι τοῖς γενομέ-
rūt ab ante nos. nō est memoria pmis
νοις ἀπὸ ἔμπροσθεν ἡμῶν. οὐκ ἔστι μνήμη τοῖς πρώτοις
et safte vltimis factis nō est eis memoria C
καί γε τοῖς ἐσχάτοις γενομένοις οὐκ ἔστι αὐτοῖς μνήμη
cū futuris in nouissimo. Ego ecclesia
μετὰ τῶν γενησομένων εἰς τὴν ἐσχάτην. Ἐγὼ ἐκκλησια-
stes fui rex sup israel in hierusalē.
στὴς ἐγενόμην βασιλεὺς ἐπὶ ἰσραὴλ ἐν ἱερουσαλήμ.
& dedi cor meū ad exquirēdū & ad
καὶ ἔδωκα τὴν καρδίαν μου τοῦ ἐκζητῆσαι καὶ τοῦ
cōsiderandū in sapia de oīb⁹ que
κατασκέψασθαι ἐν τῇ σοφίᾳ περὶ πάντων τῶν γινο-
fiūt sub celo. qm̄ occupationē malā dedit
μένων ὑπὸ τὸν οὐρανόν. ὅτι περισπασμὸν πονηρὸν ἔδωκεν
deus filiis hoīm vt occuparent in ea.
ὁ θεὸς τοῖς υἱοῖς τῶν ἀνθρώπων τοῦ περισπᾶσθαι ἐν αὐτῷ.
vidi oīa opa q̄ facta sunt sub
εἶδον σύμπαντα τὰ ποιήματα τὰ πεποιημένα ὑπὸ
sole. & ecce oīa vanitas & electio spiri
τὸν ἥλιον. καὶ ἰδοὺ τὰ πάντα ματαιότης καὶ προαίρεσις πνεύ-
tus. puersum nō poterit vt ornari
ματος. διεστραμμένον οὐ δυνήσεται τοῦ ἐπικοσμηθῆ-
sit: posteritas nō poterit vt nūerata sit. locu
ναι, καὶ ὑστέρημα οὐ δυνήσεται τοῦ ἀριθμηθῆναι. ἐλά- D
t⁹ sum ego in corde meo vt dicā: ego ecce
λησα ἐγὼ ἐν τῇ καρδίᾳ μου τοῦ λέγειν, ἐγὼ ἰδοὺ

magn⁹ effect⁹ sū ⁊ addidi sapiam sup oēs q̄ fuerūt
ἐμεγαλύνθην, καὶ προσέθηκα σοφίαν ἐπὶ πᾶσιν οἳ ἐγένοντο
ante me in hierl'm. ⁊ cor meū vidit
ἔμπροσθέν μου ἐν ἱερουσαλήμ. καὶ καρδία μου εἶδε
multa: sapiam ⁊ cognitionē pabolas ⁊ scientiā:
πολλά, σοφίαν καὶ γνῶσιν παραβολὰς καὶ ἐπιστήμην,
noui q̄ et hoc est electio spūs.
ἔγνων ὅτι καί γε τοῦτό ἐστι προαίρεσις πνεύματος.
Eo q̄ in multitudie sapie multitudo cognitiōis ⁊ q̄ addit
Ὅτι ἐν πλήθει σοφίας πλῆθος γνώσεως καὶ ὁ προστιθεὶς
cognitionē: addet dolorem.
γνῶσιν, προσθήσει ἄλγημα.
Ca. 2.
Dixi ego in corde meo: veni iā experiar te
Εἶπον ἐγὼ ἐν καρδίᾳ μου, δεῦρο δὴ πειράσω σε
in letitia: ⁊ ecce in bono ⁊ ecce et hoc
ἐν εὐφροσύνῃ, καὶ ἴδε ἐν ἀγαθῷ καὶ ἰδοὺ καί γε τοῦτο
vanitas. risui dixi circulationē: ⁊ gaudio
ματαιότης. τῷ γέλωτι εἶπα περιφοράν, καὶ τῇ εὐφροσύ-
q̄d hoc facis? ⁊ cōsideraui si cor meū tra
νῃ τί τοῦτο ποιεῖς; καὶ κατεσκεψάμην εἰ ἡ καρδία μου ἑλ-
het vt vinū carnē meā: ⁊ cor meū duxit me
κύσει ὡς οἶνον τὴν σάρκα μου, καὶ καρδία μου ὡδήγησέ με
in sapia ⁊ vt obtinerer in letitia: donec viderē
ἐν σοφίᾳ καὶ τοῦ κρατῆσαι ἐπ' εὐφροσύνῃ, ἕως οὗ ἴδω
q̄d bonū filiis hoīm: q̄d facient
ποῖον τὸ ἀγαθὸν τοῖς υἱοῖς τῶν ἀνθρώπων, ὃ ποιήσου-
sub sole: nūerū dierū vite eoꝝ. magnifica
σιν ὑπὸ τὸν ἥλιον, ἀριθμὸν ἡμερῶν ζωῆς αὐτῶν. ἐμεγάλυ-
ui opus meū: edificaui mihi domos: plātaui
να ποίημά μου, ᾠκοδόμησά μοι οἴκους, ἐφύτευσά
mihi vineas: feci mihi hortos: ⁊ paradi
μοι ἀμπελῶνας, ἐποίησά μοι κήπους, καὶ παραδεί-
sos: ⁊ plātaui in eis lignū oē fruct⁹.
σους, καὶ ἐφύτευσα ἐν αὐτοῖς ξύλον πᾶν καρποῦ.
feci mihi piscinas aquaꝝ vt rigarē
ἐποίησά μοι κολυμβήθρας ὑδάτων τοῦ ποτίσαι
ab eis siluā pducentē ligna. possedi ser
ἀπ' αὐτῶν δρυμὸν βλαστῶντα ξύλα. ἐκτησάμην δού-
uos ⁊ ancillas: ⁊ verne nati sunt mihi: et
λους καὶ παιδίσκας, καὶ οἰκογενεῖς ἐγένοντό μοι, καί
possessio armēti boū ⁊ gregis ouiū multa fuit mihi
γε κτῆσις βουκολίου καὶ ποιμνίου πολλὴ ἐγένετό μοι
sup oēs q̄ fuerūt ante me in hieru
ὑπὲρ πάντας τοὺς γενομένους ἔμπροσθέν μου ἐν ἱερου-
salē. ꝯgregaui mihi et argētū et auꝝ:
σαλήμ. συνήγαγόν μοι καί γε ἀργύριον καί γε χρυσίον,
⁊ possessiones regū ⁊ puinciaꝝ. fe
καὶ περιουσιασμοὺς βασιλέων καὶ τῶν χωρῶν. ἐποίη-
ci mihi cātores ⁊ cātatrices: ⁊ delitias filioꝝ
σά μοι ᾄδοντας καὶ ᾀδούσας, καὶ ἐντρυφήματα υἱῶν
hois pincernā ⁊ ācillas picernas. magnificat⁹ sū ⁊
τοῦ ἀνθρώπου οἰνοχόον καὶ οἰνοχόας. ἐμεγαλύνθην καὶ
addidi vltra oēs q̄ fuerūt ante
προσέθηκα παρὰ πάντας τοὺς γενομένους ἔμπροσθεν
me in hierl'm: et sapia mea stetit mihi. ⁊
μου ἐν ἱερουσαλήμ, καί γε σοφία μου ἐστάθη μοι. καὶ
oē q̄d petierūt oculi mei nō abstuli ab
πᾶν ὃ ᾔτησαν οἱ ὀφθαλμοί μου οὐκ ἀφεῖλον ἀπ'
eis. nō phibui cor meū ab om-
αὐτῶν. οὐκ ἀπεκώλυσα τὴν καρδίαν μου ἀπὸ πά-
ni letitia: q̄m cor meū letatū est in om-
σης εὐφροσύνης, ὅτι καρδία μου εὐφράνθη ἐν παν-
ni labore meo: ⁊ hoc fuit pars mea ab
τὶ μόχθῳ μου, καὶ τοῦτο ἐγένετο μερίς μου ἀπὸ
oī labore meo. ⁊ aspexi ego in om-
παντὸς μόχθου μου. καὶ ἐπέβλεψα ἐγὼ ἐν πᾶ-
nib⁹ operib⁹ meis q̄ fecerūt man⁹ mee
σι ποιήμασί μου οἷς ἐποίησαν αἱ χεῖρές μου
⁊ in labore
καὶ ἐν μόχθῳ

magnus effectus sum & precessi omnes sapiētia qui fuerunt ante me in hierusalem: & mens mea cōtēplata ē multa sapiēter & didici. Dediq; cor meū vt scirē prudētiā atq; doctrinā: erroresq; & stultitiam. Et agnoui q in his quoq; esset labor & afflictio spūs: eo q in multa sapientia multa sit indignatio: & qui addit scientiam addit & dolorem. 2.

Dixi ego in corde meo. Vadā & affluā delitiis: & fruar bonis. Et vidi q hoc quoq; esset vanitas. Risum reputaui errorē: & gaudio dixi. Quid frustra deciperis? Cogitaui in corde meo abstrahere a vino carnem meam: vt animū meū trāsferrē ad sapientiā: deuitarēq; stultitiā donec viderem quid esset vtile filiis hoīm quo facto opus est sub sole numero dierū vite sue. Magnificaui opa mea. Edificaui mihi domos & plantaui vineas: feci hortos & pomaria & cōseui ea cuncti generis arboribus. Et extruxi mihi piscinas aquarum vt irrigarem siluam lignorū germinantiū. Possedi seruos & ancillas: multamq; familiam habui. Armenta quoq; & magnos ouium greges vltra omnes qui fuerūt ante me in hierusalem. Coaceruaui mihi argētum & aurū & substātias regum & prouinciarū. Feci mihi cantores & cātatrices & delitias filiorū hominū: scyphos & vrceolos i ministerio ad vina fundēda: & supergressus sum opibus oēs qui ante me fuerunt in hierusalē. Sapia quoq; pseuerauit mecū: & omnia q̄ desiderauerūt oculi mei nō negaui eis: nec phibui cor meū qn oī voluptate frueretur: & oblectaret se in his q̄ ppauerā. Et hanc ratus sū ptē meā: si vterer laborē meo. Cūq; me couertissē ad vniuersa opa q̄ fecerā man⁹ mee & ad labores i

גדל יסף | הִגְדַּלְתִּי וְהוֹסַפְתִּי חָכְמָה עַל כָּל
פנה | אֲשֶׁר הָיָה לְפָנַי עַל יְרוּשָׁלָם
רבה ידע | וְלִבִּי רָאָה הַרְבֵּה חָכְמָה וָדָעַת׃
נתן | וָאֶתְּנָה לִבִּי לָדַעַת חָכְמָה וְדַעַת
הלל נם | הוֹלֵלוֹת וְשִׂכְלוּת יָדַעְתִּי שֶׁגַּם
רעה | זֶה הוּא רַעְיוֹן רוּחַ׃ כִּי בְּרֹב חָכְמָה
יסף ידע | רָב כָּעַס וְיוֹסִיף דַּעַת יוֹסִיף
כאב | מַכְאוֹב׃
Cap. ij.
הלך נסך | אָמַרְתִּי אֲנִי בְּלִבִּי לְכָה נָּא אֲנַסְּכָה
בְשִׂמְחָה וּרְאֵה בְטוֹב וְהִנֵּה גַם
שחק הלל | הוּא הָבֶל׃ לִשְׂחוֹק אָמַרְתִּי מְהוֹלָל
תור | וּלְשִׂמְחָה מַה זֹּה עֹשָׂה׃ תַּרְתִּי
משך | בְלִבִּי לִמְשׁוֹךְ בַּיַּיִן אֶת בְּשָׂרִי
וְלִבִּי נֹהֵג בַּחָכְמָה וְלֶאֱחֹז בְּסִכְלוּת
ראה | עַד אֲשֶׁר אֶרְאֶה אֵי זֶה טוֹב לִבְנֵי
עשה | הָאָדָם אֲשֶׁר יַעֲשׂוּ תַּחַת הַשָּׁמַיִם
ספר יום | מִסְפַּר יְמֵי חַיֵּיהֶם׃ הִגְדַּלְתִּי מַעֲשָׂי
חיה | בָּנִיתִי לִי בָּתִּים נָטַעְתִּי לִי
עשה בנה | כְּרָמִים׃ עָשִׂיתִי לִי גַּנּוֹת וּפַרְדֵּסִים
בית גן | וְנָטַעְתִּי בָהֶם עֵץ כָּל פֶּרִי׃ עָשִׂיתִי
פרה | לִי בְּרֵכוֹת מָיִם לְהַשְׁקוֹת מֵהֶם
שקה | יַעַר צוֹמֵחַ עֵצִים׃ קָנִיתִי עֲבָדִים
צמח קנה | וּשְׁפָחוֹת וּבְנֵי בַיִת הָיָה לִי גַּם
קנה | מִקְנֶה בָקָר וָצֹאן הַרְבֵּה הָיָה לִי
היה פנה | מִכֹּל שֶׁהָיוּ לְפָנַי בִּירוּשָׁלָם׃
כָּנַסְתִּי לִי גַּם כֶּסֶף וְזָהָב וּסְגֻלַּת
מדן עשה | מְלָכִים וְהַמְּדִינוֹת עָשִׂיתִי לִי
שור ענג | שָׁרִים וְשָׁרוֹת וְתַעֲנֻגוֹת בְּנֵי הָאָדָם
שדד יסף | שִׁדָּה וְשִׁדּוֹת׃ וְגָדַלְתִּי וְהוֹסַפְתִּי
מִכֹּל שֶׁהָיָה לְפָנַי בִּירוּשָׁלָם
אַף חָכְמָתִי עָמְדָה לִּי׃ וְכֹל אֲשֶׁר
שָׁאֲלוּ עֵינַי לֹא אָצַלְתִּי מֵהֶם
לֹא מָנַעְתִּי אֶת לִבִּי מִכָּל שִׂמְחָה
כִּי לִבִּי שָׂמֵחַ מִכָּל עֲמָלִי וְזֶה הָיָה
פנה | חֶלְקִי מִכָּל עֲמָלִי׃ וּפָנִיתִי אֲנִי
עשה | בְּכָל מַעֲשַׂי שֶׁעָשׂוּ יָדַי וּבֶעָמָל

שֶׁעָמַלְתִּי לַעֲשׂוֹת וְהִנֵּה הַכֹּל עמל
הֶבֶל וּרְעוּת רוּחַ וְאֵין יִתְרוֹן תַּחַת רצה
הַשָּׁמֶשׁ׃ וּפָנִיתִי אֲנִי לִרְאוֹת ראה
חָכְמָה וְהוֹלֵלוֹת וְשִׂכְלוּת כִּי מֶה הלל
הָאָדָם שֶׁיָּבוֹא אַחֲרֵי הַמֶּלֶךְ אֵת בוא
אֲשֶׁר כְּבָר עָשׂוּהוּ׃ וְרָאִיתִי אָנִי
שֶׁיֵּשׁ יִתְרוֹן לַחָכְמָה מִן הַסִּכְלוּת יש
כִּיתְרוֹן הָאוֹר מִן הַחֹשֶׁךְ׃ הֶחָכָם
עֵינָיו בְּרֹאשׁוֹ וְהַכְּסִיל בַּחֹשֶׁךְ כסל
הוֹלֵךְ וְיָדַעְתִּי גַם אָנִי שֶׁמִּקְרֶה הלך קרה
אֶחָד יִקְרֶה אֶת כּוּלָּם׃ וְאָמַרְתִּי
אֲנִי בְּלִבִּי כְּמִקְרֵה הַכְּסִיל גַּם
אֲנִי יִקְרֵנִי וְלָמָּה חָכַמְתִּי אֲנִי אָז
יוֹתֵר וְדִבַּרְתִּי בְלִבִּי שֶׁגַּם זֶה הָבֶל׃ יתר גם
כִּי אֵין זִכְרוֹן לֶחָכָם עִם הַכְּסִיל
לְעוֹלָם בְּשֶׁכְּבָר הַיָּמִים הַבָּאִים עלם כבר
הַכֹּל נִשְׁכָּח וְאֵיךְ יָמוּת הֶחָכָם עִם יום בוא
הַכְּסִיל׃ וְשָׂנֵאתִי אֶת הַחַיִּים כִּי שכח מות
רַע עָלַי הַמַּעֲשֶׂה שֶׁנַּעֲשָׂה תַּחַת רוע עשה
הַשָּׁמֶשׁ כִּי הַכֹּל הֶבֶל וּרְעוּת רוּחַ׃ רעה
וְשָׂנֵאתִי אֲנִי אֶת כָּל עֲמָלִי שֶׁאֲנִי אני
עָמֵל תַּחַת הַשָּׁמֶשׁ שֶׁאַנִּיחֶנּוּ ינח
לָאָדָם שֶׁיִּהְיֶה אַחֲרָי׃ וּמִי יוֹדֵעַ היה ידע
הֶחָכָם יִהְיֶה אוֹ סָכָל וְיִשְׁלַט בְּכָל שלט
עֲמָלִי שֶׁעָמַלְתִּי וְשֶׁחָכַמְתִּי תַּחַת עמל חכם
הַשָּׁמֶשׁ גַּם זֶה הָבֶל׃ וְסַבּוֹתִי אֲנִי סבב
לְיַאֵשׁ אֶת לִבִּי עַל כָּל הֶעָמָל
שֶׁעָמַלְתִּי תַּחַת הַשָּׁמֶשׁ׃ כִּי יֵשׁ
אָדָם שֶׁעֲמָלוֹ בְּחָכְמָה וּבְדַעַת ידע
וּבְכִשְׁרוֹן וּלְאָדָם שֶׁלֹּא עָמַל בּוֹ לא
יִתְּנֶנּוּ חֶלְקוֹ גַּם זֶה הֶבֶל וְרָעָה נתן רוע
רַבָּה׃ כִּי מֶה הֹוֶה לָאָדָם בְּכָל עֲמָלוֹ רבב
וּבְרַעְיוֹן לִבּוֹ שֶׁהוּא עָמֵל תַּחַת רצה הוא
הַשָּׁמֶשׁ׃ כִּי כָל יָמָיו מַכְאֹבִים יום כאב
וָכַעַס עִנְיָנוֹ גַּם בַּלַּיְלָה לֹא שָׁכַב ענה
לִבּוֹ גַּם זֶה הֶבֶל הוּא׃ אֵין טוֹב

quibus frustra sudaueram: vidi in omnibus oooooo vanitatem & afflictionem animi: & nihil pmanere sub sole. Transiui ad contemplandam oooooo sapientiā: erroresq; & stulticiā. Quid est inquā homo vt sequi possit regem oooooooooooooooooo factorem suum? Et vidi oooooooooooooooooooooooo q tantum precederet sapientia stulticiam: ooooo quantū differt lux a tenebris. Sapientis oooooo oculi in capite eius: stultus in tenebris oooooooo ambulat. Et didici q oooooooooooooooooooooo vnus vtriusq; esset interitus. Et dixi oooooooooo in corde meo. Si vnus & stulti & meus occasus oo erit: quid mihi pdest q maiorē sapiē dedi operā? Locutusq; cū mēte mea aīaduerti q hoc q3 eēt vanitas. Non ei erit memoria sapiētis siīr vt stulti in perpetuū & futura tempora obliuione ooo cuncta pariter operient. Moritur doctus siīr vt indoctus: & idcirco teduit me vite mee videntē mala vniuersa esse sub oooooooooooooooooooooooo sole: & cuncta vanitatē & afflictionem spiritus. Rursus detestatus sum oēm industriā meā qua sub sole studiosissime laboraui: habiturꝰ heredē post me quem ignoro ooooooooooooooooooooooooo vtrū sapiēs an stultus futurus sit: & dñabitur in laboribus meis qbus desudaui & sollicitus fui. Et est quicq3 tam vanum? Vnde cessaui: oooooooo renunciauitq; cor meū vltra oooooooooooooooooooo laborare sub sole. Nam cum alius ooooooooooo laboret in sapientia & doctrina oooooooooooooooo & sollicitudine: homini ocioso quesita oooooooo dimittit. Et hoc quoq; vanitas & ooooooooooooo magnū malū. Quid ei pderit hoī de vniuerso labore suo & afflictione spiritus qua sub oooooo sole cruciatus est? Cuncti dies eius doloribus: & erūnis pleni sunt: nec per noctē mēte reqescit. Et hoc nonne vanitas est. Nonne melius est oo

quē laboraui vt facerē. & ecce oīa vanitas &
ὦ ἐμόχθησα τοῦ ποιεῖν. καὶ ἰδοὺ τὰ πάντα ματαιότης καὶ
electio spūs: & nō est abūdantia sub
προαίρεσις πνεύματος, καὶ οὐκ ἔστι περίσσεια ὑπὸ τὸν
sole. & aspexi ego vt viderē sapiam & circu-
ἥλιον. καὶ ἐπέβλεψα ἐγὼ τοῦ ἰδεῖν σοφίαν καὶ περι-
lationē & stultitiā: qm̄ qs homo q ibit
φορὰν καὶ ἀφροσύνην, ὅτι τίς ἄνθρωπος ὃς ἐλεύσεται
post cōsiliū? simul qcūq; fecerūt illud. &
ὀπίσω τῆς βουλῆς; σὺν τὰ ὅσα ἐποίησαν αὐτήν. καὶ
vidi ego q est excessus sapie sup stultitiā
εἶδον ἐγὼ ὅτι ἔστι περίσσεια τῇ σοφίᾳ ὑπὲρ τὴν ἀφροσύνην
vt excessus lucis sup tenebras. Sapiētis
ὡς περίσσεια τοῦ φωτὸς ὑπὲρ τὸ σκότος. Τοῦ σοφοῦ
oculi eiꝰ in capite eiꝰ: & stultꝰ in
οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτοῦ ἐν κεφαλῇ αὐτοῦ, καὶ ὁ ἄφρων ἐν
tenebris ambulat: & cognoui et ego q occur-
σκότει πορεύεται, καὶ ἔγνων καί γε ἐγὼ ὅτι συνάντη-
sus vnꝰ occurret oībꝰ eis. & dixi
μα ἓν συναντήσεται τοῖς πᾶσιν αὐτοῖς. καὶ εἶπον
ego in corde meo: q occursus stulti etiā
ἐγὼ ἐν καρδίᾳ μου, ὡς συνάντημα τοῦ ἄφρονος καί
mihi occurret mihi: & ad qd sapiēs factꝰ sū ego?
γε ἐμοὶ συναντήσεταί μοι, καὶ ἱνατί ἐσοφισάμην ἐγώ;
qd reliquū ē locutꝰ sum in corde meo: qm̄ stultꝰ ex
τὸ περισσὸν ἐλάλησα ἐν καρδίᾳ μου, διότι ἄφρων ἐκ
abūdantia loqtur: q & hoc vanitas.
περισσεύματος λαλεῖ, ὅτι καί γε τοῦτο ματαιότης.
qm̄ nō est memoria sapiētis cū stulto in se-
ὅτι οὐκ ἔστι μνήμη τοῦ σοφοῦ μετὰ τοῦ ἄφρονος εἰς αἰ-
culū: qm̄ iā diebꝰ venientibꝰ om-
ῶνα, καθότι ἤδη ταῖς ἡμέραις ταῖς ἐρχομέναις τὰ πάν-
nia obliuioni data sunt. & quomō moriet sapiēs cū
τα ἐπιλήσθη. καὶ πῶς ἀποθανεῖται ὁ σοφὸς μετὰ τοῦ
stulto: & odio habui simul vitā. qm̄ malū in
ἄφρονος, καὶ ἐμίσησα σὺν τὴν ζωήν. ὅτι πονηρὸν ἐπ'
me opꝰ qd factū est sub sole: qa
ἐμὲ τὸ ποίημα τὸ πεποιημένον ὑπὸ τὸν ἥλιον, ὅτι τὰ
oīa vanitas & electio spūs. & dete-
πάντα ματαιότης καὶ προαίρεσις πνεύματος. καὶ ἐμί-
statꝰ sum ego oīnē laborē meū quē ego laboro sub
σησα ἐγὼ σύμπαντα μόχθον μου ὃν ἐγὼ μοχθῶ ὑπὸ
sole qm̄ dimittā eū hoī futuro
τὸν ἥλιον ὅτι ἀφίω αὐτὸν τῷ ἀνθρώπῳ τῷ γινομένῳ
post me. & qs nouit si sapiēs erit an stultꝰ? &
μετ' ἐμέ. καὶ τίς οἶδεν εἰ σοφὸς ἔσται ἢ ἄφρων; καὶ
si licētiosus erit in oī labore meo: quē laboraui
εἰ ἐξουσιάσεται ἐν παντὶ μόχθῳ μου, ᾧ ἐμόχθησα
& quo sapiēs factꝰ sū sub sole? et hoc vani-
καὶ ᾧ ἐσοφισάμην ὑπὸ τὸν ἥλιον; καί γε τοῦτο ματαιό-
tas. & cōuersus sū ego renūciare corde
της. καὶ ἐπέστρεψα ἐγὼ τοῦ ἀποτάξασθαι τῇ καρδίᾳ
meo in oī labore quē laboraui sub sole:
μου ἐπὶ παντὶ μόχθῳ ᾧ ἐμόχθησα ὑπὸ τὸν ἥλιον,
qm̄ est homo qm̄ labor eius in sapia & in
ὅτι ἔστιν ἄνθρωπος ὅτι μόχθος αὐτοῦ ἐν σοφίᾳ καὶ ἐν
cognitione & in fortitudie. & homo q nō labora-
γνώσει καὶ ἐν ἀνδρείᾳ. καὶ ἄνθρωπος ᾧ οὐκ ἐμόχθη-
uit in eo dabit illi partē eiꝰ: et hoc
σεν ἐν αὐτῷ δώσει αὐτῷ μερίδα αὐτοῦ, καί γε τοῦ-
vanitas. & malū magnū fit homi-
το ματαιότης. καὶ πονηρία μεγάλη γίνεται τῷ ἀνθρώ-
ni in omni labore eiꝰ & in electione cor-
πῳ ἐν παντὶ μόχθῳ αὐτοῦ καὶ ἐν προαιρέσει καρ-
dis eiꝰ quo ipse laborat sub sole. qm̄ cū-
δίας αὐτοῦ ᾧ αὐτὸς μοχθεῖ ὑπὸ τὸν ἥλιον. ὅτι πᾶ-
cti dies eius dolor & ire occupa-
σαι αἱ ἡμέραι αὐτοῦ ἀλγημάτων καὶ θυμοῦ περισπα-
tio eiꝰ: et in nocte nō dormit cor eiꝰ:
σμὸς αὐτοῦ, καί γε ἐν νυκτὶ οὐ κοιμᾶται ἡ καρδία αὐ-
etiā hoc vanitas est. nō est bonū
τοῦ, καί γε τοῦτο ματαιότης ἐστίν. οὐκ ἔστιν ἀγαθὸν ooo

Infra. f.b. homini: nisi qd comedit & qd bibit & qd ostēdet ani-
ἀνθρώπῳ, εἰ μὴ ὃ φάγεται καὶ ὃ πίεται καὶ ὃ δείξει τῇ ψυ-
me sue bonū in labore suo. etiā hoc vidi
χῇ αὐτοῦ ἀγαθὸν ἐν μόχθῳ αὐτοῦ. καί γε τοῦτο εἶδον
ego ꝙ a manu dei est. qm̄ qs comedit &
ἐγὼ ὅτι ἀπὸ χειρὸς τοῦ θεοῦ ἐστιν. ὅτι τίς φάγεται καὶ
qs bibit pter illū: qm̄ homini bono ante
τίς πίεται παρεξ αὐτοῦ; ὅτι τῷ ἀνθρώπῳ τῷ ἀγαθῷ πρὸ
faciē eius dedit sapiam & cognitionē & leti-
προσώπου αὐτοῦ ἔδωκε σοφίαν καὶ γνῶσιν καὶ εὐφρο-
tiā: & peccatori dedit occupationē vt ad-
σύνην, καὶ τῷ ἁμαρτάνοντι ἔδωκε περισπασμὸν τοῦ προσ-
dat & vt cōgreget. Ut tradat bono ante
θεῖναι καὶ τοῦ συναγαγεῖν. Τοῦ δοῦναι τῷ ἀγαθῷ πρὸ
faciē dei. qm̄ etiā hoc vanitas &
προσώπου τοῦ θεοῦ. ὅτι καί γε τοῦτο ματαιότης καὶ
electio spiritus.
προαίρεσις πνεύματος.

Ca.3.

A OMnibus tēps & oppoztūitas omni rei
Τοῖς πᾶσιν ὁ χρόνος καὶ καιρὸς τῷ παντὶ πράγ-
sub celo. tēps pariēdi & tēps
ματι ὑπὸ τὸν οὐρανόν. καιρὸς τοῦ τεκεῖν καὶ καιρὸς τοῦ
moriēdi: tēpus plātādi: & tēps euel
ἀποθανεῖν, καιρὸς τοῦ φυτεῦσαι, καὶ καιρὸς τοῦ ἐκ-
lēdi plantatū. tēps occidēdi &
τίλαι τὸ πεφυτευμένον. καιρὸς τοῦ ἀποκτεῖναι καὶ
tēps sanādi: tēps diruēdi: & tēps
καιρὸς τοῦ ἰάσασθαι, καιρὸς τοῦ καθελεῖν, καὶ καιρὸς
edificādi: tēps flēdi & tēps
τοῦ οἰκοδομῆσαι, καιρὸς τοῦ κλαῦσαι καὶ καιρὸς τοῦ
ridēdi: tēps plāgendi & tēps saltā
γελάσαι, καιρὸς τοῦ κόψασθαι καὶ καιρὸς τοῦ ὀρχήσα-
di. tēps iaciēdi lapides & tēps colligen
σθαι. καιρὸς τοῦ βαλεῖν λίθους καὶ καιρὸς τοῦ συνα-
di lapides: tēps āplexandi & tēps
γαγεῖν λίθους, καιρὸς τοῦ περιλαβεῖν καὶ καιρὸς
lōge fieri ab amplexu. tēps ac-
τοῦ μακρυνθῆναι ἀπὸ περιλήμματος. καιρὸς τοῦ ζη-
quirēdi & tēpus pdendi: tēps custodiē
τῆσαι καὶ καιρὸς τοῦ ἀπολέσαι, καιρὸς τοῦ φυλά-
di & tēps abiiciendi. tēps scindēdi & tē
ξαι καὶ καιρὸς τοῦ ἐκβαλεῖν. καιρὸς τοῦ ῥῆξαι καὶ και-
pus cōsuendi: tēps tacēdi & tēps lo-
ρὸς τοῦ ῥάψαι, καιρὸς τοῦ σιγᾶν καὶ καιρὸς τοῦ λα-
B quēdi. tēps diligēdi: & tēps odiendi: tēps bel
λεῖν. καιρὸς τοῦ φιλῆσαι καὶ καιρὸς τοῦ μισῆσαι, καιρὸς πο-
li & tēps pacis. que abūdantia faciētis in qb9
λέμου καὶ καιρὸς εἰρήνης. τίς περισσεία τοῦ ποιοῦντος ἐν οἷς
ille laborat? vidi simul occupationē quā dedit de9
αὐτὸς μοχθεῖ; εἶδον σὺν τὸν περισπασμὸν ὃν ἔδωκεν ὁ θεὸς
filiis hoim vt occupent in ea.
τοῖς υἱοῖς τῶν ἀνθρώπων τοῦ περισπᾶσθαι ἐν αὐτῷ.
D Cūcta q̄ fecit bona in tpe suo. et
Σύμπαντα ἃ ἐποίησε καλὰ ἐν καιρῷ αὐτοῦ. καί γε
simul seculū dedit in corde eoꝝ: vt nō inueniat
σὺν τὸν αἰῶνα ἔδωκεν ἐν καρδίᾳ αὐτῶν, ὅπως μὴ εὕρῃ
homo opus qd opatus est de9 ab initio
ὁ ἄνθρωπος τὸ ποίημα ὃ ἐποίησεν ὁ θεὸς ἀπ' ἀρχῆς
vsq ad finē. cognoui ꝙ nō est bonū in eis.
μέχρι τέλους. ἔγνων ὅτι οὐκ ἔστιν ἀγαθὸν ἐν αὐτοῖς.
nisi letari & facere bonū in vita sua.
εἰ μὴ τοῦ εὐφρανθῆναι καὶ τοῦ ποιεῖν ἀγαθὸν ἐν ζωῇ αὐ-
et ois homo q comedit & bibit
τοῦ. καί γε πᾶς ἄνθρωπος ὃς φάγεται καὶ πίεται
& videat bonū in oī labore suo: donū dei
καὶ ἴδῃ ἀγαθὸν ἐν παντὶ μόχθῳ αὐτοῦ, δόμα θεοῦ
est. cognoui ꝙ oīa q̄cūq fecit deus ipa erūt
ἐστιν. ἔγνων ὅτι πάντα ὅσα ἐποίησεν ὁ θεὸς αὐτὰ ἔσται
in seculū: sup ea nō est addere: & ab
C εἰς τὸν αἰῶνα, ἐπ' αὐτῷ οὐκ ἔστι προσθεῖναι, καὶ ἀπ'
eis
αὐτῶν

comedere & bibere & ostendere animę suę bona de laboribus suis. Et hoc de manu dei est. Quis ita deuorabit & delitiis affluet vt ego? Homini bono in cōspectu suo dedit deus sapientiā & sciētiā & leticiā: peccatori aūt dedit afflictionē & curā superfluam: vt addat & cōgreget & tradat ei qui placuit deo. Sed & hoc vanitas est & cassa sollicitudo mentis.

3.

OMnia tēpus habent: & suis spaciis trāseūt vniuersa sub celo. Tēpus nascendi & tempus moriendi. Tēpus plantandi & tēpus euellēdi qd plantatū est. Tēpus occidendi & tēpus sanādi. Tēpus destruēdi: & tp̄s edificādi. Tēpus flendi & tēpus ridendi. Tēpus plāgendi & tp̄s saltādi. Tēpus spargendi lapides: & tēpus colligēdi. Tempus amplexandi & tempus longe fieri ab amplexibus. Tēpus acquirēdi & tp̄s pdendi. Tēpus custodiēdi & tēpus abiiciendi. Tempus scindendi & tempus cōsuendi. Tempus tacendi & tēpus loquēdi. Tēpus dilectionis & tēpus odii. Tēpus belli & tēpus pacis. Quid habet amplius homo de labore suo? Vidi afflictionem quam dedit deus filiis hominum vt distendantur in ea. Cuncta fecit bona in tempore suo & mundū tradidit disputationi eorum: vt non inueniat homo opus quod operatus est deus ab initio vsq ad finem. Et cognoui ꝙ nō esset meli9 nisi letari & facere bene in vita sua. Omnis enī homo qui comedit & bibit: & videt bonum de labore suo. Hoc donum dei est. Didici ꝙ omnia opera que fecit deus perseuerent in perpetuū. Non possumus eis quicꝗ addere

אכל ראה | באדם שיאכל ושתה והראה
את נפשו טוב בעמלו גם זה
ראיתי אני כי מיד האלהים היא:
חוש | כי מי יאכל ומי יחוש חוץ ממני:
טוב פנה | כי לאדם שטוב לפניו נתן
חטא | חכמה ודעת ושמחה ולחוטא נתן
כנס נתן | ענין לאסף ולכנוס לתת לטוב
לפני האלהים כי גם זה הבל
רעה | ורעות רוח:
Cap.iij. | לכל זמן ועת לכל חפץ
ילד | תחת השמים: עת ללדת ועת
נטע | למות עת לטעת ועת לעקור
הרג רפא | נטוע: עת להרוג ועת לרפוא
פרץ בנה | עת לפרוץ ועת לבנות: עת לבכות
בכה שחק | ועת לשחוק עת ספוד ועת רקוד:
ספד רקד | עת להשליך אבנים ועת כנוס
שלך כנס | אבנים עת לחבוק ועת לרחק
חבק | מחבק: עת לבקש ועת לאבד
שמר | עת לשמור ועת להשליך: עת
קרע תפר | לקרוע ועת לתפור עת לחשות
חשה | ועת לדבר: עת לאהב ועת
לחם שלם | לשנא עת מלחמה ועת שלום:
עשה | מה יתרון העושה באשר הוא
ראה ענה | עמל: ראיתי את הענין אשר
ענה | נתן אלהים לבני האדם לענות
בו: את הכל עשה יפה בעתו
גם את העלם נתן בלבם מבלי
מצא | אשר לא ימצא האדם את
עשה | המעשה אשר עשה האלהים
מראש ועד סוף: ידעתי כי אין
שמח | טוב בם כי אם לשמוח ולעשות
חיה אכל | טוב בחייו: וגם כל האדם שיאכל
ושתה וראה טוב בכל עמלו
נתן | מתת אלהים היא: ידעתי כי כל
עשה היה | אשר יעשה האלהים הוא יהיה
יסף | לעולם עליו אין להוסיף וממנו

אֵין לִגְרֹעַ וְהָאֱלֹהִים עָשָׂה
שֶׁיִּרְאוּ מִלְּפָנָיו׃ מַה שֶּׁהָיָה כְּבָר יָרֵא פָּנָה
הוּא וַאֲשֶׁר לִהְיוֹת כְּבָר הָיָה
וְהָאֱלֹהִים יְבַקֵּשׁ אֶת נִרְדָּף׃ בָּקַשׁ רָדַף
וְעוֹד רָאִיתִי תַּחַת הַשָּׁמֶשׁ מְקוֹם קוּם
הַמִּשְׁפָּט שָׁמָּה הָרֶשַׁע וּמְקוֹם שָׁפַט
הַצֶּדֶק שָׁמָּה הָרֶשַׁע׃ אָמַרְתִּי
אֲנִי בְּלִבִּי אֶת הַצַּדִּיק וְאֶת הָרָשָׁע צָדַק
יִשְׁפֹּט הָאֱלֹהִים כִּי עֵת לְכָל חֵפֶץ
וְעַל כָּל הַמַּעֲשֶׂה שָׁם׃ אָמַרְתִּי עָשָׂה
אֲנִי בְּלִבִּי עַל דִּבְרַת בְּנֵי הָאָדָם
לְבָרָם הָאֱלֹהִים וְלִרְאוֹת שְׁהֶם בָּרַר רָאָה
בְּהֵמָה הֵמָּה לָהֶם׃ כִּי מִקְרֶה בְנֵי הֵם קָרָה
הָאָדָם וּמִקְרֶה הַבְּהֵמָה וּמִקְרֶה
אֶחָד לָהֶם כְּמוֹת זֶה כֵּן מוֹת זֶה
וְרוּחַ אֶחָד לַכֹּל וּמוֹתַר הָאָדָם יָתַר
מִן הַבְּהֵמָה אָיִן כִּי הַכֹּל הָבֶל׃
הַכֹּל הוֹלֵךְ אֶל מָקוֹם אֶחָד הַכֹּל הָלַךְ קוּם
הָיָה מִן הֶעָפָר וְהַכֹּל שָׁב אֶל שׁוּב
הֶעָפָר׃ מִי יוֹדֵעַ רוּחַ בְּנֵי הָאָדָם יָדַע
הָעֹלָה הִיא לְמָעְלָה וְרוּחַ הַבְּהֵמָה עָלָה
הַיֹּרֶדֶת הִיא לְמַטָּה לָאָרֶץ׃
וְרָאִיתִי כִּי אֵין טוֹב מֵאֲשֶׁר יִשְׂמַח רָאָה שָׂמַח
הָאָדָם בְּמַעֲשָׂיו כִּי הוּא חֶלְקוֹ עָשָׂה
כִּי מִי יְבִיאֶנּוּ לִרְאוֹת בְּמָה בּוֹא
שֶׁיִּהְיֶה אַחֲרָיו׃ הָיָה

Cap. iiij.

וְשַׁבְתִּי אֲנִי וָאֶרְאֶה אֶת
כָּל הָעֲשֻׁקִים אֲשֶׁר נַעֲשִׂים תַּחַת
הַשָּׁמֶשׁ וְהִנֵּה דִּמְעַת הָעֲשֻׁקִים
וְאֵין לָהֶם מְנַחֵם וּמִיַּד עֹשְׁקֵיהֶם נָחַם
כֹּחַ וְאֵין לָהֶם מְנַחֵם׃ וְשַׁבֵּחַ אֲנִי אֶת
הַמֵּתִים שֶׁכְּבָר מֵתוּ מִן הַחַיִּים מוּת כָּבַר
אֲשֶׁר הֵמָּה חַיִּים עֲדֶנָה׃ וְטוֹב עָד
מִשְּׁנֵיהֶם אֵת אֲשֶׁר עֲדֶן לֹא שָׁנָה
הָיָה אֲשֶׁר לֹא רָאָה אֶת הַמַּעֲשֶׂה
הָרָע אֲשֶׁר נַעֲשָׂה תַּחַת הַשָּׁמֶשׁ׃ רוּץ

nec auferre: quod fecit deus
vt timeatur. Quod factum est
ipsum permanet. Que
futura sunt iam fuerunt
& deus instaurat quod
abiit.
Vidi sub sole in loco
iudicii impietatem: &
in loco
iustitie iniquitatem. Et
dixi
in corde meo. Iustū &
impium
iudicabit deus: & tēpus
omnis rei tunc erit.
Dixi
in corde meo de filiis
hominum
vt probaret eos deus &
ostenderet similes esse
bestiis. Idcirco vnus in
teritus est
hominis & iumento-
rum &
equa vtriusq; conditio.
Sicut moritur homo: sic
& illa moriūtur. Similr
spirāt oia & nihil habet
homo iumēto amplius.
Cūcta subiacēt vanitati:
& omnia pergūt ad vnū
locum. De terra
facta sunt: & in terram
pariter reuertuntur.
Quis nouit si spiritus
filiorum adam
ascendat sursum: & si
spiritus iumentorum
descendat deorsum?
Et deprehēdi nihil esse
melius q̄ letari
hoiem in opere suo: &
hanc esse partem illius.
Quis enim eum addu-
cet vt post se
futura cognoscat? 4.

Verti me ad alia & vi-
di
calumnias que sub sole
geruntur:
& lachrymas innocen-
tium
& neminē consolatorē:
nec posse resistere eorū
violētie: cūctorū auxilio
destitutos. Et laudaui ma-
gis mortuos q̄ viuen-
tes:
& feliciorem
vtroq; iudicaui qui nec
dum natus
est: nec vidit
mala que sub sole fiūt.

nō est auferre. ⁊ deus fecit vt timeāt
οὐκ ἔστιν ἀφελεῖν. καὶ ὁ θεὸς ἐποίησεν ἵνα φοβηθῶσιν
a facie ei⁹. illud factū est iā est: ⁊ q̄
ἀπὸ προσώπου αὐτοῦ. Τὸ γενόμενον ἤδη ἐστί, καὶ ὅ-
cūq; vt fierēt iā fuerūt ⁊ de⁹ q̄ret q̄
σα τοῦ γίνεσθαι ἤδη γέγονε καὶ ὁ θεὸς ζητήσει τὸν
psecutionē passus est. ⁊ adhuc vidi sub sole locū
διωκόμενον. καὶ ἔτι εἶδον ὑπὸ τὸν ἥλιον τόπον τῆς
iudicii: illic impi⁹: ⁊ locū iustoꝝ: il-
κρίσεως, ἐκεῖ ὁ ἀσεβής, καὶ τόπον τῶν δικαίων, ἐ-
lic impi⁹. dixi ego in corde meo. simul
κεῖ ὁ ἀσεβής. εἶπον ἐγὼ ἐν καρδίᾳ μου. σὺν τὸν
iustū ⁊ simul impiū iudicabit deus. q̄m tēps
δίκαιον καὶ σὺν τὸν ἀσεβῆ κρινεῖ ὁ θεός. ὅτι καιρὸς τῷ
omni rei ⁊ in oī opere il-
παντὶ πράγματι καὶ ἐπὶ παντὶ τῷ ποιήματι ἐ-
lic. dixi ego in corde meo: de loquela filio-
κεῖ. εἶπα ἐγὼ ἐν καρδίᾳ μου, περὶ λαλιᾶς τῶν υἱ-
rū hoīs. q̄m discernet eos deus: ⁊
ῶν τοῦ ἀνθρώπου. ὅτι διακρινεῖ αὐτοὺς ὁ θεός, καὶ
vt ostēdat q̄ ipi bestie sunt. et eis oc-
τοῦ δεῖξαι ὅτι αὐτοὶ κτήνη εἰσί. καίγε αὐτοῖς συ-
cursus filioꝝ hoīs: ⁊ occursus
νάντημα υἱῶν τοῦ ἀνθρώπου, καὶ συνάντημα τοῦ
bestie: occursus vnū eis. sicut mors hui⁹
κτήνους, συνάντημα ἓν αὐτοῖς. ὡς ὁ θάνατος τούτου
sic mors isti⁹. ⁊ spūs vn⁹ omni
οὕτως ὁ θάνατος τούτου. καὶ πνεῦμα ἓν τοῖς πᾶ-
bus: ⁊ q̄d āpli⁹ habuit homo p̄ter be-
σι, καὶ τί ἐπερίσσευσεν ὁ ἄνθρωπος παρὰ τὸ κτῆ-
stiā? nihil. q̄m cūcta vanitas. oia
νος; οὐδέν. ὅτι τὰ πάντα ματαιότης. τὰ πάντα
pgunt ad locū vnū: oia facta sūt ex
πορεύεται εἰς τόπον ἕνα, τὰ πάντα ἐγένετο ἀπὸ
puluere: ⁊ oia ꝯuertunt in puluerē.
τοῦ χοός, καὶ τὰ πάντα ἐπιστρέφει εἰς τὸν χοῦν.
⁊ q̄s nouit spūꝫ filioꝝ hoīs: si ascē-
καὶ τίς οἶδε τὸ πνεῦμα υἱῶν τοῦ ἀνθρώπου, εἰ ἀνα-
dit ipe sursū? ⁊ spūm bestie si des-
βαίνει αὐτὸ ἄνω; καὶ τὸ πνεῦμα τοῦ κτήνους εἰ κα-
cēdit ipe deorsū in terrā? ⁊ vidi q̄ nō D
ταβαίνει αὐτὸ κάτω εἰς τὴν γῆν; καὶ εἶδον ὅτι οὐκ
est bonū nisi qd̄ letabit homo in opi-
ἔστιν ἀγαθὸν εἰ μὴ ὃ εὐφρανθήσεται ἄνθρωπος ἐν ποιή-
bus suis: q̄m hoc pars ei⁹. q̄m q̄s ducet e-
μασιν αὐτοῦ, ὅτι αὐτὸ μερὶς αὐτοῦ. ὅτι τίς ἄξει αὐ-
um vt videat in quo vtiq; fiat post eū.
τὸν τοῦ ἰδεῖν ἐν ᾧ ἂν γένηται μετ' αὐτόν. Ca.4.

Et versus sū ego ⁊ vidi cūctas
Καὶ ἐπέστρεψα ἐγὼ καὶ εἶδον συμπάσας τὰς A
calūnias q̄ gerunt sub sole. ⁊ ecce
συκοφαντίας τὰς γινομένας ὑπὸ τὸν ἥλιον. καὶ ἰδοὺ
lachryma calūnias patientiū: ⁊ nō est eis
δάκρυον τῶν συκοφαντουμένων, καὶ οὐκ ἔστιν αὐτοῖς ὁ
cōsolator: ⁊ a manu calūniantiū e-
παρακαλῶν, καὶ ἀπὸ χειρὸς συκοφαντούντων αὐ-
os fortitudo: ⁊ nō est eis cōsolator. ⁊
τοὺς ἰσχύς, καὶ οὐκ ἔστιν αὐτοῖς παρακαλῶν. καὶ
laudaui ego simul mortuos q̄ iā mortui
ἐπῄνεσα ἐγὼ σὺν τοὺς τεθνηκότας τοὺς ἤδη ἀπο-
sunt sup viuētes: q̄cūq; ipi viuūt vsq;
θανόντας ὑπὲρ τοὺς ζῶντας, ὅσοι αὐτοὶ ζῶσιν ἕως
nūc. ⁊ bon⁹ sup duos istos q̄cūq;
τοῦ νῦν. καὶ ἀγαθὸς ὑπὲρ τοὺς δύο τούτους ὅστις
nōdū nat⁹ est: q̄ nō vidit simul opus malū
οὔπω ἐγένετο, ὃς οὐκ εἶδε σὺν τὸ ποίημα τὸ πονηρὸν
qd̄ factū est sub sole.
τὸ πεποιημένον ὑπὸ τὸν ἥλιον.

Trāsla.gre.lxx.cū iter.latina.

ꝛ vidi ego oēm laborē. ꝛ oēm
καὶ εἶδον ἐγὼ σύμπαντα τὸν μόχθον· καὶ σύμπασαν
fortitudinē operis. qm̄ hoc ꝫelus viri ab
ἀνδρείαν τοῦ ποιήματος· ὅτι αὐτὸ ζῆλος ἀνδρὸς ἀπὸ
amico suo. et hoc vanitas ꝛ ele-
τοῦ ἑταίρου αὐτοῦ. καί γε τοῦτο ματαιότης καὶ προ-
ctio spūs. stult⁹ cōplicauit man⁹ su-
αίρεσις πνεύματος. ἄφρων περιέλαβε τὰς χεῖρας αὐ-
B as ꝛ comedit carnes suas. bonū ꝛ repletio
τοῦ καὶ ἔφαγε τὰς σάρκας αὐτοῦ. ἀγαθὸν πλήρωμα
pugilli quietis sup repletiones duoꝝ pugilloꝝ
δρακὸς ἀναπαύσεως ὑπὲρ πληρώματα δύο δρακῶν
laboris ꝛ electionis spūs. ꝛ cōuersus sū
μόχθου καὶ προαιρέσεως πνεύματος. καὶ ἐπέστρεψα
ego ꝛ vidi vanitatē sub sole. est vn⁹ ꝛ
ἐγὼ καὶ εἶδον ματαιότητα ὑπὸ τὸν ἥλιον. ἔστιν εἷς καὶ
nō est secund⁹. et fili⁹ et frater nō
οὐκ ἔστι δεύτερος. καί γε υἱὸς καί γε ἀδελφὸς οὐκ
est ei. ꝛ nō est finis oī labori suo.
ἔστιν αὐτῷ. καὶ οὐκ ἔστι περασμὸς τῷ παντὶ μόχθῳ αὐ-
et ocul⁹ eius nō replet diui-
C τοῦ. καί γε ὀφθαλμὸς αὐτοῦ οὐκ ἐμπίμπλαται πλού-
tiis. Et cui ego laboro. ꝛ fraudo aīaꝫ meā
του. Καὶ τίνι ἐγὼ μοχθῶ. καὶ στερίσκω τὴν ψυχήν μου
a bonitate. et hoc vanitas ꝛ occupa-
ἀπὸ ἀγαθωσύνης. καί γε τοῦτο ματαιότης καὶ περισπα-
tio mala est. boni duo sup vnū: qb⁹ est
σμὸς πονηρός ἐστι. ἀγαθοὶ οἱ δύο ὑπὲρ τὸν ἕνα. οἷς ἔστιν
eis merces bona in labore eoꝝ. qm̄ si cecide-
αὐτοῖς μισθὸς ἀγαθὸς ἐν μόχθῳ αὐτῶν. ὅτι ἐὰν πέσω-
rint: vn⁹ eriget pticipē suū. ꝛ ve ipi
σιν, ὁ εἷς ἐγερεῖ τὸν μέτοχον αὐτοῦ. καὶ οὐαὶ αὐτῷ τῷ
vni cū ceciderit ꝛ nō fuerit scḋs vt erigat eū ꝛ
ἑνὶ ὅταν πέσῃ καὶ μὴ ᾖ δεύτερος τοῦ ἐγεῖραι αὐτόν. καὶ
si dormierint duo ꝛ calor eis: ꝛ vn⁹ qmō
ἐὰν κοιμηθῶσιν οἱ δύο καὶ θέρμη αὐτοῖς, καὶ ὁ εἷς πῶς
calefiet? ꝛ si victus fuerit vnus: duo stabūt cō-
θερμανθῇ; καὶ ἐὰν ἐπικραταιωθῇ ὁ εἷς, οἱ δύο στήσονται κα-
tra eū: ꝛ funiculus triplex nō cito
τέναντι αὐτοῦ, καὶ σπαρτίον τὸ ἔντριτον οὐ ταχέως
rūpetur. ꝛ bonus puer paup ꝛ sapiēs su-
ἀπορραγήσεται. καὶ ἀγαθὸς παῖς πένης καὶ σοφὸς ὑ-
per regē senē ꝛ stultū q̄ nō nouit
D πὲρ βασιλέα πρεσβύτερον καὶ ἄφρονα ὃς οὐκ ἔγνω τοῦ
pcauere vltra. qm̄ de domo vinculoꝝ exibit
προσέχειν ἔτι. ὅτι ἐξ οἴκου τῶν δεσμίων ἐξελεύσεται
ad regnādū. qm̄ et in regno suo natus ē
τοῦ βασιλεῦσαι. ὅτι καί γε ἐν βασιλείᾳ αὐτοῦ ἐγεννήθη
paup. Vidi cūctos viuētes q̄ ambu-
πένης. Εἶδον σύμπαντας τοὺς ζῶντας τοὺς περιπα-
lant sub sole. cū adolescēte secun-
τοῦντας ὑπὸ τὸν ἥλιον μετὰ τοῦ νεανίσκου τοῦ δευτέ-
do: q̄ resurget pro eo. nō est finis
ρου, ὃς ἀναστήσεται ἀντ' αὐτοῦ. οὐκ ἔστι περασμὸς τῷ
omni pplo omnib⁹ q̄cūq̧ fuerūt ante eos.
παντὶ λαῷ τοῖς πᾶσιν ὅσοι ἐγένοντο ἔμπροσθεν αὐτῶν.
et vltimi nō letabunt in eo. qm̄ et
καί γε οἱ ἔσχατοι οὐκ εὐφρανθήσονται ἐν αὐτῷ. ὅτι καί
hoc vanitas ꝛ electio spūs. custodi
γε τοῦτο ματαιότης καὶ προαίρεσις πνεύματος. φύλαξαι
pedē tuū in q̄ vtiq̧ ābulaueris i domū dei. ꝛ pro-
τὸν πόδα σου ἐν ᾧ ἂν πορεύῃ εἰς οἶκον θεοῦ. καὶ ἐγ-
1.Re. pe vt audias sup donū stultoꝝ sacrificiū tuū.
15.c. γὺς τοῦ ἀκούειν ὑπὲρ δόμα τῶν ἀφρόνων θυσία σου.
qm̄ nō sunt sciētes facere bonū.
ὅτι οὐκ εἰσὶν εἰδότες τοῦ ποιῆσαι καλόν. Ca.5.

A Ne festines in ore tuo. ꝛ cor tuū
Μὴ σπεῦδε ἐπὶ στόματί σου. καὶ καρδία σου
ne pperet efferre smonē ante faciē
μὴ ταχυνέτω τοῦ ἐξενέγκαι λόγον πρὸ προσώπου
dei. qm̄ deus
τοῦ θεοῦ. ὅτι ὁ θεὸς

Trāsla.B.Hie.

Rursum contēplat⁹ sum oēs labores hoim: & industrias animaduerti patere inuidie proximi. Et in hoc ergo vanitas: & cura supflua est. Stult⁹ cōplicat manus suas & comedit carnes suas dicēs. Meli⁹ est pugillus cū requie: q̄ plena vtraq̧ manus cum labore & afflictiōe animi. Considerās repperi & aliam vanitatē sub sole. Vnus est & secundum nō habet: nō filiū nō fratrem: & tn̄ labotare non cessat: nec satiantur oculi eius diuitiis: nec recogitat dicens. Cui laboro: & fraudo animā meā bonis. In hoc quoq̧ vanitas est & afflictio pessima. Melius est ergo duos esse simul q̄ vnū: habent enī emolumentum societatis sue. Si vnus ceciderit: ab altero fulcietur. Ve soli quia cum ceciderit nō habet subleuantē se. Et si dormierint duo: fouebuntur mutuo. Vnus quomodo calefiet? Et si quispiā preualuerit contra vnum: duo resistent ei. Funiculus triplex difficile rumpitur. Melior est puer pauper & sapiens rege sene & stulto: qui nescit preuidere in posterum: quod de carcere cathenisq̧ interdūq̧ egrediatur ad regnū: & alius natus in regno inopia consumatur. Vidi cunctos viuentes qui ambulant sub sole cum adolescente secundo qui consurget pro eo. Infinitus numerus est populi omnium qui fuerunt ante eum: & qui postea futuri sunt non letabuntur in eo. Sed & hoc vanitas & afflictio spiritus. Custodi pedem tuum ingrediens domum dei: & appropinqua vt audias. Multo enī melior est obediētia q̄ stultorum victime: qui nesciunt quid faciunt mali.

5.

Ne temere qd loq̄ris: neq̧ cor tuū sit velox ad pferendū sermonem coram deo. Deus enim

Tex.heb.Eccles.v.

וראיתי אני את כל עמל ואת כל
כשרון המעשה כי היא קנאת
איש מרעהו גם זה הבל ורעות | רעה
רוח: הכסיל חבק את ידיו ואכל | כסל
את בשרו: טוב מלא כף נחת | נוח
ממלא חפנים עמל ורעות רוח:
ושבתי אני ואראה הבל תחת | שוב ראה
השמש: יש אחד ואין שני גם בן | שנה
ואח אין לו ואין קץ לכל עמלו
גם עיניו לא תשבע עשר ולמי | שבע
אני עמל ומחסר את נפשי מטובה | חסר
גם זה הבל וענין רע הוא: טובים | ענה רוע
השנים מן האחד אשר יש להם | שנה
שכר טוב בעמלם: כי אם יפלו | נפל
האחד יקים את חברו ואי לו | קום
האחד שיפול ואין שני להקימו: | שנה
גם אם ישכבו שנים וחם להם | שכב חמם
ולאחד איך יחם: ואם יתקפו | תקף
האחד השנים יעמדו נגדו והחוט | עמד
המשלש לא במהרה ינתק: טוב | שלש נתק
ילד מסכן וחכם ממלך זקן וכסיל | סכן
אשר לא ידע להזהר עוד: כי | זהר
מבית הסורים יצא למלך כי גם | אסר
במלכותו נולד רש: ראיתי את | ילד רוש
כל החיים המהלכים תחת השמש | ראה הלך
עם הילד השני אשר יעמד | עמד
תחתיו: אין קץ לכל העם לכל
אשר היה לפניהם גם האחרונים | פנה
לא ישמחו בו כי גם זה הבל | שמח
ורעיון רוח: שמור רגליך כאשר | רעה
תלך אל בית האלהים וקרב | ילך
לשמע מתת הכסילים זבח כי | נתן כסל
אינם יודעים לעשות רע: | ידע עשה
אל תבהל על פיך | רוע

Cap. v.

ולבך אל ימהר להוציא דבר | בהל פה
לפני האלהים כי האלהים | מהר יצא
פנה

Pritiua.heb. Tex.heb.Eccles.v. Trāſla.B.Hie. Trāſ.Gre.lxx.cū iter.latina.

בשמים ואתה על הארץ על כן
יהיו דבריך מעטים: כי בא החלום היה בוא
ברב ענין וקול כסיל ברוב חלם ענה
דברים: כאשר תדר נדר לאלהים נדר
אל תאחר לשלמו כי אין חפץ אחר
בכסילים את אשר תדר שלם:
טוב אשר לא תדר משתדור ולא
תשלם: אל תתן את פיך לחטיא שלם נתן
את בשרך ואל תאמר לפני חטא אמר
המלאך כי שגגה היא למה יקצף לאך קצף
האלהים על קולך וחבל את
מעשה ידיך: כי ברב חלמות עשה
והבלים ודברים הרבה כי את רבה
האלהים ירא: אם עשק רש וגזל רוש
משפט וצדק תראה במדינה אל שפט ראה
תתמה על החפץ כי גבה מעל דין תמה
גבה שמר וגבהים עליהם: ויתרון
ארץ בכל הוא מלך לשדה נעבד: עבד
אהב כסף לא ישבע כסף ומי שבע
אהב בהמון לא תבואה גם זה המן בוא
הבל: ברבות הטובה רבו אוכליה רבה אכל
ומה כשרון לבעליה כי אם ראות ראה
עיניו: מתוקה שנת העבד אם מתק ישן
מעט ואם הרבה יאכל והשבע רבה אכל
לעשיר איננו מניח לו לישון: עשר נוח
יש רעה חולה ראיתי תחת ישן רוע
השמש עשר שמור לבעליו חלה ראה שמר
לרעתו: ואבד העשר ההוא בענין ענה
רע והוליד בן ואין בידו מאומה: ילד מאם
כאשר יצא מבטן אמו ערום ערם
ישוב ללכת כשבא וכמאומה לא שוב הלך
ישא בעמלו שילך בידו: וגם זה בוא נשא
רעה חולה כל עמת שבא כן ילך
ומה יתרון לו שיעמל לרוח: גם עמל
כל ימיו בחשך יאכל וכעס הרבה יום
וחליו וקצף: הנה אשר ראיתי ראה

in celo & tu super ter=
ram: idcirco
sint pauci sermones tui.
Multas curas sequūtur
somnia: & in multis
sermonibus inuenietur
stulticia. Si quid vouisti
deo: ne moreris redde
re. Displicet eni deo infi
delis & stulta pmissio. Sȝ
qdcunqȝ voueris redde.
Multoqȝ meli⁹ est nō vo
uere: q̃ post votū pmissa
nō reddere. Ne dederis
os tuū vt peccare facias
carnem tuam: neqȝ di=
cas coram
angelo non est prouidē
tia: ne forte iratus
deus contra sermones
tuos dissipet cuncta
opa manuū tuarū. Vbi
multa sunt sōnia: pluri
me sunt vanitates & ser=
mōes innumeri. Tu vero
deū time. Si videris ca
lūnias egenorū & violen
ta iudicia & subuerti ius=
titiā in prouincia: non
mireris super hoc nego
cio: quia excelso
excelsior est alius: & sup
hos quoqȝ eminētiores sunt
alii: & isup vniuerse ter
re rex imperat seruienti.
Auarus non implebi=
tur pecunia: &
qui amat diuitias fructū
nō capiet ex eis. Et hoc
ergo vanitas. Vbi multe
sunt opes: multi qui co
medunt eas. Et qd pdest
possessori nisi q̃ cernit
diuitias oculis suis. Dul
cis ē somn⁹ operāti siue
parum siue multū co=
medat: saturitas autem
diuitis non sinit eum
dormire.
Est & alia ifirmitas pes
sima quam vidi sub
sole. Diuitie cōseruate
in malū domini sui. Pe
reunt enim in afflictione
pessima. Generauit fi=
liū q in summa egestate
erit. Sicut egressus ē nu
dus de vtero matris sue:
sic reuertetur: & nihil
auferet secum de labore
suo.
Miserabilis prorsus ifir
mitas. Quō venit sic re
uertetur. Quid ergo p=
dest ei qd laborauit i vē
tū? Cūctis dieb⁹ vite sue
cōedit in tenebris & in
curis multis & i erūna at
qȝ tristicia. Hoc itaqȝ visū ē

in celo sursū: et tu sup terrā: iccirco sint
ἐν τῷ οὐρανῷ ἄνω· καὶ σὺ ἐπὶ τῆς γῆς, ἐπὶ τούτῳ ἔστω=
smones tui pauci. Quoniam aduenit insomniū in
σαν οἱ λόγοι σου ὀλίγοι. Ὅτι παραγίνεται ἐνύπνιον ἐν
multitudine tēptationis: et vox stulti in multitudie ser
πλήθει πειρασμοῦ, καὶ φωνὴ ἄφρονος ἐν πλήθει λό=
monū. quēlocūqȝ voueris votū deo: ne moreris vt red=
γων. καθὼς ἂν εὔξῃ εὐχὴν τῷ θεῷ, μὴ χρονίσῃς τοῦ ἀπο=
das illud: quoniam nō est volūtas in stultis: tu igit
δοῦναι αὐτήν, ὅτι οὐκ ἔστι θέλημα ἐν ἄφροσι, σὺ οὖν
quecūqȝ voueris redde. bonū nō vouere te q̃ vouis= Eccl.5.
ὅσα ἐὰν εὔξῃ ἀπόδος. ἀγαθὸν τὸ μὴ εὔξασθαί σε ἢ τὸ εὔξα=
se te et nō reddere. ne dederis os tuū vt B
σθαί σε καὶ μὴ ἀποδοῦναι. μὴ δῷς τὸ στόμα σου τοῦ
peccare facias carnē tuā et ne dixeris āte fa=
ἐξαμαρτῆσαι τὴν σάρκα σου καὶ μὴ εἴπῃς πρὸ προσώ=
ciē dei: q̃ ignorātia est: ne irascat de⁹
που τοῦ θεοῦ, ὅτι ἄγνοιά ἐστιν, ἵνα μὴ ὀργισθῇ ὁ θεὸς
sup vocē tuā: et dissipet opa manuū tuaꝝ.
ἐπὶ φωνῇ σου, καὶ διαφθείρῃ τὰ ποιήματα χειρῶν σου.
quoniam in multitudine sōnioꝝ et vanitatū et smonū
ὅτι ἐν πλήθει ἐνυπνίων καὶ ματαιοτήτων καὶ λόγων
multoꝝ: quoniam simul deū time: si calūniā pau
πολλῶν, ὅτι σὺν τὸν θεὸν φοβοῦ, ἐὰν συκοφαντίαν πέ= A
peris et rapinā iudicij et iustitie videris in
νητος καὶ ἁρπαγὴν κρίματος καὶ δικαιοσύνης ἴδῃς ἐν
regiōe: ne mireris sup re. quoniam excelsus su
χώρᾳ, μὴ θαυμάσῃς ἐπὶ τῷ πράγματι. ὅτι ὑψηλὸς ἐ=
per excelsum custodiet et excelsi sup ipsos: et abū
πάνω ὑψηλοῦ φυλάξει καὶ ὑψηλοὶ ἐπ᾿ αὐτοῖς, καὶ περι=
dantia terre in oi est rex agri la=
σσεία γῆς ἐπὶ παντί ἐστι βασιλεὺς τοῦ ἀγροῦ εἰργασ=
borati. diligēs argentū nō implebit argēto. et
μένου. ἀγαπῶν ἀργύριον οὐ πλησθήσεται ἀργυρίου. καὶ
quis dilexit in multitudie ei⁹ germē: et hoc
τίς ἠγάπησεν ἐν πλήθει αὐτοῦ γένημα, καί γε τοῦτο
vanitas. in multitudie bonitatis multiplicati sunt B
ματαιότης. ἐν πλήθει τῆς ἀγαθωσύνης ἐπληθύνθησαν ἔσ=
comedētes eā. et q̃ fortitudo illi q̃ ab ea? Quoniam
θοντες αὐτήν. καὶ τίς ἀνδρεία τῷ παρ᾿ αὐτῆς; Ὅτι C
pncipiū videndi oculi ei⁹. dulcis somn⁹
ἀρχὴ τοῦ ὁρᾶν ὀφθαλμοῖς αὐτοῦ. γλυκὺς ὕπνος τοῦ
serui si pau et si multū comedet: et reple=
δούλου εἰ ὀλίγον καὶ εἰ πολὺ φάγεται, καὶ τῷ ἐμπλη=
to ditari. nō est q̃ dimittat eū vt dormi
σθέντι τοῦ πλουτῆσαι. οὐκ ἔστιν ἀφίων αὐτὸν τοῦ ὑπνῶ=
at. est ifirmitas quā vidi sub sole: diuitie ser C
σαι. ἔστιν ἀρρωστία ἣν εἶδον ὑπὸ τὸν ἥλιον, πλοῦτον φυ=
uate illi q̃ ab eis in maliciā ei⁹ et peri
λασσόμενον τῷ παρ᾿ αὐτοῦ εἰς κακίαν αὐτοῦ καὶ ἀπολεῖ=
būt diuitie ei⁹: ille in occupatione mala: Jeb.
ται ὁ πλοῦτος αὐτοῦ, ἐκεῖνος ἐν περισπασμῷ πονηρῷ, 10.d.
et ḡnauit filiū: et nō est in manu ei⁹ q̃cq̃:
καὶ ἐγέννησεν υἱόν, καὶ οὐκ ἔστιν ἐν χειρὶ αὐτοῦ οὐδέν,
sicut egress⁹ ē de vtero matris sue nud⁹ re=
καθὼς ἐξῆλθεν ἀπὸ γαστρὸς μητρὸς αὐτοῦ γυμνὸς ἐπι=
uertet vt eat vt venit et nihil accipiet in
στρέψει τοῦ πορευθῆναι ὡς ἥκει καὶ οὐδὲν λήψεται ἐν
labore suo: vt eat in manu sua: et hoc Job.
μόχθῳ αὐτοῦ, ἵνα πορευθῇ ἐν χειρὶ αὐτοῦ, καί γε τοῦ= 1.d.
mala infirmita. sicut eī aduenit: sic et D
το πονηρὰ ἀρρωστία. ὥσπερ γὰρ παρεγένετο, οὕτως καὶ
abibit. et que abundātia ei⁹ qua laborat in
ἀπελεύσεται. καὶ τίς ἡ περισσεία αὐτοῦ ἣ μοχθεῖ εἰς
ventū? et cūcte dies ei⁹ in tenebris et D
ἄνεμον; καί γε πᾶσαι αἱ ἡμέραι αὐτοῦ ἐν σκότει καὶ
in luctu et idignatiōe multa et ifirmitate et ira.
ἐν πένθει καὶ θυμῷ πολλῷ καὶ ἀρρωστίᾳ καὶ χόλῳ.
ecce qd vidi
ἰδοὺ ὃ εἶδον

5.1.d.

ego bonũ: qđ est bonũ comedere & bibere
S.d. ἐγὼ ἀγαθόν, ὅ ἐστι καλὸν τοῦ φαγεῖν καὶ τοῦ πιεῖν
& videre bonitatẽ in oĩ labore eius
καὶ τοῦ ἰδεῖν ἀγαθωσύνην ἐν παντὶ μόχθῳ αὐτοῦ
quo vtiq̧ laborauerit sub sole numerũ dierũ vite sue
ὧ ἂν μοχθήσῃ ὑπὸ τὸν ἥλιον ἀριθμὸν ἡμερῶν ζωῆς αὐ
quos dedit ei deus: qm̃ hoc pars illi⁹.
τοῦ ὧν ἔδωκεν αὐτῷ ὁ θεός, ὅτι αὐτὸ μερὶς αὐτοῦ.
et oĩs homo cui dedit ipi deus: diui-
Eccl.5. καί γε πᾶς ἄνθρωπος ᾧ ἔδωκεν αὐτῷ ὁ θεὸς πλοῦ-
tias & substãtiã: & potestatẽ dedit ei vt co-
B τον καὶ ὑπάρχοντα, καὶ ἐξουσίασεν αὐτῷ τοῦ φα
medat ab eo: & vt accipiat partẽ suã & vt
γεῖν ἀπ᾽ αὐτοῦ, καὶ λαβεῖν τὸ μέρος αὐτοῦ καὶ τοῦ
letet in labore suo. hoc donũ dei est:
εὐφρανθῆναι ἐν μόχθῳ αὐτοῦ. τοῦτο δόμα θεοῦ ἐστίν,
qm̃ nõ multũ recordabit dierũ vite sue:
ὅτι οὐ πολλὰ μνησθήσεται τὰς ἡμέρας τῆς ζωῆς αὐ-
qm̃ deus occupat illũ in letitia cor
τοῦ, ὅτι ὁ θεὸς περισπᾷ αὐτὸν ἐν εὐφροσύνῃ καρδί-
dis eius.
ας αὐτοῦ.
Ca.6.
A Est malitia quã vidi sub sole. & multa est
Ἔστι πονηρία ἣν εἶδον ὑπὸ τὸν ἥλιον. καὶ πολλή ἐστι
apud hoĩes. vir cui dabit ei deus diuitias
παρὰ τοῖς ἀνθρώποις, ἀνὴρ ᾧ δώσει αὐτῷ ὁ θεὸς πλοῦτον
& substãtiã & gl̃iam & nõ est priuãs
καὶ ὑπάρχοντα καὶ δόξαν καὶ οὐκ ἔστιν ὑστερῶν τῇ
aĩam ei⁹ ab oĩbus q̃ desiderabit. & nõ tribuet
ψυχῇ αὐτοῦ ἀπὸ πάντων ὧν ἐπιθυμήσει. καὶ οὐκ ἐξου
potestatẽ ei deus vt comedat ex eo. qm̃ vir
σιάσει αὐτῷ ὁ θεὸς τοῦ φαγεῖν ἀπ᾽ αὐτοῦ. ὅτι ἀνὴρ
extrane⁹ comedet illud: et hoc vanitas & in
ξένος φάγεται αὐτόν, καί γε τοῦτο ματαιότης καὶ ἀρ
firmitas mala est. si genuerit vir centũ: &
ρωστία πονηρά ἐστι. ἐὰν γεννήσῃ ἀνὴρ ἑκατόν, καὶ
annos plures viuet: & multitudo erũt di-
B ἔτη πολλὰ ζήσεται, καὶ πλῆθος ὅτι ἔσονται ἡμέ-
es annorũ ei⁹: & aĩa ei⁹ nõ replebit a
C ραι ἐτῶν αὐτοῦ, καὶ ἡ ψυχὴ αὐτοῦ οὐκ ἐμπλησθήσεται ἀπὸ
bonitate. et sepultura nõ fuit ei: dixi
ἀγαθωσύνης. καί γε ταφὴ οὐκ ἐγένετο αὐτῷ, εἶπα
bonũ sup illũ abortiu⁹. qm̃ in vanitate
ἀγαθὸν ὑπὲρ αὐτὸν τὸ ἔκτρωμα. ὅτι ἐν ματαιότητι
venit & in tenebris pgit & in tenebris nomẽ ei⁹
ἦλθε καὶ ἐν σκότει πορεύεται καὶ ἐν σκότει ὄνομα αὐ
C operiet: et solẽ nõ vidit & nõ nouit
τοῦ καλυφθήσεται, καί γε ἥλιον οὐκ εἶδε καὶ οὐκ ἔγνω
requietes huic sup hũc & si vixit mil-
ἀναπαύσεις τούτῳ ὑπὲρ τοῦτον καὶ εἰ ἔζησε χι-
le ãnis. redit⁹ & bonitatẽ nõ vidit. nõ-
Job. c.d. λίων ἐτῶν. καθόδους καὶ ἀγαθωσύνην οὐκ εἶδε. μὴ
ne in locũ vnũ oĩa ibunt: oĩs la
οὐκ εἰς τόπον ἕνα τὰ πάντα πορεύεται; πᾶς μόχ
bor hoĩs in os ei⁹: et aĩa nõ im-
θος ἀνθρώπου εἰς στόμα αὐτοῦ, καί γε ἡ ψυχὴ οὐ πλη
plebit. qm̃ q̃ abundãtia sapiẽti sup stultũ?
Job. c.d. ρωθήσεται. ὅτι τίς περισσεία τῷ σοφῷ ὑπὲρ τὸν ἄφρονα;
qm̃ pauper nouit ire cõtra vitã.
διότι ὁ πένης οἶδε πορευθῆναι κατέναντι τῆς ζωῆς.
D bona visio oculorũ superambulãs aĩe. et
ἀγαθὸν ὅραμα ὀφθαλμῶν ὑπὲρ πορευόμενον ψυχῇ. καί
hoc vanitas & electio spũs. si qđ
γε τοῦτο ματαιότης καὶ προαίρεσις πνεύματος. εἴ τι
D fuit iã vocatũ ẽ nomẽ ei⁹. & nociẽt qđ
ἐγένετο ἤδη κέκληται ὄνομα αὐτοῦ. καὶ ἐγνώσθη τί
est homo: & nõ poterit vt iudicet cũ
S.d. ἐστιν ἄνθρωπος, καὶ οὐ δυνήσεται τοῦ κριθῆναι μετὰ
forti sup ipm. qm̃ sunt
τοῦ ἰσχυροῦ ὑπὲρ αὐτόν. ὅτι εἰσὶ cccccccccccccc

cccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccc

mihi bonum vt comedat quis & bibat ccccccc & fruatur leticia ex labore suo quo laborauit ipse sub sole numero dierum vite sue ccccccc quos dedit ei deus: & cccccccccccccccccccccc hec est pars illius. Et omni homini ccccccc cui dedit deus diuitias atq̧ substantiam cccccc potestatemq̧ ei tribuit vt comedat ex eis & fruatur parte sua & letetur de labore suo: hoc ẽ donũ dei. Non enim satis recordabitur ccccccccccc dierum vite sue: eo q deus occupet ccccccccc delitiis cor eius. 6.

Est & aliud malum quod cccccccccccc vidi sub sole & quidem frequens cccccccccccccc apud homines. Vir cui dedit ccccccccccccccccccc deus diuitias & substantiam & honorem cccccc & nihil deest anime sue ex omnibus que ccccc desiderat: nec tribuit ei potestatem deus cccccc vt comedat ex eo: sed homo extrane⁹ vorabit illud. Hoc vanitas & magna miseria ẽ. Si genuerit q̃spiã centũ liberos & vixerit multos ãnos & plures dies etatis habuerit: & anima illius nõ vtatur bonis substantie sue: sepulturaq̧ careat: de hoc ego pronuncio q melior illo sit cccccc abortiuus. Frustra enĩ venit & pergit ad tenebras: & obliuione delebitur nomen eius. Non vidit solẽ neq̧ cognouit distantiã boni & mali: etiam si duobus milibus annis vixerit & cccccc non fuerit pfruitus bonis. Nõne ad vnũ locũ properãt oĩa? Oĩs labor hoĩs in ore eius: sed anima eius nõ implebitur. Quid habet amplius sapiens a stulto: & quid pauper nisi cccccccccc vt pgat illuc vbi est vita. Meli⁹ ẽ videre qđ cupias: q̃ desiderare qđ nescias. Sed & hoc vanitas est: & p̃sumptio spũs. Qui futurus est iã vocatũ est nomẽ eius: & scitur q homo sit: & non ccccc possit contra fortiorem se in iudicio cõtendere.

אני טוב אשר יפה לאכול ולשתות
ולראות טובה בכל עמלו שיעמל
תחת השמש מספר ימי חיו
אשר נתן לו האלהים כי
הוא חלקו: גם כל האדם אשר
נתן לו האלהים עשר ונכסים
והשליטו לאכל ממנו ולשאת את
חלקו ולשמח בעמלו זה מתת
אלהים היא: כי לא הרבה יזכר
את ימי חייו כי האלהים מענה
בשמחת לבו:

Cap.vj.
יש רעה אשר
ראיתי תחת השמש ורבה היא
על האדם: איש אשר יתן לו
האלהים עשר ונכסים וכבוד
ואיננו חסר לנפשו מכל אשר
יתאוה ולא ישליטנו האלהים
לאכל ממנו כי איש נכרי יאכלנו
זה הבל וחלי רע הוא: אם יוליד
איש מאה ושנים רבות יחיה
ורב שיהיו ימי שניו ונפשו לא
תשבע מן הטובה וגם קבורה לא
היתה לו אמרתי טוב ממנו
הנפל: כי בהבל בא ובחשך ילך
ובחשך שמו יכסה: גם שמש לא
ראה ולא ידע נחת לזה מזה:
ואלו חיה אלף שנים פעמים וטובה
לא ראה הלא אל מקום אחד הכל
הולך: כל עמל האדם לפיהו וגם
הנפש לא תמלא: כי מה יותר
לחכם מן הכסיל מה לעני
יודע להלך נגד החיים: טוב מראה
עינים מהלך נפש גם זה הבל
ורעות רוח: מה שהיה כבר נקרא
שמו ונודע אשר הוא אדם ולא
יוכל לדין עם שהתקיף ממנו: כי יש

דברים הרבה מרבים הבל   רבה
Cap.vij. מה יותר לאדם:
כי מי יודע מה טוב לאדם   ידע
בחיים מספר ימי חיי הבלו ויעשם   ספר יום
כצל אשר מי יגיד לאדם מה   עשה נגד
יהיה אחריו תחת השמש: טוב   היה
שם משמן טוב ויום המות
מיום הולדו: טוב ללכת אל בית   ילד הלך
אבל מלכת אל בית משתה   שתה
באשר הוא סוף כל האדם והחי   חיה
יתן אל לבו: טוב כעס משחוק   נתן שחק
כי ברע פנים ייטב לב: לב חכמים   רוע פנה
בבית אבל ולב כסילים בבית   יטב כסל
שמחה: טוב לשמע גערת חכם
מאיש שמע שיר כסילים: כי   שור
כקול הסירים תחת הסיר כן שחוק
הכסיל גם זה הבל: כי העשק
יהולל חכם ויאבד את לב מתנה: הלל אבד
טוב אחרית דבר מראשיתו טוב   נתן
ארך רוח מגבה רוח: אל תבהל   בהל
ברוחך לכעוס כי כעס בחיק   כעס
כסילים ינוח: אל תאמר מה היה   נוח אמר
שהימים הראשנים היו טובים   יום היה
מאלה כי לא מחכמה שאלת
על זה: טובה חכמה עם נחלה
ויתר לראי השמש: כי בצל   ראה
החכמה בצל הכסף ויתרון דעת   ידע
החכמה תחיה בעליה: ראה את   חיה
מעשה האלהים כי מי יוכל לתקן   עשה יכל
את אשר עותו: ביום טובה היה
בטוב וביום רעה ראה גם את זה   רוע
לעמת זה עשה האלהים על
דברת שלא ימצא האדם אחריו   לא מצא
מאומה: את הכל ראיתי בימי הבלי   מאם ראה
יש צדיק אבד בצדקו ויש רשע   צדק
מאריך ברעתו: אל תהי צדיק הרבה   ארך היה
רבה

Verba sunt plurima: multamque in disputando habentia vanitatem. 7.

Quid necesse est homini maiora se querere: cum ignorat quid conducat sibi in vita sua numero dierum peregrinationis sue: et tempore quod velut umbra preterit. Aut quis ei poterit indicare quid post eum futurum sub sole sit. Melius est nomen bonum quam unguenta preciosa: et dies mortis die nativitatis. Melius est ire ad domum luctus quam ad domum convivii. In illa enim finis cunctorum ammonetur hominum: et vivens hoc cogitat quod futurum sit. Melior est ira risu: quia per tristiciam vultus corrigitur animus delinquentis. Cor sapientium ubi tristitia est: et cor stultorum ubi letitia. Melius est a sapiente corripi: quam stultorum adulatione decipi: quia sicut sonitus spinarum ardentium sub olla: sic risus stulti. Sed et hoc vanitas. Calumnia conturbat sapientem et perdet robur cordis eius. Melior est finis orationis quam principium. Melior est patiens arrogante. Ne sis velox ad irascendum: quia ira in sinu stulti requiescit. Ne dicas: quid putas cause est quod priora tempora meliora fuere quam nunc sunt? Stulta enim est huiuscemodi interrogatio. Utilior est sapientia cum divitiis et magis prodest videntibus solem. Sicut enim protegit sapientia sic protegit pecunia. Hoc autem plus habet eruditio et sapientia quod vitam tribuunt possessori suo. Considera opera dei quod nemo possit corrigere quem ille despexerit. In die bona fruere bonis: et malam diem precave. Sicut enim hanc sic et illam fecit deus: ut non inveniat homo contra eum iustas querimonias. Hec quoque vidi in diebus vanitatis mee. Iustus perit in iusticia sua: et impius multo vivit tempore in malicia sua. Noli esse iustus multum

sermones multi implentes vanitatem.
λόγοι πολλοὶ πληθύνοντες ματαιότητα. Ca. 7. A
Quid abundans homini: quis enim novit quid bo-
Τί περισσὸν τῷ ἀνθρώπῳ, ὅτι τίς οἶδε τί ἀγα-
num homini in vita eius: numerum dierum vite
θὸν τῷ ἀνθρώπῳ ἐν τῇ ζωῇ αὐτοῦ, ἀριθμὸν ἡμερῶν ζωῆς
vanitatis eius: et fecit eos in umbra: quia
ματαιότητος αὐτοῦ; καὶ ἐποίησεν αὐτοὺς ἐν σκιᾷ, ὅτι
quis nunciabit homini: quid erit post eum sub
τίς ἀγγελεῖ τῷ ἀνθρώπῳ, τί ἔσται ὀπίσω αὐτοῦ ὑπὸ Pro. 11.a.
sole? bonum nomen super oleum bonum: et dies
τὸν ἥλιον; ἀγαθὸν ὄνομα ὑπὲρ ἔλαιον ἀγαθόν, καὶ ἡμέρα
mortis super diem generationis eius. bonum ire
τοῦ θανάτου ὑπὲρ ἡμέραν γενέσεως αὐτοῦ. ἀγαθὸν πο-
in domum luctus quam ire in domum
ρευθῆναι εἰς οἶκον πένθους ἢ ὅτι πορευθῆναι εἰς οἶκον
convivii. quia hic finis omnis homi-
πότου. καθότι τοῦτο τέλος παντὸς τοῦ ἀνθρώπου,
et vivens dabit bonum in cor eius. Bonum
καὶ ὁ ζῶν δώσει ἀγαθὸν εἰς καρδίαν αὐτοῦ. Ἀγαθὸν
ira super risus: quia in malitia vultus boni
θυμὸς ὑπὲρ γέλωτα, ὅτι ἐν κακίᾳ προσώπου ἀγαθυν-
ficabit cor. cor sapientum in domo luctus: et cor
θήσεται καρδία. καρδία σοφῶν ἐν οἴκῳ πένθους, καὶ καρ-
stultorum in domo letitie. bonum audire
δία ἀφρόνων ἐν οἴκῳ εὐφροσύνης. ἀγαθὸν τοῦ ἀκοῦσαι
correptionem sapientis super virum audientem cantum stulto-
ἐπιτίμησιν σοφοῦ ὑπὲρ ἄνδρα ἀκούοντα ᾆσμα ἀφρό-
rum. quia sicut sonitus spinarum sub lebete: sic
νων. ὅτι ὡς φωνὴ τῶν ἀκανθῶν ὑπὸ τὸν λέβητα, οὕ-
risus stultorum: et hoc vanitas.
τως ὁ γέλως ὁ τῶν ἀφρόνων, καί γε τοῦτο ματαιότης.
quia calumnia circumfert sapientem: et perdit
ὅτι ἡ συκοφαντία περιφέρει σοφόν, καὶ ἀπολλύει τὴν
cor generositatis eius. bonus finis sermonum super prin-
καρδίαν εὐγενείας αὐτοῦ. ἀγαθὴ ἐσχάτη λόγων ὑπὲρ ἀρ-
cipium eius. bonum patiens super excelsum spiri-
χὴν αὐτοῦ. ἀγαθὸν μακρόθυμος ὑπὲρ ὑψηλὸν πνεύμα-
tu. ne sis velox in spiritu tuo ad irascendum. qui-
τι. μὴ σπεύσῃς ἐν πνεύματί σου τοῦ θυμοῦσθαι. ὅτι
ira in sinu stultorum requiescet. ne dicas quid fu-
θυμὸς ἐν κόλπῳ ἀφρόνων ἀναπαύσεται. μὴ εἴπῃς τί ἐγέ-
it. quia dies priores fuerunt bone super has.
νετο. ὅτι ἡμέραι αἱ πρότεραι ἦσαν ἀγαθαὶ ὑπὲρ ταύ-
quia non in sapientia interrogasti de hoc. bo-
τας. ὅτι οὐκ ἐν σοφίᾳ ἐπηρώτησας περὶ τούτου. ἀγα-
na sapientia cum distributione et abundantia contemplanti-
θὴ σοφία μετὰ κληροδοσίας καὶ περίσσεια τοῖς θεωροῦ-
bus solem. quia in umbra eius sapientia sicut umbra pe-
σι τὸν ἥλιον. ὅτι ἐν σκιᾷ αὐτῆς ἡ σοφία ὡς σκιὰ τοῦ ἀρ-
cunie. et abundantia cognitionis sapientie vivere faciet
γυρίου. καὶ περίσσεια γνώσεως τῆς σοφίας ζωοποιήσει
eum qui ab ea. vide opera dei. quia quis
τὸν παρ' αὐτῆς. ἴδε τὰ ποιήματα τοῦ θεοῦ. ὅτι τίς
poterit ut ornet quem utique deus perverterit eum.
δυνήσεται τοῦ κοσμῆσαι ὃν ἂν ὁ θεὸς διαστρέψῃ αὐτόν.
in die bonitatis vive in bono et vide in die
ἐν ἡμέρᾳ ἀγαθωσύνης ζῆθι ἐν ἀγαθῷ καὶ ἴδε ἐν ἡμέρᾳ
malitie. vide et hoc consonans huic fecit
κακίας. ἴδε καί γε τοῦτο σύμφωνον τούτῳ ἐποίησεν
deus de locutione. ne inveniat homo post eum
ὁ θεὸς περὶ λαλιᾶς. ἵνα μὴ εὕρῃ ἄνθρωπος ὀπίσω αὐ-
quicquam. omnia vidi in diebus vanitatis
τοῦ μηδέν. σύμπαντα εἶδον ἐν ἡμέραις ματαιότητός
mee. Est iustus qui perit in iusticia sua: et est
μου. Ἔστι δίκαιος ἀπολλύμενος ἐν δικαίῳ αὐτοῦ, καὶ ἔστιν
impius permanens in malitia sua. ne sis iustus
ἀσεβὴς μένων ἐν κακίᾳ αὐτοῦ. μὴ γίνου δίκαιος
multum
πολὺ

D
B
C
A

Trāsla.gre.lxx.cū inter.lati.

τ ne sapias superflua: nequādo obstupescas. ne ipie
καὶ μὴ σοφίζου περισσά, μήποτε ἐκπλαγῇς. μὴ ἀσε-
agas multū: τ ne sis durꝰ: ne moriaris in
βήσῃς πολύ, καὶ μὴ γίνου σκληρός, ἵνα μὴ ἀποθάνῃς ἐν
nō tpe tuo. bonū inherere te in hoc. et
οὐ καιρῷ σου. ἀγαθὸν τὸ ἀντέχεσθαί σε ἐν τούτῳ. καί
ab hoc ne cōtamines manū tuā: qm timenti
γε ἀπὸ τούτου μὴ μιάνῃς τὴν χεῖρά σου, ὅτι φοβου-
bus deū exibunt oīa. sapia adiuua
μένοις τὸν θεὸν ἐξελεύσεται τὰ πάντα. ἡ σοφία βοηθή-
bit sapiētē sup decē potētes existētes in
σει τῷ σοφῷ ὑπὲρ δέκα ἐξουσιάζοντας τοὺς ὄντας ἐν
ciuitate. qm homo nō est iustꝰ in terraq
τῇ πόλει. ὅτι ἄνθρωπος οὐκ ἔστι δίκαιος ἐν τῇ γῇ, ὃς
faciet bonū τ nō peccabit. et in oēs
ποιήσει ἀγαθὸν καὶ οὐχ ἁμαρτήσεται. καί γε εἰς πάν-
1.Re. 8.c. nes sermones quos loquent: ne posueris cor tuū:
τας λόγους οὓς λαλήσουσι, μὴ θῇς τὴν καρδίαν σου,
2.Pa. 6.g. vt nō audias seruū tuū maledicētē tibi.
ὅπως μὴ ἀκούσῃς τοῦ δούλου σου καταρωμένου σε.
qm multoties malignabit te τ modis multis
ὅτι πλειστάκις πονηρεύεταί σε καὶ καθόδους πολλάς
male afficiet cor tuū: qm vt et tu maledixisti
κακώσει καρδίαν σου, ὅτι ὡς καί γε σὺ κατηράσω
alijs: oīa hec tētaui in sapia. dixi:
ἑτέρους, πάντα ταῦτα ἐπείρασα ἐν τῇ σοφίᾳ. εἶπα·
sapiēs efficiar. τ ipa elōgata est a me lon
σοφισθήσομαι. καὶ αὐτὴ ἐμακρύνθη ἀπ᾽ ἐμοῦ μα-
ge sup qꝫ erat: τ pfunda pfunditas: qs inueniet eā:
κρὰν ὑπὲρ ὃ ἦν, καὶ βαθὺ βάθος, τίς εὑρήσει αὐτό.
D Lustraui ego τ cor meū vt cognoscerē τ
Ἐκύκλωσα ἐγὼ καὶ ἡ καρδία μου τοῦ γνῶναι καὶ
vt cōsiderarē τ vt quererem sapiam τ ratio
τοῦ κατασκέψασθαι καὶ τοῦ ζητῆσαι σοφίαν καὶ ψῆ-
nē τ vt cognoscerē impij stultitiā τ turbulen
φον καὶ τοῦ γνῶναι ἀσεβοῦς ἀφροσύνην καὶ ὀχληρί-
tiā τ circulationē. τ inuenio ego eā amario
αν καὶ περιφοράν. καὶ εὑρίσκω ἐγὼ αὐτὴν πικροτέ-
rē super mortē. simul mulierē que est laquei
ραν ὑπὲρ θάνατον. σὺν τὴν γυναῖκα ἥτις ἐστὶ θηρεύ-
B uenatoꝝ: τ sagene cor eius: vincula in manꝰ
ματα, καὶ σαγῆναι καρδία αὐτῆς, δεσμὸς εἰς χεῖρας
illiꝰ. bonꝰ ante faciē dei auferet ab
αὐτῆς. ἀγαθὸς πρὸ προσώπου τοῦ θεοῦ ἐξαιρεθήσεται ἀπ᾽
ea: τ peccans cōprehendet in ea. ecce
αὐτῆς, καὶ ἁμαρτάνων συλληφθήσεται ἐν αὐτῇ. ἴδε
hoc inueni dixit ecclesiastes. vna vna et inueniā
τοῦτο εὗρον εἶπεν ὁ ἐκκλησιαστής. μίαν τῇ μιᾷ εὑρεῖν
rationē: quā quesiuit aīa mea. τ nō inueni:
λογισμόν, ὃν ἐπεζήτησεν ἡ ψυχή μου. καὶ οὐχ εὗρον,
τ hoiem vnū de mille repperi. τ mulierē in
καὶ ἄνθρωπον ἕνα ἀπὸ χιλίων εὗρον. καὶ γυναῖκα ἐν
C oībꝰ his nō inueni. sed ecce hoc inueni qꝺ
πᾶσι τούτοις οὐχ εὗρον. πλὴν ἴδε τοῦτο εὗρον ὃ
fecit deus simul hoiem rectū. τ ipi qsi-
ἐποίησεν ὁ θεὸς σὺν τὸν ἄνθρωπον εὐθῆ. καὶ αὐτοὶ ἐζή-
erūt cōsideratiōes multas. qs nouit sapiētes τ qs
τησαν λογισμοὺς πολλούς. τίς οἶδε σοφοὺς καὶ τίς
nouit solutionē verbi.
οἶδε λύσιν ῥήματος.

C.8.

A Sapiētia hoīs illuminabit vultū eius: τ
Σοφία ἀνθρώπου φωτιεῖ πρόσωπον αὐτοῦ, καὶ
inuerecūdꝰ facie sua odio hēbit: os regis
ἀναιδὴς προσώπῳ αὐτοῦ μισηθήσεται. στόμα βασιλέ-
obserua: τ de sermone iuramēti dei ne festi-
Pro. 17.d. ως φύλαξον, καὶ περὶ λόγου ὅρκου θεοῦ μὴ σπουδά-
nes a facie eiꝰ ābulaueris: ne
σῃς ἀπὸ προσώπου αὐτοῦ πορεύσῃ, μὴ

Trāsla.B.Hie.

neq; plus sapias q̄ necesse ē: ne obstupescas. Ne impie agas multū & noli esse stultus: ne moriaris in tēpore non tuo. Bonum est te sustentare iustum: sed ab illo ne subtrahas manū tuam: quia qui timet deū nihil negligit. Sapientia cōfortauit sapientem super decem principes ciuitatis. Non est enim hō iustus in terra qui faciat bonū & nō peccet. Sed & cunctis sermonibus qui dicūtur ne accomodes cor tuum: ne forte audias seruum maledicentem tibi. Scit enim conscientia tua: quia & tu crebro maledixisti aliis. Cuncta tentaui in sapientia. Dixi: sapiens efficiar: & ipsa longius recessit a me multo magis q̄ erat. Et alta pfunditas: quis inueniet eā. Lustraui vniuersa animo meo vt scirē & cōsiderarē & quererē sapiētiā & rationē: & vt cognoscerē ipietatē stulti & errorem imprudentium. Et inueni amariorem morte mulierem: que laqueus venatoꝝ est: & sagena cor eiꝰ. Vincula sūt manus illiꝰ. Qui placet deo: effugiet illā: qui aūt peccator est capietur ab illa. Ecce hoc ineni dixit ecclesiastes: vnum & alterum vt inuenirem rationem: quā adhuc querit anima mea & nō inueni. Virum de mille vnum reperi: mulierem ex omnibus non inueni. Solummodo hoc inueni q̄ fecerit deus hominē rectum: & ipse se infinitis miscuerit questionibus. Quis talis vt sapiens est. Et quis cognouit solutionem verbi?

8.

Sapientia hoīs lucet in vultu eiꝰ: & potētissimus faciē illius cōmutabit. Ego os regis obseruo & pcepta iuramēti dei: ne festines recedere a facie eius: neq; oo

Tex.he.Eccles.viij. — Pritiua.heb.

וְאַל תִּתְחַכַּם יוֹתֵר לָמָּה תִּשּׁוֹמֵם: (חכם יתר)
אַל תִּרְשַׁע הַרְבֵּה וְאַל תְּהִי סָכָל (שמם רשע)
לָמָּה תָמוּת בְּלֹא עִתֶּךָ: טוֹב אֲשֶׁר (מות)
תֶּאֱחֹז בָּזֶה וְגַם מִזֶּה אַל תַּנַּח אֶת (אחז נוח)
יָדֶךָ כִּי יְרֵא אֱלֹהִים יֵצֵא אֶת
כֻּלָּם: הַחָכְמָה תָּעֹז לֶחָכָם מֵעֲשָׂרָה (עזז)
שַׁלִּיטִים אֲשֶׁר הָיוּ בָּעִיר: כִּי אָדָם (שלט היה)
אֵין צַדִּיק בָּאָרֶץ אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה טּוֹב (עשה)
וְלֹא יֶחֱטָא: גַּם לְכָל הַדְּבָרִים אֲשֶׁר (חטא)
יְדַבֵּרוּ אַל תִּתֵּן לִבֶּךָ אֲשֶׁר לֹא (דבר)
תִשְׁמַע אֶת עַבְדְּךָ מְקַלְלֶךָ: כִּי גַם (שמע קלל)
פְּעָמִים רַבּוֹת יָדַע לִבֶּךָ אֲשֶׁר גַּם (רבב)
אַתָּ קִלַּלְתָּ אֲחֵרִים: כָּל זֹה נִסִּיתִי (נסה)
בַחָכְמָה אָמַרְתִּי אֶחְכָּמָה וְהִיא (חכם)
רְחוֹקָה מִמֶּנִּי: רָחוֹק מַה שֶּׁהָיָה (רחק)
וְעָמֹק עָמֹק מִי יִמְצָאֶנּוּ: סַבּוֹתִי (מצא סבב)
אֲנִי וְלִבִּי לָדַעַת וְלָתוּר וּבַקֵּשׁ (ידע)
חָכְמָה וְחֶשְׁבּוֹן וְלָדַעַת רֶשַׁע כֶּסֶל
וְהַסִּכְלוּת הוֹלֵלוֹת: וּמוֹצֶא אֲנִי (הלל מצא)
מַר מִמָּוֶת אֶת הָאִשָּׁה אֲשֶׁר הִיא (מרר איש)
מְצוֹדִים וַחֲרָמִים לִבָּהּ אֲסוּרִים (צוד אסר)
יָדֶיהָ טוֹב לִפְנֵי הָאֱלֹהִים יִמָּלֵט (פנה מלט)
מִמֶּנָּה וְחוֹטֵא יִלָּכֶד בָּהּ: רְאֵה (חטא לכד)
זֶה מָצָאתִי אָמְרָה קֹהֶלֶת אַחַת
לְאַחַת לִמְצֹא חֶשְׁבּוֹן: אֲשֶׁר עוֹד
בִּקְשָׁה נַפְשִׁי וְלֹא מָצָאתִי אָדָם
אֶחָד מֵאֶלֶף מָצָאתִי וְאִשָּׁה בְכָל
אֵלֶּה לֹא מָצָאתִי: לְבַד רְאֵה זֶה (בדד)
מָצָאתִי אֲשֶׁר עָשָׂה הָאֱלֹהִים
אֶת הָאָדָם יָשָׁר וְהֵמָּה בִקְשׁוּ
חִשְּׁבֹנוֹת רַבִּים: מִי כְּהֶחָכָם וּמִי (רבב)
יוֹדֵעַ פֵּשֶׁר דָּבָר: (ידע)

Ca. viij.

חָכְמַת אָדָם תָּאִיר
פָּנָיו וְעֹז פָּנָיו יְשֻׁנֶּא: אֲנִי פִּי (אור פנה)
מֶלֶךְ שְׁמֹר וְעַל דִּבְרַת שְׁבוּעַת (עזז שנה)
אֱלֹהִים: אַל תִּבָּהֵל מִפָּנָיו תֵּלֵךְ אַל (פה שבע) (בהל הלך)

תעמד בדבר רע כי כל אשר — עמד רוע
יחפץ יעשה: באשר דבר מלך — חפץ עשה
שלטון ומי יאמר לו מה תעשה: — אמר
שומר מצוה לא ידע דבר רע — שמר צוה
ועת ומשפט ידע לב חכם: כי — שפט
לכל חפץ יש עת ומשפט כי
רעת האדם רבה עליו: כי איננו
ידע מה שיהיה כי כאשר יהיה — היה
מי יגיד לו: אין אדם שליט — נגד שלט
ברוח לכלוא את הרוח ואין — כלא
שלטון ביום המות ואין משלחת — שלח
במלחמה ולא ימלט רשע את — לחם מלט
בעליו: את כל זה ראיתי ונתון — ראה נתן
את לבי לכל מעשה אשר נעשה — עשה
תחת השמש עת אשר שלט
האדם באדם לרע לו: ובכן — רוע
ראיתי רשעים קברים ובאו — בוא
וממקום קדוש יהלכו וישתכחו — קום קדש
בעיר אשר כן עשו גם זה הבל: — הלך שכח
אשר אין נעשה פתגם מעשה
הרעה מהרה על כן מלא לב
בני האדם בהם לעשות רע:
אשר חטא עשה רע מאת ומאריך — מאה ארך
לו כי גם יודע אני אשר יהיה — ידע היה
טוב ליראי האלהים אשר ייראו — ירא
מלפניו: וטוב לא יהיה לרשע
ולא יאריך ימים כצל אשר איננו — יום
ירא מלפני אלהים: יש הבל — פנה
אשר נעשה על הארץ אשר יש
צדיקים אשר מגיע אלהם כמעשה — צדק נגע
הרשעים ויש רשעים שמגיע
אלהם כמעשה הצדיקים אמרתי
שגם זה הבל: ושבחתי אני את — גם
השמחה אשר אין טוב לאדם
תחת השמש כי אם לאכל
ולשתות ולשמוח והוא ילונו — שתה שמח
לוה

pmaneas in opere malo: quia omne quod voluerit faciet: & ſermo illius poteſtate plenus eſt: nec dicere ei quiſq̄ pōt: q̄re ita facis? Qui cuſtodit p̄ceptū non experietur quicq̄ mali. Tēpus & rñſionē cor ſapiētis intelligit. Omī negocio tp̄s eſt: & opportunitas & multa homis afflictio: quia ignorat preterita: & futura nullo ſcire pōt nuncio. Non eſt in hoīs poteſtate prohibere ſpiritum: nec habet ptātē in die mortis: nec ſinitur qeſcere ingruēte bello: neq̄ ſaluabit impietas impiū. Omnia hec cōſideraui & dedi cor meū in cunctis operibus que fiunt ſub ſole. Interdū dominatur homo homini in malū ſuum. Vidi impios ſepultos q etiam cum adhuc viuerēt in loco ſancto erant: & laudabantur in ciuitate quaſi iuſtorū operū. Sed & hoc vanitas eſt. Etenim quia non profertur cito contra malos ſententia: abſq̄ timore vllo filii hominū perpetrant mala. Attamen peccator ex eo q̄ cēties facit malū & p patientiā ſuſtentatur: ego cognoui q̄ erit bonum timentibus deū qui verentur faciem eius. Non ſit bonum impio: nec p̄longētur dies eius ſed q̄ſi vmbra tranſeāt: q non timet faciem dei. Et eſt alia vanitas que fit ſuper terram. Sunt iuſti quibus mala p̄ueniūt quaſi opera egerint impiorum: & ſunt impii qui ita ſecuri ſunt quaſi iuſtorum facta habeant. Sed & hoc vaniſſimum iudico. Laudaui igitur leticiam q̄ nō eſſet homini bonum ſub ſole niſi q̄ comederet & biberet: atq̄ gauderet & hoc solū ſecū auferret

ſteterio in ꝟbo malo. qm̄ qđ voluerit faciet. Si
στῆς ἐν λόγῳ πονηρῷ, ὅτι πᾶν ὃ ἐὰν θελήσῃ ποιήσει. Κα
cut rex potēs ꝛ qs dicet ei qđ fa
θὼς βασιλεὺς ἐξουσιάζων καὶ τίς ἐρεῖ αὐτῷ τί ποιε
cis? Qui cuſtodit preceptū: nō cognoſcet ꝟbū ma Job.9
εῖς; Ὁ φυλάσσων ἐντολήν, οὐ γνώσεται ῥῆμα πονη
lū: ꝛ tpꝰ iudicij cognoſcit cor eius. Qm̄ D
ρόν, καὶ καιρὸν κρίσεως γινώσκει καρδία σοφοῦ. Ὅτι
oī negocio eſt tpꝰ ꝛ iudiciū: qm̄ cognitio
παντὶ πράγματι ἐστὶ καιρὸς καὶ κρίσις, ὅτι γνῶσις
hoīs multa in eū. qꝛ nō eſt cogno
τοῦ ἀνθρώπου πολλὴ ἐπ' αὐτόν. Ὅτι οὐκ ἔστι γινώ
ſcēs qđ futuꝝ: qm̄ ſicut erit qs ānūciabit
σκων τί τὸ ἐσόμενον, ὅτι καθὼς ἔσται τίς ἀναγγελεῖ
ei. Nō eſt homo poteſtatē hēns in ſpū.
αὐτῷ. Οὐκ ἔστιν ἄνθρωπος ἐξουσιάζων ἐν πνεύματι.
vt ꝓhibeat ſimul ſpūm. ꝛ nō eſt poteſtatē
τοῦ κωλῦσαι σὺν τὸ πνεῦμα. καὶ οὐκ ἔστιν ἐξουσιά
hēns in die mortis: ꝛ nō eſt miſſio in B
ζων ἐν ἡμέρᾳ θανάτου, καὶ οὐκ ἔστιν ἀποστολὴ ἐν ἡ
die belli. Et nō ſaluabit impietas eū q eſt ab
μέρᾳ πολέμου. Καὶ οὐ διασώσει ἀσέβεια τὸν παρ'
ea. ꝛ oē hoc vidi: ꝛ dedi cor
αὐτῆς. καὶ σύμπαν τοῦτο εἶδον, καὶ ἔδωκα τὴν καρ
meū in oē opꝰ. qđ factū eſt ſub
δίαν μου εἰς πᾶν ποίημα. ὃ πεποίηται ὑπὸ τὸν A
ſole. in qbuſcūq̄ poteſtatē habuit homo in hoīe ad
ἥλιον. τὰ ὅσα ἐξουσιάσατο ἄνθρωπος ἐν ἀνθρώπῳ τοῦ
malefaciēdū ei. Et tūc vidi impios in ſepulchra
κακῶσαι αὐτόν. Καὶ τότε εἶδον ἀσεβεῖς εἰς τάφους
introductos: ꝛ ex ſancto. ꝛ fuerūt ꝛ
εἰσαχθέντας, καὶ ἐκ τοῦ ἁγίου. καὶ ἐπορεύθησαν καὶ
laudati ſunt in ciuitate. qm̄ ſic fecerūt. et
ἐπῃνέθησαν ἐν τῇ πόλει. ὅτι οὕτως ἐποίησαν. καί γε
hoc vanitas. Qm̄ nō eſt facta ɔtradictio:
τοῦτο ματαιότης. Ὅτι οὐκ ἔστι γινομένη ἀντίρρησις,
ab iſtis malū velox: ꝓpē hoc
ἀπὸ τῶν ποιούντων τὸ πονηρὸν ταχύ, διὰ τοῦτο
fiduciā habuit cor filioꝝ hoīm in eis
ἐπληροφορήθη καρδία υἱῶν τοῦ ἀνθρώπου ἐν αὐτοῖς
ad faciendū malū q peccauit fecit
τοῦ ποιῆσαι τὸ πονηρόν ὃς ἥμαρτεν ἐποίησε τὸ
malū ex tūc ꝛ a lōgitudine eoꝝ. qm̄
πονηρὸν ἀπὸ τότε καὶ ἀπὸ μακρότητος αὐτῶν. ὅτι
et cognoſco ego: qꝛ eſt bonū timēti-
καί γε γινώσκω ἐγώ, ὅτι ἔστιν ἀγαθὸν τοῖς φοβουμέ
bus deū. vt timeāt a facie e C
νοις τὸν θεόν. ὅπως φοβῶνται ἀπὸ προσώπου αὐ
ius. Et bonū nō erit impio. ꝛ nō pro
τοῦ. Καὶ ἀγαθὸν οὐκ ἔσται τῷ ἀσεβεῖ. καὶ οὐ μα
lōgabit dies in vmbra: q nō eſt timēs a
κρυνεῖ ἡμέρας ἐν σκιᾷ, ὃς οὐκ ἔστι φοβούμενος ἀπὸ
facie dei. Eſt vanitas q̄ facta eſt ſup
προσώπου τοῦ θεοῦ. Ἔστι ματαιότης ἣ πεποίηται ἐπὶ
terrā: qm̄ ſunt iuſti qꝛ ꝓuenit ad eos: vt
τῆς γῆς, ὅτι εἰσὶ δίκαιοι ὅτι φθάνει πρὸς αὐτούς, ὡς B
opus impioꝝ ꝛ ſunt impij qꝛ ꝓuenit
ποίημα τῶν ἀσεβῶν καὶ εἰσὶν ἀσεβεῖς ὅτι φθάνει
ad eos vt opus iuſtoꝝ. dixi qꝛ et
πρὸς αὐτοὺς ὡς ποίημα τῶν δικαίων. Εἶπα ὅτι καί
hoc vanitas: ꝛ laudaui ego ſimul leti- A
γε τοῦτο ματαιότης, καὶ ἐπῄνεσα ἐγὼ σὺν τὴν εὐφρο
tiā: qm̄ nō eſt bonū homini ſub
σύνην, ὅτι οὐκ ἔστιν ἀγαθὸν τῷ ἀνθρώπῳ ὑπὸ τὸν
ſole. qm̄ niſi comedere ꝛ bibere ꝛ le
ἥλιον. ὅτι εἰ μὴ τοῦ φαγεῖν καὶ τοῦ πιεῖν καὶ τοῦ εὐ
tari. ꝛ hoc comitabit eū
φρανθῆναι. καὶ αὐτὸ συμπροσέσται αὐτῷ

D

Trāsla. gre. lxx. cū inter. lati.

in labore suo dieb⁹ vite sue: q̄s dedit ei
ἐν μόχθῳ αὐτοῦ ἡμέρας ζωῆς αὐτοῦ, ἃς ἔδωκεν αὐ-
deus sub sole. in q̄b⁹ dedi cor
τῷ ὁ θεὸς ὑπὸ τὸν ἥλιον. ἐν οἷς ἔδωκα τὴν καρδίαν
meū vt cognoscerē sapiam: ⁊ vt viderē occu-
μου τοῦ γνῶναι τὴν σοφίαν, καὶ τοῦ ἰδεῖν τὸν περι-
D patione q̄ facta est in terra: q̄m ⁊ in
σπασμὸν τὸν πεποιημένον ἐπὶ τῆς γῆς, ὅτι καὶ ἐν
die ⁊ in nocte somnū in oculis suis nō est
ἡμέρᾳ καὶ ἐν νυκτὶ ὕπνον ἐν ὀφθαλμοῖς αὐτοῦ οὐκ ἔστι
vidēs. ⁊ vidi oīa opa dei:
βλέπων. καὶ εἶδον σύμπαντα τὰ ποιήματα τοῦ θεοῦ,
q̄m nō potēs erit homo vt inueniat simul opus
ὅτι οὐ δυνήσεται ἄνθρωπος τοῦ εὑρεῖν σὺν τὸ ποίη-
qđ factū est sub sole. q̄cūq3 laborauerit
μα τὸ πεποιημένον ὑπὸ τὸν ἥλιον. ὅσα ἂν μοχθήσῃ ὁ
B homo vt querat ⁊ nō inueniet. et q̄cūq3
ἄνθρωπος τοῦ ζητῆσαι καὶ οὐχ εὑρήσει. καί γε ὅσα
etiā dixerit sapiēs vt cognosceret nō poterit inue-
ἂν εἴπῃ ὁ σοφὸς τοῦ γνῶναι οὐ δυνήσεται τοῦ εὑ-
nire: q̄m oē hoc dedi in cor meū:
ρεῖν, ὅτι σύμπαν τοῦτο ἔδωκα εἰς καρδίαν μου,
⁊ cor meū oē vidit hoc.
καὶ καρδία μου σύμπαν εἶδε τοῦτο. Ca. 9.
A Quoniā iusti ⁊ sapiētes ⁊ opa
Ὅτι οἱ δίκαιοι καὶ οἱ σοφοὶ καὶ αἱ ἐργασίαι
eoꝝ in manu dei. et amorē et odi-
αὐτῶν ἐν χειρὶ τοῦ θεοῦ. καί γε ἀγάπην καί γε μῖ-
um nō est sciēs homo: oīa āte fa-
σος οὐκ ἔστιν εἰδὼς ὁ ἄνθρωπος. τὰ πάντα πρὸ προσώ-
ciē eoꝝ vanitas in oībus. Occursus
που αὐτῶν ματαιότης ἐν τοῖς πᾶσι. Συνάντημα
vn⁹ iusto ⁊ vn⁹ impio: bono ⁊
ἓν τῷ δικαίῳ καὶ ἐν τῷ ἀσεβεῖ, τῷ ἀγαθῷ καὶ τῷ
malo: ⁊ mūdo ⁊ immūdo: ⁊
κακῷ, καὶ τῷ καθαρῷ καὶ τῷ ἀκαθάρτῳ, καὶ τῷ
immolāti ⁊ nō immolāti. sicut bon⁹: sic q̄
θυσιάζοντι καὶ τῷ μὴ θυσιάζοντι. ὡς ὁ ἀγαθός, ὡς ὁ
peccat. sicut iurās: sic q̄ iuramētū ti-
ἁμαρτάνων. ὡς ὁ ὀμνύων, καθὼς ὁ τὸν ὅρκον φοβού-
met. hoc malū in oī qđ factū est sub so-
μενος. τοῦτο πονηρὸν ἐν παντὶ πεποιημένῳ ὑπὸ τὸν ἥ-
le: q᷑ occursus vn⁹ oib⁹. et cor filio-
λιον, ὅτι συνάντημα ἓν τοῖς πᾶσι. καί γε καρδία υἱ-
C rū hoīs īpletū est malo. ⁊ circūferentia
ῶν τοῦ ἀνθρώπου ἐπληρώθη πονηροῦ. καὶ περιφέρεια
in corde eoꝝ in vita eoꝝ ⁊ post eos ad
ἐν καρδίᾳ αὐτῶν ἐν ζωῇ αὐτῶν καὶ ὀπίσω αὐτῶν πρὸς
mortuos. q̄m q̄s q̄ p̄ticipat ad oēs
τοὺς νεκρούς. ὅτι τίς ὃς κοινωνεῖ πρὸς πάντας τοὺς
viuētes? est spes q̄m canis viuēs ipse bon⁹ sup
ζῶντας; ἔστιν ἐλπίς ὅτι ὁ κύων ὁ ζῶν αὐτὸς ἀγαθὸς ὑπὲρ
leonē mortuū. Q̄m viuētes cognoscēt q᷑
τὸν λέοντα τὸν νεκρόν. Ὅτι οἱ ζῶντες γνώσονται ὅτι
B morient: ⁊ mortui nō sunt cognoscētes q̄c-
ἀποθανοῦνται, καὶ οἱ νεκροὶ οὐκ εἰσὶ γινώσκοντες οὐ-
q̄. ⁊ nō est eis vltra merces q᷑ obliuioni tradita ē
δέν. καὶ οὐκ ἔστιν αὐτοῖς ἔτι μισθὸς ὅτι ἐπελήσθη ἡ
memoria eoꝝ ⁊ dilectio eoꝝ et odiū eo-
μνήμη αὐτῶν καί γε ἀγάπη αὐτῶν καί γε μῖσος αὐ-
rū et zelus eoꝝ iā periit. ⁊ pars
τῶν καί γε ζῆλος αὐτῶν ἤδη ἀπώλετο. καὶ μερὶς
nō est eis ampli⁹ in seculū in omni qđ fa-
οὐκ ἔστιν αὐτοῖς ἔτι εἰς τὸν αἰῶνα ἐν παντὶ πεποιη-
ctū est sub sole. vade comede in letitia pa-
μένῳ ὑπὸ τὸν ἥλιον. δεῦρο φάγε ἐν εὐφροσύνῃ τὸν ἄρ-
nē tuū. ⁊ bibe in corde bono vinū tuū. q᷑
τον σου, καὶ πίε ἐν καρδίᾳ ἀγαθῇ οἶνόν σου. ὅτι
iā approbauit
ἤδη εὐδόκησεν

D

Trāsla. B. Hie.

de labore suo oibus diebus vite sue: q̄s dedit ei deus sub sole. Et apposui cor meū vt scirem sapiētiā & intelligerem distensionē que versatur in terra. Est homo qui diebus & noctibus somnum nō capit oculis. Et intellexi q᷑ omnium operum dei nullam possit homo inuenire rationem eorū que fiunt sub sole: & quanto plus laborauerit ad querēdum tanto minus inueniat. Etiam si dixerit sapiēs se nosse: non poterit reperire. Omnia hec tractaui in corde meo vt curiose intelligerem. 9.

Sunt iusti atq3 sapiētes: & opera eorum in manu dei. Et tn̄ nescit hō vtrum amore an odio dign⁹ sit: sed oia in futurū seruātur incerta: eo q᷑ vniuersa eque eueniat iusto & impio bono & malo: mūdo & imūdo: imolāti victimas & sacrificia contēnenti. Sicut bonus sic & peccator: vt piurus ita qui verum deierat. Hoc est pessimum inter omnia que sub sole sunt: quia eadē cunctis eueniūt. Vnde & corda filiorum hominū implentur malicia & contemptu in vita sua: & post hec ad inferos deducentur. Nemo est qui semper viuat: & qui hui⁹ rei habeat fiduciam. Melior est canis viuus leone mortuo. Viuentes enim sciunt se esse morituros: mortui vero nihil nouerunt amplius: nec habent vltra mercedem: quia obliuioni tradita est memoria eorū. Amor q̄q3 et odium & inuidie simul perierūt: nec habēt partem in hoc seculo & in opere quod sub sole geritur. Vade ergo & comede in leticia panē tuum: & bibe cum gaudio vinum tuū: quia

Tex. he. Eccles. ix. / Primitiua heb.

Tex. he.	Primitiua heb.
בַּעֲמָלוֹ יְמֵי חַיָּיו אֲשֶׁר נָתַן לוֹ	יום חיה
הָאֱלֹהִים תַּחַת הַשָּׁמֶשׁ׃ כַּאֲשֶׁר	
נָתַתִּי אֶת לִבִּי לָדַעַת חָכְמָה וְלִרְאוֹת	נתן ידע
אֶת הָעִנְיָן אֲשֶׁר נַעֲשָׂה עַל הָאָרֶץ	ראה ענה
כִּי גַם בַּיּוֹם וּבַלַּיְלָה שֵׁנָה בְּעֵינָיו	עשה ישן
אֵינֶנּוּ רֹאֶה׃ וְרָאִיתִי אֶת כָּל מַעֲשֵׂה	
הָאֱלֹהִים כִּי לֹא יוּכַל הָאָדָם	יכל
לִמְצוֹא אֶת הַמַּעֲשֶׂה אֲשֶׁר נַעֲשָׂה	
תַּחַת הַשֶּׁמֶשׁ בְּשֶׁל אֲשֶׁר יַעֲמֹל	עמל
הָאָדָם לְבַקֵּשׁ וְלֹא יִמְצָא וְגַם	מצא
אִם יֹאמַר הֶחָכָם לָדַעַת לֹא יוּכַל	אמר ידע
לִמְצֹא׃ כִּי אֶת כָּל זֶה נָתַתִּי אֶל	נתן
לִבִּי וְלָבוּר אֶת כָּל זֶה	ברר
	Cap. ix.
אֲשֶׁר הַצַּדִּיקִים	צדק
וְהַחֲכָמִים וַעֲבָדֵיהֶם בְּיַד הָאֱלֹהִים	
גַּם אַהֲבָה גַּם שִׂנְאָה אֵין יוֹדֵעַ	ידע
הָאָדָם הַכֹּל לִפְנֵיהֶם׃ הַכֹּל כַּאֲשֶׁר	פנה
לַכֹּל מִקְרֶה אֶחָד לַצַּדִּיק וְלָרָשָׁע	קרה
לַטּוֹב וְלַטָּהוֹר וְלַטָּמֵא וְלַזֹּבֵחַ	טהר
וְלַאֲשֶׁר אֵינֶנּוּ זֹבֵחַ כַּטּוֹב כַּחֹטֶא	
הַנִּשְׁבָּע כַּאֲשֶׁר שְׁבוּעָה יָרֵא׃ זֶה	שבע
רָע בְּכֹל אֲשֶׁר נַעֲשָׂה תַּחַת הַשֶּׁמֶשׁ	רוע עשה
כִּי מִקְרֶה אֶחָד לַכֹּל וְגַם לֵב בְּנֵי	
הָאָדָם מָלֵא רָע וְהוֹלֵלוֹת בִּלְבָבָם	הלל
בְּחַיֵּיהֶם וְאַחֲרָיו אֶל הַמֵּתִים׃ כִּי	חיה מות
מִי אֲשֶׁר יְחֻבַּר אֶל כָּל הַחַיִּים יֵשׁ	חבר
בִּטָּחוֹן כִּי לְכֶלֶב חַי הוּא טוֹב מִן	
הָאַרְיֵה הַמֵּת׃ כִּי הַחַיִּים יוֹדְעִים	אבה
שֶׁיָּמֻתוּ וְהַמֵּתִים אֵינָם יוֹדְעִים	
מְאוּמָה וְאֵין עוֹד לָהֶם שָׂכָר כִּי	מאם
נִשְׁכַּח זִכְרָם׃ גַּם אַהֲבָתָם גַּם	שכח
שִׂנְאָתָם גַּם קִנְאָתָם כְּבָר אָבָדָה	
וְחֵלֶק אֵין לָהֶם עוֹד לְעוֹלָם בְּכֹל	עלם
אֲשֶׁר נַעֲשָׂה תַּחַת הַשָּׁמֶשׁ׃ לֵךְ	ילך
אֱכֹל בְּשִׂמְחָה לַחְמֶךָ וּשְׁתֵה	
בְלֶב טוֹב יֵינֶךָ כִּי כְבָר רָצָה	

הָאֱלֹהִים אֶת מַעֲשֶׂיךָ׃ בְּכָל עֵת יִהְיוּ | עשה היה
בְגָדֶיךָ לְבָנִים וְשֶׁמֶן עַל רֹאשְׁךָ אַל
יֶחְסָר׃ רְאֵה חַיִּים עִם אִשָּׁה אֲשֶׁר | חסר איש
אָהַבְתָּ כָּל יְמֵי חַיֵּי הֶבְלֶךָ אֲשֶׁר נָתַן | יום חיה
לְךָ תַּחַת הַשֶּׁמֶשׁ כֹּל יְמֵי הֶבְלֶךָ כִּי
הוּא חֶלְקְךָ בַּחַיִּים וּבַעֲמָלְךָ אֲשֶׁר
אַתָּה עָמֵל תַּחַת הַשָּׁמֶשׁ׃ כֹּל אֲשֶׁר
תִּמְצָא יָדְךָ לַעֲשׂוֹת בְּכֹחֲךָ עֲשֵׂה | מצא
כִּי אֵין מַעֲשֶׂה וְחֶשְׁבּוֹן וְדַעַת וְחָכְמָה | ידע
בִּשְׁאוֹל אֲשֶׁר אַתָּה הֹלֵךְ שָׁמָּה׃ | שאל
שַׁבְתִּי וְרָאֹה תַחַת הַשֶּׁמֶשׁ כִּי לֹא | שוב
לַקַּלִּים הַמֵּרוֹץ וְלֹא לַגִּבּוֹרִים | קלל רוץ
הַמִּלְחָמָה וְגַם לֹא לַחֲכָמִים לֶחֶם וְגַם | לחם
לֹא לַנְּבֹנִים עֹשֶׁר וְגַם לֹא לַיֹּדְעִים | בין
חֵן כִּי עֵת וָפֶגַע יִקְרֶה אֶת כֻּלָּם׃ | קרה כל
כִּי גַּם לֹא יֵדַע הָאָדָם אֶת עִתּוֹ
כַּדָּגִים שֶׁנֶּאֱחָזִים בִּמְצוֹדָה רָעָה | דגה אחז
וְכַצִּפֳּרִים הָאֲחֻזוֹת בַּפָּח כָּהֵם | צוד רוע
יוּקָשִׁים בְּנֵי הָאָדָם לְעֵת רָעָה | פוח יקש
כְּשֶׁתִּפּוֹל עֲלֵיהֶם פִּתְאֹם׃ גַּם זֹה | נפל
רָאִיתִי חָכְמָה תַּחַת הַשָּׁמֶשׁ | ראה
וּגְדוֹלָה הִיא אֵלָי׃ עִיר קְטַנָּה | גדל
וַאֲנָשִׁים בָּהּ מְעָט וּבָא אֵלֶיהָ | בוא
מֶלֶךְ גָּדוֹל וְסָבַב אֹתָהּ וּבָנָה עָלֶיהָ
מְצוֹדִים גְּדֹלִים׃ וּמָצָא בָהּ אִישׁ | צוד
מִסְכֵּן חָכָם וּמִלַּט הוּא אֶת הָעִיר | סכן
בְּחָכְמָתוֹ וְאָדָם לֹא זָכַר אֶת הָאִישׁ
הַמִּסְכֵּן הַהוּא׃ וְאָמַרְתִּי אָנִי טוֹבָה
חָכְמָה מִגְּבוּרָה וְחָכְמַת הַמִּסְכֵּן | גבר
בְּזוּיָה וּדְבָרָיו אֵינָם נִשְׁמָעִים׃ | בזה שמע
דִּבְרֵי חֲכָמִים בְּנַחַת נִשְׁמָעִים | נוח
מִזַּעֲקַת מוֹשֵׁל בַּכְּסִילִים׃ טוֹבָה | כסל
חָכְמָה מִכְּלֵי קְרָב וְחוֹטֶא אֶחָד | כלה חטא
יְאַבֵּד טוֹבָה הַרְבֵּה׃ | אבד רבה

Cap. x.

זְבוּבֵי מָוֶת יַבְאִישׁ | זבב באש
יַבִּיעַ שֶׁמֶן רוֹקֵחַ יָקָר מֵחָכְמָה | נבע רקח

deo placent opera tua. Omni tempore sint vestimenta tua candida: & oleum de capite tuo non deficiat. Perfruere vita cum vxore quam diligis cũctis dieb⁹ vite instabilitatis tue q datí sunt tibi sub sole omni tempore vanitatis tue. Hec est eñi pars in vita & in labore tuo quo laboras sub sole. Quodcunq; facere potest manus tua instanter operare: quia nec opus nec ratio nec sapia nec sciẽtia erũt apud inferos: quo tu properas. Verti me ad aliud & vidi sub sole nec velociũ esse cursum nec fortium bellum nec sapientium panem nec doctorum diuitias nec artificum gratiam: sed tempus casumq; in omnibus. Nescit homo finem suum: sed sicut pisces capiũtur hamo & aues laqueo comprehenduntur: sic capiuntur homines in tempore malo cum eis extemplo superuenerit. Hanc quoq; sub sole vidi sapientiã: & pbaui maximam. Ciuitas parua & pauci in ea viri. Venit contra eam rex magnus & vallauit eam: extruxitq; munitiões p gyrũ & pfecta est obsidio. Inuẽtusq; est in ea vir pauper & sapiens & liberauit vrbem p sapiẽtiã suã: & nullus deinceps recordatus est hois illius pauperis. Et dicebã ego meliorẽ esse sapientiam fortitudine. Quõ ergo sapiẽtia pauperis contẽpta est & verba eius non sunt audita. Verba sapientum audiũtur in silentio: plus q̃ clamor principis inter stultos. Melior est sapientia q̃ arma bellica: & qui in vno peccauerit multa bona perdet.

10. Mvsce morientes perdunt suauitatem vnguenti. Preciosior est sapientia:

deus opera tua. in oi tẽpore sint ve
ὁ θεὸς τὰ ποιήματά σου. ἐν παντὶ καιρῷ ἔστωσαν ἱμα
stimẽta tua cãdida: ꝛ oleũ sup caput tuũ ne
τιά σου λευκά, καὶ ἔλαιον ἐπὶ κεφαλῆς σου μὴ
deficiat. ꝛ vide vitã cũ muliere quã dilexi
ὑστερησάτω. καὶ ἴδε ζωὴν μετὰ γυναικὸς ἧς ἠγάπη
sti oibus dieb⁹ vite vanitatis tue: q̃ data
σας πάσας ἡμέρας ζωῆς ματαιότητός σου, τὰς δο
ti sun tibi sub sole oib⁹ dieb⁹ vanita
θείσας σοι ὑπὸ τὸν ἥλιον πάσας τὰς ἡμέρας ματαιό
tis tue: qm̃ hoc pars tua in vita tua. ꝛ in
τητός σου, ὅτι αὐτὸ μερίς σου ἐν τῇ ζωῇ σου. καὶ ἐν
labore tuo quo tu laboras sub sole. omnia
τῷ μόχθῳ σου ᾧ σὺ μοχθεῖς ὑπὸ τὸν ἥλιον. πάν
nia q̃cũq; inuenerit man⁹ tua vt faciat. fm̃ potẽ
τα ὅσα ἂν εὕρῃ ἡ χείρ σου τοῦ ποιῆσαι. ὡς ἡ δύνα
tiã tuã fac: qm̃ nõ est opus ꝛ ratio
μίς σου ποίησον, ὅτι οὐκ ἔστι ποίημα καὶ λογισμὸς
ꝛ cognitio ꝛ sapia in iferno: quo tu vadis il
καὶ γνῶσις καὶ σοφία ἐν ᾅδῃ, ὅπου σὺ πορεύῃ ἐκ
luc. verti ꝛ vidi sub sole q̃ nõ
εῖ. ἐπέστρεψα καὶ εἶδον ὑπὸ τὸν ἥλιον ὅτι οὐ τοῖς
velocib⁹ cursus. Et nõ potẽtib⁹ bellũ:
κούφοις ὁ δρόμος, καὶ οὐ τοῖς δυνατοῖς ὁ πόλεμος,
et nõ sapiẽtib⁹ panis: et nõ itelli
καί γε οὐ τοῖς σοφοῖς ὁ ἄρτος, καί γε οὐ τοῖς συνε
gẽtib⁹ diuitie: et nõ cognoscẽtib⁹ grã:
τοῖς ὁ πλοῦτος, καί γε οὐ τοῖς γινώσκουσι χάρις,
qm̃ tps ꝛ occursus occurret oibus
ὅτι καιρὸς καὶ ἀπάντημα συναντήσεται τοῖς πᾶσιν
his. et nõ nouit homo tps suum:
αὐτοῖς. καί γε οὐκ ἔγνω ὁ ἄνθρωπος τὸν καιρὸν αὐ
um: sicut pisces capti in rete ma
τοῦ, ὡς οἱ ἰχθύες οἱ θηρευόμενοι ἐν ἀμφιβλήστρῳ κα
lo ꝛ sicut aues capte in laqueo. sicut ipe
κῷ καὶ ὡς ὄρνεα τὰ θηρευόμενα ἐν παγίδι. ὡς αὐτὰ
illaqueant filii hois in tps ma
παγιδεύονται οἱ υἱοὶ τοῦ ἀνθρώπου εἰς καιρὸν πονη
lũ: cũ inciderit in eos extẽplo: et hoc
ρόν, ὅταν ἐπιπέσῃ ἐπ' αὐτοὺς ἄφνω, καί γε τοῦτο
vidi sapiam sub sole: ꝛ magna est ad
εἶδον σοφίαν ὑπὸ τὸν ἥλιον, καὶ μεγάλη ἐστὶ πρός
me ciuitas pua ꝛ viri in ea pauci: ꝛ venerit
με πόλις μικρὰ καὶ ἄνδρες ἐν αὐτῇ ὀλίγοι, καὶ ἔλθῃ
rit ad eã rex magn⁹ ꝛ circũdabit eã
ἐπ' αὐτὴν βασιλεὺς μέγας καὶ κυκλώσει αὐ
ꝛ edificabit in eã aggeres magnos:
τήν, καὶ οἰκοδομήσει ἐπ' αὐτὴν χάρακας μεγάλους,
ꝛ inuenerit i ea virũ pauperẽ sapiẽtẽ. ꝛ saluabit
καὶ εὕρῃ ἐν αὐτῇ ἄνδρα πένητα σοφόν. καὶ διασώσει
ipe ciuitatẽ in sapia sua. ꝛ homo
αὐτὸς τὴν πόλιν ἐν τῇ σοφίᾳ αὐτοῦ. καὶ ἄνθρωπος
nõ recordat⁹ ẽ simul viri pauperis illi⁹.
οὐκ ἐμνήσθη σὺν τοῦ ἀνδρὸς τοῦ πένητος ἐκείνου.
ꝛ dixi ego bona sapia sup potẽtiã. ꝛ sapia
καὶ εἶπα ἐγὼ ἀγαθὴ σοφία ὑπὲρ δύναμιν. καὶ σοφία
pauperis contẽpta: ꝛ smões eius nõ sunt
τοῦ πένητος ἐξουδενωμένη, καὶ λόγοι αὐτοῦ οὐκ εἰσὶν
auditi. Sermões sapiẽtũ i quiete audiunt super
ἀκουόμενοι. Λόγοι σοφῶν ἐν ἀναπαύσει ἀκούονται ὑ
per clamorẽ potentiũ in stultitiis. bona sapiẽ
πὲρ κραυγὴν ἐξουσιαζόντων ἐν ἀφροσύναις. ἀγαθὴ σο
tia sup vasa belli. ꝛ peccans vn⁹ perdet
φία ὑπὲρ σκεύη πολέμου. καὶ ἁμαρτάνων εἷς ἀπο
det bonitatẽ multam.
λέσει ἀγαθωσύνην πολλήν.

Ca.10.

Mvsce morte corrũpũt cõdimentũ olei
Μυῖαι θανατοῦσαι σαπριοῦσι σκευασίαν ἐλαίου
dulcedinis. pciosuz paucũ
ἡδύσματος. τίμιον ὀλίγον

sapie sup gl'iam stultitie magne. cor sapiẽ
σοφίας ὑπὲρ δόξαν ἀφροσύνης μεγάλης. καρδία σο-
tis in dextrũ ei⁹: ⁊ cor stulti in sinistrũ
φοῦ εἰς δεξιὸν αὐτοῦ, καὶ καρδία ἄφρονος εἰς ἀριστερὸν
illi⁹. et in via cũ stult⁹ ãbulauerit cor
αὐτοῦ. καί γε ἐν ὁδῷ ὅταν ἄφρων πορεύηται καρδία
eius posteri⁹ erit. ⁊ q̃ cogitabit oĩa stultitia sunt.
αὐτοῦ ὑστερήσει. καὶ ἃ λογιεῖται πάντα ἀφροσύνη ἐστί.
si spũs potestatẽ hñtis ascẽderit in te: locũ
ἐὰν πνεῦμα τοῦ ἐξουσιάζοντος ἀναβῇ ἐπὶ σέ, τόπον
tuũ ne dimiseris: q: curatio faciet cessare pctã ma-
σου μὴ ἀφῇς, ὅτι ἴαμα καταπαύσει ἁμαρτίας μεγά-
gna. est malũ qđ vidi sub sole tanq̃ inuitũ qđ
λας. ἔστι πονηρία ἣν εἶδον ὑπὸ τὸν ἥλιον ὡς ἀκούσιον ὃ
exiuit a facie potestatẽ hñtis. dat⁹ ẽ stult⁹
B ἐξῆλθεν ἀπὸ προσώπου τοῦ ἐξουσιάζοντος. ἐδόθη ὁ ἄφρων
in sublimitatib⁹ magnis ⁊ diuites in humili sede-
ἐν ὕψεσι μεγάλοις καὶ πλούσιοι ἐν ταπεινῷ καθήσον-
bũt. vidi seruos in equis ⁊ pͥncipes ambulã-
ται. εἶδον δούλους ἐφ᾽ ἵππους καὶ ἄρχοντας πορευομέ-
tes vt seruos sup terrã. q̃ fodit foueã: in eã inci-
Pro. 26. νους ὡς δούλους ἐπὶ τῆς γῆς. ὁ ὀρύσσων βόθρον, ἐν αὐτῷ ἐμ-
det: ⁊ dissipantẽ sepẽ mordebit eũ coluber:
Eccl. 27.d. πεσεῖται, καὶ καθαιροῦντα φραγμὸν δήξεται αὐτὸν ὄφις.
q̃ tollit lapides labore torquebit in eis. Qui scidit li-
ἐξαίρων λίθους διαπονηθήσεται ἐν αὐτοῖς. Σχίζων ξύ-
gna periclitabit in eis: si ceciderit ferrũ:
λα κινδυνεύσει ἐν αὐτοῖς, ἐὰν ἐκπέσῃ τὸ σιδήριον,
⁊ ipse faciẽ turbauit. ⁊ potẽtias cõfirma-
καὶ αὐτὸς πρόσωπον ἐτάραξε. καὶ δυνάμεις δυναμώ-
bit: ⁊ abundãtia viro cui⁹ sapiã. si momorderit
σει, καὶ περισσεία τῷ ἀνδρὶ οὐ σοφία. ἐὰν δάκῃ ὁ
coluber in nõ murmure: ⁊ nõ est aliqđ ãpli⁹ incãtã-
ὄφις ἐν οὐ ψιθυρισμῷ, καὶ οὐκ ἔστι περισσεία τῷ ἐπᾴδον-
ti. sermões oris sapiẽtis grã: ⁊ labia stul-
C τι. λόγοι στόματος σοφοῦ χάρις, καὶ χείλη ἄφρο-
ti pͥcipitabunt eũ. initiũ oris ei⁹ stulti-
νος καταποντιοῦσιν αὐτόν. ἀρχὴ στόματος αὐτοῦ ἀφρο-
tia: ⁊ nouissime oris illi⁹ ãbages male.
σύνη, καὶ ἔσχατα στόματος αὐτοῦ περιφέρεια πονηρά.
⁊ stult⁹ multiplicabit ṽba. nõ nouit homo qđ
καὶ ὁ ἄφρων πληθύνει λόγους. οὐκ ἔγνω ὁ ἄνθρωπος τί
qđ factũ est ⁊ qđ qđ futurũ est: qm̃ post eũ quis
τὸ γενόμενον καὶ τί τὸ ἐσόμενον, ὅτι ὀπίσω αὐτοῦ τίς
nunciabit ei. labor stultorũ affliget e-
ἀπαγγελεῖ αὐτῷ. μόχθος τῶν ἀφρόνων κοπώσει αὐ-
os: q̃ nõ nouit pgere in ciuitatẽ. ve
τούς, ὃς οὐκ ἔγνω τοῦ πορευθῆναι εἰς πόλιν. οὐαί
tibi ciuitas: cui⁹ rex tu⁹ iunior: ⁊ princi-
σοι πόλις, ἧς ὁ βασιλεύς σου νεώτερος, καὶ οἱ ἄρχον-
pes tui in hora matutina comedũt. beata tu terra: cui⁹ rex
τές σου ἐν πρωίᾳ ἐσθίουσι. μακαρία σὺ γῆ, ἧς ὁ βα-
tu⁹ fili⁹ liberi: ⁊ pͥncipes tui ad
σιλεύς σου υἱὸς ἐλευθέρου, καὶ οἱ ἄρχοντές σου πρὸς
D tps vescent in potẽtia: ⁊ nõ cõfundent. in
καιρὸν φάγονται ἐν δυνάμει, καὶ οὐκ αἰσχυνθήσονται. ἐν
pigritiis humiliabit cõtignatio: ⁊ in segnicie ma-
ὀκνηρίαις ταπεινωθήσεται ἡ δόκωσις, καὶ ἐν ἀργίᾳ χει-
nuũ pstillabit dom⁹. in risũ faciũt panẽ ⁊ vinũ
ρῶν στάξει ἡ οἰκία. εἰς γέλωτα ποιοῦσιν ἄρτον καὶ οἶνος
letificat viuẽtes: ⁊ argẽto obediẽt simul
εὐφραίνει ζῶντας, καὶ τοῦ ἀργυρίου ὑπακούσεται σὺν
oĩa. et tu in consciẽtia tua regi
τὰ πάντα. καί γε σὺ ἐν συνειδήσει σου βασιλέα
nõ detrahas: ⁊ in recessib⁹ cubiculi tui ne male-
μὴ καταράσῃ, καὶ ἐν ταμιείοις κοιτώνων σου μὴ κα-
dixeris diuiti. q: volatile celi portabit
ταράσῃ πλούσιον. ὅτι πετεινὸν τοῦ οὐρανοῦ ἀποίσει
vocẽ tuã ⁊ q̃ hẽt pennas annũciabit sermo-
τὴν φωνήν σου καὶ ὁ ἔχων πτέρυγας ἀπαγγελεῖ λό-
nẽ tuũ.
γον σου.

Ca.11.

paruaq3 gloria ad tẽpus
stultitia. Cor sapientis
in dextera ei⁹: & cor stul
ti in sinistra illius. Sed &
in via stultus ambulans
cum ipse insipiens sit
omnes stultos estimat.
Si spiritus
potestatẽ habentis ascẽ
derit sup te: locũ tuũ ne
dimisens: qa curatio fa
ciet cessare peccata maxi
ma. Est malũ quod vi-
di sub sole:
quasi per errorem egre
diens a facie principis.
Positum stultum in di-
gnitate sublimi
& diuites sedere deor-
sum. Vidi
seruos in equis: & pri
cipes ambulãtes sup ter
ram quasi seruos. Qui
fodit foueã incidet in eã.
& qui dissipat sepẽ mor
debit eum coluber. Qui
transfert lapides affligẽ-
tur in eis: & q scindit li-
gna vulnerabitur ab eis.
Si retusum fuerit ferrũ:
& hoc nõ vt pri⁹ sed he
betatũ fuerit multo labo
re exacuetur: & post indu
striã seq̃tur sapiã. Si mor
deat serpẽs in silẽtio: ni
hil eo min⁹ habet q occul
te detrahit. Verba oris
sapiẽtis grã: & labia in
sipiẽtis pcipitabũt eum.
Initiũ verborũ eius stul
ticia: & nouissimũ oris
illi⁹ error pessimus. Stul
tus verba multiplicat.
Ignorat homo
quid ante se fuerit: & qd
post se futurum sit:
quis ei poterit indicare?
Labor stultorũ affliget
eos: qui nesciunt in vr-
bem pergere.
Ve tibi terra cuius rex
est puer: & cu⁹ pricipes
mane comedunt. Beata
terra cuius rex
nobilis est: & cuius prin
cipes vescũtur in tpe suo
ad reficiendũ & non ad
luxuriam. In pigriciis
humiliabitur cõtignatio
& in infirmitate manuũ
pstillabit dom⁹. In risu
faciunt panẽ & vinũ: vt
epulentur bibentes. Et
pecunie obediunt
oia. In cogitatione tua
regi nõ detrahas: & i se
creto cubiculi tui nõ ma
ledixeris diuiti: quia &
aues celi portabunt vo
cem tuam: & qui habent
pennas annunciabunt
sententiam. 11.

מִכָּבוֹד סִכְלוּת מְעָט׃ לֵב חָכָם
לִימִינוֹ וְלֵב כְּסִיל לִשְׂמֹאלוֹ׃ וְגַם
בַּדֶּרֶךְ כְּשֶׁהַסָּכָל הוֹלֵךְ לִבּוֹ חָסֵר
וְאָמַר לַכֹּל סָכָל הוּא׃ אִם רוּחַ
הַמּוֹשֵׁל תַּעֲלֶה עָלֶיךָ מְקוֹמְךָ אַל
תַּנַּח כִּי מַרְפֵּא יַנִּיחַ חֲטָאִים גְּדוֹלִים׃
יֵשׁ רָעָה רָאִיתִי תַּחַת הַשָּׁמֶשׁ
כִּשְׁגָגָה שֶׁיֹּצָא מִלִּפְנֵי הַשַּׁלִּיט׃
נִתַּן הַסֶּכֶל בַּמְּרוֹמִים רַבִּים
וַעֲשִׁירִים בַּשֵּׁפֶל יֵשֵׁבוּ׃ רָאִיתִי
עֲבָדִים עַל סוּסִים וְשָׂרִים הוֹלְכִים
כַּעֲבָדִים עַל הָאָרֶץ׃ חֹפֵר גּוּמָּץ בּוֹ
יִפּוֹל וּפוֹרֵץ גָּדֵר יִשְּׁכֶנּוּ נָחָשׁ׃ מַסִּיעַ
אֲבָנִים יֵעָצֵב בָּהֶם בּוֹקֵעַ עֵצִים
יִסָּכֶן בָּם׃ אִם קֵהָה הַבַּרְזֶל וְהוּא לֹא
פָנִים קִלְקַל וַחֲיָלִים יְגַבֵּר וְיִתְרוֹן
הַכְשֵׁר חָכְמָה׃ אִם יִשֹּׁךְ הַנָּחָשׁ בְּלוֹא
לָחַשׁ וְאֵין יִתְרוֹן לְבַעַל הַלָּשׁוֹן׃
דִּבְרֵי פִי חָכָם חֵן וְשִׂפְתוֹת כְּסִיל
תְּבַלְּעֶנּוּ׃ תְּחִלַּת דִּבְרֵי פִיהוּ סִכְלוּת
וְאַחֲרִית פִּיהוּ הוֹלֵלוּת רָעָה׃ וְהַסָּכָל
יַרְבֶּה דְבָרִים לֹא יֵדַע הָאָדָם
מַה שֶּׁיִּהְיֶה וַאֲשֶׁר יִהְיֶה מֵאַחֲרָיו
מִי יַגִּיד לוֹ׃ עֲמַל הַכְּסִילִים תְּיַגְּעֶנּוּ
אֲשֶׁר לֹא יָדַע לָלֶכֶת אֶל עִיר׃
אִי לָךְ אֶרֶץ שֶׁמַּלְכֵּךְ נָעַר וְשָׂרַיִךְ
בַּבֹּקֶר יֹאכֵלוּ׃ אַשְׁרֵיךְ אֶרֶץ שֶׁמַּלְכֵּךְ
בֶּן חוֹרִים וְשָׂרַיִךְ בָּעֵת יֹאכֵלוּ
בִּגְבוּרָה וְלֹא בַשְּׁתִי׃ בַּעֲצַלְתַּיִם
יִמַּךְ הַמְּקָרֶה וּבְשִׁפְלוּת יָדַיִם יִדְלֹף
הַבָּיִת׃ לִשְׂחוֹק עֹשִׂים לֶחֶם וְיַיִן
יְשַׂמַּח חַיִּים וְהַכֶּסֶף יַעֲנֶה אֶת הַכֹּל׃
גַּם בְּמַדָּעֲךָ מֶלֶךְ אַל תְּקַלֵּל וּבְחַדְרֵי
מִשְׁכָּבְךָ אַל תְּקַלֵּל עָשִׁיר כִּי עוֹף
הַשָּׁמַיִם יוֹלִיךְ אֶת הַקּוֹל וּבַעַל
הַכְּנָפַיִם יַגִּיד דָּבָר׃

כָּבַד
יָמַן שָׂמַל
סָכַל הָלַךְ
מָשַׁל עָלָה
קוּם נוּחַ
רָפָא גָּדַל
רוּעַ רָאָה
יָצָא פָּנָה
שָׁלַט רוּם
רָבַב עָשַׁר
שׂוּר הָלַךְ
גָּמַץ
נָפַל פָּרַץ
נָשַׁךְ נָסַע
עָצַב בָּקַע
סָכַן
פָּנָה גָּבַר
כָּשַׁר
לָשַׁן
פֶּה שָׂפָה
כָּסַל בָּלַע
חָלַל הָלַל
רוּעַ
רָבָה
הָיָה
נָגַד יָגַע
יָלַךְ
מָלַךְ שׂוּר
אָכַל
גָּבַר שָׁתָה
מָכַךְ קָרָה
דָּלַף שָׂחַק
שָׂמַח עָנָה
יָדַע קָלַל
שָׁכַב עָשַׁר
יָלַךְ
נָגַד

BIBLIOTECA NACIONAL

Cap. xi.

שַׁלַּח לַחְמְךָ עַל פְּנֵי הַמָּיִם כִּי בְרֹב פנה יום
הַיָּמִים תִּמְצָאֶנּוּ: תֶּן חֵלֶק לְשִׁבְעָה מצא נתן
וְגַם לִשְׁמוֹנָה כִּי לֹא תֵדַע מַה יִּהְיֶה שמן ידע
רָעָה עַל הָאָרֶץ: אִם יִמָּלְאוּ הֶעָבִים רוע מלא
גֶּשֶׁם עַל הָאָרֶץ יָרִיקוּ וְאִם יִפּוֹל עֵץ ריק נפל
בַּדָּרוֹם וְאִם בַּצָּפוֹן מְקוֹם שֶׁיִּפּוֹל דרם צפן
הָעֵץ שָׁם יְהוּא: שֹׁמֵר רוּחַ לֹא יִזְרָע קום היה
וְרֹאֶה בֶעָבִים לֹא יִקְצוֹר: כַּאֲשֶׁר זרע קצר
אֵינְךָ יוֹדֵעַ מַה דֶּרֶךְ הָרוּחַ כַּעֲצָמִים
בְּבֶטֶן הַמְּלֵאָה כָּכָה לֹא תֵדַע אֶת
מַעֲשֵׂה הָאֱלֹהִים אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה אֶת עשה
הַכֹּל: בַּבֹּקֶר זְרַע אֶת זַרְעֶךָ וְלָעֶרֶב
אַל תַּנַּח יָדֶךָ כִּי אֵינְךָ יוֹדֵעַ אֵי זֶה ינח
יִכְשַׁר הֲזֶה אוֹ זֶה וְאִם שְׁנֵיהֶם כשר שנה
כְּאֶחָד טוֹבִים: וּמָתוֹק הָאוֹר וְטוֹב מתק
לַעֵינַיִם לִרְאוֹת אֶת הַשָּׁמֶשׁ כִּי אִם ראה
שָׁנִים הַרְבֵּה יִחְיֶה הָאָדָם בְּכֻלָּם שנה רבה
יִשְׂמָח וְיִזְכֹּר אֶת יְמֵי הַחֹשֶׁךְ כִּי חיה שמח
הַרְבֵּה יִהְיוּ כָּל שֶׁבָּא הָבֶל: שְׂמַח בָּחוּר זכר יום
בְּיַלְדוּתֶיךָ וִיטִיבְךָ לִבְּךָ בִּימֵי בוא בחר
בְחוּרוֹתֶךָ וְהַלֵּךְ בְּדַרְכֵי לִבְּךָ יטב
וּבְמַרְאֵי עֵינֶיךָ וְדָע כִּי עַל כָּל אֵלֶּה ראה ידע
יְבִיאֲךָ הָאֱלֹהִים בַּמִּשְׁפָּט: בוא שפט

Cap. xij.

וְהָסֵר כַּעַס מִלִּבֶּךָ וְהַעֲבֵר רָעָה סור עבר
מִבְּשָׂרֶךָ כִּי הַיַּלְדוּת וְהַשַּׁחֲרוּת רוע
הָבֶל: וּזְכֹר אֶת בּוֹרְאֶיךָ בִּימֵי ברא יום
בְּחוּרֹתֶיךָ עַד אֲשֶׁר לֹא יָבֹאוּ יְמֵי בוא
הָרָעָה וְהִגִּיעוּ שָׁנִים אֲשֶׁר תֹּאמַר אֵין נגע שנה
לִי בָהֶם חֵפֶץ: עַד אֲשֶׁר לֹא תֶחְשַׁךְ אמר חשך
הַשֶּׁמֶשׁ וְהָאוֹר וְהַיָּרֵחַ וְהַכּוֹכָבִים כבב
וְשָׁבוּ הֶעָבִים אַחַר הַגָּשֶׁם: בַּיּוֹם שוב
שֶׁיָּזֻעוּ שֹׁמְרֵי הַבַּיִת וְהִתְעַוְּתוּ זוע עות
אַנְשֵׁי הֶחָיִל וּבָטְלוּ הַטֹּחֲנוֹת כִּי
מִעֵטוּ וְחָשְׁכוּ הָרֹאוֹת בָּאֲרֻבּוֹת: ראה
וְסֻגְּרוּ דְלָתַיִם בַּשּׁוּק בִּשְׁפַל קוֹל
הַטַּחֲנָה וְיָקוּם לְקוֹל הַצִּפּוֹר קום צפר

Mitte panem tuū sup trāseuntes aq̄s: quia post tpa multa inuenies illū. Da partem septem necnon & octo: qa ignoras quid futurum sit ooo mali super terram. Si replete fuerint nubes: imbrē sup terrā effundent. Si ceciderit lignū ad austrū aut ad aquilonē: in quocūq loco ceciderit ibi erit. Qui obseruat ventū nō seminat & qui considerat nubes nunq̄ metet. Quomō ignoras q̄ sit via spūs & qua rōne cōpingātur ossa in ventre pregnantis: sic nescis ooo:oooooooooo opera dei qui fabricator est oooooooooooo:oooo omniū. Mane semina semen tuum & vespere ne cesset manus tua: qa nescis quid oooooooooooo magis oriatur hoc aut illud: & si vtrumq ooo simul melius erit. Dulce lumen: & delectabile est oculis videre solem. Si oooo:oooo:oooooooooooo oooooooo annis multis vixerit homo & in his omnibus oo letus fuerit: meminisse debet tenebrosi tēpis & dierū multorū q cū venerint: vanitatis arguētur pterita. Letare ergo iuuenis i adolescētia tua: & in bono sit cor tuū in dieb' iuuētutis tue & ambula i viis cordis tui: & in intuitu oculor̄ tuorū: & scito q pro oib' his adducet te deus in iudiciū.

Aufer irā a corde 12. tuo: & amoue maliciam a carne tua. Adolescentia eni & voluptas vane sunt. Memento creatoris tui in diebus iuuētutis tue: anteq̄ veniat tempus oooooooooo afflictionis tue: & appropinquēt anni de qbus dicas non mihi placent. Anteq̄ tenebrescant oo sol & lumen & stelle & luna: oooooooo:oooooooo:oooo & reuertantur nubes post pluuiam. oooooooo Q̄n cōmouebūtur custodes dom': & nutabūt viri fortissimi: & ociose erunt molentes in oooo minuto numero: & tenebrescēt videntes p foramina: & claudēt ostia in platea in humilitate vocis molentis: & consurgēt ad vocem volucris oooo

Mitte panē tuū in faciē a- A
Ἀπόστειλον τὸν ἄρτον σου ἐπὶ πρόσωπον τοῦ ὕ-
que: q: in multitudie dier inuenies eū. da
δατος, ὅτι ἐν πλήθει τῶν ἡμερῶν εὑρήσεις αὐτόν. δὸς
partē septē: et octo: q: nō cogno
μερίδα τοῖς ἑπτά, καί γε τοῖς ὀκτώ, ὅτι οὐ γινώ-
scis qd erit malū sup terrā. si replete fuerit
σκεις τί ἔσται πονηρὸν ἐπὶ τὴν γῆν. ἐὰν πληρωθῶσι τὰ
nubes imbre sup terrā effundēt. Et si ceciderit li-
νέφη ὑετοῦ ἐπὶ τὴν γῆν ἐκχέουσιν. Καὶ ἐὰν πέσῃ ξύ-
gnū in austro: et si in borea: in loco vbi ca- B
λον ἐν τῷ νότῳ, καὶ ἐὰν ἐν τῷ βορρᾷ, τόπῳ οὗ πεσεῖ-
det lignū illic erit. q obseruat vētū nō seminabit: et q as-
ται τὸ ξύλον ἐκεῖ ἔσται. τηρῶν ἄνεμον οὐ σπείρει, καὶ βλέ-
picit in nubib' nō metet. in qb' nō est cogno
πων ἐν ταῖς νεφέλαις οὐ θερίσει. ἐν οἷς οὐκ ἔστι γινώ-
scēs q via spūs. sicut ossa in vētre
σκων τίς ἡ ὁδὸς τοῦ πνεύματος. ὡς ὀστᾶ ἐν γαστρὶ τῆς
pregnātis: sic nō cognosces opa dei:
κυοφορούσης, οὕτως οὐ γνώσῃ τὰ ποιήματα τοῦ θεοῦ, C
q̄cūq facit cūcta. in hora matutina semina se
ὅσα ποιήσει τὰ σύμπαντα. ἐν πρωΐᾳ σπεῖρον τὸ σπέρ-
mē tuū. et in vespertina ne cesset man' tua. q: nō
μα σου. καὶ ἐν ἑσπέρᾳ μὴ ἀφιέτω ἡ χείρ σου. ὅτι οὐ
cognoscis quod orietur an hoc an illud: et si
γινώσκεις ποῖον στοιχήσει ἢ τοῦτο ἢ τοῦτο, καὶ ἐὰν τὰ
duo simul: bona. et dulce lumē: et bonū
δύο ἐπὶ τὸ αὐτό, ἀγαθά. καὶ γλυκὺ τὸ φῶς, καὶ ἀγαθὸν τοῖς
oculis aspicere simul solē q: et si ānos
ὀφθαλμοῖς τοῦ βλέπειν σὺν τὸν ἥλιον ὅτι καὶ ἐὰν ἔτη
multos viuet homo in oibus illis letus
πολλὰ ζήσεται ὁ ἄνθρωπος ἐν πᾶσιν αὐτοῖς εὐφρανθή- D
erit et memor erit dier tenebrar: qm mul-
σεται καὶ μνησθήσεται τὰς ἡμέρας τοῦ σκότους, ὅτι πολ-
ti erūt: omne qd venit vanitas. Letare
λαὶ ἔσονται, πᾶν τὸ ἐρχόμενον ματαιότης. Εὐφραίνου
iuuenis in adolescētia tua: et bn̄faciat tibi cor tuū
νεανίσκε ἐν νεότητί σου, καὶ ἀγαθυνάτω σε ἡ καρδία σου
in dieb' iuuētutis tue. et ambula in viis cor-
ἐν ἡμέραις νεότητός σου. καὶ περιπάτει ἐν ὁδοῖς καρ-
dis tui irreprehēsibilis: et in intuitu oculor tuor. et co-
δίας σου ἄμωμος, καὶ ἐν ὁράσει ὀφθαλμῶν σου. καὶ γνῶ-
gnosce q in oibus his ducet te deus in iudicio.
θι ὅτι ἐπὶ πᾶσι τούτοις ἄξει σε ὁ θεὸς ἐν κρίσει. C.12

Et aufer irā a corde tuo: et amo-
Καὶ ἀπόστησον θυμὸν ἀπὸ καρδίας σου, καὶ πα-
ue maliciā a carne tua: qm adolescētia et A
ράγαγε πονηρίαν ἀπὸ σαρκός σου, ὅτι ἡ νεότης καὶ ἡ
amētia vanitas. et memēto ei' q possedit te in
ἄνοια ματαιότης. καὶ μνήσθητι τοῦ κτίσαντός σε ἐν ἡ-
diebus iuuētutis tue. vsq quo nō veniāt dies ma-
μέραις νεότητός σου. ἕως οὗ μὴ ἔλθωσιν ἡμέραι τῆς κα-
litie. et puenient anni in qb' dices: nō est mihi in
κίας. καὶ φθάσωσιν ἔτη ἐν οἷς ἐρεῖς, οὐκ ἔστι μοι ἐν
eis volūtas. vsq quo nō tenebrescat sol et lumē
αὐτοῖς θέλημα. ἕως οὗ μὴ σκοτισθῇ ὁ ἥλιος καὶ τὸ φῶς
et luna et stelle. et couertāt nubes post
καὶ ἡ σελήνη καὶ οἱ ἀστέρες. καὶ ἐπιστρέψωσι τὰ νέφη ὀπί-
pluuiā in die q̄ vtiq cōmouebunt custodes
σω τοῦ ὑετοῦ ἐν ἡμέρᾳ ᾗ ἂν σαλευθῶσι φύλακες τῆς
dom': et puertent viri potētes: et
οἰκίας, καὶ διαστραφῶσιν ἄνδρες τῆς δυνάμεως, καὶ
ociose fuerūt molētes qm diminute fuerūt. et tenebres-
ἤργησαν αἱ ἀλήθουσαι ὅτι ὠλιγώθησαν. καὶ σκοτάσου-
cēt q vidēt in foraminib' et claudēt
σιν αἱ βλέπουσαι ἐν ταῖς ὀπαῖς, καὶ κλείσουσι
hostiū in platea in infirmitate vocis molētis. B
θύρας ἐν ἀγορᾷ ἐν ἀσθενείᾳ φωνῆς τῆς ἀληθούσης.
et cōsurget ad vocē passeris
καὶ ἀναστήσεται εἰς φωνὴν τοῦ στρουθίου ooooooooooo

oooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooo

Trãsla.gre.lxx.cũ iter.latina.

⁊ humiliabunt oēs filie cantus.
καὶ ταπεινωθήσονται πᾶσαι αἱ θυγατέρες τοῦ ᾄσματος.
et ab excelso videbūt. ⁊ pauores in via: ⁊ flore
καί γε ἀπὸ ὕψους ὄψονται. καὶ θάμβοι ἐν τῇ ὁδῷ, καὶ ἀνθή
bit amygdal᷒: ⁊ īpinguet locusta. ⁊ dissipe
σει τὸ ἀμύγδαλον, καὶ παχυνθῇ ἡ ἀκρίς. καὶ διασκεδασ
tur capparis qm̄ iuit homo in domū secu
θῇ ἡ κάππαρις ὅτι ἐπορεύθη ὁ ἄνθρωπος εἰς οἶκον αἰῶ
li sui: ⁊ circuerūt in platea plāgentes. vsq quo nō
νος αὐτοῦ, καὶ ἐκύκλωσαν ἐν ἀγορᾷ οἱ κοπτόμενοι. ἕως οὗ μὴ
euertat funicul᷒ argēti ⁊ cōprimat aurū electū
ἀνατραπῇ σχοινίον τοῦ ἀργυρίου καὶ συνθλιβῇ τὸ ἀνθέμιον τοῦ
auri: ⁊ cōterat hydria sup fontē. ⁊ coar
C χρυσίου, καὶ συντριβῇ ἡ ὑδρία ἐπὶ τὴν πηγήν. καὶ συν
tetur rota sup laccū: ⁊ reuertat puluis
τροχάσῃ ὁ τροχὸς ἐπὶ τὸν λάκκον, καὶ ἐπιστρέψῃ ὁ χοῦς
in terrā vt erat. ⁊ spūs redeat ad deū q
ε.ι.α. ἐπὶ τὴν γῆν ὡς ἦν. καὶ τὸ πνεῦμα ἐπιστρέψῃ πρὸς τὸν θεὸν ὃς
dedit illū. Uanitas vanitatū dixit ecclesia
ἔδωκεν αὐτό. Ματαιότης ματαιοτήτων εἶπεν ὁ ἐκκλησια
stes oia vanitas. ⁊ supfluū qm̄ fuit eccle
στής, τὰ πάντα ματαιότης. καὶ περισσὸν ὅτι ἐγένετο ἐκκλη
siastes sapiēs. ⁊ docuit cognitionē pplm. ⁊ auris inue
σιαστὴς σοφός. καὶ ἐδίδαξε γνῶσιν τὸν λαόν. καὶ οὖς ἐξιχνι
stigabit ornatū pabolaꝝ. multa q̄siuit ecclesia
άσεται κόσμιον παραβολῶν. πολλὰ ἐζήτησεν ἐκκλησια
stes vt inueniret fmōes volūtatis ⁊ qd scriptū est rectitu
D στὴς τοῦ εὑρεῖν λόγους θελήματος καὶ γεγραμμένον εὐθύτη
dinis fmōes veritatis. fmōes sapiētū vt stimuli boū.
τος λόγους ἀληθείας. λόγοι σοφῶν ὡς τὰ βούκεντρα.
⁊ vt claui plātati: q a psedentib᷒ dati
καὶ ὡς ἧλοι πεφυτευμένοι, οἳ παρὰ τῶν συνθεμάτων ἐδό
sunt de pastore vno superfluū ex his: fili mi ca
θησαν ἐκ ποιμένος ἑνὸς περισσὸν ἐξ αὐτῶν, υἱέ μου φύλαξ
ue facere libros multos nō est finis ⁊
αι τοῦ ποιῆσαι βιβλία πολλά. οὐκ ἔστι περασμός καὶ
meditatio multa labor carnis. finis fmōis: oē
μελέτη πολλὴ κόπωσις σαρκός. τέλος λόγου, τὸ πᾶν
audi: deū time: ⁊ mādata ei᷒ obserua.
ἄκουε, τὸν θεὸν φοβοῦ, καὶ τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ φύλασσε.
qm̄ hoc ois homo. quia omne opus
ὅτι τοῦτο πᾶς ἄνθρωπος. ὅτι σύμπαν τὸ ποίημα
ducet de᷒ in iudicio. in omni neglecto si
ἄξει ὁ θεὸς ἐν κρίσει. ἐν παντὶ παρεωραμένῳ ἐὰν
bonū ⁊ si malum.
ἀγαθὸν καὶ ἐὰν πονηρόν.

CANTICVM CANTICORVM.
ΑΣΜΑ ΑΣΜΑΤΩΝ.

Canticū cāticoꝝ: qd est salomoni. oscu
A α̅ Ἆσμα ᾀσμάτων, ὅ ἐστι τῷ σαλωμών. φιλη
letur me ab osculis oris sui.
σάτω με ἀπὸ φιλημάτων στόματος αὐτοῦ.
qm̄ bona vbera tua sup vinū. ⁊ odor vnguētoꝝ tuoꝝ su
ὅτι ἀγαθοὶ μαστοί σου ὑπὲρ οἶνον. καὶ ὀσμὴ μύρων σου ὑπ
per oia aromata vnguētū euacuatū nomē tuū. ppt
ὲρ πάντα τὰ ἀρώματα μύρον ἐκκενωθὲν ὄνομά σου. διὰ
hoc adolescētule dilexerūt te: traxerūt me. post te in
τοῦτο νεάνιδες ἠγάπησάν σε, εἵλκυσάν με. ὀπίσω σου εἰς
odorē vnguētoꝝ tuoꝝ currem᷒. introduxit me rex
ὀσμὴν μύρων σου δραμοῦμεν. εἰσήνεγκέ με ὁ βασιλεὺς
in cellariū suū. exultem᷒ ⁊ letemur
εἰς τὸ ταμιεῖον αὐτοῦ. ἀγαλλιασώμεθα καὶ εὐφρανθῶμεν
in te. diligem᷒ vbera tua super vinū. rectitudo di
ἐν σοί. ἀγαπήσομεν μαστούς σου ὑπὲρ οἶνον. εὐθύτης ἠ
B lexit te: nigra sum ⁊ formosa filie hieru
γάπησέ σε, μέλαινά εἰμι καὶ καλή θυγατέρες ἱερου
salē. sicut tabernacula cedar.
σαλήμ. ὡς σκηνώματα κηδάρ.

Trãsla.B.Hie.

et obsurdescent oēs filie
carminis. Excelsa quoq
timebūt & formidabūt
in via: florebit amygda
lus: īpinguabitur locusta
& dissipabitur capparis.
Qm̄ ibit hō in domū
eternitatis sue: & circui
bunt in platea plangen
tes. Antequam
rūpatur funiculus argē
teus & recurrat vitta aurea
& cōteratur hydria sup
fontē: & cōfrigatur rota
sup cisternā: & reuerta
tur puluis in terrā suam
vnde erat: & spiritus re
deat ad deum
qui dedit illū. Vanitas
vanitatum dixit
ecclesiastes: & oia vanitas.
Cumq esset sapiētissim᷒
ecclesiastes docuit
pplm̄ & enarrauit q̄ fece
rat: & inuestigās cōposuit
parabolas multas: que
suīt verba vtilia
& cōscripsit fmones re
ctissimos ac veritate ple
nos. Verba sapientiū si
cut stimuli & q̄si claui in
altū defixa: q̄ p magistro
rū cōsiliū data sunt a pa
store vno. His ampli᷒ fi
li mi ne reqras. Faciendi
plures libros null᷒ est fi
nis: frequensq meditaz
tio: carnis afflictio ē. Fi
nē loquēdi pariter oēs
audiamus. Deū time &
mandata eius
obserua. Hoc est oīs
homo. Cuncta que fiūt
adducet deus in iudiciū
pro
omni abscondito siue
bonū siue malum sit.

Explicit liber ecclesiastes.

Incipit canticum
canticorum.

OSculetur me ab oscu
lis oris sui: quia me
liora sunt vbera tua vino
fragrātia vnguētis op
timis. Oleū effusum no
men tuū: ideo adolescen
tule dilexerūt te. Trahe
me post te: curremus.
Introduxit me rex in cel
laria sua. Exultabim᷒ &
letabimur in te: memo
res vberū tuoꝝ sup vinū.
Recti diligūt te. Nigra
sum sed formosa
filie hierusalem sicut ta
bernacula cedar:

Tex.heb.Cãticũ.j. Pritiua.heb.

וְיִשַּׁחוּ כָּל בְּנוֹת הַשִּׁיר׃ גַּם מִגָּבֹהַּ — שוח שור
יִרָאוּ וְחַתְחַתִּים בַּדֶּרֶךְ וְיָנֵאץ הַשָּׁקֵד — ראה חתת
וְיִסְתַּבֵּל הֶחָגָב וְתָפֵר הָאֲבִיּוֹנָה כִּי — נאץ סבל פור אבה
הֹלֵךְ הָאָדָם אֶל בֵּית עוֹלָמוֹ וְסָבְבוּ — עלם ספד
בַשּׁוּק הַסֹּפְדִים׃ עַד אֲשֶׁר לֹא — רתק רוץ
יִרָתֵק חֶבֶל הַכֶּסֶף וְתָרוּץ גֻּלַּת הַזָּהָב — גלל שבר
וְתִשָּׁבֶר כַּד עַל הַמַּבּוּעַ וְנָרֹץ הַגַּלְגַּל — נבע רוץ
אֶל הַבּוֹר׃ וְיָשֹׁב הֶעָפָר עַל הָאָרֶץ — גלל שוב
כְּשֶׁהָיָה וְהָרוּחַ תָּשׁוּב אֶל הָאֱלֹהִים — היה
אֲשֶׁר נְתָנָהּ׃ הֲבֵל הֲבָלִים אָמַר
הַקּוֹהֶלֶת הַכֹּל הָבֶל׃ וְיֹתֵר שֶׁהָיָה
קֹהֶלֶת חָכָם עוֹד לִמַּד דַּעַת אֶת — ידע
הָעָם וְאִזֵּן וְחִקֵּר תִּקֵּן מְשָׁלִים
הַרְבֵּה׃ בִּקֵּשׁ קֹהֶלֶת לִמְצֹא דִּבְרֵי — רבה
חֵפֶץ וְכָתוּב יֹשֶׁר דִּבְרֵי אֱמֶת׃ דִּבְרֵי — כתב
חֲכָמִים כַּדָּרְבֹנוֹת וּכְמַשְׂמְרוֹת — ספר נטע
נְטוּעִים בַּעֲלֵי אֲסֻפּוֹת נִתְּנוּ מֵרֹעֶה
אֶחָד׃ וְיֹתֵר מֵהֵמָּה בְּנִי הִזָּהֵר עֲשׂוֹת — זהר עשה
סְפָרִים הַרְבֵּה אֵין קֵץ וְלַהַג הַרְבֵּה
יְגִעַת בָּשָׂר׃ סוֹף דָּבָר הַכֹּל נִשְׁמָע — שמע
אֶת הָאֱלֹהִים יְרָא וְאֶת מִצְוֹתָיו — צוה
שְׁמוֹר כִּי זֶה כָּל הָאָדָם׃ כִּי אֶת כָּל — שמר
מַעֲשֶׂה הָאֱלֹהִים יָבִא בְמִשְׁפָּט עַל — עשה בוא
כָּל נֶעְלָם אִם טוֹב וְאִם רָע׃ — שפט עלם
רוע

Cap.j.
שִׁיר הַשִּׁירִים אֲשֶׁר לִשְׁלֹמֹה׃
יִשָּׁקֵנִי מִנְּשִׁיקוֹת פִּיהוּ כִּי טוֹבִים — שור נשק
דֹּדֶיךָ מִיָּיִן׃ לְרֵיחַ שְׁמָנֶיךָ טוֹבִים — פה דוד
שֶׁמֶן תּוּרַק שְׁמֶךָ עַל כֵּן עֲלָמוֹת — ריק
אֲהֵבוּךָ׃ מָשְׁכֵנִי אַחֲרֶיךָ נָּרוּצָה — רוץ
הֱבִיאַנִי הַמֶּלֶךְ חֲדָרָיו נָגִילָה וְנִשְׂמְחָה — בוא גיל
בָּךְ נַזְכִּירָה דֹדֶיךָ מִיַּיִן מֵישָׁרִים — שמח זכר
אֲהֵבוּךָ׃ שְׁחוֹרָה אֲנִי וְנָאוָה — ישר שחר
בְּנוֹת יְרוּשָׁלִָם כְּאָהֳלֵי קֵדָר — אוה בנה

כִּירִיעוֹת שְׁלֹמֹה׃ אַל תִּרְאוּנִי יָרַע רָאָה
שֶׁאֲנִי שְׁחַרְחֹרֶת שֶׁשֱּׁזָפַתְנִי הַשָּׁמֶשׁ אֲנִי שָׁזַף
בְּנֵי אִמִּי נִחֲרוּ בִי שָׂמֻנִי נֹטֵרָה חָרָה שׂוּם
אֶת הַכְּרָמִים כַּרְמִי שֶׁלִּי לֹא
נָטָרְתִּי׃ הַגִּידָה לִּי שֶׁאָהֲבָה נָגַד אָהַב
נַפְשִׁי אֵיכָה תִרְעֶה אֵיכָה תַּרְבִּיץ רָעָה רָבַץ
בַּצָּהֳרָיִם שַׁלָּמָה אֶהְיֶה כְּעֹטְיָה לָמָה הָיָה
עַל עֶדְרֵי חֲבֵרָיִךְ׃ אִם לֹא תֵדְעִי עָטָה יָדַע
לָךְ הַיָּפָה בַּנָּשִׁים צְאִי לָךְ נָשָׁה יָצָא
בְּעִקְבֵי הַצֹּאן וּרְעִי אֶת גְּדִיֹּתַיִךְ רָעָה
עַל מִשְׁכְּנוֹת הָרֹעִים׃ לְסֻסָתִי שָׁכַן סוּס
בְּרִכְבֵי פַרְעֹה דִּמִּיתִיךְ רַעְיָתִי׃ נָאווּ דָּמָה רָעָה
לְחָיַיִךְ בַּתֹּרִים צַוָּארֵךְ בַּחֲרוּזִים׃ נָאָה לָחָה
תּוֹרֵי זָהָב נַעֲשֶׂה לָּךְ עִם נְקֻדּוֹת צוּר חָרַז
הַכָּסֶף׃ עַד שֶׁהַמֶּלֶךְ בִּמְסִבּוֹ עָשָׂה סָבַב
נִרְדִּי נָתַן רֵיחוֹ׃ צְרוֹר הַמֹּר צָרַר
דּוֹדִי לִי בֵּין שָׁדַי יָלִין׃ אֶשְׁכֹּל שַׁד לוּן
הַכֹּפֶר דּוֹדִי לִי בְּכַרְמֵי עֵין גֶּדִי׃ שָׁכַל
הִנָּךְ יָפָה רַעְיָתִי הִנָּךְ יָפָה עֵינַיִךְ הִנֵּה
יוֹנִים׃ הִנְּךָ יָפֶה דוֹדִי אַף נָעִים נָעַם
אַף עַרְשֵׂנוּ רַעֲנָנָה׃ קֹרוֹת בָּתֵּינוּ קָרָה בַּיִת
אֲרָזִים רַהִיטֵנוּ בְּרוֹתִים׃ רָהַט בְּרֹת

Cap.ij.

אֲנִי חֲבַצֶּלֶת הַשָּׁרוֹן שָׁרָה
שׁוֹשַׁנַּת הָעֲמָקִים׃ כְּשׁוֹשַׁנָּה בֵּין שׁוּשַׁן
הַחוֹחִים כֵּן רַעְיָתִי בֵּין הַבָּנוֹת׃ חוּח
כְּתַפּוּחַ בַּעֲצֵי הַיַּעַר כֵּן דּוֹדִי בֵּין תָּפַח
הַבָּנִים בְּצִלּוֹ חִמַּדְתִּי וְיָשַׁבְתִּי וּפִרְיוֹ פָּרָה
מָתוֹק לְחִכִּי׃ הֱבִיאַנִי אֶל בֵּית הַיָּיִן מָתַק חֵךְ
וְדִגְלוֹ עָלַי אַהֲבָה׃ סַמְּכוּנִי בָּאֲשִׁישׁוֹת בּוֹא אָשַׁשׁ
רַפְּדוּנִי בַּתַּפּוּחִים כִּי חוֹלַת אַהֲבָה חָלָה
אָנִי׃ שְׂמֹאלוֹ תַּחַת לְרֹאשִׁי וִימִינוֹ שְׂמֹאל יָמַן
תְּחַבְּקֵנִי׃ הִשְׁבַּעְתִּי אֶתְכֶם בְּנוֹת חָבַק שָׁבַע
יְרוּשָׁלַםִ בִּצְבָאוֹת אוֹ בְּאַיְלוֹת
הַשָּׂדֶה אִם תָּעִירוּ וְאִם תְּעוֹרְרוּ עוּר
אֶת הָאַהֲבָה עַד שֶׁתֶּחְפָּץ׃ קוֹל חָפֵץ
דּוֹדִי הִנֵּה זֶה בָּא מְדַלֵּג עַל הֶהָרִים בּוֹא דָּלַג

sicut pelles salomonis.
Nolite me considerare
q fusca sim: quia deco
lorauit me sol. oooooo
Filii matris mee pugnaue
rūt cōtra me: posuerunt
me custodem in vineis.
Vineam meam non oo
custodiui. Indica mihi
quem diligit oooooooo
anima mea: vbi pascas:
vbi cubes oooooooooo
in meridie: ne vagari
incipiam oooooooooo
post greges sodalium
tuorum. Si ignoras ooo
te o pulcherrima inter
mulieres egredere & abi
post vestigia gregū tuo
rum & pasce hedos tuos
iuxta tabernacula pasto
rum. Equitatui meo ooo
in curribus pharaonis
assimilaui te amica mea
Pulchre sunt gene tue
sicut turturis: collū tuū
sicut monilia. Murenu
las aureas faciemꝰ tibi:
vermiculatas argento.
Dum esset rex in accubi
tu suo nardus mea dedit
odorem suū. Fasciculus
myrrhe dilectꝰ meus mi
hi: inter vbera mea cō-
morabitur. Botrꝰ cypri
dilectus meꝰ mihi: in vi
neis engaddi. Ecce tu
pulchra es amica mea:
ecce tu pulchra: ocli tui
colūbarum. Ecce tu pul
cher es dilecte mi & de-
corus. Lectulus nr̄ flori-
dus: tigna domorū nr̄a-
rum cedrina: laquearia
nostra cupressina. 2.
EGo flos campi &
lilium conuallium.
Sicut lilium inter ooooo
spinas sic amica mea in
ter filias. oooooooooo
Sicut malus inter ligna
syluarū: sic dilectꝰ meꝰ
inter filios. Sub vmbra
illius quē desiderauerā se
di: & fructꝰ eiꝰ dulcis gut
turi meo. Introduxit me
in cellā vinariā: ordina
uit in me charitatē. Ful-
cite me floribus: stipate
me malis: qa amore lā
gueo. Leua eius sub ca
pite meo: & dextera illiꝰ
amplexabitur me. Adiu
ro vos filie oooooooo
hierusalem per capreas
ceruosq; oooooooo
camporū: ne suscitetis
neq; euigilare faciatis
dilectam quousq; ipsa
velit. Vox oooooooo
dilecti mei: ecce iste ve
nit saliens in montibus

sicut pellis salomonis. ne aspiciatis quia ego sum nigrefa
ὡς δέῤῥεις σαλωμῶντος. μὴ βλέψητε ὅτι ἐγώ εἰμι μεμε-
cta: quia aspexit me sol: filij matris mee
λανωμένη, ὅτι παρέβλεψέ με ὁ ἥλιος. υἱοὶ μητρός μου
pugnauerūt in me. posuerūt me custodē in vi
ἐμαχέσαντο ἐν ἐμοί. ἔθεντό με φυλάκισσαν ἐν ἀμπε-
neis: vineā meā nō custodiui. renūcia mihi
λῶσιν, ἀμπελῶνα ἐμὸν οὐκ ἐφύλαξα. ἀπάγγειλόν μοι
quē dilexit aīa mea: vbi pascis: vbi cu
ὃν ἠγάπησεν ἡ ψυχή μου, ποῦ ποιμαίνεις, ποῦ κατα-
bas in meridie. nequādo fiā vt circundu-
λύεις ἐν μεσημβρίᾳ. μήποτε γένωμαι ὡς περιβαλλο- C
cta in gregibꝰ sodaliū tuoꝝ. si nō nosti te ipsam
μένη ἐπ' ἀγέλαις ἑταίρων σου. ἐὰν μὴ γνῷς σεαυτὴν ἡ
pulchra i mulieribꝰ. Egredere tu in vestigijs gregū:
καλὴ ἐν γυναιξίν. ἔξελθε σὺ ἐν πτέρναις τῶν ποιμνίων,
⁊ pasce hedos tuos in tabernaculis pa-
καὶ ποίμαινε τὰς ἐρίφους σου ἐπὶ σκηνώμασι τῶν ποι-
storꝝ. equo meo in curribꝰ pharaonis assimilaui te
μένων. τῇ ἵππῳ μου ἐν ἅρμασι φαραὼ ὡμοίωσά σε ἡ
amica mea. qd pulchre facte sūt gene tue vt turturis.
πλησίον μου. τί ὡραιώθησαν σιαγόνες σου ὡς τρυγόνος.
collū tuū sicut monilia simulachra auri facie
τράχηλός σου ὡς ὁρμίσκοι ὁμοιώματα χρυσίου ποιήσο-
mus tibi. cū vermiculationibꝰ argēti donec rex
μέν σοι. μετὰ στιγμάτων τοῦ ἀργυρίου ἕως οὗ ὁ βασι- D
in accubitu suo. nardus mea dedit odorē
λεὺς ἐν ἀνακλίσει αὐτοῦ. νάρδος μου ἔδωκεν ὀσμὴν
suū. fasciculꝰ stactes nepos meꝰ mihi.
αὐτοῦ. ἀπόδεσμος τῆς στακτῆς ἀδελφιδός μου ἐμοί.
in medio vberꝝ meoꝝ morabit᷑. botrꝰ cy-
ἀναμέσον τῶν μαστῶν μου αὐλισθήσεται. βότρυς τῆς κύ-
pri nepos meꝰ mihi: in vineis in gaddi.
πρου ἀδελφιδός μου ἐμοί, ἐν ἀμπελῶσιν ἐν γαδδί.
ecce es pulchra amica mea: ecce es pulchra. oculi
ἰδοὺ εἶ καλὴ ἡ πλησίον μου, ἰδοὺ εἶ καλή. ὀφθαλμοί
tui colūbe. ecce es pulcher nepos meꝰ. et
σου περιστεραί. ἰδοὺ εἶ καλὸς ἀδελφιδός μου. καί γε
decorꝰ ad lectulū nostrū vmbrosus: tigna domoꝝ nr̄aꝝ ce-
ὡραῖος πρὸς κλίνῃ ἡμῶν σύσκιος. δοκοὶ οἴκων ἡμῶν κέ-
dri: laquearia nr̄a cupressi.
δροι, φατνώματα ἡμῶν κυπάρισσοι. Ca.2.
EGo flos cāpi: liliū cōualliū: sicut
Ἐγὼ ἄνθος τοῦ πεδίου, κρίνον τῶν κοιλάδων, ὡς A
liliū in medio spinaꝝ: sic amica mea in me
κρίνον ἐν μέσῳ ἀκανθῶν, οὕτως ἡ πλησίον μου ἀναμέ-
dio filiaꝝ. sicut malū in lignis syl-
σον τῶν θυγατέρων. ὡς μῆλον ἐν τοῖς ξύλοις τοῦ δρυ-
ue sic nepos meꝰ in medio filioꝝ. in
μοῦ οὕτως ἀδελφιδός μου ἀναμέσον τῶν υἱῶν. ἐν τῇ
vmbraculo eiꝰ desideraui: ⁊ sedi ⁊ fructꝰ eiꝰ
σκιᾷ αὐτοῦ ἐπεθύμησα, καὶ ἐκάθισα καὶ καρπὸς αὐ-
dulcis in gutture meo. Introducite me in
τοῦ γλυκὺς ἐν λάρυγγί μου. Εἰσαγάγετέ με εἰς
domū vini: ordinate in me dilectionē: firmate G.1.a.
οἶκον τοῦ οἴνου, τάξατε ἐπ' ἐμὲ ἀγάπην, στηρίσατέ
me in vnguētis: cōstipate me in malis: qꝛ vulnera
με ἐν μύροις, στοιβάσατέ με ἐν μήλοις, ὅτι τετρω-
ta amore ego. leua eiꝰ sub capite
μένη ἀγάπης ἐγώ. εὐώνυμος αὐτοῦ ὑπὸ τὴν κεφαλήν
meo: et dextera illiꝰ amplexabit᷑ me. adiuraui
μου, καὶ ἡ δεξιὰ αὐτοῦ περιλήψεταί με. ὥρκισα
vos filie hierl̄m in potētijs ⁊ in
ὑμᾶς θυγατέρες ἱερουσαλὴμ ἐν ταῖς δυνάμεσι καὶ ἐν B
fortitudinibꝰ agri. si suscitaueritis ⁊ excita
ταῖς ἰσχύσεσι τοῦ ἀγροῦ. ἐὰν ἐγείρητε καὶ ἐξεγεί-
ueritis dilectionē quousq; voluerit. voce nepotis
ρητε τὴν ἀγάπην ἕως οὗ θελήσῃ. φωνὴ ἀδελφιδοῦ
mei: ecce hic venit saliēs in mōtes:
μου, ἰδοὺ οὗτος ἥκει πηδῶν ἐπὶ τὰ ὄρη, oooooo

Trāsla.gre.lxx.cū iter.latina.

trāsiliens sup colles. Similis est ne
διαλλόμενος ἐπὶ τοὺς βουνούς. Ὅμοιός ἐστιν ἀδελφι-
pos me⁹ capree aut hinnulo ceruoꝝ. ecce vbi stetit
δός μου τῇ δορκάδι ἢ νεβρῷ ἐλάφων. ἰδοὺ οὗ ἕστηκεν
post parietē nr̄m: pspiciens per fene-
ὀπίσω τοῦ τοίχου ἡμῶν, παρακύπτων διὰ τῶν θυρί-
stras. respiciēs per retia. respōdet ne
δων· ἐκκύπτων διὰ τῶν δικτύων. ἀποκρίνεται ἀδελφι-
pos me⁹ ꝛ dicit mihi: surge veni amica mea: for
δός μου, καὶ λέγει μοι, ἀνάστα ἐλθὲ ἡ πλησίον μου, κα-
mosa mea: colūba mea: q: ecce hyēs trāsijt.
λή μου, περιστερά μου, ὅτι ἰδοὺ ὁ χειμὼν παρῆλθεν.
imber abijt recessit sibi: flores apparuerūt in
ὁ ὑετὸς ἀπῆλθεν ἐπορεύθη ἑαυτῷ, τὰ ἄνθη ὤφθη ἐν τῇ
C terra: tpō putatiōis pūenit: vox turturis audi-
γῇ, καιρὸς τῆς τομῆς ἔφθακε, φωνὴ τῆς τρυγόνος ἠκού-
ta ē in terra nr̄a. fic⁹ ptulit grossos suos.
σθη ἐν τῇ γῇ ἡμῶν. ἡ συκῆ ἐξήνεγκεν ὀλύνθους αὐτῆς. αἱ
vinee germināte dederūt odorē. Surge veni ami-
ἄμπελοι κυπρίζουσαι ἔδωκαν ὀσμήν. Ἀνάστα ἐλθὲ ἡ πλη-
ca mea: formosa mea: colūba mea. ꝛ veni tu colū-
σίον μου καλή μου, περιστερά μου. καὶ ἐλθὲ σὺ περιστε-
ba mea in tegmine petre inherēs antemura-
ρά μου, ἐν σκέπῃ τῆς πέτρας ἐχομένη τοῦ προτειχί-
li. ostēde mihi aspectū tuū ꝛ audire fac me
σματος. δεῖξόν μοι τὴν ὄψιν σου καὶ ἀκούτισόν με τὴν
vocē tuā: qm̄ vox tua dulcis: ꝛ facies tua de-
φωνήν σου, ὅτι ἡ φωνή σου ἡδεῖα, καὶ ἡ ὄψις σου ὡ-
cora. capite nobis vulpes paruas q̄ demoliunt
D ραία. πιάσατε ἡμῖν ἀλώπεκας μικροὺς ἀφανίζοντας
vineas. ꝛ vinee nr̄e germināt ne-
ἀμπελῶνας. καὶ αἱ ἄμπελοι ἡμῶν κυπρίζουσιν. ἀδελ-
pos me⁹ mihi: et ego illi. q̄ pascis in lilijs:
φιδός μου ἐμοί, κἀγὼ αὐτῷ. ὁ ποιμαίνων ἐν τοῖς κρίνοις,
donec aspirauerit dies ꝛ mote fuerint vmbre. reuer-
ἕως οὗ διαπνεύσῃ ἡ ἡμέρα καὶ κινηθῶσιν αἱ σκιαί. ἀπό-
tere: similis esto tu nepos me⁹ dorcadi vel hin-
στρεψον, ὁμοιώθητι σὺ ἀδελφιδέ μου τῷ δόρκωνι ἢ νε-
nulo ceruoꝝ sup mōtes cōcauitatū.
βρῷ ἐλάφων ἐπὶ ὄρη κοιλωμάτων. C.3.

A Super lectulū meū in noctib⁹: qsiui quē dilexit
Ἐπὶ κοίτην μου ἐν νυξὶν, ἐζήτησα ὃν ἠγάπησεν
aia mea. qsiui illū ꝛ nō inueni illū. voca-
ἡ ψυχή μου. ἐζήτησα αὐτὸν καὶ οὐχ εὗρον αὐτόν. ἐκά-
ui eū: ꝛ nō audiuit me. Surgā iā ꝛ
λεσα αὐτόν, καὶ οὐχ ὑπήκουσέ μου. ἀναστήσομαι δὴ καὶ
circuibo in ciuitate. in foris ꝛ in
κυκλώσω ἐν τῇ πόλει. ἐν ταῖς ἀγοραῖς καὶ ἐν ταῖς
plateis. ꝛ querā quē dilexit aia mea. que-
πλατείαις. καὶ ζητήσω ὃν ἠγάπησεν ἡ ψυχή μου. ἐζή-
siui illū: ꝛ nō inueni illū. inuenerūt me q̄ custo-
τησα αὐτόν, καὶ οὐχ εὗρον αὐτόν. εὕροσάν με οἱ τηροῦν-
diūt: q̄ circuūt in ciuitate. nū quē dilexit ani-
τες, οἱ κυκλοῦντες ἐν τῇ πόλει. μὴ ὃν ἠγάπησεν ἡ ψυ-
ma mea vidistis? et paꝝ cū ptrāsiui ab eis.
χή μου ἴδετε; ὡς μικρὸν ὅτε παρῆλθον ἀπ' αὐτῶν.
B donec inueni quē dilexit aia mea. tenui eū
ἕως οὗ εὗρον ὃν ἠγάπησεν ἡ ψυχή μου. ἐκράτησα αὐ-
ꝛ nō dimisi eū: donec introduxi eū.
τὸν καὶ οὐκ ἀφῆκα αὐτόν, ἕως οὗ εἰσήγαγον αὐτόν.
in domū matris mee: ꝛ in cellā ei⁹ q̄
εἰς τὸν οἶκον μητρός μου, καὶ εἰς ταμιεῖον τῆς συλ-
cōcepit me. adiuraui vos filie hierlm
λαβούσης με. ὥρκισα ὑμᾶς θυγατέρες ἱερουσαλὴμ
in potētijs ꝛ in fortitudinib⁹ agri.
ἐν ταῖς δυνάμεσι καὶ ἐν ταῖς ἰσχύσεσι τοῦ ἀγροῦ.
si suscitaueritis ꝛ excitaueritis
ἐὰν ἐγείρητε καὶ ἐξεγείρητε

Trāsla.B.Hie.

transiliēs colles. Similis est dilectus meus capree hinnuloq; ceruorum. En ipse stat post parietem nostrum respiciens per fenestras: prospiciens per cancellos. En dilectus meus loquitur mihi. Surge & propera amica mea formosa mea & veni. Iam enim hyems transiit imber abiit & recessit. Flores apparuerunt in terra: tempus putatiōis aduenit. Vox turturis audita est in terra nostra. Ficus protulit grossos suos. Vinee florentes dederunt odorem. Surge propera amica mea speciosa mea & veni: columba mea in foraminib⁹ petre in cauerna macerie. Ostende mihi faciem tuam: sonet vox tua in auribus meis. Vox enī tua dulcis: & facies tua decora. Capite nobis vulpes paruulas q̄ demoliūtur vineas. Nam vinea nr̄a floruit. Dilectus meus mihi: & ego illi q pascitur iter lilia: donec aspiret dies: & inclinētur vmbre. Reuertere: similis esto dilecte mi capree hinnuloq; ceruorum super montes bethel. 3.

IN lectulo meo per noctem quesiui quem diligit anima mea. Quesiui illum & non inueni. Surgam & circuibo ciuitatē: per vicos & plateas queram quē diligit anima mea. Quesiui illum & non inueni. Inuenerunt me vigiles qui custodiūt ciuitatem. Num quem diligit anima mea vidistis? Paululum cum pertransissem eos: inueni quē diligit anima mea. Tenui eum nec dimittā: donec introducā illum in domū matris mee: & in cubiculum genitricis mee. Adiuro vos filie hierusalem per capreas ceruosq; camporū ne suscitetis neq; euigilare faciatis

Tex.heb.Cātica.iij. Pritiua.heb.

מְקַפֵּץ עַל הַגְּבָעוֹת׃ דּוֹמֶה דוֹדִי	קָפַץ דָּצָה
לִצְבִי אוֹ לְעֹפֶר הָאַיָּלִים הִנֵּה	צָבָה
זֶה עוֹמֵד אַחַר כָּתְלֵנוּ מַשְׁגִּיחַ	עָמַד שָׁגַח
מִן הַחַלֹּנוֹת מֵצִיץ מִן הַחֲרַכִּים׃	חָלַל צִיץ
עָנָה דוֹדִי וְאָמַר לִי קוּמִי לָךְ	
רַעְיָתִי יָפָתִי וּלְכִי לָךְ׃ כִּי הִנֵּה	רָעָה יָפָה
הַסְּתָו עָבָר הַגֶּשֶׁם חָלַף הָלַךְ	הָלַךְ
לוֹ׃ הַנִּצָּנִים נִרְאוּ בָאָרֶץ עֵת	נוּץ רָאָה
הַזָּמִיר הִגִּיעַ וְקוֹל הַתּוֹר נִשְׁמַע	זָמַר נָגַע
בְּאַרְצֵנוּ׃ הַתְּאֵנָה חָנְטָה פַגֶּיהָ	שָׁמַע פָּג
וְהַגְּפָנִים סְמָדַר נָתְנוּ רֵיחַ קוּמִי	
לְכִי רַעְיָתִי יָפָתִי וּלְכִי לָךְ׃ יוֹנָתִי	
בְּחַגְוֵי הַסֶּלַע בְּסֵתֶר הַמַּדְרֵגָה	חָגָה דָּרַג
הַרְאִינִי אֶת מַרְאַיִךְ הַשְׁמִיעִנִי	רָאָה שָׁמַע
אֶת קוֹלֵךְ כִּי קוֹלֵךְ עָרֵב וּמַרְאֵיךְ	
נָאוֶה׃ אֶחֱזוּ לָנוּ שׁוּעָלִים שֻׁעָלִים	נָוָה שָׁעַל
קְטַנִּים מְחַבְּלִים כְּרָמִים וּכְרָמֵינוּ	חָבַל
סְמָדַר׃ דּוֹדִי לִי וַאֲנִי לוֹ הָרֹעֶה	
בַּשּׁוֹשַׁנִּים׃ עַד שֶׁיָּפוּחַ הַיּוֹם	שׁוּשַׁן פּוּחַ
וְנָסוּ הַצְּלָלִים סֹב דְּמֵה לְךָ דוֹדִי	נוּס סָבַב
לִצְבִי אוֹ לְעֹפֶר הָאַיָּלִים עַל	צָבָה
הָרֵי בָתֶר׃	
עַל מִשְׁכָּבִי בַּלֵּילוֹת	Cap. iij.
בִּקַּשְׁתִּי אֵת שֶׁאָהֲבָה נַפְשִׁי	שָׁכַב
בִּקַּשְׁתִּיו וְלֹא מְצָאתִיו׃ אָקוּמָה נָּא	אָהַב
וַאֲסוֹבְבָה בָעִיר בַּשְּׁוָקִים וּבָרְחֹבוֹת	קוּם
אֲבַקְשָׁה אֵת שֶׁאָהֲבָה נַפְשִׁי	סָבַב
בִּקַּשְׁתִּיו וְלֹא מְצָאתִיו׃ מְצָאוּנִי	בָּקַשׁ
הַשֹּׁמְרִים הַסֹּבְבִים בָּעִיר אֵת	
שֶׁאָהֲבָה נַפְשִׁי רְאִיתֶם׃ כִּמְעַט	רָאָה
שֶׁעָבַרְתִּי מֵהֶם עַד שֶׁמָּצָאתִי אֵת	עָבַר מָצָא
שֶׁאָהֲבָה נַפְשִׁי אֲחַזְתִּיו וְלֹא אַרְפֶּנּוּ	רָפָה
עַד שֶׁהֲבֵיאתִיו אֶל בֵּית אִמִּי וְאֶל	בּוֹא
חֶדֶר הוֹרָתִי׃ הִשְׁבַּעְתִּי אֶתְכֶם בְּנוֹת	הָרָה שָׁבַע
יְרוּשָׁלִַם בִּצְבָאוֹת אוֹ בְּאַיְלוֹת	צָבָה
הַשָּׂדֶה אִם תָּעִירוּ וְאִם תְּעוֹרְרוּ	עוּר

אֶת הָאַהֲבָה עַד שֶׁתֶּחְפָּץ׃ מִי זֹאת — חָפֵץ
עֹלָה מִן הַמִּדְבָּר כְּתִימְרוֹת עָשָׁן — תָּמַר
מְקֻטֶּרֶת מֹר וּלְבוֹנָה מִכֹּל אַבְקַת — קָטַר לָבַן
רוֹכֵל׃ הִנֵּה מִטָּתוֹ שֶׁלִּשְׁלֹמֹה שִׁשִּׁים — נָטָה
גִּבֹּרִים סָבִיב לָהּ מִגִּבֹּרֵי יִשְׂרָאֵל׃ — סָבַב
כֻּלָּם אֲחֻזֵי חֶרֶב מְלֻמְּדֵי מִלְחָמָה — לָמַד לָחַם
אִישׁ חַרְבּוֹ עַל יְרֵכוֹ מִפַּחַד בַּלֵּילוֹת׃
אַפִּרְיוֹן עָשָׂה לוֹ הַמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה — פָּרָה
מֵעֲצֵי הַלְּבָנוֹן׃ עַמּוּדָיו עָשָׂה כֶסֶף — עָמַד
רְפִידָתוֹ זָהָב מֶרְכָּבוֹ אַרְגָּמָן תּוֹכוֹ — רָפַד רָכַב
רָצוּף אַהֲבָה מִבְּנוֹת יְרוּשָׁלָםִ׃ — רָצַף בָּנָה
צְאֶינָה וּרְאֶינָה בְּנוֹת צִיּוֹן בַּמֶּלֶךְ — יָצָא רָאָה
שְׁלֹמֹה בָּעֲטָרָה שֶׁעִטְּרָה לּוֹ אִמּוֹ
בְּיוֹם חֲתֻנָּתוֹ וּבְיוֹם שִׂמְחַת לִבּוֹ׃

Cap. iiij. הִנָּךְ יָפָה רַעְיָתִי
הִנָּךְ יָפָה עֵינַיִךְ יוֹנִים מִבַּעַד — הָיָה רָעָה
לְצַמָּתֵךְ שַׂעְרֵךְ כְּעֵדֶר הָעִזִּים — עָדַר צָמַם
שֶׁגָּלְשׁוּ מֵהַר גִּלְעָד׃ שִׁנַּיִךְ כְּעֵדֶר — גָּלַשׁ
הַקְּצוּבוֹת שֶׁעָלוּ מִן הָרַחְצָה — עָלָה
שֶׁכֻּלָּם מַתְאִימוֹת וְשַׁכֻּלָה אֵין — כָּל תָּאַם
בָּהֶם׃ כְּחוּט הַשָּׁנִי שִׂפְתֹתַיִךְ — שָׁנָה שָׂפָה
וּמִדְבָּרֵךְ נָאוֶה כְּפֶלַח הָרִמּוֹן — דָּבַר נָוָה
רַקָּתֵךְ מִבַּעַד לְצַמָּתֵךְ׃ כְּמִגְדַּל דָּוִיד — רִמֹּן רָקַק
צַוָּארֵךְ בָּנוּי לְתַלְפִּיּוֹת אֶלֶף — גָּדַל צוּר
הַמָּגֵן תָּלוּי עָלָיו כֹּל שִׁלְטֵי — בָּנָה תָּלַל תָּלָה
הַגִּבּוֹרִים׃ שְׁנֵי שָׁדַיִךְ כִּשְׁנֵי — גָּבַר שָׁנָה
עֳפָרִים תְּאוֹמֵי צְבִיָּה הָרוֹעִים — תָּאַם צָבָה
בַּשּׁוֹשַׁנִּים׃ עַד שֶׁיָּפוּחַ הַיּוֹם וְנָסוּ — רָעָה שׁוּשָׁן
הַצְּלָלִים אֵלֶךְ לִי אֶל הַר הַמּוֹר — פּוּחַ נוּס יָלַךְ
וְאֶל גִּבְעַת הַלְּבוֹנָה׃ כֻּלָּךְ יָפָה — לָבַן
רַעְיָתִי וּמוּם אֵין בָּךְ׃ אִתִּי מִלְּבָנוֹן — רָעָה
כַּלָּה אִתִּי מִלְּבָנוֹן תָּבוֹאִי תָּשׁוּרִי — בּוֹא שׁוּר
מֵרֹאשׁ אֲמָנָה מֵרֹאשׁ שְׂנִיר
וְחֶרְמוֹן מִמְּעֹנוֹת אֲרָיוֹת מֵהַרְרֵי — עוֹן אָרָה
נְמֵרִים׃ לִבַּבְתִּנִי אֲחֹתִי כַלָּה
לִבַּבְתִּנִי בְּאַחַת מֵעֵינַיִךְ בְּאַחַד

dilectam donec ipsa velit. Que est ista que ascendit per desertū sicut virgula fumi ex aromatibus myrrhe & thuris & vniuersi pulueris pigmētarii. En lectulū salomonis sexaginta fortes ambiūt ex fortissimis israel: omnes tenētes gladios & ad bella doctissimi. Vniuscuiusq; ensis sup femur suū ppter timores nocturnos. Ferculū fecit sibi rex salomon de lignis libani. Colūnas eius fecit argenteas: reclinatoriū aureū: ascēsum purpureum: media charitate cōstrauit: propter filias hierusalem. Egredimini filie sion & videte regem salomonē in diademate quo coronauit illū mr̄ sua in die despōsationis illius: & in die leticie cordis eius.

4.

QVaȝ pulchra es amica mea: q̄ȝ pulchra es. Oculi tui columbarū: absq; eo qđ intrinsecus latet. Capilli tui sicut greges caprarū q̄ ascēderūt de mōte galaad. Dentes tui sicut greges tonsaꝝ: q̄ ascēderūt de lauacro. Omnes gemellis fetibus: & sterilis non est iter eas. Sicut vitta coccinea labia tua: & eloquiū tuū dulce. Sicut fragmen mali punici: ita gene tue absq; eo qđ intrinsec9 latet. Sicut turris dauid collū tuū q̄ edificata ē cū ppugnaculis. Mille clypei pendēt ex ea: omnis armatura fortiū. Duo vbera tua sicut duo hinnuli capree gemelli qui pascuntur in liliis: donec aspiret dies & inclinentur vmbre. Vadā ad montem myrrhe: & ad collem thuris. Tota puchra es amica mea & macula nō est in te. Veni de libano spōsa mea: veni de libano: veni coronaberis de capite amana: de vertice sanyr & hermon: de cubilib9 leonū de montibus pardorū. Vulnerasti cor meū soror mea sponsa: vulnerasti cor meū i vno oculorū tuoꝝ: & in vno

dilectionē donec voluerit. q̄ ista q̄ ascēdit
τὴν ἀγάπην ἕως ἂν θελήσῃ. τίς αὕτη ἡ ἀναβαίνουσα C
a deserto: sicut trūc9 fumi euaporans myr
ἀπὸ τῆς ἐρήμου, ὡς στελέχη καπνοῦ τεθυμιαμένη σμύρ
rhā & thus ab oib9 pulnerib9 vnguētarij. en
ναν καὶ λίβανον ἀπὸ πάντων κονιορτῶν μυρεψοῦ. ἰδοὺ
lectulū salomonis: sexaginta potētes in circuitu ei9
ἡ κλίνη τοῦ σολομῶντος, ἑξήκοντα δυνατοὶ κύκλῳ αὐτῆς
ex potētib9 israel: oēs tenētes gladiū
ἀπὸ δυνατῶν ἰσραήλ, πάντες κατέχοντες ῥομφαίαν
docti bellū. vir ensē ei9 sup femur
δεδιδαγμένοι πόλεμον. ἀνὴρ ῥομφαία αὐτοῦ ἐπὶ μηρὸν
suū a timore in noctib9. ferculū fecit sibi
αὐτοῦ ἀπὸ θάμβους ἐν νυξί. φορεῖον ἐποίησεν ἑαυτῷ D
rex salomō de lignis libani. colūnas
ὁ βασιλεὺς σολομὼν ἀπὸ ξύλων τοῦ λιβάνου. στύλους
eius fecit argēti: & reclinatoriū ei9 au
αὐτοῦ ἐποίησεν ἀργύριον, καὶ ἀνάκλιτον αὐτοῦ χρύ
reū. ascēsus ei9 purpurā. interi9 ei9 lapi
σεον. ἐπίβασις αὐτοῦ πορφύρα. ἐντὸς αὐτοῦ λι
dib9 stratū dilectionē a filiab9 hierlm. Egredi
θόστρωτον ἀγάπην ἀπὸ θυγατέρων ἱερουσαλήμ. Ἐξέλ
mini & videte filie sion in rege sa
θετε καὶ ἴδετε θυγατέρες σιὼν ἐν τῷ βασιλεῖ σο
lomone in corona qua coronauit eū mater sua
λομῶντι ἐν τῷ στεφάνῳ ᾧ ἐστεφάνωσεν αὐτὸν ἡ μήτηρ αὐ
in die desposationis illi9: & in die leti
τοῦ ἐν ἡμέρᾳ νυμφεύσεως αὐτοῦ, καὶ ἐν ἡμέρᾳ εὐ
tie cordis eius.
φροσύνης καρδίας αὐτοῦ. Ca. 4.

ECce es pulchra amica mea: ecce es pulchra.
Ἰδοὺ εἶ καλὴ ἡ πλησίον μου, ἰδοὺ εἶ καλή. A
oculi tui columbe extra silentiū: cesa
ὀφθαλμοί σου περιστεραὶ ἐκτὸς τῆς σιωπήσεως. τρί
ries tua sicut greges capraꝝ. q̄ reuelate sunt — Infra.6.
χωμά σου ὡς ἀγέλαι τῶν αἰγῶν. αἳ ἀπεκαλύφθησαν
a galaad. dētes tui sicut greges tō
ἀπὸ τοῦ γαλαάδ. ὀδόντες σου ὡς ἀγέλαι τῶν κε
saꝝ q̄ ascenderūt de lauacro oēs
καρμένων αἳ ἀνέβησαν ἀπὸ τοῦ λουτροῦ αἱ πᾶσαι
gemellis fetib9 & sterilis nō est in eis. sicut
διδυμεύουσαι καὶ ἀτεκνοῦσα οὐκ ἔστιν ἐν αὐταῖς. ὡς
funicul9 coccine9 labia tua & eloquiū tuū decoꝝ
σπαρτίον κόκκινον χείλη σου καὶ ἡ λαλιά σου ὡραία
sicut cortex mali punici: malū tuū extra silen
ὡς λέπυρον τῆς ῥόας, μῆλόν σου ἐκτὸς τῆς σιωπήσε
tiū tuū. sicut turris dauid collū tuū: q̄ edifica
ώς σου. ὡς πύργος δαυὶδ τράχηλός σου, ὁ ᾠκοδο
ta est in thalphioth. mille clypei pendēt sup eā
μημένος εἰς θαλφιώθ. χίλιοι θυρεοὶ κρέμανται ἐπ᾽ αὐτὸν B
oia iacula potentiū duo vbera tua sicut duo
πᾶσαι βολίδες τῶν δυνατῶν δύο μαστοί σου ὡς δύο
hinnuli gemelli capree q̄ pascunt in liliis. do
νεβροὶ δίδυμοι δορκάδος οἱ νεμόμενοι ἐν κρίνοις. ἕως
nec aspiret dies & moueāt vmbre. va
οὗ διαπνεύσῃ ἡ ἡμέρα καὶ κινηθῶσιν αἱ σκιαί. πορεύ
dā mihi ad mōtē myrrhe & ad
σομαι ἐμαυτῷ πρὸς τὸ ὄρος τῆς σμύρνης καὶ πρὸς
collē thuris. tota pulchra es amica mea
τὸν βουνὸν τοῦ λιβάνου. ὅλη καλὴ εἶ ἡ πλησίον μου
& macula nō est in te. veni de libano spō
καὶ μῶμος οὐκ ἔστιν ἐν σοί. δεῦρο ἀπὸ λιβάνου νύμ
sa: veni a libano. venies & trāsibis a princ
φη, δεῦρο ἀπὸ λιβάνου. ἐλεύσῃ καὶ διελεύσῃ ἀπ᾽ ἀρ
cipio fidei. de capite sanir & hermō de
χῆς πίστεως. ἀπὸ κεφαλῆς σανεὶρ καὶ ἀερμὼν ἀπὸ
cubilib9 leonū de mōtib9 pardoꝝ. stupefeci
μανδρῶν λεόντων ἀπὸ ὀρέων παρδάλεων. ἐκαρδίωσ C
sti nos soror mea: spōsa. stupefecisti nos vno
σας ἡμᾶς ἀδελφή μου, νύμφη. ἐκαρδίωσας ἡμᾶς ἑνὶ
ab oculis tuis. in vno
ἀπὸ ὀφθαλμῶν σου. ἐν μιᾷ

Hier 15.c.

torque colli tui. q̃d pulchra facta sũt vbera tua
ἐνὶ μάτι τραχήλου σου. τί ἐκαλλιώθησαν μαστοί σου
C soror mea: sponſa. q̃d pulchra facta sũ vbera tua a vino
ἀδελφή μου, νύμφη. τί ἐκαλλιώθησαν μαστοί σου ἀπὸ οἴνου
τ odor veſtimentoꝝ tuoꝝ ſup oĩa aromata. fauũ
καὶ ὀσμὴ ἱματίων σου ὑπὲρ πάντα τὰ ἀρώματα. κηρίον
diſtillãt labia tua ſpõſa. mel τ lac ſub
ἀποστάζουσι χείλη σου νύμφη. μέλι καὶ γάλα ὑπὸ τὴν
lingua tua. τ odor veſtimẽtoꝝ tuoꝝ ſicut odor thuris.
γλῶσσάν σου. καὶ ὀσμὴ ἱματίων σου ὡς ὀσμὴ λιβάνου.
hortus cõcluſus ſoror mea: ſpõſa. hortus cõclu
D κῆπος κεκλεισμένος ἀδελφή μου, νύμφη. κῆπος κεκλει
ſus. fons ſignatus emiſſiones tue paradiſus
σμένος. πηγὴ ἐσφραγισμένη ἀποστολαί σου παράδεισος
D malorum punicoꝝ cũ fructu pomoꝝ. cypri cũ nardis.
ῥοῶν μετὰ καρποῦ ἀκροδρύων. κύπροι μετὰ νάρδων.
nardus τ crocꝰ: fiſtula τ cinnamomũ cũ vni
νάρδος καὶ κρόκος, κάλαμος καὶ κιννάμωμον μετὰ πάν
uerſis lignis libani: myrrha aloth cũ oibus
των ξύλων τοῦ λιβάνου, σμύρνα ἀλὼθ μετὰ πάντων τῶν
p̃mis vnguẽtis: fons hortoꝝ. putꝰ aque viuẽtis τ
πρώτων μύρων, πηγὴ κήπων. φρέαρ ὕδατος ζῶντος καὶ
ſtrepẽtis de libano. ſurge borea: τ ve
ῥοιζοῦντος ἀπὸ τοῦ λιβάνου. ἐξεγέρθητι βορρᾶ, καὶ ἔρ
ni note: pfla hortũ meũ. τ fluant
χου νότε, διάπνευσον κῆπόν μου. καὶ ῥευσάτωσαν
aromata mea.
ἀρώματά μου.

Ca. 5.

Deſcẽdat nepos meꝰ in hortũ ſuũ.
A Καταβήτω ἀδελφιδός μου εἰς κῆπον αὐτοῦ.
τ comedat fructũ pomoꝝ ſuoꝝ. ingreſſus ſũ i hor
καὶ φαγέτω καρπὸν ἀκροδρύων αὐτοῦ. εἰσῆλθον εἰς κῆ
A tũ meũ ſoror mea ſpõſa. vindemiaui myrrhã meã
πόν μου ἀδελφή μου νύμφη. ἐτρύγησα σμύρναν μου
.6. cum aromatibꝰ meis. comedi panẽ meũ cũ mele
μετὰ ἀρωμάτων μου. ἔφαγον ἄρτον μου μετὰ μέλιτός
Diere. 16.c. meo. bibi vinũ meũ cum lacte meo comedite
μου. ἔπιον οἶνόν μου μετὰ γάλακτός μου. φάγετε οἱ
amici et bibite τ inebriamini nepotes :ego dor
πλησίον καὶ πίετε καὶ μεθύσθητε ἀδελφιδοί, ἐγὼ κα
mio: τ cor meũ vigilat. vox nepotis
θεύδω, καὶ ἡ καρδία μου ἀγρυπνεῖ. φωνὴ ἀδελφιδοῦ
mei pulſat ad portã. aperi mihi ſoror mea
μου κρούει ἐπὶ τὴν θύραν. ἄνοιξόν μοι ἀδελφή μου
amica mea. colũba mea pfecta mea. qꝫ ca
ἡ πλησίον μου. περιστερά μου τελεία μου. ὅτι ἡ κεφα
put meũ plenũ eſt rore: τ cincinni mei guttis
λή μου ἐπλήσθη δρόσου, καὶ οἱ βόστρυχοί μου ψεκάδων
B noctis. exui tunicã meã. q̃modo induã
νυκτός. ἐξεδυσάμην τὸν χιτῶνά μου, πῶς ἐνδύσομαι
eã? Laui pedes meos: quomõ inq̃nabo il
αὐτόν; ἐνιψάμην τοὺς πόδας μου, πῶς μολυνῶ αὐ
los?, nepos meꝰ miſit manũ ſuã a
τούς; ἀδελφιδός μου ἀπέστειλε χεῖρα αὐτοῦ ἀπὸ τῆς
foramine: τ vẽter meꝰ turbatꝰ ẽ ſup illũ. ſurrexi ego vt api
ὀπῆς, καὶ ἡ κοιλία μου ἐθροήθη ἐπ' αὐτόν. ἀνέστην ἐγὼ ἀνοῖ
rẽ nepoti meo. manꝰ mee ſtillauerũt myrrhã.
ξαι τῷ ἀδελφιδῷ μου. χεῖρές μου ἔσταξαν σμύρναν.
digiti mei myrrha pleni ſup manꝰ. peſſu
δάκτυλοί μου σμύρνης πλήρεις ἐπὶ χεῖρας. τοῦ κλεί
lũ aperui ego nepoti meo. nepos meꝰ trã
θρου ἤνοιξα ἐγὼ τῷ ἀδελφιδῷ μου. ἀδελφιδός μου παρ
ſiuit. aĩa mea exiuit in ſmõe eius. queſiui il
ῆλθε. ψυχή μου ἐξῆλθεν ἐν λόγῳ αὐτοῦ. ἐζήτησα αὐ
lũ τ nõ inueni illũ. vocaui eũ τ nõ audi
τὸν καὶ οὐχ εὗρον αὐτόν. ἐκάλεσα αὐτὸν καὶ οὐχ ὑπή
uit me. inuenerũt me cuſtodes q̃ circuiunt in ciui
κουσέ μου. εὕροσάν με οἱ φύλακες οἱ κυκλοῦντες ἐν τῇ πό
C tate. pcuſſerũt me: vulnerauerũt me. tulerũt theriſtrũ
λει. ἐπάταξάν με, ἐτραυμάτισάν με. ἦραν τὸ θέριστρον
a me cuſtodes muroꝝ. adiuraui
ἀπ' ἐμοῦ φύλακες τῶν τειχέων. ὥρκισα

crine colli tui. Quã pul
chre ſunt mamme tue
ſoror mea ſponſa. Pul
chriora ſunt vbera tua vi
no: & odor vnguẽtorũ
tuorũ ſup oĩa aromata.
Fauus diſtillãs labia tua
ſponſa: mel
& lac ſub lingua tua &
odor veſtimentorũ tuoꝝ
ſicut odor thuris. Hor
tus concluſus ſoror mea
ſponſa: hortꝰ cõcluſus
fons ſignatꝰ. Emiſſiões
tue paradiſus maloꝝ pu
nicorũ cum pomoꝝ fru
ctibus. Cypri cum nar
do: nardus & crocus
fiſtula & cinamomũ cũ
vniuerſis lignis libani
myrrha & aloe cum oĩ
bus primis vnguentis.
Fons hortorũ puteus
aquarum viuentium
que fluunt impetu de li
bano. Surge aquilo
& veni auſter pfla hor
tum meum & fluent
aromata illius: 5.

Veniat dilectus meꝰ
in hortũ ſuũ vt co
medat fructũ pomorũ
ſuorũ. Veni ĩ hortũ meũ
ſoror mea ſpõſa: meſſui
myrrhã meã cũ aroma
tibꝰ meis. Comedi fauũ
cum melle meo: & bibi
vinũ meũ cũ lacte meo.
Comedite amici & bibi
te: & inebriamini chariſ
ſimi. Ego dormio & cor
meũ vigilat. Vox dilecti
mei pulſantis. Aperi mi
hi ſoror mea: amica mea
colũba mea imaculata
mea: qa caput meũ ple
nũ ẽ rore: & cincĩni mei
guttis noctiũ. Expolia
ui me tũica mea: quõ in
duar illa? Laui pedes me
os quõ inquinabo illos?
Dilectꝰ meꝰ miſit manũ
ſuã per foramẽ: & vẽter
meꝰ intremuit ad tactũ
eius. Surrexi vt aperirẽ
dilecto meo. Manꝰ mee
ſtillauerũt myrrhã: & digi
ti mei pleni myrrha pba
tiſſima. Peſſulũ oſtii mei
apui dilecto meo: at ille
declinauerat atq̃ trãſie
rat. Aĩa mea liq̃facta eſt
vt dilectꝰ locutꝰ ẽ. Que
ſiui & nõ inueni illũ: vo
caui & nõ reſpõdit mihi.
Inuenerũt me cuſtodes
qui circuierũt ciuitatẽ.
Percuſſerũt me & vulne
rauerũt me: tulerũt pal
lium meũ cuſtodes mu
rorum. Adiuro

בַּאַחַד עֲנָק מִצַּוְּרֹנָיִךְ׃ מַה יָּפוּ דֹדַיִךְ   יָפָה דוד
אֲחֹתִי כַלָּה מַה טֹּבוּ דֹדַיִךְ מִיַּיִן
וְרֵיחַ שְׁמָנַיִךְ מִכָּל בְּשָׂמִים׃ נֹפֶת   נוף
תִּטֹּפְנָה שִׂפְתוֹתַיִךְ כַּלָּה דְּבַשׁ   נָטַף שָׂפָה
וְחָלָב תַּחַת לְשׁוֹנֵךְ וְרֵיחַ שַׂלְמֹתַיִךְ   כָּלַל לָשׁוֹן
כְּרֵיחַ לְבָנוֹן׃ גַּן נָעוּל אֲחֹתִי כַלָּה   נָעַל
גַּל נָעוּל מַעְיָן חָתוּם׃ שְׁלָחַיִךְ   חָתַם
פַּרְדֵּס רִמּוֹנִים עִם פְּרִי מְגָדִים   רמן פָּרָה
כְּפָרִים עִם נְרָדִים׃ נֵרְדְּ וְכַרְכֹּם
קָנֶה וְקִנָּמוֹן עִם כָּל עֲצֵי לְבוֹנָה
מֹר וַאֲהָלוֹת עִם כָּל רָאשֵׁי בְשָׂמִים׃   מור
מַעְיַן גַּנִּים בְּאֵר מַיִם חַיִּים
וְנֹזְלִים מִן לְבָנוֹן׃ עוּרִי צָפוֹן   נָזַל צָפַן
וּבוֹאִי תֵימָן הָפִיחִי גַנִּי יִזְּלוּ   יָמַן פּוּחַ
בְשָׂמָיו

Cap. v.

יָבֹא דוֹדִי לְגַנּוֹ וְיֹאכַל פְּרִי מְגָדָיו׃   בוא אָכַל
בָּאתִי לְגַנִּי אֲחֹתִי כַלָּה אָרִיתִי   בוא אָרָה
מוֹרִי עִם בְּשָׂמִי אָכַלְתִּי יַעְרִי
עִם דִּבְשִׁי שָׁתִיתִי יֵינִי עִם חֲלָבִי   שָׁתָה
אִכְלוּ רֵעִים שְׁתוּ וְשִׁכְרוּ דּוֹדִים׃   רָעָה
אֲנִי יְשֵׁנָה וְלִבִּי עֵר קוֹל דּוֹדִי   עור
דוֹפֵק פִּתְחִי לִי אֲחֹתִי רַעְיָתִי   דָּפַק רָעָה
יוֹנָתִי תַמָּתִי שֶׁרֹּאשִׁי נִמְלָא   תָּמַם ראש
טָל קְוֻצּוֹתַי רְסִיסֵי לָיְלָה׃ פָּשַׁטְתִּי   מָלֵא רָסַס
אֶת כֻּתָּנְתִּי אֵיכָכָה אֶלְבָּשֶׁנָּה   לָבַשׁ
רָחַצְתִּי אֶת רַגְלַי אֵיכָכָה אֲטַנְּפֵם׃   טָנַף
דּוֹדִי שָׁלַח יָדוֹ מִן הַחוֹר וּמֵעַי   חור מָעָה
הָמוּ עָלָיו׃ קַמְתִּי אֲנִי לִפְתֹּחַ   הָמָה קום
לְדוֹדִי וְיָדַי נָטְפוּ מוֹר וְאֶצְבְּעֹתַי   צָבַע
מוֹר עֹבֵר עַל כַּפּוֹת הַמַּנְעוּל׃ פָּתַחְתִּי   כָּפַף נָעַל
אֲנִי לְדוֹדִי וְדוֹדִי חָמַק עָבָר נַפְשִׁי
יָצְאָה בְדַבְּרוֹ בִּקַּשְׁתִּיהוּ וְלֹא
מְצָאתִיהוּ קְרָאתִיו וְלֹא עָנָנִי׃   עָנָה
מְצָאֻנִי הַשֹּׁמְרִים הַסֹּבְבִים בָּעִיר
הִכּוּנִי פְצָעוּנִי נָשְׂאוּ אֶת רְדִידִי   נָכָה רָדַד
מֵעָלַי שֹׁמְרֵי הַחֹמוֹת׃ הִשְׁבַּעְתִּי   חָמָה שָׁבַע

Tex. heb.	Pritiua heb.
אתכם בנות ירושלם אם תמצאו	מצא
את דודי מה תגידו לו שחולת	נגד חלה
אהבה אני: מה דודך מדוד היפה	
בנשים מה דודך מדוד שככה	נשה כה
השבעתנו: דודי צח ואדום דגול	צחח אדם דגל
מרבבה: ראשו כתם פז קוצותיו	
תלתלים שחורות כעורב: עיניו	
כיונים על אפיקי מים רחצות	אפק
בחלב ישבות על מלאת: לחייו	לחה
כערוגת הבשם מגדלות מרקחים	ערג גדל
שפתותיו שושנים נטפות מור	רקח שפה
עבר: ידיו גלילי זהב ממלאים	ששן נטף מור
בתרשיש מעיו עשת שן מעלפת	גלל מלא
ספירים: שוקיו עמודי שש	מעה עלף
מיסדים על אדני פז מראהו כלבנון	ספר עמד
בחור כארזים: חכו ממתקים וכלו	יסד ראה
מחמדים זה דודי וזה רעי בנות	בחר חכך
ירושלם: אנה הלך דודך היפה	מתק חמד
בנשים אנה פנה דודך ונבקשנו	רעה בנה
עמך: דודי ירד לגנו	נשה בקש / Cap. vj.
לערוגות הבשם לרעות בגנים	ערג רעה
וללקט שושנים: אני לדודי ודודי	
לי הרעה בשושנים: יפה את	
רעיתי כתרצה נאוה כירושלם	רעה אוה
אימה כנדגלות: הסבי עיניך מנגדי	דגל סבב
שהם הרהיבני שערך כעדר	הם רהב
העזים שגלשו מן הגלעד: שניך	גלש
כעדר הרחלים שעלו מן הרחצה	עלה
שכלם מתאימות ושכלה אין בהם:	כל תאם
כפלח הרמון רקתך מבעד לצמתך:	רמן רקק
ששים המה מלכות ושמנים	עד צמם
פילגשים ועלמות אין מספר: אחת	ששה ספר
היא יונתי תמתי אחת היא לאמה	תמם
ברה היא ליולדתה ראוה בנות	ברר ילד
ויאשרוה מלכות ופילגשים	ראה אשר
ויהללוה: מי זאת הנשקפה כמו	הלל שקף

vos filie hierusalem si inueneritis dilectum meum vt nuncietis ei: quia amore langueo. Qualis est dilectus tuus ex dilecto o pulcherrima mulierum? Qualis est dilectus tuus ex dilecto: quia sic adiurasti nos? Dilectus meus candidus & rubicundus: electus ex milibus. Caput eius aurum optimum. Come eius sicut elate palmarum: nigre quasi coruus. Oculi eius sicut columbe super riuulos aquarum que lacte sunt lote: & resident iuxta fluenta plenissima. Gene illius sicut areole aromatum consite a pigmentariis. Labia eius lilia distillantia myrrham primam. Manus illius tornatiles aureae: plene hyacinthis. Venter eius eburneus: distinctus sapphiris. Crura illius columne marmoree: que fundate sunt super bases aureas. Species eius vt libani: electus vt cedri. Guttur illius suauissimum: & totus desiderabilis. Talis est dilectus meus & ipse est amicus meus filie hierusalem. Quo abiit dilectus tuus o pulcherrima mulierum? quo declinauit dilectus tuus. Et queremus eum tecum. 6.

Dilectus meus descendit in hortum suum ad areolam aromatum: vt ibi pascatur in hortis & lilia colligat. Ego dilecto meo & dilectus meus mihi: qui pascitur inter lilia. Pulchra es amica mea: suauis & decora sicut hierusalem: terribilis vt castrorum acies ordinata. Auerte oculos tuos a me quia ipsi me auolare fecerunt. Capilli tui sicut grex caprarum que apparuerunt de galaad. Dentes tui sicut greges ouium que ascenderunt de lauacro. Omnes gemellis fetibus: & sterilis non est in eis. Sicut cortex mali punici sic gene tue: absque occultis tuis. Sexaginta sunt regine & octoginta concubine & adolescentularum non est numerus. Vna est columba mea perfecta mea: vna est matri sue: electa genitrici sue. Viderunt eam filie & beatissimam predicauerunt: regine & concubine laudauerunt eam. Que est ista que progreditur quasi

vos filie hierlm: in potētiis τ in
ὑμᾶς θυγατέρες ἱερουσαλήμ, ἐν ταῖς δυνάμεσι καὶ ἐν ταῖς li.i.b. Infra. 8.a.
fortitudinib⁹ agri. si iueneritis nepotē meū qd nūcia-
ἰσχύσεσι τοῦ ἀγροῦ. ἐὰν εὕρητε τὸν ἀδελφιδόν μου τί ἀπαγ-
ueritis ei. q vulnerata amore sum ego. qd ne-
γείλητε αὐτῷ. ὅτι τετρωμένη ἀγάπης εἰμὶ ἐγώ. τί ἀδελ-
pos tu⁹ a nepote pulchra in mulierib⁹: qd ne-
φιδός σου ἀπὸ ἀδελφιδοῦ ἡ καλὴ ἐν γυναιξί; τί ἀδελφι-
pos tu⁹ a nepote: q sic adiurasti nos? ne-
δός σου ἀπὸ ἀδελφιδοῦ, ὅτι οὕτως ὥρκισας ἡμᾶς; ἀδελ-
pos me⁹ cādid⁹ τ fulu⁹ electus ex decē mili-
φιδός μου λευκὸς καὶ πυῤῥὸς ἐκλελοχισμένος ἀπὸ μυριά- D
bus. Caput ei⁹ aur cephas: come ei⁹ ducti-
δων. κεφαλὴ αὐτοῦ χρυσίον κεφάζ, βόστρυχοι αὐτοῦ ἐλά-
les nigre sicut corv⁹. oculi ei⁹ sicut colūbe sup
ται μέλανες ὡς κόραξ. ὀφθαλμοὶ αὐτοῦ ὡς περιστεραὶ ἐπὶ
plenitudines aquaꝝ lote in lacte: sedētes
πληρώματα ὑδάτων λελουσμέναι ἐν γάλακτι, καθήμεναι
sup plenitudinē. gene illi⁹ sicut phiale aromatis
ἐπὶ πληρώματι. σιαγόνες αὐτοῦ ὡς φιάλαι τοῦ ἀρώματος
pducētes pigmētaria. labia ei⁹ lilia stillātia myrrhā ple-
φύουσαι μυρεψικά. χείλη αὐτοῦ κρίνα στάζοντα σμύρναν πλή-
nā. manu⁹ ei⁹ tornatiles auree plene tharsis.
ρη. χεῖρες αὐτοῦ τορευταὶ χρυσαῖ πεπληρωμέναι θαρσεῖς.
vēter ei⁹ pyxidicula eburnea in lapide sapphiro.
κοιλία αὐτοῦ πυξίον ἐλεφάντινον ἐπὶ λίθου σαπφείρου.
tibie ei⁹ colūne marmoree fundate sup ba-
κνῆμαι αὐτοῦ στῦλοι μαρμάρινοι τεθεμελιωμένοι ἐπὶ βά-
ses aureas. species ei⁹ vt liban⁹ elect⁹ vt ce-
σεις χρυσᾶς. εἶδος αὐτοῦ ὡς λίβανος ἐκλεκτὸς ὡς κέ-
dri guttur illi⁹ suauitates τ tot⁹ desideriū. hic
δροι φάρυγξ αὐτοῦ γλυκασμοὶ καὶ ὅλος ἐπιθυμία. οὗτος
nepos me⁹ τ hic amic⁹ me⁹ filie hierusa-
ἀδελφιδός μου καὶ οὗτος πλησίον μου θυγατέρες ἱερουσα-
lē. quo abijt nepos tuus pulchra in mulierib⁹?
λήμ. ποῦ ἀπῆλθεν ὁ ἀδελφιδός σου ἡ καλὴ ἐν γυναιξί;
quo respexit nepos tu⁹? τ querem⁹ eū
ποῦ ἀπέβλεψεν ὁ ἀδελφιδός σου; καὶ ζητήσομεν αὐτὸν
tecum.
μετὰ σοῦ. Ca. 6.

Nepos me⁹ descēdit in hortū suum ad phia-
Ἀδελφιδός μου κατέβη εἰς κῆπον αὐτοῦ εἰς φιά- A
las aromatis vt pascat in hortis: τ vt colligat li-
λας τοῦ ἀρώματος ποιμαίνειν ἐν κήποις, καὶ συλλέγειν κρί-
lia. ego nepoti meo: τ nepos me⁹ mihi:
να. ἐγὼ τῷ ἀδελφιδῷ μου, καὶ ὁ ἀδελφιδός μου ἐμοί,
q pascit in lilijs. Pulchra es amica mea: vt be-
ὁ ποιμαίνων ἐν τοῖς κρίνοις. καλὴ εἶ ἡ πλησίον μου, ὡς εὐ-
neplacitū. decora sicut hierlm. pauor vt ordinate acies. auer-
δοκία. ὡραία ὡς ἱερουσαλήμ. θάμβος ὡς τεταγμέναι. ἀπό-
te oculos tuos de cōtra me: q ipi auolare fe-
στρεψον ὀφθαλμούς σου ἀπεναντίον μου, ὅτι αὐτοὶ ἀνεπτέ-
cerūt me. cesaries tua sicut greges capraꝝ q ascēderūt
ρωσάν με. τρίχωμά σου ὡς ἀγέλαι τῶν αἰγῶν αἳ ἀνεβήσαν B
de galaad. dētes tui sicut greges tonsaꝝ
ἀπὸ τοῦ γαλαάδ. ὀδόντες σου ὡς ἀγέλαι τῶν κεκαρμένων
q ascenderūt de lauacro. oēs gemellis fetib⁹:
αἳ ἀνέβησαν ἀπὸ τοῦ λουτροῦ. αἱ πᾶσαι διδυμεύουσαι,
τ sterilis nō est in eis. sicut funicul⁹ cocci-
καὶ ἀτεκνοῦσα οὐκ ἔστιν ἐν αὐταῖς. ὡς σπαρτίον κόκκι-
ne⁹ labia tua τ eloquiū tuū decoꝝ. sicut cortex mali punici
νον χείλη σου καὶ ἡ λαλιά σου ὡραία. ὡς λέπυρον τῆς ῥοᾶς
gene tue extra silentiū tuū. sexaginta sunt regi-
μῆλόν σου ἐκτὸς τῆς σιωπήσεώς σου. ἑξήκοντά εἰσι βασί- C
ne τ octoginta cōcubine: τ adolescētule quaꝝ nō ē numerus.
λισσαι καὶ ὀγδοήκοντα παλλακαί, καὶ νεάνιδες ὧν οὐκ ἔστιν ἀριθμός.
vna est colūba mea pfecta mea. vna est matri sue: electa est
μία ἐστὶ περιστερά μου τελεία μου. μία ἐστὶ τῇ μητρὶ αὐτῆς, ἐκλεκτή ἐστι τῇ
genitrici sue. viderūt eā filie τ beatā pdicabūt eā. Re-
τεκούσῃ αὐτήν. εἴδοσαν αὐτὴν θυγατέρες καὶ μακαριοῦσιν αὐτήν. βα-
gine τ cōcubine laudabūt eā. q ista q inclinat
σίλισσαι καὶ παλλακαὶ αἰνέσουσιν αὐτήν. τίς αὕτη ἡ ἐκκύπτουσα

D quasi aurora. pulchra vt luna. electa vt sol. pauor
ὡσεὶ ὄρθρος. καλὴ ὡς σελήνη. ἐκλεκτὴ ὡς ἥλιος. θάμβος
Infra. 8.a. vt ordinate. in hortū nucis descēdi vt viderē i ge
ὡς τεταγμέναι. εἰς κῆπον καρύας κατέβην ἰδεῖν ἐν γε
nimine torrētis: vt viderē si floruit vinea si flo
νήματι τοῦ χειμάρρου, ἰδεῖν εἰ ἤνθησεν ἡ ἄμπελος εἰ ἐξ
ruerūt mala punica. nō nouit aīa mea. posuit me cur
ήνθησαν αἱ ῥόαι. οὐκ ἔγνω ἡ ψυχή μου. ἔθετό με ἅρμα
rus aminadab. reuertere reuertere sulamitis. reuer
τα ἀμιναδάβ. ἐπίστρεφε ἐπίστρεφε ἡ σουλαμῖτις. ἐπί
tere reuertere et intuebimur in te.
στρεφε ἐπίστρεφε καὶ ὀψόμεθα ἐν σοί. Ca.7.
A Quid videbitis in sulamitide que vadit vt cho
Τί ὄψεσθε ἐν τῇ σουλαμίτιδι; ἡ ἐρχομένη ὡς χορ
ri castrorum. quid pulchri facti sunt gressus tui in
οὶ τῶν παρεμβολῶν. τί ὡραιώθησαν διαβήματά σου ἐν
calciamentis filia nadab. aptitudines femorum tuorum similes
ὑποδήμασι θύγατερ ναδάβ. ῥυθμοὶ μηρῶν σου ὅμοιοι
monilibus operum manuum artificis. vmbilicus tuus crater
ὁρμίσκοις ἔργων χειρῶν τεχνίτου. ὀμφαλός σου κρατὴρ
tornatilis: nō indigens mixtione. Venter tuus cumulus
τορευτός, μὴ ὑστερούμενος κρᾶμα. Κοιλία σου θημωνία
tritici vallatus in liliis. duo vbera tua sicut duo hi
σίτου πεφραγμένη ἐν κρίνοις. δύο μαστοί σου ὡς δύο νε
nuli gemelli capree. collum tuū sicut turris
B βροὶ δίδυμοι δορκάδος. τράχηλός σου ὡς πύργος
eburnea. oculi tui vt piscine in asebō: in
ἐλεφάντινος. ὀφθαλμοί σου ὡς λίμναι ἐν ἀσεβών, ἐν
portis filie multorum. nasus tuus sicut turris
πύλαις θυγατρὸς πολλῶν. μυκτήρ σου ὡς πύργος τοῦ
libani que respicit faciē damasci. caput tuū
λιβάνου σκοπεύων πρόσωπον δαμασκοῦ. κεφαλή σου
super te vt carmelus: et cesaries capitis tui sicut pur
ἐπὶ σὲ ὡς καρμήλου, καὶ πλόκιον κεφαλῆς σου ὡς πορ
pura. rex ligatus in trāscursibus. quid pul
φύρα. βασιλεὺς δεδεμένος ἐν παραδρομαῖς. τί ὡραι
chra facta es et quid iucūda facta es dilectio. in delitiis tuis hec ma
ώθης καὶ τί ἡδύνθης ἀγάπη. ἐν τρυφαῖς σου τοῦτο μέ
C gnitudo tua. similis facta es palme: et vbera tua
γεθός σου. ὡμοιώθης τῷ φοίνικι, καὶ οἱ μαστοί σου τοῖς
botris. dixi ascendā in palma. apprehēdā
βότρυσιν. εἶπα ἀναβήσομαι ἐν τῷ φοίνικι. κρατήσω
cacumina eius. et erūt quidē vbera tua sicut botri
τῶν ὕψεων αὐτοῦ. καὶ ἔσονται δὴ μαστοί σου ὡς βότρυ
vinee. et odor naris tue sicut mala. et gut
ες τῆς ἀμπέλου. καὶ ὀσμὴ ῥινός σου ὡς μῆλα. καὶ λά
tur tuū sicut vinū bonū. Vadens nepoti
ρυγξ σου ὡς οἶνος ἀγαθός. Πορευόμενος τῷ ἀδελφιδῷ
meo in rectitudinē sufficiēs in labiis meis et denti
μου εἰς εὐθύτητα ἱκανούμενος ἐν χείλεσί μου καὶ ὀδοῦ
D bus. ego nepoti meo. et ad me conuersio ei
σιν. ἐγὼ τῷ ἀδελφιδῷ μου. καὶ ἐπ᾽ ἐμὲ ἡ ἐπιστροφὴ αὐ
us. veni nepos mi egrediamur in agrū. cōmore
τοῦ. ἐλθὲ ἀδελφιδέ μου ἐξέλθωμεν εἰς ἀγρόν. αὐλισθῶ
mur in villis. mane surgamus ad vineas. videamus si
μεν ἐν κώμαις. ὀρθρίσωμεν εἰς ἀμπελῶνας. ἴδωμεν εἰ
floruit vinea. floruit germinatio. floruerūt
ἤνθησεν ἡ ἄμπελος. ἤνθησεν ὁ κυπρισμός. ἤνθησαν
mala punica. illic dabo vbera mea tibi. man
αἱ ῥόαι. ἐκεῖ δώσω τοὺς μαστούς μου σοί. οἱ μαν
dragore dederūt odorē. et in portis nostris om
δραγόραι ἔδωκαν ὀσμήν. καὶ ἐπὶ θύραις ἡμῶν πάν
nia poma noua ad vetera nepos mi
τα τὰ ἀκρόδρυα νέα πρὸς παλαιὰ ἀδελφιδέ μου
seruaui tibi. Ca.8.
ἐτήρησά σοι.

aurora consurgens pulchra vt luna electa vt sol terribilis vt castrorū acies ordinata. Descendi in ortū nucū vt viderē poma cōuallīū & inspicerē si floruisset vinea & germinassent mala punica. Nesciui. Anima mea cōturbauit me propter quadrigas aminadab. Reuertere reuertere sunamitis: reuertere reuertere vt intueamur te. 7.

Quid videbis in sunamite nisi choros castrorum? Quā pulchri sūt gressus tui in calciamentis filia principis. Iūcture feminū tuorum sicut monilia que fabricata sunt manu artificis. Vmbilicus tuus crater tornatilis: nunquam indigens poculis. Venter tuus sicut aceruus tritici vallatus liliis. Duo vbera tua sicut duo hīnuli gemelli capree. Collū tuū sicut turris eburnea. Oculi tui sicut piscine in esebon que sunt in porta filie multitudinis. Nasus tuus sicut turris libani qui respicit contra damascū. Caput tuum vt carmelus: & come capitis tui sicut purpura regis iuncta canalibus. Quam pulchra es & quam decora charissima in delitiis. Statura tua assimilata est palme & vbera tua botris. Dixi. Ascendā in palmam & apprehendā fructus eius. Et erunt vbera tua sicut botri vinee: & odor oris tui sicut odor malorū. Guttur tuū sicut vinū optimū: dignū dilecto meo ad potandum: labiisque & dentibus illius ad ruminandū. Ego dilecto meo: & ad me cōuersio eius. Veni dilecte mi egrediamur in agrū: cōmoremur in villis. Mane surgamus ad vineas: videamus si floruit vinea si flores fructus parturiūt: si floruerūt mala punica. Ibi dabo tibi vbera mea. Mandragore dederunt odorē in portis nostris. Omnia poma noua & vetera dilecte mi seruaui tibi. 8

שחר יפה כלבנה ברה כחמה אימה
כנדגלות׃ אל גנת אגוז ירדתי — דגל אגז
לראות באבי הנחל לראות — ראה אבב
הפרחה הגפן הנצו הרמנים׃ לא — נצץ
ידעתי נפשי שמתני מרכבות — שום רכב
עמי נדיב׃ שובי שובי השולמית
שובי שובי ונחזה בך — חזה
מה תחזו בשולמית — Cap. vij.
כמחלת המחנים׃ מה יפו פעמיך — שלם חלל
בנעלים בת נדיב חמוקי ירכיך — חנה יפה
כמו חלאים מעשה ידי אמן׃ — חמק
שררך אגן הסהר אל יחסר המזג — חלה עשה
בטנך ערמת חטים סוגה בשושנים׃ — חסר
שני שדיך כשני עפרים תאמי — חנט שושן
צביה׃ צוארך כמגדל השן — שנה שדד
עיניך ברכות בחשבון על שער — צבה צור
בת רבים אפך כמגדל הלבנון — גדל
צופה פני דמשק׃ ראשך עליך — צפה פנה
ככרמל ודלת ראשך כארגמן — דלל
מלך אסור ברהטים׃ מה יפית — אסר יפה
ומה נעמת אהבה בתענוגים׃ — ענג
זאת קומתך דמתה לתמר ושדיך — דמה
לאשכלות׃ אמרתי אעלה בתמר — שכל עלה
אחזה בסנסניו ויהיו נא שדיך — היה
כאשכלות הגפן וריח אפך
כתפוחים׃ וחכך כיין הטוב הולך — תפח חיך
לדודי למישרים דובב שפתי — הלך ישר
ישנים׃ אני לדודי ועלי תשוקתו׃ — דבב שפה
לכה דודי נצא השדה נלינה — שוק ילך
בכפרים׃ נשכימה לכרמים — יצא לון
נראה אם פרחה הגפן פתח — שכם ראה
הסמדר הנצו הרמנים שם — נצץ
אתן את דודי לך׃ הדודאים — נתן
נתנו ריח ועל פתחינו כל
מגדים חדשים גם ישנים דודי
צפנתי לך׃

Cap. viij.

מִי יִתֶּנְךָ כְּאָח לִי יוֹנֵק שְׁדֵי
יָנַק שָׁד אִמִּי אֶמְצָאֲךָ בַחוּץ אֶשָּׁקְךָ גַּם
מָצָא נָשַׁק לֹא יָבוּזוּ לִי׃ אֶנְהָגְךָ אֲבִיאֲךָ אֶל
מָה נָהַג בֵּית אִמִּי תְּלַמְּדֵנִי אַשְׁקְךָ מִיַּיִן
בּוֹא לָמַד הָרֶקַח מֵעֲסִיס רִמֹּנִי׃ שְׂמֹאלוֹ
עָסַס שָׂמַל תַּחַת רֹאשִׁי וִימִינוֹ תְּחַבְּקֵנִי׃
יָמַן חָבַק הִשְׁבַּעְתִּי אֶתְכֶם בְּנוֹת יְרוּשָׁלָם
שָׁבַע בָּנָה מַה תָּעִירוּ וּמַה תְּעוֹרְרוּ אֶת
עוּר הָאַהֲבָה עַד שֶׁתֶּחְפָּץ׃ מִי זֹאת
חָפֵץ עֹלָה מִן הַמִּדְבָּר מִתְרַפֶּקֶת עַל
דָּבַר רָפַק דּוֹדָהּ תַּחַת הַתַּפּוּחַ עוֹרַרְתִּיךָ
תָּפַח שָׁמָּה חִבְּלַתְךָ אִמֶּךָ שָׁמָּה חִבְּלָה
שׂוּם יְלָדַתְךָ׃ שִׂימֵנִי כַחוֹתָם עַל לִבֶּךָ
חָתַם זָרַע כַּחוֹתָם עַל זְרוֹעֶךָ כִּי עַזָּה כַמָּוֶת
עָזַז שָׁאַל אַהֲבָה קָשָׁה כִשְׁאוֹל קִנְאָה
רְשָׁפֶיהָ רִשְׁפֵּי אֵשׁ שַׁלְהֶבֶתְיָה׃
רָבַב יָכֹל מַיִם רַבִּים לֹא יוּכְלוּ לְכַבּוֹת אֶת
כָּבָה שָׁטַף הָאַהֲבָה וּנְהָרוֹת לֹא יִשְׁטְפוּהָ
נָתַן אִם יִתֵּן אִישׁ אֶת כָּל הוֹן בֵּיתוֹ
אָח בָּאַהֲבָה בּוֹז יָבוּזוּ לוֹ׃ אָחוֹת לָנוּ
שָׁד עָשָׂה קְטַנָּה וְשָׁדַיִם אֵין לָהּ מַה נַּעֲשֶׂה
דָּבַר לַאֲחוֹתֵנוּ בַּיּוֹם שֶׁיְּדֻבַּר בָּהּ׃ אִם
חָמָה בָּנָה חוֹמָה הִיא נִבְנֶה עָלֶיהָ טִירַת כָּסֶף
צוּר וְאִם דֶּלֶת הִיא נָצוּר עָלֶיהָ לוּחַ
גָּדַל הָיָה אָרֶז׃ אֲנִי חוֹמָה וְשָׁדַי כַּמִּגְדָּלוֹת
מָצָא שָׁלַם אָז הָיִיתִי בְעֵינָיו כְּמוֹצְאֵת שָׁלוֹם׃
כֶּרֶם הָיָה לִשְׁלֹמֹה בְּבַעַל הָמוֹן
נָתַן אֶת הַכֶּרֶם לַנֹּטְרִים אִישׁ
בּוֹא פָּרָה יָבִא בְּפִרְיוֹ אֶלֶף כָּסֶף׃ כַּרְמִי
פָּנָה שֶׁלִּי לְפָנָי הָאֶלֶף לְךָ שְׁלֹמֹה
מֵאָה וּמָאתַיִם לְנֹטְרִים אֶת פִּרְיוֹ׃
יָשַׁב קָשַׁב הַיּוֹשֶׁבֶת בַּגַּנִּים חֲבֵרִים מַקְשִׁיבִים
שָׁמַע לְקוֹלֵךְ הַשְׁמִיעִנִי׃ בְּרַח דּוֹדִי
צָבָה וּדְמֵה לְךָ לִצְבִי אוֹ לְעֹפֶר הָאַיָּלִים
עַל הָרֵי בְשָׂמִים׃

Quis mihi det te fratrem meũ sugentẽ vbera mr̃is mee vt inueniã te foris: & deosculer: & iam me nemo despiciat. Apprehendam te & ducam in domũ matris mee. Ibi me docebis & dabo tibi poculũ ex vino cõdito: & mustũ malorꝝ granatorũ meorꝝ. Leua ei⁹ sub capite meo & dextera illi⁹ ãplexabitur me. Adiuro vos filie hierusalẽ: ne suscitetis neqꝫ euigilare faciatis dilectam donec ipsa velit. Que est ista que ascendit de deserto: delitiis affluens innixa sup dilectũ suũ? Sub arbore malo suscitaui te. Ibi corrupta est mater tua: ibi violata est genitrix tua. Pone me vt signaculũ sup cor tuũ vt signaculũ sup brachiũ tuũ: q̃a fortis est vt mors dilectio: dura sicut infernus emulatio. Lampades eius vt lãpades ignis atqꝫ flammarꝝ. Aque multe non potuerunt extinguere charitatem: nec flumina obruent illam. Si dederit homo omnẽ substantiam domus sue pro dilectiõe: q̃si nihilũ despiciẽt eũ. Soror nr̃a parua & vbera non habet. Quid faciemus sorori nostre in die quãdo alloquenda est? Si murus ẽ: edificem⁹ sup eũ ꝓpugnacula argẽtea. Si ostium est: compingamus illud tabulis cedrinis. Ego murus & vbera mea sicut turris: ex quo facta sum corã eo quasi pacem repiens. Vinea fuit pacifico: in ea que habet populos. Tradidit eam custodibus: vir affert pro fructu ei⁹ mille argenteos. Vinea mea coram me est. Mille tui pacifice & ducenti his qui custodiunt fructus eius. Que habitas in hortis: amici auscultant: fac me audire vocem tuam. Fuge dilecte mi & assimilare capree hinnuloqꝫ ceruorum super montes aromatum.

Expliciunt cantica canticorum.

Quis det te fratres meũ sugentẽ vbera matris
Τίς δώη σε ἀδελφόν μου θηλάζοντα μαστοὺς μητρός A
mee. inueniẽs te extra osculabor te: et nõ despi
μου. εὑροῦσά σε ἔξω φιλήσω σε, καί γε οὐκ ἐξουδενώ
cient me. apprehendã te: introducã te in domũ ma ã.r.b.
σουσί με. παραλήψομαί σε, εἰσάξω σε εἰς οἶκον μη
tris mee & in cellã eius q̃ cõcepit me. dabo po
τρός μου καὶ εἰς ταμιεῖον τῆς συλλαβούσης με. ποτιῶ
tũ tibi de vino pigmẽtato: de latice malorꝫ punicorꝫ meorꝫ.
σε ἀπὸ οἴνου τοῦ μυρεψικοῦ, ἀπὸ νάματος ῥοῶν μου.
leua eius sub capite meo: & dextera illi⁹
εὐώνυμος αὐτοῦ ὑπὸ τὴν κεφαλήν μου, καὶ ἡ δεξιὰ αὐτοῦ
amplexabit me. adiuraui vos filie hierlm ã.r.bꝫ.
περιλήψεταί με. ὥρκισα ὑμᾶς θυγατέρες ἱερουσαλὴμ b.r.s.a
in potẽtijs & in fortitudinib⁹ agri. q̃d
ἐν ταῖς δυνάμεσι καὶ ἐν ταῖς ἰσχύσεσι τοῦ ἀγροῦ. τί
suscitaueritis & q̃d excitaueritis dilectionẽ: donec voluerit.
ἐγείρητε καὶ τί ἐξεγείρητε τὴν ἀγάπην, ἕως ἂν θελήσῃ. B
q̃ ista q̃ ascẽdit ab eremo innixa sup
τίς αὕτη ἡ ἀναβαίνουσα ἀπὸ ἐρήμου ἐπιστηριζομένη ἐπὶ
nepotẽ suũ: sub arbore malo suscitaui te. illic cũ do
τὸν ἀδελφιδὸν αὐτῆς, ὑπὸ μῆλον ἐξήγειρά σε. ἐκεῖ ὠδί
lore pturiuit te mat̃ tua. illic cũ dolore pturiuit te q̃ pepit te. po
νησέ σε ἡ μήτηρ σου. ἐκεῖ ὠδίνησέ σε ἡ τεκοῦσά σε. θές
ne me vt signaculũ sup cor tuũ: vt signaculũ
με ὡς σφραγῖδα ἐπὶ τὴν καρδίαν σου, ὡς σφραγῖδα
sup brachiũ tuũ. q2 fortis vt mors dile
ἐπὶ τὸν βραχίονά σου. ὅτι κραταιὰ ὡς θάνατος ἡ ἀγά
ctio. dura sicut infern⁹ emulatio. Uolatilia eius volati
πη. σκληρὸς ὡς ἅδης ζῆλος. Περίπτερα αὐτῆς περί C
lia ignis flãme eius. aqua multa nõ poterit
πτερα πυρὸς φλόγες αὐτῆς. ὕδωρ πολὺ οὐ δυνήσεται
extinguere dilectionẽ: & flumina nõ obruent
σβέσαι τὴν ἀγάπην, καὶ ποταμοὶ οὐ συγκλύσουσιν
illã. si dederit vir oẽm vitã suã in dile
αὐτήν. ἐὰν δῷ ἀνὴρ πάντα τὸν βίον αὐτοῦ ἐν τῇ ἀγά
ctione: despectione despiciẽt eũ. soror nr̃a
πῃ, ἐξουδενώσει ἐξουδενώσουσιν αὐτόν. ἀδελφὴ ἡμῶν
parua & vbera nõ hẽt. q̃d faciemus so
μικρὰ καὶ μαστοὺς οὐκ ἔχει. τί ποιήσομεν τῇ ἀ
rori nr̃e in die q̃ cũqꝫ verbũ factũ fuerit i ea? si mur⁹
δελφῇ ἡμῶν; ἐν ἡμέρᾳ ἣ ἂν λαληθῇ ἐν αὐτῇ; εἰ τεῖχός
est edificabim⁹ sup eã. ꝓpugnacula argẽtea. &
ἐστιν οἰκοδομήσωμεν ἐπ᾽ αὐτὴν ἐπάλξεις ἀργυρᾶς. καὶ
si hostiũ est describam⁹ sup illud tabulã cedrinã.
εἰ θύρα ἐστὶ διαγράψωμεν ἐπ᾽ αὐτὴν σανίδα κεδρίνην. D
ego murus & vbera mea sicut turres. ego fui in
ἐγὼ τεῖχος καὶ μαστοί μου ὡς πύργοι. ἐγὼ ἤμην ἐν
oculis eius q̃si reperiẽs pacẽ. vinea fu
ὀφθαλμοῖς αὐτοῦ ὡς εὑρίσκουσα εἰρήνην. ἀμπελὼν ἐγε
it salomoni in beelamõ. tradidit vineã
νήθη τῷ σολομῶντι ἐν βεελαμών. ἔδωκε τὸν ἀμπελῶνα
suã custodiẽtib⁹. vir feret in fructu suo mil
αὐτοῦ τοῖς τηροῦσιν. ἀνὴρ οἴσει ἐν καρπῷ αὐτοῦ χι
le argẽteos. vinea mea mea corã me
λίους ἀργυρίους. ἀμπελών μου ἐμὸς ἐνώπιόν μου. οἱ
mille salomoni. & ducẽti his q̃ custodiũt
χίλιοι σολομῶντι. καὶ οἱ διακόσιοι τοῖς τηροῦσι τὸν
fructũ eius. Qui sedet in hortis: amici
καρπὸν αὐτοῦ. Ὁ καθήμενος ἐν κήποις, ἑταῖροι
attendẽtes voce tua audire fac me fuge ne
προσέχοντες τῇ φωνῇ σου ἀκούτισόν με φύγε ἀδελ
pos mi & assimilare capree aut hinnulo
φιδέ μου καὶ ὁμοιώθητι τῇ δορκάδι ἢ τῷ νεβρῷ
ceruorꝫ sup mõtes aromatũ.
τῶν ἐλάφων ἐπὶ ὄρη ἀρωμάτων.

Sapientia salomonis.
ΣΟΦΙΑ ΣΟΛΟΜΩΝΤΟΣ.
Diligite iusticiam
Ἀγαπήσατε τὴν δικαιοσύ
nam qui iudicatis terrã:senti
νην οἱ κρίνοντες τὴν γῆν, φρονή
te de dño ĩ bonitate: ⁊ in sim
σατε περὶ τοῦ κυ̃ ἐν ἀγαθότητι, καὶ ἐν ἀ
A plicitate cordis querite illum. qm̃ in
πλότητι καρδίας ζητήσατε αὐτόν· ὅτι εὑ
uenitur ab his q nõ tẽptãt illum: appa
ρίσκεται τοῖς μὴ πειράζουσιν αὐτόν, ἐμφα
Hiero. 4.d. ret ãt nõ infidelibus illi. puerse
νίζεται δὲ τοῖς μὴ ἀπιστοῦσιν αὐτῷ. σκολιοὶ
.n. cogitatiões separãt a deo: proba
γὰρ λογισμοὶ χωρίζουσιν ἀπὸ θεοῦ, δοκιμα
ta ãt virtus corripit ĩsipiẽtes.
ζομένη δὲ ἡ δύναμις ἐλέγχει τοὺς ἄφρονας.
B qm̃ in maleficam animã nõ introibit
ὅτι εἰς κακότεχνον ψυχὴν οὐκ εἰσελεύσε
sapiẽtia:neq̃ habitabit in corpore sub
ται σοφία, οὐδὲ κατοικήσει ἐν σώματι κα
dito peccato. sctũs .n. spũs dis
ταχρέῳ ἁμαρτίας. ἅγιον γὰρ πνεῦμα παι
ciplie effugiet dolum: ⁊ amouebitur
δείας φεύξεται δόλον, καὶ ἀπαναστήσεται
C a cogitatiõib⁹ stultis: ⁊ corripietur
ἀπὸ λογισμῶν ἀσυνέτων, καὶ ἐλεγχθήσε
supueniente iniq̃tate. benignus .n.
ται ἐπελθούσης ἀνομίας. φιλάνθρωπον γὰρ
spũs sapiẽtia: ⁊ nõ liberabit maledi
πνεῦμα σοφία, καὶ οὐκ ἀθῳώσει βλάσφη
cũ a labiis suis. qm̃ renũ e
μον ἀπὸ χειλέων αὐτοῦ. ὅτι τῶν νεφρῶν αὐ
ius testis deus: ⁊ cordis eius
τοῦ μάρτυς ὁ θεός, καὶ τῆς καρδίας αὐτοῦ
D speculator verus: ⁊ lingue audi
ἐπίσκοπος ἀληθής, καὶ τῆς γλώσσης ἀκου
tor. qm̃ spũs dñi repleuit orbẽ ter
στής. ὅτι πνεῦμα κυ̃ πεπλήρωκε τὴν οἰκου
rarũ: ⁊ qđ continet omnia sciẽtiã ha
μένην, καὶ τὸ συνέχον τὰ πάντα γνῶσιν ἔ
bet vocis. ppt hoc q loquitur iniqua
χει φωνῆς. διὰ τοῦτο φθεγγόμενος ἄδικα
nullus latebit: neq̃ pteribit illum
Jac.5.b οὐδεὶς μὴ λάθῃ, οὐδὲ μὴ παρελεύσεται αὐτὸν
corripiens iudiciũ. in .n. cogitationib⁹ im
A ἐλέγχουσα ἡ δίκη. ἐν γὰρ διαβουλίοις ἀσε
pii inquisitio erit. fmonũ ãt illi⁹ auditio
βοῦς ἐξέτασις ἔσται. λόγων δὲ αὐτοῦ ἀκοὴ
ad dñm veniet ad correptionẽ iniq̃tatũ illius.
πρὸς κν̄ ἥξει εἰς ἔλεγχον ἀνομημάτων αὐτοῦ.
qm̃ auris zeli audit omnia: ⁊
ὅτι οὖς ζηλώσεως ἀκροᾶται τὰ πάντα, καὶ
rumor murmurationũ nõ abscõditur. ca
θροῦς γογγυσμῶν οὐκ ἀποκρύπτεται. φυ
uete ergo murmurationem inutilẽ: ⁊
λάξασθε τοίνυν γογγυσμὸν ἀνωφελῆ, καὶ
a detractione parcite lingue. qm̃
ἀπὸ καταλαλιᾶς φείσασθε γλώσσης. ὅτι
sermo obscurus vacu⁹ nõ ibit: os
φθέγμα λαθραῖον κενὸν οὐ πορεύσεται, στόμα
B ãt qđ mentitur occidit animã. ne ze
Esa.56 d. δὲ καταψευδόμενον ἀναιρεῖ ψυχήν. μὴ ζη
letis mortem in errore vite vŕe: neq̃
λοῦτε θάνατον ἐν πλάνῃ ζωῆς ὑμῶν, μηδὲ
attrahatis pditionẽ in opibus manuũ vŕaꝝ.
ἐπισπᾶσθε ὄλεθρον ἐν ἔργοις χειρῶν ὑμῶν.
qm̃ de⁹ mortẽ nõ fecit: neq̃ letatur
ὅτι ὁ θεὸς θάνατον οὐκ ἐποίησεν, οὐδὲ τέρπε
in pditione viuoꝝ. creauit .n. et
ται ἐπ᾽ ἀπωλείᾳ ζώντων. ἔκτισε γὰρ εἰς τὸ
essent omnia: ⁊ salutares natiões
εἶναι τὰ πάντα, καὶ σωτήριοι αἱ γενέσεις τοῦ

Incipit prologus ĩ librũ Sapientie.

Liber sapiẽ apud Hebreos nusq̃ est. Vnde & ipse stilus grecam magis elo quẽtiã redolet. Hũc iudei Philõis esse af firmãt. Qui pinde sapientie nominatur: qa in eo xp̄i aduẽtus q̃ẽ sapia pr̃is: & paf sio ei⁹ euidenť exp̃mitur.

Incipit liber Sapientie Ca.1.

Diligite iusticiã q iudicatis terrã. Sen tite de dño ĩ bonitate & ĩ simplicita te cordis q̄rite illũ: qm̃ inuenitur ab his q nõ tẽptãt illũ: apparet ãt eis q̃ fidẽ hñt in illũ. Peruerse.n. cogitationes separant a deo: pbata ãt virtus corripit insipientes. Qm̃ in maliuolã aĩam nõ ĩtroibit sapia: nec hitabit in corpe subdito pctis. Spũs .n. sctũs discipline effugiet fictũ & aufe ret se a cogitationib⁹ q̄ sũt sine intellectu & corripietur a supueniẽte iniq̃tate. Be nign⁹ est.n. spũs sapientie: & nõ liberabit maledictũ a labiis suis: qm̃ renũ illius te stis est de⁹ & cordis illi⁹ scrutator ẽ ver⁹: & lingue ei⁹ auditor. Qm̃ spũs dñi reple uit orbẽ terraꝝ: & hoc quod cõtinet oĩa sciaꝫ hẽt vocis. Propť hoc q loq̃tur iniq̃ nõ põt latere: nec p̃teriet illũ corripiens iudiciũ. In cogitationib⁹.n. ĩpii interro gatio erit: s̃monũ ãt illi⁹ auditio ad deũ veniet: ad correptionem iniq̃tatũ illius. Qm̃ auris zeli audit oĩa: & tumult⁹ mur murationũ nõ abscõdetur. Custodite er go vos a murmuratõe q̄ nihil pdest: & a detractione pcite lingue. Qm̃ s̃mo ob scurus in vacuũ nõ ibit: os aũt quod mẽ titur occidit aĩam. Nolite zelare morteꝫ in errore vite vŕe: neq̃ acq̃ratis pditionẽ in opibus manuũ vŕaꝝ. Qm̃ de⁹ mortẽ nõ fecit: nec letatur ĩ pditiõe viuoꝝ. Crea uit.n. vt essent oĩa & sanabiles fecit natio nes orbis terraꝝ: & nõ est in illis medica mẽtũ exterminii: nec inferoꝝ regnũ in terra. Iusticia.n. ppetua est & ĩmortalis: iniusticia aũt mortis acq̃sitio. Impii autẽ manib⁹ & verbis accersierũt illã: & esti mãtes illã amicã: defluxerũt: & spõsiones posuerũt ad illã qm̃ morte digni sũt qui sunt ex parte illius. Capitulum.2.

Dixerunt.n. ipii cogitãtes apud se nõ recte. Exiguũ & cũ tedio est tẽp⁹ vi te nr̃e & non est refrigeriũ in fine hoĩs & non est q agnitus sit reuersus ab inferis. Quia ex nihilo nati sum⁹: & post hoc eri mus tãq̃ nõ fuerim⁹. Qm̃ fumus afflat⁹ est ĩ narib⁹ nr̃is: & s̃mo scĩtille ad cõmo uendũ cor nr̃m. Quia extĩctus cinis erit corp⁹ nr̃m: & spũs diffundetur tãq̃ mol lis aer. Et trãsibit vita nr̃a tãq̃ vestigium nubis: & sicut nebula dissoluet̃ q̄ fugata ẽ a radiis solis & a calore illi⁹ aggrauata. Et nomẽ nr̃ꝫ obliuionẽ accipiet p tp̃s: & nemo mẽoriã hẽbit opꝝ nr̃orũ. Vmbre .n. trãsitus est tps nr̃m: & nõ est reuersio finis nr̃i: qm̃ cõsignata ẽ & nemo reuerti tur: Venite ergo & fruamur bonis q̄ sũt & vtamur creatura tãq̃ ĩ iuuẽtute celeri ter. vino p̃cioso & vnguẽtis nos ĩpleam⁹: & nõ p̃tereat nos flos tp̃is. Coronemus nos rosis añq̃ marcescãt: nullũ pratũ sit qđ nõ ptrãseat luxuria nr̃a. Nẽo vr̃m ex orssit luxurie nr̃e. Vbiq̃ reliq̃m⁹ signa le ticie: qm̃ hec ẽ ps nr̃a & hec ẽ sors nr̃a. op p̃mam⁹ paupẽ iustũ: & nõ pcam⁹ vidue nec vetano: nec reuereamur canos mlti

mundi: ⁊ nõ est in illis medicamẽtũ
κόσμου, καὶ οὐκ ἔστιν ἐν αὐταῖς φάρμακον
pditiõis: nec ĩferoꝝ regnũ in terra. iu
ὀλέθρου, οὐδὲ ᾅδου βασίλειον ἐπὶ γῆς. δι
sticia ãt ĩmortalis est: impii vero
καιοσύνη δὲ ἀθάνατός ἐστιν, ἀσεβεῖς δὲ ταῖς
manib⁹ ⁊ verbis accersierũt e
χερσὶ καὶ τοῖς λόγοις προσεκαλέσαντο αὐ
am. amicã estimantes ipsam: tabuerũt:
τόν. φίλον ἡγησάμενοι αὐτόν, ἐτάκησαν,
⁊ spõsionẽ posuerũt ad eam: qm̃ digni
καὶ συνθήκην ἔθεντο πρὸς αὐτόν, ὅτι ἄξιοί
sunt illius partis esse.
εἰσι τῆς ἐκείνου μερίδος εἶναι. Ca.2.

Dixerũt.n. ĩtra se cogitantes nõ
Εἶπον γὰρ ἐν ἑαυτοῖς λογισάμενοι οὐκ
recte: exigua ⁊ cũ tedio est vita nr̃a:
ὀρθῶς, ὀλίγος καὶ λυπηρός ἐστιν ὁ βίος ἡμῶν
⁊ nõ est remediũ ĩ fine hominis: ⁊
καὶ οὐκ ἔστιν ἴασις ἐν τελευτῇ ἀνθρώπου, καὶ
nõ agnitus ẽ reuersus ex ĩferno. qr si
οὐκ ἐγνώσθη ὁ ἀναλύσας ἐξ ᾅδου. ὅτι αὐτοσ
ne rõne nati sumus: ⁊ post hoc erimus
χεδίως ἐγεννήθημεν, καὶ μετὰ τοῦτο ἐσόμεθα
tãq̃ nõ fuerimus. qm̃ fumus afflatus in
ὡς οὐχ ὑπάρξαντες. ὅτι καπνὸς ἡ πνοὴ ἐν
narib⁹ nr̃is: ⁊ s̃mo scintilla in motu
ῥισὶν ἡμῶν, καὶ ὁ λόγος σπινθὴρ ἐν κινήσει
cordis nr̃i: q̄ extincta cinis eua
καρδίας ἡμῶν, οὗ σβεσθέντος τέφρα ἀπο
det corpus: ⁊ spũs nr̃ dif
βήσεται τὸ σῶμα, καὶ τὸ πνεῦμα ἡμῶν δια
fundetur tanq̃ mollis aer. ⁊ nomẽ no
χυθήσεται ὡς χαῦνος ἀήρ. καὶ τὸ ὄνομα ἡ
strũ obliuionẽ accipiet ĩ tẽpore: ⁊ nemo
μῶν ἐπιλησθήσεται ἐν χρόνῳ, καὶ οὐθεὶς
memoriã hẽbit opum nr̃oꝝ. ⁊ trãsi
μνημονεύσει τῶν ἔργων ἡμῶν. καὶ παρελεύ
bit vita nr̃a tãq̃ vestigia nubis: ⁊ sicut
σεται ὁ βίος ἡμῶν ὡς ἴχνη νεφέλης, καὶ ὡς
nebula dissoluetur q̄ fugata est a
ὁμίχλη διασκεδασθήσεται διωχθεῖσα ὑπὸ
radiis solis ⁊ a calore eius ag
ἀκτίνων ἡλίου καὶ ὑπὸ θερμότητος αὐτοῦ βα
grauata. vmbre.n. trãsitus tẽpus nr̃m:
ρυνθεῖσα. σκιᾶς γὰρ πάροδος καιρὸς ἡμῶν,
⁊ nõ est ĩpedimentũ finis
καὶ οὐκ ἔστιν ἀναποδισμὸς τῆς τελευτῆς
nr̃i: qm̃ cõsignat⁹ est: ⁊ nemo re
ἡμῶν, ὅτι κατεσφραγίσθη, καὶ οὐδεὶς ἀνα
uertitur. venite ergo ⁊ fruamur
στρέφει. δεῦτε οὖν καὶ ἀπολαύσωμεν τῶν
q̄ sunt bonis: ⁊ vtamur possessione
ὄντων ἀγαθῶν, καὶ χρησώμεθα τῇ κτίσει
tãq̃ in iuuẽtute celeriter. vino p̃cio
ὡς ἐν νεότητι σπουδαίως. οἴνου πολυτε
so ⁊ unguẽtis ĩpleamur: ⁊ ne p̃te
λοῦς καὶ μύρων πλησθῶμεν, καὶ μὴ πα
reat nos flos aeris. coronemur
ροδευσάτω ἡμᾶς ἄνθος ἀέρος. στεψώμεθα
rosaꝝ caliculis añq̃ marcescant. nemo no
ῥόδων κάλυξι πρὶν ἢ μαρανθῆναι. μηδεὶς ἡ
strũ expers sit nostre strenuita
μῶν ἄμοιρος ἔστω τῆς ἡμετέρας ἀγερωχί
tis. vbiq̃ relinq̃mus signa
ας. πανταχῆ καταλείψωμεν σύμβολα
leticie: qm̃ hec pars nr̃a ⁊
τῆς εὐφροσύνης, ὅτι αὕτη ἡ μερὶς ἡμῶν καὶ
sors talis. opprimamus pauperẽ
ὁ κλῆρος οὗτος. καταδυναστεύσωμεν πένητα
iustum: non parcamus vidue: nec
δίκαιον, μὴ φεισώμεθα χήρας, μηδὲ
senis reuereamur canos multi
πρεσβύτου ἐντραπῶμεν πολιὰς πολυχρο

tp̃is. sit ãt nr̃a fortitudo lex iusti-
τίας. ἔστω δὲ ἡμῶν ἡ ἰσχὺς νόμος τῆς δικαιο
cie: nã infirmũ inutile arguitur.
σύνης, τὸ γὰρ ἀσθενὲς ἄχρηστον ἐλέγχεται.
circũueniamus ãt iustũ: qm̃ inuti-
ἐνεδρεύσωμεν δὲ τὸν δίκαιον, ὅτι δύσχρη
lis nobis ẽ: τ cõtrarius est operibus
στος ἡμῖν ἐστι, καὶ ἐναντιοῦται τοῖς ἔργοις ἡ
nr̃is: τ iproperat nobis peccata legis:
μῶν, καὶ ὀνειδίζει ἡμῖν ἁμαρτήματα νόμου,
τ celebrat nobis peccata discipline
καὶ ἐπιφημίζει ἡμῖν ἁμαρτήματα παιδεί
nostre. pmittit sciẽtiã hẽre dei
ας ἡμῶν. ἐπαγγέλλεται γνῶσιν ἔχειν θεοῦ
τ filium dñi se nominat: factus ẽ no
καὶ παῖδα κυρίου ἑαυτὸν ὀνομάζει, ἐγένετο ἡ
bis ĩ redargutionẽ cogitationũ nr̃aꝝ. grauis ẽ
μῖν εἰς ἔλεγχον ἐννοιῶν ἡμῶν. βαρύς ἐστιν
nobis ẽt visus: qm̃ dissimilis ali
ἡμῖν καὶ βλεπόμενος, ὅτι ἀνόμοιος τοῖς ἄλ
is vita illius: τ imutate vie
λοις ὁ βίος αὐτοῦ, καὶ ἐξηλλαγμέναι αἱ τρίβοι
eius. ĩ spuriũ estimati sumus ei: τ
αὐτοῦ. εἰς κίβδηλον ἐλογίσθημεν αὐτῷ, καὶ
abstinet a vijs nr̃is tãq̃ ab imũdi-
ἀπέχεται τῶν ὁδῶν ἡμῶν ὡς ἀπὸ ἀκαθαρ
cijs. beata dicit nouissima iustoꝝ: τ ia-
σιῶν. μακαρίζει ἔσχατα δικαίων, καὶ ἀλα
ctat patrẽ deũ. videamus si smões
ζονεύεται πατέρα θεόν. ἴδωμεν εἰ οἱ λόγοι
illius veri: τ tentemus q̃ in exi-
αὐτοῦ ἀληθεῖς, καὶ πειράσωμεν τὰ ἐν ἐκβά
tu eius. si .n. est iustus filius dei:
σει αὐτοῦ. εἰ γάρ ἐστιν ὁ δίκαιος υἱὸς θεοῦ,
suscipiet eum: τ liberabit eum de ma-
ἀντιλήψεται αὐτοῦ, καὶ ῥύσεται αὐτὸν ἐκ χει
nu cõtrarioꝝ. cõtumelia τ tormẽto iterro-
ρὸς ἀνθεστηκότων. ὕβρει καὶ βασάνῳ ἐξετά
gemus eũ: vt sciamus mansuetudinẽ
σωμεν αὐτόν, ἵνα γνῶμεν τὴν ἐπιείκειαν
eius: τ probemus patientiã
αὐτοῦ, καὶ δοκιμάσωμεν τὴν ἀνεξικακίαν
illius. morte turpi condemnemus
αὐτοῦ. θανάτῳ ἀσχήμονι καταδικάσωμεν
eũ: erit .n. eius obseruatio ex smõib⁹
αὐτόν, ἔσται γὰρ αὐτοῦ ἐπισκοπὴ ἐκ λόγων
ipsius. hec cogitauerũt: τ errane
αὐτοῦ. ταῦτα ἐλογίσαντο, καὶ ἐπλανήθη
rũt. excecauit .n. illos malitia eo-
σαν. ἀπετύφλωσε γὰρ αὐτοὺς ἡ κακία αὐ
rum: τ nõ cognouerũt mysteria dei: neq; mer
τῶν, καὶ οὐκ ἔγνωσαν μυστήρια θεοῦ, οὐδὲ μι
cedẽ sperauerũt iusticie: neq; iudicauerũt ho
σθὸν ἤλπισαν ὁσιότητος, οὐδὲ ἔκριναν γέ
norẽ aiaꝝ imaculataꝝ. qm̃ deus creauit
ρας ψυχῶν ἀμώμων. ὅτι ὁ θεὸς ἔκτισε τὸν
hoiem in ĩtegritate: τ imaginẽ pprie
ἄνθρωπον ἐπὶ ἀφθαρσίᾳ, καὶ εἰκόνα τῆς ἰδίας
similitudinis fecit eum. inuidia ãt diabo
ἰδιότητος ἐποίησεν αὐτόν. φθόνῳ δὲ διαβό
li mors introiuit in mundũ. ten
λου θάνατος εἰσῆλθεν εἰς τὸν κόσμον. πειρά
tant ãt eum q̃ illius partis sunt.
ζουσι δὲ αὐτὸν οἱ τῆς ἐκείνου μερίδος ὄντες.
C.3. Iustoꝝ ãt aie in manu dei: τ
Δικαίων δὲ ψυχαὶ ἐν χειρὶ θεοῦ, καὶ
non tanget illos tormentũ. visi sũt in
οὐ μὴ ἅψηται αὐτῶν βάσανος. ἔδοξαν ἐν
oculis insipientiũ mori: τ estimata ẽ
ὀφθαλμοῖς ἀφρόνων τεθνάναι, καὶ ἐλογίσθη
afflictio exitus illoꝝ: τ q̃d a nobis i
κάκωσις ἡ ἔξοδος αὐτῶν, καὶ ἡ ἀφ' ἡμῶν πο
ter contritio. illi ãt sunt in pace. τ ĩ
ρεία σύντριμμα. οἱ δέ εἰσιν ἐν εἰρήνῃ. καὶ

tp̃is. Sit autẽ fortitudo nr̃a lex iniusticie. Quod .n. infirmũ ẽ: inutile inuenitur. Circũueniam⁹ ergo iustũ: qm̃ inutilis est nobis & cõtrari⁹ est opib⁹ nr̃is: & improperat nobis pctã legis: & diffamat in nos pctã discipline nr̃e. Promittit se scientiam dei habere: & filiũ dei se nominat. Fact⁹ est nobis in traductionẽ cogitationũ nr̃aꝝ. Grauis est nobis etiã ad videndũ. qm̃ dissimilis est alijs vita illius: & imutate sunt vie eius. Tanq̃ nugaces estimati sum⁹ ab illo: & abstinet se a vijs nr̃is tanq̃ ab imũdicijs: & pfert nouissima iustoꝝ: & gloriatur patrẽ se habere deũ. Videamus ergo si sermones illius veri sint & tẽptemus q̃ vẽtura sũt illi: & sciem⁹ q̃ erũt nouissima illius. Si .n. ẽ ver⁹ fili⁹ dei: suscipiet illũ & liberabit illũ de manibus cõtrarioꝝ. Cõtumelia & tormẽto interrogem⁹ eũ: vt sciam⁹ reuerẽtiã eius: & pbem⁹ patiẽtiã illi⁹. Morte turpissima cõdẽnem⁹ eũ. Erit .n. ei respect⁹ ex smõibus illi⁹. Hec cogitauerũt & errauerũt: excecauit .n. illos malitia eoꝝ. Et nescierũt sacramẽta dei: neq; mercedẽ sperauerũt iusticie: nec iudicauerũt honorẽ aiaꝝ sanctarũ. Qm̃ deus creauit hoiem inexterminabilẽ: & ad imaginẽ similitudinis sue fecit illũ. Inuidia autẽ diaboli mors introiuit ĩ orbem terrarum. imitãtur ãt illũ q̃ sunt ex pte illius. Ca.3.

Iustoꝝ aũt aie in manu dei sũt: & nõ tanget illos tormẽtum mortis. Visi sunt oculis insipientiũ mori: & estimata est afflictio illoꝝ. Et ab itinere iusto abierũt ĩ exterminiũ: & quod a nobis ẽ iter exterminij: illi aũt sunt in pace. Et si corã hominib⁹ tormẽta passi sunt: spes illorũ immortalitate plena est. In paucis vexati: ĩ multis bene disponẽtur: qm̃ de⁹ tẽptauit eos: & inuenit illos dignos se. Tanq̃ aurũ in fornace probauit illos: & quasi holocausti hostiã accepit illos: & in tp̃e erit respect⁹ illoꝝ. Fulgebũt iusti & tanq̃ scintille ĩ arũdineto discurrẽt. Iudicabũt nationes & dñabũtur pplis: & regnabit dñs illorũ ĩ perpetuũ. q cõfidũt in illo ĩtelligẽt veritatẽ: & fideles in dilectiõe acq̃escent illi: qm̃ donũ & pax est electis eius. Impij ãt sm̃ q̃ cogitauerũt correptionẽ hẽbũt: q neglexerũt iustũ & a dño recesserũt. Sapiãm enĩ & disciplinã q abiicit infelix est: & vacua ẽ spes illoꝝ: & labores sine fructu: & inutilia opa eoꝝ. Mulieres eorũ isensate sũt & neq̃ssimi filij illoꝝ. Maledicta creatura eorũ. qm̃ felix est sterilis & incoinq̃nata: q̃ nesciuit torũ in delicto. hẽbit fructũ in respectiõe aiarũ sctãrũ. Et spado q nõ opat⁹ est p man⁹ suas iniq̃tatem: nec cogitauit aduersus deum nequissima. Dabitur enĩ illi fidei donũ electũ & sors in templo dei acceptissima. Bonorũ enĩ laborũ gloriosus est fructus: & que non concidit radix sapientie. Filij autem adulterorũ in consũmatione erunt: & ab iniquo toro semen exterminabitur. Et si qdem longe vite erũt: in nihilũ computabuntur: & sine honore erit nouissima senect⁹ illorum. Et si celerius defuncti fuerint: non habebunt spem nec in die agnitionis allocutionem. Nationes enim inique dire sunt cõsũmationis. Ca.4.

O q̃ pulchra ẽ casta gñatio cũ claritate.

enĩ in cõspectu hoim si tormẽta passi sũt: C
γὰρ ἐν ὄψει ἀνθρώπων ἐὰν κολασθῶσιν, ἡ
spes eoꝝ imortalitate plena: τ ĩ paucis
ἐλπὶς αὐτῶν ἀθανασίας πλήρης, καὶ ὀλίγα
vexati ĩ multis bono afficientur.
παιδευθέντες μεγάλα εὐεργετηθήσονται.
qm̃ deus tẽptauit eos: τ inuenit il-
ὅτι ὁ θεὸς ἐπείρασεν αὐτούς, καὶ εὗρεν αὐ
los dignos se. tãq̃ aurum in fornace
τοὺς ἀξίους ἑαυτοῦ. ὡς χρυσὸν ἐν χωνευτη
pbauit illos: τ q̃si holocaustũ
ρίῳ ἐδοκίμασεν αὐτούς, καὶ ὡς ὁλοκάρπω
hostie accepit illos. τ in tp̃e D
μα θυσίας προσεδέξατο αὐτούς. καὶ ἐν καιρῷ Math. 17.c
visitationis ipsoꝝ refulgebunt: τ tãq̃
ἐπισκοπῆς αὐτῶν ἀναλάμψουσι, καὶ ὡς
scintille in stipula discurrent. iudica
σπινθῆρες ἐν καλάμῃ διαδραμοῦνται. κρινοῦ
bũt gẽtes τ dñabuntur pplis: τ regna-
σιν ἔθνη καὶ κρατήσουσι λαῶν, καὶ βασιλεύ
bit eoꝝ dñs ĩ secula. q̃ cõfiderunt
σει αὐτῶν κύριος εἰς τοὺς αἰῶνας. οἱ πεποιθότες
in illo intelligẽt veritatem: τ fide-
ἐπ' αὐτῷ συνήσουσιν ἀλήθειαν, καὶ οἱ πι
les in dilectione acq̃escent illi. qm̃ gra
στοὶ ἐν ἀγάπῃ προσμενοῦσιν αὐτῷ. ὅτι χά
tia τ mia in sanctis eius: τ visita- Bel.i.&
ρις καὶ ἔλεος ἐν τοῖς ὁσίοις αὐτοῦ, καὶ ἐπισκο t.5.a.
tio in electis eius. at impij si- Eccl.
πὴ ἐν τοῖς ἐκλεκτοῖς αὐτοῦ. οἱ δὲ ἀσεβεῖς κα 17.a.
cut cogitauerũt hẽbunt correptionẽ: q̃ negle A
θὰ ἐλογίσαντο ἕξουσιν ἐπιτιμίαν, οἱ ἀμελή
xerunt iustum τ a dño recesserũt.
σαντες τοῦ δικαίου καὶ τοῦ κυρίου ἀποστάντες.
sapiam .n. τ disciplinã q̃ abijcit infe-
σοφίαν γὰρ καὶ παιδείαν ὁ ἐξουθενῶν ταλαί
lix: τ vacua spes illorum: τ labo-
πωρος, καὶ κενὴ ἡ ἐλπὶς αὐτῶν, καὶ οἱ κό
res sine fructu τ inutilia opera eorũ:
ποι ἀνόνητοι καὶ ἄχρηστα τὰ ἔργα αὐτῶν, B
mulieres eoꝝ stulte τ nequã Math. 13.f.
αἱ γυναῖκες αὐτῶν ἄφρονες καὶ πονηρὰ τὰ
filij eoꝝ. maledicta generatio eo
τέκνα αὐτῶν. ἐπικατάρατος ἡ γένεσις αὐ
rum. qm̃ felix sterilis incoinq̃nata: q̃
τῶν. ὅτι μακαρία στεῖρα ἡ ἀμίαντος, ἥτις
nõ nouit torũ in delicto: hẽbit fruc
οὐκ ἔγνω κοίτην ἐν παραπτώματι, ἕξει καρ
tũ in visitatõe animaꝝ: τ spado q̃ nõ C
πὸν ἐν ἐπισκοπῇ ψυχῶν, καὶ εὐνοῦχος ὁ μὴ Lu.23.d.
operatus est in manu iniq̃tatem: nec cogi-
ἐργασάμενος ἐν χειρὶ ἀνόμημα, μηδὲ ἐνθυ
tauit aduersus dñm mala. dabitur .n.
μηθεὶς κατὰ τοῦ κυρίου πονηρά. δοθήσεται γὰρ
illi fidei gr̃a electa: τ sors
αὐτῷ τῆς πίστεως χάρις ἐκλεκτή, καὶ κλῆ
in tẽplo dñi acceptior. bonoꝝ .n. labo
ρος ἐν ναῷ κυρίου θυμηρέστερος. ἀγαθῶν γὰρ πό
rũ fructus gloriosus: τ q̃ nõ cõcidit radix sapiẽ
νων καρπὸς εὐκλεής, καὶ ἀδιάπτωτος ἡ ῥίζα τῆς φρο
tie. filij ãt adulteroꝝ nõ initiati erũt: τ ab ini
νήσεως. τέκνα δὲ μοιχῶν ἀτέλεστα ἔσται, καὶ ἐκ παρα
quo toro semen exterminabitur. si .n. lon
νόμου κοίτης σπέρμα ἀφανισθήσεται. ἐάν τε γὰρ μα
ge vite fuerint: in nihilũ cõputabuntur: τ sine hõr
κρόβιοι γένωνται, εἰς οὐδὲν λογισθήσονται, καὶ ἄτιμον
in nouissimis senect⁹ illorũ. et si celerit̃ defũcti fue
ἐπ' ἐσχάτων τὸ γῆρας αὐτῶν. ἐάν τε ὀξέως τελευτήσω
rint: nõ hẽbunt spem: nec in die agnitiõis
σιν, οὐχ ἕξουσιν ἐλπίδα, οὐδὲ ἐν ἡμέρᾳ διαγνώσεως
solatium. nationis .n. iniq̃ dire cõsũmatiões.
παραμύθιον. γενεᾶς γὰρ ἀδίκου χαλεπὰ τὰ τέλη.
Melior sterilitas filioꝝ cum virtute: im-
Κρείσσων ἀτεκνία μετὰ ἀρετῆς, ἀθα C.4.

mortalitas .n. ē in memoria illius.qm̄ ⁊ apd
νασία γάρ ἐστιν ἐν μνήμῃ αὐτῆς· ὅτι καὶ παρὰ
deum nota est ⁊ apud homines.
θεῷ γινώσκεται καὶ παρὰ ἀνθρώποις.
p̄ñtemq; imitantur eã: ⁊ deside
παροῦσάν τε μιμοῦνται αὐτήν, καὶ ποθοῦ
rãt recedentē: ⁊ in sclm coronata
B σιν ἀπελθοῦσαν, καὶ ἐν τῷ αἰῶνι στεφανηφο
triumphat incoiq̃natoꝝ premioꝝ
ροῦσα πομπεύει τὸν τῶν ἀμιάντων ἄθλων
certamē vincēs. multigena āt impioꝝ
ἀγῶνα νικήσουσα. πολύγονον δὲ ἀσεβῶν
mltitudo nō erit vtilis: ⁊ ex spuriis stolo
πλῆθος οὐ χρησιμεύσει, καὶ ἐκ νόθων μοσχευ
nibus nō dabit radicē ĩ pfūditatē: neq; sta
μάτων οὐ δώσει ῥίζαν εἰς βάθος, οὐδὲ ἀσ
bile firmamētū collocabit. ⁊ si .n. ĩ ramis
φαλῆ βάσιν ἑδράσει. κἂν γὰρ ἐν κλάδοις
ad tēpus germinauerit: ĩfirmiter ascendē
πρὸς καιρὸν ἀναθάλῃ, ἐπισφαλῶς βεβηκό
tia a vento cōmouebūtur: ⁊ a violentia
C τα ὑπὸ ἀνέμου σαλευθήσεται, καὶ ὑπὸ βίας
Hebre. 11.b. ventoꝝ eradicabunt. confringentur
ἀνέμων ἐκριζωθήσεται. περικλασθήσονται
rami inconsūmati: ⁊ fructus illorū in
κλῶνες ἀτέλεστοι, καὶ ὁ καρπὸς αὐτῶν ἄ
utilis: imatur⁹ ad mãducatiōēʒ ⁊ ad nihilū ap
χρηστος, ἄωρος εἰς βρῶσιν καὶ εἰς οὐθὲν ἐπι
tus. ex .n. iniquis sōniis filii q̄ nas
τήδειος. ἐκ γὰρ ἀνόμων ὕπνων τέκνα γεννώ
cũtur testes sunt nequitie aduers⁹ pētes
μενα μάρτυρές εἰσι πονηρίας κατὰ γονέων
in questione sua. iustus āt si pōccupat⁹
ἐν ἐξετασμῷ αὐτῶν. δίκαιος δὲ ἐὰν φθάσῃ
fuerit morte: in refrigerio erit. senect⁹ .n.
τελευτῆσαι, ἐν ἀναπαύσει ἔσται. γῆρας γὰρ
venerabilē nō diuturna: neq; numero
D τίμιον οὐ τὸ πολυχρόνιον, οὐδὲ ἀριθμῷ
ānoꝝ cōputatur. cani autē est sapia
ἐτῶν μεμέτρηται. πολιὰ δέ ἐστι φρόνησις
hominibus: ⁊ etas senectutis vita ima
ἀνθρώποις, καὶ ἡλικία γήρως βίος ἀκηλί
culata. placens deo factus dilectus ē:
δωτος. εὐάρεστος τῷ θεῷ γενόμενος ἠγαπήθη,
⁊ viuēs inter peccatores trāslatus est.
καὶ ζῶν μεταξὺ ἁμαρτωλῶν μετετέθη. ἡρ
rapt⁹ ē ne malicia mutaret itellectū ei⁹: aut do
πάγη μὴ ἡ κακία ἀλλάξῃ σύνεσιν αὐτοῦ, ἢ δό
A lus deciperet aiam illius. fascinatio eni
λος ἀπατήσῃ ψυχὴν αὐτοῦ. βασκανία γὰρ
nugacitatis obscurat bona: ⁊ icōstantia
φαυλότητος ἀμαυροῖ τὰ καλά, καὶ ῥεμβασ
cōcupiscentie trāsuertit mentē sie malicia. cō
μὸς ἐπιθυμίας μεταλλεύει νοῦν ἄκακον. τε
sūmatus in breui expleuit tempora lō
λειωθεὶς ἐν ὀλίγῳ ἐπλήρωσε χρόνους μα
ga: placita .n. erat dño aia ipi⁹. ppt̄ hoc
κρούς, ἀρεστὴ γὰρ ἦν κυρίῳ ἡ ψυχὴ αὐτοῦ. διὰ τοῦ
pperauit de medio iniq̃tatis. at ppli vi
το ἔσπευσεν ἐκ μέσου πονηρίας. οἱ δὲ λαοὶ ἰ
dentes ⁊ nō itelligentes: nec ponētes in
δόντες καὶ μὴ νοήσαντες, μὴ δὲ θέντες ἐπὶ
B intellectu tale: qm̄ gr̄a ⁊ mia in
διανοίᾳ τὸ τοιοῦτον, ὅτι χάρις καὶ ἔλεος ἐν
sanctis eius: ⁊ obseruatio in elec
τοῖς ὁσίοις αὐτοῦ, καὶ ἐπισκοπὴ ἐν τοῖς ἐκλε
tis eius: condemnat iustus mortuus
κτοῖς αὐτοῦ. κατακρινεῖ δὲ δίκαιος καμὼν τοὺς
viuētes impios: ⁊ iuuētus cōsummata
ζῶντας ἀσεβεῖς, καὶ νεότης τελεσθεῖσα
celerius longeuam senectutē iniusti. videbūt
ταχέως πολυετὲς γῆρας ἀδίκου. ὄψονται

Immortalis est.n.memoria illius:qm̄ & apud deū nota ē & apud hoies. Cū p̄ñs ē imitãtur illã & desiderãt eã cū se eduxerit: & ĩ ppetuū coronata triumphat ĩcoiq̃natoꝝ certaminū p̄miū vi cēs. mltigena āt ĩpioꝝ mltitudo ñ erit vtilis: & ĩpuria vitulamĩa nō dabūt radices altas: nec stabile firmamētū collocabūt. Et si ĩ ramis in tp̄e germiauerit ĩfirmiter posita a vēto cōmouebūtur: & a nimietate vētoꝝ eradicabuntur. Cōfringētur.n.rami incōsūmati: & fructus illoꝝ inutiles & acerbi ad mãducandū: & ad nihilū apti. Ex iniq̄s.n. oēs filii q nascūtur testes sūt neq̄tie aduersus parētes ĩ ĩt̄rogatiōe sua. Iust⁹ āt si morte p̄occupatus fuerit: ĩ refrigerio erit. Senect⁹.n. venerabilis est: nō diuturna: neq; annoꝝ numero cōputata. Cani āt sūt sensus hoīs: & etas senectutis vita ĩmaculata. Placēs deo factus dilect⁹ & viuēs ĩter pctōres trãslatus est. Rapt⁹ est: ne malicia mutaret ĩtellectū ei⁹: aut ne fictio decipet aiaʒ illius. Fascinatio.n.nugacitatis obscurat bona: & ĩcōstãtia cōcupiscētie trãsuertit sensū sine malicia. Cōsūmatus in breui expleuit tp̄a multa. Placita.n erat deo aia illius: ppter hoc pperauit educere illū de medio ĩiq̃tatū. Populi āt videntes & nō ĩtelligētes nec ponētes in p̄cordiis talia. qm̄ gr̄a dei & mia ē ĩ sctōs ei⁹ & respect⁹ sup electos illi⁹. cōdēnat āt iust⁹ mortu⁹ viuos ĩpios: & iuuēt⁹ celeri⁹ cōsūmata lōgã vitã iniusti videbūt.n. finē sapiētis & nō ĩtelligēt qd cogitauerit de illo de⁹: & quare muniuerit illū dñs. Videbūt.n. & cōtēnēt eū: illos āt de⁹ irridebit. Et erunt post hec decidētes sine honore: & in cōtumelia int̄ mortuos ĩ ppetuū. Qm̄ disrūpet illos inflatos sine voce: & cōmouebit illos a fūdamētis & vsq; ad sup̄mū desolabūtur. Et erūt gementes: & memoria illoꝝ periet. Veniēt in cogitatiōe pctōꝝ suorū timidi: & traducēt illos ex aduerso iniq̄tates ip̄oꝝ. C.5.

TVnc stabūt iusti in magna cōstancia aduersus eos q̄ se angustiauerūt: & q̄ abstulerīt labores eoꝝ. Videntes turbabūtur tiore horribili: & mirabūtur in subitatiōe ĩsperate salutis gemētes p̄ angustia sp̄us: dicētes ĩtra se. pn̄iam agētes & p̄ angustia sp̄ūs gemētes. hi sūt quos habuim⁹ aliq̄ñ ĩ derisū & in similitudinē ĩproperii. nos ĩsensati vitã illoꝝ estiabam⁹ ĩsaniã & finē illoꝝ sine honore. Ecce quō cōputati sunt inter filios dei: & inter sctōs sors illorū est. Ergo errauim⁹ a via veritatis & iusticie lumen nō luxit nobis: & sol intelligētie nō est ortus nobis. Lassati sumus in via iniq̃tatis & pditiōis & ambulauimus vias difficiles: viam autem dñi ignorauimus. Quid nobis profuit superbia: aut diuitiarum iactantia quid contulit nobis? Trãsierūt omnia illa tanq̃ vmbra & tanq̃ nūcius pcurrēs. Et tanq̃ nauis q̄ ptransit fluctuantem aquam: cuius cum preterierit non est vestigium inuenire: neq; ꝯꝯꝯ

.n. finē sapientis: ⁊ nō itelligēt qd
γὰρ τελευτὴν σοφοῦ, καὶ οὐ νοήσουσι τί
decreuerunt de ipo: ⁊ ad qd muni
ἐβουλεύσατο περὶ αὐτοῦ, καὶ εἰς τί ἠσφα
uit se dñs. videbunt ⁊ cōtem
λίσατο αὐτὸν ὁ κύριος. ὄψονται καὶ ἐξουθενήσου
nent. illos āt dñs irridebit: ⁊ erunt
σιν. αὐτοὺς δὲ ὁ κύριος ἐκγελάσεται, καὶ ἔσονται
post hoc in ruinā sine honore: ⁊ in cōtumeliā
μετὰ τοῦτο εἰς πτῶμα ἄτιμον, καὶ εἰς ὕβριν
int mortuos p sclm: qm̄ disrūpet illos sine vo
ἐν νεκροῖς δι' αἰῶνος, ὅτι ῥήξει αὐτοὺς ἀφώ
ce pronos: ⁊ cōmouebit illos a fūda
νους πρηνεῖς, καὶ σαλεύσει αὐτοὺς ἐκ θεμε
mētis: ⁊ vsq; ad supmū desolabūtur: ⁊
λίων, καὶ ἕως ἐσχάτου χερσωθήσονται, καὶ
erunt in dolore: ⁊ mēoria eorum peri
ἔσονται ἐν ὀδύνῃ, καὶ ἡ μνήμη αὐτῶν ἀπο
bit. venient in cogitatione pecca
λεῖται. ἐλεύσονται ἐν συλλογισμῷ ἁμαρ
torum suoꝝ timidi: ⁊ arguēt illos
τημάτων αὐτῶν δειλοί, καὶ ἐλέγξει αὐτοὺς
ex aduerso iniquitates ipsorum.
ἐξ ἐναντίας τὰ ἀνομήματα αὐτῶν. C.5.

TUnc stabit in cōfidentia multa
Τότε στήσεται ἐν παρρησίᾳ πολλῇ
iustus cōtra faciē eoꝝ q̄ āgustiauerūt
ὁ δίκαιος κατὰ πρόσωπον τῶν θλιψάντων
eum ⁊ irritantiū labores eius.
αὐτὸν καὶ τῶν ἀθετούντων τοὺς πόνους αὐτοῦ.
videntes turbabuntur tiore vehemēti: ⁊
ἰδόντες ταραχθήσονται φόβῳ δεινῷ, καὶ
stupebunt in insperata salute.
ἐκστήσονται ἐπὶ τῷ παραδόξῳ τῆς σωτηρί
⁊ dicent itra se penitētiā agētes:
ας. καὶ ἐροῦσιν ἐν ἑαυτοῖς μετανοοῦντες,
⁊ pre angustia spiritus gement
καὶ διὰ στενοχωρίαν πνεύματος στενάξον
⁊ dicent: hic erat quē habuim⁹ aliqñ
ται καὶ ἐροῦσιν, οὗτος ἦν ὃν ἔσχομέν ποτε
in derisum ⁊ in similitudinē imprope
εἰς γέλωτα καὶ εἰς παραβολὴν ὀνειδισ
rii. stulti vitā illius estimaui
μοῦ. οἱ ἄφρονες τὸν βίον αὐτοῦ ἐλογισά
mus insaniā: ⁊ finem illius sine
μεθα μανίαν, καὶ τὴν τελευτὴν αὐτοῦ ἄτι
hōre. quō cōputatus est ĩ filiis dei: ⁊ in
μον. πῶς κατελογίσθη ἐν υἱοῖς θεοῦ, καὶ ἐν
sanctis sors illius est: ergo errauimus
ἁγίοις ὁ κλῆρος αὐτοῦ ἐστιν; ἄρα ἐπλανήθημεν
a via veritatis: ⁊ iusticie
ἀπὸ ὁδοῦ ἀληθείας, καὶ τὸ τῆς δικαιοσύνης
lumē non luxit nobis: ⁊ sol iusti
φῶς οὐκ ἔλαμψεν ἡμῖν, καὶ ὁ ἥλιος τῆς δικαι
cie nō ortus est nobis. iniq̃tatis impleti
οσύνης οὐκ ἀνέτειλεν ἡμῖν. ἀνομίας ἐνεπλή
sum⁹ viis ⁊ pditiōis: ⁊ pābulaui
σθημεν τρίβοις καὶ ἀπωλείας, καὶ διωδεύ
mus deserta inaccessibilia: at viam dñi nō
σαμεν ἐρήμους ἀβάτους, τὴν δὲ ὁδὸν κυρίου οὐκ
nouimus. qd pfuit nobis superbia?
ἔγνωμεν. τί ὠφέλησεν ἡμᾶς ἡ ὑπερηφανία;
⁊ qd diuitie cum iactantia cōtule
καὶ τί πλοῦτος μετὰ ἀλαζονείας συμβέ
runt nobis? trāsierunt illa omnia
βληται ἡμῖν; παρῆλθεν ἐκεῖνα πάντα
tanq̃ vmbra ⁊ tanq̃ nuncius percurrens.
ὡσεὶ σκιὰ καὶ ὡς ἀγγελία παρατρέχου
tanq̃ nauis q̄ ptransit fluctuātē aquā:
σα. ὡς ναῦς διερχομένη κυμαινόμενον ὕδωρ,
cui⁹ quā pterierit nō est vestigiū inuenire: neq;
ἧς διαβάσης οὐκ ἔστιν ἴχνος εὑρεῖν, οὐδὲ

semitam itineris illius in fluctib⁹. aut
ἀτραπὸν πορείας αὐτῆς ἐν κύμασιν. ἢ
veluti auis trāsuolātis aerē nullū inuenitur
ὡς ὀρνέου διαπτάντος ἀέρα οὐδὲν εὑρίσκεται
argumentū itineris. ictus āt alar̄ ver
τεκμήριον πορείας. πληγῇ δὲ ταρσῶν μα
beratū ventū leuem & scissum
στιζόμενον πνεῦμα κοῦφον καὶ σχιζόμενον
vi stridoris: cōmotis alis ptrāsiit.
βίᾳ ῥοίζου, κινουμένων πτερύγων διωδεύ
& post hoc non inuentū ē signum
θη. καὶ μετὰ τοῦτο οὐχ εὑρέθη σημεῖον
pcessus in eo. aut tāq̄ sagitta missa
ἐπιβάσεως ἐν αὐτῷ. ἢ ὡς βέλους βλη
in scopum: diuisus aer cōtinuo
θέντος ἐπὶ σκοπόν, τμηθεὶς ὁ ἀὴρ εὐθέως
in se resolut⁹ est: vt ignoretur trāsi=
εἰς ἑαυτὸν ἀνελύθη, ὡς ἀγνοῆσαι τὴν δίο
tus illius. sic & nos nati
δον αὐτοῦ. οὕτως καὶ ἡμεῖς γεννηθέντες
desiuimus: & virtutis qdē signum
ἐξελίπομεν, καὶ ἀρετῆς μὲν σημεῖον
nullū valuim⁹ ostēdere. i āt malignitate nr̄a
οὐδὲν ἔχομεν δεῖξαι. ἐν δὲ τῇ κακίᾳ ἡμῶν
cōsumpti sumus. qm̄ spes impij
κατεδαπανήθημεν. ὅτι ἐλπὶς ἀσεβοῦς
tāq̄ q̄ tollitur lanugo a vento: & tāq̄
ὡς φερόμενος χνοῦς ὑπὸ ἀνέμου, καὶ ὡς
spuma a pcella impulsa gracilis:
πάχνη ὑπὸ λαίλαπος διωχθεῖσα λεπτή,
& tāq̄ fumus a vento diffusus ē: aut &
καὶ ὡς καπνὸς ὑπὸ ἀνέμου διελύθη, ἢ καὶ
tāq̄ mēoria hospitis vnius diei pteri=
ὡς μνεία καταλύτου μονοημέρου παρώδευ
it. iusti āt in scl'm viuunt: &
σε. δίκαιοι δὲ εἰς τὸν αἰῶνα ζῶσι, καὶ
in dño merces eorum: & cogitatio
ἐν κυρίῳ ὁ μισθὸς αὐτῶν, καὶ ἡ φροντὶς
ipsorum apud altissimū. idcirco accipient
αὐτῶν παρὰ ὑψίστῳ. διὰ τοῦτο λήψονται
regnum decoris & dia
τὸ βασίλειον τῆς εὐπρεπείας καὶ τὸ διά
dema speciei de manu dñi. qm̄
δημα τοῦ κάλλους ἐκ χειρὸς κυρίου. ὅτι
dextera sua pteget eos: &
τῇ δεξιᾷ αὐτοῦ σκεπάσει αὐτούς, καὶ τῷ
brachio defendet illos. accipiet
βραχίονι ὑπερασπιεῖ αὐτῶν. λήψεται
armaturam zelum illius: & arma=
πανοπλίαν τὸν ζῆλον αὐτοῦ, καὶ ὁπλο
bit creaturā ad vltionē inimicor̄.
ποιήσει τὴν κτίσιν εἰς ἄμυναν ἐχθρῶν.
induet thoracē iusticiam: & circūpo
ἐνδύσεται θώρακα δικαιοσύνην, καὶ περιθή
net galeam iudiciū simplex. sumet
σεται κόρυθα κρίσιν ἀνυπόκριτον. λήψεται
scutum inexpugnabile equitatem: acuet
ἀσπίδα ἀκαταμάχητον ὁσιότητα, ὀξυνεῖ
āt duram irā in gladium. pugna
δὲ ἀπότομον ὀργὴν εἰς ῥομφαίαν. συνεκπο
bit vero cū illo mundus cōtra insul
λεμήσει δὲ αὐτῷ ὁ κόσμος ἐπὶ τοὺς παρά
tos. ibunt directe emissiōes ful=
φρονας. πορεύσονται εὔστοχοι βολίδες ἀστρα
gur̄: & tanq̄ a bene curuato arcu nu=
πῶν, καὶ ὡς ἀπὸ εὐκύκλου τόξου τῶν νε
biū ad scopū insilient: & a petrus iaci
φῶν ἐπὶ σκοπὸν ἁλοῦνται, καὶ ἐκ πετροβό
ēte ira plene mittentur grandines.
λου θυμοῦ πλήρεις ῥιφήσονται χάλαζαι.
excandescet in illos aqua maris:
ἀγανακτήσει κατ' αὐτῶν ὕδωρ θαλάσσης,

semitā carine illi⁹ i fluctib⁹. Aut auis q̄ trāsuolat i aere: cui⁹ nullū inuenitur argumētū itineris illi⁹: sed tm̄ sonit⁹ alarū verberās leuē ventū: & scidens p vi itineris aerē: cōmotis alis trāsuolauit. & post hoc nullū signū iuenitur itineris illi⁹. Aut tāq̄ sagitta emissa in locū destinatū: diuisus aer cōtinuo i se reclusus ē: vt ignoretur trāsit⁹ illi⁹. Sic & nos nati cōtinuo desiuim⁹ eē: & virtutis q̄dē nullū signū valuim⁹ ostēdere: i malignitate āt nr̄a cōsūpti sum⁹. Talia dixerūt i inferno hi q peccauerūt: qm̄ spes ipij tāq̄ lanugo ē q̄ a vento tollitur: & tāq̄ spuma gracilis q̄ a pcella dispgitur: & tāq̄ fum⁹ q a vēto diffusus est: & tāq̄ mēoria hospitis vni⁹ diei ptereuntis. Iusti āt i ppetuū viuent: & apud dñm ē merces eor̄: & cogitatio illorū apd altissimū. Ideo accipiēt regnū decoris & diadema speciei de manu dñi qm̄ dextera sua teget eos: & i brachio scō suo defendet illos. Et accipiet armaturā zelus illius & armabit creaturā ad ultionē inimicor̄. Induet p thorace iusticiā & accipiet p galea iudiciū certū. Sumet scutū iexpugnabile eqtatē: acuet āt dirā irā i lāceā. & pugnabit cū illo orbis trar̄ cōtra insēsatos. Ibūt directe emissiōes fulgur̄ & tāq̄ a bñ curuato arcu nubiū exterminabūtur: & ad certū locū isilient. Et a petrosa ira plene mittentur grādines: & scādescet in illos aqua maris: & flumina cōcurrent durit̄. Cōtra illos stabit spūs virtutis: & tanq̄ turbo vēti diuidet illos: & ad eremū pducet oēs trār iniquitatis illor̄. & malignitas euertet sedes potentium. Capitu.6.

Melior est sapia q̄ vires: & vir prudens q̄ fortis. Audite ergo reges & itelligite: discite iudices finiū trē. Prebete aures vos q̄ cōtinetis multitudines & placetis vobis i turbis nationū: qm̄ data est a dño ptās vobis & virtus ab altissimo: q iterrogabit opa vr̄a & cogitatiōes scrutabitur. qm̄ cū essetis ministri regni illi⁹: nō recte iudicastis nec custodistis leges iusticie: neq; fm volūtatē dei ābulastis. horrēde & cito apparebit vobis: qm̄ iudiciū durissimū i his q psūt: fiet. Exiguo.n. cōceditur mia: potētes āt potēter tormenta patiētur. Nō.n. subtrahet psonā cuiusq̄ de⁹ q est oim dñator: nec verebitur magnitudiez cuiusq̄: qm̄ pusillū & magnū ipe fecit: & eq̄lr est illi cura de oibus. Fortiorib⁹ āt fortior instat cruciatio. Ad vos ergo reges sūt hi fmones mei: vt discatis sapiam & ne excidatis. Qui.n. custodierit iusticiā iuste iudicabūtur: & q didicerit ista iuenient qd rn̄deāt. Cōcupiscite ergo fmones meos & diligite illos: & hēbitis disciplinam. Clara est & q̄ nunq̄ marcescit sapientia: & facile videtur ab his qui diligūt eam: et inuenitur ab his qui querunt illam: Preoccupat qui se concupiscūt. vt illis se prior ostendat. Qui de luce vigilauerit ad illam non laborabit: assidētē enim illā forib⁹ suis inueniet. Cogitare ergo de illa sēs⁹ ē cōsūmat⁹.

flumina vero inundabūt duriter.
ποταμοὶ δὲ συγκλύσουσιν ἀποτόμως.
stabit cōtra illos spūs virtutis:
ἀντιστήσεται αὐτοῖς πνεῦμα δυνάμεως,
& tāq̄ turbo vēti vētilabit illos. & de
καὶ ὡς λαῖλαψ ἐκλικμήσει αὐτούς. καὶ ἐρη
solabit omnē terrā iniqtas: & mali=
μώσει πᾶσαν τὴν γῆν ἀνομία, καὶ ἡ κακο C
gnitas euertet sedes potētiū.
πραγία περιτρέψει θρόνους δυναστῶν. C. 6.
Audite ergo reges & itelligite:
Ἀκούσατε οὖν βασιλεῖς καὶ σύνετε, puer. .11.a.
discite iudices finium terre: pbete aures
μάθετε δικασταὶ περάτων γῆς, ἐνωτίσασθε
qui cōtinetis mltitudiem & superbitis
οἱ κρατοῦντες πλήθους καὶ γεγαυρωμένοι
in turbis nationū. qm̄ data ē a dño po=
ἐπὶ ὄχλοις ἐθνῶν. ὅτι ἐδόθη παρὰ κυρίου ἡ κρά
testas vobis: & virtus ab altissimo:
τησις ὑμῖν, καὶ ἡ δυναστεία παρὰ ὑψίστου,
q̄ exq̄ret vestra opa: & cogitatiōes
ὃς ἐξετάσει ὑμῶν τὰ ἔργα, καὶ τὰς βουλὰς D
scrutabitur. qm̄ ministri existētes eius
διερευνήσει. ὅτι ὑπηρέται ὄντες τῆς αὐτοῦ
regni nō iudicastis recte: neq; custo
βασιλείας οὐκ ἐκρίνατε ὀρθῶς, οὐδὲ ἐφυ
distis legem: neq; scd'm voluntatem
λάξατε νόμον, οὐδὲ κατὰ τὴν βουλὴν τοῦ
dei ambulastis. horrende & cito
θεοῦ ἐπορεύθητε. φρικτῶς καὶ ταχέως
instabit vobis: qm̄ iudiciū durum in
ἐπιστήσεται ὑμῖν, ὅτι κρίσις ἀπότομος ἐν
his q̄ psunt fit. nā minimus
τοῖς ὑπερέχουσι γίνεται. ὁ γὰρ ἐλάχιστος
dignus est mīa: potentes āt potenter
συγγνωστός ἐστιν ἐλέους, δυνατοὶ δὲ δυνατῶς
tormēta patient̄. nō ei subtrahet psonam
ἐτασθήσονται. οὐ γὰρ ὑποστελεῖται πρόσωπον A
omnium dñator: nec verebitur ma Eccl. 9.d.
ὁ πάντων δεσπότης, οὐδὲ ἐντραπήσεται μέ
gnitudiēz. qm̄ pusillū & magnū ipse fecit:
γεθος. ὅτι μικρὸν καὶ μέγαν αὐτὸς ἐποίη
equaliterq; curā gerit de omnibus. Ro.13.a.
σεν, ὁμοίως τε προνοεῖται περὶ πάντων.
at fortibus fortis instat scrutatio.
τοῖς δὲ κραταιοῖς ἰσχυρὰ ἐφίσταται ἔρευνα.
ad uos ergo reges sermones mei: vt
πρὸς ὑμᾶς οὖν ὦ τύραννοι οἱ λόγοι μου, ἵνα
discatis sapiam & ne excidatis. q
μάθητε σοφίαν καὶ μὴ παραπέσητε. οἱ
.n. custodierint iuste iusta iuste iudica
γὰρ φυλάξαντες ὁσίως τὰ ὅσια ὁσιωθήσον B
būt: & q edocti fuerint ea inuenient
ται, καὶ οἱ διδαχθέντες αὐτὰ εὑρήσουσιν
rn̄sionem. cōcupiscite ergo fmones
ἀπολογίαν. ἐπιθυμήσατε οὖν τῶν λόγων
meos: optate & erudiemini. clara
μου, ποθήσατε καὶ παιδευθήσεσθε. λαμ
& q̄ nūq̄ marcescit ē sapia: & facile
πρὰ καὶ ἀμάραντός ἐστιν ἡ σοφία, καὶ εὐχε
videtur ab his q diligunt eā:
ρῶς θεωρεῖται ὑπὸ τῶν ἀγαπώντων αὐ
& inuenitur ab his q querunt il=
τήν, καὶ εὑρίσκεται ὑπὸ τῶν ζητούντων αὐ
lam. poccupat cupientes vt pnosca
τήν. φθάνει τοὺς ἐπιθυμοῦντας προγνωσθῆ C
tur. q mane surrexit ad illam nō labora
ναι. ὁ ὀρθρίσας πρὸς αὐτὴν οὐ κοπιά
bit: assidentem enim inueniet
σει, πάρεδρον γὰρ εὑρήσει τῶν
foribus suis. nam cogitare de
πυλῶν αὐτοῦ. τὸ γὰρ ἐνθυμηθῆναι περὶ

illa sciẽtie cõsummatio. ⁊ q̃ vigilaue
αὐτῆς φρονήσεως τελειότης· καὶ ὁ ἀγρυπ
rit ꝓpter eã cito securus erit:
νήσας διʼ αὐτὴν ταχέως ἀμέριμνος ἔσται,
q̃m dignos se ipsa circuit
ὅτι τοὺς ἀξίους αὐτῆς αὕτη περιέρχεται
querens: ⁊ in viis apparet
D ζητοῦσα, καὶ ἐν ταῖς τρίβοις φαντάζεται
illis hilariter: ⁊ in omni excogitatiõe
αὐτοῖς εὐμενῶς, καὶ ἐν πάσῃ ἐπινοίᾳ ἀ
occurrit illis. initiũ enim illius verissi
παντᾷ αὐτοῖς. ἀρχὴ γὰρ αὐτῆς ἡ ἀληθε
ma disciplinę cõcupiscẽtia. cura ãt disci
στάτη παιδείας ἐπιθυμία· φροντὶς δὲ παι
pline dilectio: dilectio aũt custodia legum
δείας ἀγάπη, ἀγάπη δὲ τήρησις νόμων
illius. attentio aũt legum confirmatio in
αὐτῆς· προσοχὴ δὲ νόμων βεβαίωσις ἀφ
corruptiõis. incorruptio ãt ꝓpe esse facit
θαρσίας· ἀφθαρσία δὲ ἐγγὺς εἶναι ποιεῖ
deum. cõcupiscẽtia ergo igitur sapiẽtie deducit
θεοῦ· ἐπιθυμία γὰρ ἄρα σοφίας ἀνάγει
ad regnum. si ergo delectamini ĩ sedib⁹
ἐπὶ βασιλείαν. εἰ οὖν ἥδεσθε ἐπὶ θρόνοις
⁊ sceptris reges ꝓplorũ: honorate sapi
A καὶ σκήπτροις τύραννοι λαῶν, τιμήσατε σο
entiã: vt in seculum regnetis.
φίαν, ἵνα εἰς τὸν αἰῶνα βασιλεύσητε.
q̃d ãt est sapiẽtia ⁊ queadmodũ facta sit: refe
τί δέ ἐστι σοφία καὶ πῶς ἐγένετο, ἀπαγγε
rã: ⁊ non abscondam vobis mysteria: sed
λῶ, καὶ οὐκ ἀποκρύψω ὑμῖν μυστήρια, ἀλ
ab initio natiuitatis inuestigabo: ⁊ po
λὰ ἀπʼ ἀρχῆς γενέσεως ἐξιχνιάσω, καὶ θή
nã in ꝑspicuũ sciẽtiam eius. ⁊ nõ
Job. .28.c. σω εἰς τὸ ἐμφανὲς τὴν γνῶσιν αὐτῆς· καὶ οὐ
preteribo veritatem: neq̃ q̃dẽ
μὴ παροδεύσω τὴν ἀλήθειαν, οὔτε μὴν
cũ inuidia tabescente iter habebo: q̃m iste nõ
B φθόνῳ τετηκότι συνοδεύσω, ὅτι οὗτος οὐ
erit ꝑticeps sapiẽtie. multitudo ãt sapiẽtũ sa
κοινωνήσει σοφίᾳ· πλῆθος δὲ σοφῶν σω
lus mundi: ⁊ rex sapiens sta
τηρία κόσμου, καὶ βασιλεὺς φρόνιμος εὐ
bilimẽtũ ꝓpli. quãobrẽ accipite disciplinã ver
στάθεια δήμου. ὥστε παιδεύεσθε τοῖς ῥήμα
bis meis: ⁊ vtilitatẽ habebitis.
σί μου, καὶ ὠφεληθήσεσθε. Ca.7.

Sum q̃dẽ ⁊ ego mortalis homo equalis
Εἰμὶ μὲν κἀγὼ θνητὸς ἄνθρωπος ἴσος
omnibus: ⁊ terrigene a genere primo facti:
ἅπασι, καὶ γηγενοῦς ἀπόγονος πρωτοπλάστου,
⁊ in ventre mr̃is figurat⁹ sũ caro decẽ mensiũ
C καὶ ἐν κοιλίᾳ μητρὸς ἐγλύφην σὰρξ δεκαμηνιαίῳ
tempore: coagulat⁹ in sanguine de semine
χρόνῳ, παγεὶς ἐν αἵματι ἐκ σπέρματος
viri ⁊ delectamẽto somno conueniente. ⁊
ἀνδρὸς καὶ ἡδονῆς ὕπνῳ συνελθούσης. καὶ
ego aũt natus traxi cõẽ nobis ae
ἐγὼ δὲ γενόμενος ἔσπασα τὸν κοινὸν ἀέ
rẽ: ⁊ in similiter passã decidi terrã.
ρα, καὶ ἐπὶ τὴν ὁμοιοπαθῆ κατέπεσα γῆν.
primã vocem similem oĩbus emisi plo
πρώτην φωνὴν τὴν ὁμοίαν πᾶσιν ἴσα κλαί
rans. in inuolumẽtis nutritus sum ⁊ curis:
ων. ἐν σπαργάνοις ἀνετράφην καὶ ἐν φρον
nullus enim rex aliud habuit na
τίσιν, οὐδεὶς γὰρ βασιλεὺς ἑτέραν ἔσχε γε
D tiuitatis initiũ. vnus ãt omniũ introitus ad
νέσεως ἀρχήν· μία δὲ πάντων εἴσοδος εἰς
vitã: exitusq̃ equalis. ꝓpter hoc opta
τὸν βίον, ἔξοδός τε ἴση. διὰ τοῦτο ηὐξά

& q vigilauerit ꝓpt̃ illã: cito erit secu-
rus. Q̃m dignos se circuit ip̃a q̃rens:
& in viis suis ostẽdet se illis hilarit̃: & in
oĩ ꝓuidentia occurret illis. Initiũ.n. il-
lius verissima ẽ disciplie cõcupiscẽtia.
Cura ergo disciplie dilectio est: & dile
ctio custodia legũ illi⁹ ẽ. Custoditio ãt
legũ cõsũmatio incorruptõis est: icor
ruptio ãt facit eẽ ꝓximũ deo. Cõcupi
scentia itaq̃ sapie deducit ad regnũ ꝑ
petuũ. Si ergo delectamĩ sedib⁹ & sce
ptris o reges ꝓpli: diligite sapiam vt ĩ
ꝑpetuũ regnetis. Diligite lumen sapie
oẽs q̃ p̃estis ꝓplis. Quid est ãt sapia: &
quẽadmodũ facta sit referã: & nõ abs-
cõdã vobis sacramẽta dei: sed ab initio
natiuitatis ĩuestigabo: & ponã in lucẽ
sciam illi⁹: & nõ p̃teribo veritatẽ: neq̃
cũ ĩuidia tabescẽte iter hẽbo: q̃m talis
hõ nõ erit ꝑticeps sapie. multitudo ãt
sapiẽtiũ: sanitas est orbis ẽrarũ. Et rex
sapiẽs: ꝓpli stabilimẽtũ est. Ergo acci-
pite disciplinã per sermones meos: &
proderit vobis. Ca.7.

Sum q̃dẽ & ego mortalis hõ silis
oĩb⁹: & ex gñe terreno illi⁹ q pri
or fact⁹ est: & in vẽtre mr̃is figuratus
sũ caro: decẽ mensiũ tp̃e coagulat⁹ sũ
in sãguie: ex semĩe hoĩs & delectamẽ-
to sõni cõueniẽte. Et ego nat⁹ accepi
cõem aerẽ: & in silr̃ factã decidi ẽrã: &
primã vocẽ silẽm oĩb⁹ emisi plorãs.
In inuolumẽtis nutrit⁹ sũ: & magnis
curis. nemo.n. ex regib⁹ aliud habuit
natiuitatis initiũ. Vn⁹ ergo ĩtroitus ẽ
oĩbus ad vitã & silis exitus. Propt̃ hoc
optaui & datus est mihi sensus: & ĩuo
caui: & venit in me sp̃us sapie. Et p̃po
sui illã regnis & sedibus: & diuitias ni
hil esse dixi in cõpatiõe illi⁹. Nec cõpa
ui illi lapidẽ p̃ciosũ: q̃m oẽ aurũ in cõ-
patiõe illius arena est exigua: & tanq̃
lutũ estimabitur argentũ in cõspectu
illius. Sup salutẽ & sp̃em dilexi illã: &
ꝓposui ꝓ luce hr̃e illã: q̃m inextingui
bile est lumẽ illi⁹. Venert̃ ãt mihi oĩa
bona p̃iter cũ illa: & inumerabilis ho
nestas ꝑ manus illius: & letatus sũ ĩ oĩ
bus: q̃m antecedebat me ista sapia &
ignorabã q̃m bonorũ omniũ mr̃ est.
Quã sie fictiõe didici: & sine inuidia cõ
munico: & honestatẽ illius nõ abscõ-
do. Infinitus.n. thesaurus est hoĩbus:
quo q vsi sũt: ꝑticipes facti sunt amici
tie dei: ꝓpt̃ discipline dona cõmẽdati.
Mihi ãt dedit de⁹ dicere ex sentẽtia &
p̃sumere digna horũ q̃ mihi dãtur q̃m
ip̃e sapie dux est & sapiẽtũ emẽdator.
In manu.n. illius & nos & s̃mões nr̃i:
& oĩs sapia: & operũ sciẽtie disciplina.
Ip̃e.n. dedit mihi horũ q̃ sũt sciam ve
rã: vt sciã dispõem orbis ẽrarũ & virtu
tes elemẽtorũ: ĩitiũ & cõsũmationem
& medietatẽ tp̃m: vicissitudinũ p̃muta
tiões: & cõsũmatiões tp̃m: & moꝝ mu
tatiões: diuisiões tp̃m: ãni curs⁹ & stel-
laꝝ dispositiões: naturas aĩaliũ: & iras
bestiaꝝ: vĩ vẽtoꝝ: & cogitatiões hoĩm
differẽtias virgultoꝝ: & virtutes radi-
cũ: & q̃cũq̃ sũt abscõsa & ĩpuisa didici
oĩm.n. artifex docuit me sapia. Est.n. ĩ
illa sp̃s ĩtelligẽtia scũs: vnic⁹: mltiplex:

ui: ⁊ sciẽtia data ẽ mihi: inuocaui
μην, καὶ φρόνησις ἐδόθη μοι, ἐπεκαλεσά
⁊ venit mihi spũs sapiẽtie: ꝓposui
μην καὶ ἦλθέ μοι πνεῦμα σοφίας, προέκρι
illam sceptris ⁊ thronis: ⁊ diuiti
να αὐτὴν σκήπτρων καὶ θρόνων, καὶ πλοῦ
as nihil estimaui in cõparatione illius.
τον οὐδὲν ἡγησάμην ἐν συγκρίσει αὐτῆς.
neq̃ cõparaui illi lapidẽ p̃ciosũ: q̃m oẽ
οὐδὲ ὡμοίωσα αὐτῇ λίθον τίμιον, ὅτι ὁ πᾶς
aurum in cõspectu ipsius arena exigua: ⁊
χρυσὸς ἐν ὄψει αὐτῆς ψάμμος ὀλίγη, καὶ
tanq̃ lutũ extimabitur argentũ ĩ cõspectu
ὡς πηλὸς λογισθήσεται ἄργυρος ἐναντίον
illius. sup salutem ⁊ speciem dilexi
αὐτῆς. ὑπὲρ ὑγίειαν καὶ εὐμορφίαν ἠγάπη
illam: ⁊ ꝓposui illam pro lu
σα αὐτήν, καὶ προειλάμην αὐτὴν ἀντὶ φω
ce hẽre: q̃m indeficiens q̃d ex hac lumẽ.
τὸς ἔχειν, ὅτι ἀκοίμητον τὸ ἐκ ταύτης φέγ
venerũt ãt mihi bona pariter omnia
γος. ἦλθε δέ μοι τὰ ἀγαθὰ ὁμοῦ πάντα
cum illa: ⁊ innumerabiles diuitie in ma
μετʼ αὐτῆς, καὶ ἀναρίθμητος πλοῦτος ἐν χερ
nibus eius. letatus sum ãt in omnibus: q̃m
σὶν αὐτῆς. εὐφράνθην δὲ ἐπὶ πᾶσιν, ὅτι
eoꝝ dux est sapia. ignorabã ãt ipsam ma
αὐτῶν ἡγεῖται σοφία· ἠγνόουν δὲ αὐτὴν γενέ
trẽ eẽ hoꝝ. sine doloq̃ didici: sine
τιν εἶναι τούτων. ἀδόλως τε ἔμαθον, ἀφθό
inuidiaq̃ cõico: diuitias eius
νως τε μεταδίδωμι, τὸν πλοῦτον αὐτῆς
nõ abscondo. indeficiens thesaur⁹
οὐκ ἀποκρύπτομαι. ἀνεκλιπὴς θησαυρός
est hominibus: quo q̃ vsi sunt ad deũ
ἐστιν ἀνθρώποις, ὃν οἱ χρησάμενοι πρὸς θεὸν
seposuerũt amicitiã ꝓpter q̃ ex disciplina do
ἐστείλαντο φιλίαν διὰ τὰς ἐκ παιδείας δω
na cõmendati. mihi ãt dedit deus di
ρεὰς συστάθεντες. ἐμοὶ δὲ δώῃ ὁ θεὸς εἰ
cere ex sentẽtia: ⁊ cogitare digne
πεῖν κατὰ γνώμην, καὶ ἐνθυμηθῆναι ἀξίως
dedatis: q̃m ipse ⁊ sapiẽtie
τῶν δεδομένων, ὅτι αὐτὸς καὶ τῆς σοφίας ὁ
dux est ⁊ sapientũ emendator. in enim
ὁδηγός ἐστι καὶ τῶν σοφῶν διορθωτής. ἐν γὰρ
manu illius ⁊ nos ⁊ sermões nr̃i om
χειρὶ αὐτοῦ καὶ ἡμεῖς καὶ οἱ λόγοι ἡμῶν πᾶ
nisq̃ sapientia ⁊ opificioꝝ scientia. ip̃e
σά τε φρόνησις καὶ ἐργατιῶν ἐπιστήμη. αὐ
.n. mihi dedit eoꝝ q̃ sunt sciẽtiã verã:
τὸς γάρ μοι ἔδωκε τῶν ὄντων γνῶσιν ἀψευ
vt scirẽ cõpositionẽ orbis traꝝ ⁊ opationẽ
δῆ, εἰδέναι σύστασιν κόσμου καὶ ἐνέργειαν
elemẽtoꝝ: ꝑncipiũ ⁊ cõsũmatiões ⁊ medietatẽ
στοιχείων, ἀρχὴν καὶ τέλος καὶ μεσότητα
tp̃ꝝ: morum mutatiões ⁊ ꝑmutationes
χρόνων, τροπῶν ἀλλαγὰς καὶ μεταβολὰς
tp̃ꝝ: anni circulos ⁊ stellaꝝ dispõnes:
καιρῶν, ἐνιαυτοῦ κύκλους καὶ ἀστέρων θέσεις,
naturas aĩaliũ ⁊ iras bestiaꝝ: ventorum
φύσεις ζώων καὶ θυμοὺς θηρίων, πνευμάτων
vires ⁊ cogitatões hominũ: differẽtias
βίας καὶ διαλογισμοὺς ἀνθρώπων, διαφορὰς
plantarũ ⁊ virtutes radicũ: ⁊ q̃cũq̃ sũt abscõsa
φυτῶν καὶ δυνάμεις ῥιζῶν, ὅσα τέ ἐστι κρυπτὰ
⁊ ꝑspicua noui. nam omniũ artifex
καὶ ἐμφανῆ ἔγνων. ἡ γὰρ πάντων τεχνῖτις
docuit me sapia. est .n. in ea spũs
ἐδίδαξέ με σοφία. ἔστι γὰρ ἐν αὐτῇ πνεῦμα
itelligẽs: sctũs: vnigenitus: multiplex: subtilis
νοερόν, ἅγιον, μονογενές, πολυμερές, λεπτόν,

mobilis: integer: incoinquinatus: manifestus: ille
εὐκίνητον, τρανόν, ἀμόλυντον, σαφές, ἀπή
sus: amans bonū: acutus: expeditus: benefi-
μαντον, φιλάγαθον, ὀξύ, ἀκώλυτον, εὐεργετι
cus: humanus: stabilis: firmus: secu
κόν, φιλάνθρωπον, βέβαιον, ἀσφαλές, ἀμέ
rus: oēm hns virtutem: omnia prospiciens:
ριμνον, παντοδύναμον, πανεπίσκοπον,
τ ad omnes capax spiritus intelligētes
καὶ διὰ πάντων χωροῦν πνευμάτων νοερῶν
mundos subtilissimos. omni enim motu
καθαρῶν λεπτοτάτων. πάσης γὰρ κινήσεως
mobilior sapiētia. attigit āt τ capax ē per
κινητικώτερον σοφία. διήκει δὲ καὶ χωρεῖ διὰ
omnia ꝑpter munditiam. vapor .n. est
πάντων διὰ τὴν καθαρότητα. ἀτμὶς γάρ ἐστι
dei virtutis: τ emanatio
τῆς τοῦ θεοῦ δυνάμεως, καὶ ἀπόρροια τῆς
omnipotentis glie sincera. ob hoc
τοῦ παντοκράτορος δόξης εἰλικρινής. διὰ τοῦ
nihil inquinatum in eam incur-
το οὐδὲν μεμιασμένον εἰς αὐτὴν παρεμπί
rit. splendor eni est lucis eterne
πτει. ἀπαύγασμα γάρ ἐστι φωτὸς ἀϊδίου
τ speculū sine macula dei opa
καὶ ἔσοπτρον ἀκηλίδωτον τῆς τοῦ θεοῦ ἐνερ
tionis: τ imago bonitatis eius. vna
γείας, καὶ εἰκὼν τῆς ἀγαθότητος αὐτοῦ. μία
āt existēs, omnia potest: τ pmanens in
δὲ οὖσα πάντα δύναται, καὶ μένουσα ἐν
se omnia innouat: τ per natiōes
ἑαυτῇ τὰ πάντα καινίζει, καὶ κατὰ γενεὰς
in animas sanctas descēdens: amicos
εἰς ψυχὰς ὁσίας μεταβαίνουσα, φίλους
dei τ ꝓphetas cōstituit. nihil eni
θεοῦ καὶ προφήτας κατασκευάζει. οὐδὲν γὰρ
diligit deus: nisi eū q cū sapiia habitat.
ἀγαπᾷ ὁ θεός, εἰ μὴ τὸν σοφίᾳ συνοικοῦντα.
est eni hec speciosior sole: τ sup
ἔστι γὰρ αὕτη εὐπρεπεστέρα ἡλίου, καὶ ὑπὲρ
omnem stellarū dispōēz: luci comparata:
πᾶσαν ἄστρων θέσιν φωτὶ συγκρινομένη,
inuenitur prior. huic quidē succedit
εὑρίσκεται προτέρα. τοῦτο μὲν γὰρ διαδέχεται
nox: sapiētiam āt nō vincet malitia.
νύξ, σοφίας δὲ οὐ κατισχύσει κακία. Ca. 8.
Attingit autē a fine in finē
Διατείνει δὲ ἀπὸ πέρατος εἰς πέ-
fortiter τ disponit omnia vtiliter.
ρας εὐρώστως καὶ διοικεῖ τὰ πάντα χρηστῶς.
hanc amaui τ exquisiui a iuuē-
ταύτην ἐφίλησα καὶ ἐξεζήτησα ἐκ νεότη-
tute mea: τ quesiui spōsam ducere
τός μου, καὶ ἐζήτησα νύμφην ἀγαγέσθαι
mihi: τ amator factus sū pulchritudis
ἐμαυτῷ, καὶ ἐραστὴς ἐγενόμην τοῦ κάλλους
illius. gnositatē glificat: cōtuberniū dei ha-
αὐτῆς. εὐγένειαν δοξάζει, συμβίωσιν θεοῦ ἔ-
bens: τ omnium dominus dilexit
χουσα, καὶ ὁ πάντων δεσπότης ἠγάπησεν
illam: doctrix eni est dei discipline
αὐτήν, μύστις γάρ ἐστι τῆς τοῦ θεοῦ ἐπιστήμης
τ electrix operū illius. si aūt diui-
καὶ αἱρετὶς τῶν ἔργων αὐτοῦ. εἰ δὲ πλοῦ
tie sunt appetibilis possessio in vita: qd sa-
τός ἐστιν ἐπιθυμητὸν κτῆμα ἐν βίῳ, τί σο
piētia locupletius omnia operā
φίας πλουσιώτερον τῆς τὰ πάντα ἐργαζο-
te? si autē prudentia opatur: qs eo-
μένης; εἰ δὲ φρόνησις ἐργάζεται, τίς τῶν
q sunt q̄ illa magis est artifex? τ si
ὄντων αὐτῆς μᾶλλόν ἐστι τεχνίτης; καὶ εἰ

subtilis: disertus: mobilis incoin-
quinatus: certus: suauis: amās bonū
acutus: qui nihil vetat bn̄facere: hu
manus: benignus: stabilis: certus: se-
curus oēz hn̄s virtutē: omnia ꝑspi
ciens: & qui capiat oēs spūs itelligi
biles: mundus: subtilis. Omnibus
eni mobilibus mobilior est sapien
tia. Attingit aūt vbiqz ꝓpter suā
mūdiciā. Vapor est eni virtutis dei
& emanatio quedā est claritatis oī
potētis dei sīcera: & ideo nihil inq
natū in eā incurrit. Cādor est ei lu
cis eterne & speculuz sine macula
dei magestatis: & imago bonitatis
illius. Et cū sit vna; oīa pōt. & in se
pmanēs: oīa innouat: & p natiōes
in aīas sanctas se transfert. Amicos
dei & ꝓphetas cōstituit. Neminem
eni diligit deus nisi eū qui cū sapiē
tia inhabitat. Est ei hec spetiosior
sole: & sup oēm dispositionē stella-
rū: luci cōpata inenitur ꝑor. illi suc
cedit nox: sapiā āt nō vicit malitia.

Attigit ergo a fine vsqz C. 8.
ad finē fortiter: & disponit oīa
suauiter. Hāc amaui & exqsiui a iu
uētute mea: & q̄siui ispōsam mihi
eā assumere: & amator fctūs sū for
me illius. Generositatē illius glificat
cōtuberniū hn̄s dei: sed & oīm dn̄s
dilexit illā. Doctrix ei ē disciplie dei
& electrix opū illius. Et si diuitie ap-
petūtur ī vita: qd sapia locupletius
q opatur oīa? Si āt sensus opatur: qs
hoꝝ q̄ sūt magis q̄ illa ē artifex? Et
si iusticiā qs diligit: labores hu9 ma-
gnas hn̄t virtutes: Sobrietatē ei &
prudētiā docet & iusticiā & virtutē:
qbus vtilius nihil est ī vita hoībus
& si multitudinē scie desiderat qs:
scit preterita & de futuris estimat:
scit versutias smonū & dissolutio-
nes argumētoꝝ: signa & mōstra scit
anteq̄ fiāt: & euētus tpꝝ & scloꝝ. Pro
posui ergo hanc adducere mihi ad
cōuiuādū: sciēs qm̄ mecū cōicabit
de bonis: & erit allocutio cogitatio
nis & tedii mei. Hēbo ꝑpt hāc clari
tatē ad turbas: & honorē apud se-
niores. Iuuenis & acutus īueniar in
iuditio & ī cōspectu potētiū āmira
bilis ero: & facies pncipū mirabū-
tur me. Tacētē me sustinebūt: loqn
tē me respiciēt: & sermocinātē me
plura: manus ori suo īponēt. Prete-
rea hēbo p hāc īmortalitatē: & me
moriā eternā his q post me futuri
sunt relinquā. Disponaz pplos: & na
tiōes mihi erūt subdite. Timebunt
me audiētes reges horrēdi & ī mul
titudie videbor bonus & ī bello for-
tis. Intrās ī domū meā cōqescā cū
illa. Nō .n. habet amaritudinē con
uersatio illius nec tediū cōuictus illius:
sed leticiā & gaudiū. Hec cogitans
apud me: & cōmēorās ī corde meo
qm̄ īmortalis ē ī cogitatiōe sapien
tia: & ī amicitia illius delectatio bona
& ī opib9 manuū illius honestas sine
defectione: & ī certamie loq̄le illius
sapiā: & p̄claritas ī cōicatiōe smonū

iusticiam diligit quis: labores hui9 sūt
δικαιοσύνην ἀγαπᾷ τις, οἱ πόνοι ταύτης εἰ
virtutes. sobrietatem eni τ prudentiā
σὶν ἀρεταί. σωφροσύνην γὰρ καὶ φρόνησιν
edocet: iusticiam τ fortitudinē: qb9
ἐκδιδάσκει, δικαιοσύνην καὶ ἀνδρείαν, ὧν
vtilius nihil est in vita homini
χρησιμώτερον οὐδέν ἐστιν ἐν βίῳ ἀνθρώ-
bus. si aūt τ experientiaz desiderat qs: scit
ποις. εἰ δὲ καὶ πολυπειρίαν ποθεῖ τις, οἶδε
antiqua: τ futura imaginatur: scit D
τὰ ἀρχαῖα, καὶ τὰ μέλλοντα εἰκάζει, ἐπίστα
versutias sermonū τ dissolutiōes enigmatū:
ται στροφὰς λόγων καὶ λύσεις αἰνιγμάτων,
signa τ ꝓdigia pregnoscit: τ euen-
σημεῖα καὶ τέρατα προγινώσκει, καὶ ἐκβά
tus opportunitatū τ tpm. proposui ergo hāc
σεις καιρῶν καὶ χρόνων. ἔκρινα τοίνυν ταύ
adducere mihi ad cōtubernium:
την ἀγαγέσθαι ἐμαυτῷ πρὸς συμβίωσιν,
sciēs qm̄ erit mihi cōsiliatrix bonorum:
εἰδὼς ὅτι ἔσται μοι σύμβουλος ἀγαθῶν,
τ admonitio cogitationū τ tedii. hēbo
καὶ παραίνεσις φροντίδων καὶ λύπης. ἕξω A
ꝑpter eā gloriam in turbis: τ honorē apud
δι' αὐτὴν δόξαν ἐν ὄχλοις, καὶ τιμὴν παρὰ
seniores iuuenis. acutus inueniar in iudi
πρεσβυτέροις ὁ νέος. ὀξὺς εὑρεθήσομαι ἐν κρί
tio: τ in cōspectu potētiū admirabilis ero:
σει, καὶ ἐν ὄψει δυναστῶν θαυμασθήσομαι,
tacentem me sustinebunt: τ loquenti
σιγῶντά με περιμενοῦσι, καὶ φθεγγομένῳ
attendēt: τ loquēte multum:
προσέξουσι, καὶ λαλοῦντος ἐπὶ πλεῖον,
manū imponent in os suum. hēbo
χεῖρα ἐπιθήσουσιν ἐπὶ στόμα αὐτῶν. ἕξω
p hanc imortalitatē: τ mēoriā eternā his B
δι' αὐτὴν ἀθανασίαν, καὶ μνήμην αἰώνιον τοῖς
q post me relinquam. disponam ꝓplos: τ natio
μετ' ἐμὲ ἀπολείψω. διοικήσω λαούς, καὶ ἔθ
nes subdite erunt mihi: timebūt me
νη ὑποταγήσονταί μοι, φοβηθήσονταί με
audientes tyranni horrendi: in mltitudie
ἀκούσαντες τύραννοι φρικτοί, ἐν πλήθει
videbor bonus τ in bello fortis.
φανοῦμαι ἀγαθὸς καὶ ἐν πολέμῳ ἀνδρεῖ-
intrans in domū meā conquiescam
ος. εἰσελθὼν εἰς τὸν οἶκόν μου προσαναπαύ
cum illa: nō eni hēt amaritudinē cōuer
σομαι αὐτῇ, οὐ γὰρ ἔχει πικρίαν ἡ συνα-
satio illius: nec tediū conuictus
ναστροφὴ αὐτῆς, οὐδὲ ὀδύνην ἡ συμβίωσις C
illius: sed leticiam τ gaudiū. hec
αὐτῆς, ἀλλὰ εὐφροσύνην καὶ χαράν. ταῦτα
cogitans apud me: τ cōmemorās in
λογισάμενος ἐν ἐμαυτῷ, καὶ φροντίσας ἐν
corde meo: qm̄ imortalitas est in cognatiōe
καρδίᾳ μου, ὅτι ἀθανασία ἐστὶν ἐν συγγενείᾳ
sapiētie: τ in amicitia illius delectatio bona:
σοφίας, καὶ ἐν φιλίᾳ αὐτῆς τέρψις ἀγαθή,
τ in laborib9 manuū illius diuitie sine
καὶ ἐν πόνοις χειρῶν αὐτῆς πλοῦτος ἀνε
defectiōe: τ in certamine colloquii il
κλιπής, καὶ ἐν συγγυμνασίᾳ ὁμιλίας αὐ-
lius prudētia: τ pclaritas in cōicatiōe ser
τῆς φρόνησις, καὶ εὔκλεια ἐν κοινωνίᾳ λό
monū ipsi9: circuibā qrēs vt sumerē il-
γων αὐτῆς, περιῄειν ζητῶν ὅπως λάβω αὐ
lam ad me. puer aūt erā igeniosus: ani
τὴν πρὸς ἐμαυτόν. παῖς δὲ ἤμην εὐφυής, ψυ
māq sortitus sū bonā: magis aūt bonus
χῆς τε ἔλαχον ἀγαθῆς, μᾶλλον δὲ ἀγαθὸς

extiis uẽi ad corp⁹ icoiq̃natũ. cũ cognouissẽ ãtq̃m
ὤν ἦλθον εἰς σῶμα ἀμίαντον. γνοὺς δὲ ὅτι
nõ aliter ero cõtinẽs: nisi deus
οὐκ ἄλλως ἔσομαι ἐγκρατής, ἐὰν μὴ ὁ θε
det: ⁊ hoc ãterat prudẽtie scire
ὸς δῷ, καὶ τοῦτο δ᾽ ἦν φρονήσεως τὸ εἰδέ
cuius gr̃a: adii dñm ⁊
A ναι τίνος ἡ χάρις, ἐνέτυχον τῷ κυρίῳ καὶ
dep̃catus sũ illũ: ⁊ dixi ex toto corde
ἐδεήθην αὐτοῦ, καὶ εἶπον ἐξ ὅλης τῆς καρ
meo:
δίας μου,

Ca. 9.

Deus p̃rm ⁊ dñe mĩe q̃
Θεὲ πατέρων καὶ κύριε τοῦ ἐλέους ὁ
fecisti omnia in verbo tuo: ⁊ sapi
ποιήσας τὰ πάντα ἐν λόγῳ σου, καὶ τῇ σο
ẽtia tua constituisti hominẽ: vt
φίᾳ σου κατασκευάσας τὸν ἄνθρωπον, ἵνα
B dñaretur a te factaꝝ creaturarum:
δεσπόζῃ τῶν ὑπὸ σοῦ γενομένων κτισμάτων,
⁊ disponat mũdum ĩ eq̃tate ⁊ iusti
καὶ διέπῃ τὸν κόσμον ἐν ὁσιότητι καὶ δικαιο
tia: ⁊ ĩ directiõe aĩe iudiciũ iudicet: da
σύνῃ, καὶ ἐν εὐθύτητι ψυχῆς κρίσιν κρίνῃ, δός
mihi tuaꝝ sediũ assistricẽ sapiam:
μοι τὴν τῶν σῶν θρόνων πάρεδρον σοφίαν,
⁊ ne me reprobaueris a pueris tuis: quia
καὶ μή με ἀποδοκιμάσῃς ἐκ παίδων σου, ὅτι
ego seruus tuus ⁊ filius ancille
C ἐγὼ δοῦλος σὸς καὶ υἱὸς τῆς παιδίσκης
tue: homo ĩfirmus ⁊ exigui tp̃is
σου, ἄνθρωπος ἀσθενὴς καὶ ὀλιγοχρόνιος
⁊ minor in itellectu iudicii ⁊ legũ.
καὶ ἐλάσσων ἐν συνέσει κρίσεως καὶ νό
⁊ si eñ q̃s fuerit cõsummat⁹ int̃ filios hoĩꝫ:
μων. κἂν γάρ τις ᾖ τέλειος ἐν υἱοῖς ἀνθρώ
ea q̃ est a te sapia absẽte in
πων, τῆς ἀπὸ σοῦ σοφίας ἀπούσης εἰς
nihilũ cõputabitur. tu me elegisti regem
οὐδὲν λογισθήσεται. σύ με προείλου βασι
pp̃li tui: ⁊ iudicẽ filioꝝ tuoꝝ ⁊ filiaꝝ.
D λέα λαοῦ σου, καὶ δικαστὴν υἱῶν σου καὶ θυγα
dixisti: edificare tẽplũ ĩ mõte
τέρων. εἶπας, οἰκοδομῆσαι ναὸν ἐν ὄρει
sancto tuo: ⁊ in ciuitate hitationis
ἁγίῳ σου, καὶ ἐν πόλει κατασκηνώσεώς
tue altare: similitudinẽ tabernaculi sci q̃d
σου θυσιαστήριον, μίμημα σκηνῆς ἁγίας ἣν
p̃reparasti ab initio: ⁊ tecũ
προητοίμασας ἀπ᾽ ἀρχῆς, καὶ μετὰ σοῦ ἡ
sapia q̃ nouit opera tua: ⁊ q̃ affuit
σοφία ἡ εἰδυῖα τὰ ἔργα σου, καὶ παροῦ
A q̃n fecisti mũdũ: ⁊ q̃ sciit
σα ὅτε ἐποίεις τὸν κόσμον, καὶ ἐπισταμένη
q̃d placitũ ĩ oculis tuis: ⁊ q̃d directũ ĩ p̃ce
τί ἀρεστὸν ἐν ὀφθαλμοῖς σου, καὶ τί εὐθὲς ἐν ἐν
ptis tuis. emitte illam de sctis ce
τολαῖς σου. ἐξαπόστειλον αὐτὴν ἐξ ἁγίων οὐ
lis ⁊ a sede glorie tue mitte
ρανῶν, καὶ ἀπὸ θρόνου δόξης σου πέμψον
illam: vt p̃ns mihi laboret ⁊
αὐτήν, ἵνα συμπαροῦσά μοι κοπιάσῃ καὶ
sciam q̃d acceptum est apud te. scit eñ
γνῶ τί εὐάρεστόν ἐστι παρὰ σοί. οἶδε γὰρ
illa omnia: ⁊ itelligit: ⁊ deducet
ἐκείνη τὰ πάντα, καὶ συνιεῖ, καὶ ὁδηγήσει
B me in opibus meis sobrie: ⁊ cu
με ἐν ταῖς πράξεσί μου σωφρόνως, καὶ φυ
stodiet me in gloria sua. ⁊ erũt ac
λάξει με ἐν τῇ δόξῃ αὐτῆς. καὶ ἔσται προ
cepta opa mea: ⁊ disponã pp̃lm
σδεκτὰ τὰ ἔργα μου, καὶ διακρινῶ τὸν λαόν

ip̃i⁹: circuibã q̃rẽs vt mihi illã assume
rẽ. Puer aũt erã igeniosus: & sortitus
sũ aiam boñ. Et cũ esse magis bonus
vẽi ad corp⁹ icoiq̃natũ. Et vt sciui q̃m
alr̃ nõ posse esse cõtinẽs nisi de⁹ det:
& hoc ip̃m erat sũma sapia scire cuius
eẽt hoc donũ: adii dñm & dep̃cat⁹ sũ
illũ & dixi ex totis p̃cordiis meis. C. 9

Deus p̃rm meoꝝ & dñe mĩe q fe
cisti oĩa verbo tuo: & sapia tua cõ
stituisti hoiem vt dñaretur creature q̃
a te facta ẽ: vt disponat orbẽ terraꝝ in
eq̃tate & iusticia & ĩ directione cordis
iudiciũ iudicet. da mihi sediũ tuaꝝ assi
stricẽ sapiam: & noli me reprobare a
pueris tuis: q̃m fu⁹tuus sũ ego: & fili⁹
ãcille tue: hõ ĩfirmus & exigui tp̃is &
mĩor ad itellectũ iudicii & legũ. Et si
qs e͡ it cõsũmat⁹ iter filios hoim: si ab
fuerit ab illo sapia tua: ĩ nihilũ cõputa
bitur. Tu ãt elegisti me regẽ pp̃lo tuo
& iudicẽ filioꝝ tuoꝝ & filiaꝝ. Et dixi
sti me edificare tẽplũ ĩ mõte sctõ tuo
& ĩ ciuitate hitatiõis tue altare: silitudi
nẽ tabernaculi scti tui quod p̃parasti ab
iitio: & tecũ sapia tua q̃ nouit opa tua
q̃ & affuit tũc cũ orbẽ traꝝ faceres: &
sciebat q̃d esset placitũ oclis tuis: & q̃d
directũ ĩ p̃ceptis tuis. Mitte illã de cel
sctis tuis. & a sede magnitudis tue vt
mecum scit & mecum laboret: vt sci
am quid acceptum sit apud te. Scit
enim illa omnia & intelligit: & dedu
cet me in opibus meis sobrie: et custo
diet me ĩ sua potentia. & erũt accepta
opa mea: & disponã pp̃lm tuũ iuste &
ero dign⁹ sediũ p̃ris mei. quis eñ hoĩ
nũ poterit scire cõsiliũ dei? Aut qs po
terit cogitare q̃d velit de⁹? Cogitatio
nes eñ mortaliũ timide & icerte p̃ui
dẽtie nr̃e. Corp⁹ eñ quod corrũpitur
aggrauat aiam: & terrena inhitatio de
primit sensũ multa cogitãtẽ. Et diffici
cile estimam⁹ q̃ ĩ t̃ra sũt: & q̃ ĩ cõspectu
sũt iuenimus cũ labore. Que in celis
sũt ãt: qs inuestigabit? Sensũ ãt tuũ qs
sciet: nisi tu dederis sapiam: & miseris
sp̃m scm̃ tuũ de altissimis & si correcte
sĩt semite eoꝝ q sũt in t̃ris: & q̃ tibi pla
cẽt didicerit hoies? Nã p sapiam sanati
sũt q̃cũq; placuerũt tibi a p̃ricipio. c. 10

Hec illũ q prim⁹ format⁹ ẽ a deo
p̃r orbis traꝝ cũ solus esset crea
tus custodiuit: & eduxit illũ a delicto
suo. Et eduxit illũ de limo terre: & de
dit illi virtutẽ cõtinẽdi oĩa. Ab hac vt
recessit iniustus ĩ ira sua: p irã hoĩcidii
f̃r̃nitas depiit. Propt̃ quod cũ aq̃ de
leret terrã: sanauit iteꝝ sapia: p cõtẽ
ptibile lignũ iustũ gubernãs. Hec & ĩ
cõsensu sup̃bie cũ se natiões extulis
sent sciuit iustũ: & cõseruauit sine q̃re
la deo: & ĩ filiis miam fortẽ custodiuit
Hec iustũ a peũtibus ip̃is liberauit fu
giẽtẽ descendentẽ ignẽ ĩ pentapoli: q
bus ĩ testimoniũ neq̃tie fumigabũda
cõstat desẽta terra: & ĩ certo tp̃e fruct⁹
hñtes arbores & ĩcredibilis aĩe mẽo
ria stãs figmentũ salis. Sapiam eñ p̃te
reũtes ñ tm̃ ĩ hoc lapsi sũt vt ignorarẽt
bona: sed & insipiẽtie sue reliq̃rũt hoi
bus mẽoriã: vt ĩ his q̃ peccauerũt: nec

tuũ iuste: ⁊ ero dignus sediũ pa
σου δικαίως, καὶ ἔσομαι ἄξιος θρόνων πα
tris mei. q̃s eñ hominum cognoscet
τρός μου. τίς γὰρ ἀνθρώπων γνώσεται
cõsiliũ dei? aut q̃s cogitabit q̃d vult
βουλὴν θεοῦ; ἢ τίς ἐνθυμηθήσεται τί θέ
deus? cogitatiões eñ mortaliũ timide:
λει ὁ κύριος; λογισμοὶ γὰρ θνητῶν δειλοί,
⁊ incerte p̃uidẽtie nr̃e. corruptibile
καὶ ἐπισφαλεῖς αἱ ἐπίνοιαι ἡμῶν. φθαρτὸν
eñ corpus aggrauat aiam: ⁊ onerat ter
γὰρ σῶμα βαρύνει ψυχήν, καὶ βρίθει τὸ γε
rena hitatio mẽtẽ multa cogitantẽ: ⁊ vix
ῶδες σκῆνος νοῦν πολυφρόντιδα, καὶ μό
imaginamur q̃ in terra: ⁊ q̃ ĩ manib⁹
λις εἰκάζομεν τὰ ἐπὶ γῆς, καὶ τὰ ἐν χερσὶν
inuenimus cũ labore. q̃ ãt ĩ celis q̃s
εὑρίσκομεν μετὰ πόνου. τὰ δὲ ἐν οὐρανοῖς τίς
inuestigauit? cõsiliũ ãt tuũ q̃s nouit? nisi
ἐξιχνίασε; βουλὴν δέ σου τίς ἔγνω; εἰ μὴ
tu dederis sapiam: ⁊ miseris sctm̃
σὺ ἔδωκας σοφίαν, καὶ ἔπεμψας τὸ ἅγιόν
tuũ sp̃m de altissimis? ⁊ sic correcte
σου πνεῦμα ἀπὸ ὑψίστων; καὶ οὕτως διωρθώ
sunt semite eoꝝ q̃ ĩ terra: ⁊ pla
θησαν αἱ τρίβοι τῶν ἐπὶ γῆς, καὶ τὰ ἀρε
cita tibi docti fuerunt homines: ⁊ sa
στά σοι ἐδιδάχθησαν ἄνθρωποι, καὶ τῇ
piẽtia saluati sunt.
σοφίᾳ ἐσώθησαν,

Ca. 10.

Hec p̃rimo formatũ patrem mũdi
Αὕτη πρωτόπλαστον πατέρα κόσμου
cũ solus eẽt creatus custodiuit: ⁊ eduxit il
μόνον κτισθέντα διεφύλαξε, καὶ ἐξείλατο αὐ
lum a delicto suo: deditq̃ illi
τὸν ἐκ παραπτώματος ἰδίου, ἔδωκέ τε αὐ
fortitudinẽ cõtinẽdi omnia. vt recessit ãt ab
τῷ ἰσχὺν κρατῆσαι ἁπάντων. ἀποστὰς δὲ ἀπ᾽
ea iniustus in ira sua: fratricidialibus
αὐτῆς ἄδικος ἐν ὀργῇ αὐτοῦ, ἀδελφοκτόνοις
deperiit furoribus: p̃pter quẽ inundatã
συναπώλετο θυμοῖς, δι᾽ ὃν κατακλυζομένην
terrã iterũ saluauit sapia: p̃ cõtẽptibile lignũ
γῆν πάλιν ἔσωσε σοφία, δι᾽ εὐτελοῦς ξύλου
iustum gubernans. hec ⁊ in cõsensu
τὸν δίκαιον κυβερνήσασα. αὕτη καὶ ἐν ὁμονοίᾳ
neq̃tie gentiũ cõfusarũ nouit iu
πονηρίας ἐθνῶν συγχυθέντων ἔγνω τὸν δίκαι
stũ: ⁊ cõseruauit ip̃m sine q̃rela deo: ⁊
ον, καὶ ἐτήρησεν αὐτὸν ἄμεμπτον τῷ θεῷ, καὶ
in filij visceribus fortem custodiuit. hec
ἐπὶ τέκνου σπλάγχνοις ἰσχυρὸν ἐφύλαξεν. αὕ
iustum pereuntibus impiis liberauit
τη δίκαιον ἐξαπολλυμένων ἀσεβῶν ἐρρύσατο
fugiẽtẽ descendentẽ ignẽ pentapolis.
φυγόντα καταβάσιον πῦρ πενταπόλεως.
cuius adhuc testimoniũ neq̃tie fumiga
ὧς ἔτι μαρτύριον τῆς πονηρίας καπνιζο
bũda cõsistit, deserta terra: ⁊ ĩpfectis tp̃ibus
μένη καθέστηκε χέρσος, καὶ ἀτελέσιν ὥραις καρ
fructus ferẽtes plante: incredule aĩe memo
ποφοροῦντα φυτά, ἀπιστούσης ψυχῆς μνη
ria stans colũna salis. sapiam eñ p̃tereũ
μεῖον ἑστηκυῖα στήλη ἁλός. σοφίαν γὰρ παρο
tes nõ tantũ lesi sunt q̃ nõ cogno
δεύσαντες οὐ μόνον ἐβλάβησαν τοῦ μὴ γνῶ
uerit bona: sed ⁊ sue isipiẽtie
ναι τὰ καλά, ἀλλὰ καὶ τῆς ἑαυτῶν ἀφροσύ
reliq̃runt in vita memoriã: vt ĩ
νης ἀπέλειπον τῷ βίῳ μνημόσυνον, ἵνα ἐν
q̃bus errauerũt neq̃ latere potuissent.
οἷς ἐσφάλησαν μὴ δὲ λαθεῖν δυνηθῶσι.

sapia āt venerantes illam a do-
σοφία δὲ τοὺς θεραπεύσαντας αὐτὴν ἐκ πό
loribus liberauit. hec pfugum ire frīs
νων ἐρρύσατο. αὕτη φυγάδα ὀργῆς ἀδελ
iustū deduxit i semitis rectis:
φοῦ δίκαιον ὡδήγησεν ἐν τρίβοις εὐθείαις,
ostendit illi regnū dei: ꝛ dedit
ἔδειξεν αὐτῷ βασιλείαν θεοῦ, καὶ ἔδωκεν
illi sciam sctōꝝ: locupletauit illū in
αὐτῷ γνῶσιν ἁγίων, εὐπόρισεν αὐτὸν ἐν
laboribus: ꝛ multiplicauit labores illius.
μόχθοις καὶ ἐπλήθυνε τοὺς πόνους αὐτοῦ.
in superioritate inualescētiū i eū affuit:
ἐν πλεονεξίᾳ κατισχυόντων αὐτὸν παρέστη,
ꝛ ditauit illum. custodiuit illū
καὶ ἐπλούτισεν αὐτόν. διεφύλαξεν αὐτὸν
ab inimicis: ꝛ ab insidiatoribus tuta-
ἀπὸ ἐχθρῶν, καὶ ἀπὸ ἐνεδρευόντων ἠσφα
uit. ꝛ certamē forte vicere dedit illi:
λίσατο. καὶ ἀγῶνα ἰσχυρὸν ἐβράβευσεν αὐ-
vt sciret: qm̄ omniū potentior est
τῷ, ἵνα γνῷ ὅτι παντὸς δυνατωτέρα ἐστὶν
religio. hec vēditū iustū nō de-
ἡ εὐσέβεια. αὕτη πραθέντα δίκαιον οὐκ ἐγ
reliquit: sed a peccato liberauit
κατέλιπεν, ἀλλ' ἐξ ἁμαρτίας ἐρρύσατο
illum. descēdit cum illo in lacum: ꝛ in
αὐτόν. συγκατέβη αὐτῷ εἰς λάκκον, καὶ ἐν
vinculis nō dimisit illum: donec attulit illi
δεσμοῖς οὐκ ἀφῆκεν αὐτόν, ἕως ἤνεγκεν αὐ
sceptra regni ꝛ potentiā ipe-
τῷ σκῆπτρα βασιλείας καὶ ἐξουσίαν τυ-
rantiū ei. mendaces āt ondit eos
ραννούντων αὐτοῦ. ψευδεῖς δὲ ἔδειξε τοὺς
q vituperauerūt illū: ꝛ dedit illi gl̄iaꝫ
μωμησαμένους αὐτόν, καὶ ἔδωκεν αὐτῷ δό
eternā. hec pplm iustū ꝛ semē ne
ξαν αἰώνιον. αὕτη λαὸν ὅσιον καὶ σπέρμα ἄ-
defectu liberauit a natiōe pmentium.
μεμπτον ἐρρύσατο ἐξ ἔθνους θλιβόντων.
intrauit in animā serui dn̄i:
εἰσῆλθεν εἰς ψυχὴν θεράποντος κυρίου,
ꝛ stetit cōtra reges horrēdos i portētis
καὶ ἀντέστη βασιλεῦσι φοβεροῖς ἐν τέρασι
ꝛ signis. reddidit iustis mercedē pie
καὶ σημείοις. ἀπέδωκεν ὁσίοις μισθὸν ὁσιό
tatis laboꝝ suorum. deduxit eos in via
τητος κόπων αὐτῶν. ὡδήγησεν αὐτοὺς ἐν ὁδῷ
mirabili: ꝛ fuit illis in velamētū
θαυμαστῇ, καὶ ἐγένετο αὐτοῖς εἰς σκέπην ἡ-
diei: ꝛ in flāmā stellaꝝ nocte. trās
μέρας, καὶ εἰς φλόγα ἀστέρων τὴν νύκτα. διε
tulit illos p mare rubrū ꝛ trās
βίβασεν αὐτοὺς θάλασσαν ἐρυθρὰν καὶ διή
uexit illos p aquam nimiam. at
γαγεν αὐτοὺς διὰ ὕδατος πολλοῦ. τοὺς δὲ
inimicos illoꝝ demersit: ꝛ a pfūditate
ἐχθροὺς αὐτῶν κατέκλυσε, καὶ ἐκ βάθους
abyssi eduxit illos. ideo iu-
ἀβύσσου ἀνέβρασεν αὐτούς. διὰ τοῦτο δί
sti expoliauerūt ipios: ꝛ decantauerūt
καιοι ἐσκύλευσαν ἀσεβεῖς, καὶ ὕμνησαν
dn̄e nomē sctm̄ tuum: ꝛ victri-
κύριε τὸ ὄνομα τὸ ἅγιόν σου, τήν τε ὑπέρ
cem tuam manū laudauerūt pariter:
μαχόν σου χεῖρα ᾔνεσαν ὁμοθυμαδόν,
qm̄ sapia apuit os mutoꝝ ꝛ linguas
ὅτι ἡ σοφία ἤνοιξε στόμα κωφῶν καὶ γλώσ-
infantiū posuit disertas.
σας νηπίων ἔθηκε τρανάς. Ca.11.
Direxit opa eoꝝ in manu
ΕΥόδωσε τὰ ἔργα αὐτῶν ἐν χειρὶ

latere potuissent. Sapia āt hos q se ob
fuāt a doloribus liberabit. Hec āt pfu
gū ire fratris iustū deduxit p vias re-
ctas: & ondit illi regnū dei: & dedit illi
sciaꝫ scōꝝ: honestauit illū in laborib'
& cōpleuit labores illius. In fraude cir
cūuenientiū illum affuit illi: & hone-
stū fecit illū. Custodiuit illū ab inimi-
cis: & a seductoribus tutauit illuꝫ. Et
certamen forte dedit illi vt vinceret:
& sciret q̄m oim potētiorē sapia. Hec
venditū iustū nō dereliqt: sed a pctōri
bus liberauit eū: descenditq; cū illo in
foueā: & in vinclis nō dereliqt illū do
nec afferret illi sceptrū regni: & potē
tiā aduers' eos q eū depmebāt: & mē-
daces ondit q̄ maculauerūt illū: & dedit
illi claritatē eternā. Hec pplm iustū &
semen sine q̄rella liberauit a natiōib'
q̄ illū deprimebāt. Intrauit in aiaꝫ fui
dei: & stetit cōtra reges horrendos in
portentis & signis. Et reddidit iustis
mercedē laboꝝ suoꝝ: & deduxit illos ī
via mirabili: & fuit illis in velamento
diei & in luce stellaꝝ p noctē. Et trans
tulit illos p mare rubrū: & trāsuexit
illos p aquā nimiā. Inimicos āt illoruꝫ
demersit in mare: & ab altitudine infe
roꝝ eduxit illos. Ideo iusti tulerūt spo
lia ipioꝝ: & decātauerūt dn̄e nomē san
ctū tuū: & victricē manū tuā laudaue
rūt pariter: Q̄m sapia apuit os mutorū
& linguas īfantiū fecit disertas. Ca.11.
Direxit opa eorū ī manib' pphe
te scti. Iter fecerūt p deserta q̄ nō
hitātur: & in locis desertis fecerūt casas.
Steterunt cōtra hostes: & de inimicis
se vindicauerūt. Sitierūt & inuocauerūt
te & data ē illis aq̄ de petra altissima: &
reqes sitis de lapide duro. Per q̄.n. pe-
nas passi sūt inimici illorū a defectiōe
pot' sui in eis cū abūdarēt filii isrl' leta
ti sūt. Per hec cū illis deessent bn̄ cū il
lis actū est. Nā p fōte quidē sepiterni
fluminis hūanū sāguinē dedisti iniustis.
Qui cū minuerētur in traductōe infā
tiū occisoꝝ: dedisti illis abūdātē aquā ī
spate: ondēs p siti q̄ tūc fuit quēadmo
dū tuos exaltares: & aduersarios illoꝝ
necares. Cū.n. tēptati sūt: & quidē cū
mīa disciplinā accipientes: scierūt: quē-
admodū cū ira iudicati ipii tormenta
paterētur. Hos quidē tāq̄ pr̄ monens
pbasti: illos āt tāq̄ dur' rex iterrogās
cōdēnasti. Abñtes.n. & pñtes silr' torq̄
bātur. Duplex.n. illos accepat tediuꝫ
& gemitus cū mēoria pteritoꝝ. Cū.n.
audirent p sua tormēta bn̄ secū agi: cō
memorati sunt dn̄m admirātes in fine
exitus. Quē.n. in expōne praua pie-
ctū deriserūt: in finē euent' mirati sunt
Nō silr' iustis faciens: p cogitationibus
āt insensatis iniquitates illoꝝ. Quod
quidam errantes colebant mutos: ser
pentes & bestias superuacuas: immisi
sti illis multitudinē mutorum aialiū
in vindictam: vt scirent: quia per que
peccat quis: per hec & torquetur. Nō
enim impossibilis erat omnipotens
manus tua que creauit orbem terra-
rum ex materia inuisa: immitere illis
multitudinem vrsorum

pphete sancti. iter fecerūt p desertū qđ nō
προφήτου ἁγίου. διώδευσαν ἔρημον ἀοίκη
hitabat: ꝛ i inaccessibilib' fixerūt tabernacula. stete
τον, καὶ ἐν ἀβάτοις ἔπηξαν σκηνάς. ἀντέ Gene. 18.b.
runt cōtra hostes: ꝛ inimicos vlti sunt.
στησαν πολεμίοις, καὶ ἐχθροὺς ἠμύναντο.
sitierunt ꝛ inuocauerūt te: ꝛ data
ἐδίψησαν καὶ ἐπεκαλέσαντό σε, καὶ ἐδό
est illis de petra abrupta aqua: ꝛ
θη αὐτοῖς ἐκ πέτρας ἀκροτόμου ὕδωρ, καὶ C
sanitas sitis de lapide duro. p que eni crucia Gene. 37.f.
ἴαμα δίψης ἐκ λίθου σκληροῦ. δι' ὧν γὰρ ἐκο
ti sunt inimici illorum: p hec ip
λάσθησαν οἱ ἐχθροὶ αὐτῶν, διὰ τούτων αὐ
si indigentes bn̄ficium acceperūt. p quidē
τοὶ ἀποροῦντες εὐεργετήθησαν. ἀντὶ μὲν
fonte sempiterni fluminis sanguie cruento
πηγῆς ἀενάου ποταμοῦ αἵματι λυθρώδει D Exo. 1.c.
turbati in correptiōeꝫ infātiū occi
δει ταραχθέντες εἰς ἔλεγχον νηπιοκτό
sorie pcepti: dedisti illis abūdā
νου διατάγματος, ἔδωκας αὐτοῖς δαψι-
tem aquā insperate: ostēdes p q̄ tūc fu
λὲς ὕδωρ ἀνελπίστως, δείξας διὰ τοῦ τό
it sitim quēadmodū aduersarios puni
τε δίψους πῶς τοὺς ὑπεναντίους ἐκό-
sti. cū .n. tēptati sunt: quis in
λασας. ὅτε γὰρ ἐπειράσθησαν, καίπερ ἐν Exo 14.f.
mia disciplinā accipiētes: sciebāt quēadmodū
ἐλέει παιδευόμενοι, ἔγνωσαν πῶς ἐν ὀρ
ira iudicati ipij tormenta patiebāt.
γῇ κρινόμενοι ἀσεβεῖς ἐβασανίζοντο.
hos quidem tanq̄ pater monens pba-
τούτους μὲν γὰρ ὡς πατὴρ νουθετῶν ἐδο
sti: illos āt tanq̄ durus rex
κίμασας, ἐκείνους δὲ ὡς ἀπότομος βασι- A
cōdemnās examinasti. ꝛ abūtes Exo .17.c.
λεὺς καταδικάζων ἐξήτασας. καὶ ἀπόν
autem ꝛ psentes similiter torq̄bātur:
τες δὲ καὶ παρόντες ὁμοίως ἐτρύχοντο,
duplex .n. illos acceperat tediū ꝛ gemi-
διπλῆ γὰρ αὐτοὺς ἔλαβε λύπη καὶ στεναγ
tus memoriaꝝ pteritorum. cū .n.
μὸς μνημῶν τῶν παρελθόντων. ὅτε γὰρ
audierūt p ppria tormenta bn̄ficio
ἤκουσαν διὰ τῶν ἰδίων κολάσεων εὐεργε
affectos se: senserunt dn̄m. quē
τουμένους αὐτούς, ᾔσθοντο τοῦ κυρίου. ὃν
.n. in expositiōe quōdā piectū abnegauerūt B
γὰρ ἐν ἐκθέσει πάλαι ῥιφέντα ἀπεῖπον
subsannātes: in fine euentorum
χλευάζοντες, ἐπὶ τέλει τῶν ἐκβάσεων
mirati sunt: nō similia iustis sitientes.
ἐθαύμασαν, οὐχ ὅμοια δικαίοις διψήσαν
p āt cogitatiōib' sine itellectu iniqta-
τες. ἀντὶ δὲ λογισμῶν ἀσυνέτων ἀδικί-
tes illorū: i qbus errantes colebant
ας αὐτῶν, ἐν οἷς πλανηθέντες ἐθρήσκευον
irrōnalia reptilia: ꝛ bestias viles.
ἄλογα ἑρπετά, καὶ κνώδαλα εὐτελῆ.
immisisti illis multitudiēꝫ irrōnaliū
ἐπαπέστειλας αὐτοῖς πλῆθος ἀλόγων
aialiū in vindictam vt scirent: q p que C
ζώων εἰς ἐκδίκησιν ἵνα γνῶσιν, ὅτι δι' ὧν
qs peccat p hec torq̄tur. nō .n.
τις ἁμαρτάνει διὰ τούτων κολάζεται. οὐ γὰρ
ipotēs erat oipotens tua manus: ꝛ
ἠπόρει ἡ παντοδύναμός σου χείρ, καὶ
q̄ creauit mūdum ex informi materia:
κτίσασα τὸν κόσμον ἐξ ἀμόρφου ὕλης,
immittere illis multitudiēꝫ vrsoꝝ:
ἐπιπέμψαι αὐτοῖς πλῆθος ἄρκων,

aut audaces leones: aut noui creãte ire
ἢ θαρσεῖς λέοντας, ἢ νεοκτίστου θυμοῦ
plenas bestias ignotas: aut igniuomũ
πλήρεις θῆρας ἀγνώστους, ἤτοι πυρπνόον
spirantes halitũ: aut sonitũ ventilati
φυσῶντας ἆσθμα, ἢ βρόμον λικμωμέ-
fumi: aut horrẽdas ab oculis scitil
D νου καπνοῦ, ἢ δεινοὺς ἀπ᾽ ὀμμάτων σπιν
las more fulgurũ emittẽtes: quorũ nõ solũ lesura
θῆρας ἀστράπτοντας, ὧν οὐ μόνον ἡ βλάβη
poterat exterminare illos: sed ⁊
ἠδύνατο συνεκτρίψαι αὐτούς, ἀλλὰ καὶ ἡ
aspect⁹ timorẽ inculiens pdere. ⁊ sine aũt
ὄψις ἐκφοβήσασα διολέσαι. καὶ χωρὶς δὲ
his: vno spiritu cadere pote-
τούτων, ἑνὶ πνεύματι πεσεῖν ἠδύ-
rant a pena psecutiões passi: ⁊
ναντο ὑπὸ τῆς δίκης διωχθέντες, καὶ
dispersi ab spiritu virtutis
λικμηθέντες ὑπὸ πνεύματος δυνάμεώς
tue. sed omnia mẽsura ⁊ nũero ⁊
σου. ἀλλὰ πάντα μέτρῳ καὶ ἀριθμῷ καὶ
pondere disposuisti. nã multum valere
σταθμῷ διέταξας. τὸ γὰρ μεγάλως ἰσχύειν
tibi adest semper: ⁊ robori brachii
σοὶ πάρεστι πάντοτε, καὶ κράτει βραχί
A tui quis resistet? qm̃ tanq̃ momentũ
ονός σου τίς ἀντιστήσεται; ὅτι ὡς ῥοπὴ
ex stateris totus mundus ante
ἐκ πλαστίγγων ὅλος ὁ κόσμος ἐναντίον
te: ⁊ tanq̃ gutta roris matutina q̃ desce
σου, καὶ ὡς ῥανὶς δρόσου ὀρθρινὴ κατελ
dit in terrã. misereris aũt omniũ q:
θοῦσα ἐπὶ τὴν γῆν. ἐλεεῖς δὲ πάντας ὅτι
omnia potes: ⁊ dissimulas pecca
πάντα δύνασαι, καὶ παρορᾷς ἁμαρτή
ta hominum ad pniam. dili-
ματα ἀνθρώπων εἰς μετάνοιαν. ἀγα-
gis .n. q̃ sunt omnia: ⁊ nihil abhoi-
πᾷς γὰρ τὰ ὄντα πάντα, καὶ οὐδὲν βδελύσ-
naris eorũ q̃ fecisti: neq; .n. odiens aliq̃d
B σῃ ὧν ἐποίησας, οὐδὲ γὰρ ἂν μισῶν τι
constituisti. quõ autẽ pmãsisset aliq̃d
κατεσκεύασας. πῶς δὲ ἔμεινεν ἄν τι
nisi tu voluisses? aut nõ vocatũ a
εἰ μὴ σὺ ἠθέλησας; ἢ τὸ μὴ κληθὲν ὑπὸ
te cõseruaretur? pcis aũt omnibus: qm̃ tua
σοῦ διετηρήθη; φείδῃ δὲ πάντων, ὅτι σά
sunt dñe aiarũ amator.
ἐστι δέσποτα φιλόψυχε. Ca.12.

Nam incorruptibilis tu⁹ spũs est
Τὸ γὰρ ἄφθαρτόν σου πνεῦμά ἐστιν
in oĩbus. ideo eos q̃ aberrãt paula-
ἐν πᾶσι. διὸ τοὺς παραπίπτοντας κατ᾽
tim corripis: ⁊ in q̃b⁹ peccauerint
C ὀλίγον ἐλέγχεις, καὶ ἐν οἷς ἁμαρτάνουσιν
i memoriã ducẽs admones: vt liberati
ὑπομιμνήσκων νουθετεῖς, ἵνα ἀπαλλαγέν-
a malitia credant in te dñe. ⁊
τες τῆς κακίας πιστεύσωσιν ἐπὶ σὲ κύριε. καὶ
eni antiquos hitatores sancte tue
γὰρ τοὺς παλαιοὺς οἰκήτορας τῆς ἁγίας σου
terre odio hñs eo q odibilia facerent
γῆς μισήσας, ἐπὶ τῷ ἔχθιστα πράσσειν
opera medicamẽtorũ: ⁊ sacrificia nõ sancta:
ἔργα φαρμακειῶν, καὶ τελετὰς ἀνοσίους,
filiorumq; necatores imisericordes: ⁊ viscerũ
τέκνων τε φονέας ἀνελεήμονας, καὶ σπλαγ
comestores hũarum carniũ: ⁊ deuo
χνοφάγους ἀνθρωπίνων σαρκῶν, καὶ θοί
ratorẽ sãguis de medio sacramẽti diuini tui:
νας αἵματος ἐκ μέσου μύστας θείας σου,

aut audaces leões: aut noui generis ira plenas & ignotas bestias: aut vapore igneũ spirãtes: aut fumi odorẽ pferentes: aut horrendas ab oculis scintillas emittentes; quarũ nõ solũ lesura poterat illos exterminare: sed & aspectus p timorẽ occidere. Nam & sine his vno spũ poterãt occidi psecutionem passi ab ipis factis suis & dispsi p spm virtutis tue: sed oĩa in mensura & nũero & pondere disposuisti. Multũ.n. valere tibi soli supat semp: & virtuti brachii tui qs resistet? Qm̃ tanq̃ momentum statere: sic est añ te orbis terrarũ: & tanq̃ gutta roris antelucani q descendit in terrã. Et misereris oim: quia oĩa potes: & dissimulas peccata hoim ppter pniam. Diligis.n. oĩa q̃ sunt: & nihil eorũ odisti q̃ fecisti: nec.n. odiẽs aliqd cõstituisti: aut fecisti. Quõ aũt posset aliqd pmanere nisi tu voluisses: aut quod a te vocatũ nõ esset: cõuersaretur? Parcis aũt oĩb⁹: qm̃ tua sunt dñe q amas animas. Capitu.12.

O q̃ bonus & suauis est dñe spũs tuus in oĩbus. Ideoq; hos q exerrãt ptibus corripis: & de qbus peccãt ãmones & alloq̃ris: vt relicta malitia credãt in te dñe. Illos enim antiquos inhabitatores terre scẽte tue quos exhorruisti: qm̃ odibilia opera tibi faciebant per medicamina & sacrificia iniusta: & filiorũ suorũ necatores sine misericordia: & cõestores viscerum hoĩz & deuoratores sanguinis: & auctores parentes aiarũ inauxiliatarũ: pdere voluisti a medio sacramento tuo p man⁹ parẽtũ nostrorũ: vt dignã pciperent peregrinationẽ puerorũ dei: que tibi omnium carior est terra. Sed & his tãq̃ hominibus pepercisti & misisti antecessores exercitus tui vespas: vt illos paulatim exterminarent. Non qa impotens eras in bello subiicere impios iustis: aut bestiis seuis: aut verbo duro simul exterminare: sed partibus iudicans dabas locum penitentie: non ignorans quoniam nequam est natio eorum: & naturalis malitia ipsorum: & quoniã non poterat mutari cogitatio eorum in perpetuum. Semen enim erat maledictum ab initio. Nec timens aliquẽ: veniam dabas peccatis illorum. Quis enim dicet tibi: quid fecisti? aut quis stabit contra iuditium tuum? Aut quis in cõspectu tuo veniet vindex iniquorum hominum? Aut quis tibi imputabit: si perierint nationes quas fecisti? Non est enim ali⁹ de⁹ q̃ tu: cui cura ẽ de oĩb⁹ vt oñdas qm̃ nõ iniuste iudicas iudiciũ. Neq; rex neq; tyrãn⁹ i cõspectu tuo iqrent de his quos pdidisti. Cũ ergo sis iust⁹ iuste oĩa disponis: ipm quoq; q nõ debet puniri cõdẽnas & exterũ estimas a tua virtute. Virt⁹.n. tua iusticie initiũ ẽ: & ob hoc q oĩz dñs es: oĩb⁹ te pcere facis. Virtute.n. oñdis tu: q nõ crederis eẽ i virtute cõsũmat⁹: & hos q te nesciũt i audacia traducis. Tu aũt dñator virtutis: cum tranquillitate iudicas: &

⁊ principes parẽtes aiarum inauxiliatarũ:
καὶ αὐθέντας γονεῖς ψυχῶν ἀβοηθήτων,
voluisti perdere per manus pẽm
ἐβουλήθης ἀπολέσαι διὰ χειρῶν πατέ
nostrorũ: vt dignã pegrinationẽ reciperet dei
ρων ἡμῶν, ἵνα ἀξίαν ἀποικίαν δέξηται θεοῦ
puerorumq̃ apud te omnium carissima
παίδων ἡ παρὰ σοὶ πασῶν τιμιωτά
terra. sed ⁊ his tanq̃ hominibus
τη γῆ. ἀλλὰ καὶ τούτων ὡς ἀνθρώπων
pepercisti: misisti q; ãtecursores
ἐφείσω, ἀπέστειλάς τε προδρόμους τοῦ
exercitus tui vespas: vt eos pau
στρατοπέδου σου σφῆκας, ἵνα αὐτοὺς κα
latim exterminarent. non ipotens
τὰ βραχὺ ἐξολοθρεύσωσιν. οὐκ ἀδυνατῶν
in acie impios iustis subdi-
ἐν παρατάξει ἀσεβεῖς δικαίοις ὑποχει
tos dare: aut bestiis seuis: aut verbo
ρίους δοῦναι, ἢ θηρίοις δεινοῖς, ἢ λόγῳ
duro simul exterminare. iudicãs aũt pau
ἀποτόμῳ ὑφ᾽ ἓν ἐκτρίψαι. κρίνων δὲ κα
latim dabas locum pnie: nõ
τὰ βραχὺ ἐδίδους τόπον μετανοίας, οὐκ
ignorans: q nequã gñatio illorũ ⁊
ἀγνοῶν, ὅτι πονηρὰ ἡ γένεσις αὐτῶν καὶ
natiua malitia eorũ: ⁊ q nõ mu
ἔμφυτος ἡ κακία αὐτῶν, καὶ ὅτι οὐ μὴ ἀλ
taretur cogitatio illorũ in ppetuũ.
λαγῇ ὁ λογισμὸς αὐτῶν εἰς τὸν αἰῶνα.
semen eñi erat maledictũ ab initio.
σπέρμα γὰρ ἦν κατηραμένον ἀπ᾽ ἀρχῆς.
neq; veritus aliquẽ in q̃bus peccarũt
οὐδὲ εὐλαβούμενος τινὰ ἐφ᾽ οἷς ἡμάρτα
runt: veniã dabas. qs .n. dicet: qd fe
νον, ἄδειαν ἐδίδους. τίς γὰρ ἐρεῖ, τί ἐ-
cisti? aut qs resistet iudicio
ποίησας; ἢ τίς ἀντιστήσεται τῷ κρίματί
tuo? qs aũt accusabit te de natiõib⁹
σου; τίς δὲ ἐγκαλέσει σοι κατὰ ἐθνῶν
q̃ perierunt: q̃s tu fecisti? aut qs in cõ
ἀπολωλότων, ἃ σὺ ἐποίησας; ἢ τίς εἰς κα
spectũ tuũ veniet vindex cõtra ini-
τάστασίν σοι ἐλεύσεται ἔκδικος κατὰ ἀδί
quos homines? neq; .n. deus est pter
κων ἀνθρώπων; οὔτε γὰρ θεός ἐστι πλὴν
te: cui cura est de omnibus: vt oñdas
σοῦ, ᾧ μέλει περὶ πάντων, ἵνα δείξῃς
qm̃ nõ iniuste iudicasti. neq; rex
ὅτι οὐκ ἀδίκως ἔκρινας. οὔτε βασιλεὺς
aut tyrannus resistere poterit
ἢ τύραννος ἀντοφθαλμῆσαι δυνήσεταί
tibi de q̃bus torsisti. iustus aũt exñs in
σοι περὶ ὧν ἐκόλασας. δίκαιος δὲ ὢν δι
ste omnia disponis: ipsum qui
καίως τὰ πάντα διέπεις, αὐτὸν τὸν μὴ
nõ debet puniri condemnare exte
ὀφείλοντα κολασθῆναι καταδικάσαι ἀλ
rũ extimãs a tua virtute. nã
λότριον ἡγούμενος τῆς σῆς δυνάμεως. ἡ γὰρ
vis tua iusticie initiũ: ⁊ omni
ἰσχύς σου δικαιοσύνης ἀρχή, καὶ τὸ πάν
um te dñari omnibus parcere te
των σε δεσπόζειν πάντων φείδεσθαί σε
facit. robur.n. ostendis q nõ crede-
ποιεῖ. ἰσχὺν γὰρ ἐνδείκνυσαι ἀπιστούμε-
ris in virtutis cõsũmatione: ⁊ in
νος ἐπὶ δυνάμεως τελειότητι, καὶ ἐν τοῖς
scientibus audaciã arguis. tu aũt dñã
εἰδόσι τὸ θάρσος ἐξελέγχεις. σὺ δὲ δε-
tor virtutis in eq̃tate iudicas: ⁊
σπόζων ἰσχύος ἐν ἐπιεικείᾳ κρίνεις, καὶ

cum multa parcitate gubernas nos.
μετὰ πολλῆς φειδοῦς διοικεῖς ἡμᾶς.
adeſt .n. tibi cum volueris poſſe.
πάρεστι γάρ σοι ὅταν θέλῃς τὸ δύνασ-
docuiſti autẽ tuũ pp̃lm p
θαι. ἐδίδαξας δέ σου τὸν λαὸν διὰ τῶν
talia opera: q̃m oportet iuſtum eſſe
τοιούτων ἔργων, ὅτι δεῖ τὸν δίκαιον εἶναι
humanum. τ bone ſpei feciſti
φιλάνθρωπον· καὶ εὐέλπιδας ἐποίησας
filios tuos:q̃m das in peccatis
τοὺς υἱούς σου, ὅτι δίδως ἐπὶ ἁμαρτή-
pn̄iam. ſi .n. inimicos ſeruorũ
μασι μετάνοιαν. εἰ γὰρ ἐχθροὺς παίδων
tuoꝝ τ debitos morti cum tan-
σου καὶ ὀφειλομένους θανάτῳ μετὰ τοσ-
ta cruciaſti attentione:dans tem-
αύτης ἐτιμωρήσω προσοχῆς, δοὺς χρό-
pus τ modũ per q̃ mutarentur a
νον καὶ τρόπον δι᾽ ὧν ἀπαλλαγῶσι τῆς
malitia: cum quãta diligentia iudicaſti
κακίας, μετὰ πόσης ἀκριβείας ἔκρινας
filios tuos:q̃ꝝ parentibus iuramẽta τ
τοὺς υἱούς σου, ὧν τοῖς πατράσιν ὅρκους καὶ
cõuẽtiões dediſti bonaꝝ pmiſſionũ.
συνθήκας ἔδωκας ἀγαθῶν ὑποσχέσεων.
nos ergo inſtruens: inimicos nr̃os
ἡμᾶς οὖν παιδεύων, τοὺς ἐχθροὺς ἡμῶν
in multitudine flagellas:vt tuã bo-
ἐν μυριότητι μαστιγοῖς, ἵνα σου τὴν ἀγα-
nitatẽ curemus iudicantes: iudicati
θότητα μεριμνῶμεν κρίνοντες, κρινόμενοι
ãt ſperemus miam. vnde τ eos q̃ in
δὲ προσδοκῶμεν ἔλεος. ὅθεν καὶ τοὺς ἐν
ſtultitia vite vixerunt iniuſte: per
ἀφροσύνῃ ζωῆς βιώσαντας ἀδίκως, διὰ
pprias cruciaſti abominatiões.
τῶν ἰδίων ἐβασάνισας βδελυγμάτων.
τ .n. erroris viis longius
καὶ γὰρ τῶν πλάνης ὁδῶν μακρότερον
errauerũt: deos eſtimantes que
ἐπλανήθησαν, θεοὺς ὑπολαμβάνοντες τὰ
τ in aĩalibus inimicoꝝ vilia: īfantiũ
καὶ ἐν ζῴοις τῶν ἐχθρῶν ἄτιμα, νηπίων
more ſtultoꝝ decepti. ꝓpter hoc
δίκην ἀφρόνων ψευσθέντες. διὰ τοῦτο
tãq̃ pueris ſine rõne iudiciũ in lu-
ὡς παισὶν ἀλογίστοις τὴν κρίσιν εἰς ἐμ-
dibrium miſiſti. illi autẽ ludibrijs icre
παιγμὸν ἔπεμψας. οἱ δὲ παιγνίοις ἐπι-
pationis nõ correcti: dignũ dei iu-
τιμήσεως μὴ νουθετηθέντες, ἀξίαν θεοῦ κρί-
diciũ experientur. in q̃bus .n. ipſi patiẽ
σιν πειράσουσιν. ἐφ᾽ οἷς γὰρ αὐτοὶ πά-
tes indignabanẽ: in his quos pu
σχοντες ἠγανάκτουν, ἐπὶ τούτοις οὓς ἐ-
tabãt deos:in ipſis puniti vidẽ-
δόκουν θεούς, ἐν αὐτοῖς κολαζόμενοι ἰδόν-
tes quẽ olim negabant noſſe: deũ agno
τες ὃν πάλαι ἠρνοῦντο εἰδέναι, θεὸν ἐπέ-
uerunt verum.ꝓpterea τ finis cõdẽ
γνωσαν ἀληθῆ. διὸ καὶ τὸ τέρμα τῆς κα-
nationis in illos ſupuenit.
ταδίκης ἐπ᾽ αὐτοὺς ἐπῆλθεν. Ca.13.
Vani quidem omnes hoĩes
Μάταιοι μὲν γὰρ πάντες ἄνθρωποι
natura:q̃b⁹ adeſt dei ignorãtia: de
φύσει, οἷς παρῆν θεοῦ ἀγνωσία, καὶ ἐκ
his q̃ videtur bona: nõ potuerũt intelli-
τῶν ὁρωμένων ἀγαθῶν, οὐκ ἴσχυσαν εἰδέ-
gere eũ q eſt:neq; opibus attenden-
ναι τὸν ὄντα, οὔτε τοῖς ἔργοις προσέχον-

cum magna reuerentia diſponis nos. Subeſt eni tibi cũ volueris poſſe. Docuiſti.n.populũ tuũ p talia opera:q̃m oportet iuſtũ eſſe et humanum.& bone ſpei feciſti filios tuos:q̃m iudicans das locũ in peccatis pn̄ie.Si.n.inimicos ſeruorũ tuoꝝ & debitos morti cũ tanta cruciaſti attentione & liberaſti: dãs tẽpus & locũ p q̃ poſſent mutari a malitia:cũ q̃nta diligẽtia iudicaſti filios tuos: quoꝝ parentibus iuramẽta & conuẽtiones dediſti bonarũ pmiſſionũ.Cũ ergo das nobis diſciplinam: inimicos nr̃os multipliciter flagellas: vt bonitatẽ tuã cogitem⁹ iudicantes: & cũ de bonis iudicatur:ſperem⁹ miaꝫ tuã. Vnde & illis q in vita ſua inſẽſate & iniuſte vixerũt:p hec q̃ coluerũt dediſti ſũma tormẽta. Etenĩ i erroris via diutius errauerũt:deos eſtimãtes hec q̃ in aĩabus ſunt ſupuacua: infantiũ inſenſatorũ more viuẽtes. Propter hoc tanq̃ pueris inſenſatis iudiciũ in deriſum dediſti.Qui aũt ludibriis & increpationibus nõ ſũt correcti: dignũ dei iudiciũ expti ſunt. In his.n. q̃ patiebãtur moleſte ferebãt:in q̃bus impatientes indignabantur. Per hec quos putabant deos in ipſis cum exterminarentur videntes illum quẽ olim negabant ſe noſſe:verũ deũ agnouerunt. Propter quod & finis condemnationis eorum veniet ſuper illos.

Capitulum.13.

Vani ſunt auteꝫ omnes homines in quibus non ſubeſt ſcientia dei: & de his que non videntur bona non potuerunt intelligere eũ qui eſt: neq; operibus attendentes agnouerunt qs eſſet artifex:ſed aut ignem aut ſpiritũ aut citatuꝫ aerẽ:aut gyrum ſtellarum aut nimiam aquã:aut ſolem & lunam rectores orbis terrarum deos putauerũt.Quorum & ſi ſpecie delectati deos putauerunt:ſciant quanto his dominator eorum ſpecioſior eſt.Speciei enim generator hec omnia cõſtituit. aut ſi virtutem & opera eorum mirati ſunt:intelligant ab illis: quoniam q hec fecit fortior eſt illis. A magnitudine ſpẽi & creature cõgnoſcibilit̃ poterit creator horũ videri.Sed tñ adhuc in his minor ẽ q̃rela. Et hi.n. fortaſſe errant deum q̃rentes & volẽtes inuenire. Etẽi cũ in opibus illius cõuerſẽtur:iq̃rũt & pſuaſũ hñt: q̃m bona ſũt q̃ videtur. Iteꝝ ãt nec his debet ignoſci. Si.n. tñ potuiſſent ſcire vt poſſent eſtimare ſcl̃m:quõ h⁹ dñm nõ facilius inuenerũt! Infelices ãt ſũt & int̃ mortuos ſpes illoꝝ eſt:q appellauerũt deos opa manuũ hoim:aurũ & argẽtũ:artis iuẽtione & ſilitudies aĩaliũ:aut lapidẽ inutilẽ opus man⁹ antiq̃. Aut ſi qs artifex faber de ſilua lignũ rectũ ſecuerit:& hui⁹ docte eradat oẽꝫ corticẽ: & arte ſua vſus diligent̃ fabricet vas ĩ utile in cõuerſatione vite:reliqs ãt ei⁹ opis ad pparationẽ eſce abutatur: & reliquũ horũ quod ad nullos vſus facit: lignũ curuũ & verticib⁹ plenũ ſculpat

tes agnouerũt artificem: ſꝫ aut
τες ἐπέγνωσαν τὸν τεχνίτην, ἀλλ᾽ ἢ
ignẽ:aut ſpm: aut celerem aerẽ: aut gyrũ
πῦρ, ἢ πνεῦμα, ἢ ταχινὸν ἀέρα, ἢ κύκλον
ſtellaꝝ:aut violentã aquã:aut lũinaria ce
ἄστρων, ἢ βίαιον ὕδωρ, ἢ φωστῆρας οὐρα-
li: rectores mũdi deos putauerũt.
νοῦ, πρυτάνεις κόσμου θεοὺς ἐνόμισαν.
quoꝝ ſi q̃dẽ ſpecie delectati: hec
ὧν εἰ μὲν τῇ καλλονῇ τερπόμενοι, ταῦτα
deos putauerunt: ſciant q̃ãto D
θεοὺς ὑπελάμβανον, γνώτωσαν πόσῳ
his dñs eſt melior: naꝫ
τούτων ὁ δεσπότης ἐστὶ βελτίων, ὁ γὰρ
ſpeciei pcipu⁹ gñator creauit hec.
τοῦ κάλλους γενεσιάρχης ἔκτισεν αὐτά.
ſi ãt virtute τ opatione mirati:
εἰ δὲ δύναμιν καὶ ἐνέργειαν ἐκπλαγέντες,
intelligant ab illis quanto q̃ cõſtitu-
νοησάτωσαν ἀπ᾽ αὐτῶν πόσῳ ὁ κατασ-
it ipſa potentior eſt. ab .n.
κευάσας αὐτὰ δυνατώτερός ἐστιν. ἐκ γὰρ
magnitudie τ ſpecie τ creaturarũ:
μεγέθους καὶ καλλονῆς κτισμάτων,
p analogiam gñator illoꝝ cõſpicitur.
ἀναλόγως ὁ γενεσιουργὸς αὐτῶν θεωρεῖ-
tur. ſed tamẽ in his q̃rela eſt
ται. ἀλλ᾽ ὅμως ἐπὶ τούτοις μέμψις ἐστὶν
parua. τ .n. illi forte errant
ὀλίγη. καὶ γὰρ αὐτοὶ τάχα πλανῶνται
deũ querentes τ volentes inuenire. i.n.
θεὸν ζητοῦντες καὶ θέλοντες εὑρεῖν. ἐν γὰρ
opibus illius conuerſantes ſcrutan-
τοῖς ἔργοις αὐτοῦ ἀναστρεφόμενοι διερευνῶ-
tur:τ pſuaſũ hñt aſpectu:q̃m bona
σι, καὶ πείθονται τῇ ὄψει, ὅτι καλὰ τὰ
q̃ videntur. iteꝝ ãt neq; illi venia A
βλεπόμενα. πάλιν δὲ οὐδ᾽ αὐτοὶ συγγνω-
digni.ſi.n. tantum potuerunt ſcire:
στοί. εἰ γὰρ τοσοῦτον ἴσχυσαν εἰδέναι,
vt poſſent eſtimare ſeculũ:
ἵνα δύνωνται στοχάσασθαι τὸν αἰῶνα, τὸν
horum dñm quõ citius nõ iuenerũt:
τούτων δεσπότην πῶς τάχιον οὐχ εὗρον;
infelices ãt τ iter mortuos ſpes
ταλαίπωροι δὲ καὶ ἐν νεκροῖς αἱ ἐλπίδες
eorum: q̃ appellauerũt deos opa ma-
αὐτῶν, οἵτινες ἐκάλεσαν θεοὺς ἔργα χει-
nuũ hoim: aurũ τ argentũ artis
ρῶν ἀνθρώπων, χρυσὸν καὶ ἄργυρον τέχνης
meditationes τ ſilitudines aĩaliũ:aut la B
ἐμμελέτημα καὶ ἀπεικάσματα ζῴων, ἢ λί- Eſai. .44.b
pidẽ inutilẽ manus opus antiq̃. ſi ãt
θον ἄχρηστον χειρὸς ἔργον ἀρχαίας. εἰ δὲ
τ aliq̃s lignator faber rectũ arborẽ
καί τις ὑλοτόμος τέκτων εὐκίνητον φυτὸν
cũ ſecuerit:circũraſit docte omnem
ἐκπρίσας, περιέξεσεν εὐμαθῶς πάντα τὸν
corticẽ eius:τ arte vſus decore
φλοιὸν αὐτοῦ, καὶ τεχνησάμενος εὐπρεπῶς
preparauit vtile vas in mi-
κατεσκεύασε χρήσιμον σκεῦος εἰς ὑπη-
niſteriũ vite: at reliquias ope
ρεσίαν ζωῆς, τὰ δὲ ἀποβλήματα τῆς ἐρ-
ris in pparationẽ eſce expen C
γασίας εἰς ἑτοιμασίαν τροφῆς ἀναλώ-
dẽs ſatiatus eſt:q̃d ãt ex illis abijcitur
σας ἐνεπλήσθη, τὸ δὲ ἐξ αὐτῶν ἀπόβλη-
ad nihil vtile lignũ curuum: τ
μα εἰς οὐδὲν εὔχρηστον ξύλον σκολιὸν, καὶ
ramis natura plenũ:accipiens ſculpſit in
ὄζοις συμπεφυκός, λαβὼν ἔγλυψεν ἐν

diligentia ocii sui: ⁊ experientia
ἐπιμελείᾳ ἀργίας αὐτοῦ, καὶ ἐμπειρίᾳ
intellectus figurauit illud: assimilauit
συνέσεως ἐτύπωσεν αὐτό, ἀπείκασεν
D illud imagini hois: aut aiali cuipiā vili
αὐτὸ εἰκόνι ἀνθρώπου, ἢ ζώῳ τινὶ εὐτελεῖ
simile fecit illud: deliniens rubrica ⁊
ὡμοίωσεν αὐτό, καταχρίσας μίλτῳ καὶ
fuco rubricā faciēs colorē illi⁹: ⁊ omnem
φύκει ἐρυθήνας χρόαν αὐτοῦ, καὶ πᾶσαν
maculā q̄ in eo pliniens: ⁊
κηλῖδα τὴν ἐν αὐτῷ καταχρίσας, καὶ
cū fecerit ei ipso dignā hītationē: i pa
ποιήσας αὐτῷ αὐτοῦ ἄξιον οἴκημα, ἐν τοί
riete posuit illud confirmans fer
χῳ ἔθηκεν αὐτὸ ἀσφαλισάμενος σιδή
ro: vt qdem nō decideret puidit
ρῳ, ἵνα μὲν οὖν μὴ καταπέσῃ προενόη
illi: sciens ꝙ nō potest se
σεν αὐτοῦ, εἰδὼς ὅτι ἀδυνατεῖ ἑαυτῷ
adiuuare. ⁊ .n. est imago ⁊ necessitatē
βοηθῆσαι· καὶ γάρ ἐστιν εἰκὼν καὶ χρείαν
A Ecc. 14.c. hēt adiutorij. p āt possessiōib⁹ ⁊
ἔχει βοηθείας. περὶ δὲ κτημάτων καὶ
nuptijs suis ⁊ filiorum orās:
γάμων αὐτοῦ καὶ τέκνων προσευχόμενος,
nō erubescit inaiatū alloqui.
οὐκ αἰσχύνεται τῷ ἀψύχῳ προσλαλῶν.
⁊ pro qdē sanitate infirmū inuo-
καὶ περὶ μὲν ὑγιείας τὸ ἀσθενὲς ἐπικα-
cat: p āt vita mortuū rogat: p
λεῖται. περὶ δὲ ζωῆς τὸ νεκρὸν ἀξιοῖ, περὶ
āt auxilio inexptissimo supplicat:
δὲ ἐπικουρίας τὸ ἀπειρότατον ἱκετεύει,
pro āt itinere: neqꝫ gressu
περὶ δὲ ὁδοιπορίας, τὸ μηδὲ βάσει
vti potenti: pro āt acquisitiōe
χρῆσθαι δυνάμενον, περὶ δὲ πορισμοῦ
⁊ operatione ⁊ manuū euentu:
καὶ ἐργασίας καὶ χειρῶν ἐπιτυχίας,
ab ignauissimo manibus bonū euē
τὸ ἀδρανέστατον ταῖς χερσὶν εὐδρανεῖ
B tū petit.
ἐν αἰτεῖται. Ca. 14.

Hanc nauigādū qspiā iterꝫ parat⁹: ⁊
H. Πλοῦν τις πάλιν στελλόμενος, καὶ
feros ptrāsiturus fluctus: ligno se
ἄγρια μέλλων διοδεύειν κύματα, τοῦ φέ
rente se naue putridius lignū
ροντος αὐτὸν πλοίου σαθρότερον ξύλον
inuocat. illud qdē .n. cupiditas lucro
ἐπιβοᾶται. ἐκεῖνο μὲν γὰρ ὄρεξις πορι
rum excogitauit: artifex āt sapia fa
σμῶν ἐπενόησε, τεχνῖτις δὲ σοφία κα
bricauit. at tua pater gubernat
τεσκεύασεν. ἡ δὲ σὴ πάτερ διακυβερνᾷ
puidētia: qm̄ dedisti ⁊ in mari viam
πρόνοια, ὅτι ἔδωκας καὶ ἐν θαλάσσῃ ὁδὸν
C ⁊ in fluctibus semitā securā: ostēdens
καὶ ἐν κύμασι τρίβον ἀσφαλῆ, δεικνὺς
ꝙ potes ex omni saluare: vt ⁊ si
ὅτι δύνασαι ἐκ παντὸς σώζειν, ἵνα κἂν
sine arte aliquis ascēdat. vis āt nō ocio
ἄνευ τέχνης τις ἐπιβῇ. θέλεις δὲ μὴ ἀρ
sa esse sapie tue opa. ppt
γὰ εἶναι τὰ τῆς σοφίας σου ἔργα. διὰ
hoc ⁊ minimo ligno credunt ho
τοῦτο καὶ ἐλαχίστῳ ξύλῳ πιστεύουσιν ἄν
mines aias: ⁊ q trāsierunt tēpestatē
θρωποι ψυχάς, καὶ διελθόντες κλύδωνα
rate liberati sūt. ⁊ i initio .n. cū pe
σχεδίᾳ διεσώθησαν. καὶ ἀρχῆς γὰρ ἀπολ

diligēter p vacuitatē suā: & p sciam sue
artis figuret illud: & assimilet illud
imagini hois: aut alicui ex aialibus il-
lud cōpet: pliniēs rubrica & rubicun-
dū faciēs fuco colorē illi⁹ & oēs macu
lā q̄ in illo ē pliniēs: & faciat ei dignā
hītationē & i pariete ponēs illud: & cō
firmās ferro ne forte cadat pspiciēs il
li: sciēs qm̄ nō pōt adiuuare se. Imago
enī ē: & op⁹ est illi adiutoriū. Et de sub
stātia sua & de filiis suis & de nuptiis
votū faciēs inqrit. Nō erubescit loq cū
illo q sine aia est: & p sanitate qdē īfir
mū deprecatur: & p vita rogat mortuū
& in adiutoriū inutilē inuocat: & p iti
nere petit ab eo q ābulare nō pōt: &
de acqrendo & de opando: & de oībꝫ re
rū euentu petit ab eo qui in omnibus
est inutilis. Capitulum. 14.

Iterꝫ alius nauigare cogitās & p
feros fluct⁹ iter facere: incipiens
ligno portāte se: fragilius lignū inuo-
cat. Illud .n. cupiditas acqrendi excogi-
tauit: & artifex sapia fabricauit sua.
Tua āt pr̄ puidentia ab initio cūcta gu
bernat: qm̄ dedisti i mari viā: & iter flu
ct⁹ semitā firmissimā ostēdens: qm̄ po
tens es ex oībus sanare: etiā si sine ra-
te aliqs adeat mare. Sed vt non eēt va-
cua sapie tue opa: ppt hoc etiā & exi-
guo ligno credunt hoīes aias suas: &
trāseūtes mare p ratē liberati sūt. Sed
& ab initio cū perirent supbi gigan-
tes: spes orbis terrarꝫ ad ratē cōfugiens:
remisit sclo semē natiuitatis q̄ manu
tua erat gubernata. bn̄dictū ē .n. lignū
p quod fit iustitia. Per manus āt quod
fit idolū maledictū est & ipm: & qui fe
cit illud: quia ille qdem opatus est: il-
lud autem cum esset fragile: deus co-
gnominatus est. Silr āt odio sunt deo
ipius & ipietas eius. Et .n. quod factū
est cum illo: q fecit tormēta patietur.
Propter hoc & in idolis nationū non
erit respectus: qm̄ creature dei i odiū
facte sunt: & in tēptationē aīe hoīm &
in muscipulā pedib⁹ insipiētiū. Initiū
enī fornicatiōis est exqsitio idolorꝫ: &
adinuentio illorꝫ corruptio vite est.
Neqꝫ .n. erāt ab initio: neqꝫ erūt in per
petuū. Supuacuitas .n. hoīm hec adin
uenit in orbem terrarū. & ideo breuis
illorꝫ finis est inuent⁹. Acerbo .n. luctu
dolens pr̄ rapti cito sibi filii: fecit ima
ginē. & illū q tūc q̄si hō mortu⁹ fuerat:
nūc tanq̄ deū colere cepit: & cōstituit
inter seruos suos sacra & sacrificia. Dei
de interueniēte tpe: cōualescente anti
qua cōsuetudine: hic error tanq̄ lex cu
stodit⁹ est: & tyrannorū ipio colebātur
figmēta. & hos quos in palā hoīes ho
norare nō poterāt: ppter hoc ꝙ lōge
essent: a longinquo figura eorū allata
euidentē imaginē regis quē honora-
re volebāt: fecerunt vt illū q aberat tā
q̄ pn̄tem colerēt sua solicitudīe. Pro-
uexit autē ad horū culturā: & hos qui
ignorabant: artificis eximia diligētia.
Ille .n. volens plus placere illi qui se
cccccccccccccccccccccccccccccccccccccc

rirent superbi gigantes: spes
λυμένων ὑπερηφάνων γιγάντων, ἡ ἐλπὶς
mūdi ad ratem confugiens:
τοῦ κόσμου ἐπὶ σχεδίας καταφυγοῦσα,
reliquit seculo semen natiuitatis tua
ἀπέλιπεν αἰῶνι σπέρμα γενέσεως τῇ σῇ
gubernata manu. bn̄dictū est .n. lignū
κυβερνηθεῖσα χειρί. εὐλόγηται γὰρ ξύλον
p quod fit iusticia. at manu fac
δι' οὗ γίνεται δικαιοσύνη. τὸ δὲ χειροποί
tū maledictum illud ⁊ q fecit
ητον ἐπικατάρατον αὐτὸ καὶ ὁ ποιήσας
illud. q: hic qdem opat⁹ ē: illō āt corruptibile
αὐτό· ὅτι ὁ μὲν εἰργάζετο, τὸ δὲ φθαρτὸν θε
de⁹ nomiatū est. silr odiosa deo ⁊
ὸς ὠνομάσθη. ἐν ἴσῳ μισητὰ θεῷ καὶ ὁ
impius ⁊ impietas eius. etenim
ἀσεβῶν καὶ ἡ ἀσέβεια αὐτοῦ. καὶ γὰρ
qd factū ē cū eo q fecit tormēta
τὸ πραχθὲν σὺν τῷ δράσαντι κολασθή
patiet. ppt hoc ⁊ in idolis nationū
σεται. διὰ τοῦτο καὶ ἐν εἰδώλοις ἐθνῶν
visitatio erit: qm̄ in creatura dei in
ἐπισκοπὴ ἔσται, ὅτι ἐν κτίσματι θεοῦ εἰς
abominationē facti sunt ⁊ in scandala
βδέλυγμα ἐγενήθησαν καὶ εἰς σκάνδαλα
aiabus hominū ⁊ in laqueū pedi
ψυχαῖς ἀνθρώπων καὶ εἰς παγίδα πο
bus isipientū. initiū .n. fornicatōis excogitatio
σὶν ἀφρόνων. ἀρχὴ γὰρ πορνείας ἐπίνοια
idolorꝫ: inuētio āt illorꝫ corruptio vite.
εἰδώλων, εὕρεσις δὲ αὐτῶν φθορὰ ζωῆς.
neqꝫ .n. erāt ab initio neqꝫ in ppetu
οὔτε γὰρ ἦν ἀπ' ἀρχῆς οὔτε εἰς τὸν αἰῶ
uꝫ erūt. vanagloria .n. hoīm ingressa
να ἔσται. κενοδοξίᾳ γὰρ ἀνθρώπων εἰσῆλ
est in mundū: ⁊ ideo breuis
θεν εἰς τὸν κόσμον, καὶ διὰ τοῦτο σύντομον
illorum finis excogitat⁹ ē. intēpestiuo .n. lu-
αὐτῶν τὸ τέλος ἐπενοήθη. ἀώρῳ γὰρ πέν
ctu vexatus pater cito rap
θει τρυχόμενος πατὴρ τοῦ ταχέως ἀφαι
ti filij: imaginē faciens
ρεθέντος τέκνου, εἰκόνα ποιήσας τὸν
tunc mortuū hoīem: nūc vt deum colu-
τότε νεκρὸν ἄνθρωπον, νῦν ὡς θεὸν ἐτί-
it: ⁊ tradidit subditis
μησε, καὶ παρέδωκε τοῖς ὑποχειρίοις
mysteria ⁊ sacrificia. deide i tpe q̄ in
μυστήρια καὶ τελετάς. εἶτ' ἐν χρόνῳ κρα
ualuerat ipia cōsuetudo tanq̄ lex custodi-
τυνθὲν τὸ ἀσεβὲς ἔθος ὡς νόμος ἐφυλάχ
ta ē: ⁊ tyrānorum imperiis colebātur
θη, καὶ τυράννων ἐπιταγαῖς ἐθρησκεύετο
sculpta. quos i cōspectu nō potentes
τὰ γλυπτά. οὓς ἐν ὄψει μὴ δυνάμενοι
hōrare hoīes eo ꝙ longe hītarēt:
τιμᾶν ἄνθρωποι διὰ τὸ μακρὰν οἰκεῖν,
i a longe cōspectū figurantes
τὴν πόρρωθεν ὄψιν ἀνατυπωσάμενοι
manifestā imaginē honorati regis
ἐμφανῆ εἰκόνα τοῦ τιμωμένου βασιλέ-
fecerunt: vt absēti tanq̄ presen-
ως ἐποίησαν, ἵνα τὸν ἀπόντα ὡς παρόν
ti assentarent p solicitudinē. i extēsio
τα κολακεύωσι διὰ τῆς σπουδῆς. εἰς ἐπί
nem āt cultus ⁊ ignorātes
τασιν δὲ θρησκείας καὶ τοὺς ἀγνοοῦντας ἡ
artificis adhortata est ambitio.
τοῦ τεχνίτου προετρέψατο φιλοτιμία.
ille .n. forte dn̄anti volēs
ὁ μὲν γὰρ τάχα τῷ κρατοῦντι βουλόμενος

placere: elaborauit arte similitu
ἀρέσαι, ἐξεβιάσατο τῇ τέχνῃ τὴν ὁμοιό
dinē in melius. at multitudo attra
τητα ἐπὶ τὸ κάλλιον. τὸ δὲ πλῆθος ἐφελκό
cta per speciem operis eū
μενον διὰ τὸ εὔχαρι τῆς ἐργασίας τὸν
q̄ pauloante honoratus fuerat hō: nūc nu
πρὸ ὀλίγου τιμηθέντα ἄνθρωπον, νῦν σέ
men estimauerūt. ⁊ hoc fuit
βασμα ἐλογίσαντο. καὶ τοῦτο ἐγένετο τῷ
vite in insidias. q̄m aut calamitati aut ty=
βίῳ εἰς ἔνεδρον. ὅτι ἢ συμφορᾷ ἢ τυ=
rānidi seruientes hoīes icōi
ραννίδι δουλεύσαντες ἄνθρωποι τὸ ἀκοι
cabile nomē lapidib⁹ ⁊ lignis iposue=
νώνητον ὄνομα λίθοις καὶ ξύλοις περιέθη
rūt. postea nō suffecerat errasse circa
καν. εἶτ' οὐκ ἤρκεσε τὸ πλανᾶσθαι περὶ
dei sciētiā: sed ⁊ in ma=
τὴν τοῦ θεοῦ γνῶσιν, ἀλλὰ καὶ ἐν μεγά
gno viuētes insciēcie bello: tanta
λῳ ζῶντες ἀγνοίας πολέμῳ, τὰ τοσαῦ
mala pacem appellāt. aut.n.
τα κακὰ εἰρήνην προσαγορεύουσιν. ἢ γὰρ
filiorū occisiua sacrificia: aut occulta mysteria:
τεκνοφόνους τελετάς, ἢ κρύφια μυστήρια,
aut isanas ex aliis legibus cōmessatiões
ἢ ἐμμανεῖς ἐξ ἄλλων θεσμῶν κώμους
agentes: neq̧ vitas neq̧ nuptias āplius
ἄγοντες, οὔτε βίους οὔτε γάμους ἔτι κα
mūdas custodiunt. alter aūt alterū aut
θαροὺς φυλάσσουσιν. ἕτερος δὲ ἕτερον ἢ
isidiās occidit: aut adulterās cōtristat. oia
λοχῶν ἀναιρεῖ, ἢ νοθεύων ὀδυνᾷ. πάντα
aūt mixte hēt sanguis ⁊ cedes: furtū
δὲ ἐπίμιξ ἔχει αἷμα καὶ φόνος, κλοπὴ
⁊ dolus: corruptio: ifidelitas: turbatio: p=
καὶ δόλος, φθορά, ἀπιστία, τάραχος, ἐπι
iuriū: tumult⁹ bonorū: gr̄e imēoratio:
ορκία, θόρυβος ἀγαθῶν, χάριτος ἀμνηστία,
aīarū inq̄natio: natiuitatis mutatio: nup=
ψυχῶν μιασμός, γενέσεως ἐναλλαγή, γά
tiarū inordinatio: moechia ⁊ ipudicitia. nam
μων ἀταξία, μοιχεία καὶ ἀσέλγεια. ἡ γὰρ
inoiatorū idolorū cultura om
τῶν ἀνωνύμων εἰδώλων θρησκεία παν=
nis initiū mali ⁊ causa ⁊ finis
τὸς ἀρχὴ κακοῦ καὶ αἰτία καὶ πέρας
est. aut.n. dū letantur insaniunt: aut
ἐστίν. ἢ γὰρ εὐφραινόμενοι μεμήνασιν, ἢ
vaticinantur falsa: aut viuūt iniuste:
προφητεύουσι ψευδῆ, ἢ ζῶσιν ἀδίκως,
aut peierant cito. inanimatis.n. cō=
ἢ ἐπιορκοῦσι ταχέως. ἀψύχοις γὰρ πε
fidentes idolis male iurantes: le
ποιθότες εἰδώλοις κακῶς ὀμόσαντες, ἀδι
di nō expectant. vtraq̧ aūt
κηθῆναι οὐ προσδέχονται. ἀμφότερα δὲ
eos cōplectentur iusta. q̄m ma=
αὐτοὺς μετελεύσεται τὰ δίκαια. ὅτι κα
le senserūt de deo attendentes
κῶς ἐφρόνησαν περὶ θεοῦ προσέχοντες
idolis: ⁊ iniuste iurauerūt in dolo
εἰδώλοις, καὶ ἀδίκως ὤμοσαν ἐν δόλῳ
contemnentes iusticiam. nō .n.
καταφρονήσαντες ὁσιότητος. οὐ γὰρ ἡ τῶν
iurantium virtus: sed peccanti
ὀμνυμένων δύναμις, ἀλλ' ἡ τῶν ἁμαρτα
um pena pambulat semp̄ iniu=
νόντων δίκη ἐπεξέρχεται ἀεὶ τὴν τῶν ἀδί
storū trāsgressionē.
κων παράβασιν. Ca.15.

assumpsit elaborauit arte sua vt simitu
dinē in melius figuraret. multitudo āt
hoim abducta p̄ spēm opis: eū q ante
tp̄s tāq̄ hō honoratus fuerat: nūc de=
um estimauerūt. Et hec fuit vite hūa=
ne deceptio: q̄m aut affectui aut regi
bus deseruientes hoies: incoicabile no=
mē lapidibus & lignis iposuerunt. Et
nō suffecerat errasse eos circa dei sciaz
sed & in magno viuētes insciētie bel=
lo: tot & tā magna mala pacē appellāt.
Aut.n. filios suos sacrificātes: aut obs
cura sacrificia facientes: aut isanie ple
nas vigilias hn̄tes: neq̧ vitā neq̧ nup
tias mūdas iā custodiūt: sed & ali⁹ aliū
p inuidiā occidit: aut adulterās cōtri=
stat. & oia cōmixta sūt sāguis. homici
diū. furtū & fictio. corruptio & ifideli
tas. turbatio & piuriū. tumultus. bo=
norū dei imemoratio. aiarūinq natio.
natiuitatis imutatio. nuptiarū incōstā=
tia. inordinatio mechie & ipudicicie:
Infandorū.n. idolorū cultura ois ma=
li causa est & initiū & finis. Aut.n. dū
letātur insaniūt: aut certe vaticinātur
falsa: aut viuūt iniuste: aut piurāt cito.
Dū.n. cōfidūt in idolis q̄ sunt sine aīa
male iurātes noceri se nō sperāt. Vtra
q̧ ergo illis eueniēt digne: q̄m male se
serūt de deo attēdentes idolis: & iura=
uerūt iniuste i idolo cōtēnētes iusticiā.
Nō.n. iurātiū ē virtus: sed peccātiū pe
na perambulat semper in iustorū pre
uaricationem.

Capitulum.15.

TV aūt deus nr̄ suauis & verus es:
patiēs & i mīa disponēs oia. Etei
si peccauerimus tui sumus: sciētes ma
gnitudinē tuā. & si nō peccauerimus:
scim⁹ q̄m apd̄ te sumus cōputati. Nos
se.n. te cōsūmata iusticia est: & scire iu
sticiā & virtutē tuā radix ē imortali=
tatis. Nō.n. i errorē iduxit nos hoim
male artis excogitatio: nec vmbra pic
ture: labor sine fructu: effigies sculpta
p̄ varios colores. cuius aspectus dat i=
sensato cōcupiscentiā: & diligit mor=
tue imaginis effigiem sine aīa. Malorū
amatores digni sūt morte q spem hn̄t
in talibus: & q faciūt illos & q diligūt
et q colūt. Sed et figulus mollem terrā
p̄mens laboriose fingit ad vsus nr̄os
vnū quodq̧ vas. et de eodem luto fin
git q̄ mūda sunt in vsum vasa: et simi=
lit q̄ his sunt cōtraria. Horū aūt vasorū
qs sit vsus: iudex est figulus. Et cū la=
bore vano deū fingit de eodē luto: il=
le q pauloante de terra factus fuerat:
et post pusillū reducit se vnde accept⁹
est: repetitus aīe debitum quem habe
bat. Sed cura est illi nō quia laboratu=
rus est: nec q̄m breuis illi vita est: sed
concertatur aurificibus et argētariis:
sed et erarios imitatur: et gloriā pre=
fert: quoniam res superuacuas fingit.
Cinis est enim cor eius et terra super
uacua spes illius & luto vilior vita ei⁹:
quoniam ignorauit qui se finxit et q
inspirauit illi animam que operatur:
et qui insufflauit ei spiritum vitalem.

TV aūt deus nr̄ vtilis ⁊ ve=
ΣΥ δὲ ὁ θεὸς ἡμῶν χρηστὸς καὶ ἀλη
rus: patiens ⁊ in mīa disponēs
θής, μακρόθυμος καὶ ἐν ἐλέει διοικῶν τὰ
omnia. ⁊ .n. si peccauerim⁹: tui sum⁹
πάντα. καὶ γὰρ ἐὰν ἁμάρτωμεν, σοί ἐσμεν
scientes tuā potētiā. nō peccabi
εἰδότες σου τὸ κράτος. οὐχ ἁμαρτησό=
mus aūt: scientes q̄m apd̄ te cōputati sum⁹.
μεθα δέ, εἰδότες ὅτι σοὶ λελογίσμεθα.
nā scire te: cōsūmata iusti
τὸ γὰρ ἐπίστασθαί σε, ὁλόκληρος δικαιο
cia: ⁊ nosse tuā virtutē radix im D
σύνη, καὶ εἰδέναι σου τὸ κράτος ῥίζα ἀθα
mortalitatis. neq̧.n. decepit nos ho=
νασίας. οὔτε γὰρ ἐπλάνησεν ἡμᾶς ἀν=
minū male artis excogitatio: neq̧ ūbra
θρώπων κακότεχνος ἐπίνοια, οὔτε σκιὰ
picturarū: labor sine fructu: species maculata
γραφῶν, πόνος ἄκαρπος, εἶδος σπιλωθὲν
coloribus variis: quorū aspect⁹ insi
χρώμασι διηλλαγμένοις, ὧν ὄψις ἄφρο
tis in cōcupiscētiā venit: desideratq̧ mortue
σιν εἰς ὄρεξιν ἔρχεται, ποθεῖ τε νεκρᾶς
imaginis formā sine aīa. malorū amatores di
εἰκόνος εἶδος ἄπνουν. κακῶν ἐρασταὶ ἄξι
gniq̧ taliū expectationū: ⁊ facientes ⁊
οί τε τοιούτων ἐλπίδων, καὶ οἱ δρῶντες καὶ
desiderantes ⁊ colentes. ⁊ .n. fi
οἱ ποθοῦντες καὶ οἱ σεβόμενοι. καὶ γὰρ κε
gulus mollem terrā p̄mens laboriose
ραμεὺς ἁπαλὴν γῆν θλίβων ἐπίμοχθον
fingit ad ministeriū nr̄m vnūquod
πλάσσει πρὸς ὑπηρεσίαν ἡμῶν ἓν ἕκα=
q̧: sed de eodē luto finxit
στον, ἀλλ' ἐκ τοῦ αὐτοῦ πηλοῦ ἀνεπλά A
et mundis operibus suiētia
σατο τά τε τῶν καθαρῶν ἔργων δοῦλα
vasa: et contraria omnia sīr. ho=
σκεύη, τά τε ἐναντία πάντα ὁμοίως. του
rū āt vtriusq̧ q̄s cuiusq̧ est vsus:
των δὲ ἑκατέρου τίς ἑκάστου ἐστὶν ἡ χρῆ
iudex figulus. ⁊ male laborās
σις, κριτὴς ὁ πηλουργός. καὶ κακόμοχθος
deū vanum ex eodem fingit lu=
θεὸν μάταιον ἐκ τοῦ αὐτοῦ πλάσσει πη
to: q̄ paulo ante de terra genitus paulo
λοῦ, ὃς πρὸ μικροῦ ἐκ γῆς γενηθεὶς μετ'
post abibit ex q̄ sūptus ē:
ὀλίγον πορεύσεται ἐξ ἧς ἐλήφθη, τὸ τῆς B.1.8.
aīe repetitus debitū. sed est ei B
ψυχῆς ἀπαιτηθεὶς χρέος. ἀλλ' ἔστιν αὐτῷ
cura nō q̄ laboraturus est: nec q̄
φροντὶς οὐχ ὅτι μέλλει κάμνειν, οὐδ' ὅτι Ro.9.
breuem vitā hēt: sed certat
βραχυτελῆ βίον ἔχει, ἀλλ' ἀντερείδεται
q̄dē cū aurificibus ⁊ argentariis: era=
μὲν χρυσουργοῖς καὶ ἀργυροχόοις, χαλκο
rios q̧ imitatur: ⁊ gl'iam reputat
πλάστας τε μιμεῖται, καὶ δόξαν ἡγεῖται
q̄m adulteria fingit. cinis cor
ὅτι κίβδηλα πλάσσει. σποδὸς ἡ καρδία
eius ⁊ terra vilior spes illo
αὐτοῦ καὶ γῆς εὐτελεστέρα ἡ ἐλπὶς αὐ
rū: luto q̧ vilior vita eius.
τοῦ, πηλοῦ τε ἀτιμότερος ὁ βίος αὐτοῦ. C
q̄m ignorauit q̄ finxit se ⁊
ὅτι ἠγνόησε τὸν πλάσαντα αὐτόν, καὶ
qui inspirauit illi aīam q̄ opa=
τὸν ἐμπνεύσαντα αὐτῷ ψυχὴν ἐνεργοῦ=
tur: q̄ insufflauit spm̄ vitalem.
σαν, καὶ ἐμφυσήσαντα πνεῦμα ζωτικόν.

sed estimauerūt lusum esse
ἀλλ' ἐλογίσαντο παίγνιον εἶναι τὴν
vitā nrām: & viuēdi modū ɔuersationē
ζωὴν ἡμῶν, καὶ τὸν βίον πανηγυρισ-
vite q̄stuosam. oportere.n. dicūt vnde-
μὸν ἐπικερδῆ. δεῖν γὰρ φασὶν ὅθεν
cūq3 ēt ex malo acq̄rere. hic enī
δὴ καὶ ἐκ κακοῦ πορίζειν. οὗτος γὰρ
Ps. 113. Ps. 134. D pter oēs nouit q peccat:
παρὰ πάντας οἶδεν ὅτι ἁμαρτάνει,
materie terree fragilia vasa &
ὕλης γεώδους εὔθραυστα σκεύη καὶ
sculptilia fabricans. omnes āt isipi-
γλυπτὰ δημιουργῶν. πάντες δὲ ἀφρο-
entissimi & infelices sup aias in-
νέστατοι καὶ τάλανες ὑπὲρ ψυχὰς νη-
fantiū: inimici ppli tui impe-
πίου, οἱ ἐχθροὶ τοῦ λαοῦ σου καταδυ-
rantes illi. qm oia idola
ναστεύσαντες αὐτόν. ὅτι πάντα τὰ εἴδωλα
gētiū estimauerūt deos: qb⁹ ne-
τῶν ἐθνῶν ἐλογίσαντο θεούς, οἷς οὔ-
q3 oculorū visus ad visionē: neq3
τε ὀμμάτων χρῆσις εἰς ὅρασιν, οὔτε
nares ad attractionē aeris: neq3 aures
ῥῖνες εἰς συνολκὴν ἀέρος, οὔτε ὦτα
ad audiēdū: neq3 digiti manuū ad
A ἀκούειν, οὔτε δάκτυλοι χειρῶν εἰς
cōtrectationē: & pedes eorū pigri
ψηλάφησιν, καὶ οἱ πόδες αὐτῶν ἀργοὶ
ad ingressum. homo enī fecit
πρὸς ἐπίβασιν. ἄνθρωπος γὰρ ἐποίησεν
illos: & spiritum mutuatus
αὐτούς, καὶ τὸ πνεῦμα δεδανεισμένος
finxit eos. nullus enī illorū simi-
ἔπλασεν αὐτούς. οὐδεὶς γὰρ αὐτῷ ὅμοι-
lē hō virtute fīgere poterit deū. mortal-
ον ἄνθρωπος ἰσχύει πλάσαι θεόν. θνητὸς
is āt ens mortuū opatur manib⁹ iniquis.
δὲ ὢν νεκρὸν ἐργάζεται χερσὶν ἀνόμοις.
melior enī est culturis
Bu.12. b. κρείσσων γάρ ἐστιν τῶν σεβασμάτων
suis: quorū ipse qdē vixit: illa āt
αὐτοῦ, ὧν αὐτὸς μὲν ἔζησεν, ἐκεῖνα δὲ
nunq̄. & aīalia āt miserrima
οὐδέποτε. καὶ τὰ ζῷα δὲ τὰ ἔχθιστα
B colunt. dementia enī cōparata
σέβονται. ἀνοίᾳ γὰρ συγκρινόμενα τῶν
Ex.8.f. aliis sūt deteriora: neq3 quātū desidera-
ἄλλων ἐστὶ χείρονα. οὐδ' ὅσον ἐπιποθῆ-
re q̄ in aīaliū cōspectu bona sunt.
σαι ὡς ἐν ζῴων ὄψει καλὰ τυγχάνει.
effugerunt āt & dei laudem
ἐκπέφευγε δὲ καὶ τὸν τοῦ θεοῦ ἔπαινον
& benedictionē eius.
καὶ τὴν εὐλογίαν αὐτοῦ. Ca. 16.

PRopē hoc p similia puniti sunt
Διὰ τοῦτο δι' ὁμοίων ἐκολάσθησαν
digne: & per multitudinē bestiarū cru-
ἀξίως, καὶ διὰ πλήθους κνωδάλων ἐβα-
ciati sunt. pro quo tormento bñficio
σανίσθησαν. ἀνθ' ἧς κολάσεως εὐεργε-
affecisti pplm tuū: qb⁹ in cōcupiscē-
Nu.11.g τήσας τὸν λαόν σου, εἰς ἐπιθυμί-
Ex.16.a tiā appetit⁹ nouū gustū: escā ppa-
αν ὀρέξεως ξένην γεῦσιν, τροφὴν ἡτοί-
rasti ortygometrā. vt illi qdē
C μασας ὀρτυγομήτραν. ἵνα ἐκεῖνοι μὲν
Exo.9. b. cōcupiscentes escam: ppter osten-
ἐπιθυμοῦντες τροφῆς, διὰ τὴν δειχθεῖ-
sum īmissorū & neces-
σαν τῶν ἐπαπεσταλμένων καὶ τὴν ἀναγ-

Sed & estimauerit lusū esse vitam nrām: & conuersationem vite cōpositā ad lucrum: & oportere vndecūq3 etiā ex malo acquirere. Hic.n. scit se sup oēs delinq̄re: q ex terre materia fragilia vasa & sculptilia fingit. Oēs.n. insipiētes & infelices supra modū aīe sue superbi sunt inimici populi tui: & īperantes illi. Qm̄ oīa idola nationū deos estimauerūt: quibus neq3 oculorū visus est ad videndū: neq3 nares ad pcipiendum spm̄: neq3 aures ad audiendū: neq3 digiti manuū ad tractandū: sed & pedes eorū pigri ad ābulandū. Homo enim fecit illos: & qui spm̄ mutuat⁹ ē: is finxit illos. Nemo enim sibi similem homo poterit deum fingere. Cū.n. sit mortalis: mortuū fingit manibus iniqs. Melior .n. est ip̄e his quos colit. quia ip̄e quidē vixit cum eēt mortalis: illi āt nūq3. Sed & aīalia miserrima colūt. Insensata.n. comparata his: illis sunt deteriora. Sed nec aspectu aliquis ex his aīalib⁹ bona pōt cōspicere. Effugerunt autem dei laudem & benedictionem eius.

Capitulum.16.

PRopter hec & his similia passi sunt digne tormenta: & p multitudinem bestiarū exterminati sunt. Pro quibus tormentis bñ disposuisti pplm tuū: quibus dedisti concupiscentiā delectamenti sui nouū saporē escam parans eis ortygometrā: vt illi quidē concupiscentes escam ppter ea q̄ illis ostēsa & missa sūt: etiā a necessaria concupiscentia auerterentur. Hi aūt in breui inopes facti: nouam gustauerunt escā. Oportebat enī illis sine excusatiōe quidē supuenire interitū exercentib⁹ tyrānidē. his aūt tm̄ ostēdere quēadmodū inimici eorū exterminabātur. Et.n. cū illis supuenit seua bestiarū ira: morsib⁹ puersorū colubrorū exterminabātur. Sed nō īperpetuū tua ira pmansit: sed ad correptionē in breui turbati sunt: signū hñtes salutis ad cōmemorationē mandati legis tue. Qui.n. cōuersus est: nō p hoc qđ videbat sanabatur: sed p te oīum saluatorē. In hoc aūt ostēdisti īimicis tuis: qa tu es qui liberas ab oī malo. Illos.n. locustarū & muscarum occiderunt morsus: & non est inuenta sanitas anime illorū: qa digni erāt ab huiusmodi exterminari. Filios aūt tuos nec draconū nec venenatorū vicerūt dentes. Mia.n. tua adueniens sanabat illos. In memoria.n. sermonū tuorū exterminabāt: & velocit sanabātur: ne in altam incidentes obliuionem non possent tuo vti adiutorio. Et enim neq3 herba neq3 malagma sanauit eos: sed tuus domine sermo qui sanat omnia. Tu es dñe qui vite & mortis habes potestatem: & deducis vsq3 ad portas mortis: & reducis. Homo autem occidit quidem per malitiam aīam suam: & cum exierit spiritus nō reuertetur: nec reuocabit animā que recepta est: sed tuam manū effugere impossibile est. Negantes.n. nosse te ipii: p fortitudinē brachii tui flagellati sūt: nouis aquis & grādinibus & pluuiis persecutionem passi

sariū appetitū: auerterent: hi āt in bre-
καίαν ὄρεξιν ἀποστρέφωνται, οὗτοι δὲ ἐπ' ὀλί-
ui inopes facti & nouū particiρent
γον ἐνδεεῖς γενόμενοι καὶ ξένης μετάσχωσι
gustus. oportebat.n. illis qdē inexcusabi-
γεύσεως. ἔδει γὰρ ἐκείνοις μὲν ἀπαραίτη-
lē inopiā supuenire exercētib⁹ tyrānidē: his āt
τον ἔνδειαν ἐπελθεῖν τυραννοῦσι, τούτοις δὲ
solū ostendi quēadmodū inimici illorū crucia-
μόνον δειχθῆναι πῶς οἱ ἐχθροὶ αὐτῶν ἐβασα-
bāt. & enī cū illis seua supuenit bestia-
νίζοντο. καὶ γὰρ ὅτε αὐτοῖς δεινὸς ἐπῆλθε θηρί-
rū ira morsibus q3 puersorū corrūpebant
ων θυμὸς, δήγμασί τε σκολιῶν διεφθείροντο
colubrorū: nō vsq3 in finē pmansit ira tua.
ὄφεων, οὐ μέχρι τέλους ἔμεινεν ἡ ὀργή σου.
in hortationē āt ad breue turbati sunt:
εἰς νουθεσίαν δὲ πρὸς ὀλίγον ἐταράχθησαν,
signum hñtes salutis: ad cōmēoratio-
σύμβολον ἔχοντες σωτηρίας, εἰς ἀνάμνη-
nē mandati legis tue. nā q ɔuers⁹ est nō
σιν ἐντολῆς νόμου σου. ὁ γὰρ ἐπιστραφεὶς οὐ
p id qđ videbat saluabat: sed p te
διὰ τὸ θεωρούμενον ἐσώζετο, ἀλλὰ διὰ σὲ
omniū saluatorē. & in hoc āt psua-
τὸν πάντων σωτῆρα. καὶ ἐν τούτῳ δὲ ἔπει-
sisti inimicis nrīs: q tu es q̄ liberas
σας τοὺς ἐχθροὺς ἡμῶν, ὅτι σὺ εἶ ὁ ῥυόμενος
ab omni malo. quos enī locustarū &
ἐκ παντὸς κακοῦ. οὓς μὲν γὰρ ἀκρίδων καὶ
muscarū occidit morsus: & nō inuē-
μυιῶν ἀπέκτεινε δήγματα, καὶ οὐχ εὑρέ-
ta ē sanitas aīe illorū. q3 digni erāt ab
θη ἴαμα τῇ ψυχῇ αὐτῶν. ὅτι ἄξιοι ἦσαν ὑπὸ
huiusmōi cruciari. at filios tuos neq3
τοιούτων κολασθῆναι. τοὺς δὲ υἱούς σου οὐδὲ
venenatorū draconū vicerūt dentes.
ἰοβόλων δρακόντων ἐνίκησαν ὀδόντες. τὸ
mia enī tua venit ī auxiliū & sanauit il-
ἔλεος γὰρ σου ἀντιπαρῆλθε καὶ ἰάσατο αὐ-
los. in enī memoriā sermonū tuorū ise-
τούς. εἰς γὰρ ὑπόμνησιν τῶν λογίων σου ἐνε-
rebantur: & velocit saluabant. vt nō in
κεντρίζοντο, καὶ ὀξέως διεσώζοντο. ἵνα μὴ εἰς
altam incidentes obliuiōes: imobiles
βαθεῖαν ἐμπεσόντες λήθην, ἀπερίσπαστοι
fierent tui beneficii. & enī neq3
γένωνται τῆς σῆς εὐεργεσίας. καὶ γὰρ οὔτε
herba neq3 malagma sanauit e-
βοτάνη οὔτε μάλαγμα ἐθεράπευσεν αὐ-
os: sed tuus dñe sermo oia sa-
τούς, ἀλλ' ὁ σός, κύριε, λόγος ὁ πάντα ἰώμε-
nās. tu enī vite & mortis ptātem hēs:
νος. σὺ γὰρ ζωῆς καὶ θανάτου ἐξουσίαν ἔχεις,
& deducis ad portas īferni & redu-
καὶ κατάγεις εἰς πύλας ᾅδου καὶ ἀνά-
cis. homo āt occidit qdem ma-
γεις. ἄνθρωπος δὲ ἀποκτείνει μὲν τῇ κα-
litia sua: cū exierit āt spūs nō reuer-
κίᾳ αὐτοῦ, ἐξελθὸν δὲ πνεῦμα οὐκ ἀνα-
tetur: nec resoluit aīam assum-
στρέφει, οὐδὲ ἀναλύει ψυχὴν παρα-
ptam. at tuā manū effugere
ληφθεῖσαν. τὴν δὲ σὴν χεῖρα φυγεῖν
īpossibile est. negantes enī te nosse
ἀδύνατόν ἐστιν. ἀρνούμενοι γάρ σε εἰδέναι
impii: in fortitudīe brachii tui flagellati
ἀσεβεῖς, ἐν ἰσχύϊ βραχίονός σου ἐμαστιγώθη-
sunt: nouis pluuiis & grādinibus &
σαν, ξένοις ὑετοῖς καὶ χαλάζαις καὶ
hymbrib⁹ psecutiōes passi inexcusabilit
ὄμβροις διωκόμενοι ἀπαραιτήτως cccc

⁊ igne consumpti. nā
καὶ πυρὶ κατηναλισκόμενοι. τὸ γὰρ
reo mirabilissima in omnia extin-
παραδοξότατον ἐν τῷ πάντα σβεν
guēti aqua plus operabatur ignis:
νύντι ὕδατι πλεῖον ἐνήργει τὸ πῦρ,
vindex .n. mūdus est iustoꝝ.
ὑπέρμαχος γὰρ ὁ κόσμος ἐστὶ δικαίων.
aliqñ qdē .n. māsuetabat̄ flāma: vt nō
ποτὲ μὲν γὰρ ἡμεροῦτο φλόξ, ἵνα μὴ
cōbureret ad impios missa
καταφλέξῃ τὰ ἐπ᾽ ἀσεβεῖς ἀπεσταλ
aīalia: sed ipsi videntes sci-
μένα ζῶα, ἀλλ᾽ αὐτοὶ βλέποντες ἴδω
ant: qm̄ iudicio dei psecutiōes patiūt̄. ali
σιν, ὅτι κρίσει θεοῦ ἐλαύνονται. πο
qñ aūt ⁊ inter aquam sup
τὲ δὲ καὶ μεταξὺ ὕδατος ὑπὲρ τὴν
ignis virtutē ardet: vt inique
πυρὸς δύναμιν φλέγει, ἵνα ἀδίκου
tre genimina corrumperet. p q̄bus ange
γῆς γεννήματα διαφθείρῃ. ἀνθ᾽ ὧν ἀγγέ
loꝝ esca cibasti ppl'm tuū:
λων τροφὴν ἐψώμισας τὸν λαόν σου,
⁊ paratū panē a celo misi-
καὶ ἕτοιμον ἄρτον ἀπ᾽ οὐρανοῦ ἔπεμ-
sti illis sine labore: ad omnem
ψας αὐτοῖς ἀκοπιάτως, πρὸς πᾶσαν
voluptatē valētē ⁊ ad omnem cō
ἡδονὴν ἰσχύοντα καὶ πρὸς πᾶσαν ἁρ
gruū gustum. ⁊ .n. hypostasis
μόνιον γεῦσιν. ἡ μὲν γὰρ ὑπόστασίς
tua tuā in filios ostendebat dul
σου τὴν σὴν πρὸς τέκνα ἐνεφάνιζε γλυ
cedinē. at oblati desi-
κύτητα. τῇ δὲ τοῦ προσφερομένου ἐπι
derio subseruiens ad qd̄ quisq̧ volebat
θυμίᾳ ὑπηρετῶν πρὸς ὅ τις ἐβούλετο
conuertebat̄. nix aūt ⁊ glacies
μετεκιρνᾶτο. χιὼν δὲ καὶ κρύσταλλος
sustinebāt ignē ⁊ nō tabescebāt: vt
ὑπέμενε πῦρ καὶ οὐκ ἐτήκετο, ἵνα
scirent: qm̄ inimicoꝝ fructus
γνῶσιν, ὅτι τοὺς τῶν ἐχθρῶν καρποὺς
corrupit ignis ardens in grā
κατέφθειρε πῦρ φλεγόμενον ἐν τῇ χα
dine: ⁊ in pluuijs coruscans.
λάζῃ, καὶ ἐν τοῖς ὑετοῖς διαστράπτον.
hoc aūt iteꝝ vt nutrirent̄ iusti:
τοῦτο δὲ πάλιν ἵνα τραφῶσι δίκαι
⁊ ꝓprie oblitus est virtu
οι, καὶ τῆς ἰδίας ἐπιλέλησται δυνάμε
tis. nā creatura tibi q̄ fecisti
ως. ἡ γὰρ κτίσις σοὶ τῷ ποιήσαντι
omnia deseruiens: intenditur
τὰ πάντα ὑπηρετοῦσα, ἐπιτείνεται
in tormentū cōtra iniustos: ⁊ remit
εἰς κόλασιν κατὰ τῶν ἀδίκων, καὶ ἀνί
tit in beneficiū: p his q̄ in te
εται εἰς εὐεργεσίαν, ὑπὲρ τῶν ἐπὶ σοὶ
confidunt. ꝓpter hoc ⁊ tunc in
πεποιθότων. διὰ τοῦτο καὶ τότε εἰς
omnia transformata oīa nutri
πάντα μεταλλευομένη τῇ παντοτρό
enti tuo dono deseruit: ad
φῳ σου δωρεᾷ ὑπηρέτει, πρὸς τὴν τῶν
egentium voluntatē: vt discant filij
δεομένων θέλησιν, ἵνα μάθωσιν οἱ υἱοί
tui: quos dilexisti dñe: qm̄ nō
σου, οὓς ἠγάπησας κύριε, ὅτι οὐχ
natiuitates fructuū pascunt ho
αἱ γενέσεις τῶν καρπῶν τρέφουσιν ἄν

& per ignē consummati. Quod enim mirabile erat: in aqua q̄ omnia extiguit: plꝰ ignis valebat. Vindex est enim orbis iustoꝝ. Quodam enim tempore mansuetabatur ignis: ne cōburerentur q̄ ad impios missa erant aīalia. sed vt ipi videntes scirent: qm̄ dei iudicio patiūtur persecutionem. Et quodam tempore in aqua supra virtutem ignis exardescebat vndiq̧: vt iniquā terre nationem exterminaret. Pro quibus angelorū esca nutriuisti populum tuum: & paratū panem de celo p̄stitisti illis sine labore: omne delectamentum in se habentem: & omnis saporis suauitatē. Substantiam enim tuā & dulcedinem tuam quam in filios habes ostendebas: & deseruiens vniuscuiusq̧ voluntati. Ad quod quisq̧ volebat: conuertebatur. Nix autem & glacies sustinebant ui ignis: & nō tabescebant: vt scirent qm̄ fructus inimicorū exterminabat ignis ardens in grandine & pluuia coruscans. Hoc aūt iteꝝ vt nutrirentur iusti: ignis etiam sue virtutis oblitus est. Creatura enim tibi factori deseruiens: exardescit in tormentū aduersus iniustos: & lenior fit ad benefaciendum p his qui in te confidunt. Propt̄ hoc et tunc omnia transfigurata: omniū nutrici gratie tue deseruiebant: ad voluntatem eorum qui a te desiderati sunt. vt scirent filii tui quos dilexisti domine: quoniam non natiuitatis fructus pascunt homines: sed sermo tuus hos qui in te crediderint conseruat. Quod enim ab igne non poterat exterminari: statim ab exiguo radio solis calefactum tabescebat. vt notum omnibus esset: quoniam oportet preuenire solem ad benedictionem tuā: & ad ortum lucis te adorare. Ingrati enī spes tanq̄ hibernalis glacies tabescet: & disperiet tanq̄ aqua superuacua.

Capitulum.17.

Magna sūt .n. iuditia tua domine: & inenarrabilia verba tua. propter hoc ī disciplinate anime errauerunt. Dum enī persuasum habent iniqui posse dominari nationi sancte: vinculis tenebrarum & longe noctis compediti inclusi sub tectis fugitiui: perpetue prouidentie iacuerūt. & dum putant se latere in obscuris peccatis: tenebroso obliuionis velamento dispersi sunt: pauentes horrēde & cum ammiratione nimia perturbati. Neq̧ enim que continebat illos spelunca sine timore custodiebat: quoniam sonitus descendēs perturbabat illos: & persōe tristes illis apparentes: pauorem illis p̄stabāt. Et ignis quidem nulla vis poterat illis lumen prebere: nec siderum limpide flamme illuminare poterant illam noctem horrendam. Apparebat autem illis subitaneus ignis timore plenus: & timore percussi illius que non videbatur faciei: estimabāt deteriora esse que videbantur. & magice artis appositi erant derisus & sapientie gloria correptio cum contumelia. Illi enim qui promittebant timores & perturbationes expellere se ab anima languēte:

minem: sed verbū tuū tibi
θρωπον, ἀλλὰ τὸ ῥῆμά σου τοὺς σοὶ
credentes conseruat. nam ab ig-
πιστεύοντας διατηρεῖ. τὸ γὰρ ὑπὸ πυ
ne nō corruptū simplicit̄ a bre
ρὸς μὴ φθειρόμενον ἁπλῶς ὑπὸ βρα
ui radio solis calefactum
χείας ἀκτῖνος ἡλίου θερμαινόμενον
tabescebat: vt notū esset: qm̄ opꝫ
ἐτήκετο, ὅπως γνωστὸν ᾖ, ὅτι δεῖ
ꝑuenire solem in grā tua:
φθάνειν τὸν ἥλιον ἐπ᾽ εὐχαριστίαν σου, Exo.17
⁊ ad ortum lucis occurre D
καὶ πρὸς ἀνατολὴν φωτὸς ἐντυγχά Jo.16.
re tibi. ingrati .n. spes tanq̄ hye D.
νειν σοι. ἀχαρίστου γὰρ ἐλπὶς ὡς χει Ps.
malis glacies tabescet: ⁊ flu 77.
μέριος πάχνη τακήσεται, καὶ ῥυήσε
et tanq̄ aqua inutilis.
ται ὡς ὕδωρ ἄχρηστον. Ca.17.
Magna enim tua iudicia
Μεγάλαι γάρ σου αἱ κρίσεις D
⁊ inenarrabilia. ꝓpt̄ hoc indisciplinate
καὶ δυσδιήγητοι. διὰ τοῦτο ἀπαίδευτοι
aīe errauerūt. opinantes
ψυχαὶ ἐπλανήθησαν. ὑπειληφότες
enī dn̄ari nationi sctē ini
γὰρ καταδυναστεύειν ἔθνος ἅγιον ἄνο
qui: vincti tenebraꝝ ⁊ longe cō
μοι, δέσμιοι σκότους καὶ μακρᾶς πε
pediti noctis inclusi te
δῆται νυκτὸς κατακλεισθέντες ὀρό
ctis: fugitiui ꝑpetue ꝓuidētie
φοις, φυγάδες τῆς αἰωνίου προνοίας
iacuerūt. latere enī putantes
ἔκειντο. λανθάνειν γὰρ νομίζοντες
occultis pctis: tenebro
ἐπὶ κρυφαίοις ἁμαρτήμασιν, ἀφεγ-
so obliuionis velamento dispersi
γεῖ λήθης παρακαλύμματι ἐσκορπί
sunt: pauentes horrende ⁊ simula
σθησαν, θαμβούμενοι δεινῶς καὶ ἰνδάλ
chris pturbati. neq̧ enī q̄ cō-
μασιν ἐκταρασσόμενοι. οὐδὲ γὰρ ὁ κα
tinebat illos spelūca intrepidos cu A
τέχων αὐτοὺς μυχὸς ἀφόβους διε-
stodiebat. sonitus aūt perturbantes
φύλασσεν. ἦχοι δὲ καταράσσοντες Exo.
eos circumstrepebant: ⁊ visio 10.f.
αὐτοὺς περιήχουν, καὶ φάσμα-
nes tristibus meste vultibus
τα ἀμειδήτοις κατηφῆ προσώποις
apparebāt. ⁊ ignis q̄dem nulla
ἐνεφανίζετο. καὶ πυρὸς μὲν οὐδεμία
vis poterat lucere: neq̧ stellaꝝ
βία κατίσχυεν φωτίζειν, οὔτε ἄστρων
nitide flāme illuminare sustine
ἔκλαμπροι φλόγες καταυγάζειν ὑπέ
bant tristem illam noctē. ap
μενον τὴν στυγνὴν ἐκείνην νύκτα. διε- B
parebat aūt illis solum spontanea pyra
φαίνετο δ᾽ αὐτοῖς μόνον αὐτομάτη πυρὰ
timore plena. territi aūt a
φόβου πλήρης. ἐκδειματούμενοι δὲ τῆς
nō visa illa visione: estimabāt
μὴ θεωρουμένης ἐκείνης ὄψεως, ἡγοῦντο
deteriora q̄ videbātur. magice aūt appo
χείρω τὰ βλεπόμενα. μαγικῆς δὲ κατέ
sita erāt ludibria artis: ⁊ in
κειτο ἐμπαίγματα τέχνης, καὶ τῆς ἐπὶ
prudentia iactātie correptio cōtumeliosa.
φρονήσει ἀλαζονείας ἔλεγχος ἐφυβριστος.

nā ꝓmittentes timores ⁊ tur
οἱ γὰρ ὑπισχνούμενοι δείματα καὶ τα
bationes expellere ab aīa languēte:
ραχὰς ἀπελαύνειν ψυχῆς νοσούσης,
hi ridiculo timore lāgue
οὗτοι καταγέλαστον εὐλάβειαν ἐνό
bant. ⁊ .n. ſi nihil eos turbu
σουν. καὶ γὰρ εἰ μηδὲν αὐτοὺς ταρα
C lentū terrebat: beſtias tranſitibus
χῶδες ἐφόβει, κνωδάλων παρόδοις
⁊ ſerpentiū ſibilis commoti:
καὶ ἑρπετῶν συριγμοῖς ἐκσεσοβημέ
peribant tremebūdi: ⁊ nul
νοι, διώλλυντο ἔντρομοι, καὶ τὸν μη
la ex parte fugiendū aerē aſpicere ne
δαμόθεν φευκτὸν ἀέρα προσιδεῖν ἀρ
gātes. timida res .n. ꝓpria malitia
νούμενοι. δειλὸν γὰρ ἰδίω πονηρία
teſte condemnata. ſēp āt ꝓoc
μάρτυρι καταδικαζομένη. ἀεὶ δὲ προ
cupauit ſeua contenta
σείληφε τὰ χαλεπὰ συνεχομένη τῇ
cōſcientia. nihil eni eſt timor: ni
D συνειδήσει. οὐδὲν γάρ ἐστι φόβος, εἰ
ſi ꝓditio eorū q̄ a cogitatione au
μὴ προδοσία τῶν ἀπὸ λογισμοῦ βοη
xiliorū. ab intro āt exiſtens minor expe
θημάτων. ἔνδοθεν δὲ οὖσα ἥττων ἡ προσ
ctatio maiorē putat ignoran
δοκία πλείονα λογίζεται τὴν ἄγνοι
tiam prebente tormentū cau
αν τῆς παρεχούσης τὴν βάσανον αἰ
ſa. at īpotentē vere noctē:
τίας. οἱ δὲ τὴν ἀδύνατον ὄντως νύκτα
⁊ ex īpotentis inferni ſpeluncis ſuperue
καὶ ἐξ ἀδυνάτου ᾅδου μυχῶν ἐπελ
nientē: eodē ſomno dormientes:
θοῦσαν, τὸν αὐτὸν ὕπνον κοιμώμενοι,
aliqñ quidē monſtris agitabant phantaſma
τὰ μὲν τέρασιν ἠλαύνοντο φαντασμά
tum: aliqñ āt anime diſſoluebant
των, τὰ δὲ τῆς ψυχῆς παρελύοντο
traditione. ſubitane⁹ .n. illis ⁊
προδοσίᾳ. αἰφνίδιος γὰρ αὐτοῖς καὶ
inſperatus timor ſupuenit. deide
A ἀπροσδόκητος φόβος ἐπεχύθη. εἶθ' οὕ
Exo. 10.f. ſic: quicūq; igit erat illic deci
τως, ὃς δή ποτ' οὖν ἦν ἐκεῖ καταπί
dens: cuſtodiebat in inferratum car
πτων, ἐφρουρεῖτο εἰς τὴν ἀσίδηρον εἱρ
cerē incluſus. ſiue .n. agricola
κτὴν κατακλεισθείς. εἴτε γὰρ γεωργὸς
erat q̄s aut paſtor: aut eorū q̄ in deſerto
ἦν τις ἢ ποιμὴν, ἢ τῶν κατ' ἐρημίαν
operarius laborū: ꝓoccupatus ine
B ἐργάτης μόχθων, προληφθεὶς τὴν δυ
Exo. 1.c uitabilem ſuſtinebat neceſſitatē. vna .n.
Ex. 2.b. σάλυκτον ἔμενεν ἀνάγκην. μιᾷ γὰρ
Exo. 14 f. catena tenebrarū omnes ligati erāt. ſi
ἁλύσει σκότους πάντες ἐδέθησαν. εἴ
ue ſpiritus ſibilans: aut circū den
τε πνεῦμα συρίζον, ἢ περὶ ἀμφιλα
ſos ramos auium ſonit⁹ ſuauis:
φεῖς κλάδους ὀρνέων ἦχος εὐμελής,
aut deſcenſ⁹ aque cuntis vi: aut
ἢ ῥυθμὸς ὕδατος πορευομένου βίᾳ, ἢ
ſonus validus ꝓcipitatarum petra
κτύπος ἀπηνὴς καταρριπτομένων πε
rū: aut laſciuientiū aīalium curſus inui
τρῶν, ἢ σκιρτώντων ζώων δρόμος ἀθεώ
ſus: aut eiulantiū ſeuarum beſtia
ρητος, ἢ ὠρυομένων ἀπηνεστάτων θηρί

hi cum deriſu: pleni timore languebant. Nam & ſi nihil eos ex monſtris perturbabat: tranſitu animalium & ſerpentium ſibilatiōe commoti: tremebundi peribāt: & aerem quem nulla ratione quis effugere poſſet: negantes ſe videre. Frequenter enim preoccupant peſſima: redarguente conſcientia. Cum ſit enim timida nequitia: data ē ī omniū cōdemnationem: Semper enim preſumit ſeua perturbata conſcientia. Nihil enim eſt timor niſi preſumptionis adiutorium: proditio cogitatiōis auxiliorū. Et dum ab intro minor eſt expectatio: maiorem putat potentiā eius cauſa de qua tormentum preſtat. Illi autem qui in potentem venere noctē: & ab infimis & ab altiſſimis ſuperuenientem eundem ſomnū dormientes: aliquādo monſtrorum exagitabantur timore: aliquādo anime deficiebant traductiōe. Subitaneus enim illis & inſperat⁹ timor ſuperuenerat. Deinde ſi quiſq; ex illis decidiſſet: cuſtodiebatur in carcere ſine ferro recluſus. Si enī rusticus quis erat aut paſtor, aut agri laborum operarius preoccupatus eſſet: ineffugibilem ſuſtinebat neceſſitatem. Vna enim catena tenebrarū omnes erant colligati. Siue ſpiritus ſibilans: aut inter ſpiſſos arborum ramos auium ſonus ſuauis: aut vis aque decurrentis nimium: aut ſonus validus precipitarum petrarum: aut ludentium animalium curſus inuiſus: aut mugientium valida beſtiarum vox: aut reſonans de altiſſimis montibus echo: deficientes faciebat illos pre timore. Omnis enim orbis terrarum limpido illuminabatur lumine: & non impeditis operibus continebatur. Solis autem illis ſuperpoſita erat grauis imago tenebrarū q̄ ſuperuēturą illis erat. Ipſi ergo ſibi erant grauiores tenebre.

Capitulum.18.

SAnctis autem tuis maxima erat lux: & horum quidem vocem inimici audiebant: ſed figuram non videbāt. Et quia non & ipſi eadem paſſi erant magnificabāt te: & qui ante leſi erant: quia non ledebantur: gratias agebant tibi: & vt eſſet differentia te deum petebant. Propter quod ignis ardentem columnam ducem habuerunt ignote vie: & ſolem ſine leſura boni hoſpitii preſtitiſti. Digni quidem illi carere luce: & pati carcerem tenebrarū: qui incluſos cuſtodiebant filios tuos: per quos incipiebat incorruptum legis lumen ſeculo dari. Cum cogitarent iuſtorum occidere infantes: & vno expoſito filio: ſed liberato in traductionem illorū multitudinem filiorum abſtuliſti. & pariter illos perdidiſti in aqua valida. Illa enī nox ante cognita eſt a patribus noſtris: vt vere ſcientes quibus iuramentis crediderunt animequiores eſſent. Suſcepta eſt autem a populo tuo ſanitas quidem iuſtorum: iniuſtorum autem exterminatio. Sicut .n. leſiſti aduerſarios nr̄os: ſic &

rū vox: aut repercuſſa de con
ων φωνή, ἢ ἀντανακλωμένη ἐκ κοι
cauitate mōtiū echo: diſſoluebant illos
λότητος ὀρέων ἠχώ, παρέλυεν αὐτοὺς
deterrentia. totus .n. mundus niti
ἐκφοβοῦντα. ὅλος γὰρ ὁ κόσμος λαμ
do illuminabatur lumine: ⁊ non
πρῷ κατελάμπετο φωτί, καὶ ἀνεμ
īpeditis cōtinebatur opibus. ſolis āt
ποδίστοις συνείχετο ἔργοις. μόνοις δὲ
illis ſuppoſita erat grauis nox: ima
ἐκείνοις ἐπετέτατο βαρεῖα νύξ, εἰ
go q̄ debebāt eis ſucce
κὼν τοῦ μέλλοντος αὐτοὺς διαδέχε
dere tenebrarū. ſibi āt erant grauio
σθαι σκότους. ἑαυτοῖς δὲ ἦσαν βαρύ
res tenebris.
τεροι σκότους. Ca.18.

Et ſctis tuis maxima erat
HΤοῖς δὲ ὁσίοις σου μέγιστον ἦν
lux. quorū vocem q̄dē audientes: figu
φῶς. ὧν φωνὴν μὲν ἀκούοντες, μορ
ram āt nō videntes: q̄ꝛ q̄dē nō et
φὴν δ' οὐχ ὁρῶντες, ὅτι μὲν οὐ κἀ
ipſi paſſi erant: btīm ꝓdicabāt:
κεῖνοι ἐπεπόνθεισαν, ἐμακάριζον,
q̄ꝛ āt nō nocent q̄ ſi iniuria affecti:
ὅτι δὲ οὐ βλάπτουσι προηδικημένοι,
grās agebant: ⁊ differendi gra
εὐχαριστοῦσι, καὶ τοῦ διενεχθῆναι χά
tia orabant. ꝓpt q̄ ignis ardētis colūnā:
ριν ἐδέοντο. ἀνθ' ὧν πυριφλεγῆ στῦλον,
ducē q̄dē ignoti itineris: ſo
ὁδηγὸν μὲν ἀγνώστου ὁδοιπορίας, ἥλι
lē āt nō ledentē honorifici hoſpicii
ον δὲ ἀβλαβῆ φιλοτίμου ξενιτείας
preſtitiſti. digni q̄dē .n. illi ꝓua
παρέσχες. ἄξιοι μὲν γὰρ ἐκεῖνοι στερη
ri luce ⁊ cuſtodiri in tene
θῆναι φωτὸς καὶ φυλακισθῆναι ἐν σκό
bris: q̄ incluſos cuſtodiebant
τει, οἱ κατακλείστους φυλάξαντες
filios tuos: ꝑ quos debebat incor
τοὺς υἱούς σου, δι' ὧν ἤμελλε τὸ ἄφ
ruptū legis lumē ſeculo da
θαρτον νόμου φῶς τῷ αἰῶνι δίδο
ri. cogitantes āt ipſos
σθαι. βουλευσαμένους δ' αὐτοὺς τὰ
iuſtorū occidere infātes: ⁊
τῶν ὁσίων ἀποκτεῖναι νήπια, καὶ
vno expoſito filio ⁊ liberato:
ἑνὸς ἐκτεθέντος τέκνου καὶ σωθέντος,
in correptiōē illorū abſtuliſti multitu
εἰς ἔλεγχον τὸ αὐτῶν ἀφείλου πλῆ
dinē filiorū: ⁊ pariter perdidi
θος τέκνων, καὶ ὁμοθυμαδὸν ἀπώλε
ſti in aqua vehemēti. illa
σας ἐν ὕδατι σφοδρῷ. ἐκείνη ἡ
nox precognita ē patribus nr̄is. vt
νὺξ προεγνώσθη πατράσιν ἡμῶν. ἵνα
ſecure ſcientes q̄bus crediderunt
ἀσφαλῶς εἰδότες οἷς ἐπίστευσαν
iuramētis: letarētur. ſuſcepta eſt aūt
ὅρκοις, ἐπευθυμήσωσι. προσεδέχθη δὲ
a ppl̄o tuo ſalus q̄dē iuſto
ὑπὸ λαοῦ σου σωτηρία μὲν δικαί
rū: inimicorū āt perditio. quo .n. cru
ων, ἐχθρῶν δὲ ἀπώλεια. ᾧ γὰρ ἐτι
ciaſti aduerſarios: hoc
μωρήσω τοὺς ὑπεναντίους, τού
nos prouocans
τῳ ἡμᾶς προσκαλεσάμενος

magnificasti.abscōse.n. sacrificabātsci pue
ἐδόξασας. κρυφῇ γὰρ ἐθυσίαζον ὅσιοι παῖ
ri bonoꝝ: ꝛ diuinitatis legē
δες ἀγαθῶν, καὶ τὸν τῆς θειότητος νόμον
in cōcordia disposuerūt: ipsoꝝ siliter
ἐν ὁμονοίᾳ διέθεντο, τῶν αὐτῶν ὁμοίως
ꝛ bonoꝝ ꝛ ꝑiculoꝝ pticipatu
καὶ ἀγαθῶν καὶ κινδύνων μεταλήψε
ros iustos: patrū iā ꝑcinē
σθαι τοὺς ἁγίους, πατέρων ἤδη προα
tes laudes. resonabat āt incōso
ναμέλποντες αἴνους. ἀντήχει δὲ ἀσύμ
nans inimicoꝝ clamor: ꝛ miserabilis fereba
φωνος ἐχθρῶν βοή, καὶ οἰκτρὰ διεφέρε
tur vox ploratoꝝ infantiū. simili āt
το φωνὴ θρηνουμένων παίδων. ὁμοίᾳ δὲ
pena seruus simul cū dn̄o punitus:
δίκῃ δοῦλος ἅμα δεσπότῃ κολασθείς,
ꝛ popularis cū rege eadem patiens.
καὶ δημότης βασιλεῖ τὰ αὐτὰ πάσχων.
pariter aūt omnes in vno nomine
ὁμοθυμαδὸν δὲ πάντες ἐν ἑνὶ ὀνόματι
mortis mortuos hēbāt innumerabiles.
θανάτου νεκροὺς εἶχον ἀναριθμήτους.
neqꝫ .n. ad sepeliendū viui erant
οὐδὲ γὰρ πρὸς τὸ θάψαι οἱ ζῶντες ἦσαν
sufficiētes. qm̄ ad vnū momentū honora
ἱκανοί. ἐπεὶ πρὸς μίαν ῥοπὴν ἡ ἐντιμο
bilior gn̄atio illoꝝ corrupta ē. omnia
τέρα γένεσις αὐτῶν διεφθάρη. πάντα
.n. nō credentes ppt̄ veneficia
γὰρ ἀπιστοῦντες διὰ τὰς φαρμακείας
in ꝑmogenitoꝝ interitu: cōfessi
ἐπὶ τῷ τῶν πρωτοτόκων ὀλέθρῳ, ὡμολό
sunt dei filiū ppl̄m esse. tacito .n.
γησαν θεοῦ υἱὸν λαὸν εἶναι. ἡσύχου γὰρ
silentio cōtinente omnia ꝛ no
σιγῆς περιεχούσης τὰ πάντα, καὶ νυ
cte in ꝓpria velocitate dimidiata: omni
κτὸς ἐν ἰδίῳ τάχει μεσαζούσης, ὁ παν
potens tuus ſmo a celis de
τοδύναμός σου λόγος ἀπ' οὐρανῶν ἐκ
thronis regalibus durus bella
θρόνων βασιλείων ἀπότομος πολεμισ
tor in mediū ꝑniciose psiliuit
τὴς εἰς μέσον τῆς ὀλεθρίας ἥλατο
terre: gladiū acutū nō simulatū imperi
γῆς, ξίφος ὀξὺ τὴν ἀνυπόκριτον ἐπιτα
um tuū ferens. ꝛ stās repleuit om
γήν σου φέρων. καὶ στὰς ἐπλήρωσε τὰ
nia morte: ꝛ celum qdē attin
πάντα θανάτου, καὶ οὐρανοῦ μὲν ἥπτε
gebat: descēderat āt in t̄rā. tunc conti
το, βεβήκει δὲ ἐπὶ γῆς. τότε παρα
nuo visiones qdē sōniorum grauiꝰ
χρῆμα φαντασίαι μὲν ὀνείρων δεινῶν
turbauerunt illos: timores āt insiste
ἐξετάραξαν αὐτούς, φόβοι δὲ ἐπέστη
runt insperati. ꝛ alius alio ꝓie
σαν ἀδόκητοι. καὶ ἄλλος ἀλλαχῆ ῥιφ
ctꝰ semimortuꝰ: ppt̄ quā moriebat causaꝫ
θεὶς ἡμίθνητος, δι' ἣν ἔθνησκεν αἰτίαν
ostendebat. nā somnia q̄ turbauerunt
ἐνεφάνιζεν. οἱ γὰρ ὄνειροι θορυβήσαντες
eos hoc p̄signabant: ne igno
αὐτοὺς τοῦτο προεμήνυσαν, ἵνα μὴ ἀγνο
rātes cur male patiātur: peri
οῦντες δι' ὃ κακῶς πάσχουσιν, ἀπόλων
rēt. tetigit āt tandē ꝛ iustos tēptatio
ται. ἥψατο δέ ποτε καὶ δικαίων πεῖρα
mortis: ꝛ fractio in eremo facta est
θανάτου, καὶ θραῦσις ἐν ἐρήμῳ ἐγένετο

nos prouocans magnificasti. Absconse
enim sacrificabāt iusti pueri bonoꝝ:
& iusticie legē in concordiā disposuerūt:
similit̄ bona & mala pcepturos iustos:
patri oīm decantantes laudes. Resona
bat āt icōueniēs inimicoꝝ vox: & flebi
lis audiebatur planctus ploratoꝝ infan
tiū. Simili āt pena seruꝰ cū dn̄o afflictꝰ
est: & popularis hō regi similia passus.
Similiter ergo oēs vno nomine mor
tis mortuos hēbāt innumerabiles. Nec
eni ad sepeliendū viui sufficiebant. qm̄
vno momēto q̄ erat p̄clarior natio illo
rū exterminata est. De oībus eni non
credētes ꝓpter bn̄ficia: tūc cū primum
fuit exterminiū primogenitoꝝ: spopō
derūt ppl̄m dei se esse. Cū.n. qetū silen
tiū cōtineret oīa: & nox in suo cursu
mediū iter haberet: oīpotēs sermo tuꝰ
dn̄e exiliēs de celo a regalibꝰ sedibus:
durus debellator in mediā exterminii
t̄rā psiliuit: gladiꝰ acutꝰ isimulatū iperiū
tuū portās: & stās repleuit oīa morte: &
vsqꝫ ad celū attigebat stās in terra. Tūc
cōtinuo visus somnioꝝ maloꝝ turba
uerūt illos: & timores supuenerūt ispe
rati. Et alius alibi ꝓiectꝰ semiuiuꝰ: ppt̄
quā moriebatur causam demōstrabat
mortis. Visiones.n. q̄ illos turbauerunt
hec p̄monebāt: ne inscii q̄re male patie
bātur perirent. Tetigit aūt tūc & iustos
temptatio mortis: & commotio in ere
mo facta est multitudinis: sed non diu
permansit ira tua. Properans.n. homo
sine querela deprecari pro populis: pro
ferens seruitutis sue scutū orationem:
& per incensum deprecationē allegans:
restitit ire & finē imposuit necessitati:
ostendēs qm̄ tuus est famulus. Vicit au
tem turbas nō in virtute corporis: nec
armatura potentie: sed verbo illum qui
se vexabat subiecit: iuramenta paren
tum & testamentum cōmemorans. Cū
enim iam aceruatim cecidissent super
alterutrum mortui: interstitit & ampu
tauit impetū: & diuisit illam que ad vi
uos ducebat viam. In veste enim po
deris quā habebat: totus erat orbis ter
rarum: & parentū magnalia in quattu
or ordinibus lapidum erant sculpta: &
magnificentia tua in diademate capitis
illius scripta erat. His autem cessit qui
exterminabat: & hec extimuit. Erat.n.
sola temptatio ire sufficiens.

Capitulum.19.

IMpiis autem vsqꝫ in nouissimū si
ne misericordia ira superuenit. Pre
sciebat enim & futura illorum. quoni
am cum ipsi permisissent vt se educe
rēt & cū magna solicitudie premisissent
illos: consequebantur illos penitentie
actus. Adhuc enim inter manus habē
tes luctum: & deplorantes ad monu
menta mortuorum: aliam sibi assum
pserunt cogitationē inscientie: & quos
rogātes proiecerāt: hos tāqꝫ fugitiuos
persequebātur. Ducebat enim illos ad

ccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccc

multitudinis. sed non diu ꝑmansit
πλήθους. ἀλλ' οὐκ ἐπὶ πολὺ ἔμεινεν
ira. ꝓperans .n. vir sine q̄rela
ἡ ὀργή. σπεύσας γὰρ ἀνὴρ ἄμεμπτος
ꝓpugnauit: ppriū ministerij
προεμάχησε, τὸ τῆς ἰδίας λειτουργί Ero.2. d.
arma: orōnē ꝛ incen
ας ὅπλον, προσευχὴν καὶ θυμιάματ
si placationē ferens: restitit i
ος ἐξιλασμὸν κομίσας, ἀντέστη τῷ θυ
re ꝛ finē imposuit calamitati:
μῷ, καὶ πέρας ἐπέθηκε τῇ συμφορᾷ,
ostēdens qm̄ tuus est famulus. vicit
δεικνὺς ὅτι σός ἐστι θεράπων. ἐνίκησε
āt deuastantem non robore cor
δὲ τὸν ὀλοθρεύοντα οὐκ ἰσχύϊ τοῦ σώ C
poris: non armoꝝ opatione: sed ver
ματος, οὐχ ὅπλων ἐνεργείᾳ, ἀλλὰ λό
bo torquentē subiecit: iuramēta
γῳ τὸν κολάζοντα ὑπέταξεν, ὅρκους
patrum ꝛ testamēta cōmemorans.
πατέρων καὶ διαθήκας ὑπομνήσας.
aceruati .n. iam iacētibus sup alt
σωρηδὸν γὰρ ἤδη πεπτωκότων ἐπ' ἀλ
trum mortuis: inter stās ampu
λήλων νεκρῶν, μεταξὺ στὰς ἀνέκοψε
uit iram: ꝛ diuisit q̄ ad
τὴν ὀργήν, καὶ διέσχισε τὴν πρὸς τοὺς
viuos viam. in .n. talari tunica ve
ζῶντας ὁδόν. ἐπὶ γὰρ ποδήρους ἐνδύ
stimēti erat totus mūdus: ꝛ patrum
ματος ἦν ὅλος ὁ κόσμος, καὶ πατέρων D
glorie in q̄ttuor ordinū lapidū sculptura: Nu. 19.g.
δόξαι ἐπὶ τετραστίχου λίθων γλυφῆς,
ꝛ magnitudo tua in diademate
καὶ μεγαλωσύνη σου ἐπὶ διαδήματος
capitis illius. his cessit destru
κεφαλῆς αὐτοῦ. τούτοις εἶξεν ὁ ὀλο
ens: hec āt timuit. erat.n. so
θρεύων, ταῦτα δὲ ἐφοβήθη. ἦν γὰρ μό
la tēptatio ire sufficiens.
νη ἡ πεῖρα τῆς ὀργῆς ἱκανή.

Ca.19.

Impiis vsqꝫ in finē
HToῖς δὲ ἀσεβέσι μέχρι τέλους
imisericors ira institit. p̄sciebat .n.
ἀνελεήμων θυμὸς ἐπέστη. προῄδει γὰρ
illoꝝ ꝛ futura. qm̄ ipsi Ero.14 b.
αὐτῶν καὶ τὰ μέλλοντα. ὅτι αὐτοὶ
cum ꝑmisissent abire: ꝛ cū
ἐπιτρέψαντες τοῦ ἀπιέναι, καὶ με
diligentia p̄misissent illos:
τὰ σπουδῆς προπέμψαντες αὐτούς,
ꝑsequētur pn̄iam agentes. adhuc .n. in
διώξουσι μεταμεληθέντες. ἔτι γὰρ ἐν
manibꝰ hn̄tes: luctus: ꝛ deplo
χερσὶν ἔχοντες τὰ πένθη, καὶ προσ A
rantes ad monumēta mortuoꝝ: alterā
οδυρόμενοι τάφοις νεκρῶν, ἕτερον
euulserunt cogitationē stulticie: ꝛ
ἐπεσπάσαντο λογισμὸν ἀνοίας, καὶ
quos supplicātes ꝓiecerunt: hos
οὓς ἱκετεύοντες ἐξέβαλον, τούτους
tāqꝫ fugitiuos ꝑseq̄bant. ducebat .n.
ὡς φυγάδας ἐδίωκον. εἷλκε γὰρ
illos digna ad hunc finem
αὐτοὺς ἡ ἀξία ἐπὶ τοῦτο τὸ πέρας
necessitas: ꝛ eoꝝ q̄ acciderant obli
ἀνάγκη, καὶ τῶν συμβεβηκότων ἀμ
uionē iniecit: vt
νηστίαν ἐνέβαλεν, ἵνα τὴν ccccc

deficientē tormētis reple
λείπουσαν τοῖς βασάνοις προσαναπληρώ
rent punitionē: ꝛ quidem ppl's tuus mi
σωσι κόλασιν, καὶ ὁ μὲν λαός σου πα
B rabile iter transiret: illi aūt
ράδοξον ὁδοιπορίαν πειράσῃ, ἐκεῖνοι δὲ
nouā inuenirēt mortem. ois .n. creatura
ξένον εὕρωσι θάνατον. ὅλη γὰρ ἡ κτίσις
in ꝓprio gñe rursus ab initio refiguraba
ἐν ἰδίῳ γένει πάλιν ἄνωθεν διετυποῦ
tur: deseruiens ꝓpriis ꝑcep=
το, ὑπηρετοῦσα ταῖς ἰδίαις ἐπιτα·
tis. vt tui pueri custodirentur
γαῖς · ἵνα οἱ σοὶ παῖδες φυλαχθῶσιν
illesi: castra inum=
ἀβλαβεῖς, ἡ τὴν παρεμβολὴν σκιάζου
brās nubes: ex aūt anteexiste aqua
σα νεφέλη, ἐκ δὲ προϋφεστῶτος ὕδατος
sicca ortus terra visus est: ꝛ ex
ξηρᾶς ἀνάδυσις γῆς ἐθεωρήθη, καὶ ἐξ
C rubro mari via sine īpedimēto:
ἐρυθρᾶς θαλάσσης ὁδὸς ἀνεμπόδιστος,
ꝛ viridē herbā ferēs cāpus de tēpestate vio
καὶ χλοηφόρον πεδίον ἐκ κλύδωνος βι
lenta. p quē ois genus trāsiēt q tua
αίου· δι' οὗ πανεθνεὶ διῆλθον οἱ τῇ σῇ
ꝓtegebant manu: videntes mira
σκεπαζόμενοι χειρί, θεωρήσαντες θαυ
bilia monstra. tāq̄.n. equi pasti sunt:
μαστὰ τέρατα. ὡς γὰρ ἵπποι ἐνεμήθησαν,
ꝛ tāq̄ agni exultauerunt laudātes
καὶ ὡς ἀμνοὶ διεσκίρτησαν αἰνοῦντές
te dñe liberantē eos. memores erāt
σε κύριε τὸν ῥυόμενον αὐτούς. ἐμέμνηντο
.n. adhuc eoꝝ que in peregrinatiōe illorum:
γὰρ ἔτι τῶν ἐν τῇ παροικίᾳ αὐτῶν,
9t.16. .c. quēadmodū p q̄lē gñatiōe animaliū eduxit
πῶς ἀντὶ μὲν γενέσεως ζώων ἐξήγαγεν
terra muscam: p̄o aūt aq̄tilibus eructa=
ἡ γῆ σκνῖπα, ἀντὶ δὲ ἐνύδρων ἐξηρεύ
D uit fluuius multitudinē ranarū.
ξατο ὁ ποταμὸς πλῆθος βατράχων.
in nouissimo aūt viderūt ꝛ gñationē nouā aui=
ἐφ' ὑστέρῳ δὲ εἶδον καὶ γένεσιν νέαν ὀρνέ
u: cū cōcupiscētia adducti postulaue=
ων, ὅτε ἐπιθυμίᾳ προαχθέντες ᾐτήσαν
Exo .c. rūt escas delitiaꝝ. in .n. cōsolatio
το ἐδέσματα τρυφῆς. εἰς γὰρ παραμυθίαν
nē ascēdit eis de mare orty=
μυθίαν ἀνέβη αὐτοῖς ἐκ θαλάσσης ὀρτυ
gometra. ꝛ supplicia petō=
γομήτρα. καὶ αἱ τιμωρίαι τοῖς ἁμαρ
ribus superuenerūt: nō sine ante fa
τωλοῖς ἐπῆλθον, οὐκ ἄνευ τῶν προγεγο
ctis argumētis vi fulminū.
νότων τεκμηρίων τῇ βίᾳ τῶν κεραυνῶν.
iuste .n. patiebātur ꝓpriis eoꝝ
δικαίως γὰρ ἔπασχον ταῖς ἰδίαις αὐτῶν
nequitiis. ꝛ .n. grauiorem inhospi=
πονηρίαις. καὶ γὰρ χαλεπωτέραν μισο

hunc finem digna necessitas:& horum que acciderāt cōmemorationem amittebant:vt que deerant tormētis repleret punitio:& populus quidem tu9 mirabiliter transiret:illi autem nouam mortē inuenirent. Ois.n. creatura ad suū genus ab initio refigurabatur: deseruiens tuis p̄ceptis:vt pueri tui custodirētur illesi. Nam nubes castra eoꝝ obūbrabat.& ex aqua q̄ ante erat:terra arida apparuit:& in mari rubro via sine īpedimento:& cāpus germinās de ꝓfūdo nimio:p quē ois natio transiuit:q̄ tegebatur tua manu:vidētes tua mirabilia & mōstra. Tāq̄.n. eq depauerūt escā & tanq̄ agni exultauerūt magnificātes te dñe q liberasti illos. Mēores.n. erāt adhuc eorū q̄ in incolatu illoꝝ facta fuerāt. quēadmodū p natiōe aīaliū eduxit terra muscas:& p piscibus eructauit fluuius multitudinē ranaꝝ. Nouissime aūt viderūt nouā creaturā auiū:cū abducti cōcupiscētia postulauerūt escas epulationis. In allocutione.n. desiderii ascēdit illis de mari ortygometra:& vexatiōes pctōribus superuenerūt:nō sine illis q̄ añ facta erāt argumētis p vi fluminū. Iuste.n. patiebātur s̄m suas neq̄tias. Eteni detestabiliorē inhospitalitatē instituerūt. Alii q̄dē ignotos nō recipiebāt aduenas. Alii aūt bonos hospites i seruitutē redigebant. Et nō solū hec:s; & alius q̄dē respectus illoꝝ erat: q̄m inuiti recipiebāt extraneos. Qui aūt cū leticia receperūt hos q eisdē vsi erant iustitutis: seuissimis afflixerunt doloribus. Percussi sūt aūt cecitate:sicut illi in foribus iusti cū subitaneis coopertí essent tenebris. Vnusq̄sq; trāsitū ostii sui q̄rebat. In se.n. elemēta dū conuertūtur:sicut in organo q̄litatis son9 imutatur:& oīa suū sonum custodiunt. Vnde estimari ex ipso visu certo pōt. Agrestia.n in aq̄tica conuertebātur:& q̄cunq; erāt natātia in terra transibāt. Ignis in aqua valebat supra suā virtutē:& aq̄ extiguētis nature obliuiscebatur. Flāme ecōtrario corruptibiliū animaliū non uexauerūt carnes coābulātiū: nec dissoluebāt illā q̄ facile dissoluebatur sicut glacies bonā escā. In oibus.n. magnificasti populū tuū dñe:et honorasti: et nō despexisti i oīi tp̄e et i oīi loco assistēs eis.

Explicit Liber Sapientie.

talitatē exercuerūt. illi enim
ξενίαν ἐπετήδευσαν. οἱ μὲν γὰρ τοὺς
ignorantes nō recipiebāt p̄sentes. hi
ἀγνοοῦντας οὐκ ἐδέχοντο παρόντας. οὗ
aūt bñfactores hospites i seruitutē redigebāt. ꝛ
τοι δὲ εὐεργέτας ξένους ἐδουλοῦντο. καὶ
nō solū sed q̄dā visitatio erit illoꝝ:
οὐ μόνον ἀλλ' ἥ τις ἐπισκοπὴ ἔσται αὐτῶν,
q̄m odiose recipiebant alie
ἐπεὶ ἀπεχθῶς προσεδέχοντο τοὺς ἀλ
nos. q aūt cū festiuitatibus re=
λοτρίους. οἱ δὲ μετὰ ἑορτασμάτων εἰς
ceperunt eos q iam ipsoꝝ p̄ticipa=
δεξάμενοι τοὺς ἤδη τῶν αὐτῶν μετεχη
uerūt iustoꝝ: grauib9 afflixerūt laborib9.
κότας δικαίων, δεινοῖς ἐκάκωσαν πόνοις.
ꝑcussi sunt aūt ꝛ cecitate: sicut il=
ἐπλήγησαν δὲ καὶ ἀορασίᾳ, ὥσπερ ἐκεῖ
li in iusti foribus. q̄m
νοι ἐπὶ ταῖς τοῦ δικαίου θύραις. ὅτι
vastis cooperti tenebris: vnusq̄sq;
ἀχανεῖ περιβληθέντες σκότει, ἕκαστος
suaꝝ portaꝝ trāsitū q̄rebat. per
τῶν ἑαυτοῦ θυρῶν τὴν δίοδον ἐζήτει. δι' ἑαυ
se .n. elementa apte cōuersa:
τῶν γὰρ τὰ στοιχεῖα μεθαρμοζόμενα,
sicut i psalterio soni cōcētus
ὥσπερ ἐν ψαλτηρίῳ φθόγγοι τοῦ ῥυθμοῦ
nomē permutant: semper ma=
τὸ ὄνομα διαλλάσσουσι, πάντοτε μέ
nētia i sono: qđ est estimare ex
νοντα ἤχῳ, ὅπερ ἐστὶν εἰκάσαι ἐκ τῆς
factoꝝ visu diligēter. terrea
τῶν γεγονότων ὄψεως ἀκριβῶς. χερσαῖα
.n. in aq̄tica trāsmutabantur: ꝛ natatilia
γὰρ εἰς ἔνυδρα μετεβάλλετο, καὶ νηκτὰ
transibāt in terrā. ignis valebat
μετέβαινεν ἐπὶ γῆς. πῦρ ἴσχυσεν
in aqua ꝓprie virtutis obli
ἐν ὕδατι τῆς ἰδίας δυνάμεως ἐπι
tus. ꝛ aqua extinctiue
λελησμένον. καὶ ὕδωρ τῆς σβεστικῆς
nature obliuiscebatur. flāme ecōtra
φύσεως ἐπελανθάνετο. φλόγες ἀνάπα
rio facile corruptibiliū aīaliū: nō marcescere fe
λιν εὐφθάρτων ζώων, οὐκ ἐμάρα
cerūt carnes inambulantium: neq; liq̄
ναν σάρκας ἐμπεριπατούντων, οὐδὲ τη
factiuū glacialis gñis liq̄factibile gen9 am=
κτὸν κρυσταλλοειδὲς εὔτηκτον γένος ἀμ
brosiane esce. in oībus .n. dñe
βροσίας τροφῆς. κατὰ πάντα γὰρ κύριε
magnificasti ppl'm tuū ꝛ honorasti:
ἐμεγάλυνας τὸν λαόν σου καὶ ἐδόξασας,
ꝛ non despexisti in omni tēpore
καὶ οὐχ ὑπερεῖδες ἐν παντὶ καιρῷ
ꝛ loco assistens.
καὶ τόπῳ παριστάμενος.

Finis sapie Salomonis.

Τέλος τῆς σοφίας σολομῶντος.

Sapia Iesu filij Sirach.
Σοφία ἰησοῦ υἱοῦ σιράχ.

Ieſus hic ſirach
Ἰησοῦς οὗτος σιράχ
q̃dẽ fuit fili⁹: nepos ãt
μὲν ἦν υἱός, ἔγγονος δὲ
ieſu eiuſdẽ nois ſibi.
ἰησοῦ ὁμωνύμου αὐτῷ.
hic igitur in tpibus
οὗτος οὖν ἐν χρόνοις
iferioribus fuit poſt captiuitatem ꝛ
κάτω γέγονε μετὰ τὴν αἰχμαλωσίαν καὶ
reuocationẽ: ꝛ poſt ꝓphetas fere
ἀνάκλησιν, καὶ μετὰ τοὺς προφήτας σχεδὸν
omnes. ergo annos eius ieſus:
ἅπαντας. ὁ οὖν πάππος αὐτοῦ ἰησοῦς,
ſicut ꝛ ipſe teſtatur: laboriſq; amator
καθὰ καὶ αὐτὸς μαρτυρεῖ, φιλόπονός τε
fuit uir iter hebreos ꝛ prudẽtiſſi-
γέγονεν ἀνὴρ ἐν ἑβραίοις καὶ φρονιμώτα
mus: q̃ nõ ſolũ aliorũ q̃ añ eũ
τος, ὃς οὐ μόνον τὰ ἑτέρων τῶν πρὸ αὐτοῦ
prudẽtũ virorũ ſapienter dicta colle-
συνετῶν ἀνδρῶν ἀποφθέγματα συνήγα
git: ſed ꝛ ipſe ꝓpria q̃dã dicta-
γεν, ἀλλὰ καὶ αὐτὸς ἴδιά τινα ἀπεφ
uit eſt multe intellectiõis ꝛ ſapiẽtie
θέγξατο πολλῆς συνέσεως καὶ σοφίας
plena. poſtq̃ igit librũ hunc
γέμοντα. ἐπεὶ οὖν τὴν βίβλον ταύτην ὁ
primus ieſus fere collectum re
πρῶτος ἰησοῦς σχεδόντι συνειλεγμένην κα
linquens ex hoibus abijt: ſirach hic
ταλιπὼν ἐξ ἀνθρώπων ᾤχετο, σιρὰχ οὗ
poſt illum rurſus accipiẽs domeſtico
τος μετ' αὐτὸν πάλιν λαβὼν τῷ οἰκείῳ
filio reliquit ieſu. q̃ q̃dẽ eũ
παιδὶ κατέλιπεν ἰησοῦ. ὃς δὴ ταύτης
ãplectens: in vnã omnem concinnã con-
λαβόμενος, εἰς ἓν ἅπασαν ἐναρμόνιον σύν
ſtructiõez collegit: ſapiam in q̃ ſuo
ταγμα συνήγαγεν, σοφίαν ἐπί τε αὐτοῦ
ꝛ patris: atq; ꝛ
καὶ τῷ τοῦ πατρός, ἀλλὰ μὴν καὶ τῷ
aui noie vocans: ex ipſo
πάππου ὀνόματι κεκληκώς, ἐξ αὐτοῦ τοῦ
ſapientie noie amanter magis
τῆς σοφίας ὀνόματος ἀγαπητῶς μᾶλλον
vt hẽret auditorẽ ad ipſi⁹
ἔχειν τὸν ἀκροατὴν πρὸς τὴν αὐτῆς τῆς
libri meditatiõez attrahens. ſmones
βίβλου μελέτην ἐπισπώμενος. λόγους
igit prudentie enigmata q̃ ꝛ para-
οὖν φρονήσεως αἰνίγματά τε καὶ παρα
bolas cõtinet ꝛ pticulares q̃ſdã anti-
βολὰς περιέχει καὶ μερικάς τινας πα
quas diuinas hiſtorias: de q̃ viris
λαιὰς θεοφιλεῖς ἱστορίας, περί τε ἀνδρῶν
q̃ bene placuerũt deo: ꝛ orõnẽ ꝛ hym
εὐαρεστησάντων τῷ θεῷ, καὶ εὐχὴν καὶ ὕμ
nũ eius. adhuc aũt q̃b⁹ deus beneficijs
νον αὐτοῦ. ἔτι δὲ ὧν ὁ θεὸς εὐεργεσιῶν
dignat⁹ ẽ ꝓpl'm ſuum: ꝛ q̃b⁹ repleuit
ἠξίωσε τὸν λαὸν αὐτοῦ, καὶ ὧν ἐπλήσε
malis inimicos eorũ: ſectator
κακῶν τοὺς ἐχθροὺς αὐτῶν, ὁ παδὸς τοῦ
ſalomonis hic ieſus fuit: nihilo
σολομῶντος οὗτος ὁ ἰησοῦς γέγονεν, οὐδὲν
min⁹ illo circa ſapiẽtiã ꝛ diſci-
ἧττον ἐκείνου περὶ τὴν σοφίαν καὶ παι
plinã approbatus: multe diſcipline vere
δείαν εὐδοκιμήσας, πολυμαθὴς ἀληθῶς

Incipit ꝓlogus Libri Ieſu filii ſirach:
Qui Eccleſiaſticus appellatur.

MVltorũ nobis & magnorũ p legẽ & ꝓphetas: aliorũq; ſecuti ſũt illos ſapia demõſtrata ẽ: i q̃bus oportet laudare iſrael doctrine & ſapie cauſa: q̃a non ſolũ ipſos loquẽtes neceſſe ẽ eẽ peritos: ſz etiã extraneos poſſe & diſcẽtes & ſcribẽtes doctiſſimos fieri. Au⁹ me⁹ ieſus poſtq̃ ſe ãpli⁹ dedit ad diligẽtiã lectõnis legis & ꝓphetarũ & aliorũ librorũ q̃ nobis a parentib⁹ nr̃is traditi ſũt: voluit & ipſe ſcribere aliq̃d horũ q̃ ad doctrinã & ſapiam ptinẽt: vt deſiderãtes diſcere & illorũ periti fieri: magis magiſq; attendãt aio & cõfirmẽtur ad legitimã vitã. Hortor itaq; venire vos cũ beniuolẽtia & attẽtiori ſtudio lectõnẽ facere: & veniã hẽre i illis: i q̃bus videmur ſequẽtes imaginẽ ſapie: & deficere in verborũ cõpoſitiõe. Nã deficiẽt verba hebraica q̃ñ fuerit trãſlata ad alterã ligũa. Nõ ãt ſolum hec: ſz & ipſa lex & ꝓphete: ceteraq; aliorũ librorũ nõ paruã hñt differẽtiã q̃ñ int̃ ſe dicũtur. Nã i octauo & triceſimo anno tpibus Ptolemei euergetis regis poſtq̃ perueni i egyptũ: & cũ multũ tpis ibi fuiſſe: inueni ibi libros relictos nõ parue neq; cõtẽnẽde doctrine. Itaq; bonũ & neceſſariũ putaui: & ipſe aliquã addere diligẽtiã & laborẽ iterp̃tãdi librũ iſtũ: & multa vigilia attuli doctrinã i ſpacio tpis ad illa q̃ ad finẽ ducũt librũ iſtũ dare: & illis q̃ volũt animũ itẽdere & diſcere quemadmodũ oporteat iſtituere mores q̃ ſm̃ legẽ dñi ꝓpoſuerunt vitam agere.

Incipit liber Eccleſiaſticus Capi. I.

OMNIS SAPIENTIA A DOmino deo eſt: & cũ illo fuit ſemp & eſt añ euũ. Arenã maris & pluuie guttas & dies ſeculi: q̃s dinumerauit? Altitudinẽ celi & latitudinẽ t̃re & ꝓfũdum abyſſi: q̃s dimẽſus ẽ? Sapiam dei p̃cedẽtẽ oĩa q̃s iueſtigauit? Prior oĩz creata ẽ ſapia: & itellect⁹ prudẽtie ab euo. Fõs ſapie verbũ dĩ i excelſis: & igreſſ⁹ illi⁹ mãdata et̃na. Radix ſapie cui reuelata ẽ: & aſtutias illi⁹ q̃s cognouit? diſciplia ſapie cui reuelata eſt & manifeſtata: & multiplicationẽ igreſſus illi⁹ q̃s itellexit? Vn⁹ ẽ altiſſim⁹ creator oĩz: ops & rex potẽs & metuend⁹ nimis: ſedẽs ſup thronũ illius & dñans de⁹. Ipſe creauit illã i ſpiritu ſctõ: & vidit & dinumerauit & menſus eſt. Et effudit illã ſup oĩa opa ſua & ſup oẽm carnẽ: ſm̃ datũ ſuũ: & p̃bet illã diligentib⁹ ſe. Timor dñi gl'ia & gl'iatio & leticia & corona exultatiõis. Timor dñi delectabit cor: & dabit leticiaz & gaudiũ i lõgitudinẽ dierũ. Timẽti dñz bñ erit in extremis: & i die defũctionis ſue bñdicetur. Dilectio dei honorabil' ſapia: q̃bus ãt apparuerit i viſu: diligunt eã i uiſiõe & in agnitiõe magnaliũ ſuorũ. Initiũ ſapie timor dñi: & cũ fidelib⁹ in vulua cõcreatus ẽ: & cũ electis femis graditur: & cũ iuſtis & fidelib⁹ agnoſcitur. tior dñi ſciẽtie religioſitas. Religioſitas cuſtodiet & iuſtificabit cor: iocũditatẽ atq; gaudiũ dabit. Timẽti deũ bene erit: & i dieb⁹ cõſolatiõis illi⁹ benedicetur. Plenitudo ſapie timere deum:

ꝛ exſiſ ꝛ vocatus.
καὶ ὢν καὶ καλούμενος. Ca. I.
OMnis ſapia a dño: ꝛ cũ
Πᾶσα σοφία παρὰ κυρίου, καὶ με
illo eſt in ſeculũ. Arenã ma
τ' αὐτοῦ ἐστιν εἰς τὸν αἰῶνα. Ἄμμον θαλασ
ris ꝛ guttas pluuie ꝛ dies ſecu
σῶν καὶ σταγόνας ὑετοῦ καὶ ἡμέρας αἰῶ
li q̃s enumerabit? Altitudinẽ celi
νος τίς ἐξαριθμήσει; Ὕψος οὐρανοῦ
ꝛ latitudinẽ t̃re ꝛ abyſſum ꝛ ſapiẽ-
καὶ πλάτος γῆς καὶ ἄβυσσον καὶ σοφί-
tiã q̃s inueſtigabit? Prior omnibus
αν τίς ἐξιχνιάσει; Προτέρα πάντων
creata eſt ſapia: ꝛ intellectus prudentie
ἔκτισται σοφία, καὶ σύνεσις φρονήσεως
ab euo. Fons ſapie verbũ dei
ἐξ αἰῶνος. Πηγὴ σοφίας λόγος θεοῦ
in excelſis: ꝛ vie eius mãdata
ἐν ὑψίστοις, καὶ αἱ πορεῖαι αὐτῆς ἐντολαὶ
eterna. Radix ſapie cui reuelata
αἰώνιοι. Ῥίζα σοφίας τίνι ἀπεκαλύφ
eſt? ꝛ aſtutias illius q̃s
θη; καὶ τὰ πανουργεύματα αὐτῆς τίς
cognouit? Vn⁹ eſt ſapiẽs terribilis valde
ἔγνω; Εἷς ἐστι σοφὸς φοβερὸς σφόδρα
ſedens ſup thronũ ſuum. Domi
καθήμενος ἐπὶ τοῦ θρόνου αὐτοῦ. Κύρι
n⁹ ipſe creauit illam ꝛ vidit ꝛ dinu
ος αὐτὸς ἔκτισεν αὐτὴν καὶ εἶδε καὶ ἐξηρίθ
merauit illam: ꝛ effudit illam ſup oĩa
μησεν αὐτήν, καὶ ἐξέχεεν αὐτὴν ἐπὶ πάν
opera ſua. Cum omni carne
τα τὰ ἔργα αὐτοῦ. Μετὰ πάσης σαρκὸς
ſecũdũ datũ ſuum: ꝛ p̃buit il-
κατὰ τὴν δόσιν αὐτοῦ, καὶ ἐχορήγησεν αὐ
lam diligẽtibus ſe. Timor do
τὴν τοῖς ἀγαπῶσιν αὐτόν. Φόβος κυ
mini gl'ia ꝛ gloriatio ꝛ leticia
ρίου δόξα καὶ καύχημα καὶ εὐφροσύνη
ꝛ corona exultationis. Timor
καὶ στέφανος ἀγαλλιάματος. Φόβος
dñi delectabit cor ꝛ dabit leti-
κυρίου τέρψει καρδίαν καὶ δώσει εὐ
tiam ꝛ gaudiũ ꝛ longitudinẽ dierũ.
φροσύνην καὶ χαρὰν καὶ μακροημέρευσιν.
Timenti dñm bñ erit in
Τῷ φοβουμένῳ τὸν κύριον εὖ ἔσται ἐπ'
extremis: ꝛ in die defunctiõis ſue be
ἐσχάτων, καὶ ἐν ἡμέρᾳ τελευτῆς αὐτοῦ εὐ
nedicetur. Initiũ ſapie timere
λογηθήσεται. Ἀρχὴ σοφίας φοβεῖσθαι
dñm: ꝛ cum fidelib⁹ in vulua cõ B
τὸν κύριον, καὶ μετὰ πιστῶν ἐν μήτρᾳ συ
creatũ eſt eis. Cum hoibus fun-
νεκτίσθη αὐτοῖς. Μετὰ ἀνθρώπων θεμέ
damẽtũ ſcl'i nidificauit: ꝛ cum ſemi-
λιον αἰῶνος ἐνόσσευσε, καὶ μετὰ τοῦ σπέρ
ne eorũ fidem habebit. Pleni-
ματος αὐτῶν ἐμπιστευθήσεται. Πλησ
tudo ſapie timere dñm: ꝛ
μονὴ σοφίας φοβεῖσθαι τὸν κύριον, καὶ
inebriat eos a fructibus il
μεθύσκει αὐτοὺς ἀπὸ τῶν καρπῶν αὐ P̄s.
lius. Omnẽ domũ eorũ imple- 110. &
τῆς. Πάντα τὸν οἶκον αὐτῶν ἐμπλή Prouer. 1. &
uit deſiderijs eius: ꝛ recep 9.
σει ἐπιθυμημάτων αὐτῆς, καὶ τὰ ἀπο
tacula de gñationibus illi⁹. vera C
δοχεῖα ἀπὸ τῶν γεννημάτων αὐτῆς. ἀμ
q̃ ãt ſũt dona dei ad pacem.
φότερα δέ ἐστι δῶρα θεοῦ εἰς εἰρήνην.

A

A

B

C

Corona sapie timere dñm:
Στέφανος σοφίας φοβεῖσθαι τὸν κν,
germinãs pacẽ ⁊ sanitatẽ salutis·
ἀναθάλλων εἰρήνην καὶ ὑγίειαν ἰάσεως.
dilatat aũt gloriatio diligẽti=
πλατύνει δὲ καύχησις τοῖς ἀγαπῶ
bus eum: scientiam ⁊ cognitionẽ
σιν αὐτόν, ἐπιστήμην καὶ γνῶσιν
intellectus distillauit sapientia:
συνέσεως ἐξώμβρισεν ἡ σοφία,
⁊ gl'iam possidentiũ eam exaltauit.
καὶ δόξαν κρατούντων αὐτὴν ἀνύψωσε.
D Radix sapie timere dñm: ⁊
Ῥίζα σοφίας φοβεῖσθαι τὸν κύριον, καὶ
rami illius longitudo diez. Ti=
οἱ κλάδοι αὐτῆς μακροημέρευσις. Φό=
mor dñi expellit peccata:
βος κυρίου ἀπωθεῖται ἁμαρτήματα,
pseuerans aũt auertit iram. Nõ
παραμένων δὲ ἀποστρέφει ὀργήν. Οὐ
poterit iracũdus vir iustificari:
δυνήσεται θυμώδης ἀνὴρ δικαιωθῆναι, ἡ
nã declinatio ire eius casus e=
γὰρ ῥοπὴ τοῦ θυμοῦ αὐτοῦ πτῶσις αὐ
i. Vsq; i tẽpus sustinebit patiens:
τῷ. Ἕως καιροῦ ἀνθέξεται μακρόθυμος,
⁊ postea ei pullulabit leticia.
καὶ ὕστερον αὐτῷ ἀναδώσει εὐφροσύνη.
vsq; i tẽpus abscõdet verba illius:
ἕως καιροῦ κρύψει τοὺς λόγους αὐτοῦ,
⁊ labia multoꝝ enarrabunt sen=
καὶ χείλη πολλῶν ἐκδιηγήσεται σύνε
A sum illius. In thesauris sapie pa=
σιν αὐτοῦ. Ἐν θησαυροῖς σοφίας πα
rabole scientie: abominatio ãt pecca=
ραβολαὶ ἐπιστήμης, βδέλυγμα δὲ ἁμαρ
tori cultus dei. Concupiscens sapiẽ
τωλῷ θεοσέβεια. Ἐπιθυμήσας σοφί
tiã serua mandata: ⁊ dñs p̄
αν διατήρησον ἐντολάς, καὶ κύριος χο
bebit tibi illam. Sapia.n. ⁊ disci
ρηγήσει σοι αὐτήν. Σοφία γὰρ καὶ παι
plina timor dñi: ⁊ bñplacitũ eius
δεία φόβος κυρίου, καὶ εὐδοκία αὐτοῦ
B fides ⁊ mãsuetudo. Nõ sis incredulꝰ
πίστις καὶ πραότης. Μὴ ἀπειθήσῃς
timori dñi illigẽs eius:⁊ ne accesse=
φόβῳ κυρίου ἐνδεὴς ὤν, καὶ μὴ προσέλ
ris ad eũ in corde duplici. Ne sis hy
θῃς αὐτῷ ἐν καρδίᾳ δισσῇ. Μὴ ὑπο
pocrita in ore hominũ ⁊ in
κριθῇς ἐν στόμασιν ἀνθρώπων καὶ ἐν τοῖς
labijs tuis ne attendas. Ne extol
χείλεσί σου μὴ πρόσεχε. Μὴ ἐξύ=
las te: vt nõ cadas ⁊ indu
ψου σεαυτόν, ἵνα μὴ πέσῃς καὶ ἐπα
cas aie tue ignominiã. Et
γάγῃς τῇ ψυχῇ σου ἀτιμίαν. Καὶ
C reuelabit dñs absconsa tua om=
ἀποκαλύψει κύριος τὰ κρυπτά σου πάν
nia: ⁊ in medio synagoge deijci
τα, καὶ ἐν μέσῳ συναγωγῆς καταβα=
et te. qm̃ nõ accessisti in veritate ad
λεῖ σε. ὅτι οὐ προσῆλθες ἐν ἀληθείᾳ τῷ
tiorẽ dñi: ⁊ cor tuũ ple
φόβῳ τοῦ κυρίου, καὶ ἡ καρδία σου πλή
nũ dolo.
D ρης δόλου. Ca.2.

Fili si accesseris ad seruiendũ
Τέκνον εἰ προσέρχῃ δουλεύειν τῷ
dño: p̄para aiam tuã ad
κυρίῳ, ἑτοίμασον τὴν ψυχήν σου εἰς

& plẽitudo a fructibꝰ illiꝰ. Oẽm domũ
illius iplebit a gñatiõibꝰ & receptacula
a thesauris illius. Corona sapie timor
dñi: replens pacẽ & salutis fructũ. & vi
dit & dinumerauit eã. Vtraq; aũt sũt do
na dei. sciẽtiã & itellectũ prudẽtie sapia
cõpartietur :& glĩã tenẽtiũ se exaltat.
Radix sapie ẽ timere deũ: & rami illiꝰ lõ
geui. In thesauris sapie intellectꝰ & sci
entie religiositas: execratio ãt pctõri=
bus sapia. Timor dñi expellit pctm̃. nã
q sie tiore ẽ: nõ poterit iustificari. iracũ=
dia.n. aiositatis illiꝰ subuersio illiꝰ ẽ. vsq;
i tp̃s sustiebit patiẽs: & postea redditio
iocũditatis. Bonꝰ sensus vsq; i tẽpus ab
scõdet verba illiꝰ: & labia multoꝝ enar
rabũt sensũ illius. In thesauris sapie si=
gnificatio discipline: execratio ãt pctõ=
ri cultura dei. Fili cõcupiscẽs sapiam cõ
sua iusticiã: & deus prebebit illam tibi.
Sapia.n. & disciplina timor dñi: & quod
bñplacitũ est illi: fides & mãsuetudo &
adiplebit thesauros illiꝰ. Cõtumax non
sis: & icredibilis timori dei: & ne accesse
ris ad illũ duplici corde. Ne fueris hy=
pocrita i cõspectu hoim: & nõ scãdalize
ris in labiis tuis. Attende i illis ne forte
cadas & adducas aie tue ihõrationẽ :&
reuelet deus abscõsa tua & inmedio sy
nagoge elidat te: qm̃ accessisti maligne
ad dñm: & cor tuum plenum est dolo et
fallacia. Capitulum.2.

Fili accedens ad seruitutem dei: sta
in iusticia et in timore: et prepara
animã tuã ad tẽptationẽ. Deprime cor
tuũ et sustine: et inclina aurẽ tuã et su=
scipe verba itellectus: et ne festines in tẽ
pus obductiõis. Sustine sustentationes
dei: cõiũgere deo et sustine: vt crescat i
nouissimo vita tua. Om̃e qđ tibi appli=
citũ fuerit accipe et in dolore sustine: et
in hũilitate tua patiam habe: qm̃ in ig=
ne p̱batur aurũ et argentũ: hoies vero
receptibiles in camino hũiliatiõis. Cre
de deo et recuperabit te: et dirige vias
tuã et spera in illũ. Serua timorẽ illiꝰ :et
in illo veterasce. Metuẽtes dñm sustine
te miam eiꝰ: et nõ deflectatis ab illo: ne
cadatis. Qui timetis dñm credite illi:
et nõ euacuabitur merces vr̃a. Qui ti=
metis dñm sperate in illũ: et in oblecta
tionẽ veniet vobis mia. Qui tĩetis dñm
diligite illũ: et illumiabũt corda vr̃a. Res
picite filii natiões hoĩs: et scitote qa nul
lus sperauit i dño et cõfusꝰ est. Quis.n.
p̱mãsit in mãdatis eius : et derelictꝰ est?
Aut qs inuocauit eũ et despexit illum?
Qm̃ pius et misericors ẽ deus: et remit
tit in die tribulationis pctã: et p̱tector
est omnibus exquirentibus se in verita
te. Ve duplici corde et labiis scelestis
& manibus male facientibus: et pecca=
tori terram ingredienti duabus viis.
Ve dissolutis corde qui non credunt
deo: et ideo nõ p̱tegẽtur ab eo. Ve his
qui perdiderunt sustinentiã: et q dere=
liquerunt vias rectas: et diuerterunt in
vias prauas. Et quid facient cum inspi=
cere ceperit dominus? Qui timẽt domi
num non erunt incredibiles verbo il
lius: et qui diligunt illum conseruabunt
verbum illius. Qui timent dominum

tẽptationẽ. Dirige cor tuũ
πειρασμόν. Εὔθυνον τὴν καρδίαν σου
⁊ sustine: ⁊ ne festines i tẽ=
καὶ καρτέρησον, καὶ μὴ σπεύσῃς ἐν και
pore inductionis. Cõglutinare ei ⁊ ne
ρῷ ἐπαγωγῆς. Κολλήθητι αὐτῷ καὶ μὴ
discesseris: vt augearis in extremis tuis.
ἀποστῇς, ἵνα αὐξηθῇς ἐπ' ἐσχάτων σου.
Oẽ qđcũq; adductũ fuerit tibi: accipe libẽn=
Πᾶν ὃ ἐὰν ἐπαχθῇ σοι, δέξαι ἀσμένω
ter: ⁊ in mutatione hũilitatis
ς, καὶ ἐν ἀλλάγματι ταπεινώσεώς
tue patientiam habe. Qm̃ in igne p̱=
σου μακροθύμησον. Ὅτι ἐν πυρὶ δοκι
batur aurum: ⁊ homies receptibiles
μάζεται χρυσός, καὶ ἄνθρωποι δεκτοὶ
in camino hũilitatis. Crede
ἐν καμίνῳ ταπεινώσεως. Πίστευσον
ei ⁊ recuperabit te: ⁊ diri
αὐτῷ καὶ ἀντιλήψεταί σου, καὶ εὔθυ
ge vias tuas ⁊ spera in il=
νον τὰς ὁδούς σου καὶ ἔλπισον ἐπ' αὐ
lum. Qui timetis dñm credi
τόν. Οἱ φοβούμενοι τὸν κύριον πιστεύ
te illi: ⁊ non cadet mer
σατε αὐτῷ, καὶ οὐ μὴ πλάνῃ ὁ μι
ces vr̃a. Qui timetis domi=
σθὸς ὑμῶν. Οἱ φοβούμενοι τὸν κύρι
nũ: sperate in bona ⁊ in letici=
ον, ἐλπίσατε εἰς ἀγαθὰ καὶ εἰς εὐφρο
am seculi ⁊ mie: Qui timetis
σύνην αἰῶνος καὶ ἐλέους. Οἱ φοβούμε
dñm: expectate miam e=
νοι τὸν κύριον, ἀναμείνατε τὸ ἔλεος αὐ
ius: ⁊ ne declinetis et nõ cadatis.
τοῦ, καὶ μὴ ἐκκλίνητε ἵνα μὴ πέσητε.
Inspicite in antiquas natiões ⁊
Ἐμβλέψατε εἰς ἀρχαίας γενεὰς καὶ
scitote, quis fiduciã hũit dño confu
ἴδετε. τίς ἐνεπίστευσε κυρίῳ καὶ κατῃ
sus est? aut qs p̱mansit in tiore illius
σχύνθη; ἢ τίς ἐνέμεινε τῷ φόβῳ αὐτοῦ
⁊ derelictus est? aut quis inuocauit
καὶ ἐγκατελείφθη; ἢ τίς ἐπεκαλέσα
eum: ⁊ despexit illum? Qm̃
το αὐτόν, καὶ ὑπερεῖδεν αὐτόν; Διότι
pius ⁊ misericors dñs: pati
οἰκτίρμων καὶ ἐλεήμων ὁ κύριος, μακρό
ens ⁊ mltũ misericors: ⁊ remittit pecca
θυμος καὶ πολυέλεος, καὶ ἀφίησιν ἁμαρ
ta ⁊ liberat in tẽpore tribulatiõis.
τίας καὶ σώζει ἐν καιρῷ θλίψεως.
Ve cordibus timidis ⁊ manibꝰ dis=
Οὐαὶ καρδίαις δειλαῖς καὶ χερσὶ πα
solutis: ⁊ peccatori ingredienti
ρειμέναις, καὶ ἁμαρτωλῷ ἐπιβαίνοντι
duas semitas. Ve cordi dissoluto:
ἐπὶ δύο τρίβους. Οὐαὶ καρδίᾳ παρειμέ
qm̃ nõ credit: p̱pẽ hoc nõ p̱tege=
νῃ, ὅτι οὐ πιστεύει, διὰ τοῦτο οὐ σκεπα
tur. Ve vobis qui p̱didistis
σθήσεται. Οὐαὶ ὑμῖν τοῖς ἀπολωλεκό
patientiam: ⁊ qđ facietis cũ
σι τὴν ὑπομονήν, καὶ τί ποιήσετε ὅτι
inspexerit dñs? Qui timent
ἐπισκέπτηται κύριος; Οἱ φοβούμενοι
dñm nõ erunt increduli verbis eius:
κύριον οὐκ ἀπειθήσουσι ῥήμασιν αὐτοῦ,
⁊ q diligunt illum conseruabunt
καὶ οἱ ἀγαπῶντες αὐτὸν συντηρήσουσι
vias eius. Qui timent dñm
τὰς ὁδοὺς αὐτοῦ. Οἱ φοβούμενοι κύριον

inq̄rent cōplacētiā ab eo: τ
ζητήσουσιν εὐδοκίαν παρ' αὐτοῦ, καὶ
q̄ diligunt eum replebuntur
οἱ ἀγαπῶντες αὐτὸν πλησθήσονται τοῦ
lege. Qui timent dñm ꝑpara-
νόμου. Οἱ φοβούμενοι κύριον ἑτοιμά-
bunt corda sua: τ in cōspectu il
σουσι καρδίας αὐτῶν, καὶ ἐνώπιον αὐ
lius humiliabunt aīas suas.
τοῦ ταπεινώσουσι τὰς ψυχὰς αὐτῶν.
Incidemus in manus dei τ
Ἐμπεσούμεθα εἰς χεῖρας κυρίου, καὶ
nō in manus hoīm. sicut.n.
οὐκ εἰς χεῖρας ἀνθρώπων. ὡς γὰρ ἡ
magnitudo illi⁹: sic τ mīa
μεγαλωσύνη αὐτοῦ, οὕτως καὶ τὸ ἔλεος
illius.
αὐτοῦ. Ca.3.

Me patrem audite filij:
ΜΕμοῦ τοῦ πατρὸς ἀκούσατε τέκνα,
τ sic facite: vt salui sitis.
καὶ οὕτως ποιήσατε, ἵνα σωθῆτε.
Nam dñs hōrauit patrem in
Ὁ γὰρ κύριος ἐδόξασε πατέρα ἐπὶ
filijs: τ iudiciū matris firmauit
τέκνοις, καὶ κρίσιν μητρὸς ἐστερέωσεν
in filios. Qui hōrat patrem exorabit ꝑ
ἐφ' υἱούς. Ὁ τιμῶν πατέρα ἐξιλάσκε-
trat petōrum: τ sicut thesaurizans
ται ἁμαρτίας, καὶ ὡς ἀποθησαυρίζων
q̄ honorat matrē suam. Qui hōrat pa-
ὁ δοξάζων μητέρα αὐτοῦ. Ὁ τιμῶν πα-
trem letabitur in filijs: τ
τέρα εὐφρανθήσεται ἐπὶ τέκνοις, καὶ
in die orōnis sue exaudie
ἐν ἡμέρᾳ προσευχῆς αὐτοῦ εἰσακουσθή-
tur. Qui hōrat patrem lōgam vitam
σεται. Ὁ δοξάζων πατέρα μακροημε-
viuet: τ q̄ obedit dño q̄etem dabit
ρεύσει, καὶ ὁ εἰσακούων κυρίου ἀναπαύσει
matri sue. Qui timet dñm ho
μητέρα αὐτοῦ. Ὁ φοβούμενος κύριον τι-
norabit patrem: τ q̄si dñis ser
μήσει πατέρα, καὶ ὡς δεσπόταις δου-
uiet his q̄ genuerūt se. In ope
λεύσει τοῖς γεννήσασιν αὐτόν. Ἐν ἔργῳ
τ s̄mone honora patrē tuū τ
καὶ λόγῳ τίμα τὸν πατέρα σου καὶ
mr̄em: vt supueniat tibi bñdictio
τὴν μητέρα, ἵνα ἐπέλθῃ σοι εὐλογία
ab hominibus. Bñdictio .n. patris fir
παρ' ἀνθρώπων. Εὐλογία γὰρ πατρὸς στη-
mat domos filioꝝ: maledictio āt mr̄is
ρίζει οἴκους τέκνων, κατάρα δὲ μητρὸς
eradicat fūdamēta. Ne glorieris in cōtu-
ἐκριζοῖ θεμέλια. Μὴ δοξάζου ἐν ἀτι-
lia patris tui: nō .n. est tibi glīa
μίᾳ πατρός σου, οὐ γάρ ἐστί σοι δόξα
patris ignominia. nā glīa hoīs
πατρὸς ἀτιμία. ἡ γὰρ δόξα ἀνθρώπου
ex honore patris sui: τ dedecus
ἐκ τιμῆς πατρὸς αὐτοῦ, καὶ ὄνειδος
filijs mr̄ in ignominia. Fili adiu-
τέκνοις μήτηρ ἐν ἀδοξίᾳ. Τέκνον ἀντι-
ua in senecta pr̄es tuū: τ ne cō
λαβοῦ ἐν γήρᾳ πατρός σου, καὶ μὴ λυ-
tristes eū in vita tua. τ si defe
πήσῃς αὐτὸν ἐν ζωῇ σου. καὶ ἐὰν ἀπο-
cerit sensu veniam habe: τ ne
λείπῃ σύνεσιν συγγνώμην ἔχε, καὶ μὴ
inhonores eū in tota virtute tua.
ἀτιμάσῃς αὐτὸν ἐν πάσῃ ἰσχύϊ σου.

iquirēt q̄ bñplacita sūt ei:& q diligūt eū
replebūtur lege ipsius.Qui timēt dñm
preparabunt corda sua:& in cōspectu
illius sctificabūt aīas suas. Qui timent
dñm custodiūt mandata eius:& patien
tiam hebūt vsq ad inspectionē illi⁹ di-
centes. Si penitētiā nō egerimus:inci-
demus in manus dñi:& non in manus
hoīm.Scđm.n. magnitudinē illi⁹:sic &
mīa illius cum ipso est. Capitu.3.

Filii sapie ecclesia iustoꝝ & natio il-
loꝝ obedientia & dilectio: Iudiciū
patris audite filii:& sic facite vt salui si-
tis. Deus.n.honorauit pr̄em in filiis:&
iudiciū matris exqrens firmauit in fili-
os.Qui diligit deū exorabit ꝑ pctis:&
cōtinebit se ab illis:& in orōne dieꝝ ex
audiet.& sicut q thesaurizat:ita & q hō-
rificat matrē suā.Qui honorat pr̄em su
um iocūdabitur in filiis:& i die orōnis
sue exaudietur.Qui honorat patrē suū
vita viuet longiore:& q obedit pr̄i refri
gerabit matrē.Qui timet dñm hono-
rat parentes:& q̄si dñis seruiet his q se
genuerūt in ope & s̄mone & omni pa-
tientia.Honora pr̄em tuū vt supueniat
tibi bñdictio a deo:& bñdictio illius in
nouissimo manet. Bñdictio patris fir
mat domos filioꝝ:maledictio aūt mr̄is
eradicat fundamenta. Ne glorieris in cō
tumelia pr̄is tui:non.n. est tibi glīa sed
cōfusio.Glīa.n. hoīs ex honore patris
sui:& dedec⁹ filii pr̄ sine honore. Fili su
scipe senectā patris tui:& nō cōtristes
eū in vita illius:& si defecerit sensu:ve-
niā da: & ne spernas eū in tua virtute.
Elemosyna.n.pr̄is nō erit in obliuiōe.
Nam pro peccato matris restituetur ti
bi bonū:& in iusticia edificabitur tibi:
& in die tribulationis cōmemorabitur
tui:& sicut in sereno glacies soluentur
peccata tua.q̄m male fame est qui derelin
quit patrem:& est maledict⁹ a deo qui
exasperat matrem. Fili in mansuetudi-
ne opera tua perfice:& super hominu3
gloriam diligeris. Quanto magnus es
humilia te in omnibus:& corā deo in
uenies gratiam: quoniam magna po-
tentia dei solius:& ab humilibus hono
ratur. Altiora te ne quesieris:& fortio-
ra te ne scrutatus fueris: sed que prece-
pit tibi deus:illa cogita sēper:& in plu-
ribus operibus eius ne fueris curiosus.
Non est enim tibi necessarium ea que
abscondita sunt videre oculis tuis. In
superuacuis rebus noli scrutari multi-
pliciter: & in pluribus operibus eius
non eris curiosus. Plurima enim super
sensum hominum ostensa sunt tibi.
Multos enim supplantauit suspitio illo
rum:& in vanitate detinuit sensus illo-
rum. Cor durum habebit male in no-
uissimo:& qui amat periculum in illo
peribit. Cor ingrediens duas vias non
habebit successus:& prauum cor in il-
lis scandalizabitur. Cor nequā graua
bitur in doloribus:& peccator adiiciet
ad peccādum. Synagoge superborum
nō erit sanitas:frutex enim peccati era
dicabitur i illis:& nō intelligetur. Cor

Elemosyna .n. patris tui nō dabi
Ἐλεημοσύνη γὰρ πατρός σου οὐκ ἐπι-
tur obliuioni: τ pro pctis ree
λησθήσεται, καὶ ἀντὶ ἁμαρτιῶν προσα-
dificabitur tibi. In die tribula-
νοικοδομηθήσεταί σοι. Ἐν ἡμέρᾳ θλίψε-
tōis recordabitur tui: sicut serenitas in
ως ἀναμνησθήσεταί σου, ὡς εὐδία ἐπὶ
glacie: sic soluentur tua A
παγετῷ, οὕτως ἀναλυθήσονταί σου αἱ
peccata. q̄ male fame q̄ relin-
ἁμαρτίαι. Ὡς βλάσφημος ὁ ἐγκαταλεί-
quit patrē suū: τ maledi
πων πατέρα αὐτοῦ, καὶ κεκατηραμένος
ctus a dño: q̄ exasperat matrem
ὑπὸ κυρίου, ὁ παροργίζων μητέρα
suam. Fili opa tua i māsuetudie
αὐτοῦ. Τέκνον τὰ ἔργα σου ἐν πραότητι
pfice: τ ab hoie acceptabili
διέξαγε, καὶ ὑπὸ ἀνθρώπου δεκτοῦ
diligeris. q̄tum magn⁹ es: tantum
ἀγαπηθήσῃ. Ὅσῳ μέγας εἶ, τοσούτῳ
hūilia teipm̄: τ corā dño B
ταπείνου σεαυτόν, καὶ ἔναντι κυρίου
inuenies grām. Multi sunt excelsi
εὑρήσεις χάριν. Πολλοί εἰσιν ὑψηλοὶ Ex.10
τ gl̄osi: sed māsuetis reuelan b.
καὶ ἐπίδοξοι, ἀλλὰ πραέσιν ἀποκαλύ- Mat.
tur mysteria. q̄m magna potentia 15.b.
πτεται μυστήρια. ὅτι μεγάλη ἡ δυναστεία Infra.
domini: τ ab hūilibus honora 7.c.
κυρίου, καὶ ὑπὸ τῶν ταπεινῶν δοξάζε-
tur. Difficiliora te ne q̄ras sine
ται. Χαλεπώτερά σου μὴ ζήτει ἀπαι
sensu: τ fortiora te ne exq̄ras
σθήτως, καὶ ἰσχυρότερά σου μὴ ἐξέταζε
cū stulticia. Que p̄cepta sūt tibi hec
ἀφροσύνῃ. Ἃ προσετάγη σοι ταῦτα
cogita sancte: nō.n. est tibi opus
διανοοῦ ὁσίως, οὐ γάρ ἐστί σοι χρεία τῶν
occulta videre oculis. In
κρυπτῶν βλέπειν ὀφθαλμοῖς. Ἐν τοῖς C
supuacuis s̄monū tuoꝝ ne sis curio-
περισσοῖς τῶν λόγων σου μὴ περιεργά-
sus: plura .n. intellectu hoīm
ζου, πλείονα γὰρ συνέσεως ἀνθρώπων
ostensa sunt tibi. Multos supplantauit
ὑπεδείχθη σοι. Πολλοὺς ἐπλάνησεν ἡ
suspitio illoꝝ vana: τ cogitatio
ὑπόληψις αὐτῶν ἡ ματαία, καὶ ὑπόνοια
praua labefecit sententiam eoꝝ.
πονηρὰ ὠλίσθησε διάνοιαν αὐτῶν.
Pupillas nō hñs īdigebis luce:
Κόρας μὴ ἔχων ἀπορήσεις φωτός,
cognitiōe āt carens ne pfitearis.
γνώσεως δὲ ἀμοιρῶν μὴ ἐπαγγέλλου.
Cor durum male hēbit in nouis-
Καρδία σκληρὰ κακωθήσεται ἐπ' ἐσχά-
simis: τ q̄ amat picului in illo
των, καὶ ὁ ἀγαπῶν κίνδυνον ἐν αὐτῷ
peribit. Cor durum grauabi B
ἀπολεῖται. Καρδία σκληρὰ βαρυνθήσε-
tur laborib⁹: τ peccator adiciet
ται πόνοις, καὶ ὁ ἁμαρτωλὸς προσθήσει
peccata sup pctā. In inductiōe
ἁμαρτίας ἐφ' ἁμαρτίαις. Ἐν ἐπαγωγῇ
superbi: nō est sanitas. ei
ὑπερηφάνου, οὐκ ἔστιν ἴασις. Ὁ δ' ἀπο
nera eius eradicabuntur. planta .n.
ρίαι αὐτοῦ ἐκριζωθήσονται. φυτὸν γὰρ
nequitie radicē cōmisit in eo. Cor
πονηρίας ἐρρίζωκεν ἐν αὐτῷ. Καρδία

sapientis cogitabit parabolam: ⁊
συνετοῦ διανοηθήσεται παραβολήν, καὶ
auris auditoris desideriū sapiētis. Igné
οὖς ἀκροατοῦ ἐπιθυμία σοφοῦ. Πῦρ
ardentem extinguet aqua: ⁊
φλογιζόμενον ἀποσβέσει ὕδωρ, καὶ
in elemosynis veniā īpetrabit peccati:
ἐν ἐλεημοσύναις ἐξιλάσεται ἁμαρτί-
⁊ dn̄s qui retribuit grati-
ας, καὶ κύριος ὁ ἀνταποδιδοὺς χάρι
as meminit in posterū: ⁊
A τας μέμνηται εἰς τὰ μετὰ ταῦτα, καὶ
in tp̄e casus sui inueniet
ἐν καιρῷ πτώσεως αὐτοῦ εὑρήσει
firmamētū.
στήριγμα. Ca. 4.

Fili vitam pauperis ne
Τέκνον τὴν ζωὴν τοῦ πτωχοῦ μὴ
defraudes: ⁊ ne ꝑtrahas ocu
ἀποστερήσῃς, καὶ μὴ παρελκύσῃς ὀφ
los indigētes. Aīam esurien-
θαλμοὺς ἐπιδεεῖς. Ψυχὴν πεινῶ-
tem ne tristifices: ⁊ ne ꝑtra
σαν μὴ λυπήσῃς, καὶ μὴ παρελκύ
B has virū in inopia sua. Cor
σῃς ἄνδρα ἐν ἀπορίᾳ αὐτοῦ. Καρ
irritatum ne contur-
δίαν παρωργισμένην μὴ προσταρά-
bes: ⁊ ne ꝓtrahas datū indi
ξῃς, καὶ μὴ παρελκύσῃς δόσιν προσ
gentis. Supplicē ī tribulatiōe positū ne abij-
δεομένου. Ἱκέτην θλιβόμενον μὴ ἀπα
cias: ⁊ ne auertas faci-
ναίνου, καὶ μὴ ἀποστρέψῃς τὸ πρόσω
em tuam ab egeno. Ab ino
πόν σου ἀπὸ πτωχοῦ. Ἀπὸ δεο
pe ne auertas oculum: ⁊
μένου μὴ ἀποστρέψῃς ὀφθαλμόν, καὶ
ne dederis locū homini maledicen
μὴ δῷς τόπον ἀνθρώπῳ καταράσα
C di tibi. Maledicentis .n. tibi in
σθαί σε. Καταρωμένου γάρ σε ἐν
amaritudie aīe sue: deꝑcatiōem
πικρίᾳ ψυχῆς αὐτοῦ, τῆς δεήσεως
eius exaudiet q̄ fecit eū.
αὐτοῦ εἰσακούσεται ὁ ποιήσας αὐτόν.
Amicabilem te fac cōgregationi:
Προσφιλῆ σεαυτὸν ποίει συναγωγῇ,
⁊ magnati humilia caput
καὶ μεγιστᾶνι ταπείνου τὴν κεφαλήν
tuū. Inclina aurem tuā paupi sine
σου. Κλῖνον τὸ οὖς σου πτωχῷ ἀλύ
tristicia: ⁊ responde illi pacifica
πως, καὶ ἀποκρίθητι αὐτῷ εἰρηνικὰ
in māsuetudie. Libera eū q̄ iīuriā patit
ἐν πραΰτητι. Ἐξελοῦ ἀδικούμενον
de manu iniuriantis: ⁊ ne sis impa
ἐκ χειρὸς ἀδικοῦντος, καὶ μὴ ὀλιγοψυ
D tiens cū iudices tu. Esto pupil
χήσῃς ἐν τῷ κρίνειν σε. Γίνου ὀρφα
lo vt pater: ⁊ pro viro
νοῖς ὡς πατήρ, καὶ ἀντὶ ἀνδρὸς τῇ
matri eorū: ⁊ eris vt filius altissimi:
μητρὶ αὐτῶν, καὶ ἔσῃ ὡς υἱὸς ὑψίστου,
⁊ diliget te magis q̄ mater
καὶ ἀγαπήσει σε μᾶλλον ἢ μήτηρ
tua. Sapia filios suos exalta-
σου. Ἡ σοφία υἱοὺς ἑαυτῆς ἀνύψω
uit: ⁊ suscipit inquiren
σε, καὶ ἐπιλαμβάνεται τῶν ζητούν
tes se. Qui diligit illā dili-
των αὐτήν. Ὁ ἀγαπῶν αὐτὴν ἀγα

sapiētis intelligetur in sapia: & auris bo
na audiet cū omni cōcupiscētia sapien
tiā. Sapiens cor & intelligibile abstine-
bit se a peccatis: & in opib⁹ iusticie suc-
cessus habebit. Ignē ardentē extiguit
aq̄ & elemosyna resistit pctis: & deus ꝓ
spector est eius q reddit gr̄am. Meminit
in posteꝝ: & in tp̄e casus sui inueniet fir
mamentum.

Capitulum. 4.

Fili elemosynā pauperis ne defrau-
des: & oculos tuos ne trāsuertas a
paupere. Animā esurientē ne despexe-
ris: & non exasperes pauperem in ino-
pia sua. Cor inopis ne afflixeris: & non
ꝓtrahas datū angustiāti. Rogationem
contribulati ne abiicias: & non auertas
faciem tuā ab egeno. Ab inope ne auer
tas oculos tuos propter iram: & nō re-
linquas querentibus tibi retro maledi
cere. Maledicentis .n. tibi in amaritudie
aīe exaudietur deꝑcatio illius: exaudiet
aūt eū q fecit illuꝫ. Cōgregatiōi paupe
rū affabilē te facito: & p̄sbytero humi-
lia aīam tuam: & magnato humilia ca-
put tuū. Declia pauperi sine tristicia au
rem tuā: & redde debitū tuū: & respon
de illi pacifice in mansuetudine. Libera
eū qui iniuriam patitur de manu su̇pbi:
& non acide feras in aīa tua. In iudicā-
do esto pupillis misericors vt pater: &
pro viro matri illorū: & eris tu velut fi
lius altissimi obediens: & miserebitur
tui magis q̄ꝫ mater. Sapientia filiis suis
vitā inspirat: & suscipit inquirentes se:
& p̄ibit in via iusticie. Et q illaꝫ diligit: di
ligit vitā: & q vigilauerit ad illā: cōplectē
tur placorem eius. Qui tenuerit illam:
vitā hereditabunt: & quo introibit bn̄-
dicet deus. Qui seruiūt ei obsequētes
erunt sancto: & eos q diligunt illam di-
ligit deus. Qui audit illam iudicabit gē
tes: & q intuetur illam p̄manebit confi-
dens. Si crediderit ei hereditabit illam:
& erūt in cōfirmatione creature illoꝝ:
q̄ñ in temptatione ābulat cū eo: & in
primis eligit eum. Timorē & metuꝫ &
ꝓbationem inducet super illū: & crucia
bit illum in tribulatione doctrine sue:
donec temptet eū in cogitationibus su
is: & credat aie illius. Et firmabit illū &
iter adducet directū ad illū: & letificabit il
lū: & denudabit abscōsa sua illi: & the-
saurizabit sup illū sciam & intellectuꝫ
iusticie. Si āt oberrauerit derelinq̄t eū:
& tradet eū in manus inimici sui. Fili cō
serua tp̄s: & deuita a malo. Pro aīa tua
ne cōfūdaris dicere verū. Est .n. cōfusio
adducēs peccatū: & est cōfusio adducēs
gl'iam & gr̄am. Ne accipias faciē aduer-
sus faciē tuā: nec aduersus aīam tuā mē
daciū. Ne reuerearis ꝓximū tuū in ca-
su suo: nec retineas verbū ī tp̄e salutis.
Nō abscōdas sapiaꝫ tuā in decore suo.
In lingua .n. sapia dignoscitur: & sen-
sus & scīa & doctrīa ī verbo sensati: & fir
mamentum in operibus iusticie. Non
cōtradicas verbo veritatis vllo modo:
& de mēdacio īeruditiōis tue cōfūdere.
Non cōnfundaris cōfiter

git vitam: ⁊ vigilantes mane ad illam
πᾷ ζωήν, καὶ οἱ ὀρθρίζοντες πρὸς αὐτὴν
replebuntur leticia. Qui tenue
ἐμπλησθήσονται εὐφροσύνης. Ὁ κρα
rit eam hereditabit gl'iam: ⁊ q̄
τῶν αὐτῆς κληρονομήσει δόξαν, καὶ οὗ
ingressus est bn̄dicit dn̄s. Qui co
εἰσπορεύεται εὐλογεῖ κύριος. Οἱ λα
lunt eam ministrabūt scīō:
τρεύοντες αὐτῇ λειτουργήσουσιν ἁγίῳ,
⁊ diligentes eam diligit domi
καὶ τοὺς ἀγαπῶντας αὐτὴν ἀγαπᾷ κύρι
nus. Qui audit eam iudicabit gentes:
ος. Ὁ ἐπακούων αὐτῆς κρινεῖ ἔθνη,
⁊ q̄ attendit ei habitabit
καὶ ὁ προσέχων αὐτῇ κατασκηνώσει
cōfidens. Si crediderit heredita
πεποιθώς. Ἐὰν ἐμπιστεύσῃ κατακλη
bit illam: ⁊ in possessione
ρονομήσει αὐτήν, καὶ ἐν κατασχέσει
erunt gn̄ationes illoꝝ. Qm̄ per-
ἔσονται αἱ γενεαὶ αὐτῶν. Ὅτι διεστρα
uerse ambulabit cum eo in pri-
μμένως πορεύσεται μετ᾽ αὐτοῦ ἐν πρώ
mis. Timorē ⁊ metū inducet sup
τοις. Φόβον καὶ δειλίαν ἐπάξει ἐπ᾽
eum: ⁊ cruciabit illū in disci
αὐτόν, καὶ βασανίσει αὐτὸν ἐν παι
plina sua: quousq̄ credat
δείᾳ αὐτῆς, ἕως οὗ ἐμπιστεύσῃ τῇ
aie eius: ⁊ temptet eū in
ψυχῇ αὐτοῦ, καὶ πειράσῃ αὐτὸν ἐν
iustificationib⁹ suis. Et rursus
τοῖς δικαιώμασιν αὐτῆς. Καὶ πάλιν
redibit recta ad eū ⁊
ἐπανήξει κατ᾽ εὐθεῖαν πρὸς αὐτὸν καὶ
letificabit illum: ⁊ denudabit illi
εὐφρανεῖ αὐτόν, καὶ ἀποκαλύψει αὐτῷ
absconsa sua. Si oberraue
τὰ κρυπτὰ αὐτῆς. Ἐὰν ἀποπλανη
rit: derelinquet eum: ⁊ tradet
θῇ, ἐγκαταλείψει αὐτόν, καὶ παραδώ
eū in manus casus sui.
σει αὐτὸν εἰς χεῖρας πτώσεως αὐτοῦ.
Conserua tp̄s ⁊ caue a
Συντήρησον καιρὸν καὶ φύλαξαι ἀπὸ
malo: ⁊ ne cōfūdaris ꝓ anima
πονηροῦ, καὶ μὴ αἰσχυνθῇς περὶ τῆς ψυχῆς
tua. Est .n. cōfusio adducēs pec
σου. Ἔστι γὰρ αἰσχύνη ἐπάγουσα ἁ-
catum: ⁊ est cōfusio gl'ia ⁊ gra-
μαρτίαν, καὶ ἔστιν αἰσχύνη δόξα καὶ χά
tia. Ne accipias faciem aduersus
ρις. Μὴ λάβῃς πρόσωπον κατὰ τῆς
aiaꝫ tuam: ⁊ ne cōfūdaris in ca-
ψυχῆς σου, καὶ μὴ ἐντραπῇς εἰς πτῶ
sum tuū. Ne ꝓhibeas smonē in tē-
σίν σου. Μὴ κωλύσῃς λόγον ἐν και
pore salutis: ⁊ ne abscōdas sa
ρῷ σωτηρίας, καὶ μὴ κρύψῃς τὴν σο
pientiaꝫ tuā in decore. In .n. ser
φίαν σου εἰς καλλονήν. Ἐν γὰρ λό
mone cognoscetur sapia: ⁊ disciplia
γῳ γνωσθήσεται σοφία, καὶ παιδεία
in verbis lingue. Ne cōtradicas
ἐν ῥήμασι γλώσσης. Μὴ ἀντίλεγε τῇ
veritati scd'm aliquid: ⁊ de
ἀληθείᾳ κατὰ μηδέν, καὶ περὶ
mendatio ineruditionis tue cō-
ψεύσματος τῆς ἀπαιδευσίας σου ἐν
fundere. Ne confundaris cōfiteri
τράπηθι. Μὴ αἰσχυνθῇς ὁμολογῆσαι

in peccatis tuis: ⁊ ne vim iferas
ἐφ' ἁμαρτίαις σου, καὶ μὴ βιάζου
cursui fluminis. Ne subiicias hoi
ῥοῦν ποταμοῦ. Μὴ ὑποστρώσῃς ἀνθ
fatuo teipsum: ⁊ ne accipias per
μωρῷ σεαυτόν, καὶ μὴ λάβῃς πρό
sonam potentis. Usq; ad mortẽ cer
σωπον δυνάστου. Ἕως θανάτου ἀγώ
ta p veritate: ⁊ dñs
νισαι περὶ τῆς ἀληθείας, καὶ κύριος
deus pugnabit p te. ne sis
ὁ θεὸς πολεμήσει ὑπὲρ σοῦ. μὴ γί
temerari⁹ in lingua tua: ⁊ pi
νου θρασὺς ἐν τῇ γλώσσῃ σου, καὶ νω
ger ⁊ remissus in opibus
θρὸς καὶ παρειμένος ἐν τοῖς ἔργοις
tuis. Ne sis sicut leo in domo
σου. Μὴ ἴσθι ὡς λέων ἐν τῷ οἴκῳ
tua: ⁊ phãtasia pcutiens in ser
σου, καὶ φαντασιοκοπῶν ἐν τοῖς οἰκέ
uis tuis. Ne sit manus tua por
ταις σου. Μὴ ἔστω ἡ χείρ σου ἐκτε
recta ad accipiẽdũ: ⁊ in dan
ταμένη εἰς τὸ λαβεῖν, καὶ ἐν τῷ ἀπο
do collecta.
διδόναι συνεσταλμένη. Ca. 5.

Ne attendas in opibus tuis:
Μὴ ἔπεχε ἐπὶ τοῖς χρήμασί σου,
⁊ ne dixeris sufficiens mihi est ad vitã.
καὶ μὴ εἴπῃς αὐτάρκη μοι ἐστὶν εἰς ζωήν.
Ne sequaris aiaз tuã ⁊ fortitudieз
Μὴ ἐξακολούθει τῇ ψυχῇ σου καὶ τῇ ἰσχύϊ
tuã: vt ãbules in viis cordis tui.
σου, τοῦ πορεύεσθαι ἐν ὁδοῖς καρδίας σου.
Ne dixeris: qs me subiiciet pp̃ter
Μὴ εἴπῃς, τίς με δυναστεύσει διὰ τὰ
opa mea? nã dñs vindicãs vidi
ἔργα μου; ὁ γὰρ κύριος ἐκδικῶν ἐκδι
cabit tuã iniuriam. Ne dixeris pec
κήσει σου τὴν ὕβριν. Μὴ εἴπῃς ἥ
caui: ⁊ qd mihi factũ ẽ triste?
μαρτον, καὶ τί μοι ἐγένετο λυπηρόν;
nam dñs est patiens: non te
ὁ γὰρ κύριός ἐστι μακρόθυμος, οὐ μή σε
dimittet. De ppiciatiõe ne sine tiore
ἀνῇ. Περὶ ἐξιλασμοῦ μὴ ἄφοβος γί
sis in abundantia: ad addendũ pecca
νου ἐν πλεονασμῷ, προσθεῖναι ἁμαρτί
ta super peccata. Et ne dicas
ας ἐφ' ἁμαρτίαις. Καὶ μὴ εἴπῃς ὁ
miseratio ei⁹ multa: multitudinis
οἰκτιρμὸς αὐτοῦ πολύς, τὸ πλῆθος τῶν
pctõꝝ meoꝝ miserebit. mia .n.
ἁμαρτιῶν μου ἐξιλάσεται. ἔλεος γὰρ
⁊ ira apud ipm ppperabit: ⁊ in
καὶ ὀργὴ παρ' αὐτῷ ταχυνεῖ, καὶ ἐπὶ
peccatores requiescet i
τοὺς ἁμαρτωλοὺς καταπαύσει ὁ θυ
ra illius. Ne tardes cõuerti
μὸς αὐτοῦ. Μὴ ἀναμείνῃς ἐπιστρέψαι
ad dñm: ⁊ ne differas de die
ἐπὶ κύριον, καὶ μὴ ὑπερβάλλου ἡμέραν
in diem. Subito .n. egredie
ἐξ ἡμέρας. Ἐξάπινης γὰρ ἐξελεύσε
tur ira domini: ⁊ cũ negligẽs fueris de
ται ὀργὴ κυρίου, καὶ ὡς ἀμελήσεις ἐκ
teretis: ⁊ in tpe vindicte disp
τριβήσῃ, καὶ ἐν καιρῷ ἐκδικήσεως ἐξο
deris. Ne attendas in diuitiis iniu
λῇ. Μὴ ἔπεχε ἐπὶ χρήμασιν ἀδί
stis: nihil .n. pderunt in die indu
κοις, οὐδὲν γὰρ ὠφελήσει ἐν ἡμέρᾳ ἐπα

peccata tua:& ne subiicias te omni homini pro peccato. Noli resistere contra faciem potentis: nec coneris cõtra ictũ fulminis. Pro iusticia agonizare pro anima tua:& vsq; ad mortem certa pro iusticia :& deus expugnabit p te inimicos tuos. Noli citat⁹ esse in lingua tua:& inutilis & remissus in operibus tuis. Noli esse sicut leo in domo tua: euertens domesticos tuos:& opprimens subiectos tibi. Non sit porrecta manus tua ad accipiendum: & ad dandum collecta.

Capitulum. 5.

Noli attendere ad possessiones iniqs: & ne dixeris. est mihi sufficiẽs vita. Nihil.n. proderit in tempore vindicte & obductionis. Ne sequaris in fortitudine tua concupiscentiam cordis tui:& ne dixeris. Quõ potui: aut quis me subiiciet propter facta mea? Deus enim vindicans vĩdicabit. Ne dixeris. Peccaui :& quid mihi accidit triste? Altissimus enim est patiens redditor. De propitiato peccato noli esse sine metu: neq; adiicias peccatum super peccatũ:& ne dicas. Miseratio domini magna est: multitudis peccatoꝝ meorũ miserebitur. Misericordia enim & ira ab illo cito proximant:& in peccatores respicit ira illius. Non tardes conuerti ad dominum:& ne differas de die in diem. Subito enim veniet ira illius :& in tempore vindicte disperdet te. Noli anxius esse in diuitiis iniustis: non enim proderũt tibi in die obductionis & vindicte. Non vẽtiles te in omnem ventum :& non eas in omnem viam. Sic enim omnis peccator pbatur in duplici lingua. Esto firmus in via dñi:& in veritate sensus itui & scia .& psequatur te verbũ pacis & iusticie. Esto mansuetus ad audiẽdũ verbum dei: vt intelligas & cũm sapiã proferes responsum veꝝ. Si est tibi intellect⁹: rñde proximo. sin aũt: sit manus tua super os tuũ : ne capiaris i verbo indisciplinato:& confundaris. Honor & gloria in sermone sensati: lingua vero iprudentis subuersio est ipius. Non appelleris susurro i vita tua: & i lingua tua ne capiaris & confundaris. Super furẽ enim est confusio & penitentia: & denotatio pessima super bilinguem. susurratori ãt odiũ & inimicicia & contumelia. Iustifica pusillum & magnũ similiter.

Capitulum. 6.

Noli fieri pro amico inimicus proxio. Improperium enim & contumeliã malus hereditabit:& omnis peccator iuidus & bilinguis. Non te extollas in cogitatione anime tue velut taurus :ne forte elidatur virtus tua per stulticiam ;& folia tua comedat:& fructus tuos perdat:& relinquaris velut lignum aridum in eremo. Anima enim nequã disperdet qui se habet:& in gaudium inimicis dat illum:& deducet in sortem impiorum. Verbum dulce multiplicat amicos & mitigat iĩmicos: & lingua eucharis in bono homine abundabit. Multi pacifici sint tibi :& consiliari⁹ sit tibi vn⁹ de mille. Si possides amicũ i tẽptatiõe posside eũ:& ne facile credas ei

ctionis. ne vẽtiles in omni vẽto:
γωγῆς. Μὴ λίκμα ἐν παντὶ ἀνέμῳ,
⁊ ne eas in omni semita.
καὶ μὴ πορεύου ἐν πάσῃ ἀτραπῷ.
sic peccator q est bilinguis.
οὕτως ὁ ἁμαρτωλὸς ὁ δίγλωσσος.
Esto firm⁹ in intellectu tuo ⁊ tuto:
Ἴσθι ἐστηριγμένος ἐν συνέσει σου ἀσφα
⁊ vn⁹ sit smo tu⁹. Esto
λεῖ, καὶ εἷς ἔστω ὁ λόγος σου. Γίνου
velox in auditione tua bona: ⁊
ταχὺς ἐν ἀκροάσει σου ἀγαθῇ, καὶ
sit in veritate vita tua: ⁊ in pa
ἔστω ἐν ἀληθείᾳ ἡ ζωή σου, καὶ ἐν μα
tientia loquere respõsum rectũ. A
κροθυμίᾳ φθέγγου ἀπόκρισιν ὀρθήν.
Si est tibi intellect⁹: respõde
Εἰ ἔστι σοι σύνεσις, ἀποκρίθητι τῷ
primo: sĩ ãt nõ: man⁹ tuã sit sup
πλησίον, εἰ δὲ μή, ἡ χείρ σου ἔστω ἐπὶ
os tuum. Gloria ⁊ ignominia i
τῷ στόματί σου. Δόξα καὶ ἀτιμία ἐν
loquela: ⁊ lingua hois casus B
λαλιᾷ, καὶ γλῶσσα ἀνθρώπου πτῶσις
ipi. Ne appelleris susurrator: ⁊
αὐτῷ. Μὴ κληθῇς ψίθυρος, καὶ τῇ
lingue tue ne insidieris. Sup .n.
γλώσσῃ σου μὴ ἐνέδρευε. Ἐπὶ γὰρ τῷ Infra 21.a.
furẽ est ↄfusio nequã: ⁊ dãna
κλέπτῃ ἐστὶν αἰσχύνη μοχθηρά, καὶ κατά Infra 16.b.
tio mala sup bilinguẽ. In Deu.23 d.
γνωσις πονηρὰ ἐπὶ διγλώσσῳ. Ἐν
magno ⁊ in paruo ne ignores ali C
μεγάλῳ καὶ ἐν μικρῷ μὴ ἀγνόει μη Prou. 10.a.⁊. 11.a.
qd.
δὲ ἕν. Ca. 6.

Et pro amico nõ fias inimic⁹.
Καὶ ἀντὶ φίλου μὴ γίνου ἐχθρός.
Nomẽ .n. malũ pudorẽ ⁊ ipro
Ὄνομα γὰρ πονηρὸν αἰσχύνην καὶ ὄνει
periũ hereditabit. Sic pecca
δος κληρονομήσει. Οὕτως ὁ ἁμαρτω
tor bilinguis ignominiã habebit. Ne
λὸς ὁ δίγλωσσος ἀτιμίαν ἕξει. Μὴ D
extollas te in ↄsilio anime tue:
ἐπάρῃς σεαυτὸν ἐν βουλῇ ψυχῆς σου,
ne diripiat vt taur⁹ aia
ἵνα μὴ διαρπαγῇ ὡς ταῦρος ἡ ψυχή
tua. Folia tua comedes
σου. Τὰ φύλλα σου καταφάγεσαι
⁊ fruct⁹ tuos pdes. ⁊
καὶ τοὺς καρποὺς σου ἀπολέσεις, καὶ
dimittes te: velut siccũ lignũ.
ἀφήσεις σεαυτόν, ὡς ξηρὸν ξύλον.
Aia neq̃ disperdet possiden
Ψυχὴ πονηρὰ ἀπολεῖ τὸν κτησάμε A
tẽ se: ⁊ derisũ inimicoꝝ
νον αὐτήν, καὶ ἐπίχαρμα ἐχθρῶν
faciet se. guttur dulce multi
ποιήσει αὐτήν. λάρυγξ γλυκὺς πλη
plicabit amicos suos: ⁊ lingua bñlo
θυνεῖ φίλους αὐτοῦ, καὶ γλῶσσα εὔλα
quẽs multiplicat bonas loqlas. Qui pa
λος πληθυνεῖ εὐπροσήγορα. Οἱ εἰρη
cẽ afferant tibi sint multi: at
νεύοντές σοι ἔστωσαν πολλοί, οἱ δὲ
cõsiliarii tui vn⁹ de mille.
σύμβουλοί σου εἷς ἀπὸ χιλίων.
Si possides amicũ: in tẽptatione posside
Εἰ κτᾶσαι φίλον, ἐν πειρασμῷ κτῆσαι
eũ: ⁊ ne facile credas ei
αὐτόν, καὶ μὴ ταχὺ ἐμπιστεύσῃς αὐτῷ

teipsũ. Est enĩ amic⁹ in tẽpore suo:
Infra. σεαυτόν. Ἔστι γὰρ φίλος ἐν καιρῷ αὐτοῦ,
37.a & nõ pmanebit in die tribula
καὶ οὐ μὴ παραμείνῃ ἐν ἡμέρᾳ θλίψε
tiõis tue. & est amicus q̃ conuertit
ως σου. καὶ ἔστι φίλος μετατιθέμενος
in inimicitiã: & rixã probri
εἰς ἔχθραν, καὶ μάχην ὀνειδισμοῦ
tui reuelabit. Et est amicus
σου ἀποκαλύψει. Καὶ ἔστι φίλος
pticeps mensar: & nõ pma
κοινωνὸς τραπεζῶν, καὶ οὐ μὴ παρα
nebit in die tribulatiõis tue. & in
μείνῃ ἐν ἡμέρᾳ θλίψεώς σου. καὶ ἐν τοῖς
bonis tuis erit vt tu: & in
ἀγαθοῖς σου ἔσται ὡς σύ, καὶ ἐπὶ τοὺς
domesticos tuos fiduciali᷑ aget. Si hu
οἰκέτας σου παρρησιάσεται. Ἐὰν τα
miliat⁹ fuerit erit cõtra te: & a
πεινωθῇς ἔσται κατὰ σοῦ, καὶ ἀπὸ
facie tua abscondet. ab
προσώπου σου κρυβήσεται. ἀπὸ τῶν
inimicis tuis separare: & ab
C ἐχθρῶν σου διαχωρίσθητι, καὶ ἀπὸ τῶν
amicis tuis attende. Amic⁹ fidelis
φίλων σου πρόσεχε. Φίλος πιστὸς
ptectio fortis: at q̃ inuenit illũ inuenit
σκέπη κραταιά, ὁ δὲ εὑρὼν αὐτὸν εὗρε
thesaur. Amici fidelis nõ est cõ
θησαυρόν. Φίλου πιστοῦ οὐκ ἔστιν ἀν
mutatio: & nõ est pond⁹ pulchri
τάλλαγμα, καὶ οὐκ ἔστι σταθμὸς τῆς καλ
tudinis eius. Amic⁹ fidelis medicamẽtũ
λονῆς αὐτοῦ. Φίλος πιστὸς φάρμακον
vite: & q̃ metuũt dñm inue
ζωῆς, καὶ οἱ φοβούμενοι τὸν κύριον εὑρή
nient illũ. Qui timet dñm: diri
σουσιν αὐτόν. Ὁ φοβούμενος κν̄, εὐθύ
get amicitiã eiꝰ: q̃r fm illũ sic
νει φιλίαν αὐτοῦ, ὅτι κατ' αὐτὸν οὕτως
& pximi ei⁹. Fili a iuuẽ
καὶ οἱ πλησίον αὐτοῦ. Τέκνον ἐκ νεό
tute tua elige doctrinã: & vsq; ad
τητός σου ἐπίλεξαι παιδείαν, καὶ ἕως
canos inuenies sapiam: & sustine
1.reg.1. πολιῶν εὑρήσεις σοφίαν, καὶ ἀνάμενε
D bonos fruct⁹ illi⁹. In eni
τοὺς ἀγαθοὺς καρποὺς αὐτῆς. Ἐν γὰρ
opere ipsius exiguũ laborabis:
τῇ ἐργασίᾳ αὐτῆς ὀλίγον κοπιάσεις,
& cito edes de gñationi
καὶ ταχὺ φάγεσαι ἀπὸ τῶν γεννημά
bus illi⁹. Quã aspera est nimiũ
των αὐτῆς. Ὡς τραχεῖά ἐστι σφόδρα
indoctis: & nõ pmanebit in
τοῖς ἀπαιδεύτοις, καὶ οὐκ ἐμμενεῖ ἐν
ea excors. Quasi lapis pbationis
αὐτῇ ἀκάρδιος. Ὡς λίθος δοκιμασίας
fortis erit in eo: & nõ morabit
ἰσχυρὸς ἔσται ἐπ' αὐτῷ, καὶ οὐ χρονιεῖ
pijcere illã. Sapia eni fm
ἀπορρίψαι αὐτήν. Σοφία γὰρ κατὰ
nomẽ ei⁹ est: & nõ multis
τὸ ὄνομα αὐτῆς ἐστι, καὶ οὐ πολλοῖς
est manifesta. Audi fili & col
ἐστι φανερά. Ἄκουσον τέκνον καὶ ἔκ
lige sniam meã: & ne abijcias
A λεξαι γνώμην μου, καὶ μὴ ἀπαναίνου
consiliũ meũ. Et inijce
τὴν συμβουλίαν μου. Καὶ εἰσένεγκαι
pedes tuos in cõpedes il
τοὺς πόδας σου εἰς τὰς πέδας αὐ

teipsum. Est enim amicus secundum tẽpus suum: & non permanebit in die tribulatiõis. Et est amicus qui conuertitur ad inimicitiam: & est amicus qui odium & rixam & conuitia denudabit. Est autem amicus socius mense: & non permanebit in die necessitatis. Amicus si permanserit fixus: erit tibi q̃si coequalis: & ĩ domesticis tuis fiducialiter aget. Si humiliauerit se contra te & a facie tua absconderit se: vnanimem habebis amicitiam bonã. Ab ĩimicis tuis separare: & ab amicis tuis attende. Amic⁹ fidelis protectio fortis: qui autem inuenit illum inuenit thesaurum. Amico fideli nulla est comparatio: & non est digna ponderatio auri & argenti contra bonitatem fidei illius. Amicus fidelis medicamẽtum vite & immortalitatis: & qui metuũt dominum inuenient illum. Qui timet deũ: eque habebit amicitiam bonam: quoniam secundum illum erit amicus illius. Fili a iuuẽtute tua excipe doctrinam: & vsq; ad canos inuenies sapientiam. Quasi is qui arat & qui seminat accede ad eam: & sustine bonos fructus illius. In opere enim ipsi⁹ exiguũ laborabis: & cito edes de generationibus illius. Quam aspera est nimium sapientia indoctis hominibus: & non permanebit in illa excors. Quasi lapidis virtus probatio erit in illis: & non demorabuntur proiicere illam. Sapientia enim doctrine secundum nomen est eius: & non ẽ multis manifesta. Quibus autem cognita est permanet vsq; ad conspectum dei. Audi fili & accipe consilium intellectus: & ne abiicias consilium meum. Inijce pedem tuum in compedes illius: & in torq̃s illius collum tuum. Subiice humerum tuum & porta illam: & ne acidieris vinculis ei⁹. In omni animo tuo accede ad illam: & in omni virtute tua conserua vias eius. Inuestiga illam & manifestabitur tibi: & continens factus ne derelinquas eam. In nouissimis enim inuenies requiem in ea: & conuertetur tibi in oblectationem. Et erunt tibi compedes eius in protectionẽ fortitudinis & bases virtutis: & torques illius in stolam glorie. Decor enim vite ẽ in illa: & vincula illius alligatura salutis. Stola glorie indues eam: & coronam gratulationis impones tibi. Fili si attenderis mihi: disces eam: & si accommodaueris animum tuum: sapiens eris. Si inclinaueris aures tuam excipies doctrinã: & si dilexeris audire: sapiẽs eris. In multitudine presbyterorum prudentium sta: & sapientie illorum ex corde coniungere: vt omnem narrationem dei possis audire: & puerbia laudis non effugiant a te. Et si videris sensatum euigila ad eum: & gradus ostiorum illius exterat pes tuus. Cogitatum tuum habe in preceptis dei: & in mãdatis illius maxime assiduus esto: & ipse dabit tibi cor: & concupiscentia sapientie dabitur tibi.

Capitulum. 7.

NOli facere mala: & non te apprehendent: discede ab iniquo: & deficient mala abs te. Fili ooooooooooooooooooooooooo

lius: & in torquẽ eius col
τῆς, καὶ εἰς τὸν κλοιὸν αὐτῆς τὸν τράχη
lum tuũ. Subijce humer tuũ: & por
λόν σου. Ὑπόθες τὸν ὦμόν σου, καὶ βά
ta illam: & ne sis inimicus
σασον αὐτήν, καὶ μὴ προσοχθίσῃς τοῖς
vinculis eius. In tota aĩa tua
δεσμοῖς αὐτῆς. Ἐν πάσῃ ψυχῇ σου
accede illi: & in tota virtute tua
πρόσελθε αὐτῇ, καὶ ἐν ὅλῃ δυνάμει σου
conserua vias eius. Inuesti
συντήρησον τὰς ὁδοὺς αὐτῆς. Ἐξίχ
ga & quere: & cognoscetur
νευσον καὶ ζήτησον, καὶ γνωσθήσεταί
a te: & continens factus ne relinq̃s
σοι, καὶ ἐγκρατὴς γενόμενος μὴ ἀφῇς
eam. in nouissimis .n. inuenies re
αὐτήν. ἐπ' ἐσχάτων γὰρ εὑρήσεις τὴν ἀνά
quiem eius: & conuertetur tibi in
παυσιν αὐτῆς, καὶ στραφήσεταί σοι εἰς
oblectationẽ. Et erunt tibi cõ
εὐφροσύνην. Καὶ ἔσονταί σοι αἱ πέ
pedes eius in ptectiões fortitudĩs: &
δαι αὐτῆς εἰς σκέπην ἰσχύος, καὶ οἱ
torques illius in stolam glorie. Decor
κλοιοὶ αὐτῆς εἰς στολὴν δόξης. Κόσμος
eni aureus est in ea: & vin
γὰρ χρύσεός ἐστιν ἐπ' αὐτῆς, καὶ οἱ δε
cula illius nexus hyacinthin⁹. Sto
σμοὶ αὐτῆς κλῶσμα ὑακίνθινον. Στο
lam glorie indues eam: & coronam
λὴν δόξης ἐνδύσῃ αὐτήν, καὶ στέφανον
exultationis circumpones tibi.
ἀγαλλιάματος περιθήσεις σεαυτῷ.
Si volueris fili: doctus eris: & si
Ἐὰν θέλῃς τέκνον, παιδευθήσῃ, καὶ ἐὰν
tradideris aĩam tuam: callidus
ἐπιδῷς τὴν ψυχήν σου, πανοῦργος
eris. Si dilexeris audire: recipies
ἔσῃ. Ἐὰν ἀγαπήσῃς ἀκούειν, ἐκδέξῃ
intellectũ. & si iclinaueris aurẽ tuã: sa
σύνεσιν. καὶ ἐὰν κλίνῃς τὸ οὖς σου, σο
piẽs eris. In multitudĩe pbsyteror sta:
φὸς ἔσῃ. Ἐν πλήθει πρεσβυτέρων στῆθι,
& q̃ sapiẽs: ipsi coniungere.
καὶ τίς σοφός, αὐτῷ προσκολλήθητι.
Omnẽ narrationẽ diuinã cupe audire:
Πᾶσαν διήγησιν θείαν θέλε ἀκροᾶσθαι,
& puerbia intellectus nõ effugiant
καὶ παροιμίαι συνέσεως μὴ ἐκφευγέτω
te. Si videris vir prudẽtẽ mane sur
σάν σε. Ἐὰν ἴδῃς ἄνδρα συνετόν, ὄρθρι
ge ad eũ: & gradus ostior illi⁹
ζε πρὸς αὐτόν, καὶ βαθμοὺς θυρῶν αὐτοῦ
deterat pes tu⁹. Cogita in
ἐκτριβέτω ὁ πούς σου. Διανοοῦ ἐν
pceptis dñi cõsũmate: &
τοῖς προστάγμασι κυρίου τελείως, καὶ
in mãdatis illius meditare. sem
ἐν ταῖς ἐντολαῖς αὐτοῦ μελέτα δια
per. ipse firmabit cor tuum:
παντός. αὐτὸς στηρίξει τὴν καρδίαν σου,
& cõcupiscẽtia sapie dabitur
καὶ ἡ ἐπιθυμία τῆς σοφίας δοθήσεταί
tibi.
σοι.

Ca. 7.

NE facias mala: & nõ te com
Μὴ ποίει κακά, καὶ οὐ μή σε κα
phendent mala. Discede ab iniquo:
ταλάβῃ κακά. Ἀπόστηθι ἀπὸ ἀδίκου,
& declinabit a te peccatũ. Fili
καὶ ἐκκλινεῖ ἀπὸ σοῦ ἁμαρτία. Υἱὲ

ne femines in sulcis iniusticie: ⁊ nō
μὴ σπεῖρε ἐπ᾽ αὔλακας ἀδικίας, καὶ οὐ
metes ea septupla. ne q̄ras
μὴ θερίσεις αὐτὰ ἑπταπλάσια. μὴ ζήτει
a dño ducatum: neq̄ a
παρὰ κυρίου ἡγεμονίαν, μηδὲ παρὰ
rege cathedram glorie. Ne te iustifices
βασιλέως καθέδραν δόξης. Μὴ δικαιοῦ
coram dño: ⁊ apud regem ne
ἔναντι κυρίου, καὶ παρὰ βασιλεῖ μὴ
videaris sapiēs. Ne q̄ras fieri iudex:
σοφίζου. Μὴ ζήτει γενέσθαι κριτής,
⁊ non valebis tollere iniusticias. Ne
καὶ οὐκ ἰσχύσεις ἐξᾶραι ἀδικίας. Μή
quādo ꝑtimescas a facie poten
ποτε εὐλαβηθῇς ἀπὸ προσώπου δυνά
tis: ⁊ pones scandalum in rectitu-
στου, καὶ θήσεις σκάνδαλον ἐν εὐθύτη
dine tua. Ne pecces in mltitudine ciui
τί σου. Μὴ ἁμάρτανε εἰς πλῆθος πό
tatis: ⁊ ne immittas te
λεως, καὶ οὐ μὴ καταβάλῃς σεαυτὸν
in turba. Ne alliges bis
ἐν ὄχλῳ. Μὴ καταδεσμεύσῃς δὶς
peccatum: in eni vno nō innocēs eris.
ἁμαρτίαν, ἐν γὰρ μιᾷ οὐκ ἀθῷος ἔσῃ.
Ne dicas: mltitudinē munerū meorū
Μὴ εἴπῃς, τῷ πλήθει τῶν δώρων μου
inspiciet: ⁊ cū obtulero
ἐπόψεται, καὶ ἐν τῷ προσενέγκαι
ego deo altissimo suscipiet. Ne
με θεῷ ὑψίστῳ προσδέξεται. Μὴ
sis pusillanimis in oratione
ὀλιγοψυχήσῃς ἐν τῇ προσευχῇ-
tua: ⁊ elemosynam facere ne ne-
σου, καὶ ἐλεημοσύνην ποιῆσαι μὴ πα
glexeris. Ne derideas hominem exītē
ρίδῃς. Μὴ καταγέλα ἄνθρωπον ὄντα
in amaritudīe aīe sue: est eni qui
ἐν πικρίᾳ ψυχῆς αὐτοῦ, ἔστι γὰρ ὁ τα
hūiliat ⁊ exaltat. Ne ares
πεινῶν καὶ ἀνυψῶν. Μὴ ἀροτρία
mēdaciū in fratre tuo: neq̄ amico
ψεῦδος ἐπ᾽ ἀδελφῷ σου, μηδὲ φίλῳ
simile facias. Ne velis mentiri oēe
τὸ ὅμοιον ποίει. Μὴ θέλε ψεύδεσθαι πᾶν
mēdaciū: nā assiduitas eius nō
ψεῦδος, ὁ γὰρ ἐνδελεχισμὸς αὐτοῦ οὐκ
in bonum. Ne sis verbos⁹ in mltitudīe
εἰς ἀγαθόν. Μὴ ἀδολέσχει ἐν πλήθει
ꝑsbyterorum: ⁊ ne iteres ver-
πρεσβυτέρων, καὶ μὴ δευτερώσῃς λό-
bū in oratione tua. Ne oderis labo
γον ἐν προσευχῇ σου. μὴ μισήσῃς ἐπί
riosum opus ⁊ rusticationē ab altis
πονον ἐργασίαν καὶ γεωργίαν ὑπὸ ὑψί
simo creatam. Ne computes te
στου ἐκτισμένην. Μὴ προσλογίζου σε
ipm in mltitudine pctōꝝ. Memēto
αὐτὸν ἐν πλήθει ἁμαρτωλῶν. Μνήσθη
qm̄ ira non tardabit. Humilia
τι ὅτι ὀργὴ οὐ χρονιεῖ. Ταπείνωσον
valde animā tuam: qm̄ vindi
σφόδρα τὴν ψυχήν σου, ὅτι ἐκδίκη
cta impiī ignis ⁊ vermis. Ne cō-
σις ἀσεβοῦς πῦρ καὶ σκώληξ. Μὴ ἀλ
mutes amicū indifferenter scd̄m aliqd:
λάξῃς φίλον ἀδιαφόρου κατὰ μηδὲ ἕν,
neq̄ fratrem legitimū in auro sa-
μηδὲ ἀδελφὸν γνήσιον ἐν χρυσίῳ σου
phir. Ne discedas a muliere sapiēte ⁊
φείρ. Μὴ ἀστόχει γυναικὸς σοφῆς καὶ

non femines mala in sulcis iniusticie: & non metes ea in septuplū. Noli querere ab homine ducatū: neq̄ a rege cathedrā honoris. Non te iustifices āte deū: qm̄ agnitor cordis ip̄e est: & penes regem noli velle videri sapiens. Noli q̄re re fieri iudex nisi valeas virtute irrūpe iniq̄tates: ne forte extimescas faciē potētis: & ponas scandalū in agilitate tua. Nō pecces in multitudine ciuitatis: nec te imittas in ppl'z: neq̄ alliges duplicia pctā. Nec eni i vno eris immunis. Noli eē pusillanimis iaīo tuo. Exorare & facere elemosynā ne despicias. Ne dicas in multitudine munerum meoꝝ respiciet deus: & offerente me deo altissimo munera mea suscipiet. Non irrideas hominem in amaritudine anime: est enim q humiliat & exaltat circumspector deus. Noli amare mendaciū aduersus fratrē tuū: neq̄ in amicū similiter facias. Noli velle mentiri omne mendaciū: assiduitas eni illius non est bona. Noli verbosus esse in multitudine presbyterorū: & nō iteres verbum in oratione tua. Nō oderis laboriosa opera & rusticationē creatā ab altissimo. Non te reputes in multitudine indisciplinatoꝝ. Memēto ire: qm̄ non tardabit. Humilia valde spiritū tuū: qm̄ vindicta carnis ipii ignis & vermis. Noli preuaricari in amicum pecuniā differentē: neq̄ fratrē charissimū auro spreueris. Noli discedere a muliere sensata & bona: quā sortitus es in timore dñi: grā eni verecundie illius sup aurum. Nō ledas seruū in veritate operantem: neq̄ mercenariū dantē animā suam. Seruus sensatus sit tibi dilectus quasi anima tua: nō defraudes illum libertate: neq̄ inopem derelinquas illū. Pecora tibi sunt: attende illis: & si sunt vtilia perseuerēt apud te. Filii tibi sūt: erudi illos: & curua illos a pueritia eoꝝ. Filie tibi sunt: serua corpus illarum: & non ostendas hilarem faciem tuam ad illas. Trade filiam: & grande opus feceris: et homini sensato da illam. Mulier si est tibi secundum animam tuam: nō proiicias illam: & odibili non credas te in toto corde tuo. Honora patrē tuū: & gemitus matris tue ne obliuiscaris. Memento qm̄ nisi per illos natus non fuisses: & retribue illis quomodo & illi tibi. In tota anima tua time dñm: & sacerdotes illius sanctifica. In omni virtute dilige eum qui te fecit: & ministros eius ne derelinquas. Honora deum ex tota anima tua: & honorifica sacerdotes: & propurga te cū brachiis. Da illis partem sicut mandatum est tibi primitiarū et purgationis: & de negligentia tua purga te cum paucis. Datū brachiorū tuorum: & sacrificium sanctificationis offeres dño: & initia sanctoꝝ: & pauperi porrige manū tuā: vt ꝑficiatur propitiatio & bñdictio tua. grā dat⁹ i cōspectu oīs viuētis: & mortuo non ꝓhibeas gratiam. Non desis plorantibus in cōsolatione: & cum lugentibus ambula. Nō te pigeat visitare infirmum: ex his enim in dilectione firmaberis. ooooooo

bona: nā grā eius sup au-
ἀγαθῆς, ἡ γὰρ χάρις αὐτῆς ὑπὲρ τὸ χρυ
rum. Ne ledas seruum operantem in
σίον. Μὴ κακώσῃς οἰκέτην ἐργαζόμενον ἐν
veritate: neq̄ mercenariū dātem ani-
ἀληθείᾳ, μηδὲ μίσθιον διδόντα τὴν ψυ
mā suam. Seruū prudētē diligat
χὴν αὐτοῦ. Οἰκέτην συνετὸν ἀγαπά
tua aīa: ne defraudes illū liber
τω σου ἡ ψυχή, μὴ στερήσῃς αὐτὸν ἐλευ
tate. pecora tibi sūt: attende illis:
θερίας. κτήνη σοι ἐστίν, ἐπισκέπτου αὐτά,
⁊ si sunt tibi vtilia: ꝑmaneāt apd̄ te.
καὶ εἰ ἔστι σοι χρήσιμα, ἐμμενέτω σοι.
Filij tibi sunt: erudi illos: ⁊
Τέκνα σοι ἐστί, παίδευσον αὐτά, καὶ
curua a iuuētute collum eo-
κάμψον ἐκ νεότητος τὸν τράχηλον αὐ-
rum. filie tibi sunt: attende B
τῶν. θυγατέρες σοι εἰσί, πρόσεχε τῷ
corpori earum: ⁊ ne hilarē ostēdas ad
σώματι αὐτῶν, καὶ μὴ ἱλαρύνῃς πρὸς
illas faciem tuam. Trade fi-
αὐτὰς τὸ πρόσωπόν σου. Ἔκδου θυ
liam: ⁊ perfeceris opus magnū:
γατέρα, καὶ ἔσῃ τετελεκὼς ἔργον μέγα,
⁊ homini prudēti da illam.
καὶ ἀνδρὶ συνετῷ δώρησαι αὐτήν.
Uxor tibi est scd̄m animā: ne abiici-
Γυνή σοι ἐστὶ κατὰ ψυχήν, μὴ ἐκβά-
as eam: odibili autē ne tradas te-
λῃς αὐτήν, μισουμένῃ δὲ μὴ ἐμπιστεύσῃς σε
ipm. In toto corde honora pa
αυτόν. Ἐν ὅλῃ καρδίᾳ δόξασον τὸν πα
trem tuū: ⁊ matris doloꝝ gt⁹ ne obli-
τέρα σου, καὶ μητρὸς ὠδῖνας μὴ ἐπι-
uiscaris. memēto q̄ ꝑpt eos natus es: C
λάθῃ. μνήσθητι ὅτι δι᾽ αὐτῶν ἐγεννήθης,
⁊ qd̄ retribues eis: sicut ip Infra.
καὶ τί ἀνταποδώσεις αὐτοῖς, καθὼς αὐ 33.d
si tibi. In tota aīa tua cole
τοί σοι. Ἐν ὅλῃ ψυχῇ σου εὐλαβοῦ τὸν
dñm: ⁊ sacerdotes eius mirare.
κύριον, καὶ τοὺς ἱερεῖς αὐτοῦ θαύμαζε.
In tota virtute dilige eū q̄ fecit Infra.
Ἐν ὅλῃ δυνάμει ἀγάπησον τὸν ποιήσαν 30.b.
te: ⁊ ministros eius ne
τά σε, καὶ τοὺς λειτουργοὺς αὐτοῦ μὴ
derelinquas. Time dñm: ⁊ ho
ἐγκαταλίπῃς. Φοβοῦ τὸν κύριον, καὶ δό-
nora sacerdotē: ⁊ da partem ei si
ξασον ἱερέα, καὶ δὸς τὴν μερίδα αὐτῷ κα
cut mādatū est tibi. Primitias: ⁊
θὼς ἐντέταλταί σοι, Ἀπαρχήν, καὶ
de delicto ⁊ donū brachio
περὶ πλημμελείας καὶ δόσιν βραχιό- ē.3.b
rū: ⁊ sacrificiū sctificatiōis ⁊ primitias D
νων, καὶ θυσίαν ἁγιασμοῦ καὶ ἀπαρχὴν
sctōꝝ: ⁊ pauperi porrige manum
ἁγίων, καὶ πτωχῷ ἔκτεινον τὴν χεῖρά
tuā: vt ꝑficiatur bñdictio tua. grā
σου, ἵνα τελειωθῇ ἡ εὐλογία σου. χάρις
doni in cōspectu omnis viuentis: ⁊ in
δόματος ἔναντι παντὸς ζῶντος, καὶ ἐπὶ
mortuo ne ꝓhibueris grām. Ne de
νεκρῷ μὴ ἀποκωλύσῃς χάριν. Μὴ ὑστέ
sis plorantibus: ⁊ cum lugenti
ρει ἀπὸ κλαιόντων, καὶ μετὰ πενθούν-
bus luge. Ne te pigeat visitare
των πένθησον. Μὴ ὄκνει ἐπισκέπτεσθαι
infirmū: ex eni talibus diligeris.
ἄρρωστον, ἐκ γὰρ τῶν τοιούτων ἀγαπηθήσῃ.

In oībus sermonib9 tuis memorare
Εν πᾶσι τοῖς λόγοις σου μιμνήσκου τὰ
nouissima tua: ꝛ in seculū nō
ἔσχατά σου, καὶ εἰς τὸν αἰῶνα οὐχ
A peccabis.
ἁμαρτήσεις. Ca. 8.
Infra. 31.a. NE litiges cū hoīe po
ΜΗ διαμάχου μετὰ ἀνθρώπου δυ
tente: ne forte incidas in manus
νάςου, μήποτε ἐμπέσῃς εἰς τὰς χεῖρας
illius. Ne cōtendas cū hoīe locu
αὐτοῦ. Μὴ ἔριζε μετὰ ἀνθρώπου πλου
plete: ne forte contra trahat tuū pond9.
σίου, μήποτε ἀντιςήσει σου τὴν ὁλκήν.
Multos enī pdidit aurū ꝛ
B Πολλοὺς γὰρ ἀπώλεσε τὸ χρυσίον καὶ
corda regū inclinauit. Ne li-
Infra. 15.d. καρδίας βασιλέων ἐξέκλινε. Μὴ δια
tiges cū hoīe loquace: ꝛ
μάχου μετὰ ἀνθρώπου γλωσσώδους, καὶ
ne strues sup ignē illi9 ligna.
μὴ ἐπισωρεύσῃς ἐπὶ τὸ πῦρ αὐτοῦ ξύλα.
Ne ludas cū indocto: ne inho
Μὴ πρόσπαιζε ἀπαιδεύτῳ, ἵνα μὴ ἀτι
norent maiores tui. Ne iproperes
μάζωνται οἱ πρόγονοί σου. Μὴ ὀνείδιζε
hominī auertenti se a peccato:
C ἄνθρωπον ἐπιςρέφοντα ἀπὸ ἁμαρτίας,
memēto q oēs sum9 in increpa
μνήσθητι ὅτι πάντες ἐσμὲν ἐν ἐπιτι
tionib9. ne inhonores hoiem in sene
μίοις. μὴ ἀτιμάσῃς ἄνθρωπον ἐν γή
ctute sua: ꝛ enī ex nobis senescunt.
ρᾳ αὐτοῦ, καὶ γὰρ ἐξ ἡμῶν γηράσκουσι.
Ne gaudeas in mortuo inimicissi
D Μὴ ἐπίχαιρε ἐπὶ νεκρῷ τῷ ἐχθρστά
mo tuo: memēto q oēs mori
τῳ σου, μνήσθητι ὅτι πάντες τελευ
mur. ne despicias narrationē sapiētū:
τῶμεν. μὴ παρίδῃς διήγημα σοφῶν,
ꝛ in puerbiis eorū cōuersa
καὶ ἐν ταῖς παροιμίαις αὐτῶν ἀναςρέ
re. Quā ab ipis disces disci
φου. Οτι παρ' αὐτῶν μαθήσῃ παι
plinā: ꝛ seruire magnatib9 facili
δείαν, καὶ λειτουργῆσαι μεγιςᾶσιν εὐμα
ter. ne discedas a narratione senioꝝ:
ρῶς. μὴ ἀςόχει διηγήματος γερόντων,
A ꝛ enī ipi didicerūt a patri-
καὶ γὰρ αὐτοὶ ἔμαθον παρὰ τῶν πατέ
bus suis: qm̄ ab illis disces intel
ρων αὐτῶν, ὅτι παρ' αὐτῶν μαθήσῃ σύ
lectū: ꝛ in tēpore necessitatis dare
νεσιν, καὶ ἐν καιρῷ χρείας δοῦναι
respōsum. Ne accēdas carbones pecca
ἀπόκρισιν. Μὴ ἔκκαιε ἄνθρακας ἁμαρ
toris: ne incēdaris in igne flam
τωλοῦ, μὴ ἐμπυρισθῇς ἐν πυρὶ φλο
B me illi9. Ne exurgas a facie
γὸς αὐτοῦ. Μὴ ἐξαναςῇς ἀπὸ προσώπου
cōtumeliosi: ne insideat sicut insidie
ὑβριςοῦ, ἵνα μὴ ἐγκαθίσῃ ὡς ἔνεδρον τῷ
ori tuo. Ne feneretis hoī fortio
Puer. ςόματί σου. Μὴ δανείσῃς ἀνδρὶ ἰσχυρο
ri te: ꝛ si feneraueris: q̄si q̄ perdi
τέρῳ σου, καὶ ἐὰν δανείσῃς, ὡς ἀπολωλε
dit esto. ne spōdeas sup virtutē tuā:
κὼς γίνου. μὴ ἐγγυήσῃ ὑπὲρ δύναμίν σου,
ꝛ si spopōderis: q̄si solutur9 cogita.
καὶ ἐὰν ἐγγυήσῃ, ὡς ἀποτίσων φρόντισον.
Ne iudices cōtra iudicē: scd̄m enī opinio
Μὴ δικάζου κατὰ κριτοῦ, κατὰ γὰρ τὴν δό

In oībus opibus tuis memorare nouissima tua:& in eternū non peccabis.

Capitulum octauum.

NOn litiges cū homine potente:ne forte incidas in manus illius. Non cōtendas cū viro locuplete:ne forte cōtra te constituat litē tibi.Multos enim pdidit aurū & argentū:et vsq3 ad cor regū extendit & cōuertit. Nō litiges cū homine linguato:& nō strues in igne3 illi9 ligna.Nō cōmūices hoī indocto ne male de pgenie tua loquatur.Ne despicias hoiem auertentē se a pctō:neq3 improperes ei.Memēto qm̄ oēs in corruptione sumus.Ne spernas hoie3 in sua senectute:et enim ex nobis senescunt. Noli de mortuo inimico tuo gaudere: sciens qm̄ oēs morimur:& in gaudium volum9 venire.Ne despicias narrationes p̄sbyterorū sapiētiū:& in puerbiis eorū conuersare.Ab ipis em̄ disces sapientiā & doctrinā intellect9:& seruire magnatis sine querela:Non te p̄tereat narratio seniorū:ipi enim didicerunt a patrib9 suis.Qm̄ ab ipis disces intellectū:& in tēpore necessitatis dabis respōsum.Non incēdas carbones pctōrū arguēs eos:& ne incēdaris flāma ignis pctōrum illorū.Ne cōtra faciē sies contumeliosi: ne sedeat q̄si insidiator ori tuo.Noli fenerari homini fortiori te:q si feneraueris quasi perditū habe. Non spōdeas sup virtute tuā:q si spoponderis: q̄si restituens cogita.Nō iudices cōtra iudicē:qm̄ scd̄m quod iustū est iudicat.Cū audace non eas in via:ne forte grauet mala sua in te.Ipe em̄ scd̄m volūtatē suā vadit:& simul cū stultitia ipi9 peries.Cū iracūdo nō facias rixā: & cū audace nō eas in desertū:qm̄ quasi nihil est ante illū sanguis:& vbi nō est adiutoriū elidet te.Cum fatuis cōsiliū nō habeas: nō eī poterūt diligere nisi q̄ eis placēt.Corā extraneo ne facias cōsiliū: nescis em̄ qd pariet.Nō oī hoī cor tuu3 manifestes:ne forte inferat tibi gratiā falsam:et cōuicietur tibi. Ca.9.

NOn zeles mulierē sin9 tui:ne ostendat sup te maliciā doctrine nequā. Nō des mulieri potestatē aīe tue: ne ingrediatur in virtute tua & cōfundaris. Ne respicias mulierē multiuolā:ne forte incidas in laq̄os illi9.Cū saltatrice ne assidu9 sis:nec audias illā:ne forte peas in efficacia illi9.Virginē ne conspicias: ne forte scandalizeris in decore illius. Ne des fornicariis aīam tuā in vllo:ne pdas te & hereditatē tuā.Noli circunspicere in vicis ciuitatis:nec oberraueris in plateis illius. Auerte faciē tuā a muliere cōpta:& ne circunspicias speciem alienam.Propter speciē mulieris multi perierūt:& ex hoc concupiscētia quasi ignis exardescit.Oīs mulier q̄ est fornicaria : quasi sterc9 in via ab oībus p̄tereuntib9 cōculcabitur.Speciē mulieris aliene multi āmirati reprobi facti sunt: colloquiū enim illius quasi ignis exardescit.Cum aliena muliere non sedeas omnino:nec accumbas cū ea super cubitum:& non altercaris cū illa in vino:

nē eius iudicabit eū. cū auda
ξαν αὐτοῦ κρινοῦσιν αὐτόν. μετὰ τολμη
ce ne eas in via: ne graue
ροῦ μὴ πορεύου ἐν ὁδῷ, ἵνα μὴ βαρύνη
tur cōtra te: ipe enī scd̄m volūtatē
ται κατὰ σοῦ, αὐτὸς γὰρ κατὰ τὸ θέλημα
suā faciet: ꝛ cū stultitia ipius
αὐτοῦ ποιήσει, καὶ τῇ ἀφροσύνῃ αὐτοῦ
simul pibis. Cū iracūdo ne feceris
συναπολῇ. Μετὰ θυμώδους μὴ ποιήσῃς
rixā: ꝛ ne eas cū eo in de
μάχην, καὶ μὴ πορεύου μετ' αὐτοῦ τὴν ἔρη
sertū. Sic nihil in oculis eius sanguis:
μον. Οὕτως οὐδὲν ἐν ὀφθαλμοῖς αὐτοῦ αἷμα,
ꝛ vbi nō est adiutoriū deiiciet te
καὶ ὅπου οὐκ ἔςι βοήθεια καταβαλεῖ σε
illic. Cū fatuo nō habeas cōsiliū: nō
ἐκεῖ. Μετὰ μωροῦ μὴ συμβουλεύου, οὐ
enī poterit verbū celare. Corā extra
γὰρ δυνήσεται λόγον ςέξαι. Ενώπιον ἀλλο
neo ne facias occultū: nō enī cognos
τρίου μὴ ποιήσῃς κρυπτόν, οὐ γὰρ γινώσ
cis qd pariet. Omni hoī ne
κεις τί τέξεται. παντὶ ἀνθρώπῳ μὴ
manifestes cor tuū: ꝛ ne refe
ἔκφαινε τὴν καρδίαν σου, καὶ μὴ ἀνα
rat tibi grām falsam.
φερέτω σοι χάριν ψευδῆ. Ca.9.
NE zeles mulierē sinus tui: ne
ΜΗ ζήλου γυναῖκα τοῦ κόλπου σου, μη
q ostēdas in te disciplinā malā.
δὲ διδάξῃς ἐπὶ σεαυτὸν παιδείαν πονηράν.
Ne dederis mulieri aīam tuā: vt ascēdat
Μὴ δῷς γυναικὶ τὴν ψυχήν σου, ἐπιβῆναι
ipa sup aīam tuā. Ne occur
αὐτὴν ἐπὶ τὴν ψυχήν σου. Μὴ ἀπάν
ras mulieri meretrici: ne forte inci
τα γυναικὶ ἑταιριζομένῃ, μήποτε ἐμπέ
das in laqueos illius: cū
σῃς εἰς τὰς παγίδας αὐτῆς, μετὰ
cātatrice ne assidu9 sis: ne forte
ψαλλούσης μὴ ἐνδελέχιζε, μήποτε
capiaris in exercitiis eius.
ἁλῷς ἐν τοῖς ἐπιτηδεύμασιν αὐτῆς.
Virginē ne cōsideres: ne forte
Παρθένον μὴ καταμάνθανε, μήποτε
scandalizeris in penis eius.
σκανδαλισθῇς ἐν τοῖς ἐπιτιμίοις αὐτῆς.
Ne dederis scortis aīam tuā: ne
Μὴ δῷς πόρναις τὴν ψυχήν σου, ἵνα μὴ
perdas hereditatē tuā. Ne circūs
ἀπολέσῃς τὴν κληρονομίαν σου. Μὴ περι
picias in vicis ciuitatis: ꝛ in de
βλέπου ἐν ῥύμαις πόλεως, καὶ ἐν τοῖς ἐρή
sertis illi9 ne erres. Auerte ocu-
μοις αὐτῆς μὴ πλανῶ. Απόςρεψον ὀφθαλ
lū a muliere formosa: ꝛ ne consi
μὸν ἀπὸ γυναικὸς εὐμόρφου, καὶ μὴ κατα
deres speciē alienā. In enī spe
μάνθανε κάλλος ἀλλότριον. Εν γὰρ κάλ
cie mulieris multi errauerunt: ꝛ
λει γυναικὸς πολλοὶ ἐπλανήθησαν, καὶ
ex hoc amicitia vt ignis accendit: ꝛ
ἐκ τούτου φιλία ὡς πῦρ ἀνακαίεται, καὶ
ne accubueris in vlnis cū ea.
μὴ κατακλιθῇς ἐπ' ἀγκαλῶν μετ' αὐτῆς.
Cum cōiugata muliere ne sedeas
Μετὰ ὑπάνδρου γυναικὸς μὴ κάθου
omnino: ꝛ ne cōuerseris
τοσύνολον, καὶ μὴ συμβολοκοπήσῃς
cū ea in vino. Ne forte declinet
μετ' αὐτῆς ἐν οἴνῳ. Μήποτε ἐκκλίνῃ ἡ

aia tua in illā: ⁊ spū
ψυχή σου ἐπ' αὐτήν, καὶ τῷ πνεύματί
tuo labaris in ꝑditionē: ne derelin
σου ὀλισθήσῃς εἰς ἀπώλειαν, μὴ ἐγκατα
quas amicū antiquū. nā nouus
λίπῃς φίλον ἀρχαῖον· ὁ γὰρ πρόσφατος
nō est equalis illi. Uinū nouū: ami
οὐκ ἔστιν ἐπίσης αὐτῷ. Οἶνος νέος, φί
cus nou⁹: si inueterat⁹ fuerit cū leticia
λος νέος, ἐὰν παλαιωθῇ μετ' εὐφροσύνης
bibes illud. ne imiteris gloriā pecca
πίεσαι αὐτόν. μὴ ζηλώσῃς δόξαν ἁμαρ
toris: nō eṁ nosti q̄ est subuer
τωλοῦ, οὐ γὰρ οἶδας τίς ἔσται ἡ κατα
sio ei⁹. ne placeas tibi appro
στροφὴ αὐτοῦ. μὴ εὐδοκήσῃς εὐδο
bationib⁹ impioꝝ. memēto ꝙ vsqȝ ad
κίαις ἀσεβῶν. μνήσθητι ὅτι ἕως
inferos nō iustificabunt. Lōge abesto
ᾅδου οὐ μὴ δικαιωθῶσι. Μακρὰν ἄπεχε
ab hoīe q̄ potestatē habet occi
ἀπὸ ἀνθρώπου ὃς ἐξουσίαν ἔχει τοῦ φο
dendi: ⁊ nō suspicaberis timorē mor
νεύειν, καὶ οὐ μὴ ὑποπτεύσῃς φόβον θα
tis. Et si accesseris ne er
νάτου. Καὶ ἐὰν προσέλθῃς μὴ πλημμε
res: ne auferat vitā tuā
λήσῃς, ἵνα μὴ ἀφέληται τὴν ζωήν σου
continuo. Scito ꝙ in medio
παραχρῆμα. Ἐπίγνωθι ὅτι ἐν μέσῳ
laqueoꝝ ꝑtransis: ⁊ super pinacula
παγίδων διαβαίνεις, καὶ ἐπὶ ἐπάλξε
ciuitatis deābulas. Scdm
ων πόλεως περιπατεῖς. Κατὰ τὴν
virtutē tuā coniecta de ꝓximo: ⁊ cū
ἰσχύν σου στόχασαι τοῦ πλησίον, καὶ με
sapiētib⁹ ꝯsiliū fac: cū ꝓudētib⁹ sit
τὰ σοφῶν βουλεύου, μετὰ συνετῶν ἔστω
disputatio tua: ⁊ ois narratio
ὁ διαλογισμός σου, καὶ πᾶσα διήγησις
tua in lege altissimi. Uiri iusti
σου ἐν νόμῳ ὑψίστου. Ἄνδρες δίκαιοι
sint cōuiue tui: ⁊ in timore
ἔστωσαν σύνδειπνοί σου, καὶ ἐν φόβῳ
dñi sit gloriatio tua. In ma
κυρίου ἔστω τὸ καύχημά σου. Ἐν χει
nu artificū opus laudabit: ⁊
ρὶ τεχνιτῶν ἔργον ἐπαινεσθήσεται, καὶ
princeps populi sapiēs in s̄mone suo.
ὁ ἡγούμενος λαοῦ σοφὸς ἐν λόγῳ αὐτοῦ.
Terribilis in ciuitate sua homo liguosus
Φοβερὸς ἐν πόλει αὐτοῦ ἀνὴρ γλωσσώδης,
⁊ petulās in verbo suo odio erit.
καὶ ὁ προπετὴς ἐν λόγῳ αὐτοῦ μισηθήσεται.
Iudex sapiēs docet
Κριτὴς σοφὸς παιδεύσει τὸν C. 10.
ppl'm suū: ⁊ pncipatus prudētis ꝓten
λαὸν αὐτοῦ, καὶ ἡγεμονία συνετοῦ τεταγ
sus erit. s̄m iudicē ppl'i:
μένη ἔσται. κατὰ τὸν κριτὴν τοῦ λαοῦ,
sic ⁊ ministri eius. ⁊ s̄m
οὕτως καὶ οἱ λειτουργοὶ αὐτοῦ. καὶ κατὰ
gubernatorē ciuitatis: oēs
τὸν ἡγούμενον τῆς πόλεως, πάντες οἱ
inhabitātes eā. Rex insi
κατοικοῦντες αὐτήν. Βασιλεὺς ἀπαί
piēs ꝑdet ppl'm suū: ⁊ ciui
δευτος ἀπολεῖ τὸν λαὸν αὐτοῦ, καὶ πό
tas habitabit in intellectu potentiū.
λις οἰκισθήσεται ἐν συνέσει δυναστῶν.
In manu dñi potestas terre: ⁊
Ἐν χειρὶ κυρίου ἡ ἐξουσία τῆς γῆς, καὶ

ne forte declinet cor tuum in illā: & sanguine tuo labaris in perditionē. Ne derelinquas amicum antiquū: nouus eṁ non erit similis illi. Vinum nouū amic⁹ nouus. Veterascat: & cum suauitate bibas illud. Non zeles gloriā et opes peccatoris: nō enim scis que futura sit illi⁹ subuersio. Non placeat tibi iniuria iniustorum: sciens quoniā vsqȝ ad inferos non placebit impius. Longe abesto ab homine potestatē habente occidendi et non suspicaberis timorem mortis. Et si accesseris ad illū noli aliquid committere: ne forte auferat vitam tuā. Cōmunionem mortis scito quoniā in medio laqueorum ingredieris: & super dolentium arma ambulabis. Secundū virtutem tuā caue te a proximo tuo: & cū sapientibus & prudentibus tracta. Viri iusti sint tibi cōuiue: & in timore dei sit tibi gloriatio: et in sensu sit tibi cogitatus dei: et omnis enarratio tua in p̄ceptis altissimi. In manu artificū opa laudabuntur: & principes populi in sapientia sermonis sui: in sensu vero seniorū verbum. Terribilis est in ciuitate sua homo liguosus: & temerari⁹ ī verbo suo: odibilis erit. Ca. x.

Iudex sapiēs iudicabit populū suū et principatus sensati stabilis erit. Secundū iudicem populi sic & ministri eius: et qualis rector est ciuitatis: tales & inhabitantes in ea. Rex insipiēs perdet populū suum: & ciuitates inhabitabuntur per sensū prudentiū. In manu dei potestas terre: & execrabilis omnis iniqtas gentiū: et vtilē rectorē suscitabit in tēpus super illam. In manu dei potestas hominis: & sup faciē scribe imponet honorē suū. Oīs iniurie ꝓximi ne memineris: & nihil agas in opibus iniurie. Odibilis corā deo est & hoibus supbia: & execrabilis oīs iniquitas gentiū. Regnū a gente in gentē transfertur ꝓpter iniusticias & iniurias et cōtumelias ac diuersos dolos. Auaro autē nihil est scelestius. Quid superbis terra & cinis? Nihil est iniqui⁹ q̄ȝ amare pecuniā. Hic enim & animā suam venalē habet: qm̄ in vita sua proiecit intima sua. Oīs potētatus breuis vita: lāguor ꝓlixior grauat medicū. Breuē languorem precidit medic⁹: sicut & rex hodie est: et cras morietur. Cum enim morietur homo: hereditabit serpētes et bestias & vermes. Initiū superbie hoīs apostatare a deo. qm̄ ab eo qui fecit illū recessit cor eius: qm̄ initiū oīs peccati est supbia. Qui tenuerit illā adimplebitur maledictis: & subuertet eū in finem. Propterea exhonorauit dñs cōuent⁹ malorū: et destruxit eos vsqȝ in finē. Sedes ducū supborū destruxit de⁹: & sedere fecit mites ꝓ eis. Radices gētiū supbarū arefecit de⁹: & plātauit humiles ex ipīs gētib⁹. Terras gētiū euertit dñs: & ꝑdidit eas vsqȝ in fundamentū. Arefecit de⁹ ex ipsis & dispꝑdidit eos: et cessare fecit memoriā eorū a terra. Memoriā superborū ꝑdidit deus: & reliqt memoriā humiliū sensu. Nō est creata hominibus superbia

vtilē suscitabit ad tps sup eā.
τὸν χρήσιμον ἐγερεῖ εἰς καιρὸν ἐπ' αὐτῆς.
in manu dñi felicitas hoīs ⁊ facie C
ἐν χειρὶ κυρίου εὐοδία ἀνδρὸς καὶ προσώ
scribe imponet gloriā suā.
πῳ γραμματέως ἐπιθήσει δόξαν αὐτοῦ.
In omni iniuria: ne irascaris
Ἐπὶ παντὶ ἀδικήματι, μὴ μηνίσῃς τῷ
ꝓximo: ⁊ ne facias qͥcq̄ in opib⁹
πλησίον, καὶ μὴ πρᾶσσε μηδὲν ἐν ἔργοις
iniurie. Odibilis corā dño ⁊ hoi
ὕβρεως. Μισητὴ ἔναντι κυρίου καὶ ἀν
bus superbia: ⁊ ex ambob⁹
θρώπων ὑπερηφανία, καὶ ἐξ ἀμφοτέρων
error iniusticie. Regnū de gē D
πλημμέλεια ἀδικίας. Βασιλεία ἀπὸ ἔ
te. in gentē trāsfertur. ꝓpt iiusticias
θνους εἰς ἔθνος μετάγεται. διὰ ἀδικίας
⁊ iniurias ⁊ opes dolosas: qd su
καὶ ὕβρεις καὶ χρήματα δόλια, τί ὑπε
perbit terra ⁊ cinis? Auaro
ρηφανεύεται γῆ καὶ σποδός; Φιλαργύρου
quidē. n. nihil iniquius. hic eṁ ⁊ 5. re. 5. a.
μὲν γὰρ οὐδὲν ἀνομώτερον. οὗτος γὰρ καὶ
suā aīam venalē facit. qm̄
τὴν ἑαυτοῦ ψυχὴν ἔκπρακτον ποιεῖ. ὅτι
in vita sua ꝓiecerūt intima sua.
ἐν ζωῇ αὐτοῦ ἔρριψαν τὰ ἐντόσθια αὐτοῦ.
longū morbū incidit medic⁹: ⁊
μακρὸν ἀρρώστημα κόπτει ἰατρός, καὶ
rex hodie: ⁊ cras morie
βασιλεὺς σήμερον, καὶ αὔριον τελευτή
tur. Cū eṁ moriat homo: A
σει. Ἐν γὰρ τῷ ἀποθανεῖν ἄνθρωπον,
hereditabit serpētes ⁊ bestias: ⁊
κληρονομήσει ἑρπετὰ καὶ θηρία, καὶ
vermes. Initiū superbie: ho
σκώληκας. Ἀρχὴ ὑπερηφανίας, ἀν
minis recedentis a dño: ⁊
θρώπου ἀφισταμένου ἀπὸ κυρίου, καὶ
ab eo q̄ fecit illū recessit Re. 19
ἀπὸ τοῦ ποιήσαντος αὐτὸν ἀπέστη ἡ
cor eius. Qm̄ initiū peccati
καρδία αὐτοῦ. Ὅτι ἀρχὴ ἁμαρτίας
superbia: ⁊ q̄ tenuerit illā inu
ὑπερηφανία, καὶ ὁ κρατῶν αὐτῆς ἐξομ
riabit abominationē: ⁊ subuerte
βρίσει βδέλυγμα, καὶ καταστραφή B
tur in finē. ꝓpt hoc exhonora
σεται εἰς τέλος. διὰ τοῦτο παρεδόξα
uit dñs inductiones ⁊ subuer
σε κύριος τὰς ἐπαγωγὰς καὶ κατέστρε
tit in finē illos. Sedes im
ψεν εἰς τέλος αὐτούς. Θρόνους ἀρ
perantiū destruxit dñs: ⁊ sedere fecit
χόντων καθεῖλεν ὁ κύριος, καὶ ἐκάθισε
mites pro eis intus. radices gētiū
πραεῖς ἀντ' αὐτῶν ἔνδοθεν. ῥίζας ἐθνῶν
superbas abstulit dñs: ⁊ plāta
ὑπερηφάνων ἐξεῖλε κύριος, καὶ ἐφύτευ
uit pro illis in gloria humiles. Regiones
σεν ἀντ' αὐτῶν ἐν δόξῃ ταπεινούς. Χώρας
gētiū subuertit dñs: ⁊ perdidit C
ἐθνῶν κατέστρεψε κύριος, καὶ ἀπώλεσεν
eas vsqȝ ad fundamēta terre. abstulit ex eis
αὐτὰς ἕως θεμελίων γῆς. ἐξῆρεν ἐξ αὐ
⁊ ꝑdidit eos: ⁊ cessare
τῶν καὶ ἀπώλεσεν αὐτούς, καὶ κατέ
fecit a terra memoriā eoꝝ.
παυσεν ἀπὸ γῆς τὸ μνημόσυνον αὐτῶν.
Nō creata est hoībus superbia:
Οὐκ ἔκτισαι ἀνθρώποις ὑπερηφανία,

necq ira furoris gñationib⁹ mulier.
οὐδὲ ὀργὴ θυμοῦ γεννήμασι γυναικῶν.
semẽ securitatis q̃ timẽt domi
σπέρμα ἀσφαλείας οἱ φοβούμενοι κύ-
nũ: τ ꝓtiosa plãta q̃ diligunt
ριον, καὶ ἔντιμον φύτευμα οἱ ἀγαπῶν-
illuꝫ. Semẽ ignominie q̃
τες αὐτόν. Σπέρμα ἀτιμίας οἱ μὴ
nõ attendunt legi: semẽ erro
προσέχοντες τῷ νόμῳ, σπέρμα πλα-
D rio q̃ trasgrediunt mãdata.
νήσεως οἱ παραβαίνοντες ἐντολάς.
puer. In medio fratrũ rector illoꝝ
17.a. Ἐν μέσῳ ἀδελφῶν ὁ ἡγούμενος αὐτῶν
puer. honoratus: τ q̃ timent dñm in
21.b. ἔντιμος, καὶ οἱ φοβούμενοι κύριον ἐν
Infra. oculis illius. Ante finẽ initiuꝫ
19.b. ὀφθαλμοῖς αὐτοῦ. Προ λήξεως ἀρχὴ
timor dñi: abiectio aũt ꝓncipatus obdu
φόβος κυρίου, ἐκβολὴ δὲ ἀρχῆς σκλη-
ratio τ superbia. diues τ
ρυσμὸς καὶ ὑπερηφανία. πλούσιος καὶ
honoratus τ pauper gl'iatio eoꝝ
ἔνδοξος καὶ πτωχὸς τὸ καύχημα αὐτῶν
timor dñi. Nõ iustuꝫ inhonorare
φόβος κυρίου. Οὐ δίκαιον ἀτιμάσαι
pauperẽ itelligentẽ: τ nõ decet hono
πτωχὸν συνετόν, καὶ οὐ καθήκει δοξά-
rare viꝝ pctõrem. Magnates
σαι ἄνδρα ἁμαρτωλόν. Μεγιστᾶνες
τ iudices τ potentes honorabunt:
καὶ κριταὶ καὶ δυνάσται δοξασθήσονται,
τ nõ est aliq̃s eoꝝ maior ti-
καὶ οὐκ ἔστι τις αὐτῶν μείζων τοῦ φο-
A mente dñm. Seruo prudẽti
βουμένου τὸν κύριον. Οἰκέτῃ συνετῷ
liberi seruient: τ vir sa
ἐλεύθεροι λειτουργήσουσι, καὶ ἀνὴρ ἐπι-
piens nõ murmurabit correptus. ne
στήμων οὐ γογγύσει παιδευόμενος. μὴ
velis videri sapiẽs in faciẽdo opus tuuꝫ: τ ne
σοφίζου ποιῆσαι τὸ ἔργον σου, καὶ μὴ
extollas te in tpe angustie tue.
δοξάζου ἐν καιρῷ στενοχωρίας σου.
Melius .n. q̃ operat τ abun
Κρείσσων γὰρ ὁ ἐργαζόμενος καὶ περισ-
puer. dat in oibus: q̃ q̃ gl'iat τ
18.c. σεύων ἐν πᾶσιν, ἢ ὁ δοξαζόμενος καὶ
eget pane. Fili in mãsuetudie
ἀπορῶν ἄρτου. Τέκνον ἐν πραΰτητι
tua honora aiam tuã: τ da
σου δόξασον τὴν ψυχήν σου, καὶ δὸς
illi honorẽ ſm dignitatẽ eius.
B αὐτῇ τιμὴν κατὰ τὴν ἀξίαν αὐτῆς.
Peccantẽ in aiam su-
Τὸν ἁμαρτάνοντα εἰς τὴν ψυχὴν αὐ-
am q̃s iustificabit? τ q̃s honorabit
τοῦ τίς δικαιώσει; καὶ τίς δοξάσει
inhonorantẽ vitã suã? Pau
τὸν ἀτιμάζοντα τὴν ζωὴν αὐτοῦ; Πτω-
per honorat ꝓpt scientiã suã: τ
χὸς δοξάζεται δι' ἐπιστήμην αὐτοῦ, καὶ
diues honorat ꝓpt diuitias
πλούσιος δοξάζεται διὰ τὸν πλοῦτον
suas: q̃ est honoratus in paupertate: τ
αὐτοῦ, ὁ δεδοξασμένος ἐν πτωχείᾳ, καὶ
in diuitijs quãto magis?
ἐν πλούτῳ ποσαχῶς;
Ca. xi.
Sapia humilis exaltabit ca-
Σοφία ταπεινοῦ ἀνυψώσει κεφα-
put illius: τ in medio magnatũ col-
λὴν αὐτοῦ, καὶ ἐν μέσῳ μεγιστάνων κα-

necq iracundia nationi mulierum. Semẽ hominum honorabitur hoc quod timet deum. semẽ autem hoc exhonorabitur quod preterit mandata domini. In medio fratrum rector illorum in honore: & qui timent dñm erũt in oculis illi⁹. Gloria diuitũ honoratorum: & pauperum timor dei est. Nõ despicere hominẽ iustum pauperem: et non magnificare virum peccatorem diuitem. Magnus est iudex: & potens est in honore: & nõ est maior illo qui timet deũ. Seruo sensato liberi seruient: & vir prudens & disciplinatus non murmurabit correptus: & inscius nõ honorabitur. Noli extollere te in faciẽdo opere tuo: et noli cunctari in tẽpore angustie. Melior est qui operatur & abundat in omnibus: q̃ qui gloriatur & eget pane. Fili in mansuetudine serua animam tuã: & da illi honorem secundum meritum suum. Peccantem in animam suã quis iustificabit? Et quis honorificabit exhonorantem animã suam? Pauper gloriatur per disciplinã & timorem suũ: & est homo qui honorificatur propter substantiam suam. Qui autẽ gloriatur in paupertate: q̃tomagis in substãtia. Et qui gloriatur in substantia: paupertatẽ vereatur.

Capitulum vndecimum.

Sapiẽtia humiliati exaltabit caput illius: et in medio magnatorum cõsedere illum faciet. Non laudes virũ in specie sua: necq spernas hominem in visu suo: breuis in volatilibus apis: & initiũ dulcoris habet fructus illius. In vestitu ne glorieris vnq̃: nec in die honoris tui extollaris. Quoniam mirabilia opa altissimi solius: et gloriosa & abscõsa & inuisa opa illius. Multi tyranni sederunt in throno: & insuspicabilis portauit diadema. Multi potẽtes oppressi sunt valde: & gl'iosi traditi sunt in manus alterorum. Priusq̃ interroges ne vituperes quenq̃: & cum interrogaueris: corripe iuste. Priusq̃ audias ne respondeas verbum: & in medio seniorũ ne adiicias loqui. De ea re que te non molestat ne certeris: & i iudicio peccãtium ne consistas. Fili ne in multis sint actus tui: & si diues fueris non eris immunis a delicto. Si enim secutus fueris non apprehẽdes: & non effugies si precurreris. Est homo laborans & festinãs & dolens impius: & tanto magis non abundabit. Est homo marcidus egens recuperatione: plus deficiens virtute & abundans paupertate: & oculus dei respexit illum in bono & erexit eũ ab humilitate ipsius: & exaltauit caput eius: & mirati sunt in illo multi & honorauerunt deũ. Bona & mala: vita et mors: paupertas & honestas a deo sunt. Sapientia disciplina & scientia legis apud dominum: dilectio et vie bonorum apud ipsum. Error & tenebre peccatoribus concreata sunt: qui autem exultant in malis consenescunt in malo. Datio dei permanet iustis: ooooooooooo

locabit eum. Ne laudes viꝝ in specie
εἰσελεῖ αὐτόν. Μὴ αἰνέσῃς ἄνδρα ἐν κάλλει
sua: τ ne abomineris hoiem in visu
αὐτοῦ, καὶ μὴ βδελύξῃ ἄνθρωπον ἐν ὁράσει
suo. breuis in volatilibus apis:
αὐτοῦ. μικρὰ ἐν πετεινοῖς ἡ μέλισσα,
τ ꝓncipat⁹ dulcoꝝ fruct⁹ eius.
καὶ ἀρχὴ γλυκασμάτων ὁ καρπὸς αὐτῆς.
In indumẽto vestimẽtoꝝ ne gl'ieris: τ
Ἐν περιβολῇ ἱματίων μὴ καυχήσῃ, καὶ
in die gl'ie ne extollaris: qm̃ mirabilia
ἐν ἡμέρᾳ δόξης μὴ ἐπαίρου, ὅτι θαυμαστὰ
opa dñi sunt: τ oculta opa
τὰ ἔργα κυρίου ἐστί, καὶ κρυπτὰ τὰ ἔργα
eius hoib⁹. multi tyrãni sederunt sup
αὐτοῦ ἀνθρώποις. πολλοὶ τύραννοι ἐκάθισαν ἐπ'
paulimẽta: at insuspicat⁹ tulit diade
ἐδάφους, ὁ δὲ ἀνυπονόητος ἐφόρεσε διάδη-
ma. Multi potentes inhonorati sũt val-
μα. Πολλοὶ δυνάσται ἠτιμάσθησαν σφό-
de: τ gl'iosi traditi sunt in man⁹
δρα, καὶ ἔνδοξοι παρεδόθησαν εἰς χεῖρας
alioꝝ. priusq̃ exquiras: ne accuses: itellige
ἑτέρων. πρὶν ἢ ἐξετάσῃς, μὴ μέμψῃ, νόησον
primũ τ sic reprehẽde. priusq̃ audi
πρῶτον καὶ τότε ἐπιτίμα. πρὶν ἢ ἀκοῦ-
as: ne respõdeas: τ in medio sinonũ ne
σαι, μὴ ἀποκρίνου, καὶ ἐν μέσῳ λόγων μὴ
interũcias verbũ. De re
παρέμβαλλε ῥῆμα. Περὶ πράγματος
deq̃ nõ est adte: ne certes: τ in iudicio pec-
οὗ οὐκ ἔστι σοι, μὴ ἔριζε, καὶ ἐν κρίσει ἁμαρ-
catoꝝ ne ꝓsideas. Fili nõ erga
τωλῶν μὴ συνέδρευε. Τέκνον μὴ περὶ
multa sint actus tui: si enĩ
πολλὰ ἔστωσαν αἱ πράξεις σου, ἐὰν γὰρ
replet⁹ fueris nõ eris inocẽs: τ si secut⁹ fueris
πληθύνῃς οὐκ ἀθῳωθήσῃ, καὶ ἐὰν διώκῃς,
nõ apprehẽdes: τ nõ effugies au
οὐ μὴ καταλάβῃς, καὶ οὐ μὴ ἐκφύγῃς δια-
fugiẽs. Est laborãs τ opãs: τ festinãs:
δράς. Ἔστι κοπιῶν καὶ πονῶν καὶ σπεύδων,
τ tanto magis eget. est piger
καὶ τοσούτῳ μᾶλλον ὑστερεῖται. ἔστι νωθρὸς
egẽs auxilio: deficiẽs ṽtute τ
προσδεόμενος ἀντιλήψεως, ὑστερῶν ἰσχύϊ καὶ
abundãs paupertate: τ oculus dñi
περισσεύων πτωχείᾳ, καὶ ὀφθαλμὸς κυ-
respexit illũ in bona: τ erexit
ρίου ἐπέβλεψεν αὐτῷ εἰς ἀγαθά, καὶ ἀνώρθω-
eũ de humilitate ipius. Et exal
σεν αὐτὸν ἐκ ταπεινώσεως αὐτοῦ. Καὶ ἀνύ-
tauit caput eius a ꝯtritione:
ψωσε κεφαλὴν αὐτοῦ ἀπὸ συντριβῆς,
τ mirati sunt in illo multi q̃ vide-
καὶ ἐθαύμασαν ἐπ' αὐτῷ πολλοὶ θεωρή-
derũt. Bona τ mala: vita τ mors
σαντες. Ἀγαθὰ καὶ κακά, ζωὴ καὶ θά-
paupertas τ diuitie a do
νατος, πτωχεία καὶ πλοῦτος παρὰ κυ-
mino sunt. sapia τ sciẽtia τ cogni
ρίου ἐστί. σοφία καὶ ἐπιστήμη καὶ γνῶ-
tio legis a dño. dilectio
σις νόμου παρὰ κυρίου. Ἀγάπησις
τ vie bonoꝝ opeꝝ ab ipo sunt.
καὶ ὁδοὶ καλῶν ἔργων παρ' αὐτοῦ εἰσι.
Error τ tenebre pctõribus ꝯcrea-
Πλάνη καὶ σκότος ἁμαρτωλοῖς συνέ-
ta sunt: at exultãtibus in malis
κτισται, τοῖς δὲ γαυριῶσιν ἐπὶ κακὰ
ꝯsenescit malitia. Datio dñi ꝑmanet
συγγηρᾷ κακία. Δόσις κυρίου παραμένει

religiosis: & bñplacitũ ei⁹ p̃sperat
εὐσεβέσι, καὶ ἡ εὐδοκία αὐτοῦ εὐοδώ
in seculũ. Est q̃ locupletat ab atte
εἰς τὸν αἰῶνα. Ἔστι πλουτῶν ἀπὸ προ
tione & parsimonia sua: & hec
σοχῆς καὶ σφιγγίας αὐτοῦ, καὶ αὕτη
pars ei⁹ a mercede illius.
ἡ μερὶς αὐτοῦ ἀπὸ τοῦ μισθοῦ αὐτοῦ.
In eo q̃ dicit ipse inueni requiẽ: &
Ἐν τῷ εἰπεῖν αὐτὸν εὗρον ἀνάπαυσιν, καὶ
nũc mãducabo a bonis meis as=
νῦν φάγωμαι ἀπὸ τῶν ἀγαθῶν μου ἀ
sidue. Et nõ nouit qđ tps
διαλείπτως. Καὶ οὐκ οἶδε τίς καιρὸς
preteribit ipm: & relinquet
παρελεύσεται αὐτόν, καὶ καταλείψει
illa aliis & morieł. Sta
αὐτὰ ἑτέροις καὶ ἀποθανεῖται. Στῆθι
in testamẽto tuo & colloq̃re in illo: &
ἐν διαθήκῃ σου καὶ ὁμίλει ἐν αὐτῷ, καὶ
in ope tuo veterasce. ne mire
ἐν τῷ ἔργῳ σου παλαιώθητι. μὴ θαύμα
ris i operib⁹ pctõris: cõfide aũt i do=
ζε ἐν ἔργοις ἁμαρτωλοῦ, πίστευε δὲ κυ=
mino & pmane in labore tuo. q̃m le=
ρίῳ καὶ ἔμμενε τῷ πόνῳ σου. ὅτι κοῦ
ue in oculis dñi velociter repẽte
φον ἐν ὀφθαλμοῖς κυ διὰ τάχους ἐξάπινα
ditare pauperẽ. Bñdictio dñi
πλουτίσαι πένητα. Εὐλογία κυρίου
in mercede pii: & in hora veloci
ἐν μισθῷ εὐσεβοῦς, καὶ ἐν ὥρᾳ ταχινῇ
germinat bñdictionẽ ei⁹. ne dixeris
ἀναθάλλει εὐλογίαν αὐτοῦ. μὴ εἴπῃς
q̃ est mihi necessitas cõplacẽtie: & a quo
τίς ἐστί μου χρεία ἀρεσκείας, καὶ τίνα
ex nũc erũt mihi bona? Ne
ἀπὸ τοῦ νῦν ἔσται μοι τὰ ἀγαθά; Μὴ
dicas: sufficiẽtia mihi sũt: & multa mihi
εἴπῃς, αὐτάρκη μοι ἐστί, καὶ πολλά μοι
q̃ habeo: & qđ ex nũc mali
ἃ ἔχω, καὶ τί ἀπὸ τοῦ νῦν κακωθή=
habebo in vita? in die bonoꝝ obliuio
σομαι ἐν ζωῇ; ἐν ἡμέρᾳ ἀγαθῶν ἀμνησία
maloꝝ: & in die maloꝝ nõ recordabi
κακῶν, καὶ ἐν ἡμέρᾳ κακῶν οὐ μνησθήσε
tur bonoꝝ. Q̃m leue corã dño
ται ἀγαθῶν. Ὅτι κοῦφον ἔναντι κυρίου
in die obitus reddere homini
ἐν ἡμέρᾳ τελευτῆς ἀποδοῦναι ἀνθρώπῳ
sm opa ei⁹. Malicia hore obli
κατὰ τὰ ἔργα αὐτοῦ. Κάκωσις ὥρας ἐπι
uionẽ facit delitiaꝝ: & cõsumationẽ
λησμονὴν ποιεῖ τρυφῆς, καὶ συντέλειαν
hoīs reuelatio opeꝝ illi⁹.
ἀνθρώπου ἀποκάλυψις ἔργων αὐτοῦ.
Ante mortẽ ne dicas beãi aliquẽ:
Πρὸ τελευτῆς μὴ μακάριζε μηδένα,
& in filiis suis cognosceł vir.
καὶ ἐν τέκνοις αὐτοῦ γνωσθήσεται ἀνήρ.
nõ oẽm hoiem inducas in
μὴ πάντα ἄνθρωπον εἴσαγε εἰς τὸν
domũ tuã: multe eñi insidie dia
οἶκόν σου, πολλὰ γὰρ τὰ ἔνεδρα τοῦ δια
boli. Perdix capta in cauea:
βόλου. Πέρδιξ θηρευθεὶς ἐν καρτάλλῳ,
sic cor superbi: & vt p̃spe=
οὕτως καρδία ὑπερηφάνου, καὶ ὡς κατά
ctor ascẽdẽs ad casum. Nã
σκοπος ἐπιβαὶς ἐπὶ πτῶσιν. Τὰ γὰρ
bona in mala conuertẽs insidiał:
ἀγαθὰ εἰς κακὰ μεταστρέφων ἐνεδρεύει,

& profectus illius successus habebit in eternũ. Est qui locupletatur parce agẽdo: & hec est pars mercedis illius in eo q̃ dicit: inueni requiẽ mihi: & nũc manducabo de bonis meis solus: & nescit q̃ tp̃s p̃tereat illũ: & mors appropinquet & relinq̃t oĩa aliis: & moriatur. Sta in testamento tuo: & in illo colloquere: & in opere mandatorum tuoruꝫ veterasce. Ne manseris in operibus pctõrũ. Cõfide aũt in deo & mane in loco tuo. Facile est eñi in oculis dei subito honestare pauperẽ. Bñdictio dei in mercedẽ iusti festinat: & in honore veloci p̃cessus illius fructificat. Ne dicas. qđ est mihi op⁹: & que erunt mihi ex hoc bona? Ne dicas. Sufficiens mihi sum: & quid ex hoc pessimabor? In die bonorũ ne imemor sis malorum: & in die malorum ne imemor sis bonorum: q̃m facile est coram deo in die obit⁹ retribuere vnicuiq̃ꝫ secũdum vias suas. Malitia hore obliuionẽ facit luxurie magne: & in fine hominis denudatio operũ illius. Ante mortẽ ne laudes hominem quẽq̃ꝫ: q̃m in filiis suis agnoscitur vir. Non oẽm hoiem inducas in domũ tuam: multe enim sunt insidie dolosi. Sicut. n. eructant precordia fetentium: & sicut p̃dix inducitur i caueã: & vt caprea in laqueũ: sic & cor superborum: & sicut p̃spector vidẽs casum proximi sui. Bona eniꝫ in mala cõuertens insidiatur: & in electis imponet maculam. A scintilla enim vna augetur ignis & ab vno doloso augetur sanguis: homo vero peccator sanguini insidiatur. Attende tibi a pestifero. fabricat enim mala: ne forte iducat super te subsannationem in perpetuum. Admitte ad te alienigenam: & subuertet te in turbine: & abalienabit te a viis p̃priis.

Capitulum.12

SI bñfeceris scito cui feceris: & erit gratia in bonis tuis multa. Benefac iusto & inuenies retributioneꝫ magnã: & si non ab ipso certe a domino. Non ẽ enim ei bene qui assiduus est in malis: & elemosynas non danti: quoniam & altissimus odio habet peccatores: & misertus est penitentibus. Da misericordiam: & ne suscipias peccatoreꝫ: & impiis & peccatoribus reddet vindictam: custodiens eos in diem vindicte. Da bono & non receperis peccatorem. Benefac humili: & non dederis impio. Prohibe panes illi dare ne in ipsis potentior te sit. Nam duplicia mala inuenies in omnibus bonis quecunq̃ꝫ feceris illi: quoniam & altissimus odio habet peccatores: & impiis reddet vĩdictam. Non agnoscetur in bonis amicus: et non absconde tur in malis inimicus. In bonis viri inimici illius: in tristicia et in malitia illius amicus agnitus est. Non credas inimico tuo in eternum. Sicut enim eramẽtũ eruginat neq̃tia illi⁹. Et si hũiliatus vadat curu⁹: abiice animũ tuũ: et

& in electis imponet maculã.
καὶ ἐν τοῖς αἱρετικοῖς ἐπιθήσει μῶμον.
Ab scintilla parua augeł pru
Ἀπὸ σπινθῆρος μικρᾶς πληθύνεται ἀν= C
na: & homo peccator ad
θρακία, καὶ ἄνθρωπος ἁμαρτωλὸς εἰς
sanguinẽ insidiał: attende a malefa=
αἷμα ἐνεδρεύει, πρόσεχε ἀπὸ κακούρ
ctore: praua eñi fabricat: ne forte
γου, πονηρὰ γὰρ τεκταίνεται, μήποτε
det tibi maculã in seculũ. Inhabi
δῷ σοι μῶμον εἰς τὸν αἰῶνα. Ἐνοίκι
tare fac p̃egrinũ & p̃uertet te in turba
σον ἀλλότριον καὶ διαστρέψει σε ἐν ταρα
tione: & abalienabit te a
χῇ, καὶ ἀπαλλοτριώσει σε ἐκ τῶν
p̃priis tuis.
ἰδίων σου. Ca. 12.
Si benefeceris: scito cui facis:
Ἐὰν εὖ ποιῇς, γνῶθι τίνι ποιεῖς, Infra.
& erit gr̃a bonis tuis. Bene 18.c.
καὶ ἔσται χάρις τοῖς ἀγαθοῖς σου. Εὖ
fac pio: & inuenies retribu= D
ποίησον εὐσεβῆ, καὶ εὑρήσεις ἀνταπό=
tionẽ: & si nõ ab ipso: at ab
δομα, καὶ εἰ μὴ παρ᾽ αὐτοῦ, ἀλλὰ παρὰ
altissimo. Nõ erũt bona ei q̃ assiue
τοῦ ὑψίστου. Οὐκ ἔσται ἀγαθὰ τῷ ἐνδελε
t⁹ est ad mala: & elemosynã nõ
χίζοντι εἰς κακά, καὶ τῷ ἐλεημοσύνην μὴ
separanti. da pio: & ne
χαριζομένῳ. δὸς τῷ εὐσεβεῖ, καὶ μὴ
suscipias peccatorẽ. Bene fac hu
ἀντιλάβῃ ἁμαρτωλοῦ. Εὖ ποίησον τα
mili & ne dederis impio. p̃hi
πεινῷ καὶ μὴ δῷς ἀσεβεῖ. ἐμπόδισ
be panes tuos & ne dederis ei:
σον τοὺς ἄρτους σου καὶ μὴ δῷς αὐτῷ,
ne in illis te supp̃imat: du
ἵνα μὴ ἐν αὐτοῖς σε δυναστεύσῃ, δι=
plicia eñi mala inueniet tibi in
πλάσια γὰρ κακὰ εὑρήσει σοι ἐν
oibus bonis q̃cunq̃ꝫ feceris illi.
πᾶσιν ἀγαθοῖς οἷς ἂν ποιῇς αὐτῷ.
Q̃m & altissimus odio habuit peccato
Ὅτι καὶ ὁ ὕψιστος ἐμίσησεν ἁμαρτω= A
res: & piis reddet vi
λούς, καὶ τοῖς εὐσεβέσιν ἀποδώσει ἐκ
dictã. Seruat aũt eos in di=
δίκησιν. Φυλάσσει δὲ αὐτοὺς εἰς ἡμέ
em vindicte eoꝝ forte. Da
ραν ἐκδικήσεως αὐτῶν κραταιάν. Δός
bono: & ne suscipias pctõrẽ.
τῷ ἀγαθῷ, καὶ μὴ ἀντιλάβῃ ἁμαρτωλοῦ.
Nõ eiiciet in bonis amic⁹:
Οὐκ ἐκβληθήσεται ἐν ἀγαθοῖς ὁ φίλος,
& nõ abscondeł in malis inimic⁹.
καὶ οὐ κρυβήσεται ἐν κακοῖς ὁ ἐχθρός. B
In bonis viri inimici illi⁹ in
ἐν ἀγαθοῖς ἀνδρὸς οἱ ἐχθροὶ αὐτοῦ ἐν
tristicia: & in malis illi⁹ & ami
λύπῃ, καὶ ἐν τοῖς κακοῖς αὐτοῦ καὶ ὁ φί
cus separabił. Ne credas
λος διαχωρισθήσεται. Μὴ πιστεύσῃς
inimico tuo in seculũ: sicut eñi
τῷ ἐχθρῷ σου εἰς τὸν αἰῶνα, ὡς γὰρ ὁ
eꝰ eruginat: sic nequitia illi⁹: &
χαλκὸς ἰοῦται, οὕτως ἡ πονηρία αὐτοῦ, καὶ
si humiliat⁹ fuerit & vadat incurua
ἐὰν ταπεινωθῇ καὶ πορεύηται συγκε= C
tus: superpone aĩam tuã & 22.b.
κυφώς, ἐπίστησον τὴν ψυχήν σου καὶ

caue ab illo: ꝛ eris ei vt q
φυλάξαι ἀπ' αὐτοῦ, καὶ ἔσῃ αὐτῷ ὡς ἐκ-
abstersit speculum: ꝛ cognosces ꝙ nō
μεμαχὼς ἔσοπτρον, καὶ γνώσῃ ὅτι οὐκ
in finē tersit eruginē. Ne statuas eū pe-
εἰς τέλος κατίωσε. Μὴ στήσῃς αὐτὸν πα-
nes te: ne forte cū subuerterit te stet
ρὰ σεαυτῷ, μήποτε καταστρέψας σε στῇ
sup locū tuū. Ne collocꝭ e-
ἐπὶ τὸν τόπον σου. Μὴ καθίσῃς αὐ-
um a dextris tuis: ne forte querat
D τὸν ἐκ δεξιῶν σου, μήποτε ζητήσῃ τὴν
cathedrā tuā accipere: ꝛ in nouissis
καθέδραν σου λαβεῖν, καὶ ἐπ' ἐσχάτων
cognoscas verba mea: ꝛ in
ἐπιγνώσῃ τοὺς λόγους μου, καὶ ἐπὶ τῶν
ſmonibꝰ meis stimuleris. Quis miſe
ῥημάτων μου κατανυγήσῃ. Τίς ἐλεή-
bit īcātatoris a ſpēte morsi: ꝛ omnium
σει ἐπαοιδὸν ὀφιόδηκτον, καὶ πάντας
accedentiū bestijs: sic eiꝰ q ac
τοὺς προσάγοντας θηρίοις, οὕτως τὸν προ-
cedit viro peccatori ꝛ qui
A σπορευόμενον ἀνδρὶ ἁμαρτωλῷ καὶ συμ-
cōmiscetur in pctis eius.
φυρόμενον ἐν ταῖς ἁμαρτίαις αὐτοῦ.
Per horā tecum pmanebit in statiōe iu
Ὥραν μετὰ σοῦ διαμενεῖ ἐν στάσει δι-
sta: et si declinaueris: nō tolerabit.
καία, καὶ ἐὰν ἐκκλίνῃς, οὐ μὴ καρτερήσῃ.
ꝛ in labijs suis indulcabit
καὶ ἐν τοῖς χείλεσιν αὐτοῦ γλυκανεῖ ὁ
inimicꝰ: ꝛ in corde suo delibera
ἐχθρός, καὶ ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ βουλεύ-
bit subuertere te in foueam. In ocu
σεται ἀναστρέψαι σε εἰς βόθρον. Ἐν ὀφ-
lis suis lachrymabitur: ꝛ si inuenerit
θαλμοῖς αὐτοῦ δακρύσει, καὶ ἐὰν εὕρῃ
tps nō satiabitur a sanguine.
B καιρὸν οὐκ ἐμπλησθήσεται ἀφ' αἵματος.
Mala si occurrerint tibi: inuenies il-
Κακὰ ἐὰν ὑπαντήσῃ σοι, εὑρήσεις αὐ-
lū priorem te illic: ꝛ q̄si homo
τὸν πρότερόν σου ἐκεῖ, καὶ ὡς ἄνθρωπος
adiuuās suffodiet calcaneū tuū. Ca-
βοηθῶν ὑποχάσει πτέρναν σου. Τὴν κε-
put suū mouebit ꝛ plaudet
φαλὴν αὐτοῦ κινήσει καὶ ἐπικροτήσει ταῖς
manibꝰ: ꝛ multa susurrabit ꝛ cōmuta
χερσί, καὶ πολλὰ διαψιθυριεῖ καὶ ἀλλοιώ-
bit vultum suum.
σει τὸ πρόσωπον αὐτοῦ. Ca. 13.

QUi tetigerit picem: inqnabitur
Ὁ ἁπτόμενος πίσσης, μολυνθήσεται
in ea: ꝛ ꝯcicans supbo similis
C ἐν αὐτῇ, καὶ κοινωνῶν ὑπερηφάνῳ ὁμοιωθή-
erit illi. Pōdus sup te ne tollas i vita
σεται αὐτῷ. Βάρος ὑπὲρ σὲ μὴ ἄρῃς ἐν ζωῇ
tua: ꝛ fortiori te ꝛ ditiori
infra σου, καὶ ἰσχυροτέρῳ σου καὶ πλουσιωτέρῳ
17.b. te ne cōicces. Quid cōicabit olla ad
σου μὴ κοινώνει. Τί κοινωνήσει χύτρα πρὸς
cacabū? ipsa impinget: ꝛ ipa cōtere
λέβητα; αὐτὴ προσκρούσει, καὶ αὐτὴ συντρι-
tur. Diues iniuriā fecit: ꝛ ipm ro-
βήσεται. Πλούσιος ἠδίκησε, καὶ αὐτὸν προσ-
gabunt. paup iiuriā fecit: ꝛ ipe
δεηθήσονται. πτωχὸς ἠδίκησε, καὶ αὐτὸς
minas patietur. Si vtilis fueris:
προσαπειληθήσεται. Ἐὰν χρησιμεύσῃς,
opatur in te: ꝛ si egueris: afflī
ἐργᾶται ἐν σοί, καὶ ἐὰν ὑστερήσῃς, κατα-

custodi te ab illo. Non statues illum pe-
nes te: nec sedeat ad dexterā tuam: ne
conuersus stet in loco tuo: ne forte cō-
uersus in locum tuum inquirat cathe-
dram tuam: & in nouissimo cognoscas
verba mea: & in sermonibꝰ meis stimu
leris. Quis miserebitur incantantori a
serpente percusso: & omnibus qui ap-
propiant bestiis? Sic & q comitatur cū
viro iniquo: & obuolutus est in pecca-
tis eius. Vna hora tecum permanebit.
Si autē declinaueris: non supportabit.
In labiis suis indulcat inimicus: & in
corde suo insidiatur vt subuertat te i fo
ueam. In oculis suis lachrymatur inimi
cus: & si inuenerit tempus non satiabi-
tur sanguine: & si incurrerint tibi mala:
inuenies eum illic priorem: & quasi ad
iuuans suffodiet plantas tuas. Caput su
um mouebit & plaudebit manu: & mul
ta susurrans cōmutabit vultū suum.

Capitulum. 13.

QVi tetigerit picem inquinabitur
ab ea: & qui communicauerit super-
bo induet superbiam. Pondus super se
tollit qui honestiori se communicat. Et
ditiori te ne socius fueris. Quid cōica-
bit cacabus ad ollam? Qn̄ enim se colli
serint confringetur. Diues iniuste egit
& fremebit: pauper autem lesus tace-
bit. Si largitus fueris assumet te: & si
non habueris derelinquet te. Si habes:
conuiuet tecum & euacuabit te: & ipse
non dolebit super te. Si necessarius illi
fueris: supplantabit te: & subridēs spē
dabit: narrās tibi omnia bona & dicet:
quid opus est tibi? & confundet te in ci-
bis suis: donec te exinaniat bis & ter: &
in nouissimo deridebit te. Postea vidēs
derelinquet te: & caput suum mouebit
ad te. Humiliare deo: & expecta manus
eius. Attende ne seductꝰ in stulticia hu
milieris. Noli esse humilis in sapientia
tua: ne humiliatus in stulticiā seducaris.
Aduocatus a potētiore discede: ex hoc
enim magis te aduocabit. Ne improbꝰ
sis ne impingaris: & ne longe sis ab eo:
ne eas in obliuionem. Ne retineas ex
equo loqui cum illo: nec credas multis
verbis illius. Ex multa enim loquela tē
ptabit te: & subridens interrogabit te
de absconditis tuis: immitis animus illi
us conseruabit verba tua: & non parcet
de malitia & de vinculis. Caue tibi & at
tende diligenter auditui tuo: quoniam
cum subuersione tua ambulas. Audi-
ens vero verba illa quasi in somnis vi-
de & vigilabis. Omni vita tua dilige de
um: & inuoca illum in salute tua. Omne
animal diligit simile sibi: sic & omīs ho
mo proximum sibi. Omnis caro ad si-
milem sibi coniungetur: & omnis h o-
mo simili sui sociabitur. Sicut cōicabit
lupꝰ agno aliquādo: sic peccator iusto.

get te. ꝛ si habueris: cōuiuet
λείψει σε. καὶ ἐὰν ἔχῃς, συμβιώσεταί
tecū: ꝛ exinaniet te: ꝛ ipe nō
σοι, καὶ ἀποκενώσει σε, καὶ αὐτὸς οὐ
dolebit. Opus habuit tui: ꝛ de-
πονέσει. Χρείαν ἔσχηκέ σου, καὶ ἀπα-
cipiet te: ꝛ arridebit tibi:
πλανήσει σε, καὶ προσγελάσεταί σοι,
ꝛ dabit tibi spem. loquetur tibi
καὶ δώσει σοι ἐλπίδα. λαλήσει σοι
bona: ꝛ dicet: q̄ necessitas tua? ꝛ
καλά, καὶ ἐρεῖ, τίς ἡ χρεία σου; καὶ
cōfundet te cibis suis:
αἰσχυνεῖ σε τοῖς βρώμασιν αὐτοῦ,
donec exinaniat te bis aut ter:
ἕως οὗ ἀποκενώσει σε δὶς ἢ τρίς,
ꝛ i nouissimis deridebit te. Et
καὶ ἐπ' ἐσχάτων καταμωκήσεταί σου. Καὶ
post hec videbit te: ꝛ relinquet
μετὰ ταῦτα ὄψεταί σε, καὶ καταλείψει
te: ꝛ caput suū mouebit sup
σε, καὶ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ κινήσει ἐπὶ
te. Attende ne decipiaris mē-
σοί. Πρόσεχε μὴ ἀποπλανηθῇς τῇ δια-
te: ꝛ ne humilieris in letitia
νοίᾳ, καὶ μὴ ταπεινωθῇς ἐν εὐφροσύνῃ
cordis tui. Cū aduocauerit te
καρδίας σου. Προσκαλεσαμένου σε
potens: discedens esto: ꝛ tanto
δυνάστου, ὑποχωρῶν γίνου, καὶ τοσούτῳ
magis te aduocabit repetens.
μᾶλλόν σε προσκαλέσεται πλεονάζων.
ne incidas: et non expellaris sine iuditio:
Μὴ ἔμπιπτε, ἵνα μὴ ἀπωσθῇς ἀκρίτως,
ꝛ ne longe distes ne obliuiōi tradaris.
καὶ μὴ μακρὰν ἀφιστῶ ἵνα μὴ ἐπιλησθῇς.
Ne cōtineas alloqui cum eo:
Μὴ ἔπεχε εἰσηγορεῖσθαι μετ' αὐτοῦ,
ꝛ ne credas pluribus verbis
καὶ μὴ πιστεύσῃς τοῖς πλείοσι λόγοις
illius. Ex multa .n. loq̄la tem
αὐτοῦ. Ἐκ πολλῆς γὰρ λαλιᾶς πει-
ptabit te ꝛ tāq̄ arridens exquiret
ράσει σε, καὶ ὡς προσγελῶν ἐξετάσει τὰ
occulta tua. Immisericors q nō cōseruat ſmo
κρυπτά σου. Ἀνελεήμων ὁ μὴ συντηρῶν λό-
nes: ꝛ non parcet de malitia
γους, καὶ οὐ μὴ φείσεται περὶ κακώσε-
tua ꝛ vinculis. Caue ꝛ
ώς σου καὶ δεσμῶν. Συντήρησον καὶ
attende vehemēt ad audiendū: qm̄
πρόσεχε σφοδρῶς τοῦ ἀκούειν, ὅτι
cum casu tuo deambulas.
μετὰ τῆς πτώσεώς σου περιπατεῖς.
Audiens hec in sōno tuo: vigila.
Ἀκούων ταῦτα ἐν ὕπνῳ σου, γρηγόρη-
tota vita dilige dn̄m: ꝛ
σον. πάσῃ ζωῇ ἀγάπα τὸν κύριον, καὶ
inuoca illū in salutem tuam.
ἐπικαλοῦ αὐτὸν εἰς σωτηρίαν σου.
Omē aīal diligit simile sibi: ꝛ
Πᾶν ζῶον ἀγαπᾷ τὸ ὅμοιον αὐτῷ, καὶ
ois homo diligit primum
πᾶς ἄνθρωπος ἀγαπᾷ τὸν πλησίον
suum. Omnis caro scdm genꝰ cōgrē
αὐτοῦ. Πᾶσα σὰρξ κατὰ γένος συνά-
gitur: ꝛ simili sui copulabi-
γεται, καὶ τῷ ὁμοίῳ αὐτοῦ προσκολλη-
tur vir. Quid cōicabit lupus
θήσεται ἀνήρ. Τί κοινωνήσει λύκος
agno: sic peccator ad pium.
ἀμνῷ, οὕτως ἁμαρτωλὸς πρὸς εὐσεβῆ.

que par, hyene ad canē: ⁊ q̄ par
τίς εἰρήνη ὑαίνῃ πρὸς κύνα, καὶ τίς εἰρή
diuiti ad pauperē. Venationes
νη πλουσίῳ πρὸς πένητα. Κυνήγια
leonum onagri in deserto: sic pascua
λεόντων ὄναγροι ἐν ἐρήμῳ, οὕτως νομαὶ
diuitum pauperes. abominatio super
πλουσίων πτωχοί. βδέλυγμα ὑπερη
borum humilitas: sic execratio
φάνῳ ταπεινότης, οὕτως βδέλυγμα
diuiti pauper. Diues commo-
πλουσίῳ πτωχός. Πλούσιος σαλευό
tus firmatur ab amicis: pauper aūt
μενος στηρίζεται ὑπὸ φίλων, πτωχὸς δὲ
cū ceciderit expellitur ab amicis.
πεσὼν προσαπωθεῖται ὑπὸ φίλων.
Cū diues offenderit: multi adiu-
Πλουσίου σφαλέντος, πολλοὶ ἀντι-
tores: locutus est arcana ⁊ iusti
λήπτορες, ἐλάλησεν ἀπόρρητα καὶ ἐδι
ficauerūt eum. Humilis errauit ⁊
καίωσαν αὐτόν. Ταπεινὸς ἔσφαλε καὶ
increpauerunt eū. locutus est intel
προσεπετίμησαν αὐτῷ. ἐφθέγξατο σύ
lectum: ⁊ non dat⁹ est ei locus.
νεσιν, καὶ οὐκ ἐδόθη αὐτῷ τόπος.
diues locutus est: ⁊ omnes ta-
πλούσιος ἐλάλησεν, καὶ πάντες ἐσί
cuerūt: ⁊ verbū illius exaltaue
γησαν, καὶ τὸν λόγον αὐτοῦ ἀνύψω-
rūt vsq̄ ad nubes. Pauper locu
σαν ἕως τῶν νεφελῶν. Πτωχὸς ἐλά
tus est: ⁊ dixerūt: quis hic? ⁊ si
λησε, καὶ εἶπαν, τίς οὗτος; καὶ ἐὰν
offenderit subuertent illum.
προσκόψῃ προσανατρέψουσιν αὐτόν.
Bone diuitie cui nō adest pec
Ἀγαθὸς ὁ πλοῦτος ᾧ μὴ πρόσεστιν ἁ-
catum: ⁊ mala paupertas in o-
μαρτία, καὶ πονηρὰ ἡ πτωχεία ἐν στό
re impii. Cor hois mu-
ματι ἀσεβοῦς. Καρδία ἀνθρώπου ἀλ
tat faciem illius: siue in
λοιοῖ τὸ πρόσωπον αὐτοῦ, ἐάντε εἰς
bona siue in mala. ⁊ bonā reddit
ἀγαθὰ ἐάντε εἰς κακά. καὶ ἀγαθύνει
faciem in delectatiōe cor virens.
πρόσωπον ἐν τέρψει καρδία θάλλου
Vestigiū cordis in bonis: uul-
σα. Ἴχνος καρδίας ἐν ἀγαθοῖς, πρόσω
tus virens: ⁊ inuentio parabolarum
πον θάλλον, καὶ εὕρεσις παραβολῶν
cogitatio cum labore.
διαλογισμὸς μετὰ κόπου. Ca.14.
Beatus vir q̄ nō lapsus est
Μακάριος ἀνὴρ ὃς οὐκ ὠλίσθησεν
in ore suo: ⁊ nō stimulat⁹ ē
ἐν τῷ στόματι αὐτοῦ, καὶ οὐ κατενύγη
in multitudīe peccatorū. Beatus quē
ἐν πλήθει ἁμαρτιῶν. Μακάριος οὗ
nō cōdēnauit aia sua: ⁊ q̄ non
οὐ κατέγνω ἡ ψυχὴ αὐτοῦ, καὶ ὃς οὐκ
cecidit a spe sua q̄
ἔπεσεν ἀπὸ τῆς ἐλπίδος αὐτοῦ τῆς
in dn̄o. Viro pco non bo-
ἐπὶ κύριον. Ἀνδρὶ μικρολόγῳ οὐ κα-
ne diuitie: ⁊ viro liuido
λὸς ὁ πλοῦτος, καὶ ἀνδρὶ βασκάνῳ
ad qd pecunie? Qui cōgregat ex
ἱνατί χρήματα; Ὁ συνάγων ἀπὸ τῆς
anima sua cōgregat aliis: ⁊ in
ψυχῆς αὐτοῦ συνάγει ἄλλοις, καὶ ἐν

Que cōīgatio sancto hōī ad canē: aut q̄ pars bona diuiti ad pauperē. Venatio leonis onager in eremo: sic & pascua diuitum sunt pauperes. Et sicut abominatio est supbo humilitas: sic & execratio diuitis pauper. Diues cōmotus cōfirmatur ab amicis suis: humilis aūt cū ceciderit expelletur & a notis: diuiti decepto multi recuperatores. Locut⁹ est superba: & iustificauerūt illū. Humilis deceptus ē: isup & arguitur. Locut⁹ est sensate: & non est datus ei locus. Diues locutus est & omnes tacuerūt: & verbum illius vsq̄ ad nubes pducent. Paup locutus est & dicūt. Quis est hic? Et si offenderit: subuertent illū. Bona est substātia cui non est petm̄ in cōsciētia: & nequissima paupertas ī ore impii. Cor hominis immutat faciem illius siue in bona siue in mala. Vestigiū cordis boni & faciem bonam difficile inuenies: & cū labore.

Capitulum.14.

Beatus vir qui non est lapsus verbo ex ore suo: & non est stimulatus in tristicia delicti. Felix qui non habuit animi sui tristiciam: & nō excidit a spe sua. Viro cupido & tenaci sine ratiōe ē substantia: & homini liuido ad quid aurū? Qui aceruat ex animo suo iniuste aliis congregat: & in bonis illius alius luxuriabitur. Qui sibi nequā est: cui alii bonus erit? Et non iocundabitur in bonis suis. Qui sibi inuidet: nihil est illo nequius: & hec redditio est malicie illi⁹. & si benefecerit: ignoranter & non volens facit: & in nouissimo manifestat maliciam suam. Nequam est oculus liuidi & auertens faciem suam & despiciens animas suam. Insatiabilis oculus cupidi in parte iniquitatis non satiabitur: donec cōsummat arefaciens animam suam. Oculus malus ad mala: & non satiabitur pane indigens. & in tristicia erit super mensam suam. Fili si habes: benefac tecum: & deo dignas oblationes offer. Memor esto quoniā mors non tardat: & testamentum inferorum quia demonstratum est tibi. Testamentum enim huius mundi morte morietur. Ante mortem benefac amico tuo: & secūdū vires tuas exporrigens da pauperi. Non defrauderis a die bono: & particula boni diei non te pretereat. Nonne aliis relinques dolores & labores tuos? In diuisione sortis da & accipe: & iustifica animam tuam. Ante obitum tuum operare iustitiam: quoniam non est apud inferos inuenire cibum. Omnis caro sicut fenum veterascet: & sicut foliū fructificans in arbore viridi. Alia generantur & alia deiiciuntur: sic generatio carnis & sanguinis: alia finitur & alia nascitur. Omne opus corruptibile in fine deficiet: & qui illud operatur ibit cum illo. Et omne opus electum iustificabitur: & qui operatur illud honorabitur in illo. Beatus vir qui in sapientia

bonis eius luxuriabūtur alii. c.cor.9 2.
τοῖς ἀγαθοῖς αὐτοῦ τρυφήσουσιν ἕτεροι.
Nequam sibi: cui erit bonus? ⁊
Ὁ πονηρὸς ἑαυτῷ, τίνι ἔσται ἀγαθός; καὶ
nō letabitur in opibus
οὐκ εὐφρανθήσεται ἐν τοῖς χρήμασιν
suis. Inuidente sibi: non
αὐτοῦ. Τοῦ βασκαίνοντος ἑαυτὸν, οὐκ
est peior. ⁊ hec redditio
ἔστι πονηρότερος. καὶ τοῦτο ἀνταπόδομα τῆς
malicie illius. Et si bene fecerit: nō
κακίας αὐτοῦ. Καὶ ἐὰν εὖ ποιήσῃ, οὐχ D
volēs facit: ⁊ in nouissimis manifestabit
ἑκὼν ποιεῖ, καὶ ἐπ᾽ ἐσχάτων ἐκφανεῖ τὴν
maliciā suā. Nequā inuidens videre
κακίαν αὐτοῦ. Πονηρὸς ὁ βασκαίνων ἰδεῖν Infra.
oculo: auertens faciem ⁊ 22.a.⁊
ὀφθαλμῷ, ἀποστρέφων πρόσωπον καὶ infra.
despiciens aias. Auari o- 31.a.
ὑπερορῶν ψυχάς. Πλεονέκτου ὀφ-
culus non repletur parte: ⁊ iniusti
θαλμὸς οὐ πίμπλαται μερίδος, καὶ ἀδι
tia mali arefacit aiam suam.
κία πονηροῦ ἀναξηραίνει ψυχὴν αὐτοῦ.
Oculus malus inidus in pane
Ὀφθαλμὸς πονηρὸς φθονερὸς ἐπ᾽ ἄρτῳ A
⁊ indigēs in mensa sua. Infra.
καὶ ἐλλιπὴς ἐπὶ τῆς τραπέζης αὐτ. 15.
Fili q̄mō q̄ḡs habueris bn̄ fac ti
Τέκνον καθὼς ἐὰν ἔχῃς εὖ ποίει σε
bi: ⁊ oblationes dn̄o digne of-
αυτῷ, καὶ προσφορὰς κυρίῳ ἀξίως πρό
fer. Memor esto q̄m mors nō tar-
σαγε. Μνήσθητι ὅτι θάνατος οὐ χρο
dabit: ⁊ testamētū īferni nō ostēsum est
νιεῖ, καὶ διαθήκη ᾅδου οὐχ ὑπεδείχθη
tibi: Anteq̄ tu moriaris: bn̄ fac
σοι. Πρὶν σε τελευτῆσαι, εὖ ποίει
amico: ⁊ sc̄dm ptātē tuā porrige:
φίλῳ, καὶ κατὰ τὴν ἰσχύν σου ἔκτεινον,
⁊ da ei. Ne defraudes a B
καὶ δὸς αὐτῷ. Μὴ ἀφυστερήσῃς ἀπὸ puer.
bona die: ⁊ pars desiderii 17.c.
ἀγαθῆς ἡμέρας, καὶ μερὶς ἐπιθυμίας Ecc.1.b
boni ne te pretereat. Nōne alte
ἀγαθῆς μή σε παρελθέτω. Οὐχὶ ἑτέ
ri relinques dolores tuos: ⁊
ρῳ καταλείψεις τοὺς πόνους σου, καὶ
labores tuos in diuisiones sortis?
τοὺς κόπους σου εἰς διαιρέσεις κλήρου;
Da ⁊ accipe ⁊ sctifica aiam
Δὸς καὶ λάβε καὶ ἁγίασον τὴν ψυχήν
tuam: q̄m nō est in īferno q̄rere ci-
σου, ὅτι οὐκ ἔστιν ἐν ᾅδου ζητῆσαι τρο
bum. Omnis caro vt vestis vetera
φήν. Πᾶσα σὰρξ ὡς ἱμάτιον παλαι
scit: nā testamētū q̄d a seculo morte
οῦται, ἡ γὰρ διαθήκη ἡ ἀπ᾽ αἰῶνος θανάτῳ
morietur. Sicut folium germinās in ar- C
ἀποθανῇ. Ὡς φύλλον θάλλον ἐπὶ δέν
bore denso: alia q̄dē deiicit alia
δρου δασέος, τὰ μὲν καταβάλλει, ἄλλα Esa.14 b.
autē pducit: sic ⁊ gn̄atio carnis ⁊ san Iaco.1. b.
δὲ φύει, οὕτως καὶ γενεὰ σαρκὸς καὶ αἵ
guinis: alia q̄dē finitur: alia aūt gigni 1.pe.1 d.
ματος, ἡ μὲν τελευτᾷ, ἑτέρα δὲ γεννᾶ
tur. Omne opus putridum deficit:
ται. Πᾶν ἔργον σηπόμενον ἐκλείπει,
⁊ q̄ operatur illud cū illo i-
καὶ ὁ ἐργαζόμενος αὐτὸ μετ᾽ αὐτοῦ ἀπε
bit. Beatus vir q̄ in sapia
λεύσεται. Μακάριος ἀνὴρ ὃς ἐν σοφίᾳ

meditabit bona: & q in intellectu suo
μελετήσει καλά, καὶ ὃς ἐν συνέσει αὐ
differet sancta. Qui cogi-
D τοῦ διαλεχθήσεται ἅγια. Ο διανοού-
tat vias illi' in corde suo: &
μενος τὰς ὁδοὺς αὐτῆς ἐν καρδίᾳ αὐτοῦ, καὶ
in absconsis illi' cogitabit.
ἐν τοῖς ἀποκρύφοις αὐτῆς ἐννοηθήσεται.
Egredere post illā vt inuestigator: &
Ἔξελθε ὀπίσω αὐτῆς ὡς ἰχνευτής, καὶ
in vijs ei' insidiare. q pspi
ἐν ταῖς εἰσόδοις αὐτῆς ἐνέδρευε. Ο παρα
cit per fenestras ei': & in
κύπτων διὰ τῶν θυρίδων αὐτῆς, καὶ ἐπὶ
ianuis illi' audiet.
τῶν θυρωμάτων αὐτῆς ἀκροάσεται.
Qui hospitat ppe domū illius:
A Ο καταλύων σύνεγγυς τοῦ οἴκου αὐτῆς,
& in parietib' illi' figet palū.
καὶ ἐν τοῖς τοίχοις αὐτῆς πήξει πάσσαλον.
statuet casā suā sm manū illi':
στήσει τὴν σκηνὴν αὐτοῦ κατὰ χεῖρα αὐτῆς,
& hospitabit in hospitio bonoꝝ.
καὶ καταλύσει ἐν καταλύματι ἀγαθῶν.
Ponet filios suos in tegmine illi':
Θήσει τὰ τέκνα αὐτοῦ ἐν τῇ σκέπῃ αὐτῆς,
& sub ramis eius morabi
καὶ ὑπὸ τοὺς κλάδους αὐτῆς αὐλισθήσε
B tur. ptegет ab ea a feruo
ται. σκεπασθήσεται ὑπ' αὐτῆς ἀπὸ καύμα
re: & in gl'ia ei' hospitabit.
τος, καὶ ἐν τῇ δόξῃ αὐτῆς καταλύσει. C.15

Qui timet dñm faciet
Ο φοβούμενος τὸν κύριον ποιήσει
illa: & cōtinēs cognitionis legis
αὐτά, καὶ ὁ ἐγκρατὴς γνώσεως νόμου
C inueniet eā. & tāq mater obuia-
εὑρήσει αὐτήν. καὶ ὡς μήτηρ ὑπαντή
bit illi: & q̄si mulier v'ginitatis susci
σεται αὐτῷ, καὶ ὡς γυνὴ παρθενίας προσ
piet illū. Cibabit illū pane
δέξεται αὐτόν. Ψωμιεῖ αὐτὸν ἄρτον
intellect': & aqua sapie potabit eū.
συνέσεως, καὶ ὕδωρ σοφίας ποτιεῖ αὐ
Firmabit sup illā & nō
τόν. Στηριχθήσεται ἐπ' αὐτὴν καὶ οὐ μὴ
Mat. inclinabit: & sup eā continebit: & nō cō-
19.c. κλιθῇ, καὶ ἐπ' αὐτῆς ἐφέξει, καὶ οὐ μὴ κα
D fundet. & exaltabit illū apud
ταισχυνθῇ. καὶ ὑψώσει αὐτὸν παρὰ τοὺς
primos suos: et in medio ecclesie
πλησίον αὐτοῦ, καὶ ἐν μέσῳ ἐκκλησί
aperiet os eius. Iocūditatē &
ας ἀνοίξει στόμα αὐτοῦ. Εὐφροσύνην καὶ
coronā exultationis inueniet: & no
στέφανον ἀγαλλιάματος εὑρήσει, καὶ ὄνο
mē seculi hereditabit illū.
ματι αἰῶνος κατακληρονομήσει αὐτόν.
Et non apprehēdent illā homi-
Καὶ οὐ μὴ καταλήψονται αὐτὴν ἄνθρωπ
nes stulti: & viri peccatores nō
A οι ἀσύνετοι, καὶ ἄνδρες ἁμαρτωλοὶ οὐ
videbūt eā. Lōge est a
μὴ ἴδωσιν αὐτήν. Μακράν ἐστιν ἀπὸ
superbia: & viri mēdaces nō
ὑπερηφανίας, καὶ ἄνδρες ψεῦσται οὐ μὴ
erūt memores illius. Nō speciosa laus in
μνησθήσονται αὐτῆς. Οὐχ ὡραῖος αἶνος ἐν
ore peccatoris: q̄m nō a dño
στόματι ἁμαρτωλοῦ, ὅτι οὐ παρὰ κυρίου
missa est ei. In eni sapia dicet
ἀπεστάλη αὐτῷ. Ἐν γὰρ σοφίᾳ ῥηθήσεται

morabitur: & qui in iusticia sua medita
bit: & i sensu suo cogitabit circūspectio
nem dei. Qui cogitat vias illius in cor
de suo & in absconsis suis intelligens:
vadens post illā q̄si inuestigator & in vi
is illius consistens. Qui respicit per fe-
nestras illius: & in ianuis illius audiens.
Qui requiescit iuxta domū illius: & in
parietibus illius figens palum. Statuet
casulam suam ad manus illius: & requi
escent in casula illius bona per euū. Sta
tuet filios suos sub tegmine illi': & sub
ramis eius morabitur. Protegetur sub
tegmine illius a feruore: & in gloria ei'
requiescet.

Capitulum.15.

Qui timet deum faciet bona & q cō-
tinens est iusticie apprehendet illā:
& obuiabit illi quasi mater honorifica-
ta: & quasi mulier a virginitate suscipi-
et illum. Cibabit illum pane vite & intel
lectus: & aqua sapientie salutaris pota-
bit illum. Et firmabitur in illo & nō fle
ctetur: & continebit illum & nō cōfun-
detur: & exaltabit illum apud pximos
suos. Et i medio ecclesie aperiet os ei'.
& adiplebit eū spū sapie & intellectus:
& stola glorie vestiet illum. Iocunditatē
& exultationē thesaurizabit sup illū: &
noie eterno hereditabit illū. Hoies stul
ti nō apphendēt illā: & hoies sensati ob
uiabūt illi. Hoies stulti nō videbūt eā:
lōge.n. abest a supbia & dolo. Viri mē-
daces nō erūt illi' mēores: & viri vera-
ces inuenientur in illa: & successū hēbunt
vsq ad inspectionē dei. Nō est speciosa
laus in ore pctōris: qa nō ē a dño miss':
q̄m a deo pfecta est sapia. Sapie eni dei
astabit laus: & i ore fideli abundabit: &
dñator dabit eā illi. Nō dixeris p deum
abest: q̄.n. odit ne feceris. Nō dicas: ille
me iplanauit. nō.n. necessarii sūt ei ho-
mines ipii. Oē execramentū erroris
odit dñs: & nō erit amabile timentibus
eū. De' ab initio cōstituit hoiem: & re-
liqt illū in manu cōsilii sui. Adiecit mā-
data & p̄cepta sua. Si volueris mandata
cōseruare cōseruabūt te: & in ppetuū
fidē placitā fuare. Apposuit tibi aquaȝ
& ignē: ad qd volueris porrige manum
tuam. Añ hoiem vita & mors: bonū &
malū. Qd placuerit ei dabitur illi: q̄m
multa sapia dei & fortis in potentia: vi-
dens oēs sine intermissione. Oculi dñi
ad timētes eū: & ipe agnoscit oēm ope
rā hois. Nemini mādauit ipe agere: &
nemini dedit spaciū peccādi. Non enim
concupiscit multitudinem filioꝝ infide
lium & inutilium. Capitulum.16.

Ne iocunderis in filiis impiis si mul
tiplicentur: nec oblecteris sup ipos
si non est timor dei in illis. Non credas
vite illoruȝ: & ne respexeris in labores
eorū. Melior est.n. vnus timens deū: q̄
mille filii impii. Et vtile est mori sine fi-
liis: q̄ relinquere filios impios. Ab vno
sensato inhitabitur pria: & a trib' ipiis
deseretur. Multa talia vidit ocul' me':
& fortiora horum audiuit auris mea.
In synagoga peccātiū exardebit ignis:
& in gente incredibili exardescit ira.

laus: & dñs psperabit illā. Ne
αἶνος, καὶ ὁ κύριος εὐοδώσει αὐτόν. Μὴ
dicas q̄m ppter dñm absum: q .n. odio
εἴπῃς ὅτι διὰ κύριον ἀπέστην, ἃ γὰρ ἐμί
habuit: nō facies. Ne dicas: ipse
σησεν, οὐ ποιήσεις. Μὴ εἴπῃς, αὐτός
me formauit: nō .n. opus habet viri
με ἔπλασεν, οὐ γὰρ χρείαν ἔχει ἀνδρὸς
peccatoris. Oēm abominationē odio hūit
ἁμαρτωλοῦ. Πᾶν βδέλυγμα ἐμίσησεν
dñs: & nō est amabilis ti
ὁ κύριος, καὶ οὐκ ἔστιν ἀγαπητὸν τοῖς φο
mētib' eum. ipse ab initio fecit
βουμένοις αὐτόν. αὐτὸς ἐξ ἀρχῆς ἐποίη
hoiem: & reliqt illū in manu
σεν ἄνθρωπον, καὶ ἀφῆκεν αὐτὸν ἐν χειρὶ
consilij sui. Si volueris: cōserua
διαβουλίου αὐτοῦ. Ἐὰν θέλῃς, συντη
bis mandata: & fidē facere bñpla
ρήσεις ἐντολάς, καὶ πίστιν ποιῆσαι εὐδο
citi. Apposuit tibi ignē & aquā.
κίας. Παρέθηκέ σοι πῦρ καὶ ὕδωρ.
ad q̄dcūq volueris: extēde manū tuaȝ.
οὗ ἐὰν θέλῃς, ἐκτενεῖς τὴν χεῖρά σου.
Ante hoies vita & mors:
Ἔναντι ἀνθρώπων ἡ ζωὴ καὶ ὁ θάνατος,
& q̄dcūq placuerit dabitur illi. q̄m
καὶ ὃ ἐὰν εὐδοκήσῃ δοθήσεται αὐτῷ. ὅτι
multa sapia dñi: & fortis
πολλὴ ἡ σοφία τοῦ κυρίου, καὶ ἰσχυρὸς
in potentia & videns omnia.
ἐν δυναστείᾳ καὶ βλέπων τὰ πάντα.
Et oculi eius sup timen-
Καὶ οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτοῦ ἐπὶ τοὺς φοβου
tes eum: & ipse cognoscet oēm
μένους αὐτόν, καὶ αὐτὸς ἐπιγνώσεται πᾶν
opaȝ hois. Nō mādauit ipse
ἔργον ἀνθρώπου. Οὐκ ἐνετείλατο ἀσε
agere cuipiā: & nō dedit licētiā alis
βεῖν οὐδενί, καὶ οὐκ ἔδωκεν ἄνεσιν οὐδε
cui peccādi.
νὶ ἁμαρτάνειν. Ca. 16.

Ne desideres filioꝝ multitudinē inu
Μὴ ἐπιθύμει τέκνων πλῆθος ἀχρη
tilem: neq leteris in filijs impi-
στων, μηδὲ εὐφραίνου ἐπὶ υἱοῖς ἀσεβέ
is. si multiplicati fuerint: ne oblecteris in
σιν. ἐὰν πληθύνωσι, μὴ εὐφραίνου ἐπ'
illis. si nō est timor dñi cū e-
αὐτοῖς. εἰ μὴ ἔστι φόβος κυρίου μετ' αὐ
is. Ne credas vite illoꝝ:
τῶν. Μὴ ἐμπιστεύσῃς τῇ ζωῇ αὐτῶν,
& ne insistas in multitudie eorū.
καὶ μὴ ἔπεχε ἐπὶ τὸ πλῆθος αὐτῶν.
melius .n. vn' iustus: q̄ mille: &
κρείσσων γὰρ εἷς δίκαιος, ἢ χίλιοι, καὶ
mori sine filijs: q̄ habere filios im
ἀποθανεῖν ἄτεκνον, ἢ ἔχειν τέκνα ἀσε
pios. Ab .n. vno prudēte cohabi
βεῖς. Ἀπὸ γὰρ ἑνὸς συνετοῦ συνοικι
tabitur ciuitas: trib' āt impioꝝ de
σθήσεται πόλις, φυλὴ δὲ ἀσεβῶν ἐρη
solabitur velociter. Multa talia
μωθήσεται ἐν τάχει. Πολλὰ τοιαῦ
vidit oculus me': & fortio
τα ἑώρακεν ὁ ὀφθαλμός μου, καὶ ἰσχυρό
ra his audiuit auris mea. In sy
τερα τούτων ἀκήκοε τὸ οὖς μου. Ἐν συ
nagoga pctōꝝ incendetur ignis:
ναγωγῇ ἁμαρτωλῶν ἐκκαυθήσεται πῦρ,
& in gente infideli' icensa est ira.
καὶ ἐν ἔθνει ἀπειθεῖ ἐξεκαύθη ὀργή.

Nō placatus est pro antiquis omni
Οὐκ ἐξιλάσατο περὶ τῶν ἀρχαίων πάν
bus gigantibus: q̃ abscesserunt i fortitudie
των γιγάντων, οἳ ἀπέστησαν ἐν τῇ ἰσχύϊ
stulticie eorum. Nō pepcit
τῆς ἀφροσύνης αὐτῶν. Οὐκ ἐφείσατο
de pegrinatiōe lot. quos execrat⁹
περὶ τῆς παροικίας λώτ. οὓς ἐβδελύ
est ꝓpter supbiam eorū.
ξατο διὰ τὴν ὑπερηφανίαν αὐτῶν.
Non misertus ē gētis pditionis: q̃ egre
Οὐκ ἠλέησεν ἔθνος ἀπωλείας, τοὺς ἐξερ
diebantur in peccatis suis q̃ facie
χομένους ἐν ἁμαρτίαις αὐτῶν ὡς ἐποί
bant. ꝛ sic sexcenta milia pe
ουν. καὶ οὕτως ἑξακοσίας χιλιάδας πε
ditū q̃ cōgregati sunt in duritia
ζῶν, τοὺς ἐπισυναχθέντας ἐν σκληρο
cordis sui: verberans: miserās:
καρδίᾳ αὐτῶν, μαστιγῶν, ἐλεῶν.
pcutiens: sanans: dns in misatio
τύπτων, ἰώμενος, κύριος ἐν οἰκτιρ
ne ꝛ disciplina custodiuit. ꝛ si fuerit
μῷ καὶ παιδείᾳ διεφύλαξε. καὶ ἐὰν ᾖ
vn⁹ dure ceruicis in ꝑplo: mi
εἷς σκληροτράχηλος ἐν λαῷ, θαυμα
rū hoc si innocens erit. Mia .n.
στὸν τοῦτο εἰ ἀθωωθήσεται. Ἔλεος γὰρ
ꝛ ira apud illū: velociter po
καὶ ὀργὴ παρ' αὐτῷ, διατάχους δυ
tens placationū ꝛ effundēs iram. secū
νάστης ἐξιλασμῶν καὶ ἐκχέων ὀργήν. κα
dū multā miaꝫ eius: sic ꝛ
τὰ τὸ πολὺ ἔλεος αὐτοῦ, οὕτους καὶ τὸ
correptio illius: virum scđm opa
ἔλεγχος αὐτοῦ, ἄνδρα κατὰ τὰ ἔργα
eius iudicabit. Non effugiet in ra
αὐτοῦ κρινεῖ. Οὐκ ἐκφεύξεται ἐν ἁρ
pina peccator: ꝛ nō tarda
πάγματι ἁμαρτωλός, καὶ οὐ μὴ καθυστε
bit expectatio impij. Omni elemosy
ρήσῃ ὑπομονὴ ἀσεβοῦς. Πάσῃ ἐλεημοσύ
ne fac locum: vnusquisqꝫ.n. scđm
νῃ ποιήσει τόπον, ἕκαστος γὰρ κατὰ τὰ
opa sua inueniet. Dñs obdurauit
ἔργα αὐτοῦ εὑρήσει. Κύριος ἐσκλήρυνε
pharaonē ne nosceret eū: vt vtiqꝫ co
φαραὼ μὴ εἰδέναι αὐτόν, ὅπως ἂν γνω
gnosceret opatiōes ei⁹ in ea q̃ sub celo.
σθῇ ἐνεργήματα αὐτοῦ τῇ ὑπ' οὐρανόν.
Omni creature mia eius mani
Πάσῃ τῇ κτίσει τὸ ἔλεος αὐτοῦ φανε
festa: ꝛ lumen eius ꝛ tenebras di
ρόν, καὶ τὸ φῶς αὐτοῦ καὶ τὸ σκότος ἐμέ
uisit adamante. Ne dicas a
ρισε τῷ ἀδάμαντι. Μὴ εἴπῃς ἀπὸ
dño abscondar: ꝛ ex altitudie quis
κυρίου κρυβήσομαι, καὶ ἐξ ὕψους τίς
mei mēorabitur? in ꝑplo multo non
μου μνησθήσεται; ἐν λαῷ πλείονι οὐ μὴ
mēorabor: que ēi aīa mea in immen
μνησθῶ, τίς γὰρ ἡ ψυχή μου ἐν ἀμετρή
sa creatura? Ecce celum ꝛ celū
τῳ κτίσει; Ἰδοὺ ὁ οὐρανὸς καὶ ὁ οὐρα
celi: abyssus ꝛ terra ꝛ q̃
νὸς τοῦ οὐρανοῦ, ἄβυσσος καὶ γῆ καὶ τὰ
in eis: in visitatione eius cō
ἐν αὐτοῖς, ἐν τῇ ἐπισκοπῇ αὐτοῦ σα
mouebunt. Totus mundus factus
λευθήσεται. Ἅπας ὁ κόσμος γεγονὼς
ꝛ q̃ fit: in voluntate eius. simul
καὶ γινόμενος, ἐν θελήματι αὐτοῦ. ἅμα

Non exorauerūt ꝓ peccatis suis antiq gigantes: qui destructi sunt confidentes sue virtuti: & non pepercit peregrinationi illoꝝ: sed percussit eos: & execratus est eos pre superbia verbi illoꝝ. Nō misertus est illis gentem totā pdens: & extollentem se in peccatis suis. Et sicut sexcenta milia peditum qui congregati sunt in duricia cordis sui: & si vnus fuisset ceruicatus mirum si fuisset immunis. Misericordia enim & ira est cum illo potens exoratio: & effundens iram. Secundum misericordiam suā: sic et correctio illius: hominem secundum opera sua iudicat. Non effugiet in rapina peccator: & non retardabit sufferentia misericordiam facientis. Omnis misericordia faciet locum vnicuiqꝫ secundū meritum operum suorum: & secundum intellectum peregrinationis ipsius. Nō dicas. A deo abscondar: & ex summo quis mei memorabitur? In populo magno non agnoscar. Que est enim anima mea in tam immensa creatura? Ecce celum & celi celorum: abyssus & vniuersa terra & que in eis sunt in conspectu illius commouebuntur: montes simul & colles & fundamenta terre: & cum conspexerit illa deus tremore concutientur. Et in omnibus his insensatum est cor: & omne cor intelligitur ab illo: & vias illius quis intelligit? Et procella quam nec oculus vidit hominis. Nam plurima illius opera sunt in absconsis: sed opera iusticie eius quis enūciabit: aut quis sustinebit? Longe enim est testamentum a quibusdam: & interrogatio hominum in consummatione est. Qui minoratur corde cogitat inania: & vir imprudens & errans cogitat stulta. Audi me fili & disce disciplinam sensus: et in verbis meis attende in corde tuo: et dicam in equitate disciplinā: et scrutabor enarrare sapientiam: et in verbis meis attende in corde tuo: et dico in equitate spiritus: virtutes quas posuit deus in opera sua ab initio: et in veritate enuncio scientiam eius. In iudicio dei opera ipsius ab initio: et ab institutione hominum impiorum distinxit partes illorum: et initia eorum in gentibus suis. Ornauit in eternum opera illorum: nec esurierunt nec laborauerunt et non destiterunt ab operibus suis. Vnusquisqꝫ proximum sibi non angustiabit vsqꝫ in eternum. Non sis incredibilis verbo illius. Post hec deus in terrā respexit: et impleuit illam bonis suis. Anima autem omnis vitalis denūciauit ante faciem ipsius: et in ipsa iterum reuersio illorum.

Capitulum. 17.

Deus creauit de terra hominem: et secundum imaginem suam fecit illum. Et iterum conuertit illum in ipsam: et secundum se vestiuit illū virtute. Numerū dierꝫ et tempus dedit illi: et dedit illi potestatem eorꝫ q̃ sunt super terram. Posuit timorem illius sup oēm carnē:

montes ꝛ fundamenta terre: cū cōspe
τὰ ὄρη καὶ τὰ θεμέλια τῆς γῆς, ἐν τῷ ἐπι
xit ad illa dñs cōcutiūtur tremore.
βλέψαι ἐπ' αὐτὰ κύ συσσείονται τρόμῳ.
Et digne nō cogitabit in illis cor:
Καὶ ἀξίως οὐ διανοηθήσεται ἐπ' αὐτοῖς καρ B
ꝛ vias illi⁹ quis estimabit?
δία, καὶ τὰς ὁδοὺς αὐτοῦ τίς ἐνθυμηθήσεται;
pcella quā nō videbit homo: at
καταιγὶς ἣν οὐκ ὄψεται ἄνθρωπος, τὰ δὲ 3.r.b.
plura opeꝝ ei⁹ sūt in abscon
πλείονα τῶν ἔργων αὐτοῦ ἐστὶν ἐν ἀποκρύ
ditis. Opa iusticie ei⁹ quis annū
φοις. Ἔργα δικαιοσύνης αὐτοῦ τίς ἀναγ
ciabit: aut quis sustinebit? longe .n. testa
γελεῖ, ἢ τίς ὑπομενεῖ; μακρὰν γὰρ ἡ δια
mētū: ꝛ iterrogatio oium i ꝯsūmatiōe.
θήκη, καὶ ἐξέτασις ἁπάντων ἐν τελευτῇ.
Qui minuitur cogitat hec: ꝛ vir
Ἐλαττούμενος διανοεῖται ταῦτα, καὶ ἀνὴρ
stultus cogitat errans fatua.
ἄφρων διανοεῖται πλανώμενος μωρά.
Audi me fili ꝛ disce scientiam: C
Ἄκουσόν μου τέκνον καὶ μάθε ἐπιστήμην,
ꝛ in verbis meis attende in cor
καὶ ἐπὶ τῶν λόγων μου πρόσεχε τῇ καρ
de tuo. Ostēdam in pōdere disciplinā:
δίᾳ σου. Ἐκφανῶ ἐν σταθμῷ παιδείαν,
ꝛ in diligētia annūtiabo scientiam e
καὶ ἐν ἀκριβείᾳ ἀπαγγελῶ ἐπιστήμην αὐ
ius. Et in iudicio dñi opa eius ab ini
τοῦ. Καὶ ἐν κρίσει κύ τὰ ἔργα αὐτοῦ ἀπ' ἀρ
tio: ꝛ a factione eoꝝ distinxit
χῆς, καὶ ἀπὸ ποιήσεως αὐτῶν διέστειλε
partes illoꝝ. Ornauit in secu
μερίδας αὐτῶν. Ἐκόσμησεν εἰς αἰῶ
la opa eius: ꝛ in manu e
να τὰ ἔργα αὐτοῦ, καὶ ἐν χειρὶ αὐ
ius pncipatus illius i gñatiōes gñā
τοῦ αἱ ἀρχαὶ αὐτοῦ εἰς γενεὰς γενε
tionū. nec esurierūt: nec laborauerūt in D
ῶν. οὔτε ἐπείνασαν, οὔτε ἐκοπίασαν ἐν
operibus eius: ꝛ nō destiterunt ab
ποιήμασιν αὐτοῦ, καὶ οὐκ ἐξέλειπον ἀπὸ
opibus eius. Unusquisqꝫ proximū
τῶν ἔργων αὐτοῦ. Ἕκαστος τὸν πλησίον
suū nō āgustiauit: ꝛ vsqꝫ i sclm nō erūt
αὐτοῦ οὐκ ἐξέθλιψε, καὶ ἕως αἰῶνος οὐκ ἀπει
increduli verbo illi⁹. Et post hec
θήσουσι τὸν λόγον αὐτοῦ. Καὶ μετὰ ταῦτα
in trā ꝓspexit dñs: ꝛ reple
εἰς γῆν ἐπέβλεψεν ὁ κύριος, καὶ ἐνέπλη
uit eā bonis suis. Aiam om
σεν αὐτὴν τῶν ἀγαθῶν αὐτοῦ. Ψυχὴ παν
nis aialis abscondit vultus eius: ꝛ
τὸς ζώου ἐκάλυψε τὸ πρόσωπον αὐτῆς, καὶ
in illam reuersio illoꝝ.
εἰς αὐτὴν ἡ ἀποστροφὴ αὐτῶν. Ca.17.
Deus creauit de trā hominem:
Κύριος ἔκτισεν ἐκ γῆς ἄνθρωπον,
ꝛ rursus conuertit illū in eā.
καὶ πάλιν ἀπέστρεψεν αὐτὸν εἰς αὐτήν.
Dies numeri ꝛ tps dedit e
Ἡμέρας ἀριθμοῦ καὶ καιρὸν ἔδωκεν αὐ
is: ꝛ dedit eis ptātem eoꝝ q̃ A
τοῖς, καὶ ἔδωκεν αὐτοῖς ἐξουσίαν τῶν ἐπ' ge.1.b.
in ea. Vestiuit aūt eos sm seipos
αὐτῆς. Ἐνέδυσε δὲ αὐτοὺς καθ' ἑαυτοὺς
fortitudie: ꝛ ad imaginē suā fecit illos.
ἰσχύν, καὶ κατ' εἰκόνα αὐτοῦ ἐποίησεν αὐτούς.
Posuit timorē illi⁹ in omni carne:
Ἔθηκε τὸν φόβον αὐτοῦ ἐπὶ πάσης σαρκός,

ꝛ dñari bestiaꝝ ꝛ volatiliũ
gẽ.1.c καὶ κατακυριεύειν θηρίων καὶ πετεινῶν
in similitudine. Sermõ ãt mentẽ illis dona
ἐν ὁμοιώματι. Ἐχρὸν δὲ νοῦν αὐτοῖς ἔδω
uit diuidẽs: ꝛ septimũ ſmonẽ
ρήσατο μερίζων, καὶ τὸν ἕβδομον λόγον
interpretatio opationũ eius. Cõ=
ἑρμηνεία τῶν ἐνεργημάτων αὐτοῦ. Δια
siliũ ꝛ linguã ꝛ oculos:
B βούλιον καὶ γλῶσσαν καὶ ὀφθαλμούς,
aures ꝛ cor dedit ad cogitãdũ il=
ὦτα καὶ καρδίαν ἔδωκε διανοεῖσθαι αὐ=
lis. sciencia intellect⁹ repleuit il
τοῖς. ἐπιστήμῃ συνέσεως ἐνέπλησεν αὐ
los: ꝛ bona ꝛ mala ostẽdit illis.
τούς, καὶ ἀγαθὰ καὶ κακὰ ὑπέδειξεν αὐτοῖς.
Posuit oculũ suũ sup cor=
Ἔθηκε τὸν ὀφθαλμὸν αὐτοῦ ἐπὶ τὰς καρ
da illoꝝ. Dedit p secula gloria
δίας αὐτῶν. Ἔδωκε διαιώνων καυχᾶ=
ri in mirabilib⁹ suis: vt enar
σθαι ἐπὶ τοῖς θαυμασίοις αὐτοῦ, ἵνα διη
rent opa eius sapienter. Et
γῶνται τὰ ἔργα αὐτοῦ συνετῶς. Καὶ
nomẽ sctificat iõis ei⁹ laudabũt ele=
ὄνομα ἁγιασμοῦ αὐτοῦ αἰνέσουσιν ἐκλε
cti. Addidit eis sciencia: ꝛ
Infra. 19c. κτοί. Προσέθηκεν αὐτοῖς ἐπιστήμην, καὶ
legẽ vite p hereditatẽ dedit illis: vt
C νόμον ζωῆς ἐκληροδότησεν αὐτοῖς, εἰς τὸ
intelligãt q mortales existẽs existũt nũc.
νοῆσαι ὅτι θνητοὶ ὄντες ὑπάρχουσι νῦν.
Testamentũ seculi statuit cũ illis: ꝛ
Διαθήκην αἰῶνος ἔστησε μετ' αὐτῶν, καὶ τὰ
Sct.3.4. iudicia sua ostẽdit illis. Ma
κρίματα αὐτοῦ ὑπέδειξεν αὐτοῖς. Με
gnitudinẽ glorie viderũt oculi coꝝ:
γαλεῖον δόξης εἶδον οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτῶν,
ꝛ gloriã vocis coꝝ audiuit auris
καὶ δόξαν φωνῆς αὐτῶν ἤκουσε τὸ οὖς
coꝝ: ꝛ dixit illis: attẽdite
αὐτῶν, καὶ εἶπεν αὐτοῖς, προσέχετε
ab omni inquo. ꝛ mãdauit il=
ἀπὸ παντὸς ἀδίκου. καὶ ἐνετείλατο αὐ
lis vnicuiq de primo. Nõ abscõ
τοῖς ἑκάστῳ περὶ τοῦ πλησίον. Οὐ κρυ
D dent ab oculis ei⁹
βήσονται ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν αὐτοῦ αἱ
vie coꝝ: corã ipo semper.
ὁδοὶ αὐτῶν, ἐναντίον αὐτοῦ διαπαντός.
Ois ãt homo a iuuẽtute ad
Πᾶς δὲ ἄνθρωπος ἐκ νεότητος ἐπὶ τὰ
mala. ꝛ nõ valuerũt corda
πονηρά. καὶ οὐκ ἴσχυσαν τὰς καρδίας
sua pro lapideis facere carnea.
αὐτῶν ἀντὶ λιθίνων ποιῆσαι σαρκίνας.
In eni diuisione gentiũ terre to
Ἐν γὰρ μερισμῷ τῶν ἐθνῶν τῆς γῆς πα
tius: vnicuiq gẽti cõstituit du
σης, ἑκάστῳ ἔθνει κατέστησεν ἡγού=
cẽ: ꝛ accepit israel
μενον, καὶ προσελάβετο τὸν Ἰσραὴλ
sibi partẽ. Quẽ pmogenitũ exñtẽ nu
ἑαυτῷ μερίδα. Ὃν πρωτόγονον ὄντα τι
trit disciplina: ꝛ diuidẽs lumẽ dile
A θηνεῖ παιδείᾳ, καὶ μερίζων φῶς ἀγαπή
ctionis: nõ remittit illũ. Ideo oia
σεως, οὐκ ἀνίησιν αὐτόν. Διὸ πάντα
opa coꝝ vt sol corã ipo
τὰ ἔργα αὐτῶν ὡς ὁ ἥλιος ἐναντίον αὐ
sunt: ꝛ oculi ei⁹ assidue
τοῦ ἐστι, καὶ οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτοῦ ἐνδελεχῶς

& dominatus est bestiarum & volatiliũ. Creauit ex ipso adiutorium simile sibi consiliũ & linguam & oculos et aures et cor dedit illis excogitandi: & disciplina intellectus repleuit illos. Creauit illis scientiam spirit⁹ sensu impleuit cor illorum: & mala et bona ostendit illis. Posuit oculos ipsorum super corda illorum ostendere illis magnalia operuꝫ suorum: vt nomen sanctificationis collaudent: et gloriari in mirabilibus illi⁹: vt magnalia enarrẽt operum eius. Addidit illis disciplinam: & legem vite hereditauit illos. Testamentum eternum constituit cũ illis & iusticiã & iudicia sua ostendit illis. Et magnalia honoris eius vidit oculus illorum & honorem vocis audierunt aures illoruꝫ: & dixit illis attendite ab omni iniquo. Et mãdauit illis vnicuiq de proximo suo. Vie illorum coram illo sunt semper: non sunt absconse ab oculis ipsius. In vnãquãq gentem preposuit rectorem: & pars dei israel facta est manifesta. Et oĩa opera illorum velut sol in cõspectu dei: & oculi eius sine intermissione inspicientes in viis eorum. Nõ sunt absconsa testamẽta propter iniquitatem illorum: & omnes iniquitates eorum in cõspectu dei. Elemosyna viri quasi saculus cum ipso: & gratiam hominis quasi pupillam cõseruabit. & postea resurget & retribuet illis retributionem vnicuiq in caput ipsorum: & cõuertet in inferiores partes terre. Penitentibus autem dedit viam iusticie: et confirmauit deficientes sustinere: & destinauit illis sortem veritatis. Conuertere ad dominum et relinque peccata tua: precare ante faciem dñi. et minue offendicula. Reuertere ad dominum et auertere ab iniusticia tua: & nimis odito execrationeꝫ: & cognosce iusticias & iudicia dei: et sta in sorte ppositionis & orationis altissimi dei. In partes vade seculi sancti cum viuis & dantibus confessionem deo. Non demoreris in errore impiorum: ante mortem confitere. A mortuo quasi nihil perit confessio. Confiteberis viuens: viuus & sanus confiteberis & laudabis deum: et gloriaberis in miserationibus eius. Quã magna misericordia domini: et propitiatio illius conuertentibus ad se. Nec enim omnia possunt esse in hominibus: quoniam non est immortalis filius hominis: & in vanitate malitie placuerunt. Quid lucidius sole. et hic deficiet. Aut quid nequius q̃ quod excogitauit caro et sanguis: et hoc arguetur. Virtutem altitudinis celi ipse conspicit. Et omnes homines terra et cinis.

Capitulum.18.

Qui viuit in eternum creauit omnia simul. Deus solus iustificabitur: et

sup vias coꝝ. Nõ sunt abscõse
ἐπὶ τὰς ὁδοὺς αὐτῶν. Οὐκ ἐκρύβησαν
iniusticie illoꝝ ab eo: ꝛ oĩa
αἱ ἀδικίαι αὐτῶν ἀπ' αὐτοῦ, καὶ πᾶσαι
peccata coꝝ corã dño. Dñs
αἱ ἁμαρτίαι αὐτῶν ἔναντι κυρίου. Κύρι
ãt vtilis exñs ꝛ sciẽs fictionẽ
ος δὲ χρηστὸς ὢν καὶ εἰδὼς τὸ πλάσμα
suã: neq dimisit eos: neq reli
αὐτοῦ, οὔτε ἀνῆκεν αὐτούς, οὔτε ἐγκα=
quit parcẽs eis. elemosyna
τέλιπε φειδόμενος αὐτῶν. ἐλεημοσύνη
eni viri sicut sigillũ cũ ipo: ꝛ
γὰρ ἀνδρὸς ὡς σφραγὶς μετ' αὐτοῦ, καὶ
gfam hoĩs q̃si pupillã cõseruabit.
χάριν ἀνθρώπου ὡς κόρην συντηρήσει.
Distribuẽs filijs suis ꝛ filiab⁹ pe=
Μερίζων υἱοῖς αὐτοῦ καὶ θυγατράσι με
nitentiã: post hec exurget ꝛ re
τάνοιαν, μετὰ ταῦτα ἐξαναστήσεται καὶ ἀν
tribuet eis. Et retributionẽ
ταποδώσει αὐτοῖς. Καὶ τὸ ἀνταπόδομα
coꝝ in caput ipoꝝ retribuet.
αὐτῶν εἰς κεφαλὴν αὐτῶν ἀνταποδώσει.
Vez penitẽtib⁹ dedit reditũ:
Πλὴν μετανοοῦσιν ἔδωκεν ἐπάνοδον,
ꝛ aduocauit deficiẽtis expe=
καὶ παρεκάλεσεν ἐκλείποντας ὑπο=
ctatiõe. Cõuertere igit ad dñm: ꝛ
μονήν. Ἐπίστρεφε οὖν πρὸς κύριον, καὶ
relinque peccata: pcare ante fa
ἀπόλειπε ἁμαρτίας, δεήθητι κατὰ πρό
ciẽ ꝛ minue offendiculũ: reuer
σωπον καὶ σμίκρυνον πρόσκομμα, ἐπα
tere ad altissimũ auertere ab in
νάγαγε ἐπὶ ὕψιστον καὶ ἀπόστρεφε ἀδικί
iusticia. ipe eni ducet de tenebris in
ας. αὐτὸς γὰρ ὁδηγήσει ἐκ σκότους εἰς
lucẽ salutis: ꝛ valde odio habe
φωτισμὸν ὑγείας, καὶ σφόδρα μίσησον
abominationẽ. Altissimũ qs laudabit in
βδέλυγμα. Ὑψίστῳ τίς αἰνέσει ἐν
inferno: pro viuẽtibus ꝛ dantib⁹ cõfessio
ᾅδου; ἀντὶ ζώντων καὶ διδόντων ἀνθο=
nẽ. a mortuo tãq nõ existẽ=
μολόγησιν. ἀπὸ νεκροῦ ὡς μὴ δὲ ὄντος,
perit cõfessio. Viuẽs ꝛ sa
ἀπόλλυται ἐξομολόγησις. Ζῶν καὶ ὑγι
n⁹ corde laudabit dñm. Quã
ὴς τῇ καρδίᾳ αἰνέσει τὸν κύριον. Ὡς
magna mĩa dñi dei no
μεγάλη ἡ ἐλεημοσύνη τοῦ κυρίου θεοῦ ἡ=
stri: ꝛ ppiciatio conuertentib⁹
μῶν, καὶ ἐξιλασμὸς τοῖς ἐπιστρέφουσιν
ad se sancte. Nõ eni possunt om=
ἐπ' αὐτὸν ὁσίως. Οὐ γὰρ δύναται πάν
nia esse in hoĩb⁹: qm nõ imortalis
τα εἶναι ἐν ἀνθρώποις, ὅτι οὐκ ἀθάνατος
fili⁹ hoĩs. Quid lucidi⁹ sole:
υἱὸς ἀνθρώπου. Τί φωτεινότερον ἡλίου;
ꝛ hoc deficit: ꝛ vir q cogita
καὶ τοῦτο ἐκλείπει, καὶ ἀνὴρ ὃς ἐνθυμη
bit carnẽ ꝛ sanguinẽ. Virtutẽ alti
θήσεται σάρκα καὶ αἷμα. Δύναμιν ὕ=
tudinis celi ipe cõsiderat: ꝛ
ψους οὐρανοῦ αὐτὸς ἐπισκέπτεται, καὶ
hoĩes oẽs terra ꝛ cinis.
ἄνθρωποι πάντες γῆ καὶ σποδός. C.18.
Qui viuit in seculũ creauit
Ὁ ζῶν εἰς τὸν αἰῶνα ἔκτισε τὰ
oĩa cõmunit: dñs sol⁹ iustus: ꝛ
πάντα κοινῇ, κύριος μόνος δίκαιος, καὶ

nõ est alius pter illũ. gubernãs
οὐκ ἔστιν ἄλλος πλὴν αὐτοῦ. Οἰκίζων
mũdũ in palmo man⁹ eius:
τὸν κόσμον ἐν σπιθαμῇ χειρὸς αὐτοῦ,
⁊ oĩa obediũt volũtati eius.
καὶ πάντα ὑπακούει τῷ θελήματι αὐτοῦ.
Ipse enĩ rex oĩm ĩ fortitudie
Αὐτὸς γὰρ βασιλεὺς πάντων ἐν κράτει
sua: distinguẽs in eis sancta a
αὐτοῦ, διαστέλλων ἐν αὐτοῖς ἅγια ἀπὸ
pfanis. cui coptũ fecit enũciandi
βεβήλων. τίνι ἐξεποίησεν ἐξαγγεῖλαι
opa sua? ⁊ qs inuestigauit ma
τὰ ἔργα αὐτοῦ; καὶ τίς ἐξιχνίασε τὰ με
gnalia eius? Vim magnificẽtie
γαλεῖα αὐτοῦ; Κράτος μεγαλωσύνης
eius qs enũerabit? ⁊ qs addij
αὐτοῦ τίς ἐξαριθμήσεται; καὶ τίς προσθή
ciet enarrare miaς eius?
σει ἐκδιηγήσασθαι τὰ ἐλέη αὐτοῦ;
Nõ est minuere neq̧ adijcere:
Οὐκ ἔστιν ἐλαττῶσαι οὐδὲ προσθεῖναι,
⁊ nõ est inuestigare mirabilia
καὶ οὐκ ἔστιν ἐξιχνιάσαι τὰ θαυμάσια
dñi. cũ cõsũmauerit homo:
τοῦ κυρίου. ὅταν συντελέσῃ ἄνθρωπος,
tũc icipit: ⁊ cũ cessauerit: tũc
τότε ἄρχεται, καὶ ὅταν παύσηται, τότε
indigebit. Et qd homo: ⁊
ἀπορηθήσεται. Καὶ τί ἄνθρωπος, καὶ
q̃ vtilitas illi⁹? qd bonũ ei⁹:
τίς ἡ χρῆσις αὐτοῦ; τί τὸ ἀγαθὸν αὐτοῦ,
⁊ qd malũ illius? nũerus dieꝝ
καὶ τί τὸ κακὸν αὐτοῦ; ἀριθμὸς ἡμερῶν
hoĩs multi anni centũ: irrationabili
ἀνθρώπου πολλὰ ἔτη ἑκατόν, ἀλόγιστω
ãt cuiusq̧ oĩbus dormitio. Sicut gutta
δὲ ἑκάστου πᾶσιν ἡ κοίμησις. Ὡς σταγὼν
aque a mari ⁊ sicut calcul⁹
ὕδατος ἀπὸ θαλάσσης καὶ ὡς ψῆφος
arene: sic mille ãni in diebus secu
ἄμμου, οὕτως χίλια ἔτη ἐν ἡμέραις αἰῶ
li. Propť hoc patiẽs est dñs in
νος. Διὰ τοῦτο μακροθυμεῖ κύριος ἐπ'
illis: ⁊ effundet miam suam sup
αὐτοῖς, καὶ διαχέει τὸ ἔλεος αὐτοῦ ἐπ'
eos. Vidit ⁊ cognouit subuersio
αὐτούς. Εἶδε καὶ ἐπέγνω τὴν καταστρο
nẽ eoꝝ q̃m mala: ideo adiple
φὴν αὐτῶν ὅτι πονηρά, διὰ τοῦτο ἐπλήθυ
uit ppitiationẽ suã. mia hoĩs
νε τὸν ἐξιλασμὸν αὐτοῦ. ἔλεος ἀνθρώπου
in primũ suũ: mia ãt dñi
ἐπὶ τὸν πλησίον αὐτοῦ, ἔλεος δὲ κυρίου
in omnẽ carnẽ: corripiẽs ⁊ eru
ἐπὶ πᾶσαν σάρκα, ἐλέγχων καὶ παι
diẽs ⁊ docẽs ⁊ cõuertẽs vt
δεύων καὶ διδάσκων καὶ ἐπιστρέφων ὡς
pastor gregem suũ. Excipiẽ
ποιμὴν τὸ ποίμνιον αὐτοῦ. Τοὺς ἐκδεχο
tiũ disciplinã miseret: ⁊ festi
μένους παιδείαν ἐλεεῖ, καὶ τοὺς κατα
nantiũ ad iudicia eius.
σπεύδοντας ἐπὶ τὰ κρίματα αὐτοῦ.
fili in bonis nõ des reprehẽsionẽ: neq̧
Τέκνον ἐν ἀγαθοῖς μὴ δῷς μῶμον, μὴ δὲ
in omni inopia tristitiã verbi mali.
ἐν πάσῃ δόσει λύπην λόγου πονηροῦ.
Nõne ardorẽ sedabit ros? sic
Οὐχὶ καύσωνα ἀναπαύσει δρόσος; οὕ
melius verbũ q̃ donũ. nõne ecce
τως κρεῖσσον λόγος ἢ δόσις. οὐκ ἰδοὺ

manet inuictus rex ineternum. Quis sufficiet enarrare opa illius? Quis enĩ inuestigabit magnalia eius? Virtutem autem magnitudinis eius quis enunciabit? Aut quis adiiciet enarrare misericordiam eius? Non est minuere neq̧ adiicere: nec est inuenire magnalia dei. Cum consumauerit homo: tunc incipiet: et cum quieuerit operabitur. Quid est homo & que est gratia illius: & quid est bonum aut quid nequam illius? Numerus dierum hominũ vt multum centum anni: quasi gutte aque maris deputati sunt. Et sicut calculus arene: sic exigui anni in die eui. Propter hoc patiens est deus in illis: et effundit super eos misericordiam suam. Vidit presumptionem cordis eoruꝫ quoniã mala est: & cognouit subuersionem illorum: quoniam nequam est. Ideo impleuit propitiationem suam in illis: & ostendit eis viam equitatis. Miseratio hominis circa proximum suum: misericordia autem dei super omnem carnem. Qui misericordiam habet docet & erudit quasi pastor gregem suũ. Miserator excipiens doctrinã miserationis & qui festinat in iudiciis eius. Fili in bonis nõ des querelam: et in omni dato non des tristiciam verbi mali. Nonne ardorem refrigerabit ros? Sic & verbum melius q̃ datum. Nonne ecce verbum super datum bonum? Sed vtraq̧ cum homine iustificato. Stult⁹ acriter improperabit: & datus indisciplinati: tabescere facit oculos. Ante iudicium para iusticiam tibi: et anteq̃ loquaris disce. Ante languorem adhibe medicinam: & ante iudicium interroga teip̃ꝫ: et in conspectu dei inuenies propitiationem. Ante languorem humilia te: & in tempore infirmitatis ostende conuersationem tuam. Nõ impediaris orare semper: & ne vereris vsque ad mortem iustificari: quoniã merces dei manet ineternum. Ante orationẽ prepara animam tuam: et noli esse quasi homo qui tentat deum. Memento ire in die consumationis: & tempus retributionis in conuersatione facies. Memento paupertatis in tempore abundãtie: et necessitatem paupertatis in die diuitiarum. A mane vsq̧ ad vesperam immutabitur tempus: et hec omnia citata in oculis dei. Homo sapiens in omnibus metuit: & in diebus delictorum attendet ab inertia. Oĩs astutus agnoscit sapientiam: & inuenienti eam dabit confessionem. Sẽsati in verbis & ip̃i sapienter egerunt: et intellexerunt veritatem & iusticiam: & implorauerunt prouerbia et iudicia. Post concupiscẽtias tuas non eas: & a volũtate tua auertere. Si prestes anime tue concupiscentias eius: faciet te in gaudium inimicis tuis. Ne oblecteris in turbis nec in modicis. Assidua enim est

verbũ sup datũ bonũ? ⁊ vtraq̧
λόγος ὑπὲρ δόμα ἀγαθόν; καὶ ἀμφότερα
apud hoĩem gratiosa. Fatu⁹
παρὰ ἀνθρώπῳ κεχαριτωμένα. Μωρὸς
acerbe ĩproperabit: ⁊ donũ liuidi
ἀχαρίστως ὀνειδιεῖ, καὶ δόσις βασκάνου
tabescere facit oculos. anteq̃ loquaris: di
ἐκτήκει ὀφθαλμούς. πρὶν ἢ λαλῆσαι, μάν Heb.6
sce: ⁊ ante lãguorẽ curare. ãte a.
θανε, καὶ πρὸ ἀρρωστίας θεραπεύου. πρὸ Ps.89.
iudiciũ pa teip̃m ad bñfaciendũ: B
κρίσεως ἑτοίμαζε σεαυτὸν καλλιεργεῖν,
⁊ in hora visitationis inuenies ppitia
καὶ ἐν ὥρᾳ ἐπισκοπῆς εὑρήσεις ἐξιλασ
tionẽ. anteq̃ egrotes tu: humiliare
μόν. πρὶν ἀρρωστῆσαί σε, ταπεινώθητι
cõtinẽtia: ⁊ in tp̃e pctõꝝ
ἐγκράτεια, καὶ ἐν καιρῷ ἁμαρτημάτων
ostẽde aduertentiã. ne phibeas
δεῖξον ἐπιστροφήν. μὴ ἐμποδίσῃς τοῦ
reddere votũ oportune: ⁊ ne expe
ἀποδοῦναι εὐχὴν εὐκαίρως, καὶ μὴ μεί
cies vsq̧ ad mortẽ iustificari. Anteq̃ ores
νῃς ἕως θανάτου δικαιωθῆναι. Πρὶν εὔξα
prepara teip̃m: ⁊ ne sis
σθαι ἑτοίμασον σεαυτόν, καὶ μὴ γίνου
q̃si homo tẽtans dñm. me
ὡς ἄνθρωπος πειράζων τὸν κύριον. μνή
mẽto ire in dieb⁹ ↄsumationis: ⁊
σθητι θυμοῦ ἐν ἡμέραις τελευτῆς, καὶ
tp̃s vindicte in auersione vul
καιρὸν ἐκδικήσεως ἐν ἀποστροφῇ προσώ
tus. Memẽto tp̃oris famis in tp̃ore
που. Μνήσθητι καιρὸν λιμοῦ ἐν καιρῷ C
abundãtie: paupertatis ⁊ egestatis in
πλησμονῆς, πτωχείαν καὶ ἔνδειαν ἐν
die diuitiaꝝ. A mane vsq̧ ad vesperã mutat
ἡμέρᾳ πλούτου. Ἀπὸ πρωΐθεν ἕως ἑσπέ
tp̃s: ⁊ oĩa hec
ρας μεταβάλλει καιρός, καὶ πάντα ταῦ
sunt citata corã dño. Et in
τά ἐστι ταχινὰ ἔναντι κυρίου. Καὶ ἐν
dieb⁹ delictoꝝ attẽdet ab erro Lu.15.
ἡμέραις ἁμαρτιῶν προσέξει ἀπὸ πλημ a.
re: ⁊ stultus nõ ↄseruabit occasionẽ. Thess.
μελείας, καὶ ἄφρων οὐ συντηρήσει καιρόν. 5.d.
Oĩs sapiẽs nouit sapiam ⁊ disci
Πᾶς συνετὸς ἔγνω σοφίαν καὶ παιδεί
plinã: ⁊ ei q̃ iuenit eã dabit cõfessio
αν, καὶ τῷ εὑρόντι αὐτὴν δώσει ἐξομολό
nẽ. Sapiẽtes in sermonib⁹ ⁊ ip̃i sapiẽ
γησιν. Συνετοὶ ἐν λόγοις καὶ αὐτοὶ ἐσο
ter egerũt: ⁊ stillauerunt puerbia
φίσαντο, καὶ ἀνώμβρισαν παροιμίας D
diligẽtia ad vitãs. Melior fiducia
ἀκριβεῖς εἰς ζωήν. Κρείσσων παρρησία
in dño solo: q̃ si cũ mortuũ cor
ἐν δεσπότῃ μόνῳ, εἴπερ νεκρᾷ καρδίᾳ
mortuo adheret. Post ↄcupi
νεκρῷ ἀντέχεται. Ὀπίσω τῶν ἐπι
scẽtias tuas ne eas: ⁊ ab
θυμιῶν σου μὴ πορεύου, καὶ ἀπὸ τῶν
appetitib⁹ tuis auertere. si pbueris
ὀρέξεών σου κωλύου. ἐὰν χορηγήσῃς τῇ
aĩe tue ↄcupiscẽtiã bñplaciti eius:
ψυχῇ σου ἐπιθυμίαν εὐδοκίας αὐτῆς,
faciet derisionẽ inimicoꝝ tuoꝝ:
ποιήσει σε ἐπίχαρμα τῶν ἐχθρῶν σου,
q̃ inuidẽt tibi. ne leteris in
οἱ βασκαίνουσί σε. μὴ εὐφραίνου ἐπὶ
multis delitijs tuis: neq̧ indigeas
πολλῇ τρυφῇ σου, μὴ δὲ προσδεηθῇς

cōſilio eius. Ne fias pauper
συμβουλῆς αὐτῆς. Μὴ γίνου πτωχὸς
participans ex fenore: et nihil
συμβολοκοπῶν ἐκ δανεισμοῦ, καὶ οὐδὲν
tibi eſt in marſupio. eris enī inſidia
A σοί ἐστιν ἐν μαρσυπίῳ. ἔσῃ γὰρ ἐπίβου
tor ꝓprie vite dign⁹ dictu.
λος τῆς ἰδίας ζωῆς λαλητός. Ca.19.
Operarius ebrioſus nō locupletabi
Ἐργάτης μέθυσος οὐ πλουτισθή
tur. et qui ſpernit modica:pau
σεται. καὶ ὁ ἐξουθενῶν τὰ ὀλίγα, κα
latim decidet. Vinū et mulie
τὰ μικρὸν πεσεῖται. Οἶνος καὶ γυναῖ
res apoſtatare faciēt ſapiētes: et qui conglu
B κες ἀποστήσουσι συνετούς, καὶ ὁ κολλώ
tinatur meretricib⁹ audax erit. putredo et
μενος πόρναις τολμηρὸς ἔσται. σῆτες καὶ
ſ.10.d. vermes hereditabūt illū: et
σκώληκες κληρονομήσουσιν αὐτόν, καὶ
areſiet in infamia maio
ξηρανθήσεται ἐν παραδειγματισμῷ μεί
re. Cito credēs: leuis cor
ζονι. Ὁ ταχὺ ἐμπιστεύων, κοῦφος καρ
de: et qui delinquit in aīam ſuā
δίᾳ, καὶ ὁ ἁμαρτάνων εἰς ψυχὴν αὐτοῦ
errabit. qui letatur in ma
πλημμελήσει. ὁ εὐφραινόμενος ἐπὶ κα
le agēdo cōdemnabit: at reſi
κοῖς καταγνωσθήσεται, ὁ δὲ ἀντοφθαλ
ſtēs voluptatib⁹ coronat vitā ſuā.
μῶν ἡδοναῖς στεφανοῖ τὴν ζωὴν αὐτοῦ.
C cōtinēs lingua diffici con
ὁ ἐγκρατευόμενος γλώσσῃ ἀμάχως συμ
uiuet: et qui odit loquacitatē immi
βιώσεται, καὶ ὁ μισῶν λαλιὰν ἐλαττοῦ
nuit malitia. Nunq̄ iteraueris ver
ται κακία. Μηδέποτε δευτερώσῃς λό
bū: et nihil tibi erit in diminutiōe.
γον, καὶ οὐθέν σοι ἔσται ἐν ἐλαττώσει.
in amico et inimico ne narres vitas alie
ἐν φίλῳ καὶ ἐχθρῷ μὴ διηγοῦ βίους ἀλ
nas: et ſi nō tibi eſt delictū:
λοτρίους, καὶ εἰ μή σοί ἐστιν ἁμαρτία,
nō reueles. Audiuit enī te et
μὴ ἀποκαλύπτε. Ἀκήκοε γάρ σου καὶ
obſeruauit te: et in tpe odio hēt te.
ἐφυλάξατό σε, καὶ ἐν καιρῷ μισεῖ σε.
Audiſti verbū: cōmoriat tibi: et
Ἀκήκοας λόγον, συναποθανέτω σοι, καὶ
confidēs eſto. nō enī te diſrūpet.
D ἐυθαρσὴς γίνου. οὐ γάρ μή σε ῥήξῃ.
A facie verbi parturiet fa
Ἀπὸ προσώπου λόγου ὠδινήσει μω
tu⁹: ſicut a facie infantis q̄
ρός, ὡς ἀπὸ προσώπου βρέφους ἡ τί
peperit. Sagitta fixa in femore car
κτουσα. Βέλος πεπηγὸς ἐν μηρῷ σαρ
nis. ſic verbū in ventre fatui. Corri
κός. οὕτως λόγος ἐν κοιλίᾳ μωροῦ. Ἔλεγ
pe amicū: ne forte nō fecit: et ſi
ξον φίλον, μήποτε οὐκ ἐποίησε, καὶ εἰ
fecit ne forte addat. Corripe
ἐποίησε μήποτε προσθῇ. Ἔλεγξον τὸν
proximū: ne forte nō dixit: et ſi di
πλησίον, μήποτε οὐκ εἶπε, καὶ εἰ εἴρη
xit: ne reiteret. corripe amicū:
κεν, ἵνα μὴ δευτερώσῃ. ἔλεγξον φίλον,
ſepe enī fit calūnia vana.
πολλάκις γὰρ γίνεται διαβολὴ ματαία.
et nō omni ſmoni credat cor
καὶ μὴ παντὶ λόγῳ πιστευέτω ἡ καρδία

commiſſio illorū. Ne fueris mediocris in contentione ex fenore:& non eſt tibi nihil in ſeculo. Eris enim inuid⁹ anime tue.

Capitulum decimum nonum:

Operarius ebrioſus nō locupletabitur:& qui ſpernit modica paulatī decidit. Vinum & mulieres apoſtatare faciunt ſapientes:& arguūt ſenſatos:et qui ſe iungit fornicariis erit nequam. Putredo & vermes hereditabūt illum: et extolletur in exemplū maius: & tolletur de numero anima eius. Qui credit cito:leuis corde eſt et minorabitur: & q delinquit in animam ſuā inſup habebit. Qui gaudet iniquitate denotabitur:et qui odit correptionem minuetur vita:et qui odit loquacitatem extinguit maliciam. Qui peccat in animam ſuam: penitebit: et qui iocundatur in malicia denotabitur. Ne iteres verbuꝫ nequam et durum:& nō minoraberis. Amico & inimico noli narrare ſenſum tuum:& ſi eſt tibi delictum noli denudare. Audiet enim te et cuſtodiet te:et q̄ſi defendens peccatum odiet te:et ſic aderit tibi ſemper. Audiſti verbum aduerſus proximum tuum commoriatur in te fidens: quoniam non te dirumpet. A facie verbi parturit fatuus:tanq̄ gemitus partus infantis. Sagitta infixa femori carnis:ſic verbum in corde ſtulti. Corripe amicum ne forte non intellexerit:et dicat:non feci:aut ſi fecerit:ne iterum addat facere. Corripe proximū ne forte nō dixerit:& ſi dixerit ne forte iteret. Corripe amicum:ſepe enim fit cōmiſſio:& nō omni verbo credas. Eſt qui labitur ligua ſua:ſed nō ex animo. Quis eſt enim qui non deliquerit in lingua ſua? Corripe proximum anteq̄ cōmineris:et da locū timori altiſſimi: quia omnis ſapiētia timor dei:et in illa timere deum:et in omni ſapiētia diſpoſitio legis. Et non eſt ſapientia nequitie diſciplina:et non eſt cogitatus bonus peccatorum prudentia. Eſt prudentie nequitia & in ipſa execratio:et eſt inſipiens q minuitur ſapientia. Melior eſt homo q minuitur ſapientia & deficiens ſenſu in timore dei:q̄ qui abundat ſenſu et trāſgreditur lege altiſſimi. Eſt ſolertia certa et ipſa iniqua. Et eſt qui emittit verbum certum enarrans veritatem. Eſt q nequiter humiliat ſe: et interiora eius plena ſunt dolo:et eſt iuſtus q ſe nimiū ſubmittit a multa humilitate: et eſt iuſtus qui inclinat faciem ſuam et fingit non videre ſe quod ignoratum eſt. Et ſi ab imbecillitate virium vetetur peccare:ſi inuenerit tempus malefaciēdi: malefaciet. Ex viſu cognoſcitur vir: & ab occurſu faciei cognoſcitur ſenſatus. Amictus corporis & riſus dentiū & ingreſſus hominis enunciant de illo. Eſt correptio mendax in ira contumelioſi:et eſt iudicium quod non probatur eſſe bonum:et eſt tacens et ipſe eſt prudens.

Capitulum vigeſimum.

tuā. Eſt qui labitur verbo et nō ab
σου. Ἔστιν ὀλισθαίνων λόγῳ καὶ οὐκ ἀπὸ
aīa: et quis eſt qui nō lapſus eſt
ψυχῆς, καὶ τίς ἐστιν ὃς οὐκ ὠλίσθησεν
in lingua ſua? Corripe pri
ἐν τῇ γλώσσῃ αὐτοῦ; Ἔλεγξον τὸν πλη
mū anteq̄ mineris: et da locū
σίον πρὶν ἀπειλῆσαι, καὶ δὸς τόπον
legi altiſſimi factus ſine ira. Timor
νόμῳ ὑψίστου γινόμενος ἀμηνής. Φόβος
dñi initiū aſſumptionis: ſapia aūt
κυρίου ἀρχὴ προσλήψεως, σοφία δὲ
ab eo dilectionē acquirit. cognitio
παρ᾽ αὐτοῦ ἀγάπησιν περιποιεῖ. γνῶσις
mādatoꝝ dñi: diſciplina vite. at faciē
ἐντολῶν κυρίου, παιδεία ζωῆς. οἱ δὲ ποι
tes q̄ placita ſunt ei immortalitatis arborē
οῦντες τὰ ἀρεστὰ αὐτῷ ἀθανασίας δένδρον
decerpūt. Ois ſapia timor a
καρποῦνται. Πᾶσα σοφία φόβος παρὰ
dño: et in omni ſapia factio legis
κυρίου, καὶ ἐν πάσῃ σοφίᾳ ποίησις νόμου,
et cognitio oīpotentie ei⁹.
καὶ γνῶσις τῆς παντοκρατορίας αὐτοῦ.
Seruus dicēs dño: ſicut placet
Οἰκέτης λέγων τῷ δεσπότῃ, ὡς ἀρέσκει
nō faciā: ſi poſt hec fecerit: irri
οὐ ποιήσω, ἐὰν μετὰ ταῦτα ποιήσῃ, παρ
tat nutrientē ſe. Nō eſt ſa
οργίζει τὸν τρέφοντα αὐτόν. Οὐκ ἔστι σο
piētia nequitie ſciētia: et nō eſt vbi
φία πονηρίας ἐπιστήμη, καὶ οὐκ ἔστιν ὅπου
cōſiliū peccatoꝝ prudētia. Eſt nequi
βουλὴ ἁμαρτωλῶν φρόνησις. Ἔστι πονη
tia et ipa abominatio: et eſt ſtultus
ρία καὶ αὐτὴ βδέλυγμα, καὶ ἔστιν ἄφρων
qui minuitur ſapia. melior ſtupid⁹
ἐλαττούμενος σοφίᾳ. κρείσσων ἡττούμενος
in intellectu cū timore: abundāte in
ἐν συνέσει ἔμφοβος, ἢ περισσεύων ἐν
prudētia et trāſgrediente legē alti
φρονήσει καὶ παραβαίνων νόμιμα ὑψί
ſſimi. Eſt aſtutia diligēs et ipa ini
στου. Ἔστι πανουργία ἀκριβὴς καὶ αὐτὴ ἄδι
qua: et eſt puertēs grām vt oſtēdat
κος, καὶ ἔστι διαστρέφων χάριν τοῦ ἐκφᾶναι
iudiciū: et eſt iuſtificās iudicio ſapiēs. eſt pra
κρίμα, καὶ ἔστι δικαιῶν κρίσει σοφός. ἔστι πο
ue agēs incuruatus nigredine: et
νηρευόμενος συγκεκυφὼς μελανίᾳ, καὶ τὰ
iterioꝝib⁹ ei⁹ plen⁹ dolo ignito.
ἐντὸς αὐτοῦ πλήρης δόλου πυρώδους.
Incuruās vultū et ſurdū ſe ſimulās: vbi
Συγκύφων πρόσωπον καὶ ἐθελοκωφῶν, οὗ
cūq̄ cognit⁹ fuerit: pueniet te vt malefa
ἐὰν ἐπιγνωσθῇ, προφθάσει σε κακοποιῆ
ciat. Et ſi ab imbecillitate viriū vete
σαι. Καὶ ἐὰν ὑπὸ ἐλαττώματος ἰσχύος κω
tur peccare: ſi inuenerit tpo malefa
λυθῇ ἁμαρτεῖν, ἐὰν εὕρῃ καιρὸν κακοποιή
ciet. Et viſu cognoſcet vir:
σει. Ἀπὸ ὁράσεως ἐπιγνωσθήσεται ἀνήρ,
et ab occurſu faciei cogno
καὶ ἀπὸ ἀπαντήσεως προσώπου ἐπιγνω
ſcet prudēs. Amictus viri et
σθήσεται νοήμων. Στολισμὸς ἀνδρὸς καὶ
riſus dentiū: et greſſus hois ānūciabit
γέλως ὀδόντων, καὶ βῆμα ἀνθρώπου ἀναγγελεῖ
q̄ de eo. Eſt correptio q̄ nō eſt pul
τὰ περὶ αὐτοῦ. Ἔστιν ἔλεγχος ὃς οὐκ ἔστιν ὡραῖ
chra: et eſt tacens: et ipe prudens.
ος, καὶ ἔστι σιωπῶν, καὶ αὐτὸς φρόνιμος. 20

Quã bonũ est redarguere potiꝰ ꝙ irasci
Ὡς καλόν ἐστιν ἐλέγξαι ἢ θυμοῦσθαι
occulte: et qui confitetur prohibebi
κρυπτῶς, καὶ ὁ ἀνθομολογούμενος κωλυθήσε
tur a diminutione. Cõcupiscẽtia spado
ται ἀπὸ ἐλαττώματος. Ἐπιθυμία εὐνού
nis vitiare puellã: sic
χου ἀποπαρθενῶσαι νεάνιδα, οὕτως ὁ
qui facit in vita iudicia. est tacens qui
ποιῶν ἐν βίᾳ κρίματα. ἔστι σιωπῶν εὑ
inuenitur sapiens: et est odibilis a
ρισκόμενος σοφός, καὶ ἔστι μισητὸς ἀπὸ
multa loquacitate sua. Est tacẽs: nõ
πολλῆς λαλιᾶς αὐτοῦ. Ἐστι σιωπῶν, οὐ
enim hẽt responsum: et est tacẽs scie
γὰρ ἔχει ἀπόκρισιν, καὶ ἔστι σιωπῶν εἰ
ens tp̃s. homo sapiẽs tacebit
δὼς καιρόν. ἄνθρωπος σοφὸς σιγήσει
vsqꝫ ad tp̃s: at lasciuꝰ et imprudẽs trãs
ἕως καιροῦ, ὁ δὲ λαπιστὴς καὶ ἄφρων ὑπερ
gredietur tp̃s. Qui abundat sermone abo
βήσεται καιρόν. Ὁ πλεονάζων λόγῳ βδε
minabitur: et potestatẽ sibi assumẽs odio
λυχθήσεται, καὶ ὁ ἐνεξουσιαζόμενος μιση
habebitur. ꝙ bonũ correptũ manife
θήσεται. ὡς καλὸν ἐλεγχθέντα φανερῶ
stare penitentiã: sic enim fugies volũta
σαι μετάνοιαν, οὕτως γὰρ φεύξῃ ἑκούσι
riũ peccatũ. Est bñplacitũ in malis vi
ον ἁμάρτημα. Ἐστιν εὐδοκία ἐν κακοῖς ἀν
ro peccatori: et est inuẽtio in dimi
δρὶ ἁμαρτωλῷ, καὶ ἔστιν εὕρημα εἰς ἐλατ
nutionẽ. est datio q̃ nõ pderit tibi:
τωσιν. ἔστι δόσις ἣ οὐ λυσιτελήσει σοι,
et est datio: cuiꝰ retributio du
καὶ ἔστι δόσις, ἧς τὸ ἀνταπόδομα δι
plex. Est diminutio causa glie: et
πλοῦν. Ἐστιν ἐλάττωσις ἕνεκεν δόξης, καὶ
est qui ab humilitate leuauit caput.
ἔστιν ὃς ἀπὸ ταπεινώσεως ἦρε κεφαλήν.
est emens multa paruo: et sol
ἔστιν ἀγοράζων πολλὰ ὀλίγου, καὶ ἀποτιν
uẽs illa septupla. Sapiẽs i ver
νύων αὐτὰ ἑπταπλάσιον. Ὁ σοφὸς ἐν λό
bis seipm amabilẽ faciet: gratie
γοις ἑαυτὸν προσφιλῆ ποιήσει, χάριτες
aũt fatuorũ effundentur. Datio insipiẽtis
δὲ μωρῶν ἐκχυθήσονται. Δόσις ἄφρονος
nõ erit vtilis tibi accipiẽti: similiter aũt
οὐ λυσιτελήσει σοι λαβόντι, ὁμοίως δὲ
et liuidi ppter necessitatẽ eiꝰ. nã
καὶ βασκάνου διὰ ἀνάγκην αὐτοῦ. οἱ γὰρ
oculi eius pro vno ad accipiẽdũ
ὀφθαλμοὶ αὐτοῦ ἀνθ᾽ ἑνὸς εἰς τὸ λαβεῖν
multi. Exigua dabit et multa iproba
πολλοί. Ὀλίγα δώσει καὶ πολλὰ ὀνειδί
bit: et aperiet os suũ tãꝙ preco.
σει, καὶ ἀνοίξει τὸ στόμα αὐτοῦ ὡς κῆρυξ.
hodie fenerabitur: et cras repetet. odi
σήμερον δανειεῖ, καὶ αὔριον ἀπαιτήσει. μι
bilis dño et hoĩbus talis.
σητὸς κυρίῳ καὶ ἀνθρώποις ὁ τοιοῦτος.
Fatuꝰ dicet: nõ est, mihi amicꝰ:
Μωρὸς ἐρεῖ, οὐχ ὑπάρχει μοι φίλος,
nõ est gr̃a bonis meis: edẽn
οὐκ ἔστι χάρις τοῖς ἀγαθοῖς μου, οἱ ἐσθίον
tes panẽ meũ vitiosi lingua. Quo
τες τὸν ἄρτον μου φαῦλοι τῇ γλώσσῃ. Πο
tiens et quot irridebũt eũ: neqꝫ
σάκις καὶ ὅσοι καταγελάσονται αὐτοῦ, οὔτε
enim ipm habere i recto sensu accepit. et
γὰρ τὸ ἔχειν ἐν ὀρθῇ αἰσθήσει εἴληφε. καὶ

Quam bonum est arguere ꝙ irasci: & confitentem in oratione nõ prohibere. Cõcupiscentia spadonis deuirginauit iuuenculã: sic qui facit p vim iudicium iniquum. Quã bonum est correptum manifestare penitentiam: sic enim effugies voluntarium peccatũ. Est tacens qui inuenitur sapiens: et est odibilis qui procax est ad loquendũ. Est autem tacens et non habens sensum loq̃le. Et est tacens sciens tempus apti tẽporis. Homo sapiens tacebit vsqꝫ ad tẽpus: lasciuus autem & imprudens non seruabit tempꝰ. Qui multis vtitur verbis ledet animã suam: & qui potestatem sibi sumit iniuste odietur. Est processio in malis viro indisciplinato: & est inuẽtio in detrimentũ. Est datũ quod nõ est vtile: & est datũ cuiꝰ retributio duplex. Est propter gloriã minoratio: et est qui ab humilitate leuabit caput. Est q multa redimat modico precio: & restituens ea in septuplũ. Sapiens in verbis seipm amabilẽ facit: gratie autẽ fatuorũ effundentur. Datus insipientis non erit vtilis tibi: oculi enim illius septẽplices sunt. Exigua dabit & multa improperabit: & apertio oris illius inflãmatio est. Hodie feneratur qs et cras expetit: & odibilis est homo huiusmodi. Fatuo non erit amicus: & nõ erit gratia in bonis illius. Qui enim edunt panem illius: false lingue sunt. Quotiens & quanti irridebunt eum. Neqꝫ enim quod habendum erat: directo sensu distribuit: similiter & quod non erat habendum. Lapsus false lingue quasi q in pauimento cadens: sic casus malorũ festinanter veniẽt. Homo acharis quasi fabula vana: & i ore indisciplinatorũ assidua erit. Ex ore fatui reprobabitur pabola: nõ enim dicit illã in tẽpore suo. Est q vetatur peccare pre inopia et in requie sua stimulabitur. Est qui perdet animã suã pre cõfusione: & ab imprudenti psona perdet eam: psone autem acceptione pdet se. Est qui pre confusione pmittit amico: & lucratus est eũ inimicum gratis. Opprobriũ nequã in homine mendaciũ: & in ore indisciplinatorũ assidue erit. Potior fur ꝙ assiduitas viri mendacis: perditionẽ autẽ ambo hereditabũt. Mores hoim mendaciũ sine honore: & confusio illorũ cum ip̃is sine intermissione. Sapiẽs in verbis producet seip̃m: & homo prudens placebit magnatis. Qui operatur terrã suã inaltabit aceruum frugum: & qui operatur iusticiam ip̃e exaltabitur: qui vero placet magnatis effugiet iniquitatẽ. Xenia & dona excecant oculos iudicum: & quasi mutus in ore auertit correptiones eorum. Sapientia absconsa et thesaurus inuisus: que vtilitas in vtrisqꝫ. Melior est q celat insipientiam suam ꝙ homo q abscondit sapientiam suam.

Capitulum vigesimum primum.

Fili peccasti: non adiicias iterum: sed & de pristinis deprecare vt tibi dimittantur. Quasi a facie colubri fuge peccata:

ipm nõ habere similiter indifferens illi. Lapsus A
τὸ μὴ ἔχειν ὁμοίως ἀδιάφορον αὐτῷ. ὀλίσθη
a pauimẽto potius ꝙ a lingua:
μα ἀπὸ ἐδάφους μᾶλλον ἢ ἀπὸ γλώσσης,
sic casus malorũ festinanter veniet.
οὕτως πτῶσις κακῶν κατὰ σπουδὴν ἥξει.
Homo sine gr̃a: fabula intẽpestiua: in ore
Ἄνθρωπος ἄχαρις, μῦθος ἄκαιρος, ἐν στό
indisciplinatorũ assiduꝰ erit. ab
ματι ἀπαιδεύτων ἐνδελεχισθήσεται. ἀπὸ
ore fatui reprobabitur para
στόματος μωροῦ ἀποδοκιμασθήσεται παρα
bola. nõ enim dicet illã in tp̃e suo.
βολή. οὐ γὰρ μὴ εἴπῃ αὐτὴν ἐν καιρῷ αὐτῆς.
Est qui vetatur peccare pre inopia:
Ἐστι κωλυόμενος ἁμαρτάνειν ἀπὸ ἐνδείας,
et in requie sua nõ stimula B
καὶ ἐν τῇ ἀναπαύσει αὐτοῦ οὐ κατανυγή
bitur. Est qui perdit aiam suã
σεται. Ἐστιν ἀπολλύων τὴν ψυχὴν αὐτοῦ
ppter verecundiã: et ab acceptione psone
διὰ αἰσχύνην, καὶ ἀπὸ λήψεως προσώπου
perdet eã. Est gr̃a verecũdie pmit
ἀπολεῖ αὐτήν. Ἐστι χάριν αἰσχύνης ἐπαγ
tens amico: et acquisiuit eũ ini
γελλόμενος φίλῳ, καὶ ἐκτήσατο αὐτὸν ἐχ
micũ gratis. opprobriũ neqꝫ mendaciũ in
θρὸν δωρεάν. μῶμος πονηρὸς ψεῦδος ἐν
hoĩe: in aũt ore indisciplinatorũ assi
ἀνθρώπῳ, ἐν δὲ στόματι ἀπαιδεύτων ἐνδε
duũ erit: Eligibiliꝰ fur: ꝙ qui assuetꝰ
λεχισθήσεται. Αἱρετὸν κλέπτης, ἢ ὁ ἐνδελε
cit mẽdacio: ambo aũt pditionẽ C
χίζων ψεύδει, ἀμφότεροι δὲ ἀπώλειαν
hereditabũt. Mos hoĩs mẽda
κληρονομήσουσιν. Ἦθος ἀνθρώπου ψευ
cis ignominia: et cõfusio eiꝰ cũ eo
δοῦς ἀτιμία, καὶ ἡ αἰσχύνη αὐτοῦ μετ᾽ αὐτοῦ
sine itermissiõe. Sapiẽs in verbis manifestabit
ἐνδελεχῶς. Ὁ σοφὸς ἐν λόγοις προάξει
seipm: et homo prudẽs placebit
ἑαυτόν, καὶ ἄνθρωπος φρόνιμος ἀρέσει
magnatibus. Qui operatur terrã suã: altũ
μεγιστᾶσιν. Ὁ ἐργαζόμενος γῆν αὐτοῦ, ἀνυ
faciet aceruũ suũ. et placẽs
ψώσει θημωνίαν αὐτοῦ. καὶ ὁ ἀρέσκων
magnatibus placabit iniusticiã suã.
μεγιστᾶσιν ἐξιλάσεται ἀδικίαν αὐτοῦ.
Xenia et dona excecãt oculos D
Ξένια καὶ δῶρα ἀποτυφλοῖ ὀφθαλμοὺς
sapientũ: et q̃si frenũ in ore auer
σοφῶν, καὶ ὡς φιμὸς ἐν στόματι ἀποτρέ
tit correptiones. Sapiã abscõsa et the
πει ἐλέγχους. Σοφία κεκρυμμένη καὶ θη
saurus inuisus: q̃ vtilitas in vtrisqꝫ
σαυρὸς ἀφανής, τίς ὠφέλεια ἐν ἀμφοτέ
ris? Melior homo celãs
ροις; Κρείσσων ἄνθρωπος ἀποκρύπτων τὴν puer.
fatuitatẽ suã: ꝙ homo celans 12.b.
μωρίαν αὐτοῦ, ἢ ἄνθρωπος ἀποκρύπτων et.28.c
sapiam suã. Melior expectatio Ex.23.a
τὴν σοφίαν αὐτοῦ. Κρείσσων ὑπομονὴ deu.16.
inevitabilis in inquisitione dñi: ꝙ carẽs dño d.
ἀπαραίτητος ἐν ζητήσει κυρίου, ἢ ἀδέσποτος Infra.
auriga ppie vite. 41.b.
τροχηλάτης τῆς ἰδίας ζωῆς. C.21.
Fili peccasti: nõ adiicias ãpliꝰ et
Τέκνον ἥμαρτες, μὴ προσθῇς ἔτι καὶ
de prioribꝰ deprecare. q̃si a A
περὶ τῶν προτέρων δεήθητι. ὡς ἀπὸ ã.5.b.
facie colubri: fuge a peccato:
προσώπου ὄφεως, φεῦγε ἀπὸ ἁμαρτίας,

si enim accesseris ad illud: suscipiet te.
ἐὰν μὴ προσέλθῃς αὐτῇ, δέξεταί σε.
Dentes leonis: dentes ei interficien
Ὀδόντες λέοντος, ὀδόντες αὐτῆς ἀναιροῦν
tes aias hoim. Quasi rõphea an
τες ψυχὰς ἀνθρώπων. Ὡς ῥομφαία δίσο
ceps ois iniqtas: plage illi⁹ non
μος πᾶσα ἀνομία, τῇ πληγῇ αὐτῆς οὐκ
est sanitas. obiurgatio ꝛ iniuria deso
ἔστιν ἴασις. καταπληγμὸς καὶ ὕβρις ἐρη
labũt diuitias: sic dom⁹ supbo
μώσουσι πλοῦτον, οὕτως οἶκος ὑπερη
rum desolabitur. Deprecatio pauperis
φάνων ἐρημωθήσεται. Δέησις πτωχοῦ
ex ore vsqꝫ ad aures eius: ꝛ iudi
ἐκ στόματος ἕως ὠτίων αὐτοῦ, καὶ τὸ κρί
ciũ illi⁹ festinanť venit. qodit
μα αὐτοῦ κατὰ σπουδὴν ἔρχεται. μισῶν
correptionẽ: in vestigio peccatoris: ꝛ q̃ ti
ἐλεγμὸν, ἐν ἴχνει ἁμαρτωλοῦ, καὶ ὁ φο
met dñm conuerteť in corde suo.
βούμενος κν' ἐπιστρέψει ἐν καρδίᾳ αὐτοῦ.
B Notus a lõge potẽs in lingua: at
Γνωστὸς μακρόθεν ὁ δυνατὸς ἐν γλώσσῃ, ὁ δὲ
sapiẽs scit cum labit ipe. Qui
νοήμων οἶδεν ἐν τῷ ὀλισθαίνειν αὐτόν. Ὁ
C Infra .33.a. edificat domũ suã in pecunijs alie
οἰκοδομῶν τὴν οἰκίαν αὐτοῦ ἐν χρήμασιν ἀλλο
nis: q̃si q̃ cõgregat sibi lapides ad in
τρίοις, ὡς ὁ συνάγων ἑαυτῷ λίθους εἰς χῶ
mulũ sepulchri sui. Stuppa collecta:
μα ταφῆς αὐτοῦ. Στυππεῖον συνηγμένον,
synagoga impiorꝫ: ꝛ consumatio illorꝫ
συναγωγὴ ἀνόμων, καὶ ἡ συντέλεια αὐτῶν
flãma ignis in pditionẽ. Uia pec
φλὸξ πυρὸς εἰς ἀπώλειαν. Ὁδὸς ἁμαρ
catorꝫ cõplanata a lapidib⁹: ꝛ in vlti
τωλῶν ὡμαλισμένη ὑπὸ λίθων, καὶ ἐπ' ἐσχά
mo eı⁹ fouea inferni. q̃ custodit legẽ
του αὐτῆς βόθρος ᾅδου. ὁ φυλάσσων νόμον
dñi dñatur cogitationis sue. cõsumatio
κυ' κρατεῖ τοῦ ἐννοήματος αὐτοῦ. συντέλεια
ãt timoris dñi sapie assumptio: nõ eru
δὲ τοῦ φόβου κυ' σοφίας πρόσληψις, οὐ παι
dieť q̃ nõ est astut⁹: est enim
δευθήσεται ὃς οὐκ ἔστι πανοῦργος, ἔστι δὲ
D astucia multiplicãs amaritudinẽ. Cognitio
πανουργία πληθύνουσα πικρίαν. Γνῶσις
sapiẽtis: tãq̃ inũdatio abũdabit:
σοφοῦ, ὡς κατακλυσμὸς πληθυνθήσεται,
ꝛ cõsiliũ illi⁹: sicut fons pur⁹ vite. In
καὶ ἡ βουλὴ αὐτοῦ, ὡς πηγὴ ζωῆς. Ἔγ
teriora fatui q̃si vas cõfractum:
κατα μωροῦ ὡς ἀγγεῖον συντετριμμένον,
oẽm cognitionẽ nõ tenebit in vita sua.
πᾶσαν γνῶσιν οὐ κρατήσει ἐν ζωῇ αὐτοῦ.
Uerbũ sapiẽs si audierit sciẽs: lau
Λόγον σοφὸν ἐὰν ἀκούσῃ ἐπιστήμων, αἰνέ
dabit illud: ꝛ ad illud adijciet. Audi
σει αὐτόν, καὶ ἐπ' αὐτὸν προσθήσει. Ἤκου
uit illũ impẽdẽs: ꝛ displicuit illi
σεν αὐτὸν ἀσύνετος, καὶ ἀπήρεσεν αὐτῷ
A ꝛ auertit illũ post dorsum suũ.
καὶ ἀπέστρεψεν αὐτὸν ὀπίσω τοῦ νώτου αὐτοῦ.
Narratio fatui q̃si in via sarcina: in ãt
Ἐξήγησις μωροῦ ὡς ἐν ὁδῷ φορτίον, ἐπὶ δὲ
labio prudẽtis inuenieť gr̃a. os
χείλους συνετοῦ εὑρεθήσεται χάρις. στόμα
prudẽtis quereť in eccl̃ia. Tãq̃ do
φρονίμου ζητηθήσεται ἐν ἐκκλησίᾳ. Ὡς οἶ
m⁹ destructa: sic fatuo sapia: ꝛ sci
κος ἠφανισμένος, οὕτως μωρῷ σοφία, καὶ γνῶσις

et si accesseris ad illa suscipient te. Dentes leonis dentes eius interficientes aias hoim. Quasi rõphea bis acuta hoi: ini quitas: plage illi⁹ nõ est sanitas. Obiurgatio et iniurie annullabũt substantiã: et domus que nimis locuples est annullabitur superbia: sic substãtia supbi eradicabitur. Deprecatio pauperis ex ore vsqꝫ ad aures perueniet: & iudiciũ festinato adueniet illi. Qui odit correptionẽ vestigiũ est peccatoris: & q timet deum cõuertetur ad cor suũ. Notus a lõge potẽs lingua audaci: & sensatus scit labi se ab ipso. Qui edificat domũ suã impẽdiis alienis: quasi q colligit lapides suos in hyeme. Stuppa collecta synagoga peccantiũ: & cõsumatio illorũ flãma ignis. Via peccãtiũ cõplanata lapidibus: et in finẽ illorum inferi et tenebre & pene. Qui custodierit iusticiã continebit sensum eius: consumatio timoris dei: sapiẽtia & sensus. Nõ erudietur q non est sapiens in bono. Est autẽ insipiẽtia q̃ abũdat in malo: & non est sensus vbi ẽ amaritudo. Sciẽtia sapiẽtis tanq̃ inundatio abundabit: & cõsiliũ illius sicut fons vite permanet. Cor fatui quasi vas cõfractũ: et oẽꝫ sapientiã non tenebit. Verbũ sapiẽs quodcũqꝫ audierit sci⁹ laudabit & ad se adiiciet: audiuit luxuriosus et displicebit illi: & piiciet illud post dorsum suũ. Narratio fatui quasi sarcina in via. Nã in labiis sensati inuenietur grã. Os prudẽtis queritur in ecclesia: et verba illi⁹ cogitabũt in cordibus suis. Tanq̃ dom⁹ exterminata: sic fatuo sapientia: & sciẽtia insensati inenarrabilia verba. Cõpedes in pedib⁹: doctrina stulto: et quasi vincula manuũ sup manũ dexterã. Fatu⁹ in risu exaltat vocẽ suã: vir autẽ sapiẽs vix tacite ridebit. Ornamẽtũ aureũ prudẽti doctrina: et quasi brachiale in brachio dextero. Pes fatui facilis in domũ proximi: & homo perit⁹ cõfundetur a persona potẽtis. Stultus a fenestra respiciet i domũ: vir aũt eruditus foris stabit. Stulticia hominis auscultare per ostiũ: & prudẽs grauabitur cõtumelia. Labia imprudentiũ stulta narrabũt: verba autẽ prudentiũ statera ponderabuntur. In ore fatuorum cor illorum: et in corde sapientium os illorum. Dum maledicit impius diabolum: maledicit ipse animam suam. Susurro coinquinabit animam suam: & in omnibus odietur: & qui permanserit odiosus erit: tacitus & sensatus honorabitur Ca. 22.

In lapide luteo lapidatus est piger: et omnes loquentur super aspernationem illius. De stercore boum lapidatus est piger: et omnis qui tetigerit eum excutiet manus. Confusio patris est de filio indisciplinato: filia autem fatua in deminoratione fiet. Filia prudẽs hereditas viro suo: nam que confundit in contumeliam fit genitoris. Patrẽ et virum cõfundit audax: et ab impiis nõ minorabitur: ab vtrisqꝫ autẽ inhonorabitur. Musica in luctu iportuna narratio: flagella & doctrina in oĩ tpe sapia.

sensatus eius cogitabũt in corde: ꝛ
λόγους αὐτοῦ διανοηθήσονται ἐν καρδίᾳ, καὶ
cognitio ipudẽtis iinuestigabilia vba. Cõpedes
γνῶσις ἀσυνέτου ἀδιεξέταστοι λόγοι. Πέδαι
in pedib⁹ stultis disciplina: ꝛ q̃si vincula ma
ἐν ποσὶν ἀνοήτοις παιδεία, καὶ ὡς χειροπέ
nuũ in manu dextra: fatu⁹ in risu
δαι ἐπὶ χειρὸς δεξιᾶς, μωρὸς ἐν γέλωτι
exaltat vocẽ suã: vir aũt astut⁹: vix
ἀνυψοῖ φωνὴν αὐτοῦ, ἀνὴρ δὲ πανοῦργος, μό
tacite subridebit. Ut ornamẽtũ aureũ
λις ἡσυχῇ μειδιάσει. Ὡς κόσμος χρυσοῦς
prudẽti disciplina ꝛ q̃si brachiale in bra
φρονίμῳ παιδεία καὶ ὡς χλιδὼν ἐπὶ βρα
chio dextro. pes fatui velox ad do
χίονι δεξιῷ. ποὺς μωροῦ ταχὺς εἰς οἰκί
mũ: homo ãt multũ expert⁹: confundeť ab
αν, ἄνθρωπος δὲ πολύπειρος, αἰσχυνθήσεται ἀπὸ
eo. Stultus a ianua pspiciet in do
αὐτοῦ. Ἄφρων ἀπὸ θύρας παρακύπτει εἰς οἰ
mũ: vir ãt eruditus foris stabit.
κίαν, ἀνὴρ δὲ πεπαιδευμένος ἔξω στήσεται.
Ineruditio hois auscultare ad ianuas:
Ἀπαιδευσία ἀνθρώπου ἀκροᾶσθαι παρὰ θύρας
at prudẽs grauabiť ignominia. La
ὁ δὲ φρόνιμος βαρυνθήσεται ἀτιμίᾳ. Χεί
bia loquacium: q̃ nõ sua narrabũt.
λη πολυλάλων, τὰ οὐκ αὐτῶν διηγήσεται.
verba ãt prudentiũ in statera põderabunť. In
λόγοι δὲ φρονίμων ἐν ζυγῷ σταθήσονται. Ἐν
ore fatuorꝫ cor ipsorꝫ: in ãt cor
στόματι μωρῶν ἡ καρδία αὐτῶν, ἐν δὲ καρ
de sapientiũ: os corꝫ. Dum maledi
δίᾳ σοφῶν, τὸ στόμα αὐτῶν. Ἐν τῷ καταρᾶ
cit impi⁹ satanã: ipe maledicit
σθαι ἀσεβῆ τὸν σατανᾶν, αὐτὸς καταρᾶται
suã aiam. inquinat suã aiam
τὴν ἑαυτοῦ ψυχήν. μολύνει τὴν ἑαυτοῦ ψυχὴν
susurro: ꝛ vbicũqꝫ pegrinat⁹ fuerit odi
ὁ ψιθυρος, καὶ οὗ ἐὰν παροικήσῃ μισή
etur.
θήσεται. Ca. 22.

Lapidi polluto cõparat⁹ est pi
Λίθῳ ἠρδαλωμένῳ συνεβλήθη ὀκνη
ger ꝛ ois sibilabit in ignominia illi⁹.
ρός, καὶ πᾶς ἐκσυριεῖ ἐπὶ ἀτιμίᾳ αὐτοῦ.
Stercori boũ desterq̃linijs cõparat⁹ ẽ piger. ois
Βολβίτῳ κοπρίων συνεβλήθη ὀκνηρός. πᾶς
tollens eũ excutiet manũ. Cõfu
ὁ ἀναιρούμενος αὐτὸ ἐκτινάξει χεῖρα. Αἰσχύ
sio patris in gñatione indisciplinati: filia
νη πατρὸς ἐν γεννήσει ἀπαιδεύτου, θυγάτηρ
ãt in diminutione fit. Filia pru
δὲ ἐπ' ἐλαττώσει γίγνεται. Θυγάτηρ φρονί
dẽs heres erit viri sui: ꝛ q̃ con
μη κληρονομήσει ἄνδρα αὐτῆς, καὶ ἡ καται
fundit: in tristiciã genitoris. Pa
σχύνουσα, εἰς λύπην γεννήσαντος. Πα
trem ꝛ virꝫ cõfundit q̃ est audax
τέρα καὶ ἄνδρα καταισχύνει ἡ θρασεῖα
ꝛ ab vtrisqꝫ inhonorabiť. mu
καὶ ὑπὸ ἀμφοτέρων ἀτιμασθήσεται. μου
sica in luctu: importuna narratio: flagella
σικὰ ἐν πένθει, ἄκαιρος διήγησις, μάστιγες
ãt ꝛ disciplina in tpe sapiẽtie. Filij in
δὲ καὶ παιδεία ἐν καιρῷ σοφίας. Τέκνα ἐν
bona vita cibũ habẽtes: ppiorꝫ
ἀγαθῇ ζωῇ τὴν τροφὴν ἔχοντα, τῶν ἰδίων
parentũ celabunt ignobilitatem.
γονέων κρύψουσι δυσγένειαν. ooooo

oooooooooooooooooooooooooooooooo

D.

Filii in contemptu ⁊ insipientia
Τέκνα ἐν καταφρονήσει καὶ ἀπαιδευσίᾳ
gloriantes: cognationes sue ma-
γεγαυριωμένα, συγγενείας ἑαυτῶν μο-
culant nobilitatē. Conglutinans
λύνουσι τὴν εὐγένειαν. Συγκολλῶν
testam qui docet fatuum: ⁊ excis-
ὄστρακον ὁ διδάσκων μωρόν, καὶ ἐξεγεί-
tat dormientes de profundo somno.
ρει καθεύδοντας ἐκ βαθέος ὕπνου.
Narrat dormitanti qui narrat fa-
Διηγεῖται νυστάζοντι ὁ διηγούμενος μω-
tuo: ⁊ in fine dicet: quid est?
ρῷ, καὶ ἐπὶ συντελείᾳ ἐρεῖ, τί ἐστι;
Super mortuum plora: defecit .n.
Ἐπὶ νεκρῷ κλαῦσον, ἐξέλιπε γὰρ
lux: ⁊ super fatuum plora: defe-
φῶς, καὶ ἐπὶ μωρῷ κλαῦσον, ἐξέλι-
cit .n. intellectus. Dulcius plora super
πε γὰρ σύνεσις. Ἥδιον κλαῦσον ἐπὶ
mortuum quia requieuit: nam fa-
νεκρῷ ὅτι ἀνεπαύσατο, τοῦ γὰρ μω-
tui super mortē vita. Luctus mor-
ροῦ ὑπὲρ θάνατον ἡ ζωή. Πένθος νε-
tui septē dies: fatui autem ⁊ im-
κροῦ ἑπτὰ ἡμέραι, μωροῦ δὲ καὶ ἀσε-
pii omnes dies vite il-
βοῦς πᾶσαι αἱ ἡμέραι τῆς ζωῆς αὐ-
lius. Cum stulto ne multiplices sermo-
τοῦ. Μετὰ ἄφρονος μὴ πληθύνῃς λό-
nē: ⁊ ad insipientē ne accedas:
γον, καὶ πρὸς ἀσύνετον μὴ πορεύου,
nō sentiens enim spernet tua
ἀναισθητῶν γὰρ ἐξουθενήσει σου τὰ
omnia. Caue ab illo: ne
πάντα. Φύλαξαι ἀπ' αὐτοῦ, ἵνα μὴ
laborē habeas: ⁊ non coinquinaberis in
κόπον ἔχῃς, καὶ οὐ μὴ μολυνθῇς ἐν
concussione illius. declina ab illo
τῷ ἐντιναγμῷ αὐτοῦ. ἔκκλινον ἀπ' αὐτοῦ
⁊ inuenies requiem: ⁊ nō acci-
καὶ εὑρήσεις ἀνάπαυσιν, καὶ οὐ μὴ ἀκη-
diaberis in ociositate illius. super
διάσῃς ἐν τῇ ἀπονοίᾳ αὐτοῦ. ὑπὲρ
plumbū quid grauabitur: ⁊ quid il-
μόλυβδον τί βαρυνθήσεται, καὶ τί αὐ-
li nomē: nisi plumbū. Arenā
τῷ ὄνομα, ἀλλ' ἢ μόλυβδος. Ἄμμον
⁊ salē ⁊ massam ferri facili-
καὶ ἅλας καὶ βῶλον σιδήρου εὐκο-
us ferre: q̄ hominem im-
πώτερον ὑπενεγκεῖν, ἢ ἄνθρωπον ἀσύ-
prudentē. Concretio lignea ligata
νετον. Ἱμάρτωσις ξυλίνη ἐνδεδεμένη
in edificium: in concussione nō dis-
εἰς οἰκοδομήν, ἐν συσσεισμῷ οὐ δια-
soluetur. sic cor firmatum
λυθήσεται. οὕτως καρδία ἐστηριγμένη
in cogitatione consilii: in omni
ἐπὶ διανοήματος βουλῆς, ἐν παντὶ
tpe timore nō timebit. Cor
καιρῷ φόβῳ οὐ δειλιάσει. Καρδία
firmum in mente intellectus: sicut
ἡδρασμένη ἐπὶ διανοίᾳ συνέσεως, ὡς
ornatus arenosus in pariete raso.
κόσμος ψαμμωτὸς ἐπὶ τοίχου ξυστοῦ.
Sustentacula in alto posita cō-
Χάρακες ἐπὶ μετεώρου κείμενοι κα-
tra ventum: nō permanebūt: sic
τέναντι ἀνέμου, οὐ μὴ μείνωσιν, οὕ-
cor timidū in cogitatiōe fatui.
τως καρδία δειλὴ ἐπὶ διανοήματι μωροῦ.

Qui docet fatuum: quasi qui conglutinat testam. Qui narrat verbum nō audienti: quasi qui excitat dormientē de graui sōno. Cum dormiente loquitur qui enarrat stulto sapientiam: & in fine narrationis dicit. Quis est hic? Supra mortuum plora: defecit enim lux eius: & supra fatuum plora: defecit enim sensus. Modicum plora super mortuum: quoniam requieuit. Nequissimi enim nequissima vita super mortem fatui. Luctus mortui septem dies: fatui autem et impii omnes dies vite illorum. Cum stulto ne multum loquaris: & cum insensato ne abieris. Serua te ab illo: vt nō molestiam habeas: et non coinquinaberis in peccato illius. Deflecte ab illo et inuenies requiē: et non acidiaberis in stulticia illius. Super plumbū quid grauabitur. Et quod illi aliud nomē q̄ fatuus? Arenam et salem & massam ferri facilius est ferre: q̄ hominē imprudentē & fatuum et impiū. Sicut loramentum ligneum colligatū fundamento edificii non dissoluetur: sic et cor confirmatum in cogitatione consilii. Cogitatus sensati in omni tempore vel metu non deprauabitur. Sicut ornatus arenosus in pariete limpido: et sicut palee in excelsis et cementa sine impensa posita contra faciem venti non permanebunt: sic et cor timidum in cogitatione stulti cōtra impetum timoris non resistet: sic & cor trepidum in cogitatione fatui omni tēpore non metuet: sed & qui in preceptis dei permanet semper. Pungēs oculum deducit lachrymas: et qui pungit cor profert sensum. Mittens lapidē in volatilia deiiciet illa: sic et qui conuiciatur amico: dissoluit amiciciam. Ad amicum et si produxeris gladiū: non desperes: est enim regressus ad amicū. Si aperuerit os triste: non timeas. Est enim concordatio excepto conuicio et improperio et superbia et mysterii reuelatione et plaga dolosa. In his omnibus effugiet amicus. Fidē posside cum amico in paupertate illius: vt & in bonis illius leteris. In tēpore tribulationis illius permane illi fidelis: vt in hereditate illius coheres sis. Ante ignem camini vapor & fumus ignis maltatur: sic & ante sanguinē maledicta et contumelie & mine. Amicum salutare non confundaris. A facie illius non me abscōdam: & si mala mihi euenerint per illum sustinebo. Omnis qui audiet cauebit se ab eo. Quis dabit ori meo custodiam: & super labia mea signaculum certum vt nō cadam in ipsis: & lingua mea perdat me.

Capitulum vigesimum tertium.

Domine pater et dominator vite mee: ne derelinquas me in cogitatu & consilio eorum: nec sinas me cadere in illa exprobratione. Quis supponit in cogitatu meo flagella & in corde meo doctrinam sapientie: vt ignorationibus eorum non parcant mihi ∞∞∞

Contra omnem timorē nō sustine-
Κατέναντι παντὸς φόβου οὐ μὴ ὑπομεί-
bit. Pungens oculū educet lachry-
νῃ. Ὁ νύσσων ὀφθαλμὸν κατάξει δά-
mas: ⁊ pungēs cor: profert sen- S.5.d
κρυα, καὶ ὁ νύσσων καρδίαν, ἐκφαίνει αἴ- Inf.a.
sum. Mittens lapidē in volatilia: 31.a. Infra.
σθησιν. Βάλλων λίθον ἐπὶ πετεινά, 38.b
arcebit illa: ⁊ qui conuitiatur ami- B
ἀποσοβήσει αὐτά, καὶ ὀνειδίζων φί-
co: dissoluet amicitiā. In amicū si
λον, διαλύσει φιλίαν. Ἐπὶ φίλον ἐὰν
strinxeris gladiū: ne desperes:
σπάσῃς μάχαιραν, μὴ ἀπελπίσῃς,
est enim regressus. in amicū si ape- S.12.c
ἔστι γὰρ ἐπάνοδος. ἐπὶ φίλον ἐὰν ἀ-
rueris os: ne timeas: est enim
νοίξῃς στόμα, μὴ εὐλαβηθῇς, ἔστι γὰρ
permutatio. preter conuitiū ⁊ super-
διαλλαγή. πλὴν ὀνειδισμοῦ καὶ ὑπερ-
biam ⁊ secreti reuelationē
ηφανίας καὶ μυστηρίου ἀποκαλύψεως Pro. 17.a.
⁊ plagā dolosam: in his enim ef-
καὶ πληγῆς δολίας, ἐν τούτοις γὰρ ἀ- C
fugiet omnis amicus. Fidē possi-
ποφεύξεται πᾶς φίλος. Πίστιν κτῆ-
de in paupertate cum proximo:
σαι ἐν πτωχείᾳ μετὰ τοῦ πλησίον,
vt in bonis illius leteris.
ἵνα ἐν τοῖς ἀγαθοῖς αὐτοῦ εὐφρανθῇς.
in tpe tribulationis permane illi: vt
ἐν καιρῷ θλίψεως διάμενε αὐτῷ, ἵνα τὴν
in hereditate eius coheres sis.
κληρονομίαν αὐτοῦ συγκληρονομήσῃς.
Non despiciēda est enim semp circūscri-
Οὐ καταφρονητέον γὰρ ἀεὶ τῆς περιγρα-
ptio: neque mirabilis diues mentē
φῆς, οὐδὲ θαυμαστὸς πλούσιος νοῦν
nō habēs. ante ignē vapor camini
οὐκ ἔχων. πρὸ πυρὸς ἀτμὶς καμίνου
⁊ fumus: sic ante sanguines cōui-
καὶ καπνός, οὕτως πρὸ αἱμάτων λοι-
tia. Amicū protegere nō erubes- D
δορίαι. Φίλον σκεπάσαι οὐκ αἰσχυν-
cam: ⁊ a facie illius
θήσομαι, καὶ ἀπὸ προσώπου αὐτοῦ
non abscōdar ⁊ si mala mihi eue-
οὐ μὴ κρυβῶ, καὶ εἰ κακά μοι συμ-
nient per illū omnis qui audierit cauebit
βήσονται δι' αὐτὸν πᾶς ὁ ἀκούων φυλάξε-
ab illo. Quis dabit mihi super os
ται ἀπ' αὐτοῦ. Τίς δώσει μοι ἐπὶ στόματός
meū custodiā: ⁊ super labia mea
μου φυλακήν, καὶ ἐπὶ τῶν χειλέων μου
signaculū astutū: ne cadā subi-
σφραγῖδα πανοῦργον, ἵνα μὴ πέσω ἀφ-
to ab illa: ⁊ lingua mea nō
νιδίως ἀπ' αὐτῆς, καὶ ἡ γλῶσσά μου μὴ
perdat me. ps.140
ἀπολέσῃ με. Ca. 23.
Domine pater ⁊ dominator vite om-
Κύριε πάτερ καὶ δέσποτα ζωῆς ἀπά-
nis: ne derelinquas me in cōsilio eorū:
σης, μὴ ἐγκαταλίπῃς με ἐν βουλῇ αὐτῶν,
⁊ ne sinas me cadere in illis: Quis im-
καὶ μὴ ἀφῇς με πεσεῖν ἐν αὐτοῖς. Τίς ἐπι-
ponet in cogitatione mea flagella: ⁊ A
στήσει ἐπὶ τοῦ διανοήματός μου μάστιγας, καὶ
in corde meo disciplinā sapientie: ne
ἐπὶ τῆς καρδίας μου παιδείαν σοφίας, ἵνα
in ignorationibus meis nō parcant
μὴ ἐπὶ τοῖς ἀγνοήμασί μου μὴ φείσωνται

dñi: at iniurias eoꝝ q̄ in pmiſſio
κυρίου. τὰς δὲ ὕβρεις τῶν ἐν ἐπαγ
ne peccātium nō pretereas: vt
γελίᾳ ἁμαρτωλῶν μὴ παρῇς, ὅπως
nō multiplicent̃ ignorātie mee: ꝛ
μὴ πληθυνθῶσιν αἱ ἄγνοιαί μου, καὶ αἱ
peccata mea abundabũt in cõtri-
ἁμαρτίαι μου πλεονάσουσιν εἰς συν-
tionẽ: ꝛ cadã i cõſpectu ad-
τριβήν, καὶ πεσοῦμαι ἔναντι τῶν ὑπε
uerſarioꝝ: ꝛ gaudebit ſup me inimic⁹
ναντίων, καὶ ἐπιχαρεῖται μοι ὁ ἐχθρός
me⁹: a q̄b⁹ lõge eſt ſpes mie tue.
μου, ὧν μακρὰν ἐστιν ἡ ἐλπὶς τῆς ἐλέους σου.
Dñe pater ꝛ de⁹ vite mee: extol
Κύριε πάτερ καὶ θεὲ ζωῆς μου, μετεω
lentiã oculoꝝ ne mihi dederis ꝛ gi-
ρισμὸν ὀφθαλμῶν μὴ μοι δῷς καὶ γι-
B gãteam aiam amoue ſemper
γαντώδη ψυχὴν ἀπόστησον διαπαντὸς
a ſeruis tuis. ſpes inanes ꝛ
ἀπὸ δούλων σου. ἐλπίδας κενὰς καὶ
ꝯcupiſcẽtias auerte a me: ꝛ
ἐπιθυμίας ἀπόστρεψον ἀπ' ἐμοῦ, καὶ
tenebis volentẽ tibi ſeruire
κρατήσεις τὸν θέλοντά σοι δουλεύειν
ſemper. ventris appetit⁹ ꝛ concu-
Infra 17.b διαπαντός. κοιλίας ὄρεξις καὶ συνου-
bitus ne cõprehendant me:
σιασμὸς μὴ καταλαβέτωσάν με,
ꝛ aie irreuerẽti ne tradas me
καὶ ψυχῇ ἀναιδεῖ μὴ παραδῷς με
ſeruum tuum. Audite filii
τὸν οἰκέτην σου. Ἀκούσατε τέκνα
diſciplinã oris veri: ꝛ q̄ cu-
παιδείαν στόματος ἀληθινοῦ καὶ ὁ φυ
ſtodierit nõ capiet̃ in labiis
λάσσων οὐ μὴ ἁλῷ ἐν τοῖς χείλεσιν
ſuis. In ſtulticia ſua cõpre-
αὐτοῦ. Ἐν τῇ ἀφροσύνῃ αὐτοῦ κατα-
hendetur peccator: ꝛ cõuicia
ληφθήσεται ὁ ἁμαρτωλός, καὶ λοίδο
tor ꝛ ſuperbus ſcandalizabun-
ρος καὶ ὑπερήφανος σκανδαλισθήσον-
1.Reg. 16.b tur in illis. Iuratiõi nõ aſſueſfacias os
ται ἐν αὐτοῖς. Ὅρκῳ μὴ ἐθίσῃς τὸ στό
C tuũ: ꝛ nõiationi ſancti nõ aſſue
μα σου, καὶ ὀνομασίᾳ τοῦ ἁγίου μὴ συνε
Ca.19.c ſcas. Sicut .n. ſeruus q̄ ſcruta-
θισθῇς. Ὥσπερ γὰρ οἰκέτης ἐξεταζόμε-
tur aſſidue a vibice nõ mi-
νος ἐνδελεχῶς ἀπὸ μώλωπος οὐκ ἐλατ
nuet̃: ſic iurans ꝛ nomi-
τωθήσεται, οὕτως ὁ ὀμνύων καὶ ὀνομά
nãs ſemper non purgabit̃ a
ζων διαπαντὸς οὐ μὴ καθαρισθῇ ἀπὸ
peccato. Vir multũ iurans iplebi-
ἁμαρτίας. Ἀνὴρ πολύορκος πλησθή-
tur iniquitate: ꝛ nõ diſcedet
σεται ἀνομίας, καὶ οὐκ ἀποστήσεται
a domo illius flagellũ. ſi delique
ἀπὸ τοῦ οἴκου αὐτοῦ μάστιξ. ἐὰν πλημμε
rit peccatũ eius ſup ipm:
λήσῃ ἁμαρτία αὐτοῦ ἐπ' αὐτῷ,
ꝛ ſi deſpexerit peccauit dupliciter. Et ſi
κἂν ὑπερίδῃ ἥμαρτε διπλῶς. Καὶ εἰ
in vacuũ iurauit nõ iuſtificabitur:
διακενῆς ὤμοσεν οὐ δικαιωθήσεται,
replebitur .n. calamitate dom⁹ il
D πλησθήσεται γὰρ ἐπαγωγῆς ὁ οἶκος αὐ
lius: eſt ſmo veſtitus mor
τοῦ, ἔστι λέξις ἀντιπεριβεβλημένη θα

& non appareant delicta eorum & ne adincreſcant ignorantie mee: & multiplicentur delicta mea: et peccata mea abundent: & incidam in conſpectũ aduerſariorũ meorum & gaudeat inimicus meus. Domine pater & deus vite mee ne derelinquas me in cogitatu illorũ. Extollentiã oculorum meorũ ne dederis mihi: & omne deſideriũ auerte a me. Aufer a me vẽtris concupiſcentias: & concupitus cõcupiſcentie ne apprehendãt me et anime irreuerẽti: et infrunitate ne tradas me. Doctrinã oris audite filii: & qui cuſtodierit illã non periet labiis ſuis: nec ſcãdalizabitur in operibus nequiſſimis. In vanitate ſua apprehenditur peccator: & ſuperbus et maledict⁹ ſcandalizabitur in illis. Iurationi non aſſueſcat os tuũ: multi enim caſus in illa. Nominatio vero dei non ſit aſſidua in ore tuo: et nominib⁹ ſanctorum nõ admiſcearis: qm̃ non eris immunis ab eis. Sicut enĩ ſeruus interrogat⁹ aſſidue a liuore nõ minuitur: ſic omnis iurans et nominãs in toto a peccato non purgabitur. Vir multũ iurãs implebitur iniqtate: et nõ diſcedet a domo illi⁹ plaga. Et ſi fruſtrauerit fratrẽ: delictum illi⁹ ſup ipm̃ erit: & ſi diſſimulauerit: delinqt dupliciter: & ſi in vacuũ iurauerit: nõ iuſtificabitur. Replebitur enĩ retributione dom⁹ illi⁹. Eſt et alia loqla contraria morti: nõ inueniatur in hereditate iacob. Etenim a miſericordib⁹ omnia hec auferẽtur: & in delictis nõ voluptabũt. Indiſciplinoſe loquele non aſſueſcat os tuum: eſt enim in illa verbum peccati. Memento patris & matris tue: in medio enim magnatorum conſiſtis: ne forte obliuiſcatur te deus in conſpectu illorum: et aſſiduitate tua infatuatus improperium patiaris: & maluiſſes nõ naſci: et diem natiuitatis tue maledicas. Homo aſſuetus in verbis improperii: in omnibus diebus ſuis non erudietur. Duo genera abundant in peccatis: et tertium adducit iram & perditionem. Anima calida quaſi ignis ardẽs nõ extinguetur: donec aliquid glutiat: et homo nequam in ore carnis ſue non deſinet donec incendat ignem. Homini fornicario omnis panis dulcis: non fatigabitur tranſgrediens vſq; ad finem. Omnis homo qui trãſgreditur lectum ſuum contẽnens in animam ſuam et dicens. quis me videt? tenebre circundant me: et parietes cooperiunt me: et nemo circunſpicit me: quem vereor? delictorum meorum non memorabitur altiſſimus: et nõ intellexit: quoniam omnia videt oculus illius: quoniam expellit a ſe timorem dei huiuſmodi hominis timor: & oculi hominũ timentes illum: et non cognouit: quoniam oculi domini multo plus lucidiores ſunt ſuper ſolem: circunſpicientes omnes vias hominum: et profundum abyſſi et hominum corda intuentes in abſcõditas partes. Domino enim deo anteq̃ crearentur omnia ſunt agnita: ſic et poſt ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞

te: nõ inueniat̃ in hereditate ia
νάτῳ, μὴ εὑρεθήτω ἐν κληρονομίᾳ Ἰα-
cob. Ab enĩ pijs hec om-
κώβ. Ἀπὸ γὰρ εὐσεβῶν ταῦτα πάν
nia auferent̃: ꝛ in peccatis nõ
τα ἀποστήσεται, καὶ ἐν ἁμαρτίαις οὐκ
inuoluent̃. Intẽperantie iuramẽti ne
ἐγκυλισθήσονται. Ἀκολασίᾳ ὅρκου μὴ
aſſuefacias os tuũ: eſt enĩ in ea
ἐθίσῃς τὸ στόμα σου, ἔστι γὰρ ἐν αὐτῇ
verbũ peccati. Memẽto patris
λόγος ἁμαρτίας. Μνήσθητι πατρὸς
ꝛ matris tue: in medio enĩ magna
καὶ μητρός σου, ἀναμέσον γὰρ μεγι-
tũ preſidebis. Ne forte obliuio
στάνων συνεδρεύσεις. Μήποτε ἐπι-
ni tradaris in cõſpectu illoꝝ: ꝛ aſſiduitate
λάθῃ ἐνώπιον αὐτῶν, καὶ τῷ ἐθισμῷ
tua marceſcas: ꝛ voles ſi nõ
σου μαρανθῇς, καὶ θελήσεις εἰ μὴ
nat⁹ eſſes: ꝛ diẽ natiuitatis
ἐγεννήθης, καὶ τὴν ἡμέραν τοῦ τοκετοῦ
tue maledices. Domo aſſue
σου καταράσῃ. Ἄνθρωπος συνεθιζό-
tus verbis improperij: in oĩbus
μενος λόγοις ὀνειδισμοῦ, ἐν πάσαις
diebus ſuis non erudiet̃.
ταῖς ἡμέραις αὐτοῦ οὐ μὴ παιδευθῇ.
Due ſpecies multiplicant peccata: ꝛ
Δύο εἴδη πληθύνουσιν ἁμαρτίας, καὶ
tertiũ inducet irã. Aia cali
τὸ τρίτον ἐπάξει ὀργήν. Ψυχὴ θερ-
da q̄ſi ignis ardẽs: nõ extinguet̃
μὴ ὡς πῦρ καιόμενον, οὐ μὴ σβεσθῇ
donec deglutiat̃ homo fornicarius
ἕως ἂν καταποθῇ. ἄνθρωπος πόρνος
in corpore carnis ſue: non deſi
ἐν σώματι σαρκὸς αὐτοῦ, οὐ μὴ παύ
net donec accẽdat ignẽ. homi-
σηται ἕως ἂν ἐκκαύσῃ πῦρ. ἀνθρώ
ni fornicario oĩs panis dulcis: non
πῳ πόρνῳ πᾶς ἄρτος ἡδύς, οὐ μὴ
quieſcet donec perficiat. Ho
κοπάσῃ ἕως ἂν τελευτήσῃ. Ἄν-
mo trãſgrediẽs a le
θρωπος παραβαίνων ἀπὸ τῆς κλί
cto ſuo dicens in aia ſua:
νης αὐτοῦ λέγων ἐν τῇ ψυχῇ αὐτοῦ,
quis me videt? tenebre circũ me: ꝛ
τίς με ὁρᾷ; σκότος κύκλῳ μου, καὶ
parietes me cooperiũt: ꝛ null⁹
οἱ τοῖχοι με καλύπτουσι, καὶ οὐθείς
me videt: q̄d vereor? Peccato
με ὁρᾷ, τί εὐλαβοῦμαι; Τῶν ἁμαρ-
rum meoꝝ non memorabit̃ altiſſi
τιῶν μου οὐ μὴ μνησθήσεται ὁ ὕψι-
m⁹: ꝛ oculi hoĩm timo-
στος, καὶ ὀφθαλμοὶ ἀνθρώπων ὁ φόβος
ris: ꝛ nõ nouit q̄ oculi do
αὐτοῦ, καὶ οὐκ ἔγνω ὅτι ὀφθαλμοὶ κυ
mini altiſſimi infinities ſole
ρίου τοῦ ὑψίστου μυριοπλασίως ἡλίου
lucidiores ſunt: inſpiciẽtes
φωτεινότεροί εἰσιν, οἱ ἐπιβλέποντες
oẽs vias hoĩm ꝛ cogi
πάσας ὁδοὺς ἀνθρώπων καὶ κατα-
tantes in abſcõditas ptes.
νοοῦντες εἰς ἀπόκρυφα μέρη.
Anteq̃ crearent̃ oĩa: agnita
Πρὶν ἢ κτισθῆναι τὰ πάντα, ἔγνω-
ſũt ei omnia: ſic ꝛ poſt
σται αὐτῷ τὰ πάντα, οὕτως καὶ μετὰ

consummationẽ respicit om
τὸ συντελεσθῆναι καθορᾷ τὰ πάν
nia. Hic in plateis ciuitatis vi
τα. Οὗτος ἐν πλατείαις πόλεως ἐκ
dicabitur: ⁊ vbi nõ suspicat⁹ est apꝓ
δικηθήσεται, καὶ οὗ οὐχ ὑπενόησε πια
hendet. Similr ⁊ mulier relin
σθήσεται. Ὁμοίως καὶ γυνὴ καταλεί
quens virum suum ⁊ acqui
πουσα τὸν ἄνδρα αὐτῆς καὶ περισῶ
rẽs hereditatem ex alio. Primũ
σα κληρονομίαν ἐξ ἄλλου. Πρῶτον
q̃dẽ enim in lege altissimi nõ credidit:
μὲν γὰρ ἐν νόμῳ ὑψίστου ἠπείθησε,
⁊ scdo in virum suum deli
καὶ δεύτερον εἰς ἄνδρα αὐτῆς ἐπλημ
quit: ⁊ tertio in fornicatiõe
μέλησε, καὶ τὸ τρίτον ἐν πορνείᾳ
adulterauit: ⁊ ex alio viro filios
ἐμοίχευσε, καὶ ἐξ ἄλλου ἀνδρὸς τέκνα
acquisiuit. Hec in ecclesia educe
παρέστησεν. Αὕτη ἐν ἐκκλησίᾳ ἐξαχ
tur: ⁊ in filios eius visi
θήσεται, καὶ ἐπὶ τὰ τέκνα αὐτῆς ἐπισ
tatio erit. Nõ mittẽt filij co
κοπὴ ἔσται. Οὐ διαδώσουσιν υἱοὶ αὐ
rũ radicẽ: ⁊ rami illi⁹ nõ
τῶν ῥίζαν, καὶ οἱ κλάδοι αὐτῆς οὐκ
ferẽt fructũ. Deficiet in maledi
οἴσουσι καρπόν. Καταλείψει εἰς κατά
ctionẽ memoria ei⁹: ⁊ improperiũ il
ραν τὸ μνημόσυνον αὐτῆς, καὶ τὸ ὄνειδος αὐ
lius nõ delebit. ⁊ cognoscẽt
τῆς οὐκ ἐξαλειφθήσεται. καὶ ἐπιγνώσονται
q̃ relicti sunt: q̃m nihil est meli
οἱ καταλειφθέντες, ὅτι οὐδέν ἐστι κρεῖτ
us timore dñi. ⁊ nihil dul
τον φόβου κυρίου. καὶ οὐδὲν γλυκύ
cius attendente mãdatis dei.
τερον τοῦ προσέχοντος ἐντολαῖς θεοῦ.
Gloria magna sequi deũ: lõgitu
Δόξα μεγάλη ἀκολουθεῖν θεῷ, μακρό
do ãt dierũ assumi te
της δὲ ἡμερῶν τὸ προσληφθῆναί σε
ab ipo.
ὑπ᾽ αὐτοῦ. Ca.24.

SApientia laudabit aĩam suã:
Ἡ σοφία αἰνέσει ψυχὴν αὐτῆς,
⁊ in medio ppli sui gloriabit.
καὶ ἐν μέσῳ λαοῦ αὐτῆς καυχήσεται.
In ecclesia altissimi os suũ ape
Ἐν ἐκκλησίᾳ ὑψίστου τὸ στόμα αὐτῆς ἀνοί
riet: ⁊ corã potẽtia illius gloria
ξει, καὶ ἔναντι δυνάμεως αὐτοῦ καυχή
bit. ego ex ore altissimi pro
σεται. ἐγὼ ἀπὸ στόματος ὑψίστου ἐξῆλ
dij: ⁊ sicut nebula cooperui terrã.
θον, καὶ ὡς ὁμίχλη κατεκάλυψα γῆν.
Ego in excelsis habitaui: ⁊
Ἐγὼ ἐν ὑψηλοῖς κατεσκήνωσα, καὶ ὁ
thron⁹ me⁹ in colũna nubis. Gyrũ ce
θρόνος μου ἐν στύλῳ νεφέλης. Γῦρον οὐρα
li circuiui sola: ⁊ in ꝓfundo abys
νοῦ ἐκύκλωσα μόνη, καὶ ἐν βάθει ἀβύσ
si deãbulaui. in vnda ma
σων περιεπάτησα. ἐν κύματι θαλάσ
ris ⁊ in omni terra ⁊ in omni
σης καὶ ἐν πάσῃ τῇ γῇ καὶ ἐν παντὶ
pplo ⁊ gẽte possedi: ⁊ cũ his
λαῷ καὶ ἔθνει ἐκτησάμην, καὶ μετὰ τού
omnib⁹ requiẽ quesiui: ⁊
των πάντων ἀνάπαυσιν ἐζήτησα, καὶ

perfectũ respicit omnia. Hic in plateis ciuitatis vindicabitur: & quasi pull⁹ eq n⁹ fugabitur: & vbi nõ sperauit apprehendetur. Et erit dedecus oĩbus: eo ꝙ nõ intellexerit timorẽ dñi. Sic & mulier oĩs relinquẽs virũ suũ & statuẽs hereditatẽ ex alieno matrimonio. Primo em̃ in lege altissimi incredibilis fuit: & secũdo virũ suum deliquit: tertio in adulterio fornicata est: & ex alio viro filios statuit sibi: hec in ecclesiã adducetur et in filios eius respicietur. Nõ tradẽt filii eius radices: & rami eius nõ dabunt fructus. Derelinquẽt in maledictũ memoriã eius: & dedecus illius nõ delebitur. Et agnoscẽt q derelicti sunt: q̃m nihil melius est q̃ timor dei: & nihil dulcius q̃ respicere in mãdatis domini. Gloria magna est sequi dñm: lõgitudo em̃ dierum assumetur ab eo. Ca.24.

SApientia laudabit aĩam suam: & in deo honorabitur: et in medio populi sui gloriabitur: & in ecclesiis altissimi aperiet os suũ: & in cõspectu virtutis illius gloriabitur: & in medio populi sui exaltabitur: & in plenitudine sancta admirabitur: & in multitudine electorũ habebit laudẽ: & inter bñdictos bñdicetur dicẽs. Ego ex ore altissimi ꝓdiui primogenita ante oẽm creaturã. Ego feci in celis vt oriretur lumẽ indeficiẽs: & sicut nebula texi oẽm terrã. Ego in altissimis habitaui: & thron⁹ meus in colũna nubis. Gyrũ celi circuiui sola: & ꝓfundũ abyssi penetraui: & in fluctibus maris ãbulaui: & in oĩ terra steti. Et in oĩ populo et in oĩ gẽte primatũ habui: & oĩm excellẽtiũ & humiliũ corda virtute calcaui. Et in his oĩbus requiẽ quesiui: & in hereditate dñi morabor. Tũc precepit & dixit mihi creator oĩm: & q creauit me requieuit in tabernaculo meo: & dixit mihi. In iacob inhabita & in israel hereditare: & in electis meis mitte radices. Ab initio & ante secula creata sum: et vsq ad futurũ seculũ nõ desinã: & in habitatione sancta corã ipo ministraui. Et sic in sion firmata sum: & in ciuitate sanctificata similiter requieui: & in hierusalẽ potestas mea. Et radicaui in pplo honorificato: et in ptes dei mei hereditas illi⁹: & in plenitudine sanctorũ detẽtio mea. Quasi cedrus exaltata sum in libano: et quasi cypressus in monte sion: quasi palma exaltata sum in cades: & quasi plantatio rose in hiericho. Quasi oliua speciosa in cãpis: et quasi platan⁹ exaltata sum iuxta aquã in plateis. Sicut cinamomũ & balsamũ aromatizans odorẽ dedi. Quasi myrrha electa dedi suauitatẽ odoris: et quasi storax et galbanus et vngula et gutta. Quasi libanus nõ incisus vaporaui habitationẽ meam: & quasi balsamum non mixtũ odor meus. Ego quasi terebinthus extẽdi ramos meos: et rami mei honoris et gratie. Ego quasi vitis fructificaui suauitatẽ odoris: et flores mei fructus honoris et honestatis. Ego mater pulchre dilectionis et timoris et agnitionis et sancte spei. ∞∞

in hereditate alicui⁹ morabor. Tunc
ἐν κληρονομίᾳ τινὸς αὐλισθήσομαι. Τότε
precepit mihi creator omniũ: ⁊
ἐνετείλατό μοι ὁ κτίστης ἁπάντων, καὶ
q̃ creauit me quiescere fecit tabernaculũ
ὁ κτίσας με κατέπαυσε τὴν σκηνήν
meũ: ⁊ dixit: in iacob inhabita
μου, καὶ εἶπεν, ἐν Ἰακὼβ κατασκήνωσον
⁊ in hierlm hereditare.
καὶ ἐν Ἱερουσαλὴμ κατακληρονομήθητι.
Ante sclm ab initio creauit
Πρὸ τοῦ αἰῶνος ἀπ᾽ ἀρχῆς ἔκτισέ
me: ⁊ vsq ad scla nõ deficiam:
με, καὶ ἕως αἰώνων οὐ μὴ ἐκλείπω,
in hitaculo sctõ coram ipo mini
ἐν σκηνῇ ἁγίᾳ ἐνώπιον αὐτοῦ ἐλει
straui: ⁊ sic in sion firma
τούργησα, καὶ οὕτως ἐν Σιὼν ἐστηρίχ
ta sũ. In ciuitate sanctificata similr
θην. Ἐν πόλει ἡγιασμένῃ ὁμοίως
me quiescere fecit: ⁊ in hierusalem
με κατέπαυσε, καὶ ἐν Ἱερουσαλὴμ ἡ
ptãs mea: ⁊ radicaui in pplo A
ἐξουσία μου, καὶ ἐρρίζωσα ἐν λαῷ
honorificato in parte dñi heredi
δεδοξασμένῳ ἐν μερίδι κυρίου κληρο
tatis illius. Quasi cedrus exaltata sũ in
νομίας αὐτοῦ. Ὡς κέδρος ὑψώθην ἐν
libano: ⁊ q̃si cypressus in
τῷ Λιβάνῳ, καὶ ὡς κυπάρισσος ἐν
mõtibus aermon. Quasi palma exaltata sũ
ὄρεσιν Ἀερμών. Ὡς φοῖνιξ ἀνυψώθην
in gaddi: ⁊ q̃si plãte rose in hie
ἐν Γαδδί, καὶ ὡς φυτὰ ῥόδου ἐν Ἱε
richo. Quasi oliua speciosa in cã
ριχῷ. Ὡς ἐλαία εὐπρεπὴς ἐν πε
po pulchro: ⁊ q̃si platanus exal
δίῳ ὡραίῳ, καὶ ὡς πλάτανος ἀνυ
tata sũ ab aqua. Sicut cinamomũ ⁊ sicut
ψώθην ἀφ᾽ ὕδατος. Ὡς κιννάμωμον καὶ ὡς
massa aromatum: ⁊ q̃si myrrha
πάλαθος ἀρωμάτων, καὶ ὡς σμύρνα
electa dedi suauẽ odorẽ. Quasi galbanũ
ἐκλεκτὴ ἔδωκα εὐωδίαν. Ὡς χαλβάνη B
⁊ onyx ⁊ stacte: ⁊ q̃si thuris va
καὶ ὄνυξ καὶ στακτή, καὶ ὡς λιβάνου ἀτ
por in tabernaculo. Ego q̃si terebinthus
μὸς ἐν σκηνῇ. Ἐγὼ ὡς τερέβινθος
extendi ramos meos: ⁊ rami
ἐξέτεινα κλάδους μου, καὶ οἱ κλάδοι
mei glorie ⁊ gratie. Ego q̃si vi
μου δόξης καὶ χάριτος. Ἐγὼ ὡς ἄμ
tis germinaui suauẽ odorẽ: ⁊
πελος ἐβλάστησα εὐωδίαν, καὶ τὰ
flores mei fructus glorie ⁊ diuitiarũ.
ἄνθη μου καρπὸς δόξης καὶ πλούτου.
Ego mater dilectionis pulchre ⁊
Ἐγὼ μήτηρ τῆς ἀγαπήσεως τῆς καλῆς καὶ
timoris ⁊ cognitiõis ⁊ sancte spei.
φόβου καὶ γνώσεως καὶ τῆς ὁσίας ἐλπί
Do ãt cũ oĩbus filijs
δος. Δίδωμι δὲ σὺν πᾶσι τοῖς τέκνοις
meis sempiternos dictis ab il
μου ἀειγενεῖς τοῖς λεγομένοις ὑπ᾽ αὐ C
lo. Accedite ad me q̃ concu
τοῦ. Προσέλθετε πρός με οἱ ἐπιθυ
piscitis me: ⁊ a generatio
μοῦντές μου, καὶ ἀπὸ τῶν γεννημά
nib⁹ meis adimplemini. Nã memo
των μου ἐμπλήσθητε. Τὸ γὰρ μνημό
ria mea super mel dulcis: ⁊
συνόν μου ὑπὲρ μέλι γλυκύ, καὶ ἡ

hereditas mea ſup mellis fauum.
κληρονομία μου ὑπὲρ μέλιτος κηρίου.
Qui edunt me adhuc eſurient:
Οἱ ἐσθίοντές με ἔτι πεινάσουσι,
Ioh.6.d. ⁊ qui bibunt me adhuc ſitient.
καὶ οἱ πίνοντές με ἔτι διψήσουσιν.
Qui obedit mihi nō confunde-
Ο ὑπακούων μου οὐκ αἰσχυνθήσε-
tur ſemper: ⁊ qui operantur
ται διαπαντός, καὶ οἱ ἐργαζόμενοι
in me: non peccabunt. hec
ἐν ἐμοί, οὐχ ἁμαρτήσουσι. ταῦτα
omnia liber teſtamēti dei altiſſimi.
πάντα βίβλος διαθήκης θεοῦ ὑψίστου.
Lex quā mandauit nobis moyſes:
Νόμος ὃν ἐνετείλατο ἡμῖν μωυσῆς,
Ge.1.b. hereditatē in ꝯgregationib⁹ iacob.
Ioſue.5.d. κληρονομίαν ἐν συναγωγαῖς ἰακώβ.
ne deficiatis viros hēre in dn̄o: vt con-
D μὴ ἐκλύεσθε ἰσχύειν ἐν κυρίῳ, ἵνα κρα-
fortet vos ipſe. Cōſtgimini ad
ταιώσῃ ὑμᾶς αὐτός. Κολλᾶσθε πρὸς
illum: dn̄s oīps deus
αὐτόν, κύριος παντοκράτωρ ὁ θεὸς
ſolus eſt: ⁊ non eſt āpli⁹ pter e-
μόνος ἐστί, καὶ οὐκ ἔστιν ἔτι πλὴν αὐ-
um ſaluator. Qui iplet q̄ſi phiſon
τοῦ σωτήρ. Ἐμπιπλῶν ὡς φεισὼν
omnia ſapia ſua: ⁊ ſicut ti
πάντα τῆς σοφίας αὐτοῦ, καὶ ὡς τί-
gris in diebus nouoꝝ. qui adimplet
γρης ἐν ἡμέραις νέων. ὁ ἀναπληρῶν
q̄ſi euphrates intellectū: ⁊ q̄ſi iordanis
ὡς εὐφράτης σύνεσιν, καὶ ὡς ἰορδάνης
in diebus meſſis. Qui oſtendit tāq̄
ἐν ἡμέραις θερισμοῦ. Ο ἐκφαίνων ὡς
lucē diſciplinā cognitionis: ⁊ q̄ſi geon
φῶς παιδείαν γνώσεως, καὶ ὡς γηὼν
in diebus vindemie. non pfecit
ἐν ἡμέραις τρυγήτου. οὐ συνετέλεσεν
Infra.53.c. primus ſcire illam: ⁊ ſic
A ὁ πρῶτος γνῶναι αὐτήν, καὶ οὕτως
vltimus non inueſtigauit eam. Ab
ὁ ἔσχατος οὐκ ἐξιχνίασεν αὐτήν. Ἀπὸ
eni mari mltiplicate ſunt cogita-
γὰρ θαλάσσης ἐπληθύνθη τὰ διανοή-
tiones illius: ⁊ cōſiliū illius ab
ματα αὐτῆς, καὶ ἡ βουλὴ αὐτῆς ἀπὸ
abyſſo magna. Ego ſapia ſicut
ἀβύσσου μεγάλης. Ἐγὼ ἡ σοφία ὡς
foſſa a flumine ⁊ q̄ſi aq̄ du-
διῶρυξ ἀπὸ ποταμοῦ καὶ ὡς ὑδρα-
ctus egreſſa ſuꝫ in paradiſum.
γωγὸς ἐξῆλθον εἰς παράδεισον.
dixi: potiſ dabo meo horto
Εἶπον, ποτίσω μου τὸν κῆπον τὸν
B optimo: ⁊ iebriabo meā viriditatem
ē.14.a. ἄριστον, καὶ μεθύσω μου τὴν πρασιὰν
iuſtam. Et ecce facta eſt mihi
τὴν δικαίαν. Καὶ ἰδοὺ ἐγένετό μοι ἡ
foſſa in fluuiū: ⁊ fluui⁹
διῶρυξ εἰς ποταμόν, καὶ ὁ ποταμός
me⁹ fact⁹ eſt in mare. q̄ſi diſcipli-
μου ἐγένετο εἰς θάλασσαν. ὅτι παιδεί-
nā q̄ſi antelucanū illūinabo ⁊ oſtēdā eā
αν ὡς ὄρθρον φωτιῶ καὶ ἐκφανῶ αὐ-
vſq; ad lōginquū. Qm̄ doctri
τὴν ἕως εἰς μακράν. Ὅτι διδασκα-
C nā q̄ſi prophetiā effundā: ⁊ relin
λίαν ὡς προφητείαν ἐκχεῶ, καὶ κατα-
quā eā in gn̄ationes ſeculoꝝ.
λείψω αὐτὴν εἰς γενεὰς τῶν αἰώνων.

In me gr̄a oīs viteet veritatis: in me oīs
ſpes vite et virtutis. Trāſite ad me oēs q
cōcupiſcitis me: & a gn̄ationibus meis
adimplemini. Spūs eniꝫ meus ſup mel
dulcis: et hereditas mea ſup mel & fa-
uū. Memoria mea in generatione ſecu
lorū. Qui edunt me ad huc eſuriēt: et q
bibunt me adhuc ſitiēt. Qui audit me
nō cōfundetur: et q operātur in me nō
pcābunt. Qui elucidāt me vitā eternaꝫ
hēbunt. Hec oīa liber vite et teſtamen
tū altiſſimi et agnitio veritatis. Legem
mādauit moyſes in pceptis iuſticiarū &
hereditatē domui iacob et iſrl̄ pmiſſio
nes. Poſuit dauid puero ſuo excitare re
gē ex ipo fortiſſimū et in throno hono
ris ſedentē in ſempiternū. Qui implet
quaſi phiſon ſapiam: et ſicut tigris in
dieb⁹ nouoruꝫ. Qui adiplet quaſi eu-
phrates ſeſū. Qui multiplicat quaſi ior
danis in tēpore meſſis. Qui mittit diſci
plinā ſicut lucē et aſſiſtēs quaſi geon in
die vindemie. Qui pficit prim⁹ ſcire il-
lā et infirmior nō inueſtigabit eā. Ama
ri eni abūdabit cogitatio ei⁹ et cōſiliuꝫ
illius in abyſſo magna. Ego ſapia effu-
di flumina: ego quaſi trames aq̄ imēſe
de fluuio: ego quaſi fluui⁹ dorix: & ſicut
aq̄ duct⁹ exiui de padiſo. Dixi. Rigabo
hortū plantationuꝫ: & inebriabo ptus
mei fructū. Et fact⁹ ē mihi trames abū
dans & fluuius meus appropinquauit
ad mare. Qm̄ doctrinā quaſi anteluca
nū illumino oīb⁹: & enarrabo illū vſq;
in lōginquū. Penetrabo iferiores ptes
terre: & inſpiciā oēs dormiētes: & illūi-
nabo oēs ſperātes ī dn̄o. Adhuc doctri
nā quaſi pphetiā effundā: & relinquaꝫ
illā q̄rentibus ſapientiā: & non deſinā in
progenies illorū vſq; in euū ſanctum.
Videte qm̄ non ſoli mihi laboraui: ſed
oībus exquirentib⁹ veritatē. Ca.25.
IN trib⁹ placitū eſt ſpūi meo q̄ ſunt
pbata corā deo & hoib⁹. Cōcordia
fratrū: & amor pximorū: & vir & muli-
er ſibi bene cōſentiētes. Tres ſpēs odi-
uit aīa mea: & aggrauor valde aīe illorū
Pauperē ſuperbū & diuitē mendacē &
ſenē fatuū & inſenſatū. Que in iuuen
tute tua non cōgregaſti: quomodo in
ſenectute tua inuenies. Quā ſpecioſuꝫ
caniciei iudiciū: & pſbyteris cognoſce-
re cōſilium. Quā ſpecioſa veteranis ſa
piētia: & glorioſus intellect⁹ & cōſiliū.
Corona ſenū multa peritia: & gloria il-
lorū timor dei. Nouē inſuſpicabilia cor
dis magnificaui: et decimū dicā in lin-
gua hoib⁹. Homo q iocūdatur in filiis:
viuēs & vidēs ſubuerſionē inimicorum
ſuorū. Beat⁹ q habitat cū muliere ſenſa
ta: et q lingua ſua nō eſt lapſus: & q nō ſ
uiuit indignis ſe. Beat⁹ q inuenit amicū
verum: & q enarrat iuſticiā auri audiēti.
Quā magn⁹ q inuenit ſapiam & ſciaꝫ:
ſed nō eſt ſup timentē dn̄m. Timor dei
ſup oīa ſe ſuppoſuit. Beatus hō cui do
natū ē hēre timorē dei. Qui tenet illū:
cui aſſimilabitur? Timor dei initiū dile-
ctionis eius: fidei autem initiū aggluti
nandū eſt ei. Oīs plaga triſticia cordis
eſt: & omnis malicia nequitia mulieris.

videte q̄m nō mihi ſoli laboraui: ſed
ἴδετε ὅτι οὐκ ἐμοὶ μόνῳ ἐκοπίασα, ἀλλὰ
oībus exquirentib⁹ illā.
πᾶσι τοῖς ἐκζητοῦσιν αὐτήν. Ca.25.
IN trib⁹ pulchra facta ſū: ⁊ ſurrexi
Ἐν τρισὶν ὡραΐσθην καὶ ἀνέστην
pulchra corā dn̄o. corā dn̄o ⁊
ὡραία ἔναντι κυρίου. ἔναντι κυρίου καὶ
hoībus cōcordiā fratrū ⁊ ami
ἀνθρώπων ὁμόνοιαν ἀδελφῶν καὶ φι-
citiā primi: ⁊ vir ⁊ mulier
λίαν τοῦ πλησίον, καὶ ἀνὴρ καὶ γυνὴ ἑαυ
bi cōſentientes. Tres āt ſpēs
τοῖς συμπεριφερόμενοι. Τρία δὲ εἴδη
odiuit aīa mea ⁊ grauis
ἐμίσησεν ἡ ψυχή μου καὶ προσώχθι-
fui valde vite illoꝝ. pauperē
σα σφόδρα τῇ ζωῇ αὐτῶν. πτωχὸν
ſuperbū ⁊ diuitē mendacē: ⁊
ὑπερήφανον καὶ πλούσιον ψεύστην, καὶ
ſenē adulteꝝ diminutū intellectu.
γέροντα μοιχὸν ἐλαττούμενον συνέσει.
In iuuētute tua nō cōgregaſti: ⁊ q̄mō
Ἐν νεότητί σου οὐ συνήγαγες, καὶ πῶς
poteris inuenire in ſenectute tua. Quā ſpecioſū
ἂν εὕροις ἐν τῷ γήρᾳ σου. Ὡς ὡραῖον
canis iudiciū: ⁊ pſbyteris cogno
πολιαῖς κρίσις, καὶ πρεσβυτέροις γνῶ
ſcere cōſiliū. Quā ſpecioſa ſenū ſapia:
ναι βουλήν. Ὡς ὡραία γερόντων σοφία,
⁊ glorioſis cogitatio ⁊ cōſiliū.
καὶ δεδοξασμένοις διανόημα καὶ βουλή.
corona ſenū multa experiētia: ⁊
στέφανος γερόντων πολυπειρία, καὶ τὸ
gloriatio illoꝝ timor dn̄i. Nouē
καύχημα αὐτῶν φόβος κυρίου. Ἐννέα
ſuſpitiones beatas dixi in corde meo:
ὑπονοήματα ἐμακάρισα ἐν καρδίᾳ μου,
⁊ decimū dicā in lingua mea.
καὶ τὸ δέκατον ἐρῶ ἐν τῇ γλώσσῃ μου.
Homo in filiis q̄ iocundat
Ἄνθρωπος ἐπὶ τέκνοις εὐφραινόμενος
viuēs ⁊ vidēs in caſu inimicoꝝ.
ζῶν καὶ βλέπων ἐπὶ πτώσει ἐχθρῶν.
beat⁹ q̄ habitat cū muliere prudēti: ⁊
μακάριος ὁ συνοικῶν γυναικὶ συνετῇ, καὶ
q̄ in lingua nō lapſus eſt: ⁊ q̄ nō
ὃς ἐν γλώσσῃ οὐκ ὠλίσθησε, καὶ ὃς οὐκ
ſeruiuit indigno ſe. beat⁹
ἐδούλευσεν ἀναξίῳ ἑαυτοῦ. μακάριος
q̄ inuenit prudentiā: ⁊ q̄ enarrat in
ὃς εὗρε φρόνησιν, καὶ ὁ διηγούμενος εἰς
aures audientiū. Quā magn⁹ q̄ inuenit ſapiē
ὦτα ἀκουόντων. Ὡς μέγας ὁ εὑρὼν σο-
tiā: ſed nō eſt ſup timē
φίαν, ἀλλ᾽ οὐκ ἔστιν ὑπὲρ τὸν φοβούμε-
tem dn̄m. Dilectio āt dn̄i
νον τὸν κύριον. Ἀγάπησις δὲ κυρίου
ſup oīa ſupgreſſa eſt in clarita
ὑπὲρ πάντα ὑπερέβαλεν εἰς φωτισ-
tē. Qui tenet illā cui aſſimila
μόν. Ο κρατῶν αὐτὸν τίνι ὁμοιωθήσε-
bit? Timor dn̄i initiū dilectionis
ται; Φόβος κυρίου ἀρχὴ ἀγαπήσεως
ei⁹. fides āt initiū agglutinatiōis e-
αὐτοῦ. πίστις δὲ ἀρχὴ κολλήσεως αὐ-
ius. oēm plagā ⁊ nō plagā
τοῦ. πᾶσαν πληγὴν καὶ μὴ πληγὴν
cordis: ⁊ oēm nequitiā ⁊
καρδίας, καὶ πᾶσαν πονηρίαν καὶ
nō nequitiā mulieris.
μὴ πονηρίαν γυναικός. ccccccccccc

Omnē inductionē τ nō inductionē odiē
Πᾶσαν ἐπαγωγὴν καὶ μὴ ἐπαγωγὴν μι
tiū: τ omnē vindictā τ nō
σούντων, καὶ πᾶσαν ἐκδίκησιν καὶ μὴ
vindictā inimicoꝝ. Nō est caput sup
ἐκδίκησιν ἐχθρῶν. Οὐκ ἔστι κεφαλὴ ὑπὲρ
caput colubri: τ nō est ira sup
κεφαλῆς ὄφεως, καὶ οὐκ ἔστι θυμὸς ὑπὲρ
irā inimici. cohabitare cū leone τ
θυμοῦ ἐχθροῦ. συνοικῆσαι λέοντι καὶ
dracone approbo: magisꝗ̄ cohabitare cū
δράκοντι εὐδοκῶ, ἢ συνοικῆσαι μετὰ
muliere mala. Nequitia mulieris
γυναικὸς πονηρᾶς. Πονηρία γυναικὸς
alienat faciē eius: τ obscurat
ἀλλοιοῖ τὸ πρόσωπον αὐτῆς, καὶ σκοτοῖ
vultū suū tanꝗ̄ vrsus. In me
τὸ πρόσωπον αὐτῆς ὡς ἄρκος. Ἀναμέ
dio primoꝝ suoꝝ decidet vir
σον τῶν πλησίον αὐτ̄ ἀναπεσεῖται ὁ ἀνὴρ
illi9: τ inuite suspirabit ꝓpt eā.
αὐτῆς, καὶ ἀκουσίως ἀνεστέναξεν δι' αὐτήν.
Parua oīs malitia ad malitiā mu
Μικρὰ πᾶσα κακία πρὸς κακίαν γυ
lieris: sors peccātis cadat sup
ναικός, κλῆρος ἁμαρτωλοῦ ἐπιπέσοι αὐ
illā. sicut ascēsus arenosus in pedib9
τῇ. ὡς ἀνάβασις ἀμμώδης ἐν ποσὶ
senis: sic mulier linguata vi
πρεσβύτου, οὕτως γυνὴ γλωσσώδης ἀν
ro taciturno. Ne incidas in spe
δρὶ ἡσύχῳ. Μὴ προσπέσῃς εἰς κάλ
ciē mulieris: τ mulierē ne cōcupi
λος γυναικός, καὶ γυναῖκα μὴ ἐπιπο
scas ad delitias. ira τ inuerecūdia
θήσῃς εἰς τρυφήν. ὀργὴ καὶ ἀναίδεια
τ cōfusio magna mulier si ꝑbeat
καὶ αἰσχύνη μεγάλη γυνὴ ἐὰν ἐπιχορηγῇ
viro suo. Cor humile τ
τῷ ἀνδρὶ αὐτῆς. Καρδία ταπεινὴ καὶ
facies mesta τ plaga cor
πρόσωπον σκυθρωπὸν καὶ πληγὴ καρδί
dis mulier nequā. manus debiles
ας γυνὴ πονηρά. χεῖρες παρειμέναι
τ genua dissoluta: ꝗ̄ nō cōfo
καὶ γόνατα παραλελυμένα, ἥτις οὐ πα
labit vir suū in gemitu.
ρακαλέσει τὸν ἄνδρα αὐτῆς ἐν στενώσει.
a muliere initiū peccati: τ ꝑpt
ἀπὸ γυναικὸς ἀρχὴ ἁμαρτίας, καὶ δι' αὐ
illā morimur oēs. Ne des
τὴν ἀποθνήσκομεν πάντες. Μὴ δῷς
trāsitū aque: neq̄ mulieri male
διέξοδον ὕδατι, μηδὲ γυναικὶ πονηρᾷ
libertatē exit9. Si nō ambulat
παρρησίαν ἐξόδου. Εἰ μὴ πορεύεται
fm manū tuā: a carnib9 tuis
κατὰ χεῖρά σου, ἀπὸ τῶν σαρκῶν σου
abscinde illā: da τ absolue.
ἀπότεμε αὐτήν, δίδου καὶ ἀπόλυσον.
Mulieris bone beat9 vir:
Γυναικὸς ἀγαθῆς μακάριος ὁ ἀνήρ,
τ numerus dieꝝ illi9 du
καὶ ὁ ἀριθμὸς τῶν ἡμερῶν αὐτ̄ διπλά
plex. Mulier fortis oblectat vi
σιος. Γυνὴ ἀνδρεία εὐφραίνει τὸν ἄν
rū suū: τ ānos vite sue
δρα αὐτῆς, καὶ τὰ ἔτη τῆς ζωῆς αὐτοῦ
implebit in pace. Mulier bona: pars
πληρώσει ἐν εἰρήνῃ. Γυνὴ ἀγαθή, μερὶς
bona: in parte timentiū dñm
ἀγαθή, ἐν μερίδι φοβουμένων τὸν κύριον

Et omnem plagam et non plagam vi debit cordis & omnem nequitiam & non nequitiam mulieris: & omnē obductū & non obductum odientiū: & omnē vindictam & nō vindictā inimicorū. Non est caput nequi9 sup caput colubri: non est ira super irā mulieris. Cōmorari leoni & draconi placebit: ꝗ̄ habitare cū muliere nequā. Nequitia mulieris immutat faciē eius: et obceca bit vultū suū tanꝗ̄ vrsus: et quasi saccū ostendit in medio proximorū. Ingemuit vir eius: & audiens suspirauit modicū. Breuis omnis malicia super maliciā mulieris: sors peccatorū cadat super illā. Sicut ascēsus arenosus in pedibus veterani: sic mulier linguata homini quieto. Ne respicias in mulieris speciem: & non concupiscas mulierē in specie. Mulieris ira irreuerētia et cōfusio magna. Mulier si primatum habeat: contraria est viro suo. Cor humile & facies tristis & plaga mortis: mulier nequā. Man9 debiles et genua dissoluta: mulier ꝗ̄ non beatificat virum suū. A muliere initiū factū est peccati: & per illā omnes morimur. Nō des aq̄ tue exitū nec modicū: nec mulieri nequam venā prodeundi. Si nō ambulauerit ad manū tuā: cōfundet te in conspectu inimicorū. A carnib9 tuis abscide illā: ne semp te abutatur. Ca.26.

Mulieris bone beatus vir: numer9 enim annorū illorū duplex. Mulier fortis oblectat virū suum: & ānos vite illius in pace implebit. Pars bona mulier bona in parte bona timentiū deū dabitur viro pro factis bonis: diuitis autē & pauperis cor bonū in omni opere vultus illorū hilaris. A tribus timuit cor meū: & in quarto facies mea metuit. Delaturā ciuitatis & collectionē populi & calūniam mendacē: super mortē omnia grauia. Dolor cordis et luctus: mulier zelotypa. In muliere zelotypa flagellū linguē: omnibus communicās. Sicut boum iugū quod mouetur: ita & mulier nequā. Qui tenet illā: quasi ꝗ̄ apprehēdit scorpionē. Mulier ebriosa ira magna: & cōtumelia & turpitudo illius non tegetur. Fornicatio mulieris ī excellētia oculorū: & in palpebris illius agnoscetur. In filia auertente se firma custodiam: ne inuenta occasione abutatur se. Ab omni irreuerentia oculorū eius caue: et ne mireris si te neglexerit. Sicut viator sitiēs ad fontem os aperiet: & ab omni aqua proxima bibet: & contra omnē palū sedebit: & cōtra oēm sagittam aperiet pharetrā: donec deficiat. Gratia mulieris sedule delectabit virū suum: & ossa illi9 impinguabit. Disciplina illi9 datū dei est. Mulier sensata & tacita: nō est immutatio erudite anime. Grā super grām mulier sancta & pudorata. Oīs autē pōderatio nō est digna cōtinētis aie. Sicut sol oriēs mūdo in altissimis dei: sic mulieris bone species in ornamentum domus eius. Lucerna splendens super candelabrum sanctum:

dabitur. diuitis āt τ pauperis cor
δοθήσεται. πλουσίου δὲ καὶ πτωχοῦ καρ
bonū erga dñm: in omni tpe vul
δία ἀγαθὴ πρὸς κν̄, ἐν παντὶ καιρῷ πρόσω
tum habētes hilarē exultabūt. a puer. 21.c.
πον ἔχοντες ἱλαρὸν γαυριάσουσιν. ἀπὸ
trib9 causis metū cor: τ in
τριῶν εὐλαβήθη μου ἡ καρδία, καὶ ἐπὶ
quarto facie timui. Calū
τῷ τετάρτῳ προσώπῳ ἐφοβήθην. Δια
niā ciuitatis: τ collectionē turbe: τ
βολὴν πόλεως, καὶ ἐκκλησίαν ὄχλου, καὶ
falsum testimoniū sup mortē: oīa pra
καταψευσμὸν ὑπὲρ θάνατον, πάντα μοχ
ua. Dolor cordis τ luct9 mulier
θηρά. Ἄλγος καρδίας καὶ πένθος γυνὴ
zelotypa cōtra mulierē: τ flagellū lingue D
ἀντίζηλος γυναικί, καὶ μάστιξ γλώσσης
oibus cōmunicās. Boū iugū con
πᾶσιν ἐπικοινωνοῦσα. Βοοζύγιον σα
cussum: mulier nequā: ꝗ̄ dominat̄ illi9
λευόμενον, γυνὴ πονηρά, ὁ κρατῶν αὐτῆς
q̄si ꝗ̄ apprehēdit scorpionē. Ira ma
ὡς δρασσόμενος σκορπίου. Ὀργὴ μεγά
gna: mulier ebriosa τ mēte alienata: τ
λη, γυνὴ μέθυσος καὶ ῥεμβάς, καὶ τὴν Gen.3.a.
turpitudinē suā nō celabit. ū.s.b.
ἀσχημοσύνην αὐτῆς οὐ συγκαλύψει. et.i.re.
Fornicatio mulieris in extollētijs oculo 14.b.
Πορνεία γυναικὸς ἐν μετεωρισμοῖς ὀφθαλ
rū: τ in palpebris suis cogno
μῶν, καὶ ἐν τοῖς βλεφάροις αὐτῆς γνω
scet. Sup filiā inuertibilē:
σθήσεται. Ἐπὶ θυγατρὶ ἀδιατρέπτῳ,
firma custodiā: ne inueniēs solu A
στερέωσον φυλακήν, ἵνα μὴ εὑροῦσα ἄνε
tionē se ipsa vtatur. Post inuere
σιν ἑαυτῇ χρήσηται. Ὀπίσω ἀναι
cundū oculū caue: τ ne mi
δοῦς ὀφθαλμοῦ φύλαξαι, καὶ μὴ θαυ
reris si in te errauerit. Sicut
μάσῃς ἐὰν εἰς σὲ πλημμελήσῃ. Ὡς
sitiēs viator os aperiet cū inuenerit fō
διψῶν ὁδοιπόρος στόμα ἀνοίξει εὑρὼν πη
tem. τ ab omni aqua ꝓpi B
γήν. καὶ ἀπὸ παντὸς ὕδατος τοῦ σύ
ma bibet. cōtra omnē pa
νεγγυς πίεται. κατέναντι παντὸς πασ
lum sedebit: τ contra sagittā
σάλου καθήσεται, καὶ ἔναντι βέλους
aperiet pharetrā. Grā mulieris dele
ἀνοίξει φαρέτραν. Χάρις γυναικὸς τέρ
ctabit viꝝ eius. τ ossa illi9 ipin Jn 18.
ψει ἄνδρα αὐτῆς, καὶ τὰ ὀστᾶ αὐτοῦ πι 42.b.
gabit: sciētia illi9. datū dñi mu C
ανεῖ ἡ ἐπιστήμη αὐτῆς. δόσις κυρίου γυ
lier tacita pudēs: τ non est cō
νὴ σιγηρὰ καὶ εὔνους, καὶ οὐκ ἔστιν ἀν
mutatio erudite anime.
τάλλαγμα πεπαιδευμένης ψυχῆς.
Grā sup grām: mulier pudorata τ
Χάρις ἐπὶ χάριτι, γυνὴ αἰσχυντηρὰ καὶ
fidelis: τ nō est pondus oē dignū
πιστή, καὶ οὐκ ἔστι σταθμὸς πᾶς ἄξιος
cōtinentis aie sue. Sol ori
ἐγκρατοῦς ψυχῆς αὐτῆς. Ἥλιος ἀνατέλ
ens in altissimis dñi: τ pulchritudo mulie
λων ἐν ὑψίστοις κυρίου, καὶ κάλλος γυναι
ris bone in ornamēto dom9 eius: lucer
κὸς ἀγαθῆς ἐν κόσμῳ οἰκίας αὐτῆς, λύχ
na splendēs sup candelabrū sanctū:
νος ἐκλάμπων ἐπὶ λυχνίας ἁγίας,

⁊ species faciei in etate
καὶ κάλλος προσώπου ἐπὶ ἡλικίᾳ
ſtabili. Colũne auree ſup baſes
στασίμῃ. Στῦλοι χρύσεοι ἐπὶ βάσεσιν
D argenteas ⁊ pedes formoſi ſup pauimẽta
ἀργυραῖς καὶ πόδες ὡραῖοι ἐπὶ στέρνοις
ſtabilia. Fili florẽ etatis tue cõſer
εὐσταθέσι. Τέκνον ἀκμὴν ἡλικίας σου συν
ua ſanã: ⁊ ne des alienis
τήρησον ὑγιῆ, καὶ μὴ δῷς ἀλλοτρίοις
robur tuũ. Cũ requiſieris oĩs cam=
τὴν ἰσχύν σου. Αναζητήσας παντὸς πε=
pi fertilẽ ſortẽ: ſemina ꝓpria
δίου εὔγειον κλῆρον, σπεῖρε τὰ ἴδια
ſemina cõfidẽs in nobilitate tua.
σπέρματα πεποιθὼς τῇ εὐγενείᾳ σου.
Sic generationes tue ſupſtites ⁊
Οὕτως τὰ γεννήματά σου περιόντα καὶ
audaciã nobilitatis habẽtes magne erũt
A παρρησίαν εὐγενείας ἔχοντα μεγαλυνοῦ
Mulier mercenaria eq̃lis porco reputa
σι. Γυνὴ μισθία ἴση σιάλῳ λογισθή=
bit: cõiugata aũt turris mortis
σεται, ὕπανδρος δὲ πύργος θανάτου
vtentib⁹ reputabit. Mulier im=
τοῖς χρωμένοις λογισθήσεται. Γυνὴ ἀσε=
pia iniquo pars dabit: religioſa
βὴς ἀνόμῳ μερὶς δοθήσεται, εὐσεβὴς
aũt dat timẽti dñm.
δὲ δίδοται τῷ φοβουμένῳ τὸν κύριον.
Mulier turpis ignominiã cõmutabit: fi=
Γυνὴ ἀσχήμων ἀτιμίαν κατατρίψει, θυ=
lia aũt honeſta et virũ reuere=
γάτηρ δὲ εὐσχήμων καὶ τὸν ἄνδρα ἐντρα=
B bitur. Mulier inuertibilis ſicut canis
πήσεται. Γυνὴ ἀδιάτρεπτος ὡς κύων
reputabit. at habẽs verecũdiã
λογισθήσεται· ἡ δὲ ἔχουσα αἰσχύνην, τὸν
Infra. 13.c. dñm timebit. Mulier virũ ꝓpriũ ho=
κύριον φοβηθήσεται. Γυνὴ ἄνδρα ἴδιον τι=
norãs: ſapiẽs oĩbus apparebit: in honorãs
μῶσα, σοφὴ πᾶσι φανήσεται, ἀτιμάζου=
aũt impia in ſuperbia oĩbus co=
σα δὲ ἀσεβὴς ἐν ὑπερηφανίᾳ πᾶσι γνω=
gnoſcet. Mulieris bone beatus
σθήσεται. Γυναικὸς ἀγαθῆς μακάριος ὁ
vir. nũ numerus annoꝝ eius: duplex
ἀνήρ· ὁ γὰρ ἀριθμὸς τῶν ἐτῶν αὐτοῦ, διπλά=
erit. Mulier vociferãs ⁊ linguo=
σιος ἔσται. Γυνὴ μεγαλόφωνος καὶ γλωσ=
ſa in inimicoꝝ fugationẽ conte=
E.23.b. σώδης εἰς πολεμίων τροπὴν θεωρηθήσε=
plabit. Hois aũt cuiuſq; aĩa ſimi=
ται. Ανθρώπου δὲ παντὸς ψυχὴ ὁμοιό=
C lis hic: belli ſeditionib⁹
τροπος τούτοις, πολέμου ἀκαταστασίαις
aĩam tranſiget. In duob⁹ cõtri=
τὴν ψυχὴν διαπτήσεται. Επὶ δυσὶ λελύ=
ſtatũ ẽ meũ coꝛ: ⁊ in tertio ira
πηταί μου ἡ καρδία, καὶ ἐπὶ τῷ τρίτῳ θυ=
mihi aduenit. Vir bellatoꝛ deficiẽs
μός μοι ἐπῆλθεν. Ανὴρ πολεμιστὴς ὑστερῶν
ꝑ inopiã. ⁊ viri prudẽtes ſi cõtẽ=
δι' ἔνδειαν· καὶ ἄνδρες συνετοὶ ἐὰν σκυβα=
pnãtur. Rediẽs a iuſticia
λισθῶσιν. Επανάγων ἀπὸ δικαιοσύνης
ad peccatũ: dñs parabit eũ
εἰς ἁμαρτίαν, ὁ κύριος ἑτοιμάσει αὐ=
ad rõphcam. difficile eruit nego
τὸν εἰς ῥομφαίαν. μόλις ἐξαιρεῖται ἔμ=
ciatoꝛ a deceptione: ⁊ nõ iuſtifica
πορος ἀπὸ πλημμελείας, καὶ οὐ δικαιω=

& ſpecies faciei ſuper etatẽ ſtabilem. Colũne auree ſuper baſes argẽteas: & pedes firmi ſuper plantas ſtabilis mulieris. Fundamenta eterna ſupra petrã ſolidam: ſic mandata dei in corde mulieris ſancte. In duobus contriſtatum eſt cor meũ: & in tertio iracũdia mihi aduenit. Vir bellator deficiẽs per inopiam: & vir ſenſatus contẽptus: & qui tranſgreditur a iuſticia ad peccatum: deus parauit eum ad romphea͂. Due ſpecies difficiles & periculoſe mihi apparuerunt. Difficile exuitur negociãs a negligentia: & non iuſtificabitur caupo a peccatis labiorum.

Capitulum vigeſimum ſeptimum.

PRopter inopiã multi deliquerũt: et qui q̃rit locupletari auertit oculum ſuum. Sicut in medio cõpaginis lapidum palus figitur: ſic & inter medium venditionis et emptionis anguſtiabitur peccatis. Conteretur, cum delinquente delictum. Si non in timore domini tenueris te inſtãter: cito ſubuertetur domus tua. Sicut in percuſſura cribri remanebit puluis: ſic aporia hominis in cogitatu illius. Vaſa figuli probat fornax: & homines iuſtos tentatio tribulationis. Sicut ruſticatio de ligno oſtendit fructum illius: ſic verbum ex cogitatu cordis hominis. Ante ſermonem non laudes virum: hec enim tentatio eſt hominum. Si ſequaris iuſticiam apprehendes illaꝫ: & indues quaſi poderem honoris: & inhabitabis cum ea: & proteget te in ſempiternum: et in die agnitionis inuenies firmamentum. Volatilia ad ſibi ſimilia cõueniunt: & veritas ad eos qui operantur illam reuertetur. Leo venationi inſidiatur ſemꝑ: ſic peccata operantibus iniquitatem. Homo ſenſatus in ſapientia manet ſicut ſol: naꝫ ſtultus ſicut luna mutatur. In medio inſenſatoruꝫ ſerua verbum tempori: in medio autem cogitantium aſſidu⁹ eſto. Narratio peccantium odioſa: et riſus illoruꝫ in delictis peccati. Loquela multum iurans horripilationem capiti ſtatuet: et irreuerentia ipſius obturatio aurium. Effuſio ſanguinis in rixa ſuperborum: & maledictio illorũ auditus grauis. Qui denudat arcana amici fidem perdit: & non inueniet amicum ad animum ſuum. Dilige proximum: & coniungere fidem cum illo. Quod ſi denudaueris abſconſa illius: non perſequeris poſt eum.

bitur campo a peccato.
θήσεται κάπηλος ἀπὸ ἁμαρτίας. C.27.
Gratia indifferẽtis multi peccauerũt:
Χάριν ἀδιαφόρου πολλοὶ ἥμαρτον,
⁊ q̃ querit multiplicare auertet ocu
καὶ ὁ ζητῶν πληθῦναι ἀποστρέψει ὀφ=
lum ſuũ. In medio cõpaginũ lapi
θαλμὸν αὐτοῦ. Ανὰ μέσον ἁρμῶν λίθω=
deaꝝ figet pal⁹: ⁊ in me
ν παγήσεται πάσσαλος, καὶ ἀναμέ=
dio vẽditionis ⁊ emptionis compri
σον πράσεως καὶ ἀγορασμοῦ συντριβή=
met peccatũ. Si nõ in timore dñi
σεται ἁμαρτία. Εὰν μὴ ἐν φόβῳ κυρίου
tenuerit cũ diligẽtia: cito ſubuer
κρατήσῃ κατὰ σπουδήν, ἐν τάχει κατα=
tetur eius dom⁹: in cõcuſſione
στραφήσεται αὐτοῦ ὁ οἶκος, ἐν σείσματι
cribri ꝑmanent ſtercora: ſic ſpolia
κοσκίνου διαμένει κόπρια, οὕτως σκῦλα
hois in cogitatione illius. Vaſa fi=
ἀνθρώπου ἐν λογισμῷ αὐτοῦ. Σκεύη κε=
guli ꝓbat fornax: ⁊ tenta
ραμέως δοκιμάζει κάμινος, καὶ πειρασ=
tio hois in cogitatione illius. cultu
μὸς ἀνθρώπου ἐν διαλογισμῷ αὐτοῦ. γεώρ=
rã ligni oſtẽdit fructus illius: ſic
γιον ξύλου ἐκφαίνει ὁ καρπὸς αὐτοῦ, οὕτως
locutio cogitationis in corde hois. ante
λογισμὸς ἐνθυμήματος ἐν καρδίᾳ αὐτοῦ. πρὸ
ſmonẽ ne laudaueris virũ: hec eſt
λογισμοῦ μὴ ἐπαινέσῃς ἄνδρα, οὗτος γὰρ
tẽtatio hoim. ſi ſequaris iuſti
πειρασμὸς ἀνθρώπων. ἐὰν διώκῃς τὸ δίκαι=
ciã apprehẽdes ipſam: ⁊ indues eã vt
ον καταλήψῃ αὐτό, καὶ ἐνδύσῃ αὐτὸ ὡς
talarẽ tunicã glie. Volatilia ad ſimilia
ποδήρη δόξης. Πετεινὰ πρὸς τὰ ὅμοια
ſibi diuertẽt: ⁊ veritas ad
αὐτοῖς καταλύσει, καὶ ἀλήθεια πρὸς τοὺς
operantes reuertet. Leo venationi inſi
ἐργαζομένους ἐπανήξει. Λέων θήραν ἐν=
diat: ſic peccatũ operantib⁹
δρεύει, οὕτως ἁμαρτία τοῖς ἐργαζομένοις
iniquitatẽ. Narratio pij ſemꝑ in
κακίαν. Διήγησις εὐσεβοῦς διαπαντὸς ἐν
ſapia: at ſtult⁹ ſicut luna alterat. in
σοφίᾳ, ὁ δὲ ἄφρων ὡς σελήνη ἀλλοιοῦται. εἰς
mediũ inſipiẽtiũ cõſerua tp̃s: in
μέσον ἀσυνέτων συντήρησον καιρόν, εἰς
mediũ aũt cogitantiũ aſſiduus eſto. Narra
μέσον δὲ διανοουμένων ἐνδελέχιζε. Διήγη=
tio fatuoꝝ oneroſitas: ⁊ riſus eo=
σις μωρῶν προσόχθισμα, καὶ ὁ γέλως αὐ=
rũ in cibo peccati. loq̃la multũ
τῶν ἐν σπατάλῃ ἁμαρτίας. λαλιὰ πολυόρ=
iurãtis eriget capillos: ⁊ rixa eoꝝ
κου ὀρθώσει τρίχας, καὶ ἡ μάχη αὐτῶν
obturatio auriũ. Effuſio ſanguinis ri
ἐμφραγμὸς ὠτίων. Εκχυσις αἵματος μά=
xa ſuperboꝝ: ⁊ cõuiciatio illoꝝ
χη ὑπερηφάνων, καὶ ἡ διαλοιδόρησις αὐτῶν
auditio grauis. Reuelãs arcana
ἀκοὴ μοχθηρά. Ο ἀποκαλύπτων μυστήρια
ꝑdidit fidẽ: ⁊ nõ inueniet amicũ ad
ἀπώλεσε πίστιν, καὶ οὐ μὴ εὕρῃ φίλον πρὸς
aĩam ſuã. dilige amicũ: ⁊ fide
τὴν ψυχὴν αὐτοῦ. Στέρξον φίλον, καὶ πι=
lis eſto cũ eo: ſi aũt reuelaueris
στώθητι μετ' αὐτοῦ, ἐὰν δὲ ἀποκαλύψῃς τὰ
arcana illi⁹: nõ ꝑſequaris poſt eũ
μυστήρια αὐτοῦ, οὐ μὴ καταδιώξῃς ὀπίσω αὐτοῦ

Sicut enī perdidit homo ini
Καθὼς γὰρ ἀπώλεσεν ἄνθρωπος τὸν ἐχ
micū suū: sic pdidit ꝓximā
θρὸν αὐτοῦ, οὕτως ἀπώλεσε τὴν πλησίον
suū: τ sicut auē de manu tua dimit=
αὐτοῦ, καὶ ὡς πετεινὸν ἐκ χειρός σου ἀπο=
tēs: sic dimisisti proximū: τ nō
λύσας, οὕτως ἀφῆκας τὸν πλησίον, καὶ οὐ
capies eū. Ne eū sequaris: q̄m
θηρεύσεις αὐτόν. Μὴ αὐτὸν διώξῃς, ὅτι
lōge abest: τ effugit tanq̄ dorcas
μακρὰν ἀπέστη, καὶ ἐξέφυγεν ὡς δορκὰς
de laqueo. q̄m vuln⁹ possibile ē alligare
ἐκ παγίδος. ὅτι τραῦμά ἐστι καταδῆσαι
τ cōuiciū est cōciliatio. at qui
καὶ λοιδορίας ἐστὶ διαλλαγή. ὁ δὲ ἀπο
reuelauit arcana pdidit fidē.
καλύψας μυστήρια ἀπώλεσε πίστιν.
annuēs oculo fabricat mala:
διανεύων ὀφθαλμῷ τεκταίνει πονηρά,
τ q̄ cognouerit eū recedet ab eo.
καὶ ὁ εἰδὼς αὐτὸν ἀποστήσεται ἀπ᾽ αὐτοῦ.
In cōspectu oculoꝝ tuoꝝ indul
Ἀπέναντι τῶν ὀφθαλμῶν σου γλυκα
cabit os suū: τ in sermonib⁹
νεῖ τὸ στόμα αὐτοῦ, καὶ ἐπὶ τῶν λόγων
tuis admirabit. postea āt puertet
σου θαυμάσει. ὕστερον δὲ διαστρέψει τὸ
os suū: τ in sermonib⁹ suis da=
στόμα αὐτοῦ, καὶ ἐν τοῖς λόγοις σου δώ
bit scādala. Multa odio habui: τ nō
σει σκάνδαλα. Πολλὰ ἐμίσησα καὶ οὐχ
assimilaui ei: τ dn̄s odiet.
ὡμοίωσα αὐτῷ, καὶ ὁ κύριος μισήσει.
Qui mittit lapidē in altū sup ca=
Ὁ βάλλων λίθον εἰς ὕψος ἐπὶ κεφα
put suū mittit: τ plaga dolosa
λὴν αὐτοῦ βάλλει, καὶ πληγὴ δολία
diuidit vuln⁹. Qui fodit foueā inci
διελεῖ τραύματα. Ὁ ὀρύσσων βόθρον ἐμπε
det in eā: τ statuēs laqueū
σεῖται εἰς αὐτόν, καὶ ὁ ἱστῶν παγίδα
capiet in eo. facienti mala sup
ἁλώσεται ἐν αὐτῇ. ποιοῦντι πονηρὰ ἐπ᾽
ipm̄ uoluent τ nō cognoscet
αὐτὸν κυλισθήσεται καὶ οὐ μὴ ἐπιγνῷ
vnde venissēt illi. Illusio τ im
πόθεν ἥκει αὐτῷ. Ἐμπαιγμὸς καὶ ὀνει
properiū superboꝝ τ vindicta sicut
δισμὸς ὑπερηφάνων καὶ ἡ ἐκδίκησις ὡς
leo insidiabit illis. laqueo capiē
λέων ἐνεδρεύσει αὐτούς. παγίδι ἁλώ
tur q̄ letant in casu pio
σονται οἱ εὐφραινόμενοι ἐν πτώσει εὐσε
rū: τ dolor cōsumet illos ante
βῶν, καὶ ὀδύνη καταναλώσει αὐτοὺς πρὸ
mortē eoꝝ. ira τ furor τ
τοῦ θανάτου αὐτῶν. μῆνις καὶ ὀργὴ καὶ
hec sunt abominationes: τ vir pecca
ταῦτά ἐστι βδελύγματα, καὶ ἀνὴρ ἁμαρ
tor continēs erit illoꝝ.
τωλὸς ἐγκρατὴς ἔσται αὐτῶν. Ca. 28.

Vindicans a dn̄o inueniet
Ὁ ἐκδικῶν παρὰ κυρίου εὑρήσει
vindictā: τ peccata illi⁹ obser
ἐκδίκησιν, καὶ τὰς ἁμαρτίας αὐτοῦ δια
uans obseruabit. Dimitte iniuriā
τηρῶν διατηρήσει. Ἄφες τὸ ἀδίκημα
ꝓximo: τ tunc deprecante te
τῷ πλησίον, καὶ τότε δεηθέντος σου
peccata tua soluent. Homo
αἱ ἁμαρτίαι σου λυθήσονται. Ἄνθρωπος

homo qui perdit amicum suum: sic et qui perdit amiciciam proximi sui. Et sicut qui dimittit auem de manu sua: sic qui reliquisti proximum tuum: & non eum capies. Non illum sequaris: quoniam longe abest. Effugit enim quasi caprea de laqueo: quoniam vulnerata est anima eius. Vltra eum non poteris colligare: & maledicti est concordatio. Denudare autē amici mysteria: desperatio est anime infelicis. Annuens oculo fabricat iniqua: & nemo eū abiiciet. In cōspectu oculorū tuorū cōculcabit os suū: & sup sermones tuos āmirabitur. Nouissime autē peruertet os suū: & in verbis tuis dabit scādalū. Multa audiui: et non coequaui ei & dn̄s odiet illum. Qui in altū mittit lapidē: super caput eius cadet: & plaga dolosa dolosi diuidet vulnera. Et q̄ foueā fodit incidet in eā: & qui statuit lapidē proximo suo offendet in eo: et q̄ laqueū alii ponit: peribit in illo. Faciēti nequissimū consiliū sup ip̄m deuoluetur: & nō agnoscet vnde eueniet illi. Illusio & improperiū superborū & vindicta sicut leo insidiabitur illi. Laqueo peribūt q̄ oblectantur casu iustorū: dolor aūt cōsumet illos anteq̄ moriantur. Ira et furor vtraq; execrabilia sunt: & vir peccator continens erit illorum.

Capitulum vigesimū octauum.

Qui vindicari vult a dn̄o inueniet vindictā: & peccata illi⁹ seruās seruabit. Relinque proximo tuo nocēti te: & tunc deprecāti tibi peccata soluētur. Homo hoī reseruat irā et a deo q̄rit medelā. In hominē similē sibi non habet misericordiā: & de peccatis suis deprecatur. Ip̄e dum caro sit reseruat irā: & propitiationē petit a deo. Quis exorabit pro delictis illius. Memento nouissimorū: & desine inimicari. Tabitudo enim et mors iminēt in mādatis eius. Memorare timorē dei: & nō irascaris proximo. Memorare testamētū altissimi: et despice ignorantiā ꝓximi. Abstine te a lite et minues pctā. Homo enim iracund⁹ incendit litē: & vir peccator turbabit amicos: et i medio pacē habentiū immittit inimiciciam. Secundū enī ligna silue: sic ignis exardescit & secundū virtutē hoīs sic iracūdia illi⁹ erit: & ſm substātiā suā exaltabit irā suā. Certamē festinatū incendit ignē: & lis festinās effundit sanguinē: & ligua testificās adducet mortē. Si sufflaueris q̄si ignis exardebit & si expueris sup illā extinguetur. Vtraq; ex ore ꝓficiscūtur. Susurro et biliguis maledict⁹: multos enī turbauit pacem habētes. Lingua tertia multos cōmouit & dispsit illos de gēte in gentē. Ciuitates muratas diuitum destruxit: & domos magnatorū effodit. Virtutes populorū cōcidit: & gentes fortes dissoluit. Ligua tertia mulieres viratas eiecit et priuauit illas laborib⁹ suis. Qui respicit illā nō hēbit requiē nec habebit amicū in quo requiescat. Flagelli plaga

homini cōseruat irā: τ a do
ἀνθρώπῳ συντηρεῖ ὀργήν, καὶ παρὰ κυ
mino querit medelā: τ in hoiem simi
ρίου ζητεῖ ἴασιν, καὶ ἐπ᾽ ἄνθρωπον ὅμοι
lē sibi nō habet miam: τ pro
ον αὐτῷ οὐκ ἔχει ἔλεον, καὶ περὶ τῶν
peccatis suis deprecaē. Ipse caro
ἁμαρτιῶν αὐτοῦ δεῖται. Αὐτὸς σὰρξ
exns cōseruat irā: τ quis ꝓpitiabit
ὢν διατηρεῖ μῆνιν, καὶ τίς ἐξιλάσεται
peccata illi⁹? memēto
τὰς ἁμαρτίας αὐτοῦ; μνήσθητι τὰ
nouissimoꝝ τ desine inimicari: τ nō
ἔσχατα καὶ παῦσαι ἐχθραίνων, καὶ μὴ
mineris ꝓximo interitū τ
μηνίσῃς τῷ πλησίον καταφθορὰν καὶ pue. 10 b.
mortē: τ acquiesce pceptis: memē
θάνατον, καὶ ἔμμενε ἐντολαῖς, μνήσθη= D
ti mandatoꝝ τ nō irascaris ꝓxi ꝓuer. 16. d
τι ἐντολῶν καὶ μὴ μηνίσῃς τῷ πλη= eccle.
mo: τ testamēti altissimi: τ despice 10. b.
σίον, καὶ διαθήκης ὑψίστου, καὶ πάριδε
ignorantiā. Abstine a lite: τ dimi
ἄγνοιαν. Ἀπόσχου ἀπὸ μάχης, καὶ ἐλατ
nues peccata: homo enī ira
τώσεις ἁμαρτίας, ἄνθρωπος γὰρ θυ
cund⁹ incēdet litē. Vir pecca
μώδης ἐκκαύσει μάχην. Ἀνὴρ ἁμαρ
tor turbabit amicos: τ in mediū
τωλὸς ταράξει φίλους, καὶ ἀναμέσον
pacē habentiū immittet calumniā. ſm
εἰρηνευόντων ἐμβαλεῖ διαβολήν. κατὰ τὴν
materiā ignis sic incendet: ſm A
ὕλην τοῦ πυρὸς οὕτως ἐκκαυθήσεται, κατὰ Deut.
firmamētū rixe ignis augebi 20. e.
τὴν στερέωσιν τῆς μάχης τὸ πῦρ αὐξηθήσε ro. 12. d.
tur: ſm robur hoīs ira
ται, κατὰ τὴν ἰσχὺν τοῦ ἀνθρώπου ὁ θυμὸς
eius erit: τ ſm diuitias
αὐτοῦ ἔσται, καὶ κατὰ τὸν πλοῦτον τοῦ
hoīs exaltat irā suā. Certamē
ἀνθρώπου ἀνυψοῖ ὀργὴν αὐτοῦ. Ἔρις
festinatū incēdit ignē: τ lis
κατασπευδομένη ἐκκαίει πῦρ, καὶ μά
festināns effundit sanguinē. si
χη κατασπεύδουσα ἐκχέει αἷμα. ἐὰν
insufflaueris in scintillā accendet: τ si
φυσήσῃς εἰς σπινθῆρα καήσεται, καὶ ἐὰν
expueris sup illā extinguet. τ
πτύσῃς ἐπ᾽ αὐτοῦ ἀποσβεσθήσεται. καὶ B
vtraq; ex ore tuo ꝓficiscunē.
ἀμφότερα ἐκ τοῦ στόματός σου ἐκπορεύεται.
susurronē τ bilinguē maledicite. mul
ψίθυρον καὶ δίγλωσσον καταράσασθε. πολ
tos enī pacē hētes pdiderunt. Lingua ꝓuer.
λοὺς γὰρ εἰρηνεύοντας ἀπώλεσαν. Γλῶσσα 26. c.
duplex multos cōmouit: τ diuisit il=
δισσὴ πολλοὺς ἐσάλευσε, καὶ διέστησεν αὐ
los de gēte in gentē. τ ciuitates mu=
τοὺς ἀπὸ ἔθνους εἰς ἔθνος. καὶ πόλεις ὀχυ
nitas destruxit: τ domos magnatū euer
ρὰς καθεῖλε, καὶ οἰκίας μεγιστάνων κα
tit. lingua duplex mulieres for=
τέστρεψε. γλῶσσα δισσὴ γυναῖκας ἀν= C
tes eiecit: τ priuauit eas
δρείας ἐξέβαλε, καὶ ἐστέρησεν αὐτὰς
laborib⁹ suis. Qui attendit illi
τῶν πόνων αὐτῶν. Ὁ προσέχων αὐτῇ
nō inueniet requiē: neq; habita
οὐ μὴ εὕρῃ ἀνάπαυσιν, οὐδὲ κατασκη
bit cū silentio. plaga flagelli
νώσει μετὰ ἡσυχίας. πληγὴ μάστιγος

facit liuorē: plaga āt lingue
ποιέσει μώλωπα, πληγὴ δὲ γλώσσης
cōminuet ossa. Multi ceciderūt in
συνθλάσει ὀστέα. Πολλοὶ ἔπεσον ἐν
ore gladii: ꝛ nō vt q̄ ceci
στόματι μαχαίρας, καὶ οὐχ ὡς οἱ πε
derūt ꝑpt linguā. Beat⁹
πτωκότες διὰ γλῶσσαν. Μακάριος ὁ
q̄ protect⁹ est a facie eius: q̄
D σκεπασθεὶς ἀπὸ προσώπου αὐτῆς, ὃς
nō trāsiuit in iracūdia illius. Qui nō
οὐ διῆλθεν ἐν τῷ θυμῷ αὐτῆς. Ὃς οὐχ
traxit iugū illi⁹: ꝛ in
εἵλκυσε τὸν ζυγὸν αὐτῆς, καὶ ἐν τοῖς
vinculis eius nō est ligat⁹. Nā iugū il-
δεσμοῖς αὐτῆς οὐκ ἐδέθη. Ὁ γὰρ ζυγὸς αὐ
li⁹ iugū ferreū: ꝛ vincula illi⁹
τῆς ζυγὸς σιδηροῦς, καὶ οἱ δεσμοὶ αὐτῆς
vincula erea. Mors nequā mors
δεσμοὶ χαλκοῖ. Θάνατος πονηρὸς ὁ θάνα
illi⁹: ꝛ vtilis poti⁹ infern⁹
τος αὐτῆς καὶ λυσιτελὴς μᾶλλον ὁ ᾅδης
q̄ illa. Non dn̄abitur pioꝝ: ꝛ in
αὐτῆς. Οὐ μὴ κρατήσῃ εὐσεβῶν, καὶ ἐν
flāma eius nō cōburent: q̄ dere
A τῇ φλογὶ αὐτῆς οὐ μὴ καήσονται, οἱ κα
linquūt dn̄m incidēt in
ταλείποντες τὸν κύριον ἐμπεσοῦνται εἰς
illā: ꝛ in illis exardescet: ꝛ nō
αὐτήν, καὶ ἐν αὐτοῖς ἐκκαυθήσεται, καὶ οὐ
extinguet. Immittet in illos q̄si
μὴ σβεσθῇ. Ἐπαποσταλήσεται αὐτοῖς ὡς
leo: ꝛ q̄si pardus vastabit il-
λέων, καὶ ὡς πάρδαλις λυμανεῖται αὐ
los. ecce circūualla possessionē tuā spi-
τούς. Ἴδε περίφραξον τὸ κτῆμά σου ἀκάν
nis: ꝛ ori tuo fac ia-
B θαις, καὶ τῷ στόματί σου ποίησον θυρώ
nuas ꝛ seras. Argentū tuū ꝛ
ματα καὶ μοχλούς. Τὸ ἀργύριόν σου καὶ
aurū tuū cōfla: ꝛ sermonis
χρυσίον σου καταδῆσον, καὶ τοῦ λόγου
tui fac staterā: ꝛ ori
σου ποίησον ζυγὸν σταθμόν, καὶ τῷ στόματι
tuo fac portā ꝛ serā: ꝛ attē
σου ποίησον θύραν καὶ μοχλόν, καὶ πρό
de ne forte labaris in illis. Ne ca-
σεχε μήπως ὀλισθήσῃς ἐν αὐτοῖς. Μὴ πέ
das in cōspectu insidiantis.
σῃς κατέναντι ἐνεδρεύοντος. Ca.29.

QUi facit miam fenerabit ꝑxi
Ὁ ποιῶν ἔλεος δανειεῖ τῷ πλη
mo: ꝛ q̄ preualet manu sua ser
C σίον, καὶ ὁ ἐπισχύων τῇ χειρὶ αὐτοῦ τη
ē.17.c. uat mādata. fenerare ꝑximo in
ρεῖ ἐντολάς. Δάνεισον τῷ πλησίον ἐν
tp̄e necessitatis illi⁹: ꝛ iteꝝ redde
καιρῷ χρείας αὐτοῦ, καὶ πάλιν ἀπόδος τῷ
ꝑximo ad tp̄s. Cōfirma ver
πλησίον εἰς τὸν καιρόν. Στερέωσον λό
bū tuū: ꝛ fideliter age cū illo: ꝛ in
γον σου, καὶ πιστώθητι μετ' αὐτοῦ, καὶ ἐν
omni tp̄e inuenies necessitatē tuā.
παντὶ καιρῷ εὑρήσεις τὴν χρείαν σου.
Multi q̄si inuentionē estimauerūt fen⁹:
Πολλοὶ ὡς εὕρημα ἐνόμισαν τὸ δάνος,
ꝛ prestiterūt laborē his q̄ adiuuerūt se.
καὶ παρέσχον κόπον τοῖς βοηθήσασιν αὐ
Donec accipiat deosculat manus
τοῖς. Ἕως οὗ λάβῃ καταφιλεῖ χεῖρας
eius: ꝛ in pecunijs ꝑxi
αὐτοῦ, καὶ ἐπὶ τῶν χρημάτων τοῦ πλη

liuorē facit: plaga aūt lingue cōminuet
ossa. Multi ceciderūt in ore gladii: s₃ nō
sic quasi q interierūt p linguā suā. Beat⁹
qui tect⁹ est a lingua nequā: q in iracun
dia illi⁹ nō trāsiuit: & qui nō attraxit iu
gū: & in vinculis ei⁹ nō est ligat⁹. Iugū
enī illi⁹ iugū ferreū est: & vinculū illius
vinculū ereū est. Mors illi⁹ mors neq-
sima: & vtilis potius infernus q̄ illa. Per-
seuerātia illi⁹ nō pmanebit: sed obtine
bit vias iniustorū. In flāma sua nō cōbu
ret iustos. Qui derelinquūt dn̄m icidēt
in illam: et exardebit in illis & nō extin
guetur: & imittetur in illos quasi leo: &
quasi pard⁹ ledet illos. Sepi aures tuas
spinis: & liguā nequā noli audire: & ori
tuo facito ostia: et seras aurib⁹ tuis. Au
rū tuū & argētum tuū confla: et verbis
tuis facito stateram: et frenos ori tuo re
ctos: & attēde ne forte labaris in ligua:
& cadas in cōspectu inimicorū insidiā-
tium tibi: & sit casus tuus insanabilis in
mortem. Ca.29.

QVi facit miam feneratur proximo
suo: & qui ꝑualet manu mādata s-
uat. Fenerare ꝑximo tuo in tēpore ne-
cessitatis illius: & iterū redde ꝑximo in
tēpore suo. Cōfirma uerbu₃ & fideliter
age cū illo: & in oī tēpore inuenies qđ
tibi necessariū est. Multi quasi inuētio-
nē estimauerūt fenus: & ꝑstiterunt mo
lestiam his q se adiuuerunt. Donec acci
piāt: osculātur manus dātis: & in ꝑmis-
sionib⁹ humiliāt vocē suā. Et in tēpore
redditiōis postulabit tp̄s: & loq̄tur ver
ba tedii & murmurationū: & tp̄s causa
bitur. Si āt potuerit reddere: aduersabi
tur. Solidi vix reddet dimidiū: & cōputa
bit illud q̄si inuentionē. Sin autē frauda
bit illū pecunia sua: & possidebit illum
inimicū gratis: et conuitia & maledicta
reddet illi. et pro honore et bn̄ficio red
det illi cōtumeliā. Multi nō cā neq̄tie non
fenerati sunt: sed fraudari gratis timue
rūt. Verūtn̄ sup hūile₃ aīo fortior esto:
& ꝑ elemosyna nō trahas illū. Propter
mādatu₃ assume pauperē: & ꝑpter ino
piā ei⁹ ne dimittas eū vacuū. Perde pe-
cuniā ꝑpter fratrē & amicū: & nō abscō
das illā sub lapide in ꝑditionem. Pone
thesaurū tuū in ꝑceptis altissimi: & pro
derit tibi magis q̄ aurum. Cōclude ele
mosynā i corde paupis: et hec ꝑ te exo
rabit ab oī malo. Elemosyna viri quasi
saccul⁹ cū ipo: & grām hoīs quasi pupil
lā cōseruabit: et postea resurget et retri
buet illis retributionē vnicuiq₃ i caput
illorū. Sup scutū potētis et sup lāceā ad
uersus inimicū tuū pugnabit. Vir bon⁹
fidē facit ꝑximo suo: et q ꝑdiderit cōfu
sionē derelinquet sibi. Grā₃ fideiussoris
ne obliuiscaris: dedit enī ꝑ te aīa₃ sua₃.
Repromissorē fugit pctōr et īmundus
Bona repromissoris sibi ascribit pecca
tor: & ingrat⁹ sensu dereliq̄t liberātē se.
Vir repromittit de ꝑximo suo: & cū p
diderit reuerētiā derelinq̄tur ab eo. Re-
promissio neq̄ssima multos ꝑdidit dili
gētes: & cōmouit illos quasi fluctus ma
ris. Viros potentes gyrans migrare fe-
cit et vagati sunt in gentibus alienis.

mi humiliabit vocē. Et in tp̄e
σίον ταπεινώσει φωνήν. Καὶ ἐν καιρῷ
redditionis protrahet tp̄s: ꝛ red-
ἀποδόσεως παρελκύσει χρόνον, καὶ ἀπο
det verbū pigritie ꝛ tp̄s causa
δώσει λόγους ἀκηδίας καὶ τὸν καιρὸν αἰτι
bitur. si āt potuerit dare: vix affe
άσεται. Ἐὰν δὲ ἰσχύσῃ δούς, μόλις κομιεῖ
ret dimidiū: ꝛ cōputabit illud q̄si inuē-
ται τὸ ἥμισυ, καὶ λογιεῖται αὐτὸ ὡς εὕρε-
tionē. si āt nō: priuauit illū pecu
μα. Εἰ δὲ μή, ἀπεστέρησεν αὐτὸν τῶν χρη
nijs suis: ꝛ acquisiuit illū gra-
μάτων αὐτοῦ, καὶ ἐκτήσατο αὐτὸν δωρε-
tis inimicū. Maledicta ꝛ cōuitia red-
ὰν ἐχθρόν. Κατάρας καὶ λοιδορίας ἀπο
det illi: pro gloria reddet illi
δώσει αὐτῷ, ἀντὶ δόξης ἀποδώσει αὐτῷ
ignominiā. Multi igit̄ causa malitie
ἀτιμίαν. Πολλοὶ οὖν χάριν πονηρίας
auerterūt hoīem: defraudari
ἀπέστρεψαν τὸν ἄνθρωπον, ἀποστερηθῆναι
āt timuerūt. Uerūtn̄ in humilita
δὲ εὐλαβήθησαν. Πλὴν ἐπὶ ταπεινῷ
te magno aīo esto: ꝛ in elemosyna ne
σε μακροθύμησον, καὶ ἐπὶ ἐλεημοσύνῃ μὴ
trahas illū. ꝑpa mādati adiu
παρελκύσῃς αὐτόν. Χάριν ἐντολῆς ἀντι
ua pauperē: ꝛ in egestate eius
λαβοῦ πένητος, καὶ κατὰ τὴν ἔνδειαν αὐτοῦ
ne auertas eū. Perde argen
μὴ ἀποστρέψῃς αὐτόν. Ἀπόλεσον ἀργύ
tum ꝑpt amicū ꝛ fratrē: ꝛ ne abscō-
ριον διὰ φίλον καὶ ἀδελφόν, καὶ μὴ κατα
das illud sub lapide in perditionē.
κρυβῇ αὐτὸ ὑπὸ τὸν λίθον εἰς ἀπώλειαν.
Pone thesauꝝ tuū in ꝑcepta altissi
Θὲς τὸν θησαυρόν σου κατ' ἐντολὰς ὑψί
mi: ꝛ proderit tibi magis q̄
στου, καὶ λυσιτελήσει σοι μᾶλλον ἢ τὸ
aurū. conclude elemosynā in
χρυσίον. Σύγκλεισον ἐλεημοσύνην ἐν τοῖς
penetralib⁹ tuis: ꝛ ipsa eruet te de
ταμιείοις σου, καὶ αὐτὴ ἐξελεῖταί σε ἐκ
omni malo. sup scutū fortitu
πάσης κακώσεως. Ὑπὲρ ἀσπίδα κρά
dinis ꝛ sup lanceā potētie contra ini
τους καὶ ὑπὲρ δόρυ ἀλκῆς κατέναντι ἐχ
micū pugnabit pro te. vir bonus
θροῦ πολεμήσει ὑπὲρ σοῦ. Ἀνὴρ ἀγαθὸς
spōdebit pro ꝑximo: ꝛ q̄ perdi
ἐγγυήσεται τὸν πλησίον, καὶ ὁ ἀπολωλε
dit verecūdiā: relinquet illū. gra
κὼς αἰσχύνην, ἐγκαταλείψει αὐτόν. Χάρι
tias fideiussoris ne obliuiscaris: dedit enī
τας ἐγγύου μὴ ἐπιλάθῃ, ἔδωκε γὰρ τὴν
aīam suā pro te. bonā fideiussionē
ψυχὴν αὐτοῦ ὑπὲρ σοῦ. Ἀγαθὴν ἐγγύην
euertet peccator. Fideiussiōes fu-
ἀνατρέψει ἁμαρτωλός. Ἐγγύην φεύξε-
giet peccator ꝛ inutilis: in cogitatiōe
ται ἁμαρτωλὸς καὶ ἄχρηστος, ἐν διανοίᾳ
relinquet illū q̄ liberauit se. fideiussio
καταλείψει τὸν ῥυσάμενον αὐτόν. Ἐγγύη
multos ꝑdidit diuites: ꝛ
πολλοὺς ἀπώλεσε κατευθύνοντας, καὶ
cōmouit illos q̄si fluct⁹ maris.
ἐσάλευσεν αὐτοὺς ὡς κῦμα θαλάσσης.
Uiros potētes migrare fecit: ꝛ vagati
Ἄνδρας δυνατοὺς ἀπῴκισε, καὶ ἐπλανή
sunt in gentib⁹ alienis.
θησαν ἐν ἔθνεσιν ἀλλοτρίαις. ○○○○○○

Peccator trāſgrediēs mādata do
Ἁμαρτωλὸς παραβαίνων ἐντολὰς κυ
mini incidet in ſpōſionē: ⁊ q pſequit
ρίου ἐμπεσεῖται εἰς ἐγγύην, καὶ διώκων
mercedes incidet in iudicia.
ἐργολαβίας ἐμπεσεῖται εἰς κρίσεις.
Recupera pximū ſm potentiā
Ἀντιλαβοῦ τοῦ πλησίον κατὰ δύναμίν
tuā: ⁊ attēde tibi ipſi ne cadas.
σου, καὶ πρόσεχε σεαυτῷ μὴ ἐμπέσῃς.
Initiū vite hoīs aqua ⁊ panis ⁊
Ἀρχὴ ζωῆς ἀνθρώπου ὕδωρ καὶ ἄρτος καὶ
veſtimentū: ⁊ dom⁹ tegēs turpitudinē.
ἱμάτιον, καὶ οἶκος καλύπτων ἀσχημοσύνην.
Melior victus pauperis ſub tegmine tra=
Κρείσσων βίος πτωχοῦ ὑπὸ σκέπῃ δο
biū: ꝙ epule ſplēdide inē alie
κῶν, ἢ ἐδέσματα λαμπρὰ ἐν ἀλλοτρί
nos. ſup parua ⁊ magna cōplacentiā
οις. ἐπὶ μικρῷ καὶ μεγάλῳ εὐδοκίαν
habe: ⁊ improperiū dom⁹ tue nō au
ἔχε, καὶ ὀνειδισμὸν οἰκίας σου μὴ ἀκού
dias. Uita mala de domo in domū:
σῃς. Ζωὴ πονηρὰ ἐξ οἰκίας εἰς οἰκίαν,
⁊ vbi peregrin⁹ eris: nō aperies os.
καὶ οὗ παροικήσεις, οὐκ ἀνοίξεις στόμα.
hoſpitio ſuſcipies ⁊ potū dabis in ingratas: ⁊
ξενιεῖς καὶ ποτιεῖς εἰς ἀχάριστα, καὶ
ſup hec amara audies. trā
πρὸς ἐπὶ τούτοις πικρὰ ἀκούσεις. πάρ
ſi: peregrine orna mēſam: ⁊
ελθε, πάροικε κόσμησον τράπεζαν, καὶ
ſi qd in manu tua ciba me. Exi
ἔστι ἐν τῇ χειρί σου ψώμισόν με. Ἔξελθε
peregrine a facie glie: op⁹ eſt
πάροικε ἀπὸ προσώπου τῆς δόξης, χρεία
domo: hoſpitio ſuſcept⁹ ē a me frater.
τῆς οἰκίας, ἐπεξένωταί μοι ὁ ἀδελφός.
grauia hec habēti prudētiā: increpatio
βαρέα ταῦτα ἔχοντι φρόνησιν, ἐπιτίμη
dom⁹ ⁊ improperiū feneratoris.
σις οἰκίας καὶ ὀνειδισμὸς δανειστοῦ. 30.
QUi diligit filiū ſuū: aſſidua
Ὁ ἀγαπῶν τὸν υἱὸν αὐτοῦ, ἐνδελεχή
bit flagella illi: vt letetur in
σει μάστιγας αὐτῷ, ἵνα εὐφρανθῇ ἐπ' ἐ
nouiſſimis ſuis. Qui docet filiū ſuū
σχάτων αὐτοῦ. Ὁ παιδεύων υἱὸν αὐτοῦ
letabitur in illo: ⁊ in medio
εὐφρανθήσεται ἐπ' αὐτῷ, καὶ ἀναμέσον
notoꝝ in illo gliabitur. Qui
γνωρίμων ἐπ' αὐτῷ καυχήσεται. Ὁ δι
docet filiū in zelū mittet inimicū:
δάσκων τὸν υἱὸν παραζηλώσει τὸν ἐχθρόν,
⁊ corā amicis exultabit in il=
καὶ ἔναντι φίλων ἀγαλλιάσεται ἐπ' αὐ
lo. mortu⁹ eſt eius pater: ⁊ qſi
τῷ. ἐτελεύτησεν αὐτοῦ ὁ πατήρ, καὶ ὡς
nō eſt mortu⁹: ſimilē eñ ſibi reliquit
οὐκ ἀπέθανεν, ὅμοιον γὰρ αὐτῷ κατέλιπε
poſt ſe. In vita ſua vidit ⁊ le=
μετ' αὐτόν. Ἐν τῇ ζωῇ αὐτοῦ εἶδε καὶ εὐ
tat⁹ eſt in illo: ⁊ in obitu ſuo
φράνθη ἐπ' αὐτῷ, καὶ ἐν τῇ τελευτῇ αὐτοῦ
nō eſt cōtriſtat⁹. Cōtra inimicos reli
οὐκ ἐλυπήθη. Ἐναντίον ἐχθρῶν κατέλι
quit defenſorē: ⁊ amicis redden
πεν ἔκδικον, καὶ τοῖς φίλοις ἀνταποδι
tem grām. Abſtergēs filiū colli=
δόντα χάριν. Περιψύχων υἱὸν καταδε
gabit vulnera eius: ⁊ in oī
σμεύσει τραύματα αὐτοῦ, καὶ ἐπὶ πα

Peccator trāſgrediēs mādatū dñi: inci
dit in pmiſſionē nequam: & q conatur
multa agere: incidet in iudiciū. Recupa
pximū ſm virtutē tuā: et attēde tibi ne
icidas. Initiū vite hoīs aq̄ & panis & ve
ſtimentū: & dom⁹ ptegēs turpitudinē.
Melior eſt vict⁹ pauperis ſub tegmine
aſſerū: ꝙ epule ſplēdide in peregre ſine
domicilio. Minimū p magno placeat
tibi: & improperiū pegrinationis non
audies. Vita nequā hoſpitādi de domo
in domū: & vbi diſputabitur: non fidu
cialiter aget nec aperiet os. Hoſpitabi=
tur: et paſcet & potabit ingratos: & ad=
huc amara audiet. Trāſi hoſpes & orna
mēſā: et q̄ in manu habes ciba ceteros.
Exi a facie honoris amicorū meorū:
neceſſitudine dom⁹ mee: hoſpitio mihi
factus es frater. Grauia hec homini ha
bēti ſenſum: correptio dom⁹ & impro
perium feneratoris. Ca. 30.
QVi diligit filiū ſuū: aſſiduat illi flagel
la vt letetur in nouiſſimo ſuo: et nō
palpet pximorū oſtia. Qui docet filiū
ſuū laudabitur in illo: & in medio dome
ſticorū in illo gloriabitur. Qui docet fi
liū ſuū in zelū mittit inimicū: et in me=
dio amicorū gloriabitur i illo. Mortu⁹
eſt pater eius: & quaſi nō eſt mortu⁹. Si
milē eñ reliquit ſibi poſt ſe. In vita ſua
vidit & letat⁹ eſt in illo. In obitu ſuo nō
eſt cōtriſtatus: nec cōfuſus eſt corā ini=
micis. Reliquit eñ defenſorem domus
cōtra inimicos & amicis reddentē gra=
tiā. Pro animabus filiorū colligabit vul
nera ſua: & ſup oēm vocē turbabūtur
viſcera eius. Equus indomitus euadet
durus: & fili⁹ remiſſus euadet preceps.
Lacta filiū tuū & pauentē te faciet: lude
cū eo & contriſtabit te. Non corrideas
illi ne condoleas: & in nouiſſimo obſtu
peſcēt dentes tui. Nō des illi poteſtatē
in iuuētute: & ne deſpicias cogitatus il=
lius. Curua ceruicē eius in iuuētute: &
tūde latera ei⁹ dū infans eſt: ne forte in
duret & nō credat tibi: & erit tibi dolor
anime. Doce filiū tuū & operare in il=
lo: ne in turpitudinē illi⁹ offendas. Me=
lior eſt pauper ſanus & fortis viribus: ꝙ
diues imbecillis et flagellat⁹ malicia. Sa
lus anime in ſctitate iuſticie: & melior
eſt omni auro & argēto: & corpus vali=
dū ꝙ cenſus immēſus. Nō eſt cenſus ſu
per cenſum ſalutis corporis: & non eſt
oblectamentū ſuper cordis gaudium.
Melior eſt mors ꝙ vita amara: & reqes
eterna ꝙ languor perſeuerās. Bona ab
ſcondita in ore clauſo quaſi appoſitio=
nes epularum circumpoſite ſepulcro.
Quid prodeſt libatio idolo? Nec enim
manducabit nec odorabitur. Sic q effu
gatur a dño & portās mercedes iniqui
tatis. Vidēs oculis & ingemiſcens ſicut
ſpado cōplectens virginē & ſuſpirans.
Triſticiā non des anime tue: & nō affli=
gas temetipm in cōſilio tuo. Iocūditas
cordis hec eſt vita hominis & theſaur⁹
ſine defectione ſanctitatis: et exultatio
viri eſt longeuitas. Miſerere anime tue
placens deo & cōtine: & congrega cor
tuum in ſanctitate eius: & triſticiam

clamore turbabunt viſcera ſua. D
σῃ βοῇ ταραχθήσεται σπλάγχνα αὐτοῦ.
Equus nō domitus euadit durus: ⁊
Ἵππος ἀδάμαστος ἐκβαίνει σκληρός, καὶ
fili⁹ diſſolutus euadit pceps. Lacta
υἱὸς ἀνειμένος ἐκβαίνει προαλής. Τιθήνη Infrā. 39.d
filiū ⁊ pauere faciet te: collu=
σον τέκνον καὶ ἐκθαμβήσει σε, σύμπαι
de cū eo ⁊ cōtriſtabit te. Ne corri
ξον αὐτῷ καὶ λυπήσει σε. Μὴ συγγε
deas illi: ne doleas ⁊ in nouiſ
λάσῃς αὐτῷ, ἵνα μὴ ὀδυνηθῇς καὶ ἐπ' ἐσχά
ſimis quatias dentes. ne des
των γομφιάσῃς τοὺς ὀδόντας. μὴ δῷς
illi licentiā in iuuētute: ⁊ ne deſpi
αὐτῷ ἐξουσίαν ἐν νεότητι, καὶ μὴ παρί
cias ignorātias illius. Curua col=
δῃς τὰς ἀγνοίας αὐτοῦ. Κάμψον τὸν τρά
lum ei⁹ in iuuētute: ⁊ frange
χηλον αὐτοῦ ἐν νεότητι, καὶ θλάσον τὰς
latera eius dū eſt paru⁹. Ne forte
πλευρὰς αὐτοῦ ὡς ἔστι νήπιος. Μήποτε
indurat⁹ nō obediat tibi: ⁊ erit tibi
σκληρυνθεὶς ἀπειθήσῃ σοι, καὶ ἔσται σοι A
dolor aīe. Doce filiū tuū: puer.
ὀδύνη ψυχῆς. Παίδευσον τὸν υἱόν σου, 13.d
⁊ opare in illo: ne in turpi Ibidē.
καὶ ἐργάσαι ἐν αὐτῷ, ἵνα μὴ ἐν τῇ ἀσχη 23.b.
tudine illi⁹ offendas. Melior pau
μοσύνῃ αὐτοῦ προσκόψῃς. Κρείσσων πτω
per ſanus ⁊ fortis habitudīe: ꝙ diues
χὸς ὑγιὴς καὶ ἰσχύων τῇ ἕξει, ἢ πλούσιος
flagellatus in corpus ſuū.
μεμαστιγωμένος εἰς τὸ σῶμα αὐτοῦ.
Sanitas ⁊ bona habitudo meli⁹ omni au
Ὑγεία καὶ εὐεξία βέλτιον παντὸς χρυ
ro: ⁊ corp⁹ validū ꝙ opes immē
σίου, καὶ σῶμα ἔρρωστον ἢ ὄλβος ἀμέ
ſe. Non ſunt diuitie meliores ſani B
τρητος. Οὐκ ἔστι πλοῦτος βελτίων ὑγεί
tate corporis: ⁊ nō eſt letitia ſup
ας σώματος, καὶ οὐκ ἔστιν εὐφροσύνη ὑπὲρ
gaudiū cordis. Melior mors ſup
χαρὰν καρδίας. Κρείσσων θάνατος ὑπὲρ s.7.c.
vitā amarā aut languorē pſeuerantē. Bo=
ζωὴν πικρὰν ἢ ἀρρώστημα ἔμμονον. Ἀγα
na clauſa in ore clauſo:
θὰ κεκλεισμένα ἐπὶ στόματι κεκλεισμέ
poſitiones epulaꝝ adiacentes ſepul
νῳ, θέματα βρωμάτων παρακείμενα τά
chro. Quid prodeſt libatio idolo:
φῳ. Τί συμφέρει κάρπωσις εἰδώλῳ, C
neqꝫ eñ edet: neqꝫ odorabit. ſic
οὔτε γὰρ ἔδεται, οὔτε μὴ ὀσφρανθῇ. οὕτως
q pſecutionē patit a dño. Uidēs
ὁ ἐκδιωκόμενος ὑπὸ κυρίου. Ὁ βλέπων s.10.d
in oculis ⁊ gemiſcēs: ſicut
ἐν τοῖς ὀφθαλμοῖς καὶ στενάζων, ὥσπερ εὐ
ſpado cōplectēs virginē ⁊ ſuſ
νοῦχος περιλαμβάνων παρθένον καὶ στε Dañ.
pirās. Ne des in triſticiā aīam 14.b
νάζων. Μὴ δῷς εἰς λύπην τὴν ψυχήν
tuā: ⁊ ne affligas teipm in cōſilio
σου, καὶ μὴ θλίψῃς σεαυτὸν ἐν βουλῇ
tuo. letitia cordis ipſa vita hoīs:
σου. εὐφροσύνη καρδίας αὕτη ζωὴ ἀνθρώ
⁊ exultatio viri lōgitudo D
που, καὶ ἀγαλλίαμα ἀνδρὸς μακροημέ
dierꝫ. Dilige aīam tuā: ⁊ con
ρευσις. Ἀγάπα τὴν ψυχήν σου, καὶ πα
ſolare cor tuū. ⁊ triſticiā
ρακάλει τὴν καρδίαν σου. καὶ λύπην

longe remoue a te: multos
μακρὰν ἀπόστησον ἀπὸ σοῦ, πολλοὺς
enī perdidit ꝛ occidit tristitia.
γὰρ ἀπώλεσε καὶ ἀπέκτεινεν ἡ λύπη.
Zelus ꝛ iracūdia minuūt dies:
Ζῆλος καὶ θυμὸς ἐλαττοῦσιν ἡμέρας,
ꝛ ante tps senectā ducit cura.
A καὶ πρὸ καιροῦ γῆρας ἄγει μέριμνα.
Splēdidū cor ꝛ bonū in epu
Λαμπρὰ καρδία καὶ ἀγαθὴ ἐπὶ ἐδέσ
lationib⁹ ciboꝝ eius curam
μασι τῶν βρωμάτων αὐτῆς ἐπιμελη
geret.
σεται. Ca.31.
ā.8.b. Vigilia diuitiaꝝ tabefacit car
Ἀγρυπνία πλούτου ἐκτήκει σάρ
nes: ꝛ cura eaꝝ auertit a somno.
κας, καὶ ἡ μέριμνα αὐτοῦ ἀφιστᾷ ὕπνον.
Cura vigilie repetet dormi
Μέριμνα ἀγρυπνίας ἀπαιτήσει νυσταγ
ꝓ.13.d. tationē: ꝛ infirmitatē grauē moderatā faciet som⁹
e.11.a. μὸν, καὶ ἀρρώστημα βαρὺ ἐκνήψει ὕπνος.
B Laborauit diues in cōgregatiōe diui
Ἐκοπίασε πλούσιος ἐν συναγωγῇ χρη
tiaꝝ: ꝛ in requie repletur
μάτων, καὶ ἐν τῇ ἀναπαύσει ἐμπίπλα
deliciis suis. Laborauit pau
ται τρυφημάτων αὐτοῦ. Ἐκοπίασε πτω
per in diminutione vite: ꝛ in fi
χὸς ἐν ἐλαττώσει βίου, καὶ ἐν τῇ ἀνα
ne suo indigēs fit. q di
παύσει αὐτοῦ ἐπιδεὴς γίνεται. ὁ ἀγα
ligit auꝝ nō iustificabit: ꝛ q sequi
Mat. 10.b πῶν χρυσίον οὐ δικαιωθήσεται, καὶ ὁ διώ
tur corruptionē: hic replebit.
κων διαφθοράν, οὗτος πλησθήσεται.
Multi ligati sunt gr̄a auri: ꝛ
Πολλοὶ ἐδέθησαν χάριν χρυσίου, καὶ
facta est ꝑditio coꝝ cōtra fa
ἐγενήθη ἡ ἀπώλεια αὐτῶν κατὰ πρόσω
ciem ipoꝝ. lignū offensionis est
C πον αὐτῶν. ξύλον προσκόμματός ἐστι τοῖς
sacrificātibus ei: ꝛ ois insipiēs capie
θυσιάζουσιν αὐτῷ, καὶ πᾶς ἄφρων ἁλώ
tur in illo. Beat⁹ diues q
σεται ἐν αὐτῷ. Μακάριος πλούσιος ὃς
inuēt⁹ ē sine macula: ꝛ q post auꝝ
εὑρέθη ἄμωμος, καὶ ὃς ὀπίσω χρυσίου
nō abiit. qs est hic ꝛ beatū dice
οὐκ ἐπορεύθη. τίς ἐστιν οὗτος καὶ μακαριοῦ
mus eū? fecit enī mirabilia in pp̄lo
μεν αὐτόν; ἐποίησε γὰρ θαυμάσια ἐν λαῷ
suo. Quis ꝓbatus est in illo ꝛ pfec
αὐτοῦ. Τίς ἐδοκιμάσθη ἐν αὐτῷ καὶ ἐτε
tus est: ꝛ erit in gl'iationē. Quis po
λειώθη, καὶ ἔσται εἰς καύχημα. Τίς ἐδύ
tuit trāsgredi: ꝛ nō trāsgressus ē: ꝛ fa
νατο παραβῆναι, καὶ οὐ παρέβη, καὶ ποι
paer. 11.b. cere maliciā: ꝛ nō fecit. Ideo
ῆσαι κακίαν, καὶ οὐκ ἐποίησε. Διὰ τοῦτο
firmabunt bona illi⁹: ꝛ elemo
στερεωθήσεται τὰ ἀγαθὰ αὐτοῦ, καὶ τὰς ἐλε
D synas illi⁹ enarrabit ecclesia.
ημοσύνας αὐτοῦ ἐκδιηγήσεται ἐκκλησία.
In mensa magna cū sederis: ne
Ἐπὶ τραπέζης μεγάλης καθίσας, μὴ
aperias guttur tuū sup illā. ꝛ nō
ἀνοίξῃς φάρυγγά σου ἐπ' αὐτῆς. καὶ μὴ
dicas: multa q̄dē q̄ sūt sup ipam: memēto
εἴπῃς, πολλά γε τὰ ἐπ' αὐτῆς, μνήσθητι
qm̄ malū ocul⁹ nequā. nequi⁹
ὅτι κακὸν ὀφθαλμὸς πονηρός. πονηρότε

lōge expelle a te. Multos enī occidit tristicia: & nō est vtilitas in illa. Zel⁹ & iracūdia minuūt dies et ante tēps senectā adducet cogitat⁹. Splēdidū cor bonum in epulis est. epule enim illius diligēter fiunt. Ca.31.

Vigilia honestatis tabefaciet carnes & cogitatus illius auferet somnū. Cogitat⁹ p̄scientie auertit sensū: et infirmitas grau's sobriā facit aīam. Laborabit diues in cōgregatione substantie: et in reqe sua replebitur bonis suis. Laborauit paup in diminutione victus: & in fine inops fit. Qui aurū diligit non iustificabitur: & q insequitur cōsūptionē replebitur ex ea. Multi dati sunt in auri casus: & facta est in specie ipius perditio illorū. Lignū offensionis est aurū sacrificātiū: ve illis q sectātur illud: et oīs imprudēs deperiet in illo. Beat⁹ diues qui inuēt⁹ est sine macula: & q post aurū non abiit: nec sperauit in pecunia & thesauris. Quis est hic & laudabim⁹ eū. Fecit enī mirabilia in vita sua. Qui probat⁹ est in illo & pfectus inuentus est: & erit illi gl'ia eterna. Qui potuit trāsgredi et nō est transgressus: et facere mala et non fecit. Ideo stabilita sunt bona illius in domino: & elemosynas illius enarrabit omnis eccl'ia sanctorū. Supra mēsam magnam sedisti: nō aperias sup illā faucē tuā prior. Nō dicas si multa sunt: q̄ sup illā sunt. Memēto qm̄ malus est ocul⁹ nequā. Nequius oculo qd creatū est? Ideo ab oī facie sua lachrymabitur cū viderit. Ne extēdas manū tuā prior: & inuidia cōtaminat⁹ erubescas: Ne cōprimaris in cōuiuio vino. Intellige q̄ sunt pximi tui ex teipo. Vtere q̄si hō frugi his q̄ tibi apponūtur: vt nō cū manducas multū odio habearis. Cessa prior cā disciplinē: & noli nimi⁹ esse ne forte offendas: & si in medio multorū sedisti: prior illis ne extēdas manū tuā: nec prior poscas bibere. Quā sufficiēs est hoī erudito vinū exiguū: & in dormiendo nō laborabis ab illo: & nō senties dolorē. Vigilia et cholera: & tortura viro ifrunito: somn⁹ sanitatis ī homine parco. Dormiet vsq̄ mane: & aīa illius cū ipo delectabitur. Et si coact⁹ fueris ī edēdo multū: surge e medio & vome: & refrigerabit te. & nō adduces corpori tuo infirmitatē. Audi me fili et non spernas me: & in nouissimo inuenies verba mea. In oībus operib⁹ tuis esto velox: & omnis infirmitas nō occurret tibi. Splendidū in panibus benedicent labia multorū: & testimoniū veritatis illius fidele. In nequissimo pane murmurabit ciuitas: & testimonium nequitie illius verum est. Diligentes in vino noli prouocare: multos enim exterminauit vinū. Ignis probat ferrū durum: sic vinum corda superborū arguet in ebrietate potatū. Equa vita hominib⁹ vinū in sobrietate: si bibas illud moderate eris sobri⁹. Que ē vita q̄ minuitur vino? Quid defraudat vitā? mors. Vinū ī iocūditatē creatū ē: & nō ī ebrietatē ab initio. Exultatio aīe & corporis vinum

oculo qd creatū est? Ideo
ρον ὀφθαλμοῦ τί ἔκτισται; Διὰ τοῦτο
ab omni facie lachrymat.
ἀπὸ παντὸς προσώπου δακρύει.
Quocūq; inspexeris: ne extēdas manū
Οὗ ἐὰν ἐπιβλέψῃ, μὴ ἐκτείνῃς χεῖρά
tuā: ꝛ ne cōmunct⁹ sis cū eo in catino.
σου, καὶ μὴ συνθλίβου αὐτῷ ἐν τρυβλίῳ.
Intellige q̄ sunt ꝓximi ex te ipo: ꝛ
Νόει τὰ τοῦ πλησίον ἐκ σεαυτοῦ, καὶ
in omni verbo cogita. Comede vt ho
ἐπὶ παντὶ πράγματι διανοοῦ. Φάγε ὡς ἄν
mo apposita tibi: ꝛ nō nimis
θρωπος τὰ παρακείμενά σοι, καὶ μὴ δια
deuores: ne odio habearis. Desine prius
μασῶ, μὴ μισηθῇς. Παῦσαι πρῶτος
gr̄a disciplinē: ꝛ ne sis insatiabilis: ne
χάριν παιδείας, καὶ μὴ ἀπληστεύου, μή
forte offendas: ꝛ si in medio mul
ποτε προσκόψῃς, καὶ εἰ ἀναμέσον πλει
toꝝ sedisti: prior illis ne exten
όνων ἐκάθισας, πρότερος αὐτῶν μὴ ἐκτεί
das manū tuā. Quā sufficiēs hoi
νῃς τὴν χεῖρά σου. Ὡς ἱκανὸν ἀνθρώπῳ
erudito exiguū: ꝛ in cubi
πεπαιδευμένῳ τὸ ὀλίγον, καὶ ἐπὶ τῆς κοί
culo suo nō anhelat. somn⁹ sanitatis
της αὐτοῦ οὐκ ἀσθμαίνει. ὕπνος ὑγιείας
in intestino moderato surrexit mane: ꝛ
ἐπὶ ἐντέρῳ μετρίῳ ἀνέστη πρωΐ, καὶ ἡ
aīa eius cū eo. Labor vigilie
ψυχὴ αὐτοῦ μετ' αὐτοῦ. Πόνος ἀγρυπνί
ꝛ cholera ꝛ dolor intestinoꝝ cū hoie
ας καὶ χολέρα καὶ στρόφος μετὰ ἀνδρὸς
insatiabili. Et si coact⁹ fueris in epu
ἀπλήστου. Καὶ εἰ ἐβιάσθης ἐν ἐδέσμα
lis: surge ꝑ mediū trāsiēs: vome ꝛ quie
σιν, ἀνάστα μεσοπορῶν, ἔμεσον καὶ ἀνα
sces. Audi me fili: ꝛ nō sper
παύσῃ. Ἄκουσόν μου τέκνον, καὶ μὴ ἐξου
nas me: ꝛ in nouissimis inuenies
δενώσῃς με, καὶ ἐπ' ἐσχάτων εὑρήσεις
verba mea. in oibus operib⁹
τοὺς λόγους μου. ἐν πᾶσι τοῖς ἔργοις
tuis esto velox: ꝛ ois infir
σου γίνου ἐντρεχής, καὶ πᾶν ἀρρώ
mitas nō tibi occurret. Splendidū
στημα οὐ μή σοι ἀπαντήσῃ. Λαμπρὸν
in panib⁹ benedicere labia: testimoniū
ἐπ' ἄρτοις εὐλογήσει χείλη, μαρτυρία
pulchritudinis illi⁹ fidele. Malo in
τῆς καλλονῆς αὐτοῦ πιστή. Πονηρῷ ἐπ'
pane murmurabit ciuitas: ꝛ testimo
ἄρτῳ διαγογγύσει πόλις, καὶ ἡ μαρτυ
niū nequitie illius diligens. in vino
ρία τῆς πονηρίας αὐτοῦ ἀκριβής. ἐν οἴνῳ
ne viriliter agas: multos .n. perdidit vinū.
μὴ ἀνδρίζου, πολλοὺς γὰρ ἀπώλεσεν οἶνος.
Fornax ꝓbat ferruminationē in tinctura.
Κάμινος δοκιμάζει στόμωμα ἐν βαφῇ.
sic vinū in corde supboꝝ in
οὕτως οἶνος ἐν καρδίᾳ ὑπερηφάνων ἐν
ebrietate. Additamentū vite vinū hoibus: si
μέθῃ. Ἐπίσον ζωῆς οἶνος ἀνθρώποις, ἐὰν
biberis illud in mensura sua. Que vita
πίνῃς αὐτὸν ἐν μέτρῳ αὐτοῦ. Τίς ζωὴ
ei q̄ diminuit vino: ꝛ illud creatū ē in
ἐλαττουμένῳ οἴνῳ, καὶ αὐτὸς ἔκτισται εἰς
leticiā hoibus. Exultatio cor
εὐφροσύνην ἀνθρώποις. Ἀγαλλίαμα καρ
dis ꝛ leticia anime vinū epotū
δίας καὶ εὐφροσύνη ψυχῆς οἶνος πινόμενος

in tp̄e sufficiens. Amaritudo aīe
ἐν καιρῷ αὐτάρκης. Πικρία ψυχῆς
vinū potatum multū: in irritatiōe ꝛ
οἶνος πινόμενος πολύς, ἐν ἐρεθισμῷ καὶ
ruina. multiplicat irā ebrietas
ἀντιπτώματι. πληθύνει θυμὸν μέθη ἄ
stulti in offensionē: diminuēs virtutē
φρονος εἰς πρόσκομμα, ἐλαττῶν ἰσχὺν
ꝛ acquirēs vulnera. In conui
καὶ προσποιῶν τραύματα. Ἐν συμπο
uio vini: ne redarguas ꝓximū:
σίῳ οἴνου, μὴ ἐλέγξῃς τὸν πλησίον,
ꝛ nō despicias eum in letitia
καὶ μὴ ἐξουθενήσῃς αὐτὸν ἐν εὐφροσύνῃ
illius. Verbū improperii: nō dicas
αὐτοῦ. Λόγον ὀνειδισμοῦ, μὴ εἴπῃς
illi: ꝛ ne illū premas in occur
αὐτῷ, καὶ μὴ αὐτὸν θλίψῃς ἐν ἀπαι
su eius.
τήσει αὐτοῦ. Ca.32.

Rectorē te cōstituerūt: ne extolla
Ἡγούμενόν σε κατέστησαν, μὴ ἐπαί
ris: esto illis q̄si vn⁹ ex ip̄is. Curā ha
ρου, γίνου αὐτοῖς ὡς εἷς ἐξ αὐτῶν. Φρόντι
be illoꝝ ꝛ sic sede: ꝛ omnē
σον αὐτῶν καὶ οὕτως κάθισον, καὶ πᾶσαν
vsum tui fac: ꝛ approba
τὴν χρείαν σου ποίησον, καὶ εὐδοκιμὴ
tus quiesce. Ut leteris ꝓpt illos
σας ἀνάπαυσαι. Ἵνα εὐφρανθῇς δι᾽ αὐτοὺς
ꝛ ornamēti gratia: accipias coronā.
καὶ εὐκοσμίας χάριν, λάβῃς στέφανον.
Loquere senior: decet eñ te:
Λάλησον πρεσβύτερε, πρέπει γάρ σοι,
in diligētia āt sciētie ꝛ impe
ἐν ἀκριβείᾳ δὲ ἐπιστήμης καὶ ἐμποδί
dies musica. Ubi auscultatio: nō
σῃς μουσικά. Ὅπου ἀκρόαμα, μὴ
effundas loquelā: ꝛ importune ne velis
ἐκχέῃς λαλιάν, καὶ ἀκαίρως μὴ σο
videri sapiēs. Signaculū carbūculi in ornamēto
φίζου. Σφραγὶς ἄνθρακος ἐπὶ κόσμῳ
aureo: cōcent⁹ musicoꝝ in conui
χρυσῷ, σύγκριμα μουσικῶν ἐν συμ
uio vini: in fabricatione au
ποσίῳ οἴνου, ἐν κατασκευάσματι χρυ
rea signaculū smaragdi: melodia mu
σῷ σφραγὶς σμαράγδου, μέλος μου
sicoꝝ sup dulce vinū. Loquere adole
σικῶν ἐφ᾽ ἡδεῖ οἴνῳ. Λάλησον νεανί
scēs si necessitas tui: vix bis si interro
σκε εἰ χρεία σου, μόλις δὶς ἐὰν ἐπε
gat⁹ fueris. In sūmā redige sermonē: in pau
ρωτηθῇς. Κεφαλαίωσον λόγον, ἐν ὀλί
cis multa: esto q̄si sciēs ꝛ
γοις πολλά, γίνου ὡς γινώσκων καὶ
simul tacēs. In medio magnatū
ἅμα σιωπῶν. Ἐν μέσῳ μεγιστάνων
ne te facias eq̄lē: ꝛ vbi senes ne
μὴ ἐξισάζου, καὶ ὅπου γέροντες μὴ
multa garrulieris. Ante tonitruū festi
πολλὰ ἀδολέσχει. Πρὸ βροντῆς κατα
nat coruscatio: ꝛ ante verecundū
σπεύδει ἀστραπή, καὶ πρὸ αἰσχυντηροῦ
precedet gr̄a. in hora excita
προσελεύσεται χάρις. ἐν ὥρᾳ ἐξεγεί
re: ꝛ nō sis vltim⁹: accurre in domū
ρου, καὶ μὴ οὐράγει, ἀπότρεχε εἰς οἶκον
ꝛ ne desideas. Illic lude ꝛ fac
καὶ μὴ ῥαθύμει. Ἐκεῖ παῖζε καὶ ποίει
cogitationes tuas: ꝛ nō in peccatis
τὰ ἐνθυμήματά σου, καὶ μὴ ἐν ἁμαρτίαις

moderate potatus. Sanitas est anime & corpori: sobrius potus. Vinū multum potatum: irritationes et iram & ruinas multas facit. Amaritudo anime: vinus multus potatū. Ebrietatis animositas īprudētis offensio minorans virtutē & faciēs vulnera. In cōuiuio vini nō arguas proximū: & nō despicias eū in iocūditate illi⁹. Verba iproperii non dicas illi: & nō p̄mas illū in repetēdo. Ca.32.

Rectorem te posuerūt noli extolli: esto in illis quasi vnus ex ip̄is. Curā illorum habe & sic cōsidera: & omni cura tua explicita recūbe: vt leteris propter illos & ornamentū gracie accipias coronā: & dignationē consequaris corrogationis. Loq̄re maior natu: decet enim te. Primū verbum diligenti scientiam: et non impedias musicā. Vbi auditus non est: non effundas sermones: & iportune noli extolli in sapiētia tua. Gēmula carbunculi in ornamēto auri: & cōparatio musicorū i cōuiuio vini. Sicut in fabricatione auri signū est smaragdi: sic numerus musicorū in iocundo et moderato vino. Audi tacens: & p̄ reuerētia accedet tibi bona gratia. Adolescens loquere in tua causa vix cū necesse fuerit. Si bis interrogatus fueris: habeat caput respōsum tuū. In multis esto quasi inscius: & audi tacēs simul & querens. In medio magnatorū loq nō presumas: & vbi sunt senes non multū loquaris. Ante grādinē preibit coruscatio: & ante verecundiam preibit gratia: & pro reuerentia accedet tibi bona gracia. Et hora surgendi non te frices. Precurre autē prior in domū tuā: & illic aduocare et illic lude: & age cōceptiones tuas et non in delictis & verbo supbo. Super his omnib⁹ benedicito dominū qui fecit te & inebriātem te ab omnib⁹ bonis suis. Qui timet deū accipiet doctrinam eius: & qui vigilauerint ad illā inuenient benedictionē. Qui querit leges implebitur ab ea: & q insidiose agit scandalizabitur ab ea. Qui timent deū inuenīet iudiciū iustum: et iusticias q̄si lumē accendēt. Peccator homo vitabit correptionē: & secundū voluntatē suā inueniet cōparationem. Vir cōsilii non disperdet intelligentiā: alienus & superbus non pertimescet timorē. Etiā post q̄ fecit cū eo sine cōsilio: et suis insectationib⁹ arguetur. Fili sine cōsilio nihil facias: & post factū nō penitebis. In via ruine nō eas: & nō offendas in lapides nec credas te vie laboriose: ne ponas anime tue scandalū. Et a filiis tuis caue: & a domesticis tuis attende. In oī opere tuo crede ex fide aīe tue: hoc est eñ cōseruatio mandatorum. Qui credit deo attendit mandatis: et qui cōfidit in illo non minoratus erit. Ca.33.

Timēti deū nō occurrēt mala: sed in tentatione de⁹ illū cōseruabit: & liberabit a malis. Sapiēs nō odit mandata & iusticias: & nō illidetur quasi in procella nauis. Hō sensatus credit legi dei: & lex illi fidelis. Qui iterrogationē māifestat pabit verbū: & sic dep̄cat⁹ exaudietur & cōseruabit disciplinā & tūc r̄ndebit.

ꝛ sermone superbo: ꝛ sup hec
καὶ λόγῳ ὑπερηφάνῳ, καὶ ἐπὶ τού
benedicito cū q̄ fecit te:
τοις εὐλόγησον τὸν ποιήσαντά σε,
ꝛ inebriantē te de bonis
καὶ μεθύσκοντά σε ἀπὸ τῶν ἀγαθῶν
suis. Qui timet dn̄m accipiet
αὐτοῦ. Ὁ φοβούμενος κύριον ἐκδέξε
doctrinā ei⁹: ꝛ q̄ diluci
ται τὴν παιδείαν αὐτοῦ, καὶ οἱ ὀρθρί
lauerint inuenient cōplacentiā. q̄ q̄rit A
ζοντες εὑρήσουσιν εὐδοκίαν. ὁ ζητῶν
legē replebit ea: ꝛ
νόμον ἐμπλησθήσεται αὐτοῦ, καὶ ὁ
simulator scādalizabit in ea.
ὑποκρινόμενος σκανδαλισθήσεται ἐν αὐ
Qui timent dn̄m inuenient
τῷ. Οἱ φοβούμενοι κύριον εὑρήσουσι
iudiciū: ꝛ iustificationes q̄si lumē incē
κρίμα, καὶ δικαιώματα ὡς φῶς ἐξά
dent. Homo peccator dedi
ψουσιν. Ἄνθρωπος ἁμαρτωλὸς ἐκκλί
nat correptionē: ꝛ f̄m volūtatē suā
νει ἐλεγμόν, καὶ κατὰ τὸ θέλημα αὐτοῦ
inuenit consonantiā. Uir cōsilii B
ἐξευρίσκει σύγκριμα. Ἀνὴρ βουλῆς
nō despiciet intelligētiā: alien⁹ āt
οὐ μὴ παρίδῃ διανόημα, ἀλλότριος δὲ
ꝛ superb⁹ nō ptimescet timorē:
καὶ ὑπερήφανος οὐ καταπτήξει φόβον,
ꝛ postq̄ fecit secū sine
καὶ μετὰ τὸ ποιῆσαι μεθ᾽ ἑαυτοῦ ἄνευ
cōsilio. Sine cōsilio nihil facias:
βουλῆς. Ἄνευ βουλῆς μηδὲν ποιήσῃς,
ꝛ in faciēdo ne te peniteat.
καὶ ἐν τῷ ποιῆσαι μὴ μεταμελοῦ.
In via ruine nō eas: C
Ἐν ὁδῷ ἀντιπτώματος μὴ πορεύου,
ꝛ nō offendes in lapidosis. ne con
καὶ μὴ προσκόψεις ἐν λιθώδεσι. μὴ πι
fidas in via sine offendiculo: ꝛ a
στεύσῃς ἐν ὁδῷ ἀπροσκόπῳ, καὶ ἀπὸ
filiis tuis caue. In omni
τῶν τέκνων σου φύλαξαι. Ἐν παντὶ
opere bono crede aīe tue:
ἔργῳ ἀγαθῷ πίστευε τῇ ψυχῇ σου,
ꝛ eñ hoc est custodia mādatoꝝ.
καὶ γὰρ τοῦτό ἐστι τήρησις ἐντολῶν.
Qui credit dn̄o attēdit mādato:
Ὁ πιστεύων κυρίῳ προσέχει ἐντολῇ,
ꝛ q̄ confidit in illo nō diminue D
καὶ ὁ πεποιθὼς ἐπ᾽ αὐτῷ οὐκ ἐλαττω
tur.
θήσεται. Ca.33.

Timenti dn̄m nō occur
Τῷ φοβουμένῳ τὸν κύριον οὐκ ἀπ
ret malū. sed in tentatione ꝛ
αντήσει κακόν. ἀλλ᾽ ἐν πειρασμῷ καὶ
iteꝝ eruet eū. Uir sapiens
πάλιν ἐξαιρεθήσεται αὐτόν. Ἀνὴρ σοφὸς
nō odiet legē: at q̄ simulat
οὐ μισήσει νόμον, ὁ δὲ ὑποκρινόμενος
in ea: q̄si in procella maleoꝝ.
ἐν αὐτῷ, ὡς ἐν καταιγίδι πολλῶν.
Homo prudens credet legi
Ἄνθρωπος συνετὸς ἐμπιστεύσει νόμῳ, A
ꝛ lex illi fidelis: q̄si interrogatio mā
καὶ ὁ νόμος αὐτῷ πιστός, ὡς ἐρώτημα δη
festa. ppara verbū: ꝛ sic audieris:
λον ἑτοίμασον λόγον, καὶ οὕτως ἀκουσθήσῃ,
indue disciplinā: ꝛ tūc respōde.
σύνδησον παιδείαν, καὶ τότε ἀποκρίθητι.

§.11.b Rota currus precordia fatui: ⁊
Τροχὸς ἁμάξης σπλάγχνα μωροῦ, καὶ
q̄ſi axis verſatilis cogitatio illiꝰ.
ὡς ἄξων στρεφόμενος ὁ διαλογισμὸς αὐτοῦ.
equꝰ ad admiſſurã ſicut amicus ſubſſanator:
ἵππος εἰς ὀχείαν ὡς φίλος μωκός,
ſub oĩ ſeſſore hin=
ὑποκάτω παντὸς ἐπικαθημένου χρεμι=
niet. Quare dies eſt ſupra die=
B τίζει. Διατί ἡμέρα ὑπερέχει ἡμέρας,
⁊ oĩs lux diei anni a ſole:
καὶ πᾶν φῶς ἡμέρας ἐνιαυτοῦ ἀφ' ἡλίου,
in cognitiõe dñi ſeparati ſunt: ⁊ im
ἐν γνώσει κυρίου διεχωρίσθησαν, καὶ ἠλ
mutauit tẽpora ⁊ feſtiuitates. Et ab il=
λοίωσε καιροὺς καὶ ἑορτάς. Καὶ ἀπ' αὐ
lis exaltauit ⁊ ſctificauit: ⁊ ex ipſis
τῶν ἀνύψωσε καὶ ἡγίασε, καὶ ἐξ αὐτῶν
poſuit in numerũ dierũ: ⁊ homi=
ἔθηκεν εἰς ἀριθμὸν ἡμερῶν, καὶ ἄνθρω=
nes oẽs a ſolo ⁊ ex terra
ποι πάντες ἀπὸ ἐδάφους καὶ ἐκ γῆς
creatꝰ eſt adã. in multitudine ſcientie
ἐκτίσθη ἀδάμ. ἐν πλήθει ἐπιστήμης
dñs ſeparauit eos: ⁊ immuta
κύριος διεχώρισεν αὐτούς, καὶ ἠλλοίω
uit vias eorũ. Ex ipſis be=
C σε τὰς ὁδοὺς αὐτῶν. Ἐξ αὐτῶν εὐ
nedixit ⁊ exaltauit ⁊ ex ipſis ſcti
λόγησε καὶ ἀνύψωσε καὶ ἐξ αὐτῶν ἡγί
ficauit: ⁊ ad ſe approximauit: ab
ασε, καὶ πρὸς αὐτὸν ἤγγισεν, ἀπ'
§.24.d ipſis maledixit ⁊ humiliauit
αὐτῶν κατηράσατο καὶ ἐταπείνωσε
⁊ euertit illos a ſedibꝰ
καὶ ἀνέτρεψεν αὐτοὺς ἀπὸ στάσεων
ipſorũ. Quaſi lutũ figuli in ma
αὐτῶν. Ὡς πηλὸς κεραμέως ἐν χει
nu ipſius: oẽs vie eiꝰ ſcdm
ρὶ αὐτοῦ, πᾶσαι αἱ ὁδοὶ αὐτοῦ κα=
dñ bñplacitũ ipſius. ſic ho
τὰ τὴν εὐδοκίαν αὐτοῦ. οὕτως ἄν=
mo in manu eiꝰ q̄ fecit eũ:
θρωπος ἐν χειρὶ ποιήσαντος αὐτόν,
ad reddendũ eis ſm iudiciũ
ἀποδοῦναι αὐτοῖς κατὰ τὴν κρίσιν
ſuũ. Contra malũ bo
αὐτοῦ. Ἀπέναντι τοῦ κακοῦ τὸ ἀγα=
nũ: ⁊ cõtra mortẽ vita.
θόν, καὶ ἀπέναντι τοῦ θανάτου ἡ ζωή.
D Sic cõtra peccatorẽ
Οὕτως ἀπέναντι τοῦ ἁμαρτωλοῦ ὁ
pius: ⁊ ſic contra vi=
εὐσεβής, καὶ οὕτως ἀπέναντι ἀν=
rũ religioſum peccator. Et
δρὸς εὐσεβοῦς ὁ ἁμαρτωλός. Καὶ
ſic aſpice in oĩa opa
οὕτως ἔμβλεψον εἰς πάντα τὰ ἔργα
altiſſimi: duo duo: vnũ contra
τοῦ ὑψίστου, δύο δύο, ἓν κατέναντι
vnũ: et ego vltimꝰ vigilaui.
τοῦ ἑνός, κἀγὼ ἔσχατος ἠγρύπνησα.
Sicut q̄ colligit calamos poſt vĩdemiatores: i
§.7.c. Ὡς καλαμώμενος ὀπίσω τρυγητῶν, ἐν
bñdictione dñi p̄ueni: ⁊ q̄ſi q̄ vĩde
εὐλογίᾳ κυρίου ἔφθασα, καὶ ὡς τρυ=
miat repleui torcular. Aduertite q̄ꝛ
γῶν ἐπλήρωσα ληνόν. Κατανοήσατε ὅτι
nõ mihi ſoli laboraui: ſed omni
οὐκ ἐμοὶ μόνῳ ἐκοπίασα, ἀλλὰ πᾶ=
bꝰ q̄rentibꝰ diſciplinã. Audite
σι τοῖς ζητοῦσι παιδείαν. Ἀκούσα=

Precordia fatui quaſi rota carri: & quaſi axis verſatilis cogitatus illiꝰ. Equus emiſſarius: ſic & amicus ſubſannator: ſub oĩ ſupra ſedente hinnit. Quare dies diem ſuperat: & iterum lux lucem: & annus annum a ſole. A domini ſcientia ſeparati ſunt: facto ſole & preceptum cuſtodiente per dei ſapientiam diuiduntur. Et immutauit tẽpora & dies feſtos ipſorum: & in illis dies feſtos celebrauerunt ad horã. Ex ipſis exaltauit & magnificauit deus: & ex ipſis poſuit in numerum dierum: & omnes homines de ſolo et ex terra vnde creatus eſt adam. In multitudine diſcipline domini ſeparauit eos: et immutauit vias eorum. Et ex ipſis benedixit & exaltauit: & ex ipſis ſanctificauit: & ad ſe applicauit: & ex ipſis maledixit & humiliauit: & conuertit illos a ſeparatione ipſorum. Quaſi lutum figuli in manu ipſius: plaſmare illud & diſponere. Omnes vie eius ſecundum diſpoſitionem eiꝰ: ſic homo in manu illius qui ſe fecit: & reddet illi ſecundum iudicium ſuum. Contra malum bonum eſt: & contra vitam mors: ſic et contra virum iuſtum peccator. Et ſic intuere in omnia opera altiſſimi. Duo contra duo: & vnũ contra vnũ. Et ego nouiſſimꝰ euigilaui: & quaſi qui colligit acinos poſt vindemiatores. In benedictione dei & ipſe ſperaui: & quaſi qui vindemiat repleui torcular. Reſpicite quoniam non mihi ſoli laboraui: ſed & omnibus exquirentibus diſciplinam.

Audite me magnati et omnes populi: & rectores eccleſie auribus percipite. Filio & mulieri: fratri et amico non des poteſtatem ſuper te in vita tua: et non dederis alii poſſeſſionem tuam: ne forte peniteat te et depreceris pro illis. Dum adhuc ſuperes et aſpiras: non immutabit te omnis caro. Melius eſt enim vt filii te rogent: q̄ꝫ te reſpicere in manus filiorum tuorum. In omnibus operibꝰ tuis precellens eſto. Ne dederis maculam in gloriam tuã. In die conſumationis dierum vite tue: & in tempore exitus tui diſtribue hereditatem tuam. Cibaria & virga et onus aſino panis: et diſciplina & opus ſeruo. Operatur in diſciplina et q̄rit requieſcere: laxa manus illi: & querit libertatem. Iugum & lorum curuãt collum durum: et ſeruum inclinãt operationes aſſidue. Seruo maliuolo tortura & compedes: mitte illum in operationem ne vacet. Multam enim maliciam docuit ocioſitas. In opera conſtitue eum: ſic enim condecet illum. Quia ſi non obaudierit: curua illum compedibus: et nõ amplifices ſuper omnẽ carnem. Verum ſine iudicio nihil facias graue. Si eſt tibi ſeruus fidelis: ſit tibi quaſi anima tua. Quaſi fratrem ſic eum tracta: quoniam in ſanguine anime comparaſti illum. Si leſeris eum iniuſte in fugam conuertetur: & ſi extollens diſceſſerit: quem queras: & in qua via queres illum neſcis.

Capitulum trigeſimum quartum.

magnates: ⁊ rectores eccle
τέ μου μεγιστᾶνες, καὶ οἱ ἡγούμενοι ἐκκλησίας
ſie auribꝰ pcipite. Filio ⁊ mulieri:
ἐνωτίσασθε. Υἱῷ καὶ γυναικί,
fratri ⁊ amico: ne dederis poteſtatẽ
ἀδελφῷ καὶ φίλῳ, μὴ δῷς ἐξουσίαν
ſup te in vita tua: ⁊ ne dederis
ἐπὶ σεαυτῷ ἐν ζωῇ σου, καὶ μὴ δῷς
alteri diuitias tuas: ne penitentia
ἑτέρῳ τὰ χρήματά σου, ἵνα μὴ μεταμε=
ductus preceris p̄ eis. Dũ adhuc viuis
ληθεὶς δέῃ περὶ αὐτῶν. Ἕως ἔτι ζῇς
⁊ eſt ſpũs in te: ne alienes te ipſ=
καὶ ἔστι πνοὴ ἐν σοί, μὴ ἀλλάξῃς σεαυ=
ſũ oĩ carni. Meliꝰ eñ eſt
τὸν πάσῃ σαρκί. Κρεῖσσον γάρ ἐστι τὰ
filios indigere tui: q̄ꝫ te aſpicere
τέκνα δεηθῆναί σου, ἢ σὲ ἐμβλέπειν
ad manꝰ filiorũ tuorũ. In oĩbus operi
εἰς χεῖρας υἱῶν σου. Ἐν πᾶσι τοῖς ἔρ=
bus tuis eſto p̄cellens: ⁊ ne des
γοις σου γίνου ὑπεράγων, καὶ μὴ δῷς
maculã in gloria tua. In die cõſu
μῶμον ἐν τῇ δόξῃ σου. Ἐν ἡμέρᾳ συν
mationis dierũ vite tue ⁊ in tpe
τελείας ἡμερῶν ζωῆς σου καὶ ἐν καιρῷ
mortis diſtribue hereditatẽ. Pabula
τελευτῆς διάδος κληρονομίαν. Χορτά=
feni ⁊ virga ⁊ onera aſino:
σματα καὶ ῥάβδος καὶ φορτία ὄνῳ,
panis ⁊ diſciplina ⁊ opa ſeruo. ope
ἄρτος καὶ παιδεία καὶ ἔργα οἰκέτῃ. ἐρ=
rare in diſciplina ⁊ queret re
γάσαι ἐν παιδείᾳ καὶ ζητήσει ἀνά=
quiẽ: laxa manus illi ⁊ que
παυσιν, ἄνες χεῖρας αὐτῷ καὶ ζη=
ret libertatẽ. iugũ ⁊ lorũ
τήσει ἐλευθερίαν. ζυγὸς καὶ ἱμὰς
curuãt collũ: ⁊ ſeruo male
κάμψουσι τράχηλον, καὶ οἰκέτῃ κα=
fico torture ⁊ tormẽta. Im=
κούργῳ στρέβλαι καὶ βάσανοι. Ἔμ=
mitte illũ in operatiõẽ ne va
βαλε αὐτὸν εἰς ἐργασίαν ἵνα μὴ ἀρ=
cet: multã eñ maliciã docuit
γῇ, πολλὴν γὰρ κακίαν ἐδίδαξεν ἡ
ocioſitas. in opa conſtitue q̄madmodũ
ἀργία. Εἰς ἔργα κατάστησον καθὼς
decet eũ: ⁊ ſi nõ obedierit:
πρέπει αὐτῷ, καὶ ἐὰν μὴ πειθαρχῇ,
aggraua cõpedes eiꝰ. Et nõ
βάρυνον τὰς πέδας αὐτοῦ. Καὶ μὴ
abundes oĩ carni: ⁊ ſine iudi
περισσεύσῃς πάσῃ σαρκί, καὶ ἄνευ κρίσε=
cio nõ facias aliquid. Si eſt tibi
ως μὴ ποιήσῃς μηδέν. Εἰ ἔστι σοι
ſeruꝰ: ſit tibi ſicut aĩa tua
οἰκέτης, ἔστω σοι ὡς ἡ ψυχή σου
q̄ꝛ in ſanguine acquiſiſti illũ. Si
ὅτι ἐν αἵματι ἐκτήσω αὐτόν. Εἰ
eſt tibi ſeruꝰ: tracta eũ vt fra
ἔστι σοι οἰκέτης, ἄγε αὐτὸν ὡς ἀδελ=
trẽ: q̄ꝛ tanq̄ꝫ aĩa tua indigebis
φόν, ὅτι ὡς ἡ ψυχή σου ἐπιδεήσεις
eo. Si maleficeris ei iniuſte
αὐτοῦ. Ἐὰν κακώσῃς αὐτὸν ἀδίκως
⁊ tollẽs aufugerit: in qua via
καὶ ἀπάρας ἀποδράσῃ, ἐν ποίᾳ ὁδῷ
queres eum?
ζητήσεις αὐτόν;

Ca.34.

Vane ſpes ⁊ mẽdaces
Κεναὶ αἱ ἐλπίδες καὶ ψευδεῖς

impudēti viro: ꝛ insomnia elevant
ἀσυνέτῳ ἀνδρί, καὶ ἐνύπνια ἀναπτεροῦσιν
stultos. q̄si q̄ apprehēdit umbrā ꝛ psē
ἄφρονας. ὡς ὁ δρασσόμενος σκιᾶς καὶ διώ
quit ventos: sic q̄ intēdit insomniis.
κων ἀνέμους, οὕτως ὁ ἐπέχων ἐνυπνίοις.
Hoc fm̄ hoc visio insomnioꝝ: an
Τοῦτο κατὰ τοῦτο ὅρασις ἐνυπνίων, κα
te faciē similitudo faciei.
τέναντι προσώπου ὁμοίωμα προσώπου.
ab immūdo q̄d mundabit? ꝛ
ἀπὸ ἀκαθάρτου τί καθαρισθήσεται; καὶ
a mēdace q̄d veꝝ erit? Vaticiniū
ἀπὸ ψεύδους τί ἀληθεύσει; Μαντεῖαι
ꝛ auguria ꝛ insomnia: vana sunt:
καὶ οἰωνισμοὶ καὶ ἐνύπνια, μάταιά ἐστι,
ꝛ sicut parturiētis phātasias patit̄ tuū
καὶ ὡς ὠδινούσης φαντάζεταί σου ἡ
cor. Nisi ab altissimo missa
καρδία. Ἐὰν μὴ παρὰ ὑψίστου ἀποστα
sint in visitatione tua: ne dederis in illa
λῇ ἐν ἐπισκοπῇ, μὴ δῷς εἰς αὐτὰ
cor tuū. multos eñ dece=
τὴν καρδίαν σου. πολλοὺς γὰρ ἐπλά
perūt insomnia: ꝛ exciderūt sperātes
νησε τὰ ἐνύπνια, καὶ ἐξέπεσον ἐλπίζοντες
in illis. Sine mēdacio consumabi
ἐπ᾽ αὐτοῖς. Ἄνευ ψεύδους συντελεσθή
tur lex: ꝛ sapiā ori fideli
σεται νόμος, καὶ σοφία στόματι πιστῷ
cōsumatio. Vir q̄ vagatus est no
τελείωσις. Ἀνὴρ πεπλανημένος ἔγ
uit multa: ꝛ multū expertus enarra
νω πολλά, καὶ ὁ πολύπειρος ἐκδιηγή
bit intellectū. Qui nō expert⁹ est novit
σεται σύνεσιν. Ὃς οὐκ ἐπειράθη ὀλίγα
pauca: at q̄ decept⁹ est multiplicat astu
ὀλίγα, ὁ δὲ πεπλανημένος πληθύνει πα
tiam. multa vidi in deceptio
νουργίαν. πολλὰ ἑώρακα ἐν τῇ ἀποπλα
ne mea. ꝛ fictiones ver=
νήσει μου, καὶ τὰ πλάσματα τῶν λό
boꝝ meoꝝ: intellect⁹ me⁹. Pluries vsq̄ ad
γων μου, σύνεσίς μου. Πλεονάκις ἕως
morte periclitat⁹ sum. ꝛ liberat⁹ sū: hoꝝ
θανάτου ἐκινδύνευσα, καὶ διεσώθην, τούτων
gr̄a. Spūs timentiū dñm
χάριν. Πνεῦμα φοβουμένων τὸν κύριον
vivet: nā spes illoꝝ in saluā
ζήσεται, ἡ γὰρ ἐλπὶς αὐτῶν ἐπὶ τὸν σώ
tem illos. q̄ timet dñm:
ζοντα αὐτούς. ὁ φοβούμενος τὸν κύριον,
nihil timebit: ꝛ non trepidabit
οὐδὲν εὐλαβηθήσεται, καὶ οὐ μὴ δειλιάσῃ
q̄m ipse spes ei⁹. Timētis
ὅτι αὐτὸς ἐλπὶς αὐτοῦ. Φοβουμένου τὸν
dñm: beata aīa. cui intēdit:
κύριον, μακαρία ἡ ψυχή. τίνι ἐπέχει,
ꝛ q̄d eius firmamentū. oculi do
καὶ τίς αὐτοῦ στήριγμα. οἱ ὀφθαλμοὶ κυ
mini sup amātes eū: ꝓtec
ρίου ἐπὶ τοὺς ἀγαπῶντας αὐτόν, ὑπερα
tio potētie ꝛ firmamentū fortitudinis.
σπισμὸς δυναστείας καὶ στήριγμα ἰσχύος.
Tegmē ab ardore: ꝛ tegmē a
Σκέπη ἀπὸ καύσωνος, καὶ σκέπη ἀπὸ
meridie: custodia ab offensio
μεσημβρίας, φυλακὴ ἀπὸ προσκόμματος
ne ꝛ adiutoriū casus. Exaltās ani
καὶ βοήθεια ἀπὸ πτώσεως. Ἀνυψῶν ψυ
mā ꝛ illumināns oculos: sanitatē dās
χὴν καὶ φωτίζων ὀφθαλμούς, ἴασιν δι

Vana spes & mēdaciū viro isēsato: &
sōnia extollūt iprudētes. Quasi qui
apprehēdit vmbrā: & psequtur vētū: sic &
q attēdit ad visa mēdacia. Scd3 hoc visio
sōniorū. Ante faciē hoīs silitudo alterius
hoīs. Ab imūdo qd mūdabitur: & a mē
dace qd verū dicetur? Divinatio erroris
& auguria: mēdacia & sōnia malefaciētiū
vānitas ē. Et sicut parturiētis cor tuū phā
tasias patitur nisi ab altissimo fuerit emis
sa visitatio. ne dederis ī illis cor tuū. Mul
tos eñ errare fecerūt sōnia: & exciderūt
sperātes in illis. Sine mēdacio cōsumabi
tur verbū legis: & sapiā in ore fidelis cō=
planabitur. Qui nō est tentatus qd scit?
Vir in multis expertus cogitabit multa:
et q multa didicit enarrabit intellectu3.
Qui nō ē expt⁹ pauca recognoscit. Qui
aūt in multis fact⁹ ē: multiplicat maliciā.
Qui tentat⁹ nō ē: q̄lia scit. Qui iplanat⁹
est: abūdabit neqtia. Multa vidi enarran
do: & plīmas verborū cōsuetudines. Ali
quoties vsq3 ad mortē piclitat⁹ su3 horū
causa: & liberat⁹ sum gr̄a dei. Spūs timē=
tiū deū q̄ritur: & in respectu illi⁹ bñdice
tur. Spes eñ illorū in saluātē illos: & ocu
li dei in diligētes se. Qui timet dñ3 nihil
trepidabit: & nō pauebit: qm̄ ipe est spes
ei⁹. Timētis dñm beata ē aīa ei⁹: ad que3
respicit: & q est fortitudo eius. Oculi dñi
sup timentes eū: ptector potētie: firma
mētū virtutis: tegimē ardoris et vmbra=
culū meridiani: deprecatio offensiōis &
adiutoriū casus: exaltās aiam & illūinās
oculos: dās sanitatē & vitā et bñdictionē.
Immolātis ex iniquo oblatio ē macula=
ta: & nō sunt bñplacite subsānatiōes in=
iustorū. Dñs sol⁹ sustinētib⁹ se in via veri
tatis & iusticie. Dona iniquorū nō pbat
altissim⁹: nec respicit ī oblatiōes iniquo
rū: nec in multitudine sacrificiorū: eorū
ppitiabitur pctīs. Qui offert sacrificiu3
ex substātia paupu3: q̄si q victimat filiū ī
cōspectu patris sui. Panis egētiū vita pau
peris ē: q defraudat illū hō sanguinis ē.
Qui aufert ī sudore panē q̄si q occidit p
ximū suū. Qui effundit sāguinē: & q frau
dē facit mercenario: frēs sūt. Vn⁹ edificās
et vnus destruēs: qd pdest illis nisi labor?
Vn⁹ orās & vn⁹ maledicēs: cui⁹ vocē exa
udiet de⁹? Qui baptizatur a mortuo & ite
rū tāgit mortuū qd pficit lauatio illi⁹? Sic
homo q ieiunat in peccatis suis: & iteru3
eadē faciens quid proficit humiliādo se?
Orationē illius quis exaudiet? Ca.35.
Qui cōseruat legē mltiplicat orōnē.
Sacrificiū salutare ē attēdere māda=
tis et discedere ab oī iniqtate: & ppitia=
tionē litare sacrificiis sup iniusticias: & de
precatio p pctīs recedere ab iniusticia.
Retribuet grām q offert similaginē: & q
facit miam offert sacrificiū. Bñplacitū ē
dño recedere ab iniqtate: & deprecatio p
pctīs recedere ab īiusticia. Nō apparebis
ante cōspectū dñi vacu⁹: Hec eñ oīa p=
pter mādata dei fiūt. Oblatio iusti ipin=
guat altare: & odor suauitatis ē in cōspe
ctu altissimi. Sacrificiū iusti acceptū ē: &
memoriā ei⁹ nō obliuiscetur dñs. Bono
aīo glām redde deo: & nō minuas pmitias
manuū tuarū. In oī dato hilarē fac vultū
tuū: & ī exultatiōe sctifica decimas tuas.

vitā ꝛ bñdictionē. Sacrificās ex A
δοὺς ζωὴν καὶ εὐλογίαν. Θυσιάζων ἐξ
iniusto: oblatio ridicula: ꝛ nō
ἀδίκου, προσφορὰ μεμωκημένη, καὶ οὐκ
in bñplacitū donaria iniquoꝝ. Nō
εἰς εὐδοκίαν δωρήματα ἀνόμων. Οὐκ
cōplacet altissim⁹ oblationib⁹ impioꝝ:
εὐδοκεῖ ὁ ὕψιστος προσφοραῖς ἀσεβῶν,
neq̄ in multitudie sacrificioꝝ ppitiat̄ p pec=
οὐδὲ ἐν πλήθει θυσιῶν ἐξιλάσκεται ἁμαρ
cato. Sacrificās filiū corā patre
τίας. Θύων υἱὸν ἔναντι τοῦ πατρὸς
eius q̄ adducit sacrificiū ex substā B
αὐτοῦ ὁ προσάγων θυσίαν ἐκ χρημά
tia paupeꝝ. panis indigentiū vita
των πενήτων. ἄρτος ἐπιδεομένων ζωὴ
paupeꝝ: q̄ defraudat illū homo san
πτωχῶν, ὁ ἀποστερῶν αὐτὸν ἄνθρωπος αἱ
guinū. Occidens primū ausc=
μάτων. Φονεύων τὸν πλησίον ὁ ἀφαι
rens conuictū: ꝛ effundēs sanguinē
ρούμενος συμβίωσιν, καὶ ἐκχέων αἷμα ὁ
defraudās mercedē mercenarij. Vn⁹ edificans
ἀποστερῶν μισθὸν μισθωτοῦ. Εἷς οἰκοδομῶν
ꝛ vn⁹ destruēs: q̄d lucrant̄ plus q̄
καὶ εἷς καθαιρῶν, τί ὠφελοῦσι πλεῖον ἢ
labores? Vn⁹ orās ꝛ vn⁹ maledi C
κόπους; Εἷς εὐχόμενος καὶ εἷς καταρώμε
cēs: cui⁹ vocē exaudiet dñs?
νος, τίνος φωνῆς εἰσακούσεται ὁ δεσπότης;
Qui intingit̄ a mortuo ꝛ iteꝝ tan
Βαπτιζόμενος ἀπὸ νεκροῦ καὶ πάλιν ἁπτό
git eū: q̄ vtilitas in lauacro illi⁹.
μενος αὐτοῦ, τί ὠφέλησεν ἐν τῷ λουτρῷ αὐτοῦ.
Sic homo q̄ ieiunat in peccatis
Οὕτως ἄνθρωπος νηστεύων ἐπὶ τῶν ἁμαρτιῶν
suis. ꝛ iteꝝ vadēs ꝛ hec fa=
αὐτοῦ. καὶ πάλιν πορευόμενος καὶ ταῦτα ποι
ciēs. orōnem illi⁹ q̄s exaudiet: Prover.
ῶν. τῆς προσευχῆς αὐτοῦ τίς εἰσακούσεται, 15.b
ꝛ q̄d pfecit in humiliādo se?
καὶ τί ὠφέλησεν ἐν τῷ ταπεινωθῆναι αὐτόν; D
Qui cōseruat legē multiplicat obla= C.35.
Ὁ συντηρῶν νόμον πλεονάζει προσ
tiones: sacrificator salutaris q̄ attēdit mā
φοράς, θυσιάζων σωτηρίου ὁ προσέχων ἐν
datis: ꝛ retribuēs grām vt q̄
τολαῖς, καὶ ἀνταποδιδοὺς χάριν ὡς προσ=
offert siliginē. ꝛ q̄ facit elemosy
φέρων σεμίδαλιν. καὶ ὁ ποιῶν ἐλεημοσύ
nā: sacrificator laudis. bñplacitū dñi recede=
νην, θυσιάζων αἰνέσεως. εὐδοκία κυρίου ἀποστῆ
re ab iniquitate: ꝛ ppitiatio recedere
ναι ἀπὸ πονηρίας, καὶ ἐξιλασμὸς ἀποστῆναι Nu.19
ab iniusticia. Ne appareas ante dñm vacu⁹:
ἀπὸ ἀδικίας. Μὴ ὀφθῇς ἐνώπιον κυρίου κενός.
oīa eñ hec gr̄a mādati. Oblatio
πάντα γὰρ ταῦτα χάριν ἐντολῆς. Προσφο A
iusti impinguat altare: ꝛ suauio
ρὰ δικαίου λιπαίνει θυσιαστήριον, καὶ ἡ εὐω
dor eius ī cōspectu altissimi. Sacrificiū viri
δία αὐτῆς ἔναντι ὑψίστου. Θυσία ἀνδρὸς
iusti acceptabile: ꝛ memoria eius nō
δικαίου δεκτή, καὶ τὸ μνημόσυνον αὐτῆς οὐκ
tradet̄ obliuioni. In bono oculo glori=
ἐπιλησθήσεται. Ἐν ἀγαθῷ ὀφθαλμῷ δόξα Exo.
fica dñm: ꝛ ne diminuas pmitias ma= 23.b
σον τὸν κύριον, καὶ μὴ σμικρύνῃς ἀπαρχὴν χει 2.14.d
nuū tuaꝝ. in oī dato hilarifica vul Deut.
ρῶν σου. ἐν πάσῃ δόσει ἱλάρωσον τὸ πρόσω 16.a.
pū tuū: ꝛ in letitia sctifica decimas.
πόν σου, καὶ ἐν εὐφροσύνῃ ἁγίασον δεκάτην. 2.Cor.
9.b.

Tob.4 b. Da altissimo fm donū eius: ⁊
Δὸς ὑψίστῳ κατὰ τὴν δόσιν αὐτοῦ, καὶ
in bono oculo adinuētionē man⁹.
C ἐν ἀγαθῷ ὀφθαλμῷ καθεύρεμα χειρός.
Ro.2.b qm̄ dn̄s retribuēs est: ⁊ retri
Actuū. ὅτι κύριος ἀνταποδιδούς ἐστι, καὶ ἀντα
10.f. buet septupla. ne diminuas ex dono:
ποδώσει ἑπταπλάσια. μὴ δωροκόπει,
nō eni suscipiet: ⁊ nō intēdas sacri
οὐ γὰρ προσδέξεται, καὶ μὴ ἔπεχε θυ
ficio iniusto: qm̄ iudex dn̄s est: ⁊
σίᾳ ἀδίκῳ, ὅτι κριτὴς κύριός ἐστι, καὶ
nō est apud illū opinio persone.
οὐκ ἔστι παρ' αὐτῷ δόξα προσώπου.
Nō accipiet dn̄s psonam sup pau
Οὐ λήψεται κύριος πρόσωπον ἐπὶ πτω
pere: ⁊ deprecationē iniuria affecti exau
χῶ, καὶ δέησιν ἠδικημένου εἰσακούσε
D diet. Nō despiciet supplicationē pupilli
ται. Οὐ μὴ ὑπερίδῃ ἱκετείαν ὀρφανοῦ
⁊ viduā si effundat loquelā. Nōne
καὶ χήραν ἐὰν ἐκχέῃ λαλιάν. Οὐχὶ
lachrima vidue ad maxillā descen
δάκρυον χήρας ἐπὶ σιαγόνα καταβαί
dit? ⁊ exclamatio ei⁹ sup eū q
νει, καὶ ἡ καταβόησις αὐτῆς ἐπὶ τῷ κα
deduxit eā. Qui colit in bn̄placito
ταγαγόντι αὐτή. Θεραπεύων ἐν εὐδο
cito suscipiet: ⁊ deprecatio illi⁹ vsq; ad
κίᾳ δεχθήσεται, καὶ ἡ δέησις αὐτοῦ ἕως
nubes attinget. oratio hu
A τῶν νεφελῶν συνάψει. προσευχὴ τα
milis nubes penetrauit: ⁊ donec appro
πεινοῦ νεφέλας διῆλθε, καὶ ἕως συνεγ
Infra. co. pinquet: nō cōsolabit. ⁊ nō disce
Tob.9 d. γίσῃ, οὐ μὴ παρακληθῇ. καὶ οὐ μὴ ἀπο
det donec respexerit altissim⁹. Judicabit
στῇ ἕως ἂν ἐπισκέψηται ὁ ὕψιστος. Κρινεῖ
iustos: ⁊ faciet iudiciū: ⁊ domi
δικαίους, καὶ ποιήσει κρίσιν, καὶ ὁ κύριο
n⁹ nō tardabit neq; patientiā hēbit
ς οὐ μὴ βραδύνῃ οὐδὲ μὴ μακροθυμήσῃ
in illis fortis. Quousq; cōterat lū
B ἐπ' αὐτοῖς ὁ κραταιός. Ἕως ἂν τρίψῃ ὀσ
bos crudeliū: ⁊ gentib⁹ retri
φὺν ἀνελεημόνων, καὶ τοῖς ἔθνεσιν ἀντα
buet vindictā. donec tollat multitudinē
ποδώσει ἐκδίκησιν. ἕως ἐξάρῃ πλῆθος
cōtumeliosoꝝ ⁊ sceptra iniustoꝝ cōterat.
ὑβριστῶν καὶ σκῆπτρα ἀδίκων συντρίψῃ.
donec reddat hoī fm
ā.co. ἕως ἀνταποδώσει ἀνθρώπῳ κατὰ τὰς
act⁹ eius: ⁊ opa hoim
πράξεις αὐτοῦ, καὶ τὰ ἔργα ἀνθρώπων
fm cogitationes eius. Donec iudicet
κατὰ τὰ ἐνθυμήματα αὐτοῦ. Ἕως ἂν κρίνῃ
C iudiciū ppl̄i sui: ⁊ letifica=
τὴν κρίσιν τοῦ λαοῦ αὐτοῦ, καὶ εὐφρα
bit eos in mīa sua. Quā pul
νεῖ αὐτοὺς ἐν τῷ ἐλέει αὐτοῦ. Ὡς ὡ
chra mīa in tp̄e tribulationis: q̄si nu
ραῖον ἔλεος ἐν καιρῷ θλίψεως, ὡς νεφέ
bes pluuie in tp̄e siccitatis.
λαι ὑετοῦ ἐν καιρῷ ἀβροχίας. Ca.36.
Nu.6. b. Miserere nr̄i dn̄e deus omni
ΜΕλέησον ἡμᾶς δέσποτα ὁ θεὸς πάν
um: ⁊ respice: ⁊ immitte
των, καὶ ἐπίβλεψον, καὶ ἐπίβαλε τὸν
timorē tui sup oēs gētes q nō
φόβον σου ἐπὶ πάντα τὰ ἔθνη τὰ μὴ
exquirētes te. Leua manū tuā
ἐκζητοῦντά σε. Ἔπαρον τὴν χεῖρά σου

Da altissimo fm donatū ei⁹ et in bono
oculo adinuentionē facito manuū tua=
rū: qm̄ dn̄s retribuēs est: & septies tātū
retribuet tibi. Noli offerre munera pra
ua: nō eni suscipiet illa. Et noli inspice=
re sacrificiū iniustū: qm̄ dn̄s iudex est:
& nō est apud illū gl̄ia psone. Non acci=
piet dn̄s personā in pauperē: et depre=
cationē lesi exaudiet. Nō despiciet pre
ces pupilli: nec viduā si effundat loque
lā gemit⁹. Nōne lachryme vidue ad ma
xillā descendūt: et exclamatio eius sup
deducentē eas? A maxilla eni ascendūt
vsq; ad celū: & dn̄s exauditor non dele
ctabitur illis. Qui adorat deū in oble
ctatione suscipietur: & deprecatio illius
vsq; ad nubes ppinquabit. Oratio hu
miliātis se nubes penetrabit: & donec p
pinquet nō cōsolabitur: & nō discedet
donec altissim⁹ aspiciat. Et dn̄s nō elon
gabit: sed iudicabit iustos & faciet iudi=
ciū: & fortissim⁹ nō habebit in illis pa=
cientiā: vt cōtribulet dorsum ipsoruꝫ &
gētibus reddet vindictam donec tollat
plenitudinē superborum: & sceptra ini
quorū cōtribulet: donec reddat hoib⁹
fm act⁹ suos et fm opa ade: et fm pre=
sumptionē illius: donec iudicet iudiciū
plebis sue: & oblectabit iustos mīa sua.
Speciosa mīa dei in tempore tribula=
tionis: quasi nubes pluuie in tempore
siccitatis. Ca.36.
MIserere nr̄i de⁹ oim & respice nos:
et ostēde nobis lucē miserationuꝫ
tuarū: et immitte timorē tuū sup gētes q̄
nō exq̄sierūt: vt cognoscant qa nō ē de⁹
nisi tu: vt enarrēt magnalia tua. Alleua
manū tuā sup gētes aliēas: vt videāt po
tētiā tuā. Sicut eni in cōspectu eorū scti
ficat⁹ es in nobis: sic in cōspectu nr̄o ma
gnificaberis in eis: vt cognoscant te si=
cut & nos cognouim⁹: qa nō est de⁹ pre
ter te dn̄e. Innoua signa et imuta mira
bilia. Glorifica manū & brachiū dextruꝫ.
Excita furorē et effūde irā. Extolle ad=
uersariū & afflige inimicū. Festina tēp⁹
et memēto finis: vt enarrent mirabilia
tua. In ira flāme deuoretur q saluatur
& q pessimāt plebē tuā inueniāt pditio=
nē. Cōtere caput principū: et inimico=
rū dicentiū nō est ali⁹ pter nos. Cōgre=
ga oēs trib⁹ iacob: et cognoscāt qa nō ē
deus nisi tu: vt enarrēt magnalia tua: et
hereditabis eos sicut ab initio. Misere=
re plebi tue sup quā inuocatū ē nomē tu
uꝫ: & isrl̄ quē coeq̄sti primogenito tuo.
Miserere ciuitatis sctificationis tue hie
rusalē: ciuitati requiei tue. Reple siō inenar
rabilib⁹ virtutib⁹ tuis: & gl̄ia tua ppl̄m
tuū. Da testimoniū qa ab initio creatu=
re tue sunt: & suscita pdicationes q̄s locu
ti sunt in noīe tuo pphete priores. Da
mercedē sustinētib⁹ te: vt pphete tui fi
deles inueniātur: et exaudi orōnes suorū
tuorū. Scd̄ꝫ bn̄dictioneꝫ aarō da pplō
tuo: & dirige nos in viā iusticie: vt sciant
oēs q habitāt terrā: qa tu es deus cōspe
ctor seculorū. Omneꝫ escā māducabit
venter: & est cibus cibo melior. Fauces
contingunt cibum: & cor insensatum
verba mendacia. Cor prauuꝫ dabit tri
sticiam: et homo peritus resistet illi.

sup gētes alienas: videāt poten
ἐπὶ ἔθνη ἀλλότρια, ἰδέτωσαν τὴν δυνα
tiā tuā. sicut in cōspectu eoꝝ sctifi
στείαν σου. ὥσπερ ἐνώπιον αὐτῶν ἡγι
cat⁹ es in nobis: sic in cōspectu nr̄o ma
άσθης ἐν ἡμῖν, οὕτως ἐναντίον ἡμῶν μα
gnificeris in eis. Et cognos
γαλυνθείης ἐν αὐτοῖς. Καὶ ἐπιγνώτω
cant te sicut ⁊ nos te cognouim⁹.
σάν σε καθάπερ καὶ ἡμεῖς σε ἔγνωμεν,
Quia nō est deus pter te dn̄e: inno
Ὅτι οὐκ ἔστι θεὸς πλὴν σοῦ κύριε, ἐγκαί
ua signa ⁊ immuta mirabilia.
νισον σημεῖα καὶ ἀλλοίωσον θαυμάσια.
glorifica manū ⁊ brachiū dextrū:
δόξασον χεῖρα καὶ βραχίονα δεξιόν,
vt enarrēt mirabilia tua. exci
ὅπως διηγῶνται τὰ θαυμάσιά σου. ἔγει
ta furorē ⁊ effunde irā: tolle aduer
ρον θυμὸν καὶ ἔκχεε ὀργήν, ἔπαρον ἀντί
sariū ⁊ cōtere inimicū. Accelera tē
δικον καὶ ἔκτριψον ἐχθρόν. Σπεῦσον και
pus ⁊ memēto irę: ⁊ enarrent
ρὸν καὶ μνήσθητι ὀργῆς, καὶ ἐκδιηγησάσθω
tibi mirabilia tua. in ira ignis
σάν σοι τὰ θαυμάσιά σου. ἐν ὀργῇ πυρὸς
deuoret q saluat: ⁊ malefa
καταβρωθήτω ὁ σῳζόμενος, καὶ οἱ κακοῦν
ciētes pplō tuo inueniāt pditionē.
τες τὸν λαόν σου εὕροισαν ἀπώλειαν.
Cōtere capita principū gētiū di
Σύντριψον κεφαλὰς ἀρχόντων ἐθνῶν λε
centiū: nō est preter nos. cōgrega om=
γόντων, οὐκ ἔστι πλὴν ἡμῶν. συνάγαγε πά
nes tribus iacob. ⁊ hereditaui
σας φυλὰς Ἰακώβ. καὶ κατεκληρονόμησα
eos sicut abinitio. Miserere ppl̄i dn̄e
αὐτοὺς καθὼς ἀπ' ἀρχῆς. Ἐλέησον λαὸν κε
vocati in nomine tuo: ⁊ israel quē
κλημένον ἐπ' ὀνόματί σου, καὶ Ἰσραὴλ ὃν
primogenitū nominasti. miserere ciuitatis
πρωτογόνῳ ὠνόμασας. οἰκτείρησον πόλιν
sctificationis tue hierl̄m loci quie
ἁγιάσματός σου Ἱερουσαλὴμ τόπον καταπαύ
tis tue. Reple sion extollere oracula
σεώς σου. Πλῆσον Σιὼν ἆραι τὰ λόγιά
tua: ⁊ a gl̄ia tua ppl̄m tuū.
σου, καὶ ἀπὸ τῆς δόξης σου τὸν λαόν σου.
Da testimoniū in initio creaturis tuis:
Δὸς μαρτύριον τοῖς ἐν ἀρχῇ κτίσμασί σου,
⁊ suscita pphetas in nomine tuo.
καὶ ἔγειρον προφητείας ἐπ' ὀνόματί σου.
Da mercedē sustinētib⁹ te: ⁊ pro
Δὸς μισθὸν τοῖς ὑπομένουσί σε, καὶ οἱ προ
phete tui fidē habeat. Exaudi
φῆταί σου ἐμπιστευθήτωσαν. Εἰσάκουσον
dn̄e deprecationē seruoꝝ tuoꝝ fm
κύριε δεήσεως τῶν οἰκετῶν σου κατὰ τὴν
bn̄dictionē aarō de pplō tuo: ⁊
εὐλογίαν Ἀαρὼν περὶ τοῦ λαοῦ σου, καὶ
cognoscāt oēs q sup terrā: qm̄ tu dn̄s
γνώσονται πάντες οἱ ἐπὶ τῆς γῆς, ὅτι σὺ κ̄ε
seculoꝝ. Omnē escā comedet venter:
τῶν αἰώνων. Πᾶν βρῶμα φάγεται κοιλία,
est āt cib⁹ cibo melior. Guttur
ἔστι δὲ βρῶμα βρώματος κάλλιον. Φάρυγξ
gustat cibos venationis: sic cor pru=
γεύεται βρώματα θήρας, οὕτως καρδία συνε
dēs verba mēdacia. cor distortū dabit
τὴ λόγους ψευδεῖς. καρδία στρεβλὴ δώσει
tristitiā ⁊ homo multū expt⁹ retribuet. ei
λύπην καὶ ἄνθρωπος πολύπειρος ἀνταποδώσει αὐτῇ.

Omne masculũ suscipiet mulier: est
Πάντα ἄρρενα ἐπιδέξεται γυνή, ἔστι
cũ filia ꝙ filia melior. Spe
δὲ θυγάτηρ θυγατρὸς κρείσσων. Κάλ
cies mulieris exhilarat faciẽ: ⁊
λος γυναικὸς ἱλαρύνει πρόσωπον, καὶ
sup omnẽ cõcupiscẽtiã hoĩs sup
ὑπὲρ πᾶσαν ἐπιθυμίαν ἀνθρώπου ὑπε
inducit: si est in lingua mia
ράγει, εἰ ἔστιν ἐπὶ γλώσσης ἔλεος
⁊ mãsuetudo ⁊ sanitas. Nõ est
καὶ πραΰτης καὶ ἴασις. Οὐκ ἔστιν ὁ
vir illius fm filios hoĩm. Qui pos
ἀνὴρ αὐτῆς καθ᾽ υἱοὺς ἀνθρώπων. Ὁ κτώ
sidet mulierẽ inchoat possessionẽ: adiu
μενος γυναῖκα ἐνάρχεται κτήσεως, βοη
toriũ fm ipm ⁊ colũnã quietis.
θὸν κατ᾽ αὐτὸν καὶ στύλον ἀναπαύσεως.
vbi nõ est sepes diripietur posses
οὗ οὐκ ἔστι φραγμὸς διαρπαγήσεται κτῆ
sio: ⁊ vbi nõ est mulier igemiscet pere=
μα, καὶ οὗ οὐκ ἔστι γυνὴ στενάξει πλα
grinãs. Quis enĩ confidet expedito la
νώμενος. Τίς γὰρ πιστεύσει εὐζώνῳ λῃ
troni erranti de ciuitate in ciuitatẽ.
στῇ σφαλλομένῳ ἐκ πόλεως εἰς πόλιν.
sic hoĩ nõ habenti nidũ ⁊
οὕτως ἀνθρώπῳ μὴ ἔχοντι νοσσιὰν καὶ
hospitanti vbicũqȝ aduesperauerit.
καταλύοντι οὗ ἐὰν ὀψίσῃ. Ca.37.

Omnis amicus dicet: amicus sum et ego:
Πᾶς φίλος ἐρεῖ, ἐφιλίασα κἀγώ,
sed est amic⁹ nomine solũ amicus.
ἀλλ᾽ ἔστι φίλος ὀνόματι μόνον φίλος.
Nõne tristitia manet vsqȝ ad mortẽ: soda
Οὐχὶ λύπη ἔνεστιν ἕως θανάτου; ἑταῖ
lis ⁊ amic⁹ versus in inimicitiã.
ρος καὶ φίλος τρεπόμενος εἰς ἔχθραν.
o praua cogitatio: vnde inuoluta es
ὦ πονηρὸν ἐνθύμημα, πόθεν ἐνεκυλίσθης
cooperire aridã in dolositate.
καλύψαι τὴν ξηρὰν ἐν δολιότητι.
Sodalis amico cõiuuit in leticia:
Ἑταῖρος φίλῳ συνήδεται ἐν εὐφροσύνῃ,
⁊ in tp̃e tribulatiões erit cõtrarius.
καὶ ἐν καιρῷ θλίψεως ἔσται ἀπέναντι.
sodalis cũ amico simul laborat causa ve=
ἑταῖρος φίλῳ συμπονεῖ χάριν γασ
tris: ⁊ contra hostẽ accipiet
τρός, καὶ ἔναντι πολεμίου λήψεται
scutũ. Non obliuiscaris amici in
ἀσπίδα. Μὴ ἐπιλάθου φίλου ἐν τῇ
aĩa tua: ⁊ nõ memor sis illius
ψυχῇ σου, καὶ μὴ ἀμνημονήσῃς αὐτοῦ
in diuitijs tuis. Ne cõsilieris cũ
ἐν χρήμασί σου. Μὴ βουλεύου μετὰ
eo q̃ reuereã te: ⁊ a
τοῦ ὑποβλεπομένου σε, καὶ ἀπὸ τῶν
zelantib⁹ te abscõde consiliũ. Ois
ζηλούντων σε κρύψον βουλήν. Πᾶς
cõsiliarius aufert cõsiliũ: sed est
σύμβουλος ἐξαίρει βουλήν, ἀλλ᾽ ἔστι
q̃ consiliaẽ in seipm. a cõsi
συμβουλεύων εἰς ἑαυτόν. ἀπὸ συμ=
liario serua aĩam tuã: ⁊ sci=
βούλου φύλαξαι ψυχήν σου, καὶ γνῶ
to prius que eius necessitas. Et enĩ
θι πρότερον τίς αὐτοῦ χρεία. Καὶ γὰρ
ip̃e sibi cõsulit: ne forte ia=
αὐτὸς ἑαυτῷ βουλεύσεται, μήποτε βά
ciat in te sortẽ: ⁊ dicat tibi bona
λῃ ἐπὶ σοὶ κλῆρον, καὶ εἴπῃ σοι καλὴ

Omnẽ masculuȝ excipiet mulier: et est filia melior filie. Species mulieris exhilarat faciem viri sui: & super omnẽ cõcupiscentiam hominis superducet desideriũ. Si est lingua curatiõis: est & mitigationis & mĩe: nõ est vir illi⁹ scd̃m filios hoĩȝ. Qui possidet mulierẽ bonã ĩchoat possessionẽ: adiutoriũ secũdũ illũ est et colũna vt requies. Vbi nõ est sepes diripietur possessio: & vbi non est mulier ingemiscet egens. Cui credit qui nõ habet nidũ. Et deflectens vbicunqȝ obscurauerit quasi succinctus latro exiliẽs de ciuitate in ciuitatem.

Capitulum trigesimũ septimum.

Omnis amicus dicet et ego amiciciã copulaui: sed est amicus solo nomine amicus. Nonne tristicia inest vsqȝ ad mortem? Sodalis autẽ et amicus ad inimiciciam cõuertentur. O presumptio nequissima: vnde creata es cooperire aridam malicia & dolositate illius. Sodalis amico coniucundabitur in oblectationibus: & in tempore tribulationis aduersarius erit. Sodalis amico condolet causa ventris: & contra hostem accipiet scutum. Non obliuiscaris amici tui in animo tuo: & non immemor sis illi⁹ in operibus tuis. Noli cõsiliari cum socero tuo: et a zelantibus te abscõde cõsilium. Omnis consiliarius prodit cõsilium: sed est consiliarius in semetipso. A consiliario serua animã tuam. Prius scito que sit illius necessitas: & quid ip̃e in animo suo cogitabit. Ne forte mittat sudem in terram & dicat tibi: bona est via tua: & stet ecõtrario videre quid tibi eueniat. Cũ viro irreligioso tracta de sanctitate: & cum iniusto de iusticia: & cũ muliere de his que emulatur. Cũ timido de bello: cũ negociatore de traiectione. Cum emptore de venditione: cum viro liuido de gratiis agendis. Cũ impiis de pietate: cum inhonesto de honestate. Cũ operario agrario de omni opere: cum operario annuali de consumatione anni: cum seruo pigro de multa operatione. Non attendas his in oĩ consilio. Sed cum viro sancto assiduus esto: quencunqȝ cognoueris obseruantem timorem dei: cuius anima est secũdum animam tuã. Quicunqȝ titubauerit in tenebris: non condolebit tibi. Et cor boni consilii statue tecum. Non est enim tibi aliud pl⁹ illo. Anima viri sancti enunciat aliquando vera: ꝙ septem circunspectores sedentes in excelso ad speculandum. Et in his omnib⁹ deprecare altissimũ: vt dirigat in veritate viã tuam. Ante omnia opera verbũ verax precedat te: & ante omnem actum consilium stabile. Verbuȝ neqȝ immutabit cor: ex quo p̃tes quattuor oriuntur bonum & malum: vita: & mors: & dũtaxat illorum est assidua lingua. Vir peritus multos erudiuit: & anime sue suauis est. Qui sophistice loquitur odibilis est: in omni re defraudabitur. Nõ est enĩ illi data a dño gratia: omni enĩ sapiẽtia defraudatus est. Est sapiens aĩe sue sapiẽs: & fruct⁹ sensus illius laudabilis.

via tua: ⁊ stabit e contrario ad vidẽdũ D
ἡ ὁδός σου, καὶ στήσεται ἐξεναντίας ἰδεῖν τὸ
q̃d euẽturũ est tibi. Ne consilieris
συμβησόμενόν σοι. Μὴ συμβουλεύου
cum eo q̃ reuerentur te: ⁊ a
μετὰ τοῦ ὑποβλεπομένου σε, καὶ ἀπὸ
zelantibus te abscõde cõsiliũ. Cum
τῶν ζηλούντων σε κρύψον βουλήν. Μετὰ
muliere de pellice eius: ⁊ cum
γυναικὸς περὶ ἀντιζήλου αὐτῆς, καὶ μετὰ
timido de bello. cum mercatore de
δειλοῦ περὶ πολέμου. μετὰ ἐμπόρου περὶ
cõmutatione ⁊ cum emente de
μεταβολίας καὶ μετὰ ἀγοράζοντος περὶ
venditiõe. Cum inuido de gra
πράσεως. Μετὰ βασκάνου περὶ εὐ
titudine: ⁊ cum imisericordi de
χαριστίας, καὶ μετὰ ἀνελεήμονος περὶ A
bñficentia. cum pigro de om=
χρηστοηθείας. μετὰ ὀκνηροῦ περὶ παν=
ni opere: ⁊ cum mercenario ãnuali
τὸς ἔργου, καὶ μετὰ μισθίου ἐπετείου
de ɔsumatiõe. Seruo pigro de
περὶ συντελείας. Οἰκέτῃ ἀργῷ περὶ
multa opatione. Ne attendas sup his
πολλῆς ἐργασίας. Μὴ ἔπεχε ἐπὶ τούτοις ẽ.6.b.
de omni consultatione: sed cum
περὶ πάσης συμβουλίας, ἀλλ᾽ ἢ μετὰ
viro pio assiduus esto. Quẽ co
ἀνδρὸς εὐσεβοῦς ἐνδελέχιζε. Ὃν ἂν
gnoueris conseruantẽ mãdata dñi:
ἐπιγνῷς συντηροῦντα ἐντολὰς κυρίου,
q̃ in aĩa sua fm aĩ
ὃς ἐν τῇ ψυχῇ αὐτοῦ κατὰ τὴν ψυ= B
mã tuã: ⁊ si offenderis: condole=
χήν σου, καὶ ἐὰν πταίσῃς, συναλγή=
bit tibi. Et consiliũ cordis statue=
σει σοι. Καὶ βουλὴν καρδίας στῆσον,
nõ .n. est tibi fidelior eo. aĩa
οὐ γάρ ἐστί σοι πιστότερος αὐτῆς. ψυχὴ
.n. viri nunciare aliqñ ɔsue
γὰρ ἀνδρὸς ἀπαγγέλλειν ἐνίοτε εἴωθεν
uit: magis ꝙ septẽ speculatores sedẽtes in excel=
ἢ ἑπτὰ σκοποὶ καθήμενοι ἐπὶ μετε
so speculã. Et in oĩbus his
ώρου ἐπὶ σκοπῆς. Καὶ ἐπὶ πᾶσι τούτοις
dep̃care altissimũ: ut dirigat veritas
δεήθητι τοῦ ὑψίστου, ἵνα εὐθύνῃ ἐν ἀληθείᾳ τὴν
viã tuã. Iniciũ omnis operis: verbũ: ⁊
ὁδόν σου. ἀρχὴ παντὸς ἔργου, λόγος, καὶ
ante omnẽ actũ cõsiliuȝ. Vestigiũ muta=
πρὸ πάσης πράξεως βουλή. Ἴχνος ἀλλοιώ=
tionis gaudij vultus. Quattuor p̃tes oriũ C
σεως χαρᾶς πρόσωπον. Τέσσαρα μέρη ἀνα
tur: bonũ: malũ: vita: mors: ⁊
τέλλει, ἀγαθόν, κακόν, ζωή, θάνατος, καὶ ἡ
dñatrix illoȝ assidue lingua est.
κυριεύουσα αὐτῶν ἐνδελεχῶς γλῶσσά ἐστιν.
Est vir astutus multoȝ eruditor:
Ἔστιν ἀνὴρ πανοῦργος πολλῶν παιδευτής,
⁊ p̃pe aĩe inutilis est. est sophi
καὶ τῇ ἰδίᾳ ψυχῇ ἄχρηστός ἐστιν. ἔστιν ὁ σοφι
sticans in smonib⁹ odibilis: hic omni sa=
ζόμενος ἐν λόγοις μισητός, οὗτος πάσης σο
pia defraudabiẽ. Nõ .n. data ẽ illi a
φίας καθυστερήσει. Οὐ γὰρ ἐδόθη αὐτῷ παρὰ
dño gra: qm̃ omni sapia priuatus ẽ. est
κυρίου χάρις, ὅτι πάσης σοφίας ἐστερήθη. ἔστι
sapiẽs p̃prie aĩe: ⁊ fructus
σοφὸς τῇ ἰδίᾳ ψυχῇ, καὶ οἱ καρποὶ τῆς
intellectus eius in ore laudabiles.
συνέσεως αὐτοῦ ἐπὶ στόματος πιστοί.

D Vir sapiẽs suam plebẽ erudit:
Ἀνὴρ σοφὸς τὸν ἑαυτοῦ λαὸν παιδεύσει,
τ fructus intellect⁹ illius fi=
καὶ οἱ καρποὶ τῆς συνέσεως αὐτοῦ πι=
deles. Vir sapiẽs implebit bñdictiõi=
στοί. Ἀνὴρ σοφὸς πλησθήσεται εὐλογίας,
τ beatũ dicent eum oẽs vidẽ=
καὶ μακαριοῦσιν αὐτὸν πάντες οἱ ὁρῶν=
1.cor. tes. Vita viri in nũero dierũ: τ
6.c.et τες. Ζωὴ ἀνδρὸς ἐν ἀριθμῷ ἡμερῶν, καὶ
10.f. dies israel innũerabiles. sapiẽs in
αἱ ἡμέραι τοῦ Ἰσραὴλ ἀναρίθμητοι. σοφὸς ἐν τῷ
pplo suo hereditabit gl̃iam: τ no=
λαῷ αὐτοῦ κληρονομήσει δόξαν, καὶ τὸ ὄνο=
mẽ illius erit in sẽlm. Fili
μα αὐτοῦ ἔσται εἰς τὸν αἰῶνα. Τέκνον
in vita tua tenta aĩam tuã:
ἐν ζωῇ σου πείρασον τὴν ψυχήν σου,
A τ vide qd malum illi: τ non des
καὶ ἴδε τί πονηρὸν αὐτῇ, καὶ μὴ δῷς
ei. Nõ eni oĩa oĩbus confe=
αὐτῇ. Οὐ γὰρ τὰ πάντα πᾶσι συμ=
runt: τ nõ omnis aĩa in omni
φέρει, καὶ οὐ πᾶσα ψυχὴ ἐν παντὶ
cõplacet. nõ sis insatiabil' in oĩbus deli=
εὐδοκιμεῖ. μὴ ἀπληστεύου ἐν πάσῃ τρυ=
tijs: τ ne effundaris sup epulas.
Exo.15 φῇ, καὶ μὴ ἐκχυθῇς ἐπὶ ἐδεσμάτων.
b. In multis .n. escis erit īfir=
Ἐν πολλοῖς γὰρ βρώμασιν ἔσται νό=
mitas τ īsatiabilitas appropīq̃bit vsq; ad cho=
σος καὶ ἡ ἀπληστία ἐγγιεῖ ἕως χολέ=
lerã. ppt īsatiabilitatẽ multi obie=
ρας. διὰ ἀπληστίαν πολλοὶ ἐτελεύτη=
runt: at attendens adijciet vitã.
σαν, ὁ δὲ προσέχων προσθήσει ζωήν. C.38
Honora medicũ ad necessitates ho
Τίμα ἰατρὸν πρὸς τὰς χρείας τι=
noris⁹ eius. τ .n. illum creauit do=
μαῖς αὐτοῦ. καὶ γὰρ αὐτὸν ἔκτισεν ὁ κύ=
min⁹. ab .n. altissimo est medela: τ
ριος. παρὰ γὰρ ὑψίστου ἐστὶν ἴασις, καὶ
a rege accipiet gl̃iam.
B παρὰ βασιλέως λήψεται δόξαν.
Scientia medici exaltabit caput il=
Ἐπιστήμη ἰατροῦ ἀνυψώσει κεφαλὴν αὐ=
lius: τ coram magnatib⁹ in admiratione
τοῦ, καὶ ἔναντι μεγιστάνων θαυμασθήσε=
ã.12.b erit. Dñs creauit de tra medicinalia: τ
ται. Κύριος ἔκτισεν ἐκ γῆς φάρμακα, καὶ
vir prudẽs nõ grauabitur illis.
ἀνὴρ φρόνιμος οὐ προσοχθίσει αὐτοῖς.
Nõne a ligno īdulcata est aqua: ad
Οὐκ ἀπὸ ξύλου ἐγλυκάνθη ὕδωρ, εἰς
cognoscendũ virtutẽ eius ab ho=
τὸ γνωσθῆναι τὴν ἰσχὺν αὐτοῦ ἀπὸ ἀν=
mine? Et ipse dedit hoĩbus
θρώπου; Καὶ αὐτὸς ἔδωκεν ἀνθρώποις
scientiam vt glĩficetur in mirabi=
ἐπιστήμην ἐνδοξάζεσθαι ἐν τοῖς θαυμα=
libus suis. In illis curauit τ abstulit
σίοις αὐτοῦ. Ἐν αὐτοῖς ἐθεράπευσε καὶ ἦρε
dolorẽ eius. Vnguẽtari⁹ in his faci=
τὸν πόνον αὐτοῦ. Μυρεψὸς ἐν τούτοις ποιή=
et mixtionẽ: τ non cõsumabũt ope=
σει μῖγμα, καὶ οὐ μὴ συντελεσθῇ τὰ ἔρ=
C ra eius: τ pax ab illo est sup
γα αὐτοῦ, καὶ εἰρήνη παρ' αὐτοῦ ἐστιν ἐπὶ
faciem tre. Fili in infirmita=
προσώπου τῆς γῆς. Τέκνον ἐν ἀρρωστήμα=
te tua ne despicias: sed ora dñm:
τί σου μὴ παράβλεπε, ἀλλ' εὖξαι κυρίῳ,

Vir sapiens plebes suam erudit: & fru
ctus sensus illi⁹ fideles sunt. Vir sapiẽs
implebitur benedictionibus: & viden
tes illus laudabunt. Vita viri in nume
ro dierũ: dies autem israel innumera=
biles sunt. Sapiens in populo heredi=
tabit honorẽ: & nomẽ illius erit viuẽs
in eternũ. Fili in vita tua tenta animã
tuam: et si fuerit nequã non des illi po
testatẽ. Non enim omnia oĩbus expe=
diũt: & nõ omni anime omne genus
placet. Noli auidus esse in omni epula
tione: et nõ te effundas super omnes
escam. In multis enim escis erit infir=
mitas: & auiditas appropinquabit vs=
q; ad cholerã. Propter crapulam mul
ti obierunt: qui autẽ abstinens est adijciet vitam. Ca.38.

Honora medicum propter neces=
sitatẽ: etenis illũ creauit altissim⁹.
A deo est enim omnis medela: et a re=
ge accipiet donationẽ. Disciplina me
dici exaltabit caput illius: & in cõspe=
ctu magnatorus collaudabitur. Altis
simus creauit de terra medicinã: & vir
prudens non abhorrebit illã. Nõne a
ligno indulcata est aq̃ amara? Ad agni
tionem hominũ virtus illorũ. Et dedit
hominibus scientiã altissimus: hono
rari in mirabilibus suis. In his curans
mitigabit dolorẽ: et vnguentarius fa=
ciet pigmẽta suauitatis & vnctiões cõ
ficiet sanitatis: & non consumabũtur
opera eius. Pax enim dei sup faciẽ ter=
re. Fili in tua infirmitate nõ despicias
teipm: sed ora dñm & ipse curabit te.
Auerte a delicto & dirige manus: & ab
omni delicto munda cor tuũ. Da sua=
uitatẽ & memoriam similaginis: & im
pingua oblationẽ & da locus medico.
Etenim illus dominus creauit & non
discedat a te: quia opera eius sunt ne=
cessaria. Est enim tempus quando in
manib⁹ illorũ incurras: ipi vero dñm
deprecabuntur vt dirigat requiẽ eorũ
in sanitatem propter conuersationes
illorum. Qui delinquit in conspectu
eius qui fecit eũ: incidet in manus me
dici. Fili in mortuum produc lachry=
mas: & quasi dira passus incipe plora
re: et secundũ iudiciũ contege corpus
illius: & non despicias sepulturã illius.
Propter delaturã autem amare fer lu=
ctum illius vno die: & consolare prop
ter tristiciã: & fac luctũ secundũ meri=
tum eius vno die vel duob⁹ ppter de=
tractionem. A tristicia enim festinat
mors & cooperuit virtutes: & tristicia
cordis flectit ceruices. In abductione
permanet tristicia: & substãtia inopis
secundũ cor eius. Nõ dederis in tristi=
cia cor tuũ: sed repelle eã a te: & memẽ
to nouissimorum. Noli obliuisci: neq;
enim est cõuersio: et huic nihil prode
ris: & teips pessimabis. Memor esto iu
dicij mei: sic enim erit & tuũ. Mihi he
ri & tibi hodie. In requie mortui reqe
scere fac memoriã ei⁹: & cõsolare illũ
in exitu spirit⁹ sui. Sapiẽtias scribe in
tẽpore vacuitatis: & q minoratur actu
sapiam pcipiet quia sapia replebitur.

τ ipse sanabit te. Auerte ab erro
καὶ αὐτὸς ἰάσεταί σε. Ἀπόστησον πλημ=
re τ dirige manũ: τ ab om=
μελίας καὶ εὔθυνον χεῖρα, καὶ ἀπὸ πα=
ni peccato munda cor.
σης ἁμαρτίας καθάρισον καρδίαν.
Da suauẽ odorẽ τ memoriã similagi
Δὸς εὐωδίαν καὶ μνημόσυνον σεμιδά=
nis: τ impingua oblationẽ: q̃si nõ
λεως, καὶ λίπανον προσφοράν, ὡς μὴ
existens. Et medico da locũ: τ
ὑπάρχων. Καὶ ἰατρῷ δὸς τόπον, καὶ
eñ illũ dñs creauit: τ nõ disce=
γὰρ αὐτὸν ὁ κύριος ἔκτισε, καὶ μὴ ἀποστή=
dat a te: τ eñ illius necessitas. Est
τω σου, καὶ γὰρ αὐτοῦ χρεία. Ἔστιν
qñ tps: τ in manib⁹ eoꝝ suauis
ὅτε καιρός, καὶ ἐν χερσὶν αὐτῶν εὐω=
odor: τ eñ ipi dñm deprecabunt:
δία, καὶ γὰρ αὐτοὶ κυρίου δεηθήσονται,
vt det illis requiẽ τ sani
ἵνα εὐοδώσῃ αὐτοῖς ἀνάπαυσιν καὶ ἴα=
tatẽ gr̃a cõuersationis. q peccat
σιν χάριν ἐμβιώσεως. ὁ ἁμαρτάνων
in cõspectu eius q fecit eũ: inci
ἐναντίον τοῦ ποιήσαντος αὐτόν, ἐμπέ=
dat in manus medici. Fili sup mor
σοι εἰς χεῖρας ἰατροῦ. Τέκνον ἐπὶ νε=
tuũ produc lachrymas: τ q̃si dira
κρῷ κατάγαγε δάκρυα, καὶ ὡς δεινὰ
passus incipe luctus. Sm aũt
πάσχων ἔναρξαι θρήνου. κατὰ δὲ τὴν
iudiciũ illius: cõtege corpus illi⁹:
κρίσιν αὐτοῦ, περίστειλον τὸ σῶμα αὐτοῦ,
τ nõ despicias sepulturã illius. Acer
καὶ μὴ ὑπερίδῃς τὴν ταφὴν αὐτοῦ. Πι=
bũ fac fletũ: τ accẽde planctũ:
κρανον κλαυθμόν, καὶ θέρμανον κοπετόν,
τ fac luctũ sm dignitatẽ
καὶ ποίησον τὸ πένθος κατὰ τὴν ἀξίαν
eius. Diẽ vnũ τ duo gr̃a de
αὐτοῦ. Ἡμέραν μίαν καὶ δύο χάριν δια=
tractionis: τ cõsolare te tristitie causa.
βολῆς, καὶ παρακλήθητι λύπης ἕνεκα.
a tristitia eñ procedit mors: τ tri=
ἀπὸ λύπης γὰρ ἐκβαίνει θάνατος, καὶ λύ=
stitia cordis flectet vires. In īductio
πη καρδίας κάμψει ἰσχύν. Ἐν ἐπα=
ne pmanet τ tristicia: τ vita pau=
γωγῇ παραμένει καὶ λύπη, καὶ βίος πτω=
peris maledictio cordis. ne des in tristiciã
χοῦ κατάρα καρδίας. μὴ δῷς εἰς λύπην
cor tuũ: repelle eã me=
τὴν καρδίαν σου, ἀπόστησον αὐτὴν μνη=
mor nouissimoꝝ: ne obliuiscaris: nõ eñ ẽ
σθεὶς τὰ ἔσχατα, μὴ ἐπιλάθῃ, οὐ γάρ ἐστιν
reditus: τ huic nõ pderis: τ tibi
ἐπάνοδος, καὶ τοῦτον οὐκ ὠφελήσεις, καὶ σε=
ipi malefacies. memẽto iudicij mei:
αυτὸν κακώσεις. Μνήσθητι τὸ κρίμα μου,
qñ sic τ tuũ. mihi heri: τ tibi ho
ὅτι οὕτως καὶ τὸ σόν. ἐμοὶ χθές, καὶ σοὶ σή=
die. in requie mortui requiescere fac
μερον. ἐν ἀναπαύσει νεκροῦ κατάπαυσον
memoriã eius: τ cõsolare te in
τὸ μνημόσυνον αὐτοῦ, καὶ παρακλήθητι ἐπ'
illo in exitu spũs sui. sapia
αὐτῷ ἐν ἐξόδῳ πνεύματος αὐτοῦ. σοφία
scribe in opportunitate ocij: τ dimi=
γραμματέως ἐν εὐκαιρίᾳ σχολῆς, καὶ ὁ ἐλασ=
nutus opere suo nõ erit sapiens.
σούμενος πράξει αὐτοῦ οὐ σοφισθήσεται.

In q̄ erit sapiens q̄ tenet aratrum: q̄
Τί σοφισθήσεται ὁ κρατῶν ἀρότρου, καὶ
gl̄iatur in fuste stimuli. boues agi=
χαυχώμενος ἐν δόρατι κέντρου. βόας ἐλαύ
tās ⁊ nutritus in op̄ib⁹ eorū.
νων καὶ ἀναστρεφόμενος ἐν ἔργοις αὐτῶν.
⁊ narratio eius in filijs taurorū.
καὶ ἡ διήγησις αὐτοῦ ἐν υἱοῖς ταύρων.
Cor suum dabit ad v̄sandos sul
Καρδίαν αὐτοῦ δώσει ἐκδοῦναι αὔ
cos: ⁊ vigilia eius in palu=
λακας, καὶ ἡ ἀγρυπνία αὐτοῦ εἰς χορ
la semilia vaccarum. Sic ois fa=
τάσματα δαμάλεων. Οὕτως πᾶς τέ
ber ⁊ architectus: qui nocte tāq̄
κτων καὶ ἀρχιτέκτων, ὅστις νύκτωρ ὡς
diem trāsigit. Qui sculpunt sculptu=
ἡμέραν διάγει. Οἱ γλύφοντες γλύμμα
ras signaculorū: ⁊ instātia eius immu
τα σφραγίδων, καὶ ἡ ἐπιμονὴ αὐτοῦ ἀλλοι
tare varietatē. Cor suū dabit
ῶσαι ποικιλίαν. Καρδίαν αὐτοῦ δώσει
ad assimilandā picturā: ⁊ vigi=
εἰς τὸ ὁμοιῶσαι ζωγραφίαν, καὶ ἡ ἀγρυπ
lia eius perficere opus. Sic
νία αὐτοῦ συντελέσαι ἔργον. Οὕτως
faber ferrari⁹ sedens iuxta incudem: ⁊
χαλκεὺς καθήμενος ἐγγὺς ἄκμονος, καὶ
considerans in op̄e ferri. Vapor
καταμανθάνων ἐν ἔργῳ σιδήρου. Ἀτμὶς
ignis liq̄faciet carnes eius: ⁊ in calore
πυρὸς τήξει σάρκας αὐτοῦ, καὶ ἐν θέρμῃ
fornacis pugnabit. Vox mallei
καμίνου διαμαχήσεται. Φωνὴ σφύρας
⁊ incudis inouabit aurē eius: ⁊ cō=
καὶ ἄκμονος καινιεῖ τὸ οὖς αὐτοῦ, καὶ κατέ
tra silitudinē vasis oculi eius
ναντι ὁμοιώματος σκεύους οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτοῦ.
Cor suū dabit in ɔsummatiōe₃ op̄e
Καρδίαν αὐτοῦ δώσει εἰς συντέλειαν ἔρ
rum: ⁊ vigilia eius ornare in
γων, καὶ ἡ ἀγρυπνία αὐτοῦ κοσμῆσαι ἐπὶ
p̄fectione. Sic figulus sedens
συντελείας. Οὕτως κεραμεὺς καθήμενος
in op̄e suo: ⁊ conuertens in pedib⁹ su
ἐν ἔργῳ αὐτοῦ, καὶ συστρέφων ἐν ποσὶν αὐ
is rotā. Qui i sollicitudīe posit⁹ ē semper
τοῦ τροχόν. Ὃς ἐν μερίμνῃ κεῖται διαπαντὸς
in opus suū: ⁊ numerata omnis
ἐπὶ τὸ ἔργον αὐτοῦ, καὶ ἐναρίθμιος πᾶσα ἡ
op̄atio eius. In brachio suo figurabit
ἐργασία αὐτοῦ. Ἐν βραχίονι αὐτοῦ τυπώσει
lutū: ⁊ an̄ pedes flectet vires suas.
πηλόν, καὶ πρὸ ποδῶν κάμψει ἰσχὺν αὐτοῦ.
cor dabit ad cōsummādu₃
καρδίαν ἐπιδώσει εἰς τὸ συντελέσαι
linitionē: ⁊ vigilia ei⁹: mū=
τὸ χρῖσμα, καὶ ἡ ἀγρυπνία αὐτοῦ, κα
dare fornacem. Omnes hi in ma=
θαρίσαι κάμινον. Πάντες οὗτοι εἰς χεῖ
nus suas confiderūt: ⁊ vnusq̄sq̄ i
ρας ἑαυτῶν ἐπίστευσαν, καὶ ἕκαστος ἐν τῷ
op̄e suo sapiens est. Sine eis nō
ἔργῳ αὐτοῦ σοφίζεται. Ἄνευ αὐτῶν οὐκ
habitabiť ciuitas: ⁊ nō inhabitabunt
οἰκισθήσεται πόλις, καὶ οὐ παροικήσουσιν
neq̄ deambulabunt. In ɔsilio p̄pl̄i
οὐ δὲ περιπατήσουσιν. Ἐν βουλῇ λαοῦ
nō requirenť: ⁊ in ɔgregatiōe nō trā
οὐ ζητηθήσονται, καὶ ἐν ἐκκλησίᾳ οὐχ ὑπ
silient. sup̄ sedem iudicum nō se=
εραλοῦνται. ἐπὶ δίφρον δικαστῶν οὐ κα

Qui tenet aratrum et qui gloriatur in iaculo: stimulo boues agitat: & conuersatur in operibus eorum: & narratio ei⁹ in filiis taurorum. Cor suum dabit ad versandos sulcos & vigilia eius in sagina vaccarum. Sic omnis faber & architectus qui noctē tanq̄ diem transigit: q sculpit signacula sculptilia: & assiduitas eius variat picturam. Cor suū dabit in similitudinē picture: & vigilia sua p̄ficit opus. Sic faber ferrarius sedēs iuxta incudē & cōsiderans opus ferri. Vapor ignis vret carnes eius: & in calore fornacis concertatur. Vox mallei innouat aurem eius: & contra similitudinem vasis oculus ei⁹. Cor suū dabit in consumationem operu₃: & vigilia sua ornabit imperfectionem. Sic figulus sedēs ad op⁹ suum: conuertens pedibus suis rotā: q in sollicitudine positus est semper propter opus suu₃: & innumera est omnis operatio ei⁹. In brachio suo formabit lutū: & ante pedes suos curuabit virtutem suam. Cor suum dabit vt cōsumet linitionem: & vigilia sua mundabit fornacem. Omnes hi in manibus suis sperauerūt: & vnusquisq̄ in arte sua sapiēs est. Sine his omnibus non edificatur ciuitas. Et non inhabitabunt nec inābulabunt: et in ecclesiam non transilient. Super sellam iudicis non sedebūt: & testamentum iudicii non intelligēt: neq̄ palam facient iudicium & disciplinam: & in parabolis nō inuenietur: sed creaturam eui confirmabunt & deprecatio illorum in operationem artis: accōmodantes animas suas: & conquirentes in lege altissimi.

Capitulum trigesimū nonum.

Sapientiam omnium antiquorum exquiret sapiēs: & in prophetis vacabit. Narrationem virorum nominatorū conseruabit: & in versutias parabolarū simul introibit. Occulta puerbiorum exquiret: & in absconditus parabolarum couersabitur. In medio magnatorum ministrabit: & in conspectu p̄sidis apparebit. In terrā alienigenarū gētium pertransiet. Bona enim & malam omnib⁹ tentabit. Cor suu₃ tradet ad vigilandū diluculo ad dn̄m q fecit illum: et in conspectu altissimi deprecabitur. Aperiet os suum in oratione: & pro delictis suis deprecabitur. Si enim dominus magnus voluerit: spiritu intelligentie replebit illum: & ipse tanq̄ imbres emittet eloquia sapientie sue: & in oratione confitebitur domino. Et ipse diriget consiliu₃ eius & disciplinam: et in absconditis suis consiliabitur. Ipse palam faciet disciplinam doctrine sue: & in lege testamenti domini gloriabitur. Collaudabunt multi sapiētiam eius: & vsque in seculum non delebitur. Non recedet memoria eius: & nomē eius requiretur a generatione in generationem. Sapientiam eius enarrabunt gentes et laudem eius enunciabit ecclesia. Si permanserit nome₃ ei⁹ derelinquet plus q̄ mille: & si requieuerit proderit illi. ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞

debunt: ⁊ testamētū iudicij nō intelli=
θιοῦνται, καὶ διαθήκην κρίματος οὐ διανοη
gent. Neque manifestabūt disciplinā
θήσονται. Οὐ δὲ μὴ ἐκφάνωσι παιδείαν
⁊ iudiciū: ⁊ in parabolis non inue
καὶ κρίμα, καὶ ἐν παραβολαῖς οὐχ εὑρε
nientur: sed possessionē seculi firmabūt: ⁊
θήσονται, ἀλλὰ κτίσμα αἰῶνος στηριοῦσι, καὶ
dep̄catio illorū in op̄atione artis. P̄ret
ἡ δέησις αὐτῶν ἐν ἐργασίᾳ τέχνης. Πλὴν
dantē aīam suā: ⁊ cogi
τοῦ ἐπιδιδόντος τὴν ψυχὴν αὐτοῦ, καὶ διανο
tantē in lege altissimi.
ουμένου ἐν νόμῳ ὑψίστου. Ca.39.

Sapientiā oīm antiquorū exqui=
Σοφίαν πάντων ἀρχαίων ἐκζητή
ret: ⁊ in prophetijs vacabit.
σει, καὶ ἐν προφητείαις ἀσχοληθήσεται.
Narrationē virorū nominatorū cōseruabit:
Διήγησιν ἀνδρῶν ὀνομαστῶν συντηρήσει, D
⁊ in versutijs parabolarū simul introi
καὶ ἐν στροφαῖς παραβολῶν συνεισελεύ
bit. Occulta p̄uerbiorū exquiret:
σεται. Ἀπόκρυφα παροιμιῶν ἐκζητήσει,
⁊ in enigmatis p̄abolarū conuersa=
καὶ ἐν αἰνίγμασι παραβολῶν ἀναστραφή
biť. In medio magnatū ministra
σεται. Ἀνὰ μέσον μεγιστάνων ὑπηρετή
bit: ⁊ corā ducibus cōspicieť. in terra
σει, καὶ ἔναντι ἡγουμένων ὀφθήσεται. ἐν γῇ
alienarū gentiū pertrāsibit: bona eni
ἀλλοτρίων ἐθνῶν διελεύσεται, ἀγαθὰ γὰρ
⁊ mala in hoībus tentauit.
καὶ κακὰ ἐν ἀνθρώποις ἐπείρασε. Τὴν
Cor suū tradet ad dn̄m: vt vigi
καρδίαν αὐτοῦ ἐπιδώσει πρὸς κύριον, ὀρθρί
let diluculo ad eū qui fecit illū: ⁊ in cōspectu
σαι πρὸς τὸν ποιήσαντα αὐτόν, καὶ ἔναντι
altissimi dep̄cabiť: ⁊ aperiet os su=
ὑψίστου δεηθήσεται, καὶ ἀνοίξει τὸ στόμα αὐ
um in oīone: ⁊ p̄o petis
τοῦ ἐν προσευχῇ, καὶ περὶ τῶν ἁμαρτιῶν A
suis dep̄cabiť. Si dn̄s magn⁹ vo
αὐτοῦ δεηθήσεται. Ἐὰν ὁ κύριος ὁ μέγας θε
luerit: spiritu intellect⁹ replebiť.
λῃ, πνεύματι συνέσεως ἐμπλησθήσεται.
Ipse distillabit verba sapiē sue:
Αὐτὸς ἀνομβρίσει ῥήματα σοφίας αὐτοῦ,
⁊ in oīone confitebiť dn̄o:
καὶ ἐν προσευχῇ ἐξομολογήσεται τῷ κυρίῳ,
ip̄e dirigit cōsiliū eius ⁊ scien
αὐτὸς κατευθυνεῖ βουλὴν αὐτοῦ καὶ ἐπιστή
tiā: ⁊ in absconditis suis cogita
μην, καὶ ἐν τοῖς ἀποκρύφοις αὐτοῦ διανοηθή
bit. Ipse manifestabit disciplinā doctri
σεται. Αὐτὸς ἐκφανεῖ παιδείαν διδασκα
ne sue: ⁊ in lege testamēti dn̄i gloria=
λίας αὐτοῦ, καὶ ἐν νόμῳ διαθήκης κυρίου καυχή
biť. laudabūt intellectū eius multi:
σεται. αἰνέσουσι τὴν σύνεσιν αὐτοῦ πολλοί,
⁊ vsq̄ in seculū nō delebiť.
καὶ ἕως τοῦ αἰῶνος οὐκ ἐξαλειφθήσεται. B
Recedet memoria ei⁹: ⁊ no
Ἀποστήσεται τὸ μνημόσυνον αὐτοῦ, καὶ τὸ ὄνο
men eius viuet in ḡnationes ḡnationū. Sa
μα αὐτοῦ ζήσεται εἰς γενεὰς γενεῶν. Τὴν σο
pientiā eius enarrabūt gētes: ⁊ lau
φίαν αὐτοῦ διηγήσεται ἔθνη, καὶ τὸν ἔπαι Infra. 44.c.
dem eius enunciabit ecclesia. Si p̄man
νον αὐτοῦ ἐξαγγελεῖ ἐκκλησία. Ἐὰν ἐμμεί
serit nomē relinquet plus q̄ mille: ⁊ si req̄e
νῃ ὄνομα καταλείψει ἢ χίλιοι, καὶ ἐὰν ἀνα

uerit inducit illi. adhuc cogitans
παύσηται ἐμποιεῖ αὐτῷ. ἔτι διανοηθεὶς
enarrabo: qm̃ sicut luna semiplena: reple
ἐκδιηγήσομαι, ὅτι ὡς διχομηνία ἐπληρώ-
t⁹ sum. exaudite me sancti: ⁊ germinate
θην. Εἰσακούσατέ μου ὅσιοι, καὶ βλαστήσα-
quasi rosa plãtata sup̃ fluxũ hũi
τε ὡς ῥόδον φυόμενον ἐπὶ ῥεύματος ὑγ-
dum. Et producite florẽ q̃si liliũ: mit-
ροῦ. Καὶ ἀνθήσατε ἄνθος ὡς κρίνον, διά-
C tite odorẽ ⁊ laudate canticũ. Bene
Gen.1. δοτε ὀσμὴν καὶ αἰνέσατε ᾆσμα. Εὐλο-
d. dicite dñm in oĩbus operi
Marci γήσατε τὸν κύριον ἐπὶ πᾶσι τοῖς ἔρ-
7.d. bus eius: in cãticis labioꝶ ⁊ in ci-
γοις αὐτοῦ, ἐν ᾠδαῖς χειλέων καὶ ἐν κιν-
tharis. Et sic dicetis in cõfessio
ύραις. Καὶ οὕτως ἐρεῖτε ἐν ἐξομολογή-
ne: opa dñi oĩa bona val
σει, τὰ ἔργα κυρίου πάντα καλὰ σφό-
de. Et omne p̃ceptũ in tp̃e suo
δρα. Καὶ πᾶν πρόσταγμα ἐν καιρῷ αὐτοῦ
erit. nõ est dicere qd̃ hoc est:
ἔσται. οὐκ ἔστιν εἰπεῖν τί τοῦτό ἐστι,
Gen.7 oĩa enĩ hec in tp̃e suo querẽ
d. πάντα γὰρ ταῦτα ἐν καιρῷ αὐτῶν ζητη-
Exo. tur. in verbo eius stetit:q̃si cumu
14.c. θήσεται. ἐν λόγῳ αὐτοῦ ἔστη ὡς θημω-
lus aqua: ⁊ in s̃mone oris illi⁹
νιὰ ὕδωρ, καὶ ἐν ῥήματι στόματος αὐτοῦ
D receptacula aquaꝶ. in precepto
3.19.d. ἀποδοχεῖα ὑδάτων. ἐν προστάγματι
eius oĩs cõplacentia: ⁊ nõ est
αὐτοῦ πᾶσα ἡ εὐδοκία, καὶ οὐκ ἔστιν
q̃ minuat salutationẽ eius. Ope
ὃς ἐλαττώσει τὸ σωτήριον αὐτοῦ. Ἔρ-
ra oĩs carnis corã illo: ⁊
γα πάσης σαρκὸς ἐνώπιον αὐτοῦ, καὶ
nõ est abscõdi ab oculis
οὐκ ἔστι κρυβῆναι ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν
eius. A seculo in seculũ
Infra. αὐτοῦ. Ἀπὸ τοῦ αἰῶνος εἰς τὸν αἰῶνα
40.b. respexit: ⁊ nihil est mirabile in cõ
ἐπέβλεψε, καὶ οὐδέν ἐστι θαυμάσιον ἐναν-
spectu eius. nõ est dicere: qd̃ hoc est:
τίον αὐτοῦ. οὐκ ἔστιν εἰπεῖν, τί τοῦτό ἐστι,
oĩa enĩ ad visum coꝶ creata sunt.
πάντα γὰρ εἰς χρείαν αὐτῶν ἔκτισται.
Benedictio eius q̃si fluui⁹ coope
3.eo. Ἡ εὐλογία αὐτοῦ ὡς ποταμὸς ἐπεκά-
ruit: ⁊ sicut diluuiũ aridã inebriauit.
λυψε, καὶ ὡς κατακλυσμὸς ξηρὰν ἐμέθυσεν.
sic irã ei⁹ gentes hereditabunt: sicut
οὕτως ὀργὴν αὐτοῦ ἔθνη κληρονομήσει, ὡς
cõuertit aquas in salsuginẽ. Vie
μετέστρεψεν ὕδατα εἰς ἅλμην. Αἱ ὁδοὶ
eius recte sanctis: sic
αὐτοῦ εὐθεῖαι τοῖς ὁσίοις, οὕτως τοῖς
iniquis offensiones. Bona bo-
ἀνόμοις προσκόμματα. Ἀγαθὰ τοῖς ἀγα-
A nis creata sunt ab initio. sic peccato
θοῖς ἔκτισται ἀπ᾽ ἀρχῆς. οὕτως τοῖς ἁμαρ-
ribus mala. Initiũ oĩs necessitatis
τωλοῖς κακά. Ἀρχὴ πάσης χρείας
ad vitã hoĩs: aqua ⁊ ignis ⁊
εἰς ζωὴν ἀνθρώπου, ὕδωρ καὶ πῦρ καὶ
ferrũ ⁊ sal. ⁊ siligo triti
σίδηρος καὶ ἅλας. καὶ σεμίδαλις πυ-
ci: ⁊ lac: ⁊ mel: sanguis
ροῦ, καὶ γάλα καὶ μέλι, αἷμα σταφυ-
vue ⁊ oleum ⁊ vestimentũ. Oĩa
λῆς καὶ ἔλαιον καὶ ἱμάτιον. Πάντα

Ad huc consiliabor vt enarrem: vt furore enim replet⁹ sum. Et in voce dicit. O baudite me diuini fructus: & quasi rosa plantata super riuos aquarum fructificate. Quasi libanus: odorẽ suauitatis habete. Florete flores quasi liliũ et date odorem: & frondete in gratiã: & collaudate canticũ & benedicite dñm in operibus suis. Date nomini eius magnificẽtiã: & confitemini illi in voce labiorum vestrorũ: & in canticis labiorũ et citharis: & sic dicetis in cõfessione. Opa dñi vniuersa bona valde. In verbo enĩ eius stetit aqua sicut cõgeries & in sermone oris illius sicut exceptoria aquarũ: qm̃ in precepto ipsius placor fit: & non est minoratio in salute ipsius. Opa omnis carnis coram illo: & non est q̈c̈q̃ abscõditum ab oculis eius. A seculo vsq̃ in seculum respicit: & nihil est mirabile in cõspectu eius. Nõ est dicere quid est hoc: aut quid est istud? oĩa enĩ in tẽpore suo querentur. Benedictio illius quasi fluuius inũdabit. et quomodo cataclysm⁹ aridam inebriabit: sic ira ipsius gẽtes q̃ nõ exquisierunt eũ: hereditabit. Quomodo conuertit aquas in siccitatem: & siccata est terra: & vie illius viis illorum directe sunt: sic peccatoribus offensiones in ira eius. Bona bonis creata sunt ab initio: sic nequissimis bona & mala. Initiũ necessarie rei vite hoĩm: aq̃ ignis et ferrum: sal: lac: et panis similagine⁹: & mel: & botrus vue: et oleum: & vestimentũ. Hec omnia sanctis in bona: sic & impiis & peccatoribus in mala cõuertentur. Sunt spiritus qui ad vindictam creati sunt: et in furore suo confirmauerunt tormenta sua. Et in tẽpore consummationis effundent virtutem: et furorẽ eius qui fecit illos cõfundẽt. Ignis grãdo fames & mors: oĩa hec ad vindictam creata sunt. Bestiarum dentes & scorpii & serpentes romphea vindicãs in exterminium impios. In mandatis eius epulabuntur: & super terram in necessitate preparabuntur: & in temporibus suis non preterient verbum. Propterea ab initio cõfirmatus sum & cõsiliatus sum & cogitaui & scripta dimisi. Oĩa opera dñi bona: & omne op⁹ hora sua subministrabit. Non est dicere: hoc illo nequius est. Omnia enim in tempore suo comprobabuntur. Et nunc in omni corde & ore collaudate & benedicite nomen domini.

Capitulum quadragesimum.

Occupatio magna creata est oĩbus hominibus: & iugum graue super filios adam a die exitus de vẽtre matris eorum vsq̃ in diem sepulture in matrẽ omnium. Cogitationes eorum & timores cordis adinuentiones expectationis: & dies finitionis: a presidente super sedem gloriosam: vsq̃ ad humiliatum in terram & cinerem ab eo qui vtitur hyacintho & portat coronam vsq̃ ad eũ qui operitur lino crudo. Furor: zel⁹: tumultus: fluctuatio: & timor mortis:

hec piis bona. sic
ταῦτα τοῖς εὐσεβέσιν ἀγαθά. οὕτως
peccatorib⁹ conuertent in ma
τοῖς ἁμαρτωλοῖς τραπήσεται εἰς κα-
la. sunt spiritus q̃ ad vindictã
κά. ἔστι πνεύματα ἃ εἰς ἐκδίκησιν
creati sunt ⁊ in furore suo cõfirmaue
ἔκτισται, καὶ ἐν θυμῷ αὐτῶν ἐστερέω-
rũt flagella sua. In tp̃e cõsumma
σε μάστιγας αὐτῶν. Ἐν καιρῷ συντε-
tionis virtutẽ effundẽt: ⁊ furorẽ
λείας ἰσχὺν ἐκχέουσι, καὶ τὸν θυμὸν
eius q̃ fecit illum sistẽt.
τοῦ ποιήσαντος αὐτὸν κοπάσουσι.
Ignis ⁊ mare ⁊ fames ⁊ mors:
Πῦρ καὶ θάλασσα καὶ λιμὸς καὶ θά-
oĩa hec ad vindictã
νατος, πάντα ταῦτα εἰς ἐκδίκησιν
creata sunt. Bestiaꝶ dẽtes ⁊ scor
ἔκτισται. Θηρίων ὀδόντες καὶ σκορ-
pii ⁊ vipere ⁊ rõphea vindi
πίοι καὶ ἔχεις καὶ ῥομφαία ἐκδικοῦ-
cãs in perniciẽ impios. In or
σα εἰς ὄλεθρον ἀσεβεῖς. Ἐν τῇ ἐντο-
tu eius letabunt: ⁊ sup
λῇ αὐτοῦ εὐφρανθήσονται, καὶ ἐπὶ
terrã ad man⁹ p̃parabunt:
τῆς γῆς εἰς χεῖρας ἑτοιμασθήσονται,
⁊ in tẽporib⁹ suis nõ p̃teribunt
καὶ ἐν καιροῖς αὐτῶν οὐ παραβήσον-
verbũ. p̃pterea ab initio firma-
ται λόγον. διὰ τοῦτο ἐξ ἀρχῆς ἐστηρί-
tus sũ: ⁊ cogitaui ⁊ in scriptura dimisi.
χθην, καὶ διενοήθην καὶ ἐν γραφῇ ἀφῆκα.
Opa dñi oĩa bona: ⁊
Τὰ ἔργα κυρίου πάντα τὰ ἀγαθά, καὶ
oẽm visum in tp̃e suo p̃be
πᾶσαν χρείαν ἐν καιρῷ αὐτῆς χορηγή-
bit: ⁊ nõ est dicere hoc isto pe
σει, καὶ οὐκ ἔστιν εἰπεῖν τοῦτο τούτου πο-
ius. Omnia enĩ in tẽpore cõ
νηρότερον. Πάντα γὰρ ἐν καιρῷ εὐ-
probabunt. Et nũc in oĩ cor
δοκιμηθήσεται. Καὶ νῦν ἐν πάσῃ καρ-
de ⁊ ore laudate ⁊ bene
δίᾳ καὶ στόματι ὑμνήσατε καὶ εὐλο-
dicite nomẽ dñi.
γήσατε τὸ ὄνομα κυρίου. Ca.40.
Occupatio magna creata est omni
Ἀσχολία μεγάλη ἔκτισται παντὶ
homini: ⁊ iugũ graue sup filios
ἀνθρώπῳ, καὶ ζυγὸς βαρὺς ἐπὶ υἱοὺς
adã. A die exitus de vẽtre
Ἀδάμ. Ἀφ᾽ ἡμέρας ἐξόδου ἐκ γαστρὸς
matris coꝶ: vsq̃ ad reuersionis diẽ
μητρὸς αὐτῶν, ἕως ἐπιστροφῆς ἡμέρας
ad matrẽ oĩm. cogitatio
εἰς μητέρα πάντων. τοὺς διαλογισ-
nes coꝶ ⁊ timorem cordis: adin-
μοὺς αὐτῶν καὶ φόβον καρδίας, ἐπί-
uẽtio expectationis: dies finitionis.
νοια προσδοκίας, ἡμέρα τελευτῆς.
A sedẽte sup sedẽ glĩe ⁊
Ἀπὸ καθημένου ἐπὶ θρόνου δόξης καὶ
vsq̃ ad humiliatũ in terra ⁊ cine
ἕως τεταπεινωμένου, ἐν γῇ καὶ σποδῷ
re. a ferente vestẽ hyacinthinã ⁊ co
δῷ. ἀπὸ φοροῦντος ὑακίνθινον καὶ στέ-
ronã: ⁊ vsq̃ ad eum q̃ induitur lino crudo.
φανον, καὶ ἕως περιβαλλομένου ὠμόλινον.
Furor ⁊ zelus turbatio ⁊ fluctuatio ⁊
Θυμὸς καὶ ζῆλος ταραχὴ καὶ σάλος καὶ

timor mortis ⁊ imitatio ⁊ cõtẽtio: ⁊
φόβος θανάτου καὶ μίμημα καὶ ἔρις, καὶ
in tpe quietis in cubili somn⁹.
ἐν καιρῷ ἀναπαύσεως ἐπὶ κοίτης ὕπνος
noctis immutat cognitionẽ eius. Modicũ
νυκτὸς ἀλλοιοῖ γνῶσιν αὐτοῦ. Ὀλίγον
tanq̃ nihil in requie: ⁊ ab illo
ὡς οὐδὲν ἐν ἀναπαύσει, καὶ ἀπ' ἐκείνου
in somnio q̃si in diebus specule. cõtur-
ἐν ὕπνοις ὡς ἐν ἡμέραις σκοπιᾶς. τεθο-
batus in visione cordis sui: tanq̃
ρυβημένος ἐν ὁράσει καρδίας αὐτοῦ, ὡς
q̃ euasit a facie belli.
ἐκφυγὼν ἀπὸ προσώπου πολέμου.
In tpe salutis sue exurrexit ⁊
Ἐν καιρῷ σωτηρίας αὐτοῦ ἐξηγέρθη καὶ
admirans in nullũ timorẽ: cũ
ἀποθαυμάζων εἰς οὐδένα φόβον, μετὰ
omni carne ab hoĩe vsq; ad pe
πάσης σαρκὸς ἀπὸ ἀνθρώπου ἕως κτή-
cus: ⁊ sup peccatores septu
νους, καὶ ἐπὶ ἁμαρτωλῶν ἑπταπλά-
pla ad hec. Mors ⁊ cõtẽtio ⁊
σια πρὸς ταῦτα. Θάνατος καὶ ἔρις καὶ
rõphea ⁊ sanguis: inductiones famis ⁊
ῥομφαία καὶ αἷμα, ἐπαγωγαὶ λιμοῦ καὶ
contritionis ⁊ flagelli. In
συντρίμματος καὶ μάστιγος. Ἐπὶ τοὺς
iniquos creata sunt hec oĩa: ⁊
ἀνόμους ἐκτίσθη ταῦτα πάντα, καὶ
ppt illos factũ est diluuiũ. oĩa
δι' αὐτοὺς ἐγένετο ὁ κατακλυσμός. πάν-
q̃cunq; de terra: in terrã reuer
τα ὅσα ἀπὸ γῆς, εἰς γῆν ἀναστρέ-
tunt: ⁊ ab aquis in mare
φει, καὶ ἀπὸ ὑδάτων εἰς θάλασσαν
deficiunt. Omne mun⁹ ⁊ iniusticia
ἀνακάμπτει. Πᾶν δῶρον καὶ ἀδικία
delebitur: ⁊ fides in secu-
ἐξαλειφθήσεται, καὶ πίστις εἰς τὸν αἰῶ-
lũ stabit. opes iniustorũ sicut flu-
να στήσεται. χρήματα ἀδίκων ὡς πο-
uius siccabunt: ⁊ sicut tonitruũ ma
ταμὸς ξηρανθήσεται, καὶ ὡς βροντὴ μεγά-
gnũ in pluuijs psonabũt. In aperiẽdo ip
λη ἐν ὑετοῖς ἐξηχήσει. Ἐν τῷ ἀνοῖξαι αὐ-
sũ manus letabit: sic pua
τὸν χεῖρας εὐφρανθήσεται, οὕτως οἱ πα-
ricatores in cõsumatione defi
ραβαίνοντες εἰς συντέλειαν ἐκλείψου-
ciẽt. Posteri impiorũ nõ multiplicabũt ra
σιν. Ἔκγονα ἀσεβῶν οὐ πληθυνεῖ κλά-
mos: ⁊ radices immũde sup pcipi
δους, καὶ ῥίζαι ἀκάθαρτοι ἐπ' ἀκροτό-
tem petrã. viriditas sup oẽm aquam
μου πέτρας. ἄχει ἐπὶ παντὸς ὕδατος
⁊ labiũ fluminis ante omne fe-
καὶ χείλους ποταμοῦ πρὸ παντὸς χόρ-
nũ euellet. Gra sicut paradi
του ἐκτιλήσεται. Χάρις ὡς παράδει-
sus cũ benedictionib⁹ ⁊ misericordia in
σος σὺν εὐλογίαις καὶ ἐλεημοσύνη εἰς
seculũ pmanet. vita sibi sufficiẽtis ope
τὸν αἰῶνα διαμένει. ζωὴ αὐτάρκους ἐρ-
rarij dulcis erit: ⁊ sup vtra-
γάτου γλυκανθήσεται, καὶ ὑπὲρ ἀμφό-
que q̃ inuenit thesaurũ. Filij ⁊
τερα ὁ εὑρίσκων θησαυρόν. Τέκνα καὶ
edificatio ciuitatis firmant nomẽ: vi
οἰκοδομὴ πόλεως στηρίζουσιν ὄνομα, οἶ-
nũ ⁊ musica letificãt cor.
νος καὶ μουσικὰ εὐφραίνουσι καρδίαν.

iracundia perseuerans & contentio: et in tempore refectionis in cubili somnus noctis immutat scientiam eius. Modicum autem tanq̃ nihil in requie: et ab eo in sõnis quasi in die respectus. Cõturbatus est in visu cordis sui: tanq̃ qui euaserit in die belli. In tẽpore salutis sue exurrexit & admirans ad nullum timorem: cũ omni carne ab homine vsq; ad pecus: & super pctõres septuplum. Ad hec mors sanguis: contentio et rõphea: oppressiones fames et contritio et flagella. Super iniquos creata sũt hec omnia. & propter illos factus est cataclysm⁹. Omnia enim que de terra sunt in terram conuertentur: & aque omnes in mare conuertentur. Omne munus & iniquitas delebitur: & fides in seculũ stabit. Substantie iniustorum sicut fluuius siccabuntur: & sicut tonitruũ magnum in pluuia personabunt. In aperiẽdo manus suas letabitur: sic preuaricatores in consumatione tabescẽt. Nepotes impiorum non multiplicabunt ramos: & radices immunde sup cacumẽ petre sonant. Super omnem aquam viriditas et ad oram fluminis ante omne fenum euelletur. Gratia sicut paradisus in benedictionibus: et misericordia in seculo permanet. Vita sibi sufficientis operarii conculcabitur: et in ea inuenies thesaurũ. Filii edificatio ciuitatis confirmabit nomẽ: & super hanc mulier immaculata cõputabitur. Vinum & musica letificãt cor: & super vtraq; dilectio sapiẽtie. Tibie et psalterium suaue faciunt melodiã: & super vtraq; lingua suauis. Gratiã & spẽ desiderabit ocul⁹ tu⁹: et sup hoc virides sationes. Amicus & sodalis in tempore cõuenientes: et super vtrosq; mulier cum viro. Fratres in adiutorium in tempore tribulationis: et sup eos misericordia liberabit. Aurum et argentum et cõstitutio pedũ: et super vtrũq; consilium beneplacitũ. Facultates et virtutes exaltant cor: et super hec timor domini. Non est in timore domini minoratio: & non est in eo inquirere adiutorium. Timor domini sicut benedictio paradisus: & sup omnẽ gloriam operuerunt illum. Fili in tempore vite tue ne indigeas. Melius est enim mori: q̃ indigere. Vir respiciẽs in mensam alienam: non est vita eius in cogitatione victus. Alit enim animã suam cibis alienis. Vir autem disciplinatus et eruditus custodiet se. In ore imprudentis cõdulcabitur inopia: & in ventre eius ignis ardebit.

Capitulũ quadragesimũ primũ.

O Mors q̃ amara est memoria tua homini pacem habenti in substãtiis suis viro quieto et cui⁹ vie directe sunt in omnibus: et ahhuc valenti accipere cibum. O mors bonum est iudicium tuum homini indigenti et qui minoratur viribus: defecto etate & cui de omnibus cura est & incredibili: qui perdit sapientiam.

⁊ sup vtraq; dilectio sapiẽ-
καὶ ὑπὲρ ἀμφότερα ἀγάπησις σοφί-
tie. tibia ⁊ psalteriũ suaue faciũt me
ας. αὐλὸς καὶ ψαλτήριον ἡδύνουσι μέ-
lodiã: ⁊ sup vtraq; lingua suauis. B
λη, καὶ ὑπὲρ ἀμφότερα γλῶσσα ἡδεῖα.
Grãm ⁊ pulchritudinẽ desiderabit ocu
Χάριν καὶ κάλλος ἐπιθυμήσει ὀφθαλ-
lus: ⁊ sup vtraq; viriditatẽ semi
μός, καὶ ὑπὲρ ἀμφότερα χλόην σπό-
nis. amic⁹ ⁊ sodalis ad tpa oc
ρου. φίλος καὶ ἑταῖρος εἰς καιρὸν ἀ-
currentes: ⁊ sup vtraq; mulier
παντῶντες, καὶ ὑπὲρ ἀμφότερα γυνὴ gen. 7. Infra 4.b.
cum viro. Fratres ⁊ auxiliũ ad
μετὰ ἀνδρός. Ἀδελφοὶ καὶ βοήθεια εἰς
tps tribulationis: ⁊ sup vtraq;
καιρὸν θλίψεως, καὶ ὑπὲρ ἀμφότερα
elemosyna liberabit. aurũ ⁊ argen
ἐλεημοσύνη ῥύσεται. χρυσίον καὶ ἀργύ-
tum statuent pedẽ: ⁊ sup vtra
ριον ἐπιστήσουσι πόδα, καὶ ὑπὲρ ἀμ-
que cõsiliũ approbat. Diui
φότερα βουλὴ εὐδοκιμεῖται. Χρήμα-
tie ⁊ vires exaltabũt cor: ⁊ C
τα καὶ ἰσχὺς ἀνυψώσουσι καρδίαν, καὶ
sup vtraq; timor dñi. nõ est
ὑπὲρ ἀμφότερα φόβος κυρίου. οὐκ ἔστιν
in timore dñi minoratio: ⁊ nõ est
ἐν φόβῳ κυρίου ἐλάττωσις, καὶ οὐκ ἔστι
querere sibi auxiliũ. Timor domi
ζητῆσαι ἑαυτῷ βοήθειαν. Φόβος κυρί-
ni sicut paradisus bñdictionis: ⁊ sup
ου ὡς παράδεισος εὐλογίας, καὶ ὑπὲρ
oẽm gloriam operuit illũ. fili
πᾶσαν δόξαν ἐκάλυψεν αὐτόν. Τέκνον
vitã mẽdicitatis ne viuas: melius
ζωὴν ἐπαιτήσεως μὴ βιώσῃς, κρεῖσσον
mori q̃ mendicare. Vir respiciẽs
ἀποθανεῖν ἢ ἐπαιτεῖν. Ἀνὴρ βλέπων
ad alienã mensam nõ habet vi
εἰς ἀλλοτρίαν τράπεζαν οὐκ ἔχει βί-
tã in ratione vite: inquinabit ani-
ον ἐν λογισμῷ ζωῆς, ἀλισγήσει ψυ- D
mã suã in cibis alienis.
χὴν αὐτοῦ ἐν ἐδέσμασιν ἀλλοτρίοις.
vir aũt sapiens ⁊ eruditus
ἀνὴρ δὲ ἐπιστήμων καὶ πεπαιδευμένος
custodiet. In ore impudẽtis indul
φυλάξεται. Ἐν στόματι ἀναιδοῦς γλυ-
cabit mẽdicitas: ⁊ in vẽtre e-
κανθήσεται ἐπαίτησις, καὶ ἐν κοιλίᾳ αὐ-
ius ignis ardebit.
τοῦ πῦρ καήσεται. Ca. 41.

O Mors q̃ amara tui me-
ΟΩ θάνατε ὡς πικρόν σου τὸ μνη-
moria homini pacifice viuẽti in his
μόσυνον ἀνθρώπῳ εἰρηνεύοντι ἐν τοῖς ὑ-
que, sunt ei⁹. Viro quieto
πάρχουσιν αὐτοῦ. Ἀνδρὶ ἀπερισπά-
⁊ prospero in oĩbus ⁊ adhuc
στῳ καὶ εὐοδουμένῳ ἐν πᾶσι καὶ ἔτι A
valenti accipere cibũ. O mors
ἰσχύοντι ἐπιδέξασθαι τροφήν. Ὦ θάνα-
bonũ tuũ iudiciũ est homini
τε καλόν σου τὸ κρίμα ἐστὶν ἀνθρώπῳ
indigenti ⁊ diminuto virib⁹. In vltima
ἐπιδεομένῳ καὶ ἐλασσουμένῳ ἰσχύϊ. Ἐσχάτο-
senecta cõstituto ⁊ occupato de omnib⁹: ⁊
γήρῳ καὶ περισπωμένῳ περὶ πάντων, καὶ
nõ credẽti ⁊ ei q̃ perdidit
ἀπειθοῦντι καὶ ἀπολωλεκότι τὴν ου

expectationē. Ne timeas iudiciū mortis.
ὑπομονῆς. Μὴ εὐλαβοῦ κρίμα θανάτου.
memento priorū te ꝛ vltimoꝛ: hoc
μνήσθητι προτέρων σου καὶ ἐσχάτων, τοῦ
eū iudiciū me carni a domi
το παρὰ τὸ κρίμα σὺν σαρκί· παρὰ κυρί-
B no: ꝛ qd recusas in bñplacito altissimi?
ου, καὶ τί ἀπαναίνῃ ἐν εὐδοκίᾳ ὑψίστου;
Siue dece: siue centū: siue mille anni:
Εἴτε δέκα, εἴτε ἑκατόν, εἴτε χίλια ἔτη,
nō est in inferno redargutio vite. Filij
οὐκ ἔστιν ἐν ᾅδου ἐλεγμὸς ζωῆς. Τέκνα
abominabiles fiunt: filij peccatoꝛ:
βδελυρὰ γίνεται, τέκνα ἁμαρτωλῶν,
ꝛ q conuersant in vicinijs impio
καὶ συναναστρεφόμενα παροικίαις ἀσε-
rū. Filioꝛ peccatoꝛ peribit here
βῶν. Τέκνων ἁμαρτωλῶν ἀπολεῖται κλη-
ā.40.b ditas: ꝛ cū semine coꝛ
C ρονομία, καὶ μετὰ τοῦ σπέρματος αὐτῶν
cōtinue manet improperiū. Patrē impiū
ἐνδελεχιεῖ ὄνειδος. Πατρὶ ἀσεβεῖ
accusabūt filij: qm̄ ppter illū erūt in op
μέμψεται τέκνα, ὅτι δι' αὐτὸν ὀνειδισθή-
probrio. Ve vobis viri impij: q
σονται. Οὐαὶ ὑμῖν ἄνδρες ἀσεβεῖς, οἵτι
dereliquistis legē altissimi. Si
ā.10.a. νες ἐγκατελίπετε νόμον ὑψίστου. Ἐὰν
eñ multiplicati fueritis i pditionē: ꝛ si
γὰρ πληθύνητε, εἰς ἀπώλειαν, καὶ ἐὰν
nati fueritis: in maledictionē nati eritis.
γεννηθῆτε, εἰς κατάραν γεννηθήσεσθε.
ꝛ si mortui fueritis: in maledictionē di
καὶ ἐὰν ἀποθάνητε, εἰς κατάραν μερι-
uisi eritis. Oia q̄cūqꝫ ex terra: in terrā
D σθήσεσθε. Πάντα ὅσα ἐκ γῆς, εἰς γῆν
reuertent: sic impij in pdi
ἀπελεύσεται, οὕτως ἀσεβεῖς εἰς ἀπώ-
tionē. Luctus hoim in corporib'
λειαν. Πένθος ἀνθρώπων ἐν σώμασιν
ipsoꝛ: nomē āt hoim nō bonū
Lu.14 αὐτῶν, ὄνομα δὲ ἀνθρώπων οὐκ ἀγαθὸν
delebitur. curā habe de nomi-
ἐξαλειφθήσεται. φρόντισον περὶ ὀνόμα-
ne: illud eñ tibi pmanet: plusqꝫ mille the
τος, αὐτὸ γάρ σοι διαμενεῖ, ἢ χίλιοι θη-
sauri magni auri. bone vite
σαυροὶ μεγάλοι χρυσίου. ἀγαθῆς ζωῆς
numerus dieꝛ: ꝛ bonū nomē in ecu
ἀριθμὸς ἡμερῶν, καὶ ἀγαθὸν ὄνομα εἰς αἰῶ-
la pmanet. disciplinā in pace cōser
να διαμενεῖ. παιδείαν ἐν εἰρήνῃ συντη-
A uate filij: sapia abscōdita ꝛ
ρήσατε τέκνα, σοφία κεκρυμμένη καὶ
thesaur' inuisus: q vtilitas in vtris
θησαυρὸς ἀφανής, τίς ὠφέλεια ἐν ἀμ-
que? melior homo q abscon
φοτέροις; κρείσσων ἄνθρωπος ἀποκρύ-
dit stultitiā suā: q̄ homo q abs-
πτων τὴν μωρίαν αὐτοῦ, ἢ ἄνθρωπος ἀπο-
scondit sapiam suā. Igit ve
κρύπτων τὴν σοφίαν αὐτοῦ. Τὰ γὰρ οὖν ἐν
rebit in verbo meo. nō eñ
τραπήσεσθε ἐπὶ τῷ ῥήματί μου· οὐ γάρ
est oēm verecūdiā seruare bonū:
ἐστι πᾶσαν αἰσχύνην διαφυλάξαι καλόν,
ꝛ nō oia oibus in fide ap-
καὶ οὐ πάντα τοῖς πᾶσιν ἐν πίστει εὐδο-
probantur. Erubescite a patre ꝛ ma
B κιμεῖται. Αἰσχύνεσθε ἀπὸ πατρὸς καὶ μη-
tre de fornicatione: ꝛ a duce
τρὸς περὶ πορνείας, καὶ ἀπὸ ἡγουμένου

Noli metuere iudicium mortis. Memento que ante te fuerunt & que superuentura sunt tibi: hoc iudicium a domino omni carni: & q̄ superuenient tibi in beneplacito altissimi: siue decē siue centum siue mille anni. Nō est eñ in inferno accusatio vite. Filii abominationum fiunt filii peccatorum: & q conuersantur secus domos impiorū. Filiorum peccatorū periet hereditas: & cū semine illorū assiduitas opprobrii. De patre impio queruntur filii: quoniam propter illū sunt in opprobrio. Ve vobis viri impii qui dereliquistis legē domini altissimi. Et si nati fueritis in maledictione nascemini: si mortui fueritis in maledictione erit pars vestra. Omnia que de terra sunt in terram conuertentur: sic impii a maledicto in pditionē. Luct' hominum in corpore ipsorum: nomē autem impiorū delebitur. Curā habe de bono nomine: hoc enim magis pmanebit tibi q̄ mille thesauri preciosi & magni. Bone vite numerus dierum: boni autem nomē permanebit in euū. Disciplinam in pace conseruate filii. Sapientia enim abscondita & thesaur' inuisus: que vtilitas in vtrisqꝫ. Melior est homo qui abscondit stulticiam suā: q̄ homo qui abscondit sapientam suā. Verūtamen in his q̄ procedunt de ore meo. Non est enim bonum omnē irreuerentiam obseruare: & non omnia oībus beneplacēt in fide. Erubescite a patre: & a matre de fornicatione: et a presidente & a potente de mendacio: a principe & a iudice de delicto: a synagoga a plebe de iniquitate: a socio & amico de iniusticia: et de loco in quo habitas de furto: de veritate dei & testamento: de discubitu in panib': et offuscatione dati & accepti: a salutantibus de silentio: a respectu mulieris fornicarie: & ab auersione vultus cognati. Ne auertas faciem a proximo tuo: et ab auferendo partem et non restituēdo. Ne respicias mulierem alieni viri: & ne scruteris ancillā eius: neqꝫ steteris ad lectum eius. Caue ab amicis de sermonibus improperii: & cum dederis ne improperes.

Capitulum quadragesimum secundum.

Non duplices sermonem audit' de reuelatione sermonis absconditi. & eris vere sine confusione: & inuenies gratiam in conspectu omnium hominum. Ne pro his omnib' cōfundaris: & ne accipias personam vt delinquas. De lege altissimi & testamento: et de iudicio iustificare impium de verbo sociorum & viatorum: & de datione hereditatis amicorum: de equalitate statere & ponderum: de acquisitione multorū & paucorū: & de corruptione emptionis & negociatorum: & de multa disciplina filiorum: & seruo pessimo latus sanguinare. Super mulierem nequam bonum est signum. Vbi manus multe sunt claude: & quodcūqꝫ trades numera & appende: datum vero & acceptū omne describe. De disciplina īsensati &

ꝛ potēte de mēdacio: ꝛ a
καὶ δυνάστου περὶ ψεύδους, καὶ ἀπὸ
iudice ꝛ principe de deli
κριτοῦ καὶ ἄρχοντος περὶ πλημμελεί-
cto: a synagoga ꝛ plebe de ini-
ας, ἀπὸ συναγωγῆς καὶ λαοῦ περὶ ἀνο-
quitate. A socio ꝛ amico de iniu
μίας. Ἀπὸ κοινωνοῦ καὶ φίλου περὶ ἀδι-
sticia: ꝛ a loco vbi habitas de
κίας, καὶ ἀπὸ τόπου οὗ παροικεῖς περὶ
furto. de veritate dei ꝛ testa
κλοπῆς. ἀπὸ ἀληθείας θεοῦ καὶ διαθή-
mento ꝛ a fixione cubiti in panib'.
κης καὶ ἀπὸ πήξεως ἀγκῶνος ἐπ' ἄρτοις.
A contēptu acceptiōis ꝛ dationis: ꝛ
Ἀπὸ σκορακισμοῦ λήψεως καὶ δόσεως, καὶ
a salutante de silentio. ab ispe
ἀπὸ ἀσπαζομένου περὶ σιωπῆς. ἀπὸ ὁρά-
ctione mulieris meretricis ꝛ ab auersio
σεως γυναικὸς ἑταίρας καὶ ἀπὸ ἀποστρο-
ne vultus hois nobilis. ab
φῆς προσώπου ἀνθρώπου εὐγενοῦς. ἀπὸ
ablatione partis ꝛ dationis ꝛ
ἀφαιρέσεως μερίδος καὶ δόσεως καὶ
ab aduersione mulieris coniugate:
ἀπὸ κατανοήσεως γυναικὸς ὑπάνδρου,
a curiositate ꝛ ancille: ꝛ ne
ἀπὸ περιεργίας καὶ παιδίσκης, καὶ μὴ
steteris ad cubiculū eius. Ab
ἐπιστῇς ἐπὶ τὴν κοίτην αὐτῆς. Ἀπὸ
amico de smonib' improperij: ꝛ postqꝫ
φίλου περὶ λόγων ὀνειδισμοῦ, καὶ μετὰ τὸ
dederis: ne improperes.
δοῦναι, μὴ ὀνείδιζε. Ca. 42.

Et ab iteratione ꝛ smone
Καὶ ἀπὸ δευτερώσεως καὶ λόγου
audit': ꝛ reuelatione de smonib'
ἀκοῆς, καὶ ἀποκαλύψεως περὶ λόγων
absconditis. Et eris verecūdus vere:
κρυφίων. Καὶ ἔσῃ αἰσχυντηρὸς ἀληθινῶς,
ꝛ inueniens grām in cōspectu oīs hoīs:
καὶ εὑρίσκων χάριν ἔναντι παντὸς ἀνθρώπου,
ne de his erubescas: ꝛ ne accipias
μὴ περὶ τούτων αἰσχυνθῇς, καὶ μὴ λάβῃς
personā vt pecces. de lege
πρόσωπον τοῦ ἁμαρτάνειν. περὶ νόμου
altissimi ꝛ testamēto: ꝛ de iudicio
ὑψίστου καὶ διαθήκης, καὶ περὶ κρίματος
iustificare impiū. De verbo so
δικαιῶσαι τὸν ἀσεβῆ. Περὶ λόγου κοι-
cij ꝛ viatoꝛ ꝛ de datione
νωνοῦ καὶ ὁδοιπόρων καὶ περὶ δόσεως
hereditatis amicoꝛ: ꝛ diligētia sta-
κληρονομίας ἑταίρων, καὶ ἀκριβείας ζυ-
tere ꝛ pondeꝛ. De acquisitiōe multoꝛ
γοῦ καὶ σταθμῶν. Περὶ κτήσεως πολλῶν
ꝛ paucoꝛ: de differēte vēditione
καὶ ὀλίγων, περὶ διαφόρου πράσεως
mercatoꝛ: ꝛ de disciplina filioꝛ
ἐμπόρων, καὶ περὶ παιδείας τέκνων
multa. ꝛ seruo prauo latus san
πολλῆς, καὶ οἰκέτῃ πονηρῷ πλευρὰν αἱ-
guinare. Sup mulierē nequā bonū signa-
μάξαι. Ἐπὶ γυναικὶ πονηρᾷ καλὸν σφρα-
culū: ꝛ vbi man' multe clau
γίς, καὶ ὅπου χεῖρες πολλαί κλεῖ-
de. Si tradideris: in numero ꝛ
σον. Ἐὰν παραδιδῷς, ἐν ἀριθμῷ καὶ
pōdere: ꝛ datio ꝛ acceptio oia
σταθμῷ, καὶ δόσις καὶ λῆψις πάντα
in scriptura. De disciplina amētis ꝛ
ἐν γραφῇ. Περὶ παιδείας ἀνοήτου καὶ

fatui τ decrepiti litigãtis cũ
μωροῦ καὶ ἐσχατογήρου κρινομένου πρὸς
iuuenib⁹. τ eris eruditus verax:
νέους. καὶ ἔσῃ πεπαιδευμένος ἀληθινῶς,
τ approbat⁹ corã omni viuẽ
καὶ δεδοκιμασμένος ἔναντι παντὸς ζῶν
te. Filia patri abscõdita vigi
τος. Θυγάτηρ πατρὶ ἀπόκρυφος ἀγρυπ
lia: τ sollicitudo ei⁹ aufert somnũ: τ
νία, καὶ ἡ μέριμνα αὐτῆς ἀφιστᾷ ὕπνον, καὶ
in iuuẽtute ei⁹ ne forte abutat̃ flore etatis τ
ἐν νεότητι αὐτῆς μήποτε παρακμάσῃ καὶ
cũ cohabitauerit ne forte odio hẽat̃. In virginita
συνῳκηκυῖα μήποτε μισηθῇ. Ἐν παρθε
te neq̃ polluat̃: τ in pa
νίᾳ μήποτε βεβηλωθῇ, καὶ ἐν τοῖς πα
ternis suis grauida fiat. τ cũ
τρικοῖς αὐτῆς ἔγκυος γένηται. καὶ μετὰ
viro ex̃ns ne forte trãsgrediat̃ τ cũ
ἀνδρὸς οὖσα μήποτε παραβῇ καὶ συ
cohabitauerit ne forte sterilis sit. Sup filiã
νῳκηκυῖα μήποτε στειρωθῇ. Ἐπὶ θυγατρὶ
inuertibilẽ firma custodiã: neq̃
ἀδιατρέπτῳ στερέωσον φυλακήν, μήποτε
faciat te ludibriũ inimicis:
ποιήσῃ σε ἐπίχαρμα τοῖς ἐχθροῖς,
loquelam in ciuitate τ appellationẽ ppl̃i:
λαλιὰν ἐν πόλει καὶ ἔκκλητον λαοῦ,
τ cõfundat te in multitudĩe multoꝝ.
καὶ καταισχύνῃ σε ἐν πλήθει πολλῶν.
omni homini ne aspicias in pulchri
παντὶ ἀνθρώπῳ μὴ ἔμβλεπε ἐν κάλ=
tudĩe: τ in medio mulieꝝ ne cõmoreris.
λει, καὶ ἐν μέσῳ γυναικῶν μὴ συνέδρευε.
De enĩ vestimẽtis procedit tinea: τ
Ἀπὸ γὰρ ἱματίων ἐκπορεύεται σής, καὶ
a muliere iniquitas mulieris. Me
ἀπὸ γυναικὸς πονηρία γυναικός. Κρείσ=
lior iniquitas viri q̃ bñfaciẽs mulier.
σων πονηρία ἀνδρὸς ἢ ἀγαθοποιὸς γυνή.
Mulier cõfundẽs in opprobriũ.
Γυνὴ καταισχύνουσα εἰς ὀνειδισμόν.
Memor ero igit̃ operꝫ dñi: τ q̃
Μνησθήσομαι δὴ τὰ ἔργα κυρίου, καὶ ἃ
vidi enarrabo. In s̃monib⁹ dñi
ἑώρακα ἐκδιηγήσομαι. Ἐν λόγοις κυρίου
opa eius: τ sol illuminãs in
τὰ ἔργα αὐτοῦ, καὶ ἥλιος φωτίζων κατὰ
oĩbus inspexit: τ glĩa do=
πάντα ἐπέβλεψε, καὶ τῆς δόξης κυ=
mini plenũ opus eius. Nõ idu
ρίου πλῆρες τὸ ἔργον αὐτοῦ. Οὐκ ἐνε
xit s̃ctõs dñi: vt enarrarẽt
ποίησε τοῖς ἁγίοις κυρίου, ἐκδιηγήσασθαι
oĩa mirabilia sua. firmauit
πάντα τὰ θαυμάσια αὐτοῦ. ἐστερέωσε
dñs oĩpotens: vt firmarẽt in glĩa
κύριος παντοκράτωρ, στηριχθῆναι ἐν δόξῃ
sua vniũersũ. Abyssum τ cor
αὐτοῦ τὸ πᾶν. Ἄβυσσον καὶ καρδίαν
inuestigauit: τ in astucijs coꝝ
ἐξίχνευσε, καὶ ἐν πανουργεύμασιν αὐτῶν
excogitauit. cognouit enĩ altissim⁹ oẽm cogni
διενοήθη. ἔγνω γὰρ ὁ ὕψιστος πᾶσαν εἴδη
tionẽ: τ inspexit in signa seculi.
σιν, καὶ ἐνέβλεψεν εἰς σημεῖα αἰῶνος.
Annuncĩas p̃terita τ
Ἀπαγγέλλων τὰ παρεληλυθότα καὶ τὰ
futura: τ reuelãs vestigia occulto
ἐσόμενα, καὶ ἀποκαλύπτων ἴχνη ἀποκρύ
rum. nõ p̃teriit illũ ois cogitat⁹.
φων. οὐ παρῆλθεν αὐτὸν πᾶν διανόημα.

fatui & de senioribus qui iudicantur ab adolescentibus: & eris eruditus in omnibus: & probabilis in conspectum omnium virorũ. Filia patris abscondita est: vigilia & sollicitudo eius aufert sõnũ: ne forte in adolescentia sua adultera efficiatur: & cũ viro cõmorata odibilis fiat: ne quando polluatur in virginitate sua & in paternis suis grauida inueniatur: ne forte cum viro cõmorata trãsgrediatur: aut certe sterilis efficiatur. Sup filiam luxuriosam confirma custodiã: nequando faciat te in opprobrium venire inimicis: a detractione in ciuitate & obiectione plebis: & confundat te in multitudine populi. Omni homini noli attendere in specie: & in medio mulierũ noli cõmorari. De vestimentis enĩ procedit tinea: & a muliere iniquitas viri. Melior est enĩ iniquitas viri q̃ benefaciens mulier: & mulier confundens in opprobrium. Memor ero igitur operũ domini: & que vidi annunciabo in sermonibus domini opera ei⁹. Sol illuminãs per omnia respexit: & gloria domini plenum est opus eius. Nonne dominus fecit sanctos enarrare omnia mirabilia sua: q̃ confirmauit dominus omnipotens stabilis in gloria sua? Abyssum & cor hominum inuestigauit: & in astutia eorum excogitauit. Cognouit enim dominus omnem scientiam: & inspexit in signũ eius annuncians q̃ preterierũt & que superuentura sunt: reuelãs vestigia occultorum. Non preterit illũ ois cogitatus: & non abscondit se ab eo vllus sermo. Magnalia sapientie sue decorauit que est ante seculum & vsq̃ in seculum: neq̃ adiectum est neq̃ minuetur: & non eget alicuius consilio. Quã desiderabilia omnia opera eius: et tãq̃ scintilla que est cõsiderate. Omnia hec viuunt & manẽt in seculum: & in omni necessitate omnia obaudiũt ei. Omnia duplicia: vnum contra vnũ et nõ fecit quicq̃ deesse. Vniuscuiusq̃ cõseruabit bona. Et quis satiabitur videns gloriam eius?

Capitulũ quadragesimũ tertium.

Altitudinis firmamentum: pulchritudo ei⁹: species celi in visione glorie. Sol in aspectu annuncians in exitu: vas ammirabile op⁹ excelsi. In meridiano exurit terram: & in conspectu ardoris eius quis poterit sustinere? Fornacẽ custodiens ĩ operibus ardoris. Tripliciter sol exurens montes radios igneos exsufflans: et refulgens radiis suis obcecat oculos. Magnus dominus qui fecit illum: & in sermonibus eius festinauit iter. Et luna in omnibus in tẽpore suo: ostensio temporis & signum eui. A luna signum diei festi: luminare quod minuitur in consumatione. Mensis secundum nomẽ eius est crescens mirabiliter in consumationem. Vas castrorum in excelsis: in firmamento celi resplendens gloriose. Species celi gloria stellarum mundum illuminans in excelsis dominus. In verbis sancti stabunt ad iudicium: & non deficient in vigiliis suis.

nõ abscõdit se ab illo neq̃ vllus sermo.
οὐκ ἐκρύβη ἀπ' αὐτοῦ οὐδὲ εἷς λόγος.
Magnalia per sapiam suã deco
Τὰ μεγαλεῖα διὰ τῆς σοφίας αὐτοῦ ἐκό
rauit. Qui est ante seculũ τ in
σμησεν. Ὅς ἐστι πρὸ τοῦ αἰῶνος καὶ εἰς
seculũ: neq̃ addit⁹ est neq̃ diminut⁹ ẽ.
τὸν αἰῶνα, οὔτε προσετέθη οὔτε ἠλαττώθη.
τ nõ indiguit alicui⁹ cõsiliarij: q̃a
καὶ οὐ προσεδεήθη οὐδενὸς συμβούλου, ὡς
oĩa opa ei⁹ desiderabilia: τ vsq̃ ad ā.16.b.
πάντα τὰ ἔργα αὐτοῦ ἐπιθυμητά, καὶ ἕως
scintillã est contẽplari. oĩa hec viuũt
σπινθῆρός ἐστι θεωρῆσαι. πάντα ταῦτα ζῇ
τ manẽt in seculũ in oĩbus necessi
καὶ μένει εἰς τὸν αἰῶνα ἐν πάσαις χρεί
tatib⁹: τ oĩa obediũt. Oĩa duplicia C
αις, καὶ πάντα ὑπακούει. Πάντα δισσά
vnũ cõtra vnũ: τ nõ fecit
ἓν κατέναντι τοῦ ἑνός, καὶ οὐκ ἐποίησεν
quicq̃ defectuosũ. vnũ vni⁹ firmauit
οὐδὲν ἐλλεῖπον. ἓν τοῦ ἑνὸς ἐστερέωσε τὰ
bona: τ q̃s satiabit̃ vidẽs glĩam
ἀγαθά, καὶ τίς πλησθήσεται ὁρῶν δόξαν
dei?
θεοῦ;

Ca. 43.

Superbia altitudinis firmamẽtũ mundi
Γαυρίαμα ὕψους στερέωμα καθαριό
ciei: species celi in visione glĩe.
τητος, εἶδος οὐρανοῦ ἐν ὁράματι δόξης.
sol in aspectu annũciãs in glĩoso:
ἥλιος ἐν ὀπτασίᾳ διαγγέλλων ἐν ἐνδόξῳ,
vas admirabile opus altissimi. In me
σκεῦος θαυμαστὸν ἔργον ὑψίστου. Ἐν με D
ridie ei⁹ arefacit regionẽ: τ in cõs
σημβρίᾳ αὐτοῦ ἀναξηραίνει χώραν, καὶ ἐναν
pectu ardoris eius q̃s sustinebit? For
τίον καύματος αὐτοῦ τίς ὑποστήσεται; Κάμι
nacẽ insufflãs in operib⁹ ardoris: triplicit̃
νον φυσῶν ἐν ἔργοις καύματος, τριπλασί
sol exurẽs mõtes. Vapores igneos
ως ἥλιος ἐκκαίων ὄρη. Ἀτμίδας πυρώδεις
exufflãs τ refulgẽs radijs obfus=
ἐκφυσῶν καὶ ἐκλάμπων ἀκτῖνας ἀμαυ
cat oculos. Magn⁹ dñs q̃ fecit
ροῖ ὀφθαλμούς. Μέγας κύριος ὁ ποιήσας
illũ: τ in s̃monib⁹ eius cessare fecit
αὐτόν, καὶ ἐν λόγοις αὐτοῦ κατέπαυσε
iter. τ lunã fecit in statũ A
πορείαν. καὶ σελήνην ἐποίησε εἰς στάσιν
ad tp̃s suũ. Demõstrationẽ tẽpoꝝ: τ si=
εἰς καιρὸν αὐτῆς. Ἀνάδειξιν χρόνων, καὶ ση
gnũ seculi τ a luna signũ
μεῖον αἰῶνος καὶ ἀπὸ σελήνης σημεῖον
festiuitatis. luminare qđ minuit̃ in cõsumatio
ἑορτῆς. φωστὴρ μειούμενος ἐπὶ συντελεί=
ne: mẽsis s̃m nomẽ ei⁹ est Cre=
ας, μὴν κατὰ τὸ ὄνομα αὐτῆς ἐστιν. Αὔξα
scẽs mirificauit mutatione: vas
νόμενος ἐθαυμάστωσεν ἀλλοιώσει, σκεῦ=
castroꝝ in altitudĩe: ĩ firmamento
ος παρεμβολῶν ἐν ὕψει, ἐν στερεώματι
celi resplẽdens. Species ce
οὐρανοῦ ἐκλάμπων. Κάλλος οὐρα=
li glĩa stellaꝝ: ornat⁹ illuminãs in
νοῦ δόξα ἄστρων, κόσμος φωτίζων ἐν
altissimis dñi. in s̃monib⁹ sancti si= B
ὑψίστοις κυρίου. ἐν λόγοις ἁγίου στή
stẽt cõdẽnationẽ: τ non accu=
σονται κατάκριμα, καὶ οὐ μὴ ἐκλυ
dent in custodijs sua.
θῶσιν ἐν φυλακῇ αὐτῶν. ooooooooo

Uide arcũ: ⁊ benedic eũ q̃ fecit
Ἰδὲ τόξον, καὶ εὐλόγησον τὸν ποιήσαντα
illũ: valde ſpecioſum in ſplẽdore
αὐτό, σφόδρα ὡραῖον ἐν τῷ αὐγάσματι
ſuo. Gyrauit celũ in circuitione
αὐτοῦ. Ἐγύρωσεν οὐρανὸν ἐν κυκλώσει
glie. man⁹ altiſſimi extẽderũt illũ.
δόξης. χεῖρες ὑψίστου ἐτάνυσαν αὐτό.
imperio ſuo ceſſare fecit niuẽ:
προστάγματι αὐτοῦ κατέπαυσε χιόνα,
⁊ accelerat coruſcatiões iudicij ſui.
καὶ ταχύνει ἀστραπὰς κρίματος αὐτοῦ.
Propterea aperti ſunt theſauri: ⁊ euo
Διὰ τοῦτο ἠνεώχθησαν θησαυροί, καὶ ἐξέ
lauerũt nubes ſicut volatilia: in magni=
πτησαν νεφέλαι ὡς πετεινά, ἐν μεγα=
C tudine ſua fortificauit nubes: ⁊ cõfracti
λείῳ αὐτοῦ ἴσχυσεν νεφέλας, καὶ διεθρύ=
ſunt lapides grãdinis. Uox tonitrui e=
βησαν λίθοι χαλάζης. Φωνὴ βροντῆς αὐ=
ius dolere fecit terrã: ⁊ in aſpectu eius cõ=
τοῦ ὠδίνησε γῆν, καὶ ἐν ὀπτασίᾳ αὐτοῦ σα
mouebunt mõtes. In volũtate ei⁹ fla
λευθήσεται ὄρη. Ἐν θελήματι αὐτοῦ πνεύ
bit notus: ⁊ tẽpeſtas boree ⁊ con
σεται νότος, καὶ καταιγὶς βορέου καὶ συ=
uerſio ſp̃us: ſicut aues volan
στροφὴ πνεύματος, ὡς πετεινὰ καθιπτά=
tes diſpergit niuẽ: ⁊ ſicut locuſta de=
μενα πάσσει χιόνα, καὶ ὡς ἀκρὶς κατα=
ſtruẽs deſcẽſus ei⁹. Pulchritudinẽ
λύουσα ἡ κατάβασις αὐτῆς. Κάλλος
cãdoris eius admirabit oculus:
λευκότητος αὐτῆς ἐκθαυμάσει ὀφθαλμός,
⁊ ſup imbrẽ ei⁹ expaueſcet cor.
D καὶ ἐπὶ τοῦ ὑετοῦ αὐτοῦ ἐκστήσεται καρδία.
Et glaciẽ ſicut ſalẽ ſup terrã effũdit: ⁊
Καὶ πάχνην ὡς ἅλας ἐπὶ γῆν χέει, καὶ
cõgelata fiũt ſudiũ cacũina. Fri
παγεῖσα γίνεται σκολόπων ἄκρα. Ψυ=
p̃s. 95. gid⁹ vent⁹ aq̃lo flabit: ⁊ gela
χρὸς ἄνεμος βορέας πνεύσει, καὶ πα
bit gelu ab aqua: ſup om=
γήσεται κρύσταλλος ἀφ' ὕδατος, ἐπὶ πᾶ
nẽ cõgregationẽ aque q̃eſcet: ⁊
σαν συναγωγὴν ὕδατος καταλύσει, καὶ
tãq̃ loricã induet aquã. Deuo=
ὡς θώρακα ἐνδύσεται τὸ ὕδωρ. Κατα=
rabit mõtes ⁊ deſertũ incẽdet: ⁊
φάγεται ὄρη καὶ ἔρημον ἐκκαύσει, καὶ
extinguet viriditatẽ ſicut ignẽ. medicina om
ἀποσβέσει χλόην ὡς πῦρ. ἴασις πάν
A niũ in feſtinatione: nebule ros occur
των κατὰ σπουδήν, ὁμίχλη δρόσος ἀπαν
rẽs ab ardore letificabit. In ſer
τῶσα ἀπὸ καύσωνος ἱλαρώσει. Λο=
mone eius q̃euit abyſſus: ⁊ plã
γισμῷ αὐτοῦ ἐκόπασεν ἄβυσσος, καὶ ἐφύ
tauit in ea inſulas. q̃ nauigãt
τευσεν ἐν αὐτῇ νήσους. οἱ πλέοντες τὴν
mare enarrãt periculũ eius:
θάλασσαν διηγοῦνται τὸν κίνδυνον αὐτῆς,
⁊ auditiõib⁹ auriũ nr̃ax admiramur.
καὶ ἀκοαῖς ὠτίων ἡμῶν θαυμάζομεν.
Et illic inopinata ⁊ mirabilia
B Καὶ ἐκεῖ τὰ παράδοξα καὶ θαυμάσια
opa. varietas oĩs aĩalis: diſcretio bel
ἔργα. ποικιλία παντὸς ζώου, κρίσις κη=
luax. ⁊ ꝓpt ipm ꝓſperat angel⁹ eius:
τῶν. καὶ δι' αὐτὸν εὐοδοῖ ὁ ἄγγελος αὐτοῦ,
⁊ in ſmone eius cõpoſita ſunt om=
καὶ ἐν λόγῳ αὐτοῦ σύγκειται τὰ πάν=
nia. Multa dicem⁹ ⁊ non aſſeq̃
τα. Πολλὰ ἐροῦμεν καὶ οὐ μὴ ἐφι=
mur ⁊ cõſummationẽ ſmonũ ipſe
κώμεθα καὶ συντέλεια λόγων αὐτός
eſt in oĩb⁹. gl̃iantes vbi valebim⁹.
ἐστι τὸ πᾶν. Δοξάζοντες ποῦ ἰσχύσομεν.
ipſe enĩ magn⁹ vltra oĩa ope
αὐτὸς γὰρ μέγας παρὰ πάντα τὰ ἔρ
ra ſua. Terribilis dñs ⁊ magn⁹
γα αὐτοῦ. Φοβερὸς κύριος καὶ μέγας
vehemẽt ⁊ mirabilis potẽtia ipſi⁹.
σφόδρα καὶ θαυμαστὴ ἡ δυναστεία αὐτοῦ.
Gl̃ificantes dñm exaltate: quãtũ po
Δοξάζοντες κύριον ὑψώσατε, καθόσον δύ
teſtis: excedet enĩ ⁊ ampli⁹. Et exaltan
νασθε, ὑπερέξει γὰρ καὶ ἔτι. Καὶ ὑψοῦν=
tes eũ multiplicate in virib⁹: ne labore
τες αὐτὸν πληθύνατε ἐν ἰσχύϊ, μὴ κοπιᾶ
tis: nõ enĩ aſſequemini. q̃s vidit il=
τε, οὐ γὰρ μὴ ἐφίκησθε. Τίς ἑώρακεν αὐ=
lũ: ⁊ enarrabit: ⁊ q̃s magnificabit
τόν, καὶ ἐκδιηγήσεται; καὶ τίς μεγαλυνεῖ
eũ ſicut eſt? Multa abſcõdita ſunt
αὐτὸν καθώς ἐστι; Πολλὰ ἀπόκρυφά ἐστι
maiora his: pauca vidimus
μείζονα τούτων, ὀλίγα ἑωράκαμεν τῶν
operũ ei⁹. oĩa enĩ fecit do
ἔργων αὐτοῦ. πάντα γὰρ ἐποίησεν ὁ κύ
min⁹: ⁊ pijs dedit ſapiãm.
ριος, καὶ τοῖς εὐσεβέσιν ἔδωκε σοφίαν.
Laudem⁹ iã viros gl̃ioſos ⁊
Αἰνέσωμεν δὴ ἄνδρας ἐνδόξους καὶ c.44
patres nr̃os gñatione. multã
τοὺς πατέρας ἡμῶν τῇ γενέσει. πολλὴν
gl̃iam creauit dñs in eis ma
δόξαν ἔκτισεν ὁ κύριος ἐν αὐτοῖς τῇ με
gnificẽtia ſua a ſeculo. Dominantes
γαλωσύνῃ αὐτοῦ ἀπ' αἰῶνος. Κυριεύοντες
in regnis ſuis: ⁊ viri
ἐν ταῖς βασιλείαις αὐτῶν, καὶ ἄνδρες
nominãdi in potẽtia. cõſiliantes in in
ὀνομαστοὶ ἐν δυνάμει. βουλεύοντες ἐν συ
tellectu ſuo q̃ annũciauerũt in ꝓphe
νέσει αὐτῶν ἀπηγγελκότες ἐν προφητεί
tijs. duces ppl̃i in cõſilijs: ⁊
αις. ἡγούμενοι λαοῦ ἐν διαβουλίοις, καὶ
in intellectu litterature ppl̃i. Sapiẽtes
ἐν συνέσει γραμματείας λαοῦ. Σοφοὶ
ſmones in diſciplina eox requirentes melodias
λόγοι ἐν παιδείᾳ αὐτῶν ἐκζητοῦντες μέλη
muſicox ⁊ enarrãtes carmina ſcripta.
μουσικῶν καὶ διηγούμενοι ἔπη ἐγγραφῇ.
Uiri diuites ſubminiſtrati in fortitudie:
Ἄνδρες πλούσιοι κεχορηγημένοι ἐν ἰσχύϊ,
pacifice agẽtes in habitationib⁹ ſuis. oẽs
εἰρηνεύοντες ἐν κατοικίαις αὐτῶν. πάντες
hi in gñationib⁹ gl̃iam adepti ſũt: ⁊ in
οὗτοι ἐν γενεαῖς ἐδοξάσθησαν, καὶ ἐν ταῖς
dieb⁹ ſuis gl̃iationẽ. Sunt eox q̃
ἡμέραις αὐτῶν καύχημα. Εἰσὶν αὐτῶν οἳ
reliquerũt nomẽ vt enarrarent lau
κατέλιπον ὄνομα τοῦ ἐκδιηγήσασθαι ἐπαί
des. Et ſunt: quox nõ eſt memoria ⁊
νους. Καὶ εἰσὶν, ὧν οὐκ ἔστι μνημόσυνον καὶ
perierũt q̃ſi q̃ nõ fuerunt: ⁊ nati
ἀπώλοντο ὡς οὐχ ὑπάρχοντες, καὶ ἐγένον
ſũt q̃ſi nõ nati: ⁊ filij eox poſt
το ὡς οὐ γεγονότες, καὶ τὰ τέκνα αὐτῶν με=
eos. Sed hi viri mĩe: q̃x
τ' αὐτούς. Ἀλλ' ἢ οὗτοι ἄνδρες ἐλέους, ὧν αἱ
iuſticie eox nõ ſunt obliuioni tradite.
δικαιοσύναι αὐτῶν οὐκ ἐπελήσθησαν.

Vide arcũ & benedic eũ qui fecit illum. Valde ſpecioſus eſt in ſpledore ſuo. Gyrauit celũ in circuitu glorie ſue: manus excelſi aperuerunt illũ. Imperio ſuo acceleraujt niuẽ: & accelerat coruſcationes emittere iudicii ſui. Propterea aperti ſunt theſauri: & euolauerunt nebule ſicut aues. In magnitudine ſua poſuit nubes: & cõfracti ſunt lapides grandinis. In conſpectu eius cõmouebuntur montes: & in volũtate ei⁹ aſpirauit notus. Vox tonitrui eius verberauit terrã: tẽpeſtas aquilonis: & cõgregatio ſpiritus: & ſicut auis deponẽs ad ſedendũ aſpergit niuẽ: & ſicut locuſta demergẽs deſcenſus eius. Pulchritudinẽ cãdoris ei⁹ ãmirabitur oculus: & ſup imbrẽ ei⁹ expaueſcit cor. Gelu ſicut ſalẽ effundet ſup terrã: & dũ gelauerit fiet tanq̃ cacumina tribuli. Frigid⁹ ventus aq̃lo flauit & gelauit criſtall⁹ ab aqua. Sup omnẽ cõgregationẽ aquarũ reqeſcet: & ſicut lorica induet ſe aq̃s. Et deuorabit montes et exuret deſertũ: et extinguet viride ſicut ignẽ. Medicina oĩm in feſtinatione nebule: & ros obuians ab ardore veniẽti humilẽ efficiet eũ. In ſermone eius ſiluit vẽtus: et cogitatione ſua placauit abyſſum: & plãtauit illũ dñs ieſus. Qui nauigat mare enarrat p̃icula ei⁹: et audiẽtes auribus nr̃is ãmirabimur. Illic preclara opa & mirabilia: varia beſtiarũ genera et oĩm pecorũ: et creatura beluarũ. Propter ip̃m cõfirmatus ẽ itineris finis: & in ſermone eius cõpoſita ſunt oĩa. Multa dicimus: et deficim⁹ verbis: cõſumatio aũt ſermonũ ip̃e eſt. In oĩb⁹ gloriãtes: ad q̃d valebim⁹. Ip̃e enĩ op̃s ſup oĩa opa ſua. Terribilis dñs & magnus vehementer: et mirabilis potentia ipſius. Glorificãtes dñm q̃ntũcũq̃ potueritis ſupualebit adhuc: et ãmirabilis magnificẽtia eius. Bñdicentes dñm exaltate illũ q̃ntũ poteſtis: maior enĩ eſt oĩ laude. Exaltãtes eũ replemini virtute. Ne laboretis: nõ enĩ comprehendetis. Quis videbit eũ et enarrabit: et q̃s magnificabit eũ ſicut eſt ab initio. Multa abſcõdita ſunt maiora his. Pauca enĩ vidimus operũ eius. Oĩa aũt dñs fecit: & pie agẽtibus dedit ſapiam. Ca. 44.

Laudemus viros glorioſos: & parẽtes nr̃os in gñatione ſua. Multam gloriã fecit dñs magnificẽtia ſua a ſeculo. Dominãtes in poteſtatibus ſuis: homines magni virtute & prudẽtia ſua p̃diti: nunciãtes in ꝓphetis dignitatẽ prophetarũ: et imperãtes in p̃ſenti populo: et virtute prudẽtie populis ſctiſſima verba. In pueritia ſua reqrẽtes modos muſicos: & narrãtes carmia ſcripturarũ. Hoĩes diuites in virtute pulchritudinis ſtudiũ habẽtes pacificãtes in domibus ſuis. Oẽs iſti in gñationibus gentis ſue gloriã adepti ſunt: & in diebus ſuis habẽtur in laudibus. Qui de illis nati ſunt reliquerũt nomẽ narrãdi laudes eorum. Et ſũt quorũ nõ eſt memoria. Perierũt q̃ſi q̃ nõ fuerint: & nati ſunt q̃ſi nõ nati: & filii eorũ cũ ip̃is. Sed illi viri miſericordie ſunt: quorũ pietates nõ defuerunt.

Cũ semine eoꝝ permanet bo-
Μετὰ τοῦ σπέρματος αὐτῶν διαμένει ἀγα
na hereditas nepotes eoꝝ in testa
θὴ κληρονομία ἔγγονα αὐτῶν ἐν ταῖς δια
mentis. In testamẽtis est semen
θήκαις. Ἐν διαθήκαις ἔστι τὸ σπέρμα
eoꝝ: ⁊ filij eoꝝ post eos.
αὐτῶν, καὶ τὰ τέκνα αὐτῶν μετ᾽ αὐτούς.
Usqꝫ in seculũ manet semẽ eoꝝ: ⁊
Ἕως αἰῶνος μένει σπέρμα αὐτῶν, καὶ
gloria eoꝝ nõ delebit. Cor
ἡ δόξα αὐτῶν οὐκ ἐξαλειφθήσεται. Τὰ
pora eoꝝ in pace sepulta sũt: ⁊
σώματα αὐτῶν ἐν εἰρήνῃ ἐτάφη, καὶ τὸ
nomẽ eoꝝ viuit in gñationẽ ⁊ gñationẽ.
ὄνομα αὐτῶν ζῇ εἰς γενεὰν καὶ γενεάν.
Sapiam ipsoꝝ narrabũt ppl̃i: ⁊
Σοφίαν αὐτῶν διηγήσονται λαοί, καὶ τὸν
laudẽ eoꝝ enũciat eccl̃ia.
ἔπαινον αὐτῶν ἐξαγγέλει ἐκκλησία.
Enoch bñplacuit dño deo: ⁊ tran
Ἐνὼχ εὐηρέστησε κυρίῳ θεῷ, καὶ με-
slat⁹ est exẽplũ penitẽtie gña
τετέθη ὑπόδειγμα μετανοίας ταῖς γενε
tionib⁹. Noe inuent⁹ est pfect⁹: iust⁹: in tem
αῖς. Νῶε εὑρέθη τέλειος, δίκαιος, ἐν και
pore ire fact⁹ est recõciliatio. Ideo
ρῷ ὀργῆς ἐγένετο ἀντάλλαγμα. Διὰ τοῦτο
factũ est diluuiũ: ⁊ testamẽta seculi
ἐγένετο ὁ κατακλυσμός, καὶ διαθῆκαι αἰῶνος
statuta sunt apud illũ. ne delere
ἐτέθησαν πρὸς αὐτόν. ἵνα μὴ ἐξαλειφ
tur diluuio ois caro. Abraam
θῇ κατακλυσμῷ πᾶσα σάρξ. Ἀβραὰμ
magn⁹ pater multitudinis gẽtiũ: ⁊ nõ
μέγας πατὴρ πλήθους ἐθνῶν, καὶ οὐχ
est inuẽt⁹ similis in gl̃ia ei⁹: q̃ conser
εὑρέθη ὅμοιος ἐν τῇ δόξῃ αὐτοῦ, ὃς συνετή
uauit legẽ altissimi ⁊ fuit in testamẽ
ρησε νόμον ὑψίστου καὶ ἐγένετο ἐν διαθή
to cũ illo. in carne ei⁹ statuit
κῃ μετ᾽ αὐτοῦ. ἐν σαρκὶ αὐτοῦ ἔστησε
testamẽtũ: ⁊ in tentatione inuent⁹ ẽ fidelis.
διαθήκην, καὶ ἐν πειρασμῷ εὑρέθη πιστός.
Ideo in iuramẽto statuit illi: benedi
Διὰ τοῦτο ἐν ὅρκῳ ἔστησεν αὐτῷ, ἐνευλο
cere gẽtes in semine eius. multiplicare
γηθῆναι ἔθνη ἐν σπέρματι αὐτοῦ. πληθῦναι
illũ qũ puluerẽ terre: ⁊ heredi
αὐτὸν ὡς χοῦν τῆς γῆς, καὶ κατακληρο-
tare illos a mari vsqꝫ ad ma
νομῆσαι αὐτοὺς ἀπὸ θαλάσσης ἕως θα
re ⁊ a flumine vsqꝫ ad extremũ
λάσσης καὶ ἀπὸ ποταμοῦ ἕως ἄκρου τῆς
terre. ⁊ in isaac statuit sic ꝓpt
γῆς. καὶ ἐν τῷ Ἰσαὰκ ἔστησεν οὕτως διὰ
abraã patrẽ eius bñdictionẽ
Ἀβραὰμ τὸν πατέρα αὐτοῦ εὐλογίαν
oim hoim ⁊ testamẽtũ: ⁊ qe
πάντων ἀνθρώπων καὶ διαθήκην, καὶ κα
uit sup caput iacob. Agno
τέπαυσεν ἐπὶ κεφαλὴν Ἰακώβ. Ἐπέ
uit eũ in bñdictionib⁹ suis: ⁊ de
γνω αὐτὸν ἐν εὐλογίαις αὐτοῦ, καὶ ἔδω
dit illi hereditatẽ: ⁊ diuisit
κεν αὐτῷ κληρονομίαν, καὶ διέστειλε
partẽ ei⁹ in tribub⁹ q̃s diuisit duo
μερίδας αὐτοῦ ἐν φυλαῖς ας ἐμέρισε δώ
decim. ⁊ eduxit ex eo viꝝ
δεκα. καὶ ἐξήγαγεν ἐξ αὐτοῦ ἄνδρα
mie inuenientẽ gr̃am in oculis
ἐλέους εὑρίσκοντα χάριν ἐν ὀφθαλμοῖς

Cum semine eorum permanet bona: hereditas sancta nepotes eorum. Et in testamentis stetit semẽ eorũ: et filii eorum propter illos vsqꝫ in eternum manent. Semẽ eorum: & gloria eorum nõ derelinquetur. Corpora eorum in pace sepulta sunt: et nomẽ eorum viuet in generationẽ & generationem. Sapiam ipsorum narrent populi: & laudem ipsorum nũciet ecclesia. Enoch placuit deo et translatus est in paradisum: vt det gẽtibus sapientiam. Noe inuentus est perfectus iustus: & in tempore iracundie factus est recõciliatio. Ideo dimissum est reliquũ terre: cũ factũ est diluuiũ. Testamenta seculi posita sunt apud illum: ne deleri possit diluuio ois caro. Abraã magnus pater multitudinis gentium: & non est inuentus similis illi in gloria. Qui conseruauit legem excelsi: & fuit in testamento cum illo. In carne ei⁹ stare fecit testamentuꝫ: et in tentatione inuentus est fidelis. Ideo iureiurando dedit illi gloriam in gente sua crescere illũ quasi terre cumulum: & vt stellas exaltare semẽ ei⁹: et hereditare illos a mari vsqꝫ ad mare: & a flumine vsqꝫ ad terminos terre. Et isaac eodem modo fecit ꝓpter abraam patrem ei⁹. Benedictione omnium gentium dedit illi dominus: & testamentum suum confirmauit super caput iacob. Agnouit eum in benedictionibus suis: et dedit illi hereditatẽ & diuisit illi partẽ in tribub⁹ duodeciꝫ. Et conseruauit illi homines misericordie inuenientes gratiã in oculis omnis carnis.

Capitulum quadragesimum quintum.

Dilectus deo & hominibus moyses cui⁹ memoria in benedictione est. Similem illum fecit in gloria sanctorũ: et magnificauit eum in timore inimicorum: et in verbis suis monstra placauit. Glorificauit illum in cõspectu regum: & iussit illi coram populo suo: & ostendit illi gloriam suam. In fide et lenitate ipsius sanctum fecit illum: & elegit euꝫ ex omni carne. Audiuit enim euꝫ & vocem ipsius: et induxit illum in nubem. Et dedit illi cor ad precepta et legem vite & disciplinẽ docere iacob testamentum suum: & iudicia sua israel. Excelsuꝫ fecit aaron fratrem suum: & similem sibi de tribu leui. Statuit ei testamentuꝫ eternum: et dedit illi sacerdotium gentis: et beatificauit illum in gloria. Et circumcinxit euꝫ zona iusticie: & induit eũ stola glorie: & coronauit eum in vasis virtutis. Circumpedes & femoralia et humerale posuit ei: et cinxit illum tintinabulis aureis plurimis in gyro: dare sonitum in incessu suo: auditum facere sonitum in templo in memoriam filiis gentis sue. Stolam sanctam auro & hyacintho et purpura: opus textile: viri sapientis iudicio et veritate prediti. Torto cocco opus artificis gemmis preciosis figuratis in ligatura auri: et opere lapidarii sculptis in memoriam secundum numerum tribuum israel. ∞∞∞

ois carnis.
πάσης σαρκός. Ca. 45.
Dilectũ a deo ⁊ hoi
Ἠγαπημένον ὑπὸ θεοῦ καὶ ἀνθρώ
bus moysem: cui⁹ memoria in bñdi
πων μωσῆν, οὗ τὸ μνημόσυνον ἐν εὐλογί C
ctionib⁹. Similẽ fecit eũ glie sctõꝝ ⁊ ẽ. 59. b
αις. Ὡμοίωσεν αὐτὸν δόξῃ ἁγίων καὶ Geñ. 5.
magnificauit eũ in timorib⁹ inimicoꝝ: in c.
ἐμεγάλυνεν αὐτὸν ἐν φόβοις ἐχθρῶν, ἐν heb. 11.
verbis suis signa cessare fecit: ⁊ b.
λογίοις αὐτοῦ σημεῖα κατέπαυσε, καὶ Geñ. 6
glificauit illũ in conspectu re b.
ἐδόξασεν αὐτὸν κατὰ πρόσωπον βασι heb. 11.
gũ. Iussit illi ad ppl̃m suũ b.
λέων. Ἐνετείλατο αὐτῷ πρὸς λαὸν αὐτοῦ geñ. 17
⁊ ostẽdit illi gl̃iam suã: in a.
καὶ ἔδειξεν αὐτῷ τῆς δόξης αὐτοῦ, ἐν D
fide ⁊ mãsuetudie ei⁹ sctificauit eũ. geñ. 22.
πίστει καὶ πραότητι αὐτοῦ ἡγίασεν αὐ- c.
Elegit eũ ex oĩ car heb. 11.
τόν. Ἐξελέξατο αὐτὸν ἐκ πάσης σαρ a.
ne: audire fecit scũ vocẽ suã:
κός, ἠκούτισεν αὐτὸν τῆς φωνῆς αὐτοῦ,
⁊ induxit illũ in caligiñẽ.
καὶ εἰσήγαγεν αὐτὸν εἰς τὸν γνόφον.
Et dedit illi in cõspectu pre
Καὶ ἔδωκεν αὐτῷ κατὰ πρόσωπον ἐν-
cepta: legẽ vite ⁊ scientie. Docu
τολάς, νόμον ζωῆς καὶ ἐπιστήμης. Ἐδίδα
it iacob testamẽtũ: ⁊ iudicia sua
ξε τὸν Ἰακὼβ διαθήκην, καὶ κρίματα αὐ
israel. Aarõ exaltauit sctũm
τοῦ τὸν Ἰσραήλ. Ἀαρὼν ἀνύψωσεν ἅγιον
similẽ illi fratrẽ ei⁹ de tribu le-
ὅμοιον αὐτῷ ἀδελφὸν αὐτοῦ ἐκ φυλῆς λε
ui. Statuit ei testamẽtũ seculi: ⁊
υί. Ἔστησεν αὐτῷ διαθήκην αἰῶνος, καὶ
dedit illi sacerdotiũ ppl̃i. beatifica
ἔδωκεν αὐτῷ ἱερατείαν λαοῦ. ἐμακάρι
uit illũ in honestate: ⁊ circũcinxit
σεν αὐτὸν ἐν εὐκοσμίᾳ, καὶ περιέζωσεν A
eũ vestimẽto glie. induit eũ Exo.
αὐτὸν περιστολὴν δόξης. ἐνέδυσεν αὐτὸν 11. a.
cõsummatione gloriationis: ⁊ firmauit
συντέλειαν καυχήματος, καὶ ἐστερέωσεν
eũ in vasis virtutis. Femoralia
αὐτὸν ἐν σκεύεσιν ἰσχύος. Περισκελῆ
⁊ vestẽ talarẽ ⁊ humerale: ⁊ circũda
καὶ ποδήρη καὶ ἐπωμίδα, καὶ ἐκύκλω
uit eũ sperulis aureis tintinabulis
σεν αὐτὸν ῥοΐσκοις. χρυσοῖς κώδωσι
plurimis in circuitu: ad sonãdũ vocẽ in gra
πλείστοις κυκλόθεν, ἠχῆσαι φωνὴν ἐν βα
dib⁹ suis. Audibilẽ facere sonũ in
δίσμασιν αὐτοῦ. Ἀκουστὸν ποιῆσαι ἦχον ἐν
tẽplo: ⁊ in memoriã filijs ppl̃i sui:
ναῷ, καὶ εἰς μνημόσυνον υἱοῖς λαοῦ αὐτοῦ,
stola sancta auro ⁊ hiacintho ⁊ pur
στολῇ ἁγίᾳ χρυσῷ καὶ ὑακίνθῳ καὶ πορ
puro opere polymitarij. rõnali iudicij si B
φύρᾳ ἔργῳ ποικιλτοῦ. λογίῳ κρίσεως δή Exo.
gnis veritatis retorto cocco opere 28. f.
λοις ἀληθείας κεκλωσμένῳ κόκκῳ ἔργῳ
artificis. Lapidib⁹ p̃ciosis sculpturis
τεχνίτου. Λίθοις πολυτελέσι γλύμμασι
signaculi: in ligatura auri ope lapida
σφραγῖδος, ἐν δέσει χρυσίου ἔργῳ λιθουρ
rij. in memoriã scriptã scđ
γοῦ. εἰς μνημόσυνον ἐν γραφῇ κεκολαμ-
pta sm numerꝫ filioꝝ israel.
μένῃ κατὰ ἀριθμὸν υἱῶν Ἰσραήλ. ∞

Coronā aureā sup mitrā:
Στέφανον χρυσοῦν ἐπάνω κιδάρεως,
sculpturā signaculi sanctitatis· glīa
ἐκτύπωμα σφραγίδος ἁγιάσματος. καύ
tionē honoris opa virtutis.cōcupiscentias
χημα τιμῆς ἔργα ἰσχύος. ἐπιθυμήματα
oculoꝝ ornata pulchra. Ante e=
ὀφθαλμῶν κοσμούμενα ὡραῖα. Πρὸ αὐ
C Leui. 8.b. um nō fuerūt talia: ⁊ vsq͂ in seculū
τοῦ οὐ γέγονε τοιαῦτα, καὶ ἕως αἰῶνος
nō indut⁹ est alienigena. pter filios
οὐκ ἐνεδύσατο ἀλλογενής. πλὴν τῶν υἱῶν
ei⁹ solū: ⁊ nepotes eius sem
αὐτοῦ μόνον, καὶ τὰ ἔκγονα αὐτοῦ δια=
per. Sacrificia illoꝝ tota offerent
παντός. Θυσίαι αὐτῶν ὁλοκαρπωθήσονται
quotidie assidue bis: repleuit
καθ' ἡμέραν ἐνδελεχῶς δίς, ἐπλήρωσε
Nu.16 a. moyses manus ei⁹ ⁊ vnxit
μωσῆς τὰς χεῖρας αὐτοῦ καὶ ἔχρισεν
illū oleo sancto:factū est illi in testa
αὐτὸν ἐλαίῳ ἁγίῳ, ἐγενήθη αὐτῷ εἰς δια
mentū seculi: ⁊ semini eius in
θήκην αἰῶνος, καὶ τῷ σπέρματι αὐτοῦ ἐν
die celi. Ad ministrādū ei simul
ἡμέραις οὐρανοῦ. Λειτουργεῖν αὐτῷ ἅμα
⁊ sacerdotio fungēdū:⁊ bñdicēdū pplō in
D καὶ ἱερατεύειν, καὶ εὐλογεῖν τὸν λαὸν ἐν
nomine suo. elegit eū ab
τῷ ὀνόματι αὐτοῦ. ἐξελέξατο αὐτὸν ἀπὸ
omni viuēte ad offerendā libationē
παντὸς ζῶντος προσαγαγεῖν κάρπωσιν
dño. Incensum ⁊ bonū odorē in
κυρίῳ. Θυμίαμα καὶ εὐωδίαν εἰς
memoriā ad placandū pro pplō.
μνημόσυνον ἐξιλάσκεσθαι περὶ τοῦ λαοῦ.
dedit illi mādata ei⁹ potestatē in
ἔδωκεν αὐτῷ ἐντολὰς αὐτοῦ ἐξουσίαν ἐν
Nu. 25 c. testamētis iudicioꝝ· Ad docēdū ia=
διαθήκαις κριμάτων. Διδάξαι τὸν ἰα=
cob testimonia: ⁊ in lege sua
κὼβ τὰ μαρτύρια, καὶ ἐν νόμῳ αὐτοῦ
ad illuminādū israel. Cōspirarūt
φωτίσαι τὸν ἰσραήλ. Ἐπισυνέστησαν
in eū alieni: ⁊ zelauerūt eū
αὐτῷ ἀλλότριοι, καὶ ἐζήλωσαν αὐτὸν
in deserto. Uiri q̄ circa dathā
ἐν τῇ ἐρήμῳ. Ἄνδρες οἱ περὶ δαθὰν
⁊ abirō: ⁊ cōgregatio core in
καὶ ἀβειρών, καὶ ἡ συναγωγὴ κορὲ ἐν
furore ⁊ ira. Uidit dñs ⁊ nō pro
θυμῷ καὶ ὀργῇ. Εἶδε κύριος καὶ οὐκ εὐ
A bauit: ⁊ cōsummati sunt in furore
δόκησε, καὶ συνετελέσθησαν ἐν θυμῷ
ire. fecit in illis mōstra ad
ὀργῆς. ἐποίησεν ἐν αὐτοῖς τέρατα κα
cōsumendū in igne flāme eos.
ταναλῶσαι ἐν πυρὶ φλογὸς αὐτούς.
Et addidit aaron glīam: ⁊ de=
Καὶ προσέθηκεν ἀαρὼν δόξαν, καὶ ἔδω
dit illi hereditatē. Primitias pmo
Josue. 10.c. κεν αὐτῷ κληρονομίαν. Ἀπαρχὰς πρω
genitoꝝ diuisit illi. Panē in
τογεννημάτων ἐμέρισεν αὐτῷ. Ἄρτον ἐν
pmis pauit in satietate: ⁊
πρώτοις ἡτοίμασεν ἐν πλησμονῇ, καὶ
eñi sacrificia dñi edēt: q̄ de=
γὰρ θυσίας κυρίου φάγονται, ἃς ἔδω
dit illi ⁊ semini ei⁹. Ceteꝝ
κεν αὐτῷ καὶ τῷ σπέρματι αὐτοῦ. Πλὴν
B in terra pplī nō hereditabit: ⁊ pars
ἐν γῇ λαοῦ οὐ κληρονομήσει, καὶ μερὶς

Corona aurea super mitrā eius expres
sa signo sanctitatis: gloria honoris et
opus virtutis: desiderio oculoruꝫ orna
ta. Sic pulchra ante ipsum non fuerunt
talia vsq͂ ad originē. Non est indutus
illa alienigena aliqs: sed tantū filii ipsius
soli et nepotes eius per omne tempus.
Sacrificia ipsi⁹ cōsumata sunt igni quo
tidie. Compleuit moyses manus ei⁹: &
vnxit illum oleo sancto. Factum est illi
in testamentum eternum: et semini ei⁹
sicut dies celi: fungi sacerdotio & habe
re laudem: & glorificare populum suū
in nomine suo. Ipsum elegit ab omni
viuente: offerre sacrificium deo incen=
sum: & bonum odorem in memoriam
placare pro populo suo. Et dedit illi in
preceptis suis potestatem: in testamen
tis iudicioruꝫ: docere iacob testimonia:
et in lege sua lucē dare israel. Quia cō=
tra illum steterunt alieni: & propter in=
uidiam circundederunt illum homines
in deserto: qui erant cum dathaꝫ & aby
ron: et congregatio chore in iracūdia.
Vidit dominus deus et non placuit illi:
& consumpti sunt in impetu iracundie.
Fecit illis monstra: et consumpsit illos
in flamma ignis. Et addidit aaron glo=
riam et dedit illi hereditatem: & primi=
tias frugum terre dimisit illi. Paneꝫ ip=
sius in primis parauit in satietatem: nā
et sacrificia domini edent que dedit illi.
et semini eius. Ceterum inter gētes nō
hereditabit: & pars non est illi in gēte.
Ipse est enī pars eius & hereditas. Phi=
nees filius eleazari tertius in gloria imi
tando eum in timore domini: et stare
in reuerentia gentis: in bonitate et ala=
critate anime sue placuit deo isrl̄. Ideo
statuit illi testamentum pacis: & princi
pem sanctorum et gentis sue: vt sit illi
& semini ei⁹ sacerdotii dignitas in eter
num. Et testamentū dauid regi filio ies
se de tribu iuda: hereditas ipsi & semini
eius: vt daret sapientiam in cor nostrū
iudicare gentem suā in iusticia: ne abo
lerentur bona ipsorum: et gloriam ipo
rum in gentem eorum eternam fecit.

Capitulum quadragesi
mum sextum.

Fortis in bello iesus naue successor
moysi in prophetis qui fuit magn⁹
secundum nomen suum: maximus in
salutem electorum dei: expugnare in=
surgentes hostes. vt consequeretur he
reditatem israel. Quam gloriam ade=
ptus est in tollendo manus suas: et ia=
ctando contra ciuitates rōpheas. Quis
ante illum sic restitit. Naꝫ hostes ipse do
minus percussit. Aut non in iracundia
eius impeditus est sol: & vna dies facta
est quasi duo. Inuocauit altissimuꝫ po
tentem in oppugnando inimicos vndi
q͂: & audiuit illum magnus & sanctus
deus in saxis grandinis virtutis valde
fortis. Impetum fecit contra gentem
hostilem: & in descensu perdidit contra
rios: vt

nō est illi in pplō. Ipse eñi pars
οὐκ ἔστιν αὐτῷ ἐν λαῷ. Αὐτὸς γὰρ μερὶς
eius hereditatis: ⁊ phinees fili⁹ elea
αὐτοῦ κληρονομίας, καὶ φινεὲς υἱὸς ἐλεα
zar tertius in glīam. in imitādo
ζὰρ τρίτος εἰς δόξαν. ἐν τῷ ζηλῶσαι
eū in timore dñi ⁊ stando eū in
αὐτὸν ἐν φόβῳ κυρίου καὶ στῆναι αὐτὸν ἐν
cōuersione pplī. In bonitate pmptitudinis
τροπῇ λαοῦ. Ἐν ἀγαθότητι προθυμίας
aie sue: ⁊ placauit pro
ψυχῆς αὐτοῦ, καὶ ἐξιλάσατο περὶ τοῦ
israel. Ideo statuit illi testamētū pa
ἰσραήλ. Διὰ τοῦτο ἐστάθη αὐτῷ διαθήκη εἰ=
cis psidem sanctoꝝ ⁊ pplō suo.
ρήνης προστάτην ἁγίων καὶ λαοῦ αὐτοῦ.
Ut illi sit ⁊ semini ei⁹ sa=
Ἵνα αὐτῷ ᾖ καὶ τῷ σπέρματι αὐτοῦ ἱε
cerdotij magnificētia in seculū. ⁊
ρωσύνης μεγαλεῖον εἰς τὸν αἰῶνα. καὶ
testamētū dauid filio de tribu iuda
διαθήκη τῷ δαυὶδ υἱῷ ἐκ φυλῆς ἰούδα.
hereditas regis filij de filio so
κληρονομία βασιλέως υἱοῦ ἐξ υἱοῦ μό=
lo: hereditas aaron ⁊ semini
νου, κληρονομία ἀαρὼν καὶ τῷ σπέρματι
eius. Det vobis sapiam in corde
αὐτοῦ. Δῴη ὑμῖν σοφίαν ἐν καρδίᾳ
vr̄o ad iudicādū pplm suū in iu=
ὑμῶν κρίνειν τὸν λαὸν αὐτοῦ ἐν δι=
sticia. ne aboleant bona
καιοσύνῃ. ἵνα μὴ ἀφανισθῇ τὰ ἀγαθὰ
ipoꝝ: ⁊ glīam eius in gñatiōes
αὐτῶν, καὶ τὴν δόξαν αὐτοῦ εἰς γενεὰς
eorum.
αὐτῶν. Ca. 46.

Fortis in bello iesus fili⁹
Κραταιὸς ἐν πολέμῳ ἰησοῦς ὁ τοῦ
naue ⁊ successor moysi in prophe
ναυῆ καὶ διάδοχος μωσῆ ἐν προφητεί=
tiis. q̄ fuit fm nomē suū magn⁹
αις. ὃς ἐγένετο κατὰ τὸ ὄνομα αὐτοῦ μέγας
in saluatione electoꝝ ei⁹. Ad vindicādū
ἐπὶ σωτηρίᾳ ἐκλεκτῶν αὐτοῦ. Ἐκδικῆσαι
insurgētes hostes: vt here
ἐπεγειρομένους ἐχθρούς, ὅπως κατα=
ditaret israel. Quā glificat⁹ ē
κληρονομήσῃ τὸν ἰσραήλ. Ὡς ἐδοξάσθη
in extollēdo man⁹ suas ⁊ in
ἐν τῷ ἐπᾶραι χεῖρας αὐτοῦ καὶ ἐν
extēdēdo rōpheā in ciuitates.
τῷ ἐκτεῖναι ῥομφαίαν ἐπὶ πόλεις.
Quis prior eo sic stetit:
Τίς πρότερος αὐτοῦ οὕτως ἔστη, τοὺς
nā bella dñi ipse adduxit.
γὰρ πολέμους κυρίου αὐτὸς ἐπήγαγεν.
nōne in manu ei⁹ regressus est sol
οὐχὶ ἐν χειρὶ αὐτοῦ ἀνεπόδισεν ὁ ἥ=
⁊ vna dies facta est q̄si duo?
λιος καὶ μία ἡμέρα ἐγενήθη πρὸς δύο;
Inuocauit altissimū potentē in
Ἐπεκαλέσατο τὸν ὕψιστον δυνάστην, ἐν
pmendo ipse inimicos in circuitu.
τῷ ἐκθλῖψαι αὐτὸν ἐχθροὺς κυκλόθεν.
⁊ exaudiuit eū magn⁹ dñs in
καὶ ἐπήκουσεν αὐτοῦ μέγας κύριος ἐν
lapidib⁹ grādinis virtutis fortis.
λίθοις χαλάζης δυνάμεως κραταιᾶς.
Disrupit in gētes bellū: ⁊ in
Κατέρραξεν ἐπὶ ἔθνη πόλεμον, καὶ ἐν
descensu pdidit cōtrarios. vt
καταβάσει ἀπώλεσεν ἀνθεστηκότας. ἵνα

cognoscãt gẽtes armaturã eorum: quia
γνῶσι ἔθνη πανοπλίαν αὐτῶν, ὅτι
contra dñm bellũ eius.
ἐναντίον κυρίου ὁ πόλεμος αὐτοῦ.
Et enĩ insecut⁹ est a tergo poten
Καὶ γὰρ ἐπηκολούθησεν ὀπίσω δυνά-
tis: et in die moysi fecit mi
στου, καὶ ἐν ἡμέρᾳ μωσέως ἐποίησεν ἔ-
sericordiã. ipse et chaleb fili⁹ iephone
λεος. αὐτὸς καὶ χάλεβ υἱὸς ἰεφονῆ
ad resistẽdũ cõtra cõgregationẽ. Ad phi
ἀντιστῆναι ἐναντίον ἐκκλησίας. Κωλῦ-
bẽdũ ppl'm a peccato: et cessare
σαι λαὸν ἀπὸ ἁμαρτίας, καὶ κοπά-
faciẽdũ murmur malitie: et ipsi
σαι γογγυσμὸν πονηρίας, καὶ αὐτοὶ
duo existẽs liberati sunt a sexcen
δύο ὄντες διεσώθησαν ἀπὸ ἑξακοσί-
tis millibus peditũ. Ad inducẽdũ il-
ων χιλιάδων πεζῶν. Εἰσαγαγεῖν αὐ-
los in hereditatẽ: in terrã ma
τοὺς εἰς κληρονομίαν, εἰς γῆν ῥέου
nãtẽ lacte et melle. et dedit do
σαν γάλα καὶ μέλι. καὶ ἔδωκεν ὁ κύ
min⁹ chaleb fortitudinẽ: et vsq; i senectutẽ
ριος τῷ χάλεβ ἰσχύν, καὶ ἕως γήρους
pmansit ei: et vt ascẽderet ipse
διέμεινεν αὐτῷ, καὶ ἐπιβῆναι αὐτὸν
in altitudinẽ terre: et semẽ
ἐπὶ τὸ ὕψος τῆς γῆς, καὶ τὸ σπέρμα
ipsius obtinuit hereditatẽ. Ut
αὐτοῦ κατέσχε κληρονομίαν. Ὅπως
viderent oẽs filij israel: quia bo-
ἴδωσι πάντες οἱ υἱοὶ ἰσραήλ, ὅτι κα-
nũ ambulare post dñm:
λὸν τὸ πορεύεσθαι ὀπίσω τοῦ κυρίου,
et iudices singuli suo nomi
καὶ οἱ κριταὶ ἕκαστος τῷ αὐτοῦ ὀνόμα-
ne q̃rũ nõ fornicatũ est cor:
τι ὅσων οὐκ ἐξεπόρνευσεν ἡ καρδία,
et q̃cũq; nõ auersi sunt a domi
καὶ ὅσοι οὐκ ἀπεστράφησαν ἀπὸ κυρί
no: et memoria eorum in bñdi
ου, καὶ τὸ μνημόσυνον αὐτῶν ἐν εὐλο-
ctionib⁹. Ossa eorum pullulent in
γίαις. Τὰ ὀστᾶ αὐτῶν ἀναθάλοι ἐκ
loco suo: et nomẽ eo
τοῦ τόπου αὐτῶν, καὶ τὸ ὄνομα αὐ-
rũ cõmutatũ in filijs glo
τῶν ἀντικαταλλασσόμενον ἐν υἱοῖς δε-
rificatorum eorum. Dilectus a
δοξασμένων αὐτῶν. Ἠγαπημένος ὑπὸ
dño suo samuel: pphẽta do
κυρίου αὐτοῦ σαμουήλ, προφήτης κυ
mini cõstituit regna: et vn-
ρίου κατέστησε βασιλείαν, καὶ ἔχρι-
xit principes in ppl'm suũ.
σεν ἄρχοντας ἐπὶ τὸν λαὸν αὐτοῦ.
In lege dñi iudicauit cõgregationẽ: et
Ἐν νόμῳ κυρίου ἔκρινε συναγωγήν, καὶ
visitauit dñs iacob. In
ἐπεσκέψατο κύριος τὸν ἰακώβ. Ἐν
fide sua examinat⁹ ẽ pphẽta: et
πίστει αὐτοῦ ἠκριβάσθη προφήτης, καὶ
cognit⁹ ẽ in verbo suo. et inuoca
ἐγνώσθη ἐν ῥήματι αὐτοῦ. καὶ ἐπεκα
uit dñm potẽtẽ: in
λέσατο τὸν κύριον δυνάστην, ἐν τῷ
oppugnando ipse hostes suos vndi-
θλίψαι αὐτὸν ἐχθροὺς αὐτοῦ κυκλό-
que: in oblatione viri lacte nutriti:
θεν, ἐν προσφορᾷ ἀρνὸς γαλαθηνοῦ,

cognoscãt gẽtes potentiã eius: quia cõtra deum pugnare nõ est facile: & secutus est a tergo potentes. Et in diebus moysi misericordiã fecit ipse & caleph filius iephone: stare contra hostem & prohibere gentes a peccatis: & perfringere murmur malitie. Et ipsi duo constituti a periculo liberati sunt a numero sexcentorum milium peditum: inducere illos in hereditatem in terram quam manat lac & mel. Et dedit dominus ipsi caleph fortitudinem: et vsq; in senectutem permansit illi virtus: vt ascenderet in excelsum terre locum: & semen ipsi⁹ obtinuit hereditatem. Et viderunt oẽs filii israel quia bonum est obsequi sancto deo. Et iudices singuli suo nomine quorum non est corruptũ cor: qui nõ auersi sunt a domino: vt sit memoria illorum in benedictione. Et ossa eorum pullulant de loco suo: & nomen eorum permanet in eternum: permanente ad filios illorum sanctorum virorum gloria. Dilectus a domino deo suo samuel propheta domini: renouauit imperiũ & vnxit principes in gente sua. In lege domini congregationem iudicauit: & vidit deum iacob & in fide sua probat⁹ est propheta. Et cognitus est in verbis suis fidelis: quia vidit deum lucis. Et inuocauit dominum omnipotentem in oppugnando hostes circumstantes vndiq; in oblationem viri inuiolati. Et intonuit de celo domin⁹: & in sonitu magno auditam fecit vocem suam: et contriuit principes tyrorum: & omnes duces phylistiim. Et ante temp⁹ finis vite & seculi testimonium prebuit in cõspectu domini & christi. Pecunias & vsq; ad calciamenta ab omni carne non accepit: & non accusauit illum homo. Et post hec dormiuit et votum fecit regi: & ostẽdit illi finem vite sue: & exaltauit vocem eius de terra in prophetia delere impietatem gentis.

Capitulum quadragesimum septimum.

Post hec surrexit natham propheta in diebus dauid. Et quasi adeps separatus a carne: sic dauid a filiis isr'l. Cum leonib⁹ lusit quasi qui cũ agnis: & in vrsis similiter fecit sicut in agnis ouium. In iuuentute sua nunquid non occidit gigantem: & obstulit opprobrium de gente? In tollendo manum in saxo funde deiecit exultationẽ golie: vbi non inuocauit deum omnipotentem. Et dedit in dextera eius tollere hominem fortem in bello: & exaltare cornu gentis sue. Sic in decem milibus glorificauit eum: & laudauit eũ in benedictionibus domini in offerendo illi coronã glorie. Contriuit enim inimicos vndiq;: & extirpauit phylistiim contrarios vsq; in hodiernum diem. ooooooooooo

ooooooooooooooooooooooooooooooooooo

ooooooooooooooooooooooooooooooooooo

et tonuit de celo dñs.
καὶ ἐβρόντησεν ἀπ' οὐρανοῦ ὁ κύριος.
Et in sono magno tonitrui audi-
Καὶ ἐν ἤχῳ μεγάλῳ βροντῆς ἀκου- Nu.14
tã fecit vocẽ suã. et a.
στὴν ἐποίησε τὴν φωνὴν αὐτοῦ. καὶ
cõtriuit duces tyriorum: et om-
ἐξέτριψεν ἡγουμένους τυρίων, καὶ πάν
nes principes phylistiim. et ante
τας ἄρχοντας φυλιστιείμ. καὶ πρὸ
tps dormitionis seculi testimoniũ p
καιροῦ κοιμήσεως αἰῶνος ἐπεμαρτύ- Iosue.
hibuit in cõspectu dñi et christi sui. 14.c.
ρατο ἔναντι κυρίου καὶ χριστοῦ αὐ-
Pecunias et vsq; ad calciamẽta
τοῦ. Χρήματα καὶ ἕως ὑποδημάτων
ab omni carne nõ accepi. C
ἀπὸ πάσης σαρκὸς οὐκ εἴληφα.
Et non accusauit illũ homo:
Καὶ οὐκ ἐνεκάλεσεν αὐτῷ ἄνθρωπος,
et postq̃ dormiuit ipse pphẽta
καὶ μετὰ τὸ ὑπνῶσαι αὐτὸν προεφή
uit: et ostẽdit regi fi-
τευσε, καὶ ὑπέδειξε βασιλεῖ τὴν τε
nẽ eius: et exaltauit de terra
λευτὴν αὐτοῦ, καὶ ἀνύψωσεν ἐκ γῆς
vocẽ suã: in pphẽtia ad de
τὴν φωνὴν αὐτοῦ, ἐν προφητείᾳ ἐξα-
lendũ iniq̃tatẽ ppl'i.
λεῖψαι ἀνομίαν λαοῦ. Ca.47.

Et post hoc surrexit nathan
Καὶ μετὰ τοῦτο ἀνέστη νάθαν ὁ
propheta in dieb⁹ dauid sicut D
προφήτης ἐν ἡμέραις δαυίδ. ὥσπερ 1.Re.
adeps separat⁹ a salutari: 7.c.
στέαρ ἀφωρισμένον ἀπὸ σωτηρίου,
sic dauid a filijs israel.
οὕτως δαυίδ ἀπὸ υἱῶν ἰσραήλ.
In leonib⁹ familiarit egit q̃si in hedis 1.Re.
Ἐν λέουσιν ἐπαίξεν ὡς ἐν ἐρίφοις 12.a.
et in vrsis sicut in agnis oui
καὶ ἐν ἄρκοις ὡς ἐν ἄρνασι προβά-
um. in iuuẽtute sua occidit gi
των. ἐν νεότητι αὐτοῦ ἀπέκτεινε γί
gantẽ: et abstulit opprobriũ de po
γαντα, καὶ ἐξῆρεν ὀνειδισμὸν ἐκ λα
pulo. Et in tollẽdo manũ in
οῦ. Καὶ ἐν τῷ ἐπᾶραι χεῖρα ἐν
lapide funde vt deijceret super
λίθῳ σφενδόνης καταβαλεῖν γαυρία-
biã goliat. Inuocauit enĩ A
μα τοῦ γολιάθ. Ἐπεκαλέσατο γὰρ
dñm altissimũ: et dedit in dex
κύριον ὕψιστον, καὶ ἔδωκεν ἐν τῇ δε
tera eius robur ad occidẽdũ hoiem 1.Reg.
ξιᾷ αὐτοῦ κράτος ἐξᾶραι ἄνθρωπον 17.f.
potentẽ in bello: vt exaltet cor-
δυνατὸν ἐν πολέμῳ, ἀνυψῶσαι κέ-
nu ppl'i sui. Sic in decẽ mi
ρας λαοῦ αὐτοῦ. Οὕτως ἐν μυριά
lib⁹ glorificauit eũ et laudauit il-
σιν ἐδόξασεν αὐτὸν καὶ ᾔνεσεν αὐ-
lũ in bñdictionib⁹ dñi. In affe 1.Reg.
τὸν ἐν εὐλογίαις κυρίου. Ἐν τῷ φέ 18.b
rẽdo illi diadema glie. Con
ρεσθαι αὐτῷ διάδημα δόξης. Ἐξέ-
triuit inimicos incircuitu: et destru
τριψεν ἐχθροὺς κυκλόθεν, καὶ ἐξουδέ
xit phylistijm aduersarios.
νωσε φυλιστιείμ τοὺς ὑπεναντίους.

ooooooooooooooooooooooooooooooooooo

B vsq͂ hodie cōtriuit eoꝝ cornu in
ἕως σήμερον συνέτριψεν αὐτῶν κέρας ἐν
omni opere suo dedit cōfessionē.
παντὶ ἔργῳ αὐτοῦ ἔδωκεν ἐξομολόγησιν.
Sācto excelso verbo glorie in oī cor
Ἁγίῳ ὑψίστῳ ῥήματι δόξης, ἐν πάσῃ καρ
de suo laudauit: ⁊ dilexit eū q̄
δίᾳ αὐτοῦ ὕμνησε, καὶ ἠγάπησε τὸν ποι
fecit illū. Et cōstituit cātores
ήσαντα αὐτόν. Καὶ ἔστησε ψαλμῳδοὺς
contra altare: ⁊ ex sono e
1.Re. 12.d κατέναντι θυσιαστηρίου, καὶ ἐξ ἤχους αὐ
ius dulces facere modos: ⁊ cottidie lau
τοῦ γλυκαίνειν μέλη, καὶ καθ' ἡμέραν αἰ
dabūt in cāticis suis. dedit in
νέσουσιν ἐν ᾠδαῖς αὐτῶν. ἔδωκεν ἐν ταῖς
C festiuitatib⁹ decentiā: ⁊ ornauit tēpo
ἑορταῖς εὐπρέπειαν, καὶ ἐκόσμησε καιρ
ra vsq͂ ad cōsumationē. in laudādo ip
οὺς μέχρι συντελείας. ἐν τῷ αἰνεῖν αὐ
sos sanctū eius nomē: ⁊ a ma
τοὺς τὸ ἅγιον αὐτοῦ ὄνομα, καὶ ἀπὸ πρω
ne sonādo sctītatē ei⁹. Dn̄s abs
ΐας ἠχεῖν τὸ ἁγίασμα αὐτοῦ. Κύριος ἀ
stulit peccata ip̄i⁹: ⁊ exalta
φεῖλε τὰς ἁμαρτίας αὐτοῦ, καὶ ἀνύψω
uit in secula cornu ei⁹. Et de
σεν εἰς αἰῶνας τὸ κέρας αὐτοῦ. Καὶ ἔδω
dit illi testamētū regni ⁊ sedē
κεν αὐτῷ διαθήκην βασιλείας καὶ θρόνον
glorie in israel. Post hunc surrexit
3.Re. 11.a. δόξης ἐν τῷ Ἰσραήλ. Μετὰ τοῦτον ἀνέστη
fili⁹ sapiēs: ⁊ ꝓpt̄ illū habitauit in
υἱὸς ἐπιστήμων, καὶ δι' αὐτὸν κατέλυσεν ἐν
latitudine. Salomō regnauit in
πλατυσμῷ. Σολομὼν ἐβασίλευσεν ἐν
dieb⁹ pacis: ⁊ glorificat⁹ ē quī de⁹
ἡμέραις εἰρήνης, καὶ ἐδοξάσθη, ὡς ὁ θεὸς
D pacauit in circuitu suo. Ut statueret
κατέπαυσε κυκλόθεν αὐτοῦ. Ἵνα στήσῃ
domū in nomine eius: ⁊ pararet scti
οἶκον ἐπ' ὀνόματι αὐτοῦ, καὶ ἑτοιμάσῃ ἁ
tatē in seculum. q̄ʒ sapiēs fuit in
γίασμα εἰς τὸν αἰῶνα. ὡς ἐσοφίσθης ἐν
iuuētute sua: ⁊ implet⁹ est q̄si flu
νεότητι αὐτοῦ, καὶ ἐνεπλήσθη ὡς ποτα
3.Re. 12.c. men intellectu. Terrā texit ani
μὸς συνέσεως. Γῆν ἐπεκάλυψεν ἡ ψυ
ma tua oēm: ⁊ repleuit para
χή σου πᾶσαν, καὶ ἐνέπλησε παρα
bolis enigmatū. In insulas longe
βολαῖς αἰνιγμάτων. Εἰς νήσους πόρρω
abijt nomē tuū: ⁊ dilexit in
ἀφίκετο τὸ ὄνομά σου, καὶ ἠγαπήθης ἐν
pace tua. in canticis ⁊ ꝓuerbijs
τῇ εἰρήνῃ σου. ἐν ᾠδαῖς καὶ παροιμίαις
A ⁊ ꝑabolis ⁊ interpretatiōib⁹ admirati
καὶ παραβολαῖς καὶ ἑρμηνείαις ἀπεθαύ
3.Re. 17.b. sunt regiones. In nomine dn̄i dei
μασάν σε χῶραι. Ἐν ὀνόματι κυρίου τοῦ θεοῦ
ois terre q̄ cognominat⁹ ē tu⁹
πάσης τῆς γῆς τοῦ ἐπικαλεσαμένου σου
deus israel: cōgregasti q̄si stannū
θεοῦ Ἰσραήλ, συνήγαγες ὡς κασσίτερον
aur̄ ⁊ vt plumbū multiplicasti
τὸ χρυσίον καὶ ὡς μόλυβδον ἐπλήθυνας
argentū. Inclinasti visce
τὸ ἀργύριον. Παρανέκλινας τὰ σπλάγ
ra tua mulierib⁹: ⁊ potestatē habuisti in
3.Re. 19.c. χνα σου γυναιξί, καὶ ἐνεξουσιάσθης ἐν
corpore tuo Dedisti maculā in
4.Re. 2.b. τῷ σώματί σου. Ἔδωκας μῶμον ἐν τῇ

Contriuit cornu ipsorum vsq͂ in eter
num. In omni opere dedit confessio
nes sancto: & excelso in verbo glorie.
De omni corde suo laudauit dominū
& dilexit eum qui fecit illū: & dedit illi
cōtra inimicos potentiā. Et stare fecit
cantores cōtra altare: & in sono eoruꝫ
dulces fecit modos: & dedit in celebra
tionibus decus: & ornauit tēpora vsq͂
in cōsumationē vite: vt laudarent no
mē sanctū dn̄i: & amplificarent mane
dei sanctitatē. Christ⁹ purgauit pecca
ta ipsius: & exaltauit in eternū cornu
eius. Et dedit illi testamentū regni: et
sedē glorie in israel. Post ip̄m surrexit
filius sensatus: & ꝓpter illū deiecit oēs
potentiā inimicorū. Salomō impera
uit in diebus pacis: cui subiecit de⁹ oēs
hostes vt conderet domū in noie suo:
& pararet sanctitatē in sempiternum
quēadmodū eruditus est in iuuentute
sua. Et implet⁹ est quasi flumen sapiē
tia: et terrā retexit anima sua. Et reple
sti in cōparationibus enigmata: ad in
sulas lōge diuulgatū est nomen tuuꝫ:
& dilectus es in pace tua. In cantilenis
& prouerbiis & cōparationibus: & in
terpretationibus mirate sunt terre: &
in nomine dn̄i dei cui est cognomen
deus israel. Collegisti quasi aurichalcū
aurū: & vt plumbū cōplesti argentuꝫ:
et inclinasti femora tua mulierib⁹. Po
testatē habuisti in corpore tuo. Dedisti
maculā in gloria tua: & prophanasti se
mē tuū inducere iracundiā ad liberos
tuos: & in ceteris stulticiā tuam vt face
res imperiū bipartitum: et ex effraim
imperare imperium durum. Deus au
tem non derelinquet misericordiam
suam: et non corrumpet: nec delebit
opera sua: neq͂ perdet a stirpe nepo
tes electi sui: & semen eius qui diligit
dominū non corrumpet. Dedit autē
reliquum iacob & dauid de ipsa stirpe.
Et finem habuit Salomon cum patri
bus suis. Et dereliquit post se de semi
ne suo gentis stulticiā: & imminutum
a prudentia roboā qui auertit genteꝫ
consilio suo: & hieroboā filiū nabath
qui peccare fecit israel: & dedit viā pec
candi effraim: & plurima redundaue
runt peccata ipsorū. Valde enī auerte
rūt illos a terra sua. Et q̄siuit oēs neq͂ti
as vsq͂ dū pueniret ad illos defensio: &
ab oibus pctīs liberauit eos. Ca. 48.
Et surrexit helias propheta qua
si ignis: & verbū ip̄ius quasi facu
la ardebat. Qui induxit in illos famē:
& imitantes illum inuidia sua pauci fa
cti sunt. Non enim poterant sustinere
precepta domini. Verbo domini con
tinuit celū: & deiecit a se ignem terre.
Sic amplificat⁹ est helias in mirabilib⁹
suis. Et qs potest israel gl'iari tibi. Qui
sustulisti mortuum ab inferis de sorte
mortis in verbo dn̄i dei: q deiecisti re
ges ad perniciē & cōfregisti facilē potē
tiā ipsorū & gl'osos de lecto suo. Qui
audis in sina iudiciū: & in oreb iudicia
defensiōis. Qui vngis reges ad penitē
tiā & ꝓphetas facis successores post te.

gloria tua: ⁊ ꝓfanasti semē
δόξῃ σου, καὶ ἐβεβήλωσας τὸ σπέρμα
tuū: vt induceres irā in filios
σου, ἐπαγαγεῖν ὀργὴν ἐπὶ τὰ τέκνα
tuos: ⁊ cōpungereris in stulticia
σου, καὶ κατανυγῆναι ἐπὶ τῇ ἀφροσύνῃ
tua. Ut fieres sine imperio: ⁊
σου. Γενέσθαι δίχα τυραννίδος, καὶ
ex ephraim iperares imperiū inobediēs. Et
ἐξ Ἐφραὶμ ἄρξαι βασιλείαν ἀπειθῆ. Ὁ
dn̄s nō derelinquet miaꝫ suā:
δὲ κύριος οὐ μὴ καταλίπῃ τὸ ἔλεος αὐτοῦ,
⁊ non corrūpet ab operib⁹ su
καὶ οὐ μὴ διαφθαρῇ ἀπὸ τῶν ἔργων αὐ
is. Neque delebit electi sui
τοῦ. Οὐ δ' οὐ μὴ ἐξαλείψῃ ἐκλεκτοῦ αὐτοῦ
nepotes: ⁊ semē ei⁹ q̄ dilexit se
ἔγγονα, καὶ σπέρμα τοῦ ἀγαπήσαντος αὐ
non tollet. Et ip̄i iacob dedit
τὸν οὐ μὴ ἐξάρῃ. Καὶ τῷ Ἰακὼβ ἔδωκε
reliquū: ⁊ dauid ex ipso
κατάλειμμα, καὶ τῷ Δαυὶδ ἐξ αὐτοῦ
radicē. Et requieuit salomō cū
ῥίζαν. Καὶ ἀνεπαύσατο Σολομὼν μετὰ τῶν
patrib⁹: ⁊ reliquit post se de
πατέρων, καὶ κατέλιπε μετ' αὐτὸν ἀπὸ
semine suo. ꝓpl'i stulticiā ⁊
τοῦ σπέρματος αὐτοῦ. λαοῦ ἀφροσύνην καὶ
diminutū intellectu: roboā q̄ auer
ἐλαττούμενον συνέσει, Ῥοβοὰμ ὃς ἀπέστη
tit ꝓpl'm de cōsilio suo. Et hieroboā fili⁹
σε λαὸν ἐκ βουλῆς αὐτοῦ. Καὶ Ἱεροβοὰμ υἱὸς
nabat: q̄ peccare fecit israel. Et de
Ναβὰτ, ὃς ἐξήμαρτε τὸν Ἰσραήλ. Καὶ ἔδω
dit ephraim viā peccati: ⁊ multipli
κε τῷ Ἐφραὶμ ὁδὸν ἁμαρτίας, καὶ ἐπληθύν
cata sūt peccata eoꝝ valde. Ut auer
θησαν αἱ ἁμαρτίαι αὐτῶν σφόδρα. Ἀπο
terēt eos a terra: oīa ira ⁊
στῆσαι αὐτοὺς ἀπὸ τῆς γῆς, ἕως ὀργὴ καὶ
vindicta veniat sup eos.
ἐκδίκησις ἔλθῃ ἐπ' αὐτούς. Ca. 48.
Et surrexit elias propheta q̄si ignis:
Καὶ ἀνέστη Ἠλίας προφήτης ὡς πῦρ,
⁊ verbū ip̄i⁹ q̄si fax ardebat: q̄
καὶ ὁ λόγος αὐτοῦ ὡς λαμπὰς ἐκαίετο, ὃς
induxit in illos famē forte ⁊
ἐπήγαγεν ἐπ' αὐτοὺς λιμὸν ἰσχυρὸν καὶ τῷ
zelo suo diminuit eos. in verbo
ζήλῳ αὐτοῦ ὠλιγοποίησεν αὐτούς. ἐν λόγῳ
dn̄i sustinuit celū: ⁊ deduxit
κυρίου ἀνέσχεν οὐρανόν, καὶ κατήγαγε
ter ignē de celo. q̄ gl'ificat⁹ fuisti elia
τρὶς πῦρ ἐξ οὐρανοῦ. ὡς ἐδοξάσθης Ἠλία
in mirabilib⁹ tuis: ⁊ q̄s simi
ἐν τοῖς θαυμασίοις σου, καὶ τίς ὅμοι
lis tibi vt glorief? Qui suscitasti mor
ός σοι καυχᾶσθαι; Ὁ ἐγείρας νε
tuū a morte: ⁊ ab iferis aīam
κρὸν ἐκ θανάτου, καὶ ἐξ ᾅδου ψυχὴν
in verbo altissimi. Qui deduxisti reges
ἐν λόγῳ ὑψίστου. Καταγαγὼν βασιλεῖς
ad ꝑditionē: ⁊ gloriosos de
εἰς ἀπώλειαν, καὶ δεδοξασμένους ἀπὸ
lecto suo. Qui audis in sina
κλίνης αὐτῶν. Ὁ ἀκούων ἐν Σινᾷ
correptionē dn̄i: ⁊ in choreb iudicia vin
ἐλεγμὸν κυρίου, καὶ ἐν Χωρὴβ κρίματα ἐκδική
dicte. Qui vngis reges ad retributio
σεως. Ὁ χρίων βασιλεῖς εἰς ἀνταπόδο
nē: ⁊ ꝓphetas successores post eum.
μα, καὶ προφήτας διαδόχους μετ' αὐτόν.

Qui receptus es in turbine ignis in
Ὁ ἀναληφθεὶς ἐν λαίλαπι πυρὸς ἐν
curru equorum igneorum. Qui scriptus
ἅρματι ἵππων πυρίνων. Ὁ κατα-
es correptiones in tpa: ad le
γραφεὶς ἐλεγμοὺς εἰς καιρούς, κοπά-
niendā irā iudicij dñi ad fu-
σαι ὀργὴν κρίσεως κυρίου πρὸς θυ-
rorē. ad cōuertendū cor patris ad
μόν. ἐπιστρέψαι καρδίαν πατρὸς πρὸς
filiū: et cōstituendū tribus iacob.
υἱόν, καὶ καταστῆσαι φυλὰς Ἰακώβ.
Beati q viderūt te: et q in dile
Μακάριοι οἱ ἰδόντες σε, καὶ οἱ ἐν ἀγα-
ctione dormierūt: etenim nos vita
πήσει κεκοιμημένοι, καὶ γὰρ ἡμεῖς ζωῇ
viuemus. Elias q tectus est in tur
ζησόμεθα. Ἠλίας ὃς ἐσκεπάσθη ἐν λαί-
bine. Et elisee repletus est spiri
λαπι. Καὶ Ἐλισαιὲ ἐνεπλήσθη πνεύ-
tu sancto: et in diebus suis nō
ματος ἁγίου, καὶ ἐν ἡμέραις αὐτοῦ οὐκ
cōmotus est a principibus: et nō subie-
ἐσαλεύθη ἀπὸ ἀρχόντων, καὶ οὐ κατε-
cit illū aliqs. oē verbū
δυνάστευσεν αὐτὸν οὐδείς. πᾶς λόγος
nō sustulit eū: et in dormitione
οὐχ ὑπερῆρεν αὐτόν, καὶ ἐν κοιμήσει
prophetauit corpus eius. Et in
προεφήτευσε τὸ σῶμα αὐτοῦ. Καὶ ἐν
vita sua fecit mōstra: et in mor
ζωῇ αὐτοῦ ἐποίησε τέρατα, καὶ ἐν τῇ τε-
te sua mirabilia opa sua.
λευτῇ αὐτοῦ θαυμάσια τὰ ἔργα αὐτοῦ.
in oībus his nō penituit pplus:
ἐν πᾶσι τούτοις οὐ μετενόησεν ὁ λαός,
et nō recesserūt a pecca
καὶ οὐκ ἀπέστησαν ἀπὸ τῶν ἁμαρτι-
tis suis. Usquequo captiuati sunt de
ῶν αὐτῶν. Ἕως προενομεύθησαν ἀπὸ τῆς
terra sua: et dispersi sunt in om-
γῆς αὐτῶν, καὶ διεσκορπίσθησαν ἐν πά-
ni terra. et relictus est pplus ppau-
σῃ τῇ γῇ. καὶ κατελείφθη ὁ λαὸς ὀλιγο-
cus et princeps in domo dauid. quidā
στὸς καὶ ἄρχων ἐν τῷ οἴκῳ Δαυίδ. τινὲς
eorū fecerūt ipsorum placitū: quidā āt
μὲν ἐποίησαν αὐτῶν τὸ ἀρεστόν, τινὲς δὲ
multiplicarūt peccata. Ezechias muni
ἐπλήθυναν ἁμαρτίας. Ἐζεκίας ὠχύρω-
uit ciuitatē suā: et induxit in
σε τὴν πόλιν αὐτοῦ, καὶ εἰσήγαγεν εἰς
mediū eius aquā. Fodit in ferro
μέσον αὐτῆς ὕδωρ. Ὤρυξεν ἐν σιδήρῳ
rupē: et edificauit fontes ad
ἀκρότομον, καὶ ᾠκοδόμησε κρήνας εἰς
aquas. In diebus ipsius ascēdit senna
ὕδατα. Ἐν ἡμέραις αὐτοῦ ἀνέβη Σεννα-
cherim: et misit rapsacē de
χηρείμ, καὶ ἀπέστειλε τὸν Ῥαψάκην ἐκ
lachis et sustulit manū suā in
Λαχείς. καὶ ἐπῆρε χεῖρα αὐτοῦ ἐπὶ
sion: et iactās factus est in sup
Σιών, καὶ ἐμεγαλαύχησεν ἐν ὑπερηφα-
bia sua. Tūc cōmota sunt corda
νίᾳ αὐτοῦ. Τότε ἐσαλεύθησαν καρδίαι
et manus eorū: et doluerūt q̄si
καὶ χεῖρες αὐτῶν, καὶ ὠδίνησαν ὡς αἱ
parientes: et inuocauerūt dñm
τίκτουσαι, καὶ ἐπεκαλέσαντο τὸν κύριον
misericordē expādentes manus
τὸν ἐλεήμονα ἐκπετάσαντες χεῖρας

Qui receptus es in turbine ignis in curru equorum igneorum qui inscriptus es in iudiciis tēporū lenire iracundiā domini: conciliare cor patris ad filiū: & restituere tribus iacob. Beati sunt q te viderunt: & in amicicia tua decorati sunt. Nā nos vita viuimus tantū: post mortem autem non erit tale nomen nostrum. Helias qui in turbine tectus est: et in heliseo completus est spiritus eius. In diebus suis non pertimuit pricipem: & potentia nemo vicit illū. Nec superauit illum verbū aliquod: & mortuum prophetauit corpus eius. In vita sua fecit monstra: & in morte mirabilia operatus est. In omnibus istis nō penituit populus: & non recesserūt a peccatis suis vsq; dū abiecti sunt de terra sua: & dispersi sunt in omnē terrā: & relicta est gēs perpauca: & princeps in domo dauid. Quidam ipsorum fecerunt quod placeret deo: alii autem multa cōmiserunt peccata. Ezechias muniuit ciuitatem suam: & induxit in mediū eius aquā: & fodit ferro rupē: & edificauit ad aquam puteum. In diebus ipsius ascendit sennacherib: & misit rapsacem & sustulit manum suam contra illos: et extulit manum suā in sion: & superbus factus est potētia sua. Tunc mota sunt corda & manus ipsorum: & doluerunt quasi parturientes mulieres. Et inuocauerunt dominum misericordem: et expandentes manus suas extulerunt ad celū: & sanctus dominus deus audiuit cito vocē ipsorū. Non est cōmemoratus peccatorū ipsorum: neq; dedit illos inimicis suis: sed purgauit illos in manu esaie sancti prophete. Deiecit castra assyriorū: & cōtriuit illos angelus domini. Nā fecit ezechias quod placuit deo: & fortiter iuit in via dauid patris sui quam mandauit illi esaias propheta magnus & fidelis ī cōspectu dei. In diebus ipsius retro rediit sol et addidit regi vitā. Spū magno vidit vltima: et cōsolatus est lugētes ī siō vsq; in sempiternū. Ostēdit futura et abscondita anteq̄ euenirēt. Ca. 49.

Memoria iosie in cōpositione odoris facta opus pigmentarii. In oī ore quasi mel indulcabitur eius memoria: & vt musica in conuiuio vini. Ipse est directus diuinitus in penitentia gētis: et tulit abominationes impietatis. Et gubernauit ad dominum cor ipsius: & in diebus peccatorum corroborauit pietatem. Preter dauid & ezechiā & iosiā oēs regēs peccatū cōmiserūt: nam reliquerunt legē altissimi reges iuda: et contēpserunt timorem dei. Dederunt enim regnum suum aliis & gloriam suam alienigene gēti. Incēderūt electā sanctitatis ciuitatē: et desertas fecerunt vias ipsius in manu hieremie. Nam male tractauerunt illū qui a ventre matris consecratus est propheta: euertere & eruere & perdere: & iterum edificare & renouare. Ezechiel qui vidit conspectum glorie quā ostendit illi in curru cherubin.

suas ad eū. Et sctūs de ce B
αὐτῶν πρὸς αὐτόν. Καὶ ὁ ἅγιος ἐξ οὐρα-
lo exaudiuit eos: et redemit
νοῦ ἐπήκουσεν αὐτῶν, καὶ ἐλυτρώσατο
eos in manu esaie. percussit
αὐτοὺς ἐν χειρὶ Ἠσαΐου. ἐπάταξε τὴν
castra assyriorum: et contri
παρεμβολὴν τῶν Ἀσσυρίων, καὶ ἐξέτρι-
uit illos angelus eius. Fecit enī
ψεν αὐτοὺς ὁ ἄγγελος αὐτοῦ. Ἐποίησε γὰρ
ezechias placitū dño: et fortis fuit
Ἐζεκίας τὸ ἀρεστὸν κυρίου, καὶ ἐνίσχυσεν ἐν
in viis dauid patris sui: sicut māda
ὁδοῖς Δαυὶδ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, ὡς ἐνετεί-
uit esaias ppheta magnus et ve
λατο Ἠσαΐας ὁ προφήτης ὁ μέγας καὶ πι-
rax in cōspectu eius. In diebus 4.Re. 13.d
στὸς ἐν ὁράσει αὐτοῦ. Ἐν ταῖς ἡμέραις C
eius regressus est sol: et addidit
αὐτοῦ ἀνεπόδισεν ὁ ἥλιος, καὶ προσέθηκε
vitā regi. spiritu magno vidit
ζωὴν βασιλεῖ. πνεύματι μεγάλῳ εἶδε τὰ
nouissima: et cōsolatus est lugētes
ἔσχατα, καὶ παρεκάλεσε τοὺς πενθοῦν-
in sion. Usq in seculū ostendit
τας ἐν Σιών. Ἕως τοῦ αἰῶνος ὑπέδειξε
futura: et abscōdita anteq̄ eue 4.Re. 18.c.
τὰ ἐσόμενα, καὶ τὰ ἀπόκρυφα πρὶν ἢ πα-
nirent illa.
ραγενέσθαι αὐτά. Ca. 49.
Memoria iosie in cōpositionē in
Μνημόσυνον Ἰωσίου εἰς σύνθεσιν θυ-
censi. fabricato opere vnguētarij: D
μιάματος. ἐσκευασμένῳ ἔργῳ μυρεψοῦ,
in oī ore q̄si mel indulcabi
ἐν παντὶ στόματι ὡς μέλι γλυκανθήσε-
tur: et vt musica in cōuiuio vini.
ται, καὶ ὡς μουσικὰ ἐν συμποσίῳ οἴνου.
Ipse fuit directus in cōuersione ppli: et
Αὐτὸς κατευθύνθη ἐν ἐπιστροφῇ λαοῦ, καὶ
abstulit abominationes iniqtatis. direxit
ἐξῆρε βδελύγματα ἀνομίας. κατεύθυνε 4.Re. 19.g.
ad dñm cor suū: in die
πρὸς κύριον τὴν καρδίαν αὐτοῦ, ἐν ἡμέ-
bus iniquorum corroborauit pietatē.
ραις ἀνόμων κατίσχυσε τὴν εὐσέβειαν.
Preter dauid et ezechiā et iosiā: 4.Re.
Πάρεξ Δαυὶδ καὶ Ἐζεκίου καὶ Ἰωσίου, 20.b.
oēs errore errauerūt.
πάντες πλημμέλειαν ἐπλημμέλησαν.
reliquerūt enī legē altissimi:
κατέλιπον γὰρ τὸν νόμον τοῦ ὑψίστου, οἱ A
reges iuda defecerūt. dedit enī cor
βασιλεῖς Ἰούδα ἐξέλιπον. ἔδωκε τὸ κέ-
nu illorum aliis: et gloriam eorum
ρας αὐτῶν ἑτέροις, καὶ τὴν δόξαν αὐτῶν
gēti alienę. Cōbusserūt electā
ἔθνει ἀλλοτρίῳ. Ἐνεπύρισαν ἐκλεκτὴν
ciuitatē sanctitatis: et desertas fecit
πόλιν ἁγιάσματος, καὶ ἠρήμωσε τὰς B
vias eius in manu hieremie: maletractauit
ὁδοὺς αὐτῆς ἐν χειρὶ Ἱερεμίου, ἐκάκωσαν
enī illū. Et ipse in matrice sctificatus ē
γὰρ αὐτόν. Καὶ αὐτὸς ἐν μήτρᾳ ἡγιάσθη
propheta ad eradicādū et malefaciēdū et perden
προφήτης ἐκριζοῦν καὶ κακοῦν καὶ ἀπολ-
dū: similiē edificandū et plantā
λύειν, ὡσαύτως οἰκοδομεῖν καὶ καταφυ-
dū. Iezeciel q vidit cōspectū glīe
τεύειν. Ἰεζεκιὴλ ὃς εἶδεν ὅρασιν δόξης, C.
quā ostendit ei in curru cherubim.
ἣν ὑπέδειξεν αὐτῷ ἐπὶ ἅρματος χερουβίμ.

et enim memor fuit inimicoꝝ in imbre
καὶ γὰρ ἐμνήσθη τῶν ἐχθρῶν ἐν ὄμβρῳ
τ direxit dirigẽtes vias.
καὶ κατώρθωσε τοὺς εὐθύνοντας ὁδούς.
Et duodecim ꝓphetaꝝ sit me=
Καὶ τῶν δώδεκα προφητῶν εἴη τὸ μνη=
moria in bñdictionib⁹. Quõ magnificam⁹
μόσυνον ἐν εὐλογίαις. Πῶς μεγαλύνωμεν
zorobabel: τ ipse q̃si signaculũ
τὸν ζοροβάβελ, καὶ αὐτὸς ὡς σφραγὶς
in dextera manu. Sic iesus fili⁹
D ἐπὶ δεξιᾶς χειρός. Οὕτως ἰησοῦς υἱὸς
iosedec: q̃ in dieb⁹ suis edificauerũt
ἰωσεδέκ, οἳ ἐν ἡμέραις αὐτῶν ᾠκοδόμησαν
domũ: τ exaltauerũt tẽplũ sctũm dño pa=
οἶκον, καὶ ἀνύψωσαν ναὸν ἅγιον κυρίῳ ἡτοι
tũ in gl̃iam sc̃culi. τ in ele
μασμένον εἰς δόξαν αἰῶνος. καὶ ἐν ἐκλε=
ctis fuit neemias cui⁹ diuturna memo
κτοῖς ἦν νεεμίας οὗ ἐπὶ πολὺ τὸ μνημό=
ria ei⁹: q̃ erexit nobis muros euer
συνον αὐτοῦ, τοῦ ἐγείραντος ἡμῖν τείχη πε
sos: τ statuit portas τ vec=
πτωκότα, καὶ στήσαντος πύλας καὶ μοχ
A tes: τ erexit sola domoꝝ nr̃aꝝ.
λούς, καὶ ἀνεγείραντος τὰ οἰκόπεδα ἡμῶν.
Nemo creat⁹ est talis in terra
Οὐδεὶς ἐκτίσθη τοιοῦτος ἐπὶ τῆς γῆς,
q̃lis enoch: et enim recept⁹ est a terra:
οἷος ἐνώχ, καὶ γὰρ ἀνελήφθη ἀπὸ τῆς γῆς,
Neqꝫ sicut ioseph fact⁹ est vir princeps
Οὐδὲ ὡς ἰωσὴφ ἐγεννήθη ἀνὴρ ἡγούμενος
fratrũ: firmamẽtũ ppl̃i: τ ossa illi⁹
ἀδελφῶν, στήριγμα λαοῦ, καὶ τὰ ὀστᾶ αὐτοῦ
visitata sunt a dño. Sem τ seth in
ἐπεσκέφθη ὑπὸ κυρίου. Σὴμ καὶ σὴθ ἐν
hoib⁹ gl̃iam adepti sũt τ sup oẽ
ἀνθρώποις ἐδοξάσθησαν καὶ ὑπὲρ πᾶν
in creatione adam.
B ἐν τῇ κτίσει ἀδάμ. Ca. 50.
Simõ fili⁹ onie sacerdos magn⁹: q̃
Σίμων ὁ ὀνίου ὁ ἱερεὺς ὁ μέγας, ὃς
in vita sua suffulsit domũ: τ in
ἐν τῇ ζωῇ αὐτοῦ ὑπέρραψεν οἶκον, καὶ ἐν ταῖς
dieb⁹ suis firmauit ppl̃m. Et in
ἡμέραις αὐτοῦ ἐστερέωσε λαόν. Καὶ ὑπ'
ipo fundata est altitudo duplex repara
αὐτοῦ ἐθεμελιώθη ὕψος διπλοῦν ἀναλήμ=
tio: excelsus circuit⁹ tẽpli: in dieb⁹
μα, ὑψηλὸν περίβολον ἱεροῦ, ἐν ἡμέραις
suis diminuta sũt receptacula aq̃ eo
αὐτοῦ ἠλαττώθη δοχεῖα ὕδατος χαλκὸς
tãq̃ maris supramodũ. Curans
ὡσεὶ θαλάσσης τὸ περίμετρον. Ὁ φροντί
ppl̃m suũ a casu: τ
ζων τοῦ λαοῦ αὐτοῦ ἀπὸ πτώσεως, καὶ
fortificãs ciuitatẽ τ obsidẽs: glorifi=
ἐνισχύσας πόλιν καὶ πολιορκήσας, ἐδοξά
C cat⁹ eo in cõuersatione ppl̃i in exitu dom⁹
σθης ἐν περιστροφῇ λαοῦ ἐν ἐξόδῳ οἴκου
velamenti. q̃si stella matutina i me
καταπετάσματος. ὡς ἀστὴρ ἑωθινὸς ἐν μέ
dio nubiũ: tanq̃ luna plena in die
σῳ νεφελῶν, ὡς σελήνη πλήρης ἐν ἡμέ
bus suis τ q̃si arc⁹ illũinans nu
ραις αὐτῆς καὶ ὡς τόξον φωτίζον νεφέ=
bes glorie: q̃si sol refulgẽs sup
λας δόξης, ὡς ἥλιος ἐκλάμπων ἐπὶ
tẽplũ altissimi. q̃si flos rosaꝝ in diebus
ναὸν ὑψίστου. ὡς ἄνθος ῥόδων ἐν ἡμέραις
nouoꝝ. Quasi lilia in exitu aque:
νέων. Ὡσεὶ κρίνα ἐπ' ἐξόδῳ ὕδατος,

Nam cõmemoratus est inimicoruꝫ in imbre: benefacere illis rectas vias. Et duodecim ꝓphetarũ ossa pullulãt de loco suo. Nã corroborauerũt iacob & redemerũt se in fide virtutis sue. Quomodo amplificem⁹ zorobabel. Nam et ip̃e q̃si signuꝫ in dextera manu isrl̃. Et iesum filiũ iosedech. Qui in dieb⁹ suis edificauerunt domũ & exaltauerunt tẽpluꝫ sanctũ dño: paratũ in gloriã sempiternã. Et neemias in memoria multi tẽporis: qui erexit nobis muros euersos: et stare fecit portas et seras: qui erexit domos nostras. Nemo natus est in terra qualis enoch: naꝫ & ip̃e receptus est a terra. Et ioseph qui natus est homo princeps fratrũ: firmamentũ gentis: rector fratrũ: stabilimẽtum populi: & ossa ip̃ius visitata sunt: et post mortẽ prophetauerũt. Seth & Sẽ apud hoĩes gloriã adepti sũt: & sup oẽm aĩam in origine adam. Ca. 50.

Simeõ onie filius sacerdos magn⁹ q in vita sua diffulsit domum: et in dieb⁹ suis corroborauit tẽplũ. Tẽpli etiã altitudo ab ip̃o fundata est duplex edificatio: & excelsi parietes tẽpli. In dieb⁹ ip̃si⁹ emanauerũt putei aquarũ: & quasi mare adimpleti sunt supra modũ. Qui curauit gentẽ suã: & liberauit eã a perditione. Qui p̃ualuit amplificare ciuitatẽ: q adept⁹ est gl̃iam in cõuersatiõe gẽtis: & ingressum dom⁹ & atrii ãplificauit. Quasi stella matutina ĩ medio nebule. Et q̃si luna plena in diebus suis lucet. Et quasi sol refulgẽs: sic ille effulsit in tẽplo dei. Quasi arcus refulgẽs iter nebulas gl̃ie: & q̃si flos rosarũ in dieb⁹ vernis: & q̃si lilia q̃ sunt in trãsitu aque: & q̃si thus redolẽs in diebus estatis. Quasi ignis effulgẽs: & thus ardẽs in igne. Quasi vas auri solidũ ornatũ oĩ lapide p̃cioso. Quasi oliua pullulãs: & & cypressus in altitudine se extollẽs. In accipiẽdo ip̃m stolã gl̃ie: & vestiri eũ in cõsumatione virtutis in ascẽsũ altaris sancti gloriã dedit sanctitatis amictũ. In accipiẽdo autẽ p̃tes de manu sacerdotũ: & ip̃e stans iuxta aram. Circa illũ corona fratrũ: & q̃si plãtatio cedri in mõte libano: sic circa illũ steterũt quasi rami palme & oẽs filii aarõ in gloria sua. Oblãtio aũt dñi in manib⁹ ip̃orũ corã omni synagoga israel: & cõsumatione fungens in aram: amplificare oblationem excelsi regis: porrexit manum suã in libatione: et libauit de sanguine vue. Et effudit in fundamento altaris odorem diuinũ excelso principi. Tunc exclamauerunt filii aaron: in tubis ductilib⁹ sonuerunt: & auditam fecerunt vocem magnam in memoriam coram domino. Tunc omnis populus simul properauerũt & ceciderunt in faciem super terraꝫ adorare dominum deum suuꝫ: & dare preces oĩpotẽti deo excelso. Et ãplificauerũt psallẽtes in vocib⁹ suis: & in magna domo fact⁹ est son⁹ suauitatis plenus. Et rogauit ppl̃s dñi excelsũ p̃ce vsqꝫ dũ p̃fect⁹ ẽ honor dñi: & mun⁹ suũ p̃fecerũt.

q̃si germẽ libani in dieb⁹ veris:
ὡς βλαστὸς λιβάνου ἐν ἡμέραις θέρους,
q̃si ignis τ liban⁹ in foco: q̃si
ὡς πῦρ καὶ λίβανος ἐπὶ πυρίου, ὡς
vas auri solidũ ornatũ
σκεῦος χρυσίου ὁλοσφύρητον κεκοσμημένον
oĩ lapide p̃cioso. Quasi oliua de=
παντὶ λίθῳ πολυτελεῖ. Ὡς ἐλαία ἀνα=
cora germinãs fruct⁹: τ q̃si
θάλλουσα καρπούς, καὶ ὡς
cypressus exaltata in nubib⁹. in
κυπάρισσος ὑψουμένη νεφέλαις. ἐν τῷ
recipiẽdo ipsum stolã gl̃ie: τ
ἀναλαμβάνειν αὐτὸν στολὴν δόξης, καὶ
vestiẽdo illũ cõsumationẽ gloria
ἐνδιδύσκεσθαι αὐτὸν συντέλειαν καυχή
tionis. In ascẽsu altaris sancti
ματος. Ἐν ἀναβάσει θυσιαστηρίου ἁγίου
gl̃ificauit circuitũ sanctitatis. In aũt
ἐδόξασε περιβολὴν ἁγιάσματος. Ἐν δὲ
accipiẽdo mẽbra de manu sacerdotũ τ
τῷ δέχεσθαι μέλη ἐκ χειρὸς ἱερέων καὶ
ip̃e stans iuxta focũ are. in cir
αὐτὸς ἑστὼς παρ' ἐσχάρᾳ βωμοῦ. κυκλό
cuitu ei⁹ corona fratrũ: q̃si plãtatio
θεν αὐτοῦ στέφανος ἀδελφῶν, ὡς βλάστημα
cedroꝝ in libano: τ circumdederũt
κέδρων ἐν τῷ λιβάνῳ, καὶ ἐκύκλωσαν
eũ q̃si rami palmaꝝ. τ oẽs
αὐτὸν ὡς στελέχη φοινίκων. καὶ πάντες
filii aarõ in gloria sua. τ obla
οἱ υἱοὶ ἀαρὼν ἐν δόξῃ αὐτῶν. καὶ προσφο
tio dñi in manib⁹ ipsoꝝ corã om=
ρὰ κυρίου ἐν χερσὶν αὐτῶν ἔναντι πά=
ni ecclesia israel: τ cõsumationẽ
σης ἐκκλησίας ἰσραήλ, καὶ συντέλειαν
ministrãs sup arã: vt ornaret obla=
λειτουργῶν ἐπὶ βωμοῦ, κοσμῆσαι προσ
tionẽ altissimi oĩpotentis. Porrexit
φορὰν ὑψίστου παντοκράτορος. Ἐξέτεινεν
in libatione man⁹ suas: τ liba=
ἐπὶ σπονδείου χεῖρας αὐτοῦ, καὶ ἔσπει
uit de sanguine vue. effudit sup
σεν ἐξ αἵματος σταφυλῆς. ἐξέχεεν ἐπὶ
fundamẽta altaris odorẽ suauitatis ex=
θεμέλια θυσιαστηρίου ὀσμὴν εὐωδίας ὑψί
celso oĩm regi. tunc exclamauerũt filii
στῳ παμβασιλεῖ. Τότε ἀνέκραγον οἱ υἱοὶ
aarõ: in tubis ductilib⁹ sonuerũt.
ἀαρών, ἐν σάλπιγξιν ἐλαταῖς ἤχησαν.
Auditã fecerũt vocẽ magnã in
Ἀκουστὴν ἐποίησαν φωνὴν μεγάλην εἰς
memoriã corã altissimo. Tunc oĩs
μνημόσυνον ἔναντι ὑψίστου. Τότε πᾶς
ppl̃s comiter ꝓperauit: τ ceciderũt
ὁ λαὸς κοινῇ κατέσπευσε, καὶ ἔπεσον
in faciẽ sup terrã. Adora
ἐπὶ πρόσωπον ἐπὶ τὴν γῆν. Προσκυνῆ
re dñm suũ oĩpotentẽ deũ
σαι τῷ κυρίῳ αὐτῶν παντοκράτορι θεῷ
altissimũ. Et laudauerũt psallẽtes vocib⁹
ὑψίστῳ. Καὶ ᾔνεσαν οἱ ψαλμῳδοὶ φωναῖς
suis: in plurimo sono dulce factũ ẽ melos.
αὐτῶν, ἐν πλείστῳ ἤχῳ ἐγλυκάνθη μέλος.
τ rogauit ppl̃s dñm excelsũ in oratio=
καὶ ἐδεήθη ὁ λαὸς κυρίου ὑψίστου ἐν προσευ
ne cõtra misericordẽ: vsq̃ q̃ p̃fe
χῇ κατέναντι τοῦ ἐλεήμονος, ἕως συν
ctus est ornat⁹ dñi τ
ντελεσθῇ ὁ κόσμος κυρίου καὶ τὴν
ministeriũ suũ p̃fecerunt:
λειτουργίαν αὐτοῦ ἐτελείωσαν. ∞∞

Tunc descēdens extulit manus suas in
Τότε καταβὰς ἐπῆρε χεῖρας αὐτοῦ ἐπὶ
oēm cōgregationē filiorū israel: vt daret
πᾶσαν ἐκκλησίαν υἱῶν ἰσραήλ, δοῦναι
bñdictionē dñi de labijs suis: ꝛ in
εὐλογίαν κυρίου ἐκ χειλέων αὐτοῦ, καὶ ἐν
nomine ipsius gloriaret. Et itera
ὀνόματι αὐτοῦ καυχήσασθαι. Καὶ ἐδευ-
uerūt in adoratione vt acciperent
τέρωσαν ἐν προσκυνήσει ἐπιδέξασθαι
bñdictionē ab altissimo. ꝛ nūc bene
τὴν εὐλογίαν παρὰ ὑψίστου. καὶ νῦν εὐλο-
dicite deū oīm magna
γήσατε τὸν θεὸν πάντων τὸν μεγάλα
facientē solū vbiqꝫ. q̄ exaltat di-
ποιοῦντα μόνον πάντῃ. τὸν ὑψοῦντα ἡμέ-
es nr̄os de matrice: ꝛ q̄ facit nobis-
ρας ἡμῶν ἐκ μήτρας, καὶ ποιοῦντα μεθ' ἡ-
cū s̄m miam suā. Et vt fiat
μῶν κατὰ τὸ ἔλεος αὐτοῦ. Καὶ γενέσθαι
pax in dieb⁹ nr̄is in israel per
εἰρήνην ἐν ἡμέραις ἡμῶν ἐν ἰσραὴλ κατὰ
dies seculi. vt cū fide faciat no
τὰς ἡμέρας τοῦ αἰῶνος. ἐμπιστεῦσαι μεθ'
biscū miam ei⁹: ꝛ in diebus
ἡμῶν τὸ ἔλεος αὐτοῦ, καὶ ἐν ταῖς ἡμέραις
nr̄is liberet nos. In duab⁹ gēti
ἡμῶν λυτρωσάσθω ἡμᾶς. Ἐν δυσὶν ἔθνε-
bus onerosa fuit aīa mea: ꝛ ter-
σι προσώχθισεν ἡ ψυχή μου, καὶ τὸ τρί-
tia nō est gēs: q̄ sedēt in mōte sa-
τον οὐκ ἔστιν ἔθνος, οἱ καθήμενοι ἐν ὄρει σα-
marie: ꝛ viri q̄ habitant phy
μαρείας, καὶ ἄνδρες οἱ κατοικοῦντες φυ-
listijm: ꝛ ppl's stult⁹ q̄ habitat in si-
λιστιείμ, καὶ λαὸς μωρὸς ὁ κατοικῶν ἐν σι-
cimis. Disciplinā intellect⁹ ꝛ scien
κίμοις. Παιδείαν συνέσεως καὶ ἐπιστή-
tie scripsit in libro isto iesus
μης ἐχάραξεν ἐν τῷ βιβλίῳ τούτῳ ἰησοῦς
filius sirach hierosolymita: q̄ distilla
ὁ υἱὸς σιρὰχ ὁ ἱεροσολυμίτης, ὃς ἀνώμ-
uit sapiam a corde. Beatus
βρισε σοφίαν ἀπὸ καρδίας. Μακάριος
q̄ in his versabit: ꝛ q̄ posuerit
ὃς ἐν τούτοις ἀναστραφήσεται, καὶ ὁ θεὶς
ea sup cor suū sapiēs erit.
αὐτὰ ἐπὶ καρδίαν ἑαυτοῦ σοφισθήσεται.
Si eñi fecerit hec: ad oīa vale
Ἐὰν γὰρ ποιήσῃ αὐτά, πρὸς πάντα ἰσχύ-
bit: quia lux dñi vestigiū ei⁹: ꝛ
σει, ὅτι φῶς κυρίου τὸ ἴχνος αὐτοῦ, καὶ
piis dedit sapiam. Benedi
τοῖς εὐσεβέσιν ἔδωκε σοφίαν. Εὐλογη-
ctus dñs in secula: fiat: fiat.
τὸς κύριος εἰς τὸν αἰῶνα, γένοιτο, γένοιτο.
Oratio iesu filij sirach.
Προσευχὴ ἰησοῦ υἱοῦ σιράχ. C. 51.

Confitebor tibi dñe rex:
Ἐξομολογήσομαί σοι κύριε βασιλεῦ,
ꝛ laudabo te deū saluatorē meū. Cō
καὶ αἰνέσω σε θεὸν τὸν σωτῆρά μου. Ἐξο-
fiteor nomini tuo: q̄m prote
μολογοῦμαι τῷ ὀνόματί σου, ὅτι σκεπα-
ctor ꝛ adiutor fact⁹ es mihi: ꝛ redemisti
στὴς καὶ βοηθὸς ἐγένου μοι. καὶ ἐλυτρώσω
corpus meū a pditione ꝛ a la
τὸ σῶμά μου ἐξ ἀπωλείας καὶ ἐκ παγί-
queo calumnie lingue. a labijs ope
δος διαβολῆς γλώσσης. ἀπὸ χειλέων ἐρ-
rantiū mendaciū: ꝛ contra aduer-
γαζομένων ψεῦδος, καὶ ἔναντι τῶν ἀνθεστη-
sarios meos: fact⁹ es adiutor: ꝛ redemisti
κότων μοι, ἐγένου βοηθός, καὶ ἐλυτρώσω
me s̄m multitudinē mie nomi-
με κατὰ τὸ πλῆθος τοῦ ἐλέους τοῦ ὀνόμα-
nis tui: a rugitib⁹ paratis ad escā
τός σου, ἐκ βρυγμῶν ἑτοίμων εἰς βρῶ- D
De manu querentiū aīam meā:
μα. Ἐκ χειρὸς ζητούντων τὴν ψυχήν μου,
de multis tribulationib⁹ q̄s habui: a suffoca-
ἐκ πλειόνων θλίψεων ὧν ἔσχον, ἀπὸ πνιγ-
tiōe flāme in circuitu. De medio ignis
μοῦ πυρὸς κυκλόθεν. Ἐκ μέσου πυρὸς
nō sum estuat⁹: ꝛ de pfunditate vētris ꝛ
οὐκ ἐξέκαυσα, καὶ ἐκ βάθους κοιλίας ᾅδου
a lingua imunda ꝛ a verbo
ἀπὸ γλώσσης ἀκαθάρτου καὶ ἐκ λόγου
mēdacij regi calūnia a lingua
ψευδοῦς βασιλεῖ διαβολὴ ἐκ γλώσσης
iniusta. appropinquit vsqꝫ ad mortē aīa mea:
ἀδίκου. ἤγγισεν ἕως θανάτου ἡ ψυχή μου,
ꝛ vita mea erat ppe īfernū infimū.
καὶ ἡ ζωή μου ἦν ἐγγὺς ᾅδου κατωτάτου.
Circūdederūt me vndiqꝫ: ꝛ nō erat adiutor:
Περιέσχον με πάντοθεν, καὶ οὐκ ἦν ὁ βοηθῶν,
inspiciebā ad subsidiū hoīm ꝛ
ἐνέβλεπον εἰς ἀντίληψιν ἀνθρώπων καὶ
nō erat. ꝛ memorat⁹ sū mie tue dñe:
οὐκ ἦν. καὶ ἐμνήσθην τοῦ ἐλέους σου κύριε, A
ꝛ opationis hui⁹ a seculo. Quī
καὶ τῆς ἐργασίας ταύτης ἀπ' αἰῶνος. Ὅτι
eruis sustinētes: ꝛ liberas eos
ἐξαιρῇ τοὺς ὑπομένοντας, καὶ σώζεις αὐ-
de manu inimicorū. ꝛ exaltaui ab
τοὺς ἐκ χειρὸς ἐχθρῶν. καὶ ἀνύψωσα ἀπὸ
ira supplicationē meā: a pro morte
ὀργῆς ἱκετείαν μου, καὶ ὑπὲρ θανάτου
liberationē rogaui. Et inuocaui do
ῥύσεως ἐδεήθην. Καὶ ἐπικαλεσάμην κύ-
minū patrē dñi mei vt nō derelin-
ριον πατέρα κυρίου μου μὴ ἐγκαταλι-
quat me in die tribulationis: in tēpo
πεῖν με ἐν ἡμέρᾳ θλίψεως, ἐν και-
re superboꝝ destitutionis. Laudabo
ρῷ ὑπερηφανῶν ἀβοηθησίας. Αἰνέσω
nomē tuū assidue ꝛ collaudabo
τὸ ὄνομά σου ἐνδελεχῶς καὶ ὑμνήσω
te in cōfessione: ꝛ exaudita est
σε ἐν ἐξομολογήσει, καὶ εἰσηκούσθη ἡ
oratio mea: liberasti eñi nos de per
δέησίς μου, ἔσωσας γὰρ ἡμᾶς ἐξ ἀ- B
ditione: ꝛ eruisti me de tēpore
πωλείας, καὶ ἐξείλου με ἐκ καιροῦ
iniquo. Propterea cōfitebor ꝛ
πονηροῦ. Διὰ τοῦτο ἐξομολογήσομαι καὶ
laudabo te: ꝛ bñdicā nomini tuo
αἰνέσω σε, καὶ εὐλογήσω τὸ ὄνομά σου
dñe. Adhuc cū eēs iunior anteq̄ erra
κύριε. Ἔτι ὢν νεώτερος πρὶν πλανη-
rē ipe: quesiui sapiam palā in
θῆναί με, ἐζήτησα σοφίαν προφανῶς ἐν
oratione mea. Ante tēpū orabā pro
προσευχῇ μου. Ἔναντι ναοῦ ἠξίουν περὶ
illa: ꝛ vsqꝫ in nouissimū exquirā eā.
αὐτῆς, καὶ ἕως ἐσχάτου ἐκζητήσω αὐ-
ex flore tāq̄ maturescētis vue.
τήν. ἐξ ἄνθους ὡς περκαζούσης στα-
letatū est cor meū in ea.
φυλῆς. εὐφράνθη ἡ καρδία μου ἐν αὐτῇ.
ambulauit pes meus in rectitudine: a iuuē
ἐπέβη ὁ πούς μου ἐν εὐθύτητι, ἐκ νεό- C
tute mea inuestigabā eā.
τητός μου ἴχνευον αὐτήν. cccccco

Tunc descendens manus suas extulit
in omnē congregationē filiorū israel:
dare gloriā deo a labiis suis: & in nomi
ne ipsius gl'iari. Et iterauit orationē
suā: volens ostēdere virtutem dei. Et
post rursum pl⁹ orauit deū oīm. Qui
magna fecit in oī terra: qui auxit dies
nr̄os a vētre matris nr̄e: & fecit nobis-
cū s̄m suā misericordiā: det nobis iocū
ditatem cordis: & fieri pacē in diebus
nostris in israel per dies sempiternos:
credere israel nobiscū esse dei miam:
vt liberet nos in diebus suis. Duas gen
tes odit anima mea: tertia autem non
est gens quā oderim. Qui sedēt in mō
te seyr: & philisthim & stultus populus
qui habitat in sychimis. Doctrinā sa-
pientie & discipline scripsit in codice
isto: iesus filius sirach hierosolymita q̄
renouauit sapientiam de corde suo.
Beat⁹ qui in istis versatur bonis. Qui
ponit illa in corde suo sapiens erit sēp.
Si enim hec fecerit ad omnia valebit:
quia lux dei vestigium eius est.

Oratio iesu filii sirach.

Capitulū quinquagesimū primū.

Confitebor tibi dñe rex & collau
dabo te deū saluatorem meum.
Confitebor nomini tuo: quoniā adiu
tor et protector factus es mihi: & libe
rasti corpus meum a perditione: a la-
queo lingue inique: & a labiis operan
tium mendaciū: & in conspectu astan-
tiū factus es mihi adiutor. Et liberasti
me secundū multitudinē misericordie
nominis tui a rugientibus preparatis
ad escam de manibus querentiū ani-
mam meam: & de portis tribulationū
que circundederunt me: a pressura flā
me q̄ circūdedit me: & in medio ignis
non sum estuatus. De altitudine ven-
tris inferi: & a lingua coinquinata: & a
verbo mendacii: a rege iniquo: & a lin
gua iniusta. Laudabit vsqꝫ ad mortē
anima mea dominum: et vita mea ap-
propinquās erat in inferno deorsum.
Circūdederunt me vndiqꝫ: & nō erat
qui adiuuaret. Respiciens erā ad adiu-
torium hominum & non erat. Memo
ratus sum misericordie tue domine: &
cooperationis tue que a seculo sunt:
quoniam eruis sustinentes te domine
& liberas eos de manib⁹ gentiū. Exal-
tasti super terrā habitationem meā: &
pro morte defluente deprecatus sum.
Inuocaui dominum patrem dñi mei:
vt non derelinquat me in die tribula-
tionis mee: & in tempore superborū
sine adiutorio. Laudabo nomen tuū
assidue: & collaudabo illud in cōfessio-
ne: & exaudita est oratio mea. Et libe-
rasti me de perditione: & eruisti me de
tempore iniquo. Propterea cōfitebor
et laudē dicā tibi: & benedicā nomini
dñi. Cū adhuc iunior sū priusq̄ ober
rarē: quesiui sapientiam palā in oratio
ne mea. Ante tēpus postulabā pro illa:
& vsqꝫ in nouissimis inquiram eam: &
florebit tāq̄ precox vua. Letatum est
cor meū in ea: ābulauit pes meus iter
rectū: in iuuētute mea inuestigabā eā.

inclinaui aurē meā modice: ꝛ excepi:
ἔκλινα τὸ οὖς μου ὀλίγον, καὶ ἐδεξάμην,
ꝛ multā inueni mihi sapientiā.
καὶ πολλὴν εὗρον ἐμαυτῷ παιδείαν.
Profect⁹ fact⁹ est mihi in ea: dāti
Προκοπὴ ἐγένετό μοι ἐν αὐτῇ, τῷ διδόν
mihi sapiam: dabo potētiā. cogitaui
τι μοι σοφίαν, δώσω δύναμιν. διενοήθην
eā vt facerē illā. ꝛ emularer
γὰρ τοῦ ποιῆσαι αὐτήν. καὶ ζηλῶσαι τὸ
bonū: ꝛ nō cōfundar. colluctata
ἀγαθόν, καὶ οὐ μὴ αἰσχυνθῶ. διαμεμάχη-
est aīa mea in illa: ꝛ in factio
ται ἡ ψυχή μου ἐν αὐτῇ, καὶ ἐν ποιή
ne famis diligētiā adhibui. man⁹
σει λιμοῦ διηκριβωσάμην. τὰς χεῖράς
D meas extēdi ad altitudinē: ꝛ igno
μου ἐξεπέτασα πρὸς ὕψος, καὶ τὰ ἀγνο
rantias ei⁹ itellexi. Aiam meā
ήματα αὐτῆς ἐπενόησα. Τὴν ψυχήν μου
direxi ad illā: ꝛ in purgatione
κατεύθυνα εἰς αὐτήν, καὶ ἐν καθαρισμῷ
inueni eā. Cor possedi cū
εὗρον αὐτήν. Καρδίαν ἐκτησάμην μετ᾽
ipa ab initio: ꝓpterea nō dere
αὐτῆς ἀπαρχῆς, διὰ τοῦτο οὐ μὴ ἐγκατα-
linquar: ꝛ cor meū cōturbatū ē
ā.6.b. λειφθῶ, καὶ ἡ καρδία μου ἐταράχθη
querēdo illā. Propterea possedi
ζητῆσαι αὐτήν. Διὰ τοῦτο ἐκτησάμην
bonā possessionē. dedit dn̄s linguā
ἀγαθὸν κτῆμα. ἔδωκε κύριος γλῶσσαν
mercedē meā: ꝛ in ipa laudabo eū.
μισθόν μου, καὶ ἐν αὐτῇ αἰνέσω αὐτόν.
appropiquate ad me indocti: ꝛ habita
ἐγγίσατέ μοι ἀπαίδευτοι, καὶ αὐλίσθη

Inclinaui modice aurem meā: et excepi illam. Multam inueni in meipso sapientiam: et multum profeci in ea. Danti mihi sapientiam: dabo gloriam. Consiliatus sum enim vt facerem illam. Zelat⁹ sum bonum: & non confundar. Colluctata est anima mea in illa: & in faciēdo eam confirmatus sum. Manus meas extendi in altum: & in sapientia eius luxit anima mea: et ignorantias meas illuminauit. Animam meaȝ direxi ad illam: & in agnitione inueni eam. Possedi cuȝ ipa cor ab initio: propter hoc nō derelinquar. Venter meus conturbat⁹ est querendo illaȝ: propterea bonā possidebo possessionem. Dedit enim mihi dominus linguam mercedem meam: & in ipsa laudabo eum. Appropiate ad me indocti: & cōgregate vos in domuȝ disciplinę. Quid adhuc retardatis: & quid dicitis in his? Anime vestre sitiūt vehementer. Aperui os meum et locutus sum. Comparate vobis sine argēto sapientiam: & collum vestrum subiicite iugo eius: & suscipiat anima vestra disciplinam. In proximo est enim inuenire eam. Videte oculis vestris: quia modicum laboraui: & inueni mihi multaȝ requiem. Assumite disciplinam in multo numero argenti: & copiosum aurū possidete in ea. Letetur anima vestra in misericordia eius: & non cōfundemini in laude eius. Operamini opus vestrum ante tempus: & dabit vobis mercedem vestram in tempore suo.

Explicit liber Ecclesiasticus.

te in domo disciplinę. Cur tardatis
τε ἐν οἴκῳ παιδείας. Διότι ὑστερεῖτε
qui ꝗd dicitis in his: ꝛ aīe
ἢ τί λέγετε ἐν τούτοις, καὶ αἱ ψυχαὶ
vestre sitiūt vehemēter. Aperui os
ὑμῶν διψῶσι σφόδρα. Ἤνοιξα τὸ στόμα
meū: ꝛ locut⁹ sum: cōparate vobis
μου, καὶ ἐλάλησα, κτήσασθε ἑαυτοῖς
sine pecunia. Collū vr̄m suppo
ἄνευ ἀργυρίου. Τὸν τράχηλον ὑμῶν ὑπό
nite sub iugo: ꝛ suscipiat aīa
θετε ὑπὸ ζυγόν, καὶ ἐπιδεξάσθω ἡ ψυχὴ
vr̄a disciplinā: in proximo ē inuenire eā:
ὑμῶν παιδείαν, ἐγγύς ἐστιν εὑρεῖν αὐ-
videte in oculis vr̄is q̄a labo
τήν, ἴδετε ἐν ὀφθαλμοῖς ὑμῶν ὅτι ἐκο
raui: ꝛ inueni mihi multā re
πίασα, καὶ εὗρον ἐμαυτῷ πολλὴν ἀνά-
quiē. Participate disciplinā in mul
παυσιν. Μετάσχετε παιδείας ἐν πολ
to nūero argenti: ꝛ multū au
λῷ ἀριθμῷ ἀργυρίου, καὶ πολὺν χρυ
rum possidete in ea. letet aīa
σὸν κτήσασθε ἐν αὐτῇ. εὐφρανθείη ἡ ψυ
ma vr̄a in mīa eius: ꝛ ne
χὴ ὑμῶν ἐπὶ τῷ ἐλέει αὐτοῦ, καὶ μὴ
erubescatis in laude ei⁹. Opera-
αἰσχυνθείητε ἐν αἰνέσει αὐτοῦ. Ἐργά-
mini opus vr̄m āte tp̄s: ꝛ
σασθε τὸ ἔργον ὑμῶν πρὸ καιροῦ, καὶ
dabit mercedē vr̄am in tp̄e suo.
δώσει τὸν μισθὸν ὑμῶν ἐν καιρῷ αὐτοῦ.

Finis sapientie iesu filij sirach.
Τέλος τῆς σοφίας ἰησοῦ τοῦ σιράχ.

Que in hoc volumine cōtinentur hec sunt. Esdras. Neemias. Tobias. Iudith. Hester. Iob. Psalterium. Prouerbia. Ecclesiastes. Cantica. Sapientia. Ecclesiasticus.

Registrum huius voluminis.

aaa. bbb. ccc. ddd. eee. Aaa. Bbb. Ccc. Ddd. Eee. Fff. Ggg. Hhh. Iii. a. b. c. d. e. f. g. h. i. k. l. m. n. o. p. A. B. C. D. E. F.

Omnes sunt terni: preter eee. Ccc. Iii. k. F. qui sunt duerni: et p. qui est quaternus.

BIBLIOTECA NACIONAL